ՀՀ ԳԱԱ Հ. Աճառյանի անվան լեզվի ինստիտուտ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱԲԱՐԲԱՌ

ԹՈՎՄԱ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՏԱՆՆ ԱՐԾՐՈՒՆԵԱՑ

Երևան- 2018

Հրապարակվում է ՀՀ ԳԱԱ Հ.Աճառյանի անվան լեզվի
ինստիտուտի գիտական խորհրդի որոշմամբ
Կազմող՝ Լ. Ա. Գուլգազարյան

Թովմա Արծրունի «Պատմութիւն տանն Արծրունեաց»
(բնագրային համաբարբառ)

Կազմող՝ Լ. Ա. Գուլգազարյան. – Եր.: ՀՀ ԳԱԱ Հ.Աճառյանի անվան լեզվի ինստիտուտ, 2018.-1865 էջ:

Թովմա Արծրունու «Պատմութիւն տանն Արծրունեաց»-ի բնագրային համաբարբառը կազմվել է 1985թ. լույս տեսած գրքի հիման վրա:

Համաբարբառը կարող է օգտակար լինել բանասերներին, լեզվաբաններին, ինչպես նաև գիտական հանրության լայն շրջանակներին:

ISBN 978-9939-9199-4-2

© ՀՀ ԳԱԱ Հ.Աճառյանի անվան լեզվի ինստիտուտ, 2018

ԴՊՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՋԻՆ

Ա

Ա /թիվ՝ մեկ/ - /թագաւորեաց/ Յեզիտ ամս Զ … Մահադի ամս Ժ. Մահմետ որդի Մահադեայ ամս Ը. Մուսէ ամս /գրքում՝ ամ/ Ա. Ահարոն ամս Ե. - 168.

ԱԲԱՍ- յաւուր միում … ետ հրաման իշխանն առնն կորովի եղբօր իւրոյ Աբասեայ Հայոց սպարապետի՝ վառել պնդակազմ պատրաստութեամբ, զօրու և զինու և զարդու ամենայարդար հնարաւորութեամբ, որպէս օրէն է նահատակաց քաջ արանց – 344.

ԱԲԳԱՐ - Ապա բարեկամացեալ ընդ Աբգարու թագաւորի Հայոց և ընդ մեծ զօրավարին Խուրանայ Արծրունւոյ՝ յղէ նմա պատարագս և առնու յօգնականութիւն զԽուրէն Արծրունի, զայր իմաստուն և քաջամարտիկ, կորովի յաղեղն և ի զէն և յասպազէն. - 78. Բայց թէպէտ և ունէր զպատճառ զբարեկամանալն Արէտայ ընդ Աբգարու և ընդ Խուրէնայ՝ այլ Աբգար և Խուրան առ փափագումն որ ի Քրիստոս, և առ լուր սրբոյ Փրկչին, և որ ինչ գործեացն Հերովդէս՝ ոխացեալ ընդ Հերովդի – 78. Բայց թէպէտ և ունէր զպատճառ զբարեկամանալն Արէտայ ընդ Աբգարու և ընդ Խուրէնայ՝ այլ Աբգար և Խուրան առ փափագումն որ ի Քրիստոս, և առ լուր սրբոյ Փրկչին, և որ ինչ գործեացն Հերովդէս՝ ոխացեալ ընդ Հերովդի – 78. Բայց ոչ ժամանեալ կատարման պատերազմին, զաշտարակն, զոր շինէր որդին Աբգարու փլուզեալ ի վերայ սպան զնա, վրէժխնդիր եղեալ մահուն Ադդէի սրբոյ: - 80. գնացին առ Ներսէհ արքայ Ասորոց, ընդ իւրեանս ունելով զգիր ուխտի խաղաղութեան Աբգարու և Ներսէհի և զԽուրենէ Արծրունւոյ. – 82. և թագաւորէ Աբգար որդի նորա: - 76. և առեալ զնա եկն եհաս ի վերայ որդւոյն Աբգարու բառնալ ի նմանէ զթագաւորութիւնն զոր ունէր: - 80. և զանձկալից տեսութիւնն հրաշափառապէս և անճառաբար ի վարշամակի տպաւորեալ ելից զկարօտութիւնն Աբգարու աղբիւրն կենաց Քրիստոս: - 76. Զի ահա բարեկամացեալ էր Խուրան Հայր Վաչէի և եղբայր Արշաւրի ընդ Արտաշէսի Պարսից արքայի յերթալն Աբգարու ի Պարս, և եղեալ են դաշինս ի միջի. – 82. զոր արհամարհեաց մերժեաց Աբգար - 80. զորս յանդիման Փրկչին կացուցին զառաքեալսն հանդերձ թղթովն Աբգարու, և զխորհրդական պատասխանիսն լուեալ վասն փրկական խաչելութեանն որ վասն աշխարհի - 76. Իսկ Խուրան լուեալ վասն տիկնոջն Հայոց Հեղինէի կնոջ Աբգարու, թէ ոչ ախորժեաց կալ ի Միջագետս վասն ամբարշտին Սանատրկոյ – 80. Հասեալ ի տեղիս յայս ի պատմութիւն Աբգարու թագաւորի Հայոց –76. Յետ համբառնալոյ Փրկչին մերոյ և վախճանի բարեպաշտ թագաւորին /78/ Աբգարու, թագաւորեաց Անանուն որդի Աբգարու– 80. Յետ համբառնալոյ Փրկչին մերոյ և վախճանի բարեպաշտ թագաւորին /78/ Աբգարու, թագաւորեաց Անանուն որդի Աբգարու–80. որ ըստ աճման և սերելոյ նախարարութեանց՝ եկեալ հասեալ ցայս վայր ժամանակի ի թագաւորել Աբգարու և հաւատալ ի Քրիստոս: - 78.

ԱԲԴԼԱԶԻԶ - /թագաւորեաց/ Վիդղ որդի Աբդլմէլքի ամս Ժ…Սուլիման որդի Աբդլմէլքի ամս Գ … Ումառ որդի Աբդլազիզայ/գրքում՝ Աբդլազիզա/ ամս Գ: - 166.

ԱԲԴԼԱՅ - /թագաւորեաց/ Յեզիտ ամս Զ … Աբդլայ ամս Գ. միւս Աբդլայ ամս Ի.Բ. Մահադի ամս Ժ. - 168. Դէպ եղև միում ի նոցանէ մեռանել, որում կոչէին Աբդլայ. – 158. Եւ էր հակառակութիւն մեծ և պատերազմ Աբդլայի որդւոյ Զուբայրի ամս Բ և ամիսս Գ: - 166. այս այն Աբդլայն է, զոր ազգ իւր ասացին Աբդլանգէ, այսինքն ծառայ դանգի և ոչ Աստուծոյ, վասն սաստիկ զօշութեանն և անյագ ագահութեանն: - 168. Եւ քանզի թարգմանի Աբդլայ ծառայ Աստուծոյ ըստ հագարական լեզուին. – 168. որ ի կողմանս Դամասկոսի կացեալ՝ ոմանք թագաւոր ասէին զինքեանս, և այլք յԱսորեստանի կացեալ՝ զինքեանս ասէին թագաւոր, մինչև ի ժամանակս Աբդլայի – 168. Իսկ նորա յղեալ առ նոսա

դեսպան զԱբդլայ ոմն … տեսանել թէ իցէ՞ հաւատարիմ զոր ինչ խօսին ի ձեռն դեսպանաց, թէ պատիր խաբէութեամբ ջանան կորուսանեն զնա: - 226.

ԱԲԴԼԱՆԳԷ - այս այն Աբդլայն է, զոր ազգ իւր ասացին Աբդլանգէ, այսինքն ծառայ դանգի և ոչ Աստուծոյ, վասն սաստիկ զօշութեանն և անյագ ագահութեանն: - 168.

ԱԲԴԼՄԷԼՔ - /թագաւորեաց/ Վիղդ որդի Աբդլմէլքի ամս Ժ…Սուլիման որդի Աբդլմէլքի ամս Գ … Ումառ որդի Աբդլազիզա ամս Գ: - 166. /թագաւորեաց/ Յեզիտ որդի Մաւեայ ամս Գ և ամիսս Գ … Աբդլմէլք որդի Մրուանայ ամս ԻԱ: - 166.

ԱԲԴՌՀԱՄԱՆ - Զի որդիքն Աբդռհամանի, որ Կայսիկքն անուանին՝ ապստամբեալ էին ի պետութենէ թագաւորին տալ հարկս և զինուորել որպէս օրէն էր: - 380.

ԱԲԵԼԷՆՔ - ելին գնացին առ Ատոմ … Յիսէ Տրունեաց տէր որդի Հոնաւարայ, Վարազշապուհ Աբելինից տէր, Թադէոս Ակէացի Շերեփայ որդի, և այլք ընդ նոսա: - 364.

ԱԲԵՂԱՅ - Եւ յետ խաչայարդար պայծառութեանն իջեալ ի լեռնէն Գագիկ ի ստորոտ լերինն, ուր աբեղայիցն բնակէին սքեմաձևքն: - 394. և նորա արկեալ զնա ի փոքրագոյն տեղի մի նեղ, և ինքն փութացաւ գոյժ ետ վասն նորա՝ մահու պատահել, լի անմտութեամբ մոլի աբեղայն, որում ոչ հրամայեցաւ. – 320. մատուցեալ առ Վռամ հանդերձ Սորմակաւ ումեմն Արծկեցւոյ մոլեգնոտ փառամոլ աբեղայի՝ սկսան ազգի ազգի լեզուագարութեամբ չարախօսել զսրբոյն Սահակայ – 118. Իսկ աբեղայն արիոսեան, զոր յառաջագոյն ասացաք վարդապետ Մահմէտի, տեսեալ զյաջողութիւն իրացն՝ յարուցեալ եկն առ Մահմէտ, ցուցանել նմա զգութ երախտեաց, իբրև յիւրմէ վարդապետէ ուսեալ եհաս այնպիսի իրաց. – 162.

ԱԲԷԼ - ,,ո՞ւր է Աբէլ եղբայր քո,, - 24. Դարձեալ և յընդդիմակէն՝ ած և Աբէլ ի յանդրանկացն և ի պարարտիցն: - 24.

ԱԲՈՒԹՈՒՌԱԲ - Զսա տեսեալ Մահմէտի՝ /162/ կոչեաց և յարեցոյց առ ինքն, հրամայեալ նմա գրել գիրս օրինաց ազգին իւրոյ, ձեռամբ Աբութուռաբայ իսմայէլացւոյ. քանզի ինքն ոչ գիտէր գիր և ոչ դպրութիւն: - 164.

ԱԲՐԱՀԱՄ - և թուէ մի ըստ միոջէ, սկսեալ յԱբրահամէ և գայ անցանէ մինչ ի Յովսէփ -16. ի կանոնի անդ գտցես զՆինոս և զՇամիրամ և զԱբրահամ և զվեշտասաներորդ հարստութիւն Եգիպտացւոց, և ի չորրորդ դպրութեանն Յուլիանու Աղիկառնացւոյ, որպէս և ի չորրորդ դպրութեանն Մովսէսի: - 18. զոր պայազատեաց առաջին Զամեսոս, որ և Նինուաս, որդի Նինեայ և Շամիրամայ, ի ԾԳ ամի կենաց Աբրահամու նահապետի – 56. յերրորդ ամին եղև որդի աւետեաց Աբրահամու Իսահակ. – 56. զոր շարագրեաց երանելի խոստովանողն Քրիստոսի Աբրահամի ի գեղջէն Արածոյ. – 106. Եւ պատմի այս ի համառօտութեան Աբրահամու Խոստովանողի: - 128. Ապա առեալ հրաման մեծամեծացն մեր Արծրունեացն՝ գրեն առ Աբրահամ Մամիկոնէից եպիսկոպոս … և ծանուցանեն նմա զոր խնդրէ արքայ: - 132. Յղէին պատգամս առ որդիսն Իսմայէլի և ցուցանէին զմտերիմ հարազատութիւն, թէ ,,որդիք Աբրահամու եմք մեք և դուք, եղբարք. պարտ է ձեզ գալ յօգնականութիւն մեզ, և առցուք զերկիր ժառանգութեան մերոյ,,: - 156. Յուշ առնէր նմա զխոստումնն Աստուծոյ առ Աբրահամ և զկարգս թլփատութեանցն և զզոհիցն և զայլոցն ամենեցուն, զոր ոչ է այժմ ասել մի ըստ միոջէ. և յայս լինէր խոկումն Իսմայէլացւոցն մինչև իսպառ: - 158. Եւ յղէ պատգամ առ Թէոդորոս եղբայր Հայրակղի, ըստ այնմ որում Հրէայքն եղեն ձեռնտու, եթէ ,,զերկիրդ զայդ Աբրահամու խոստացաւ Աստուած և զաւակի նորա, և ի ձեռս նոցա էր բազում ժամանակս. – 160. Եւ ուսեալ Հրէիցն զպատճառս փախստեանն՝ խրախուսեցին ի միաբանութիւն, ճշմարիտ ասել զասացեալսն, իբրև նախանձախնդիրք Աստուծոյ և որդիք Աբրահամու և եղբարք միմեանց: - 160. յանդգնեցան ասել և զմեհեան՝ տուն Աբրահամու – 160.և արդ մեք զաւակ Աբրահամու եմք, և գիտէք դուք զխոստումնն /160/ որ առ Իսմայէլ հայրն մեր. – 162. և իբրև զմի անձն, վառեալ ի զէն և ի սուր և ի ճակատամարտ՝ հասեալ յամուրս՝ տապալէր զզօրութիւն նոցա սրով և աղեղամբ, ի փայլիւն սուսերի և նիզակի և ի գիշերամարտ նահատակութեանց, ըստ նմանութեանն քաջ զօրավարին Իսրայէլի Յեսուայ կամ Գէդէովնի կամ թէ նոյն ինքն

նահապետին Աբրահամու, ի վերայ հասեալ Քանանացւոց, գլաւէտ յաղթութեան նահատակութիւն նահատակեալ՝ և դառնայ մեծաւ յաղթութեամբ: - 312. Եւ քանզի հաւատացեալ էր զգաւառն Բուխայի ի ձեռն սպարապետին Սմբատայ՝ գրէ առ ամիրայն Նախճաւանու Աբրահամ անուն, զեկուցանելով նմա զզօրացն Վասպուրականի. – 304. որգունակ Խորէն /գրքում՝ խորէն/ և Աբրահամ խոստովանողքն Քրիստոսի ի պարսկայինն զերծեալ լլկանաց դառնագոյն կրիցն՝ զընդարձակութենէ նախարարացն Հայոց մատուցին ողջոյնս աւետաբերս՝ դարձուցանել տեառն զգերութիւն ժողովրդեան իւրոյ: - 324.

ԱԲՐԱՀԱՄ ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՂ - Եւ պատմի այս ի համառօտութեան Աբրահամու Խոստովանողի: - 128.

ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ - Բայց երանելի հայրապետն Տէր Գէորգ սաստկագոյն քան զտիեզերական կործանմանն առ Նոյիւ բերելով զտրտմութեանն թախիծս, հանդերձ եպիսկոպոսիւն Գրիգորիւ՝ զաբրահամեանն վաղնջուց աղաչանսն ի կործանմանն Սողովմայ յառաջաբերեալ մարդասիրին Աստուծոյ. – 358.

ԱԲՐԱՀԻՄ - Եւ ինքն Աբրահիմ եկն անց յայնկոյս յոստանն Ռշտունեաց և անդ լինէր: - 306. և մեկնեաց յինքենէ զԱբրահիմ ոմն և յղեաց զնա հազարապետ Հայոց, և վերակացու ի վերայ հարկաց արքունի, և տիրել փոխանակ իշխանաց սորա: - 298. Յայնժամ դիմեցին ի վերայ նորա և ի բաց առին զգլուխ նորա և տարան ետուն առ զօրավարն իւրեանց Աբրահիմ. – 304.

ԱԳԱԳ - մանաւանդ զի բարեպաշտութիւն մեծ համարիմ սատակել զթշնամիսդ Աստուծոյ, որպէս Մովսէս զԱմաղէկ, և Յեսու զՔանանացիսն, և Սամուէլ զԱգագ, և Դաւիթ զԳողիաթ, և համանգամայն իսկ որպէս սատակեցին Իսրայէլացիքն զայլազգիսն – 278.

ԱԳԱՀՈՒԹԻՒՆ - այս այն Աբղլայն է, զոր ազգ իւր ասացին Աբղլանգէ, այսինքն ծառայ դանգի և ոչ Աստուծոյ, վասն սաստիկ զօշութեանն և անյագ ագահութեանն: - 168. Նոր ոմն Նաբուզարդան կամ Ջամրի յայտնեալ ի յաղանդոյն Նեստորի, երեքթշուառեան վատաշուէր, վատմիրհ, զագահութեանն չարիս ախտացեալ՝ սպրդեալ եմուտ ընդ մութ գիշերին յամրական պարսպեալ բլուր, և անցեալ ի սուրբ կոչարանին օթագացեալ. – 378.

ԱԳԱՐԱԿ – գերփեն առնուն զշէնս և զաւանս և զագարակս, կապուտ կողոպուտ թողուն ի ստացուածոց և յամենայն ժառանգութեանց, մաշեն ի սուր սուսերի զորս ի բուռն առնուին. – 102. և տաց քեզ ագարակս, այգիս և ձիթենիս և սերմանս, զի վարեսցես և հնձեսցես, և մեք սիրով նայեսցուք ի քեզ: - 146. և ետուն ի սուրբ եկեղեցին Դ ագարակս. զվանքն Փշոց և զագարակն Ահավանք, յանդիման եկեղեցւոյն որ ի կղզին, և զքարն Մանակերտ, որ է հանդէպ հարաւոյ կուսէ, և զԲերկրի և այլ բազում տեղիս – 356. Եւ զկէսն գերի առեալ ածեն ընդ իւրեանս, և զշէնս և զաւանս և զագարակս հրձիգ արարեալ՝ անապատ կացուցանեն ի մարդոյ և յանասնոյ: - 202. զոր ինչ խնդրիցէ՝ առնիցէ ըստ կամաց նորա, կնքել և տալ նմա գեօղս և ագարակս, և տալ հարկս արքունիս և պատանդս խաղաղութեան: - 210. խոստանայր տալ նմա քաղաքս, գաւառս, գեօղս և ագարակս: - 382. և յաւեր դարձան գեւղք և ագարակք և աւանք, ի բաց մերկացեալ զզարդ և զբարեձևութիւն, և ընդ ազգականութեամբ փակեալ զանազան բոյսք և տունկք, որ ի վերայ երեսաց երկրի. – 238. զի՞նչ Անանիա և Սափիրայ վասն ագարակին և նորին ստութեանն, իմա և ի միտ առ: - 258. խոստացաւ տալ նոցա գանձս, գեօղս և ագարակս, գրել կնքել և կացուցանել նոցա վկայս - 230. և ետուն ի սուրբ եկեղեցին Դ ագարակս. զվանքն Փշոց և զագարակն Ահավանք, յանդիման եկեղեցւոյն որ ի կղզին, և զքարն Մանակերտ, որ է հանդէպ հարաւոյ կուսէ, և զԲերկրի և այլ բազում տեղիս – 356.

ԱԳԵՒՈՐԵԱԼ - Եւ այն ինչ ընդ ջեռնուլն արեգականն, մինչ ագևորեալքն մտանէին զառաջեաւ ամիրային, որպէս որոյ ինչ պատճառանօք հեծեալ յընտիր երիվարս հանդերձ մերձաւոր հարազատօք իւրովք և ազատովք յընտրելոցն Վասպուրականի՝ ելեալ մեկնեցաւ իբրև վտաւանս երկուս. – 342. Եւ ի ժամու մինչ ագևորեալքն կամէին մտանել զառաջեաւ … յայնժամ շուրջ կացեալ զվրանսն մեծ սպարապետին զկազմեալ զնդաւ վահանաւոր և

նիզակաւոր ամրափակ պնդութեամբ, և մտեալ մատոյց զթուղթն, զոր էր գրեալ առ Յամանիկն ի քաղաքն Պարտաւ Ահմաթայ նենգութեամբ: - 344.

ԱԳՈՒՑԵԱԼ - և ագուցեալ զոտս պատրաստութեամբ Աւետարանին խաղաղութեան և սուսեր ընդ մէջ ածեալ զբանն Քրիստոսի, որ հատու է քան զամենայն սուր երկսայրի – 252.

ԱԴԱՄ - Եւ են ի թուել մինչ ցայս վայր այսոքիկ. Ադամ, Սէթ, Ենովս, Կայիանան, Մաղաղայէլ, Յարէդ, Ենովք, Մաթուսաղայ, Ղամէք, Նոյ, Քամ, Քուշ, Նեբրովթ որս և Բէլ: - 36. Եւ զնախնին մեր Ադամ ոչ ասել առաջին մարդ, այլ այլոյ ումեմն որդի Շուռելայ, արըռտաբոյծ ուղտուց, զզուեալ յանծանօթ /գրքում՝յանծանոթ/ աշխարհի և անհաւատարիմ յայնմ գտեալ՝ հալածեալ եղև կնաւ իւրով ի միջոց երկրի – 48. և թէ Ադամ առ նմանն իւր և օգնական զայսոսիկ՝ զի՞նչ ի դէպ իցէ կնոջն անմեղադրելի գոլ՝ օձին պատճառել, որ ևս վատթարագոյն քան զանասունն լինիցի: - 22. Եւ ի սորա հարիւր և երեսուն և հինգերորդ ամին վախճանեցաւ նախահայրն Ադամ, կեցեալ ամս ՋԼ. – 26. Եւ լեալ Ադամ ամաց ՄԼ ծնաւ զՍէթ – 24. և հնախօսս շարագրական մատեանս և ի բազում վէպս պատմութեանց անցեալ գրեցի, որ ինչ բաւականանալ ձեռնհաս եղէ, սկսեալ յԱդամայ մինչ առ մեզ հասեալ ժամանակացս գիւտ: - 12. զոսկերսն Ադամայ բարձեալ Սէմայ գրաստու՝տարաւ յերկիր ժառանգութեան իւրոյ - 34. Զոր վկայէ ոմն ի սրբոցն, թէ Մարգարէացաւ ութերորդն յԱդամայ Ենովք – 26. ընտանեգոյնս ևս ձայնի կոչելով՝ ո՞ւր ես Ադամ, աւաղականս նմա գորովալիր զանկումնն, թերևս ինքեամբ իսկ զօգտակարօքն տածիցի: - 20. Իսկ Փիլոն ասէ՝ զոսկերսն Ադամայ, ի պատիւ խնամոց, իբրև հօր հասարակաց՝ առեալ Սէմայ եդ ի տապանի անդ. – 32. Լինի յԱդամայ մինչև յամս այս ՎՉԼ, ըստ Եւթանասնից թարգմանութեանն: - 58. Յետ այսորիկ եմուտ Ադամ առ Եւա կին իւր – 22. Սահակս այս այն Սահակ է, որոյ հրամանաւ գրեաց մեծ վարդապետն Մովսէս տիեզերահռչակեալ քերթողն զգիրս Պատմութեան Հայոց մեծաց, հրաշազան յօրինուածով, սկսեալ յԱդամայ մինչ ի կայսր Զենոն. – 122. քանզի էին Ադամայ և այլ ուստերք և դստերք բազումք, այլ ոչ արժանաժառանգք պայազատութեան աշխարհահայր լինելոյ. – 24.

ԱԴԱՄԱԿԵՐՏ - և բանակեցաւ ի յԱդամակերտ ոստանին Արծրունեաց, և անդէն սկսաւ ասպատակս սփռել, աւար առնել, կուտել առ ինքն զկապուտ աշխարհին յոյժ սաստկութեամբ: - 184.

ԱԴԴԷ - Բայց ոչ ժամանեալ կատարման պատերազմին, զաշտարակն, զոր շինէր որդին Աբգարու փլուզեալ ի վերայ սպան զնա, վրէժխնդիր եղեալ մահուն Աղդէի սրբոյ: - 80.

ԱԴՐԱՄԵԼԷՔ - բայց կանոնեցի զանուանս ի մատենիս: Տիգրան. Աղրամելէք. Ներս. Ներսէխ. Մարոդ. Արշամ. Արշաւիր. Ասուդ: Պարսից թագաւորք. Քսերքսէս. Արտաշէս երկայնաձեռն. Դարեհ. Արտաշէս. Ողոքոս. Զարսէս. Դարեհ: Ապա Աղէքսանդրոս Փիլիպպեայ Մակեդոնացի տիեզերակալ թագաւոր: - 68. Երկրորդ վասն բնակութեան նախնեացն նորա Աղրամելեայ և Սանասարայ Արզն՝ կոչեցին Արզրունիք: - 72. և նենգ գործեալ նմա, վասն նախանձու թագաւորեցելոյ Ասորդանի/ճիշտը՝Ասորդանիս/, երկու ևս որդիք նորա Աղրամելէք և Սանասար՝ սպանին զնա սրով, որ թագաւորեաց ամս ԺԸ – 60. Զայս իմացեալ խորհրդականութիւն Քսերքսէս յԱղրամելեայ և Սանասարայ յորդւոցն Սենեքերիմայ՝ ապա գան առ Տիգրան Հայոց թագաւոր և զեկուցանեն նմա վասն որոյ խորհի Աշդահակ. – 62. Որ ապա յետ սպանմանն Սենեքերիմայ յորդւոց իւրոց՝ բուռն գնդաւ Աղրամելէք և Սանասար գան մտանեն ի լեառն Սիմ- 16. Սոքա են գոեահք Ասորոց, որ չուեցին զկնի Աղրամելեքայ /ճիշտը՝ Ադրամելէքայ/ և Սանասարայ որդւոց Սենեքերիմ արքայի՝ թագաւորի Ասորեստանի և Նինուէի, յորոց անուն ինքեանք Սանասնայք զինքեանս անուանեն. – 192.

ԱԴՐԻԱՆՈՍ - Բայց դեսպան արձակեալ Արտաշէսի զՀամամ առ կայսր Աղրիանոս վասն Բարքոբայ աւազակի և նորուն պատերազմին յԱսորիս. – 92.

ԱՋԱՏ - առ սակաւ սակաւ ամփոփեալ ընտանեօք իւրովք, և ընդ նմա ոմանք յազատաց իւրոց - 206. Արդ ի հասանել նամակիդ՝ փութով զԳուրգէն և զազգատոհմդ իւր հանդերձ

ազատօքդ Վասպուրականի կապեալս առ մեզ հասուցես: - 236. և ազատացն յետուստ կողմանէ սուր ի գործ արկեալ սպանին զնա, և զգլուխ նորա հատեալ առ /368/ բերդայինսն յղէին: - 370. Եւ արդ մեք … և այլ գունդք ազատաց և զօրական պետութեանց … գրեցաք առ քեզ Բուխայ գլուխ զօրավարաց Տաճկաց և բարձակից մեծ թագաւորին. – 212. Եւ արդ մեք, նահապետք ազատաց Վասպուրական իշխանիս՝ Մուշեղ ի ցեղէ Վահևունեաց, Վահրամ յազգէ Տրունեաց, Վահրամ միւս, որ ի թիկնապահ իշխանիս … գրեցաք առ քեզ Բուխայ գլուխ զօրավարաց Տաճկաց և բարձակից մեծ թագաւորին. – 212. Եւ այն ինչ ընդ ջեռնուլն արեգականն, մինչ ագևորեալքն մտանէին զառաջեաւ ամիրային, որպէս որսոյ ինչ պատճառանօք հեծեալ յընտիր երիվարս հանդերձ մերձաւոր հարազատօք իւրովք և ազատովք յընտրելոցն Վասպուրականի՝ ելեալ մեկնեցաւ իբրև վտաւանս երկուս. – 342. Եւ ելեալ ազատացն Վասպուրականի դէմ եդեալ տարադէմ գնացին յԱմդացւոց քաղաքն առ Ահմաթ որդի Յիսէի Շեհայ – 366. և ընդ նմա քաղաքացիքն Բերկրոյ որ Ութմանիկքն կոչին, և յազատացն Վասպուրականի որ միաբանեալ էին ընդ զօրսն արքունի, արք իբրև Ս – 306. Եւ ինքն եկն /186/ ձմերել ի Մուշ քաղաքին Տարօնոյ, ունելով ընդ իւր պատանդս, և Վասպուրականի ի նախարարութենէն Արծրունեաց և յազատաց նորա: - 188. Եւ հրամայեաց ածել առաջի զոմանս յերանելի արանց յազատէ տանէ, և զայլս որք ի բնիկ հեծելազանց, ըստ ազգս և ըստ տոհմս աշխարհաց – 264. զի Գուրգէն եղբայր իշխանիս և այլ տոհմն Արծրունեաց և բազմութիւն ազատաց և ազատորդեաց և նոցուն զօրաց քաջաց Վասպուրական տէրութեանս … անցեալ գնացին ի կողմն Ատրպատականի – 212. զի կարծէր նս համախորհ և միագործ զնիզակակիցսն իւր, զզօրսն և զզօրագլուխս զգունդ ազատացն, որ մտեալ էին ընդ նմա յանձաւն Նկանի: - 210. զիշխանս և զտեարս կողմնակալս և զկուսակալս աշխարհին, զազատս և զազատորդիս փութով առ մեզ հասուսջիք կապանօք – 198. Զնոյն տեսեալ ազատացն Վասպուրականի, անտանելի մնալով առ դիպուածն զոր ինչ գործեաց Ապումրուան՝ ելին գնացին առ Ատոմ որդի մեծին Գուրգինայ յամուրն Կանգուար, գտանել զելս իրացն – 364. Զորոյ իմացմանց հանգամանս իմացեալ ազատացն Վասպուրականի՝ ոչ հաճոյանայր նոցա թևակոխելն Գագկայ, և զելս իրացն ջանային գտանել, առանց խռովասէր հանդարտութեան. – 360. ընդդէմ նայելով լերանցն Այրարատեան ազատն Մասեաց, ուր Արտաւազդն Արտաշէսեան քարավիժեալ խոհամանայր ի կոշտն կոհակին: - 392. Իսկ նա անցեալ ի գաւառն Որսիրանից, և ընդ նմա բազմութիւն ազատաց և մեծամեծացն Արծրունեաց նախարարութեանց և ամենայն զօրաց նոցա – 224. ճանապարհ արարեալ ընդ Ատրպատական, կասկածելով թէ գուցէ Գուրգէն և կամ մի ոք ի տոհմէն Արծրունեաց և նոցին ազատաց ի կորովացն Վասպուրական հեծելոցն հասանիցէ ի վերայ և թափիցէ զնա ի զօրացն և հանցէ ի ձեռաց իմոց: - 220. Յետ բառնալոյ իշխանութեանն ի Վասպուրական երկրէն մնացին տոհմք Արծրունեաց ըստ ազգս ազգս … և Ապուջափր և Ապումքդէմ և Վասակ և միւս Վասակ և դարձեալ այլ Վասակ և Մուշեղ և Աշոտ և Սահակ , և այլք ի տանէն Արծրունեաց. և ազատք նոցա: - 298. որք էին անդ խորհրդականք ի յազատ տոհմէ – 210. պակչէին յահէ … և որք ընդ նմա էին գունդք ազատաց և նոցին զօրաց ըստ տոհմս ազգաց, ի բնիկ նախարարացն Վասպուրական տէրութեանս: - 210. վկայեցին վասն Քրիստոսի …բազմագոյնք և յազատաց աշխարհիս և ի տիկնանց նոցա անհնարին և դառն տանջանօք – 106. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … և այլ բազումք յազատ տանէ – 174.

ԱՋԱՏԱԳՈՒՆԴ - անդ հասեալ քաջացն մերոց եղբարցն երեցունց ազատագունդ սակաւաձեռն գրոխիւ ի ձմեռնային ժամանակի, և ընդ լրթնատեսիլ լուսոյն վազս ի վերայ եդեալ՝ հանին ընդ սուր յոլովս քան թէ սակաւս: - 372. Բարկացաւ յոյժ իշխանն ընդ արհամարհանսն, և յոյժ զայրացեալ մեծաւ ցասմամբ՝ առնու զբազմութիւն ազատագունդ զօրաց ըստ տոհմս ազգաց իւրաքանչիւր զօրօք. – 178. Եւ յարգելուլ զնա ազատագունդ վաշտիցն՝ չանսայր, քանզի լուեալ էր նոցա, եթէ շրջաբերական թղթով դարան գործեալ էր

նմա Աշոտոյ իշխանաց իշխանի: - 352. Զի հրամայեաց Դերանիկն ազատագունդ զօրացն իւրոցն դառնալ զկնի արքային տիրել բոլոր աշխարհին հանդերձ ամրոցօքն: - 342. Իսկ Գուրգէն ընթացեալ զհետ հանդիսի պատերազմող նահատակութեանցն, /310/ անդուլ լինելով զցայգ և զցերեկ հանդերձ որ ընդ նմա միաբանեալ ազատագունդ զօրացն – 312. մերժել հեռանալ ի ճոխ և ի նազելի եղբարցն պատուաւորաց, ի պարոյ կացեալ ազատագունդ ազգի ազգի պերճութենէ – 386. Նոյնժամայն աճապարեալ աշտանակեալ ի նիւս նժոյգ երիվարին, զէն զանձամբ արկեալ, նիզակ ի ձեռն առեալ, խրախոյս ի ձայն բարձր բարձեալ առ իւր ազատագունդ վաշտն՝ ասէ՝ - 328. քանզի դեռ միաբանք և միախորհուրդք և հաւասարք առ միմեանս բնակէին իշխանք Հայոց ազատագունդք բազմութեամբ և զօրաց նոցա – 194.

ԱԶԱՏԱԿՈՅՏ - Եւ իշխանն վառեալ զինքն բազում պատրաստութեամբ զինու և զօրօք ազատակոյտ գնդաւ իւրով, և ամենայն բնակ տերամբք իւրոյ իշխանութեանն, և խոյս առեալ շրջէր զկողմամբքն Մարդոստանի և Զորոյն հասկոյ -184.

ԱԶԱՏԱՆԻ - Բանն զմեօք զանց առնէ. և ոչ վայելուչ է լռութեամբ և մոռացկոտ մտօք անփոյթ առնել զայնքան մեծիւ յաղթութեամբ, որ գործեցաւ ի ձեռն զօրացն Վասպուրական ազատանոյն: - 176. Եւ իբրև ընթերցաւ մեծ զօրավարն զծածուկս ազատանոյն՝ ետ պատասխանի, զոր և գրով իսկ աւանդեաց. – 214. և յարգելուլ զնա ազատանուոյն՝ չանսայ բնաւ ումեք: - 352. Ըմբռնեալ լինէր յայնժամ մի ոմն ի Հայոց ազատանոյն տոհմից Վահևունեաց, Ապուսահակ ոմն, եղբայր Սահակայ եպիսկոպոսի ոստանին Նախճաւանու և Մարդպետականի. – 204. Յայնժամ ի խորհուրդ եմուտ իշխանն և տոհմակիցք իւր, Վահան և Մուշեղ Արծրունիք, և գունդքն ազատանոյն որ ընդ նմա - 210.

ԱԶԱՏԱՏԵԱՐՔ - Եւ թէպէտ տածէր և խնամէր Գագիկ աշխարհս՝ այլ ոչ ուրախ լինէին ի նա ազատատերանցն գրոխք, և կացին ի տարակուսի: - 354.

ԱԶԱՏԱՏՈՒՆ - և զիշխանն Աշոտ և զորդի նորա Գրիգոր և զՎահան Արծրունի և զորդի նորա Գագիկ … և զՄուշեղ եղբայր Վահանայ և զտիկնայս նոցա և զտիկինն Հրանուշ և զայլս յազատատանէ կապեալ և բարձեալ ի վերայ ուղտուց՝ վտարեաց ի Սամառայ – 220.

ԱԶԱՏՈՐԴԻ - զի Գուրգէն եղբայր իշխանիս և այլ տոհմն Արծրունեաց և բազմութիւն ազատաց և ազատորդեաց և նոցուն զօրաց քաջաց Վասպուրական տէրութեանս … անցեալ գնացին ի կողմն Ատրպատականի – 212. զիշխանս և զտեարս կողմնակալս և զկուսակալս աշխարհին, զազատս և զազատորդիս փութով առ մեզ հասուսջիք կապանօք – 198.

ԱԶԱՏՈՐԵԱՐ - Եւ ազատորերոյն Վասպուրականի աղերսեալ՝ մի երթալ զայն ճանապարհ, առաջի դնելով զախտակրելն՝ նորա ընտրեալ զմահ ի վերայ քեռոյն իւր, քան զկեանս կեղակարծ ինչ խորհել զնմանէ: - 384. Եւ այլ ամրաբնակ ազատորերոյն պարգևս և պատիւս օր ըստ օրէ բաշխէր, և յինքն յանգուցանել ախորժելով վարէր ընդ նոսա: - 360.

ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆ - Եւ եղև զի անցանէր ընդ այն Մուկաթլ ոմն ի Վանանդ կոչեցեալ ազատութենէ – 288.

ԱԶԱՐՄԻԿ - Ապա ոմանք թագաւորեցուցին զԱզաբմիկ դուստր Խոսրովու, և զօրն Խոռեմայ թագաւորեցուցին զՈրմզդ ոմն ի Մծուին քաղաքի. – 156.

ԱԶԳ/գ.ա./ - ,,ամենայն ազգք շրջեցան զինն, և անուամբ Տեառն վանեցի զնոսա,, - 136. ,,Բուխայ գլուխ զօրավարաց ընդհանուր Թագաւորութեան Տաճկաց, Ջափր իշխեցող ծովու և ցամաքի, հաւասար և օրէնսդրին մերոյ Մահումաթի, և հաւատարիմ միջնորդ Աստուծոյ և մարդկան, և թագաւոր ընդհանուր ազգաց հարաւային աթոռակալութեան … Յղեցի զքեզ ելանել ի վերայ երկրիդ Հայոց ամենայն կենդանեաց – 236. ,,Ձայն իմն ահաւոր հրեշտակի անկեալ ի վերայ իմ՝ հրամայեաց երթալ պատգամաւոր յազգն իմ, ցուցանել զԱստուած արարիչ երկնի և երկրի. առնուլ ինձ անուն գլխաւորութեան, և զստութիւն հաւատոց որ ի կուռս՝ յանդիմանել և քակտել,,: - 158. ,,վա՛յ քեզ, եղուկ դու, ազգ Տաճկաց, արանց և կանանց ամենայն ծովեզերեայ քաղաքաց. փոխանակ անաւրէնութեան լեզուիդ և պղծութեան կարգաց, որով բացեալ զբերանդ պղծութեան զանաւրէնս բարբառէիր: - 164. այս այն Աբդլայն է, զոր ազգ իւր ասացին Աբդլանգէ, այսինքն ծառայ դանգի և ոչ

Աստուծոյ, վասն սաստիկ զօշութեանն և անյագ ագահութեանն: - 168. Այսպէս և Շամիրամ կին, ի յազգէն Սեմայ, թագաւորէ Նինոսիւ արամբ իւրով ի վերայ Ասորեստանի պայազատաբար – 16. Ապա այնուհետև դարձեալ յղեաց զՀամդոյ զՊարսից ամիրայ, և ի զօրաց արքունի զՀէթմ ազգաւ թուրք, և ընդ նոսա հեծեալս Ժ հազարաց, կազմեալ սպառազէն պատրաստեալ բարձրագոյն քան զառաջինն – 234. Առ սոքօք էին ազգք Արծրունեաց ծննդաբանութեամբ՝ Համազասպ. Շաւարշ. Ասուդ. Բաբգեան: - 92. Առաւել ի սուգ մտեալ և յողբս անմխիթարս վասն ազգին իւրոյ Արծրունեաց – 112. ասէ, զի կացուցի թագաւոր ձեզ յազգէ և ի դենէ ձերմէ, մի՛ ծանր թուիցի ձեզ դառնալ անդրէն և ունել զիւրաքանչիւր ժառանգութիւն. – 110. Արդ որպէս յառաջագոյն ասացաք՝ սակս կարևոր յուզմանցն միապետեալ ի շարս կանոնաց, միայն յայտարարութիւնս առնել զազգացն Արծրունեաց – 96. Արջամ թագաւորեալ Հայոց՝ զազգն Բագրատունեաց արկանէ ընդ բազում տառապանօք, վասն արձակմանն Հիւրկանոս քահանայի ի կապանաց բանտին – 74. Բայց որպէս բացայայտեցաւ՝ Շամիրամ սեպհականեալ թագաւորէ յազգէ Ասուրա ի Սեմայ Ասորեստանի բնիկ իւրեանց տէրութեանն, և պայազատեալ մի ըստ միոջէ մինչ ի Թոնոս Կոնկողեռոս – 16. Բայց երիցս երանելի ոմն երիտասարդ հասակաւ, ինքն տաճիկ և ազգաւ պարսիկ՝ ելեալ զհետ սիրոյն Քրիստոսի հաւատոցն եկն յարեցաւ ի Պատրիկն Անձևացի – 222. Բայց կին ոմն յազգէն Աշդահակայ բնակէ յամուրսն Ջլմար և ի Սրինգ, ի գաւառին ի Փոքր Աղբագ – 90. բայց միայն զազգին շարս ըստ գիւտի աշխատութեանն բաւական համարեցաք յառաջ վարել մինչ ի թագաւորել Տրդատայ – 94. բայց նուազեալ ազգին՝ ոչ զոք ունէին, որ կարող լինէին զգործ պատերազմին վճարել և զպաշտօն թագաւորին. – 90. Բարկացաւ յոյժ իշխանն ընդ արհամարհանսն, և յոյժ զայրացեալ մեծաւ ցասմամբ՝ առնու զբազմութիւն ազատագունդ զօրաց ըստ տոհմս ազգաց իւրաքանչիւր զօրօք. – 178. բովանդակաբար բացայայտել զհաւատարիմն գրել, թէ արդեօք Ասուր, որ զՆինուէ շինեաց, հաւ Նինոսի՞ իցէ ի ծննդոց Սեմայ, ուստի Ներքովթ, կամ թէ արդեօք ազգն Արծրունեաց Սեմա՞յ սերունդք իցեն, թէ Քամայ ի Ներքովթայ: - 14. Դարձեալ քանզի Մեստրիմ ի Քամայ ըստ բաժանման ազգին և աշխարհին շինէ զԵգիպտոս և անդ հարստանան ազգապետաբար – 18. Եղեն ընդ նմա և ուխտեցին ուխտ, և ետուն նմա կին յազգէն իւրեանց և պատրաստեցան լինել ընդ նմա, որպէս և կամք իւր հրամայեսցեն. զոր թէ ասիցէ ոք՝ ի հրամանէ Աստուծոյ լինել սկիզբն առաջարկութեանն այնորիկ: - 160. Եւ արդ մեք, նահապետք ազատաց Վասպուրական իշխանիս՝ Մուշեղ ի ցեղէ Վահևունեաց, Վահրամ յազգէ Տրունեաց, Վահրամ միւս, որ ի թիկնապահ իշխանիս … գրեցաք առ քեզ Բուխայ գլուխ զօրավարաց Տաճկաց և բարձակից մեծ թագաւորին. – 212.և զազգն նորա փրկեալ ապրեցուցանէ ի սրոյն խողխողմանէ. – 76. Եւ զօրագլուխ կացուցանէ նոցա զայր մի Բուղայ անուն, ազգաւ թուրք. – 200. և յիշատակարան նորա մոլորութեանն որով վրիպեացն և վրիպեալ կործանեաց զազգս բազումս՝ կայ և մնայ ազգաց յազգս մինչև յաւիտեան: - 248. և յիշատակարան նորա մոլորութեանն որով վրիպեացն և վրիպեալ կործանեաց զազգս բազումս՝ կայ և մնայ ազգաց յազգս մինչև յաւիտեան: - 248. և ահա դոքա են յորդւոց ազգի Սենեքերիմայ ի Նինուէ – 82. և ամենայն ոք ըստ ազգս ազգս փութայր ի հնարս ինքեանց վաստակոցն մի զմիով ելանել. – 268.Եւ այլք յաւագ նախարարացն գնացին ամենայն պնդակազմ սպառազինութեամբ ի Պարսս՝ հնազանդել ընդ ձեռամբ հեթանոսական և բարբարիկոն ազգին Սասանականին. – 110. և առ զայրուցն առ մարդկայինն դիմեալ ազգ՝ կարծել նոցա ստնանէր, յինքեանք ձգել կորզել զաստակչական դարձուածէ. – 398. Եւ առ այսոքիւք պատեհագոյնս իմն գտեալ իբրև յանիշխանութեան՝ ոմանք Ասորեստանեայք և Քաղդէացիք, յազգէ թագաւորացն … զօր բազում գումարեալ՝ յետ ԻՀ ամի անիշխանութեան Ասորեստանեայց ի ձեռն Փուայ թագաւորեցելոյ դարձեալ տիրեն Բաբելոնի և ստորին Ասորւոց – 60. և առ իւր ազգն ցուցանէր մտերմութիւնս առաւել քան զամենայն առաջինս: - 168. Եւ առնէր հարուածս մեծամեծս այլազգեացն. և սատակէր զնոսա սրով և աղեղամբ, և եբարձ զամենայն ազգս Տաճկաց, որ բնակեալ էին

Վասպուրական տէրութեանն: - 306. Եւ արդ ըստ Եւսեբեա բազմայեղ յեղանակաց խուզմանցն և ըստ Ափրիկանոսի հաւատարմաբանութեանն և ըստ Մովսէսի Քերթողի՝ նախ ի մէջ առից զորպիսութիւն ազգացն բաժանմանցն գրել: - 12. և արձակեաց զզօրս իւրաքանչիւր զօրագլխօք եկելոց առ նա յամենայն ազգաց յաշխարհէս /գրքում յաշխարէս/ Հայոց՝ երթալ ձմերել յիւրաքանչիւր տեղիս բնակութեանց – 262. և բազում ազգք և թագաւորք են զոր նուաճեալ ունիմք ընդ ձեռամբ մերոյ տէրութեանս. – 244. և բազում և ազգի ազգի հոգաբարձութեամբ տուեալ օգնականութիւնս Հայոց աշխարհիս, շինելով քաղաք Թէոդուպօլիս ի Կարին գաւառի, և զօրս կողմնակալս ի պահեստ՝ ընդդէմ կալ պարսկական յարձակմանցն: - 114. Եւ բնակեն առանձին ըստ տունս ազգաց, և այնչափ ի բացեայ են ի միմեանց՝ մինչ թէ ոք յարանց զօրաւորաց ի բարձրաբերձ տեղեաց ուժգին խանչիցէ՝ հազիւ թէ ուրեք կարիցէ առնուլ զբոմբիւն ձայնին, իբրև ի վիմաց ինչ արձագանգ/ք/ /գրքում՝ արձագան/ լինելոյ կարծիս բերելով – 190. Եւ գունդն Հայոց խաղացին ընդդէմ նոցա, վիմաձև անքակ ի միմեանց ըստ տոհմս ազգաց, ի տանէն Արծրունեաց՝ Գուրգէն և Վասակ և Պելճ և Մուշեղ և Սահակ և Ապումկդէմ և Աշոտ – 230. և ելեալ յերեսացն Տեառն՝ սնոտի տաժանմամբ շինէր քաղաք, չհամարեալն յազգս զղջալից և արդարաքարոզ նահապետացն: - 24. և ետու ի ձեռս քո զզօրս իմ հանդերձ զօրագլխովք մեծամեծօք իմովք, յամենայն ազգաց որ ընդ ձեռամբ իմով նուաճեալ են թագաւորազունք – 236. Եւ զայլս ազգի ազգի զինուորք ունէին վաղերք և վակուրք, սուսերք և սուինք, տապարք և վիրգահանք, մեքենայք և ռմբաքարք, վահանք և նիզակք: - 208. Եւ զայս ամենայն հաստատեալ եդ օրէնս ազգի իւրում, կոչելով Կուրանս: - 164. Եւ զի Ժ ազգացն շարք առանց ստութեան կան գրեալ յամենայն մատենադարս - 12. և զի հաւասարութիւն երից ազգացն, այսինքն որդւոցն Նոյի, կարգաւ կանոնեալ դրոշմեալ կան յոլովից գիրս ոչ է մեզ հարկաւոր զնոյն երկայնաբանութեամբ երկրորդել: - 12. և զոմանս ընդ սուր հանեալ կամէր միախաղոյն զրաւ առնել ազգին Բագրատունեաց: - 74. և ըստ հնարագէտ ազգի իւրեանց խորամանկ կեղծաւորութեամբ, խաղաղասէր դիմօք առ սակաւ սակաւ ջանայր կատարել զկամս չարութեան իւրոյ: - 170. Եւ ըստ տոհմս ազգաց, ըստ թուոյ տերանցն Հայոց, կազմեաց գունդս վառեալս զօրականաց, զինեալ և պատրաստեալ. – 296. և թէ մեռանիլ ևս ումեք հասցէ՝ ի պարծանս անձին և ազգին իւրոյ համարեալ է, և պսակ մարտիրոսական ընկալցի ի Քրիստոսէ. – 276. և ժողովեալ ազգք ազգք յընտրելոց զօրաւորաց արանց քաջամարտկաց, զզօրս Կապուղկացւոց, զՎրաց և զԱղուանից և զԱյրարատեան գազանամարտիկ զանճռոնի զօրսն և զբոլոր բովանդակեալ գունդս զօրացն և զորդիսն Սենեքերիմայ, ամենայարդար պատրաստութեամբ անհուն բազմութեամբ, աճապարել երագել անյապաղ լինել նախ քան զԱշդահակայ դիմեցումն – 62. Եւ խռովեցան առ հասարակ ազգքն տաճկականք յերեսաց նորա և ահիւ մեծաւ ըմբռնեալք լինէին. – 312. և կարգեցին ճակատս, և բոլորեցին ռազմ, և գունդս գունդս յընտրելոց զօրացն ըստ ազգս ազգս, շուրջանակի ի ներքս փակեցին զլեառնն և դրօշս և նշանս բարձրագոյնս լայնատարածս կանգնեցին. – 280. և հաւատան զառաջնորդութիւնն Հրէից՝ Զօրաբաբէլի որդւոյ Սաղաթիէլի յազգէ Յուդայ: - 66. Եւ հրամայեաց ածել առաջի զոմանս յերանելի արանց յազատէ տանէ, և զայլս որք ի բնիկ հեծելազանց, ըստ ազգս և ըստ տոհմս աշխարհաց – 264. Եւ հրաման ետ այնուհետև, զի զբազմութիւն գերելոցն վաճառակուր արասցեն յազգս ազգս ում և հաճոյ թուիցի. – 240. Եւ մօտ առ սոցա կայ լեառն Կաւկասու, յորում բնակեն ազգք յամենայն լեզուաց բաժանեալք, ըստ ազգս ՀԲ ազգացն, և կեան առանց առաջնորդի, և օրէնս անձանց ունին ամենայն ոք որ զինչ կամի, և ընդ մայրս և ընդ քոյրս ամուսնանալ: - 274. Եւ մօտ առ սոցա կայ լեառն Կաւկասու, յորում բնակեն ազգք յամենայն լեզուաց բաժանեալք, ըստ ազգս ՀԲ ազգացն, և կեան առանց առաջնորդի, և օրէնս անձանց ունին ամենայն ոք որ զինչ կամի, և ընդ մայրս և ընդ քոյրս ամուսնանալ: - 274. Եւ յամենայն ազգաց որ ընդ ձեռամբ քո են՝ հաւաքեա առ քեզ զընտիրն այրուձիոց, և անց յայնկոյս գետոյն: - 196. Եւ յայնմհետէ բարձաւ տէրութիւնն Պարսից և ազգին Ասպանայ, որ տևեաց ամս ՇԽԲ: - 166. Եւ նորա զայս

ամենայն չարիս կատարեալ՝ ևս բազմագոյնս քան զայս հաստատեալ եդ ազգի իւրում օրէնս բազում և այլ չարագործութեամբք. – 164. Եւ նուազեալ ազգին Արծրունեաց ոչ ոք մնաց, բայց միայն մանուկ մի Համամ անուն, որդի Արշաւիրի ծերոյ եղբօր Խուրէնայ, որ կայր ի դրան արքունի – 90. Եւ ոչ ոք այսքան աղէտս տարակուսանս հասոյց ի վերայ մեր և ի վերայ ազգի և զօրաց և զօրավարաց մերոց, որչափ գործեաց Աշոտ իշխան Վասպուրական: - 198. Եւ տիրեաց ամենայն ազգաց որ ի ներքոյ երկնից. – 40. Եւ քանզի առեալ էր Կոռնեայ իւր կին զՌեա յազգէ Զրուանայ – 14. Զայս սակաւուք ի մասնէ գրեցի ճանաչել միայն զազգս: - 18. Զի ազգ բարբարոս խուժադուժ ի դիմի ելեալ գան տալ պատերազմ, կորզել յինքեան զգերին Հրէից: - 66. Զի ահա ես զարթուցանեմ ի վերայ ձեր զազգ դառն և զերագ, որ գնայ ընդ լայնութիւն երկրի, ժառանգել զխորանս որ ոչ իւր են, ահեղ և երևելի: - 200. զի էին ազգք ճոխք և երևելիք, քաջք և անուանիք, և ամենեցուն պատկառելիք – 98. զի թէպէտ նեղեալք և չարչարեալք լինէաք պէսպէս կտտանօք ի զօրացն իսմայէլական ազգացն տաճկական տէրութենէն՝ այլ սակաւագոյնք և առ փոքր ինչ ժամանակս – 194. զի ոչ էր օրէն զկանանց ազգի թիւ ազգաբանութեան շարակարգել: - 16. զկամս Աստուծոյ և զօրէնս բնութեան ցուցանել ազգաց եկելոց որ յետ իւր: - 34. Զկնի այսորիկ մեկնեաց Բուխայ յինքենէ արս զօրաւորս յամենայն ազգաց և յամենայն մեծամեծաց և ամենայն աշխարհակալաց, և ի Պարսից և յԵլիմացւոց և ի Բաբելացւոց և յԱրաբացւոց … արս աւելի քան ԺԵ հազարաց և եհան զնոսա զհետ Գուրգինայ – 224. զոր և սուրբքն ասեն, եթէ ձայն դակուացն և բախումն խմբիցն առ ի հեղուսել զփայտսն՝ /28/ այնպէս իբրև յորոտման ամպոյ յամենեցունց հնչէր լսելիս, ի մօտաւորս և ի հեռաւորս, առ ի յերկիւղ և ի զգուշութիւն անզգամ ազգին, թերևս դարձցին և կեցցեն. – 30. զորս վաճառակուր արարեալ յօտար ազգս, վարել ի ծառայութիւն, գնալ հեռանալ մերժել ի տանց, հայրենի ժառանգութենէ իւրեանց: - 262. Զսա տեսեալ Մահմէտի՝ /162/ կոչեաց և յարեցոյց առ ինքն, հրամայեալ նմա գրել գիրս օրինաց ազգին իւրոյ, ձեռամբ Աբութուռաբայ իսմայէլացւոյ. քանզի ինքն ոչ գիտէր գիր և ոչ դպրութիւն: - 164. Ընդդէմ նորա զօրաժողով եղեալ տունն Գագայ ազգն Գաղատացւոց, երկոտասան բիւրու – 66. ըստ սովորութեան ծանօթացուցանել զիւրաքանչիւրոց առանձնաւորութիւն և զպատուոցն գերակայութիւն, կամ ի ծնողաց կամ ի տեղւոյ կամ ի գաւառէ կամ յազգէ կամ յարիութենէ կամ ի պատահմանէ սկիզբն առ: - 288. թէ և Յոյնք համարին Պտղոմէիւ պարծիլ՝ երբեմն ի հաւաքումն միահամուռն ազգաց ազգաց, և յեղուլ ի լեզու յոյն. – 18. թէպէտ և ոչ համարձակեաց զամենայն բառնալ, այլ յոյժ պատկառանօք ամաչեցեալ՝ լքաւ ի ստութենէ անտի, որ յանդիմանեցաւ ի թղթոյ կայսերն, և ի ձեռն այսորիկ ցուցանէր բարեմտութիւն մեծ առ ազգս /166/ քրիստոնէից. – 168. ժողովէր և զորս յառաջագոյնն ունէին յինքեանս զազգս զօրօք իւրեանց – 270. Ի նոցանէ աճեալ ազգք երկոցունց Արծրունեացն և Ռշտունեաց – 98. ի ջերմագոյն վայրս ամրանան առանձնանան և միայն բնակեն ըստ ազգս իւրեանց: - 262. Իբրև գիտաց Շապուհ արքայ զոր գործեաց Արշակ՝ թագաւորեցոյց ի վերայ Հայոց զԽոսրով ոմն յազգէն Արշակունեաց: - 110. Իբրև ստուգեաց զազգն, զգաւառն, զաշխարհն, զպատճառ հատուածին, զզետեղելն, զիարդն, զորպէսն, զեղանակն, զդիպուածն, զպատահն և զայլն ամենայն՝ խնդրէ զնա Վաղարշակ յԱրշակայ և առնու ածէ զնա ընդ իւր ի Հայս – 72. իսկ կինն ճիչ բարձեալ ասէ. ,,առ թագաւորն հասցէ գոյժ իմ,, , շրջելով ընդ բանակն հոլանի, զոր չէր օրէն տաճկական ազգի կանանց, բայց ոչինչ օգնեաց. – 272. Իսկ Նինոս և Շամիրամ տիրեն Ասիացւոց և Եգիպտացւոց հարկապահանջ հնազանդութեամբ, այլ ոչ զազգին ի բաց բառնալով զպայազատութիւն աշխարհին: - 18.. ծանուցանէր զզօրութիւն իւրաքանչիւր աշխարհաց և զամուրս նոցա և զզօրութիւն պատերազմաց նոցա ըստ ազգս ազգս: - 270. հասեալ ի վերայ ծառոց մրգաբերաց, կամ ի դիւրաճախելի բոյսս խոտոյ, այնպէս վատնեցին ծախեցին զզօրութիւն մարդկային ազգի ստացուածովք իւրեանց,,: - 240. մատուցեալ առ Վռամ հանդերձ Սորմակաւ ումեմն Արծկեցւոյ մոլեգնոտ փառամոլ աբեղայի՝ սկսան ազգի ազգի լեզուագարութեամբ չարախօսել զսրբոյն Սահակայ – 118. մերժել հեռանալ ի ճոխ և ի

նազելի եղբարցն պատուաւորաց, ի պարոյ կացեալ ազատագունդ ազգի ազգի պերճութենէ – 386. Մի՛ խոտորիցիս ի մոլար օրէնս վրիպելոցն ի ճշմարտութենէն, ազգին Իսմայէլի, որպէս որք վրիպեցանն գերեալքն Հայոց,,: - 318. միայն զմի ոմն կացուցանեն տիրել ի վերայ իւրեանց ըստ կամս անձանց իւրեանց, և միաբան և միախորհ կան և կեան առ միմեանս, և բնակեն ըստ ազգս ազգս, բացագոյն ի միմեանց: - 274. միանգամայն խորհէր վրէժխնդիր լինել ազգին Մամիկոնէից վասն սպանման Մեհուժանայ հաւոյն իւրոյ: - 112. մինչև հարկեցաւ թագաւորն յամենայն ուժով կարողութեան իւրոյ զօրս գումարել յամենայն ազգաց, որ ընդ ձեռամբ իւրոյ տէրութեանն էին հնազանդեալ թագաւորք և թագաւորազունք – 242. Յայսմ վայրի ոչ ի վերայ միոյ ազգի և ի վերայ միոյ աշխարհի է լալումն ողբումն և կոծումն, այլ ի վերայ բոլոր ազգաց և աշխարհաց Հայաստանեայց: - 196. Յետ բառնալոյ իշխանութեանն ի Վասպուրական երկրէն մնացին տոհմք Արծրունեաց ըստ ազգս ազգս՝ քաջն Գուրգէն և Մուշեղ եղբայր իւր – 298. յերկրորդն հարկ է մեզ զոճն կանոնել, որ յետ Նոյի և անդր ազգացն բաժանմունք յառաջ խաղան, ըստ ցեղից ցեղից ի կարգ անկեալ աշխարհաբաժին ցեղակարգութեամբ. – 12. յորում շահաստանն Դուին, մարդախիտ պարսպաւոր պատնիշօք պատուարեալ և տուրևառիկ վաճառականութեամբ և ազգի ազգի պղծութեամբ յափրացեալ յղփացեալ: - 358. Նա թէպէտ և զչարացաւ ընդ եղեալսն՝ սակայն զանգիտեաց թողուլ զնա երթալ, ակնածելով ի չարայոյզ ազգէն Իսմայէլի, զի դեռ ևս տիրէր բռնութիւնն, և գերեալքն և հայրն իւր սպարապետն յարքունիս էին: - 316. Նա և զանուանս նոցա և զթիւ ժամանակացն այլափոխս ետուն մեզ, թերևս վասն շփոթեալ և հակառակասէր ազգին – 168. Նմանապէս, կամ թէ ևս հրաշափառագոյն զյաղթութեան մարտսն յօրինեալ յարդարեաց զպարտութիւն ի վերայ ազգին Իսմայէլի մեծ զօրավարն Գուրգէն, և իսպառ կանգնեաց զնշանակ յաղթութեան ամենևին ամենայն ուրեք ընդ ամենայն տեղիս. – 312. նոցա հանեալ էր ի Գինունի ազգէն, ի զարմէ Մեժեժի Գնունոյ, ի Վասպուրական բաժնէ, նաև Բերկրի բաժին եղեալ էր Վասպուրականի. և դարձուցանէ անդէն առ բերկրացիսն – 382. ո՞վ ոք յաշխարհակալաց ոչ մատնեցաւ ի սուր. և են իշխանք ազգաց, է ուրեք որ զօրանան, և է ուրեք որ տկարանան,,: - 282. որ զծայրագոյն շնորհացն Աստուծոյ առեալ պարգևս՝ կենդանւոյն ի կարգս անմահիցն փոխանորդեաց վերագրիլ, որ և յառաջ քան զփոխիլն ծանոյց զհամաջինջ բարկութիւն Աստուծոյ խոտորեալ ազգին և որդւոցն անհնազանդից – 26. պակչէին յահէ … և որք ընդ նմա էին գունդք ազատաց և նոցին զօրաց ըստ տոհմս ազգաց, ի բնիկ նախարարացն Վասպուրական տէրութեանս: - 210. սա էր այր ժանտ, և մոլեկան հոգւով շարժեցեալ՝ բազում չարիք մարտնչէր ընդ ազգն քրիստոնէիցն. – 168. սագունակ հասեալ ի վերայ Վասպուրական աշխարհիս պարսկական խուժանն ըստ ազգս ազգս և ըստ քաղաքս քաղաքս ի Մարաց և ի Պարսից, յԵլամացւոց և ի Խուժաստանէ, ի Կրմանայ և ի Մուկանաց, ի Թուրքաստանէ և ի Խորասանայ, և յեղակարծում հասին ի Ճուաշն գաւառ – 398. Սահակայ առեալ ի պարգևի զաշխարհին՝ թողու զորդին զԱշոտ զլեառնակողմամբքն առաջին իւրեանց տէրութեանն՝ շինել, բնակել, ժառանգեցուցանել զերկիրն ի ժառանգութիւն իւրեանց ազգի ի զաւակ տանն Արծրունեաց: - 90. սկսան այնուհետև աներկիւղ համարձակութեամբ սփռել տարածանել ի վերայ երեսաց երկրիս ամենայն ազգքն Տաճկաց – 238. Սոքա հրամանաւ Վահանայ Արծրունւոյ փոյթ յանձին կալեալ՝ խուզել քննել կարգել ի համառօտ բանս զաճմունս ազգացն անցելոց ոչ կարի ինչ ընդ երկայնագոյնս աշխատասիրաբար անցանել պատմութիւնս: - 74. վասն որոյ և աստուածայնոցն առ Մովսէսիւ հրամայեալ՝ առնուլ վրէժխնդրութեամբ ազգացն Քանանացւոց զառ ի նահապետէն կարգեալ սահման. – 34. քանզի ոչ էր օրէն թագաւորացն և օրինադրացն զկանանց ազգի թիւ ազգաբանութեան շարել, բայց միայն ըստ ժամանակագրութեանն կանոնի, որպէս և յԻսրայէլի զԳոթողիայ, և յԵգիպտոս զԿղէոպատրեայ դուստր Պտղոմեայ Դիոնիսեայ: - 16. Յայսմ վայրի ոչ ի վերայ միոյ ազգի և ի վերայ միոյ աշխարհի է լալումն ողբումն և կոծումն, այլ ի վերայ բոլոր ազգաց և աշխարհաց Հայաստանեայց: - 196.

ԱԶԳԱԲԱՆԵԼ - և լռէ վասն Մարեմայ զազգաբանելն: -16.

ԱԶԳԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ - Բնաբանաբար/ճիշտը՝բնականաբար/ իսկ հետևեալ մեր կարգի ազգաբանութեանս որ վասն առաջի կացելոցս մեզ փութոյ Ասորեստանեայց թագաւորութեանն – 56. և կալեալ զԱնիանոս նահապետ Բագրատունեաց և սպարապետ Հայոց հանդերձ ընտանեօք և ամենայն ազգաբանութեամբ՝ արկանէ ընդ բազում չարչարանօք – 74. զի ոչ էր օրէն զկանանց ազգի թիւ ազգաբանութեան շարակարգել: - 16. Զոր մեք սակաւուք այժմ յիշատակեալ զազգաբանութիւն բնաւին մարդկութեան ի նահապետացն առաջնոցն. – 34. զՓրկչին մերոյ Տեառն Յիսուսի Քրիստոսի զըստ մարմնոյ ազգաբանութիւնն գրելով աւետարանիչն Մատթէոս - 16. Կատարեցաւ Դպրութիւն Առաջին Պատմութեան Հայոց ըստ ազգաբանութեան Արծրունեաց սեռի: - 122. յառաջ խաղացուցից զբանսն, արագաքայլ արշաւանօք անցեալ գնացից ընդ շարագրածս անցնիւր պատմագրաց, զազգաբանութիւնն միայն ոճով դրոշմեցից ի շարի աստ – 74. Նոյն գունակ և զՂուկա ազգաբանութիւնն գտցես շարածեալ ի վերջէ յառաջ, և ասէր որպէս կարծէր զՅիսուսէ՝ ի Յովսէփայ ի Յակովբայ ի Հեղեայ, և ապա մի ըստ միոջէքն: - 16. Քանզի բազում աշխատութեամբ է գտանել զշար ազգաբանութեան տանն Արծրունեաց, վասն հեռաւոր ժամանակաց կացեալ և դիւանացն անյայտութեանց ի մէջ Հայաստանեայցս – 12. քանզի ոչ էր օրէն թագաւորացն և օրինադրացն զկանանց ազգի թիւ ազգաբանութեան շարել, բայց միայն ըստ ժամանակագրութեանն կանոնի, որպէս և յԻսրայէլի զԳոթողիայ, և յԵգիպտոս զԿղէոպատրեայ դուստր Պտղոմեայ Դիոնիսեայ: - 16.

ԱԶԳ ԱԶԳ - և ամենայն ոք ըստ ազգս ազգս փութայր ի հնարս ինքեանց վաստակոցն մի զմիով ելանել. – 268. և ժողովեալ ազգք ազգք յընտրելոց զօրաւորաց արանց քաջամարտկաց, զզօրս Կապուտկացւոց, զՎրաց և զԱղուանից և զԱյրարատեան գազանամարտիկ զանճոռնի զօրսն և զբոլոր բովանդակեալ գունդս զօրացն և զորդիսն Սենեքերիմայ, ամենայարդար պատրաստութեամբ անհուն բազմութեամբ, աճապարել երագել անյապաղ լինել նախ քան զԱշդահակայ դիմեցումն – 62. և կարգեցին ճակատս, և բոլորեցին ռազմ, և գունդս գունդս յընտրելոց զօրացն ըստ ազգս ազգս, շուրջանակի ի ներքս փակեցին զլեառնն և դրօշս և նշանս բարձրագոյնս լայնատարածս կանգնեցին. – 280. Եւ հրաման ետ այնուհետև, զի զբազմութիւն գերելոցն վաճառակուր արասցեն յազգս ազգս ում և հաճոյ թուիցի. – 240. թէ և Յոյնք համարին Պտղոմէիւ պարծիլ՝ երբեմն ի հաւաքումն միահամուռն ազգաց ազգաց, և յեղուլ ի լեզու յոյն. – 18. ծանուցանէր զզօրութիւն իւրաքանչիւր աշխարհաց և զամուրս նոցա և զզօրութիւն պատերազմաց նոցա ըստ ազգս ազգս: - 270. միայն զմի ոմն կացուցանեն տիրել ի վերայ իւրեանց ըստ կամս անձանց իւրեանց, և միաբան և միախորհ կան և կեան առ միմեանս, և բնակեն ըստ ազգս ազգս, բացագոյն ի միմեանց: - 274. Յետ բառնալոյ իշխանութեանն ի Վասպուրական երկրէն մնացին տոհմք Արծրունեաց ըստ ազգս ազգս՝ քաջն Գուրգէն և Մուշեղ եղբայր իւր – 298. սագունակ հասեալ ի վերայ Վասպուրական աշխարհիս պարսկական խուժանն ըստ ազգս ազգս և ըստ քաղաքս քաղաքս ի Մարաց և ի Պարսից, յԵլամացւոց և ի Խուժաստանէ, ի Կրմանայ և ի Մուկանաց, ի Թուրքաստանէ և ի Խորասանայ, և յեղակարծում հասին ի Ճուաշն գաւառ – 398.

ԱԶԳԱԿԱՆ - և գունդ անհաւատից դառնացեալ ոգւով ի վերայ կանանց և որդւոց իւրեանց ազգականաց՝ յարձակեցան ի վերայ նոցա ուժգին սաստկութեամբ և սուր ի գործ արարեալ յանխնայ կոտորեցին. – 402. և ի չափ ինչ հասեալ բնակեցաւ առ ումեմն մեծատան ի նոցունց ազգականից. – 158. Իսկ ի վերայ բազում հինից եկելոց ի վերայ Գուրգինի և սաստիկ պատերազմացն զոր պատերազմեցաւ յաղթող նահատակութեամբ. ոչ միայն յարտաքին թշնամեացն որ շուրջանակի պաշարէին, բազում այն էր որ ի ներքին ընտանեաց հարազատաց, ազգականաց դրժողաց, ուխտազանցաց, ստոց և ստերդմանց յուզէին աղմուկք: - 308. միայն ոչ ելցէ ի ձեռաց իմոց Աշոտ հանդերձ ազգականօք իւրովք,,: - 214. որ և զՌահաբ պոռնիկն առ ժամեայ բարեմտութեամբն յերիքովական բարկութենէն ապրեցոյց իւրովք ազգականօքն, և զԳաբաւոնացիսն ի Քանանացւոցն սատակմանէ: - 32.

որք քակէին գոլ նոցա ամենայն ուրեք /210/ ուր և դիպէին զմիաբանութիւն ուխտի խաղաղութեան եղբարց և ազգականաց և բարեկամաց: - 212.

ԱԶԳԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ - և յաւեր դարձան գեւղք և ագարակք և աւանք, ի բաց մերկացեալ զզարդ և զբարեձևութիւն, և ընդ ազգականութեամբ փակեալ զանազան բոյսք և տունկք, որ ի վերայ երեսաց երկրի. – 238. Ընդ որ յոյժ զչարեալ սքանչելին Աղան Արծրունի որդի Վասակայ ընդ հօրն անիմաստասէր բարուցն անխորհրդածութիւն և ընդ այնպիսւոյ աստուածամարտին Մեհուժանայ գթասիրաբար վարել ազգականութեամբ – 112. Յովսէփ անուն ի Յունաց ազգականութենէ ի ծառայութիւն հասեալ Աւշնի, ներքինի, թողեալ զքրիստոսական պաշտօնն, մոլորութեանն Մահումաթայ հաւատացեալ. – 374.

ԱԶԳԱԿԻՑ - Բայց Վասակս այս … վասն ազգակից գոլ նոցա ընդ տոհմին Արծրունեաց… ել գնաց իւրովք կամօք ի Սամառայ և եղև աստուածուրաց – 248. ըստ այնմ զոր մարգարէն Եսայի ասաց, ,,յաւուր յայնմիկ բուռն հարկանիցէ այր զեղբօրէ կամ ազգակցէ իւրմէ և ասասցեն՝ լեր մեր իշխան, և կերակուր մեր ընդ քեզ լիցի,,. – 298.

ԱԶԳԱՀԱՄԱՐ - Եւ քանզի ոչինչ հաղորդութիւն ունէր Յովսէփ առ ծնունդն Քրիստոսի՝ մտանէ յազգահամարն փոխանակ Մարիամու կնոջ իւրոյ -16.

ԱԶԳԱՊԵՏ - և մանաւանդ զի հարկ փութոյ եղև մեզ գիտել զպայազատութիւնս երանաց տիրեցելոց մեր աշխարհի և որ յառաջ քան զնոսա թագաւորք Ասորեստանեայց, որդի /34/ ի հօրէ առեալ մինչև ի Սենեքարիմ արքայ, որ առ Եզեկիայիւ Երուսաղէմի արքայիւ եղեալ ազգապետ տանս Արծրունի: - 36.

ԱԶԳԱՊԵՏԱԲԱՐ - Դարձեալ քանզի Մեստրիմ ի Քամայ ըստ բաժանման ազգին և աշխարհին շինէ զԵգիպտոս և անդ հարստանան ազգապետաբար – 18.

ԱԶԳԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ - Դարձեալ վերստին հրճուանօք ոռոգեալ լինի պատմութեան աստ սակս բարձրագահ, համաթոռ, ճոխազգի ազգապետութեաննն Արծրունեացս, /76/ մեծ զարմի Սենեքերիմայ ծննդոց. – 78.

ԱԶԳԱՏՈՀՄ - Արդ ի հասանել նամակիդ՝ փութով զԳուրգէն և զազգատոհմդ իւր հանդերձ ազատօքդ Վասպուրականի կապեալս առ մեզ հասուսցես: - 236. և զազգատոհմ մեր ընդ մեծ նեղութեամբ պաշարէիք և աշխարհի մերոյ աւերիչք գտանէիք և հարկացն եդելոց խափանիչք լինէիք: - 244. Եւ նորա ըմբռնեալ զնա և զամենայն ազգատոհմն նորա ի տանէ Բագրատունեաց և կապեալ երկաթեղէն կապանօք՝ խաղացոյց ի Սամառայ: - 186. մինչ կային ի բանտի իշխանն և որք ընդ նմա ազգատոհմիւք և այլովք օտարազգօք – 240.

ԱԶԳԱՅ ՅԱԶԳՍ - և յիշատակարան նորա մոլորութեանն որով վրիպեացն և վրիպեալ կործանեաց զազգս բազումս՝ կայ և մնայ ազգաց յազգս մինչև յաւիտեան: - 248.

ԱԶԳԻ ԱԶԳԻ - Եւ զայլս ազգի ազգի զինուորք ունէին վաղերք և վակուրք, սուսերք և սուինք, տապարք և վիրգահանք, մեքենայք և ռմբաքարք, վահանք և նիզակք: - 208. մատուցեալ առ Վռամ հանդերձ Սորմակաւ ումեմն Արծկեցւոյ մոլեգնոտ փառամոլ աբեղայի՝ սկսան ազգի ազգի լեզուագարութեամբ չարախօսել զսրբոյն Սահակայ – 118. մերժել հեռանալ ի ճոխ և ի նազելի եղբարցն պատուաւորաց, ի պարոյ կացեալ ազատագունդ ազգի ազգի պերճութենէ – 386. յորում շահաստանն Դուին, մարդախիտ պարսպաւոր պատնիշօք պատուարեալ և տուրևառիկ վաճառականութեամբ և ազգի ազգի պղծութեամբ յափրացեալ յղփացեալ: - 358. և բազում և ազգի ազգի հոգաբարձութեամբ տուեալ օգնականութիւնս Հայոց աշխարհիս, շինելով քաղաք Թէոդուպօլիս ի Կարին գաւառի, և զօրս կողմնակալս ի պահեստ՝ ընդդէմ կալ պարսկական յարձակմանցն: - 114.

ԱԶԴ ԱՌՆԵԼ - Ազդ առնէ քաղաքապետին Տփղեաց. և խնդրեալ զնա առ ինքն՝ /316/ ստիպէր տագնապէր ահս արկանելով, թողուլ զօրէնս քրիստոնէութեան և յանդորր ելանել: - 318. Իբրև օր մի լինէր պարապոյ … և ահա հնչեցին փողք ուժգին գոչմամբ ազդ առնել քաղաքին՝ եթէ ել նստաւ թագաւորն յատենի – 240. Յորժամ անդնդական խորքն ազդ առնիցեն ներքին բնական կենդանեացն զհասանել ջերմութեանն, յորում ջեռացեալ ի հիւսիսային սառնամանեաց օդոյն շնչելոյ, ի խորսն զխաղացումն արարեալ լինին - 260.

ԱԶԴ ԱՐԱՐԵԱԼ - Եւ դէտն ազդ արարեալ զօրացն այլազգեաց՝ վառեն և նոքա ընդդէմ նոցա ի պատերազմ, և ի դիմի հարեալ միմեանց և հատանէին յերիս առաջս: - 178.

ԱԶԴ ԵՂԵԱԼ - Ազդ եղեալ Շապհոյ եղբօր Թադէոսի Շերեփեանց. – 400. որոյ գալուստն ազդ եղեալ գնդի այլազգեացն՝ փախեան գնացին բացագոյն, կալան զամրական տեղիս, ցրուեալ ընդ լեռնայինսն անյայտ թաքստեամբ: - 402.

ԱԶԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ - բարձրաձիչ աղաղակաւ քարոզեալ. իբրև բանիւ զբարբառ հնչեցուցեալ ազդեցուցանօղ իմացունակութեամբ, զգայական ազդարարութեամբ՝ զեկուցանել զպատրաստութիւն նիւթոյն առ կատարումն սրբոյ եկեղեցւոյն աւարտագործեալ: - 396.

ԱԶԴԵՑՈՒԹԻՒՆ - որ և ըստ ազդեցութեան զկատարումն առնոյր գործն: - 340.Որգունակ հնչումն տաշելոյ փայտիցն առ Նոյիւ ազդեցութեամբ հիւսնական գործեացն՝ զհեղեղածուփ անդնդաձիգ սահանացն երկնահոս զուգաճանապարհորդութեանն յապրուստ հաւատարիմ առնն յԱստուած յուսացեալ համամիտ ընտանեացն գործակցութեամբ: - 396.

ԱԶԴԵՑՈՒՑԱՆՕՂ - բարձրաձիչ աղաղակաւ քարոզեալ. իբրև բանիւ զբարբառ հնչեցուցեալ ազդեցուցանօղ իմացունակութեամբ, զգայական ազդարարութեամբ՝ զեկուցանել զպատրաստութիւն նիւթոյն առ կատարումն սրբոյ եկեղեցւոյն աւարտագործեալ: - 396.

ԱԶԴ ԼԻՆԻԼ - Ազդ եղև Գուրգենի վասն Դերենկին, և զիա՛րդ ընբռնեցաւ. – 322. Ազդ եղև Մամիկոնեան սպարապետութեանն անոպայ գործն – 98. Ազդ եղև մեծին Տիգրանայ պատրաստ պնդութիւն Աշդահակայ. – 62. Ազդ եղև քաջին Վահանայ, եթէ զօր բազում առեալ Հազարաւուխտ յընտրելոցն Պարսից և ահաւադիկ հասեալ գայ ի վերայ: - 134. Ազդ լինէր յոմանց գրումն անյայտիցն, թէ ,,այս ոմանք այսորակ երիվարօք յայս նիշ նիւս կեղթում, ի մէջ բդեղի պահարանեալ նամակ տանին ընդ կողմն Ապահունեաց. արդ զգուշացիր ճանապարհիդ,,. - 340. բայց ազդ լինէր իշխանին ի նոյն գնդէն Տաճկաց՝ մի տեսանել զերեսս նորա, ծանուցանելով նմա՝ զոր ինչ խորհեալ էր վասն նորա և վասն աշխարհին նորա: - 184. Եւ իբրև ազդ եղև Դերենկին՝ գնաց ընդդէմ նորա պատերազմաւ, և դառնայր փախստեայ: - 320. և աղաղակեալ զկնի նորա՝ զի թերևս ի լուր ձայնին և ի փայլումն զինուցն և ի շողալ սուսերին և ի խխնջիւն քաջ երիվարին և ի վազս երագութեանն ուժոյ ազդ լինիցի և դարձցի ի ձայն նոցա և ծանիցէ, և դարձցի ի կորստական ճանապարհէն – 228. Եւ զօրսն ազդ լինէր վասն իրացն – 228.

ԱԶԴՈՅ - ,,յորժամ զայս նիշ համբոյր մատուցեալ համբուրեցից զնա՝ դուք զազդոյ վէրս ի զօրութիւն նիզակի հարջիք զնա,,: - 352. և առեալ զնա մտանեն ի մէջ մայրեացն, և ընդ գիրկս մտեալ Շաւասպայ Արծրունւոյ՝ զլայնալիճն լի քարշեալ հարկանէ ի թիկանց ընդ մէջ ողինն զկորովալիր մատանցն զազդոյ շարժումն թռուցեալ թափանցիկ ընդ չարախորհուրդ սրտին միջոցն դիպեցուցանէ. – 100. իբրև հարուստ մի մեկնեցան ի գնդէն Պարսից՝ ամբարձեալ Սամուէլ զմիողնին՝ ազդոյ վէրս ի վերայ եդեալ առ ժամայն եհատ զնա ի կենաց. – 106. Իսկ սրբոյն Ներսէսի իրազէկ եղեալ չարին չարաբարոյ չարախորհրդութեանն՝ անէծս մեծամեծս և ազդոյս և զօրաւորս դնէ ի վերայ Մարդպետին – 100.

ԱԶԴՈՒՄՆ - Եւ եղև ի միում աւուրց, ի գալ նորա ի նմանէն՝ ձայն օտարոտի, և ազդումն ահագին և դիւական անկեալ ի վերայ /գրքում՝ վերա/ նորա՝ ուշաթափ անկեալ դնէր – 158.

ԱԶՆ - այր գազանաբարոյ, վայրենամիտ, առատաձեռն առ արբումն մարդկան, այր զօրաւոր զօրութեամբ ի գործս պատերազմաց, ահարկու ազանց, կարողութիւն և ուժեղութիւն Աւշնի ի սորա ձեռս բաւականացեալ: - 374. և կանայք կոտորելոցն հանդերձ խառնիճաղանճ ամբոխիւն լրբենի դիմօք, հոլանեալք և ի բաց ընկեցեալ զձև կանացի բնութեան, որպէս օրէն է նոցա, մանաւանդ տաճկական ազանց, և ի հետիոտս դիմեալք ի դուռն արքունի հասանէին: - 180. Զի այր քաջ է և պատերազմող, և միաբանք են որք ընդ նմա են զօրքն, և զանձինս ի մահ դնիցեն ի վերայ տանց և աշխարհաց և ազանց և տոհմից իւրեանց: - 212.

ԱԶՆԻՒ - Առ որս ասեմք՝ եթէ ըստ ամենայն յեղանակի անբոյժն ի բարւոյ, ո՞չ մի ինչ ո՞չ ունի մասն ազնիւ՝ թէ ասիցէ ոք անիծիւք ի բաց բառնալ. – 22.

ԱԶՆՈՒԱԳՈՅՆ - Սա ազնուագոյն եղեալ քան զամենեսին. – 166.

ԱԶՏԱԴԱՍ – Եւ արդ են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Բաղէոս ամս ԾԲ… Ազտադաս, ամս ԼԲ. .. Մամիզոս ամս Լ … Մաքազիս ամս Լ … Զփերոս, ամս Ի… - 56.

ԱԹԱՆԱԳԻՆԷ ՎԿԱՅ - և հասեալ յԱշտիշատ Տարունւոյ ի վկայարանս սրբոյն Յովհաննու և Մկրտչի, և Աթանագինէի վկային – 100. և տարեալ հանգուցանեն զնշխարս սրբոյն յԱշտիշատ Տարօնոյ ի տեղւոջ վկայարանի սրբոյն Յոհաննու Մկրտչին և Աթանագինի վկային: - 120.

ԱԹԵՆԱՅԻՔ - ի սորա ԻԵ ամին առաւ Ելիոն քաղաք ի յԱթենացւոց անտի – 58.

ԱԹՈՌ - „ի սկզբան թագաւորութեան նախնեաց մերոց, յորժամ ետ Աստուած զաթոռ բազում թագաւորաց ի ձեռս նոցա, և մինչ առ մեզ հասեալ՝ ոչ ոք զօրեաց կալ ընդդէմ մեր, ոչ ի հեռաւոր աշխարհաց և ոչ ի մերձաւորաց: - 198. անկեալ առ ոտս նորա մեծաւ հառաչանօք՝ մի՛ յիշել զանցս զանցիցն անցելոց, զոր արարինն առ սուրբն, այլ դարձեալ կալցի զաթոռ հայրապետութեանն. – 120. Գունդ մի հարուստ անցեալ մնացին ի Համբոյրազան աւանի Մարդաստան գաւառի, ուր եպիսկոպոսական աթոռ մարդպետականին յայնժամ փոխեալ դնէր ի Նախճաւան քաղաքէ. – 372. Եւ անմիաբանք լեալ ընկեցին զսուրբն Սահակ յաթոռոյ եպիսկոպոսապետութեանն և զԱրտաշիր ի պատուոյ թագաւորութեան. – 118. և գնացեալ միաբանութեամբ ի Կոստանդնուպօլիս՝ սպանին զՄուրիկ թագաւոր և նստուցին զՓոկաս յաթոռ թագաւորութեան: - 140. Եւ յաջորդեալ փոխանակ նորա կացեալ յաթոռ սրբոյն Գրիգորի երանելին Մաշտոց, ելեալ ի կղզոյն Գեղարքունի լճէն, զՅօհաննու Կարապետին զվարուցն բերեալ զօրինակ. – 376. և եթէ ոք խախտել ջանայ՝ ի հրամանէն Աստուծոյ ոչ ժառանգէ նա զաթոռ իւր և զթագաւորութիւն: - 356. Եւ էր ամաց իբրև տասանց յորժամ նստաւ իշխան յաթոռ հօր իւրոյ: - 314. և ընկեցեալ զԽոսրով յաթոռոյն՝ կացուցանէ փոխանակ զՎաղարշ զեղբայր Խոսրովու: 112. և ի վերայ նորա շինեաց եկեղեցի զհամբարձմանն ի յերկինս ի Հօրն գահակցել աթոռ, և զերկրորդ գալստեանն գյիշատակ ունելով, որ գալոցն է հայրենի փառօք, ըստ հրեշտակացն առաքելոյն զմխիթարականն և զքաջալերականն աւետիս նոցա առբերելով: - 390. Եւ Կաւատ արքայ հաստատեցաւ յաթոռ թագաւորութեան և արար խաղաղութիւն մեծ ընդ կայսեր և ընդ ամենայն երկիր իշխանութեան իւրոյ: - 152. Եւ հաճոյ թուեցաւ Հայրակղի և ամենայն սինկղիտոսիցն՝ նստուցանել զորդին Հայրակղի յաթոռ թագաւորութեան, որ էր մանուկ /146/ փոքր. – 148. ԵԻ ՀԱՍՏԱՏԵԼ ՅԱԹՈՌ ԹԱԳԱԻՈՐՈՒԹԵԱՆՆ ՀԱՅՈՑ ՄԵԾԱՑ ՕԳՆԱԿԱՆՈՒԹԵԱՄԲ ԹԱԳԱԻՈՐԻՆ ՅՈՒՆԱՑ - 94. Եւ հաստատեցաւ Խոսրով յաթոռ թագաւորութեան, և զխոստացեալսն կայսեր՝ կատարեաց. – 140. Եւ փոխանակ նորա ժառանգէ զաթոռ հայրապետական երանելին տէր Յօհաննէս, որ և սնեալ և ուսեալ առ ոտս սրբոյն Մաշտոցի. – 376. Ընդ ժամանակս ընդ այնոսիկ էր կացեալ յաթոռ հայրապետութեան տէր Յոհաննէս կաթողիկոս Հայոց: - 180. յորում ժամանակի տէր Զաքարիայ ունէր զաթոռ հայրապետութեան Հայոց կաթողիկոսութեան – 310. Սա կեցեալ ամիսս Ը կամ Թ յաթոռ հայրապետականին՝ փոխի յաթոռ առաքելական պատուադրութեանն ի փրկչէն մերմէ խոստաբանեալսն: - 376. Սա կեցեալ ամիսս Ը կամ Թ յաթոռ հայրապետականին՝ փոխի յաթոռ առաքելական պատուադրութեանն ի փրկչէն մերմէ խոստաբանեալսն: - 376. քանզի յետ վախճանի Ասպուրակայ նստուցեալ էր Խոսրովու յաթոռ հայրապետութեան Հայոց զսուրբն Սահակ որդի սրբոյն Ներսէսի. – 112.

ԱԹՈՌԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ - „Բուխայ գլուխ զօրավարաց ընդհանուր Թագաւորութեան Տաճկաց, Ջափր իշխեցող ծովու և ցամաքի, հաւասար և օրէնսդրին մերոյ Մահումաթի, և հաւատարիմ միջնորդ Աստուծոյ և մարդկան, և թագաւոր ընդհանուր ազգաց հարաւային աթոռակալութեան … Յղեցի զքեզ ելանել ի վերայ երկրիդ Հայոց ամենայն կենդանեաց –

236. զոր ընկալեալ սուրբ հայրապետին և բարեպաշտ թագաւորին Թէոդոսի հինգ թղթովք և հինգ պատասխանեօք՝ կարգէ զսուրբ վարդապետն ընդ վարդապետութեան աթոռակալութեան սրբոյն Յոհաննու Ոսկեբերանի և այլոց քաջաց և գլխաւոր վարդապետացն – 116. Ի ժամանակին յայնմիկ էր ճոխացեալ պանծալի աթոռակալութեամբ սրբոյն Գրիգորի տէր Քրիստափոր Հայոց կաթողիկոս. - 130.

ԱԼԱՅ - Ի դառնալն Ապուսէթի յԱսորիս և Մուսէի հաւատալ զվերակացութիւն հարկաց արքունի, և ընդդէմ եկեալ յարքունուստ հազարապետ ոմն հարկաց, Ծովափի կոչեցեալ ամիրայ Ալայ անուն: - 176.

ԱԼԵԻՈՐ - և էր ալևոր ըստ մարմնոյ և հնացեալ արտաքին մարմինն, բայց ներքինն նորոգեալ և գեղեցկատեսիլ ըստ պատկերի արարչին. – 204. Երևեալ նմա յայնժամ ի բանտին այր մի գեղեցկատեսիլ ի կերպարանս ալևորի, լուսակիզն փայլմամբ՝ ասէ ցԳուրգէն – 318.

ԱԼԻ - Եւ Ալի էր այր քաջ. ասէ ցնա, արի՛ ելցուք, քանզի են և ընդ մեզ արք բազումք, թերևս լիցի ելք իրացդ պիտանութեամբ: - 160. Եւ էր պատերազմ սաստիկ ի մէջ Ալեայ Որդւոյ Ապուտալպի և Մաւեայ ամս Ե և ամիսս Գ: - 166. Եւ յաւուր միում լեալ նորա ի տխրութեան ի սպառնալեաց հօրեղբօրն իւրոյ՝ եկն եմուտ առ նա Ալի որդի Ապուտալպի և ասէ, զի՞նչ են պատճառքդ զի նստիս տխրեալ. – 160. և փախստական եղեալ Մահմէտ և Ալի և ընդ նոսա իբրև արք Խ՝ եկին ի քաղաքն Մադիամ – 160. Կարգեաց հրամանատարս և զօրագլուխս ինքեան յիսմայէլականաց անտի՝ զԱլի և զԱպուբաքր և զԱմր և զՈւթման: - 160. Քանզի ասէր Ալի անգաւոր ինքեան զգլխաւորութիւնն Տաճկաց: - 166.

ԱԼԻԻՐ - երկոտասան արդու ալեր և քառասուն ոչխար ի միում գիշերի ուտել Բէլայ. – 38.

ԱԼԻՔ - և ահա հնչէր առ հասարակ երկիրն ամենայն իբրև զձով ալեաց կուտակելոյ, և սաստկացաւ պատերազմն, յառլուսանալ աւուրն մինչև ի սպառել անցից տունջեանն իշխեցողին երկոտասան ժամու աւուրն. – 276. և բազմածուփ ալեացն ներքսագոյն շտեմարանեալ ցանկասիրութեանն՝ անդուլ առնէր զնորայն իմացմունս. – 364. Եւ իմաստուն և հանճարեղ խորհրդովք, քաղցր և կակուղ բանիւք ողոքեալ զմանկագոյն Հասան, առաջի արկանելով նմա զարժանի ալեացն պատուականութիւն և զիշխանական ճոխութեան զբարձրագահութիւն և որ ինչ այդմ հետևէր. – 348. և փակեցին ի ներքս զոտն լերինն իբրև զձով շուրջանակի, ի վեր ձգելով զկուտակումն ալեացն ի բռնութենէ հողմոցն վարելոյ. – 276. Եւս առաւել քան զանդնդականն յուզմանցն բռնալիր հողմոցն զծիրանեգոյն ալիսն, զլեռնաձև կուտակսն և զվիշապաձայն գոչմունսն՝ ևս յաւէտ ահագնակի վրդովմամբ զմրրիկ անձանց ի մէջ եռաշարժ ընթացմանցն, ի հոլովմանց խոհարանի իշխանական սրտին ի ներքս հարկաւորաբար բռնազբօսեալ /350/ ձգեն: - 352. Զի թէ առագաստ նաւին յերկոսին կոյս ոչ պարզիցի՝ ոչ ուղղակի նաւարկութիւնն ճանապարհորդիցի, կամ թէ նաւաբեկեսցի իսկ ի բռնութենէ մրրկալից հողմոյն զալիսն կուտակելով: - 256. իբր զթագաւոր մեծավայելուչ պատուական ալեօք զուարճացեալ ի մէջ ճոխ նախարարութեանց – 86. ծփայր ի խորհուրդս իւր իբրև զձով, որ ոչ դադարէ զալիսն յուզելոյ. – 268. ձկան իմն թուելով ի վերայ մկանաց ալեացն խաղալով – 86. որոյ տեսեալ զբարձրաբերձ վայելչութիւն հասակին և զպատշաճ գեղ երեսացն, զփաղփեալ գոյնն ի տեսիլ արուսեկի ի մէջ սպիտակափայլ ալեացն պատուաբերի – 204. որով փոքր մի ցածուցին զլեռնացեալ ալիսն, և զկոհակսն մրրկալիցս դադարեցուցին և զգազանութիւն բռնաւորին յընտանութիւն ածին: - 234. վառեալ լինէր իբրև զբոց հնոցի, իբրև զալիս ծովու դիզեալ կուտմամբ փրփրեալ ծիրանագոյն արիւնանման, ուժգին գոչելով անդնդաքակ յուզմամբ, իբրև զհեղեղատ յորդահոս ի ճայթմանէ կարկտահոս ամպոց – 180.

ԱԽ - և ընդ այգն ընդ առաւօտն առին յաւարի զբանակն հանդերձ ախիւն և զտունս գանձուցն զորս առ ինքեանց: - 332. Տե՛ս ԱՂԽ

ԱԽՈՅԱՆ - և այլքն զաղաղակ բարձեալ ի ձայնարկու աշխարանս՝ խնդրեցին զապրուստ ի սրոյ քաջամարտիկ ախոյանէն Շերեփեանն Թադէոսի: - 400.

ԱԽՈՅԱՆԱՅԱՐՁԱԿ - ախոյանայարձակ լինելով քաջացն Վասպուրականի … փակեցին զբանակն և դարձուցին զզօրագլուխսն – 368. և անդ բազում իրս քաջութեան ցուցեալ յախոյանայարձակ պատերազմունսն – 84.

ԱԽՈՅԵԱՆ - և միախուռն յանդուգն յարձակմամբ դիմեցին ի վերայ այլազգեացն, և ի դիմի հարեալ միմեանց՝ այր զախոյեան իւր յերկիր կործանէր: - 174. Առանց ախոյեանի պարտեցաւ – 250. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ ... դու ախոյեան՝ և մանկունք իմ յաղթանակ, դու ոսոխ՝ և զօրք իմ դատապարտիչք. – 278. և ետուն ձայն այր առն ախոյեան ելանել. – 284. Եւ անդ Վահան Արծրունի խոյակապ և յականաւոր քաջամարտութեամբ ընդ սրբոյն Վարդանայ ճակատ առ ճակատ վառեալ զպատերազմն, իբրև հուր ընդ եղէգն ճեմելով ի մէջ քաջ ախոյեանացն Պարսից: - 128. և իւրաքանչիւր այր զախոյեան իւր յերկիր հարեալ՝ և ինքն զկնի միւսոյն ճեպէր: - 232. Եւ յանդուգն դիմեցուածովն ի վեր քան զզարմանս՝ այն ինչ ի քթթել ական դարձուցին /328/ զխրոսակսն, և զռազմն ղաշիկ քակեցին և զյառաջագահ ախոյեանսն փայլակնահար արարեալ դիաթաւալ կացուցին – 330. և սրբոյն Վարդանայ մտրակեալ զերիվարն ի փախուստ զախոյեանսն Պարսից դարձուցեալ և զկողմն իւրոյ ձեռին գնդին զօրացուցեալ – 128. և վառեալ ի զէն և յասպազէն՝ արձանացան իբրև զմի այր՝ և յանդուգն դիմացուածով խուռն յարձակմամբ հարեալ ի դիմի, ուր քաջքն այլազգեացն ճակատէին ընդ աջաթև /380/ կողմն. և պատառեցին զգունդն, և պարտեցին զախոյեանսն. – 382. իսկ թագաւորն Մարկիանոս ընկալաւ զնոսա սիրով ի խաղաղութեան, մեծաշուք պատուով ի բարձ և ի պատիւ յառաջ ածեալ, իբրև զքաջամարտիկ ախոյեանս - 132. մինչ նոքա գունդ առ գունդ ընդդէմ միմեանց ճակատեալ կազմէին զռազմն, և փողքն գոչէին և դրօշքն տարածանէին և նշանքն փողփողէին, վահանաւորքն և նիզակաւորքն գոչէին, այրուձին այսր անդր վազս առնէին և ախոյեանքն յարձակէին, կապարճակիրքն աղեղանցն յուրային: - 174. պատշաճագոյն զպատերազմին խրոխտական բարձրավզութեամբ վանել զախոյեանսն, և առեալ զբանակն յաւարի, և ընդ սուր հանեալ յոլովս քան թէ սակաւս, հասին ի գոգ տեղի մի ի Մղունիս գեօղ: - 402. Տեղեկանայր … և կամ քանի՛ սաղարք միայնամարտիկք ախոյեանք իցեն – 198.

ԱԽՈՅԵԱՆԱՅԱՐՁԱԿ - և զօրքն ախոյեանայարձակ զպատերազմն վառէին – 64. Եւ մինչդեռ յայնմ մահիճսն կարծեալ հիւանդութեանն կեղծաւորէր՝ և ախոյեանայարձակքն /գրքում՝ ախոյեանարձակ/ զմիմեամբք շութափէին – 328. և յանկարծակի ի մէջ գիշերին Գրիգոր ախոյեանայարձակ դիմեալ շուրջանակի փակեցին ի ներքս զբանակն, սրով և աղեղամբ / 330/ վէրս մահաբերս ի վերայ եղեալ՝ յոլովք անկան ի զօրուէն. - 332. և ոչ ըստ տեղիս տեղիս ցուցանէին զհանդէս մարտիցն և զյաղթութեանն քաջութիւն, այլ բոլորովիմբ ամենայն ուրեք ախոյեանայարձակ սլացմամբ ընթանայր. – 312. և քաջքն և հոյակապքն ելևելս զմիմեամբք առնէին ախոյեանայարձակ խրոխտանօք: - 328. ընդ որս էր և քաջն մեր Աշոտ ախոյեանայարձակ զօրութեամբ և ելեալ զհետ արքունի զօրուն. – 328.

ԱԽՈՐԺԱԿ - Եւ այսպէս խաղաղեցուցեալ զաշխարհս կէին հեշտալիր խաղաղականօք ըստ կամի ախորժակաց զամենայն ժամանակս կենաց Խոսրովու, որ թագաւորեաց ամս ԽԸ: - 92. և ասէ, ,,եթէ աջողեսցին քեզ խորհուրդ մեր, զոր խորհեցաք ի վերայ Հայոց և իշխանաց նոցա, և ըստ ախորժակաց մերոց ի գլուխ ելանիցեն, որ ինչ կամք յօժարութեանց մերոց ըղձանայցեն - 184. Իսկ նախարարացն ընդդիմաբանեալ սրբոյն Սահակայ՝ իբր ոչ զնոցայն հաստատել ախորժակս – 118. Յայսմ վայրի ոչ մտադիւր ախորժակօք գրեմ զճառս պատմութեանս, որ տրտմականքն, քան թէ ուրախականքն յառաջանան տիրել ինձ: - 384. Որոյ յօժարութիւն կամաց ախորժակաց իւրոց էր մարմին և արիւն անմեղ մարդկան, առ ի յագումն անհնարին գազանաբարոյ կատաղութեանն: - 200.

ԱԽՈՐԺԱԿԱՆ - Բազում և այլ բանս ախորժականս և դիւրընկալս ըստ այսոցիկ կարգէր ի թղթի իւրում: - 186. Նախ յառաջ ախորժական թուէր Գագկայ անուանել զեկեղեցին փրկչական անուանակոչութեամբն մակաձայնել ոչ ուղղակի առ հաւատն մատուցեալ – 394.

ԱԽՈՐԺԱՆՔ - որ մեծաւ ախորժանօք յանգուցանէ առ ինքն զնոսա իբրև արս պատուաւորս և քաջամարտիկս զօրաւոր զօրութեամբ, և մանաւանդ զի բազում անգամ զանուն յաղթութեան ստացեալ ունէին: - 366.

ԱԽՈՐԺԵԼ - ,,զոր ինչ միանգամ կամք յօժարութեան ձերոյ ախորժեսցեն՝ եղիցի ձեզ ստուգապէս առանց երկբայութեան. – 214. ,,յարուցեալ երթիցես դու ինքնին և քեզէն լուիցես ի նմանէ զոր ինչ ախորժիցէ, և բարձցի ի քէն ապստամբութիւնն, զորմէ կարծեն ապստամբ լինել ի թագաւորէն,,: - 214. Այլ թէպէտ զայս ախորժելով լսէր Պտղոմէոս առ լաւութեան քաջութեան առնն՝ սակայն յայտնել ոչ զօրէր Աղէքսանդրի – 70. այլ քայքայեալ ցրուեցան յոր կողմ և աճապարել ախորժեաց ոք - 116. Այլ քանզի յոյժ առաւելեալ էր իմաստութեամբ Գագիկ՝ տեղի տայր բովանդակ գաւառապետաց զօրագլխաց աշխարհիս, գնայր ընդ նոսա իմաստութեամբ խորագէտ հնարաւորութեամբ, ըստ անձնիւր գահու մեծարեալ պատուադրութեամբ հաճոյանալ ախորժէր նոցա: - 354. Բայց քանզի ամենայնիւ ամենայն ուրեք ոչ ոք զօրեաց կալ ընդդէմ նորա յամենայն գործս զոր և կամք իւր ախորժէին՝ սկսաւ ձեռնամուխ լինել կարգաւ ընդ բոլոր աշխարհիս արևելեայս – 274. Եւ այլ ամրաբնակ ազատորերոյն պարգևս և պատիւս օր ըստ օրէ բաշխէր, և յինքն յանգուցանել ախորժելով վարէր ընդ նոսա: - 360. Եւ ելեալ գնաց եմուտ յամուրն Կանգուար, և կատարեալ զոր ինչ ախորժեացն՝ տիրեաց Անձաւացեաց մեծաւ զօրութեամբ: - 324. և թէ ոչ այպանել ախորժէք զբանիւք իմովք՝ ոչ ընդհատ կամ պախարակելի թուիցի կոչել զնա նովիմիմբ անուամբ. – 376. և լի ծաղու և կատականօք այպն արարեալ՝ արհամարհանօք անարգեցին զբռնաւորն, իբրև զմանուկ մի անպիտան կամ զծեր զառանցեալ և խելագարեալ, որ ոչ ըստ իւրոց կամաց զոր ինչ ախորժիցէ խօսիցի: - 264. և Տէր ամենակալ էր ընդ նմա ամենայն ուրեք ուր և ախորժէր: - 308. Իսկ նախարարքն Հայոց իբրև տեսին յերկոցունց կողմանց զանկարգ և զանտեղի աշխարհիս պիտաւորութիւն՝ յապաշաւանս դարձեալ ի վերայ անցիցն անցելոց զոր ախորժելովն խնդրեցին՝ դարձան առ Վռամ – 118. Իսկ Խուրան լուեալ վասն տիկնոջն Հայոց Հեղինէի կնոջ Աբգարու, թէ ոչ ախորժեաց կալ ի Միջագետս վասն ամբարշտին Սանատրկոյ – 80. Որդին Ապուսեճի Աւշին, որ զպարսկային հարստութիւնն հզօրապէս յաղթութեամբ ի գլուխ եհան՝ ձեռնամուխ ախորժեաց լինել ի վերայ Հայոց – 360. սուրբքն ոչ եթէ զերևելի տեղիս ախորժեն, զի թէ ոչ այսպէս, ո՞չ նոքա զնեղ և զանձուկ կեանս կան մահու չափ,,: - 100. քանզի կարի ախորժելով ունկն դնէր և յօժարէր բառնալ զթագաւորութիւնն Հայոց - 118.

ԱԽՈՐԺԵԼԻ - Բայց թէպէտ և երկոքին պատճառք անուանակոչութեանցն պատկանաբար վարկանելի է՝որպէս իմաստասիրացն հաճոյ թուի, այլ ինձ զառաջինն ախորժելի զհաւատարմութիւնն ի մէջ առնուլ: - 72. մինչև եկից հասից ի լայնանիստ ընդարձակ ասպարէզս մատենից պատմութեանցս՝ ոճով մի ըստ միոջէ շարեցից, կարգեցից, գրեցից զախորժելին քեզ: - 74. Յաւէտ խրախճանութեամբ բուռն հարկանել ախորժելի է ինձ զպատմութենէ քաջատոհմիկ և բարեփառ բարեյաղթ նահատակէն , զԳուրգինայ ասեմ – 300.

ԱԽՈՐԺՈՒՄՆ - և եկեալ կացին մօտ առ Կանգուար բերդ, և պատերազմեալ զամիսս Բ՝ ոչ ինչ գործ ի գլուխ ելեալ ըստ ախորժման. – 332.

ԱԽՏ - Այլ ձայն իմն գայր՝ մի՛ ժողովել և մի՛ հատանել, թե ոչ՝ եղիցի անձն այն մեռեալ, և ժանտ ախտիւ սատակեսցի զումարտակդ: - 50. Այլ սոքա թէպէտ և յանձն առնուին և մտադիւրութեամբ լսէին նմա սակայն ոչ մեկնեալ լինէին ի ժանդագործ պղծութենէն զազրալից սոդոմական ախտիցն – 182. ի տէրութիւն կարգեալն՝ բազմադիմի չարիւք վարատեալ, և ծառայ ախտից եղև - 22. Իսկ Արտաշիր յանդգնագոյնս և առանց պատկառանաց զհետ ամօթալից ախտին գիջութեան իգամոլ ցանկութեանցն ընթացեալ՝ ոչ միայն ի գիշերի այլ և ի տունջեան յանդիման արեգական, անխտիր կատարէր զցանկականն, զանասնական գիջութեամբքն զանցուցեալ: - 116.

ԱԽՏԱԿԱՆ - որով զաստուածերանն լքեալ զերկիր՝ զախտականս զայս և տաժանելիս փոխանորդեաց վիճակ, անբժշկական և ողորմելի յեղափոխմամբ. – 22.

ԱԽՏԱԿՐԵԼ - Եւ ազատորերոյն Վասպուրականի աղերսեալ՝ մի երթալ զայն ճանապարհ, առաջի դնելով զախտակրելն՝ նորա ընտրեալ զմահ ի վերայ քեռոյն իւր, քան զկեանս կեղակարծ ինչ խորհել զնմանէ: - 384.

ԱԽՏԱԿՐՈՒԹԻՒՆ - հրեշտակի Աստուծոյ հարեալ ի հարուածս անբժշկականս ըստ օրինի Հերովդիայ ախտակրութեան, տորոմեալ խղխայթմամբ, չարալլուկ ուռուցմամբ զտրորումն առնոյր արիւնալից արիւնապարտ մարմինն գազանեղինին. – 376.

ԱԽՏԱՆԱԼ - որով փորձիւ և հրապուրիչն նորա բանսարկուն ախտացաւ: - 20.

ԱԽՏԱՑԵԱԼ - Նոր ոմն Նաբուզարդան կամ Զամրի յայտնեալ ի յաղանդոյն Նեստորի, երեքթշուառեան վատաշուէր, վատմիրհ, զագահութեանն չարիս ախտացեալ՝ սպրդեալ եմուտ ընդ մութ գիշերին յամրական պարսպեալ բլուր, և անցեալ ի սուրբ կոչարանին օթագացեալ. – 378.

ԱԾԱՆԱՅ ՁՈՐ - և անտի գնացեալ ի ձորն Աճանայ ի խնդիր փախստէիցն և հասեալ ի յետոյ կողմանցն՝ ի սուր և ի գերութիւն զբազումս ի նոցանէ արկանեն: - 202.

ԱԾԵԱԼ - Բայց Աշոտ թէպէտ և նուազագոյն զօրու ընդ իւր լինելով, ոչ թիկնն աճեալ վերջացաւ առ պատերազմն յառաջանալ: - 364. և ագուցեալ զոտս պատրաստութեամբ Աւետարանին խաղաղութեան և սուսեր ընդ մէջ աճեալ զբանն Քրիստոսի, որ հատու է քան զամենայն սուր երկսայրի – 252. Եւ աճեալ զտիկինն Սաթինիկ զբօսնուլ յաշնանային յեղանակս յամարաստուն գեղեցկաշէն յապարանս զարդարեալ բերդին: - 88. և դեռ զիւրաքանչիւր սուսեր աճեալ ունէին ընդ մէջ իւր և վահան ի վերայ թիկանց եդեալ. – 220. Եւ զի էր պաշարել նորա յայնժամ զքաղաքն Մանազկերտ Ապահունեաց աշխարհին, որ ի ձեռս Ապլբառայն էր, և աճեալ հասուցեալ մերձ ի պաշարումն. և ի հասանել գուժկանացն եթող զնոսա, տալով նոցա հրովարտակս ի խաղաղութիւն: - 348. և զմտաւ աճեալ զքսութիւնն զոր զեկուցին զԱշոտոյ կորապաղատէ առ Դերանիկն, եթէ ստութեամբ և եթէ ճշմարտութեամբ՝ մեզ չէ յայտ: - 342. և որ այլ այսպիսիք զմտաւ աճեալ, որ գրեալ է ի սուրբ Աւետարանն – 264. և սուսեր ընդ մէջ աճեալ զբանն տերունական, զոր ասացն, թէ ,,յորժամ մատնիցեն զձեզ, մի՛ հոգայցէք թէ ո՛րպէս, կամ զի՛նչ խօսիցիք – 204. և սուսեր ընդ մէջ աճեալ, և հեծուցեալ ի մեծազարդ ջորւոջ, և նժոյգս առաջի և զկնի ի զարդ և ի զէն սպառազինեալ և ձայնք փողոց և դոփիւնք թմբկաց և այլ երաժշտական գործոց հնչեցուցանէին շուրջանակի. – 236. Զսա աճեալ լինէր առաջի զօրավարին Ժիրաքայ – 204. իսկ թագաւորն Մարկիանոս ընկալաւ զնոսա սիրով ի խաղաղութեան, մեծաշուք պատուով ի բարձ և ի պատիւ յառաջ աճեալ, իբրև զքաջամարտիկ ախոյեանս - 132. Իսկ Պարսկահայոց գեհաին խուժան աճեալ, գաղտագնաց եղեալ ընդ անկոխ ճանապարհս՝ գան հասանեն ի Մարդաստան գաւառ յաւանն Վիտահոտ – 400. կապարճս և աղեղունս պատրաստականս զառաջեաւ ի նիւսն ունելով, և զարդս ոսկեզարդս և արծաթագործս և կամարս ընդ մէջ աճեալ – 208. Նոյն ժամայն աճեալ լինի սուրբն առաջի Շապհոյ – 104. նոցա կալեալ զտիկինն Ռշտունեաց զկին Գարեգնի զքոյր Վարդանայ Մամիկոնէի աճեալ ի Վանտոսպ ի քաղաքն Շամիրամայ, մատնեն ի խոշտանգանս և ի տանջանս դառնագոյնս. – 102. որոյ ջրմուղ կազմեալ աճեալ հասուցանէ ի մէջ հովտին: - 88. որք ծանուցեալ զբռնանալն նորա ի վերայ պարսկական պետացն և զինչ կրեցին, զմտաւ աճեալ և զխառն ընդ աշխարհիս զդրակցութիւնն, և թէ գուցէ զպարսկայինն հասանիցէ մեզ կրել և աշխարհիս մեր՝ ձեռն ետուն հաւանութեան ի նորայն կալ մնալ հպատակութեան: - 360. վահան ի թիկունս եդեալ, սուսեր ընդ մէջ աճեալ, նիզակ ի ձեռին ունելով - 208. վարեն ի գերութիւն զբնակիչս քաղաքին ԵՌ զՀրէայսն, և ԺՀՌ զքրիստոնեայսն և զորս աճեալ գերի Բարզափրանայ զՀրէայսն հրամանաւ Տիգրանայ – 104.

ԱԾԵԼ - Յապուշ կրթին միտք իմ զմտաւ աճել զաղետիցն, խորհրդածել գրել յիշատակարանս. լքեալ լինին ընթացք ձեռացս առ կորովութիւն գրաւորականիս. – 350. ,,են ոչխարք իմ, որ ոչ են յայսմ գաւթէ, և զայն ևս պարտ է ինձ աճել այսր, և ձայնի իմում լուիցեն և եղիցին մի հօտ և մի հովիւ. – 224. ,,միայն, ասէ, զԳագիկ Ապումրուան առ իս աճցես հնարաւորեալ

վասն նորա,,. – 350. աձ եհան զժողովուրդն յերկիր իւր: - 218.այլ և առ Աստուած ևս և առ սուրբս նորա յաւակնեալ՝ յերկինս բացեալ զգայռալիր բերանն և որպէս շուն լիրբ պատուհաթափ եղեալ աձէր զլեզուն զերկրաւ: - 100. Այլ և զռամիկ Նորագեղջ աւանին Ռշտունեաց առեալ աձեն ի տեղի վաճառուն Ոստանին Ռշտունեաց, արկեալ տոռունս ի պարանոցն հանեն ընդ սուր. – 202. Այր ոմն Ջափր խրոխտ և ամբարհաւաճ. և սկսաւ եղջիւր աձել անօրէնութեամբ և գոռալով ոգորէր ընդ չորս կողմանս երկրին և նեղեալ տագնապէր զխաղաղասէրս կենաց – 170. բաժանեն զաշխարհս յերիս մասունս. տալով Աշոտի … Եւ Գուրգէն զկողմանս արևելից, յելից Աղբագոյ և որ շուրջ զնովաւ ամենայն Պարսկահայք մինչև ի մուտս Կորդաց, և ուր և ըստ այնմ իցէ հնար աձել զձեռամբ: - 360. Բայց երկուք ոմանք ի զաւակէ Աշդահակայ ձերբակալ արարեալ Տիգրանայ առեալ աձէ ի Հայս. – 64. Բայց նախ զԱշոտ և զտուն նորա աձջիք այսր – 198. բանսարկուք ոմանք հրապոյրս պղտորս քսութեան աձէին տանէին ի միջէն առ միւսն, որպէս թէ զչարիսն իրերաց առ հազարապետն խորհել նիւթել յայտ աձէին և զպատճառն զմիմեամբք արկանէին ի գաղտնիս քրթմնջելով: - 342. բանսարկուք ոմանք հրապոյրս պղտորս քսութեան աձէին տանէին ի միջէն առ միւսն, որպէս թէ զչարիսն իրերաց առ հազարապետն խորհել նիւթել յայտ աձէին և զպատճառն զմիմեամբք արկանէին ի գաղտնիս քրթմնջելով: - 342. Դարձեալ և յընդդիմակէն՝ աձ և Աբէլ ի յանդրանկացն և ի պարարտից: - 24. Եւ առեալ դահճացն զերանելին՝ աձին ի տեղի սպանմանն. – 296. Եւ զգեցոյց նոցա հանդերձս և կանգնեաց նշանակ իշխանական և էաձ սուսեր ընդ մէջ և կամար ականակապ և երիվար ընտիր մեծազարդ. – 314. և ահա իբրև արք Ռ ի յընտրելոցն Աղուանից պատահեալ նոցա հարին զնոսա և աձին փախստեայ ի բանակն և ինքեանք դարձան ողջանդամ, և ոչ մի ոք վիրաւորեցաւ. – 282. Եւ առ վտանգի երկիւղի զօրավարին՝ աձին ի մէջ զիրս տեսլեանն, որ երևեցաւ յերկնից հրեշտակ Աստուծոյ. – 234. Եւ արդ քանզի կարգ բանիցս էաձ զմեզ առ այս խնդիր՝ պարտ է նախ գիտել թէ որով օրինակաւ Քաղդէացւոցն մատենագրութիւնք զթիւ նահապետացն տասամբք համարին թուով ըստ աստուածահրաման գրոցս - 18. և գնացեալ Ժիրաքն առնու զնա աձէ կացուցանէ առաջի Բուխայի: - 272. և դարձեալ դառնայ ի Հայս. ընդ իւր աձելով մարզպան զՎնդոյ Պարսից մոգպետ: - 124. և երթեալ ի բուրաստանն՝ գտին զնա ի թաւի անդ ղուղեալ, կալան զնա և եկին աձին զնա ի դախտիճ անդր: - 152. և զբազումս ձերբակալ արարեալ աձին առ Խոսրով – 140. և զզօրս լեռնակողմանն ընդ իւրեանս աձելով, ոչինչ աւելի քան զհազար և երկերիւր այր – 126. Եւ զկէսն գերի առեալ աձեն ընդ իւրեանս, և զշէնս և զաւանս և զագարակս հրձիգ արարեալ՝ անապատ կացուցանեն ի մարդոյ և յանասնոյ: - 202. և հրամայեաց աձել առաջի զկապեալսն, հարցանել և լսել ի նոցանէ: - 242. Եւ հրամայեաց աձել առաջի զոմանս յերանելի արանց յազատէ տանէ, և զայլս որք ի բնիկ հեծելազանց, ըստ ազգս և ըստ տոհմս աշխարհաց – 264. Եւ հրամայեաց աձել զնա յատեանն, ուր կային միաբան ժողով զօրագլխացն: - 290. Եւ հրամայեաց աձել ոսկերիչ և նորոգեալ նորացոյց զանյաղթ փայտ խաչին Քրիստոսի, մատուցեալ զբեկորսն առ իւրաքանչիւր յօդս, պատեալ մաքուր արծաթով վայելչագոյն քան զառաջինն, ի պարծանս քրիստոնէից և յամօթ և ի նախատինս թշնամեաց խաչին Քրիստոսի: - 378. Եւ յաւուր միոջ հրաման ետ թագաւորն աձել զառաջեաւ. – 294. Եւ յետ նորա աձին զԽոսրոյ ոմն /154/ տղայ մանուկ և նստուցին իւրեանց թագաւոր. և նա փութանակի վախճանեցաւ: - 156. և ոչ մեք գրել զմտաւ աձել ջանասցուք. – 68. Եւ ուժեղացեալ ղաշիկն քաղաքային ի վերայ Մուսէի զօրուն, մինչ աձին արկին զբուն բանակաւն ուր և Աշոտն մեր թուէր գոլ խօթացեալ. – 328. և սկսաւ ոգորել եղջիւր աձել ի վերայ Աշոտի յայտնի և ոչ ի ծածուկ. – 350. և Վահան հասեալ յանկարծուստ ի վերայ նորա, այն ինչ ընդ միւտ աձելով ստնանել ինչ Գուրգինայ. – 310. զի ահա ևս եօթն օր՝ և աձից ջրհեղեղ ջուրց ի վերայ երկրի՝ սատակել զամենայն, յորում է շունչ կենդանի,, . – 30. զի ուր և իցէ՝ աձցեն զնա առ նա, թէ՛ պատիր խաբէութեամբ և խորամանկ կեղծաւորութեամբ և խարդախութեամբ, կամ պատերազմաւ և մեծամեծ զօրութեամբ, ամենայն պատրաստութեամբ, արքունի

կարողութեամբ, որպէս զիարդ և կարասցեն՝ առ նա հասուցանեն: - 224. Զսա ըմբռնեալ զօրաց Տաճկաց աճին առ զօրավարն. և բազում վնասս ի գործս արքունի կուտեցին ի վերայ նորա և ստութեամբ առաւել քան թէ ճշմարտութեամբ պարտաւորեցին զնա: - 288. Իբրև ստուգեաց զազգն, զգաւառն, զաշխարհն, զպատճառ հատուածին, զզետեղելն, զիարդն, զորպէսն, զեղանակն, զդիպուածն, զպատահն և զայլն ամենայն՝ խնդրէ զնա Վաղարշակ յԱրշակայ և առնու աճէ զնա ընդ իւր ի Հայս – 72. Իսկ զօրքն Տաճկաց գումարեալ ի վերայ նոցա. շուրջ փակեալ, ձերբակալ արարեալ /220/ աճին առ զօրավարն - 222. Իսկ իշխանքն զհետ մտեալ փախստէիցն անկելոցն յամուրսն՝ աճեն մերձ ի պաշարումն զքաղաքն և զամրոցն - 176. կէսքն զԳուրգէն յառաջ աճեն ի պատիւ իշխանութեանն և այլք զԱպուջափր, ոմանք զՎասակ. – 298. մինչև զանբարկանալին Աստուած ի բարկութիւն աճել, ի սատակումն անձանց և ի կործանումն աշխարհի և յաւեր ժառանգութեան տանց հայրենի բնակութեանց. – 182. յայնժամ հրամայեաց աճել առաջի իւր զԱշոտ և զորդի նորա Գրիգոր: - 314. Ո՞չ աճեր զմտաւ, թէ յիսկզբանացն մինչ ցայսօր ժամանակի ամենայն ուրեք ուր և գումարէր զօրն և լինէր պատերազմ և սուր և ճակատամարտ՝ երբեմն յաղթեն և երբեմն ի պարտութիւն մատնին. – 282. Ո՞չ աճէք զմտաւ և ոչ զմի ինչ ի բարեացն, զոր ձեր յիւնէն գտեալ. – 214. ոմանք զայս ինչ, ոմանք զայն ինչ տանէին աճէին խորհրդածութիւն: - 360. որով փոքր մի ցածուցին զլեռնացեալ ալիսն, և զկոհակսն մրրկալից դադարեցուցին և զգազանութիւն բռնաւորին յընտանութիւն աճին: - 234.

ԱՃԵԼ ՅԱԻԱՐԻ - և զտունս գանձի նորա հրամայեաց աճել յաւարի. – 66.

ԱԿԱՄԱՅ - բայց ակամայ և ի հարկէ գրեցից կարգեցից ի փոքր և ի դուզնաքեայ բանից, բովանդակեցից համառօտ սուղ և սակաւ բանիւ անցանել ընդ պատմութիւն իրիս այսմիկ – 240. գուցէ ակամայ երթալովն, և նեղիչն աշխատելով ի պահելն՝ յաճախեսցէ ի վնաս և ի քէն, և օճան բարւոյ յայնմ հետէ ոչ ևս ումեք հասցէ գտանել,,: - 216. և մի զմիոյ հետ ստիպէր՝ փութալ միոյ միոյ ի նոցանէ յանդիման նմա հատուցանել ծառայական սպասաւորութիւնս, զոր և արարին իսկ Աշոտ և Գագիկ և Գուրգէն, կամաւոր և ակամայ զնորայն կատարելով հրամայեալս – 370. Եւ նոյնժամայն եհաս հրաման յարքունուստ՝մի տաղտկալ և վհատել և մի ի բաց կալ պատերազմել ընդ նմա. մինչև եկեսցէ ակամայ կամօք ի հնազանդութիւն արքայի: - 284. Զոր յառաջ մատուցեալ ասացից ըստ կարգի, թէպէտ և ոչ խնդամիտ յօժարութեամբ՝ սակայն ակամայ և ի հարկէ ճառագրեցից զբացումն դրան աստուածասաստ բարկութեան ի վերայ մեր – 196. Իբրև ետես կայսր Հայրակղէս զչարիսն ամենայն, որ եկին հասին ի վերայ նորա՝ ակամայ կամեցեալ ցուցանել բարեկամութիւն՝ ել ընդ առաջ նոցա, մեծարել իբրև զվաստակեալս և զհիւրս, ընկալաւ զնոսա մեծամեծ /142/ ընծայիւք. – 144. հարկ եղև ակամայ կարգել դնել առաջի զդէմս անցիցն ըստ իւրաքանչիւր պատահմանց: - 234.

ԱԿԱՄԱՅ ԿԱՄՕՔ - Եւ նոյնժամայն եհաս հրաման յարքունուստ՝մի տաղտկալ և վհատել և մի ի բաց կալ պատերազմել ընդ նմա. մինչև եկեսցէ ակամայ կամօք ի հնազանդութիւն արքայի: - 284.

ԱԿԱՄԱՅՈՒԹԻՒՆ - ապա թէ ոչ ի կամս կամաց զայդ առնես՝ ակամայութիւն ի վերայ հասեալ՝ և զոր ունիսդ հարկաւորաբար առնէ քեզ զայդ ևս թողուլ,,: - 330.

ԱԿԱՆԱԽԻՏ - լնուլ այգեստան տնկախիտ պատրաստութեամբ ականախիտ վայելչութեամբ: - 88.

ԱԿԱՆԱԿԱՊ - Եւ զգեցոյց նոցա հանդերձս և կանգնեաց նշանակ իշխանական և էած սուսեր ընդ մէջ և կամար ականակապ և երիվար ընտիր մեծազարդ. – 314. Եւ ոսկեգործ ականակապ կազմեալ՝ պատեաց ոսկով զփրկագործ սուրբ խաչն, և ընդելուզեալ մարգարտով զարդարեաց զսխրագործ փայտն, հիւսնեալ ի մէջ անուշահոտ փայտից, թողեալ մասն ինչ արտաքս ոսկեպատ պահարանին, յառաջնում իւրոյ քառածրագիծ խաչակերտ փայտեղէն զզրոցկանն: - 394.

ԱԿԱՆԱԻՈՐ - Եւ անդ Վահան Արծրունի խոյակապ և յականաւոր քաջամարտութեամբ ընդ սրբոյն Վարդանայ ճակատ առ ճակատ վառեալ զպատերազմն, իբրև հուր ընդ եղէգն ճեմելով ի մէջ քաջ ախոյեանացն Պարսից: - 128. և շինեն նախարարքն Հայոց իւրաքաքնչիւր պալատս արքունականս և դաստակերտս յականաւորս, և զքաղաքն որմափակօք պարսպեն, և խաղաղեցուցանեն զերկիրս: - 126.

ԱԿԱՆՋ - Բայց նոքա ոչ վերակնեալք յօրէնս Տեառն, այլ ստացան իւրեանց անունկնդիր լսարանս, զչարագոյնն իժի և զանբժշկականն քարբի, արբեցան գինով յիմարութեանն. ստացան աչս, որովք ոչ տեսանիցեն, և ականջս, որովք ոչ լուիցեն. – 182.

ԱԿԵ/ԱԿԷ/ - Իսկ Գուրգինի մարզպանի Հայոց առեալ էր ի բաժնի յելս կոյս և /388/ որ ելանէ ի հարաւակողմն, զԱնձահից ձոր, զԿրճունիս, զԿուղան ովիտ, և զբուն զՄարդաստան գաւառ, զԱրճիշակովիտ, զոտն Առնոյ, զԱղբագ Մեծ և զՓոքր, Ակե, Տամբէր, Տագրեան. Ըռնայ, Զարեհաւան: - 390. և անդ լինէին ժողովեալ ամենայն բազմութիւն աշխարհակոյտ ամբոխից գաղթականաց գաւառացն կողմանցն Աղբակոյ, Զարէհվանի և Ակէոյ և ի լեռնակողմանցն Աղզոյ և Ոտնն Առնոյ, մի կողմն ի Ջողայ լեռնէն և անդր: - 226.

ԱԿԵՑԻ - Տե՛ս ԱԿԷԱՑԻ

ԱԿԷ – Տե՛ս ԱԿԵ

ԱԿԷԱՑԻ/ԱԿԵՑԻ/ - ելին գնացին առ Ատոմ … Յիսէ Տրունեաց տէր որդի Հոնաւարայ, Վարազշապուհ Աբելինից տէր, Թադէոս Ակէացի Շերեփայ որդի, և այլք ընդ նոսա: - 364. Յայնժամ ամրացեալ նստէր ի Շամիրամ բերդին Թադէոս անուն ի յԱկէացի տոհմէ, Շերեփայ որդի ծանօթացեալ – 400. որոց Շերեփայ որդիք անուանէին, ի յԱկէացի տոհմէ, քաջամարտիկք և հմուտք պատերազմողական յարդարմանց – 362. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … և այլք ի նախարարացն Վասպուրական իշխանին, Սմբատ Ապահունի, Գրիգոր Քաջբերունի, Վահան Հաւնունի, սեպուհն Դաւիթ, Գազրիկն Ապուհարազ, Թոդորոս Վարազն, Խոսրով Վահևունի, Խոսրով Ակէացի, Վարդան Գաբայեղէն, Սմբատ Մարացեան, սեպուհ մի Սահակ, Պատրիկն Անձևացի, Գորգ Հարմացի, Դաւիթ Գունդսաղար. – 174. որոց անուանք ճանաչին, միոյն Գէորգ յԱկեցի տոհմէ, և միւսոյն Խոսրով ի Գաբաելեան տոհմէ: - 222.

ԱԿԷԱՑԻՔ - Եւ գունդն Հայոց խաղացին ընդդէմ նոցա … ի տանէն Արծրունեաց՝ Գուրգէն … և Վարաժնունիք՝ Մլեահ և Ռստոմ և Վարազշապուհ. … և Ընտրունիքն /ծն.Ընտունիք/՝ Գէորգ և Յիս՝ և Սահակաւն /ծն. Սահկաւն/, … և Ակէացիք և Վասակ, և Վահևունիք՝ Քաբարակն/ծնՔաբարակաւն/ և Խրախատ – 230.

ԱԿՆ - Բայց զի՞ մի մի զիւրաքանչիւր հանդէս պատերազմաց նոցա գրեցից յականէ յանդուանէ. ասացից կարճառօտ և համառօտեցից զբանս. – 286. գրէ յականէ յանդուանէ առ որ մնացեալն էին յաշխարհս յամուրս իւրեանց, զի փութով յիւրաքանչիւր տեղեաց առանց կասկածանաց և երկիւղի առ նա հասանիցեն – 296. եթէ ոչ այլ ինչ յակն ունելեաց բարւոյ ունիցիս ասել, զի՞նչ ինչ բարգաւաճանք քեզ լրութիւն անյագ որովայնին Բէլայ իցէ: - 38. և այն ինչ ի քթթել ականն դարձուցին զղաշիկն, և զհետ մտեալ փախստէիցն սուր ի գործ արկեալ՝ դիթաւալ կուտակս կուտակս արկանէին. – 382. և իբրև մօտ եղև յափն գետոյն՝ քարշեալ ոմն զլայնալիճն, նստելով ընդ դարիւն, և հարեալ նետիւ ընդ բացատն, և երեսանակալ ձեռնն թուլացեալ. կրկնեալ այլ ոմն ճօճ նիզակաւն ընդ նոյն ակն՝ գետավէժ արարին զԱշխէթն. – 272. Եւ իսկոյն անյապաղ յական քթթել սպառազինեալ այրուձի պնդակազմ /366/ պատրաստութեամբ, ռազմ բոլորեալ ղաշիկ դիմացուածով զմարտն գրգռեալ - 368. Եւ յանդուգն դիմեցուածովն ի վեր քան զզարմանս՝ այն ինչ ի քթթել ական դարձուցին /328/ զխրոսակսն, և զռազմն ղաշիկ քակեցին և զյառաջագահ ախոյեանսն փայլակնահար արարեալ դիաթաւալ կացուցին – 330. և ցուցէք յականէ յանուանէ մի ըստ միոջէ իւրաքանչիւր զվնասս զոր գործեալ եմ, դի՛ք ի լսելիս համագունդ զօրականացս, և մի՛ պատկառէք խօսել զճշմարտութիւնն: - 214. Զոր հրաշազարդեալ մեծագանձ սպասիւք, ոսկեկերտ խաչադրօշեալ ընդելուզեալ մարգարտով և ականքք պատուականօք հրաշագործեալ: - 396. ընդ ականք հայելով, թէ գուցէ ճողոպրեալ ելանիցէ ի ձեռաց

մերոց, կամ ի գիշերամարտս յանկարծ հասանիցէ ի վերայ մեր մեծամեծ ոճիրս գործիցէ: - 202. յական .քթթել ելից դիակամբք սպանելոցն և վիրաւորացն զերեսս դաշտին. – 400. որոյ սկիզբն է ,,Անզբաղել ական սրտի նայեցող անձն իմ ի միւսանգամ գալուստն,, , Ե տուն ի յութերորդ վանգէ: - 284.

ԱԿՆԱԾԵԼ - Նա թէպէտ և զչարացաւ ընդ եղեալսն՝ սակայն զանգիտեաց թողուլ զնա երթալ, ակնածելով ի չարայոյզ ազգէն Իսմայէլի, զի դեռ ևս տիրէր բռնութիւնն, և գերեալքն և հայրն իւր սպարապետն յարքունիս էին: - 316.

ԱԿՆԱԾՈՒԹԻՒՆ - ապա նոքա մերկացեալ զկեալն կասկածանօք առ Ապումրուան՝ գան առ նա առանց ակնածութեան. – 364. բայց Ատոմ յամր առ փոյթն /364/ լինելով վասն թագաւորին ակնածութեան: - 366.

ԱԿՆԱԿԱՌՈՅՑ - հազիւ ուրեք ակնակառոյց աչօք նկատել զկատար լերինն – 48.

ԱԿՆԱՐԿՈՒԹԻՒՆ - որ ամենատես ակնարկութեամբ ստորիջեալ ի խնդիր կորուսելոյն հեզագնաց գարշապարօք՝ ընդելականս նմա գուշակէր/գրքում՝ զուշակեր/ գալուստ – 20.

ԱԿՆԿԱԼՈՒԹԻՒՆ - Արդ եթէ Սոդոմայեցիքն, որ հրով զվրիժուցն հատուցին փոխարէնս, և դարձեալ տանջելոց են՝ որ բովանդակ չարիւք անդր երթալոց են ո՞րպիսի ակնկալութիւն տանջանաց զանց արասցէ զնոքօք. – 336. որոյ զպատասխանիսն դարձուցեալ լի քաջալերական խրատու յորդորմամբ մարտիրոսական ակնկալութեան պսակաց – 400.

ԱԿՆ ՈՒՆԵԼ/ԻԼ/ - յայնժամ ելցէ հուր ի քէն ծնեալ, և կերիցէ զքեզ և զբազմութիւն ուստերաց և դստերաց քոց, ի քէն ակն ունելով զբորբոքումն: - 148. Եւ եկեալ երեկոյին խնդալից՝ ակն ունէր առնուլ կերակրովն, եգիտ ապականեալ և գիշակեր. – 46. և նա ակն ունէր մեծ իշխանին մտանել առ նա – 344. Զի մինչ այսպէս կայր աշխարհս ի տարակուսի, և ակն ունէին գթութեանցն Աստուծոյ առատանալ, որպէս սովոր է Աստուած ի բարկութեան զողորմութիւն յիշել. - 374. Զոր և մեք ակն ունիմք և քեզ զսոյն զայս կամել – 186. մանաւանդ զի և թագաւորին նախ ակն ունէր զդառնալն ի կռոցն ի յերկրպագութիւն Քրիստոսի ճշմարտին Աստուծոյ. - 88. Անդանօր քաջն մեր Աշոտ զհիւանդութիւնն կեղծաւորեալ ի տեղւոջ օթոցին անկեալ դնէր, մինչ ակն ունէին յառաջանալ ի գործ պատերազմին: - 328.

ԱԿՐԱՊԱՂԷՍ – Եւ արդ են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Սպարեթոս ամս Խ… Ասկատադէս ամս Խ … Ակրապադէս ամս ԽԲ: – 58.

ԱՀ - բայց քանզի տէր մատնեաց զնա ի ձեռս նոցա, որպէս ասաց Դաւիթ՝ և եղև ահ տեառն ի վերայ ամենեցուն. – 354. Եւ այնչափ և առաւել քան զսոյն կազմութեան սպառազէն պատրաստութեանն՝ սաստիկ տարակուսանօք և մեծ երկիւղիւ պակչէին յահէ հայկասիրտ իշխանին և յաղթող նահատակին մեր Աշոտոյ – 210. և ետ հրաման ահիւ մեծաւ՝ ամենայն ուրեք կանգնել զպատկեր իւր և երկիրպագանել իբրև աստուծոյ և զոհս մատուցանել. – 40. Եւ ընդոստուցեալ Խոսրով ի յահէն և զարհուրեալ մեծաւ դողութեամբ՝ խնդրեաց իւր տեղի փախստեան, աղաղակեաց և ասէ՝ ձի, ձի, և մտեալ յասպաստանն՝ ոչ հանդիպեցան ձիոյ: - 152. և ի շարժելն նորա ահ կալաւ զբոլոր աշխարհս և աշխարհակալս. – 262. Եւ խռովեցան առ հասարակ ազգքն տագնկականք յերեսաց նորա և ահիւ մեծաւ ըմբռնեալք լինէին. – 312. Եւ նորա առ ահն պակուցեալ, ասէ. հայր իմ, խնայեա յիս. և այլ ոչ զօրեաց բարբառել ինչ: - 320. Եւ նորա զեկուցեալ վասն նորա Բուխայի՝ ասէ. ,,այրս այս Գուրգէն ի տոհմէն Արծրունեաց, այր քաջ և պատերազմող, ի յահէ քումմէ անցեալ գնացեալ զկողմամբքն Յունաց – 304. Եւ ոչ ևս այնուհետև համարձակ ելանէին և մտանէին յաշխարհս Վասպուրական զօրքն Տաճկաց. զի անկաւ ահ սաստիկ ի վերայ նոցա: - 308. Զոր առեալ Ջաջուռ ահիւ և ամենայն պատրաստ կազմութեամբ բնակեցուցանէ ի կողմն Արագածոյ, ի գիւղն Թալին կոչեցեալ. – 76. իբրև լուայ զայս դողդոջումն և սարսափումն զիս կալեալ յահէ յերկիւղէն եղելոյ. – 52. այլ ի շարժելն իւրում՝ ահ ամենայն լողակք և գազանք ծովայինք, որոյ և կերակուր նոյն լողակք և զեռունք այլովք կենդանեօք: - 260.

ԱՀ ԱՐԿԱՆԵԼ - Ազդ առնէ քաղաքապետին Տփղեաց. և խնդրեալ զնա առ ինքն՝ /316/ ստիպէր տագնապէր ահս արկանելով, թողուլ զօրէնս քրիստոնէութեան և յանդորր ելանել: - 318. և վիշապաձայն որոտալով ահ արկանել հեռաւորաց և մերձաւորաց: - 200. և զի չզօրեաց կալ ընդդէմ նորա, ահ արկանէր, սպառնայր չար ևս կտտանօք լլկել զնոսա, ոտնատորփ լինելով փոնգայր իբրև զձի խստերախ: - 270.

ԱՀԱ - այլ ահա գործել զարդարութիւն և պահել զպատուէրն ասացեալ նմա. – 20. և լրտեսք քաղաքապետին փութացեալ ասեն, ,,ահա մեկնեալ ի զօրացն զհետ որսոց ինչ յանհոգս յանզգուշութեան գայ ընդ այս ինչ տեղի. - 352. և ահա աղաղակ և փողք և քնարք և ջնարք, և վառեալ զինու և սրոյ և ամենայն պատրաստութեամբ անհուն զօրացն, մինչ գրեթէ /գրքումէ՝գրէթէ/ ի հիմանց զլեառնն տապալել – 284. և ահա այլազգիքն հասին ի դիմի գրգռել զմարտն և զօրագլուխք փութացան զհետ զօրուն: - 230. և ահա Ապումուսէ, որ ճանաչէր երիցու որդի՝ հանդէպ նոցա ել պատերազմ և հանդիսացաւ ընդդէմ նոցա. – 284. Եւ ահա դարձեալ ասեմ, չկայ ինչ քո. և զի մի կրիցես զոր ինչ խօսեցայ ընդ պատգամաւորս քո, և աւելի քան որոգել ջանար ընդ մեզ՝ զդոյն ընդունիցիս վտանգաւորս,,: - 280. Եւ ահա դիմեալ գնաց հասանել ի վերայ կողմանց հիւսիսոյ, յերկիրն յորում Ծանակ կոչի. – 274.և ահա դոքա են յորդւոց ազգի Սենեքերիմայ ի Նինուէ – 82. և ահա իբրև արք Ռ ի յընտրելոցն Աղուանից պատահեալ նոցա հարին զնոսա և ածին փախստեայ ի բանակն և ինքեանք դարձան ողջանդամ, և ոչ մի ոք վիրաւորեցաւ. – 282.Եւ ահա լոյս սաստիկ իջեալ յերկնից և ցոլացեալ ի վերայ սուրբ մարմնոյն, և շուրջ փակեալ զտեղեաւն, թէ ուրեք յարենէ նորա ցայտեալ կայր: - 224. և ահա հասեալ կայք յատենի առաջի իմ անտրտում և անտխուր երեսօք, որպէս անմեղս և զբարեգործակս, և լի ամենայն կամարարութեամբ մեր, անխիղճ համարձակութեամբ – 244. և ահա հնչէր առ հասարակ երկիրն ամենայն իբրև զձով ալեաց կուտակելոյ, և սաստկացաւ պատերազմն, յառլուսանալ աւուրն մինչև ի սպառել անցից տունջեանն իշխեցողին երկոտասան ժամու աւուրն. – 276. և ասեն. ,,ահա մեկնեցաք ի մէնջ զզօրսն, և սակաւք են առ մեզ – 226. Եւ եղև իբրև երրորդ ժամ լինէր աւուրն, որ էր միաշաբաթի՝ և ահա ելանէին գունդք գունդք հեծելոցն ընդ կողմն անապատին Սմբատայ կոչեցեալ բերդին – 228. Եւ մեք ահա անփոյթ այդմ ամենայնի արարաք, զի յայտնի լիցի սէրն և գութ խնամոյն, զոր ասեմք ունել ընդ ձեզ: - 244. Եւ մինչդեռ զայսքան և զայսօրինակ մարտն գրգռէր՝ ահա յանկարծակի հասանէր քաջն մեր Աշոտ. – 174. Զի ահա բարեկամացեալ էր Խուրան Հայր Վաչէի և եղբայր Արշաւրի ընդ Արտաշէսի Պարսից արքայի յերթալն Աբգարու ի Պարս, և եդեալ են դաշինս ի միջի. – 82. Զի ահա ես զարթուցանեմ ի վերայ ձեր զազգ դառն և զերագ, որ գնայ ընդ լայնութիւն երկրի, ժառանգել զխորանս որ ոչ իւր են, ահեղ և երևելի: - 200. զի ահա ևս եօթն օր՝ և ածից ջրհեղեղ ջուրց ի վերայ երկրի՝ սատակել զամենայն, յորում է շունչ կենդանի,, . – 30. ի ահա հասեալ է պատրաստութեամբ Տէր ի վերայ մեր, որպէս գրեաց Մովսէս: - 196. Իբրև օր մի լինէր պարապոյ … և ահա հնչեցին փողք ուժգին գոչմամբ ազդ առնել քաղաքին՝ եթէ ել նստաւ թագաւորն յատենի – 240. Իսկ իբրև լուաւ, թէ ահա առեալ Բուխայ զզօրս իւր գալ հասանել ի վերայ նորա՝ հրաման ետ բոլոր աշխարհին իւրոյ ելանել ունել զլեռնակողմն – 276.

ԱՀԱԲԵԿ - Եւ ահաբեկ երկիւղիւ ի բաց կացաք յայնմանէ,,: - 50.

ԱՀԱԳԻՆ - Եւ ապա անտի ոչ սակաւ ինչ լինէր յաւուր յայնմիկ ձայն լալոյ, հեղումն արտասուաց յահագին բորբոքմանէ սրտից նոցա և գութ խանդաղատանաց թագաւորին և իշխանացն և զօրացն ամենեցուն և բնակչաց քաղաքին. – 154. և գրեթէ /գրքում՝ գրէթէ/ ոչ ամենևին ուրեք երևեցաւ այնպիսի ահաւոր տեսիլ զօրու և սպառազէն կազմութեան՝ ամենայն թագաւորաց, որ կացեալ էին ընդ ծագս տիեզերաց. զորոյ սաստիկ և ահագին որոտումնն և ճայթումնն և փայլիւն զինուցն, և որ ինչ յայնժամ զարդարեալ և զինեալ պատրաստեցան զօրքն Տաճկաց: - 284. Եւ եղև ի միում աւուրց, ի գալ նորա ի նմանէն՝ ձայն օտարոտի, և ազդումն ահագին և դիւական անկեալ ի վերայ /գրքում՝ վերա/ նորա՝ ուշաթափ անկեալ դնէր – 158. Եւ խօսէր ընդ նոսա սաստիկ և ահագին դատաստանօք և

սպառնալեօք, թէ ընդէ՞ր և դուք ոչ մեռարուք ի պատերազմին, քան թէ ելեալ փախստական գնացէք գալ առ իս և տալ համարձակութիւն ծառայի իմում ի յայսքան վնաս. մի՞թէ արդեօք զԽոսրով մեռեալ կարծէիք,,: - 150. Եւ մինչ կարի և ահագին սաստիկս կուտեցաւ ի վերայ նորա ամբոխն, և ամբաստանքն միաբարբառ զաղաղակ /288/ բարձեալ առաջի բռնաւորին զօձիս պատառեալ ասէին, ,,մահապարտ է, չէ պարտ դմա կեալ, և ոչ առնուլ տեղի պատասխանւոյ,, - 290. յայնժամ ահագինս որոտալով ճայթիցէ ի վերայ քո երկինք, և լսիցէ հնչիւն և բոմբիւն և դղրդիւն յանդնդոց, ձայն որոտալոյ սմբակաց բազում ամբոխից երիվարաց և աղաղակ բազում սպառազինաց յարձակեսցին ի վերայ քո. - 148. Յայնժամ իբրև լուաւ բռնաւորն զայս դարձուած պատասխանեաց լի հզօրութեամբ և ահագին մեծաւ անարգութեամբ՝ յոյժ տարակուսանօք լցաւ յանձն իւր, և կայր մեծաւ հիացմամբ ըմբռնեալ. – 280.

ԱՀԱԳՆԱԿԻ - Եւս առաւել քան զանդնդականն յուզմանցն բռնալիր հողմոցն զծիրանեգոյն ալիսն, զլեռնաձև կուտակսն և զվիշապաձայն գոչմունսն՝ ևս յաւէտ ահագնակի վրդովմամբ զմրրիկ անձանց ի մէջ եռաշարժ ընթացմանցն, ի հոլովմանց խոհարանի իշխանական սրտին ի ներքս հարկաւորաբար բռնազբօսեալ /350/ ձգեն: - 352.

ԱՀԱԳՆԱՍԱՍ - Ո՞վ ահագնասաստ բարկութեան հրաման նորին օրհասին. – 32.

ԱՀԱՎԱՆՔ - և ետուն ի սուրբ եկեղեցին Դ ագարակս. զվանքն Փշոց և զագարակն Ահավանք, յանդիման եկեղեցւոյն որ ի կղզին, և զքարն Մանակերտ, որ է հանդէպ հարաւոյ կուսէ, և զԲերկրի և այլ բազում տեղիս – 356.

ԱՀԱՐԿՈՒ - Այսպէս և զամենայն ըմբռնեալսն վտանգաւոր մահու տառապեցուցանէին ընդ մէջ կտրելով, ահարկուս տեսողացն զնոցայն վտանկսն կացուցանելով: - 372. այր գազանաբարոյ, վայրենամիտ, առատաձեռն առ արբումն մարդկան, այր զօրաւոր զօրութեամբ ի գործս պատերազմաց, ահարկու ազանց, կարողութիւն և ուժեղութիւն Աւշնի ի սորա ձեռս բաւականացեալ: - 374. և երթեալ բնակէ առանձնապէս ի Գողթն գաւառի ի տեղւոջ վարդապետութեան սրբոյն Մեսրովպայ, ճգնասէր հրեշտակակրօն վարուք, երանելի մարդկան և ահարկու դիւաց: - 120.Եւ թագաւորեաց կայսր Թէոդոս փոխանակ Պապայ զՎարազդատ ոմն յԱրշակունի տոհմէ, այր քաջ և պատերազմող, ահարկու մեծամեծաց և փոքունց. – 108.

ԱՀԱՐԿՈՒԹԻՒՆ - միանգամայն սաստկացուցանէր ի վերայ նորա զահարկութիւնն, զի գոնեայ այնու կարասցէ արդեօք վրիպեցուցանել ի ճշմարիտ հաւատոցն որ ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ. – 294.

ԱՀԱՐՈՆ - /թագաւորեաց/ Յեզիտ ամս Ջ … Ահարոն ամս Ե. Մահմետ որդի Ահարոնի և կնոջ Զուպետայ ամս Դ … Ահարոն որդի Մահմետի ամս Ե և ամիսս Ջ … - 168.

ԱՀԱՒԱԴԻԿ - Ազդ եղև քաջին Վահանայ, եթէ զօր բազում առեալ Հազարաւուխտ յընտրելոցն Պարսից և ահաւադիկ հասեալ գայ ի վերայ: - 134. Եւ եթէ քաղաքս խնդրիցէ՝ ահաւադիկ է քաղաքք մեծամեծք և պարսպաւորք. այլ գանձս խնդրիցէ՝ ասացի թէ տաց որչափ և ձեռն հասանիցէ. և ոչ կամեցաւ լսել, այլ տակաւին ծարաւի է արիւնարբութեան: - 144. Եւ ոմն ընթացեալ ետ գոյժ վաղվաղակի /150/ Խոսրովու, թէ ,,ապստամբեցաւ ամենայն Արեաց երկիր ի քէն, և զորդի քո Կաւատ նստուցին թագաւոր, և ահաւադիկ դիմեալ գա ի վերայ քո,,: - 152.

ԱՀԱԻԱԿԱՆԻՑ ԳԵՕՂ - Եւ առեալ զմարմին նորա տիկնոջն Սեդայի կնոջն Աշոտի և եդ ի գերեզմանի, ի տեղւոջն որում Զորոյ վանքն ասեն, ի վերայ գեաղջն /ճիշտը՝գեօղջն/ Ահաւականից: - 370.

ԱՀԱԻԱՍԻԿ - ահաւասիկ կամ, մի դանդաղիր կատարել՝ զոր ինչ կամիս առնել,,: - 296. արդ ահաւասիկ հասեալ /242/ կամք առաջի քո, ինքնակալ թագաւոր իշխեցող կենաց և մահու. – 244. և ասէ ,,Ահաւասիկ եկն Տէր բիւրովք հրեշտակօք առնել դատաստան ըստ ամենայնի – 26. Եւ եթէ ասիցէ, եթէ այլ թագաւոր նստուցից՝ արասցէ զո և կամեսցի և արձակեսցէ և մեք ընդունիմք, ահաւասիկ է տեղի թագաւորութեանս: - 144.

ԱՀԱԻՈՐ - „ձայն իմն ահաւոր հրեշտակի անկեալ ի վերայ իմ՝ հրամայեաց երթալ պատգամաւոր յազգն իմ, ցուցանել զԱստուած արարիչ երկնի և երկրի. առնուլ ինձ անուն գլխաւորութեան, և զստութիւն հաւատոց որ ի կուռս՝ յանդիմանել և քակտել„: - 158. և գրեթէ /գրքում՝ գրէթէ/ ոչ ամենևին ուրեք երևեցաւ այնպիսի ահաւոր տեսիլ զօրու և սպառազէն կազմութեան՝ ամենայն թագաւորաց, որ կացեալ էին ընդ ծագս տիեզերաց. զորոյ սաստիկ և ահագին որոտումնն և ճայթումնն և փայլիւն զինուցն, և որ ինչ յայնժամ զարդարեալ և զինեալ պատրաստեցան զօրքն Տաճկաց: - 284. և թէ զիա՛րդ գունդք գունդք հրեշտակաց մի զմիոյ կնի ելևելս առնեն, և զիա՛րդ փայլեալ նշանն տէրունական ահաւոր ճառագայթիւք – 284. և ի բողոքել արդարոյն յետ ճ ամի՝ ապա հրաման միայնոյ և ահաւորին Աստուծոյ ասէ. – 30. Իսկ սահմանք վայրիցն ահաւորք և զգալիք միանգամայն և արտաքոյ զգալեաց. – 52. որով անգիտացեալ զհողանիւթեայ իւր զանգուած՝ յահաւորէն Աստուծոյ և յարարչէն խորհեցաւ թիկունս դարձուցանել – 20.

ԱՀԵԱԿ - և ընդ հարթն գնասցուք ճանապարհ, և մի խոտորեսցուք մի յաջ և մի յահեակ. – 256. Իսկ ի յահեակ կոյս սեղանոյն շինեաց եկեղեցի ի յիշատակ յարութեանն Քրիստոսի յեռօրեայ թաղմանէն վերելեկեալ աւարառութեամբ դժոխոցն – 390. Շինէ … Եւ յաջմէ և յահեկէ սեղանոյն այլ ևս Բ եկեղեցիս: - 394. Սապէս և Գուրգէն կատարելագործեալ ի բարձրաւանդակ ի սարաւանդակ տեղւոջն բարեձևագունի վայելչացուցեալ զհրաշակերտ յաջմէ և յահեկէ սեղանոյն երկուս ևս եկեղեցեօք: - 396.

ԱՀԵՂ - և ահեղ որոտումն և ահեղ թնդիւնք և բախմունք խուռն յարձակելոյ իբրև յամպոյ ճայթիւնք կարկտաբերք հրձգութեանց կերպաձգէին: - 328. և ահեղ որոտումն և ահեղ թնդիւնք և բախմունք խուռն յարձակելոյ իբրև յամպոյ ճայթիւնք կարկտաբերք հրձգութեանց կերպաձգէին: - 328. Եւ ամբարձ զմիտս իւր ի հանդերձեալ գալուստն Քրիստոսի, և որ յայնժամ լինէին ահեղ որոտմունք և թնդիւնք և հրձգութիւնք և արհաւիրք մեծամեծք յերկնից և յերկրէ – 284. Եւ էր ահեղ որոտումն և արհաւիրք և թնդիւնք. – 228. Եւ նստէր անդ ի բացեայ ի վերայ բլրի միոջ տէր Մուշեղ որդի սպարապետին և կայր հիացեալ ահեղ և մեծ զարմացմամբ: - 284. Զի ահա ես զարթուցանեմ ի վերայ ձեր զազգ դառն և զերագ, որ գնայ ընդ լայնութիւն երկրի, ժառանգել զխորանս որ ոչ իւր են, ահեղ և երևելի: - 200.

ԱՀԵՂԱԿԱՆ - ո՞վ ահեղական ձայնիցն և սասանման հաստատութեան երկնի և երկրի: - 32.

ԱՀԵԻԱԿԱՆ ԳԵԱԻՂ - զոր շինեալ էր սրբոյն Գրիգորի ի վերայ գեաւղջն Ահևականից ի կատարածի լուսաւորութեանն Հայոց: - 334.

ԱՀՄԱԹ, ԱՀՄԱՏ - Բայց խնդրոյն Հայոց զկատարումն առեալ յառաջնորդէն Տաճկաց՝ յղէ ի Հայս զառաջասացեալ զԱհմաթ որդի Հալթի: - 340. Բայց Յամանիկն իբրև լուաւ ի դարձուցանելն Աշոտի զԱհմաթ լի անարգանօք, և զխորհուրդն զոր խորհեալ էին ի վերայ Հայոց ցրել՝ զօրհասն ի վերայ իւր համարեցաւ տեսանել. – 350. և բռնազբօսեալ զաշխարհն Ահմաթ որդի Յիսէի Շեհայ յինքն նուաճել – 358. Եւ այսոսիկ Ահմաթայ յինքն առեալ արկանէր ի կամս ևս յառաջանալ – 366. Եւ ելեալ ազատացն Վասպուրականի դէմ եղեալ տարադէմ գնացին յԱմդացւոց քաղաքն առ Ահմաթ որդի Յիսէի Շեհայ – 366. Եւ ի ժամու մինչ ագևորեալքն կամէին մտանել զառաջեաւ … յայնժամ շուրջ կացեալ զվրանաւն մեծ սպարապետին զկազմեալ գնդաւ վահանաւոր և նիզակաւոր ամրափակ պնդութեամբ, և մտեալ մատոյց զթուղթն, զոր էր գրեալ առ Յամանիկն ի քաղաքն Պարտաւ Ահմաթայ նենգութեամբ: - 344. և սպանանի Գուրգէն իշխան որդի կորապաղատին նենգութեամբ ի զօրագլխացն Ահմաթայ, այր քաջ և երևելի և քաջայայտ ի մէջ Հայաստանեայցս: - 358. Զկնի այսորիկ յառաջ խաղացեալ Ահմաթ և որ ընդ նմա կայսկազենիցն գունդք, երթեալ մտանել ի քաղաքն Դուին, թերևս կարասցէ ի կատարումն՝ զոր ինչ խորհեցաւն՝ հասուցանել զչարիսն: - 344. զորոյ ձախողակի իմացմունս ծանուցեալ իշխանացն Հայոց՝ միով հաւանութեամբ գրեն յարքունիս և խնդրեն զԱհմաթ /338/ որդի Հալթի. – 340. Բայց Ահմատ ոչ խոնարհեալ ունկն դնել ասացելոցն, արհամարհեալ զառաքեցելովքն: - 366. Բայց Յամանիկն և Ահմատն և

Ապլբառն և այլ ևս Տաճկաց միաւորութեամբ զնոյն չարիս երկնէին գայիւ: - 340. Գրէ բազում անգամ Սմբատ առ Աիմատ՝ թողուլ անդրէն զաշխարհին, տալ ի ձեռս Աշոտի որդւոյ իշխանին Դաւթայ. - 366. և Աիմատայ ընդ մէջ փակեալ զղաշիկն՝ յանխնայ հարուածովք հարին, մանաւանդ զհետևակազօր գրոխսն և զգռեահսն որք ընդ նոսա. – 368. Եւ էին ի կասկածի ի մէջ բանակին ի հազարապետէն, զի յայտնի երևեալ լինէր զոր խորհէրն վասն նոցա Աիմատն: - 344. ԵՒ ՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ ՍՄԲԱՏԱՅ ՅԱՀՄԱՏԱՅ Ի ՍԱՀՄԱՆՍ ԱՂՁՆԵԱՑ Ի ՎԵՐԱՅ ԳԵՏՈՅՆ ԹՈՒԽ ԿՈՉԵՑԵԱԼ, ՈՐ ԻՋԱՆԷ Ի ԾՈՎՆ ԲՋՆՈՒՆԵԱՑ: - 336. Զորոյ իրազեկ եղեալ գալուստ նորա առ Աիմատ, և նորա գումարեալ առ ինքն զզօրս իւրոյ նահանգին և Միջագետաց և զԳեթացիսն՝ և եկն եհաս յանդիման նմա: - 366. Իսկ զԱիմատ ընդ Վասպուրական աշխարհին անցանել գնալ՝ ելեալ զհետ նորա Շապուհ որդի Աշոտի, մինչ տանել հասուցանել զնա ի մուտս Ասորեստանեայց ճանապարհին: - 346. Որպէս վերագոյնն յիշեցաք սակաւուք վասն Աիմատայ՝ յինքն գրաւել զաշխարհին Տարունոյ, հանեալ ի Հայոց պետութենէ: - 366. ՎԱՍՆ ԶՕՐԱԺՈՂՈՎՆ ԼԻՆԵԼՈՅ ՍՄԲԱՏԱՅ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՀԱՅՈՑ Ի ՎԵՐԱՅ ԱՀՄԱՏԱՅ ԱՄԴԱՅԻՈՅՆ, ՎՐԱՅ ԵԻ ԱՂՈՒԱՆԻՑ ԵԻ ԲՈԼՈՐ ՀԱՅՈՑ ԻՇԽԱՆՕՔՆ – 366.

ԱՀՄԱՏ - Տե՛ս ԱՀՄԱԹ

ԱՀՄԱՏ ԱՄԴԱՅԻ - ՎԱՍՆ ԶՕՐԱԺՈՂՈՎՆ ԼԻՆԵԼՈՅ ՍՄԲԱՏԱՅ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՀԱՅՈՑ Ի ՎԵՐԱՅ ԱՀՄԱՏԱՅ ԱՄԴԱՅԻՈՅՆ, ՎՐԱՅ ԵԻ ԱՂՈՒԱՆԻՑ ԵԻ ԲՈԼՈՐ ՀԱՅՈՑ ԻՇԽԱՆՕՔՆ – 366.

ԱՀՄԱՏԱՆ - և դիմեալ ի Գանձակն Ատրպատականի՝ բրէ զնա, աւերէ զԱիմատան և զՄայ կործանէ և զբազինն հրատին մեծի, որում Վշնապն կոչեն – 148.

ԱՂ - Եւ արար նմա հաւատարմութիւն յոյժ գրով, և կնքեալ աղիւ ըստ սովորութեանն իւրեանց երդումն, և խնդրեաց ի նմանէ զօր ինչ սակաւ յերևելի մարդկանէ, յորս ինքն վստահն էր: - 154. Եւ ըստ կարգի օրինաց իւրեանց երդուեալ, և աղ ծրարեալ ընդ հրովարտակին ետ տանել. և նոցա առեալ և ընթերցեալ՝ ոչ արարին բանիցն պատասխանի: - 138.

ԱՂԱԳԱՒ - Այսր աղագաւ արտաքս վազեցի զմեծս զայս բանգտութեան ընթանալ ասպարէզ, զօրաւորաց մտահարուստ արանց կարօտացեալ բաւականանալ իմով անհեդեդ պատմողական հանդիսիւ – 352. այսր աղագաւ խնամ տարեալ թագաւորին կնոջն՝ զի ոչ ել առ Երուանդ և ոչ միով իւիք պաշտպանութեամբ: - 90. Բայց թէ է՞ր աղագաւ պատմութիւն վկայութեան Վահանայ ոչ է գրեալ ի գիրս պատմագրի՝ ստուգապէս առանց յերկուանալոյ ցուցանեմ քում ուսումնասէր քաջահմտութեանդ: - 128. երկեաւ Վարդան ի մարզպանէն բնակել յանդորրու, այլ այնր աղագաւ էանց գնաց յամուրսն Մոկաց, և կայր մնայր ի նախախնամութենէ Աստուծոյ այցելել աշխարհիս Հայոց: - 122. և այնու աղագաւ կարաց շէն պահել զերկիրն շատամարդկութեամբ: - 90. զի սակաւաջան նպաստաւորութեամբն իբրև ընծայաբեր արար լինելով, և այնր աղագաւ յնս բարձրագոյնսն ձգեսցի ըստ ասացելումն – 20. Զոր օրինակ փոքր մի վերագոյնն պատմեցաք զծովային վիշապէն ըստ բարոյականի՝ նոյնպէս և այժմ դարձեալ արարից զյիշատակ սորա աղագաւ պատմութեանս խորհրդոյ: - 260. Է՞ր աղագաւ կամ վասն ո՞յր պատճառանաց. զի ի քաջէն իմմէ և ի մեծ իշխանէն, ի քաջատոհմիկ և ի բարեփառ գլխոյն իմմէ զրկեալ լինիմ: - 384.

ԱՂԱԳՍ - Եւ առ վատացի քաջութեան աղագս զդէմ տանին բերեալ ասէ, ,,զվատ երկիւղ ապրեցուցանէ,,: - 354. և հարցեալ ցնա յաղագս մահուանն Յովսէփու ի վրէժխնդրութեանն աղագս երկրորդ նահատակութեան նորա, որ եկաց ընդդէմ զօրավարին, յուշ առնելով նմա զապաստամբութենէ և ընդխառնելոյ նորա ի վնասս արքունի – 294. Նոյնժամայն ելեալ զհետ Դերանկին կորապաղատն ի նոյն աղագս ի բաց մեկնել ի դիմաց հազարապետին, գիտելով զոր ինչ խորհեալն էր յաղագս նախարարացն Հայոց եկելոյն առ նա, և մեկնեալ լինէին ի զօրացն անտի ասպարէզս Ե – 342.

ԱՂԱԽԻՆ - և զկնի ինչ փոքու ասէ, ,,զայլազգիսն որ եկեալ յեցեալ իցեն ի Տէր՝ սիրել զանուն նորա, լինել նմա ի ծառայս և յաղախնայս – 224.

ԱՂԱՂԱԿ - բարձրաձիչ աղաղակաւ քարոզեալ. իբրև բանիւ զբարբառ հնչեցուցեալ ազդեցուցանօղ իմացունակութեամբ, զգայական ազդարարութեամբ՝ զեկուցանել զպատրաստութիւն նիւթոյն առ կատարումն սրբոյ եկեղեցւոյն աւարտագործեալ: - 396. և ահա աղաղակ և փողք և քնարք և ջնարք, և վառեալ զինու և սրոյ և ամենայն պատրաստութեամբ անհուն զօրացն, մինչ գրեթէ /գրքումէ՝գրէթէ/ ի հիմանց զլեառնն տապալել – 284. Եւ ամենայն մեծամեծքն հանդերձ խառնաղանճ / 240/ ամբոխիւն դռոթ տուեալ, ոչ միայն ըստ հրամանի թագաւորին ելանել զհետ աղաղակի փողոյն և արքունի կոչնականացն՝ այլ փութացան տեսանել, թէ ո՛վ ոք և ո՛րպիսիք են սոքա – 242. և եղև աղաղակ մեծ ի միջի նոցա և կռիւ այնքան, մինչև բազումք ի նոցանէ ի սուրս դիմեցին: - 160. և շփոթեալ լի աղաղակաւ երկիրս, և ուր հասանէին՝ աւերէին ասպատակաւ և աւարաւ և յափշտակութեամբ. – 298. Իսկ իբրև լուաւ թագաւորն զայս գոյժ աղաղակի հասեալ ի դուռն արքայի՝ մրմռեալ իբրև զառիւծ և իբրև զարջ տարակուսեալ – 180. յայնժամ ահագինս որոտալով ճայթիցէ ի վերայ քո երկինք, և լսիցէ հնչիւն և բոմբիւն և դղրդիւն յանդնդոց, ձայն որոտալոյ սմբակաց բազում ամբոխից երիվարաց և աղաղակ բազում սպառազինաց յարձակեսցին ի վերայ քո. - 148.

ԱՂԱՂԱԿ ԲԱՌՆԱԼ - Եւ հնչեաց երկիրն, և զաղաղակ բարձին ամենայն բազմութիւնն, իբրև այն թէ ի հիմանց լեառնն տապալիցի: - 228.

ԱՂԱՂԱԿ ԲԱՐՁԵԱԼ - և այլքն զաղաղակ բարձեալ ի ձայնարկու աշխարանս՝ խնդրեցին զապրուստ ի սրոյ քաջամարտիկ ախոյանէն Շերեփեանն Թադէոսի: - 400. և միաբան զաղաղակ բարձեալ ասէին, ,,Աստուած, յօգնել մեզ նայեաց, և Տէր, յընկերել մեզ փութայ,, և որ ի կարգին, ,,զի վասն քո մեռանիմք զօրհանապազ, համարեցաք որպէս զոչխար ի սպանումն,,: - 266. Եւ մինչ կարի և ահագին սաստիկս կուտեցաւ ի վերայ նորա ամբոխն, և ամբաստանքն միաբարբառ զաղաղակ /288/ բարձեալ առաջի բռնաւորին զօձիս պատառեալ ասէին, ,,մահապարտ է, չէ պարտ դմա կեալ, և ոչ առնուլ տեղի պատասխանւոյ,, - 290.

ԱՂԱՂԱԿԵԱԼ - և աղաղակեալ զկնի նորա՝ զի թերևս ի լուր ձայնին և ի փայլումն զինուցն և ի շողալ սուսերին և ի խխնջիւն քաջ երիվարին և ի վազս երագութեանն ուժոյ ազդ լինիցի և դարձցի ի ձայն նոցա և ծանիցէ, և դարձցի ի կորստական ճանապարհէն – 228.

ԱՂԱՂԱԿԵԼ - և հելլենական խօսիւք ի բարձանց աղաղակեցին. – 50. Եւ ընդոստուցեալ Խոսրով ի յահէն և զարհուրեալ մեծաւ դողութեամբ՝ խնդրեաց իւր տեղի փախստեան, աղաղակեաց և ասէ՝ ձի, ձի, և մտեալ յասպաստանն՝ ոչ հանդիպեցան ձիոյ: - 152. և քարոզն աղաղակէր, թէ ,,առաւ իշխանութիւնն Վասպուրականի աշխարհին ի ձեռս Գուրգէնի փոխանակ եղբօր իւրոյ Աշոտոյ տիրել ընդ նոսա,,: - 236.

ԱՂԱՆ - անկեալ Աղան յերեսս առաջի սրբոյն Սահակայ և առաջի սպարապետին Սահակայ՝ ընդունել զսքեմ կրօնաւորութեան մոնազնութեան անապատասէր միայնական ստանալ իւր վարս: - 114. և ելեալ Աղան գնաց առ սուրբն Սահակ, և զէնըննկեց եղեալ առաջի նորա՝ մերկանայր զհանդերձն զինաւորական - 112. Եւ եղև ի դառնալն սրբոյն Սահակայ ի Պարսից՝ եկն առ նա դարձեալ Աղան Արծրունի, և ընկալաւ ի նմանէ սքեմ կրօնաւորութեան. – 120. Եւ ընկալեալ զխրատ նորա երանելոյն Աղանայ անսայր դիպող աւուր: - 114. Եւ յերկարեալ Աղան զողբսն, ջերմեռանդն յորդահոս արտասուաց բղխմունս առաջի սրբոյն Սահակայ և մեծ սպարապետին Սահակայ և այլոց նախարարացն. – 112. Ընդ նոյն ժամանակս խորհուրդ ի մէջ առեալ Շաւասպ Արծրունի եղբայր Վասակայ հօր Աղանայ Արծրունւոյ, և խորհեցաւ զտիրելն Հայոց – 124. Ընդ որ յոյժ զչարեալ սքանչելին Աղան Արծրունի որդի Վասակայ ընդ հօրն անիմաստասէր բարուցն անխորհրդածութիւն և ընդ այնպիսւոյ աստուածամարտին Մեհուժանայ զթասիրաբար վարել ազգականութեամբ – 112. Իսկ երանելոյն Աղանայ Արծրունւոյ որդւոյ Վասակայ դարձեալ ի Յունաց աշխարհէն՝ եկն յերկիրս Հայոց, նովին կրօնաւորական խստամբերութեամբ /132/ և հրեշտակակրօն առաքինութեամբ կեցեալ՝ վերափոխի յաշխարհէս ի դասս սրբոց. – 134. Իսկ Վասակ Արծրունի, հայր Աղանայ սրբոյ, առեալ զՏաճատ և զԳոտեր

զեղբայր իւր՝ գնաց առ կայսր. մեկուսի եղեալ ի շփոթմանց պարսկական վրդովմանցն և աւերման աշխարհիս. – 132.

ԱՂԱՆ ԱՐԾՐՈՒՆԻ - Եւ եղև ի դառնալն սրբոյն Սահակայ ի Պարսից՝ եկն առ նա դարձեալ Աղան Արծրունի, և ընկալաւ ի նմանէ սքեմ կրօնաւորութեան. – 120. Ընդ նոյն ժամանակս խորհուրդ ի մէջ առեալ Շաւասպ Արծրունի եղբայր Վասակայ հօր Աղանայ Արծրունւոյ, և խորհեցաւ զտիրելն Հայոց – 124. Ընդ որ յոյժ զչարեալ սքանչելին Աղան Արծրունի որդի Վասակայ ընդ հօրն անիմաստասէր բարուցն անխորհրդածութիւն և ընդ այնպիսւոյ աստուածամարտին Մեհուժանայ գթասիրաբար վարել ազգականութեամբ – 112. Իսկ երանելոյն Աղանայ Արծրունւոյ որդւոյ Վասակայ դարձեալ ի Յունաց աշխարհէն՝ եկն յերկիրս Հայոց, նովին կրօնաւորական խստամբերութեամբ/132/ և հրեշտակակրօն առաքինութեամբ կեցեալ՝ վերափոխի յաշխարհէս ի դասս սրբոց. – 134.

ԱՂԱՆԴ - Եւ զայս Եղկղեսիանոսք. բայց ինձ այսպէս թուէր, թէ աղանդն Եղկղեսիանոսաց վաղուց շիջեալ խափանեալ լինէր ի քաջաց վարդապետացն սրբոց, զոր եդն Աստուած յեկեղեցւոջ. – 254. Եւ ինքն Բարծումայ ի չքմեղս լինելով՝ եկն ի Հայս յԱրզնարզիւն և յաշխարհին Մոկաց, զի անդ զնեստորական աղանդոցն սերմանիցէ սերմանս: - 130. զի ի բաց խլիցի ամբարշտութիւն աղանդոյն այնորիկ /254/ յեկեղեցեաց ուղղափառ հաւատացելոց. – 256. Ընդ ժամանակս Պերոզի արքայից արքայի, ոմն յաղանդոյն Նեստորի Բարծումայ անուն, որ ունէր զանուն եպիսկոպոսութեան, զօրեղագոյնս զնեստորական հերձուածոյն բուռն հարեալ, և քսութեամբ զնախարարացն Հայոց առ Պերոզ վարելով՝ բազում օճիրս արիւնհեղութեան գործեաց: - 130. Նոր ոմն Նաբուզարդան կամ Ջամրի յայտնեալ ի յաղանդոյն Նեստորի, երեքթշուառեան վատաշուէր, վատմիրհ, զագահութեանն չարիս ախտացեալ՝ սպրդեալ եմուտ ընդ մութ գիշերին յամրական պարսպեալ բլուր, և անցեալ ի սուրբ ՆԵՍՏՈՐ - կոչարանին օթագացեալ. – 378.

ԱՂԱՆԴՈՍՏ - առեալ էր ի բաժնէ/ճիշտը՝ ի բաժնի/ Գագիկ իշխանի … զճուաշ գաւառն և զԹոռնաւան, Արտազ,Մարդաստան, Գառնի, Առբերանի, Աղանդոստ, Բառիլովիտ, Պալունիք և Մեծնունիք, Տոսպոշտունիք, Բոգունիք, Գուգան գաւառ, Արտաշէսեան: - 388.

ԱՂԱՉԱՆՔ - Այլ և իշխանն Գուրգէն հանապազ գրէր աղաչանս առ ծերսն և առ աւագագոյնսն նոցա, իբրև փորձութիւն և դիպուած համարէր զեղեալսն, և ոչ իսպառ քինահարութեամբ վարիլ առ հարկատուսն և առ հնազանդս իւրեանց: - 404. Բայց երանելի հայրապետն Տէր Գէորգ սաստկագոյն քան զտիեզերական կործանմանն առ Նոյիւ բերելով զտրտմութեանն թախիծս, հանդերձ եպիսկոպոսիւն Գրիգորիւ՝ զաբրահամեանն վաղնջուց աղաչանսն ի կործանմանն Սոդովմայ յառաջաբերեալ մարդասիրին Աստուծոյ. – 358.

ԱՂԱՉԵԱԼ - Բազում անգամ թղթովք աղաչեալ զնա ո՛չ առնոյր յանձն. – 346. Իսկ թագաւորն աղաչեալ /100/ զսուրբն Ներսէս զհաշտութիւն խօսել Վաղէսի ընդ Արշակայ, զոր և արար իսկ զհաշտութիւնն: - 102.

ԱՂԱՉԵԼ - ,,բազում անգամ աղաչեցին զիս բարեկամքն դառնալ, և ես ոչ կամեցայ – 50. Եւ մինչ նոքա դեռ չև հասեալ էին մերձ առ գունդն Հայոց՝ փութացաւ զօրավարն Գուրգէն յղեաց դեսպանս առ Ապուհեշմ և որ ընդ նմա զօրագլուխքն՝ աղաչել ի խաղաղութիւն – 230.

ԱՂԱՉԵԼՈՒԹԻՒՆ - Բայց երանելիս այս Գէորգ … դարձաւ ի դահիճն կոյս պատճառաւ աղաչելութեան՝ տեսանել, թէ ընդէ՞ր ոչ հատանիցէ սուսերն – 266. մինչև եկեսցէ նմա պատասխանի ի բուն զօրավարէն, և ոչ լուան աղաչելութեան նորա. – 230.

ԱՂԲԱԳ, ԱՂԲԱԿ - բաժանեն զաշխարհս յերիս մասունս. տալով Աշոտի … Եւ Գուրգէն զկողմանս արևելից, յելից Աղբագոյ և որ շուրջ զնովաւ ամենայն Պարսկահայք մինչև ի մուտս Կորդաց, և ուր և ըստ այնմ իցէ հնար ածել զձեռամբ: - 360. Բայց կին ոմն յազգէն Աշդահակայ բնակէ յամուրսն Ջլմար և ի Սրինգ, ի գաւառին ի Փոքր Աղբագ – 90. Եկն եմուտ ի գաւառն Աղբագ, և ասպատակ սփռէր ընդ կողմանս կողմանս յերկիրն Վասպուրական, գերփէր, աւերէր, յափշտակէր, կապուտ կողոպուտ գործէր ընչից և ստացուածոց. – 176. և բնակեցուցանէ զնոսա ի գաւառն Աղբագ, յետ բնակեցուցանելոյն

զնոսա ի Ջողախել, ի Վրնջունիս և ի Հախրամի, տեսեալ մինչև ի ժամանակս ինչ – 64. Եւ կատարեալ Աշոտ զկեանս իւր՝ մեռաւ ի Վանտոսպ գաւառի, ՅԻԳ թուականութեանն Հայոց, յամսեանն հոռի, որ օր Զ էր ամսոյն, յաւուր հինգշաբաթոջ. և տարեալ հանգուցանեն ընդ եղբարս իւր ի վանս սուրբ Խաչին յԱղբաց գաւառի: - 338. Եւ տարեալ հանգուցանեն զնա ի վանս սուրբ Խաչին յԱղբաց գաւառի: - 310. և տիկինն Սեդայ առեալ զդի նորա տարեալ հանգուցանէ ի յԱղբաց ի գեօղն Օսի, ի վանս սուրբ Խաչին: - 384. զորոյ նախնեացն ջան և վաստակ յուշ արարեալ թագաւորին՝ Համամայ յառաջ մատուցեալ, ի գահ և ի բարձ հայրենեացն ձգել զնա՝ ժառանգեցուցանէ զերկիրն Աղբաց, որպէս Սահակայ նոյնպէս և Համամայ: - 90. Իսկ Ապուջափր անցեալ ի կողմն Աղբացոյ՝ և ժողովեցան առ նա գունդք գունդ յամենայն կողմանց: - 306. Իսկ իշխանն Աշոտ և եղբարք իւր խոյս տուեալ զկողմամբքն Փոքր Աղբացոյ, մերձ առ յամուրսն Ջղմար և Սրինգ: - 372. Յայնժամ մեկնեալ ի նմանէ զօրավարն, լցեալ խորհրդովք չարին հնարագիտութեամբ՝ եկն եմուտ ընդ կողմն Ատրպատական յԱղբաց գաւառ յերկիրն Վասպուրական – 184. յոր ձեռն հաւատաց Արտաշէս զգաւառն Աղբաց. – 90. Քանզի խառն դրակցութեամբ սահմանին առ միմեանս Փոքր Աղբաց և աշխարհին Կորճէից և Պարսկահայոց՝ և հանապազ առ միմեանս զգժտութիւն կեղծաբերէին, մարզպանն և որ զԿորճէիցն ունէին զգործավարութիւն. – 400. և անդ լինէին ժողովեալ ամենայն բազմութիւն աշխարհակոյտ ամբոխից գաղթականաց գաւառացն կողմանցն Աղբակոյ, Զարէհվանի և Ակէոյ և ի լեռնակողմանցն Աղզոյ և Ոտնն Առնոյ, մի կողմն ի Ջողայ լեռնէն և անդր: - 226. Եւ յետ անցանելոյ աւուր, գնացեալ Աշոտ որդի Դերանկին, առեալ զդի նորա՝ տարեալ հանգոյց առ հարս իւր յԱղբակ գաւառի ի վանս սուրբ Խաչին: - 354. Զուգակշիռ հաւասարութեամբ մարզպանն Հայոց Գուրգէն հրաշազան յօրինուածով շինէ զեկեղեցին ի քաղաքին Հադամակերտ ի Մէծն Աղբակ, ի բուն իշխանական սեփհականութեանն իշխանութեան զարմին Արծրունեաց – 396.

ԱՂԲԱԳ ՄԵԾ - Իսկ Գուրգինի մարզպանի Հայոց առեալ էր ի բաժնի յելս կոյս և /388/ որ ելանէ ի հարաւակողմն, զԱնձահից ձոր, զԿրճունիս, զԿուղան ովիտ, և զբուն զՄարդաստան գաւառ, զԱրճիշակովիտ, զոտն Առնոյ, զԱղբաց Մեծ և զՓոքր, Ակե, Տամբէր, Տագրեան. Ըռնայ, Զարեհաւան: - 390.

ԱՂԲԱԿ - Տե'ս ԱՂԲԱԳ

ԱՂԲԻԱՆՈՍ - Եւ կացին եպիսկոպոսապետք Հայոց յետ մահու սրբոյն Ներսէսի ոմանք ի զաւակէ Աղբիանոսի եպիսկոպոսի Բզնունեաց, առն պատուականի, Շահակ և Զաւէն և Ասպուրակէս – 108.

ԱՂԲԻԻՐ - Եւ աղբեղքն որ ի տեղւոջն և այլ ջրոցն քամուածքն ի ծործորացն ի վայր՝ յարիւն դարձան: - 306. և զանբաւութիւն մեծութեանն յայտ առնել սաստկութիւն յորդահոս աղբերն – 20. և զանձկալից տեսութիւնն հրաշափառապէս և անճառաբար ի վարշամակի տպաւորեալ ելից զկարօտութիւնն Աբգարու աղբիւրն կենաց Քրիստոս: - 76. Իսկ ի վերայ բղխեալ աղբիւրն – 86. ճաշակեալ ճաշակս զհացն կենդանի, և զաղբիւր արեանն կենդանի և կենդանարար որդւոյն Աստուծոյ՝ աւանդեաց զհոգին ի ձեռս սրբոց հրեշտակաց – 388. Որով պատառեցան ամենայն աղբերք անդնդոց, և սահանք երկնից բացան անընդմիջաբար երկրի և երկնային ծովուն լինել, և համատարած ջրովն զրաւ առնել համօրէն ամենայն շնչաւոր կենդանեաց – 32. գտանէ և ի վերագոյն լերինն անդր ի հարաւոյ կողմանէ աղբիւր սակաւաբուղխ – 88.

ԱՂԲԻԻՐԱԲԱՐ - և թափառական զվէմս ապաստան արարեալ յանկասկածագոյն տեղիս դարանի ի փոքր վիմամէջս ի կարկառս հովտաձևս հանդէպ հարաւոյ քաղաքաբերդին Վանի, մօտ այն տեղի, յորում բղխէ աղբիւրաբաղ առ ստորոտով բլրակի միոյ, մօտ յեզր ծովուն – 84.

ԱՂԵՂՆ - և թշնամիքն հանգստեամբ ելեալ ի վերայ նոցա ի լիճն աղեղանց և նիզակաց ձերբակալ արարեալ զոմանս – 372. այլ տեսից զքեզ զինու և աղեղամբ և սրով, քաջ արամբք և ընտիր երիվարօք. – 278. Ապա բարեկամացեալ ընդ Աբգարու թագաւորի Հայոց

և ընդ մեծ զօրավարին Խուրանայ Արծրունւոյ՝ յղէ նմա պատարագս և առնու յօգնականութիւն զԽուրէն Արծրունի, զայր իմաստուն և քաջամարտիկ, կորովի յաղեղն և ի զէն և յասպազէն. - 78. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ ... և դու նպատակ՝ և աղեղն իմ խոցոտիչ – 278. Եւ առնէր հարուածս մեծամեծս այլազգեացն. և սատակէր զնոսա սրով և աղեղամբ, և եբարձ զամենայն ազգս Տաճկաց, որ բնակեալ էին Վասպուրական տէրութեանն: - 306. և զզօրութիւն աղօթիցն իբրև զնետ ձգեալ ի լայնալիճ աղեղանէ ի նպատակն, հարեալ զկառափն սատանայի դիաթաւալ կացուցեալ յերկիր կործանէր: - 252. Եւ ի սաստիկ բախմանէ խուռն նիզակացն և ի զինուց փայլելոյ և շողալոյ սուսերացն և սրնգելոյ աղեղանցն լարելոյ՝ հրաձգութիւն իմն արտաքս ելանէր իբրև յամպոց ճայթմանէ – 232. և իբրև զմի անձն, վառեալ ի զէն և ի սուր և ի ճակատամարտ՝ հասեալ յամուրս՝ տապալէր զզօրութիւն նոցա սրով և աղեղամբ, ի փայլիւն սուսերի և նիզակի և ի գիշերամարտ նահատակութեանց, ըստ նմանութեանն քաջ զօրավարին Իսրայէլի Յեսուայ կամ Գէդէովնի կամ թէ նոյն ինքն նահապետին Աբրահամու, ի վերայ հասեալ Քանանացւոց, զյաւէտ յաղթութեան նահատակութիւն նահատակեալ՝ և դառնայ մեծաւ յաղթութեամբ: - 312. և խոստացեալ պատարագընկալին՝ ոչ ևս զնոյն հատուցանել երկրի ուխտ յաւիտենական հաստատեալ՝ զաղեղն իմ եղից յամպս, որ է ծիածանդ – 32. և յանկարծակի ի մէջ գիշերին Գրիգոր ախոյեանայարձակ դիմեալ շուրջանակի փակեցին ի ներքս զբանակն, սրով և աղեղամբ / 330/ վերս մահաբերս ի վերայ եղեալ՝ յոլովք անկան ի զօրուէն. - 332. և վահան ի թիկունս եդեալ ի բոլոր սրտէ զհաւատս անբիծս, և համբարձեալք զձեռս իւրեանց յերկինս իբրև զաղեղն հաստ – 252. կապարճս և աղեղունս պատրաստականս զառաջեաւ ի նիւսն ունելով, և զարդս ոսկեզարդս և արծաթագործս և կամարս ընդ մէջ ածեալ – 208. մինչ նոքա գունդ առ գունդ ընդդէմ միմեանց ճակատեալ կազմէին զռազմն, և փողքն գոչէին և դրօշքն տարածանէին և նշանքն փողփողէին, վահանաւորքն և նիզակաւորքն գոչէին, այրուձին այսր անդր վազս առնէին և ախոյեանքն յարձակէին, կապարճակիրքն աղեղանցն յուրային: - 174. որ տեղասցեն ի վերայ ձեր նետս երկաթեղէնս և շուառունս մուխս պաղաւատիկք սլաքովք և հաստաձիգք աղեղանց և կռուիք բազմադիմիք՝ որչափ Խոսրովայ և ձեզ պիտոյ իցէ,,: - 138. վահան ի թիկունս եդեալ, նիզակ ի ձեռին ունելով, ի կապարճս աղեղանց ի դիմի հարեալ զօրացն – 202.

ԱՂԵՂՆԱՒՈՐ - Եւ իբրև ստուգեաց և տեղեկացաւ զամենայն՝ եգիտ բազմագոյն քան զամենեսեան զկապարճաւորս և զկորովիս աղեղնաւորացն Ելեմացւոց և Արաբացւոց, աջողակք յերկոցունց ձեռաց – 200. Եւ ինքն իսկ գլխովին զօրավարն Բուհայ, հեծեալ յերիվարն, պնդեալ զինքն զինու ի պատերազմ ընդդէմ իշխանին, և զկորովին աղեղնաւորացն Ելիմացւոցն և զընտիրս հեծելոց նոցա ընդ ինքեան վառեալ ի ճակատի: - 208. Վաղարշակ թագաւորեալ փոխանակ հօր իւրոյ Տիգրանայ, և տուեալ պատերազմ ընդ հիւսիսայինն Հազրաց՝ մեռանի ի կորովաձիգ աղեղնաւորացն: - 92. Տեղեկանայր … և կամ քանի՛ նիզակաւորք, և կամ ո՛րչափ թիւք աղեղնաւորացն են – 198.

ԱՂԵՏԱԲԵՐ - երկունք իբրև ծննդկանի ի վերայ իմ հասեալ լինին՝ մատենաւորել զայսր աղետաբեր համբաւուց ցոյցս. – 350.

ԱՂԵՐՍԱԿԱՆ - Այլ և զայս ևս եդին առաջի թագաւորին աղերսական մեղադրանս, եթէ ընդէ՞ր իբրև ժողովն գումարէր՝ ոչ զոք ի Հայոց հարկաւոր համարեցայք կոչել ի միաբանութիւն հաւատոց: - 132.

ԱՂԵՐՍԱՆՔ - և ըստ խնդրելոյ աղերսանաց իշխանին և մեծ հայրապետին՝ զկատարումն առին ասացեալքն. – 348.

ԱՂԵՐՍԵԱԼ - Բայց աղերսեալ թագաւորն զարս պատուականս, զՎասակ և զՏաճատ և զԳոտեր, որք էին ի մեծ նախարարութենէ տանն Արծրունեաց՝ զի զժողովն ընկալցին ընդ երից սուրբ ժողովոցն: - 132. Եւ ազատորերոյն Վասպուրականի աղերսեալ՝ մի երթալ զայն ճանապարհ, առաջի դնելով զախտակրելն՝ նորա ընտրեալ զմահ ի վերայ քեռոյն իւր, քան զկեանս կեղակարծ ինչ խորհել զնմանէ: - 384. և աղերսեալ զիշխան Դերենիկ, զի

լուծցէ զնա /320/ ի կապանացն: - 322. զսա աղերսեալ տիկինն Վասպուրական Սեդայ, կին Աշոտի և դուստր Ապումրուանայ՝ զերծին զնա ի սրոյն Աւշնի: - 374.

ԱՂԵՐՍԵԼ - առատապէս հեղեալ զգութ … և ի ձեռն հովուապետին սրբոյն Յովհաննիսի եպիսկոպոսի և ճգնաւոր քահանայի Գրիգորի , որք միշտ զողորմութեանց խնդրուածս վասն ժողովրդեանն տեառն ի վեր առաքէին , զոր օրինակ և հրեշտակն տեառն աղերսէր Աստուծոյ, ասէ – 314. մտեալ Վահան աղերսէր համոզէր՝ մի կալ մնալ, մինչ զքաջանունութիւնն ընդ վատասրտութիւն կարծել յոմանց խառնել, թէպէտ և անկարծ վարկանէր զկեղակարծն: - 328.

ԱՂՋ, ԱՂՋԻ - և անդ լինէին ժողովեալ ամենայն բազմութիւն աշխարհակոյտ ամբոխից գաղթականաց գաւառացն կողմանցն Աղբակոյ, Զարէհվանի և Ակէոյ և ի լեռնակողմանցն Աղզոյ և Ոտնն Առնոյ, մի կողմն ի Ջողայ լեռնէն և անդր: - 226. Եւ վարեն ի գերութիւն աւարառութեամբ զԼեկ և զԱղզի և զԿրերեացն և ի Ճախուկ գաւառէ: - 400.

ԱՂՋԻ - Տե'ս ԱՂՋ

ԱՂԷՏ - և կայր աշխարհս ի մեծ վտանգաւոր աղէտս: - 126. Եւ ոչ ոք այսքան աղէտս տարակուսանս հասոյց ի վերայ մեր և ի վերայ ազգի և զօրաց և զօրավարաց մերոց, որչափ գործեաց Աշոտ իշխան Վասպուրական: - 198. զի ոչ իսկ է կարողութիւն լռութեամբ ծածկել թաքուցանել անյայտ առնել զանհուն և զանբաւ վիշտս աղէտս եկեալ հասեալ մեզ: - 240. Յապուշ կրթին միտք իմ զմտաւ ածել զաղետիցն, խորհրդածել գրել յիշատակարանս. լքեալ լինին ընթացք ձեռացս առ կորովութիւն գրաւորականիս. – 350. վասն զի իմ ոչ բերեալ ոյժ առ այսքան եկեալ հասեալ աղետիցս զդամբանականն երգել երգս: - 352.

ԱՂԷՔՍԱՆԴՐ - Զոր և Աղէքսանդրի Մակեդոնացւոյ ի դէպ ելանէ առ Ողբմպիադայ վիպագրութիւնք. թերևս ի մասն ինչ արտաքոյ սահմանաց դրախտին հասանել. – 50. Այլ թէպէտ զայս ախորժելով լսէր Պտղոմէոս առ լաւութեան քաջութեան առնն՝ սակայն յայտնել ոչ զօրէր Աղէքսանդրի – 70. և առեալ Պտղոմեայ զԱսուդ՝ տայ տանել յԵգիպտոս, ի պարգևեալ աշխարհն նմա յԱղէքսանդրէ – 70. Եւ ի մեռանելն իւրում Աղէքսանդրու հաստատագոյն աներկիւղութեամբ զթագաւորութիւնն իւր միապետեալ՝ կացուցանէ չորս զօրավարս չորեքծագեան կողմանց աշխարհի, զՊտղոմէոս Եգիպտոսի և Հնդկաց, զՍելևկոս Ասիացւոց և ամենայն հիւսիսականաց, զԱնդիպատրոս Պարսից և ամենայն արևելից: - 70. և ինքն հեռացեալ գնաց զկնի Աղէքսանդրի ի Բաբելոն, և անտի եկեալ յԵրուսաղէմ պագին անդ երկիր Աստուծոյ: - 70. Եւ կացեալ ԺԲ ամ Աղէքսանդրի մեռանի ի Բաբելոն, կեցեալ ամս ԼԳ, թագաւորեալ ամս ԺԲ: - 70. և շտապով փութանակի յասպազինէ երիվարէն ի վայր արկեալ զինքն առաջի Աղէքսանդրի, առ ոչինչ համարեալ յահռնաբար /գրքում՝յահուռնաբար/ գործոն զոր գործեաց՝ փութացաւ ետ ողջոյն արքայի և ասէ. – 68. Զայսու ժամանակաւ թագաւորեալ Աղէքսանդր Մակեդովնացի տիեզերակալութեամբ երագահաս հասեալ ի վերայ Դարէհի սպանանել զնա. և բառնայ զթագաւորութիւնն Պարսից Արշաւեան: - 68. զի Աղէքսանդր թէպէտ և լի իմաստութեամբ և հանճարով առաւելանայր՝ սակայն գազանանայր ընդդիմակացաց հրոսաւղացն. – 70. զի ոչ ումեք զայդ յանձին կալաւ Աղէքսանդրոս՝ կարծել տիրել ումեք երկրի բաց յԱղէքսանդրէ: - 70. Ընդ որ սքանչացեալ ընդ քաջասրտութիւնն և ընդ իմաստուն բանակարգութիւնն Պտղոմէի և Սելևկեայ զօրագլխացն Աղէքսանդրու՝ խնդրեցին պարգև ի թագաւորէն զԱսուդ. - 70. Իսկ յետ Կ ամի անցանելոյ Աղէքսանդրի և անիշխանութեանն Հայոց և Պարսից՝ թագաւորէ Արշակ Քաջ Մարաց և Պարսից և Եգիպտացւոց և Ելիմացւոց ի Բախլ քաղաքի. – 72. Իսկ Ասուդ զհետ Դարէհի ելեալ ի պատերազմ ընդդէմ զօրագլխացն Աղէքսանդրի՝ Հերակղեայ նահատակութեամբն դիւցազնաբար ի դիմի հարեալ՝ ի բաց նահանջէ զուժեղագոյնս զօրագլխացն Աղէքսանդրի հարուստ ժամ մի, մինչ հիացումն զօրոքն արկեալ՝ տային տեղի փախստէի. – 68. Իսկ Ասուդ զհետ Դարէհի ելեալ ի պատերազմ ընդդէմ զօրագլխացն Աղէքսանդրի՝ Հերակղեայ նահատակութեամբն դիւցազնաբար ի դիմի հարեալ՝ ի բաց նահանջէ

զուժեղագոյնս զօրագլխացն Աղէքսանդրի հարուստ ժամ մի, մինչ հիացումն զօրօքն արկեալ՝ տային տեղի փախստէի. – 68. մինչ հանդէպ երեսանալ Աղէքսանդրու ի յանդուգն դիմացուածին, և հայեցեալ ի դէմս Աղէքսանդրու իբր յաստուածոց դիւցազանց՝ զերեսս ի վայր արկեալ զերկիր նշմարէր – 68. մինչ հանդէպ երեսանալ Աղէքսանդրու ի յանդուգն դիմացուածին, և հայեցեալ ի դէմս Աղէքսանդրու իբր յաստուածոց դիւցազանց՝ զերեսս ի վայր արկեալ զերկիր նշմարէր – 68. Յետ մահուանն Աղէքսանդրի զօրավարաց կալեալ զՄակեդոնացւոց /70/ տէրութիւնն – 72. որ յետուստ՝ մոլի բռնաւոր, որ և զՏրովական դժուարամարտիկ իրս քաջապէս և կարողաբար վանեալ՝ աստուած ի նոցանէ ասացաւ, նա և ոչ աշխարհակալին Աղէքսանդրի Մակեդոնացւոյ - 36. որոյ սերմանք յիմարութեանն պատուեալ առ Բաբելացիսն պահեցաւ մինչև ի ժամանակս Աղէքսանդրի Մակեդոնացւոյ. – 38. վասն զի ըստ Պտղոմեայ և Աղէքսանդրի սահմանադրութեանն, կամ թէ մեր Արտաշէսի որդւոյ Սանատրկոյ՝ ի Վասպուրական գաւառացն համար թուեալ է գաւառն այն – 332. Ցայս վայր զայս գրեալ Աղէքսանդրի՝ Մակեդոնացւոյ, ի Սենեքերիմայ յառաջ մինչև ի Պտղոմէոս եգիպտացի, զոր և նոքա Պտղոմեանքն կոչէին. – 74.

ԱՂԷՔՍԱՆԴՐԱՑԻ - Զոր բան և վասն օձին սքանչելապէս ուսուցանէ Փիլոն Աղէքսանդրացի՝ յառաջ քան զդրժանացն դիպուածս՝ յոլովութիւն իմաստից ունել ամենայն շնչականաց. – 22. Զոր Փիլոն Աղէքսանդրացի փիլիսոփոս և վարդապետ հնոյն՝ Զրարբի ասէ, թերևս զսննդականութեան և զաճողական բազմամարդութեանն պատճառ նշանակեալ յառաջատեսէ հայրն. – 24.

ԱՂԷՔՍԱՆԴՐԷ - ,,զի՞ զվայր կոխես զաստուածոյ զտուն տեսանել, Աղէքսանդրէ. – 50.

ԱՂԷՔՍԱՆԴՐԷ /ԱՂԷՔՍԱՆԴՐԻԱ/ - սա թագաւորեալ Եգիպտոսի և Աղէքսանդրի - 74.

ԱՂԷՔՍԱՆԴՐԻԱ - արդ ո՞ւր է Աստուածն այն, զոր դուդ ասես, վասն է՞ր ոչ փրկեաց զԿեսարիայ և զԱնտիոք և զՏարսոն և զԱմասիայ և զԵրուսաղէմ և զԱղէքսանդրիս /ճիշտը՝ Աղէքսասդրիա/ և զԹեբայիտ և զայլ աշխարս: 146.

ԱՂԷՔՍԱՆԴՐ ՄԱԿԵԴՈՆԱՑԻ - Զոր և Աղէքսանդրի Մակեդոնացւոյ ի դէպ ելանէ առ Ողբմպիադայ վիպագրութիւնք. թերևս ի մասն ինչ արտաքոյ սահմանաց դրախտին հասանել. – 50. որ յետուստ՝ մոլի բռնաւոր, որ և զՏրովական դժուարամարտիկ իրս քաջապէս և կարողաբար վանեալ՝ աստուած ի նոցանէ ասացաւ, նա և ոչ աշխարհակալին Աղէքսանդրի Մակեդոնացւոյ - 36. որոյ սերմանք յիմարութեանն պատուեալ առ Բաբելացիսն պահեցաւ մինչև ի ժամանակս Աղէքսանդրի Մակեդոնացւոյ. – 38. Ցայս վայր զայս գրեալ Աղէքսանդրի՝ Մակեդոնացւոյ, ի Սենեքերիմայ յառաջ մինչև ի Պտղոմէոս եգիպտացի, զոր և նոքա Պտղոմեանքն կոչէին. – 74. Զայսու ժամանակաւ թագաւորեալ Աղէքսանդր Մակեդովնացի տիեզերակալութեամբ երազահաս հասեալ ի վերայ Դարէհի սպանանել զնա. և բառնայ զթագաւորութիւնն Պարսից Արշաւրեան: - 68.

ԱՂԷՔՍԱՆԴՐՈՍ - այլ և Մակեդոնացին Աղէքսանդրոս ոչ սակաւ դրուատեօք արձանս գրէր ի մատեանս դիւանապահ աւանդութիւնս զորայս մեծափառ գլխաւորութիւն: - 96. բայց կանոնեցի զանուանս ի մատենիս: Տիգրան. Աղրամելէք. Ներս. Ներսէխ. Մարոդ. Արշամ. Արշաւիր. Ասուդ: Պարսից թագաւորք. Քսերքսէս. Արտաշէս երկայնաձեռն. Դարեհ. Արտաշէս. Ողոքոս. Զարսէս. Դարեհ: Ապա Աղէքսանդրոս Փիլիպպեայ Մակեդոնացի տիեզերակալ թագաւոր: - 68. զի ոչ ումեք զայդ յանձին կալաւ Աղէքսանդրոս՝ կարծել տիրել ումեք երկրի բաց յԱղէքսանդրէ:-70. զոր սպան Աղէքսանդրոս Մակեդովնացի - 166.

ԱՂԷՔՍԱՆԴՐՈՍ ՄԱԿԵԴՈՆԱՑԻ - այլ և Մակեդոնացին Աղէքսանդրոս ոչ սակաւ դրուատեօք արձանս գրէր ի մատեանս դիւանապահ աւանդութիւնս զորայս մեծափառ գլխաւորութիւն: - 96. բայց կանոնեցի զանուանս ի մատենիս: Տիգրան. Աղրամելէք. Ներս. Ներսէխ. Մարոդ. Արշամ. Արշաւիր. Ասուդ: Պարսից թագաւորք. Քսերքսէս. Արտաշէս երկայնաձեռն. Դարեհ. Արտաշէս. Ողոքոս. Զարսէս. Դարեհ: Ապա Աղէքսանդրոս Փիլիպպեայ Մակեդոնացի տիեզերակալ թագաւոր: - 68.

ԱՂԷՔՍԱՆԴՐՈՍ ՄԱԿԵԴՈՎՆԱՑԻ - զոր սպան Աղէքսանդրոս Մակեդովնացի - 166.

ԱՂԹԱՄԱՐ - զոր աւանդեցին որդիք թագաւորին յետ մահուան հօր և մօր իւրեանց ի պէտս սուրբ Խաչին Աղթամարայ. – 356.

ԱՂԻԿԱՌՆԱՑԻ - և Նինոս ի զաւակէ Քամայ ըստ Արիսդոնեա Քաղդէացւոյ և ըստ Եւսեբեա Կեսարացւոյ և ըստ Մովսէսի Խորենացւոյ և ըստ Յուլիանոս Աղիկառնացւոյ ստուգաբանի: - 14. ի կանոնի անդ գտցես զՆինոս և զՇամիրամ և զԱբրահամ և զվեշտասաներորդ հարստութիւն Եգիպտացւոց, և ի չորրորդ դպրութեանն Յուլիանոս Աղիկառնացւոյ, որպէս և ի չորրորդ դպրութեանն Մովսէսի: - 18. Հաւաստիս այս մեզ Եւսեբիոս Կեսարացի, Յուլիանոս Աղիկառնացի՝ ստուգաբանեն զթագաւորս Ասորոց ի զաւակէ Սեմայ զաճմունս առնել, որպէս ի կանոնեալ սահմանէն իմանալ: - 14.

ԱՂԽ - Եւ մեկնեալ զզօրսն ի նմանէ ընդ կողմն Ապահունեաց, մերկ ի զինէ և յասպազինէ թողեալ, ոչ առնել այլ կողոպուտ, գնացին աղխիւ և երիվարօք իւրեանց: - 346. Իսկ ի գալ միւսոյ ամին … առեալ զօրականս այրուձի կազմութեամբ իբրև Չ խաղաց գնաց երկայնագոյն հեռաւորութեամբ հասանել ի վերայ բանակին պարսկական աղխին – 402. Սոքա ամենքին աղխիւ և ընտանեօք իւրեանց թողին զտունս բնակութեան իւրեանց և զհայրենիս իւրեանց, ի վերայ մտերմութեամբ հպատակութեան որդւոցն Դերանկին. – 364.

ԱՂԽԵԱԼ - Ի սորա յերրորդ ամի թագաւորութեանն ի վերայ Հայոց աստուածատուր բարկութեամբ անդնդաշարժ վրդովմամբք ներքնագոյն խորոցն պատահեալ միմեանց սահանախաղաց դղրդմամբ, հիմնաշարժ տապալմամբ, /356/ ներքսագոյն երկրի թուլացեալ պնդափակ աղխեալ սանդարամետական սահմանին, բարկութեան հողմոց շնչեալ ընդ ջրոցն խաւարայնոց, ի կոհակս անդնդաքակս զթանձրայատակ երկրի զկարծր և զծանրալիր անկշիռ անբաւութիւնն տատանեալ, մինչ յերեսս երկրի ի վեր մղեալ հանդէպ քաղաքին Արտաշատու/ գրքում՝ Արտաշասու/, որ Բլուրն նորուն ասի – 358.

ԱՂՁՆԻՔ - Դարձեալ պիտոյ է մեզ դառնալ առ ի վերագոյնսն, որ նախ քան զպատերազմն Աղձնեաց եղեալ են հանգամանք գործոց ի զօրացն Տաճկաց, և թէ ո՛րպէս եկաց ընդդէմ նոցա իշխանն Աշոտ և վանեաց զնոսա սրով սուսերի: - 176. և գնացեալ ընդ եզր ծովուն Բզնունեաց, ընդ կողմն Ապահունեաց՝ և բանակեցաւ յափն գետոյն, որ իջանէ յԱղձնեաց խոխոմացն: - 366. Եւ երկայնագոյնս զպատաղմունսն ի ճանապարհին արարեալ՝ ձգին մինչ յԱրզն Աղձնեաց – 66. և կոչին սոքա մեկնակազէնք սուրհանդակք, բնակեալք ի լերինն որ բաժանեն ընդ Աղձնիս և ընդ Տարօն: - 192. ԵՒ ՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ ՍՄԲԱՏԱՅ ՅԱՀՄԱՏԱՅ Ի ՍԱՀՄԱՆՍ ԱՂՁՆԵԱՑ Ի ՎԵՐԱՅ ԳԵՏՈՅՆ ԹՈՒԽ ԿՈՉԵՑԵԱԼ, ՈՐ ԻՋԱՆԷ Ի ԾՈՎՆ ԲԶՆՈՒՆԵԱՑ: - 336. զոր կալեալ էր Սանատրկոյ յարքունիս, զլեառնն Սիմ և զԱղձնիս մինչ ի սահմանս Ասորեստանի: - 86. զոր վերագոյնն յիշեցաք յայլում վայրի ի մեծ պատերազմին ի սահմանս Աղձնեաց: - 400. Նոյնպէս և բնակիչք Աղձնեաց անհանդուրժելիք լեալք անցիցն անցելոց և առ զայսոսիկ յամբաստանելն – 180. որ տիրէր յայնժամ Արզնայ և ներքոյ կողմանն Աղձնեաց մերձ ի սահմանս Տարուանոյ: - 172.

ԱՂՄԿԵԱԼ - և այսպէս աղմկեալ և շփոթեալ երկիրս Հայոց՝կեայր անմիաբանութեամբ, լի անկարգութեամբ, ըստ յօժարութեան Վաչէի Արծրունոյ: - 120. և Վաղարշակ եղբայր նորա եկեալ ի Հայս՝ լնու բարեկարգութեամբ զաղմկեալ և զշփոթեալ երկիրս Հայոց: - 72.

ԱՂՄՈՒԿ - ապա համոզեալ Սահակայ և Սմբատայ այլովքն ևս՝ բարձին ի միջոյ զաղմուկն, և սէր բարեկամութեան ի մէջ երկոցունց հաստատեալ՝ գնացին յիւրաքանչիւր տեղիս: - 332. և զմարտն ցածուցանել և զաղմուկն ամբոխեալ ի բաց վճարել – 210. և հայր քո Վասակ խորհիցի ինչ առ արքայի, և աղմուկ և շփոթ ինչ յուզիցէ հայր քո, որպէս թէ զապստամբութեան ինչ խորհել կարծիս զմէնջ առնուցուն: - 114. ի մէջ անցեալ սուրբն Ներսէս համոզէ զնոսա և խաղաղացուցանէ զաղմուկն: - 100. Իսկ ի վերայ բազում հինցն եկելոց ի վերայ Գուրգինի և սաստիկ պատերազմացն զոր պատերազմեցաւ յաղթող նահատակութեամբ. ոչ միայն յարտաքին թշնամեացն որ շուրջանակի պաշարէին, բազում այն էր որ ի ներքին ընտանեաց հարազատաց, ազգականաց դրժողաց, ուխտազանցաց, ստոց և ստերդմանց յուզէին աղմուկք: - 308.

ԱՂՈՒԱՆՔ - Բայց քանզի հաւատացեալ էր վերակացութիւն աշխարհիս Հայոց Աշոտի, որ իշխանաց իշխան՝ ձեռն ի գործ արկեալ նուաճել զիշխանս Հայոց, զՎրաց և զԱղուանից, որ եղև իսկ: - 322. և ահա իբրև արք Ռ ի յընտրելոցն Աղուանից պատահեալ նոցա հարին զնոսա և ածին փախստեայ ի բանակն և ինքեանք դարձան ողջանդամ, և ոչ մի ոք վիրաւորեցաւ. – 282. Եւ Բուխայի իմացեալ որպիսի պատրաստութեամբ կազմի իշխանն Աղուանից՝ տարակուսեր ի միտս իւր. – 278. Եւ գրեթէ ամենայն իշխանք Հայոց, Վրաց և Աղուանից եկեալ էին ընդ զօրս Հայոց ի վերայ աշխարհին Ապահունեաց. – 380. Եւ եղև մօտ ի կատարումն հասանել ամին երկրորդի գալստեան նորա՝ ել գնաց ի կողմանս Աղուանից. – 276. Եւ զօրքն Տաճկաց պնդեցան և փակեցին շուրջանակի ի ներքս զգունդն Աղուանից և դիմեցին յանդուգն ի վերայ նոցա. – 284. և ժողովեալ ազգք ազգք յընտրելոց զօրաւորաց արանց քաջամարտկաց, զզօրս Կապուդկացւոց, զՎրաց և զԱղուանից և զԱյրարատեան գազանամարտիկ զանճռռնի զօրսն և զբոլոր բովանդակեալ գունդս զօրացն և զորդիսն Սենեքերիմայ, ամենայարդար պատրաստութեամբ անհուն բազմութեամբ, աճապարել երագել անյապաղ լինել նախ քան զԱշդահակայ դիմեցումն – 62. Եւ ժողովել զբնակիչս աշխարհին համօրէն զարս և զկանայս և զայլս յերկրէն Աղուանից բազմութիւն ռամիկ շինականաց, և լեգէոնս զօրականաց զսակաւս ի լեառնն ամուր անուանեալն Քթիշ, ըստ այնմ և համբարս ռոճկաց: - 278. Եւ սկսաւ գոռալ, և խորհէր զթոյնս չարութեանն թափել ի վերայ իշխանին Աղուանից, /276/ և յղէր առ նա կոչելով ի հնազանդութիւն. – 276. Եւ տայր նմա զօր կայսերական յօգնականութիւն, և զՅովհան պատրիկ ի Հայոց կողմանէ, և զՆերսէս ստրատեղատ յԱսիւրոց, և զՄուշեղ այր քաջամարտիկ և հզօր զօրութեամբ, և զամենայն զօրս Յունաց և Հայոց, Վրաց և Աղուանից – 138. և տիրէր յայնժամ մեծի կողմանն Աղուանից Ապումուսէ ոմն, որում վերծանութեանն յայտնութիւն՝ երիցու որդի ճանաչէր: - 276. Զայսոսիկ և առաւել քան զսոյնս ասելով՝ դնէր առաջի զօրաց իւրոց աստուածասէր իշխանն Աղուանից: - 276. զի ասաց զօրավարն Աղուանից, եթէ ,,մի՛ կարծիցէ ոք զիս ապստամբ գոլ ի թագաւորէն և վասն այնր հարկանել զզօրսդ Ասորեստանի,,. – 286. Իսկ իբրև ընթերցաւ զօրավարն Աղուանից զթուղթ թագաւորին՝ փութացաւ էջ ի լեռնէ անտի և եկն եկաց առաջի Բուխայի. – 288. Յայնժամ թագաւորն դեսպանս արարեալ յամենայն սահմանս տէրութեան Հայոց, Վրաց և Աղուանից, և առ քաղաքացիսն և հազարապետս և գաւառակալս, և որք սիրողաբար առ նա զինազանդութեանն հարկ հարկանէին: - 366. որոց անուանք ճանաչի սոցա՝ տէր Սմբատ սպարապետ Հայոց, և Գրիգոր Քուրդկայ որդի Մամիկոնէից տէր, և Ատրներսէհ /296/ Աղուանից իշխան, և Գրիգոր Սիւնեաց տէր – 298. որպէս յարդ ի հողմոյ վարեալ, կամ ծուխ վատնեալ ի մրրկէ՝ այնպէս կորեան գնացին յերեսաց զօրացն Աղուանից: - 286. ՎԱՍՆ ԶՕՐԱԺՈՂՈՎՆ ԼԻՆԵԼՈՅ ՍՄԲԱՏԱՅ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՀԱՅՈՑ Ի ՎԵՐԱՅ ԱՀՄԱՏԱՅ ԱՄԴԱՅԻՈՅՆ, ՎՐԱՑ ԵԻ ԱՂՈՒԱՆԻՑ ԵԻ ԲՈԼՈՐ ՀԱՅՈՑ ԻՇԽԱՆՕՔՆ – 366.

ԱՂՈՒԵՍ - բազում անգամ աղուեսք թագաւորել խորհեցան, բայց շունք ոչ առին յանձն: - 108. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … և դու իբրև զեղջերու առանց եղջեր՝ և մեք արծուիք ի վերայ քո, կուրացուցիչք աչաց քոց, և գէշ զքեզ արկանել ձագաց իմոց և աղուեսուց ի ծակս բնակեցելոյ: - 280.

ԱՂՋԿԱՄԱՐԴ - ,,աղջկամարդ, ի բաց լեր յասպատակէ ասպարիսիս, ա՛յր կանացի, և ծանի՛ր զքեզ,,: - 114.

ԱՂՏԱՊԻՂԾ - սակայն կանոնական սահմանադրութեանն արտաքոյ մնացեալ, գայթ ի գայթս զքրիստոնէութեանն վարս բերելով անառակութեամբք և արբեցութեամբ, խառն անկողնօք և պղծութեամբք աղտապիղծ սարսափելի և գարշելի խառնակութեամբ արուապղծութեամբք – 336.

ԱՂՏԵՂԱՍԷՐ - այլ գնաց զխոտորնակ և զձախողակի ճանապարհ աղտեղասէր բազմադիմակ պղծութեամբք – 108. և ըստ մեղաց տանն Արշակունեաց առաջին թագաւորացն մերոց

հետազօտեալ լինէին, գնային ոտնխեթի, /ճիշտը՝ ոտնխթի/ գայթ ի գայթս և աղտեղասէրս – 182.

ԱՂՏԵՂՈՒԹԻՒՆ - բայց Տիրան պղծութեան աղտեղութեամբն զգառեալ մատնի ի ձեռս Շապհոյ – 98.

ԱՂՔԱՏ - Եւ բաշխեաց ամենայն եկեղեցեացն և աղքատաց քաղաքին օրհնութիւն և գինս խնկոց – 154. և զատուցանէ զօրավարն վանիցն գեօղս բաւական առ ընկալումն հիւրոցն և ի տեսչութիւն աղքատացն: - 394. և ինքեանք դարձան մեծաւ յաղթութեամբ, մատուցին պատարագս Աստուծոյ և լցուցին զպէտս տնանկաց և աղքատաց այրեաց և որբոց: - 136. և կարգէ զդասս պաշտօնէից կատարել զպաշտօն Տեառն ի տուէ և ի գիշերի անձանձրոյթ աշխատութեամբ և առատաձեռն տեսչութեամբ աղքատաց, զի գտցեն զողորմութիւն ի Քրիստոսէ: - 122. և տևեալ զաւուրս Խ՝ փոխի յաշխարհէս ամենեցուն պատկառելին, մանաւանդ թէ ընդհանուր ցանկալին և սիրելին ճոխից և անազգեաց, աղքատաց և փարթամաց, մեծամեծաց և փոքունց: - 384.

ԱՂՔԱՏԻՄԱՍՏ - Բայց քանզի ոչ բաւէ աղքատիմաստ իմոց /384/ խոհարանաց շարժումն պատկանաբար առ ողբոցն վարել բանակարգութիւն՝ թողի այժմ այլում զօրաւորի կամ այլում ժամանակի: - 386. մանաւանդ զի ոչ բաւականանամ իմով աղքատիմաստ բանգիտութեամբ զսորայս բացայայտել զչափ ներբողականին՝ այլոց ուժեղագունից և մտահարուստ արանց թողի. – 300.

ԱՂՔԱՏՈՒԹԻՒՆ - քանզի նուազագոյնքն և տկարք՝ թափառեալք աղքատութեամբ վտանգէին, իսկ կարողագոյնքն և բռնաւորք ըստ բնութեան գազանաց վայրենամիտք լեալ, անամօթ և անարգել յափշտակութեամբ վրդովէին զբոլոր երկիրս: - 300.

ԱՂՔԱՏՍԻՐՈՒԹԻՒՆ - Եւ սկիզբն արարեալ շինութեան և խաղաղութեան աշխարհիս իրաւադատութեամբ, վերակացութեամբ որբոց և այրեաց, աղքատսիրութեանն լրջմտութեամբ եկեղեցւոյ զարդարմամբ. – 390.

ԱՂՕԹԱԿԱՆ - և աղօթականքն արկանէին առաջի Տեառն զպաղատանսն – 232. Իսկ որք էին արգելեալք ի քաղաքն աղօթականս և պաղատանս առ մեծ իշխանն Աշոտ յղէին, զի համոզեսցէ ի մէջ նոցա զխաղաղութիւն. – 382.

ԱՂՕԹԵԼ - Անդ հանդիպեալ լինէր և երանելի եպիսկոպոսն Գրիգոր Ռշտունեաց վսամ. ոչ կարաց իւրայնովքն զերծանել, իբրև յայնժամ առղոթաւ/գրքում՝ առղոթաւ, հավանաբար ,,աղօթել,, բայն է / ի լեառն: - 358.

ԱՂՕԹԻՑ ՏՈՒՆ - Եւ ընդ մտանելն նոցա աշխարհս՝ վրդովեցին զուխտ քրիստոնէութեանն, և փոյթ ընդ փոյթ ձեռնամուխ եղեն աւերել քանդել զեկեղեցիս, զտունս աղօթից կործանել. – 124. զսուրբ եկեղեցիս, զտունս աղօթից քրիստոնէից այրել աւերել հիմն ի վեր տապալել, զքահանայսն նորոյ ուխտի ի սուրս իւրեանց մաշել, զծերս և զպառաւունս մահու սրոյ սպանանել, զերիտասարդս և զկուսանս խաղացուցանել ի գերութիւն, զստացուածս և զինչս վատնել աւարառութեամբ. – 398.

ԱՂՕԹՔ - և զաչս առ Աստուած համբարձեալ եկաց յաղօթս – 216. Եւ ելեալ ի տեղին սրբութեան և կատարեալ զաղօթսն՝ ելին շրջել զբօսնուլ յայլ ևս տեղիսն: - 100. Եւ եղև իբրև հասին ի տեղի կատարմանն ասպարիսի նահատակութեանն՝ ծունր եդեալ կայքին յաղօթս – 266. և զզօրութիւն աղօթիցն իբրև զնետ ձգեալ ի լայնալիճ աղեղանէ ի նպատակն, հարեալ զկառափն սատանայի դիաթաւալ կացուցեալ յերկիր կործանէր: - 252. և ինքն ամբարձ զձեռս իւր յերկինս, յորդառատ արտասուօք եկաց յաղօթս, ասելով զերեսուն և չորրորդ սաղմոսն և զութսուն երկու – 230. Եւ լուաւ տէր աղօթից նոցա, և դարձաւ ի բարկութենէ սրտմտութեան իւրոյ զթութեամբ և ողորմութեամբ, որպէս գրեցին երանելի մարգարէքն: - 314. և կատարեալ զաղօթսն և գոհացեալ՝ ետուն զփառս Աստուծոյ և հատուցին զամէնն և նստան ուտել հաց. – 228. և մինչ նոքա կարծեցին, թէ ի ձեռն նոցա մատնեցան՝ և նոքա կայքին յաղօթս և զԱստուած կարդային օգնել նոցա. – 286. և նորա համբարձեալ զձեռս իւր յերկինս յաղօթս կալ, զի կարասցէ յաղթել նահատակութեամբ – 296. և ուրախ արարից զնոսա ի տան աղօթից իմոց. – 224. զի տուն իմ տան աղօթից կոչեսցի ամենայն

հեթանոսաց, ասաց Տէր,,: - 224. Իբրև գիտացին սուրբքն զանհուն պատերազմ չարին՝ վառեալ և նոքա զինքեանս հանապազակռիւ լինել ի ճակատուն, անխափան սաղմոսերգութեամբ զանուշահոտ աղօթս իւրեանց միշտ ի բարձունս առաքելով – 250.Իսկ երանելի եպիսկոպոսին Յոհաննու ընտրեալ իւր առանձնակ միայնաստան տեղեակ, աղօթից միայն պարապեալ, ի բաց կալով յեպիսկոպոսական հովուապետութենէ: - 324. Նա և տեղիք սրբութեանց տունք աղօթիցն զշարժմանն կիրս կրեալ, պատառմամբ որմաշարժ լինելով – 358.

ԱՂՕՏ - Եւ զարեգակն ևս ոչ տեսանէաք, այլ ընդ աղօտ օդ յաւուրս Ժ. – 50.

ԱՃԱՊԱՐԵԱԼ - և աճապարեալ Գուրգէն հեծեալ յերիվարն. – 306. և երագապէս աճապարեալ հասին հանդէպ զօրուն Հայոց. – 380.և զհետ նորա աճապարեալ արկանեն զնա ի յամրափակ զինեալ վաշտն ի մէջ փղացն.– 128. յետուստ կողմանէ աճապարեալ Քսերքսէս բուռն հարեալ զդիակաց պղնձակուռ վարապանին Աշդահակայ ի վերայ թիկանցն զգաւակս երիվարին արկեալ – 64. Նոյն ժամայն աճապարեալ Վահանայ խրախուսեալ յԱստուած, ձայն քաջալերութեան առ նախարարսն Հայոց ասէ. – 134. Նոյնժամայն աճապարեալ աշտանակեալ ի նիւս նժոյգ երիվարին, զէն զանձամբ արկեալ, նիզակ ի ձեռն առեալ, խրախոյս ի ձայն բարձր բարձեալ առ իւր ազատագունդ վաշտն՝ ասէ՝ - 328.

ԱՃԱՊԱՐԵԼ - այլ քայքայեալ ցրուեցան յոր կողմ և աճապարել ախորժեաց ոք - 116. և այլքն ցրուեցան յո՛վ և աճապարեաց ոք. – 332. Եւ բնաւ աշխարհս քայքայեալ ցրուեցան՝ յով և կարաց աճապարել փախչել այր իւրաքանչիւր. – 92. և ժողովեալ ազգք ազգք յընտրելոց զօրաւորաց արանց քաջամարտկաց, զզօրս Կապուդկացւոց, զՎրաց և զԱղուանից և զԱյրարատեան գազանամարտիկ զանճոռնի զօրսն և զբոլոր բովանդակեալ գունդս զօրացն և զորդիսն Սենեքերիմայ, ամենայարդար պատրաստութեամբ անհուն բազմութեամբ, աճապարել երագել անյապաղ լինել նախ քան զԱշդահակայ դիմեցումն – 62. Իբրև ստուգեցաւ որ ինչ եղեալն էր՝ փութացան խնդրել ի քաղաքին և ի կիրճս ճանապարհին, յոր կողմ և աճապարեաց ոք, մինչ անցեալ գտին զհարեալն դիւի չարի, զի կայր դեռ կիսամեռ: - 378. իսկ նա առ երագութեան ձեռին ձգեալ զսուսերն՝ եհար զերեսս Ջուանշիրայն, և խլեաց զաչս նորա, և ինքն դարձաւ մեծաւ յաղթութեամբ, եմուտ յամրական տեղիսն: Եւ նոքա յո՛վ և աճապարեցին: - 310. Նոքա առ լուրն խնդացեալ՝ լքին զամրացեալ գունդն՝ աճապարել զհետ Կիւրոսի, ել և ելս արարեալ զմիմեամբք – 66. շուրջ փակեալ զՄեհուժանեան գնդիւն, զի մի ճողոպրել ինչ աճապարիցի: - 106.

ԱՃԵԱԼ - Ի նոցանէ աճեալ ազգք երկոցունց Արծրունեացն և Ռշտունեաց – 98.

ԱՃԵԼ - և ի մէջ առից, թէ ըստ բազմաշուրթն լեզուացն յետ աշտարակաշինութեանն, յորմէ ցեղէ սկիզբն առ աճել սերունդք Արծրունեաց տոհմին – 12. և պարսկական բռնութիւնն զօրացեալ աճէր – 124. և ցանկութիւն տենչանացն աճէր. – 70. Թախիծք անզրաւք, քան թէ խնդութեանցն աճեն բողբոջք. – 384. Իսկ Գուրգէն օր ըստ օրէ աճէր զօրութեամբ ի բազում քան թէ ի սակաւ տեղիս, զոր ի Տարօն և զոր յԱնձաւացիս և զոր յԱրզն և զոր առ այլ ամենայն ուրեք – 324.

ԱՃԵՑՈՒՑԱՆԵԼ - և նա ևս քան զևս զկարծեցեալ հիւանդութեանն աճեցուցանէր զխստութիւն ցաւոցն ծանրանալն նմա: - 328. Յերկարագոյնս վասն սորա աճեցուցանել հարկաւոր է զողբերգականացն ճարտասանութիւնս: - 384.

ԱՃԻՒՌ - Եւ ընթանային ամենեքեան յաճիւռ՝ տեսանել զնոսա և ի վերայ հասանել, թէ զիա՛րդ ի գլուխ ելանիցէ ատեանն: - 242.

ԱՃՈՂԱԿԱՆ - Զոր Փիլոն Աղէքսանդրացի փիլիսոփոս և վարդապետ հնոյն՝ Ջրարբի ասէ, թերևս զսննդականութեան և զաճողական բազմամարդութեանն պատճառ նշանակեալ յառաջատեսէ հայրն. – 24.

ԱՃՈՒՄՆ - Բայց ես յանհունս ձգեմ զզարմացմանն յեղանակս, թէ զիա՞րդ բաւել տոկայր, անձանձրանալի բերելով զաշխատութեանն աճմունսն. – 308. Բայց խոռվիչքն ատեցողքն խաղաղութեան ոչ դադարէին նիւթել զհակառակս բարւոյն և զաճմունս չարին.

մանաւանդ Վասակ որ զկարծեալ իշխանական անունն յինքեան բերէր: - 310. Բայց որդիքն Դերանկին, Աշոտ և Գագիկ և Գուրգէն, զըստ մարմնոյ /358/ աճմանն չափ առոգ և բարձրաբերձ ձգմամբ յառաջ տանէին. – 360. և անծանօթ զարմանալի ծառոյն դէպք՝ ի միում աւուր ունել աճմունս փոյթ ընդ փոյթ. և դարձեալ սուզականութիւնս յանկարծօրէնս լինել – 50. Հաւաստիս այս մեզ Եւսեբիոս Կեսարացի, Յուլիանոս Աղիկառնացի՝ ստուգաբանեն զթագաւորս Ասորոց ի զաւակէ Սեմայ զաճմունս առնել, որպէս ի կանոնեալ սահմանէն իմանալ: - 14. յաճախագոյնս վասն Գուրգինայ վայելէ զդրուատեացն, կարևոր է բազմաձեռն աճմամբ զդրուատեացն յերկարագոյնս հատուցանել զճարտասանութիւնս. - 300. յերկուց թագաւորազանց զաճմանն սեռի բերելով զբողբոջս զՍենեքերիմայն և զՄամգունեաց ճենազնւոյ, ի միասին զզուգամասն պայազատեալ գահընկալ թագաւորական զարմ - 300. յորոց աճմամբ յառաջանայ կարգն և գայ հասանէ ի Սենեքերիմ արքայ, առ Եզեկիայիւ Եբրայեցւոցն առաջնորդաւ և առ մերովն Հարամայիւ: - 14. որ ըստ աճման և սերելոյ նախարարութեանց՝ եկեալ հասեալ ցայս վայր ժամանակի ի թագաւորել Աբգարու և հաւատալ ի Քրիստոս: - 78. որ յետ հաւատոցն որ ի Քրիստոս բազում ուղղութեամբ և երկիւղածութեամբ կրօնս ըստ արժանի հաւատոյն ցուցեալ, գրէթէ ի ծայրս առաքինութեան զաճումն հաւատոցն տարեալ հասուցեալ, որ ինչ յորդորումն աւետարանական վարժիցն ունին դաստիարակութեան ցոյցք: - 78. Սոքա հրամանաւ Վահանայ Արծրունւոյ փոյթ յանձին կալեալ՝ խուզել քննել կարգել ի համառօտ բանս զաճմունս ազգացն անցելոց ոչ կարի ինչ ընդ երկայնագոյնս աշխատասիրաբար անցանել պատմութիւնս: - 74.

ԱՄ - ,,մինչեւ յե՞րբ ոչ ողորմեսցիս Երուսաղէմի և քաղաքացն Յուդայ. այս Հ երորդ ամ է,,: - 314. /թագաւորեաց/ Մաւի ամս Ի և ամիսս Գ և աւուրս ինչ: - 166. /թագաւորեաց/ Վիղդ որդի Աբգլմէլքի ամս Ժ…Սուլիման որդի Աբգլմէլքի ամս Գ … Ումառ որդի Աբգլազիզա ամս Գ: - 166./թագաւորեաց/ Վիղդ որդի Աբգլմէլքի ամս Ժ…Սուլիման որդի Աբգլմէլքի ամս Գ … Ումառ որդի Աբգլազիզա ամս Գ: - 166. /թագաւորեաց/ Յեզիտ ամս Զ … Շամորեհեշմ ամս ԺԹ. Վլիթ ամս Բ. Մրուան ամս Զ. Աբդլայ ամս Գ. միւս Աբդլայ ամս ԻԲ. Մահադի ամս Ժ. Մահմետ որդի Մահադեայ ամս Ը. Մուսէ ամս /գրքում՝ ամ/ Ա. Ահարոն ամս Ե. Մահմետ որդի Ահարոնի և կնոջ Զուպետայ ամս Դ. Մայմաւն եղբայր նորա ամս ԻԱ. Սահակ Մահմետի որդի ամս Թ. Ահարոն որդի Մահմետի ամս Ե և ամիսս Զ. Ջափր որդի Մահմետի ամս ԺԷ: - 168. /թագաւորեաց/ Յեզիտ ամս Զ … Շամորեհեշմ ամս ԺԹ. Վլիթ ամս Բ. Մրուան ամս Զ. Աբդլայ ամս Գ. միւս Աբդլայ ամս ԻԲ. Մահադի ամս Ժ. Մահմետ որդի Մահադեայ ամս Ը. Մուսէ ամս /գրքում՝ ամ/ Ա. Ահարոն ամս Ե. Մահմետ որդի Ահարոնի և կնոջ Զուպետայ ամս Դ. Մայմաւն եղբայր նորա ամս ԻԱ. Սահակ Մահմետի որդի ամս Թ. Ահարոն որդի Մահմետի ամս Ե և ամիսս Զ. Ջափր որդի Մահմետի ամս ԺԷ: - 168. /թագաւորեաց/ Յեզիտ ամս Զ … Շամորեհեշմ ամս ԺԹ. Վլիթ ամս Բ. Մրուան ամս Զ. Աբդլայ ամս Գ. միւս Աբդլայ ամս ԻԲ. Մահադի ամս Ժ. Մահմետ որդի Մահադեայ ամս Ը. Մուսէ ամս /գրքում՝ ամ/ Ա. Ահարոն ամս Ե. Մահմետ որդի Ահարոնի և կնոջ Զուպետայ ամս Դ. Մայմաւն եղբայր նորա ամս ԻԱ. Սահակ Մահմետի որդի ամս Թ. Ահարոն որդի Մահմետի ամս Ե և ամիսս Զ. Ջափր որդի Մահմետի ամս ԺԷ: - 168. /թագաւորեաց/ Յեզիտ ամս Զ … Շամորեհեշմ ամս ԺԹ. Վլիթ ամս Բ. Մրուան ամս Զ. Աբդլայ ամս Գ. միւս Աբդլայ ամս ԻԲ. Մահադի ամս Ժ. Մահմետ որդի Մահադեայ ամս Ը. Մուսէ ամս /գրքում՝ ամ/ Ա. Ահարոն ամս Ե. Մահմետ որդի Ահարոնի և կնոջ Զուպետայ ամս Դ. Մայմաւն եղբայր նորա ամս ԻԱ. Սահակ Մահմետի որդի ամս Թ. Ահարոն որդի Մահմետի ամս Ե և ամիսս Զ. Ջափր որդի Մահմետի ամս ԺԷ: - 168. /թագաւորեաց/ Յեզիտ ամս Զ … Շամորեհեշմ ամս ԺԹ. Վլիթ ամս Բ. Մրուան ամս Զ. Աբդլայ ամս Գ. միւս Աբդլայ ամս ԻԲ. Մահադի ամս Ժ. Մահմետ որդի Մահադեայ ամս Ը. Մուսէ ամս /գրքում՝ ամ/ Ա. Ահարոն ամս Ե. Մահմետ որդի Ահարոնի և կնոջ Զուպետայ ամս Դ. Մայմաւն եղբայր նորա ամս ԻԱ. Սահակ Մահմետի որդի ամս Թ. Ահարոն որդի Մահմետի ամս Ե և ամիսս Զ. Ջափր որդի Մահմետի ամս ԺԷ: - 168.

/թագաւորեաց/ Յեզիտ ամս Զ … Շամորեհեշմ ամս ԺԹ. Վլիթ ամս Բ. Մրուան ամս Զ. Աբդլայ ամս Գ. միւս Աբդլայ ամս ԻԲ. Մահադի ամս Ժ. Մահմետ որդի Մահադեայ ամս Ը. Մուսէ ամս /գրքում՝ ամ/ Ա. Ահարոն ամս Ե. Մահմետ որդի Ահարոնի և կնոջ Զուպետայ ամս Դ. Մայմաւն եղբայր նորա ամս ԻԱ. Սահակ Մահմետի որդի ամս Թ. Ահարոն որդի Մահմետի ամս Ե և ամիսս Զ. Ջափր որդի Մահմետի ամս ԺԷ: - 168.
/թագաւորեաց/ Յեզիտ ամս Զ … Շամորեհեշմ ամս ԺԹ. Վլիթ ամս Բ. Մրուան ամս Զ. Աբդլայ ամս Գ. միւս Աբդլայ ամս ԻԲ. Մահադի ամս Ժ. Մահմետ որդի Մահադեայ ամս Ը. Մուսէ ամս /գրքում՝ ամ/ Ա. Ահարոն ամս Ե. Մահմետ որդի Ահարոնի և կնոջ Զուպետայ ամս Դ. Մայմաւն եղբայր նորա ամս ԻԱ. Սահակ Մահմետի որդի ամս Թ. Ահարոն որդի Մահմետի ամս Ե և ամիսս Զ. Ջափր որդի Մահմետի ամս ԺԷ: - 168.
/թագաւորեաց/ Յեզիտ ամս Զ … Շամորեհեշմ ամս ԺԹ. Վլիթ ամս Բ. Մրուան ամս Զ. Աբդլայ ամս Գ. միւս Աբդլայ ամս ԻԲ. Մահադի ամս Ժ. Մահմետ որդի Մահադեայ ամս Ը. Մուսէ ամս /գրքում՝ ամ/ Ա. Ահարոն ամս Ե. Մահմետ որդի Ահարոնի և կնոջ Զուպետայ ամս Դ. Մայմաւն եղբայր նորա ամս ԻԱ. Սահակ Մահմետի որդի ամս Թ. Ահարոն որդի Մահմետի ամս Ե և ամիսս Զ. Ջափր որդի Մահմետի ամս ԺԷ: - 168.
/թագաւորեաց/ Յեզիտ ամս Զ … Շամորեհեշմ ամս ԺԹ. Վլիթ ամս Բ. Մրուան ամս Զ. Աբդլայ ամս Գ. միւս Աբդլայ ամս ԻԲ. Մահադի ամս Ժ. Մահմետ որդի Մահադեայ ամս Ը. Մուսէ ամս /գրքում՝ ամ/ Ա. Ահարոն ամս Ե. Մահմետ որդի Ահարոնի և կնոջ Զուպետայ ամս Դ. Մայմաւն եղբայր նորա ամս ԻԱ. Սահակ Մահմետի որդի ամս Թ. Ահարոն որդի Մահմետի ամս Ե և ամիսս Զ. Ջափր որդի Մահմետի ամս ԺԷ: - 168.
/թագաւորեաց/ Յեզիտ ամս Զ … Շամորեհեշմ ամս ԺԹ. Վլիթ ամս Բ. Մրուան ամս Զ. Աբդլայ ամս Գ. միւս Աբդլայ ամս ԻԲ. Մահադի ամս Ժ. Մահմետ որդի Մահադեայ ամս Ը. Մուսէ ամս /գրքում՝ ամ/ Ա. Ահարոն ամս Ե. Մահմետ որդի Ահարոնի և կնոջ Զուպետայ ամս Դ. Մայմաւն եղբայր նորա ամս ԻԱ. Սահակ Մահմետի որդի ամս Թ. Ահարոն որդի Մահմետի ամս Ե և ամիսս Զ. Ջափր որդի Մահմետի ամս ԺԷ: - 168.
/թագաւորեաց/ Յեզիտ ամս Զ … Շամորեհեշմ ամս ԺԹ. Վլիթ ամս Բ. Մրուան ամս Զ. Աբդլայ ամս Գ. միւս Աբդլայ ամս ԻԲ. Մահադի ամս Ժ. Մահմետ որդի Մահադեայ ամս Ը. Մուսէ ամս /գրքում՝ ամ/ Ա. Ահարոն ամս Ե. Մահմետ որդի Ահարոնի և կնոջ Զուպետայ ամս Դ. Մայմաւն եղբայր նորա ամս ԻԱ. Սահակ Մահմետի որդի ամս Թ. Ահարոն որդի Մահմետի ամս Ե և ամիսս Զ. Ջափր որդի Մահմետի ամս ԺԷ: - 168.
/թագաւորեաց/ Յեզիտ ամս Զ … Շամորեհեշմ ամս ԺԹ. Վլիթ ամս Բ. Մրուան ամս Զ. Աբդլայ ամս Գ. միւս Աբդլայ ամս ԻԲ. Մահադի ամս Ժ. Մահմետ որդի Մահադեայ ամս Ը. Մուսէ ամս /գրքում՝ ամ/ Ա. Ահարոն ամս Ե. Մահմետ որդի Ահարոնի և կնոջ Զուպետայ ամս Դ. Մայմաւն եղբայր նորա ամս ԻԱ. Սահակ Մահմետի որդի ամս Թ. Ահարոն որդի Մահմետի ամս Ե և ամիսս Զ. Ջափր որդի Մահմետի ամս ԺԷ: - 168.
/թագաւորեաց/ Յեզիտ ամս Զ … Շամորեհեշմ ամս ԺԹ. Վլիթ ամս Բ. Մրուան ամս Զ. Աբդլայ ամս Գ. միւս Աբդլայ ամս ԻԲ. Մահադի ամս Ժ. Մահմետ որդի Մահադեայ ամս Ը. Մուսէ ամս /գրքում՝ ամ/ Ա. Ահարոն ամս Ե. Մահմետ որդի Ահարոնի և կնոջ Զուպետայ ամս Դ. Մայմաւն եղբայր նորա ամս ԻԱ. Սահակ Մահմետի որդի ամս Թ. Ահարոն որդի Մահմետի ամս Ե և ամիսս Զ. Ջափր որդի Մահմետի ամս ԺԷ: - 168.
/թագաւորեաց/ Յեզիտ ամս Զ … Շամորեհեշմ ամս ԺԹ. Վլիթ ամս Բ. Մրուան ամս Զ. Աբդլայ ամս Գ. միւս Աբդլայ ամս ԻԲ. Մահադի ամս Ժ. Մահմետ որդի Մահադեայ ամս Ը. Մուսէ ամս /գրքում՝ ամ/ Ա. Ահարոն ամս Ե. Մահմետ որդի Ահարոնի և կնոջ Զուպետայ ամս Դ. Մայմաւն եղբայր նորա ամս ԻԱ. Սահակ Մահմետի որդի ամս Թ. Ահարոն որդի Մահմետի ամս Ե և ամիսս Զ. Ջափր որդի Մահմետի ամս ԺԷ: - 168.
/թագաւորեաց/ Յեզիտ ամս Զ … Շամորեհեշմ ամս ԺԹ. Վլիթ ամս Բ. Մրուան ամս Զ. Աբդլայ ամս Գ. միւս Աբդլայ ամս ԻԲ. Մահադի ամս Ժ. Մահմետ որդի Մահադեայ ամս Ը. Մուսէ ամս /գրքում՝ ամ/ Ա. Ահարոն ամս Ե. Մահմետ որդի Ահարոնի և կնոջ Զուպետայ ամս Դ. Մայմաւն եղբայր նորա ամս ԻԱ. Սահակ Մահմետի որդի ամս Թ. Ահարոն որդի Մահմետի ամս Ե և ամիսս Զ. Ջափր որդի Մահմետի ամս ԺԷ: - 168.
/թագաւորեաց/ Յեզիտ ամս Զ … Շամորեհեշմ ամս ԺԹ. Վլիթ ամս Բ. Մրուան ամս Զ. Աբդլայ ամս Գ. միւս Աբդլայ ամս ԻԲ. Մահադի ամս Ժ. Մահմետ որդի Մահադեայ ամս Ը. Մուսէ ամս /գրքում՝ ամ/ Ա. Ահարոն ամս Ե. Մահմետ որդի Ահարոնի և կնոջ Զուպետայ ամս Դ. Մայմաւն եղբայր նորա ամս ԻԱ. Սահակ Մահմետի որդի ամս Թ.

Ահարոն որդի Մահմետի ամս Ե և ամիսս Զ. Ջափր որդի Մահմետի ամս ԺԷ: - 168. /թագաւորեաց/ Յեզիտ որդի Մաւեայ ամս Գ և ամիսս Գ … Աբդլմէլք որդի Մրուանայ ամս ԻԱ: - 166. /թագաւորեաց/ Յեզիտ որդի Մաւեայ ամս Գ և ամիսս Գ … Աբդլմէլք որդի Մրուանայ ամս ԻԱ: - 166. /թագաւորեաց/ Վիդդ որդի Աբդլմէլքի ամս Ժ…Սուլիման որդի Աբդլմէլքի ամս Գ … Ումառ որդի Աբդլազիզա ամս Գ: - 166. Այլ սա ի վեց ամին լքեալ ի Կիւրոսէ, և աստ անկեալ կենօք շրջէր մինչև իսպառ բարձաւ թագաւորութիւնն Ասորեստանեայց և Մարաց ի Կիւրոսէ որ թագաւոր … /այստեղ նախադասությունը չի ավարտված/: - 62. Այս եղև յամի յութուտասաներորդի արքայի Պարսից: - 76. Այս Զ ամ էր գերութեանն Հայոց, և ՅԶ նորուն թուականութեան: - 326. Այս շարժումն սաստկագոյն քան որ եղև յամս Զաքարիայի Հայոց կաթողիկոսի, յետ Է ամի գերութեանն Հայոց: - 358. Այս շարժումն սաստկագոյն քան որ եղև յամս Զաքարիայի Հայոց կաթողիկոսի, յետ Է ամի գերութեանն Հայոց: - 358. Ապա դարձան Վաչէ և Արշաւիր ընդ Արտաշէսի, առեալ զթագաւորութիւնն Երուանդայ ի ԼԱ ամի Արտաշէսի արքայից արքայի և թագաւորին Յունաց … ամի. – 86. Ապա դարձան Վաչէ և Արշաւիր ընդ Արտաշէսի, առեալ զթագաւորութիւնն Երուանդայ ի ԼԱ ամի Արտաշէսի արքայից արքայի և թագաւորին Յունաց … ամի. – 86. Արդ Աշոտի կեցեալ ամս ԺԹ, տևեալ իշխանական ճոխութեանն ԺԶ ամ յառաջ քան զգերութիւնն Հայոց, և Ե ամ ի գերութեանն արարեալ - 336. Արդ Աշոտի կեցեալ ամս ԺԹ, տևեալ իշխանական ճոխութեանն ԺԶ ամ յառաջ քան զգերութիւնն Հայոց, և Ե ամ ի գերութեանն արարեալ - 336. Արդ Աշոտի կեցեալ ամս ԺԹ, տևեալ իշխանական ճոխութեանն ԺԶ ամ յառաջ քան զգերութիւնն Հայոց, և Ե ամ ի գերութեանն արարեալ - 336. Արդ են թագաւորք Ասորեստանեայց ի միւսմէ կողմանէն այսոքիկ … Փուա ամս ԺԲ: Թագղաթփաղասար ամս ԻԷ: Սաղմանասար ամս ԺԵ: Ներեղիբոս ամս Դ: Սենեքերիմոս ամս ԺԸ: Որդին ամս Ը: Սամոգէս ամս ԻԱ: Նորին եղբայրն ամս ԻԱ: Նաբուպաղսարոս /60/ ամս Ի: Նաբուգոդոնոսոր ամս ԽԳ: Ամիղմարուդաքոս ամս Բ: Ներիգղիսարոս ամս Դ: Նաբունիդոց ամս ԺԵ: - 62. Արդ են թագաւորք Ասորեստանեայց ի միւսմէ կողմանէն այսոքիկ … Փուա ամս ԺԲ: Թագղաթփաղասար ամս ԻԷ: Սաղմանասար ամս ԺԵ: Ներեղիբոս ամս Դ: Սենեքերիմոս ամս ԺԸ: Որդին ամս Ը: Սամոգէս ամս ԻԱ: Նորին եղբայրն ամս ԻԱ: Նաբուպաղսարոս /60/ ամս Ի: Նաբուգոդոնոսոր ամս ԽԳ: Ամիղմարուդաքոս ամս Բ: Ներիգղիսարոս ամս Դ: Նաբունիդոց ամս ԺԵ: - 62. Արդ են թագաւորք Ասորեստանեայց ի միւսմէ կողմանէն այսոքիկ … Փուա ամս ԺԲ: Թագղաթփաղասար ամս ԻԷ: Սաղմանասար ամս ԺԵ: Ներեղիբոս ամս Դ: Սենեքերիմոս ամս ԺԸ: Որդին ամս Ը: Սամոգէս ամս ԻԱ: Նորին եղբայրն ամս ԻԱ: Նաբուպաղսարոս /60/ ամս Ի: Նաբուգոդոնոսոր ամս ԽԳ: Ամիղմարուդաքոս ամս Բ: Ներիգղիսարոս ամս Դ: Նաբունիդոց ամս ԺԵ: - 62. Արդ են թագաւորք Ասորեստանեայց ի միւսմէ կողմանէն այսոքիկ … Փուա ամս ԺԲ: Թագղաթփաղասար ամս ԻԷ: Սաղմանասար ամս ԺԵ: Ներեղիբոս ամս Դ: Սենեքերիմոս ամս ԺԸ: Որդին ամս Ը: Սամոգէս ամս ԻԱ: Նորին եղբայրն ամս ԻԱ: Նաբուպաղսարոս /60/ ամս Ի: Նաբուգոդոնոսոր ամս ԽԳ: Ամիղմարուդաքոս ամս Բ: Ներիգղիսարոս ամս Դ: Նաբունիդոց ամս ԺԵ: - 62. Արդ են թագաւորք Ասորեստանեայց ի միւսմէ կողմանէն այսոքիկ … Փուա ամս ԺԲ: Թագղաթփաղասար ամս ԻԷ: Սաղմանասար ամս ԺԵ: Ներեղիբոս ամս Դ: Սենեքերիմոս ամս ԺԸ: Որդին ամս Ը: Սամոգէս ամս ԻԱ: Նորին եղբայրն ամս ԻԱ: Նաբուպաղսարոս /60/ ամս Ի: Նաբուգոդոնոսոր ամս ԽԳ: Ամիղմարուդաքոս ամս Բ: Ներիգղիսարոս ամս Դ: Նաբունիդոց ամս ԺԵ: - 62. Արդ են թագաւորք Ասորեստանեայց ի միւսմէ կողմանէն այսոքիկ … Փուա ամս ԺԲ: Թագղաթփաղասար ամս ԻԷ: Սաղմանասար ամս ԺԵ:

Ներեղիբոս ամս Դ: Սենեքերիմոս ամս ԺԸ: Որդին ամս Ը: Սամոգէս ամս ԻԱ: Նորին եղբայրն ամս ԻԱ: Նաբուպաղսարոս /60/ ամս Ի: Նաբուգոդոնոսոր ամս ԽԳ: Ամիղմարուդաքոս ամս Բ: Ներիգղիսարոս ամս Դ: Նաբունիդոց ամս ԺԵ: - 62. Արդ են թագաւորք Ասորեստանեայց ի միւսմէ կողմանէն այսոքիկ … Փուա ամս ԺԲ: Թագղաթփաղասար ամս ԻԷ: Սաղմանասար ամս ԺԵ: Ներեղիբոս ամս Դ: Սենեքերիմոս ամս ԺԸ: Որդին ամս Ը: Սամոգէս ամս ԻԱ: Նորին եղբայրն ամս ԻԱ: Նաբուպաղսարոս /60/ ամս Ի: Նաբուգոդոնոսոր ամս ԽԳ: Ամիղմարուդաքոս ամս Բ: Ներիգղիսարոս ամս Դ: Նաբունիդոց ամս ԺԵ: - 62. Արդ են թագաւորք Ասորեստանեայց ի միւսմէ կողմանէն այսոքիկ … Փուա ամս ԺԲ: Թագղաթփաղասար ամս ԻԷ: Սաղմանասար ամս ԺԵ: Ներեղիբոս ամս Դ: Սենեքերիմոս ամս ԺԸ: Որդին ամս Ը: Սամոգէս ամս ԻԱ: Նորին եղբայրն ամս ԻԱ: Նաբուպաղսարոս /60/ ամս Ի: Նաբուգոդոնոսոր ամս ԽԳ: Ամիղմարուդաքոս ամս Բ: Ներիգղիսարոս ամս Դ: Նաբունիդոց ամս ԺԵ: - 62. Արդ են թագաւորք Ասորեստանեայց ի միւսմէ կողմանէն այսոքիկ … Փուա ամս ԺԲ: Թագղաթփաղասար ամս ԻԷ: Սաղմանասար ամս ԺԵ: Ներեղիբոս ամս Դ: Սենեքերիմոս ամս ԺԸ: Որդին ամս Ը: Սամոգէս ամս ԻԱ: Նորին եղբայրն ամս ԻԱ: Նաբուպաղսարոս /60/ ամս Ի: Նաբուգոդոնոսոր ամս ԽԳ: Ամիղմարուդաքոս ամս Բ: Ներիգղիսարոս ամս Դ: Նաբունիդոց ամս ԺԵ: - 62. Արդ են թագաւորք Ասորեստանեայց ի միւսմէ կողմանէն այսոքիկ … Փուա ամս ԺԲ: Թագղաթփաղասար ամս ԻԷ: Սաղմանասար ամս ԺԵ: Ներեղիբոս ամս Դ: Սենեքերիմոս ամս ԺԸ: Որդին ամս Ը: Սամոգէս ամս ԻԱ: Նորին եղբայրն ամս ԻԱ: Նաբուպաղսարոս /60/ ամս Ի: Նաբուգոդոնոսոր ամս ԽԳ: Ամիղմարուդաքոս ամս Բ: Ներիգղիսարոս ամս Դ: Նաբունիդոց ամս ԺԵ: - 62. Արդ են թագաւորք Ասորեստանեայց ի միւսմէ կողմանէն այսոքիկ … Փուա ամս ԺԲ: Թագղաթփաղասար ամս ԻԷ: Սաղմանասար ամս ԺԵ: Ներեղիբոս ամս Դ: Սենեքերիմոս ամս ԺԸ: Որդին ամս Ը: Սամոգէս ամս ԻԱ: Նորին եղբայրն ամս ԻԱ: Նաբուպաղսարոս /60/ ամս Ի: Նաբուգոդոնոսոր ամս ԽԳ: Ամիղմարուդաքոս ամս Բ: Ներիգղիսարոս ամս Դ: Նաբունիդոց ամս ԺԵ: - 62. Արդ են թագաւորք Ասորեստանեայց ի միւսմէ կողմանէն այսոքիկ … Փուա ամս ԺԲ: Թագղաթփաղասար ամս ԻԷ: Սաղմանասար ամս ԺԵ: Ներեղիբոս ամս Դ: Սենեքերիմոս ամս ԺԸ: Որդին ամս Ը: Սամոգէս ամս ԻԱ: Նորին եղբայրն ամս ԻԱ: Նաբուպաղսարոս /60/ ամս Ի: Նաբուգոդոնոսոր ամս ԽԳ: Ամիղմարուդաքոս ամս Բ: Ներիգղիսարոս ամս Դ: Նաբունիդոց ամս ԺԵ: - 62. Արդ են թագաւորք Ասորեստանեայց ի միւսմէ կողմանէն այսոքիկ … Փուա ամս ԺԲ: Թագղաթփաղասար ամս ԻԷ: Սաղմանասար ամս ԺԵ: Ներեղիբոս ամս Դ: Սենեքերիմոս ամս ԺԸ: Որդին ամս Ը: Սամոգէս ամս ԻԱ: Նորին եղբայրն ամս ԻԱ: Նաբուպաղսարոս /60/ ամս Ի: Նաբուգոդոնոսոր ամս ԽԳ: Ամիղմարուդաքոս ամս Բ: Ներիգղիսարոս ամս Դ: Նաբունիդոց ամս ԺԵ: - 62. Արդ են թագաւորք Ասորեստանեայց ի միւսմէ կողմանէն այսոքիկ … Փուա ամս ԺԲ: Թագղաթփաղասար ամս ԻԷ: Սաղմանասար ամս ԺԵ: Ներեղիբոս ամս Դ: Սենեքերիմոս ամս ԺԸ: Որդին ամս Ը: Սամոգէս ամս ԻԱ: Նորին եղբայրն ամս ԻԱ: Նաբուպաղսարոս /60/ ամս Ի: Նաբուգոդոնոսոր ամս ԽԳ: Ամիղմարուդաքոս ամս Բ: Ներիգղիսարոս ամս Դ: Նաբունիդոց ամս ԺԵ: - 62. Արդ են թագաւորք Ասորեստանեայց ի միւսմէ կողմանէն այսոքիկ. անիշխանութեան ամք ԻԸ: - 60. Արդ են ժամանակք թագաւորութեանն Պարսից, սկսեալ ի Կիւրոսէ ցԴարեհիոն … և ամք անիշխանութեանն զոր ոմանք ի պատմագրաց գրեն Կ, և այլք Հ – 166. Արդ Ենովք լեալ ամաց ՃԿԵ ծնանի զՄաթուսաղայ – 28. Արդ ի գալ միւսոյ ամին որ յորելեանք Զ և ոլըմպիատք ՀԲ, ընդիքտիոնք Ի … աներկբայ խորհուրդ ի մէջ առեալ թագաւորն սինկղիտոսօքն հանդերձ և ամենայն մեծամեծօքն Բաբելացւոց , զի զիշխանս աշխարհին Հայոց ի բաց բարձցէ յիւրաքանչիւր տէրութենէ – 184. Արդ նոցա այնքան, իսկ մեզ ի մասնէ զբոլորն համառօտեալ ի թիւս միակաց լրման, և զբովանդակութեան ամաց ըստ տասանց եօթներորդացն որ թուոցն է լիագոյն է - 314. Արկաղեայ կայսեր թագաւորեալ ամս ԻԳ մեռանի սաստկակոծ պատուհասիւ յաղագս մեղանացն առ Յոհան Ոսկեբերան: - 114. Բայց Գուրգէն զմի ամ կեցեալ փոխի յաշխարհէս, դարձեալ յուրացողական ամբարշտութենէն: - 318. Բայց Գրիգոր կեցեալ յետ դարձին իւրոյ զմի ամ՝ մեռանի իւրով մահուամբ: - 310. Բայց ըստ կարգաց քրիստոնէութեան վարէր ըստ արժանի պատուիրանաց Տեառն, և ըստ խրատու մեծին Վրթանեայ յապահովանայր ամենայնիւ, թագաւորեալ ամս ԺԹ: - 96. գնաց Արշակ փախստական յԵկեղեց գաւառ և անդ վախճանի իւրով մահու, թագաւորեալ ամս Է: - 112. Գործեցաւ այս ՅԽԷ թուականութեանս Հայոց, յորում ամի և տէր Գէորգ Հայոց կաթողիկոս փոխեցաւ: - 376. Գործեցաւ այս ՅԾԱ թուականութեանս Հայոց և ի Դ ամի հայրապետութեանն Յոհաննու Հայոց կաթողիկոսի: - 382. են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Բաղէոս ամս ԾԲ…

Ազտադաս, ամս ԼԲ. .. Մամիզոս ամս Լ … Մաքազիս ամս Լ … Զփերոս, ամս Ի… - 56. են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Բաղէոս ամս ԾԲ… Ազտադաս, ամս ԼԲ. .. Մամիզոս ամս Լ … Մաքազիս ամս Լ … Զփերոս, ամս Ի… - 56. են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Բաղէոս ամս ԾԲ… Ազտադաս, ամս ԼԲ. .. Մամիզոս ամս Լ … Մաքազիս ամս Լ … Զփերոս, ամս Ի… - 56. են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Բաղէոս ամս ԾԲ… Ազտադաս, ամս ԼԲ. .. Մամիզոս ամս Լ … Մաքազիս ամս Լ … Զփերոս, ամս Ի… - 56. են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Բաղէոս ամս ԾԲ… Ազտադաս, ամս ԼԲ. .. Մամիզոս ամս Լ … Մաքազիս ամս Լ … Զփերոս, ամս Ի… - 56. են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Մամիզոս միւս՝ ամս Լ… Սպարեթոս ամս Խ… Ասկատադէս ամս Խ. . . Ամինտէս ամս ԽԵ… Թէղոքոս ամս ԻԵ… Բաղեպարէս ամս Լ… Ղամրիդէս ամս ԼԲ… Զովսարէս ամս Ի… Ղամպերէս ամս Լ… Պաննիաս ամս ԽԵ… Սովսարմոս ամս ԺԵ… Միթրէոս ամս ԻԷ: Մաւտանէս ամս ԼԱ… Տևտեսայ ամս Խ: Ոթինևս ամս Լ: Դերկիւղոս ամս… Ղաւոսթենէս ամս ԽԵ: Պերիտիադէս ամս Լ: Ափրատէս ամս Խ: Ափրատանէս ամս Ծ: Ակրապադէս ամս ԽԲ: Թովնոս Կոնկողեռոս, որ կոչի յունարէն Սարդանապադոս՝ ամս Խ. – 58. են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Մամիզոս միւս՝ ամս Լ… Սպարեթոս ամս Խ… Ասկատադէս ամս Խ. . . Ամինտէս ամս ԽԵ… Թէղոքոս ամս ԻԵ… Բաղեպարէս ամս Լ… Ղամրիդէս ամս ԼԲ… Զովսարէս ամս Ի… Ղամպերէս ամս Լ… Պաննիաս ամս ԽԵ… Սովսարմոս ամս ԺԵ… Միթրէոս ամս ԻԷ: Մաւտանէս ամս ԼԱ… Տևտեսայ ամս Խ: Ոթինևս ամս Լ: Դերկիւղոս ամս… Ղաւոսթենէս ամս ԽԵ: Պերիտիադէս ամս Լ: Ափրատէս ամս Խ: Ափրատանէս ամս Ծ: Ակրապադէս ամս ԽԲ: Թովնոս Կոնկողեռոս, որ կոչի յունարէն Սարդանապադոս՝ ամս Խ. – 58. են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Մամիզոս միւս՝ ամս Լ… Սպարեթոս ամս Խ… Ասկատադէս ամս Խ. . . Ամինտէս ամս ԽԵ… Թէղոքոս ամս ԻԵ… Բաղեպարէս ամս Լ… Ղամրիդէս ամս ԼԲ… Զովսարէս ամս Ի… Ղամպերէս ամս Լ… Պաննիաս ամս ԽԵ… Սովսարմոս ամս ԺԵ… Միթրէոս ամս ԻԷ: Մաւտանէս ամս ԼԱ … Տևտեսայ ամս Խ: Ոթինևս ամս Լ: Դերկիւղոս ամս… Ղաւոսթենէս ամս ԽԵ: Պերիտիադէս ամս Լ: Ափրատէս ամս Խ: Ափրատանէս ամս Ծ: Ակրապադէս ամս ԽԲ: Թովնոս Կոնկողեռոս, որ կոչի յունարէն Սարդանապադոս՝ ամս Խ. – 58. են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Մամիզոս միւս՝ ամս Լ… Սպարեթոս ամս Խ… Ասկատադէս ամս Խ. . . Ամինտէս ամս ԽԵ… Թէղոքոս ամս ԻԵ… Բաղեպարէս ամս Լ… Ղամրիդէս ամս ԼԲ… Զովսարէս ամս Ի… Ղամպերէս ամս Լ… Պաննիաս ամս ԽԵ… Սովսարմոս ամս ԺԵ… Միթրէոս ամս ԻԷ: Մաւտանէս ամս ԼԱ… Տևտեսայ ամս Խ: Ոթինևս ամս Լ: Դերկիւղոս ամս… Ղաւոսթենէս ամս ԽԵ: Պերիտիադէս ամս Լ: Ափրատէս ամս Խ: Ափրատանէս ամս Ծ: Ակրապադէս ամս ԽԲ: Թովնոս Կոնկողեռոս, որ կոչի յունարէն Սարդանապադոս՝ ամս Խ. – 58. են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Մամիզոս միւս՝ ամս Լ… Սպարեթոս ամս Խ… Ասկատադէս ամս Խ. . . Ամինտէս ամս ԽԵ… Թէղոքոս ամս ԻԵ… Բաղեպարէս ամս Լ… Ղամրիդէս ամս ԼԲ… Զովսարէս ամս Ի… Ղամպերէս ամս Լ… Պաննիաս ամս ԽԵ… Սովսարմոս ամս ԺԵ… Միթրէոս ամս ԻԷ: Մաւտանէս ամս ԼԱ… Տևտեսայ ամս Խ: Ոթինևս ամս Լ: Դերկիւղոս ամս… Ղաւոսթենէս ամս ԽԵ: Պերիտիադէս ամս Լ: Ափրատէս ամս Խ: Ափրատանէս ամս Ծ: Ակրապադէս ամս ԽԲ: Թովնոս Կոնկողեռոս, որ կոչի յունարէն Սարդանապադոս՝ ամս Խ. – 58. են մի ըստ միոջէ

թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Մամիզոս միւս՝ ամս Լ… Սպարեթոս ամս Խ… Ասկատադէս ամս Խ. . . Ամինտէս ամս ԽԵ… Թէղոքոս ամս ԻԵ… Բաղեպարէս ամս Լ… Ղամրիդէս ամս ԼԲ… Զովսարէս ամս Ի… Ղամպերէս ամս Լ… Պաննիաս ամս ԽԵ… Սովսարմոս ամս ԺԵ… Միթրէոս ամս ԻԷ: Մաւտանէս ամս ԼԱ… Տևտեսայ ամս Խ: Ոթիննս ամս Լ: Դերկիւղոս ամս… Ղաւոսթենէս ամս ԽԵ: Պերիտիադէս ամս Լ: Ափրատէս ամս Խ: Ափրատանէս ամս Ծ: Ակրապադէս ամս ԽԲ: Թովնոս Կոնկողեռոս, որ կոչի յունարէն Սարդանապադոս՝ ամս Խ. – 58. են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Մամիզոս միւս՝ ամս Լ… Սպարեթոս ամս Խ… Ասկատադէս ամս Խ. . . Ամինտէս ամս ԽԵ… Թէղոքոս ամս ԻԵ… Բաղեպարէս ամս Լ… Ղամրիդէս ամս ԼԲ… Զովսարէս ամս Ի… Ղամպերէս ամս Լ… Պաննիաս ամս ԽԵ… Սովսարմոս ամս ԺԵ… Միթրէոս ամս ԻԷ: Մաւտանէս ամս ԼԱ… Տևտեսայ ամս Խ: Ոթիննս ամս Լ: Դերկիւղոս ամս… Ղաւոսթենէս ամս ԽԵ: Պերիտիադէս ամս Լ: Ափրատէս ամս Խ: Ափրատանէս ամս Ծ: Ակրապադէս ամս ԽԲ: Թովնոս Կոնկողեռոս, որ կոչի յունարէն Սարդանապադոս՝ ամս Խ. – 58. են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Մամիզոս միւս՝ ամս Լ… Սպարեթոս ամս Խ… Ասկատադէս ամս Խ. . . Ամինտէս ամս ԽԵ… Թէղոքոս ամս ԻԵ… Բաղեպարէս ամս Լ… Ղամրիդէս ամս ԼԲ… Զովսարէս ամս Ի… Ղամպերէս ամս Լ… Պաննիաս ամս ԽԵ… Սովսարմոս ամս ԺԵ… Միթրէոս ամս ԻԷ: Մաւտանէս ամս ԼԱ… Տևտեսայ ամս Խ: Ոթիննս ամս Լ: Դերկիւղոս ամս… Ղաւոսթենէս ամս ԽԵ: Պերիտիադէս ամս Լ: Ափրատէս ամս Խ: Ափրատանէս ամս Ծ: Ակրապադէս ամս ԽԲ: Թովնոս Կոնկողեռոս, որ կոչի յունարէն Սարդանապադոս՝ ամս Խ. – 58. են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Մամիզոս միւս՝ ամս Լ… Սպարեթոս ամս Խ… Ասկատադէս ամս Խ. . . Ամինտէս ամս ԽԵ… Թէղոքոս ամս ԻԵ… Բաղեպարէս ամս Լ… Ղամրիդէս ամս ԼԲ… Զովսարէս ամս Ի… Ղամպերէս ամս Լ… Պաննիաս ամս ԽԵ… Սովսարմոս ամս ԺԵ… Միթրէոս ամս ԻԷ: Մաւտանէս ամս ԼԱ… Տևտեսայ ամս Խ: Ոթիննս ամս Լ: Դերկիւղոս ամս… Ղաւոսթենէս ամս ԽԵ: Պերիտիադէս ամս Լ: Ափրատէս ամս Խ: Ափրատանէս ամս Ծ: Ակրապադէս ամս ԽԲ: Թովնոս Կոնկողեռոս, որ կոչի յունարէն Սարդանապադոս՝ ամս Խ. – 58. են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Մամիզոս միւս՝ ամս Լ… Սպարեթոս ամս Խ… Ասկատադէս ամս Խ. . . Ամինտէս ամս ԽԵ… Թէղոքոս ամս ԻԵ… Բաղեպարէս ամս Լ… Ղամրիդէս ամս ԼԲ… Զովսարէս ամս Ի… Ղամպերէս ամս Լ… Պաննիաս ամս ԽԵ… Սովսարմոս ամս ԺԵ… Միթրէոս ամս ԻԷ: Մաւտանէս ամս ԼԱ… Տևտեսայ ամս Խ: Ոթիննս ամս Լ: Դերկիւղոս ամս… Ղաւոսթենէս ամս ԽԵ: Պերիտիադէս ամս Լ: Ափրատէս ամս Խ: Ափրատանէս ամս Ծ: Ակրապադէս ամս ԽԲ: Թովնոս Կոնկողեռոս, որ կոչի յունարէն Սարդանապադոս՝ ամս Խ. – 58. են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Մամիզոս միւս՝ ամս Լ… Սպարեթոս ամս Խ… Ասկատադէս ամս Խ. . . Ամինտէս ամս ԽԵ… Թէղոքոս ամս ԻԵ… Բաղեպարէս ամս Լ… Ղամրիդէս ամս ԼԲ…

Զովսարէս ամս Ի… Ղամպերէս ամս Լ… Պաննիաս ամս ԽԵ… Սովսարմոս ամս ԺԵ… Միթրէոս ամս ԻԷ: Մաւտանէս ամս ԼԱ… Տևտեսայ ամս Խ: Ոթինևս ամս Լ: Դերկիւղոս ամս… Ղաւոսթենէս ամս ԽԵ: Պերիտիադէս ամս Լ: Ափրատէս ամս Խ: Ափրատանէս ամս Ծ: Ակրապաղէս ամս ԽԲ: Թովնոս Կոնկողեռոս, որ կոչի յունարէն Սարդանապաղոս՝ ամս Խ. – 58.

ԱՄ - են մի ըստ միջօէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Մամիզոս միւս՝ ամս Լ… Սպարեթոս ամս Խ… Ասկատադէս ամս Խ. . . Ամինտէս ամս ԽԵ… Թէղոքոս ամս ԻԵ… Բաղեպարէս ամս Լ… Ղամրիդէս ամս ԼԲ… Զովսարէս ամս Ի… Ղամպերէս ամս Լ… Պաննիաս ամս ԽԵ… Սովսարմոս ամս ԺԵ… Միթրէոս ամս ԻԷ: Մաւտանէս ամս ԼԱ… Տևտեսայ ամս Խ: Ոթինևս ամս Լ: Դերկիւղոս ամս… Ղաւոսթենէս ամս ԽԵ: Պերիտիադէս ամս Լ: Ափրատէս ամս Խ: Ափրատանէս ամս Ծ: Ակրապաղէս ամս ԽԲ: Թովնոս Կոնկողեռոս, որ կոչի յունարէն Սարդանապաղոս՝ ամս Խ. – 58. են մի ըստ միջօէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Մամիզոս միւս՝ ամս Լ… Սպարեթոս ամս Խ… Ասկատադէս ամս Խ. . . Ամինտէս ամս ԽԵ… Թէղոքոս ամս ԻԵ… Բաղեպարէս ամս Լ… Ղամրիդէս ամս ԼԲ… Զովսարէս ամս Ի… Ղամպերէս ամս Լ… Պաննիաս ամս ԽԵ… Սովսարմոս ամս ԺԵ… Միթրէոս ամս ԻԷ: Մաւտանէս ամս ԼԱ… Տևտեսայ ամս Խ: Ոթինևս ամս Լ: Դերկիւղոս ամս/թիվը չկա/ …Ղաւոսթենէս ամս ԽԵ: Պերիտիադէս ամս Լ: Ափրատէս ամս Խ: Ափրատանէս ամս Ծ: Ակրապաղէս ամս ԽԲ: Թովնոս Կոնկողեռոս, որ կոչի յունարէն Սարդանապաղոս՝ ամս Խ. – 58. են մի ըստ միջօէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Մամիզոս միւս՝ ամս Լ… Սպարեթոս ամս Խ… Ասկատադէս ամս Խ. . . Ամինտէս ամս ԽԵ… Թէղոքոս ամս ԻԵ… Բաղեպարէս ամս Լ… Ղամրիդէս ամս ԼԲ… Զովսարէս ամս Ի… Ղամպերէս ամս Լ… Պաննիաս ամս ԽԵ… Սովսարմոս ամս ԺԵ… Միթրէոս ամս ԻԷ: Մաւտանէս ամս ԼԱ… Տևտեսայ ամս Խ: Ոթինևս ամս Լ: Դերկիւղոս ամս… Ղաւոսթենէս ամս ԽԵ: Պերիտիադէս ամս Լ: Ափրատէս ամս Խ: Ափրատանէս ամս Ծ: Ակրապաղէս ամս ԽԲ: Թովնոս Կոնկողեռոս, որ կոչի յունարէն Սարդանապաղոս՝ ամս Խ. – 58. են մի ըստ միջօէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Մամիզոս միւս՝ ամս Լ… Սպարեթոս ամս Խ… Ասկատադէս ամս Խ. . . Ամինտէս ամս ԽԵ… Թէղոքոս ամս ԻԵ… Բաղեպարէս ամս Լ… Ղամրիդէս ամս ԼԲ… Զովսարէս ամս Ի… Ղամպերէս ամս Լ… Պաննիաս ամս ԽԵ… Սովսարմոս ամս ԺԵ… Միթրէոս ամս ԻԷ: Մաւտանէս ամս ԼԱ… Տևտեսայ ամս Խ: Ոթինևս ամս Լ: Դերկիւղոս ամս… Ղաւոսթենէս ամս ԽԵ: Պերիտիադէս ամս Լ: Ափրատէս ամս Խ: Ափրատանէս ամս Ծ: Ակրապաղէս ամս ԽԲ: Թովնոս Կոնկողեռոս, որ կոչի յունարէն Սարդանապաղոս՝ ամս Խ. – 58. են մի ըստ միջօէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Մամիզոս միւս՝ ամս Լ… Սպարեթոս ամս Խ… Ասկատադէս ամս Խ. . . Ամինտէս ամս ԽԵ… Թէղոքոս ամս ԻԵ… Բաղեպարէս ամս Լ… Ղամրիդէս ամս ԼԲ… Զովսարէս ամս Ի… Ղամպերէս ամս Լ… Պաննիաս ամս ԽԵ… Սովսարմոս ամս ԺԵ…

Միթրէոս ամս ԻԷ: Մաւտանէս ամս ԼԱ… Տետեսայ ամս Խ: Ոթինես ամս Լ: Դերկիւղոս ամս… Ղաւոսթենէս ամս ԽԵ: Պերիտիադէս ամս Լ: Ափրատէս ամս Խ: Ափրատանէս ամս Ծ: Ակրապաղէս ամս ԽԲ: Թովնոս Կոնկողեռոս, որ կոչի յունարէն Սարդանապաղոս՝ ամս Խ. – 58. են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Մամիզոս միւս՝ ամս Լ… Սպարեթոս ամս Խ… Ասկատադէս ամս Խ. . . Ամինտէս ամս ԽԵ… Թէղոքոս ամս ԻԵ… Բաղեպարէս ամս Լ… Ղամրիդէս ամս ԼԲ… Զովսարէս ամս Ի… Ղամպերէս ամս Լ… Պաննիաս ամս ԽԵ… Սովսարմոս ամս ԺԵ… Միթրէոս ամս ԻԷ: Մաւտանէս ամս ԼԱ… Տետեսայ ամս Խ: Ոթինես ամս Լ: Դերկիւղոս ամս… Ղաւոսթենէս ամս ԽԵ: Պերիտիադէս ամս Լ: Ափրատէս ամս Խ: Ափրատանէս ամս Ծ: Ակրապաղէս ամս ԽԲ: Թովնոս Կոնկողեռոս, որ կոչի յունարէն Սարդանապաղոս՝ ամս Խ. – 58. են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Նինոս որդի Արբէելայ ի ցեղէն Քամայ ամս ՃԲ. – 56.են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Շամիրամ կին նորա ամս ԽԲ – 56.Ենովս լեալ ամաց ՃՂ ծնաւ զԿայիանան: - 26. Եւ զԳագիկ որ և Ապումրուան՝ զնա ոստիկան կարգեաց ի վերայ աշխարհին, տեղապահութեամբ տիրել, զի կարի մատաղօրեայք էին որդիք Դերանկին. Աշոտ էր Թ ամաց, յորժամ մեռաւ Դերանիկն, Գագիկ էր Է ամաց, Գուրգէն Ե ամաց: - 354. Եւ զԳագիկ որ և Ապումրուան՝ զնա ոստիկան կարգեաց ի վերայ աշխարհին, տեղապահութեամբ տիրել, զի կարի մատաղօրեայք էին որդիք Դերանկին. Աշոտ էր Թ ամաց, յորժամ մեռաւ Դերանիկն, Գագիկ էր Է ամաց, Գուրգէն Ե ամաց: - 354. Եւ զԳագիկ որ և Ապումրուան՝ զնա ոստիկան կարգեաց ի վերայ աշխարհին, տեղապահութեամբ տիրել, զի կարի մատաղօրեայք էին որդիք Դերանկին. Աշոտ էր Թ ամաց, յորժամ մեռաւ Դերանիկն, Գագիկ էր Է ամաց, Գուրգէն Ե ամաց: - 354. Եւ այս ամենայն այսպէս եղեալ, կեցեալ սուրբն Սահակ ամս ՃԻ՝ փոխի յաշխարհէս ի կարգս հրեշտակաց – 120. Եւ այսպէս խաղաղեցուցեալ զաշխարհս կէին հեշտալիր խաղաղականօք ըստ կամի ախորժակաց զամենայն ժամանակս կենաց Խոսրովու, որ թագաւորեաց ամս ԽԸ: - 92. և անդ սպանին հրամանաւ կայսեր, թագաւորեալ ամս Զ: - 108. Եւ անդէն ոչ կարացեալ շինել զերկիրն այն հուպ ընդ հուպ մինչ յութերորդ ամն Արտաշէսի – 90. Եւ առ այսոքիւք պատեհագոյնս իմն գտեալ իբրև յանիշխանութեան՝ ոմանք Ասորեստանեայք և Քաղդէացիք, յազգէ թագաւորացն …զօր բազում գումարեալ՝ յետ ԻԸ ամի անիշխանութեան Ասորեստանեայց ի ձեռն Փուայ թագաւորեցելոյ դարձեալ տիրեն Բաբելոնի և ստորին Ասորւոց – 60. և արարին խաւար Վասպուրական աշխարհիս, որ /352/ կեցեալ իշխանին. և էր ամաց Խ յորժամ մեռաւ: - 354. Եւ արարին նաւակատիս մեծ հարսանեաց փեսայութեան Դերանկին, ի թուականութեան Հայոց ՅԺԱ-երորդ ամին: - 322. Եւ եկաց Նոյ յետ ջրհեղեղին առ որդւովքն ամս ԼԾ մինչև ի ՀԳ ամն Եբերայ – 34. Եւ եկաց Նոյ յետ ջրհեղեղին առ որդւովքն ամս ԼԾ մինչև ի ՀԳ ամն Եբերայ – 34. Եւ եղև ի լնուլ վեցերորդ ամի գերութեանն Հայոց որ է ՅԶ ամ ըստ թուոյ հայերէն տումարին - 312. Եւ եղև ի լնուլ վեցերորդ ամի գերութեանն Հայոց որ է ՅԶ ամ ըստ թուոյ հայերէն տումարին - 312. Եւ եղև ի վախճանելն Խոսրովու Հայոց թագաւորի, որ եկաց ի տերութեանն ամս Դ – 114. Եւ եղև մօտ ի կատարումն հասանել ամին երկրորդի գալստեան նորա՝ ել գնաց ի կողմանս Աղուանից. – 276. Եւ եղև յամի չորեքտասաներորդի Խոսրովայ արքայի, ի քսաներորդ ամի Մուրկայ թագաւորութեանն՝ ապստամբեցան ի կայսերէ զօրքն Յունաց, որք ի Թրակացւոց կողմանէն – 140.Եւ եղև յամի չորեքտասաներորդի Խոսրովայ արքայի, ի քսաներորդ ամի Մուրկայ թագաւորութեանն՝ ապստամբեցան ի կայսերէ զօրքն Յունաց, որք ի Թրակացւոց կողմանէն – 140. Եւ եղև յաւուրն ինն և տասներորդի, յամսեանն մարգաց, որ օր ԻՀ էր ամսոյն, յամի քսան և հինգերորդի թագաւորութեանն Խոսրովու, որ կոչէր Ապրուէզ, զկնի Ժ աւուր անցանելոյ զատկին՝ առին զքաղաքն. – 142. և եղև վախճանել Տիբերի թագաւորեալ ամս ԻԳ. – 80. Եւ են ժամանակք թագաւորութեանն Ասորեստանեայց ի Բէլայ և Նինեայ ամք ՈՅ. – 58. և Զ ամ կեցեալ յետ գերադարձն լինելոյ, և մտեալ յաշխարհս՝ համարձակ զքրիստոնէութեանն ունելով զկրօնաւորութիւն, և ի

զղջել յապաշաւ ի վերայ ուրացութեանն զՔրիստոս լինելով: - 336. և զայն երիս ամս կերակրեալ լինէին սուրբքն ձեռնարուեստիւք իւրեանց, որպէս զնոյն ինքն զաստուածազարդն Պօղոս, թէ ,,զպէտս իմ և որ ընդ իսն էին՝ պաշտէին ձեռքս այս,,: - 252. և էր ամ վեշտասաներորդ Տիբերի կայսէր: - 78. Եւ էր ամաց իբրև տասանց յորժամ նստաւ իշխան յաթոռ հօր իւրոյ: - 314.Եւ էր կացեալ եպիսկոպոսապետ Հայոց Զաւէն, զոր յառաջագոյն ասացաք, յետ չորրորդ ամի Շահակայ: - 110. Եւ էր հակառակութիւն մեծ և պատերազմ Աբղլայի որդւոյ Զուբայրի ամս Բ և ամիսս Գ: - 166. Եւ էր պատերազմ սաստիկ ի մէջ Ալեայ Որդւոյ Ապուտալպի և Մաւեայ ամս Ե և ամիսս Գ: - 166. և թագաւորեաց փոխանակ Տիբէրի Գայիոս փոքրն ամս Գ և կէս: - 80. Եւ ժամանակ բռնակալութեան նորա են ամք ԿԲ – 42. և ի բողոքել արդարոյն յետ Ճ ամի՝ ապա հրաման միայնոյ և ահաւորին Աստուծոյ ասէ. – 30. Եւ ի նմին ամի մեռաւ արքայն իշխան Տարունոյ – 358. Եւ ի սորա հարիւր և երեսուն և հինգերորդ ամին վախճանեցաւ նախահայրն Ադամ, կեցեալ ամս ՋԼ. – 26. Եւ ի սորա հարիւր և երեսուն և հինգերորդ ամին վախճանեցաւ նախահայրն Ադամ, կեցեալ ամս ՋԼ. – 26.և ինքն կացուցանէ ի գլխաւորութիւն Տաճկաց զԱպուբաքր, և սա կեցեալ ամս Բ մեռանի: - 164. և ինքն մանկագոյն տիովք, ի ժամանակի անձնիշխանութեան լեալ ամաց ԺԵ, զի ,,մանկութիւն և անմտութիւն ընդունայնութիւն է,, , որպէս գրէ Սողոմոն – 346. Եւ լեալ Ադամ ամաց ՄԼ ծնաւ զՍէթ – 24. Եւ կալաւ Բորն զթագաւորութիւնն ամս Բ և մեռաւ: - 154. Եւ կալեալ Արշակայ զթագաւորութիւնն ամս ԼՋ՝ վախճանի ըստ օրինակի ասացելոց: - 104. Եւ կացեալ ԺԲ ամ Աղէքսանդրի մեռանի ի Բաբելոն, կեցեալ ամս ԼԳ, թագաւորեալ ամս ԺԲ: - 70. Եւ կացեալ ԺԲ ամ Աղէքսանդրի մեռանի ի Բաբելոն, կեցեալ ամս ԼԳ, թագաւորեալ ամս ԺԲ: - 70. Եւ կացեալ ԺԲ ամ Աղէքսանդրի մեռանի ի Բաբելոն, կեցեալ ամս ԼԳ, թագաւորեալ ամս ԺԲ: - 70. Եւ կացեալ Շաւասպ առ կայսեր ամս Դ: - 116.Եւ կացեալ սուրբքն ի կապանս զերիս ամս ի ներքին բանտին: - 252. և կեցեալ ամս Ի ի սմին՝ մեռաւ. – 164. և կեցեալ առ նովաւ ամս Մ՝ փոխեցաւ յանմահութիւն յամին ԼԳ Ղամէքայ: - 28. և կեցեալ առ նովաւ ամս Մ՝ փոխեցաւ յանմահութիւն յամին ԼԳ Ղամէքայ: - 28. և կեցեալ առ նովաւ ամս ՇԿԵ, մինչև ի հանդերձել տապանին: - 28. Եւ կեցեալ Արջամ ամս Ի վախճանի – 76. Եւ համարին ամք ժամանակացս այսոցիկ, ի Կիւրոսէ մինչև ցթագաւորութիւնն Տաճկաց՝ ամք ՌՃԿ: - 166. Եւ համարին ամք ժամանակացս այսոցիկ, ի Կիւրոսէ մինչև ցթագաւորութիւնն Տաճկաց՝ ամք ՌՃԿ: - 166. և հարկացն արքունի կանգնեցան դիւանքն, զի այն Ե ամ բեկեալ հարկք և զաւրք ի յարքունէ Պարսից: - 116. և մեռաւ ՅԼԹ թուականութեանն Հայոց, և ի ԺԵ ամի հայրապետութեանն Գէորգեայ Հայոց կաթողիկոսի: - 356.Եւ յայնմհետէ բարձաւ տէրութիւնն Պարսից և ազգին Սասանայ, որ տևեաց ամս ՇԽԲ: - 166. և յետ Բ ամաց վախճանի Վաղարշակ, թագաւորեալ ընդ եղբօրն բոլոր Հայոց: - 110.և յետ նորա Արիաս որդի իւր որ և չորրորդ ի Նինեայ՝ ամս Լ. – 56. և յերրորդ ամի թագաւորութեան նորա, Սենեքերիմոս զօր գումարէր ի վերայ նորա, և ձերբակալ արարեալ զնա հանդերձ իւրով բարեկամօքն՝ Բաբելոնի կացուցանէր թագաւոր զորդի իւր զԱսորդանիս – 60. և նենգ գործեալ նմա, վասն նախանձու թագաւորեցելոյ Ասորդանի/ճիշտը՝Ասորդանիս/, երկու ևս որդիք նորա Ադրամելէք և Սանասար՝ սպանին զնա սրով, որ թագաւորեաց ամս ԺԸ – 60. և ոչ խառնեցան ի խորհուրդ Հայոց զամս բազումս. – 98. և ոչ ոք ի նոցանէ նուազագոյն քան Զ-ի ամ կալաւ զիշխանութիւն. – 56. և ունի յորելեանք Զ և ոլոմպիադր և ընդիքտիոնք, և Գ ամ հայրապետութեան Հայոց կաթողիկոսի տեառն Զաքարիայի, և մուտ եօթներորդ ամի, յորում կային յարքունիսն իշխանքն, ըստ եօթնեկի չափոյ շարժման ժամանակաց. – 312. Եւ Սէթ լեալ ամաց ՄԵ ծնանի զԵնովս. – 26.և փախուցեալ նա անկաւ ի զօրն Թետաղաց, որ էին եկեալ նմա յօգնականութիւն, որ և սպանին զնա հրամանաւ Իսմայէլի, կալեալ զթագաւորութիւնն ամս Ի: - 166. Եւ քանզի յոյժ անկասկածելի էր ամրոցն, և գանձս ոչ սակաւս մթերեալ ի նմա ի բազում ամաց – 346. և քաջութեամբ վանեաց ամս ՃԲ - 44. զի և զմեծութիւն ընչից, որ ի գանձս իմ՝ ամի ամի յաւար տալով՝ զուարթամիտ սրտիւ ինձ

համարէի զյափշտակութիւն տան իմոյ որ ի ձէնջ և առ ձեզ - 216. զոր Ճ ամոյ յառաջ հանեալ էր բռնակալութիւնն Տաճկաց ի Վասպուրական պետութենէ: - 332. զոր պայազատեաց առաջին Զամետոս, որ և Նինուաս, որդի Նինեայ և Շամիրամայ, ի ԾԳ ամի կենաց Աբրահամու նահապետի – 56. Զորս առեալ քրիստոնէից զպատուական մարմինս նոցա՝ ծածկեցին փառաւորապէս թաղմամբ, այմ ըստ ամէ տօնիւք զօր կատարմանն յիշատակել, որք են արք թուով Է: - 268. Ընդ այն ժամանակս տէր Զաքարիայ հանգեաւ ի Քրիստոս, կեցեալ ի հայրապետութեանն Հայոց ամս ԺԸ, և հաջորդէ փոխանակ նորա տէր Գէորգ: - 338. Ի ՔՍԱՆԵՐՈՐԴԻ ԱՄԻ ԴԱՐԵՉԻ ՄԵՌԱԻ ՏԻԳՐԱՆ ՀԱՅԿԱԶՆԵԱՅ: - 68. ի ԺԴ ամի սորա վախճանի Յովսէփ: - 56. Ի ՅԷ ամի Հայոց թուականութեանս եկն Աշոտ Վասպուրական իշխան ի գերութենէն: - 326. Ի նմին ամի յետ վեց ամսոյ անցանելոյ փոխի և սուրբ վարդապետն Մաշտոց. – 120. ի սորա Ը ամին եղև Մովսէս առաջնորդ և օրինադիր Հրէից: - 58. ի սորա Ը ամին Հերակղեայ նահատակութիւնքն եղեն: - 58. ի սորա Ը ամին Մովսէս մարգարէ վախճանի: - 58. ի սորա Ժ ամին գնացեալ Մովսէս յԵգիպտոսէ առաքինանայր յանապատին: - 58. ի սորա ԺԸ /56/ ամին ծնանի Մովսէս մարգարէ: - 58. ի սորա ԻԵ ամին առաւ Ելիոն քաղաք ի յԱթենացւոց անտի – 58. Ի սորա ԻԵ ամին Թէսաղացւոց առաջին թագաւորեաց Բէղղոքոս ամս ԼԵ. – 56. Ի սորա ԻԵ ամին Թէսաղացւոց առաջին թագաւորեաց Բէղղոքոս ամս ԼԵ. – 56. ի սորա ԽԳ ամին վախճանեալ Յակոբ մարգարէանայ վասն հեթանոսաց կոչմանն: - 56. Ի սորա յերրորդ ամի թագաւորութեանն ի վերայ Հայոց աստուածատուր բարկութեամբ անդնդաշարժ վրդովմամբք ներքնագոյն խորոցն պատահեալ միմեանց սահանախաղաց դղրդմամբ, հիմնաշարժ տապալմամբ, /356/ ներքսագոյն երկրի թուլացեալ պնդափակ աղխեալ սանդարամետական սահմանին, բարկութեան հողմոց շնչեալ ընդ ջրոցն խաւարայնոց, ի կոհակս անդնդաքակս զթանձրայատակ երկրի զկարծր և զծանրալիր անկշիռ անբաւութիւնն տատանեալ, մինչ յերեսս երկրի ի վեր մղեալ հանդէպ քաղաքին Արտաշատու/ գրքում՝ Արտաշասու/, որ Բլուրն նորուն ասի – 358. ի վերջին ամի սորա տիրեն Եգիպտացւոց հովիւքն… - 56. ի վերջին ամի սորա եղեն Եսաւ և Յակոբ, որ կոչին երկու նահապետք. – 56. Իբրև լցան ամք Ը Փոկայ՝ սպանաւ և նա ի Հայրակղէ, որ դաւեալ նմա՝ էառ զթագաւորութիւն նորա: - 140. Իբրև կարի թախանձեաց՝ ետ նմա իշխանութիւն հազար ամ: - 46. Իսկ զԳողթն գաւառ ի ժամանակի կատարման սրբոյն Վահանայ, յամի ՃՋՋ թուականութեանց, յորում ամի կատարեցաւ սուրբն Վահան, որ էր որդի Խոսրովայ Գողթան տեառն: - 390. Իսկ զԳողթն գաւառ ի ժամանակի կատարման սրբոյն Վահանայ, յամի ՃՋՋ թուականութեանց, յորում ամի կատարեցաւ սուրբն Վահան, որ էր որդի Խոսրովայ Գողթան տեառն: - 390. Իսկ յետ Կ ամի անցանելոյ Աղէքսանդրի և անիշխանութեանն Հայոց և Պարսից՝ թագաւորէ Արշակ Քաջ Մարաց և Պարսից և Եգիպտացւոց և Ելիմացւոց ի Բախլ քաղաքի. – 72. իսկ զՆախճաւան քաղաք և զԳողթն գաւառ հանեալ էր ի Վասպուրականէ բազում ժամանակօք յառաջ, ՄԺԱ ամօք, յամի այրման եկեղեցւոյն Գրիգորի և վտանգաւոր մահու զօրացն Հայոց: - 390. իսկ զՆախճաւան քաղաք և զԳողթն գաւառ հանեալ էր ի Վասպուրականէ բազում ժամանակօք յառաջ, ՄԺԱ ամօք, յամի այրման եկեղեցւոյն Գրիգորի և վտանգաւոր մահու զօրացն Հայոց: - 390. Իսկ ի գալ միւսոյ ամին … առեալ զօրականս այրուձի կազմութեամբ իբրև Չ խաղաց գնաց երկայնագոյն հեռաւորութեամբ հասանել ի վերայ բանակին պարսկական աղխին – 402. Իսկ ի չորրորդ ամին դարձեալ ի բարձրագոյն քան զառաջինն կազմեալ զմէքենայս չարին արկանել զԳրիգոր ի քուրայս նեղութեան. – 252. Իսկ նորա տուեալ զնա ի կղզիս Ովկիանու վախճանի անդ, թագաւորեալ ամս Դ: - 110. Իսկ Պտղոմէոս նենգութեամբ և հարկանօք կալաւ զԵրուսաղէմ և զՀրէաստան, մինչև ամս ԺԲ: - 70. լեալ ամաց ԻԹ՝ փոխի յաշխարհէս յամսեանն արեգ, որ օր Դ էր ամսոյն յաւուր երկշաբաթուջ ի յիններորդ ժամու աւուրն. – 384. Լինի յԱդամայ մինչև յամս այս ՎՉԼ, ըստ Եւթանասնից թարգմանութեանն: - 58. Կայիանան լեալ ամաց ՃՀ ծնաւ զՄաղաղայէլ: - 26. Կեցեալ անդ ամս բազումս մեռանի յԵգիպտոս և կայ անդէն: - 70.

հազար ամ անսացեալ իմ քեզ, արդ դու ինձ անսա: - 46. Համօրէն տիեզերակալեաց ամս Է: - 70. Ղամէք լեալ ամաց ՃՋԸ ծնանի զՆոյ - 28. Մաթուսաղայ լեալ ամաց ՃԿԵ ծնանի զՂամէք: - 28. Մաղաղիէլ լեալ ամաց ՃԿԵ-ից, ծնանի զՅարէդ: - 26. միայն ըստ ամացն ծննդաբանութեան հաւատացին Աշոտի զիշխանականն տալ պատուադրութիւն – 360. ՄԾԹ ամօք յառաջ զսորայս բացայայտեալ զցոյցս յայտնութեանն, յամս Ներսեսի երրորդի Հայոց կաթողիկոսի և Վարդանայ Ռշտունեաց պատրկի և յամի ունելութեանն Տաճկաց զհայկական աշխարհս: - 394. ՄԾԹ ամօք յառաջ զսորայս բացայայտեալ զցոյցս յայտնութեանն, յամս Ներսեսի երրորդի Հայոց կաթողիկոսի և Վարդանայ Ռշտունեաց պատրկի և յամի ունելութեանն Տաճկաց զհայկական աշխարհս: - 394. ՄԾԹ ամօք յառաջ զսորայս բացայայտեալ զցոյցս յայտնութեանն, յամս Ներսեսի երրորդի Հայոց կաթողիկոսի և Վարդանայ Ռշտունեաց պատրկի և յամի ունելութեանն Տաճկաց զհայկական աշխարհս: - 394. Յամի երկրորդի Յազկերտի որդւոյ Վռամայ երկրորդի՝ բարձաւ թագաւորութիւնն ի տանէն Հայոց – 120. Յամի ութերորդի Մուրկայ թագաւորի, թագաւորն Պարսից Որմզդ որ ի տանէ Սասանայ՝ սպանաւ յիւրոց հաւատարմաց – 136. Յարէդ լեալ ամաց ՃԿԲ ծնանի զՅենովք – 26. Յետ այսորիկ կայ ի գլխաւորութիւն տաճկաց Ամր, որդի Հատապայ ամս Ի և ամիսս Ջ: - 164. Յետ այսր՝ յերկրորդ ամի պաշարեն զԿարնային քաղաքն զօրքն Յունաց. և դարձեալ անդրէն ի կամս իւրեանց թողեալ գնացին: - 358. Յետ անցանելոյ չորից ամաց … դարձեալ Գրիգոր եղբայր Աշոտի Վասպուրական իշխանի յԱփհազաց աշխարհէն՝ նոցուն օգնականութեամբ և Վրաց զօրու ընտիր գոլով՝ եկն եմուտ յաշխարհս Վասպուրական՝ տալ պատերազմ ընդ Գուրգինայ. – 310. Յետ հազար ամի ապա ծնաւ Որմզդ – 46. յերկարեցաւ գործ պատերազմաց սոցա իբրև մօտ ի լնուլ ամի միոյ.- 286. յերրորդ ամին եղև որդի աւետեաց Աբրահամու Իսահակ. – 56. յիշեաց յաւիտենից զուխտ իւր և զբանն զոր պատուիրեաց՝ մինչև ի հազար ամ: - 34. Յութերորդ ամի գերութեանն դառնայ Գուրգէն եղբայր Աշոտի միապետել զիշխանութիւն տէրութեանն և յարդարել կարգել յօրինել զկարգս /314/ շփոթեալ աւերեալ երկրիս: - 314. Նոյ էր ամաց Շ, յորժամ առ հրաման որդւովքն կազմել զտապանն: - 28. Նոյնպէս և զպայման ժամանակացն յանբաւ բիւրս ամաց ձգեն որ ոչ և ըստ միոյ յեղանակի հաւաստանայ առ ի ցուցումն, ոչ արեգական բերմամբ ի նոյն կէտ ամսոց և աւուրց և ոչ ըստ չորից փոխմանց առ ի յեղումն ժամանակի տարւոյն, այլ և ոչ ըստ լուսնական լրութեանն և սուզականութեան: - 18. շինեաց Գագիկ պարսպաւոր ամրափակութեամբ զբլուրն յՈստանին Ռշտունեաց զաւերեալն ի բազում ամաց – 390. Որ և այլոց կարող տուիչ լինել ժամանակաց, որպէս և արանցն որ յառաջ քան զջրհեղեղն քառասուն ևս աւելի բիւրս ամաց և դարս փոխադրական այլաձևս և խժականս, շարս և ներս և սոսս - 38. Որ և յետ մահուանն Զրադաշտին դարձեալ միապետեաց ամենայն արևելեաց Պարսից ի հարկի հնազանդութեան ունելով, խաղաղասէր կենօք ամս ԼԸ. – 56. որ է ըստ հայերէն թուականութեանն ամք Յ – 184. որ թագաւորեաց ամս ԺՋ: - 98. ՈՐ ԻՆՉ ԳՈՐԾԵՑԱՒ ՅԵՐԿՐՈՐԴՈՒՄ ԱՄԻՆ ԳԱԼՍՏԵԱՆՆ ԲՈՒԽԱՅԻ, ՈՐՔ ԵՆ ՈԼՈՄԲԻԱԹՔ ՎԱՍՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ԸՆԴ ՍԱՀԱԿԱՅ ԻՍՄԱՅԷԼԱՑՈՑ,ՈՐ ԻՍՄԱՅԷԼԻ ՈՐԴԻ ՃԱՆԱՉԷՐ, ԵԻ ՎԱՍՆ ՊԱՇԱՐՄԱՆ ՔԱՂԱՔԻՆ: - 268. որ կացեալ իշխան ի վերայ Տարունոյ ամս Է՝ յաւելաւ առ հարս իւր, թողեալ զաւակ իւր Աշոտ անուն: - 342. որ ձգեցաւ մինչև յամս ՄԾԹ և ըստ ոմանց այլ նախկին թագաւորս ասելով՝ յաւելուն ժամանակս ամաց ՄՂԸ ասել: - 60. որ ձգեցաւ մինչև յամս ՄԾԹ և ըստ ոմանց այլ նախկին թագաւորս ասելով՝ յաւելուն ժամանակս ամաց ՄՂԸ ասել: - 60. որ յետ Ե ամաց վախճանի, կեցեալ կեանս արտաքոյ իրաւանց: - 118. որ յետ ՁԸ ամի Սենեքերիմ յառաջանայ ի գահ հայրենի իւրոյ թագաւորութեանն մեծաւ զօրութեամբ - 16. որ տևեաց ամս ՆԺԵ և վախճանեցաւ: - 120. որ տիրեաց ամս ԽԲ: - 44. որոյ ժամանակ կենացն տևեալ ձգեալ ամս ՃԻ լի և պարարտ ծերութեամբ – 122. սա իսպառ գերեաց զտասն…<հազար մարդու> <խաղա>ցուցանելով ի լերինս Մարաց և եբարձ զթագաւորութիւնն … որ և տևեաց ամս ՄԾ: - 60. Սորա ամք ձգեալ լինի յՅԻԵ թուականէն

Հայոց. – 384. ՎԱՍՆ ՍՔԱՆՉԵԼԵԱՅՆ ՈՐ ՅՈՒՅԱՒ ՅՈՍՏԱՆՆ ՌՇՏՈՒՆԵԱՅ ՅԱՄՍ ՋՕՐԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆՆ ԳԱԳԿԱՅ: - 378. ՎԱՍՆ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՋԱՓՐԱՅ, ԶՈՐ ԻՆՉ ԽՈՐՀԵՑԱՒ Ի ՎԵՐԱՅ ԱՇԽԱՐՀԻՍ ՀԱՅՈՑ, ԵՒ Ի ԳԼՈՒԽ ԵՀԱՆ ԶԿԱՄՍ ՉԱՐՈՒԹԵԱՆՆ, ԵՒ ՈՐ ԻՆՉ ԸՆԴ ՍՈՎԱՒ ՆԱԽ ՔԱՆ ԶԼՆՈՒԼ ՎԵՑԵՐՈՐԴ ՅՈՒԲԵԼԻՆԻ, ԵՒ ԵՕԹԱՆԱՍՈՒՆԵՐՈՐԴ ՈԼՈՄՊԻԱԴԻՆ, ՅԵՏ ԻՆՆԵԻՏԱՍՆ ԸՆԴԻՔՏԻՈՆԻՆ, ՅՈՐՈՒՄ ԲՈՎԱՆԴԱԿԻՆ ԺԱՄԱՆԱԿՔ ԲՌՆԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆՆ ՏԱՃԿԱՅ ԱՄՔ ՄԻԲ ԸՍՏ ԹՈՒՈՑ ՀԱՅԵՐԷՆ ՏՈՒՄԱՐԻ. – 170. Քանզի այնչափ թանձրացաւ յաճախութիւն սովոյն՝ որ ոչ միայն անսուրբ կենդանիս ուտէին ըստ սրբութեան կարգի, այլ և զսարսափելի և զդժնդակ, որ զգազանայինն անցուցանէ զվայրենամտութիւնն, զմարմինս մեռելոց՝ առանց խղճելոյ ուտէին, ի գերեզմանացն հանեալ զհետ միոյ և երկուց ամաց թաղելոյ: - 374. Քանզի ասեն սկիզբն աստուածոց՝ զհին ոմն Բելոս, հայր Դիայ, որ կոչի հայերէն Արամազդ՝ ՄԺԵ բիւր ամաց աւուրս ունել և ևս յառաջ. – 36. քաջավայելչագոյնս զթագաւորութեանն կատարելագործեալ զժամանակն, Ե ամ յիշխանական ճոխութեան, ԻԵ ամ յիշխանաց իշխանական պետութեանն, Դ ամ ի թագակապ շքեղութեանն. – 356. քաջավայելչագոյնս զթագաւորութեանն կատարելագործեալ զժամանակն, Ե ամ յիշխանական ճոխութեան, ԻԵ ամ յիշխանաց իշխանական պետութեանն, Դ ամ ի թագակապ շքեղութեանն. – 356. քաջավայելչագոյնս զթագաւորութեանն կատարելագործեալ զժամանակն, Ե ամ յիշխանական ճոխութեան, ԻԵ ամ յիշխանաց իշխանական պետութեանն, Դ ամ ի թագակապ շքեղութեանն. – 356. և ունի յոբելեանք Զ և ոլոմպիադր և ընդիքտիոնք, և Գ ամ հայրապետութեան Հայոց կաթողիկոսի տեառն Զաքարիայի, և մուտ եօթներորդ ամի, յորում կային յարքունիսն իշխանքն, ըստ եօթնեկի չափոյ շարժման ժամանակաց. – 312.

ԱՄԱՂԷԿ - մանաւանդ զի բարեպաշտութիւն մեծ համարիմ սատակել զթշնամիսդ Աստուծոյ, որպէս Մովսէս զԱմաղէկ, և Յեսու զՔանանացիսն, և Սամուէլ զԱգագ, և Դաւիթ զԳողիաթ, և համանգամայն իսկ որպէս սատակեցին Իսրայէլացիքն զայլազգիսն – 278.

ԱՄ ԱՄԻ - զի և զմեծութիւն ընչից, որ ի գանձս իմ՝ ամի ամի յաւար տալով՝ զուարթամիտ սրտիւ ինձ համարէի զյափշտակութիւն տան իմոյ որ ի ձէնջ և առ ձեզ - 216.

ԱՄԱՅԱՅԵԱԼ - և ես ամայացեալ ոչ ինչ փոյթ առնէի, միայն ձեզ զլիանալն սիրելով առ այսոքիւք. – 216.

ԱՄԱՆ - որ զջրհեղեղին իրս գուշակեաց Քսիւսիւթրեայ, և զառաջինս իւր գործոց բնաբանապէս գրել և դնել յաման պղնձի մածեալ կապարով ի պահեստի ի Սիպարացւոց քաղաքին: - 36.

ԱՄԱՉԵԼ - Այլ և զհուրն զիա՞րդ մասն աստուծոյ ոչ ամաչեն ասել - 52. և Դաւիթ՝ ,,խօսէի զվկայութիւնս քո առաջի թագաւորաց և ոչ ամաչէի,, - 260.

ԱՄԱՉԵՑԵԱԼ - թէպէտ և ոչ համարձակեաց զամենայն բառնալ, այլ յոյժ պատկառանօք ամաչեցեալ՝ լքաւ ի ստութենէ անտի, որ յանդիմանեցաւ ի թղթոյ կայսերն, և ի ձեռն այսորիկ ցուցանէր բարեմտութիւն մեծ առ ազգս /166/ քրիստոնէից. – 168.

ԱՄԱՌՆ - և միով կերակրով և միով հանդերձիւ բաւականանան զամառն և զձմեռն. – 192.

ԱՄԱՌՆԱՅԻՆ - և առ ծովեզերբն զամառնային ժամանակն պարենաւորեալ առկայանան. – 260. Ըստ նմին օրինակի և զօրավարն Բուխայ, ի հասանել ամառնային ջերմութեանն իբրև ի խորոց անդնդոց ի վեր մղեալ զինքն, ելեալ յերեսաց արքայի բազում և ծանր զօրու՝ եհաս ի վերայ երկրիս ի կողմն հիւսիսոյ ի մուտս Հայաստան աշխարհիս. – 262.

ԱՄԱՍԻԱՅ - արդ ո՞ւր է Աստուածն այն, զոր դուդ ասես, վասն է՞ր ոչ փրկեաց զԿեսարիայ և զԱնտիօք և զՏարսոն և զԱմասիայ և զԵրուսաղէմ և զԱղէքսանդրիս և զԹեբայիտ և զայլ աշխարս: 146.

ԱՄԱՏՈՒՆԻ - առաջապահեստ ճանապարհորդութեանն արարեալ զՄերշապուհ Արծրունի զօրավար Հայոց և զՎահան Ամատունի և եղբայր Մեհուժանայ՝ տարեալ հանգուցանեն ի տեղւոջ հայրենեացն վկայարանի ի Թորդան: - 108. և խաչանշան լուսով խաղացուցանեն բազմութեամբ նախարարացն Հայոց ի ձեռն Վահանայ Ամատունոյ – 120. և զզօրն տուեալ ի ձեռս Վահանայ Ամատունոյ, հոգալ զգործ պատերազմաց, թէ արդեօք դէպ լինիցի

ուստեք: - 96. և ընդ նմա Շապուհ յԱմատունի տոհմէ, այն որ գործակիցն եղև Գագկայ առ սպանումն Ապումրուանայ, զոր վերագոյնն յիշեցաք – 372. Որում ունկնդիր եղեալ երեքեան նախարարութիւնքն առն իմաստնոյ Վահանայ Ամատունւոյ՝ գան զկնի նորա անկասկած համարձակութեամբ – 98.

ԱՄԱՏՈՒՆԻՔ - Այլ և Վահան Ամատունեաց գաւառին փախստեայ եկեալ ի ձորն, որ մերձ է յամրոցն, ուր տէրն իւրեանց կայր: - 208. Բայց միայն զնահապետն Ամատունեաց զԱպուսակր ձերբակալ արարեալ, առին գնացին ի քաղաքն – 354. գրէ առ սուրբ եպիսկոպոսն Գրիգոր Ամատունեաց տանն … գտանել զելս իրացն եկեալ հասեալ հինին. – 400. Եւ գունդն Հայոց խաղացին ընդդէմ նոցա … ի տանէն Արծրունեաց՝ Գուրգէն … և Գաղրիկքն՝ Ապուսելմ և Վասակ և Վահան. … և Ամատունիքն՝ Մուշեղ և Ասիթ և Սահակ. – 230. և զպատճառսն ստուգեալ, գրէ ի ձեռն Վահանայ ումեմն ի տոհմէն Ամատունեաց՝ դառնալ գալ բնակել անկասկած կենօք, ի բարձ և ի պատիւ իւրաքանչիւր յառաջանալ: - 98. և իջեալ ի դաշտավայրն, խումբ արարեալ, ճակատ կազմեալ ընդխառնեցան ի պատերազմ. և զբազումս դիաթաւալ կացուցեալ, ընդ որս էր Շապուհ նահապետն Ամատունեաց յանկելոց վիրաւորացն: - 310. և որք ի տանէն Ամատունեաց՝ Շապուհ և Վահան և Սարայ եղբարք միմեանց, Ապուսակր Վահունի և այլք ընդ նոսա, միաբանական խորհրդակցութեամբ խորհրդածեալ ընդ Գագկայ առ ի սպանումն Ապումրուանայ – 368. մինչ կալ մնալ միայն երեսուն արանց ընդ քաջին Վահանայ, Մերշապուհ և Յաշկուր Արծրունիք, և Կամսարն Ներսէհ, և ի տանէն Ամատունեաց՝ զորոց զանուանսն անգիտանամ – 134. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … և ի տանէն Բագրատունեաց Թոռնկայ որդի զօրօք իւրովք. ի տոհմէն Ամատունեաց Շապուհ Ը հարազատօք և զօրօք իւրեանց. – 174.

ԱՄԱՐԱՅԻՆ - և իբրև հողմ հոսեալ զփոշի ամարայնոյ՝ այնպէս արագապէս զպատերազմին գլխաւորեցին նահատակութիւն: - 330. յորմէ շնչէ օդք բարեխառն, զովացուցանէ զտապ խորշակի ամարայնոյ՝ յարեգակնակէզն լինելոյ. – 84.

ԱՄԱՐԱՆՈՑ - Նոյնպէս բանայ, որպէս և այլ թռչունք և գազանք՝ բնաւորեալ բաժանեն զժամանակս տարւոյն յերկուս կամ յերիս ամարանոցս և ձմերանոցս ինքեանց կենաց պաճարին – 262.

ԱՄԱՐԱՍՏՈՒՆ - Եւ ածեալ զտիկինն Սաթինիկ զբօսնուլ յաշնանային յեղանակս յամարաստուն գեղեցկաշէն յապարանս զարդարեալ բերդին: - 88.

ԱՄԲԱԿՈՒՄ - Առ սա ինձ թուի ասացեալն մարգարէին Ամբակումայ. – 200.

ԱՄԲԱՌՆԱԼ - ամբարձին զաչս իւրեանց և տեսին, զի զկանայս և զմանկունս իւրեանց տեսին ընդ աշխարհական գերիսն: - 220. դարձեալ զի թէ և գեցաւ ևս՝ այլ քաջութիւնք արութեանն Նինոսի, ըստ օրինակի Բէլայ, առաւել ամբարձաւ անձնասէր ամբարտաւանութեամբ – 44. Եւ եղև զի ամբարձ զաչս իւր և ետես, զի պնդեալ գայր հեծեալն զկնի նորա – 230. և ինքն ամբարձ զձեռս իւր յերկինս, յորդառատ արտասուօք եկաց յաղօթս, ասելով զերեսուն և չորրորդ սաղմոսն և զութսուն երկու – 230. զվայն և զեղուկն անյարմար հառաչմամբ, մեծակական ողբովք առ Քրիստոս ամբառնալով: - 386. Եւ ամբարձ զմիտս իւր ի հանդերձեալ գալուստն Քրիստոսի, և որ յայնժամ լինէին աւեղ որոտմունք և թնդիւնք և հրձգութիւնք և արհաւիրք մեծամեծք յերկնից և յերկրէ – 284.

ԱՄԲԱՍՏԱՆԵԼ - և ի մտանելն առաջի զօրավարին՝ ոչինչ փոյթ արարեալ զվնասուցն և զհարուածոց զօրացն, իբրև զապստամբէ ինչ ամբաստանել. – 236. և մի ի վերայ մեծ յանցանացն զոր յանցեար, որպէս լսեմդ զոր ինչ ամբաստանեն զքէն՝ յայդ ևս յաւելուր - 290. իսկ եթէ առ փոքրն այնչափ ամբաստանէր զանձն մարգարէին՝ քանի՞ ևս ողբոց և արտասուաց արժանի են՝ որ յՈրդին Աստուծոյ ամբարշտեն շրթամբք իւրեանց: - 258. Նոյնպէս և բնակիչք Աղձնեաց անհանդուրժելիք լեալք անցիցն անցելոց և առ զայսոսիկ յամբաստանելն – 180.

ԱՄԲԱՍՏԱՆ ԼԵԱԼ- Եւ այլք մերձ կացեալ առ Դերանիկն՝ ամբաստան լեալ Աշոտոյ կորապաղատէ, որպէս թէ նախանձու լցեալ, և քսութեամբ վարէր ի մէջ հազարապետին,

և թէ արկանել ևս ջանայր զնա յիշխանութենէ անտի նորա: - 342. Զնոյն և կողմնակալքն Պարսից գրգռէին զթագաւորն ամբաստան լեալ՝ ամբաստան լինել Աշոտի զպետութենէն Տաճկաց: - 172.

ԱՄԲԱՍՏԱՆ ԼԻՆԵԼ/ԻԼ/ - Զայս ոչ եթէ սակս ուրացութեան ինչ ամբաստան լինի զինքենէ, կամ վասն ժողովոցն, այլ զի ոչ յանդիմանեցին զթագաւորն, որ արտաքոյ օրինացն ամբարշտէր. – 258. և հարցեալ վասն որոյ ամբաստանն եղեն զԱրտաշրէ. – 118. Զնոյն և կողմնակալքն Պարսից գրգռէին զթագաւորն ամբաստան լեալ՝ ամբաստան լինել Աշոտի զպետութենէն Տաճկաց: - 172. Եւ զչարեալ ընդ խափանումն խորհրդոցն իւրոց՝ ամբաստան յոյժ լինէր զԱշոտոյ հանդերձ թղթովք Տաճկաց, որք էին ի կողմանս Հայոց, բազում այն ինչ զոր ստութեամբ քան թէ ճշմարտութեամբ զեկուցանեն զնմանէ զգործս, և թէ հակառակս ևս թագաւորութեան քոյ բանըննդդէմ լինի հանապազ: - 172.

ԱՄԲԱՍՏԱՆՈՒԹԻՒՆ - Աստանօր լաւագոյնս իմն աստուածայինն Մովսէս գրէ ի բերանոյ Աստուծոյ զյաճախութիւն ամբաստանութեան ամբարշտելոցն, ըստ իւրաքանչիւրոցն և զվնասն նշանակելով: - 28. Եւ զյաճախութիւն ամբաստանութեանն ունի բողոք, թէ նախ զբնութեան օրէնս անարգեալ, և յերեսացն Աստուծոյ անկեալք եղեն: - 54. Եւ ի հասանելն նորա առ թագաւորն՝ ունէր ևս ընդ ինքեան թուղթս լի ամբաստանութեամբ զնախարարացն, որ բնակեալ էին ի Հայս – 180.

ԱՄԲԱՍՏԱՆՔ - Եւ մինչ կարի և ահագին սաստիկս կուտեցաւ ի վերայ նորա ամբոխն, և ամբաստանքն միաբարբառ զաղաղակ /288/ բարձեալ առաջի բռնաւորին զօձիս պատառեալ ասէին, ,,մահապարտ է, չէ պարտ դմա կեալ, և ոչ առնուլ տեղի պատասխանւոյ,, - 290.

ԱՄԲԱՐԻՇՏ - զոր ցուցանեմ յայլում տեղւոջ, և զոր ինչ արար արքայն Պարսից ընդ տունն Արծրունեաց ի սադրելոյ Բարծումայի ամբարշտի:-130. Այլ կորապաղատն Տարունոյ կայր ամրոցին Սևան, որ ի ձեռին Հասանայ որդւոյ Վասակայ ամբարշտի – 346. Աստանօր և զհայհոյական բարսն նշանակէ, և վասն ամենայն խիստ բանից զոր խօսեցան զնմանէ մեղաւորք և ամբարիշտք: - 26. Բայց դոյզն մի զամբարշտին Մեհուժանայ զյանդգնութիւնսն ի վերայ Հայոց բացայայտեցից ի շարի աստ: - 102. բայց ոչինչ ձեռնհաս լինէր օգնել նոցա վասն դառն հրամանի ամբարիշտ թագաւորին. – 218. Եւ դարձեալ զՍևան բերդ տայ ի ձեռս Հասանայ որդւոյ Վասակայ ամբարշտի: - 364. Եւ հասեալ Շաւասպայ Արծրունւոյ ամբարշտի յԱրտաշատ հանդերձ մարզպանաւն՝ շինեն ի դուռն քաղաքին զորմզդական մեհեանն, /124/ և զկրակապաշտութեան մոլութիւն բորբոքեն ի նմա. – 126. և յանդիմանել զամենայն ամբարիշտս վասն գործոց իւրեանց զոր ամբարշտեցան,,: - 26. և շամփուր շողացուցեալ մանուածոյս փակէ ի ներքս զգագաթն ամբարշտին. – 108. Իսկ Խուրան լուեալ վասն տիկնոջն Հայոց Հեղինէի կնոջ Արգարու, թէ ոչ ախորժեաց կալ ի Միջագետս վասն ամբարշտին Սանատրկոյ – 80. կատարած ամբարշտաց հասցէ դարձելոց ընդդէմ նոցա. – 200. Յայնժամ իբրև գիտաց զօրավարն, եթէ յաջողեցաւ նմա ամենայն ինչ ըստ կամաց իւրոց և ըստ հրամանի ամբարիշտ թագաւորին, ի գլուխ ելին խորհուրդ չարութեան նոցա - 238.

ԱՄԲԱՐՀԱՒԱՃ - Այր ոմն Ջափր խրոխտ և ամբարհաւաճ. և սկսաւ եղջիւր ածել անօրէնութեամբ և գոռալով ոգորէր ընդ չորս կողմանս երկրին և նեղեալ տագնապէր զխաղաղասէրս կենօք – 170. Բայց էր Համամ սեգ և ամբարհաւաճ, յոյլ և թոյլ առ պատերազմի գործ, միայն և շղոմարար հպատակութեամբ վարէր առ թագաւորն – 90.

ԱՄԲԱՐՀԱՒԱՃՈՒԹԻՒՆ - Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … դու խաղալիկ՝ և մեք մանկունք, ի ձեռն առեալ զզօրութիւն քո՝ խաղալով խաղամք ընդ քեզ և ամենայն հպարտութիւն ամբարհաւաճութեան քո. – 280. Եւ իբրև կացին նոքա առաջի թագաւորին՝ եհարց հեգնական բանիւք եպերելով լի ամբարհաւաճութեամբ – 242.

ԱՄԲԱՐՁԵԱԼ - Զաչս ի վեր ամբարձեալ իշխանն Աշոտ՝ ետես զմի ոմն հարեալ ի զօրաց իւրոց. – 174. իբրև հարուստ մի մեկնեցան ի գնդէն Պարսից՝ ամբարձեալ Սամուէլ զմիողնին՝

ազդոյ վէրս ի վերայ եդեալ առ ժամայն եհատ զնա ի կենաց. – 106. մինչ քաղցրատենչ քունն ի վերայ հասանէր որ զպահպանութիւն գիշերոյն պահէին՝ նորա ամբարձեալ զպղծալից ձեռն ի սրբութիւն սրբոցն և առեալ զսուրբ նշան խաչին Քրիստոսի և ընդ պատուհանն արտաքս ելեալ – 378.

ԱՄԲԱՐՇՏԱԲԱՐ - որք գնացին առ Վռամ, և ոչ առ Թէոդոս բարեպաշտ և զուգափառ քրիստոնեայ թագաւոր, զեղխեցան ամբարշտաբար առանց խորհրդոց: - 118.

ԱՄԲԱՐՇՏԵԱԼ - Աստանօր լաւագոյնս իմն աստուածայինն Մովսէս գրէ ի բերանոյ Աստուծոյ զյաճախութիւն ամբաստանութեան ամբարշտելոցն, ըստ իւրաքանչիւրոցն և զվնասն նշանակելով: - 28.

ԱՄԲԱՐՇՏԵԼ/ԻԼ/ - Զայս ոչ եթէ սակս ուրացութեան ինչ ամբաստան լինի զինքենէ, կամ վասն ժողովոցն, այլ զի ոչ յանդիմանեցին զթագաւորն, որ արտաքոյ օրինացն ամբարշտէր. – 258. իսկ եթէ առ փոքրն այնչափ ամբաստանէր զանձն մարգարէին՝ քանի՞ ևս ողբոց և արտասուաց արժանի են՝ որ յՈրդին Աստուծոյ ամբարշտեն շրթամբք իւրեանց: - 258. և յանդիմանել զամենայն ամբարիշտս վասն գործոց իւրեանց զոր ամբարշտեցան,,: - 26.

ԱՄԲԱՐՇՏՈՒԹԻՒՆ - Բայց Գուրգէն զմի ամ կեցեալ փոխի յաշխարհէս, դարձեալ յուրացողական ամբարշտութենէն: - 318. զի ի բաց խլիցի ամբարշտութիւն աղանդոյն այնորիկ /254/ յեկեղեցեաց ուղղափառ հաւատացելոց. – 256. Զի ոչ թէ վասն աստուածպաշտութեան ձերոյ կամ բարեգործութեան և սրբութեան արար Աստուած զայս այսպէս, այլ վասն մերոյ ամբարշտութեան ի Տէր. – 144.

ԱՄԲԱՐՏԱԻԱՆ - Իսկ իբրև գիտաց բռնաւորն, եթէ չելին ի գլուխ կարծիքն զոր ի վերայ սրբոցն խորհեցաւ, որպէս գրեալ է, ,,կարծողն և արհամարհողն այր ամբարտաւան է և ոչ ինչ վճարեսցէ,,- 264.

ԱՄԲԱՐՏԱԻԱՆԱԿԱՆ - նորին հրահանգեալ կրթարանի ուսումնասիրութեանն վարժիւք ոռոգացեալ, այր քաղցրաբարոյ և հեզահայեաց, հասարակաբար առ հասարակ զինքն վարկանելով, արտաքոյ ամբարտաւանական բարձրայօնութեանն՝ կալով յաշտիճան հեզոցն, դրուատեալ ի փրկչէն մերմէ Յիսուսէ Քրիստոսէ: - 376.

ԱՄԲԱՐՏԱԻԱՆԵԱԼ - որ և ամբարտաւանեալ մոլեգնականս տալ հրաման զանխորհուրդ միաբանութեան զրաջան վաստակոց, կանգնել բուրգն յերկրէ, որոյ գլուխն հասցէ յերկինս. – 40.

ԱՄԲԱՐՏԱԻԱՆԻԼ – Զի որովք բարձրացար և ամբարտաւանեցար՝ նոքիմբք խոնարհեսցիս և անկցիս: - 148.

ԱՄԲԱՐՏԱԻԱՆՈՒԹԻՒՆ - դարձեալ զի թէ և գեցաւ ևս՝ այլ քաջութիւնք արութեանն Նինոսի, ըստ օրինակի Բէլայ, առաւել ամբարձաւ անձնասէր ամբարտաւանութեամբ – 44. և աներկիւղ համարձակութեամբ լի ամբարտաւանութեամբ առնէր ասպատակ ընդ ամենայն կողմանս տէրութեան նոցա: - 274. Եւ Գուրգէն հեզաբար, արտաքոյ ամբարտաւանութիւն առնէ նմա պատասխանիս, ասէ. – 330. Ի դառնալն Բուխայի յարքունիսն, և կայր գյօնսն պռզտեալ, փքացեալ լի ամբարտաւանութեամբ՝ կոկոզաբանէր ի վերայ մեծամեծ գործոցն գործելոց – 326. նոյնժամայն առ յոյժ ամբարտաւանութեանն և սաստիկ բարկութեանն և անհուն սրտմտութեանն և առանց բուժելի կատաղութեանն, յապուշ միտքն կրթեալ իբրև զարբեալ զանզգայ արբեցութեամբ - 264. Վա՛յ քեզ, եղո՛ւկ դու, այր քաջ, արքայդ մեծանուն, յորժամ կարկառիցէ բարձրեալն զձեռն իւր ի կործանել զքեզ և ի խորտակել զգաւազան ամբարտաւանութեան քո: - 148.

ԱՄԲԱՐՏԱԻԱՆՔ - և նա արհամարհեալ յոչինչ համարեալ զզեկուցմանն, զամբարտաւանս բարբառեալ. – 330.

ԱՄԲԵՐԹԵԱԼ - Եւ յետ սակաւ աւուրց վախճան առեալ կենաց նորա, ձիոյ խրոխտացելոյ զանձն ամբերթեալ ելոյծ ի կենաց զքաջարանցն զմեծն տերանց զքաջ զօրավարն և զզօրագլուխն Հայոց մեծաց: - 364.

ԱՄԲԻԾ - և ոչ եմ բաւական պատմել զանցս անցիցն կորստականութեանն նոցա մոլորութեան, վրիպել յուղիղ և յամբիծ առաքելաքարոզ դաւանութեան հաւատոց կաթողիկէ եկեղեցւոյ ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ. – 240.

ԱՄԲՈՒԽ - Եւ ամենայն մեծամեծքն հանդերձ խառնաղանճ /240/ ամբոխիւն դառթ տուեալ, ոչ միայն ըստ հրամանի թագաւորին ելանել զհետ աղաղակի փողոյն և արքունի կոչնականացն՝ այլ փութացան տեսանել, թէ ո՛վ ոք և ո՛րպիսիք են սոքա – 242. և անդ լինէին ժողովեալ ամենայն բազմութիւն աշխարհակոյտ ամբոխից գաղթականաց գաւառացն կողմանցն Աղբակոյ, Զարէհվանի և Ակէոյ և ի լեռնակողմանցն Աղզոյ և Ոտնն Առնոյ, մի կողմն ի Ջողայ լեռնէն և անդր: - 226. և բազմութիւն զինուորաց վառելոց աստի և անտի, և վարոցաւորք և սակրաւորք այսր անդր քշել զամբոխն դառթեալ. – 236. և դիմեցին քաջասրտագոյնս ի վերայ սուսերամերկք զինեալք ի մէջ ամբոխին, Արտաւազդ և Վասակ Մամիկոնեանք - 98. Եւ ելեալ թագաւորն նստաւ յատենի ի բարձրաբերձ բեմի միոջ, ի մէջ աշխարհակոյտ ամբոխի անհուն բազմութեանն – 242. և իբրև զպարիսպ անդամանդեայ՝ այնպէս եդին զանձինս ի վերայ բազմութեան գաղթականին աշխարհակոյտ ամբոխիցն, իբրև քաջ հովիւ ի վերայ խաշանց մեռանել յանձն առին: - 230. և խոստանայր շքեղ և երևելի կացուցանել ի մէջ աշխարհակոյտ ամբոխից ի դրան արքունի – 204. և կանայք կոտորելոցն հանդերձ խառնիճաղանճ ամբոխիւն լրբենի դիմօք, հոլանեալք և ի բաց ընկեցեալ զձև կանացի բնութեան, որպէս օրէն է նոցա, մանաւանդ տաճկական ազանց, և ի հետիոտս դիմեալք ի դուռն արքունի հասանէին: - 180. և մերկացեալք ի մէջ ամբոխին … ի բաց ընկեցին զհանդերձս ծածկոյթս ապականագործ հնութեան մեղացն – 266. և յայնչափ սաստիկ և անհուն ամբոխին սուտ վկայութեանն զբոլոր բարկութիւն բռնաւորին զարթուցին ի վերայ առնն, որպիսի ոչ ի միոյ ուրուք վերայ այնքան ժամանակս եհեղ զբարկութիւն իւր զօրավարն Բուխայ: - 290. և նստան պահել զպահպանութիւն իւրեանց և աշխարհակոյտ ամբոխին բնակաց իւրոյ տէրութեանն: - 282. և ռամիկքն ամբոխին ոմանք ի կողմանէ մխեցին զձեռս ի գործ պատերազմին քարամբք: - 232. Ի սոյն աւուրս որք մնացեալ էին ի տանէն Արծրունեաց իբրև լուան զպարտումն զօրացն արքունի ի Ծանարացն՝ ի մի վայր եկեալ գունդ կազմեալ հետևազօրքն մարտակցօք հանդերձ խառնաղանջ ամբոխիւ՝ լինին թուեալ արք Տ – 304. յայնժամ ահագինս որոտալով ճայթիցէ ի վերայ քո երկինք, և լսիցէ հնչիւն և բոմբիւն և դղրդիւն յանդնդոց, ձայն որոտալոյ սմբակաց բազում ամբոխից երիվարաց և աղաղակ բազում սպառազինաց յարձակեսցին ի վերայ քո. - 148. Եւ մինչ կարի և ահագին սաստիկս կուտեցաւ ի վերայ նորա ամբոխն, և ամբաստանքն միաբարբառ զաղաղակ /288/ բարձեալ առաջի բռնաւորին զօձիս պատառեալ ասէին, ,,մահապարտ է, չէ պարտ դմա կեալ, և ոչ առնուլ տեղի պատասխանւոյ,, - 290.

ԱՄԲՈՒԽ ԱՐԱՐԵԱԼ -Զայս գործ լուեալ Լիդէացւոց թագաւորին Կրոսիսեայ բազմաշփոթ յուզմամբ ամբոխ արարեալ, զօրս բազումս գումարեալ, ելանել տալ պատերազմ ընդ Կիւրոսի – 64.

ԱՄԲՈՒԽԵԱԼ - և զմարտն ցածուցանել և զաղմուկն ամբոխեալ ի բաց վճարել – 210.

ԱՄԲՈՂՋ - Երկրորդ՝ զի և ոչ հաւատայր Գուրգէնի՝ ամբողջ պահելով, զոր ինչ միջնորդեն երդմամբ, զիօրն իւր կիրսն ի նորայն հօրէն կրեալ յուշ առնելով: - 316. ընդդէմ արաբացի ասպատակողացն յարիւն և յապաժոյժ ի վերայ հայրենի աշխարհի մարտուցեալ և զհոգի և զմարմին փոխանակ սրբոց եկեղեցեաց Քրիստոսի և ի նոյն հաւատացելոց ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ, առ զնոսա ամբողջ և անբիծ պահելոյ – 300. մարտիրոսական հանդիսիւ ամբողջ զխոստովանողականն բերելով զանուն – 324. Նոյնպէս եթէ ոչ հաւատք սրտի և խոստովանութիւն շրթանց ամբողջ պահիցին՝ ոչ կարասցէ հետևել ճշմարիտ դաւանութեանն ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ – 256.

ԱՄԴԱՅԻՆ - Այլ իբրև այն ինչ մերձ լինէր ամրոցն ի պաշարումն՝ Ամդպինն Յիսէ, որ Շեհի որդին, որ զզօրապետութիւնն Հայոց ունէր, ճանաչէր՝ ի հրապոյրս Մանազաւեան

պետոյն և Ութմանացն ելեալ՝ երագապէս եկն եհաս ի վերայ Աշոտի ԺԵ հազարաւ հեծելօք վառելովք. – 334.

ԱՄԴԱՅԻ - ՎԱՍՆ ՋՕՐԱԺՈՂՎՆ ԼԻՆԵԼՈՅ ՍՄԲԱՏԱՅ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՀԱՅՈՑ Ի ՎԵՐԱՅ ԱՀՄԱՏԱՅ ԱՄԴԱՅԻՈՅՆ, ՎՐԱՑ ԵԻ ԱՂՈՒԱՆԻՑ ԵԻ ԲՈԼՈՐ ՀԱՅՈՑ ԻՇԽԱՆՕՔՆ – 366.

ԱՄԴԱՅԻՔ - Եւ ելեալ ազատացն Վասպուրականի դէմ եղեալ տարադէմ գնացին յԱմդացւոց քաղաքն առ Ահմաթ որդի Յիսէի Շեհայ – 366.

ԱՄԵՆԱԳԷՏ - որք անուանէին զինքեանն համակդէնս, այսինքն ամենագետք /ճիշտը՝ ամենագէտք/ ի հաւատ կրակի – 48.

ԱՄԵՆԱՋՕՐ - Իսկ հաւատացելեցն տեսեալ, եթէ բարի խոստովանութեամբ ննջեաց տէր սուրբ Գրիգոր՝ գոհութիւն մատուցանէին ամենազօրին Քրիստոսի – 254.

ԱՄԵՆԱԼԻՑ - Իսկ շուրջ զբերդանման ապարանօքն՝ պարսպէ զբլուրն շուրջանակի յապառաժուտ տաշելոց քարանց, քաղաք ամենալից զհովիտն ամրացուցանելով: - 86. կարգէ և յօրինէ ի նմա փողոցս վաճառոց ամենալիցս և բաւականս. – 88.

ԱՄԵՆԱԾԱԽ - ամենածախ գանձիւք առատաձեռն պատուով հոմանեաց և եթ ունելով ուշ – 44.

ԱՄԵՆԱԿԱԼ - և Տէր ամենակալ էր ընդ նմա ամենայն ուրեք ուր և ախորժէր: - 308. զի կատարեալ էր սիրտ նորա ընդ տեառն Աստուծոյ ամենակալի: - 316.

ԱՄԵՆԱԿԱՏԱՐ - և զի ասէ՝ գործել և պահել՝ ոչ իբր ի լիութիւն ամենակատար դրախտին կամ պահպանութիւն ի վնասակարաց – 20.

ԱՄԵՆԱՅԱՂԹ - Եւ այսպէս կատարեցաւ սուրբն ամենայաղթ նահատակն Քրիստոսի Մուկաթլ փառաւորապէս ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ, որում փառք յաւիտեանս ամէն: - 290. և հայցէին յամենայաղթն Քրիստոսէ յաղթել մեծի պատերազմին - 250.

ԱՄԵՆԱՅԱՐԴԱՐ - և ժողովեալ ազգք ազգք յընտրելոց զօրաւորաց արանց քաջամարտկաց, զզօրս Կապուտկացւոց, զՎրաց և զԱղուանից և զԱյրարատեան գազանամարտիկ զանճոռնի զօրսն և զբոլոր բովանդակեալ գունդս զօրացն և զորդիսն Սենեքերիմայ, ամենայարդար պատրաստութեամբ անհուն բազմութեամբ, աճապարել երագել անյապաղ լինել նախ քան զԱշդահակայ դիմեցումն – 62. Իբրև յաջողեցաւ Արտաշէսի ամենայարդար պատրաստութեամբ և աշխարհաշէն հոգաբարձութեամբ, որպէս բացայայտեն գիրք պատմագրաց – 86. յաւուր միում … ետ հրաման իշխանն առնն կորովի եղբօր իւրոյ Աբասայ Հայոց սպարապետի՝ վառել պնդակազմ պատրաստութեամբ, զօրու և զինու և զարդու ամենայարդար հնարաւորութեամբ, որպէս օրէն է նահատակաց քաջ արանց – 344.

ԱՄԵՆԱՅՆ - Եւ հաւանեալ Խոռեմայ՝ եկն առ Հայրակղոս արքայ Յունաց, թողեալ ի նա զԵրուսաղէմ և զԿեսարիայ Պաղեստինացւոց և զամենայն կողմանս Անտիոքացոց և զամենայն քաղաքս գաւառացն այնոցիկ, և զՏարսոն Կիւլիկեցւոց և զմեծ մասն Հայոց և զամենայն զոր միանգամ կամեցաւ Հայրակղոս. – 152. ,,վնասս և զբեկումն հարկաց արքունի և զկոտորումն զօրաց քոց Աշոտ գործեաց, և նա է պատճառ ամենայն ապստամբութեան Հայոց ի քումմէ թագաւորութենէդ, ասեն, ո՛վ քաջդ և հաւասար աստուածայնոց կարողութեան ինքնակալ, և ընդհանուր իշխեցօղ կենաց և մահու,,: - 180. ,,Աստուծոց պատուական և ամենայն թագաւորաց, տէր երկրի և ծովու, ծնունդ մեծին Արամազդայ Խոսրով թագաւոր. առ Հայրակղոս անմիտ և առ անպիտան ծառայ մեր: - 146. ,,Բուխայ գլուխ զօրավարաց ընդհանուր Թագաւորութեան Տաճկաց, Ջափր իշխեցող ծովու և ցամաքի, հաւասար և օրէնադրին մերոյ Մահումաթի, և հաւատարիմ միջնորդ Աստուծոյ և մարդկան, և թագաւոր ընդհանուր ազգաց հարաւային աթոռակալութեան … Յղեցի զքեզ ելանել ի վերայ երկրիդ Հայոց ամենայն կենդանեաց – 236. ,,ընդէ՞ր լքանես զձեռն քո և ընդ արութիւն դոցա խառնես վատութիւն և առնես զօրացեալ ի վերայ քո ամենայն աշխարհաց – 282. ,,որովհետև գտի շնորհս առաջի քո, և արարեր մեծարանս երեսաց իմոց, և առաւել քան զամենայն իշխանս Հայաստանեայց և մեծամեծս արքունի զիս նախամեծար և մեծարգի ցուցեր – 218. ,,վա՛յ քեզ, եղուկ դու, ազգ Տաճկաց, արանց և կանանց ամենայն ծովեզերեայ քաղաքաց. փոխանակ անաւրէնութեան լեզուիդ և

պղծութեան կարգաց, որով բացեալ զբերանդ պղծութեան զանաւրէնս բարբառէիր: - 164. ամենայն հնարիւք խորամանկութեամբ կապեալ անլոյծ գօտեամբ ընդ ոգւոյ երիցս թշուառականին – 248. այլ և ամենայն թագաւորք Ասորեստանեայց որդի ի հօրէ առեալ զիշխանութիւն ունէին, ոչինչ արժանի յիշատակի ուրուք գործեալ – 56. այլ ի շարժելն իւրում՝ ահ առնուն ամենայն լողակք և գազանք ծովայինք, որոյ և կերակուր նոյն լողակք և զեռունք այլովք կենդանեօք: - 260. այլ համանգամայն ամենայն բարիքս Որմզդի է և լաւք, և չարք և դևք՝ Հարամանւոյն: - 46. այն որ յստակագոյնս գիտէ և տեսանէ զամենայն, յառաջ քան զլինել իւրեանց. – 28. Այս ամենայն վճարեցաւ Պարսից ի ձեռն յունական սրոյն: - 148. այս ամենայն գտանի յայլոց ասացեալ. – 44. Այսոքիկ գաւառք անուանիք, զոր յառաջին ժամանակս իւրոյ իշխանութեանն սեփհականս իւր արարեալ ունէր հայրն նենգութեան Մարդպետն կոչեցեալ … և մանաւանդ քաղաքն Շամիրամայ հռչակելին և յոյժ փառաւորագոյնն յամենայն կողմանց Վասպուրականի: - 388. Այսպէս և զամենայն ըմբռնեալսն վտանգաւոր մահու տառապեցուցանէին ընդ մէջ կտրելով, ահարկուս տեսողացն զնոցայն վտանգսն կացուցանելով: - 372. Առ որս ասեմք՝ եթէ ըստ ամենայն յեղանակի անբոյժն ի բարւոյ, ո՞չ մի ինչ ո՞չ ունի մասն ազնիւ՝ թէ ասիցէ ոք անիծիւք ի բաց բառնալ. – 22. Աստանօր և զհայհոյական բարսն նշանակէ, և վասն ամենայն խիստ բանից զոր խօսեցան զնմանէ մեղաւորք և ամբարիշտք: - 26. Արդ ի գալ միւսոյ ամին որ յոբելեանք Զ և ոլըմպիատք ՀԲ, ընդիքտիոնք Ի … աներկբայ խորհուրդ ի մէջ առեալ թագաւորն սինկղիտոսօքն հանդերձ և ամենայն մեծամեծօքն Բաբելացւոց , զի զիշխանս աշխարհին Հայոց ի բաց բարձցէ յիւրաքանչիւր տէրութենէ – 184. Արդ յայսմ հետէ ըստ նեպակի գեղջն/գրքում՝գեաղջն/ կապճահամար ժժակք յամենայն ի դուռն արքունի ի սատակումն եկեսցեն. – 46. բաժանեն զաշխարհս յերիս մասունս. տալով Աշոտի … Եւ Գուրգէն զկողմանս արևելից, յելից Աղբագոյ և որ շուրջ զնովաւ ամենայն Պարսկահայք մինչև ի մուտս Կորդաց, և ուր և ըստ այնմ իցէ հնար ածել զձեռամբ: - 360. Բայց արդ զամենայն յանցանս քո և զվնաս զոր արարեր թողում քեզ. արի առ զկին քո և զորդիս և եկ այսր. – 146. Բայց բացումն դրան քան զամենայն այս չար է որ յաներևոյթս է բացեալ, դուռն կորստեան հոգոց՝ առաւել քան թէ մարմնոց – 196. բայց այլ ամենայն իշխանք արևելեայք խոյս տուեալ յերեսաց նորա՝ ետուն տեղի, ելին կալան զամրական տեղիս, ի բերդս և ի քաղաքս և ի լերինս, ընդ ինքեանս գումարեալ զզօրս և զբնակիչս աշխարհաց իւրեանց ամենայն պատրաստութեամբ: - 270. բայց այլ ամենայն իշխանք արևելեայք խոյս տուեալ յերեսաց նորա՝ ետուն տեղի, ելին կալան զամրական տեղիս, ի բերդս և ի քաղաքս և ի լերինս, ընդ ինքեանս գումարեալ զզօրս և զբնակիչս աշխարհաց իւրեանց ամենայն պատրաստութեամբ: - 270. բայց զՎասակն յամենայն ժամ իբրև ընդ խաղ ի բուռն առնելով արձակէր խաղաղութեամբ: - 310. Բայց տիկնայքն և հարճքն և ամենայն որդիքն արքայի և արքունի երիվարացն՝ էին անդէն ի Վեհկաւատ. – 150. Բայց քաղցրաբարոյ իշխանն Աշոտ, հեզն և ամենայն բարեօք յղփացեալն, տեղի ետ ասացելոյն: - 362. Բայց քանզի ամենայնիւ ամենայն ուրեք ոչ ոք զօրեաց կալ ընդդէմ նորա յամենայն գործս զոր և կամք իւր ախորժէին՝ սկսաւ ձեռնամուխ լինել կարգաւ ընդ բոլոր աշխարհս արևելեայս – 274. բաշխել զայն որբոց և այրեաց միանգամ յամենայն հաւատացեալ ի Քրիստոս տնանկացն – 80. գերփեն առնուն զշէնս և զաւանս և զագարակս, կապուտ կողոպուտ թողուն ի ստացուածոց և յամենայն ժառանգութեանց, մաշեն ի սուր սուսերի զորս ի բուռն առնուին. – 102. գումար արարեալ են, ամենայն զինուոր ի գանձարանս ի տունս գանձուց թագաւորին, զոր դարձեալ ուղտիւք կրէին ընդ ինքեանս: - 282. գունդ կազմեալ ռազմ արարեալ զբոլոր դաշտաձև հովիտն ի ներքս փակէր, վառեալք զինու և ամենայն պատրաստութեամբ ընդդէմ գնդին Հայոց: - 172. եթէ ,,եկայք առ իս ամենայն աշխատեալք և բեռնաւորք, և ես հանգուցից զձեզ,, , և թէ ,,որ ուրասցի զանձն իւր վասն իմ՝ գտցէ զնա,,. - 252. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … դու խաղալիկ՝ և մեք մանկունք, ի ձեռն առեալ զզօրութիւն քո՝ խաղալով խաղամք ընդ քեզ և ամենայն հպարտութիւն ամբարհաւաճութեան քո. – 280.

Ետ և կայսեր զամենայն զոր և կամեցաւ առնուլ. – 152. ետ նմա զԱրևաստան զամենայն մինչև ցՄծուին և զերկիրն Հայոց մինչև ցգետն Հուրասդան, և զգաւառն Կոտայից մինչև յաւանն Գառնի յեզր ծովուն Բզնունեաց և մինչև յԱռեստն աւան և զԿոգովիտ գաւառ մինչև զՀացիւն և ցՄակու: - 140. Եւ ամենայն խորհուրդք մեր դիւրաւ կատարեսցին. – 196. և աներկիւղ համարձակութեամբ լի ամբարտաւանութեամբ առնէր ասպատակ ընդ ամենայն կողմանս տէրութեան նոցա: - 274. Եւ առհասարակ ամենայն տիեզերք ծխեալ տեսանիցեն, և ի քէն ամենևին հուրն ոչ պակասեսցէ յաւիտեան, իբրև զհնոց խեցագործաց այրեսցիս, և քեզ ոչ եղիցի հանգիստ: - 164. և բռնութեամբ կալեալ զԲախլ և զամենայն երկիրն Քուշանաց, մինչև յայնկոյս գետոյն մեծի որ կոչի Վահոօտ. – 136. Եւ տեսին առ հասարակ ամենայն բազմութիւն կարաւանին: - 224. և ագուցեալ զոտս պատրաստութեամբ Աւետարանին խաղաղութեան և սուսեր ընդ մէջ ածեալ զբանն Քրիստոսի, որ հատու է քան զամենայն սուր երկսայրի – 252. և ահա աղաղակ և փողք և քնարք և ջնարք, և վառեալ զինու և սրոյ և ամենայն պատրաստութեամբ անհուն զօրացն, մինչ գրեթէ /գրքումէ՝գրէթէ/ ի հիմանց զլեառնն տապալել – 284. և ահա հասեալ կայք յատենի առաջի իմ անտրտում և անտխուր երեսօք, որպէս անմեղս և զբարեգործակս, և լի ամենայն կամարարութեամբ մեր, անխիղճ համարձակութեամբ – 244. և ահա հնչէր առ հասարակ երկիրն ամենայն իբրև զծով ալեաց կուտակելոյ, և սաստկացաւ պատերազմն, յառլուսանալ աւուրն մինչև ի սպառել անցից տունջեանն իշխեցողին երկոտասան ժամու աւուրն. – 276. և ամենայն խորհուրդք իւր ապականեալ ցրուեցան. եթէ զի՞նչ գործիցէ ոչ գիտէր. – 280. Եւ ամենայն խորհուրդք Մուսէի առին զկատարումն ի վերայ թշնամեացն: - 330. Եւ ամենայն մեծամեծքն հանդերձ խառնաղանճ / 240/ ամբոխիւն դառն տուեալ, ոչ միայն ըստ հրամանի թագաւորին ելանել զհետ աղաղակի փողոյն և արքունի կոչնականացն՝ այլ փութացան տեսանել, թէ ո՛վ ոք և ո՛րպիսիք են սոքա – 242. և ամենայն ոք ըստ ազգս ազգս փութայր ի հնարս ինքեանց վաստակոցն մի զմիով ելանել. – 268. և ամենայն ոք խորհէր ի սրտի իւրում խնամով ի չարիս: - 28. Եւ այլք յաւագ նախարարացն գնացին ամենայն պնդակազմ սպառազինութեամբ ի Պարսս՝ հնազանդել ընդ ձեռամբ հեթանոսական և բարբարիկոն ազգին Սասանականին. – 110. և այլքն ամենայն դիւրաւ մտցեն ի ներքոյ ձեռին քո – 196. և այնչափ սաստիկ լինէր կոտորածն՝ մինչ զի սաստկութիւն վտակաց արեանն խաղացեալ ոռոգանէր զերկիրն ամենայն: - 140. Եւ այս ամենայն այսպէս եղեալ, կեցեալ սուրբն Սահակ ամս ՃԻ՝ փոխի յաշխարհէս ի կարգս հրեշտակաց – 120. Եւ այսպէս խաղաղեցուցեալ զաշխարհս կէին հեշտալիր խաղաղականօք ըստ կամի ախորժակաց զամենայն ժամանակս կենաց Խոսրովու, որ թագաւորեաց ամս ԽԸ: - 92. և անդ զբարիոք պատերազմն պատերազմեալ ի մեծ անապատին յԱպար աշխարհին, և որ ինչ այլն ամենայն. – 128. և անդ լինէին ժողովեալ ամենայն բազմութիւն աշխարհակոյտ ամբոխից գաղթականաց գաւառացն կողմանցն Աղբակոյ, Զարէհվանի և Ակէոյ և ի լեռնակողմանցն Աղզոյ և Ոտնն Առնոյ, մի կողմն ի Ջողայ լեռնէն և անդր: - 226. և անդր գումարեալ են ամենայն զօրք և ռամիկք աշխարհիս, արք կորովիք և պատերազմողք, որք ոչ դառնան ի սրոյ. – 212. և աներկբայութեամբ փակես զամենայն ընդ լծով հնազանդութեան քո: - 196. և առ իւր ազգն ցուցանէր մտերմութիւնս առաւել քան զամենայն առաջինս: - 168. Եւ առ սոսա ասացեալն ի Փրկչէն, ,,ամենայն թագաւորութիւն բաժանեալ յանձն աւերի, և ամենայն քաղաք և տուն բաժանեալ յանձն ոչ /194/ կացցէ,,: - 196. Եւ առ սոսա ասացեալն ի Փրկչէն, ,,ամենայն թագաւորութիւն բաժանեալ յանձն աւերի, և ամենայն քաղաք և տուն բաժանեալ յանձն ոչ /194/ կացցէ,,: - 196. Եւ առեալ Հայրակղի զհրովարտակն՝ հրամայեաց ընթեռնուլ առաջի հայրապետին և ամենայն մեծամեծացն. – 146. Եւ առնէր հարուածս մեծամեծս այլազգեացս. և սատակէր զնոսա սրով և աղեղամբ, և եբարձ զամենայն ազգս Տաճկաց, որ բնակեալ էին Վասպուրական տէրութեանն: - 306. և ասէր, թէ ,,զայս ամենայն զոր գրէ կաթողիկոսն Հայոց և առ ապստամբութիւն խորհել առ ի քէն, և զնախարարսն Հայոց զՅունաց թագաւորին խորհել հնազանդութիւն. արդ տեսանել պարտ է վասն այդր,,: - 130.

և արձակեաց զզօրս իւրաքանչիւր զօրագլխօք եկելոց առ նա յամենայն ազգաց յաշխարհէս /գրքում յաշխարէս/ Հայոց՝ երթալ ձմերել յիւրաքանչիւր տեղիս բնակութեանց – 262. և արտաքնոցն ուշիմագոյնքն ասեն, եթէ, ամենայն մարմին շարժուն՝ յայլմէ բնաւորեցաւ շարժիլ. – 54. Եւ բաշխեաց ամենայն եկեղեցեացն և աղքատաց քաղաքին օրհնութիւն և գինս խնկոց – 154. և բացեալ զտուն դիւանապահ մատենիցն և գտեալ զսերունդս Սենեքերիմայ, և զգործս նոցա զմիոյ միոյ ուրուք յանուանէ զառն իւրաքանչիւր զանուն և զքաջութիւն իւր, նոյնպէս և զայլն ամենայն ըստ տոհմից տեղեաց - 74. Եւ գումարեալ Հայրակղի զամենայն զօրս իւր յորդոր և խնդալից սրտիւ, բազմութեամբ զօրաց ել ընդ առաջ սուրբ նշանին, ի պատիւ հրաշալի և երկնաւոր գանձուն – 154. և գրեթէ /գրքում՝ գրէթէ/ ոչ ամենևին ուրեք երևեցաւ այնպիսի ահաւոր տեսիլ զօրու և սպառազէն կազմութեան՝ ամենայն թագաւորաց, որ կացեալ էին ընդ ծագս տիեզերաց. զորոյ սաստիկ և ահագին որոտումնն և ճայթումնն և փայլիւն զինուցն, և որ ինչ յայնժամ զարդարեալ և զինեալ պատրաստեցան զօրքն Տաճկաց: - 284. Եւ գրեթէ ամենայն իշխանք Հայոց, Վրաց և Աղուանից եկեալ էին ընդ զօրս Հայոց ի վերայ աշխարհին Ապահունեաց. – 380. և դաստիարակ առընթեր ունելով զբանն տէրունական … և թէ ,,զի՞նչ օգուտ իցէ մարդոյ, եթէ զաշխարհս ամենայն շահեսցի և զանձն իւր տուժեսցէ, կամ զի՞նչ տացէ մարդ փրկանս ընդ անձին իւրոյ. զի եկն որդի մարդոյ խնդրել և կեցուցանել զկորուսեալն,, - 264. Եւ եբարձ զամենայն արս զօրութեան յերկրէս Հայոց – 298. և եբարձ զամենայն արս զօրութեանց, և ոչ ոք էր այնուհետև որ կարէր կալ ի կայի իւրում ունել զդէմ նորա – 238. և Եթովպիայ է մասն Եգիպտոսի և ամենայն Լիբէաստանեայց: - 42. Եւ ելանէին գունդք գունդք շտապով և ճեպով մի զմիոյ կնի, և ամենայն ոք որ տեսանէր՝ ընդ մեծաւ երկիւղիւ ներքադրեալ լինէր: - 284. և եկեալ ի տեղի մի ծովային և զվրանսն և զբանակն զամենայն ի ներքս եղեալ մտանէաք ի նաւսն – 50. և եղեն հնազանդեալ նմա զամենայն աւուրս Վարդանայ: - 128. և եղև բալ և մութ թանձրամած խաւարին ի վերայ երեսաց ամենայն երկրի. – 150. Եւ եղև իբրև գումարեցան ի մի վայր ամենայն բազմութիւն զօրացն աւելի քան զՄՌ-աց, և կազմեցին ռազմ և կարգեցին ճակատ – 284. և ետու ի ձեռս քո զզօրս իմ հանդերձ զօրագլխովք մեծամեծօք իմովք, յամենայն ազգաց որ ընդ ձեռամբ իմով նուաճեալ են թագաւորազունք – 236. Եւ երկայնագոյնս է զամենայն բանս պղծութեան նորա շարագրել, զի յոյժ բազում է և ընդդիմակ Աստուծոյ: - 164. և զամենայն վնասս և զգործս ապստամբութեանն ի վերայ Աշոտի կուտէին: - 194. Եւ զայս ամենայն հաստատեալ եդ օրէնս ազգի իւրում, կոչելով Կուրանս: - 164. և զանուն քաջութեան քո քեզէն կորուսանես, որով ամենայն աշխարհ զարհուրեալ դողաց և ոչ ոք եկաց ընդդէմ քո – 282. Եւ զարմանք կալան զամենայն բազմութիւնն ի վերայ պնդութեան սրտին և զօրութեան ուժոյն և քաջութեան նահատակութեանն, զոր գործեաց երանելին Գէորգ. – 268. Եւ զբնակիչս աշխարհին վարեաց ի գերութիւն, վաճառակուր առնել ի կողմանս Ասորոց և յամենայն սահմանս տէրութեանն Տաճկաց. – 188. Եւ զի Ժ ազգացն շարք առանց ստութեան կան գրեալ յամենայն մատենադարս - 12. և զինքն համեմատ Փրկչին ասաց լինել և ուղեկից ճանապարհի նորա, յասելն Եսայեայ մարգարէի, ,,հեծեալ մի իշոյ, և հեծեալ մի ուղտու,,՝ զայս ամենայն յինքն յարակցէր: - 164. Եւ զլեզուդ պղծութեամբ զոր սրէիր ի վերայ մեծազաւր թագաւորին՝ արդ նոր և զարմանալի վիրաւք դատեսցէ զքեզ քան զամենայն տիեզերս: - 164. և զօր մահուան սրբոյն ամենայն Ասորեստան տօնախմբեալ մեծաւ ուրախութեամբ ի Քրիստոս Յիսուս ի Տէր մեր - 254. և զօրքն ցրուեցան քայքայեցան ընդ ամենայն երեսս երկրին: - 238. Եւ էր նեղութիւն մեծ ընդ ամենայն երկիրս, որպիսի ոչ եղև ի սկզբանէ աշխարհի, և մի այլ լիցի. – 238. Եւ ընդ առաւօտն հրամայեաց Հայրակղոս ասպատակս սփռել ի վերայ ամենայն երկրին, և հարկանել զամենայն երկիրն սրով սուսերի: - 150. Եւ ընդ առաւօտն հրամայեաց Հայրակղոս ասպատակս սփռել ի վերայ ամենայն երկրին, և հարկանել զամենայն երկիրն սրով սուսերի: - 150. և թէ նոքա յերիս կամ ի չորս կամ ևս աւելիս բաժանեալ օգնական առնիցեն իւրեանց զամուրսն՝ մեծ աշխատութիւն քեզ հասուցանիցեն, և ամենայն

խորհրդոց քոց խափանիչք /212/ գտանիցին – 214. Եւ ի կատարումն ամենայն չարեաց հասեալ՝ ինքն խեղդեալ ի դիւէ սատակեցաւ: - 168. Եւ ի մեռանելն իւրում Աղէքսանդրու հաստատագոյն աներկիւղութեամբ զթագաւորութիւնն իւր միապետեալ՝ կացուցանէ չորս զօրավարս չորեքծագեան կողմանց աշխարհի, զՊտղոմէոս Եգիպտոսի և Հնդկաց, զՍելևկոս Ասիացւոց և ամենայն հիւսիսականաց, զԱնդիպատրոս Պարսից և ամենայն արևելից: - 70. Եւ ի մեռանելն իւրում Աղէքսանդրու հաստատագոյն աներկիւղութեամբ զթագաւորութիւնն իւր միապետեալ՝կացուցանէ չորս զօրավարս չորեքծագեան կողմանց աշխարհի, զՊտղոմէոս Եգիպտոսի և Հնդկաց, զՍելևկոս Ասիացւոց և ամենայն հիւսիսականաց, զԱնդիպատրոս Պարսից և ամենայն արևելից: - 70. և ի փայտից մայրեաց շինեալ էր քաղաքն նոցա, պարիսպք և պատուարք և ապարանք նոցա և ամենայն տուն բնակաց քաղաքին և ամենայն կազմած պատրաստութեան նոցա: - 270. և ի փայտից մայրեաց շինեալ էր քաղաքն նոցա, պարիսպք և պատուարք և ապարանք նոցա և ամենայն տուն բնակաց քաղաքին և ամենայն կազմած պատրաստութեան նոցա: - 270. Եւ իբրև ստուգեաց և տեղեկացաւ զամենայն՝ եգիտ բազմագոյն քան զամենեսեան զկապարճաւորս և զկորովիս աղեղնաւորացն Ելեմացւոց և Արաբացւոց, աջողակք յերկոցունց ձեռաց – 200. և ինքեանք զզօրսն ամենայն մեկնեցին երթալ ի վերայ գնդին Հայոց – 226. և ինքն գնաց ի Միջագետս Ասորոց, զի կալեալ հաստատեսցէ ինքեան զքաղաքսն և զսահմանսն ամենայն, որ առ Խոսրովաւ և առ Մուրկաւ հաստատեալ էր: - 154. և ինքն գնացեալ ի Միջագետս՝ հնազանդեցուցանէր ինքեան քաջութեամբ զԵմաթ և զԱրբաթ և զամենայն կողմանս Դամասկոսի և Կիւլիկեայ և զայլ բազումս: - 60. և ինքն թագաւոր, փափկասցի, և բռնաւորք խաղալիք նորա, և ինք ընդ ամենայն ամուրս խաղալով խաղասցէ,,: - 200. Եւ իշխանն վառեալ զինքն բազում պատրաստութեամբ զինու և զօրօք ազատակոյտ գնդաւ իւրով, և ամենայն բնակ տերամբք իւրոյ իշխանութեանն, և խոյս առեալ շրջէր զկողմամբքն Մարդոստանի և Ձորոյն հասկոյ -184. և Իսմայէլ տիրեաց ամենայն Հրէաստանի: - 162. և լինել պատճառք սրոյ և գերութեան ամենայն աշխարհի,,: - 216. և լուսաւոր առնել զամենայն մարդ, որ յաշխարհ գալոց է. – 76. Եւ Խոռեմայ առեալ զթագաւորութիւնն՝ յաւուր միում զգեցեալ էր հանդերձ թագաւորական և հեծեալ յերիվար արքունի, և շրջէր ի մէջ ամենայն զօրացն իւրոց, ցուցանել զինքն և քաջալերել զզօրսն. – 154. և կալան անդ զտիկնայսն ամենայն և զհարճսն և զորդիսն արքայի, և զերիվարսն արքունական, որով եկեալ էր Խոսրով արքայ ի Տիսպոն՝ հանին գաղտաբար ի գիշերի, և արքայ Խոսրով ոչ միոյ իւիք չէր տեղեակ. – 150. և կալեալ զԱնիանոս նահապետ Բագրատունեաց և սպարապետ Հայոց հանդերձ ընտանեօք և ամենայն ազգաբանութեամբ՝ արկանէ ընդ բազում չարչարանօք – 74. Հայոց՝ անցանէր բանակէր ամենայն զօրօք իւրովք. – 172. և կուտէր խումբս սինկղիտոսաց զամենայն իմաստունս Ասորոց և Բաբելացւոց տեսանել վասն գործոյս այսորիկ: - 180. Եւ հաճոյ թուեցաւ Հայրակղի և ամենայն սինկղիտոսիցն՝ նստուցանել զորդին Հայրակղի յաթոռ թագաւորութեան, որ էր մանուկ /146/ փոքր. – 148. և Հայրակղի ժողովեալ զամենայն արևելեայս իբրև ՃԻՌ՝ դիմէ ի վերայ Խոսրովայ: - 148. և հանդերձեալ աշխարհին պսակելոց է ի Քրիստոսէ, հանդերձ տիկնաւն Հեղինեայ ընդ ամենայն սուրբս Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ. ամէն: - 80. Եւ հաւանեալ Խոռեմայ՝ եկն առ Հայրակղոս արքայ Յունաց, թողեալ ի նա զԵրուսաղէմ և զԿեսարիայ Պաղեստինացւոց և զամենայն կողմանս Անտիոքացոց և զամենայն քաղաքս գաւառացն այնոցիկ, և զՏարսոն Կիւլիկեցւոց և զմեծ մասն Հայոց և զամենայն զոր միանգամ կամեցաւ Հայրակղոս. – 152. Եւ հաւանեալ Խոռեմայ՝ եկն առ Հայրակղոս արքայ Յունաց, թողեալ ի նա զԵրուսաղէմ և զԿեսարիայ Պաղեստինացւոց և զամենայն կողմանս Անտիոքացոց և զամենայն քաղաքս գաւառացն այնոցիկ, և զՏարսոն Կիւլիկեցւոց և զմեծ մասն Հայոց և զամենայն զոր միանգամ կամեցաւ Հայրակղոս. – 152. Եւ հնչեաց երկիրն, և զաղաղակ բարձին ամենայն բազմութիւնն, իբրև այն թէ ի հիմանց լեառնն տապալիցի: - 228. Եւ հրաման տուեալ ընդ ամենայն երկիրն՝ զի այր իւրաքանչիւր դարձցի յերկիր իւր և կալցի զիւր ժառանգութիւն

– 234. Եւ մեք ահա անփոյթ այդմ ամենայնի արարաք, զի յայտնի լիցի սէրն և գութ խնամոյն, զոր ասեմք ունել ընդ ձեզ: - 244. Եւ միջնորդէր նմա հետևել հաւատոյ առաջնոյ Իսրայէլականացն, ,,զի թէ յայս եկեսցես՝ իմով հրամանաւ եղիցիս զօրագլուխ մեծ և առաջնորդ ամենայն տոհմի քո,,: - 158. և մկրտեալ սուրբ և անբիծ խոստովանութեամբ ի Հայր և յՈրդի և ի սուրբ Հոգին, ի ձեռն մեծին Գրիգորի հանդերձ ամենայն նախարարօքն Հայոց մեծաց: - 94. Եւ մօտ առ սոցա կայ լեառն Կաւկասու, յորում բնակեն ազգք յամենայն լեզուաց բաժանեալք, ըստ ազգս ՀԲ ազգացն, և կեան առանց առաջնորդի, և օրէնս անձանց ունին ամենայն ոք որ զինչ կամի, և ընդ մայրս և ընդ քոյրս ամուսնանալ: - 274. Եւ մօտ առ սոցա կայ լեառն Կաւկասու, յորում բնակեն ազգք յամենայն լեզուաց բաժանեալք, ըստ ազգս ՀԲ ազգացն, և կեան առանց առաջնորդի, և օրէնս անձանց ունին ամենայն ոք որ զինչ կամի, և ընդ մայրս և ընդ քոյրս ամուսնանալ: - 274. Եւ Յաբէթի Եւրոպն ամենայն յԱմման լեռնէ մինչև ի մուտս հիւսիսոյ: - 34. Եւ յամենայն ազգաց որ ընդ ձեռամբ քո են՝ հաւաքեա առ քեզ զընտիրն այրուձիոց, և անց յայնկոյս գետոյն: - 196. Եւ յայնմ ժամանակի երթեալ ժողովէին ի քաղաքն Եդեսացւոց արք ԺԲՌ յամենայն ցեղիցն Իսրայէլի զի տեսին եթէ մեկնեցաւ անտի զօրն Պարսից, և թողին ի բաց զքաղաքն. – 156. և յանդիմանել զամենայն ամբարիշտս վասն գործոց իւրեանց զոր ամբարշտեցան,,: - 26. և Յիսէ տուեալ պատերազմ ընդ քաղաքին, զտարի մի հանդերձ ամենայն նախարարօքն Հայոց, անգամագիտ լինելով՝ դառնայ յԱսորիս. և այս եղև երկիցս անգամ: - 338. Եւ նորա ըմբռնեալ զնա և զամենայն ազգատոհմն նորա ի տանէ Բագրատունեաց և կապեալ երկաթեղէն կապանօք՝ խաղացոյց ի Սամառայ: - 186. Եւ նորա զայս ամենայն չարիս կատարեալ՝ ևս բազմագոյնս քան զայս հաստատեալ եդ ազգի իւրում օրէնս բազում և այլ չարագործութեամբք. – 164. և նոքա ըստ ձախողակի սովորութեանն իւրեանց օրինադրութեանն, արիւնարբու առանց բարւոյ բարեգործութեանցն մանաւանդ թէ լցեալք սատանայական չարութեամբք՝ ձայն արկեալ յամենայն քաղաքսն, խռովեալ ըստ գազանեղէն իւրեանց մոլեգնութեանցն – 398. Եւ ոմն ընթացեալ ետ գոյժ վաղվաղակի /150/ Խոսրովու, թէ ,,ապստամբեցաւ ամենայն Արեաց երկիր ի քէն, և զորդի քո Կաւատ նստուցին թագաւոր, և ահաւադիկ դիմեալ գա ի վերայ քո,,: - 152. և սուր ի գործ արարեալ զերիս աւուրս՝ սպառեցին զամենայն մարդ ի քաղաքին. – 142. Եւ վասն այսր ամենայնի հարկ է քեզ երթալ, զի և կարծիք ապստամբութեանդ բարձցի – 216. և տայր զօրավարին և իշխանացն ամենեցուն պարգևս մեծամեծս, և բաշխէր զօրացն ամենեցուն դահեկանս ի խոռոկս, և ճաշս և ընթրիսս ուրախութեան կազմէր ամենայն զօրացն մինչև Է օր: - 144. Եւ տայր նմա զօր կայսերական յօգնականութիւն, և զՅովհան պատրիկ ի Հայոց կողմանէ, և զՆերսէս ստրատեղատ յԱսիւրոց, և զՄուշեղ այր քաջամարտիկ և հզօր զօրութեամբ, և զամենայն զօրս Յունաց և Հայոց, Վրաց և Աղուանից – 138. և տարածեալ սփռեալ գործավարս յամենայն երկիրս, բայց միայն յամուրսն ոչ կարացին լինել գամագիտ: - 372. և տաց քեզ զկողմանս Ասորոց և զամենայն Արեւաստան մինչև զՄծուին քաղաք, և ի յերկրէ Հայոց՝ զաշխարհս տանուտերական իշխանութեանն մինչև յԱյրարատ և ընդ Դուին քաղաք և յեզր ծովուն Բզնունեաց և ցԱռեստն աւան, և զմեծ մասն աշխարհին Վրաց մինչև ցՏփղիս քաղաք.–136. Եւ տեսեալ զայնպիսի կորուստ՝ ոչ ևս համարձակեցան ի նոյն գործ, այլ տարածեալ կալան զերկիրն ամենայն: - 146. Եւ տիրեաց ամենայն ազգաց որ ի ներքոյ երկնից. – 40. Եւ փախեաւ Յազկերտ յերեսաց /164/ նոցա և ոչ կարաց ճողոպրել. քանզի հասին զհետ նորա մերձ ի սահմանս Քուշանաց, և կոտորեցին զամենայն զօրս նորա. – 166. Եւ փոխանակ նորա թագաւորէ Սմբատ որդի Աշոտի, այր քաջայայտ և հանճարեղագոյն, լի և առոյգ յամենայն իրողութիւնս՝ որ ինչ ընդ երկրաւս համառօտաբար լրութիւն պատկանաբար պիտանան, հաճոյ Աստուծոյ և ընտիր մարդկան: - 356. և քակեցին զռազմն և աւերեցին զճակատն և լքին զմիմեանս, և թողին զպատերազմն և գնացին փախստական ամենայն այր յո՛վ և կարաց զերծանել. - 306. և քանդեալ աւերեաց զամենայն ապարանս թագաւորին և այրեաց զնոսա հրով, և բազում գանձս մթերեալս յափշտակեաց անչափ աւարաւ գանձս ոսկոյ և արծաթոյ և հանդերձից,

և անասուն բազում յոյժ, և բազմութիւն գերեաց իբրև զաւազ ծովու անթիւ: - 150. զի ապականեաց ամենայն մարմին զճանապարհս իւր ի վերայ երկրի. – 28. զի ողջախոհացն քան զամենայն չար տանջանս ամօթն է. – 248. զի ահա ևս եօթն օր՝ և ածից ջրհեղեղ ջուրց ի վերայ երկրի՝ սատակել զամենայն, յորում է շունչ կենդանի,, . – 30. զի ամենայն մեծամեծք քաղաքին և գլխաւորք և իշխանք յարքունի նախարարութենէն անդ գումարեսցին – 240. զի ես տաց ձեզ բերան և իմաստութիւն, որում ոչ կարիցեն կալ հակառակ կամ տալ պատասպանի ամենայն հակառակորդքն ձեր,,: - 204. զի թէ ես յաղթեցից՝ երդուեալ ի մեծ աստուածն Որմազդ և յարեգակն և ի լուսին և ի հուր և ի ջուր և ի Միհր և յամենայն աստուածս՝ զի ձեզ տուեալ լիցի թագաւորութիւն Հայոց. – 138. զի թէպէտ դառնալով դարձան յայտնապէս յերկրպագութիւնն Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ՝ այլ զկանոնական սահմանադրութիւնսն ոչ բերելով ուղղակի, ոչ միայն Աշոտ, այլ և ամենայն իշխանքն Հայոց, որք գերադարձքն եղեն. – 336. զի ուր և իցէ՝ ածցեն զնա առ նա, թէ՛ պատիր խաբէութեամբ և խորամանկ կեղծաւորութեամբ և խարդախութեամբ, կամ պատերազմաւ և մեծամեծ զօրութեամբ, ամենայն պատրաստութեամբ, արքունի կարողութեամբ, որպէս զիարդ և կարասցեն՝ առ նա հասուցանեն: - 224. զի տուն իմ տուն աղօթից կոչեսցի ամենայն հեթանոսաց, ասաց Տէր,,: - 224. Զկնի այսորիկ մեկնեաց Բուխայ յինքենէ արս զօրաւորս յամենայն ազգաց և յամենայն մեծամեծաց և ամենայն աշխարհակալաց, և ի Պարսից և յԵլիմացւոց և ի Բաբելացւոց և յԱրաբացւոց … արս աւելի քան ԺԵ հազարաց և եհան զնոսա զհետ Գուրգինայ – 224. Զկնի այսորիկ մեկնեաց Բուխայ յինքենէ արս զօրաւորս յամենայն ազգաց և յամենայն մեծամեծաց և ամենայն աշխարհակալաց, և ի Պարսից և յԵլիմացւոց և ի Բաբելացւոց և յԱրաբացւոց … արս աւելի քան ԺԵ հազարաց և եհան զնոսա զհետ Գուրգինայ – 224. Զկնի այսորիկ մեկնեաց Բուխայ յինքենէ արս զօրաւորս յամենայն ազգաց և յամենայն մեծամեծաց և ամենայն աշխարհակալաց, և ի Պարսից և յԵլիմացւոց և ի Բաբելացւոց և յԱրաբացւոց … արս աւելի քան ԺԵ հազարաց և եհան զնոսա զհետ Գուրգինայ – 224. Զնա յղէ Ապուսէթ ելանել յերկիրն Վասպուրական և անդէն մնալ զօրօք բազմօք, մինչև զբովանդակ զհարկս և զհասս արքունի յամենայն կողմանցն Հայոց առ նա բերցեն յիւրաքանչիւր սահմանաց: - 176. զնոցին օրհնութիւնս զամենայն գիշեր օրհնէին և զնոյն ցօղ օրհնութեան յամենապարգևողէն Քրիստոսէ խնդրէին: - 252. Զոր առեալ Զաջուռ ահիւ և ամենայն պատրաստ կազմութեամբ բնակեցուցանէ ի կողմն Արագածոյ, ի գիւղն Թալին կոչեցեալ. – 76. Զոր բան և վասն օձին սքանչելապէս ուսուցանէ Փիլոն Աղէքսանդրացի՝ յառաջ քան զդրժանացն դիպուածս՝ յոլովութիւն իմաստից ունել ամենայն շնչականաց. – 22. զոր և ես գիտեմ յաշխարհագրութեանց անտի Պտղոմեայ՝ զԵմաւոն լեառն յարևելս, որ արդարև բարձր է քան զամենայն երկիր, անկոխելի ոտից մարդոց – 48. զոր կազմեաց իւր սատանայ գործի աջողակ յամենայն արուեստ գիտութիւն խարդախութեան, իբրև զպատշաճ դարան դեղեալ նետիւք ընդ խաւար թռուցելոյ յոգիս խաւարամածս: - 248. զորս եթող Բուխայ տիրել աշխարհին իւրեանց յաղագս յառաջագոյն մտերմութեան հօրն նոցա առ թագաւորն և առ զօրավարն, զի գնաց ըստ կամաց նոցա յամենայն ուժոյ զօրութեան մտաց իւրոց: - 298. զՎաչէ կացոյց ի դրան արքունի, զի ամենայն ոք նովաւ մտցէ և ելցէ յարքունիսն – 82. թէպէտ և ոչ համարձակեաց զամենայն բառնալ, այլ յոյժ պատկառանօք ամաչեցեալ՝ լքաւ ի ստութենէ անտի, որ յանդիմանեցաւ ի թղթոյ կայսերն, և ի ձեռն այսորիկ ցուցանէր բարեմտութիւն մեծ առ ազգս /166/ քրիստոնէից. – 168. իբրև արար և կատարեաց զամենայն կամս չարութեանն ի վերայ աշխարհիս Վասպուրական կոչեցեալ. – 262. Իբրև ետես կայսր Հայրակղէս զչարիսն ամենայն, որ եկին հասին ի վերայ նորա՝ ակամայ կամեցեալ ցուցանել բարեկամութիւն՝ ել ընդ առաջ նոցա, մեծարել իբրև զվաստակեալս և զհիւրս, ընկալաւ զնոսա մեծամեծ /142/ ընծայիւք. – 144. Իբրև յանդիման եղեն դեսպանքն մեծ /172/ իշխանին Աշոտոյ, և ընթերցաւ զգիր պաղատանացն և զյիշատակարան նախնեացն, և զմերձաւորութիւն հարազատութեանն և զկապակցութիւն ուխտին … համագունդ ժողով առնէր ամենայն աշխարհին և ամենայն

նախարարօք Վասպուրական տէրութեանն: -174. Իբրև յանդիման եղեն դեսպանքն մեծ /172/ իշխանին Աշոտոյ, և ընթերցաւ զգիր պաղատանացն և զյիշատակարան նախնեացն, և զմերձաւորութիւն հարազատութեանն և զկապակցութիւն ուխտին … համագունդ ժողով առնէր ամենայն աշխարհին և ամենայն նախարարօք Վասպուրական տէրութեանն: -174. Իբրև ստուգեաց զազգն, զգաւառն, զաշխարհին, զպատճառ հատուածին, զզետեղելն, զիարդն, զորպէսն, զեղանակն, զդիպուածն, զպատահն և զայլն ամենայն՝ խնդրէ զնա Վաղարշակ յԱրշակայ և առնու ածէ զնա ընդ իւր ի Հայս – 72. Իսկ Ապումուսէ վառեալ և զինեալ զինքն ամենայն զօրութեամբ իւրով՝ խաղաց էջ ի վերայ նոցա և եհար ի հարուածս մեծամեծս – 280. Իսկ Ապուջափր անցեալ ի կողմն Աղբագոյ՝ և ժողովեցան առ նա գունդք գունդ յամենայն կողմանց: - 306. Իսկ ասելն՝ ամենայն որ սպանանէ զԿայէն՝ եօթն վրէժս լուծցէ – 22. Իսկ եթէ՝ մշակն մեղաց և անդրանիկն ամենայն չարեաց, որ ի յօձն բունեալ ոչ անիծաւ, որպիսիս ուսուցանէ վնասապարտութիւն օձին առ ի պատժականութեանն գտանել պարտաւորութիւն, որ ոչ յընքենէ միայն, այլ մանաւանդ ի գտողէն չարեաց: - 22. Իսկ Խոսրովու կարծեալ արծարծեալ զզօրս իւր և որք ի դրանէն արքունի որ կոչին համհարզք և փուշտիպանք, և ամենայն արք ընտիրք /148/ տան թագաւորին ոյժ առեալ դարձեալ պատերազմել ընդ Հայրակղի: - 150. Իսկ նա անցեալ ի գաւառն Որսիրանից, և ընդ նմա բազմութիւն ազատաց և մեծամեծացն Արծրունեաց նախարարութեանց և ամենայն զօրաց նոցա – 224. կացոյց զԶրադաշտն ի վերակացութիւն Բաբելոնի և Խուժաստանի և ամենայն արևելեաց Պարսից. – 44. հնազանդեցուցին և զամենայն բնակիչս սահմանացն մերձակայից, և զապստամբսն միահաղոյն բարձին սրով: - 160. հրաման տուեալ ամենեցուն, զի իբրև մերձ լինիցի գարնանային ժամանակն՝ փութով առանց յապաղանաց առ նա հասանիցեն ամենայն պատրաստութեամբ: - 262. մեռան նոքա անդ և թաղեցան փառաւորապէս ըստ օրինի քրիստոնէից յուխտէ Յակոբկաց, որ անդ են հաւատացեալ ժողովուրդք, և զխոստովանողական անուն ստացեալ փառաւորեցան յերկրի և պսակելոց են ի Քրիստոսէ ընդ ամենայն սուրբս. ամէն: - 324. Մի՞թէ և այժմ ոչ գիտիցես, թէ զամենայն երկիր զծով և զցամաք ինձ հնազանդեցուցի. արդ զԿոստանդնուպօլի՞ս միայն ոչ կարիցեմ բերել: - 146. մինչև հարկեցաւ թագաւորն յամենայն ուժով կարողութեան իւրոյ զօրս գումարել յամենայն ազգաց, որ ընդ ձեռամբ իւրոյ տէրութեանն էին հնազանդեալ թագաւորք և թագաւորազունք – 242. մինչև հարկեցաւ թագաւորն յամենայն ուժով կարողութեան իւրոյ զօրս գումարել յամենայն ազգաց, որ ընդ ձեռամբ իւրոյ տէրութեանն էին հնազանդեալ թագաւորք և թագաւորազունք – 242. Յայնժամ թագաւորն դեսպանս արարեալ յամենայն սահմանս տէրութեան Հայոց, Վրաց և Աղուանից, և առ քաղաքացիսն և հազարապետս և գաւառակալս, և որք սիրողաբար առ նա զինազանդութեանն հարկ հարկանէին: - 366. Յայնժամ իբրև գիտաց զօրավարն, եթէ յաջողեցաւ նմա ամենայն ինչ ըստ կամաց իւրոց և ըստ հրամանի ամբարիշտ թագաւորին, ի գլուխ ելին խորհուրդ չարութեան նոցա - 238. Յայնժամ հրաման ետուն ամենայն զօրացն ելանել ի պատերազմ. – 284. Յայնժամ հրովարտակս արարեալ, պնդադեսպանս արձակեալ ընդ ամենայն սահմանս իւրոյ տէրութեանն – 198. Յայնժամ սկսան ամենայն նախարարքն Հայոց ցրուել մեկնել ի միմեանց. – 238. Յետ այսր ամենայնի Յազկերտ թագաւորեաց ի Տիսպովն, և ունէր զթագաւորութիւնն երկիւղիւ, և ոչ հրամանատու այլ անձնապահ: - 156. Նմանապէս, կամ թէ ևս հրաշափառագոյն զյաղթութեան մարտսն յօրինեալ յարդարեաց զպարտութիւն ի վերայ ազգին Իսմայէլի մեծ զօրավարն Գուրգէն, և իսպառ կանգնեաց զնշանակ յաղթութեան ամենևին ամենայն ուրեք ընդ ամենայն տեղիս. – 312. Նոյնժամայն իբրև կատարեաց զամենայն կամս չարութեան իւրոյ ի վերայ սրբոյ եկեղեցւոյ և /262/ կործանեաց կորոյս զբազումս ի գնդէն քրիստոնէից – 264. Նոյնպէս և ամենայն զօրք և զօրագլուխք հանդերձ բազմակոյտ կարաւանին զկորստեան ընկալան զվճիռ. – 376. Ո՞չ ապաքէն դու իսկ տեսանէիր, զի մտանէի և ելանէի ի սուրբ եկեղեցին ընդ ամենայն հաւատացեալսն – 222. Ողբացէք բնակիչք կոտորելոցդ, զի նմանեցան ամենայն

ժողովուրդք Քանանացւոց, և սատակեցան ամենեքին, որ հպարտացեալ էին արծաթով,,: - 180. որ և զկողմանս Տարունոյ յինքն կորզեալ՝ թիկնածէր բնաբանապէս ամիրայապետել ամենայն Հայոց: - 366. Որ և յետ մահուանն Զրադաշտին դարձեալ միապետեաց ամենայն արևելեաց Պարսից ի հարկի հնազանդութեան ունելով, խաղաղասէր կենօք ամս ԼԸ. – 56.որ կարի սիրելի է ինձ, մանաւանդ թէ յոլովից, կամ թէ ամենայն հաւատացելոց ի Քրիստոս՝ յերկարագոյնս առնել ի ճառիս զդեզերումն շահատակութեան, ձեզ լսել և ինձ գրել: - 76. որ միապետեալ զամենայն, շինեալ քաղաք և տուն արքունի, վասն ամուր զգուշութեան արքունեաց, զԲաղդադ: - 168. որով մահուամբ և կամիս՝ պատրաստ եմք յամենայն հնարս չարչարանաց մտանել, զոր ուսոյց քեզ վարդապետն չարեաց հայրն քո սատանայ. – 292. Որով պատառեցան ամենայն աղբերք անդնդոց, և սահանք երկնից բացան անընդմիջաբար երկրի և երկնային ծովուն լինել, և համատարած ջրովն զրաւ առնել համօրէն ամենայն շնչաւոր կենդանեաց – 32. Որով պատառեցան ամենայն աղբերք անդնդոց, և սահանք երկնից բացան անընդմիջաբար երկրի և երկնային ծովուն լինել, և համատարած ջրովն զրաւ առնել համօրէն ամենայն շնչաւոր կենդանեաց – 32. որք ի դադարել հալածանացն՝ զամենայն ի զոհելոյ կռոցն ոչ ընդունէր զապաշխարողսն: - 256. պատրաստ եմք ի կապանս, ի բանտս, ի գանս, ի հուր, ի սուր, ի ջուր, ի տանջանս հարուածոց և յամենայն հնարս չարչարանաց,,: - 246. սա առաւելեաց յամենայն հոգածութիւնս ի գիւտս իմաստութեան ուսումնասիրութեան և այլն ամենայնի՝ քան զհարս և զհաւս իւր: - 334. սա առաւելեաց յամենայն հոգածութիւնս ի գիւտս իմաստութեան ուսումնասիրութեան և այլն ամենայնի՝ քան զհարս և զհաւս իւր: - 334. սկսան այնուհետև աներկիւղ համարձակութեամբ սփռել տարածանել ի վերայ երեսաց երկրիս ամենայն ազգքն Տաճկաց – 238. Տեսեալ կնոջն զՄահմէտ այր հաւատարիմ և ուշմագոյն յամենայն իրս աշխարհականս՝ եղև նմա կին և ետ ի ձեռն նորա զամենայն հոգս տան և ընչից: - 158. Տեսեալ կնոջն զՄահմէտ այր հաւատարիմ և ուշմագոյն յամենայն իրս աշխարհականս՝ եղև նմա կին և ետ ի ձեռն նորա զամենայն հոգս տան և ընչից: - 158. տիրեալ ամենայն Ասիաստանի և Հայոց: - 56. Քանզի և սա ասի թագաւորեալ ամենայն Ասիաստանի և Լիբէաստանի, բայց միայն ի Հնդկաց – 44. քանզի յոյժ սիրեցեալ եղև ի զօրավարէն, և առաւել քան զամենայն մեծամեծսն ընդունէր պարգևս և պատիւս – 216. ,,ամենայն ազգք շրջեցան զինև, և անուամբ Տեառն վանեցի զնոսա,, - 136. Եւ Կաւատ արքայ հաստատեցաւ յաթոռ թագաւորութեան և արար խաղաղութիւն մեծ ընդ կայսեր և ընդ ամենայն երկիր իշխանութեան իւրոյ: - 152. Սա էր իշխան հրամանատար ամենայն տէրութեան Տաճկաց – 200. որ և նա քաջագոյն ևս տիրեաց ամենայնի, որոց և Նինոս – 44.

ԱՄԵՆԱՅՆԻԻ - Այլ ի հրամանէ Աստուծոյ յանդիման դրախտին բնակելով պահոք ապաշխարութեան սգացեալ եղեն, ողբալով զվրիպումն առաջին կենացն, ամենայնիւ հրաժարեալ ի մարմնականաց, հոգիազարդ մարգարէութեամբ ժուժկալեալք ի մսոյ և ի գինւոյ: - 30. Բայց քանզի ամենայնիւ ամենայն ուրեք ոչ ոք զօրեաց կալ ընդդէմ նորա յամենայն գործս զոր և կամք իւր ախորժէին՝ սկսաւ ձեռնամուխ լինել կարգաւ ընդ բոլոր աշխարհս արևելեայս – 274. իբր ոչ անգիտանալով Աստուծոյ զառ ի նոսայսն լինելոյ, այլ բնաւորեալն բարի անփոփոխ բնութեամբ մնալով ամենայնիւ՝ առ ի չարաւէրն զուղիղ հատուցումնն յապաղէր. – 30. Բայց ըստ կարգաց քրիստոնէութեան վարէր ըստ արժանի պատուիրանաց Տեառն, և ըստ խրատու մեծին Վրթանեայ յապահովանայր ամենայնիւ, թագաւորեալ ամս ԺԹ: - 96.

ԱՄԵՆԱՅՆ ՈՒՐԵՔ - Բայց քանզի ամենայնիւ ամենայն ուրեք ոչ ոք զօրեաց կալ ընդդէմ նորա յամենայն գործս զոր և կամք իւր ախորժէին՝ սկսաւ ձեռնամուխ լինել կարգաւ ընդ բոլոր աշխարհս արևելեայս – 274. և ամենայն ուրեք ամենեցուն բնակաց աշխարհիս անդորրեալ յանհոգս և յապահովս լինել ի ներքին և յարտաքին հազմարարաց: - 388. և ամենայն ուրեք բարեացապարտ զինքն ցուցանէր. – 168. և ամենայն ուրեք դա է պատճառ ապստամբութեան Հայոց յարքայից արքայէ. – 104. և ամենայն ուրեք ուր և հանդիպէր զօրուն Պարսից՝ առ հասարակ սատակէր զամենեսեան, մինչ ոչ մնալոյ ապրեալ: - 148. և

դուք ամենայն ուրեք ամրացեալ ի զգուշութիւն իբրև յամուր քաղաքի ընդ ձեռամբ իմով յանհոգս լեալ լինել ձեզ. – 214. և ետ հրաման ահիւ մեծաւ՝ ամենայն ուրեք կանգնել զպատկեր իւր և երկիրպագանել իբրև աստուծոյ և զոհս մատուցանել. – 40. և ոչ ըստ տեղիս տեղիս ցուցանէին զհանդէս մարտիցն և զյաղթութեանն քաջութիւն, այլ բոլորովիմբ ամենայն ուրեք ախոյեանայարձակ սլացմամբ ընթանայր. – 312. և Տէր ամենակալ էր ընդ նմա ամենայն ուրեք ուր և ախորժէր: - 308. Իսկ Գուրգէն օր ըստ օրէ աճէր զօրութեամբ ի բազում քան թէ ի սակաւ տեղիս, զոր ի Տարօն և զոր յԱնձաւացիս և զոր յԱրզն և զոր առ այլ ամենայն ուրեք – 324. Նմանապէս, կամ թէ ևս հրաշափառագոյն զյաղթութեան մարտսն յօրինեալ յարդարեաց զպարտութիւն ի վերայ ազգին Իսմայէլի մեծ զօրավարն Գուրգէն, և իսպառ կանգնեաց զնշանակ յաղթութեան ամենեին ամենայն ուրեք ընդ ամենայն տեղիս. – 312. Ո՞չ աձեր զմտաւ, թէ յիսկզբանացն մինչ ցայսօր ժամանակի ամենայն ուրեք ուր և գումարէր զօրն և լինէր պատերազմ և սուր և ճակատամարտ՝ երբեմն յաղթեն և երբեմն ի պարտութիւն մատնին. – 282. որք քակէին գոլ նոցա ամենայն ուրեք /210/ ուր և դիպէին զմիաբանութիւն ուխտի խաղաղութեան եղբարց և ազգականաց և բարեկամաց: - 212. Քակտեսցի և աւերեսցի պերճութիւն տաճարաց քոց, և ամենայն ուրեք անարգեսցի: - 148.

ԱՄԵՆԱՊԱՐԳԵԻՈՂ - զնոցին օրինութիւնս զամենայն գիշեր օրինէին և զնոյն ցօղ օրհնութեան յամենապարգևողէն Քրիստոսէ խնդրէին: - 252.

ԱՄԵՆԱՍՈՒՐԲ - Եւ սոցա այսպէս նահատակեալ կատարեցան վկայութեամբ ի փառս Աստուծոյ, և զմարտիրոսական անուն ժառանգեցին ի Քրիստոս ի պատիւ ամենասուրբ Երրորդութեանն: - 266.

ԱՄԵՆԱՏԵՍ - որ ամենատես ակնարկութեամբ ստորիջեալ ի խնդիր կորուսելոյն հեզագնաց գարշապարօք՝ ընդելականս նմա գուշակէր /գրքում՝ զուշակեր/ գալուստ – 20.

ԱՄԵՆԵԻՒՆ - Եւ առհասարակ ամենայն տիեզերք ծխեալ տեսանիցեն, և ի քէն ամենևին հուրն ոչ պակասեսցէ յաւիտեան, իբրև զինոց խեցագործաց այրեսցիս, և քեզ ոչ եղիցի հանգիստ: - 164. և գրեթէ /գրքում՝ գրէթէ/ ոչ ամենևին ուրեք երևեցաւ այնպիսի ահաւոր տեսիլ զօրու և սպառազէն կազմութեան՝ ամենայն թագաւորաց, որ կացեալ էին ընդ ծագս տիեզերաց. զորոյ սաստիկ և ահագին որոտումնն և ճայթումնն և փայլիւն զինուցն, և որ ինչ յայնժամ զարդարեալ և զինեալ պատրաստեցան զօրքն Տաճկաց: - 284. և կացեալ զաւուրս բազումս անթաղ՝ և ոչ ինչ ամենևին արատեցան մարմինք սրբոցն, և ոչ գոյր հոտ ժախու ի վերայ նոցա: - 268. Եւ ոչ ոք գտանէր ամենևին ի կողմանէ /174/ թշնամեացն որ կարէր կալ ընդդէմ նոցա, և ոչ մի ոք. – 176. և ոչ ոք ամենևին իշխէր ելանել արտաքոյ կամաց ձեռին նորա ի մեծամեծաց մինչև ի փոքունս. – 200. Եւ ոչինչ ամենևին զչարացաւ ընդ նմա Բուխայ և ոչ յիշեաց զգործսն զոր գործեաց, և ոչ տրտմեցոյց զերեսս իւր. – 288. զի մի ամենևին ոք կայցէ յակաստանի, մանաւանդ զի ոչ ոք տևեաց ընդդիմանալ ձեռին նորա. – 296. զի ոչ գտանիցին ամենևին տալ պատասխանի: - 54. Նմանապէս, կամ թէ ևս հրաշափառագոյն զյաղթութեան մարտսն յօրինեալ յարդարեաց զպարտութիւն ի վերայ ազգին Իսմայէլի մեծ զօրավարն Գուրգէն, և իսպառ կանգնեաց զնշանակ յաղթութեան ամենևին ամենայն ուրեք ընդ ամենայն տեղիս. – 312.Ոչ ամենևին /գրքում՝ամենեւին/ գոնէ փոքր մի խոտորեցան ի բանս նորա և ոչ առին յանձն ի պատրել մեծութիւն ընչից և ոչ անսացին հնազանդել փառաց աշխարհական ցանկութեանց – 264.

ԱՄԵՆԵՔԵԱՆ - և նոցա պարտասեալք ի ծանրութենէ զինուցն և ի ջերմութենէ տապոյ արեգականն և ի սաստկութենէ աւազոյն, որ ոչ ունէր զկայ ոտից, և ի հետևակագնացութենէն և ամենեքումբք թշուառացեալք՝ անկան ի ձեռս թշնամեացն – 162. ամենեքեան ընդ նմա անցեալ գնացին ի կողմն Ատրպատականի – 212. Ապա ուրեմն յայտ է ըստ կարգի ասացելոցս, եթէ որ շարժէ զերկնային մարմինն՝ մի է և անբաւ զօրութիւն ունի և անմարմին է և անեղ է անապական, և ինքն ոչ յումեքէ, և այլք ամենեքեանք նովաւ. – 54. և զմնացեալ սակաւսն ի մէջ արարեալ շրջափակ տուեալ՝ կամէին զամենեսեան սատակել: - 150. Եւ ընթանային ամենեքեան յաճիւռ՝ տեսանել

զնոսա և ի վերայ հասանել, թէ զիա՛րդ ի գլուխ ելանիցէ ատեանն: - 242. և լուան ամենեքեան զառնելն քո ընդ իս՝ մի՛ ընդունայն և դատարկ լիցի սիրելութիւն քո առ իս – 218. և ամենայն ուրեք ուր և հանդիպէր զօրուն Պարսից՝ առ հասարակ սատակէր զամենեսեան, մինչ ոչ մնալոյ ապրեալ: - 148. և ամենեքեան միաբան յարտասուս եղեալ լային. – 228. և ամենեքեան որ պահիցեն զշաբաթս իմ և ոչ պղծիցեն, և պահիցեն զպատուիրանս իմ և կացցեն յուխտին իմում՝ տարայց զնոսա ի լեառն սրբութեան իմոյ – 224. Եւ այնպէս զօրացոյց Տէր զողորմութիւն իւր ի վերայ Հայրակղի յաւուր յայնմիկ՝ տալ ի ձեռս նորա ամենեսեան. – 150. Եւ զի զսրբոցն իսկ ասացից բանս. եթէ զիարդ ամենեքեան սուրբքն որպէս ժառանգութիւն իմն հայրենի ընկալեալ այնպէս պատահեսցին հարք որդւոց աւանդելով զպահոցն պէտս. - 26. Եւ իբրև ստուգեաց և տեղեկացաւ զամենայն՝ եգիտ բազմագոյն քան զամենեսեան զկապարճաւորս և զկորովիս աղեղնաւորացն Ելեմացւոց և Արաբացւոց, աջողակք յերկոցունց ձեռաց – 200. և կացցէ ինքն և իւրքն ամենեքեան ի հնազանդութեան արքունի, ի հարկս և ի հասս չափոյ սակի արքունական աւանդութեանց: - 226. և սրոյ ճարակ զամենեսեան տային, խիզախելով իբրև զքաջ նահատակս. – 174. և օրհնեաց զամենեսեան զհեռաւորս և զմերձաւորս յանձն արար շնորհացն Աստուծոյ – 254. զոր և սուրբքն ասեն, եթէ ձայն դակուացն և բախումն խմբիցն առ ի հեղուսել զփայտսն՝ /28/ այնպէս իբրև յորոտման ամպոյ յամենեցունց հնչէր լսելիս, ի մօտաւորս և ի հեռաւորս, առ ի յերկիւղ և ի զգուշութիւն անզգամ ազգին, թերևս դարձցին և կեցցեն. – 30.զօր գումարել, այրուձի կազմել, մեծամեծաց աշխարհատերանց պարգևս տալ, ի թիկունս և յօգնութիւն զամենեսեան կոչել, զի ըստ յանձնառութեան խրատու նորա նոյնպէս և գործեսցէ: - 346. որպէս ասաց Քրիստոս, թէ ,,ես յորժամ բարձրացայց առ Հայր՝ զամենեսեան ձգեցից առ իս,,: - 254. որք ի միում ժամու սպանան արք Խ, ամենեքեան ի չափ հասակի եկեալ: -152. սա ևս աւելի խորհեցաւ չար և պատրանօք խաբէութեան որսացեալ զնախարարս աշխարհիս Հայոց՝ արար հրկէզ զամենեսեան ի քաղաքին Նախճաւան և յաւանին Խրամի, որ է ի ներքոյ Աստապատոյ վանացն, յեզր Երասխայ. – 166. Սոքա ամենեքեան վառեալք սպառազէն պատրաստութեամբ և բազմաձեռն առատալիր պատարագօք՝ գնացին, զի առեալ տարցեն մուծցեն զնա ի Դուին քաղաքն: - 340. Քանզի տեսեալ, ասէ, որդւոցն Աստուծոյ զդստերսն մարդկան զի գեղեցիկ էին՝ առին իւրեանց կանայս յամենեցունց զոր ընտրեցին: - 28.

ԱՄԵՆԵՔԻՆ - ,,և այս ևս քաջահաճոյ թուիցի քեզ, վեհդ և ամենեցուն գիտելիդ. և զի եղիցի ի մէջ քո և Դերենկիդ անկասկած միաւորութիւն՝ զդուստր քո տացես կնութեան Դերենկիդ, տիկնութեան Վասպուրականի,,: - 322. անդր հասանէին … սոքա ամենեքին արք ԺՋ ի տանէն Արծրունեաց զօրօքն իւրեանց. – 174. առնէր և նշանս կախարդութեամբ և առ աչօք մինչև ի զարմացումն ամենեցուն: - 40. բայց քանզի տէր մատնեաց զնա ի ձեռս նոցա, որպէս ասաց Դաւիթ՝ և եղև ահ տեառն ի վերայ ամենեցուն. – 354. գերեաց գերեդարձ արար, և ամենեցուն շնորհէր զյանցանս, և ձրի թողութիւն առնէր. – 168. Եւ բացեալ զմթերս գանձուցն բաշխէր առատապէս ամենեցուն իւրոց սպայիցն: - 168. և ամենայն ուրեք ամենեցուն բնակաց աշխարհիս անդորրեալ յանհոգս և յապահովս լինել ի ներքին և յարտաքին հազմարարաց: - 388. Եւ ամենեցուն բերան լցեալ խնդութեամբ ետուն փառս Աստուծոյ: - 136. Եւ ամենեցուն ըստ հրամանի թագաւորին յիւրաքանչիւր կողմանց այրուձի գումարեալ՝ հանդերձ այլովք սպառազէն յօրինուածովք անյապաղ երագութեամբ գային ի ժամադրեալ կոչումն: - 198. Եւ ապա անտի ոչ սակաւ ինչ լինէր յաւուր յայնմիկ ձայն լալոյ, հեղումն արտասուաց յահագին բորբոքմանէ սրտից նոցա և գութ խանդաղատանաց թագաւորին և իշխանացն և զօրացն ամենեցուն և բնակչաց քաղաքին. – 154. Եւ իբրև գիշերն տարածեցաւ և խաւարն թանձրացաւ և սկսան ամենեքին մտանել ի քուն յանձնիւր օթանոցն՝ յանկարծակի փայլիւն սուսերաց և մոմեղինաց վառելոց և գունդք խորհրդականացն և Հասան ընդ նոսա. – 348. Եւ ծնան նորա երիս որդիս, Սարգիս որ և Աշոտ՝ ՅԻՋ թուականութեանն Հայոց, Խաչիկ որ և Գագիկ ՅԻԸ, և

Գուրգէն. մանկունք կայտառք և գեղապանծք և բարենշանք և ամենեցուն ցանկալիք. ծնաւ և երկուս դստերս: - 338. Եւ վասն մնացելոցն որք ի քաղաքին և ի սահմանս նորա՝ ել հրաման յարքունուստ առնել ի վերայ նոցա ողորմութիւն, շինել զքաղաքն և հաստատել զամենեսին յիւրաքանչիւր կարգ: - 142. և տայր զօրավարին և իշխանացն ամենեցուն պարգևս մեծամեծս, և բաշխէր զօրացն ամենեցուն դահեկանս ի խոռկս, և ճաշս և ընթրիս ուրախութեան կազմէր ամենայն զօրացն մինչև Է օր: - 144. և տայր զօրավարին և իշխանացն ամենեցուն պարգևս մեծամեծս, և բաշխէր զօրացն ամենեցուն դահեկանս ի խոռկս, և ճաշս և ընթրիս ուրախութեան կազմէր ամենայն զօրացն մինչև Է օր: - 144. և տնեալ զաւուրս Խ՝ փոխի յաշխարհէս ամենեցուն պատկառելին, մանաւանդ թէ ընդհանուր ցանկալին և սիրելին ճոխից և անազգեաց, աղքատաց և փարթամաց, մեծամեծաց և փոքունց: - 384. զի էին ազգք ճոխք և երևելիք, քաջք և անուանիք, և ամենեցուն պատկառելիք – 98. Ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ Աշոտ թագաւորն Հայոց փոխի յաշխարհէս ի բարիոք ծերութեան, փափկացեալ և յղփացեալ խրախութեամբ, ձեռն նորա յամենեսին և ամենեցուն ձեռք ի նա – 356. Ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ Աշոտ թագաւորն Հայոց փոխի յաշխարհէս ի բարիոք ծերութեան, փափկացեալ և յղփացեալ խրախութեամբ, ձեռն նորա յամենեսին և ամենեցուն ձեռք ի նա – 356. Հրաման տայր փութով ամենեցուն պատրաստական գտանել ի դաշտն քաղաքին. – 270. հրաման տուեալ ամենեցուն, զի իբրև մերձ լինիցի գարնանային ժամանակն՝ փութով առանց յապաղանաց առ նա հասանիցեն ամենայն պատրաստութեամբ: - 262. Յայնժամ խորհուրդ միաբանութեան ի մէջ առեալ ամենեցուն նոցա ասեն. ,,թէպէտ և ի թշնամեացն ապրեցաք՝ սակայն ի ձեռաց դորա մեզ չիք ապրել. արդ եկայք իմասցուք ինչ,,: - 150. Յուշ առնէր նմա զխոստումնն Աստուծոյ առ Աբրահամ և զկարգս թլփատութեանցն և զզոհիցն և զայլոցն ամենեցուն, զոր ոչ է այժմ ասել մի ըստ միոջէ. և յայս լինէր խոկումն Իսմայէլացւոցն մինչև իսպառ: - 158. Նաև յութիցն մտելոց ի տապանն ոչ ամենեքին /գրքում՝ ամենէքին/ ընտիրք երևեցան -32. Ողբացէք բնակիչք կոտորելոցդ, զի նմանեցան ամենայն ժողովուրդք Քանանացւոց, և սատակեցան ամենեքին, որ հպարտացեալ էին արծաթով,,: - 180. Սա ազնուագոյն եղեալ քան զամենեսին. – 166. Սոքա ամենեքին /գրքում՝ ամենքին/ աղխիւ և ընտանեօք իւրեանց թողին զտունս բնակութեան իւրեանց և զհայրենիս իւրեանց, ի վերայ մտերմութեամբ հպատակութեան որդւոցն Դերանկիի. – 364. Տեսեալ Մահմէտի զյաջողութիւն իրացն և զմիաբանութիւն Հրէիցն՝ ասաց զինքն գլուխ և առաջնորդ ամենեցուն: - 160.

ԱՄԷՆ - Եւ այսպէս կատարեցաւ սուրբն ամենայաղթ նահատակն Քրիստոսի Մուկաթլ փառաւորապէս ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ, որում փառք յաւիտեանս ամէն: - 290. Եւ թէ հաստատել ոք կամեսցի՝ անսասանելի կացցէ նա յայսմ աշխարհիս. ամէն: - 356. և կատարեալ զաղօթսն և գոհացեալ՝ ետուն զփառս Աստուծոյ և հաստուցին զամէնն և նստան ուտել հաց. – 228. և հանդերձեալ աշխարհին պսակելոց է ի Քրիստոսէ, հանդերձ տիկնաւն Հեղինեայ ընդ ամենայն սուրբս Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ. ամէն: - 80. մեռան նոքա անդ և թաղեցան փառաւորապէս ըստ օրինի քրիստոնէից յուխտէ Յակոբկաց, որ անդ են հաւատացեալ ժողովուրդք, և զխոստովանողական անուն ստացեալ փառաւորեցան յերկրի և պսակելոց են ի Քրիստոսէ ընդ ամենայն սուրբս. ամէն: - 324.որում փառք յաւիտեանս. ամէն: - 254. որում փառք յաւիտեանս. ամէն: - 254.

ԱՄ ԸՍՏ ԱՄԷ - Զորս առեալ քրիստոնէից զպատուական մարմինս նոցա՝ ծածկեցին փառաւորապէս թաղմամբ, ամ ըստ ամէ տօնիւք զօր կատարմանն յիշատակել, որք են արք թուով Է: - 268.

ԱՄԻՂՄԱՐՈՒԴԱՔՈՍ - Արդ են թագաւորք Ասորեստանեայց ի միւսմէ կողմանէն այսոքիկ … Փուա ամս ԺԲ …Ամիղմարուդաքոս ամս Բ: - 62.

ԱՄԻՆՏԷՍ – Եւ արդ են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Մամիզոս միւս՝ ամս Լ… Սպարեթոս ամս Խ… Ասկատադէս ամս Խ. . . Ամինտէս ամս ԽԵ… – 58.

ԱՄԻՍ - /թագաւորեաց/ Մալի ամս Ի և ամիսս Գ և աւուրս ինչ: - 166. /թագաւորեաց/ Յեզիտ ամս Զ … Ահարոն որդի Մահմետի ամս Ե և ամիսս Զ. Ջափր որդի Մահմետի ամս ԺԷ: - 168. /թագաւորեաց/ Յեզիտ որդի Մաւեայ ամս Գ և ամիսս Գ … Աբդլմէլք որդի Մրուանայ ամս ԻԱ: - 166. Բայց տիկինն Սոփի կեցեալ յետ մահու Դերանկին զտարի մի և զամիսս Ը՝ յաւելաւ առ հարս իւր. – 356. և եկեալ կացին մօտ առ Կանգուար բերդ, և պատերազմեալ զամիսս Բ՝ ոչ ինչ գործ ի գլուխ ելեալ ըստ ախորժման. – 332. Եւ եղև յաւուրն ինն և տասներորդի, յամսեանն մարգաց, որ օր ԻԸ էր ամսոյն, յամի քսան և հինգերորդի թագաւորութեանն Խոսրովու, որ կոչէր Ապրուէզ, զկնի Ժ աւուր անցանելոյ զատկին՝ առին զքաղաքն. – 142. Եւ եղև յաւուրն ինն և տասներորդի, յամսեանն մարգաց, որ օր ԻԸ էր ամսոյն, յամի քսան և հինգերորդի թագաւորութեանն Խոսրովու, որ կոչէր Ապրուէզ, զկնի Ժ աւուր անցանելոյ զատկին՝ առին զքաղաքն. – 142. և զինքն յանձն արար երանելի եպիսկոպոսին և ճգնաւոր քահանային, հանգեաւ բարի խոստովանութեամբ ի հոռի ամսեան, որ օր Ե էր ամսոյն յաւուր ուրբաթու՝ ի Քրիստոս Յիսուս ի Տէր մեր – 254. և զինքն յանձն արար երանելի եպիսկոպոսին և ճգնաւոր քահանային, հանգեաւ բարի խոստովանութեամբ ի հոռի ամսեան, որ օր Ե էր ամսոյն յաւուր ուրբաթու՝ ի Քրիստոս Յիսուս ի Տէր մեր – 254. Եւ էր հակառակութիւն մեծ և պատերազմ Աբդլայի որդւոյ Զուբայրի ամս Բ և ամիսս Գ: - 166. Եւ էր պատերազմ սաստիկ ի մէջ Ալեայ Որդւոյ Ապուտալպի և Մաւեայ ամս Ե և ամիսս Գ: - 166. Եւ թագաւորէ ընդ նորա որդի հօրեղբօր նորա Մուհթիս, և կացեալ ամիսս Գ մեռանի: - 320. Եւ ժողովեալ աշխարհին Վասպուրական՝ զամիսս Ժ արարին կոծ մեծ ի վերայ նորա: - 354. և ինքն թագաւորեաց փոխանակ /318/ ընդ հօր իւրոյ, և յետ Զ ամսոց մեռանի: - 320. Եւ կատարեալ Աշոտ զկեանս իւր՝ մեռաւ ի Վանտոսպ գաւառի, ՅԻԳ թուականութեանն Հայոց, յամսեանն հոռի, որ օր Զ էր ամսոյն, յաւուր հինգշաբաթոջ. և տարեալ հանգուցանեն ընդ եղբարս իւր ի վանս սուրբ Խաչին յԱղբագ գաւառի: - 338. Եւ կատարեալ Աշոտ զկեանս իւր՝ մեռաւ ի Վանտոսպ գաւառի, ՅԻԳ թուականութեանն Հայոց, յամսեանն հոռի, որ օր Զ էր ամսոյն, յաւուր հինգշաբաթոջ. և տարեալ հանգուցանեն ընդ եղբարս իւր ի վանս սուրբ Խաչին յԱղբագ գաւառի: - 338. և մինչդեռ խորհէր արքայ Կաւատ վասն շինութեան աշխարհի և խաղաղութեան՝ եհաս նմա վախճան կենաց և մեռաւ, կեցեալ ամիսս Զ: - 152. Ի նմին ամի յետ վեց ամսոյ անցանելոյ փոխի և սուրբ վարդապետն Մաշտոց. – 120. լեալ ամաց ԻԹ՝ փոխի յաշխարհէս յամսեանն արեգ, որ օր Դ էր ամսոյն յաւուր երկշաբաթուջ ի յիններորդ ժամու աւուրն. – 384. լեալ ամաց ԻԹ՝ փոխի յաշխարհէս յամսեանն արեգ, որ օր Դ էր ամսոյն յաւուր երկշաբաթուջ ի յիններորդ ժամու աւուրն. – 384.Յետ այսորիկ կայ ի գլխաւորութիւն տաճկաց Ամր, որդի Հատապայ ամս Ի և ամիսս Զ: - 164. Յետ նորա թագաւորէ եղբայր Սենեքերիմայ…<փութ>ապէս մեռանի ի Մարութաքքաղղան, իբրև … ունէր զվեց ամիս, սպանաւ և նա ի միոջէ ումեմնէ որում անունն էր Ներեղիբդ և թագաւոր էր. – 60. Նոյնպէս և զպայման ժամանակացն յանբաւ բիւրս ամաց ձգեն որ ոչ և ըստ միոյ յեղանակի հաւաստանայ առ ի ցուցումն, ոչ արեգական բերմամբ ի նոյն կէտ ամսոց և աւուրց և ոչ ըստ չորից փոխմանց առ ի յեղումն ժամանակի տարւոյն, այլ և ոչ ըստ լուսնական լրութեանն և սուզականութեան: - 18. Սա կեցեալ ամիսս Ը կամ Թ յաթոռ հայրապետականին՝ փոխի յաթոռ առաքելական պատուադրութեանն ի փրկչէն մերմէ խոստաբանեալսն: - 376.

ԱՄԻՐԱՅ - Ապա այնուհետև դարձեալ յղեաց զՀամդոյ զՊարսից ամիրայ, և ի զօրաց արքունի զՀէթմ ազգաւ թուրք, և ընդ նոսա հեծեալս Ժ հազարաց, կազմեալ սպառազէն պատրաստեալ բարձրագոյն քան զառաջինն – 234. Եւ ամիրայն Յիսէ խաղացեալ բազմաձեռն զօրուն՝ յառաջ խաղայ ընդ Աքաղայու/ճիշտը՝Աքաղաղու/ կատար ասացեալ բլուրն: - 334. Եւ այն ինչ ընդ ջեռնուլն արեգականն, մինչ ագևորեալքն մտանէին զառաջեաւ ամիրային, որպէս որոյ ինչ պատճառանօք հեծեալ յընտիր երիվարս հանդերձ մերձաւոր հարազատօք իւրովք և ազատովք յընտրելոցն Վասպուրականի՝ ելեալ մեկնեցաւ իբրև վտաւանս երկուս. – 342. Եւ եղև յելանել նախարարացն Հայոց

յերեսաց ամիրային՝ մնայ առ նմա միայն Մուշէղ Մոկաց իշխեցողն, այր քաջայայտ և բարձրագահ – 344. Եւ զօրագլուխք զօրացն էին այսոքիկ, Մուքադմ, Յուսփ ի Թփղիս քաղաքէ, Յուսփ որդի Ռահմայ և Ապուհեշմ՝ Ելոյ տէր և ընդ նոսա զօրք Համդոյի Պարսից ամիրայի: - 226. Եւ քանզի հաւատացեալ էր զգաւառսն Բուխայի ի ձեռն սպարապետին Սմբատայ՝ գրէ առ ամիրայն Նախճաւանու Աբրահամ անուն, զեկուցանելով նմա զզօրացն Վասպուրականի. – 304. Ի դառնալն Ապուսէթի յԱսորիս և Մուսէի հաւատալ զվերակացութիւն հարկաց արքունի, և ընդդէմ եկեալ յարքունուստ հազարապետ ոմն հարկաց, Ծովափի կոչեցեալ ամիրայ Ալայ անուն: - 176. Իբրև եհաս ամիրայն ի Խլաթ՝ եմուտ բանակեցաւ յամրոցին որ ի քաղաքին: - 186.

ԱՄԻՐԱՅԱՊԵՏԵԼ - որ և զկողմանս Տարունոյ յինքն կորզեալ՝ թիկնածէր բնաբանապէս ամիրայապետել ամենայն Հայոց: - 366.

ԱՄԻԿ - Բայց Աշոտ գնացեալ տալ պատերազմ ընդ ծովեզրեցիսն որք Ութմանիկ կոչին, որք ամրանային ի յԱմիւկ անկասկածելի քարանձաւին. – 332.

ԱՄՄԱՆ - Եւ Յաբէթի Եւրոպն ամենայն յԱմման լեռնէ մինչև ի մուտս հիւսիսոյ: - 34.

ԱՄՈՎՆ - քանզի նա խաբկանօք առն մոգի և կախարդի ասաց լինել որդի Ամովնայ և Արամազդայ, այլ ոչ ուրացաւ մահկանացու գոլ: - 36.

ԱՄՈՎՆԱՑԻՔ - և ելեալք ի վերայ Փառանու՝ արարին մեծ խորտակումն դիմադարձացն, սպանին և զԱպղջէհրն և զբազումս ի զօրէն Ամովնացւոց և Մովաբացւոց – 160. Յայնմ ժամանակի էին եղբարք բռնակալք ոմանք ի կողմանս ապառաժ Արաբիոյ ի տեղւոջն Փառան որ այժմ կոչի Մաքայ, արք պատերազմողք /156/ զօրագլուխք, պաշտօնատարք մեհենին Ամովնացւոց պատկերին, որ կոչի Սամամ և Քաբար: - 158.

ԱՄՈՎՍ - Այս այն Գովգ և Մագովգ զոր յիշեն գիր մարգարէիցն, Ամովս և Եզեկիէլ: /գրքում՝ Եզակիէլ/ - 66. Բայց տուաւ յաղթութիւնն այն մեծ ի ձեռն զօրավարին Ապումուսէի, զի լցցի զոր ասաց Տէր ի բերանոյ Ամովսայ Մարգարէի, ,,խորտակեցից զնիզակս Դամասկոսի,, , որում այժմ Դմիշկն կոչեն, ուր ելին զհետ Բուխայի: - 286. որպէս ասաց Ամովս մարգարէ, ,,գերծիր և կտրեա ի վերայ փափուկ որդւոց քոց, լայնեա զխզումն քո իբրև զարծուոյ, զի գերեցան ի քէն,,: - 238.

ԱՄՈՎՍ ՄԱՐԳԱՐԷ - Բայց տուաւ յաղթութիւնն այն մեծ ի ձեռն զօրավարին Ապումուսէի, զի լցցի զոր ասաց Տէր ի բերանոյ Ամովսայ Մարգարէի, ,,խորտակեցից զնիզակս Դամասկոսի,, , որում այժմ Դմիշկն կոչեն, ուր ելին զհետ Բուխայի: - 286. որպէս ասաց Ամովս մարգարէ, ,,գերծիր և կտրեա ի վերայ փափուկ որդւոց քոց, լայնեա զխզումն քո իբրև զարծուոյ, զի գերեցան ի քէն,,: - 238.

ԱՄՈՒՍՆԱՆԱԼ - Եւ մօտ առ սոցա կայ լեառն Կաւկասու, յորում բնակեն ազգք յամենայն լեզուաց բաժանեալք, ըստ ազգս ՀԲ ազգացն, և կեան առանց առաջնորդի, և օրէնս անձանց ունին ամենայն ոք որ զինչ կամի, և ընդ մայրս և ընդ քոյրս ամուսնանալ: - 274.

ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆ - անտրտում խնդութեամբ դիմեցին ի տեղի սպանմանն, իբրև ի հարսանիս երիտասարդական ամուսնութեանն, ուրախ լինել որպէս փեսայ առ հարսին. – 266. Բայց միայն զԱրշակ ոմն ի տոհմէն Վարաժնունեաց */փրկվեց/* խնդրեալ դստերն Շապհոյ Բագրատունոյ, զոր առեալ յայնժամ Աւշնի կնութեան յանօրէն ամուսնութիւն. - 372.

ԱՄՈՒՐ/գ.ա./ - ,,Ոչ, ասէ, վատագոյն մեք քան զԾանարսն եղիցուք, զի և ամուրս հզօրագոյնս և բարձրագոյնս քան զնոսա ունիմք և դիւրափակս՝ առ ի յունել զմուտս կրճիցն. – 276. ,,վասն այնր ելի յաշխարհս, զի մի Գուրգէն բռնաբար յինքն կորզեալ ձգիցէ զամուրս աշխարհիս, և յինքն բռնաբար զզօրս քո յանգուցանիցէ: - 362. այլ և ոչ պահապանաց ոմանց ռամկաց որ պահիցեն զամուրքս: - 216. այլ մնացեալքն ի սրոյն փախստական անկանէին յամուրս մայրեացն: - 176. արկանել զնա ի կապանս և ի տանջանս մահաբերս, զամուրսն յինքն գրաւել, զաշխարհն տալ ի ձեռս իւրոյ գործավարացն, ըստ պարսկայնոցն հատուցմանց հատուցանել նոցա: - 370. Բայց կին ոմն յազգէն Աշդահակայ բնակէ յամուրսն Ջլմար և ի Սրինգ, ի գաւառին ի Փոքր Աղբագ – 90. Բայց հրաման ետ Դերանիկն Գրիգոր հարազատի իւրոյ ի նոյն տանէ Արծրունոյ, և կալաւ զնա և եդ ի

յամուրսն Սևան. և հրամայեաց Հասանկան քեռորդւոյն իւրոյ՝ պահել զնա յընդարձակի: - 342. Բայց նոքա քանզի ապաստան լեալ յանկասկածելի յամուրս և ի բազմութիւն զօրացն և ի քաջութիւն արանց պատերազմողաց՝ և ո՛չ առ փոքր մի խոնարհեցան ի բանս նորա կամ ետուն տեղի պատասխանւոյ. – 274. գրէ յականէ յանուանէ առ որ մնացեալն էին յաշխարհս յամուրս իւրեանց, զի փութով յիւրաքանչիւր տեղեաց առանց կասկածանաց և երկիւղի առ նա հասանիցեն – 296. Եղբայր յեղբօրէ օգնեալ իբրև զքաղաք ամուր և հզօր – 202. երկեաւ Վարդան ի մարզպանէն բնակել յանդորրու, այլ այնր աղագաւ էանց գնաց յամուրսն Մոկաց, և կայր մնայր ի նախախնամութենէ Աստուծոյ այցելել աշխարհիս Հայոց: - 122. Եւ ինքն /302/ անցեալ գնայր առ իշխանիկն ի յամուրն Աշխարհաբերդն կոչեցեալ. և անտի արիաբար քաջասրտագոյն դիմացուածով ելեալ գնաց դարձեալ առ սպարապետն Սմբատ: - 304. Եւ ամուրք յոյժ և անկասկածելիք ի ձեռս նոցա են, ամուրն Ջլմար և Սրինգ, և Ճախուկ բերդն. – 212. Եւ ամուրք յոյժ և անկասկածելիք ի ձեռս նոցա են, ամուրն Ջլմար և Սրինգ, և Ճախուկ բերդն. – 212. Եւ արգելին փակեցին զպահակս ամրականացն և զկիրճս ձորոց, որ հանէին յերկիր նոցա մտանել յամուրսն: - 274.և արկանէին վիճակս և լարս ձգէին ի վերայ սահմանաց և բնակէին յամուրս աշխարհիս աներկիւղս. – 238. և գնացին կալան զամրական տեղիս ով ոք և փութացաւ մտանել յամուրս ի բերդսն որ ի Վասպուրականի. – 238. Եւ Գուրգէն Արծրունի և Մուշեղ Բագրատունի, և ինքն փութացաւ հանդերձ կաթողիկոսիւն, եկն բանակեցաւ յամուրսն մերձ, ուր էր արգելեալ Դերանիկն: - 348. և Գուրգէն դարձեալ գնաց յաշխարն իւր յամուրսն Կանգուար: - 364. և դուք ամենայն ուրեք ամրացեալ ի զգուշութիւն իբրև յամուր քաղաքի ընդ ձեռամբ իմով յանհոգս լեալ լինել ձեզ. – 214. Եւ ելեալ գնաց եմուտ յամուրսն Կանգուար, և կատարեալ զոր ինչ ախորժեացն՝ տիրեաց Անձաւացեաց մեծաւ զօրութեամբ: - 324. և զբազմութիւն գերւոցն զերծանեն գնալ յամուրս երկրին: - 202. և զերծեալքն փախստեայ անկանէին ի կողմանս կողմանս աշխարհաց, յաւեր դարձուցեալ զբնաւ աշխարհին, բայց ի լեռնայնոցն՝ որ յամուրս իւրեանց մնային ի լերինն Խոյթ անուանեալ: - 188. Եւ զօրք Տաճկաց ի զօրացն Բուխայի եկեալ էին ընդ զօրս Յունաց պատերազմել ընդ ամուրսն. – 302. և թէ նոքա յերիս կամ ի չորս կամ ևս աւելիս բաժանեալ օգնական առնիցեն իւրեանց զամուրսն՝ մեծ աշխատութիւն քեզ հասուցանիցեն, և ամենայն խորհրդոց քոց խափանիչք /212/ գտանիցին – 214. Եւ ժողովել զբնակիչս աշխարհին համօրէն զարս և զկանայս և զայլս յերկրէն Աղուանից բազմութիւն ռամիկ շինականաց, և լեգէոնս զօրականաց զսակաւս ի լեառնն ամուր անուանեալն Քթիշ, ըստ այնմ և համբարս ռոճկաց: - 278. և իբրև զմի անձն, վառեալ ի զէն և ի սուր և ի ճակատամարտ՝ հասեալ յամուրս՝ տապալէր զզօրութիւն նոցա սրով և աղեղամբ, ի փայլիւն սուսերի և նիզակի և ի գիշերամարտ նահատակութեանց, ըստ նմանութեանն քաջ զօրավարին Իսրայէլի Յեսուայ կամ Գէդէովնի կամ թէ նոյն ինքն նահապետին Աբրահամու, ի վերայ հասեալ Քանանացւոց, զյաւէտ յաղթութեան նահատակութիւն նահատակեալ՝ և դառնայ մեծաւ յաղթութեամբ: - 312. և ինքն թագաւոր, փափկասցի, և բռնաւորք խաղալիք նորա, և ինք ընդ ամենայն ամուրս խաղալով խաղասցէ,,: - 200. և ինքն ժողովեալ զզօրս իւր ԺՌ արանց զօրաւորաց՝ եկն եմուտ յամուրսն Վայոց ձորոյ: - 382. և իւրեանք հանդերձ ընտանեօք իւրեանց նստցին յամուրս Հայոց: - 188.Եւ մինչ այսպէս կայր աշխարհս յանկարգ խաղաղութեան՝ եհաս լուր գործոյն առ Աւշին և առ իշխանն Աշոտ, եթէ ,,վրդովեալ է երկիրն, և կան ի տարակուսի՝ որք զամուրսն քո ունին. – 362. և մինչ ոչ ելին ի գլուխ կարծիքն, այլ իբրև զմեքենայ ինչ յամուր անդամանդեայ պարսպէ ի բաց դառնայր – 250.և յանուն կնոջն Ջայլամար, որ և զամուրն յիւր /անուն/ անուանէ. – 90.Եւ նոյնժամայն շուրջ փակեալ բազմութեան՝ արգելին զնա իբրև յամուրս անձաւաց, զվարմ մահաբեր, շուրջ ձգեալ ի կործանումն քաջ նահատակին: - 352. և շինեցին ապարանս ամուրս և պարսպեցին մեծաւ զգուշութեամբ. – 280. և տարածեալ սփռեալ գործավարս յամենայն երկիրս, բայց միայն յամուրսն ոչ կարացին լինել գամագիտ: - 372. զԱշոտ տարեալ յանկասկածելին Նկան, զԳագիկ յամուրն Սևան,

զԳուրգէն ի Կոտորն բերդ: - 364. զի անպատերազմասէր և խաղաղասէր բարք նոցա յամուր զգուշութեան պահէր զնոսա. – 56. զի բռնացեալ բնակէր յամուրսն Սրինգ և Ջղմար. - 316. Զնոյն տեսեալ ազատացն Վասպուրականի, անտանելի մնալով առ դիպուածն զոր ինչ գործեաց Ապումրուան՝ ելին գնացին առ Ատոմ որդի մեծին Գուրգինայ յամուրն Կանգուար, գտանել զելս իրացն – 364.Զորոց տեղի տուեալ գնացին յամուրս իւրեանց – 362. թողուլ լքանել զաշխարհս բազմագաւառս, զամուրս անկասկածելիս – 386. իբրև ի մեծ և յանկասկածելի ամուր ապաւինեալ լինէին ի քաջ զօրավարն Գուրգէն և որք ընդ նմա զօրք Հայոց. – 226. Իբրև իմացան զօրքն Տաճկաց, թէ եմուտ իշխանն յամրոցն՝ զհետ մտեալ բազմութեանն այնուհետև, և շուրջ փակեալ անդէն զամուրն զանել գառագիղն: - 208. Իսկ Ապումրուանայ ի պատճառ ոստիկանութեան զմանկականն նոցա պատճառելով խաժութիւն հասակի՝ առ սակաւ սակաւ սկսաւ զամուրսն յինքն գրաւել, զհետ իշխանական ցանկութեանն զերասանակ մտացն ձգեալ - 360. Իսկ Դերանիկն գործ առնէր ի գիւտս հնարիմացութեան, և տարուբերէր յանձն իւր՝ գտանել զելս իրացն, որով կարիցէ հանել զամուրսն ի Գուրգինայ և տիրել աշխարհին: - 326. Իսկ ընդ աւուրսն ընդ այնոսիկ սպանեալ էր Ութմանկացն, որ յամուրսն նստէին՝ զՌստոմ Վարաժնունի, որ զտանուտերական պատիւն յայնժամ ունէր զՎասպուրական աշխարհիս. – 332. Իսկ իշխանն Աշոտ և եղբարք իւր խոյս տուեալ զկողմամբքն Փոքր Աղբագոյ, մերձ առ յամուրսն Ջղմար և Սրինգ: - 372. Իսկ իշխանքն զհետ մտեալ փախստէիցն անկելոցն յամուրսն՝ ածեն մերձ ի պաշարումն զքաղաքն և զամրոցն 176. Իսկ Հասան ըստ յանձնառութեանն գնաց մեկնեցաւ ի Դերանկէն, եմուտ առ Գագիկ յամուրն և զտրտունջն զԴերանկէն հաւատարմացոյց առաջի Գագկայ, որ դիւրաւ առ հաւատալն հաստատնագոյն երևէր. – 350. ծանուցանէր զզօրութիւն իւրաքանչիւր աշխարհաց և զամուրս նոցա և զզօրութիւն պատերազմաց նոցա ըստ ազգս ազգս: - 270. յեցեալ յուսացեալ առ միմեանս, իբրև զքաղաք ամուր իբրև պարիսպ պղնձի – 364.ոչ ամուրքն պատրաստական առ ի յամրութիւն, որպէս թուէր մեզ – 216. որ միապետեալ զամենայն, շինեալ քաղաք և տուն արքունի, վասն ամուր զգուշութեան արքունեաց, զԲաղդադ: - 168. որոյ դիպող ժամ գտեալ ի միասին կալով նոցա՝ կալեալ զնոսա տայ յամուրս աշխարհին, կապեալս կապանօք երկաթեօք. – 364. որք յակամայ կամս լքին զմարտն և ցածուցին զպատերազմն և ետուն զամուրն ի Գագիկ: - 362. սկսաւ զամուրսն յինքն գրաւել … զամուրն Նկան ի Թոռնաւան գաւառի, և զամուրն Կոտոր ի ձորն Ընճայից, զամուրն Սևանի ի փորն Լմբայ: - 360. սկսաւ զամուրսն յինքն գրաւել … զամուրն Նկան ի Թոռնաւան գաւառի, և զամուրն Կոտոր ի ձորն Ընճայից, զամուրն Սևանի ի փորն Լմբայ: - 360. սկսաւ զամուրսն յինքն գրաւել … զամուրն Նկան ի Թոռնաւան գաւառի, և զամուրն Կոտոր ի ձորն Ընճայից, զամուրն Սևանի ի փորն Լմբայ: - 360. սոքա բնակին յամուրս լեռնականս, յանհոգս խաղաղացեալք յարտաքին թշնամեաց, և հարկք և հասք արքունի ի յինքեանս մնալով – 274. տալով Աշոտի … զգահն նախնական իշխանութեան այլովք յոլովագոյն միջոցօք աշխարհիս, մինչև յամուրն Նախճաւանու: - 360.տեղեկացեալ և վասն տոհմին Արծրունեաց և Ռշտունեաց և որք ի նախարարութենէն Մամիկոնէից հասեալ գնացեալ ամրանային ի յամուրսն Տայոց – 98. քանզի էին մանկագոյնք տիովք. առին գնացին յամուրսն Տայոց. – 98.

ԱՄՊ - այլ և ոչ հուր մեկնեալ յամպոյ, ապա թէ ոչ՝ հարկ էր և ի գիշերի երևել. – 32. այլ ես ասեմ քեզ, եթէ Տէր կամեսցի՝ վաղիւ պատելոց է զքեզ պատերազմ քաջաց. և ճեթեսցեն ի վերայ քո իբրև զամպս երկնից ի բռնալիր նիզակօք անցանիցեն ընդ մէջ բազմութեան քո իբրև զփայլատակունս հրոյ շանթից: - 140. այլ է արդարև նշոյլք արեգական, /32/ սեռն օդով ծածկեալ ի վերայ խիտ և հոծ ամպոց խոնաւագունից – 34. և աներ որոտումն և աներ թնդիւնք և բախմունք խուռն յարձակելոյ իբրև յամպոյ ճայթիւնք կարկտաբերք հրձգութեանց կերպաձգէին: - 328. Եւ ի սաստիկ բախմանէ խուռն նիզակացն և ի զինուց փայլելոյ և շողալոյ սուսերացն և սրնգելոյ աղեղանցն լարելոյ՝ հրաձգութիւն իմն արտաքս ելանէր իբրև յամպոց ճայթմանէ – 232. և ի տունջեան ամպ թանձրախոծ իբրև

զթաղ լմեալ բալաձև սպիտակափայլ յոյժ. զայնմանէ ասէին՝ երկիր օտար անծանօթ: - 48. և խոստացեալ պատարագընկալին՝ ոչ ևս զնոյն հատուցանել երկրի ուխտ յաւիտենական հաստատեալ՝ զաղեղն իմ եդից յամպս, որ է ծիածանդ – 32. Զի թէ միոյ փայլատակման ընթացք և ճայթումն ամպոց բաւական է պակուցանել քաղել զուշեղութիւն ոգւոց, զի՞նչ ինչ յայնժամ կրէին ոգիք մնացելոցն յերկրի, ի սահանաբաց և յանդնդաքակ վրդովմանցն հոսելոց, նախ քան զջրհեղեղ ջուրց սատակումնն: - 32. զոր և սուրբքն ասեն, եթէ ձայն դակուացն և բախումն խմբիցն առ ի հեղուսել զփայտսն՝ /28/ այնպէս իբրև յորոտման ամպոյ յամենեցունց հնչէր լսելիս, ի մօտաւորս և ի հեռաւորս, առ ի յերկիւղ և ի զգուշութիւն անզգամ ազգին, թերևս դարձցին և կեցցեն. – 30.զոր ոմանք հուր մեկնեալ յամպոյ ասացին, և որդիք տարրապաշտիցն՝ զօտի Արամազդայ: - 32. Իսկ վասն ձեանն անկայուն զօրութեանն որ այն ինչ յամպոյն ի վայր զեղեալ լինին՝ հնարաւորեալ իւրեանց փայտս իբրև զանուրս չուանօք պարունակեալ շուրջ զոտամբք, դիւրաւ ընթանան ի վերայ ձեանն իբրև ընդ ցամաք երկիր: - 192. կամ թէ յամպոց ինչ ճայթիւն արձակելոյ և ի վայր հրաձգութիւնն արկանէ ի կարկտաբեր և յանձրևաբեր ժամանակի - 228. վառեալ լինէր իբրև զբոց հնոցի, իբրև զալիս ծովու դիզեալ կուտմամբ փրփրեալ ծիրանագոյն արիւնանման, ուժգին գոչելով անդնդաքակ յուզմամբ, իբրև զհեղեղատ յորդահոս ի ճայթմանէ կարկտահոս ամպոց – 180.

ԱՄՍՕՐԵԱՅ - և տուեալ պատերազմ զաւուրս ոչ սակաւս, որպէս թէ ամսօրեայ մի ժամանակ – 66.

ԱՄՐ - Կարգեաց հրամանատարս և զօրագլուխս ինքեան յիսմայէլականաց անտի՝ զԱլի և զԱպուբաքր և զԱմր և զՈւթման: - 160. Յետ այսորիկ կայ ի գլխաւորութիւն տաճկաց Ամր, որդի Հատապայ ամս Ի և ամիսս Ջ: - 164.

ԱՄՐԱԲՆԱԿ - Եւ այլ ամրաբնակ ազատորերոյն պարգևս և պատիւս օր ըստ օրէ բաշխէր, և յինքն յանգուցանել ախորժելով վարէր ընդ նոսա: - 360.

ԱՄՐԱԳՈՅՆ - դարձեալ պարսպէ զքարաբլուրն ի պահպանութիւն ջրոյն ամրագունիւք շինուածովք – 88. Եւ անդ գտեալ ամրագոյն անձաւ տեղի անկասկածելի ի պատերազմական գործոց և զնա պարսպեալ պատուարօք շուրջանակի – 392. ի խնամոտ և ի զգուշացուցիչ աներևութականացն պահպանեալ ըստ օրինակի ցանկոյ ամրագունի – 52.

ԱՄՐԱԿԱՆ - բայց այլ ամենայն իշխանք արևելեայք խոյս տուեալ յերեսաց նորա՝ ետուն տեղի, ելին կալան զամրական տեղիս, ի բերդս և ի քաղաքս և ի լերինս, ընդ ինքեանս գումարեալ զզօրս և զբնակիչս աշխարհաց իւրեանց ամենայն պատրաստութեամբ: - 270. Եւ անտի դարձեալ դառնայր Աշոտ ընդ միւս ևս ամրականն ընդ ոստոզերծ քարանձաւի, ի յարևելից կուսէ լերինն Վարագայ, ի վերայ գեաւղջն Կոխպանից, հանդէպ եկեղեցւոյն սրբոյն Հռիփսիմեայ – 334. Եւ արգելին փակեցին զպահակս ամրականացն և զկիրճս ձորոց, որ հանէին յերկիր նոցա մտանել յամուրսն: - 274. և գնացին կալան զամրական տեղիս ով ոք և փութացաւ մտանել յամուրս ի բերդսն որ ի Վասպուրականի. – 238. Եւ ի բազում յուզիցն և ի խնդրոցն և զօրաժողովն լինելոյ և պատերազմ ընդդէմ վառելոյ և զձև ամրական մաքառմանցն յարդարելոյ և բռնալիր ուժեղագոյն մեքենային բախմանց քարձգութեանցն, զոր և ընդունայն աշխատութեամբ վարանեալ, անըստնանելի /հավանաբար՝ անստանալի/ մնալով ամրոցին՝դառնայ յիւր իշխանութիւնն: - 326. զոր չառեալ յանձն սուրբ տիկնոջն Համազասպուհեայ՝ տանին հանեն ի բարձրաւանդակ ամրական բերդաքաղաքն, մերկանան ի հանդերձիցն, զի քրիստոսեան փառօքն զգեցցի. – 102. իսկ նա առ երագութեան ձեռին ձգեալ զսուսերն՝ եհար զերեսս Ջուանշիրայն, և խլեաց զաչս նորա, և ինքն դարձաւ մեծաւ յաղթութեամբ, եմուտ յամրական տեղիսն: Եւ նոքա յո՛վ և աճապարեցին: - 310. Իսպառ ստորև ամրականին ի գոգաձև տեղւոջն … շինեաց եկեղեցի հրաշագործ հրաշազան յօրինուածով եկեղեցի ի տաշեալ քարանց ի Մանազաւեան քաղաքին ի Վանտոսպ, և հիմնեցուցեալ յանուն սրբոյն Սիօնի, որ ի սուրբ քաղաքն Երուսաղէմ. – 390. յորոց վերայ սուր եդեալ զբազումս սպանին և զնս բազումս

վիրաւորեցին և զյոլովագոյնսն ի գերելոցն հանդերձ ընտանիւք իւրեանց զերծին ի նոցանէ և անցուցին ընդ պահակ ձորոյն յամրական կողմանս լերին: - 220. Նոր ոմն Նաբուզարդան կամ Ջամրի յայտնեալ ի յաղանդոյն Նեստորի, երեքթշուառեան վատաշուէր, վատմիրհ, զագահութեանն չարիս ախտացեալ՝ սպրդեալ եմուտ ընդ մութ գիշերին յամրական պարսպեալ բլուր, և անցեալ ի սուրբ կոչարանին օթագացեալ. – 378. շինէ և անդ ամրական տեղի, դժուարամատչելի ասպատակող հինից, դնելով ի նմա նմանապէս ապարանս փողոցայարդարս, տաճարակերտս սենեկագործս, բաւական ի պէտսն պատրաստեալ – 392. Որ անսայթաք հաւատով յառաջացաւ առ աւարտումն պատերազմին փութացեալ, և ելեալ յամրական տեղւոյն սակաւաձեռն զօրականաւն, որ պահէին զպահպանութիւն Շամիրամ բերդին – 400. որոյ գալուստն ազդ եղեալ գնդի այլազգեացն՝ փախեան գնացին բացագոյն, կալան զամրական տեղիս, ցրուեալ ընդ լեռնայինսն անյայտ թաքստեամբ: - 402. քանդեն աւերեն զգեղեցկաշէն ամրական տեղիսն - 104.

ԱՄՐԱԿԱՆ ԱՆՁԱՒ - ելանել ի գագաթն Ամրական անձաւին զբօսնուլ նովաւ առ վճարումն բաւականութեան, ըստ մասանց պիտոյից օժնդակութեան քաղաքայարդար ապարանից թագաւորական պաղատի իւրոյ ձեռակերտին – 392.

ԱՄՐԱԿԱՆ ՔԱՐԱՆՁԱՒ - Շինեաց և եկեղեցի մի յԱմրական քարանձաւի, ի կատար քարանձաւին, յանուն քաջամարտիկ զօրավարին սրբոյն Գէորգեայ - 390. Շինեաց և ի վերայ Ամրական քարանձաւին յելս և ի մուտս կոյս տունս խրախիցս ոսկեզօծս պատեշգամեալ, յաւելլով ի յառաջագոյն ի հօրէ նորա Դերանկէն շինեալ: - 390.

ԱՄՐԱՁԵՒ - Եւ Գուրգէն նստէր յՈստանին Ռշտունեաց յամրաձև բերդին. – 310.

ԱՄՐԱՆԱԼ - Ի նմին ժամու զգացեալ վասն նորա մեծ իշխանին Արծրունեաց Մերշապհոյ, որ յայնժամ ի Տմորեացն ամրանայր բերդի՝ յղէ առ նա ելանել գնալ ի սահմանացն յայնոցիկ. – 130. Բայց Աշոտ գնացեալ տալ պատերազմ ընդ ծովեզրեցիսն որք Ութմանիկ կոչին, որք ամրանային ի յԱմիւկ անկասկածելի քարանձաւին. – 332. և գլխաւորք Հայոց մեծաց ամրանային ի քարանձաւս ամրաշէն բերդիցս, ըստ տեղիս տեղիս և ըստ աշխարհս աշխարհս. – 124. և յելուզակք ոմանք ի կողմանց Հաշտենից ամրանային ի լերինն. – 90. զի Գագիկ անցեալ ամրանայր ի Ճախուկ բերդի, ի կասկածի կալով ի Դերանկէն, ըստ զեկուցմանն զոր ինչ գործեաց Հասան առ Դերանիկն: - 350. զի Շամիրամն ամրանայր ի բնիկ իւրեանց քաղաքին Նինուէ - 16. ի ջերմագոյն վայրս ամրանան առանձնանան և միայն բնակեն ըստ ազգս իւրեանց: - 262. նոքա երթեալ մտին անդ, փակեցին զդրունսն և ամրացան ի նմա և սկսան ապստամբել ի Հռովմայեցւոց տէրութենէն: - 156. տեղեկացեալ և վասն տոհմին Արծրունեաց և Ռշտունեաց և որք ի նախարարութենէն Մամիկոնէից հասեալ գնացեալ ամրանային ի յամուրսն Տայոց – 98.

ԱՄՐԱՇԷՆ - և գլխաւորք Հայոց մեծաց ամրանային ի քարանձաւս ամրաշէն բերդիցս, ըստ տեղիս տեղիս և ըստ աշխարհս աշխարհս. – 124.

ԱՄՐԱՑԵԱԼ - Այս լուր դառնութեան եհաս առ մեծն Վարդան Մամիկոնեան, որ էր ամրացեալ ի Տաւրոսականն Ջռայլ: - 126. և դուք ամենայն ուրեք ամրացեալ ի զգուշութիւն իբրև յամուր քաղաքի ընդ ձեռամբ իմով յանհոգս լեալ լինել ձեզ. – 214. Յայնժամ ամրացեալ նստէր ի Շամիրամ բերդին Թադէոս անուն ի յԱկէացի տոհմէ, Շերեփայ որդի ծանօթացեալ – 400. Նոքա առ լուրն խնդացեալ՝ լքին զամրացեալ գունդն՝ աճապարել զհետ Կիւրոսի, ել և ելս արարեալ զմիմեամբք – 66.

ԱՄՐԱՑՈՒՑԱՆԵԼ - և զԲաբելոն պարսպօք ամրացոյց – 44. Իսկ շուրջ զբերդանման ապարանօքն՝ պարսպէ զբլուրն շուրջանակի յապառաժուտ տաշելոց քարանց, քաղաք ամենալից զհովիտն ամրացուցանելով: - 86.

ԱՄՐԱՓԱԿ - և զհետ նորա աճապարեալ արկանեն զնա ի յամրափակ զինեալ վաշտն ի մէջ փղացն. – 128. Եւ ի ժամու մինչ ագևորեալքն կամէին մտանել զառաջեաւ … յայնժամ շուրջ կացեալ զվրանաւն մեծ սպարապետին զկազմեալ գնդաւ վահանաւոր և նիզակաւոր

ամբափակ պնդութեամբ, և մտեալ մատոյց զթուղթն, զոր էր գրեալ առ Յամանիկն ի քաղաքն Պարտաւ Ահմաթայ նենգութեամբ: - 344.

ԱՄՐԱՓԱԿՈՒԹԻՒՆ - շինեաց Գագիկ պարսպաւոր ամրափակութեամբք զբլուրն յՈստանին Ռշտունեաց զաւերեալն ի բազում ամաց – 390.

ԱՄՐՈՑ - Այլ իբրև այն ինչ մերձ լինէր ամրոցն ի պաշարումն՝ Ամդայինն Յիսէ, որ Շեհի որդին, որ զզօրապետութիւնն Հայոց ունէր, ճանաչէր՝ ի հրապոյրս Մանազաւեան պետոյն և Ութմանացն ելեալ՝ երագապէս եկն եհաս ի վերայ Աշոտի ԺԵ հազարաւ հեծելօք վառելովք. – 334. Այլ և հուր և ծծումբ նաւթիւ բարձեալ ի գործ պատերազմին, և զլոյծ բնութիւնն յանօթս ապակեղէնս եդեալ, և մանր զծծումբն ընդ նմին խառնեալ, եդեալ ի պարսատիկ մեքենայից, և զհուրն առ ընթեր նմին, հնարաւորեալ արկանել զամրոցսն: - 208. Այլ և Վահան Ամատունեաց գաւառին փախստեայ եկեալ ի ձորն, որ մերձ է յամրոցն, ուր տէրն իւրեանց կայր: - 208. Այլ կորապաղատն Տարունոյ կայր ամրոցին Սևան, որ ի ձեռին Հասանայ որդւոյ Վասակայ ամբարշտի – 346. Այնուհետև սկսաւ կորապաղատն արկանել բանս խարդախութեան ի մէջ Դերանկին և Հասանայ, որ էր որդի քեռն Դերանկին, որպէս թէ ոչ ուղիղ նայի ընդ նա Դերանիկն, այլ թէ՝ և հանել ի նմանէ զամրոցն և զաշխարհն նկրտել. – 346. ապա հնարաւորեալ պատիր խաբէութեամբ ի կատարումն հասուցանել զխորհրդոյն /346/ զանհաստատ իմացմունսն, և գնաց եմուտ յամրոցն, և զհիւանդութեան կեղծաւորութիւն մերձ առ մահ եդ առաջի: - 348. Ապա յետ փոքր ինչ աւուրց վառեալ զզօրսն ի պատերազմ ընդ բերդայինսն, առնուլ զամրոցն: - 208. Բայց Դերանիկն խօսի ընդ Հասանայ զխաղաղութիւն, խոստանայ առնել զդարձ ամրոցին Սևանի և աշխարհին նորա. – 350. Բայց զերկրորդ մասն Անձաւացեաց հանդերձ Նորաբերդ ամրոցաւն Դերանկին նուաճեալ ընդ իւր գործակալօք. – 326. Բայց քանզի անպատերազմելի էր ամրոցն, միայն բաւականաւն ռոճկաց մի վատնիցի՝ առեալ զՎարագ ի ձեռանէ Տաճկացն - 332. ելանէ մարզպանն ի վերայ նոցա և յինքն հանէ զՏամբեր և զԸռնայ գաւառ և որ ասի Ապուջափրի բերդ, ի Վհրի քաղաքին Կորճէից զիւր կացուցանէ ոստիկանս ի պահպանութիւն ամրոցին: - 400. Եւ այն ինչ ընդ մտանելն՝ երագապէս հասեալ ի վերայ ամրոցացն Ջղմար և Սրինգ կոչեցեալ՝ յինքն գրաւէ զամրոցսն. և կալեալ զՎասակ՝ յինքն գրաւեաց զզօրավարութիւնն բոլոր Վասպուրական տէրութեանս: - 306. Եւ այն ինչ ընդ մտանելն՝ երագապէս հասեալ ի վերայ ամրոցացն Ջղմար և Սրինգ կոչեցեալ՝ յինքն գրաւէ զամրոցսն. և կալեալ զՎասակ՝ յինքն գրաւեաց զզօրավարութիւնն բոլոր Վասպուրական տէրութեանս: - 306. Եւ արևելեաց զօրավարին եկեալ պատերազմել ընդ իշխանականն առնուլ զամրոցն, - 302. և բախեցին արտաքոյ զդուռնն ուր մտեալ էր իշխանն, և կալեալ զնա հանին ի բարձրագոյն տեղիս ամրոցին, և եդին ի բանտի ի ներքսագոյն սենեկացն. – 348. և բնակէ յամրոցին, որ այժմ Ջռայլ վասն անխեղեղ ամրութեանն գեղջկաբանեն: - 122. և ելեալ ի հրապոյրս ցոփութեան ըստ խրատու առնն, յուսացեալ յամրոցն և ի գանձսն, և ի ցանկութիւն իշխանասիրութեան համբարձեալ զաչս – 346. Եւ եկին տալ պատերազմ ընդ ամրոցին Վան քաղաքի - 362. Եւ զի ստեալ Դերանկին Գուրգենայ եհան անտի զգործակալսն՝ նոյն գունակ Գուրգէն հնարաւորեալ առնու զամրոցն և հանէ զնորա գործակալսն – 326. և զի ոչ ըստ հրամանի նորա յօրինէին զպէսպէս պատրաստութեան ամրոցին - 214. և զպատրաստութիւն պատերազմողական մարտի ամրոցին հաւատացեալ էր Յիսէի եղբօր Թադէոսի – 362. Եւ ի բազում յուզիցն և ի խնդրոցն և զօրաժողովն լինելոյ և պատերազմ ընդդէմ վառելոյ և զձև ամրական մաքառմանցն յարդարելոյ և բռնալիր ուժեղագոյն մեքենային բախմանց քարձգութեանցն, զոր և ընդունայն աշխատութեամբ վարանեալ, անըստնանելի /հավանաբար՝ անստանալի/ մնալով ամրոցին՝ դառնայ յիւր իշխանութիւնն: - 326. և ի ժամուն յայնմիկ մինչ առաւ ամրոցն և զըմբռնեալսն ստիպէին, զի որք ի բաց կացցեն ի Քրիստոսէ՝ և մի մեռցին – 222. և ի վերայ նոցա զօրաժողով եղեալ Աշոտ և որդի իւր Դերանիկն, առնել մարտ պատերազմի ընդ ամրոցին: - 332. Եւ իբրև կատարեաց զյօրինուած շինութեան քաղաքին և անմատչելի անկասկածելի զամրոցն պատրաստեաց

– 88. և խոստանայ տալ նմա զտէրութիւնն զչորրորդ մասն Սենեքերիմանցն զկողմամբքն Նինուէի և զՏմորիս ամբոցաւն որ ի նմա – 62. և կալեալ զնա եդ ի բանտի ի Նկան բերդի և զամբոց նորա եհան ի նմանէ, և կացոյց զհաւատարիմս իւր պահել զնա, և զտուն և զստացուածս հանեալ ի նմանէ՝ և կացոյց ի վերայ աշխարհին զիւր գործակալս: - 348. Եւ ձեռագրեալ Մուշեղայ զամբոցաւն Նորաբերդ և շուրջ զսահմանսն՝ Դերանկին հաւատալ, և զայլ ևսն՝ որդւոյ իւրում ժառանգեցուցանել: - 324. Եւ քանզի յոյժ անկասկածելի էր ամբոցն, և գանձս ոչ սակաւս մթերեալ ի նմա ի բազում ամաց – 346. զի և զբազումս պատերազմեալ պէսպէս մարտիւք, և ոչ ինչ կարացեալ ստնանել անմարտնչելի ամբոցացն և քաջութիւն արանցն որ ի նմա՝ ողոքական բանիւք կոչէր ի հաւանութիւն: - 278. Զի հրամայեաց Դերանիկն ազատագունդ զօրացն իւրոցն դառնալ զկնի արքային տիրել բոլոր աշխարհին հանդերձ ամբոցօքն: - 342. զշէնս պատրաստեալ, և շուրջ զամբոցաւն տնկախիտս բուրաստանս ծաղկաւէտս և անուշահոտս ի զանազան ծաղկանց. – 86. Իբրև աջողութիւն գործոյն գլխաւորեցաւ՝ եղև դառնալ Քսերքսեանց, առեալ ի պարգևի զՏմորիս ամբոցաւն և զգետափնեայսն Նինուէի: - 66. Իբրև եհաս ամիրայն ի Խլաթ՝ եմուտ բանակեցաւ յամբոցին որ ի քաղաքին: - 186. Իբրև իմացան զօրքն Տաճկաց, թէ եմուտ իշխանն յամբոցն՝ զհետ մտեալ բազմութեանն այնուհետև, և շուրջ փակեալ անդէն զամուրն զանել գառագիղն: - 208. Իսկ իշխանն Աշոտ … Մուշեղ Վահևունի … և Վահրամ սեպուհ թիկնապահ իշխանին, և Վահրամ Տրունի և Հասան և այլք ի սեպուհ պաշտօնէից … եկին մտին ի բերդն Դղեակ, յամբոցն Նկան, որ ի Թոռնավան գաւառի. – 206. Իսկ իշխանքն զհետ մտեալ փախստէից անկելոցն յամուրսն՝ ածեն մերձ ի պաշարումն զքաղաքն և զամբոցն 176. կոչեաց զանուն ամբոցին Զարդ, այսինքն պայծառութիւն ի վերայ պայծառայարդար շինուածոյն: - 88. ճաշակեալ սակաւ ինչ հաց և գինի գոհացաւ, և առ ընտանիս իւր դարձեալ թախանձագին՝ յարուցեալ էջ ի յամբոցացն – 216. որոց թողեալ զգործ պատերազմի ամբոցին՝ դարձաւ գնաց աներկիւղ քաջասրտութեամբ ընդդէմ նորա օժնդակ զօրու Գուրգէնի – 334. Որում ոչ անհնազանդ գտեալ՝ իմաստնախորհ զօրութեամբ ելանէ յամբոցացն: - 316

ԱՄՐՈՒԹԻՒՆ - և բնակէ յամրոցին, որ այժմ Զռայլ վասն անխեղդ ամրութեանն գեղջկաբանեն: - 122. ոչ ամուրքն պատրաստական առ ի յամրութիւն, որպէս թուէր մեզ – 216.

ԱՄՓՈՓԵԱԼ - առ սակաւ սակաւ ամփոփեալ ընտանեօք իւրովք, և ընդ նմա ոմանք յազատաց իւրոց - 206.

ԱՄՓՈՓԵԼ - Դահեկին/ճիշտը՝դայեկին/ նորա մնալով ի ներքոյ կախաղանին՝ ամփոփէ /102/ զսուրբ գանձն ի ծոց իւր, տարեալ փոխէ ի վկայարան հանգստի ի ձեռն սրբոյն Ներսէսի – 104.

ԱՄՕԹ - դառնալ անդրէն ոչ կամէին, զի կարի սաստիկ ամօթս համարէր զգործեցեալսն, կալ տևել ժուժկալել ընդդէմ նոցա ոչ կամէին, զի բազում անկան ի զօրաց իւրեանց: - 276. և բազմութիւն քրիստոնէիցն … գոհացեալ միաբան ետուն փառս Աստուծոյ, որ զօրացոյց զսուրբսն և զպարտ յամօթ զսատանայ հանդերձ գործակցովքն իւրեանց: - 268. Եւ հրամայեաց ածել ոսկերիչ և նորոգեալ նորացոյց զանյաղթ փայտ խաչին Քրիստոսի, մատուցեալ զբեկորսն առ իւրաքանչիւր յօդս, պատեալ մաքուր արծաթով վայելչագոյն քան զառաջինն, ի պարծանս քրիստոնէից և յամօթ և ի նախատինս թշնամեաց խաչին Քրիստոսի: - 378. զի ողջախոհացն քան զամենայն չար տանջանս ամօթն է. – 248. զի և որք յոյժ ատեցողքն են մեր և թշնամիքն՝ տեսցեն և յամօթ լիցին,, և բարեկամքն և սիրելիքն յոյժ ուրախ եղիցին,,: - 218. որ զօրացոյց զսուրբ վկայն և զպարտ յամօթ զսատանայի: - 254.

ԱՄՕԹԱԼԻ - Եւ հատաւ քուն յաչաց նորա, և ոչ ոք մտանէր և ելանէր առ նա զաւուրս Ժ, զի եմուտ ի սենեակ ամօթալի երեսօք. – 282.

ԱՄՕԹԱԼԻՑ - և հեծելագունդ զօրացն Կայսկին զկնի նորա, զգացեալ զպատճառ ելիցն նորա ի բանակէն. որում ոչինչ գամագիտ կարացեալ լինել՝ դարձան ամօթալից կորակնեալք, յանգէտս համարեալ զինչ գործեցինն: - 342. և դարձան կորակնեալք ամօթալից խայտառակեալք, լի ծանականօք և մեծ բեկմամբ: - 276. և զքեզ կորակնեալ ամօթալից ի

պարտութիւն մատնիցին, որպէս զյառաջագոյն եկեալ հազարապետն արքունուստ, զի ոչ կարաց կալ ընդդէմ նոցա, և ոչ Ճ այր առ Ժ զօրացն Հայոց,,: - 214. զծանականաց և զամօթալեաց իրս՝ քաջութեան ասել - 38. Իսկ Արտաշիր յանդգնագոյնս և առանց պատկառանաց զհետ ամօթալից ախտին գիջութեան իգամոլ ցանկութեանցն ընթացեալ՝ ոչ միայն ի գիշերի այլ և ի տունջեան յանդիման արեգական, անխտիր կատարէր զցանկականն, զանասնական գիջութեամբքն զանցուցեալ: - 116. յայնժամ ամօթալից աչօք տեսցես զբազմափառ և զպայծառացեալ նշանս դրոշմացն բարձրացելոց: - 148. Որոց դիպող ժամ գտեալ՝ արտաքս ելեալ ի բանակէն, զերծեալք իբրև զայծեամն ի հնարից որսորդաց՝ գնացին խաղաղութեամբ յիւրեանց տեղիս և զնա թողին լքեալ ամօթալից: - 344.

ԱՄՕԹ ՀԱՄԱՐԻԼ - և Փրկիչն՝ ,,եթէ ոք ամօթ համարեսցի զբանս իմ,,: - 260. որպէս ասէ Պօղոս առ Տիմոթէոս, ,,մի ամօթ համարիցիս զվկայութիւն Տեառն մերոյ,, - 260.

ԱՄՕԹՈՎ - Ապա փոյթ ինձ Թովմայի, որ ոչ վերջոտնեալ կալայ ամօթով զյետին տեղին – 122.

ԱՅԳ - և ընդ այգն ընդ առաւօտն, մինչ նոքա ննջէին յիւրաքանչիւր վրանաց օթոցի՝ և զօրքն շուրջ փակեցին սուսերօք և վահանօք և նիզակօք և վառեալ մոմեղինօք, և մտեալ ի ներքս ըստ հրամանի զօրավարին իւրեանց – 296. և ընդ այգն ընդ առաւօտն առին յաւարի զբանակն հանդերձ ախիւն և զտունս գանձուցն զորս առ ինքեանց: - 332. և ընդ այգն ընդ առաւօտն՝ յԸռենայ Յամաց գեօղ և գիշերագնաց հասեալ մինչ ի Տարօնայ կոչեցեալ գետ: - 402. Եւ կոչնականքն ընդ այգն ընդ առաւօտն փութացուցեալ ասեն, ,,եկ, տեսցուք զմիմեանս սիրով խաղաղութեան,,. – 352. ճակատ առ ճակատու ձգին խումբ և անհնարին խառնուրդ. և մարտուցեալ ընդ միմեանս յայգուէ մինչև ընդ երեկս քաջապէս - 140.

ԱՅԳԵՍՏԱՆ - և իսկոյն հարեալ զնա այսոյն պղծոյ և ընդ զառիվայր լերինն թաւագլոր խաղաղացուցեալ հարուստ ձգմամբ մինչ ի դաշտավայր տեղին ուր այգեստանքն: -378. լնուլ այգեստան տնկախիտ պատրաստութեամբ ականախիտ վայելչութեամբ: - 88.

ԱՅԳԻ - և տաց քեզ ազարակս, այգիս և ձիթենիս և սերմանս, զի վարեսցես և հնձեսցես, և մեք սիրով նայեսցուք ի քեզ: - 146.

ԱՅԳՈՒՆ - Եւ այգուն անցեալ ընդ գետն Երասխ յայնկոյս ի դաշտն Շարուր՝ բանակին զգետովն: - 382.

ԱՅԴ - ,,բազում անգամ, ասէ, և իմ ստուգեալ զայդ ի հաւատարմաց խորհրդականացն նորա. – 346. ,,Գրեցի ձեզ, ի բաց կալ յայդմանէ, ուրեմն ոչ կամեցարուք լսել, ես զձեզ ապաշաւեմ, ասէ: - 138. ,,Ես այսպէս կարծէի, թէ յորժամ ես ընդ թշնամիս ձեր մարտնչիմ՝ դուք յայդմ կողմանէ օգնական ինձ լինիցիք, և միաբանութեամբ բարձցուք ի միջոյ զտիեզերական պատուհասն, զտունդ Սասանայ: - 138. ,,զի՞նչ է այդ, զոր դուք ի ծածուկ գործէք, և ընդէ՞ր խորհուրդք գաղտնիք ընդ միմեանս խորհիք. – 214. ապա թէ ոչ ի կամս կամաց զայդ առնես՝ ակամայութիւն ի վերայ հասեալ՝ և զոր ունիսդ հարկաւորաբար առնէ քեզ զայդ ևս թողուլ,,: - 330. ապա թէ ոչ ի կամս կամաց զայդ առնես՝ ակամայութիւն ի վերայ հասեալ՝ և զոր ունիսդ հարկաւորաբար առնէ քեզ զայդ ևս թողուլ,,: - 330. ասէ ,,երէցդ այդ եկեալ է զհետ գերելոց քրիստոնէիցն՝ հակառակ կալ հրամանաց արքայիդ և օրինաց Մազդեզանց և Արեաց – 104. արդ դու մի անփոյթ յանհոգս յաղագս այդր մնայցես, անյապաղ հնարիցիս գտանել զխորհրդոցն նորա դատարկութիւն,,: - 346. Արդ փութա՛, պնդեա՛, ե՛լ զհետ նոցա, և մի ինչ յայդոսիկ յերկուանայցես, թուլագոյն կալով մնալով յիրիդ յայդմիկ,,: - 184. Արդ փութա՛, պնդեա՛, ե՛լ զհետ նոցա, և մի ինչ յայդոսիկ յերկուանայցես, թուլագոյն կալով մնալով յիրիդ յայդմիկ,,: - 184. բայց արդ եկ ի կողմանցդ յայդցանէ, եկից և ես յԱսորեստան. – 152. գիտակ են այդմ արք քաջք. և որ միշտ ի պատերազմունս /280/ զդեգերումն առնեն – 282. և ասէր, թէ ,,զայս ամենայն զոր գրէ կաթողիկոսն Հայոց և առ ապստամբութիւն խորհել առ ի քէն, և զնախարարսն Հայոց զՅունաց թագաւորին խորհել հնազանդութիւն. արդ տեսանել պարտ է վասն այդր,,: - 130. և արդ քանզի խօսեցայ ընդ ձեզ բանիւք ողոքանաց՝ և դուք թերևս յայդ գայթակղեալ խաբեցայք և պնդեալ կայք յամառեալ: - 246. Եւ իբրև ետուն զթուղթն կարծեցեալ իբրև

յերեսաց արքայի՝ ,,ընթերցիր զայդ, ասէ, մի՛ ինչ ընդ մեղադրութեամբ արկաներ զիս, և կարծել նենգութեամբ գնալ առ քեզ և դրժել ինչ քեզ և ստել երդմանց /236/ մերոց. – 238. Եւ իմաստուն և հանճարեղ խորհրդովք, քաղցր և կակուղ բանիւք ողոքեալ զմանկագոյն Հասան, առաջի արկանելով նմա զարժանի ալեացն պատուականութիւն և զիշխանական ճոխութեան զբարձրագահութիւն և որ ինչ այդմ հետևէր. – 348. Եւ մեք ահա անփոյթ այդմ ամենայնի արարաք, զի յայտնի լիցի սէրն և գութ խնամոյն, զոր ասեմք ունել ընդ ձեզ: - 244. և մի ի վերայ մեծ յանցանացն զոր յանցեար, որպէս լսեմդ զոր ինչ ամբաստանեն զքէն՝ յայդ ևս յաւելուր - 290. Եւ յղէ պատգամ առ Թէոդորոս եղբայր Հայրակղի, ըստ այնմ որում Հրէայքն եղեն ձեռնտու, եթէ ,,զերկիրդ զայդ Աբրահամու խոստացաւ Աստուած և զաւակի նորա, և ի ձեռս նոցա էր բազում ժամանակս. – 160. և որ ինչ այդմ հետևին ի հանդերձեալ գալստեանն Քրիստոսի ի վերջնումն աւուրն. – 284. Եւ որք ոչ այսոցիկ նման՝ լուան ի Տեառնէ՝ մի մնասցէ ոգի իմ ի մարդկանդ յայդմիկ յաւիտեան, վասն լինելոյ դոցա մարմին. այսինքն մարմնասէրք և ոչ հոգիասէրք: - 30. զի ոչ ունէք զայդ յանձին կալաւ Աղէքսանդրոս՝ կարծել տիրել ունէք երկրի բաց յԱղէքսանդրէ: - 70. զի՞ կացուցեր զարսդ զայդ ի գործակալութիւն աշխարհի քո - 82. Ոչ կամեցար կամօք տալ զանձն ի ծառայութիւն մեզ, այլ տէր և թագաւոր կոչես զքեզ. զգանձն արքունի որ իմ առ քեզ է՝ ծախես, և զայդ ոչ գիտես, եթէ վաղիւ համարս տալոց ես: - 146. տես քեզէն և ծանի՛ր, զի ոչ գոյ վնաս իմ յիրիդ յայդմիկ կամ կարողութիւն արձակել զքեզ,,: - 238. տուք ի մեզ զերկիրդ մեր խաղաղութեամբ, ապա թէ ոչ առցուք պատերազմաւ, ոչ միայն զայդ, այլ և զայլ ևս բազումս,,: - 162.

ԱՅԴՉԱՓ - և եթէ վասն չարութեան գործոց նոցա տաղտկացաւ Աստուած և ետ ի ձեռս ձեր՝ բաւական լիցի ձեզ այդչափ որչափ կալէքդ. – 160.և ի դիմաց ձերոց երևի, զի զօրութիւն բազում գոյ ի ձեզ, զի այդչափ վնասս գործեալ է ձեր առ իս - 244.և ոչ առ մի ոք այդչափ խնամ և հոգաբարձութիւն առնէաք, որչափ ընդ ձեզ և ընդ աշխարհ ձեր. – 244.

ԱՅԴՊԷՍ - Բայց եթէ այդ այդպէս ոչ եղիցի, որպէս ասացի՝ աւելի ևս տեսցես քան զոր տեսեր, սուր և պատերազմ,,: - 286.

ԱՅԺՄ - Ասէ, ,,զի՞նչ է նոր հաւատդ, որ այժմ ի քէն երևի. եթէ այլ ևս յաւելցիս ասել՝ անձին քում դու եղիջիր պարտական,,. – 160. Բայց տուաւ յաղթութիւնն այն մեծ ի ձեռն զօրավարին Ապումուսէի, զի լցցի զոր ասաց Տէր ի բերանոյ Ամովսայ Մարգարէի, ,,խորտակեցից զնիզակս Դամասկոսի,, , որում այժմ Դմիշկն կոչեն, ուր ելին զհետ Բուխայի: - 286. Բայց քանզի ոչ բաւէ աղքատիմաստ իմոց /384/ խոհարանաց շարժումն պատկանաբար առ ողբոցն վարել բանակարգութիւն՝ թողի այժմ այլում զօրաւորի կամ այլում ժամանակի: - 386. Եւ առ այսոսիկ այժմ բաւականապէս ասացաւ: - 36. և բնակէ յամրոցին, որ այժմ Զռայլ վասն անխեղդ ամրութեանն գեղջկաբանեն: - 122. Եւ մեք այժմ զկարգն յառաջ վարեսցուք. Կիւրոս. Վարգէն. Վահան. Շամբիթ. Զաջ. Զաջուռ: - 74. զոր արդ այժմ համառօտաբար հատուցից զհարկ պարտեաց շարագրութեանս: - 378. զոր դիպողագոյն է այժմ ըստ առաջիկայ օրինակիս յայտ առնել. – 158. Զոր և այժմ իսկ դեռ ունին զսոյն ասել որդիք հրապաշտիցն: - 48. զոր մեք ոչ յաւելցուք այժմ յառասպելս նոցա յամել – 32. Զոր մեք սակաւուք այժմ յիշատակեալ զազգաբանութիւն բնաւին մարդկութեան ի նահապետացն առաջնոցն. – 34. զոր տարեալ հանգուցանեն ի տեղւոջն, զոր այժմ Զորոյ վանս անուանեն, ի վկայարան սրբոց Հռիփսիմեանց. – 104. Զոր օրինակ փոքր մի վերագոյնն պատմեցաք զծովային վիշապէն ըստ բարոյականի՝ նոյնպէս և այժմ դարձեալ արարից զյիշատակ սորա աղագաւ պատմութեանս խորհրդոյ: - 260. Մի՞թէ և այժմ ոչ գիտիցես, թէ զամենայն երկիր զծով և զցամաք ինձ հնազանդեցուցի. արդ զԿոստանդնուպօլի՞ս միայն ոչ կարիցեմ բերել: - 146. Յայնմ ժամանակի էին եղբարք բռնակալք ոմանք ի կողմանս ապառաժ Արաբիոյ ի տեղւոջն Փառան որ այժմ կոչի Մաքայ, արք պատերազմողք /156/ զօրագլուխք, պաշտօնատարք մեհենին Ամովնացւոց պատկերին, որ կոչի Սամամ և Քաբար: - 158. Յուշ առնէր նմա զխոստումնն Աստուծոյ առ Աբրահամ և զկարգս թլփատութեանցն և զզոհիցն և զայլոցն ամենեցուն, զոր ոչ է այժմ

ասել մի ըստ միոջէ. և յայս լինէր խոկումն Իսմայէլացւոցն մինչև իսպառ: - 158. Վասն մարմնաւորացն այնչափ նահատակեցայ, որպէս գիտացերն և որպէս այժմ լսես յինէն, վասն Քրիստոսի և վասն յաւիտենական կենացն ո՞չ մեռանիցիմ, կամ արդեօք ի քէ՞ն երկնչիցիմ. քա՛ւ լիցի. – 296.զոր ի դէպ է այժմ ասել նենգաւոր գոլ և անմիտ. – 20.

ԱՅԺՄԻԿ - Այլ այժմիկ ի կարգ բանին երթիցուք: - 26.

ԱՅԺՄՈՒՍ - քանզի ըստ օրինակի իսրայէլականումն, որ յաւուրս անիշխանութեանն էին անկարգութիւնք, և այր իւրաքանչիւր զհաճոյս աչաց իւրոց առնէր՝ սոյնպիսիք և այժմուս եհաս լինել. – 300.

ԱՅԼ/մ.շ.դեր./ - այլ ըստ օրինակի ասացելումն ի Տեառնէ Մովսէսիւ՝ առ ի յանդիմանութիւն արտաքնոցն, զճարպ մեռելոտւոյ տանել ի գործ ինչ արտաքին, այլ ոչ թէ ի կերակուր: - 54. այլ փոխանակ սոցա մատեայ ի տեղիս յայս, ձեռն արկեալ անիմաստաբար լի անհմտութեամբ և անհանճարութեամբ բուռն հարկանելով զմեծ զայս քերթուածութենէ: - 122. և այլ ոչ ևս յաւելին ելանել ի վերայ աշխարհիս ասպատակաւորք հինիցն պարսկայնոցն: - 400. և անդ զբարիոք պատերազմն պատերազմեալ ի մեծ անապատին յԱպար աշխարհին, և որ ինչ այլն ամենայն. – 128. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … և այլք ի նախարարացն Վասպուրական իշխանին, Սմբատ Ապահունի, Գրիգոր Քաջբերունի, Վահան Հաւնունի, սեպուհն Դաւիթ, Գագրիկն Ապուհարազ, Թոդորոս Վարազխ, Խոսրով Վահևունի, Խոսրով Ակէացի, Վարդան Գաբայեղէն, Սմբատ Մարացեան, սեպուհ մի Սահակ, Պատրիկն Անձևացի, Գորգ Հարմացի, Դաւիթ Գունդսաղար. – 174. քանզի նա խաբկանօք առն մոգի և կախարդի ասաց լինել որդի Ամովնայ և Արամազդայ, այլ ոչ ուրացաւ մահկանացու գոլ: - 36. ,,լուռ լե՛ր առ այժմ, և յայլում ժամու հոգացայց վասն որոյ խորհիս. – 114. ,,ոչ են օրէնք թագաւորութեանս մերոյ ի պայքար բանից զոք արկանել, և յերկարել ի բանս, որչափ արարաք ընդ ձեզ, զոր ինչ այլ արասցուք. – 246. ,,ոչ միայն զի չես աստուած՝ այլ շուն ես դու, և երամակ շանց՝ որ զկնի քո տողեալ սահին,,: - 40. ,,որդեակ, ի վախճանելս իմում մի կայցես յայսմ աշխարհի, զի մի կորուսցես զկարգ քո ի մէջ անհաւատից, այլ երթիցես ի կողմանս Եգիպտոսի՝ բնակել ի մէջ բազմութեան եղբարց, զի շահեսցիս զոգիդ քո,,: - 162. ,,Քրիստոնեայ եմ և մեռանիմ վասն Քրիստոսի, և մկրտիմ ի Հայր և ի յՈրդի և ի Հոգին սուրբ, ոչ ջրով, այլ իմով արեամբ: - 222. այլ դարձուցին անդրէն զպատգամաւորսն անարգանօք, արբուցեալ նոցա գան սաստիկ – 274. Այլ թէպէտ զայս ախորժելով լսէր Պտղոմէոս առ լաւութեան քաջութեան առնն՝ սակայն յայտնել ոչ զօրէր Աղէքսանդրի – 70. Այլ իբրև այն ինչ մերձ լինէր ամրոցն ի պաշարումն՝ Ամդայինն Յիսէ, որ Շեհի որդին, որ զզօրապետութիւնն Հայոց ունէր, ճանաչէր՝ ի հրապոյրս Մանազաւեան պետոյն և Ութմանացն ելեալ՝ երագապէս եկն եհաս ի վերայ Աշոտի ԺԵ հազարաւ հեծելօք վառելովք. – 334. այլ յետս կացեալ յուխտէ սրբութեանն դառնալ զհետ պաշտաման կռոցն –80. այլ քայքայեալ ցրուեցան յոր կողմ և ածապարել ախորժեաց ոք - 116. այլ ահա գործել զարդարութիւն և պահել զպատուէրն ասացեալ նմա. – 20. Այլ այժմիկ ի կարգ բանին երթիցուք: - 26. այլ այսոքիկ փոյթք յօժարութեան առ ի յայլոց ասացելոց նախագունից տեղեկութիւն, և ոչ ինքեամբ և կամ նովաւ գտանել զինարս գիւտի գրոց, թէպէտ և յառաջ քան զնա, այլ ոչ թէ և քան զԲաբելացւոցն իրս – 18. այլ այսոքիկ փոյթք յօժարութեան առ ի յայլոց ասացելոց նախագունից տեղեկութիւն, և ոչ ինքեամբ և կամ նովաւ գտանել զինարս գիւտի գրոց, թէպէտ և յառաջ քան զնա, այլ ոչ թէ և քան զԲաբելացւոցն իրս – 18. այլ այսոքիկ փոյթք յօժարութեան առ ի յայլոց ասացելոց նախագունից տեղեկութիւն, և ոչ ինքեամբ և կամ նովաւ գտանել զինարս գիւտի գրոց, թէպէտ և յառաջ քան զնա, այլ ոչ թէ և քան զԲաբելացւոցն իրս – 18. այլ անդ կեցեալ և անդէն վախճանեալ, ոչ արժանի ինչ գործ յիշատակաց ցուցեալ: - 110. Այլ անժամանակն Բէլ ծախի ժամանակաւ, նշկահեալ ի Հայկայ որդւոյ Թորգոմայ, որ ի տանէ Յաբէթի – 40. այլ առնու զզօրսն Պարսից և գայ թագաւորել Հայոց հրամանաւ Շապհոյ արքայի, ունելով ընդ իւր զՎահան Մամիկոնեան. – 106. այլ բազմացան չարիք մեր, զի մեղաք առաջի

տեառն Աստուծոյ մերոյ և յետս հարաք զիրաւունս պատուիրանաց նորա – 242. այլ գնաց զխոտորնակ և զձախողակի ճանապարհ աղտեղասէր բազմադիմակ պղծութեամբք – 108. այլ դարձջիք այսրէն, և առանց աշխատութեան զերկիր իւրաքանչիւր կալարուք: - 110 . Այլ ելեալ արտաքս ի ռազմէն՝ դարձաւ փախստեայ ընդ ճանապարհն Հողցայ. – 368. այլ ելեալ գայ ի սուրբ քաղաքն Երուսաղէմ, և անդ կեալ բարեպաշտութեամբ – 80. այլ եկ պատմեաց նոցա զհանգամանս տեսլեանն – 120. այլ ես ասեմ քեզ, եթէ Տէր կամեսցի՝ վաղիւ պատելոց է զքեզ պատերազմ քաջաց. և ճեթեսցեն ի վերայ քո իբրև զամպս երկնից ի բռնալիր նիզակօք անցանիցեն ընդ մէջ բազմութեան քո իբրև զփայլատակունս հրոյ շանթից: - 140. այլ ես ոչ երկեայց ի ժողովելոց երիցանցդ Հռոմայեցւոց, որ գումարեալ գան ի վերայ իմ: - 138. այլ զի բազում նեղութիւն և սուր, ի ձեռն այսր /46/ սատանայական ուսման՝ սպառեալ կործանեաց զերկիրս Հայոց – 48. Այլ զմեզ գիտես ո՛վ ոք եմք և ուստի՛ և յումմէ, և թէ զի՛նչ անուն է մեր՝ կարի քաջայայտ է քեզ - 242. այլ զպարտութիւն քան զյաղթութիւն յինքեանս ձգէին ի ձեռանէ Յիսէի, մինչ պակասել պատրաստութեանն բերդին, մանաւանդ ջրոյն սակաւաւորութիւն. – 362. այլ է արդարև նշոյլք արեգական, /32/ սեռն օդով ծածկեալ ի վերայ խիտ և հոծ ամպոց խոնաւազունից – 34. այլ ընկալաւ զնա սիրով խաղաղութեան և մեծաշուք պատուով և պարգևօք ըստ հրամանի թագաւորին: - 288. այլ ըստ պատմագրացն՝ Մեստրիմ ծնանի զՆեբրովթ – 42. այլ ըստ օրինակի ասացելումն ի Տեառնէ Մովսէսիւ՝ առ ի յանդիմանութիւն արտաքնոցն, զճարպ մեռելոտւոյ տանել ի գործ ինչ արտաքին, այլ ոչ թէ ի կերակուր: - 54. այլ թագաւորեցոյց նոցա զորդի իւր Շապուհ – 114. Այլ թերևս զայս տարակուսիցիս առ իմաստն՝ յանդիմանակացոյցս առնել զԳուրգէն ընդ աշխատութեան յօժարագոյն առ մարմնական զինուորութեամբն լինել: - 398. այլ թէ ,,որ ուրացցի զիս առաջի մարդկան՝ ուրացայց և ես զնա առաջի Հօր իմոյ որ յերկինս է. – 256. Այլ ի հրամանէ Աստուծոյ յանդիման դրախտին բնակելով պահոք ապաշխարութեան սգացեալ եղեն, ողբալով զվրիպումն առաջին կենացն, ամենայնիւ հրաժարեալ ի մարմնականաց, հոգիազարդ մարգարէութեամբ ժուժկալեալք ի մսոյ և ի գինւոյ: - 30. այլ ի ձեռն արդարոյն և նուազունքն ապրեցան: - 32. այլ ի մարդկապէս բարբառոյ աստի ցուցանէ ի հրաժարականն ի սպառ վախճան: - 28. այլ ի շարժելն իւրում՝ ահ առնուն ամենայն լողակք և գազանք ծովայինք, որոյ և կերակուր նոյն լողակք և զեռունք այլովք կենդանեօք: - 260. այլ ի շարժելն իւրում՝ ահ առնուն ամենայն լողակք և գազանք ծովայինք, որոյ և կերակուր նոյն լողակք և զեռունք այլովք կենդանեօք: - 260. այլ ի վերայ դնիցի բարձրաբերձ աշտանակի առաքելական եկեղեցւոյ, որպէս զի տեսցեն և փառաւորեսցեն զՀայրն երկնաւոր: - 204. այլ իբրև եմուտ Բուխայ յաշխարհս Վասպուրական՝ ել գնաց Գուրգէն առ Քուրդիկ Մամիկոնէից տէր ի Բագրևանդ գաւառ, և անդ լինէր, զի էր Քուրդիկ քեռի Գուրգինայ: - 302.Այլ կորապաղատն Տարունոյ կայր ամրոցին Սևան, որ ի ձեռին Հասանայ որդւոյ Վասակայ ամբարշտի – 346. այլ կուտեաց եդ ի վերայ Բուխայի զապստամբութեան վնասն և զհարուածս զօրացն – 286. այլ համանգամայն ամենայն բարիքս Որմզդի է և լաւք, և չարք և դնք՝ Հարամանւոյն: - 46. այլ հատեալ զգլուխն ետ տանել յարքունիս և զկինն ա՛ռ իւր Բուխայ կնութեան: - 272. Այլ հինիցն ասպատակքն, սովոյն բռնութիւն, գերիվարացն տառապանք, գազանաց յարձակմունքն, ներքին և արտաքին վրդովմունքն հոլանի առնէին զաշխարհս: - 316. այլ հրամայեսցէ մեզ գրել ի Հայս և հարցանել առաջնորդացն Հայոց, և ընդունել պատասխանիս,,: - 132. այլ հրամայէր միայն զգուշանալ և ոչ ելանել պատերազմաւ ընդդէմ նոցա, մինչև տեսցէ զելս իրացն. – 162. այլ հրաման տայր զօրացն՝ նաւս կազմել և անցանել ի Կոստանդնուպօլիս: - 146. Այլ ձայն իմն գայր՝ մի՛ ժողովել և մի՛ հատանել, թե ոչ՝ եղիցի անձն այն մեռեալ, և ժանտ ախտիւ սատակեսցի գումարտակդ: - 50. Այլ ճշմարտագոյնք են Սողոմօնեանքն, զի ասէ, ,,վա՛յ միումն. յորժամ գլորիցէ, ո՞ յարուցանիցէ զնա,,. և եթէ ,,լաւ են երկուք քան զմի, զի եթէ միովն գլորիցի ոք՝ կանգնեսցի,,: - 354. այլ Մկրտչին հրամայի՝ մի ըմպել գինի և օղի. սա ոչ միայն գինով ոչ զկծէր, այլ և ոչ ջրով զծարաւոյն պէտսն կատարէր, սակաւապետութեամբ ընդովք

թրջելովք, և խստավայել բանջարովք առ քաղցն վայելելով: - 376. այլ մնացեալքն ի սրոյն փախստական անկանէին յամուրս մայրեացն: - 176. այլ նա ըստ կամս իւր կատարեաց ի վերայ իւր զարենապարտն լինել, որ տալոց է հատուցումն վրիժուց յաւուր դատապարտութեան իւրոյ: - 320. այլ նա ի նոյն միտս չարախորհրդութեան յամառեալ պնդեալ կայր: - 344. այլ նա ոչ տայր տեղի բանից նորա, քանզի քաջագոյնս գիտէր զբարս նորա խաբեբայս: - 278. Այլ նահատակեցան արիաբար և ետուն պատասխանի թագաւորին մեծաւ համարձակութեամբ , յուսացեալ ի մին միայն ի թագաւորն թագաւորաց և տէրն տերանց, ի Քրիստոս յորդին Աստուծոյ: - 292. այլ նանրացան ի խորհուրդս իւրեանց – 52. Այլ ներքին և արտաքին յարձակմունքն ոչ կարէին ի ներքս դիմել մարտնչել ընդ անյաղթ զօրութեան զօրացելոյն ի Քրիստոսէ: - 308. Այլ նոքա թէպէտ առ փոքր մի ոչ կամեցան դառնալ յերկրպագութենէ Աստուածորդւոյն – 246. Այլ նոքա քանզի հաստատուն մտօք ունէին զմիաբանութիւն դաւաճան խորհրդոյն որ առ բռնաւորն Տաճկաց՝ ետուն պատասխանի և ասեն – 216. Այլ որ փոփոխէ զսիրտս իշխանաց նախախնամօղն Աստուած՝ քակեալ բաժանեաց ճեղքեաց զՅովսէփ ի յԱւշնէ. – 374. այլ որպէս արմատն՝ նոյնպէս և ուռն և պտուղն. եթէ սկիզբն սուրբ է՝ ապա և արմատն, ապա զինչ ուռն՝ նոյն և տեսակ: - 258. Այլ չարիմացն հայր կոչեցեալ Մարդպետ և բնաւորեալ խորհրդոցն չարին ոչ երբէք դադարէր: - 98. Այլ սա ի վեց ամին լքեալ ի Կիւրոսէ, և աստ անկեալ կենօք շրջէր մինչև իսպառ բարձաւ թագաւորութիւնն Ասորեստանեայց և Մարաց ի Կիւրոսէ որ թագաւոր …<այստեղ նախադասությունը չի ավարտված>: - 62. Այլ սոքա թէպէտ և յանձն առնուին և մտադիւրութեամբ լսէին նմա սակայն ոչ մեկնեալ լինէին ի ժանդագործ պղծութենէն զազրալից սոդոմական ախտիցն – 182. այլ ստիպեացուք զըմբռնեալսն՝ ի բաց կալ ի հաւատոց քրիստոնէութեանն.– 196. այլ վասն բանսարկուացն ելեալ Վաչէ և Արշաւիր գնացին առ Արտաշէս արքայ Պարսից – 82. այլ տանելով մեր առաջի թագաւորաց և դատաւորաց վասն իմ ի վկայութիւն՝ պահեսցուք զբարիոք դաւանութիւն և վկայեսցուք որպէս Փրկիչն առաջի Պոնտացւոյ Պիղատոսի. – 260. այլ տեսից զքեզ զինու և աղեղամբ և սրով, քաջ արամբք և ընտիր երիվարօք. – 278. այլ տուն Քրիստոսի սուրբ առաքեալքն են և ասին այլոց սրբոց գրոխիւք. – 394. այլ տուն Քրիստոսի սուրբ առաքեալքն են և ասին այլոց սրբոց գրոխիւք. – 394. Այլ քանզի յոյժ առաւելեալ էր իմաստութեամբ Գագիկ՝ տեղի տայր բովանդակ գաւառապետաց զօրագլխաց աշխարհիս, գնայր ընդ նոսա իմաստութեամբ խորագէտ հնարաւորութեամբ, ըստ անձնիւր գահու մեծարեալ պատուադրութեամբ հաճոյանալ ախորժէր նոցա: - 354. Այլ Քրիստոս իւր ոչ տուն ոչ տաղաւար ասի, այլ մի տէր Յիսուս Քրիստոս, յԱստուծոյ և ի մարդկանէ կատարեալ. – 394. Այլ Քրիստոս իւր ոչ տուն ոչ տաղաւար ասի, այլ մի տէր Յիսուս Քրիստոս, յԱստուծոյ և ի մարդկանէ կատարեալ. – 394. Այնուհետև սկսաւ կորապաղատն արկանել բանս խարդախութեան ի մէջ Դերանկին և Հասանայ, որ էր որդի քեռն Դերանկին, որպէս թէ ոչ ուղիղ նայի ընդ նա Դերանիկն, այլ թէ՝ և հանել ի նմանէ զամրոցն և զաշխարհն նկրտել. – 346. այս ամենայն գտանի յայլոց ասացեալ. – 44. Այսպիսիք իմն ինձ թուեցեալ համարեցան այնոքիկ վայրք. այլոց որպէս կամք իցեն: - 52. անկեալ առ ոտս նորա մեծաւ հառաչանօք՝ մի՛ յիշել զանցս զանցիցն անցելոց, զոր արարինն առ սուրբն, այլ դարձեալ կալցի զաթոռ հայրապետութեանն. – 120. Ապա այնուհետև ոչ կարաց կալ համարձակութեամբ ի բացեայ առնել զբանակն իւր, այլ ետ զկէս զօրուն յոմն գլխաւոր և նստոյց զնա ի կողմանէ հիւսիսի կողմն. – 280. ապա համոզեալ Սահակայ և Սմբատայ այլովքն նս՝ բարձին ի միջոյ զաղմուկն, և սէր բարեկամութեան ի մէջ երկոցունց հաստատեալ՝ գնացին յիւրաքանչիւր տեղիս: - 332. Ապա ուրեմն յայտ է ըստ կարգի ասացելոցս, եթէ որ շարժէ զերկնային մարմինն՝ մի է և անբաւ զօրութիւն ունի և անմարմին է և անեղ է անապական, և ինքն ոչ յումեքէ, և այլք ամենեքեանք նովաւ. – 54. առ որ յղեալ բազում անգամ պէսպէս սպառնալեօք և ողոքական բանիւք հաւանութեամբ թողուլ զօրէնս քրիստոնէութեան և հաւասարակցել այլոց ուրացողացն զՔրիստոս. – 318. առ սովաւ այլ բազում թագաւորք կացին ի տեղիս

տեղիս: - 58. առ սովաւ այլ թագաւոր եկաց ի Թեսաղեայ: - 58. արդ տեսանեմք զերկնային մարմինն, զի կարգաւորաբար անդադար շարժութիւն ունի, այսինքն արեգակն և լուսինն և աստեղք և այլք նոյնպիսիք. – 54. Արդ են ժամանակք թագաւորութեանն Պարսից, սկսեալ ի Կիւրոսէ ցԴարեհիոն … և ամք անիշխանութեանն զոր ոմանք ի պատմագրաց գրեն Կ, և այլք Հ – 166. արդ թողոցո զերկրորդ մասն Անձաւացեաց որդւոյ իմոյ Դերանկիդ, և այլ մի յաւելուր ընդ հակառակս ինչ ձեռն ի գործ արկանել - 330. արդ ո՞ւր է Աստուածն այն, զոր դուդ ասես, վասն է՞ր ոչ փրկեաց զԿեսարիայ և զԱնտիօք և զՏարսոն և զԱմասիայ և զԵրուսաղէմ և զԱղէքսանդրիս և զԹեբայիտ և զայլ աշխարս: 146. Բազում և այլ բանս ախորժականս և դիւրընկալս ըստ այսոցիկ կարգէր ի թղթի իւրում: - 186. բաժանեն զաշխարհս յերիս մասունս. տալով Աշոտի… Իսկ Գագիկ զկողմանս Ռշտունեաց այլովք մօտակացիւք գաւառօք, և որքան իցէ հասումն ուժոյ՝ անդր ևս յաշխարհն Մոկաց: - 360. Բայց նոքա ոչ վերակնեալք յօրէնս Տեառն, այլ ստացան իւրեանց անունկնդիր լսարանս, զչարագոյնն իժի և զանբժշկականն քարբի, արբեցան գինով յիմարութեանն. ստացան աչս, որովք ոչ տեսանիցեն, և ականջս, որովք ոչ լուիցեն. – 182. բայց այլ ամենայն իշխանք արևելեայք խոյս տուեալ յերեսաց նորա՝ ետուն տեղի, ելին կալան զամրական տեղիս, ի բերդս և ի քաղաքս և ի լերինս, ընդ ինքեանս գումարեալ զզօրս և զբնակիչս աշխարհաց իւրեանց ամենայն պատրաստութեամբ: - 270. Բայց Աշխէ ոմն … ոչ եմուտ ընդ նոսա ձեռնամուխ լինել ընդ նոսա ի գործ պատերազմին, այլ կայր ի բացեայ իբրև հազարօք երկուք – 232. Բայց բազմաց այլ իմացմունքն յայսոսիկ առ վայր մի առին զկատարումն: - 360. բայց զանուանս միայն ըստ կարգի կանոնել բաւական հանարեցաք, որպէս և այլոց առաջնոցն մատենագրացն յայս եկեալ ձև պատմագրութեան. – 68. բայց զտոհմէն Արծրունեաց ոչ ինչ այլ իմանալ կարացաք, թէ զինչ գործ գործեալ նոցա, բայց միայն զխաղաղասէր կեանս կեալ առ թագաւորն և առ նախարարսն – 96. Բայց թէպէտ և երկոքին պատճառք անուանակոչութեանցն պատկանաբար վարկանելի է՝որպէս իմաստասիրացն հաճոյ թուի, այլ ինձ զառաջինն ախորժելի զհաւատարմութիւնն ի մէջ առնուլ: - 72. Բայց թէպէտ և ունէր զպատճառ զբարեկամանալն Արէտայ ընդ Աբգարու և ընդ Խուրէնայ՝ այլ Աբգար և Խուրան առ փափագումն որ ի Քրիստոս, և առ լուր սրբոյ Փրկչին, և որ ինչ գործեացն Հերովդէս՝ ոխացեալ ընդ Հերովդի – 78. բայց ինքեանք այլոց հասուցանէին տագնապս որպէս ընթեռնուքն – 92. Բայց մեզ կայ առաջի ասել վասն Ջափրայ և չար գործոց նորա, անգիրս մնացեալ յայլոց, զոր կատարեաց ի վերայ աշխարհիս Հայոց երկայնագոյն ժամանակաւ և անըմբերելի նեղութեամբ ի մերս հանդիպեալ աւուրս, որ էր Հայոց Յ թուական: - 168. բայց միայն զհարկաց և զայլ հոգաբարձութենէ ծանուցանէ զպատճառ գալստեանն. – 172. Բայց քանզի յերկնուստ էր հասեալ վտանգն, և աստուածառաք էր բարկութիւնն՝ և ոչ ոք զօրեաց և եկաց ընդդէմ նորա ելանել ի պատերազմ, այլ որ եհարն՝ նոյն և բժշկեաց: - 374. Բայց քանզի ոչ բաւէ աղքատիմաստ իմոց /384/ խոհարանաց շարժումն պատկանաբար առ ողբոցն վարել բանակարգութիւն՝ թողի այժմ այլում զօրաւորի կամ այլում ժամանակի: - 386. Բայց քանզի ոչ բաւէ աղքատիմաստ իմոց /384/ խոհարանաց շարժումն պատկանաբար առ ողբոցն վարել բանակարգութիւն՝ թողի այժմ այլում զօրաւորի կամ այլում ժամանակի: - 386. Գրէ և Վահրամ առ Մուշեղ և այլ զօրագլուխսն այսպէս. – 138. դարձեալ զի թէ և գեցաւ ևս՝ այլ քաջութիւնք արութեանն Նինոսի, ըստ օրինակի Բէլայ, առաւել ամբարձաւ անձնասէր ամբարտաւանութեամբ – 44. Դարձեալ ի նոյն յարեալ՝ և այլ հոգաբարձութեան աշխարհի խնամ տանէր, ի մեղադրանս մատուցեալ մարգարէիւն հանդերձ սպառնալեօք – 182. ելեալ իշխանքն Հայոց յանձնիւր տեղեաց գնացին յանդիման լինել նմա, Դերանիկն, տէր Գագիկ և տէր Գրիգոր և միւս այլ տէր Գրիգոր Վասպուրական իշխան, Աշոտ կորապաղատ Հայոց իշխան, Մուշէղ իշխանն Մոկաց, Շապուհ եղբայր իշխանաց իշխանի և Ապլբառ Կայսիկ Ապահունեաց բռնաւորն և այլք ոմանք: - 340. ելեալ իշխանքն Հայոց յանձնիւր տեղեաց գնացին յանդիման լինել նմա, Դերանիկն, տէր Գագիկ և տէր Գրիգոր և միւս այլ տէր Գրիգոր Վասպուրական իշխան, Աշոտ կորապաղատ

Հայոց իշխան, Մուշէղ իշխանն Մոկաց, Շապուհ եղբայր իշխանաց իշխանի և Ապլբառ Կայսիկ Ապահունեաց բռնաւորն և այլք ոմանք: - 340. ելին գնացին առ Ատոմ … Յիսէ Տրունեաց տէր որդի Հոնաւարայ, Վարազշապուհ Աբելինից տէր, Թադէոս Ակէացի Շերեփայ որդի, և այլք ընդ նոսա: - 364. երկեաւ Վարդան ի մարզպանէն բնակել յանդորրու, այլ այնր աղագաւ էանց գնաց յամուրսն Մոկաց, և կայր մնայր ի նախախնամութենէ Աստուծոյ այցելել աշխարհիս Հայոց: - 122. Եւ այլ ամրաբնակ ազատորերոյն պարգևս և պատիւս օր ըստ օրէ բաշխէր, և յինքն յանգուցանել ախորժելով վարէր ընդ նոսա: - 360. Եւ արդ մեք … և այլ գունդք ազատաց և զօրական պետութեանց … գրեցաք առ քեզ Բուխայ գլուխ զօրավարաց Տաճկաց և բարձակից մեծ թագաւորին. – 212. և գրեալ էր առ Բուխայ, զի մի՛ ինչ չարիս խորհիցի կամ գործիցէ առնն այնմիկ, այլ տացէ տանել զնա առ թագաւորն մեծաւ պատուով և զգուշութեամբ: - 288. Եւ զարեգակն ևս ոչ տեսանէաք, այլ ընդ աղօտ օդ յաւուրս Ժ. – 50. և զսոյն իսկ ասէին զայսոսիկ այլովք զազիր չարեօք: - 48. և խորհուրդք խորհրդականացս յոչինչ համարեալ լինէին ի գործս մարտից և յայլ կարգս հոգաբարձութեան աշխարհիս. – 194. և կերիցեն քարինք և փայտք և այլ կաիք երկաթեղէնք, որպէս և զայն որ ի նմայն պատարագի մարմին և արիւն որդւոյն Աստուծոյ, մանաւանդ թէ ինքն իսկ ճշմարտապէս որդին Աստուծոյ. – 396. Եւ աղբերքն որ ի տեղւոջն և այլ ջրոցն քամուածքն ի ծործորացն ի վայր՝ յարիւն դարձան: - 306. Եւ ամենայն մեծամեծքն հանդերձ խառնաղանճ / 240/ ամբոխիւն դռոթ տուեալ, ոչ միայն ըստ հրամանի թագաւորին ելանել զհետ աղաղակի փողոյն և արքունի կոչնականացն՝ այլ փութացան տեսանել, թէ ո՛վ ոք և ո՛րպիսիք են սոքա – 242. Եւ ամենեցուն ըստ հրամանի թագաւորին յիւրաքանչիւր կողմանց այրուձի գումարեալ՝ հանդերձ այլովք սպառազէն յօրինուածովք անյապաղ երագութեամբ գային ի ժամադրեալ կոչումն: - 198. և այլ թէ. ,,մի՞թէ /գրքում՝ մի՞թե/ քաղիցեն ի փշոց խաղող կամ ի տատասկէ թուզ,, - 256. և այլ ոչ ևս այնուհետև համարձակ յանձն առնոյր մտանել ընդ աշխարհս Վասպուրական: - 336. Եւ այլովք ևս յոլովիւք բազումս է ասել վասն աշխարհալից նահապետացն: - 26. Եւ այլք զցաւղածին օրհնութիւն հնոցին երգէին, ի վերուստ կոչել զօրավիգն զհրեշտակ Աստուծոյ – 232. Եւ այլք մերձ կացեալ առ Դերանիկն՝ ամբաստան լեալ Աշոտոյ կորապաղատէ, որպէս թէ նախանձու լցեալ, և քսութեամբ վարէր ի մէջ հազարապետին, և թէ արկանել ևս ջանայր զնա յիշխանութենէ անտի նորա: - 342. Եւ այլք յայլ ինչ բազում յածմունս անկեալ ցնդին ժամանակաւ և իրօք. – 36. Եւ այլք յաւագ նախարարացն գնացին ամենայն պնդակազմ սպառազինութեամբ ի Պարսս՝ հնազանդել ընդ ձեռամբ հեթանոսական և բարբարիկոն ազգին Սասանականին. – 110. և այլքն զաղաղակ բարձեալ ի ձայնարկու աշխարանս՝ խնդրեցին զապրուստ ի սրոյ քաջամարտիկ ախոյանէն Շերեփեանն Թադէոսի: - 400. և այլքն ամենայն դիւրաւ մտցեն ի ներքոյ ձեռին քո – 196. Եւ այլքն մի ըստ միոջէ կացին ի կարգի ճակատուն – 232. և այլքն ցրուեցան յո՛վ և աճապարեաց ոք. – 332. և անդ Գուրգէն բազում արուեստիւն ցուցեալ ընդդէմ յունական զօրացն, ոչ միանգամ այլ բազում անգամ – 302. Եւ անդէն զտարակարծելի գիւտիցն յոյս երկբայութեան՝ յայլոց քննողական աշխատութեանց եղից առ ընթեր թելադրութեամբ. – 12. Եւ առեալ զգանձսն՝ հրամայեաց սպանանել զընծայաբերսն, և բանիցն Հայրակղի ոչ արար պատասխանի, այլ առնէր վնասս սաստիկս ի կողմանս կողմանս, աւարառութիւն և գերութիւն և սուր. – 142. և ասէ զնա Ստացուած, թէ և Աստուծով՝ այլ ոչ արժանաժառանգ. – 22. և արտաքնոցն ուշիմագոյնքն ասեն, եթէ, ամենայն մարմին շարժուն՝ յայլմէ բնաւորեցաւ շարժիլ. – 54. և բազում այն են որ ի նմին իսկ սատակին. և կէսքն դիւրըմբռնելի որսորդաց լինին. և ապրեալքն սաստիկս հասուցանեն վտանգս ուր և դիպիցին, եթէ մարդկան և եթէ այլոց ինչ կենդանեաց: - 188. և բացեալ զտուն դիւանապահ մատենիցն և գտեալ զսերունդս Սենեքերիմայ, և զգործս նոցա զմիոյ միոյ ուրուք յանուանէ զառն իւրաքանչիւր զանուն և զքաջութիւն իւր, նոյնպէս և զայլն ամենայն ըստ տոհմից տեղեաց - 74. Եւ դարձեալ՝ եթէ յարոյց ինձ Աստուած զաւակ այլ՝ փոխանակ Հաբէլի զոր սպան Կայէն: - 24. Եւ եթէ ասիցէ, եթէ այլ թագաւոր նստուցից՝

արասցէ զո և կամեսցի և արձակեսցէ և մեք ընդունիմք, ահաւասիկ է տեղի թագաւորութեանս: - 144. Եւ եթէ քաղաքս խնդրիցէ՝ ահաւադիկ է քաղաքք մեծամեծք և պարսպաւորք. այլ գանձս խնդրիցէ՝ ասացի թէ տաց որչափ և ձեռն հասանիցէ. և ոչ կամեցաւ լսել, այլ տակաւին ծարաւի է արիւնարբութեան: - 144. Եւ եթէ քաղաքս խնդրիցէ՝ ահաւադիկ է քաղաքք մեծամեծք և պարսպաւորք. այլ գանձս խնդրիցէ՝ ասացի թէ տաց որչափ և ձեռն հասանիցէ. և ոչ կամեցաւ լսել, այլ տակաւին ծարաւի է արիւնարբութեան: - 144. և ելեալ արտաքոյ բանակին յորդառատ հեղոյր արտասուս ի վերայ բեկման իշխանին և այլոց նախարարացն. – 218. Եւ ես զայլովք հայեցեալ բանիւք քամահեալ՝ ուժգնակի կարծիք ի միտս իմ ընթացան առ ի հաւատ ասացելոցս վերջնոյ – 48. և ետուն ի սուրբ եկեղեցին Դ ագարակս. զվանքն Փշոց և զագարակն Ահավանք, յանդիման եկեղեցւոյն որ ի կղզին, և զքարն Մանակերտ, որ է հանդէպ հարաւոյ կուսէ, և զԲերկրի և այլ բազում տեղիս – 356. և զայլ բազմութիւն զօրացն առեալ ընդ իւր՝ երթայ ընդ սահմանս Ապահունեաց – 202. Եւ զայլս ազգի ազգի զինուորք ունէին վաղերք և վակուրք, սուսերք և սուինք, տապարք և վիրգահանք, մեքենայք և ռմբաքարք, վահանք և նիզակք: - 208. զայս ոչ միանգամ, այլ յոլովակի՝մի զմիոյ կնի ընթացուցանէր դեսպանս հրովարտակօք և պատարագօք: - 62. Եւ զի ասէ գիր՝ ոգիք իբրև ութ՝ երկբայականս իմն և զայն. առ որս ասեմք, եթէ նոցա տուաւ հրամանն այն. այլ թէ ի ձեռն նոցա և այլք եղեն փրկեալք: - 32. Եւ զի ասէ գիր՝ ոգիք իբրև ութ՝ երկբայականս իմն և զայն. առ որս ասեմք, եթէ նոցա տուաւ հրամանն այն. այլ թէ ի ձեռն նոցա և այլք եղեն փրկեալք: - 32. և զիշխանն Աշոտ և զորդի նորա Գրիգոր և զՎահան Արծրունի և զորդի նորա Գագիկ … և զՄուշեղ եղբայր Վահանայ և զտիկնայս նոցա և զտիկինն Հրանուշ և զայլս յազատատանէ կապեալ և բարձեալ ի վերայ ուղտուց՝ վտարեաց ի Սամառայ – 220. և զՀրէայսն որ յաւուրց սրբոյն Գրիգորի հաւատացեալ էին ի Քրիստոս՝ վարեն ի գերութիւն, աւելի վտանգ նոցա քան այլոց Հրէիցն հասուցանելով վասն ի Քրիստոս հաւատոցն: - 104. Եւ զնախնին մեր Ադամ ոչ ասել առաջին մարդ, այլ այլոյ ումեմն որդի Շուռելայ, արըռտաբոյծ ուղտուց, զզուեալ յանծանօթ /գրքում՝յանծանոթ/ աշխարհի և անհաւատարիմ յայնմ գտեալ՝ հալածեալ եղև կնաւ իւրով ի միջոց երկրի – 48. Եւ զնախնին մեր Ադամ ոչ ասել առաջին մարդ, այլ այլոյ ումեմն որդի Շուռելայ, արըռտաբոյծ ուղտուց, զզուեալ յանծանօթ /գրքում՝ յանծանոթ/ աշխարհի և անհաւատարիմ յայնմ գտեալ՝ հալածեալ եղև կնաւ իւրով ի միջոց երկրի – 48. և զսակաւուց քան թէ յոլովից գրեաց անուանս ի յիշատակարանի անդ զՇահդոսդ, որ թարգմանի արքայասէր, և զԳոհշթասդ, որ թարգմանի ներկագործ ծիրանեաց արքայական զգեստու, և զՇմաւոն եպիսկոպոս, վէմ եկեղեցւոյ Քրիստոսի ընդ նմին և այլ եպիսկոպոսք և քահանայք արք ճ - 106. Եւ զրոյցք ժամանակաց սոցա յայլոց գրեալ յառաջագոյն, աւելորդ համարեցաք երկրորդել: - 168. Եւ էր նեղութիւն մեծ ընդ ամենայն երկիրս, որպիսի ոչ եղև ի սկզբանէ աշխարհի, և մի այլ լիցի. – 238. Եւ թէպէտ յայնմանէ վրիպեցոյց ճշմարիտն Աստուծոյ պատուհաս՝ այլ չարն սովորական բնաւորեալ պահեցաւ անվրէպ: - 38. Եւ թէպէտ տածէր և խնամէր Գագիկ աշխարհս՝ այլ ոչ ուրախ լինէին ի նա ազատատերանցն գրոխք, և կացին ի տարակուսի: - 354. Եւ ժողովել զբնակիչս աշխարհին համօրէն զարս և զկանայս և զայլս յերկրէն Աղուանից բազմութիւն ռամիկ շինականաց, և լեգէոնս զօրականաց զսակաւս ի լեառնն ամուր անուանեալն Քթիշ, ըստ այնմ և համբարս ռոճկաց: - 278. Եւ իբրև եհաս առ թագաւորն որ ինչ գործեցաւն՝ ոչինչ գոյր տեղի այլ պատասխանւոյ. բայց ասէ, ,,արժանապէս այն գործ նոյն գործեցաւ,,: - 370. և ինքն գնացեալ ի Միջագետս՝ հնազանդեցուցանէր ինքեան քաջութեամբ զԵմաթ և զԱրբաթ և զամենայն կողմանս Դամասկոսի և Կիւլիկեայ և զայլ բազումս: - 60. և կինն անցեալ պատմեաց թագաւորին որ ինչ եղևն, զբողոք բառնալն իւր և զկացուցանելն վկայս՝ թէ ոչ վայել եմ քեզ կին, այլ արքայի, և որ ինչ եղևն – 272. Եւ հրամայեաց ածել առաջի զոմանս յերանելի արանց յազատէ տանէ, և զայլս որք ի բնիկ հեծելազանց, ըստ ազգս և ըստ տոհմս աշխարհաց – 264.Եւ մեկնեալ զզօրսն ի նմանէ ընդ

կողմն Ապահունեաց, մերկ ի զինէ և յասպազինէ թողեալ, ոչ առնել այլ կողոպուտ, գնացին աղխիւ և երիվարօք իւրեանց: - 346. և մեռանի անձամբ ընդ այլ շղոմարարսն յաշխարհին Մարաց ի Բակուրակերտ աւանի: - 92. Եւ մեք զայլս ի բանիցն առասպելականաց և որ անպատճառ սոյն է ասացեալ ըստ նոցայցն արժանաբանութեանց առ ի յեղծումն առցուք. – 52. Եւ մի հարկաց ինչ կամ զօրաց կամ այլ ծառայութեան խափանիչ լինելոյ կամ ի վնասս արքայի խառնելոյ փոյթ արասցուք պահանջել վրէժս. – 196. և մի՛ այլում ումեք փոյթ առնիջիք յառաջ քան զնա ըմբռնել: - 198. և մինչ ոչ ելին ի գլուխ կարծիքն, այլ իբրև զմեքենայ ինչ յամուր անդամանդեայ պարսպէ ի բաց դառնայր – 250. և մինչև հասեալ առ զօրագլուխսն, այլ ի բացեայ երթայր հեռագոյն ի նոցանէ իբրև յերկու մղոնս – 228. Եւ յայնմհետէ համարձակութիւն առեալ անօրինացն՝ սկսան գունդս ռամկականս ժողովեալ ըստ օրինակի մարախոյ անչափ բազմութեամբ, այնոքիկ որ Շեխետիքն կոչէին. և այլ որ ուստեք ուստեք ի հեռաւոր աշխարհաց /402/ Պարսից, ի Ժանգանայ և ի Ջուրջանայ և որք ի Վարառատ գաւառէ – 404. և յայտ է թէ յայլմէ շարժի. և եթէ յայլմէ՝ ապա ուրեմն է՛ ոմն, որ շարժէ զերկնային մարմինն: - 54. և յայտ է թէ յայլմէ շարժի. և եթէ յայլմէ՝ ապա ուրեմն է՛ ոմն, որ շարժէ զերկնային մարմինն: - 54. Եւ յերկարեալ Աղան զողբսն, ջերմեռանդն յորդահոս արտասուաց բղխմունս առաջի սրբոյն Սահակայ և մեծ սպարապետին Սահակայ և այլոց նախարարացն. – 112. և նա ձեռնամուխ եղև զընդ նովաւ հնազանդեալս ի բաց կորզել քեցել ի նմանէ շրջաբերական թղթովք, զիշխան Վասպուրական զԴերանիկն, զԱպլբառ Կայսիկ զբռնաւորն Ապահունեաց, նմանապէս և զայլսն զոր և կարաց հրապուրել. – 350. Եւ նորա առ ահն պակուցեալ, ասէ. հայր իմ, խնայեա յիս. և այլ ոչ զօրեաց բարբառել ինչ: - 320. Եւ նորա զայս ամենայն չարիս կատարեալ՝ ևս բազմագոյնս քան զայս հաստատեալ եդ ազգի իւրում օրէնս բազում և այլ չարագործութեամբք. – 164. Եւ նոքա էին արք փառաւորագոյնք ի տանէ Արծրունեաց և յայլոց նախարարաց, որոց Տէր եղիցի այցելու: - 402. և ոչ առ փոքր մի ինչ ներեաց կամ անսաց /264/ տալ տեղի պատասխանոյ, այլ հրամայեաց դահճացն տալ ի վերայ նորա զվճիռ մահու, փութով զրաւ առնել նոցա ի սատակումն սրոյ: - 266. և ոչ ըստ տեղիս տեղիս ցուցանէին զհանդէս մարտիցն և զյաղթութեանն քաջութիւն, այլ բոլորովիմբ ամենայն ուրեք ախոյեանայարձակ սլացմամբ ընթանայր. – 312. և որ այլ այսպիսիք զմտաւ ածեալ, որ գրեալ է ի սուրբ Աւետարանն – 264. և որք ի տանէն Ամատունեաց՝ Շապուհ և Վահան և Սարայ եղբարք միմեանց, Ապուսակր Վահունի և այլք ընդ նոսա, միաբանական խորհրդակցութեամբ խորհրդածեալ ընդ Գագկայ առ ի սպանումն Ապումրուանայ – 368. և Սահակայ յղեալ առ Սմբատ՝ մի կալ մնալ ի լերինն, այլ փութալ ելանել դառնալ անդրէն ի հետևի զօրս անդ զի ոչ ելանէ, ասէ, Երուանդ զօրու ի սահմանս Մարաց. – 84. Եւ սկսան յաւելուլ ի վերայ չարեացն այլ չարիս, զի ընդ միմեանս մարտ և կռիւս դնէին յաղագս իշխանութեանն ցանկութեան, և ճեղքեցան ի միմեանց և զօրս գումարեցին ի զերծելոցն ի սրոյն և ի գերութենէն Բուխայի. – 298. և սուսեր ընդ մէջ ածեալ, և հեծուցեալ ի մեծազարդ ջորւոջ, և նժոյգս առաջի և զկնի ի զարդ և ի զէն սպառազինեալ և ձայնք փողոց և դոփիւնք թմբկաց և այլ երաժշտական գործոց հնչեցուցանէին շուրջանակի. – 236. Եւ տեսեալ զայնպիսի կորուստ՝ ոչ ևս համարձակեցան ի նոյն գործ, այլ տարածեալ կալան զերկիրն ամենայն: - 146. զայս ասէր, ոչ զի սոդոմայեցիք էին, այլ զի ընդ նոյն մեղս սոդոմական պղծութեանն զառածեալ լինէին՝ սոդոմայեցիս կոչէ: - 182. Զայս ոչ եթէ սակս ուրացութեան ինչ ամբաստան լինի զինքեանէ, կամ վասն ժողովոցն, այլ զի ոչ յանդիմանեցին զթագաւորն, որ արտաքոյ օրինացն ամբարշտէր. – 258. զի զոր անձանց՝ զնոյն և այլոց գիտասցեն հրաժարել ի զօշոտութենէն, որ առաջնոյ անկմանն եղև պատճառ – 26. զի Քրիստոսն այն, որ զանձն իւր ոչ կարաց ապրեցուցանել ի Հրէիցն, այլ կալան զնա և սպանին ի վերայ փայտի՝ իսկ արդ զքեզ զիա՞րդ կարէ ապրեցուցանել ի ձեռաց իմոց: - 146. զի Գուրգէն եղբայր իշխանիս և այլ տոհմն Արծրունեաց և բազմութիւն ազատաց և ազատորդեաց և նոցուն զօրաց քաջաց Վասպուրական տէրութեանս … անցեալ գնացին ի կողմն

Ատրպատականի – 212. զի և հետք ևս յիշատակի այլոց անուանեաց մի երևեսցի, բայց ինքեան միայնոյ: - 44. զի թէպէտ դառնալով դարձան յայտնապէս յերկրպագութիւնն Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ՝ այլ զկանոնական սահմանադրութիւնսն ոչ բերելով ուղղակի, ոչ միայն Աշոտ, այլ և ամենայն իշխանքն Հայոց, որք գերադարձքն եղեն. – 336. զի թէպէտ նեղեալք և չարչարեալք լինէաք պէսպէս կտտանօք ի զօրացն իսմայէլական ազգացն տաճկական տէրութենէն՝ այլ սակաւագոյնք և առ փոքր ինչ ժամանակս – 194. զի Նեստորականացն /գրքում՝ Նստորականացն/ և Քաղկեդոնականին է այս իմացմունք այլովքն ևս երկաբնակօք, որք բանին՝ տուն և տաղաւար զառ ի կուսէն առեալ մարմին դանդաջեալ ասացին, և ոչ միութեամբ բնութեամբ բանին մարմին լինելով. – 394. զի ո՞վ ոք այլ ճոխ քան զՍենեքերիմայսն, /94/ զոր համարձակախօսն Եսայիաս հրապարակէ առ Իսրայէլեան զարմն զսորայս մեծափառութիւն. – 96. զի ոչ եթէ ըստ հասարակաց սահմանաւոր մահու է, այլ ի վերայ սուրբ եկեղեցւոյ և ժողովրդեան Աստուծոյ,,: - 276. Զի ոչ թէ վասն աստուածպաշտութեան ձերոյ կամ բարեգործութեան և սրբութեան արար Աստուած զայս այսպէս, այլ վասն մերոյ ամբարշտութեան ի Տէր. – 144. Զծառայս իմ պատրես, և զզօրս աւազակաց ժողովեալ՝ ոչ տաս ինձ հանգչել, այլ հանապազ պատրաստիս ինձ ի պատերազմ, և ասես վստահանալ յԱստուածն իմ: - 146. զոր ընկալեալ սուրբ հայրապետին և բարեպաշտ թագաւորին Թէոդոսի հինգ թղթովք և հինգ պատասխանեօք՝ կարգէ զսուրբ վարդապետն ընդ վարդապետութեան աթոռակալութեան սրբոյն Յոհաննու Ոսկեբերանի և այլոց քաջաց և գլխաւոր վարդապետացն – 116. զոր վերագոյնն յիշեցաք յայլում վայրի ի մեծ պատերազմին ի սահմանս Աղձնեաց: - 400. զոր ցուցանեմ յայլում տեղւոջ, և զոր ինչ արար արքայն Պարսից ընդ տունն Արծրունեաց ի սադրելոյ Բարծումայի ամբարշտի: - 130. զորոյ լուեալ էր զբազմաց այլ պատերազմացն արիութիւն, և զհարուածս զօրացն Տաճկաց – 316. ըստ այսմիկ և այլ առասպելականք, և գիր մատենական ի նմանէ գրեալ և պահեալ ի Բաբելոնի բազում զգուշութեամբ. - 36. թէպէտ և ոչ համարձակեաց զամենայն բառնալ, այլ յոյժ պատկառանօք ամաչեցեալ՝ լքաւ ի ստութենէ անտի, որ յանդիմանեցաւ ի թղթոյ կայսերն, և ի ձեռն այսորիկ ցուցանէր բարեմտութիւն մեծ առ ազգս /166/ քրիստոնէից. – 168. իբր ոչ անգիտանալով Աստուծոյ զառ ի նոսայսն լինելոյ, այլ բնաւորեալն բարի անփոփոխ բնութեամբ մնալով ամենայնիւ՝ առ ի չարասէրն զուղիղ հատուցումն յապաղէր. – 30. իբրև զորսորդս ինչ առիւծուց կամ այլոց ինչ նոյնպիսեաց, շուրջ ձգեալ զգառագիղն՝ ի մէջ փակել զկորովին և զքաջ արանցն զիշխանն Աշոտ – 202. Իբրև գիտաց իշխանն, եթէ վճարեալ է չարութիւնն յաչս նոցա, և այլ ընդ այլոյ խօսին, և ի գաղտնիս քրթմնջեն, և անտեղի և անընդունակ հրամանաց նորա լինէին՝ ետ պատասխանի և ասէ – 214. Իբրև ստուգեաց զազգն, զգաւառն, զաշխարհն, զպատճառ հատուածին, զզետեղելն, զիարդն, զորպէսն, զեղանակն, զդիպուածն, զպատահն և զայլն ամենայն՝ խնդրէ զնա Վաղարշակ յԱրշակայ և առնու ածէ զնա ընդ իւր ի Հայս – 72. Իսկ այլք զԿռոնոսդ ոմն անուն՝ լինել հայր Արամազդայ, ևս մօտաւոր ժամանակով – 36. Իսկ առաւելեալն իմաստութեամբ Աշոտ ոչ յանհոգս և յաներկիւղս կայր մնայր, այլ զգուշանալ հրամայէր ի խելս կամրջաց և յանապատս և ի կիրճս ձորոց: - 340. Իսկ Ասուդ թէպէտ և այնպէս շքեղութեամբ ճոխանայր եգիպտական և հնդկային հարստութեամբն՝ այլ յիշելով զբուն իւր սեփհական թագաւորութիւն Ասորեստանի՝ ոչ հաճոյանայր կեալ եգիպտացի գահակալութեամբն. – 70. Իսկ Գուրգէն օր ըստ օրէ աճէր զօրութեամբ ի բազում քան թէ ի սակաւ տեղիս, զոր ի Տարօն և զոր յԱնձաւացիս և զոր յԱրզն և զոր առ այլ ամենայն ուրեք – 324. իսկ եթէ մի յանդամոցն կորիցէ՝ զպատահումն խեղութեան ընդունիցի, այլ ոչ ի բաց դարձցի կենդանի: - 194. Իսկ եթէ՝ մշակն մեղաց և անդրանիկն ամենայն չարեաց, որ ի յօձն բունեալ ոչ անիծաւ, որպիսիս ուսուցանէ վնասապարտութիւն օձին առ ի պատժականութեանն գտանել պարտաւորութիւն, որ ոչ յընքենէ միայն, այլ մանաւանդ ի գտողէն չարեաց: - 22. Իսկ թագաւորն Հայոց Սմբատ անպատկան վարկանելով զերթալն Աշոտի առ Աւշին, մի՛ գուցէ արդեօք և այլք դրդուիցին յիշխանացն զնորայն հետեւել

ուղևորութիւն, և արգելուլն զԱշոտ՝ չանսաց ումեք: - 362. Իսկ ի Վասպուրական տէրութեանն ի տեղւոջ զօր արութեան մնաց Գուրգէն, և այլ տոհմք Արծրունիք: - 298. Իսկ իշխանն Աշոտ … Մուշեղ Վահևունի … և Վահրամ սեպուհ թիկնապահ իշխանին, և Վահրամ Տրունի և Հասան և այլք ի սեպուհ պաշտօնէից … եկին մտին ի բերդն Դղեակ, յամրոցն Նկան, որ ի Թոռնավան գաւառի. – 206. Իսկ Խոռեմայ առեալ զզօրսն երթեալ ի թագաւորանիստն, հրաման տուեալ այլոց ոմանց՝ սպանին զտղայ թագաւորն զԱրտաշիր: - 154. Իսկ Նինոս և Շամիրամ տիրեն Ասիացւոց և Եգիպտացւոց հարկապահանջ հնազանդութեամբ, այլ ոչ զազգին ի բաց բառնալով զպայազատութիւն աշխարհին: - 18.. Իսկ նոքա թէպէտ և հաւանէին՝ այլ էր և հակառակութիւն մեծ ի մէջ նոցա. քանզի որոշեալ էին պաշտամամբ կռոց ըստ իւրաքանչիւր կամաց: - 156. Իսկ Վաչէ Արծրունեաց տէր և Հմայեակ Աշոցաց տէր և այլք յանգուցեալ ի նոսա՝ հաճեցին զկամս Վռամայ – 118. խոկայր և մտախորհ լինէր և վասն այլոց աշխարհաց և աշխարհակալաց չառնուլ դուլ և դադար – 268. Խոստացայ վերագոյնն գրել վասն Բուխայի մասնաւորաբար զվրիժուցն հատուցանել զպարտիս, այլ ոչ զբովանդակն: - 326. կէսքն զԳուրգէն յառաջ ածեն ի պատիւ իշխանութեանն և այլք զԱպուջափր, ոմանք զՎասակ. – 298. Կինն դարձեալ ճիչ բարձեալ ասէ. ,,վասն իմ սպաներ զտէրն իմ. ես ոչ վայել եմ քեզ կին, այլ մեծի թագաւորին,,. – 272. մանաւանդ զի ոչ բաւականանամ իմով աղքատիմաստ բանգիտութեամբ զսորայս բացայայտել զչափ ներբողականին՝ այլոց ուժեղագունից և մտահարուստ արանց թողի. – 300. մասնաւոր ինչ մարգարէական ոգւով եղելում ի մարդն օժնդակ խորհրդածութեան արծարծել անդրէն ի ձեռն ապաշաւանացն զվրիպանացն կորուստ. ըստ այսմիկ և այլոց կենդանեացն զգայականօքն և թէ ունայնացելովք առ ի դոյզն ինչ զգուշաւորականս: - 22. մերժել հեռանալ … և որ այլ քաղցրագոյն վայելք ընդ երկնաւս ի վերայ երկրի, պայծառ գեղ արեգական և լուսնի, հանդերձ աստեղացն ճոխագործութեամբքն ընդ տարերք երկնի յեղյեղլով, ծովու և այլոց ցամաքայնոց, և ջրայնոցն բարեփառ հոլովմանցն հրճուանաց, և որ ինչ ընդ այլք ընդ դոքօք պատկանին յարմարաբար տնտեսութիւնք առ սկզբնատիպն պատկերակերպութիւն: - 386. մերժել հեռանալ … և որ այլ քաղցրագոյն վայելք ընդ երկնաւս ի վերայ երկրի, պայծառ գեղ արեգական և լուսնի, հանդերձ աստեղացն ճոխագործութեամբքն ընդ տարերք երկնի յեղյեղլով, ծովու և այլոց ցամաքայնոց, և ջրայնոցն բարեփառ հոլովմանցն հրճուանաց, և որ ինչ ընդ այլք ընդ դոքօք պատկանին յարմարաբար տնտեսութիւնք առ սկզբնատիպն պատկերակերպութիւն: - 386. մերժել հեռանալ … և որ այլ քաղցրագոյն վայելք ընդ երկնաւս ի վերայ երկրի, պայծառ գեղ արեգական և լուսնի, հանդերձ աստեղացն ճոխագործութեամբքն ընդ տարերք երկնի յեղյեղլով, ծովու և այլոց ցամաքայնոց, և ջրայնոցն բարեփառ հոլովմանցն հրճուանաց, և որ ինչ ընդ այլք ընդ դոքօք պատկանին յարմարաբար տնտեսութիւնք առ սկզբնատիպն պատկերակերպութիւն: - 386. մի՞թէ ոչ կարէին Հոռոմք սպանանել զնա, և բառնալ զթագաւորութիւնն Պարսից ի ժամանակի, իբրև ետ Աստուած զսա ի ձեռս մեր. այլ արարին ի վերայ նորա ողորմութիւն: - 144. մինչ կային ի բանտի իշխանն և որք ընդ նմա ազգատոհմիւք և այլովք օտարազգօք – 240. Յայնժամ իբրև գիտաց զօրավարն Հայոց և ոչ միով իւիք կարաց հաճել զմիտս նոցա, այլ միաբան ետուն հրաման ելանել ի պատերազմ– 230. Յայնժամ տեսեալ Երուսաղէմացւոցն զանհնարին դիպուածսն անօգնականութեանն՝ առին զաստուածային սուրբ նշանն տէրունական հանդերձ այլ սպասիւք եկեղեցեացն, փախուցին ի քաղաքն թագաւորական ի Կոստանդին. – 162. Յայսմ վայրի ոչ ի վերայ միոյ ազգի և ի վերայ միոյ աշխարհի է լալումն ողբումն և կոծումն, այլ ի վերայ բոլոր ազգաց և աշխարհաց Հայաստանեայց: - 196. Յետ այսր ամենայնի Յազկերտ թագաւորեաց ի Տիսպովն, և ունէր զթագաւորութիւնն երկիւղիւ, և ոչ հրամանատու այլ անձնապահ: - 156. Յետ բառնալոյ իշխանութեանն ի Վասպուրական երկրէն մնացին տոհմք Արծրունեաց ըստ ազգս ազգս … և Ապուջափր և Ապումքդէմ և Վասակ և միւս Վասակ և դարձեալ այլ Վասակ և Մուշեղ և Աշոտ և Սահակ , և այլք ի տանէն Արծրունեաց. և ազատք նոցա: - 298. Յետ բառնալոյ իշխանութեանն ի

Վասպուրական երկրէն մնացին տոհմք Արծրունեաց ըստ ազգս ազգս … և Ապուջափր և Ապումքդէմ և Վասակ և միւս Վասակ և դարձեալ այլ Վասակ և Մուշեղ և Աշոտ և Սահակ , և այլք ի տանէն Արծրունեաց. և ազատք նոցա: - 298. Յուշ առնէր նմա զխոստումնն Աստուծոյ առ Աբրահամ և զկարգս թլփատութեանցն և զզոհիցն և զայլոցն ամենեցուն, զոր ոչ է այժմ ասել մի ըստ միոջէ. և յայս լինէր խոկումն Իսմայէլացւոցն մինչև իսպառ: - 158. նա և պախարակելով զԲէլայսն /44/ և զայլոց դիւցազանց – 46. Նա և զայլ հիացականսն որ ըստ այսոցիկ ուսցիս ի նորին գրոց. – 50. նա և կենդանականն որ ի նմա՝ ոչ ի բարի ինչ, այլ զի անհրաժեշտ չարին կալով անմահականս չարչարեսցի: - 22. Նախ առաջին՝ զի յետ աւուրց ինչ, իբր անագան իմն այլ ոչ նախապատիւ և կարևոր. և զայն արատաւոր, այլ ոչ անարատ՝ երևի յասացելոցն՝ եթէ ուղիղ մատուցանես և ուղիղ ոչ բաժանես՝ մեղար: - 24. Նախ առաջին՝ զի յետ աւուրց ինչ, իբր անագան իմն այլ ոչ նախապատիւ և կարևոր. և զայն արատաւոր, այլ ոչ անարատ՝ երևի յասացելոցն՝ եթէ ուղիղ մատուցանես և ուղիղ ոչ բաժանես՝ մեղար: - 24. Նոյնպէս բանայ, որպէս և այլ թռչունք և գազանք՝ բնաւորեալ բաժանեն զժամանակս տարւոյն յերկուս կամ յերիս ամարանոցս և ձմերանոցս ինքեանց կենաց պաճարին – 262. նոյնպէս և զայլս յիշխանական պետութենէ փոքրագոյն կէտս և լողակ մանունս իմանալի է. – 262. ոչ ասել զհուր արարած Որմզդի, այլ բնութիւն Որմզդի – 48. ոչ ևս զբանականաց բերելով խորհուրդս, այլ իբրև երամակք վայրենիք վայրածեալք անկարգութեամբ և պէս պէս անառակութեամբք – 28. Ոչ կամեցար կամօք տալ զանձն ի ծառայութիւն մեզ, այլ տէր և թագաւոր կոչես զքեզ. զգանձն արքունի որ իմ առ քեզ է՝ ծախես, և զայդ ոչ գիտես, եթէ վաղիւ համարս տալոց ես: - 146. Ոչ կարծողականս ինչ ըստ առաջնոցն Բէլայ ասացելում, կամ այլոց ստուերականացն երևեցելոց երազականաց և խաբեբայ դիւաց, այլ ձեռագործ մեռելականս իսկ եցոյց ի պաշտօն – 40. Ոչ կարծողականս ինչ ըստ առաջնոցն Բէլայ ասացելում, կամ այլոց ստուերականացն երևեցելոց երազականաց և խաբեբայ դիւաց, այլ ձեռագործ մեռելականս իսկ եցոյց ի պաշտօն – 40. ոչ ստեղծեալ յումեքէ, այլ որպէս երևիդ՝ նոյնպէս էր. և կայ մնայ, և զմարդ ինքնածին: - 48. Որ և այլոց կարող տուիչ լինել ժամանակաց, որպէս և արանցն որ յառաջ քան զջրհեղեղն քառասուն ևս աւելի բիւրս ամաց և դարս փոխադրական այլաձևս և խժականս, շարս և ներս և սոսս - 38. որ ըմբռնեցաւ ի յայլ զօրավարէ ի Խլաթ քաղաք – 248. որ ի կողմանս Դամասկոսի կացեալ՝ ոմանք թագաւոր ասէին զինքեանս, և այլք յԱսորեստանի կացեալ՝ զինքեանս ասէին թագաւոր, մինչև ի ժամանակս Աբդլայի – 168. որ ձգեցաւ մինչև յամս ՄՃԹ և ըստ ոմանց այլ նախկին թագաւորս ասելով՝ յաւելուն ժամանակս ամաց ՄՂԸ ասել: - 60. որգունակ քաւութիւնն և այլ կաի սպասու խորանին ի Մովսիսէ օրինադրեալ ի ձեռն ճարտարապետացն Եղիաբ և Բեսելիէլ խորանայարդարք: - 378. որոյ ոսկերքն ընդ այլ սուրբսն հանգուցեալ կան ի վանսն Յադամակերտոյ: - 134. որպէս թէ ոչ կամի զթագաւորելն Պարսից և հարկել Հայոց և զօրավարել, այլ զթագաւորելն Յունաց ցանկայ գտանել. – 118. որք լեալ էին յաշակերտութենէ Ղևոնդ քահանայի, որ ի Պարսսն մարտիրոսացաւ ընդ այլ սուրբ եպիսկոպոսսն և քահանայսն: - 74. որք ոչ ըստ օրինի եկեղեցականաց կրօնից զվարսն յարմարէին, այլ ընդ մարզպանին Մշկանայ լծակցեալ հոգալ զաշխարհիս: - 118. սա առաւելեաց յամենայն հոգածութիւնս ի գիւտս իմաստութեան ուսումնասիրութեան և այլն ամենայնի՝ քան զհարս և զհաւս իւր: - 334. Սոցա անուանք ճանաչին՝ Ատոմ Անձևացի և Մլեահ Վարաժնունի և Գէորգ Բողկացի և Վասակ, և այլք բազումք, որոց անուանք գրեալ են յերկինս: - 266. Վասն զի այլոց գործք մի կամ երկու կամ այլս ևս գործք գործեալ է. իսկ սորայս՝ գերազանցեալ յաճախեաց քան զբազմացն իրողութիւնս. – 302. վկայեցին վասն Քրիստոսի … բազումք յեպիսկոպոսաց, ի քահանայից և յայլ կարգէ յեկեղեցական գնդէ – 106. տալով Աշոտի … զգահն նախնական իշխանութեան այլովք յոլովագոյն միջոցօք աշխարհիս, մինչև յամուրն Նախճաւանու: - 360. տարան ետուն ի բանտ արքունի, ուր կայր Աշոտ իշխան և այլ նախարարք ի տանէն Արծրունեաց: - 238. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին …

և այլ բազումք յազատ տանէ – 174. քանզի բանականն յերիս յայսոսիկ տեսանի, ի հրեշտակս, ի մարդիկ և ի դևս. այլ ոչ ի հաւս կամ ի յայլ կենդանիս: - 52. քանզի բանականն յերիս յայսոսիկ տեսանի, ի հրեշտակս, ի մարդիկ և ի դևս. այլ ոչ ի հաւս կամ ի յայլ կենդանիս: - 52. քանզի ոչ եթէ մարմին ինքնաշարժ է, այլ հոգին է ինքնաշարժ. – 54. քանզի էին Ադամայ և այլ ուստերք և դստերք բազումք, այլ ոչ արժանաժառանգք պայազատութեան աշխարհահայր լինելոյ. – 24. քանզի էին Ադամայ և այլ ուստերք և դստերք բազումք, այլ ոչ արժանաժառանգք պայազատութեան աշխարհահայր լինելոյ. – 24. Քանզի թէպէտ և անվաւեր ի նոցանէ գրեցեալքն ասացան՝ այլ բազում ինչ և առ ճշմարիտն ստուերաբանեն – 18. քարինս տաշահոս հոլովեալ ի նիւթ եկեղեցւոյն ի Մանազաւեանն նահանգէ ընդ Բզնունական ծովն բերեալ մատուցանէ առ կատարումն հրաշագեղ դիտանոցին սրբոյն Սիոնի, այլովքն սրբական անուանակոչութեամբ տեղեաց տնտեսականին բանին Աստուծոյ մարդ եղելոյ: - 396. այլ աստուածայինն Պօղոս ճշմարտագոյնս զայսոսիկ յայտնէ ասելով՝,,ծանեան զԱստուած, և ոչ իբր զԱստուած փառաւորեցին կամ գոհացան. – 52.

ԱՅԼԱԲԱՆ - և կանխավաղ ցրմամբն ի վերուստ՝ զմիաբարբառ լեզու մարդկութեան շփոթեաց յայլաբան խլրտիւնս. – 40.

ԱՅԼԱԲԱՆԵԼ - նոյնպէս և զանուանս նահապետացն կեղակարծութեամբք այլաբանել. – 38.

ԱՅԼԱԶԳ - զոր ոչ միայն Յոյնք՝ այլ և այլազգք ոչ երևին այսուիկ նախկինք – 18.

ԱՅԼԱԶԳԻ - Բայց տէր Ապուջափր և որ ընդ նմա՝ քաջապէս մարտեան ընդ այլազգիսն և առին: - 306. և ահա այլազգիքն հասին ի դիմի գրգռել զմարտն և զօրագլուխք փութացան զհետ զօրուն: - 230. Եւ առնէր հարուածս մեծամեծս այլազգեացն. և սատակէր զնոսա սրով և աղեղամբ, և եբարձ զամենայն ազգս Տաճկաց, որ բնակեալ էին Վասպուրական տէրութեանն: - 306. և արիաբար հանդիսացեալ գնդին Հայոց՝ ճակատեցան ընդ այլազգիսն հարուստ և ձիգ ժամս և հարին ի հարուածս մեծամեծս զբանակ այլազգեացն: - 306. և արիաբար հանդիսացեալ գնդին Հայոց՝ ճակատեցան ընդ այլազգիսն հարուստ և ձիգ ժամս և հարին ի հարուածս մեծամեծս զբանակ այլազգեացն: - 306. և դարձեալ եդին ի վերայ ի տեղւոջ վկայութեանն նորա. ի Գոռոզու մերձ ի լեառն Քշիթ, ուր էր բանակ այլազգեացն: - 290. Եւ դէտն ազդ արարեալ զօրացն այլազգեաց՝ վառեն և նոքա ընդդէմ նոցա ի պատերազմ, և ի դիմի հարեալ միմեանց և հատանէին յերիս առաջս: - 178. Եւ դիմեցին խուռն յանդուգն յարձակմամբ և բախեցին զգունդն և պատառեցին զոազմն և դարձուցին զայլազգիսն. - 232. և եհար սատակեաց Ապումկդէմ ի միում ասպատակի Ը այր, և զերիվարս նոցա, և զէնս և զզարդ մերկեաց ի նոցանէ, եհար զայլազգիսն ի հարուածս մեծամեծս և ինքն դարձեալ ասպատակեաց զկնի նոցա: - 304. Եւ զկնի այսորիկ, որ է երկրորդ հարուածք այլազգեացն՝ դարձեալ հրաման ետ ելանել ի պատերազմ, և հետամուտ հասեալ առ նոսա. – 282. և զկնի ինչ փոքու ասէ, ,,զայլազգիսն որ եկեալ յեցեալ իցեն ի Տէր՝ սիրել զանուն նորա, լինել նմա ի ծառայս և յաղախնայս – 224. և հարին ի հարուածս մեծամեծս զայլազգիսն. – 232. և հրաման ետ Գուրգէն իւրում գնդին պատրաստել ի պատերազմ, կազմել ռազմ և տալ ճակատ ընդդէմ այլազգեացն – 230. և միախուռն յանդուգն յարձակմամբ դիմեցին ի վերայ այլազգեացն, և ի դիմի հարեալ միմեանց՝ այր զախոյեան իւր յերկիր կործանէր: - 174. և վառեալ ի զէն և յասպազէն՝ արձանացան իբրև զմի այր՝ և յանդուգն դիմացուածով խուռն յարձակմամբ հարեալ ի դիմի, ուր քաջքն այլազգեացն ճակատէին ընդ աջաթև /380/ կողմն. և պատառեցին զգունդն, և պարտեցին զախոյեանսն. – 382. և փախեան այլազգիքն յերեսաց Գուրգէնի մի կողմն: - 308. և օգնութիւն հասեալ նոցա յԱստուծոյ՝ ի պարտութիւն մատնեն զայլազգիսն, բազում վերս ի վերայ եդեալ – 202. զի և այլազգիքն տեղի ետուն և փախեան յերեսաց Ապումկդէմայ. – 304. Իսկ այլազգեացն անցեալ գնացեալ մտին ի Թրաբ գաւառ և ի Շնաւհ: - 402. Հերովդէս այլազգի որդի Անդիպատրեայ Ասկաղոնացոյ և մօր Եւպատրեայ Արաբացոյ, թագաւոր Հրէից, յաւուրս ծննդեան տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի: - 78. մանաւանդ զի բարեպաշտութիւն մեծ համարիմ սատակել զթշնամիսդ

Աստուծոյ, որպէս Մովսէս զԱմաղէկ, և Յեսու զՔանանացիսն, և Սամուէլ զԱգագ, և Դաւիթ զԳողիաթ, և համանգամայն իսկ որպէս սատակեցին Իսրայէլացիքն զայլազգիսն – 278. մի՛ ասիցէ այլազգին, որ եկեալ յեցեալ իցէ ի Տէր՝ եթէ մերժելով մերժէ զիս Տէր ի ժողովրդենէ իւրմէ,,. – 224. որոյ գալուստն ազդ եղեալ գնդի այլազգեացն՝ փախեան գնացին բացագոյն, կալան զամրական տեղիս, ցրուեալ ընդ լեռնայինսն անյայտ թաքստեամբ: - 402.

ԱՅԼԱԿԵՐՊ - Յայնժամ արքայ Խոսրով յայլակերպս եղեալ գնաց եմուտ ի բուրաստանն արքունի – 152.

ԱՅԼԱՁԵԻ - Որ և այլոց կարող տուիչ լինել ժամանակաց, որպէս և արանցն որ յառաջ քան զջրհեղեղն քառասուն ևս աւելի բիւրս ամաց և դարս փոխադրական այլաձևս և խժականս, շարս և ներս և սոսս - 38.

ԱՅԼԱՅԼԱԿ - զի թէ ի բազմաց էր՝ այլայլակ և շփոթեալ լինէր ի բազմաց շարժումնն և ոչ կարգաւորաբար: - 54.

ԱՅԼԱՆԴԱԿԵԱԼ - Իսկ եթէ սովորութիւնն այլանդակեալ ի չարէն ի սոյն, կանգնել պատկերս սկայից և քաջաց և բարբարոսական թագաւորաց ի պատիւ – 40.

ԱՅԼԱՓՈԽ - իսկ զանուանս նոցա այլափոխ ասելով զատանին: - 18. Նա և զանուանս նոցա և զթիւ ժամանակացն այլափոխս ետուն մեզ, թերևս վասն շփոթեալ և հակառակասէր ազգին – 168.

ԱՅԼ ԵԻ - այլ Մկրտչին հրամայի՝ մի ըմպել գինի և օղի. սա ոչ միայն գինով ոչ զկծէր, այլ և ոչ ջրով զծարաւոյն պէտսն կատարէր, սակաւապետութեամբ ընդովք թրջելովք, և խստավայել բանջարովք առ քաղցն վայելելով: - 376. Իսկ Արտաշիր յանդգնագոյնս և առանց պատկառանաց զհետ ամօթալից ախտին գիջութեան իգամոլ ցանկութեանցն ընթացեալ՝ ոչ միայն ի գիշերի այլ և ի տունջեան յանդիման արեգական, անխտիր կատարէր զցանկականն, զանասնական գիջութեամբքն զանցուցեալ: - 116. Այլ և զհուրն զիա՞րդ մասն աստուծոյ ոչ ամաչեն ասել - 52. Այլ և հուր և ծծումբ նաւթիւ բարձեալ ի գործ պատերազմին, և զլոյծ բնութիւնն յանօթս ապակեղէնս եդեալ, և մանր զծծումբն ընդ նմին խառնեալ, եդեալ ի պարսատիկ մեքենայից, և զհուրն առ ընթեր նմին, հնարաւորեալ արկանել զամրոցաւն: - 208. Այլ և պատկանաբար իմաստութեամբ պատրաստեաց ջրմուղ ներքսագոյն երկրի ի քարանց տաշելոյ փողոցս գնացից ջրոյն կազմեալ – 392. Այլ և տեսութիւնք ևս յայնս սաստկագինք և նորանշանք. – 28. այլ և ամենայն թագաւորք Ասորեստանեայց որդի ի հօրէ առեալ զիշխանութիւն ունէին, ոչինչ արժանի յիշատակի ուրուք գործեալ – 56. այլ և առ Աստուած ևս և առ սուրբս նորա յաւակնեալ՝ յերկինս բացեալ զգայռալիր բերանն և որպէս շուն լիրբ պատուհաթափ եղեալ ածէր զլեզուն զերկրաւ: - 100. այլ և աստուածականն ցանկացաւ փառաց – 20. այլ և բազումք ի նախարարացն Հայոց ելեալ զհետ Արշակայ գնացին առ Արկադ – 110. այլ և երկիւղ ոչ սակաւ ունէր զնա, զի բազում գունդք սուսերամերկաց շուրջանակի պահէին զնա: - 282. Այլ և զայս ևս եդին առաջի թագաւորին աղերսական մեղադրանս, եթէ ընդէ՞ր իբրև ժողովն գումարէր՝ ոչ զոք ի Հայոց հարկաւոր համարեցայք կոչել ի միաբանութիւն հաւատոց: - 132. Այլ և զռամիկ Նորագեղջ աւանին Ռշտունեաց առեալ ածեն ի տեղի վաճառոն Ոստանին Ռշտունեաց, արկեալ տոռունս ի պարանոցն հանեն ընդ սուր. – 202. այլ և զվճիռ պատուհասին իւրովն կնքէր բերանով. – 24. Այլ և զՓիլոնեայսն ասացաք երկրորդել զառն քաջի և զյոյժ հմտագունի իմաստասիրութեան - 34. այլ և ընդ միմեանս արկանէին բանս քսութեան – 194. Այլ և ի ժամանակս հասելոց թշնամեաց յերկիրն իւրեանց՝ գան միաբան լեռնայինքն յօգնութիւն իշխանացն, զի են տիրասէրք: - 192. այլ և ինքն թագաւորն հրամանի նորա անսայր: - 200. այլ և ինքն Մահմէտ, մոլեկան հոգւով շարժեցեալ՝ տայ գրել զանուղղայս, զոր մեք ի բազմաց զսակաւս յիշեսցուք: - 164. Այլ և իշխանն Գուրգէն հանապազ գրէր աղաչանս առ ծերսն և առ աւագագոյնսն նոցա, իբրև փորձութիւն և դիպուած համարէր զեղեալսն, և ոչ իսպառ քինահարութեամբ վարիլ առ հարկատուսն և առ հնազանդս իւրեանց: - 404. այլ և Մակեդոնացին Աղէքսանդրոս ոչ

սակաւ դրուատեօք արձանս գրէր ի մատեանս դիւանապահ աւանդութիւնս զսորայս մեծափառ գլխաւորութիւն: - 96. այլ և մարդոյն ևս յստակագոյնս տեսանել զիւրաքանչիւրոցն ի նոցանէ մտածութիւն. – 22. Այլ և նախապատիւ եւս քան զայրն յաստուածականին լինել կնոջն նախայարձակ ճաշակմամբն: - 20. այլ և նկարագիրս ոմանս պատկերաց զպատկեր քաջաց արականս և շքեղաւորս կենդանագրել: - 42. այլ և ոչ զծիծաղականս նոցա համբաւեալ քաջութիւն, որպէս կարծեն՝ առանց եպերանաց անցից զխելագարութեամբքն: - 36. այլ և ոչ զմեզ ապստամբս կարծիցես գոլ յինքնակալ թագաւորէն և ի քումմէ ճոխութենէդ, եթէ հաւաստեաւ քննիցես: - 212. այլ և ոչ հուր մեկնեալ յամպոյ, ապա թէ ոչ՝ հարկ էր և ի գիշերի երևել. – 32. այլ և ոչ պահապանաց ոմանց ռամկաց որ պահիցեն զամուրքս: - 216. այլ և ոչ տարաբարձական, որպէս և /48/ արդ ևս ոմանք կարծեն, ոչ գիտելով զասացեալսն ի Տեառնէ աւազակին՝ այսօր ընդ իս իցես ի դրախտին: - 50. Այլ և ուսումնական բանգիտութեանն քաջահմտագոյն, անընչասիրութեամբն մեռելագոյն. առատաձեռնութեամբն կենդանագոյն: - 376. Այլ և սաստիկ հարուածովք սատակեսցէ զքեզ: - 164. Այլ և Վահան Ամատունեաց գաւառին փախստեայ եկեալ ի ձորն, որ մերձ է յամրոցն, ուր տէրն իւրեանց կայր: - 208. Այլ և վասն գործակցաց տապանին /30/ դիտողագոյնս է ասել. – 32. Բայց ոչ միայն քաջքն Հայոց նահատակեցան ի մեծ պատերազմին այլ և անմարմին զօրք երկնաւորք մարտակից եղեն գնդին Հայոց. – 232. Եւ յայսմ պատերազմի ոչ միայն երանելի եպիսկոպոսն և ճգնաւոր քահանայն մարտակից էին տեառն Գրիգորի, այլ և զօրք հրեղինաց – 252. Եւ ոչ արմատոցն միայն օտար և անիմանալի սարասիցն տիպք, այլ և աներևոյթ պահպանողական և անհպելի զգուշաւորութիւնն. – 50. և ոչ նոցա միայն՝ այլ և ընդհանուր մարդկութեան լինել օրինակ արդարութեան և ժուժկալութեան. – 26. զի թէպէտ դառնալով դարձան յայտնապէս յերկրպագութիւնն Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ՝ այլ զկանոնական սահմանադրութիւնսն ոչ բերելով ուղղակի, ոչ միայն Աշոտ, այլ և ամենայն իշխանքն Հայոց, որք գերադարձքն եղեն. – 336. Զի ոչ միայն առ շինութիւնն՝ այլ և յարիւն և յապաժոյժ առաքինաբար զանձինս եդեալ ի վերայ խաշանցն մեռանել իբրև զքաջ հովիւ – 392. զոր ոչ միայն Յոյնք՝ այլ և այլազգք ոչ երևին այսուիկ նախկինք – 18. ի սակաւուն հաւատարիմ լինելով՝ ոչ այնմ և եթ տիրեսցէ տնկոյն, այլ և բազմերջանիկ երկնայնոցն հասցէ կենաց: - 20. Իսկ Նեբրովթ որդի Քուշայ որ ի Քամայ՝ յոյժ ուժգնագոյն ոչ միայն քան զառաջինսն ուրուականաց լինել, այլ և ոչ Հերակլի – 36. Իսկ սա ասաց զինքն հնագունիցն լինել անժամանակ Բէլ՝/36/ ոչ հայր աստուածոց, այլ և հրամանատու Արամազդայ: - 38. Նոյնպէս և զպայման ժամանակացն յանբաւ բիւրս ամաց ձգեն որ ոչ և ըստ միոյ յեղանակի հաւաստանայ առ ի ցուցումն, ոչ արեգական բերմամբ ի նոյն կէտ ամսոց և աւուրց և ոչ ըստ չորից փոխմանց առ ի յեղումն ժամանակի տարւոյն, այլ և ոչ ըստ լուսնական լրութեանն և սուզականութեան: - 18. ոչ միայն ի տեսիլ խտղտման աչաց և զուարճումն հոտոտելեաց՝ այլ և ի կազմութիւն դեղոյ բժշկական հնարագիւտ իմաստասիրութեանց կազմեալ Ասկղեպեայ վարժմամբն: - 86. որ ի բախմանէ քարի և երկաթոյ կայծակունք արտաթափին, այլ և ի փայտից ընդ միմեանս յիրար շփելոյ, որպէս և անուոյ բնաւորեցաւ լինել, որ ի սաստիկ շրջագայութենէ սայլիցն բազում անգամ և առեղք փայտիցն վառմամբ հրոյ հրդեհին: - 52. որ տիրեաց Ասորեստանի, այլ և ի ժամանակս ինչ Հայոց – 44. տուք ի մեզ զերկիրդ մեր խաղաղութեամբ, ապա թէ ոչ առցուք պատերազմաւ, ոչ միայն զայդ, այլ և զայլ ևս բազումս,,: - 162. Քանզի այնչափ թանձրացաւ յաճախութիւն սովոյն՝ որ ոչ միայն անսուրբ կենդանիս ուտէին ըստ սրբութեան կարգի, այլ և զսարսափելի և զդժնդակ, որ զգազանայինն անցուցանէ զվայրենամտութիւնն, զմարմինս մեռելոց՝ առանց խղճելոյ ուտէին, ի գերեզմանացն հանեալ զհետ միոյ և երկուց ամաց թաղելոյ: - 374.

ԱՅԼ ԵԻՍ - Ասէ, ,,զի՞նչ է նոր հաւատդ, որ այժմ ի քէն երևի. եթէ այլ ևս յաւելցիս ասել՝ անձին քում դու եղիջիր պարտական,,. – 160. Բայց Յամանիկն և Ահմատն և Ապլբառն և այլ ևս Տաճկաց միաւորութեամբ զնոյն չարիս երկնէին գային: - 340. Եւ ելեալ ի տեղին

սրբութեան և կատարեալ զաղօթսն՝ ելին շրջել զբօսնուլ յայլ ևս տեղիսն: - 100. Եւ ձեռագրեալ Մուշեղայ զամրոցաւն Նորաբերդ և շուրջ զսահմանսն՝ Դերանկին հաւատալ, և զայլ ևսն՝ որդւոյ իւրում ժառանգեցուցանել: - 324. յայտ առնելով ի թիւ եօթանցն այլ ևս ներողութիւն: - 30. Շինէ … Եւ յաջմէ և յահեկէ սեղանոյն այլ ևս Բ եկեղեցիս: - 394. Վասն զի այլոց գործք մի կամ երկու կամ այլս ևս գործք գործեալ է. իսկ սորայս՝ գերազանցեալ յաճախեաց քան զբազմացն իրողութիւնս. – 302. տուք ի մեզ զերկիրդ մեր խաղաղութեամբ, ապա թէ ոչ առցուք պատերազմաւ, ոչ միայն զայդ, այլ և զայլ ևս բազումս,,: - 162. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … ի տոհմէն Գնունեաց Գրիգոր որդի Հազրի Զ այլ ևս հարազատօք և զօրօք իւրեանց. ի տոհմէն Ընտրունեաց Արտաւազդ Է հարազատօք և զօրօք իւրեանց. – 174.

ԱՅԼ ԸՆԴ ԱՅԼՈՅ - Իբրև գիտաց իշխանն, եթէ վճարեալ է չարութիւնն յաչս նոցա, և այլ ընդ այլոյ խօսին, և ի գաղտնիս քրթմնջեն, և անտեղի և անընդունակ հրամանաց նորա լինէին՝ ետ պատասխանի և ասէ – 214.

ԱՅԼԻ ԳԱԻԱՌ - Իբրև եհաս գուժկան առ մարզպանն Հայոց Գուրգէն՝ ելեալ զհետ նոցա Ռ արամբք, վառեալ ի զէն և յասպազէն, և գնացեալ եհաս յԱյլի գաւառ. – 402.

ԱՅԼ ԻՆՉ - Բազում և այլ ինչ զառանցականս բարբանջանաց օրինադրեաց: - 46. եթէ ոչ այլ ինչ յակն ունելեաց բարւոյ ունիցիս ասել, զի՞նչ ինչ բարգաւաճանք քեզ լրութիւն անյագ որովայնին Բէլայ իցէ: - 38. Եւ այլք յայլ ինչ բազում յածմունս անկեալ ցնդին ժամանակաւ և իրօք. – 36.

ԱՅԼ ՈՄՆ - և այլ ոմն յարտաքին իմաստնոց ասէ, ընդ աներկիւղ ի ճանապարհ մի երթալ: - 354. և իբրև մօտ եղև յափն գետոյն՝ քարշեալ ոմն զլայնալիճն, նստելով ընդ դարիւն, և հարեալ նետիւ ընդ բացատն, և երեսանակալ ձեռնն թուլացեալ. կրկնեալ այլ ոմն ճօճ նիզակաւն ընդ նոյն ակն՝ գետավէժ արարին զԱշխէթն. – 272. Ի սոյն ժամանակս էր այլ ոմն ի կողմանս Պարսից միայնացեալ կրօնաւորութեամբ – 162. մանաւանդ զի յառաջագոյն /308/քան զմեզ այլոց ոմանց բանակարգեալ գրեալ հաւաքեալ է ի մի շար: - 310.

ԱՅԼ ՈՔ - և ոչ համբարք ի սմա բաւական, թողումք այլ ումեք ասել - 216. իսկ այսոքիկ ոչ այլ ումեք արարածոցս պատշաճին, բայց միայն միոյ Աստուծոյ, և նա է Արարիչ: - 54. Տե՛ս, ով սիրելի, զի թշնամանելն՝ լեզուին բարբառ է, և ոչ ներէ ստեղծիչն լեզուին զուրացութիւնն բարբառել, զի ոչ եթէ այլ ոք է որ ստեղծ զլեզուն, և այլ ոք է որ արար զսիրտն. – 258. Տե՛ս, ով սիրելի, զի թշնամանելն՝ լեզուին բարբառ է, և ոչ ներէ ստեղծիչն լեզուին զուրացութիւնն բարբառել, զի ոչ եթէ այլ ոք է որ ստեղծ զլեզուն, և այլ ոք է որ արար զսիրտն. – 258.

ԱՅԼՈՒՐ - զոր և այլուր ասէ՝ կենդանի եմ ես Տէր Տէր - 30.

ԱՅՕ - և է զգեստ նոցա ասուիս ի ծածկոյթ մերկութեանն, և օդ ոտիցն հնարաւորեն զձև կաւշկաց, ի մորթոց այծից կազմեալ – 192.

ԱՅՕԵԱՄՆ - Որոց դիպօղ ժամ գտեալ՝ արտաքս ելեալ ի բանակէն, զերծեալք իբրև զայծեամն ի հնարից որսորդաց՝ գնացին խաղաղութեամբ յիւրեանց տեղիս և զնա թողին լքեալ ամօթալից: - 344.

ԱՅՆ - Աւա՜ղ խարդախագունին այնորիկ խորհրդոյ /ճիշտը՝ խորհրդոյ/ և յիմարակամ մտաբերութեանն -20. ,,են ոչխարք իմ, որ ոչ են յայսմ գաւթէ, և զայն ևս պարտ է ինձ ածել այսր, և ձայնի իմում լուիցեն և եղիցին մի հօտ և մի հովիւ. – 224. ,,յաւուր յայնմիկ խնդրեցից զվրէժս ի Բէլայ ի Բաբելոն, և հանից /38/ զոր եկուլն՝ ի բերանոյ նորա,,: - 40. ,,որչափ սաստիկ պատժոց արժանի համարիցիք զայն, որ զՈրդին Աստուծոյ առ ոտն եհար և զարիւն նորոյ ուխտին խառնակ համարեցաւ և զՀոգին շնորհաց թշնամանեաց,,: - 258. ,,վասն այնր ելի յաշխարհս, զի մի Գուրգէն բռնաբար յինքն կորզեալ ձգիցէ զամուրս աշխարհիս, և յինքն բռնաբար զզօրս քո յանգուցանիցէ: - 362. Այլ և տեսութիւնք ևս յայնս սաստկագինք և նորանշանք. – 28.Այլ ձայն իմն գայր՝ մի՛ ժողովել և մի՛ հատանել, թե ոչ՝ եղիցի անձն այն մեռեալ, և ժանտ ախտիւ սատակեսցի գումարտակդ: - 50. այն որ յստակագոյնս գիտէ և տեսանէ զամենայն, յառաջ քան զլինել իւրեանց. – 28. այս այն

Աբդլայն է, զոր ազգ իւր ասացին Աբդլանգէ, այսինքն ծառայ դանգի և ոչ Աստուծոյ, վասն սաստիկ զօշութեանն և անյագ ագահութեանն: - 168. Այս այն Գովգ և Մագովգ զոր յիշեն գիր մարգարէիցն, Ամովս և Եզակիէլ: - 66. Այս այն խաչ է զոր վերագոյնն գրեցաք վասն սորա – 394. Այս Վահանս զոր յիշեցաք՝ այն Վահան է, զոր թագաւորեցուցին նախարարք Հայոց յաւուրս սրբոյն Վարդանայ – 74. Այսպիսիք իմն ինձ թուեցեալ համարեցան այնոքիկ վայրք. այլոց որպէս կամք իցեն: - 52. ապա մտախորհ եղեն բազում քննութեամբ, և յանբաւ և յառաւել իմացմանց ընտրեցին՝ գրել և ծանուցանել թագաւորին վասն առնն այնորիկ. – 280.արդ ո՞ւր է Աստուածն այն, զոր դուդ ասես, վասն է՞ր ոչ փրկեաց զԿեսարիայ և զԱնտիօք և զՏարսոն և զԱմասիայ և զԵրուսաղէմ և զԱղէքսանդրիս և զԹեբայիտ և զայլ աշխարս: 146. բաժանեն զաշխարհս յերիս մասունս. տալով Աշոտի … Եւ Գուրգէն զկողմանս արևելից, յելից Աղբագոյ և որ շուրջ զնովաւ ամենայն Պարսկահայք մինչև ի մուտս Կորդաց, և ուր և ըստ այնմ իցէ հնար ածել զձեռամբ: - 360. Բայց Աւշին որդի Ապուսեճի, քանզի էր այր խոռվասէր, ատեցող զխաղաղութիւն, անյագ առ արբումն արեան մարդկան, և զայն բարգաւաճանս անձին քաջ լաւ համարէր. – 370. Բայց տուաւ յաղթութիւնն այն մեծ ի ձեռն զօրավարին Ապումուսէի, զի լցցի զոր ասաց Տէր ի բերանոյ Ամովսայ Մարգարէի, ,,խորտակեցից զնիզակս Դամասկոսի,, , որում այժմ Դմիշկն կոչեն, ուր ելին զհետ Բուխայի: - 286. Բայց քանզի ոչ ոք յայնժամ ընդ գրով զայնոսիկ ներքագրեաց, որպէս օրէն է թագաւորաց՝ և ոչ մեք երկրորդել պատկան վարկաք: - 246. բաշխել զայն որբոց և այրեաց միանգամ յամենայն հաւատացեալ ի Քրիստոս տնանկացն – 80. գուցէ ակամայ երթալովն, և նեղիչն աշխատելով ի պահելն՝ յաճախեսցէ ի վնաս և ի քէն, և օճան բարւոյ յայնմ հեռտէ ոչ ևս ումեք հասցէ գտանել,,: - 216. Եղեն ընդ նմա և ուխտեցին ուխտ, և ետուն նմա կին յազգէն իւրեանց և պատրաստեցան լինել ընդ նմա, որպէս և կամք իւր հրամայեսցեն. զոր թէ ասիցէ ոք՝ ի հրամանէ Աստուծոյ լինել սկիզբն առաջարկութեանն այնորիկ: - 160. Ես ինքնին աչօք իմովք տեսի զայրն զայն, որ հարեալն էր զնա, և ի նմանէ ստուգեցի վասն նորա: - 190. երկեաւ Վարդան ի մարզպանէն բնակել յանդորրու, այլ այնը աղագաւ էանց գնաց յամուրսն Մոկաց, և կայր մնայր ի նախախնամութենէ Աստուծոյ այցելել աշխարհիս Հայոց: - 122. Եւ ազատորերոյն Վասպուրականի աղերսեալ՝ մի երթալ զայն ճանապարհ, առաջի դնելով զախտակրելն՝ նորա ընտրեալ զմահ ի վերայ քեռոյն իւր, քան զկեանս կեղակարծ ինչ խորհել զնմանէ: - 384. Եւ ահաբեկ երկիւղիւ ի բաց կացաք յայնմանէ,,: - 50. Եւ ասէին այնոքիկ զորոց և բանս է, եթէ ,,ի մասն ինչ լերինն յայնմիկ հասեալք բազումք ի մերոց – 48. Եւ ասէին այնոքիկ զորոց և բանս է, եթէ ,,ի մասն ինչ լերինն յայնմիկ հասեալք բազումք ի մերոց – 48. և գրեալ էր առ Բուխայ, զի մի՛ ինչ չարիս խորհիցի կամ գործիցէ առնն այնմիկ, այլ տացէ տանել զնա առ թագաւորն մեծաւ պատուով և զգուշութեամբ: - 288. Եւ դիպողագոյնս է առ այս հրեշտակս զայնս ասել. - 52. Եւ լցաւ ասացեալն ի Սոփոնիայ մարգարէէն, թէ ,,եղիցի յաւուր յայնմիկ ձայն ի դրանէ օցոտելոցն և գոյժ յերկրորդ դրանէն և բեկումն ի վերայ բլրոց: - 180. և կերիցեն քարինք և փայտք և այլ կաիք երկաթեղէնք, որպէս և զայն որ ի նմայն պատարագի մարմին և արիւն որդւոյն Աստուծոյ, մանաւանդ թէ ինքն իսկ ճշմարտապէս որդին Աստուծոյ. – 396. Եւ յոլով այն լինէր զոր ինչ գրէինն՝ զոր ոչ էր գործեալ Հայոց - 194. և այնու աղագաւ կարաց շէն պահել զերկիրն շատամարդկութեամբ: - 90. Եւ այնպէս զօրացոյց Տէր զողորմութիւն իւր ի վերայ Հայրակղի յաւուր յայնմիկ՝ տալ ի ձեռս նորա ամենեսեան. – 150. և այր եղբօր իւրում ոչ ողորմէր, ըստ այնմ զոր ասաց դարձեալ Եսայի, ,,անկցի, ասէ, այր ընդ այր, և այր ընդ ընկերի իւրում, ընդհարցի մանուկն /298/ ընդ ծերոյն և անարգն ընդ պատուականին,,. – 300. Եւ անդէն ոչ կարացեալ շինել զերկիրն այն հուպ ընդ հուպ մինչ յութերորդ ամն Արտաշէսի – 90. և անհնարին բեկմամբ խորտակեցաւ գունդն Հայոց, մինչև ի բազմացն սակաւուց հազիւ ուրեմն մազապուր զերծեալ՝ անկան յաւուր յայնմիկ ի տարապարտ պատերազմին արք անուանիք իբրև Շ - 402. և անյապաղ մինչ այս մինչ այն՝ նոցա հարեալ ընկեցեալ ի զօրացն Պարսից գունդ մի հարուստ արք իբրև ՃԽ: - 128. Եւ ապա

անտի ոչ սակաւ ինչ լինէր յաւուր յայնմիկ ձայն լալոյ, հեղումն արտասուաց յահագին բորբոքմանէ սրտից նոցա և գութ խանդաղատանաց թագաւորին և իշխանացն և զօրացն ամենեցուն և բնակչաց քաղաքին. – 154. Եւ առ յոյժ յանդուգն յարձակմանն բազում այն լինէր, զոր ձիովքն ընթադրեալ դիաթաւալ կացուցանէին, քան զոր սրովն սատակէին: - 174. Եւ արդ ասացից փոքր ի շատէ զյայտնի գործեցեալսն, զի և որ ինչ ընդ սոքօք և յետ սոցա ի գլուխ ելին հանգամանք իրաց՝ և այնմ առանց երկբայութեան հաւատասցես, իբրև ճշմարիտ և անսուտ պատմողի: - 240. Եւ արդ զի այսոքիկ այսպէս իցեն՝ ո՛րպիսի ինչ առ մոխրապաշտսն առ այնս իմանալի է – 52. և բազում այն են որ ի նմին իսկ սատակին. և կէսքն դիւրըմբռնելի որսորդաց լինին. և ապրեալքն սաստիկս հասուցանեն վտանգս ուր և դիպիցին, եթէ մարդկան և եթէ այլոց ինչ կենդանեաց: - 188. և բազում այն էր որ ի մէնջ հարեալ լինէին, քան թէ մեք հարկանէաք – 194. Եւ բազում այն էր որ մարտիրոսական ճգնութեամբ վկայեցին, քան որք դրդուեցան, առ ոչինչ համարելով զյափշտակութիւն ընչից և ստացուածոց և զմահս դառնագոյնս: - 124. Եւ եղև զի անցանէր ընդ այն Մուկաթլ ոմն ի Վանանդ կոչեցեալ ազատութենէ – 288. Եւ եղև զկնի երից աւուրց անցանելոյ ետուն թուղթ մի տանել առ Գուրգէն, գրեալ Բուխայի լի դառնութեամբ, կնքեալ մատանեաւ արքայի, իբրև այն թէ ի դիմաց արքային և յարքունուստ եկեալ. – 236. Եւ եղև ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ ել Հազարաւուխտ Պարսից զօրավար ծանր զօրու ի վերայ Հայոց՝ տալ պատերազմ ընդ զօրս Հայոց, աւերել գերել գերփել զաշխարհս – 134. Եւ եղև յետ աւուրցն այնոցիկ, յորժամ ուրախ արար թագաւորն զնախարարսն Հայոց ի տաճարի խրախից, և խոստացաւ տալ իւրաքանչիւր ումեք զերկիր ի ժառանգութիւն – 314. Եւ երթայր զհետ և սատակէր զնոսա անչափ զօրութեամբ. և բազումք այն էին, որ մեռանն ի սրոյն Գուրգէնի քան որ մնացինն. և զօրքն զհետ մտեալ մնացելոցն հանին յերկրէն իւրեանց: - 308. և զայն երիս ամս կերակրեալ լինէին սուրբքն ձեռնարուեստիւք իւրեանց, որպէս զնոյն ինքն զաստուածազարդն Պօղոս, թէ ,,զպէտս իմ և որ ընդ իսն էին՝ պաշտէին ձեռքս այս,,: - 252. Եւ զի ասէ գիր՝ ոգիք իբրև ութ՝ երկբայականս իմն և զայն. առ որս ասեմք, եթէ նոցա տուաւ հրամանն այն. այլ թէ ի ձեռն նոցա և այլք եղեն փրկեալք: - 32. Եւ զի ասէ գիր՝ ոգիք իբրև ութ՝ երկբայականս իմն և զայն. առ որս ասեմք, եթէ նոցա տուաւ հրամանն այն. այլ թէ ի ձեռն նոցա և այլք եղեն փրկեալք: - 32. և զի էր վարժեալ ուսմամբ Աստուածաշունչ գրոց և ընդել և ծանոթ էր ճարտասանական հրահանգիցն՝ եդ առ յայն ժամու իմացական տեսութիւնն զերգս – 284. Եւ զնախնին մեր Ադամ ոչ ասել առաջին մարդ, այլ այլոյ ումեմն որդի Շուռելայ, արըռտաբոյծ ուղտուց, զզուեալ յանծանօթ /գրքում՝յանծանոթ/ աշխարհի և անհաւատարիմ յայնմ գտեալ՝ հալածեալ եղև կնաւ իւրով ի միջոց երկրի – 48. և զօրացաւ յաւուր յայնմիկ յաղթութիւն Խոսրովայ: - 140. և ընդ նմա Շապուհ յԱմատունի տոհմէ, այն որ գործակիցն եղև Գագկայ առ սպանումն Ապումրուանայ, զոր վերագոյնն յիշեցաք – 372. և թափառական զվէմս ապաստան արարեալ յանկասկածագոյն տեղիս դարանի ի փոքր վիմամէջս ի կարկառս հովտաձևս հանդէպ հարաւոյ քաղաքաբերդին Վանի, մօտ այն տեղի, յորում բղխէ աղբիւրաբար առ ստորոտով բլրակի միոյ, մօտ յեզր ծովուն – 84. և թէ ի պատերազմին յայնմիկ հասանիցէ զմահուն ընդունել զվճիռ՝ իսկ ըստ յաղթութեանն զխոստովանողականն ժառանգել անուն, զօրանալ զօրութեամբ ի զօրութիւն խաչին Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ: - 400. Եւ թէպէտ յայնմանէ վրիպեցոյց ճշմարիտն Աստուծոյ պատուհաս՝ այլ չարն սովորական բնաւորեալ պահեցաւ անվրէպ: - 38.Եւ ի ժամանակին /96/ յայնմիկ ունէր զհազարապետութիւնն Հայոց այր ժանդ չարաբարոյ, որում հայր Մարդպետ անուն էր. – 98. և ի ժամուն յայնմիկ մինչ առաւ ամրոցն և զըմբռնեալսն ստիպէին, զի որք ի բաց կացցեն ի Քրիստոսէ՝ և մի մեռցին – 222. և ի տունջեան ամպ թանձրախոճ իբրև զթաղ լմեալ բալաձև սպիտակափայլ յոյժ. զայնմանէ ասէին՝ երկիր օտար անծանօթ: - 48. Եւ իբրև եհաս առ թագաւորն որ ինչ գործեցաւն՝ ոչինչ գոյր տեղի այլ պատասխանւոյ. բայց ասէ, ,,արժանապէս այն գործ նոյն գործեցաւ,,: - 370. Եւ իմ զհետ երթեալ բանից նորա հարցանէի՝ ո՞ւր ուրեք ասէք լինել զերկիրն զայն անծանօթ. – 48. Եւ

իւր հազարապետին գրեալ և ծանուցեալ էր արքայի, զոր ինչ գործեաց ցայն վայր ժամանակի: - 220. և կարիցես զիշխանս Հայոց կապանօք առ մեզ հասուցանել, մանաւանդ զիշխանն Վասպուրական զԱշոտ՝ քեզ և զաւակի քում տաց զերկիրն զայն ի ժառանգութիւն: - 184. Եւ կորեան ի զօրացն Պարսից յաւուր յայնմիկ սպառազէնք հեծելոց ԴՌ հանդերձ նաւօք իւրեանց: - 146. և հարկացն արքունի կանգնեցան դիւանքն, զի այն Ե ամ բեկեալ հարկք և զաւրք ի յարքունէ Պարսից: - 116. Եւ հաւանեալ Խոռեմայ՝ եկն առ Հայրակղոս արքայ Յունաց, թողեալ ի նա զԵրուսաղէմ և զԿեսարիայ Պաղեստինացւոց և զամենայն կողմանս Անտիոքացոց և զամենայն քաղաքս գաւառացն այնոցիկ, և զՏարսոն Կիւլիկեցւոց և զմեծ մասն Հայոց և զամենայն զոր միանգամ կամեցաւ Հայրակղոս. – 152. Եւ հնչեաց երկիրն, և զաղաղակ բարձին ամենայն բազմութիւնն, իբրև այն թէ ի հիմանց լեառնն տապալիցի: - 228. և ձեր լիցի երկիրն այն ի ժառանգութիւն և որդւոց ձերոց: - 198. Եւ մինչդեռ յայնմ մահիճսն կարծեալ հիւանդութեանն կեղծաւորէր՝ և ախոյեանարձակքն /ճիշտը՝ախոյեանայարձակ/ զմիմեամբք շուրթափէին – 328. Եւ յայնմ ժամանակի երթեալ ժողովէին ի քաղաքն Եդեսացւոց արք ԺԲՌ յամենայն ցեղիցն Իսրայէլի զի տեսին եթէ մեկնեցաւ անտի զօրն Պարսից, և թողին ի բաց զքաղաքն. – 156. Եւ յայնմհետէ համարձակութիւն առեալ անօրինացն՝ սկսան գունդս ռամկականս ժողովեալ ըստ օրինակի մարախոյ անչափ բազմութեամբ, այնոքիկ որ Շեխետիքն կոչէին. և այլ որ ուստեք ուստեք ի հեռաւոր աշխարհաց /402/ Պարսից, ի Ժանգանայ և ի Ջուրջանայ և որք ի Վարառատ գաւառէ – 404. Եւ յաւուր յայնմիկ եմուտ ի տապանն Նոյ և որդիք իւր, կին Նոյի և կանայք որդւոց նորա ընդ նմա: - 30. Եւ յետ այնորիկ ի բազմանալ որդւոց մարդկան՝ յերիս մասունս և զերկիր բաժանեալ, ըստ ասացելումն Հերոդոտեայն – 34. և յետ այնորիկ պահղաւիկ թագաւորաց ժամանակք, որ կոչին Պարթևք, մինչև յԱրտևան որդի Վաղարշու – 166. Եւ յդէ պատգամ առ Թէոդորոս եղբայր Հայրակղի, ըստ այնմ որում Հրէայքն եղեն ձեռնտու, եթէ ,,զերկիրդ զայդ Աբրահամու խոստացաւ Աստուած և զաւակի նորա, և ի ձեռս նոցա էր բազում ժամանակս. – 160. Եւ ոչ անվկայ բանս, որպէս վերագոյնն գրեալ է մեր զդերահատուցականս սորա, վկայութեամբ մարգարէական տառիցն, որպէս և ի պատահմանէ իրացն ճարտար գիտեն՝ որք են ի ժամանակս յայսոսիկ մնացեալ յայն ժամու անդ հանդիպելոցն: - 262. Եւ պատճառ այսոցիկ զի՞նչ, եթէ ոչ այն զոր Պօղոսն ասաց, եթէ ,,վասն զի ոչ ընտրեցին զԱստուած ունել ի գիտութեան՝ մատնեաց զնոսա ի միտս անարգութեան գործել զանարժանս,,: - 374. Եւ սրբոյ վարդապետին մեր Եղիշէի, որ յայնմ ժամանակի ի Մոկաց բնակէր աշխարհին՝ եկեալ առ նա Բարծումայ, խնդրեալ զպատմողական գիրսն Հայոց, զոր գրեալ էր հրամանաւ սրբոյն Վարդանայ. – 130. Եւ փոխանակ սուրբ մկրտութեանն՝ հանապազ ողողանիլ ջրով, և զայն բաւական համարել ի սրբութիւն: - 164. զայն զինեալ ի վերայ անձանց՝ սաստկացուցանեն զպատերազմն, աներկիւղ մնալով ի հրոյն տոչորմանէ. – 208. Զայն ի փոքր ինչ աւուրց զապստամբութիւն ի մէջ առեալ Խոսրովայ ի Շապհոյ՝ ի Յոյնս ապաւինի – 112. Զայս և ես իսկ տեղեկացեալ գիտացի ի բազմաց, յայնցանէ որ Շախրիքն կոչին. – 48. զի Քրիստոսն այն, որ զանձն իւր ոչ կարաց ապրեցուցանել ի Հրէիցն, այլ կալան զնա և սպանին ի վերայ փայտի՝ իսկ արդ զքեզ զիա՞րդ կարէ ապրեցուցանել ի ձեռաց իմոց: - 146. զի այնու դիւրաւ կարասցեն հերքել մերժել ի բաց կալ ի սուրբ հաւատոյ պարկեշտ կրօնից քրիստոնէութեան: - 124. զի այնու թերևս քաջ կարասցէ գլել զինքեամբ զզօրս Հայոց նախարարօքն հանդերձ. – 114. զի այնու հպատակութեամբ լցցէ զպաշտպանակս թագաւորին - 90. զի այնու փքացեալ առ հուրն յաւակնեալ զինքն տացէ. – 114. զի ասաց զօրավարն Աղուանից, եթէ ,,մի՛ կարծիցէ ոք զիս ապստամբ գոլ ի թագաւորէն և վասն այնր հարկանել զզօրսդ Ասորեստանի,,. – 286. զի և եօթամբք իսկ շարագրեալք չարիւք ժանդացաւ վիրագն այն ի վնաս, թէ և միատեսակ երևեսցի. - 24. զի ի բաց խլիցի ամբարշտութիւն աղանդոյն այնորիկ /254/ յեկեղեցեաց ուղղափառ հաւատացելոց. – 256. զի ինքն երթիցէ յարքունիս կեղծոտելով զսաստկութիւն ձմեռնային ժամանակին ի վերայ եղելոյ և զխստութիւն հիւսիսային օդոյն սառնամանեաց, անընդել

զինքն այնոցիկ վարկանելով: - 186. զի յայն վայր ոմանք ի զարմիցն Աշդահակայ Մարի բնակէին անդ, արք քաջք, կորովազէնք և դիպաղեղունք – 90. զի ոչ եթէ ատեաց զանօրէնն իբրև զանամօթն. զի քան զմեղանչելն առաւել չար այն է՝ չունել զինքն ընդ յանցաւորսն – 248. զի սակաւաջան նպաստաւորութեամբն իբրև ընծայաբեր արար լինելով, և այնը աղագաւ յես բարձրագոյնսն ձգեսցի ըստ ասացելումն – 20. Ընդ այն ժամանակս ապստամբեալ ի պետութենէն Տաճկաց քաղաքացիքն, որում Կզուինն ասեն: - 328. Ընդ այն ժամանակս զօրաժողով եղև թագաւորն Հայոց Սմբատ ի վերայ Ապահունեաց աշխարհին: - 380. Ընդ աւուրսն ընդ այնոսիկ … կազմեալ գունդ զինուորաց և ընտիրս այրուձիոց, վառեալ զինու բազում պատրաստութեամբ – 220. Ընդ ժամանակս ընդ այնոսիկ էր կացեալ յաթոռ հայրապետութեան տէր Յոհաննէս կաթողիկոս Հայոց: - 180. Ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ Աշոտ թագաւորն Հայոց փոխի յաշխարհէս ի բարիոք ծերութեան, փափկացեալ և յղփացեալ խրախութեամբ, ձեռն նորա յամենեսին և ամենեցուն ձեռք ի նա – 356. Ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ թագաւորէ Յունաց Վաղէս կայսր, և Պարսից՝ Շապուհ արքայից արքայ: - 100. Ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ խաղաց գնաց Արշակ ի մուտս կոյս – 98. Ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ մինչ ճոխացեալ մեծամեծս փքայր Ջափրմոթոքլ ի վերայ քրիստոնէից, որպէս Սենեքէրիմ նախնին մեր ի վերայ Երուսաղէմի և ժողովրդեանն Իսրայէլի՝ յեղակարծում հասեալ ի վերայ նորա որդին իւր Մոթէին սպան զնա – 318. ընդ որ զչարացեալ Շապուհ, թէ ընդէ՞ր առանց իւր հրամանի զայն գործեաց – 112. ըստ այնմ և հատուցաւ նմա – 98. ըստ այնմ զոր մարգարէն Եսայի ասաց, ,,յաւուր յայնմիկ բուռն հարկանիցէ այր զեղբօրէ կամ ազգակցէ իւրմէ և ասասցեն՝ լեր մեր իշխան, և կերակուր մեր ընդ քեզ լիցի,,. – 298. ըստ այնմ զոր մարգարէն Եսայի ասաց, ,,յաւուր յայնմիկ բուռն հարկանիցէ այր զեղբօրէ կամ ազգակցէ իւրմէ և ասասցեն՝ լեր մեր իշխան, և կերակուր մեր ընդ քեզ լիցի,,. – 298. թերևս և այն իցէ երկիր բնակութեան առաջին մարդոյն. – 48. Ի ժամանակին յայնմիկ էր խռովութիւն մեծ ի մէջ Բագարատայ և Մուսէի: - 172. Ի ժամանակին յայնմիկ էր ճոխացեալ պանծալի աթոռակալութեամբ սրբոյն Գրիգորի տէր Քրիստափոր Հայոց կաթողիկոս. - 130. ի ձեռն այնը հաստատագոյնս լինել ի կասկածաւոր պատգամացն – 366. Ի նմին ժամու զգացեալ վասն նորա մեծ իշխանին Արծրունեաց Մերշապհոյ, որ յայնժամ ի Տմորեացն ամրանայր բերդի՝ յոէ առ նա ելանել գնալ ի սահմանացն յայնոցիկ. – 130. ի սակաւուն հաւատարիմ լինելով՝ ոչ այնմ և եթ տիրեսցէ տնկոյն, այլ և բազմերջանիկ երկնայնոցն հասցէ կենաց: - 20. Իբրև լուաւ Խոսրով արքայ զլուր համբաւոյն այնորիկ՝ շարժեցաւ ի բարկութիւն մեծ, լինել վրէժխնդիր արեանն Մուրկայ: - 140. Իսկ առ մեզ ծանուցեալ զոր ինքն ասաց, թէ Քրիստոնեայ եմ, ըստ այնմ թէ ,,ծառայի իմոյ կոչեսցի անուն նոր, որ օրհնեսցի վերայ /ճիշտը՝ի վերայ/ երկրի,,՝ գրեցաւ յիշատակարանս սրբոյն: - 224. Իսկ ընդ աւուրսն ընդ այնոսիկ սպանեալ էր Ութմանկացն, որ յամուրսն նստէին՝ զՌստոմ Վարաժնունի, որ զտանուտերական պատիւն յայնժամ ունէր զՎասպուրական աշխարհիս. – 332. Իսկ ի դառնալ գրոցն ի յաշխարհն Մոկաց՝ ոչ ինչ ումեք փոյթ վասն այն լինելով, կարծել՝ վարդապետին զայս այսպէս կանոնեալ. – 130. Իսկ ի վերայ բազում հինից եկելոց ի վերայ Գուրգինի և սաստիկ պատերազմացն զոր պատերազմեցաւ յաղթող նահատակութեամբ. ոչ միայն յարտաքին թշնամեացն որ շուրջանակի պաշարէին, բազում այն էր որ ի ներքին ընտանեաց հարազատաց, ազգականաց դրժողաց, ուխտազանցաց, ստոց և ստերդմանց յուզէին աղմուկք: - 308. Իսկ սուրբն վառեալ Հոգւովն սրբով՝ յիշէ զասացեալն ի Փրկչէն, թէ ,,մի երկնչիք յայնցանէ, որ սպանանեն զմարմինն, և զոգին ոչ կարեն ապականել,, - 204. Իսկ վարդապետն Եղիշէ էր ի ժամանակին յայնմիկ բնակեալ ի գաւառին Ռշտունեաց ի ծովեզերին, յորում տեղւոջ և հանգեաւ իսկ ի Քրիստոս սուրբն Աստուծոյ Եղիշայ: - 130. իւրաքանչիւր զօրօք գումարեալ, ի մի վայր խաղացեալ՝ գնացին հասին յայն վայր – 174. խօսեցաւ ընդ նոսա խստութեամբ, սակայն և յայնմանէ ոչ երկեան. – 222. Կարծելով Վահանայ խոնարհել զորդին իւր յանկանգնելի կործանումն, զոր մեկուսեալ Սամուէլի զհայր իւր Վահան, իբր

այն թէ խորհիցին ինչ վասն որոյ եկեալն էին – 106. կործանեցին և զպատկերսն Սամամայ, որ ի բագնին այնորիկ. – 160. մեք տացուք զԱշոտ ի ձեռս քո առանց զինու և մարտից և ճակատուց կազմութեան, և մի ինչ յայնոսիկ աշխատ լինիցիս. – 212. միանգամայն սաստկացուցանէր ի վերայ նորա զահարկութիւնն, զի գոնեայ այնու կարասցէ արդեօք վրիպեցուցանել ի ճշմարիտ հաւատոցն որ ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ. – 294. Յայն ժամանակս գայ ոմն Բուտել անուն ի զօրացն արքունի հրամանաւ Բուխայի, հասանել ի վերայ Գուրգինի – 306. Յայնմ ժամանակի Բուհայ եկն եմուտ ի Խլաթ քաղաք, ճանապարհ արարեալ ընդ կողմն Ապահունեաց. – 200. Յայնմ ժամանակի էին եղբարք բռնակալք ոմանք ի կողմանս ապառաժ Արաբիոյ ի տեղւոջն Փառան որ այժմ կոչի Մաքայ, արք պատերազմողք /156/ զօրագլուխք, պաշտօնատարք մեհենին Ամովնացւոց պատկերին, որ կոչի Սամամ և Քաբար: - 158. Նախ առաջին՝ զի յետ աւուրց ինչ, իբր անագան իմն այլ ոչ նախապատիւ և կարևոր. և զայն արատաւոր, այլ ոչ անարատ՝ երևի յասացելոցն՝ եթէ ուղիղ մատուցանես և ուղիղ ոչ բաժանես՝ մեղար: - 24. Նոյնժամայն ելեալ մեկնեցաւ յերեսաց արքայի այրն այն Բուղայ – 200. նորա զՍամուէլն զայն կացուցանէ ի տեղի եպիսկոպոսապետութեանն Հայոց – 118. որ էին ի տեղւոջն յայնմիկ - 268. որով զեղծագործ ապականութիւն նոցա յայտ առնէ, յուսակորոյս յայնմանէ, որ զպատիւ սիրոյ եցոյց ի նոսա՝ որդիս իւր ասելով – 28. Որոց տուաւ պատուէր՝ հեռանալ յայնցանէ. - 28. Որում ոչ կամեցեալ լսել Խոսրովայ՝ ասէ. իմ է թագաւորութիւնն այն և ես զորդին Մուրկայ նստուցի թագաւոր - 142. Որպէս Պօղոս ուսուցանէ. ,,արհամարհեալ ասէ, ուրուք զօրէնս Մովսէսի՝ մեռանէր, ի բերանոյ Բ կամ Գ վկայիւք. քանի սաստկագոյն համարիմք զայն, որ զորդին Աստուծոյ առ ոտն եհար,, , և որ ի կարգին է: - 380. սա այն է, որ մինչ յելանելն Բուխայի ի սկզբանն մտանելոյ նորա ի Հայս՝ եկաց ընդդէմ նորա բնակչօք լերինն և հարուածս մեծամեծս հասոյց ի վերայ զօրացն արքունի. – 294. սակայն և յայնմ ոչ ետուն հրաման զօրուն մի ելանել ի պատերազմ: - 230. Սահակս այս այն Սահակ է, որոյ հրամանաւ գրեաց մեծ վարդապետն Մովսէս տիեզերահռչակեալ քերթողն զգիրս Պատմութեան Հայոց մեծաց, հրաշազան յօրինուածով, սկսեալ յԱդամայ մինչ ի կայսր Զենոն. – 122. Սոյնպէս և այրն այն Յովսէփ զօրավարն Տաճկաց մնայր անցանել ձմերանն, զի ելցէ ի վերայ աշխարհիս Հայոց սրով և գերութեամբ և մեծամեծ հարուածովք և զմեծամեծս աշխարհիս խաղացուցանէ ի գերութիւն – 188. վասն այնը առ այժմ համառօտեալ ի նշանագիրս սուղոյբայից – 302. վասն զի ըստ Պտղոմեայ և Աղէքսանդրի սահմանադրութեանն, կամ թէ մեր Արտաշէսի որդւոյ Սանատրկոյ՝ ի Վասպուրական գաւառացն համար թուեալ է գաւառն այն – 332. Տեղեկանայր … և զայն ևս, թէ քանի՛ սպառազէնք են – 198. Տեղեկանայր … և կամ քանի՛ այնոքիկ, որք վահանաւորք հետեւակաց են – 198. Տեղեկանայր և զայն ևս ըստ իւրաքանչիւր գնդից, զքաջացն և զկորովացն պատերազմողաց ըստ իւրաքանչիւր անուանց – 198. Քանզի էր և տեղին այն յառաջագոյն տեղի մեհենից Վահեւավահանի: - 334. Քանզի յոյժ պատկառ կայր ի պաշտօնատարութիւն հայրապետին իշխանն Տարունոյ, և նա սաստիկս հոգայր վասն նորա, թէպէտ ոչ օգտէր յիրին յայնմիկ: - 346. Քանզի ոչ կարացեալ իմանալ զդէմ փախստէի Արտաշէսի, և այն ի տեսչութենէ Աստուծոյ այնպէս պահեալ լինէր – 84.

ԱՅՆ ԻՆՉ - Այլ իբրև այն ինչ մերձ լինէր ամրոցն ի պաշարումն՝ Ամդայինն Յիսէ, որ Շեհի որդին, որ զզօրապետութիւնն Հայոց ունէր, ճանաչէր՝ ի հրապոյրս Մանազաւեան պետոյն և Ութմանացն ելեալ՝ երագապէս եկն եհաս ի վերայ Աշոտի ԺԵ հազարաւ հեծելօք վառելովք. – 334. այն ինչ արծարծեալ առ նորոգումն շինութեան եկեղեցւոյ Քրիստոսի ի կործանմանէ հինի յետ մեծ պատերազմին սրբոյն Վարդանայ. – 134. այն ինչ սուր ի վերայ բերեալ դահճին՝ ձայնէ բարձր և ասէ. – 222. բայց իբրև գիտացին զօրքն որ ընդ նմա եկեալ էին զնորա քաջակարծրագոյն արիութիւնն՝ և պատճառանօք այս ինչ այն ինչ դարձեալ դարձան յանցնիւր տեղի: - 310. Եւ այն ինչ ընդ մտանելն՝ երագապէս հասեալ ի վերայ ամրոցացն Ջղմար և Սրինգ կոչեցեալ՝ յինքն գրաւէ զամրոցսն. և կալեալ

զՎասակ՝ յինքն գրաւեաց զզօրավարութիւնն բոլոր Վասպուրական տէրութեանս: - 306. Եւ այն ինչ ընդ առաւօտն յեղակարծում հասին ի վերայ զօրք Տաճկաց – 306. Եւ այն ինչ ընդ ջեռնուլն արեգականն, մինչ ագևորեալքն մտանէին զառաջեաւ ամիրային, որպէս որսոյ ինչ պատճառանօք հեծեալ յընտիր երիվարս հանդերձ մերձաւոր հարազատօք իւրովք և ազատովք յընտրելոցն Վասպուրականի՝ ելեալ մեկնեցաւ իբրև վտաւանս երկուս. – 342. և այն ինչ ի քթթել ականն դարձուցին զղաշիկն, և զհետ մտեալ փախստէիցն սուր ի գործ արկեալ՝ դիթաւալ կուտակս կուտակս արկանէին. – 382. Եւ այն ինչ պատահեալ Գուրգէն հարուստ գնդի Վահանայ ի յառաւամէջս մուրին՝ ի բազում քան թէ սակաւ սուսերս ծեծեցին զնա, մինչև ոմն Ջուանշէր անուն յետուստ յանկարծ հարեալ վիրաւորեաց զԳուրգէն – 310. և երիվարին ընդ վազս փռնգալիր խրոխտանացն փրծուցեալ զնա ի ցաւոցն, քանզի այն ինչ կազդուրեալ էր Գուրգէն ի հիւանդութենէ և ի կրից աշխատութեանցն և ի տառապանաց բանտին: - 320. Եւ զչարեալ ընդ խափանումն խորհրդոցն իւրոց՝ ամբաստան յոյժ լինէր զԱշոտոյ հանդերձ թղթովք Տաճկաց, որք էին ի կողմանս Հայոց, բազում այն ինչ զոր ստութեամբ քան թէ ճշմարտութեամբ զեկուցանեն զնմանէ զգործս, և թէ հակառակս ևս թագաւորութեան քոյ բանընդդէմ լինի հանապազ: - 172. Եւ մինչ երթայր և խորհէր՝ խոցեալ նորա երիվարն, և յանկարծակի այն ինչ ոտն երիվարին շաղեալ ընդ փոքր թուփ մի, որպէս ասեն, զուլումբեալ ի վերայ գլխոյն ջարդեալ զողն ու լարն՝ ի բաց ընկէց զհեծեալն զքաջ զօրավարն Ապումկդէմ: - 304. Եւ յանդուգն դիմեցուածովն ի վեր քան զզարմանս՝ այն ինչ ի քթթել ական դարձուցին / 328/ զխրոսականն, և զոգամն ղաշիկ քակեցին և զյառաջագահ ախոյեանսն փայլակնահար արարեալ դիաթաւալ կացուցին – 330. և Վահան հասեալ յանկարծուստ ի վերայ նորա, այն ինչ ընդ միտ ածելով ստնանել ինչ Գուրգինայ. – 310. Եւ քանզի այն ինչ վախճանեալ էր կին Դերենկին՝ գրէ Գուրգէն առ Աշոտ, ասէ. – 322. ի մտի եդեալ զի այն ինչ, իբրև թէ ի վերին երեսս հաճիցեն զմիտս թագաւորին, և ի ներքին խորհուրդս պահիցեն զխոստովանութիւնն որ ի Քրիստոս. – 248. Իսկ իշխանն Վասպուրական, այն ինչ հուպ ընդ հուպ եկն ի ժամադրեալ տեղին. ընդ որ յոյժ ուրախացեալ թագաւորն, իբրև զերծեալ ի կասկածանացն, զոր ունէր յիշխանէն Սիւնեաց: - 382. Իսկ վասն ձեանն անկայուն զօրութեանն որ այն ինչ յամպոյն ի վայր զեղեալ լինին՝ հնարաւորեալ իւրեանց փայտս իբրև զանուրս չուանօք պարունակեալ շուրջ զոտամբք, դիւրաւ ընթանան ի վերայ ձեանն իբրև ընդ ցամաք երկիր: - 192. մանաւանդ զի աւերեալ էր երկիրն յասպատակէ Պարսից, այն ինչ հուպ մեռանելն Երուանդայ և ընդ թագաւորելն Արտաշէսի: - 90. ոմանք զայս ինչ, ոմանք զայն ինչ տանէին ածէին խորհրդածութիւն: - 360.

ԱՅՆՈՒՀԵՏԵՒ - Այնուհետև ել գնաց դէմ եդեալ զյունականօքն շրջել զկողմամբքն, յանձն արարեալ զհոգս իւր շնորհացն Աստուծոյ. – 316. Այնուհետև հրաման ետ սրով բառնալ զգլուխս նոցա. – 222. Այնուհետև սկսաւ կորապաղատն արկանել բանս խարդախութեան ի մէջ Դերանկին և Հասանայ, որ էր որդի քեռն Դերանկին, որպէս թէ ոչ ուղիղ նայի ընդ նա Դերանիկն, այլ թէ՝ և հանել ի նմանէ զամրոցն և զաշխարհն նկրտել. – 346. Ապա այնուհետև դարձեալ յղեաց զՀամդոյ զՊարսից ամիրայ, և ի զօրաց արքունի զՀէթմ ազգաւ թուրք, և ընդ նոսա հեծեալս Ժ հազարաց, կազմեալ սպառազէն պատրաստեալ բարձրագոյն քան զառաջինն – 234. Ապա այնուհետև ոչ կարաց կալ համարձակութեամբ ի բացեայ առնել զբանակն իւր, այլ ետ զկէս զօրուն յոմն գլխաւոր և նստոյց զնա ի կողմանէ հիւսիսի կողմն. – 280. Եկն այնուհետև Շապուհ որդի թագաւորին Աշոտի և ետ զիշխանութիւնն ի ձեռս Աշոտի որդւոյ Դերանկին, փոխանակ հօր իւրոյ: - 354. Եմուտ այնուհետև տարակուսական խորհուրդ ի մէջ զօրագլխացն վասն հարուածոց զօրացն ի գնդէն Հայոց. – 234. Եւ հանեալ զԱշոտ և զԳուրգէն ի կապանաց՝ տիրեցին զօրութեամբ մեծաւ իւրեանց բնիկ իշխանութեանն, և կէին յանհոգս յանկասկածս այնուհետև: - 370. և այլ ոչ ևս այնուհետև համարձակ յանձն առնոյր մտանել ընդ աշխարհս Վասպուրական: - 336. Եւ գումարեալ այնուհետև զանհուն բազմութիւն զօրացն բարձրագոյն քան զառաջինն՝ և ել խաղաց հասանել ի վերայ արևելից աշխարհին – 270. և երբարձ զամենայն

արս զօրութեանց, և ոչ ոք էր այնուհետև որ կարէր կալ ի կայի իւրում ունել զդէմ նորա – 238. Եւ հրաման ետ այնուհետև, զի զբազմութիւն գերելոցն վաճառակուր արասցեն յազգս ազգս ում և հաճոյ թուիցի. – 240. և ոչ ևս այնուհետև ինչ ոչ տեսանէաք, ոչ հաւ և ոչ գազան, բայց զերկին և զերկիր: - 50. Եւ ոչ ևս այնուհետև համարձակ ելանէին և մտանէին յաշխարհս Վասպուրական զօրքն Տաճկաց. զի անկաւ ահ սաստիկ ի վերայ նոցա: - 308. և սկսան այնուհետև աներկիւղ տարածանել ի վերայ երկրին. քանզի ոչ կասկածէին ի պատերազմէ իմեքէ: - 162. Եւ քանզի վախճանեալ էր Համազասպ Մամիկոնեան … ոչ ոք այնուհետև առաջնորդէր Հայոց աշխարհիս. – 116. Թողեալ այնուհետև ի խնամս արարչին, յանձն արարեալ շնորհացն Աստուծոյ: - 346 . Իբրև իմացան զօրքն Տաճկաց, թէ եմուտ իշխանն յամրոցն՝ զհետ մտեալ բազմութեանն այնուհետև, և շուրջ փակեալ անդէն զամուրն զանել գառագիղն: - 208. իսկ իբրև նա ըմբռնեցաւ, և գիտաց զօրավարն եթէ ոչ ոք այնուհետև յիշխանացն Հայոց մնաց, որ ոչ համագունդ ժողովեալ են առ նա՝ մերկացաւ յայնժամ զպատրուակ կեղծաւորութեանն, զոր սերմանել էր սատանայ ի սիրտ առնն: - 296. Իսկ Յունաց առեալ կացուցին ի բաժնին Արշակայ հիւպատս և զօրավարս և կոմսունս, ոչ զոք թագաւորեցուցեալ այնուհետև: - 112. սկսան այնուհետև աներկիւղ համարձակութեամբ սփռել տարածանել ի վերայ երեսաց երկրիս ամենայն ազգքն Տաճկաց – 238.Տուեալ լինէր այնուհետև զմասն ինչ զօրուն ի ձեռս զօրապետի ումեմն Ժիրաք կոչեցելոյ – 202.

ԱՅՆՉԱՓ - Եւ այնչափ և առաւել քան զսոյն կազմութեան սպառազէն պատրաստութեանն՝ սաստիկ տարակուսանօք և մեծ երկիւղիւ պակչէին յահէ հայկասիրտ իշխանին և յաղթող նահատակին մեր Աշոտոյ – 210. և այնչափ սաստիկ լինէր կոտորածն՝ մինչ զի սաստկութիւն վտակաց արեանն խաղացեալ ոռոգանէր զերկիրն ամենայն: - 140. Եւ բնակեն առանձին ըստ տունս ազգաց, և այնչափ ի բացեայ են ի միմեանց՝ մինչ թէ ոք յարանց զօրաւորաց ի բարձրաբերձ տեղեաց ուժգին խանչիցէ՝ հազիւ թէ ուրեք կարիցէ առնուլ զբոմբիւն ձայնին, իբրև ի վիմաց ինչ արձագանգ/ք/գրքում՝ արձագան/ լինելոյ կարծիս բերելով – 190. Եւ զգանձդ Արեաց թագաւորութեան այնչափ արձակեցից՝ մինչև շատ լիցի ասել ձեզ, և բազմութիւն զօրաց՝ որքան և պիտոյ իցէ ձեզ, մինչև ձեր թագաւորութիւնն հաստատեսցի,,: - 138. և յայնչափ սաստիկ և անհուն ամբոխին սուտ վկայութեանն զբոլոր բարկութիւն բռնաւորին զարթուցին ի վերայ առնն, որպիսի ոչ ի միոյ ուրուք վերայ այնքան ժամանակս եհեղ զբարկութիւն իւր զօրավարն Բուխայ: - 290. և ոչ ոք կարէր երգել զօրհնութիւն սաղմոսացն և կամ լսել ի գթալից արտասուաց ժողովրդեանն միանգամայն և յայնչափ խնդութենէն: - 154. զի ըստ իւրաքանչիւր հասակաց՝ զմի մի ոք ի ձէնջ /214/ գթալիր սիրով մեծարէի այնչափ – 216. իսկ եթէ առ փոքրն այնչափ ամբաստանէր զանձն մարգարէին՝ քանի՞ ևս ողբոց և արտասուաց արժանի են՝ որ յՈրդին Աստուծոյ ամբարշտեն շրթամբք իւրեանց: - 258. մինչ զդի նորա գտելոցն յետ աւուրց ինչ ետ Բուխայ ԺՌ արծաթ, զի այնչափ պատուական էր այրն նմա: - 272. որով ժամ ի դէպ իսկ է, առ յայնժամ զարժանապէս նոցա ասել փոխարէն և անմեղադրելի բազմաց, եթէ այնչափ մթերեալ համբարք կերակրոց կուտեցին ի հալոցսն Բէլայ – 38. Վասն մարմնաւորացն այնչափ նահատակեցայ, որպէս գիտացերն և որպէս այժմ լսես յինէն, վասն Քրիստոսի և վասն յաւիտենական կենացն ո՞չ մեռանիցիմ, կամ արդեօք ի քէ՞ն երկնչիցիմ. քա՛ւ լիցի. – 296. Քանզի այնչափ թանձրացաւ յաճախութիւն սովոյն՝ որ ոչ միայն անսուրբ կենդանիս ուտէին ըստ սրբութեան կարգի, այլ և զսարսափելի և զդժնդակ, որ զգազանայինն անցուցանէ զվայրենամտութիւնն, զմարմինս մեռելոց՝ առանց խղճելոյ ուտէին, ի գերեզմանացն հանեալ զհետ միոյ և երկուց ամաց թաղելոյ: - 374.

ԱՅՆՊԷՍ - Եւ այնպէս յանհոգս աներկիւղս հարկապահանջ գործակալօք վարէին: - 372. այնպէս թուէր ի խխնջել երիվարացն և յերագ ի վերայ դիմելոցն: - 228. ետ բերել պարգևս, և այնպէս ոչ առին յանձն. – 222. և այնպէս անկարօտս առ պիտանացուս հոգ տարեալ՝ գլխաւորեաց որ ինչ շինութեան և խաղաղութեան աշխարհիս նպաստաւոր առ

օգտակարագոյնսն պահանջէր գործառնութեան եղանակք – 392. և այնպէս ել յաշխարհէս թշուառականն: - 108. Եւ այնպէս զօրացոյց Տէր զողորմութիւն իւր ի վերայ Հայրակղի յաւուր յայնմիկ՝ տալ ի ձեռս նորա ամենեսեան. – 150. Եւ զի զսրբոցն իսկ ասացից բանս. եթէ զիարդ ամենեքեան սուրբքն որպէս ժառանգութիւն իմն հայրենի ընկալեալ այնպէս պատահեսցին հարք որդւոց աւանդելով զպահոցն պէտս. - 26. և իբրև հուր ընդ եղէգն ընթացեալ՝ այնպէս հասեալ ի վերայ մեր իբրև զմարախ, իբրև զջորեակ և իբրև զթրթուր խառնիճաւն /238/ հանդերձ – 240. և իբրև զպարիսպ անդամանդեայ՝ այնպէս եդին զանձինս ի վերայ բազմութեան գաղթականին աշխարհակոյտ ամբոխիցն, իբրև քաջ հովիւ ի վերայ խաշանց մեռանել յանձն առին: - 230. և իբրև հողմ հոսեալ զփոշի ամարայնոյ՝ այնպէս արագապէս զպատերազմին գլխաւորեցին նահատակութիւն: - 330. Եւ կացոյց զնա իշխան յիւրում հաւատարիմ տեղւոջ, և այնպէս բարեձևագոյն ճոխացոյց զայրն երևելի: - 308. Զի թէ իջանիցես յանդունդս ծովու՝ ձգեցից զցանցս իմ և ըմբռնեցից զքեզ. և ապա տեսանիցես զիս այնպէս՝ որպէս դու ոչ կամիցիս,,: - 146. զոր և սուրբքն ասեն, եթէ ձայն դակուացն և բախումն խմբիցն առ ի հեղուսել զփայտսն՝ /28/ այնպէս իբրև յորոտման ամպոյ յամենեցունց հնչէր լսելիս, ի մօտաւորս և ի հեռաւորս, առ ի յերկիւղ և ի զգուշութիւն անզգամ ազգին, թերևս դարձցին և կեցցեն. – 30. ինքն իսկ փոյթ յանձին կալեալ՝ ել գնաց մեծաւ հոգաբարձութեամբ, լուծանել զնա ի տառապանաց արգելանին. սակայն և այնպէս ոչ կարաց գտանել զելս իրացն վտանգի առնն: - 346. Իսկ Ասուդ թէպէտ և այնպէս շքեղութեամբ ճոխանայր եգիպտական և հնդկային հարստութեամբն՝ այլ յիշելով զբուն իւր սեփհական թագաւորութիւն Ասորեստանի՝ ոչ հաճոյանայր կեալ եգիպտացի գահակալութեամբն. – 70. Իսկ յետ այսց գործոց եղելոց ի բառնալ թագաւորութեանն Հայկազնեայցն, ոմն այսպէս ոմն այնպէս շփոթաբար կեցեալ անիշխանութեամբ - 68. Իսկ սերունդք Ասուդայ Սանասարեանց կային յոր պէտս և դիպուածն պատահէր, երբեմն այսպէս և երբեմն այնպէս. Շաւարշ. Գօգեան. Շաւասպ. Պերոզ. Շահակ. Կիւրոս: - 72. հասեալ ի վերայ ծառոց մրգաբերաց, կամ ի դիւրածախելի բոյսս խոտոյ, այնպէս վատնեցին ծախեցին զզօրութիւն մարդկային ազգի ստացուածովք իւրեանց,,: - 240. Մի ջանասցի քանզի յԱստուծոյ հաստատեալ է, և բառնալ զսա անհնար է, բայց թէ Աստուծոյ այնպէս հաճոյ իցէ՝ կամք Աստուծոյ կատարեսցին: - 144. որպէս յարդ ի հողմոյ վարեալ, կամ ծուխ վատնեալ ի մրրկէ՝ այնպէս կորեան զնացին յերեսաց զօրացն Աղուանից: - 286. Քանզի ոչ կարացեալ իմանալ զդէմ փախստէի Արտաշէսի, և այն ի տեսչութենէ Աստուծոյ այնպէս պահեալ լինէր – 84.

ԱՅՆՊԻՍԻ - Այնպիսիք և առ սովաւ երևեցան. – 158. Եւ առ չժուժեալ այնպիսի վտանգաւոր նեղութեանն, արիաբար հասեալ ի կիրճս ձորոյն և մերկացեալ զսուսերն՝ յարձակեցան ի վերայ երիվարացն – 220. և գրեթէ /գրքում՝ գրէթէ/ ոչ ամենևին ուրեք երևեցաւ այնպիսի ահաւոր տեսիլ զօրու և սպառազէն կազմութեան՝ ամենայն թագաւորաց, որ կացեալ էին ընդ ծագս տիեզերաց. զորոյ սաստիկ և ահագին որոտումնն և ճայթումնն և փայլիւն զինուցն, և որ ինչ յայնժամ զարդարեալ և զինեալ պատրաստեցան զօրքն Տաճկաց: - 284. Եւ տեսեալ զայնպիսի կորուստ՝ ոչ ևս համարձակեցան ի նոյն գործ, այլ տարածեալ կալան զերկիրն ամենայն: - 146. Ընդ որ յոյժ զչարեալ սքանչելին Աղան Արծրունի որդի Վասակայ ընդ հօրն անհմաստասէր բարուցն անխորհրդածութիւն և ընդ այնպիսւոյ աստուածամարտին Մեհուժանայ գթասիրաբար վարել ազգականութեամբ – 112. Իսկ աբեղայն արիոսեան, զոր յառաջագոյն ասացաք վարդապետ Մահմէտի, տեսեալ զյաջողութիւն իրացն՝ յարուցեալ եկն առ Մահմէտ, ցուցանել նմա զգութ երախտեաց, իբրև յիւրմէ վարդապետէ ուսեալ եհաս այնպիսի իրաց. – 162.

ԱՅՆՔԱՆ - և յայնչափ սաստիկ և անհուն ամբոխին սուտ վկայութեանն զբոլոր բարկութիւն բռնաւորին զարթուցին ի վերայ առնն, որպիսի ոչ ի միոյ ուրուք վերայ այնքան ժամանակս եհեղ զբարկութիւն իւր զօրավարն Բուխայ: - 290. Այնքան խնամոցն արժանի՝ զի և զվրէժ արեան նոցա առնուլ ի տանէն Սաւուղայ: - 32. Արդ նոցա այնքան, իսկ մեզ ի մասնէ զբոլորն համառօտեալ ի թիւս միակաց լրման, և զբովանդակութեան ամաց ըստ

տասանց եօթներորդացն որ թուոցն է լիագոյն Է - 314. Բանն զմեօք զանց առնէ. և ոչ վայելուչ է լռութեամբ և մոռացկոտ մտօք անփոյթ առնել զայնքան մեծիւ յաղթութեամբ, որ գործեցաւ ի ձեռն զօրացն Վասպուրական ազատանոյն: - 176. Եւ այնքան խրթնի անծանօթք պատահեն առ միմեանս, մինչև թարգմանաց անգամ կարօտանան. – 190. Եւ առ չհանդուրժել այնքան եկեալ հասեալ վտանգաւոր նեղութեանցն, և գազանեղէն զայրացմամբ մրմռեալ յոգի իւր ի վերայ կորստեան սուրբ հաւատոյս և կործանման աշխարհիս Հայոց – 126. և եղև աղաղակ մեծ ի միջի նոցա և կռիւ այնքան, մինչև բազումք ի նոցանէ ի սուրս դիմեցին: - 160. Իսկ զկողմանս արևելից Պարս այնքան ունելով Զրադաշտին՝ յայնմ հետէ ոչ երբէք հարկէր Ասորեստանեայց. – 44. մինչ այնքան շքեղութիւն մեծարանօք յղփացեալ յօրացեալ կայր հազարապետն – 344.

ԱՅՆՔԱՆԻ զոր սարսափեմ և հիացմամբ մեծաւ յապուշ կրթին միտք իմ ընդ ժուժկալութիւն այնքանեաց բազմահնար մեքենաւոր չարչարանաց. – 106.

ԱՅՈ - Եւ եհարց եթէ դո՞ւ իցես Աշոտ. ասէ այո ես եմ. երկրորդեալ և երրորդեալ և զսոյն լուաւ. – 216.

ԱՅՊԱՆԵԼ - և թէ ոչ այպանել ախորժէք զբանիւք իմովք՝ ոչ ընդհատ կամ պախարակելի թուիցի կոչել զնա նովիմբ անուամբ. – 376. Զոր /336/ և ես ոչ արհամարհելով այպանեմ զզղջմանն և զապաշաւանացն, զի ,,որ կարդասցէ զանուն Տեառն կեցցէ,,: - 338.

ԱՅՊՆ ԱՐԱՐԵԱԼ - և լի ծաղու և կատականօք այպն արարեալ՝ արհամարհանօք անարգեցին զբռնաւորն, իբրև զմանուկ մի անպիտան կամ զծեր զառանցեալ և խելագարեալ, որ ոչ ըստ իւրոց կամաց զոր ինչ ախորժիցէ խօսիցի: - 264. զոր այպն արարեալ արհամարհեաց զնովաւ: - 80.

ԱՅՍ[1] - Եւ մինչդեռ զայս խորհէին՝ եհաս լուրն առ կայսր ի ձեռն Տիրենտեայ զօրավարին. – 110. Եւ յետ այսորիկ ել ի վերայ երկրին Պաղեստինացւոց և Երուսաղէմի՝ պաշարել զնա. – 60. ըստ այսմ զարմանալիք և Բաբելացւոցն Բէլայ ասացաւ – 38. ,,են ոչխարք իմ, որ ոչ են յայսմ գաւթէ, և զայն ևս պարտ է ինձ ածել այսր, և ձայնի իմում լուիցեն և եղիցին մի հօտ և մի հովիւ. – 224. ,,և այս ևս գործ կամ խաղաղութեան կամ պատերազմօք և ելցեն ի գլուխ, միայն զյապաղանացն ի բաց լքցես զդեգերանս,,. – 382. ,,և այս ևս քաջահաճոյ թուիցի քեզ, վեհդ և ամենեցուն գիտելիդ. և զի եղիցի ի մէջ քո և Դերենկիդ անկասկած միաւորութիւն՝ զդուստր քո տացես կնութեան Դերենկիդ, տիկնութեան Վասպուրականի,,: - 322. ,,զի՞նչ կամիք, ասէ, առնել, և վասն է՞ր եկիք ի տեղիս յայս. – 144. ,,ի հայրենեացն արտաքս հանեալ էք ի ժառանգութենէ և մերժեալ ի բաժնէ եղբայրական հասէ. զա՞յս ևս բռնազբօսել ջանայք, զոր Աստուած ժառանգեցոյց ինձ: -330. ,,հա՛ պա, քաջք Հայոց, և յայսմ ծանիցեն զմեզ և զարիանալն մեր,,: - 328. ,,մինչեւ յե՞րբ ոչ ողորմեսցիս Երուսաղէմի և քաղաքացն Յուդայ. այս Հ երորդ ամ է,,: - 314. ,,յորժամ զայս նիշ համբոյր մատուցեալ համբուրեցից զնա՝ դուք զազդոյ վէրս ի զօրութիւն նիզակի հարջիք զնա,,: - 352. ,,որդեակ, ի վախճանելս իմում մի կայցես յայսմ աշխարհի, զի մի կորուսցես զկարգ քո ի մէջ անհաւատից, այլ երթիցես ի կողմանս Եգիպտոսի՝ բնակել ի մէջ բազմութեան եղբարց, զի շահեսցիս զոգիդ քո,,: - 162. Ազդ լինէր յոմանց գրումն անյայտիցն, թէ ,,այս ոմանք այսորակ երիվարօք յայս նիշ նիւս կեղթում, ի մէջ բդեղի պահարանեալ նամակ տանին ընդ կողմն Ապահունեաց. արդ զգուշացիր ճանապարհիդ,,. - 340. Ազդ լինէր յոմանց գրումն անյայտիցն, թէ ,,այս ոմանք այսորակ երիվարօք յայս նիշ նիւս կեղթում, ի մէջ բդեղի պահարանեալ նամակ տանին ընդ կողմն Ապահունեաց. արդ զգուշացիր ճանապարհիդ,,.- 340. Ազդ լինէր յոմանց գրումն անյայտիցն, թէ ,,այս ոմանք այսորակ /ճիշտը՝ այսորիկ/ երիվարօք յայս նիշ նիւս կեղթում, ի մէջ բդեղի պահարանեալ նամակ տանին ընդ կողմն Ապահունեաց. արդ զգուշացիր ճանապարհիդ,,. - 340. Այլ թէպէտ զայս ախորժելով լսէր Պտղոմէոս առ լաւութեան քաջութեան առնն՝ սակայն յայտնել ոչ զօրէր Աղէքսանդրի – 70. այլ այսոքիկ փոյթք յօժարութեան առ ի յայլոց ասացելոց նախագունից տեղեկութիւն, և ոչ ինքեամբ և կամ նովաւ գտանել զինարս գիւտի գրոց, թէպէտ և յառաջ քան զնա, այլ ոչ թէ և քան զԲաբելացւոցն իրս – 18. այլ աստուածայինն

Պօղոս ճշմարտագոյնս զայսոսիկ յայտնէ ասելով՝„ծանեան զԱստւած, և ոչ իբր զԱստուած փառաւորեցին կամ գոհացան. – 52. Այլ և զայս ևս եդին առաջի թագաւորին աղերսական մեղադրանս, եթէ ընդէ՞ր իբրև ժողովն գումարէր՝ ոչ զոք ի Հայոց հարկաւոր համարեցայք կոչել ի միաբանութիւն հաւատոց: - 132. այլ զի բազում նեղութիւն և սուր, ի ձեռն այսը /46/ սատանայական ուսման՝ սպառեալ կործանեաց զերկիրս Հայոց – 48. Այլ թերևս զայս տարակուսիցիս առ իմաստն՝ յանդիմանակացոյցս առնել զԳուրգէն ընդ աշխատութեան յօժարագոյն առ մարմնական զինուորութեամբն լինել: - 398. այլ փոխանակ սոցա մատեայ ի տեղիս յայս, ձեռն արկեալ անիմաստաբար լի անհմտութեամբ և անհանճարութեամբ բուռն հարկանելով զմեծ զայս քերթուածութենէ: - 122. այլ փոխանակ սոցա մատեայ ի տեղիս յայս, ձեռն արկեալ անիմաստաբար լի անհմտութեամբ և անհանճարութեամբ բուռն հարկանելով զմեծ զայս քերթուածութենէ: - 122. Այս ամենայն վճարեցաւ Պարսից ի ձեռն յունական սրոյն: - 148. այս ամենայն գտանի յայլոց ասացեալ. – 44. այս այն Աբղլայն է, զոր ազգ իւր ասացին Աբղլանգէ, այսինքն ծառայ դանգի և ոչ Աստուծոյ, վասն սաստիկ զօշութեանն և անյագ ագահութեանն: - 168. Այս այն Գովգ և Մագովգ զոր յիշեն գիր մարգարէիցն, Ամովս և Եզակիէլ: - 66. Այս այն խաչ է զոր վերագոյնն գրեցաք վասն սորա – 394. Այս առաջին խնամանալ եղև ընդ միմեանս Բագրատունեաց և Արծրունեաց: - 76. Այս եղև զաւուրս ինչ. – 152. Այս եղև յամի յոթուտասաներորդի արքայի Պարսից: - 76. Այս Զ ամ էր գերութեանն Հայոց, և ՅԶ նորուն թուականութեան: - 326. Այս լուր դառնութեան եհաս առ մեծն Վարդան Մամիկոնեան, որ էր ամրացեալ ի Տաւրոսականն Զռայլ: - 126. Այս լուր քաջութեան և քաջախորհուրդ զպատերազմացն մղելոյ զյարձակմունս եհաս առ զօրագլուխն Բուխայ. – 308. Այս շարժումն սաստկագոյն քան որ եղև յամս Զաքարիայի Հայոց կաթողիկոսի, յետ Է ամի գերութեանն Հայոց: - 358. Այս Վահանս զոր յիշեցաք՝ այն Վահան է, զոր թագաւորեցուցին նախարարք Հայոց յաւուրս սրբոյն Վարդանայ – 74. Այսու զպտուղ շրթանց մերոց խոստովանելով յանուն նորա պահանջէ սպառնալեօքն և խոստմամբքն: - 256. Այսոքիկ գաւառք անուանիք, զոր յառաջին ժամանակս իւրոյ իշխանութեանն սեփհականս իւր արարեալ ունէր հայրն նենգութեան Մարդպետն կոչեցեալ … և մանաւանդ քաղաքն Շամիրամայ հռչակելին և յոյժ փառաւորագոյնն յամենայն կողմանց Վասպուրականի: - 388. այսոքիւք ծանուցեալ զպատիւ խնամոցն Աստուծոյ՝ ևս յորդորագոյնս յուսացաւ կոչել այցելու ինքեան զԱստուած: - 26. Այսը աղագաւ արտաքս վազեցի զմեծս զայս բանգտութեան ընթանալ ասպարէզ, զօրաւորաց մտահարուստ արանց կարօտացեալ բաւականանալ իմով անհեդեդ պատմողական հանդիսիւ – 352. Այսր աղագաւ արտաքս վազեցի զմեծս զայս բանգտութեան ընթանալ ասպարէզ, զօրաւորաց մտահարուստ արանց կարօտացեալ բաւականանալ իմով անհեդեդ պատմողական հանդիսիւ – 352. այսը աղագաւ խնամ տարեալ թագաւորին կնոջն՝ զի ոչ ել առ Երուանդ և ոչ միով իւիք պաշտպանութեամբ: - 90. Ապա յետ այսը զեկուցաւ նմա վասն Գուրգինի տիրելն Անձաւացեաց. – 330. առ այսու ժամանակաւ Դաւիթ թագաւորեաց յԵրուսաղէմ. – 58. առ այսուիկ և ի պաշտօնս դից յարեցան – 40. Ասեն. թո՛ղ տեսցուք զելս այսը համբաւոց: - 352. Արդ են թագաւորք Ասորեստանեայց ի միւսմէ կողմանէն այսոքիկ. անիշխանութեան ամք ԻԸ: - 60. Արդ ո՞վ ոք արժանի յոյժ ծաղու զբանք ուսմանս այսոքիկ համարեսցի. – 46. Բազում և այլ բանս ախորժականս և դիւրընկալս ըստ այսոցիկ կարգէր ի թղթի իւրում: - 186. Բայց բացումն դրան քան զամենայն այս չար է որ յաներևոյթս է բացեալ, դուռն կորստեան հոգոց՝ առաւել քան թէ մարմնոց – 196. Բայց հրաման քո Ճոխութեանդ ձգեաց զիս յայս մեծ ձեռնարկութիւնս, սակս որոյ բացաձգեցայց արտաքոյ շաղակրատոյ լեզուաց փառամոլ ոգոց: - 122. Բայց յետ բազում յուզիցն և պատերազմացն եհաս տիրել նմա Անձաւացեաց տէրութեանն զայս օրինակ: - 324. բայց ակամայ և ի հարկէ գրեցից կարգեցից ի փոքր և ի դուզնաքեայ բանից, բովանդակեցից համառօտ սուղ և սակաւ բանիւ անցանել ընդ պատմութիւն իրիս այսմիկ – 240.Բայց այս ոչ իմացեալ եմ, թէ արդեօք թագաւորն դրդուեցաւ ի հրապոյրս նորա թէ ոչ:

- 100. Բայց բազմաց այլ իմացմունքն յայսոսիկ առ վայր մի առին զկատարումն: - 360. Բայց երանելիս այս Գէորգ, մինչ կայր ընդդէմ սրոյն և դահիճն ծեծէր իբրև զանզգայ ինչ, և ոչ փոքր մի գիծ կարացեալ հարկանել ի մարմին սրբոյն զխոցումն սրոյն – 266. բայց զանուանս միայն ըստ կարգի կանոնել բաւական հանարեցաք, որպէս և այլոց առաջնոցն մատենագրացն յայս եկեալ ձև պատմագրութեան. – 68. Բայց զի՞նչ իսկ խնդրիցէ թագաւորն ձեր յինէն, որ ոչ առնէ զխաղաղութիւն, բառնա՞լ կամի զթագաւորութիւնս զայս: - 144. Բայց մի և այսմ անտեղեակ լինիցիս – 212. բայց միայն Աստուծոյ կարողի և յամենայնի խնամողի կարողութիւնս այս է դիւրայարմար – 198. Բայց յաւելեալ լինի պատճառ ունելոյն զնա զայս օրինակ, եթէ էր փեսայացուցեալ զԴաւիթ զեղբայր կորապաղատին ի քոյր իւր Մարիամ. – 342. Բայց ոչ ետ տեղի Գուրգէն այսմ՝ յերկուց պատճառաց, մի՝ զի մի՛ ապստամբ երևեցայց Տաճկաց բռնաւորին – 316. Բայց չարեացն այսորիկ հաւատարմութիւն յայտ եղեալ հաստատեցաւ ի վերայ Կայսկին Ապլբառայ: - 342. Բայց Վասակս այս … վասն ազգակից գոլ նոցա ընդ տոհմին Արծրունեաց… ել գնաց իւրովք կամօք ի Սամառայ և եղև աստուածուրաց – 248. Գիտեն զայս և բնակիչքն Ռշտունեաց գաւառին – 206. գլխաւորն ի նոցանէ Համիս, և միւսն որ ի կողմանց Ժանգանայ՝ ոչ իրաւացի ըստ պատգամաւորին իւրեանց ասացին առնել զայս: - 404. Գործեցաւ այս ՅԽԷ թուականութեանս Հայոց, յորում ամի և տէր Գէորգ Հայոց կաթողիկոս փոխեցաւ: - 376. Գործեցաւ այս ՅԾԱ թուականութեանս Հայոց և ի Դ ամի հայրապետութեանն Յօհաննու Հայոց կաթողիկոսի: - 382. Գրէ հրովարտակ մի զայս օրինակ: -184. գրէ հրովարտակ նախատանաց առ կայսր, որ ունէր օրինակ այս. – 146. դիպողագոյնս և զայսոսիկ է ասել ըստ օրինակին Բէլայ – 40. Եւ այսոքիկ այսպէս: - 360. Եւ դիպողագոյնս է առ այս հրեշտակս զայնս ասել. - 52. և զսոյն իսկ ասէին զայսոսիկ այլովք զազիր չարեօք: - 48. և խորհեցաւ սա զմիտս զայս, եթէ որ առ վտանգի նեղութեան դարձցի ոք առ ի պաշտօն կռոցն՝ ոչինչ է, եթէ սիրտ իւր ուղիղ պահեսցէ զհաւատսն Քրիստոսի: - 256. Եւ յոյժ հաճոյ թուեցաւ խորհուրդս այս առաջի թագաւորին, և մեծապէս ուրախ լինէր: - 196. Եւ այս առ այժմ բաւականասցի մտառու ուսումնական անձանց, զանմտացն ի բաց լքանելով զիմացմունս: - 396. Եւ այս արտաքոյ անյուսութեանն ելանելով, հայեցեալ ի քաղցրութիւնն Աստուծոյ: - 338. Եւ այս բաւականասցի տրամամիտ մտառուացն – 300. Եւ այս եղև, զի լցցի որ ասէ, ,,զարթի՛ր սուր ի վերայ հովուի և ի վերայ առն ընկերի նորա. – 238. Եւ այս են ծնունդք Արծրունեաց. ի Բաբգենայ Մուշեղ. Վահան. Ներսէհ. միւս Բաբգէն. Տիրոց: - 94. Եւ այսոսիկ Ահմաթայ յինքն առեալ արկանէր ի կամս ևս յառաջանալ – 366. Եւ այսոքիկ իմաստնագոյն գիւտք. – 54. Եւ այսոքիկ վայրապար բանք. – 42. և անյապաղ մինչ այս մինչ այն՝ նոցա հարեալ ընկեցեալ ի զօրացն Պարսից գունդ մի հարուստ արք իբրև ՃԽ: - 128. Եւ ապա զի՞նչ առ այսոսիկ առցուք ի մէջ զողբերգութեան բերումն ի հառաչանս – 22. Եւ առ այսոսիկ այժմ բաւականապէս ասացաւ:- 36. Եւ առ այսոքիւք պատեհագոյնս իմն գտեալ իբրև յանիշխանութեան՝ ոմանք Ասորեստանեայք և Քաղդէացիք, յազգէ թագաւորացն … զօր բազում գումարեալ՝ յետ ԻԸ ամի անիշխանութեան Ասորեստանեայց ի ձեռն Փուայ թագաւորեցելոյ դարձեալ տիրեն Բաբելոնի և ստորին Ասորւոց – 60. և ասէր, թէ ,,զայս ամենայն զոր գրէ կաթողիկոսն Հայոց և առ ապստամբութիւն խորհել առ ի քէն, և զնախարարսն Հայոց զՅունաց թագաւորին խորհել հնազանդութիւն. արդ տեսանել պարտ է վասն այդր,,: - 130. Եւ արդ այսոքի՞նք են փոխարէնք, զի ետուք յօժարութիւն նենգագործ խորհրդով՝ լինել յարգելանի, և առնել դիւր որսալ ի խնդրողաց անձին իմոյ և իմոց զաւակաց – 216. Եւ արդ են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ – 56. Եւ արդ զի այսոքիկ այսպէս իցեն՝ ո՛րպիսի ինչ առ մոխրապաշտսն առ այնս իմանալի է – 52. Եւ արդ քանզի կարգ բանիցս էած զմեզ առ այս խնդիր՝ պարտ է նախ գիտել թէ որով օրինակաւ Քաղդէացւոցն մատենագրութիւնք զթիւ նահապետացն տասամբք համարին թուով ըստ աստուածահրաման գրոցս - 18. Եւ Գուրգէն երկրորդ հրեշտակս յղէ առ նա զայս օրինակ, եթէ ,,ընդ իս հաստատեա զանզրաւ կապակցութիւն ուխտի

խաղաղութեան. և ես ապստամբեցայց յԱշոտէ, և ի միասին բաժանեալ զերկիրս կեցցուք յապահովս,,: - 316. և եթէ յերկարիցի գործոյս այսորիկ հանդէս և մարտիցն հանգամանք ոչ փութանակի վարիցին՝ գուցէ օգնականութեամբ գիշերոյ եկեսցէ ի վերայ քո և մեծամեծ աւճիրս ի վերայ քո և զօրացդ արքունի հասուցանիցէ: - 212. Եւ եկեալ ի Փառան՝ զնոյն ասաց երկրորդել զբանս զայսոսիկ առ հօրեղբօրն իւրոյ որ կոչէր Ապղջէհր: - 158. Եւ եղև զկնի այսորիկ գնաց անտի Ժիրաք և եկն եմուտ ի Վանտոսպ – 206. Եւ եղև իբրև արար և կատարեաց Բուխայ զոր ինչ խորհեալն էր ի վերայ աշխարհիս Հայոց, բարձումն յաշխարհէս մեծամեծացն Հայոց՝ յաւել և զայս ևս – 296. Եւ են ի թուել մինչ ցայս վայր այսոքիկ. Ադամ, Սէթ, Ենովս, Կայիանան, Մաղաղայէլ, Յարէդ, Ենովք, Մաթուսաղայ, Ղամէք, Նոյ, Քամ, Քուշ, Նեբրովթ որս և Բէլ: - 36. Եւ են ի թուել մինչ ցայս վայր այսոքիկ. Ադամ, Սէթ, Ենովս, Կայիանան, Մաղաղայէլ, Յարէդ, Ենովք, Մաթուսաղայ, Ղամէք, Նոյ, Քամ, Քուշ, Նեբրովթ որս և Բէլ: - 36. և ես ամայացեալ ոչ ինչ փոյթ առնէի, միայն ձեզ զլիանալն սիրելով առ այսոքիւք. – 216. և զայն երիս ամս կերակրեալ լինէին սուրբքն ձեռնարուեստիւք իւրեանց, որպէս զնոյն ինքն զաստուածազարդն Պօղոս, թէ ,,զպէտս իմ և որ ընդ իսն էին՝ պաշտէին ձեռքս այս,,: - 252. Եւ զայս ամենայն հաստատեալ եդ օրէնս ազգի իւրում, կոչելով Կուրանս: - 164. Եւ զայս առ այժմ բաւական համարեալ նշանակութիւն ցուցանել զլաւութիւն երանելի առնն Խուրանայ Արծրունւոյ, խոհեմագունիցն բաւականանալ առ բովանդակ իմացմունս: - 78. Եւ զայս առատապէս հեղեալ զգութ արարչական խնամոցն առ արարածս իւր, ողորմեալ մարդասիրապէս բարեխօսութեամբ սրբոցն – 314. Եւ զայս Եղկղեսիանոսք. բայց ինձ այսպէս թուէր, թէ աղանդն Եղկղեսիանոսաց վաղուց շիջեալ խափանեալ լինէր ի քաջաց վարդապետացն սրբոց, զոր եդն Աստուած յեկեղեցւոջ. – 254. Եւ զայս լուեալ գիտաց զառ ի նոցանէ հաստատուն նենգագործութիւնն – 216. և զայս ոչ միանգամ, այլ յոլովակի՝մի զմիոյ կնի ընթացուցանէր դեսպանս հրովարտակօք և պատարագօք: - 62. և զայսոսիկ թէ բարիոք ումեք թուեսցի տեսցուք. – 24. Եւ զայսոսիկ ոչ վայրապար ինչ եհաս մեզ գրել – 46. Եւ զի առ այսոսիկ փոյթ եղև մեզ քննասիրութեամբ լինել հասու և ոչ զանց առնել – 18. և զինքն համեմատ Փրկչին ասաց լինել և ուղեկից ճանապարհի նորա, յասելն Եսայեայ մարգարէի, ,,հեծեալ մի իշոյ, և հեծեալ մի ուղտու,,՝ զայս ամենայն յինքն յարակցէր: - 164. Եւ զկնի այսորիկ, որ է երկրորդ հարուածք այլազգեացն՝ դարձեալ հրաման ետ ելանել ի պատերազմ, և հետամուտ հասեալ առ նոսա. – 282. Եւ զօրագլուխք զօրացն էին այսոքիկ, Մուքադմ, Յուսփ ի Թփղիս քաղաքէ, Յուսփ որդի Ռահմայ և Ապուհեշմ՝ Ելոյ տէր և ընդ նոսա զօրք Համդոյի Պարսից ամիրայի: - 226. և ըստ բարբարոսական հմայիցն պատուէ զտեղիս այս, որպէս ի նմանէ սկսեալով զփոփոխումն առնու ի խոնարհագունիցն ի բարձրագոյնսն: - 88. և թէ Ադամ առ նմանն իւր և օգնական զայսոսիկ՝ զի՞նչ ի դէպ իցէ կնոջն անմեղադրելի գոլ՝ օձին պատճառել, որ ևս վատթարագոյն քան զանասունն լինիցի: - 22. Եւ թէ հաստատել ոք կամեսցի՝ անսասանելի կացցէ նա յայսմ աշխարհիս. ամէն: - 356. Եւ թէ ո՞րպէս գիտելի զայս. – 54. Եւ ի բազում և քաջ խորհրդոց զայս և եթ հաստատուն խորհուրդ ընտրեցին սինկղիտոսքն, և ասեն ցթագաւորն. – 196. և կալցուք ուխտ խաղաղութեան /136/ ի մէջ մեր երկոցունց, և անշուշտ լիցի այս երդումն և պայման ի մէջ մեր և որդւոց մերոց յետ մեր թագաւորելոյ,,: - 138. և կուտէր խումբս սինկղիտոսաց զամենայն իմաստունս Ասորոց և Բաբելացւոց տեսանել վասն գործոյս այսորիկ: - 180. Եւ համարին ամք ժամանակացս այսոցիկ, ի Կիւրոսէ մինչև ցթագաւորութիւնն Տաճկաց՝ ամք ՌՃԿ: - 166. և մինչ այսմ գործոյ պարապէր՝ դէպ եղև նմա ի կողմանս Եգիպտացւոց հանդիպել առն միոյ մոնազնի, որում կոչէին Սարգիս Բհիրայ, որ էր եղեալ աշակերտ մոլեգնութեանն արիանոսաց. – 158. Եւ մինչդեռ այս գործ խորհրդածէր՝ հասին ի վերայ նորա քաղաքապետք երկու, անուն միոյն Բշիր և երկրորդին Զքրի, և կալան զնա տանել առ Աշոտ որդի սպարապետին: - 316. Եւ միջնորդէր նմա հետևել հաւատոյ առաջնոյ Իսրայէլականացն, ,,զի թէ յայս եկեսցես՝ իմով հրամանաւ եղիցիս զօրագլուխ մեծ և առաջնորդ ամենայն տոհմի քո,,: - 158. Եւ յայսմ պատերազմի ոչ միայն երանելի

եպիսկոպոսն և ճգնաւոր քահանայն մարտակից էին տեառն Գրիգորի, այլ և զօրք հրեղինաց – 252. և յայսմանէ յայտ է թէ անեղ է. – 54. Եւ յետ այսորիկ գումարեցոյց զօրս բազունս Խոռեմ, և ել ի Քաղկեդոն և նստաւ յանդիման Բիւզանդայ, և խնդրէր անցանել և կործանել զքաղաքն թագաւորանիստ: - 142. Եւ յետ այսորիկ որդիք նորա Գագիկ և Աշոտ և Գուրգէն կանոնեցին զյիշատակութիւն նոցա ի տօնի սրբոյ Խաչին – 356. և Յիսէ տուեալ պատերազմ ընդ քաղաքին, զտարի մի հանդերձ ամենայն նախարարօքն Հայոց, անգամագիտ լինելով՝ դառնայ յԱսորիս. և այս եղև երկիցս անգամ: - 338. և նա երթեալ առանց մեր հրամանի թագաւորեաց, և զմեր գանձս մեզ ընծայ մատուցանէ, ոչ գիտելով եթէ համարս խնդրեցից գանձիս այսմիկ, և ոչ դադարեցից մինչև առից զնա ի բուռն իմ,,: - 142. Եւ նորա զայս ամենայն չարիս կատարեալ՝ ևս բազմագոյնս քան զայս հաստատեալ եդ ազգի իւրում օրէնս բազում և այլ չարագործութեամբք. – 164. Եւ նորա զայս ամենայն չարիս կատարեալ՝ ևս բազմագոյնս քան զայս հաստատեալ եդ ազգի իւրում օրէնս բազում և այլ չարագործութեամբք. – 164. Եւ նորա զեկուցեալ վասն նորա Բուխայի՝ ասէ. ,,այրս այս Գուրգէն ի տոհմէն Արծրունեաց, այր քաջ և պատերազմող, ի յահէ քումմէ անցեալ զնացեալ զկողմամբքն Յունաց – 304. Եւ ոչ անվկայ բանս, որպէս վերագոյնն գրեալ է մեր զդերահատուցականս սորա, վկայութեամբ մարգարէական տառիցն, որպէս և ի պատահմանէ իրացն ճարտար գիտեն՝ որք են ի ժամանակս յայսոսիկ մնացեալ յայն ժամու անդ հանդիպելոցն: - 262. Եւ որո՞վ օրինակաւ թևացեալ քաջալերեցաւ առ այս. – 26. Եւ որք ոչ այսոցիկ նման՝ լուան ի Տեառնէ՝ մի մնասցէ ոգի իմ ի մարդկանդ յայդմիկ յաւիտեան, վասն լինելոյ դոցա մարմին. այսինքն մարմնասէրք և ոչ հոգիասէրք: - 30. Եւ պատճառ այսոցիկ զի՞նչ, եթէ ոչ այն զոր Պօղոս ասաց, եթէ ,,վասն զի ոչ ընտրեցին զԱստուած ունել ի գիտութեան՝ մատնեաց զնոսա ի միտս անարգութեան գործել զանարժանս,,: - 374. Եւ պատմի այս ի համառօտութեան Աբրահամու Խոստովանողի: - 128. Եւ վասն այսր ամենայնի հարկ է քեզ երթալ, զի և կարծիք ապստամբութեանդ բարձցի – 216. Եւ վասն այսր իրաց նենգութեամբ և չարակնութեամբ առլցեալ, մանաւանդ յերկիւղէ՝ կարի յոյժ գրգռեցաւ պատերազմ սաստիկ ի ձեռն Վասակայ Արծրունոյ. – 178. Զայս հրաման պատուիրանի տային յօժնդակութիւնն պատիր խաբէութեանն իւրեանց – 234. զայս ասաց Եսայի միով բանիւ. – 210. Զայս ասելով, և յերեսն ի վայր ի վերայ մահճացն զգետնեալ՝ ի վայն և յեղուկն զողբոցն խառնուածն յաճախագոյնս մանուածէր: - 388. զայս ասէր, ոչ զի սոդոմայեցիք էին, այլ զի ընդ նոյն մեղս սոդոմական պղծութեանն զառածեալ լինէին՝ սոդոմայեցիս կոչէ: - 182. Զայս գործ լուեալ Լիդէացւոց թագաւորին Կրոսիսեայ բազմաշփոթ յուզմամբ ամբոխ արարեալ, զօրս բազումս գումարեալ, ելանել տալ պատերազմ ընդ Կիւրոսի – 64. Զայս և առաւել քան զսոյն խրատէր և ուսուցանէր սուրբ հայրապետն և քաջ հովիւն տէր Յոհաննէս կաթողիկոս Հայոց մեծաց: - 182. Զայս և ես իսկ տեղեկացեալ գիտացի ի բազմաց, յայնցանէ որ Շախրիքն կոչին. – 48. Զայս ևս առաւել քան զսոյնս և բազմապատիկ կարգեցին եդին բանս գեղեցկայարմարս ի Քրիստոս հաւատոցն: - 246. Զայս զգացեալ Երուանդայ՝ ետ տանել զՍահակ կապանօք յԱրմաւիր. – 84. Զայս իմացեալ խորհրդականութիւն Քսերքսէս յԱդրամելեայ և Սանասարայ յորդւոցն Սենեքերիմայ՝ ապա գան առ Տիգրան Հայոց թագաւոր և զեկուցանեն նմա վասն որոյ խորհի Աշդահակ. – 62. զայս խորհեալ Մարդպետին ասէ, թէ զայս ձախողակի իմացմունս կատարել կարացից՝ թերևս և զտուն Մամիկոնեան նախարարութեանց կարացից որսալ ի կորուստ: - 98. զայս խորհեալ Մարդպետին ասէ, թէ զայս ձախողակի իմացմունս կատարել կարացից՝ թերևս և զտուն Մամիկոնեան նախարարութեանց կարացից որսալ ի կորուստ: - 98. զայս խորհելով թէ զայսպիսի քաջ այր և պատերազմող ոչ պատշաճ վարկանելի է ի հեռաբնակ վայրս ի դրանէ արքունի կացուցանել: - 330. Զայս յառաջագոյն իմացեալ հին պատմագրին՝ յառաջատես զկործանումն նոցա յայտ առնէ. – 148. Զայս ոչ եթէ սակս ուրացութեան ինչ ամբաստան լինի զինքենէ, կամ վասն ժողովոցն, այլ զի ոչ յանդիմանեցին զթագաւորն, որ արտաքոյ օրինացն ամբարշտէր. – 258. Զայս սակաւուք ի մասնէ գրեցի ճանաչել միայն զազգս: - 18. Զայսոսիկ և առաւել քան զսոյնս ասելով՝ դնէր

առաջի զօրաց իւրոց աստուածասէր իշխանն Աղուանից: - 276. Զայսոցիկ և որ առաւելն քան զսոյն իրողութեանց ցոյցք մոռացմամբ սուզեալ՝ առ երկնաւորսն և առ երկնից թագաւորն թևակոխեալ – 386. Զայսու ժամանակաւ թագաւորեալ Աղէքսանդր Մակեդովնացի տիեզերակալութեամբ երագահաս հասեալ ի վերայ Դարէհի սպանանել զնա. և բառնայ զթագաւորութիւնն Պարսից Արշաւրեան: - 68. զերծեալ ի բանտէն յոր տուանն՝ և գան հասանեն յերկիրս այս մեր, բերելով զաւետիս արձակման գերելոցն – 324. զի ,,ժողովուրդս այս շրթամբք պաշտեն զիս, և սիրտք իւրեանց հեռացեալ մեկուսի են յինէն,,. – 246. զի ,,ժողովուրդս այս, ասէ, շրթամբք իւրեանց պատուեն, և սիրտք իւրեանց հեռացեալ մեկուսի են յինէն,,: - 256. զի թանձրացաւ սիրտ ժողովրդեանս այսորիկ – 182. զի ի գնալ Արտաշէսի յայսմ տեղւոջէ՝ ոչ ևս յաւել ձեռն Երուանդայ տագնապել զնա – 88. զի լայնագոյնս ևս վասն այսորիկ պատմէ մեծ քերթողն Մովսէս – 42. զի Նեստորականացն /գրքում՝ Նստորականացն/ և Քաղկեդոնականին է այս իմացմունք այլովքն ևս երկաբնակօք, որք բանին՝ տուն և տաղաւար զառ ի կուսէն առեալ մարմին դանդաջեալ ասացին, և ոչ միութեամբ բնութեամբ բանին մարմին լինելով. – 394. Զի ոչ թէ վասն աստուածպաշտութեան ձերոյ կամ բարեգործութեան և սրբութեան արար Աստուած զայս այսպէս, այլ վասն մերոյ ամբարշտութեան ի Տէր. – 144. Զկնի այսորիկ եկն Աշոտ թագաւորն Հայոց մխիթարել զդուստր իւր և զթոռունս, և ևս առատանայր զհաստատութիւն իշխանութեանն Աշոտի և զոստիկանութիւնն Ապումրուանայ: - 356. Զկնի այսորիկ մեկնեաց Բուխայ յինքենէ արս զօրաւորս յամենայն ազգաց և յամենայն մեծամեծաց և ամենայն աշխարհակալաց, և ի Պարսից և յԵլիմացւոց և ի Բաբելացւոց և յԱրաբացւոց … արս աւելի քան ԺԵ հազարաց և եհան զնոսա զհետ Գուրգինայ – 224. Զկնի այսորիկ յառաջ խաղացեալ Ահմաթ և որ ընդ նմա կայսկազենիցն գունդք, երթեալ մտանել ի քաղաքն Դուին, թերևս կարասցէ ի կատարումն՝ զոր ինչ խորհեցան՝ հասուցանել զչարիսն: - 344. զոր և երանելին Կորիւն, ուսումնակից Մովսէսի և աշակերտ սրբոյն Մեսրովպայ՝ յիւրումն ստուգաբանեալ պատմութեան զայսոսիկ մեզ հաւատարմացուցանէ: - 122. Զոր և մեք ակն ունիմք և քեզ զսոյն զայս կամել – 186. զոր ոչ միայն Յոյնք՝ այլ և այլազգք ոչ երևին այսուիկ նախկինք – 18. ըստ այսմիկ և այլ առասպելականք, և գիր մատենական ի նմանէ գրեալ և պահեալ ի Բաբելոնի բազում զգուշութեամբ. - 36. թէպէտ և ոչ համարձակեաց զամենայն բառնալ, այլ յոյժ պատկառանօք ամաչեցեալ՝ լքաւ ի ստութենէ անտի, որ յանդիմանեցաւ ի թղթոյ կայսերն, և ի ձեռն այսորիկ ցուցանէր բարեմտութիւն մեծ առ ազգս /166/ քրիստոնէից. – 168. իբրև լուայ զայս դողդոջումն և սարսափումն զիս կալեալ յահէ յերկիւղէն եղելոյ. – 52. Իսկ կատարելագոյնքն և ծերքն ի նոցանէ սպուժէին առ այս, և մանաւանդ որք հաւատարիմքն կոչէին ըստ հաւատոյն նոցա որք Կուռայքն անուանէին – 404. իսկ այսոքիկ ոչ այլ ումեք արարածոցս պատշաճին, բայց միայն միոյ Աստուծոյ, և նա է Արարիչ: - 54. Իսկ Անձահից ձոր վասն այսր կոչեցին. – 84. Իսկ առ մեզ հասին զրոյցքս այս ըստ մնացորդաց պատմագրացն առաջնոց, ի Մամբրէէ Վերծանողէ և ի նորուն եղբօրէ Մովսէս կոչեցելոյ, և միւսումն Թէոդորոս Քերթող – 74. Իսկ Աւշին դատարկացեալ ի խորհրդոցն զոր խորհեցան՝ յաւել զայս օրինակ կատարել զկամս չարագոյնս: - 372. Իսկ ըստ պատմագրաց՝ կարգ ծննդաբանութեանդ ունի զայս օրինակ. – 42. Իսկ ի դառնալ գրոցն ի յաշխարհին Մոկաց՝ ոչ ինչ ումեք փոյթ վասն այն լինելով, կարծել՝ վարդապետին զայս այսպէս կանոնեալ. – 130. Իսկ իբրև լուաւ թագաւորն զայս գոյժ աղաղակի հասեալ ի դուռն արքայի՝ մրմռեալ իբրև զառիւծ և իբրև զարջ տարակուսեալ – 180. Իսկ Մանիթոպ արքայ Խեփտաղաց ևս յաւելուածով զայսոսիկ հաստատէ. – 48. Իսկ յետ այսց գործոց եղելոց ի բառնալ թագաւորութեանն Հայկազնեայցն, ոմն այսպէս ոմն այնպէս շփոթաբար կեցեալ անիշխանութեամբ - 68. Իսկ ոմանք ի պատմագրաց ասեն, թէ և դուստր Նոյի և ճարտարապետ նաւին կնաւ և որդւովք և կարևոր բարեկամօք. (տապանի մեջ են մտել) որ և ինձ հաւանականք այսոքիկ թուին. – 30. Լինի յԱդամայ մինչև յամս այս ՎՃԼ, ըստ Եւթանասնից թարգմանութեանն: - 58. Լուր եղև այս առ քաջն Գուրգէն պարտումն

Վասպուրականի ի Տաճկաց և իշխանանալն Վասակայ: - 306. համարձակապէս անցանել գնալ ընդ իշխանութիւնս և ընդ պետութիւնս, ընդ աշխարհակալս խաւարիս այսորիկ, որ անհաւատից քան եթէ հաւատացելոց ոգւոց և ապաշաւելոց զտիրելն բռնաձգեալ կորզեն յինքեանցն կորուստ: - 388. Հասեալ ի տեղիս յայս ի պատմութիւն Աբգարու թագաւորի Հայոց – 76. Հաւաստիս այս մեզ Եւսեբիոս Կեսարացի, Յուլիանոս Աղիկառնացի՝ ստուգաբանեն զթագաւորս Ասորոց ի զաւակէ Սեմայ զաճմունս առնել, որպէս ի կանոնեալ սահմանէն իմանալ: - 14. մասնաւոր ինչ մարգարէական ոգւով եղելում ի մարդն օժնդակ խորհրդածութեան արծարծել անդրէն ի ձեռն ապաշաւանացն զվրիպանացն կորուստ. ըստ այսմիկ և այլոց կենդանեացն զգայականօքն և թէ ունայնացելովք առ ի դոյզն ինչ զգուշաւորականս: - 22. Մատուցեալ առ թագաւորն Արշակ ասէ. ,,ոչ բարեօք իմացեալ առաջնոց թագաւորացն, զի ոչ կալան զտեղիս զի զայս ի բնակեալ ճոխութեան թագաւորական վայելչապէս խրախճանութեանց. – 100. միայն յայս բան բովանդակեալ ասէ, ,,որք հաւատով պարտեցին զթագաւորութիւնն,,: - 302. մինչև եկին հասին ի վերայ մեր մեծամեծ չարիքս այսոքիկ և անկանգնելի գլորումնս – 182. Մշկանս այս փոխանակ Արտաշրի մեր թագաւորի մտեալ ունի զաշխարս հրամանաւ Վռամայ Պարսից արքայի: - 118. Յայնժամ իբրև լուաւ բռնաւորն զայս դարձուած պատասխանեաց լի հզօրութեամբ և ահագին մեծաւ անարգութեամբ՝ յոյժ տարակուսանօք լցաւ յանձն իւր, և կայր մեծաւ հիացմամբ ըմբռնեալ. – 280. Յայսմ վայրի ոչ ի վերայ միոյ ազգի և ի վերայ միոյ աշխարհի է լալումն ողբումն և կոծումն, այլ ի վերայ բոլոր ազգաց և աշխարհաց Հայաստանեայց: - 196. Յայսմ վայրի ոչ մտադիւր ախորժակօք գրեմ զճառս պատմութեանս, որ տրտմականքն, քան թէ ուրախականքն յառաջանան տիրել ինձ: - 384. Յետ այսորիկ եմուտ Ադամ առ Եւա կին իւր – 22. Յետ այսորիկ կայ ի գլխաւորութիւն տաճկաց Ամր, որդի Հատապայ ամս Ի և ամիսս Ջ: - 164. Յետ այսր ամենայնի Յազկերտ թագաւորեաց ի Տիսպովն, և ունէր զթագաւորութիւնն երկիւղիւ, և ոչ հրամանատու այլ անձնապահ: - 156. Յետ այսր առեալ Սմբատայ զԱրտաշէս ըստ ձևոյ տառապելոյ միոյ, որ շրջիցի խնդրիցէ օր ըստ օրէ զբաւականութիւն աւուրն – 84. Յետ այսր՝ յերկրորդ ամի պաշարեն զԿարնային քաղաքն զօրքն Յունաց. և դարձեալ անդրէն ի կամս իւրեանց թողեալ գնացին: - 358. Յուշ առնէր նմա զխոստումնն Աստուծոյ առ Աբրահամ և զկարգս թլփատութեանցն և զզոհիցն և զայլոցն ամենեցուն, զոր ոչ է այժմ ասել մի ըստ միոջէ. և յայս լինէր խոկումն Իսմայէլացւոցն մինչև իսպառ: - 158. Նա և զայլ հիացականսն որ ըստ այսոցիկ ուսցիս ի նորին գրոց. – 50. Նոյնպէս և բնակիչք Աղձնեաց անհանդուրժելիք լեալք անցիցն անցելոց և առ զայսոսիկ յամբաստանելն – 180. Շահակս այս անուանէ զանուն որդւոյ իւրոյ՝ Կիւրոս, յիշելով զլաւութիւն առնն և զբարեկամանալն նախնոյն նորա Քսերքսեայ: - 72. Ոչ վարկպարազի, որպէս ինձ թուի, ի ճախ է զանց առնել զինդրոյս այսորիկ զպատճառն - 14. Ոչինչ զանգիտեալ մեր մինչ ցայս վայր, պատմել զվտանգս և զնենգութիւնս եկեալ հասեալ ի վերայ մեր ի թշնամեացն ճշմարտութեանն. – 194. ՈՐ Ի ՎԵՐԱՅ ՈՒՐԱՑՈՒԹԵԱՆՆ ՋՔՐԻՍՏՈՍ ՅԱՒԵԼ ԵՒ ԶԱՅՍ Ի ԿՈՐԾԱՆՈՒՄՆ ԲԱՋՄԱՑ: ԸՆԴՒՄԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՍԱԿԱՒՈՒՔ: - 254. որ ըստ աճման և սերելոյ նախարարութեանց՝ եկեալ հասեալ ցայս վայր ժամանակի ի թագաւորել Աբգարու և հաւատալ ի Քրիստոս: - 78. ՈՐ ԻՆՉ ԶԿՆԻ ԱՅՍՈՐԻԿ ԳՈՐԾԵԱՑ ԲՈՒՀԱՅ Ի ԴՈՒԻՆ ՔԱՂԱՔԻ, ԵՒ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՎԿԱՅԻՑՆ: - 260. որով զաստուածերանն լքեալ զերկիր՝ զախտականս զայս և տաժանելիս փոխանորդեաց վիճակ, անբժշկական և ողորմելի յեղափոխմամբ. – 22. որպէս գրեալ աւանդեցաւ մեզ այս ի չորրորդ դրուագի խոստաբանեալ պատմութեանն Մովսէսի Խորենացւոյ, վերադարձութեան ի վերայ երեցունց դրուագեալ հատուածին – 122. Որպէս և այրս այս արար, անքակ և անմեկնելի զգեցաւ պատեանս յինքեան զզօրութիւն բանսարկուին: - 248. Որպէս ընթեռնուս ի գիրս մարգարէականս զհանգամանս այսոցիկ. որպէս և ի վեցերորդ տեսլեանն Դանիէլի և Զաքարիայի բանագործութեանն – 398. Որպէս կայ և այս ի գիրս տեսութեանն Յովելեայ մարգարէի: - 240. ուստի և մեզ կարգաւորութիւն փոփոխմանց պահեցաւ ստացուածս

այս: - 26. Պատմեաց զայս մեզ մեծ քահանայն Սամուէլ յաւանին Արտամետ. – 206. սա առաջին ի տանէն Բագրատունեաց եկեալ կայ նա զայսու կողմամբ Այրարատեան նահանգի: - 76. Սահակս այս այն Սահակ է, որոյ հրամանաւ գրեաց մեծ վարդապետն Մովսէս տիեզերահռչակեալ քերթողն զգիրս Պատմութեան Հայոց մեծաց, հրաշազան յօրինուածով, սկսեալ յԱդամայ մինչ ի կայսր Զենոն. – 122. տեղեակ են այսմ ուսումնասէր անձինք: - 196. Յայս վայր զայս գրեալ Աղէքսանդրի՝ Մակեդոնացւոյ, ի Սենեքերիմայ յառաջ մինչև ի Պտղոմէոս եգիպտացի, զոր և նոքա Պտղոմեանքն կոչէին. – 74. Յայս վայր զայս գրեալ Աղէքսանդրի՝ Մակեդոնացւոյ, ի Սենեքերիմայ յառաջ մինչև ի Պտղոմէոս եգիպտացի, զոր և նոքա Պտղոմեանքն կոչէին. – 74. Յոյցք ժամանակացս այսոցիկ, ըստ որում յառաջագոյն ասացաք, որ յաւուրց անտի Բէլայ մինչև ի Նինոս՝ երևելիք ինչ և նշանաւորք ի /42/ մատենիցն առաջնոցն ոչ երևի, թերևս ի բազում խափանմանց: - 44. քանզի բանականն յերիս յայսոսիկ տեսանի, ի հրեշտակս, ի մարդիկ և ի դևս. այլ ոչ ի հաւս կամ ի յայլ կենդանիս: - 52. Եւ այս ամենայն այսպէս եղեալ, կեցեալ սուրբն Սահակ ամս ՃԻ՝ փոխի յաշխարհէս ի կարգս հրեշտակաց – 120. Եւ մինչդեռ զայս օրինակ խոկային և խորհէին ի միասին՝ միանգամայն արգելականք բերդին անդէն իսկ և իսկ քակեալ ի միաբանութենէ ուխտին – 210.

ԱՅՍ[2] - և իսկոյն հարեալ զնա այսոյն պղծոյ և ընդ զառիվայր լերինն թաւագլոր խաղաղացուցեալ հարուստ ձգմամբ մինչ ի դաշտավայր տեղին ուր այգեստանքն: -378.

ԱՅՍ ԻՆՉ - Առաքեցին առ Մուրիկ թագաւորն արս ճոխս մեծամեծ ընծայիւք և պատարագօք և թուղթ գրեալ ի բերանոյ Խոսրովայ զայս ինչ. – 136. բայց իբրև գիտացին զօրքն որ ընդ նմա եկեալ էին զնորա քաջակարծրագոյն արիութիւնն՝ և պատճառանօք այս ինչ այն ինչ դարձեալ դարձան յանցնիւր տեղի: - 310. և լրտեսք քաղաքապետին փութացեալ ասեն, ,,ահա մեկնեալ ի զօրացն զհետ որսոց ինչ յանհոգս յանզգուշութեան գայ ընդ այս ինչ տեղի. - 352. և էր պատճէն թղթոյն զոր կեղծաւորեալ ետուն զնա՝ այս ինչ. – 236. Յղէ առ նա իշխանն ի ձեռն հրովարտակի զայս ինչ.– 176. ոմանք զայս ինչ, ոմանք զայն ինչ տանէին ածէին խորհրդածութիւն: - 360.

ԱՅՍԱՀԱՐ - Եւ առեալ զմանրեալ և զխորտակեալ ի մասունս զԽաչն՝ բերին առ զօրավարն, լուացեալ զարիւն պղծոյն, որ ի վերայ խաչին շաղախեալ կայր ի գլորմանէ այսահարին: - 378.

ԱՅՍԻՆՔՆ - ,,զի աներևոյթքն աստուածայինք յարարածոց աստի, ասէ, իմացեալ տեսանին, այսինքն մշտնջենաւորութիւն և զօրութիւն և աստուածութիւն նորա – 54. այս այն Աբդլայն է, զոր ազգ իւր ասացին Աբդլանգէ, այսինքն ծառայ դանգի և ոչ Աստուծոյ, վասն սաստիկ զօշութեանն և անյագ ագահութեանն: - 168. այր հեզ, խոհական, խորհրդական, համեստ ի բանս, համեստ ի նայեցուածս, որ ոչ բազմաց քան եթէ միոյն, այսինքն Քրիստոսի՝ զինքն ծանօթ ջանայր կացուցանել: - 94. արդ տեսանեմք զերկնային մարմինն, զի կարգաւորաբար անդադար շարժութիւն ունի, այսինքն արեգակն և լուսինն և աստեղք և այլք նոյնպիսիք. – 54. Դարձեալ նմին նման ասէ Պօղոս, զօրինացն ստորոգելով գրաւորութիւն, այսպէս ասելով, ,,մերձ է բան ի բերան քո և ի սրտի քում, այսինքն է /256/ բան հաւատոց զոր քարոզեմք,,. – 258. և զի հաւասարութիւն երից ազգացն, այսինքն որդւոցն Նոյի, կարգաւ կանոնեալ դրոշմեալ կան յոլովից գիրս ոչ է մեզ հարկաւոր զնոյն երկայնաբանութեամբ երկրորդել: - 12. Եւ որք ոչ այսոցիկ նման՝ լուան ի Տեառնէ՝ մի մնասցէ ոգի իմ ի մարդկանդ յայդմիկ յաւիտեան, վասն լինելոյ դոցա մարմին. այսինքն մարմնասէրք և ոչ հոգիասէրք: - 30. զոր բարբառն եբրայական իբր ծեքելով իմն զբանն՝ թուեցուցանէ իմն ասելով Աւաւրիշըլիմ, այսինքն Երուսաղէմ – 34. թէ ,,մերձ է բան ի բերան քո և ի սրտի քում, այսինքն է բան հաւատոյ զոր քարոզեմք,, - 258. ժամանակակարգեաց համառօտեաց ի վերայ նոր Իսրայէլի, այսինքն հեթանոսաց: - 314. ի ծովէ ելեալ, այսինքն յերկրէ և յանդնդական խորոց, ի թագաւորաբնակ քաղաքէն – 262. կոչեաց զանուն ամրոցին Զարդ, այսինքն պայծառութիւն ի վերայ պայծառայարդար շինուածոյն: - 88. որ կոչի Մեծրայիմ, այսինքն Եգիպտոս, վասն ժառանգութեան

սահմանաց Եգիպտոսի.– 42. որք անուանէին զինքեանն համակդէնս, այսինքն ամենագետք ի հաւատ կրակի – 48. ուրացան զանձինս և առին զխաչն Քրիստոսի և գնացին զհետ կոչողին, կորուսին զանձինս, այսինքն զկեանս աշխարհիս, զի զյաւիտենիցն գտցեն զկեանս. – 292. Տնկեաց, ասէ, Աստուած զդրախտն յԵդեմ ընդ արևելս. այսինքն յերկրի յարևելս – 18.

ԱՅՍՊԷՍ - ,,Ես այսպէս կարծէի, թէ յորժամ ես ընդ թշնամիս ձեր մարտնչիմ՝ դուք յայդմ կողմանէ օգնական ինձ լինիցիք, և միաբանութեամբ բարձցուք ի միջոյ զտիեզերական պատուհասն, զտունդ Սասանայ: - 138. ,,ընդէ՞ր այսպէս հաճեցար առնել – 82. Այսպէս տակաւին ի բազումս քայքայեալ լինէր միաբանութիւն աշխարհիս -194. Այսպէս և զամենայն ըմբռնեալսն վտանգաւոր մահու տառապեցուցանէին ընդ մէջ կտրելով, ահարկուս տեսողացն զնոցայն վտանգսն կացուցանելով: - 372. Այսպէս և Շամիրամ կին, ի յազգէն Սեմայ, թագաւորէ Նինոսիւ արամբ իւրով ի վերայ Ասորեստանի պայազատաբար – 16. Այսպէս վկայեցին երանելիքն ի փառս սուրբ Երրորդութեանն յաւիտեանս յաւիտենից: - 294. Գրէ և Վահրամ առ Մուշեղ և այլ զօրագլուխսն այսպէս. – 138. Գրէ Կայսիկն առ թագաւորն՝ խնդրել զխաղաղութիւն, և զոր միանգամ կամիցի՝ եղիցի. յայտնիքն այսպէս, իսկ ծածուկքն՝ որպէս յայտնեցանն: - 380. Գրէ պատասխանի Մուշեղ նմա այսպէս. – 138. Դարձեալ նմին նման ասէ Պօղոս, զօրինացն ստորոգելով գրաւորութիւն, այսպէս ասելով, ,,մերձ է բան ի բերան քո և ի սրտի քում, այսինքն է /256/ բան հաւատոց զոր քարոզեմք,,. – 258. Դարձեալ շինէ զօրավարն Գագիկ ի գլուխս Օձ ձորոյ, որ վասն խստութեանն սաստկաշունչ դառնալիր մահաբին հողմոյն շնչելոյ այսպէս անուանեն – 396. Եւ այսոքիկ այսպէս: - 360. Եւ այս ամենայն այսպէս եղեալ, կեցեալ սուրբն Սահակ ամս ՃԻ՝ փոխի յաշխարհէս ի կարգս հրեշտակաց – 120. Եւ այսպէս զառաջանէր, զՍեմ որդի Նոյի ասել նոր Զրուան, որ և սկիզբն աստուածոց: - 46. և այսպէս աղմկեալ և շփոթեալ երկիրս Հայոց՝կեայր անմիաբանութեամբ, լի անկարգութեամբ, ըստ յօժարութեան Վաչէի Արծրունոյ: - 120. Եւ այսպէս խաղաղեցուցեալ զաշխարհս կէին հեշտալիր խաղաղականօք ըստ կամի ախորժակաց զամենայն ժամանակս կենաց Խոսրովու, որ թագաւորեաց ամս ԽԸ: - 92. Եւ այսպէս կատարեցաւ երանելին Ապուսահակ: - 206. Եւ այսպէս կատարեցաւ սուրբն ամենայաղթ նահատակն Քրիստոսի Մուկաթլ փառաւորապէս ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ, որում փառք յաւիտեանս ամէն: - 290. Եւ արդ զի այսոքիկ այսպէս իցեն՝ ո՛րպիսի ինչ առ մոխրապաշտսն առ այնս իմանալի է – 52. Եւ արդ ունի պատմութիւնն այսպէս: - 14. Եւ ելեալ արտաքս հանգոյն մատնչին ի տնօրինականս Փրկչին, ունելով ընդ ինքեան զհրովարտակն գրեալ այսպէս. – 212. Եւ զայս Եղկղեսիանոսք. բայց ինձ այսպէս թուէր, թէ աղանդն Եղկղեսիանոսաց վաղուց շիջեալ խափանեալ լինէր ի քաջաց վարդապետացն սրբոց, զոր եդն Աստուած յեկեղեցւոջ. – 254. Եւ մինչ այսպէս կայր աշխարհս յանկարգ խաղաղութեան՝ եհաս լուր գործոյն առ Աւշին և առ իշխանն Աշոտ, եթէ ,,վրդովեալ է երկիրն, և կան ի տարակուսի՝ որք զամուրսն քո ունին. – 362. Եւ ունի պատմութիւնն այսպէս. – 14. Եւ սոցա այսպէս նահատակեալ կատարեցան վկայութեամբ ի փառս Աստուծոյ, և զմարտիրոսական անուն ժառանգեցին ի Քրիստոս ի պատիւ ամենասուրբ Երրորդութեանն: - 266. Զի մինչ այսպէս կայր աշխարհս ի տարակուսի, և ակն ունէին գթութեանցն Աստուծոյ առատանալ, որպէս սովոր է Աստուած ի բարկութեան զողորմութիւն յիշել. - 374. Զի ոչ թէ վասն աստուածպաշտութեան ձերոյ կամ բարեգործութեան և սրբութեան արար Աստուած զայս այսպէս, այլ վասն մերոյ ամբարշտութեան ի Տէր. – 144. Իսկ ի դառնալ գրոցն ի յաշխարհին Մոկաց՝ ոչ ինչ ումեք փոյթ վասն այն լինելով, կարծել՝ վարդապետին զայս այսպէս կանոնեալ. – 130. Իսկ յետ այսց գործոց եղելոց ի բառնալ թագաւորութեանն Հայկազնեայցն, ոմն այսպէս ոմն այնպէս շփոթաբար կեցեալ անիշխանութեամբ - 68. Իսկ սերունդք Աւուդայ Սանասարեանց կային յոր պէտս և դիպուածն պատահէր, երբեմն այսպէս և երբեմն այնպէս. Շաւարշ. Գօգեան. Շաւասպ. Պերոզ. Շահակ. Կիւրոս: - 72. Մինչդեռ այսպէս

յանդորրութեան կեանս յապահովանայր երկիս Հայոց, և ոչ ուստեք գոյր վտանգ կրել – 92. սուրբքն ոչ եթէ զերևելի տեղիս ախորժեն, զի թէ ոչ այսպէս, ո՞չ նոքա զնեղ և զանձուկ կեանս կան մահու չափ,,: - 100.

ԱՅՍՊԻՍԻ - Այսպիսիք իմն ինձ թուեցեալ համարեցան այնոքիկ վայրք. այլոց որպէս կամք իցեն: - 52. և զոր ասէն այսպիսի ինչ է. ,,վա՛յ քեզ, եղո՛ւկ դու երկիրդ Պարսից, յորժամ բազմախուռն գունդք զօրացն Յունաց ի քեզ արշաւանս եդեալ՝ հասանիցեն և հարկանիցեն զքեզ ի սուր սուսերաց, և յառաթուր սմբակաց: - 148. Եւ նա դարձուցանէր այսպիսի իմն պատասխանի – 278. և որ այլ այսպիսիք զմտաւ ածեալ, որ գրեալ է ի սուրբ Աւետարանն – 264. զայս խորհելով թէ զայսպիսի քաջ այր և պատերազմող ոչ պատշաճ վարկանելի է ի հեռաբնակ վայրս ի դրանէ արքունի կացուցանել: - 330. զառհաւատչեայսն առաջաբերելով ի փոքր ժամանակի զմեծամեծսն կշռեալ, զպոռնիկն, զմաքսաւորն, զաւազակն և որք այսպիսիք – 386. զոր ոչ և զմի ոք յիշխանաց ոմանց առաջնոց լուեալ ուրուք եթէ իցէ այսպիսի ինչ արարեալ. – 216.

ԱՅՍՐ - ,,բարի՛ է քեզ, թագաւոր Հայոց, ե՛կ այսր զի պսակեցից զքեզ ես սպարապետս,,. – 108. ,,են ոչխարք իմ, որ ոչ են յայսմ գաւթէ, և զայն ևս պարտ է ինձ ածել այսր, և ձայնի իմում լուիցեն և եղիցին մի հօտ և մի հովիւ. – 224. Բայց արդ զամենայն յանցանս քո և զվնաս զոր արարեր թողում քեզ. արի առ զկին քո և զորդիս և եկ այսր. – 146. Բայց քանզի արդ տեսանեմք զձեզ անձնեայս և գեղեցիկս, և գեղ երեսաց ձերոց պատշաճագոյնս և վայելուչս, և որդիք թագաւորացն այսր աշխարհի լեալ էք դուք, և արժանի էք արգահատելոյ – 244. Բայց նախ զԱշոտ և զտուն նորա ածջիք այսր – 198. երկունք իբրև ծննդկանի ի վերայ իմ հասեալ լինին՝ մատենաւորել զայսր աղետաբեր համբաւուց ցոյցս. – 350. և կացին մնացեալ անդր մինչև ի դարձն Արտաշէսի որդւոյ Սանատրկոյ, որ եկեալ այսր թագաւորեաց, սպանեալ զԵրուանդ: - 82. Եւ հասեալ ի վերայ Հայոց՝ նախ զԱշոտ վտարանդեալ այսր խաղացուսցես – 196. Յղէ առ իշխանն, զի առանց և ոչ մի ինչ յապաղանաց փութացեալ հասցես այսր: - 348.

ԱՅՍՐ ԱՆԴՐ - այսր անդր կորզեալ զկարգ բնութեան առ ի յընդդէմս հրամանին Աստուծոյ դիմագրաւեալք – 28. և բազմութիւն զինուորաց վառելոց աստի և անտի, և վարոցաւորք և սակրաւորք այսր անդր քշել զամբոխն դռոթեալ. – 236. մինչ նոքա գունդ առ գունդ ընդդէմ միմեանց ճակատեալ կազմէին զռազմն, և փողքն գոչէին և դրօշքն տարածանէին և նշանքն փողփողէին, վահանաւորքն և նիզակաւորքն գոչէին, այրուձին այսր անդր վազս առնէին և ախոյեանքն յարձակէին, կապարճակիրքն աղեղանցն յուրային: - 174.

ԱՅՍՐ ԵՒ ԱՆԴՐ - և կարաւան գաղթականին տեսանէր զփայլիւն զինուցն և զշողալ սուսերացն, և այսր և անդր խուճապական լեալ հալածեալս, իբրև զոչխարս ի գայլոց: - 228.

ԱՅՍՐԷՆ - այլ դարձջիք այսրէն, և առանց աշխատութեան զերկիր իւրաքանչիւր կալարուք: - 110. և այսրէն եկեալ ցեղապետ մեր եղև: - 48. Եւ խնդրէ ի նմանէ խնդիրս, ,,առաջին, ասէ, զաստուածընկալ սուրբ նշանն, զոր գերեցեր յԵրուսաղէմէ՝ /152/ խնդիր արարեալ մեծաւ փութով այսրէն դարձուսցես,,: - 154.

ԱՅՍՔԱՆ - և դուք զայսքան հատուցումն հատուցանէք ինձ, չիմացեալ ձեր զոր ասաց Դաւիթ – 214. Եւ խօսէր ընդ նոսա սաստիկ և ահագին դատաստանօք և սպառնալեօք, թէ ընդէ՞ր և դուք ոչ մեռարուք ի պատերազմին, քան թէ ելեալ փախստական գնացէք գալ առ իս և տալ համարձակութիւն ծառայի իմում ի յայսքան վնաս. մի՞թէ արդեօք զԽոսրով մեռեալ կարծէիք,,: - 150. Եւ մինչդեռ զայսքան և զայսօրինակ մարտն գրգռէր՝ ահա յանկարծակի հասանէր քաջն մեր Աշոտ. – 174. Եւ ոչ ոք այսքան աղէտս տարակուսանս հասոյց ի վերայ մեր և ի վերայ ազգի և զօրաց և զօրավարաց մերոց, որչափ գործեաց Աշոտ իշխան Վասպուրական: - 198. և որպէս պատմի՝ եղև թիւ պատերազմաց նոցա ԻԸ անգամ, և հարան զօրքն արքունի յայսքան հանդէսս և ի կռիւ: - 286. Իբրև լուաւ զայսքան և առաւել քան զսոյնս յանդուգն և առանց երկիւղի զընդդէմ պատասխանատրութիւնն մեծաւ համարձակութեամբ՝ապա հրաման ետ փութով ի կենաց բառնալ զգլուխ նորա սուսերաւ:

- 296. վասն զի իմ ոչ բերեալ ոյժ առ այսքան եկեալ հասեալ աղետիցս զդամբանականն երգել երգս: - 352.

ԱՅՍՔԱՆԻ - Արդ այսքանեաց վկայութեանց ի մի վայր եկելոց՝ մի ելցուք զհետ առասպելաբանիցն թէ ընդ անկոխն գնալով ճանապարհ. – 260. Եւ զի ասեն զՆինոս թագաւորեալ յետ Բէլայ՝ անփոյթ զայսքանեօք արարեալ. – 42.

ԱՅՍՕՐ - այլ և ոչ տարաբարձական, որպէս և /48/ արդ ևս ոմանք կարծեն, ոչ գիտելով զասացեալսն ի Տեառնէ աւազակին՝ այսօր ընդ իս իցես ի դրախտին: - 50.

ԱՅՍՕՐԻՆԱԿ - Եւ մինչդեռ զայսքան և զայսօրինակ մարտն գրգռէր՝ ահա յանկարծակի հասանէր քաջն մեր Աշոտ. – 174.

ԱՅՏԻ - ,,տո՛ւր ինձ, ասէ, ի գերելոց այտի՝ որչափ և կամք քո հրամայեսցեն,,: - 218.

ԱՅՐ - ,,ա՛ղջկամարդ, ի բաց լեր յասպատակէ ասպարիսիս, ա՛յր կանացի, և ծանի՛ր զքեզ,,: - 114. ,,հրամայեա արձակել արս հաւատարիմս, և ես յորժամ հասից ի դուռն արքունի՝ ի նմին ժամու խնդիր արարից Խաչին, և գտեալ զնա տայց բերել առ քեզ,,: - 154. ,,վա՛յ քեզ, եղուկ դու, ազգ Տաճկաց, արանց և կանանց ամենայն ծովեզերեայ քաղաքաց. փոխանակ անաւրէնութեան լեզուիդ և պղծութեան կարգաց, որով բացեալ զբերանդ պղծութեան զանաւրէնս բարբառէիր: - 164. Այլ թէպէտ զայս ախորժելով լսէր Պտղոմէոս առ լաւութեան քաջութեան առնն՝ սակայն յայտնել ոչ զօրէր Աղէքսանդրի – 70. Այլ և զՓիլոնեայսն ասացաք երկրորդել զառն քաջի և զյոյժ հմտագունի իմաստասիրութեան - 34. Այլ և նախապատիւ եւս քան զայրն յաստուածականին լինել կնոջն նախայարձակ ճաշակմամբն: - 20. այլ տեսից զքեզ զինու և աղեղամբ և սրով, քաջ արամբք և ընտիր երիվարօք. – 278. Այսպէս և Շամիրամ կին, ի յազգէն Սեմայ, թագաւորէ Նինոսիւ արամբ իւրով ի վերայ Ասորեստանի պայազատաբար – 16. Այսր աղագաւ արտաքս վազեցի զմեծս զայս բանգտութեան ընթանալ ասպարէզ, զօրաւորաց մտահարուստ արանց կարօտացեալ բաւականանալ իմով անհեղեղ պատմողական հանդիսիւ – 352. այր գազանաբարոյ, վայրենամիտ, առատաձեռն առ արբումն մարդկան, այր զօրաւոր զօրութեամբ ի գործս պատերազմաց, ահարկու ազանց, կարողութիւն և ուժեղութիւն Աւշնի ի սորա ձեռս բաւականացեալ: - 374. այր գազանաբարոյ, վայրենամիտ, առատաձեռն առ արբումն մարդկան, այր զօրաւոր զօրութեամբ ի գործս պատերազմաց, ահարկու ազանց, կարողութիւն և ուժեղութիւն Աւշնի ի սորա ձեռս բաւականացեալ: - 374. այր իւրաքանչիւր մազապուր զերծեալ փախստեայ գնացեալ հասին յաշխարհն իւրեանց: - 354. այր հեզ, խոհական, խորհրդական, համեստ ի բանս, համեստ ի նայեցուածս, որ ոչ բազմաց քան եթէ միոյն, այսինքն Քրիստոսի՝ զինքն ծանօթ ջանայր կացուցանել: - 94. Այր ոմն Ջափր խրոխտ և ամբարհաւաճ. և սկսաւ եղջիւր ածել անօրէնութեամբ և գոռալով ոգորէր ընդ չորս կողմանս երկրին և նեղեալ տագնապէր զխաղաղասէրս կենօք – 170. անդր հասանէին … սոքա ամենեքին արք ԺԶ ի տանէն Արծրունեաց զօրօքն իւրեանց. – 174. ապա անարգեաց զնա և Կաւատ արքայ, եհատ ի վերայ նորա դատաստան մահու, և հրամայէ արանց մտանել և սպանանել զնա. – 152. Ապա բարեկամացեալ ընդ Աբգարու թագաւորի Հայոց և ընդ մեծ զօրավարին Խուրանայ Արծրունւոյ՝ յղէ նմա պատարագս և առնու յօգնականութիւն զԽուրէն Արծրունի, զայր իմաստուն և քաջամարտիկ, կորովի յաղեղն և ի զէն և յասպազէն. - 78. Ապա երկոքին նոքա դեսպանս արձակեցին առ թագաւորն ի հաւատարիմ արանց ըստ Եսայեայ զոր ասէ – 286. ապա մտախորհ եղեն բազում քննութեամբ, և յանբաւ և յառաւել իմացմանց ընտրեցին՝ գրել և ծանուցանել թագաւորին վասն առնն այնորիկ. – 280. առ սովաւ Պրոմիթէս այր իմաստուն երևեցաւ: - 56. Առաքեցին առ Մուրիկ թագաւորն արս ճոխս մեծամեծ ընծայիւք և պատարագօք և թուղթ գրեալ ի բերանոյ Խոսրովայ զայս ինչ. – 136. առն միոյ մոնազնի, որում կոչէին Սարգիս Բհիրայ, որ էր եղեալ աշակերտ մոլեգնութեանն արիանոսաց. – 158. Արբէլ ծնանի զՆինոս զայրն Շամիրամայ: - 42. արդ ի բաց գնա, այր դու, /222/ ես մեռանիմ վասն Քրիստոսի,,: - 224. Արդ զիա՞րդ յետ բազում ժամանակաց զՆինոս ասեն շինել զՆինուէ, զայրն Շամիրամայ, որ ծնաւ զՆինուաս – 14.

Բայց աղերսեալ թագաւորն զաքս պատուականս, զՎասակ և զՏաճատ և զԳոտեր, որք էին ի մեծ նախարարութենէ տանն Արծրունեաց՝ զի զժողովն ընկալցին ընդ երից սուրբ ժողովոցն: - 132. Բայց Աւշին որդի Ապուսեճի, քանզի էր այր խռովասէր, ատեցող զխաղաղութիւն, անյագ առ արբումն արեան մարդկան, և զայն բարգաւաճանս անձին քաջ լաւ համարէր. – 370. Բայց նոքա քանզի ապաստան լեալ յանկասկածելի յամուրս և ի բազմութիւն զօրացն և ի քաջութիւն արանց պատերազմողաց՝ և ո՛չ առ փոքր մի խոնարհեցան ի բանս նորա կամ ետուն տեղի պատասխանւոյ. – 274. գիտակ են այդմ արք քաջք. և որ միշտ ի պատերազմունս /280/ զդեգերումն առնեն – 282. դառնապէս չարալլուկ չարչարել զքահանայս զպաշտօնեայս նորոց Կտակարանացն, զաքս և զկանայս մատնել ի բանդս խոշտանգանս ծանրաբեռն հարկապահանջութեամբ. – 124. Ես ինքնին աչօք իմովք տեսի զայրն զայն, որ հարեալն էր զնա, և ի նմանէ ստուգեցի վասն նորա: - 190. Երևեալ նմա յայնժամ ի բանտին այր մի գեղեցկատեսիլ ի կերպարանս ալևորի, լուսակիզն փայլմամբ՝ ասէ ցԳուրգէն – 318. և գրեալ էր առ Բուխայ, զի մի՛ ինչ չարիս խորհիցի կամ գործիցէ առնն այնմիկ, այլ տացէ տանել զնա առ թագաւորն մեծաւ պատուով և զգուշութեամբ: - 288. և ետուն ձայն այր առն ախոյեան ելանել. – 284. Եւ զօրագլուխ կացուցանէ նոցա զայր մի Բուղայ անուն, ազգաւ թուրք. – 200. Եւ թողին զնոսա արք իբրև ԴՌ, վիրաւորք, բոկք և մերկք և հետևակք: - 150. և իւրաքանչիւր ոք այր զընկերէ և զեղբօրէ իւրմէ ի չարիս խոկային: - 194. և մածեալ պնդեալ իբրև զբլուր պղնձի, իբրև զմի այր, և ասելով միաբան իբրև ի մի բերանոյ. – 136. և յանկարծակի ի թիկանց կողմանէ յարձակեալ ի վերայ նորա արանց՝ հարեալ սատակեցին զնա: - 154. Եւ Ալի էր այր քաջ. ասէ ցնա, արի՛ ելցուք, քանզի են և ընդ մեզ արք բազումք, թերևս լիցի ելք իրացդ պիտանութեամբ: - 160. և ահա իբրև արք Ռ ի յընտրելոցն Աղուանից պատահեալ նոցա հարին զնոսա և ածին փախստեայ ի բանակն և ինքեանք դարձան ողջանդամ, և ոչ մի ոք վիրաւորեցաւ. – 282. Եւ այս եղև, զի լցցի որ ասէ, ,,զարթի՛ր սուր ի վերայ հովուի և ի վերայ առն ընկերի նորա. – 238. և այր եղբօր իւրում ոչ ողորմէր, ըստ այնմ զոր ասաց դարձեալ Եսայի, ,,անկցի, ասէ, այր ընդ այր, և այր ընդ ընկերի իւրում, ընդհարցի մանուկն /298/ ընդ ծերոյն և անարգն ընդ պատուականին,,. – 300. և այր եղբօր իւրում ոչ ողորմէր, ըստ այնմ զոր ասաց դարձեալ Եսայի, ,,անկցի, ասէ, այր ընդ այր, և այր ընդ ընկերի իւրում, ընդհարցի մանուկն /298/ ընդ ծերոյն և անարգն ընդ պատուականին,,. – 300. և անդ կեցեալ և մեռեալ անձամբ զիւրովի երթեալ, ըստ սահմանելոյ ի վերայ նորա բանի առնն Աստուծոյ սրբոյն Ներսէսի: - 102. և անդր գումարեալ են ամենայն զօրք և ռամիկք աշխարհիս, արք կորովիք և պատերազմողք, որք ոչ դառնան ի սրոյ. – 212. և անհնարին բեկմամբ խորտակեցաւ գունդն Հայոց, մինչև ի բազմացն սակաւուց հազիւ ուրեմն մազապուր զերծեալ՝ անկան յաւուր յայնմիկ ի տարապարտ պատերազմին արք անուանիք իբրև Շ - 402. և անյապաղ մինչ այս մինչ այն՝ նոցա հարեալ ընկեցեալ ի զօրացն Պարսից գունդ մի հարուստ արք իբրև ՃԽ: - 128. և առաջնորդ կացուցանէին իւրեանց զԱպուջափր Արծրունի, և ընդ նմա Սահակ Ապումկդէմ քեռորդի Ապուջափրի, այր քաջ և պատերազմող: - 304. և առեալ ի ձեռանէ նորա զսուսերն շողացուցեալ՝ հայեցաւ /266/ յայսկոյս յայնկոյս և ասէ, ,,ո՛վ անարի վատ արանց և կանացի այր, թշուառական զինուոր, շուն անպիտան տեառն իւրոյ,, - 268. և առեալ ի ձեռանէ նորա զսուսերն շողացուցեալ՝ հայեցաւ /266/ յայսկոյս յայնկոյս և ասէ, ,,ո՛վ անարի վատ արանց և կանացի այր, թշուառական զինուոր, շուն անպիտան տեառն իւրոյ,, - 268. Եւ առնու պատանդս արս անուանիս և պատուականս, և զմայրն Աշոտի դարձուցանէ մեծաւ պատուով. – 186. Եւ արդ քաջալերեցարուք, լերո՛ւք արք. ելէք ի վերայ աշխարհին Հայոց սովով և սրով և գերութեամբ. – 198. և արք զօրութեան էք դուք – 244. և բանակեցաւ Ն արամբք, վառեալ ի զէն և յասպազէն, ի Նորագեօղ Ռշտունեաց: - 322. Եւ բարձեալ զօրքն Հայոց դիակապուտ արարեալ զզարդ և զզէնս զարի արանց և զքաջ երիվարաց, առեալ աւար բազում՝ գնան յիւրաքանչիւր տեղիս մեծաւ յաղթութեամբ: - 178. և բացեալ զտուն դիւանապահ մատենիցն և գտեալ զսերունդս Սենեքերիմայ, և զգործս նոցա զմիոյ միոյ

ուրուք յանուանէ զառն իւրաքանչիւր զանուն և զքաջութիւն իւր, նոյնպէս և զայլն ամենայն ըստ տոհմից տեղեաց - 74. Եւ բնակեն առանձին ըստ տունս ազգաց, և այնչափ ի բացեայ են ի միմեանց՝ մինչ թէ ոք յարանց զօրաւորաց ի բարձրաբերձ տեղեաց ուժգին խանչիցէ՝ հազիւ թէ ուրեք կարիցէ առնուլ զբոմբիւն ձայնին, իբրև ի վիմաց ինչ արձագանգ/ք/գրքում՝ արձագան/ լինելոյ կարծիս բերելով – 190. Եւ բնաւ աշխարհս քայքայեալ ցրուեցան՝ յով և կարաց աճապարել փախչել այր իւրաքանչիւր. – 92. Եւ Գուրգէն յանհոգս անկասկած բնակէր անդ Ն արամբք: - 306. և դու նոյնպէս սակաւուք եկ, կամ թէ ևս աւելի արամբք, և տեսցուք /226/ զմիմեանս,,: - 228. Եւ եբարձ զամենայն աբս զօրութեան յերկրէս Հայոց – 298. և եբարձ զամենայն աբս զօրութեանց, և ոչ ոք էր այնուհետև որ կարէր կալ ի կայի իւրում ունել զդէմ նորա – 238. և ելեալ ի հրապոյրս ցոփութեան ըստ խրատու առնն, յուսացեալ յամրոցն և ի գանձան, և ի ցանկութիւն իշխանասիրութեան համբարձեալ զաչս – 346. և եհան զզօրսն մինչ մերձ ի գլուխ լերինն և ընդ նոսա նշանս բազումս, իբրև Ռ արանց ընտրելոց քաջ երիվարօք. – 284. և եհար սատակեաց Ապումկդէմ ի միում ասպատակի Ը այր, և զերիվարս նոցա, և զէնս և զզարդ մերկեաց ի նոցանէ, եհար զայլազգիսն ի հարուածս մեծամեծս և ինքն դարձեալ ասպատակեաց զկնի նոցա: - 304. և եղեն իբրև զմի այր կամ թէ իբրև զվէմ մի բլրաձև, արձանացան կարծրացան պնդութեամբ՝ անմատոյց լինել ի նոսա զօրութիւն երկաթի. – 230. Եւ եղև այր թանգար արուեստիւ և հմուտ վաճառականութեան. հարկանէր ճանապարհս հեռաւորս ի գործ վաճառականութեանն, յԵգիպտոս և ի կողմանս Պաղեստինացւոց. – 158. Եւ եղև յելանել նախարարացն Հայոց յերեսաց ամիրային՝ մնայ առ նմա միայն Մուշէղ Մոկաց իշխեցողն, այր քաջայայտ և բարձրագահ – 344. Եւ զայս առ այժմ բաւական համարեալ նշանակութիւն ցուցանել զլաւութիւն երանելի առնն Խուրանայ Արծրունւոյ, խոհեմագունիցն բաւականանալ առ բովանդակ իմացմունս: - 78. և զարսն գետավէժս և սրախողս արարեալ վատնեն – 126. և զզօրս լեռնակողմանն ընդ իւրեանս ածելով, ոչինչ աւելի քան զհազար և երկերիւր այր – 126. և զսակաւուց քան թէ յոլովից գրեաց անուանս ի յիշատակարանի անդ զՇահդոսդ, որ թարգմանի արքայասէր, և զԳոհշթասդ, որ թարգմանի ներկագործ ծիրանեաց արքայական զգեստու, և զՇմաւոն եպիսկոպոս, վէմ եկեղեցւոյ Քրիստոսի ընդ նմին և այլ եպիսկոպոսք և քահանայք արք Ճ - 106. և զքեզ կորակնեալ ամօթալից ի պարտութիւն մատնիցին, որպէս զյառաջագոյն եկեալ հազարապետն արքունուստ, զի ոչ կարաց կալ ընդդէմ նոցա, և ոչ Ճ այր առ Ժ զօրացն Հայոց,,: - 214. և ընդ նմա քաղաքացիքն Բերկրոյ որ Ութմանիկքն կոչին, և յազատացն Վասպուրականի որ միաբանեալ էին ընդ զօրսն արքունի, արք իբրև Ս – 306. Եւ թագաւորեաց կայսր Թէոդոս փոխանակ Պապայ զՎարազդատ ոմն յԱրշակունի տոհմէ, այր քաջ և պատերազմող, ահարկու մեծամեծաց և փոքունց. – 108. և ժողովեալ ազգք ազգք յընտրելոց զօրաւորաց արանց քաջամարտկաց, զզօրս Կապուդկացւոց, զՎրաց և զԱղուանից և զԱյրարատեան գազանամարտիկ զանճռռնի զօրսն և զբոլոր բովանդակեալ գունդս զօրացն և զորդիսն Սենեքերիմայ, ամենայարդար պատրաստութեամբ անհուն բազմութեամբ, աճապարել երագել անյապաղ լինել նախ քան զԱշդահակայ դիմեցումն – 62. Եւ ժողովել զբնակիչս աշխարհին համօրէն զարս և զկանայս և զայլս յերկրէն Աղուանից բազմութիւն ռամիկ շինականաց, և լեգէոնս զօրականաց զսակաւս ի լեառնն ամուր անուանեալն Քթիշ, ըստ այնմ և համբարս ռոճկաց: - 278. Եւ ի ժամանակին /96/ յայնմիկ ունէր զհազարապետութիւնն Հայոց այր ժանդ չարաբարոյ, որում հայր Մարդպետ անուն էր. – 98. Եւ ինքն զԳրիգոր եղբօրորդի իւր հանդերձ ընտրելովք ոմաբք զօրաւորօք վառեալ ի զէն և յասպազէն արք Մ, զոր զգացուցին Աշոտի. – 330. և ինքն ժողովեալ զզօրս իւր ԺՌ արանց զօրաւորաց՝ եկն եմուտ յամուրսն Վայոց ձորոյ: - 382. և իւրաքանչիւր այր զախոյեան իւր յերկիր հարեալ՝ և ինքն զկնի միւսոյն ճեպէր: - 232. և լնուն զծովակն որ յանդիման հրատին՝ դիակամբք. զիսսուն և զանասուն, զայր և զկին և զմանուկ առ հասարակ մաշեցին ի սուր սուսերի: - 148. Եւ լուեալ կնոջն Սահակայ, թէ ըմբռնեցաւ … փութացաւ գնաց եկաց առաջի Բուխայի, թերևս

կարասցէ ըստ պատշաճ գեղոյն և ըստ բազմաձեռն գանձուց ապրեցուցանել զայրն իւր, որ առաւել մահու քան թէ կենաց պատճառ եղև նմա: - 272. և Խ արամբք ի դիմի հարեալ հազարի միոյ՝ սպան զբազումս ի նոցանէ զընտրելոցն Յունաց – 302. և խուռն բոլորեալ գունդն կային մածեալ իբրև զմի այր: - 284. Եւ կալեալ զդեսպանսն հանին զթուղթսն, և զարսն պահեցին ի զգուշութեան, ոչինչ ումեք զգուշացուցանելով որ ինչ եղևն: - 340. Եւ կացին եպիսկոպոսապետք Հայոց յետ մահու սրբոյն Ներսէսի ոմանք ի զաւակէ Աղբիանոսի եպիսկոպոսի Բզնունեաց, առն պատուականի, Շահակ և Զաւէն և Ասպուրակէս – 108. Եւ կացոյց զնա իշխան յիւրում հաւատարիմ տեղւոջ, և այնպէս բարեձևագոյն ճոխացոյց զայրն երևելի: - 308. Եւ հրամայեաց ածել առաջի զոմանս յերանելի արանց յազատէ տանէ, և զայլս որք ի բնիկ հեծելազանց, ըստ ազգս և ըստ տոհմս աշխարհաց – 264. Եւ հրաման տուեալ ընդ ամենայն երկիրն՝ զի այր իւրաքանչիւր դարձցի յերկիր իւր և կալցի զիւր ժառանգութիւն – 234. Եւ մի ոմն մերկանայր զկօշիկս ոտիցն նորա. և հարեալ աքացի զվատ այրն հանդէպ սրտին՝ և սպան զնա: - 304. և միախուռն յանդուգն յարձակմամբ դիմեցին ի վերայ այլազգեացն, և ի դիմի հարեալ միմեանց՝ այր զախոյեան իւր յերկիր կործանէր: - 174. և մտանէին առ նա արք ի նախարարացն, խօսէին դատաստանօք և նախատէին զնա, անարգէին և գնային: - 152. Եւ յայնմ ժամանակի երթեալ ժողովէին ի քաղաքն Եդեսացւոց արք ԺԲՌ յամենայն ցեղիցն Իսրայէլի զի տեսին եթէ մեկնեցաւ անտի զօրն Պարսից, և թողին ի բաց զքաղաքն. – 156. և յայնչափ սաստիկ և անհուն ամբոխին սուտ վկայութեանն զբոլոր բարկութիւն բռնաւորին զարթուցին ի վերայ առնն, որպիսի ոչ ի միոյ ուրուք վերայ այնքան ժամանակս եհեղ զբարկութիւն իւր զօրավարն Բուխայ: - 290. և յաւարի առնուին զբանակետղն, դիակապուտ առնէին, ժողովէին աւար բազում, և կուտէին արծաթ և ոսկի յոյժ և զզէնս պատենազարդս, զզարդս և զզէնս արի արանց և զընտիրս երիվարաց և զզարդս նոցա. – 176. և նորա ելեալ սակաւ արամբք՝ իբրև ջուր ընդ զառ ի վայրն հոսեալ՝ արար հալածական զՎահան և զզօրս նորա. – 310. Եւ նորա զեկուցեալ վասն նորա Բուխայի՝ ասէ. ,,այրս այս Գուրգէն ի տոհմէն Արծրունեաց, այր քաջ և պատերազմող, ի յաիէ քումմէ անցեալ գնացեալ զկողմամբքն Յունաց – 304. Եւ նորա զեկուցեալ վասն նորա Բուխայի՝ ասէ. ,,այրս այս Գուրգէն ի տոհմէն Արծրունեաց, այր քաջ և պատերազմող, ի յաիէ քումմէ անցեալ գնացեալ զկողմամբքն Յունաց – 304. և նորա խնդիր արարեալ մեծաւ ստիպով, մինչև կարացին գտանել նովիմբ կազմածաւ, և ետ յարսն որք եկեալ էին. – 154. Եւ նոքա էին արք փառաւորագոյնք ի տանէ Արծրունեաց և յայլոց նախարարաց, որոց Տէր եղիցի այցելու: - 402. և նոքա կային անշարժ, և ոչ ել /284/ այր քան զընկեր յառաջ. – 286. և նստուցին իւրեանց թագաւոր այր զոմն անուն Փոկաս կոչեցեալ. – 140. և ոչ միոյ ումեք կորնչել, բայց ի միջէ ումեմնէ, որում /գրքում՝ որուն/ անուն Աշխէթ ճանաչէր, այր պերճ և անուանի ի զօրուն քաջամարտիկ, ունելով ընդ ինքեան գունդ հարուստ /270/ իբրև ծով առելոյ զօրավարաց. – 272. և ոչ ուրեք գտանէր հնար ելիցն ի վտանգաւոր արգելանէն, թէպէտ և բազմաց հոգ յանձին կալեալ վասն առն պատուականի – 346. Եւ պատուական արանցն քրիստոսասիրաց մտեալ առաջի թագաւորին՝ խնդրեցին զմարմին սրբոյն, և առեալ պատեցին և եդին ի գերեզմանին. – 254. և սպանանի Գուրգէն իշխան որդի կորապաղատին նենգութեամբ ի զօրագլխացն Ահմաթայ, այր քաջ և երևելի և քաջայայտ ի մէջ Հայաստանեայցս: - 358. և վառեալ ի զէն և յասպազէն՝ արձանացան իբրև զմի այր՝ և յանդուգն դիմացուածով խուռն յարձակմամբ հարեալ ի դիմի, ուր քաջքն այլազգեացն ճակատէին ընդ աջաթև /380/ կողմն. և պատառեցին զգունդն, և պարտեցին զախոյեանսն. – 382. Եւ տայր նմա զօր կայսերական յօգնականութիւն, և զՅովհան պատրիկ ի Հայոց կողմանէ, և զՆերսէս ստրատեղատ յԱսիւրոց, և զՄուշեղ այր քաջամարտիկ և հզօր զօրութեամբ, և զամենայն զօրս Յունաց և Հայոց, Վրաց և Աղուանից – 138. և փախստական եղեալ Մահմէտ և Ալի և ընդ նոսա իբրև արք Խ՝ եկին ի քաղաքն Մադիամ – 160. Եւ փոխանակ նորա թագաւորէ Սմբատ որդի Աշոտի, այր քաջայայտ և հանճարեղագոյն, լի և առոյգ յամենայն իրողութիւնս՝ որ ինչ ընդ երկրաւս

համառօտաբար լրութիւն պատկանաբար պիտանան, հաճոյ Աստուծոյ և ընտիր մարդկան: - 356. և քակեցին զռազմն և աւերեցին զճակատն և լքին զմիմեանս, և թողին զպատերազմն և գնացին փախստական ամենայն այր յո՛վ և կարաց զերծանել. - 306. զայս խորհելով թէ զայսպիսի քաջ այր և պատերազմող ոչ պատշաճ վարկանելի է ի հեռաբնակ վայրս ի դրանէ արքունի կացուցանել: - 330. Զի այր քաջ է և պատերազմող, և միաբանք են որք ընդ նմա են զօրքն, և զանձինս ի մահ դնիցեն ի վերայ տանց և աշխարհաց և ազանց և տոհմից իւրեանց: - 212. զի և զբազումս պատերազմեալ պէսպէս մարտիւք, և ոչ ինչ կարացեալ ստնանել անմարտնչելի ամրոցացն և քաջութիւն արանցն որ ի նմա՝ ողոքական բանիւք կոչէր ի հաւանութիւն: - 278. զի մինչ ընդխոնեցաւ պատերազմն և դէմ առ դէմ ճակատէին՝ յանկարծակի այր մի ի նմանութիւն լուսոյ եկն եկաց ի մէջ ռազմի ճակատուն – 232. զի յայն վայր ոմանք ի զարմիցն Աշղահակայ Մարի բնակէին անդ, արք քաջք, կորովազէնք և դիպաղեղունք – 90. զի ստուգեալ քննեցին՝ միոյ առն երկուս յինքեանց հարեալ ընկեցեալ էր, թող զվիրաւորսն և զկողոպուտ և զձերբակալսն – 234. զի տեսանեմ զքեզ այր պոռոտաբան, /138/ զի յանձն քո խրախուսես և ոչ յԱստուած, ի բազմութիւն զօրաց և ի փղաց զօրութիւն. – 140. զի՞ կացուցեր զարսադ զայդ ի գործակալութիւն աշխարհի քո - 82. Զկնի այսորիկ մեկնեաց Բուխայ յինքենէ արս զօրաւորս յամենայն ազգաց և յամենայն մեծամեծաց և ամենայն աշխարհակալաց, և ի Պարսից և յԵլիմացւոց և ի Բաբելացւոց և յԱրաբացւոց … արս աւելի քան ԺԵ հազարաց և եհան զնոսա զհետ Գուրգինայ – 224. Զկնի այսորիկ մեկնեաց Բուխայ յինքենէ արս զօրաւորս յամենայն ազգաց և յամենայն մեծամեծաց և ամենայն աշխարհակալաց, և ի Պարսից և յԵլիմացւոց և ի Բաբելացւոց և յԱրաբացւոց … արս աւելի քան ԺԵ հազարաց և եհան զնոսա զհետ Գուրգինայ – 224. Զոր առեալ զարսն ստիպեաց ի բաց կալ յերկրպագութենէն Քրիստոսի, և պատուի և պարգևաց արժանի լինել ի նմանէ, և մի չարաչար տանջանօք մեռանել: - 222. Զորս առեալ քրիստոնէից զպատուական մարմինս նոցա՝ ծածկեցին փառաւորապէս թաղմամբ, ամ ըստ ամէ տօնիւք զօր կատարմանն յիշատակել, որք են արք թուով Է: - 268. ըստ այնմ զոր մարգարէն Եսայի ասաց, „յաւուր յայնմիկ բուռն հարկանիցէ այր զեղբօրէ կամ ազգակցէ իւրմէ և ասասցեն՝ լեր մեր իշխան, և կերակուր մեր ընդ քեզ լիցի„. – 298. թէ առաքեսցէ նոցա այր մի, որ փրկեսցէ զնոսա - 218. Ի սոյն աւուրս որք մնացեալ էին ի տանէն Արծրունեաց իբրև լուան զպարտումն զօրացն արքունի ի Ծանարացն՝ ի մի վայր եկեալ գունդ կազմեալ հետևազօրքն մարտակցօք հանդերձ խառնաղանջ ամբոխիւ՝ լինին թուեալ արք S – 304. Ի սորա ժամանակս տիրէր Վասպուրական աշխարհիս Աշոտ ի տանէն Արծրունեաց, այր քաջայայտ և ճոխ ի բարձրագոյնս. – 170. իբրև զորսորդս ինչ առիւծուց կամ այլոց ինչ նոյնպիսեաց, շուրջ ձգեալ զգառագիղն՝ ի մէջ փակել զկորովին և զքաջ արանցն զիշխանն Աշոտ – 202. Իբրև գիտաց բռնաւորն, եթէ յաղթեցաւ ի սրբոց արանցն, մանաւանդ ի քաջէն Գրիգորէ – 250. Իբրև եհաս գուժկան առ մարզպանն Հայոց Գուրգէն՝ ելեալ զհետ նոցա Ռ արամբք, վառեալ ի զէն և յասպազէն, և գնացեալ եհաս յԱյլի գաւառ. – 402. ինքն իսկ փոյթ յանձին կալեալ՝ ել գնաց մեծաւ հոգաբարձութեամբ, լուծանել զնա ի տառապանաց արգելանին. սակայն և այնպէս ոչ կարաց գտանել զելս իրացն վտանգի առնն: - 346. Իսկ սպառնալիք քո և չարչարանք, զոր ասես ի վերայ իմ հասուցանել՝ խաղ մանկտոյ կամ զառանցելոց թուի յաչս իմ, և բանք քո նոյնպէս, որպէս առն անմտի և խելագար և ցնորեալ ծերոյ„: - 290. Իսկ իբրև գիտաց բռնաւորն, եթէ չելին ի գլուխ կարծիքն զոր ի վերայ սրբոցն խորհեցաւ, որպէս գրեալ է, „կարծողն և արհամարհողն այր ամբարտաւան է և ոչ ինչ վճարեսցէ„- 264. իսկ իբրև նա ըմբռնեցաւ, և գիտաց զօրավարն եթէ ոչ ոք այնուհետև յիշխանացն Հայոց մնաց, որ ոչ համագունդ ժողովեալ են առ նա՝ մերկացաւ յայնժամ զպատրուակ կեղծաւորութեանն, զոր սերմանել էր սատանայ ի սիրտ առնն: - 296. Իսկ Խոսրովու կարծեալ արծարծեալ զզօրս իւր և որք ի դրանէն արքունի որ կոչին համհարզք և փուշտիպանք, և ամենայն արք ընտիրք /148/ տան թագաւորին ոյժ առեալ դարձեալ պատերազմել ընդ Հայրակղի: - 150. կարգեցին ըստ գունդս գունդս առ Շ այր

նշանակ մի. – 280. Կինն Սահակայ որդւոյ Իսմայէլի, զորոյ զհանգամանսն ցուցաք, զմեռանելն Սահակայ և զկնոջն հրապարակագոյժ լինել, վասն որոյ պատճառանաց սպանանի այրն նորա. – 326. մանաւանդ զի ոչ բաւականանամ իմով աղքատիմաստ բանգիտութեամբ զսորայս բացայայտել զչափ ներբողականին՝ այլոց ուժեղագունից և մտահարուստ արանց թողի. – 300. մինչ զդի նորա գտելոցն յետ աւուրց ինչ ետ Բուխայ ԺՌ արծաթ, զի այնչափ պատուական էր այրն նմա: - 272. մինչ կալ մնալ միայն երեսուն արանց ընդ քաջին Վահանայ, Մերշապուհ և Յաշկուր Արծրունիք, և Կամսարն Ներսէհ, և ի տանէն Ամատունեաց՝ զորոց զանուանսն անգիտանամ – 134. Յայնժամ արձակեաց Հայրակղոս արս հաւատարիմս առ Խոռեմ վասն աստուածընկալ սուրբ Խաչին. – 154. Յայնմ ժամանակի էին եղբարք բռնակալք ոմանք ի կողմանս ապառաժ Արաբիոյ ի տեղւոջն Փառան որ այժմ կոչի Մաքայ, արք պատերազմողք /156/ զօրագլուխք, պաշտօնատարք մեհենին Ամովնացւոց պատկերին, որ կոչի Սամամ և Քաբար: - 158. յայտնի և յանդիման կացուցանել զթիւ սպանելոցն ոչ առնուին յանձն, թէ Ջ այր միայն հզօր ձեռամբ յաղթեցին ԺԵ հազարացն. – 234. յաւուր միում … ետ հրաման իշխանն առնն կորովի եղբօր իւրոյ Աբասայ Հայոց սպարապետի՝ վառել պնդակազմ պատրաստութեամբ, զօրու և զինու և զարդու ամենայարդար հնարաւորութեամբ, որպէս օրէն է նահատակաց քաջ արանց – 344. յաւուր միում … ետ հրաման իշխանն առնն կորովի եղբօր իւրոյ Աբասայ Հայոց սպարապետի՝ վառել պնդակազմ պատրաստութեամբ, զօրու և զինու և զարդու ամենայարդար հնարաւորութեամբ, որպէս օրէն է նահատակաց քաջ արանց – 344. յափշտակէին զայր և զկին և զժառանգութիւն նոցա: - 176. յորմէ բազում սուրբք ի Քրիստոս վկայեցան, և որպէս ասի աւելի քան ԽՌ սրբոց արանց, /104/ որք վկայեցին վասն Քրիստոսի – 106. Յորոյ տեղի մատուցին զՅոհան ոմն, այր հեզ և բարեպաշտօն, լցեալ երկիւղիւ Տեառն, պատշաճ առ վերակացութիւն եկեղեցւոյն Քրիստոսի: - 324. Նոյնժամայն ելեալ մեկնեցաւ յերեսաց արքայի այրն այն Բուղայ – 200. Նոյնժամայն զօր գումարեալ, գունդ կազմեալ յընտիր ընտիր հեծելոց արանց զօրաւորաց, զօրօք և զօրագլխօք, և տայ ի ձեռս Յովսեփու ումեմն որդւոյ Ապուսէթի – 184. նորին հրահանգեալ կրթարանի ուսումնասիրութեանն վարժիւք ոռոգացեալ, այր քաղցրաբարոյ և հեզահայեաց, հասարակաբար առ հասարակ զինքն վարկանելով, արտաքոյ ամբարտաւանական բարձրայօնութեանն՝ կալով յաշտիճան հեզոցն, դրուատեալ ի փրկչէն մերմէ Յիսուսէ Քրիստոսէ: - 376. Շահակս այս անուանէ զանուն որդւոյ իւրոյ՝ Կիւրոս, յիշելով զլաւութիւն առնն և զբարեկամանալն նախնոյն նորա Քսերքսեայ: - 72. որ անցուցանէ զանցանէ զանասնական խառնակութեամբքն երիքովեան և սողոմական լրբութեամբ, անամօթաբար այր զարամբք բորբոքեալ, դեզադէզ զիրացանն բերելով յերկնուստ զանզրաւ կիզումնն, անցուցեալ զանցուցեալ զսատակչական կործանմանն ջրհեղեղին: - 336. որ անցուցանէ զանցանէ զանասնական խառնակութեամբքն երիքովեան և սողոմական լրբութեամբ, անամօթաբար այր զարամբք բորբոքեալ, դեզադէզ զիրացանն բերելով յերկնուստ զանզրաւ կիզումնն, անցուցեալ զանցուցեալ զսատակչական կործանմանն ջրհեղեղին: - 336. Որ և այլոց կարող տուիչ լինել ժամանակաց, որպէս և արանցն որ յառաջ քան զջրհեղեղն քառասուն ևս աւելի բիւրս ամաց և դարս փոխադրական այլաձևս և խժականս, շարս և ներս և սոսս - 38. որ էր այր հեզ, ցածուն և պատուական վարուք և պատշաճագոյն յոր կոչեցաւն. – 394. որ մեծաւ ախորժանօք յանգուցանէ առ ինքն զնոսա իբրև արս պատուաւորս և քաջամարտիկս զօրաւոր զօրութեամբ, և մանաւանդ զի բազում անգամ զանուն յաղթութեան ստացեալ ունէին: - 366. Որգունակ հնչումն տաշելոյ փայտիցն առ Նոյիւ ազդեցութեամբ հիւսնական գործեացն՝ զհեղեղաձուփ անդնդաձիգ սահանացն երկնահոս զուգաճանապարհորդութեանն յապրուստ հաւատարիմ առնն յԱստուած յուսացեալ համամիտ ընտանեացն գործակցութեամբ: - 396. Որոյ ունկնդիր եղեալ Տիրան՝ տայ հրաման յանգ հանել զխորհուրդ անօրէն աստուածատեաց առն: - 98. Որում /110/ ունկնդիր եղեալ՝ դարձան այր իւրաքանչիւր ի բնակութիւն իւր - 112. Որում ունկնդիր

եղեալ երեքեան նախարարութիւնքն առն իմաստնոյ Վահանայ Ամատունւոյ՝ գան զկնի նորա անկասկած համարձակութեամբ – 98. Որպէս և այրս այս արար, անքակ և անմեկնելի զգեցաւ պատեանս յինքեան զզօրութիւն բանսարկուին: - 248. որք ի միում ժամու սպանան արք Խ, ամենեքեան ի չափ հասակի եկեալ: -152. որք ոչ վրիպէին ի մազոյ, որպէս և յայնժամ յԻսրայէլի էին արք զօրաւորք, գունդք տանն Եփրեմի և Բենիամինի: - 200. սա էր այր ժանտ, և մոլեկան հոգւով շարժեցեալ՝ բազում չարիք մարտնչէր ընդ ազգն քրիստոնէիցն. – 168. Սոյնպէս և այրն այն Յովսէփ զօրավարն Տաճկաց մնայր անցանել ձմերանն, զի ելցէ ի վերայ աշխարհիս Հայոց սրով և գերութեամբ և մեծամեծ հարուածովք և զմեծամեծս աշխարհիս խաղացուցանէ ի գերութիւն – 188. Վա՛յ քեզ, եղո՛ւկ դու, այր քաջ, արքայդ մեծանուն, յորժամ կարկառիցէ բարձրեալն զձեռն իւր ի կործանել զքեզ և ի խորտակել զգաւազան ամբարտաւանութեան քո: - 148. Վահրամ ոմն Մեհրեւանդակ … այր հզօր զօրութեամբ՝ քաջութեամբ իւրով եհար զզօրս Թետալացւոց – 136. Տեսեալ կնոջն զՄահմէտ այր հաւատարիմ և ուշմագոյն յամենայն իրս աշխարհականս՝ եղև նմա կին և ետ ի ձեռն նորա զամենայն հոգս տան և ընչից: - 158. քանզի խորհեցան թագաւորեցուցանել զնա ի վերայ Հայոց, զի էր այր սրտեայ և ուժեղ, քաջախորհուրդ և իմաստնախորհ, խոնարհ, առատաձեռն և զուարթամիտ: - 126. քանզի ըստ օրինակի իսրայէլականումն, որ յաւուրս անիշխանութեանն էին անկարգութիւնք, և այր իւրաքանչիւր զհաճոյս աչաց իւրոց առնէր՝ սոյնպիսիք և այժմուս եհաս լինել. – 300. քանզի նա խաբկանօք առն մոգի և կախարդի ասաց լինել որդի Ամովնայ և Արամազդայ, այլ ոչ ուրացաւ մահկանացու գոլ: - 36.

ԱՅՐ ԿԱՆԱՅԻ- քանզի ի ներքս նստելոյ յարքունիս՝ ոչ ոք տեսանէր զնոսա, բայց թէ հարճք և արք կանացիք: - 56.

ԱՅՐԱՐԱՏ - և տաց քեզ զկողմանս Ասորոց և զամենայն Արեւաստան մինչև զՄծուին քաղաք, և ի յերկրէ Հայոց՝ զաշխարհս տանուտերական իշխանութեանն մինչև յԱյրարատ և ընդ Դուին քաղաք և յեզր ծովուն Բզնունեաց և ցԱռեստն աւան, և զմեծ մասն աշխարհին Վրաց մինչև ցՏփղիս քաղաք. – 136.

ԱՅՐԱՐԱՏԵԱՆ - և ժողովեալ ազգք ազգք յընտրելոց զօրաւորաց արանց քաջամարտկաց, զզօրս Կապուտկացւոց, զՎրաց և զԱղուանից և զԱյրարատեան գազանամարտիկ զանճոռնի զօրսն և զբոլոր բովանդակեալ գունդս զօրացն և զորդիսն Սենեքերիմայ, ամենայարդար պատրաստութեամբ անհուն բազմութեամբ, աճապարել երագել անյապաղ լինել նախ քան զԱշղահակայ դիմեցումն – 62.

ԱՅՐԱՐԱՏԵԱՆ ԼԵՐԻՆՔ - ընդդէմ նայելով լերանցն Այրարատեան ազատն Մասեաց, ուր Արտաւազդն Արտաշէսեան քարավիժեալ խոհամանայր ի կոշտն կոհակին: - 392.

ԱՅՐԱՐԱՏԵԱՆ ՆԱՀԱՆԳ - սա առաջին ի տանէն Բագրատունեաց եկեալ կայ նա զայսու կողմամբ Այրարատեան նահանգի: - 76.

ԱՅՐԵԼ - այրէր և խորովէր ի սիրտ իւր ի ծածուկ ընդ աւեր աշխարհին և ընդ անողորմ չարչարանս գերելոցն ի թշնամեացն: - 218. Եւ առհասարակ ամենայն տիեզերք ծխեալ տեսանիցեն, և ի քէն ամենևին հուրն ոչ պակասեսցէ յաւիտեան, իբրև զհնոց խեցագործաց այրեսցիս, և քեզ ոչ եղիցի հանգիստ: - 164. և նստան ի ներքս ի քաղաքին ԻԱ օր. ապա ելեալ բանակեցան արտաքոյ քաղաքին, և զքաղաքն այրեցին հրով: - 142. և քանդեալ աւերեաց զամենայն ապարանս թագաւորին և այրեաց զնոսա հրով, և բազում գանձս մթերեալս յափշտակեաց անչափ աւարաւ գանձս ոսկոյ և արծաթոյ և հանդերձից, և անասուն բազում յոյժ, և բազմութիւն գերեաց իբրև զաւազ ծովու անթիւ: - 150. զի և զմատեանս առաջնոցն մեծասաստ ստիպով ի մի վայր գումարեալ՝ հրամայեաց այրել. – 44. զսուրբ եկեղեցիս, զտունս աղօթից քրիստոնէից այրել աւերել հիմն ի վեր տապալել, զքահանայսն նորոյ ուխտի ի սուրս իւրեանց մաշել, զծերս և զպառաւունս մահու սրոյ սպանանել, զերիտասարդս և զկուսանս խաղացուցանել ի գերութիւն, զստացուածս և զինչս վատնել աւարառութեամբ. – 398.

ԱՅՐԻ - բաշխել զայն որբոց և այրեաց միանգամ յամենայն հաւատացեալ ի Քրիստոս տնանկացն – 80. և ինքեանք դարձան մեծաւ յաղթութեամբ, մատուցին պատարագս Աստուծոյ և լցուցին զպէտս տնանկաց և աղքատաց այրեաց և որբոց: - 136. Եւ սկիզբն արարեալ շինութեան և խաղաղութեան աշխարհիս իրաւադատութեամբ, վերակացութեամբ որբոց և այրեաց, աղքատսիրութեանն լրջմտութեամբ եկեղեցւոյ զարդարմամբ. – 390. Որբոց իրաւունս ոչ առնեն, և դատաստանի այրեաց ունկն ոչ դնեն,,: - 182.

ԱՅՐՈՒՀԻ - Առնէր ասպատակ և ի կողմն Անձաւացեաց տէրութեանն, և անտի ևս առնուին աւար ի պատճառս ռոճկաց պիտոյից այրուձիոյն: - 176. գոչեաց առիւծաբար, յարձակեցաւ ի վերայ ընտիր այրուձիոյն, և զաջ թևն բեկեալ՝ զձախոյ կողմամբն արկանէր -174. Եւ ամենեցուն ըստ հրամանի թագաւորին յիւրաքանչիւր կողմանց այրուձի գումարեալ՝ հանդերձ այլովք սպառազէն յօրինուածովք անյապաղ երագութեամբ գային ի ժամադրեալ կոչումն: - 198. և այրուձի կազմեալ՝ գալ մտանել յաշխարհս Հայոց, առնել որպէս նիւթեաց զչարիսն: - 62. և եհաս ի վերայ նորա վառեալ զինու սպառազէն երիվարաց ընտիր հեծելովք այրուձիոյ: - 178. և ինքն Հազարաւուխտ առնու զընտիրս այրուձիոց, զկորովի պատերազմողս ի վառելոցն պարսկային հարստութենէն, և խաղայ գնայ զկողմամբքն Հաշտենից և Ծոփայ, ի վերայ Վահանայ յանկարծօրէն: - 134. Եւ իսկոյն անյապաղ յական քթթել սպառազինեալ այրուձի պնդակազմ/366/պատրաստութեամբ, ռազմ բոլորեալ ղաշիկ դիմացուածով զմարտն գրգռեալ - 368. Եւ յամենայն ազգաց որ ընդ ձեռամբ քո են՝ հաւաքեա առ քեզ զընտիրն այրուձիոց, և անց յայնկոյս գետոյն: - 196. զօր գումարել, այրուձի կազմել, մեծամեծաց աշխարհատերանց պարգևս տալ, ի թիկունս և յօգնութիւն զամենեսեան կոչել, զի ըստ յանձնառութեան խրատու նորա նոյնպէս և գործեսցէ: - 346. զօրս գումարէիք, այրուձի կազմէիք, մարտ և պատերազմունս գրգռէիք, ճակատ դնէիք և զզօրս մեր ի սատակումն սրոյ մատնէիք – 244. Ընդ աւուրսն ընդ այնոսիկ … կազմեալ գունդ զինուորաց և ընտիրս այրուձիոց, վառեալ զինու բազում պատրաստութեամբ – 220. Իսկ առաջնորդին Տաճկաց զօր գումարեալ, այրուձի կազմեալ յընտրելոց զօրաց Ասորեստանի և Արաբացւոց – 328. Իսկ ի գալ միւսոյ ամին … առեալ զօրականս այրուձի կազմութեամբ իբրև Չ խաղաց գնաց երկայնագոյն հեռաւորութեամբ հասանել ի վերայ բանակին պարսկական աղխին – 402. Իսկ յետ անցանելոյ աւուրց ինչ՝ ետ տանել զնա առ թագաւորն, և ընդ նմա գունդս զինուորաց վառելոց և ընտիր այրուձիոց: - 288. մինչ նոքա գունդ առ գունդ ընդդէմ միմեանց ճակատեալ կազմէին զռազմն, և փողքն գոչէին և դրօշքն տարածանէին և նշանքն փողփողէին, վահանաւորքն և նիզակաւորքն գոչէին, այրուձին այսր անդր վազս առնէին և ախոյեանքն յարձակէին, կապարճակիրքն աղեղանցն յուրային: - 174. Նոքա վազս առեալ ճեպով խուռն յարձակմամբ սպառազինեալ այրուձիոց. – 352.

ԱՅՐՈՒՄՆ - իսկ զՆախճաւան քաղաք և զԳողթն գաւառ հանեալ էր ի Վասպուրականէ բազում ժամանակօք յառաջ, ՄԺԱ ամօք, յամի այրման եկեղեցւոյն Գրիգորի և վտանգաւոր մահու զօրացն Հայոց: - 390.

ԱՅՑԵԼԵԼ - երկեաւ Վարդան ի մարզպանէն բնակել յանդորրու, այլ այնր աղագաւ էանց գնաց յամուրսն Մոկաց, և կայր մնայր ի նախախնամութենէ Աստուծոյ այցելել աշխարհիս Հայոց: - 122.

ԱՅՑԵԼՈՒ - այսոքիւք ծանուցեալ զպատիւ խնամոցն Աստուծոյ՝ ևս յորդորագոյնս յուսացաւ կոչել այցելու ինքեան զԱստուած: - 26. Եւ նոքա էին արք փառաւորագոյնք ի տանէ Արծրունեաց և յայլոց նախարարաց, որոց Տէր եղիցի այցելու: - 402.

ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ - զի ասէ, ,,որ աներկիւղն է՝ անկանի յորոգայթս և ի վիհս, և ի տեղիս ուր ոչ եղիցի այցելութիւն յաւիտենից,,: - 354.

ԱՆԱԳԱՆ - Նախ առաջին՝ զի յետ աւուրց ինչ, իբր անագան իմն այլ ոչ նախապատիւ և կարևոր. և զայն արատաւոր, այլ ոչ անարատ՝ երևի յասացելոցն՝ եթէ ուղիղ մատուցանես և ուղիղ ոչ բաժանես՝ մեղար: - 24.

ԱՆԱՋԳԻ - և տեսեալ զաւուրս Խ՝ փոխի յաշխարհէս ամենեցուն պատկառելին, մանաւանդ թէ ընդհանուր ցանկալին և սիրելին ճոխից և անազգեաց, աղքատաց և փարթամաց, մեծամեծաց և փոքունց: - 384.

ԱՆԱԿ - և հասեալ դաւող մահ նորա ի յԱնակաց իւրոյ մերձաւորէ: - 92.

ԱՆԱՄՕԹ - զի ոչ եթէ ատեաց զանօրէնն իբրև զանամօթն. զի քան զմեղանչելն առաւել չար այն է՝ չունել զինքն ընդ յանցաւորսն – 248. քանզի նուազագոյնքն և տկարք՝ թափառեալք աղքատութեամբ վտանգէին, իսկ կարողագոյնքն և բռնաւորք ըստ բնութեան գազանաց վայրենամիտք լեալ, անամօթ և անարգել յափշտակութեամբ վրդովէին զբոլոր երկիրս: - 300.

ԱՆԱՄՕԹԱԲԱՐ - որ անցուցանէ զանցանէ զանասնական խառնակութեամբքն երիքովեան և սոդոմական լրբութեամբ, անամօթաբար այր զարամբք բորբոքեալ, դեզադէզ զհրացանն բերելով յերկնուստ զանզրաւ կիզումնն, անցուցեալ զանցուցեալ զատակչական կործանմանն ջրհեղեղին: - 336.

ԱՆԱՄՕԹՈՒԹԻՒՆ - Եւ զի մի երկայնեալ որ ինչ վասն նորա ապիրատ և ինքնակամ և անզիղջ և անխիղճ առանց պատկառանաց մոլորութիւն սորա լի անամօթութեամբ՝ ի բաց դիցուք զսա ի միջոյ յիշատակի նախարարացն – 248.

ԱՆԱՆԻԱ - զի՞նչ Անանիա և Սափիրայ վասն ագարակին և նորին ստութեանն, իմա և ի միտ առ: - 258.

ԱՆԱՆՈՒՆ - Ցետ համբառնալոյ Փրկչին մերոյ և վախճանի բարեպաշտ թագաւորին /78/ Աբգարու, թագաւորեաց Անանուն որդի Աբգարու – 80.

ԱՆԱՊԱԿԱՆ - Ապա ուրեմն յայտ է ըստ կարգի ասացելոցս, եթէ որ շարժէ զերկնային մարմինն՝ մի է և անբաւ զօրութիւն ունի և անմարմին է և անեղ է անապական, և ինքն ոչ յումեքէ, և այլք ամենեքեանք նովաւ. – 54. Իսկ նա անեղ է և անբաւ, և ոչ յումեքէ եղեալ. և որ անեղ՝ նոյն և անապական և որ անապական՝ նոյն և մշտնջենաւոր. – 54. Իսկ նա անեղ է և անբաւ, և ոչ յումեքէ եղեալ. և որ անեղ՝ նոյն և անապական և որ անապական՝ նոյն և մշտնջենաւոր. – 54. ոչ պիտոյացեալ եկամուտ լուսոյ, որով նսեմասցի առ ի հասանել երեկոյին, ոչ ապաժամանութիւն արեգական առ ի մերժել զմութ գիշերի լուսազգեստ ստեղծուածոյն, որ յետ առաջնոցն կարգի և դասու՝ զերկրորդն փոխանորդեցաւ վիճակ, ոչ կերակուր հոսանուտ առ ի լրութիւն տարաբարձ ունակութեանց անապականին, որ դոյզն ինչ փոքրագոյն քան զհրեշտակս գոլ. – 20.

ԱՆԱՊԱՏ - Ապա թէ փութաս ելանել ի կենաց աստի առ զայրուցս կատաղութեան քո և զոսկերս ցրուես յանապատս և լինել կերակուր գազանաց երկրի և թռչնոց երկնից՝ քո կամք լիցին, և ես քաւեալ եմ յարենէ քումմէ – 278. և անդ զբարիոք պատերազմն պատերազմեալ ի մեծ անապատին յԱպար աշխարհին, և որ ինչ այլն ամենայն. – 128. և անդուստ խաղացեալք ընդ անապատ ճանապարհ գնացաք ի ծովակողմն կոյս – 50. Եւ եղև իբրև երրորդ ժամ լինէր աւուրն, որ էր միաշաբաթի՝ և ահա ելանէին գունդք գունդք հեծելոցն ընդ կողմն անապատին Սմբատայ կոչեցեալ բերդին – 228. Եւ զկէսն գերի առեալ աճեն ընդ իւրեանս, և զշէնս և զաւանս և զագարակս հրձիգ արարեալ՝ անապատ կացուցանեն ի մարդոյ և յանասնոյ: - 202. և նոցա կալեալ զճանապարհին անապատի՝ գնացին ի Տաճկաստան առ որդիսն Իսմայէլի, ի քաղաքն որ կոչի Մադիամ – 156. զի մի հօտն առանց հովուի յանապատս և ի վիհս կորստեան թափառական յածիցին գայլոցն գահավիժութեամբ: - 104. ի սորա Ժ ամին գնացեալ Մովսէս յԵգիպտոսէ առաքինանայր յանապատին: - 58. Իսկ առաւելեալն իմաստութեամբ Աշոտ ոչ յանհոգս և յաներկիւղս կայր մնայր, այլ զգուշանալ հրամայէր ի խելս կամրջաց և յանապատս և ի կիրճս ձորոց: - 340.

ԱՆԱՊԱՏԱՍԷՐ - անկեալ Աղան յերեսս առաջի սրբոյն Սահակայ և առաջի սպարապետին Սահակայ՝ ընդունել զսքեմ կրօնաւորութեան մոնազնութեան անապատասէր միայնական ստանալ իւր վարս: - 114.

ԱՆԱՌԱԿՈՒԹԻՒՆ - ոչ ևս զբանականաց բերելով խորհուրդս, այլ իբրև երամակք վայրենիք վայրաձեալք անկարգութեամբ և պէս պէս անառակութեամբք – 28. սա անառակութեամբ

զեղծ և ապական յիրս թագաւորութեանն եղեալ – 58. սակայն կանոնական սահմանադրութեանն արտաքոյ մնացեալ, գայթ ի գայթս զքրիստոնէութեանն վարս բերելով անառակութեամբք և արբեցութեամբ, խառն անկողնօք և պղծութեամբք աղտապիղծ սարսափելի և գարշելի խառնակութեամբ արուապղծութեամբք – 336.

ԱՆԱՍՆԱԿԱՆ - Իսկ Արտաշիր յանդգնագոյնս և առանց պատկառանաց զհետ ամօթալից ախտին գիջութեան իգամոլ ցանկութեանցն ընթացեալ՝ ոչ միայն ի գիշերի այլ և ի տունջեան յանդիման արեգական, անխտիր կատարէր զցանկականն, զանասնական գիջութեամբքն զանցուցեալ: - 116. որ անցուցանէ զանցանէ զանասնական խառնակութեամբքն երիքովեան և սողոմական լրբութեամբ, անամօթաբար այր զարամբք բորբոքեալ, դեզադէզ զհրացանն բերելով յերկնուստ զանզրաւ կիզումնն, անցուցեալ զանցուցեալ զսատակչական կործանմանն ջրհեղեղին: - 336.

ԱՆԱՍՈՒՆ - ,,մարդ ի պատուի էր և ոչ իմացաւ, հաւասարեաց անասնոց անբանից և նմանեաց նոցա,,: - 22. Եւ զկէսն գերի առեալ ածեն ընդ իւրեանս, և զշէնս և զաւանս և զագարակս հրձիգ արարեալ՝ անապատ կացուցանեն ի մարդոյ և յանասնոյ: - 202. և թէ Ադամ առ նմանն իւր և օգնական զայսոսիկ՝ զի՞նչ ի դէպ իցէ կնոջն անմեղադրելի գոլ՝ օձին պատճառել, որ ևս վատթարագոյն քան զանասունն լինիցի: - 22. և լնուն զծովակն որ յանդիման հրատին՝ դիակամբք. զխօսուն և զանասուն, զայր և զկին և զմանուկ առ հասարակ մաշեցին ի սուր սուսերի: - 148. և քանդեալ աւերեաց զամենայն ապարանս թագաւորին և այրեաց զնոսա հրով, և բազում գանձս մթերեալս յափշտակեաց անչափ աւարաւ գանձս ոսկոյ և արծաթոյ և հանդերձից, և անասուն բազում յոյժ, և բազմութիւն գերեաց իբրև զաւազ ծովու անթիւ: - 150.

ԱՆԱՍՏՈՒԱԾՈՒԹԻՒՆ - Եւ սրբեալ զերկիրս ի պղծութենէ և ի նենգութենէ նեղութեանցն, իբրև զՅուդայ Մակաբայեցի զԱնտիոքայն սրբելով զանաստուածութիւնն յԻսրայէլէ՝ արար խաղաղութիւն նոցա որոց տիրէրն: - 312.

ԱՆԱՏՈՂ - և զերթալն Մեսրովպայ և Վարդանայ ի Յոյնս առաջի արկանէին, և զգալն Անատողեայ և զշինել քաղաքին ի Կարին գաւառ: - 118. զոր արհամարհեալ Շաւասպ /114/ արձակերեսան զերիվարն ի սիգաքայլ արշաւանս արարեալ՝ աներկիւղ համարձակութեամբ էանց գնաց ճեմ զճեմի առ զօրավարն Անատողի: - 116. Իսկ Անատողի զօրավարն Յունաց զՀաւուկ ոմն Կուկոճացի կացոյց /118/ մասինն Յունաց եպիսկոպոսապետ. – 120.

ԱՆԱՐԱՏ - Նախ առաջին՝ զի յետ աւուրց ինչ, իբր անագան իմն այլ ոչ նախապատիւ և կարևոր. և զայն արատաւոր, այլ ոչ անարատ՝ երևի յասացելոցն՝ եթէ ուղիղ մատուցանես և ուղիղ ոչ բաժանես՝ մեղար: - 24.

ԱՆԱՐԳ - և այր եղբօր իւրում ոչ ողորմէր, ըստ այնմ զոր ասաց դարձեալ Եսայի, ,,անկցի, ասէ, այր ընդ այր, և այր ընդ ընկերի իւրում, ընդհարցի մանուկն /298/ ընդ ծերոյն և անարգն ընդ պատուականին,,. – 300.

ԱՆԱՐԳԱՆՔ - այլ դարձուցին անդրէն զպատգամաւորսն անարգանօք, արբուցեալ նոցա գան սաստիկ – 274. առ որ զչարեալ Արէտ՝ խորհէր վրէժ առնուլ զանարգանաց դստերն, և ոչ իշխէր համարձակ յինքնակալէն Օգոստեայ Տիբէրի կայսեր: - 78. Բայց Յամանիկն իբրև լուաւ ի դարձուցանելն Աշոտի զԱհմաթ լի անարգանօք, և զխորհուրդն զոր խորհեալ էին ի վերայ Հայոց ցրել՝ զօրհասն ի վերայ իւր համարեցաւ տեսանել. – 350. Իսկ ի հասանել սրբոյն Սահակայ ի դուռն հանդերձ նախարարօքն՝ զիջանէ ցածնու Վռամ ի բարկութենէ վրէժխնդրութեան Հայոց քինահարութեան անարգանաց Շապհոյ, և ընդ Յունաց զսերտ խաղաղութիւն ունելով.- 116.

ԱՆԱՐԳԵԱԼ - Եւ զյաճախութիւն ամբաստանութեանն ունի բողոք, թէ նախ զբնութեան օրէնս անարգեալ, և յերեսացն Աստուծոյ անկեալք եղեն: - 54.

ԱՆԱՐԳԵԼ[1] - ապա անարգեաց զնա և Կաւատ արքայ, եհատ ի վերայ նորա դատաստան մահու, և հրամայէ արանց մտանել և սպանանել զնա. – 152. ես վաղ անարգեցի զքեզ, և ոչ փոքր ինչ երկիւղ կալայ ի սրտի իմում վասն քո, զի քամահելով ի վերայ քո՝ զզօրավարն քո

հանդերձ զօրօքն ի սուր մատնեցի, և զաւար նորա բաշխեցի, /294/ և յերկրորդումն ոչ փոքր նախճիրս համարեցի զօրացն քոց. – 296. և անարգէ զկրակ և առ ոչինչ համարել զարեգակն. – 104. և լի ծաղու և կատականօք այպն արարեալ՝ արհամարհանօք անարգեցին զբռնաւորն, իբրև զմանուկ մի անպիտան կամ զծեր զառանցեալ և խելագարեալ, որ ոչ ըստ իւրոց կամաց զոր ինչ ախորժիցէ խօսիցի: - 264. և մտանէին առ նա արք ի նախարարացն, խօսէին դատաստանօք և նախատէին զնա, անարգէին և գնային: - 152. և նա ասէ՝ զԱստուած արարիչ երկնի և երկրի պատմեմ, և անարգեն զիս սպառնալեօք: - 160. Յայնժամ բարկացեալ բռնաւորն հրամայեաց նախ զլեզուն հատանել զսրբոյն, զի մի յաճախիցէ առ հասարակ զթագաւորն և զօրէնսդիրն ինքեամբ հանդերձ անարգել. – 290. որով քամահէ զորսորդականն Քամայ, անարգէ ասելով - 40. Քակտեսցի և աւերեսցի պերճութիւն տաճարաց քոց, և ամենայն ուրեք անարգեսցի: - 148.

ԱՆԱՐԳԵԼ[2] - քանզի նուազագոյնքն և տկարք՝ թափառեալք աղքատութեամբ վտանգէին, իսկ կարողագոյնքն և բռնաւորք ըստ բնութեան գազանաց վայրենամիտք լեալ, անամօթ և անարգել յափշտակութեամբ վրդովէին զբոլոր երկիրս: - 300.

ԱՆԱՐԳՈՒԹԻՒՆ - Բայց իբրև ետես բռնաւորն զանդառնալի միտսն և զաներկբայութիւն հաւատոցն և զաներկիւղ և զյանդուգն պատասխանիսն և զմեծ անարգութիւնն զոր հասոյց ի վերայ նորա և նոցին օրէնսդրին…բարկացեալ յոյժ հրաման ետ փութով զրաւ առնել կենաց նորա: - 206. Եւ պատճառ այսոցիկ զի՞նչ, եթէ ոչ այն զոր Պօղոսն ասաց, եթէ ,,վասն զի ոչ ընտրեցին զԱստուած ունել ի գիտութեան՝ մատնեաց զնոսա ի միտս անարգութեան գործել զանարժանս,,: - 374. Յայնժամ իբրև լուաւ բռնաւորն զայս դարձուած պատասխանեաց լի հզօրութեամբ և ահագին մեծաւ անարգութեամբ՝ յոյժ տարակուսանօք լցաւ յանձն իւր, և կայր մեծաւ հիացմամբ ըմբռնեալ. – 280.

ԱՆԱՐԺԱՆ - Եւ պատճառ այսոցիկ զի՞նչ, եթէ ոչ այն զոր Պօղոսն ասաց, եթէ ,,վասն զի ոչ ընտրեցին զԱստուած ունել ի գիտութեան՝ մատնեաց զնոսա ի միտս անարգութեան գործել զանարժանս,,: - 374. պատմեաց նոցա զհանգամանս տեսլեանն … զբառնալ եպիսկոպոսապետութեանն և թագաւորութեանն ի տանէն Արշակունեաց, և զկարգապետել անարժանիցն, և զընտրութիւնն սրբոց – 120.

ԱՆԱՐԻ - և առեալ ի ձեռանէ նորա զսուսերն շողացուցեալ՝ հայեցաւ /266/ յայսկոյս յայնկոյս և ասէ, ,,ո՛վ անարի վատ արանց և կանացի այր, թշուառական զինուոր, շուն անպիտան տեառն իւրոյ,, - 268. որոց յիշատակ նոցա եղիցի բազմաց նպաստ յարութիւն քաջութեան և ի զօրութիւն անարեանցն և ի յորդորումն քաջ նահատակացն: - 202.

ԱՆԱՒՐԷՆ - ,,վա՛յ քեզ, եղուկ դու, ազգ Տաճկաց, արանց և կանանց ամենայն ծովեզերեայ քաղաքաց. փոխանակ անաւրէնութեան լեզուիդ և պղծութեան կարգաց, որով բացեալ զբերանդ պղծութեան զանաւրէնս բարբառէիր: - 164.

ԱՆԱՒՐԷՆՈՒԹԻՒՆ - ,,վա՛յ քեզ, եղուկ դու, ազգ Տաճկաց, արանց և կանանց ամենայն ծովեզերեայ քաղաքաց. փոխանակ անաւրէնութեան լեզուիդ և պղծութեան կարգաց, որով բացեալ զբերանդ պղծութեան զանաւրէնս բարբառէիր: - 164.

ԱՆԲԱՆ - ,,մարդ ի պատուի էր և ոչ իմացաւ, հաւասարեաց անասնոց անբանից և նմանեաց նոցա, ,: - 22.

ԱՆԲԱՐԿԱՆԱԼԻ - մինչև զանբարկանալին Աստուած ի բարկութիւն ածել, ի սատակումն անձանց և ի կործանումն աշխարհի և յաւեր ժառանգութեան տանց հայրենի բնակութեանց. – 182.

ԱՆԲԱՒ - ապա մտախորհ եղեն բազում քննութեամբ, և յանբաւ և յառաւել իմացմանց ընտրեցին՝ գրել և ծանուցանել թագաւորին վասն առնն այնորիկ. – 280. Ապա ուրեմն յայտ է ըստ կարգի ասացելոցս, եթէ որ շարժէ զերկնային մարմինն՝ մի է և անբաւ զօրութիւն ունի և անմարմին է և անեղ է անապական, և ինքն ոչ յումեքէ, և այլք ամենեքեանք նովաւ. – 54. ապա ցուցին զտեղին ուր ծածկեալն էր. զոր առեալ վարեցին ի գերութեան, և ոսկի և արծաթ անբաւ խաղացուցին ի դուռն թագաւորին: - 142. և նոքա կային մեծաւ ուժով և գոհանային զանբաւ և զառատաշնորհ պարգևացն Քրիստոսի, որ արժանի արար զնոսա

մեռանել վասն անուանն Քրիստոսի և առնուլ զմարտիրոսական պսակն: - 292. Եւ վասն զի մշտաշարժ է երկինն՝ յայտ է եթէ որ շարժէն զնա՝ անքաւ զօրութիւն ունի. – 54. զի եղեալն՝ ի նիւթոյ և ի տեսակէ է, որ ի նիւթոյ է՝ ոչ է անմարմին, և ոչ անքաւ զօրութիւն ունի: - 54. զի ոչ իսկ է կարողութիւն լռութեամբ ծածկել թաքուցանել անյայտ առնել զանհուն և զանքաւ վիշտս աղէտս եկեալ հասեալ մեզ: - 240. Իսկ նա անեղ է և անքաւ, և ոչ յումեքէ եղեալ. և որ անեղ՝ նոյն և անապական և որ անապական՝ նոյն և մշտնջենաւոր. – 54. Նոյնպէս և զպայման ժամանակացն յանքաւ բիւրս ամաց ձգեն որ ոչ և ըստ միոյ յեղանակի հաւաստանայ առ ի ցուցումն, ոչ արեգական բերմամբ ի նոյն կէտ ամսոց և աւուրց և ոչ ըստ չորից փոխմանց առ ի յեղումն ժամանակի տարւոյն, այլ և ոչ ըստ լուսնական լրութեանն և սուզականութեան: - 18.

ԱՆԲԱՒԱԿԱՆ - տեսանեն զկողմանս արևելից, դաշտ յոյժ մեծանիստ, լայնատարած, հարթայատակ, անվայրափակ առ ի սահման, անքաւական ի տեսութիւն աչաց, սաստիկ լուսով զարդարեալ ի գիշերի, բազմակերպ երևմամբ – 48.

ԱՆԲԱՒՈՒԹԻՒՆ - և դժոխք ի ներքուստ դառնացան ի պատահել նմա զանքաւութիւն չարեացն ընդ իւր տանելով: - 376. և զանքաւութիւն մեծութեանն յայտ առնել սաստկութիւն յորդահոս աղբերն – 20. Ի սորա յերրորդ ամի թագաւորութեանն ի վերայ Հայոց աստուածատուր բարկութեամբ անդնդաշարժ վրդովմամբք ներքնագոյն խորոցն պատահեալ միմեանց սահանախաղաց դղրդմամբ, հիմնաշարժ տապալմամբ, /356/ ներքսագոյն երկրի թուլացեալ պնդափակ աղխեալ սանդարամետական սահմանին, բարկութեան հողմոց շնչեալ ընդ ջրոցն խաւարայնոց, ի կոհակս անդնդաքակս զթանձրայատակ երկրի զկարծր և զծանրալիր անկշիռ անքաւութիւնն տատանեալ, մինչ յերեսս երկրի ի վեր մղեալ հանդէպ քաղաքին Արտաշատու/ գրքում՝ Արտաշասու/, որ Բլուրն նորուն ասի – 358.

ԱՆԲԺՇԿԱԿԱՆ - Բայց նոքա ոչ վերակնեալք յօրէնս Տեառն, այլ ստացան իւրեանց անունկնդիր լսարանս, զչարագոյնն իժի և զանբժշկականն քարբի, արբեցան գինով յիմարութեանն. ստացան աչս, որովք ոչ տեսանիցեն, և ականջս, որովք ոչ լուիցեն. – 182. և զբովանդակ թոյնս անբժշկականս իժից և քարբից եհեղ ի վերայ քրիստոնէից. – 104. հրեշտակի Աստուծոյ հարեալ ի հարուածս անբժշկականս ըստ օրինի Հերովդիայ ախտակրութեան, տորմեալ խղխայթմամբ, չարալլուկ ուռուցմամբ զտրորումն առնոյր արիւնալից արիւնապարտ մարմինն գազանեղինին. – 376. որով զաստուածերանն լքեալ զերկիր՝ զախտականս զայս և տաժանելիս փոխանորդեաց վիճակ, անբժշկական և ողորմելի յեղափոխմամբ. – 22.

ԱՆԲԻԾ - Եւ մեք հետևեալ Աստուածաչունչ գրոց՝ պահեսցուք անբիծ զհաւատս սրտից, և մաքուր զխոստովանութիւն շրթանց, ըստ սրբոյն Պօղոսի վերաբերեալ զօրինականն – 258. և մկրտեալ սուրբ և անբիծ խոստովանութեամբ ի Հայր և յՈրդի և ի սուրբ Հոգին, ի ձեռն մեծին Գրիգորի հանդերձ ամենայն նախարարօքն Հայոց մեծաց: - 94. և վահան ի թիկունս եդեալ ի բոլոր սրտէ զհաւատս անբիծս, և համբարձեալք զձեռս իւրեանց յերկինս իբրև զաղեղն հաստ – 252. ընդդէմ արաբացի ասպատակողացն յարիւն և յապաժոյժ ի վերայ հայրենի աշխարհի մարտուցեալ և զհոգի և զմարմին փոխանակ սրբոց եկեղեցեաց Քրիստոսի և ի նոյն հաւատացելոց ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ, առ զնոսա ամբողջ և անբիծ պահելոյ – 300. նոյնպէս և տանջանքն նմին նման յաւիտենականք և մշտնջենաւորք յանապառ յաւիտեանս և յանմահ խոշտանգանս՝ պղծոցն և ուրացողացն ի սուրբ և յանբիծ հաւատոց քրիստոնէութեանն. – 264. որք հեղին զարիւնս իւրեանց վասն ուղիղ և անբիծ դաւանութեանն ի Քրիստոս – 314. վրիպել յանբիծ և յուղիղ յառաքելաքարոզ հաւատոցն ի Հայր և յՈրդի՝ և ի Հոգին Սուրբ: - 196.

ԱՆԲՆԱԿ - բազում ունելով ինչս ի կոխակս բարձրաւանդակս և ի կիրճս նրբականս, ի զերծս և ի խոխոմս ձորոյն ի թոխ և ի բոխ երկրին անբնակ մարդկան յասպատակէ հինիցն Երուանդայ – 84.

ԱՆԲՈՅԺ - Առ որս ասեմք՝ եթէ ըստ ամենայն յեղանակի անքոյժն ի բարւոյ, ո՞չ մի ինչ ո՞չ ունի մասն ազնիւ՝ թէ ասիցէ ոք անիծիւք ի բաց բառնալ. – 22.

ԱՆԲՈՒԺԵԼԻ - և նախ յառաջ Սափին կարի յոյժ սիրեցեալն իւր, զատակչական դեղն արբեալ, անբուժելի կեղով վառեալ յոսկր և ի մարմին՝ և առաջի Աւշնի զրաւ առնոյր ի կենացն: - 376.

ԱՆԳԱՄ[1] - ,,քաղցում անգամ աղաչեցին զիս բարեկամքն դառնալ, և ես ոչ կամեցայ – 50. ,,քաղցում անգամ, ասէ, և իմ ստուգեալ զայդ ի հաւատարմաց խորհրդականացն նորա. – 346. առ որ յղեալ քաղցում անգամ պէսպէս սպառնալեօք և ողոքական բանիւք հաւանութեամբ թողուլ զօրէնս քրիստոնէութեան և հաւասարակցել այլոց ուրացողացն զՔրիստոս. – 318. քաղցում անգամ աղուեսք թագաւորել խորհեցան, բայց շունք ոչ առին յանձն: - 108. Գրէ քաղցում անգամ Սմբատ առ Ահմատ՝ թողուլ անդրէն զաշխարհն, տալ ի ձեռս Աշոտի որդւոյ իշխանին Դաւթայ. - 366. Դարձեալ զՍողոմոն Բագրատունի վառեալ ի զէն սատանայական՝ յղէ առ նա քաղցում անգամ զնոյն խորհելով. – 318. դարձեալ յետ փոքր ինչ աւուրց անցանելոյ՝ և խոնեցաւ միւս անգամ պատերազմն, և և՛ս սաստիկ հարան զօրքն արքունի. – 276. և անդ Գուրգէն բազում արութիւն ցուցեալ ընդդէմ յունական զօրացն, ոչ միանգամ այլ քաղցում անգամ – 302. Եւ քաղցում անգամ ի բազում տեղիս տային ճակատ զօրքն Հայոց և Պարսից ընդ միմեանս. – 102. և Գուրգէն ելեալ ընդդէմ նոցա քաղցում անգամ՝ոչ սակաւ օճիրս գործէր ընդ զօրս Տաճկաց: - 302. և երկից և երից և քաղցում անգամ զնոյն հաստատեցին երդմամբ, զի անվեհեր համարձակութեամբ եկեսցէ առ նոսա. – 226. և յարձակեալ քաղցում անգամ ի վերայ յունական զօրուն որք ընդդէմ զօրաց քոց պատերազմէին՝ և անդ ոչ սակաւ հեղմունս արեանց արարեալ փոխանակ զօրաց քոց ի զօրացն Յունաց. – 304. և Յիսէ տուեալ պատերազմ ընդ քաղաքին, զտարի մի հանդերձ ամենայն նախարարօքն Հայոց, անգամագիտ լինելով՝ դառնայ յԱսորիս. և այս եղև երկիցս անգամ: - 338. և նստան անդէն զաւուրս Թ և պատերազմեցան ընդ նոսա աւելի քան ԶԺԹ անգամ. – 276. և որպէս պատմի՝ եղև թիւ պատերազմաց նոցա ԻԸ անգամ, և հարան զօրքն արքունի յայսքան հանդէսս և ի կռիւ: - 286. Եւս քաջասրտագոյն Շաւասպ Արծրունի, խաղս ձիընթացիկ արշաւանաց գնդակացն՝ զհետ մտրակեալ հանէ ի նմանէ զգնդակն քաղցում անգամ ասելով – 114. որ ի բախմանէ քարի և երկաթոյ կայծակունք արտաթափին, այլ և ի փայտից ընդ միմեանս յիրար շփելոյ, որպէս և անուոյ բնաւորեցաւ լինել, որ ի սաստիկ շրջագայութենէ սայլիցն քաղցում անգամ և առեղք փայտիցն վառմամբ հրոյ հրդեհին: - 52. որ մեծաւ ախորժանօք յանգուցանէ առ ինքն զնոսա իբրև արս պատուաւորս և քաջամարտիկս զօրաւոր զօրութեամբ, և մանաւանդ զի քաղցում անգամ զանուն յաղթութեան ստացեալ ունէին: - 366. Քաղցում անգամ թղթովք աղաչեալ զնա ո՛չ առնոյր յանձն. – 346.

ԱՆԳԱՄ[2] - որք և ի մերձենալն անգամ տանջեալ լինէին յաներևոյթ զօրութենէն – 50. Եւ այնքան խրթնի անծանօթք պատահեն առ միմեանս, մինչև թարգմանաց անգամ կարօտանան. – 190. որ և ոչ տեղի գերեզմանի անգամ երևեցաւ նոցա մինչև ցայսօր: - 402.

ԱՆԳԱՄԱԳԻՏ - և Յիսէ տուեալ պատերազմ ընդ քաղաքին, զտարի մի հանդերձ ամենայն նախարարօքն Հայոց, անգամագիտ լինելով՝ դառնայ յԱսորիս. և այս եղև երկիցս անգամ: - 338.

ԱՆԳԱՒՈՐ - Քանզի ասէր Ալի անգաւոր ինքեան զգլխաւորութիւնն Տաճկաց: - 166.

ԱՆԳԷՏ - Վեցերորդ՝ զի խաւարաւ չարեացն պատրուակեալ զոգին, մինչև զԱստուած ևս անգէտ կարծելով՝ լրբենի երեսօք պատասխանէր – 24.

ԱՆԳԻՏԱՆԱԼ - Բայց մի՛ ինձ բասրանս դիցես՝ զօրինականին առ աւետարանականս / 378/ դնել համեմատութիւն, զոր և ոչ ես անգիտանամ զմեծն և զփոքրն, զօրինակն և զճշմարտութիւնն: - 380. իբր ոչ անգիտանալով Աստուծոյ զառ ի նոսայսն լինելոյ, այլ բնաւորեալն բարի անփոփոխ բնութեամբ մնալով ամենայնիւ՝ առ ի չարաւէրն զուղիղ հատուցումնն յապաղէր. – 30. մինչ կալ մնալ միայն երեսուն արանց ընդ քաջին

Վահանայ, Մերշապուհ և Յաշկուր Արծրունիք, և Կամսարն Ներսէհ, և ի տանէն Ամատունեաց՝ զորոց զանուանսն անգիտանամ – 134.

ԱՆԳԻՏԱՑԵԱԼ - Բայց իշխանն Դերենիկ անգիտացեալ զեղեալսն՝ ի նմին աւուր եկն բազմաձեռն զօրու բանակեցաւ ի հարաւ կողմն բերդին – 332. որով անգիտացեալ զհողանիւթեայ իւր զանգուած՝ յահաւորէն Աստուծոյ և յարարչէն խորհեցաւ թիկունս դարձուցանել – 20.

ԱՆԳԻՏՈՒԹԻՒՆ - Եւ թերևս զանգիտութեան ոք ունիցի ասել զպատճառ. – 52.

ԱՆԳԻՐ - Բայց մեզ կայ առաջի ասել վասն Ջափրայ և չար գործոց նորա, անգիրս մնացեալ յայլոց, զոր կատարեաց ի վերայ աշխարհիս Հայոց երկայնագոյն ժամանակաւ և անըմբերելի նեղութեամբ ի մերս հանդիպեալ աւուրս, որ էր Հայոց Յ թուական: - 168.

ԱՆԳԻՏ - և եբաց զպողոտայն լայն և ընդարձակ, զշաւիղն կորստեան, որ տանի յանգիւտ կորուստն. – 248. և ել գնաց զկնի իշխանութեանն ցանկութեան ինքնամոլորութեանն անգիւտ կորստեանն. – 250.

ԱՆԴ[1]- և անդ զբարիոք պատերազմն պատերազմեալ ի մեծ անապատին յԱպար աշխարհին, և որ ինչ այլն ամենայն. – 128. և արարեալ անդ յոլովագոյն աւուրս իբրև տարոյ միոյ. – 370. և կալան անդ զտիկնայսն ամենայն և զհարճսն և զորդիսն արքայի, և զերիվարսն արքունական, որով եկեալ էր Խոսրով արքայ ի Տիսպոն՝ հանին գաղտաբար ի գիշերի, և արքայ Խոսրով ոչ միոյ իւիք չէր տեղեակ. – 150. այլ անդ կեցեալ և անդէն վախճանեալ, ոչ արժանի ինչ գործ յիշատակաց ցուցեալ: - 110. այլ ելեալ գայ ի սուրբ քաղաքն Երուսաղէմ, և անդ կեալ բարեպաշտութեամբ – 80. այլ իբրև եմուտ Բուխայ յաշխարհս Վասպուրական՝ ել գնաց Գուրգէն առ Քուրդիկ Մամիկոնէից տէր ի Բագրեւանդ գաւառ, և անդ լինէր, զի էր Քուրդիկ քեռի Գուրգինայ: - 302. անդ հասեալ քաջացն մերոց եղբարցն երեցունց ազատագունդ սակաւաձեռն գրոխիւ ի ձմեռնային ժամանակի, և ընդ լրթնատեսիլ լուսոյն վազս ի վերայ եդեալ՝ հանին ընդ սուր յոլովս քան թէ սակաւս: - 372. Անդ Բաբգեան և ասպետն մեծ Աշոտ նիզակակիցք միմեանց զերծեալ ի մեծ պատերազմէն՝ փութանակի մտին յաշխարհս Հայոց – 92. անդ և տապանն շինեալ եղև և անհնարին չարեացն զեղեալ ի վերայ երկրի. – 30. անդ կեցեալ և մեռեալ ի նմին ի կապանս: - 84. Անդ կեցեալ Խուրան և անդ վախճանեալ ի բարիոք ծերութեանն – 80. Անդ կեցեալ Խուրան և անդ վախճանեալ ի բարիոք ծերութեանն – 80. Անդ հանդիպեալ լինէր և երանելի եպիսկոպոսն Գրիգոր Ռշտունեաց վսամ. ոչ կարաց իւրայնովքն զերծանել, իբրև յայնժամ առղոթաւ/հավանաբար ,,աղօթել,, բայն է/ ի լեառն: - 358. անդ Վահան Արծրունի ընդմիջեալ զգունդն Պարսից դարձուցանէ ընդդէմ Վարդանայ. – 128. անտի և անդ ոչ ոք զօրէր Զրուանայ թագաւորել. բայց միայն կին մի անուանի Դիոնիսեայ, հարստայեղց վավաշոտ հրամանի բարուք. – 16. Արշակ տուեալ պատերազմ ընդ Մակեդոնացիսն՝ և անդ Կիւրոս քաջապէս արիացեալ առաւելանայր ի գործ պատերազմին. – 72. Բայց որդին Շեհայ ի մտանելն ի Պարտաւ՝ եթող անդ քաղաքապետ զմի ի հաւատարմաց իւրոց Յամանիկ ոմն: - 338. գնաց Արշակ փախստական յԵկեղէց գաւառ և անդ վախճանի իւրով մահու, թագաւորեալ ամս Է: - 112. Գունակ Կորխային բանակին յանդնդաքակ տունսն զբնակութիւնսն արարին, անխայեալ ի նինուէականն ստրջացեալ նախ անդ ո՛չ անխայեալ առ քարեղէն սիրտ քաղաքացւոցն Դունայ: - 358. Գրեալ ի թղթի անդ՝ ի ձեռն նորա հաւատալ աշխարհիս Հայաստանեայց – 186. Դարձեալ վերակնեալ յառաւօտինս կոյս խաղացեալ ի Ճուաշռոտ ի Գետս աւան՝ շինէ անդ զվայելչական տեղի խրախից – 392. Դարձեալ քանզի Մեստրիմ ի Քամայ ըստ բաժանման ազգին և աշխարհին շինէ զԵգիպտոս և անդ հարստանան ազգապետաբար – 18. և անդ Խուրան բազում նահատակութիւնս և յաղթութիւնս կատարեալ զօրականօքն որ ընդ նմա երթեալ էին յաշխարհէս Հայոց. – 80. և անդ ոչ սակաւ վտանգ հասանէր Աշդահակայ վասն հասանելոյ ի վերայ նորա Տիգրանայ զօրու ծանու: - 62. և ետուն պատերազմ անդ զաւուրս Լ, և ոչ ինչ կարացին ստնանել. – 362. և շինէ քաղաք թագաւորութեան իւրոյ անդ -14. և անդ գեղեցիկս և համառօտս անպաճոյճս կարգէր մի ըստ միոջէ զվկայութիւն /204/ հաւատոցն որ ի Քրիստոս – 206. և անդ բազում իրս քաջութեան ցուցեալ

յախոյանայարձակ պատերազմունսն – 84. և անդ Գուրգէն բազում արութիւն ցուցեալ ընդդէմ յունական զօրացն, ոչ միանգամ այլ բազում անգամ – 302. Եւ անդ գտեալ ամրագոյն անձաւ տեղի անկասկածելի ի պատերազմական գործոց և զնա պարսպեալ պատուարօք շուրջանակի – 392. և անդ գտեալ զբնակիչսն Ռշտունեաց, թափառականս անկեալ յանողորմ և ի մարդախոշոշ շանցն գիշակերաց – 202. և անդ զբարիոք պատերազմն պատերազմեալ՝ որպէս քաջ հովիւ զանձն իւր եդ ի վերայ հօտին – 104. և անդ ընդ փոքր զառ ի վայրն իբրև զհեղեղատ յորդեալ հոսեալ հասաւ ի վերայ նոցա, ի Քրիստոս խրախուսեալ – 400. Եւ անդ ի միջոց գմբեթիւն ղօղեալ սալարեալ սարսռալից դողմամբ զետեղեալ լինէր: - 190. և անդ լինէին ժողովեալ ամենայն բազմութիւն աշխարհակոյտ ամբոխից գաղթականաց գաւառացն կողմանցն Աղբակոյ, Զարէհվանի և Ակէոյ և ի լեռնակողմանցն Աղզոյ և Ոտնն Առնոյ, մի կողմն ի Ջողայ լեռնէն և անդր: - 226. և անդ կեցեալ և մեռեալ անձամբ զիւրովի երթեալ, ըստ սահմանելոյ ի վերայ նորա բանի առնն Աստուծոյ սրբոյն Ներսէսի: - 102. և անդ մարգարէն Եզր և թագաւորն Սաղաթիէլ վախճանեալ թաղի ի Մարբակատինա ի բլրակի մի տեղւոջ. – 66. և անդ յԱստուած խրախուսեալ սուրբ աստուածաբանակ զօրացն Հայոց կատարեցան ի Քրիստոս: - 128. և անդ նորա զդատավճիռն ընկալան ի սրոյ քաջացն Վասպուրականի, որպէս գրեցաքն – 398. և անդ սպանանի արքայն ի Քուշանաց. – 128. և անդ սպանին հրամանաւ կայսեր, թագաւորեալ ամս Ջ: - 108. Եւ անդ Վահան Արծրունի խոյակապ և յականաւոր քաջամարտութեամբ ընդ սրբոյն Վարդանայ ճակատ առ ճակատ վառեալ զպատերազմն, իբրև հուր ընդ եղէգն ճեմելով ի մէջ քաջ ախոյեանացն Պարսից: - 128. և բարձակից լինել մեծամեծացն արքայի ի գլխաւոր բազմականի անդ, յորժամ ատեանն արքունական յարդարիցի: - 204. Եւ Գուրգէն յանհոգս անկասկած բնակէր անդ Ն արամբք: - 306. Եւ դարձոյց անդ զսահմանս անդր փոխելոյ գեօղիցն: - 396. և ելեալ ի վերայ Պարսկահայոց գոեհացն և անդ բազում քաջութիւն նահատակութեան ցուցեալ՝ յոլովից գերելոցն ընդարձակեաց, հանելով /400/ և զաւարն ի ձեռաց նոցա – 402. և երթեալ ի բուրաստանն՝ գտին զնա ի թաւի անդ ղուղեալ, կալան զնա և եկին ածին զնա ի դախուիճ անդր: - 152. Եւ զերկնային պարգևացն որ ի հանդերձեալսն խոստացաւ Տէրն, զանպատում և զիրեշտակային նորոգութեան՝ նա ասաց լինել անդ կերակուրք և ըմպելիք ուժգին. զոր և կամեսցի ուտել անյագաբար՝ պատրաստ գտանիցէ, և կանանց կուսից մնացելոց հանապազ անյագաբար խառնակումն: - 164. և զի ի գնալ Աշոտի թողեալ էր անդ զտիկինն Վասպուրական զՍետայ – 362. և զսակաւուց քան թէ յոլովից գրեաց անուանս ի յիշատակարանի անդ զՇահդոսդ, որ թարգմանի արքայասէր, և զԳոհշթաւդ, որ թարգմանի ներկագործ ծիրանեաց արքայական զգեստու, և զՇմաւոն եպիսկոպոս, վէմ եկեղեցւոյ Քրիստոսի ընդ նմին և այլ եպիսկոպոսք և քահանայք արք Ճ - 106. Եւ էր գրեալ ի միում թղթի անդ, յիշեցուցանելով զոր ինչ գործեաց Աշոտ ի զօրսն Ապահունեաց զյաղթանակ պատերազմին և զհոյակապ անուն ստանալոյն՝ ասէ – 382. և ինքեանք գնացին յարևելս հիւսիսոյ որպէս ասացաւ ի վեր անդ: - 60. Եւ ինքն Աբրահիմ եկն անց յայնկոյս յոստանն Ռշտունեաց և անդ լինէր: - 306. Եւ ինքն Բարծումայ ի չքմեղս լինելով՝ եկն ի Հայս յԱրզնարզիւն և յաշխարհն Մոկաց, զի անդ զնեստորական աղանդոցն սերմանիցէ սերմանս: - 130. և ինքն գնաց անտի և եմուտ ի Պարտաւ՝ ձմերել անդ, և տեսանել վասն յետին կատարածին աշխարհիս Հայոց, թէ որպէս ի գլուխ ելանիցէ. – 298. և ինքն հեռացեալ գնաց զկնի Աղէքսանդրի ի Բաբելոն, և անտի եկեալ յԵրուսաղէմ պագին անդ երկիր Աստուծոյ: - 70. Եւ կացեալ անդ մինչ ի ժամանակս առաջինն Ղևոնի կայսեր՝ մեռանի անդ Վասակ և Տաճատ և փոխին ի հանգիստ փառաւորապէս ի գերեզմանս մեծամեծացն Յունաց: - 132. Եւ կացեալ անդ մինչ ի ժամանակս առաջինն Ղևոնի կայսեր՝ մեռանի անդ Վասակ և Տաճատ և փոխին ի հանգիստ փառաւորապէս ի գերեզմանս մեծամեծացն Յունաց: - 132. և յարձակեալ բազում անգամ ի վերայ յունական զօրուն որք ընդդէմ զօրաց քոց պատերազմէին՝ և անդ ոչ սակաւ հեղմունս արեանց արարեալ փոխանակ զօրաց քոց ի զօրացն Յունաց. – 304. Եւ նահապետացն արդարոցն անդէն և ի

նոյն կալով՝ անդ և վախճանեցան – 30. Եւ նստէր անդ ի բացեայ ի վերայ բլրի միոջ տէր Մուշեղ որդի սպարապետին և կայր հիացեալ ահեղ և մեծ զարմացմամբ: - 284. Եւ ոչ անվկայ բանս, որպէս վերագոյնն գրեալ է մեր զղերահատուցականս սորա, վկայութեամբ մարգարէական տառիցն, որպէս և ի պատահմանէ իրացն ճարտար գիտեն՝ որք են ի ժամանակս յայսոսիկ մնացեալ յայն ժամու անդ հանդիպելոցն: - 262. և Սահակայ յղեալ առ Սմբատ՝ մի կալ մնալ ի լերինն, այլ փութալ ելանել դառնալ անդրէն ի հետևի զօրս անդ զի ոչ ելանէ, ասէ, Երուանդ զօրու ի սահմանս Մարաց. – 84. և փոխեն անդ զկաթողիկոսն Հայոց զԳիւտ – 126. Եւ քանզի էր Բաբելոն վիճակեալ Սեմա՝ և բռնազբօսութեամբ Նեբրովթ յինքն գրաւէ և հաստատէ անդ զթագաւորութիւնն Եթովպացւոց: - 14. զի ամենայն մեծամեծք քաղաքին և գլխաւորք և իշխանք յարքունի նախարարութենէն անդ գումարեսցին – 240. զի է անդ լիճ մի մեծ մօտ ի տեղին, որ էր տեղի ասպարիսի ճակատամարտ զօրու նահատակութեան քաջացն մերոց իշխանացն Վասպուրականի – 226. զի յայն վայր ոմանք ի զարմիցն Աշդահակայ Մարի բնակէին անդ, արք քաջք, կորովազէնք և դիպաղեղունք – 90. զոր և վեր անդ յիշատակեալ ցուցաք զորպիսութիւն – 388. զոր թագաւորին յանձն առեալ զաշխարհն՝ հրամայէ շինել անդ մեհեան զՀերակղեայ և զԴիոնիսեայ. – 90. զորոց անուանքն վերագոյն անդ յիշեցաք – 368. Էին անդ Վնդոյ և Վստամ և զօրք պարսիկք իբրև ԸՌ հեծեալ, թող զզօրս Յունաց և Հայոց: - 140. ի թագաւորելն Նինոսի առնու զԲաբիլոն/ճիշտը՝Բաբելոն/ և շինէ զՆինուէ, և փոխէ անդ զթագաւորութիւնն Ասորեստանի: - 18. ի կանոնի անդ գտցես զՆինոս և զՇամիրամ և զԱբրահամ և զվեշտասաներորդ հարստութիւն Եգիպտացւոց, և ի չորրորդ դպրութեանն Յուլիանու Աղիկառնացւոյ, որպէս և ի չորրորդ դպրութեանն Մովսէսի: - 18. Իսկ անօրէն զօրավարն … գնաց եմուտ ի ջերմագոյն տեղիս ի քաղաքն Դուին ձմերել անդ. – 262. Իսկ նա անդէն և անդ հերքեալ ապաժամանակ առ ուղղակի տեսութիւն մեղանաց՝ առ Աստուած վերաբերէ զպատճառն – 20. Իսկ նորա տուեալ զնա ի կղզիս Ովկիանու վախճանի անդ, թագաւորեալ ամս Դ: - 110. Իսկ Փիլոն ասէ՝ զոսկերսն Ադամայ, ի պատիւ խնամոց, իբրև հօր հասարակաց՝ առեալ Սէմայ եղ ի տապանի անդ. – 32. խաղայ իջանէ ի խորագոյն և ի ջերմային վայրս անդնդական խորոցն, ձմեռնանայ անդ – 262. Կեցեալ անդ ամս բազումս մեռանի յԵգիպտոս և կայ անդէն: - 70. մեռան նոքա անդ և թաղեցան փառաւորապէս ըստ օրինի քրիստոնէից յուխտէ Յակոբկաց, որ անդ են հաւատացեալ ժողովուրդք, և զխոստովանողական անուն ստացեալ փառաւորեցան յերկրի և պսակելոց են ի Քրիստոսէ ընդ ամենայն սուրբս. ամէն: - 324. մեռան նոքա անդ և թաղեցան փառաւորապէս ըստ օրինի քրիստոնէից յուխտէ Յակոբկաց, որ անդ են հաւատացեալ ժողովուրդք, և զխոստովանողական անուն ստացեալ փառաւորեցան յերկրի և պսակելոց են ի Քրիստոսէ ընդ ամենայն սուրբս. ամէն: - 324. Նոյնժամայն դարձուցեալ զերասանակ երիվարին ի պատերազմ յառաջանալ, և անդ բազում արիութիւն նահատակութեան ցուցեալ, սակայն ոչինչ օգուտ բերեալ: - 368. նորա լուեալ էր ի պարսկէ ումեմնէ, ի ձորոյն Շատուանոյ, որ էր ընդ դահիճսն, և ի սկզբան վկայութեան մինչ ի կատարումն սրբոյն՝ ի տեղւոջ անդ հանդիպեալ լինէր – 206.նոքա երթեալ մտին անդ, փակեցին զդրունսն և ամրացան ի նմա և սկսան ապստամբել ի Հռովմայեցւոց տէրութենէն: - 156. Շինէ անդ եկեղեցի վայելչապէս պայծառութեամբ և անուանէ զնա յանուն սուրբ Պետրոսի առաքելոյն անպարտելի դժոխական առաջնորդի: - 394. շինէ և անդ ամրական տեղի, դժուարամատչելի ասպատակող հինից, դնելով ի նմա նմանապէս ապարանս փողոցայարդարս, տաճարակերտս սենեկագործս, բաւական ի պէտսն պատրաստեալ – 392. որպէս ասաց Քրիստոս,եթէ ,,ուր երկու կամ երեք ժողովեալ են յանուն իմ՝ անդ եմ և ես ի մէջ նոցա,,: - 250. որք էին անդ խորհրդականք ի յազատ տոհմէ – 210. որք մտեալ քարտակատեցին զնա տապարօք ի սենեկի անդ և սպանին: - 152. պատահեն միմեանց և մեռանի անդ անզգուշաբար ի յաւակնայեղց դիմացուածոյն: - 90. սպանաւ ի խռան անդ և եղբայր Ովային – 178. փոխէ անդ գեօղս և շինէ զբլուրն, որ տեղի բանակի դաշիկ առնելոյ էր տանն Արծրունեաց, և անուանեաց

յանուն իւր զձեռակերտն Գագկակերտ: - 396. քանզի ասեն զկնոջէն, յորմէ նեռնն է ծնանելոց՝ ճանապարհորդել յԵգիպտոսէ յաշխարհն Պաղեստինացւոց, և ցանկացեալ տեսանել զարձան կնոջն Ղաւտայ երթեալ դադարէ անդ հանգստութեամբ. – 158. Քանզի և ի ժամու անդ յորում զմեծն Գրիգոր առեալ տանէին ի քաղաքն Կեսարացւոց ձեռնադրել զնա ի քահանայութիւն, ի լուսաւոր վարդապետութիւն աշխարհիս Հայոց – 94.

ԱՆԴ² - Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … դու ծաղիկ՝ և մեք խորշակ թառամեցուցիչք, դու անդ պտղալից՝ և մեք կարկուտ ապականարար – 280.

ԱՆԴԱԴԱՐ - արդ տեսանեմք զերկնային մարմինն, զի կարգաւորաբար անդադար շարժութիւն ունի, այսինքն արեգակն և լուսինն և աստեղք և այլք նոյնպիսիք. – 54. զի թէ բովանդակ զօրութիւն ունէր՝ ոչ հանդուրժէր անդադար շարժել զերկնային մարմինն. - 54.

ԱՆԴԱՄ - ապա ետ հրաման և փորեցին զաչս երանելւոյն, անդամ անդամ յօշեցին զնա, որ մատոյց զինքն պատարագ կենդանի որդւոյն Աստուծոյ. – 290. և դահճացն հանեալ զսուսերն՝ դիմեցին ի վերայ նոցա իբրև զգազանս արիւնարբուս, և ծեծէին սրովն, իբրև ոք զի հատանիցէ փայտ ի մայրս անտառախիտս հարեալ կացնաւ, և յանխնայ անողորմ յօշէին անդամ անդամ: - 266. և զոր օրինակ ոք զբոլոր անդամս մարմնոյ յօշիցէ ի մասունս, և ոչ երևի տեսակ կենդանի մարդոյն, որպէս է գոյացութիւն խառնուածոյն. – 194. իսկ եթէ մի յանդամոցն կորիցէ՝ զպատահումն խեղութեան ընդունիցի, այլ ոչ ի բաց դարձցի կենդանի: - 194. Քանզի սուրբ Գրիգոր Հայոց լուսաւորիչն ասէր, թէ ,,ի մէջ օձիցն էր բնակութիւն իմ, և կոտռային զանդամօք իմովք,,: - 252.

ԱՆԴԱՄ ԱՆԴԱՄ - ապա ետ հրաման և փորեցին զաչս երանելւոյն, անդամ անդամ յօշեցին զնա, որ մատոյց զինքն պատարագ կենդանի որդւոյն Աստուծոյ. – 290. և դահճացն հանեալ զսուսերն՝ դիմեցին ի վերայ նոցա իբրև զգազանս արիւնարբուս, և ծեծէին սրովն, իբրև ոք զի հատանիցէ փայտ ի մայրս անտառախիտս հարեալ կացնաւ, և յանխնայ անողորմ յօշէին անդամ անդամ: - 266.

ԱՆԴԱՄԱՆԴԵԱՅ - և եղև իբրև զբլուր մի մեծ երկաթի, կամ զվէմ անդամանդեայ. – 284. և իբրև զպարիսպ անդամանդեայ՝ այնպէս եդին զանձինս ի վերայ բազմութեան գաղթականին աշխարհակոյտ ամբոխիցն, իբրև քաջ հովիւ ի վերայ խաշանց մեռանել յանձն առին: - 230. և մինչ ոչ ելին ի գլուխ կարծիքն, այլ իբրև զմեքենայ ինչ յամուր անդամանդեայ պարսպէ ի բաց դառնայր – 250.

ԱՆԴԱՆՕՐ - Անդանօր քաջն մեր Աշոտ զիւանդութիւնն կեղծաւորեալ ի տեղւոջ օթոցին անկեալ դնէր, մինչ ակն ունէին յառաջանալ ի գործ պատերազմին: - 328. Անդանօր եկեալ Շապուհ եղբայր թագաւորին, և կացուցանէ զԳագիկ՝ իշխան Վասպուրական տէրութեանն. – 364.

ԱՆԴԱՌՆԱԼԻ - Բայց իբրև ետես բռնաւորն զանդառնալի միտսն և զաներկբայութիւն հաւատոցն և զաներկիւղ և զյանդուգն պատասխանիսն և զմեծ անարգութիւնն զոր հասոյց ի վերայ նորա և նոցին օրէնսդրին…բարկացեալ յոյժ հրաման ետ փութով զրաւ առնել կենաց նորա: - 206.

ԱՆԴԷՆ - այլ դարձուցին անդրէն զպատգամաւորսն անարգանօք, արբուցեալ նոցա գան սաստիկ – 274. այլ անդ կեցեալ և անդէն վախճանեալ, ոչ արժանի ինչ գործ յիշատակաց ցուցեալ: - 110. Անդէն վաղվաղակի մատուցեալ Շաւասպ Արծրունի առ Մարդպետն՝ ասէ – 100. Անդէն փութով և անյապաղ երագութեամբ հրաման ետ, զի որ ոք և հաճոյ թուիցի Սմբատայ՝ մի ոք իշխեսցէ արգել լինել: - 218. Բայց սպարապետն Սմբատ և տիկինն Վասպուրական Հռիփսիմէ անդէն մնաց, և յաւելան ի մարտիրոսական հոլովսն: - 324. Բայց տիկնայքն և հարճքն և ամենայն որդիքն արքայի և արքունի երիվարացն՝ էին անդէն ի Վեհկաւատ. – 150. և դուք անդէն յաշխարհին կալարուք ձեզ բնակութիւն – 198. Եւ անդէն զտարակարծելի գիւտիցն յոյս երկբայութեան՝ յայլոց քննողական աշխատութեանց եդից առ ընթեր թելադրութեամբ. – 12. Եւ անդէն իսկ և իսկ փութացաւ, եհաս գուժկան առ թագաւորն, եթէ սպանաւ զօրավարն քո և ապստամբեաց ի պետութենէ

քումմէ աշխարհին Հայոց: - 190. և անդէն կացեալ զաւուրս բազումս յապահովացեալ ի կասկածանաց երկիւղէ Երուանդայ: - 84. Եւ անդէն ոչ կարացեալ շինել զերկիրն այն հուպ ընդ հուպ մինչ յութերորդ ամն Արտաշէսի – 90. Եւ անդէն վաղվաղակի կատարէին զհրաման արքունի. - 142. և բանակեցաւ ի յԱդամակերտ ոստանին Արծրունեաց, և անդէն սկսաւ ասպատակս սփռել, աւար առնել, կուտել առ ինքն զկապուտ աշխարհին յոյժ սաստկութեամբ: - 184. և ելեալ նստաւ ի ջորւոջն, զոր պատրաստեալն ունէին անդէն առ դրան վրանին, և հանին արտաքոյ դաշիկ բանակին՝ դարձուցեալ դառնալ ընդ նոյն ուստի եկն: - 346. Եւ կարգեալ հաստատեաց Հայրակղոս զսուրբ նշանն անդէն ի տեղւոջ իւրում ի սուրբ Գողգոթայ: - 154. Եւ կէսքն հասանէին մինչ ի շահաստանն Բաղէշ, թողեալ անդէն զբուն բանակն: - 176. Եւ հասեալ ի գեօղն Արճուճս՝ մնայր անդէն, և դիտակս թողոյր ի վերայ բլրոցն բարձրաւանդակաց: - 178. և հասեալ ի տեղի ապառաժ քուաւոր՝ անդէն զետեղէր և զգրաստն: - 34. Եւ մինչդեռ զայս օրինակ խոկային և խորհէին ի միասին՝ միանգամայն արգելականք բերդին անդէն իսկ և իսկ քակեալ ի միաբանութենէ ուխտին – 210. Եւ նահապետացն արդարոցն անդէն և ի նոյն կալով՝ անդ և վախճանեցան – 30. և նստան անդէն զաւուրս Թ և պատերազմեցան ընդ նոսա աւելի քան ԶԺԹ անգամ. – 276. և ոչ զոք թուլացուցանէր թագաւորել Զրուանայ, դաշնաւորել երդմամբ՝ մինչև որ ի կնոջէն Ըռեա որ ի Զրուանայ զարմիցն էր ծնեալ արու՝ անդէն ի ծննդեանն սատակէր. – 14. Զնա յղէ Ապուսէթ ելանել յերկիրն Վասպուրական և անդէն մնալ զօրօք բազմօք, մինչև զբովանդակ զհարկս և զհասս արքունի յամենայն կողմանցն Հայոց առ նա բերցեն յիւրաքանչիւր սահմանաց: - 176. զորոյ կապեցաք անդէն զյաւականսն ի բանակին. – 50. Իբրև իմացան զօրքն Տաճկաց, թէ եմուտ իշխանն յամրոցն՝ զհետ մտեալ բազմութեանն այնուհետև, և շուրջ փակեալ անդէն զամուրն զանել գառագիղն: - 208. Իսկ նոցա ոչ յայտնեալ զխորհուրդ չարութեանն՝ դարձուցանեն զնա անդէն, զի մի յերկբայս եղիցի գալ առ նոսա. – 226. Կեցեալ անդ ամս բազումս մեռանի յԵգիպտոս և կայ անդէն: - 70. նոցա հանեալ էր ի Գինունի ազգէն, ի զարմէ Մեժեժի Գնունոյ, ի Վասպուրական բաժնէ, նաև Բերկրի բաժին եղեալ էր Վասպուրականի. և դարձուցանէ անդէն առ բերկրացիսն – 382. և առ չանսալ իշխանին՝ անդէն նոյն ժամայն ի մարտ պատրաստին: - 364.

ԱՆԴԷՆ ԵԻ ԱՆԴ - Իսկ նա անդէն և անդ հերքեալ ապաժամանակ առ ուղղակի տեսութիւն մեղանաց՝ առ Աստուած վերաբերէ զպատճառն – 20.

ԱՆԴԻՊԱՏՐՈՍ - Եւ ի մեռանելն իւրում Աղէքսանդրու հաստատագոյն աներկիւղութեամբ զթագաւորութիւնն իւր միապետեալ՝կացուցանէ չորս զօրավարս չորեքծագեան կողմանց աշխարհի, զՊտղոմէոս Եգիպտոսի և Հնդկաց, զՍելևկոս Ասիացւոց և ամենայն հիւսիսականաց, զԱնդիպատրոս Պարսից և ամենայն արևելից: - 70. Հերովդէս այլազգի որդի Անդիպատրեայ Ասկաղոնացոյ և մօր Եւպատրեայ Արաբացոյ, թագաւոր Հրէից, յաւուրս ծննդեան տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի: - 78.

ԱՆԴԻՊԱՏՐՈՍ ԱՍԿԱՂՈՆԱՑԻ - Հերովդէս այլազգի որդի Անդիպատրեայ Ասկաղոնացոյ և մօր Եւպատրեայ Արաբացոյ, թագաւոր Հրէից, յաւուրս ծննդեան տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի: - 78.

ԱՆԴՆԴԱԿԱՆ - Եւս առաւել քան զանդնդականն յուզմանցն բռնալիր հողմոցն զծիրանեգոյն ալիսն, զլեռնաձև կուտակսն և զվիշապաձայն գոչմունսն՝ ևս յաւէտ ահագնակի վրդովմամբ զմրրիկ անձանց ի մէջ եռաշարժ ընթացմանցն, ի հոլովմանց խոհարանի իշխանական սրտին ի ներքս հարկաւորաբար բռնազբօսեալ /350/ ձգեն: - 352. ի ծովէ ելեալ, այսինքն յերկրէ և յանդնդական խորոց, ի թագաւորաբնակ քաղաքէն – 262. Իսկ ի շնչել հարաւային օդոյն, եռացուցանելով երկրի ի վեր զջերմային զօրութիւնն, զուարթացուցանելով անդնդական բերմամբն զընդարմացեալ արմատս և զբոյսս ի հիւսիսային սառնամանեաց օդոյն շնչելոյ - 188. խաղայ իջանէ ի խորագոյն և ի ջերմային վայրս անդնդական խորոցն, ձմեռնանայ անդ – 262. Յորժամ անդնդական խորքն ազդ առնիցեն ներքին բնական կենդանեացն զհասանել ջերմութեանն, յորում ջեռացեալ ի հիւսիսային սառնամանեաց օդոյն շնչելոյ, ի խորսն զհաղացումն արարեալ լինին - 260.

ԱՆԴՆԴԱՋԻԳ - Որգունակ հնչումն տաշելոյ փայտիցն առ Նոյիւ ազդեցութեամբ հիւսնական գործեացն՝ զհեղեղածուփ անդնդաձիգ սահանացն երկնահոս զուգաճանապարհորդութեանն յապրուստ հաւատարիմ առնն յԱստուած յուսացեալ համամիտ ընտանեացն գործակցութեամբ: - 396.

ԱՆԴՆԴԱՇԱՐԺ - Ի սորա յերրորդ ամի թագաւորութեանն ի վերայ Հայոց աստուածատուր բարկութեամբ անդնդաշարժ վրդովմամբք ներքնագոյն խորոցն պատահեալ միմեանց սահանախաղաց դղրդմամբ, հիմնաշարժ տապալմամբ, /356/ ներքսագոյն երկրի թուլացեալ պնդափակ աղխեալ սանդարամետական սահմանին, բարկութեան հողմոց շնչեալ ընդ ջրոցն խաւարայնոց, ի կոհակս անդնդաքակս զթանձրայատակ երկրի զկարծր և զծանրալիր անկշիռ անբաւութիւնն տատանեալ, մինչ յերեսս երկրի ի վեր մղեալ հանդէպ քաղաքին Արտաշատու/ գրքում՝ Արտաշասու/, որ Բլուրն նորուն ասի – 358.

ԱՆԴՆԴԱՊՏՈՅՏ - Իսկ Գագիկ իշխան ի վերայ մկանաց կոհակալիր ձորաբաժին անդնդապատոյտ կուտակմանցն նաւամարտիկ ընթացս կազմեալ – 396.

ԱՆԴՆԴԱՔԱԿ - Գունակ Կորխային բանակին յանդնդաքակ տունսն զբնակութիւնսն արարին, անխայեալ ի նինուէականն ստրջացեալ նախ անդ ո՛չ անխայեալ առ քարեղէն սիրտ քաղաքացւոցն Դունայ: - 358. Զի թէ միոյ փայլատակման ընթացք և ճայթումն ամպոց բաւական է պակուցանել քաղել զուշեղութիւն ոգւոց, զի՞նչ ինչ յայնժամ կրէին ոգիք մնացելոցն յերկրի, ի սահանաբաց և յանդնդաքակ վրդովմանցն հոսելոց, նախ քան զջրհեղեղ ջուրց սատակումնն: - 32. Ի սորա յերրորդ ամի թագաւորութեանն ի վերայ Հայոց աստուածատուր բարկութեամբ անդնդաշարժ վրդովմամբք ներքնագոյն խորոցն պատահեալ միմեանց սահանախաղաց դղրդմամբ, հիմնաշարժ տապալմամբ, /356/ ներքսագոյն երկրի թուլացեալ պնդափակ աղխեալ սանդարամետական սահմանին, բարկութեան հողմոց շնչեալ ընդ ջրոցն խաւարայնոց, ի կոհակս անդնդաքակս զթանձրայատակ երկրի զկարծր և զծանրալիր անկշիռ անբաւութիւնն տատանեալ, մինչ յերեսս երկրի ի վեր մղեալ հանդէպ քաղաքին Արտաշատու/ գրքում՝ Արտաշասու/, որ Բլուրն նորուն ասի – 358. վառեալ լինէր իբրև զբոց հնոցի, իբրև զալիս ծովու դիզեալ կուտմամբ փրփրեալ ծիրանագոյն արիւնանման, ուժգին գոչելով անդնդաքակ յուզմամբ, իբրև զհեղեղատ յորդահոս ի ճայթմանէ կարկտահոս ամպոց – 180.

ԱՆԴՈՐ - երկեաւ Վարդան ի մարզպանէն բնակել յանդորրու, այլ այնր աղագաւ էանց գնաց յամուրսն Մոկաց, և կայր մնայր ի նախախնամութենէ Աստուծոյ այցելել աշխարհիս Հայոց: - 122. Ազդ առնէ քաղաքապետին Տփղեաց. և խնդրեալ զնա առ ինքն՝ /316/ ստիպէր տագնապէր ահս արկանելով, թողուլ զօրէնս քրիստոնէութեան և յանդորր ելանել: - 318. Եւ յանդորր ելեալ աշխարհս Վասպուրական կեցին յապահովս յանհոգս. – 400.

ԱՆԴՈՐՐԵԱԼ - և ամենայն ուրեք ամենեցուն բնակաց աշխարհիս անդորրեալ յանհոգս և յապահովս լինել ի ներքին և յարտաքին հազմարարաց: - 388.

ԱՆԴՈՐՐՈՒԹԻՒՆ - Մինչդեռ այսպէս յանդորրութեան կեանս յապահովանայր երկիս Հայոց, և ոչ ուստեք գոյր վտանգ կրել – 92.

ԱՆԴՈՒԼ - և բազմածուփ ալեացն ներքսագոյն շտեմարանեալ ցանկասիրութեանն՝ անդուլ առնէր զնորայն իմացմունս. – 364. և մեծաւ աշխատութեամբ և ի բազում ժամանակաց փոյթ յանձին կալեալ անդուլ զցայգ և զցերեկ ի մեծ տարակուսանս ըմբռնեալ կայր վարանեալ – 242. և ոգորել ընդ բնաւ աշխարհս անդուլ շրջաբերութեամբ, անհանգիստ մնալով, և կեղծաւորական սիրով ընդ Վասպուրական աշխարհիս և ընդ նոցուն պետացս, համարէր լինել կատարելանալ առ սէր. – 370. Իսկ Գուրգէն ընթացեալ զհետ հանդիսի պատերազմող նահատակութեանցն, /310/ անդուլ լինելով զցայգ և զցերեկ հանդերձ որ ընդ նմա միաբանեալ ազատագունդ զօրացն – 312. Նոքա պատասխանեալ ասեն. ,,վասն զի մեք ի պարսկական հինիցն անդուլ և անպարապ գոլով ի բաց լքաք զկրթութիւնն գրոց սրբոց՝ առ ընտրել զհաւատոց խոստովանութեան կանոնադրութիւն. – 132.

ԱՆԴՈՒՆԴ - բերանաբաց դժոխաբար լայնեալ զբերան իւր՝ յոգունց քան թէ սակաւուց արար վիժել յանդունդս, որոց ոմանք և տունք նոցա գերեզման նոցին եղեն – 358. Եթէ, որպէս

ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … դու վիշապ ծովական՝ և մեք կարթ, ի քիմս քո ի վեր ձգելով զքեզ ի խորոց անդնդոց. – 280. Զի թէ իջանիցես յանդունդս ծովու՝ ձգեցից զցանցս իմ և ըմբռնեցից զքեզ. և ապա տեսանիցես զիս այնպէս՝ որպէս դու ոչ կամիցիս,,: - 146. Ըստ նմին օրինակի և զօրավարն Բուխայ, ի հասանել ամառնային ջերմութեանն իբրև ի խորոց անդնդոց ի վեր մղեալ զինքն, ելեալ յերեսաց արքայի բազում և ծանր զօրու՝ եհաս ի վերայ երկրիս ի կողմն հիւսիսոյ ի մուտս Հայաստան աշխարհիս. – 262. յայնժամ ահագինս որոտալով ճայթիցէ ի վերայ քո երկինք, և լսիցէ հնչիւն և բոմբիւն և դղրդիւն յանդնդոց, ձայն որոտալոյ սմբակաց բազում ամբոխից երիվարաց և աղաղակ բազում սպառազինաց յարձակեսցին ի վերայ քո. - 148. Որով պատառեցան ամենայն աղբերք անդնդոց, և սահանք երկնից բացան անընդմիջաբար երկրի և երկնային ծովուն լինել, և համատարած ջրովն զրաւ առնել համօրէն ամենայն շնչաւոր կենդանեաց – 32.

ԱՆԴՈՒՍ - և անդուստ խաղացեալք ընդ անապատ ճանապարհ գնացաք ի ծովակողմն կոյս – 50.

ԱՆԴՍՏԻՆ - Եւ էր յղեալ յառաջագոյն զԱշոտ որդի իւր ընդ առաջ նորա, անդստին յելանելն նորա յերեսաց արքայի – 270.

ԱՆԴՐ - ,,լեառն մի է յոյժ անհնարին բարձր, որոյ անդր քան զնա չի՛ք բնակութիւն մարդկան,,. – 48. այսր անդր կորզեալ զկարգ բնութեան առ ի յընդդէմս հրամանին Աստուծոյ դիմագրաւեալք – 28. Արդ եթէ Սոդոմայեցիքն, որ հրով զվրիժուցն հատուցին փոխարէնս, և դարձեալ տանջելոց են՝ որ բովանդակ չարիւք անդր երթալոց են ո՞րպիսի ակնկալութիւն տանջանաց զանց արասցէ զնոքօք. – 336. բաժանեն զաշխարհս յերիս մասունս. տալով Աշոտի … Իսկ Գագիկ զկողմանս Ռշտունեաց այլովք մօտակացիւք գաւառօք, և որքան իցէ հասումն ուժոյ՝ անդր ևս յաշխարհն Մոկաց: - 360. գտանէ և ի վերագոյն լերինն անդր ի հարաւոյ կողմանէ աղբիւր սակաւաբուղխ – 88. և զՄարդաստան գաւառ զբուն բաժին տուեալ ցԳուրգէն, և նորա զիւր գործակալս թողեալ անդր: - 326. և կարաւան գաղթականին տեսանէր զփայլիւն զինուցն և զշողալ սուսերացն, և այսր և անդր խուճապական լեալ հալածեալս, իբրև զոչխարս ի գայլոց: - 228. և անդ լինէին ժողովեալ ամենայն բազմութիւն աշխարհակոյտ ամբոխից գաղթականաց գաւառացն կողմանցն Աղբակոյ, Զարէհվանի և Ակէոյ և ի լեռնակողմանցն Աղզոյ և Ոտնն Առնոյ, մի կողմն ի Ջողայ լեռնէն և անդր: - 226. և անդր գումարեալ են ամենայն զօրք և ռամիկք աշխարհիս, արք կորովիք և պատերազմողք, որք ոչ դառնան ի սրոյ. – 212. և բազմութիւն զինուորաց վառելոց աստի և անտի, և վարոցաւորք և սակրաւորք այսր անդր քշել զամբոխն դռոթեալ. – 236. Եւ դարձոյց անդ զսահմանս անդր փոխելոյ գեօղիցն: - 396. և երթեալ ի բուրաստանն՝ գտին զնա ի թաւի անդ ղուղեալ, կալան զնա և եկին աձին զնա ի դախղիճ անդր: - 152. Եւ զԶրադաշտ մոգ արքայ Բակտրիացւոց և Մեդաց ընկճեալ հալածեաց մինչև ի սահմանս Խեփտաղաց, հզօրապէս տիրեալ բովանդակ Խուժաստանի և կողմանց արևելից և Պարսից, անդր ևս քան զԲահխ և զԴեպուհան , ի Գովմայիդ և ի Գուզբան, ի Շերիբամական /գրքում՝ Շերիբամամական/ և ի Խոճիհրաստան, և միանգամայն ասել մինչև ի ծովն Հնդկաց՝ յոյժ արութեամբ – 44. և ի հասանելն նորա անդր թողեալ զհակառակաբար մարտն՝ խօսին ի խաղաղութիւն, առաջի եդեալ զիրամանն արքունի, զգլխաւորին Տաճկաց, և Աշոտի հաւատալ զբոլոր տէրութիւնս Վասպուրականի: - 316. Եւ ի վաղիւ անդր մինչ դեռ արևն ընդ ծայրս հարկանէր՝ կարգեցաւ պատերազմ սաստիկ – 140. և կարգել նմա ռոճիկս առատապէս, մինչ ինքն պարապագոյն ժամու անդր հասանիցէ: - 70. և կացին մնացեալ անդր մինչև ի դարձն Արտաշէսի որդւոյ Սանատրկոյ, որ եկեալ այսր թագաւորեաց, սպանեալ զԵրուանդ: - 82. զոր անյապաղ փութով զզօրսն հարաւայինս և հիւսիսայինս տալ ի ձեռս Քսերքսեայ և Արշէզայ որդւոյ նորուն Քսերքսեայ զի փութով անդր հասցեն. – 64. զորոյ չունի բան ասել անդր ևս քան զնա յարևելս ունել բնակութիւն մարդկան. – 18. մինչ նոքա գունդ առ գունդ ընդդէմ միմեանց ճակատեալ կազմէին զռազմն, և փողքն գոչէին և դրօշքն տարածանէին

և նշանքն փողփողէին, վահանաւորքն և նիզակաւորքն գոչէին, այրուձին այսր անդր վազս առնէին և ախոյեանքն յարձակէին, կապարճակիրքն աղեղանցն յուրային: - 174. յերկրորդն հարկ է մեզ զոճն կանոնել, որ յետ Նոյի և անդր ազգացն բաժանմունք յառաջ խաղան, ըստ ցեղից ցեղից ի կարգ անկեալ աշխարհաբաժին ցեղակարգութեամբ. – 12. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին՝ իշխան Աշոտ և եղբարք իւր Գուրգէն և Գրիգոր զօրօք իւրեանց – 174.

ԱՆԴՐԱՆԻԿ - Դարձեալ և յընդդիմակէն՝ ած և Աբէլ ի յանդրանկացն և ի պարարտիցն: - 24. Իսկ եթէ՝ մշակն մեղաց և անդրանիկն ամենայն չարեաց, որ ի յօձն բունեալ ոչ անիծաւ, որպիսիս ուսուցանէ վնասապարտութիւն օձին առ ի պատժականութեանն գտանել պարտաւորութիւն, որ ոչ յընքենէ միայն, այլ մանաւանդ ի գտողէն չարեաց: - 22.

ԱՆԴՐԴՈՒԵԼԻ - Իսկ թագաւորն գիտացեալ զհաստատուն և զանդրդուելի միտս նոցա՝ ոչ ինչ փոյթ արարեալ թողու ի կամս կամաց իւրեանց, կեալ որպէս հաճոյ թուի: - 132.

ԱՆԴՐԷՆ - ասէ, զի կացուցի թագաւոր ձեզ յազգէ և ի դենէ ձերմէ, մի՛ ծանր թուիցի ձեզ դառնալ անդրէն և ունել զիւրաքանչիւր ժառանգութիւն. – 110. Գրէ բազում անգամ Սմբատ առ Ահմատ՝ թողուլ անդրէն զաշխարհն, տալ ի ձեռս Աշոտի որդւոյ իշխանին Դաւթայ. - 366. դառնալ անդրէն ոչ կամէին, զի կարի սաստիկ ամօթս համարէր զգործեցեալսն, կալ տևել ժուժկալել ընդդէմ նոցա ոչ կամէին, զի բազում անկան ի զօրաց իւրեանց: - 276. և իբրև զեկուցաւ նմա եղեալքն՝ դարձաւ անդրէն գնաց յիւր ճանապարհ: - 332. և ինքեանք դարձան անդրէն. կարծէին ի սպառ հարկանել զգունդն Հայոց. – 308. և Սահակայ յղեալ առ Սմբատ՝ մի կալ մնալ ի լերինն, այլ փութալ ելանել դառնալ անդրէն ի հետևի զօրս անդ զի ոչ ելանէ, ասէ, Երուանդ զօրու ի սահմանս Մարաց. – 84. Իսկ թագաւորն Պարսից ընդունէր զպատարագսն բերեալս ի կայսերէն,/144/և զհրեշտակսն անդրէն ոչ արձակեաց, և ոչ հրովարտակացն պատասխանի առնէր. -146. մասնաւոր ինչ մարգարէական ոգւով եղելում ի մարդն օժնդակ խորհրդածութեան արծարծել անդրէն ի ձեռն ապաշաւանացն զվրիպանացն կորուստ. ըստ այսմիկ և այլոց կենդանեացն զգայականօքն և թէ ունայնացելովք առ ի դոյզն ինչ զգուշաւորականս: - 22. Յետ այսր՝ յերկրորդ ամի պաշարեն զԿարնային քաղաքն զօրքն Յունաց. և դարձեալ անդրէն ի կամս իւրեանց թողեալ գնացին: - 358. որով առնիցեն ելանել ի կապանաց իշխանին Աշոտի և Գուրգինի, և դարձուցանել զիշխանութիւնն անդրէն առ իւրեանս – 368.

ԱՆԴՐԻ - զոր և անդրի ոսկեղէն կանգնեալ թագաւորին Բաբելացւոց՝ արձան քաջութեան առ ի յիշատակ: - 38.

ԱՆԵԲԻՍ - Անեբիս ծնանի զԱրբէլ - 42. Բաբ ծնանի զԱնեբիս – 42.

ԱՆԵԼ - Իբրև իմացան զօրքն Տաճկաց, թէ եմուտ իշխանն յամրոցն՝ զհետ մտեալ բազմութեանն այնուհետև, և շուրջ փակեալ անդէն զամուրն զանել գառագիղն: - 208.

ԱՆԵՂ - Ապա ուրեմն յայտ է ըստ կարգի ասացելոցս, եթէ որ շարժէ զերկնային մարմինն՝ մի է և անբաւ զօրութիւն ունի և անմարմին է և անեղ է անապական, և ինքն ոչ յումեքէ, և այլք ամենեքեանք նովաւ. – 54. և յայսմանէ յայտ է թէ անեղ է. – 54. Իսկ նա անեղ է և անբաւ, և ոչ յումեքէ եղեալ. և որ անեղ՝ նոյն և անապական և որ անապական՝ նոյն և մշտնջենաւոր. – 54. Իսկ նա անեղ է և անբաւ, և ոչ յումեքէ եղեալ. և որ անեղ՝ նոյն և անապական և որ անապական՝ նոյն և մշտնջենաւոր. – 54.

ԱՆԵՂԾ - և փոխեցին զփառս /52/ անեղծին Աստուծոյ ի նմանութիւն զոյիցս եղծանելեացս,,: - 54.

ԱՆԵՂԾԱՆԵԼԻ - Եւ յոյժ զուարճացեալ քաղցր բարբառովն Քրիստոսի, որ է անեղծանելի վճիռ քրիստոսասիրաց անձանց - 252.

ԱՆԵՐ - նուաճեաց զանձն, հրապոյրս պղտորս արբուցանէ Վահանայ Մամիկոնէի, որ էր աներ Մեհուժանայ, և անցեալ գնացին առ Շապուհ. – 102.

ԱՆԵՐԵԻԵԼԻ - և չորեքվտակեան անյաղթ և զօրաւոր գետովք ելանէ յաներևելոյն յերևելի աշխարհս: - 20.

ԱՆԵՐԵՒՈՅԹ - ,,զի աներևոյթքն աստուածայինք յարարածոց աստի, ասէ, իմացեալ տեսանին, այսինքն մշտնջենաւորութիւն և զօրութիւն և աստուածութիւն նորա – 54. Բայց բացումն

դրան քան զամենայն այս չար է որ յանեբևոյթս է բացեալ, դուռն կորստեան հոգոց՝ առաւել քան թէ մարմնոց – 196. Եւ ոչ արմատոցն միայն օտար և անիմանալի սարասիցն տիպք, այլ և անեբևոյթ պահպանողական և անհպելի զգուշաւորութիւնն. – 50. և տանջեալ զնա ջղոք՝ տայ նմա և զգանձս անեբևոյթս – 66. որք և ի մերձենալն անգամ տանջեալ լինէին յանեբևոյթ զօրութենէն – 50.

ԱՆԵՐԵՒՈՒԹԱԿԱՆ - ի խնամոտ և ի զգուշացուցիչ անեբևութականացն պահպանեալ ըստ օրինակի ցանկոյ ամրագունի – 52.

ԱՆԵՐԿԲԱՅ - Արդ ի գալ միւսոյ ամին որ յոբելեանք Զ և ոլըմպիատք ՀԲ, ընդիքտիոնք Ի … անեբկբայ խորհուրդ ի մէջ առեալ թագաւորն սինկղիտոսօքն հանդերձ և ամենայն մեծամեծօքն Բաբելացւոց , զի զիշխանս աշխարհին Հայոց ի բաց բարձցէ յիւրաքանչիւր տէրութենէ – 184. զի անսայթաք և անեբկբայ հաստատուն հաւատով ընկալցին զվճիռ մարտիրոսական, համբերութեամբ բազմաւ և գոհացողական օրհնութեամբ – 266.

ԱՆԵՐԿԲԱՅՈՒԹԻՒՆ - Բայց իբրև ետես բռնաւորն զանդառնալի միտսն և զանեբկբայութիւն հաւատոցն և զանեբկիւղ և զյանդուգն պատասխանիսն և զմեծ անարգութիւնն զոր հասոյց ի վերայ նորա և նոցին օրէնսդրին…բարկացեալ յոյժ հրաման ետ փութով զրաւ առնել կենաց նորա: - 206. և անեբկբայութեամբ փակես զամենայն ընդ լծով հնազանդութեան քո: - 196.

ԱՆԵՐԿԻՒՂ - անեբկիւղ համարձակութեամբ, բանիբուն համառօտութեամբ կարգեցին եդին առաջի բռնաւորին բանս գեղեցկայարմարս յԱստուածաշունչ գրոց վասն ի Քրիստոս հաւատոցն – 250. Բայց իբրև ետես բռնաւորն զանդառնալի միտսն և զանեբկբայութիւն հաւատոցն և զանեբկիւղ և զյանդուգն պատասխանիսն և զմեծ անարգութիւնն զոր հասոյց ի վերայ նորա և նոցին օրէնսդրին…բարկացեալ յոյժ հրաման ետ փութով զրաւ առնել կենաց նորա: - 206. Երկրորդ՝ չարասէր և անեբկիւղ նախանձուցն բարք, եթէ ընդէ՞ր ոչ և նորայն ըստ նմին օրինակի եղև արատաձգեալ յԱստուծոյ: - 24. և անեբկիւղ համարձակութեամբ լի ամբարտաւանութեամբ առնէր ասպատակ ընդ ամենայն կողմանս տէրութեան նոցա: - 274. և այլ ոմն յարտաքին իմաստնոց ասէ, ընդ անեբկիւղ ի ճանապարհ մի երթալ: - 354. Եւ Բուխայ հրամայեաց սպարապետին, զի անեբկիւղ կացցէ մնասցէ Գուրգէն առ սպարապետին մեծաւ շնորհակալիւք: - 304. Եւ ելեալ Աշոտ զհետ կոչնականաց Աւշնի՝ գնաց անեբկիւղ համարձակութեամբ: - 362. և եկեալ մտեալ յաշխարհս Հայոց անեբկիւղ համարձակութեամբ, խորհեալ խորհուրդ զոր ոչ կարաց հաստատել: - 106. Եւ երթայր անեբկիւղ համարձակութեամբ, քաջալերեալ ի միտս և խորհուրդս իւր ըստ պնդութեան արութեան իւրոյ քաջ նահատակն Ապումուսէ: - 288. և սկսան այնուհետև անեբկիւղ տարածանել ի վերայ երկրին. քանզի ոչ կասկածէին ի պատերազմէ իմեքէ: - 162. Եւ քանզի իշխանութիւնն Պարսից յոյժ լքեալ էր՝ և անեբկիւղ շինեցին զքաղաքն Մադիամ և բնակեցան ի նմա: - 156. զայն զինեալ ի վերայ անձանց՝ սաստկացուցանեն զպատերազմն, անեբկիւղ մնալով ի հրոյն տոչորմանէ. – 208. զի ասէ, ,,որ անեբկիւղն է՝ անկանի յորոգայթս և ի վիհս, և ի տեղիս ուր ոչ եղիցի այցելութիւն յաւիտենից,,: - 354. զի յորմէ սակաւ մի կասկածս ունէր՝ անտի ևս անեբկիւղ հաստատեցան: - 238. զոր արհամարհեալ Շաւասպ /114/ արձակերեսան զերիվարն ի սիգաքայլ արշաւանս արարեալ՝ անեբկիւղ համարձակութեամբ էանց գնաց ճեմ զճեմի առ զօրավարն Անատողի: - 116. Յայնժամ համարձակեալ եմուտ յատեան բռնաւորին և եկաց առաջի զօրավարին անեբկիւղ համարձակութեամբ առանց պատկառանաց, և ասէ – 218. որոց թողեալ զգործ պատերազմի ամրոցին՝ դարձաւ գնաց անեբկիւղ քաջասրտութեամբ ընդդէմ նորա օժնդակ զօրու Գուրգէնի – 334. սկսան այնուհետև անեբկիւղ համարձակութեամբ սփռել տարածանել ի վերայ երեսաց երկրիս ամենայն ազգքն Տաճկաց – 238.

ԱՆԵՐԿԻՒՂՈՒԹԻՒՆ - Եւ ի մեռանելն իւրում Աղէքսանդրու հաստատագոյն անեբկիւղութեամբ զթագաւորութիւնն իւր միապետեալ՝ կացուցանէ չորս զօրավարս չորեքծագեան

կողմանց աշխարհի, զՊտղոմէոս Եգիպտոսի և Հնդկաց, զՍելևկոս Ասիացւոց և ամենայն հիւսիսականաց, զԱնդիպատրոս Պարսից և ամենայն արևելից: - 70.

ԱՆԵՐԿԻՒՂՍ - Եւ այնպէս յանհոգս աներ<u>կիւղս</u> շհարկապահանջ գործակալօք վարէին: - 372. Իսկ առաւելեալն իմաստութեամբ Աշոտ ոչ յանհոգս և յաներ<u>կիւղս</u> կայր մնայր, այլ զգուշանալ հրամայէր ի խելս կամրջաց և յանապատս և ի կիրճս ձորոց: - 340. և արկանէին վիճակս և լարս ձգէին ի վերայ սահմանաց և բնակէին յամուրս աշխարհիս աներ<u>կիւղս</u>. – 238.

ԱՆՋԲԱՂԵԼ - որոյ սկիզբն է ,,<u>Անզբաղել</u> ական սրտի նայեցող անձն իմ ի միւսանգամ գալուստն,, , Ե տուն ի յութերորդ վանգէ: - 284.

ԱՆՋԳԱՄ - զոր և սուրբքն ասեն, եթէ ձայն դակուացն և բախումն խմբիցն առ ի հեղուսել զփայտսն՝ /28/ այնպէս իբրև յորոտման ամպոյ յամենեցունց հնչէր լսելիս, ի մօտաւորս և ի հեռաւորս, առ ի յերկիւղ և ի զգուշութիւն <u>անզգամ</u> ազգին, թերևս դարձցին և կեցցեն. – 30. Իսկ նա ի հրապոյրս ապստամբ վիշապին ելեալ, որ բազմախարդախ չարութեամբն եհեղ առատութեամբ զդառնութիւն խրատոյն յունկն կնոջն <u>անզգամի</u>: - 20.

ԱՆՋԳԱՅ - Բայց երանելիս այս Գէորգ, մինչ կայր ընդդէմ սրոյն և դահիճն ծեծէր իբրև <u>զանզգայ</u> ինչ, և ոչ փոքր մի գիծ կարացեալ հարկանել ի մարմին սրբոյն զխոցումն սրոյն – 266. նոյնժամայն առ յոյժ ամբարտաւանութեանն և սաստիկ բարկութեանն և անհուն սրտմտութեանն և առանց բուժելի կատաղութեանն, յապուշ միտքն կրթեալ իբրև զարբեալ <u>զանզգայ</u> արբեցութեամբ - 264.

ԱՆՋԳԱՅԵԱԼ - Ո՞վ անծախելի բարերարութեանն Աստուծոյ. ո՞վ անհատական մարդասիրութեանն, որ և դեռ ևս խնայել ասէ <u>յանզգացեալսն:</u> - 30.

ԱՆՋԳՈՒՇԱԲԱՐ - պատահեն միմեանց և մեռանի անդ <u>անզգուշաբար</u> ի յաւակնայեղց դիմացուածոյն: - 90.

ԱՆՋԳՈՒՇՈՒԹԻՒՆ - և լրտեսք քաղաքապետին փութացեալ ասեն, ,,ահա մեկնեալ ի զօրացն զհետ որսոց ինչ յանհոգս <u>յանզգուշութեան</u> գայ ընդ այս ինչ տեղի. - 352. Եւ ի միւսում առաւօտին հասին ի վերայ բանակին խոնջեալ երիվարօք, <u>անզգուշութեամբ</u> առ մուտն պատրաստեալ, և անկան ի նմին ժամու Բ ոմանք, Վլիթ և Մարաճայ. – 402.

ԱՆՋԻՂՋ - Եւ զի մի երկայնեալ որ ինչ վասն նորա ապիրատ և ինքնակամ և <u>անզիղջ</u> և անխիղճ առանց պատկառանաց մոլորութիւն սորա լի անամօթութեամբ՝ի բաց դիցուք զսա ի միջոյ յիշատակի նախարարացն – 248.

ԱՆՋՈՒԳԱԿԱՆ - Եւ ինձ ի վերայ տրտմականացն դէմ եղեալ առ կատարելագոյն և առ <u>անզուգական</u> անհամեմատ խնդութիւնն դեգերել, առ հոգևորական ուրախութիւնսն ընթանալ յետ մարմնական տրտմականացն յաճախութեանցն: - 386.

ԱՆՋՐԱԻ - Եւ Գուրգէն երկրորդ հրեշտակս յղէ առ նա զայս օրինակ, եթէ ,,ընդ իս հաստատեա <u>զանզրաւ</u> կապակցութիւն ուխտի խաղաղութեան. և ես ապստամբեցայց յԱշոտէ, և ի միասին բաժանեալ զերկիրս կեցցուք յապահովս,,: - 316. Թախիծք <u>անզրաւք</u>, քան թէ խնդութեանցն աճեն բողբոջք. – 384. որ անցուցանէ զանցանէ զանասնական խառնակութեամբքն երիքովեան և սոդոմական լրբութեամբ, անամօթաբար այր զարամբք բորբոքեալ, դեզադէզ զհրացանն բերելով յերկնուստ <u>զանզրաւ</u> կիզումնն, անցուցեալ զանցուցեալ զսատակչական կործանմանն ջրհեղեղին:- 336. քանզի որդիքն Սենեքերիմայ մեծաւ ցասմամբ և <u>անզրաւ</u> հաշտմամբ ընդ Աշդահակայն լինէին – 62.

ԱՆԷԾՔ - անմահից կենաց հաղորդն՝ ի ձեռն <u>անիծիցն</u> հողացաւ -.22. Առ որս ասեմք՝ եթէ ըստ ամենայն յեղանակի անբոյժն ի բարւոյ, ո՞չ մի ինչ ո՞չ ունի մասն ազնիւ՝ թէ ասիցէ ոք <u>անիծիւք</u> ի բաց բառնալ. – 22. և բանք սրբոյ Ներսէսի ընդ կենդանի բանին Աստուծոյ խառնեալ՝ դիւրագոյնս զհատուցումն արհամարհողացն հատուցանէր յօրհնութիւնս և <u>յանէծս</u>, անյապաղ զգործն կատարելով. – 100. Իսկ սրբոյն Ներսէսի իրազէկ եղեալ չարին չարաբարոյ չարախորհրդութեանն՝ <u>անէծս</u> մեծամեծս և ազդոյս և զօրաւորս դնէ ի վերայ Մարդպետին – 100. յետուստ երբեմն գտանէր ի ձեռն <u>անիծիցն</u> իմացեալք երկոքին. – 22.

Ուստի և ըստ կարգի մեղանացն՝ և դժուարինք անիծիցն հետևին, նախ օձին և ապա կնոջն: - 22.

ԱՆԸՄԲԵՐԵԼԻ - Բայց մեզ կայ առաջի ասել վասն Ջափրայ և չար գործոց նորա, անգիրս մնացեալ յայլոց, զոր կատարեաց ի վերայ աշխարհիս Հայոց երկայնագոյն ժամանակաւ և անըմբերելի նեղութեամբ ի մերս հանդիպեալ աւուրս, որ էր Հայոց Ց թուական: - 168.

ԱՆԸՆԴԵԼ - ,,ընդէ՞ր, ով աստուածասէր թագաւոր, իբրև ընդ համհարզս և ընդ ստամբակս, իբրև ընդ աննշանս կամ ընդ անընդել վայրագս խօսիս ընդ մեզ – 242. զի ինքն երթիցէ յարքունիս կեղծոտելով զսաստկութիւն ձմեռնային ժամանակին ի վերայ եղելոյ և զխստութիւն հիւսիսային օդոյն սառնամանեաց, անընդել զինքն այնոցիկ վարկանելով: - 186.

ԱՆԸՆԴՄԻՋԱԲԱՐ - Որով պատառեցան ամենայն աղբերք անդնդոց, և սահանք երկնից բացան անընդմիջաբար երկրի և երկնային ծովուն լինել, և համատարած ջրովն զրաւ առնել համօրէն ամենայն շնչաւոր կենդանեաց – 32.

ԱՆԸՆԴՈՒՆԱԿ - և անընդունակք լինէիք՝ որ ի մէնջ առաքեցեալքն հազարապետք և վերակացուք աշխարհիս մերոյ և խնամատարք արքունի հոգաբարձութեան գային առ ձեզ. – 244. Իբրև գիտաց իշխանն, եթէ վճարեալ է չարութիւնն յաչս նոցա, և այլ ընդ այլոյ խօսին, և ի գաղտնիս քրթմնջեն, և անտեղի և անընդունակ հրամանաց նորա լինէին՝ ետ պատասխանի և ասէ – 214. և խոտեալ ի բաց ընկենուք զմիոյ անընկեր և անվերոյ իրաց հանդէս, որպէս և իսկ կոչեցեալ մարգարէն ձեր Մահումաթ – 246.

ԱՆԸՆՉԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ - Այլ և ուսումնական բանգիտութեանն քաջահմտագոյն, անընչասիրութեամբն մեռելագոյն. առատաձեռնութեամբն կենդանագոյն: - 376.

ԱՆԹ - Եւ մեկնակազէնքն պատեցին շուրջ զեկեղեցեաւն, և ելեալ առ նա ոմանց ընդ փորուած գմբեթին՝ և եհար մի ոմն աշտէիւն ընդ միջոց թիկանցն՝ և ընդ անթովքն հանեալ ի ներքոյ թոքացն՝ փչեաց զոգին և թաղեցաւ զթաղումն իշոյ: - 190.

ԱՆԹԱՂ - և կացեալ զաւուրս բազումս անթաղ՝ և ոչ ինչ ամենևին արատեցան մարմինք սրբոցն, և ոչ գոյր հոտ ժախու ի վերայ նոցա: - 268. գունդ անթիւ բազմութեամբ եկեալ ի կողմանս Ատրպատականի ի Վառարատ գաւատի: - 138.

ԱՆԹԻԻ - և քանդեալ աւերեաց զամենայն ապարանս թագաւորին և այրեաց զնոսա հրով, և բազում գանձս մթերեալս յափշտակեաց անչափ աւարաւ գանձս ոսկոյ և արծաթոյ և հանդերձից, և անասուն բազում յոյժ, և բազմութիւն գերեաց իբրև զաւազ ծովու անթիւ: - 150. որպէս ցուցանեն յիշատակարանքն առաջնոց պատմագրաց, զաւերումն Հայոց և զյաճախել նեղութեանցն և զանթիւ բազմութիւն վկայից, որք վասն Քրիստոսի նահատակեցան,և զքաջապէս արիանալ սրբոց քահանայիցն – 128.

ԱՆԺԱՄԱՆԱԿ - Այլ անժամանակն Բէլ ծախի ժամանակաւ, նշկահեալ ի Հայկայ որդւոյ Թորգոմայ, որ ի տանէ Յաբէթի – 40. Իսկ սա ասաց զինքն հնագունիցն լինել անժամանակ Բէլ՝ /36/ ոչ հայր աստուածոց, այլ և հրամանատու Արամազդայ: - 38.

ԱՆԺՈՒԺԿԱԼ - սրտմտեալ անժուժկալ ի բարկութեանն ջերմագոյն արեանն մրրկալից շարժմանն, և սկսաւ թափել զմահածին թոյնս իւր ի վերայ կապելոցն, իբրև զթոյնս իժի – 242.

ԱՆԻԱՆՈՍ - և ի նոյն պատիւ թագաւորութեան կացուցանէ զԱնիանոս Բագրատունի: - 76. և կալեալ զԱնիանոս նահապետ Բագրատունեաց և սպարապետ Հայոց հանդերձ ընտանեօք և ամենայն ազգաբանութեամբ՝ արկանէ ընդ բազում չարչարանօք – 74. և կատարեալ զխնդիրն իջուցանէ զԱնիանոս ի փայտէն – 76. Եւ ոչ յանձին կալեալ Արջամայ վստահաբար առ իւր ունել զԱնիանոս՝ յղէ զնա ի Հայս: - 76. Իսկ Ջաջուռ Արծրունի ձեռն ի գործ արարեալ՝ մատուցեալ առ թագաւորն խնդրէ զԱնիանոս – 76.

ԱՆԻԱՆՈՍ ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻ - և ի նոյն պատիւ թագաւորութեան կացուցանէ զԱնիանոս Բագրատունի: - 76.

ԱՆԻԾԵԱԼ - որում պատուէր տուաւ չխառնակել յանիծեալ զաւակն Կայէնի. -26.

ԱՆԻԾԵԼ - Իսկ եթէ՝ մշակն մեղաց և անդրանիկն ամենայն չարեաց, որ ի յօձն բունեալ ոչ անիծաւ, որպիսիս ուսուցանէ վնասապարտութիւն օձին առ ի պատժականութեանն գտանել պարտաւորութիւն, որ ոչ յընդենէ միայն, այլ մանաւանդ ի գտողէն չարեաց: - 22.

ԱՆԻՄԱՆԱԼԻ - Եւ ոչ արմատոցն միայն օտար և անիմանալի սարասիցն տիպք, այլ և աներևոյթ պահպանողական և անհպելի զգուշաւորութիւնն. – 50.

ԱՆԻՄԱՍՏԱԲԱՐ - այլ փոխանակ սոցա մատեայ ի տեղիս յայս, ձեռն արկեալ անիմաստաբար լի անհմտութեամբ և անհանճարութեամբ բուռն հարկանելով զմեծ զայս քերթուածութենէ: - 122.

ԱՆԻՄԱՍՏԱՍԷՐ - Ընդ որ յոյժ զչարեալ սքանչելին Աղան Արծրունի որդի Վասակայ ընդ հօրն անիմաստասէր բարուցն անխորհրդածութիւն և ընդ այնպիսւոյ աստուածամարտին Մեհուժանայ գթասիրաբար վարել ազգականութեամբ – 112.

ԱՆԻՇԽԱՆՈՒԹԻՒՆ - Իսկ յետ Կ ամի անցանելոյ Աղէքսանդրի և անիշխանութեանն Հայոց և Պարսից՝ թագաւորէ Արշակ Քաջ Մարաց և Պարսից և Եգիպտացւոց և Ելիմացւոց ի Բախլ քաղաքի. – 72. Արդ են թագաւորք Ասորեստանեայց ի միւսմէ կողմանէն այսոքիկ. անիշխանութեան ամք ԻԸ: - 60. Արդ են ժամանակք թագաւորութեանն Պարսից, սկսեալ ի Կիւրոսէ ցԴարեհիոն … և ամք անիշխանութեանն զոր ոմանք ի պատմագրաց գրեն Կ, և այլք Հ – 166. Եւ առ այսոքիւք պատեհագոյնս իմն գտեալ իբրև յանիշխանութեան՝ ոմանք Ասորեստանեայք և Քաղդէացիք, յազգէ թագաւորացն … զօր բազում գումարեալ՝ յետ ԻԸ ամի անիշխանութեան Ասորեստանեայց ի ձեռն Փուայ թագաւորեցելոյ դարձեալ տիրեն Բաբելոնի և ստորին Ասորւոց – 60. Եւ առ այսոքիւք պատեհագոյնս իմն գտեալ իբրև յանիշխանութեան՝ ոմանք Ասորեստանեայք և Քաղդէացիք, յազգէ թագաւորացն … զօր բազում գումարեալ՝ յետ ԻԸ ամի անիշխանութեան Ասորեստանեայց ի ձեռն Փուայ թագաւորեցելոյ դարձեալ տիրեն Բաբելոնի և ստորին Ասորւոց – 60. Իսկ յետ այսց գործոց եղելոց ի բառնալ թագաւորութեանն Հայկազնեայցն, ոմն այսպէս ոմն այնպէս շփոթաբար կեցեալ անիշխանութեամբ - 68. ՈՐ ԻՆՉ ԶԿՆԻ ԱՆԻՇԽԱՆՈՒԹԵԱՆ ԳՈՐԾԵՑԱԻ ԵԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԱՑՆ: - 298. քանզի ըստ օրինակի իսրայէլականումն, որ յաւուրս անիշխանութեանն էին անկարգութիւնք, և այր իւրաքանչիւր զհաճոյս աչաց իւրոց առնէր՝ սոյնպիսիք և այժմուս եհաս լինել. – 300.

ԱՆԻԻ - որ ի բախմանէ քարի և երկաթոյ կայծակունք արտաթափին, այլ և ի փայտից ընդ միմեանս յիրար շփելոյ, որպէս և անուոյ բնաւորեցաւ լինել, որ ի սաստիկ շրջագայութենէ սայլիցն բազում անգամ և առեղք փայտիցն վառմամբ հրոյ հրդեհին: - 52.

ԱՆԼՈՅԾ - ամենայն հնարիւք խորամանկութեամբ կապեալ անլոյծ գօտեամբ ընդ ոգւոյ երիցս թշուառականին – 248. Իսկ իբրև ծանուցաւ նմա անլոյծ միաբանութիւն ուխտի ընդ միմեանս Աշոտոյ և Բագարատայ՝ ոչ ինչ յայտնեաց զխորհուրդս չարութեանն, զոր խորհեալ էին ի վերայ նոցա. – 172.

ԱՆԽԱՅԵԱԼ - Գունակ Կորխային բանակին յանդնդաքակ տունսն զբնակութիւնսն արարին, անխայեալ ի նինուէականն ստրջացեալ նախ անդ ո՛չ անխայեալ առ քարեղէն սիրտ քաղաքացւոցն Դունայ: - 358. Գունակ Կորխային բանակին յանդնդաքակ տունսն զբնակութիւնսն արարին, անխայեալ ի նինուէականն ստրջացեալ նախ անդ ո՛չ անխայեալ առ քարեղէն սիրտ քաղաքացւոցն Դունայ: - 358.

ԱՆԽԱՓԱՆ - Իբրև գիտացին սուրբքն զանհուն պատերազմ չարին՝ վառեալ և նոքա զինքեանս հանապազակռիւ լինել ի ճակատուն, անխափան սաղմոսերգութեամբ զանուշահոտ աղօթս իւրեանց միշտ ի բարձունս առաքելով – 250.

ԱՆԽԵԴԵԴ - և բնակէ յամրոցին, որ այժմ Զռայլ վասն անխեղեղ ամրութեանն գեղջկաբանեն: - 122.

ԱՆԽՋԵԼԻ - Եւ քանզի էին երեքին սոքա անքակ անխզելի առ միմեանս, զմիաբանական կապակցութիւն շաղկապեալ, Աշոտի և Գագկայ և Գուրգինայ, որդիք Դերանկին – 364.

ԱՆԽԻՂՃ - և ահա հասեալ կայք յատենի առաջի իմ անտրտում և անտխուր երեսօք, որպէս անմեղս և զբարեգործակս, և լի ամենայն կամարարութեամբ մեր, անխիղճ

համարձակութեամբ – 244. Եւ զի մի երկայնեալ որ ինչ վասն նորա ապիրատ և ինքնակամ և անզիղջ և անխիղճ առանց պատկառանաց մոլորութիւն սորա լի անամօթութեամբ՝ի բաց դիցուք զսա ի միջոյ յիշատակի նախարարացն – 248. Իսկ իշխանն Բագարատ … ել գնաց անխիղճ համարձակութեամբ, տիրասէր խորհրդովք, կատարել զսպաս զինուորութեան, ըստ աստուածեղէն պատուիրանին և ըստ թագաւորական հրամանին, զհետ եկելոյ կոչնականացն, ոչինչ իմացեալ զպատրանս խաբէութեան նորա, որով վրիպեացն: - 186.

ԱՆԽՈՆԱՐՀԵԼԻ - Իսկ նա չանսաւորութիւն անխոնարհելի մնացեալ, և անցեալ օթագայեցեալ ի գեօղն Փեռոտակ յանդիման քաղաքին: - 352.

ԱՆԽՈՐՀՈՒՐԴ - որ և ամբարտաւանեալ մոլեգնականս տալ հրաման զանխորհուրդ միաբանութեան զրաջան վաստակոց, կանգնել բուրգն յերկրէ, որոյ գլուխն հասցէ յերկինս. – 40.

ԱՆԽՈՐՀՐԴԱԾՈՒԹԻՒՆ - Ընդ որ յոյժ զչարեալ սքանչելին Աղան Արծրունի որդի Վասակայ ընդ հօրն անիմաստասէր բարուցն անխորհրդածութիւն և ընդ այնպիսւոյ աստուածամարտին Մեհուժանայ գթասիրաբար վարել ազգականութեամբ – 112.

ԱՆԽՏԻՐ - Իսկ Արտաշիր յանդգնագոյնս և առանց պատկառանաց զհետ ամօթալից ախտին գիջութեան իգամոլ ցանկութեանցն ընթացեալ՝ ոչ միայն ի գիշերի այլ և ի տունջեան յանդիման արեգական, անխտիր կատարէր զցանկականն, զանասնական գիջութեամբքն զանցուցեալ: - 116.

ԱՆՃԱԽ - Իսկ նա անփոյթ արարեալ երկրաւոր մեծութեանս, զի անցաւոր է՝ անսպառ և անվախճան և անծերանալի և անճախ և առանց ըմբռնելի ի գողոց խնդրեաց պարգևաց առիթ լինել. – 218.

ԱՆՃԱԽԵԼԻ - Ո՞վ անճախելի բարերարութեանն Աստուծոյ. ո՞վ անհատական մարդասիրութեանն, որ և դեռ ևս խնայել ասէ յանզգացեալսն: - 30.

ԱՆՃԱՆՕԹ - և անճանօթ զարմանալի ծառոյն դէպք՝ ի միում աւուր ունել աճմունս փոյթ ընդ փոյթ. և դարձեալ սուզականութիւնս յանկարճօրէնս լինել – 50. Եւ այնքան խրթնի անճանօթք պատահեն առ միմեանս, մինչև թարգմանաց անգամ կարօտանան. – 190. Եւ զնախնին մեր Ադամ ոչ ասել առաջին մարդ, այլ այլոյ ումեմն որդի Շուռելայ, արըռտաբոյծ ուղտուց, զզուեալ յանճանօթ /գրքում՝յանճանոթ/ աշխարհի և անհաւատարիմ յայնմ գտեալ՝ հալածեալ եղև կնաւ իւրով ի միջոց երկրի – 48. և ի տունջեան ամպ թանձրախոճ իբրև զթաղ լմեալ բալաձև սպիտակափայլ յոյժ. զայնմանէ ասէին՝ երկիր օտար անճանօթ: - 48. Եւ իմ զհետ երթեալ բանից նորա հարցանէի՝ ո՞ւր ուրեք ասէք լինել զերկիրն զայն անճանօթ. – 48.

ԱՆՃԵՐԱՆԱԼԻ - Իսկ նա անփոյթ արարեալ երկրաւոր մեծութեանս, զի անցաւոր է՝ անսպառ և անվախճան և անճերանալի և անճախ և առանց ըմբռնելի ի գողոց խնդրեաց պարգևաց առիթ լինել. – 218.

ԱՆԿԱՅՈՒՆ - Իսկ վասն ձեանն անկայուն զօրութեանն որ այն ինչ յամպոյն ի վայր զեղեալ լինին՝ հնարաւորեալ իւրեանց փայտս իբրև զանուրս չուանօք պարունակեալ շուրջ զոտամբք, դիւրաւ ընթանան ի վերայ ձեանն իբրև ընդ ցամաք երկիր: - 192.

ԱՆԿԱՆԳՆԵԼԻ - Կարծելով Վահանայ խոնարհել զորդին իւր յանկանգնելի կործանումն, զոր մեկուսեալ Սամուէլի զհայր իւր Վահան, իբր այն թէ խորհիցին ինչ վասն որոյ եկեալն էին – 106. մինչև եկին հասին ի վերայ մեր մեծամեծ չարիքս այսոքիկ և անկանգնելի գլորումնս – 182.

ԱՆԿԱՆԵԼ/ԻԼ/ - և մնացեալքն փախստեամբ ի Մանազաւեանն անկանէին քաղաք: - 382. յոր դիմեալ երթայր՝ /228/ անկանել ի ժանիս արիւնարբու գազանացն: - 230. զի ասէ, ,,որ աներկիւղն է՝ անկանի յորոգայթս և ի վիհս, և ի տեղիս ուր ոչ եղիցի այցելութիւն յաւիտենից,,: - 354. այլ մնացեալքն ի սրոյն փախստական անկանէին յամուրս մայրեացն: - 176. անցցուք ի վեր Եղկղեսիանոսաց, ի ժամանակի հալածանաց որք անկան ի կռապաշտութեանն մոլորութիւն. – 256. արդ ընդ արութիւնս իմ վատութի՞ւն խառնիցեմ և

ընդ երկիւղիւ մահու անկանիցի՞մ: - 296. Բայց ինքն կարծեցեալ մարզպանն փախստեայ անկանի ի բարձրաբերձ եկեղեցին – 190. դառնալ անդրէն ոչ կամէին, զի կարի սաստիկ ամօթս համարէր զգործեցեալսն, կալ տնել ժուժկալել ընդդէմ նոցա ոչ կամէին, զի բազում անկան ի զօրաց իւրեանց: - 276. և այր եղբօր իւրում ոչ ողորմէր, ըստ այնմ զոր ասաց դարձեալ Եսայի, ,,անկցի, ասէ, այր ընդ այր, և այր ընդ ընկերի իւրում, ընդհարցի մանուկն /298/ ընդ ծերոյն և անարգն ընդ պատուականին,,. – 300. և ապա մտին ի տունն Աստուծոյ, և տարածեալ զհրովարտակն առաջի սրբոյ սեղանոյն՝ անկան ի վերայ երեսաց իւրեանց յերկիր առաջի Տեառն և լացին դառնապէս – 146. Եւ է զի ի նուրբ և ի հուն տեղիս ջուրցն անկեալ՝ ի նմին խրեալ կան անշարժ, և դիւրաւ անկանիցի ի ձեռս որսորդաց. – 260. Եւ ի միւսում առաւօտին հասին ի վերայ բանակին խոնջեալ երիվարօք, անզգուշութեամբ առ մուտն պատրաստեալ, և անկան ի նմին ժամու Բ ոմանք, Վլիթ և Մարաճայ. – 402. և կողմնեալք ի սիրոյ աստուածութեանն անկաւ ի վերայ նոցա զարհուրումն մահու, մանաւանդ ոչ կամելով ելանել /246/ ի սնոտի կենացս դիւրափոփոխ աշխարհիս՝ ասեն. - 248. և յանկարծակի ի մէջ գիշերին Գրիգոր ախոյեանայարձակ դիմեալ շուրջանակի փակեցին ի ներքս զբանակն, սրով և աղեղամբ / 330/ վէրս մահաբերս ի վերայ եդեալ՝ յոլովք անկան ի զօրուէն. - 332. և նոցա պարտասեալք ի ծանրութենէ զինուցն և ի ջերմութենէ տապոյ արեգականն և ի սաստկութենէ աւազոյն, որ ոչ ունէր զկայ ոտից, և ի հետևակագնացութենէն և ամենեքումբք թշուառացեալք՝ անկան ի ձեռս թշնամեացն – 162. Եւ ոչ ևս այնուհետև համարձակ ելանէին և մտանէին յաշխարհս Վասպուրական զօրքն Տաճկաց. զի անկաւ ահ սաստիկ ի վերայ նոցա: - 308. Եւ Վահրամ գնաց փախստական և անկաւ ի Բախտ Շախստան. որ և յետոյ իսկ սպանաւ ի հրամանէ Խոսրովայ: - 140. և փախուցեալ նա անկաւ ի զօրն Թետաղաց, որ էին եկեալ նմա յօգնականութիւն, որ և սպանին զնա հրամանաւ Իսմայէլի, կալեալ զթագաւորութիւնն ամս Ի: - 166. Զի որովք բարձրացար և ամբարտաւանեցար՝ նոքիմբք խոնարհեսցիս և անկցիս: - 148. մի գուցէ ոչ առնելով իմ զոր խնդրեն՝ առ կայսր հատուածեալ անկանիցին նախարարքն, հարկել և զինաւորել կայսեր: - 118. միթէ դո՞ւ միայն առաջին յաղթեցար և հարար ի թշնամեաց, կամ քո՞ միայն զօրքդ անկան, կամ քո՞ և եթ աւար բաժանեցաւ: - 282. մինչ ինքն Հերովդէս փախստեայ անձնապուր լեալ հանդերձ Ուրեղիանոսիւ զինակրաւ՝ անկանի առ քեռին իւր որդի Հիւրկանու քահանայի ի քաղաքն Ասկաղոն: - 78. որոյ գլուխ անկեան /ճիշտը՝անկաւ/ Քրիստոս - 250. և անհնարին բեկմամբ խորտակեցաւ գունդն Հայոց, մինչև ի բազմացն սակաւուց հազիւ ուրեմն մազապուր զերծեալ՝ անկան յաւուր յայնմիկ ի տարապարտ պատերազմին արք անուանիք իբրև Շ - 402. և զերծեալքն փախստեայ անկանէին ի կողմանս կողմանս աշխարհաց, յաւեր դարձուցեալ զբնաւ աշխարհն, բայց ի լեռնայնոցն՝ որ յամուրս իւրեանց մնային ի լերինն Խոյթ անուանեալ: - 188.

ԱՆԿԱՆԵԼ Ի ՄՏԱՑ - և նա տրտմեալ գնաց ի տուն իւր, քանզի հանապազ ստիպէր ի դիւէ անտի, թերևս թոյլ տալովն Աստուծոյ, զոր համարէր ի հրեշտակէ զանկանելն ի մտաց: - 160.

ԱՆԿԱՍԿԱԾ - Որում ունկնդիր եղեալ երեքեան նախարարութիւնքն առն իմաստնոյ Վահանայ Ամատունւոյ՝ գան զկնի նորա անկասկած համարձակութեամբ – 98. ,,և այս ևս քաջահաճոյ թուիցի քեզ, վեհդ և ամենեցուն գիտելիդ. և զի եղիցի ի մէջ քո և Դերենկիդ անկասկած միաւորութիւն՝ զդուստր քո տացես կնութեան Դերենկիդ, տիկնութեան Վասպուրականի,,: - 322. ասէ՝ զի դայեկաբար զորդիսն Սանատրկոյ սնուցանէաք, և դու ի թագաւորելդ քոյ որոյ երդմունս արարեալ յԱրտեմի և յԱրամազդ անկասկած կալ մնալ վասն որոյ երկիւղն ունէր: - 82. Եւ Գուրգէն յանհոգս անկասկած բնակէր անդ Ն արամբք: - 306. և զպատճառսն ստուգեալ, գրէ ի ձեռն Վահանայ ումեմն ի տոհմէն Ամատունեաց՝ դառնալ գալ բնակել անկասկած կենօք, ի բարձ և ի պատիւ իւրաքանչիւր յառաջանալ: - 98. և ընկալեալք ի թագաւորէն Արշակայ ըստ գրելոյն ի ձեռն Վահանայ՝ կացին անկասկած: - 98. Եւ գրեն թուղթ առ Յամանիկն, եթէ ,,ի մտանելն իմ ի Դուին քաղաք և

զհարկս արքունի յիս գրաւել՝ և յանկասկած առեալ զիշխանս Հայոց՝ և եկեսցեն առ իս. – 340.

ԱՆԿԱՍԿԱԾԱԳՈՅՆ - և թափառական զվէմս ապաստան արարեալ յանկասկածագոյն տեղիս դարանի ի փոքր վիմամէջս ի կարկառս հովտաձևս հանդէպ հարաւոյ քաղաքաբերդին Վանի, մօտ այն տեղի, յորում բղխէ աղբիւրաբար առ ստորոտով բլրակի միոյ, մօտ յեզր ծովուն – 84.

ԱՆԿԱՍԿԱԾԵԼԻ - Բայց Աշոտ գնացեալ տալ պատերազմ ընդ ծովեզրեցիսն որք Ութմանիկ կոչին, որք ամրանային ի յԱմիւկ անկասկածելի քարանձաւին. – 332. Բայց նոքա քանզի ապաստան լեալ յանկասկածելի յամուրս և ի բազմութիւն զօրացն և ի քաջութիւն արանց պատերազմողաց՝ և ո՛չ առ փոքր մի խոնարհեցան ի բանս նորա կամ ետուն տեղի պատասխանւոյ. – 274. Եւ ամուրք յոյժ և անկասկածելիք ի ձեռս նոցա են, ամուրն Ջլմար և Սրինգ, և Ճախուկ բերդն. – 212. Եւ անդ գտեալ ամրագոյն անձաւ տեղի անկասկածելի ի պատերազմական գործոց և զնա պարսպեալ պատուարօք շուրջանակի – 392. Եւ իբրև կատարեաց զյօրինուած շինութեան քաղաքին և անմատչելի անկասկածելի զամրոցն պատրաստեաց – 88. և շէն մարգարիտ զքարաբլուրն յօրինէ պարսպաւոր անկասկածելիս անմատչելիս ձեռաց պատերազմողաց – 88. Եւ քանզի յոյժ անկասկածելի էր ամրոցն, և գանձս ոչ սակաւս մթերեալ ի նմա ի բազում ամաց – 346. զԱշոտ տարեալ յանկասկածելին Նկան, զԳագիկ յամուրն Սևան, զԳուրգէն ի Կոտորն բերդ: - 364. թողուլ լքանել զաշխարհս բազմագաւառս, զամուրս անկասկածելիս – 386. նազելով և սիգալով, իբրև զկորիւն առիւծու ճեմէր, անկասկածելի մնալով, առ ոչինչ համարելով զհէնն եկեալ հասեալ, փակեալ շուրջ զնովաւ. – 210. իբրև ի մեծ և յանկասկածելի ամուր ապաւինեալ լինէին ի քաջ զօրավարն Գուրգէն և որք ընդ նմա զօրք Հայոց. – 226.

ԱՆԿԱՐԳ - Եւ մինչ այսպէս կայր աշխարհս յանկարգ խաղաղութեան՝ եհաս լուր գործոյն առ Աւշին և առ իշխանն Աշոտ, եթէ ,,վրդովեալ է երկիրն, և կան ի տարակուսի՝ որք զամուրսն քո ունին. – 362. Իսկ նախարարքն Հայոց իբրև տեսին յերկոցունց կողմանց զանկարգ և զանտեղի աշխարհիս պիտաւորութիւն՝ յապաշաւանս դարձեալ ի վերայ անցիցն անցելոց զոր ախորժելովն խնդրեցին՝ դարձան առ Վռամ – 118.

ԱՆԿԱՐԳԱԲԱՐ - Սոքա մերժեալք ի տէրութենէն իւրեանց, զոր տուեալ էր Տիգրանայ և Կիւրոսի՝ կէին անկարգաբար զինչ պիտկէն մինչ ի Կիւրոս Շահակեան: - 72.

ԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ - և այսպէս աղմկեալ և շփոթեալ երկիրս Հայոց՝կեայր անմիաբանութեամբ, լի անկարգութեամբ, ըստ յօժարութեան Վաչէի Արծրունոյ: - 120. ոչ ևս զբանականաց բերելով խորհուրդս, այլ իբրև երամակք վայրենիք վայրածեալք անկարգութեամբ և պէս պէս անառակութեամբք – 28. քանզի ըստ օրինակի իսրայէլականումն, որ յաւուրս անիշխանութեանն էին անկարգութիւնք, և այր իւրաքանչիւր զհաճոյս աչաց իւրոց առնէր՝ սոյնպիսիք և այժմուս եհաս լինել. – 300.

ԱՆԿԱՐԾ - մտեալ Վահան աղերսէր համոզէր՝ մի կալ մնալ, մինչ զքաջանունութիւնն ընդ վատասրտութիւն կարծել յոմանց խառնել, թէպէտ և անկարծ վարկանէր զկեղակարծն: - 328.

ԱՆԿԱՐՕՏ - և այնպէս անկարօտս առ պիտանացուս հոգ տարեալ՝ գլխաւորեաց որ ինչ շինութեան և խաղաղութեան աշխարհիս նպաստաւոր առ օգտակարագոյնսն պահանջէր գործառնութեան եղանակք – 392.

ԱՆԿԵԱԼ - ,,ձայն իմն ահաւոր հրեշտակի անկեալ ի վերայ իմ՝ հրամայեաց երթալ պատգամաւոր յազգն իմ, ցուցանել զԱստուած արարիչ երկնի և երկրի. առնուլ ինձ անուն գլխաւորութեան, և զստութիւն հաւատոց որ ի կուռս՝ յանդիմանել և քակտել,,: - 158. Այլ սա ի վեց ամին լքեալ ի Կիւրոսէ, և աստ անկեալ կենօք շրջէր մինչև իսպառ բարձաւ թագաւորութիւնն Ասորեստանեայց և Մարաց ի Կիւրոսէ որ թագաւոր …<այստեղ նախադասությունը չի ավարտված>: - 62. Անդանօր քաջն մեր Աշոտ զհիւանդութիւնն կեղծաւորեալ ի տեղւոջ օթոցին անկեալ դնէր, մինչ ակն ունէին յառաջանալ ի գործ պատերազմին: - 328. անկեալ Աղան յերեսս առաջի սրբոյն Սահակայ

և առաջի սպարապետին Սահակայ՝ ընդունել զսքեմ կրօնաւորութեան մոնազնութեան անապատասէր միայնական ստանալ իւր վարս: - 114. անկեալ առ ոտս նորա մեծաւ հառաչանօք՝ մի՛ յիշել զանցս զանցիցն անցելոց, զոր արարինն առ սուրբն, այլ դարձեալ կալցի զաթոռ հայրապետութեանն. – 120. Անկեալ էր յայնժամ ի պատերազմին Աշոտ Հայկազնեայ Գեղարքունեաց իշխան, որ Սուփանայ որդին ճանաչէր. – 368. Բայց զի մի և մեք անկեալք լիցուք ի նոյն՝ ուսցուք ի յԱստուածաշունչ գրոց - 256. Եւ զյաճախութիւն ամբաստանութեանն ունի բողոք, թէ նախ զբնութեան օրէնս անարգեալ, և յերեսացն Աստուծոյ անկեալք եղեն: - 54. Եւ այլք յայլ ինչ բազում յածմունս անկեալ ցնդին ժամանակաւ և իրօք. – 36. և անդ գտեալ զբնակիչսն Ռշտունեաց, թափառականս անկեալ յանողորմ և ի մարդախոշոշ շանցն գիշակերաց – 202. Եւ ելեալ գնաց զհետ կոչնականացն ի գութ հարազատութեան, և ի կարծիս սաստիկ հիւանդութեան, թէ մերձ ի մահ անկեալ դնիցի, ըստ ստուգելոյ կոչնականացն: - 348. Եւ եղև ի միում աւուրց, ի գալ նորա ի նմանէն՝ ձայն օտարոտի, և ազդումն ահագին և դիւական անկեալ ի վերայ /գրքում՝ վերա/ նորա՝ ուշաթափ անկեալ դնէր – 158. Եւ եղև ի միում աւուրց, ի գալ նորա ի նմանէն՝ ձայն օտարոտի, և ազդումն ահագին և դիւական անկեալ ի վերայ /գրքում՝ վերա/ նորա՝ ուշաթափ անկեալ դնէր – 158. Եւ է զի ի նուրբ և ի հուն տեղիս ջուրցն անկեալ՝ ի նմին խրեալ կան անշարժ, և դիւրաւ անկանիցի ի ձեռս որսորդաց. – 260. և իջեալ ի դաշտավայրն, խումբ արարեալ, ճակատ կազմեալ ընդխառնեցան ի պատերազմ. և զբազումս դիաթաւալ կացուցեալ, ընդ որս էր Շապուհ նահապետն Ամատունեաց յանկելոց վիրաւորացն: - 310. Եւ հրամայեցին համար առնել անկելոց դիակացն, գտաւ թիւ սպանելոցն ՃԷՌ մարդ: - 142. զի անկեալ էր ի սիրտս նոցա հաւատ սուրբ առաքելոցն – 246. իսկ և իսկ եհաս գուժկան անկելոցն ի պատերազմին ի պարսկական քաղաքն և յԱտրպատական սահմանսն. – 398. Իսկ իշխանքն զհետ մտեալ փախստէիցն անկելոցն յամուրսն՝ ածեն մերձ ի պաշարումն զքաղաքն և զամրոցն 176. Կալան և զհայրապետն Զաքարիայ, և ի խնդիր անկեալ աստուածային սուրբ նշանին՝ սկսան զնոսա տանջել, մինչև զբազումս ի պաշտօնէիցն կառափեալ սատակեցին. – 142. Յայնմ հետէ ի տարակոյս անկեալ Երուանդ՝ ոչ քաղցրանայր նմա քուն գիշերոյ, և ոչ համեղանայր կերակուր ի քիմս նորա: - 84. յերկրորդն հարկ է մեզ զոճն կանոնել, որ յետ Նոյի և անդր ազգացն բաժանմունք յառաջ խաղան, ըստ ցեղից ցեղից ի կարգ անկեալ աշխարհաբաժին ցեղակարգութեամբ. – 12. յորս բազումք անկեալ ի նա հաւատացին ի Քրիստոս, որպէս Ծանարքն և Աւրհազքն. – 274.

ԱՆԿԵԱԼ Ի ՄՏԱՑ - քանզի հարցեալ ցնա որք նորին ուղեկից՝ թէ ո՞րպիսի պատճառաւ անկեալ եղեր ի մտաց՝ ասէ – 158.

ԱՆԿԵՂՃԱՒՈՐ - անկեղճաւոր և աննենգ տիրասիրութեամբ ցուցանել հնազանդութիւն հպատակութեամբ, մինչ յարիւն և յապաժոյժ նահատակութեամբ առնուլ վրէժս ի Պարսկացն հինիցն՝ զաւեր եկեղեցեացն Հայաստանի և զնեղութեանցն և զգերփանացն և զասաստիկ արիւնահեղութեանցն զքրիստոնէից և զուխտի մանկանց եկեղեցւոյ սրբոյ: - 134.

ԱՆԿՇԻՌ - և առ եղբայրականն զհնազանդութեանն չափ ցուցանելով, անկշիռ վայելչութեամբ զմիմեանս լաւ համարելով քան զանձինս, հասարակ զճոխութիւն իշխանական գահընկալութեանն վարկանելով – 360. Ի սորա յերրորդ ամի թագաւորութեանն ի վերայ Հայոց աստուածատուր բարկութեամբ անդնդաշարժ վրդովմամբք ներքնագոյն խորոցն պատահեալ միմեանց սահանախաղաց դղրդմամբ, հիմնաշարժ տապալմամբ, /356/ ներքսագոյն երկրի թուլացեալ պնդափակ աղխեալ սանդարամետական սահմանին, բարկութեան հողմոց շնչեալ ընդ ջրոցն խաւարայնոց, ի կոհակս անդնդաքակս զթանձրայատակ երկրի զկարծր և զծանրալիր անկշիռ անբաւութիւնն տատանեալ, մինչ յերեսս երկրի ի վեր մղեալ հանդէպ քաղաքին Արտաշատու/ գրքում՝ Արտաշասու/, որ Բլուրն նորուն ասի – 358.

ԱՆԿՈՒԽ - Արդ այսքանեաց վկայութեանց ի մի վայր եկելոց՝ մի ելցուք զհետ առասպելաբանիցն թէ ընդ անկոխն գնալով ճանապարհ. – 260. Իսկ Պարսկահայոց գոեահին խուժան ածեալ, գաղտագնաց եղեալ ընդ անկոխ ճանապարհս՝ գան հասանեն ի Մարդաստան գաւառ յաւանն Վիտահոտ – 400.

ԱՆԿՈՒԽԵԼԻ - զոր և ես գիտեմ յաշխարհագրութեանց անտի Պտղոմեայ՝ զԵմաւոն լեառն յարևելս, որ արդարև բարձր է քան զամենայն երկիր, անկոխելի ոտից մարդոց – 48.

ԱՆԿՈՂԻՆ - սակայն կանոնական սահմանադրութեանն արտաքոյ մնացեալ, գայթ ի գայթս զքրիստոնէութեանն վարս բերելով անառակութեամբք և արբեցութեամբ, խառն անկողնօք և պղծութեամբք աղտապիղծ սարսափելի և գարշելի խառնակութեամբ արուապղծութեամբք – 336.

ԱՆԿՈՒԱԾ - և փոխանակ ծաղկեալ պատմուճանի գունագոյն երանգ երանգ անկուածոցն՝ զսուրբ և զվարդագոյն կարմրատեսիլ արիւնն իւրեանց ի վերայ սուրբ մարմնոյն, և փոխանակ ոսկեհուռ թագակապ զարդու պսակացն՝ զերկրպագութիւնն Քրիստոսի. – 266.

ԱՆԿՈՒՄՆ - զի զոր անձանց՝ զնոյն և այլոց գիտասցեն հրաժարել ի զօշոտութենէն, որ առաջնոյ անկմանն եղև պատճառ – 26. ընտանեգոյնս ևս ձայնի կոչելով՝ ո՞ւր ես Ադամ, աւաղականս նմա գորովալիր զանկումնն, թերևս ինքեամբ իսկ զօգտակարօքն տածիցի: - 20.

ԱՆԿՌՈՒԵԼԻ - զի թագաւորն Լիդէացւոց ասպազինեալ զերիվարն շուրջանակի պղնձի արկանելեօք յոտից մինչ ի գլուխ բովանդակ չթողեալ տեղի՝ անկռուելի լինել զինուի – 64.

ԱՆՀԱԿԱՌԱԿՈՂ - և անհակառակող գտեալ բարուք՝ բաժանեն զաշխարհս յերիս մասունս. – 360. և անհակառակող հաւանութեամբ հեզահայեաց առ միմեանս սիրոյ յորդորմամբ արտաքոյ վատթարին խոհականաբար մնալով, քաջախորհուրդ առատաբուղխ խաղացմամբ իմաստութեանն զմիմեանս բռնահարելով, զօտարոտին ի բաց վարատելով զբղջախոհութեան անհանճարութիւն՝ զլաւն և զյոյժ օգտակարագոյն ընտրութեամբն գիրկս արկին. – 388.

ԱՆՀԱՄԲՈՅՐ - և կէսքն վրիպեալք ի բնական հայրենի լեզուէն, յաղագս հեռաբնակ լինելոյ և անհամբոյրք միմեանց հանդիպեալք, և խօսս միմեանց եղեալ կարկատուն մուրացածի բանիւք: - 190.

ԱՆՀԱՄԵՄԱՏ - Եւ դառնայ մեծաւ պարգևօք և անհամեմատ խնդութեամբ: - 384. Եւ ինձ ի վերայ տրտմականացն դէմ եղեալ առ կատարելագոյն և առ անզուգական անհամեմատ խնդութիւնն դեգերել, առ հոգևորական ուրախութիւնսն ընթանալ յետ մարմնական տրտմականացն յաճախութեանցն: - 386. որոց և շիթք ցօղոյն ունէր զանհամեմատ անուշահոտութիւն: - 50.

ԱՆՀԱՆԳԻՍՏ - և նախ քան զմտացն յօժարագոյն առ հանդէսսն յառաջանալ՝ զմարմնոյն պնդութիւն անհանգիստ առ ճակատամարտսն յարատևել: - 308. և ոգորել ընդ բնաւ աշխարհս անդուլ շրջաբերութեամբ, անհանգիստ մնալով, և կեղծաւորական սիրով ընդ Վասպուրական աշխարհիս և ընդ նոցուն պետացս, համարէր լինել կատարելանալ առ սէր. – 370.

ԱՆՀԱՆԴՈՒՐԺԵԼԻ - Բայց իշխանաց իշխանն Աշոտ անհանդուրժելի մնալով խորհրդոց չարին ի գլուխ ելանել - 344. Յայնժամ Սմբատ Բագրատունի … Մոկաց իշխեցող … անհանդուրժելի լեալ /216/ անցիցն անցելոց – 218. Նոյնպէս և բնակիչք Աղձնեաց անհանդուրժելիք լեալք անցիցն անցելոց և առ զայսոսիկ յամբաստանելն – 180.

ԱՆՀԱՆՃԱՐ - և ելեալ գնաց զհետ անհանճար իմացմանց առ Պերոզ արքայ Պարսից – 124.

ԱՆՀԱՆՃԱՐՈՒԹԻՒՆ - այլ փոխանակ սոցա մատեայ ի տեղիս յայս, ձեռն արկեալ անիմաստաբար լի անհմտութեամբ և անհանճարութեամբ բուռն հարկանելով զմեծ զայս քերթուածութենէ: - 122. և անհակառակող հաւանութեամբ հեզահայեաց առ միմեանս սիրոյ յորդորմամբ արտաքոյ վատթարին խոհականաբար մնալով, քաջախորհուրդ առատաբուղխ խաղացմամբ իմաստութեանն զմիմեանս բռնահարելով, զօտարոտին ի

բաց վարատելով զբղջախոհութեան անհանճարութիւն՝ զլաւն և զյոյժ օգտակարագոյն ընտրութեամբն գիրկս արկին. – 388.

ԱՆՀԱՍԱԿԱՆ - անհասական իմն շնորհիւ փառօք և պատուով պսակեալ զմարդն իշխանական ճոխութեամբ՝ վայելեցուցանէ դրախտին, տալով նմա բազմամեայ կենաց սահման իբրև զմի օր - 20.

ԱՆՀԱՍՏԱՏ - ապա հնարաւորեալ պատիր խաբէութեամբ ի կատարումն հասուցանել զխորհրդոյն /346/ զանհաստատ իմացմունսն, և զնաց եմուտ յամրոցն, և զհիւանդութեան կեղծաւորութիւն մերձ առ մահ եդ առաջի: - 348. Եւ վասն իւրեանց թուլամորթութեանն և անհաստատ և յողդողդ մտաց սիրեցին զփառս մարդկան առաւել քան զփառս Աստուծոյ. – 246.

ԱՆՀԱՍՏԱՏԱԳՈՅՆ - յերկուս կողմանս բաժանեալ զնայեցուած խորհրդոցն, և կայր կեղծաւորութեամբ անհաստատագոյն և անօգուտ հնարիմացութեամբ, ընդ քրիստոնեայսն քրիստոնեայ և ընդ պարսկականսն զնոցայսն կեղծաւորէր: - 112.

ԱՆՀԱՏԱԿԱՆ - Ո՞վ անծախելի բարերարութեանն Աստուծոյ. ո՞վ անհատական մարդասիրութեանն, որ և դեռ ևս խնայել ասէ յանզգացեալսն: - 30.

ԱՆՀԱՒԱՆ - ՎԱՍՆ ՈՐ ԻՆՉ ԳՈՐԾԵՑԱՒ ԸՆԴ ՀԱՆՈՒՐ ԱՇԽԱՐՀՍ ՀԱՅՈՑ. ԵՒ ԵՐԿՊԱՌԱԿՈՒԹԻՒՆ ԻՇԽԱՆԱՑՆ, ԱՆՀԱՒԱՆՔ ԵՒ ԱՆՀՆԱԶԱՆԴՔ ՄԻՄԵԱՆՑ ԼԻՆԵԼՈՎ, ԵՒ ՈՐ ԻՆՉ ԸՆԴ ՍՈՔՕՔ: - 194.

ԱՆՀԱՒԱՍՏԻ - Իսկ ոմանք ասեն ի Ղաւոդիկեայ Փռիւգացւոց շինեալ տապանին, որ յերից մասանց երկրի՝ Ասիական կոչի կողմ. և յոյժ անհաւաստի են ասացեալքն.- 30.

ԱՆՀԱՒԱՏ - ,,որդեակ, ի վախճանելս իմում մի կայցես յայսմ աշխարհի, զի մի կորուսցես զկարգ քո ի մէջ անհաւատից, այլ երթիցես ի կողմանս Եգիպտոսի՝ բնակել ի մէջ բազմութեան եղբարց, զի շահեսցիս զոգիդ քո,,: - 162. եթէ հաւանեալք արդարոյն և ապաւինեալք ի նա՝ յուսացան ի բան նորա, ծառայել երկիւղիւ հրամայելոցն ի նմանէ՝ զի՞նչ անհաւատ թուի և ի փրկութենէն ընդ նմին վայելել. - 32. համարձակապէս անցանել գնալ ընդ իշխանութիւնս և ընդ պետութիւնս, ընդ աշխարհակալս խաւարիս այսորիկ, որ անհաւատից քան եթէ հաւատացելոց ոգւոց և ապաշաւելոց զտիրելն բռնաձգեալ կորզեն յինքեանցն կորուստ: - 388. և գունդ անհաւատից դառնացեալ ոգւով ի վերայ կանանց և որդւոց իւրեանց ազգականաց՝ յարձակեցան ի վերայ նոցա ուժգին սաստկութեամբ և սուր ի գործ արարեալ յանխնայ կոտորեցին. – 402.

ԱՆՀԱՒԱՏԱՐԻՄ - Եւ զնախնին մեր Ադամ ոչ ասել առաջին մարդ, այլ այլոյ ումեմն որդի Շուռելայ, արըռտաբոյծ ուղտուց, զգուեալ յանծանօթ /գրքում՝յանծանոթ/ աշխարհի և անհաւատարիմ յայնմ գտեալ՝ հալածեալ եղև կնաւ իւրով ի միջոց երկրի – 48. զի մի սպառ սպուռ տապալիցի զօրութիւն շինուածոյ աշխարհի, ի բաց ընկենլով զծառայական պաշտօնատրութիւն կողմնակալաց, և քաղաքային անհաւատարիմ կամարարողաց, և հարկաց բեկման և զօրաց – 186.

ԱՆՀԱՒԱՏՈՒԹԻՒՆ - եղև սմա կեալ անհաւատութեամբ և մեռանել անյոյս: - 250.

ԱՆՀԵԴԵԴ - Այսր աղագաւ արտաքս վազեցի զմեծս զայս բանգտութեան ընթանալ ասպարէզ, զօրաւորաց մտահարուստ արանց կարօտացեալ բաւականանալ իմով անհեդեդ պատմողական հանդիսիւ – 352. Աստանօր և ի դէպ ելանէ մարգարէութիւնն Դանիէլի, տեսութիւն անհեդեդ պատկերին բազմախառն նիւթօքն ի վերայ խեցեղէն և երկաթեղէն ոտիցն: -156.

ԱՆՀԵՏԱԶՕՏԵԼԻ - Եւ յաղագս խրթնի և անհետազօտելի խօսիցն և բարուցն կոչին Խութ, յորոց անուն և լեառնն Խոյթ անուանի: - 192.

ԱՆՀՄՏՈՒԹԻՒՆ - այլ փոխանակ սոցա մատեայ ի տեղիս յայս, ձեռն արկեալ անհմաստաբար լի անհմտութեամբ և անհանճարութեամբ բուռն հարկանելով զմեծ զայս քերթուածութենէ: - 122.

ԱՆՀՆԱԶԱՆԴ - Բայց մեք քանզի ոչ երբէք ստունգանեցաք հրամանի թագաւորին և ոչ խափանիչ գտաք հարկաց արքունի, իբրև զապստամբս և զանհնազանդս և զստահակս ի

ծառայութենէ տէրանց – 178. և նորա կալեալ զնա և ի կապանս մատնեալ որպէս զանհնազանդ ոմն՝ և եկն անց յՈստանն Ռշտունեաց: - 322. որ զծայրագոյն շնորհացն Աստուծոյ առեալ պարգևս՝ կենդանւոյն ի կարգս անմահիցն փոխանորդեաց վերագրիլ, որ և յառաջ քան զփոխիլն ծանոյց զհամաջինջ բարկութիւն Աստուծոյ խոտորեալ ազգին և որդւոցն անհնազանդից – 26. Որում ոչ անհնազանդ գտեալ՝ իմաստնախորհ զօրութեամբ ելանէ յամրոցացն: - 316. ՎԱՍՆ ՈՐ ԻՆՉ ԳՈՐԾԵՑԱԻ ԸՆԴ ՀԱՆՈՒՐ ԱՇԽԱՐՀՍ ՀԱՅՈՑ. ԵԻ ԵՐԿՊԱՌԱԿՈՒԹԻԻՆ ԻՇԽԱՆԱՑՆ, ԱՆՀԱԻԱՆՔ ԵԻ ԱՆՀՆԱԶԱՆԴՔ ՄԻՄԵԱՆՑ ԼԻՆԵԼՈՎ, ԵԻ ՈՐ ԻՆՉ ԸՆԴ ՍՈՔՕՔ: - 194.

ԱՆՀՆԱՐ Է - Մի ջանասցի քանզի յԱստուծոյ հաստատեալ է, և բառնալ զսա անհնար է, բայց թէ Աստուծոյ այնպէս հաճոյ իցէ՝ կամք Աստուծոյ կատարեսցին: - 144. Զոր մարդկային կարողութեան անհնար է /196/ փակել զբացումն դրանն ի կորուստ. – 198. որում անհնար է երկոցունց ի միասին բնակել, և ոչ ոք կարէ երկուց տերանց ծառայել, որպէս ասաց Փրկիչն – 248.

ԱՆՀՆԱՐԻՆ - ,,լեառն մի է յոյժ անհնարին բարձր, որոյ անդր քան զնա չի՛ք բնակութիւն մարդկան,,. – 48. ,,ոչ կարեմք զդէմ ունել անհնարին ուժոյ բռնութեանն արքունի – 216. անդ և տապանն շինեալ եղև և անհնարին չարեացն զեղեալ ի վերայ երկրի. – 30. և անհնարին բեկմամբ խորտակեցաւ գունդն Հայոց, մինչև ի բազմացն սակաւուց հազիւ ուրեմն մազապուր զերծեալ՝ անկան յաւուր յայնմիկ ի տարապարտ պատերազմին արք անուանիք իբրև Շ - 402. և հեղմունք արեանց եղեն անհնարինք: - 178. Հինգերորդ՝ զի զծնօղսն անհնարին դառնութեամբ նոր սգովն ելից: - 24. ճակատ առ ճակատու ձգին խումբ և անհնարին խառնուրդ. և մարտուցեալ ընդ միմեանս յայգուէ մինչև ընդ երեկս քաջապէս - 140. Յայնժամ տեսեալ Երուսաղէմացւոցն զանհնարին դիպուածսն անօգնականութեանն՝ առին զաստուածային սուրբ նշանն տէրունական հանդերձ այլ սպասիւք եկեղեցեացն, փախուցին ի քաղաքն թագաւորական ի Կոստանդին. – 162. Որոյ յօժարութիւն կամաց ախորժակաց իւրոց էր մարմին և արիւն անմեղ մարդկան, առ ի յագումն անհնարին գազանաբարոյ կատաղութեանն: - 200. վկայեցին վասն Քրիստոսի …բազմագոյնք և յազատաց աշխարհիս և ի տիկնանց նոցա անհնարին և դառն տանջանօք – 106.

ԱՆՀՈՒՆ - Բայց Աշոտ, իբրև եհաս ժամ ելիցն իւր յաշխարհէս՝ յանհունս բերեալ զզեղջ և զապաշաւանս յորդահոսան արտասուօք զխոստովանողականն ի դիմի հարեալ միջնորդութիւնն – 336. Բայց ես յանհունս ձգեմ զզարմացմանն յեղանակս, թէ զիա՞րդ բաւել տոկայր, անձանձրանալի բերելով զաշխատութեանն աճմունսն. – 308. և ահա աղաղակ և փողք և քնարք և ջնարք, և վառեալ զինու և սրոյ և ամենայն պատրաստութեամբ անհուն զօրացն, մինչ գրեթէ /գրքումէ՝գրէթէ/ ի հիմանց զլեառնն տապալել – 284. Եւ զումարեալ այնուհետև զանհուն բազմութիւն զօրացն բարձրագոյն քան զառաջինն՝ և ել խաղաց հասանել ի վերայ արևելից աշխարհին – 270. Եւ ելեալ թագաւորն նստաւ յատենի ի բարձրաբերձ բեմի միջոց, ի մէջ աշխարհակոյտ ամբոխի անհուն բազմութեանն – 242. Եւ էին անհուն բազմութիւնն մածեալ շուրջ զլերամբն իբրև զմարախ և իբրև զաւազ ծովու առանց թուոյ. – 226. և ժողովեալ ազգք ազգք յընտրելոց զօրաւորաց արանց քաջամարտկաց, զզօրս Կապուդկացւոց, զՎրաց և զԱղուանից և զԱյրարատեան գազանամարտիկ զանճառնի զօրսն և զբոլոր բովանդակեալ գունդս զօրացն և զորդիսն Սենեքերիմայ, ամենայարդար պատրաստութեամբ անհուն բազմութեամբ, աճապարել երագել անյապաղ լինել նախ քան զԱշդահակայ դիմեցումն – 62. և յայնչափ սաստիկ և անհուն ամբոխին սուտ վկայութեանն զբոլոր բարկութիւն բռնաւորին զարթուցին ի վերայ առնն, որպիսի ոչ ի միոյ ուրուք վերայ այնքան ժամանակս եհեղ զբարկութիւն իւր զօրավարն Բուխայ: - 290. և սլացեալ իբրև զարծիւ ի վերայ որսոյ՝ պատահէին անհուն բազմութեանն ի Փայտակշտան գեօղ – 400. զի ոչ իսկ է կարողութիւն լռութեամբ ծածկել թաքուցանել անյայտ առնել զանհուն և զանբաւ վիշտս աղէտս եկեալ հասեալ մեզ: - 240. Իբրև գիտացին սուրբքն զանհուն պատերազմ չարին՝

վառեալ և նոքա զինքեանս հանապազակռիւ լինել ի ճակատուն, անխափան սաղմոսերգութեամբ զանուշահոտ աղօթս իւրեանց միշտ ի բարձունս առաքելով – 250. Իբրև հասին ուր հանդերձեալն էին՝ և երկոցունց զօրքն անհուն բազմութեամբ յանդիման եղեն միմեանց, և ճակատ առ ճակատ զգործս պատերազմին յարդարէին – 328. Իսկ Մեհուժան ոչ թողանայր զթագաւորելն Հայոց, կուտեալ առ ինքն անհուն բազմութիւն վաշտից և դրօշուց և նշանաց որոց ոչ գոյր թիւ. – 106. նոյնժամայն առ յոյժ ամբարտաւանութեանն և սաստիկ բարկութեանն և անհուն սրտմտութեանն և առանց բուժելի կատաղութեանն, յապուշ միտքն կրթեալ իբրև զարբեալ զանզգայ արբեցութեամբ - 264.

ԱՆՀՊԵԼԻ - Եւ ոչ արմատոցն միայն օտար և անիմանալի սարասիցն տիպք, այլ և աներևոյթ պահպանողական և անհպելի զգուշաւորութիւնն. – 50.

ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ - նա և կենդանականն որ ի նմա՝ ոչ ի բարի ինչ, այլ զի անհրաժեշտ չարին կալով անմահականս չարչարեսցի: - 22.

ԱՆՁԱՀԻՑ ՁՈՐ - դառնայ Երուանդ առ սահմանօքն Ատրպատականի ի ձորն Անձահից: - 84. Իսկ Անձահից ձոր վասն այսր կոչեցին. – 84. Իսկ Գուրգինի մարզպանի Հայոց առեալ էր ի բաժնի յելս կոյս և /388/ որ ելանէ ի հարաւակողմն, զԱնձահից ձոր, զԿրճունիս, զԿուղան ովիտ, և զբուն զՄարդաստան գաւառ, զԱրճիշակովիտ. զոտն Առնոյ, զԱղբագ Մեծ և զՓոքր, Ակե, Տամբէր, Տագրեան. Ըռնայ, Զարեհաւան: - 390.

ԱՆՁԱՄԲ - բայց և նշանակս և դրօշս փողփողել առաջի, և դնել թագ իշխանական ի գլուխ և զգեստս արքունականս զանձամբ. – 236. և մօտ եղեալ մերկեաց զսուսերն և զսաղավարտն և զզրահսն, զոր արկեալ էր զանձամբ – 228. և անդ կեցեալ և մեռեալ անձամբ զիւրովի երթեալ, ըստ սահմանելոյ ի վերայ նորա բանի առնն Աստուծոյ սրբոյն Ներսէսի: - 102. Եւ ինքեանք արկեալ զրահ զանձամբ – 208. և լինիցիս իբրև զմի ի մահապարտաց, որ անձամբ զանձինս հերքեցին ի կենաց վտանգաւոր մահուամբ, որպէս և քեզ պատրաստեալ է – 294. և մեռանի անձամբ ընդ այլ շղոմարարսն յաշխարհին Մարաց ի Բակուրակերտ աւանի: - 92. զի թէ հնար իցէ՝ անյապաղ երագութեամբ անձամբ իւրով և զօրու և զինու ձեռնտու լիցի հասանել յօգնականութիւն նմա: - 172.

ԱՆՁԱՄԲ ԱՆՁԻՆ - մինչև անձամբ անձին արարեալ ի հուր սատակի: - 58.

ԱՆՁԱՆՁՐԱՆԱԼԻ - Բայց ես յանհունս ձգեմ զզարմացմանն յեղանակս, թէ զիա՞րդ բաւել տոկայր, անձանձրանալի բերելով զաշխատութեանն աճմունսն. – 308.

ԱՆՁԱՆՁՐՈՑԹ - և կարգէ զդասս պաշտօնէից կատարել զպաշտօն Տեառն ի տուէ և ի գիշերի անձանձրոյթ աշխատութեամբ և առատաձեռն տեսչութեամբ աղքատաց, զի գտցեն զողորմութիւն ի Քրիստոսէ: - 122.

ԱՆՁԱՒ - ելանել ի գագաթն Ամբակայն անձաւին զբօսնուլ նովաւ առ վճարումն բաւականութեան, ըստ մասանց պիտոյից օժնդակութեան քաղաքայարդար ապարանից թագաւորական պաղատի իւրոյ ձեռակերտին – 392. Եւ անդ գտեալ ամրագոյն անձաւ տեղի անկասկածելի ի պատերազմական գործոց և զնա պարսպեալ պատուարօք շուրջանակի – 392. Եւ նոյնժամայն շուրջ փակեալ բազմութեան՝ արգելին զնա իբրև յամուրս անձաւաց, զվարմ մահաբեր, շուրջ ձգեալ ի կործանումն քաջ նահատակին: - 352. զի կարծէր ևս համախորհ և միագործ զնիզակակիցսն իւր, զզօրսն և զզօրագլուխս զգունդ ազատացն, որ մտեալ էին ընդ նմա յանձաւն Նկանի: - 210. Իսկ ի հարաւակողմն կուսէ ի ջրամբար արձանագործ քարեղինէն ճանապարհ աշտիճանեալ /390/ ներքուստ ի վեր մինչ ի կատար անձաւին հեշտալիր զելս և զէջս յօրինեալ, քարագործ աւազամած կրագործութեամբ: - 392.

ԱՆՁԱՒԱՑԻՔ - ,,եթէ հաճոյ թուիցիմ քեզ կնութեան, և դու կամիցիս քեզ զտիրելն Անձաւացեաց՝ մի վեհերեալ յապաղելով դանդաղկոտ լինիր և վերջանար զփութալն,,. – 324. Ապա յետ այսր զեկուցաւ նմա վասն Գուրգինի տիրելն Անձաւացեաց. – 330. Առնէր ասպատակ և ի կողմն Անձաւացեաց տէրութեանն, և անտի ևս առնուին աւար ի պատճառս ռոճկաց պիտոյից այրուձիոյն: - 176. արդ թողոցո զերկրորդ մասն Անձաւացեաց որդւոյ իմոյ

Դերանկիդ, և այլ մի յաւելուր ընդ հակառակս ինչ ձեռն ի գործ արկանել - 330. Բայց յետ բազում յուզիցն և պատերազմացն եհաս տիրել նմա Անձաւացեաց տէրութեանն զայս օրինակ: - 324. Բայց զերկրորդ մասն Անձաւացեաց հանդերձ Նորաբերդ ամրոցաւն Դերանկին նուաճեալ ընդ իւր գործակալօք. – 326. և Աշոտ զօրու ծանու եկն եմուտ յերկիրն Անձաւացեաց, բանակեցաւ ի Բլրակին գեաւղջն Անձաւացեաց. – 330. և Աշոտ զօրու ծանու եկն եմուտ յերկիրն Անձաւացեաց, բանակեցաւ ի Բլրակին գեաւղջն Անձաւացեաց. – 330. Եւ ելեալ գնաց եմուտ յամուրն Կանգուար, և կատարեալ զոր ինչ ախորժեացն՝ տիրեաց Անձաւացեաց մեծաւ զօրութեամբ: - 324. Եւ եղև ընդ մեռանելն տեառնն Անձաւացեաց, նորին տիկինն Հեղինէ գրէ առ Գուրգէն – 324. և միապետէ զտէրութիւնն Անձաւացեաց և խաղաղեցուցանէ զերկիրն և բնակէ յանհոգս զապահովացեալ ի հինից. շինէ եկեղեցիս և կատարէ տօն նաւակատեաց խաղաղութեան: - 326. էր ընդ իշխանսն և մեծ իշխանն Վասպուրական Աշոտ, որդի Դերանկին, և ընդ նմա Գրիգոր իշխանն Մոկաց և զօրքն Անձաւացեաց: - 380. Իսկ Գուրգէն օր ըստ օրէ աճէր զօրութեամբ ի բազում քան թէ ի սակաւ տեղիս, զոր ի Տարօն և զոր յԱնձաւացիս և զոր յԱրզն և զոր առ այլ ամենայն ուրեք – 324. Իսկ իշխանն Աշոտ և իշխանն Մոկաց և զօրքն Անձաւացեաց քաջագոյնս արիացան կացին յոտնկայի. – 380. Մուշեղ Անձաւացեաց տէր հիւանդացեալ զյետին կեալն, ունելով որդի ստնդեայ. – 324. Նոյնժամայն ի բարկութիւն ցասմամբ մեծաւ շարժեալ թագաւորն Սմբատ՝ գրէ առ Գուրգէն Անձաւացեաց տէր և առ Գագիկ Ապումրուան, ասէ. – 362. ՎԱՍՆ ԱՆՁԱԻԱՑԵԱՑ ՅՈԻԶՄԱՆՅՆ ԱՇՈՏԻ ԵԻ ԴԱՐՁԵԱԼ ԽԱՂԱՂԱՆԱԼՈՅ – 330. Վասն զի իշխանն Մոկաց և իշխանն Անձաւացեաց նուաճեալ էին ընդ ձեռամբ Վասպուրական իշխանութեանն: - 380. փութացոյց գիր պաղատանաց առ Տաճատ Ռշտունեաց տէր և առ Վախրիճ Անձաւացեաց տէր, զեկուցանել նոցա զեղեալսն: - 126. Եւ կոչեալ առ ինքն զեպիսկոպոսն Մոկաց զՅօհան և զեպիսկոպոսն Ռշտունեաց Սահակ և զեպիսկոպոսն Անձաւացեաց Շմաւոն – 122.

ԱՆՁԵԻԱՅԻ - Բայց երիցս երանելի ոմն երիտասարդ հասակաւ, ինքն տաճիկ և ազգաւ պարսիկ՝ ելեալ զհետ սիրոյն Քրիստոսի հաւատոցն եկն յարեցաւ ի Պատրիկն Անձևացի – 222. Սոցա անուանք ճանաչին՝ Ատոմ Անձևացի և Մլեահ Վարաժնունի և Գէորգ Բողկացի և Վասակ, և այլք բազումք, որոց անուանք գրեալ են յերկինս: - 266. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … և այլք ի նախարարացն Վասպուրական իշխանին, Սմբատ Ապահունի, Գրիգոր Քաջբերունի, Վահան Հաւնունի, սեպուհն Դաւիթ, Գազրիկն Ապուհարազ, Թոդորոս Վարազն, Խոսրով Վահևունի, Խոսրով Ակէացի, Վարդան Գաբայեղէն, Սմբատ Մարացեան, սեպուհ մի Սահակ, Պատրիկն Անձևացի, Գորգ Հարմացի, Դաւիթ Գունդսաղար. – 174.

ԱՆՁԵԻԱՅԻՔ - Եւ գունդն Հայոց խաղացին ընդդէմ նոցա … ի տանէն Արծրունեաց՝ Գուրգէն … և Անձևացիքն՝ Պատրիկն և Գէորգ, Դաւիթ և Հասան և Դաւիթ գունդսաղար – 230.

ԱՆՁԿԱԼԻ - և զանձկալից տեսութիւնն հրաշափառապէս և անճառաբար ի վարշամակի տպաւորեալ ելից զկարօտութիւնն Աբգարու աղբիւրն կենաց Քրիստոս: - 76.

ԱՆՁՆ - Թողեալ այնուհետև ի խնամս արարչին, յանձն արարեալ շնորհացն Աստուծոյ: - 346 . ,,յանձն առնումք գիրամանս արքունականս,, - 248. Այլ ձայն իմն գայր՝ մի՛ ժողովել և մի՛ հատանել, թե ոչ՝ եղիցի անձն այն մեռեալ, և ժանտ ախտիւ սատակեսցի գումարտակդ: - 50. Այլ սոքա թէպէտ և յանձն առնուին և մտադիւրութեամբ լսէին նմա սակայն ոչ մեկնեալ լինէին ի ժանդագործ պղծութենէն զազրալից սովոմական ախտիցն – 182. Այնուհետև ել գնաց դէմ եղեալ զյունականօքն շրջել զկողմամբքն, յանձն արարեալ գհոգս իւր շնորհացն Աստուծոյ. – 316. Ասէ, ,,զի՞նչ է նոր հաւատդ, որ այժմ ի քէն երևի. եթէ այլ ևս յաւելցիս ասել՝ անձին քում դու եղիջիր պարտական,,. – 160. Արդ ոչ կարեմք փոյթ ընդ փոյթ շղումարար/ճիշտը՝ շղոմարար/ հաճութեամբ թագաւորիդ յանձն առնուլ՝ զոր հրամայէ կայսերական ճոխութիւնդ. – 132. բազում անգամ աղուեսք թագաւորել խորհեցան, բայց շունք ոչ առին յանձն: - 108. Բազում անգամ թղթովք աղաչեալ զնա ո՛չ առնոյր յանձն. – 346. Բայց Աւշին որդի Ապուսեճի, քանզի էր այր խոռվասէր, ատեցող

զխաղաղութիւն, անյագ առ արբումն արեան մարդկան, և զայն բարգաւաճանս անձին քաջ լաւ համարէր. – 370. բայց դու պարտիս յանձն քո ապաշաւել քան թէ ի մեզ. – 138. Գեղեցիկ էր և տեառն Գրիգորի Արծրունւոյ՝ ոչ անփոյթ առնել և զիւրոյ համանուանն զսրբոյն Գրիգորի առնուլ յանձն զխաւարամուտն լինել ի խորին խաւարային վիրապն կապանօք հանդերձ. – 250. եթէ ,,եկայք առ իս ամենայն աշխատեալք և բեռնաւորք, և ես հանգուցից զձեզ,, , և թէ ,,որ ուրասցի զանձն իւր վասն իմ՝ գտցէ զնա,,. - 252. ետ բերել պարգևս, և այնպէս ոչ առին յանձն. – 222. Եւ զինուորք ի մահու վտանգ տուեալ զանձինս՝ի ղոյղս անցանել ի նաւէն ի կղզին. – 50. և հանապազ յանձն իւր տարակուսանօք տարուբերէր, թէ յո՞վ և կամ յո՞յր կողմանս թափիցէ զդառնութիւն մահաբեր թունից իւրոց – 170. և այլ ոչ ևս այնուհետև համարձակ յանձն առնոյր մտանել ընդ աշխարհս Վասպուրական: - 336. Եւ այս առ այժմ բաւականասցի մտառու ուսումնական անձանց, զանմտացն ի բաց լքանելով զիմացմունս: - 396. և անդ զբարիոք պատերազմն պատերազմեալ՝ որպէս քաջ հովիւ զանձն իւր եդ ի վերայ հօտին – 104. և առ եղբայրականն զինազանդութեանն չափ ցուցանելով, անկշիռ վայելչութեամբ զմիմեանս լաւ համարելով քան զանձինս, հասարակ զճոխութիւն իշխանական գահընկալութեանն վարկանելով – 360. Եւ առ սոսա ասացեալն ի Փրկչէն, ,,ամենայն թագաւորութիւն բաժանեալ յանձն աւերի, և ամենայն քաղաք և տուն բաժանեալ յանձն ոչ /194/ կացցէ,,: - 196. Եւ առ սոսա ասացեալն ի Փրկչէն, ,,ամենայն թագաւորութիւն բաժանեալ յանձն աւերի, և ամենայն քաղաք և տուն բաժանեալ յանձն ոչ /194/ կացցէ,,: - 196. Եւ արդ այսքի՞կ են փոխարէնք, զի ետուք յօժարութիւն նենգագործ խորհրդով՝ լինել յարգելանի, և առնել դիւր որսալ ի խնդրողաց անձին իմոյ և իմոց զաւակաց – 216. Եւ արդ խնայեալ իմ ի ձեզ, և դուք առանց յապաղանաց և զիս աշխատ առնելոյ ի բաց լերուք յերկրպագութենէն Քրիստոսի, և եղիցեն անձինք ձեր ի գիւտս և կեցջիք. – 246. և դաստիարակ առընթեր ունելով զբանն տէրունական … և թէ ,,զի՞նչ օգուտ իցէ մարդոյ, եթէ զաշխարհս ամենայն շահեսցի և զանձն իւր տուժեսցէ, կամ զի՞նչ տացէ մարդ փրկանս ընդ անձին իւրոյ. զի եկն որդի մարդոյ խնդրել և կեցուցանել զկորուսեալն,, - 264. և դաստիարակ առընթեր ունելով զբանն տէրունական … և թէ ,,զի՞նչ օգուտ իցէ մարդոյ, եթէ զաշխարհս ամենայն շահեսցի և զանձն իւր տուժեսցէ, կամ զի՞նչ տացէ մարդ փրկանս ընդ անձին իւրոյ. զի եկն որդի մարդոյ խնդրել և կեցուցանել զկորուսեալն,, - 264. և դաստիարակ առընթեր ունելով զբանն տէրունական … և թէ ,,որ կամիցի կեցուցանել զանձն իւր՝ կորուսցէ զնա, և որ կորոյս զանձն իւր վասն իմ՝ գտցնէ զնա,, - 264. և դաստիարակ առընթեր ունելով զբանն տէրունական … և թէ ,,որ կամիցի կեցուցանել զանձն իւր՝ կորուսցէ զնա, և որ կորոյս զանձն իւր վասն իմ՝ գտցնէ զնա,, - 264. Եւ դարձան մտին յՈստանն Ռշտունեաց և կացուցին յանձանց իւրեանց իշխան զՎասակ Կովակեր, եղբայր Վահանայ: - 306. Եւ եթէ քոյին կամաւ երթիցես՝ թերևս օգուտ բազմաց և անձին քում եղիցի. – 216. Եւ են գազանաբարոյք, արիւնարբուք, առ ոչինչ համարելով զսպանումն եղբարց հարազատաց, նա և զանձանց ևս. – 192. և զինքն յանձն արար երանելի եպիսկոպոսին և ճգնաւոր քահանային, հանգեաւ բարի խոստովանութեամբ ի հոռի ամսեան, որ օր Ե էր ամսոյն յաւուր ուրբաթու՝ ի Քրիստոս Յիսուս ի Տէր մեր – 254. և զնախարարսն դարձեալսն յԱրշակայ՝ կացոյց յանձն իւր գահու – 112. Եւ թագաւորն յանձն առնոյր զխաղաղութիւնն: - 380. և թէ մեռանիլ ևս ումեք հասցէ՝ ի պարծանս անձին և ազգին իւրոյ համարեալ է, և պսակ մարտիրոսական ընկալցի ի Քրիստոսէ. – 276. և իբրև զմի անձն, վառեալ ի զէն և ի սուր և ի ճակատամարտ՝ հասեալ յամուրս՝ տապալէր զզօրութիւն նոցա սրով և աղեղամբ, ի փայլիւն սուսերի և նիզակի և ի գիշերամարտ նահատակութեանց, ըստ նմանութեանն քաջ զօրավարին Իսրայէլի Յեսուայ կամ Գէդէովնի կամ թէ նոյն ինքն նահապետին Աբրահամու, ի վերայ հասեալ Քանանացւոց, զյաւէտ յաղթութեան նահատակութիւն նահատակեալ՝ և դառնայ մեծաւ յաղթութեամբ: - 312. և իբրև զպարիսպ անդամանդեայ՝ այնպէս եդին զանձինս ի վերայ բազմութեան գաղթականին աշխարհակոյտ ամբոխիցն, իբրև քաջ հովիւ ի վերայ

խաշանց մեռանել յանձն առին: - 230. և իբրև զպարիսպ անդամանդեայ՝ այնպէս եդին զանձինս ի վերայ բազմութեան գաղթականին աշխարհակոյտ ամբոխիցն, իբրև քաջ հովիւ ի վերայ խաշանց մեռանել յանձն առնին: - 230. և իբրև զքաջ հովիւն դրուատեալ ի փրկչէն՝ զանձն իւր եդ ի վերայ խաշանց ընդդէմ ապականարար գայլոցն, յարձակեալ յանխնայ դիմեցուածովք, յարիւն և յապաժոյժ, ի սատակումն և ի ծախումն սրոյ մատնեաց բոլորովիմբ զյարձակեալս նեղիչս աշխարհիս. – 312. և ինքն վիրաւորեալ սրով մեռանի ի գեօղն Գիւղիկ ի ճուաշ գաւառի, մարտիրոսական հասեալ նահատակութեան, ի վերայ խաշանցն Քրիստոսի տուեալ զանձն ի մահ: - 402. և լինիցիս իբրև զմի ի մահապարտաց, որ անձամբ զանձինս հերքեցին ի կենաց վտանգաւոր մահուամբ, որպէս և քեզ պատրաստեալ է – 294. և խաւարեցան անմտութեամբ սիրտք նոցա. զանձինս առ իմաստունս ունէին յիմարեցան. – 52. և մեծաւ աշխատութեամբ և ի բազում ժամանակաց փոյթ յանձին կալեալ անդուլ զցայգ և զցերեկ ի մեծ տարակուսանս ըմբռնեալ կայր վարանեալ – 242. Եւ մեր անտես արարեալ զգործս վնասուց ձերոց, զոր մեղայք մեզ, և լիցին անձինք ձեր ի գիւտս, և կեցջիք և տիրեցէք աշխարհի և տանց ձերոց, դուք և որդիք ձեր – 244. Եւ մօտ առ սոցա կայ լեառն Կաւկասու, յորում բնակեն ազգք յամենայն լեզուաց բաժանեալք, ըստ ազգս ՀԲ ազգացն, և կեան առանց առաջնորդի, և օրէնս անձանց ունին ամենայն ոք որ զինչ կամի, և ընդ մայրս և ընդ քոյրս ամուսնանալ: - 274. և յայտնի ոչ վայելչանայր կատարել զոր կամէրն, մի՝ վասն յաղթող մեծանուն գործոյն, նախատ անձին համարելով, երկրորդ՝ վասն վաշտիցն զօրութեան: - 326. և յանձն առեալ ինքնակամ մոլորութեամբ զօրէնս մազդեզանց մոխրապաշտ յամառութեանց – 124. Եւ յետ սակաւ աւուրց վախճան առեալ կենաց նորա, ձիոյ խրոխտացելոյ զանձն ամբերթեալ ելոյծ ի կենաց զքաջարանցն զմեծն տերանց զքաջ զօրավարն և զզօրագլուխն Հայոց մեծաց: - 364. Եւ յոյժ զուարճացեալ քաղցր բարբառովն Քրիստոսի, որ է անեղծանելի վճիռ քրիստոսասիրաց անձանց - 252. և նմա յանձն առնէ զաշխարհս, փոխանակ հօր իւրոյ Ապուսէթի. – 184. Եւ նորա կամեցեալ ցուցանել թագաւորին՝ ի սոյն աւուրս վախճանեցաւ Հայրակղէս. իսկ որդի նորա Կոստանդին ոչ ունէր յանձին ըստ կամաց նորա պատասխանի. – 162. և ո՞րպէս՝ հնարաւորեալ յապրուստ անձանց վճարեն զկարևոր պէտս իւրեանց լի աշխատութեամբ և սաստիկ տառապանօք. – 190. Եւ ոչ յանձին կալեալ Արջամայ վստահաբար առ իւր ունել զԱնիանոս՝ յղէ զնա ի Հայս: - 76. և ոչ ուրեք գտանէր հնար ելիցն ի վտանգաւոր արգելանէն, թէպէտ և բազմաց հոգ յանձին կալեալ վասն առն պատուականի – 346. և որպէս վերագոյն ասացաք՝ վասն հեզ և ցած բարուցն կամօք յանձն կրէր – 94. և օրինեաց զամենեսեան զհեռաւորս և զմերձաւորս յանձն ապրար շնորհացն Աստուծոյ – 254. Եւս առաւել քան զանդնդականն յուզմանցն բռնալիր հողմոցն զծիրանեգոյն ալիսն, զլեռնաձև կուտակսն և զվիշապաձայն գոչմունսն՝ ևս յաւէտ ահագնակի վրդովմամբ զմրրիկ անձանց ի մէջ եռաշարժ ընթացմանցն, ի հոլովմանց խոհարանի իշխանական սրտին ի ներքս հարկաւորաբար բռնազբօսեալ /350/ ձգեն: - 352. զայն զինեալ ի վերայ անձանց՝ սաստկացուցանեն զպատերազմն, աներկիւղ մնալով ի հրոյն տոչորմանէ. – 208. զի զոր անձանց՝ զնոյն և այլոց գիտասցեն հրաժարել ի զօշոտութենէն, որ առաջնոյ անկմանն եղև պատճառ – 26. զի Քրիստոսն այն, որ զանձն իւր ոչ կարաց ապրեցուցանել ի Հրէիցն, այլ կալան զնա և սպանին ի վերայ փայտի՝ իսկ արդ զքեզ զիա՞րդ կարէ ապրեցուցանել ի ձեռաց իմոց: - 146. Զի այր քաջ է և պատերազմող, և միաբանք են որք ընդ նմա են զօրքն, և զանձինս ի մահ դնիցեն ի վերայ տանց և աշխարհաց և ազանց և տոհմից իւրեանց: - 212. Զի ոչ միայն առ շինութիւնն՝ այլ և յարիւն և յապաժոյժ առաքինաբար զանձինս եդեալ ի վերայ խաշանցն մեռանել իբրև զքաջ հովիւ – 392. զի ոչ ունէք զայդ յանձին կալալ. Աղէքսանդրոս՝ կարծել տիրել ունէք երկրի բաց յԱղէքսանդրէ: - 70. զի տեսանեմ զքեզ այր պոռոտաբան, /138/ զի յանձն քո խրախուսես և ոչ յԱստուած, ի բազմութիւն զօրաց և ի փղաց զօրութիւն. – 140. զշինութեան և զխաղաղութեան հայրենի աշխարհի երկասիրաբար հոգ յանձին տանել. – 388. Զոր առ վայր մի ոչ ապրեալ յանձն սրբոյն Սահակայ՝ ասէ - 114. Զոր և մեր ըստ

հրամանի քում, Գագիկ զօրավար Հայոց և Վասպուրական իշխան, ջան յանձին տարեալ ընդ համառօտութիւն զրուցատրութեանցն անցեալ – 74. զոր թագաւորին յանձն առեալ զաշխարհն՝ հրամայէ շինել անդ մեհեան զՀերակղեայ և զԴիոնիսեայ. – 90. Զոր ոչ առ յանձն լսել նոցա. – 120. զոր ոչ առ յանձն սուրբն Սահակ գրել ինչ վասն որոյ չարաբանեն զԱրտաշրէ: - 118. զոր չառեալ յանձն սուրբ տիկնոջն Համազասպուհեայ՝ տանին հանեն ի բարձրաւանդակ ամրական բերդաքաղաքն, մերկանան ի հանդերձիցն, զի քրիստոսեան փառօքն զգեցցի. – 102. իբրև զքաջ հովիվ եդեալ զանձն ի վերայ խաշանց մեռանել, նմանակերպեալ պատկերակից լինել որդւոյն Աստուծոյ – 300. ինքն իսկ փոյթ յանձին կալեալ՝ եւ գնաց մեծաւ հոգաբարձութեամբ, լուծանել զնա ի տառապանաց արգելանին. սակայն և այնպէս ոչ կարաց գտանել զելս իրացն վտանգի առնն: - 346. իսկ եթէ առ փոքրն այնչափ ամբաստանէր զանձն մարգարէին՝ քանի՞ ևս ողբոց և արտասուաց արժանի են՝ որ յՈրդին Աստուծոյ ամբարշտեն շրթամբք իւրեանց: - 258. Իսկ Դերանիկն գործ առնէր ի գիւտս հնարիմացութեան, և տարուբերէր յանձն իւր՝ գտանել զելս իրացն, որով կարիցէ հանել զամուրսն ի Գուրգինայ և տիրել աշխարհին: - 326. Իսկ նա ըստ սովորականի ցանկասէր պղծալից անյագութեանն՝ խրոխտացեալ մոմռեալ յանձն գազանեղէն թունիւք առաւելեալ, բորբոքեալ տապախառն բոցով հեղուլ զմահածին թոյնսն ի վերայ Բուխայի. – 326. Իսկ Սաղման յանձն առ գրել նմա. և գրէր գիրս յօդուածոյս, էր ինչ որ ի ստոյգ յիշողութենէ, և էր ինչ որ կարծողական բանք. – 164. խորհուրդ չար ի մէջ առեալ և զբարեկամութիւն կեղծաւորեալ, որպէս յերէկն և յեռանդն՝ և յանձն առնուլն երթալ առ զօրավարն, խնդրել խաղաղութիւն. – 210. միայն զմի ոմն կացուցանեն տիրել ի վերայ իւրեանց ըստ կամս անձանց իւրեանց, և միաբան և միախորհ կան և կեան առ միմեանս, և բնակեն ըստ ազգս ազգս, բացագոյն ի միմեանց: - 274. մինչև անձամբ անձին արարեալ ի հուր սատակի: - 58. մինչև զանբարկանալին Աստուած ի բարկութիւն ածել, ի սատակումն անձանց և ի կործանումն աշխարհի և յաւեր ժառանգութեան տանց հայրենի բնակութեանց. – 182. Յայնժամ իբրև լուաւ բռնաւորն զայս դարձուած պատասխանեաց լի հզօրութեամբ և ահագին մեծաւ անարգութեամբ՝ յոյժ տարակուսանօք լցաւ յանձն իւր, և կայր մեծաւ հիացմամբ ըմբռնեալ. – 280. յայտնի և յանդիման կացուցանել զթիւ սպանելոցն ոչ առնուին յանձն, թէ Ջ այր միայն հզօր ձեռամբ յաղթեցին ԺԵ հազարացն. – 234. յանձն առեալ տալ նմա զիշխանութիւնն բնիկ տէրութեանն իւրեանց: - 236. Յանձն առի պատմել ստուգապէս զսքանչելագործ յայտնութեանն հրաշիցն, որ ցուցաւ ի զօրավարութեանն Գագկայ. – 378. Նոյնժամայն աճապարեալ աշտանակեալ ի նիւս նժոյգ երիվարին, զէն զանձամբ արկեալ, նիզակ ի ձեռն առեալ, խրախոյս ի ձայն բարձր բարձեալ առ իւր ազատագունդ վաշտն՝ ասէ՝ - 328. նուաճեաց զանձն, հրապոյրս պղտորս արբուցանէ Վահանայ Մամիկոնէի, որ էր աներ Մեհուժանայ, և անցեալ գնացին առ Շապուհ. – 102. Ոչ ամենևին /գրքում՝ամենեւին/ գոնէ փոքր մի խոտորեցան ի բանս նորա և ոչ առին յանձն ի պատրել մեծութիւն ընչից և ոչ անսացին հնազանդել փառաց աշխարհական ցանկութեանց – 264. ոչ առ յանձն Յազկերտ նստուցանել զոք ի տոհմէ Արշակունեաց թագաւորել Հայոց – 114. Ոչ կամեցար կամօք տալ զանձն ի ծառայութիւն մեզ, այլ տէր և թագաւոր կոչես զքեզ. զգանձն արքունի որ իմ առ քեզ է՝ ծախես, և զայդ ոչ գիտես, եթէ վաղիւ համարս տալոց ես: - 146. որոյ սկիզբն է ,,Անզբաղել ական սրտի նայեցող անձն իմ ի միւսանգամ գալուստն,, , Ե տուն ի յութերորդ վանգէ: - 284. որք ոչ առին յանձն միաբանել ընդ գունդս ուրացողացն. – 264. Ուստի պարտ իսկ էր նախ զանձանց և եթ գիտել, և ապա յերևելեացս աստի զճարտարապետն սոցա իմանալ. – 54. ուրացան զանձինս և առին զխաչն Քրիստոսի և գնացին զհետ կոչողին, կորուսին զանձինս, այսինքն զկեանս աշխարհիս, զի զյաւիտենիցն գտցեն զկեանս. – 292. ուրացան զանձինս և առին զխաչն Քրիստոսի և գնացին զհետ կոչողին, կորուսին զանձինս, այսինքն զկեանս աշխարհիս, զի զյաւիտենիցն գտցեն զկեանս. – 292. Սոքա հրամանաւ Վահանայ Արծրունւոյ փոյթ յանձին կալեալ՝ խուզել քննել կարգել ի համառօտ բանս զաճմունս ազգացն անցելոց ոչ

կարի ինչ ընդ երկայնագոյնս աշխատասիրաբար անցանել պատմութիւնս: - 74. տեղեակ են այսմ ուսումնասէր անձինք: - 196. քանզի ոչինչ վնաս գիտէին զանձանց և ոչ մի ինչ իրս մեծ կամ փոքր. – 98. Եւ դատաստան իւր յանձնէ եղիցի, և առած յինքենէ ելցէ: - 200.

ԱՆՁՆԱՊԱՀ - Եւ նոքա կամեցեալ անձնապահ լինել աշխարհին՝ գնացին ընդդէմ նոցա. – 162. Յետ այսր ամենայնի Յազկերտ թագաւորեաց ի Տիսպովն, և ունէր զթագաւորութիւնն երկիւղիւ, և ոչ հրամանատու այլ անձնապահ: - 156.

ԱՆՁՆԱՊՈՒՐ ԼԵԱԼ - մինչ ինքն Հերովդէս փախստեայ անձնապուր լեալ հանդերձ Ուրեղիանոսիւ զինակրաւ՝ անկանի առ քեռին իւր որդի Հիւրկանու քահանայի ի քաղաքն Ասկաղոն: - 78.

ԱՆՁՆԱՊՈՒՐԾ - ճողոպրեալ Գարեգինն անձնապուրծ գնաց փախստեայ առ կայսրն Յունաց. – 102.

ԱՆՁՆԱՍԷՐ - դարձեալ զի թէ և գեցաւ ևս՝ այլ քաջութիւնք արութեանն Նինոսի, ըստ օրինակի Բէլայ, առաւել ամբարձաւ անձնասէր ամբարտաւանութեամբ – 44.

ԱՆՁՆԵԱՅ - Բայց քանզի արդ տեսանեմք զձեզ անձնեայս և գեղեցիկս, և գեղ երեսաց ձերոց պատշաճագոյնս և վայելուչս, և որդիք թագաւորացն այսր աշխարհի լեալ էք դուք, և արժանի էք արգահատելոյ – 244.

ԱՆՁՆԻՇԽԱՆ - ի կամս անձնիշխան կամաց մոլորեցաւ – 250.

ԱՆՁՆԻՇԽԱՆԱԿԱՆ - խորհելով վասն սպարապետին մեծին Սահակայ, որպէս ի նմանէ Խոսրով զանձնիշխանականն օրինադրեաց հրաման. – 112.

ԱՆՁՆԻՇԽԱՆՈՒԹԻՒՆ - և ինքն մանկագոյն տիովք, ի ժամանակի անձնիշխանութեան լեալ ամաց ԺԵ, զի ,,մանկութիւն և անմտութիւն ընդունայնութիւն է,, , որպէս գրէ Սողոմոն – 346.

ԱՆՁՆԻՐ - և գոռթ /ճիշտը՝ դոռթ/ տուեալ յանձնիւր որջարանաց զօրէն մեղուացն ի մեղուանոցացն արտաքս դիմեալ ի ժամանակս խաղացման ծննդոցն, առաջնորդութեամբ իւրեանց որդնածին առաջնորդին – 398. Այլ քանզի յոյժ առաւելեալ էր իմաստութեամբ Գագիկ՝ տեղի տայր բովանդակ գաւառապետաց զօրագլխաց աշխարհիս, գնայր ընդ նոսա իմաստութեամբ խորագէտ հնարաւորութեամբ, ըստ անձնիւր գահու մեծարեալ պատուադրութեամբ հաճոյանալ ախորժէր նոցա: - 354. Ելեալ խրոխտ և դառնաշունչ փռնկալով մոմոեալ յանձնիւր գազանեղեն զայրացմամբ յարձակեալ յեղակարծում եկն եմուտ ի քաղաքն Շամիրամայ ի Վանտոսպ: - 372. Եւ եղև ի մտանելն նորա ի Դատուան աւանն … ելեալ իշխանքն Հայոց յանձնիւր տեղեաց գնացին յանդիման լինել նմա – 340. Եւ իբրև գիշերն տարածեցաւ և խաւարն թանձրացաւ և սկսան ամենեքին մտանել ի քուն յանձնիւր օթանոցն՝ յանկարծակի փայլիւն սուսերաց և մոմեղինաց վառելոց և գունդք խորհրդականացն և Հասան ընդ նոսա. – 348. ստացան բարեկարգաբար զարդարել զմերկացեալն ի բարեզարդութենէ, զմերժեալն և զհեռացեալն ի հայրենեաց և ի տանց՝ յանձնիւրս առնել դարձումն. – 388.

ԱՆՁՈՒԿ - սուրբքն ոչ եթէ զերևելի տեղիս ախորժեն, զի թէ ոչ այսպէս, ո՞չ նոքա զնեղ և զանձուկ կեանս կան մահու չափ,,: - 100.

ԱՆՁՐԵՒԱԲԵՐ - կամ թէ յամպոց ինչ ճայթիւն արձակելոյ և ի վայր հրաձգութիւնն արկանէ ի կարկտաբեր և յանձրևաբեր ժամանակի - 228.

ԱՆՃԱՌԱԲԱՐ - և զանձկալից տեսութիւնն հրաշափառապէս և անճառաբար ի վարշամակի տպաւորեալ ելից զկարօտութիւնն Աբգարու աղբիւրն կենաց Քրիստոս: - 76.

ԱՆՃՈՌՆԻ - և ժողովեալ ազգք ազգք յընտրելոց զօրաւորաց արանց քաջամարտկաց, զզօրս Կապուտկացւոց, զՎրաց և զԱղուանից և զԱյրարատեան գազանամարտիկ զանճոռնի զօրսն և զբոլոր բովանդակեալ գունդս զօրացն և զորդիսն Սենեքերիմայ, ամենայարդար պատրաստութեամբ անհուն բազմութեամբ, աճապարել երագել անյապաղ լինել նախ քան զԱշդահակայ դիմեցումն – 62. և յաղագս անճոռնի և թանձր բլրաձև ծանրակիր մարմնոյ՝ և դժուարաշարժ զի վեր բերումն առնեն: - 260.

ԱՆՄԱՀ - անմահից կենաց հաղորդն՝ ի ձեռն անիծիցն հողացաւ - 22. նոյնպէս և տանջանքն նմին նման յաւիտենականք և մշտնջենաւորք յանսպառ յաւիտեանս և յանմահ խոշտանգանս՝ պղծոցն և ուրացողացն ի սուրբ և յանբիծ հաւատոց քրիստոնէութեանն. – 264. որ զծայրագոյն շնորհացն Աստուծոյ առեալ պարգևս՝ կենդանւոյն ի կարգս անմահիցն փոխանորդեաց վերագրիլ, որ և յառաջ քան զփոխիլն ծանոյց զհամաջինջ բարկութիւն Աստուծոյ խոտորեալ ազգին և որդւոցն անհնազանդից – 26.

ԱՆՄԱՀԱԿԱՆ - նա և կենդանականն որ ի նմա՝ ոչ ի բարի ինչ, այլ զի անհրաժեշտ չարին կալով անմահականս չարչարեսցի: - 22.

ԱՆՄԱՀՈՒԹԻՒՆ - և կեցեալ առ նովաւ ամս Մ՝ փոխեցաւ յանմահութիւն յամին ԼԳ Ղամէքայ: - 28.

ԱՆՄԱՍՆԱՒՈՐԱԲԱՐ/հավանաբար՝ԱՆՄԱՍՆԱԲԱՐ/ - Բայց արդ որպէս յառաջագոյն հատուցի զարտաքոյ պարսաւանաց զիս ներքոյ գրել, վասն ոչ ոճով զսորայս կարգել դնել ի շարի աստ զշարագրածս, վասն ոչ բաւելոյ զանչափութիւնն ի մի վայր գումարել յանմասնաւորաբար /ճիշտը՝ անմասնաբար/ նշանակութեամբ – 308.

ԱՆՄԱՏՈՅՑ - և եղեն իբրև զմի այր կամ թէ իբրև զվէմ մի բլրաձև, արձանացան կարծրացան պնդութեամբ՝ անմատոյց լինել ի նոսա զօրութիւն երկաթի. – 230.

ԱՆՄԱՏՉԵԼԻ - Եւ իբրև կատարեաց զյօրինուած շինութեան քաղաքին և անմատչելի անկասկածելի զամրոցն պատրաստեաց – 88. և շէն մարգարիտ զքարաբլուրն յօրինէ պարսպաւոր անկասկածելիս անմատչելիս ձեռաց պատերազմողաց – 88. նա և զիւրեաւ տախտակափակ լանջապահս, թիկնապահս, զանգապանս, սռնապանս, գլխապանս, որ գրեթէ բովանդակ պղնձեղէնս զնա իմանալ թուէր, և զետեղեալ բլրաձև զօրու անմատչելի կարծելով. – 64.

ԱՆՄԱՐԴԻ - զբազմամարդի գեօղս և աւանս առնել անմարդիս, և զմնացեալսն վարել ի գերութիւն, զկանայս հանդերձ մանկտով. – 202.

ԱՆՄԱՐՄԻՆ - Ապա ուրեմն յայտ է ըստ կարգի ասացելոցս, եթէ որ շարժէ զերկնային մարմինն՝ մի է և անբաւ զօրութիւն ունի և անմարմին է և անեղ է անապական, և ինքն ոչ յումեքէ, և այլք ամենեքեանք նովաւ. – 54. Բայց ոչ միայն քաջքն Հայոց նահատակեցան ի մեծ պատերազմին այլ և անմարմին զօրք երկնաւորք մարտակից եղեն գնդին Հայոց. – 232. զի եղեալն՝ ի նիւթոյ և ի տեսակէ է, որ ի նիւթոյ է՝ ոչ է անմարմին, և ոչ անբաւ զօրութիւն ունի: - 54. ուստի յայտ է թէ և անմարմին է, զի մարմինն՝ բովանդակեալ զօրութիւն ունի, և ոչ կարէ հանապազ շարժել զերկին կարգաւորաբար. – 54. սրբոյ թագաւորին և քաջ նահատակին Տրդատայ զբարիոք պատերազմեալ ընդդէմ անմարմին և մարմնաւոր պատերազմողաց, փոխի յերկրաւոր աշխատութեանցս ի հանգիստ, մեծաւ պատուով թագաւորական շքեղ և երևելի դիւազարդութեամբ – 96.

ԱՆՄԱՐՏՆՉԵԼԻ - զի և զբազումս պատերազմեալ պէսպէս մարտիւք, և ոչ ինչ կարացեալ ստնանել անմարտնչելի ամրոցացն և քաջութիւն արանցն որ ի նմա՝ ողոքական բանիւք կոչէր ի հաւանութիւն: - 278.

ԱՆՄԵԿՆԵԼԻ - և հարցեալ և պատասխանեալ սուրբն լի կատարեալ իմաստութեամբ Հոգւովն սրբով՝ զոր անմեկնելի ունէր յինքեան սուրբն. – 104. զի անմեկնելի եղիցի Քրիստոս ի նոցանէ – 250. Իսկ նոցա անմեկնելի զյոյսս իւրեանց ի Քրիստոս ունելով, բնաւից գերագոյն և հոյակապ անուն ստացեալ, զյաղթութեան նշանակ կանգնեալ. - 308. Որպէս և այրս այս արար, անքակ և անմեկնելի զգեցաւ պատեանս յինքեան զզօրութիւն բանսարկուին: - 248.

ԱՆՄԵՂ - և ահա հասեալ կայք յատենի առաջի իմ անտրտում և անտխուր երեսօք, որպէս անմեղս և զբարեգործակս, և լի ամենայն կամարարութեամբ մեր, անխիղճ համարձակութեամբ – 244. Որոյ յօժարութիւն կամաց ախորժակաց իւրոց էր մարմին և արիւն անմեղ մարդկան, առ ի յագումն անհնարին գազանաբարոյ կատաղութեանն: - 200.

ԱՆՄԵՂԱԴՐԵԼԻ - ,,քաջք քաջաց պատահեալ՝ անմեղադրելիք կան մնան զյաւակնութեամբքն – 68. և թէ Ադամ առ նմանն իւր և օգնական զայսոսիկ՝ զի՞նչ ի դէպ իցէ կնոջն

անմեղադրելի գոլ՝ օձին պատճառել, որ ևս վատթարագոյն քան զանասունն լինիցի: - 22. որով ժամ ի դէպ իսկ է, առ յայնժամ զարժանապէս նոցա ասել փոխարէն և անմեղադրելի բազմաց, եթէ այնչափ մթերեալ համբարք կերակրոց կուտեցին ի հալոցսն Բէլայ – 38.

ԱՆՄԵՐՁԵՆԱԼԻ - Քանզի ի գնալ նորա զօրացուցանել զքեռին իւր զթագաւորն Հայոց, իսկոյն յելանելն նորա ի տանէ իւրմէ ի Վան քաղաքէ՝ տիրէ ի վերայ նորա ցաւք հիւանդագինք կարապետք մահու, անմերձենալիք ճարտարաց բժշկական ձեռնարկութեանն: - 384.

ԱՆՄԻԱԲԱՆ - Բայց յետոյ անմիաբան գտեալք նախարարքն Հայոց՝ թողին զոր խորհեցանն վասն թագաւորելոյ Վահանայ, և անցին /126/ գնացին առ մեծն Վարդան. – 128. Եւ անմիաբանք լեալ ընկեցին զսուրբն Սահակ յաթոռոյ եպիսկոպոսապետութեանն և զԱրտաշիր ի պատուոյ թագաւորութեան. – 118.

ԱՆՄԻԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ - և այսպէս աղմկեալ և շփոթեալ երկիրս Հայոց՝կեայր անմիաբանութեամբ, լի անկարգութեամբ, ըստ յօժարութեան Վաչէի Արծրունոյ: - 120. Նախ զի և լեզուքն շփոթեալք՝ունէին զանմիաբանութեան փոյթս, կամ թէ զի և վատութիւնք քաջաց ապիհարկեալք ոչ գրեցաւ ի մատենագրաց անտի Քաղդէացւոց – 44.

ԱՆՄԻՏ - ,,Աստուծոց պատուական և ամենայն թագաւորաց, տէր երկրի և ծովու, ծնունդ մեծին Արամազդայ Խոսրով թագաւոր. առ Հայրակղոս անմիտ և առ անպիտան ծառայ մեր: - 146. Եւ այս առ այժմ բաւականասցի մտառու ուսումնական անձանց, զանմտացն ի բաց լքանելով զիմացմունս: - 396. զոր ի դէպ է այժմ ասել նենգաւոր գոլ և անմիտ. – 20. Իսկ սպառնալիք քո և չարչարանք, զոր ասես ի վերայ իմ հասուցանել՝ խաղ մանկտոյ կամ զառանցելոց թուի յայս իմ, և բանք քո նոյնպէս, որպէս առն անմտի և խելագար և ցնորեալ ծերոյ,,: - 290. որ ոչ հաւանեցաւ մտանել յանմիտ խորհուրդ շինութեան աշտարակին. – 40.

ԱՆՄԽԻԹԱՐ - Առաւել ի սուգ մտեալ և յողբս անմխիթարս վասն ազգին իւրոյ Արծրունեաց – 112. և միաբան յարտասուս հեղեալ լային, և դառնապէս ողբս յողբս հարեալ անմխիթար սգոյ – 114.

ԱՆՄՏՈՒԹԻՒՆ - Եւ քան ընդ ապստամբելն ի նմանէ՝ ընդ յոյժ անմտութեամբ գալն առ նա զարմացաւ: - 272. և ինքն մանկագոյն տիովք, ի ժամանակի անձնիշխանութեան լեալ ամաց ԺԵ, զի ,,մանկութիւն և անմտութիւն ընդունայնութիւն է,, , որպէս գրէ Սողոմոն – 346. և խաւարեցան անմտութեամբ սիրտք նոցա. զանձինս առ իմաստունս ունէին յիմարեցան. – 52. և նորա արկեալ զնա ի փոքրագոյն տեղի մի նեղ, և ինքն փութացաւ գոյժ ետ վասն նորա՝ մահու պատահել, լի անմտութեամբ մոլի աբեղայն, որում ոչ հրամայեցաւ. – 320. և նորա գնացեալ զհետ կոչնականացն լի անմտութեամբ: - 102.

ԱՆՅԱԳ - այս այն Աբղլայն է, զոր ազգ իւր ասացին Աբղլանգէ, այսինքն ծառայ դանգի և ոչ Աստուծոյ, վասն սաստիկ զօշութեանն և անյագ ագահութեանն: - 168. Բայց Աւշին որդի Ապուսեճի, քանզի էր այր խռովասէր, ատեցող զխաղաղութիւն, անյագ առ արբումն արեան մարդկան, և զայն բարգաւաճանս անձին քաջ լաւ համարէր. – 370. եթէ ոչ այլ ինչ յակն ունելեաց բարւոյ ունիցիս ասել, զի՞նչ ինչ բարգաւաճանք քեզ լրութիւն անյագ որովայնին Բէլայ իցէ: - 38.

ԱՆՅԱԳԱԲԱՐ - Եւ զերկնային պարգևացն որ ի հանդերձեալսն խոստացաւ Տէրն, զանպատում և զիրեշտակային նորոգութեան՝ նա ասաց լինել անդ կերակուրք և ըմպելիք ուժգին. զոր և կամեսցի ուտել անյագաբար՝ պատրաստ գտանիցէ, և կանանց կուսից մնացելոց հանապազ անյագաբար խառնակումն: - 164. Եւ զերկնային պարգևացն որ ի հանդերձեալսն խոստացաւ Տէրն, զանպատում և զիրեշտակային նորոգութեան՝ նա ասաց լինել անդ կերակուրք և ըմպելիք ուժգին. զոր և կամեսցի ուտել անյագաբար՝ պատրաստ գտանիցէ, և կանանց կուսից մնացելոց հանապազ անյագաբար խառնակումն: - 164.

ԱՆՅԱԳՈՒԹԻՒՆ - Իսկ նա ըստ սովորականի ցանկասէր պղծալից անյագութեանն՝ խրոխտացեալ մոմռեալ յանձն գազանեղէն թունիւք առաւելեալ, բորբոքեալ տապախառն բոցով հեղուլ զմահածին թոյնսն ի վերայ Բուխայի. – 326. Վէմս զերեսօք արկեալ արտօսր

յորդառատս ի խտղտելի աչաց ի վայր հեղեղատելով, զնորափթիթ ծաղկազարդ ոսկեճաճանչն մորուացն ճիրանամբքն զխզումնն, և որ առաւելեալն քան զսոյն զապաշաւանացն զանյագութիւնն: - 386.

ԱՆՅԱՂԹ - Այլ ներքին և արտաքին յարձակմունքն ոչ կարէին ի ներքս դիմել մարտնչել ընդ անյաղթ զօրութեան զօրացելոյն ի Քրիստոսէ: - 308. Եւ հրամայեաց ածել ոսկերիչ և նորոգեալ նորացոյց զանյաղթ փայտ խաչին Քրիստոսի, մատուցեալ զբեկորսն առ իւրաքանչիւր յօդս, պատեալ մաքուր արծաթով վայելչագոյն քան զառաջինն, ի պարծանս քրիստոնէից և յամօթ և ի նախատինս թշնամեաց խաչին Քրիստոսի: - 378. Եւ մինչդեռ կային կենդանի և գոհանային զՔրիստոսէ զանյաղթ զօրութենէն զոր զօրացոյց զսուրբսն մեծ ասպարիսի ի հոգևորական պատերազմին՝ ևս առաւել բարկացեալ թագաւորն՝ իբրև զինոց վառեալ բորբոքէր. – 292. և չորեքվտակեան անյաղթ և զօրաւոր գետովք ելանէ յաներևելոյն յերևելի աշխարհս: - 20. Որ յետ բազում ժամանակի ծախք պիտոյից ասացաւ պատրաստել թագաւորին ըստ անյաղթ բռնութեան և մեծութեան որովայնի կերակուր Բէլայ: - 38.

ԱՆՅԱՅՏ - Ազդ լինէր յոմանց գրումն անյայտիցն, թէ ,,այս ոմանք այսորակ երիվարօք յայս նիշ նիւս կեղթում, ի մէջ բդեղի պահարանեալ նամակ տանին ընդ կողմն Ապահունեաց. արդ զգուշացիր ճանապարհիդ,,. - 340. Բայց անյայտք են եթէ կատարելանան, զի հազիւ սպիքն գան, ըստ որումն սրբազանի տրամաբանութեան: - 338. իբրև զկարի իմն հնագունից և զանյայտից զինքեանս ասաց նոր առասպելութիւն. – 46. որոյ գալուստն ազդ եղեալ գնդի այլազգեացն՝ փախեան գնացին բացագոյն, կալան զամրական տեղիս, ցրուեալ ընդ լեռնայինսն անյայտ թաքստեամբ: - 402.

ԱՆՅԱՅՏ ԱՌՆԵԼ - Եւ Գուրգէն ելեալ գնաց փութանակի անյայտ առնել զինքն, մինչև յաջողեսցի ըստ կամաց Քրիստոսի յո՛վ և երթիցէ: - 320. զի ոչ իսկ է կարողութիւն լռութեամբ ծածկել թաքուցանել անյայտ առնել զանհուն և զանբաւ վիշտս աղէտս եկեալ հասեալ մեզ: - 240.

ԱՆՅԱՅՏԱԲԱՐ - զի տարցի անյայտաբար զգողաւսն առ իւր և լցցէ զսովառնութիւն իւր: - 46.

ԱՆՅԱՅՏՈՒԹԻՒՆ - Քանզի բազում աշխատութեամբ է գտանել զշար ազգաբանութեան տանն Արծրունեաց, վասն հեռաւոր ժամանակաց կացեալ և դիւանացն անյայտութեանց ի մէջ Հայաստանեայցս – 12.

ԱՆՅԱՊԱՂ - Անդէն փութով և անյապաղ երագութեամբ հրաման ետ, զի որ ոք և հաճոյ թուիցի Սմբատայ՝ մի ոք իշխեսցէ արգել լինել: - 218. արդ դու մի անփոյթ յանհոգս յաղագս այդր մնայցես, անյապաղ հնարիցիս գտանել զխորհրդոցն նորա դատարկութիւն,,: - 346. արդ փութա անյապաղ վճարել զբռնահարեալ գործ միաբանութեան նոցա քակտել,,: - 362. Եւ ամենեցուն ըստ հրամանի թագաւորին յիւրաքանչիւր կողմանց այրուձի գումարեալ՝ հանդերձ այլովք սպառազէն յօրինուածովք անյապաղ երագութեամբ գային ի ժամադրեալ կոչումն: - 198. Եւ անյապաղ գլխաւորեալ խորհրդոցն՝ առնու ընդ իւր զԴերենիկն, և էանց գնաց ի տուն իւր ի Բագարան: - 322. և անյապաղ մինչ այս մինչ այն՝ նոցա հարեալ ընկեցեալ ի զօրացն Պարսից գունդ մի հարուստ արք իբրև ՃԽ: - 128. և անյապաղ փութով զգործ պատերազմին վճարեալ քաջք ընդ քաջս ելեալ. – 64. և բանք սրբոյ Ներսէսի ընդ կենդանի բանին Աստուծոյ խառնեալ՝ դիւրագոյնս զհատուցումն արհամարհողացն հատուցանէր յօրհնութիւնս և յանէծս, անյապաղ զգործն կատարելով. – 100. և զի չն էր դարձեալ պատասխանի յարքայէն՝ հրաման եհաս ի կայսերէ առ Վարազդատ անյապաղ առ նա հասանել: - 110. և ժողովեալ ազգք ազգք յընտրելոց զօրաւորաց արանց քաջամարտկաց, զզօրս Կապուղկացւոց, զՎրաց և զԱղուանից և զԱյրարատեան գազանամարտիկ զանճառնի զօրսն և զբոլոր բովանդակեալ գունդս զօրացն և զորդիսն Սենեքերիմայ, ամենայարդար պատրաստութեամբ անհուն բազմութեամբ, աճապարել երագել անյապաղ լինել նախ քան զԱշդահակայ դիմեցումն – 62. Եւ իսկոյն անյապաղ յական քթթել սպառազինեալ այրուձի պնդակազմ /366/ պատրաստութեամբ, ռազմ բոլորեալ դաշիկ դիմացուածով զմարտն գրգռեալ - 368. Եւ նոքա թափառնակի անյապաղ հանդերձ իւրաքանչիւր զօրու եկին հասին առ մեծն

Վարդան – 126. և փութացոյց վասն նորա զի անյապաղ առ նա հասցէ, և ի մեծ պատիւս հիւպատութեան հասուսցէ զնա, և խաչանշան դրօշիւք ճոխասցի: - 316. զի թէ հնար իցէ՝ անյապաղ երագութեամբ անձամբ իւրով և զօրու և զինու ձեռնտու լիցի հասանել յօգնականութիւն նմա: - 172. զոր անյապաղ փութով զզօրսն հարաւայինս և հիւսիսայինս տալ ի ձեռս Քսերքսեայ և Արշէզայ որդւոյ նորուն Քսերքսեայ զի փութով անդր հասցեն. – 64. Յայնժամ թագաւորն փութացոյց դեսպանս մի զմիոյ կնի առ իշխանն Աշոտ, զի անյապաղ երագութեամբ հասցէ առ նա: - 382.

ԱՆՅԱՐՄԱՐ - զվայն և զեղուկն անյարմար հառաչմամբ, մեծականաց ողբովք առ Քրիստոս ամբառնալով: - 386.

ԱՆՅԻՇԵԼԻ - միջնորդեալ հայրապետին երդմամբ ուխտի խաղաղութեան՝ ի բաց լքանել անյիշելի մոռացմամբ զչարեացն գործելոց զվնասս. – 348.

ԱՆՅՈՅՍ - եղև սմա կեալ անհաւատութեամբ և մեռանել անյոյս: - 250.

ԱՆՅՈՒՍԱԼԻ - Պղպջաձիգ արտօսր իբրև յեռանդնոտ կատսայէ ի վեր յորձանախաղաց սահին. տարակուսանք անյուսալի շուրջ զինն պարագրին ի վերայ եղելոցն: - 350.

ԱՆՅՈՒՍՈՒԹԻՒՆ - Եւ այս արտաքոյ անյուսութեանն ելանելով, հայեցեալ ի քաղցրութիւնն Աստուծոյ: - 338. Եւ սա բազումս արգել ի կռապաշտութենէ, թէպէտ և մոլորեցոյց անյուսութեամբ զդարձեալսն յապաշխարութիւն – 256.

ԱՆՅՕՇԵԼԻ -և զտարի մի կացեալ մարմինք սպանելոցն անյօշելիք ի գազանաց և ի թռչնոց: - 368.

ԱՆՆԵՆԳ - անկեղծաւոր և աննենգ տիրասիրութեամբ ցուցանել հնազանդութիւն հպատակութեամբ, մինչ յարիւն և յապաժոյժ նահատակութեամբ առնուլ վրէժս ի Պարսկացն հինից՝ զաւեր եկեղեցեացն Հայաստանի և զնեղութեանցն և զգերփանացն և զաստիկ արիւնահեղութեանցն զքրիստոնէից և զուխտի մանկանց եկեղեցւոյ սրբոյ: - 134.

ԱՆՆՇԱՆ - ,,ընդէ՞ր, ով աստուածասէր թագաւոր, իբրև ընդ համահարզս և ընդ ստամբակս, իբրև ընդ աննշանս կամ ընդ անընդել վայրագս խօսիս ընդ մեզ – 242. և զվատացն և զաննշանիցն նշանաւորեալ ըստ վատութեանցն և զգործս նոցա – 74. Իսկ ի զօրացն Հայոց զսակաւս յաննշանից ոմանց սպանին, և զտէր Գուրգէն վիրաւորեցին: - 178.

ԱՆՇԱՐԺ - Եւ է զի ի նուրբ և ի հուն տեղիս ջուրցն անկեալ՝ ի նմին խրեալ կան անշարժ, և դիւրաւ անկանիցի ի ձեռս որսորդաց. – 260. և նոքա կային անշարժ, և ոչ ել /284/ այր քան զընկեր յառաջ. – 286.

ԱՆՇՈՒՇՏ - և կալցուք ուխտ խաղաղութեան /136/ ի մէջ մեր երկոցունց, և անշուշտ լիցի այս երդումն և պայման ի մէջ մեր և որդւոց մերոց յետ մեր թագաւորելոյ,,: - 138.

ԱՆՈՂՈՐՄ - այրէր և խորովէր ի սիրտ իւր ի ծածուկ ընդ աւեր աշխարհին և ընդ անողորմ չարչարանս գերելոցն ի թշնամեացն: - 218. և անդ գտեալ զբնակիչսն Ռշտունեաց, թափառականս անկեալ յանողորմ և ի մարդախոշոշ շանցն գիշակերաց – 202. և դահճացն հանեալ զսուսերն՝ դիմեցին ի վերայ նոցա իբրև զգազանս արիւնարբուս, և ծեծէին սրովն, իբրև ոք զի հատանիցէ փայտ ի մայրս անտառախիտս հարեալ կացնաւ, և յանխնայ անողորմ յօշէին անդամ անդամ: - 266.

ԱՆՈՊԱՅ - Ազդ եղև Մամիկոնեան սպարապետութեանն անոպայ գործն – 98.

ԱՆՈՒԱՆԱԿՈՉՈՒԹԻՒՆ - Բայց թէպէտ և երկոքին պատճառք անուանակոչութեանցն պատկանաբար վարկանելի է՝որպէս իմաստասիրացն հաճոյ թուի, այլ ինձ զառաջինն ախորժելի զհաւատարմութիւնն ի մէջ առնուլ: - 72. Յաւելում պատկանաբար գրել քեզ զարիական նահատակութենէն հանդիսական ժուժկալութեամբ ողջախոհաբար կրթութեամբ զզինուորական երկասիրութեամբն յօժարաբար դեգերել զմարզպանութեանն արդիւնաւորել անուանակոչութիւն: - 398. Նախ յառաջ ախորժական թուէր Գագկայ անուանել զեկեղեցին փրկչական անուանակոչութեամբն մակաձայնել ոչ ուղղակի առ հաւատն մատուցեալ – 394. շինեալ նորոգեաց և զեկեղեցին որ ի նմա յանուանակոչութիւն սուրբ Աստուածածնին Մարիամայ և զարդարեաց զնա մեծագանձ սպասուք և եդ ի նմա զԽաչն, զոր յիշեցաք վերագոյնն, յորոյ ձեռն ծանուցաւ զօրութիւնն

հրաշագործ: - 390. քարինս տաշահոս հոլովեալ ի նիւթ եկեղեցւոյն ի Մանազաւեանն նահանգէ ընդ Բզնունական ծովն բերեալ մատուցանէ առ կատարումն հրաշագեղ դիտանոցին սրբոյն Սիօնի, այլովքն սրբական անուանակոչութեամբ տեղեաց տնտեսականին բանին Աստուծոյ մարդ եղելոյ: - 396.

ԱՆՈՒԱՆԱԶԱՅՆԵԼ - դարձեալ կնամարդ զնա կոչելով ընդդէմ միմեանց անուանաձայնէ. – 114.

ԱՆՈՒԱՆԵԱԼ - և զօրք Պարսից որք էին ի կողմանս Պաղեստինացւոց, և զօրավար նոցա անուանեալ Ռազմայուզան որ է Խոռեամ՝ խօսէր ընդ Երուսաղէմի զխաղաղութիւն. – 142. և զերծեալքն փախստեայ անկանէին ի կողմանս կողմանս աշխարհաց, յաւեր դարձուցեալ զբնաւ աշխարհին, բայց ի լեռնայնոցն՝ որ յամուրս իւրեանց մնային ի լերինն Խոյթ անուանեալ: - 188. Եւ ժողովել զբնակիչս աշխարհին համօրէն զարս և զկանայս և զայլս յերկրէն Աղուանից բազմութիւն ռամիկ շինականաց, և լեգէոնս զօրականաց զսակաւս ի լեառնն ամուր անուանեալն Քթիշ, ըստ այնմ և համբարս ռոճկաց: - 278. Զի և տուն Հայոց անուանեալ առաջին ասէին զՏարօն: - 366. Իսկ Սաթինիկ ունկնդիր եղեալ խրատու սրբոցն՝ ոչ ի բաց մերժեցաւ ի կռոցն Աստղկայ անուանեալ պատկերին – 88. որ յանուն հաւոյն իւրոյ Սեման անուանեալ էր լեառն: - 16. Սա հալածեաց զՅոյնս, և գումարեալ զօր բազում գնաց ի վերայ լքեալ թագաւորութեանն Պարսից յերկիրն Պարթևաց, ի վերայ Յազկերտի անուանեալ արքային Պարսից: - 164.

ԱՆՈՒԱՆԵԼ - զոր փառս իւր անուանեաց – 76. ապա եթէ ոչ՝ պաշտելիք եղիցին եկեղեցիքն, որ փրկիչն անուանին և երկրպագելիքն աստուածային երկրպագութեամբքն. որ է յոյժ ծիծաղելի. – 394. Բայց ոչ գիտեմ, թէ յանուն աշխարհի՞ն թէ ըստ կերպարանին անուանեաց զնոսա Արծրունիս: - 72. Դարձեալ շինէ զօրավարն Գագիկ ի գլուխս Օձ ձորոյ, որ վասն խստութեանն սաստկաշունչ դառնալիր մահածին հողմոյն շնչելոյ այսպէս անուանեն – 396. և անուանէ զնա Արծրունի, առաջին լինելով նորա ի դաշտավայրին Արծուիք կոչելոյ. դարձեալ ըստ պատահման և տարբերութեան՝ արծռունգն կերպարանօք: - 72. և հրաման ետ հասանել ի վերայ քաղաքին Տփղիք կոչեցեալ. որում յառաջագոյն Փայտակարան անուանէին. – 270. Եւ յաղագս խրթնի և անհետազօտելի խօսիցն և բարուցն կոչին Խութ, յորոց անուն և լեառնն Խոյթ անուանի: - 192. և յանուն կնոջն Զայլամար, որ և զամուրն յիւր /անուն/ անուանէ. – 90. զի յինքեանս գրաւեալ ընդ հարկաւ ծառայեցուցանէին զպաշտօնեայս սրբոյ Խաչին, մանաւանդ զի և զգլխաւոր վանացն զհայրն, որում Գրիգոր անուանէր՝ զնա կալեալ եդեալ ի խորափոր խաւարային բանտի: - 334. Զի որդիքն Աբդռհամանի, որ Կայսիկքն անուանին՝ ապստամբեալ էին ի պետութենէ թագաւորին տալ հարկս և զինուորել որպէս օրէն էր: - 380. զոր տարեալ հանգուցանեն ի տեղւոջն, զոր այժմ Ձորոյ վանս անուանեն, ի վկայարան սրբոց Հռիփսիմեանց. – 104. Իսկ կատարելագոյնքն և ծերքն ի նոցանէ սպուժէին առ այս, և մանաւանդ որք հաւատարիմքն կոչէին ըստ հաւատոյն նոցա որք Կուռայքն անուանէին – 404. Նախ յառաջ ախորժական թուէր Գագկայ անուանել զեկեղեցին փրկչական անուանակոչութեամբն մակաձայնել ոչ ուղղակի առ հաւատն մատուցեալ – 394. Շինէ անդ եկեղեցի վայելչապէս պայծառութեամբ և անուանէ զնա յանուն սուրբ Պետրոսի առաքելոյն անպարտելի դժոխական առաջնորդի: - 394. որոց Շերեփայ որդիք անուանէին, ի յԱկէացի տոհմէ, քաջամարտիկք և հմուտք պատերազմողական յարդարմանց – 362. Որպէս և պարսկային ձայնին ի Զրուանն անուն զԶարուանդն անուանեն: - 16. որք անուանէին զինքեանն համակդէնս, այսինքն ամենագետք ի հաւատ կրակի – 48. սա անուանէ զանուն իւր ըստ անուան հաւոյն իւրոյ Սեմայ՝ Սեմիրամ – 16. Սոքա են գոեահք Ասորոց, որ չուեցին զննի Ադրամելեքայ և Սանասարայ որդւոց Սենեքերիմ արքայի՝ թագաւորի Ասորեստանի և Նինուէի, յորոց անուն ինքեանք Սանասնայք զինքեանս անուանեն. – 192. փոխէ անդ գեօղս և շինէ զբլուրն, որ տեղի բանակի դաշիկ առնելոյ էր տանն Արծրունեաց, և անուանեաց յանուն իւր զձեռակերտն Գագկակերտ: - 396. Շահակս այս անուանէ զանուն որդւոյ իւրոյ՝ Կիւրոս, յիշելով զլաւութիւն առնն և զբարեկամանալն նախնոյն նորա Քսերքսեայ: - 72. և

զպէտս կերակրոցն վճարեն ի սերմանց ինչ, առաւել ի կորեակ կոչեցեալ սերմանէն, զոր ոմանք ի սով ժամանակի /190/ հաց անուանեն. – 192. անտի և անդ ոչ ոք զօրէր Զրուանայ թագաւորել. բայց միայն կին մի անուանի Դիոնիսեայ, հարստայեղց վավաշոտ հրամանի բարուք. – 16.

ԱՆՈՒԱՆԻ - Այսոքիկ գաւառք անուանիք, զոր յառաջին ժամանակս իւրոյ իշխանութեանն սեփհականս իւր արարեալ ունէր հայրն նենգութեան Մարդպետն կոչեցեալ … և մանաւանդ քաղաքն Շամիրամայ հռչակելին և յոյժ փառաւորագոյնն յամենայն կողմանց Վասպուրականի: - 388. և անհնարին բեկմամբ խորտակեցաւ գունդն Հայոց, մինչև ի բազմացն սակաւուց հազիւ ուրեմն մազապուր զերծեալ՝ անկան յաւուր յայնմիկ ի տարապարտ պատերազմին արք անուանիք իբրև Շ - 402. Եւ առնու պատանդս արս անուանիս և պատուականս, և զմայրն Աշոտի դարձուցանէ մեծաւ պատուով. – 186. Եւ Դերանիկն զօրացեալ զօրութեամբ Քրստոսի, և հոյակապ և անուանի եղեալ ընդ բոլոր աշխարհ Հայաստանեայց՝ և խաղաղանայր երկիրս ի շփոթմանցն ի վերայ եկելոցն: - 318. և ընդ նմա Գրիգոր որդի Վասակայ, և սա նմանապէս ոգեզուարճ իմաստութեամբ առ լցեալ հոյակապ և անուանի ի մէջ Հայկականացս և ցանկալի լսողացս և ուրախարար տեսողաց. – 344. Եւ հոյակապ և անուանի եղեալ քան որ յառաջագոյն քան զնա էին կացեալ իշխանք ընդհանուր Հայաստանեայցս, որ յարևելս և ի կողմանս հիւսիսոյ, մանաւանդ որք ի Վասպուրական աշխարհիս էին կացեալ նախարարք յիշխանական պետութիւնս: - 170. և ոչ միոյ ումեք կորնչել, բայց ի միջոցի ումեմնէ, որում /գրքում՝ որուն/ անուն Աշխէթ ճանաչէր, այր պերճ և անուանի ի զօրուն քաջամարտիկ, ունելով ընդ ինքեան գունդ հարուստ /270/ իբրև ծով առելոյ զօրավարաց. – 272. զի և հետք ևս յիշատակի այլոց անուանեաց մի երևեսցի, բայց ինքեան միայնոյ: - 44. զի էին ազգք ճոխք և երևելիք, քաջք և անուանիք, և ամենեցուն պատկառելիք – 98.

ԱՆՈՒՂՂԱՅ - այլ և ինքն Մահմէտ, մոլեկան հոգւով շարժեցեալ՝ տայ գրել զանուղղայս, զոր մեք ի բազմաց զսակաւս յիշեսցուք: - 164.

ԱՆՈՒՆ - Եւ այն ինչ պատահեալ Գուրգէն հարուստ գնդի Վահանայ ի յառաւամէջս մուրին՝ ի բազում քան թէ սակաւ սուսերս ծեծեցին զնա, մինչև ոմն Ջուանշէր անուն յետուստ յանկարծ հարեալ վիրաւորեաց զԳուրգէն – 310. ,,ամենայն ազգք շրջեցան զինն, և անուամբ Տեառն վանեցի զնոսա,, - 136. ,,և ո՛վ տայր ինձ վկայել ի վերայ ճշմարտութեանն և մեռանել վասն անուանն Քրիստոսի, և զարիւն իմ փոխանակ արեանն Քրիստոսի հեղուլ և զմարմին իմ փոխանակ մարմնոյ նորա ի մահ մատնել և զչարչարանս իմ ընդ նորա չարչարանսն խառնել, զի և ընդ նմա փառաւորեցայց. – 290. ,,Ձայն իմն ահաւոր հրեշտակի անկեալ ի վերայ իմ՝ հրամայեաց երթալ պատգամաւոր յազգն իմ, ցուցանել զԱստուած արարիչ երկնի և երկրի. առնուլ ինձ անուն գլխաւորութեան, և զստութիւն հաւատոց որ ի կուռս՝ յանդիմանել և քակտել,,: - 158. ,,ո՞վ ոք էք դուք և յորմէ՞ աշխարհէ, և զի՞նչ անուն է ձեր. թերևս արդեօք դո՞ւք էք ապստամբեալքն յինէն,,: - 242. Այլ զմեզ գիտես ո՛վ ոք եմք և ուստի՛ և յումմէ, և թէ զի՛նչ անուն է մեր՝ կարի քաջայայտ է քեզ - 242. Այսու զպտուղ շրթանց մերոց խոստովանելով յանուն նորա պահանջէ սպառնալեօքն և խոստմամբքն: - 256. Աստ դիպուածոցն եղելոց և զանունն ասացեալ՝ տեղի մսրոյ – 34. բայց զանուանս միայն ըստ կարգի կանոնել բաւական հանարեցաք, որպէս և այլոց առաջնոցն մատենագրացն յայս եկեալ ձև պատմագրութեան. – 68. Բայց զի՞ մի մի զիւրաքանչիւր հանդէս պատերազմաց նոցա գրեցից յակապնէ յանուանէ. ասացից կարճառօտ և համառօտեցից զբանս. – 286. Բայց խռովիչքն ատեցողքն խաղաղութեան ոչ դադարէին նիւթել զհակառակս բարւոյն և զաճմունս չարին. մանաւանդ Վասակ որ զկարծեալ իշխանական անունն յինքեան բերէր: - 310. բայց կանոնեցի զանուանս ի մատենիս: Տիգրան. Ադրամելէք. Ներս. Ներսէխ. Մարոդ. Արշամ. Արշաւիր. Ասուդ: Պարսից թագաւորք. Քսերքսէս. Արտաշէս երկայնաձեռն. Դարեհ. Արտաշէս. Ողոքոս. Զարսէս. Դարեհ: Ապա Աղէքսանդրոս Փիլիպպեայ Մակեդոնացի տիեզերակալ թագաւոր: - 68. բայց միայն մանուկ մի Դիոս անուն, զոր գաղտաբար ապրեցոյց մայրն, որպէս յետ

բազում ժամանակաց զՄովսէս ի յԵգիպտոս – 14. Բայց ոչ գիտեմ, թէ յանուն աշխարհի՞ն թէ ըստ կերպարանին անուանեաց զնոսա Արծրունիս: - 72.գրէ յակկանէ յանուանէ առ որ մնացեալն էին յաշխարհս յամուրս իւրեանց, զի փութով յիւրաքանչիւր տեղեաց առանց կասկածանաց և երկիւղի առ նա հասանիցեն – 296. դնէր ուխտս ընդ իշխանս աշխարհիս Հայոց՝ գնալ ըստ արժանի /180/ հաւատոցն Քրիստոսի, զի վկայեսցեն ըստ անուան քրիստոնէութեանն և գործքն: - 182. Երէց մի Շապուհ անուն, և մի ոմն յռամկաց ձորոյն՝ լնուլ զթիւ գնդիցն - 202. և երաժշտականքն երգս առեալ զյաղթութեանն Փարաւոնի՝ գոչէին ,,Տէր խորտակէ զպատերազմունս, Տէր է անուն նորա,,: - 232. Եւ զօրագլուխ կացուցանէ նոցա զայր մի Բուղայ անուն, ազգաւ թուրք. – 200. Եւ առնու Ջաջուռ զդուստր Ենիանեայ կնութեան Սահակայ որդւոյ իւրոյ, որում անուն կոչէր Սմբատուհի: - 76. Եւ ասեն ցթագաւորն, ,,լաւ է մեզ մեռանել վասն անուանն Քրիստոսի, քան վայելել ընդ քեզ. – 292. Եւ Աւշնի հաւատացեալ զաշխարս ծառայի ումեմն Սափի անուն ի գերելոցն Յունաց ներքինի, թողեալ զհաւատսն որ ի Քրիստոս, մսլիմանակ դէն ստացեալ, արիւնարբու ուսմամբ բնաւորեալ. – 372. և բացեալ զտուն դիւանապահ մատենիցն և գտեալ զսերունդս Սենեքերիմայ, և զգործս նոցա զմիոյ միոյ ուրուք յանուանէ զառն իւրաքանչիւր զանուն և զքաջութիւն իւր, նոյնպէս և զայլն ամենայն ըստ տոհմից տեղեաց - 74. և բացեալ զտուն դիւանապահ մատենիցն և գտեալ զսերունդս Սենեքերիմայ, և զգործս նոցա զմիոյ միոյ ուրուք յանուանէ զառն իւրաքանչիւր զանուն և զքաջութիւն իւր, նոյնպէս և զայլն ամենայն ըստ տոհմից տեղեաց - 74. Եւ երթեալ հասանէ ի գիւղակ մի Երանգանի անուն առ մոնազն մի, որ էր երէց վանիցն:- 320. և զանուն քաջութեան քո քեզէն կորուսանես, որով ամենայն աշխարհ զարհուրեալ դողաց և ոչ ոք եկաց ընդդէմ քո – 282. և զկնի ինչ փոքու ասէ, ,,զայլազգիսն որ եկեալ յեցեալ իցեն ի Տէր՝ սիրել զանուն նորա, լինել նմա ի ծառայս և յաղախնայս – 224. և զսակաւուց քան թէ յոլովից գրեաց անուանս ի յիշատակարանի անդ զՇահդոսդ, որ թարգմանի արքայասէր, և զԳոհշթասդ, որ թարգմանի ներկագործ ծիրանեաց արքայական զգեստու, և զՇմաւոն եպիսկոպոս, վէմ եկեղեցւոյ Քրիստոսի ընդ նմին և այլ եպիսկոպոսք և քահանայք արք Ճ - 106. և զվկայիցն անուն ժառանգեալ կատարեցան ի Քրիստոս սուրբ գունդն Հայոց, ՈՂՋ ոգիք: - 128. Եւ էր գրեալ ի միում թղթի անդ, յիշեցուցանելով զոր ինչ գործեաց Աշոտ ի զօրսն Ապահունեաց զյաղթանակ պատերազմին և զհոյակապ անուն ստանալոյն՝ ասէ – 382. և ընդունել պատիւս և ի ձեռն նորա ընդունել զանուն իշխանութեան ճոխութեան: - 274. և թէ ի պատերազմին յայնմիկ հասանիցէ զմահուն ընդունել զվճիռ՝ իսկ ըստ յաղթութեանն զխոստովանողականն ժառանգել անուն, զօրանալ զօրութեամբ ի զօրութիւն խաչին Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ: - 400. և թէ ոչ այպանել ախորժէք զբանիւք իմովք՝ ոչ ընդհատ կամ պախարակելի թուիցի կոչել զնա նովիմբ անուամբ. – 376. և թողեալ զբնակելն ի Դուինն՝ ելեալ բնակեցաւ ի Նոր քաղաքին ի մեծ եկեղեցւոջն որ յանուն սրբոյն Գրիգորի շինեալ էր երանելւոյ տեառն Ներսիսի երկրորդի Հայոց կաթողիկոսի: - 358. և ի բաց բարձ զանուն քրիստոնէութեան ի միջոյ նոցա,,: - 196. Եւ ի ժամանակին /96/ յայնմիկ ունէր զհազարապետութիւնն Հայոց այր ժանդ չարաբարոյ, որում հայր Մարդպետ անուն էր. – 98. Եւ իշխանքն մեր ստացան ճոխագոյն հոյակապ անուն ի մէջ Հայաստանեայց – 336. և կարգեցին երիցապետ զոմն ի վերայ քաղաքին որում անուն էր Մոդեստոս: - 142.և մեկնեալ յինքեանց զՎահրամ անուն՝ և տան տանել հրովարտակ առ զօրավարն – 210. Եւ մինչդեռ այս գործ խորհրդածէր՝ հասին ի վերայ նորա քաղաքապետք երկու, անուն միոյն Բշիր և երկրորդին Զքրի, և կալան զնա տանել առ Աշոտ որդի սպարապետին: - 316. և մտեալ ի խորագոյն բանտ, տարեալ յամենայնի գոհութեամբ վասն անուանն Քրիստոսի, սովով և ծարաւով ժուժկալութեամբ մեծաւ: - 318. Եւ յաղագս խրթնի և անհետազօտելի խօսիցն և բարուցն կոչին Խութ, յորոց անուն և լեառնն Խոյթ անուանի: - 192. և յանուն կնոջն Զայլամար, որ և զամուրն յիւր /անուն/ անուանէ. – 90. և յանուն կնոջն Զայլամար, որ և զամուրն յիւր /անուն/ անուանէ. – 90. Եւ նախարարութիւնս յօրինէ, յանուն և ի բարձ և ի գահ յառաջ մատուցեալ: - 72. Եւ նուազեալ ազգին Արծրունեաց ոչ ոք մնաց, բայց

միայն մանուկ մի Համամ անուն, որդի Արշաւիրի ծերոյ եղբօր Խուրէնայ, որ կայր ի դրան արքունի – 90. և նոքա կային մեծաւ ուժով և գոհանային զանբաւ և զառատաշնորհ պարգևացն Քրիստոսի, որ արժանի արար զնոսա մեռանել վասն անուանն Քրիստոսի և առնուլ զմարտիրոսական պսակն: - 292. և նոքա յոյժ ուրախ եղեն, զի վասն անուանն Տեառն արժանի եղեն մեռանել. – 222. և նստուցին իւրեանց թագաւոր այր զոմն անուն Փոկաս կոչեցեալ. – 140. և ոչ միոյ ումեք կորնչել, բայց ի միջէ ումեմնէ, որում /գրքում՝ որուն/ անուն Աշխէթ ճանաչէր, այր պերճ և անուանի ի զօրուն քաջամարտիկ, ունելով ընդ ինքեան գունդ հարուստ /270/ իբրև ծով առելոյ զօրավարաց. – 272. և ունէր կինն գանձ բազում, և նորա դուստր մի Անուշ անուն. – 90. Եւ սոցա այսպէս նահատակեալ կատարեցան վկայութեամբ ի փառս Աստուծոյ, և զմարտիրոսական անուն ժառանգեցին ի Քրիստոս ի պատիւ ամենասուրբ Երրորդութեանն: - 266. և ցուցէք յակպնէ յանուանէ մի ըստ միջէ իւրաքանչիւր զվնասս զոր գործեալ եմ, դի՛ք ի լսելիս համագունդ զօրականացս, և մի՛ պատկառէք խօսել զճշմարտութիւնն: - 214. Եւ քանզի հաւատացեալ էր զգաւառսն Բուխայի ի ձեռն սպարապետին Սմբատայ՝ գրէ առ ամիրայն Նախճաւանու Աբրահամ անուն, զեկուցանելով նմա զզօրացն Վասպուրականի. – 304. զի ուսմամբ և անուամբ մի ևս ասիցի ունել հաղորդութիւն ընդ Աստրեստանեայս: - 46. զոր յափշտակեալ ի Սէմայ որդւոցն Քամայ՝ շինեցաւ քաղաք նովիմբ անուամբ. – 34. Զոր /336/ և ես ոչ արհամարհելով այպանեմ զզղջմանն և զապաշաւանացն, զի ,,որ կարդասցէ զանուն Տեառն կեցցէ,,: - 338. Զոր ի մեկնութեան Եբրայականացն անուանց ասէ Փիլոն – 34. զորոց անուանքն վերագոյն անդ յիշեցաք – 368. զորոց զանուանս և զժամանակս գլխաւորելով նշանակեցից փոքր ինչ որ և առ նոքիմբք եղեն: - 56. էր և նորա աշակերտ մի, որում անուն էր Սաղման. որ ի ժամ մահու միայնակեցին՝ պատուիրէր նմա և ասէր – 162. Էր ընդ գերեալսն ի լեռնէն Խութայ Յովնան անուն. – 294. Ընդ ժամանակս Պերոզի արքայից արքայի, ոմն յաղանդոյն Նեստորի Բարծումայ անուն, որ ունէր զանուն եպիսկոպոսութեան, զօրեղագոյնս զնեստորական հերձուածոյն բուռն հարեալ, և քսութեամբ զնախարարացն Հայոց առ Պերոզ վարելով՝ բազում օճիրս արիւնհեղութեան գործեաց: - 130. Ընդ ժամանակս Պերոզի արքայից արքայի, ոմն յաղանդոյն Նեստորի Բարծումայ անուն, որ ունէր զանուն եպիսկոպոսութեան, զօրեղագոյնս զնեստորական հերձուածոյն բուռն հարեալ, և քսութեամբ զնախարարացն Հայոց առ Պերոզ վարելով՝ բազում օճիրս արիւնհեղութեան գործեաց: - 130. Ընդ նոյն ժամանակս յղէ թագաւորն զոմն ի յաւագ նախարարացն վերակացու Հայոց և հաւատարիմ ի վերայ հարկաց արքունի Ապուսէթ անուամբ, ըստ տաճկական լեզուին, յարելութեամբ երբայական դպրութեանն: - 170. Ընդ որս գչարեալ նախարարացն Ներսէհի՝ գրգռեն զոմն ի մերձաւորաց Ներսէհի, Դարէհ անուն. – 82. ԹԱԳԱՒՈՐԷ ՏԱՃԿԱՑ ԹՈՔԼ ՈՄՆ ՋԱՓՐ ԱՆՈՒՆ: - 170. Ի դառնալն Ապուսէթի յԱսորիս և Մուսէի հաւատալ զվերակացութիւն հարկաց արքունի, և ընդդէմ եկեալ յարքունուստ հազարապետ ոմն հարկաց, Ծովափի կոչեցեալ ամիրայ Ալայ անուն: - 176. Իսկ այլք զԿռոնոսդ ոմն անուն՝ լինել հայր Արամազդայ, ևս մօտաւոր ժամանակով – 36. Իսկ առ մեզ ծանուցեալ զոր ինքն ասաց, թէ Քրիստոնեայ եմ, ըստ այնմ թէ ,,ծառայի իմոյ կոչեսցի անուն նոր, որ օրհնեսցի վերայ /ճիշտը՝ի վերայ/ երկրի,,՝ գրեցաւ յիշատակարանս սրբոյն: - 224. իսկ զանուանս նոցա այլափոխ ասելով զատանին: - 18. Իսկ զանուն քաղաքին կոչեցին Արտամատ, որ թարգմանեալ ստուգաբանի Արտաշէսի ձեռակերտ, կամ թէ՝ Արտաշէսի եկք – 88. Իսկ նոցա անմեկնելի զոյսս իւրեանց ի Քրիստոս ունելով, բնաւից գերագոյն և հոյակապ անուն ստացեալ, զյաղթութեան նշանակ կանգնեալ. - 308. Իսկ տեղի շիրմին յորում նախահօրն եդան ոսկերք՝ կատարման և կառափման, որ նոյն ինքն է գագաթն և Գողգոթայ ըստ եբրայականին, երկակի անուամբ. – 34. Իսպառ ստորև ամրականին ի գոգաձև տեղւոջն … շինեաց եկեղեցի հրաշագործ հրաշազան յօրինուածով եկեղեցի ի տաշեալ քարանց ի Մանազաւեան քաղաքին ի Վանտոսպ, և հիմնեցուցեալ յանուն սրբոյն Սիօնի, որ ի սուրբ քաղաքն Երուսաղէմ. – 390. կոչեաց զանուն ամրոցին Զարդ, այսինքն պայծառութիւն ի վերայ պայծառայարդար

շինուածոյն: - 88. մարտիրոսական հանդիսիւ ամբողջ զխոստովանողականն բերելով զանուն – 324. մեռան նոքա անդ և թաղեցան փառաւորապէս ըստ օրինի քրիստոնէից յուխտէ Յակոբկաց, որ անդ են հաւատացեալ ժողովուրդք, և զխոստովանողական անուն ստացեալ փառաւորեցան յերկրի և պսակելոց են ի Քրիստոսէ ընդ ամենայն սուրբս. ամէն: - 324. մինչ կալ մնալ միայն երեսուն արանց ընդ քաջին Վահանայ, Մերշապուհ և Յաշկուր Արծրունիք, և Կամսարն Ներսէհ, և ի տանէն Ամատունեաց՝ զորոց զանուանսն անգիտանամ – 134. Յայն ժամանակս գայ ոմն Բուտել անուն ի զօրացն արքունի հրամանաւ Բուխայի, հասանել ի վերայ Գուրգինի – 306. Յայնժամ ամրացեալ նստէր ի Շամիրամ բերդին Թաղէոս անուն ի յԱկէացի տոհմէ, Շերեփայ որդի ծանօթացեալ – 400. Յետ նորա թագաւորէ եղբայր Սենեքերիմայ…<փութ>ապէս մեռանի ի Մարութաքբաղդան, իբրև … ունէր զվեց ամիս, սպանաւ և նա ի միոջէ ումեմնէ որում անունն էր Ներեղիբդ և թագաւոր էր. – 60. Յովսէփ անուն ի Յունաց ազգականութենէ ի ծառայութիւն հասեալ Աւշնի, ներքինի, թողեալ զքրիստոսական պաշտօնն, մոլորութեանն Մահումաթայ հաւատացեալ. – 374. յորում և ոմն հաւատարիմ Յիսէի Սէմ անուն յառաջ խաղացեալ՝ պատահէ իշխանին, ընդ Վահանայ խորհրդակցեալ խորհել զխաղաղութիւն և զմարտն գրգռեալ ցածուցանել և զվառեալ պատերազմն շիջուցանել. – 334. նա յուսացաւ կոչել զանուն Աստուծոյ: - 26. Նա և զանուանս նոցա և զթիւ ժամանակացն այլափոխս ետուն մեզ, թերևս վասն շփոթեալ և հակառակասէր ազգին – 168. նոյնպէս և զանուանս նահապետացն կեղակարծութեամբք այլաբանել. – 38. Նորա ծաղր արարեալ զնովաւ՝ ընտրեաց զկապանս և զբանդ, նաև զմահ քաջութեամբ վասն անուանն Քրիստոսի, քան զկեանս խղճիւ: - 318. Շահակս այս անուանէ զանուն որդւոյ իւրոյ՝ Կիւրոս, յիշելով զլաւութիւն առնն և զբարեկամանալն նախնոյն նորա Քսերքսեայ: - 72. Շինեաց և եկեղեցի մի յԱմրական քարանձաւի, ի կատար քարանձաւին, յանուն քաջամարտիկ զօրավարին սրբոյն Գէորգեայ - 390. Շինէ անդ եկեղեցի վայելչապէս պայծառութեամբ և անուանէ զնա յանուն սուրբ Պետրոսի առաքելոյն անպարտելի դժոխական առաջնորդի: - 394. որ և զՆինուէ քաղաք առաջին արքունեաց շինեալ յԱսուրայ, զոր աւերեացն Նեբրովթ՝ սա վերստին շինեաց ի պատիւ անուան իւրոյ: - 44. որ ի վերայ եկեղեցեաց Քրիստոսի և սուրբ ուղղափառ հաւատոյ արեամբ չափ ճգնեալ նահատակեցան, և զխոստովանողական անուն ձայն ի վերայ եղեալ կարդային: - 132. որ կացեալ իշխան ի վերայ Տարունոյ ամս է՝ յաւելաւ առ հարս իւր, թողեալ զաւակ իւր Աշոտ անուն: - 342. որ մեծաւ ախորժանօք յանգուցանէ առ ինքն զնոսա իբրև արս պատուաւորս և քաջամարտիկս զօրաւոր զօրութեամբ, և մանաւանդ զի բազում անգամ զանուն յաղթութեան ստացեալ ունէին: - 366. որ յանուն հաւոյն իւրոյ Սեման անուանեալ էր լեառն: - 16. որ յանուն հօրն իւրոյ կոչեցաւ Նինուաս. - 44. որ յանուն Փրկչին մերոյ շինեալ էր յիշխանէն Բագարատայ, ի ծախս մեծամեծ գանձուց իբրև Յ հազարաց: - 190. որոյ անունն գրեալ է ի դպրութեան կենաց: - 224. որոց անուանք քաջութեան իւրեանց հոչակ հարկանէր ընդ ծագս տիեզերաց – 242. որոց անուանք ճանաչի սոցա՝ տէր Սմբատ սպարապետ Հայոց, և Գրիգոր Քուրդկայ որդի Մամիկոնէից տէր, և Ատրներսեհ /296/ Աղուանից իշխան, և Գրիգոր Սիւնեաց տէր – 298. որոց անուանք ճանաչին, միոյն Գէորգ յԱկեցի տոհմէ, և միւսոյն Խոսրով ի Գաբաելեան տոհմէ: - 222. որպէս ասաց Քրիստոս,եթէ ,,ուր երկու կամ երեք ժողովեալ են յանուն իմ՝ անդ եմ և ես ի մէջ նոցա,,: - 250. Որպէս և պարսկային ձայնին ի Զրուանն անուն զԶարուանդն անուանեն: - 16. սա անուանէ զանուն իւր ըստ անուան հաւոյն իւրոյ Սեմայ՝ Սեմիրամ – 16. սա անուանէ զանուն իւր ըստ անուան հաւոյն իւրոյ Սեմայ՝ Սեմիրամ – 16. Սա ցանկացաւ լինել, ասէ, հայր Որմզդի և ասէ՝ իցէ՞ եթէ լինէր իմ որդի Որմիզդ անուն, որ արասցէ զերկինս և զերկիր. – 46. Սոցա անուանք ճանաչին՝ Ատոմ Անձևացի և Մլեահ Վարաժնունի և Գէորգ Բողկացի և Վասակ, և այլք բազումք, որոց անուանք գրեալ են յերկինս: - 266. Սոքա անուանք ճանաչին միոյն – 202. Սոքա են գոեահք Ասորոց, որ չուեցին զկնի Աղրամելեքայ և Սանասարայ որդւոց Սենեքերիմ արքայի՝ թագաւորի Ասորեստանի և Նինուէի, յորոց

անուն ինքեանք Սանասնայք զինքեանս անուանեն. – 192. Տեղեկանայր և զայն ևս ըստ իւրաքանչիւր գնդից, զքաջացն և զկորովացն պատերազմողաց ըստ իւրաքանչիւր անուանց – 198. փոխէ անդ գեօղս և շինէ զքլուրն, որ տեղի բանակի ղաշիկ առնելոյ էր տանն Արծրունեաց, և անուանեաց յանուն իւր զձեռակերտն Գագկակերտ: - 396. Քաջապէս մարտուցեալ Գուրգէն եղբայր իշխանին և Վահան Հաւնունի՝ առին անուն յաղթութեան, անցուցանելով ընդ սուր զկողմն թշնամեացն. – 178. Իսկ երանելիքն գոհացեալ զանպատում պարգևաց Քրիստոսի, որ արժանի արար զնոսա մեռանել վասն անուան նորա - 266.

ԱՆՈՒՆԿՆԴԻՐ - Բայց նոքա ոչ վերակնեալք յօրէնս Տեառն, այլ ստացան իւրեանց անունկնդիր լսարանս, զչարագոյնն իժի և զանբժշկականն քարբի, արբեցան գինով յիմարութեանն. ստացան աչս, որովք ոչ տեսանիցեն, և ականջս, որովք ոչ լուիցեն. – 182.

ԱՆՈՒՆԿՆԴԻՐ ԵՂԵԱԼ - և կիսոցն անունկնդիր եղեալ՝ գնացին ի նոյն կործանման մինչև ցայսօր ժամանակի – 274.

ԱՆՈՒՆԿՆԴԻՐ ԼԵԱԼ - զոր ոչ անունկնդիր լեալ Աշոտ՝ վերջոտնեալ եկն բանակեցաւ յԱրտաշէսեան աւանին, և Յիսէ ի Վան քաղաքի: - 334. զոր ոչ անունկնդիր լեալ ընդունի զհայցելին, առնելով հարկս և պատանդս, և զբերդն Երիկաւ Հաղացովտի, զոր հանեալ էր մանազաւեցոյն ի բերկրացոյն. – 382.

ԱՆՈՒՆԿՆԴԻՐ ԼԻՆԵԼ - Քանզի հարցեալ և բռնազբօսեալ զերկոսին գլխաւորին Տաճկաց, անունկնդիր լինելով ասացելոցն, և ի տեսչութենէ Աստուծոյ թողացուցեալ նոցա առանց վտանգից՝ որպէս հաճոյ թուիցի կեալ ի հաւատսն Քրիստոսի համարձակաբար. – 324.

ԱՆՈՒՇ - և ունէր կինն զանձ բազում, և նորա դուստր մի Անուշ անուն. – 90. Կապէ երկաթի կապանօք և տայ տանել յԱնուշ կոչեցեալ բերդն ի սահմանս Տիսպոնի. – 102.

ԱՆՈՒՇԱՀՈՏ - Եւ ոսկեգործ ականակապ կազմեալ՝ պատեաց ոսկով զփրկագործ սուրբ խաչն, և ընդելուզեալ մարգարտով զարդարեաց զսխրագործ փայտն, հիւսնեալ ի մէջ անուշահոտ փայտից, թողեալ մասն ինչ արտաքս ոսկեպատ պահարանին, յառաջնում իւրոյ քառածրագիծ խաչակերտ փայտեղէն զգրոցկանն: - 394. զշէնս պատրաստեալ, և շուրջ զամրոցաւն տնկախիտս բուրաստանս ծաղկաւէտս և անուշահոտս ի զանազան ծաղկանց. – 86. Իբրև գիտացին սուրբքն զանհուն պատերազմ չարին՝ վառեալ և նոքա զինքեանս հանապազակռիւ լինել ի ճակատուն, անխափան սաղմոսերգութեամբ զանուշահոտ աղօթս իւրեանց միշտ ի բարձունս առաքելով – 250. որդին իմ Որմզդ լուսաւոր է և անուշահոտ – 46.

ԱՆՈՒՇԱՀՈՏՈՒԹԻՒՆ - որոց և շիթք ցօղոյն ունէր զանհամեմատ անուշահոտութիւն: - 50.

ԱՆՈՒՐ - Իսկ վասն ձեանն անկայուն զօրութեանն որ այն ինչ յամպոյն ի վայր զեղեալ լինին՝ հնարաւորեալ իւրեանց փայտս իբրև զանուրս չուանօք պարունակեալ շուրջ զոտամբք, դիւրաւ ընթանան ի վերայ ձեանն իբրև ընդ ցամաք երկիր: - 192.

ԱՆՁԱՓ - Եւ երթայր զհետ և սատակէր զնոսա անչափ զօրութեամբ. և բազումք այն էին, որ մեռանն ի սրոյն Գուրգէնի քան որ մնացինն. և զօրքն զհետ մտեալ մնացելոցն հանին յերկրէն իւրեանց: - 308. Եւ յայնմհետէ համարձակութիւն առեալ անօրինացն՝ սկսան գունդս ռամկականս ժողովեալ ըստ օրինակի մարախոյ անչափ բազմութեամբ, այնոքիկ որ Շեխետիքն կոչէին. և այլ որ ուստեք ուստեք ի հեռաւոր աշխարհաց /402/ Պարսից, ի Ժանգանայ և ի Ջուրջանայ և որք ի Վարառաստ գաւառէ – 404. և քանդեալ աւերեաց զամենայն ապարանս թագաւորին և այրեաց զնոսա հրով, և բազում գանձս մթերեալս յափշտակեաց անչափ աւարաւ գանձս ոսկոյ և արծաթոյ և հանդերձից, և անասուն բազում յոյժ, և բազմութիւն գերեաց իբրև զաւազ ծովու անթիւ: - 150. Շապուհ արքայ թագաւորեալ՝ բազում և անչափ չարիս հասուցանէր ի վերայ Հայոց աշխարհիս և Ասորեստանեայց և Պաղեստինացւոց – 104.

ԱՆՁԱՓՈՒԹԻՒՆ - Բայց արդ որպէս յառաջագոյն հատուցի զարտաքոյ պարսաւանաց զիս ներքոյ գրել, վասն ոչ ոճով զսորայս կարգել դնել ի շարի աստ զշարագրածս, վասն ոչ բաւելոյ զանչափութիւնն ի մի վայր գումարել յանմասնաւորաբար նշանակութեամբ – 308.

ԱՆՊԱՃՈՅՃ - և անդ գեղեցիկս և համառօտս անպաճոյճս կարգէր մի ըստ միոջէ զվկայութիւն /204/ հաւատոցն որ ի Քրիստոս – 206.

ԱՆՊԱՅՄԱՆ - և ինքեանք դառնային մեծաւ յաղթութեամբ անպայման խնդութեամբ: - 382.

ԱՆՊԱՏԵՐԱԶՄԱՍԷՐ - զի անպատերազմասէր և խաղաղասէր բարք նոցա յամուր զգուշութեան պահէր զնոսա. – 56. ոչ ինչ փոյթ զբազմացուցանելով՝ հեշտասէր և անպատերազմասէր մտօք վարելով կեայր ի խաղաղութեան: - 44.

ԱՆՊԱՏԵՐԱԶՄԵԼԻ - Բայց քանզի անպատերազմելի էր ամրոցն, միայն բաւականաւն ռոճկաց մի վատնիցի՝ առեալ զՎարագ ի ձեռանէ Տաճկացն - 332.

ԱՆՊԱՏԿԱՆ - Իսկ թագաւորն Հայոց Սմբատ անպատկան վարկանելով զերթալն Աշոտի առ Աւշին, մի՛ գուցէ արդեօք և այլք դրդուիցին յիշխանացն զնորայն հետեւել ուղևորութիւն, և արգելուլն զԱշոտ՝ չանսաց ումեք: - 362.

ԱՆՊԱՏՃԱՌ - Եւ մեք զայլս ի բանիցն առասպելականաց և որ անպատճառ սոյն է ասացեալ ըստ նոցայցն արժանաբանութեանց առ ի յեղծումն առցուք. – 52.

ԱՆՊԱՏՈՒԵԼ - որպէս որ շրթամբքն պատուեն և ի սիրտս իւրեանց անպատուեն. – 256.

ԱՆՊԱՏՈՒՄ - Եւ զերկնային պարգևացն որ ի հանդերձեալսն խոստացաւ Տէրն, զանպատում և զիրեշտակային նորոգութեան՝ նա ասաց լինել անդ կերակուրք և ըմպելիք ուժգին. զոր և կամեսցի ուտել անյագաբար՝ պատրաստ գտանիցէ, և կանանց կուսից մնացելոց հանապազ անյագաբար խառնակումն: - 164. Իսկ երանելիքն գոհացեալ զանպատում պարգևաց Քրիստոսի, որ արժանի արար զնոսա մեռանել վասն անուան նորա - 266. Յայնժամ ելեալ իշխանն Գրիգոր յերեսաց արքայի մեծաւ ուրախութեամբ և անպատում խնդութեամբ՝ և եկն եմուտ յերկիր իւր յիշխանութիւն Վասպուրական կոչեցեալ: - 314.

ԱՆՊԱՐԱՊ - Նոքա պատասխանեալ ասեն. ,,վասն զի մեք ի պարսկական հինից անդուլ և անպարապ գոլով ի բաց լքաք զկրթութիւնն գրոց սրբոց՝ առ ընտրել զհաւատոց խոստովանութեան կանոնադրութիւն. – 132.

ԱՆՊԱՐՏԵԼԻ - Շինէ անդ եկեղեցի վայելչապէս պայծառութեամբ և անուանէ զնա յանուն սուրբ Պետրոսի առաքելոյն անպարտելի դժոխական առաջնորդի: - 394.

ԱՆՊԻՏԱՆ - ,,Աստուծոց պատուական և ամենայն թագաւորաց, տէր երկրի և ծովու, ծնունդ մեծին Արամազդայ Խոսրով թագաւոր. առ Հայրակղոս անմիտ և առ անպիտան ծառայ մեր: - 146. և առեալ ի ձեռանէ նորա զսուսերն շողացուցեալ՝ հայեցաւ /266/ յայսկոյս յայնկոյս և ասէ, ,,ո՛վ անարի վատ արանց և կանացի այր, թշուառական զինուոր, շուն անպիտան տեառն իւրոյ,, - 268. և լի ծաղու և կատականօք այպն արարեալ՝ արհամարհանօք անարգեցին զբռնաւորն, իբրև զմանուկ մի անպիտան կամ զծեր զառանցեալ և խելագարեալ, որ ոչ ըստ իւրոց կամաց զոր ինչ ախորժիցէ խօսիցի: - 264.

ԱՆՋԻՆՋ - գլխաւորագոյն և բարձրագոյն յիշատակ արձանացուցեալ անջինջ կտակ առ բազմախաղաց ժամանակս տրամադրեաց: - 392.

ԱՆՍԱԼ - այլ և ինքն թագաւորն հրամանի նորա անսայր: - 200. և հրաման պատուիրանի տայր յանդիման բազմութեանն, զի խրատու նորա լուիցեն, և հրամանի նորա անսայցեն: - 200. և յարգելուլ զնա մեծամեծաց նախարարացն՝ չանսաց բնաւ ումեք – 228. Եւ անցանելով ընդ գաւառն Բզնունական գայ մտանէ ի Խլաթ. քանզի կամէր անսալ ժամու դիպողագունի, զի որսայցեն նենգութեամբ խաբել: - 186. և առ չանսալ իշխանին՝ անդէն նոյն ժամայն ի մարտ պատրաստին: - 364. Եւ առ չանսալն յետուստ կողմանէ Վահան հարեալ ի գաղտնիս զգարշապար երիվարին՝ արար կաղանալ նժոյգ ասպարակողին. – 334. Եւ ընկալեալ զխրատ նորա երանելոյն Աղանայ անսայր դիպող աւուր: - 114. - Եւ յարգելուլ զնա ազատագունդ վաշտիցն՝չանսայր, քանզի լուեալ էր նոցա, եթէ շրջաբերական թղթով դարան գործեալ էր նմա Աշոտոյ իշխանաց իշխանի: - 352. և յարգելուլ զնա ազատանւոյն՝ չանսաց բնաւ ումեք: - 352. և ոչ առ փոքր մի ինչ ներեաց կամ անսաց /264/ տալ տեղի պատասխանոյ, այլ հրամայեաց դահճացն տալ ի վերայ նորա զվճիռ մահու, փութով զրաւ առնել նոցա ի սատակումն սրոյ: - 266. Իսկ թագաւորն Հայոց Սմբատ անպատկան վարկանելով զերթալն Աշոտի առ Աւշին, մի՛ գուցէ արդեօք և այլք

դրդուիցին յիշխանացն զնորայն հետեւել ուղևորութիւն, և արգելուլն զԱշոտ՝ չանսաց ումեք: - 362. հազար ամ անսացեալ իմ քեզ, արդ դու ինձ անսա: - 46. Նստան երկոքին կողմանքն պահել զպահպանութիւն իւրեանց մեծաւ զգուշութեամբ, և ետուն ժամ անսալ միմեանց՝ ոչ ելանել ի պատերազմ, մինչև եկեսցեն հրեշտակքն յարքայէ, զոր առաքեցինն: - 286. Ոչ ամենևին /գրքում՝ամենեւին/ գոնէ փոքր մի խոտորեցան ի բանս նորա և ոչ առին յանձն ի պատրել մեծութիւն ընչից և ոչ անսացին հնազանդել փառաց աշխարհական ցանկութեանց – 264.

ԱՆՍԱՅԹԱՔ - Եւ խնդրէին ի բազումողորմէն Աստուծոյ՝ հանել ի գլուխ զառօրեայ ժամանակս անսայթաք և հաստատուն հաւատովք – 252. զի անսայթաք և աներկբայ հաստատուն հաւատով ընկալցին զվճիռ մարտիրոսական, համբերութեամբ բազմաւ և գոհացողական օրհնութեամբ – 266. զի կարասցէ անսայթաք հաւատով յաղթել հնարից բանսարկուին, որ ի ծածուկ և յայտնի պատերազմին – 206. Որ անսայթաք հաւատով յառաջացաւ առ աւարտումն պատերազմին փութացեալ, և ելեալ յամրական տեղւոյն սակաւաձեռն զօրականաւն, որ պահէին զպահպանութիւն Շամիրամ բերդին – 400.

ԱՆՍԱՍԱՆԵԼԻ - Եւ թէ հաստատել ոք կամեսցի՝ անսասանելի կացցէ նա յայսմ աշխարհիս. ամէն: - 356.

ԱՆՍԱՑԵԱԼ - հազար ամ անսացեալ իմ քեզ, արդ դու ինձ անսա: - 46.

ԱՆՍԽԱԼ - Յայնժամ դարձեալ ի խորհուրդ եմուտ թագաւորն հանդերձ մեծամեծօքն իւրոյ տէրութեանն, տեսանել զանվրէպ և զանսխալ իմացումն կատարածի ի վերայ աշխարհիս Հայոց: - 196.

ԱՆՍԿԻԶԲՆ - իսկ մշտնջենաւորն՝ է անսկիզբն և անվախճան: - 54.

ԱՆՍՈՒՏ - Եւ արդ ասացից փոքր ի շատէ զյայտնի գործեցեալսն, զի և որ ինչ ընդ սոքօք և յետ սոցա ի գլուխ ելին հանգամանք իրաց՝ և այնմ առանց երկբայութեան հաւատասցես, իբրև ճշմարիտ և անսուտ պատմողի: - 240.

ԱՆՍՈՒՐԲ - Քանզի այնչափ թանձրացաւ յաճախութիւն սովոյն՝ որ ոչ միայն անսուրբ կենդանիս ուտէին ըստ սրբութեան կարգի, այլ և զսարսափելի և զդժնդակ, որ զգազանայինն անցուցանէ զվայրենամտութիւնն, զմարմինս մեռելոց՝ առանց խղճելոյ ուտէին, ի գերեզմանացն հանեալ զհետ միոյ և երկուց ամաց թաղելոյ: - 374.

ԱՆՍՊԱՌ - և յաւիտենական և անսպառ և անվախճան են կեանքն և պարգևքն, զոր պատրաստեաց Աստուած սիրելեաց իւրոց և որք կան համբերութեամբ ի հաւատս ճշմարտութեանն. – 264. Իսկ նա անփոյթ արարեալ երկրաւոր մեծութեանս, զի անցաւոր է՝ անսպառ և անվախճան և անծերանալի և անծախ և առանց ըմբռնելի ի գողոց խնդրեաց պարգևաց առիթ լինել. – 218. նոյնպէս և տանջանքն նմին նման յաւիտենականք և մշտնջենաւորք յանսպառ յաւիտեանս և յանմահ խոշտանգանս՝ պղծոցն և ուրացողացն ի սուրբ և յանբիծ հաւատոց քրիստոնէութեանն. – 264.

ԱՆՍՏԱՆԱԼԻ - Եւ ի բազում յուզիցն և ի խնդրոցն և զօրաժողովն լինելոյ և պատերազմ ընդդէմ վառելոյ և զձև ամրական մաքառմանցն յարդարելոյ և բռնալիր ուժեղագոյն մեքենային բախմանց քարձգութեանցն, զոր և ընդունայն աշխատութեամբ վարանեալ, անընդստանելի /հավանաբար՝ անսստանալի/ մնալով ամրոցին՝դառնայ յիւր իշխանութիւնն: - 326.

ԱՆՍՏԱՆ ԳԻՒՂ - և վերակացու նմա թողոյր զՅովհաննէս ոմն քահանայ ի Բոգունի գաւառէ ի յԱնստան գեղջէ: - 394.

ԱՆՎԱԽՃԱՆ - և յաւիտենական և անսպառ և անվախճան են կեանքն և պարգևքն, զոր պատրաստեաց Աստուած սիրելեաց իւրոց և որք կան համբերութեամբ ի հաւատս ճշմարտութեանն. – 264. իսկ մշտնջենաւորն՝ է անսկիզբն և անվախճան: - 54. Իսկ նա անփոյթ արարեալ երկրաւոր մեծութեանս, զի անցաւոր է՝ անսպառ և անվախճան և անծերանալի և անծախ և առանց ըմբռնելի ի գողոց խնդրեաց պարգևաց առիթ լինել. – 218. Քանզի թէպէտ և տարաժամ լրմամբ ժամանակի չափաբերեալ կենացն Աշոտի՝

հաստատնագոյն և անվրէպ լուծման կենացս առ հոգևորսն և յաւիտենականսն և անվախճան կենացն առաւելութիւնն անցեալ գնացեալ ժամանեաց – 386.

ԱՆՎԱՅԵԼՈՒՉ - Եւ յայտ յանդիման ի վերայ հասանել ոչ կարէր. գունդ կազմել և ճակատ պատրաստել ընդդէմ՝ անվայելուչ էր. – 346.

ԱՆՎԱՅՐԱՓԱԿ - տեսանեն զկողմանս արևելից, դաշտ յոյժ մեծանիստ, լայնատարած, հարթայատակ, անվայրապատակ առ ի սահման, անբաւական ի տեսութիւն աչաց, սաստիկ լուսով զարդարեալ ի գիշերի, բազմակերպ երևմամբ – 48.

ԱՆՎԱՒԵՐ - Քանզի թէպէտ և անվաւեր ի նոցանէ գրեցեալքն ասացան՝ այլ բազում ինչ և առ ճշմարիտն ստուերաբանեն – 18.

ԱՆՎԵՀԵՐ - և երկից և երից և բազում անգամ զնոյն հաստատեցին երդմամբ, զի անվեհեր համարձակութեամբ եկեսցէ առ նոսա. – 226.

ԱՆՎԵՐՈՅ - և խոտեալ ի բաց ընկենուք զմիոյ անընկեր և անվերոյ իրաց հանդէս, որպէս և իսկ կոչեցեալ մարգարէն ձեր Մահումաթ – 246.

ԱՆՎԿԱՅ - Եւ ոչ անվկայ բանս, որպէս վերագոյնն գրեալ է մեր զդերահատուցականս սորա, վկայութեամբ մարգարէական տառիցն, որպէս և ի պատահմանէ իրացն ճարտար գիտեն՝ որք են ի ժամանակս յայսոսիկ մնացեալ յայն ժամու անդ հանդիպելոցն: - 262.

ԱՆՎՐԷՊ - Եւ թէպէտ յայնմանէ վրիպեցոյց ճշմարիտն Աստուծոյ պատուհաս՝ այլ չարն սովորական բնաւորեալ պահեցաւ անվրէպ: - 38. Յայնժամ դարձեալ ի խորհուրդ եմուտ թագաւորն հանդերձ մեծամեծօքն իւրոյ տէրութեանն, տեսանել զանվրէպ և զանսխալ իմացումն կատարածի ի վերայ աշխարհիս Հայոց: - 196. Քանզի թէպէտ և տարաժամ լրմամբ ժամանակի չափաբերեալ կենացն Աշոտի՝ հաստատնագոյն և անվրէպ լուծման կենացս առ հոգևորսն և յաւիտենականսն և անվախճան կենացն առաւելութիւնն անցեալ գնացեալ ժամանեաց – 386.

ԱՆՎՐԻՊԱԳՈՅՆ - Ես իսկ առ ընթեր գոլով անվրիպագոյն իրազեկ եղէ բովանդակ նորա հաստատնագոյն առ յոյսն կազմեալ փրկութիւն. – 388.

ԱՆՏԱՆԵԼԻ - Զնոյն տեսեալ ազատացն Վասպուրականի, անտանելի մնալով առ դիպուածն զոր ինչ գործեաց Ապումբուան՝ ելին գնացին առ Ատոմ որդի մեծին Գուրգինայ յամուրն Կանգուար, գտանել զելս իրացն – 364.

ԱՆՏԱՌԱԽԻՏ - ,,արջք գիսակագեղք սպիտակայեղցք որջացեալ ի պրակս անտառախիտ մայրեացդ. արդ թէ հաճոյ թուիցի՝ երթիցուք որսալ զնոսա,,. – 100. առաջի տեսանելով զկապուտակ ծիրանափայլ դաշտաձև ծովն. դաստակերտս մեծամեծս շուրջ զեզերբն անտառախիտ ծառովք և գիներեր որթովք և զանազան պտղովք. – 86. և դահճացն հանեալ զսուսերն՝ դիմեցին ի վերայ նոցա իբրև զգազանս արիւնարբուս, և ծեծէին սրովն, իբրև ոք զի հատանիցէ փայտ ի մայրս անտառախիտս հարեալ կացնաւ, և յանխնայ անողորմ յօշէին անդամ անդամ: - 266.

ԱՆՏԵՂԵԱԿ - Բայց մի և այսմ անտեղեակ լինիցիս – 212.

ԱՆՏԵՂԻ - Իբրև գիտաց իշխանն, եթէ վճարեալ է չարութիւնն յաչս նոցա, և այլ ընդ այլոյ խօսին, և ի գաղտնիս քրթմնջեն, և անտեղի և անընդունակ հրամանաց նորա լինէին՝ ետ պատասխանի և ասէ – 214. Իսկ նախարարքն Հայոց իբրև տեսին յերկոցունց կողմանց զանկարգ և զանտեղի աշխարհիս պիտաւորութիւն՝ յապաշաւանս դարձեալ ի վերայ անցիցն անցելոց զոր ախորժելովն խնդրեցին՝ դարձան առ Վռամ – 118.

ԱՆՏԵՍ ԱՐԱՐԵԱԼ - զորոյ զպաղատանս ոչ անտես արարեալ Քրիստոսի՝ ներէ նմա հանել ի գլուխ զսուրբ քառասնորդսն, խաչակից լինելով Քրիստոսի, մինչև ի պարտ զատկին – 254. Եւ մեր անտես արարեալ զգործս վնասուց ձերոց, զոր մեղայք մեզ, և լիցին անձինք ձեր ի գիւտս, և կեցջիք և տիրեցէք աշխարհի և տանց ձերոց, դուք և որդիք ձեր – 244.

ԱՆՏԻ - և աստի և անտի երիվարի փորոյն տախտակագործ գրգեալ ըստ փորոյն չափու մածուցեալ ի ձև վահանի զգործ արուեստի զինուն ցուցանեն: - 208. անտի և անդ ոչ ոք զօրէր Զրուանայ թագաւորել. բայց միայն կին մի անուանի Դիոնիսեայ, հարստայեղց վավաշոտ հրամանի բարուք. – 16. Առնէր ասպատակ և ի կողմն Անձաւացեաց

տէրութեանն, և անտի ևս առնուին աւար ի պատճառս ռոճկաց պիտոյից այրուձիոյն: - 176. ասէ՝ կինս զոր ետուր /20/ ընդ իս, սա ետ ինձ ի ծառոյ անտի և կերայ. – 22. գրէ թուղթ հաւատոց առ Ղևոն կայսր Յունաց, և ընկալեալ ի նմանէ պատասխանիս՝ բազում ինչ ի Կուրանէ անտի իւրեանց արտաքս ընկէց զոյժ առասպելագոյնն, քանզի ստուգապէս ծանեաւ զզօրութիւնն. – 166. եթէ եբաց Տէր զգանձս իւր և եհան անտի զանօթս բարկութեան – 196. Եւ ինքն/302/ անցեալ գնայր առ իշխանիկն ի յամուրն Աշխարհաբերդն կոչեցեալ. և անտի արիաբար քաջասրտագոյն դիմացուածով ելեալ գնաց դարձեալ առ սպարապետն Սմբատ: - 304. Եւ այլք մերձ կացեալ առ Դերանիկն՝ ամբաստան լեալ Աշոտոյ կորապաղատէ, որպէս թէ նախանձու լցեալ, և քսութեամբ վարէր ի մէջ հազարապետին, և թէ արկանել ևս ջանայր զնա յիշխանութենէ անտի նորա: - 342. և անտի գնացեալ ի ձորն Ածանայ ի խնդիր փախստէիցն և հասեալ ի յետոյ կողմանցն՝ ի սուր և ի գերութիւն զբազումս ի նոցանէ արկանեն: - 202. Եւ անտի դարձեալ դառնայր Աշոտ ընդ միւս ևս ամրականն ընդ ոստոզերծ քարանձաւի, ի յարևելից կուսէ լերինն Վարագայ, ի վերայ գեաւղջն Կոխպանից, հանդէպ եկեղեցւոյն սրբոյն Հռիփսիմեայ – 334. և անտի դարձեալ ի Բաբելոն, ընդ իւր տանելով զԼիդէացին.- 66. Եւ ապա անտի ոչ սակաւ ինչ լինէր յաւուր յայնմիկ ձայն լալոյ, հեղումն արտասուաց յահագին բորբոքմանէ սրտից նոցա և գութ խանդաղատանաց թագաւորին և իշխանացն և զօրացն ամենեցուն և բնակչաց քաղաքին. – 154. և բազմութիւն զինուորաց վառելոց աստի և անտի, և վարոցաւորք և սակրաւորք այսր անդր քշել զամբոխն դռոթեալ. – 236. և դարձեալ անտի սպան և զմայր իւր զՏաճատուհի – 106. և դիմեցին ի մէջ նոցա ի չորս առաջս, ըստ նմանութեան տեառնանման խաչին, և բախեցին զճակատն և պատառեցին զռազմն և դարձուցին ընդ զառ ի վայրն և իջուցին ի լեռնէ անտի, և հարին ի հարուածս մեծամեծս. – 286. Եւ եղև զկնի այսորիկ գնաց անտի Ժիրաք և եկն եմուտ ի Վանտոսպ – 206. Եւ զի ստեալ Դերանկին Գուրգենայ եհան անտի զգործակալսն՝ նոյն գունակ Գուրգէն հնարաւորեալ առնու զամրոցն և հանէ զնորա գործակալսն – 326. և զի ըստ կամաց նորա հանցէ ի բանակէ անտի զգերիս Վասպուրականի: - 218. Եւ զոր ինչ ոչ իմացեալ մեր՝ և ոչ գրել արժանի վարկաք, բայց միայն զի բարձրագոյնք և նախապատիւք ի թագաւորաց անտի էին: - 96. Եւ զօրուն գնացեալ անտի ձմերեցին ի Սուրիա: - 144. և ինքն գնաց անտի և եմուտ ի Պարտաւ՝ ձմերել անդ, և տեսանել վասն յետին կատարածին աշխարհիս Հայոց, թէ որպէս ի գլուխ ելանիցէ. – 298. և ինքն հեռացեալ գնաց զկնի Աղէքսանդրի ի Բաբելոն, և անտի եկեալ յԵրուսաղէմ պագին անդ երկիր Աստուծոյ: - 70. և լեռնային զօրքն Ապումուսէի զհետ մտեալ փախստէիցն՝ իջուցին ի լեռնէ անտի և դարձան առնել դիակապուտ – 282. Եւ յայնմ ժամանակի երթեալ ժողովէին ի քաղաքն Եդեսացւոց արք ԺԲՌ յամենայն ցեղիցն Իսրայէլի զի տեսին եթէ մեկնեցաւ անտի զօրն Պարսից, և թողին ի բաց զքաղաքն. – 156. և նա տրտմեալ գնաց ի տուն իւր, քանզի հանապազ ստիպէր ի դիւէ անտի, թերևս թոյլ տալովն Աստուծոյ, զոր համարէր ի հրեշտակէ զանկանելն ի մտաց: - 160. զի անտի և անտի ի բաց կացցեն /12/ տարակուսական մտածութեանց ծուփս խորհրդոց ի քումմէ հանճարեղ խոհականալիր բանգիտութենէ: - 14. զի անտի և անտի ի բաց կացցեն /12/ տարակուսական մտածութեանց ծուփս խորհրդոց ի քումմէ հանճարեղ խոհականալիր բանգիտութենէ: - 14. զի յորմէ սակաւ մի կասկածս ունէր՝ անտի ևս աներկիւղ հաստատեցան: - 238. զոր և ես գիտեմ յաշխարհագրութեանց անտի Պտղոմեայ՝ զԵմաւոն լեառն յարևելս, որ արդարև բարձր է քան զամենայն երկիր, անկոխելի ոտից մարդոց – 48. թէպէտ և ոչ համարձակեաց զամենայն բառնալ, այլ յոյժ պատկառանօք ամաչեցեալ՝ լքաւ ի ստութենէ անտի, որ յանդիմանեցաւ ի թղթոյ կայսերն, և ի ձեռն այսորիկ ցուցանէր բարեմտութիւն մեծ առ ազգս /166/ քրիստոնէից. – 168. ի սորա ԻԵ ամին առաւ Ելիոն քաղաք ի յԱթենացւոց անտի – 58. Իսկ իբրև ընթերցաւ զօրավարն Աղուանից զթուղթ թագաւորին՝ փութացաւ էջ ի լեռնէ անտի և եկն եկաց առաջի Բուխայի. – 288. Կարգեաց հրամանատարս և զօրագլուխս ինքեան յիսմայէլականաց անտի՝ զԱլի և զԱպուբաքր և զԱմր և զՈւթման: - 160. Նա և ջուր մաքուր

յապակի զուտ և վճիտ արկեալ, ի տապ արեգականն դնելով, և զնիւթ հրոյն առ ընթեր՝ ի շողոյ անտի արևակէզ եղեալ տոչորի նիւթն: - 52. Նախ զի և լեզուքն շփոթեալք՝ունէին զանմիաբանութեան փոյթս, կամ թէ զի և վատութիւնք քաջաց ապիհարկեալք ոչ գրեցաւ ի մատենագրաց անտի Քաղդէացւոց – 44. Նոյնժամայն ելեալ զհետ Դերանկին կորապաղատն ի նոյն աղագս ի բաց մեկնել ի դիմաց հազարապետին, գիտելով զոր ինչ խորհեալն էր յաղագս նախարարացն Հայոց եկելոյն առ նա, և մեկնեալ լինէին ի զօրացն անտի ասպարէզս Ե – 342. որ ի նախկին բարբառոյ անտի թարգմանի Արբումն: - 24. Ցոյցք ժամանակացս այսոցիկ, ըստ որում յառաջագոյն ասացաք, որ յաւուրց անտի Բէլայ մինչև ի Նինոս՝ երևելիք ինչ և նշանաւորք ի /42/ մատենիցն առաջնոցն ոչ երևի, թերևս ի բազում խափանմանց: - 44. Քանզի ասէ, թէ ,,էին ոմանք յելելոց անտի հեթանոսաց, որք եկեալ էին յԵրուսաղէմ ի տօնն, զի երկիրպագանիցեն. – 76.

ԱՆՏԻՈՔ,ԱՆՏԻՕՔ - Եւ սրբեալ զերկիրս ի պղծութենէ և ի նենգութենէ նեղութեանցն, իբրև զՅուդայ Մակաբայեցի զԱնտիոքայն սրբելով զանաստուածութիւնն յԻսրայէլէ՝ արար խաղաղութիւն նոցա որոց տիրէրն: - 312. արդ ո՞ւր է Աստուածն այն, զոր դուդ ասես, վասն է՞ր ոչ փրկեաց զԿեսարիայ և զԱնտիոք և զՏարսոն և զԱմասիայ և զԵրուսաղէմ և զԱղէքսանդրիս և զԹեբայիտ և զայլ աշխարս: 146.

ԱՆՏԻՈՔԱՑԻՔ - Եւ հաւանեալ Խոռեմայ՝ եկն առ Հայրակղոս արքայ Յունաց, թողեալ ի նա զԵրուսաղէմ և զԿեսարիայ Պաղեստինացւոց և զամենայն կողմանս Անտիոքացոց և զամենայն քաղաքս գաւառացն այնոցիկ, և զՏարսոն Կիւլիկեցւոց և զմեծ մասն Հայոց և զամենայն զոր միանգամ կամեցաւ Հայրակղոս. – 152.

ԱՆՏԻՕՔ - Տե՛ս ԱՆՏԻՈՔ

ԱՆՏԽՈՒՐ - և ահա հասեալ կայք յատենի առաջի իմ անտրտում և անտխուր երեսօք, որպէս անմեղս և զբարեգործակս, և լի ամենայն կամարարութեամբ մեր, անխիղճ համարձակութեամբ – 244.

ԱՆՏՐՏՈՒՄ - անտրտում խնդութեամբ դիմեցին ի տեղի սպանմանն, իբրև ի հարսանիս երիտասարդական ամուսնութեանն, ուրախ լինել որպէս փեսայ առ հարսին. – 266. և ահա հասեալ կայք յատենի առաջի իմ անտրտում և անտխուր երեսօք, որպէս անմեղս և զբարեգործակս, և լի ամենայն կամարարութեամբ մեր, անխիղճ համարձակութեամբ – 244. Եւ արձակեաց զնա ի տուն իւր մեծաւ ուրախութեամբ և անտրտում խնդութեամբ – 218. և դառնային մեծաւ ուրախութեամբ և անտրտում խնդութեամբ յիւրաքանչիւր տեղիս: - 176. և չոգան ի բանակետղ իւրեանց մեծաւ յաղթութեամբ, ուրախացեալ անտրտում խնդութեամբ – 282.

ԱՆՑ - այլ և ոչ զծիծաղականս նոցա համբաւեալ քաջութիւն, որպէս կարծեն՝ առանց եպերանաց անցից զխելագարութեամբքն: - 36. անկեալ առ ոտս նորա մեծաւ հառաչանօք՝ մի՛ յիշել զանցս զանցիցն անցելոց, զոր արարինն առ սուրբն, այլ դարձեալ կալցի զաթոռ հայրապետութեանն. – 120. անկեալ առ ոտս նորա մեծաւ հառաչանօք՝ մի՛ յիշել զանցս զանցիցն անցելոց, զոր արարինն առ սուրբն, այլ դարձեալ կալցի զաթոռ հայրապետութեանն. – 120. և ահա հնչէր առ հասարակ երկիրն ամենայն իբրև զծով ալեաց կուտակելոյ, և սաստկացաւ պատերազմն, յառլուսանալ աւուրն մինչև ի սպառել անցից տունջեանն իշխեցողին երկոտասան ժամու աւուրն. – 276. Եւ եղև իբրև կատարեաց Բուխայ զանցս անցից ընդ Վասպուրական աշխարհս և խաղաց յարևելս կոյս՝ եւ գնաց Գուրգէն ի Սպեր գաւառ. – 302. Եւ եղև իբրև կատարեաց Բուխայ զանցս անցից ընդ Վասպուրական աշխարհս և խաղաց յարևելս կոյս՝ եւ գնաց Գուրգէն ի Սպեր գաւառ. – 302. և ոչ եմ բաւական պատմել զանցս անցիցն կորստականութեանն նոցա մոլորութեան, վրիպել յուղիղ և յամբիծ առաքելաքարոզ դաւանութեան հաւատոց կաթողիկէ եկեղեցւոյ ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ. – 240. զի տացէ վրէժս անցիցն անցելոց ի նմանէ և ապստամբութեամբ ի պետութենէն Տաճկաց: - 202. Իսկ նախարարքն Հայոց իբրև տեսին յերկոցունց կողմանց զանկարգ և զանտեղի աշխարհիս պիտաւորութիւն՝ յապաշաւանս դարձեալ ի վերայ անցիցն անցելոց զոր ախորժելովն

խնդրեցին՝ դարձան առ Վռամ – 118. հանեն ընդ սուր, վարեն ի գերութիւն և առնուն աւար, և ի յանցին դառնան ի Ճուաշ և ի Թոռնաւան գաւառ, անցեալ ընդ Կրճունեաց գաւառն: - 400. հարկ եղև ակամայ կարգել դնել առաջի զդէմս անցիցն ըստ իւրաքանչիւր պատահմանց: - 234. Յայնժամ Սմբատ Բագրատունի … Մոկաց իշխեցող … անհանդուրժելի լեալ /216/ անցիցն անցելոց – 218. Նոյնպէս և բնակիչք Աղձնեաց անհանդուրժելիք լեալք անցիցն անցելոց և առ զայսոսիկ յամբաստանելն – 180. և ոչ եմ բաւական պատմել զանցս անցիցն կորստականութեանն նոցա մոլորութեան, վրիպել յուղիղ և յամբիծ առաքելաքարոզ դաւանութեան հաւատոց կաթողիկէ եկեղեցւոյ ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ. – 240.

ԱՆՑԱՆԵԼ - այլ ես ասեմ քեզ, եթէ Տէր կամեսցի՝ վաղիւ պատելոց է զքեզ պատերազմ քաջաց. և ճեթեսցեն ի վերայ քո իբրև զամպս երկնից ի բռնալիր նիզակօք անցանիցեն ընդ մէջ բազմութեան քո իբրև զփայլատակունս հրոյ շանթից: - 140. այլ հրաման տայր զօրացն՝ նաւս կազմել և անցանել ի Կոստանդնուպօլիս: - 146. անցցուք ի վեր Եղկղեսիանոսաց, ի ժամանակի հալածանաց որք անկան ի կռապաշտութեանն մոլորութիւն. – 256. Բայց յետ աւուրց բազմաց անցանելոյ շփոթմանցն՝ Գուրգէնի ընդարձակեալ նախախնամութեամբն Քրիստոսի և ելեալ փրծեալ ի բանտէն՝ եկն եմուտ յաշխարհ իւր: - 320. բայց ակամայ և ի հարկէ գրեցից կարգեցից ի փոքր և ի դուզնաքեայ բանից, բովանդակեցից համառօտ սուղ և սակաւ բանիւ անցանել ընդ պատմութիւն իրիս այսմիկ – 240. Բայց հասեալ Բուխայ անց ընդ գետն մեծ զոր Կուրն կոչեն, և յորձանուտ շարժման գարնանային հոսանացն տեղի տուեալ ելանել զօրուն և բնակել շուրջ զքաղաքաւն. – 270. Բայց յետոյ անմիաբան գտեալք նախարարքն Հայոց՝ թողին զոր խորհեցանն վասն թագաւորելոյ Վահանայ, և անցին /126/ գնացին առ մեծն Վարդան. – 128. դարձեալ յետ փոքր ինչ աւուրց անցանելոյ՝ և խռնեցաւ միւս անգամ պատերազմն, և և՛ս սաստիկ հարան զօրքն արքունի. – 276. երկեաւ Վարդան ի մարզպանէն բնակել յանդորրու, այլ այնր աղագաւ էանց գնաց յամուրսն Մոկաց, և կայր մնայր ի նախախնամութենէ Աստուծոյ այցելել աշխարհիս Հայոց: - 122. Եւ զինուորք ի մահու վտանգ տուեալ զանձինս՝ի ղոյղս անցանել ի նաւէն ի կղզին. – 50. Եւ անյապաղ գլխաւորեալ խորհրդոցն՝ առնու ընդ իւր զԴերենիկն, և էանց գնաց ի տուն իւր ի Բագարան: - 322. Եւ անցանելով ընդ գաւառն Բզնունական գայ մտանէ ի Խլաթ. քանզի կամէր անսալ ժամու դիպողագունի, զի որսայցեն նենգութեամբ խաբել: - 186. և անցանէ ի Շիրակ, և հասեալ ի Դուին՝ աւերէ զնա և զՆախճաւան և զՈրմի – 148. և առնու զԲաբելոն, և շինէ զՏարսոն ի ձև Բաբելոնի, գետոյ ընդ մէջ անցանելոյ որպէս խոնարհագոյն մասնաւորաբար գրեմ: - 16. Եւ եղև զի անցանէր ընդ այն Մուկաթլ ոմն ի Վանանդ կոչեցեալ ազատութենէ – 288. Եւ եղև զկնի երից աւուրց անցանելոյ ետուն թուղթ մի տանել առ Գուրգէն, գրեալ Բուխայի լի դառնութեամբ, կնքեալ մատանեաւ արքայի, իբրև այն թէ ի դիմաց արքային և յարքունուստ եկեալ. – 236. Եւ եղև յաւուրն ինն և տասներորդի, յամսեանն մարգաց, որ օր ԻԸ էր ամսոյն, յամի քսան և հինգերորդի թագաւորութեանն Խոսրովու, որ կոչէր Ապրուէզ, զկնի Ժ աւուր անցանելոյ զատկին՝ առին զքաղաքն. – 142. և ես մի՛ իշխեցից քան զԱրասխ անցանել յայդկոյս: - 138. և թուէ մի ըստ միոջէ, սկսեալ յԱբրահամէ և գայ անցանէ մինչ ի Յովսէփ - 16. Եւ իբրև անցին աւուրք ինչ՝ վախճանեցաւ տանուտէր տանն: - 158. և ինքն անցանելով խաղաղութեամբ ընդ աշխարհն Վասպուրական սակաւատոյժ վնասիւք՝ զպատանդսն ընդ իւր առեալ տանի: - 186. Եւ ինքն Աբրահիմ եկն անց յայնկոյս յոստանն Ռշտունեաց և անդ լինէր: - 306. Եւ ինքն թագաւորն ժողովեալ զօր հարուստ աւելի քան զհազարաց հնգից և քսանից, և եկն անց յայնկոյս գետոյն Երասխայ, և բանակեցան ի տեղւոջն: - 382. Եւ կուտեալ զբազմութիւն զօրացն մերձ ի քաղաքն որ էր ձմերոց իշխանին Հայոց՝ անցանէր բանակէր ամենայն զօրօք իւրովք. – 172. և հասեալ ի Բագրաւանդ գաւառ ի Ձիրաւ գեօղ՝ կամէր անցանել ի թագաւորաբնակ տեղիսն Հայոց: - 106. Եւ յամենայն ազգաց որ ընդ ձեռամբ քո են՝ հաւաքեա առ քեզ զընտիրն այրուձիոց, և անց յայնկոյս գետոյն: - 196. Եւ յետ այսորիկ գումարեցոյց զօրս բազունս Խոռեմ, և ել ի Քաղկեդոն և նստաւ յանդիման Բիւզանդայ, և

խնդրէր անցանել և կործանել զքաղաքն թագաւորանիստ: - 142. Եւ յետ անցանելոյ աւուր, գնացեալ Աշոտ որդի Դերանկին, առեալ զդի նորա՝ տարեալ հանգոյց առ հարս իւր յԱղբակ գաւառի ի վանս սուրբ Խաչին: - 354. և նորա կալեալ զնա և ի կապանս մատնեալ որպէս զանհնազանդ ոմն՝ և եկն անց յՈստանն Ռշտունեաց: - 322. զոր արհամարհեալ Շաւասպ /114/ արձակերեսան զերիվարն ի սիգաքայլ արշաւանս արարեալ՝ աներկիւղ համարձակութեամբ էանց գնաց ճեմ զճեմի առ զօրավարն Անատողի: - 116. Ի նմին ամի յետ վեց ամսոյ անցանելոյ փոխի և սուրբ վարդապետն Մաշտոց. – 120. Իսկ յետ Կ ամի անցանելոյ Աղէքսանդրի և անհիշխանութեանն Հայոց և Պարսից՝ թագաւորէ Արշակ Քաջ Մարաց և Պարսից և Եգիպտացւոց և Ելիմացւոց ի Բախլ քաղաքի. – 72. Իսկ զԱհմատ ընդ Վասպուրական աշխարհին անցանել գնալ՝ ելեալ զհետ նորա Շապուհ որդի Աշոտի, մինչ տանել հասուցանել զնա ի մուտս Ասորեստանեայց ճանապարհին: - 346. Իսկ յետ անցանելոյ աւուրց ինչ՝ ետ տանել զնա առ թագաւորն, և ընդ նմա գունդս զինուորաց վառելոց և ընտիր այրուձիոց: - 288. համարձակապէս անցանել գնալ ընդ իշխանութիւնս և ընդ պետութիւնս, ընդ աշխարհակալս խաւարիս այսորիկ, որ անհաւատից քան եթէ հաւատացելոց ոգւոց և ապաշաւելոց զտիրելն բռնաձգեալ կորզեն յինքեանցն կորուստ: - 388. յայնժամ մերկացեալ և ի բաց եդեալ զաշխարհական պատրանաց զբաղումն՝ և էանց գնաց ի վեր քան զերևելիսս – 284. Յետ անցանելոյ չորից ամաց … դարձեալ Գրիգոր եղբայր Աշոտի Վասպուրական իշխանի յԱփհազաց աշխարհէն՝ նոցուն օգնականութեամբ և Վրաց զօրու ընտիր գոլով՝ եկն եմուտ յաշխարհս Վասպուրական՝ տալ պատերազմ ընդ Գուրգինայ. – 310. Նոյն ժամայն առեալ Սմբատայ զԱրտաշէս գայ անցանէ ի վայր ի լեռնէն. – 84. Սոյնպէս և այրն այն Յովսէփ զօրավարն Տաճկաց մնայր անցանել ձմերանն, զի ելցէ ի վերայ աշխարհիս Հայոց սրով և գերութեամբ և մեծամեծ հարուածովք և զմեծամեծս աշխարհիս խաղացուցանէ ի գերութիւն – 188. Սոքա հրամանաւ Վահանայ Արծրունւոյ փոյթ յանձին կալեալ՝ խուզել քննել կարգել ի համառօտ բանս զաճմունս ազգացն անցելոց ոչ կարի ինչ ընդ երկայնագոյնս աշխատասիրաբար անցանել պատմութիւնս: - 74. Յայնժամ երդուեալ միաբանութեամբ գնացին ի գիշերի և անցին ընդ զոմ ի Վեհկաւատ – 150.

ԱՆՑԱԻՈՐ - Իսկ նա անփոյթ արարեալ երկրաւոր մեծութեանս, զի անցաւոր է՝ անսպառ և անվախճան և անծերանալի և անծախ և առանց ըմբռնելի ի գողոց խնդրեաց պարգևաց առիթ լինել. – 218.

ԱՆՑԵԱԼ - ամենեքեան ընդ նմա անցեալ գնացին ի կողմն Ատրպատականի – 212. անկեալ առ ոտս նորա մեծաւ հառաչանօք՝ մի՛ յիշել զանցս զանցիցն անցելոց, զոր արարինն առ սուրբն, այլ դարձեալ կալցի զաթոռ հայրապետութեանն. – 120. Գունդ մի հարուստ անցեալ մնացին ի Համբոյրազան աւանի Մարդաստան գաւառի, ուր եպիսկոպոսական աթոռ մարդպետականին յայնժամ փոխեալ դնէր ի Նախճաւան քաղաքէ. – 372. Եւ այգուն անցեալ ընդ գետն Երասխ յայնկոյս ի դաշտն Շարուր՝ բանակին զգետովն: - 382. Եւ ինքն /302/ անցեալ գնայր առ իշխանիկն ի յամուրն Աշխարհաբերդն կոչեցեալ. և անտի արիաբար քաջասրտագոյն դիմացուածով ելեալ գնաց դարձեալ առ սպարապետն Սմբատ: - 304. և անցեալ պատմեցին զօրավարին: - 224. Եւ անցեալ բնակեալ էին զօրքն Հայոց ի դաշտին Օշական ի Մանազաւեան նահանգին: - 380. Եւ անցեալ գնացաք ի տեղեացն երկուցեալք – 50. և ելեալ ի Յադամակերտ քաղաքէ ի Թ ժամու ուրբաթու աւուրն, և անցեալ ընդ ծովակն Յըմբեայ, և ընդ Վարազի Զարեհաւանի. – 402. և թողեալ զքաղաքն Պարտաւ՝ առնու զզօրս իւր երագապէս անցեալ գնացեալ ի յաշխարհն Ասորեստանի: - 374. Եւ Խոսրով արքայ փախստական գնաց, և անցեալ զԴեկղաթաւ ի Վեհկաւատ՝ հրամայեաց զլար կամուրջացն կտրել. – 150. և կինն անցեալ պատմեաց թագաւորին որ ինչ եղևն, զբողոք բառնալն իւր և զկացուցանելն վկայս՝ թէ ոչ վայել եմ քեզ կին, այլ արքայի, և որ ինչ եղևն – 272. և հնախօսս շարագրական մատեանս և ի բազում վէպս պատմութեանց անցեալ գրեցի, որ ինչ բաւականանալ ձեռնհաս եղէ, սկսեալ յԱդամայ մինչ առ մեզ հասեալ ժամանակացս գիւտ: - 12. Եւ նորա զեկուցեալ վասն նորա

Բուխայի՝ ասէ. ,,այրս այս Գուրգէն ի տոհմէն Արծրունեաց, այր քաջ և պատերազմող, ի յահէ քումմէ անցեալ գնացեալ զկողմամբքն Յունաց – 304. զի Գագիկ անցեալ ամրանայր ի ճախուկ բերդի, ի կասկածի կալով ի Դերանկէն, ըստ զեկուցմանն զոր ինչ գործեաց Հասան առ Դերանիկն: - 350. զի տացէ վրէժս անցիցն անցելոց ի նմանէ և ապստամբութեամբ ի պետութենէն Տաճկաց: - 202. Զոր և մեր ըստ հրամանի քում, Գագիկ զօրավար Հայոց և Վասպուրական իշխան, ջան յանձին տարեալ ընդ համառօտութիւն զրուցատրութեանցն անցեալ – 74. ի մէջ անցեալ սուրբն Ներսէս համոզէ զնոսա և խաղաղացուցանէ զաղմուկն: - 100. Իբրև ստուգեցաւ որ ինչ եղեալն էր՝ փութացան խնդրել ի քաղաքին և ի կիրճս ճանապարհին, յոր կողմ և աճապարեաց ոք, մինչ անցեալ գտին զհարեալն դիւի չարի, զի կայր դեռ կիսամեռ: - 378. Իսկ նախարարքն Հայոց իբրև տեսին յերկոցունց կողմանց զանկարգ և զանտեղի աշխարհիս պիտաւորութիւն՝ յապաշաւանս դարձեալ ի վերայ անցիցն անցելոց զոր ախորժելովն խնդրեցին՝ դարձան առ Վռամ – 118. Իսկ այլազգեացն անցեալ գնացեալ մտին ի Թրաբ գաւառ և ի Շնաւհ: - 402. Իսկ Ապուջափր անցեալ ի կողմն Աղբագոյ՝ և ժողովեցան առ նա գունդք գունդ յամենայն կողմանց: - 306. Իսկ ի միում յաւուրս անցեալ գնացեալ Գուրգէն՝ հանդիպի նմա ի քաղաքին Պարտաւ - 370. Իսկ նա անցեալ ի գաւառն Որսիրանից, և ընդ նմա բազմութիւն ազատաց և մեծամեծացն Արծրունեաց նախարարութեանց և ամենայն զօրաց նոցա – 224. Իսկ նա չանսաւորութիւն անխոնարհելի մնացեալ, և անցեալ օթագայեցեալ ի գեօղն Փեռոտակ յանդիման քաղաքին: - 352. հանեն ընդ սուր, վարեն ի գերութիւն և առնուն աւար, և ի յանցին դառնան ի Ճուաշ և ի Թոռնաւան գաւառ, անցեալ ընդ Կրճունեաց գաւառն: - 400. Յայնժամ Սմբատ Բագրատունի … Մոկաց իշխեցող … անհանդուրժելի լեալ /216/ անցիցն անցելոց – 218. յառաջ խաղացուցից զբանսն, արագաքայլ արշաւանօք անցեալ գնացից ընդ շարագրածս անցնիւր պատմագրաց, զազգաբանութիւնն միայն ոճով դրոշմեցից ի շարի աստ – 74. յորում տեղւոջ քաղաքն Տարունոյ շինեալ էր, ուր բնակեալ բայանայր զօրավարն Տաճկաց, զօրհասական արջոյն բերելով նմանութիւն, որ յաւուրս ձմերայնոյ արմատովք պարենաւորեալ՝ ի մէջ կենաց և մահու անցեալ որջանան ի բոյնս իւրեանց: - 188. Նոյնպէս և բնակիչք Աղձնեաց անհանդուրժելիք լեալք անցիցն անցելոց և առ զայսոսիկ յամբաստանելն – 180. Նոր ոմն Նաբուզարդան կամ Զամրի յայտնեալ ի յաղանդոյն Նեստորի, երեքթշուառեան վատաշուէր, վատմիրհ, զազահութեանն չարիս ախտացեալ՝ սպրդեալ եմուտ ընդ մութ գիշերին յամրական պարսպեալ բլուր, և անցեալ ի սուրբ կոչարանին օթագացեալ. – 378. նուաճեաց զանձն, հրապոյրս պղտորս արբուցանէ Վահանայ Մամիկոնէի, որ էր աներ Մեհուժանայ, և անցեալ գնացին առ Շապուհ. – 102. Ուստի և մեք ըստ կարի մերում անցեալ գտաք զհամառօտութիւն զրուցատրութեանս – 122. Սոքա հրամանաւ Վահանայ Արծրունւոյ փոյթ յանձին կալեալ՝ խուզել քննել կարգել ի համառօտ բանս զաճմունս ազգացն անցելոց ոչ կարի ինչ ընդ երկայնագոյնս աշխատասիրաբար անցանել պատմութիւնս: - 74. Քանզի թէպէտ և տարաժամ լրմամբ ժամանակի չափաբերեալ կենացն Աշոտի՝ հաստատնագոյն և անվրէպ լուծման կենացս առ հոգևորսն և յաւիտենականսն և անվախճան կենացն առաւելութիւնն անցեալ գնացեալ ժամանեաց – 386. Քանզի Վարդան անցեալ գնացեալ էր սուրբ վարդապետաւն Մաշտոցիւ առ կայսր Թէոդոս և առ Ատտիկոս արքեպիսկոպոս հանդերձ թղթովք սրբոյն Սահակայ, տանելով ընդ իւրեանց և զգիր և զբառ հայերէն դպրութեան. – 116.

ԱՆՑՆԻՒՐ - բայց իբրև գիտացին զօրքն որ ընդ նմա եկեալ էին զնորա քաջակարծրագոյն արիութիւնն՝ և պատճառանօք այս ինչ այն ինչ դարձեալ դարձան յանցնիւր տեղի: - 310. Եւ արդ ՆԺԱ են մարգարէք, որ զվկայութիւն աստուածութեանն Քրիստոսի ստուգաբանեն ճշմարտութեամբ յանցնիւր ժամանակս, իբրև ի միջէ բերանոյ, թող զԱւետարանն և զառաքեալս նորա: - 246. յառաջ խաղացուցից զբանսն, արագաքայլ արշաւանօք անցեալ գնացից ընդ շարագրածս անցնիւր պատմագրաց, զազգաբանութիւնն միայն ոճով դրոշմեցից ի շարի աստ – 74.

ԱՆՑՈՒՑԱՆԵԼ - գրէթէ անցուցանէր զանցուցանէր զքաջութեամբքն Արշակայ Պարթևի, ընդ քաջացն Քուշանաց, Մարաց և Ելիմացւոց. – 72. Եւ առեալ զնոսա անցուցանէ յիւրաքանչիւր սահմանս բնակութեան, ինքնին զհետ նոցա ելանելով, որպէս Կիւրոս արքայ Պարսից զհետ դարձելոցն ի գերութենէն Բաբելոնի. – 218. և զփախստեայսն տանին անցուցանեն յայնկոյս քան զքաղաքն Նախճաւան – 126. յորոց վերայ սուր եղեալ զբազումս սպանին և զևս բազումս վիրաւորեցին և զյոլովագոյնսն ի գերելոցն հանդերձ ընտանիւք իւրեանց զերծին ի նոցանէ և անցուցին ընդ պահակ ձորոյն յամրական կողմանս լերին: - 220. Քանզի այնչափ թանձրացաւ յաճախութիւն սովոյն՝ որ ոչ միայն անսուրբ կենդանիս ուտէին ըստ սրբութեան կարգի, այլ և զսարսափելի և զդժնդակ, որ զգազանայինն անցուցանէ զվայրենամտութիւնն, զմարմինս մեռելոց՝ առանց խղճելոյ ուտէին, ի գերեզմանացն հանեալ զհետ միոյ և երկուց ամաց թաղելոյ: - 374. Քաջապէս մարտուցեալ Գուրգէն եղբայր իշխանին և Վահան Հաւնունի՝ առին անուն յաղթութեան, անցուցանելով ընդ սուր զկողմն թշնամեացն. – 178.

ԱՆՑՈՒՑԱՆԵԼ ԶԱՆՑԱՆԵԼ - որ անցուցանէ զանցանէ զանասնական խառնակութեամբքն երիքովեան և սողոմական լրբութեամբ, անամօթաբար այր զարամբք բորբոքեալ, դեզադէզ զհրացանն բերելով յերկնուստ զանզրաւ կիզումնն, անցուցեալ զանցուցեալ զատակչական կործանմանն ջրհեղեղին: - 336.

ԱՆՑՈՒՑԵԱԼ ԶԱՆՑՈՒՑԵԱԼ - որ անցուցանէ զանցանէ զանասնական խառնակութեամբքն երիքովեան և սողոմական լրբութեամբ, անամօթաբար այր զարամբք բորբոքեալ, դեզադէզ զհրացանն բերելով յերկնուստ զանզրաւ կիզումնն, անցուցեալ զանցուցեալ զատակչական կործանմանն ջրհեղեղին: - 336.

ԱՆՑՔ - Եւ հրամանաւ ինքնակալին Թէոդոսի կայսեր հաւատայ նմա զհազարապետութիւն բաժնին Հայոց, զՄիջագետս մինչև ի յանցս Եփրատ գետոյ: - 116.

ԱՆՓՈՅԹ - արդ դու մի անփոյթ յանհոգս յաղագս այդր մնայցես, անյապաղ հնարիցիս գտանել զխորհրդոցն նորա դատարկութիւն,,: - 346. Եւ զի ասեն զՆինոս թագաւորեալ յետ Բէլայ՝ անփոյթ զայսքանեօք արարեալ. – 42.

ԱՆՓՈՅԹ ԱՌՆԵԼ - Բանն զմեօք զանց առնէ. և ոչ վայելուչ է լռութեամբ և մոռացկոտ մտօք անփոյթ առնել զայնքան մեծիւ յաղթութեամբ, որ գործեցաւ ի ձեռն զօրացն Վասպուրական ազատանոյն: - 176. Գեղեցիկ էր և տեառն Գրիգորի Արծրունւոյ՝ ոչ անփոյթ առնել և զիւրոյ համանուանն զսրբոյն Գրիգորի առնուլ յանձն զխաւարամուտն լինել ի խորին խաւարային վիրապն կապանօք հանդերձ. – 250.Եւ մեք ահա անփոյթ այդմ ամենայնի արարաք, զի յայտնի լիցի սէրն և գութ խնամոյն, զոր ասեմք ունել ընդ ձեզ: - 244.

ԱՆՓՈՅԹ ԱՐԱՐԵԱԼ - Իսկ նա անփոյթ արարեալ երկրաւոր մեծութեանս, զի անցաւոր է՝ անսպառ և անվախճան և անծերանալի և անծախ և առանց ըմբռնելի ի գողոց խնդրեաց պարգևաց առիթ լինել. – 218. զոր ոչ անփոյթ արարեալ լի բարեմտութեամբ յղփացեալն Աշոտ՝ խօսի ընդ թագաւորին զխաղաղութիւն. – 382.

ԱՆՓՈՐՁ - յետ ջրհեղեղին արբ գինի Նոյ, վասն որոյ և անփորձ իրացն եղելոյ՝ արբեալ եղև: - 30.

ԱՆՓՈՓՈԽ - իբր ոչ անգիտանալով Աստուծոյ զառ ի նոսայսն լինելոյ, այլ բնաւորեալն բարի անփոփոխ բնութեամբ մնալով ամենայնիւ՝ առ ի չարասէրն զուղիղ հատուցումն յապաղէր. – 30.

ԱՆՓՐԿԱՆԱԿ - Երրորդ՝ խժաբար նենգութիւնն, զոր անփրկանակ ի ծնօղացն մեկուսի տարեալ սպան տարապարտ: - 24.

ԱՆՔԱԿ - Եւ գունդն Հայոց խաղացին ընդդէմ նոցա, վիմաձև անքակ ի միմեանց ըստ տոհմս ազգաց, ի տանէն Արծրունեաց՝ Գուրգէն և Վասակ և Պելճ և Մուշեղ և Սահակ և Ապումկդէմ և Աշոտ – 230. Եւ եղև մինչ կային իշխանքն ի միաբանութեան առանց կարծեաց կասկածանաց ի հպատակութեան ելեալ յարքունուստ հազարապետին / 340 / որդւոյն Հալթի, և զմիաբանական սիրոյն շաղկապ ի միասին յօդեալ պնդեալ անքակ պահէին – 342. Եւ քանզի էին երեքին սոքա անքակ անխզելի առ միմեանս,

զմիաբանական կապակցութիւն շաղկապեալ, Աշոտի և Գագկայ և Գուրգինայ, որդիք Դերանկին – 364. Որպէս և այրս այս արար, անքակ և անմեկնելի զգեցաւ պատեանս յինքեան զզօրութիւն բանսարկուին: - 248.

ԱՆՕԳՆԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ - Յայնժամ տեսեալ Երուսաղէմացւոցն զանհնարին դիպուածսն անօգնականութեանն՝ առին զաստուածային սուրբ նշանն տէրունական հանդերձ այլ սպասիւք եկեղեցեացն, փախուցին ի քաղաքն թագաւորական ի Կոստանդին. – 162.

ԱՆՕԳՈՒՏ - Եւ գրէ առ իշխանաց իշխան՝ ի բաց լքանել եթէ ունիցի ինչ անօգուտս խորհել, ապա թէ ոչ՝ տեսից զքեզ, ասէ, ի զէն և յասպազէն և ի ճակատամարտ. – 322. Եւ իշխանն Աշոտ գրէ առ իշխանն Սմբատ, անօգուտ զապստամբութիւնն համարելով. – 382. յերկուս կողմանս բաժանեալ զնայեցուած խորհրդոցն, և կայր կեղծաւորութեամբ անհաստատագոյն և անօգուտ հնարիմացութեամբ, ընդ քրիստոնեայսն քրիստոնեայ և ընդ պարսկականսն զնոցայսն կեղծաւորէր: - 112. յղեն զոմն ի ճգնաւորացն առ տիկինն, զկռոցն յանդիմանելով զսնոտի և զանօգուտ պաշտօնն, որպէս և սուրբն Քռիւսի առ Արտաշէս: - 88. Նոյն ժամայն մատուցեալ ոմանց առ Դերանիկն՝ ստուգագոյնս քսէին վասն Գագկայ Ապումրուանայ. խորհել ընդ կորապաղատին, զոր ինչ գործեաց Հասան զանօգուտսն. – 348.

ԱՆՕԹ - Այլ և հուր և ծծումբ նաւթիւ բարձեալ ի գործ պատերազմին, և զլոյծ բնութիւնն յանօթս ապակեղէնս եդեալ, և մանր զծծումբն ընդ նմին խառնեալ, եդեալ ի պարսատիկ մեքենայից, և զհուրն առ ընթեր նմին, հնարաւորեալ արկանել զամրոցաւն: - 208. եթէ եբաց Տէր զգանձս իւր և եհան անտի զանօթս բարկութեան – 196.

ԱՆՕՐԷՆ - Եւ յայնմհետէ համարձակութիւն առեալ անօրինացն՝ սկսան գունդս ռամկականս ժողովեալ ըստ օրինակի մարախոյ անչափ բազմութեամբ, այնոքիկ որ Շեխետիքն կոչէին. և այլ որ ուստեք ուստեք ի հեռաւոր աշխարհաց /402/ Պարսից, ի Ժանգանայ և ի Ջուրջանայ և որք ի Վարառատ գաւառէ – 404. զի ոչ եթէ ատեաց զանօրէնն իբրև զանամօթն. զի քան զմեղանչելն առաւել չար այն է՝ չունել զինքն ընդ յանցաւորսն – 248. Ի վեր կառուցեալ զաչս սրբոյն Վարդանայ՝ տեսանէ զանօրէնն Վասակ Սիւնեաց տէր – 128. Իսկ անօրէն զօրավարն … գնաց եմուտ ի ջերմագոյն տեղիս ի քաղաքն Դուին ձմերել անդ. – 262. Յայնժամ իբրև ետես անօրէն զօրավարն Մուսէ, թէ ոչ ելին ի գլուխ խորհուրդ չարին յօժարութեանն … փութացաւ արձակել գուժկան յարքունիս, ծանուցանելով արքայի զոր ինչ գործեաց Աշոտ իշխանն Վասպուրական: - 176. Որոյ ունկնդիր եղեալ Տիրան՝ տայ հրաման յանգ հանել զխորհուրդ անօրէն աստուածատեաց առն: - 98. Որով ետ հրաման արդարոյն կազմել զտապանն ի գուշակումն անօրինաց կորստեանն: - 28. քանզի գրեալ է, ,,թագաւոր արդար կանգնէ զաշխարհ, կործանումն է աշխարհի թագաւոր անօրէն,,: - 182. Բայց միայն զԱրշակ ոմն ի տոհմէն Վարաժնունեաց */փրկվեց/* խնդրեալ դստերն Շապհոյ Բագրատունոյ, զոր առեալ յայնժամ Աւշնի կնութեան յանօրէն ամուսնութիւն. - 372.

ԱՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ - Այր ոմն Ջափր խրոխտ և ամբարհաւաճ. և սկսաւ եղջիւր ածել անօրէնութեամբ և գոռալով ոգորէր ընդ չորս կողմանս երկրին և նեղեալ տագնապէր զխաղաղասէրս կենաց – 170. Աւելորդ համարիմ մի ըստ միոջէ զանօրէնութիւն քաղաքին ընդ գրով բացայայտել, զառաւելեալն Սոդովմայ և Երիքովի, լցեալ չարագործութեամբք: - 270. եկեալ հասեալ վրէժխնդրութեան պատիժք, վասն անօրէնութեանց մերոց զոր գործէաք առ հասարակ ի փոքրկանց մինչև ցմեծամեծս. – 196.

ԱՇԱԿԵՐՏ - և մինչ այսմ գործոյ պարապէր՝ դէպ եղև նմա ի կողմանս Եգիպտացւոց հանդիպել առն միոյ մոնազնի, որում կոչէին Սարգիս Բհիրայ, որ էր եղեալ աշակերտ մոլեգնութեանն արիանոսաց. – 158. զոր և երանելին Կորիւն, ուսումնակից Մովսէսի և աշակերտ սրբոյն Մեսրովպայ՝ յիւրումն ստուգաբանեալ պատմութեան զայսոսիկ մեզ հաւատարմացուցանէ: - 122. էր և նորա աշակերտ մի, որում անուն էր Սաղման. որ ի ժամ մահու միայնակեցին՝ պատուիրէր նմա և ասէր – 162. Յետ բառնալոյ թագաւորութեանն ի տանէն Արշակունեաց, և հայրապետութեանն ի տանէն սրբոյն

Գրիգորի՝ Ղևոնդ ոմն աշակերտ սրբոյն Մաշտոցի տեղապահ լինէր սրբոյն Սահակայ, և Յովսէփ եպիսկոպոս և Մովսէս և Մեղէս: - 120. որ էր աշակարտ և հետևող սրբոց Ղևոնդեանց – 106. որ էր աշակերտ սրբոյն Սահակայ – 132. տայր հրաման փշրել և խորտակել զկենդանագրեալ պատկերս ճշմարիտ մարդեղութեան Փրկչին և նորին աշակերտաց: - 168. Քանզի ասէր զինքն՝ մխիթարիչն, զոր խոստացաւ տէր Քրիստոս առաքել աշակերտացն իւրոց – 164.

ԱՇԱԿԵՐՏՈՒԹԻՒՆ - որք լեալ էին յաշակերտութենէ Ղևոնդ քահանայի, որ ի Պարսսն մարտիրոսացաւ ընդ այլ սուրբ եպիսկոպոսսն և քահանայսն: - 74.

ԱՇԴԱՀԱԿ - Ազդ եղև մեծին Տիգրանայ պատրաստ պնդութիւն Աշդահակայ. – 62. Բայց երկուք ոմանք ի զաւակէ Աշդահակայ ձերբակալ արարեալ Տիգրանայ առեալ աձէ ի Հայս. – 64. Բայց կին ոմն յազգէն Աշդահակայ բնակէ յամուրսն Ջլմար և ի Սրինգ, ի գաւառին ի Փոքր Աղբագ – 90. Բայց մինչդեռ չև առ միմեանս հասեալ Տիգրան և Կիւրոս՝ յղէ Աշդահակ պատարագս Կիւրոսի - 62. և անդ ոչ սակաւ վտանգ հասանէր Աշդահակայ վասն հասանելոյ ի վերայ նորա Տիգրանայ զօրու ծանու: - 62. և ժողովեալ ազգք ազգք յընտրելոց զօրաւորաց արանց քաջամարտկաց, զզօրս Կապուդկացւոց, զՎրաց և զԱղուանից և զԱյրարատեան գազանամարտիկ զանճռռնի զօրսն և զբոլոր բովանդակեալ գունդս զօրացն և զորդիսն Սենեքերիմայ, ամենայարդար պատրաստութեամբ անհուն բազմութեամբ, աճապարել երագել անյապաղ լինել նախ քան զԱշդահակայ դիմեցումն – 62. Զայս իմացեալ խորհրդականութիւն Քսերքսէս յԱդրամելեայ և Սանասարայ յորդւոցն Սենեքերիմայ՝ ապա գան առ Տիգրան Հայոց թագաւոր և զեկուցանեն նմա վասն որոյ խորհի Աշդահակ. – 62. մինչև միահաղոյն զօրսն Աշդահակայ վատնեալ սուսերաւ՝ տիրէ Մարաց և Պարսից: - 64. յետուստ կողմանէ աճապարեալ Քսերքսէս բուռն հարեալ զդիակաց պղնձակուռ վարապանին Աշդահակայ ի վերայ թիկանցն զգաւակս երիվարին արկեալ – 64. Պատերազմ յուզեալ Աշդահակայ Մարաց թագաւորի ընդ մեծին Տիգրանայ Հայկազնոյ – 62. քանզի յառաջագոյն տուեալ էր զնոսա ի ծառայութիւն քեռ իւրոյ Տիգրանուհեայ կնոջ Աշդահակայ, յասացեալ տեղիս բնակեցուցանելով: - 64. քանզի որդիքն Սենեքերիմայ մեծաւ ցասմամբ և անզրաւ հաշտմամբ ընդ Աշդահակայն լինէին – 62. զի յայն վայր ոմանք ի զարմիցն Աշդահակայ Մարի բնակէին անդ, արք քաջք, կորովազէնք և դիպաղեղունք – 90.

ԱՇԽԱՏ ԱՌՆԵԼ - Եւ արդ խնայեալ իմ ի ձեզ, և դուք առանց յապաղանաց և զիս աշխատ առնելոյ ի բաց լերուք յերկրպագութենէն Քրիստոսի, և եղիցեն անձինք ձեր ի գիւտս և կեցջիք. – 246.

ԱՇԽԱՏԱՍԷՐ - և աշխատասէր մշակքն պատրաստեցան ի գործ երկրասէր վաստակոցն – 268. ուր զսեղանն սուրբ և զգաւազան հովուական և զմատանին պատկերեալ և զգօտին աշխատասէր միջոյն թողեալ ի հանապազորդ յիշատակ լուսաւորութեանն մերոյ հօրն: - 104.

ԱՇԽԱՏԱՍԻՐԱԲԱՐ - Սոքա հրամանաւ Վահանայ Արծրունւոյ փոյթ յանձին կալեալ՝ խուզել քննել կարգել ի համառօտ բանս զաճմունս ազգացն անցելոց ոչ կարի ինչ ընդ երկայնագոյնս աշխատասիրաբար անցանել պատմութիւնս: - 74.

ԱՇԽԱՏԵԱԼ - եթէ ,,եկայք առ իս ամենայն աշխատեալք և բեռնաւորք, և ես հանգուցից զձեզ,, , և թէ ,,որ ուրասցի զանձն իւր վասն իմ՝ գտցէ զնա,,. - 252.

ԱՇԽԱՏԵԼ - գուցէ ակամայ երթալովն, և նեղիչն աշխատելով ի պահելն՝ յաճախեսցէ ի վնաս և ի քէն, և օճան բարւոյ յայնմ հետէ ոչ ևս ումեք հասցէ գտանել,,: - 216. ո՞վ ասասցէ յիմար արքային Զրադաշտի՝ ասա՛ ձրավաստակ աստուածոյդ քո Որմզդի՝ չաշխատել տարապարտ. – 46.

ԱՇԽԱՏ ԼԻՆԻԼ - մեք տացուք զԱշոտ ի ձեռս քո առանց զինու և մարտից և ճակատուց կազմութեան, և մի ինչ յայնոսիկ աշխատ լինիցիս. – 212.

ԱՇԽԱՏՈՒԹԻՒՆ - Քանզի բազում աշխատութեամբ է գտանել զշար ազգաբանութեան տանն Արծրունեաց, վասն հեռաւոր ժամանակաց կացեալ և դիւանացն անյայտութեանց ի մէջ

Հայաստանեայցս – 12. այլ դարձջիք այսրէն, և առանց աշխատութեան զերկիր իւրաքանչիւր կալարուք: - 110. Այլ թերևս զայս տարակուսիցիս առ իմաստն՝ յանդիմանակացոյցս առնել զԳուրգէն ընդ աշխատութեան յօժարագոյն առ մարմնական զինուորութեամբն լինել: - 398. Բայց ես յանհունս ձգեմ զզարմացմանն յեղանակս, թէ զիա՞րդ բաւել տոկայր, անձանձրանալի բերելով զաշխատութեանն աճմունսն. – 308. բայց միայն զազգին շարս ըստ գիւտի աշխատութեանն բաւական համարեցաք յառաջ վարել մինչ ի թագաւորել Տրդատայ – 94. Եւ անդէն զտարակարծելի գիւտիցն յոյս երկբայութեան՝ յայլոց քննողական աշխատութեանց եդից առ ընթեր թելադրութեամբ. – 12. և երիվարին ընդ վազս փռնգալիր խրոխտանացն փրծուցեալ զնա ի ցաւոցն, քանզի այն ինչ կազդուրեալ էր Գուրգէն ի հիւանդութենէ և ի կրից աշխատութեանցն և ի տառապանաց բանտին: - 320. և թէ նոքա յերիս կամ ի չորս կամ ևս աւելիս բաժանեալ օգնական առնիցեն իւրեանց զամուրսն՝ մեծ աշխատութիւն քեզ հասուցանիցեն, և ամենայն խորհրդոց քոց խափանիչք /212/ գտանիցին – 214. Եւ ի բազում յուզիցն և ի խնդրոցն և զօրաժողովն լինելոյ և պատերազմ ընդդէմ վառելոյ և զձև ամրական մաքառմանցն յարդարելոյ և բռնալիր ուժեղագոյն մեքենային բախմանց քարձգութեանցն, զոր և ընդունայն աշխատութեամբ վարանեալ, անըստնանելի /հավանաբար՝ անստանալի/ մնալով ամրոցին՝դառնայ յիւր իշխանութիւնն: - 326. և կարգէ զդասս պաշտօնէից կատարել զպաշտօն Տեառն ի տուէ և ի գիշերի անձանձրոյթ աշխատութեամբ և առատաձեռն տեսչութեամբ աղքատաց, զի գտցեն զողորմութիւն ի Քրիստոսէ: - 122. և մեծաւ աշխատութեամբ և ի բազում ժամանակաց փոյթ յանձին կալեալ անդուլ զցայգ և զցերեկ ի մեծ տարակուսանս ըմբռնեալ կայր վարանեալ – 242. և ո՞րպէս՝ հնարաւորեալ յապրուստ անձանց վճարեն զկարևոր պէտս իւրեանց լի աշխատութեամբ և սաստիկ տառապանօք. – 190. Եւ քանզի որպէս ասացաւ՝ ի յերկարագնացս աշխատութեանց երիվարացն և հեծելոցն ծանրութիւն ի տքնութենէն ի վերայ հասելոյ, և տօթն արեգականակէզ տապախառն ջերմութեանն, և թանձր ծարաւոյն պասքեցելոց երիվարացն հանդերձ հեծելովքն – 402. Զի յառաջնումն ոչ ինչ գոյր հոգ ինչ զբաղմանց, և ոչ մի ինչ ըստ աշխարհաշէն /90/ խնամակալութեանց, կամ պատերազմասէր աշխատութեանց – 92. Իսկ զՎահագն Հայկազնեայ … կացուցանեն ի դրան արքունի, յառաջանալ ի գործ պատերազմին մեծաւ աշխատութեամբ՝ կամ մեռանել ի սրոյ թշնամեաց դիպելոց, կամ յաղթել քաջասրտութեամբ: - 70. սրբոյ թագաւորին և քաջ նահատակին Տրդատայ զբարիոք պատերազմեալ ընդդէմ անմարմին և մարմնաւոր պատերազմողաց, փոխի յերկրաւոր աշխատութեանցս ի հանգիստ, մեծաւ պատուով թագաւորական շքեղ և երևելի դիւազարդութեամբ – 96.

ԱՇԽԱՐԱՆՔ - և այլքն զաղաղակ բարձեալ ի ձայնարկու աշխարանս՝ խնդրեցին զապրուստ ի սրոյ քաջամարտիկ ախոյանէն Շերեփեանն Թադէոսի: - 400.

ԱՇԽԱՐԵԼ - Նոյնժամայն իբրև ետես տիկինն, եթէ վարեցան որդիք նորա ի գերութիւն՝ գնաց և ինքն զհետ նոցա, զհերս խզեալ և զօձիս պատառեալ, կոծելով և աշխարելով – 238.

ԱՇԽԱՐՀ - Իսկ Նինոս և Շամիրամ տիրեն Ասիացւոց և Եգիպտացւոց հարկապահանջ հնազանդութեամբ, այլ ոչ զազգին ի բաց բառնալով զպայազատութիւն աշխարհին: - 18. ,,բնութեամբ ճշմարտութեամբ աշխարհիդ Վասպուրական ձեր լեալ էր ժառանգութիւն, և զձեզ արտաքս հանեալ թողեալ են նախնեացն Աշոտի: - 362. ,,եթէ կամիս կեալ ընդ իս և վայելես ի կեանս աշխարհիս, և ընդունել պարգևս և պատիւս յինէն՝ հաւանեա հրամանի կամաց իմոց և ի բաց լեր ի հաւատոց քրիստոնէութեանդ, զոր պաշտես – 294. ,,Ելեր դու յաշխարհս Հայոց հրամանաւ արքունի՝ առնուլ զհարկս արքունի. մի՞թէ /176/ և հրաման ունիս յարքունուստ, գերել գերփել յաւեր դարձուցանել զաշխարհս մեր: - 178. ,,Ելեր դու յաշխարհս Հայոց հրամանաւ արքունի՝ առնուլ զհարկս արքունի. մի՞թէ /176/ և հրաման ունիս յարքունուստ, գերել գերփել յաւեր դարձուցանել զաշխարհս մեր: - 178. ,,ընդէ՞ր լքանես զձեռն քո և ընդ արութիւն դոցա խառնես վատութիւն և առնես զօրացեալ ի վերայ քո ամենայն աշխարհաց – 282. ,,Թագաւորաց աշխարհակալաց օրէնք են՝ մեծաւ

հոգաբարձութեամբ խնամ տանել վասն շինութեան աշխարհի և թեթևացուցանել զլուծ բռնութեան /184/ ծանրակի բեռանց, թուլացուցանելով զասստկութիւն հարկապահանջ խոշտանգանաց – 186. ,,Ի յարքունուստ ընկալեալ քո զվերակացութիւն աշխարհիս Հայոց – 212. ,,ո՞վ ոք էք դուք և յորմէ՞ աշխարհէ, և զի՞նչ անուն է ձեր. թերևս արդեօք դո՞ւք էք ապստամբեալքն յինէն,,: - 242. ,,որդեակ, ի վախճանելս իմում մի կայցես յայսմ աշխարհի, զի մի կորուսցես զկարգ քո ի մէջ անհաւատից, այլ երթիցես ի կողմանս Եգիպտոսի՝ բնակել ի մէջ բազմութեան եղբարց, զի շահեսցիս զոգիդ քո,,: - 162. ,,վասն այնր ելի յաշխարհս, զի մի Գուրգէն բռնաբար յինքն կորզեալ ձգիցէ զամուրս աշխարհիս, և յինքն բռնաբար զզօրս քո յանգուցանիցէ: - 362. ,,վասն այնր ելի յաշխարհս, զի մի Գուրգէն բռնաբար յինքն կորզեալ ձգիցէ զամուրս աշխարհիս, և յինքն բռնաբար զզօրս քո յանգուցանիցէ: - 362. այլ իբրև եմուտ Բուխայ յաշխարհս Վասպուրական՝ ել գնաց Գուրգէն առ Քուրդիկ Մամիկոնէից տէր ի Բագրևանդ գաւառ, և անդ լինէր, զի էր Քուրդիկ քեռի Գուրգինայ: - 302. Այլ հինից ասպատակքն, սովոյն բռնութիւն, գերիվարացն տառապանք, գազանաց յարձակմունքն, ներքին և արտաքին վրդովմունքն հոլանի առնէին զաշխարհս: - 316. Այլ քանզի յոյժ առաւելեալ էր իմաստութեամբ Գագիկ՝ տեղի տայր բովանդակ գաւառապետաց զօրագլխաց աշխարհիս, գնայր ընդ նոսա իմաստութեամբ խորագէտ հնարաւորութեամբ, ըստ անձնիւր գահու մեծարեալ պատուադրութեամբ հաճոյանալ ախորժէր նոցա: - 354. Այնուհետև սկսաւ կորապաղատն արկանել բանս խարդախութեան ի մէջ Դերանկին և Հասանայ, որ էր որդի քեռն Դերանկին, որպէս թէ ոչ ուղիղ նայի ընդ նա Դերանիկն, այլ թէ՝ և հանել ի նմանէ զամրոցն և զաշխարհն նկրտել. – 346. Այսպէս տակաւին ի բազումս քայքայեալ լինէր միաբանութիւն աշխարհիս -194. այր իւրաքանչիւր մազապուր զերծեալ փախստեայ գնացեալ հասին յաշխարհն իւրեանց: - 354. այրէր և խորովէր ի սիրտ իւր ի ծածուկ ընդ աւեր աշխարհին և ընդ անողորմ չարչարանս գերելոցն ի թշնամեացն: - 218. Անդ Բաբգեան և ասպետն մեծ Աշոտ նիզակակիցք միմեանց զերծեալ ի մեծ պատերազմէն՝ փութանակի մտին յաշխարհս Հայոց – 92. Ապա յղէ զնա ի Խորասան, և նմա հաւատաց զվերակացութիւն աշխարհին. – 326. առնու զնա Սահակ կնութեան հրամանաւ Արտաշէսի, և կնքեալ աշխարհն հաստատէ Սահակայ ի սեպհական ժառանգութիւն. – 90. Արդ ելէք ի վերայ աշխարհիդ զօրացեալ զօրութեամբ, և ձեր լիցի երկիրդ ի ժառանգութիւն,,: - 362. արդ ո՞ւր է Աստուածն այն, զոր դուդ ասես, վասն է՞ր ոչ փրկեաց զԿեսարիայ և զԱնտիօք և զՏարսոն և զԱմասիայ և զԵրուսաղէմ և զԱղէքսանդրիս և զԹեբայիտ և զայլ աշխարս: 146. արկանել զնա ի կապանս և ի տանջանս մահաբերս, զամուրսն յինքն գրաւել, զաշխարհն տալ ի ձեռս իւրոյ գործավարացն, ըստ պարսկայնոցն հատուցմանց հատուցանել նոցա: - 370. բաժանեն զաշխարհս յերիս մասունս. տալով Աշոտի … Իսկ Գագիկ զկողմանս Ռշտունեաց այլովք մօտակացիւք գաւառօք, և որքան իցէ հասումն ուժոյ՝ անդր ևս յաշխարհն Մոկաց: - 360. Բայց Գուրգէն ընտրեաց զսէրն Քրիստոսի, քան զսէր փոքրամեայ աշխարհիս. ոչ խնդրելով զվրէժ արեան սպանելոյ հօր նորա ի պապոյն նորա – 320. Բայց յետ աւուրց բազմաց անցանելոյ շփոթմանցն՝ Գուրգէնի ընդարձակեալ նախախնամութեամբն Քրիստոսի և ելեալ փրծեալ ի բանտէն՝ եկն եմուտ յաշխարհ իւր: - 320. Բայց քանզի արդ տեսանեմք զձեզ անձնեայս և գեղեցիկս, և գեղ երեսաց ձերոց պատշաճագոյնս և վայելուչս, և որդիք թագաւորացն այսր աշխարհի լեալ էք դուք, և արժանի էք արգահատելոյ – 244. բայց ազդ լինէր իշխանին ի նոյն գնդէն Տաճկաց՝ մի տեսանել զերեսս նորա, ծանուցանելով նմա՝ զոր ինչ խորհեալ էր վասն նորա և վասն աշխարհին նորա: - 184. բայց այլ ամենայն իշխանք արևելեայք խոյս տուեալ յերեսաց նորա՝ ետուն տեղի, ելին կալան զամրական տեղիս, ի բերդս և ի քաղաքս և ի լերինս, ընդ ինքեանս գումարեալ զզօրս և զբնակիչս աշխարհաց իւրեանց ամենայն պատրաստութեամբ: - 270. Բայց Աշոտ, իբրև եհաս ժամ ելիցն իւր յաշխարհէս՝ յանհունս բերեալ զզեղջ և զապաշաւանս յորդահոսան արտասուօք զխոստովանողականն ի դիմի հարեալ միջնորդութիւնն – 336. Բայց Ապումրուան երկնէր գայր զիշխանասիրականն

ծնանել գահակալութիւն ի վերայ աշխարհիս: - 364. Բայց Գուրգէն զմի ամ կեցեալ փոխի յաշխարհէս, դարձեալ յուրացողական ամբարշտութենէն: - 318. Բայց Գուրգէն խոկայր զմասն աշխարհին յինքն գրաւել, մանաւանդ զՈստանն Ռշտունեաց, որ էր տեղի սպանման հօր իւրոյ, գինս արեան զնա համարելով: - 362. Բայց Գուրգէն կասկած ունելով յԱշոտէ, թէ գուցէ իբրև զապստամբէ ումեմնէ զեկուցանիցէ զնմանէ առաջնորդին Տաճկաց՝ ել գնաց կեալ շրջաբերական յեղափոխմամբ, արիական քաջասրտութեամբ, սիրեցեալ ընդ բնաւ աշխարհաց: - 322. Բայց Դերանիկն խօսի ընդ Հասանայ զխաղաղութիւն, խոստանայ առնել զդարձ ամրոցին Սևանի և աշխարհին նորա. – 350. Բայց զաշխարհն Յիսէ որդին Շեհայ բռնազբօսեալ յինքն գրաւեաց և կացոյց ի վերայ նոցա զիւր գործավարս: - 344. Բայց զգոյշ լերուք, մի՛ գուցէ ոչ հաճեսցի Աստուած, և խնդրեսցէ ի ձէնջ զվրէժ արեան կոտորածի աշխարհի: - 144. Բայց ի գնալ մեծ հազարապետին յարքունիս՝ հաւատաց զվերակացութիւնն աշխարհիս Հայոց և հարկս արքունի ի ձեռս Մուսէի ումեմն որդւոյ Զօրահայի հազարացւոյ – 172. Բայց մեզ կայ առաջի ասել վասն Ջափրայ և չար գործոց նորա, անգիրս մնացեալ յայլոց, զոր կատարեաց ի վերայ աշխարհիս Հայոց երկայնագոյն ժամանակաւ և անըմբերելի նեղութեամբ ի մերս հանդիպեալ աւուրս, որ էր Հայոց Յ թուական: - 168. բայց մինչ էաք յաշխարհին մեր՝ առաջնորդքն մեր ոչ ետուն տեղի ընդունել զասացեալսն ի սահմանին խոստովանութեան: - 132. Բայց յո՛վ ոք կամ ո՞ր աշխարհ, զոր ոչ կործանեաց Աւշին պէսպէս լլկանօք հինի ասպատակաւ, աւարառու յափշտակութեամբ, սպանմամբ սրոյ և սովոյ: - 374. Բայց ոչ գիտեմ, թէ յանուն աշխարհի՞ն թէ ըստ կերպարանին անուանեաց զնոսա Արծրունիս: - 72. Բայց քանզի ամենայնիւ ամենայն ուրեք ոչ ոք զօրեաց կալ ընդդէմ նորա յամենայն գործս զոր և կամք իւր ախորժէին՝ սկսաւ ձեռնամուխ լինել կարգաւ ընդ բոլոր աշխարհս արևելեայս – 274. Բայց քանզի հաւատացեալ էր վերակացութիւն աշխարհիս Հայոց Աշոտի, որ իշխանաց իշխան՝ ձեռն ի գործ արկեալ նուաճել զիշխանս Հայոց, զՎրաց և զԱղուանից, որ եղև իսկ: - 322. Գրեալ ի թղթի անդ՝ ի ձեռն նորա հաւատալ աշխարհիս Հայաստանեայց – 186. Գրէ բազում անգամ Սմբատ առ Ահմատ՝ թողուլ անդրէն զաշխարհն, տալ ի ձեռս Աշոտի որդւոյ իշխանին Դաւթայ. - 366. գրէ յականէ յանուանէ առ որ մնացեալն էին յաշխարհս յամուրս իւրեանց, զի փութով յիւրաքանչիւր տեղեաց առանց կասկածանաց և երկիւղի առ նա հասանիցեն – 296. Դարձեալ ի նոյն յարեալ՝ և այլ հոգաբարձութեան աշխարհի խնամ տանէր, ի մեղադրանս մատուցեալ մարգարէիւն հանդերձ սպառնալեօք – 182. Դարձեալ քանզի Մեստրիմ ի Քամայ ըստ բաժանման ազգին և աշխարհին շինէ զԵգիպտոս և անդ հարստանան ազգապետաբար – 18. դնէր ուխտս ընդ իշխանս աշխարհիս Հայոց՝ գնալ ըստ արժանի /180/ հաւատոցն Քրիստոսի, զի վկայեսցեն ըստ անուան քրիստոնէութեանն և գործքն: - 182. եթէ ,,Օրէն է աշխարհակալաց արքունի խնամակալութեամբ գնալ ընդ աշխարհ իբրև առ հնազանդս, և զնեղութիւնս տառապելոց բառնալ և ի դիւր հանել իբրև զինամարկուս, և ոչ աւազակաբար աւարել, և սրով և գերութեամբ յաւեր դարձուցանել. – 278. Ելեալ փութանակի եկն եհաս յաշխարհս Վասպուրական սպարապետին կամակցութեամբ: - 306. երկեաւ Վարդան ի մարզպանէն բնակել յանդորրու, այլ այնր աղագաւ էանց գնաց յամուրսն Մոկաց, և կայր մնայր ի նախախնամութենէ Աստուծոյ այցելել աշխարհիս Հայոց:- 122. և անդ Խուրան բազում նահատակութիւնս և յաղթութիւնս կատարեալ զօրականօքն որ ընդ նմա երթեալ էին յաշխարհէս Հայոց. – 80. և անհակառակող գտեալ բարուք՝ բաժանեն զաշխարհս յերիս մասունս. – 360. և բռնազբօսեալ զաշխարհն Ահմաթ որդի Յիսէի Շեհայ յինքն նուաճել – 358. և դուք անդէն յաշխարհին կալարուք ձեզ բնակութիւն – 198. և ելեալ ի վերայ աշխարհիս՝ յերկուս բաժինս հատին զաշխարհս: - 362. և ելեալ ի վերայ աշխարհիս՝ յերկուս բաժինս հատին զաշխարհս: - 362. Եւ զԳագիկ որ և Ապումբռւան՝ զնա ոստիկան կարգեաց ի վերայ աշխարհին, տեղապահութեամբ տիրել, զի կարի մատաղօրեայք էին որդիք Դերանկին. Աշոտ էր Թ ամաց, յորժամ մեռաւ Դերանիկն, Գագիկ էր Է ամաց, Գուրգէն Ե ամաց: - 354.

և խորհուրդք խորհրդականացս յոչինչ համարեալ լինէին ի գործս մարտից և յայլ կարգս հոգաբարձութեան աշխարհիս. – 194. Եւ սկսաւ շրջել կարգաւ ընդ բոլոր աշխարհս, յորում բնակեալ էին Տաճիկք, որ մնային ի սմա ըստ հրամանին Բուխայի: - 306. և տիրեսցէ փոխանակ եղբօր իւրոյ բոլոր աշխարհի իւրոյ: - 226. և քարոզքն բարձրացուցանէին զերգսն մեծ և սաստիկ գոչմամբ, եթէ տուաւ իշխանութիւն Վասպուրական աշխարհին Աշոտոյ և որդւոյ իւրոյ Գրիգորի. – 314. և ամենայն ուրեք ամենեցուն բնակաց աշխարհիս անդորրեալ յանհոգս և յապահովս լինել ի ներքին և յարտաքին հազմարարաց: - 388. և այլ ոչ ևս այնուհետև համարձակ յանձն առնոյր մտանել ընդ աշխարհս Վասպուրական: - 336. և այլ ոչ ևս յաւելին ելանել ի վերայ աշխարհիս ասպատակաւորք հինից պարսկայնոցն: - 400. և այնպէս անկարօտս առ պիտանացուս հոգ տարեալ՝ գլխաւորեաց որ ինչ շինութեան և խաղաղութեան աշխարհիս նպաստաւոր առ օգտակարագոյնսն պահանջէր գործառնութեան եղանակք – 392. և այնպէս ել յաշխարհէս թշուառականն: - 108. Եւ այս ամենայն այսպէս եղեալ, կեցեալ սուրբն Սահակ ամս ՃԻ՝ փոխի յաշխարհէս ի կարգս հրեշտակաց – 120. Եւ այսպէս խաղաղեցուցեալ զաշխարհս կէին հեշտալիր խաղաղականօք ըստ կամի ախորժակաց զամենայն ժամանակս կենաց Խոսրովու, որ թագաւորեաց ամս ԽԸ: - 92. և անդ զբարիոք պատերազմն պատերազմեալ ի մեծ անապատին յԱպպար աշխարհին, և որ ինչ այլն ամենայն. – 128. Եւ անդէն իսկ և իսկ փութացաւ, եհաս գուժկան առ թագաւորն, եթէ սպանաւ զօրավարն քո և ապստամբեաց ի պետութենէ քումմէ աշխարհն Հայոց: - 190. և անդր գումարեալ են ամենայն զօրք և ռամիկք աշխարհիս, արք կորովիք և պատերազմողք, որք ոչ դառնան ի սրոյ. – 212. և անընդունակք լինէիք՝ որ ի մէնջ առաքեցեալքն հազարապետք և վերակացուք աշխարհիս մերոյ և խնամատարք արքունի հոգաբարձութեան գային առ ձեզ. – 244. և աշխարհ զրաւ առցէ յասպատակէ թշնամեաց, որ եկեալ հասեալ է յաւեր և յեղծումն: - 216. Եւ առ յոյժ յիմարութեանն հարեալ ցանկութեամբ, խլրդենի դիմօք, իբրև զգազան մի կատաղեալ՝ սկսաւ յարձակել ի վերայ աշխարհիս Հայոց. – 170. Եւ առ չհանդուրժել այնքան եկեալ հասեալ վտանգաւոր նեղութեանցն, և գազանեղէն զայրացմամբ մրմռեալ յոգի իւր ի վերայ կորստեան սուրբ հաւատոյս և կործանման աշխարհիս Հայոց – 126. և առեալ Պտղոմեայ զԱսուդ՝ տայ տանել յԵգիպտոս, ի պարգևեալ աշխարհն նմա յԱղէքսանդրէ – 70. և արարին խաւար Վասպուրական աշխարհիս, որ /352/ կեցեալ իշխանին. և էր ամաց Խ յորժամ մեռաւ: - 354. Եւ արդ քաջալերեցարուք, լերո՛ւք արք. ելէք ի վերայ աշխարհին Հայոց սովով և սրով և գերութեամբ. – 198. և արկանէին վիճակս և լարս ձգէին ի վերայ սահմանաց և բնակէին յամուրս աշխարհիս աներկիւղս. – 238. և արձակեաց զզօրս իւրաքանչիւր զօրագլխօք եկելոց առ նա յամենայն ազգաց յաշխարհէս /գրքում յաշխարէս/ Հայոց՝ երթալ ձմերել յիւրաքանչիւր տեղիս բնակութեանց – 262. Եւ Աւշնի հաւատացեալ զաշխարս ծառայի ումեմն Սափի անուն ի գերելոցն Յունաց ներքինի, թողեալ զհաւատսն որ ի Քրիստոս, մսլիմանակ դէն ստացեալ, արիւնարբու ուսմամբ բնաւորեալ. – 372. և բազում և ազգի ազգի հոգաբարձութեամբ տուեալ օգնականութիւնս Հայոց աշխարհիս, շինելով քաղաք Թէոդուպօլիս ի Կարին գաւառի, և զօրս կողմնակալս ի պահեստ՝ ընդդէմ կալ պարսկական յարձակմանցն: -114. և բանակեցաւ ի յԱդամակերտ ոստանին Արծրունեաց, և անդէն սկսաւ ասպատակս սփռել, աւար առնել, կուտել առ ինքն զկապուտ աշխարհին յոյժ սաստկութեամբ: - 184. Եւ բնաւ աշխարհս քայքայեալ ցրուեցան՝ յով և կարաց աճապարել փախչել այր իւրաքանչիւր. – 92. և գլխաւորք Հայոց մեծաց ամրանային ի քարանձաւս ամրաշէն բերդիցս, ըստ տեղիս տեղիս և ըստ աշխարհս աշխարհս. – 124. Եւ գումարեալ այնուհետև զանհուն բազմութիւն զօրացն բարձրագոյն քան զառաջինն՝ և ել խաղաց հասանել ի վերայ արևելից աշխարհին – 270. և Գուրգէն դարձեալ գնաց յաշխարն իւր յամուրն Կանգուար: - 364. Եւ գրեթէ ամենայն իշխանք Հայոց, Վրաց և Աղուանից եկեալ էին ընդ զօրս Հայոց ի վերայ աշխարհին Ապահունեաց. – 380. և դաստիարակ առընթեր ունելով զբանն տէրունական … և թէ ,,զի՞նչ օգուտ իցէ մարդոյ, եթէ զաշխարհս

ամենայն շահեսցի և զանձն իւր տուժեսցէ, կամ զի՞նչ տացէ մարդ փրկանս ընդ անձին իւրոյ. զի եկն որդի մարդոյ խնդրել և կեցուցանել զկորուսեալն,, - 264. և դարձեալ գնաց եհաս ի Պարտաւ յաշխարհին Գագարացւոց: - 336. և դարձոյց ի նոսա զաշխարհին զոր տուեալ էր ի ժառանգութիւն Տիգրանայ Հայկազնոյ – 86. և դարձուցին ընդ նոյն ճանապարհ ընդ որ եկեալ էր, ոչ թողացուցին նմա ելանել ընդ աշխարն Վասպուրական. – 336. և Դերանիկն խորհէր տիրել աշխարհին: - 324. Եւ Դերանիկն զօրացեալ զօրութեամբ Քրստոսի, և հոյակապ և անուանի եղեալ ընդ բոլոր աշխարհ Հայաստանեայց՝ և խաղաղանայր երկիրս ի շփոթմանցն ի վերայ եկելոցն: - 318. և եկեալ մտեալ յաշխարհս Հայոց աներկիւղ համարձակութեամբ, խորհեալ խորհուրդ զոր ոչ կարաց հաստատել: - 106. և եկին մտին յաշխարհն իւրեանց: - 372. Եւ եղև ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ ել Հազարաւուխտ Պարսից զօրավար ծանր զօրու ի վերայ Հայոց՝ տալ պատերազմ ընդ զօրս Հայոց, աւերել գերել գերփել զաշխարհս – 134. Եւ եղև իբրև արար և կատարեաց Բուխայ զոր ինչ խորհեալն էր ի վերայ աշխարհիս Հայոց, բարձումն յաշխարհէն մեծամեծացն Հայոց՝ յաւել և զայս ևս – 296. Եւ եղև իբրև արար և կատարեաց Բուխայ զոր ինչ խորհեալն էր ի վերայ աշխարհիս Հայոց, բարձումն յաշխարհէս մեծամեծացն Հայոց՝ յաւել և զայս ևս – 296. Եւ եղև իբրև կատարեաց Բուխայ զանցս անցից ընդ Վասպուրական աշխարհս և խաղաց յարևելս կոյս՝ ել գնաց Գուրգէն ի Սպեր գաւառ. – 302. Եւ եղև յետ մեծ պատերազմին, որ յառաջ քան զզրուցացդ գրելոյ ելին, ի գլուխս Մանազաւեան նահանգին և Յուշոյ դաշտին, և զխռովարարս քաղաքացն ի մի վայր գումարելոցն, որք և յունայն ասպատակէին աշխարհ – 398. Եւ ես աւասիկ արձակեցից թագաւորին ձերում պատարագս և հրեշտակս հրովարտակօք, խնդրել ի նմանէ զխաղաղութիւն աշխարհի և ընդ իս հաշտութիւն,,: - 144. և երթայ զետեղի ի Նախճաւանն աւանի յոստանին Վասպուրական աշխարհին: - 84. և Զ ամ կեցեալ յետ գերադարձն լինելոյ, և մտեալ յաշխարհս՝ համարձակ զքրիստոնէութեանն ունելով զկրօնաւորութիւն, և ի զղջել յապաշաւ ի վերայ ուրացութեանն զՔրիստոս լինելով: - 336. և զազգատոհմ մեր ընդ մեծ նեղութեամբ պաշարէիք և աշխարհի մերոյ աւերիչք գտանէիք և հարկացն եղելոց խափանիչք լինէիք: - 244. և զանուն քաջութեան քո քեզէն կորուսանես, որով ամենայն աշխարհ զարհուրեալ դողաց և ոչ ոք եկաց ընդդէմ քո – 282. և զաշխարհս ապականեաց գերութեամբ: - 166. Եւ զբնակիչս աշխարհին վարեաց ի գերութիւն, վաճառակուր առնել ի կողմանս Ասորոց և յամենայն սահմանս տէրութեանն Տաճկաց. – 188. և զերծեալքն փախստեայ անկանէին ի կողմանս կողմանս աշխարհաց, յաւեր դարձուցեալ զբնաւ աշխարհն, բայց ի լեռնայնոցն՝ որ յամուրս իւրեանց մնային ի լերինն Խոյթ անուանեալ: - 188. և զերծեալքն փախստեայ անկանէին ի կողմանս կողմանս աշխարհաց, յաւեր դարձուցեալ զբնաւ աշխարհն, բայց ի լեռնայնոցն՝ որ յամուրս իւրեանց մնային ի լերինն Խոյթ անուանեալ: - 188. Եւ զի էր պաշարել նորա յայնժամ զքաղաքն Մանազկերտ Ապահունեաց աշխարհին, որ ի ձեռս Ապլբառայն էր, և ածեալ հասուցեալ մերձ ի պաշարումն. և ի հասանել գուժկանացն եթող զնոսա, տալով նոցա հրովարտակս ի խաղաղութիւն: - 348. Եւ զի հուպ առ հուպ են խառն աշխարհք երկոցունցն, և քաղաքն ի հովտաձև դաշտին՝ նպաստաւորէր խոշոշ վիրագին քաջասրտագոյնս լինել: - 352. Եւ զնախնին մեր Ադամ ոչ ասել առաջին մարդ, այլ այլոյ ումեմն որդի Շուռելայ, արըռտաբոյծ ուղտուց, զզուեալ յանծանօթ /գրքում՝յանծանոթ/ աշխարհի և անհաւատարիմ յայնմ գտեալ՝ հալածեալ եղև կնաւ իւրով ի միջոց երկրի – 48. Եւ զորդիսն Իսրայէլի առեալ գնացին յաշխարհն իւրեանց – 66. և զուարճ և զուարթ խրախութեամբ յուսակցէին առ տիրական նախախնամօղ հոգաբարձութիւն շինութեան աշխարհիս – 360. և զսուգ և զտրտմութիւն, զոր կրէին աշխարհս յաղագս մահուանն Դերանկին՝ յուրախութիւն և ի խնդութիւն տրամադրէին. – 360. Եւ զօր Պարսից արքային որ յաշխարհին՝ ոչ գիտացին. – 148. Եւ էր նեղութիւն մեծ ընդ ամենայն երկիրս, որպիսի ոչ եղև ի սկզբանէ աշխարհի, և մի այլ լիցի. – 238. Եւ ընդ մտանելն նոցա աշխարհս՝ վրդովեցին զուխտ քրիստոնէութեանն, և փոյթ ընդ փոյթ ձեռնամուխ եղեն աւերել քանդել

զեկեղեցիս, զտունս աղօթից կործանել. – 124. և ընդ նմա Տաճիկք Հայաստանեայց, որ բնակեալ էին ի կողմանս կողմանս աշխարհիս՝ առաջնորդէին Բուհայի ի մուտ և ելս աշխարհիս: - 206. և ընդ նմա Տաճիկք Հայաստանեայց, որ բնակեալ էին ի կողմանս կողմանս աշխարհիս՝ առաջնորդէին Բուհայի ի մուտ և ելս աշխարհիս: - 206. Եւ թէ հաստատել ոք կամեսցի՝ անսասանելի կացցէ նա յայսմ աշխարհիս. ամէն: - 356. Եւ թէպէտ տածէր և խնամէր Գագիկ աշխարհս՝ այլ ոչ ուրախ լինէին ի նա ազատատերանցն գրոխք, և կացին ի տարակուսի: - 354. և թողեալ զքաղաքն Պարտաւ՝ առնու զզօրս իւր երագապէս անցեալ գնացեալ ի յաշխարհն Ասորեստանի: - 374. Եւ ժողովեալ աշխարհն Վասպուրական՝ զամիսս Ժ արարին կոծ մեծ ի վերայ նորա: - 354. Եւ ժողովել զբնակիչս աշխարհին համօրէն զարս և զկանայս և զայլս յերկրէն Աղուանից բազմութիւն ռամիկ շինականաց, և լեգէոնս զօրականաց զսակաւս ի լեառնն ամուր անուանեալն Քթիշ, ըստ այնմ և համբարս ռոճկաց: - 278. և ի բաց բառնալ յաշխարհէ զշփոթ և զխռովութիւն ի միջոյ խաղաղութեան որպէս օրէն է խաղաղասէր թագաւորաց և թագաւորազանց, իբրև Աստուծոյ կամարարողաց և հաւատարիմ ծառայից տիրասիրաց: - 212. և ի ձէնջ խնդրեցից երիս ինչս, և լուարուք ինձ – ի բաց արարէք յաշխարհէ զսուր և զհուր և զգերութիւն, և յերիցդ օգուտ գտանէք. – 144. Եւ ի մեռանելն իւրում Աղէքսանդրու հաստատագոյն աներկիւղութեամբ զթագաւորութիւնն իւր միապետեալ՝ կացուցանէ չորս զօրավարս չորեքծագեան կողմանց աշխարհի, զՊտղոմէոս Եգիպտոսի և Հնդկաց, զՍելևկոս Ասիացւոց և ամենայն հիւսիսականաց, զԱնդիպատրոս Պարսից և ամենայն արևելից: - 70. և ի շարժելն նորա ահ կալաւ զբոլոր աշխարհս և աշխարհակալս. – 262. և իբրև զքաջ հովիւն դրուատեալ ի փրկչէն՝ զանձն իւր եդ ի վերայ խաշանց ընդդէմ ապականարար գայլոցն, յարձակեալ յանխնայ դիմեցուածովք, յարիւն և յապաժոյժ, ի սատակումն և ի ծախումն սրոյ մատնեաց բոլորովիմբ զյարձակեալս նեղիչս աշխարհիս. – 312. և իմ թողեալ ձեզ զչարիս ապստամբութեանն ձեր, վայելեսջիք ընդ իս և տիրեցէք աշխարհին ձեր,,: - 246. և ինքն անցանելով խաղաղութեամբ ընդ աշխարհն Վասպուրական սակաւատոյժ վնասիւք՝ զպատանդսն ընդ իւր առեալ տանի: - 186. Եւ ինքն Բարծումայ ի չքմեղս լինելով՝ եկն ի Հայս յԱրզնարզիւն և յաշխարհն Մոկաց, զի անդ զնեստորական աղանդոցն սերմանիցէ սերմանս: - 130. և ինքն գնաց անտի և եմուտ ի Պարտաւ՝ ձմերել անդ, և տեսանել վասն յետին կատարածին աշխարհիս Հայոց, թէ որպէս ի գլուխ ելանիցէ. – 298. և ինքն Ջափր գործ առնէր առ սակաւ սակաւ մեկնել ի նմանէ զզօրսն՝ դիմօք յաշխարհս աշխարհս /326/ ասպատակ սփռելոյ: - 328. և լինել պատճառք սրոյ և գերութեան ամենայն աշխարհի,,: - 216. և լուսաւոր առնել զամենայն մարդ, որ յաշխարհ գալոց է. – 76. և խաղաղասէր բարեկարգութեամբ հաստատեալ յօրինէ զկարգս աշխարհիս նախարարօքն հանդերձ – 96. Եւ խնդութեամբ մեծաւ լցեալ զաշխարհս, որպէս զոք ի մեռելոց եկեալ տեսանիցեն: - 372. Եւ խոյակապ և անուանի եղեալ քան որ յառաջագոյն քան զնա էին կացեալ իշխանք ընդհանուր Հայաստանեայցս, որ յարևելս և ի կողմանս հիւսիսոյ, մանաւանդ որք ի Վասպուրական աշխարհիս էին կացեալ նախարարք յիշխանական պետութիւնս: - 170. և ծառայն զչարիս խորհեալ սպանանել զԴերենիկն և զաշխարհս նուաճել զիշխանութիւն Գուրգինի, զի և դիպող էր ժամն: - 320. և կալեալ զնա եդ ի բանտի ի Նկան բերդի և զամրոց նորա եհան ի նմանէ, և կացոյց զհաւատարիմս իւր պահել զնա, և զտուն և զստացուածս հանեալ ի նմանէ՝ և կացոյց ի վերայ աշխարհին զիւր գործակալս: - 348. և կայր աշխարհս ի մեծ վտանգաւոր աղէտս: - 126. և կացուսցէ ի վերայ աշխարհիս գործավարս, որ ըստ իւրեանց հրամանի զկարգս աշխարհիս յօրինեսցեն – 188. և կացուսցէ ի վերայ աշխարհիս գործավարս, որ ըստ իւրեանց հրամանի զկարգս աշխարհիս յօրինեսցեն – 188. և կողմնեալք ի սիրոյ աստուածութեանն անկաւ ի վերայ նոցա զարհուրումն մահու, մանաւանդ ոչ կամելով ելանել / 246 / ի սնոտի կենացս դիւրափոփոխ աշխարհիս՝ ասեն. - 248. և հանդերձեալ աշխարհին պսակելոց է ի Քրիստոսէ, հանդերձ տիկնաւն Հեղինեայ ընդ ամենայն սուրբս Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ. ամէն: - 80. և հատեալ զզօրսն յերկուս առաջս, և հրաման

տուեալ ելանել յերկիրն Վասպուրական, ողողել գերել գերփել /200/ զաշխարհն, աւերել և բնաջինջ առնել և մաշել ի սուր սուսերի. – 202. և հորդեաց երանելին Զուիթայ ճանապարհ բարի բազմաց վկայից ի մէջ Հայաստեայն աշխարհիս, որ յարևելս և յարևմուտս: - 104. Եւ հրամայեաց ածել առաջի զոմանս յերանելի արանց յազատէ տանէ, և զայլս որք ի բնիկ հեծելազանց, ըստ ազգս և ըստ տոհմս աշխարհաց – 264. և հրովարտակ արքայի ի ձեռս քարոզչացն, թէ յղեաց արքայ զԳրիգոր որդի Աշոտոյ յերկիր իւր՝ տիրել աշխարհի իւրոյ փոխանակ հօր իւրոյ:- 314. և մանաւանդ զի հարկ փութոյ եղև մեզ գիտել զպայազատութիւնս երանաց տիրեցելոց մեր աշխարհի և որ յառաջ քան զնոսա թագաւորք Ասորեստանեայց, որդի /34/ ի հօրէ առեալ մինչև ի Սենեքարիմ արքայ, որ առ Եզեկիայիւ Երուսաղէմի արքայիւ եղեալ ազգապետ տանս Արծրունի: - 36. և մեռանի անձամբ ընդ այլ շղոմարարսն յաշխարհին Մարաց ի Բակուրակերտ աւանի: - 92. Եւ մեր անտես արարեալ զգործս վնասուց ձերոց, զոր մեղայք մեզ, և լիցին անձինք ձեր ի գիւտս, և կեցջիք և տիրեցէք աշխարհի և տանց ձերոց, դուք և որդիք ձեր – 244. Եւ մինչ այսպէս կայր աշխարհս յանկարգ խաղաղութեան՝ եհաս լուր գործոյն առ Աւշին և առ իշխանն Աշոտ, եթէ ,,վրդովեալ է երկիրն, և կան ի տարակուսի՝ որք զամուրսն քո ունին. – 362. և մինչդեռ խորհէր արքայ Կաւատ վասն շինութեան աշխարհի և խաղաղութեան՝ եհաս նմա վախճան կենաց և մեռաւ, կեցեալ ամիս Ջ: - 152. Եւ յայնմհետէ համարձակութիւն առեալ անօրինացն՝ սկսան գունդս ռամկականս ժողովեալ ըստ օրինակի մարախոյ անչափ բազմութեամբ, այնոքիկ որ Շեխետիքն կոչէին. և այլ որ ուստեք ուստեք ի հեռաւոր աշխարհաց /402/ Պարսից, ի Ժանգանայ և ի Ջուրջանայ և որք ի Վարառատ գաւառէ – 404. Եւ յանդորր ելեալ աշխարհս Վասպուրական կեցին յապահովս յանհոգս. – 400. և յետ կատարման աստուածային հրամանին՝ ի ծփական ջուրցն բերեալ տապանն յարևելեայն ի միջոց աշխարհի՝ հանգեաւ ի լերինս Կորդուաց – 32. և նա զբոլոր իսկ զաշխարհն կործանեաց, պաշտօնարար լինել սնոտեացն, թէպէտ յետոյ ընդունէր զապաշխարողսն: - 256. և նմա յանձն առնէ զաշխարհս, փոխանակ հօր իւրոյ Ապուսէթի. – 184. և նորա առեալ տանի զնա ի լեառնն Սիմ, ի տեղի հայրենեաց բնակութեան յաշխարհին Տարունոյ: - 84. Եւ նոքա կամեցեալ անձնապահ լինել աշխարհին՝ գնացին ընդդէմ նոցա. – 162. և ոգորել ընդ բնաւ աշխարհս անդուլ շրջաբերութեամբ, անհանգիստ մնալով, և կեղծաւորական սիրով ընդ Վասպուրական աշխարհիս և ընդ նոցուն պետացս, համարէր լինել կատարելանալ առ սէր. – 370. և ոգորել ընդ բնաւ աշխարհս անդուլ շրջաբերութեամբ, անհանգիստ մնալով, և կեղծաւորական սիրով ընդ Վասպուրական աշխարհիս և ընդ նոցուն պետացս, համարէր լինել կատարելանալ առ սէր. – 370. և ողբայր ի վերայ աշխարհիս Հայոց, ընդ նուազել զօրութեան թագաւորութեանս Հայոց և ընդ բռնազբօսութիւնն Պարսից: - 112. և ոչ առ մի ոք այդչափ խնամ և հոգաբարձութիւն առնէաք, որչափ ընդ ձեզ և ընդ աշխարհ ձեր. – 244. Եւ ոչ ևս այնուհետև համարձակ ելանէին և մտանէին յաշխարհս Վասպուրական զօրքն Տաճկաց. զի անկաւ ահ սաստիկ ի վերայ նոցա: - 308. և չորեքվտակեան անյաղթ և զօրաւոր գետովք ելանէ յաներևելեայն յերևելի աշխարհս: - 20. Եւ սկիզբն արարեալ շինութեան և խաղաղութեան աշխարհիս իրաւադատութեամբ, վերակացութեամբ որբոց և այրեաց, աղքատսիրութեանն լրջմտութեամբ եկեղեցւոյ զարդարմամբ. – 390. և սկիզբն լինել լուսաւորութեան Հայոց աշխարհիս ի ձեռն մեծին Գրիգորի Լուսաւորչին: - 94. Եւ սրբոյ վարդապետին մեր Եղիշէի, որ յայնմ ժամանակի ի Մոկաց բնակէր աշխարհին՝ եկեալ առ նա Բարծումայ, խնդրեալ զպատմողական գիրսն Հայոց, զոր գրեալ էր հրամանաւ սրբոյն Վարդանայ. – 130. և տաց քեզ զկողմանս Ասորոց և զամենայն Արեւաստան մինչև զՄծուին քաղաք, և ի յերկրէ Հայոց՝ զաշխարհս տանուտերական իշխանութեանն մինչև յԱյրարատ և ընդ Դուին քաղաք և յեզր ծովուն Բզնունեաց և ցԱռեստն աւան, և զմեծ մասն աշխարհին Վրաց մինչև ցՏփղիս քաղաք. – 136. և տաց քեզ զկողմանս Ասորոց և զամենայն Արեւաստան մինչև զՄծուին քաղաք, և ի յերկրէ Հայոց՝ զաշխարհս տանուտերական իշխանութեանն մինչև յԱյրարատ և ընդ Դուին քաղաք և յեզր ծովուն Բզնունեաց և

ցԱռեստն աւան, և զմեծ մասն աշխարհին Վրաց մինչև ցՏփղիս քաղաք. – 136. և տեսանելով մեր զխնամարկութիւն բարի կամաց քոց ի վերայ աշխարհի, և զսէր երախտեաց որ առ մեզ՝ յօժարագոյնս եղիցուք և մեք մտերմութեամբ ծառայել և փութով մեծաւ կատարել զհրամայեալսն ի քէն,,: - 186. և տևեալ զաւուրս Խ՝ փոխի յաշխարհէս ամենեցուն պատկառելին, մանաւանդ թէ ընդհանուր ցանկալին և սիրելին ճոխից և անազգեաց, աղքատաց և փարթամաց, մեծամեծաց և փոքունց: - 384. Եւ քանզի վախճանեալ էր Համազասպ Մամիկոնեան … ոչ ոք այնուհետև առաջնորդէր Հայոց աշխարհիս. – 116. և քարոզն աղաղակէր, թէ ,,առաւ իշխանութիւնն Վասպուրականի աշխարհին ի ձեռս Գուրգէնի փոխանակ եղբօր իւրոյ Աշոտոյ տիրել ընդ նոսա,,: - 236. և օրհնեցաւ և դրուատեցաւ ի հեռաւորաց և ի մերձաւորաց, բնակաց և եկաց աշխարհիս: - 312. զաւերումն աշխարհի քան զշինութիւն կարևոր համարէր – 370. Զի այր քաջ է և պատերազմող, և միաբանք են որք ընդ նմա են զօրքն, և զանձինս ի մահ դնիցեն ի վերայ տանց և աշխարհաց և ազանց և տոհմից իւրեանց: - 212. զի գիտացին և ծանեան, թէ ունայնութիւն և ստութիւն են կեանք աշխարհիս և երազ դիւրամոռաց և ստուեր երագահոս – 264. զի զիշխանս աշխարհին Հայոց ի բաց բարձցէ յիւրաքանչիւր տէրութենէ – 184. Զի ի հասանել ի վերայ նորա ցաւոցն մահաբերաց՝ ոչ հոգացաւ զմանկականն իւր տարաժամ ելսն յաշխարհէս – 386. Զի հրամայեաց Դերանիկն ազատագունդ զօրացն իւրոցն դառնալ զկնի արքային տիրել բոլոր աշխարհին հանդերձ ամրոցօքն: - 342. զի մեռաւ նա ի ճանապարհի, ի կողմանս Ասորոց, յելանել նորա ի վերայ աշխարհիս Հայոց՝ չարչարեալ զսոսա որպէս խորհեցանն. – 184. զի մի սպառ սպուռ տապալիցի զօրութիւն շինուածոյ աշխարհի, ի բաց ընկենլով զծառայական պաշտօնատրութիւն կողմնակալաց, և քաղաքային անհաւատարիմ կամարարողաց, և հարկաց բեկման և զօրաց – 186. Զի մինչ այսպէս կայր աշխարհս ի տարակուսի, և ակն ունէին գթութեանցն Աստուծոյ առատանալ, որպէս սովոր է Աստուած ի բարկութեան զողորմութիւն յիշել. - 374. զի Յամանիկն թուղթս և դեսպանս մի զմիոյ կնի առնելով առ իշխանս աշխարհիս՝ զինքն յառաջանալ ի վերակացութիւն Հայոց – 340. զի յանմիտէ կալցի խաղաղութիւն ինքն և աշխարհ իւր – 226. Զի Վռամ և Յազկերտ զկէս աշխարհիս յինքեանս յանգուցեալ՝ զբոլոր ապա աշխարհիս զտիրելն յոխորտային: - 114. Զի Վռամ և Յազկերտ զկէս աշխարհիս յինքեանս յանգուցեալ՝ զբոլոր ապա աշխարհիս զտիրելն յոխորտային: - 114. զի՞ կացուցեր զարսդ զայդ ի գործակալութիւն աշխարհի քո - 82. զիշխանս և զտեարս կողմնակալս և զկուսակալս աշխարհին, զազատս և զազատորդիս փութով առ մեզ հասուսջիք կապանօք – 198. զշինութեան և զխաղաղութեան հայրենի աշխարհի երկասիրաբար հոգ յանձին տանել. – 388. զշփոթեալ և զվրդովեալ կարգս աշխարհիս յօրինել առ հանդարտութիւն և խաղաղութիւն յառաջանալ – 388. Զոր Եւսեբէս Կեսարացի ասէ՝ ի սովորութենէ մինչև ցայսօր կին մարդ թագաւորէ ի վերայ աշխարհին Հնդկաց: - 30. զոր արար քրիստոնէիցն ևս առաւել Հայաստանեայն աշխարհիս – 106. զոր թագաւորին յանձն առեալ զաշխարհն՝ հրամայէ շինել անդ մեհեան զՀերակղեայ և զԴիոնիսեայ. – 90. զոր ինչ խորհեցան ի վերայ աշխարհիս Վասպուրական իշխանութեանս – 238. Զոր հոյակապն Տրդատ կարգադրեալ վայելչապէս հոգաբարձութեամբ զպատերազմականն հարկանել հարկս ընդդէմ հինից արշաւանաց. զոր կարգապետութիւն և առ սուրբ հրեշտակն գտանեմք /գրքում՝ զտանեմք/ յարարչական նախախնամութենէն, զաշխարհի զօգուտն բերելով: - 398. զորս եթող Բուխայ տիրել աշխարհին իւրեանց յաղագս յառաջագոյն մտերմութեան հօրն նոցա առ թագաւորն և առ զօրավարն, զի գնաց ըստ կամաց նոցա յամենայն ուժոյ զօրութեան մտաց իւրոց: - 298. զորս յանդիման Փրկչին կացուցին զառաքեալսն հանդերձ թղթովն Աբգարու, և զխորհրդական պատասխանիսն լուեալ վասն փրկական խաչելութեանն որ վասն աշխարհի - 76. Ընդ այն ժամանակս զօրաժողով եղև թագաւորն Հայոց Սմբատ ի վերայ Ապահունեաց աշխարհին: - 380. Ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ Աշոտ թագաւորն Հայոց փոխի յաշխարհէս ի բարիոք ծերութեան, փափկացեալ և յղփացեալ խրախութեամբ, ձեռն նորա յամենեսին և

ամենեցուն ձեռք ի նա – 356. Ընդ նոյն ժամանակս եկն Վահան Աշոտի որդի, հօրեղբօրորդի Սահակայ ի գերութենէն՝ նուաճել զաշխարհս, և գունդ կազմեալ ընդդէմ Գուրգինայ՝ և ինքն զպարտութիւն քան զյաղթութիւն յինքն կրէր: - 310. ընդդէմ արաբացի ասպատակողացն յարիւն և յապաժոյժ ի վերայ հայրենի աշխարհի մարտուցեալ և զհոգի և զմարմին փոխանակ սրբոց եկեղեցեաց Քրիստոսի և ի նոյն հաւատացելոց ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ, առ զնոսա ամբողջ և անբիծ պահելոյ – 300. Ըստ նմին օրինակի և զօրավարն Բուխայ, ի հասանել ամառնային ջերմութեանն իբրև ի խորոց անդնդոց ի վեր մղեալ զինքն, ելեալ յերեսաց արքայի բազում և ծանր զօրու՝ եհաս ի վերայ երկրիս ի կողմն հիւսիսոյ ի մուտս Հայաստան աշխարհիս. – 262. թագաւորաց ի ձեռս նոցա, և մինչ առ մեզ հասեալ՝ ոչ ոք զօրեաց կալ ընդդէմ մեր, ոչ ի հեռաւոր աշխարհաց և ոչ ի մերձաւորաց: - 198. Թագաւորեալ մեծին Տրդատայ ի վերայ հայրենեաց աշխարհին – 94. թողուլ լքանել զաշխարհս բազմագաւառս, զամուրս անկասկածելիս – 386. ի ձեռս մեր է հոգաբարձութիւն աշխարհիս – 212. Ի սոյն աւուրս մեծ նեղութիւն եղև աշխարհիս Հայոց ի չարասէր կամաց նորա: - 166. Ի սորա ժամանակս տիրէր Վասպուրական աշխարհս Աշոտ ի տանէն Արծրունեաց, այր քաջայայտ և ճոխ ի բարձրագոյնս. – 170. իբրև արար և կատարեաց զամենայն կամս չարութեանն ի վերայ աշխարհիս Վասպուրական կոչեցեալ. – 262. Իբրև եհաս թագաւորն յաշխարհին իւր՝ ետ բերել պարգևս և պատիւս Աշոտի ըստ իշխանական յօրինուածի – 370. Իբրև յանդիման եղեն դեսպանքն մեծ /172/ իշխանին Աշոտոյ, և ընթերցաւ զգիր պաղատանացն և զյիշատակարան նախնեացն, և զմերձաւորութիւն հարազատութեանն և զկապակցութիւն ուխտին … համագունդ ժողով առնէր ամենայն աշխարհին և ամենայն նախարարօք Վասպուրական տէրութեանն: -174. Իբրև ստուգեաց զազգն, զգաւառն, զաշխարհն, զպատճառ հատուածին, զզետեղելն, զիարդն, զորպէսն, զեղանակն, զդիպուածն, զպատահն և զայլն ամենայն՝ խնդրէ զնա Վաղարշակ յԱրշակայ և առնու ածէ զնա ընդ իւր ի Հայս – 72. Իսկ նախարարքն Հայոց իբրև տեսին յերկոցունց կողմանց զանկարգ և զանտեղի աշխարհիս պիտաւորութիւն՝ յապաշաւանս դարձեալ ի վերայ անցիցն անցելոց զոր ախորժելովն խնդրեցին՝ դարձան առ Վռամ – 118. իսկ աշխարհն վերին Հնդկաց ասի լինել դստեր նորա: - 30. Իսկ աշխարհս ոգի առեալ բնակեցան խաղաղութեամբ իւրաքանչիւր ըստ չափոյ հասակի ի մեծամեծաց մինչ ի փոքունս, և զոհացեալ զթութեանցն Աստուծոյ. – 376. Իսկ Գրիգորի ոչ բերելով զընդդիմակացսն նորա կատարել՝ խօսի ընդ նմա սիրով խաղաղութեան, և բաժանել զաշխաես յերկուս՝ տեղի ետուն միմեանց ի խաղաղութիւն: - 310. Իսկ Դերանիկն առաւելոյր և առատանայր օր ըստ օրէ առ շինութիւն և խաղաղութիւն աշխարհիս, շինել և տածել և խնամել զաշխարհս: - 338. Իսկ Դերանիկն առաւելոյր և առատանայր օր ըստ օրէ առ շինութիւն և խաղաղութիւն աշխարհիս, շինել և տածել և խնամել զաշխարհս: - 338. Իսկ Դերանիկն գործ առնէր ի գիւտս հնարիմացութեան, և տարուբերէր յանձն իւր՝ գտանել զելս իրացն, որով կարիցէ հանել զամուրսն ի Գուրգինայ և տիրել աշխարհին: - 326. Իսկ երանելոյն Աղանայ Արծրունւոյ որդւոյ Վասակայ դարձեալ ի Յունաց աշխարհէն՝ եկն յերկիրս Հայոց, նովին կրօնաւորական խստամբերութեամբ /132/և հրեշտակակրօն առաքինութեամբ կեցեալ՝ վերափոխի յաշխարհէս ի դասս սրբոց. – 134. Իսկ երանելոյն Աղանայ Արծրունւոյ որդւոյ Վասակայ դարձեալ ի Յունաց աշխարհէն՝ եկն յերկիրս Հայոց, նովին կրօնաւորական խստամբերութեամբ /132/ և հրեշտակակրօն առաքինութեամբ կեցեալ՝ վերափոխի յաշխարհէս ի դասս սրբոց. – 134. Իսկ զԱհմատ ընդ Վասպուրական աշխարհն անցանել գնալ՝ ելեալ զհետ նորա Շապուհ որդի Աշոտի, մինչ տանել հասուցանել զնա ի մուտս Ասորեստանեայց ճանապարհին: - 346. Իսկ ընդ աւուրսն ընդ այնոսիկ սպանեալ էր Ութմանկացն, որ յամուրսն նստէին՝ զՌստոմ Վարաժնունի, որ զտանուտերական պատիւն յայնժամ ունէր զՎասպուրական աշխարհիս. – 332. Իսկ ի դառնալ գրոցն ի յաշխարհն Մոկաց՝ ոչ ինչ ումեք փոյթ վասն այն լինելով, կարծել՝ վարդապետին զայս այսպէս կանոնեալ. – 130. Իսկ իբրև լուաւ, թէ ահա առեալ Բուխայ զզօրս իւր գալ

հասանել ի վերայ նորա՝ հրաման ետ բոլոր աշխարհին իւրոյ ելանել ունել զլեռնակողմն – 276. Իսկ որ տիրէր աշխարհին Ապահունեաց Կայսիկն՝ զիւր զօրսն առ ինքն գումարեալ և որ շուրջ զնովաւ քաղաքայինք և ասպատակքն Պարսից, որք ի Յունացն վերայ առնէին արշաւանս: - 380. Իսկ Վասակ Արծրունի, հայր Աղանայ սրբոյ, առեալ զՏաճատ և զԳոտեր զեղբայր իւր՝ գնաց առ կայսր. մեկուսի եղեալ ի շփոթմանց պարսկական վրդովմանցն և աւերման աշխարհիս. – 132. լաւ համարեցան զկեանս պանդխտութեան յօտարութեան առնել, քան տեսանել կապեալս արգելեալս ի բանդի զորդիս իշխանին իւրեանց, զիշխան աշխարհիս. – 364. լեալ ամաց ԻԹ՝ փոխի յաշխարհէս յամսեանն արեգ, որ օր Դ էր ամսոյն յաւուր երկշաբաթուջ ի յիններորդ ժամու աւուրն. – 384. խոկայր և մտախորհ լինէր և վասն այլոց աշխարհաց և աշխարհակալաց չառնուլ դուլ և դադար – 268. ծանուցանէր զզօրութիւն իւրաքանչիւր աշխարհաց և զամուրս նոցա և զզօրութիւն պատերազմաց նոցա ըստ ազգս ազգս: - 270. ԿԱՊՈՒՄՆ ԵԻ ՎՏԱՐՈՒՄՆ ՅԱՇԽԱՐՀԷՍ ԻՇԽԱՆԻՆ ԵԻ ՆԱԽԱՐԱՐԱՅՆ ԵԻ ՆՈՅԻՆ ԸՆՏԱՆԵԱՅ: - 220. ձայն բարձեալ արտասուալից առ Դերենիկն, և զսուսեր մերկ ի ձեռին ունելով, և վաղր և սակր մի՝ ասէ. ,,որդեա՛կ իմ Դերենիկ, ողջոյն քեզ, ողջոյն քեզ, ողջոյն քեզ. ես ելի գնացի ի յաշխարհին Յունաց,,: - 320. մինչև զանբարկանալին Աստուած ի բարկութիւն ածել, ի սատակումն անձանց և ի կործանումն աշխարհի և յաւեր ժառանգութեան տանց հայրենի բնակութեանց. – 182. մինչև նոքա խոնարհեալ առ նորայն խորհրդական առ յապա պատահմունսն, որ հանդերձեցաւ աշխարհիս Հայոց, իբր մարգարէական իմն գոգցես տեսաւորութիւն – 114. ՄԾԹ ամօք յառաջ զսորայս բացայայտեալ զցոյցս յայտնութեանն, յամս Ներսեսի երրորդի Հայոց կաթողիկոսի և Վարդանայ Ռշտունեաց պատրկի և յամի ունելութեանն Տաճկաց զհայկական աշխարհս: - 394. Մշկանս այս փոխանակ Արտաշրի մեր թագաւորի մտեալ ունի զաշխարս հրամանաւ Վռամայ Պարսից արքայի: - 118. ՅԱՂԱԳՍ ԳՈՒՐԳԻՆԱՅ ՄԻԱՅՆ ՄՆԱԼՈՅ, ԵԻ ՇԱՏ ՊԱՏԵՐԱԶՄԱՅՆ ՅԱՇԽԱՐՀԻՍ – 300. Յայնժամ դարձեալ ի խորհուրդ եմուտ թագաւորն հանդերձ մեծամեծօքն իւրոյ տէրութեանն, տեսանել զանվրէպ և զանսխալ իմացումն կատարածի ի վերայ աշխարհիս Հայոց: - 196. Յայնժամ հրովարտակս արարեալ, պնդադեսպանս արձակեալ ընդ ամենայն սահմանս իւրոյ տէրութեանն … և մերձ ի սահմանս Սակաստանի՝ առ զօրս և զօրագլուխս, աշխարհակալս, գաւառապետս քաղաքայինս, հազարապետս կողմնակալս մեծամեծս աշխարհաց. – 198. Յայսմ վայրի ոչ ի վերայ միոյ ազգի և ի վերայ միոյ աշխարհի է լալումն ողբումն և կոծումն, այլ ի վերայ բոլոր ազգաց և աշխարհաց Հայաստանեայց: - 196. Յայսմ վայրի ոչ ի վերայ միոյ ազգի և ի վերայ միոյ աշխարհի է լալումն ողբումն և կոծումն, այլ ի վերայ բոլոր ազգաց և աշխարհաց Հայաստանեայց: - 196. Յետ անցանելոյ չորից ամաց … դարձեալ Գրիգոր եղբայր Աշոտի Վասպուրական իշխանի յԱփհազաց աշխարհէն՝ նոցուն օգնականութեամբ և Վրաց զօրու ընտիր գոլով՝ եկն եմուտ յաշխարհս Վասպուրական՝ տալ պատերազմ ընդ Գուրգինայ. – 310. Յետ անցանելոյ չորից ամաց … դարձեալ Գրիգոր եղբայր Աշոտի Վասպուրական իշխանի յԱփհազաց աշխարհէն՝ նոցուն օգնականութեամբ և Վրաց զօրու ընտիր գոլով՝ եկն եմուտ յաշխարհս Վասպուրական՝ տալ պատերազմ ընդ Գուրգինայ. – 310. Յետ բառնալոյ թագաւորութեանն Հայոց ի տանէն Արշակունեաց՝ ապա մարզպանք Պարսից կալեալ տիրէին աշխարհիս. – 124. յիշեցուցանէր զոր ինչ գործեաց ընդ Աշոտ և ընդ աշխարհ նորա, յուշ առնէր և զքաջութիւն արիութեան նորա – 268. յորոյ աւուրս Փրկչին մերոյ տեառն Յիսուսի Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ մարմնով յաշխարհի երևումն եղև - 76. Նա և մայր իշխանին Աշոտի, քոյր Սահակայ և Բագարատայ իշխանին Տարաւնոյ… երթեա՛լ ընծայիւք բազմօք յանդիման լինէր Յովսէփայն և խնդրէր զհաշտութիւն և զխաղաղութիւն հաստատել առ որդիսն իւր և առ բոլոր աշխարհն Վասպուրական: - 186. Նորա արհամարհեալ զառաքեցելովք, չվարկանելով արժանի պատասխանոյ, և նովին օրինակաւ սկսաւ շրջել ընդ բոլոր աշխարհս Վասպուրական: - 178. Շապուհ արքայ թագաւորեալ՝ բազում և անչափ չարիս հասուցանէր ի վերայ Հայոց աշխարհիս և

Ասորեստանեայց և Պաղեստինացւոց – 104. Ո՞վ յիմարութեան առաջնոցն. ո՞րպիսի կատաղութիւն և գիւտք դիւացն նախկին ժամանակաւ սպրդեալ մուծաւ յաշխարհ, ապստամբութիւն առ Աստուած և տրտմութիւն սրբոց հրեշտակաց, և պատճառ վտանգաւոր մահու ծառայիցն Աստուծոյ յաւուրս ապագայիցն. – 38. որ դիւրամոռաց զերախտիսն Քրիստոսի համարէին, միայն զկնի փառաց աշխարհիս ընթանային և մոգութեան մոխրապաշտութեանն հետևէին: - 112. որ եկեալ ոչ կարգաւորաբար աշխարհախնամ հոգածութեամբ յարդարէր զկարգս աշխարհիս. – 114. Որ կամէին դառնաբեր քինահարութեամբ ելանել ի վերայ աշխարհիս առ հասարակ յապականութիւն դարձուցանել: - 404. որոյ դիպող ժամ գտեալ ի միասին կալով նոցա՝ կալեալ զնոսա տայ յամուրս աշխարհին, կապեալս կապանօք երկաթեօք. – 364. Որոյ երթեալ առ Շապուհ յիշեցուցանէ նմա զհարազատէն իւրմէ Մեհուժանայ՝ միամիտ և հպատակ /108/ լինիլ արքայի, և զպատերազմացն գործ և զբազում աւարառութիւնս և զգերփանս Հայոց աշխարհիս ի Մեհուժանայ, և զմահն նորա ի ձեռանէ քաջին Սմբատայ Մամիկոնէի- 110. որոց դէպ եղև ինձ հանդիպել եկելոց ոմանց ի յԱպղաստան աշխարհէ – 48. որոց հնազանդութիւնն կորստեան պատճառք գտաւ աշխարհիս Հայոց: - 110. Որպէս վերագոյնն յիշեցաք սակաւուք վասն Ահմատայ՝ յինքն գրաւել զաշխարհն Տարունոյ, հանեալ ի Հայոց պետութենէ: - 366. որք ծանուցեալ զբռնանալն նորա ի վերայ պարսկական պետացն և զինչ կրեցին, զմտաւ ածեալ և զխառն ընդ աշխարհիս զդրակցութիւնն, և թէ գուցէ զպարսկայինն հասանիցէ մեզ կրել և աշխարհիս մեր՝ ձեռն ետուն հաւանութեան ի նորայն կալ մնալ հպատակութեան: - 360. որք ծանուցեալ զբռնանալն նորա ի վերայ պարսկական պետացն և զինչ կրեցին, զմտաւ ածեալ և զխառն ընդ աշխարհիս զդրակցութիւնն, և թէ գուցէ զպարսկայինն հասանիցէ մեզ կրել և աշխարհիս մեր՝ ձեռն ետուն հաւանութեան ի նորայն կալ մնալ հպատակութեան: - 360. որք ոչ ըստ օրինի եկեղեցականաց կրօնից զվարսն յարմարէին, այլ ընդ մարզպանին Մշկանայ լծակցեալ հոգալ զաշխարհիս: - 118. ուրացան զանձինս և առին զխաչն Քրիստոսի և գնացին զհետ կոչողին, կորուսին զանձինս, այսինքն զկեանս աշխարհիս, զի զյաւիտենից գտցեն զկեանս. – 292. սա ևս աւելի խորհեցաւ չար և պատրանօք խաբէութեան որսացեալ զնախարարս աշխարհիս Հայոց՝ արար հրկէզ զամենեսեան ի քաղաքին Նախճաւան և յաւանին Խրամի, որ է ի ներքոյ Աստապատոյ վանացն, յեզր Երասխայ. – 166. սագունակ հասեալ ի վերայ Վասպուրական աշխարհիս պարսկական խուժանն ըստ ազգս ազգս և ըստ քաղաքս քաղաքս ի Մարաց և ի Պարսից, յԵլամացւոց և ի Խուժաստանէ, ի Կրմանայ և ի Մուկանաց, ի Թուրքաստանէ և ի Խորասանայ, և յեղակարծում հասին ի Ճուաշն գաւառ – 398. Սահակայ առեալ ի պարգևի զաշխարհն՝ թողու զորդին զԱշոտ զլեառնակողմամբքն առաջին իւրեանց տէրութեանն՝ շինել, բնակել, ժառանգեցուցանել զերկիրն ի ժառանգութիւն իւրեանց ազգի ի զաւակ տանն Արծրունեաց: - 90. Սոյնպէս և այրն այն Յովսէփ զօրավարն Տաճկաց մնայր անցանել ձմերանն, զի ելցէ ի վերայ աշխարհիս Հայոց սրով և գերութեամբ և մեծամեծ հարուածովք և զմեծամեծս աշխարհիս խաղացուցանէ ի գերութիւն – 188. Սոյնպէս և այրն այն Յովսէփ զօրավարն Տաճկաց մնայր անցանել ձմերանն, զի ելցէ ի վերայ աշխարհիս Հայոց սրով և գերութեամբ և մեծամեծ հարուածովք և զմեծամեծս աշխարհիս խաղացուցանէ ի գերութիւն – 188. ՎԱՍՆ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՋԱՓՐԱՅ, ԶՈՐ ԻՆՉ ԽՈՐՀԵՑԱԻ Ի ՎԵՐԱՅ ԱՇԽԱՐՀԻՍ ՀԱՅՈՑ, ԵԻ Ի ԳԼՈՒԽ ԵՀԱՆ ԶԿԱՄՍ ՉԱՐՈՒԹԵԱՆՆ, ԵԻ ՈՐ ԻՆՉ ԸՆԴ ՍՈՎԱՒ ՆԱԽ ՔԱՆ ԶԼՆՈՒԼ ՎԵՑԵՐՈՐԴ ՅՈՒԲԵԼԻՆԻ, ԵԻ ԵՕԹԱՆԱՍՈՒՆԵՐՈՐԴ ՈԼՈՄՊԻԱԴԻՆ, ՅԵՏ ԻՆՆԵԻՏԱՍՆ ԸՆԴԻՔՏԻՈՆԻՆ, ՅՈՐՈՒՄ ԲՈՎԱՆԴԱԿԻՆ ԺԱՄԱՆԱԿՔ ԲՌՆԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆՆ ՏԱՃԿԱՑ ԱՄՔ ՄԻԲ ԸՍՏ ԹՈՒՈՑ ՀԱՅԵՐԷՆ ՏՈՒՄԱՐԻ. – 170. ՎԱՍՆ ՈՐ ԻՆՉ ԳՈՐԾԵՑԱԻ ԸՆԴ ՀԱՆՈՒՐ ԱՇԽԱՐՀՍ ՀԱՅՈՑ. ԵԻ ԵՐԿՊԱՌԱԿՈՒԹԻԻՆ ԻՇԽԱՆԱՑՆ, ԱՆՀԱՒԱՆՔ ԵԻ ԱՆՀՆԱԶԱՆԴՔ ՄԻՄԵԱՆՑ ԼԻՆԵԼՈՎ, ԵԻ ՈՐ ԻՆՉ ԸՆԴ ՍՈՔՕՔ: - 194. վկայեցին վասն Քրիստոսի …բազմագոյնք և յազատաց աշխարհիս և ի տիկնանց նոցա անհնարին և դառն տանջանօք – 106. տալով

Աշոտի … զգահն նախնական իշխանութեան այլովք յոլովագոյն միջոցօք աշխարհիս, մինչև յամուրն Նախճաւանու: - 360. քանզի ասեն զկնոջէն, յորմէ նեռնն է ծնանելոց՝ ճանապարհորդել յԵգիպտոսէ յաշխարհն Պաղեստինացւոց, և ցանկացեալ տեսանել զարձան կնոջն Ղաւտայ երթեալ դադարէ անդ հանգստութեամբ. – 158. քանզի արդարև զգալի և շօշափելի էր դրախտն, և ոչ իմանալի կամ ի մէջ երկուց աշխարհաց – 48. քանզի գրեալ է, ,,թագաւոր արդար կանգնէ զաշխարհ, կործանումն է աշխարհի թագաւոր անօրէն,,: - 182. քանզի գրեալ է, ,,թագաւոր արդար կանգնէ զաշխարհ, կործանումն է աշխարհի թագաւոր անօրէն,,: - 182. Քանզի և ի ժամու անդ յորում զմեծն Գրիգոր առեալ տանէին ի քաղաքն Կեսարացւոց ձեռնադրել զնա ի քահանայութիւն, ի լուսաւոր վարդապետութիւն աշխարհիս Հայոց – 94. Քանզի իբրև լուաւ երանելին Զաքարիայ, եթէ ըմբռնեցաւ Գուրգէն՝ փութացաւ և եկն հանդերձ եպիսկոպոսօք աշխարհին. – 320. Քանզի խառն դրակցութեամբ սահմանին առ միմեանս Փոքր Աղբագ և աշխարհն Կորճէից և Պարսկահայոց՝ և հանապազ առ միմեանս զգժտութիւն կեղծաբերէին, մարզպանն և որ զԿորճէիցն ունէին զգործավարութիւն. – 400. և առաջնորդէր նորա սպարապետն ի գործս պատերազմացն և յելս և ի մուտս աշխարհացն. – 270. և այրուձի կազմեալ՝ գալ մտանել յաշխարհս Հայոց, առնել որպէս նիւթեաց զչարիսն: - 62.

ԱՇԽԱՐՀԱԲԱԺԻՆ - յերկրորդն հարկ է մեզ զոճն կանոնել, որ յետ Նոյի և անդր ազգացն բաժանմունք յառաջ խաղան, ըստ ցեղից ցեղից ի կարգ անկեալ աշխարհաբաժին ցեղակարգութեամբ. – 12.

ԱՇԽԱՐՀԱԲԵՐԴ - Եւ ինքն /302/ անցեալ գնայր առ իշխանիկն ի յամուրն Աշխարհաբերդն կոչեցեալ. և անտի արիաբար քաջասրտագոյն դիմացուածով ելեալ գնաց դարձեալ առ սպարապետն Սմբատ: - 304.

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆ - զոր և ես գիտեմ յաշխարհագրութեանց անտի Պտղոմեայ՝ զԵմաւոն լեառն յարևելս, որ արդարև բարձր է քան զամենայն երկիր, անկոխելի ոտից մարդոց – 48.

ԱՇԽԱՐՀԱԼԻՑ - Եւ այլովք ևս յոլովիւք բազումս է ասել վասն աշխարհալից նահապետացն: - 26.

ԱՇԽԱՐՀԱԽՆԱՄ - որ եկեալ ոչ կարգաւորաբար աշխարհախնամ հոգածութեամբ յարդարէր զկարգս աշխարհիս. – 114.

ԱՇԽԱՐՀԱԿԱԼ - ,,Թագաւորաց աշխարհակալաց օրէնք են՝ մեծաւ հոգաբարձութեամբ խնամ տանել վասն շինութեան աշխարհի և թեթևացուցանել զլուծ բռնութեան /184/ ծանրակի բեռանց, թուլացուցանելով զասաստկութիւն հարկապահանջ խոշտանգանաց – 186. արդ դու յարուցեալ գնասցես ի մի քաղաքացդ Հայոց, որպէս օրէն է աշխարհակալաց. – 178. Դարձեալ գրէ և ի կողմն Դերջանոյ, և Խաղտաց ձորոյ բնակիչսն և աշխարհակալ տեարս և առ եպիսկոպոսունսն: - 130. եթէ ,,Օրէն է աշխարհակալաց արքունի խնամակալութեամբ գնալ ընդ աշխարհ իբրև առ հնազանդս, և զնեղութիւնս տառապելոց բառնալ և ի դիւր հանել իբրև զխնամարկուս, և ոչ աւազակաբար աւարել, և սրով և գերութեամբ յաւեր դարձուցանել. – 278. և ի նիրհելն իւրում՝ ձայնէ հոգին աւտար ի բերանոյ կնոջն քարացելոյ եթէ՝ ծնցիս որդի աշխարհակալ. որ և ի պոռնկութենէ յղացեալ իսկ էր դուստր ցեղի Դանայ: - 158. և ի շարժելն նորա ահ կալաւ զբոլոր աշխարհս և աշխարհակալս. – 262. Զկնի այսորիկ մեկնեաց Բուխայ յինքենէ արս զօրաւորս յամենայն ազգաց և յամենայն մեծամեծաց և ամենայն աշխարհակալաց, և ի Պարսից և յԵլիմացւոց և ի Բաբելացւոց և յԱրաբացւոց … արս աւելի քան ԺԵ հազարաց և եհան զնոսա զհետ Գուրգինայ – 224. խոկայր և մտախորհ լինէր և վասն այլոց աշխարհաց և աշխարհակալաց չառնուլ դուլ և դադար – 268. համարձակապէս անցանել գնալ ընդ իշխանութիւնս և ընդ պետութիւնս, ընդ աշխարհակալս խաւարիս այսորիկ, որ անհաւատից քան եթէ հաւատացելոց ոգւոց և ապաշաւելոց զտիրելն բռնաձգեալ կորզեն յինքեանցն կորուստ: - 388. Յայնժամ հրովարտակս արարեալ, պնդադեսպանս արձակեալ ընդ ամենայն սահմանս իւրոյ տէրութեանն … և մերձ ի սահմանս Սակաստանի՝ առ զօրս և զօրագլուխս, աշխարհակալս, գաւառապետս քաղաքայինս, հազարապետս կողմնակալս մեծամեծս աշխարհաց. – 198. ո՞վ ոք յաշխարհակալաց ոչ

մատնեցաւ ի սուր. և են իշխանք ազգաց, է ուրեք որ զօրանան, և է ուրեք որ տկարանան,,: - 282. որ յետուստ՝ մոլի բռնաւոր, որ և զՏրովական դժուարամարտիկ իրս քաջապէս և կարողաբար վանեալ՝ աստուած ի նոցանէ ասացաւ, նա և ոչ աշխարհակալին Աղէքսանդրի Մակեդոնացւոյ - 36.

ԱՇԽԱՐՀԱԿԱՆ - ամբարձին զաչս իւրեանց և տեսին, զի զկանայս և զմանկունս իւրեանց տեսին ընդ աշխարհական գերիսն: - 220. յայնժամ մերկացեալ և ի բաց եդեալ զաշխարհական պատրանաց զբաղումն՝ և էանց գնաց ի վեր քան զերևելիսս – 284. Ոչ ամենևին /գրքում՝ամենեւին/ գոնէ փոքր մի խոտորեցան ի բանս նորա և ոչ առին յանձն ի պատրել մեծութիւն ընչից և ոչ անսացին հնազանդել փառաց աշխարհական ցանկութեանց – 264. Տեսեալ կնոջն զՄահմէտ այր հաւատարիմ և ուշմագոյն յամենայն իրս աշխարհականս՝ եղև նմա կին և ետ ի ձեռն նորա զամենայն հոգս տան և ընչից: - 158.

ԱՇԽԱՐՀԱԿՈՅՏ - և անդ լինէին ժողովեալ ամենայն բազմութիւն աշխարհակոյտ ամբոխից գաղթականաց գաւառացն կողմանցն Աղբակոյ, Ջարէհվանի և Ակէոյ և ի լեռնակողմանցն Աղզոյ և Ոտնն Առնոյ, մի կողմն ի Ջողայ լեռնէն և անդր: - 226. Եւ ելեալ թագաւորն նստաւ յատենի ի բարձրաբերձ բեմի միջոց, ի մէջ աշխարհակոյտ ամբոխի անհուն բազմութեանն – 242. և իբրև զպարիսպ անդամանդեայ՝ այնպէս եդին զանձինս ի վերայ բազմութեան գաղթականին աշխարհակոյտ ամբոխիցն, իբրև քաջ հովիւ ի վերայ խաշանց մեռանել յանձն առին: - 230. և խոստանայր շքեղ և երևելի կացուցանել ի մէջ աշխարհակոյտ ամբոխից ի դրան արքունի – 204. և նստան պահել զպահպանութիւն իւրեանց և աշխարհակոյտ ամբոխին բնակաց իւրոյ տէրութեանն: - 282.

ԱՇԽԱՐՀԱՀԱՅՐ - Աստանօր ի դէպ ելանէ և մարգարէախառն օրհնութիւնք մեծի նահապետին /40/ և աշխարհահօրն Նոյի յասելն՝ ընդարձակեսցէ Աստուած Յաբէթի, և բնակեսցէ ի տան Սեմայ: - 42. քանզի էին Ադամայ և այլ ուստերք և դստերք բազումք, այլ ոչ արժանաժառանգք պայազատութեան աշխարհահայր լինելոյ. – 24.

ԱՇԽԱՐՀԱՇԷՆ - Զի յառաջնումն ոչ ինչ գոյր հոգ ինչ զբաղմանց, և ոչ մի ինչ ըստ աշխարհաշէն /90/ խնամակալութեանց, կամ պատերազմասէր աշխատութեանց – 92. Իբրև յաջողեցաւ Արտաշէսի ամենայարդար պատրաստութեամբ և աշխարհաշէն հոգաբարձութեամբ, որպէս բացայայտեն գիրք պատմագրաց – 86. որպէս օրէն է թագաւորաց և թագաւորազանց աշխարհաշէն խնամողաց յանձանձել ըստ վերակացութեանն յԱստուծոյ նոցա հաւատացելոց: - 392.

ԱՇԽԱՐՀԱՏԷՐ - զօր գումարել, այրուձի կազմել, մեծամեծաց աշխարհատերանց պարգևս տալ, ի թիկունս և յօգնութիւն զամենեսեան կոչել, զի ըստ յանձնառութեան խրատու նորա նոյնպէս և գործեսցէ: - 346.

ԱՇԽԱՐՀԱԻԵՐ - իսկ զօրավարն զիւրն կերպամտեալ խորհուրդս ապականագործս աշխարհաւերս – 268. լինել տիրակորոյսք և աշխարհաւերք, բանսարկուք և քսսիչք, խռովասէրք մանաւանդ քան թէ խաղաղասէրք – 210.

ԱՇԽԱՐՀԵՑԻ - Նմանապէս կամ թէ ևս հրաշափառագոյն երիցս երանելիք Սողովմոն, որ Սևորդին ճանաչի, և Կախայ վերին աշխարհեցին՝ ոչ խոտորեցան ի բանս թագաւորին – 292.

ԱՇԽԱՐՀՍ ԱՇԽԱՐՀՍ - և գլխաւորք Հայոց մեծաց ամրանային ի քարանձաւս ամրաշէն բերդիցս, ըստ տեղիս տեղիս և ըստ աշխարհս աշխարհս. – 124. և ինքն Ջափր գործ առնէր առ սակաւ սակաւ մեկնել ի նմանէ զզօրսն՝ դիմօք յաշխարհս աշխարհս /326/ ասպատակ սփռելոյ: - 328.

ԱՇԽԷ - Բայց Աշխէ ոմն … ոչ եմուտ ընդ նոսա ձեռնամուխ լինել ընդ նոսա ի գործ պատերազմին, այլ կայր ի բացեայ իբրև հազարօք երկուք – 232.

ԱՇԽԷԹ - և իբրև մօտ եղև յափն գետոյն՝ քարշեալ ոմն զլայնալիճն, նստելով ընդ դարիւն, և հարեալ նետիւ ընդ բացատն, և երեսանակալ ձեռնն թուլացեալ. կրկնեալ այլ ոմն ճօճ նիզակաւն ընդ նոյն ակն՝ գետավէժ արարին զԱշխէթն. – 272. և ինքն Աշխէթ զինեալ զինքն ի զէն և յասպազէն, զոր կարծեալ ոմանց երկաթեղէն պատկեր գոգցես զերիվարն և

զհեծեալն, աչացն միայն ոչ գոլով ծածկոյթ. – 272. և ոչ միով ումեք կորնչել, բայց ի միոջէ ումեմնէ, որում /գրքում՝ որուն/ անուն Աշխէթ ճանաչէր, այր պերճ և անուանի ի զօրուն քաջամարտիկ, ունելով ընդ ինքեան գունդ հարուստ /270/ իբրև ծով առելոյ զօրավարաց. – 272.

ԱՇՆԱՆԱՅԻՆ - Եւ ածեալ զտիկինն Սաթինիկ զբօսնուլ յաշնանային յեղանակս յամարաստուն գեղեցկաշէն յապարանս զարդարեալ բերդին: - 88. և հաճոյ թուեալ յաչս նորա՝ շինէ զքարաբլուրն ապարանս արքայանիստ, աշնանային, պայծառայարդարս, գեղեցկայարմարս պարսպաւորս – 86.

ԱՇՈՏ - զոր ոչ անունկնդիր լեալ Աշոտ՝ վերջոտնեալ եկն բանակեցաւ յԱրտաշէսեան աւանին, և Յիսէ ի Վան քաղաքի: - 334. Բայց Աշոտ գնացեալ տալ պատերազմ ընդ ծովեզրեցիսն որք Ութմանիկ կոչին, որք ամրանային ի յԱմիւկ անկասկածելի քարանձաւին. – 332. և զօրացն Վասպուրականի դարձեալ զկնի Աշոտի: - 362. և մի զմիոյ հետ ստիպէր՝ փութալ միոյ միոյ ի նոցանէ յանդիման նմա հատուցանել ծառայական սպասաւորութիւնս, զոր և արարին իսկ Աշոտ և Գագիկ և Գուրգէն, կամաւոր և ակամայ զնորայն կատարելով հրամայեալս – 370. Մնաց միայն Աշոտ որդի սպարապետին և Մուշեղ և Սմբատ եղբայր Աշոտոյ – 298. Յայնժամ իբրև ետես անօրէն զօրավարն Մուսէ, թէ ոչ ելին ի գլուխ խորհուրդ չարին յօժարութեանն … փութացաւ արձակել գուժկան յարքունիս, ծանուցանելով արքայի զոր ինչ գործեաց Աշոտ իշխանն Վասպուրական: - 176. տալով Աշոտի … զգահն նախնական իշխանութեան այլովք յոլովագոյն միջոցօք աշխարհիս, մինչև յամուրն Նախճաւանու: - 360. ,, վնասս և զբեկումն հարկաց արքունի և զկոտորումն զօրաց քոց Աշոտ գործեաց, և նա՛ է պատճառ ամենայն ապստամբութեան Հայոց ի քումմէ թագաւորութենէդ, ասեն, ո՛վ քաջդ և հաւասար աստուածայնոց կարողութեան ինքնակալ, և ընդհանուր իշխեցօղ կենաց և մահու,,: - 180. ,,բնութեամբ ճշմարտութեամբ աշխարհդ Վասպուրական ձեր լեալ էր ժառանգութիւն, և զձեզ արտաքս հանեալ թողեալ են նախնեացն Աշոտի: - 362. Այլ իբրև այն ինչ մերձ լինէր ամրոցն ի պաշարումն՝ Ամդայինն Յիսէ, որ Շեհի որդին, որ զզօրապետութիւնն Հայոց ունէր, ճանաչէր՝ ի հրապոյրս Մանազաւեան պետոյն և Ութմանացն ելեալ՝ երագապէս եկն եհաս ի վերայ Աշոտի ԺԵ հազարաւ հեծելօք վառելովք. – 334. Անդ Բաբգեան և ասպետն մեծ Աշոտ նիզակակիցք միմեանց զերծեալ ի մեծ պատերազմէն՝ փութանակի մտին յաշխարհս Հայոց – 92. Անդանօր քաջն մեր Աշոտ զհիւանդութիւնն կեղծաւորեալ ի տեղւոջ օթոցին անկեալ դնէր, մինչ ակն ունէին յառաջանալ ի գործ պատերազմին: - 328. Անկեալ էր յայնժամ ի պատերազմին Աշոտ Հայկազնեայ Գեղարքունեաց իշխան, որ Սուփանայ որդին ճանաչէր. – 368. Աշոտ մտրակեալ զիւր ասպայզինեալ երիվարն սպառազէն կազմեալ ի մարտ պատրաստել – 334. Արդ Աշոտի կեցեալ ամս ԺԹ, տևեալ իշխանական ճոխութեանն ԺԶ ամ յառաջ քան զգերութիւնն Հայոց, և Ե ամ ի գերութեանն արարեալ - 336. Բայց Աշոտ թէպէտ և նուազագոյն զօրու ընդ իւր լինելով, ոչ թիկն ածեալ վերջացաւ առ պատերազմն յառաջանալ: - 364. Բայց Աշոտ վերջոտնեալ հանդերձ Վահանաւ՝ եկն եհաս խաղաղութեամբ և բերկրեալ սրտիւ բազմադէմ յերկիր իւր: - 330. Բայց Աշոտ, իբրև եհաս ժամ ելիցն իւր յաշխարհէս՝ յանհունս բերեալ զզեղջ և զապաշաւանս յորդահոսան արտասուօք զխոստովանողականն ի դիմի հարեալ միջնորդութիւնն – 336. Բայց Ապումրուան պատճառելով Աշոտի՝ ասէ. – 362. Բայց Գուրգէն կասկած ունելով յԱշոտէ, թէ գուցէ իբրև զապստամբէ ումեմնէ զեկուցանիցէ զնմանէ առաջնորդին Տաճկաց՝ ել գնաց կեալ շրջաբերական յեղափոխմամբ, արիական քաջասրտութեամբ, սիրեցեալ ընդ բնաւ աշխարհաց: - 322. Բայց իշխանաց իշխանն Աշոտ անհանդուրժելի մնալով խորհրդոց չարին ի գլուխ ելանել - 344. Բայց Մուսէ ոչ հաստատնագոյնս վասն Աշոտի զխոստմանն բերելով յանձնառութիւն արձակել զնա յիւր իշխանութիւնն – 330. Բայց Յամանիկն իբրև լուաւ ի դարձուցանելն Աշոտի զԱհմաթ լի անարգանօք, և զխորհուրդն զոր խորհեալ էին ի վերայ Հայոց ցրել՝ զօրհասն ի վերայ իւր համարեցաւ տեսանել. – 350. Բայց նախ զԱշոտ և զտուն նորա ածջիք այսր – 198. Բայց

որդիքն Դերանկին, Աշոտ և Գագիկ և Գուրգէն, զըստ մարմնոյ /358/ աճմանն չափ առոգ և բարձրաբերձ ձգմամբ յառաջ տանէին. – 360. Բայց քաղցրաբարոյ իշխանն Աշոտ, հեզն և ամենայն բարեօք յղփացեալն, տեղի ետ ասացելոյն: - 362. Բայց քանզի հաւատացեալ էր վերակացութիւն աշխարհիս Հայոց Աշոտի, որ իշխանաց իշխան՝ ձեռն ի գործ արկեալ նուաճել զիշխանս Հայոց, զՎրաց և զԱղուանից, որ եղև իսկ: - 322. Գրէ բազում անգամ Սմբատ առ Ահմատ՝ թողուլ անդրէն զաշխարհին, տալ ի ձեռս Աշոտի որդւոյ իշխանին Դաւթայ. - 366. Դարձեալ պիտոյ է մեզ դառնալ առ ի վերագոյնսն, որ նախ քան զպատերազմն Աղձնեաց եղեալ են հանգամանք գործոց ի զօրացն Տաճկաց, և թէ ո՛րպէս եկաց ընդդէմ նոցա իշխանն Աշոտ և վանեաց զնոսա սրով սուսերի: - 176. ելեալ իշխանքն Հայոց յանձնիւր տեղեաց գնացին յանդիման լինել նմա, Դերանիկն, տէր Գագիկ և տէր Գրիգոր և միւս այլ տէր Գրիգոր Վասպուրական իշխան, Աշոտ կորապաղատ Հայոց իշխան, Մուշէղ իշխանն Մոկաց, Շապուհ եղբայր իշխանաց իշխանի և Ապլբառ Կայսիկ Ապահունեաց բռնաւորն և այլք ոմանք: - 340. Եկն այնուհետև Շապուհ որդի թագաւորին Աշոտի և ետ զիշխանութիւնն ի ձեռս Աշոտի որդւոյ Դերանկին, փոխանակ հօր իւրոյ: - 354. Եկն այնուհետև Շապուհ որդի թագաւորին Աշոտի և ետ զիշխանութիւնն ի ձեռս Աշոտի որդւոյ Դերանկին, փոխանակ հօր իւրոյ: - 354. Եւ զԳագիկ որ և Ապումրուան՝ զնա ոստիկան կարգեաց ի վերայ աշխարհին, տեղապահութեամբ տիրել, զի կարի մատաղօրեայք էին որդիք Դերանկին. Աշոտ էր Թ ամաց, յորժամ մեռաւ Դերանիկն, Գագիկ էր Է ամաց, Գուրգէն Ե ամաց: - 354. Եւ հանեալ զԱշոտ և զԳուրգէն ի կապանաց՝ տիրեցին զօրութեամբ մեծաւ իւրեանց բնիկ իշխանութեանն, և կէին յանհոգս յանկասկածս այնուհետև: - 370. և քարոզքն բարձրացուցանէին զերգսն մեծ և սաստիկ գոչմամբ, եթէ տուաւ իշխանութիւն Վասպուրական աշխարհին Աշոտոյ և որդւոյ իւրոյ Գրիգորի. – 314. Եւ այլք մերձ կացեալ առ Դերանիկն՝ ամբաստան լեալ Աշոտոյ կորապաղատէ, որպէս թէ նախանձու լցեալ, և քսութեամբ վարէր ի մէջ հազարապետին, և թէ արկանել ևս ջանայր զնա յիշխանութենէ անտի նորա: - 342. Եւ այնչափ և առաւել քան զսոյն կազմութեան սպառազէն պատրաստութեանն՝ սաստիկ տարակուսանօք և մեծ երկիւղիւ պակչէին յահէ հայկասիրտ իշխանին և յաղթող նահատակին մեր Աշոտոյ – 210. Եւ անտի դարձեալ դառնայր Աշոտ ընդ միւս ևս ամրականն ընդ ոստոզերծ քարանձաւի, ի յարևելից կուսէ լերինն Վարագայ, ի վերայ գեաւղջն Կոխպանից, հանդէպ եկեղեցւոյն սրբոյն Հռիփսիմեայ – 334. և Աշոտ զօրու ծանու եկն եմուտ յերկիրն Անձաւացեաց, բանակեցաւ ի Բլրակին գեաւղջն Անձաւացեաց. – 330. Եւ առեալ զմարմին նորա տիկնոջն Սեդայի կնոջն Աշոտի և եդ ի գերեզմանի, ի տեղւոջն որում Ջորոյ վանքն ասեն, ի վերայ գեաղջն Ահաւականից: - 370. Եւ առնու պատանդս արս անուանիս և պատուականս, և զմայրն Աշոտի դարձուցանէ մեծաւ պատուով. – 186. և բազում վնասս ի գործս արքունի կուտէին ի վերայ իշխանին Աշոտի. և քմազարդ բանիւք գրգռեն զթագաւորն ի վերայ իշխանին ի չարիս: - 180. Եւ գունդն Հայոց խաղացին ընդդէմ նոցա, վիմաձև անքակ ի միմեանց ըստ տոհմս ազգաց, ի տանէն Արծրունեաց՝ Գուրգէն և Վասակ և Պելճ և Մուշեղ և Սահակ և Ապումկդէմ և Աշոտ – 230. և գունդք ճակատելոցն ելին կացին մօտ առ քաջն մեր Աշոտ և ընտիր զօրավարն Հայոց առ մեծն իշխանաց: - 210. Եւ Գուրգէն երկրորդ հրեշտակս յղէ առ նա զայս օրինակ, եթէ ,,ընդ իս հաստատեա զանզրաւ կապակցութիւն ուխտի խաղաղութեան. և ես ապստամբեցայց յԱշոտէ, և ի միասին բաժանեալ զերկիրս կեցցուք յապահովս,,: - 316. Եւ Գուրգէն և Աշոտ առանձին միմեանց պատահեալ ետուն ողջոյն միմեանց և ուխտեցին ուխտ խաղաղութեան մինչև ցայսօր ժամանակի: - 332. Եւ ելեալ Աշոտ զհետ կոչնականաց Աւշնի՝ գնաց աներկիւղ համարձակութեամբ: - 362. Եւ եհարց եթէ դո՞ւ իցես Աշոտ. ասէ այո ես եմ. երկրորդեալ և երրորդեալ և զսոյն լուաւ. – 216. Եւ երթեալ Աշոտ ոչ խորհրդական իմացուածովք մտանէ ի լեառնն. – 90. և զամենայն վնասս և զգործս ապստամբութեանն ի վերայ Աշոտի կուտէին: - 194. և զի ի գնալ Աշոտի թողեալ էր անդ զտիկինն Վասպուրական զՍետայ – 362. և զիշխանն Աշոտ և զորդի նորա Գրիգոր և զՎահան Արծրունի և զորդի նորա Գագիկ

… և զՄուշեղ եղբայր Վահանայ և զտիկնայս նոցա և զտիկինն Հրանուշ և զայլս յազատատանէ կապեալ և բարձեալ ի վերայ ուղտուց՝ վտարեաց ի Սամառայ – 220. և զիշխանն Աշոտ տալ տանել կապանօք առ թագաւորն – 202. և զմտաւ ածեալ զքսութիւնն զոր զեկուցին զԱշոտոյ կորապաղատէ առ Դերանիկն, եթէ ստութեամբ և եթէ ճշմարտութեամբ՝ մեզ չէ յայտ: - 342. Եւ զչարեալ ընդ խափանումն խորհրդոցն իւրոց՝ ամբաստան յոյժ լինէր զԱշոտոյ հանդերձ թղթովք Տաճկաց, որք էին ի կողմանս Հայոց, բազում այն ինչ զոր ստութեամբ քան թէ ճշմարտութեամբ զեկուցանեն զնմանէ զգործս, և թէ հակառակս ևս թագաւորութեան քոյ բանընդդէմ լինի հանապազ: - 172. Եւ էր գրեալ ի միում թղթի անդ, յիշեցուցանելով զոր ինչ գործեաց Աշոտ ի զօրսն Ապահունեաց զյաղթանակ պատերազմին և զհոյակապ անուն ստանալոյն՝ ասէ – 382. և էր ընդ նմա Աշոտ իշխանաց իշխան – 320. Եւ էր յղեալ յառաջագոյն զԱշոտ որդի իւր ընդ առաջ նորա, անդստին յելանելն նորա յերեսաց արքայի – 270. և ի հասանելն նորա անդր թողեալ զհակառակաբար մարտն՝ խօսին ի խաղաղութիւն, առաջի եդեալ զհրամանն արքունի, զգլխաւորին Տաճկաց, և Աշոտի հաւատալ զբոլոր տէրութիւնս Վասպուրականի: - 316. և ի վերայ նոցա զօրաժողով եղեալ Աշոտ և որդի իւր Դերանիկն, առնել մարտ պատերազմի ընդ ամրոցին: - 332. և ինքն Աշոտ ճողոպրեալ միահձ ելեալ եհաս փախստեայ մինչ յՈստանն Ռշտունեաց, թողլով զբուն բանակն ի նմին տեղւոջ. – 332. Եւ ինքն զԳրիգոր եղբօրորդի իւր հանդերձ ընտրելովք ոմաբք զօրաւորօք վառեալ ի զէն և յասպազէն արք Մ, զոր զգացուցին Աշոտի. – 330. և ինքն Յամանիկն գրէր առ Աշոտ զԴերանկէն՝ լի ապիրատութեամբ խորհել վասն Աշոտի: - 350. և ինքն Յամանիկն գրէր առ Աշոտ զԴերանկէն՝ լի ապիրատութեամբ խորհել վասն Աշոտի: - 350. Եւ իշխանն Աշոտ գրէ առ իշխանն Սմբատ, անօգուտ զապստամբութիւնն համարելով. – 382. և խորհէր յեղակարծում ի գիշերամարտս հասանել ի վերայ Աշոտի: - 322. Եւ ծնան նորա երիս որդիս, Սարգիս որ և Աշոտ՝ ՅԻԶ թուականութեանն Հայոց, Խաչիկ որ և Գագիկ ՅԻԸ, և Գուրգէն. մանկունք կայտառք և գեղապանծք և բարենշանք և ամենեցուն ցանկալիք. ծնաւ և երկուս դստերս: - 338. Եւ կատարեալ Աշոտ զկեանս իւր՝ մեռաւ ի Վանտոսպ գաւառի, ՅԻԳ թուականութեանն Հայոց, յամսեանն հոռի, որ օր Զ էր ամսոյն, յաւուր հինգշաբաթոջ. և տարեալ հանգուցանեն ընդ եղբարս իւր ի վանս սուրբ Խաչին յԱղբագ գաւառի: - 338. և կարիցես զիշխանս Հայոց կապանօք առ մեզ հասուցանել, մանաւանդ զիշխանն Վասպուրական զԱշոտ՝ քեզ և զաւակի քում տաց զերկիրն զայն ի ժառանգութիւն: - 184. Եւ հասեալ ի վերայ Հայոց՝ նախ զԱշոտ վտարանդեալ այսր խաղացուսցես – 196. և հրովարտակ արքայի ի ձեռս քարոզչացն, թէ յղեաց արքայ զԳրիգոր որդի Աշոտոյ յերկիր իւր՝ տիրել աշխարհի իւրոյ փոխանակ հօր իւրոյ: - 314. Եւ մինչ այսպէս կայր աշխարհս յանկարգ խաղաղութեան՝ եհաս լուր գործոյն առ Աւշին և առ իշխանն Աշոտ, եթէ ,,վրդովեալ է երկիրն, և կան ի տարակուսի՝ որք զամուրսն քո ունին. – 362. Եւ մինչդեռ այս գործ խորհրդածէր՝ հասին ի վերայ նորա քաղաքապետք երկու, անուն միոյն Բշիր և երկրորդին Զքրի, և կալան զնա տանել առ Աշոտ որդի սպարապետին: - 316. Եւ մինչդեռ զայսքան և զայսօրինակ մարտն գրգռէր՝ ահա յանկարծակի հասանէր քաջն մեր Աշոտ. – 174. Եւ յարգելուլ զնա ազատագունդ վաշտիցն՝չանսայր, քանզի լուեալ էր նոցա, եթէ շրջաբերական թղթով դարան գործեալ էր նմա Աշոտոյ իշխանաց իշխանի: - 352. Եւ յետ այսորիկ որդիք նորա Գագիկ և Աշոտ և Գուրգէն կանոնեցին զյիշատակութիւն նոցա ի տօնի սրբոյ Խաչին – 356. Եւ յետ անցանելոյ աւուր, գնացեալ Աշոտ որդի Դերանկին, առեալ զդի նորա՝ տարեալ հանգոյց առ հարս իւր յԱղբակ գաւառի ի վանս սուրբ Խաչին: - 354. Եւ յետ աւուրց ինչ դարձեալ դառնայ Վահան ի Սամառայ, զեկուցանել Աշոտի որ ինչ գործեցաւն: - 310. և նախ ձեռս արկցէ յԱշոտ և տուն նորա և ի Բագարատ և տուն նորա – 184. Եւ ոչ ոք այսքան աղէտս տարակուսանս հասոյց ի վերայ մեր և ի վերայ ազգի և զօրաց և զօրավարաց մերոց, որչափ գործեաց Աշոտ իշխան Վասպուրական: - 198. Եւ ուժեղացեալ դաշինկն քաղաքային ի վերայ Մուսէի զօրուն, մինչ ածին արկին զբուն բանակաւն ուր և Աշոտն

մեր թուէր գոլ խօթացեալ. – 328. և սկսաւ ոգորել եղջիւր ածել ի վերայ Աշոտի յայտնի և ոչ ի ծածուկ. – 350. Եւ փոխանակ նորա թագաւորէ Սմբատ որդի Աշոտի, այր քաջայայտ և հանճարեղագոյն, լի և առոյգ յամենայն իրողութիւնս՝ որ ինչ ընդ երկրաւս համառօտաբար լրութիւն պատկանաբար պիտանան, հաճոյ Աստուծոյ և ընտիր մարդկան: - 356. Եւ քանզի այն ինչ վախճանեալ էր կին Դերենկին՝ գրէ Գուրգէն առ Աշոտ, ասէ. – 322. Եւ քանզի էին երեքին սոքա անքակ անխզելի առ միմեանս, զմիաբանական կապակցութիւն շաղկապեալ, Աշոտի և Գագկայ և Գուրգինայ, որդիք Դերանկին – 364. և քարոզն աղաղակէր, թէ ,,առաւ իշխանութիւնն Վասպուրականի աշխարհին ի ձեռս Գուրգէնի փոխանակ եղբօր իւրոյ Աշոտոյ տիրել ընդ նոսա,,: - 236. զԱշոտ տարեալ յանկասկածելին Նկան, զԳագիկ յամուրն Սևան, զԳուրգէն ի Կոտորն բերդ: - 364. ՋԱշոտէ ասեմ զնազելի և զբարձրագահ ճոխացելոյ վսեմապետէ, յընդհանուր նախագահանստեալ ի մէջ բոլոր Հայաստանեայցս: - 384. Զաչս ի վեր ամբարձեալ իշխանն Աշոտ՝ ետես զմի ոմն հարեալ ի զօրաց իւրոց. – 174. զի զԱշոտ և զեղբարսն իւր փութով առ մեզ հասուսցես: - 236. զի թէպէտ դառնալով դարձան յայտնապէս յերկրպագութիւնն Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ՝ այլ զկանոնական սահմանադրութիւնսն ոչ բերելով ուղղակի, ոչ միայն Աշոտ, այլ և ամենայն իշխանքն Հայոց, որք գերադարձքն եղեն. – 336. Զկնի այսորիկ եկն Աշոտ թագաւորն Հայոց մխիթարել զդուստր իւր և զթոռունս, և ևս առատանայր զհաստատութիւն իշխանութեանն Աշոտի և զոստիկանութիւնն Ապումրուանայ: - 356. Զկնի այսորիկ եկն Աշոտ թագաւորն Հայոց մխիթարել զդուստր իւր և զթոռունս, և ևս առատանայր զհաստատութիւն իշխանութեանն Աշոտի և զոստիկանութիւնն Ապումրուանայ: - 356. զհարստահարութիւնն բացաձգեալ, և զթուղթս առ մի մի յիշխանացն յղել յաճախէր, յոլովագոյն առ իշխանն Աշոտ և առ եղբարս իւր. – 360. Զնոյն և կողմնակալքն Պարսից գրգռէին զթագաւորն ամբաստան լեալ՝ ամբաստան լինել Աշոտի զպետութենէն Տաճկաց: - 172. զոր ոչ անփոյթ արարեալ լի բարեմտութեամբ յղփացեալն Աշոտ՝ խօսի ընդ թագաւորին զխաղաղութիւն. – 382. զսա աղերսեալ տիկինն Վասպուրական Սեդայ, կին Աշոտի և դուստր Ապումրուանայ՝ զերծին զնա ի սրոյն Աւշնի: - 374. էր ընդ իշխանսն և մեծ իշխանն Վասպուրական Աշոտ, որդի Դերանկին, և ընդ նմա Գրիգոր իշխանն Մոկաց և զօրքն Անձաւացեաց: - 380. Ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ Աշոտ թագաւորն Հայոց փոխի յաշխարհէս ի բարիոք ծերութեան, փափկացեալ և յղփացեալ խրախութեամբ, ձեռն նորա յամենեսին և ամենեցուն ձեռք ի նա – 356. Ընդ նոյն ժամանակս եկն Վահան Աշոտի որդի, հօրեղբօրորդի Սահակայ ի գերութենէն՝ նուաճել զաշխարհս, և գունդ կազմեալ ընդդէմ Գուրգինայ՝ և ինքն զպարտութիւն քան զյաղթութիւն յինքն կրէր: - 310. ընդ որս էր և քաջն մեր Աշոտ ախոյեանայարձակ զօրութեամբ և ելեալ զհետ արքունի զօրուն. – 328. Ի ՅԷ ամի Հայոց թուականութեանս եկն Աշոտ Վասպուրական իշխան ի գերութենէն: - 326. Ի սորա ժամանակս տիրէր Վասպուրական աշխարհիս Աշոտ ի տանէն Արծրունեաց, այր քաջայայտ և ճոխ ի բարձրագոյնս. – 170. իբրև զորսորդս ինչ առիւծուց կամ այլոց ինչ նոյնպիսեաց, շուրջ ձգեալ զգառագիղն՝ ի մէջ փակել զկորովին և զքաջ արանցն զիշխանն Աշոտ – 202. Իբրև եհաս թագաւորն յաշխարհին իւր՝ ետ բերել պարգևս և պատիւս Աշոտի ըստ իշխանական յօրինուածի – 370. Իբրև ետես իշխանն Հայոց զզօրսն Տաճկաց եկեալ բազում կազմութեամբ, հայեցեալ և յիւրեանց սակաւութիւնն՝ գիր պաղատանաց փութանակի տայր առ քաջ նահատակն Աշոտ իշխան - 172. Իբրև յանդիման եղեն դեսպանքն մեծ /172/ իշխանին Աշոտոյ, և ընթերցաւ զգիր պաղատանացն և զյիշատակարան նախնեացն, և զմերձաւորութիւն հարազատութեանն և զկապակցութիւն ուխտին … համագունդ ժողով առնէր ամենայն աշխարհին և ամենայն նախարարօք Վասպուրական տէրութեանն: -174. Իսկ որք էին արգելեալք ի քաղաքն աղօթականս և պաղատանս առ մեծ իշխանն Աշոտ յղէին, զի համոզեսցէ ի մէջ նոցա զխաղաղութիւն. – 382. Իսկ Աշոտ եղբայր Վաչէի քանզի էր մանկագոյն տիրովք՝ առեալ դայեկին իւրոյ մատուցանէ առաջի Երուանդայ – 84. Իսկ առաւելեալն իմաստութեամբ

Աշոտ ոչ յանհոգս և յաներկիւղս կայր մնայր, այլ զգուշանալ հրամայէր ի խելս կամրջաց և յանապատս և ի կիրճս ձորոց: - 340. Իսկ զԱհմատ ընդ Վասպուրական աշխարհին անցանել գնալ՝ ելեալ զհետ նորա Շապուհ որդի Աշոտի, մինչ տանել հասուցանել զնա ի մուտս Ասորեստանեայց ճանապարհին: - 346. Իսկ թագաւորն Հայոց Սմբատ անպատկան վարկանելով զերթալն Աշոտի առ Աւշին, մի՛ գուցէ արդեօք և այլք դրդուիցին յիշխանացն զնորայն հետեւել ուղևորութիւն, և արգելուլն զԱշոտ՝ չանսաց ումեք: - 362. Իսկ թագաւորն Հայոց Սմբատ անպատկան վարկանելով զերթալն Աշոտի առ Աւշին, մի՛ գուցէ արդեօք և այլք դրդուիցին յիշխանացն զնորայն հետեւել ուղևորութիւն, և արգելուլն զԱշոտ՝ չանսաց ումեք: - 362. Իսկ իբրև ծանուցաւ նմա անլոյծ միաբանութիւն ուխտի ընդ միմեանս Աշոտոյ և Բագարատայ՝ ոչ ինչ յայտնեաց զխորհուրդս չարութեանն, զոր խորհեալ էին ի վերայ նոցա. – 172. Իսկ իշխանն Աշոտ … Մուշեղ Վահևունի … և Վահրամ սեպուհ թիկնապահ իշխանին, և Վահրամ Տրունի և Հասան և այլք ի սեպուհ պաշտօնէից … եկին մտին ի բերդն Դղեակ, յամրոցն Նկան, որ ի Թոռնավան գաւառի. – 206. Իսկ իշխանն Աշոտ և եղբարք իւր խոյս տուեալ զկողմամբքն Փոքր Աղբագոյ, մերձ առ յամուրսն Ջղմար և Սրինգ: - 372. Իսկ իշխանն Աշոտ և իշխանն Մոկաց և զօրքն Անձաւացեաց քաջագոյնս արիացան կացին յոտնկայի. – 380. խօսի Գուրգէն ընդ Աշոտի յայտնապէս զոր խորհէրն. – 364. կասկած ունելով որ ինչ գործեացն ընդ Աշոտ: - 316. մեք տացուք զԱշոտ ի ձեռս քո առանց զինու և մարտից և ճակատուց կազմութեան, և մի ինչ յայնոսիկ աշխատ լինիցիս. – 212. միայն ըստ ամացն ծննդաբանութեան հաւատացին Աշոտի զիշխանականն տալ պատուադրութիւն – 360. միայն ոչ ելցէ ի ձեռաց իմոց Աշոտ հանդերձ ազգականօք իւրովք,,: - 214. մինչ ելեալ արտաքս տիկինն ի հետիոտս լի հառաչանօք՝ բաւական համարել զգործ նահատակութեանն, զոր ետ Աստուած ի ձեռս Աշոտոյ. – 176. Մնաց միայն Աշոտ որդի սպարապետին և Մուշեղ և Սմբատ եղբայր Աշոտոյ – 298. յայնժամ հրամայեաց ածել առաջի իւր զԱշոտ և զորդի նորա Գրիգոր: - 314. Յայնժամ թագաւորն փութացոյց դեսպանս մի զմիոյ կնի առ իշխանն Աշոտ, զի անյապաղ երագութեամբ հասցէ առ նա: - 382. Յայնժամ իսկ և իսկ փութացեալ /գրքում՝փութեցեալ/ եհաս գուժկանն առ հոյակապն Աշոտ իշխանաց իշխան, զեկուցանելով նմա որ ինչ գործեցաւն: - 348. Յետ անցանելոյ չորից ամաց … դարձեալ Գրիգոր եղբայր Աշոտի Վասպուրական իշխանի յԱփհազաց աշխարհէն՝ նոցուն օգնականութեամբ և Վրաց զօրու ընտիր գոլով՝ եկն եմուտ յաշխարհս Վասպուրական՝ տալ պատերազմ ընդ Գուրգինայ. – 310. Յետ բառնալոյ իշխանութեանն ի Վասպուրական երկրէն մնացին տոհմք_Արծրունեաց ըստ ազգս ազգս … և Ապուջափր և Ապումքդէմ և Վասակ և միւս Վասակ և դարձեալ այլ Վասակ և Մուշեղ և Աշոտ և Սահակ , և այլք ի տանէն Արծրունեաց. և ազատք նոցա: - 298. Յետ մահուանն Աշոտի և կատարելոյ զաւուրս սգոյ նորա առնու զիշխանութիւնն Վասպուրական տէրութեանս Գագիկ եղբայր նորին. – 388. յիշեցուցանէր զոր ինչ գործեաց ընդ Աշոտ և ընդ աշխարհ նորա, յուշ առնէր և զքաջութիւն արիութեան նորա – 268. Յութերորդ ամի գերութեանն դառնայ Գուրգէն եղբայր Աշոտի միապետել զիշխանութիւն տէրութեանն և յարդարել կարգել յօրինել զկարգս /314/ շփոթեալ աւերեալ երկրիս: - 314. Նա և մայր իշխանին Աշոտի, քոյր Սահակայ և Բագարատայ իշխանին Տարաւնոյ… երթե՛լ ընծայիւք բազմօք յանդիման լինէր Յովսէփայն և խնդրէր զհաշտութիւն և զխաղաղութիւն հաստատել առ որդիսն իւր և առ բոլոր աշխարհն Վասպուրական: - 186. Նորա խոստացեալ էր առնել դառնալ Աշոտի յիւր բնիկ տէրութիւնն. – 328. որ կացեալ իշխան ի վերայ Տարունոյ ամս Է՝ յաւելաւ առ հարս իւր, թողեալ զաւակ իւր Աշոտ անուն: - 342. որով առնիցեն ելանել ի կապանաց իշխանին Աշոտի և Գուրգինի, և դարձուցանել զիշխանութիւնն անդրէն առ իւրեանս – 368. Սահակայ առեալ ի պարգևի զաշխարհն՝ թողու զորդին զԱշոտ զլեառնակողմամբքն առաջին իւրեանց տէրութեանն՝ շինել, բնակել, ժառանգեցուցանել զերկիրն ի ժառանգութիւն իւրեանց ազգի ի զաւակ տանն Արծրունեաց: - 90. ՎԱՍՆ ԴԱՌՆԱԼՈՅ ԱՇՈՏՈՅ ԻՇԽԱՆԻՆ Ի ԳԵՐՈՒԹԵՆԷՆ ԵՒ ՎԱՍՆ ՎԱՀԱՆԱՅ ԱՐԾՐՈՒՆԻՈՅ: - 328.

ՎԱՍՆ ԱՆՁԱՒԱՅԵԱՅ ՅՈՒԶՄԱՆՑՆ ԱՇՈՏԻ ԵՒ ԴԱՐՁԵԱԼ ԽԱՂԱՂԱՆԱԼՈՅ – 330. ՎԱՍՆ ՄԱՀՈՒՆ ԱՇՈՏԻ ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆ ԻՇԽԱՆԻՆ Ի ՆԱԽՃԱՒԱՆ ՔԱՂԱՔԻ: - 384. ՎԱՍՆ ՄԱՔԱՌՄԱՆ ԱՇՈՏ ԻՇԽԱՆԻ ԸՆԴ ՈՒԹՄԱՆԻԿՍՆ ԵՒ ՏԵՂԱԹԱՓՍ ԱՌՆԵԼՈՅ ՋՅԱՓՇՏԱԿԵԱԼՍՆ Ի ՆՈՅԱՆԷ: - 332. ՎԱՍՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ԲԱԳԱՐԱՏԱՅ ԻՇԽԱՆԻՆ ՀԱՅՈՑ ԵՒ ՄՈՒՍԷԻ ԵՒ ՅԱՂԹՈՒԹԵԱՆՆ Ի ՉԵՌՆ ԱՇՈՏՈՅ ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆ ԻՇԽԱՆԻՆ, ՋԻ ԵԿՆ ՁՕՐԱՎԻԳՆ ԲԱԳԱՐԱՏԱՅ: -172. տարան ետուն ի բանտ արքունի, ուր կայր Աշոտ իշխան և այլ նախարարք ի տանէն Արծրունեաց: - 238. ՓՈԽԱՆԱԿ ԱՇՈՏԻ ԹԱԳԱՒՈՐԵԼ ՍՄԲԱՏԱՅ: - 356. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին՝ իշխան Աշոտ և եղբարք իւր Գուրգէն և Գրիգոր զօրօք իւրեանց – 174. Քանզի թէպէտ և տարաժամ լրմամբ ժամանակի չափաբերեալ կենացն Աշոտի՝ հաստատնագոյն և անվրէպ լուծման կենացս առ հոգևորսն և յաւիտենականսն և անվախճան կենացն առաւելութիւնն անցեալ գնացեալ ժամանեաց – 386. քող արկեալ զդաւաճանող կեղծաւորութիւնն, զբարձումն բոլոր իշխանացն Հայոց, մանաւանդ զնախագահանստեալն զԱշոտ իշխանաց իշխան: - 340.

ԱՇՈՏ ՀԱՅԿԱԶՆԵԱՅ - Անկեալ էր յայնժամ ի պատերազմին Աշոտ Հայկազնեայ Գեղարքունեաց իշխան, որ Սուփանայ որդին ճանաչէր. – 368.

ԱՇՈՑՔ - Իսկ Վաչէ Արծրունեաց տէր և Հմայեակ Աշոցաց տէր և այլք յանգուցեալ ի նոսա՝ հաճեցին զկամս Վռամայ – 118.

ԱՇՏԱՆԱԿ - այլ ի վերայ դնիցի բարձրաբերձ աշտանակի առաքելական եկեղեցւոյ, որպէս զի տեսցեն և փառաւորեսցեն զՀայրն երկնաւոր: - 204.

ԱՇՏԱՆԱԿԵԱԼ - Նոյնժամայն աճապարեալ աշտանակեալ ի նիւս նժոյգ երիվարին, զէն զանձամբ արկեալ, նիզակ ի ձեռն առեալ, խրախոյս ի ձայն բարձր բարձեալ առ իւր ազատագունդ վաշտն՝ ասէ՝ - 328.

ԱՇՏԱՐԱԿ - արկանեն տոռունս ի սրունսն, կախեն զհիւսիսայինն աշտարակէն. – 102. Բայց ոչ ժամանեալ կատարման պատերազմին, զաշտարակն, զոր շինէր որդին Աբգարու փլուզեալ ի վերայ սպան զնա, վրէժխնդիր եղեալ մահուն Աղդէի սրբոյ: - 80. Իսկ ի մէջ երեքարմատեան գոգաձև հովտին փոքու, որ յերից բլրոցն խոնարհի՝ շինէ աշտարակ բարձրաբերձ փորուածոյ միջոցաւ – 88. որ ոչ հաւանեցաւ մտանել յանմիտ խորհուրդ շինութեան աշտարակին. – 40.

ԱՇՏԱՐԱԿԱՇԻՆՈՒԹԻՒՆ - և ի մէջ առից, թէ ըստ բազմաշուրթն լեզուացն յետ աշտարակաշինութեանն, յորմէ ցեղէ սկիզբն առ աճել սերունդք Արծրունեաց տոհմին – 12.

ԱՇՏԵԱՅ - Եւ մեկնակազէնքն պատեցին շուրջ զեկեղեցեաւն, և ելեալ առ նա ոմանց ընդ փորուած գմբեթին՝ և եհար մի ոմն աշտէիւն ընդ միջոց թիկանցն՝ և ընդ անթովքն հանեալ ի ներքոյ թոքացն՝ փչեաց զոգին և թաղեցաւ զթաղումն իշոյ: - 190. Եւ բարձեալ աշտեայս հանապազակիրս ի պատրաստութիւն գազանացն որ ի մայրիսն որջանան, կամ թշնամեաց ի վերայ հասելոց – 190. և են ստացեալ զէնս աշտեայս հանապազ կրելով ընդ ինքեանս, ի պատրաստութիւն գազանացն որք ի լերինն բնակեն: - 192.

ԱՇՏԻՃԱՆ - նորին հրահանգեալ կրթարանի ուսումնասիրութեանն վարժիւք ոռոգացեալ, այր քաղցրաբարոյ և հեզահայեաց, հասարակաբար առ հասարակ զինքն վարկանելով, արտաքոյ ամբարտաւանական բարձրայօնութեանն՝ կալով յաշտիճան հեզոցն, դրուատեալ ի փրկչէն մերմէ Յիսուսէ Քրիստոսէ: - 376.

ԱՇՏԻՃԱՆԵԱԼ - Իսկ ի հարաւակողմն կուսէ ի ջրամբար արձանագործ քարեղինէն ճանապարհ աշտիճանեալ /390/ ներքուստ ի վեր մինչ ի կատար անձաւին հեշտալիր զելս և զէջս յօրինեալ, քարագործ աւազամած կրագործութեամբ: - 392.

ԱՇՏԻՃԱՆԵԱՆ - զոր և Պօղոս հոգացաւ բացայայտել զ-Է աշտիճանեան մասունս ի Հոգւոյն սրբոյ աւանդեալ եկեղեցւոյ սրբոյ: - 398.

ԱՇՏԻՇԱՏ - և հասեալ յԱշտիշատ Տարունւոյ ի վկայարանս սրբոյն Յովհաննու և Մկրտչի, և Աթանագինէի վկային – 100. և տարեալ հանգուցանեն զնշխարս սրբոյն յԱշտիշատ Տարօնոյ ի տեղւոջ վկայարանի սրբոյն Յոհաննու Մկրտչին և Աթանագինի վկային: - 120.

ԱՉՔ - ամբարձին զաչս իւրեանց և տեսին, զի զկանայս և զմանկունս իւրեանց տեսին ընդ աշխարհական գերիսն: - 220. ապա ետ հրաման և փորեցին զաչս երանելւոյն, անդամ անդամ յօշեցին զնա, որ մատոյց զինքն պատարագ կենդանի որդւոյն Աստուծոյ. – 290. արտօսր յորդառատ վտակաց ծաւալին յաչաց, քան թէ ծաղուն խողխոջեն խխնջիւնք. – 384. Բայց նոքա ոչ վերակնեալք յօրէնս Տեառն, այլ ստացան իւրեանց անունկնդիր լսարանս, զչարագոյնն իժի և զանբժշկականն քարբի, արբեցան գինով յիմարութեանն. ստացան աչս, որովք ոչ տեսանիցեն, և ականջս, որովք ոչ լուիցեն. – 182. եթէ չար ինչ թուիցիմ յաչս ձեր, և ապիրատս գործեալ եմ առ ձեզ և խարդախութեամբ բնակեալ եմ ընդ ձեզ՝ աւասիկ յանդիման երեսաց իմոց տուք պատասխանի – 214. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … և դու իբրև զեղջերու առանց եղջեր՝ և մեք արծուիք ի վերայ քո, կուրացուցիչք աչաց քոց, և զէշ զքեզ արկանել ձագաց իմոց և աղուեսուց ի ծակս բնակեցելոյ: - 280. Ես ինքնին աչօք իմովք տեսի զայրն զայն, որ հարեալն էր զնա, և ի նմանէ ստուգեցի վասն նորա: - 190. Եւ հատաւ քուն յաչաց նորա, և ոչ ոք մտանէր և ելանէր առ նա զաւուրս Ժ, զի եմուտ ի սենեակ ամօթալի երեսօք. – 282. և ելեալ ի հրապոյրս ցոփութեան ըստ խրատու առնն, յուսացեալ յամրոցն և ի գանձսն, և ի ցանկութիւն իշխանասիրութեան համբարձեալ զաչս – 346. Եւ եղև զի ամբարձ զաչս իւր և ետես, զի պնդեալ գայր հեծեալն զկնի նորա – 230. և զաչս առ Աստուած համբարձեալ եկաց յաղօթս – 216. և ինքն Աշխէթ զինեալ զինքն ի զէն և յասպազէն, զոր կարծեալ ոմանց երկաթեղէն պատկեր գոգցես զերիվարն և զհեծեալն, աչացն միայն ոչ գոլով ծածկոյթ. – 272. և կուրացեալ աչօք կեցեալ և մեռեալ ըստ արժանի իւր վաստակոցն – 98. և հաճոյ թուեալ յաչս նորա՝ շինէ զքարաբլուրն ապարանս արքայանիստ, աշնանայինս, պայծառայարդարս, գեղեցկայարմարս պարսպաւորս – 86. և հաճոյ թուեցաւ յաչս զօրավարին: - 204. Զաչս ի վեր ամբարձեալ իշխանն Աշոտ՝ ետես զմի ոմն հարեալ ի զօրաց իւրոց. – 174. զի զմահուն սպառնացեալ հօրն պատուհաս՝ աչօք իւրովք տեսցէ – 22. Ի վեր կառուցեալ զաչս սրբոյն Վարդանայ՝ տեսանէ զանօրէնն Վասակ Սիւնեաց տէր – 128. Իբրև գիտաց իշխանն, եթէ վճարեալ է չարութիւնն յաչս նոցա, և այլ ընդ այլոյ խօսին, և ի գաղտնիս քրթմնջեն, և անտեղի և անընդունակ հրամանաց նորա լինէին՝ ետ պատասխանի և ասէ – 214. Իսկ սպառնալիք քո և չարչարանք, զոր ասես ի վերայ իմ հասուցանել՝ խաղ մանկտոյ կամ զառանցելոց թուի յաչս իմ, և բանք քո նոյնպէս, որպէս առն անմտի և խելագար և ցնորեալ ծերոյ,,: - 290. Իսկ ըստ բաւականութեան աչաց տեսութեանց դաշտավայրին ի մուտս կոյս, և առ եզերբ ծովուն պարսպաւորս յօրինէ զգոգն - 88. իսկ նա առ երազութեան ձեռին ձգեալ զսուսերն՝ եհար զերեսս Ջուանշիրայն, և խլեաց զաչս նորա, և ինքն դարձաւ մեծաւ յաղթութեամբ, եմուտ յամրական տեղիսն: Եւ նոքա յո՛վ և աճապարեցին: - 310. լի թունիւք սատանայական խորհրդոցն, ծածկեալ յաչս իշխանին գառնենի զգեստիւք ի հանդերձս ոչխարաց, և ներքոյքն զապականիչ գայլոցն բերելով զլրբութիւն – 210. հազիւ ուրեք ականակառոյց աչօք նկատել զկատար լերինն – 48. յայնժամ ամօթալից աչօք տեսցես զբազմափառ և զպայծառացեալ նշանս դրոշմացն բարձրացելոց: - 148. Յայնժամ ողորմագին զաչսն շրջշրջեալ առ քաջ նիզակակիցսն իւր, թէ ո՛վ ոք արդեօք թերևս յօգնութիւն ինչ նմա հասանիցեն. – 354. ոչ միայն ի տեսիլ խղդման աչաց և զուարճումն հոտոտելեաց՝ այլ և ի կազմութիւն դեղոյ բժշկական հնարագիւտ իմաստասիրութեանց կազմեալ Ասկղեպեայ վարժմամբն: - 86. Վէմս զերեսօք արկեալ արտօսր յորդառատս ի խղդտելի աչաց ի վայր հեղեղատելով, զնորափթիթ ծաղկազարդ ոսկեճաճանչն մորուացն ճիրանամբքն զխզումնն, և որ առաւելեալն քան զսյն զապաշաւանացն զանյագութիւնն: - 386. տեսանեն զկողմանս արևելից, դաշտ յոյժ մեծանիստ, լայնատարած, հարթայատակ, անվայրափակ առ ի սահման, անբաւական ի տեսութիւն

աչաց, սաստիկ լուսով զարդարեալ ի գիշերի, բազմակերպ երևմամբ – 48. քանզի ըստ օրինակի իսրայէլականումն, որ յաւուրս անիշխանութեանն էին անկարգութիւնք, և այր իւրաքանչիւր զհաճոյս աչաց իւրոց առնէր՝ սոյնպիսիք և այժմուս եհաս լինել. – 300.

ԱՊԱ - Ապա յղէ զնա ի Խորասան, և նմա հաւատաց զվերակացութիւն աշխարհին. – 326. այլ որպէս արմատն՝ նոյնպէս և ուռն և պտուղն. եթէ սկիզբն սուրբ է՝ ապա և արմատն, ապա զինչ ուռն՝ նոյն և տեսակ: - 258. այլ որպէս արմատն՝ նոյնպէս և ուռն և պտուղն. եթէ սկիզբն սուրբ է՝ ապա և արմատն, ապա զինչ ուռն՝ նոյն և տեսակ: - 258. ապա անարգեաց զնա և Կաւատ արքայ, եհատ ի վերայ նորա դատաստան մահու, և հրամայէ արանց մտանել և սպանանել զնա. – 152. ապա հնարաւորեալ պատիր խաբէութեամբ ի կատարումն հասուցանել զխորհրդոյն /346/ զանհաստատ իմացմունսն, և զնաց եմուտ յամրոցն, և զհիւանդութեան կեղծաւորութիւն մերձ առ մահ եդ առաջի: - 348. Ապա յղէ առ թագաւորն լինել նմա կին. – 272. Ապա այնուհետև դարձեալ յղեաց զՀամդոյ զՊարսից ամիրայ, և ի զօրաց արքունի զՀէթմ ազգաւ թուրք, և ընդ նոսա հեծեալս Ժ հազարաց, կազմեալ սպառազէն պատրաստեալ բարձրագոյն քան զառաջինն – 234. Ապա այնուհետև ոչ կարաց կալ համարձակութեամբ ի բացեայ առնել զբանակն իւր, այլ ետ զկէս զօրուն յոմն գլխաւոր և նստոյց զնա ի կողմանէ հիւսիսի կողմն. – 280. ապա բանս մեղադրականս բազումս յաճախեաց եդ առաջի նորա. – 216. Ապա բարեկամացեալ ընդ Աբգարու թագաւորի Հայոց և ընդ մեծ զօրավարին Խուրանայ Արծրունւոյ՝ յղէ նմա պատարագս և առնու յօգնականութիւն զԽուրէն Արծրունի, զայր իմաստուն և քաջամարտիկ, կորովի յաղեղն և ի զէն և յասպազէն. - 78. Ապա դարձան Վաչէ և Արշաւիր ընդ Արտաշէսի, առեալ զթագաւորութիւնն Երուանդայ ի ԼԱ ամի Արտաշէսի արքայից արքայի և թագաւորին Յունաց … ամի. – 86. Ապա ելեալ ի նաւ՝ եկն ի մէջ ծովուն խօսել ընդ զօրավարին Պարսից. – 144. ապա ետ հրաման և փորեցին զաչս երանելւոյն, անդամ անդամ յօշեցին զնա – 290. Ապա երկոքին նոքա դեսպանս արձակեցին առ թագաւորն ի հաւատարիմ արանց ըստ Եսայեայ զոր ասէ – 286. Ապա թագաւորեցուցին զԲորն զդուստրն Խոսրովայ, որ էր կին նորին, որում բամբիշն կոչէին. – 154. Ապա իբրև վախճան առնոյր կարգեալ եպիսկոպոսացն որ ի Պարսից … միաբան ապա նախարարքն Հայոց եկին առ սուրբն Սահակ – 120. Ապա իբրև վախճան առնոյր կարգեալ եպիսկոպոսացն որ ի Պարսից, … միաբան ապա նախարարքն Հայոց եկին առ սուրբն Սահակ – 120. Ապա համբարձեալ զձեռս իւր յերկինս՝ ասէ, ,,յիշեա՛ զիս, Տէր, յորժամ գաս արքայութեամբ քո,,. – 254. ապա համոզեալ Սահակայ և Սմբատայ այլովքն նս՝ բարձին ի միջոյ զաղմունկն, և սէր բարեկամութեան ի մէջ երկոցունց հաստատեալ՝ գնացին յիւրաքանչիւր տեղիս: - 332. ապա հրամայեաց զերկոսին զձեռսն և զերկոսին զոտսն հատանել. - 290. ապա մտախորհ եղեն բազում քննութեամբ, և յանբաւ և յառաւել իմացմանց ընտրեցին՝ գրել և ծանուցանել թագաւորին վասն առնն այնորիկ. – 280. Ապա մտախորհ եղեն դարձեալ վառել ի պատերազմ. – 276. ապա յամառեալ զարբանեալքն իւր հրամայեաց կապել կրկին շղթայիւք և արկանել ի ներքին բանտ: - 250. Ապա յետ այսր զեկուցաւ նմա վասն Գուրգինի տիրելն Անձաւացեաց. – 330. Ապա յետ փոքր ինչ աւուրց վառեալ զզօրսն ի պատերազմ ընդ բերդայինսն, առնուլ զամրոցն: - 208. ապա նոքա մերկացեալ զկեալն կասկածանօք առ Ապումրուան՝ գան առ նա առանց ակնածութեան. – 364. Ապա ոմանք թագաւորեցուցին զԱզարմիկ դուստր Խոսրովու, և զօրն Խոռեմայ թագաւորեցուցին զՈրմզդ ոմն ի Մծուին քաղաքի. – 156. ապա ցուցին զտեղին ուր ծածկեալն էր. զոր առեալ վարեցին ի գերութեան, և ոսկի և արծաթ անբաւ խաղացուցին ի դուռն թագաւորին: - 142. Ապա փոյթ ինձ Թովմայի, որ ոչ վերջոտնեալ կալայ ամօթով զյետին տեղին – 122. Բայց ապա հաճոյ թուիցի ձեզ՝ ի բաց կալ ի դոցանէ և միաբանել ընդ իս. – 138. բայց կանոնեցի զանուանս ի մատենիս: Տիգրան. Աղրամելէք. Ներս. Ներսէխ. Մարոդ. Արշամ. Արշաւիր. Ասուդ: Պարսից թագաւորք. Քսերքսէս. Արտաշէս երկայնաձեռն. Դարեհ. Արտաշէս. Ողոքոս. Զարսէս. Դարեհ: Ապա Աղէքսանդրոս Փիլիպպեայ Մակեդոնացի տիեզերակալ թագաւոր: - 68. և ի բողոքել արդարոյն յետ Ճ ամի՝ ապա

հրաման միայնոյ և ահաւորին Աստուծոյ ասէ. – 30. և նստան ի ներքս ի քաղաքին ԻԱ օր. ապա ելեալ բանակեցան արտաքոյ քաղաքին, և զքաղաքն այրեցին հրով: - 142. Զայս իմացեալ խորհրդականութիւն Քսերքսէս յԱդրամելեայ և Սանասարայ յորդւոցն Սենեքերիմայ՝ ապա գան առ Տիգրան Հայոց թագաւոր և զեկուցանեն նմա վասն որոյ խորհի Աշդահակ. – 62. Զի Վռամ և Յազկերտ զկէս աշխարհիս յինքեանս յանգուցեալ՝ զբոլոր ապա աշխարհիս զտիրելն յոխորտային: - 114. Իբրև լուաւ զայսքան և առաւել քան զսոյնս յանդուգն և առանց երկիւղի զընդդէմ պատասխանատրութիւնն մեծաւ համարձակութեամբ՝ապա հրաման ետ փութով ի կենաց բառնալ զգլուխ նորա սուսերաւ: - 296. Իսկ զկնի վերանալոյն Քրիստոսի, յետ ԺԵ աւուր, ապա հասանէր Գրիգոր ի քրիստոսակոչ կատարումն. – 254. Յայնժամ իբրև գիտացին երկոքին կողմանքն, եթէ ոչ գոյ հնար գտանել զելս իրացն և տալ խաղաղութիւն՝ ապա հաճեցան և հաւանեցան գրել առ թագաւորն. – 286. Յետ Արտաշէսի թագաւորէ Արտաւազդ, ապա Տիրան որդի Արտաշէսի, ապա Տիրան, ապա Տիգրան Վերջին, ապա Վաղարշակ: - 92. Յետ բառնալոյ թագաւորութեանն Հայոց ի տանէն Արշակունեաց՝ ապա մարզպանք Պարսից կալեալ տիրէին աշխարհիս. – 124. Յետ հազար ամի ապա ծնաւ Որմզդ – 46. որ ապա ի /80/գնալն տիկնոջն յԵռուսաղէմ՝ Վաչէ և Արշաւիր երկեան երթալ առ Սանատրուկ – 82. Որ ապա յետ սպանմանն Սենեքերիմայ յորդւոց իւրոց՝ բուռն գնդաւ Ադրամելէք և Սանասար գան մտանեն ի լեառն Սիմ - 16. Ապա առեալ հրաման մեծամեծացն մեր Արծրունեացն՝ գրեն առ Աբրահամ Մամիկոնէից եպիսկոպոս … և ծանուցանեն նմա զոր խնդրէ արքայ: - 132.

ԱՊԱԳԱՅ - Ո՞վ յիմարութեան առաջնոցն. ո՞րպիսի կատաղութիւն և գիւտք դիւացն նախկին ժամանակաւ սպրդեալ մուծաւ յաշխարհ, ապստամբութիւն առ Աստուած և տրտմութիւն սրբոց հրեշտակաց, և պատճառ վտանգաւոր մահու ծառայիցն Աստուծոյ յաւուրս ապագայիցն. – 38.

ԱՊԱ ԵԹԷ ՈՉ - ապա եթէ ոչ՝ պաշտելիք եղիցին եկեղեցիքն, որ փրկիչն անուանին և երկրպագելիքն աստուածային երկրպագութեամբքն. որ է յոյժ ծիծաղելի. – 394.

ԱՊԱ ԹԷ - Ապա թէ փութաս ելանել ի կենաց աստի առ զայրուցս կատաղութեան քո և զոսկերս ցրուես յանապատս և լինել կերակուր գազանաց երկրի և թռչնոց երկնից՝ քո կամք լիցին, և ես քաւեալ եմ յարենէ քումմէ – 278. Ապա թէ իբրև զհայր գրգեալ և զգուեալ էի զձեզ – 214.

ԱՊԱ ԹԷ ՈՉ - ապա թէ ոչ ի կամս կամաց զայդ առնես՝ ակամայութիւն ի վերայ հասեալ՝ և զոր ունիսդ հարկաւորաբար առնէ քեզ զայդ ևս թողուլ,,: - 330. այլ և ոչ հուր մեկնեալ յամպոյ, ապա թէ ոչ՝ հարկ էր և ի գիշերի երևել. – 32. Ապա թէ ոչ՝ մի խաբեսցէ զքեզ յոյսն քո սնոտի – 146. Ապա թէ ոչ՝ տեսից վասն քո,,: - 236. Եւ գրէ առ իշխանաց իշխան՝ ի բաց լքանել եթէ ունիցի ինչ անօգուտս խորհել, ապա թէ ոչ՝ տեսից զքեզ, ասէ, ի զէն և յասպազէն և ի ճակատամարտ. – 322. և ծառայեա ճշմարտութեան օրինաց և հաւատոց, զոր ուսաք ի մարգարէէն Մահումաթայ. ապա թէ ոչ՝ զնորին հակառակն ընկալցիս, տանջանս և մահ, և ելցես ի կենաց աստի չարաչար մահուամբ,,: - 294. տուք ի մեզ զերկիրդ մեր խաղաղութեամբ, ապա թէ ոչ առցուք պատերազմաւ, ոչ միայն զայդ, այլ և զայլ ևս բազումս,,: - 162.

ԱՊԱԺԱՄԱՆԱԿ - Իսկ նա անդէն և անդ հերքեալ ապաժամանակ առ ուղղակի տեսութիւն մեղանաց՝ առ Աստուած վերաբերէ զպատճառն – 20.

ԱՊԱԺԱՄԱՆՈՒԹԻՒՆ - ոչ պիտոյացեալ եկամուտ լուսոյ, որով նսեմասցի առ ի հասանել երեկոյին, ոչ ապաժամանութիւն արեգական առ ի մերժել զմութ գիշերի լուսազգեստ ստեղծուածոյն, որ յետ առաջնոցն կարգի և դասու՝ զերկրորդն փոխանորդեցաւ վիճակ, ոչ կերակուր հոսանուտ առ ի լրութիւն տարաբարձ ունակութեանց անապականին, որ դոյզն ինչ փոքրագոյն քան զհրեշտակս գոլ. – 20.

ԱՊԱԺՈՅԺ - զի մի /68/ վատութիւն քան զքաջութիւն ճոխասցի, որ կանանցաբարոյիցն քաջ յարմարի, թէպէտ և յարիւն և յապաժոյժ զզօրսն կենացն առնուցուն,,: - 70. անկեղծաւոր և աննենգ տիրասիրութեամբ ցուցանել հնազանդութիւն հպատակութեամբ, մինչ յարիւն և

յապաժոյժ նահատակութեամբ առնուլ վրէժս ի Պարսկացն հինից՝ զաւեր եկեղեցեացն Հայաստանի և զնեղութեանցն և զգերփանացն և զսաստիկ արիւնահեղութեանցն զքրիստոնէից և զուխտի մանկանց եկեղեցւոյ սրբոյ: - 134. և իբրև զքաջ հովիւն դրուատեալ ի փրկչէն՝ զանձն իւր եդ ի վերայ խաշանց ընդդէմ ապականարար գայլոցն, յարձակեալ յանխնայ դիմեցուածովք, յարիւն և յապաժոյժ, ի սատակումն և ի ծախումն սրոյ մատնեաց բոլորովիմբ զյարձակեալս նեղիչս աշխարհիս. – 312. Զի ոչ միայն առ շինութիւնն՝ այլ և յարիւն և յապաժոյժ առաքինաբար զանձինս եդեալ ի վերայ խաշանցն մեռանել իբրև զքաջ հովիւ – 392. ընդդէմ արաբացի ասպատակողացն յարիւն և յապաժոյժ ի վերայ հայրենի աշխարհի մարտուցեալ և զհոգի և զմարմին փոխանակ սրբոց եկեղեցեաց Քրիստոսի և ի նոյն հաւատացելոց ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ, առ զնոսա ամբողջ և անբիծ պահելոյ – 300.

ԱՊԱԿԱՆ - սա անառակութեամբ զեղծ և ապական յիրս թագաւորութեանն եղեալ – 58.

ԱՊԱԿԱՆԱԳՈՐԾ - և մերկացեալք ի մէջ ամբոխին … ի բաց ընկեցին զհանդերձս ծածկոյթս ապականագործ հնութեան մեղացն – 266. իսկ զօրավարն զիւրն կերպամտեալ խորհուրդս ապականագործս աշխարհաւերս – 268.

ԱՊԱԿԱՆԱՐԱՐ - Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … դու ծաղիկ՝ և մեք խորշակ թառամեցուցիչք, դու անդ պտղալից՝ և մեք կարկուտ ապականարար – 280. և իբրև զքաջ հովիւն դրուատեալ ի փրկչէն՝ զանձն իւր եդ ի վերայ խաշանց ընդդէմ ապականարար գայլոցն, յարձակեալ յանխնայ դիմեցուածովք, յարիւն և յապաժոյժ, ի սատակումն և ի ծախումն սրոյ մատնեաց բոլորովիմբ զյարձակեալս նեղիչս աշխարհիս. – 312.

ԱՊԱԿԱՆԵԱԼ - և ամենայն խորհուրդք իւր ապականեալ ցրուեցան. եթէ զի՞նչ գործիցէ ոչ գիտէր. – 280. Եւ դարձեալ՝ ետես Տէր Աստուած զերկիր և էր ապականեալ. – 28. Եւ եկեալ երեկոյին խնդալից՝ ակն ունէր առլնուլ կերակրովն, եգիտ ապականեալ և գիշակեր. – 46. Եւ ասի լինել թիւ մարդկանն ապականելոց ի շարժմանէ՝ ոգի առաւել քան ՀՌ: - 358.

ԱՊԱԿԱՆԵԼ - և զաշխարհս ապականեաց գերութեամբ: - 166. զի ապականեաց ամենայն մարմին զճանապարհս իւր ի վերայ երկրի. – 28. Իսկ սուրբն վառեալ Հոգւովն սրբով՝ յիշէ զասացեալն ի Փրկչէն, թէ ,,մի երկնչիք յայնցանէ, որ սպանանեն զմարմինն, և զոգին ոչ կարեն ապականել,, - 204. Որպես և Յոյնք երբեմն համբաւեցին՝ Հերակղէս աստուած յիսուն կոյս ի միում գիշերի ապականէր. – 38.

ԱՊԱԿԱՆԻՉ - լի թունիւք սատանայական խորհրդոցն, ծածկեալ յաչս իշխանին գառնենի զգեստիւք ի հանդերձս ոչխարաց, և ներքոյքն զապականիչ գայլոցն բերելով զլրբութիւն – 210.

ԱՊԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ - ,,իբրև զդրախտ փափկութեան երկիրն առաջի, և զկնի նորա դաշտ ապականութեան – 238. առանց վեր ի վերայ /ճիշտը՝վեր ի վերոյ/ դնելոյ սփռել տարածանել ի կորուստ և յապականութիւն բազմաց: - 242. Եւ ջանայր զպարիսպն պղնձի կործանել. զգաւազանն երկաթի խորտակել, զհովիւն մատնել ի կորուստ և զհօտն յապականութիւն: - 344. զտարի մի ողջոյն մնալ յապականութեան երկրի. – 32. Որ կամէին դառնաբեր քինահարութեամբ ելանել ի վերայ աշխարհիս առ հասարակ յապականութիւն դարձուցանել: - 404. որով զեղծագործ ապականութիւն նոցա յայտ առնէ, յուսակորոյս յայնմանէ, որ զպատիւ սիրոյ եցոյց ի նոսա՝ որդիս իւր ասելով – 28.

ԱՊԱԿԵՂԷՆ - Այլ և հուր և ծծումբ նաւթիւ բարձեալ ի գործ պատերազմին, և զլոյծ բնութիւնն յանօթս ապակեղէնս եդեալ, և մանր զծծումբն ընդ նմին խառնեալ, եդեալ ի պարսատիկ մեքենայից, և զհուրն առ ընթեր նմին, հնարաւորեալ արկանել զամրոցսն: - 208.

ԱՊԱԿԻ - Նա և ջուր մաքուր յապակի զուտ և վճիտ արկեալ, ի տապ արեգականն դնելով, և զնիւթ հրոյն առ ընթեր՝ ի շողոյ անտի արևակէզ եղեալ տոչորի նիւթն: - 52.

ԱՊԱՀԱՐԿԵԼ - զՊարոյր Հայկազնեայ ապահարկէ ի հարկաբարձութենէ – 58.

ԱՊԱՀՈՎԱՆԱԼ - և երկիրս Հայոց յապահովանայր ի հինից Պարսից. – 128.

ԱՊԱՀՈՎԱՅԵԱԼ - և անդէն կացեալ զաւուրս բազումս յապահովացեալ ի կասկածանաց երկիւղէ Երուանդայ: - 84. և միապետէ զտէրութիւնն Անձաւացեաց և խաղաղեցուցանէ զերկիրն և բնակէ յանհոգս զապահովացեալ ի հինից. շինէ եկեղեցիս և կատարէ տօն նաւակատեաց խաղաղութեան: - 326.

ԱՊԱՀՈՒՆԻ - Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … և այլք ի նախարարացն Վասպուրական իշխանին, Սմբատ Ապահունի, Գրիգոր Քաջբերունի, Վահան Հաւնունի, սեպուհն Դաւիթ, Գազրիկն Ապուհարազ, Թոդորոս Վարազն, Խոսրով Վահևունի, Խոսրով Ակէացի, Վարդան Գաբայեղէն, Սմբատ Մարացեան, սեպուհ մի Սահակ, Պատրիկն Անձևացի, Գորգ Հարմացի, Դաւիթ Գունդսաղար. – 174.

ԱՊԱՀՈՒՆԻՔ - ելեալ իշխանքն Հայոց յանձնիւր տեղեաց գնացին յանդիման լինել նմա, Դերանիկն, տէր Գագիկ և տէր Գրիգոր և միւս այլ տէր Գրիգոր Վասպուրական իշխան, Աշոտ կորապաղատ Հայոց իշխան, Մուշէղ իշխանն Մոկաց, Շապուհ եղբայր իշխանաց իշխանի և Ապլբառ Կայսիկ Ապահունեաց բռնաւորն և այլք ոմանք: - 340. Ազդ լինէր յոմանց գրումն անյայտիցն, թէ ,,այս ոմանք այսորակ երիվարօք յայս նիշ նիւս կեղթում, ի մէջ բդեդի պահարանեալ նամակ տանին ընդ կողմն Ապահունեաց. արդ զգուշացիր ճանապարհիդ,,. - 340. և գնացեալ ընդ եզր ծովուն Բզնունեաց, ընդ կողմն Ապահունեաց՝ և բանակեցաւ յափն գետոյն, որ իջանէ յԱղձնեաց խոխոմացն: - 366. Եւ գրեթէ ամենայն իշխանք Հայոց, Վրաց և Աղուանից եկեալ էին ընդ զօրս Հայոց ի վերայ աշխարհին Ապահունեաց. – 380. և զայլ բազմութիւն զօրացն առեալ ընդ իւր՝ երթայ ընդ սահմանս Ապահունեաց – 202. Եւ զի էր պաշարել նորա յայնժամ զքաղաքն Մանազկերտ Ապահունեաց աշխարհին, որ ի ձեռս Ապլբառայն էր, և ածեալ հասուցեալ մերձ ի պաշարումն. և ի հասանել գուժկանացն եթող զնոսա, տալով նոցա հրովարտակս ի խաղաղութիւն: - 348. Եւ էր գրեալ ի միում թղթի անդ, յիշեցուցանելով զոր ինչ գործեաց Աշոտ ի զօրսն Ապահունեաց զյաղթանակ պատերազմին և զհոյակապ անուն ստանալոյն՝ ասէ – 382. Եւ մեկնեալ զզօրսն ի նմանէ ընդ կողմն Ապահունեաց, մերկ ի զինէ և յասպազինէ թողեալ, ոչ առնել այլ կողոպուտ, գնացին աղխիւ և երիվարօք իւրեանց: - 346. և նա ձեռնամուխ եղև զընդ նովաւ հնազանդեալս ի բաց կորզել քեցել ի նմանէ շրջաբերական թղթովք, զիշխան Վասպուրական զԴերանիկն, զԱպլբառ Կայսիկ զբռնաւորն Ապահունեաց, նմանապէս և զայլսն զոր և կարաց հրապուրել. – 350. Ընդ այն ժամանակս զօրաժողով եղև թագաւորն Հայոց Սմբատ ի վերայ Ապահունեաց աշխարհին: - 380. Իսկ որ տիրէր աշխարհին Ապահունեաց Կայսիկն՝ զիւր զօրսն առ ինքն գումարեալ և որ շուրջ զնովաւ քաղաքայինք և ասպատակքն Պարսից, որք ի Յունացն վերայ առնէին արշաւանս: - 380. Յայնմ ժամանակի Բուհայ եկն եմուտ ի Խլաթ քաղաք, ճանապարհ արարեալ ընդ կողմն Ապահունեաց. – 200.

ԱՊԱՇԱՒ - և Զ ամ կեցեալ յետ գերադարձն լինելոյ, և մտեալ յաշխարհս՝ համարձակ զքրիստոնէութեանն ունելով զկրօնաւորութիւն, և ի զղջել յապաշաւ ի վերայ ուրացութեանն զՔրիստոս լինելով: - 336. Բայց Աշոտ, իբրև եհաս ժամ ելիցն իւր յաշխարհէս՝ յանհունս բերեալ զզեղջ և զապաշաւանս յորդահոսան արտասուօք զխոստովանողականն ի դիմի հարեալ միջնորդութիւնն – 336. և ապաշաւանք ոչ սակաւք դիմեցին հոլովեալ ի վերայ իմ. – 378. Զոր /336/ և ես ոչ արհամարհելով այպանեմ զզղջմանն և զապաշաւանացն, զի ,,որ կարդասցէ զանուն Տեառն կեցցէ,,: - 338. Իսկ նախարարքն Հայոց իբրև տեսին յերկոցունց կողմանց զանկարգ և զանտեղի աշխարհիս պիտաւորութիւն՝ յապաշաւանս դարձեալ ի վերայ անցիցն անցելոց զոր ախորժելովն խնդրեցին՝ դարձան առ Վռամ – 118. մասնաւոր ինչ մարգարէական ոգւով եղելում ի մարդն օժնդակ խորհրդածութեան արծարծել անդրէն ի ձեռն ապաշաւանացն զվրիպանացն կորուստ. ըստ այսմիկ և այլոց կենդանեացն զգայականօքն և թէ ունայնացելովք առ ի դոյզն ինչ զգուշաւորականս: - 22. յապաշաւանս և ի զիղջ առեկեալ ի վերայ երիտասարդական դիւրահոս արագաւէժ առ չարեացն միտեալ խակութիւն: - 386. վասն որոյ զերկայնութիւն կենաց տալով նահապետացն Աստուծոյ՝ յանդիման

դրախտին բնակեցուցանէր, ուսուցանելով՝ ի ձեռն ապաշաւանաց ի նոյն վերադարձիլ կեանս. – 26. Վէմս զերեսօք արկեալ արտօսր յորդառատս ի խտղտելի աչաց ի վայր հեղեղատելով, զնորափթիթ ծաղկազարդ ոսկեճաճանչն մորուացն ճիրանամբքն զխզումնն, և որ առաւելեալն քան զսոյն զապաշաւանացն զանյագութիւնն: - 386.

ԱՊԱՇԱԻԵԱԼ - համարձակապէս անցանել գնալ ընդ իշխանութիւնս և ընդ պետութիւնս, ընդ աշխարհակալս խաւարիս այսորիկ, որ անհաւատից քան եթէ հաւատացելոց ոգւոց և ապաշաւելոց զտիրելն բռնաձգեալ կորզեն յինքեանցն կորուստ: - 388.

ԱՊԱՇԱԻԵԼ - ,,Գրեցի ձեզ, ի բաց կալ յայդմանէ, ուրեմն ոչ կամեցարուք լսել, ես զձեզ ապաշաւեմ, ասէ: - 138. և մի եղիցի յիշատակ սորա ընդ սոցա, որք թէպէտ և վրիպեցին և կործանեցան՝ սակայն և ապաշաւեցին և կանգնեցան յետ դարձին իւրեանց ի մեծ կարաւանէ գերութեանն ի միջոյ ժանեաց բռնաւորին. – 248. բայց դու պարտիս յանձն քո ապաշաւել քան թէ ի մեզ. – 138.

ԱՊԱՇԽԱՐՈՂ - և նա զբոլոր իսկ զաշխարհն կործանեաց, պաշտօնարար լինել սնոտեացն, թէպէտ յետոյ ընդունէր զապաշխարողսն: - 256. որք ի դադարել հալածանացն՝ զամենայն ի զոհելոյ կռոցն ոչ ընդունէր զապաշխարողսն: - 256.

ԱՊԱՇԽԱՐՈՒԹԻԻՆ - Այլ ի հրամանէ Աստուծոյ յանդիման դրախտին բնակելով պահոք ապաշխարութեան սգացեալ եղեն, ողբալով զվրիպումն առաջին կենացն, ամենայնիւ հրաժարեալ ի մարմնականաց, հոգիազարդ մարգարէութեամբ ժուժկալեալք ի մսոյ և ի գինւոյ: - 30. Եւ սա բազումս արգել ի կռապաշտութենէ, թէպէտ և մոլորեցոյց անյուսութեամբ զդարձեալսն յապաշխարութիւն – 256. կոչեաց զերիցունսն նորոյ կտակիս, զեպիսկոպոսս և զքահանայս, առաջի արկեալ զհաւատոցն կատարելաբանութիւն, զմկրտութեանն լուսաւորութիւն. զառեկելոցն յապաշխարութիւն, զյոյսն յետ վախճանին, զմարդասիրելն Քրիստոսի - 386.

ԱՊԱ ՈՒՐԵՄՆ - Ապա ուրեմն յայտ է ըստ կարգի ասացելոցս, եթէ որ շարժէ զերկնային մարմինն՝ մի է և անբաւ զօրութիւն ունի և անմարմին է և անեղ է անապական, և ինքն ոչ յումեքէ, և այլք ամենեքեանք նովաւ. – 54. և յայտ է թէ յայլմէ շարժի. և եթէ յայլմէ՝ ապա ուրեմն է՛ ոմն, որ շարժէ զերկնային մարմինն: - 54.

ԱՊԱՌԱԺ - և հասեալ ի տեղի ապառաժ քուաւոր՝ անդէն զետեղէր և զգրաստն: - 34. Յայնմ ժամանակի էին եղբարք բռնակալք ոմանք ի կողմանս ապառաժ Արաբիոյ ի տեղւոջն Փառան որ այժմ կոչի Մաքայ, արք պատերազմողք /156/ զօրագլուխք, պաշտօնատարք մեհենին Ամովնացւոց պատկերին, որ կոչի Սամամ և Քաբար: - 158.

ԱՊԱՌԱԺՈՒՏ - Իսկ շուրջ զբերդանման ապարանօքն՝ պարսպէ զբլուրն շուրջանակի յապառաժուտ տաշելոց քարանց, քաղաք ամենալից զհովիտն ամրացուցանելով: - 86.

ԱՊԱՍՏԱՆ - Բայց նոքա քանզի ապաստան լեալ յանկասկածելի յամուրս և ի բազմութիւն զօրացն և ի քաջութիւն արանց պատերազմողաց՝ և ո՛չ առ փոքր մի խոնարհեցան ի բանս նորա կամ ետուն տեղի պատասխանւոյ. – 274. և թափառական զվէմս ապաստան արարեալ յանկասկածագոյն տեղիս դարանի ի փոքր վիմամէջս ի կարկառս հովտաձևս հանդէպ հարաւոյ քաղաքաբերդին Վանի, մօտ այն տեղի, յորում բղխէ աղբիւրաբար առ ստորոտով բլրակի միոյ, մօտ յեզր ծովուն – 84. թէ գուցէ դրդուիցի ինչ ի միջոցէ ապաստանին վիմին հաստատնոյ – 204.

ԱՊԱՍՏԱՆ ԱՐԱՐԵԱԼ - Զնա որպէս զերկիւղած Աստուծոյ ապաստան յինքեան արարեալ՝ խնդրէր պահպանել նմա. – 320.

ԱՊԱՍՏԱՆԵԱԼ - ի յաղթանդամութիւն ապաստանեալք, և ապարասանք հպարտացեալք ի զօրութիւն բազկի. – 28. յօրացեալ և ապաստանեալ ի յոյժ բազկի և ի յաղթանդամութիւն հասակի – 38.

ԱՊԱՐԱՆՔ - ելանել ի գագաթն Ամրական անձաւին զբօսնուլ նովաւ առ վճարումն բաւականութեան, ըստ մասանց պիտոյից օժնդակութեան քաղաքայարդար ապարանից թագաւորական պաղատի իւրոյ ձեռակերտին – 392. Եւ ածեալ զտիկինն Սաթինիկ զբօսնուլ յաշնանային յեղանակս յամարաստուն գեղեցկաշէն յապարանս զարդարեալ

բերդին: - 88. և ի փայտից մայրեաց շինեալ էր քաղաքն նոցա, պարիսպք և պատուարք և ապարանք նոցա և ամենայն տուն բնակաց քաղաքին և ամենայն կազմած պատրաստութեան նոցա: - 270. և կանգնեցին պատնէշս և շինեցին ապարանս և արարին տուն բնակութեան – 276. և հաճոյ թուեալ յաչս նորա՝ շինէ զքարաբլուրն ապարանս արքայանիստ, աշնանայինս, պայծառայարդարս, գեղեցկայարմարս պարսպաւորս – 86. և հարան զօրքն արքունի ի հարուածս մեծամեծս և դարձան փախստական ի բանակն իւրեանց և մտին յապարանսն զոր շինեալ էին. – 282. և յօրինեաց պատրաստեաց ապարանս պատուաւորս գեղազարդ խրախճանական կարգադրութեանց դրուագս – 392. և շինեցին ապարանս ամուրս և պարսպեցին մեծաւ զգուշութեամբ. – 280. և քանդեալ աւերեաց զամենայն ապարանս թագաւորին և այրեաց զնոսա հրով, և բազում գանձս մթերեալս յափշտակեաց անչափ աւարաւ գանձս ոսկոյ և արծաթոյ և հանդերձից, և անասուն բազում յոյժ, և բազմութիւն գերեաց իբրև զաւազ ծովու անթիւ: - 150. զի էր նորա /178/ գանձ բազում ի կարաս թաքուցեալ ի գետնափոր տան, ի ներքոյ դրացն ապարանից տան - 180. Իսկ շուրջ զբերդանման ապարանօքն՝ պարսպէ զբլուրն շուրջանակի յապառաժուտ տաշելոց քարանց, քաղաք ամենալից զհովիտն ամրացուցանելով: - 86. յորում տեղւոջ յառաջագոյն ապարանք պարսպաւորք եղեալ էր Վարդ պատրկի Ռշտունւոյ հայկազնոյ – 394. շինէ և անդ ամրական տեղի, դժուարամատչելի ասպատակող հինից, դնելով ի նմա նմանապէս ապարանս փողոցայարդարս, տաճարակերտս սենեկագործս, բաւական ի պէտսն պատրաստեալ – 392.

ԱՊԱՐ ԱՇԽԱՐՀ - և անդ զբարիոք պատերազմն պատերազմեալ ի մեծ անապատին յԱպար աշխարհին, և որ ինչ այլն ամենայն. – 128.

ԱՊԱՐԱՍԱՆ - ի յաղթանդամութիւն ապաստանեալք, և ապարասանք հպարտացեալք ի զօրութիւն բազկի. – 28.

ԱՊԱՐԱՍԱՆՈՒԹԻՒՆ - կորզել ապարասանութեամբ յինքեան և զպատիւ Արարչին – 20. Որկեն և եղեցանն առ նորա բերեալ բացայայտ ի խորհուրդ տապանին, ի Փռիւգացւոց ապարասանութենէ ի մեզ ճախրեալ ապրուստն. ի տանն Աստուծոյ զընթացսն քաջայարմարագոյն հաւատով բերեալ: - 396.

ԱՊԱՒԻՆԵԱԼ - եթէ հաւանեալք արդարոյն և ապաւինեալք ի նա՝ յուսացան ի բան նորա, ծառայել երկիւղիւ հրամայելոցն ի նմանէ՝ զի՞նչ անհաւատ թուի և ի փրկութենէն ընդ նմին վայելել. - 32. իբրև ի մեծ և յանկասկածելի ամուր ապաւինեալ լինէին ի քաջ զօրավարն Գուրգէն և որք ընդ նմա զօրք Հայոց. – 226. միայն միաբանութեամբ սրտիւ կացցուք ապաւինեալ յօգնականութիւնն Աստուծոյ. – 276.

ԱՊԱՒԻՆԻԼ - Զայն ի փոքր ինչ աւուրց զապստամբութիւն ի մէջ առեալ Խոսրովայ ի Շապհոյ՝ ի Յոյնս ապաւինի – 112.

ԱՊԻԿԱՐ - Դարձեալ զի երկրպագէ հրոյ, և արեգական, որ է Հեփեստոս, մասն աստուծոյ ասելով, զիա՞րդ իցէ, զի գողն և ապիկարն իբրև զաստուած երկրպագիցի: - 52.

ԱՊԻՀԱՐԿԵԱԼ - Նախ զի և լեզուքն շփոթեալք՝ունէին զանմիաբանութեան փոյթս, կամ թէ զի և վատութիւնք քաջաց ապիհարկեալք ոչ գրեցաւ ի մատենագրաց անտի Քաղդէացւոց – 44.

ԱՊԻՐԱՏ - եթէ չար ինչ թուիցիմ յաչս ձեր, և ապիրատս գործեալ եմ առ ձեզ և խարդախութեամբ բնակեալ եմ ընդ ձեզ՝ աւասիկ յանդիման երեսաց իմոց տուք պատասխանի – 214. Եւ զի մի երկայնեալ որ ինչ վասն նորա ապիրատ և ինքնակամ և անզիղջ և անխիղճ առանց պատկառանաց մոլորութիւն սորա լի անամօթութեամբ՝ի բաց դիցուք զսա ի միջոյ յիշատակի նախարարացն – 248. և իմ խնայել ի ձեզ ոչ արարից զրաւ կենաց ձերոց ըստ արժանի ապիրատ գործոց և վնասուցն, զոր յանցեայքն առ իս դուք. - 244. Եւ յորդորականիւ հրաժարեցուցանէր զնոսա ի բաց կալ յապիրատ և ի վնասակար գործոցն զոր գործէին – 182. Որ զապիրատ և զլի հնարիւք սատանայական իմաստից, չարահնար խորհրդոց բուռն հարեալ՝ մեծամեծս փքայր փոնքտալով – 200.

ԱՊԻՐԱՏՈՒԹԻՒՆ - և զապստամբս և զընդդիմակայսն ըստ արժանի ապիրատութեանն իւրեանց խրատել գանիւ և բանտիւ և պէսպէս տանջանօք – 212. և ինքն Յամանիկն գրէր առ Աշոտ զԴերանկէն՝ լի ապիրատութեամբ խորհել վասն Աշոտի: - 350.

ԱՊԼԱԲԱՍ - Իսկ Սմբատ որ և Ապլաբաս սպարապետն Հայոց, իբրև գիտաց թէ ոչինչ օգուտ բերէ արտաքոյ հրամանացն նորա լինել՝ փութացաւ եկն առ նա, և ընկալեալ ի նմանէ՝ բնակեաց ինքն և իւրքն հանդերձ իւրաքանչիւր կալուածովք առանց կասկածանաց. – 270.

ԱՊԼԲԱՌ - Բայց Յամանիկն և Ահմատն և Ապլբառն և այլ ևս Տաճկաց միաւորութեամբ զնոյն չարիս երկնէին գային: - 340. Եւ զի էր պաշարել նորա յայնժամ զքաղաքն Մանազկերտ Ապահունեաց աշխարհին, որ ի ձեռս Ապլբառայն էր, և ածեալ հասուցեալ մերձ ի պաշարումն. և ի հասանել գուժկանացն եթող զնոսա, տալով նոցա հրովարտակս ի խաղաղութիւն: -348.

ԱՊԼԲԱՌ ԿԱՅՍԻԿ - և նա ձեռնամուխ եղև զընդ նովաւ հնազանդեալս ի բաց կորզել քեցել ի նմանէ շրջաբերական թղթովք, զիշխան Վասպուրական զԴերանիկն, զԱպլբառ Կայսիկ զբռնաւորն Ապահունեաց, նմանապէս և զայլսն զոր և կարաց հրապուրել. – 350. Բայց չարեացն այսորիկ հաւատարմութիւն յայտ եղեալ հաստատեցաւ ի վերայ Կայսկին Ապլբառայ: - 342. ելեալ իշխանքն Հայոց յանձնիւր տեղեաց գնացին յանդիման լինել նմա, Դերանիկն, տէր Գագիկ և տէր Գրիգոր և միւս այլ տէր Գրիգոր Վասպուրական իշխան, Աշոտ կորապաղատ Հայոց իշխան, Մուշէղ իշխանն Մոկաց, Շապուհ եղբայր իշխանաց իշխանի և Ապլբառ Կայսիկ Ապահունեաց բռնաւորն և այլք ոմանք: - 340.

ԱՊԼԲԵՐՍ - Իսկ քաղաքապետն որում Ապլբերս կոչէին, ձեռնտուութեամբ պարսկային զօրու սպասէր նմա ի չարիս ի բազում աւուրց. – 352.

ԱՊՂԱՍՏԱՆ - որոց դէպ եղև ինձ հանդիպել եկելոց ոմանց ի յԱպղաստան աշխարհէ – 48.

ԱՊՂՋԷՀՐ - և ելեալք ի վերայ Փառանու՝ արարին մեծ խորտակումն դիմադարձացն, սպանին և զԱպղջէհրն և զբազումս ի զօրէն Ամովնացւոց և Մովաբացւոց – 160. Եւ եկեալ ի Փառան՝ զնոյն ասաց երկրորդել զբանս զայսոսիկ առ հօրեղբօրն իւրոյ որ կոչէր Ապղջէհր: - 158.

ԱՊՈՒԲԱՔՐ - և ինքն կացուցանէ ի գլխաւորութիւն Տաճկաց զԱպուբաքր, և սա կեցեալ ամս Բ մեռանի: - 164. Կարգեաց հրամանատարս և զօրագլուխս ինքեան յիսմայէլականաց անտի՝ զԱլի և զԱպուբաքր և զԱմր և զՈւթման: - 160.

ԱՊՈՒՀԱՐԱՋ - Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … և այլք ի նախարարացն Վասպուրական իշխանին, Սմբատ Ապահունի, Գրիգոր Քաջբերունի, Վահան Հաւնունի, սեպուհն Դաւիթ, Գազրիկն Ապուհաբազ, Թոդորոս Վարազն, Խոսրով Վահևունի, Խոսրով Ակէացի, Վարդան Գաբայողէն, Սմբատ Մարացեան, սեպուհ մի Սահակ, Պատրիկն Անձևացի, Գորգ Հարմացի, Դաւիթ Գունդսաղար. – 174.

ԱՊՈՒՀԵՇՄ - Եւ զօրագլուխք զօրացն էին այսոքիկ, Մուքադմ, Յուսփ ի Թփղիս քաղաքէ, Յուսփ որդի Ռահմայ և Ապուհեշմ՝ Ելոյ տէր և ընդ նոսա զօրք Համդոյի Պարսից ամիրայի: - 226. Եւ մինչ նոքա դեռ չև հասեալ էին մերձ առ գունդն Հայոց՝ փութացաւ զօրավարն Գուրգէն յղեաց դեսպանս առ Ապուհեշմ և որ ընդ նմա զօրագլուխքն՝ աղաչել ի խաղաղութիւն – 230.

ԱՊՈՒՄԱՅԵԱՅ - Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … և ի տոհմէն Արծրունեաց՝ Վահան և Վասակ և Մուշեղ և Ապուպէղճ և Գուրգէն և Վասակ և Ապուջափր և Մուշեղ և Ապումայեայ և Վասակ և Վահան և Համազասպ և Վասակ որդի Գրիգորի և Ապումկդէմ և Մեհուժան և Գրիգոր – 174.

ԱՊՈՒՄԿԴԷՄ - բայց միայն տէր Ապումկդէմ և որք ընդ նմա պահէին զպահպանութիւն գիշերոյն և դիտէին զդիտաւորութիւն զօրացն – 228. և առաջնորդ կացուցանէին իւրեանց զԱպուջափր Արծրունի, և ընդ նմա Սպահակ Ապումկդէմ քեռորդի Ապուջափրի, այր քաջ և պատերազմող: - 304. Եւ գունդն Հայոց խաղացին ընդդէմ նոցա, վիմաձև անքակ ի միմեանց ըստ տոհմս ազգաց, ի տանէն Արծրունեաց՝ Գուրգէն և Վասակ և Պելճ և Մուշեղ և Սահակ և Ապումկդէմ և Աշոտ – 230. և եհար սատակեաց Ապումկդէմ ի միում ասպատակի Ը այր, և զերիվարս նոցա, և զէնս և զզարդ մերկեաց ի նոցանէ, եհար

զայլազգիսն ի հարուածս մեծամեծս և ինքն դարձեալ ասպատակեաց զկնի նոցա: - 304. և զաջ թևն տուեալ լինէր ի ձեռն Ապումկդէմայ: - 230. Եւ մինչ երթայր և խորհէր՝ խոցեալ նորա երիվարն, և յանկարծակի այն ինչ ոտն երիվարին շաղեալ ընդ փոքր թուփ մի, որպէս ասեն, զուլումբեալ ի վերայ գլխոյն ջարդեալ զողն ու լարն՝ ի բաց ընկէց զհեծեալն զքաջ զօրավարն Ապումկդէմ: - 304. զի և այլազգիքն տեղի ետուն և փախեան յերեսաց Ապումկդէմայ. – 304. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … և ի տոհմէն Արծրունեաց՝ Վահան և Վասակ և Մուշեղ և Ապուպէլճ և Գուրգէն և Վասակ և Ապուջափր և Մուշեղ և Ապումայեայ և Վասակ և Վահան և Համազասպ և Վասակ որդի Գրիգորի և Ապումկդէմ և Մեհուժան և Գրիգոր – 174.

ԱՊՈՒՄՈՒՍԷ - Բայց տուաւ յաղթութիւնն այն մեծ ի ձեռն զօրավարին Ապումուսէի, զի լցցի զոր ասաց Տէր ի բերանոյ Ամովսայ Մարգարէի, ,,խորտակեցից զնիզակս Դամասկոսի,, , որում այժմ Դմիշկն կոչեն, ուր ելին զհետ Բուխայի: - 286. և ահա Ապումուսէ, որ ճանաչէր երիցու որդի՝ հանդէպ նոցա ել պատերազմ և հանդիսացաւ ընդդէմ նոցա. – 284. Եւ երթայր աներկիւղ համարձակութեամբ, քաջալերեալ ի միտս և խորհուրդս իւր ըստ պնդութեան արութեան իւրոյ քաջ նահատակն Ապումուսէ: - 288. և լեռնային զօրքն Ապումուսէի զհետ մտեալ փախստէիցն՝ իջուցին ի լեռնէ անտի և դարձան առնել դիակապուտ – 282. Եւ մինչ նոքա կային մնային հրաման ինչ ընդունել յարքունուստ՝ /286/ դարձան հրեշտակքն և եկին փութանակի, և բերին թուղթ յարքայէ առ Ապումուսէ՝ գալ ի հնազանդութիւն նոցա և երթալ առ Բուխայ. – 288. և ոչ ի միում ճակատու դարձոյց Ապումուսէ զերեսս իւր յերեսաց Բուխայի. – 286. և տիրէր յայնժամ մեծի կողմանն Աղուանից Ապումուսէ ոմն, որում վերծանութեանն յայտնութիւն՝ երիցու որդի ճանաչէր: - 276. Իսկ Ապումուսէ վառեալ և զինեալ զինքն ամենայն զօրութեամբ իւրով՝ խաղաց էջ ի վերայ նոցա և եհար ի հարուածս մեծամեծս – 280. Իսկ նա փոքր ինչ ժամանակ ներեաց նոցա դիմօք սիրոյ խաղաղութեան, մինչև ի գլուխ ելին որ ինչ յաղագս Ապումուսէին էին հանդէսք. – 296. որոց անուանք ճանաչի սոցա … և Ներսեհ իշխան Գարիթայանից և ապա Ընայի Ապումուսէ, որ զշատ պատերազմունսն եհար: - 298.

ԱՊՈՒՄՐՈՒԱՆ - ,,միայն, ասէ, զԳագիկ Ապումրուան առ իս ածցես հնարաւորեալ վասն նորա,,. – 350. ապա նոքա մերկացեալ զկեալն կասկածանօք առ Ապումրուան՝ գան առ նա առանց ակնածութեան. – 364. Բայց Ապումրուան պատճառելով Աշոտի՝ ասէ. – 362. Բայց Ապումրուան երկնէր գայր զիշխանասիրականն ծնանել գահակալութիւն ի վերայ աշխարհիս: - 364. Բայց Ապումրուան զԳագիկ որդի Դերանկին պահէր ընդարձակի, հանեալ ի կապանաց բանտին: - 368. Եւ զԳագիկ որ և Ապումրուան՝ զնա ոստիկան կարգեաց ի վերայ աշխարհին, տեղապահութեամբ տիրել, զի կարի մատաղօրեայք էին որդիք Դերանկին. Աշոտ էր Թ ամաց, յորժամ մեռաւ Դերանիկն, Գագիկ էր Է ամաց, Գուրգէն Ե ամաց: - 354. և ընդ նմա Շապուհ յԱմատունի տոհմէ, այն որ զործակիցն եղև Գագկայ առ սպանումն Ապումրուանայ, զոր վերագոյնն յիշեցաք – 372. և որք ի տանէն Ամատունեաց՝ Շապուհ և Վահան և Սարայ եղբարք միմեանց, Ապուսակր Վահունի և այլք ընդ նոսա, միաբանական խորհրդակցութեամբ խորհրդածեալ ընդ Գագկայ առ ի սպանումն Ապումրուանայ – 368. Զկնի այսորիկ եկն Աշոտ թագաւորն Հայոց մխիթարել զդուստր իւր և զթոռունս, և ևս առատանայր զհաստատութիւն իշխանութեանն Աշոտի և զոստիկանութիւնն Ապումրուանայ: - 356. Զնոյն տեսեալ ազատացն Վասպուրականի, անտանելի մնալով առ դիպուածն զոր ինչ գործեաց Ապումրուան՝ ելին գնացին առ Ատոմ որդի մեծին Գուրգինայ յամուրն Կանգուար, գտանել զելս իրացն – 364. զսա աղերսեալ տիկինն Վասպուրական Սեդայ, կին Աշոտի և դուստր Ապումրուանայ՝ զերծին զնա ի սրոյն Աւշնի: - 374. Իբրև հեռացաւ թագաւորն զերկուց աւուրց ճանապարհ՝ Ապումրուան ելեալ ի ձիընթացիկ ասպարէզն զգնայր. – 368. Իսկ Ապումրուանայ ի պատճառ ոստիկանութեան զմանկականն նոցա պատճառելով խաժութիւն հասակի՝ առ սակաւ սակաւ սկսաւ զամուրսն յինքն գրաւել, զհետ իշխանական ցանկութեանն զերասանակ մտացն ձգեալ - 360. իսկ իբրև եկն Ապումրուան զհետ փախստէիցն ի Վանտոսպ զկնի

թագաւորին՝ և խորհուրդն Գագկայ հաստատնագոյնք զկատարումն առին: - 368. Յայնժամ Վահան հայր Գագկայ Ապումբռւանայ և ինքն Գագիկ առնէին համոզել ի մէջ նոցա: - 334. Յորոց միջի կացեալ Ապումբռւան համոզեալ նոցա ցածոյց զճակատ առ ճակատ վառեալ պատերազմն – 364. Նոյն ժամայն մատուցեալ ոմանց առ Դերանիկն՝ ստուգագոյնս քսէին վասն Գագկայ Ապումբռւանայ. խորհել ընդ կորապաղատին, զոր ինչ գործեաց Հասան զանօգուտսն. – 348. Նոյնժամայն ի բարկութիւն ցասմամբ մեծաւ շարժեալ թագաւորն Սմբատ՝ գրէ առ Գուրգէն Անձաւացեաց տէր և առ Գագիկ Ապումբռւան, ասէ. – 362. Նորա խորհեալ հաստատնագոյնս վասն Ապումբռւանայ՝ քաջասրտագոյնս լինել ի սպանումն. – 368. որ և Ապումբռւան կոչէր - 220. ՎԱՍՆ ՄԱՀՈՒԱՆՆ ԱՊՈՒՄՐՈՒԱՆԱՅ – 368.

ԱՊՈՒՄՔԴԷՄ - Յետ բառնալոյ իշխանութեանն ի Վասպուրական երկրէն մնացին տոհմք Արծրունեաց ըստ ազգս ազգս … և Ապուջափր և Ապումքդէմ և Վասակ և միւս Վասակ և դարձեալ այլ Վասակ և Մուշեղ և Աշոտ և Սահակ, և այլք ի տանէն Արծրունեաց. և ազատք նոցա: - 298.

ԱՊՈՒՇ - զոր սարսափեմ և հիացմամբ մեծաւ յապուշ կրթին միտք իմ ընդ ժուժկալութիւն այնքանեաց բազմահնար մեքենաւոր չարչարանաց. – 106. հրախառն տոչորմամբ եռացեալ շուրջ զսրտիւն արիւնն՝ մաղձախառն բերմամբ յապուշ զմիտսն կրթեալ՝ կայր ի մէջ տարակուսի – 180. Յապուշ կրթին միտք իմ զմտաւ ածել զաղետից, խորհրդածել գրել յիշատակարանս. լքեալ լինին ընթացք ձեռացս առ կորովութիւն գրաւորականիս. – 350. Նաև սրբոց հրեշտակացն ի տեսաւորութիւն ձևացեալ, որոց սարսափմամբ առ նորա զնայեցած յապուշ միտքն կրթեալ, շուրջ փակեալ զնայեցածն՝ ի հարց մատուցեալ ասէ – 386. նոյնժամայն առ յոյժ ամբարտաւանութեանն և սաստիկ բարկութեանն և անհուն սրտմտութեանն և առանց բուժելի կատաղութեանն, յապուշ միտքն կրթեալ իբրև զարբեալ զանզգայ արբեցութեամբ - 264.

ԱՊՈՒՊԵԼՃ,ԱՊՈՒՊԷԼՃ - Գուրգէն որդի Ապուպելճի Վասպուրական իշխանի, ի շփոթի ժամանակին Բուխայի և ի հայրապետութեանն Յովհաննու Հայոց կաթողիկոսի, իմաստութեամբ գործեալ՝ ոչ եկաց հակառակ չարին. – 302. Եւ զգունդն երկրորդ ի ձեռս Գուրգինայ Ապուպելճի, և նիզակակից էր նորա Վահան Արծրունի: - 178. Յայնժամ ետ զզօրսն ի ձեռն Մուշեղի Ապուպելճի եղբօր Գուրգինայ, և ինք ել գնաց զհետ եկելոց կոչնականացն. – 228. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … և ի տոհմէն Արծրունեաց՝ Վահան և Վասակ և Մուշեղ և Ապուպէլճ և Գուրգէն և Վասակ և Ապուջափր և Մուշեղ և Ապումայեայ և Վասակ և Վահան և Համազասպ և Վասակ որդի Գրիգորի և Ապումկդէմ և Մեհուժան և Գրիգոր – 174.

ԱՊՈՒՊԷԼՃ - Տե՛ս ԱՊՈՒՊԵԼՃ

ԱՊՈՒՋԱՓՐ - Բայց տէր Ապուջափր և որ ընդ նմա՝ քաջապէս մարտեան ընդ այլազգիսն և առին: - 306. և առաջնորդ կացուցանէին իւրեանց զԱպուջափր Արծրունի, և ընդ նմա Սահակ Ապումկդէմ քեռորդի Ապուջափրի, այր քաջ և պատերազմող: - 304. և առաջնորդ կացուցանէին իւրեանց զԱպուջափր Արծրունի, և ընդ նմա Սահակ Ապումկդէմ քեռորդի Ապուջափրի, այր քաջ և պատերազմող: - 304. Իսկ Ապուջափր անցեալ ի կողմն Աղբագոյ՝ և ժողովեցան առ նա գունդք գունդ յամենայն կողմանց: - 306. կէսքն զԳուրգէն յառաջ ածեն ի պատիւ իշխանութեանն և այլք զԱպուջափր, ոմանք զՎասակ. – 298. Յետ բառնալոյ իշխանութեանն ի Վասպուրական երկրէն մնացին տոհմք Արծրունեաց ըստ ազգս ազգս … և Ապուջափր և Ապումքդէմ և Վասակ և միւս Վասակ և դարձեալ այլ Վասակ և Մուշեղ և Աշոտ և Սահակ , և այլք ի տանէն Արծրունեաց. և ազատք նոցա: - 298. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … և ի տոհմէն Արծրունեաց՝ Վահան և Վասակ և Մուշեղ և Ապուպէլճ և Գուրգէն և Վասակ և Ապուջափր և Մուշեղ և Ապումայեայ և Վասակ և Վահան և Համազասպ և Վասակ որդի Գրիգորի և Ապումկդէմ և Մեհուժան և Գրիգոր – 174.

ԱՊՈՒՋԱՓՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ - և առաջնորդ կացուցանէին իւրեանց զԱպուջափր Արծրունի, և ընդ նմա Սահակ Ապումկդէմ քեռորդի Ապուջափրի, այր քաջ և պատերազմող: - 304.

ԱՊՈՒՋԱՓՐԻ ԲԵՐԴ - ելանէ մարզպանն ի վերայ նոցա և յինքն հանէ զՏամբեր և զԸռնայ գաւառ և որ ասի Ապուջափրի բերդ, ի Վիրի քաղաքին Կորճէից զիւր կացուցանէ ոստիկանս ի պահպանութիւն ամրոցին: - 400.

ԱՊՈՒՍԱԿՐ - Բայց միայն զնահապետն Ամատունեաց զԱպուսակր ձերբակալ արարեալ, առին գնացին ի քաղաքն – 354. և որք ի տանէն Ամատունեաց՝ Շապուհ և Վահան և Սարայ եղբարք միմեանց, Ապուսակր Վահունի և այլք ընդ նոսա, միաբանական խորհրդակցութեամբ խորհրդածեալ ընդ Գագկայ առ ի սպանումն Ապումրուանայ – 368.

ԱՊՈՒՍԱԿՐ ՎԱՀՈՒՆԻ - և որք ի տանէն Ամատունեաց՝ Շապուհ և Վահան և Սարայ եղբարք միմեանց, Ապուսակր Վահունի և այլք ընդ նոսա, միաբանական խորհրդակցութեամբ խորհրդածեալ ընդ Գագկայ առ ի սպանումն Ապումրուանայ – 368.

ԱՊՈՒՍԱՀԱԿ - Եւ այսպէս կատարեցաւ երանելին Ապուսահակ: - 206. Ըմբռնեալ լինէր յայնժամ մի ոմն ի Հայոց ազատանոյն տոհմից Վահևունեաց, Ապուսահակ ոմն, եղբայր Սահակայ եպիսկոպոսի ոստանին Նախճաւանու և Մարդպետականի. – 204.

ԱՊՈՒՍԵԼՄ - Եւ գունդն Հայոց խաղացին ընդդէմ նոցա … ի տանէն Արծրունեաց՝ Գուրգէն … և Գնունիք՝ Վահան և Շապուհ և Ապուսէթ և Պատրիկ և Ապուսելմ և Վարդան. – 230. Եւ գունդն Հայոց խաղացին ընդդէմ նոցա … ի տանէն Արծրունեաց՝ Գուրգէն … և Գաղրիկքն՝ Ապուսելմ և Վասակ և Վահան. … և Ամատունիքն՝ Մուշեղ և Ասիթ և Սահակ. – 230.

ԱՊՈՒՍԵՃ - Որդին Ապուսեճի Աւշին, որ զպարսկային հարստութիւնն հզօրապէս յաղթութեամբ ի գլուխ եհան՝ ձեռնամուխ ախորժեաց լինել ի վերայ Հայոց – 360.

ԱՊՈՒՍԷԹ - Եւ գունդն Հայոց խաղացին ընդդէմ նոցա … ի տանէն Արծրունեաց՝ Գուրգէն … և Գնունիք՝ Վահան և Շապուհ և Ապուսէթ և Պատրիկ և Ապուսելմ և Վարդան. – 230. և նմա յանձն առնէ զաշխարհս, փոխանակ հօր իւրոյ Ապուսէթի. – 184. Զնա յղէ Ապուսէթ ելանել յերկիրն Վասպուրական և անդէն մնալ զօրօք բազմօք, մինչև զբովանդակ զհարկս և զհասս արքունի յամենայն կողմանցն Հայոց առ նա բերցեն յիւրաքանչիւր սահմանաց: - 176. Ընդ նոյն ժամանակս յղէ թագաւորն զոմն ի յաւագ նախարարացն վերակացու Հայոց և հաւատարիմ ի վերայ հարկաց արքունի Ապուսէթ անուամբ, ըստ տաճկական լեզուին, յարելութեամբ եբրայական դպրութեանն: - 170. Ի դառնալն Ապուսէթի յԱսորիս և Մուսէի հաւատալ զվերակացութիւն հարկաց արքունի, և ընդդէմ եկեալ յարքունուստ հազարապետ ոմն հարկաց, Ծովափի կոչեցեալ ամիրայ Ալայ անուն: - 176. Նոյնժամայն զօր գումարեալ, գունդ կազմեալ յընտիր ընտիր հեծելոց արանց զօրաւորաց, զօրօք և զօրագլխօք, և տայ ի ձեռս Յովսեփու ումեմն որդւոյ Ապուսէթի – 184.

ԱՊՈՒՍԷՃ - Բայց Աւշին որդի Ապուսեճի, քանզի էր այր խռովասէր, ատեցող զխաղաղութիւն, անյագ առ արբումն արեան մարդկան, և զայն բարգաւաճանս անձին քաջ լաւ համարէր. – 370.

ԱՊՈՒՏԱԼՊ - Եւ էր պատերազմ սաստիկ ի մէջ Ալեայ Որդւոյ Ապուտալպի և Մաւեայ ամս Ե և ամիսս Գ: - 166. Եւ յաւուր միում լեալ նորա ի տխրութեան ի սպառնալեաց հօրեղբօրն իւրոյ՝ եկն եմուտ առ նա Ալի որդի Ապուտալպի և ասէ, զի՞նչ են պատճառքդ զի նստիս տխրեալ. – 160. զոր առեալ սնուցանէր հօրեղբայր իւր Ապուտալպ մինչև ցարբունս հասակի. – 158.

ԱՊՍՏԱՄԲ - ,,իշխանք ձեր ապստամբք, ասէ, գողակիցք են գողոց, սիրեն զկաշառս, վրիժապարտք են: - 182. ,,յարուցեալ երթիցես դու ինքնին և քեզէն լուիցես ի նմանէ զոր ինչ ախորժիցէ, և բարձցի ի քէն ապստամբութիւնն, զորմէ կարծեն ապստամբ լինել ի թագաւորէն,,: - 214. այլ և ոչ զմեզ ապստամբս կարծիցես գոլ յինքնակալ թագաւորէն և ի քումմէ ճոխութենէդ, եթէ հաւաստեաւ քննիցես: - 212. Բայց Գուրգէն կասկած ունելով յԱշոտէ, թէ գուցէ իբրև զապստամբէ ումեմնէ զեկուցանիցէ զնմանէ առաջնորդին Տաճկաց՝ ել գնաց կեալ շրջաբերական յեղափոխմամբ, արիական քաջասրտութեամբ,

սիրեցեալ ընդ բնաւ աշխարհաց: - 322. Բայց մեք քանզի ոչ երբէք ստունգանեցաք հրամանի թագաւորին և ոչ խափանիչ գտաք հարկաց արքունի, իբրև զապստամբս և զանհնազանդս և զստահակս ի ծառայութենէ տէրանց – 178. Բայց ոչ ետ տեղի Գուրգէն այսմ՝ յերկուց պատճառաց, մի՝ զի մի՛ ապստամբ երևեցայց Տաճկաց բռնաւորին – 316. Դու աւաղիկ ելեր մտար յերկիր Հայոց, ելեր ի կողմն թշնամեաց իմոց և ապստամբացդ զքեզ միաբանեցեր, զի յապաղեցեր հրամանաց իմոց: - 236. և զապստամբս և զընդդիմակայսն ըստ արժանի ապիրատութեանն իւրեանց խրատել գանիւ և բանտիւ և պէսպէս տանջանօք – 212. և ի մտանելն առաջի զօրավարին՝ ոչինչ փոյթ արարեալ զվնասուցն և զհարուածոց զօրացն, իբրև զապստամբէ ինչ ամբաստանել. – 236. և մեք ոչ եմք ապստամբք ի քումմէ ինքնակալ թագաւորութենէդ. – 242. զի ասաց զօրավարն Աղուանից, եթէ ,,մի՛ կարծիցէ ոք զիս ապստամբ գոլ ի թագաւորէն և վասն այնր հարկանել զզօրսդ Ասորեստանի,,. – 286. Իսկ նա ի հրապոյրս ապստամբ վիշապին ելեալ, որ բազմախարդախ չարութեամբն եհեղ առատութեամբ զդառնութիւն խրատոյն յունկն կնոջն անզգամի: - 20. հնազանդեցուցին և զամենայն բնակիչս սահմանացն մերձակայից, և զապստամբսն միահաղոյն բարձին սրով: - 160.

ԱՊՏԱՄԲԵԱԼ - ,,ո՞վ ոք էք դուք և յորմէ՞ աշխարհէ, և զի՞նչ անուն է ձեր. թերևս արդեօք դո՞ւք էք ապստամբեալքն յինէն,,: - 242. Զի որդիքն Աբդռհամանի, որ Կայսիկքն անուանին՝ ապստամբեալ էին ի պետութենէ թագաւորին տալ հարկս և զինուորել որպէս օրէն էր: - 380. Ընդ այն ժամանակս ապստամբեալ ի պետութենէն Տաճկաց քաղաքացիքն, որում Կզուինն ասեն: - 328.

ԱՊՏԱՄԲԵԼ/ԻԼ/ - Եւ անդէն իսկ և իսկ փութացաւ, եհաս գուժկան առ թագաւորն, եթէ սպանաւ զօրավարն քո և ապստամբեաց ի պետութենէ քումմէ աշխարհն Հայոց: - 190. Եւ Գուրգէն երկրորդ հրեշտակս յղէ առ նա զայս օրինակ, եթէ ,,ընդ իս հաստատեա զանզրաւ կապակցութիւն ուխտի խաղաղութեան. և ես ապստամբեցայց յԱշոտէ, և ի միասին բաժանեալ զերկիրս կեցցուք յապահովս,,: - 316. Եւ քան ընդ ապստամբելն ի նմանէ՝ ընդ յոյժ անմտութեամբ գալն առ նա զարմացաւ: - 272. նոքա երթեալ մտին անդ, փակեցին զդրունսն և ամրացան ի նմա և սկսան ապստամբել ի Հռովմայեցւոց տէրութենէն: - 156. Եւ եղև յամի չորեքտասաներորդի Խոսրովայ արքայի, ի քսաներորդ ամի Մուրկայ թագաւորութեանն՝ ապստամբեցան ի կայսերէ զօրքն Յունաց, որք ի Թրակացւոց կողմանէն – 140. Եւ ոմն ընթացեալ ետ գոյժ վաղվաղակի /150/ Խոսրովու, թէ ,,ապստամբեցաւ ամենայն Արեաց երկիր ի քէն, և զորդի քո Կաւատ նստուցին թագաւոր, և ահաւադիկ դիմեալ գա ի վերայ քո,,: - 152.

ԱՊՏԱՄԲԻԼ – Տե՛ս ԱՊՏԱՄԲԵԼ

ԱՊՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆ - ,, վնասս և զբեկումն հարկաց արքունի և զկոտորումն զօրաց քոց Աշոտ գործեաց, և նա է պատճառ ամենայն ապստամբութեան Հայոց ի քումմէ թագաւորութենէդ, ասեն, ո՛վ քաջդ և հաւասար աստուածայնոց կարողութեան ինքնակալ, և ընդհանուր իշխեցօղ կենաց և մահու,,: - 180. ,,ես եկի խաղաղութեամբ յարքունուստ հրամանէ, և ոչ նման քեզ զապստամբութիւն ի գործ արկեալ. – 330. ,,յարուցեալ երթիցես դու ինքնին և քեզէն լուիցես ի նմանէ զոր ինչ ախորժիցէ, և բարձցի ի քէն ապստամբութիւնն, զորմէ կարծեն ապստամբ լինել ի թագաւորէն,,: - 214. այլ կուտեաց եդ ի վերայ Բուխայի զապստամբութեան վնասն և զհարուածս զօրացն – 286. և ամենայն ուրեք դա է պատճառ ապստամբութեան Հայոց յարքայից արքայէ. – 104. և ասէր, թէ ,,զայս ամենայն զոր գրէ կաթողիկոսն Հայոց և առ ապստամբութիւն խորհել առ ի քէն, և զնախարարսն Հայոց զՅունաց թագաւորին խորհել հնազանդութիւն. արդ տեսանել պարտ է վասն այդր,,: - 130. և զամենայն վնասս և զգործս ապստամբութեանն ի վերայ Աշոտի կուտէին: - 194. Եւ թէ որպիսի օրինակաւ գալուստ նորա և պատերազմ վասն սորին իրաց, և արիական ձեռակերտացն շինուածք, որ և յոյժ արժանաւորք զարմանալեաց, և դարձեալ ապստամբութիւն Զրադաշտին և մահն Շամիրամայ և բան յուռթիցն որ զնմանէ – 44. և իմ թողեալ ձեզ զչարիս ապստամբութեանն ձեր, վայելեսջիք

ընդ իս և տիրեցէք աշխարհին ձեր,,: - 246. Եւ իշխանն Աշոտ գրէ առ իշխանն Սմբատ, անօգուտ զապստամբութիւնն համարելով. – 382. և հայր քո Վասակ խորհիցի ինչ առ արքայի, և աղմուկ և շփոթ ինչ յուզիցէ հայր քո, որպէս թէ զապստամբութեան ինչ խորհել կարծիս զմէնջ առնուցուն: - 114. և հարցեալ ցնա յաղագս մահուանն Յովսէփու ի վրէժխնդրութեանն աղագս երկրորդ նահատակութեան նորա, որ եկաց ընդդէմ զօրավարին, յուշ առնելով նմա զապստամբութենէ և ընդխառնելոյ նորա ի վնասս արքունի – 294. Եւ վասն այսր ամենայնի հարկ է քեզ երթալ, զի և կարծիք ապստամբութեանդ բարձցի – 216. Զայն ի փոքր ինչ աւուրց զապստամբութիւն ի մէջ առեալ Խոսրովայ ի Շապհոյ՝ ի Յոյնս ապաւինի – 112. զի տացէ վրէժս անցիցն անցելոց ի նմանէ և ապստամբութեամբ ի պետութենէն Տաճկաց: - 202. Իսկ Արշակ յերկուս թագաւորսն ձեռնտու եղեալ, երբեմն ի Պարսս երբեմն ի Յոյնս, և զապստամբութիւն ի մէջ առեալ Արշակ յերկոցունց կողմանս: - 100. Ո՞վ յիմարութեան առաջնոցն. ո՞րպիսի կատաղութիւն և գիւտք դիւացն նախկին ժամանակաւ սպրդեալ մուծաւ յաշխարհ, ապստամբութիւն առ Աստուած և տրտմութիւն սրբոց հրեշտակաց, և պատճառ վտանգաւոր մահու ծառայիցն Աստուծոյ յաւուրս ապագայիցն. – 38. ՎԱՍՆ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԵԱՆ ՏԱՃԿԱՑՆ ՈՐ ԿԱՅՍԻԿՔՆ ԿՈՉԻՆ ԵՒ ԻՇԽԱՆԻՆ ՍԻՒՆԵԱՑ Ի ԹԱԳԱՒՈՐԵՆ/ՃԻՇՏ՝ ԹԱԳԱՒՈՐԷՆ/ ՍՄԲԱՏԱՅ, ԵՒ ԴԱՐՁԵԱԼ ԵՐԿՈՑՈՒՆՑ ՀՆԱԶԱՆԴՈՒԹԻՒՆ: - 380.

ԱՊՐԵԱԼ - և ամենայն ուրեք ուր և հանդիպէր զօրուն Պարսից՝ առ հասարակ սատակէր զամենեսեան, մինչ ոչ մնալոյ ապրեալ: - 148. և բազում այն են որ ի նմին իսկ սատակին. և կէսքն դիւրըմբռնելի որսորդաց լինին. և ապրեալքն սաստիկս հասուցանեն վտանգս ուր և դիպիցին, եթէ մարդկան և եթէ այլոց ինչ կենդանեաց: - 188.

ԱՊՐԵԼ/ԻԼ/ - Յայնժամ խորհուրդ միաբանութեան ի մէջ առեալ ամենեցուն նոցա ասեն. ,,թէպէտ և ի թշնամեացն ապրեցաք՝ սակայն ի ձեռաց դորա մեզ չիք ապրել. արդ եկայք իմասցուք ինչ,,: - 150. Յայնժամ խորհուրդ միաբանութեան ի մէջ առեալ ամենեցուն նոցա ասեն. ,,թէպէտ և ի թշնամեացն ապրեցաք՝ սակայն ի ձեռաց դորա մեզ չիք ապրել. արդ եկայք իմասցուք ինչ,,: - 150. այլ ի ձեռն արդարոյն և նուազունքն ապրեցան: - 32.

ԱՊՐԵՑՈՒՑԱՆԵԼ - բայց միայն մանուկ մի Դիոս անուն, զոր գաղտաբար ապրեցոյց մայրն, որպէս յետ բազում ժամանակաց զՄովսէս ի յԵգիպտոս – 14. և զազգն նորա փրկեալ ապրեցուցանէ ի սրոյն խողխողմանէ. – 76. Եւ առ վատացի քաջութեան աղագս զդէմ տանին բերեալ ասէ, ,,զվատ երկիւղ ապրեցուցանէ,,: - 354. Եւ լուեալ կնոջն Սահակայ, թէ ըմբռնեցաւ … փութացաւ զնաց եկաց առաջի Բուխայի, թերևս կարասցէ ըստ պատշաճ գեղոյն և ըստ բազմաձեռն գանձուց ապրեցուցանել զայրն իւր, որ առաւել մահու քան թէ կենաց պատճառ եղև նմա: - 272. և քեզ եթէ հաճոյ թուիցի ապրեցուցանել զքեզ և զզօրս քո՝ արի ել աստի և գնա ի սահմանաց իմոց: - 278. զի Քրիստոսն այն, որ զանձն իւր ոչ կարաց ապրեցուցանել ի Հրէիցն, այլ կալան զնա և սպանին ի վերայ փայտի՝ իսկ արդ զքեզ զիա՞րդ կարէ ապրեցուցանել ի ձեռաց իմոց: - 146. զի Քրիստոսն այն, որ զանձն իւր ոչ կարաց ապրեցուցանել ի Հրէիցն, այլ կալան զնա և սպանին ի վերայ փայտի՝ իսկ արդ զքեզ զիա՞րդ կարէ ապրեցուցանել ի ձեռաց իմոց: - 146. որ և զՌահաբ պոռնիկն առ ժամեայ բարեմտութեամբն յերիքովական բարկութենէն ապրեցոյց իւրովք ազգականօքն, և զԳաբաւոնացիսն ի Քանանացւոցն սատակմանէ: - 32.

ԱՊՐԻԼ – Տե՛ս ԱՊՐԵԼ

ԱՊՐՈՒԷՋ - Եւ եղև յաւուրն ինն և տասներորդի, յամսեանն մարգաց, որ օր ԻԸ էր ամսոյն, յամի քսան և հինգերորդի թագաւորութեանն Խոսրովու, որ կոչէր Ապրուէզ, զկնի Ժ աւուր անցանելոյ զատկին՝ առին զքաղաքն. – 142.

ԱՊՐՈՒՍՏ - և այլքն զաղաղակ բարձեալ ի ձայնարկու աշխարանս՝ խնդրեցին զապրուստ ի սրոյ քաջամարտիկ ախոյանէն Շերեփեանն Թադէոսի: - 400. և ո՞րպէս՝ հնարաւորեալ յապրուստ անձանց վճարեն զկարևոր պէտս իւրեանց լի աշխատութեամբ և սաստիկ տառապանօք. – 190. մանաւանդ/370/ թէ նախախնամող և պահպանական աջն Քրիստոսի

հովանաւորեալ առ ապրուստ հրածին կարկտաբեր հասեալ կորստական դիպուածին, օգնութիւն հասեալ յԱստուծոյ՝ քաջասրտագոյնս զնա գործեաց և շութափեալ զնա ի ժանեաց գազանին – 372. Որգունակ հնչումն տաշելոյ փայտիցն առ Նոյիւ ազդեցութեամբ հիւսնական գործեացն՝ զհեղեղածուփ անդնդաձիգ սահանացն երկնահոս զուգաճանապարհորդութեանն յապրուստ հաւատարիմ առնն յԱստուած յուսացեալ համամիտ ընտանեացն գործակցութեամբ: - 396. Որկեն և եղեցանն առ նորա բերեալ բացայայտ ի խորհուրդ տապանին, ի Փռիւգացւոց ապարասանութենէ ի մեզ ճախրեալ ապրուստն. ի տանն Աստուծոյ զընթացսն քաջայարմարագոյն հաւատով բերեալ: - 396.

ԱՋ - արկեալ զիւրև պատմուճան լուսակիզն փայլեալ իբրև զարուսեակ, և յաջոյ ձեռինն ունէր սուսեր, և ի ձախոյն՝ բուրուառ լի խնկով – 232. գոչեաց առիւծաբար, յարձակեցաւ ի վերայ ընտիր այրուձիոյն, և զաջ թևն բեկեալ՝ զձախոյ կողմամբն արկանէր -174. և զաջ թևն տուեալ լինէր ի ձեռն Ապումկդէմայ: - 230. և ընդ հարթն գնասցուք ճանապարհ, և մի խոտորեսցուք մի յաջ և մի յահեակ. – 256. և յաջմէ սեղանոյն շինեալ ընդ նովիմբ հիմամբ ի տեղի յիշատակարանի խաչելութիւն տեառն Գողգոթայ տեղւոջ – 390. և նմին հատուցումն ի կարգի որ ասէ, ,,կացո ի վերայ նոցա մեղաւոր, սատանայ կացցէ ընդ աջմէ նորա,, , և որ ինչ ի կարգ սաղմոսիդ է: - 214. Իսկ աջ թևն Տաճկաց շարժեցին զզօրութիւնն Հայոց – 308. Իսկ իբրև գիտացին եթէ սպանաւ զօրավարն, և խորտակեցաւ բազուկ աջոյ ձեռին, եղեալ ի փախուստ դարձան – 306. Շինէ … Եւ յաջմէ և յահեկէ սեղանոյն այլ ևս Բ եկեղեցիս: - 394. Սապէս և Գուրգէն կատարելագործեալ ի բարձրաւանդակ ի սարաւանդակ տեղւոջն բարեձևագունի վայելչացուցեալ զհրաշակերտ յաջմէ և յահեկէ սեղանոյն երկուս ևս եկեղեցեօք: - 396.

ԱՋԱԹԵԻ - դիմեալ գայր և սա ընդ աջաթև կողմն վկայելոցն, ընդդէմ սրոյն մատուցանել զինքն պատարագ կենդանի Որդւոյն Աստուծոյ: - 222. և վառեալ ի զէն և յասպազէն՝ արձանացան իբրև զմի այր՝ և յանդուգն դիմացուածով խուռն յարձակմամբ հարեալ ի դիմի, ուր քաջքն այլազգեացն ճակատէին ընդ աջաթև /380/ կողմն. և պատառեցին զգունդն, և պարտեցին զախոյեանսն. – 382.

ԱՋՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ - մանաւանդ /370/ թէ նախախնամող և պահպանական աջն Քրիստոսի հովանաւորեալ առ ապրուստ հրածին կարկտաբեր հասեալ կորստական դիպուածին, օգնութիւն հասեալ յԱստուծոյ՝ քաջասրտագոյնս զնա գործեաց և շութափեալ զնա ի ժանեաց գազանին – 372.

ԱՋՈՂԱԿ - Եւ իբրև ստուգեաց և տեղեկացաւ զամենայն՝ եգիտ բազմագոյն քան զամենեսեան զկապարճաւորս և զկորովիս աղեղնաւորացն Ելեմացւոց և Արաբացւոց, աջողակք յերկոցունց ձեռաց – 200. զոր կազմեաց իւր սատանայ գործի աջողակ յամենայն արուեստ գիտութիւն խարդախութեան, իբրև զպատշաճ դարան դեղեալ նետիւք ընդ խաւար թռուցելոյ յոգիս խաւարամածս: - 248.

ԱՋՈՂԵԼ/ԻԼ/ - և ասէ, ,,եթէ աջողեսցին քեզ խորհուրդ մեր, զոր խորհեցաք ի վերայ Հայոց և իշխանաց նոցա, և ըստ ախորժակաց մերոց ի գլուխ ելանիցեն, որ ինչ կամք յօժարութեանց մերոց ըղձանայցեն- 184.

ԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ - Իբրև աջողութիւն գործոյն գլխաւորեցաւ՝ եղև դառնալ Քսերքսեանց, առեալ ի պարգևի զՏմորիս ամրոցաւն և զգետափնեայսն Նինուէի: - 66.

ԱՌ/նախդիր/ - գլխաւորագոյն և բարձրագոյն յիշատակ արձանացուցեալ անջինջ կտակ առ բազմախաղաց ժամանակս տրամադրեաց: - 392. և նա ակն ունէր մեծ իշխանին մտանել առ նա – 344. զի առ զօրաւորսն զօրաւոր դատաստան առաքէ Աստուած, իսկ խառնաղանջն ներելի ողորմութեան է: - 182. ոչ ինչ ձեռնամուխ լինելով ի նա, վասն կասկածանաց Պարսից արքային, միայն սպառնական խոստաբանութեամբ յղէ առ նա պատգամս: - 130. ,,Աստուծոց պատուական և ամենայն թագաւորաց, տէր երկրի և ծովու, ծնունդ մեծին Արամազդայ Խոսրով թագաւոր. առ Հայրակղոս անմիտ և առ անպիտան ծառայ մեր: - 146. ,,արիք երթայք առ զօրավարն, տեսէք հաւաստի, և ի վերայ հասեալ գիտասցուք, թէ ի՞ւ իւիք կարասցուք հաճել զմիտս նորա ի խաղաղութիւն,,: - 214. ,,ի

սկզբան թագաւորութեան նախնեաց մերոց, յորժամ ետ Աստուած զաթոռ բազում թագաւորաց ի ձեռս նոցա, և մինչ առ մեզ հասեալ՝ ոչ ոք զօրեաց կալ ընդդէմ մեր, ոչ ի հեռաւոր աշխարհաց և ոչ ի մերձաւորաց: - 198. ,,իսկ եթէ եկեսցէ առ իս գիր յարքունուստ, կնքեալ մատանեաւ արքայի. և իցէ գրեալ ի նմա հրաման՝ գալ ինձ առ քեզ կամ երթալ յարքունիսն՝ ոչ ելից արտաքոյ հրամանաց նորա: - 286. ,,իսկ եթէ եկեսցէ առ իս գիր յարքունուստ, կնքեալ մատանեաւ արքայի. և իցէ գրեալ ի նմա հրաման՝ գալ ինձ առ քեզ կամ երթալ յարքունիսն՝ ոչ ելից արտաքոյ հրամանաց նորա: - 286. ,,հրամայեա արձակել արս հաւատարիմս, և ես յորժամ հասից ի դուռն արքունի՝ ի նմին ժամու խնդիր արարից Խաչին, և գտեալ զնա տայց բերել առ քեզ,,: - 154. ,,միայն, ասէ, զԳագիկ Ապումբրուան առ իս ածցես հնարաւորեալ վասն նորա,,. – 350. ,,որչափ սաստիկ պատժոց արժանի համարիցիք զայն, որ զՈրդին Աստուծոյ առ ոտն եհար և զարիւն նորոյ ուխտին խառնակ համարեցաւ և զՀոգին շնորհաց թշնամանեաց,,: - 258. Ազդ առնէ քաղաքապետին Տփղեաց. և խնդրեալ զնա առ ինքն՝ /316/ ստիպէր տագնապէր ահս արկանելով, թողուլ զօրէնս քրիստոնէութեան և յանդորր ելանել: - 318. Այլ թէպէտ զայս ախորժելով լսէր Պտղոմէոս առ լաւութեան քաջութեան առնն՝ սակայն յայտնել ոչ զօրէր Աղէքսանդրի – 70. այլ և առ Աստուած ևս և առ սուրբս նորա յաւակնեալ՝ յերկինս բացեալ զգայռալիր բերանն և որպէս շուն լիրբ պատուհաթափ եղեալ ածէր զլեզուն զերկրաւ: - 100. այլ և առ Աստուած ևս և առ սուրբս նորա յաւակնեալ՝ յերկինս բացեալ զգայռալիր բերանն և որպէս շուն լիրբ պատուհաթափ եղեալ ածէր զլեզուն զերկրաւ: - 100. այլ և բազումք ի նախարարացն Հայոց ելեալ զհետ Արշակայ գնացին առ Արկադ – 110. Այլ և իշխանն Գուրգէն հանապազ գրէր աղաչանս առ ծերսն և առ աւագագոյնսն նոցա, իբրև փորձութիւն և դիպուած համարէր զեղեալսն, և ոչ իսպառ քինահարութեամբ վարիլ առ հարկատուսն և առ հնազանդս իւրեանց: - 404. Այլ և իշխանն Գուրգէն հանապազ գրէր աղաչանս առ ծերսն և առ աւագագոյնսն նոցա, իբրև փորձութիւն և դիպուած համարէր զեղեալսն, և ոչ իսպառ քինահարութեամբ վարիլ առ հարկատուսն և առ հնազանդս իւրեանց: - 404. Այլ և իշխանն Գուրգէն հանապազ գրէր աղաչանս առ ծերսն և առ աւագագոյնսն նոցա, իբրև փորձութիւն և դիպուած համարէր զեղեալսն, և ոչ իսպառ քինահարութեամբ վարիլ առ հարկատուսն և առ հնազանդս իւրեանց:- 404. Այլ և իշխանն Գուրգէն հանապազ գրէր աղաչանս առ ծերսն և առ աւագագոյնսն նոցա, իբրև փորձութիւն և դիպուած համարէր զեղեալսն, և ոչ իսպառ քինահարութեամբ վարիլ առ հարկատուսն և առ հնազանդս իւրեանց: - 404. Այլ թերևս զայս տարակուսիցիս առ իմաստն՝ յանդիմանակացոյցս առնել զԳուրգէն ընդ աշխատութեան յօժարագոյն առ մարմնական զինուորութեամբն լինել: - 398. Այլ թերևս զայս տարակուսիցիս առ իմաստն՝ յանդիմանակացոյցս առնել զԳուրգէն ընդ աշխատութեան յօժարագոյն առ մարմնական զինուորութեամբն լինել: - 398. այլ իբրև եմուտ Բուխայ յաշխարհս Վասպուրական՝ ել գնաց Գուրգէն առ Քուրդիկ Մամիկոնէից տէր ի Բագրևանդ գաւառ, և անդ լինէր, զի էր Քուրդիկ քեռի Գուրգինայ: - 302. այլ Մկրտչին հրամայի՝ մի ըմպել գինի և օղի. սա ոչ միայն գինով ոչ զկնէր, այլ և ոչ ջրով զծարաւոյն պէտսն կատարէր, սակաւապետութեամբ ընդոմիք թրջելովք, և խստավայել բանջարովք առ քաղցն վայելելով: - 376. Այլ նոքա թէպէտ առ փոքր մի ոչ կամեցան դառնալ յերկրպագութենէ Աստուածորդւոյն – 246. Այլ նոքա քանզի հաստատուն մտօք ունէին զմիաբանութիւն դաւաճան խորհրդոյն որ առ բռնաւորն Տաճկաց՝ ետուն պատասխանի և ասեն – 216. այլ վասն բանսարկուացն ելեալ Վաչէ և Արշաւիր գնացին առ Արտաշէս արքայ Պարսից – 82. այն ինչ արծարծեալ առ նորոգումն շինութեան եկեղեցւոյ Քրիստոսի ի կործանմանէ հինի յետ մեծ պատերազմին սրբոյն Վարդանայ. – 134. Այնպիսիք և առ սովաւ երևեցան. – 158. Այս լուր դառնութեան եհաս առ մեծն Վարդան Մամիկոնեան, որ էր ամրացեալ ի Տաւրոսականն Ջռայլ: - 126. Այս լուր քաջութեան և քաջախորհուրդ զպատերազմացն մղելոյ զյարձակմունս եհաս առ զօրագլուխն Բուխայ. – 308. այսր աղագաւ խնամ տարեալ թագաւորին կնոջն՝ զի ոչ ել առ Երուանդ և ոչ միով իւիք պաշտպանութեամբ: - 90. այր գազանաբարոյ, վայրենամիտ,

առատաձեռն առ արբումն մարդկան, այր զօրաւոր զօրութեամբ ի գործս պատերազմաց, ահարկու ազանց, կարողութիւն և ուժեղութիւն Աւշնի ի սորա ձեռս բաւականացեալ: - 374. Անդէն վաղվաղակի մատուցեալ Շաւասպ Արծրունի առ Մարդպետն՝ ասէ – 100. անկեալ առ ոտս նորա մեծաւ հառաչանօք՝ մի՛ յիշել զանցս զանցիցն անցելոց, զոր արարինն առ սուրբն, այլ դարձեալ կալցի զաթոռ հայրապետութեանն. – 120. անկեալ առ ոտս նորա մեծաւ հառաչանօք՝ մի՛ յիշել զանցս զանցիցն անցելոց, զոր արարինն առ սուրբն, այլ դարձեալ կալցի զաթոռ հայրապետութեանն. – 120. անտրտում խնդութեամբ դիմեցին ի տեղի սպանմանն, իբրև ի հարսանիս երիտասարդական ամուսնութեանն, ուրախ լինել որպէս փեսայ առ հարսին. – 266. ապա հնարաւորեալ պատիր խաբէութեամբ ի կատարումն հասուցանել զխորհիրդոյն /346/ զանհաստատ իմացմունսն, և գնաց եմուտ յամրոցն, և զհիւանդութեան կեղծաւորութիւն մերձ առ մահ եղ առաջի: - 348. Ապա յղէ առ թագաւորն լինել նմա կին. – 272. Ապա առեալ հրաման մեծամեծացն մեր Արծրունեացն՝ գրեն առ Աբրահամ Մամիկոնէից եպիսկոպոս … և ծանուցանեն նմա զոր խնդրէ արքայ: - 132. Ապա երկոքին նոքա դեսպանս արձակեցին առ թագաւորն ի հաւատարիմ արանց ըստ Եսայեայ զոր ասէ – 286. Ապա թէ փութաս ելանել ի կենաց աստի առ զայրուցս կատաղութեան քո և զոսկերս ցրուես յանապատս և լինել կերակուր գազանաց երկրի և թռչնոց երկնից՝ քո կամք լիցին, և ես քաւեալ եմ յարենէ քումմէ – 278. Ապա իբրև վախճան առնոյր կարգեալ եպիսկոպոսացն որ ի Պարսից … միաբան ապա նախարարքն Հայոց եկին առ սուրբն Սահակ – 120. ապա նոքա մերկացեալ զկեալն կասկածանօք առ Ապումրուան՝ գան առ նա առանց ակնածութեան. – 364. ապա նոքա մերկացեալ զկեալն կասկածանօք առ Ապումրուան՝ գան առ նա առանց ակնածութեան. – 364. Առ որս ասեմք՝ եթէ ըստ ամենայն յեղանակի անբոյժն ի բարւոյ, ո՞չ մի ինչ ո՞չ ունի մասն ազնիւ՝ թէ ասիցէ ոք անիծիք ի բաց բառնալ. – 22. առ այսու ժամանակաւ Դաւիթ թագաւորեաց յԵրուսաղէմ. – 58. առ այսուիկ և ի պաշտօնս դից յարեցան – 40. առ հօրն յաւելադրելով շինուածս իւր: - 392. առ մերձաւորսն կեղծաւորէր զբարեկամութիւն, և առ հեռաւորսն բարձրացուցանէր զչարութեան սպառնալիս: - 270. առ մերձաւորսն կեղծաւորէր զբարեկամութիւն, և առ հեռաւորսն բարձրացուցանէր զչարութեան սպառնալիս: - 270. առ որ զչարեալ Արէտ՝ խորհէր վրէժ առնուլ զանարգանաց դստերն, և ոչ իշխէր համարձակ յինքնակալէն Օգոստեայ Տիբէրի կայսեր: - 78. Առ որ զբարեկամութիւնն ողջ պահելով յղէ զնոյն Քսերքսէս և զԱրշէզ որդի նորուն քառասուն հազարաւ. – 66. Առ որ հայեցեալ նախարարքն Հայոց՝ կատականօք և արհամարհանօք ընդ նա նայէին – 114. առ որ յղեալ բազում անգամ պէսպէս սպառնալեօք և ողոքական բանիւք հաւանութեամբ թողուլ զօրէնս քրիստոնէութեան և հաւասարակցել այլոց ուրացողացն զՔրիստոս. – 318. Առ սա ինձ թուեցաւ ասացեալն ի մարգարէէն – 224. Առ սա ինձ թուի ասացեալն մարգարէին Ամբակումայ. – 200. Առ սա ինձ ի ճախ ելանէ քերթողական առասպելն որ ասէ. – 108. Առ սա յանգուցեալ Բելեանն Նինոս առնու իւր կնութեան – 16. Առ սոսա գնացեալ Գրիգորէս երեց որդին Վրթանայ՝ քարոզեաց նոցա զբանն կենաց. – 274. առ սովաւ այլ բազում թագաւորք կացին ի տեղիս տեղիս: - 58. առ սովաւ այլ թագաւոր եկաց ի Թեսաղեայ: - 58. առ սովաւ Ատղաս աստեղագէտ երևեցաւ: - 56. առ սովաւ Դիոնեսեայ զօրաժողովն ի վերայ Հնդկաց: 58. առ սովաւ և Արգիացոց թագաւոր նստաւ: - 58. առ սովաւ թագաւորք բազումք կացին ի տեղիս տեղիս: - 58. առ սովաւ Պիգասոն երևեցաւ – 58. առ սովաւ Պրոմիթէս այր իմաստուն երևեցաւ: - 56. առ սովաւ Տիւրոս քաղաք շինեցաւ: - 58. Առ սոքօք էին ազգք Արծրունեաց ծննդաբանութեամբ՝ Համազասպ. Շաւարշ. Ասուդ. Բաբգեան: - 92. Առաքեցին առ Մուրիկ թագաւորն արս ճոխս մեծամեծ ընծայիւք և պատարագօք և թուղթ գրեալ ի բերանոյ Խոսրովայ զայս ինչ. – 136. Ասաց Բագարատ յուրացութեանն իւրում, թէ առ վտանգի նեղութեանցն՝ ուրացութիւնն ոչ ինչ վնասէ, եթէ ի սրտին գաղտնի պահէ զխոստովանութիւնն հաւատոց: - 254. Արդ եկայք դիցուք զյանդիմանութիւն սոցա առ փոքր ինչ և դուզնաքեայ ի գրոց սրբոց – 254. Արդ ի հասանել նամակիդ՝ փութով

զԳուրգէն և զազգատոհմդ իւր հանդերձ ազատօքդ Վասպուրականի կապեալս առ մեզ հասուցես: - 236. Արկադեայ կայսեր թագաւորեալ ամս ԻԳ մեռանի սաստկակոծ պատուհասիւ յաղագս մեղանացն առ Յոհան Ոսկեբերան: - 114. Արձակէ առ Բագարատ, կոչողս պատճենիւք հանդերձ, զի եկեսցէ առ նա առանց պատճառանաց և երկիւղի: - 186. Արձակէ առ Բագարատ, կոչողս պատճենիւք հանդերձ, զի եկեսցէ առ նա առանց պատճառանաց և երկիւղի: - 186. Բայց Աշոտ թէպէտ և նուազագոյն զօրու ընդ իւր լինելով, ոչ թիկն ածեալ վերջացաւ առ պատերազմն յառաջանալ: - 364. Բայց առոգացեալ իմաստութեամբ իշխանաց իշխան՝ փութացաւ առ կատարումն գրելեացն Գուրգինի: - 322. բայց Ատոմ յամր առ փոյթն /364/ լինելով վասն թագաւորին ակնածութեան: - 366. Բայց Աւշին որդի Ապուսեճի, քանզի էր այր խոռվասէր, ատեցող զխաղաղութիւն, անյագ առ արբումն արեան մարդկան, և զայն բարգաւաճանս անձին քաջ լաւ համարէր. – 370. Բայց դեսպան արձակեալ Արտաշէսի զՀամամ առ կայսր Ադրիանոս վասն Բարքոբայ աւազակի և նորուն պատերազմին յԱսորիս. – 92. Բայց երանելի հայրապետն Տէր Գէորգ սաստկագոյն քան զտիեզերական կործանմանն առ Նոյիւ բերելով զտրտմութեանն թախիծս, հանդերձ եպիսկոպոսիւն Գրիգորիւ՝ զաբրահամեանն վաղնջուց աղաչանսն ի կործանմանն Սոդովմայ յառաջաբերեալ մարդասիրին Աստուծոյ. – 358. բայց զտոհմէն Արծրունեաց ոչ ինչ այլ իմանալ կարացաք, թէ զինչ գործ գործեալ նոցա, բայց միայն զխաղաղասէր կեանս կեալ առ թագաւորն և առ նախարարսն – 96. բայց զտոհմէն Արծրունեաց ոչ ինչ այլ իմանալ կարացաք, թէ զինչ գործ գործեալ նոցա, բայց միայն զխաղաղասէր կեանս կեալ առ թագաւորն և առ նախարարսն – 96. Բայց էր Համամ սէգ և ամբարհաւաճ, յոյլ և թոյլ առ պատերազմի գործ, միայն և շղոմարար հպատակութեամբ վարէր առ թագաւորն – 90. Բայց էր Համամ սէգ և ամբարհաւաճ, յոյլ և թոյլ առ պատերազմի գործ, միայն և շղոմարար հպատակութեամբ վարէր առ թագաւորն – 90. Բայց թէպէտ և ունէր զպատճառ զբարեկամանալն Արէտայ ընդ Աբգարու և ընդ Խուրէնայ՝ այլ Աբգար և Խուրան առ փափագումն որ ի Քրիստոս, և առ լուր սրբոյ Փրկչին, և որ ինչ գործեացն Հերովդէս՝ ոխացեալ ընդ Հերովդի – 78. Բայց թէպէտ և ունէր զպատճառ զբարեկամանալն Արէտայ ընդ Աբգարու և ընդ Խուրէնայ՝ այլ Աբգար և Խուրան առ փափագումն որ ի Քրիստոս, և առ լուր սրբոյ Փրկչին, և որ ինչ գործեացն Հերովդէս՝ ոխացեալ ընդ Հերովդի – 78. Բայց ի գնալն Խուրէնայ առ Տիբէր կայսր՝ եթող զորդին իւր զՎաչէ և զեղբայր իւր զԱրշաւիր ի Խառան առ տիկնոջն Հեղինէի. - 80. Բայց ի գնալն Խուրէնայ առ Տիբէր կայսր՝ եթող զորդին իւր զՎաչէ և զեղբայր իւր զԱրշաւիր ի Խառան առ տիկնոջն Հեղինէի. - 80. Բայց ինքն Պապ նշկահեալ զկայսր Թէոդոս, զոր ի բուռն առեալ Տերինտեայ զօրավարին Յունաց՝ խաղացուցանէ կապանօք առ կայսր – 108. Բայց մի՛ ինձ բասրանս դիցես՝ զօրինականին առ աւետարանականս / 378/ դնել համեմատութիւն, զոր և ոչ ես անգիտանամ զմեծն և զփոքրն, զօրինակն և զճշմարտութիւնն: - 380. Բայց մինչդեռ չև առ միմեանս հասեալ Տիգրան և Կիւրոս՝ յղէ Աշդահակ պատարագս Կիւրոսի - 62. Բայց յետ բազում պատերազմացն խորամանկ խաբէութեամբ կոչէ առ ինքն Շապուհ զԱրշակ ի դէմս սիրոյ խաղաղութեան, ոչ ինչ յիշատակ զչարեացն գործելոց ի մէջ առնելով. – 102. Բայց յետոյ անմիաբան գտեալք նախարարքն Հայոց՝ թողին զոր խորհեցանն վասն թագաւորելոյ Վահանայ, և անցին /126/ գնացին առ մեծն Վարդան. – 128. Բայց նոքա քանզի ապաստան լեալ յանկասկածելի յամուրս և ի բազմութիւն զօրացն և ի քաջութիւն արանց պատերազմողաց՝ և ո՛չ առ փոքր մի խոնարհեցան ի բանս նորա կամ ետուն տեղի պատասխանւոյ. – 274. Բայց տիկինն Սոփի կեցեալ յետ մահու Դերանկին զտարի մի և զամիսս Ը՝ յաւելաւ առ հարս իւր. – 356. Բայց քանզի ոչ բաւէ աղքատիմաստ իմոց /384/ խոհարանաց շարժումն պատկանաբար առ ողբոցն վարել բանակարգութիւն՝ թողի այժմ այլում զօրաւորի կամ այլում ժամանակի: - 386. բանսարկուք ոմանք հրապոյրս պղտորս քսութեան ածէին տանէին ի միջէն առ միւսն, որպէս թէ զչարիսն իրերաց առ հազարապետն խորհել նիւթել յայտ ածէին և զպատճառն զմիմեամբք արկանէին ի գաղտնիս քրթմնջելով: - 342. բանսարկուք

ոմանք հրապոյրս պղտորս քսութեան ածէին տանէին ի միջէն առ միւսն, որպէս թէ զչարիսն իրերաց առ հազարապետն խորհել նիւթել յայտ ածէին և զպատճառն զմիմեամբք արկանէին ի գաղտնիս քրթմնջելով: - 342. բարձրաձիչ աղաղակաւ քարոզեալ. իբրև բանիւ զբարբառ հնչեցուցեալ ազդեցուցանօղ իմացունակութեամբ, զգայական ազդարարութեամբ՝ զեկուցանել զպատրաստութիւն նիւթոյն առ կատարումն սրբոյ եկեղեցւոյն աւարտագործեալ: - 396. Բաւականասցի իմ դուզնաքեայ բանքս առ հերձուածող մոլորութեանց: - 258. բլուր մի պարսպեալ տաճարախիտ շինուածովք, որոյ հայեցածն առ դաշտակողմն ի վայր կոյս բերի, ի խաղս գետոյն Երասխայ – 392. գնաց և Վահան զհետ նախարարացն առ Վարդան յառաջագոյն, տալ նմա զվերակացութիւն Հայոց. – 128. գնացին առ Ներսէհ արքայ Ասորոց, ընդ իւրեանս ունելով զզիր ուխտի խաղաղութեան Աբգարու և Ներսէհի և զԽուրենէ Արծրունւոյ. – 82. Գունակ Կորխայիին բանակին յանդնդաքակ տունսն զբնակութիւնսն արարին, անխայեալ ի նինուէականն ստրջացեալ նախ անդ ո՛չ անխայեալ առ քարեղէն սիրտ քաղաքացւոցն Դունայ: - 358. գրէ առ կողմանս Ասորեստանի զգուշացուցանելով՝ մի խառնել ընդ նեստորականսն. – 130. գրէ առ սուրբ եպիսկոպոսն Գրիգոր Ամատունեաց տանն … գտանել զելս իրացն եկեալ հասեալ հինին. – 400. Գրէ բազում անգամ Սմբատ առ Ահմատ՝ թողուլ անդրէն զաշխարհն, տալ ի ձեռս Աշոտի որդւոյ իշխանին Դաւթայ. - 366. Գրէ և Վահրամ առ Մուշեղ և այլ զօրագլուխսն այսպէս. – 138. գրէ թուղթ հաւատոց առ Ղևոն կայսր Յունաց, և ընկալեալ ի նմանէ պատասխանիս՝ բազում ինչ ի Կուրանէ անտի իւրեանց արտաքս ընկէց զյոյժ առասպելագոյնն, քանզի ստուգապէս ծանեաւ զզօրութիւնն. – 166. Գրէ Կայսիկն առ թագաւորն՝ խնդրել զխաղաղութիւն, և զոր միանգամ կամիցի՝ եղիցի. յայտնիքն այսպէս, իսկ ծածուկքն՝ որպէս յայտնեցանն: - 380. գրէ Կիւրոս առ Տիգրան վասն օգնականութեան մատուցանել նմա: - 66. գրէ հրովարտակ նախատանաց առ կայսր, որ ունէր օրինակ այս. – 146. գրէ յականէ յանուանէ առ որ մնացեալն էին յաշխարհս յամուրս իւրեանց, զի փութով յիւրաքանչիւր տեղեաց առանց կասկածանաց և երկիւղի առ նա հասանիցեն – 296. գրէ յականէ յանուանէ առ որ մնացեալն էին յաշխարհս յամուրս իւրեանց, զի փութով յիւրաքանչիւր տեղեաց առանց կասկածանաց և երկիւղի առ նա հասանիցեն – 296. դառնայ Երուանդ առ սահմանօքն Ատրպատականի ի ձորն Անձահից: - 84. Դարձեալ գրէ և ի կողմն Դերջանոյ, և Խաղտաց ձորոյ բնակիչսն և աշխարհակալ տեարս և առ եպիսկոպոսունսն: - 130. Դարձեալ զՍողոմոն Բագրատունի վառեալ ի զէն սատանայական՝ յղէ առ նա բազում անգամ զնոյն խորհելով. – 318. դիմեցին առ կայսրն Վաղէտիանոս, թէ հնար ինչ իցէ առնուլ զվրէժ արեան Խոսրովու և ի /92/ վերջ նահանջել զբռնակալութիւն Ստահրացոյն. – 94. դու դիմօք մարտի առ իս զօր գումարեա և ել ընդդէմ իմ ի պատերազմ, և ի միասին մխեցից զձեռս ի սուսա և բարձից զսուսա ի պետութենէ Հայոց,,: - 340. եթէ չար ինչ թուիցիմ յաչս ձեր, և ապիրատս գործեալ եմ առ ձեզ և խարդախութեամբ բնակեալ եմ ընդ ձեզ՝ աւասիկ յանդիման երեսաց իմոց տուք պատասխանի – 214. եթէ ,,եկայք առ իս ամենայն աշխատեալք և բեռնաւորք, և ես հանգուցից զձեզ,, , և թէ ,,որ ուրասցի զանձն իւր վասն իմ՝ գտցէ զնա,,. - 252. եթէ ,,Օրէն է աշխարհակալաց արքունի խնամակալութեամբ գնալ ընդ աշխարհ իբրև առ հնազանդս, և զնեղութիւնս տառապելոց բառնալ և ի դիւր հանել իբրև զխնամարկուս, և ոչ աւազակաբար աւարել, և սրով և գերութեամբ յաւեր դարձուցանել. – 278. ելանել ի գագաթն Ամրական անձաւին զբօսնուլ նովաւ առ վճարումն բաւականութեան, ըստ մասանց պիտոյից օժնդակութեան քաղաքայարդար ապարանից թագաւորական պաղատի իւրոյ ձեռակերտին – 392. եկեալ հասեալ աւուր կորստեան մերձ առ դուրս մեր – 196. եկն և նա առ նա յԵրուսաղէմ – 80. Ես իսկ առ ընթեր գոլով անվրիպագոյն իրազեկ եղէ բովանդակ նորա հաստատնագոյն առ յոյսն կազմեալ փրկութիւն. – 388. ետ բերել փայտս, և եդեալ ի վերայ փայտին զերանելին Սողոմոն՝ և մօտ առ փայտն կացուցին զսուրբն Կահայ, զի գոնեայ մինն ի միւսոյ տանջանացն երկուցեալ հնազանդիցի հրամանի թագաւորին: - 292. և ազատացն յետուստ կողմանէ սուր ի գործ արկեալ

սպանին զնա, և զգլուխ նորա հատեալ առ /368/ բերդայինսն յղէին: - 370. և անհակառակող հաւանութեամբ հեզահայեաց առ միմեանս սիրոյ յորդորմամբ արտաքոյ վատթարին խոհականաբար մնալով, քաջախորհուրդ առատաբուղխ խաղացմամբ իմաստութեանն զմիմեանս բռնահարելով, զօտարոտին ի բաց վարատելով զբղջախոհութեան անհանճարութիւն՝ զլաւն և զյոյժ օգտակարագոյն ընտրութեամբն գիրկս արկին. – 388. և առաքեալ էր զմայր իւր զբամբիշն Վասպուրականի առ զօրավարն Բուխայ – 226. և առաքեցին դեսպանս առ արքայ և ինքեանք նստան շուրջ զլերամբն, մինչև փութով եկեսցէ նոցա հրաման ինչ յարքունուստ: - 280. Եւ արդ մեք, նահապետք ազատաց Վասպուրական իշխանիս՝ Մուշեղ ի ցեղէ Վահևունեաց, Վահրամ յազգէ Տրունեաց, Վահրամ միւս, որ ի թիկնապահ իշխանիս … գրեցաք առ քեզ Բուխայ գլուխ զօրավարաց Տաճկաց և բարձակից մեծ թագաւորին. – 212. և գրեալ էր առ Բուխայ, զի մի՛ ինչ չարիս խորհիցի կամ գործիցէ առնն այնմիկ, այլ տացէ տանել զնա առ թագաւորն մեծաւ պատուով և զգուշութեամբ: - 288. և գրեալ էր առ Բուխայ, զի մի՛ ինչ չարիս խորհիցի կամ գործիցէ առնն այնմիկ, այլ տացէ տանել զնա առ թագաւորն մեծաւ պատուով և զգուշութեամբ: - 288. Եւ դիպողագոյնս է առ այս հրեշտակս զայնս ասել. - 52. և երիվար մարզպանին պակասեաց առ վազսն – 402. Եւ ինքն /302/ անցեալ գնայր առ իշխանիկն ի յամուրն Աշխարհաբերդն կոչեցեալ. և անտի արիաբար քաջասրտագոյն դիմացուածով ելեալ գնաց դարձեալ առ սպարապետն Սմբատ: - 304. Եւ ինքն /302/ անցեալ գնայր առ իշխանիկն ի յամուրն Աշխարհաբերդն կոչեցեալ. և անտի արիաբար քաջասրտագոյն դիմացուածով ելեալ գնաց դարձեալ առ սպարապետն Սմբատ: - 304. և լուան ամենեքեան զառնելն քո ընդ իս՝ մի՛ ընդունայն և դատարկ լիցի սիրելութիւն քո առ իս – 218. և խորհեցաւ սա զմիտս զայս, եթէ որ առ վտանգի նեղութեան դարձցի ոք առ ի պաշտօն կռոցն՝ ոչինչ է, եթէ սիրտ իւր ուղիղ պահեսցէ զհաւատսն Քրիստոսի: - 256. Եւ կոչեալ առ ինքն զեպիսկոպոսն Մոկաց զՅօհան և զեպիսկոպոսն Ռշտունեաց Սահակ և զեպիսկոպոսն Անձաւացեաց Շմաւոն – 122. Եւ հատաւ քուն յաչաց նորա, և ոչ ոք մտանէր և ելանէր առ նա զաւուրս Ժ, զի եմուտ ի սենեակ ամօթալի երեսօք.– 282. Եւ մեկնակազէնքն պատեցին շուրջ զեկեղեցեաւն, և ելեալ առ նա ոմանց ընդ փորուած գմբեթին՝ և եհար մի ոմն աշտէիւն ընդ միջոց թիկանցն՝ և ընդ անթովքն հանեալ ի ներքոյ թոքացն՝ փչեաց զոգին և թաղեցաւ զթաղումն իշոյ: - 190. և Տիգրան առ երագութեան ձեռինն հարեալ նիզակաւ ընդ սրտադուրսն ի բաց կորզէր զթոքակէսն. – 64. Եւ այլք մերձ կացեալ առ Դերանիկն՝ ամբաստան լեալ Աշոտոյ կորապաղատէ, որպէս թէ նախանձու լցեալ, և քսութեամբ վարէր ի մէջ հազարապետին, և թէ արկանել ևս ջանայր զնա յիշխանութենէ անտի նորա: - 342. և այնպէս անկարօտս առ պիտանացուս հոգ տարեալ՝ գլխաւորեաց որ ինչ շինութեան և խաղաղութեան աշխարհիս նպաստաւոր առ օգտակարագոյնսն պահանջէր գործառնութեան եղանակք – 392. և այնպէս անկարօտս առ պիտանացուս հոգ տարեալ՝ գլխաւորեաց որ ինչ շինութեան և խաղաղութեան աշխարհիս նպաստաւոր առ օգտակարագոյնսն պահանջէր գործառնութեան եղանակք – 392. Եւ այնքան խրթնի անծանօթք պատահեն առ միմեանս, մինչև թարգմանաց անգամ կարօտանան. – 190. և անարգէ զկրակ և առ ոչինչ համարել զարեգակն. – 104. Եւ անդ Վահան Արծրունի խոյակապ և յականաւոր քաջամարտութեամբ ընդ սրբոյն Վարդանայ ճակատ առ ճակատ վառեալ զպատերազմն, իբրև հուր ընդ եղէգն ճեմելով ի մէջ քաջ ախոյեանացն Պարսից: - 128. Եւ անդէն իսկ և իսկ փութացաւ, եհաս գուժկան առ թագաւորն, եթէ սպանաւ զօրավարն քո և ապստամբեաց ի պետութենէ քումմէ աշխարհն Հայոց: - 190. և անընդունակք լինէիք՝ որ ի մէնջ առաքեցեալքն հազարապետք և վերակացուք աշխարհիս մերոյ և խնամատարք արքունի հոգաբարձութեան գային առ ձեզ. – 244. Եւ ապա զի՞նչ առ այսոսիկ առցուք ի մէջ զողբերգութեան բերումն ի հառաչանս – 22. և առ եղբայրականն զինազանդութեանն չափ ցուցանելով, անկշիռ վայելչութեամբ զմիմեանս լաւ համարելով քան զանձինս, հասարակ զճոխութիւն իշխանական գահընկալութեանն վարկանելով – 360. և առ զայրուցն առ մարդկայինն

դիմեալ ազգ՝ կարծել նոցա ստնանէր, յինքեանք ձգել կորզել զսատակչական դարձուածէ. – 398. և առ զայրուցն առ մարդկայինն դիմեալ ազգ՝ կարծել նոցա ստնանէր, յինքեանք ձգել կորզել զսատակչական դարձուածէ. – 398. Եւ առ այսոսիկ այժմ բաւականապէս ասացաւ: - 36. Եւ առ այսոքիւք պատեհագոյնս իմն գտեալ իբրև յանիշխանութեան՝ ոմանք Ասորեստանեայք և Քաղդէացիք, յազգէ թագաւորացն … զօր բազում գումարեալ՝ յետ ԻՀ ամի անիշխանութեան Ասորեստանեայց ի ձեռն Փուայ թագաւորեցելոյ դարձեալ տիրեն Բաբելոնի և ստորին Ասորւոց – 60. և առ ինքն ժողովեալ նախարարքն Հայոց՝ դնեն ուխտ և դաշինս աստուածայինս, միջնորդութեամբ սուրբ Աւետարանին – 134. և առ իւր ազգն ցուցանէր մտերմութիւնս առաւել քան զամենայն առաջինս: - 168. և առ ծովեզերբն զամառնային ժամանակն պարենաւորեալ առկայանան. – 260. Եւ առ յոյժ յանդուգն յարձակմանն բազում այն լինէր, զոր ձիովքն ընթադրեալ դիաթաւալ կացուցանէին, քան զոր սրովն սատակէին: - 174. Եւ առ յոյժ յիմարութեանն հարեալ ցանկութեամբ, խլրդենի դիմօք, իբրև զգազան մի կատաղեալ՝ սկսաւ յարձակել ի վերայ աշխարհիս Հայոց. – 170. և առ չանսալ իշխանին՝ անդէն նոյն ժամայն ի մարտ պատրաստին: - 364.Եւ առ չանսալն յետուստ կողմանէ Վահան հարեալ ի գաղտնիս զգարշապար երիվարին՝ արար կաղանալ նժոյգ ասպարակողին. – 334. Եւ առ չժուժեալ այնպիսի վտանգաւոր նեղութեանն, արիաբար հասեալ ի կիրճս ձորոյն և մերկացեալ զսուսերն՝ յարձակեցան ի վերայ երիվարացն – 220. Եւ առ չհանդուրժել այնքան եկեալ հասեալ վտանգաւոր նեղութեանցն, և գազանեղէն զայրացմամբ մրմռեալ յոգի իւր ի վերայ կորստեան սուրբ հաւատոյս և կործանման աշխարհիս Հայոց – 126. Եւ առ սոսա ասացեալն ի Փրկչէն, ,,ամենայն թագաւորութիւն բաժանեալ յանձն աւերի, և ամենայն քաղաք և տուն բաժանեալ յանձն ոչ /194/ կացցէ,,: - 196. Եւ առ վատացի քաջութեան աղագս զդէմ տանին բերեալ ասէ, ,,զվատ երկիւղ ապրեցուցանէ,,: - 354. Եւ առ վտանգի երկիւղի զօրավարին՝ ածին ի մէջ զիրս տեսլեանն, որ երևեցաւ յերկնից հրեշտակ Աստուծոյ. – 234. և առ Տիմոթէոս գրէ, հաւատարիմ գոլ զզօրութիւն հաւատոցն, ասէ, ,,թէ ուրանամք՝ և նա ուրանայ զմեզ. թէ չհաւատամք՝ նա հաւատարիմ մնայ,,: - 258. Եւ առաքեաց հրեշտակս մեծապէս գանձիւք և հրովարտակօք առ արքայ Խոսրով, խնդրել ի նմանէ զխաղաղութիւն մեծաւ թախանձանօք – 140. և առեալ զգանձս Արշակայ բերին առ Խոսրով:- 112. Եւ առեալ զմանրեալ և զխորտակեալ ի մասունս զԽաչն՝ բերին առ զօրավարն, լուացեալ զարիւն պղծոյն, որ ի վերայ խաչին շաղախեալ կայր ի գլորմանէ այսահարին: - 378. և առեալ զնա գան առ Տիգրան - 64. և առեալ ոսկի զտիկնոջն և զիւր՝ գնաց յԵգիպտոս գնել ցորեան յաւուրս սովոյն որ եղև առ Կղաւդեաւ. – 80. և ասեն. ,,ահա մեկնեցաք ի մէնջ զզօրսն, և սակաւք են առ մեզ – 226. և ասէր, թէ ,,զայս ամենայն զոր գրէ կաթողիկոսն Հայոց և առ ապստամբութիւն խորհել առ ի քէն, և զնախարարսն Հայոց զՅունաց թագաւորին խորհել հնազանդութիւն. արդ տեսանել պարտ է վասն այդր,,: - 130. Եւ արդ զի այսոքիկ այսպէս իցեն՝ ո՛րպիսի ինչ առ մոխրապաշտսն առ այնս իմանալի է – 52. Եւ արդ զի այսոքիկ այսպէս իցեն՝ ո՛րպիսի ինչ առ մոխրապաշտսն առ այնս իմանալի է – 52. և արդ մեք զաւակ Աբրահամու եմք, և գիտէք դուք զխոստումնն /160/ որ առ Իսմայէլ հայրն մեր. – 162. Եւ արդ քանզի կարգ բանիցս էած զմեզ առ այս խնդիր՝ պարտ է նախ գիտել թէ որով օրինակաւ Քաղդէացւոցն մատենագրութիւնք զթիւ նահապետացն տասամբք համարին թուով ըստ աստուածահրաման գրոցս - 18. և արձակեաց զզօրս իւրաքանչիւր զօրագլխօք եկելոց առ նա յամենայն ազգաց յաշխարհէս /գրքում յաշխարէս/ Հայոց՝ երթալ ձմերել յիւրաքանչիւր տեղիս բնակութեանց – 262. Եւ բազում այն էր որ մարտիրոսական ճգնութեամբ վկայեցին, քան որք դրդուեցան, առ ոչինչ համարելով զյափշտակութիւն ընչից և ստացուածոց և զմահս դառնագոյնս: - 124. և բանակեցաւ ի յԱդամակերտ ոստանին Արծրունեաց, և անդէն սկսաւ ասպատակս սփռել, աւար առնել, կուտել առ ինքն զկապուտ աշխարհին յոյժ սաստկութեամբ: - 184. և բնակէ առ զօրավարի ումեմն և մոգի Պերոզ Վրամ/ճիշտը՝Վռամ/ կոչեալ: - 82. Եւ Բուխայ հրամայեաց սպարապետին, զի աներկիւղ կացցէ մնասցէ Գուրգէն առ սպարապետին մեծաւ շնորհակալիւք: - 304. և

գունդք ճակատելոցն ելին կացին մօտ առ քաջն մեր Աշոտ և ընտիր զօրավարն Հայոց առ մեծն իշխանաց: - 210. և գունդք ճակատելոցն ելին կացին մօտ առ քաջն մեր Աշոտ և ընտիր զօրավարն Հայոց առ մեծն իշխանաց: - 210. Եւ Գուրգէն երկրորդ հրեշտակս յղէ առ նա զայս օրինակ, եթէ ,,ընդ իս հաստատեա զանզրաւ կապակցութիւն ուխտի խաղաղութեան. և ես ապստամբեցայց յԱշոտէ, և ի միասին բաժանեալ զերկիրս կեցցուք յապահովս,,: - 316. Եւ գրել Դերանիկն առ որդին Հալթի հաստատել զնա իշխան իւրով հրամանաւ. – 342. Եւ գրեն թուղթ առ Յամանիկն, եթէ ,,ի մտանելն իմ ի Դուին քաղաք և զհարկս արքունի յիս գրաւել՝ և յանկասկած առեալ զիշխանս Հայոց՝ և եկեսցեն առ իս. – 340. Եւ գրեն թուղթ առ Յամանիկն, եթէ ,,ի մտանելն իմ ի Դուին քաղաք և զհարկս արքունի յիս գրաւել՝ և յանկասկած առեալ զիշխանս Հայոց՝ և եկեսցեն առ իս. – 340. Եւ գրէ առ իշխանաց իշխան՝ ի բաց լքանել եթէ ունիցի ինչ անօգուտս խորհել, ապա թէ ոչ՝ տեսից զքեզ, ասէ, ի զէն և յասպազէն և ի ճակատամարտ. – 322. և գրէ առ Սահակ դառնալ առ Երուանդ. թերևս հնար լիցի խորհել ինչ վասն Երուանդայ: - 82. և գրէ առ Սահակ դառնալ առ Երուանդ. թերևս հնար լիցի խորհել ինչ վասն Երուանդայ: - 82. և գրէ առ Սմբատ, թերևս տացէ ի ձեռն նորա զմանուկն Արտաշէս: - 84. և դարձեալ՝ թէ ,,դատաստանս արդա՛ր դատեցարուք, և ողորմութիւն և իրաւունս արարէք, քանզի առ ձեզ են բանք իմ, ո՛վ բռնաւորք,, , ասէ Սողոմոն. – 182. և դեսպանս առ զօրավարն արձակէր: - 184. Եւ ելեալ ազատացն Վասպուրականի դէմ եդեալ տարադէմ գնացին յԱմդացւոց քաղաքն առ Ահմաթ որդի Յիսէի Շեհայ – 366. և ելեալ Աղան գնաց առ սուրբն Սահակ, և զէնըննկեց եղեալ առաջի նորա՝ մերկանայր զհանդերձն զինաւորական - 112. և ելեալ գնաց զհետ անհանճար իմացմանց առ Պերոզ արքայ Պարսից – 124. Եւ ելեալ իշխանաց իշխանն, որ բարձրագոյն և հանճարեղագոյնն էր քան զբնաւ Հայաստանեայցս և զընդհանուր կացեալս ի ներքոյ երկնից՝ եկն առ նա մեծաշուք պատուադրութեամբ, և պարգևս և պատիւս ոչ սակաւս նմա յառաջաբերեաց. – 344. և ելեալ նստաւ ի ջորւոջն, զոր պատրաստեալն ունէին անդէն առ դրան վրանին, և հանին արտաքոյ դաշիկ բանակին՝ դարձուցեալ դառնալ ընդ նոյն ուստի եկն: - 346. Եւ եկաց Նոյ յետ ջրհեղեղին առ որդւովքն ամս ԼԾ մինչև ի ՀԳ ամն Եբերայ – 34. Եւ եկեալ ի Փառան՝ զնոյն ասաց երկրորդել զբանս զայսոսիկ առ հօրեղբօրն իւրոյ որ կոչէր Ապղջէհր: - 158. և եկեալ կացին մօտ առ Կանգուար բերդ, և պատերազմեալ զամիսս Բ՝ ոչ ինչ գործ ի գլուխ ելեալ ըստ ախորժման. – 332. Եւ եկն եհաս առ նա Ատրներսէհ իշխանն Վրաց: - 366. և եղբայր Մեհուժան Արծրունի յղէ դեսպան առ Շապուհ զնոյն խորհուրդ հաստատել: - 108. Եւ եղև ընդ մեռանելն տեառնն Անձաւացեաց, նորին տիկինն Հեղինէ գրէ առ Գուրգէն – 324. Եւ եղև զկնի երից աւուրց անցանելոյ ետուն թուղթ մի տանել առ Գուրգէն, գրեալ Բուխայի լի դառնութեամբ, կնքեալ մատանեաւ արքայի, իբրև այն թէ ի դիմաց արքային և յարքունուստ եկեալ. – 236. Եւ եղև ի դառնալն սրբոյն Սահակայ ի Պարսից՝ եկն առ նա դարձեալ Աղան Արծրունի, և ընկալաւ ի նմանէ սքեմ կրօնաւորութեան. – 120. Եւ եղև յելանել նախարարացն Հայոց յերեսաց ամիրային՝ մնայ առ նմա միայն Մուշէղ Մոկաց իշխեցողն, այր քաջայայտ և բարձրագահ – 344. Եւ են գազանաբարոյք, արիւնարբուք, առ ոչինչ համարելով զսպանումն եղբարց հարազատաց, նա և զանձանց ևս. – 192. և ես ամայացեալ ոչ ինչ փոյթ առնէի, միայն ձեզ զլիանալն սիրելով առ այսոքիւք. – 216. և ետ բերել նմա ըստ օրինի գլխապետութեան սուսեր իշխանական ընդ մէջ արկեալ և գօտի արիական շրջապատեալ զմիջաւ, քուքք խիզախողք և երիվար բարձրավիզ, ոտնատորովի, խրոխտալիր, յարմարական առ ընթացս պատերազմականս: - 308. Եւ երթեալ հասանէ ի գիւղակ մի Երանգանի անուն առ մոնազն մի, որ էր երէց վանիցն:- 320. և երկից և երից և բազում անգամ զնոյն հաստատեցին երդմամբ, զի անվեհեր համարձակութեամբ եկեսցէ առ նոսա. – 226. Եւ զայս առ այժմ բաւական համարեալ նշանակութիւն ցուցանել զլաւութիւն երանելի առնն Խուրանայ Արծրունւոյ, խոհեմագունիցն բաւականանալ առ բովանդակ իմացմունս: - 78. Եւ զայս առատապէս հեղեալ զգութ արարչական խնամոցն առ արարածս իւր, ողորմեալ մարդասիրապէս բարեխօսութեամբ սրբոցն – 314. և զաչս

առ Աստուած համբարձեալ եկաց յաղօթս – 216. և զատուցանէ զօրավարն վանիցն գեօղս բաւական առ ընկալումն հիւրոցն և ի տեսչութիւն աղքատացն: - 394. և զբազումս ձերբակալ արարեալ ածին առ Խոսրով – 140. Եւ զի առ այսոսիկ փոյթ եղև մեզ քննասիրութեամբ լինել հասու և ոչ զանց առնել – 18. Եւ զի ասէ գիր՝ ոգիք իբրև ութ՝ երկբայականս իմն և զայն. առ որս ասեմք, եթէ նոցա տուաւ հրամանն այն. այլ թէ ի ձեռն նոցա և այլք եղեն փրկեալք: - 32. և զի էր վարժեալ ուսմամբ Աստուածաշունչ գրոց և ընդել և ծանոթ էր ճարտասանական հրահանգիցն՝ եդ առ յայն ժամու իմացական տեսութիւնն զերգս – 284.և զի չև էր դարձեալ պատասխանի յարքայէն՝ հրաման եհաս ի կայսերէ առ Վարազդատ անյապաղ առ նա հասանել: - 110. և զի չև էր դարձեալ պատասխանի յարքայէն՝ հրաման եհաս ի կայսերէ առ Վարազդատ անյապաղ առ նա հասանել: - 110. և զիշխանն Աշոտ տալ տանել կապանօք առ թագաւորն – 202. Եւ զկնի այսորիկ, որ է երկրորդ հարուածք այլազգեացն՝ դարձեալ հրաման ետ ելանել ի պատերազմ, և հետամուտ հասեալ առ նոսա. – 282. զՄարդաստան գաւառն զբուն բաժին Գուրգենայ դարձոյց առ նա Դերենիկն: - 322. և զմտաւ ածեալ զքսութիւնն զոր զեկուցին զԱշոտոյ կորապաղատէ առ Դերանիկն, եթէ ստութեամբ և եթէ ճշմարտութեամբ՝ մեզ չէ յայտ: - 342. և զուարճ և զուարթ խրախութեամբ յուսակցէին առ տիրական նախախնամօղ հոգաբարձութիւն շինութեան աշխարհիս – 360. և զքեզ կորակնեալ ամօթալից ի պարտութիւն մատնիցին, որպէս զյառաջագոյն եկեալ հազարապետն արքունուստ, զի ոչ կարաց կալ ընդդէմ նոցա, և ոչ ճ այր առ Ժ զօրացն Հայոց,,: - 214. և ընդ նմա Շապուհ յԱմատունի տոհմէ, այն որ գործակիցն եղև Գագկայ առ սպանումն Ապումբրուանայ, զոր վերագոյնն յիշեցաք – 372. և ըստ հնարագէտ ազգի իւրեանց խորամանկ կեղծաւորութեամբ, խաղաղասէր դիմօք առ սակաւ սակաւ ջանայր կատարել զկամս չարութեան իւրոյ: - 170. և ըստ օրինակի կեղծաւորական հիւանդութեանն, զոր առ Դերենիկն հնարաւորեցաւ՝ զնոյն և առ Գագիկ գլխաւորեաց: - 350. և ըստ օրինակի կեղծաւորական հիւանդութեանն, զոր առ Դերենիկն հնարաւորեցաւ՝ զնոյն և առ Գագիկ գլխաւորեաց: - 350. և թափառական զվէմս ապաստան արարեալ յանկասկածագոյն տեղիս դարանի ի փոքր վիմամէջս ի կարկառս հովտաձևս հանդէպ հարաւոյ քաղաքաբերդին Վանի, մօտ այն տեղի, յորում բղխէ աղբիւրաբար առ ստորոտով բլրակի միոյ, մօտ յեզր ծովուն – 84. և թէ Ադամ առ նմանն իւր և օգնական զայսոսիկ՝ զի՞նչ ի դէպ իցէ կնոջն անմեղադրելի գոլ՝ օձին պատճառել, որ ևս վատթարագոյն քան զանասունն լինիցի: - 22. Եւ թուղթս և դեսպանս առ թագաւորն յղէին ծածուկ ի միմեանց. – 194. և ի դիմաց ձերոց երևի, զի զօրութիւն բազում գոյ ի ձեզ, զի այդչափ վնասս գործեալ է ձեր առ իս - 244. Եւ ի ժամու մինչ ագևորեալքն կամէին մտանել զառաջեաւ … յայնժամ շուրջ կացեալ զվրանաւն մեծ սպարապետին զկազմեալ գնդաւ վահանաւոր և նիզակաւոր ամրափակ պնդութեամբ, և մտեալ մատոյց զթուղթն, զոր էր գրեալ առ Յամանիկն ի քաղաքն Պարտաւ Ահմաթայ նենգութեամբ: - 344. Եւ ի հասանելն նորա առ թագաւորն՝ ունէր ևս ընդ ինքեան թուղթս լի ամբաստանութեամբ զնախարարացն, որ բնակեալ էին ի Հայս – 180. Եւ ի հասանելն նորա ի Թէոդոսի քաղաքն ի Կարին գաւառ՝ եհաս լուր նորա առ կայսր Միքայէլ թագաւոր Յունաց. – 316. Եւ ի միւսում առաւօտին հասին ի վերայ բանակին խոնջեալ երիվարօք, անզգուշութեամբ առ մուտն պատրաստեալ, և անկան ի նմին ժամու Բ ոմանք, Վլիթ և Մարաճայ. – 402. և ի չափ ինչ հասեալ բնակեցաւ առ ումեմն մեծատան ի նոցունց ազգականից. – 158. Եւ իբրև եհաս առ թագաւորն որ ինչ գործեցաւն՝ ոչինչ գոյր տեղի այլ պատասխանւոյ. բայց ասէ, ,,արժանապէս այն գործ նոյն գործեցաւ,,: - 370. Եւ իբրև ետուն զթուղթն կարծեցեալ իբրև յերեսաց արքայի՝ ,,ընթերցիր զայդ, ասէ, մի՛ ինչ ընդ մեղադրութեամբ արկաներ զիս, և կարծել նենգութեամբ գնալ առ քեզ և դրժել ինչ քեզ և ստել երդմանց /236/ մերոց. – 238. և իմ խնայել ի ձեզ ոչ արարից զրաւ կենաց ձերոց ըստ արժանի ապիրատ գործոց և վնասուցն, զոր յանցեայքն առ իս դուք. -244. Եւ ինձ ի վերայ տրտմականացն դէմ եդեալ առ կատարելագոյն և առ անզուգական անհամեմատ խնդութիւնն դեգերել, առ հոգևորական ուրախութիւնսն ընթանալ յետ

մարմնական տրտմականացն յաճախութեանցն: - 386. և ինքն գնաց ի Միջագետս Ասորոց, զի կալեալ հաստատեսցէ ինքեան զքաղաքսն և զսահմանսն ամենայն, որ առ Խոսրովաւ և առ Մուրկաւ հաստատեալ էր: - 154. Եւ ինքն զօրավարն Մուսէ ճեպէր շտապէր՝ փութալ առ պատերազմն վառել – 328. և ինքն Յամանիկն գրէր առ Աշոտ զԴերանկէն՝ լի ապիրատութեամբ խորհել վասն Աշոտի: - 350. և ինքն Ջափր գործ առնէր այլ սակաւ սակաւ մեկնել ի նմանէ զզօրսն՝ դիմօք յաշխարհս աշխարհս /326/ ասպատակ սփռելոյ: - 328 Եւ իշխանն Աշոտ գրէ առ իշխանն Սմբատ, անօգուտ զապստամբութիւնն համարելով. – 382. Եւ իւրաքանչիւր զօրագլխացն եկելոց առ նա պարգևս և պսակս մատուցանէր, գեօղս և աւանս կնքէր և տայր. – 198. և խաւարեցան անմտութեամբ սիրտք նոցա. զանձինս առ իմաստունս ունէին յիմարեցան. – 52. Եւ խնդրէր /252/ ի Քրիստոսէ ելանել ի մարմնոյ աստի և մտանել առ Աստուած. – 254. Եւ խօսէր ընդ նոսա սաստիկ և ահագին դատաստանօք և սպառնալեօք, թէ ընդէ՞ր և դուք ոչ մեռարուք ի պատերազմին, քան թէ ելեալ փախստական գնացէք գալ առ իս և տալ համարձակութիւն ծառայի իմում ի յայսքան վնաս. մի՞թէ արդեօք զԽոսրով մեռեալ կարծէիք„: - 150. Եւ կայսր Մուրիկ հաւանեալ նմա՝ յղէր առ նա զՓիլիպիկոս փեսայ իւր. և տայր տանել նմա գիր ընդունելութեան, և առնոյր ի նմանէ երդումն: - 138. և կարիցես զիշխանս Հայոց կապանօք առ մեզ հասուցանել, մանաւանդ զիշխանն Վասպուրական զԱշոտ՝ քեզ և զաւակի քում տաց զերկիրն զայն ի ժառանգութիւն: - 184. Եւ կացեալ Շաւասպ առ կայսեր ամս Դ: - 116. և կեցեալ առ նովաւ ամս Մ՝ փոխեցաւ յանմահութիւն յամին ԼԳ Ղամէքայ: - 28. և կեցեալ առ նովաւ ամս ՇԿԵ, մինչև ի հանդերձել տապանին: - 28. և հայր քո Վասակ խորհիցի ինչ առ արքայի, և աղմուկ և շփոթ ինչ յուզիցէ հայր քո, որպէս թէ զապստամբութեան ինչ խորհել կարծիս զմէնջ առնուցուն: - 114. և հասեալ առ զօրավարն իւրեանց մեծաւ յաղթութեամբ և բազում աւարաւ: - 282. Եւ հաւանեալ Խոռեմայ՝ եկն առ Հայրակղոս արքայ Յունաց, թողեալ ի նա զԵրուսաղէմ և զԿեսարիայ Պաղեստինացւոց և զամենայն կողմանս Անտիոքացոց և զամենայն քաղաքս գաւառացն այնոցիկ, և զՏարսոն Կիւլիկեցւոց և զմեծ մասն Հայոց և զամենայն զոր միանգամ կամեցաւ Հայրակղոս. – 152. և հիացմամբ առ նորայն հայելով, թէ ո՛վ ոք էր, և ո՛րպիսի, և ո՛րպէս կորեաւ՝ ասեն, ,,զիա՛րդ դադարեաց պահանջողն, հանգեաւ տագնապօղն. եթէ ո՛րպէս իջին ի դժոխս փառք նորա„: - 376 և հնախօսս շարագրական մատեանս և ի բազում վէպս պատմութեանց անցեալ գրեցի, որ ինչ բաւականանալ ձեռնհաս եղէ, սկսեալ յԱդամայ մինչ առ մեզ հասեալ ժամանակացս գիւտ: - 12. Եւ հրամայեաց ածել ոսկերիչ և նորոգեալ նորացոյց զանյաղթ փայտ խաչին Քրիստոսի, մատուցեալ զբեկորսն առ իւրաքանչիւր յօդս, պատեալ մաքուր արծաթով վայելչագոյն քան զառաջինն, ի պարծանս քրիստոնէից և յամօթ և ի նախատինս թշնամեաց խաչին Քրիստոսի: - 378. և հրաման հարկեցուցանող ճոխութեան քո ստիպէ զմեզ, ճեպել փութալ առ գիւտն հանդիսանալ և կարգել ոճով զփափագելին յայտարարական գրով, դրոշմել կանոնել ի գիրս աստ – 12. և մանաւանդ զի հարկ փութոյ եղև մեզ գիտել զպայազատութիւնս երանաց տիրեցելոց մեր աշխարհի և որ յառաջ քան զնոսա թագաւորք Ասորեստանեայց, որդի /34/ ի հօրէ առեալ մինչև ի Սենեքարիմ արքայ, որ առ Եզեկիայիւ Երուսաղէմի արքայիւ եղեալ ազգապետ տանս Արծրունի: - 36. և մատուցեալ զպարանոցն առ դահիճն՝ եհատ զգլուխ նորա – 296. և մեկնեալ յինքեանց զՎահրամ անուն՝ և տան տանել հրովարտակ առ զօրավարն – 210. և մերկ կապուտ կողոպուտ առնէր զնոսա, մինչև զարմանալ զօրավարին ընդ սորայս քաջութիւն՝ գրէ առ Միքայէլ թագաւորն Յունաց զեկուցանելով վասն նորա: - 302. Եւ մինչ այսպէս կայր աշխարհս յանկարգ խաղաղութեան՝ եհաս լուր գործոյն առ Աւշին և առ իշխանն Աշոտ, եթէ ,,վրդովեալ է երկիրն, և կան ի տարակուսի՝ որք զամուրսն քո ունին. – 362. Եւ մինչ այսպէս կայր աշխարհս յանկարգ խաղաղութեան՝ եհաս լուր գործոյն առ Աւշին և առ իշխանն Աշոտ, եթէ ,,վրդովեալ է երկիրն, և կան ի տարակուսի՝ որք զամուրսն քո ունին. – 362. Եւ մինչ նոքա դեռ չև հասեալ էին մերձ առ գունդն Հայոց՝ փութացաւ զօրավարն Գուրգէն յղեաց դեսպանս առ Ապուհեշմ և որ ընդ նմա

զօրագլուխքն՝ աղաչել ի խաղաղութիւն – 230. Եւ մինչ նոքա դեռ չև հասեալ էին մերձ առ գունդն Հայոց՝ փութացաւ զօրավարն Գուրգէն յղեաց դեսպանս առ Ապուհեշմ և որ ընդ նմա զօրագլուխքն՝ աղաչել ի խաղաղութիւն – 230. Եւ մինչ նոքա կային մնային հրաման ինչ ընդունել յարքունուստ՝ /286/ դարձան հրեշտակքն և եկին փութանակի, և բերին թուղթ յարքայէ առ Ապումուսէ՝ գալ ի հնազանդութիւն նոցա և երթալ առ Բուխայ. – 288. Եւ մինչ նոքա կային մնային հրաման ինչ ընդունել յարքունուստ՝ /286/ դարձան հրեշտակքն և եկին փութանակի, և բերին թուղթ յարքայէ առ Ապումուսէ՝ գալ ի հնազանդութիւն նոցա և երթալ առ Բուխայ. – 288. և մինչ չև հասեալ առ զօրավարն՝ եհան ընդ առաջ նորա գունդս գունդս վառեալ զինու և ընտրեալ երիվարօք – 288. Եւ մինչդեռ այս գործ խորհրդածէր՝ հասին ի վերայ նորա քաղաքապետք երկու, անուն միոյն Բշիր և երկրորդին Զքրի, և կալան զնա տանել առ Աշոտ որդի սպարապետին: - 316. Եւ մինչդեռ զայս խորհէին՝ եհաս լուրն առ կայսր ի ձեռն Տիրենտեայ զօրավարին. – 110. և մինչև հասեալ առ զօրագլուխսն, այլ ի բացեայ երթայր հեռագոյն ի նոցանէ իբրև յերկու մղոնս – 228. և մտանէին առ նա արք ի նախարարացն, խօսէին դատաստանօք և նախատէին զնա, անարգէին և գնային: - 152. Եւ մօտ առ սոցա կայ լեառն Կաւկասու, յորում բնակեն ազգք յամենայն լեզուաց բաժանեալք, ըստ ազգս ՀԲ ազգացն, և կեան առանց առաջնորդի, և օրէնս անձանց ունին ամենայն ոք որ զինչ կամի, և ընդ մայրս և ընդ քոյրս ամուսնանալ: - 274. Եւ յամենայն ազգաց որ ընդ ձեռամբ քո են՝ հաւաքեա առ քեզ զընտիրն այրուձիոց, և անց յայնկոյս գետոյն: - 196. Եւ յարբունս հասելոյ Արտաշէսի՝ երթայ գնայ առ Արտաշէս Պարսից արքայն – 84. Եւ յաւուր միում լեալ նորա ի տխրութեան ի սպառնալեաց հօրեղբօրն իւրոյ՝ եկն եմուտ առ նա Ալի որդի Ապուտալպի և ասէ, զի՞նչ են պատճառքդ զի նստիս տխրեալ. – 160. Եւ յետ անցանելոյ աւուր, գնացեալ Աշոտ որդի Դերանկին, առեալ զդի նորա՝ տարեալ հանգոյց առ հարս իւր յԱղբակ գաւառի ի վանս սուրբ Խաչին: - 354. Եւ յղէ պատգամ առ Թէոդորոս եղբայր Հայրակղի, ըստ այնմ որում Հրէայքն եղեն ձեռնտու, եթէ „զերկիրդ զայդ Աբրահամու խոստացաւ Աստուած և զաւակի նորա, և ի ձեռս նոցա էր բազում ժամանակս. – 160. և նախ քան զմտացն յօժարագոյն առ հանդէսսն յառաջանալ՝ զմարմնոյն պնդութիւն անհանգիստ առ ճակատամարտսն յարատևել: - 308. և նախ քան զմտացն յօժարագոյն առ հանդէսսն յառաջանալ՝ զմարմնոյն պնդութիւն անհանգիստ առ ճակատամարտսն յարատևել: - 308. Եւ նորա առ ահն պակուցեալ, ասէ. հայր իմ, խնայեա յիս. և այլ ոչ զօրեաց բարբառել ինչ: - 320. և նոցա կալեալ զճանապարհն անապատի՝ գնացին ի Տաճկաստան առ որդիսն Իսմայէլի, ի քաղաքն որ կոչի Մադիամ – 156. Եւ նոցա ձայն բարձեալ ողորմագին պաղատանօք առ Հայրակղոս, եթէ „աստուածասէր և բարերար տէր, արա/գրքում՝ ապա/ ի վերայ մեր ողորմութիւն, թէպէտ և չեմք արժանի ողորմութեան„: - 150. Եւ նոքա թափառնակի անյապաղ հանդերձ իւրաքանչիւր զօրու եկին հասին առ մեծն Վարդան – 126. և շտապով փութանակի յասպազինէ երիվարէն ի վայր արկեալ զինքն առաջի Աղէքսանդրի, առ ոչինչ համարեալ յահռնաբար/գրքում՝յահուռնաբար/ գործսն զոր գործեաց՝ փութացաւ ետ ողջոյն արքայի և ասէ. – 68. և ոգորել ընդ բնաւ աշխարհս անդուլ շրջաբերութեամբ, անհանգիստ մնալով, և կեղծաւորական սիրով ընդ Վասպուրական աշխարհիս և ընդ նոցուն պետացս, համարէր լինել կատարելանալ առ սէր. – 370. և ոչ առ մի ոք այդչափ խնամ և հոգաբարձութիւն առնէաք, որչափ ընդ ձեզ և ընդ աշխարհ ձեր. – 244. և ոչ առ փոքր մի ինչ ներեաց կամ աննաց /264/ տալ տեղի պատասխանոյ, այլ հրամայեաց դահճացն տալ ի վերայ նորա զվճիռ մահու, փութով զրաւ առնել նոցա ի սատակումն սրոյ: - 266. Եւ ոչ յանձին կալեալ Արջամայ վստահաբար առ իւր ունել զԱնիանոս՝ յղէ զնա ի Հայս: -76. և որ ի նմա են կենդանիքն՝ զնոյն առ ի վերայ հասուցանէ և նոքօք զպէտս քաղցոյն վճարէ մինչ ի ժամանակս գարնանայինս: - 262. և որդի Որմզդի Խոսրով գնաց փախստական առ Մուրիկ թագաւորն Յունաց՝ զոր առեալ քեռիք նորա Վնդոյ և Վստամ գնացին փախստական ի դուռն կայսերական: - 136. Եւ որո՞վ օրինակաւ թևացեալ քաջալերեցաւ առ այս. – 26. Եւ որք մերձ առ պարսպօքն զճակատն վառէին և

զմարտն գրգռէին՝ զգեստն ինքեանց յասուէից կազմեալ – 208. և սա նշկահեալ զկայսերբ՝ յղէ առ Շապուհ արքայից արքայ նուաճել ընդ նմա – 108. և Սահակայ յղեալ առ Սմբատ՝ մի կալ մնալ ի լերինն, այլ փութալ ելանել դառնալ անդրէն ի հետևի զօրս անդ զի ոչ ելանէ, ասէ, Երուանդ զօրու ի սահմանս Մարաց. – 84. և Սամփսոնի եղեն իրքն առ սովաւ: - 58. Եւ սկսաւ գոռալ, և խորհէր զթոյնս չարութեանն թափել ի վերայ իշխանին Աղուանից, /276/ և յղէր առ նա կոչելով ի հնազանդութիւն. – 278. Եւ սրբոյ վարդապետին մեր Եղիշէի, որ յայնմ ժամանակի ի Մոկաց բնակէր աշխարհին՝ եկեալ առ նա Բարձումայ, խնդրեալ զպատմողական գիրսն Հայոց, զոր գրեալ էր հրամանաւ սրբոյն Վարդանայ. – 130. և տեսանելով մեր զխնամարկութիւն բարի կամաց քոց ի վերայ աշխարհի, և զսէր երախտեաց որ առ մեզ՝ յօժարագոյնս եղիցուք և մեք մտերմութեամբ ծառայել և փութով մեծաւ կատարել զհրամայեալսն ի քէն,,: - 186. Եւ փոխանակ նորա ժառանգէ զաթոռ հայրապետական երանելին տէր Յօհաննէս, որ և սնեալ և ուսեալ առ ոտս սրբոյն Մաշտոցի. – 376. Եւ փութացաւ գալ առ նա Դերանիկն. – 350. և փութացաւ գրեաց առ Սափի որ ի Վանտոսպ նստեալ և ճոխանայր Վասպուրական տէրութեամբն. որ առանց յապաղանաց զփոյթն յառաջաբերեալ՝ գնաց եհաս առ Աւշին ի Մարակայ քաղաք: - 374. և փութացաւ գրեաց առ Սափի որ ի Վանտոսպ նստեալ և ճոխանայր Վասպուրական տէրութեամբն. որ առանց յապաղանաց զփոյթն յառաջաբերեալ՝ գնաց եհաս առ Աւշին ի Մարակայ քաղաք: - 374. և փութացոյց վասն նորա զի անյապաղ առ նա հասցէ, և ի մեծ պատիւս հիւպատութեան հասուսցէ զնա, և խաչանշան դրօշիւք ճոխասցի: - 316. Եւ քան ընդ ապստամբելն ի նմանէ՝ ընդ յոյժ անմտութեամբ գալն առ նա զարմացաւ: - 272. Եւ քանզի ոչինչ հաղորդութիւն ունէր Յովսէփ առ ծնունդն Քրիստոսի՝ մտանէ յազգահամարն փոխանակ Մարիամու կնոջ իւրոյ -16. Եւ քանզի այն ինչ վախճանեալ էր կին Դերենկին՝ գրէ Գուրգէն առ Աշոտ, ասէ. – 322. Եւ քանզի էին երեքին սոքա անքակ անխզելի առ միմեանս, զմիաբանական կապակցութիւն շաղկապեալ, Աշոտի և Գագկայ և Գուրգինայ, որդիք Դերանկին – 364. Եւ քանզի հաւատացեալ էր զգաւառսն Բուխայի ի ձեռն սպարապետին Սմբատայ՝ գրէ առ ամիրայն Նախճաւանու Աբրահամ անուն, զեկուցանելով նմա զզօրացն Վասպուրականի. – 304. Զայս իմացեալ խորհրդականութիւն Քսերքսէս յԱդրամելեայ և Սանասարայ յորդւոցն Սենեքերիմայ՝ ապա գան առ Տիգրան Հայոց թագաւոր և զեկուցանեն նմա վասն որոյ խորհի Աշղահակ. – 62. Զայսոցիկ և որ առաւելն քան զսոյն իրողութեանց ցոյցք մոռացմամբ սուզեալ՝ առ երկնաւորսն և առ երկնից թագաւորն թևակոխեալ – 386. զի այնու փքացեալ առ հուրն յաւակնեալ զինքն տացէ. – 114. զի Գագիկ անցեալ ամրանայր ի Ճախուկ բերդի, ի կասկածի կալով ի Դերանկէն, ըստ զեկուցմանն զոր ինչ գործեաց Հասան առ Դերանիկն: - 350. Զի եթէ ոչ ստուգութիւն սրտին և ճշմարտութիւն բերանոյն համամիտ առ հաւատոցն խոստովանութիւն ուղղակի մատչիցին՝ խոտան և ի բաց ընկենլի է և օտար ի սրբոյ առաքելական եկեղեցւոյ: - 258. զի եկեսցէ առ նոսա առանց պատկառանաց և երկիւղի և առանց միոյ իւիք կասկածանաց – 226. զի և զմեծութիւն ընչից, որ ի գանձս իմ՝ ամի ամի յաւար տալով՝ զուարթամիտ սրտիւ ինձ համարէի զյափշտակութիւն տան իմոյ որ ի ձէնջ և առ ձեզ - 216. զի զԱշոտ և զեղբարսն իւր փութով առ մեզ հասուսցես: - 236. զի էր աւերեալ առ նախնեօքն ի զօրացն Պարսից: - 228. զի թէպէտ նեղեալք և չարչարեալք լինէաք պէսպէս կտտանօք ի զօրացն իսմայէլական ազգացն տաճկական տէրութենէն՝ այլ սակաւագոյնք և առ փոքր ինչ ժամանակս – 194. զի հարցեալ լինէր, թէ ո՞վ ոք, և յորո՞ց, և յումմէ՞, և ե՞րբ, և առ որո՞վք: - 72. զի Յամանիկն թուղթս և դեսպանս մի զմիոյ կնի առնելով առ իշխանս աշխարհիս՝ զինքն յառաջանալ ի վերակացութիւն Հայոց – 340. զի ո՞վ ոք այլ ճոխ քան զՍենեքերիմայսն, /94/ զոր համարձակախօսն Եսայիաս հրապարակէ առ Իսրայէլեան զարմն զսորայս մեծափառութիւն. – 96. Զի ոչ միայն առ շինութիւնն՝ այլ և յարիւն և յապաժոյժ առաքինաբար զանձինս եդեալ ի վերայ խաշանցն մեռանել իբրև զքաջ հովիւ – 392. զի ուր և իցէ՝ ածցեն զնա առ նա, թէ՛ պատիր խաբէութեամբ և խորամանկ կեղծաւորութեամբ և խարդախութեամբ, կամ պատերազմաւ

և մեծամեծ զօրութեամբ, ամենայն պատրաստութեամբ, արքունի կարողութեամբ, որպէս զիարդ և կարասցեն՝ առ նա հասուցանեն: - 224. զի ուր և իցէ՝ ածցեն զնա առ նա, թէ՛ պատիր խաբէութեամբ և խորամանկ կեղծաւորութեամբ և խարդախութեամբ, կամ պատերազմաւ և մեծամեծ զօրութեամբ, ամենայն պատրաստութեամբ, արքունի կարողութեամբ, որպէս զիարդ և կարասցեն՝ առ նա հասուցանեն: - 224. զի սոքա վնասակարք առ աստուածոյն եղեն: 46. զի տարցի անյայտաբար զգողաւսն առ իւր և լցցէ զսովառնութիւն իւր: - 46. զիշխանս և զտեառս կողմնակալս և զկուսակալս աշխարհին, զազատս և զազատորդիս փութով առ մեզ հասուսջիք կապանօք – 198. զկարգին յառաջ վարել զպահանջումն, թերևս արդեօք գործակցօք յանդգնեցայց վարել առ ողբերգակս: - 352. զհարստահարութիւնն բացաձգեալ, և զթուղթս առ մի մի յիշխանացն յղել յաճախէր, յոլովագոյն առ իշխանն Աշոտ և առ եղբարս իւր.– 360. զհարստահարութիւնն բացաձգեալ, և զթուղթս առ մի մի յիշխանացն յղել յաճախէր, յոլովագոյն առ իշխանն Աշոտ և առ եղբարս իւր. – 360. զհարստահարութիւնն բացաձգեալ, և զթուղթս առ մի մի յիշխանացն յղել յաճախէր, յոլովագոյն առ իշխանն Աշոտ և առ եղբարս իւր. – 360. Զնա յղէ Ապուսէթ ելանել յերկիրն Վասպուրական և անդէն մնալ զօրօք բազմօք, մինչն զբովանդակ զհարկս և զհասս արքունի յամենայն կողմանցն Հայոց առ նա բերցեն յիւրաքանչիւր սահմանաց: - 176. զնոյն գրէ և առ որս ի Խուժաստանին էին ժողովուրդ ուղղափառացն: - 130. Զնոյն տեսեալ ազատացն Վասպուրականի, անտանելի մնալով առ դիպուածն զոր ինչ գործեաց Ապումրուան՝ ելին գնացին առ Ատոմ որդի մեծին Գուրգինայ յամուրն Կանգուար, գտանել զելս իրացն – 364. Զնոյն տեսեալ ազատացն Վասպուրականի, անտանելի մնալով առ դիպուածն զոր ինչ գործեաց Ապումրուան՝ ելին գնացին առ Ատոմ որդի մեծին Գուրգինայ յամուրն Կանգուար, գտանել զելս իրացն – 364. զշփոթեալ և զվրդովեալ կարգս աշխարհիս յօրինել առ հանդարտութիւն և խաղաղութիւն յառաջանալ – 388. Զոր և Աղէքսանդրի Մակեդոնացւոյ ի դէպ ելանէ առ Ողըմպիադայ վիպագրութիւնք. թերևս ի մասն ինչ արտաքոյ սահմանաց դրախտին հասանել. – 50. Զոր զթուղթսն խաբող պատրանօք ի բուռն առեալ Բարձումայ՝ ետ տանել առ արքայ Պերոզ – 130. զոր արհամարհեալ Շաւասպ /114/ արձակերեսան զերիվարն ի սիգաքայլ արշաւանս արարեալ՝ աներկիւղ համարձակութեամբ էանց գնաց ճեմ զճեմի առ զօրավարն Անատողի: - 116. Զոր և մարգարէն առ գերութեամբն Բաբելացւոց ասէ, ,,կերիցեն հարք զորդիս, և որդիք զհարս,, , որպէս և առ Վեսպասիանոսիւն եղև: - 374. Զոր և մարգարէն առ գերութեամբն Բաբելացւոց ասէ, ,,կերիցեն հարք զորդիս, և որդիք զհարս,, , որպէս և առ Վեսպասիանոսիւն եղև: - 374. զոր հանապազ յղէր առ նա Սմբատ թագաւորն Հայոց: - 366. Զոր հոյակապն Տրդատ կարգադրեալ վայելչապէս հոգաբարձութեամբ զպատերազմականն հարկանել հարկս ընդդէմ հինից արշաւանաց. զոր կարգապետութիւն և առ սուրբ հրեշտակն գտանեմք /գրքում՝ զտանեմք/ յարարչական նախախնամութենէն, զաշխարհի զօգուտն բերելով: - 398. զորոյ զօրաժողով լինելն իմացեալ Կիւրոսի՝ գրէ առ Տիգրան՝ զօրս յօգնականութիւն առաքել նմա. – 64. Զորոյ իրազեկ եղեալ գալուստ նորա առ Ահմատ, և նորա գումարեալ առ ինքն զզօրս իւրոյ նահանգին և Միջագետաց և զԳեթացիսն՝ և եկն եհաս յանդիման նմա: - 366. Զորոյ իրազեկ եղեալ գալուստ նորա առ Ահմատ, և նորա գումարեալ առ ինքն զզօրս իւրոյ նահանգին և Միջագետաց և զԳեթացիսն՝ և եկն եհաս յանդիման նմա: - 366. զորոց զանուանս և զժամանակս գլխաւորելով նշանակեցից փոքր ինչ որ և առ նոքիմբք եղեն: - 56. զորս եթող Բուխայ տիրել աշխարհին իւրեանց յաղագս յառաջագոյն մտերմութեան հօրն նոցա առ թագաւորն և առ զօրավարն, զի գնաց ըստ կամաց նոցա յամենայն ուժոյ զօրութեան մտաց իւրոց: - 298. զորս եթող Բուխայ տիրել աշխարհին իւրեանց յաղագս յառաջագոյն մտերմութեան հօրն նոցա առ թագաւորն և առ զօրավարն, զի գնաց ըստ կամաց նոցա յամենայն ուժոյ զօրութեան մտաց իւրոց: - 298. Զսա ըմբռնեալ զօրաց Տաճկաց ածին առ զօրավարն. և բազում վնասս ի գործս արքունի կուտեցին ի վերայ նորա և ստութեամբ առաւել քան թէ ճշմարտութեամբ պարտաւորեցին զնա: - 288. Զսա տեսեալ

Մահմէտի՝ /162/ կոչեաց և յարեցոյց առ ինքն, հրամայեալ նմա գրել գիրս օրինաց ազգին իւրոյ, ձեռամբ Աբութուռաբայ իսմայէլացւոյ. քանզի ինքն ոչ գիտէր գիր և ոչ դպրութիւն: - 164. զվայն և զեղուկն անյարմար հառաչմամբ, մեծակական ողբովք առ Քրիստոս ամբառնալով: - 386. Ընդ ժամանակս Պերոզի արքայից արքայի, ոմն յաղանդոյն Նեստորի Բարծումայ անուն, որ ունէր զանուն եպիսկոպոսութեան, զօրեղագոյնս զնեստորական հերձուածոյն բուռն հարեալ, և քսութեամբ զնախարարացն Հայոց առ Պերոզ վարելով՝ բազում օճիրս արիւնհեղութեան գործեաց: - 130. ընդդէմ արաբացի ասպատակողացն յարիւն և յապաժոյժ ի վերայ հայրենի աշխարհի մարտուցեալ և զհոգի և զմարմին փոխանակ սրբոց եկեղեցեաց Քրիստոսի և ի նոյն հաւատացելոց ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ, առ զնոսա ամբողջ և անբիծ պահելոյ – 300. թէպէտ և ոչ համարձակեաց զամենայն բառնալ, այլ յոյժ պատկառանօք ամաչեցեալ՝ լքաւ ի ստութենէ անտի, որ յանդիմանեցաւ ի թղթոյ կայսերն, և ի ձեռն այսորիկ ցուցանէր բարեմտութիւն մեծ առ ազգս /166/ քրիստոնէից. – 168. ժամ տուեալ նմա դառնալ առ նա ի ձմերոց նորա ի քաղաքն Դուին: - 218. ի բազում ժամանակաց լեալ թագաւոր նախնեաց մերոց և մինչ առ մեզ հասեալ – 244. ի մօտ առ նոսա հասեալ՝ կարգեցին / 274/ կազմեցին զճակատն և ետուն պատերազմ ընդ զօրացն Ծանարաց. – 276. Ի նմին ժամու զգացեալ վասն նորա մեծ իշխանին Արծրունեաց Մերշապհոյ, որ յայնժամ ի Տմորեացն ամրանայր բերդի՝ յղէ առ նա ելանել գնալ ի սահմանացն յայնոցիկ. – 130. իբր թէ մերձ առ երկնիւքն իցէ. – 48. Իբրև եհաս գուժկան առ մարզպանն Հայոց Գուրգէն՝ ելեալ զհետ նոցա Ռ արամբք, վառեալ ի զէն և յասպազէն, և գնացեալ եհաս յՕյլի գաւառ. – 402. Իբրև ետես իշխանն Հայոց զզօրսն Տաճկաց եկեալ բազում կազմութեամբ, հայեցեալ և յիւրեանց սակաւութիւնն՝ գիր պաղատանաց փութանակի տայր առ քաջ նահատակն Աշոտ իշխան - 172. Իբրև հասին ուր հանդերձեալն էին՝ և երկոցունց զօրքն անհուն բազմութեամբ յանդիման եղեն միմեանց, և ճակատ առ ճակատ զգործս պատերազմին յարդարէին – 328. իսկ եթէ առ փոքրն այնչափ ամբաստանէր զանձն մարգարէին՝ քանի՞ ևս ողբոց և արտասուաց արժանի են՝ որ յՈրդին Աստուծոյ ամբարշտեն շրթամբք իւրեանց: - 258. Իսկ զձերբակալսն յղեցին առ Աւշին ի Պարտաւ, որք տուեալ ի կապանս բանտի և դատապարտեցան ի մահ, սրախողխող միջակտուր արարեալ: - 372. Իսկ կատարելագոյնքն և ծերքն ի նոցանէ սպուժէին առ այս, և մանաւանդ որք հաւատարիմքն կոչէին ըստ հաւատոյն նոցա որք Կուռայքն անուանէին – 404.Իսկ նախարարքն Հայոց իբրև տեսին յերկոցունց կողմանց զանկարգ և զանտեղի աշխարհիս պիտաւորութիւն՝ յապաշաւանս դարձեալ ի վերայ անցիցն անցելոց զոր ախորժելովն խնդրեցին՝ դարձան առ Վռամ – 118. Իսկ որք էին արգելեալք ի քաղաքն աղօթականս և պաղատանս առ մեծ իշխանն Աշոտ յղէին, զի համոզեսցէ ի մէջ նոցա զխաղաղութիւն. – 382. Իսկ աբեղայն արիոսեան, զոր յառաջագոյն ասացաք վարդապետ Մահմէտի, տեսեալ զյաջողութիւն իրացն՝ յարուցեալ եկն առ Մահմէտ, ցուցանել նմա զգութ երախտեաց, իբրև յիւրմէ վարդապետէ ուսեալ եհաս այնպիսի իրաց. – 162. Իսկ Ապուջափր անցեալ ի կողմն Աղբագոյ՝ և ժողովեցան առ նա գունդք գունդ յամենայն կողմանց: - 306. Իսկ առ մեզ ծանուցեալ զոր ինքն ասաց, թէ Քրիստոնեայ եմ, ըստ այնմ թէ ,,ծառայի իմոյ կոչեսցի անուն նոր, որ օրհնեսցի վերայ /ճիշտը՝ի վերայ/ երկրի,,՝ գրեցաւ յիշատակարանս սրբոյն: - 224. Իսկ առ մեզ հասին զրոյցքս այս ըստ մնացորդաց պատմագրացն առաջնոց, ի Մամբրէէ Վերծանողէ և ի նորուն եղբօրէ Մովսէս կոչեցելոյ, և միւսումն Թէոդորոս Քերթող – 74. Իսկ Գուրգէն օր ըստ օրէ աճէր զօրութեամբ ի բազում քան թէ ի սակաւ տեղիս, զոր ի Տարօն և զոր յԱնձաւացիս և զոր յԱրզն և զոր առ այլ ամենայն ուրեք – 324. Իսկ Դերանիկն առաւելոյր և առատանայր օր ըստ օրէ առ շինութիւն և խաղաղութիւն աշխարհիս, շինել և տածել և խնամել զաշխարհս: - 338. Իսկ Երուանդայ հետազօտեալ գայ բնակի առ ստորոտով լերինն ի գլուխս Տոսպ գաւառի, և կոչէ զտեղին /82/ Երուանդականս. – 84.Իսկ զննի աւուրցն տասանց ի գլուխ ելանելոյ՝ խնդրեաց սպարապետն մտանել առ նա, և կալեալ զձեռանէ նորա՝ սկսաւ խօսել ընդ նմա և ասէ. –

282. Իսկ զհարկացն տուրս յարքունիսն Կեսարու՝ ի ձեռն դպրապետին վճարէ առ կայսր. – 96. Իսկ զօրքն Տաճկաց գումարեալ ի վերայ նոցա. շուրջ փակեալ, ձերբակալ արարեալ /220/ ածին առ զօրավարն - 222. Իսկ ըստ բաւականութեան աչաց տեսութեանց դաշտավայրին ի մուտս կոյս, և առ եզերբ ծովուն պարսպատրս յօրինէ զգոգն - 88. Իսկ թագաւորն գրէ առ զօրավարն թերևս կարասցէ հաւանեցուցանել զԳուրգէն՝ երթալ ի թագաւորական քաղաքն առ կայսր, և մեծաց պարգևաց և պատուի և գահու յառաջագոյութեամբ ընկալցի պարգև ի թագաւորէն: - 302. Իսկ թագաւորն գրէ առ զօրավարն թերևս կարասցէ հաւանեցուցանել զԳուրգէն՝ երթալ ի թագաւորական քաղաքն առ կայսր, և մեծաց պարգևաց և պատուի և գահու յառաջագոյութեամբ ընկալցի պարգև ի թագաւորէն: - 302. Իսկ թագաւորն Հայոց Սմբատ անպատկան վարկանելով զերթալն Աշոտի առ Աւշին, մի՛ գուցէ արդեօք և այլք դրդուիցին յիշխանացն զնորայն հետեւել ուղևորութիւն, և արգելուլն զԱշոտ՝ չանսաց ումեք: - 362. իսկ իբրև նա ըմբռնեցաւ, և գիտաց զօրավարն եթէ ոչ ոք այնուհետև յիշխանացն Հայոց մնաց, որ ոչ համագունդ ժողովեալ են առ նա՝ մերկացաւ յայնժամ զպատրուակ կեղծաւորութեանն, զոր սերմանել էր սատանայ ի սիրտ առնն: - 296. Իսկ իշխանն Աշոտ և եղբարք իւր խոյս տուեալ զկողմամբքն Փոքր Աղբագոյ, մերձ առ յամուրսն Ջղմար և Սրինգ: - 372. Իսկ Խուրան ոչ կացեալ առ Սանատրկոյ գնաց յերկիրն Յունաց, առ Կեսար Տիբերիոս – 80. Իսկ Խուրան ոչ կացեալ առ Սանատրկոյ գնաց յերկիրն Յունաց, առ Կեսար Տիբերիոս – 80. իսկ կինն ճիչ բարձեալ ասէ. ,,առ թագաւորն հասցէ գոյժ իմ,, , շրջելով ընդ բանակն հոլանի, զոր չէր օրէն տաճկական ազգի կանանց, բայց ոչինչ օգնեաց. – 272. Իսկ Հասան ըստ յանձնառութեանն գնաց մեկնեցաւ ի Դերանկէն, եմուտ առ Գագիկ յամուրն և զտրտունջն զԴերանկէն հաւատարմացոյց առաջի Գագկայ, որ դիւրաւ առ հաւատալն հաստատնագոյն երևէր. – 350. Իսկ Հասան ըստ յանձնառութեանն գնաց մեկնեցաւ ի Դերանկէն, եմուտ առ Գագիկ յամուրն և զտրտունջն զԴերանկէն հաւատարմացոյց առաջի Գագկայ, որ դիւրաւ առ հաւատալն հաստատնագոյն երևէր. – 350. Իսկ Մեհուժան ոչ թողանայր զթագաւորելն Հայոց, կուտեալ առ ինքն անհուն բազմութիւն վաշտից և դրօշուց և նշանաց որոց ոչ գոյր թիւ. – 106. Իսկ յետ անցանելոյ աւուրց ինչ՝ ետ տանել զնա առ թագաւորն, և ընդ նմա գունդս զինուորաց վառելոց և ընտիր այրուձիոց: - 288. Իսկ նա անդէն և անդ հերքեալ ապաժամանակ առ ուղղակի տեսութիւն մեղանաց՝ առ Աստուած վերաբերէ զպատճառն – 20. Իսկ նա անդէն և անդ հերքեալ ապաժամանակ առ ուղղակի տեսութիւն մեղանաց՝ առ Աստուած վերաբերէ զպատճառն – 20. իսկ նա առ երագութեան ձեռին ձգեալ զսուսերն՝ եհար զերեսս Ջուանշիրայն, և խլեաց զաչս նորա, և ինքն դարձաւ մեծաւ յաղթութեամբ, եմուտ յամրական տեղիսն: Եւ նոքա յո՛վ և աճապարեցին: - 310. Իսկ նորա յղեալ առ նոսա դեսպան զԱբդլայ ոմն … տեսանել թէ իցէ՞ հաւատարիմ զոր ինչ խօսին ի ձեռն դեսպանաց, թէ պատիր խաբէութեամբ ջանան կորուսանեն զնա: - 226. Իսկ նոցա ոչ յայտնեալ զխորհուրդ չարութեանն՝ դարձուցանեն զնա անդէն, զի մի յերկբայս եղիցի գալ առ նոսա. – 226. Իսկ որ տիրէր աշխարհին Ապահունեաց Կայսիկն՝ զիւր զօրսն առ ինքն գումարեալ և որ շուրջ զնովաւ քաղաքայինք և ասպատակքն Պարսից, որք ի Յունացն վերայ առնէին արշաւանս: - 380. Իսկ Ջաջուռ Արծրունի ձեռն ի գործ արարեալ՝մատուցեալ առ թագաւորն խնդրէ զԱնիանոս – 76. Իսկ Սմբատ որ և Ապլաբաս սպարապետն Հայոց, իբրև գիտաց թէ ոչինչ օգուտ բերէ արտաքոյ հրամանացն նորա լինել՝ փութացաւ եկն առ նա, և ընկալեալ ի նմանէ՝ բնակեաց ինքն և իւրքն հանդերձ իւրաքանչիւր կալուածովք առանց կասկածանաց. – 270. Իսկ Վահրամ տեսանէր զնա մերձ առ սպանդանոցն. – 222. Իսկ վայր խաղացեալ ի Մառականն աւան, առ Կարմիրն կոչեցեալ գետով, որ իջանէ ի գետն Երասխ – 392. Իսկ Վասակ Արծրունի խոյս տուեալ գնաց առ Արտաշիր Պարսից – 112. Իսկ Վասակ Արծրունի, հայր Աղանայ սրբոյ, առեալ զՏաճատ և զԳոտեր զեղբայր իւր՝ գնաց առ կայսր. մեկուսի եղեալ ի շփոթմանց պարսկական վրդովմանցն և աւերման աշխարհիս. – 132. Իսկ Վասակ Արծրունւոյ եկեալ առ Խոսրով և կալեալ զժառանգութիւն և զգահ – 112. Իսկ տէր Գրիգոր ի մէջ մարդակերպ

գազանաց ի ժողովս խուժադուժ բարբարոսաց բնակէր, որ ևս չար քան զթունաւոր գազանս են առ մեզ – 252. Լուր եղև այս առ քաջն Գուրգէն պարտումն Վասպուրականի ի Տաճկաց և իշխանանալն Վասակայ: - 306. խնդրէր գտանել զելն իրացն եկելոցն առ նա գուժկանացն – 180. խորհուրդ չար ի մէջ առեալ և զբարեկամութիւն կեղծաւորեալ, որպէս յերէկն և յեռանդն՝ և յանձն առնուն երթալ առ զօրավարն, խնդրել խաղաղութիւն. – 210. կարգեցին ըստ գունդս գունդս առ Շ այր նշանակ մի. – 280. կարծէր իւրով զօրութեամբ զօրանալ ի վերայ կործանմանն Հայոց, ի մոռացօնս եղեալ հատուցումն մեղաց մերոց ի ձեռանէ Տեառն, որպէս Իսրայէլին ի հնումն առ Սեդեկեաւ զՆաբուքոդոնոսորայն: - 326. Կոչէր առ ինքն զիշխանն դիմօք սիրոյ խաղաղութեան, պատճառաւ հարկաց արքունի. – 184. համոզեաց ի մէջ երկոցունց և գլխաւորեաց զխաղաղութիւն /382/ առ նոսա, մինչ գալ Սահակայ եղբօր իշխանին Սիւնեաց, ընդ իւր բերելով զհարկսն: - 384. հարուստ մի հեռի զքարանցն տաշելոյ զհոլովումն բերելով առ տրամադրութիւն կոչարանին իբրև ասպարիսօք երիւք, զբացագոյնն մօտագոյնս գործելով սայլիցն հոլովմամբ. – 396. հեշտալիր առ զգուշութիւնն յօրինեալ՝ ի խորագոյնս ծովուն զպարիսպն յօրինեալ կազմէ: - 88. հրաման տուեալ ամենեցուն, զի իբրև մերձ լինիցի գարնանային ժամանակն՝ փութով առանց յապաղանաց առ նա հասանիցեն ամենայն պատրաստութեամբ: - 262. հրամանաւ Շապհոյ արքայից արքայի՝ ժողովէ զնախարարութիւնս Հայոց առ ինքն - 98. ձայն բարձեալ արտասուալից առ Դերենիկն, և զսուսեր մերկ ի ձեռին ունելով, և վաղր և սակր մի՝ ասէ. ,,որդեա՛կ իմ Դերենիկ, ողջոյն քեզ, ողջոյն քեզ, ողջոյն քեզ. ես ելի գնացի ի յաշխարհն Յունաց,,: - 320. ճաշակեալ սակաւ ինչ հաց և գինի գոհացաւ, և առ ընտանիս իւր դարձեալ թախանձագին՝ յարուցեալ էջ ի յամրոցացն – 216. ճողոպրեալ Գարեգինն անձնապուրծ գնաց փախստեայ առ կայսրն Յունաց. – 102. մանաւանդ յառաջագոյն պատրաստեալ պատսպարեաց թղթովք և պատարագօք առ թագաւորն և առ զօրավարն գնալ ըստ հրամանաց նոցա, և ոչ ինչ արտաքոյ կամաց նոցա խորհել կամ գործել ինչ: - 270. մանաւանդ յառաջագոյն պատրաստեալ պատսպարեաց թղթովք և պատարագօք առ թագաւորն և առ զօրավարն գնալ ըստ հրամանաց նոցա, և ոչ ինչ արտաքոյ կամաց նոցա խորհել կամ գործել ինչ: - 270. մանաւանդ մեծ կաթողիկոսն Հայոց Գէորգ պաղատանս առնէր առ Դերանիկն, զի ընդարձակեսցէ նմա: - 336. մանաւանդ/370/ թէ նախախնամող և պահպանական աջն Քրիստոսի հովանաւորեալ առ ապրուստ հրածին կարկտաբեր հասեալ կորստական դիպուածին, օգնութիւն հասեալ յԱստուծոյ՝ քաջասրտագոյնս զնա գործեաց և շութափեալ զնա ի ժանեաց գազանին – 372. Մատուցեալ առ թագաւորն Արշակ ասէ. ,,ոչ բարեօք իմացեալ առաջնոց թագաւորացն, զի ոչ կալան զտեղիս զի զայս ի բնակեալ ճոխութեան թագաւորական վայելչապէս խրախճանութեանց. – 100. մատուցեալ առ Վռամ հանդերձ Սորմակաւ ումեմն Արծկեցւոյ մոլեգնոտ փառամոլ աբեղայի՝ սկսան ազգի ազգի լեզուագարութեամբ չարախօսել զսրբոյն Սահակայ – 118. Մարկիանոս կայսր թագաւորեալ Յունաց յերկրորդն Թէոդոսի, որ արար զժողովն ի Քաղկեդոն ՈԼԳ եպիսկոպոսաց. առ որով վկայեաց սուրբն Վարդան և Վահան Արծրունի: - 132. մերժել հեռանալ … և որ այլ քաղցրագոյն վայելք ընդ երկնաւս ի վերայ երկրի, պայծառ գեղ արեգական և լուսնի, հանդերձ աստեղացն ճոխագործութեամբքն ընդ տարերբ երկնի յեղյեղլով, ծովու և այլոց ցամաքայնոց, և ջրայնոցն բարեփառ հոլովմանցն հրճուանաց, և որ ինչ ընդ այլք ընդ դոքօք պատկանին յարմարաբար տնտեսութիւնք առ սկզբնատիպն պատկերակերպութիւն: - 386. մի գուցէ մատուցեալ առ Արտաշիր ոմանց սուտակասպաս չարախորհաց կեղծաւորութիւն իմն զմէնջ առնուցուն – 114. մի գուցէ ոչ առնելով իմ զոր խնդրեն՝ առ կայսր հատուածեալ անկանիցին նախարարքն, հարկել և զինաւորել կայսեր: - 118. միայն զմի ոմն կացուցանեն տիրել ի վերայ իւրեանց ըստ կամս անձանց իւրեանց, և միաբան և միախորհ կան և կեան առ միմեանս, և բնակեն ըստ ազգս ազգս, բացագոյն ի միմեանց: - 274. մինչ ինքն Հերովդէս փախստեայ անձնապուր լեալ հանդերձ Ուրեղիանոսիւ զինակրաւ՝ անկանի առ քեռին իւր որդի Հիւրկանու քահանայի ի քաղաքն Ասկաղոն: - 78. մինչև նոքա խոնարհեալ առ նորայն խորհրդական առ յապա

պատահմունսն, որ հանդերձեցաւ աշխարհիս Հայոց, իբր մարգարէական իմն գոգցես տեսաւորութիւն – 114. Յայնժամ առեալ հրովարտակ Սանասարեանց ի Տիգրանայ պատարագօք գնացին առ Կիւրոս. – 64. Յայնժամ արձակեաց Հայրակղոս արս հաւատարիմս առ Խոռեմ վասն աստուածընկալ սուրբ Խաչին. – 154. Յայնժամ դիմեցին ի վերայ նորա և ի բաց առին զգլուխ նորա և տարան ետուն առ զօրավարն իւրեանց Աբրահիմ. – 304. Յայնժամ թագաւորն դեսպանս արարեալ յամենայն սահմանս տէրութեան Հայոց, Վրաց և Աղուանից, և առ քաղաքացիսն և հազարապետս և գաւառակալս, և որք սիրողաբար առ նա զինազանդութեանն հարկ հարկանէին: - 366. Յայնժամ թագաւորն դեսպանս արարեալ յամենայն սահմանս տէրութեան Հայոց, Վրաց և Աղուանից, և առ քաղաքացիսն և հազարապետս և գաւառակալս, և որք սիրողաբար առ նա զինազանդութեանն հարկ հարկանէին: - 366. Յայնժամ թագաւորն փութացոյց դեսպանս մի զմիոյ կնի առ իշխանն Աշոտ, զի անյապաղ երագութեամբ հասցէ առ նա: - 382. Յայնժամ թագաւորն փութացոյց դեսպանս մի զմիոյ կնի առ իշխանն Աշոտ, զի անյապաղ երագութեամբ հասցէ առ նա: - 382. Յայնժամ իբրև գիտացին երկոքին կողմանքն, եթէ ոչ գոյ հնար գտանել զելս իրացն և տալ խաղաղութիւն՝ ապա հաճեցան և հաւանեցան գրել առ թագաւորն. – 286. Յայնժամ իսկ և իսկ փութացեալ /գրքում՝փութեցեալ/ եհաս գուժկանն առ հոյակապն Աշոտ իշխանաց իշխան, զեկուցանելով նմա որ ինչ գործեցաւն: - 348. Յայնժամ Հայրակղէս գրէ առ Խոռեամ և ասէ. – 152. Յայնժամ հրովարտակս արարեալ, պնդադեսպանս արձակեալ ընդ ամենայն սահմանս իւրոյ տէրութեանն … և մերձ ի սահմանս Սակաստանի՝ առ զօրս և զօրագլուխս, աշխարհակալս, գաւառապետս քաղաքայինս, հազարապետս կողմնակալս մեծամեծս աշխարհաց. – 198. Յայնժամ ողորմագին զաչսն շրջշրջեալ առ քաջ նիզակակիցսն իւր, թէ ո՛վ ոք արդեօք թերևս յօգնութիւն ինչ նմա հասանիցեն. – 354. Յայնժամ տէր Գուրգէն առ /306/ չժուժել սրտին, մտրակեալ զքաջ երիվարն յորում նստեալն էր՝ և եհար զգունդն զձախակողմն Տաճկաց և պատառեաց զոազմն և դարձոյց զերեսս նոցա- 308. յապաշաւանս և ի զիղջ առեկեալ ի վերայ երիտասարդական դիւրահոս արագաւէժ առ չարեացն միտեալ խակութիւն: - 386. Յապուշ կրթին միտք իմ զմտաւ ածել զաղետիցն, խորհրդածել գրել յիշատակարանս. լքեալ լինին ընթացք ձեռացս առ կորովութիւն գրաւորականիս. – 350. Յելս կոյս և ի մուտս որ առ հիւսիսի զհայեցածն բերէ՝ առեալ էր ի բաժնէ /ճիշտը՝ ի բաժնի/ Գագիկ իշխանի – 388. Յետ այսորիկ եմուտ Ադամ առ Եւա կին իւր – 22. յեցեալ յուսացեալ առ միմեանս, իբրև զքաղաք ամուր իբրև պարիսպ պղնձի – 364. յղեաց առ զօրավարն Ժիրաք, ասէ, ,,փութա՛ ի հանդիպումն իմ,,. – 272. Յղեաց զկոչնականսն զպատահմանն տանելով առ նա զպատասխանիսն. – 352. Յղեն առ Գուրգէն դեսպանս. – 226. յղեն զոմն ի ճգնաւորացն առ տիկինն, զկռոցն յանդիմանելով զսնոտի և զանօգուտ պաշտօնն, որպէս և սուրբն Քոհւսի առ Արտաշէս: - 88. յղեն զոմն ի ճգնաւորացն առ տիկինն, զկռոցն յանդիմանելով զսնոտի և զանօգուտ պաշտօնն, որպէս և սուրբն Քոհւսի առ Արտաշէս: - 88. յղէ առ Գուրգէն զՎահան Արծրունի և զվանաց երէցն Թէոդորոս զգլխաւորն Հոգեաց վանից, ասէ. – 330. Յղէ առ իշխանն, զի առանց և ոչ մի ինչ յապաղանաց փութացեալ հասցես այսր: - 348. Յղէ առ նա իշխանն ի ձեռն հրովարտակի զայս ինչ. – 176. Յղէին պատգամս առ որդիսն Իսմայէլի և ցուցանէին զմտերիմ հարազատութիւն, թէ ,,որդիք Աբրահամու եմք մեք և դուք, եղբարք. պարտ է ձեզ գալ յօգնականութիւն մեզ, և առցուք զերկիր ժառանգութեան մերոյ,,: - 156. Յորոյ տեղի մատուցին զՅոհան ոմն, այր հեզ և բարեպաշտօն, լցեալ երկիւղիւ Տեառն, պատշաճ առ վերակացութիւն եկեղեցւոյն Քրիստոսի: - 324. յորոյ վերայ կալեալ և կանչեալ քաջն Վարդան իբրև զառիւծ, իբրև զկորիւն առիւծու, և առ ուժոյ և երագութեան ձեռինն ի վերայ ձգեալ զմիողնին՝ յերկուս կտրէ զՇաւասպն: - 126. յորոց աճմամբ յառաջանայ կարգն և գայ հասանէ ի Սենեքերիմ արքայ, առ Եզեկիայիւ Եբրայեցւոցն առաջնորդաւ և առ մերովն Հարամայիւ: - 14. Յուշ առնէր նմա զխոստումնն Աստուծոյ առ Աբրահամ և զկարգս թլփատութեանցն և զզոհիցն և զայլոցն ամենեցուն, զոր ոչ է այժմ

ասել մի ըստ միոջէ. և յայս լինէր խոկումն Իսմայէլացւոցն մինչև իսպառ: - 158. նա և զմտացն ոչ սակաւ հարստանալ յայտարարական բերմամբ առ հանճարեղութիւնն զուգընթաց բողբոջմամբ կատարելագործէին. – 360. նա և հաւատարմութիւն իւրեանց առեալ զթուղթսն սրբոյն Սահակայ առ կայսրն և առ հայրապետն – 118. Նա և մայր իշխանին Աշոտի, քոյր Սահակայ և Բագարատայ իշխանին Տարաւնոյ… երթեա՛լ ընծայիւք բազմօք յանդիման լինէր Յովսէփայն և խնդրէր զհաշտութիւն և զխաղաղութիւն հաստատել առ որդիսն իւր և առ բոլոր աշխարհն Վասպուրական: - 186. Նաև սրբոց հրեշտակացն ի տեսաւորութիւն ձևացեալ, որոց սարսափմամբ առ նորա զնայեցած յապուշ միտքն կրթեալ, շուրջ փակեալ զնայեցածն՝ ի հարց մատուցեալ ասէ – 386. նազելով և սիգալով, իբրև զկորիւն առիւծու ճեմէր, անկասկածելի մնալով, առ ոչինչ համարելով զհէնն եկեալ հասեալ, փակեալ շուրջ զնովաւ. –210. Նախ յառաջ ախորժական թուէր Գագկայ անուանել զեկեղեցին փրկչական անուանակոչութեամբն մակաձայնել ոչ ուղղակի առ հաւատն մատուցեալ – 394. Նոյն ժամայն աճապարեալ Վահանայ խրախուսեալ յԱստուած, ձայն քաջալերութեան առ նախարարսն Հայոց ասէ. – 134. Նոյն ժամայն մատուցեալ ոմանց առ Դերանիկն՝ ստուգագոյնս քսէին վասն Գագկայ Ապումրուանայ. խորհել ընդ կորապաղատին, զոր ինչ գործեաց Հասան զանօգուտսն. – 348.Նոյնժամայն աճապարեալ աշտանակեալ ի նիւս նժոյգ երիվարին, զէն զանձամբ արկեալ, նիզակ ի ձեռն առեալ, խրախոյս ի ձայն բարձր բարձեալ առ իւր ազատագունդ վաշտն՝ ասէ՝ - 328. նոյնժամայն առ յոյժ ամբարտաւանութեանն և սաստիկ բարկութեանն և անհուն սրտմտութեանն և առանց բուժելի կատաղութեանն, յապուշ միտքն կրթեալ իբրև զարբեալ զանզգայ արբեցութեամբ - 264. Նոյնժամայն ելեալ զհետ Դերանկին կորապաղատն ի նոյն աղագս ի բաց մեկնել ի դիմաց հազարապետին, գիտելով զոր ինչ խորհեալն էր յաղագս նախարարացն Հայոց եկելոյն առ նա, և մեկնեալ լինէին ի զօրացն անտի ասպարէզս Ե – 342. Նոյնժամայն ի բարկութիւն ցասմամբ մեծաւ շարժեալ թագաւորն Սմբատ՝ գրէ առ Գուրգէն Անձաւացեաց տէր և առ Գագիկ Ապումրուան, ասէ. – 362. Նոյնժամայն ի բարկութիւն ցասմամբ մեծաւ շարժեալ թագաւորն Սմբատ՝ գրէ առ Գուրգէն Անձաւացեաց տէր և առ Գագիկ Ապումրուան, ասէ. – 362. Նոյնպէս և բնակիչք Աղձնեաց անհանդուրժելիք լեալք անցիցն անցելոց և առ զայսոսիկ յամբաստանելն – 180. Նորա դարձեալ դառնայ ի Սամառայ և ծանուցանէ արքայի զոր ինչ գործեաց, և թէ զիա՛րդ են առ միմեանս միաբանութեամբ իշխանք Հայոց: - 172. Նորա զչարեալ ընդ հասանել պատգամին՝ առ զայրուցս բարկութեան քինահանութիւն վրէժխնդրութեան արարեալ՝ ի բաց եհան ի գրոցն պատմութենէ՝ որ ինչ վասն տանն Արծրունեաց էր գործոց հանգամանք, և որ ինչ օրինակ մարտիրոսութեան Վահանայ Արծրունոյ: - 130. Նոցա ելեալ արտաքս յատենէն մեծաւ խնդութեամբ, և յոյժ զուարճացեալք փութային ելանել ի մարմնոյ աստի և մտանել առ Աստուած – 266. նոցա հանեալ էր ի Գինունի ազգէն, ի զարմէ Մեժեժի Գնունոյ, ի Վասպուրական բաժնէ, նաև Բերկրի բաժին եղեալ էր Վասպուրականի. և դարձուցանէ անդէն առ բերկրացիսն – 382. նուաճեաց զանձն, հրապոյրս պղտորս արբուցանէ Վահանայ Մամիկոնէի, որ էր աներ Մեհուժանայ, և անցեալ գնացին առ Շապուհ. – 102. Նոքա առ լուրն խնդացեալ՝ լքին զամրացեալ գունդն՝ աճապարել զհետ Կիւրոսի, ել և ելս արարեալ զմիմեամբք – 66. Նոքա պատասխանեալ ասեն. ,,վասն զի մեք ի պարսկական հինից անդուլ և անպարապ գոլով ի բաց լքաք զկրթութիւնն գրոց սրբոց՝ առ ընտրել զհաւատոց խոստովանութեան կանոնադրութիւն. – 132. Ո՞վ յիմարութեան առաջնոցն. ո՞րպիսի կատաղութիւն և գիւտք դիւացն նախկին ժամանակաւ սպրդեալ մուծաւ յաշխարհ, ապստամբութիւն առ Աստուած և տրտմութիւն սրբոց հրեշտակաց, և պատճառ վտանգաւոր մահու ծառայիցն Աստուծոյ յաւուրս ապագայիցն. – 38. Ոչ կամեցար կամօք տալ զանձն ի ծառայութիւն մեզ, այլ տէր և թագաւոր կոչես զքեզ. զգանձն արքունի որ իմ առ քեզ է՝ ծախես, և զայդ ոչ գիտես, եթէ վաղիւ համարս տալոց ես: - 146. ոչ կատարելանայր առ աւարտումն հասանել խորհրդոյն. – 364. որ մատուցեալ առ Ներսէհ ասէ – 82. որ ունէին մարդկեղէն երեսս, և

մեծ էին քան զհաւսն որ առ մեզ լինին - 50. Որ անսայթաք հաւատով յառաջացաւ առ աւարտումն պատերազմին փութացեալ, և ելեալ յամրական տեղւոյն սակաւաձեռն զօրականաւն, որ պահէին զպահպանութիւն Շամիրամ բերդին – 400. որ ապա ի /80/գնալն տիկնոջն յԵռւսաղէմ՝ Վաչէ և Արշաւիր երկեան երթալ առ Սանատրուկ – 82. որ առ հիւսիսի առ ի շեղ տեսանի – 390. որ կացեալ իշխան ի վերայ Տարունոյ ամս է՝ յաւելաւ առ հարս իւր, թողեալ զաւակ իւր Աշոտ անուն: - 342. որ մեծաւ ախորժանօք յանգուցանէ առ ինքն զնոսա իբրև արս պատուաւորս և քաջամարտիկս զօրաւոր զօրութեամբ, և մանաւանդ զի բազում անգամ զանուն յաղթութեան ստացեալ ունէին: - 366. Որգունակ հնչումն տաշելոյ փայտիցն առ Նոյիւ ազդեցութեամբ հիւսնական գործեացն՝ զհեղեղածուփ անդնդաձիգ սահանացն երկնահոս զուգաճանապարհորդութեանն յապրուստ հաւատարիմ առնն յԱստուած յուսացեալ համամիտ ընտանեացն գործակցութեամբ: - 396. Որկեն և եղեցանն առ նորա բերեալ բացայայտ ի խորհուրդ տապանին, ի Փռիւգացւոց ապարասանութենէ ի մեզ ճախրեալ ապրուստն. ի տանն Աստուծոյ զընթացսն քաջայարմարագոյն հաւատով բերեալ: - 396. Որոյ առեալ զթոռունս իւր զՀմայեակ և Համազասպեան գնաց առ արքայ ի Տսպոն: - 116. որոյ գնացեալ առնու յինքն զԳագիկ և յղէ սպառազէն պատրաստութեամբ ի Վանտոսպ առ տիկինն Վասպուրական, և պահել ի զգուշութիւն: - 350. Որոյ երթեալ առ Շապուհ յիշեցուցանէ նմա զհարազատէն իւրմէ Մեհուժանայ՝ միամիտ և հպատակ /108/ լինիլ արքայի, և զպատերազմացն գործ և զբազում աւարառութիւնս և զգերփանս Հայոց աշխարհիս ի Մեհուժանայ, և զմահն նորա ի ձեռանէ քաջին Սմբատայ Մամիկոնէի- 110. որոյ սերմանք յիմարութեանն պատուեալ առ Բաբելացիսն պահեցաւ մինչև ի ժամանակս Աղէքսանդրի Մակեդոնացւոյ. – 38. որով առնիցեն ելանել ի կապանաց իշխանին Աշոտի և Գուրգինի, և դարձուցանել զիշխանութիւնն անդրէն առ իւրեանս – 368. Որով ընթադրեալ զսիրողական երախտիս Արարչին, միանգամայն և զպատուէրն՝ առ սպանողն հատուածեցաւ - 20. որով ժամ ի դէպ իսկ է, առ յայնժամ զարժանապէս նոցա ասել փոխարէն և անմեղադրելի բազմաց, եթէ այնչափ մթերեալ համբարք կերակրոց կուտեցին ի հալոցսն Բէլայ – 38. որպէս ասէ Պօղոս առ Տիմոթէոս, ,,մի ամօթ համարիցիս զվկայութիւն Տեառն մերոյ,, - 260. որպէս ասաց Քրիստոս, թէ ,,ես յորժամ բարձրացայց առ Հայր՝ զամենեսեան ձգեցից առ իս,,: - 254. որպէս ասաց Քրիստոս, թէ ,,ես յորժամ բարձրացայց առ Հայր՝ զամենեսեան ձգեցից առ իս,,: - 254. Որպէս և առ Զաքարիայիւ մարգարէիւ շարժեալ մինչ ի լեառն Զիթենեաց: - 358. որպէս ժողովուրդն Աստուծոյ առ գետսն նստէին և լային ի յիշելն իւրեանց զՍիօն, և կամ իբրև զնոյն ինքն զերիս մանկունսն, կապեալք և արկեալք ի հնոց նեղութեան – 252. որպէս Պօղոսի հաճոյ թուի գրել յառ Եբրայեցիս թղթին, թէ ,,չէ բաւական ժամանակս պատմելոյ,, վասն դատաւորացն Իսրայէլի և սրբոց մարգարէիցն – 302. որք գնացին առ Վռամ, և ոչ առ Թէոդոս բարեպաշտ և զուգափառ քրիստոնեայ թագաւոր, զեղխեցան ամբարշտաբար առանց խորհրդոց: - 118. որք գնացին առ Վռամ, և ոչ առ Թէոդոս բարեպաշտ և զուգափառ քրիստոնեայ թագաւոր, զեղխեցան ամբարշտաբար առանց խորհրդոց: - 118. որք և մատուցեալ առ Փիլիպպոս որ ի Բէթսայիդայն, ասեն Կամիմք զՅիսուս տեսանել,,. – 76. որք մատուցեալ առ սուրբն Սահակ զեկուցանել նմա զոր ինչ խորհինն, և թևակոխէին առ Պարսից արքայն, զոր և արարին /116/ իսկ. – 118. որք մատուցեալ առ սուրբն Սահակ զեկուցանել նմա զոր ինչ խորհինն, և թևակոխէին առ Պարսից արքայն, զոր և արարին /116/ իսկ. – 118. ուր հոյլքն էրէոցն խայտան և վայրենեացն խոզից և առիւծուցն մորիքն և երամակք ցոռոց պատրաստական առ որսոյն հրճուանք առ ձեռն պատրաստ հոլովին – 392. ուր հոյլքն էրէոցն խայտան և վայրենեացն խոզից և առիւծուցն մորիքն և երամակք ցոռոց պատրաստական առ որսոյն հրճուանք առ ձեռն պատրաստ հոլովին – 392. սա մատուցեալ առ թագաւորն Տիրան՝ սկսաւ քսութեամբ խօսել ի գաղտնի զտանէն Արծրունեաց և զՌշտունեաց - 98. Սիմոն Սամարացի մատուցեալ առ Փիլիպպոս զհոգւոյն պարգևաց լեզուացն, և սրտին կեղծաւորութեամբ զիա՞րդ պատժապարտեցաւ. – 258.

վասն զի իմ ոչ բերեալ ոյժ առ այսքան եկեալ հասեալ աղետիցս զդամբանականն երգել երգս: - 352. վասն հանդերձելոցն հոգացեալ, առ կղերս եկեղեցւոյ սրբոյ խոնարհեալ – 386. վասն որոյ և աստուածայնոցն առ Մովսէսիւ հրամայեալ՝ առնուլ վրէժխնդրութեամբ ազգացն Քանանացւոց զառ ի նահապետէն կարգեալ սահման. – 34. փութացոյց գիր պաղատանաց առ Տաճատ Ռշտունեաց տէր և առ Վախրիճ Անձաւացեաց տէր, զեկուցանել նոցա զեղեալսն: - 126. փութացոյց գիր պաղատանաց առ Տաճատ Ռշտունեաց տէր և առ Վախրիճ Անձաւացեաց տէր, զեկուցանել նոցա զեղեալսն: - 126. քանզի դեռ միաբանք և միախորհուրդք և հաւասարք առ միմեանս բնակէին իշխանք Հայոց ազատագունդք բազմութեամբ և զօրաց նոցա – 194. Քանզի թէպէտ և անվաւեր ի նոցանէ գրեցեալքն ասացան՝ այլ բազում ինչ և առ ճշմարիտն ստուերաբանեն – 18.Քանզի թէպէտ և տարաժամ լրմամբ ժամանակի չափաբերեալ կենացն Աշոտի՝ հաստատնագոյն և անվրէպ լուծման կենացս առ հոգևորսն և յաւիտենականսն և անվախճան կենացն առաւելութիւնն անցեալ գնացեալ ժամանեաց – 386. Քանզի խառն դրակցութեամբ սահմանին առ միմեանս Փոքր Աղբագ և աշխարհն Կորճէից և Պարսկահայոց՝ և հանապազ առ միմեանս զգժտութիւն կեղծաբերէին, մարզպանն և որ զԿորճէիցն ունէին զգործավարութիւն. – 400. Քանզի խառն դրակցութեամբ սահմանին առ միմեանս Փոքր Աղբագ և աշխարհն Կորճէից և Պարսկահայոց՝ և հանապազ առ միմեանս զգժտութիւն կեղծաբերէին, մարզպանն և որ զԿորճէիցն ունէին զգործավարութիւն. – 400. քանզի ոչինչ ունէր զկարծիս դրժանաց առ թագաւորն և առ զօրս նորա – 186. քանզի ոչինչ ունէր զկարծիս դրժանաց առ թագաւորն և առ զօրս նորա – 186. Քանզի Վարդան անցեալ գնացեալ էր սուրբ վարդապետաւն Մաշտոցիւ առ կայսր Թէոդոս և առ Ատտիկոս արքեպիսկոպոս հանդերձ թղթովք սրբոյն Սահակայ, տանելով ընդ իւրեանց և զգիր և զբառ հայերէն դպրութեան. – 116. Քանզի Վարդան անցեալ գնացեալ էր սուրբ վարդապետաւն Մաշտոցիւ առ կայսր Թէոդոս և առ Ատտիկոս արքեպիսկոպոս հանդերձ թղթովք սրբոյն Սահակայ, տանելով ընդ իւրեանց և զգիր և զբառ հայերէն դպրութեան. – 116. քարինս տաշահոս հոլովեալ ի նիւթ եկեղեցւոյն ի Մանազաւեանն նահանգէ ընդ Բզնունական ծովն բերեալ մատուցանէ առ կատարումն հրաշագեղ դիտանոցին սրբոյն Սիոնի, այլովքն սրբական անուանակոչութեամբ տեղեաց տնտեսականին բանին Աստուծոյ մարդ եղելոյ: - 396.

ԱՌԱԳԱՍՏ - բազմեալ էին ընդ Քրիստոսի իբրև զմանկունս առագաստի: - 254. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … դու գէշ՝ զօրքն իմ պատառիչ գազան, որ պատառեն զառագաստ սրտի քո. – 280. Զի թէ առագաստ նաւին յերկոսին կոյս ոչ պարզիցի՝ոչ ուղղակի նաւարկութիւնն ճանապարհորդիցի, կամ թէ նաւաբեկեսցի իսկ ի բռնութենէ մրրկալից հողմոյն զալիսն կուտակելով: - 256.

ԱՌԱԹՈՒՐ - և զոր ասէն այսպիսի ինչ է. ,,վա՛յ քեզ, եղո՛ւկ դու երկիրդ Պարսից, յորժամ բազմախուռն գունդք զօրացն Յունաց ի քեզ արշաւանս եդեալ՝ հասանիցեն և հարկանիցեն զքեզ ի սուր սուսերաց, և յառաթուր սմբակաց: - 148.

ԱՌԱԾ - Եւ դատաստան իւր յանձնէ եղիցի, և առած յինքենէ ելցէ: - 200. Եւ եկաց սուրբ Խաչն տէրունական յաստուածակերտ քաղաքին մինչև ցմիւսանգամ առածն Երուսաղէմի որ յորդւոցն Իսմայէլի: - 154.

ԱՌԱԿԵԼ - Երրորդ վասն արիութեան քաջութեանն, արծուաբար քաջասրտապէս խիզախութեանցն ի մարտս պատերազմացն՝ յարծուիս առակեցին զնոսա: - 72. Եւ զոր օրինակ զնա վիշապ առակեցաք յաղագս սաստիկ ուժոյ զօրութեան ձեռին նորա – 262.

ԱՌ ԱՅԺՄ - ,,լուռ լե՛ր առ այժմ, և յայլում ժամու հոգացայց վասն որոյ խորհիս. – 114. Եւ այս առ այժմ բաւականասցի մտառու ուսումնական անձանց, զանմտացն ի բաց լքանելով զիմացմունս: - 396. Եւ զայս առ այժմ բաւական համարեալ նշանակութիւն ցուցանել զլաւութիւն երանելի առնն Խուրանայ Արծրունւոյ, խոհեմագունիցն բաւականանալ առ

բովանդակ իմացմունս: - 78. վասն այնր առ այժմ համառօտեալ ի նշանագիրս սուղոյբայից – 302.

ԱՌԱՆ - զոր սովորութիւն թէ առցէ ոք արդեօք ասել ի վերայ Փաղեգայ որդւոյ Եբերայ և կամ Առանայ որդւոյ Թարայի: - 40.

ԱՌԱՆՁԻՆ - և առանձին թագաւորեն Ասորեստանեայքն – 18. Եւ բնակեն առանձին ըստ տունս ազգաց, և այնչափ ի բացեայ են ի միմեանց՝ մինչ թէ ոք յարանց զօրաւորաց ի բարձրաբերձ տեղեաց ուժգին խանչիցէ՝ հազիւ թէ ուրեք կարիցէ առնուլ զբոմբիւն ձայնին, իբրև ի վիմաց ինչ արձագանգ/ք/գրքում՝ արձագան/ լինելոյ կարծիս բերելով – 190. Եւ Գուրգէն և Աշոտ առանձին միմեանց պատահեալ ետուն ողջոյն միմեանց և ուխտեցին ուխտ խաղաղութեան մինչև ցայսօր ժամանակի: - 332. և Դերանիկն ճեմս առեալ սիգաքայլ երիվարաւն եհաս հանդէպ ճակատու գնդին վառեալ, միայն և առանձինն ի յառուամէջ տեղւոջ. – 352. զի սուսեր մերկ ի ձեռին ունի, և միայն առանձին գայ զհետ մեր – 230.

ԱՌԱՆՁՆԱԿ - Իսկ երանելի եպիսկոպոսին Յոհաննու ընտրեալ իւր առանձնակ միայնաստան տեղեակ, աղօթից միայն պարապեալ, ի բաց կալով յեպիսկոպոսական հովուապետութենէ: - 324.

ԱՌԱՆՁՆԱՆԱԼ -ի ջերմագոյն վայրս ամրանան առանձնանան և միայն բնակեն ըստ ազգս իւրեանց: - 262.

ԱՌԱՆՁՆԱՊԷՍ - և երթեալ բնակէ առանձնապէս ի Գողթն գաւառի ի տեղւոջ վարդապետութեան սրբոյն Մեսրովպայ, ճգնասէր հրեշտակակրօն վարուք, երանելի մարդկան և ահարկու դիւաց: - 120.

ԱՌԱՆՁՆԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ - ըստ սովորութեան ծանօթացուցանել զիւրաքանչիւրոց առանձնաւորութիւն և զպատուոյն գերակայութիւն, կամ ի ծնողաց կամ ի տեղւոյ կամ ի գաւառէ կամ յազգէ կամ յարիութենէ կամ ի պատահմանէ սկիզբն առ: - 288.

ԱՌԱՆՑ - Իսկ նա անփոյթ արարեալ երկրաւոր մեծութեանս, զի անցաւոր է՝ անսպառ և անվախճան և անծերանալի և անծախ և առանց ըմբռնելի ի գողոց խնդրեաց պարգևաց առիթ լինել. – 218. ,,զոր ինչ միանգամ կամք յօժարութեան ձերոյ ախորժեսցեն՝ եղիցի ձեզ ստուգապէս առանց երկբայութեան. – 214. այլ դարձջիք այսրէն, և առանց աշխատութեան զերկիր իւրաքանչիւր կալարուք: - 110. այլ և ոչ զծիծաղականս նոցա համբաւեալ քաջութիւն, որպէս կարծեն՝ առանց եպերանաց անցից զխելագարութեամբքն: - 36. ապա նոքա մերկացեալ զկեալն կասկածանօք առ Ապումբրուան՝ գան առ նա առանց ակնածութեան. – 364. Առանց ախոյեանի պարտեցաւ – 250. առանց ի տանջանս և ի չարչարանս լի դառն հարուածոց մտանելոյ հաւանեալ մեզ և օրէնսդրին մերոյ Մահումաթայ – 244. առանց վեր ի վերայ /ճիշտը՝վեր ի վերոյ/ դնելոյ սփռել տարածանել ի կորուստ և յապականութիւն բազմաց: - 242. Արձակէ առ Բագարատ, կոչողս պատճենիւք հանդերձ, զի եկեսցէ առ նա առանց պատճառանաց և երկիւղի: - 186. Բայց թէ է՞ր աղագաւ պատմութիւն վկայութեան Վահանայ ոչ է գրեալ ի գիրս պատմագրի՝ ստուգապէս առանց յերկուանալոյ ցուցանեմ քում ուսումնասէր քաջահմտութեանդ: - 128. Բուռն հարեալ սպարապետն զձեռանէ նորա և հանեալ արտաքս, քաջալերելով լինել առանց /344/ երկիւղի. – 346. գրէ յականէ յանուանէ առ որ մնացեալն էին յաշխարհս յամուրս իւրեանց, զի փութով յիւրաքանչիւր տեղեաց առանց կասկածանաց և երկիւղի առ նա հասանիցեն – 296. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … դու շինուած առանց հիման՝ և ես հեղեղ հիմն ի վեր տապալիչ – 280. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … և դու իբրև զեղջերու առանց եղջեր՝ և մեք արծուիք ի վերայ քո, կուրացուցիչք աչաց քոց, և գէշ զքեզ արկանել ձագաց իմոց և աղուեսուց ի ծակս բնակեցելոյ: - 280. և առանց զինու խոցոտեցաւ – 250. և առանց հողմոյ նաւաբեկեցաւ – 250. Եւ արդ ասացից փոքր ի շատէ զյայտնի գործեցեալսն, զի և որ ինչ ընդ սոքօք և յետ սոցա ի գլուխ ելին հանգամանք իրաց՝ և այնմ առանց երկբայութեան

հաւատասցես, իբրև ճշմարիտ և անսուտ պատմողի: - 240. Եւ արդ խնայեալ իմ ի ձեզ, և դուք առանց յապաղանաց և զիս աշխատ առնելոյ ի բաց լերուք յերկրպագութենէն Քրիստոսի, և եղիցեն անձինք ձեր ի գիւտս և կեցջիք. – 246._Եւ դաշնաւորեալ ի մէջ երկոցունց՝ մնալ առանց կասկածանաց. – 322. Եւ եղև մինչ կային իշխանքն ի միաբանութեան առանց կարծեաց կասկածանաց ի հպատակութեան ելեալ յարքունւոստ հազարապետին / 340 / որդւոյն Հալթի, և զմիաբանական սիրոյն շաղկապ ի միասին յօդեալ պնդեալ անքակ պահէին – 342. Եւ զի Ժ ազգացն շարք առանց ստութեան կան գրեալ յամենայն մատենադարս - 12.Եւ զի մի երկայնեալ որ ինչ վասն նորա ապիրատ և ինքնակամ և անզիղջ և անխիղճ առանց պատկառանաց մոլորութիւն սորա լի անամօթութեամբ՝ի բաց դիցուք զսա ի միջոյ յիշատակի նախարարացն – 248. Եւ էին անհուն բազմութիւնն մածեալ շուրջ զլերամբն իբրև զմարախ և իբրև զաւազ ծովու առանց թուոյ. – 226. Եւ մօտ առ սոցա կայ լեառն Կաւկասու, յորում բնակեն ազգք յամենայն լեզուաց բաժանեալք, ըստ ազգս ՀԲ ազգացն, և կեան առանց առաջնորդի, և օրէնս անձանց ունին ամենայն ոք որ զինչ կամի, և ընդ մայրս և ընդ քոյրս ամուսնանալ: - 274. և նա երթեալ առանց մեր հրամանի թագաւորեաց, և զմեր գանձս մեզ ընծայ մատուցանէ, ոչ գիտելով եթէ համարս խնդրեցից գանձիս այսմիկ, և ոչ դադարեցից մինչև առից զնա ի բուռն իմ,,: - 142. և նոքա ըստ ձախողակի սովորութեանն իւրեանց օրինադրութեանն, արիւնարբու առանց բարւոյ բարեգործութեանցն մանաւանդ թէ լցեալք սատանայական չարութեամբք՝ ձայն արկեալ յամենայն քաղաքսն, խռովեալ ըստ գազանեղէն իւրեանց մոլեգնութեանցն – 398. և պարզապէս յայտնի առանց կասկածանաց ասի աստուած՝ եկեղեցին և մարմին բանին և ևս յաւելցի /394/ ծիծաղելն. – 396. և փութացաւ գրեաց առ Սափի որ ի Վանտոսպ նստեալ և ճոխանայր Վասպուրական տէրութեամբն. որ առանց յապաղանաց զփոյթն յառաջաբերեալ՝ զնաց եհաս առ Աւշին ի Մարակայ քաղաք: - 374. զի եկեսցէ առ նոսա առանց պատկառանաց և երկիւղի և առանց միոյ իւիք կասկածանաց – 226. զի եկեսցէ առ նոսա առանց պատկառանաց և երկիւղի և առանց միոյ իւիք կասկածանաց – 226. զի զօրհասն ի վերայ ինքեանց առանց երկբայութեան հաստատեալ տեսանէին: - 312. զի մի հօտն առանց հովուի յանապատս և ի վիհս կորստեան թափառական յածիցին գայլոցն գահավիժութեամբ: - 104. Զորոյ իմացմանց հանգամանս իմացեալ ազատացն Վասպուրականի՝ ոչ հաճոյանայր նոցա թևակոխելն Գագկայ, և զելս իրացն ջանային գտանել, առանց խռովասէր հանդարտութեան. – 360. ընդ որ զչարացեալ Շապուհ, թէ ընդէ՞ր առանց իւր հրամանի զայն գործեաց – 112. Իբրև լուաւ զայսքան և առաւել քան զսոյնս յանդուգն և առանց երկիւղի զընդդէմ պատասխանատրութիւնն մեծաւ համարձակութեամբ՝ ապա հրաման ետ փութով ի կենաց բառնալ զգլուխ նորա սուսերաւ: - 296. Իսկ Արտաշիր յանդգնագոյնս և առանց պատկառանաց զհետ ամօթալից ախտին գիջութեան իգամոլ ցանկութեանցն ընթացեալ՝ ոչ միայն ի գիշերի այլ և ի տունջեան յանդիման արեգական, անխտիր կատարէր զցանկականն, զանասնական գիջութեամբքն զանցուցեալ: - 116. Իսկ Սմբատ որ և Ապլաբաս սպարապետն Հայոց, իբրև գիտաց թէ ոչինչ օգուտ բերէ արտաքոյ հրամանացն նորա լինել՝ փութացաւ եկն առ նա, և ընկալեալ ի նմանէ՝ բնակեաց ինքն և իւրքն հանդերձ իւրաքանչիւր կալուածովք առանց կասկածանաց. – 270. հրաման տուեալ ամենեցուն, զի իբրև մերձ լինիցի գարնանային ժամանակն՝ փութով առանց յապաղանաց առ նա հասանիցեն ամենայն պատրաստութեամբ: - 262. մեք տացուք զԱշոտ ի ձեռս քո առանց զինու և մարտից և ճակատուց կազմութեան, և մի ինչ յայնոսիկ աշխատ լինիցիս. – 212. մնաց միայն զօրքն հետևակազօրքն լքեալ առանց առաջնորդի: - 306. Յայնժամ համարձակեալ եմուտ յատեան բռնաւորին և եկաց առաջի զօրավարին աներկիւղ համարձակութեամբ առանց պատկառանաց, և ասէ – 218. Յղէ առ իշխանն, զի առանց և ոչ մի ինչ յապաղանաց փութացեալ հասցես այսր: - 348. նոյնժամայն առ յոյժ ամբարտաւանութեանն և սաստիկ բարկութեանն և անհուն սրտմտութեանն և առանց բուժելի կատաղութեանն, յապուշ միտքն կրթեալ իբրև զարբեալ զանզգայ արբեցութեամբ

- 264. Նորա ունկնդիր եղեալ գայ առանց յապաղանաց – 82. որք առանց եպիսկոպոսին Կեսարու ձեռնադրեցան յերանեալ եպիսկոպոսէ – 120. որք գնացին առ Վռամ, և ոչ առ Թէոդոս բարեպաշտ և զուգափառ քրիստոնեայ թագաւոր, զեղխեցան ամբարշտաբար առանց խորհրդոց: - 118. Քանզի այնչափ թանձրացաւ յաճախութիւն սովոյն՝ որ ոչ միայն անսուրբ կենդանիս ուտէին ըստ սրբութեան կարգի, այլ և զսարսափելի և զդժնդակ, որ զգազանայինն անցուցանէ զվայրենամտութիւնն, զմարմինս մեռելոց՝ առանց խղճելոյ ուտէին, ի գերեզմանացն հանեալ զհետ միոյ և երկուց ամաց թաղելոյ: - 374. Քանզի հարցեալ և բռնազբօսեալ զերկոսին գլխաւորին Տաճկաց, անունկնդիր լինելով ասացելոցն, և ի տեսչութենէ Աստուծոյ թողացուցեալ նոցա առանց վտանգից՝ որպէս հաճոյ թուիցի կեալ ի հաւատսն Քրիստոսի համարձակաբար. – 324.

ԱՌ ԱՉՕՔ - առնէր և նշանս կախարդութեամբ և առ աչօք մինչև ի զարմացումն ամենեցուն: - 40.

ԱՌԱՋ - և դիմեցին ի մէջ նոցա ի չորս առաջս, ըստ նմանութեան տեառնանման խաչին, և բախեցին զճակատն և պատառեցին զռազմն և դարձուցին ընդ զառ ի վայրն և իջուցին ի լեռնէ անտի, և հարին ի հարուածս մեծամեծս. – 286. և հատեալ զզօրսն յերկուս առաջս, և հրաման տուեալ ելանել յերկիրն Վասպուրական, ողողել գերել գերփել /200/ զաշխարհին, աւերել և բնաջինջ առնել և մաշել ի սուր սուսերի. – 202. Եւ յառաջեալ առաջոյ զօրուն Կիւրոսի՝ հարդարեն զգործ պատերազմին: - 64. Խնդրէ և տեղեկութիւն թէ քանի՛ դրօշք /198/ են, կամ քանի՛ նշանք, և կամ քանի՛ առաջս զօրքն բաժանիցին, և կամ քանի՛ փողք գոչիցեն, և կամ քանի՛ թմբուկք դափիցեն: - 200.

ԱՌԱՋԱԲԵՐԵԼ - զառհաւատչեայսն առաջաբերելով ի փոքր ժամանակի զմեծամեծսն կշռեալ, զպոռնիկն, զմաքսաւորն, զաւազակն և որք այսպիսիք – 386.

ԱՌԱՋԱԿՈՂՄՆ - և կարգեցին ճակատս և ռազմ բոլորեցին, և վահանաւորքն փակեցին զառաջակողմն ճակատուն և կացին ի թիկանց հետևակազօր նահատակացն. – 306.

ԱՌԱՋԱՊԱՀԵՍՏ - առաջապահեստ ճանապարհորդութեանն արարեալ զՄերշապուհ Արծրունի զօրավար Հայոց և զՎահան Ամատունի և եղբայր Մեհուժանայ՝ տարեալ հանգուցանեն ի տեղւոջ հայրենեացն վկայարանի ի Թորդան: - 108.

ԱՌԱՋԱՍԱՑԵԱԼ - Բայց խնդրոյն Հայոց զկատարումն առեալ յառաջնորդէն Տաճկաց՝ յղէ ի Հայս զառաջասացեալ զԱհմաթ որդի Հալթի: - 340.

ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹԻՒՆ - Եղեն ընդ նմա և ուխտեցին ուխտ, և ետուն նմա կին յազգէն իւրեանց և պատրաստեցան լինել ընդ նմա, որպէս և կամք իւր հրամայեսցեն. զոր թէ ասիցէ ոք՝ ի հրամանէ Աստուծոյ լինել սկիզբն առաջարկութեանն այնորիկ: - 160.

ԱՌԱՋԻ - կարող է Ատուած, եթէ կամեսցի՝ ցամաքեցուցանել զծովս առաջի ձեր: - 144. ,,ընդէ՞ր որպէս մանուկ տղայ համարիս, արկանել առաջի իմ զպատրանս, սնոտի, առասպելաբան, խաբեբայ և պատիր յոյս խոստանալով ինձ՝ հանել զիս ի ճշմարիտ յուսոյն, զոր ի մանկութենէ ի վերայ հասեալ ճշմարտութեանն,,: - 294. ,,իբրև զդրախտ փափկութեան երկիրն առաջի, և զկնի նորա դաշտ ապականութեան – 238. ,,որովհետև գտի շնորհս առաջի քո, և արարեր մեծարանս երեսաց իմոց, և առաւել քան զամենայն իշխանս Հայաստանեայց և մեծամեծս արքունի զիս նախամեծար և մեծարգի ցուցեր – 218. այլ բազմացան չարիք մեր, զի մեղաք առաջի տեառն Աստուծոյ մերոյ և յետս հարաք զիրաւունս պատուիրանաց նորա – 242. Այլ և զայս ևս եդին առաջի թագաւորին աղերսական մեղադրանս, եթէ ընդէ՞ր իբրև ժողովն գումարէր՝ ոչ զոք ի Հայոց հարկաւոր համարեցայք կոչել ի միաբանութիւն հաւատոց: - 132. այլ թէ ,,որ ուրասցի զիս առաջի մարդկան՝ ուրացայց և ես զնա առաջի Հօր իմոյ որ յերկինս է. – 256. այլ թէ ,,որ ուրասցի զիս առաջի մարդկան՝ ուրացայց և ես զնա առաջի Հօր իմոյ որ յերկինս է. – 256. այլ տանելով մեր առաջի թագաւորաց և դատաւորաց վասն իմ ի վկայութիւն՝ պահեսցուք զբարիոք դաւանութիւն և վկայեսցուք որպէս Փրկիչն առաջի Պոնտացւոյ Պիղատոսի. – 260. այլ տանելով մեր առաջի թագաւորաց և դատաւորաց վասն իմ ի վկայութիւն՝ պահեսցուք զբարիոք դաւանութիւն և վկայեսցուք որպէս Փրկիչն առաջի Պոնտացւոյ Պիղատոսի. – 260. անկեալ Աղան յերեսս առաջի սրբոյն Սահակայ և առաջի

սպարապետին Սահակայ՝ ընդունել զսքեմ կրօնաւորութեան մոնազնութեան անապատասէր միայնական ստանալ իւր վարս: - 114. անկեալ Աղան յերեսս առաջի սրբոյն Սահակայ և առաջի սպարապետին Սահակայ՝ ընդունել զսքեմ կրօնաւորութեան մոնազնութեան անապատասէր միայնական ստանալ իւր վարս: - 114. ապա բանս մեղադրականս բազումս յաճախեաց եդ առաջի նորա. – 216. առաջի տեսանելով զկապուտակ ծիրանափայլ դաշտաձև ծովն. դաստակերտս մեծամեծս շուրջ զեզերբն անտառախիտ ծառովք և գինեբեր որթովք և զանազան պտղովք. – 86. արդ ահաւասիկ հասեալ /242/ կամք առաջի քո, ինքնակալ թագաւոր իշխեցող կենաց և մահու. – 244. Բայց Աստուած ըստ յօժարութեան քո սիրոյդ կատարեսցէ զկամս քո որպէս և հաճոյ թուիցի առաջի Տեառն,,: - 114. բայց և նշանակս և դրօշս փողփողել առաջի, և դնել թագ իշխանական ի գլուխ և զգեստս արքունականս զանձամբ. – 236. Բայց մեզ կայ առաջի ասել վասն Ջափրայ և չար գործոց նորա, անգիրս մնացեալ յայլոց, զոր կատարեաց ի վերայ աշխարհիս Հայոց երկայնագոյն ժամանակաւ և անըմբերելի նեղութեամբ ի մերս հանդիպեալ աւուրս, որ էր Հայոց Յ թուական: - 168. Բնաբանաբար /ճիշտը՝ բնականաբար/ իսկ հետևեալ մեր կարգի ազգաբանութեանս որ վասն առաջի կացելոցս մեզ փութոյ Ասորեստանեայց թագաւորութեանն – 56. Ես իսկ լուայ յորժամ կարդային զԱւետարանն, թէ ասաց Քրիստոս, ,,որ խոստովանեսցի զիս առաջի մարդկան՝ խոստովանեցայց և ես զնա առաջի Հօր իմոյ որ յերկինս է,,. – 222. Ես իսկ լուայ յորժամ կարդային զԱւետարանն, թէ ասաց Քրիստոս, ,,որ խոստովանեսցի զիս առաջի մարդկան՝ խոստովանեցայց և ես զնա առաջի Հօր իմոյ որ յերկինս է,,. – 222. և ձերբակալ արարեալ մերկանան ի զինէ և յասպազինէ և տանին կացուցանեն առաջի Կիւրոսի. – 66. Եւ յոյժ հաճոյ թուեցաւ խորհուրդս այս առաջի թագաւորին, և մեծապէս ուրախ լինէր: - 196. և ահա հասեալ կայք յատենի առաջի իմ անտրտում և անտխուր երեսօք, որպէս անմեղս և զբարեգործակս, և լի ամենայն կամարարութեամբ մեր, անխիղճ համարձակութեամբ – 244. և աղօթականքն արկանէին առաջի Տեառն զպաղատանսն – 232. և ապա մտին ի տունն Աստուծոյ, և տարածեալ զիրովարտակն առաջի սրբոյ սեղանոյն՝ անկան ի վերայ երեսաց իւրեանց յերկիր առաջի Տեառն և լացին դառնապէս – 146. և ապա մտին ի տունն Աստուծոյ, և տարածեալ զիրովարտակն առաջի սրբոյ սեղանոյն՝ անկան ի վերայ երեսաց իւրեանց յերկիր առաջի Տեառն և լացին դառնապէս – 146. Եւ առեալ Հայրակղի զիրովարտակն՝ հրամայեաց ընթեռնուլ առաջի հայրապետին և ամենայն մեծամեծացն. – 146. և գնացեալ Ժիրաքն առնու զնա ածէ կացուցանէ առաջի Բուխայի: - 272. և դաստիարակ առընթեր ունելով զբանն տէրունական, թէ ,,որ ուրասցի զիս առաջի մարդկան՝ ուրացայց և ես զնա առաջի Հօր իմոյ,, - 264. և դաստիարակ առընթեր ունելով զբանն տէրունական, թէ ,,որ ուրասցի զիս առաջի մարդկան՝ ուրացայց և ես զնա առաջի Հօր իմոյ,, - 264. և Դաւիթ՝ ,,խօսէի զվկայութիւնս քո առաջի թագաւորաց և ոչ ամաչէի,, - 260. և ելեալ Աղան գնաց առ սուրբն Սահակ, և զէնընկեց եղեալ առաջի նորա՝ մերկանայր զհանդերձն զինաւորական - 112. Եւ ելեալ յիւրաքանչիւր տեղեաց մի քան զմի յառաջանալ ի կոչումն Բուխայի, և ժողովեցան ի մի վայրի և եկին կացին առաջի զօրավարին Տաճկաց: - 296. և եկեալ եկաց առաջի ոսոխ վիրագին, և տուեալ ողջոյն ըստ սովորութեան նոցա: - 216. և ետ տանել ընդ առաջ նորա նժոյգս մեծագարդս և երևելիս, և երգեցիկս և գովասացս և բազում գործիս երաժշտականս առաջի և զկնի՝ մինչև եմուտ ի բանակ նոցա: - 288. և զԳագիկ ձգեալ ի պատիւ զօրավարութեան Հայոց մեծաց, ըստ օրինի թագաւորացն Յունաց՝ տալ առաջի նորա նշանակս խաչադրօշս: - 370. Եւ զձեռս յերկինս համբարձեալ, ունելով զպարանոցն առաջի դահճացն. – 206. և ընդ առաջին իշխանացն լինել առաջի թագաւորին – 204. և ի մտանելն առաջի զօրավարին՝ ոչինչ փոյթ արարեալ զվնասուցն և զհարուածոց զօրացն, իբրև զապստամբէ ինչ ամբաստանել. – 236. Եւ իբրև կացին նոքա առաջի թագաւորին՝ եհարց հեգնական բանիւք եպերելով լի ամբարհաւաճութեամբ – 242. Եւ լուեալ կնոջն Սահակայ, թէ ըմբռնեցաւ … փութացաւ գնաց եկաց առաջի Բուխայի, թերևս կարասցէ ըստ պատշաճ գեղոյն և ըստ բազմաձեռն

գանձուց ապրեցուցանել զայրն իւր, որ առաւել մահու քան թէ կենաց պատճառ եղև նմա: - 272. Եւ մինչ կարի և ահագին սաստիկս կուտեցաւ ի վերայ նորա ամբոխն, և ամբաստանքն միաբարբառ զաղաղակ /288/ բարձեալ առաջի բռնաւորին զօձիս պատառեալ ասէին, ,,մահապարտ է, չէ պարտ դմա կեալ, և ոչ առնուլ տեղի պատասխանւոյ,, - 290. Եւ մտեալ զօրագլխացն առաջի թագաւորին՝ խօսել սկսաւ թագաւորն և ասէ. – 198. Եւ յերկարեալ Աղան զողբսն, ջերմեռանդն յորդահոս արտասուաց բղխմունս առաջի սրբոյն Սահակայ և մեծ սպարապետին Սահակայ և այլոց նախարարացն. – 112. և նախ յառաջ Սափին կարի յոյժ սիրեցեալն իւր, զատակչական դեղն արբեալ, անբուժելի կեղով վառեալ յոսկր և ի մարմին՝ և առաջի Աւշնի զրաւ առնոյր ի կենացն: - 376. և շտապով փութանակի յասպազինէ երիվարէն ի վայր արկեալ զինքն առաջի Աղէքսանդրի, առ ոչինչ համարեալ յահռնաբար/գրքում՝յահուռնաբար/ գործսն զոր գործեաց՝ փութացաւ ետ ողջոյն արքայի և ասէ. – 68. Եւ ոչ կարացեալ ունել զդէմ զօրն Վահրամայ՝ փախստական լինէր առաջի զօրացն Յունաց. – 140. և որ խոստովանեսցի զիս առաջի մարդկան՝ խոստովանեցայց և ես զնա առաջի Հօր իմոյ որ յերկինսն է,,: - 256. և որ խոստովանեսցի զիս առաջի մարդկան՝ խոստովանեցայց և ես զնա առաջի Հօր իմոյ որ յերկինսն է,,: - 256. Եւ պատուական արանցն քրիստոսասիրաց մտեալ առաջի թագաւորին՝ խնդրեցին զմարմին սրբոյն, և առեալ պատեցին և եդին ի գերեզմանին. – 254. և պարգևս և պատիւս մեծամեծս հրամայէ բերել առաջի – 204. և սուսեր ընդ մէջ ածեալ, և հեծուցեալ ի մեծազարդ ջորւոջ, և նժոյգս առաջի և զկնի ի զարդ և ի զէն սպառազինեալ և ձայնք փողոց և դոփիւնք թմբկաց և այլ երաժշտական գործոց հնչեցուցանէին շուրջանակի. – 236. Զոր տարեալ զթուղթն մատուցին առաջի թագաւորին: - 132. Զսա ածեալ լինէր առաջի զօրավարին Ժիրաքայ – 204. Իսկ Աշոտ եղբայր Վաչէի քանզի էր մանկագոյն տիովք՝ առեալ դայեկին իւրոյ մատուցանէ առաջի Երուանդայ – 84. Իսկ իբրև ընթերցաւ զօրավարն Աղուանից զթուղթ թագաւորին՝ փութացաւ էջ ի լեռնէ անտի և եկն եկաց առաջի Բուխայի. – 288. Իսկ Հասան ըստ յանձնառութեանն գնաց մեկնեցաւ ի Դերանկէն, եմուտ առ Գագիկ յամուրն և զտրտունջն զԴերանկէն հաւատարմացոյց առաջի Գագկայ, որ դիւրաւ առ հաւատալն հաստատնագոյն երևէր. – 350. Իսկ Մեհուժան մտեալ առաջի Շապհոյ սկսաւ չարախօսել զՋուիթայ քահանայէ – 104. յայնժամ հրամայեաց ածել առաջի իւր զԱշոտ և զորդի նորա Գրիգոր: - 314. Յայնժամ համարձակեալ եմուտ յատեան բռնաւորին և եկաց առաջի զօրավարին աներկիւղ համարձակութեամբ առանց պատկառանաց, և ասէ – 218. Նոյն ժամայն ածեալ լինի սուրբն առաջի Շապհոյ – 104. Նոյնժամայն գնացին Դերանիկն և Գագիկ մտին առաջի Յիսէի, խօսեցան բանս խաղաղութեան, ետուն պատանդս յանձնառութեամբ հարկացն արքունի - 334. որ և վկայեաց առաջի թագաւորին զբարիոք դաւանութիւն ի Քրիստոս. – 238. Իսկ իբրև եմուտ տիկինն ի բանակն և եկաց առաջի զօրավարին՝ խօսեցաւ ընդ նմա ըստ պատշաճի իրացն յոր պէտս չոգան: - 226.

ԱՌԱՋԻ ԱԾԵԼ - Եւ հրամայեաց ածել առաջի զոմանս յերանելի արանց յազատէ տանէ, և զայլս որք ի բնիկ հեծելազանց, ըստ ազգս և ըստ տոհմս աշխարհաց – 264. և հրամայեաց ածել առաջի զկապեալսն, հարցանել և լսել ի նոցանէ: - 242.

ԱՌԱՋԻ ԱՐԿԱՆԵԼ - և զերթալն Մեսրովպայ և Վարդանայ ի Յոյնս առաջի արկանէին, և զգալն Անատողեայ և զշինել քաղաքին ի Կարին գաւառ: - 118. Եւ իմաստուն և հանճարեղ խորհրդովք, քաղցր և կակուղ բանիւք ողոքեալ զմանկագոյն Հասան, առաջի արկանելով նմա զարժանի ալեացն պատուականութիւն և զիշխանական ճոխութեան զբարձրագահութիւն և որ ինչ այդմ հետևէր. – 348.

ԱՌԱՋԻ ԱՐԿԵԱԼ - և առաջի արկեալ զհառաչանսն, զարտասուսն, զխոստովանութիւնն, զողորմագին պաղատանսն, մինչ ի մահ զտրտմելն, զկենաց դեղն հայցել, զմարմին և զարիւն որդւոյն Աստուծոյ ի թողութիւն մեղաց – 386. կոչեաց զերիցունսն նորոյ կտակիս, զեպիսկոպոսս և զքահանայս, առաջի արկեալ զհաւատոցն կատարելաբանութիւն,

զմկրտութեանն լուսաւորութիւն. զառեկելոցն յապաշխարութիւն, զյոյսն յետ վախճանին, զմարդասիրելն Քրիստոսի - 386.

ԱՌԱՋԻ ԴՆԵԼ - Եւ ազատորերոյն Վասպուրականի աղերսեալ՝ մի երթալ զայն ճանապարհ, առաջի դնելով զախտակրելն՝ նորա ընտրեալ զմահ ի վերայ քեռոյն իւր, քան զկեանս կեղակարծ ինչ խորհել զնմանէ: - 384. և առաջի դնէ Երուանդայ զպատճառս փախստեանն – 82. և իբրև եդ առաջի զվնասուցն որով կարծէր արկանել զնա ի հաղբս կորստեան՝ ասէ ցերանելին – 294. Զայսոսիկ և առաւել քան զսոյնս ասելով՝ դնէր առաջի զօրաց իւրոց աստուածասէր իշխանն Աղուանից: - 276. հարկ եղև ակամայ կարգել դնել առաջի զդէմս անցիցն ըստ իւրաքանչիւր պատահմանց: - 234. աներկիւղ համարձակութեամբ, բանիբուն համառօտութեամբ կարգեցին եղին առաջի բռնաւորին բանս գեղեցկայարմարս յԱստուածաշունչ գրոց վասն ի Քրիստոս հաւատոցն – 250. ապա հնարաւորեալ պատիր խաբէութեամբ ի կատարումն հասուցանել զխորհրդոյն /346/ զանհաստատ իմացմունսն, և գնաց եմուտ յամրոցն, և զհիւանդութեան կեղծաւորութիւն մերձ առ մահ եդ առաջի: - 348.

ԱՌԱՋԻ ԵԴԵԱԼ - և ի հասանելն նորա անդր թողեալ զհակառակաբար մարտն՝ խօսին ի խաղաղութիւն, առաջի եդեալ զհրամանն արքունի, զգլխաւորին Տաճկաց, և Աշոտի հաւատալ զբոլոր տէրութիւնս Վասպուրականի: - 316.

ԱՌԱՋԻ ԿԱՅ - Բայց մեզ կայ առաջի ասել վասն Ջափրայ և չար գործոց նորա, անգիրս մնացեալ յայլոց, զոր կատարեաց ի վերայ աշխարհիս Հայոց երկայնագոյն ժամանակաւ և անըմբերելի նեղութեամբ ի մերս հանդիպեալ աւուրս, որ էր Հայոց Յ թուական: - 168.

ԱՌԱՋԻԿԱՅ - և ապա յառաջիկայիցն եկեսցուք տեսութիւն: - 18. զի մի յերկարաձգեալ զդեր հատուցական բանիս՝ յետնեալ գտցուք յառաջիկայ մեզ գրաւորութենէն, որ սակս պատմութեանցն են հանդէսք: - 260. զոր դիպողագոյն է այժմ ըստ առաջիկայ օրինակիս յայտ առնել. – 158. Թէպէտ և ոչ ինչ նպաստաւորութիւն առաջիկայ տեսութեանս ունին հետագայից ցոյցք որ վասն Բէլայ և նոցուն իսկ Քաղդէացւոց դիւցազնական զառանցութեանցն – 36.

ԱՌԱՋԻՆ - ԴՊՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՋԻՆ – 12. Այլ ի հրամանէ Աստուծոյ յանդիման դրախտին բնակելով պահոք ապաշխարութեան սգացեալ եղեն, ողբալով զվրիպումն առաջին կենացն, ամենայնիւ հրաժարեալ ի մարմնականաց, հոգիազարդ մարգարէութեամբ ժուժկալեալք ի մսոյ և ի գինւոյ: - 30. Այս առաջին խնամանալ եղև ընդ միմեանս Բագրատունեաց և Արծրունեաց: - 76. Այսոքիկ գաւառք անուանիք, զոր յառաջին ժամանակս իւրոյ իշխանութեանն սեփհականս իւր արարեալ ունէր հայրն նենգութեան Մարդպետն կոչեցեալ …և մանաւանդ քաղաքն Շամիրամայ հռչակելին և յոյժ փառաւորագոյնն յամենայն կողմանց Վասպուրականի: - 388. Ապա այնուհետև դարձեալ յղեաց զՇամդոյ զՊարսից ամիրայ, և ի զօրաց արքունի զՀէթմ ազգաւ թուրք, և ընդ նոսա հեծեալս Ժ հազարաց, կազմեալ սպառազէն պատրաստեալ բարձրագոյն քան զառաջինն – 234. Ասուր շինէ զՆինոս քաղաք, որ է Նինուէ, որ կոչի առաջին Ասորիք: - 14. Բայց թէպէտ և երկոքին պատճառք անուանակոչութեանցն պատկանաբար վարկանելի է՝որպէս իմաստասիրացն հաճոյ թուի, այլ ինձ զառաջինն ախորժելի զհաւատարմութիւնն ի մէջ առնուլ: - 72. և ըստ մեղաց տանն Արշակունեաց առաջին թագաւորացն մերոց հետազօտեալ լինէին, գնային ոտնխեթի,/ճիշտը՝ոտնխթի/ գայթ ի գայթս և աղտեղասէրս – 182. և անուանէ զնա Արծրունի, առաջին լինելով նորա ի դաշտավայրին Արծուիք կոչելոյ. դարձեալ ըստ պատահման և տարբերութեան՝ արծռունգն կերպարանօք: - 72. և առ իւր ազգն ցուցանէր մտերմութիւնս առաւել քան զամենայն առաջինս: - 168. և աստի գիտելի է մեզ բարբառն առաջին Եբրայեցի լեալ: - 40. Եւ գումարեալ այնուհետև զանհուն բազմութիւն զօրացն բարձրագոյն քան զառաջինն՝ և ել խաղաց հասանել ի վերայ արևելից աշխարհին – 270. Եւ զնախնին մեր Ադամ ոչ ասել առաջին մարդ, այլ այլոյ ումեմն որդի Շուռելայ, արըռտաբոյծ ուղտուց, զզուեալ յանծանօթ /գրքում՝յանծանոթ/ աշխարհի և անհաւատարիմ յայնմ գտեալ՝ հալածեալ

եղև կնաւ իւրով ի միջոց երկրի – 48. և ընդ առաջին իշխանացն լինել առաջի թագաւորին – 204. Եւ խնդրէ ի նմանէ խնդիրս, ,,առաջին, ասէ, զաստուածընկալ սուրբ նշանն, զոր գերեցեր յԵրուսաղէմէ՝ /152/ խնդիր արարեալ մեծաւ փութով այսրէն դարձուսցես,,: - 154. Եւ կացեալ անդ մինչ ի ժամանակս առաջինն Ղևոնի կայսեր՝ մեռանի անդ Վասակ և Տաճատ և փոխին ի հանգիստ փառաւորապէս ի գերեզմանս մեծամեծացն Յունաց: - 132. Եւ հրամայեաց ածել ոսկերիչ և նորոգեալ նորացոյց զանյաղթ փայտ խաչին Քրիստոսի, մատուցեալ զբեկորսն առ իւրաքանչիւր յօդս, պատեալ մաքուր արծաթով վայելչագոյն քան զառաջինն, ի պարծանս քրիստոնէից և յամօթ և ի նախատինս թշնամեաց խաչին Քրիստոսի: - 378. Եւ յելանելն նորա և մօտ լինել ի սահմանս Հայոց զօրօք բազմօք, մերձ ի սահմանս Տարունոյ, Առաջին կոչեցեալ Հայոց՝ իշխան Տարունոյ Բագարատ … առաքէ զոմանս ի մեծամեծաց իւրոց ընդ առաջ նորա պատարագօք ոսկոյ և արծաթոյ և պատուական հանդերձից, համոզեալ մի ելանել յերկիրս Հայոց: - 170. և ունէր զիւրաքանչիւր կալուածս զաւանդեալ ժառանգութիւն նոցա ի թագաւորացն առաջնոցն Մուշեղ, Վահան: - 96. Զգունդն առաջին տուեալ լինէր ի ձեռս Գուրգինայ և Վահանայ Հաւնունոյ, որ և նիզակակից նմա էր: - 178. զի զոր անձանց՝ զնոյն և այլոց գիտասցեն հրաժարել ի զօշոտութենէն, որ առաջնոյ անկմանն եղև պատճառ – 26. Զի և տուն Հայոց անուանեալ առաջին ասէին զՏարօն: - 366. զինքն գոլ ասել սկիզբն քաջաց և թագաւոր առաջին - 44. զոր ոչ և զմի ոք յիշխանաց ոմանց առաջնոց լուեալ ուրուք եթէ իցէ այսպիսի ինչ արարեալ. – 216. զոր պայազատեաց առաջին Զամեսոս, որ և Նինուաս, որդի Նինեայ և Շամիրամայ, ի ԾԳ ամի կենաց Աբրահամու նահապետի – 56. Ընդ որում և մեծ իշխանն Արծրունեաց Խուրան և գլխապետ զօրավար զօրու, և միահեծան թագաւորութեան Հայոց մեծաց, որ առաջին ի Քրիստոս հաւատացեալ եղև իշխանս Խուրան և մկրտեալ ի ձեռաց Թադէոսի առաքելոյ. – 78. թերևս և այն իցէ երկիր բնակութեան առաջին մարդոյն. – 48. Ի սորա ԻԵ ամին Թէսաղացւոց առաջին թագաւորեաց Բէղղոքոս ամս ԼԵ. – 56. Իսկ Ասուր որդի Սեմա զՆինուէ շինէ առաջին քաղաք Ասորւոց թագաւորութեանն: - 14. Իսկ Նեբրովթ որդի Քուշայ որ ի Քամայ՝ յոյժ ուժգնագոյն ոչ միայն քան զառաջինսն ուրուականաց լինել, այլ և ոչ Հերակլի – 36. Իսկ առ մեզ հասին զրոյցքս այս ըստ մնացորդաց պատմագրացն առաջնոց, ի Մամբրէէ Վերծանողէ և ի նորուն եղբօրէ Մովսէս կոչեցելոյ, և միւսումն Թէոդորոս Քերթող – 74. Իսկ Ասուր երրորդ ի Սեմայ՝ առաջին շինէ զՆինուէ. – 14. Իսկ ի չորրորդ ամին դարձեալ ի բարձրագոյն քան զառաջինն կազմեալ զմեքենայս չարին արկանել զԳրիգոր ի քուրայս նեղութեան. – 252. Իսկ իբրև եկն Գուրգէն երկրորդ՝ փութացաւ գնաց հասանել ի վերայ առաջնոյն Գուրգինի. – 316. Իսկ Նեբրովթ ի Քամա շինէ զԲաբելոն առաջին քաղաք, և առաջին թագաւորէ ի վերայ երկրի: - 14. Իսկ Նեբրովթ ի Քամա շինէ զԲաբելոն առաջին քաղաք, և առաջին թագաւորէ ի վերայ երկրի: - 14. Իսկ նոքա առաւել քան զառաջինն դիմեցին ընդդէմ չարչարանացն խաչակից լինել Քրիստոսի. – 292. Կատարեցաւ Դպրութիւն Առաջին Պատմութեան Հայոց ըստ ազգաբանութեան Արծրունեաց սեռի: - 122. Մատուցեալ առ թագաւորն Արշակ ասէ. ,,ոչ բարեօք իմացեալ առաջնոց թագաւորացն, զի ոչ կալան զտեղիս զի զայս ի բնակեալ ճոխութեան թագաւորական վայելչապէս խրախճանութեանց. – 100. միթէ դո՞ւ միայն առաջին յաղթեցար և հարար ի թշնամեաց, կամ քո՞ միայն զօրքդ անկան, կամ քո՞ և եթ աւար բաժանեցաւ: - 282. Նախ առաջին՝ զի յետ աւուրց ինչ, իբր անագան իմն այլ ոչ նախապատիւ և կարևոր. և զայն արատաւոր, այլ ոչ անարատ՝ երևի յասացելոցն՝ եթէ ուղիղ մատուցանես և ուղիղ ոչ բաժանես՝ մեղար: - 24. նորոգեն և զառաջին արքունիսն լքեալս ի Բէլայ – 60. Ո՞վ յիմարութեան առաջնոցն. ո՞րպիսի կատաղութիւն և գիւտք դիւացն նախկին ժամանակաւ սպրդեալ մուծաւ յաշխարհ, ապստամբութիւն առ Աստուած և տրտմութիւն սրբոց հրեշտակաց, և պատճառ վտանգաւոր մահու ծառայիցն Աստուծոյ յաւուրս ապագայիցն. – 38. Ոչ կարծողականս ինչ ըստ առաջնոցն Բէլայ ասացելում, կամ այլոց ստուերականացն երևեցելոց երազականաց և խաբեբայ դիւաց, այլ ձեռագործ մեռելականս իսկ եցոյց ի պաշտօն – 40. որ և զՆինուէ քաղաք առաջին

արքունեաց շինեալ յԱսուրայ, զոր աւերեացն Նեբրովթ՝ սա վերստին շինեաց ի պատիւ անուան իւրոյ: - 44. որ զջրհեղեղին իրս գուշակեաց Քսիւսիւթրեայ, և զառաջինս իւր գործոց բնաբանապէս գրել և դնել յաման պղնձի մածեալ կապարով ի պահեստի ի Սիպարացւոց քաղաքին: - 36. որպէս ցուցանեն մեզ առաջինքն ի պատմագրացն. – 62. որպէս ցուցանեն յիշատակարանքն առաջնոց պատմագրաց, զաւերումն Հայոց և զյաճախել նեղութեանցն և զանթիւ բազմութիւն վկայից, որք վասն Քրիստոսի նահատակեցան,և զքաջապէս արիանալ սրբոց քահանայիցն – 128. ոչ պիտոյացեալ եկամուտ լուսոյ, որով նսեմասցի առ ի հասանել երեկոյին, ոչ ապաժամանութիւն արեգական առ ի մերժել զմութ գիշերի լուսազգեստ ստեղծուածոյն, որ յետ առաջնոցն կարգի և դասու՝ զերկրորդն փոխանորդեցաւ վիճակ, ոչ կերակուր հոսանուտ առ ի լրութիւն տարաբարձ ունակութեանց անապականին, որ դոյզն ինչ փոքրագոյն քան զիրեշտակս գոլ. – 20. Սա առաջին գտաւ պտուղ մարտիրոսական ի մեծ վտանգի նեղութեանն, որ եհաս ի վերայ բոլոր Հայաստանեայցս: - 206. սա առաջին ի տանէն Բագրատունեաց եկեալ կայ նա զայսու կողմամբ Այրարատեան նահանգի: - 76. Սահակայ առեալ ի պարգևի զաշխարհն՝ թողու զորդին զԱշոտ զլեառնակողմամբքն առաջին իւրեանց տէրութեանն՝ շինել, բնակել, ժառանգեցուցանել զերկիրն ի ժառանգութիւն իւրեանց ազգի ի զաւակ տանն Արծրունեաց: - 90. Սորա որդիք հինգ ծնանի, յորոց մինն Հերովդէս և միւսն Փիլիպպոս, զորոյ կինն հանեալ Հերովդէի՝ թող զկինն իւր զառաջին, զդուստր Արէտայ արքայի Պատրէացւոց. – 78. Քանզի առաջնոցն ուրուականք և ստուերականք ոմանք՝ ըստ իւրաքանչիւր կարծեաց թուելոց վրիպեցան յաստուածածանօթն գիտութենէ հոգեշահ նահապետացն: - 40. Քանզի սա առաջին ի հեթանոսական թագաւորաց սկիզբն արար ի Քրիստոս հաւատոց: - 76. Եւ միջնորդէր նմա հետևել հաւատոյ առաջնոյ Իսրայէլականացն, ,,զի թէ յայս եկեսցես՝ իմով հրամանաւ եղիցիս զօրագլուխ մեծ և առաջնորդ ամենայն տոհմի քո,,: - 158. Եւ ոսկեզործ ականակապ կազմեալ՝ պատեաց ոսկով զփրկագործ սուրբ խաչն, և ընդելուզեալ մարգարտով զարդարեաց զսխրագործ փայտն, հիւսնեալ ի մէջ անուշահոտ փայտից, թողեալ մասն ինչ արտաքս ոսկեպատ պահարանին, յառաջնում իւրոյ քառածրագիծ խաչակերտ փայտեղէն զզրոցկանն: - 394. սրբոյ Աւետարանին հետազօտեալ կրթականին՝ մի բազմել յառաջին բարձին, ոչ եթէ ոչ ունէր նազելի և բարձրագահ պատիւս ի մէջ մեծ նախարարութեանցն Հայոց – 94.

ԱՌԱՋԻՆՔ - բայց զանուանս միայն ըստ կարգի կանոնել բաւական հանարեցաք, որպէս և այլոց առաջնոցն մատենագրացն յայս եկեալ ձև պատմագրութեան. – 68. զի և զմատեանս առաջնոցն մեծասաստ ստիպով ի մի վայր գումարեալ՝ հրամայեաց այրել. – 44. զի ի մատեանս առաջնոցն ունէին պատուէր ի թագաւորացն զնշանաւոր իրս քաջաց գրել, և ոչ վատաց. – 42. զոր առաջնոցն մատենագրեալ դրոշմեալ կայ ի գիրս ընդ ժամանակս ժամանակս սոցա քաջարութիւնք և արժանաւորք յոլովագունի և մեծամեծաց գովութեանց: - 96. Զոր մեք սակաւուք այժմ յիշատակեալ զազգաբանութիւն բնաւին մարդկութեան ի նահապետացն առաջնոցն. – 34. Ցոյցք ժամանակացս այսոցիկ, ըստ որում յառաջագոյն ասացաք, որ յաւուրց անտի Բէլայ մինչև ի Նինոս՝ երևելիք ինչ և նշանաւորք ի /42/ մատենիցն առաջնոցն ոչ երևի, թերևս ի բազում խափանմանց: - 44.

ԱՌԱՋՆՈՐԴ - ,,ի քո իսկ ինքնակալ թագաւորութեանդ և ի յօրէնս առաջնորդին ձերոյ գրեալ է՝ ոչ գոլ ճշմարիտ վկայութիւն միոյ ուրուք և հաւատարիմ – 244. այլ հրամայեսցէ մեզ գրել ի Հայս և հարցանել առաջնորդացն Հայոց, և ընդունել պատասխանիս,,: - 132. Բայց Գուրգէն կասկած ունելով յԱշոտէ, թէ գուցէ իբրև զապստամբէ ումեմնէ զեկուցանիցէ զնմանէ առաջնորդին Տաճկաց՝ ել գնաց կեալ շրջաբերական յեղափոխմամբ, արիական քաջասրտութեամբ, սիրեցեալ ընդ բնաւ աշխարհաց: - 322. Բայց խնդրոյն Հայոց զկատարումն առեալ յառաջնորդէն Տաճկաց՝ յղէ ի Հայս զառաջասացեալ զԱհմաթ որդի Հալթի: - 340. բայց մինչ էաք յաշխարհին մեր՝ առաջնորդքն մեր ոչ ետուն տեղի ընդունել զասացեալսն ի սահմանին խոստովանութեան: - 132. և առաջնորդ կացուցանէին

իւրեանց զԱպուջափր Արծրունի, և ընդ նմա Սահակ Ապումկդէմ քեռորդի Ապուջափրի, այր քաջ և պատերազմող: - 304. և գռոթ/ճիշտը՝դռոթ/ տուեալ յանձնիւր որջարանաց զօրէն մեղուացն ի մեղուանոցացն արտաքս դիմեալ ի ժամանակս խաղացման ծննդոցն, առաջնորդութեամբ իւրեանց որդնածին առաջնորդին – 398. Եւ միջնորդէր նմա հետևել հաւատոյ առաջնոյ Իսրայէլականացն, ,,զի թէ յայս եկեսցես՝ իմով հրամանաւ եղիցիս զօրագլուխ մեծ և առաջնորդ ամենայն տոհմի քո,,: - 158. Եւ մօտ առ սոցա կայ լեառն Կաւկասու, յորում բնակեն ազգք յամենայն լեզուաց բաժանեալք, ըստ ազգս ՀԲ ազգացն, և կեան առանց առաջնորդի, և օրէնս անձանց ունին ամենայն ոք որ զինչ կամի, և ընդ մայրս և ընդ քոյրս ամուսնանալ: - 274. ի սորա Ը ամին եղև Մովսէս առաջնորդ և օրինադիր Հրէից: - 58. Իսկ առաջնորդին Տաճկաց զօր գումարեալ, այրուձի կազմեալ յընտրելոց զօրաց Ասորեստանի և Արաբացւոց – 328. մնաց միայն զօրքն հետևակազօրքն լքեալ առանց առաջնորդի: - 306. յորոց աճմամբ յառաջանայ կարգն և գայ հասանէ ի Սենեքերիմ արքայ, առ Եզեկիայիւ Եբրայեցւոցն առաջնորդաւ և առ մերովն Հարամայիւ: - 14. Շինէ անդ եկեղեցի վայելչապէս պայծառութեամբ և անուանէ զնա յանուն սուրբ Պետրոսի առաքելոյն անպարտելի դժոխական առաջնորդի: - 394. որպէս սահմանեաց Աստուած ի վերայ ժողովրդեանն Իսրայէլի գերելոցն ի Բաբելոն, որպէս գրեալ է ի մարգարէութեանն Երեմիայի, ,,զ-ՀԷ-երորդն ասէ գիտասցես, և խելամուտ լիցիս յելից բանին տալ պատասխանի. մինչև յօծեալն /312/ առաջնորդ եօթներորդ Է և եօթներորդք ԿԲ,,. – 314. Պատասխանի ետ Մարկիանոս և ասէ. ,,վասն զի առաջնորդքն Հայոց զպարսկական շփոթմանցն զվտանգ կրէին,,: - 132. Տեսեալ Մահմէտի զյաջողութիւն իրացն և զմիաբանութիւն Հրէիցն՝ ասաց զինքն գլուխ և առաջնորդ ամենեցուն: - 160.

ԱՌԱՋՆՈՐԴԵԼ - և առաջնորդէր նորա սպարապետն ի գործս պատերազմացն և յելս և ի մուտս աշխարհացն. – 270. և առաջնորդեաց նոցա Քսերքսէս և Արշէզ մինչ ի սուրբ քաղաքն յԵրուսաղէմ. – 66. և ընդ նմա Տաճիկք Հայաստանեայց, որ բնակեալ էին ի կողմանս կողմանս աշխարհիս՝ առաջնորդէին Բուհայի ի մուտ և ելս աշխարհիս: - 206. Եւ քանզի վախճանեալ էր Համազասպ Մամիկոնեան … ոչ ոք այնուհետև առաջնորդէր Հայոց աշխարհիս. – 116.

ԱՌԱՋՆՈՐԴՈՒԹԻՒՆ - և գռոթ/ճիշտը՝դռոթ/ տուեալ յանձնիւր որջարանաց զօրէն մեղուացն ի մեղուանոցացն արտաքս դիմեալ ի ժամանակս խաղացման ծննդոցն, առաջնորդութեամբ իւրեանց որդնածին առաջնորդին – 398. և հաւատան զառաջնորդութիւնն Հրէից՝ Զօրաբաբէլի որդւոյ Սաղաթիէլի յազգէ Յուդայ: - 66. Յորում տեղւոջ բանակ կրօնաւորաց կարգեաց, և հաւատաց զառաջնորդութիւնն նախասացեալ քահանային – 394.

ԱՌԱՋ - Եւ դէտն ազդ արարեալ զօրացն այլազգեաց՝ վառեն և նոքա ընդդէմ նոցա ի պատերազմ, և ի դիմի հարեալ միմեանց և հատանէին յերիս առաջս: - 178.

ԱՌԱՍՊԵԼ - Առ սա ինձ ի ճախ ելանէ քերթողական առասպելն որ ասէ. – 108. զոր մեք ոչ յաւելցուք այժմ յառասպելս նոցա յամել – 32. Ի դէպ ելանէ և հին առասպելն Ոլպիանու փիլիսոփայի, որ վասն առիւծուն և զուարակացն են բարառնութիւնք. – 196.

ԱՌԱՍՊԵԼԱԲԱՆ - ,,ընդէ՞ր որպէս մանուկ տղայ համարիս, արկանել առաջի իմ զպատրանս, սնոտի, առասպելաբան, խաբեբայ և պատիր յոյս խոստանալով ինձ՝ հանել զիս ի ճշմարիտ յուսոյն, զոր ի մանկութենէ ի վերայ հասեալ ճշմարտութեանն,,: - 294. Արդ այսքանեաց վկայութեանց ի մի վայր եկելոց՝ մի ելցուք զհետ առասպելաբանիցն թէ ընդ անկոխն գնալով ճանապարհ. – 260. Եւ մեր ընկալեալ և հաւատացեալ ճշմարտութեանն՝ և ոչ կարեմք փոխանակել զճշմարտութիւն ընդ սնոտի, առասպելաբան և կարկատուն, ստայօդ և պաճուճազարդ մոլար ուսմանդ ձերոյ: - 246.

ԱՌԱՍՊԵԼԱԲԱՆԵԼ - և դաշիկ արարեալ յայնկոյս քան զՎանտոսպ, ի տեղւոջն արձանաշար քարակարկառ գոգաձև միջոցի երկուց բլրակաց, որ հայի յԵրիվարաց արկման դաշտն, ի վերայ Լեզւոյ գետւոջն, որ զաւրացն գեղեցիկ առասպելաբանեն սպիանած վերայն սպանելոցն ի մանկանցն Շամիրամայ: - 334.

ԱՌԱՍՊԵԼԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ - ՎԱՍՆ ԲԷԼԱՅ ԵԻ ԲԱԲԵԼԱՅԻՈՅՆ ԵԻ ՆՈՅԻՆ ԱՌԱՍՊԵԼԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆ – 36.

ԱՌԱՍՊԵԼԱԳՈՅՆ - գրէ թուղթ հաւատոց առ Ղևոն կայսր Յունաց, և ընկալեալ ի նմանէ պատասխանիս՝ բազում ինչ ի Կուրանէ անտի իւրեանց արտաքս ընկէց զյոյժ առասպելագոյնն, քանզի ստուգապէս ծանեաւ զզօրութիւնն. – 166.

ԱՌԱՍՊԵԼԱԿԱՆ - Եւ մեք զայլս ի բանիցն առասպելականաց և որ անպատճառ սոյն է ասացեալ ըստ նոցայցն արժանաբանութեանց առ ի յեղծումն առցուք. – 52. ըստ այսմիկ և այլ առասպելականք, և գիր մատենական ի նմանէ գրեալ և պահեալ ի Բաբելոնի բազում զգուշութեամբ. -36.

ԱՌԱՍՊԵԼՈՒԹԻՒՆ - իբրև զկարի իմն հնագունից և զանյայտից զինքեանս ասաց նոր առասպելութիւն. – 46.

ԱՌԱՏԱԲՈՒՂՍ - և անհակառակող հաւանութեամբ հեզահայեաց առ միմեանս սիրոյ յորդորմամբ արտաքոյ վատթարին խոհականաբար մնալով, քաջախորհուրդ առատաբուղխ խաղացմամբ իմաստութեանն զմիմեանս բռնահարելով, զօտարոտին ի բաց վարատելով զբղջախոհութեան անհանճարութիւն՝ զլաւն և զյոյժ օգտակարագոյն ընտրութեամբն գիրկս արկին. – 388.

ԱՌԱՏԱԼԻՐ - Սոքա ամենեքեան վառեալք սպառազէն պատրաստութեամբ և բազմաձեռն առատալիր պատարագօք՝ գնացին, զի առեալ տարցեն մուծցեն զնա ի Դուին քաղաքն: - 340.

ԱՌԱՏԱՁԵՌՆ - ամենածախ գանձիւք առատաձեռն պատուով հոմանեաց և եթ ունելով ուշ – 44. այր գազանաբարոյ, վայրենամիտ, առատաձեռն առ արբումն մարդկան, այր զօրաւոր զօրութեամբ ի գործս պատերազմաց, ահարկու ազանց, կարողութիւն և ուժեղութիւն Աւշնի ի սորա ձեռս բաւականացեալ: - 374. և կարգէ զդասս պաշտօնէից կատարել զպաշտօն Տեառն ի տուէ և ի գիշերի անձանձրոյթ աշխատութեամբ և առատաձեռն տեսչութեամբ աղքատաց, զի գտցեն զողորմութիւն ի Քրիստոսէ: - 122. քանզի խորհեցան թագաւորեցուցանել զնա ի վերայ Հայոց, զի էր այր սրտեայ և ուժեղ, քաջախորհուրդ և իմաստնախորհ, խոնարհ, առատաձեռն և զուարթամիտ: - 126.

ԱՌԱՏԱՁԵՌՆՈՒԹԻՒՆ - Այլ և ուսումնական բանգիտութեանն քաջահմտագոյն, անընչասիրութեամբն մեռելագոյն. առատաձեռնութեամբն կենդանագոյն: - 376.

ԱՌԱՏԱՆԱԼ - Զի մինչ այսպէս կայր աշխարհս ի տարակուսի, և ակն ունէին զթութեանցն Աստուծոյ առատանալ, որպէս սովոր է Աստուած ի բարկութեան զողորմութիւն յիշել. - 374. Զկնի այսորիկ եկն Աշոտ թագաւորն Հայոց մխիթարել զդուստր իւր և զթոռունս, և նս առատանայր զհաստատութիւն իշխանութեանն Աշոտի և զոստիկանութիւնն Ապումրուանայ: - 356. Իսկ Դերանիկն առաւելոյր և առատանայր օր ըստ օրէ առ շինութիւն և խաղաղութիւն աշխարհիս, շինել և տածել և խնամել զաշխարհս: - 338.

ԱՌԱՏԱՇՆՈՐՀ - և նոքա կային մեծաւ ուժով և գոհանային զանբաւ և զառատաշնորհ պարգևացն Քրիստոսի, որ արժանի արար զնոսա մեռանել վասն անուանն Քրիստոսի և առնուլ զմարտիրոսական պսակն: - 292.

ԱՌԱՏԱՊԷՍ - Եւ բացեալ զմթերս գանձուցն բաշխէր առատապէս ամենեցուն իւրոց սպայիցն: - 168. Եւ զայս առատապէս հեղեալ զգութ արարչական խնամոցն առ արարածս իւր, ողորմեալ մարդասիրապէս բարեխօսութեամբ սրբոցն – 314. և կարգել նմա ռոճիկս առատապէս, մինչ ինքն պարապագոյն ժամու անդր հասանիցէ: - 70.

ԱՌԱՏՈՒԹԻՒՆ - Իսկ նա ի հրապոյրս ապստամբ վիշապին ելեալ, որ բազմախարդախ չարութեամբն եհեղ առատութեամբ զդառնութիւն խրատոյն յունկն կնոջն անզգամի: - 20.

ԱՌԱՒԵԼ - ապա մտախորհ եղեն բազում քննութեամբ, և յանբաւ և յառաւել իմացմանց ընտրեցին՝ գրել և ծանուցանել թագաւորին վասն առնն այնորիկ. – 280. Առաւել ի սուգ մտեալ և յողբս անմխիթարս վասն ազգին իւրոյ Արծրունեաց – 112. Բայց բացումն դրան քան զամենայն այս չար է որ յաներևոյթս է բացեալ, դուռն կորստեան հոգոց՝ առաւել քան թէ մարմնոց – 196. բնաւ և ոչ մի ինչ փոյթ ունելով ի դիպաւորագույնսն/ճիշտը՝

դիպաւորագոյնսն/ առաւել քան թէ ի վատթարագոյնսն: - 28. դարձեալ զի թէ և գեցաւ ևս՝ այլ քաջութիւնք արութեանն Նինոսի, ըստ օրինակի Բէլայ, առաւել ամբարձաւ անձնասէր ամբարտաւանութեամբ – 44. և առեալ զյաղթութեանն քաջանունութիւն, առաւել զհանճարեղութեանն խոհեմութիւն՝ յառաջանայր ի գահ, ի բարձ և ի պարգև - 72. և զպէտս կերակրոցն վճարեն ի սերմանց ինչ, առաւել ի կորեակ կոչեցեալ սերմանէն, զոր ոմանք ի սով ժամանակի /190/ հաց անուանեն. – 192. Եւ լուեալ կնոջն Սահակայ, թէ ըմբռնեցաւ … փութացաւ գնաց եկաց առաջի Բուխայի, թերևս կարասցէ ըստ պատշաճ գեղոյն և ըստ բազմաձեռն գանձուց ապրեցուցանել զայրն իւր, որ առաւել մահու քան թէ կենաց պատճառ եղև նմա: - 272. և նա առաւել յորդորագոյն հնչէր և արտօսր ի վեր բերեալ հեղոյր, ասէ – 222. և որ ինչ կրեցին թշուառութիւն զոգւոց առաւել քան եթէ մարմնոց. – 240. զի ոչ եթէ ատեաց զանօրէնն իբրև զանամօթն. զի քան զմեղանչելն առաւել չար այն է՝ չունել զինքն ընդ յանցաւորսն – 248. զոր արար քրիստոնէիցն ևս առաւել Հայաստան աշխարհիս – 106. Զսա ըմբռնեալ զօրաց Տաճկաց աճին առ զօրավարն. և բազում վնասս ի գործս արքունի կուտեցին ի վերայ նորա և ստութեամբ առաւել քան թէ ճշմարտութեամբ պարտաւորեցին զնա: - 288. Իսկ եթէ վատացն՝ արութի՛ւն զերկիւղն համարելի է, ո՞րչափ ևս առաւել քաջացն քաջութիւն ստացեալ երկիւղիւն պատսպարել իւրեանց: - 354.

ԱՌԱԻԵԼԱՆԱԼ - Արշակ տուեալ պատերազմ ընդ Մակեդոնացիսն՝ և անդ Կիւրոս քաջապէս արիացեալ առաւելանայր ի գործ պատերազմին. – 72. զի Աղէքսանդր թէպէտ և լի իմաստութեամբ և հանճարով առաւելանայր՝ սակայն գազանանայր ընդդիմակացաց հրոսաւղացն. – 70.

ԱՌԱԻԵԼԵԱԼ - Այլ քանզի յոյժ առաւելեալ էր իմաստութեամբ Գագիկ՝ տեղի տայր բովանդակ գաւառապետաց զօրագլխաց աշխարհիս, գնայր ընդ նոսա իմաստութեամբ խորագէտ հնարաւորութեամբ, ըստ անձնիւր գահու մեծարեալ պատուադրութեամբ հաճոյանալ ախորժէր նոցա: - 354. Աւելորդ համարիմ մի ըստ միոջէ զանօրէնութիւն քաղաքին ընդ գրով բացայայտել, զառաւելեալն Սոդովմայ և Երիքովի, լցեալ չարագործութեամբք: - 270. Իսկ առաւելեալն իմաստութեամբ Աշոտ ոչ յանհոգս և յաներկիւղս կայր մնայր, այլ զգուշանալ հրամայէր ի խելս կամրջաց և յանապատս և ի կիրճս ձորոց: - 340. Իսկ նա ըստ սովորականի ցանկասէր պղծալից անյագութեանն՝ խրոխտացեալ մոմռեալ յանձն գազանեղէն թունիւք առաւելեալ, բորբոքեալ տապախառն բոցով հեղուլ զմահածին թոյնսն ի վերայ Բուխայի. – 326. Վէմս զերեսօք արկեալ արտօսր յորդառատս ի խտղտելի աչաց ի վայր հեղեղատելով, զնորափթիթ ծաղկազարդ ոսկեճաճանչն մորուացն ճիրանամբքն զխզումնն, և որ առաւելեալն քան զսոյն զապաշաւանացն զանյագութիւնն: - 386.

ԱՌԱԻԵԼԵԼ - սա առաւելեաց յամենայն հոգածութիւնս ի գիւտս իմաստութեան ուսումնասիրութեան և այլն ամենայնի՝ քան զհարս և զհաւս իւր: - 334.

ԱՌԱԻԵԼ ԵՒՍ - Եւս առաւել քան զանդնդականն յուզմանցն բռնալիր հողմոցն զծիրանեգոյն ալիսն, զլեռնաձև կուտակսն և զվիշապաձայն գոչմունսն՝ ևս յաւէտ ահագնակի վրդովմամբ զմրրիկ անձանց ի մէջ եռաշարժ ընթացմանցն, ի հոլովմանց խոհարանի իշխանական սրտին ի ներքս հարկաւորաբար բռնազբօսեալ /350/ ձգեն: - 352. Լո՛ւր և զարմացի՛ր և աստանօր ևս առաւել, եթէ զիա՞րդ ողորմութիւն բարերարին՝ արդարադատ բարկութեանն յաղթէր – 28. Եւ մինչդեռ կային կենդանի և գոհանային զՔրիստոսէ զանյաղթ զօրութենէն զոր զօրացոյց զսուրբսն մեծ ասպարիսի ի հոգևորական պատերազմին՝ ևս առաւել բարկացեալ թագաւորն՝ իբրև զինոց վառեալ բորբոքէր. – 292. զոր արար քրիստոնէիցն ևս առաւել Հայաստան աշխարհիս – 106. - տանջեաց զնոսա գանիւ, և նոքա ևս առաւել պնդեցան ի հաւատսն և ի յոյս բարեաց և ի սէրն Քրիստոսի: - 222. Իսկ եթէ վատացն՝ արութի՛ւն զերկիւղն համարելի է, ո՞րչափ ևս առաւել քաջացն քաջութիւն ստացեալ երկիւղիւն պատսպարել իւրեանց: - 354. Զայս ևս առաւել քան

զսոյնս և բազմապատիկ կարգեցին եղին բանս գեղեցկայարմարս ի Քրիստոս հաւատոցն: - 246.

ԱՌԱԻԵԼՈՒԹԻՒՆ - Քանզի թէպէտ և տարաժամ լրմամբ ժամանակի չափաբերեալ կենացն Աշոտի՝ հաստատնագոյն և անվրէպ լուծման կենացս առ հոգևորսն և յաւիտենականսն և անվախճան կենացն առաւելութիւնն անցեալ գնացեալ ժամանեաց – 386.

ԱՌԱԻԵԼՈՒԼ - Իսկ Դերանիկն առաւելոյր և առատանայր օր ըստ օրէ առ շինութիւն և խաղաղութիւն աշխարհիս, շինել և տածել և խնամել զաշխարհս: - 338.

ԱՌԱԻԵԼ ՔԱՆ - ,,որովհետև գտի շնորհս առաջի քո, և արարեր մեծարանս երեսաց իմոց, և առաւել քան զամենայն իշխանս Հայաստանեայց և մեծամեծս արքունի զիս նախամեծար և մեծարգի ցուցեր – 218. Եւ այնչափ և առաւել քան զսոյն կազմութեան սպառազէն պատրաստութեանն՝ սաստիկ տարակուսանօք և մեծ երկիւղիւ պակչէին յաՒէ հայկասիրտ իշխանին և յաղթող նահատակին մեր Աշոտոյ – 210. Եւ ասի լինել թիւ մարդկանն ապականելոց ի շարժմանէ՝ ոգի առաւել քան ՀՌ: - 358. Եւ վազեսցեն առաւել քան զինծ երիվարք նոցա, և երագունք քան զզայլս Արաբացւոց: - 200. Եւ վասն իւրեանց թուլամորթութեանն և անհաստատ և յողդողդ մտաց սիրեցին զփառս մարդկան առաւել քան զփառս Աստուծոյ. – 246. Զայս և առաւել քան զսոյն խրատէր և ուսուցանէր սուրբ հայրապետն և քաջ հովիւն տէր Յոհաննէս կաթողիկոս Հայոց մեծաց: - 182. Զայս ևս առաւել քան զսոյնս և բազմապատիկ կարգեցին եղին բանս գեղեցկայարմարս ի Քրիստոս հաւատոցն: - 246. Զայսոսիկ և առաւել քան զսոյնս ասելով՝ դնէր առաջի զօրաց իւրոց աստուածասէր իշխանն Աղուանից: - 276. Զայսոցիկ և որ առաւելն քան զսոյն իրողութեանց ցոյցք մոռացմամբ սուզեալ՝ առ երկնաւորսն և առ երկնից թագաւորն թևակոխեալ – 386. Իբրև լուաւ զայսքան և առաւել քան զսոյնս յանդուգն և առանց երկիւղի զընդդէմ պատասխանատրութիւնն մեծաւ համարձակութեամբ՝ապա հրաման ետ փութով ի կենաց բառնալ զզլուխ նորա սուսերաւ: - 296. Իսկ նոքա առաւել քան զառաջինն դիմեցին ընդդէմ չարչարանացն խաչակից լինել Քրիստոսի. – 292. քանզի յոյժ սիրեցեալ եղև ի զօրավարէն, և առաւել քան զամենայն մեծամեծսն ընդունէր պարգևս և պատիւս – 216. և առ իւր ազգն ցուցանէր մտերմութիւնս առաւել քան զամենայն առաջինս: - 168.

ԱՌԱԻՕՏ - և ընդ այգն ընդ առաւօտն, մինչ նոքա ննջէին յիւրաքանչիւր վրանաց օթոցի՝ և զօրքն շուրջ փակեցին սուսերօք և վահանօք և նիզակօք և վառեալ մոմեղինօք, և մտեալ ի ներքս ըստ հրամանի զօրավարին իւրեանց – 296. Եւ այն ինչ ընդ առաւօտն յեղակարծում հասին ի վերայ զօրք Տաճկաց – 306. Եւ ընդ առաւօտն հրամայեաց Հայրակղոս ասպատակս սփռել ի վերայ ամենայն երկրին, և հարկանել զամենայն երկիրն սրով սուսերի: - 150. և ընդ այգն ընդ առաւօտն առին յաւարի զբանակն հանդերձ ախիւն և զտունս գանձուցն զորս առ ինքեանց: - 332. և ընդ այգն ընդ առաւօտն՝ յԸռենայ Յամաց գեօղ և գիշերագնաց հասեալ մինչ ի Տարօնայ կոչեցեալ գետ: - 402. Եւ կոչնականքն ընդ այգն ընդ առաւօտն փութացուցեալ ասեն, ,,եկ, տեսցուք զմիմեանս սիրով խաղաղութեան,,. – 352.

ԱՌԱԻՕՏԱՆԱԼ - ընդ առաւօտանալն սկսեալ՝ ի ժամս բովանդակ՝ յաղթութիւն սատարեաց և ի փախուստ դարձոյց զբազմութիւն զօրացն Ովայի – 178.

ԱՌԱԻՕՏԻՆ - Եւ ի միւսում առաւօտին հասին ի վերայ բանակին խոնջեալ երիվարօք, անզգուշութեամբ առ մուտն պատրաստեալ, և անկան ի նմին ժամու Բ ոմանք, Վլիթ և Մարաճայ. – 402.

ԱՌԱԻՕՏՈՒՆ - Քանզի վաղիւ առաւօտուն ցուցանեմ ձեզ փիղս վառեալս, և ի վերայ հզօր սպառազէնս ի քաջաց – 138.

ԱՌԱՔԵԱԼ - Տես և զմիւս ևս նման սմին ի գրոց Գդրծոց առաքելոց: - 258. ,,զի սրտիւ հաւատամք յարդարութիւն, և բերանով խոստովանիմք ի փրկութիւն,, , որպէս ասաց առաքեալն – 256. այլ տուն Քրիստոսի սուրբ առաքեալքն են և ասին այլոց սրբոց գրոխիւք. – 394. գրելով և զպատասխանի թղթոյն ի ձեռն Թոմվմայի առաքելոյ, և զխոստաբանութիւն՝ զԹադէոս առաքեալ լնուլ զփափագումն խնդրոյն. - 76. գրելով և զպատասխանի թղթոյն ի ձեռն

Թովմայի առաքելոյ, և զխոստաբանութիւն՝ զԹադէոս առաքեալ լնուլ զփափագումն խնդրոյն. - 76. և առաքեալ էր զմայր իւր զբամբիշն Վասպուրականի առ զօրավարն Բուխայ – 226. Եւ արդ ՆԺԱ են մարգարէք, որ զվկայութիւն աստուածութեանն Քրիստոսի ստուգաբանեն ճշմարտութեամբ յանցնիւր ժամանակս, իբրև ի միոջէ բերանոյ, թող զԱւետարանն և զառաքեալս նորա: - 246. և ի վերայ նորա շինեաց եկեղեցի զհամբարձմանն ի յերկինս ի Հօրն գահակցել աթոռ, և զերկրորդ գալստեանն զյիշատակ ունելով, որ գալոցն է հայրենի փառօք, ըստ հրեշտակացն առաքեալսն զմխիթարականն և զքաջալերականն աւետիս նոցա առբերելով: - 390. զի անկեալ էր ի սիրտս նոցա հաւատ սուրբ առաքելոցն – 246. զորս յանդիման Փրկչին կացուցին զառաքեալսն հանդերձ թղթովն Աբգարու, և զխորհրդական պատասխանիսն լուեալ վասն փրկական խաչելութեանն որ վասն աշխարհի - 76. Ընդ որում և մեծ իշխանն Արծրունեաց Խուրան և գլխապետ զօրավար զօրու, և միահեծան թագաւորութեան Հայոց մեծաց, որ առաջին ի Քրիստոս հաւատացեալ եղև իշխանս Խուրան և մկրտեալ ի ձեռաց Թադէոսի առաքելոյ. – 78. Շինէ անդ եկեղեցի վայելչապէս պայծառութեամբ և անուանէ զնա յանուն սուրբ Պետրոսի առաքելոյն անպարտելի դժոխական առաջնորդի: - 394. որ յետոյ և հետևող սուրբ առաքելոցն եղեալ բազում ուսմունս ի հնոց հրէականաց նպաստաւորեաց եկեղեցւոյ գեղեցիկ օրինակօք – 34. որ նստէր ի հանգստի սրբոյն Թադէոսի առաքելոյ յԱրդոզական գաւառի – 400. Որպէս ցուցանեն յիշատակարանք հաւատարիմ պատմագրացն. մանաւանդ թէ աւետարանիչն և առաքեալն Յոհաննէս, որդին որոտման, տիեզերաց հնչեցոյց զորոտումն աւետեաց Աւետարանին Քրիստոսի – 76.

ԱՌԱՔԵԼ - առատապէս հեղեալ զգութ … և ի ձեռն հովուապետին սրբոյն Յովհաննիսի եպիսկոպոսի և ճգնաւոր քահանայի Գրիգորի, որք միշտ զողորմութեանց խնդրուածս վասն ժողովրդեանն տեառն ի վեր առաքէին , զոր օրինակ և հրեշտակն տեառն աղերսէր Աստուծոյ, ասէ – 314. Առաքեցին առ Մուրիկ թագաւորն արս ճոխս մեծամեծ ընծայիւք և պատարագօք և թուղթ գրեալ ի բերանոյ Խոսրովայ զայս ինչ. – 136. և առաքեցին դեսպանս առ արքայ և ինքեանք նստան շուրջ զլերամբն, մինչև փութով եկեսցէ նոցա հրաման ինչ յարքունուստ: - 280. Եւ առաքեաց հրեշտակս մեծապէս զանձիւք և հրովարտակօք առ արքայ Խոսրով, խնդրել ի նմանէ զխաղաղութիւն մեծաւ թախանձանօք – 140. Եւ յելանելն նորա և մօտ լինել ի սահմանս Հայոց զօրօք բազմօք, մերձ ի սահմանս Տարունոյ, Առաջին կոչեցեալ Հայոց՝ իշխան Տարունոյ Բագարատ … առաքէ զոմանս ի մեծամեծաց իւրոց ընդ առաջ նորա պատարագօք ոսկոյ և արծաթոյ և պատուական հանդերձից, համոզեալ մի ելանել յերկիրս Հայոց: - 170. Զընդ նոյն ժամանակս և Նաւատիոս երէց ի Հռովմ առաքէր ընդդիմակս Եղկղեսիանոսացն – 256. զի առ զօրաւորսն զօրաւոր դատաստան առաքէ Աստուած, իսկ խառնաղանջն ներելի ողորմութեան է: - 182. զորոյ զօրաժողով լինելն իմացեալ Կիւրոսի՝ գրէ առ Տիգրան՝ զօրս յօգնականութիւն առաքել նմա. – 64. թէ առաքեսցէ նոցա այր մի, որ փրկեսցէ զնոսա - 218. Իբրև գիտացին սուրբքն զանհուն պատերազմ չարին՝ վառեալ և նոքա զինքեանս հանապազակռիւ լինել ի ճակատուն, անխափան սաղմոսերգութեամբ զանուշահոտ աղօթս իւրեանց միշտ ի բարձունս առաքելով – 250. Նստան երկոքին կողմանքն պահել զպահպանութիւն իւրեանց մեծաւ զգուշութեամբ, և ետուն ժամ անսալ միմեանց՝ ոչ ելանել ի պատերազմ, մինչև եկեսցեն հրեշտակքն յարքայէ, զոր առաքեցինն: - 286. Քանզի ասէր զինքն՝ մխիթարիչն, զոր խոստացաւ տէր Քրիստոս առաքել աշակերտացն իւրոց – 164.

ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ - այլ ի վերայ դնիցի բարձրաբերձ աշտանակի առաքելական եկեղեցւոյ, որպէս զի տեսցեն և փառաւորեսցեն զՀայրն երկնաւոր: - 204. Եւ յաւէտ հրաշիւք յօրինէր զկարգս սրբոյ եկեղեցւոյ ուղղափառ առաքելական հաւատոց ի տէր Յիսուս Քրիստոս. – 180. Զի եթէ ոչ ստուգութիւն սրտին և ճշմարտութիւն բերանոյն համամիտ առ հաւատոցն խոստովանութիւն ուղղակի մատչիցին՝ խոտան և ի բաց ընկենլի է և օտար ի սրբոյ առաքելական եկեղեցւոյ: - 258. Սա կեցեալ ամիսս Ը կամ Թ յաթոռ հայրապետականին՝

փոխի յաթոռ առաքելական պատուադրութեանն ի փրկչէն մերմէ խոստաբանեալսն: - 376.

ԱՌԱՔԵԼԱՔԱՐՈՋ - և ոչ եմ բաւական պատմել զանցս անցիցն կորստականութեանն նոցա մոլորութեան, վրիպել յուղիղ և յամբիծ առաքելաքարոզ դաւանութեան հաւատոց կաթողիկէ եկեղեցւոյ ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ. – 240. վրիպել յանբիծ և յուղիղ յառաքելաքարոզ հաւատոցն ի Հայր և յՈրդի՝ և ի Հոգին Սուրբ: - 196.

ԱՌԱՔԵՑԵԱԼ - Բայց Ահմատ ոչ խոնարհեալ ունկն դնել ասացելոցն, արհամարհեալ զառաքեցելովքն: - 366. և անընդունակք լինէիք՝ որ ի մէնջ առաքեցեալքն հազարապետք և վերակացուք աշխարհիս մերոյ և խնամատարք արքունի հոգաբարձութեան գային առ ձեզ. – 244. Նորա արհամարհեալ զառաքեցելովք, չվարկանելով արժանի պատասխանոյ, և նովին օրինակաւ սկսաւ շրջել ընդ բոլոր աշխարհս Վասպուրական: - 178.

ԱՌԱՔԻՆԱԲԱՐ - Զի ոչ միայն առ շինութիւնն՝ այլ և յարիւն և յապաժոյժ առաքինաբար զանձինս եդեալ ի վերայ խաշանցն մեռանել իբրև զքաջ հովիւ – 392.

ԱՌԱՔԻՆԱՆԱԼ - ի սորա Ժ ամին գնացեալ Մովսէս յԵգիպտոսէ առաքինանայր յանապատին: - 58. իբրև բազումք առաքինացան մեծաւ ուժով և քաջ նահատակութեամբ ի հանդէս մարտին. – 202.

ԱՌԱՔԻՆՈՒԹԻԻՆ - Իսկ երանելոյն Աղանայ Արծրունւոյ որդւոյ Վասակայ դարձեալ ի Յունաց աշխարհէն՝ եկն յերկիրս Հայոց, նովին կրօնաւորական խստամբերութեամբ/132/և հրեշտակակրօն առաքինութեամբ կեցեալ՝ վերափոխի յաշխարհէս ի դասս սրբոց. – 134. որ յետ հաւատոցն որ ի Քրիստոս բազում ուղղութեամբ և երկիւղածութեամբ կրօնս ըստ արժանի հաւատոյն ցուցեալ, գրէթէ ի ծայրս առաքինութեան զաճումն հաւատոցն տարեալ հասուցեալ, որ ինչ յորդորումն աւետարանական վարժիցն ունին դաստիարակութեան ցոյցք: - 78.

ԱՌԲԵՐԱՆԻ - առեալ էր ի բաժնէ /ճիշտը՝ ի բաժնի/ Գագիկ իշխանի … զճուաշ գաւառն և զԹոռնաւան, Արտազ,Մարդաստան, Գառնի, Առքերանի, Աղանդռոտ, Բառիլովիտ, Պալունիք և Մեծնունիք, Տոսպոշտունիք, Բոգունիք, Գուգան գաւառ, Արտաշէսեան: - 388.

ԱՌԲԵՐԵԼ - և ի վերայ նորա շինեաց եկեղեցի զհամբարձմանն ի յերկինս ի Հօրն գահակցել աթոռ, և զերկրորդ գալստեանն զյիշատակ ունելով, որ գալոցն է հայրենի փառօք, ըստ հրեշտակացն առաքեալսն զմխիթարականն և զքաջալերականն աւետիս նոցա առբերելով: - 390.

ԱՌԵԱԼ - Իսկ Փիլոն ասէ՝ զոսկերսն Ադամայ, ի պատիւ խնամոց, իբրև հօր հասարակաց՝ առեալ Սէմայ եդ ի տապանի անդ. – 32. Ազդ եղև քաջին Վահանայ, եթէ զօր բազում առեալ Հազարաւուխտ յընտրելոցն Պարսից և ահաւադիկ հասեալ գայ ի վերայ: - 134. այլ և ամենայն թագաւորք Ասորեստանեայց որդի ի հօրէ առեալ զիշխանութիւն ունէին, ոչինչ արժանի յիշատակի ուրուք գործեալ – 56. Այլ և զոամիկ Նորագեղջ աւանին Ռշտունեաց առեալ ածեն ի տեղի վաճառուն Ոստանին Ռշտունեաց, արկեալ տոռունս ի պարանոցն հանեն ընդ սուր. – 202. Ապա առեալ հրաման մեծամեծացն մեր Արծրունեացն՝ գրեն առ Աբրահամ Մամիկոնէից եպիսկոպոս … և ծանուցանեն նմա զոր խնդրէ արքայ: - 132. Ապա դարձան Վաչէ և Արշաւիր ընդ Արտաշէսի, առեալ զթագաւորութիւնն Երուանդայ ի ԼԱ ամի Արտաշէսի արքայից արքայի և թագաւորին Յունաց … ամի. – 86. ապա ցուցին զտեղին ուր ծածկեալն էր. զոր առեալ վարեցին ի գերութեան, և ոսկի և արծաթ անբաւ խաղացուցին ի դուռն թագաւորին: - 142. Արդ ի գալ միւսոյ ամին որ յոբելեանք Զ և ոլըմպիատք ՀԲ, ընդիքտիոնք Ի … աներկբայ խորհուրդ ի մէջ առեալ թագաւորն սինկղիտոսօքն հանդերձ և ամենայն մեծամեծօքն Բաբելացւոց , զի զիշխանս աշխարհին Հայոց ի բաց բարձցէ յիւրաքանչիւր տէրութենէ – 184. Բայց երկուք ոմանք ի զաւակէ Աշդահակայ ձերբակալ արարեալ Տիգրանայ առեալ ածէ ի Հայս. – 64. Բայց ինքն Պապ նշկահեալ զկայսր Թէոդոս, զոր ի բռնէն առեալ Տերինտեայ զօրավարին Յունաց՝ խաղացուցանէ կապանօք առ կայսր – 108. Բայց խնդրոյն Հայոց զկատարումն առեալ

յառաջնորդէն Տաճկաց՝ յղէ ի Հայս զառաջասացեալ զԱհմաթ որդի Հալթի: - 340. Բայց միայն զԱրշակ ոմն ի տոհմէն Վարաժնունեաց */փրկվեց/* խնդրեալ դստերն Շապհոյ Բագրատունոյ, զոր առեալ յայնժամ Աւշնի կնութեան յանօրէն ամուսնութիւն. - 372. Բայց քանզի անպատերազմելի էր ամրոցն, միայն բաւականաւն ռոճկաց մի վատնիցի՝ առեալ զՎարագ ի ձեռանէ Տաճկացն - 332. գուցէ, ասէ, ի գնալն ի բուռն առեալ ի մահ դատապարտեսցի: - 84. Դարձեալ բողոք հարեալ, ձեռն զօձիւք արկեալ և զհերս խզեալ, զդէմս կեղեքեալ և ձայնս առեալ կական ողբօք արտասուալից հառաչանօք, վայ ի բերան առեալ և խիղբ – 180. Դարձեալ բողոք հարեալ, ձեռն զօձիւք արկեալ և զհերս խզեալ, զդէմս կեղեքեալ և ձայնս առեալ կական ողբօք արտասուալից հառաչանօք, վայ ի բերան առեալ և խիղբ – 180. դուզնաքեայ երասանակալ փայտիւն վազս առեալ սիգաքայլ ճեմարանօք ընդ կապուտակաձև երկնագոյն լեռնային և դաշտական ասպարէզս – 396. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … դու խաղալիկ՝ և մեք մանկունք, ի ձեռն առեալ զզօրութիւն քո՝ խաղալով խաղամք ընդ քեզ և ամենայն հպարտութիւն ամբարհաւաճութեան քո. – 280. Ելեմացիք, ասէ, առեալ զկապարճս, հեծեալ յերիվարս. – 210. Եւ առեալ դահճացն զերանելին՝ ածին ի տեղի սպանմանն. – 296. և երաժշտականքն երգս առեալ գյաղթութեանն Փարաւոնի՝ գոչէին ,,Տէր խորտակէ զպատերազմունս, Տէր է անուն նորա,,: - 232. Եւ այսոսիկ Ահմաթայ յինքն առեալ արկանէր ի կամս ևս յառաջանալ – 366. և առեալ դահճին զսուրն՝ եհար զերանելին և եհատ զգլուխ նորա, և նոյնժամայն /գրքում՝ նույնժամայն/ աւանդեաց զոգին ի ձեռս Աստուծոյ: - 294. և առեալ զգանձս Արշակայ բերին առ Խոսրով: - 112. Եւ առեալ զգանձսն՝ հրամայեաց սպանանել զընծայաբերսն, և բանիցն Հայրակղի ոչ արար պատասխանի, այլ առնէր վնասս սաստիկս ի կողմանս կողմանս, աւարառութիւն և գերութիւն և սուր. – 142. Եւ առեալ զիշխանութիւն նորա Զամեայ որդի նորա – 44. Եւ առեալ զմանրեալ և զխորտակեալ ի մասունս զԽաչն՝ բերին առ զօրավարն, լուացեալ զարիւն պղծոյն, որ ի վերայ խաչին շաղախեալ կայր ի գլորմանէ այսահարին: - 378. Եւ առեալ զմարմին նորա տիկնոջն Սեդայի կնոջն Աշոտի և եդ ի գերեզմանի, ի տեղւոջն որում Զորոյ վանքն ասեն, ի վերայ գեաղջն Ահաւականից: - 370. և առեալ գյաղթութեանն քաջանունութիւն, առաւել զհանճարեղութեանն խոհեմութիւն՝ յառաջանայր ի գահ, ի բարձ և ի պարգև - 72. և առեալ զնա գան առ Տիգրան - 64. և առեալ զնա եկն եհաս ի վերայ որդւոյն Աբգարու բառնալ ի նմանէ զթագաւորութիւնն զոր ունէր: - 80. և առեալ զնա մտանեն ի մէջ մայրեացն, և ընդ գիրկս մտեալ Շաւասպայ Արծրունւոյ՝ զլայնալիճն լի քարշեալ հարկանէ ի թիկանց ընդ մէջ ողինն զկորովալիր մատանցն զազդոյ շարժումն թռուցեալ թափանցիկ ընդ չարախորհուրդ սրտին միջոցն դիպեցուցանէ. – 100. Եւ առեալ զնոսա անցուցանէ յիւրաքանչիւր սահմանս բնակութեան, ինքնին գհետ նոցա ելանելով, որպէս Կիւրոս արքայ Պարսից գհետ դարձելոցն ի գերութենէն Բաբելոնի. – 218. և առեալ ի ձեռանէ նորա զսուսերն շողացուցեալ՝ հայեցաւ /266/ յայսկոյս յայնկոյս և ասէ, ,,ո՛վ անարի վատ արանց և կանացի այր, թշուառական զինուոր, շուն անպիտան տեառն իւրոյ,, - 268. Եւ առեալ Հայրակղի զհրովարտակն՝ հրամայեաց ընթեռնուլ առաջի հայրապետին և ամենայն մեծամեծացն. – 146. և առեալ մի ոմն զսուրն՝ եհար զերանելին և եհատ զգլուխ նորա: - 206. և առեալ ոսկի զտիկնոջն և զիւր՝ գնաց յԵգիպտոս գնել ցորեան յաւուրս սովոյն որ եղև առ Կղաւդեաւ. – 80. և առեալ Պտղոմեայ զԱսուդ՝ տայ տանել յԵգիպտոս, ի պարգևեալ աշխարհն նմա յԱղէքսանդրէ – 70. և առեալ սուրբն Ներսէս զՊապ որդի Արշակայ՝ հանդերձ յունական զօրուն թագաւորեցուցանեն զՊապ ի վերայ Հայոց ի տեղի բուն թագաւորութեանն Արշակունեաց: - 108. Եւ բարձեալ զօրքն Հայոց դիակապուտ արարեալ զզարդ և զզէնս զարի արանց և զքաջ երիվարաց, առեալ աւյայր բազում՝ գնան յիւրաքանչիւր տեղիս մեծաւ յաղթութեամբ: - 178. Եւ գրեն թուղթ առ Յամանիկն, եթէ ,,ի մտանելն իմ ի Դուին քաղաք և զհարկս արքունի յիս գրաւել՝ և յանկասկած առեալ զիշխանս Հայոց՝ և եկեսցեն առ իս. – 340. և Դերանիկն ձեմս առեալ սիգաքայլ երիվարաւն եհաս հանդէպ ճակատու գնդին վառեալ,

միայն և առանձինն ի յառուամէջ տեղւոջ. – 352. և զայլ բազմութիւն զօրացն առեալ ընդ իւր՝ երթայ ընդ սահմանս Ապահունեաց – 202. Եւ զկէսն գերի առեալ աձեն ընդ իւրեանս, և զշէնս և զաւանս և զագարակս հրձիգ արարեալ՝ անապատ կացուցանեն ի մարդոյ և յանասնոյ: - 202. Եւ զորդիսն Իսրայէլի առեալ գնացին յաշխարհն իւրեանց – 66. Եւ ըստ կարգի օրինաց իւրեանց երդուեալ, և աղ ծրարեալ ընդ հրովարտակին ետ տանել. և նոցա առեալ և ընթերցեալ՝ ոչ արարին բանիցն պատասխանի: - 138. և թագաւորն Լիդէացւոց ճեմս առեալ երթայր զկնի զօրուն: - 66. և ի միտ առեալ էր զսաղմոսն, զոր ասացեալ էր երանելին: - 206. և ինքն անցանելով խաղաղութեամբ ընդ աշխարհն Վասպուրական սակաւատոյժ վնասիւք՝ զպատանդսն ընդ իւր առեալ տանի: - 186. Եւ ինքն Խուրան առեալ զմեծ մասն զօրուն գնաց ի Շաւարշան ի Սանատրուկ. – 80. Եւ իշխանն վառեալ զինքն բազում պատրաստութեամբ զինու և զօրօք ազատակոյտ գնդաւ իւրով, և ամենայն բնակ տերամբք իւրոյ իշխանութեանն, և խոյս առեալ շրջէր զկողմամբքն Մարդաստանի և Զորոյն հասկոյ -184. Եւ Խոռեմայ առեալ զթագաւորութիւնն՝ յաւուր միում զգեցեալ էր հանդերձ թագաւորական և հեծեալ յերիվար արքունի, և շրջէր ի մէջ ամենայն զօրացն իւրոց, ցուցանել զինքն և քաջալերել զզօրսն. – 154. և ճախք առեալ ի ներքուստ ի վեր ի լեառն Վարագ և երկրպագեալ աստուածազարդ քրիստոսապսակեալ փայտի խաչին Քրիստոսի, պատուանդանի ոտիցն Աստուծոյ - 392. և մանաւանդ զի հարկ փութոյ եղև մեզ գիտել զպայազատութիւնս երանաց տիրեցելոց մեր աշխարհի և որ յառաջ քան զնոսա թագաւորք Ասորեստանեայց, որդի /34/ ի հօրէ առեալ մինչև ի Սենեքարիմ արքայ, որ առ Եզեկիայիւ Երուսաղէմի արքայիւ եղեալ ազգապետ տանս Արծրունի: - 36. Եւ յայնմհետէ համարձակութիւն առեալ անօրինացն՝ սկսան գունդս ռամկականս ժողովեալ ըստ օրինակի մարախոյ անչափ բազմութեամբ, այնոքիկ որ Շեխետիքն կոչէին. և այլ որ ուստեք ուստեք ի հեռաւոր աշխարհաց /402/ Պարսից, ի Ժանգանայ և ի Ջուրջանայ և որք ի Վարառատ գաւառէ –404. և յանձն առեալ ինքնակամ մոլորութեամբ զօրէնս մազդեզանց մոխրապաշտ յամառութեանց – 124. Եւ յետ անցանելոյ աւուր, գնացեալ Աշոտ որդի Դերանկին, առեալ զդի նորա՝ տարեալ հանգոյց առ հարս իւր յԱղբակ գաւառի ի վանս սուրբ Խաչին: - 354. Եւ յետ սակաւ աւուրց վախճան առեալ կենաց նորա, ձիոյ խրոխտացելոյ զանձն ամբերթեալ ելոյծ ի կենաց զքաջարանցն զմեծն տերանց զքաջ զօրավարն և զզօրագլուխն Հայոց մեծաց: - 364. և նորա առեալ տանի զնա ի լեառնն Սիմ, ի տեղի հայրենեաց բնակութեան յաշխարհին Տարունոյ: - 84. և ոչ միոյ ումեք կորնչել, բայց ի միոջէ ումեմնէ, որում /գրքում՝ որուն/ անուն Աշխէթ ճանաչէր, այր պերճ և անուանի ի զօրուն քաջամարտիկ, ունելով ընդ ինքեան գունդ հարուստ /270/ իբրև ծով առելոյ զօրավարաց. – 272. և որդի Որմզդի Խոսրով գնաց փախստական առ Մուրիկ թագաւորն Յունաց՝ զոր առեալ քեռիք նորա Վնդոյ և Վստամ գնացին փախստական ի դուռն կայսերական: - 136. Եւ պատուական արանցն քրիստոսասիրաց մտեալ առաջի թագաւորին՝ խնդրեցին զմարմին սրբոյն, և առեալ պատեցին և եդին ի գերեզմանին. – 254. Եւ վազս առեալ փութացան մտին ընդ կողմն Մականայ, բանակեցան ի դաշտավայրին Մեդիացւոց – 62. և տիկինն Սեդայ առեալ զդի նորա տարեալ հանգուցանէ ի յԱղբագ ի գեօղն Օսի, ի վանս սուրբ Խաչին: - 384. Եւ քանզի առեալ էր Կոռնեայ իւր կին զՌեա յազգէ Զրուանայ – 14. Զայն ի փոքր ինչ աւուրց զապստամբութիւն ի մէջ առեալ Խոսրովայ ի Շապհոյ՝ ի Յոյնս ապաւինի – 112. զի Նեստորականացն /գրքում՝ Նստորականացն/ և Քաղկեդոնականին է այս իմացմունք այլովքն ևս երկաբնակօք, որք բանին՝ տուն և տաղաւար զառ ի կուսէն առեալ մարմին դանդաջեալ ասացին, և ոչ միութեամբ բնութեամբ բանին մարմին լինելով. – 394. Զոր զթուղթսն խաբող պատրանօք ի բուրն առեալ Բարծումայ՝ ետ տանել առ արքայ Պերոզ – 130. Զոր առ վայր մի ոչ առեալ յանձն սրբոյն Սահակայ՝ ասէ - 114. Զոր առեալ զարսն ստիպեաց ի բաց կալ յերկրպագութենէն Քրիստոսի, և պատուի և պարգևաց արժանի լինել ի նմանէ, և մի չարաչար տանջանօք մեռանել: - 222. զոր առեալ Կիւրոս դառնայ ի Խորասան. – 66. Զոր առեալ Զաջուռ ահիւ և ամենայն պատրաստ կազմութեամբ բնակեցուցանէ ի կողմն

Արագածոյ, ի գիւղն Թալին կոչեցեալ. – 76. զոր առեալ սնուցանէր հօրեղբայր իւր Ապուտալպ մինչև ցարբունս հասակի. – 158. զոր թագաւորին յանձն առեալ զաշխարհն՝ հրամայէ շինել անդ մեհեան զՀերակղեայ և զԴիոնիսեայ. – 90. զոր չառեալ յանձն սուրբ տիկնոջն Համազասպուհեայ՝ տանին հանեն ի բարձրաւանդակ ամրական բերդաքաղաքն, մերկանան ի հանդերձիցն, զի քրիստոսեան փառօքն զգեցցի. – 102. Զորս առեալ քրիստոնէից զպատուական մարմինս նոցա՝ ծածկեցին փառաւորապէս թաղմամբ, ամ ըստ ամէ տօնիւք զօր կատարմանն յիշատակել, որք են արք թուով Է: - 268. Ընդ նոյն ժամանակս խորհուրդ ի մէջ առեալ Շաւասպ Արծրունի եղբայր Վասակայ հօր Աղանայ Արծրունոյ, և խորհեցաւ զտիրելն Հայոց – 124. Իբրև աջողութիւն գործոյն գլխաւորեցաւ՝ եղև դառնալ Քսերքսեանց, առեալ ի պարգևի զՏմորիս ամրոցաւն և զգետափնեայսն Նինուէի: - 66. Իսկ աշխարհս ղգի առեալ բնակեցան խաղաղութեամբ իւրաքանչիւր ըստ չափոյ հասակի ի մեծամեծաց մինչ ի փոքունս, և գոհացեալ գթութեանցն Աստուծոյ. – 376. Իսկ Աշոտ եղբայր Վաչէի քանզի էր մանկագոյն տիովք՝ առեալ դայեկին իւրոյ մատուցանէ առաջի Երուանդայ – 84. Իսկ Արշակ յերկուս թագաւորսն ձեռնտու եղեալ, երբեմն ի Պարսս երբեմն ի Յոյնս, և զապստամբութիւն ի մէջ առեալ Արշակ յերկոցունց կողմանս: - 100. Իսկ Բուխայի առեալ զբազմութիւն զօրացն իւրոց՝ իջանէ ի դաշտն Գարգարացւոց, և երթեալ մտանէ ի քաղաքն մեծ Պարտաւ: - 276. Իսկ Գուրգինի մարզպանի Հայոց առեալ էր ի բաժնի յելս կոյս և /388/ որ ելանէ ի հարաւակողմն, զԱնձահից ձոր, զԿրճունիս, զԿուղան ովիտ, և զբուն զՄարդաստան գաւառ, զԱրճիշակովիտ. զոտն Առնոյ, զԱղբագ Մեծ և զՓոքր, Ակե, Տամբէր, Տագրեան. Ըռնայ, Զարեհաւան: - 390. Իսկ ի գալ միւսոյ ամին … առեալ զօրականս այրուձի կազմութեամբ իբրև Չ խաղաց գնաց երկայնագոյն հեռաւորութեամբ հասանել ի վերայ բանակին պարսկական աղխին – 402. Իսկ իբրև լուաւ, թէ ահա առեալ Բուխայ զզօրս իւր գալ հասանել ի վերայ նորա՝ հրաման ետ բոլոր աշխարհին իւրոյ ելանել ունել զլեռնակողմն – 276. Իսկ Խոռեմայ առեալ զզօրսն երթեալ ի թագաւորանիստն, հրաման տուեալ այլոց ոմանց՝ սպանին զտղայ թագաւորն զԱրտաշիր:- 154. Իսկ Խոսրովու կարծեալ արծարծեալ զզօրս իւր և որք ի դրանէն արքունի որ կոչին համհարզք և փուշտիպանք, և ամենայն արք ընտիրք /148/ տան թագաւորին ոյժ առեալ դարձեալ պատերազմել ընդ Հայրակղի: - 150. Իսկ Յունաց առեալ կացուցին ի բաժնին Արշակայ հիւպատս և զօրավարս և կոմսունս, ոչ զոք թագաւորեցուցեալ այնուհետև: - 112. Իսկ Սմբատ առեալ զԱրտաշէս բնակէ ի Զարաւանդ Ատրպատականի – 82. իսկ Սմբատ առեալ զԱրտաշէս գայ բնակէ ի բարձրաւանդակ լերինն Վարագ: - 82. Իսկ սուրբն գեղեցիկ խորհուրդ ի մէջ առեալ՝ ասէ ցբռնաւորն. – 294. Իսկ Վասակ Արծրունի, հայր Աղանայ սրբոյ, առեալ զՏաճատ և զԳոտեր զեղբայր իւր՝ գնաց առ կայսր. մեկուսի եղեալ ի շփոթմանց պարսկական վրդովմանցն և աւերման աշխարհիս. – 132. Իսկ քաղաքապետն Սահակ ելեալ ընդ դուռնն, որ ելանէ ի բերդն Շամշղտայ, սամոյր զինքեամբ արկեալ և գաւազան ի ձեռն առեալ, յիմարեալ մտօք կորոյս զփախուստն իւր, որ կարող էր գնալ յով և կամիցի. – 272. խորհուրդ չար ի մէջ առեալ և զբարեկամութիւն կեղծաւորեալ, որպէս յերէկն և յեռանդն՝ և յանձն առնուն երթալ առ զօրավարն, խնդրել խաղաղութիւն. – 210. մինչ քաղցրատենչ քունն ի վերայ հասանէր որ զպահպանութիւն գիշերոյն պահէին՝ նորա ամբարձեալ զպղծալից ձեռն ի սրբութիւն սրբոցն և առեալ զսուրբ նշան խաչին Քրիստոսի և ընդ պատուհանն արտաքս ելեալ – 378. Յայնժամ առեալ հրովարտակ Սանասարեանց ի Տիգրանայ պատարագօք գնացին առ Կիւրոս. – 64. Յայնժամ խորհուրդ միաբանութեան ի մէջ առեալ ամենեցուն նոցա ասեն. ,,թէպէտ և ի թշնամեացն ապրեցաք՝ սակայն ի ձեռաց դորա մեզ չիք ապրել. արդ եկայք իմասցուք ինչ,,: - 150. յանձն առեալ տալ նմա զիշխանութիւնն բնիկ տէրութեանն իւրեանց: - 236. Յելս կոյս և ի մուտս որ առ հիւսիսի զհայեցածն բերէ՝ առեալ էր ի բաժնէ Գագիկ իշխանի – 388. Յետ այսր առեալ Սմբատայ զԱրտաշէս ըստ ձևոյ տառապելոյ միոյ, որ շրջիցի խնդրիցէ օր ըստ օրէ զբաւականութիւն աւուրն – 84. Յիշեցեալ լինին աստանօր սողոմօնեան բանագործութիւնքն զկատարումն առեալ – 354.

նա և հաւատարմութիւն իւրեանց առեալ զթուղթսն սրբոյն Սահակայ առ կայսրն և առ հայրապետն – 118. Նոյն ժամայն առեալ Սմբատայ զԱրտաշէս գայ անցանէ ի վայր ի լեռնէն. – 84. Նոյն ժամայն Քսերքսէս և Արշէզ վայգս առեալ պատահեն Լիդէացւոյն. – 66. Նոյնժամայն աճապարեալ աշտանակեալ ի նիւս նժոյգ երիվարին, զէն զանձամբ արկեալ, նիզակ ի ձեռն առեալ, խրախոյս ի ձայն բարձր բարձեալ առ իւր ազատագունդ վաշտն՝ ասէ՝ - 328. Նոցա գեղեցիկ խորհուրդ ի մէջ առեալ՝ ընտրեցին զմահ քաջութեամբ քան զկեանս խղճիւ: - 222. նոքա առեալ գնացին փութանակի. – 154. Նոքա վայգս առեալ ճեպով խուռն յարձակմամբ սպառազինեալ այրուձիոց. – 352. որ առեալ զթագաւորութիւնն Պարթևաց՝ տևեաց մինչև ի ժամանակս Յազկերտի, որ վերջին կացեալ թագաւոր Պարսից՝ սպանաւ ի Տաճկաց: - 166. որ զծայրագոյն շնորհացն Աստուծոյ առեալ պարգևս՝ կենդանւոյն ի կարգս անմահիցն փոխանորդեաց վերագրիլ, որ և յառաջ քան զփոխիլն ծանոյց զհամաջինջ բարկութիւն Աստուծոյ խոտորեալ ազգին և որդւոցն անհնազանդից – 26. Որոյ առեալ զթոռոունս իւր զՀմայեակ և Համազասպեան գնաց առ արքայ ի Տպղոն: - 116. պատշաճագոյն զպատերազմին խրոխտական բարձրավզութեամբ վանել զախոյեանսն, և առեալ զբանակն յայսմ կողմանէ, և ընդ սուր հանեալ յոլովս քան թէ սակաւս, հասին ի գոգ տեղի մի ի Մղունիս գեօղ: - 402. Սահակայ առեալ ի պարգևի զաշխարհն՝ թողու զորդին զԱշոտ զլեառնակողմամբքն առաջին իւրեանց տէրութեանն՝ շինել, բնակել, ժառանգեցուցանել զերկիրն ի ժառանգութիւն իւրեանց ազգի ի զաւակ տանն Արծրունեաց: - 90. Սոքա ամենեքեան վառեալք սպառազէն պատրաստութեամբ և բազմաձեռն առատալիր պատարագօք՝ գնացին, զի առեալ տարցեն մուծցեն զնա ի Դուին քաղաքն: - 340. Քանզի և ի ժամու անդ յորում զմեծն Գրիգոր առեալ տանէին ի քաղաքն Կեսարացւոց ձեռնադրել զնա ի քահանայութիւն, ի լուսաւոր վարդապետութիւն աշխարհիս Հայոց – 94.

ԱՌԵԿԵԱԼ - կոչեաց զերիցունսն նորոյ կտակիս, զեպիսկոպոսս և զքահանայս, առաջի արկեալ զհաւատոցն կատարելաբանութիւն, զմկրտութեանն լուսաւորութիւն. զառեկեալոցն յապաշխարութիւն, զյոյսն յետ վախճանին, զմարդասիրելն Քրիստոսի - 386. յապաշաւանս և ի զիղջ առեկեալ ի վերայ երիտասարդական դիւրահոս արագաւէժ առ չարեացն միտեալ խակութիւն: - 386.

ԱՌԵՂ - որ ի բախմանէ քարի և երկաթոյ կայծակունք արտաթափին, այլ և ի փայտից ընդ միմեանս յիրար շփելոյ, որպէս և անուոյ բնաւորեցաւ լինել, որ ի սաստիկ շրջագայութենէ սայլիցն բազում անգամ և առեղք փայտիցն վառմամբ հրոյ հրդեհին: - 52.

ԱՌԵՍՏ - ետ նմա զԱրևաստան զամենայն մինչև ցՄծուին և զերկիրն Հայոց մինչև ցգետն Հուրասդան, և զգաւառն Կոտայից մինչև յաւանն Գառնի յեզր ծովուն Բզնունեաց և մինչև յԱռեստն աւան և զԿոգովիտ գաւառ մինչև զՀացիւն և ցՄակու: - 140. և տաց քեզ զկողմանս Ասորոց և զամենայն Արեւաստան մինչև զՄծուին քաղաք, և ի յերկրէ Հայոց՝ զաշխարհս տանուտերական իշխանութեանն մինչև յԱյրարատ և ընդ Դուին քաղաք և յեզր ծովուն Բզնունեաց և ցԱռեստն աւան, և զմեծ մասն աշխարհին Վրաց մինչև ցՏփղիս քաղաք. – 136.

ԱՌԸՆԹԵՐ - և դաստիարակ առընթեր ունելով զբանն տէրունական, թէ ,,որ ուրասցի զիս առաջի մարդկան՝ ուրացայց և ես զնա առաջի Հօր իմոյ,, - 264.

ԱՌ ԸՆԹԵՐ - Այլ և հուր և ծծումբ նաւթիւ բարձեալ ի գործ պատերազմին, և զլոյծ բնութիւնն յանօթս ապակեղէնս եղեալ, և մանր զծծումբն ընդ նմին խառնեալ, եղեալ ի պարսատիկ մեքենայից, և զհուրն առ ընթեր նմին, հնարաւորեալ արկանել զամրոցաւն: - 208. գուցէ ներհակդ առ ընթեր կալով՝ ի միում ժամու բարկացեալ, և զքեզ ևս վարատիցէ: - 46. Ես իսկ առ ընթեր գոլով անվրիպագոյն իրազեկ եղէ բովանդակ նորա հաստատնագոյն առ յոյսն կազմեալ փրկութիւն. – 388. Եւ անդէն զտարակարծելի գիւտիցն յոյս երկբայութեան՝ յայլոց քննողական աշխատութեանց եդից առ ընթեր թելադրութեամբ. – 12. Նա և ջուր մաքուր յապակի զուտ և վճիտ արկեալ, ի տապ արեգականն դնելով, և զնիւթ հրոյն առ ընթեր՝ ի շողոյ անտի արևակէզ եղեալ տոչորի նիւթն: - 52.

ԱՌ ԺԱՄԱՅՆ - իբրև հարուստ մի մեկնեցան ի գնդէն Պարսից՝ ամբարձեալ Սամուէլ զմիողնին՝ ազդոյ վէրս ի վերայ եդեալ առ ժամայն եհատ զնա ի կենաց. – 106.

ԱՌ ԺԱՄԱՆԱԿ ՄԻ - ,,լաւ է մեռանել վասն Քրիստոսի, քան առ ժամանակ մի վայելել ի մեղս,,: - 250.

ԱՌ ԺԱՄԵԱՅ - որ առ ժամեայ սպառնացեալ պատուհասիւն ի հարիւրամեայ ձգէր ժամանակս ներողութեամբ: - 28. որ և զՌահաբ պոռնիկն առ ժամեայ բարեմտութեամբն յերիքովական բարկութենէն ապրեցոյց իւրովք ազգականօքն, և զԳաբաւոնացիսն ի Քանանացւոցն սատակմանէ: - 32.

ԱՌ Ի - որ և անդրի ոսկեղէն կանգնեալ թագաւորին Բաբելացւոց՝ արձան քաջութեան առ ի յիշատակ: - 38. ,,Ոչ, ասէ, վատագոյն մեք քան զՕանարսն եղիցուք, զի և ամուրս հզօրագոյնս և բարձրագոյնս քան զնոսա ունիմք և դիւրափակս՝ առ ի յունել զմուտս կրճիցն. – 276. այլ այսոքիկ փոյթք յօժարութեան առ ի յայլոց ասացելոց նախագունից տեղեկութիւն, և ոչ ինքեամբ և կամ նովաւ գտանել զինարս գիւտի գրոց, թէպէտ և յառաջ քան զնա, այլ ոչ թէ և քան զԲաբելացւոցն իրս – 18. այլ ըստ օրինակի ասացելումն ի Տեառնէ Մովսէսիւ՝ առ ի յանդիմանութիւն արտաքնոցն, զճարպ մեռելոտւոյ տանել ի գործ ինչ արտաքին, այլ ոչ թէ ի կերակուր: - 54. այսր անդր կորզեալ զկարգ բնութեան առ ի յընդդէմս հրամանին Աստուծոյ դիմագրաւեալք – 28. ասա ի բուն մինչև աւերեսցին՝ քաղաքք ի բնակչաց, և տուն առ ի չգոյէ մարդկան. – 182. Եւ զայս լուեալ գիտաց զառ ի նոցանէ հաստատուն նենգագործութիւնն – 216. Դարձեալ պիտոյ է մեզ դառնալ առ ի վերագոյնսն, որ նախ քան զպատերազմն Աղձնեաց եղեալ են հանգամանք գործոց ի զօրացն Տաճկաց, և թէ ո՛րպէս եկաց ընդդէմ նոցա իշխանն Աշոտ և վանեաց զնոսա սրով սուսերի: - 176. և խորհեցաւ սա զմիտս զայս, եթէ որ առ վտանգի նեղութեան դարձցի ոք առ ի պաշտօն կռոցն՝ ոչինչ է, եթէ սիրտ իւր ուղիղ պահեսցէ զհաւատսն Քրիստոսի: - 256. և ասէր, թէ ,,զայս ամենայն զոր գրէ կաթողիկոսն Հայոց և առ ապստամբութիւն խորհել առ ի քէն, և զնախարարսն Հայոց զՅունաց թագաւորին խորհել հնազանդութիւն. արդ տեսանել պարտ է վասն այդր,,: - 130. Եւ ես զայլովք հայեցեալ բանիւք քամահեալ՝ ուժգնակի կարծիք ի միտս իմ ընթացան առ ի հաւատ ասացելոցս վերջնոյ – 48. Եւ մեք զայլս ի բանիցն առասպելականաց և որ անպատճառ սոյն է ասացեալ ըստ նոցայցն արժանապանութեանց առ ի յեղծումն առցուք. – 52. և որք ի տանէն Ամատունեաց՝ Շապուհ և Վահան և Սարայ եղբարք միմեանց, Ապուսակր Վահունի և այլք ընդ նոսա, միաբանական խորհրդակցութեամբ խորհրդածեալ ընդ Գագկայ առ ի սպանումն Ապումրուանայ – 368. զի Նեստորականացն /գրքում՝ Նստորականացն/ և Քաղկեդոնականին է այս իմացմունք այլովքն ևս երկաբնակօք, որք բանին՝ տուն և տաղաւար զառ ի կուսէն առեալ մարմին դանդաջեալ ասացին, և ոչ միութեամբ բնութեամբ բանին մարմին լինելով. – 394. զոր և սուրբքն ասեն, եթէ ձայն դակուացն և բախումն խմբիցն առ ի հեղուսել զփայտսն՝ /28/ այնպէս իբրև յորոտման ամպոյ յամենեցունց հնչէր լսելիս, ի մօտաւորս և ի հեռաւորս, առ ի յերկիւղ և ի զգուշութիւն անզգամ ազգին, թերևս դարձցին և կեցցեն. – 30. զոր և սուրբքն ասեն, եթէ ձայն դակուացն և բախումն խմբիցն առ ի հեղուսել զփայտսն՝ /28/ այնպէս իբրև յորոտման ամպոյ յամենեցունց հնչէր լսելիս, ի մօտաւորս և ի հեռաւորս, առ ի յերկիւղ և ի զգուշութիւն անզգամ ազգին, թերևս դարձցին և կեցցեն. – 30. իբր ոչ անգիտանալով Աստուծոյ զառ ի նոսայսն լինելոյ, այլ բնաւորեալն բարի անփոփոխ բնութեամբ մնալով ամենայնիւ՝ առ ի չարասէրն զուղիղ հատուցումնն յապաղէր. – 30. իբր ոչ անգիտանալով Աստուծոյ զառ ի նոսայսն լինելոյ, այլ բնաւորեալն բարի անփոփոխ բնութեամբ մնալով ամենայնիւ՝ առ ի չարասէրն զուղիղ հատուցումնն յապաղէր. – 30. Իսկ եթէ՝ մշակն մեղաց և անդրանիկն ամենայն չարեաց, որ ի յօձն բունեալ ոչ անիծաւ, որպիսիս ուսուցանէ վնասապարտութիւն օձին առ ի պատժականութեանն գտանել պարտաւորութիւն, որ ոչ յընքենէ միայն, այլ մանաւանդ ի գտողէն չարեաց: - 22. մասնաւոր ինչ մարգարէական ոգւով եղելում ի մարդն օժնդակ խորհրդածութեան արծարծել անդրէն ի ձեռն

ապաշաւանացն զվրիպանացն կորուստ. ըստ այսմիկ և այլոց կենդանեացն զգայականօքն և թէ ունայնացելովք առ ի դոյզն ինչ զգուշաւորականս: - 22. Նոյնպէս և զպայման ժամանակացն յանբաւ բիւրս ամաց ձգեն որ ոչ և ըստ միոյ յեղանակի հաւաստանայ առ ի ցուցումն, ոչ արեգական բերմամբ ի նոյն կէտ ամսոց և աւուրց և ոչ ըստ չորից փոխմանց առ ի յեղումն ժամանակի տարւոյն, այլ և ոչ ըստ լուսնական լրութեանն և սուզականութեան: - 18. Նոյնպէս և զպայման ժամանակացն յանբաւ բիւրս ամաց ձգեն որ ոչ և ըստ միոյ յեղանակի հաւաստանայ առ ի ցուցումն, ոչ արեգական բերմամբ ի նոյն կէտ ամսոց և աւուրց և ոչ ըստ չորից փոխմանց առ ի յեղումն ժամանակի տարւոյն, այլ և ոչ ըստ լուսնական լրութեանն և սուզականութեան: - 18. ոչ ամուրքն պատրաստական առ ի յամրութիւն, որպէս թուէր մեզ – 216. ոչ շատացաւ ինքեան ծնելութեամբն առ ի զմայլումն հրաժարել ի կերակրոյ – 20. որ առ հիւսիսի առ ի շեղ տեսանի – 390. Որոյ յօժարութիւն կամաց ախորժակաց իւրոց էր մարմին և արիւն անմեղ մարդկան, առ ի յագումն անհնարին գազանաբարոյ կատաղութեանն: - 200. ոչ պիտոյացեալ եկամուտ լուսոյ, որով նսեմասցի առ ի հասանել երեկոյին, ոչ ապաժամանութիւն արեգական առ ի մերժել զմութ գիշերի լուսազգեստ ստեղծուածոյն, որ յետ առաջնոցն կարգի և դասու՝ զերկրորդն փոխանորդեցաւ վիճակ, ոչ կերակուր հոսանուտ առ ի լրութիւն տարաբարձ ունակութեանց անապականին, որ դոյզն ինչ փոքրագոյն քան զհրեշտակս գոլ. – 20. ոչ պիտոյացեալ եկամուտ լուսոյ, որով նսեմասցի առ ի հասանել երեկոյին, ոչ ապաժամանութիւն արեգական առ ի մերժել զմութ գիշերի լուսազգեստ ստեղծուածոյն, որ յետ առաջնոցն կարգի և դասու՝ զերկրորդն փոխանորդեցաւ վիճակ, ոչ կերակուր հոսանուտ առ ի լրութիւն տարաբարձ ունակութեանց անապականին, որ դոյզն ինչ փոքրագոյն քան զհրեշտակս գոլ. – 20. ոչ պիտոյացեալ եկամուտ լուսոյ, որով նսեմասցի առ ի հասանել երեկոյին, ոչ ապաժամանութիւն արեգական առ ի մերժել զմութ գիշերի լուսազգեստ ստեղծուածոյն, որ յետ առաջնոցն կարգի և դասու՝ զերկրորդն փոխանորդեցաւ վիճակ, ոչ կերակուր հոսանուտ առ ի լրութիւն տարաբարձ ունակութեանց անապականին, որ դոյզն ինչ փոքրագոյն քան զհրեշտակս գոլ. – 20. վասն որոյ և աստուածայնոցն առ Մովսէսիւ հրամայեալ՝ առնուլ վրէժխնդրութեամբ ազգացն Քանանացւոց զառ ի նահապետէն կարգեալ սահման. – 34. տեսանեն զկողմանս արևելից, դաշտ յոյժ մեծանիստ, լայնատարած, հարթայատակ, անվայրափակ առ ի սահման, անբաւական ի տեսութիւն աչաց, սաստիկ լուսով զարդարեալ ի գիշերի, բազմակերպ երևմամբ – 48. և զորդիս ձեր և զմանկունս տեսանելով ի գութ խանդաղատանաց ի գիրկս իմ ընդունէի ընծայիւք մեծաւ գգուանաց, իբրև զառ ի յինէն ծնեալս: - 216. և յոյժ հաւաստի և ընդունակ գոլ զառ ի բազմաց /244/ վկայութիւն ի վերայ մեծի և կամ փոքու ինչ իրաց կամ ի վերայ կենաց և մահու. – 246. զոր յետ սակաւու միոյ երկրորդեցից զառ ի նմանէսն: - 32. զոր յետ սակաւու միոյ երկրորդեցից զառ ի նմանէսն: - 32. և զորդիս ձեր և զմանկունս տեսանելով ի գութ խանդաղատանաց ի գիրկս իմ ընդունէի ընծայիւք մեծաւ գգուանաց, իբրև զառ ի յինէն ծնեալս: - 216. և յոյժ հաւաստի և ընդունակ գոլ զառ ի բազմաց /244/ վկայութիւն ի վերայ մեծի և կամ փոքու ինչ իրաց կամ ի վերայ կենաց և մահու. – 246.

ԱՌԻԹ - Իսկ նա անփոյթ արարեալ երկրաւոր մեծութեանս, զի անցաւոր է՝ անսպառ և անվախճան և անծերանալի և անծախ և առանց ըմբռնելի ի գողոց խնդրեաց պարգևաց առիթ լինել. – 218.

ԱՌ Ի ՉԳՈՅԷ - ասա ի բուն մինչև աւերեսցին՝ քաղաքք ի բնակչաց, և տուն առ ի չգոյէ մարդկան. – 182.

ԱՌԻԻԾ - Ի դէպ ելանէ և հին առասպելն Ալպիանու փիլիսոփայի, որ վասն առիւծուն և զուարակացն են բարառնութիւնք. – 196. իբրև զորսորդս ինչ առիւծուց կամ այլոց ինչ նոյնպիսեաց, շուրջ ձգեալ զգառագիղն՝ ի մէջ փակել զկորովին և զքաջ արանցն զիշխանն Աշոտ – 202. իբրև զարծուիս կանչելով, իբրև զկորիւն առիւծուց ի վերայ որսոյ հասեալ բեկանէին: - 174. Իսկ իբրև լուաւ թագաւորն զայս գոյժ աղաղակի հասեալ ի դուռն

արքայի՝ մրմռեալ իբրև զառիւծ և իբրև զարջ տարակուսեալ – 180. Մերթ տապալէր իբրև զօձ, մերթ գոչէր իբրև զառիւծ, և իբրև զխոզ վայրենի կնչէր կռնչէր, փրփուր ի վեր բերելով, զատամունս կրճտելով. - 270. յորոյ վերայ կալեալ և կանչեալ քաջն Վարդան իբրև զառիւծ, իբրև զկորիւն առիւծու, և առ ուժոյ և երագութեան ձեռինն ի վերայ ձգեալ զմիողնին՝ յերկուս կտրէ զՇաւասպն: - 126. յորոյ վերայ կալեալ և կանչեալ քաջն Վարդան իբրև զառիւծ, իբրև զկորիւն առիւծու, և առ ուժոյ և երագութեան ձեռինն ի վերայ ձգեալ զմիողնին՝ յերկուս կտրէ զՇաւասպն: - 126. նազելով և սիգալով, իբրև զկորիւն առիւծու ճեմէր, անկասկածելի մնալով, առ ոչինչ համարելով զհէնն եկեալ հասեալ, փակեալ շուրջ զնովաւ. – 210. ուր հոյլքն էրէոցն խայտան և վայրենեացն խոզից և առիւծուցն մորիքն և երամակք ցոռոց պատրաստական առ որսոյն հրճուանք առ ձեռն պատրաստ հոլովին – 392. Սա իբրև զկորիւն առիւծու ի մորւոջ իւրում նստէր վարանեալ. – 400.

ԱՌԻԻԾԱԲԱՐ - գոչեաց առիւծաբար, յարձակեցաւ ի վերայ ընտիր այրուձիոյն, և զաջ թևն բեկեալ՝ զձախոյ կողմամբն արկանէր -174. և գոչէին վիշապաձայն և բեկանէին առիւծաբար և հարկանէին վարազաբար, և մատնեցին ի սատակումն և ի պարտութիւն – 232.

ԱՌԼՆՈՒԼ - Եւ եկեալ երեկոյին խնդալից՝ ակն ունէր առլնուլ կերակրովն, եգիտ ապականեալ և գիշակեր. – 46.

ԱՌԼՈՒՍԱՆԱԼ - և ահա հնչէր առ հասարակ երկիրն ամենայն իբրև զծով ալեաց կուտակելոյ, և սաստկացաւ պատերազմն, յառլուսանալ աւուրն մինչև ի սպառել անցից տունջեանն իշխեցողին երկոտասան ժամու աւուրն. – 276.

ԱՌԼՑԵԱԼ - Եւ վասն այսր իրաց նենգութեամբ և չարակնութեամբ առլցեալ, մանաւանդ յերկիւղէ՝ կարի յոյժ զրգռեցաւ պատերազմ սաստիկ ի ձեռն Վասակայ Արծրունոյ. – 178.

ԱՌ ԼՑԵԱԼ - և ընդ նմա Գրիգոր որդի Վասակայ, և սա նմանապէս ոգեզուարճ իմաստութեամբ առ լցեալ հոյակապ և անուանի ի մէջ Հայկականացս և ցանկալի լսողացս և ուրախարար տեսողաց. – 344.

ԱՌԽԹԵԱԼ - Բայց քանզի ընդարձակ էր պահն Հողցայ՝ փութանակի եկն եհաս Ժիրաք ի գաւառն Ռշտունեաց և զզօրսն առխթեալ ի ձորն Առուանից, ի սահմանս Մոկաց. – 202.

ԱՌԿԱՅԱՆԱԼ - և առ ծովեզերբն զամառնային ժամանակն պարենաւորեալ առկայանան. – 260. Քանզի ոչ յարմարական՝ բարւոյն և չարին ի միասին առկայանալ, և ոչ լուսոյն ընդ խաւարի, և կամ զի առողջութեանն ընդ հիւանդութեան. – 258.

ԱՌՀԱՍԱՐԱԿ - Եւ առհասարակ ամենայն տիեզերք ծխեալ տեսանիցեն, և ի քէն ամենինին հուրն ոչ պակասեսցէ յաւիտեան, իբրև զհնոց խեցագործաց այրեսցիս, և քեզ ոչ եղիցի հանգիստ: - 164.

ԱՌ ՀԱՍԱՐԱԿ - եկեալ հասեալ վրէժխնդրութեան պատիժք, վասն անօրէնութեանց մերոց զոր գործէաք առ հասարակ ի փոքրկանց մինչև ցմեծամեծս. – 196. Եւ տեսին առ հասարակ ամենայն բազմութիւն կարաւանին: - 224. և ահա հնչէր առ հասարակ երկիրն ամենայն իբրև զծով ալեաց կուտակելոյ, և սաստկացաւ պատերազմն, յառլուսանալ աւուրն մինչև ի սպառել անցից տունջեանն իշխեցողին երկոտասան ժամու աւուրն. – 276. և ամենայն ուրեք ուր և հանդիպէր զօրուն Պարսից՝ առ հասարակ սատակէր զամենեսեան, մինչ ոչ մնալոյ ապրեալ: - 148. Եւ ըստ արժանի վրիժապարտութեանն լցեալ սուր տեառն բարկութեամբ խաղաց /374/ ի վերայ Աւշնի և բանակի նորա առ հասարակ – 376. և լնուն զծովակն որ յանդիման հրատին՝ դիակամբք. զխօսուն և զանասուն, զայր և զկին և զմանուկ առ հասարակ մաշեցին ի սուր սուսերի: - 148. Եւ խռովեցան առ հասարակ ազգքն տաճկականք յերեսաց նորա և ահիւ մեծաւ ըմբռնեալք լինէին. – 312. Յայնժամ բարկացեալ բռնաւորն հրամայեաց նախ զլեզուն հատանել զսրբոյն, զի մի յաճախիցէ առ հասարակ զթագաւորն և զօրէնսդիրն ինքեամբ հանդերձ անարգել. – 290. նորին հրահանգեալ կրթարանի ուսումնասիրութեանն վարժիւք ոռոգացեալ, այր քաղցրաբարոյ և հեզահայեաց, հասարակաբար առ հասարակ զինքն վարկանելով, արտաքոյ ամբարտաւանական բարձրայօնութեանն՝ կալով յաշտիճան հեզոցն, դրուատեալ ի

փրկչէն մերմէ Յիսուսէ Քրիստոսէ: - 376. Որ կամէին դառնաբեր քինահարութեամբ ելանել ի վերայ աշխարհիս առ հասարակ յապականութիւն դարձուցանել: - 404.

ԱՌՀԱԻԱՏՉԵԱՅ - զառհաւատչեայսն առաջաբերելով ի փոքր ժամանակի զմեծամեծսն կշռեալ, զպոռնիկն, զմաքսաւորն, զաւազակն և որք այսպիսիք – 386. իսկ որք արուք ընդ արուս զխայտառակութիւն գործէին՝ ծծմբախառն հրով բորբոքեցան, զյաւիտենական հրոյն զառհաւատչեայս յինքեանս կրելով – 336.

ԱՌ ՁԵՌՆ - Բայց Դերենիկն կալեալ զնա պահէ ի զգուշութեան, ոչ ինչ ստնանել նմա, բաց ի կապանացն յորս արկեալ էր զնա, ըստ հատուցմանն բարւոյ. առ ձեռն պատրաստ կշռեաց նմա և օրհնեցաւ ի սրբոյն Զաքարիայէ: - 320. ուր հոյլքն էրէոցն խայտան և վայրենեացն խոզից և առիւծուցն մորիքն և երամակք ցոռոց պատրաստական առ որսոյն հրճուանք առ ձեռն պատրաստ հոլովին – 392.

ԱՌ ՅԱՊԱ - զոր եցոյց նմա Հոգին սուրբ՝որ ինչ առ յապա ժամանակս գործելոց էր – 120. մինչև նոքա խոնարհեալ առ նորայն խորհրդական առ յապա պատահմունսն, որ հանդերձեցաւ աշխարհիս Հայոց, իբր մարգարէական իմն գոզցես տեսաւորութիւն – 114.

ԱՌՆԵԼ - Եւ առեալ զգանձսն՝ հրամայեաց սպանանել զընծայաբերսն, և բանիցն Հայրակղի ոչ արար պատասխանի, այլ առնէր վնասս սաստիկս ի կողմանս կողմանս, աւարառութիւն և գերութիւն և սուր. – 142. ,,զի՞նչ կամիք, ասէ, առնել, և վասն է՞ր եկիք ի տեղիս յայս. – 144.,,ընդէ՞ր այսպէս հաճեցար առնել – 82. ,,ընդէ՞ր լքանես զձեռն քո և ընդ արութիւն դոցա խառնես վատութիւն և առնես զօրացեալ ի վերայ քո ամենայն աշխարհաց – 282. ,,հրամայեա արձակել արս հաւատարիմս, և ես յորժամ հասից ի դուռն արքունի՝ ի նմին ժամու խնդիր արարից Խաչին, և գտեալ զնա տայց բերել առ քեզ,,: - 154. ,,նիստ դու աստ, մինչև արձակեցից զքեզ և արարից զկամս հայցուածոց քոց վասն որոյ եկեալ ես,,: - 226.,,ոչ են օրէնք թագաւորութեանս մերոյ ի պայքար բանից զոք արկանել, և յերկարել ի բանս, որչափ արարաք ընդ ձեզ, զոր ինչ այլ արասցուք. – 246. ,,ոչ են օրէնք թագաւորութեանս մերոյ ի պայքար բանից զոք արկանել, և յերկարել ի բանս, որչափ արարաք ընդ ձեզ, զոր ինչ այլ արասցուք. – 246. ,,որովհետև գտի շնորհս առաջի քո, և արարեր մեծարանս երեսաց իմոց, և առաւել քան զամենայն իշխանս Հայաստանեայց և մեծամեծս արքունի զիս նախամեծար և մեծարգի ցուցեր – 218. Ազդ առնէ քաղաքապետին Տփղեաց. և խնդրեալ զնա առ ինքն՝ /316/ ստիպէր տագնապէր ահս արկանելով, թողուլ զօրէնս քրիստոնէութեան և յանդորր ելանել: - 318. ահաւասիկ կամ, մի դանդաղիր կատարել՝ զոր ինչ կամիս առնել,,: - 296. Այլ թերևս զայս տարակուսիցիս առ իմաստն՝ յանդիմանականացոյցս առնել զԳուրգէն ընդ աշխատութեան յօժարագոյն առ մարմնական զինուորութեամբն լինել: - 398. Այլ հինիցն ասպատակքն, սովոյն բռնութիւն, գերիվարացն տառապանք, գազանաց յարձակմունքն, ներքին և արտաքին վրդովմունքն հոլանի առնէին զաշխարհս: - 316. անկեալ առ ոտս նորա մեծաւ հառաչանօք՝ մի՛ յիշել զանցս զանցիցն անցելոց, զոր արարինն առ սուրբն, այլ դարձեալ կալցի զաթոռ հայրապետութեանն. – 120. Ապա այնուհետև ոչ կարաց կալ համարձակութեամբ ի բացեայ առնել զբանակն իւր, այլ ետ զկէս զօրուն յոմն գլխաւոր և նստոյց զնա ի կողմանէ հիւսիսի կողմն. – 280. ապա թէ ոչ ի կամս կամաց զայդ առնես՝ ակամայութիւն ի վերայ հասեալ՝ և զոր ունիսդ հարկաւորաբար առնէ քեզ զայդ ևս թողուլ,,: - 330. ապա թէ ոչ ի կամս կամաց զայդ առնես՝ ակամայութիւն ի վերայ հասեալ՝ և զոր ունիսդ հարկաւորաբար առնէ քեզ զայդ ևս թողուլ,,: - 330. Առնէր ապպատակ և ի կողմն Անձաւացեաց տէրութեանն, և անտի ևս առնուին աւար ի պատճառս ռոճկաց պիտոյից այրուձիոյն: - 176. առնէր և նշանս կախարդութեամբ և առ աչօք մինչև ի զարմացումն ամենեցուն: - 40. ասէ. ,,զվրէժ արեանն Մուրկայ /140/ առի ի թշնամոյ նորա արդ կա՛մ եղիցի առնել ընդ իս զխաղաղութիւն և արգելուլ զսուր քո յերկրէ իմմէ,,: - 142. Արդ որպէս յառաջագոյն ասացաք՝ սակս կարևոր յուզմանցն միապետեալ ի շարս կանոնաց, միայն յայտարարութիւնս առնել զազգացն Արծրունեաց – 96. Արդ եթէ Սոդոմայեցիքն, որ հրով զվրիժուցն հատուցին փոխարէնս, և դարձեալ տանջելոց են՝ որ բովանդակ չարիւք անդր

երթալոց են ո՞րպիսի ակնկալութիւն տանջանաց զանց արասցէ զնոքօք. – 336. Արհմն արար զխաւար. - 46. Բայց արդ զամենայն յանցանս քո և զվնաս զոր արարեր թողում քեզ. արի առ զկին քո և զորդիս և եկ այսր. – 146. Բայց Դերանիկն խօսի ընդ Հասանայ զխաղաղութիւն, խոստանայ առնել զդարձ ամրոցին Սևանի և աշխարհին նորա. – 350. Բայց զի՞նչ իսկ խնդրիցէ թագաւորն ձեր յինէն, որ ոչ առնէ զխաղաղութիւն, բառնա՞լ կամի զթագաւորութիւնս զայս: - 144. բայց զՎասակն յամենայն ժամ իբրև ընդ խաղ ի բուռն առնելով արձակէր խաղաղութեամբ: - 310. Բայց յետ բազում պատերազմացն խորամանկ խաբէութեամբ կոչէ առ ինքն Շապուհ զԱրշակ ի դէմս սիրոյ խաղաղութեան, ոչ ինչ յիշատակ զչարեացն գործելոց ի մէջ առնելով. – 102. Բանն զմեօք զանց առնէ. և ոչ վայելուչ է լռութեամբ և մոռացկոտ մտօք անփոյթ առնել զայնքան մեծիւ յաղթութեամբ, որ գործեցաւ ի ձեռն զօրացն Վասպուրական ազատանոյն: - 176. Բանն զմեօք զանց առնէ. և ոչ վայելուչ է լռութեամբ և մոռացկոտ մտօք անփոյթ առնել զայնքան մեծիւ յաղթութեամբ, որ գործեցաւ ի ձեռն զօրացն Վասպուրական ազատանոյն: - 176. բերանաբաց դժոխաբար լայնեալ զբերան իւր՝ յոգունց քան թէ սակաւուց արար վիժել յանդունդս, որոց ոմանք և տունք նոցա գերեզման նոցին եղեն – 358. Գեղեցիկ էր և տեառն Գրիգորի Արծրունւոյ՝ ոչ անփոյթ առնել և զիւրոյ համանուանն զսրբոյն Գրիգորի առնուլ յանձն զխաւարամուտն լինել ի խորին խաւարային վիրապն կապանօք հանդերձ. – 250. գերեաց գերեդարձ արար, և ամենեցուն շնորհէր զյանցանս, և ձրի թողութիւն առնէր. – 168. գերեաց գերեդարձ արար, և ամենեցուն շնորհէր զյանցանս, և ձրի թողութիւն առնէր. – 168. գիտակ են այդմ արք քաջք. և որ միշտ ի պատերազմունս /280/ զդեգերումն առնեն – 282. գլխաւորն ի նոցանէ Համիս, և միւսն որ ի կողմանց Ժանգանայ՝ ոչ իրաւացի ըստ պատգամաւորին իւրեանց ասացին առնել զայս: - 404. Գունակ Կորխային բանակին յանդնդաքակ տունսն զբնակութիւնսն արարին, անխայեալ ի նինուէականն ստրջացեալ նախ անդ ո՛չ անխայեալ առ քարեղէն սիրտ քաղաքացւոցն Դունայ: - 358. Երկրորդ՝ զի և ոչ հաւատայր Գուրգէնի՝ ամբողջ պահելով, զոր ինչ միջնորդեն երդմամբ, զհօրն իւր կիրսն ի նորայն հօրէն կրեալ յուշ առնելով: - 316. և աներկիւղ համարձակութեամբ լի ամբարտաւանութեամբ առնէր ապպատակ ընդ ամենայն կողմանս տէրութեան նոցա: - 274. և լուան ամենեքեան զառնելն քո ընդ իս՝ մի՛ ընդունայն և դատարկ լիցի սիրելութիւն քո առ իս – 218. և այրուձի կազմեալ՝ գալ մտանել յաշխարհս Հայոց, առնել որպէս նիւթեաց զչարիսն: - 62. Եւ առ չանսալն յետուստ կողմանէ Վահան հարեալ ի գաղտնիս զգարշապար երիվարին՝ արար կաղանալ նժոյգ ասպարակողին. – 334. Եւ առեալ զգանձսն՝ հրամայեաց սպանանել զընծայաբերսն, և բանիցն Հայրակղի ոչ արար պատասխանի, այլ առնէր վնասս սաստիկս ի կողմանս կողմանս, աւարառութիւն և գերութիւն և սուր. – 142. Եւ առնէր հարուածս մեծամեծս այլազգեացն. և սատակէր զնոսա սրով և աղեղամբ, և եբարձ զամենայն ազգս Տաճկաց, որ բնակեալ էին Վասպուրական տէրութեանն: - 306. և ասէ „Ահաւասիկ եկն Տէր բիւրովք հրեշտակօք առնել դատաստան ըստ ամենայնի – 26. Եւ արար նմա հաւատարմութիւն յոյժ գրով, և կնքեալ աղիւ ըստ սովորութեանն իւրեանց երդումն, և խնդրեաց ի նմանէ զօր ինչ սակաւ յերևելի մարդկանէ, յորս ինքն վստահն էր: - 154. Եւ արար՝ մինչ ճեղքեաց խզեաց զմիաբանութիւնն Հայոց: - 350. և արարին խաւար Վասպուրական աշխարհիս, որ /352/ կեցեալ իշխանին. և էր ամաց Խ յորժամ մեռաւ: - 354. Եւ արարին նաւակատիս մեծ հարսանեաց փեսայութեան Դերանկին, ի թուականութեան Հայոց ՅԺԱ-երորդ ամին: - 322. Եւ արդ այսոքի՞կ են փոխարէնք, զի ետուք յօժարութիւն նենգագործ խորհրդով՝ լինել յարգելանի, և առնել դիւր որսալ ի խնդրողաց անձին իմոյ և իմոց զաւակաց – 216. Եւ արդ խնայեալ իմ ի ձեզ, և դուք առանց յապաղանաց և զիս աշխատ առնելոյ ի բաց լերուք յերկրպագութենէն Քրիստոսի, և եղիցեն անձինք ձեր ի գիւտս և կեցջիք. – 246. և արեգակն ի վայր կոյս զընթացսն առնիցէ – 260. և բազմութիւն քրիստոնէիցն … գոհացեալ միաբան ետուն փառս Աստուծոյ, որ զօրացոյց զսուրբսն և արար յաղթօք զսատանայ հանդերձ գործակցովքն իւրեանց: - 268. և բանակեցաւ ի յԱդամակերտ ոստանին Արծրունեաց, և

անդէն սկսաւ ասպատակս սփռել, աւար առնել, կուտել առ ինքն զկապուտ աշխարհին յոյժ սաստկութեամբ: - 184. և բարկացեալ յոյժ հրաման ետ փութով զրաւ առնել կենաց նորա: - 206. Եւ Գուրգէն ելեալ գնաց փութանակի այնպայտ առնել զինքն, մինչև յաջողեսցի ըստ կամաց Քրիստոսի յո՛վ և երթիցէ: - 320. Եւ դարձան առնել դիակապուտ: - 232. և դարձեալ՝ թէ ,,դատաստանս արդա՛ր դատեցարուք, և ողորմութիւն և իրաւունս արարէք, քանզի առ ձեզ են բանք իմ, ո՛վ բռնաւորք,, , ասէ Սողոմոն. – 182. Եւ եթէ ասիցէ, եթէ այլ թագաւոր նստուցից՝ արասցէ զո և կամեսցի և արձակեսցէ և մեք ընդունիմք, ահաւասիկ է տեղի թագաւորութեանս: - 144. և ելեալք ի վերայ Փառանու՝ արարին մեծ խորտակումն դիմադարձացն, սպանին և զԱպղջէհրն և զբազումս ի զօրէն Ամովնացւոց և Մովաբացւոց – 160. Եւ եղև ի գալ միւսոյ տարւոյն՝ Սմբատ իշխանն Սիւնեաց ի բաց եկաց ի հնազանդութենէ թագաւորին Հայոց, այրգել առնելով հարկացն տալ թագաւորին, թևակոխելով Պարսից բռնաւորին հատուցանել զհարկս և զհասս. 382. Եւ եղև իբրև արար և կատարեաց Բուխայ զոր ինչ խորհեալն էր ի վերայ աշխարհիս Հայոց, բարձումն յաշխարհէս մեծամեծացն Հայոց՝ յաւել և զայս ևս – 296. Եւ եղև յետ աւուրցն այնոցիկ, յորժամ ուրախ արար թագաւորն զնախարարսն Հայոց ի տաճարի խրախից, և խոստացաւ տալ իւրաքանչիւր ումեք զերկիր ի ժառանգութիւն – 314. և ես ամայացեալ ոչ ինչ փոյթ առնէի, միայն ձեզ զլիանալն սիրելով առ այսոքիւք. – 216. և զանբաւութիւն մեծութեանն յայտ առնել սաստկութիւն յորդահոս աղբերն – 20. Եւ զբնակիչս աշխարհին վարեաց ի գերութիւն, վաճառակուր առնել ի կողմանս Ասորոց և յամենայն սահմանս տէրութեանն Տաճկաց. – 188. և զբնակիչս արքայութեան արար բնակիչս յաւիտենական հրոյն - 264. Եւ զբուն բանակն առնէին ի Ղոկորուատ աւանին, ունելով ընդ ինքեանս զբազմութիւն գերւոյն կուտեալ իբրև զհող: - 208. և զժառանգակիցսն Քրիստոսի արար ժառանգակից դիւաց – 264. և զժառանգս Աստուծոյ արար բաժին սատանայի – 264. Եւ զի առ այսոսիկ փոյթ եղև մեզ քննասիրութեամբ լինել հասու և ոչ զանց առնել – 18. և զինքն յանձն արար երանելի եպիսկոպոսին և ճգնաւոր քահանային, հանգեաւ բարի խոստովանութեամբ ի հոռի ամսեան, որ օր Ե էր ամսոյն յաւուր ուրբաթու՝ ի Քրիստոս Յիսուս ի Տէր մեր – 254. և զոմանս ընդ սուր հանեալ կամէր միախաղոյն զրաւ առնել ազգին Բագրատունեաց: - 74. և զոր ինչ խնդրիցէ՝ առնիցէ ըստ կամաց նորա, կնքել և տալ նմա գեօղս և ագարակս, և տալ հարկս արքունիս և պատանդս խաղաղութեան: - 210. և զոր կամիջիք՝ արասջիք ձեզ թագաւոր – 138. և զորդիս լուսոյ արար որդիս խաւարի - 264. և ըստ միջէքն՝ և հարեալ ի դիմի դաշիկ զօրուն Պարսից. և նոցա թուէր ծպտր առնել: - 136. Եւ ըստ կարգի օրինաց իւրեանց երդուեալ, և աղ ծրարեալ ընդ հրովարտակին ետ տանել. և նոցա առեալ և ընթերցեալ՝ ոչ արարին բանիցն պատասխանի: - 138. և թէ զիա՛րդ գունդք գունդք հրեշտակաց մի զմիոյ կնի ելևէլս առնեն, և զիա՛րդ փայլեալ նշանն տէրունական ահաւոր ճառագայթիւք – 284. և թէ նոքա յերիս կամ ի չորս կամ ևս աւելիս բաժանեալ օգնական առնիցեն իւրեանց զամուրսն՝ մեծ աշխատութիւն քեզ հասուցանիցեն, և ամենայն խորհրդոց քոց խափանիչք /212/ գտանիցին – 214. Եւ ժողովեալ աշխարհն Վասպուրական՝ զամիսս Ժ արարին կոծ մեծ ի վերայ նորա: - 354. Եւ ժողովեալ զբազմութիւն զօրաց իւրոց՝ առնէր վնասս մեծամեծս և սաստիկս ի բաժնին Յունաց: - 140. և ի ձէնջ խնդրեցից երիս ինչս, և լուարուք ինձ – ի քոց արարէք յաշխարհէ զսուր և զհուր և զգերութիւն, և յերիցդ օգուտ գտանէք. – 144. և ի յանցին հրձիգ արար զմեծ եկեղեցին յաւանին Արտամետոյ: - 206. և ի վերայ նոցա զօրաժողով եղեալ Աշոտ և որդի իւր Դերանիկն, առնել մարտ պատերազմի ընդ ամրոցին: - 332. և իբրև մօտ եղև յափն գետոյն՝ քարշեալ ոմն զլայնալիճն, նստելով ընդ դարիւն, և հարեալ նետիւ ընդ բացատն, և երեսանակալ ձեռնն թուլացեալ. կրկնեալ այլ ոմն ճօճ նիզակաւն ընդ նոյն ակն՝ գետավէժ արարին զԱշխէթն. – 272. և իմ խնայել ի ձեզ ոչ արարից զրաւ կենաց ձերոց ըստ արժանի ապիրատ գործոց և վնասուցն, զոր յանցեայքն առ իս դուք. -244. և ինքն Ջափր գործ առնէր առ սակաւ սակաւ մեկնել ի նմանէ զզօրսն՝ դիմօք յաշխարհս աշխարհս /326/ ասպատակ սփռելոյ: - 328. և լեռնային զօրքն

Ապումուսէի գհետ մտեալ փախստէիցն՝ իջուցին ի լեռնէ անտի և դարձան առնել դիակապպուտ – 282. և լուսաւոր առնել զամենայն մարդ, որ յաշխարհ գալոց է. – 76. և կանգնեցին պատնէշս և շինեցին ապարանս և արարին տուն բնակութեան – 276. Եւ Կաւատ արքայ հաստատեցաւ յաթոռ թագաւորութեան և արար խաղաղութիւն մեծ ընդ կայսեր և ընդ ամենայն երկիր իշխանութեան իւրոյ: - 152. Եւ Կաւատ արքայ հրամայեաց խնդիր առնել. – 152. և Կիւրոսի գհետ մտեալ զօրուն՝ ոչ սակաւ սատակմունս առնէր – 64. և հասեալ ի վերայ ծառոց ի բարձրաբերձ գագաթունսն տերևաթափ առնիցէ /260/ և ընդարմացուցանէ զզօրութիւն արմատոյն – 262. և հատեալ զզօրսն յերկուս առաջս, և հրաման տուեալ ելանել յերկիրն Վասպուրական, ողողել գերել գերփել /200/ զաշխարհին, աւերել և քնաջինջ առնել և մաշել ի սուր սուսերի. – 202. և հարկապահանջք գունդքն էլ և էլլս առնէին սաստիկ խոշտանգանօք: - 124. և հուր կրակարանին բորբոքեալ՝ աստուածակէզ արարին զնա յորմզդական մեհենին. – 126. Եւ հրամայեցին համար առնել անկելոց դիակացն, գտաւ թիւ սպանելոցն ԾԷՌ մարդ: - 142. Եւ հրաման ետ այնուհետև, զի զբազմութիւն գերելոցն վաճառակուր արասցեն յազգս ազգս ում և հաճոյ թուիցի. – 240. և ճեղքեալ՝ զօրու թշնամեացն յայսկոյս և յայնկոյս՝ արարին մտանել նմա ընդ մէջ զօրուն: - 352. Եւ մեկնեալ զզօրսն ի նմանէ ընդ կողմն Ապահունեաց, մերկ ի զինէ և յասպազինէ թողեալ, ոչ առնել այլ կողոպուտ, գնացին աղխիւ և երիվարօք իւրեանց: - 346. և մերկ կապուտ կողոպուտ առնէր զնոսա, մինչև զարմանալ զօրավարին ընդ սորայս քաջութիւն՝ գրէ առ Միքայէլ թագաւորն Յունաց զեկուցանելով վասն նորա: - 302. Եւ մեք ահա այնփոյթ այդմ ամենայնի արարաք, զի յայտնի լիցի սէրն և գութ խնամոյն, զոր ասեմք ունել ընդ ձեզ: - 244. և մի զմիոյ հետ ստիպէր՝ փութալ միոյ միոյ ի նոցանէ յանդիման նմա հատուցանել ծառայական սպասաւորութիւնս, զոր և արարին իսկ Աշոտ և Գագիկ և Գուրգէն, կամաւոր և ակամայ զնորայն կատարելով հրամայեալս – 370. Եւ մի հարկաց ինչ կամ զօրաց կամ այլ ծառայութեան խափանիչ լինելոյ կամ ի վնասս արքայի խառնելոյ փոյթ արասցուք պահանջել վրէժս. – 196. և յաղագս անճոռնի և թանձր բլրաձև ծանրակիր մարմնոյ՝ և դժուարաշարժ զի վեր բերումնն առնեն: - 260. և յաւարի առնուին զբանակետղն, դիակապպուտ առնէին, ժողովէին աւար բազում, և կուտէին արծաթ և ոսկի յոյժ և զզէնս պատենազարդս, զզարդս և զզէնս արի արանց և զընտիրս երիվարաց և զզարդս նոցա. – 176. և յոյժ ուրախ առնէին զթշնամիսն ի քակել միաբանութեան իրերաց: - 194. և նմա յանձն առնէ զաշխարհս, փոխանակ հօր իւրոյ Ապուսէթի. – 184. և նորա ելեալ սակաւ արամբք՝ իբրև ջուր ընդ զառ ի վայրն հոսեալ՝ արար հալածական զՎահան և զզօրս նորա. – 310. Եւ նոցա ընկալեալ զխնդիրսն՝ հաւանեցան առնել ըստ կամաց նորա, մինչև տեսցեն եթէ զի՞նչ պատասխանի եկեսցէ նոցա յարքայէն իւրեանց, և կամ զօրուն զի՛նչ հրամայեսցէ առնել: - 144. Եւ նոցա ընկալեալ զխնդիրսն՝ հաւանեցան առնել ըստ կամաց նորա, մինչև տեսցեն եթէ զի՞նչ պատասխանի եկեսցէ նոցա յարքայէն իւրեանց, և կամ զօրուն զի՛նչ հրամայեսցէ առնել: - 144. Եւ նոցա ձայն բարձեալ ողորմագին պաղատանօք առ Հայրակղոս, եթէ ,,աստուածասէր և բարերար տէր, արա/գրքում՝ ապա/ ի վերայ մեր ողորմութիւն, թէպէտ և չեմք արժանի ողորմութեան,,: - 150. և նոքա կային մեծաւ ուժով և գոհանային զանբաւ և զառատաշնորհ պարգևացն Քրիստոսի, որ արժանի արար զնոսա մեռանել վասն անուանն Քրիստոսի և առնուլ զմարտիրոսական պսակն: - 292. և ոչ առ զխաղաղութիւն մինչև ի Պոռբոս կայսր, որ արար խաղաղութիւն ընդ Արտաշրի: - 94. և ոչ առ մի ոք այդչափ խնամ և հոգաբարձութիւն առնէաք, որչափ ընդ ձեզ և ընդ աշխարհ ձեր. – 244. և ոչ առ փոքր մի ինչ ներեաց կամ անսաց /264/ տալ տեղի պատասխանոյ, այլ հրամայեաց դահճացն տալ ի վերայ նորա զվճիռ մահու, փութով զրաւ առնել նոցա ի սատակումն սրոյ: - 266. և ուրախ արարից զնոսա ի տան աղօթից իմոց. – 224. Եւ ստրջացաւ Աստուած քանզի արար զմարդն: - 28. Եւ սրբեալ զերկիրս ի պղծութենէ և ի նենգութենէ նեղութեանցն, իբրև զՅուդայ Մակաբայեցի զԱնտիոքայն սրբելով զանաստուածութիւնն յԻսրայէլէ՝ արար խաղաղութիւն նոցա որոց տիրէրն: - 312. Եւ վասն մնացելոցն որք ի քաղաքին և ի

սահմանս նորա՝ եւ հրաման յարքունուստ առնել ի վերայ նոցա ողորմութիւն, շինել զքաղաքն և հաստատել զամենեսին յիւրաքանչիւր կարգ: - 142. Եւ քանզի վավաշոտ մոլորութեամբ վարելով ոչինչ փոյթ զորդւոց իւրոց առնէր – 44. և քաջքն և հոյակապքն եկեղեցս զմիմեամբք առնէին ախոյեանայարձակ խրոխտանօք: - 328. և օրհնեաց զամենեսեան զհեռաւորս և զմերձաւորս յանձն արար շնորհացն Աստուծոյ – 254. Զայս յառաջագոյն իմացեալ հին պատմագրին՝ յառաջատես զկործանումն նոցա յայտ առնէ. – 148. զբազմամարդի գեօղս և աւանս առնել անմարդիս, և զմնացեալսն վարել ի գերութիւն, զկանայս հանդերձ մանկտով. – 202. զի ,,ոչ կարէ ծառ պտուղ չար առնել, և ոչ ծառ չար՝ պտուղ բարի առնել,, , որպէս ասաց Փրկիչն – 256. զի ,,ոչ կարէ ծառ պտուղ չար առնել, և ոչ ծառ չար՝ պտուղ բարի առնել,, , որպէս ասաց Փրկիչն – 256. զի Յամանիկն թուղթս և դեսպանս մի զմիոյ կնի առնելով առ իշխանս աշխարհիս՝ զինքն յառաջանալ ի վերակացութիւն Հայոց – 340. զի ոչ է ժամ մեզ զներբողականօքն զդեգերումն առնել, զպատմողական զրուցատրութեան կարգաւն զանց առնել: - 78. զի ոչ է ժամ մեզ զներբողականօքն զդեգերումն առնել, զպատմողական զրուցատրութեան կարգաւն զանց առնել: - 78. Զի ոչ թէ վասն աստուածպաշտութեան ձերոյ կամ բարեգործութեան և սրբութեան արար Աստուած զայս այսպէս, այլ վասն մերոյ ամբարշտութեան ի Տէր. – 144. զի ոչ իսկ է կարողութիւն լռութեամբ ծածկել թաքուցանել անյայտ առնել զանհուն և զանբաւ վիշտս աղէտս եկեալ հասեալ մեզ: - 240. զի սակաւաջան նպաստաւորութեամբն իբրև ընծայաբեր արար լինելով, և այնր աղագաւ յես բարձրագոյնսն ձգեսցի ըստ ասացելումն – 20. զոր արար քրիստոնէիցն ևս առաւել Հայաստան աշխարհիս – 106. զոր դիպողագոյն է այժմ ըստ առաջիկայ օրինակիս յայտ առնել. – 158. զոր ոչ անունկնդիր լեալ ընդունի զհայցելին, առնելով հարկս և պատանդս, և զբերդն Երիկաւ Հաղացովտի, զոր հանեալ էր մանազաւեցոյն ի բերկրացոյն. – 382. զոր ցուցանեմ յայլում տեղւոջ, և զոր ինչ արար արքայն Պարսից ընդ տունն Արծրունեաց ի սադրելոյ Բարծումայի ամբարշտի: - 130. Զոր օրինակ փոքր մի վերագոյնն պատմեցաք զծովային վիշապէն ըստ բարոյականի՝ նոյնպէս և այժմ դարձեալ արարից զյիշատակ սորա աղագաւ պատմութեանս խորհրդոյ: - 260. ըստ ասացելումն ի Սողոմոնէ, եթէ ,,հայր թախծեալ տարաժամ սգով՝ վասն վաղամեռիկ լինելոյ որդւոյ արար պատկեր,,: - 40. ի կոր կործանման կացեալ Խոսրով մեր թագաւոր, և ջանայր առնուլ զվրէժ մահու հարազատին իւրոյ, թագաւորին Արտաւանայ, զոր և առնէր իսկ – 92. իբրև արար և կատարեաց զամենայն կամս չարութեանն ի վերայ աշխարհիս Վասպուրական կոչեցեալ. – 262. Իբրև յանդիման եղեն դեսպանքն մեծ /172/ իշխանին Աշոտոյ, և ընթերցաւ զգիր պաղատանացն և զյիշատակարան նախնեացն, և զմերձաւորութիւն հարազատութեանն և զկապակցութիւն ուխտին … համագունդ ժողով առնէր ամենայն աշխարհին և ամենայն նախարարօք Վասպուրական տէրութեանն: - 174. Իբրև օր մի լինէր պարապոյ … և ահա հնչեցին փողք ուժգին գոչմամբ ազգ առնել քաղաքին՝ եթէ ել նստաւ թագաւորն յատենի – 240. Իսկ Դերանիկն գործ առնէր ի գիւտս հնարիմացութեան, և տարուբերէր յանձն իւր՝ գտանել զելս իրացն, որով կարիցէ հանել զամուրսն ի Գուրգինայ և տիրել աշխարհին: - 326. Իսկ երանելիքն գոհացեալ զանպատում պարգևաց Քրիստոսի, որ արժանի արար զնոսա մեռանել վասն անուան նորա - 266. Իսկ թագաւորն աղաչեալ /100/ զսուրբն Ներսէս զհաշտութիւն խօսել Վաղէսի ընդ Արշակայ, զոր և արար իսկ զհաշտութիւնն: - 102. Իսկ թագաւորն Պարսից ընդունէր զպատարագսն բերեալս ի կայսերէն,/144/և զհրեշտակսն անդրէն ոչ արձակեաց, և ոչ հրովարտակացն պատասխանի առնէր. -146. Իսկ որ տիրէր աշխարհին Ապահունեաց Կայսիկն՝ զիւր զօրսն առ ինքն գումարեալ և որ շուրջ զնովաւ քաղաքայինք և ասպատակքն Պարսից, որք ի Յունացն վերայ առնէին արշաւանս: - 380. լաւ համարեցան զկեանս պանդխտութեան յօտարութեան առնել, քան տեսանել կապեալս արգելեալս ի բանդի զորդիս իշխանին իւրեանց, զիշխան աշխարհիս. – 364. Հաւաստիս այս մեզ Եւսեբիոս Կեսարացի, Յուլիանոս Աղիկառնացի՝ ստուգաբանեն զթագաւորս Ասորոց ի զաւակէ Սեմայ զաճմունս առնել, որպէս ի

կանոնեալ սահմանէն իմանալ: - 14. մանաւանդ մեծ կաթողիկոսն Հայոց Գէորգ պաղատանս առնէր առ Դերանիկն, զի ընդարձակեսցէ նմա: - 336. Մարկիանոս կայսր թագաւորեալ Յունաց յերկրորդն Թէոդոսի, որ արար զժողովն ի Քաղկեդոն ՈԼԳ եպիսկոպոսաց. առ որով վկայեաց սուրբն Վարդան և Վահան Արծրունի: - 132. մեղք մեր արարին և ոչ քաջութիւն ձեր: - 144. մի գուցէ ոչ առնելով իմ զոր խնդրեն՝ առ կայսր հատուածեալ անկանիցին նախարարքն, հարկել և զինաւորել կայսեր: - 118. մի՞թէ ոչ կարէին Հոռոմք սպանանել զնա, և բառնալ զթագաւորութիւնն Պարսից ի ժամանակի, իբրև ետ Աստուած զսա ի ձեռս մեր. այլ արարին ի վերայ նորա ողորմութիւն: - 144. մինչ նոքա գունդ առ գունդ ընդդէմ միմեանց ճակատեալ կազմէին զռազմն, և փողքն գոչէին և դրօշքն տարածանէին և նշանքն փողփողէին, վահանաւորքն և նիզակաւորքն գոչէին, այրուձին այսր անդր վազս առնէին և ախոյեանքն յարձակէին, կապարճակիրքն աղեղանցն յուրային: - 174. Յայնժամ Հայրակղոս հրամայեաց առնել ի վերայ նոցա ողորմութիւն: - 150. Յայնժամ Վահան հայր Գագկայ Ապումրուանայ և ինքն Գագիկ առնէին համոզել ի մէջ նոցա: - 334. յայտ առնելով ի թիւ եօթանցն այլ ևս ներողութիւն: - 30. յիշեցուցանէր զոր ինչ գործեաց ընդ Աշոտ և ընդ աշխարհ նորա, յուշ առնէր և զքաջութիւն արիութեան նորա – 268. Յորժամ անդնդական խորքն ագդ առնիցեն ներքին բնական կենդանեացն զհասանել ջերմութեանն, յորում ջեռացեալ ի հիւսիսային սառնամանեաց օդոյն շնչելոյ, ի խորսն զխաղացումն արարեալ լինին - 260. Յուշ առնէր նմա զխոստումնն Աստուծոյ առ Աբրահամ և զկարգս թլփատութեանցն և զզոհիցն և զայլոցն ամենեցուն, զոր ոչ է այժմ ասել մի ըստ միոջէ. և յայս լինէր խոկումն Իսմայէլացւոցն մինչև իսպառ: - 158. նա արար զբարի – 46. նա արար զկեանս – 46. նա արար զհուր – 46. նոյնպէս արարից ընդ քեզ և ընդ զօրս քո: - 278. Նորա խոստացեալ էր առնել դառնալ Աշոտի յիւր բնիկ տէրութիւնն. – 328. Ոչ վարկպարազի, որպէս ինձ թուի, ի ճախ է զանց առնել զինդրոյս այսորիկ զպատճառն - 14. որ զօրացոյց զսուրբ վկայն և արար յայսօր զսատանայի: - 254. որ կարի սիրելի է ինձ, մանաւանդ թէ յոլովից, կամ թէ ամենայն հաւատացելոց ի Քրիստոս՝ յերկարագոյնս առնել ի ճառիս զղեգերումն շահատակութեան, ձեզ լսել և ինձ գրել: - 76. Որբոց իրաւունս ոչ առնեն, և դատաստանի այրեաց ունկն ոչ դնեն,,: - 182. Որմիզդ արար զոյս – 46. որով զեղծագործ ապականութիւն նոցա յայտ առնէ, յուսակորոյս յայնմանէ, որ զպատիւ սիրոյ եցոյց ի նոսա՝ որդիս իւր ասելով – 28. որով առնիցեն ելանել ի կապանաց իշխանին Աշոտի և Գուրգինի, և դարձուցանել զիշխանութիւնն անդրէն առ իւրեանս – 368. Որով պատառեցան ամենայն աղբերք անդնդոց, և սահանք երկնից բացան անընդմիջաբար երկրի և երկնային ծովուն լինել, և համատարած ջրովն զրաւ առնել համօրէն ամենայն շնչաւոր կենդանեաց – 32. որով տաղտկացեալ ի նմանէ բազմութիւն զօրացն՝ արարին լինել նմա պատերազմակուր ի Վարբակայ և ի Բէզոսէ Մարաց զօրագլխէ – 58. Որպէս և այրս այս արար, անքակ և անմեկնելի զգեցաւ պատեանս յինքեան զզօրութիւն բանսարկուին: - 248. որք մատուցեալ առ սուրբն Սահակ զեկուցանել նմա զոր ինչ խորհինն, և թևակոխէին առ Պարսից արքայն, զոր և արարին /116/ իսկ. – 118. սա արար զմահ. – 46. սա արար զչար – 46. սա արար զջուր - 46. սա ելեալ ի Հայս պատերազմաւ արար ընդ իւրով ձեռամբ. – 56. սա ևս աւելի խորհեցաւ չար և պատրանօք խաբէութեան որսացեալ զնախարարս աշխարհիս Հայոց՝ արար հրկէզ զամենեսեան ի քաղաքին Նախճաւան և յաւանին Խրամի, որ է ի ներքոյ Աստապատոյ վանացն, յեզր Երասխայ. – 166. Սա ցանկացաւ լինել, ասէ, հայր Որմզդի և ասէ՝ իցէ՞ եթէ լինէր իմ որդի Որմիզդ անուն, որ արասցէ զերկինս և զերկիր. – 46. ստացան բարեկարգաբար զարդարել զմերկացեալն ի բարեզարդութենէ, զմերժեալն և զհեռացեալն ի հայրենեաց և ի տանց՝ յանձնիւրս առնել դարձումն. – 388. ՎԱՍՆ ՄԱՔԱՌՄԱՆ ԱՇՈՏ ԻՇԽԱՆԻ ԸՆԴ ՈՒԹՄԱՆԻԿՍՆ ԵԻ ՏԵՂԱԹԱՓՍ ԱՌՆԵԼՈՅ ԶՅԱՓՇՏԱԿԵԱԼՍՆ Ի ՆՈՅԱՆԷ: - 332. Տե՛ս, ով սիրելի, զի թշնամանելն՝ լեզուին բարբառ է, և ոչ ներէ ստեղծիչն լեզուին զուրացութիւնն բարբառել, զի ոչ եթէ այլ ոք է որ ստեղծ զլեզուն, և այլ ոք է որ արար զսիրտն. – 258. Տեսցէ տէր և դատ արասցէ և հանցէ իրաւունս

ինձ, որպէս սովոր է արդար դատաւորն,,: - 330. Տէր խորտակէ զպատերազմողսն, Տեառն է պատերազմ, Տէր տկար առնէ զհակառակորդսն, Տէր է յոյս մեր,,: - 134. փոխէ անդ գեօղս և շինէ զբլուրն, որ տեղի բանակի դաշիկ առնելոյ էր տանն Արծրունեաց, և անուանեաց յանուն իւր զձեռակերտն Գագկակերտ: - 396. քանզի ըստ օրինակի իսրայէլականումն, որ յաւուրս անիշխանութեանն էին անկարգութիւնք, և այր իւրաքանչիւր զհաճոյս աչաց իւրոց առնէր՝ սոյնպիսիք և այժմուս եհաս լինել. – 300. Քանզի սա առաջին ի հեթանոսական թագաւորաց սկիզբն արար ի Քրիստոս հաւատոց: - 76. և հարցեալ ցնա յաղագս մահուանն Յովսէփու ի վրէժխնդրութեանն աղագս երկրորդ նահատակութեան նորա, որ եկաց ընդդէմ զօրավարին, յուշ առնելով նմա զապստամբութենէ և ընդխառնելոյ նորա ի վնասս արքունի – 294. Եւ նոյնժամայն հրաման հասեալ յափշտուսփս յոմանս ի գաղտնիս՝ զրաւ առնել կենացն նորա. – 328.

ԱՌՆԵԼ ՊԱՏԱՍԽԱՆԻ - Եւ Գուրգէն հեզաբար, արտաքոյ ամբարտաւանութիւն առնէ նմա պատասխանիս, ասէ. – 330. Եւ առեալ զգանձսն՝ հրամայեաց սպանանել զընծայաբերսն, և բանիցն Հայրակղի ոչ արար պատասխանի, այլ առնէր վնասս սաստիկս ի կողմանս կողմանս, աւարառութիւն և գերութիւն և սուր. – 142.

ԱՌՆՈՅ ՈՏՆ - - և անդ լինէին ժողովեալ ամենայն բազմութիւն աշխարհակոյտ ամբոխից գաղթականաց գաւառացն կողմանցն Աղբակոյ, Ջարէհվանի և Ակէոյ և ի լեռնակողմանցն Աղզոյ և Ոտնն Առնոյ, մի կողմն ի Ջողայ լեռնէն և անդր: - 226. Իսկ Գուրգինի մարզպանի Հայոց առեալ էր ի բաժնի յելս կոյս և /388/ որ ելանէ ի հարաւակողմն, զԱնձահից ձոր, զԿրճունիս, զԿուղան ովիտ, և զբուն զՄարդաստան գաւառ, զԱրճիշակովիտ, զոտն Առնոյ, զԱղբագ Մեծ և զՓոքր, Ակե, Տամբէր, Տագրեան. Ըռնայ, Ջարեհաւան: - 390.

ԱՌՆՈՒԼ - և իսկ և իսկ հրամայելքն զկատարումն առնուլին: - 328. և հարեալ զպարանոց դահճին՝ ի բաց առ զգլուխ նորա: - 268. հրեշտակի Աստուծոյ հարեալ ի հարուածս անբժշկականս ըստ օրինի Հերովղիայ ախտակրութեան, տորոմեալ խղխայթմամբ, չարալլուկ ուռուցմամբ զտրորումն առնոյր արիւնալից արիւնապարտ մարմինն գազանեղինին. – 376. Նոյ էր ամաց Շ, յորժամ առ հրամայն որդւովքն կազմել զտապանն: - 28. ,,Ձայն իմն ահաւոր հրեշտակի անկեալ ի վերայ իմ՝ հրամայեաց երթալ պատգամաւոր յազգն իմ, ցուցանել զԱստուած արարիչ երկնի և երկրի. առնուլ ինձ անուն գլխաւորութեան, և զստութիւն հաւատոց որ ի կուռս՝ յանդիմանել և քակտել,,: - 158. ,,յանձն առնումք զհրամանս արքունականս,, - 248. այլ առնու զզօրսն Պարսից և գայ թագաւորել Հայոց հրամանաւ Շապհոյ արքայի, ունելով ընդ իւր զՎահան Մամիկոնեան. – 106. այլ ի շարժելն իւրում՝ ապի առնուն ամենայն լողակք և գազանք ծովայինք, որոյ և կերակուր նոյն լողակք և զեռունք այլովք կենդանեօք: - 260. այլ հատեալ զգլուխն ետ տանել յարքունիս և զկինն ա՛ռ իւր Բուխայ կնութեան: - 272. Այլ սոքա թէպէտ և յանձն առնուին և մտադիւրութեամբ լսէին նմա սակայն ոչ մեկնեալ լինէին ի ժանդագործ պղծութենէն զազրալից սողոմական ախտիցն – 182. Այնքան խնամոցն արժանի՝ զի և զվրէժ արեան նոցա առնուլ ի տանէն Սաւուղայ: - 32. անկեղծաւոր և աննենգ տիրասիրութեամբ ցուցանել հնազանդութիւն հպատակութեամբ, մինչ յարիւն և յապաժոյժ նահատակութեամբ առնուլ վրէժս ի Պարսկացն հինից՝ զաւեր եկեղեցեացն Հայաստանի և զնեղութեանցն և զգերփանացն և զսաստիկ արիւնահեղութեանցն զքրիստոնէից և զուխտի մանկանց եկեղեցւոյ սրբոյ: - 134. Ապա բարեկամացեալ ընդ Աբգարու թագաւորի Հայոց և ընդ մեծ զօրավարին Խուրանայ Արծրունւոյ՝ յղէ նմա պատարագս և առնու յօգնականութիւն զԽուրէն Արծրունի, զայր իմաստուն և քաջամարտիկ, կորովի յաղեղն և ի զէն և յասպազէն. - 78. Ապա իբրև վախճան առնոյր կարգեալ եպիսկոպոսացն որ ի Պարսից … միաբան ապա նախարարքն Հայոց եկին առ սուրբն Սահակ – 120. Ապա յետ փոքր ինչ աւուրց վառեալ զզօրսն ի պատերազմ ընդ բերդայինսն, առնուլ գամրոցն: - 208. առ որ զչարեալ Արէտ՝ խորհէր վրէժ առնուլ զանարգանաց դստերն, և ոչ իշխէր համարձակ յինքնակալէն Օգոստեայ Տիբէրի կայսեր: - 78. Առ սա յանգուցեալ Բելեանն Նինոս առնու իւր կնութեան – 16. Առնէր ասպատակ և ի

կողմն Անձաւացեաց տէրութեանն, և անտի ևս առնուին աւար ի պատճառս ռոճկաց պիտոյից այրուձիոյն: - 176. առնու զնա Սահակ կնութեան հրամանաւ Արտաշէսի, և կնքեալ աշխարհն հաստատէ Սահակայ ի սեպհական ժառանգութիւն. – 90. Առնուն Մեհուժան և Վահան զզօրս Պարսից, գան մտանեն յերկիրս Հայոց – 102. ասէ. ,,զվրէժ արեանն Մուրկայ /140/ առի ի թշնամոյ նորա արդ կա՛մ եղիցի առնել ընդ իս զխաղաղութիւն և արգելուլ զսուր քո յերկրէ իմմէ,,: - 142. Արդ ոչ կարեմք փոյթ ընդ փոյթ շղումարար /ճիշտը՝ շղոմարար/ հաճութեամբ թագաւորիդ յանձն առնուլ՝ զոր հրամայէ կայսերական ճոխութիւնդ. – 132. արդ զրաւ եղիցի կենաց դորա, և հրաման արքայիդ դիւրաւ զկատարումն առնուցու,,: - 104. բազում անգամ աղուեսք թագաւորել խորհեցան, բայց շունք ոչ առին յանձն: - 108. Բազում անգամ թղթովք աղաչեալ զնա ո՛չ առնոյր յանձն. – 346. Բայց արդ զամենայն յանցանս քո և զվնաս զոր արարեր թողում քեզ. արի առ զկին քո և զորդիս և եկ այսր. – 146. - Բայց բազմաց այլ իմացմունքն յայսոսիկ առ վայր մի առին զկատարումն: - 360. Բայց թէպէտ և երկոքին պատճառք անուանակոչութեանցն պատկանաբար վարկանելի է՝որպէս իմաստասիրացն հաճոյ թուի, այլ ինձ զառաջինն ախորժելի զհաւատարմութիւնն ի մէջ առնուլ: - 72. Բայց միայն զնահապետն Ամատունեաց զԱպուսակր ձերբակալ արարեալ, առին գնացին ի քաղաքն – 354. Բայց տէր Ապուջափր և որ ընդ նմա՝ քաջապէս մարտեան ընդ այլազգիսն և առին: - 306. Բարկացաւ յոյժ իշխանն ընդ արհամարհանսն, և յոյժ զայրացեալ մեծաւ ցասմամբ՝ առնու զբազմութիւն ազատագունդ զօրաց ըստ տոհմս ազգաց իւրաքանչիւր զօրօք. – 178. Գան դարձեալ Մեհուժան և Վահան և առնուն զՎանտոսպ – 104. Գեղեցիկ էր և տեառն Գրիգորի Արծրունւոյ՝ ոչ անփոյթ առնել և զիւրոյ համանուանն զսրբոյն Գրիգորի առնուլ յանձն զխաւարամուտն լինել ի խորին խաւարային վիրապն կապանօք հանդերձ. – 250. գերփեն առնուն զշէնս և զաւանս և զագարակս, կապուտ կողոպուտ թողուն ի ստացուածոց և յամենայն ժառանգութեանց, մաշեն ի սուր սուսերի զորս ի բուռն առնուին. – 102. գերփեն առնուն զշէնս և զաւանս և զագարակս, կապուտ կողոպուտ թողուն ի ստացուածոց և յամենայն ժառանգութեանց, մաշեն ի սուր սուսերի զորս ի բռունն առնուին. – 102. գնացին մտին ի գաւառն Ռշտունեաց, և առին յաւարի զտունն Գարեգնի Ռշտունեաց տեառն. – 102. դիմեցին առ կայսրն Վաղէտիանոս, թէ հնար ինչ իցէ առնուլ զվրէժ արեան Խոսրովու և ի /92/ վերջ նահանջել զբռնակալութիւն Ստահրացոյն. – 94. ետ բերել պարգևս, և այնպէս ոչ առին յանձն. – 222. Ետ և կայսեր զամենայն զոր և կամեցաւ առնուլ. – 152. և յառնուլ զՍաթինիկ տիկին կնութեան Հայոց՝ յիշէ զնժդեհանալն իւր ի վիմամէջսն զոր վերագոյն գրեցաք – 86. Եւ ամենայն խորհուրդք Մուսէի առին զկատարումն ի վերայ թշնամեացն: - 330. և այլ ոչ ևս այնուհետև համարձակ յանձն առնոյր մտանել ընդ աշխարհս Վասպուրական:- 336. Եւ անյապաղ գլխաւորեալ խորհրդոցն՝ առնու ընդ իւր զԴերենիկն, և էանց գնաց ի տուն իւր ի Բագարան: - 322. և աշխարհ զրաւ առցէ յասպատակէ թշնամեաց, որ եկեալ հասեալ է յաւեր և յեղծումն: - 216. Եւ ապա առնու զթագաւորութիւնն Ասորոց և Բաբելոնի և վերնոց կողմանցն Սելևկոս Նիկանոր, որ կոչի յաղթող: - 70. Եւ ապա զի՞նչ առ այսոսիկ առցուք ի մէջ զողբերգութեան բերումն ի հառաչանս – 22. և առ աւար բազում և դարձաւ ի տեղի իւր ի բանակն իւրեանց: - 280. և առնու զԲաբելոն, և շինէ զՏարսոն ի ձև Բաբելոնի, գետոյ ընդ մէջ անցանելոյ որպէս խոնարհագոյն մասնաւորաբար գրեմ: - 16. Եւ առնու պատանդս արս անուանիս և պատուականս, և զմայրն Աշոտի դարձուցանէ մեծաւ պատուով. – 186. Եւ առնու Ջաջուռ զդուստր Ենիանեայ կնութեան Սահակայ որդւոյ իւրոյ, որում անուն կոչէր Սմբատուհի: - 76. և ասացեալքն ի սրբոյն հանդերձ գործով զկատարումն առնու: - 100. Եւ ասպատակեալ ի Ճուաշ և ի Թոռնաւան գաւառ՝ յաւարի առնուն. – 304. Եւ արդ ըստ Եւսեբեա բազմայեղ յեղանակաց խուզմանցն և ըստ Ափրիկանոսի հաւատարմաբանութեանն և ըստ Մովսէսի Քերթողի՝ նախ ի մէջ առիք զորպիսութիւն ազգացն բաժանմանցն գրել: - 12. Եւ արևելեաց զօրավարին եկեալ պատերազմել ընդ իշխանականն առնուլ զամրոցն, - 302. և բազմածուփ ալեացն ներքսագոյն շտեմարանեալ

ցանկասիրութեանն՝ անդուլ առնէք զնորայն իմացմունս. – 364. Եւ բնակեն առանձին ըստ տունս ազգաց, և այնչափ ի բացեայ են ի միմեանց՝ մինչ թէ ոք յարանց զօրաւորաց ի բարձրաբերձ տեղեաց ուժգին խանչիցէ՝ հազիւ թէ ուրեք կարիցէ առնուլ զբոմբիւն ձայնին, իբրև ի վիմաց ինչ արձագանգ/ք/գրքում՝ արձագան/ լինելոյ կարծիս բերելով – 190. և գնացեալ Ժիրաքն առնու զնա ածէ կացուցանէ առաջի Բուխայի: - 272. Եւ եհան արձակեաց զնա Տէր Աստուած ի դրախտէն փափկութեան՝ գործել զերկիր ուստի առաւ: - 22. Եւ եղև յաւուրն ինն և տասներորդի, յամսեանն մարգաց, որ օր ԻԸ էր ամսոյն, յամի քսան և հինգերորդի թագաւորութեանն Խոսրովու, որ կոչէր Ապրուէզ, զկնի Ժ աւուր անցանելոյ զատկին՝ առին զքաղաքն. – 142. Եւ զի ստեալ Դերանկին Գուրգենայ եհան անտի զգործակալսն՝ նոյն գունակ Գուրգէն հնարաւորեալ առնու զամրոցն և հանէ զնորա գործակալսն – 326. և զի թագաւորութիւնն Եբրայեցւոց յերկուս հակառակս բաժանեալ էր՝ հնազանդ իւր արարեալ Փուայ Ասորեստանւոյ առնու հարկս ի Մանասէէ արքայէ հազար տաղանդ արծաթոյ: - 60. և ընդ այգն ընդ առաւօտն առին յաւարի զբանակն հանդերձ ախիւն և զտունս գանձուցն զորս առ ինքեանց: - 332. և ընդ այգն ընդ առաւօտն առին յաւարի զբանակն հանդերձ ախիւն և զտունս գանձուցն զորս առ ինքեանց: - 332. և ըստ բարբարոսական հմայիցն պատուէ զտեղիս այս, որպէս ի նմանէ սկսելով զփոփոխումն առնու ի խոնարհագունիցն ի բարձրագոյնսն: - 88. և ըստ խնդրելոյ աղերսանաց իշխանին և մեծ հայրապետին՝ զկատարումն առին ասացեալքն. – 348. Եւ թագաւորն յանձն առնոյր զխաղաղութիւնն: - 380. և թողեալ զքաղաքն Պարտաւ՝ առնու զզօրս իւր երագապէս անցեալ գնացեալ ի յաշխարհն Ասորեստանի: - 374. և ի ժամուն յայնմիկ մինչ առաւ ամրոցն և զբմբռնեալսն ստիպէին, զի որք ի բաց կացցեն ի Քրիստոսէ՝ և մի մեռցին – 222. և ի մէջ առից, թէ ըստ բազմաշուրթն լեզուացն յետ աշտարակաշինութեանն, յորմէ ցեղէ սկիզբն առ աճել սերունդք Արծրունեաց տոհմին – 12. և ի մէջ առից, թէ ըստ բազմաշուրթն լեզուացն յետ աշտարակաշինութեանն, յորմէ ցեղէ սկիզբն առ աճել սերունդք Արծրունեաց տոհմին – 12. և ի սաստկանալ ծխոյն զօրանային գունդքն Հայոց, և ի նուազելն փոքր մի ոգի առնուին ի թշնամեացն: - 234. և իբրև զպարիսպ անդամանդեայ՝ այնպէս եդին զանձինս ի վերայ բազմութեան գաղթականին աշխարհակոյտ ամբոխիցն, իբրև քաջ հովիւ ի վերայ խաշանց մեռանել յանձն առին: - 230. և ինքն Հազարաւուխտ առնու զընտիրս այրուձիոց, զկորովի պատերազմողս ի վառելոցն պարսկային հարստութենէն, և խաղայ գնայ զկողմամբքն Հաշտենից և Ծոփայ, ի վերայ Վահանայ յանկարծօրէն: - 134. և խաղացուցանեն յԱսպահան, առնուն և զՎաղարշապատ և զԱրտաշատ. – 104. և խնդրէր առնուլ զտէրունական կնիքն, զի կատարեալ լիցի ի գործս պատուիրանաց Տեառն – 222. Եւ կայսր Մուրիկ հաւանեալ նմա՝ յղէր առ նա զՓիլիպիկոս փեսայ իւր. և տայր տանել նմա գիր ընդունելութեան, և առնոյր ի նմանէ երդումն: - 138. և հայր քո Վասակ խորհիցի ինչ առ արքայի, և աղմուկ և շփոթ ինչ յուզիցէ հայր քո, որպէս թէ զապստամբութեան ինչ խորհել կարծիս զմէնջ առնուցուն: - 114. Եւ մեք զայլս ի բանիցն առասպելականաց և որ անպատճառ սոյն է ասացեալ ըստ նոցայցն արժանաբանութեանց առ ի յեղծումն առցուք. – 52. և մի՛ այլում ումեք փոյթ առնիջիք յառաջ քան զնա ըմբռնել: - 198. Եւ մինչ կարի և ահագին սաստիկս կուտեցաւ ի վերայ նորա ամբոխն, և ամբաստանքն միաբարբառ զաղաղակ /288/ բարձեալ առաջի բռնաւորին զօձիս պատառեալ ասէին, ,,մահապարտ է, չէ պարտ դմա կեալ, և ոչ առնուլ տեղի պատասխանւոյ,, - 290. և յաւպարի առնուին զբանակետղն, դիակապուտ առնէին, ժողովէին աւար բազում, և կուտէին արծաթ և ոսկի յոյժ և զզէնս պատենազարդս, զզարդս և զզէնս արի արանց և զընտիրս երիվարաց և զզարդս նոցա. – 176. և նա երթեալ առանց մեր հրամանի թագաւորեաց, և զմեր գանձս մեզ ընծայ մատուցանէ, ոչ գիտելով եթէ համարս խնդրեցից գանձիս այսմիկ, և ոչ դադարեցից մինչև առից զնա ի բուռն իմ,,: - 142. և նախ յառաջ Սափին կարի յոյժ սիրեցեալն իւր, զսատակչական դեղն արբեալ, անբուժելի կեղով վառեալ յոսկր և ի մարմին՝ և առաջի Աւշնի զրաւ առնոյր ի կենացն: - 376. և նոքա կային մեծաւ ուժով և

գոհանային զանբաւ և զառատաշնորհ պարգևացն Քրիստոսի, որ արժանի արար զնոսա մեռանել վասն անուանն Քրիստոսի և առնուլ զմարտիրոսական պսակն: - 292. և ոչ առ զխաղաղութիւն մինչև ի Պռոբոս կայսր, որ արար խաղաղութիւն ընդ Արտաշրի: - 94. և որդի նորա Խոսրով մանկագոյն տիովք մնացեալ՝ առնու զթագաւորութիւն: - 136. Եւ սկսաւ երկիրս առնուլ զնորոգումն, և եկեղեցիքն պայծառանալ ի զարդ և ի պաշտօնս շքեղութեան, և ցրուեալքն դռոթ տուեալ դարձան յիւրաքանչիւր տեղիս՝ շինել, տնկել, մոռանալ զցաւսն և զտրտմութիւնսն զոր կրեցին: - 318. և քարոզն աղաղակէր, թէ ,,առաւ իշխանութիւնն Վասպուրականի աշխարհին ի ձեռս Գուրգէնի փոխանակ եղբօր իւրոյ Աշոտոյ տիրել ընդ նոսա,,: - 236. զի մի /68/ վատութիւն քան զքաջութիւն ճոխասցի, որ կանանցաբարոյիցն քաջ յարմարի, թէպէտ և յարիւն և յապաժոյժ զզօրսն կենացն առնուցուն,,: - 70. զի՞նչ Անանիա և Սափիրայ վասն ագարակին և նորին ստութեանն, իմա և ի միւս առ: - 258. Զոր ոչ առ յանձն լսել նոցա. – 120. զոր ոչ առ յանձն սուրբն Սահակ գրել ինչ վասն որոյ չարաբանեն զԱրտաշրէ:- 118. Զոր պարտ էր աստանօր յոլովագունիւք ոմամբք աւաղականօք ընդ ողբակիցս՝ և զմարգարէականն առնուլ ի ձայնարկութիւն – 22. զոր սովորութիւն թէ առցէ ոք արդեօք ասել ի վերայ Փաղեգայ որդւոյ Եբերայ և կամ Առանայ որդւոյ Թարայի: - 40. ըստ սովորութեան ծանօթացուցանել զիւրաքանչիւրոց առանձնաւորութիւն և զպատուոցն գերակայութիւն, կամ ի ծնողաց կամ ի տեղւոյ կամ ի գաւառէ կամ յազգէ կամ յարիութենէ կամ ի պատահմանէ սկիզբն առ: - 288. ի թագաւորելն Նինոսի առնու զԲաբիլոն/ճիշտը՝Բաբելոն/ և շինէ զՆինուէ, և փոխէ անդ զթագաւորութիւնն Ասորեստանի: - 18. ի կոր կործանման կացեալ Խոսրով մեր թագաւոր, և ջանայր առնուլ զվրէժ մահու հարազատին իւրոյ, թագաւորին Արտաւանայ, զոր և առնէր իսկ – 92. ի սորա ԻԵ ամին առաւ Ելիոն քաղաք ի յԱթենացւոց անտի – 58. Իբրև լցան ամք Ը Փոկայ՝ սպանաւ և նա ի Հայրակղէ, որ դաւեալ նմա՝ էառ զթագաւորութիւն նորա: - 140. Իբրև ստուգեաց զազգն, զգաւառն, զաշխարհն, զպատճառ հատուածին, զզետեղելն, զիարդն, զորպէսն, զեղանակն, զդիպուածն, զպատահն և զայլն ամենայն՝ խնդրէ զնա Վաղարշակ յԱրշակայ և առնու աճէ զնա ընդ իւր ի Հայս – 72. Իսկ զօրավարն Բուխայ կայր ի կոր կործանմանն, ի տարակուսանս ըմբռնեալ փղձկէր ի միտս իւր, ցնորակոծ լինէր, հնարէր ելս իրացն գտանել ի վրանայարկն փակեալ, և ոչ առնոյր դուլ և դադար: - 282. իսկ իբրև եկն Ապումրուան զհետ փախստէիցն ի Վանտոսպ զկնի թագաւորին՝ և խորհուրդն Գագկայ հաստատնագոյնք զկատարումն առին: - 368. Իսկ իբրև միապետեցաւ թագաւորութիւն Պարսից Կիւրոսի՝ առնու զԲաբելոն և արձակէ զգերին Հրէից: - 66. Իսկ Սաղման յանձն առ գրել նմա. և գրէր գիրս յօդուածոյս, էր ինչ որ ի ստոյգ յիշողութենէ, և էր ինչ որ կարծողական բանք. – 164. խոկայր և մտախորհ լինէր և վասն այլոց աշխարհաց և աշխարհակալաց չառնուլ դուլ և դադար – 268. խորհուրդ չար ի մէջ առեալ և զբարեկամութիւն կեղծաւորեալ, որպէս յերէկն և յեռանդն՝ և յանձն առնուն երթալ առ զօրավարն, խնդրել խաղաղութիւն. – 210. հանեն ընդ սուր, վարեն ի գերութիւն և առնուն աւար, և ի յանցին դառնան ի Ճուաշ և ի Թոռնաւան գաւառ, անցեալ ընդ Կրճունեաց գաւառն: - 400. մի գուցէ մատուցեալ առ Արտաշիր ոմանց սուտակասպաս չարախորհաց կեղծաւորութիւն իմն զմէնջ առնուցուն – 114. մինչև զայրանալ դահճացն, և խուռն ի վերայ դիմեալ ի մեծ հրապարակին՝ հարին սրով զերանելին և ի բաց առին զգլուխ նորա – 224. Յայնժամ դիմեցին ի վերայ նորա և ի բաց առին զգլուխ նորա և տարան ետուն առ զօրավարն իւրեանց Աբրահիմ. – 304. Յայնժամ տեսեալ Երուսաղէմացւոցն զանհնարին դիպուածսն անօգնականութեանն՝ առին զաստուածային սուրբ նշանն տէրունական հանդերձ այլ սպասիւք եկեղեցեացն, փախուցին ի քաղաքն թագաւորական ի Կոստանդին. – 162. յայտնի և յանդիման կացուցանել զթիւ սպանելոցն ոչ առնուին յանձն, թէ Ջ այր միայն հզօր ձեռամբ յաղթեցին ԺԵ հազարացն. – 234. Յանձն առի պատմել ստուգապէս զսքանչելագործ յայտնութեանն հրաշիցն, որ ցուցաւ ի զօրավարութեանն Գագկայ. – 378. Ցետ մահուանն Աշոտի և կատարելոյ զաւուրս սգոյ նորա առնու զիշխանութիւնն Վասպուրական տէրութեանս Գագիկ եղբայր նորին. – 388.

Յղէին պատգամս առ որդիսն Իսմայէլի և ցուցանէին զմտերիմ հարազատութիւն, թէ ,,որդիք Աբրահամու եմք մեք և դուք, եղբարք. պարտ է ձեզ գալ յօգնականութիւն մեզ, և առցուք զերկիր ժառանգութեան մերոյ,,: - 156. Ոչ ամենևին /գրքում՝ամենեւին/ գոնէ փոքր մի խոտորեցան ի բանս նորա և ոչ առին յանձն ի պատրել մեծութիւն ընչից և ոչ անսացին հնազանդել փառաց աշխարհական ցանկութեանց – 264. ոչ առ յանձն Յազկերտ նստուցանել զոք ի տոհմէ Արշակունեաց թագաւորել Հայոց – 114. որ և ըստ ազդեցութեան զկատարումն առնոյր գործն: - 340. Որ և հուպ ժամանակաւ վախճանի և կայսր Թէոդոս, և առնուն զթագաւորութիւնն Ոնորէոս և Արկադ որդիքն Թէոդոսի: - 110. որ ոչ առին ի միտ լսել զպատուէր սրբոց նախահարցն: - 26. որոյ գնացեալ առնու յինքն զԳագիկ և յղէ սպառազէն պատրաստութեամբ ի Վանտոսպ առ տիկինն Վասպուրական, և պահել ի զգուշութիւն: - 350. Որոյ հրամանն փութով զկատարումն առնոյր ըստ ցանկութեան իշխանասիրութեան նոցա. – 362. որք դատեցին ի սուրս իւրեանց, և եկեալ ի տեղի բանակի նոցա՝ առին աւար բազում - 162. որք ոչ առին յանձն միաբանել ընդ գունդս ուրացողացն. – 264. ուրացան զանձինս և առին զխաչն Քրիստոսի և գնացին զհետ կոչողին, կորուսին զանձինս, այսինքն զկեանս աշխարհիս, զի զյաւիտենիցն գտցեն զկեանս. – 292. Վայել էր իսկ եպիսկոպոսին Յոհաննու՝ առնուլ զլուծ համանուանն իւրոյ զՅոհաննու Մկրտչի, որ կապեալն էր ի Հերովդեայ և տուեալ ի բանտ: - 250. վասն որոյ և աստուածայնոցն առ Մովսէսիւ հրամայեալ՝ առնուլ վրէժխնդրութեամբ ազգացն Քանանացւոց զառ ի նահապետէն կարգեալ սահման. – 34. Տիտան բռնացեալ ի վերայ Ջրուանայ՝ առնու զԲաբելոն – 14. տուք ի մեզ զերկիրդ մեր խաղաղութեամբ, ապա թէ ոչ առցուք պատերազմաւ, ոչ միայն զայդ, այլ և զայլ ևս բազումս,,: - 162. քանզի էին մանկագոյնք տիովք. առին գնացին յամուրսն Տայոց. – 98. Քանզի տեսեալ, ասէ, որդւոցն Աստուծոյ զդստերսն մարդկան զի գեղեցիկ էին՝ առին իւրեանց կանայս յամենեցունց զոր ընտրեցին: - 28. Քաջապէս մարտուցեալ Գուրգէն եղբայր իշխանին և Վահան Հաւնունի՝ առին անուն յաղթութեան, անցուցանելով ընդ սուր զկողմն թշնամեացն. – 178. ,,Ելեր դու յաշխարհս Հայոց հրամանաւ արքունի՝ առնուլ զհարկս արքունի. մի՞թէ /176/ և հրաման ունիս յարքունուստ, գերել գերփել յաւեր դարձուցանել զաշխարհս մեր: - 178.

ԱՌՇԵՂԵԱԼ - գալ իջանել յելից ի ստորոտէ լերինն Վարագայ առշեղեալ ի հարաւոյ ի հիւսիսի ի խաղաղ ընդլայնանիստ գոգաձև դաշտականացն – 392.

ԱՌՈԳ - Բայց որդիքն Դերանկին, Աշոտ և Գագիկ և Գուրգէն, զըստ մարմնոյ /358/ աճմանն չափ առոգ և բարձրաբերձ ձգմամբ յառաջ տանէին. – 360.

ԱՌՈԳԱՑԵԱԼ - Բայց առոգացեալ իմաստութեամբ իշխանաց իշխան՝ փութացաւ առ կատարումն գրելեացն Գուրգինի: - 322.

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ - կեանք ցաւագինք քան թէ առողջութիւն ընդդիմակ մահու յաջորդին: - 384. Քանզի ոչ յարմարական՝ բարւոյն և չարին ի միասին առկայանալ, և ոչ լուսոյն ընդ խաւարի, և կամ զի առողջութեանն ընդ հիւանդութեան. – 258.

ԱՌՈՅԳ - Եւ փոխանակ նորա թագաւորէ Սմբատ որդի Աշոտի, այր քաջայայտ և հանճարեղագոյն, լի և առոյգ յամենայն իրողութիւնս՝ որ ինչ ընդ երկրաւս համառօտաբար լրութիւն պատկանաբար պիտանան, հաճոյ Աստուծոյ և ընտիր մարդկան: - 356.

ԱՌ ՈՏՆ ՀԱՐԿԱՆԵԼ - ,,որչափ սաստիկ պատժոց արժանի համարիցիք զայն, որ զՈրդին Աստուծոյ առ ոտն եհար և զարիւն նորոյ ուխտին խառնակ համարեցաւ և զՀոգին շնորհաց թշնամանեաց,,: - 258. Առ ոտն հարկանելով զխոստացեալ նոցա պարգևսն՝ ասեն. – 250. Որպէս Պօղոս ուսուցանէ. ,,արհամարհեալ ասէ, ուրուք զօրէնս Մովսէսի՝ մեռանէր, ի բերանոյ Բ կամ Գ վկայիւք. քանի սաստկագոյն համարիմք զայն, որ զորդին Աստուծոյ առ ոտն եհար,, , և որ ի կարգին է: - 380.

ԱՌՈՒԱՄԷՋ - Եւ այն ինչ պատահեալ Գուրգէն հարուստ գնդի Վահանայ ի յառուամէջս մուրին՝ ի բազում քան թէ սակաւ սուսերս ծեծեցին զնա, մինչև ոմն Ջուանշէր անուն յետուստ յանկարծ հարեալ վիրաւորեաց զԳուրգէն – 310. և Դերանիկն ճեմս առեալ սիգաքայլ

երիվարաւն եհաս հանդէպ ճակատու գնդին վառեալ, միայն և առանձինն ի յառուամէջ տեղւոջ. – 352.

ԱՌՈՒԱՆԻՑ ՁՈՐ - Բայց քանզի ընդարձակ էր պահն Հողցայ՝ փութանակի եկն եհաս Ժիրաք ի գաւառն Ռշտունեաց և զզօրսն առխթեալ ի ձորն Առուանից, ի սահմանս Մոկաց. – 202.

ԱՌ ՍԱԿԱՒ ՍԱԿԱՒ - առ սակաւ սակաւ ամփոփեալ ընտանեօք իւրովք, և ընդ նմա ոմանք յազատաց իւրոց - 206. Իսկ Ապումրուանայ ի պատճառ ոստիկանութեան զմանկականն նոցա պատճառելով խաժութիւն հասակի՝ առ սակաւ սակաւ սկսաւ զամուրսն յինքն գրաւել, զհետ իշխանական ցանկութեանն զերասանակ մտացն ձգեալ - 360. և ըստ հնարագէտ ազգի իւրեանց խորամանկ կեղծաւորութեամբ, խաղաղասէր դիմօք առ սակաւ սակաւ ջանայր կատարել զկամս չարութեան իւրոյ: - 170. և ինքն Ջափր գործ առնէր առ սակաւ սակաւ մեկնել ի նմանէ զզօրսն՝ դիմօք յաշխարհս աշխարհս /326/ ասպատակ սփռելոյ: - 328.

ԱՌ ՎԱՅՐ ՄԻ - Բայց բազմաց այլ իմացմունքն յայսոսիկ առ վայր մի առին զկատարումն: - 360. Եւ ի թագաւորել Արտաշրի խաղաղանայր երկիրս առ վայր մի ի շփոթմանց պարսկական գնդի. – 116. Զոր առ վայր մի ոչ առեալ յանձն սրբոյն Սահակայ՝ ասէ - 114.

ԱՌՕՐԵԱՅ - Եւ խնդրէին ի բազումողորմէն Աստուծոյ՝ հանել ի գլուխ զառօրեայ ժամանակս անսայթաք և հաստատուն հաւատովք – 252.

ԱՍԱՑԵԱԼ - այլ ահա գործել զարդարութիւն և պահել զպատուէրն ասացեալ նմա. – 20. այլ այսոքիկ փոյթք յօժարութեան առ ի յայլոց ասացելոց նախագունից տեղեկութիւն, և ոչ ինքեամբ և կամ նովաւ գտանել զինարս գիւտի գրոց, թէպէտ և յառաջ քան զնա, այլ ոչ թէ և քան զԲաբելացւոցն իրս – 18. այլ և ոչ տարաբարձական, որպէս և /48/ արդ ևս ոմանք կարծեն, ոչ գիտելով զասացեալսն ի Տեառնէ աւազակին՝ այսօր ընդ իս իցես ի դրախտին: - 50. այլ ըստ օրինակի ասացելումն ի Տեառնէ Մովսէսիւ՝ առ ի յանդիմանութիւն արտաքնոցն, զճարպ մեռելոտւոյ տանել ի գործ ինչ արտաքին, այլ ոչ թէ ի կերակուր: - 54. այս ամենայն գտանի յայլոց ասացեալ. – 44. Ապա ուրեմն յայտ է ըստ կարգի ասացելոցս, եթէ որ շարժէ զերկնային մարմինն՝ մի է և անբաւ զօրութիւն ունի և անմարմին է և անեղ է անապական, և ինքն ոչ յումեքէ, և այլք ամենեքեանք նովաւ. – 54. Առ սա ինձ թուեցաւ ասացեալն ի մարգարէէն – 224. Առ սա ինձ թուի ասացեալն մարգարէին Ամբակումայ. – 200. Աստ դիպուածոցն եղելոց և զանունն ասացեալ՝ տեղի մսրոյ – 34. Բայց Ահմատ ոչ խոնարհեալ ունկն դնել ասացելոցն, արհամարհեալ զառաքեցելովքն: - 366. բայց մինչ էաք յաշխարհին մեր՝ առաջնորդքն մեր ոչ ետուն տեղի ընդունել զասացեալսն ի սահմանին խոստովանութեան: - 132. Բայց քաղցրաբարոյ իշխանն Աշոտ, հեզն և ամենայն բարեօք յղփացեալն, տեղի ետ ասացելոյն: - 362. գրգռէ զարքայ կատարել զասացեալսն Վարազդատայ թագաւորի Հայոց: - 110. Եւ ամիրայն Յիսէ խաղացեալ բազմաձեռն զօրուն՝ յառաջ խաղայ ընդ Աքաղայու/ ճիշտը՝ Աքաղաղու/ կատար ասացեալ բլուրն: - 334. Եւ առ սոսա ասացեալն ի Փրկչէն, ,,ամենայն թագաւորութիւն բաժանեալ յանձն աւերի, և ամենայն քաղաք և տուն բաժանեալ յանձն ոչ /194/ կացցէ,,: - 196. և ասացեալքն ի սրբոյն հանդերձ գործով զկատարումն առնու: - 100. Եւ ես զայլովք հայեցեալ բանիւք քամահեալ՝ ուժգնակի կարծիք ի միտս իմ ընթացան առ ի հաւատ ասացելոցս վերջնոյ – 48. և էր գրեալ ի նմա թողութիւն վնասուցն և հարուածոցն զօրացն և բազում աւարացն, և երդումն ի հաստատութիւն ասացելոցն, և պարգևս ի պատուական և մեծագնի հանդերձից, և սաղաւարտ ծաղկեայ և սուսեր. – 288. և ըստ խնդրելոյ աղերսանաց իշխանին և մեծ հայրապետին՝ զկատարումն առին ասացեալքն. – 348. և ի միտ առեալ էր զսաղմոսն, զոր ասացեալ էր երանելին: - 206. Եւ կալեալ Արշակայ զթագաւորութիւնն ամս ԼՋ՝ վախճանի ըստ օրինակի ասացելոց: - 104. Եւ կատարեցաւ ի վերայ Սմբատայ ասացեալն յԵսայեայ մարգարէէ – 218. Եւ յետ այնորիկ ի բազմանալ որդւոց մարդկան՝ յերիս մասունս և զերկիր բաժանեալ, ըստ ասացելումն Հերոդոտեայն – 34. Եւ ուսեալ Հրէիցն զպատճառս փախստեանն՝ խրախուսեցին ի միաբանութիւն, ճշմարիտ ասել զասացեալսն, իբրև նախանձախնդիրք Աստուծոյ և որդիք Աբրահամու և

եղբարք միմեանց: - 160. եօ՞թն արդեօք իցեն մեղանացն պարտիք, եթէ ըստ յաւելուածոյ սաստից իմասցին ասացեալքն Աստուծոյ – 24. զի և աստուածատուր ասացելովքն թևակոխեսցուք յարտաքնոցն վէպս – 18. զի սակաւաջան նպաստաւորութեամբն իբրև ընծայաբեր արար լինելով, և այնր աղագաւ յնս բարձրագոյնսն ձգեսցի ըստ ասացելումն – 20. զոր աւելորդ համարիմ երկրորդել զմիանգամայն ասացեալսն: - 128. ըստ ասացելումն ի Սողոմոնէ, եթէ ,,հայր թախծեալ տարաժամ սգով՝ վասն վաղամեռիկ լինելոյ որդւոյ արար պատկեր,,: - 40. ի հարկէ լուայ աստուածայնոյ սքանչելի ձայնին որ ի հաւուցն ասացեալ եղև,,: - 52. Իսկ Ներսէհ ունկնդիր եղեալ Դարէհի, բայց ոչ կարաց հաւատարմացուցանել զասացեալսն. – 82. Իսկ ոմանք ասեն ի Ղաւոդիկեայ Փոխւգացւոց շինեալ տապանին, որ յերից մասանց երկրի՝ Ասիական կոչի կողմ. և յոյժ անհաւաստի են ասացեալքն.- 30. Իսկ սուրբն վառեալ Հոգւովն սրբով՝ յիշէ զասացեալն ի Փրկչէն, թէ ,,մի երկնչիք յայնցանէ, որ սպանանեն զմարմինն, և զոգին ոչ կարեն ապականել,, - 204. մինչև կատարեցաւ ասացեալն ի ձեռն Եսայեայ մարգարէի, ,,լսելով լուիջիք և մի՛ իմասջիք, տեսանելով տեսջիք և մի՛ գիտաջիք. /ճիշտը՝գիտասջիք/ – 182. Նախ առաջին՝ զի յետ աւուրց ինչ, իբր անագան իմն այլ ոչ նախապատիւ և կարևոր. և զայն արատաւոր, այլ ոչ անարատ՝ երևի յասացելոցն՝ եթէ ուղիղ մատուցանես և ուղիղ ոչ բաժանես՝ մեղար: - 24. Ոչ կարծողականս ինչ ըստ առաջնոցն Բէլայ ասացելում, կամ այլոց ստուերականացն երևեցելոց երազականաց և խաբեբայ դիւաց, այլ ձեռագործ մեռելականս իսկ եցոյց ի պաշտօն – 40. Որում ունկնդիր եղեալ իշխանն՝ կատարէ զասացեալսն: - 322. Քանզի հարցեալ և բռնազբօսեալ զերկոսին գլխաւորին Տաճկաց, անունկնդիր լինելով ասացելոցն, և ի տեսչութենէ Աստուծոյ թողացուցեալ նոցա առանց վտանգից՝ որպէս հաճոյ թուիցի կեալ ի հաւատսն Քրիստոսի համարձակաբար. – 324. քանզի յառաջագոյն տուեալ էր զնոսա ի ծառայութիւն քեռ իւրոյ Տիգրանուհեայ կնոջ Աշղահակայ, յասացեալ տեղիս բնակեցուցանելով: - 64. Եւ լցաւ ասացեալն ի Սոփոնիայ մարգարէէն, թէ ,,եղիցի յաւուր յայնմիկ ձայն ի դրանէ օցոտելոցն և գոյժ յերկրորդ դրանէն և բեկումն ի վերայ բլրոց: - 180. Եւ մեք զայլս ի բանիցն առասպելականաց և որ անպատճառ սոյն է ասացեալ ըստ նոցայցն արժանաբանութեանց առ ի յեղծումն առցուք. – 52.

ԱՍԵԼ - Գրէ դարձեալ թուղթս երկրորդս և ասէ. – 138. Եւ ասեն ցթագաւորն, ,,լաւ է մեզ մեռանել վասն անուանն Քրիստոսի, քան վայելել ընդ քեզ. – 292. և ինքեանք զնացին յարևելս հիւսիսոյ որպէս ասացաւ ի վեր անդ: - 60. ,, վնասս և զբեկումն հարկաց արքունի և զկոտորումն զօրաց քոց Աշոտ գործեաց, և նա է պատճառ ամենայն ապստամբութեան Հայոց ի քումմէ թագաւորութենէդ, ասեն, ո՛վ քաջդ և հաւասար աստուածայնոց կարողութեան ինքնակալ, և ընդհանուր իշխեցօղ կենաց և մահու,,: - 180. ,,բազում անգամ, ասէ, և իմ ստուգեալ զայդ ի հաւատարմաց խորհրդականացն նորա. – 346. ,,գո՞յ թողութիւն իմոց չարեացն /386/ գործելոց, թողո՞ւ Աստուած զիմ պարտեացն յաճախութիւն. ասացէք ինձ, տուք ինձ պատասխանի,,: - 388. ,,Գրեցի ձեզ, ի բաց կալ յայդմանէ, ուրեմն ոչ կամեցարուք լսել, ես զձեզ ապաշաւեմ, ասէ: - 138. ,,և զտանջողացն, ասէ, զճողփիւնն լսէաք, և զհարուածսն եկեալս ի վերայ թիկանցն տեսանէաք – 50. ,,Զբանս քո լուեալ՝ ասեմ, եթէ յԱստուծոյ է թագաւորութիւն և ում կամի տացէ. – 138. ,,զի աներևոյթքն աստուածայինք յարարածոց աստի, ասէ, իմացեալ տեսանին, այսինքն մշտնջենաւորութիւն և զօրութիւն և աստուածութիւն նորա – 54. ,,զի սրտիւ հաւատամք յարդարութիւն, և բերանով խոստովանիմք ի փրկութիւն,, , որպէս ասաց առաքեալն – 256. ,,զի՞նչ կամիք, ասէ, առնել, և վասն է՞ր եկիք ի տեղիս յայս. – 144. ,,իշխանք ձեր ապստամբք, ասէ, գողակիցք են գողոց, սիրեն զկաշառս, վրիժապարտք են: - 182. ,,Միայն ի բաց լեր, ասէ, ի հաւատոցն Քրիստոսի, հնազանդեալ ընդ ձեռամբ մեծ թագաւորին – 204. ,,միայն, ասէ, զԳագիկ Ապումրուան առ իս ածցես հնարաւորեալ վասն նորա,,. – 350. ,,Ոչ, ասէ, վատագոյն մեք քան զՕանարսն եղիցուք, զի և ամուրս հզօրագոյնս և բարձրագոյնս քան զնոսա ունիմք և դիւրափակս՝ առ ի յունել զմուտս կրճիցն. – 276.

,,տո՛ւր ինձ, ասէ, ի գերելոց այտի՝ որչափ և կամք քո հրամայեսցեն,,: - 218. այլ աստուածայինն Պօղոս ճշմարտագոյնս զայսոսիկ յայտնէ ասելով՝,,ծանեան զԱստուած, և ոչ իբր զԱստուած փառաւորեցին կամ գոհացան. – 52. այլ ես ասեմ քեզ, եթէ Տէր կամեսցի՝ վաղիւ պատելոց է զքեզ պատերազմ քաջաց. և ճեթեսցեն ի վերայ քո իբրև զամպս երկնից ի բռնալիր նիզակօք անցանիցեն ընդ մէջ բազմութեան քո իբրև զփայլատակունս հրոյ շանթից: - 140. Այլ և զհուրն զիա՞րդ մասն աստուծոյ ոչ ամաչեն ասել - 52. Այլ և զՓիլոնեայսն ասացաք երկրորդել զառն քաջի և զյոյժ հմտագունի իմաստասիրութեան - 34. Այլ և վասն գործակցաց տապանին /30/ դիտողագոյնս է ասել. – 32. Այլ ճշմարտագոյնք են Սողոմօնեանքն, զի ասէ, ,,վա՛յ միումն. յորժամ գլորիցէ, ո՞ յարուցանիցէ զնա,,. և եթէ ,,լաւ են երկուք քան զմի, զի եթէ միովն գլորիցի ոք՝ կանգնեսցի,,: - 354. Այլ նոքա քանզի հաստատուն մտօք ունէին զմիաբանութիւն դաւաճան խորհրդոյն որ առ բռնաւորն Տաճկաց՝ ետուն պատասխանի և ասեն – 216. այլ տուն Քրիստոսի սուրբ առաքեալքն են և ասին այլոց սրբոց գրոխիւք. – 394. Այլ Քրիստոս իւր ոչ տուն ոչ տաղաւար ասի, այլ մի տէր Յիսուս Քրիստոս, յԱստուծոյ և ի մարդկանէ կատարեալ. – 394. այն ինչ սուր ի վերայ բերեալ դահճին՝ ձայնէ բարձր և ասէ. – 222. այս այն Աբդլայն է, զոր ազգ իւր ասացին Աբդլանգէ, այսինքն ծառայ դանգի և ոչ Աստուծոյ, վասն սաստիկ զօշութեանն և անյագ ագահութեանն: - 168. Անդէն վաղվաղակի մատուցեալ Շաւասպ Արծրունի առ Մարդպետն՝ ասէ – 100. Ապա երկոքին նոքա դեսպանս արձակեցին առ թագաւորն ի հաւատարիմ արանց ըստ Եսայեայ զոր ասէ – 286. Ապա համբարձեալ զձեռս իւր յերկինս՝ ասէ, ,,յիշեա՛ զիս, Տէր, յորժամ գաս արքայութեամբ քո,,. – 254. Առ որս ասեմք՝ եթէ ըստ ամենայն յեղանակի անբոյժն ի բարւոյ, ո՞չ մի ինչ ո՞չ ունի մասն ազնիւ՝ թէ ասիցէ ոք անիծիւք ի բաց բառնալ. – 22. Առ որս ասեմք՝ եթէ ըստ ամենայն յեղանակի անբոյժն ի բարւոյ, ո՞չ մի ինչ ո՞չ ունի մասն ազնիւ՝ թէ ասիցէ ոք անիծիւք ի բաց բառնալ. – 22. Առ ոտն հարկանելով զխոստացեալ նոցա պարգևսն՝ ասեն. – 250. Առ սա ինձ ի ճախ ելանէ քերթողական առասպելն որ ասէ. – 108. առատապէս հեղեալ զգութ … և ի ձեռն հովուապետին սրբոյն Յովհաննիսի եպիսկոպոսի և ճգնաւոր քահանայի Գրիգորի, որք միշտ զողորմութեանց խնդրուածս վասն ժողովրդեանն տեառն ի վեր առաքէին, զոր օրինակ և հրեշտակն տեառն աղերսէր Աստուծոյ, ասէ – 314. ասա ի բուն մինչև աւերեսցին՝ քաղաքք ի բնակչաց, և տուն առ ի չգոյէ մարդկան. – 182. Ասաց Բազարատ յուրացութեանն իւրում, թէ առ վտանգի նեղութեանցն՝ ուրացութիւնն ոչ ինչ վնասէ, եթէ ի սրտին գաղտնի պահէ զխոստովանութիւնն հաւատոց: - 254. Ասեն. թո՛ղ տեսցուք զելս այսր համբաւոց: - 352. ասէ ,,երէցդ այդ եկեալ է զհետ գերելոց քրիստոնէիցն՝ հակառակ կալ հրամանաց արքայիդ և օրինաց Մազդեզանց և Արեաց – 104. չգիտեմ, միթէ պահապա՞ն իցեմ եղբօրն իմոյ,,: - 24. Ասէ երանելին. ,,տեսանեմ զքեզ որպէս զմի ի զառանցելոց խելագարեալ որպէս խօսիսդ. – 294. Ասէ թագաւորն. ,,մի արհամարհեր զթագաւորական բանքս իմ և կորուսաներ /գրքում՝ կորուստաներ/ զկեանս քո – 294. Ասէ, ,,զի՞նչ է նոր հաւատդ, որ այժմ ի քէն երևի. եթէ այլ ևս յաւելցիս ասել՝ անձին քում դու եղիջիր պարտական,,. – 160. Ասէ, ,,զի՞նչ է նոր հաւատդ, որ այժմ ի քէն երևի. եթէ այլ ևս յաւելցիս ասել՝ անձին քում դու եղիջիր պարտական,,. – 160. ասէ, զի կացուցի թագաւոր ձեզ յազգէ և ի դենէ ձերմէ, մի՛ ծանր թուիցի ձեզ դառնալ անդրէն և ունել զիւրաքանչիւր ժառանգութիւն. – 110. ասէ. ,,զվրէժ արեանն Մուրկայ /140/ առի ի թշնամոյ նորա արդ կա՛մ եղիցի առնել ընդ իս զխաղաղութիւն և արգելուլ զսուր քո յերկրէ իմմէ,,: - 142. ասէ. ,,թէ ոչ բառնաս կորուսանես ի միջոյ զերկուս նախարարութիւնսդ՝ ոչ բարիոքագոյն քո թագաւորութեանդ խորհին խորհուրդ. զի ձեռն նոցա է ընդ Շապհոյ արքայից արքայի,,. – 98. ասէ՝ զի դայեկաբար զորդիսն Սանատրկոյ սնուցանէաք, և դու ի թագաւորելդ քոյ որոյ երդմունս արարեալ յԱրտեմի և յԱրամազդ անկասկած կալ մնալ վասն որոյ երկիւղն ունէր: - 82. ասէ՝ կինս զոր ետուր /20/ ընդ իս, սա ետ ինձ ի ծառոյ անտի և կերայ. – 22. Աստանօր ի դէպ ելանէ և մարգարէախառն օրհնութիւնք մեծի նահապետին /40/ և աշխարհահօրն Նոյի յասելն՝ ընդարձակեսցէ

Աստուած Յաբէթի, և բնակեսցէ ի տան Սեմայ: - 42. Արդ որպէս յառաջագոյն ասացաք՝ սակս կարևոր յուզմանցն միապետեալ ի շարս կանոնաց, միայն յայտարարութիւնս առնել զազգացն Արծրունեաց – 96. Արդ զիա՞րդ յետ բազում ժամանակաց զՆինոս ասեն շինել զՆինուէ, զայրն Շամիրամայ, որ ծնաւ զՆինուաս – 14. արդ ո՞ւր է Աստուածն այն, զոր դուդ ասես, վասն է՞ր ոչ փրկեաց զԿեսարիայ և զԱնտիօք և զՏարսոն և զԱմասիայ և զԵրուսաղէմ և զԱղէքսանդրիս և զԹեբայիտ և զայլ աշխարս: 146. Բայց Ապումրուան պատճառելով Աշոտի՝ ասէ. – 362. Բայց զի՞ մի մի զիւրաքանչիւր հանդէս պատերազմաց նոցա գրեցից յականէ յանուանէ. ասացից կարճառօտ և համառօտեցից զբանս. – 286. Բայց մեզ կայ առաջի ասել վասն Ջափրայ և չար գործոց նորա, անգիրս մնացեալ յայլոց, զոր կատարեաց ի վերայ աշխարհիս Հայոց երկայնագոյն ժամանակաւ և անըմբերելի նեղութեամբ ի մերս հանդիպեալ աւուրս, որ էր Հայոց Յ թուական: - 168. Բայց տուաւ յաղթութիւնն այն մեծ ի ձեռն զօրավարին Ապումուսէի, զի լցցի զոր ասաց Տէր ի բերանոյ Ամովսայ Մարգարէի, ,,խորտակեցից զնիզակս Դամասկոսի,, , որում այժմ Դմիշկն կոչեն, ուր ելին զհետ Բուխայի: - 286. բայց քանզի տէր մատնեաց զնա ի ձեռս նոցա, որպէս ասաց Դաւիթ՝ և եղև ահ տեառն ի վերայ ամենեցուն. – 354. Բայց եթէ այդ այդպէս ոչ եղիցի, որպէս ասացի՝ աւելի ևս տեսցես քան զոր տեսեր, սուր և պատերազմ,,: - 286. գլխաւորն ի նոցանէ Համիս, և միսն որ ի կողմանց Ժանգանայ՝ ոչ իրաւացի ըստ պատգամաւորին իւրեանց ասացին առնել զայս: - 404. գուցէ, ասէ, ի գնալն ի բուռն առեալ ի մահ դատապարտեսցի: - 84. Դարձեալ ասէ նոյն յիմար Զրադաշտ – 46. - Դարձեալ ասէ, ,,թագաւոր արդար թագաւորեսցէ, և իշխանք իրաւամբք իշխեսցեն,,. – 182. Դարձեալ զի երկրպագէ հրոյ, և արեգական, որ է Հեփեստոս, մասն աստուծոյ ասելով, զիա՞րդ իցէ, զի գողն և ապիկարն իբրև զաստուած երկրպագիցի: - 52. Դարձեալ նմին նման ասէ Պօղոս, զօրինացն ստորոգելով գրաւորութիւն, այսպէս ասելով, ,,մերձ է բան ի բերան քո և ի սրտի քում, այսինքն է /256/ բան հաւատոց զոր քարոզեմք,,. – 258. Դարձեալ նմին նման ասէ Պօղոս, զօրինացն ստորոգելով գրաւորութիւն, այսպէս ասելով, ,,մերձ է բան ի բերան քո և ի սրտի քում, այսինքն է /256/ բան հաւատոց զոր քարոզեմք,,. – 258. դիպողագոյնս և զայսոսիկ է ասել ըստ օրինակին Բէլայ – 40. եթէ ոչ այլ ինչ յակն ունելեաց բարւոյ ունիցիս ասել, զի՞նչ ինչ բարգաւաճանք քեզ լրութիւն անյագ որովայնին Բէլայ իցէ: - 38. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ – 278. ելանէ մարզպանն ի վերայ նոցա և յինքն հանէ զՏամբեր և զԸռնայ գաւառ և որ ասի Ապուջափրի բերդ, ի Վհրի քաղաքին Կորճէից զիւր կացուցանէ ոստիկանս ի պահպանութիւն ամրոցին: - 400. Ելեմացիք, ասէ, առեալ զկապարճս, հեծեալ յերիվարս. – 210. Եհարց սաստիւ կամ թէ հրամանաւ տէրութեան իւրոյ, ,,ի բաց լեր, ասէ, ի հաւատոցն Քրիստոսի, և իմ թողեալ քեզ զբազում վնասսն զոր գործեցեր – 290. Եղեն ընդ նմա և ուխտեցին ուխտ, և ետուն նմա կին յազգէն իւրեանց և պատրաստեցան լինել ընդ նմա, որպէս և կամք իւր հրամայեսցեն. զոր թէ ասիցէ ոք՝ ի հրամանէ Աստուծոյ լինել սկիզբն առաջարկութեանն այնորիկ: - 160. Ես իսկ լուայ յորժամ կարդային զԱւետարանն, թէ ասաց Քրիստոս, ,,որ խոստովանեսցի զիս առաջի մարդկան՝ խոստովանեցայց և ես զնա առաջի Հօր իմոյ որ յերկինս է,,. – 222. Ետ պատասխանի նմա զօրավարն ի խաղաղութիւն, և ասէ – 226. Ետ պատասխանի սուրբ հայրապետն Յոհաննէս հանդերձ մեծ նախարարօքն Հայոց և ասեն. – 244. Ետ պատասպանի երանելի Մուկաթլ լի հաւատովք և ճշմարիտ խոստովանութեամբ ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ, ասէ. – 290. Ետուն պատասխանի և ասեն – 214. երդմամբ հաստատեալ ասէ – 214. Երևեալ նմա յայնժամ ի բանտին այր մի գեղեցկատեսիլ ի կերպարանս ալևորի, լուսակիզն փայլմամբ՝ ասէ ցԳուրգէն – 318. Եւ /106/ նոյնժամայն հուպ ընդ հուպ ի դիմի հարեալ Մեհուժանայ և կարթակոտոր զասպազինեալ երիվարն արարեալ քաջին Սմբատայ՝ տոռն արկեալ ի պարանոցն Մեհուժանայ ասէ. – 108. Եւ ասէին այնոքիկ զորոց և բանս է, եթէ ,,ի մասն ինչ լերինն յայնմիկ հասեալք բազումք ի մերոց – 48. և զսոյն իսկ ասէին զայսոսիկ այլովք զազիր չարեօք: - 48. և լրտեսք քաղաքապետին փութացեալ

ասեն, ,,ահա մեկնեալ ի զօրացն զհետ որսոց ինչ յանհոգս յանզգուշութեան գայ ընդ այս ինչ տեղի. - 352. և մածեալ պնդեալ իբրև զբլուր պղնձի, իբրև զմի այր, և ասելով միաբան իբրև ի մի բերանոյ. – 136. և մխիթար բարի ունէր ի բարբառոյ մարգարէին որ ասէր. թէ /գրքում՝ թե/ ,,մանուկ մատաղ ի ծակ իժից արկցէ զձեռս իւր՝ և ոչ մեղիցեն նմա,,: - 252. Եւ Ալի էր այր քաջ. ասէ ցնա, արի՛ ելցուք, քանզի են և ընդ մեզ արք բազումք, թերևս լիցի ելք իրացդ պիտանութեամբ: - 160. Եւ ահա դարձեալ ասեմ, չկայ ինչ քո. և զի մի կրիցես զոր ինչ խօսեցայ ընդ պատգամաւորս քո, և աւելի քան որոգել ջանար ընդ մեզ՝ զդոյն ընդունիցիս վտանգաւորս,,: - 280. և այլ ոմն յարտաքին իմաստնոց ասէ, ընդ աներկիւղ ի ճանապարհ մի երթալ: - 354. Եւ այլովք ևս յոլովիւք բազումս է ասել վասն աշխարհալից նահապետացն: - 26. Եւ այս եղև, զի լցցի որ ասէ, ,,զարթի՛ր սուր ի վերայ հովուի և ի վերայ առն ընկերի նորա. – 238. Եւ այսպէս զառածանէր, զՍեմ որդի Նոյի ասել նոր Ջրուան, որ և սկիզբն աստուածոց: - 46. և այր եղբօր իւրում ոչ ողորմէր, ըստ այնմ զոր ասաց դարձեալ Եսայի, ,,անկցի, ասէ, այր ընդ այր, և այր ընդ ընկերի իւրում, ընդհարցի մանուկն /298/ ընդ ծերոյն և անարգն ընդ պատուականին,,. – 300. և այր եղբօր իւրում ոչ ողորմէր, ըստ այնմ զոր ասաց դարձեալ Եսայի, ,,անկցի, ասէ, այր ընդ այր, և այր ընդ ընկերի իւրում, ընդհարցի մանուկն /298/ ընդ ծերոյն և անարգն ընդ պատուականին,,. – 300. Եւ առ այսոսիկ այժմ բաւականապէս ասացաւ: - 36. Եւ առ վատացի քաջութեան աղագս զդէմ տանին բերեալ ասէ, ,,զվատ երկիւղ ապրեցուցանէ,,: - 354. և առ Տիմոթէոս գրէ, հաւատարիմ գոլ զզօրութիւն հաւատոցն, ասէ, ,,թէ ուրանամք՝ և նա ուրանայ զմեզ. թէ չհաւատամք՝ նա հաւատարիմ մնայ,,: - 258. Եւ առեալ զմարմին նորա տիկնոջն Սեդայի կնոջն Աշոտի և եդ ի գերեզմանի, ի տեղւոջն որում Զորոյ վանքն ասեն, ի վերայ գեաղջն Ահաւականից: - 370. և առեալ ի ձեռանէ նորա զսուսերն շողացուցեալ՝ հայեցաւ /266/ յայսկոյս յայնկոյս և ասէ, ,,ո՛վ անարի վատ արանց և կանացի այր, թշուառական զինուոր, շուն անպիտան տեառն իւրոյ,, - 268. և ասաց ցեղբայրն. – 46. և ասեն. ,,ահա մեկնեցաք ի մէնջ զզօրսն, և սակաւք են առ մեզ – 226. և ասէ ,,Ահաւասիկ եկն Տէր բիւրովք հրեշտակօք առնել դատաստան ըստ ամենայնի – 26. և ասէ զնա Ստացուած, թէ և Աստուծով՝ այլ ոչ արժանաժառանգ. – 22. և ասէ, ,,եթէ աջողեսցին քեզ խորհուրդ մեր, զոր խորհեցաք ի վերայ Հայոց և իշխանաց նոցա, և ըստ ախորժակաց մերոց ի գլուխ ելանիցեն, որ ինչ կամք յօժարութեանց մերոց ղղձանայցեն- 184. և ասէր ,,Արարիչ իրաւանց և արդարութեան,,: - 206. և ասէր, թէ ,,զայս ամենայն զոր գրէ կաթողիկոսն Հայոց և առ ապստամբութիւն խորհել առ ի քէն, և զնախարարսն Հայոց զՅունաց թագաւորին խորհել հնազանդութիւն. արդ տեսանել պարտ է վասն այդր,,: - 130. Եւ ասի լինել թիւ մարդկանն ապականելոց ի շարժմանէ՝ ոգի առաւել քան ՀՌ: - 358. Եւ արդ եկ ասացից քեզ, ո՛րպիսի ողբովք ողբայ զնոսա հին մատենագիրն ասելով. – 164. Եւ արդ ասացից փոքր ի շատէ զյայտնի գործեցեալսն, զի և որ ինչ ընդ սոքօք և յետ սոցա ի գլուխ ելին հանգամանք իրաց՝ և այնմ առանց երկբայութեան հաւատասցես, իբրև ճշմարիտ և անսուտ պատմողի: - 240. Եւ արձեալ նոյնպէս ինքն Փրկիչն ասաց – 224. Եւ բազումք ի նոցանէ հաւանեցան նմա՝ պատգամաւոր Աստուծոյ ասել: - 160. Եւ Գուրգէն հեզաբար, արտաքոյ ամբարտաւանութիւն առնէ նմա պատասխանիս, ասէ. – 330. Եւ գրէ առ իշխանաց իշխան՝ ի բաց լքանել եթէ ունիցի ինչ անօգուտս խորհել, ապա թէ ոչ՝ տեսից զքեզ, ասէ, ի զէն և յասպազէն և ի ճակատամարտ. – 322. Եւ դարձեալ պատասխանի ասէ, մի՛ տալ տեղի՝ լսել հրամանի թագաւորին. թէ վտանգ ինչ հասանէ՝ կրել հանգոյն զինչ կրեցինն: - 132. և դարձեալ վերագոյնն ասէ, զոր ասաց տէր ի բերանոյ մարգարէին: - 238. և դարձեալ վերագոյնն ասէ, զոր ասաց տէր ի բերանոյ մարգարէին: - 238. և դարձեալ՝ թէ ,,դատաստանս արդա՛ր դատեցարուք, և ողորմութիւն և իրաւունս արարէք, քանզի առ ձեզ են բանք իմ, ո՛վ բռնաւորք,, , ասէ Սողոմոն. – 182. և դարձեալ՝ թէ ,,զգերութիւն ժողովրդեան իւրոյ դարձուսցէ, ոչ կաշառօք և ոչ պատարագօք, ասէ Տէր,,: - 218. և Դաւիթ ասէ, ,,յոր հաւատացի զնոյն և խօսեցայ,,. և Պօղոս՝ ,,մեք հաւատամք զոր խօսիմքն,,. և դարձեալ Պօղոս՝ ,,եթէ խոստովանեսցիս բերանով քով զտէր Յիսուս, և հաւատասցես ի

սրտի քում թէ Աստուած յարոյց … - 258. և դուք զայսքան հատուցումն հատուցանէք ինձ, չիմացեալ ձեր զոր ասաց Դաւիթ – 214. Եւ եթէ ասիցէ, եթէ այլ թագաւոր նստուցից՝ արասցէ զո և կամեսցի և արձակեսցէ և մեք ընդունիմք, ահաւասիկ է տեղի թագաւորութեանս: - 144. Եւ եթէ քաղաքս խնդրիցէ՝ ահաւադիկ է քաղաքք մեծամեծք և պարսպաւորք. այլ զանձս խնդրիցէ՝ ասացի թէ տաց որչափ և ձեռն հասանիցէ. և ոչ կամեցաւ լսել, այլ տակաւին ծարաւի է արիւնարբութեան: - 144. Եւ եկեալ ի Փառան՝ զնոյն ասաց երկրորդել զբանս զայսոսիկ առ հօրեղբօրն իւրոյ որ կոչէր Ապղջէհր: - 158. Եւ եհարց եթէ դո՞ւ իցես Աշոտ. ասէ այո ես եմ. երկրորդեալ և երրորդեալ և զսոյն լուաւ. – 216. Եւ զգանձդ Արեաց թագաւորութեան այնչափ արձակեցից՝ մինչև շատ լիցի ասել ձեզ, և բազմութիւն զօրաց՝ որքան և պիտոյ իցէ ձեզ, մինչև ձեր թագաւորութիւնն հաստատեսցի,,: - 138. Եւ զերկնային պարգևացն որ ի հանդերձեալսն խոստացաւ Տէրն, զանպատում և զիրեշտակային նորոգութեան՝ նա ասաց լինել անդ կերակուրք և ըմպելիք ուժգին. զոր և կամեսցի ուտել անյագաբար՝ պատրաստ գտանիցէ, և կանանց կուսից մնացելոց հանապազ անյագաբար խառնակումն: - 164. Եւ զԶրադաշտ մոգ արքայ Բակտրիացւոց և Մեդաց ընկճեալ հալածեաց մինչև ի սահմանս Խեփտաղաց, հզօրապէս տիրեալ բովանդակ Խուժաստանի և կողմանց արևելից և Պարսից, անդր ևս քան զԲահխ և զԴեպուհան , ի Գովմայիդ և ի Գուզբան, ի Շերիբամական /գրքում՝ Շերիբամամական/ և ի Խոճիհրաստան, և միանգամայն ասել մինչև ի ծովն Հնդկաց՝ յոյժ արութեամբ – 44. Եւ զի ասեն զՆինոս թագաւորեալ յետ Բէլայ՝ անփոյթ զայսքանեօք արարեալ. – 42. Եւ զի ասէ գիր՝ ոգիք իբրև ութ՝ երկբայականս իմն և զայն. առ որս ասեմք, եթէ նոցա տուաւ հրամանն այն. այլ թէ ի ձեռն նոցա և այլք եղեն փրկեալք: - 32. Եւ զի ասէ գիր՝ ոգիք իբրև ութ՝ երկբայականս իմն և զայն. առ որս ասեմք, եթէ նոցա տուաւ հրամանն այն. այլ թէ ի ձեռն նոցա և այլք եղեն փրկեալք: - 32. և զի ասէ՝ գործել և պահել՝ ոչ իբր ի լիութիւն ամենակատար դրախտին կամ պահպանութիւն ի վնասակարաց – 20. Եւ զի զթիւ եօթներորդիս յաւելուածով ասաց ութս լինել - 26. Եւ զի զսրբոցն իսկ ասացից բանս. եթէ զիարդ ամենեքեան սուրբքն որպէս ժառանգութիւն իմն հայրենի ընկալեալ այնպէս պատահեսցին հարք որդւոց աւանդելով զպահոցն պէտս. - 26. և զի մի՛ մի ըստ միոջէ ասացից – 46. և զինքն համեմատ Փրկչին ասաց լինել և ուղեկից ճանապարհի նորա, յասելն Եսայեայ մարգարէի, ,,հեծեալ մի իշոյ, և հեծեալ մի ուղտու,,՝ զայս ամենայն յինքն յարակցէր: - 164. և զինքն համեմատ Փրկչին ասաց լինել և ուղեկից ճանապարհի նորա, յասելն Եսայեայ մարգարէի, ,,հեծեալ մի իշոյ, և հեծեալ մի ուղտու,,՝ զայս ամենայն յինքն յարակցէր: - 164. և զկնի ինչ փոքու ասէ, ,,զայլազգիսն որ եկեալ յեցեալ իցեն ի Տէր՝ սիրել զանուն նորա, լինել նմա ի ծառայս և յաղախնայս – 224. և զՀեփեստես ասեն կաղ յերկոցունց ոտիցն, և կայծակնավարս ունի ի ձեռնն աքցանս և կռանս, և նստեալ դարբնէ մարդկան: - 52. Եւ զնախնին մեր Ադամ ոչ ասել առաջին մարդ, այլ այլոյ ումեմն որդի Շուռելայ, արըռտաբոյծ ուղտուց, զզուեալ յանծանօթ /գրքում՝յանծանոթ/ աշխարհի և անհաւատարիմ յայնմ գտեալ՝ հալածեալ եղև կնաւ իւրով ի միջոց երկրի – 48. և զոր ասէն/ճիշտը՝ասեն/ - այսպիսի ինչ է. ,,վա՛յ քեզ, եղո՛ւկ դու երկիրդ Պարսից, յորժամ բազմախուռն գունդք զօրացն Յունաց ի քեզ արշաւանս եղեալ՝ հասանիցեն և հարկանիցեն զքեզ ի սուր սուսերաց, և յառաթուր սմբակաց: - 148. Եւ էր գրեալ ի միում թղթի անդ, յիշեցուցանելով զոր ինչ գործեաց Աշոտ ի զօրսն Ապահունեաց զյաղթանակ պատերազմին և զհոյակապ անուն ստանալոյն՝ ասէ – 382. Եւ էր կացեալ եպիսկոպոսապետ Հայոց Զաւէն, զոր յառաջագոյն ասացաք, յետ չորրորդ ամի Շահակայ: - 110. Եւ ընդոստուցեալ Խոսրով ի յահէն և զարհուրեալ մեծաւ դողութեամբ՝ խնդրեաց իւր տեղի փախստեան, աղաղակեաց և ասէ՝ ձի, ձի, և մտեալ յասպաստանն՝ ոչ հանդիպեցան ձիոյ: - 152. Եւ թերևս զանգիտութեան ոք ունիցի ասել զպատճառ. – 52. Եւ ի բազում և քաջ խորհրդոց զայս և եթ հաստատուն խորհուրդ ընտրեցին սինկղիտոսքն, և ասեն ցթագաւորն. – 196. և ի բողոքել արդարոյն յետ Ճ ամի՝ ապա հրաման միայնոյ և ահաւորին Աստուծոյ ասէ. – 30. և ի տունջեան ամպ թանձրախոճ իբրև զթաղ լմեալ

բալաձև սպիտակափայլ յոյժ. զայնմանէ ասէին՝ երկիր օտար անծանօթ: - 48. և իբրև եղ առաջի զվնասուցն որով կարծէր արկանել զնա ի հաղբս կորստեան՝ ասէ ցերանելին – 294. Եւ իբրև եհաս առ թագաւորն որ ինչ գործեցաւն՝ ոչինչ գոյր տեղի այլ պատասխանւոյ. բայց ասէ, ,,արժանապէս այն գործ նոյն գործեցաւ,,: - 370. Եւ իբրև ետուն զթուղթն կարծեցեալ իբրև յերեսաց արքայի՝ ,,ընթերցիր զայդ, ասէ, մի՛ ինչ ընդ մեղադրութեամբ արկաներ զիս, և կարծել նենգութեամբ գնալ առ քեզ և դրժել ինչ քեզ և ստել երդմանց /236/ մերոց. – 238. Եւ իմ զհետ երթեալ բանից նորա հարցանէի՝ ո՞ւր ուրեք ասէք լինել զերկիրն զայն անծանօթ. – 48. և ինքն ամբարձ զձեռս իւր յերկինս, յորդառատ արտասուօք եկաց յաղօթս, ասելով զերեսուն և չորրորդ սաղմոսն և զութսուն երկու – 230. Եւ խնդրէ ի նմանէ խնդիրս, ,,առաջին, ասէ, զաստուածընկալ սուրբ նշանն, զոր գերեցեր յԵրուսաղէմէ՝ /152/ խնդիր արարեալ մեծաւ փութով այսրէն դարձուսցես,,: - 154. և խորամանկ խարդախութեամբ քողարկեալ զբանսն՝ և ասէ – 242. և կանխածան իմն ոգւովն Աստուծոյ ասէ զնա գոլ որդիս – 22. և կողմնեալք ի սիրոյ աստուածութեանն անկաւ ի վերայ նոցա զարհուրումն մահու, մանաւանդ ոչ կամելով ելանել / 246 / ի սնոտի կենացս դիւրափոփոխ աշխարհիս՝ ասեն. - 248. Եւ կոչնականքն ընդ այգն ընդ առաւօտն փութացուցեալ ասեն, ,,եկ, տեսցուք զմիմեանս սիրով խաղաղութեան,,. – 352. և հիացմամբ առ նորայն հայելով, թէ ո՛վ ոք էր, և ո՛րպիսի, և ո՛րպէս կորեաւ՝ ասեն, ,,զիա՛րդ դադարեաց պահանջողն, հանգեաւ տագնապօղն. եթէ ո՛րպէս իջին ի դժոխս փառք նորա,,: - 376. Եւ մեք ահա անփոյթ այդմ ամենայնի արարաք, զի յայտնի լիցի սէրն և գութ խնամոյն, զոր ասեմք ունել ընդ ձեզ: - 244. և միաբան զաղաղակ բարձեալ ասէին, ,,Աստուած, յօգնել մեզ նայեաց, և Տէր, յընկերել մեզ փութայ,, և որ ի կարգին, ,,զի վասն քո մեռանիմք զօրհանապազ, համարեցաք որպէս զոչխար ի սպանումն,,: - 266. Եւ մինչ երթայր և խորհէր՝ խոցեալ նորա երիվարն, և յանկարծակի այն ինչ ոտն երիվարին շաղեալ ընդ փոքր թուփ մի, որպէս ասեն, զուլումբեալ ի վերայ գլխոյն ջարդեալ զողն ու լարն՝ ի բաց ընկէց զհեծեալն զքաջ զօրավարն Ապումկդէմ: - 304. Եւ մինչ կարի և ահագին սաստիկս կուտեցաւ ի վերայ նորա ամբոխն, և ամբաստանքն միաբարբառ զաղաղակ /288/ բարձեալ առաջի բռնաւորին զօձիս պատառեալ ասէին, ,,մահապարտ է, չէ պարտ դմա կեալ, և ոչ առնուլ տեղի պատասխանւոյ,, - 290. Եւ մտեալ զօրագլխացն առաջի թագաւորին՝ խօսել սկսաւ թագաւորն և ասէ. – 198. Եւ յաւուր միում լեալ նորա ի տխրութեան ի սպառնալեաց հօրեղբօրն իւրոյ՝ եկն եմուտ առ նա Ալի որդի Ապուտալպի և ասէ, զի՞նչ են պատճառքդ զի նստիս տխրեալ. – 160. Եւ յետ սակաւու միոյ ասէ. ,,ձեզ տաց զերկիրն Քանանու զվիճակ ժառանգութեան ձերոյ,,. – 34. և յետ սակաւու միոյ ասէր – 50. և նա առաւել յորդորագոյն հնչէր և արտօսր ի վեր բերեալ հեղոյր, ասէ – 222. և նա ասէ. - 46. և նա ասէ՝ զԱստուած արարիչ երկնի և երկրի պատմեմ, և անարգեն զիս սպառնալեօք: - 160. և նմին հատուցումն ի կարգի որ ասէ, ,,կացո ի վերայ նոցա մեղաւոր, սատանայ կացցէ ընդ աջմէ նորա,, , և որ ինչ ի կարգ սաղմոսիդ է: - 214. Եւ նորա առ ահն պակուցեալ, ասէ. հայր իմ, խնայեա յիս. և այլ ոչ զօրեաց բարբառել ինչ: - 320. Եւ նորա զեկուցեալ վասն նորա Բուխայի՝ ասէ. ,,այրս այս Գուրգէն ի տոհմէն Արծրունեաց, այր քաջ և պատերազմող, ի յահէ քումմէ անցեալ գնացեալ զկողմամբքն Յունաց – 304. և նորա ճիչ բարձեալ ասէ, քրիստոնեայ եմ. և նա ևս պնդէր և ասէր, ,,մի՛ մեռանիր, մսլիմանակ ես,,. – 222. և նորա ճիչ բարձեալ ասէ, քրիստոնեայ եմ. և նա ևս պնդէր և ասէր, ,,մի՛ մեռանիր, մսլիմանակ ես,,. – 222. և նոքա ասեն. – 48. և շտապով փութանակի յասպազինէ երիվարէն ի վայր արկեալ զինքն առաջի Աղէքսանդրի, առ ոչինչ համարեալ յահռնաբար/գրքում՝յահռնաբար/ գործսն զոր գործեաց՝ փութացաւ ետ ողջոյն արքայի և ասէ. – 68. և ոչ համբարք ի սմա բաւական, թողումք այլ ումեք ասել - 216. և որպէս ասեն՝ աւելի քան զհինգ հազար լեալ թիւ սպանելոցն. – 368. Եւ որպէս ասեն՝ եղև թիւ զօրուն գումարելոյ իբրև ՃՌ-աց. – 366. և որպէս պատմեն զնմանէ՝ զի դարձաւ յետս յԱստուծոյ և դարձոյց զերեսս իւր ի ճշմարիտ դաւանութենէ յերկրպագութենէ Աստուածորդւոյն, որպէս ասաց՝ դարձուցին յիս զթիկունս և ոչ զերեսս իւրեանց. – 248. և

որպէս վերագոյն ասացաք՝ վասն հեզ և ցած բարուցն կամօք յանձն կրէր – 94. Եւ ուսեալ Հրէիցն զպատճառս փախստեանն՝ խրախուսեցին ի միաբանութիւն, ճշմարիտ ասել զասացեալսն, իբրև նախանձախնդիրք Աստուծոյ և որդիք Աբրահամու և եղբարք միմեանց: - 160. Եւ պատճառ այսոցիկ զի՞նչ, եթէ ոչ այն զոր Պօղոսն ասաց, եթէ ,,վասն զի ոչ ընտրեցին զԱստուած ունել ի գիտութեան՝ մատնեաց զնոսա ի միտս անարգութեան գործել զանարժանս,,: - 374. և պարզապէս յայտնի առանց կասկածանաց ասի աստուած՝ եկեղեցին և մարմին բանին և ևս յաւելցի /394/ ծիծաղելն. – 396. և Սահակայ յղեալ առ Սմբատ՝ մի կալ մնալ ի լերինն, այլ փութալ ելանել դառնալ անդրէն ի հետևի զօրս անդ զի ոչ ելանէ, ասէ, Երուանդ զօրու ի սահմանս Մարաց. – 84. և սաստիկ կսկծեցուցանէր զնոսա բանիւք, ունելով իւր վկայ զԵսայի մարգարէ՝ յասելն, ,,լուարուք, իշխանք Սոդոմայեցւոց, ունկն դիք օրինացն Աստուծոյ ժողովուրդ Գոմորացւոց,,. – 182. և Սենեքերիմ պայազատաբար թագաւորէ ի Նինուէ, և ասի Ասորոց թագաւոր: - 14. և սուսեր ընդ մէջ ածեալ զբանն տերունական, զոր ասացն, թէ ,,յորժամ մատնիցեն զձեզ, մի՛ հոգայցէք թէ ո՛րպէս, կամ զի՛նչ խօսիցիք – 204. Եւ վազէր ընդ բանակն, կանչէր, հնչէր, շարժէր զձեռնն և ասէր, ,,ես քրիստոնեայ եմ, քրիստոնեայ եմ,, - 224. Եւ վասն յաղթութեանն գոհութիւն մատուցեալ Քրիստոսի՝ ասէին. – 252. Եւ փակեաց Տէր Աստուած արտաքոյ նորա, ասէ, զտապանն: - 32. Եւ քանզի այն ինչ վախճանեալ էր կին Դերենկին՝ գրէ Գուրգէն առ Աշոտ, ասէ. – 322. Եւ քանզի որպէս ասացաւ՝ ի յերկարագնացս աշխատութեանց երիվարացն և հեծելոցն ծանրութիւն ի տքնութենէն ի վերայ հասելոյ, և տօթն արեգականակէզ տապախառն ջերմութեանն, և թանձր ծարաւոյն պասքեցելոց երիվարացն հանդերձ հեծելովքն – 402. Եւս քաջասրտագոյն Շաւասպ Արծրունի, խաղս ձիընթացիկ արշաւանաց գնդակացն՝ զհետ մտրակեալ հանէ ի նմանէ զգնդակն բազում անգամ ասելով – 114. զայս ասաց Եսայի միով բանիւ. – 210. Զայս ասելով, և յերեսն ի վայր ի վերայ մահճացն զգետնեալ՝ ի վայն և յեղուկն զողբոցն խառնուածսն յաճախագոյնս մանուածէր: - 388. զայս ասէր, ոչ զի սոդոմայեցիք էին, այլ զի ընդ նոյն մեղս սոդոմական պղծութեանն զառածեալ լինէին՝ սոդոմայեցիս կոչէ: - 182. զայս խորհեալ Մարդպետին ասէ, թէ զայս ձախողակի իմացմունս կատարել կարացից՝ թերևս և զտուն Մամիկոնեան նախարարութեանց կարացից որսալ ի կորուստ: - 98. Զայսոսիկ և առաւել քան զսոյնս ասելով՝ դնէր առաջի զօրաց իւրոց աստուածասէր իշխանն Աղուանից: - 276. ԶԱշոտէ ասեմ զնազելի և զբարձրագահ ճոխացելոյ վսեմապետէ, յընդհանուր նախագահանստեալ ի մէջ բոլոր Հայաստանեայցս: - 384. զի սմա և եթ յաւելու ասել, եթէ ծնաւ ըստ կերպարանաց իւրոց, և ըստ պատկերի իւրոյ: - 24. զի ,,ժողովուրդս այս, ասէ, շրթամբք իւրեանց պատուեն, և սիրտք իւրեանց հեռացեալ մեկուսի են յինէն,,: - 256. զի ,,ոչ կարէ ծառ պտուղ չար առնել, և ոչ ծառ չար՝ պտուղ բարի առնել,, , որպէս ասաց Փրկիչն – 256. զի ասաց զօրավարն Աղուանից, եթէ ,,մի՛ կարծիցէ ոք զիս ապստամբ գոլ ի թագաւորէն և վասն այնր հարկանել զզօրսդ Ասորեստանի,,. – 286. զի ասեն, թէ նոքա ի միջոյ բառնայցեն՝ ոչ ոք կարասցէ կալ ի կայի իւրում ունել զդէմ մեր: - 184. զի ասէ, ,,որ աներկիւղն է՝ անկանի յորոգայթս և ի վիհս, և ի տեղիս ուր ոչ եղիցի այցելութիւն յաւիտենից,,: - 354. Զի և տուն Հայոց անուանեալ առաջին ասէին զՏարօն: - 366. զի Նեստորականացն /գրքում՝ Նստորականացն/ և Քաղկեդոնականին է այս իմացմունք այլովքն ևս երկաբնակօք, որք բանին՝ տուն և տաղաւար զառ ի կուսէն առեալ մարմին դանդաջեալ ասացին, և ոչ միութեամբ բնութեամբ բանին մարմին լինելով. – 394. զի ուսմամբ և անուամբ մի ևս ասիցի ունել հաղորդութիւն ընդ Ասորեստանեայս: - 46. զի տուն իմ տուն աղօթից կոչեսցի ամենայն հեթանոսաց, ասաց Տէր,,: - 224. զինքն գոլ ասել սկիզբն քաջաց և թագաւոր առաջին - 44. զծանականաց և զամօթալեաց իրս՝ քաջութեան ասել - 38. Զծառայս իմ պատրես, և զզօրս աւազակաց ժողովեալ՝ ոչ տաս ինձ հանգչել, այլ հանապազ պատրաստիս ինձ ի պատերազմ, և ասես վստահանալ յԱստուածն իմ: - 146. Զոր Եւսեբէս Կեսարացի ասէ՝ ի սովորութենէ մինչև ցայսօր կին մարդ թագաւորէ ի վերայ աշխարհին Հնդկաց: - 30. Զոր յառաջ մատուցեալ

ասացից ըստ կարգի, թէպէտ և ոչ խնդամիտ յօժարութեամբ՝ սակայն ակամայ և ի հարկէ ճառագրեցից զբացումն դրան աստուածասաստ բարկութեան ի վերայ մեր – 196. Զոր առ վայր մի ոչ առեալ յանձն սրբոյն Սահակայ՝ ասէ - 114. զոր ասէ մի ըստ միոջէ մեծն Եպիփանոս: - 34. զոր բարբառն եբրայական իբր ծեքելով իմն զբանն՝ թուեցուցանէ իմն ասելով Աւաւրիշըլիմ, այսինքն Երուսաղէմ – 34. զոր գիրք Արարածոցն հայր Նեբրովթայ ասեն - 42. զոր ես ոչ հաւանիմ ասել ի դիւաց. – 50. Զոր և այժմ իսկ դեռ ունին զսոյն ասել որդիք հրապաշտիցն: - 48. զոր և այլուր ասէ՝ կենդանի եմ ես Տէր Տէր - 30. զոր և ասացաք յառաջագոյն: - 160. Զոր և մարգարէն առ գերութեամբն Բաբելացւոց ասէ, ,,կերիցեն հարք զորդիս, և որդիք զհարս,, , որպէս և առ Վեսպասիանոսիւն եղև: - 374. զոր և սուրբքն ասեն, եթէ ձայն դակուացն և բախումն խմբիցն առ ի հեղուսել զփայտսն՝ /28/ այնպէս իբրև յորոտման ամպոյ յամենեցունց հնչէր լսելիս, ի մօտաւորս և ի հեռաւորս, առ ի յերկիւղ և ի զգուշութիւն անզգամ ազգին, թերևս դարձցին և կեցցեն. – 30. զոր ի դէպ է այժմ ասել նենգաւոր գոլ և անմիտ. – 20. Զոր ի մեկնութեան Եբրայականացն անուանց ասէ Փիլոն – 34. զոր ի սկզբանց ոչ եղեալ՝ Նոյիւ/գրքում՝Նոցիւ/ ասի լինել: - 34. զոր ոմանք ի պատմագրաց ասեն հայր սորա զՄեստրիմ – 42. զոր ոմանք ի պատմագրաց ասեն՝ փախստեամբ դարձեալ գնաց յԱսորեստան: - 42. զոր ոմանք հուր մեկնեալ յամպոյ ասացին, և որդիք տարրապաշտիցն՝ գօտի Արամազդայ: - 32. զոր սովորութիւն թէ առցէ ոք արդեօք ասել ի վերայ Փաղեգայ որդւոյ Եբերայ և կամ Առանայ որդւոյ Թարայի: - 40. Զոր Փիլոն Աղէքսանդրացի փիլիսոփոս և վարդապետ հնոյն՝ Ջրարբի ասէ, թերևս զսննդականութեան և զաճողական բազմամարդութեանն պատճառ նշանակեալ յառաջատեսէ հայրն. – 24. զորոյ չունի բան ասել անդր ևս քան զնա յարևելս ունել բնակութիւն մարդկան. – 18. էր և նորա աշակերտ մի, որում անուն էր Սաղման. որ ի ժամ մահու միայնակեցին՝ պատուիրէր նմա և ասէր – 162. Ընդ այն ժամանակս ապստամբեալ ի պետութենէն Տաճկաց քաղաքացիքն, որում Կզուինն ասեն: - 328. ըստ այնմ զոր մարգարէն Եսայի ասաց, ,,յաւուր յայնմիկ բուռն հարկանիցէ այր զեղբօրէ կամ ազգակցէ իւրմէ և ասասցեն՝ լեր մեր իշխան, և կերակուր մեր ընդ քեզ լիցի,,. – 298. ըստ այնմ զոր մարգարէն Եսայի ասաց, ,,յաւուր յայնմիկ բուռն հարկանիցէ այր զեղբօրէ կամ ազգակցէ իւրմէ և ասասցեն՝ լեր մեր իշխան, և կերակուր մեր ընդ քեզ լիցի,,. – 298. ըստ այսմ զարմանալիք և Բաբելացւոցն Բէլայ ասացաւ – 38. Ի սորա յերրորդ ամի թագաւորութեանն ի վերայ Հայոց աստուածատուր բարկութեամբ անդնդաշարժ վրդովմամբք ներքնագոյն խորոցն պատահեալ միմեանց սահանախաղաց դղրդմամբ, հիմնաշարժ տապալմամբ, /356/ ներքսագոյն երկրի թուլացեալ պնդափակ աղխեալ սանդարամետական սահմանին, բարկութեան հողմոց շնչեալ ընդ ջրոցն խաւարայնոց, ի կոհակս անդնդաքակս զթանձրայատակ երկրի զկարծր և զծանրալիր անկշիռ անբաւութիւնն տատանեալ, մինչ յերեսս երկրի ի վեր մղեալ հանդէպ քաղաքին Արտաշատու/ գրքում՝ Արտաշասու/, որ Բլուրն նորուն ասի – 358. Իբրև գիտաց իշխանն, եթէ վճարեալ է չարութիւնն յաչս նոցա, և այլ ընդ այլոյ խօսին, և ի գաղտնիս քրթմնջեն, և անտեղի և անընդունակ հրամանաց նորա լինէին՝ ետ պատասխանի և ասէ – 214. իբրև զկարի իմն հնագունից և զանյայտից զինքեանս ասաց նոր առասպելութիւն. – 46. իբրև շունք համրացեալք, որ ոչ կարեն հաջել, որպէս ասէ Եսայի մարգարէ, ընդդէմ Տեառն փոխելով զկատաղութիւն մահածին թիւնից սատակչական զօրութիւնն – 210. Իմացեալ յայնժամ իշխանն զնենգութիւն նոցա և զխորամանկ կեղծաւորութիւնն… ասէ ցնոսա. – 214. Իսկ սպառնալիք քո և չարչարանք, զոր ասես ի վերայ իմ հասուցանել՝ խաղ մանկտոյ կամ զառանցելոց թուի յաչս իմ, և բանք քո նոյնպէս, որպէս առն անմտի և խելագար և ցնորեալ ծերոյ,,: - 290. Իսկ աբեղայն արիոսեան, զոր յառաջագոյն ասացաք վարդապետ Մահմէտի, տեսեալ զյաջողութիւն իրացն՝ յարուցեալ եկն առ Մահմէտ, ցուցանել նմա զգութ երախտեաց, իբրև յիւրմէ վարդապետէ ուսեալ եհաս այնպիսի իրաց. – 162. իսկ աշխարհին վերին Հնդկաց ասի լինել դստեր նորա: - 30. Իսկ առ մեզ ծանուցեալ զոր ինքն ասաց, թէ Քրիստոնեայ եմ, ըստ այնմ թէ ,,ծառայի իմոյ կոչեսցի անուն նոր, որ

օրհնեսցի վերայ /ճիշտը՝ի վերայ/ երկրի,,՝ գրեցաւ յիշատակարանս սրբոյն: - 224. Իսկ ասելն՝ ամենայն որ սպանանէ զԿայէն՝ եօթն վրէժս լուծցէ – 22. Իսկ գիրք Արարածոցն ասեն զՆեբրովթ. – 42. իսկ զանուանս նոցա այլափոխ ասելով զատանին: - 18. Իսկ զգերազանցութիւն գեղեցկութեանն որ բերան բաւեսցէ ասել բան մարդկային, միանգամայն և զաստուածագործ տնկոցն հեշտալի տեսութիւն. – 20. Իսկ զկնի աւուրցն տասանց ի գլուխ ելանելոյ՝ խնդրեաց սպարապետն մտանել առ նա, և կալեալ զձեռանէ նորա՝ սկսաւ խօսել ընդ նմա և ասէ. – 282. իսկ կինն ճիչ բարձեալ ասէ. ,,առ թագաւորն հասցէ գոյժ իմ,, , շրջելով ընդ բանակն հոլանի, զոր չէր օրէն տաճկական ազգի կանանց, բայց ոչինչ օգնեաց. – 272. իսկ նա քանզի ի հրեշտակէ ասէր ունել պատգամ և ոչ ի մարդոյ՝ յոյժ դժուարեալ ընդ իրսն՝ սպան զնա ի գաղտնիս: - 162. Իսկ Նեբրովթ ինքնադիմաբար ասաց զինքն աստուած – 40. Իսկ ոմանք ասեն ի Ղաւդիկեայ Փռիւգացւոց շինեալ տապանին, որ յերից մասանց երկրի՝ Ասիական կոչի կողմ. և յոյժ անհաւաստի են ասացեալքն.- 30. Իսկ ոմանք ի պատմագրաց ասեն, թէ և դուստր Նոյի և ճարտարապետ նաւին կնաւ և որդւովք և կարևոր բարեկամօք. (տապանի մեջ են մտել) որ և ինձ հաւանականք այսոքիկ թուին. – 30. Իսկ սա ասաց զինքն հնագունիցն լինել անժամանակ Բէլ՝/36/ ոչ հայր աստուածոց, այլ և հրամանատու Արամազդայ: - 38. Իսկ սուրբն գեղեցիկ խորհուրդ ի մէջ առեալ՝ ասէ ցբռնաւորն. – 294. Իսկ Փիլոն ասէ՝ զոսկերսն Ադամայ, ի պատիւ խնամոց, իբրև հօր հասարակաց՝ առեալ Սէմայ եդ ի տապանի անդ. – 32. Խօսել սկսաւ թագաւորն և ասէ - 244. Կինն դարձեալ ճիչ բարձեալ ասէ. ,,վասն իմ սպաներ զտէրն իմ. ես ոչ վայել եմ քեզ կին, այլ մեծի թագաւորին,,. – 272. ձայն բարձեալ արտասուալից առ Դերենիկն, և զսուսեր մերկ ի ձեռին ունելով, և վաղր և սակր մի՝ ասէ. ,,որդեա՛կ իմ Դերենիկ, ողջոյն քեզ, ողջոյն քեզ, ողջոյն քեզ. ես ելի գնացի ի յաշխարհն Յունաց,,: - 320. Մատուցեալ առ թագաւորն Արշակ ասէ. ,,ոչ բարեօք իմացեալ առաջնոց թագաւորացն, զի ոչ կալան զտեղիս զի զայս ի բնակեալ ճոխութեան թագաւորական վայելչապէս խրախճանութեանց. – 100. մի միայն մնացեալ զիւրականն պահելով լեզու. որ Եբրայեցւոցն ասի նահապետ Եբեր որդի Սաղայի - 40. մի՛ ասիցէ այլազգին, որ եկեալ յեցեալ իցէ ի Տէր՝ եթէ մերժելով մերժէ զիս Տէր ի ժողովրդենէ իւրմէ,,. – 224. միայն յայս բան բովանդակեալ ասէ, ,,որք հաւատով պարտեցին զթագաւորութիւնն,,: - 302. Յայնժամ երդուաւ նմա Խոռեամ և ասէ. – 154. Յայնժամ խորհուրդ միաբանութեան ի մէջ առեալ ամենեցուն նոցա ասեն. ,,թէպէտ և ի թշնամեացն ապրեցաք՝ սակայն ի ձեռաց դորա մեզ չիք ապրել. արդ եկայք իմասցուք ինչ,,: - 150. Յայնժամ համարձակեալ եմուտ յատեան բռնաւորին և եկաց առաջի զօրավարին աներկիւղ համարձակութեամբ առանց պատկառանաց, և ասէ – 218. Յայնժամ Հայրակղէս գրէ առ Խոռեամ և ասէ. – 152. Յայնժամ ձայն բարձեալ Քսերքսէս և Արշէզ լի իմաստութեամբ, որպէս թէ ի զօրացն Լիդէացւոց իցեն, ասեն՝ հարան /64/ զօրքն Կիւրոսի, և փախեաւ արքայն: - 66. յանդգնեցան ասել և զմեհեան՝ տուն Աբրահամու – 160. Յաւէտ խրախճանութեամբ բուռն հարկանել ախորժելի է ինձ զպատմութենէ քաջատոհմիկ և բարեփառ բարեյաղթ նահատակէն , զԳուրգինայ ասեմ – 300. յղեաց առ զօրավարն Ժիրաք, ասէ, ,,փութա՛ ի հանդիպումն իմ,,. – 272. յղեաց պատգամս և ասէ – 246. յղէ առ Գուրգէն զՎահան Արծրունի և զվանաց երէցն Թէոդորոս զգլխաւորն Հոգեաց վանից, ասէ. – 330. յորմէ բազում սուրբք ի Քրիստոս վկայեցան, և որպէս ասի աւելի քան ԽՌ սրբոց արանց, /104/ որք վկայեցին վասն Քրիստոսի –106. Յուշ առնէր նմա զխոստումնն Աստուծոյ առ Աբրահամ և զկարգս թլփատութեանցն և զզոհիցն և զայլոցն ամենեցուն, զոր ոչ է այժմ ասել մի ըստ միոջէ. և յայս լինէր խոկումն Իսմայէլացւոցն մինչև իսպառ: - 158. Նաև սրբոց հրեշտակացն ի տեսաւորութիւն ձևացեալ, որոց սարսափմամբ առ նորա զնայեցած յապուշ միտքն կրթեալ, շուրջ փակեալ զնայեցածն՝ ի հարց մատուցեալ ասէ – 386. Նոյն գունակ և զՂուկա ազգաբանութիւնն գտցես շարաճեալ ի վերջէ յառաջ, և ասէր որպէս կարծէր զՅիսուսէ՝ ի Յովսէփայ ի Յակովբայ ի Հեղեայ, և ապա մի ըստ միոջէքն: - 16. Նոյն ժամայն աճապարեալ Վահանայ խրախուսեալ

յԱստուած, ձայն քաջալերութեան առ նախարարսն Հայոց ասէ. – 134. Նոյնժամայն աճապարեալ աշտանակեալ ի նիւս նժոյգ երիվարին, զէն զանձամբ արկեալ, նիզակ ի ձեռն առեալ, խրախոյս ի ձայն բարձր բարձեալ առ իւր ազատագունդ վաշտն՝ ասէ՝ - 328. Նոյնժամայն ի բարկութիւն ցասմամբ մեծաւ շարժեալ թագաւորն Սմբատ՝ գրէ առ Գուրգէն Անձաւացեաց տէր և առ Գագիկ Ապումրուան, ասէ. – 362. նորա փութանակի հասեալ ի քաղաքն Բերկրի, և միաբանութեամբ քաղաքացուացն ելեալ պատահեն զօրացն ի զօրագլխացն Վասապուրականի ի գեօղն որում Խոզաղբերքն ասեն. – 304. Նոքա պատասխանեալ ասեն. ,,վասն զի մեք ի պարսկական հինից անդուլ և անպարապ գոլով ի բաց լքաք զկրթութիւնն գրոց սրբոց՝ առ ընտրել զհաւատոց խոստովանութեան կանոնադրութիւն. – 132. Ո՞վ անծախելի բարերարութեանն Աստուծոյ. ո՞վ անհատական մարդասիրութեանն, որ և դեռ ևս խնայել ասէ յանզգացեալսն: - 30. ո՞վ ասասցէ յիմար արքային Զրադաշտի՝ ասա՛ ձրավաստակ աստուածոյդ քո Որմզդի՝չաշխատել տարապարտ. – 46. ո՞վ ասասցէ յիմար արքային Զրադաշտի՝ ասա՛ ձրավաստակ աստուածոյդ քո Որմզդի՝չաշխատել տարապարտ. – 46. ո՞վ ես դու՝ ասէ. ես եմ որդին քո Որմզդ. – 46. ոչ ասել զհուր արարած Որմզդի, այլ բնութիւն Որմզդի – 48. որ մատուցեալ առ Ներսէի ասէ – 82. Որ յետ բազում ժամանակի ծախք պիտոյից ասացաւ պատրաստել թագաւորին ըստ անյաղթ բռնութեան և մեծութեան որովայնի կերակուր Բէլայ: - 38. Որ և ի սա հասեալ՝ վախճան եղև թագաւորութեանն Պարսից. զոր յետ սակաւու միոյ ասասցուք: - 156. որ ի կողմանս Դամասկոսի կացեալ՝ ոմանք թագաւոր ասէին զինքեանս, և այլք յԱսորեստանի կացեալ՝ զինքեանս ասէին թագաւոր, մինչև ի ժամանակս Աբդլայի – 168. որ ի կողմանս Դամասկոսի կացեալ՝ ոմանք թագաւոր ասէին զինքեանս, և այլք յԱսորեստանի կացեալ՝ զինքեանս ասէին թագաւոր, մինչև ի ժամանակս Աբդլայի – 168. որ ձգեցաւ մինչև յամս ՄԾԹ և ըստ ոմանց այլ նախկին թագաւորս ասելով՝ յաւելուն ժամանակս ամաց ՄՂԸ ասել: - 60. որ ձգեցաւ մինչև յամս ՄԾԹ և ըստ ոմանց այլ նախկին թագաւորս ասելով՝ յաւելուն ժամանակս ամաց ՄՂԸ ասել: - 60. որ յետուստ՝ մոլի բռնաւոր, որ և զՏրովական դժուարամարտիկ իրս քաջապէս և կարողաբար վանեալ՝ աստուած ի նոցանէ ասացաւ, նա և ոչ աշխարհակալին Աղէքսանդրի Մակեդոնացւոյ - 36. որով զեղծագործ ապականութիւն նոցա յայտ առնէ, յուսակորոյս յայնմանէ, որ զպատիւ սիրոյ եցոյց ի նոսա՝ որդիս իւր ասելով – 28. որով ժամ ի դէպ իսկ է, առ յայնժամ զարժանապէս նոցա ասել փոխարէն և անմեղադրելի բազմաց, եթէ այնչափ մթերեալ համբարք կերակրոց կուտեցին ի հալոցսն Բէլայ – 38. որով իցէ ասել արևմտական զդրախտն կամ /18/ ի միջոցի ուրեք. – 20. որով քամահէ զորսորդականն Քամայ, անարգէ ասելով - 40. որում անհնար է երկոցունց ի միասին բնակել, և ոչ ոք կարէ երկուց տերանց ծառայել, որպէս ասաց Փրկիչն – 248. Որում ոչ կամեցեալ լսել Խոսրովայ՝ ասէ. իմ է թագաւորութիւնն այն և ես զորդին Մուրկայ նստուցի թագաւոր - 142. որպէս ասէ Պօղոս առ Տիմոթէոս, ,,մի ամօթ համարիցիս զվկայութիւն Տեառն մերոյ,, - 260. որպէս մարգարէն Յովէլ ողբայ ի վերայ եկեալ հասեալ թշուառութեանն, ասէ – 238. որպէս ասաց Ամովս մարգարէ, ,,գերծիր և կտրեա ի վերայ փափուկ որդւոց քոց, լայնեա զխզումն քո իբրև զարծուոյ, զի գերեցան ի քէն,,: - 238. որպէս ասաց Պաւղոս, եթէ ,,դուք տաճար էք Աստուծոյ կենդանւոյ,, , և դարձեալ ասէ թէ ,,տուն Աստուծոյ եմք մեք,,. և դարձեալ մարգարէիւն ասէ, բնակեցայց ի նոսա և գնացից ի նոսա,,: - 394. որպէս ասաց Պաւղոս, եթէ ,,դուք տաճար էք Աստուծոյ կենդանւոյ,, , և դարձեալ ասէ թէ ,,տուն Աստուծոյ եմք մեք,,. և դարձեալ մարգարէիւն ասէ, բնակեցայց ի նոսա և գնացից ի նոսա,,: - 394. որպէս ասաց Պաւղոս, եթէ ,,դուք տաճար էք Աստուծոյ կենդանւոյ,, , և դարձեալ ասէ թէ ,,տուն Աստուծոյ եմք մեք,,. և դարձեալ մարգարէիւն ասէ, բնակեցայց ի նոսա և գնացից ի նոսա,,: - 394. որպէս ասաց Քրիստոս, թէ ,,ես յորժամ բարձրացայց առ Հայր՝ զամենեսեան ձգեցից առ իս,,: - 254. որպէս ասաց Քրիստոս,եթէ ,,ուր երկու կամ երեք ժողովեալ են յանուն իմ՝ անդ եմ և ես ի մէջ նոցա,,: - 250. որպէս ասացաք յառաջագոյն – 360. Որպէս և Դաւիթ ասէ, ,,պատրաստեցայ և ոչ խռովեցայ,,. – 354. Որպէս և Եզեկիէլ

մարգարէ ասէ, ,,հայր քո քանանացի էր և մայր քո քետացի,,: - 182. Որպէս և Պօղոս ողբալով և սպառնալեօք ասէ. – 258. որպէս ընթեռնուք ի գիրս պատմութեան վկայելոցն, որ Արևելեայ ասի գրոցն վերագրութիւն – 106. Որպէս Պօղոս ուսուցանէ. ,,արհամարհեալ ասէ, ուրուք զօրէնս Մովսէսի՝ մեռանէր, ի բերանոյ Բ կամ Գ վկայիւք. քանի սաստկագոյն համարիմք զայն, որ զորդին Աստուծոյ առ ոտն եհար,, , և որ ի կարգին է: - 380. որպէս սահմանեաց Աստուած ի վերայ ժողովրդեանն Իսրայէլի գերելոցն ի Բաբելոն, որպէս գրեալ է ի մարգարէութեանն Երեմիայի, ,,զ-ՀԷ-երորդն ասէ գիտասցես, և խելամուտ լիցիս յելից բանին տալ պատասխանի. մինչև յօծեալն /312/ առաջնորդ եօթներորդ է և եօթներորդք ԿԲ,,. – 314. որք ասեն զՀեփեստեայ գողանալ զհուրն յաստուածոյն, մասն ինչ մարդկան շնորհել և զյոլովն ինքեան ունել – 52. որք և մատուցեալ առ Փիլիպպոս որ ի Բէթսայիդայն, ասեն Կամիմք զՅիսուս տեսանել,,. – 76. Չիցէ՞ լուեալ ձեր զոր ասաց Սողոմոն, թէ ,,որ հատուցանէ չար փոխանակ բարւոյ՝ չար ի տանէ նորա մի պակասեսցէ,,: - 214. Պատասխանի ետ Մարկիանոս և ասէ. ,,վասն զի առաջնորդքն Հայոց զպարսկական շփոթմանցն զվտանգ կրէին,,: - 132. Պատասխանի ետուն և ասեն – 242. սա վերստին կանգնեաց զթագաւորութիւնն Նեբրոդայ, որ ասաց զինքն Բէլ: - 56. Սա ցանկացաւ լինել, ասէ, հայր Որմզդի և ասէ՝ իցէ՞ եթէ լինէր իմ որդի Որմիզդ անուն, որ արասցէ զերկինս և զերկիր. – 46. Սա ցանկացաւ լինել, ասէ, հայր Որմզդի և ասէ՝ իցէ՞ եթէ լինէր իմ որդի Որմիզդ անուն, որ արասցէ զերկինս և զերկիր. – 46. վասն նորին իրաց ասեն կալաւ, զնա հաճոյանայր կացուցանել իշխան Տարունոյ որ ասի Հայոց իշխան, որ և եղև իսկ: - 342. վասն նորին իրաց ասեն կալաւ, զնա հաճոյանայր կացուցանել իշխան Տարունոյ որ ասի Հայոց իշխան, որ և եղև իսկ: - 342. վասն որոյ պարծանօք իմն խնդալից սրտիւ ասէ թագաւորն Դանիէլի – 38. Տե՛ս և զերանելին Եսայիաս զինչ ասէ – 258. Տեսեալ Մահմէտի զյաջողութիւն իրացն և զմիաբանութիւն Հրէիցն՝ ասաց զինքն գլուխ և առաջնորդ ամենեցուն: - 160. Տնկեաց, ասէ, Աստուած զդրախտն յԵդեմ ընդ արևելս. այսինքն յերկրի յարևելս – 18. Ցոյցք ժամանակացս այսոցիկ, ըստ որում յառաջագոյն ասացաք, որ յաւուրց անտի Բէլայ մինչև ի Նինոս՝ երևելիք ինչ և նշանաւորք ի /42/ մատենիցն առաջնոցն ոչ երևի, թերևս ի բազում խափանմանց: - 44. փոքր ինչ ի վայր խաղացեալ ի տեղին որում Զորք ասեն: - 392. քանզի ասեն զկնոջէն, յորմէ նեռնն է ծնանելոց՝ ճանապարհորդել յԵգիպտոսէ յաշխարհն Պաղեստինացւոց, և ցանկացեալ տեսանել զարձան կնոջն Ղաւտայ երթեալ դադարէ անդ հանգստութեամբ. – 158. Քանզի ասէր զինքն՝ մխիթարիչն, զոր խոստացաւ տէր Քրիստոս առաքել աշակերտացն իւրոց – 164. Քանզի սոքա յառաջ քան զհարս իւրեանց ասին վախճանեալ. – 40. քանզի ասեն զբարձրութիւն նորա լինել վաթսուն կանգուն. – 38. Քանզի ասեն սկիզբն աստուածոց՝ զհին ոմն Բելոս, հայր Դիայ, որ կոչի հայերէն Արամազդ՝ ՄԺԵ բիւր ամաց աւուրս ունել և ևս յառաջ. – 36. Քանզի ասէ, թէ ,,էին ոմանք յելելոց անտի հեթանոսաց, որք եկեալ էին յԵրուսաղէմ ի տօնն, զի երկիրպագանիցեն. – 76. Քանզի ասէ՝ բազմացան չարիք մարդկան ի վերայ երկրի – 28. Քանզի ասէր Ալի անգաւուր ինքեան զգլխաւորութիւնն Տաճկաց: - 166. քանզի Եթովպացի իսկ ասի Քուշ որդի Քամայ. – 42. Քանզի և սա ասի թագաւորեալ ամենայն Ասիաստանի և Լիբէաստանի, բայց միայն ի Հնդկաց – 44. Քանզի թէպէտ և անվաւեր ի նոցանէ գրեցեալքն ասացան՝ այլ բազում ինչ և առ ճշմարիտն ստուերաբանեն – 18. քանզի հարցեալ ցնա որք նորին ուղեկից՝ թէ ո՞րպիսի պատճառաւ անկեալ եղեր ի մտաց՝ ասէ – 158. քանզի նա խաբկանօք առն մոգի և կախարդի ասաց լինել որդի Ամովնայ և Արամազդայ, այլ ոչ ուրացաւ մահկանացու գոլ: - 36. Քանզի սուրբ Գրիգոր Հայոց լուսաւորիչն ասէր, թէ ,,ի մէջ օձիցն էր բնակութիւն իմ, և կոտռային զանդամօք իմովք,,: - 252. քանզի սուրբ նահապետացն տասանց բնաւ ոչ երբէք ումեք երևի ասել ի Մէջերկրայս ունել բնակութիւն: - 30. Քանզի տեսեալ, ասէ, որդւոցն Աստուծոյ զդստերսն մարդկան զի գեղեցիկ էին՝ առին իւրեանց կանայս յամենեցունց զոր ընտրեցին: - 28. Եւ դիպողագոյնս է առ այս հրեշտակս զայնս ասել. - 52. որպէս Պօղոսի հաճոյ թուի ասել, թէ ,,զորս յառաջն ճանաչէր՝ յառաջագոյն հրաւիրեաց կերպարանակից

լինել պատկերի որդւոյ իւրոյ,,: - 300. և արտաքնոցն ուշիմագոյնքն ասեն, եթէ, ամենայն մարմին շարժուն՝ յայլմէ բնաւորեցաւ շարժիլ. – 54. Եւ արդ եկ ասացից քեզ, ո՛րպիսի ողբովք ողբայ զնոսա հին մատենագիրն ասելով. – 164.

ԱՍԵԼԻ - Բայց զի՞նչ աստանօր ինձ ասելի է – 336.

ԱՍԻԱԿԱՆ - Իսկ ոմանք ասեն ի Ղաւողիկեայ Փռիւգացւոց շինեալ տապանին, որ յերից մասանց երկրի՝ Ասիական կոչի կողմ. և յոյժ անհաւաստի են ասացեալքն.- 30. Քանզի Ասիականք արևելից Սեմայ լեալ վիճակ՝ խոյս տուեալ Հայկայ գայ հատուածեալ ի Բէլայ ի Բաբելոնէ յարևելս Ասիական. – 42. Քանզի Ասիականք արևելից Սեմայ լեալ վիճակ՝ խոյս տուեալ Հայկայ գայ հատուածեալ ի Բէլայ ի Բաբելոնէ յարևելս Ասիական. – 42.

ԱՍԻԱՍՏԱՆ - տիրեալ ամենայն Ասիաստանի և Հայոց: - 56. Քանզի և սա ասի թագաւորեալ ամենայն Ասիաստանի և Լիբէաստանի, բայց միայն ի Հնդկաց – 44.

ԱՍԻԱՑԻՔ - Եւ ի մեռանելն իւրում Աղէքսանդրու հաստատագոյն աներկիւղութեամբ զթագաւորութիւնն իւր միապետեալ՝ կացուցանէ չորս զօրավարս չորեքծագեան կողմանց աշխարհի, զՊտղոմէոս Եգիպտոսի և Հնդկաց, զՍելևկոս Ասիացւոց և ամենայն հիւսիսականաց, զԱնդիպատրոս Պարսից և ամենայն արևելից: - 70. Իսկ Նինոս և Շամիրամ տիրեն Ասիացւոց և Եգիպտացւոց հարկապահանջ հնազանդութեամբ, այլ ոչ զազգին ի բաց բառնալով զպայազատութիւն աշխարհին: - 18..

ԱՍԻԹ - Եւ գունդն Հայոց խաղացին ընդդէմ նոցա … ի տանէն Արծրունեաց՝ Գուրգէն … և Գաղրիկքն՝ Ապուսելմ և Վասակ և Վահան. … և Ամատունիքն՝ Մուշեղ և Ասիթ և Սահակ. – 230.

ԱՍԻՒՐԻՔ - Եւ տայր նմա զօր կայսերական յօգնականութիւն, և զՅովհան պատրիկ ի Հայոց կողմանէ, և զՆերսէս ստրատեղատ յԱսիւրոց, և զՄուշեղ այր քաջամարտիկ և հզօր զօրութեամբ, և զամենայն զօրս Յունաց և Հայոց, Վրաց և Աղուանից – 138. ձեզ տուեալ լիցի թագաւորութիւն Հայոց … և յԱսիւրոց կողմանէ զԱսորեստան և զՄծուին և զՆուշիրական մինչև ցսահմանս Տաճկաց – 138.

ԱՍԿԱՂՈՆ - մինչ ինքն Հերովդէս փախստեայ անձնապուր լեալ հանդերձ Ուրեղիանոսիւ զինակրաւ՝ անկանի առ քեռին իւր որդի Հիւրկանու քահանայի ի քաղաքն Ասկաղոն: - 78.

ԱՍԿԱՂՈՆԱՑԻ - Հերովդէս այլազգի որդի Անդիպատրեայ Ասկաղոնացոյ և մօր Եւպատրեայ Արաբացոյ, թագաւոր Հրէից, յաւուրս ծննդեան տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի: - 78.

ԱՍԿԱՏԱԴԷՍ - են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Սպարեթոս ամս Խ… Ասկատադէս ամս Խ. . . Ամինտէս ամս ԽԵ… – 58.

ԱՍԿՂԵՊԻՈՍ - ոչ միայն ի տեսիլ խտղտման աչաց և զուարճումն հոտոտելեաց՝ այլ և ի կազմութիւն դեղոյ բժշկական հնարագիւտ իմաստասիրութեանց կազմեալ Ասկղեպեայ վարժմամբն: - 86.

ԱՍՈՐԴԱՆԻՍ - և յերրորդ ամի թագաւորութեան նորա, Սենեքերիմոս զօր գումարէր ի վերայ նորա, և ձերբակալ արարեալ զնա հանդերձ իւրով բարեկամօքն՝ Բաբելոնի կացուցանէր թագաւոր զորդի իւր զԱսորդանիս – 60. և նենգ գործեալ նմա, վասն նախանձու թագաւորեցելոյ Ասորդանիս/գրքում՝ Ասորդանի/, երկու ևս որդիք նորա Ադրամելէք և Սանասար՝ սպանին զնա սրով, որ թագաւորեաց ամս ԺԸ – 60.

ԱՍՈՐԵՍՏԱՆ - Այսպէս և Շամիրամ կին, ի յազգէն Սեմայ, թագաւորէ Նինոսիւ արամբ իւրով ի վերայ Ասորեստանի պայազատաբար – 16. Բայց որպէս բացայայտեցաւ՝ Շամիրամ սեպհականեալ թագաւորէ յազգէ Ասուրա ի Սեմայ Ասորեստանի բնիկ իւրեանց տէրութեանն, և պայազատեալ մի ըստ միոջէ մինչ ի Թոնոս Կոնկողեռոս – 16. բայց արդ եկ ի կողմանցդ յայդցանէ, եկից և ես յԱսորեստան. – 152. գրէ առ կողմանս Ասորեստանի զգուշացուցանելով՝ մի խառնել ընդ նեստորականսն. – 130. և զօր մահուան սրբոյն ամենայն Ասորեստան տօնախմբեալ մեծաւ ուրախութեամբ ի Քրիստոս Յիսուս ի Տէր մեր - 254. և թողեալ զքաղաքն Պարտաւ՝ առնու զզօրս իւր երագապէս անցեալ գնացեալ ի յաշխարհն Ասորեստանի: - 374. և ինքն գնացեալ յԱսորեստանէ յերկիր Հայոց, ի տոփանս համբաւուց ուրումն Հայկազնոյ: - 44. զի ասաց զօրավարն Աղուանից, եթէ ,,մի՛ կարծիցէ

ոք զիս ապստամբ գոլ ի թագաւորէն և վասն այնր հարկանել զզօրսդ Ասորեստանի,,. – 286. զոր կալեալ էր Սանատրկոյ յարքունիս, զլեառնն Սիմ և զԱղձնիս մինչ ի սահմանս Ասորեստանի: - 86. զոր ոմանք ի պատմագրաց ասեն՝ փախստեամբ դարձեալ գնաց յԱսորեստան: - 42. ի թագաւորելն Նինոսի առնու զԲաբիլոն/ճիշտը՝Բաբելոն/ և շինէ զՆինուէ, և փոխէ անդ զթագաւորութիւնն Ասորեստանի: - 18. Իսկ առաջնորդին Տաճկաց զօր գումարեալ, այրուձի կազմեալ յընտրելոց զօրաց Ասորեստանի և Արաբացւոց – 328. Իսկ Ասուդ թէպէտ և այնպէս շքեղութեամբ ճոխանայր եգիպտական և հնդկային հարստութեամբն՝ այլ յիշելով զբուն իւր սեփհական թագաւորութիւն Ասորեստանի՝ ոչ հաճոյանայր կեալ եգիպտացի գահակալութեամբն.– 70. ձեզ տուեալ լիցի թագաւորութիւն Հայոց … և յԱսիւրոց կողմանէ զԱսորեստան և զՄծուին և զՆուշիրական մինչև ցսահմանս Տաճկաց – 138. որ ի կողմանս Դամասկոսի կացեալ՝ ոմանք թագաւոր ասէին զինքեանս, և այլք յԱսորեստանի կացեալ՝ զինքեանս ասէին թագաւոր, մինչև ի ժամանակս Աբդլայի – 168. որ տիրեաց Ասորեստանի, այլ և ի ժամանակս ինչ Հայոց – 44. սա ել ի վերայ Հրէաստանի և մեծ մասն ժողովրդեանն գերեաց յԱսորեստան…/Յետ նորա թագաւորեաց/ Սաղմանասար. – 60. Սոքա են գոռեահք Ասորոց, որ չուեցին զկնի Ադրամելեքայ և Սանասարայ որդւոց Սենեքերիմ արքայի՝ թագաւորի Ասորեստանի և Նինուէի, յորոց անուն ինքեանք Սանասնայք զինքեանս անուանեն. – 192.

ԱՍՈՐԵՍՏԱՆԵԱՅ - և զի թագաւորութիւնն Եբրայեցւոց յերկուս հակառակս բաժանեալ էր՝ հնազանդ իւր արարեալ Փուլայ Ասորեստանւոյ առնու հարկս ի Մանասէէ արքայէ հազար տաղանդ արծաթոյ: - 60.

ԱՍՈՐԵՍՏԱՆԵԱՅՔ - այլ և ամենայն թագաւորք Ասորեստանեայց որդի ի հօրէ առեալ զիշխանութիւն ունէին, ոչինչ արժանի յիշատակի ուրուք գործեալ – 56. Այլ սա ի վեց ամին լքեալ ի Կիւրոսէ, և աստ անկեալ կենօք շրջէր մինչև իսպառ բարձաւ թագաւորութիւնն Ասորեստանեայց և Մարաց ի Կիւրոսէ որ թագաւոր …<այստեղ նախադասությունը չի ավարտված>: - 62. Արդ են թագաւորք Ասորեստանեայց ի միւսմէ կողմանէն այսոքիկ. անիշխանութեան ամք ԻԸ: - 60. Բնաբանաբար/ճիշտը՝բնականաբար/ իսկ հետևեալ մեր կարգի ազգաբանութեանս որ վասն առաջի կացելոցս մեզ փութոյ Ասորեստանեայց թագաւորութեանն – 56. ԵԹԷ ՈՐՊԷՍ ԿԱՐԳ ԸՍՏ ԿԱՐԳԻ ԵԿԱՑ ԹԱԳԱՎՈՐՈՒԹԻՒՆՆ /ՃԻՇՏԸ՝ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆ/ ԱՍՈՐԵՍՏԱՆԵԱՑՑ ՄԻՆՉԵԻ Ի ԿԻՒՐՈՍ ՊԱՐՍԻԿ: - 56. Եւ առ այսոքիւք պատեհագոյնս իմն գտեալ իբրև յանիշխանութեան՝ ոմանք Ասորեստանեայք և Քաղդէացիք, յազգէ թագաւորացն … զօր բազում գումարեալ՝ յետ ԻԸ ամի անիշխանութեան Ասորեստանեայց ի ձեռն Փուայ թագաւորեցելոյ դարձեալ տիրեն Բաբելոնի և ստորին Ասորւոց – 60. Եւ առ այսոքիւք պատեհագոյնս իմն գտեալ իբրև յանիշխանութեան՝ ոմանք Ասորեստանեայք և Քաղդէացիք, յազգէ թագաւորացն … զօր բազում գումարեալ՝ յետ ԻԸ ամի անիշխանութեան Ասորեստանեայց ի ձեռն Փուայ թագաւորեցելոյ դարձեալ տիրեն Բաբելոնի և ստորին Ասորւոց – 60. և առանձին թագաւորեն Ասորեստանեայքն – 18. Եւ արդ են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ – 56. Եւ են ժամանակք թագաւորութեանն Ասորեստանեայց ի Բէլայ և Նինեայ ամք ՈՅ. – 58. և թագաւորութիւնն Ասորեստանեայց նուաղեալ՝ բռնակալք ոմանք կացին ի նոցանէ ի կողմանս Դամասկոսի: - 58. և մանաւանդ զի հարկ փութոյ եղև մեզ գիտել զպայազատութիւնս երանաց տիրեցելոց մեր աշխարհի և որ յառաջ քան զնոսա թագաւորք Ասորեստանեայց, որդի /34/ ի հօրէ առեալ մինչև ի Սենեքարիմ արքայ, որ առ Եզեկիայիւ Երուսաղէմի արքայիւ եղեալ ազգապետ տանս Արծրունի: - 36. և մտանէ Նինոս ի համար Ասորեստանեայց թագաւորաց ընդ կնոջ իւրոյ Շամիրամայ.- 16. Եւ յայնմհետէ վտանգի Իսրայէլ յԱսորեստանեայց: - 60. Եւ յետ նորա թագաւորէ Ասորեստանեայց Թագղաթփաղասար. – 60. և Վարբակայ Մարի բարձեալ զիշխանութիւնն Ասորեստանեայց – 58. զի ուսմամբ և անուամբ մի ևս ասիցի ունել հաղորդութիւն ընդ Ասորեստանեայս: - 46. Իսկ զԱհմատ ընդ Վասպուրական աշխարհին անցանել գնալ՝ ելեալ զհետ նորա Շապուհ որդի Աշոտի, մինչ տանել հասուցանել զնա ի

մուտս Ասորեստանեայց ճանապարհին: - 346. Իսկ զկողմանս արևելից Պարս այնքան ունելով Զրադաշտին՝ յայնմ հետէ ոչ երբէք հարկէր Ասորեստանեայց. – 44. Իսկ Սէմայ՝ Ասորեստանեայքն համօրէն լայնութեամբ մինչև ի կողմանս արևելից: - 34. Շապուհ արքայ թագաւորեալ՝ բազում և անչափ չարիս հասուցանէր ի վերայ Հայոց աշխարհիս և Ասորեստանեայց և Պաղեստինացւոց – 104. ՎԱՍՆ ԱՍՈՐԵՍՏԱՆԵԱՅՑ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՆ. ԵՒ ԹԷ ՈՐՊԷՍ ԶՐԱԴԱՇՏ ԵՒ ՄԱՆԻԹՈՊ ԿԱՑԵԱԼ ԳԼԽԱՒՈՐՔ ԱՐԵՒԵԼԻՑ ԿՈՂՄԱՆ, ԵՒ ՄՈԼԱՐ ՈՒՍՄԱՆՑ ՆՈՑԱ - 42.

ԱՍՈՐԻ - և կացուցին հակառակաթոռ սրբոյն Սահակայ զՍորմակ մոլի, և ապա զԲրքիշոյ/գրքում `Բքրիշոյ/ Ասորի, և ապա զՍամուէլ – 118.

ԱՍՈՐԻՔ - Բայց դեսպան արձակեալ Արտաշէսի զՀամամ առ կայսր Ադրիանոս վասն Բարքոբայ աւազակի և նորուն պատերազմին յԱսորիս. – 92. գնացին առ Ներսէհ արքայ Ասորոց, ընդ իւրեանս ունելով զգիր ուխտի խաղաղութեան Աբգարու և Ներսէհի և զԽուրենէ Արծրունւոյ. – 82. գուցէ յորժամ կատարիցեն զչարիսն զոր խորհեալ են ի վերայ քո, որպէս լուաք ի հաւատարմաց իւրեանց՝ օժանդակութեամբ Արտաշէսի մերժիցեն և զզարմ և զզաւակ քո ի թագաւորութենէ Ասորոց: - 82. Եւ ապա առնու զթագաւորութիւնն Ասորոց և Բաբելոնի և վերնոց կողմանցն Սելևկոս Նիկանոր, որ կոչի յաղթող: - 70. Եւ զբնակիչս աշխարհին վարեաց ի գերութիւն, վաճառակուր առնել ի կողմանս Ասորոց և յամենայն սահմանս տէրութեանն Տաճկաց. – 188. և ինքն գնաց ի Միջագետս Ասորոց, զի կալեալ հաստատեսցէ ինքեան զքաղաքսն և զսահմանսն ամենայն, որ առ Խոսրովաւ և առ Մուրկաւ հաստատեալ էր: - 154. և կուտէր խումբս սինկղիտոսաց զամենայն իմաստունս Ասորոց և Բաբելացւոց տեսանել վասն գործոյս այսորիկ: - 180. և Յիսէ տուեալ պատերազմ ընդ քաղաքին, զտարի մի հանդերձ ամենայն նախարարօքն Հայոց, անգամագիտ լինելով՝ դառնայ յԱսորիս. և այս եղև երկիցս անգամ: - 338. և Սենեքերիմ պայազատաբար թագաւորէ ի Նինուէ, և ասի Ասորոց թագաւոր: - 14. և տաց քեզ զկողմանս Ասորոց և զամենայն Արեւաստան մինչև զՄծուին քաղաք, և ի յերկրէ Հայոց՝ զաշխարհս տանուտերական իշխանութեանն մինչև յԱյրարատ և ընդ Դուին քաղաք և յեզր ծովուն Բզնունեաց և ցԱռեստն աւան, և զմեծ մասն աշխարհին Վրաց մինչև ցՏփղիս քաղաք. – 136. զի մեռաւ նա ի ճանապարհի, ի կողմանս Ասորոց, յելանել նորա ի վերայ աշխարհիս Հայոց՝ չարչարեալ զսոսա որպէս խորհեցանն. – 184. Ի դառնալն Ապուսէթի յԱսորիս և Մուսէի հաւատալ զվերակացութիւն հարկաց արքունի, և ընդդէմ եկեալ յարքունուստ հազարապետ ոմն հարկաց, Ծովափի կոչեցեալ ամիրայ Ալայ անուն: - 176. Իսկ Ասուր որդի Սեմա զՆինուէ շինէ առաջին քաղաք Ասորւոց թագաւորութեանն: - 14. Հաւաստիս այս մեզ Եւսեբիոս Կեսարացի, Յուլիանոս Աղիկառնացի՝ ստուգաբանեն զթագաւորս Ասորոց ի զաւակէ Սեմայ զաճմունս առնել, որպէս ի կանոնեալ սահմանէն իմանալ: - 14. Յայնժամ հրովարտակս արարեալ, պնդաղեսպանս արձակեալ ընդ ամենայն սահմանս իւրոյ տէրութեանն …. ի հեռաբնակ վայրս Ասորոց և Բաբելացւոց - 198. Սոքա են գոեահք Ասորոց, որ չուեցին զկնի Ադրամելեքայ և Սանասարայ որդւոց Սենեքերիմ արքայի՝ թագաւորի Ասորեստանի և Նինուէի, յորոց անուն ինքեանք Սանասնայք զինքեանս անուանեն. – 192.

ԱՍՈՐԻՔ ԱՌԱՋԻՆ - Ասուր շինէ զՆինոս քաղաք, որ է Նինուէ, որ կոչի առաջին Ասորիք: - 14.

ԱՍՈՐԻՔ ՍՏՈՐԻՆ - Եւ առ այսոքիւք պատեհագոյնս իմն գտեալ իբրև յանիշխանութեան՝ ոմանք Ասորեստանեայք և Քաղդէացիք, յազգէ թագաւորացն … զօր բազում գումարեալ՝ յետ ԻՀ ամի անիշխանութեան Ասորեստանեայց ի ձեռն Փուայ թագաւորեցելոյ դարձեալ տիրեն Բաբելոնի և ստորին Ասորւոց – 60.

ԱՍՈՒԴ - Առ սոքօք էին ազգք Արծրունեաց ծննդաբանութեամբ՝ Համազասպ. Շաւարշ. Ասուդ. Բաբգեան: - 92. բայց կանոնեցի զանուանս ի մատենիս: Տիգրան. Ադրամելէք. Ներս. Ներսէհ. Մարոդ. Արշամ. Արշաւիր. Ասուդ: Պարսից թագաւորք. Քսերքսէս. Արտաշէս երկայնաձեռն. Դարեհ. Արտաշէս. Ողոքոս. Զարսէս. Դարեհ: Ապա Աղէքսանդրոս Փիլիպպեայ Մակեդոնացի տիեզերակալ թագաւոր: - 68. Ընդ որ սքանչացեալ ընդ

քաջասրտութիւնն և ընդ իմաստուն բանակարգութիւնն Պտղոմէի և Սելևկեայ զօրագլխացն Աղէքսանդրու՝ խնդրեցին պարգև ի թագաւորէն զԱսուդ. - 70. Իսկ Ասուդ զհետ Դարէհի ելեալ ի պատերազմ ընդդէմ զօրագլխացն Աղէքսանդրի՝ Հերակղեայ նահատակութեամբն դիւցազնաբար ի դիմի հարեալ՝ ի բաց նահանջէ զուժեղագոյնս զօրագլխացն Աղէքսանդրի հարուստ ժամ մի, մինչ հիացումն զօրօքն արկեալ՝ տային տեղի փախստէի. – 68. Իսկ Ասուդ թէպէտ և այնպէս շքեղութեամբ ճոխանայր եգիպտական և հնդկային հարստութեամբն՝ այլ յիշելով զբուն իւր սեփհական թագաւորութիւն Ասորեստանի՝ ոչ հաճոյանայր կեալ եգիպտացի գահակալութեամբն. – 70. Իսկ սերունդք Ասուդայ Սանասարեանց կային յոր պէտս և դիպուածն պատահէր, երբեմն այսպէս և երբեմն այնպէս. Շաւարշ. Գօգեան. Շաւասպ. Պերոզ. Շահակ. Կիւրոս: - 72. որ էր նիզակակից Ասուդայ – 70. Պտղոմեայ հասեալ ի տէրութիւն ժառանգաւորութեանն՝ փոխանակ իւր կացուցանէ զԱսուդ, տալով ի ձեռս նորա զբոլոր իշխանութիւն Եգիպտոսի և Հնդկաց - 70.և առեալ Պտղոմեայ զԱսուդ՝ տայ տանել յԵգիպտոս, ի պարգևեալ աշխարհին նմա յԱղէքսանդրէ – 70.

ԱՍՈՒԻ - և է զգեստ նոցա ասուիս ի ծածկոյթ մերկութեանն, և օդ ոտիցն հնարաւորեն զձև կաւշկաց, ի մորթոց այծից կազմեալ – 192. Եւ որք մերձ առ պարսպօքն զճակատն վառէին և զմարտն գրգռէին՝ զգեստն ինքեանց յասուէից կազմեալ – 208.

ԱՍՈՒՐ - Ասուր շինէ զՆինոս քաղաք, որ է Նինուէ, որ կոչի առաջին Ասորիք: - 14. Բայց որպէս բացայայտեցաւ՝ Շամիրամ սեպհականեալ թագաւորէ յազգէ Ասուրա/ճիշտը՝Ասուրայ/ ի Սեմայ Ասորեստանի բնիկ իւրեանց տէրութեանն, և պայազատեալ մի ըստ միոջէ մինչ ի Թոնոս Կոնկողեռոս – 16. բովանդակաբար բացայայտել զհաւատարիմն գրել, թէ արդեօք Ասուր, որ զՆինուէ շինեաց, հաւ Նինոսի՞ իցէ ի ծննդոց Սեմայ, ուստի Նեբրովթ, կամ թէ արդեօք ազգն Արծրունեաց Սեմա՞յ սերունդք իցեն, թէ Քամայ ի Նեբրովթայ: - 14. Իսկ Ասուր որդի Սեմա զՆինուէ շինէ առաջին քաղաք Ասորւոց թագաւորութեանն: - 14. Իսկ Ասուր երրորդ ի Սեմայ՝ առաջին շինէ զՆինուէ. – 14. որ և զՆինուէ քաղաք առաջին արքունեաց շինեալ յԱսուրայ, զոր աւերեացն Նեբրովթ՝ սա վերստին շինեաց ի պատիւ անուան իւրոյ: - 44. Սեմ ծնանի զԵղամ և զԱսուր և զԱրփաքսաթ և զԱրամ և զՂուդ: - 14. Քանզի որպէս գրեցաւն՝Ասուր ի Սեմայ շինէ զՆինուէ – 14.

ԱՍՊԱԶԷՆ - ,,հապա, քաջք, վառեալ ի զէն և յասպազէն, արիաբար մարտիցուք. – 134. Ապա բարեկամացեալ ընդ Աբգարու թագաւորի Հայոց և ընդ մեծ զօրավարին Խուրանայ Արծրունւոյ՝ յղէ նմա պատարագս և առնու յօգնականութիւն զԽուրէն Արծրունի, զայր իմաստուն և քաջամարտիկ, կորովի յաղեղն և ի զէն և յասպազէն. - 78. և ձերբակալ արարեալ մերկանան ի զինէ և յասպազինէ և տանին կացուցանեն առաջի Կիւրոսի. – 66. և բանակեցաւ Ն արամբք, վառեալ ի զէն և յասպազէն, ի Նորագեօղ Ռշտունեաց: - 322. Եւ գրէ առ իշխանաց իշխան՝ ի բաց լքանել եթէ ունիցի ինչ անօգուտս խորհել, ապա թէ ոչ՝ տեսից զքեզ, ասէ, ի զէն և յասպազէն և ի ճակատամարտ. – 322. և ինքն Աշխէթ զինեալ զինքն ի զէն և յասպազէն, զոր կարծեալ ոմանց երկաթեղէն պատկեր գոգցես զերիվարն և զհեծեալն, աչացն միայն ոչ գոլով ծածկոյթ. – 272. Եւ ինքն զԳրիգոր եղբօրորդի իւր հանդերձ ընտրելովք ոմաբք զօրաւորօք վառեալ ի զէն և յասպազէն արք Մ, զոր զգացուցին Աշոտի. – 330. Եւ մեկնեալ զզօրսն ի նմանէ ընդ կողմն Ապահունեաց, մերկ ի զինէ և յասպազինէ թողեալ, ոչ առնել այլ կողոպուտ, գնացին աղխիւ և երիվարօք իւրեանց: - 346. և շտապով փութանակի յասպազինէ երիվարէն ի վայր արկեալ զինքն առաջի Աղէքսանդրի, առ ոչինչ համարեալ յահռնաբար/գրքում՝յահուռնաբար/ գործսն զոր գործեաց՝ փութացաւ ետ ողջոյն արքային և ասէ. – 68. և վառեալ ի զէն և յասպազէն՝ արձանացան իբրև զմի այր՝ և յանդուգն դիմացուածով խուռն յարձակմամբ հարեալ ի դիմի, ուր քաջքն այլազգեացն ճակատէին ընդ աջաթև /380/ կողմն. և պատառեցին զգունդն, և պարտեցին զախոյեանսն. – 382. Իբրև եհաս գուժկան առ մարզպանն Հայոց Գուրգէն՝ ելեալ զհետ նոցա Ռ արամբք, վառեալ ի զէն և յասպազէն, և գնացեալ եհաս յԱյլի գաւառ. – 402.

ԱՍՊԱԶԻՆԵԱԼ - Եւ /106/ նոյնժամայն հուպ ընդ հուպ ի դիմի հարեալ Մեհուժանայ և կարթակոտոր զասպազինեալ երիվարն արարեալ քաջին Սմբատայ՝ տոռն արկեալ ի պարանոցն Մեհուժանայ ասէ. – 108. զի թագաւորն Լիդէացւոց ասպազինեալ զերիվարն շուրջանակի պղնձի արկանելեօք յոտից մինչ ի գլուխ բովանդակ չթողեալ տեղի՝ անկոուելի լինել զինուի – 64. Աշոտ մտրակեալ զիւր ասպազինեալ /գրքում՝ ասպայզինեալ/ երիվարն սպառազէն կազմեալ ի մարտ պատրաստել – 334.

ԱՍՊԱՀԱՆ - և խաղացուցանեն յԱսպահան, առնուն և զՎաղարշապատ և զԱրտաշատ. – 104.

ԱՍՊԱՍՏԱՆ - Եւ ընդոստուցեալ Խոսրով ի յահէն և զարհուրեալ մեծաւ դողութեամբ՝ խնդրեաց իւր տեղի փախստեան, աղաղակեաց և ասէ՝ ձի, ձի, և մտեալ յասպաստանն՝ ոչ հանդիպեցան ձիոյ: - 152.

ԱՍՊԱՏԱԿ - ,,ա՛ղջկամարդ, ի բաց լեր յասպաստակէ ասպարիսիս, ա՛յր կանացի, և ծանի՛ր զքեզ,,: - 114. Այլ հինիցն ասպատակքն, սովոյն բռնութիւն, գերիվարացն տառապանք, գազանաց յարձակմունքն, ներքին և արտաքին վրդովմունքն հոլանի առնէին զաշխարհս: - 316. բազում ունելով ինչս ի կոխակս բարձրաւանդակս և ի կիրճս նրբականս, ի զերծս և ի խոխոմս ձորոյն ի թոխ և ի բոխ երկրին անբնակ մարդկան յասպաստակէ հինիցն Երուանդայ – 84. Բայց յո՛վ ոք կամ ո՞ր աշխարհ, զոր ոչ կործանեաց Աւշին պէսպէս լլկանօք հինի ասպատակաւ, աւարառու յափշտակութեամբ, սպանմամբ սրոյ և սովոյ: - 374. և աշխարհ զրաւ առցէ յասպաստակէ թշնամեաց, որ եկեալ հասեալ է յաւեր և յեղծումն: - 216. Եւ դադարումն լինէր յաւուրս սորա հինից և ասպատակաց ի վերայ երկրիս, և քաջավայելչապէս բարեձևանայր կարգ սրբոյ եկեղեցւոյ Քրիստոսի, և երկիւղ և կասկԱԻՐ - ած և ոչ ուստեք: - 338. և եհար սատակեաց Ապումկղէմ ի միում ասպատակի Ը այր, և զերիվարս նոցա, և զէնս և զզարդ մերկեաց ի նոցանէ, եհար զայլազգիսն ի հարուածս մեծամեծս և ինքն դարձեալ ասպատակեաց զկնի նոցա: - 304. և շփոթեալ լի աղաղակաւ երկիրս, և ուր հասանէին՝ աւերէին ասպատակաւ և աւարաւ և յափշտակութեամբ. – 298. և սփռեալ ասպատակ ընդ կողմանս կողմանս – 134. Իսկ որ տիրէր աշխարհին Ապահունեաց Կայսիկն՝ զիւր զօրսն առ ինքն գումարեալ և որ շուրջ զնովաւ քաղաքայինք և ասպատակքն Պարսից, որք ի Յունացն վերայ առնէին արշաւանս: - 380. մանաւանդ զի աւերեալ էր երկիրն յասպատակէ Պարսից, այն ինչ հուպ մեռանելն Երուանդայ և ընդ թագաւորելն Արտաշէսի: - 90.

ԱՍՊԱՏԱԿ ԱՌՆԵԼ - Առնէր ասպատակ և ի կողմն Անձաւացեաց տէրութեանն, և անտի ևս առնուին աւար ի պատճառս ռոճկաց պիտոյից այրուձիոյն: - 176. և աներկիւղ համարձակութեամբ լի ամբարտաւանութեամբ առնէր ասպատակ ընդ ամենայն կողմանս տէրութեան նոցա: - 274.

ԱՍՊԱՏԱԿԱԻՈՐ - և այլ ոչ ևս յաւելին ելանել ի վերայ աշխարհիս ասպատակաւորք հինիցն պարսկայնոցն: - 400. սփռեալ տարածանեն հէնս ասպատակաւորս ընդ բոլոր երեսս երկրիս Հայոց – 102.

ԱՍՊԱՏԱԿԵԱԼ- Եւ ասպատակեալ ի Ճուաշ և ի Թոռնաւան գաւառ՝ յաւարի առնուն. – 304.

ԱՍՊԱՏԱԿԵԼ - և եհար սատակեաց Ապումկղէմ ի միում ասպատակի Ը այր, և զերիվարս նոցա, և զէնս և զզարդ մերկեաց ի նոցանէ, եհար զայլազգիսն ի հարուածս մեծամեծս և ինքն դարձեալ ասպատակեաց զկնի նոցա: - 304. Եւ եղև յետ մեծ պատերազմին, որ յառաջ քան զզրուցացդ գրելոյ ելին, ի գլուխս Մանազաւեան նահանգին և Յուշոյ դաշտին, և զխռովարարս քաղաքացն ի մի վայր գումարելոցն, որք և յունայն ասպատակէին աշխարհ – 398. և մի յանխնայ ասպատակելով յաւեր դարձուցանես զերկիր իմ,,: - 178.

ԱՍՊԱՏԱԿՈՂ - ընդդէմ արաբացի ասպատակողացն յարիւն և յապաժոյժ ի վերայ հայրենի աշխարհի մարտուցեալ և զհոգի և զմարմին փոխանակ սրբոց եկեղեցեաց Քրիստոսի և ի նոյն հաւատացելոց ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ, առ զնոսա ամբողջ և անբիծ պահելոյ – 300. շինէ և անդ ամրական տեղի, դժուարամատչելի ասպատակող հինից, դնելով ի նմա նմանապէս ապարանս փողոցայարդարս, տաճարակերտս սենեկագործս, բաւական

ի պէտսն պատրաստեալ – 392. Եւ առ չանսալն յետուստ կողմանէ Վահան հարեալ ի գաղտնիս զգարշապար երիվարին՝ արար կաղանալ նժոյգ ասպարակողին. – 334.

ԱՍՊԱՏԱԿ ՍՓՌԵԼ - Եկն եմուտ ի գաւառն Աղբագ, և ասպատակ սփռէր ընդ կողմանս կողմանս յերկիրն Վասպուրական, գերփէր, աւերէր, յափշտակէր, կապուտ կողոպուտ գործէր ընչից և ստացուածոց. – 176. և բանակեցաւ ի յԱդամակերտ ոստանին Արծրունեաց, և անդէն սկսաւ ասպատակս սփռել, աւար առնել, կուտել առ ինքն զկապուտ աշխարհին յոյժ սաստկութեամբ: - 184. Եւ ընդ առաւօտն հրամայեաց Հայրակղոս ասպատակս սփռել ի վերայ ամենայն երկրին, և հարկանել զամենայն երկիրն սրով սուսերի: - 150. և ինքն Ջափր գործ առնէր առ սակաւ սակաւ մեկնել ի նմանէ զզօրսն՝ դիմօք յաշխարհս աշխարհս /326/ ասպատակ սփռելոյ: - 328.

ԱՍՊԱՐԷՋ - Այսր աղագաւ արտաքս վազեցի զմեծս զայս բանգտութեան ընթանալ ասպարէզ, զօրաւորաց մտահարուստ արանց կարօտացեալ բաւականանալ իմով անհեդեդ պատմողական հանդիսիւ – 352. դուզնաքեայ երասանակալ փայտիւն վազս առեալ սիգաքայլ ճեմարանօք ընդ կապուտակաձև երկնագոյն լեռնային և դաշտական ասպարէզս – 396. Իբրև հեռացաւ թագաւորն զերկուց աւուրց ճանապարհ՝ Ապումրուան ելեալ ի ձիընթացիկ ասպարէզն զգնայր. – 368. մինչև եկից հասից ի լայնանիստ ընդարձակ ասպարէզս մատենից պատմութեանցս՝ ոճով մի ըստ միոջէ շարեցից, կարգեցից, գրեցից զախորժելին քեզ: - 74. Նոյնժամայն ելեալ զհետ Դերանկին կորապաղատն ի նոյն աղագս ի բաց մեկնել ի դիմաց հազարապետին, գիտելով զոր ինչ խորհեալն էր յաղագս նախարարացն Հայոց եկելոյն առ նա, և մեկնեալ լինէին ի զօրացն անտի ասպարէզս Ե – 342.

ԱՍՊԱՐԷՍ - ,,ա՛ղջկամարդ, ի բաց լեր յասպատակէ ասպարիսիս, ա՛յր կանացի, և ծանի՛ր զքեզ,,: - 114. Եւ եղև իբրև հասին ի տեղի կատարմանն ասպարիսի նահատակութեանն՝ ծունր եդեալ կային յաղօթս – 266. և թագաւորն յանկասկածս լինելով՝ փութացան ելին ի բանակէն փախստեայ հարուստ ասպարիսօք: - 380. Եւ մինչդեռ կային կենդանի և զոհանային զՔրիստոսէ զանյաղթ զօրութենէն զոր զօրացոյց զսուրբսն մեծ ասպարիսի ի հոգևորական պատերազմին՝ ևս առաւել բարկացեալ թագաւորն՝ իբրև զինոց վառեալ բորբոքէր. – 292. զի է անդ լիճ մի մեծ մօտ ի տեղին, որ էր տեղի ասպարիսի ճակատամարտ զօրու նահատակութեան քաջացն մերոց իշխանացն Վասպուրականի – 226. Իսկ սուրբն ելեալ հանդերձ դահճօքն ի տեղի ասպարիսի կատարմանն երկնաւոր նահատակութեանն՝ ի ծունր իջեալ կայր յաղօթս – 206. Իսկ երիցս երանելի սուրբքն տէր Յոհաննէս Արծրունեաց եպիսկոպոս և երանելի քահանայն Գրիգոր և տէր Գրիգոր Արծրունի խրախուսեալք յԱստուած, կացեալ յատենի ի մեծ ասպարիսի հոգևորական պատերազմին – 250. հարուստ մի հեռի զքարանցն տաշելոյ զհոլովումն բերելով առ տրամադրութիւն կոչարանին իբրև ասպարիսօք երիւք, զբացագոյնն մօտագոյնս գործելով սայլիցն հոլովմամբ. – 396.

ԱՍՊԵՏ - Անդ Բաբգեան և ասպետն մեծ Աշոտ նիզակակիցք միմեանց զերծեալ ի մեծ պատերազմէն՝ փութանակի մտին յաշխարհս Հայոց – 92. Եւ քանզի յետ մահուանն մեծին Սահակայ Բագրատունոյ սպարապետի ասպետի և զօրավարի Հայոց, հաւատացեալ էր Թէոդոսի կայսեր զսպարապետութիւնն Հայոց Համազասպ Մամիկոնէի և որդւոյ իւրում Վարդանայ – 122.

ԱՍՊՈՒՐԱԿ - քանզի յետ վախճանի Ասպուրակայ նստուցեալ էր Խոսրովու յաթոռ հայրապետութեան Հայոց զսուրբն Սահակ որդի սրբոյն Ներսէսի. – 112.

ԱՍՊՈՒՐԱԿԷՍ - Եւ կացին եպիսկոպոսապետք Հայոց յետ մահու սրբոյն Ներսէսի ոմանք ի զաւակէ Աղբիանոսի եպիսկոպոսի Բզնունեաց, առն պատուականի, Շահակ և Ջաւէն և Ասպուրակէս – 108.

ԱՍՏ - ,,նիստ դու աստ, մինչև արձակեցից զքեզ և արարից զկամս հայցուածոց քոց վասն որոյ եկեալ ես,,: - 226. Այլ սա ի վեց ամին լքեալ ի Կիւրոսէ, և աստ անկեալ կենօք շրջէր մինչև իսպառ բարձաւ թագաւորութիւնն Ասորեստանեայց և Մարաց ի Կիւրոսէ որ թագաւոր …

<այստեղ նախադասությունը չի ավարտված>: - 62. Աստ դիպուածոցն եղելոց և զանունն ասացեալ՝ տեղի մսրոյ – 34. Բայց արդ որպէս յառաջագոյն հատուցի զարտաքոյ պարսաւանաց զիս ներքոյ գրել, վասն ոչ ոճով զսրայս կարգել դնել ի շարի աստ զշարագրածս, վասն ոչ բաւելոյ զանչափութիւնն ի մի վայր գումարել յանմասնաւորաբար նշանակութեամբ – 308. Բայց դոյզն մի զամբարշտին Մեհուժանայ զյանդգնութիւնսն ի վերայ Հայոց բացայայտեցից ի շարի աստ: - 102. Դարձեալ վերստին հրճուանօք ոռոգեալ լինի պատմութեան աստ սակս բարձրագահ, համաթոռ, ճոխազգի ազգապետութեանն Արծրունեացս, /76/ մեծ զարմի Սենեքերիմայ ծննդոց. – 78. և հրաման հարկեցուցանող ճոխութեան քո ստիպէ զմեզ, ճեպել փութալ առ գիւտն հանդիսանալ և կարգել ոճով զփափագելին յայտարարական գրով, դրոշմել կանոնել ի գիրս աստ – 12. զոր ոչ է հաճոյ երկրորդել ի գիրս աստ. – 108. յառաջ խաղացուցից զբանսն, արագաքայլ արշաւանօք անցեալ գնացից ընդ շարագրածս անցնիւր պատմագրաց, զազգաբանութիւնն միայն ոճով դրոշմեցից ի շարի աստ – 74. Սաստիկ և վտանգաւորք և լի դառնութեամբ որ ինչ ի ճառի աստ են յիշատակարանք, սակս յանձնառութեան մեծ նախարարացն և իշխանացն մերոց. – 240.

ԱՍՏԱՆՕՐ - Բայց զի՞նչ աստանօր ինձ ասելի է – 336. Աստանօր և զհայհոյական բարսն նշանակէ, և վասն ամենայն խիստ բանից զոր խօսեցան զնմանէ մեղաւորք և ամբարիշտք: - 26. Աստանօր և ի դէպ ելանէ մարգարէութիւնն Դանիէլի, տեսութիւն անհեդեդ պատկերին բազմախառն նիւթօքն ի վերայ խեցեղէն և երկաթեղէն ոտիցն: -156. Աստանօր զվկայեալ բանիս՝ և մեք ի ճեպելն փութասցուք – 260. Աստանօր ի դէպ ելանէ և մարգարէախառն օրհնութիւնք մեծի նահապետին /40/ և աշխարհահօրն Նոյի յասելն՝ ընդարձակեսցէ Աստուած Յարէթի, և բնակեսցէ ի տան Սեմայ: - 42. Աստանօր լաւագոյնս իմն աստուածայինն Մովսէս գրէ ի բերանոյ Աստուծոյ զյաճախութիւն ամբաստանութեան ամբարշտելոցն, ըստ իւրաքանչիւրոցն և զվնասն նշանակելով: - 28. Աստանօր ոչ է ինձ յայտ թէ զի՞նչ կամ ո՞րպէս դիպեցաւ լինել տոհմին Արծրունեաց, կամ ո՞ւր, կամ զիա՞րդ. – 94. Աստանօր ոչ հեշտալիր թուին ինձ պատմութիւն ճառիս շարագրութեան: - 350. աստանօր պարտ է սակաւիկ մի յապաղումն տալ պատմութեանս. – 18. Աստանօր սակաւուք բացայայտեցից զորպիսութիւն բնակչաց լերինն. թէ զիա՞րդ կամ ո՞րպիսի ոք են – 190. Զոր պարտ էր աստանօր յոլովագունիւք ոմամբք աւաղականօք ընդ ողբակիցս՝ և զմարգարէականն առնուլ ի ձայնարկութիւն – 22. Լո՛ւր և զարմացի՛ր և աստանօր ևս առաւել, եթէ զիա՞րդ ողորմութիւն բարերարին՝ արդարադատ բարկութեանն յաղթէր – 28. Յիշեցեալ լինին աստանօր սողոմօնեան բանագործութիւնքն զկատարումն առեալ – 354.

ԱՍՏԱՊԱՏՈՅ ՎԱՆՔ - սա ևս աւելի խորհեցաւ չար և պատրանօք խաբէութեան որսացեալ զնախարարս աշխարհիս Հայոց՝ արար հրկէզ զամենեսեան ի քաղաքին Նախճաւան և յաւանին Խրամի, որ է ի ներքոյ Աստապատոյ վանացն, յեզր Երասխայ. – 166.

ԱՍՏԵՂԱԳԷՏ - առ սովաւ Ատղաս աստեղագէտ երևեցաւ: - 56.

ԱՍՏԷՆ - աստէն իսկ դարձաւ յետս երես իւր ի /248/ թիկունս կոյս, ըստ ձախողակի խոտորմանն յետս ընդդէմ զխոտորմանն ժառանգեաց: - 250.

ԱՍՏԻ - ,,զի աներևոյթքն աստուածայինք յարարածոց աստի, ասէ, իմացեալ տեսանին, այսինքն մշտնջենաւորութիւն և զօրութիւն և աստուածութիւն նորա – 54. այլ ի մարդկապէս բարբառոյ աստի ցուցանէ ի հրաժարականն ի սպառ վախճան: - 28. Ապա թէ փութաս ելանել ի կենաց աստի առ զայրուցս կատաղութեան քո և զոսկերս ցրուես յանապատս և լինել կերակուր գազանաց երկրի և թռչնոց երկնից՝ քո կամք լիցին, և ես քաւեալ եմ յարենէ քումմէ – 278. բայց ի գնալն աստի ի Մարս և ի Պարսս, դարձեալ դառնայ ուժով մեծաւ և թագաւորական ճոխութեամբ, տիրէ Հայոց մեծաց - 88. և աստի գիտելի է մեզ բարբառն առաջին Եբրայեցի լեալ: - 40. Եւ խնդրէր /252/ ի Քրիստոսէ ելանել ի մարմնոյ աստի և մտանել առ Աստուած. – 254. և ծառայեա ճշմարտութեան օրինաց և հաւատոց, զոր ուսաք ի մարգարէէն Մահումեթայ. ապա թէ ոչ՝ զնորին հակառակն ընկալցիս,

տանջանս և մահ, և ելցես ի կենաց աստի չարաչար մահուամբ,,: - 294. և քեզ եթէ հաճոյ թուիցի ապրեցուցանել զքեզ և զզօրս քո՝ արի ել աստի և գնա ի սահմանաց իմոց: - 278. իսկ մեք աստուածեղէն գրոց հետևեալք՝ ոչ յօտարաց աստի հաստատեմք զճշմարտութիւն, օ՛ն անդր. – 54. համառել պնդել ի հաւատսն Քրիստոսի զոր պաշտեադ, և ի ձեռն չարաչար տանջանաց ելանել ի կենաց աստի – 290. Նոցա ելեալ արտաքս յատենէն մեծաւ խնդութեամբ, և յոյժ զուարճացեալք փութային ելանել ի մարմնոյ աստի և մտանել առ Աստուած – 266. Ուստի պարտ իսկ էր նախ զանձանց և եթ գիտել, և ապա յերևելեացս աստի զճարտարապետն սոցա իմանալ. – 54.

ԱՍՏԻ ԵՒ ԱՆՏԻ - և աստի և անտի երիվարի փորոյն տախտակագործ գրգեալ ըստ փորոյն չափու մածուցեալ ի ձև վահանի զգործ արուեստի զինուն ցուցանեն: - 208. և բազմութիւն զինուորաց վառելոց աստի և անտի, և վարոցաւորք և սակրաւորք այսր անդր քշել զամբոխն դառնեալ. – 236.

ԱՍՏՂ - արդ տեսանեմք զերկնային մարմինն, զի կարգաւորաբար անդադար շարժութիւն ունի, այսինքն արեգակն և լուսինն և աստեղք և այլք նոյնպիսիք. – 54. մերժել հեռանալ … և որ այլ քաղցրագոյն վայելք ընդ երկնաւս ի վերայ երկրի, պայծառ գեղ արեգական և լուսնի, հանդերձ աստեղացն ճոխագործութեամբքն ընդ տարերք երկնի յեղյեղլով, ծովու և այլոց ցամաքայնոց, և ջրայնոցն բարեփառ հոլովմանցն հրճուանաց, և որ ինչ ընդ այլք ընդ դոքօք պատկանին յարմարաբար տնտեսութիւնք առ սկզբնատիպն պատկերակերպութիւն: - 386. Իսկ Սաթինիկ ունկնդիր եղեալ խրատու սրբոցն՝ ոչ ի բաց մերժեցաւ ի կռոցն Աստղկայ անուանեալ պատկերին – 88.

ԱՍՏՂԿԵԱՆ - և ի վերայ նորա կանգնէ զԱստղկեան պատկերն, և մօտ նորա զտուն գանձու պաշտպանութեան կռոցն. – 88.

ԱՍՏՈՐՈՎԱ - որ է տուն Աստորովայ. – 60.

ԱՍՏՈՒԱԾ - և հրամանէ Աստուծոյ սատակեցան զօրք նորա. – 60. Տնկեաց, ասէ, Աստուած զդրախտն յԵդեմ ընդ արևելս. այսինքն յերկրի յարևելս – 18. Փութաճեմ ընթացող արշաւանս ի վերայ ձգեալ՝ հասանել ի լեառն տեառն և ի տուն Աստուծոյ մերոյ, ըստ յորդորման մարգարէիցն –392. Քանզի ոչ կարացեալ իմանալ զդէմ փախստէի Արտաշէսի, և այն ի տեսչութենէ Աստուծոյ այնպէս պահեալ լինէր – 84. ,,Աստուծոց պատուական և ամենայն թագաւորաց, տէր երկրի և ծովու, ծնունդ մեծին Արամազդայ Խոսրով թագաւոր. առ Հայրակղոս անմիտ և առ անպիտան ծառայ մեր: - 146.,,Բուխայ գլուխ զօրավարաց ընդհանուր Թագաւորութեան Տաճկաց, Ջափր իշխեցող ծովու և ցամաքի, հաւասար և օրէնսդրին մերոյ Մահումաթի, և հաւատարիմ միջնորդ Աստուծոյ և մարդկան, և թագաւոր ընդհանուր ազգաց հարաւային աթոռակալութեան … Յղեցի զքեզ ելանել ի վերայ երկրիդ Հայոց ամենայն կենդանեաց – 236. ,,զո՞յ թողութիւն իմոց չարեացն /386/ գործելոց, թողո՞ւ Աստուած զիմ պարտեացն յաճախութիւն. ասացէք ինձ, տուք ինձ պատասխանի,,: - 388. ,,Զբանս քո լուեալ՝ ասեմ, եթէ յԱստուծոյ է թագաւորութիւն և ում կամի տացէ. – 138. ,,զի՞ զվայր կոխես զաստուծոյ զտուն տեսանել, Աղէքսանդրէ. – 50. ,,ի հայրենեացն արտաքս հանեալ էք ի ժառանգութենէ և մերժեալ ի բաժնէ եղբայրական հասէ. զա՞յս ևս բռնազբօսել ջանայք, զոր Աստուած ժառանգեցոյց ինձ: -330. ,,ի սկզբան թագաւորութեան նախնեաց մերոց, յորժամ ետ Աստուած զաթոռ բազում թագաւորաց ի ձեռս նոցա, և մինչ առ մեզ հասեալ՝ ոչ ոք զօրեաց կալ ընդդէմ մեր, ոչ ի հեռաւոր աշխարհաց և ոչ ի մերձաւորաց: - 198. ,,ձայն իմն ահաւոր հրեշտակի անկեալ ի վերայ իմ՝ հրամայեաց երթալ պատգամաւոր յազգն իմ, ցուցանել զԱստուած արարիչ երկնի և երկրի. առնուլ ինձ անուն գլխաւորութեան, և զտութիւն հաւատոց որ ի կուռս՝ յանդիմանել և քակտել,,: - 158. ,,ոչ միայն զի չես աստուած՝ այլ շուն ես դու, և երամակ շանց՝ որ զկնի քո տողեալ սահին,,: - 40. ,,որչափ սաստիկ պատժոց արժանի համարիցիք զայն, որ զՈրդին Աստուծոյ առ ոտն եհար և զարիւն նորոյ ուխտին խառնակ համարեցաւ և զՀոգին շնորհաց թշնամանեաց,,: - 258. ,,օրհնեալ է տէր Աստուած մեր, որ ուսոյց զձեռս մեր ի պատերազմ, և զմատունս մեր ի ճակատամարտ,, , և որ ի կարգին է: - 252. այլ

աստուածայինն Պօղոս ճշմարտագոյնս զայսոսիկ յայտնէ ասելով՝„ծանեան զԱստուած, և ոչ իբր զԱստուած փառաւորեցին կամ գոհացան. – 52. այլ աստուածայինն Պօղոս ճշմարտագոյնս զայսոսիկ յայտնէ ասելով՝„ծանեան զԱստուած, և ոչ իբր զԱստուած փառաւորեցին կամ գոհացան. – 52. այլ բազմացան չարիք մեր, զի մեղաք առաջի տեառն Աստուծոյ մերոյ և յետս հարաք զիրաւունս պատուիրանաց նորա – 242. Այլ և զհուրն զիա՛րդ մասն աստուծոյ ոչ ամաչեն ասել - 52. այլ և առ Աստուած ևս և առ սուրբս նորա յաւակնեալ՝ յերկինս բացեալ զգայռալիր բերանն և որպէս շուն լիրբ պատուհաթափ եղեալ ածէր զլեզուն զերկրաւ: - 100. Այլ ի հրամանէ Աստուծոյ յանդիման դրախտին բնակելով պահոք ապաշխարութեան սգացեալ եղեն, ողբալով զվրիպումն առաջին կենացն, ամենայնիւ հրաժարեալ ի մարմնականաց, հոգիազարդ մարգարէութեամբ ժուժկալեալք ի մսոյ և ի գինւոյ: - 30. Այլ նահատակեցան արիաբար և ետուն պատասխանի թագաւորին մեծաւ համարձակութեամբ , յուսացեալ ի մին միայն ի թագաւորն թագաւորաց և տէրն տերանց, ի Քրիստոս յորդին Աստուծոյ: - 292. Այլ որ փոփոխէ զսիրտս իշխանաց նախախնամօղն Աստուած՝ քակեալ բաժանեաց ճեղքեաց զՅովսէփ ի յԱւշնէ. – 374. Այլ Քրիստոս իւր ոչ տուն ոչ տաղաւար ասի, այլ մի տէր Յիսուս Քրիստոս, յԱստուծոյ և ի մարդկանէ կատարեալ. – 394. Այնուհետև ել գնաց դէմ եդեալ զյունականօքն շրջել զկողմամբքն, յանձն արարեալ զհոգս իւր շնորհացն Աստուծոյ. – 316. այս այն Աբդլայն է, զոր ազգ իւր ասացին Աբդլանգէ, այսինքն ծառայ դանգի և ոչ Աստուծոյ, վասն սաստիկ զօշութեանն և անյագ ագահութեանն: - 168. այսոքիւք ծանուցեալ զպատիւ խնամոցն Աստուծոյ՝ ևս յորդորագոյնս յուսացաւ կոչել այցելու ինքեան զԱստուած: - 26. այսոքիւք ծանուցեալ զպատիւ խնամոցն Աստուծոյ՝ ևս յորդորագոյնս յուսացաւ կոչել այցելու ինքեան զԱստուած: - 26. այսր անդր կորզեալ զկարգ բնութեան առ ի յընդդէմս հրամանին Աստուծոյ դիմագրաւեալք – 28. ապա ետ հրաման և փորեցին զաչս երանելւոյն, անդամ անդամ յօշեցին զնա, որ մատոյց զինքն պատարագ կենդանի որդւոյն Աստուծոյ. – 290. առատապէս հեղեալ զգութ … և ի ձեռն հովուապետին սրբոյն Յովհաննիսի եպիսկոպոսի և ճգնաւոր քահանայի Գրիգորի , որք միշտ զողորմութեանց խնդրուածս վասն ժողովրդեանն տեառն ի վեր առաքէին , զոր օրինակ և հրեշտակն տեառն աղերսէր Աստուծոյ, ասէ – 314. Աստանօր ի դէպ ելանէ և մարգարէախառն օրհնութիւնք մեծի նահապետին /40/ և աշխարհահօրն Նոյի յասելն՝ ընդարձակեսցէ Աստուած Յաբէթի, և բնակեսցէ ի տան Սեմայ: - 42. Աստանօր լաւագոյնս իմն աստուածայինն Մովսէս գրէ ի բերանոյ Աստուծոյ զյաճախութիւն ամբաստանութեան ամբարշտելոցն, ըստ իւրաքանչիւրոցն և զվնասն նշանակելով: - 28. արդ փութա պատահեաց նմա, զի մատնեաց զնա Աստուած ի ձեռս քո„: - 352. Արդ եթէ զկէսն Որմզդի գողացաւ կաղն, և նա ոչ գիտաց, զիա՞րդ իցէ աստուած կիսատուրն և ի կաղէն գողացեալն: - 52. արդ ո՞ւր է Աստուածն այն, զոր դուդ ասես, վասն է՞ր ոչ փրկեաց զԿեսարիայ և զԱնտիօք և զՏարսոն և զԱմասիայ և զԵրուսաղէմ և զԱղէքսանդրիս և զԹեբայիտ և զայլ աշխարս: - 146. Բայց Աստուած ըստ յօժարութեան քո սիրոյդ կատարեսցէ զկամս քո որպէս և հաճոյ թուիցի առաջի Տեառն„: - 114. Բայց երանելի հայրապետն Տէր Գէորգ սաստկագոյն քան զտիեզերական կործանմանն առ Նոյիւ բերելով զտրտմութեանն թախիծս, հանդերձ եպիսկոպոսիւն Գրիգորիւ՝ զաբրահամեանն վաղնջուց աղաչանսն ի կործանմանն Սոդովմայ յառաջաբերեալ մարդասիրին Աստուծոյ. – 358. Բայց զգոյշ լերուք, մի՛ գուցէ ոչ հաճեսցի Աստուած, և խնդրեսցէ ի ձէնջ զվրէժ արեան կոտորածի աշխարհի: - 144. բայց միայն Աստուծոյ կարողի և յամենայնի խնամողի կարողութիւնս այս է դիւրայարմար – 198. Դարձեալ զի երկրպագէ հրոյ, և արեգական, որ է Հեփեստոս, մասն աստուծոյ ասելով, զիա՞րդ իցէ, զի գողն և ապիկարն իբրև զաստուած երկրպագիցի: - 52. Դարձեալ զի երկրպագէ հրոյ, և արեգական, որ է Հեփեստոս, մասն աստուծոյ ասելով, զիա՞րդ իցէ, զի գողն և ապիկարն իբրև զաստուած երկրպագիցի: - 52. դիմեալ գայր և սա ընդ աջաթև կողմն վկայելոցն, ընդդէմ սրոյն մատուցանել զինքն պատարագ կենդանի Որդւոյն Աստուծոյ: - 222. Եղեն ընդ նմա և

ուխտեցին ուխտ, և ետուն նմա կին յազգէն իւրեանց և պատրաստեցան լինել ընդ նմա, որպէս և կամք իւր հրամայեսցեն. զոր թէ ասիցէ ոք՝ ի հրամանէ Աստուծոյ լինել սկիզբն առաջարկութեանն այնորիկ: - 160. երկեաւ Վարդան ի մարզպանէն բնակել յանդորրու, այլ այնր աղագաւ էանց գնաց յամուրսն Մոկաց, և կայր մնայր ի նախախնամութենէ Աստուծոյ այցելել աշխարհիս Հայոց: - 122. Երկրորդ՝ չարասէր և աներկիւղ նախանձուցն բարք, եթէ ընդէ՞ր ոչ և նորայն ըստ նմին օրինակի եղև արատաձգեալ յԱստուծոյ: - 24. Եւ գիտացեալ Արիմին զյետարկելն իւր՝ խեռեալ ստամբակեաց Որմզդի, հակառակ աստուած լինելով: - 46. Եւ զյաճախութիւն ամբաստանութեանն ունի բողոք, թէ նախ զբնութեան օրէնս անարգեալ, և յերեսացն Աստուծոյ անկեալք եղեն: - 54. և կերիցեն քարինք և փայտք և այլ կաիք երկաթեղէնք, որպէս և զայն որ ի նմայն պատարագի մարմին և արիւն որդւոյն Աստուծոյ, մանաւանդ թէ ինքն իսկ ճշմարտապէս որդին Աստուծոյ. – 396. և կերիցեն քարինք և փայտք և այլ կաիք երկաթեղէնք, որպէս և զայն որ ի նմայն պատարագի մարմին և արիւն որդւոյն Աստուծոյ, մանաւանդ թէ ինքն իսկ ճշմարտապէս որդին Աստուծոյ. – 396. Եւ ամենեցուն բերան լցեալ խնդութեամբ ետուն փառս Աստուծոյ: - 136. Եւ այլք զցաւղածին օրհնութիւն հնոցին երգէին, ի վերուստ կոչել զօրավիգն զհրեշտակ Աստուծոյ – 232. Եւ այս արտաքոյ անյուսութեանն ելանելով, հայեցեալ ի քաղցրութիւնն Աստուծոյ: - 338. Եւ այսպէս զառածանէր, զՍեմ որդի Նոյի ասել նոր Զրուան, որ և սկիզբն աստուածոց: - 46. և անդ կեցեալ և մեռեալ անձամբ զիւրովի երթեալ, ըստ սահմանելոյ ի վերայ նորա բանի առնն Աստուծոյ սրբոյն Ներսէսի: - 102. անդ յԱստուած խրախուսեալ սուրբ աստուածաբանակ զօրացն Հայոց կատարեցան ի Քրիստոս: - 128. և ապա մտին ի տունն Աստուծոյ, և տարածեալ զհրովարտակն առաջի սրբոյ սեղանոյն՝ անկան ի վերայ երեսաց իւրեանց յերկիր առաջի Տեառն և լացին դառնապէս – 146. Եւ առ վտանգի երկիւղի զօրավարին՝ ածին ի մէջ զիրս տեսլեանն, որ երևեցաւ յերկնից հրեշտակ Աստուծոյ. – 234. և առաջի արկեալ զհառաչանսն, զարտասուսն, զխոստովանութիւնն, զողորմագին պաղատանսն, մինչ ի մահ զտրտմելն, զկենաց դեղն հայցել, զմարմին և զարիւն որդւոյն Աստուծոյ ի թողութիւն մեղաց – 386. և առեալ դահճին զսուրն՝ եհար զերանելին և եհատ զգլուխ նորա, և նոյնժամայն /գրքում՝ նույնժամայն/ աւանդեաց զոգին ի ձեռս Աստուծոյ: - 294. և ասէ զնա Ստացուած, թէ և Աստուծով՝ այլ ոչ արժանաժառանգ. – 22. Եւ արդ յայտնի լիցի, զի որչափ բաւէ զօրութիւն իմ և իցեմ կենդանի՝ կացից ընդդէմ զօրութեամբ և ուժով տեառն Աստուծոյ, և ոչ տեսից զքեզ սիրով խաղաղութեան. – 278. և բազմութիւն քրիստոնէիցն … գոհացեալ միաբան ետուն փառս Աստուծոյ, որ զօրացոյց զսուրբսն և արար յամօթ զսատանայ հանդերձ գործակցովքն իւրեանց: - 268. Եւ բազումք ի նոցանէ հաւանեցան նմա՝ պատգամաւոր Աստուծոյ ասել: - 160. և բանք սրբոյ Ներսէսի ընդ կենդանի քանին Աստուծոյ խառնեալ՝ դիւրագոյնս զհատուցումն արհամարհողացն հատուցանէր յօրհնութիւնս և յանէծս, անյապաղ զգործն կատարելով. – 100. Եւ բացեալ լինէր զբերան իւր բանիւն Աստուծոյ – 204. Եւ դարձեալ՝ եթէ յարոյց ինձ Աստուած զաւակ այլ՝ փոխանակ Հաբէլի զոր սպան Կայէն: - 24. Եւ դարձեալ՝ ետես Տէր Աստուած զերկիր և էր ապականեալ. – 28. և Դաւիթ ասէ, ,,յոր հաւատացի զնոյն և խօսեցայ,,. և Պօղոս՝ ,,մեք հաւատամք զոր խօսիմքն,,. և դարձեալ Պօղոս՝ ,,եթէ խոստովանեսցիս բերանով քով զտէր Յիսուս, և հաւատասցես ի սրտի քում թէ Աստուած յարոյց … - 258. Եւ եթէ զքէն արեանն Մուրկայ խնդրէ՝ զքէն արեանն Մուրկայ խնդրեաց Աստուած ի Փոկասայ ի ձեռն հօր իմոյ Հայրակղի. և եթէ երկիր խնդրիցէ՝ եհան Աստուած ի մէնջ և ետ ի ձեռս ձեր: - 144. Եւ եթէ զքէն արեանն Մուրկայ խնդրէ՝ զքէն արեանն Մուրկայ խնդրեաց Աստուած ի Փոկասայ ի ձեռն հօր իմոյ Հայրակղի. և եթէ երկիր խնդրիցէ՝ եհան Աստուած ի մէնջ և ետ ի ձեռս ձեր: - 144. և եթէ ոք խախտել ջանայ՝ ի հրամանէն Աստուծոյ ոչ ժառանգէ նա զաթոռ իւր և զթագաւորութիւն: - 356. և եթէ վասն չարութեան գործոց նոցա տաղտկացաւ Աստուած և ետ ի ձեռս ձեր՝ բաւական լիցի ձեզ այդչափ որչափ կալէքդ. – 160. Եւ եհան արձակեաց զնա Տէր Աստուած ի դրախտէն փափկութեան՝ գործել զերկիր ուստի առաւ: - 22. և ետ հրաման ահիւ մեծաւ՝

ամենայն ուրեք կանգնել զպատկեր իւր և երկիրպագանել իբրև աստուծոյ և զոհս մատուցանել. – 40. Եւ երկայնագոյնս է զամենայն բանս պղծութեան նորա շարագրել, զի յոյժ բազում է և ընդդիմակ Աստուծոյ: - 164. և երկիր պանդոկի Սպանդարամետ աստուծոյ է – 48. Եւ զայս Եղկղեսիանոսք. բայց ինձ այսպէս թուէր, թէ աղանդն Եղկղեսիանոսաց վաղուց շիջեալ խափանեալ լինէր ի քաջաց վարդապետացն սրբոց, զոր եղն Աստուած յեկեղեցւոջ. – 254. և զաչս առ Աստուած համբարձեալ եկաց յաղօթս – 216. և զժառանգս Աստուծոյ արար բաժին սատանայի – 264. Եւ ըստ հրամանի բռնաւորին դահճացն ձգեալ ի նա նետս շուրջանակի՝ աւանդեաց զոգին ի փառս Աստուծոյ երանելի նահատակն Քրիստոսի: - 292. և թէ ի պատերազմին յայնմիկ հասանիցէ զմահուն ընդունել զվճիռ՝ իսկ ըստ յաղթութեանն զխոստովանողականն ժառանգել անուն, զօրանալ զօրութեամբ ի զօրութիւն խաչին Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ: - 400. Եւ թէպէտ յայնմանէ վրիպեցոյց ճշմարիտն Աստուծոյ պատուհաս՝ այլ չարն սովորական բնաւորեալ պահեցաւ անվրէպ: - 38. և ի բաց բառնալ յաշխարհէ զշփոթ և զխռովութիւն ի միջոյ խաղաղութեան որպէս օրէն է խաղաղասէր թագաւորաց և թագաւորազանց, իբրև Աստուծոյ կամարարողաց և հաւատարիմ ծառայից տիրասիրաց: - 212. և ի բողոքել արդարոյն յետ Ճ ամի՝ ապա հրաման միայնոյ և ահաւորին Աստուծոյ ասէ. – 30. և ի վերայ սուրբ եկեղեցեաց և ժողովրդեան Աստուծոյ պատերազմէին: - 232. և ինքեանք դարձան մեծաւ յաղթութեամբ, մատուցին պատարագս Աստուծոյ և լցուցին զպէտս տնանկաց և աղքատաց այրեաց և որբոց: - 136. և ինքն հեռացեալ գնաց զկնի Աղէքսանդրի ի Բաբելոն, և անտի եկեալ յԵրուսաղէմ պագին անդ երկիր Աստուծոյ: - 70. Եւ խնդրէին ի բազումողորմէն Աստուծոյ՝ հանել ի գլուխ զառօրեայ ժամանակս անսայթաք և հաստատուն հաւատովք – 252. Եւ խնդրէր /252/ ի Քրիստոսէ ելանել ի մարմնոյ աստի և մտանել առ Աստուած. – 254. և կանխածան իմն ոգւովն Աստուծոյ ասէ զնա գոլ որդիս – 22. և կատարեալ զաղօթսն և գոհացեալ՝ ետուն զփառս Աստուծոյ և հատուցին զամէնն և նստան ուտել հաց. – 228. և հաճեցաւ ընդ նոսա Աստուած. – 278. և հանդերձեալ աշխարհին պսակելոց է ի Քրիստոսէ, հանդերձ տիկնաւն Հեղինեայ ընդ ամենայն սուրբս Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ. ամէն: - 80. և հաւատալն նորա ի մի Աստուած Հայր և մի Որդի նորա ի Բանն Աստուած Յիսուս Քրիստոս և ի մի Հոգի սուրբ, զուգակից և բնութենակից և փառակից Հօր և Որդւոյ, ի մի Աստուածութիւն կատարեալ. – 94. և հաւատալն նորա ի մի Աստուած Հայր և մի Որդի նորա ի Բանն Աստուած Յիսուս Քրիստոս և ի մի Հոգի սուրբ, զուգակից և բնութենակից և փառակից Հօր և Որդւոյ, ի մի Աստուածութիւն կատարեալ. – 94. և ճախր առեալ ի ներքուստ ի վեր ի լեառն Վարագ և երկրպագեալ աստուածազարդ քրիստոսապսակեալ փայտի խաչին Քրիստոսի, պատուանդանի ոտիցն Աստուծոյ - 392. և մատնեաց զմեզ Աստուած ի ձեռս քո. – 242. և միաբան զաղաղակ բարձեալ ասէին, ,,Աստուած, յօգնել մեզ նայեաց, և Տէր, յընկերել մեզ փութայ,, և որ ի կարգին, ,,զի վասն քո մեռանիմք զօրհանապազ, համարեցաք որպէս զոչխար ի սպանումն,,: - 266. և մինչ նոքա կարծեցին, թէ ի ձեռն նոցա մատնեցան՝ և նոքա կային յաղօթս և զԱստուած կարդային օգնել նոցա. – 286. Եւ յաճախեցին բազմապատիկս վասն նորա գոհութիւնս Աստուծոյ: - 330. և յաւիտենական և անսպառ և անվախճան են կեանքն և պարգևքն, զոր պատրաստեաց Աստուած սիրելեաց իւրոց և որք կան համբերութեամբ ի հաւատս ճշմարտութեանն. – 264. Եւ յղէ պատգամ առ Թէոդորոս եղբայր Հայրակղի, ըստ այնմ որում Հրէայքն եղեն ձեռնտու, եթէ ,,զերկիրդ զայդ Աբրահամու խոստացաւ Աստուած և զաւակի նորա, և ի ձեռս նոցա էր բազում ժամանակս. – 160. և նա ասէ՝ զԱստուած արարիչ երկնի և երկրի պատմեմ, և անարգեն զիս սպառնալեօք: - 160. և նա տրտմեալ գնաց ի տուն իւր, քանզի հանապազ ստիպէր ի դիւէ անտի, թերևս թոյլ տալովն Աստուծոյ, զոր համարէր ի հրեշտակէ զանկանելն ի մտաց: - 160. և նահապետն ողջակէզ գոհութեան Աստուծոյ մատուցանէր. – 32. և որպէս պատմեն զնմանէ՝ զի դարձաւ յետս յԱստուծոյ և դարձոյց զերեսս իւր ի ճշմարիտ դաւանութենէ յերկրպագութենէ Աստուածորդւոյն, որպէս ասաց՝ դարձուցին յիս

զթիկունս և ոչ զերեսս իւրեանց. – 248. Եւ ուսեալ Հրէիցն զպատճառս փախստեանն՝ խրախուսեցին ի միաբանութիւն, ճշմարիտ ասել զասացեալսն, իբրև նախանձախնդիրք Աստուծոյ և որդիք Աբրահամու և եղբարք միմեանց: - 160. Եւ պատճառ այսոցիկ զի՞նչ, եթէ ոչ այն զոր Պօղոսն ասաց, եթէ ,,վասն զի ոչ ընտրեցին զԱստուած ունել ի գիտութեան՝ մատնեաց զնոսա ի միտս անարգութեան գործել զանարժանս,,: - 374. և պարզապէս յայտնի առանց կասկածանաց ասի աստուած՝ եկեղեցին և մարմին բանին և ևս յաւելցի /394/ ծիծաղելն. – 396. և սաստիկ կսկծեցուցանէր զնոսա բանիւք, ունելով իւր վկայ զԵսայի մարգարէ՝ յասելն, ,,լուարուք, իշխանք Սողոմայեցւոց, ունկն դիք օրիացն Աստուծոյ ժողովուրդ Գոմորացւոց,,. – 182. Եւ սոցա այսպէս նահատակեալ կատարեցան վկայութեամբ ի փառս Աստուծոյ, և զմարտիրոսական անուն ժառանգեցին ի Քրիստոս ի պատիւ ամենասուրբ Երրորդութեանն: - 266. Եւ ստրջացաւ Աստուած քանզի արար զմարդն: - 28. Եւ վասն իւրեանց թուլամորթութեանն և անհաստատ և յողդողդ մտաց սիրեցին զփառս մարդկան առաւել քան զփառս Աստուծոյ. – 246. Եւ փակեաց Տէր Աստուած արտաքոյ նորա, ասէ, զտապանն: - 32. Եւ փոխանակ նորա թագաւորէ Սմբատ որդի Աշոտի, այր քաջայայտ և հանճարեղագոյն, լի և առոյգ յամենայն իրողութիւնս՝ որ ինչ ընդ երկրաւս համառօտաբար լրութիւն պատկանաբար պիտանան, հաճոյ Աստուծոյ և ընտիր մարդկան: - 356. և փոխեցին զփառս /52/ անեղծին Աստուծոյ ի նմանութիւն գոյիցս եղծանելեացս,,: - 54. Եւ քանզի թարգմանի Աբղլայ ծառայ Աստուծոյ ըստ հագարական լեզուին. – 168. և օգնութիւն հասեալ նոցա յԱստուծոյ՝ ի պարտութիւն մատնեն զայլազգիսն, բազում վէրս ի վերայ եդեալ – 202. և օրհնեաց զամենեսեան զհեռաւորս և զմերձաւորս յանձն արար շնորհացն Աստուծոյ – 254. եօ՞թն արդեօք իցեն մեղանացն պարտիք, եթէ ըստ յաւելուածոյ սաստից իմասցին ասացեալքն Աստուծոյ – 24. զի առ զօրաւորսն զօրաւոր դատաստան առաքէ Աստուած, իսկ խառնաղանջն ներելի ողորմութեան է: - 182. զի և ի հօրէ իւրմէ ուսաւ՝ որդւոյն Սէթայ որդիս Աստուծոյ կոչիլ. – 26. զի թէ ես յաղթեցից՝ երդուեալ ի մեծ աստուածն Որմազդ և յարեգակն և ի լուսին և ի հուր և ի ջուր և ի Միհր և յամենայն աստուածս՝ զի ձեզ տուեալ լիցի թագաւորութիւն Հայոց. – 138. զի թէ ես յաղթեցից՝ երդուեալ ի մեծ աստուածն Որմազդ և յարեգակն և ի լուսին և ի հուր և ի ջուր և ի Միհր և յամենայն աստուածս՝ զի ձեզ տուեալ լիցի թագաւորութիւն Հայոց. – 138. զի թէպէտ դառնալով դարձան յայտնապէս յերկրպագութիւնն Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ՝ այլ զկանոնական սահմանադրութիւնսն ոչ բերելով ուղղակի, ոչ միայն Աշոտ, այլ և ամենայն իշխանքն Հայոց, որք գերադարձքն եղեն. – 336. զի կատարեալ էր սիրտ նորա ընդ տեառն Աստուծոյ ամենակալի: - 316. Զի մինչ այսպէս կայր աշխարհս ի տարակուսի, և ակն ունէին գթութեանցն Աստուծոյ առատանալ, որպէս սովոր է Աստուած ի բարկութեան զողորմութիւն յիշել. - 374. Զի մինչ այսպէս կայր աշխարհս ի տարակուսի, և ակն ունէին գթութեանցն Աստուծոյ առատանալ, որպէս սովոր է Աստուած ի բարկութեան զողորմութիւն յիշել. - 374. զի ոչ եթէ ըստ հասարակաց սահմանաւոր մահու է, այլ ի վերայ սուրբ եկեղեցւոյ և ժողովրդեան Աստուծոյ,,: - 276. Զի ոչ թէ վասն աստուածպաշտութեան ձերոյ կամ բարեգործութեան և սրբութեան արար Աստուած զայս այսպէս, այլ վասն մերոյ ամբարշտութեան ի Տէր. – 144. զի սոքա վնասակարք առ աստուածոյն եղեն: 46. զի տեսանեմ զքեզ այր պոռտաբան, /138/ զի յանձն քո խրախուսես և ոչ յԱստուած, ի բազմութիւն զօրաց և ի փղաց զօրութիւն. – 140. Զծառայս իմ պատրես, և զզօրս աւազակաց ժողովեալ՝ ոչ տաս ինձ հանգչել, այլ հանապազ պատրաստիս ինձ ի պատերազմ, և ասես վստահանալ յԱստուածն իմ: - 146. զկամս Աստուծոյ և զօրէնս բնութեան ցուցանել ազգաց եկելոց որ յետ իւր: - 34. Զնա որպէս զերկիւղած Աստուծոյ ապաստան յինքեան արարեալ՝ խնդրէր պահպանել նմա. – 320. Ընդ նոյն ժամանակս ընդարձակեալ բարերարին Աստուծոյ իշխանացն Հայոց՝ դարձան յիւրաքանչիւր բնիկ տէրութիւնս.– 322. ըստ պատկերին Աստուծոյ ստուերացեալ բարձրացեալն՝ նուաստացաւ – 22. Թողեալ այնուհետև ի խնամս արարչին, յանձն արարեալ շնորհացն Աստուծոյ: - 346 . իբր ոչ անգիտանալով Աստուծոյ զառ ի նոսայսն

լինելոյ, այլ բնաւորեալն բարի անփոփոխ բնութեամբ մնալով ամենայնիւ՝ առ ի չարասէրն զուղիղ հատուցումնն յապաղէր. – 30. իբրև զքաջ հովիվ եդեալ զանձն ի վերայ խաշանց մեռանել, նմանակերպեալ պատկերակից լինել որդւոյն Աստուծոյ – 300. իսկ եթէ առ փոքրն այնչափ ամբաստանէր զանձն մարգարէին՝ քանի՞ ևս ողբոց և արտասուաց արժանի են՝ որ յՈրդին Աստուծոյ ամբարշտեն շրթամբք իւրեանց: - 258. իսկ այսոքիկ ոչ այլ ումեք արարածոցս պատշաճին, բայց միայն միոյ Աստուծոյ, և նա է Արարիչ: - 54. Իսկ աշխարհս ոգի առեալ բնակեցան խաղաղութեամբ իւրաքանչիւր ըստ չափոյ հասակի ի մեծամեծաց մինչ ի փոքունս, և գոհացեալ գթութեանցն Աստուծոյ. – 376. Իսկ երիցս երանելի սուրբքն տէր Յոհաննէս Արծրունեաց եպիսկոպոս և երանելի քահանայն Գրիգոր և տէր Գրիգոր Արծրունի խրախուսեալք յԱստուած, կացեալ յատենի ի մեծ ասպարիսի հոգևորական պատերազմին – 250. Իսկ նա անդէն և անդ հերքեալ ապաժամանակ առ ուղղակի տեսութիւն մեղանաց՝ առ Աստուած վերաբերէ զպատճառն – 20. Իսկ Նեբրովթ ինքնադիմաբար ասաց զինքն աստուած – 40. Իսկ սա ասաց զինքն հնագունիցն լինել անժամանակ Բէլ՝/36/ ոչ հայր աստուածոց, այլ և հրամանատու Արամազդայ: - 38. Իսկ վարդապետն Եղիշէ էր ի ժամանակին յայնմիկ բնակեալ ի գաւառին Ռշտունեաց ի ծովեզերին, յորում տեղւոջ և հանգեաւ իսկ ի Քրիստոս սուրբն Աստուծոյ Եղիշայ: - 130. կարծեաց համանգամայն զբոլոր պաշտօնեայս Քրիստոսի ի բաց վճարել ի հաւատարիմ երկրպագութենէ ճշմարտին Աստուծոյ տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի. – 264. կարող է Ատուած, եթէ կամեսցի՝ ցամաքեցուցանել զծովս առաջի ձեր: - 144. Հասեալ կայիք յանդիման մեծազաւրին Աստուծոյ: - 164. հրեշտակի Աստուծոյ հարեալ ի հարուածս անբժշկականս ըստ օրինի Հերովդիայ ախտակրութեան, տորմեալ խղխայթմամբ, չարալլուկ ուռուցմամբ զտրորումն առնոյր արիւնալից արիւնապարտ մարմինն գազանեղինին. – 376. ճաշակեալ ճաշակս զհացն կենդանի, և զաղբիւր արեանն կենդանի և կենդանարար որդւոյն Աստուծոյ՝ աւանդեաց զհոգին ի ձեռս սրբոց հրեշտակաց – 388. մանաւանդ զի բարեպաշտութիւն մեծ համարիմ սատակել զթշնամիսդ Աստուծոյ, որպէս Մովսէս զԱմաղէկ, և Յեսու զՔանանացիսն, և Սամուէլ զԱգագ, և Դաւիթ զԳողիաթ, և համանգամայն իսկ որպէս սատակեցին Իսրայէլացիքն զայլազգիսն – 278. մանաւանդ զի և թագաւորին նախ ակն ունէր զդառնալն ի կոռոցն ի յերկրպագութիւն Քրիստոսի ճշմարտին Աստուծոյ. - 88. Մանաւանդ /370/ թէ նախախնամող և պահպանական աջն Քրիստոսի հովանաւորեալ առ ապրուստ հրածին կարկտաբեր հասեալ կորստական դիպուածին, օգնութիւն հասեալ յԱստուծոյ՝ քաջասրտագոյնս զնա գործեաց և շութափեալ զնա ի ժանեաց գազանին – 372. Մի ջանասցի քանզի յԱստուծոյ հաստատեալ է, և բառնալ զսա անհնար է, բայց թէ Աստուծոյ այնպէս հաճոյ իցէ՝ կամք Աստուծոյ կատարեսցին: - 144. Մի ջանասցի քանզի յԱստուծոյ հաստատեալ է, և բառնալ զսա անհնար է, բայց թէ Աստուծոյ այնպէս հաճոյ իցէ՝ կամք Աստուծոյ կատարեսցին: - 144. Մի ջանասցի քանզի յԱստուծոյ հաստատեալ է, և բառնալ զսա անհնար է, բայց թէ Աստուծոյ այնպէս հաճոյ իցէ՝ կամք Աստուծոյ կատարեսցին: - 144. մի՞թէ ոչ կարէին Հոռոմք սպանանել զնա, և բառնալ զթագաւորութիւնն Պարսից ի ժամանակի, իբրև ետ Աստուած զսա ի ձեռս մեր. այլ արարին ի վերայ նորա ողորմութիւն: - 144. միայն միաբանութեամբ սրտիւ կացցուք ապաւինեալ յօգնականութիւնն Աստուծոյ. – 276. մինչ ելեալ արտաքս տիկինն ի հետիոտս լի հառաչանօք՝ բաւական համարել զգործ նահատակութեանն, զոր ետ Աստուած ի ձեռս Աշոտոյ. – 176. մինչ հանդէպ երեսանալ Աղէքսանդրու ի յանդուգն դիմացուածին, և հայեցեալ ի դէմս Աղէքսանդրու իբր յաստուածոց դիւցազանց՝ զերեսս ի վայր արկեալ զերկիր նշմարէր – 68. մինչև զանբարկանալին Աստուած ի բարկութիւն ածել, ի սատակումն անձանց և ի կործանումն աշխարհի և յաւեր ժառանգութեան տանց հայրենի բնակութեանց. – 182. մտօք սրտի գիտել զերկիւղն Աստուծոյ, կարգել և օրէնս բնութեան ի մարդիկ. – 26. յորոյ աւուրս Փրկչին մերոյ տեառն Յիսուսի Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ մարմնով յաշխարհի երևումն եղև - 76. Յուշ առնէր նմա զխոստումնն Աստուծոյ առ Աբրահամ և զկարգս

թլփատութեանցն և զզոհիցն և զայլոցն ամենեցուն, զոր ոչ է այժմ ասել մի ըստ միոջէ. և յայս լինէր խոկումն Իսմայէլացւոցն մինչև իսպառ: - 158. յուսացեալ ի մարդասիրութիւնն Քրիստոսի, զմաքսաւորին և զաւազակին զյետնորդսն բարբառեալ, և զփրկական մարմին և արիւն որդւոյն Աստուծոյ հայցեալ հաւատով ի թողութիւն մեղաց, յուսացեալ ի քաղցրութիւնն Աստուծոյ:- 336. յուսացեալ ի մարդասիրութիւնն Քրիստոսի, զմաքսաւորին և զաւազակին զյետնորդսն բարբառեալ, և զփրկական մարմին և արիւն որդւոյն Աստուծոյ հայցեալ հաւատով ի թողութիւն մեղաց, յուսացեալ ի քաղցրութիւնն Աստուծոյ: - 336. նա յուսացաւ կոչել զանուն Աստուծոյ: - 26. նա է տէր տերանց և թագաւոր թագաւորաց և իշխան կենաց և մահու, Աստուած յաւիտենական Յիսուս Քրիստոս: - 290. Նոյն ժամայն աճապարեալ Վահանայ խրախուսեալ յԱստուած, ձայն քաջալերութեան առ նախարարսն Հայոց ասէ. – 134. Նոցա ելեալ արտաքս յատենէն մեծաւ խնդութեամբ, և յոյժ զուարճացեալք փութային ելանել ի մարմնոյ աստի և մտանել առ Աստուած – 266. Ո՞վ յիմարութեան առաջնոցն. ո՞րպիսի կատաղութիւն և գիւտք դիւացն նախկին ժամանակաւ սպրդեալ մուծաւ յաշխարհ, ապստամբութիւն առ Աստուած և տրտմութիւն սրբոց հրեշտակաց, և պատճառ վտանգաւոր մահու ծառայիցն Աստուծոյ յաւուրս ապագայիցն. – 38. Ո՞վ յիմարութեան առաջնոցն. ո՞րպիսի կատաղութիւն և գիւտք դիւացն նախկին ժամանակաւ սպրդեալ մուծաւ յաշխարհ, ապստամբութիւն առ Աստուած և տրտմութիւն սրբոց հրեշտակաց, և պատճառ վտանգաւոր մահու ծառայիցն Աստուծոյ յաւուրս ապագայիցն. – 38. Ո՞վ անծախելի բարերարութեանն Աստուծոյ. ո՞վ անհատական մարդասիրութեանն, որ և դեռ ևս խնայել ասէ յանզգացեալսն: - 30. ո՞վ աասացէ յիմար արքային Զրադաշտի՝ ասա՛ ձրավաստակ աստուածոյդ քո Որմզդի՝չաշխատել տարապարտ. – 46. որ զծայրագոյն շնորհացն Աստուծոյ առեալ պարգևս՝ կենդանւոյն ի կարգս անմահիցն փոխանորդեաց վերագրիլ, որ և յառաջ քան զփոխիլն ծանոյց զհամաջինջ բարկութիւն Աստուծոյ խոտորեալ ազգին և որդւոցն անհնազանդից – 26. որ զծայրագոյն շնորհացն Աստուծոյ առեալ պարգևս՝ կենդանւոյն ի կարգս անմահիցն փոխանորդեաց վերագրիլ, որ և յառաջ քան զփոխիլն ծանոյց զհամաջինջ բարկութիւն Աստուծոյ խոտորեալ ազգին և որդւոցն անհնազանդից – 26. որ յետուստ՝ մոլի բռնաւոր, որ և զՏրովական դժուարամարտիկ իրս քաջապէս և կարողաբար վանեալ՝ աստուած ի նոցանէ ասացաւ, նա և ոչ աշխարհակալին Աղէքսանդրի Մակեդոնացւոյ - 36. Որգունակ հնչումն տաշելոյ փայտիցն առ Նոյիւ ազդեցութեամբ հիւսնական գործեացն՝ զհեղեղածուփ անդնդաձիգ սահանացն երկնահոս զուգաճանապարհորդութեանն յապրուստ հաւատարիմ առնն յԱստուած յուսացեալ համամիտ ընտանեացն գործակցութեամբ: - 396. Որկեն և եղեցանն առ նորա բերեալ բացայայտ ի խորհուրդ տապանին, ի Փռիւգացւոց ապարասանութենէ ի մեզ ճախրեալ ապրուստն. ի տանն Աստուծոյ զընթացսն քաջայարմարագոյն հաւատով բերեալ: - 396. - որով անգիտացեալ զհողանիւթեայ իւր զանգուած՝ յահաւորէն Աստուծոյ և յարարչէն խորհեցաւ թիկունս դարձուցանել – 20. Որպես և Յոյնք երբեմն համբաւեցին՝ Հերակղէս աստուած յիսուն կոյս ի միում գիշերի ապականէր. – 38. որպէս ասաց Պաւղոս, եթէ ,,դուք տաճար էք Աստուծոյ կենդանւոյ,, , և դարձեալ ասէ թէ ,,տուն Աստուծոյ եմք մեք,,. և դարձեալ մարգարէին ասէ, բնակեցայց ի նոսա և գնացից ի նոսա,,: - 394. որպէս ասաց Պաւղոս, եթէ ,,դուք տաճար էք Աստուծոյ կենդանւոյ,, , և դարձեալ ասէ թէ ,,տուն Աստուծոյ եմք մեք,,. և դարձեալ մարգարէին ասէ, բնակեցայց ի նոսա և գնացից ի նոսա,,: - 394. որպէս ժողովուրդն Աստուծոյ առ գետսն նստէին և լային ի յիշելն իւրեանց զՍիօն, և կամ իբրև զնոյն ինքն զերիս մանկունսն, կապեալք և արկեալք ի հնոց նեղութեան – 252. Որպէս Պօղոս ուսուցանէ. ,,արհամարհեալ ասէ, ուրուք զօրէնս Մովսէսի՝ մեռանէր, ի բերանոյ Բ կամ Գ վկայիւք. քանի սաստկագոյն համարիմք զայն, որ զորդին Աստուծոյ առ ոտն եհար,, , և որ ի կարգին է: - 380. որպէս սահմանեաց Աստուած ի վերայ ժողովրդեանն Իսրայէլի գերելոցն ի Բաբելոն, որպէս գրեալ է ի մարգարէութեանն Երեմիայի, ,,զ-ՀԷ-երորդն ասէ գիտասցես, և խելամուտ լիցիս յելից

բանին տալ պատասխանի. մինչև յօծեալն /312/ առաջնորդ եօթներորդ Է և եօթներորդք կԲ,,. – 314. որպէս օրէն է թագաւորաց և թագաւորազանց աշխարհաշէն խնամողաց յանձանձել ըստ վերակացութեանն յԱստուծոյ նոցա հաւատացելոց: - 392. որք ասեն զՀեփեստեայ գողանալ զհուրն յաստուծոյն, մասն ինչ մարդկան շնորհել և զյոլովն ինքեան ունել – 52. Չորրորդ՝ զի զեղբայր և ոչ զօտար ոք, զոր ոչ երկիւղն Աստուծոյ և ոչ գութ բնութեան մեղկացոյց լքմամբ զձեռս արիւնարբու գազանին: - 24. սմա ծանօթացեալ և սիրողացեալ ժամանակաւ ուսուցանէր բազում ինչ նմա և յոլովագոյնս զինոց կտակարանաց, և եթէ ոչ գոյ բնութեամբ որդի Աստուծոյ: - 158. վասն որոյ զերկայնութիւն կենաց տալով նահապետացն Աստուծոյ՝ յանդիման դրախտին բնակեցուցանէր, ուսուցանելով՝ ի ձեռն ապաշաւանաց ի նոյն վերադարձիլ կեանս. – 26. Վեցերորդ՝ զի խաւարաւ չարեացն պատրուակեալ զոգին, մինչև զԱստուած ևս անգէտ կարծելով՝ լրբենի երեսօք պատասխանէր – 24. Քանզի ասեն սկիզբն աստուածոց՝ զհին ոմն Բելոս, հայր Դիայ, որ կոչի հայերէն Արամազդ՝ ՄԺԵ բիւր ամաց աւուրս ունել և ևս յառաջ. – 36. Քանզի թէ Աստուած կամեսցի՝ տանելոց է սաստկութիւն հողմոյ զզօրութիւն քո իբրև զփոշի,,: -140. Քանզի հարցեալ և բռնազբօսեալ զերկոսին գլխաւորին Տաճկաց, անունկնդիր լինելով ասացելոցն, և ի տեսչութենէ Աստուծոյ թողացուցեալ նոցա առանց վտանգից՝ որպէս հաճոյ թուիցի կեալ ի հաւատսն Քրիստոսի համարձակաբար. – 324. Քանզի տեսեալ, ասէ, որդւոցն Աստուծոյ զդստերսն մարդկան զի գեղեցիկ էին՝ առին իւրեանց կանայս յամենեցունց զոր ընտրեցին: - 28. քարինս տաշահոս հոլովեալ ի նիւթ եկեղեցւոյն ի Մանազաւեանն նահանգէ ընդ Բզնունական ծովն բերեալ մատուցանէ առ կատարումն հրաշագեղ դիտանոցին սրբոյն Սիոնի, այլովքն սրբական անուանակոչութեամբ տեղեաց տնտեսականին քանիին Աստուծոյ մարդ եղելոյ: - 396.

ԱՍՏՈՒԱԾԱԲԱՆԱԿ - և անդ յԱստուած խրախուսեալ սուրբ աստուածաբանակ զօրացն Հայոց կատարեցան ի Քրիստոս: - 128.

ԱՍՏՈՒԱԾԱԳՈՐԾ - Իսկ զգերազանցութիւն գեղեցկութեանն որ բերան բաւեսցէ ասել բան մարդկային, միանգամայն և զաստուածագործ տնկոցն հեշտալի տեսութիւն. – 20.

ԱՍՏՈՒԱԾԱԶԱՐԴ - և զայն երիս ամս կերակրեալ լինէին սուրբքն ձեռնարուեստիւք իւրեանց, որպէս զնոյն ինքն զաստուածազարդն Պօղոս, թէ ,,զպէտս իմ և որ ընդ իսն էին՝ պաշտէին ձեռքս այս,,: - 252. և ճախր առեալ ի ներքուստ ի վեր ի լեառն Վարագ և երկրպագեալ աստուածազարդ քրիստոսապսակեալ փայտի խաչին Քրիստոսի, պատուանդանի ոտիցն Աստուծոյ - 392.

ԱՍՏՈՒԱԾԱԾԱՆՕԹ - Քանզի առաջնոցն ուրուականք և ստուերականք ոմանք՝ ըստ իւրաքանչիւր կարծեաց թուելոց վրիպեցան յաստուածածանօթն գիտութենէ հոգեշահ նահապետացն: - 40.

ԱՍՏՈՒԱԾԱԾԻՆ - շինեալ նորոգեաց և զեկեղեցին որ ի նմա յանուանակոչութիւն սուրբ Աստուածածնին Մարիամայ և զարդարեաց զնա մեծագանձ սպասուք և եդ ի նմա զԽաչն, զոր յիշեցաք վերագոյնն, յորոյ ձեռն ծանուցաւ զօրութիւնն հրաշագործ: - 390.

ԱՍՏՈՒԱԾԱԿԱՆ - այլ և աստուածականն ցանկացաւ փառաց – 20. Այլ և նախապատիւ եւս քան զայրն յաստուածականին լինել կնոջն նախայարձակ ճաշակմամբն: - 20.

ԱՍՏՈՒԱԾԱԿԵՐՏ - Եւ եկաց սուրբ Խաչն տէրունական յաստուածակերտ քաղաքին մինչև ցմիւսանգամ առածն Երուսաղէմի որ յորդւոցն Իսմայէլի: - 154.

ԱՍՏՈՒԱԾԱԿԷՋ - և հուր կրակարանին բորբոքեալ՝ աստուածակէզ արարին զնա յորմզդական մեհենին. – 126.

ԱՍՏՈՒԱԾԱՀՐԱՄԱՆ - Եւ արդ քանզի կարգ բանիցս էած զմեզ առ այս խնդիր՝ պարտ է նախ գիտել թէ որով օրինակաւ Քաղդէացւոցն մատենագրութիւնք զթիւ նահապետացն տասամբք համարին թուով ըստ աստուածահրաման գրոցս - 18.

ԱՍՏՈՒԱԾԱՄԱՐՏ - Ընդ որ յոյժ զչարեալ սքանչելին Աղան Արծրունի որդի Վասակայ ընդ հօրն անիմաստասէր բարուցն անխորհրդածութիւն և ընդ այնպիսւոյ աստուածամարտին Մեհուժանայ գթասիրաբար վարել ազգականութեամբ – 112.

ԱՍՏՈՒԱԾԱՅԻՆ - ,, վնասս և զբեկումն հարկաց արքունի և զկոտորումն զօրաց քոց Աշոտ գործեաց, և նա է պատճառ ամենայն ապստամբութեան Հայոց ի քումմէ թագաւորութենէդ, ասեն, ո՛վ քաջդ և հաւասար աստուածայնոց կարողութեան ինքնակալ, և ընդհանուր իշխեցօղ կենաց և մահու,,:-180. ,,զի աներևոյթքն աստուածայինք յարարածոց աստի, ասէ, իմացեալ տեսանին, այսինքն մշտնջենաւորութիւն և զօրութիւն և աստուածութիւն նորա – 54. այլ աստուածայինն Պօղոս ճշմարտագոյնս զայսոսիկ յայտնէ ասելով՝,,ծանեան զԱստուած, և ոչ իբր զԱստուած փառաւորեցին կամ գոհացան. – 52. ապա եթէ ոչ՝ պաշտելիք եղիցին եկեղեցիքն, որ փրկիչն անուանին և երկրպագելիքն աստուածային երկրպագութեամբքն. որ է յոյժ ծիծաղելի. – 394. Աստանօր լաւագոյնս իմն աստուածայինն Մովսէս գրէ ի բերանոյ Աստուծոյ զյաճախութիւն ամբաստանութեան ամբարշտելոցն, ըստ իւրաքանչիւրոցն և զվնասն նշանակելով: - 28. և առ ինքն ժողովեալ նախարարքն Հայոց՝ դնեն ուխտ և դաշինս աստուածայինս, միջնորդութեամբ սուրբ Աւետարանին – 134. և յետ կատարման աստուածային հրամանին՝ ի ծփական ջուրցն բերեալ տապանն յարևելեայն ի միջոց աշխարհի՝ հանգեաւ ի լերինս Կորդուաց – 32. ի հարկէ լուայ աստուածայնոյ սքանչելի ձայնին որ ի հաւուցն ասացեալ եղև,,: - 52. Կալան և զհայրապետն Զաքարիայ, և ի խնդիր անկեալ աստուածային սուրբ նշանին՝ սկսան զնոսա տանջել, մինչև զբազումս ի պաշտօնէիցն կառափեալ սատակեցին. – 142. Յայնժամ տեսեալ Երուսաղէմացւոցն զանհնարին դիպուածսն անօգնականութեանն՝ առին զաստուածային սուրբ նշանն տէրունական հանդերձ այլ սպասիւք եկեղեցեացն, փախուցին ի քաղաքն թագաւորական ի Կոստանդին. – 162. որով զբազումս դրդուեցոյց ի յաստուածային օրինացն և յերկրպագութենէ յաստուածորդւոյն: - 292. Սպառնայ և աստուածային դատաստանն Երեմիայիւ – 38. վասն որոյ և աստուածայնոցն առ Մովսէսիւ հրամայեալ՝ առնուլ վրէժխնդրութեամբ ազգացն Քանանացւոց զառ ի նահապետէն կարգեալ սահման. – 34.

ԱՍՏՈՒԱԾԱՆԱԼ - որ կարծիւք յիմարութեան աստուածանալ կամեցաւ: - 26.

ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՆՉ - աներկիւղ համարձակութեամբ, բանիբուն համառօտութեամբ կարգեցին եղին առաջի բռնաւորին բանս գեղեցկայարմարս յԱստուածաշունչ գրոց վասն ի Քրիստոս հաւատոցն – 250. Բայց զի մի և մեք անկեալք լիցուք ի նոյն՝ ուսցուք ի յԱստուածաշունչ գրոց - 256. Բարձեալ ևս ընդ իւր զսուրբ կտակարանս աստուածաշունչ գրոց բազմութեամբ պաշտօնէից քահանայական դասուց: - 186. և զի էր վարժեալ ուսմամբ Աստուածաշունչ գրոց և ընդել և ծանոթ էր ճարտասանական հրահանգիցն՝ եդ առ յայն ժամու իմացական տեսութիւնն զերգս – 284. Եւ մեք հետևեալ Աստուածաշունչ գրոց՝ պահեսցուք անբիծ զհաւատս սրտից, և մաքուր զխոստովանութիւն շրթանց, ըստ սրբոյն Պօղոսի վերաբերեալ զօրինականն – 258. տեղեակ և հմուտ Աստուածաշունչ գրոց, և ընդել և ծանօթս. – 204.

ԱՍՏՈՒԱԾԱՌԱՔ - Բայց քանզի յերկնուստ էր հասեալ վտանգն, և աստուածառաք էր բարկութիւնն՝ և ոչ ոք զօրեաց և եկաց ընդդէմ նորա ելանել ի պատերազմ, այլ որ եհարն՝ նոյն և բժշկեաց: - 374.

ԱՍՏՈՒԱԾԱՍԱՍ - ԵԹԷ Ո՛ՐՊԷՍ ԱՍՏՈՒԱԾԱՍԱՍ ԲԱՐԿՈՒԹԵԱՄԲ ՍԱՏԱԿԵՑԱՒ ԱՒՇԻՆ ԵՒ ՀԱՄՕՐԷՆ ԶՕՐՔ ԻՒՐ: - 374. Զոր յառաջ մատուցեալ ասացից ըստ կարգի, թէպէտ և ոչ խնդամիտ յօժարութեամբ՝ սակայն ակամայ և ի հարկէ ճառագրեցից զբացումն դրան աստուածասաստ բարկութեան ի վերայ մեր – 196.

ԱՍՏՈՒԱԾԱՍԷՐ - ,,ընդէ՞ր, ով աստուածասէր թագաւոր, իբրև ընդ համհարզս և ընդ ստամբակս, իբրև ընդ աննշանս կամ ընդ անընդել վայրագս խօսիս ընդ մեզ – 242. Եւ նոցա ձայն բարձեալ ողորմագին պաղատանօք առ Հայրակղոս, եթէ ,,աստուածասէր և բարերար տէր, արա/գրքում՝ ապա/ ի վերայ մեր ողորմութիւն, թէպէտ և չեմք արժանի ողորմութեան,,: - 150. Զայսոսիկ և առաւել քան զսոյնս ասելով՝ դնէր առաջի զօրաց իւրոց աստուածասէր իշխանն Աղուանից: - 276. որ էր կին իմաստուն ի բանս և յիրս և յոյժ խոհեմագոյն միանգամայն և աստուածասէր – 186.

ԱՍՏՈՒԱԾԱՏԵԱՑ - Որոյ ունկնդիր եղեալ Տիրան՝ տայ հրաման յանգ հանել զխորհուրդ անօրէն աստուածատեաց առն: - 98.

ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ - զի և աստուածատուր ասացելովքն թևակոխեացուք յարտաքնոցն վէպս – 18. ընկալջիք հաւատս և օրէնս աստուածատուրս հեռի ի ստութենէ և լի որ ինչ ընդդէմ ստութեան է - 244. Ի սորա յերրորդ ամի թագաւորութեանն ի վերայ Հայոց աստուածատուր բարկութեամբ անդնդաշարժ վրդովմամբք ներքնագոյն խորոցն պատահեալ միմեանց սահանախաղաց դղրդմամբ, հիմնաշարժ տապալմամբ, /356/ ներքսագոյն երկրի թուլացեալ պնդափակ աղխեալ սանդարամետական սահմանին, բարկութեան հողմոց շնչեալ ընդ ջրոցն խաւարայնոց, ի կոհակս անդնդաքակս զթանձրայատակ երկրի զկարծր և զծանրալիր անկշիռ անբաւութիւնն տատանեալ, մինչ յերեսս երկրի ի վեր մղեալ հանդէպ քաղաքին Արտաշատու/ գրքում՝ Արտաշասու/, որ Բլուրն նորուն ասի – 358. Իսկ իբրև սկսաւ սպրդել մտանել ի ներքս երկպառակութիւնն ի մէջ միաբանութեանն, հեռացաւ մեկնեցաւ գնաց շնորհ աստուածատուր զօրութեանն. – 194.

ԱՍՏՈՒԱԾԵՂԷՆ - Իսկ իշխանն Բագարատ … ել գնաց անխիղճ համարձակութեամբ, տիրասէր խորհրդովք, կատարել զսպաս զինուորութեան, ըստ աստուածեղէն պատուիրանին և ըստ թագաւորական հրամանին, զհետ եկելոյ կոչնականացն, ոչինչ իմացեալ զպատրանս խաբէութեան նորա, որով վրիպեացն: - 186. իսկ մեք աստուածեղէն գրոց հետևեալք՝ ոչ յօտարաց աստի հաստատեմք զճշմարտութիւն, օ՛ն անդր. – 54.

ԱՍՏՈՒԱԾԵՐԱՆ - որով զաստուածերանն լքեալ զերկիր՝ զախտականս զայս և տաժանելիս փոխանորդեաց վիճակ, անբժշկական և ողորմելի յեղափոխմամբ. – 22.

ԱՍՏՈՒԱԾԸՆԿԱԼ - Եւ խնդրէ ի նմանէ խնդիրս, ,,առաջին, ասէ, զաստուածընկալ սուրբ նշանն, զոր գերեցեր յԵրուսաղէմէ՝ /152/ խնդիր արարեալ մեծաւ փութով այսրէն դարձուսցես,,: - 154. Յայնժամ արձակեաց Հայրակղոս արս հաւատարիմս առ Խոռեմ վասն աստուածընկալ սուրբ Խաչին. – 154.

ԱՍՏՈՒԱԾՈՐԴԻ - Այլ նոքա թէպէտ առ փոքր մի ոչ կամեցան դառնալ յերկրպագութենէ Աստուածորդւոյն – 246. և որպէս պատմեն զնմանէ՝ զի դարձաւ յետս յԱստուծոյ և դարձոյց զերեսս իւր ի ճշմարիտ դաւանութենէ յերկրպագութենէ Աստուածորդւոյն, որպէս ասաց՝ դարձուցին յիս զթիկունս և ոչ զերեսս իւրեանց. – 248. զի պայծառ սուրբ և մաքուր ոսկին յիւրումն կտակագրի պատկեր աստուածորդւոյն: - 252. որով զբազումս դրդուեցոյց ի յաստուածային օրինացն և յերկրպագութենէ յաստուածորդւոյն: - 292. որպէս Ատոմ Մոկաց իշխան՝ յորսն Աստուածորդի զնա ձայնէր – 114.

ԱՍՏՈՒԱԾՈՒԹԻՒՆ - ,,զի աներևոյթքն աստուածայինք յարարածոց աստի, ասէ, իմացեալ տեսանին, այսինքն մշտնջենաւորութիւն և զօրութիւն և աստուածութիւն նորա – 54. Եւ արդ ՆԺԱ են մարգարէք, որ զվկայութիւն աստուածութեանն Քրիստոսի ստուգաբանեն ճշմարտութեամբ յանցնիւր ժամանակս, իբրև ի միջոէ բերանոյ, թող զԱւետարանն և զառաքեալս նորա: - 246. և կողմնեալք ի սիրոյ աստուածութեանն անկաւ ի վերայ նոցա զարհուրումն մահու, մանաւանդ ոչ կամելով ելանել /246/ ի սնոտի կենացս դիւրափոփոխ աշխարհիս՝ ասեն. - 248. և հաւատալն նորա ի մի Աստուած Հայր և մի Որդի նորա ի Բանն Աստուած Յիսուս Քրիստոս և ի մի Հոգի սուրբ, զուգակից և բնութենակից և փառակից Հօր և Որդւոյ, ի մի Աստուածութիւն կատարեալ. – 94.

ԱՍՏՈՒԱԾՈՒՐԱՑ - Բայց Վասակ այս … վասն ազգակից գոլ նոցա ընդ տոհմին Արծրունեաց… ել գնաց իւրովք կամօք ի Սամառայ և եղև աստուածուրաց – 248. և էր նա իշխան Տարաւնոյ, բարձեալ եղև ի Սամառայ և եղև աստուածուրաց – 248.

ԱՍՏՈՒԱԾՊԱՇՏՈՒԹԻՒՆ - Զի ոչ թէ վասն աստուածպաշտութեան ձերոյ կամ բարեգործութեան և սրբութեան արար Աստուած զայս այսպէս, այլ վասն մերոյ ամբարշտութեան ի Տէր. – 144.

ԱՏԱՄՆ - Մերթ տապալէր իբրև զօձ, մերթ գոչէր իբրև զառիւծ, և իբրև զխոզ վայրենի կնչէր կռնչէր, փրփուր ի վեր բերելով, զատամունս կրճտելով. - 270.

ԱՏԵԱՆ - Եւ ընթանային ամենեքեան յաճիւռ՝ տեսանել զնոսա և ի վերայ հասանել, թէ զիա՛րդ ի գլուխ ելանիցէ ատեանն: - 242. և ահա հասեալ կայք յատենի առաջի իմ անտրտում և անտխուր երեսօք, որպէս անմեղս և զբարեգործակս, և լի ամենայն կամարարութեամբ մեր, անխիղճ համարձակութեամբ – 244. և բարձակից լինել մեծամեծացն արքայի ի գլխաւոր բազմականի անդ, յորժամ ատեանն արքունական յարդարիցի: - 204. Եւ ելեալ թագաւորն նստաւ յատենի ի բարձրաբերձ բեմի միջոց, ի մէջ աշխարհակոյտ ամբոխի անհուն բազմութեանն – 242. և եհան զնոսա յատենէն հոյակապ և շքեղ և երևելի պատուով ի ձայնս երգոց և ի հնչիւնս փողոց. – 314. և զգոյն երեսաց իւրոց բոցագոյն դարձուցեալ, խրոխտացեալ և մրմռեալ իբրև զգազան արիւնարբու՝ հրաման ետ տանել արտաքս յերեսաց ատենին – 246. Եւ հրամայեաց ածել զնա յատեանն, ուր կային միաբան ժողով զօրագլխացն: - 290. Իբրև օր մի լինէր պարապոյ … և ահա հնչեցին փողք ուժգին գոչմամբ ազդ առնել քաղաքին՝ եթէ ել նստաւ թագաւորն յատենի – 240. Իսկ երիցս երանելի սուրբքն տէր Յոհաննէս Արծրունեաց եպիսկոպոս և երանելի քահանայն Գրիգոր և տէր Գրիգոր Արծրունի խրախուսեալք յԱստուած, կացեալ յատենի ի մեծ ասպարիսի հոգևորական պատերազմին – 250. մինչ ինքն նստցի յատենի և մուծցէ զնոսա ի դատաստան հարցափորձի և քննութեան վարուցն – 220. Յայնժամ համարձակեալ եմուտ յատեան բռնաւորին և եկաց առաջի զօրավարին աներկիւղ համարձակութեամբ առանց պատկառանաց, և ասէ – 218. Նոցա ելեալ արտաքս յատենէն մեծաւ խնդութեամբ, և յոյժ զուարճացեալք փութային ելանել ի մարմնոյ աստի և մտանել առ Աստուած – 266.

ԱՏԵԼ - զի ոչ եթէ ատեաց զանօրէնն իբրև զանամօթն. զի քան զմեղանչելն առաւել չար այն է՝ չունել զինքն ընդ յանցաւորսն – 248. զոր ատել արժան էր և չար ի չարի վերայ, թէ հնար էր՝ հասուցանել. – 112.

ԱՏԵԼՈՒԹԻՒՆ - ,,հատուցից չար փոխանակ բարւոյ, ատելութիւն փոխանակ սիրոյ իմոյ,, - 214.

ԱՏԵՑՈՂ - Բայց Աւշին որդի Ապուսեճի, քանզի էր այր խռովասէր, ատեցող զխաղաղութիւն, անյագ առ արբումն արեան մարդկան, և զայն բարգաւաճանս անձին քաջ լաւ համարէր. – 370. Բայց խռովիչքն ատեցողքն խաղաղութեան ոչ դադարէին նիւթել զհակառակս բարւոյն և զաճմունս չարին. մանաւանդ Վասակ որ զկարծեալ իշխանական անունն յինքեան բերէր: - 310. զի և որք յոյժ ատեցողքն են մեր և թշնամիքն՝ տեսցեն և յամօթ լիցին, և բարեկամքն և սիրելիքն յոյժ ուրախ եղիցին,,: - 218.

ԱՏՂԱՍ - առ սովաւ Ատղաս աստեղագէտ երևեցաւ: - 56.

ԱՏՈՄ - բայց Ատոմ յամր առ փոյթն /364/ լինելով վասն թագաւորին ակնածութեան: - 366. և ինքն Ատոմ հատեալ գնայ ի կողմն Մարաց: - 114. Զնոյն տեսեալ ազատացն Վասպուրականի, անտանելի մնալով առ դիպուածն զոր ինչ գործեաց Ապումբրուան՝ ելին գնացին առ Ատոմ որդի մեծին Գուրգինայ յամուրն Կանգուար, գտանել զելս իրացն – 364. որպէս Ատոմ Մոկաց իշխան՝ յորսն Աստուածորդի զնա ձայնէր – 114. Սոցա անուանք ճանաչին՝ Ատոմ Անձևացի և Մլեհի Վարաժնունի և Գէորգ Բողկացի և Վասակ, և այլք բազումք, որոց անուանք գրեալ են յերկինս: - 266.

ԱՏՈՄ ԱՆՁԵՒԱՑԻ - Սոցա անուանք ճանաչին՝ Ատոմ Անձևացի և Մլեհի Վարաժնունի և Գէորգ Բողկացի և Վասակ, և այլք բազումք, որոց անուանք գրեալ են յերկինս: - 266.

ԱՏՏԻԿՈՍ - Քանզի Վարդան անցեալ գնացեալ էր սուրբ վարդապետաւն Մաշտոցիւ առ կայսր Թէոդոս և առ Ատտիկոս արքեպիսկոպոս հանդերձ թղթովք սրբոյն Սահակայ, տանելով ընդ իւրեանց և զգիր և զբառ հայերէն դպրութեան. – 116.

ԱՏՐՆԵՐՍԷՀ - որոց անուանք ճանաչի սոցա՝ տէր Սմբատ սպարապետ Հայոց, և Գրիգոր Քուրդկայ որդի Մամիկոնէից տէր, և Ատրներսէհ /296/ Աղուանից իշխան, և Գրիգոր Սիւնեաց տէր – 298. Եւ եկն եհաս առ նա Ատրներսէհ իշխանն Վրաց: - 366.

ԱՏՐՊԱՏԱԿԱՆ - ամենեքեան ընդ նմա անցեալ գնացին ի կողմն Ատրպատականի – 212. գունդ անթիւ բազմութեամբ եկեալ ի կողմանս Ատրպատականի ի Վառարատ գաւառի: - 138. դառնայ Երուանդ առ սահմանօքն Ատրպատականի ի ձորն Անձահից: - 84. և դիմեալ ի Գանձակն Ատրպատականի՝ բրէ զնա, աւերէ զԱհմատան և զՄայ կործանէ և զբազինն

հրատին մեծի, որում Վշնապն կոչեն – 148. և կէսքն զհետ մտեալ փախստէիցն, մինչ թանձրացաւ մութ գիշերին՝ հանին ի սահմանացն Հայոց, էր որ ի կողմն Ելոյ և էր որ ի կողմն Ատրպատականի և Պարսից: - 232. իսկ և իսկ եհաս գուժկան անկելոցն ի պատերազմին ի պարսկական քաղաքն և յԱտրպատական սահմանսն. – 398. Իսկ Սահակ որդի Վաչէի խոյս տուեալ գնայ զկողմամբքն Մարաց, ընդ կողմն Ատրպատականի – 82. Իսկ Սմբատ առեալ զԱրտաշէս բնակէ ի Զարաւանդ Ատրպատականի – 82. ճանապարհ արարեալ ընդ Ատրպատական, կասկածելով թէ գուցէ Գուրգէն և կամ մի ոք ի տոհմէն Արծրունեաց և նոցին ազատաց ի կորովացն Վասպուրական հեծելոցն հասանիցէ ի վերայ և թափիցէ զնա ի զօրացն և հանցէ ի ձեռաց իմոց: - 220. Յայնժամ մեկնեալ ի նմանէ զօրավարն, լցեալ խորհրդովք չարին հնարագիտութեամբ՝ եկն եմուտ ընդ կողմն Ատրպատական յԱղբագ գաւառ յերկիրն Վասպուրական – 184. Որոց կապեալ զԳուրգէն երեքկին կապանօք և դարձեալ ի պարանոցն եդեալ շղթայս՝ յղեն ընդ Ատրպատական Պարսից և տան ի բանդ ընդ կապեալսն. – 318.

ԱՐԱԲԱՅԻ - ընդդէմ արաբացի ասպատակողացն յարիւն և յապաժոյժ ի վերայ հայրենի աշխարհի մարտուցեալ և զհոգի և զմարմին փոխանակ սրբոց եկեղեցեաց Քրիստոսի և ի նոյն հաւատացելոց ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ, առ զնոսա ամբողջ և անբիծ պահելոյ – 300. Հերովդէս այլազգի որդի Անդիպատրեայ Ասկաղոնացոյ և մօր Ելպատրեայ Արաբացոյ, թագաւոր Հրէից, յաւուրս ծննդեան տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի: - 78.

ԱՐԱԲԱՅԻՔ - Եւ իբրև ստուգեաց և տեղեկացաւ զամենայն՝ եգիտ բազմագոյն քան զամենեսեան զկապարճաւորս և զկորովիս աղեղնաւորացն Ելեմացւոց և Արաբացւոց, աջողակք յերկոցունց ձեռաց – 200. Եւ վազեսցեն առաւել քան զինծ երիվարք նոցա, և երագունք քան զգայլս Արաբացւոց: - 200. Զկնի այսորիկ մեկնեաց Բուխայ յինքենէ արս զօրաւորս յամենայն ազգաց և յամենայն մեծամեծաց և ամենայն աշխարհակալաց, և ի Պարսից և յԵլիմացւոց և ի Բաբելացւոց և յԱրաբացւոց … արս աւելի քան ԺԵ հազարաց և եհան զնոսա զհետ Գուրգինայ – 224. Իսկ առաջնորդին Տաճկաց զօր գումարեալ, այրուձի կազմեալ յընտրելոց զօրաց Ասորեստանի և Արաբացւոց – 328.

ԱՐԱԲԻԱ ԱՊԱՌԱԺ - Յայնմ ժամանակի էին եղբարք բռնակալք ոմանք ի կողմանս ապառաժ Արաբիոյ ի տեղւոջն Փառան որ այժմ կոչի Մաքայ, արք պատերազմողք /156/ զօրագլուխք, պաշտօնատարք մեհենին Ամովնացւոց պատկերին, որ կոչի Սամամ և Քաբար: - 158.

ԱՐԱԳԱԾ - Զոր առեալ Զաջուռ ահիւ և ամենայն պատրաստ կազմութեամբ բնակեցուցանէ ի կողմն Արագածոյ, ի գիւղն Թալին կոչեցեալ. – 76.

ԱՐԱԳԱԾՈՅ ՈՏՆ - և տարեալ հանգուցանեն զնա ի Յօշական գեօղ, ի գաւառին որ կոչի Ոտն Արագածոյ: - 120.

ԱՐԱԳԱՊԷՍ - և իբրև հողմ հոսեալ զփոշի ամարայնոյ՝ այնպէս արագապէս զպատերազմին գլխաւորեցին նահատակութիւն: - 330. Յայնժամ իսկ և իսկ արագապէս թլփատեալք եղեն մսլիմանակ, հետևեալք զկնի Բագարատայ Բագրատունեաց – 248.

ԱՐԱԳԱՒԷԺ - յապաշաւանս և ի զիջ առեկեալ ի վերայ երիտասարդական դիւրահոս արագաւէժ առ չարեացն միտեալ խակութիւն: - 386.

ԱՐԱԳԱՔԱՅԼ - յառաջ խաղացուցից զբանսն, արագաքայլ արշաւանօք անցեալ գնացից ընդ շարագրածս անցնիւր պատմագրաց, զազգաբանութիւնն միայն ոճով դրոշմեցից ի շարի աստ – 74.

ԱՐԱԾԵԼ - հարկանէր նմա սպասաւորութիւնս միամիտս, արաճէր ուղտս և լինէր հրամանատար տանն նորա: - 158.

ԱՐԱԾՈՅ ԳԻՒՂ - զոր շարագրեաց երանելի խոստովանողն Քրիստոսի Աբրահամի ի գեղջէն Արաճոյ. – 106.

ԱՐԱԿԱՆ - այլ և նկարագիրս ոմանս պատկերաց զպատկեր քաջաց արականս և շքեղաւորս կենդանագրել: - 42.

ԱՐԱՄ - Սեմ ծնանի զԵղամ և զԱսուր և զԱրփաքսաթ և զԱրամ և զՂուդ: - 14.

ԱՐԱՄԱԶԴ - ,,Աստուածոց պատուական և ամենայն թագաւորաց, տէր երկրի և ծովու, ծնունդ մեծին Արամազդայ Խոսրով թագաւոր. առ Հայրակղոս անմիտ և առ անպիտան ծառայ մեր: - 146. ասէ՝ զի դայեկաբար զորդիսն Սանատրկոյ սնուցանէաք, և դու ի թագաւորելդ քոյ որոյ երդմունս արարեալ յԱրտեմի և յԱրամազդ անկասկած կալ մնալ վասն որոյ երկիւղն ունէր: - 82. զոր ոմանք հուր մեկնեալ յամպոյ ասացին, և որդիք տարրապաշտիցն՝ գօտի Արամազդայ: - 32. Իսկ այլք զԿռոնոսդ ոմն անուն՝ լինել հայր Արամազդայ, ևս մօտաւոր ժամանակով – 36. Իսկ եթէ Բէլ հրամանատու Արամազդայ իցէ՝ զիա՞րդ իցէ, զի Արամազդ ի գօտոյ իւրմէ խաշիցի հրամանաւ Բէլայ. – 32. Իսկ եթէ Բէլ հրամանատու Արամազդայ իցէ՝ զիա՞րդ իցէ, զի Արամազդ ի գօտոյ իւրմէ խաշիցի հրամանաւ Բէլայ. – 32. Իսկ սա ասաց զինքն հնագունիցն լինել անժամանակ Բէլ՝/36/ ոչ հայր աստուածոց, այլ և հրամանատու Արամազդայ: - 38. Քանզի ասեն սկիզբն աստուածոց՝ զհին ոմն Բելոս, հայր Դիայ, որ կոչի հայերէն Արամազդ՝ ՄԺԵ բիւր ամաց աւուրս ունել և ևս յառաջ. – 36. քանզի նա խաբկանօք առն մոգի և կախարդի ասաց լինել որդի Ամովնայ և Արամազդայ, այլ ոչ ուրացաւ մահկանացու գոլ: - 36.

ԱՐԱՄԱՆԵԱԿ - և էր յայնժամ առեալ Յունաց գաղաբար /հավանաբար պետք է ընդունել որպես հատուկ անուն՝ Գաղաբար/ իշխանիկ կոչեցեալ ի տոհմէ Բագրատունի՝ զբերդն Արամանեակ կոչեցեալ. – 302.

ԱՐԱՍԽ - և ես մի՛ իշխեցից քան զԱրասխ անցանել յայդկոյս: - 138.

ԱՐԱՏԱԶԳԵԱԼ - Երկրորդ՝ չարասէր և աներկիւղ նախանձուցն բարք, եթէ ընդէ՞ր ոչ և նորայն ըստ նմին օրինակի եղև արատաձգեալ յԱստուածոյ: - 24.

ԱՐԱՏԱԻՈՐ - Նախ առաջին՝ զի յետ աւուրց ինչ, իբր անագան իմն այլ ոչ նախապատիւ և կարևոր. և զայն արատաւոր, այլ ոչ անարատ՝ երևի յասացելոցն՝ եթէ ուղիղ մատուցանես և ուղիղ ոչ բաժանես՝ մեղար: - 24.

ԱՐԱՏԵԼ - և կացեալ զաւուրս բազումս անթաղ՝ և ոչ ինչ ամենևին արատեցան մարմինք սրբոցն, և ոչ զոյր հոտ ժախու ի վերայ նոցա: - 268.

ԱՐԱՐ - Իսկ զթագաւորաբնակ տեղին մեծին Տրդատայ տան ի ձեռս Վահանայ Արծրունւոյ՝ շինել նմա տուն թագաւորաց, արարս պատրաստութեամբ. – 126.

ԱՐԱՐԱԾ - ,,զի աներևոյթքն աստուածայինք յարարածոց աստի, ասէ, իմացեալ տեսանին, այսինքն մշտնջենաւորութիւն և զօրութիւն և աստուածութիւն նորա – 54. Եւ զայս առատապէս հեղեալ զգուլթ արարչական խնամոցն առ արարածս իւր, ողորմեալ մարդասիրապէս բարեխօսութեամբ սրբոցն – 314. և սկիզբն լինել նորոգման արարածոց – 76. իսկ այսոքիկ ոչ այլ ումեք արարածոցս պատշաճին, բայց միայն միոյ Աստուծոյ, և նա է Արարիչ: - 54. ոչ ասել զհուր արարած Որմզդի, այլ բնութիւն Որմզդի – 48.

ԱՐԱՐԱԾՔ - զոր գիրք Արարածոցն հայր Նեբրովթայ ասեն - 42. Իսկ գիրք Արարածոցն ասեն զՆեբրովթ. – 42.

ԱՐԱՐԵԱԼ - Եւ զի ասեն զՆինոս թագաւորեալ յետ Բէլայ՝ անփոյթ զայսքանեօք արարեալ. – 42. Այնուհետև ել գնաց դէմ եդեալ զյունականօքն շրջել զկողմամբքն, յանձն արարեալ զհոգս իւր շնորհացն Աստուծոյ. – 316. Այսոքիկ գաւառք անուանիք, զոր յառաջին ժամանակս իւրոյ իշխանութեանն սեփհականս իւր արարեալ ունէր հայրն նենգութեան Մարդպետն կոչեցեալ … և մանաւանդ քաղաքն Շամիրամայ հռչակելին և յոյժ փառաւորագոյնն յամենայն կողմանց Վասպուրականի: - 388. առաջապահեստ ճանապարհորդութեանն արարեալ զՄերշապուհ Արծրունի զօրավար Հայոց և զՎահան Ամատունի և եղբայր Մեհուժանայ՝ տարեալ հանգուցանեն ի տեղւոջ հայրենեացն վկայարանի ի Թորդան: - 108. ասէ՝ զի դայեկաբար զորդիսն Սանատրկոյ սնուցանէաք, և դու ի թագաւորելդ քոյ որոյ երդմունս արարեալ յԱրտեմի և յԱրամազդ անկասկած կալ մնալ վասն որոյ երկիւղն ունէր: - 82. Արդ Աշոտի կեցեալ ամս ԺԹ, տևեալ իշխանական ճոխութեանն ԺԶ ամ յառաջ քան զգերութիւնն Հայոց, և Ե ամ ի գերութեանն արարեալ - 336. Բայց երկուք ոմանք ի զաւակէ Աշդահակայ ձերբակալ արարեալ Տիգրանայ առեալ ածէ ի Հայս. – 64. Բայց միայն զնահապետն Ամատունեաց զԱպուսակր ձերբակալ արարեալ, առին գնացին

ի քաղաքն – 354. գումար արարեալ են, ամենայն զինուոր ի գանձարանս ի տունս գանձուց թագաւորին, զոր դարձեալ ուղտիւք կրէին ընդ ինքեանս: - 282. գունդ կազմեալ ռազմ արարեալ զբոլոր դաշտաձև հովիտն ի ներքս փակէր, վառեալք զինու և ամենայն պատրաստութեամբ ընդդէմ գնդին Հայոց: - 172. Եւ /106/ նոյնժամայն հուպ ընդ հուպ ի դիմի հարեալ Մեհուժանայ և կարթակոտոր զասպազինեալ երիվարն արարեալ քաջին Սմբատայ՝ տոռն արկեալ ի պարանոցն Մեհուժանայ ասէ. – 108. և զմնացեալ սակաւսն ի մէջ արարեալ շրջափակ տուեալ՝ կամէին զամենեսեան սատակել: - 150. և ձերբակալ արարեալ մերկանան ի զինէ և յասպազինէ և տանին կացուցանեն առաջի Կիւրոսի. – 66. և արարեալ անդ յոլովագոյն աւուրս իբրև տարոյ միոյ. – 370. Եւ բարձեալ զօրքն Հայոց դիակապուտ արարեալ զզարդ և զզէնս զարի արանց և զքաջ երիվարաց, առեալ աւար բազում՝ գնան յիւրաքանչիւր տեղիս մեծաւ յաղթութեամբ: - 178. և գունդ անհաւատից դառնացեալ ոգւով ի վերայ կանանց և որդւոց իւրեանց ազգականաց՝ յարձակեցան ի վերայ նոցա ուժգին սաստկութեամբ և սուր ի գործ արարեալ յանխնայ կոտորեցին. – 402. Եւ դէտն ազդ արարեալ զօրացն այլազգեաց՝ վառեն և նոքա ընդդէմ նոցա ի պատերազմ, և ի դիմի հարեալ միմեանց և հատանէին յերիս առաջս: - 178. Եւ եղև ի գնալ Դերանկին ի ձմերոցս Վասպուրական իշխանացս, ճանապարհ արարեալ ընդ ձորն Ընծայից, որոյ ելքն ընդ գաւառն Հեր քաղաքի: - 352. և երդումն արարեալ ուխտ դիցուք ի մէջ մեր երկոցունց՝ խաղաղութեամբ ունել զթագաւորութիւնն„: - 152. Եւ երկայնագոյնս զպատաղմունսն ի ճանապարհին արարեալ՝ ձգին մինչ յԱրզն Աղձնեաց – 66. և զարսն գետավէժս և սրախողս արարեալ վատնեն – 126. և զբազումս ձերբակալ արարեալ աճին առ Խոսրով – 140. և զի թագաւորութիւնն Եբրայեցւոց յերկուս հակառակս բաժանեալ էր՝ հնազանդ իւր արարեալ Փուայ Ասորեստանւոյ առնու հարկս ի Մանասէէ արքայէ հազար տաղանդ արծաթոյ: - 60. Եւ զկէսն գերի առեալ աճեն ընդ իւրեանս, և զշէնս և զաւանս և զագարակս հրձիգ արարեալ՝ անապատ կացուցանեն ի մարդոյ և յանասնոյ: - 202. և զմնացեալսն փախստականս արարեալ հետամուտ լինելով հանին ի սահմանացն Հայոց. – 136. և թափառական զվէմս ապաստան արարեալ յանկասկածագոյն տեղիս դարանի ի փոքր վիմամէջս ի կարկառս հովտաձևս հանդէպ հարաւոյ քաղաքաբերդին Վանի, մօտ այն տեղի, յորում բղխէ աղբիւրաբար առ ստորոտով բլրակի միոյ, մօտ յեզր ծովուն – 84. և թշնամիքն հանգստեամբ ելեալ ի վերայ նոցա ի լիճս աղեղանց և նիզակաց ձերբակալ արարեալ զոմանս – 372. և ի մտանելն առաջի զօրավարին՝ ոչինչ փոյթ արարեալ զվնասուցն և զհարուածոց զօրացն, իբրև զապստամբէ ինչ ամբաստանել. – 236. և իբրև հարան զօրքն՝ մտրակ ի կուշտ արարեալ երիվարացն՝ նախ նոքա փախեան: - 232. և իջեալ ի դաշտավայրն, խումբ արարեալ, ճակատ կազմեալ ընդխառնեցան ի պատերազմ. և զբազումս դիաթաւալ կացուցեալ, ընդ որս էր Շապուհ նահապետն Ամատունեաց յանկելոց վիրաւորացն: -310. և լի ծաղու և կատականօք այպն արարեալ՝ արհամարհանօք անարգեցին զբռնաւորն, իբրև զմանուկ մի անպիտան կամ զծեր զառանցեալ և խելագարեալ, որ ոչ ըստ իւրոց կամաց զոր ինչ ախորժիցէ խօսիցի: - 264. Եւ խնդրէ ի նմանէ խնդիրս, „առաջին, ասէ, զաստուածընկալ սուրբ նշանն, զոր գերեցեր յԵրուսաղէմէ՝ /152/ խնդիր արարեալ մեծաւ փութով այսրէն դարձուսցես„: - 154. Եւ հասեալ ի մի վայր գան հովիտն Կուղան, ուր Գուրգէն բանակ արարեալ /362/ էր ի Կարկինեանս տեղւոջ բազմաձեռն զօրու. – 364. և դաշիկ արարեալ յայնկոյս քան զՎանտոսպ, ի տեղւոջն արձանաշար քարակարկառ գոգաձև միջոցի երկուց բլրակաց, որ հայի յԵրիվարաց արկման դաշտն, ի վերայ Լեզւոյ գեաւղջն, որ զաւրացն գեղեցիկ առասպելաբանեն սպիանած վերայն սպանելոցն ի մանկանցն Շամիրամայ: - 334. Եւ ճանապարհ արարեալ ընդ կողմն հիւսիսոյ՝ ել դէպուղի ի Կարնոյ քաղաք – 148. Եւ յանդուգն դիմեցուածովն ի վեր քան զզարմանս՝ այն ինչ ի քթթել ական դարձուցին / 328/ զխրոսականն, և զռազմն դաշիկ քակեցին և զյառաջագահ ախոյեանսն փայլակնահար արարեալ դիաթաւալ կացուցին – 330. և յարձակեալ բազում անգամ ի վերայ յունական զօրուն որք ընդդէմ զօրաց քոց պատերազմէին՝ և անդ ոչ սակաւ հեղմունս արեանց

արարեալ փոխանակ զօրաց քոց ի զօրացն Յունաց. –304. և յերրորդ ամի թագաւորութեան նորա, Սենեքերիմոս զօր գումարէր ի վերայ նորա, և ձեռբակալ արարեալ զնա հանդերձ իւրով բարեկամօքն՝ Բաբելոնի կացուցանէր թագաւոր զորդի իւր զԱսորդանիս – 60. Եւ նոյնժամայն սուսերամերկք խուռն նիզակօքն ի վերայ յարձակեալ իբրև զգազանս արիւնարբուս մարդախանձս՝ սրախողխող արարեալ սպանին զնա – 352. և նորա խնդիր արարեալ մեծաւ ստիպով, մինչև կարացին գտանել նովիմբ կազմածաւ, և ետ յարսն որք եկեալ էին. – 154. Եւ սկիզբն արարեալ շինութեան և խաղաղութեան աշխարհիս իրաւադատութեամբ, վերակացութեամբ որբոց և այրեաց, աղքատսիրութեանն լրջմտութեամբ եկեղեցւոյ զարդարմամբ. – 390. և սուր ի գործ արարեալ զերիս աւուրս՝ սպառեցին զամենայն մարդ ի քաղաքին. – 142. Զայս գործ լուեալ Լիդէացւոց թագաւորին Կրոսիսեայ բազմաշփոթ յուզմամբ ամբոխ արարեալ, զօրս բազումս գումարեալ, ելանել տալ պատերազմ ընդ Կիւրոսի – 64. Զնա որպէս զերկիւղած Աստուծոյ սպասաւոն յինքեան արարեալ՝ խնդրէր պահպանել նմա. – 320. զոր այսն արարեալ արհամարհեաց զնովաւ: - 80. զոր արհամարհեալ Շաւասպ /114/ արձակերեսան զերիվարն ի սիգաքայլ արշաւանս արարեալ՝ աներկիւղ համարձակութեամբ էանց գնաց ճեմ զճեմի առ զօրավարն Անատողի: - 116. զոր ոչ անփոյթ արարեալ լի բարեմտութեամբ յղփացեալն Աշոտ՝ խօսի ընդ թագաւորին զխաղաղութիւն. – 382. զոր ոչ և զմի ոք յիշխանաց ոմանց առաջնոց լուեալ ուրուք եթէ իցէ այսպիսի ինչ արարեալ. – 216. զորոյ զպաղատանս ոչ անտես արարեալ Քրիստոսի՝ ներէ նմա հանել ի գլուխ զսուրբ քառասնորդսն, խաչակից լինելով Քրիստոսի, մինչև ի պարտ զատկին – 254. զորոյ նախնեացն ջան և վաստակ յուշ արարեալ թագաւորին՝ Համամայ յառաջ մատուցեալ, ի գահ և ի բարձ հայրենեացն ձգել զնա՝ ժառանգեցուցանէ զերկիրն Աղբագ, որպէս Սահակայ նոյնպէս և Համամայ: - 90. Թողեալ այնուհետև ի խնամս արարչին, յանձն արարեալ շնորհացն Աստուծոյ: - 346 . Իսկ զձերբակալսն յղեցին առ Աւշին ի Պարտաւ, որք տուեալ ի կապանս բանտի և դատապարտեցան ի մահ, սրախողխող միջակտուր արարեալ: - 372. Իսկ զօրքն Տաճկաց գումարեալ ի վերայ նոցա. շուրջ փակեալ, ձերբակալ արարեալ /220/ ածին առ զօրավարն - 222. Իսկ թագաւորն գիտացեալ զհաստատուն և զանդրդուելի միտս նոցա՝ ոչ ինչ փոյթ արարեալ թողու ի կամս կամաց իւրեանց, կեալ որպէս հաճոյ թուի: - 132. Իսկ նա անփոյթ արարեալ երկրաւոր մեծութեանս, զի անցաւոր է՝ անսպառ և անվախճան և անծերանալի և անծախ և առանց ըմբռնելի ի գողոց խնդրեաց պարգևաց առիթ լինել. – 218. Իսկ Զաջուռ Արծրունի ձեռն ի գործ արարեալ՝մատուցեալ առ թագաւորն խնդրէ զԱնիանոս – 76. ճանապարհ արարեալ ընդ Ատրպատական, կասկածելով թէ գուցէ Գուրգէն և կամ մի ոք ի տոհմէն Արծրունեաց և նոցին ազատաց ի կորովացն Վասպուրական հեծելոցն հասանիցէ ի վերայ և թափիցէ զնա ի զօրացն և հանցէ ի ձեռաց իմոց: - 220._մինչև անձամբ անձին արարեալ ի հուր սատակի: - 58. Յայնժամ թագաւորն դեսպանս արարեալ յամենայն սահմանս տէրութեան Հայոց, Վրաց և Աղուանից, և առ քաղաքացիսն և հազարապետս և գաւառակալս, և որք սիրողաբար առ նա զինազանդութեանն հարկ հարկանէին: - 366. Յայնժամ հրովարտակս արարեալ, պնդադեսպանս արձակեալ ընդ ամենայն սահմանս իւրոյ տէրութեանն – 198. Յայնմ ժամանակի Բուհայ եկն եմուտ ի Խլաթ քաղաք, ճանապարհ արարեալ ընդ կողմն Ապահունեաց. – 200. Յորժամ անդնդական խորքն ազդ առնիցեն ներքին բնական կենդանեացն զհասանել ջերմութեանն, յորում ջեռացեալ ի հիւսիսային սառնամանեաց օդոյն շնչելոյ, ի խորսն զխաղացումն արարեալ լինին - 260. Նորա զչարեալ ընդ հասանել պատգամին՝ առ զայրուցս բարկութեան քինահանութիւն վրէժխնդրութեան արարեալ՝ ի բաց եհան ի գրոցն պատմութենէ՝ որ ինչ վասն տանն Արծրունեաց էր գործոց հանգամանք, և որ ինչ օրինակ մարտիրոսութեան Վահանայ Արծրունոյ: - 130. Նորա ծաղր արարեալ զնովաւ՝ ընտրեաց զկապանս և զբանդ, նաև զմահ քաջութեամբ վասն անուանն Քրիստոսի, քան զկեանս խղճիւ: - 318. Նոքա առ լուրն խնդացեալ՝ լքին զամրացեալ գունդն՝ աճապարել զհետ Կիւրոսի, եւ և ելս արարեալ զմիմեամբք – 66. Եւ մեր անտես արարեալ զգործս

վնասուց ձերոց, զոր մեղայք մեզ, և լիցին անձինք ձեր ի գիւտս, և կեցջիք և տիրեցէք աշխարհի և տանց ձերոց, դուք և որդիք ձեր – 244. զորս վաճառակուր արարեալ յօտար ազգս, վարել ի ծառայութիւն, գնալ հեռանալ մերժել ի տանց, հայրենի ժառանգութենէ իւրեանց: - 262. իսկ իբրև ընդդէմ կացին լեռնայնոցն գունդքն Տաճկաց և հարին զլեռնայինսն՝ ձերբակալ արարեալ զերանելին Յովնան տարան ետուն կապանօք ի բանդ արքունի: - 294.

ԱՐԱՐԻՉ - ,,ձայն իմն ահաւոր հրեշտակի անկեալ ի վերայ իմ՝ հրամայեաց երթալ պատգամաւոր յազգն իմ, ցուցանել զԱստուած արարիչ երկնի և երկրի. առնուլ ինձ անուն գլխաւորութեան, և զստութիւն հաւատոց որ ի կուռս՝ յանդիմանել և քակտել,,: - 158. և ասէր ,,Արարիչ իրաւանց և արդարութեան,,: - 206. և էր ալևոր ըստ մարմնոյ և հնացեալ արտաքին մարմինն, բայց ներքինն նորոգեալ և գեղեցկատեսիլ ըստ պատկերի արարչին. – 204. և նա ասէ՝ զԱստուած արարիչ երկնի և երկրի պատմեմ, և անարգեն զիս սպառնալեօք: - 160. Թողեալ այնուհետև ի խնամս արարչին, յանձն արարեալ շնորհացն Աստուծոյ: - 346 . իսկ այսոքիկ ոչ այլ ումեք արարածոցս պատշաճին, բայց միայն միոյ Աստուծոյ, և նա է Արարիչ: - 54. կորզել ապարասանութեամբ յինքեան և զպատիւ Արարչին – 20. որով անգիտացեալ զհողանիւթեայ իւր զանգուած՝ յահաւորէն Աստուծոյ և յարարչէն խորհեցաւ թիկունս դարձուցանել – 20. Որով ընթադրեալ զսիրողական երախտիս Արարչին, միանգամայն և զպատուէրն՝առ սպանողն հատուածեցաւ - 20.

ԱՐԱՐՉԱԿԱՆ - Եւ զայս առատապէս հեղեալ զգութ արարչական խնամոցն առ արարածս իւր, ողորմեալ մարդասիրապէս բարեխօսութեամբ սրբոցն – 314. Զոր հոյակապն Տրդատ կարգադրեալ վայելչապէս հոգաբարձութեամբ զպատերազմականն հարկանել հարկս ընդդէմ հինից արշաւանաց. զոր կարգապետութիւն և առ սուրբ հրեշտակն գտանեմք /գրքում՝ զտանեմք/ յարարչական նախախնամութենէն, զաշխարհի զօգուտն բերելով: - 398.

ԱՐԲԱԹ - և ինքն գնացեալ ի Միջագետս՝ հնազանդեցուցանէր ինքեան քաջութեամբ զԵմաթ և զԱրբաթ և զամենայն կողմանս Դամասկոսի և Կիւլիկեայ և զայլ բազումս: - 60.

ԱՐԲԱՆԵԱԼ - ապա յամառեալ զարքանեալքն իւր հրամայեաց կապել կրկին շղթայիւք և արկանել ի ներքին բանտ: - 250.

ԱՐԲԱՆԵԱԿ - և նա դարձուցանէր զնա կսկծեցուցանող բանիւք իբր զարքանեակ սատանայի: - 318.

ԱՐԲԵԱԼ - և նախ յառաջ Սափին կարի յոյժ սիրեցեալն իւր, զսատակչական դեղն արբեալ, անբուժելի կեղով վառեալ յոսկր և ի մարմին՝ և առաջի Աւշնի զրաւ առնոյր ի կենացն: - 376. յետ ջրհեղեղին արբ գինի Նոյ, վասն որոյ և անփորձ իրացն եղելոյ՝ արբեալ եղև: - 30. նոյնժամայն առ յոյժ ամբարտաւանութեանն և սաստիկ բարկութեանն և անհուն սրտմտութեանն և առանց բուժելի կատաղութեանն, յապուշ միտքն կրթեալ իբրև զարբեալ զանզգայ արբեցութեամբ - 264.

ԱՐԲԵՆԱԼ - Բայց նոքա ոչ վերակնեալք յօրէնս Տեառն, այլ ստացան իւրեանց անունկնդիր լսարանս, զչարագոյնն իժի և զանբժշկականն քարբի, արբեցան գինով յիմարութեանն. ստացան աչս, որովք ոչ տեսանիցեն, և ականջս, որովք ոչ լուիցեն. – 182.

ԱՐԲԵՑՈՒԹԻՒՆ - նոյնժամայն առ յոյժ ամբարտաւանութեանն և սաստիկ բարկութեանն և անհուն սրտմտութեանն և առանց բուժելի կատաղութեանն, յապուշ միտքն կրթեալ իբրև զարբեալ զանզգայ արբեցութեամբ - 264. սակայն կանոնական սահմանադրութեանն արտաքոյ մնացեալ, գայթ ի գայթս զքրիստոնէութեանն վարս բերելով անառակութեամբք և արբեցութեամբք, խառն անկողնօք և պղծութեամբք աղտապիղծ սարսափելի և զարշելի խառնակութեամբ արուապղծութեամբք – 336.

ԱՐԲԷԼ - Քայաղ ծնանի զմ̈իւս. Արբէլ – 42. Անեբիս ծնանի զԱրբէլ - 42. Արբէլ ծնանի զՆինոս զայրն Շամիրամայ: - 42. Արբէլ ծնանի զՔայաղ – 42. են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Նինոս որդի Արբէլայ /գրքում՝ Արբէելայ/ / ի ցեղէն Քամայ ամս ՃԲ. – 56.

ԱՐԲՈՒՄՆ - այր գազանաբարոյ, վայրենամիտ, առատաձեռն առ արբումն մարդկան, այր զօրաւոր զօրութեամբ ի գործս պատերազմաց, ահարկու ազանց, կարողութիւն և ուժեղութիւն Աւշնի ի սորա ձեռս բաւականացեալ: - 374. Բայց Աւշին որդի Ապուսեճի, քանզի էր այր խռովասէր, ատեցող զխաղաղութիւն, անյագ առ արբումն արեան մարդկան, և զայն բարգաւաճանս անձին քաջ լաւ համարէր. – 370. որ ի նախկին բարբառոյ անտի թարգմանի Արբումն: - 24.

ԱՐԲՈՒՆՔ - Եւ յարբունս հասելոյ Արտաշէսի՝ երթայ գնայ առ Արտաշէս Պարսից արքայն – 84. զոր առեալ սնուցանէր հօրեղբայր իւր Ապուտալպ մինչև ցարբունս հասակի. – 158.

ԱՐԲՈՒՑԱՆԵԼ - և յանդիմանեալ ի սրբոյն Ներսիսէ՝ արբուցանեն նմա դեղ մահու, զանխուլ կարծիս բերելով. – 108. նուաճեաց զանձն, հրապոյրս պղտորս արբուցանէ Վահանայ Մամիկոնէի, որ էր աներ Մեհուժանայ, և անցեալ գնացին առ Շապուհ. – 102. որ արբուցանելով զդրախտն ընկղմի ընդ երկրաւ – 20.

ԱՐԲՈՒՑԵԱԼ - այլ դարձուցին անդրէն զպատգամաւորսն անարգանօք, արբուցեալ նոցա գան սաստիկ – 274.

ԱՐԳԱՀԱՏԵԼ - Բայց քանզի արդ տեսանեմք զձեզ անձնեայս և գեղեցիկս, և գեղ երեսաց ձերոց պատշաճագոյնս և վայելուչս, և որդիք թագաւորացն այսր աշխարհի լեալ էք դուք, և արժանի էք արգահատելոյ – 244.

ԱՐԳԵԼ - Անդէն փութով և անյապաղ երագութեամբ հրաման ետ, զի որ ոք և հաճոյ թուիցի Սմբատայ՝ մի ոք իշխեսցէ արգել լինել: - 218.

ԱՐԳԵԼԱԿԱՆ - և էր մտեալ սա ընդ արգելականսն ի բերդն – 222. Եւ մինչդեռ զայս օրինակ խոկային և խորհէին ի միասին՝ միանգամայն արգելականք բերդին անդէն իսկ և իսկ քակեալ ի միաբանութենէ ուխտին – 210.

ԱՐԳԵԼԱՆ - Եւ արդ այսոքի՞կ են փոխարէնք, զի ետուք յօժարութիւն նենգագործ խորհրդով՝ լինել յարգելանի, և առնել դիւր որսալ ի խնդրողաց անձին իմոյ և իմոց զաւակաց – 216. և հանին զնա յարգելանէ բանտին, պատանդ թողեալ նմա զԳագիկ որդի Դերանկին և որդի Գրիգորի Արծրունոյ: - 348. և ոչ ուրեք գտանէր հնար ելիցն ի վտանգաւոր արգելանէն, թէպէտ և բազմաց հոգ յանձին կալեալ վասն առն պատուականի – 346. ինքն իսկ փոյթ յանձին կալեալ՝ ել գնաց մեծաւ հոգաբարձութեամբ, լուծանել զնա ի տառապանաց արգելանին. սակայն և այնպէս ոչ կարաց գտանել զելս իրացն վտանգի առնն: - 346. Նահատակք ոմանք կային յայնժամ ելեալ յարգելանէն ընդ կալանաւորսն – 220.

ԱՐԳԵԼ ԱՌՆԵԼ - Եւ եղև ի գալ միւսոյ տարւոյն՝ Սմբատ իշխանն Սիւնեաց ի բաց եկաց ի հնազանդութենէ թագաւորին Հայոց, արգել առնելով հարկացն տալ թագաւորին, թևակոխելով Պարսից բռնաւորին հատուցանել զհարկս և զհասս. 382.

ԱՐԳԵԼԱՐԱՆ - և եկեալ ի վերայ քաղաքին պաշարեն զնա, և զզօրսն մատնեն ի սատակումն սրոյ, և զպատանդսն Վասպուրականի հանեն յարգելարանէն. և գերեացն ընդարձակեն, զկապուտ նոցա բաժանեն յինքեանս: - 190.

ԱՐԳԵԼԵԱԼ - Եւ Գուրգէն Արծրունի և Մուշեղ Բագրատունի, և ինքն փութացաւ հանդերձ կաթողիկոսիւն, եկն բանակեցաւ յամուրն մերձ, ուր էր արգելեալ Դերանիկն: - 348. Իսկ որք էին արգելեալք ի քաղաքն աղօթականս և պաղատանս առ մեծ իշխանն Աշոտ յղէին, զի համոզեսցէ ի մէջ նոցա զխաղաղութիւն. – 382. լաւ համարեցան զկեանս պանդխտութեան յօտարութեան առնել, քան տեսանել կապեալս արգելեալս ի բանդի զորդիս իշխանին իւրեանց, զիշխան աշխարհիս. – 364.

ԱՐԳԵԼՈՒԼ - ասէ. ,,զվրէժ արեանն Մուրկայ /140/ առի ի թշնամոյ նորա արդ կա՛մ եղիցի առնել ընդ իս զխաղաղութիւն և արգելուլ զսուր քո յերկրէ իմմէ,,: - 142. և յարգելուլ զնա մեծամեծաց նախարարացն՝ չանսաց բնաւ ումեք – 228. Եւ արգելին փակեցին զպահակս ամրականացն և զկիրճս ձորոց, որ հանէին յերկիր նոցա մտանել յամուրսն: - 274. Եւ յարգելուլ զնա ազատագունդ վաշտիցն՝չանսայր, քանզի լուեալ էր նոցա, եթէ շրջաբերական թղթով դարան գործեալ էր նմա Աշոտոյ իշխանաց իշխանի: - 352. և յարգելուլ զնա ազատանւոյն՝ չանսայ բնաւ ումեք: - 352. Եւ նոյնժամայն շուրջ փակեալ

բազմութեան՝ արգելին զնա իբրև յամուրս անձաւաց, զվարս մահաբեր, շուրջ ձգեալ ի կործանումն քաջ նահատակին: - 352. Իսկ թագաւորն Հայոց Սմբատ անպատկան վարկանելով զերթալն Աշոտի առ Աւշին, մի՛ գուցէ արդեօք և այլք դրդուիցին յիշխանացն զնորայն հետեւել ուղևորութիւն, և արգելուլն զԱշոտ՝ չանսաց ումեք: - 362. Եւ սա բազումս արգել ի կռապաշտութենէ, թէպէտ և մոլորեցոյց անյուսութեամբ զդարձեալսն յապաշխարութիւն – 256.

ԱՐԳԻԱՑԻՔ - առ սովաւ և Արգիացոց թագաւոր նստաւ: - 58.

ԱՐԳՈՔ - և եղեալ ի ներքոյ արգոքայ տաղաւարաց և յղեաց ընդ կողմն Պարսից – 220.

ԱՐԴ - ,,արջք գիսակագեղք սպիտակայեղցք որջացեալ ի պրակս անտառախիտ մայրեացդ. արդ թէ հաճոյ թուիցի՝ երթիցուք որսալ զնոսա,,. – 100. ,,Կաւատ թագաւորն ձեր վախճանեցաւ, և որդի նորա մանուկ տղայ է. քոյց արդ ի քեզ հասեալ թագաւորութիւնդ, և ես քեզ տայց զնա – 152. Ազդ լինէր յոմանց գրումն անյայտիցն, թէ ,,այս ոմանք այսորակ երիվարօք յայս նիշ նիւս կեղթում, ի մէջ բդեղի պահարանեալ նամակ տանին ընդ կողմն Ապահունեաց. արդ զգուշացիր ճանապարհիդ,,. - 340. այլ և ոչ տարաբարձական, որպէս և /48/ արդ ևս ոմանք կարծեն, ոչ գիտելով զասացեալսն ի Տեառնէ աւազակին՝ այսօր ընդ իս իցես ի դրախտին: - 50. ասէ. ,,զվրէժ արեանն Մուրկայ /140/ առի ի թշնամոյ նորա արդ կա՛մ եղիցի առնել ընդ իս զխաղաղութիւն և արգելուլ զսուր քո յերկրէ իմմէ,,: - 142. արդ աւասիկ հասեալ կայ և մնայ քո հրամանի. – 304. Արդ եկայք դիցուք զյանդիմանութիւն սոցա առ փոքր ինչ և դուզնաքեայ ի գրոց սրբոց – 254. արդ ի բաց գնա, այր դու, /222/ ես մեռանիմ վասն Քրիստոսի,,: - 224. Արդ ի հասանել նամակիդ՝ փութով զԳուրգէն և զազգատոհմդ իւր հանդերձ ազատօքդ Վասպուրականի կապեալս առ մեզ հասուցես: - 236. Արդ ոչ կարեմք փոյթ ընդ փոյթ շղումարար/ճիշտը՝ շղոմարար/ հաճութեամբ թագաւորիդ յանձն առնուլ՝ զոր հրամայէ կայսերական ճոխութիւնդ. – 132. Արդ որպէս յառաջագոյն ասացաք՝ սակս կարևոր յուզմանցն միապետեալ ի շարս կանոնաց, միայն յայտարարութիւնս առնել զազգացն Արծրունեաց – 96. արդ տեսանեմք զերկնային մարմինն, զի կարգաւորաբար անդադար շարժութիւն ունի, այսինքն արեգակն և լուսինն և աստեղք և այլք նոյնպիսիք. – 54. արդ փութա պատահեաց նմա, զի մատնեաց զնա Աստուած ի ձեռս քո,,: - 352. արդ ահաւասիկ հասեալ /242/ կամք առաջի քո, ինքնակալ թագաւոր իշխեցող կենաց և մահու. – 244. Արդ այսքանեաց վկայութեանց ի մի վայր եկելոց՝ մի ելցուք զհետ առասպելաբանիցն թէ ընդ անկոխն գնալով ճանապարհ. – 260. Արդ Աշոտի կեցեալ ամս ԺԹ, տևեալ իշխանական ճոխութեանն ԺԶ ամ յառաջ քան զգերութիւնն Հայոց, և Ե ամ ի գերութեանն արարեալ - 336. արդ դու յարուցեալ գնասցես ի մի քաղաքացդ Հայոց, որպէս օրէն է աշխարհակալաց. – 178. արդ դու մի անփոյթ յանհոգս յաղագս այդր մնայցես, անյապաղ հնարիցիս գտանել զխորհրդոցն նորա դատարկութիւն,,: - 346. Արդ եթէ զկէսն Որմզդի գողացաւ կաղն, և նա ոչ գիտաց, զիա՞րդ իցէ աստուած կիսատուրն և ի կաղէն գողացեալն: - 52. Արդ եթէ Սոդոմայեցիքն, որ հրով զվրիժուցն հատուցին փոխարէնս, և դարձեալ տանջելոց են՝ որ բովանդակ չարիւք անդր երթալոց են ո՞րպիսի ակնկալութիւն տանջանաց զանց արասցէ զնոքօք. – 336. Արդ ելէք ի վերայ աշխարհիդ զօրացեալ զօրութեամբ, և ձեր լիցի երկիրդ ի ժառանգութիւն,,: - 362. Արդ են թագաւորք Ասորեստանեայց ի միւսմէ կողմանէն այսոքիկ. անիշխանութեան ամք ԻԸ: - 60. Արդ են ժամանակք թագաւորութեանն Պարսից, սկսեալ ի Կիւրոսէ ցԴարեհիոն … և ամք անիշխանութեանն զոր ոմանք ի պատմագրաց գրեն Կ, և այլք Հ – 166. Արդ Ենովք լեալ ամաց ՃԿԵ ծնանի զՄաթուսաղայ – 28. Արդ զիա՞րդ յետ բազում ժամանակաց զՆինոս ասեն շինել զՆինուէ, զայրն Շամիրամայ, որ ծնաւ զՆինուաս – 14. արդ զրաւ եղիցի կենաց դորա, և հրաման արքային դիւրաւ զկատարումն առնուցու,,: - 104. արդ ընդ արութիւնս իմ վատութի՞ւն խառնիցեմ և ընդ երկիւղիւ մահու անկանիցի՞մ: - 296. արդ թողոցո զերկրորդ մասն Անձաւացեաց որդւոյ իմոյ Դերանկիդ, և այլ մի յաւելուր ընդ հակառակս ինչ ձեռն ի գործ արկանել - 330. Արդ ի գալ միւսոյ ամին որ յոբելեանք Զ և ոլըմպիատք ՀԲ, ընդիքտիոնք Ի … աներկբայ խորհուրդ ի մէջ առեալ

թագաւորն սինկղիտոսօքն հանդերձ և ամենայն մեծամեծօքն Բաբելացւոց, զի զիշխանս աշխարհին Հայոց ի բաց բարձցէ յիւրաքանչիւր տէրութենէ – 184. Արդ խօսեաց ընդ իս ի խաղաղութիւն, զպատրուակ կեղծաւորութեան ի միջոյ երկոցունց ի բաց պարուրեալ,,: - 362. արդ հաճոյ թուիցի քեզ զոր խորհիմս. – 100. արդ հաճոյ թուիցի քեզ, քաջ զօրավար, զսորայս գործեցեալ քաջութիւն ի վերայ զօրացն Յունաց,,: - 304. Արդ յայսմ հետէ ըստ նեպակի գեղջն/գրքում՝գեաղջն/ կապճահամար ժժակք յամենայն ի դուռն արքունի ի սատակումն եկեսցեն. – 46. Արդ նոցա այնքան, իսկ մեզ ի մասնէ զբոլորն համառօտեալ ի թիւս միակաց լրման, և զբովանդակութեան ամաց ըստ տասանց եօթներորդացն որ թուոցն է լիագոյն Է - 314. Արդ ո՞վ ոք արժանի յոյժ ծաղու զբանք ուսմանս այսորիկ համարեսցի. – 46. արդ ո՞ւր է Աստուածն այն, զոր դուդ ասես, վասն է՞ր ոչ փրկեաց զԿեսարիայ և զԱնտիօք և զՏարսոն և զԱմասիայ և զԵրուսաղէմ և զԱղէքսանդրիս և զԹեբայիտ և զայլ աշխարս: 146. Արդ վճարեալ է յիմմէ կողմանէ շատխօսութիւն ընդ քեզ. – 278. արդ տես, մեղք քան զմեղս և տանջանք քան զտանջանս: - 336. արդ փութա անյապաղ վճարել զբռնահարեալ գործ միաբանութեան նոցա քակտել,,: - 362. Արդ փութա՛, պնդեա՛, ե՛լ զհետ նոցա, և մի ինչ յայդոսիկ յերկուանայցես, թուլագոյն կալով մնալով յիրիդ յայդմիկ,,: - 184. Բայց արդ զամենայն յանցանս քո և զվնաս զոր արարեր թողում քեզ. արի առ զկին քո և զորդիս և եկ այսր. – 146. Բայց քանզի արդ տեսանեմք զձեզ անձնեայս և գեղեցիկս, և գեղ երեսաց ձերոց պատշաճագոյնս և վայելուչս, և որդիք թագաւորացն այսր աշխարհի լեալ էք դուք, և արժանի էք արգահատելոյ – 244. Բայց արդ եկ ի կողմանցդ յայդցանէ, եկից և ես յԱսորեստան. – 152. Բայց արդ ես զնոյն բարիս խօսեցայց և խնդրեցից ի նմանէ հաշտութիւն և սէր – 144. Բայց արդ որպէս յառաջագոյն հատուցի զարտաքոյ պարսաւանաց զիս ներքոյ գրել, վասն ոչ ոճով զսորայս կարգել դնել ի շարի աստ զշարագրածս, վասն ոչ բաւելոյ զանչափութիւնն ի մի վայր գումարել յանմասնաւորաբար նշանակութեամբ – 308. Բայց եթէ այդ այդպէս ոչ եղիցի, որպէս ասացի՝ աւելի ևս տեսցես քան զոր տեսեր, սուր և պատերազմ,,: - 286. և ասէր, թէ ,,զայս ամենայն զոր գրէ կաթողիկոսն Հայոց և առ ապստամբութիւն խորհել առ ի քէն, և զնախարարսն Հայոց զՅունաց թագաւորին խորհել հնազանդութիւն. արդ տեսանել պարտ է վասն այդր,,: - 130. Եւ զլեզուդ պղծութեամբ զոր սրէիր ի վերայ մեծազաւր թագաւորին՝ արդ նոր և զարմանալի վիրաւք դատեսցէ զքեզ քան զամենայն տիեզերս: - 164. զի Քրիստոսն այն, որ զանձն իւր ոչ կարաց ապրեցուցանել ի Հրէիցն, այլ կալան զնա և սպանին ի վերայ փայտի՝ իսկ արդ զքեզ զիա՞րդ կարէ ապրեցուցանել ի ձեռաց իմոց: - 146. զոր արդ այժմ համառօտաբար հատուցից զհարկ պարտեաց շարագրութեանս: - 378. հազար ամ անսացեալ իմ քեզ, արդ դու ինձ անսա: - 46. Մի՞թէ և այժմ ոչ գիտիցես, թէ զամենայն երկիր զծով և զցամաք ինձ հնազանդեցուցի. արդ զԿոստանդնուպոլի՞ս միայն ոչ կարիցեմ բերել: - 146. Յայնժամ խորհուրդ միաբանութեան ի մէջ առեալ ամենեցուն նոցա ասեն. ,,թէպէտ և ի թշնամեացն ապրեցաք՝ սակայն ի ձեռաց դորա մեզ չիք ապրել. արդ եկայք իմասցուք ինչ,,: - 150.

ԱՐԴԱՐ - այլ ի ձեռն արդարոյն և նուազունքն ապրեցան: - 32. Դարձեալ ասէ, ,,թագաւոր արդար թագաւորեսցէ, և իշխանք իրաւամբք իշխեսցեն,,. – 182. եթէ հաւանեալք արդարոյն և ապաւինեալք ի նա՝ յուսացան ի բան նորա, ծառայել երկիւղիւ հրամայելոցն ի նմանէ՝ զի՞նչ անհաւատ թուի և ի փրկութենէն ընդ նմին վայելել. - 32. և դարձեալ՝ թէ ,,դատաստանս արդա՛ր դատեցարուք, և ողորմութիւն և իրաւունս արարէք, քանզի առ ձեզ են բանք իմ, ո՛վ բռնաւորք,, , ասէ Սողոմոն. – 182. և ի բողոքել արդարոյն յետ Ճ ամի՝ ապա հրաման միայնոյ և ահաւորին Աստուծոյ ասէ. – 30. Եւ նահապետացն արդարոցն անդէն և ի նոյն կալով՝ անդ և վախճանեցան – 30. թուի ինձ թէ և զարդարն Հաբէլ ի սոյն շարի կարգեալ համարեցաւ. – 26. Որով ետ հրաման արդարոյն կազմել զտապանն ի գուշակումն անօրինաց կորստեանն: - 28. Տեսցէ տէր և դատ արասցէ և հանցէ իրաւունս ինձ, որպէս սովոր է արդար դատաւորն,,: - 330. քանզի գրեալ է, ,,թագաւոր արդար կանգնէ զաշխարհ, կործանումն է աշխարհի թագաւոր անօրէնն,,: - 182.

ԱՐԴԱՐԱԴԱՏ - Լո՛ւր և զարմացի՛ր և աստանօր ևս առաւել, եթէ զիա՞րդ ողորմութիւն բարերարին՝ արդարադատ բարկութեանն յաղթէր – 28.

ԱՐԴԱՐԱԴԱՏՈՒԹԻՒՆ - որ ի բնաւին արդարադատութիւն բնաւորեալ՝ ողորմութեանն ընդ նմին լինիցի լծակից. – 24.

ԱՐԴԱՐԱՔԱՐՈՋ - և ելեալ յերեսացն Տեառն՝ սնոտի տաժանմամբ շինէր քաղաք, չհամարեալն յազգս զղջալից և արդարաքարոզ նահապետացն: -24.

ԱՐԴԱՐԵԻ - այլ է արդարն նշոյլք արեգական, /32/ սեռն օդով ծածկեալ ի վերայ խիտ և հոծ ամպոց խոնաւագունից – 34. զոր և ես գիտեմ յաշխարհագրութեանց անտի Պտղոմեայ՝ զԵմաւոն լեառն յարևելս, որ արդարն բարձր է քան զամենայն երկիր, անկոխելի ոտից մարդոց – 48. քանզի արդարն զգալի և շօշափելի էր դրախտն, և ոչ իմանալի կամ ի մէջ երկուց աշխարհաց – 48.

ԱՐԴԱՐՈՒԹԻՒՆ - ,,զի սրտիւ հաւատամք յարդարութիւն, և բերանով խոստովանիմք ի փրկութիւն,, , որպէս ասաց առաքեալն – 256. այլ ահա գործել զարդարութիւն և պահել զպատուէրն ասացեալ նմա. – 20. և ասէր ,,Արարիչ իրաւանց և արդարութեան,,: - 206. և ոչ նոցա միայն՝այլ և ընդհանուր մարդկութեան լինել օրինակ արդարութեան և ժուժկալութեան. – 26. և վառեալ զինքեանս յընթացս պատերազմին, զգեցեալ զզրահս արդարութեան և պնդեալ զմէջս ճշմարտութեամբ – 252. զի /258/ սրտիւ հաւատամք յարդարութիւն և բերանով խոստովանիմք ի փրկութիւն,,: - 260.

ԱՐԴԵՕՔ - ,,ո՞վ ոք էք դուք և յորմէ՞ աշխարհէ, և զի՞նչ անուն է ձեր. թերևս արդեօք դո՞ւք էք ապստամբեալքն յինէն,,: - 242. Բայց այս ոչ իմացեալ եմ, թէ արդեօք թագաւորն դրդուեցաւ ի հրապոյրս նորա թէ ոչ: - 100. բովանդակաբար բացայայտել զհաւատարիմն գրել, թէ արդեօք Ասուր, որ զՆինուէ շինեաց, հաւ Նինոսի՞ իցէ ի ծննդոց Սեմայ, ուստի Նեբրովթ, կամ թէ արդեօք ազգն Արծրունեաց Սեմա՞յ սերունդք իցեն, թէ Քամայ ի Նեբրովթայ: - 14. բովանդակաբար բացայայտել զհաւատարիմն գրել, թէ արդեօք Ասուր, որ զՆինուէ շինեաց, հաւ Նինոսի՞ իցէ ի ծննդոց Սեմայ, ուստի Նեբրովթ, կամ թէ արդեօք ազգն Արծրունեաց Սեմա՞յ սերունդք իցեն, թէ Քամայ ի Նեբրովթայ: - 14. և զզօրն տուեալ ի ձեռս Վահանայ Ամատունոյ, հոգալ զգործ պատերազմաց, թէ արդեօք դէպ լինիցի ուստեք: - 96. Եւ խօսէր ընդ նոսա սաստիկ և ահագին դատաստանօք և սպառնալեօք, թէ ընդէ՞ր և դուք ոչ մեռարուք ի պատերազմին, քան թէ ելեալ փախստական գնացէք գալ առ իս և տալ համարձակութիւն ծառայի իմում ի յայսքան վնաս. մի՞թէ արդեօք զԽոսրով մեռեալ կարծէիք,,: - 150. եօ՞թն արդեօք իցեն մեղանացն պարտիք, եթէ ըստ յաւելուածոյ սաստից իմացին ասացեալքն Աստուծոյ – 24. զկարգին յառաջ վարել զպահանջումն, թերևս արդեօք գործակցօք յանդգնեցայց վարել առ ողբերգակս: - 352. զոր սովորութիւն թէ առցէ ոք արդեօք ասել ի վերայ Փաղեգայ որդւոյ Եբերայ և կամ Առանայ որդւոյ Թարայի: - 40. Իսկ թագաւորն իբրև գիտաց զընդխառնել ընդ միմեանս զօրացն, կամեցաւ մի՞թէ արդեօք կարասցէ դադարեցուցանել զմաքառումն. – 368. Իսկ թագաւորն Հայոց Սմբատ անպատկան վարկանելով զերթալն Աշոտի առ Աւշին, մի՛ գուցէ արդեօք և այլք դրդուիցին յիշխանացն զնորայն հետեւել ուղևորութիւն, և արգելուլն զԱշոտ՝ չանսաց ումեք: - 362. միանգամայն սաստկացուցանէր ի վերայ նորա զահարկութիւնն, զի գոնեայ այնու կարասցէ արդեօք վրիպեցուցանել ի ճշմարիտ հաւատոցն որ ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ. – 294. Յայնժամ ողորմագին զաչսն շրջշրջեալ առ քաջ նիզակակիցսն իւր, թէ ո՛վ ոք արդեօք թերևս յօգնութիւն ինչ նմա հասանիցեն. – 354. Վասն մարմնաւորացն այնչափ նահատակեցայ, որպէս գիտացերն և որպէս այժմ լսես յինէն, վասն Քրիստոսի և վասն յաւիտենական կենացն ո՞չ մեռանիցիմ, կամ արդեօք ի քէ՞ն երկնչիցիմ. քա՛ւ լիցի. – 296.

ԱՐԴԻՒՆԱՒՈՐԵԼ - Յաւելում պատկանաբար գրել քեզ զարիական նահատակութենէն հանդիսական ժուժկալութեամբ ողջախոհաբար կրթութեամբ զզինուորական երկասիրութեամբն յօժարաբար դեգերել զմարզպանութեանն արդիւնաւորել անուանակոչութիւն: - 398.

ԱՐԴՈՋԱԿԱՆ ԳԱՒԱՌ - որ նստէր ի հանգստի սրբոյն Թադէոսի առաքելոյ յԱրդոզական գաւառի – 400.

ԱՐԴՈՒԻ – երկոտասան արդու ալեր և քառասուն ոչխար ի միում գիշերի ուտել Բէլայ. – 38.

ԱՐԵԱՆ ԼԻՃ - և բանակեալ կային ի լերինն որ ի վերայ գեղջն Թուայ, /224/ ի հովիտս նորա, որ կոչի Արեան լիճ. – 226.

ԱՐԵԱՑ ԵՐԿԻՐ - Եւ ոմն ընթացեալ ետ գոյժ վաղվաղակի /150/ Խոսրովու, թէ ,,ապստամբեցաւ ամենայն Արեաց երկիր ի քէն, և զորդի քո Կաւատ նստուցին թագաւոր, և ահաւադիկ դիմեալ գա ի վերայ քո,,: - 152.

ԱՐԵԳ - լեալ ամաց ԻԹ՝ փոխի յաշխարհէս յամսեանն արեգ, որ օր Դ էր ամսոյն յաւուր երկշաբաթուջ ի յիններորդ ժամու աւուրն. – 384.

ԱՐԵԳԱԿՆ - այլ է արդարև նշոյլք արեգական, /32/ սեռն օդով ծածկեալ ի վերայ խիտ և հոծ ամպոց խոնաւագունից – 34. արդ տեսանեմք զերկնային մարմինն, զի կարգաւորաբար անդադար շարժութիւն ունի, այսինքն արեգակն և լուսինն և աստեղք և այլք նոյնպիսիք. – 54. Դարձեալ զի երկրպագէ հրոյ, և արեգական, որ է Հեփեստոս, մասն աստուծոյ ասելով, զիա՞րդ իցէ, զի գողն և ապիկարն իբրև զաստուած երկրպագիցի: - 52. և եկաք յերկուս աւուրս ի տեղիսն, ուր արեգակն ոչ ծագէ. – 50. Եւ զարեգական ևս ոչ տեսանէաք, այլ ընդ աղօտ օդ յաւուրս Ժ. – 50. Եւ այն ինչ ընդ ջեռնուլն արեգականն, մինչ ազևորեալքն մտանէին զառաջեաւ ամիրային, որպէս որսոյ ինչ պատճառանօք հեծեալ յընտիր երիվարս հանդերձ մերձաւոր հարազատօք իւրովք և ազատովք յընտրելոցն Վասպուրականի՝ ելեալ մեկնեցաւ իբրև վտաւանս երկուս. – 342. և անարգէ զկրակ և առ ոչինչ համարել զարեգական. – 104. և արեգակն ի վայր կոյս զընթացսն առնիցէ – 260. և Հեփեստոս և Պռոմիթոս, որ է արեգակն և լուսին՝ գողացան զհուրն յՈրմզդայ և մասն ինչ ետուն ի մարդիկ. – 48. և նոցա պարտասեալք ի ծանրութենէ զինուցն և ի ջերմութենէ տապոյ արեգականն և ի սաստկութենէ աւազոյն, որ ոչ ունէր զկայ ոտից, և ի հետևակագնացութենէն և ամենեքումբք թշուառացեալք՝ անկան ի ձեռս թշնամեացն – 162. զի թէ ես յաղթեցից՝ երդուեալ ի մեծ աստուածն Որմազդ և յարեգակն և ի լուսին և ի հուր և ի ջուր և ի Միհր և յամենայն աստուածս՝ զի ձեզ տուեալ լիցի թագաւորութիւն Հայոց. – 138. Իսկ Արտաշիր յանդգնագոյնս և առանց պատկառանաց զհետ ամօթալից ախտին զիջութեան իգամոլ ցանկութեանցն ընթացեալ՝ ոչ միայն ի գիշերի այլ և ի տունջեան յանդիման արեգական, անխտիր կատարէր զցանկականն, զանասնական գիջութեամբքն զանցուցեալ: - 116. մերժել հեռանալ … և որ այլ քաղցրագոյն վայելք ընդ երկնաւս ի վերայ երկրի, պայծառ գեղ արեգական և լուսնի, հանդերձ աստեղացն ճոխագործութեամբքն ընդ տարերք երկնի յեղյեղլով, ծովու և այլոց ցամաքայնոց, և ջրայնոցն բարեփառ հոլովմանցն հրճուանաց, և որ ինչ ընդ այլք ընդ դոքօք պատկանին յարմարաբար տնտեսութիւնք առ սկզբնատիպն պատկերակերպութիւն: - 386. Յայնժամ մերկասցի արեգակն զլոյս իւր ի քէն և զգեցուսցէ քեզ խաւար. – 148. Նա և ջուր մաքուր յապակի զուտ և վճիտ արկեալ, ի տապ արեգականն դնելով, և զնիւթ հրոյն առ ընթեր՝ ի շողոյ անտի արևակէզ եղեալ տոչորի նիւթն: - 52. Նոյնպէս և զպայման ժամանակացն յանբաւ բիւրս ամաց ձգեն որ ոչ և ըստ միոյ յեղանակի հաւաստանայ առ ի ցուցումն, ոչ արեգական բերմամբ ի նոյն կէտ ամսոց և աւուրց և ոչ ըստ չորից փոխմանց առ ի յեղումն ժամանակի տարւոյն, այլ և ոչ ըստ լուսնական լրութեանն և սուզականութեան: - 18. ոչ պիտոյացեալ եկամուտ լուսոյ, որով նսեմասցի առ ի հասանել երեկոյին, ոչ ապաժամանութիւն արեգական առ ի մերժել զմութ գիշերի լուսազգեստ ստեղծուածոյն, որ յետ առաջնոցն կարգի և դասու՝ զերկրորդն փոխանորդեցաւ վիճակ, ոչ կերակուր հոսանուտ առ ի լրութիւն տարաբարձ ունակութեանց անապականին, որ դոյզն ինչ փոքրագոյն քան զհրեշտակս գոլ. – 20.

ԱՐԵԳԱԿՆԱԿԷՋ - Եւ քանզի որպէս ասացաւ՝ ի յերկարագնացս աշխատութեանց երիվարացն և հեծելոցն ծանրութիւն ի տքնութենէն ի վերայ հասելոյ, և տօթն արեգականակէզ տապախառն ջերմութեանն, և թանձր ծարաւոյն պասքեցելոց երիվարացն հանդերձ

հեծելովքն – 402. յորմէ շնչէ օդք բարեխառն, զովացուցանէ զտապ խորշակի ամարայնոյ՝ յարեգակնակէզն լինելոյ. – 84.

ԱՐԵԳԱԿՆԱՅԻՆ - արեգակնային ի վերայ խաղալով ճառագայթաձիգ ճեմականացն, յելս և ի մուտս. – 86. և արևն ի վերայ հասեալ սպառազէն զարդուն՝ և մերկ սուսերացն փայլեալ՝ ճառագայթս արեգակնայինս յինքեանց ձգէին շուրջ զլերամբն. – 208.

ԱՐԵՆԱՊԱՐՏ - այլ նա ըստ կամս իւր կատարեաց ի վերայ իւր զարենապարտն լինել, որ տալոց է հատուցումն վրիժուց յաւուր դատապարտութեան իւրոյ: - 320.

ԱՐԵԻ - և արևն ի վերայ հասեալ սպառազէն զարդուն՝ և մերկ սուսերացն փայլեալ՝ ճառագայթս արեգակնայինս յինքեանց ձգէին շուրջ զլերամբն. – 208. Եւ ի վաղիւ անդր մինչ դեռ արևն ընդ ծայրս հարկանէր՝ կարգեցաւ պատերազմ սաստիկ – 140.

ԱՐԵԻԱԿԷՋ - Նա և ջուր մաքուր յապակի զուտ և վճիտ արկեալ, ի տապ արեգականն դնելով, և զնիւթ հրոյն առ ընթեր՝ ի շողոյ անտի արևակէզ եղեալ տոչորի նիւթն: - 52.

ԱՐԵԻԱՍՏԱՆ - ետ նմա զԱրևաստան զամենայն մինչև ցՄծուին և զերկիրն Հայոց մինչև ցգետն Հուրասդան, և զգաւառն Կոտայից մինչև յաւանն Գառնի յեզր ծովուն Բզնունեաց և մինչև յԱռեստն աւան և զԿոգովիտ գաւառ մինչև զՀացիւն և ցՄակու: - 140. և տաց քեզ զկողմանս Ասորոց և զամենայն Արեւաստան մինչև զՄծուին քաղաք, և ի յերկրէ Հայոց՝ զաշխարհս տանուտերական իշխանութեանն մինչև յԱյրարատ և ընդ Դուին քաղաք և յեզր ծովուն Բզնունեաց և ցԱռեստն աւան, և զմեծ մասն աշխարհին Վրաց մինչև ցՏփղիս քաղաք. – 136.

ԱՐԵԻԵԼԱԿԱՆ - զոր աւանդեցին խաւարայած արևելականքն, Զրադաշտ և Մանիթոպ իւրեանց հաւանելոցն – 52.

ԱՐԵԻԵԼԵԱՅ - Եւ արևելեաց զօրավարին եկեալ պատերազմել ընդ իշխանականն առնուլ զամրոցն - 302. որպէս ընթեռնուք ի գիրս պատմութեան վկայելոցն, որ Արևելեայ ասի գրոցն

ԱՐԵԻԵԼԵԱՅՆ - և յետ կատարման աստուածային հրամանին՝ ի ծփական ջուրցն բերեալ տապանն յարևելեայն ի միջոց աշխարհի՝ հանգեաւ ի լերինս Կորդուաց – 32.

ԱՐԵԻԵԼԵԱՅՔ - բայց այլ ամենայն իշխանք արևելեայք խոյս տուեալ յերեսաց նորա՝ ետուն տեղի, ելին կալան զամրական տեղիս, ի բերդս և ի քաղաքս և ի լերինս, ընդ ինքեանս գումարեալ զզօրս և զբնակիչս աշխարհաց իւրեանց ամենայն պատրաստութեամբ: - 270. Բայց քանզի ամենայնիւ ամենայն ուրեք ոչ ոք զօրեաց կալ ընդդէմ նորա յամենայն գործս զոր և կամք իւր ախորժէին՝ սկսաւ ձեռնամուխ լինել կարգաւ ընդ բոլոր աշխարհս արևելեայս – 274. և Հայրակղի ժողովեալ զամենայն արևելեայս իբրև ճԻՌ՝ դիմէ ի վերայ Խոսրովայ: - 148.

ԱՐԵԻԵԼՔ - բաժանեն զաշխարհս յերիս մասունս. տալով Աշոտի … Եւ Գուրգէն զկողմանս արևելից, յելից Աղբագոյ և որ շուրջ զնովաւ ամենայն Պարսկահայք մինչև ի մուտս Կորդաց, և ուր և ըստ այնմ իցէ հնար ածել զձեռամբ: - 360. Եւ անտի դարձեալ դառնայր Աշոտ ընդ միւս ևս ամրականն ընդ ոստոզերծ քարանձաւի, ի յարևելից կուսէ լերինն Վարագայ, ի վերայ գեաւղջն Կոխպանից, հանդէպ եկեղեցւոյն սրբոյն Հռիփսիմեայ – 334. Եւ գումարեալ այնուհետև զանհուն բազմութիւն զօրացն բարձրագոյն քան զառաջինն՝ և ել խաղաց հասանել ի վերայ արևելից աշխարհին – 270. Եւ եղև իբրև կատարեաց Բուխայ զանցս անցից ընդ Վասպուրական աշխարհս և խաղաց յարևելս կոյս՝ ել գնաց Գուրգէն ի Սպեր գաւառ. – 302. Եւ զԶրադաշտ մոգ արքայ Բակտրիացւոց և Մեդաց ընկճեալ հալածեաց մինչև ի սահմանս Խեփտաղաց, հզօրապէս տիրեալ բովանդակ Խուժաստանի և կողմանց արևելից և Պարսից, անդր ևս քան զԲահխ և զԴեպուհան , ի Գովմայիդ և ի Գուզբան, ի Շերիբամական /գրքում՝ Շերիբամամական/ և ի Խոճիհրաստան, և միանգամայն ասել մինչև ի ծովն Հնդկաց՝ յոյժ արութեամբ – 44. Եւ ի մեռանելն իւրում Աղէքսանդրու հաստատագոյն աներկիւղութեամբ զթագաւորութիւնն իւր միապետեալ՝ կացուցանէ չորս զօրավարս չորեքծագեան կողմանց աշխարհի, զՊտղոմէոս Եգիպտոսի և Հնդկաց, զՍելևկոս Ասիացւոց և ամենայն հիւսիսականաց, զԱնդիպատրոս Պարսից և

ամենայն արևելից: - 70. և ինքեանք գնացին յարևելս հիւսիսոյ որպէս ասացաւ ի վեր անդ: - 60. և ինքն բազմութեամբ զօրաց նստաւ յարևելից կուսէ – 280. և ինքն հանդերձեալ կազմել գնալ ընդ արևելս նաւել ի Քաղկեդոն: - 148. Եւ խոյակապ և անուանի եղեալ քան որ յառաջագոյն քան զնա էին կացեալ իշխանք ընդհանուր Հայաստանեայցս, որ յարևելս և ի կողմանս հիւսիսոյ, մանաւանդ որք ի Վասպուրական աշխարհիս էին կացեալ նախարարք յիշխանական պետութիւնս: - 170. և հորդեաց երանելին Զուիթայ ճանապարհ բարի բազմաց վկայից ի մէջ Հայաստան աշխարհիս, որ յարևելս և յարևմուտս: - 104. զոր և ես գիտեմ յաշխարհագրութեանց անտի Պտղոմեայ՝ զԵմաւոն լեառն յարևելս, որ արդարև բարձր է քան զամենայն երկիր, անկոխելի ոտից մարդոց – 48. զորոյ չունի բան ասել անդր ևս քան զնա յարևելս ունել բնակութիւն մարդկան. – 18. Իսկ զկողմանս արևելից Պարս այնքան ունելով Զրադաշտին՝ յայնմ հետէ ոչ երբէք հարկէր Ասորեստանեայց. – 44. Իսկ Սէմայ՝ Ասորեստանեայքն համօրէն լայնութեամբ մինչև ի կողմանս արևելից:- 34. կացոյց զԶրադաշտն ի վերակացութիւն Բաբելոնի և Խուժաստանի և ամենայն արևելեաց Պարսից. – 44. Որ և յետ մահուանն Զրադաշտին դարձեալ միապետեաց ամենայն արևելեաց Պարսից ի հարկի հնազանդութեան ունելով, խաղաղասէր կենօք ամս ԼԸ. – 56. որ էր իշխան կողմանցն արևելից – 136. ՎԱՍՆ ԱՍՈՐԵՍՏԱՆԵԱՅՑ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՆ. ԵՒ ԹԷ ՈՐՊԷՍ ԶՐԱԴԱՇՏ ԵՒ ՄԱՆԻԹՈՊ ԿԱՅԵԱԼ ԳԼԽԱՒՈՐՔ ԱՐԵՒԵԼԻՑ ԿՈՂՄԱՆ, ԵՒ ՄՈԼԱՐ ՈՒՍՄԱՆՑ ՆՈՅԱ - 42. տեսանեն զկողմանս արևելից, դաշտ յոյժ մեծանիստ, լայնատարած, հարթայատակ, անվայրապակ առ ի սահման, անբաւական ի տեսութիւն աչաց, սաստիկ լուսով զարդարեալ ի գիշերի, բազմակերպ երևմամբ – 48. Տնկեաց, ասէ, Աստուած զդրախտն յԵդեմ ընդ արևելս. այսինքն յերկրի յարևելս – 18. Տնկեաց, ասէ, Աստուած զդրախտն յԵդեմ ընդ արևելս. այսինքն յերկրի յարևելս – 18. Քանզի Ասիականք արևելից Սեմայ լեալ վիճակ՝ խոյս տուեալ Հայկայ գայ հատուածեալ ի Բէլայ ի Բաբելոնէ յարևելս Ասիական. – 42. Քանզի Ասիականք արևելից Սեմայ լեալ վիճակ՝ խոյս տուեալ Հայկայ գայ հատուածեալ ի Բէլայ ի Բաբելոնէ յարևելս Ասիական. – 42.

ԱՐԵՒՄՈՒՏՔ - և հորդեաց երանելին Զուիթայ ճանապարհ բարի բազմաց վկայից ի մէջ Հայաստան աշխարհիս, որ յարևելս և յարևմուտս: - 104. քանզի Քամայ տուաւ ի հօրէն Եգիպտոս և Լիբէաստան և մինչև յարևմուտս հարաւոյ: - 34.

ԱՐԵՒՄՏԱԿԱՆ - որով իցէ ասել արևմտական զդրախտն կամ /18/ ի միջոցի ուրեք. – 20.

ԱՐՁՆ - Երկրորդ վասն բնակութեան նախնեացն նորա Ադրամելեայ և Սանասարայ Արզն՝ կոչեցին Արզրունիք: - 72. Եւ երկայնագոյնս զպատաղմունսն ի ճանապարհին արարեալ՝ ձգին մինչ յԱրզն Աղձնեաց – 66. Իսկ Գուրգէն օր ըստ օրէ աճէր զօրութեամբ ի բազում քան թէ ի սակաւ տեղիս, զոր ի Տարօն և զոր յԱնձաւացիս և զոր յԱրզն և զոր առ այլ ամենայն ուրեք – 324. որ տիրէր յայնժամ Արզնայ և ներքոյ կողմանն Աղձնեաց մերձ ի սահմանս Տարունոյ: - 172. Եւ դարձեալ գումարեալ հեծեալս Ռ, զՍահակ Բագրատունի, զորդիս իշխանաց իշխանի զՄմբատ և զՇապուհ և զՄուշեղ Մոկաց իշխեցողք, և զԱրզնոյ զօրսն – 332.

ԱՐՁՆԱՐՁԻՒՆ - Եւ ինքն Բարծումայ ի չքմեղս լինելով՝ եկն ի Հայս յԱրզնարզիւն և յաշխարհն Մոկաց, զի անդ զնեստորական աղանդոցն սերմանիցէ սերմանս: - 130.

ԱՐՁՐՈՒՆԻՔ - Երկրորդ վասն բնակութեան նախնեացն նորա Ադրամելեայ և Սանասարայ Արզն՝ կոչեցին Արզրունիք: - 72.

ԱՐԷՏ - առ որ զչարեալ Արէտ՝ խորհէր վրէժ առնուլ զանարգանաց դստերն, և ոչ իշխէր համարձակ յինքնակալէն Օգոստեայ Տիբէրի կայսեր: - 78. Բայց թէպէտ և ունէր զպատճառ զբարեկամանալն Արէտայ ընդ Աբգարու և ընդ Խուրէնայ՝ այլ Աբգար և Խուրան առ փափագումն որ ի Քրիստոս, և առ լուր սրբոյ Փրկչին, և որ ինչ գործեացն Հերովդէս՝ ոխացեալ ընդ Հերովդի – 78. Սորա որդիք հինգ ծնանի, յորոց մինն Հերովդէս և միւսն Փիլիպպոս, զորոյ կինն հանեալ Հերովդէի՝ թող զկինն իւր զառաջին, զդուստր Արէտայ արքայի Պատրէացւոց. – 78.

ԱՐՔՌՏԱԲՈՅԾ - Եւ զնախնին մեր Ադամ ոչ ասել առաջին մարդ, այլ այլոյ ումեմն որդի Շուռելայ, արքռտաբոյծ ուղտուց, զզուեալ յանծանօթ /գրքում՝ յանծանոթ/ աշխարհի և անհաւատարիմ յայնմ գտեալ՝ հալածեալ եղև կնաւ իւրով ի միջոց երկրի – 48.

ԱՐԺԱՆԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ - Եւ մեք զայլս ի բանիցն առասպելականաց և որ անպատճառ սոյն է ասացեալ ըստ նոցայցն արժանապաանութեանց առ ի յեղծումն առցուք. – 52.

ԱՐԺԱՆԱԺԱՌԱՆԳ - և ասէ զնա Ստացուած, թէ և Աստուծով՝ այլ ոչ արժանաժառանգ. – 22. քանզի էին Ադամայ և այլ ուստերք և դստերք բազումք, այլ ոչ արժանաժառանգք պայազատութեան աշխարհահայր լինելոյ. – 24.

ԱՐԺԱՆԱՊԷՍ - Եւ իբրև եհաս առ թագաւորն որ ինչ գործեցաւն՝ ոչինչ գոյր տեղի այլ պատասխանւոյ. բայց ասէ, ,,արժանապէս այն գործ նոյն գործեցաւ,,: - 370. որով ժամ ի դէպ իսկ է, առ յայնժամ զարժանապէս նոցա ասել փոխարէն և անմեղադրելի բազմաց, եթէ այնչափ մթերեալ համբարք կերակրոց կուտեցին ի հալոցսն Բէլայ – 38.

ԱՐԺԱՆԱՒՈՐ - Եւ թէ որպիսի օրինակաւ գալուստ նորա և պատերազմ վասն սորին իրաց, և արիական ձեռակերտացն շինուածք, որ և յոյժ արժանաւորք զարմանալեաց, և դարձեալ ապստամբութիւն Զրադաշտին և մահն Շամիրամայ և բան յուռթիցն որ զնմանէ – 44. զոր առաջնոցն մատենագրեալ դրոշմեալ կայ ի գիրս ընդ ժամանակս ժամանակս սոցա քաջարութիւնք և արժանաւորք յոլովագունի և մեծամեծաց գովութեանց: - 96. որք ոչ արժանաւորք ինչ բարի յիշատակաց: - 108.

ԱՐԺԱՆ Է - զոր ատել արժան էր և չար ի չարի վերայ, թէ հնար էր՝ հասուցանել. – 112.

ԱՐԺԱՆԻ - ,,որչափ սաստիկ պատժոց արժանի համարիցիք զայն, որ զՈրդին Աստուծոյ առ ոտն եհար և զարիւն նորոյ ուխտին խառնակ համարեցաւ և զՀոգին շնորհաց թշնամանեաց,,: - 258. այլ անդ կեցեալ և անդէն վախճանեալ, ոչ արժանի ինչ գործ յիշատակաց ցուցեալ: - 110. այլ և ամենայն թագաւորք Ասորեստանեայց որդի ի հօրէ առեալ զիշխանութիւն ունէին, ոչինչ արժանի յիշատակի ուրուք գործեալ – 56. Այնքան խնամոցն արժանի՝ զի և զվրէժ արեան նոցա առնուլ ի տանէն Սաւուղայ: - 32. Արդ ո՞վ ոք արժանի յոյժ ծաղու զբանք ուսմանս այսորիկ համարեսցի. – 46. Բայց քանզի արդ տեսանեմք զձեզ անձնեայս և գեղեցիկս, և գեղ երեսաց ձերոց պատշաճագոյնս և վայելուչս, և որդիք թագաւորացն այսր աշխարհի լեալ էք դուք, և արժանի էք արգահատելոյ – 244. Բայց ըստ կարգաց քրիստոնէութեան վարէր ըստ արժանի պատուիրանաց Տեառն, և ըստ խրատու մեծին Վրթանեայ յապահովանայր ամենայնիւ, թագաւորեալ ամս ԺԹ: - 96. Բայց քանզի մեր ոչ ոք յայնժամ հանդիպէր ի պատասխանատրութիւնս երանելոյն՝ և ոչ գրել արժանի համարեցաք: - 206. դնէր ուխտս ընդ իշխանս աշխարհիս Հայոց՝ գնալ ըստ արժանի /180/ հաւատոցն Քրիստոսի, զի վկայեսցեն ըստ անուան քրիստոնէութեանն և գործոքն: - 182. և զապստամբս և զընդդիմակայսն ըստ արժանի ապիրատութեանն իւրեանց խրատել գանիւ և բանտիւ և պէսպէս տանջանօք – 212. Եւ զոր ինչ ոչ իմացեալ մեր՝ և ոչ գրել արժանի վարկաք, բայց միայն զի բարձրագոյնք և նախապատիւք ի թագաւորաց անտի էին: - 96. և ընկա՛լ օրէնս և հաւատս արժանի կենաց և գովութեան ի մեծ արքայէն և ի մեր իշխեցող հրամանակատար թագաւորին հնազանդութենէ: - 204. Եւ ըստ արժանի վրիժապարտութեանն լցեալ սուր տեառն բարկութեամբ խաղաց /374/ ի վերայ Աւշնի և բանակի նորա առ հասարակ – 376. և իմ խնայել ի ձեզ ոչ արարից զրաւ կենաց ձերոց ըստ արժանի ապիրատ գործոց և վնասուցն, զոր յանցեայքն առ իս դուք. -244. Եւ իմաստուն և հանճարեղ խորհրդովք, քաղցր և կակուղ բանիւք ողոքեալ զմանկագոյն Հասան, առաջի արկանելով նմա զարժանի ալեացն պատուականութիւն և զիշխանական ճոխութեան զբարձրագահութիւն և որ ինչ այդմ հետևէր. – 348. և կարգեաց նմա ռոճիկս օր ըստ օրէ ըստ արժանի մեծ տիկնոջն Հռիփսիմեայ: - 226. - և կուրացեալ աչօք կեցեալ և մեռեալ ըստ արժանի իւր վաստակոցն – 98. Եւ նոցա ձայն բարձեալ ողորմագին պաղատանօք առ Հայրակղոս, եթէ ,,աստուածասէր և բարերար տէր, արա/գրքում՝ ապա/ ի վերայ մեր ողորմութիւն, թէպէտ և չեմք արժանի ողորմութեան,,: - 150. Զոր առեալ զարսն ստիպեաց ի բաց կալ յերկրպագութենէն Քրիստոսի, և պատուի և պարգևաց արժանի

լինել ի նմանէ, և մի չարաչար տանջանօք մեռանել: - 222. իսկ եթէ առ փոքրն այնչափ ամբաստանէր զանձն մարգարէին՝ քանի՞ ևս ողբոց և արտասուաց արժանի են՝ որ յՈրդին Աստուծոյ ամբարշտեն շրթամբք իւրեանց: - 258. Նորա արհամարհեալ զառաքեցելովք, չվարկանելով արժանի պատասխանոյ, և նովին օրինակաւ սկսաւ շրջել ընդ բոլոր աշխարհս Վասպուրական: - 178. որ ըստ արժանի խորհրդոցն ընկալաւ զփոխարէնն:- 100. որ յետ հաւատոցն որ ի Քրիստոս բազում ուղղութեամբ և երկիւղածութեամբ կրօնս ըստ արժանի հաւատոյն ցուցեալ, գրէթէ ի ծայրս առաքինութեան զաճումն հաւատոցն տարեալ հասուցեալ, որ ինչ յորդորումն աւետարանական վարժիցն ունին դաստիարակութեան ցոյցք: - 78.

ԱՐԺԱՆԻ ԱՌՆԵԼ - և նոքա կային մեծաւ ուժով և գոհանային զանբաւ և զառատաշնորհ պարգևացն Քրիստոսի, որ արժանի արար զնոսա մեռանել վասն անուանն Քրիստոսի և առնուլ զմարտիրոսական պսակն: - 292. Իսկ երանելիքն գոհացեալ զանպատում պարգևաց Քրիստոսի, որ արժանի արար զնոսա մեռանել վասն անուան նորա - 266.

ԱՐԺԱՆԻ ԼԻՆԻԼ - և նոքա յոյժ ուրախ եղեն, զի վասն անուանն Տեառն արժանի եղեն մեռանել. – 222.

ԱՐԻ - Եւ բարձեալ զօրքն Հայոց դիակապուտ արարեալ զզարդ և զզէնս զարքի արանց և զքաջ երիվարաց, առեալ աւար բազում՝ գնան յիւրաքանչիւր տեղիս մեծաւ յաղթութեամբ: - 178. և յաւարի առնուին զբանակետղն, դիակապուտ առնէին, ժողովէին աւար բազում, և կուտէին արծաթ և ոսկի յոյժ և զզէնս պատենազարդս, զզարդս և զզէնս արքի արանց և զընտիրս երիվարաց և զզարդս նոցա. – 176.

ԱՐԻԱԲԱՐ - ,,զգոյշ լեր, արքիաբար մարտեաց, քաջապէս վառեաց, Քրիստոսի զինուորեաց: - 318. ,,հապա, քաջք, վառեալ ի զէն և յասպազէն, արքիաբար մարտիցուք.– 134. Այլ նահատակեցան արքիաբար և ետուն պատասխանի թագաւորին մեծաւ համարձակութեամբ, յուսացեալ ի մին միայն ի թագաւորն թագաւորաց և տէրն տերանց, ի Քրիստոս յորդին Աստուծոյ: - 292. Եւ ինքն /302/ անցեալ գնայր առ իշխանիկն ի յամուրն Աշխարհաբերդն կոչեցեալ. և անտի արքիաբար քաջասրտագոյն դիմացուածով ելեալ գնաց դարձեալ առ սպարապետն Սմբատ: - 304. Եւ առ չժուժեալ այնպիսի վտանգաւոր նեղութեանն, արքիաբար հասեալ ի կիրճս ձորոյն և մերկացեալ զսուսերն՝ յարձակեցան ի վերայ երիվարացն – 220. և արքիաբար հանդիսացեալ գնդին Հայոց՝ ճակատեցան ընդ այլազգիսն հարուստ և ձիգ ժամս և հարին ի հարուածս մեծամեծս զբանակ այլազգեացն: - 306.

ԱՐԻԱԿԱՆ - Բայց Գուրգէն կասկած ունելով յԱշոտէ, թէ գուցէ իբրև զապստամբէ ումեմնէ զեկուցանիցէ զնմանէ առաջնորդին Տաճկաց՝ ել գնաց կեալ շրջաբերական յեղափոխմամբ, արքիական քաջասրտութեամբ, սիրեցեալ ընդ բնաւ աշխարհաց: - 322. և ետ բերել նմա ըստ օրինի գլխապետութեան սուսեր իշխանական ընդ մէջ արկեալ և զօտի արքիական շրջապատեալ զմիջաւ, քուքք խիզախողք և երիվար բարձրավիզ, ոտնատորովի, խրոխտալիր, յարմարական առ ընթացս պատերազմականս: - 308. Եւ թէ որպիսի օրինակաւ գալուստ նորա և պատերազմ վասն սորին իրաց, և արքիական ձեռակերտացն շինուածք, որ և յոյժ արժանաւորք զարմանալեաց, և դարձեալ ապստամբութիւն Զրադաշտին և մահն Շամիրամայ և բան յուռթիցն որ զնմանէ – 44. Եւ յարձակեալ քաջութեամբ և արքիական ձայնարկութեամբ՝ դիմէր ի վերայ թշնամեացն. – 178. Յաւելում պատկանաբար գրել քեզ զարքիական նահատակութենէն հանդիսական ժուժկալու թեամբ ողջախոհաբար կրթութեամբ զզինուորական երկասիրութեամբն յօժարաբար դեգերել զմարզպանութեանն արդիւնաւորել անուանակոչութիւն: - 398.

ԱՐԻԱՆԱԼ - ,,հա՛ պա, քաջք Հայոց, և յայսմ ծանիցեն զմեզ և զարքիանալն մեր,,: - 328. Իսկ իշխանն Աշոտ և իշխանն Մոկաց և զօրքն Անձաւացեաց քաջագոյնս արքիացան կացին յոտնկայի. – 380. որպէս ցուցանեն յիշատակարանքն առաջնոց պատմագրաց, զաւերումն Հայոց և զյաճախել նեղութեանցն և զանթիւ բազմութիւն վկայից, որք վասն Քրիստոսի նահատակեցան,և զքաջապէս արքիանալ սրբոց քահանայիցն – 128.

ԱՐԻԱՆՈՍ - և մինչ այսմ գործոյ պարապէր՝ դէպ եղև նմա ի կողմանս Եգիպտացւոց հանդիպել առն միոյ մոնազնի, որում կոչէին Սարգիս Բհիրայ, որ էր եղեալ աշակերտ մոլեգնութեանն արիանոսաց. – 158.

ԱՐԻԱՍ - և յետ նորա Արիաս որդի իւր որ և չորրորդ ի Նիկեայ՝ ամս Լ. – 56.

ԱՐԻԱՑԵԱԼ - Արշակ տուեալ պատերազմ ընդ Մակեդոնացիսն՝ և անդ Կիւրոս քաջապէս արիացեալ առաւելանայր ի գործ պատերազմին. – 72.

ԱՐԻՈՍԵԱՆ - Իսկ աբեղայն արիոսեան, զոր յառաջագոյն ասացաք վարդապետ Մահմէտի, տեսեալ զյաջողութիւն իրացն՝ յարուցեալ եկն առ Մահմէտ, ցուցանել նմա զգութ երախտեաց, իբրև յիւրմէ վարդապետէ ուսեալ եհաս այնպիսի իրաց. – 162.

ԱՐԻՈՒԹԻՒՆ - բայց իբրև գիտացին զօրքն որ ընդ նմա եկեալ էին զնորա քաջակարծրագոյն արիութիւնն՝ և պատճառանօք այս ինչ այն ինչ դարձեալ դարձան յանցնիւր տեղի: - 310. Երրորդ վասն արիութեան քաջութեանն, արծուաբար քաջասրտապէս խիզախութեանցն ի մարտս պատերազմացն՝ յարծուիս առակեցին զնոսա: - 72. զորոյ լուեալ էր զբազմաց այլ պատերազմացն արիութիւն, և զհարուածս զօրացն Տաճկաց – 316. ըստ սովորութեան ծանօթացուցանել զիւրաքանչիւրոց առանձնաւորութիւն և զպատուոցն գերակայութիւն, կամ ի ծնողաց կամ ի տեղւոյ կամ ի գաւառէ կամ յազգէ կամ յարիութենէ կամ ի պատահմանէ սկիզբն առ: - 288. յիշեցուցանէր զոր ինչ գործեաց ընդ Աշոտ և ընդ աշխարհ նորա, յուշ առնէր և զքաջութիւն արիութեան նորա – 268. Նոյնժամայն դարձուցեալ զերասանակ երիվարին ի պատերազմ յառաջանալ, և անդ բազում արիութիւն նահատակութեան ցուցեալ, սակայն ոչինչ օգուտ բերեալ: - 368.

ԱՐԻՍԴՈՆԻԿՈՍ - և Նինոս ի զաւակէ Քամայ ըստ Արիսդոնեա/ճիշտը՝Արիսդոնեայ/ Քաղդէացւոյ և ըստ Եւսեբեա Կեսարացւոյ և ըստ Մովսէսի Խորենացւոյ և ըստ Յուլիանու Աղիկառնացւոյ ստուգաբանի: - 14.

ԱՐԻՍԴՈՆԻԿՈՍ ՔԱՂԴԷԱՑԻ - և Նինոս ի զաւակէ Քամայ ըստ Արիսդոնեա /ճիշտը՝ Արիսդոնեայ/ Քաղդէացւոյ և ըստ Եւսեբեա Կեսարացւոյ և ըստ Մովսէսի Խորենացւոյ և ըստ Յուլիանու Աղիկառնացւոյ ստուգաբանի: - 14.

ԱՐԻՒՆ - ,,և ո՛վ տայր ինձ վկայել ի վերայ ճշմարտութեանն և մեռանել վասն անուանն Քրիստոսի, և զարիւն իմ փոխանակ արեանն Քրիստոսի հեղուլ և զմարմին իմ փոխանակ մարմնոյ նորա ի մահ մատնել և զչարչարանս իմ ընդ նորա չարչարանսն խառնել, զի և ընդ նմա փառաւորեցայց. – 290. ,,և ո՛վ տայր ինձ վկայել ի վերայ ճշմարտութեանն և մեռանել վասն անուանն Քրիստոսի, և զարիւն իմ փոխանակ արեանն Քրիստոսի հեղուլ և զմարմին իմ փոխանակ մարմնոյ նորա ի մահ մատնել և զչարչարանս իմ ընդ նորա չարչարանսն խառնել, զի և ընդ նմա փառաւորեցայց. – 290. ,,որչափ սաստիկ պատժոց արժանի համարիցիք զայն, որ զՈրդին Աստուծոյ առ ոտն եհար և զարիւն նորոյ ուխտին խառնակ համարեցաւ և զՀոգին շնորհաց թշնամանեաց,,: - 258. ,,Քրիստոնեայ եմ և մեռանիմ վասն Քրիստոսի, և մկրտիմ ի Հայր և ի յՈրդի և ի Հոգին սուրբ, ոչ ջրով, այլ իմով արեամբ: - 222. անկեղծաւոր և աննենգ տիրասիրութեամբ ցուցանել հնազանդութիւն հպատակութեամբ, մինչ յարիւն և յապաժոյժ նահատակութեամբ առնուլ վրէժս ի Պարսկացն հինիցն՝ զաւեր եկեղեցեացն Հայաստանի և զնեղութեանցն և զգերփանացն և զսաստիկ արիւնահեղութեանցն զքրիստոնէից և զուխտի մանկանց եկեղեցւոյ սրբոյ: - 134. Ապա թէ փութաս ելանել ի կենաց աստի առ զայրուցս կատաղութեան քո և զոսկերս ցրուես յանապատս և լինել կերակուր գազանաց երկրի և թռչնոց երկնից՝ քո կամք լիցին, և ես քաւեալ եմ յարենէ քումմէ – 278. ասէ. ,,զվրէժ արեանն Մուրկայ /140/ առի ի թշնամոյ նորա արդ կա՛մ եղիցի առնել ընդ իս զխաղաղութիւն և արգելուլ զսուր քո յերկրէ իմմէ,,: - 142. Բայց Գուրգէն ընտրեաց զսէրն Քրիստոսի, քան զսէր փոքրամեայ աշխարհիս. ոչ խնդրելով զվրէժ արեան սպանելոյ հօր նորա ի պապոյն նորա – 320. Բայց Աւշին որդի Ապուսեճի, քանզի էր այր խոովասէր, ատեցող զխաղաղութիւն, անյագ առ արբումն արեան մարդկան, և զայն բարգաւաճանս անձին քաջ լաւ համարէր. – 370. Բայց Գուրգէն խոկայր զմասն աշխարհին յինքն գրաւել,

մանաւանդ զՈստանն Ռշտունեաց, որ էր տեղի սպանման հօր իւրոյ, գինս արեան զնա համարելով: - 362. Բայց զգոյշ լերուք, մի՛ գուցէ ոչ հաճեսցի Աստուած, և խնդրեսցէ ի ձէնջ զվրէժ արեան կոտորածի աշխարհի: - 144. դիմեցին առ կայսրն Վաղէտիանոս, թէ հնար ինչ իցէ առնուլ զվրէժ արեան Խոսրովու և ի /92/ վերջ նահանջել զբռնակալութիւն Ստահրացոյն. – 94. և կերիցեն քարինք և փայտք և այլ կահք երկաթեղէնք, որպէս և զայն որ ի նմայն պատարագի մարմին և արիւն որդւոյն Աստուծոյ, մանաւանդ թէ ինքն իսկ ճշմարտապէս որդին Աստուծոյ. – 396. Եւ ահա լոյս սաստիկ իջեալ յերկնից և ցոլացեալ ի վերայ սուրբ մարմնոյն, և շուրջ փակեալ զտեղեաւն, թէ ուրեք յարենէ նորա ցայտեալ կայր: - 224. Եւ աղբերքն որ ի տեղւոջն և այլ ջրոցն քամուածքն ի ծործորացն ի վայր՝ յարիւն դարձան: - 306. և այնչափ սաստիկ լինէր կոտորածն՝ մինչ զի սաստկութիւն վտակաց արեանն խաղացեալ ոռոգանէր զերկիրն ամենայն: - 140. և առաջի արկեալ զհառաչանսն, զարտասուսն, զխոստովանութիւնն, զողորմագին պաղատանսն, մինչ ի մահ զտրտմելն, զկենաց դեղն հայցել, զմարմին և զարիւն որդւոյն Աստուծոյ ի թողութիւն մեղաց – 386. Եւ առեալ զմանրեալ և զխորտակեալ ի մասունս զԽաչն՝ բերին առ զօրավարն, լուացեալ զարիւն պղծոյն, որ ի վերայ խաչին շաղախեալ կայր ի գլորմանէ այսահարին: - 378. Եւ եթէ զքէն արեանն Մուրկայ խնդրէ՝ զքէն արեանն Մուրկայ խնդրեաց Աստուած ի Փոկասայ ի ձեռն հօր իմոյ Հայրակղի. և եթէ երկիր խնդրիցէ՝ եհան Աստուած ի մէնջ և ետ ի ձեռս ձեր: - 144. Եւ եթէ զքէն արեանն Մուրկայ խնդրէ՝ զքէն արեանն Մուրկայ խնդրեաց Աստուած ի Փոկասայ ի ձեռն հօր իմոյ Հայրակղի. և եթէ երկիր խնդրիցէ՝ եհան Աստուած ի մէնջ և ետ ի ձեռս ձեր: -144. և իբրև զքաջ հովիւն դրուատեալ ի փրկչէն՝ զանձն իւր եդ ի վերայ խաշանց ընդդէմ ապականարար գայլոցն, յարձակեալ յանխնայ դիմեցուածովք, յարիւն և յապաժոյժ, ի սատակումն և ի ծախումն սրոյ մատնեաց բոլորովիմբ զյարձակեալս նեղիչս աշխարհիս. – 312. և հեղմունք արեանց եղեն անհնարինք: - 178. և յարձակեալ բազում անգամ ի վերայ յունական զօրուն որք ընդդէմ զօրաց քոց պատերազմէին՝ և անդ ոչ սակաւ հեղմունս արեանց արարեալ փոխանակ զօրաց քոց ի զօրացն Յունաց. – 304. և փոխանակ ծաղկեալ պատմուճանի գունագոյն երանգ երանգ անկուածոցն՝ զսուրբ և զվարդագոյն կարմրատեսիլ արիւնն իւրեանց ի վերայ սուրբ մարմնոյն, և փոխանակ ոսկեհուռ թագակապ զարդու պսակացն՝ զերկրպագութիւնն Քրիստոսի. – 266. և քամուածք ջրոյն որ ի ծործորացն ի վայր զեղուին՝ յարիւն դառնային ի բազմութենէ սպանելոցն. – 178. զի մի /68/ վատութիւն քան զքաջութիւն ճոխասցի, որ կանանցաբարոյիցն քաջ յարմարի, թէպէտ և յարիւն և յապաժոյժ զզօրսն կենացն առնուցուն,,: - 70. Զի ոչ միայն առ շինութիւնն՝ այլ և յարիւն և յապաժոյժ առաքինաբար զանձինս եդեալ ի վերայ խաշանցն մեռանել իբրև զքաջ հովիւ – 392. ընդդէմ արաբացի ասպատակողացն յարիւն և յապաժոյժ ի վերայ հայրենի աշխարհի մարտուցեալ և զհոգի և զմարմին փոխանակ սրբոց եկեղեցեաց Քրիստոսի և ի նոյն հաւատացելոց ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ, առ զնոսա ամբողջ և անբիծ պահելոյ – 300. Իբրև լուաւ Խոսրով արքայ զլուր համբաւոյն այնորիկ՝ շարժեցաւ ի բարկութիւն մեծ, լինել վրէժխնդիր արեանն Մուրկայ: - 140. հրախառն տոչորմամբ եռացեալ շուրջ զսրտիւն արիւնն՝ մաղձախառն բերմամբ յապուշ զմիտսն կրթեալ՝ կայր ի մէջ տարակուսի – 180. ճաշակեալ ճաշակս զհացն կենդանի, և զաղբիւր արեանն կենդանի և կենդանարար որդւոյն Աստուծոյ՝ աւանդեաց զհոգին ի ձեռս սրբոց հրեշտակաց – 388. Մինչև յե՞րբ ոչ կամիցի յագենալ արեամբ. – 144. յնքան խնամոցն արժանի՝ զի և զվրէժ արեան նոցա առնուլ ի տանէն Սաւուղայ: - 32. յորոց վերայ սուր եդեալ կոտորէին, և լնուին արեամբ զերկիրն: - 202. յուսացեալ ի մարդասիրութիւնն Քրիստոսի, զմաքսաւորին և զաւազակին զյետնորդսն բարբառեալ, և զփրկական մարմին և արիւն որդւոյն Աստուծոյ հայցեալ հաւատով ի թողութիւն մեղաց, յուսացեալ ի քաղցրութիւնն Աստուծոյ: - 336. որ ի վերայ եկեղեցեաց Քրիստոսի և սուրբ ուղղափառ հաւատոյ արեամբ չափ ճգնեալ նահատակեցան, և զխոստովանողական անուն ձայն ի վերայ եղեալ կարդային: - 132. Որոյ յօժարութիւն կամաց ախորժակաց իւրոց էր մարմին և արիւն անմեղ մարդկան, առ

ի յագումն անհնարին գազանաբարոյ կատաղութեանն: - 200. որք հեղին զարիւնս իւրեանց վասն ուղիղ և անբիծ դաւանութեանն ի Քրիստոս – 314. սրտմտեալ անժուժկալ ի բարկութեանն ջերմագոյն արեանն մրրկալից շարժմանն, և սկսաւ թափել զմահածին թոյնս իւր ի վերայ կապելոցն, իբրև զթոյնս իժի – 242.

ԱՐԻՒՆԱԼԻՑ - հրեշտակի Աստուծոյ հարեալ ի հարուածս անբժշկականս ըստ օրինի Հերովդիայ ախտակրութեան, տորոմեալ խղխայթմամբ, չարալլուկ ուռուցմամբ զտրորումն առնոյր արիւնալից արիւնապարտ մարմինն գազանեղինին. – 376.

ԱՐԻՒՆԱՀԵՂ - ՎԱՍՆ ԱՐԻՒՆԱՀԵՂԻՆ ԲԱՐՕՒՄԱՅԻ - 130.

ԱՐԻՒՆԱՀԵՂՈՒԹԻԻՆ - անկեղծաւոր և աննենգ տիրասիրութեամբ ցուցանել հնազանդութիւն հպատակութեամբ, մինչ յարիւն և յապաժոյժ նահատակութեամբ առնուլ վրէժս ի Պարսկացն հինից՝ զաւեր եկեղեցեացն Հայաստանի և զնեղութեանցն և զգերփանացն և զասստիկ արիւնահեղութեանցն զքրիստոնէից և զուխտի մանկանց եկեղեցւոյ սրբոյ: - 134.

ԱՐԻՒՆԱՆՄԱՆ - վառեալ լինէր իբրև զբոց հնոցի, իբրև զալիս ծովու դիզեալ կուտմամբ փրփրեալ ծիրանագոյն արիւնանման, ուժգին գոչելով անդնդաքակ յուզմամբ, իբրև զհեղեղատ յորդահոս ի ճայթմանէ կարկտահոս ամպոց – 180.

ԱՐԻՒՆԱՊԱՐՏ - հրեշտակի Աստուծոյ հարեալ ի հարուածս անբժշկականս ըստ օրինի Հերովդիայ ախտակրութեան, տորոմեալ խղխայթմամբ, չարալլուկ ուռուցմամբ զտրորումն առնոյր արիւնալից արիւնապարտ մարմինն գազանեղինին. – 376.

ԱՐԻՒՆԱՐԲՈՒ - Եւ Աւշնի հաւատացեալ զաշխարս ծառայի ումեմն Սափի անուն ի գերելոցն Յունաց ներքինի, թողեալ զհաւատսն որ ի Քրիստոս, մսլիմանակ դեն ստացեալ, արիւնարբու ուսմամբ բնաւորեալ. – 372. և դահճացն հանեալ զսուսերն՝ դիմեցին ի վերայ նոցա իբրև զգազանս արիւնարբուս, և ծեծէին սրովն, իբրև ոք զի հատանիցէ փայտ ի մայրս անտառախիտս հարեալ կացնաւ, և յանխնայ անողորմ յօշէին անդամ անդամ: - 266. Եւ են գազանաբարոյք, արիւնարբուք, առ ոչինչ համարելով զսպանումն եղբարց հարազատաց, նա և զանձանց նս. – 192. և զգոյն երեսաց իւրոց բոցագոյն դարձուցեալ, խրոխտացեալ և մրմռեալ իբրև զգազան արիւնարբու՝ հրաման ետ տանել արտաքս յերեսաց ատենին – 246. Եւ նոյնժամայն սուսերամերկք խուռն նիզակօքն ի վերայ յարձակեալ իբրև զգազանս արիւնարբուս մարդախանձս՝ սրախողխող արարեալ սպանին զնա – 352. և նոքա ըստ ձախողակի սովորութեանն իւրեանց օրինադրութեանն, արիւնարբու առանց բարւոյ բարեգործութեանցն մանաւանդ թէ լցեալք սատանայական չարութեամբք՝ ձայն արկեալ յամենայն քաղաքսն, խռովեալ ըստ գազանեղէն իւրեանց մոլեգնութեանցն – 398. յոր դիմեալ երթայր՝ /228/ անկանել ի ժանիս արիւնարբու գազանացն: - 230. Չորրորդ՝ զի զեղբայր և ոչ զօտար ոք, զոր ոչ երկիւղն Աստուծոյ և ոչ գութ բնութեան մեղկացոյց լքմամբ զձեռս արիւնարբու գազանին: - 24.

ԱՐԻՒՆԱՐԲՈՒԹԻԻՆ - Եւ եթէ քաղաքս խնդրիցէ՝ ահաւադիկ է քաղաքք մեծամեծք և պարսպաւորք. այլ զանձս խնդրիցէ՝ ասացի թէ տաց որչափ և ձեռն հասանիցէ. և ոչ կամեցաւ լսել, այլ տակաւին ծարաւի է արիւնարբութեան: - 144.

ԱՐԻՒՆՀԵՂՈՒԹԻԻՆ - Ընդ ժամանակս Պերոզի արքայից արքայի, ոմն յաղանդոյն Նեստորի Բարծումայ անուն, որ ունէր զանուն եպիսկոպոսութեան, զօրեղագոյնս զնեստորական հերձուածոյն բուռն հարեալ, և քսութեամբ զնախարարացն Հայոց առ Պերոզ վարելով՝ բազում օճիրս արիւնհեղութեան գործեաց: - 130. քանզի կարի սիրելի էր նմա խռովութիւն և արիւնհեղութիւն. – 170.

ԱՐԻՔ - ասէ ,,երէցդ այդ եկեալ է գհետ գերելոց քրիստոնէիցն՝ հակառակ կալ հրամանաց արքայիդ և օրինաց Մազդեզանց և Արեաց – 104. Եւ զգանձդ Արեաց թագաւորութեան այնչափ արձակեցից՝ մինչև շատ լիցի ասել ձեզ, և բազմութիւն զօրաց՝ որքան և պիտոյ իցէ ձեզ, մինչև ձեր թագաւորութիւնն հաստատեսցի,,: - 138.

ԱՐՕԱԹ - ապա ցուցին զտեղին ուր ծածկեալն էր. զոր առեալ վարեցին ի գերութեան, և ոսկի և արծաթ անբաւ խաղացուցին ի դուռն թագաւորին: - 142. և արծաթագործ եօթնփորձեան

հրաբորբոք ճարտարապետն ի բովս հալոցացն զուտ և վճիտ արծաթ ընտրելով, արծաթեղինեաւն զփայտեղէնն պատեալ արտաքուստ – 378. և զի թագաւորութիւնն Եբրայեցւոց յերկուս հակառակս բաժանեալ էր՝ հնազանդ իւր արարեալ Փուայ Ասորեստանւոյ առնու հարկս ի Մանասէէ արքայէ հազար տաղանդ արծաթոյ: - 60. Եւ հրամայեաց աճել ոսկերիչ և նորոգեալ նորացոյց զանյաղթ փայտ խաչին Քրիստոսի, մատուցեալ զբեկորսն առ իւրաքանչիւր յօդս, պատեալ մաքուր արծաթով վայելչագոյն քան զառաջինն, ի պարծանս քրիստոնէից և յամօթ և ի նախատինս թշնամեաց խաչին Քրիստոսի: - 378. և յաւարի առնուին զբանակետղն, դիակապուտ առնէին, ժողովէին աւար բազում, և կուտէին արծաթ և ոսկի յոյժ և զզէնս պատենազարդս, զզարդս և զզէնս արի արանց և զընտիրս երիվարաց և զզարդս նոցա. – 176. Եւ յելանելն նորա և մօտ լինել ի սահմանս Հայոց զօրօք բազմօք, մերձ ի սահմանս Տարունոյ, Առաջին կոչեցեալ Հայոց՝ իշխան Տարունոյ Բագարատ … առաքէ զոմանս ի մեծամեծաց իւրոց ընդ առաջ նորա պատարագօք ոսկոյ և արծաթոյ և պատուական հանդերձից, համոզեալ մի ելանել յերկիրս Հայոց: - 170. և քանդեալ աւերեաց զամենայն ապարանս թագաւորին և այրեաց զնոսա հրով, և բազում գանձս մթերեալս յափշտակեաց անչափ աւարաւ գանձս ոսկոյ և արծաթոյ և հանդերձից, և անասուն բազում յոյժ, և բազմութիւն գերեաց իբրև զաւազ ծովու անթիւ: - 150. մինչ զդի նորա գտելոցն յետ աւուրց ինչ ետ Բուխայ ԺՌ արծաթ, զի այնչափ պատուական էր այրն նմա: - 272. Ողբացէք բնակիչք կոտորելոցդ, զի նմանեցան ամենայն ժողովուրդք Քանանացւոց, և սատակեցան ամենեքին, որ հպարտացեալ էին արծաթով,,: - 180.

ԱՐԾԱԹԱԳՈՐԾ - և արծաթագործ եօթնփորձեան հրաբորբոք ճարտարապետն ի բովս հալոցացն զուտ և վճիտ արծաթ ընտրելով, արծաթեղինեաւն զփայտեղէնն պատեալ արտաքուստ – 378. և նոյնգունակ զարդու զարդարեաց զնա բուրուառօք արծաթեղինօք և ընտիր և փորձ արծաթագործ դրոշաձօք նշանի խաչին Քրիստոսի: - 390. կապարճս և աղեղունս պատրաստականս զառաջեաւ ի նիւսն ունելով, և զարդս ոսկեզարդս և արծաթագործս և կամարս ընդ մէջ ածեալ – 208.

ԱՐԾԱԹԵՂԷՆ - և արծաթագործ եօթնփորձեան հրաբորբոք ճարտարապետն ի բովս հալոցացն զուտ և վճիտ արծաթ ընտրելով, արծաթեղինեաւն զփայտեղէնն պատեալ արտաքուստ – 378. և նոյնգունակ զարդու զարդարեաց զնա բուրուառօք արծաթեղինօք և ընտիր և փորձ արծաթագործ դրոշաձօք նշանի խաչին Քրիստոսի: - 390. որջացեալ ի մուտս կոյս յափն ծովուն ի փապար յարձանախիտ քարին և մանրեալ զարծաթեղէնն ընդ փայտեղինին. – 378.

ԱՐԾԱՐԾԵԱԼ - այն ինչ արծարծեալ առ նորոգումն շինութեան եկեղեցւոյ Քրիստոսի ի կործանմանէ հինի յետ մեծ պատերազմին սրբոյն Վարդանայ. – 134. Իսկ Խոսրովու կարծեալ արծարծեալ զզօրս իւր և որք ի դրանէն արքունի որ կոչին համհարզք և փուշտիպանք, և ամենայն արք ընտիրք /148/ տան թագաւորին ոյժ առեալ դարձեալ պատերազմել ընդ Հայրակղի: - 150.

ԱՐԾԱՐԾԵԼ - մասնաւոր ինչ մարգարէական ոգւով եղելում ի մարդն օժնդակ խորհրդածութեան արծարծել անդրէն ի ձեռն ապաշաւանացն զվրիպանացն կորուստ. ըստ այսմիկ և այլոց կենդանեացն զգայականօքն և թէ ունայնացելովք առ ի դոյզն ինչ զգուշաւորականս: - 22.

ԱՐԾԻՒ - և սլացեալ իբրև զարծիւ ի վերայ որսոյ՝ պատահէին անհուն բազմութեանն ի Փայտակշտան գետ – 400.

ԱՐԾԿԵՑԻ - մատուցեալ առ Վռամ հանդերձ Սդրմակայ ումեմն Արծկեցւոյ մոլեգնոտ փառամոլ աբեղայի՝ սկսան ազգի ազգի լեզուագարութեամբ չարախօսել զսրբոյն Սահակայ – 118.

ԱՐԾՈՒԱԲԱՐ - Երրորդ վասն արիութեան քաջութեանն, արծուաբար քաջասրտապէս խիզախութեանցն ի մարտս պատերազմացն՝ յարծուիս առակեցին զնոսա: - 72.

ԱՐԾՈՒԻ - որպէս ասաց Ամովս մարգարէ, ,,գերծիր և կտրեա ի վերայ փափուկ որդւոց քոց, լայնեա զխզումն քո իբրև զարծուոյ, զի գերեցան ի քէն,,: - 238. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց

գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … և դու իբրև զեղջերու առանց եղջեր՝ և մեք արծուիք ի վերայ քո, կուրացուցիչք աչաց քոց, և գէշ զքեզ արկանել ձագաց իմոց և աղուեսուց ի ծակս բնակեցելոյ: - 280. Երրորդ վասն արիութեան քաջութեանն, արծուաբար քաջասրտապէս խիզախութեանցն ի մարտս պատերազմացն՝ յարծուիս առակեցին զնոսա: - 72. Եւ դիմեսցեն երիվարք նոցա, դիմեսցեն որպէս զարծուիս ի վերայ կերոյ. – 200. և կացուցեալ զնոսա ի կարգի ստրկութեան, որոյ զփոյթ հպատակութեան ցուցեալ՝ կարգէ զնոսա ի գործ ծառայութեան, կրել արծուիս և բազէս. – 64. իբրև զարծուիս կանչելով, իբրև զկորիւն առիւծուց ի վերայ որսոյ հասեալ բեկանէին: - 174.

ԱՐԾՈՒԻՔ - և անուանէ զնա Արծրունի, առաջին լինելով նորա ի դաշտավայրին Արծուիք կոչելոյ. դարձեալ ըստ պատահման և տարբերութեան՝ արծռունգն կերպարանօք: - 72.

ԱՐԾՌՈՒՆԳՆ - և անուանէ զնա Արծրունի, առաջին լինելով նորա ի դաշտավայրին Արծուիք կոչելոյ. դարձեալ ըստ պատահման և տարբերութեան՝ արծռունգն կերպարանօք: - 72.

ԱՐԾՐՈՒՆԻ - և զիշխանն Աշոտ և զորդի նորա Գրիգոր և զՎահան Արծրունի և զորդի նորա Գագիկ … և զՄուշեղ եղբայր Վահանայ և զտիկնայս նոցա և զտիկինն Հրանուշ և զայլս յազատատանէ կապեալ և բարձեալ ի վերայ ուղտուց՝ վտարեաց ի Սամառայ – 220. անդ Վահան Արծրունի ընդմիջեալ զգունդն Պարսից դարձուցանէ ընդդէմ Վարդանայ. – 128. Անդէն վաղվաղակի մատուցեալ Շաւասպ Արծրունի առ Մարդպետն՝ ասէ – 100. Ապա բարեկամացեալ ընդ Աբգարու թագաւորի Հայոց և ընդ մեծ զօրավարին Խուրրանայ Արծրունւոյ՝ յղէ նմա պատարագս և առնու յօգնականութիւն զԽուրէն Արծրունի, զայր իմաստուն և քաջամարտիկ, կորովի յաղեղն և ի զէն և յասպազէն. - 78. Ապա բարեկամացեալ ընդ Աբգարու թագաւորի Հայոց և ընդ մեծ զօրավարին Խուրանայ Արծրունւոյ՝ յղէ նմա պատարագս և առնու յօգնականութիւն զԽուրէն Արծրունի, զայր իմաստուն և քաջամարտիկ, կորովի յաղեղն և ի զէն և յասպազէն. - 78. առաջապահեստ ճանապարհորդութեանն արարեալ զՄերշապուհ Արծրունի զօրավար Հայոց և զՎահան Ամատունի և եղբայր Մեհուժանայ՝ տարեալ հանգուցանեն ի տեղւոջ հայրենեացն վկայարանի ի Թորդան: - 108. Բայց հրաման ետ Դերանիկն Գրիգոր հարազատի իւրոյ ի նոյն տանէ Արծրունոյ, և կալաւ զնա և եդ ի յամուրսն Սևան. և հրամայեաց Հասանկան քեռորդւոյն իւրոյ՝ պահել զնա յընդարձակի: - 342. Բայց Մեհուժան Արծրունի ոչ եղեալ ունկնդիր սրբոյն Ներսէսի, և ոչ ընդ թագաւորին հնազանդութեամբ. – 102. Գեղեցիկ էր և տեառն Գրիգորի Արծրունւոյ՝ ոչ անփոյթ առնել և զիւրոյ համանուանն զսրբոյն Գրիգորի առնուլ յանձն զխաւարամուտն լինել ի խորին խաւարային վիրապն կապանօք հանդերձ. – 250. գնացին առ Արկադ … Սամուէլ Մամիկոնեան … և Վասակ Արծրունի: - 110. գնացին առ Ներսէհ արքայ Ասորոց, ընդ իւրեանս ունելով զգիր ուխտի խաղաղութեան Աբգարու և Ներսէհի և զԽուրենէ Արծրունւոյ. – 82. և զԽուրանն Արծրունի մեծ զօրավար արկեալ ընդ ուռկանաւ խարդախութեան, հետևել զկնի իւրոյ մոլորութեանն. – 80. և այսպէս աղմկեալ և շփոթեալ երկիրս Հայոց՝կեայր անմիաբանութեամբ, լի անկարգութեամբ, ըստ յօժարութեան Վաչէի Արծրունոյ: - 120. Եւ անդ Վահան Արծրունի խոյակապ և յականաւոր քաջամարտութեամբ ընդ սրբոյն Վարդանայ ճակատ առ ճակատ վառեալ զպատերազմն, իբրև հուր ընդ եղէգն ճեմելով ի մէջ քաջ ախոյեանացն Պարսից: - 128. և անուանէ զնա Արծրունի, առաջին լինելով նորա ի դաշտավայրին Արծուիք կոչելոյ. դարձեալ ըստ պատահման և տարբերութեան՝ արծռունգն կերպարանօք: - 72. և առաջնորդ կացուցանէին իւրեանց զԱպուջափր Արծրունի, և ընդ նմա Սահակ Ապումկդէմ քեռորդի Ապուջափրի, այր քաջ և պատերազմող: - 304. և առեալ զնա մտանեն ի մէջ մայրեացն, և ընդ գիրկս մտեալ Շաւասպայ Արծրունւոյ՝ զլայնալիճն լի քարշեալ հարկանէ ի թիկանց ընդ մէջ ողինն զկորովալիր մատանցն զազդոյ շարժումն թռուցեալ թափանցիկ ընդ չարախորհուրդ սրտին միջոցն դիպեցուցանէ. – 100. Եւ Գուրգէն Արծրունի և Մուշեղ Բագրատունի, և ինքն փութացաւ հանդերձ կաթողիկոսիւն, եկն բանակեցաւ յամուրն մերձ, ուր էր արգելեալ Դերանիկն: - 348. և եղբայր Մեհուժան

Արծրունի յղէ դեսպան առ Շապուհ զնոյն խորհուրդ հաստատել: - 108. Եւ եղև ի դառնալն սրբոյն Սահակայ ի Պարսից՝ եկն առ նա դարձեալ Աղան Արծրունի, և ընկալաւ ի նմանէ սքեմ կրօնաւորութեան. – 120. Եւ զայս առ այժմ բաւական համարեալ նշանակութիւն ցուցանել զլաւութիւն երանելի առնն Խուրանայ Արծրունւոյ, խոհեմագունիցն բաւականանալ առ բովանդակ իմացմունս: - 78. Եւ զգունդն երկրորդ ի ձեռս Գուրգինայ Ապուպելճի, և նիզակակից էր նորա Վահան Արծրունի: - 178. ԵՒ ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՒԹԻՒՆՆ Ի ՔՐԻՍՏՈՍ ՏԵԱՌՆ ԳՐԻԳՈՐԻ ԱՐԾՐՈՒՆԻՈՅ ԵՒ ՏԵԱՌՆ ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԻ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ ԱՐԾՐՈՒՆԵԱՑ ԵՒ ԳՐԻԳՈՐ ՔԱՀԱՆԱՅԻ, ԵՒ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՆՈՑԱ: - 240. և հանին զնա յարգելանէ բանտին, պատանդ թողեալ նմա զԳագիկ որդի Դերանկին և որդի Գրիգորի Արծրունոյ: - 348. Եւ հասեալ Շաւասպայ Արծրունւոյ ամբարշտի յԱրտաշատ հանդերձ մարզպանաւն՝ շինեն ի դուռն քաղաքին զորմզդական մեհեանն, /124/ և զկրակապաշտութեան մոլութիւն բորբոքեն ի նմա. – 126. և մանաւանդ զի հարկ փութոյ եղև մեզ գիտել զպայազատութիւնս երանաց տիրեցելոց մեր աշխարհի և որ յառաջ քան զնոսա թագաւորք Ասորեստանեայց, որդի /34/ ի հօրէ առեալ մինչև ի Սենեքարիմ արքայ, որ առ Եզեկիայիւ Երուսաղէմի արքայիւ եղեալ ազգապետ տանս Արծրունի: - 36. Եւ վասն այսր իրաց նենգութեամբ և չարակնութեամբ առլցեալ, մանաւանդ յերկիւղէ՝ կարի յոյժ գրգռեցաւ պատերազմ սաստիկ ի ձեռն Վասակայ Արծրունոյ. – 178. Եւ քանզի էին բանակեալ ի խառնուրդս Երասխայ և Մաւրին մեծի՝ պատահի յառաջ Շաւասպ Արծրունի – 126. և քաջն Վահան Արծրունի ընդ նմա նիզակակցեալ՝ մեռանին ի միասին քաջքն և ընտիրքն, մեծ նահատակք Վարդան և Վահան – 128. Եւս քաջասրտագոյն Շաւասպ Արծրունի, խաղս ձիընթացիկ արշաւանաց գնդակացն՝ զհետ մտրակեալ հանէ ի նմանէ զգնդակն բազում անգամ ասելով – 114. Ընդ նոյն ժամանակս խորհուրդ ի մէջ առեալ Շաւասպ Արծրունի եղբայր Վասակայ հօր Աղանայ Արծրունոյ, և խորհեցաւ զտիրելն Հայոց – 124. Ընդ նոյն ժամանակս խորհուրդ ի մէջ առեալ Շաւասպ Արծրունի եղբայր Վասակայ հօր Աղանայ Արծրունոյ, և խորհեցաւ զտիրելն Հայոց – 124. Ընդ որ յոյժ զչարեալ սքանչելին Աղան Արծրունի որդի Վասակայ ընդ հօրն անիմաստասէր բարուցն անխորհրդածութիւն և ընդ այնպիսւոյ աստուածամարտին Մեհուժանայ գթասիրաբար վարել ազգականութեամբ – 112. Իսկ զթագաւորաբնակ տեղին մեծին Տրդատայ տան ի ձեռս Վահանայ Արծրունւոյ՝ շինել նմա տուն թագաւորաց, արարս պատրաստութեամբ. – 126. Իսկ երանելոյն Աղանայ Արծրունւոյ որդւոյ Վասակայ դարձեալ ի Յունաց աշխարհէն՝ եկն յերկիրս Հայոց, նովին կրօնաւորական խստամբերութեամբ /132/ և հրեշտակակրօն առաքինութեամբ կեցեալ՝ վերափոխի յաշխարհէս ի դասս սրբոց. – 134. Իսկ երիցս երանելի սուրբքն տէր Յոհաննէս Արծրունեաց եպիսկոպոս և երանելի քահանայն Գրիգոր և տէր Գրիգոր Արծրունի խրախուսեալք յԱստուած, կացեալ յատենի ի մեծ ասպարիսի հոգևորական պատերազմին – 250. Իսկ Ջաջուռ Արծրունի ձեռն ի գործ արարեալ՝մատուցեալ առ թագաւորն խնդրէ զԱնիանոս – 76. Իսկ Վասակ Արծրունի խոյս տուեալ գնաց առ Արտաշիր Պարսից – 112. Իսկ Վասակ Արծրունի, հայր Աղանայ սրբոյ, առեալ զՏաճատ և զԳոտեր զեղբայր իւր՝ գնաց առ կայսր. մեկուսի եղեալ ի շփոթմանց պարսկական վրդովմանցն և աւերման աշխարհիս. – 132. Իսկ Վասակ Արծրունւոյ եկեալ առ Խոսրով և կալեալ զժառանգութիւն և զգահ – 112. Մարկիանոս կայսր թագաւորեալ Յունաց յերկրորդն Թէոդոսի, որ արար զժողովն ի Քաղկեդոն ՈԼԳ եպիսկոպոսաց. առ որով վկայեաց սուրբն Վարդան և Վահան Արծրունի: - 132. մինչ կալ մնալ միայն երեսուն արանց ընդ քաջին Վահանայ, Մերշապուհ և Յաշկուր Արծրունիք, և Կամսարն Ներսէհ, և ի տանէն Ամատունեաց՝ զորոց զանուանսն անգիտանամ – 134. Յայնժամ ետուն զոտս նորա ի կապանս երկաթիս, և ընդ նմա զտէր Գրիգոր Արծրունի – 238. Յայնժամ ի խորհուրդ եմուտ իշխանն և տոհմակիցք իւր, Վահան և Մուշեղ Արծրունիք, և գունդքն ազատանոյն որ ընդ նմա - 210. յափշտակեցին զՇաւասպ որդի Վաչէի Արծրունւոյ, և զՄեհէդակ Ռշտունի – 98. յղէ առ Գուրգէն զՎահան Արծրունի և զվանաց երէցն Թէոդորոս

զգլխաւորն Հոգեաց վանից, ասէ. – 330. Նորա զչարեալ ընդ հասանել պատգամին՝ առ զայրուցս բարկութեան քինահանութիւն վրէժխնդրութեան արարեալ՝ ի բաց եհան ի գրոցն պատմութենէ՝ որ ինչ վասն տանն Արծրունեաց էր գործոց հանգամանք, և որ ինչ օրինակ մարտիրոսութեան Վահանայ Արծրունոյ: - 130. որք հեղին զարիւնս իւրեանց … և վասն ճգնութեան երանելոյն Գրիգորի Արծրունոյ քաջ նահատակին, յաղթող վկային, խոստովանողին Քրիստոսի – 314. Սոքա հրամանաւ Վահանայ Արծրունւոյ փոյթ յանձին կալեալ՝ խուզել քննել կարգել ի համառօտ բանս զաճմունս ազգացն անցելոց ոչ կարի ինչ ընդ երկայնագոյնս աշխատասիրաբար անցանել պատմութիւնս: - 74. ՎԱՍՆ ԴԱՌՆԱԼՈՅ ԱՇՈՏՈՅ ԻՇԽԱՆԻՆ Ի ԳԵՐՈՒԹԵՆԷՆ ԵԻ ՎԱՍՆ ՎԱՀԱՆԱՅ ԱՐԾՐՈՒՆԻՈՅ: - 328.

ԱՐԾՐՈՒՆԻՔ - Յետ բառնալոյ իշխանութեանն ի Վասպուրական երկրէն մնացին տոհմք Արծրունեաց ըստ ազգս ազգս՝ քաջն Գուրգէն և Մուշեղ եղբայր իւր – 298. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … և ի տոհմէն Արծրունեաց՝ Վահան և Վասակ և Մուշեղ և Ապուպէլճ և Գուրգէն և Վասակ և Ապուջափր և Մուշեղ և Ապումայեայ և Վասակ և Վահան և Համազասպ և Վասակ որդի Գրիգորի և Ապումկդէմ և Մեհուժան և Գրիգոր – 174. Այս առաջին խնամանալ եղև ընդ միմեանս Բագրատունեաց և Արծրունեաց: - 76. անդր հասանէին … սոքա ամենեքին արք ԺԶ ի տանէն Արծրունեաց զօրօքն իւրեանց. – 174. Ապա առեալ հրաման մեծամեծացն մեր Արծրունեացն՝ գրեն առ Աբրահամ Մամիկոնէից եպիսկոպոս … և ծանուցանեն նմա զոր խնդրէ արքայ: - 132. Առ սոքօք էին ազգք Արծրունեաց ծննդաբանութեամբ՝ Համազասպ. Շաւարշ. Ասուդ. Բաբգեան: - 92. Առաւել ի սուգ մտեալ և յողբս անմխիթարս վասն ազգին իւրոյ Արծրունեաց – 112. Աստանօր ոչ է ինձ յայտ թէ զի՞նչ կամ ո՞րպէս դիպեցաւ լինել տոհմին Արծրունեաց, կամ ո՞ւր, կամ զիա՞րդ. – 94. Արդ որպէս յառաջագոյն ասացաք՝ սակս կարևոր յուզմանցն միապետեալ ի շարս կանոնաց, միայն յայտարարութիւնս առնել զազգացն Արծրունեաց – 96. - Բայց աղերսեալ թագաւորն զարս պատուականս, զՎասակ և զՏաճատ և զԳոտեր, որք էին ի մեծ նախարարութենէ տանն Արծրունեաց՝ զի զժողովն ընկալցին ընդ երից սուրբ ժողովոցն: - 132. բայց զտոհմէն Արծրունեաց ոչ ինչ այլ իմանալ կարացաք, թէ զինչ գործ գործեալ նոցա, բայց միայն զխաղաղասէր կեանս կեալ առ թագաւորն և առ նախարարսն – 96. Բայց ոչ գիտեմ, թէ յանուն աշխարհի՞ն թէ ըստ կերպարանին անուանեաց զնոսա Արծրունիս: - 72. Բայց Վասակս այս … վասն ազգակից գոլ նոցա ընդ տոհմին Արծրունեաց… ել գնաց իւրովք կամօք ի Սամառայ և եղև աստուածուրաց – 248. բովանդակաբար բացայայտել զհաւատարիմն գրել, թէ արդեօք Ասուր, որ զՆինուէ շինեաց, հաւ Նինոսի՞ իցէ ի ծննդոց Սեմայ, ուստի Նեբրովթ, կամ թէ արդեօք ազգն Արծրունեաց Սեմա՞յ սերունդք իցեն, թէ Քամայ ի Նեբրովթայ: - 14. Դարձեալ վերստին հրճուանօք ոռոգեալ լինի պատմութեան աստ սակս բարձրագահ, համաթոռ, ճոխազգի ազգապետութեանն Արծրունեացս, /76/ մեծ զարմի Սենեքերիմայ ծննդոց. – 78. Եւ այս են ծնունդք Արծրունեաց. ի Բաբգենայ Մուշեղ. Վահան. Ներսէհ. միւս Բաբգէն. Տիրոց: - 94. և բանակեցաւ ի յԱդամակերտ ոստանին Արծրունեաց, և անդէն սկսաւ ասպատակս սփռել, աւար առնել, կուտել առ ինքն զկապուտ աշխարհին յոյժ սաստկութեամբ: - 184. Եւ զունդն Հայոց խաղացին ընդդէմ նոցա, վիմաձև անքակ ի միմեանց ըստ տոհմս ազգաց, ի տանէն Արծրունեաց՝ Գուրգէն և Վասակ և Պելճ և Մուշեղ և Սահակ և Ապումկդէմ և Աշոտ – 230. և ի մէջ առից, թէ ըստ բազմաշուրթն լեզուացն յետ աշտարակաշինութեանն, յորմէ ցեղէ սկիզբն առ աճել սերունդք Արծրունեաց տոհմին – 12. Եւ ինքն եկն /186/ ձմերել ի Մուշ քաղաքին Տարօնոյ, ունելով ընդ իւր պատանդս, և Վասպուրականի ի նախարարութենէն Արծրունեաց և յազատաց նորա: - 188. ԵԻ ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՒԹԻՒՆՆ Ի ՔՐԻՍՏՈՍ ՏԵԱՌՆ ԳՐԻԳՈՐԻ ԱՐԾՐՈՒՆԻՈՅ ԵԻ ՏԵԱՌՆ ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԻ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ ԱՐԾՐՈՒՆԵԱՅ ԵԻ ԳՐԻԳՈՐ ՔԱՀԱՆԱՅԻ, ԵԻ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՆՈՅԱ: - 240. Եւ նորա զեկուցեալ վասն նորա Բուխայի՝ ասէ. ,,այրս այս Գուրգէն ի_տոհմէն Արծրունեաց, այր քաջ և պատերազմող, ի յահէ քումմէ անցեալ

գնացեալ զկողմամբքն Յունաց – 304. Եւ նուազեալ ազգին Արծրունեաց ոչ ոք մնաց, բայց միայն մանուկ մի Համամ անուն, որդի Արշաւիրի ծերոյ եղբօր Խուրէնայ, որ կայր ի դրան արքունի – 90. Եւ նոքա էին արք փառաւորագոյնք ի տանէ Արծրունեաց և յայլոց նախարարաց, որոց Տէր եղիցի այցելու: - 402. զի Գուրգէն եղբայր իշխանիս և այլ տոհմն Արծրունեաց և բազմութիւն ազատաց և ազատորդեաց և նոցուն զօրաց քաջաց Վասպուրական տէրութեանս … անցեալ գնացին ի կողմն Ատրպատականի – 212. զոր ցուցանեմ յայլում տեղւոջ, և զոր ինչ արար արքայն Պարսից ընդ տունն Արծրունեաց ի սադրելոյ Բարծումայի ամբարշտի: - 130. Զուգակշիռ հաւասարութեամբ մարզպանն Հայոց Գուրգէն հրաշազան յօրինուածով շինէ զեկեղեցին ի քաղաքին Հաղամակերտ ի Մեծն Աղբակ, ի բուն իշխանական սեփհականութեանն իշխանութեան զարմին Արծրունեաց – 396. Ընդ որում և մեծ իշխանն Արծրունեաց Խուրան և գլխապետ զօրավար զօրու, և միահեծան թագաւորութեան Հայոց մեծաց, որ առաջին ի Քրիստոս հաւատացեալ եղև իշխանս Խուրան և մկրտեալ ի ձեռաց Թադէոսի առաքելոյ. – 78. Ի նմին ժամու զգացեալ վասն նորա մեծ իշխանին Արծրունեաց Մերշապհոյ, որ յայնժամ ի Տմորեացն ամրանայր բերդի՝ յղէ առ նա ելանել գնալ ի սահմանացն յայնոցիկ. – 130. Ի նոցանէ աճեալ ազգք երկոցունց Արծրունեացն և Ռշտունեաց – 98. Ի սոյն աւուրս որք մնացեալ էին ի տանէն Արծրունեաց իբրև լուան զպարտումն զօրացն արքունի ի Ծանարացն՝ ի մի վայր եկեալ գունդ կազմեալ հետևազօրքն մարտակցօք հանդերձ խառնաղանջ ամբոխիւ՝ լինին թուեալ արք Տ – 304. Ի սորա ժամանակս տիրէր Վասպուրական աշխարհիս Աշոտ ի տանէն Արծրունեաց, այր քաջայայտ և ճոխ ի բարձրագոյնս. – 170. Իսկ երիցս երանելի սուրբքն տէր Յոհաննէս Արծրունեաց եպիսկոպոս և երանելի քահանայն Գրիգոր և տէր Գրիգոր Արծրունի խրախուսեալք յԱստուած, կացեալ յատենի ի մեծ ասպարիսի հոգևորական պատերազմին – 250. Իսկ ի Վասպուրական տէրութեանն ի տեղւոջ զօր արութեան մնաց Գուրգէն, և այլ տոհմք Արծրունիք: - 298. Իսկ ի տանէն Արծրունեաց ընդ մեծ նախարարսն Հայոց մկրտեալ լինի Տիրոց որդի Բաբգէնի երկրորդի - 94. Իսկ նա անցեալ ի գաւառն Որսիրանից, և ընդ նմա բազմութիւն ազատաց և մեծամեծացն Արծրունեաց նախարարութեանց և ամենայն զօրաց նոցա – 224. Իսկ Վաչէ Արծրունեաց տէր և Հմայեակ Աշոցաց տէր և այլք յանգուցեալ ի նոսա՝ հաճեցին զկամս Վռամայ – 118. Կատարեցաւ Դպրութիւն Առաջին Պատմութեան Հայոց ըստ ազգաբանութեան Արծրունեաց սեռի: - 122. ճանապարհ արարեալ ընդ Ատրպատական, կասկածելով թէ գուցէ Գուրգէն և կամ մի ոք ի տոհմէն Արծրունեաց և նոցին ազատաց ի կորովացն Վասպուրական հեծելոցն հասանիցէ ի վերայ և թափիցէ զնա ի զօրացն և հանցէ ի ձեռաց իմոց: - 220. Յետ բառնալոյ իշխանութեանն ի Վասպուրական երկրէն մնացին տոհմք Արծրունեաց ըստ ազգս ազգս … և Ապուջափր և Ապումքդէմ և Վասակ և միւս Վասակ և դարձեալ այլ Վասակ և Մուշեղ և Աշոտ և Սահակ, և այլք ի տանէն Արծրունեաց. և ազատք նոցա: - 298. Նորա զչարեալ ընդ հասանել պատգամին՝ առ զայրուցս բարկութեան քինահանութիւն վրէժխնդրութեան արարեալ՝ ի բաց եհան ի գրոցն պատմութենէ՝ որ ինչ վասն տանն Արծրունեաց էր գործոց հանգամանք, և որ ինչ օրինակ մարտիրոսութեան Վահանայ Արծրունոյ: - 130. սա մատուցեալ առ թագաւորն Տիրան՝սկսաւ քսութեամբ խօսել ի գաղտնի զտանէն Արծրունեաց և զՌշտունեաց - 98. Սահակայ առեալ ի պարգևի զաշխարհն՝ թողու զորդին զԱշոտ զլեառնակողմամբքն առաջին իւրեանց տէրութեանն՝ շինել, բնակել, ժառանգեցուցանել զերկիրն ի ժառանգութիւն իւրեանց ազգի ի զաւակ տանն Արծրունեաց: - 90. ՎԱՍՆ ՉԱՐ ՅԱՆՁՆԱՌՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐԱՑՆ ԱՐՇՐՈՒՆԵԱՑ – 240. տարան ետուն ի բանտ արքունի, ուր կայր Աշոտ իշխան և այլ նախարարք ի տանէն Արծրունեաց: - 238. տեղեկացեալ և վասն տոհմին Արծրունեաց և Ռշտունեաց և որք ի նախարարութենէն Մամիկոնէից հասեալ գնացեալ ամրանային ի յամուրսն Տայոց – 98. Քանզի բազում աշխատութեամբ է գտանել զշար ազգաբանութեան տանն Արծրունեաց, վասն հեռաւոր ժամանակաց կացեալ և դիւանացն անյայտութեանց ի մէջ Հայաստանեայցս – 12. փոխէ

անդ գեօղս և շինէ զբլուրն, որ տեղի բանակի ղաշիկ առնելոյ էր տանն Արծրունեաց, և անուանեաց յանուն իւր զձեռակերտն Գագկակերտ: - 396.

ԱՐԿԱԴ - այլ և բազումք ի նախարարացն Հայոց ելեալ զհետ Արշակայ գնացին առ Արկադ – 110. Արկադեալ կայսեր թագաւորեալ ամս ԻԳ մեռանի սաստկակոծ պատուհասիւ յաղագս մեղանացն առ Յոհան Ոսկեբերան: - 114. Որ և հուպ ժամանակաւ վախճանի և կայսր Թէոդոս, և առնուն զթագաւորութիւնն Ոնորէոս և Արկադ որդիքն Թէոդոսի: - 110.

ԱՐԿԱՆԵԼ - ,,ընդէ՞ր որպէս մանուկ տղայ համարիս, արկանել առաջի իմ զպատրանս, սնոտի, առասպելաբան, խաբեբայ և պատիր յոյս խոստանալով ինձ՝ հանել զիս ի ճշմարիտ յուսոյն, զոր ի մանկութենէ ի վերայ հասեալ ճշմարտութեանն,,: - 294.,,ոչ են օրէնք թագաւորութեանս մերոյ ի պայքար բանից զոք արկանել, և յերկարել ի բանս, որչափ արարաք ընդ ձեզ, զոր ինչ այլ արասցուք. – 246. Ազդ առնէ քաղաքապետին Տփղեաց. և խնդրեալ զնա առ ինքն՝ /316/ ստիպէր տագնապէր ահիւ արկանելով, թողուլ զօրէնս քրիստոնէութեան և յանդորր ելանել: - 318. Այլ և հուր և ծծումբ նաւթիւ բարձեալ ի գործ պատերազմին, և զլոյծ բնութիւնն յանօթս ապակեղէնս եդեալ, և մանր զծծումբն ընդ նմին խառնեալ, եդեալ ի պարսատիկ մեքենայից, և զհուրն առ ընթեր նմին, հնարաւորեալ արկանել զամրոցաւն: - 208. այլ և ընդ միմեանս արկանէին բանս քսութեան – 194. Այնուհետև սկսաւ կորապաղատն արկանել բանս խարդախութեան ի մէջ Դերանկին և Հասանայ, որ էր որդի քեռն Դերանկին, որպէս թէ ոչ ուղիղ նայի ընդ նա Դերանիկն, այլ թէ՝ և հանել ի նմանէ զամրոցն և զաշխարհն նկրտել. – 346. ապա յամառեալ զարբանեալքն իւր հրամայեաց կապել կրկին շղթայիւք և արկանել ի ներքին բանտ: - 250. արդ թողոցո զերկրորդ մասն Անձաւացեաց որդւոյ իմոյ Դերանկիդ, և այլ մի յաւելուր ընդ հակառակս ինչ ձեռն ի գործ արկանել - 330. արկանել զնա ի կապանս և ի տանջանս մահաբերս, զամուրսն յինքն գրաւել, զաշխարհն տալ ի ձեռս իւրոյ գործավարացն, ըստ պարսկայնոցն հատուցմանց հատուցանել նոցա: - 370. արկանեն տոռունս ի սրունսն, կախեն զհիւսիսայինն աշտարակէն. – 102. Արջամ թագաւորեալ Հայոց՝ զազգն Բագրատունեաց արկանէ ընդ բազում տառապանօք, վասն արձակմանն Հիւրկանոս քահանայի ի կապանաց բանտին – 74. բանսարկուք ոմանք հրապոյրս պղտորս քսութեան ածէին տանէին ի միջօէն առ միւսն, որպէս թէ զչարիսն իրերաց առ հազարապետն խորհել նիւթել յայտ ածէին և զպատճառն զմիմեամբք արկանէին ի գաղտնիս քրթմնջելով: - 342. գոչեաց առիւծաբար, յարձակեցաւ ի վերայ ընտիր այրուձիոյն, և զաջ թևն բեկեալ՝ զձախոյ կողմամբն արկանէր -174. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … և դու իբրև զեղջերու առանց եղջեր՝ և մեք արծուիք ի վերայ քո, կուրացուցիչք աչաց քոց, և գէշ զքեզ արկանել ձագաց իմոց և աղուեսուց ի ծակս բնակեցելոյ: - 280. և անհակառակող հաւանութեամբ հեզահայեաց առ միմեանս սիրոյ յորդորմամբ արտաքոյ վատթարին խոհականաբար մնալով, քաջախորհուրդ առատաբուղխ խաղացմամբ իմաստութեանն զմիմեանս բռնահարելով, զօտարոտին ի բաց վարատելով զբղջախոհութեան անհանճարութիւն՝ զլաւն և զյոյժ օգտակարագոյն ընտրութեամբն գիրկս արկին. – 388. մխիթար բարի ունէր ի բարբառոյ մարգարէին որ ասէր. թէ /գրքում՝ թե/ ,,մանուկ մատաղ ի ծակ իժից արկցէ զձեռս իւր՝ և ոչ մեղիցեն նմա,,: - 252. և վիշապաձայն որոտալով ահ արկանել հեռաւորաց և մերձաւորաց: - 200. և աղօթականքն արկանէին առաջի Տեառն զպաղատանսն – 232. Եւ այլք մերձ կացեալ առ Դերանիկն՝ ամբաստան լեալ Աշոտոյ կորապաղատէ, որպէս թէ նախանձու լցեալ, և քսութեամբ վարէր ի մէջ հազարապետին, և թէ արկանել ևս ջանայր զնա յիշխանութենէ անտի նորա: - 342. և այն ինչ ի քթթել ականն դարձուցին զղաշիկն, և զհետ մտեալ փախստէիցն սուր ի գործ արկեալ՝ դիւթալ կուտակս կուտակս արկանէին. – 382. Եւ այսոսիկ Ահմաթայ յինքն առեալ արկանէր ի կամս ևս յառաջանալ – 366. և անտի գնացեալ ի ձորն Ածանայ ի խնդիր փախստէիցն և հասեալ ի յետոյ կողմանցն՝ ի սուր և ի գերութիւն զբազումս ի նոցանէ արկանեն: - 202. և արկանէին վիճակս և լարս ձգէին ի վերայ սահմանաց և բնակէին յամուրս աշխարհիս աներկիւղս. – 238. և զերթալն

Մեսրովպայ և Վարդանայ ի Յոյնս առաջի արկանէին, և զգալն Անատողեայ և զշինել քաղաքին ի Կարին գաւառ: - 118. և զի չզօրեաց կալ ընդդէմ նորա, ահ արկանէր, սպառնայր չար ևս կտտանօք լլկել զնոսա, ոտնատորփ լինելով փռնգայր իբրև զձի խստերախ: - 270. և զհետ նորա աճապարեալ արկանէն զնա ի յամրափակ զինեալ վաշտն ի մէջ փղացն. – 128. և իբրև եղ առաջի զվնասուցն որով կարծէր արկանել զնա ի հաղբս կորստեան՝ ասէ ցերանելին – 294. Եւ իբրև ետուն զթուղթն կարծեցեալ իբրև յերեսաց արքայի՝ ,,ընթերցիր զայդ, ասէ, մի՛ ինչ ընդ մեղադրութեամբ արկաներ զիս, և կարծել նենգութեամբ գնալ առ քեզ և դրժել ինչ քեզ և ստել երդմանց /236/ մերոց. – 238. Եւ իմաստուն և հանճարեղ խորհրդովք, քաղցր և կակուղ բանիւք ողոքեալ զմանկագոյն Հասան, առաջի արկանելով նմա զարժանի ալեացն պատուականութիւն և զիշխանական ճոխութեան զբարձրագահութիւն և որ ինչ այդմ հետևէր. – 348. և ինքն /232/ կայր հեծեալ ի վերայ սպիտակ ձիոյ, և ցանէր զծուխն ընդդէմ թշնամեացն, և օդ քաղցր, որ արկանէր զծուխն զերեսօք նոցա. – 234. և խոշտանգեսցես զնոսա գանիւ և բանտիւ և պէսպէս տանջանօք սպառնալեօք և ողոքանօք և ընչից պատրանօք արկցուք զնոսա ի ներքոյ կամաց թագաւորութեան մերոյ. – 196. և կալեալ զԱնիանոս նահապետ Բագրատունեաց և սպարապետ Հայոց հանդերձ ընտանեօք և ամենայն ազգաբանութեամբ՝ արկանէ ընդ բազում չարչարանօք – 74. և կարծէր յայնժամ ի ձեռն խոշտանգանաց դիւրաւ արկանել զնոսա ի հաղբս կորուսելոցն և մոլորելոցն ի հաւատէն Քրիստոսի: - 264. և նախ ձեռս արկցէ յԱշոտ և տուն նորա և ի Բագարատ և տուն նորա – 184. և նախ քան ընդ պատժական տանջանաւոր խոշտանգանօք արկանելն զմեզ՝ բանիւք քո իբրև քարամբք հարեալ զմեզ՝ շտապ տագնապի ի վերայ արկանես թափել զոգիս մեր: - 242. և նախ քան ընդ պատժական տանջանաւոր խոշտանգանօք արկանելն զմեզ՝ բանիւք քո իբրև քարամբք հարեալ զմեզ՝ շտապ տագնապի ի վերայ արկանես թափել զոգիս մեր: - 242. և ոչ եղեն ունկնդիր մաղձահամ և ժախահոտ բանիցն, իբրև ի փեռեկեալ գերեզմանէ զնեխահոտութիւնն արտաքս արկանելոյ. – 292. Եւ ուժեղացեալ դաշիկն քաղաքային ի վերայ Մուսէի զօրուն, մինչ ածին արկին զբուն բանական ուր և Աշոտն մեր թուէր գոլ խօթացեալ. – 328. զի թերևս կարասցէ արկանել զերանելին ի ներքոյ պղտոր հրապուրեցուցիչս ժախուն մահածին հնազանդութեանն - 204. զի կարծէր դիւրաւ արկանել զնոսա ի հաղբս պատրանաց զկնի դարձելոցն ի ճշմարտութենէն. – 250. Իսկ ի չորրորդ ամին դարձեալ ի բարձրագոյն քան զառաջինն կազմեալ զմեքենայս չարին արկանել զԳրիգոր ի քուրայս նեղութեան. – 252. կամ թէ յամպոց ինչ ճայթիւն արձակելոյ և ի վայր հրաձգութիւնն արկանէ ի կարկտաբեր և յանձրևաբեր ժամանակի - 228. համօրէն ընտանիւք արկանել ի բերան վիշապի - 216. Հրաման ետ արքայ Կաւատ արկանել զնա ի տուն մի արքունական սենեկացն. – 152. Յայնժամ բարկացեալ բռնաւորն իբրև գազան մի կատաղեալ, յարձակեալ ի վերայ գառանց գէշ արկանել զնոսա՝ հրամայեաց պնդել զնոսա ի ցիցս կապեալ ոտիւք և ձեռօք. – 292. սոցա ի թիկունս հասեալ և հովիւ մի՝ պարսատկաւ քարինս ի վերայ արկանէին. – 202.

ԱՐԿԱՆԵԼԻ - զի թագաւորն Լիդէացւոց ասպազինեալ զերիվարն շուրջանակի պղնձի արկանելեօք յոտից մինչ ի գլուխ բովանդակ չթողեալ տեղի՝ անկռուելի լինել զինուի – 64.

ԱՐԿԵԱԼ - Նոյնժամայն աճապարեալ աշտանակեալ ի նիւս նժոյգ երիվարին, զէն զանձամբ արկեալ, նիզակ ի ձեռն առեալ, խրախոյս ի ձայն բարձր բարձեալ առ իւր ազատագունդ վաշտն՝ ասէ՝ - 328. ,,ես եկի խաղաղութեամբ յարքունուստ հրամանէ, և ոչ նման քեզ զապստամբութիւն ի գործ արկեալ. – 330. Այլ և զոամիկ Նորագեղջ աւանին Ռշտունեաց առեալ ածեն ի տեղի վաճառուն Ոստանին Ռշտունեաց, արկեալ տոռունս ի պարանոցն հանեն ընդ սուր. – 202. այլ փոխանակ սոցա մատեայ ի տեղիս յայս, ձեռն արկեալ անիմաստաբար լի անհմտութեամբ և անհանճարութեամբ բուռն հարկանելով զմեծ զայս քերթուածութենէ: - 122. արկեալ զիւրև պատմուճան լուսակիզն փայլեալ իբրև զարուսեակ, և յաջոյ ձեռինն ունէր սուսեր, և ի ձախոյն՝ բուրուառ լի խնկով – 232. բազպանս ի ձեռն արկեալ – 208. Բայց Դերենիկն կալեալ զնա պահէ ի զգուշութեան, ոչ

ինչ ստնանել նմա, բաց ի կապանացն յորս արկեալ էր զնա, ըստ հատուցմանն բարւոյ. առ ձեռն պատրաստ կշռեաց նմա և օրհնեցաւ ի սրբոյն Զաքարիայէ: - 320. Բայց քանզի հաւատացեալ էր վերակացութիւն աշխարհիս Հայոց Աշոտի, որ իշխանաց իշխան՝ ձեռն ի գործ արկեալ նուաճել զիշխանս Հայոց, զՎրաց և զԱղուանից, որ եղև իսկ: - 322. Դարձեալ բողոք հարեալ, ձեռն զօձիւք արկեալ և զհերս խզեալ, զդէմս կեղեքեալ և ձայնս առեալ կական ողբօք արտասուալից հառաչանօք, վայ ի բերան առեալ և խիղբ – 180. Եւ /106/ նոյնժամայն հուպ ընդ հուպ ի դիմի հարեալ Մեհուժանայ և կարթակոտոր զասպազինեալ երիվարն արարեալ քաջին Սմբատայ՝ տոռն արկեալ ի պարանոցն Մեհուժանայ ասէ. – 108. և ազատացն յետուստ կողմանէ սուր ի գործ արկեալ սպանին զնա, և զգլուխ նորա հատեալ առ /368/ բերդայինսն յղէին: - 370. և զխուրանն Արծրունի մեծ զօրավար արկեալ ընդ ուռկանաւ խարդախութեան, հետևել զկնի իւրոյ մոլորութեանն. – 80. և մօտ եղեալ մերկեաց զսուսերն և զսաղավարտն և զզրահսն, զոր արկեալ էր զանձամբ – 228. և այն ինչ ի քթթել ականն դարձուցին զղաշիկն, և զհետ մտեալ փախստէիցն սուր ի գործ արկեալ՝ դիթաւալ կուտակս կուտակս արկանէին. – 382. և առաջի արկեալ զհառաչանսն, զարտասուսն, զխոստովանութիւնն, զողորմագին պաղատանսն, մինչ ի մահ զտրտմելն, զկենաց դեղն հայցել, զմարմին և զարիւն որդւոյն Աստուծոյ ի թողութիւն մեղաց – 386. և ետ բերել նմա ըստ օրինի գլխապետութեան սուսեր իշխանական ընդ մէջ արկեալ և զօտի արիական շրջապատեալ զմիջաւ, քուրք խիզախողք և երիվար բարձրավիզ, ոտնատորոփ, խրոխտալիր, յարմարական առ ընթացս պատերազմականս: - 308. Եւ ինքեանք արկեալ զրահ զանձամբ – 208. և նորա արկեալ զնա ի փոքրագոյն տեղի մի նեղ, և ինքն փութացաւ գոյժ ետ վասն նորա՝ մահու պատահել, լի անմտութեամբ մոլի աբեղայն, որում ոչ հրամայեցաւ. – 320. և նոքա ըստ ձախողակի սովորութեանն իւրեանց օրինադրութեանն, արիւնարբու առանց բարւոյ բարեգործութեանցն մանաւանդ թէ լցեալք սատանայական չարութեամբք՝ զայն արկեալ յամենայն քաղաքսն, խռովեալ ըստ գազանեղէն իւրեանց մոլեգնութեանցն – 398. և շտապով փութանակի յասպազինէ երիվարէն ի վայր արկեալ զինքն առաջի Աղէքսանդրի, առ ոչինչ համարեալ յահռնաբար/գրքում՝յահուռնաբար/ գործսն զոր գործեաց՝ փութացաւ ետ ողջոյն արքայի և ասէ. – 68. զբազումս տապալեալ արկեալ ի սուրս իւրեանց – 98. Իսկ Ասուդ զհետ Դարէհի ելեալ ի պատերազմ ընդդէմ զօրագլխացն Աղէքսանդրի՝ Հերակղեայ նահատակութեամբն դիւցազնաբար ի դիմի հարեալ՝ ի բաց նահանջէ զուժեղագոյնս զօրագլխացն Աղէքսանդրի հարուստ ժամ մի, մինչ հիացումն զօրօքն արկեալ՝ տային տեղի փախստէի. – 68. Իսկ քաղաքապետն Սահակ ելեալ ընդ դուռնն, որ ելանէ ի բերդն Շամշղտայ, սամոյր զինքեամբ արկեալ և գաւազան ի ձեռն առեալ, յիմարեալ մտօք կորոյս զփախուստն իւր, որ կարող էր գնալ յով և կամիցի. – 272. կոչեաց զերիցունսն նորոյ կտակիս, զեպիսկոպոսս և զքահանայս, առաջի արկեալ զհաւատոցն կատարելաբանութիւն, զմկրտութեանն լուսաւորութիւն. զառեկելոցն յապաշխարութիւն, զյոյսն յետ վախճանին, զմարդասիրելն Քրիստոսի - 386. մինչ հանդէպ երեսանալ Աղէքսանդրու ի յանդուգն դիմացուածին, և հայեցեալ ի դէմս Աղէքսանդրու իբր յաստուածոց դիւցազանց՝ զերեսս ի վայր արկեալ զերկիր նշմարէր – 68. յետուստ կողմանէ աճապարեալ Քսերքսէս բուռն հարեալ զդիակաց պղնձակուռ վարապանին Աշդահակայ ի վերայ թիկանցն զգաւակս երիվարին արկեալ – 64. Նա և ջուր մաքուր յապակի զուտ և վճիտ արկեալ, ի տապ արեգականն դնելով, և զնիւթ հրոյն առ ընթեր՝ ի շողոյ անտի արևակէզ եղեալ տոչորի նիւթն: - 52. որպէս ժողովուրդն Աստուծոյ առ գետսն նստէին և լային ի յիշելն իւրեանց զՍիօն, և կամ իբրև զնոյն ինքն զերիս մանկունսն, կապեալք և արկեալք ի հնոց նեղութեան – 252. Վէմս զերեսօք արկեալ արտօսր յորդառատս ի խաղտելի աչաց ի վայր հեղեղատելով, զնորափթիթ ծաղկազարդ ոսկեճաճանչն մորուացն ճիրանամբքն զխզումնն, և որ առաւելեալն քան զսոյն զապաշաւանացն զանյագութիւնն: - 386. քող արկեալ զդաւաճանող կեղծաւորութիւնն,

զբարձումն բոլոր իշխանացն Հայոց, մանաւանդ զնախագահանստեալն զԱշոտ իշխանաց իշխան: - 340.

ԱՐԿՈՒՄՆ - և ղաշիկ արարեալ յայնկոյս քան զՎանտոսպ, ի տեղւոջն արձանաշար քարակարկառ գոգաձև միջոցի երկուց բլրակաց, որ հայի յԵրիվպարաց արկման դաշտն, ի վերայ Լեզւոյ գեաւղջն, որ զաւրացն գեղեցիկ առասպելաբանեն սպիանած վերայն սպանելոցն ի մանկանցն Շամիրամայ: - 334.

ԱՐՀԱՄԱՐՀԱՆՔ - Առ որ հայեցեալ նախարարքն Հայոց՝ կատականօք և արհամարհանօք ընդ նա նայէին – 114. Բարկացաւ յոյժ իշխանն ընդ արհամարհանսն, և յոյժ զայրացեալ մեծաւ ցասմամբ՝ առնու զբազմութիւն ազատագունդ զօրաց ըստ տոհմս ազգաց իւրաքանչիւր զօրօք. – 178. և լի ծաղու և կատականօք այպն արարեալ՝ արհամարհանօք անարգեցին զբռնաւորն, իբրև զմանուկ մի անպիտան կամ զծեր զառանցեալ և խելագարեալ, որ ոչ ըստ իւրոց կամաց զոր ինչ ախորժիցէ խօսիցի: - 264.

ԱՐՀԱՄԱՐՀԵԱԼ - Բայց Ահմատ ոչ խոնարհեալ ունկն դնել ասացելոցն, արհամարհեալ զառաքեցելովքն: - 366. և նա արհամարհեալ յոչինչ համարեալ զզեկուցմանն, զամբարտաւանս բարբառեալ. – 330. զոր արհամարհեալ Շաւասպ /114/ արձակերեսան զերիվարն ի սիգաքայլ արշաւանս արարեալ՝ աներկիւղ համարձակութեամբ էանց գնաց ճեմ զճեմի առ զօրավարն Անատողի: - 116. Նորա արհամարհեալ զառաքեցելովք, չվարկանելով արժանի պատասխանոյ, և նովին օրինակաւ սկսաւ շրջել ընդ բոլոր աշխարհս Վասպուրական: - 178. Որպէս Պօղոս ուսուցանէ. ,,արհամարհեալ ասէ, ուրուք զօրէնս Մովսէսի՝ մեռանէր, ի բերանոյ Բ կամ Գ վկայիւք. քանի սաստկագոյն համարիմք զայն, որ զորդին Աստուծոյ առ ոտն եհար,, , և որ ի կարգին է: - 380.

ԱՐՀԱՄԱՐՀԵԼ - Ասէ թագաւորն. ,,մի՛ արհամարհեր զթագաւորական բանքս իմ և կորուսաներ /գրքում՝ կորուստաներ/ զկեանս քո – 294. Զոր /336/ և ես ոչ արհամարհելով այպանեմ զզղջմանն և զապաշաւանացն, զի ,,որ կարդասցէ զանուն Տեառն կեցցէ,,: - 338. զոր այպն արարեալ արհամարհեաց զնովաւ: - 80. զոր արհամարհեաց մերժեաց Աբգար - 80.

ԱՐՀԱՄԱՐՀՈՂ - և բանք սրբոյ Ներսէսի ընդ կենդանի բանին Աստուծոյ խառնեալ՝ դիւրագոյնս զհատուցումն արհամարհողացն հատուցանէր յօրհնութիւնս և յանէծս, անյապաղ զգործն կատարելով. – 100. Իսկ իբրև գիտաց բռնաւորն, եթէ չելին ի գլուխ կարծիքն զոր ի վերայ սրբոցն խորհեցաւ, որպէս գրեալ է, ,,կարծողն և արհամարհողն այր ամբարտաւան է և ոչ ինչ վճարեսցէ,,- 264.

ԱՐՀԱՄԱՐՀՈՏ - ,,տեսէք, արհամարհոտք, և զարմացարուք և եղծարուք – 200.

ԱՐՀԱՒԻՐՔ - Եւ ամբարձ զմիտս իւր ի հանդերձեալ գալուստն Քրիստոսի, և որ յայնժամ լինէին ահեղ որոտմունք և թնդիւնք և հրձգութիւնք և արհաւիրք մեծամեծք յերկնից և յերկրէ – 284. Եւ էր ահեղ որոտումն և արհաւիրք և թնդիւնք. – 228.

ԱՐՀՄՆ - Արհմն արար զխաւար. - 46. Եւ գիտացեալ Արհմին զյետարկելն իւր՝ խեռեալ ստամբակեաց Որմզդի, հակառակ աստուած լինելով: - 46.

ԱՐՁԱԳԱՆԳ - Եւ բնակեն առանձին ըստ տունս ազգաց, և այնչափ ի բացեայ են ի միմեանց՝ մինչ թէ ոք յարանց զօրաւորաց ի բարձրաբերձ տեղեաց ուժգին խանչիցէ՝ հազիւ թէ ուրեք կարիցէ առնուլ զբոմբիւն ձայնին, իբրև ի վիմաց ինչ արձագանգ /գրքում՝ արձագան/ լինելոյ կարծիս բերելով – 190.

ԱՐՁԱԿԵԱԼ - Բայց դեսպան արձակեալ Արտաշէսի զՀամամ առ կայսր Ադրիանոս վասն Բարքոբայ աւազակի և նորուն պատերազմին յԱսորիս. – 92. Յայնժամ հրովարտակս արարեալ, պնդադեսպանս արձակեալ ընդ ամենայն սահմանս իւրոյ տէրութեանն – 198.

ԱՐՁԱԿԵԼ - ,,հրամայեա արձակել արս հաւատարիմս, և ես յորժամ հասից ի դուռն արքունի՝ ի նմին ժամու խնդիր արարից Խաչին, և գտեալ զնա տայց բերել առ քեզ,,: - 154. ,,հրեշտակս արձակիցեն որ լայցեն դառնապէս,, - 286. ,,նիստ դու աստ, մինչև արձակեցից զքեզ և արարից զկամս հայցուածոց քոց վասն որոյ եկեալ ես,,: - 226. Ապա երկոքին նոքա դեսպանս արձակեցին առ թագաւորն ի հաւատարիմ արանց ըստ Եսայեայ զոր ասէ – 286. Արձակէ առ Բագարատ, կոչողս պատճենիւք հանդերձ, զի եկեսցէ առ նա առանց

պատճառանաց և երկիւղի: - 186. բայց զՎասակն յամենայն ժամ իբրև ընդ խաղ ի բուռն առնելով արձակէր խաղաղութեամբ: - 310. Բայց Մուսէ ոչ հաստատնագոյնս վասն Աշոտի զխոստմանն բերելով յանձնառութիւն արձակել զնա յիւր իշխանութիւնն – 330. և արձակեաց զզօրս իւրաքանչիւր զօրագլխօք եկելոց առ նա յամենայն ազգաց յաշխարհէս /գրքում յաշխարէս/ Հայոց՝ երթալ ձմերել յիւրաքանչիւր տեղիս բնակութեանց – 262. Եւ արձակեաց զնա ի տուն իւր մեծաւ ուրախութեամբ և անտրտում խնդութեամբ – 218. և դեսպանս առ զօրավարն արձակէր: - 184. Եւ եթէ ասիցէ, եթէ այլ թագաւոր նստուցից՝ արասցէ զո և կամեսցի և արձակեսցէ և մեք ընդունիմք, ահաւասիկ է տեղի թագաւորութեանս: - 144. և եթէ զաւր պիտոյ իցէ յօգնականութիւն՝ արձակեցից որչափ և կամիս. 152. Եւ եհան արձակեաց զնա Տէր Աստուած ի դրախտէն փափկութեան՝ գործել զերկիր ուստի առաւ: - 22. Եւ ես աւասիկ արձակեցից թագաւորին ձերում պատարագս և հրեշտակս հրովարտակօք, խնդրել ի նմանէ զխաղաղութիւն աշխարհի և ընդ իս հաշտութիւն,,: - 144. և ետ բերողացն Հայրակղոս ինչս բազումս և մեծարեալ արձակեաց պատուով: - 154. Եւ զգանձդ Արեաց թագաւորութեան այնչափ արձակեցից՝ մինչև շատ լիցի ասել ձեզ, և բազմութիւն զօրաց՝ որքան և պիտոյ իցէ ձեզ, մինչև ձեր թագաւորութիւնն հաստատեսցի,,:- 138. Իսկ թագաւորն Պարսից ընդունէր զպատարագսն բերեալս ի կայսերէն,/144/և զհրեշտակսն անդրէն ոչ արձակեաց, և ոչ հրովարտակացն պատասխանի առնէր. - 146. Իսկ իբրև միապետեցաւ թագաւորութիւն Պարսից Կիւրոսի՝ առնու զԲաբելոն և արձակէ զգերին Հրէից: - 66. կամ թէ յամպոց ինչ ճայթիւն արձակելոյ և ի վայր հրաձգութիւնն արկանէ ի կարկտաբեր և յանձրևաբեր ժամանակի - 228. Յայնժամ արձակեաց Հայրակղոս արս հաւատարիմս առ Խոռեմ վասն աստուածընկալ սուրբ Խաչին. – 154. Յայնժամ իբրև ետես անօրէն զօրավարն Մուսէ, թէ ոչ ելին ի գլուխ խորհուրդ չարին յօժարութեանն … փութացաւ արձակել գուժկան յարքունիս, ծանուցանելով արքայի զոր ինչ գործեաց Աշոտ իշխանն Վասպուրական: - 176. տե՛ս քեզէն և ծանի՛ր, զի ոչ գոյ վնաս իմ յիրիդ յայդմիկ կամ կարողութիւն արձակել զքեզ,,: - 238.

ԱՐՁԱԿԵՐԱՍԱՆ - զոր արհամարհեալ Շաւասպ /114/ արձակերասան /գրքում՝ արձակերեսան/ զերիվարն ի սիգաքայլ արշաւանս արարեալ՝ աներկիւղ համարձակութեամբ էանց գնաց ճեմ զճեմի առ զօրավարն Անատողի: - 116.

ԱՐՁԱԿՈՒՄՆ - Արջամ թագաւորեալ Հայոց՝ զազգն Բագրատունեաց արկանէ ընդ բազում տառապանօք, վասն արձակմանն Հիւրկանոս քահանայի ի կապանաց բանտին – 74. զերծեալ ի բանտէն յոր տուանն՝ և գան հասանեն յերկիրս այս մեր, բերելով զաւետիս արձակման գերելոցն – 324.

ԱՐՁԱԿՈՒՐԴ - և տառապելոցդ որ եկեալ յեցեալ են ընդունայն գաղթականութեամբ՝ եղիցի արձակուրդ ի տեղիս իւրաքանչիւր – 216.

ԱՐՁԱՆ - այլ և Մակեդոնացին Աղէքսանդրոս ոչ սակաւ դրուատեօք արձանս գրէր ի մատեանս դիւանապահ աւանդութիւնս զսրայս մեծափառ գլխաւորութիւն: - 96. զոր և անդրի ոսկեղէն կանգնեալ թագաւորին Բաբելացւոց՝ արձան քաջութեան առ ի յիշատակ: - 38. քանզի ասեն զկնոջէն, յորմէ նեռնն է ծնանելոց՝ ճանապարհորդել յԵգիպտոսէ յաշխարհն Պաղեստինացւոց, և ցանկացեալ տեսանել զարձան կնոջն Ղաւտայ երթեալ դադարէ անդ հանգստութեամբ. – 158.

ԱՐՁԱՆԱԳՈՐԾ - Իսկ ի հարաւակողմն կուսէ ի ջրամբար արձանագործ քարեղինէն ճանապարհ աշտիճանեալ /390/ ներքուստ ի վեր մինչ ի կատար անձաւին հեշտալիր զելս և զէջս յօրինեալ, քարագործ աւազամած կրագործութեամբ: - 392.

ԱՐՁԱՆԱԽԻՏ - որջացեալ ի մուտս կոյս յափն ծովուն ի փապար յարձանախիտ քարին և մանրեալ զարծաթեղէնն ընդ փայտեղինին. – 378.

ԱՐՁԱՆԱՆԱԼ - և եղեն իբրև զմի այր կամ թէ իբրև զվէմ մի բլրաձև, արձանացան կարծրացան պնդութեամբ՝ անմատոյց լինել ի նոսա զօրութիւն երկաթի. – 230. և վառեալ ի զէն և յասպազէն՝ արձանացան իբրև զմի այր՝ և յանդուգն դիմացուածով խուռն յարձակմամբ

հարեալ ի դիմի, ուր քաջքն այլազգեացն ճակատէին ընդ աջաթև /380/ կողմն. և պատառեցին զգունդն, և պարտեցին զախոյեանսն. – 382.

ԱՐՁԱՆԱՇԱՐ - և ղաշիկ արարեալ յայնկոյս քան զՎանտոսպ, ի տեղւոջն արձանաշար քարակարկառ գոգաձև միջոցի երկուց բլրակաց, որ հայի յԵրիվարաց արկման դաշտն, ի վերայ Լեզւոյ գեաւղջն, որ զաւրացն գեղեցիկ առասպելաբանեն սպիանած վերայն սպանելոցն ի մանկանցն Շամիրամայ: - 334.

ԱՐՁԱՆԱՑՈՒՑԵԱԼ - գլխաւորագոյն և բարձրագոյն յիշատակ արձանացուցեալ անջինջ կտակ առ բազմախաղաց ժամանակս տրամադրեաց: - 392.

ԱՐՃԻՇԱԿՈՎԻՏ - Իսկ Գուրգինի մարզպանի Հայոց առեալ էր ի բաժնի յելս կոյս և /388/ որ ելանէ ի հարաւակողմն, զԱնձահից ձոր, զԿրճունիս, զԿուղան ովիտ, և զբուն զՄարդաստան գաւառ, զԱրճիշակովիտ. զոտն Առնոյ, զԱղբագ Մեծ և զՓոքր, Ակե, Տամբէր, Տագրեան. Ըռնայ, Զարեհաւան: - 390.

ԱՐՃՈՒՃՔ - Եւ հասեալ ի գեօղն Արճուճս՝ մնայր անդէն, և դիտակս թողոյր ի վերայ բլրոցն բարձրաւանդակաց: - 178. այլ որպէս արմատն՝ նոյնպէս և ուռն և պտուղն. եթէ սկիզբն սուրբ է՝ ապա և արմատն, ապա զինչ ուռն՝ նոյն և տեսակ: - 258. այլ որպէս արմատն՝ նոյնպէս և ուռն և պտուղն. եթէ սկիզբն սուրբ է՝ ապա և արմատն, ապա զինչ ուռն՝ նոյն և տեսակ: - 258. բայց վասն զի ոչ ունէր արմատս՝ վաղվաղակի չորացաւ ի տապոյ բանսարկուին – 246. դա աւադիկ արմատ դառնութեան ի վեր երևեալ, և բազումք պղծին նովաւ: - 254. և ընդարմացեալ արմատքն և բոյսքն զգենուլ սկսան զզօրութիւն – 268. և հասեալ ի վերայ ծառոց ի բարձրաբերձ գագաթունսն տերևաթափ առնիցէ /260/ և ընդարմացուցանէ զզօրութիւն արմատոյն – 262. Եւ ոչ արմատոցն միայն օտար և անիմանալի սարասիցն տիպք, այլ և աներևոյթ պահպանողական և անհպելի զգուշաւորութիւնն. – 50. Իսկ ի շնչել հարաւային օդոյն, եռացուցանելով երկրի ի վեր զջերմային զօրութիւնն, զուարթացուցանելով անդնդական բերմամբն զընդարմացեալ արմատս և զբոյսս ի հիւսիսային սառնամանեաց օդոյն շնչելոյ - 188. յորում տեղւոջ քաղաքն Տարունոյ շինեալ էր, ուր բնակեալ բայանայր զօրավարն Տաճկաց, զօրհասական արջոյն բերելով նմանութիւն, որ յաւուրս ձմերայնոյ արմատովք պարենաւորեալ՝ ի մէջ կենաց և մահու անցեալ որջանան ի բոյնս իւրեանց: - 188. որ ունիցի արմատս ինչ ինքնաբոյս և սակաւախնամս – 52.

ԱՐՄԱԻԻՐ - Զայս զգացեալ Երուանդայ՝ ետ տանել զՍահակ կապանօք յԱրմաւիր. – 84.

ԱՐՇԱԿ - այլ և բազումք ի նախարարացն Հայոց ելեալ գհետ Արշակայ գնացին առ Արկադ – 110. Արշակ թագաւորեալ փոխանակ Տիրանայ հօր իւրոյ – 98. Արշակ տուեալ պատերազմ ընդ Մակեդոնացիսն՝ և անդ Կիւրոս քաջապէս արիացեալ առաւելանայր ի գործ պատերազմին. – 72. Արշակայ գնացեալ զկողմամբ Միջագետաց, լաւ համարեալ ընդ ձեռամբ քրիստոնեայ թագաւորի հնազանդել, քան Պարսկականն հնազանդել տէրութեանն. – 110. Բայց միայն զԱրշակ ոմն ի տոհմէն Վարաժնունեաց */փրկվեց/* խնդրեալ դստերն Շապհոյ Բագրատունոյ, զոր առեալ յայնժամ Աւշնի կնութեան յանօրէն ամուսնութիւն. - 372. Բայց յետ բազում պատերազմացն խորամանկ խաբէութեամբ կոչէ առ ինքն Շապուհ զԱրշակ ի դէմս սիրոյ խաղաղութեան, ոչ ինչ յիշատակ զչարեացն գործելոց ի մէջ առնելով. – 102. գնաց Արշակ փախստական յԵկեղեց գաւառ և անդ վախճանի իւրով մահու, թագաւորեալ ամս Է: - 112. գրէթէ անցուցանէր զանցուցանէր զքաջութեամբքն Արշակայ Պարթևի, ընդ քաջացն Քուշանաց, Մարաց և Ելիմացւոց. – 72. և առեալ զգանձս Արշակայ բերին առ Խոսրով: - 112. և առեալ սուրբն Ներսէս զՊապ որդի Արշակայ՝ հանդերձ յունական զօրուն թագաւորեցուցանեն զՊապ ի վերայ Հայոց ի տեղի բուն թագաւորութեանն Արշակունեաց: - 108. Եւ եղեալ պատերազմ մեծ Արշակայ և Խոսրովու յեզր ծովուն Գեղամայ ի մօրին տեղւոջ – 112. և զնախարարսն դարձեալսն յԱրշակայ՝ կացոյց յանձն իւր գահու – 112. Եւ էր ի մէջ Շապհոյ և Արշակայ պատերազմ մեծ զժամանակս կենաց Արշակայ: - 102. Եւ էր ի մէջ Շապհոյ և Արշակայ պատերազմ մեծ զժամանակս կենաց Արշակայ: - 102. և ընկալեալք ի թագաւորէն Արշակայ ըստ գրելոյն ի

ձեռն Վահանայ՝ կացին անկասկած: - 98. Եւ կալեալ Արշակայ զթագաւորութիւնն ամս ԼՋ՝ վախճանի ըստ օրինակի ասացելոց: - 104. Իբրև գիտաց Շապուհ արքայ զոր գործեաց Արշակ՝ թագաւորեցոյց ի վերայ Հայոց զԽոսրով ոմն յազգէն Արշակունեաց: - 110. Իբրև ստուգեաց զազգն, զգաւառն, զաշխարհին, զպատճառ հատուածին, զզետեղելն, զիարդն, զորպէսն, զեղանակն, զդիպուածն, զպատահն և զայլն ամենայն՝ խնդրէ զնա Վաղարշակ յԱրշակայ և առնու ածէ զնա ընդ իւր ի Հայս – 72. Իսկ Արշակ յերկուս թագաւորսն ձեռնտու եղեալ, երբեմն ի Պարսս երբեմն ի Յոյնս, և զապստամբութիւն ի մէջ առեալ Արշակ յերկոցունց կողմանս: - 100. Իսկ Արշակ յերկուս թագաւորսն ձեռնտու եղեալ, երբեմն ի Պարսս երբեմն ի Յոյնս, և զապստամբութիւն ի մէջ առեալ Արշակ յերկոցունց կողմանս: - 100. Իսկ թագաւորն աղաչեալ /100/ զսուրբն Ներսէս զհաշտութիւն խօսել Վաղէսի ընդ Արշակայ, զոր և արար իսկ զհաշտութիւնն: - 102. Իսկ Յունաց առեալ կացուցին ի բաժնին Արշակայ հիւպատս և զօրավարս և կոմսունս, ոչ զոք թագաւորեցուցեալ այնուհետև: - 112. Իսկ նախարարքն Հայոց ի սադրելոյ Վաղէսի գրգռեալ ի մարտ ընդ Արշակայ ի պատերազմ յառաջանան – 100. Մատուցեալ առ թագաւորն Արշակ ասէ. ,,ոչ բարեօք իմացեալ առաջնոց թագաւորացն, զի ոչ կալան զտեղիս զի զայս ի բնակեալ ճոխութեան թագաւորական վայելչապէս խրախճանութեանց. – 100. Մեծն Թէոդոս յետ Վարազդատայ թագաւորեցոյց ի վերայ Հայոց զԱրշակ և զՎաղարշակ զորդիսն Պապայ թագաւորի Հայոց. – 110. մի՛ յամառիք զհետ Արշակայ և բնաւ սպառ սպուռ մերժեալ լինիք ի հայրենեաց բնակութենէ – 110. Ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ խաղաց գնաց Արշակ ի մուտս կոյս – 98.

ԱՐՇԱԿ ՊԱՐԹԵԻ - գրէթէ անցուցանէր զանցուցանէր զքաջութեամբքն Արշակայ Պարթևի, ընդ քաջացն Քուշանաց, Մարաց և Ելիմացւոց. – 72.

ԱՐՇԱԿ ՔԱՋ - Իսկ յետ Կ ամի անցանելոյ Աղէքսանդրի և անիշխանութեանն Հայոց և Պարսից՝ թագաւորէ Արշակ Քաջ Մարաց և Պարսից և Եգիպտացւոց և Ելիմացւոց ի Բախլ քաղաքի. – 72.

ԱՐՇԱԿՈՒՆԻ - Եւ թագաւորեաց կայսր Թէոդոս փոխանակ Պապայ զՎարազդատ ոմն յԱրշակունի տոհմէ, այր քաջ և պատերազմող, ահարկու մեծամեծաց և փոքունց. – 108.

ԱՐՇԱԿՈՒՆԻՔ - Յետ բառնալոյ թագաւորութեանն Հայոց ի տանէն Արշակունեաց՝ ապա մարզպանք Պարսից կալեալ տիրէին աշխարհիս. – 124. և ըստ մեղաց տանն Արշակունեաց առաջին թագաւորացն մերոց հետազօտեալ լինէին, գնային ոտնխեթի,/ճիշտը՝ոտնխթի/ գայթ ի գայթս և աղտեղասէրս – 182. և առեալ սուրբն Ներսէս զՊապ որդի Արշակայ՝ հանդերձ յունական զօրուն թագաւորեցուցանեն զՊապ ի վերայ Հայոց ի տեղի բուն թագաւորութեանն Արշակունեաց: - 108. և թագաւորեցուցանէ զնա ի վերայ Հայոց փոխանակ հօր իւրոյ Սանատրկոյ, ի տեղի թագաւորութեան քաջացն Արշակունեաց: - 86. Իբրև գիտաց Շապուհ արքայ զոր գործեաց Արշակ՝ թագաւորեցոյց ի վերայ Հայոց զԽոսրով ոմն յազգէն Արշակունեաց: - 110. Յետ բառնալոյ թագաւորութեանն ի տանէն Արշակունեաց, և հայրապետութեանն ի տանէն սրբոյն Գրիգորի՝ Ղևոնդ ոմն աշակերտ սրբոյն Մաշտոցի տեղապահ լինէր սրբոյն Սահակայ, և Յովսէփ եպիսկոպոս և Մովսէս և Մեղէս: - 120. ոչ առ յանձն Յազկերտ նստուցանել զոք ի տոհմէ Արշակունեաց թագաւորել Հայոց – 114. պատմեաց նոցա զհանգամանս տեսլեանն … և դարձեալ զնորոգումն հայրապետութեան և թագաւորութեան ի նոյն զարմէ Արշակունեաց, և զգալուստ նեռինն, և զգալուստն Քրիստոսի, և զհանդերձեալ դատաստանացն, և զհատուցումն իւրաքանչիւր ըստ գործս իւր – 120. պատմեաց նոցա զհանգամանս տեսլեանն … զբառնալ եպիսկոպոսապետութեանն և թագաւորութեանն ի տանէն Արշակունեաց, և զկարգապետել անարժանիցն, և զընտրութիւնն սրբոց – 120.

ԱՐՇԱՄ - բայց կանոնեցի զանուանս ի մատենիս: Տիգրան. Աղրամելէք. Ներս. Ներսէխ. Մարոդ. Արշամ. Արշաւիր. Ասուդ: Պարսից թագաւորք. Քսերքսէս. Արտաշէս երկայնաձեռն. Դարեհ. Արտաշէս. Ողոքոս. Զարսէս. Դարեհ: Ապա Աղէքսանդրոս Փիլիպպեայ Մակեդոնացի տիեզերակալ թագաւոր: - 68.

ԱՐՇԱԻԱՆՍ ԵԴԵԱԼ - և զոր ասէն այսպիսի ինչ է. ,,վա՛յ քեզ, եղո՛ւկ դու երկիրդ Պարսից, յորժամ բազմախուռն գունդք զօրացն Յունաց ի քեզ <u>արշաւանս եդեալ</u>՝ հասանիցեն և հարկանիցեն զքեզ ի սուր սուսերաց, և յառաթուր սմբակաց: - 148.

ԱՐՇԱԻԱՆՔ - և ոչ ինչ փոյթ եղև ումեք հոգալ զուստեք <u>արշաւանս</u> և զգերփանս - 96. Եւս քաջասրտագոյն Շաւասպ Արծրունի, խաղս ձիընթացիկ <u>արշաւանաց</u> գնդակացն՝ զհետ մտրակեալ հանէ ի նմանէ զգնդակն բազում անգամ ասելով – 114. զոր արհամարհեալ Շաւասպ /114/ արձակերեսան զերիվարն ի սիգաքայլ <u>արշաւանս</u> արարեալ՝ աներկիւղ համարձակութեամբ էանց գնաց ճեմ զճեմի առ զօրավարն Անատողի: - 116. Զոր հոյակապն Տրդատ կարգադրեալ վայելչապէս հոգաբարձութեամբ զպատերազմականն հարկանել հարկս ընդդէմ հինից <u>արշաւանաց</u>. զոր կարգապետութիւն և առ սուրբ հրեշտակն գտանեմք /գրքում՝ զտանեմք/ յարարչական նախախնամութենէն, զաշխարհի զօգուտն բերելով: - 398. Իսկ որ տիրէր աշխարհին Ապահունեաց Կայսիկն՝ զիւր զօրսն առ ինքն գումարեալ և որ շուրջ զնովաւ քաղաքայինք և ասպատակքն Պարսից, որք ի Յունացն վերայ առնէին <u>արշաւանս</u>: - 380. յառաջ խաղացուցից զբանսն, արագաքայլ <u>արշաւանօք</u> անցեալ գնացից ընդ շարագրածս անցնիւր պատմագրաց, զազգաբանութիւնն միայն ոճով դրոշմեցից ի շարի աստ – 74. Փութաճեմ ընթացող <u>արշաւանս</u> ի վերայ ձգեալ՝ հասանել ի լեառն տեառն և ի տուն Աստուծոյ մերոյ, ըստ յորդորման մարգարէիցն – 392.

ԱՐՇԱԻԻՐ - այլ վասն բանսարկուացն ելեալ Վաչէ և <u>Արշաւիր</u> գնացին առ Արտաշէս արքայ Պարսից – 82. Ապա դարձան Վաչէ և <u>Արշաւիր</u> ընդ Արտաշէսի, առեալ զթագաւորութիւնն Երուանդայ ի ԼԱ ամի Արտաշէսի արքայից արքայի և թագաւորին Յունաց … ամի. – 86. և զ<u>Արշաւիր</u> ի գործ պատերազմի զօրագլուխ կարգեաց: - 82. Եւ նուազեալ ազգին Արծրունեաց ոչ ոք մնաց, բայց միայն մանուկ մի Համամ անուն, որդի <u>Արշաւիրի</u> ծերոյ եղբօր Խուրէնայ, որ կայր ի դրան արքունի – 90. Զի ահա բարեկամացեալ էր Խուրան Հայր Վաչէի և եղբայր <u>Արշաւրի</u> ընդ Արտաշէսի Պարսից արքայի յերթալն Աբգարու ի Պարս, և եղեալ են դաշինս ի միջի. – 82. որ ապա ի /80/գնալն տիկնոջն յԵուսաղէմ՝ Վաչէ և <u>Արշաւիր</u> երկեան երթալ առ Սանատրուկ – 82. Բայց ի գնալն Խուրէնայ առ Տիբէր կայսր՝ եթող զորդին իւր զՎաչէ և զեղբայր իւր զ<u>Արշաւիր</u> ի Խառան առ տիկնոջն Հեղինէի. - 80. բայց կանոնեցի զանուանս ի մատենիս: Տիգրան. Աղրամելէք. Ներս. Ներսէխ. Մարոդ. Արշամ. <u>Արշաւիր</u>. Ասուդ: Պարսից թագաւորք. Քսերքսէս. Արտաշէս երկայնաձեռն. Դարեհ. Արտաշէս. Ողոքոս. Զարսէս. Դարեհ: Ապա Աղէքսանդրոս Փիլիպպեայ Մակեդոնացի տիեզերակալ թագաւոր: - 68.

ԱՐՇԱԻՐԵԱՆ - Զայսու ժամանակաւ թագաւորեալ Աղէքսանդր Մակեդովնացի տիեզերակալութեամբ երագահաս հասեալ ի վերայ Դարէհի սպանանել զնա. և բառնայ զթագաւորութիւնն Պարսից <u>Արշաւրեան:</u> - 68. ՉԱՐԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ ՆԱԽԱՐԱՐԱՑՆ ՆԵՐՍԵՀԻ ԶՎԱՉԷԷ ԵԻ ԶԱՐՇԱԻՐԵԱՆ: - 80.

ԱՐՇԷԶ - Առ որ զբարեկամութիւնն ողջ պահելով յղէ զնոյն Քսերքսէս և զ<u>Արշէզ</u> որդի նորուն քառասուն հազարաւ. – 66. և առաջնորդեաց նոցա Քսերքսէս և <u>Արշէզ</u> մինչ ի սուրբ քաղաքն յԵրուսաղէմ. – 66. և <u>Արշէզայ</u> շուրջ փակեալ վահանաւորօք զԼիդէացւոց թագաւորաւն, տագնապ մեծ լինէր. – 64. զոր անյապաղ փութով զզօրսն հարաւային և հիւսիսայինս տալ ի ձեռս Քսերքսեայ և <u>Արշէզայ</u> որդւոյ նորուն Քսերքսեայ զի փութով անդր հասցեն. – 64. Յայնժամ ձայն բարձեալ Քսերքսէս և <u>Արշէզ</u> լի իմաստութեամբ, որպէս թէ ի զօրացն Լիդէացւոց իցեն, ասեն՝ հարան /64/ զօրքն Կիւրոսի, և փախեաւ արքայն: - 66. Նոյն ժամայն Քսերքսէս և <u>Արշէզ</u> վազս առեալ պատահեն Լիդէացւոյն. – 66.

ԱՐՈՒ - և ոչ զոք թուլացուցանէր թագաւորել Զրուանայ, դաշնաւորել երդմամբ՝ մինչև որ ի կնոջէն Ըռեա որ ի Զրուանայ զարմից էր ծնեալ <u>արու</u>՝ անդէն ի ծննդեանն սատակէր. – 14. իսկ որք <u>արուք</u> ընդ արուս զխայտառակութիւն գործէին՝ ծծմբախառն հրով բորբոքեցան, զյաւիտենական հրոյն զառհաւատչեայս յինքեանս կրելով – 336. իսկ որք

արուք ընդ արուս զխայտառակութիւն գործէին՝ ծծմբախառն հրով բորբոքեցան, զյաւիտենական հրոյն զառհաւատչեայս յինքեանս կրելով – 336.

ԱՐՈՒԱՆԹՈՒՆԻ ԳԱՒԱՌ - և հանդիպեցան միմեանց յՈրդոք գեօղ, ի գլուխս ձորոյն Հայոց, որ հանէ յԱրուանթունի գաւառն: - 306.

ԱՐՈՒԱՊՂԾՈՒԹԻՒՆ - սակայն կանոնական սահմանադրութեանն արտաքոյ մնացեալ, գայթ ի գայթս զքրիստոնէութեանն վարս բերելով անառակութեամբք և արբեցութեամբ, խառն անկողնօք և պղծութեամբք աղտապիղծ սարսափելի և զարշելի խառնակութեամբ արուապղծութեամբք – 336.

ԱՐՈՒԵՍՏ - և աստի և անտի երիվարի փորոյն տախտակագործ գրգեալ ըստ փորոյն չափու մածուցեալ ի ձև վահանի զգործ արուեստի զինուն ցուցանեն: - 208. Եւ եղև այր թանգար արուեստիւ և հմուտ վաճառականութեան. հարկանէր ճանապարհս հեռաւորս ի գործ վաճառականութեանն, յԵգիպտոս և ի կողմանս Պաղեստինացւոց. – 158. զոր կազմեաց իւր սատանայ գործի աջողակ յամենայն արուեստ գիտութիւն խարդախութեան, իբրև զպատշաճ դարան դեղեալ նետիւք ընդ խաւար թռուցելոյ յոգիս խաւարամածս: - 248.

ԱՐՈՒԵՍՏԱԳՈՐԾԵԱԼ - Նշանն քրիստոսեան քառածրագիծ փայտիւ արուեստագործեալ ճարտարապետի ումեմն հիւսնեալ – 378.

ԱՐՈՒԵՍՏԱՒՈՐԵԱԼ - օդ ոտիցն կօշկաձև արուեստաւորեալ – 208.

ԱՐՈՒԵՍՏԳԻՏՈՒԹԻՒՆ - Յայնժամ բնակիչք լերինն իբրև տեսին, թէ վարեցաւ իշխանն ի գերութիւն … հասին միաբան բազմութիւնն մեկնակազէնքն Խութայ ի հնարս արուեստգիտութեանն իւրեանց, զոր ի պէտս օժանդակութեան ձմերայնոյ հնարաւորեալ էին: - 190.

ԱՐՈՒԹԻՒՆ - ,,ընդէ՞ր լքանես զձեռն քո և ընդ արութիւն դոցա խառնես վատութիւն և առնես զօրացեալ ի վերայ քո ամենայն աշխարհաց – 282. արդ ընդ արութիւնս իմ վատութի՞ւն խառնիցեմ և ընդ երկիւղիւ մահու անկանիցի՞մ: - 296. դարձեալ զի թէ և գեցաւ ևս՝ այլ քաջութիւնք արութեանն Նինոսի, ըստ օրինակի Բէլայ, առաւել ամբարձաւ անձնասէր ամբարտաւանութեամբ – 44. և անդ Գուրգէն բազում արութիւն ցուցեալ ընդդէմ յունական զօրացն, ոչ միանգամ այլ բազում անգամ – 302. Եւ երթայր աներկիւղ համարձակութեամբ, քաջալերեալ ի միտս և խորհուրդս իւր ըստ պնդութեան արութեան իւրոյ քաջ նահատակն Ապումուսէ: - 288. Եւ զՋրադաշտ մոգ արքայ Բակտրիացւոց և Մեդաց ընկճեալ հալածեաց մինչև ի սահմանս Խեփտաղաց, հզօրապէս տիրեալ բովանդակ Խուժաստանի և կողմանց արևելից և Պարսից, անդր ևս քան զԲահխ և զԴեպուհան , ի Գովմայիդ և ի Գուզբան, ի Շերիբամական /գրքում՝ Շերիբամամական/ և ի Խոճիհրաստան, և միանգամայն ասել մինչև ի ծովն Հնդկաց՝ յոյժ արութեամբ – 44. Իսկ եթէ վատացն՝ արութի՛ւն զերկիւղն համարելի է, ո՞րչափ ևս առաւել քաջացն քաջութիւն ստացեալ երկիւղիւն պատսպարել իւրեանց: - 354. Իսկ ի Վասպուրական տէրութեանն ի տեղւոջ զօր արութեան մնաց Գուրգէն, և այլ տոհմք Արծրունիք: - 298. յոյր ձեռն բազում արութիւն նահատակութեան երևեալ լինէին ի մարտս պատերազմաց և ի հանդէսս ճակատեցելոց ի միայնամարտիկ զինուորութեան: - 170. որոց յիշատակ նոցա եղիցի բազմաց նպաստ յարութիւն քաջութեան և ի զօրութիւն անարեանցն և ի յորդորումն քաջ նահատակացն: - 202.

ԱՐՈՒՍԵԱԿ - արկեալ զիւրև պատմուճան լուսակիզն փայլեալ իբրև զարուսեակ, և յաջոյ ձեռինն ունէր սուսեր, և ի ձախոյն՝ բուրուառ լի խնկով – 232. որոյ տեսեալ զբարձրաբերձ վայելչութիւն հասակին և զպատշաճ գեղ երեսացն, զփաղփեալ գոյնն ի տեսիլ արուսեկի ի մէջ սպիտակափայլ ալեացն պատուաբերի – 204.

ԱՐՋ - ,,արջք գիսակազեղք սպիտակայեղջք որջացեալ ի պրակս անտառախիտ մայրեացդ. արդ թէ հաճոյ թուիցի՝ երթիցուք որսալ զնոսա,,. – 100. Իսկ իբրև լուաւ թագաւորն զայս գոյժ աղաղակի հասեալ ի դուռն արքայի՝ մրմռեալ իբրև զառիւծ և իբրև զարջ տարակուսեալ – 180. յորում տեղւոջ քաղաքն Տարունոյ շինեալ էր, ուր բնակեալ բայանայր զօրավարն

Տաճկաց, զօրհասական արջոյն բերելով նմանութիւն, որ յաւուրս ձմերայնոյ արմատովք պարենաւորեալ՝ ի մէջ կենաց և մահու անցեալ որջանան ի բոյնս իւրեանց: - 188.

ԱՐՋԱՄ - Արջամ թագաւորեալ Հայոց՝ զազգն Բագրատունեաց արկանէ ընդ բազում տառապանօք, վասն արձակմանն Հիւրկանոս քահանայի ի կապանաց բանտին – 74. Եւ կեցեալ Արջամ ամս Ի վախճանի – 76. Եւ ոչ յանձին կալեալ Արջամայ վստահաբար առ իւր ունել զԱնիանոս՝ յղէ զնա ի Հայս: - 76.

ԱՐՏԱՋ - առեալ էր ի բաժնէ /ճիշտը՝ ի բաժնի/ Գագիկ իշխանի … զճուաշ գաւառն և զԹոռնաւան, Արտազ,Մարդաստան, Գառնի, Առբերանի, Աղանդռոտ, Բառիլովիտ, Պալունիք և Մեծնունիք, Տոսպոշտունիք, Բոգունիք, Գուգան գաւառ, Արտաշէսեան: - 388.

ԱՐՏԱՋԱԿԱՆ ԳԱՒԱՌ - Բայց իբրև եղև մեծ պատերազմ սրբոյն Վարդանայ ընդ Մշկանին և ընդ զօրս Պարսից ի յԱւարայրեան դաշտին, յԱրտազական գաւառին. – 128.

ԱՐՏԱԹԱՓԻԼ - որ ի բախմանէ քարի և երկաթոյ կայծակունք արտաթափին, այլ և ի փայտից ընդ միմեանս յիրար շփելոյ, որպէս և անուոյ բնաւորեցաւ լինել, որ ի սաստիկ շրջագայութենէ սայլիցն բազում անգամ և առեղք փայտիցն վառմամբ հրոյ հրդեհին: - 52.

ԱՐՏԱՄԱՏ,ԱՐՏԱՄԵՏ - Իսկ զանուն քաղաքին կոչեցին Արտամատ, որ թարգմանեալ ստուգաբանի Արտաշէսի ձեռակերտ, կամ թէ՝ Արտաշէսի եկք – 88. և ի յանցին հրձիգ արար զմեծ եկեղեցին յաւանին Արտամետոյ: - 206. Պատմեաց զայս մեզ մեծ քահանայն Սամուէլ յաւանին Արտամետ. – 206.

ԱՐՏԱՄԵՏ - Տե՛ս ԱՐՏԱՄԱՏ

ԱՐՏԱՇԱՏ - Գնայ զկնի նոցա և երջանիկն Զուիթայ երէց յԱրտաշատէ զկնի հաւատացեալ Հրէիցն – 104. և խաղացուցանեն յԱսպահան, առնուն և զՎաղարշապատ և զԱրտաշատ. – 104. Եւ հասեալ Շաւասպայ Արծրունւոյ ամբարշտի յԱրտաշատ հանդերձ մարզպանաւն՝ շինեն ի դուռն քաղաքին զորմզդական մեհեանն, /124/ և զկրակապաշտութեան մոլութիւն բորբոքեն ի նմա. – 126. Ի սորա յերրորդ ամի թագաւորութեանն ի վերայ Հայոց աստուածատուր բարկութեամբ անդնդաշարժ վրդովմամբք ներքնագոյն խորոցն պատահեալ միմեանց սահանախաղաց դղրդմամբ, հիմնաշարժ տապալմամբ, /356/ ներքսագոյն երկրի թուլացեալ պնդափակ աղխեալ սանդարամետական սահմանին, բարկութեան հողմոց շնչեալ ընդ ջրոցն խաւարայնոց, ի կոհակս անդնդաքակս զթանձրայատակ երկրի զկարծր և զծանրալիր անկշիռ անբաւութիւնն տատանեալ, մինչ յերեսս երկրի ի վեր մղեալ հանդէպ քաղաքին Արտաշատու /գրքում՝ Արտաշասու/, որ Բլուրն նորուն ասի – 358.

ԱՐՏԱՇԷՍ - ԹԱԳԱՒՈՐԵԼՆ ԱՐՏԱՇԷՍԻ Ի ՎԵՐԱՅ ՀԱՅՈՑ: - 86. այլ վասն բանսարկուացն ելեալ Վաչէ և Արշաւիր զնացին առ Արտաշէս արքայ Պարսից – 82. Ապա դարձան Վաչէ և Արշաւիր ընդ Արտաշէսի, առեալ զթագաւորութիւնն Երուանդայ ի ԼԱ ամի Արտաշէսի արքայից արքայի և թագաւորին Յունաց … ամի. – 86. Ապա դարձան Վաչէ և Արշաւիր ընդ Արտաշէսի, առեալ զթագաւորութիւնն Երուանդայ ի ԼԱ ամի Արտաշէսի արքայից արքայի և թագաւորին Յունաց … ամի. – 86. առնու զնա Սահակ կնութեան հրամանաւ Արտաշէսի, և կնքեալ աշխարհն հաստատէ Սահակայ ի սեպհական ժառանգութիւն. – 90. Բայց դեսպան արձակեալ Արտաշէսի զՀամամ առ կայսր Ադրիանոս վասն Բարքոբայ աւազակի և նորուն պատերազմին յԱսորիս. – 92. բայց կանոնեցի զանուանս ի մատենիս: Տիգրան. Ադրամելէք. Ներս. Ներսէխ. Մարոդ. Արշամ. Արշաւիր. Ասուդ: Պարսից թագաւորք. Քսերքսէս. Արտաշէս երկայնաձեռն. Դարեհ. Արտաշէս. Ողոքոս. Զարսէս. Դարեհ: Ապա Աղէքսանդրոս Փիլիպպեայ Մակեդոնացի տիեզերակալ թագաւոր: - 68. գուցէ յորժամ կատարիցեն զչարիսն զոր խորհեալ են ի վերայ քո, որպէս լուաք ի հաւատարմաց իւրեանց՝ օժանդակութեամբ Արտաշէսի մերժիցեն և զզարմ և զզաւակ քո ի թագաւորութենէ Ասորոց: - 82. Եւ անդէն ոչ կարացեալ շինել զերկիրն այն հուպ ընդ հուպ մինչ յութերորդ ամն Արտաշէսի – 90. և գրէ առ Սմբատ, թերևս տացէ ի ձեռն նորա զմանուկն Արտաշէս: - 84. Եւ զհետ մտեալ Երուանդայ խոյզ և խնդիր լինել Արտաշէսի. –

82. և ի խնդրոց նախարարացն և սրբոյն Սահակայ թագաւորեցուցանէ Հայոց Վռամ երկրորդ զԱրտաշէս, որ և Արտաշիր: - 116. և կացին մնացեալ անդր մինչև ի դարձն Արտաշէսի որդւոյ Սանատրկոյ, որ եկեալ այսր թագաւորեաց, սպանեալ զԵրուանդ: - 82. և մեծարի յԱրտաշէսէ Պարսից արքայէ, մինչ ձեռնտու լինի նմա /84/ զօրու օգնականութեամբ – 86. Եւ յարբունս հասելոյ Արտաշէսի՝ երթայ գնայ առ Արտաշէս Պարսից արքայն – 84. Եւ յարբունս հասելոյ Արտաշէսի՝ երթայ գնայ առ Արտաշէս Պարսից արքայն – 84. և յերթալն նորա և ի դառնալն՝ գայ գտանէ վախճանեալ զթագաւորն Արտաշէս ի Մարինդ – 92. Զի ահա բարեկամացեալ էր Խուրան Հայր Վաչէի և եղբայր Արշաւրի ընդ Արտաշէսի Պարսից արքայի յերթալն Աբգարու ի Պարս, և եղեալ են դաշինս ի միջի. – 82. զի ի գնալ Արտաշէսի յայսմ տեղւոջէ՝ ոչ ևս յաւել ձեռն Երուանդայ տագնապել զնա – 88. Իբրև յաջողեցաւ Արտաշէսի ամենայարդար պատրաստութեամբ և աշխարհաշէն հոգաբարձութեամբ, որպէս բացայայտեն գիրք պատմագրաց – 86. Իսկ զանուն քաղաքին կոչեցին Արտամատ, որ թարգմանեալ ստուգաբանի Արտաշէսի ձեռակերտ, կամ թէ՝ Արտաշէսի եկք – 88. Իսկ զանուն քաղաքին կոչեցին Արտամատ, որ թարգմանեալ ստուգաբանի Արտաշէսի ձեռակարտ, կամ թէ՝ Արտաշէսի եկք – 88. Իսկ Սմբատ առեալ զԱրտաշէս բնակէ ի Զարաւանդ Ատրպատականի – 82. իսկ Սմբատ առեալ զԱրտաշէս գայ բնակէ ի բարձրաւանդակ լերինն Վարագ: - 82. մանաւանդ զի աւերեալ էր երկիրն յասպատակէ Պարսից, այն ինչ հուպ մեռանելն Երուանդայ և ընդ թագաւորելն Արտաշէսի: - 90. Յետ այսր առեալ Սմբատայ զԱրտաշէս ըստ ձևոյ տառապելոյ միոյ, որ շրջիցի խնդրիցէ օր ըստ օրէ զբաւականութիւն աւուրն – 84. Յետ Արտաշէսի թագաւորէ Արտաւազդ, ապա Տիրան որդի Արտաշէսի, ապա Տիրան, ապա Տիգրան Վերջին, ապա Վաղարշակ: - 92. Յետ Արտաշէսի թագաւորէ Արտաւազդ, ապա Տիրան որդի Արտաշէսի, ապա Տիրան, ապա Տիգրան Վերջին, ապա Վաղարշակ: - 92. յղեն զոմն ի ճգնաւորացն առ տիկինն, զկռոցն յանդիմանելով զսնոտի և զանօգուտ պաշտօնն, որպէս և սուրբն Քռիւսի առ Արտաշէս: - 88. յոր ձեռն հաւատաց Արտաշէս զգաւառն Աղբագ. – 90. Նոյն ժամայն առեալ Սմբատայ զԱրտաշէս գայ անցանէ ի վայր ի լեռնէն. – 84. Սահակ որդի Վաչէի կացեալ ի դրան Արտաշէսի շքեղ և երևելի ճոխութեամբ – 90. վասն զի ըստ Պտղոմեայ և Աղէքսանդրի սահմանադրութեանն, կամ թէ մեր Արտաշէսի որդւոյ Սանատրկոյ՝ ի Վասպուրական գաւառացն համար թուեալ է գաւառն այն – 332. - Քանզի ոչ կարացեալ իմանալ զդէմ փախստէի Արտաշէսի, և այն ի տեսչութենէ Աստուծոյ այնպէս պահեալ լինէր – 84.

ԱՐՏԱՇԷՍԵԱՆ - առեալ էր ի բաժնէ /ճիշտը՝ ի բաժնի/ Գագիկ իշխանի … զճուաշ գաւառն և զԹոռնաւան, Արտազ,Մարդաստան, Գառնի, Առբերանի, Աղանդռոտ, Բառիլովիտ, Պալունիք և Մեծնունիք, Տոսպոշտունիք, Բոգունիք, Գուգան գաւառ, Արտաշէսեան: - 388. ընդդէմ նայելով լերանցն Այրարատեան ազատն Մասեաց, ուր Արտաւազդն Արտաշէսեան քարավիժեալ խոհամանայր ի կոշտն կոհակին: - 392.

ԱՐՏԱՇԷՍԵԱՆ ԱՒԱՆ - զոր ոչ անունկնդիր լեալ Աշոտ՝ վերջոտնեալ եկն բանակեցաւ յԱրտաշէսեան աւանին, և Ցիսէ ի Վան քաղաքի: - 334.

ԱՐՏԱՇԷՍ ԵՐԿԱՅՆԱՁԵՌՆ - բայց կանոնեցի զանուանս ի մատենիս: Տիգրան. Աղրամելէք. Ներս. Ներսէխ. Մարոդ. Արշամ. Արշաւիր. Ասուդ: Պարսից թագաւորք. Քսերքսէս. Արտաշէս երկայնաձեռն. Դարեհ. Արտաշէս. Ողոքոս. Զարսէս. Դարեհ: Ապա Աղէքսանդրոս Փիլիպպեայ Մակեդոնացի տիեզերակալ թագաւոր: - 68.

ԱՐՏԱՇԻՐ - Եւ անմիաբանք լեալ ընկեցին զսուրբն Սահակ յաթոռոյ եպիսկոպոսապետութեանն և զԱրտաշիր ի պատուոյ թագաւորութեան. – 118. Եւ ի թագաւորել Արտաշրի խաղաղանայր երկիրս առ վայր մի ի շփոթմանց պարսկական զնդի. – 116. և ի խնդրոց նախարարացն և սրբոյն Սահակայ թագաւորեցուցանէ Հայոց Վռամ երկրորդ զԱրտաշէս, որ և Արտաշիր: - 116. և հարցեալ վասն որոյ ամբաստանն եղեն զԱրտաշրէ. – 118. Եւ յետ մահու նորա նստուցին թագաւոր զորդի նորին զԱրտաշիր, կարի տղայ մանուկ: - 152. և ոչ առ զխաղաղութիւն մինչև ի Պոռբոս կայսր, որ արար խաղաղութիւն ընդ Արտաշրի: -

94. Եւ Վռամ … փութացաւ կոչեաց դարձեալ ի դուռն զԱրտաշիր և զսուրբն Սահակ բազմութեամբ նախարարացն Հայոց. - 118. զոր ոչ առ յանձն սուրբն Սահակ գրել ինչ վասն որոյ չարաբանեն զԱրտաշրէ: - 118. զոր սպան Ստախպրացին Արտաշիր որդի Սասանայ – 166. Ընդ որ զչարեալ նախարարքն Հայոց՝ տաղտկացան ընդ գիջանալն, և խորհեցան զոչ թագաւորելն Արտաշրի ի վերայ Հայոց.– 116. Իսկ Արտաշիր յանդգնագոյնս և առանց պատկառանաց զհետ ամօթալից ախտին գիջութեան իգամոլ ցանկութեանցն ընթացեալ՝ ոչ միայն ի գիշերի այլ և ի տունջեան յանդիման արեգական, անխտիր կատարէր զցանկականն, զանասնական գիջութեամբքն զանցուցեալ: - 116. Իսկ Խոռեմայ առեալ զզօրսն երթեալ ի թագաւորանիստն, հրաման տուեալ այլոց ոմանց՝ սպանին զտղայ թագաւորն զԱրտաշիր: - 154. Իսկ Վասակ Արծրունի խոյս տուեալ գնաց առ Արտաշիր Պարսից – 112. մի գուցէ մատուցեալ առ Արտաշիր ոմանց սուտակասպաս չարախորհաց կեղծաւորութիւն իմն զմէնջ առնուցուն – 114. Մշկանս այս փոխանակ Արտաշրի մեր թագաւորի մտեալ ունի զաշխարս հրամանաւ Վռամայ Պարսից արքայի: - 118. յեղակարծում ժամանակի հասանէ համբաւ մահուն Արտաւանայ, և տիրել Պարսից Ստահրացւոյն Արտաշրի Սասանականի. – 92. յղէ ի Հայս զԱրտաշիր որդի իւր - 112.

ԱՐՏԱՇԻՐ ՍԱՍԱՆԱԿԱՆ - յեղակարծում ժամանակի հասանէ համբաւ մահուն Արտաւանայ, և տիրել Պարսից Ստահրացւոյն Արտաշրի Սասանականի. – 92.

ԱՐՏԱՇԻՐ ՍՏԱԽՐԱՑԻ - զոր սպան Ստախպրացին Արտաշիր որդի Սասանայ – 166.

ԱՐՏԱՍՈՒԱԼԻՑ - Դարձեալ բողոք հարեալ, ձեռն զօձիւք արկեալ և զհերս խզեալ, զդէմս կեղեքեալ և ձայնս առեալ կական ողբօք արտասուալից հառաչանօք, վայ ի բերան առեալ և խիղբ – 180. ձայն բարձեալ արտասուալից առ Դերենիկն, և զսուսեր մերկ ի ձեռին ունելով, և վաղր և սակր մի՝ ասէ. „որդեա՛կ իմ Դերենիկ, ողջոյն քեզ, ողջոյն քեզ, ողջոյն քեզ. ես ելի գնացի ի յաշխարհն Յունաց„: - 320.

ԱՐՏԱՍՈՒՔ - Բայց Աշոտ, իբրև եհաս ժամ ելիցն իւր յաշխարհէս՝ յանհունս բերեալ զզեղջ և զապաշաւանս յորդահոսան արտասուօք զխոստովանողականն ի դիմի հարեալ միջնորդութիւնն – 336. և ամենեքեան միաբան յարտասուս եղեալ լային. – 228. Եւ ապա անտի ոչ սակաւ ինչ լինէր յաւուր յայնմիկ ձայն լալոյ, հեղումն արտասուաց յահագին բորբոքմանէ սրտից նոցա և գութ խանդաղատանաց թագարորին և իշխանացն և զօրացն ամենեցուն և բնակչաց քաղաքին. – 154. և առաջի արկեալ զհառաչանսն, զարտասուսն, զխոստովանութիւնն, զողորմագին պաղատանսն, մինչ ի մահ զտրտմելն, զկենաց դեղն հայցել, զմարմին և զարիւն որդւոյն Աստուծոյ ի թողութիւն մեղաց – 386. և ելեալ արտաքոյ բանակին յորդառատ հեղոյր արտասուս ի վերայ բեկման իշխանին և այլոց նախարարացն. – 218. և ինքն ամբարձ զձեռս իւր յերկինս, յորդառատ արտասուօք եկաց յաղօթս, ասելով զերեսուն և չորրորդ սաղմոսն և զութսուն երկու – 230. և միաբան յարտասուս հեղեալ լային, և դառնապէս ողբս յողբս հարեալ անմխիթար սգոյ – 114. Եւ յերկարեալ Աղան զողբսն, ջերմեռանդն յորդահոս արտասուաց բղխմունս առաջի սրբոյն Սահակայ և մեծ սպարապետին Սահակայ և այլոց նախարարացն. – 112. և ոչ ոք կարէր երգել զօրհնութիւն սաղմոսացն և կամ լսել ի գթալից արտասուաց ժողովրդեանն միանգամայն և յայնչափ խնդութենէն: - 154. Եօթներորդ՝ զի զվարկ փոխարինին լուեալ ի Տեառնէ՝ ոչ զարհուրեցաւ վերադարձիլ արտասուօք ի ջնջումն մեղացն. – 24. իսկ եթէ առ փոքրն այնչափ ամբաստանէր զանձն մարգարէին՝ քանի՞ ևս ողբոց և արտասուաց արժանի են՝ որ յՈրդին Աստուծոյ ամբարշտեն շրթամբք իւրեանց: - 258. լի արտասուօք է բանս – 240. լի արտասուօք և հեծեծանօք յիշեցեալք զվերին Սիօն մայրաքաղաքն սուրբ – 252.

ԱՐՏԱՒԱԶԴ - և դիմեցին քաջասրտագոյնս ի վերայ սուսերամերկք զինեալք ի մէջ ամբոխին, Արտաւազդ և Վասակ Մամիկոնեանք - 98. ընդդէմ նայելով լերանցն Այրարատեան ազատն Մասեաց, ուր Արտաւազդն Արտաշէսեան քարավիժեալ խոհամանայր ի կոշտն կոհակին: - 392. Յետ Արտաշէսի թագաւորէ Արտաւազդ, ապա Տիրան որդի Արտաշէսի, ապա Տիրան, ապա Տիգրան Վերջին, ապա Վաղարշակ: - 92. Փութանակի և վաղվաղակի

իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … ի տոհմէն Գնունեաց Գրիգոր որդի Հազրի Զ այլ ևս հարազատօք և զօրօք իւրեանց. ի տոհմէն Ընտրունեաց Արտաւազդ Է հարազատօք և զօրօք իւրեանց. – 174.

ԱՐՏԱԻԱԶԴ ԱՐՏԱՇԷՍԵԱՆ - ընդդէմ նայելով լերանցն Այրարատեան ազատն Մասեաց, ուր Արտաւազդն Արտաշէսեան քարավիժեալ խոհամանայր ի կոշտն կոհակին: - 392.

ԱՐՏԱԻԱՆ - ետուն գոյժ զմահուանէ թագաւորին և կացուցին փոխանակ Վաղարշու թագաւոր զորդի իւր զԽոսրով ձեռնտուութեամբ Արտաւանու Պարսից արքայի: - 92. ի կոր կործանման կացեալ Խոսրով մեր թագաւոր, և ջանայր առնուլ զվրէժ մահու հարազատին իւրոյ, թագաւորին Արտաւանայ, զոր և առնէր իսկ – 92. յեղակարծում ժամանակի հասանէ համբաւ մահուն Արտաւանայ, և տիրել Պարսից Ստահրացւոյն Արտաշրի Սասանականի. – 92.

ԱՐՏԱՔԻՆ - այլ ըստ օրինակի ասացելումն ի Տեառնէ Մովսէսիւ՝ առ ի յանդիմանութիւն արտաքնոցն, զճարպ մեռելոտւոյ տանել ի գործ ինչ արտաքին, այլ ոչ թէ ի կերակուր: - 54. այլ ըստ օրինակի ասացելումն ի Տեառնէ Մովսէսիւ՝ առ ի յանդիմանութիւն արտաքնոցն, զճարպ մեռելոտւոյ տանել ի գործ ինչ արտաքին, այլ ոչ թէ ի կերակուր: - 54. Այլ հինիցն ասպատակքն, սովոյն բռնութիւն, գերիվարացն տառապանք, գազանաց յարձակմունքն, ներքին և արտաքին վրդովմունքն հոլանի առնէին զաշխարհս: - 316. Այլ ներքին և արտաքին յարձակմունքն ոչ կարէին ի ներքս դիմել մարտնչել ընդ անյաղթ զօրութեան զօրացելոյն ի Քրիստոսէ: - 308. և ամենայն ուրեք ամենեցուն բնակաց աշխարհիս անդորրեալ յանհոգս և յապահովս լինել ի ներքին և յարտաքին հազմարարաց: - 388. և այլ ոմն յարտաքին իմաստնոց ասէ, ընդ աներկիւղ ի ճանապարհ մի երթալ: - 354. և արտաքնոցն ուշիմագոյնքն ասեն, եթէ, ամենայն մարմին շարժուն՝ յայլմէ բնաւորեցաւ շարժիլ. – 54. և էր ալևոր ըստ մարմնոյ և հնացեալ արտաքին մարմինն, բայց ներքինն նորոգեալ և գեղեցկատեսիլ ըստ պատկերի արարչին. – 204. զի և աստուածատուր ասացելովքն թևակոխեսցուք յարտաքնոցն վէպս – 18. Զի թէպէտ և Գուրգէն մեծաւ զօրութեամբ ունէր զդէմ յարձակելոցն ի վերայ, որոց զիշխանականն ճեպէին հասանել գահ, կամ որ արտաքին տաճկական պատերազմունքն բռնաբար ի ներքս դիմէին՝ սակայն ոչ յապահովանայր դեռ երկիրն: - 316. Իսկ ի վերայ բազում հինիցն եկելոց ի վերայ Գուրգինի և սաստիկ պատերազմացն զոր պատերազմեցաւ յաղթող նահատակութեամբ. ոչ միայն յարտաքին թշնամեացն որ շուրջանակի պաշարէին, բազում այն էր որ ի ներքին ընտանեաց հարազատաց, ազգականաց դրժողաց, ուխտազանցաց, ստոց և ստերդմանց յուզէին աղմուկք: - 308. սոքա բնակին յամուրս լեռնականս, յանհոգս խաղաղացեալք յարտաքին թշնամեաց, և հարկք և հասք արքունի ի յինքեանս մնալով – 274.

ԱՐՏԱՔՈՅ - բայց քանզի պատմագրութեան է ժամս և ոչ գովասանականութեան՝ արտաքոյ եղէց յոլովից բանբասանաց. – 300. ,,իսկ եթէ եկեսցէ առ իս գիր յարքունուստ, կնքեալ մատանեաւ արքայի. և իցէ գրեալ ի նմա հրաման՝ գալ ինձ առ քեզ կամ երթալ յարքունիսն՝ ոչ ելից արտաքոյ հրամանաց նորա: - 286. Բայց հրաման քո ճոխութեանդ ձգեաց զիս յայս մեծ ձեռնարկութիւնս, սակս որոյ բացաձգեցայց արտաքոյ շաղակրատոյ լեզուաց փառամոլ ոգոց: - 122. Բայց արդ որպէս յառաջագոյն հատուցի զարտաքոյ պարսաւանաց զիս ներքոյ գրել, վասն ոչ ոճով զսրայս կարգել դնել ի շարի աստ զշարագրածս, վասն ոչ բաւելոյ զանչափութիւնն ի մի վայր գումարել յանմասնաւորաբար նշանակութեամբ – 308. և անհակառակող հաւանութեամբ հեզահայեաց առ միմեանս սիրոյ յորդորմամբ արտաքոյ վատթարին խոհականաբար մնալով, քաջախորհուրդ առատաբուղխ խաղացմամբ իմաստութեանն զմիմեանս բռնահարելով, զօտարոտին ի բաց վարատելով զբղջախոհութեան անհանճարութիւն՝ զլաւն և զյոյժ օգտակարագոյն ընտրութեամբն գիրկս արկին. – 388. Եւ այս արտաքոյ անյուսութեանն ելանելով, հայեցեալ ի քաղցրութիւնն Աստուծոյ: - 338. Եւ արտաքոյ յետ ճանապարհին իմացաք էշ մատակ, որ ունի յաւանակ – 50. և բախեցին արտաքոյ զդուռնն ուր մտեալ էր իշխանն, և

կալեալ զնա հանին ի բարձրագոյն տեղիս ամրոցին, և եդին ի բանտի ի ներքսագոյն սենեկացն. – 348. Եւ Գուրգէն հեզաբար, արտաքոյ ամբարտաւանութիւն առնէ նմա պատասխանիս, ասէ. – 330. և ելեալ արտաքոյ բանակին յորդառատ հեղոյր արտասուս ի վերայ բեկման իշխանին և այլոց նախարարացն. – 218. և ելեալ նստաւ ի ջորւոջն, զոր պատրաստեալն ունէին անդէն առ դրան վրանին, և հանին արտաքոյ ղաշիկ բանակին՝ դարձուցեալ դառնալ ընդ նոյն ուստի եկն: - 346. և նստան ի ներքս ի քաղաքին ԻԱ օր. ապա ելեալ բանակեցան արտաքոյ քաղաքին, և զքաղաքն այրեցին հրով: - 142. և ոչ ոք ամենևին իշխէր ելանել արտաքոյ կամաց ձեռին նորա ի մեծամեծաց մինչև ի փոքունս. – 200. Եւ փակեաց Տէր Աստուած արտաքոյ նորա, ասէ, զտապանն: - 32. Զայս ոչ եթէ սակս ուրացութեան ինչ ամբաստան լինի զինքեանէ, կամ վասն ժողովոցն, այլ զի ոչ յանդիմանեցին զթագաւորն, որ արտաքոյ օրինացն ամբարշտէր. – 258. Զոր և Աղէքսանդրի Մակեդոնացւոյ ի դէպ ելանէ առ Ողըմպիադայ վիպագրութիւնք. թերևս ի մասն ինչ արտաքոյ սահմանաց դրախտին հասանել. – 50. թերևս արտաքոյ տանջանացն կայցեն մնայցեն, թէպէտ և ոչ ընդ փեսային վայելեն ի հարսանիսն: - 338. Իսկ սահմանք վայրիցն ահաւորք և զգալիք միանգամայն և արտաքոյ զգալեաց. – 52. Իսկ Սմբատ որ և Ապլաբաս սպարապետն Հայոց, իբրև գիտաց թէ ոչինչ օգուտ բերէ արտաքոյ հրամանացն նորա լինել՝ փութացաւ եկն առ նա, և ընկալեալ ի նմանէ՝ բնակեաց ինքն և իւրքն հանդերձ իւրաքանչիւր կալուածովք առանց կասկածանաց. – 270. մանաւանդ յառաջագոյն պատրաստեալ պատսպարեաց թղթովք և պատարագօք առ թագաւորն և առ զօրավարն գնալ ըստ հրամանաց նոցա, և ոչ ինչ արտաքոյ կամաց նոցա խորհել կամ գործել ինչ: - 270. միայն զի եկեսցէ ի բան արքունի և մի ելցէ արտաքոյ կամաց թագաւորին. – 288. Յայնժամ հրամայեաց զօրավարն քարշել զմարմինս սրբոցն արտաքոյ քաղաքին, լինել կերակուր շանց և թռչնոց երկնից. – 268. նորին հրահանգեալ կրթարանի ուսումնասիրութեանն վարժիւք ոռոգացեալ, այր քաղցրաբարոյ և հեզահայեաց, հասարակաբար առ հասարակ զինքն վարկանելով, արտաքոյ ամբարտաւանական բարձրայօնութեանն՝ կալով յաշտիճան հեզոցն, դրուատեալ ի փրկչէն մերմէ Յիսուսէ Քրիստոսէ: - 376. որ արտաքոյ պարսպեալ բուրաստանին արքունի կացցէ: - 52. որ յետ Ե ամաց վախճանի, կեցեալ կեանս արտաքոյ իրաւանց: - 118. սակայն կանոնական սահմանադրութեանն արտաքոյ մնացեալ, գայթ ի գայթս զքրիստոնէութեանն վարս բերելով անառակութեամբք և արբեցութեամբ, խառն անկողնօք և պղծութեամբք աղտապիղծ սարսափելի և գարշելի խառնակութեամբ արուապղծութեամբք – 336.

ԱՐՏԱՔՈՒՍ - և արծաթագործ եօթնփորձեան հրաբորբոք ճարտարապետն ի բովս հալոցացն զուտ և վճիտ արծաթ ընտրելով, արծաթեղինեան զփայտեղէնն պատեալ արտաքուստ – 378.

ԱՐՏԱՔՍ - Այսր աղագաւ արտաքս վազեցի զմեծս զայս բանգտութեան ընթանալ ասպարէզ, զօրաւորաց մտահարուստ արանց կարօտացեալ բաւականանալ իմով անհեդեդ պատմողական հանդիսիւ – 352. Բուռն հարեալ սպարապետն զձեռանէ նորա և հանեալ արտաքս, քաջալերելով լինել առանց /344/ երկիւղի. – 346. գրէ թուղթ հաւատոց առ Ղևոն կայսր Յունաց, և ընկալեալ ի նմանէ պատասխանիս՝ բազում ինչ ի Կուրանէ անտի իւրեանց արտաքս ընկէց զյոյժ առասպելագոյնն, քանզի ստուգապէս ծանեաւ զզօրութիւնն. –166. և գոռոթ /ճիշտը՝ դոռոթ/ տուեալ յանձնիւր որջարանաց զօրէն մեղուացն ի մեղուանոցացն արտաքս դիմեալ ի ժամանակս խաղացման ծննդոցն, առաջնորդութեամբ իւրեանց որդնածին առաջնորդին – 398. և զգոյն երեսաց իւրոց բոցագոյն դարձուցեալ, խրոխտացեալ և մրմռեալ իբրև զգազան արիւնարբու՝ հրաման ետ տանել արտաքս յերեսաց ատենին – 246. և ոչ եղեն ունկնդիր մաղձահամ և ժախահոտ բանիցն, իբրև ի փեռեկեալ գերեզմանէ զնեխահոտութիւնն արտաքս արկանելոյ. – 292. Եւ ոսկեգործ ականակապ կազմեալ՝ պատեաց ոսկով զփրկագործ սուրբ խաչն, և ընդելուզեալ մարգարտով զարդարեաց զսխրագործ փայտն, հիւսնեալ ի

մէջ անուշահոտ փայտից, թողեալ մասն ինչ արտաքս ոսկեպատ պահարանին, յառաջնում իւրոյ քառածրագիծ խաչակերտ փայտեղէն զգրոցկանն: - 394.

ԱՐՏԱՔՍ ԵԼԱՆԵԼ - Եւ ի սաստիկ բախմանէ խուռն նիզակացն և ի զինուց փայլելոյ և շողալոյ սուսերացն և սրնգելոյ աղեղանցն լարելոյ՝ հրաձգութիւն իմն արտաքս ելանէր իբրև յամպոց ճայթմանէ – 232.

ԱՐՏԱՔՍ ԵԼԵԱԼ - Այլ ելեալ արտաքս ի ռազմէն՝ դարձաւ փախստեայ ընդ ճանապարհին Հողցայ. – 368. Եւ ելեալ արտաքս ի սենեկէն՝ և նստան ուրախ լինել: - 284. Եւ ելեալ արտաքս հանգոյն մատնչին ի տնօրինականս Փրկչին, ունելով ընդ ինքեան զհրովարտակն գրեալ այսպէս. – 212. Եւ ելեալ նոցա արտաքս՝ սկսաւ խօսել Մահմէտ հրապարակաւ զնոյն բանս. – 160. մինչ ելեալ արտաքս տիկինն ի հետիոտս լի հառաչանօք՝ բաւական համարել զգործ նահատակութեանն, զոր ետ Աստուած ի ձեռս Աշոտոյ. – 176. մինչ քաղցրատենչ քունն ի վերայ հասանէր որ զպահպանութիւն գիշերոյն պահէին՝ նորա ամբարձեալ զպղծալից ձեռն ի սրբութիւն սրբոցն և առեալ զսուրբ նշան խաչին Քրիստոսի և ընդ պատուհանն արտաքս ելեալ – 378. Նոցա ելեալ արտաքս յատենէն մեծաւ խնդութեամբ, և յոյժ զուարճացեալք փութային ելանել ի մարմնոյ աստի և մտանել առ Աստուած – 266. Որոց դիպող ժամ գտեալ՝ արտաքս ելեալ ի բանակէն, զերծեալք իբրև զայծեամն ի հնարից որսորդաց՝ գնացին խաղաղութեամբ յիւրեանց տեղիս և զնա թողին լքեալ ամօթալից: - 344.

ԱՐՏԱՔՍ ՀԱՆԵԱԼ - ,,բնութեամբ ճշմարտութեամբ աշխարհիդ Վասպուրական ձեր լեալ էր ժառանգութիւն, և զձեզ արտաքս հանեալ թողեալ են նախնեացն Աշոտի: - 362. ,,ի հայրենեացն արտաքս հանեալ էք ի ժառանգութենէ և մերժեալ ի բաժնէ եղբայրական հասէ. զա՞յս ևս բռնազբօսել ջանայք, զոր Աստուած ժառանգեցոյց ինձ: -330.

ԱՐՏԵՄ - ասէ՝ զի դայեկաբար զորդիսն Սանատրկոյ սնուցանէաք, և դու ի թագաւորելդ քոյ որոյ երդմունս արարեալ յԱրտեմի և յԱրամազդ աննկասկած կալ մնալ վասն որոյ երկիւղն ունէր: - 82.

ԱՐՏԵԻԱՆ - և յետ այնորիկ պահպանիկ թագաւորաց ժամանակք, որ կոչին Պարթևք, մինչև յԱրտևան որդի Վաղարշու – 166.

ԱՐՏՕՍՐ - արտօսր յորդառատ վտակաց ծաւալին յաչաց, քան թէ ծաղուն խողխոջեն խխնջիւնք. – 384. և նա առաւել յորդորագոյն հնչէր և արտօսր ի վեր բերեալ հեղոյր, ասէ – 222. Պղպջաձիգ արտօսր իբրև յեռանդնոտ կատսայէ ի վեր յորձանախաղաց սահին. տարակուսանք անյուսալի շուրջ զինև պարագրին ի վերայ եղելոցն: - 350. Վէմս զերեսօք արկեալ արտօսր յորդառատս ի խտղտելի աչաց ի վայր հեղեղատելով, զնորափթիթ ծաղկազարդ ոսկեճաճանչն մորուացն ճիրանամբքն զխզումնն, և որ առաւելեալն քան զսոյն զապաշաւանացն զանյագութիւնն: - 386.

ԱՐՓԱՔՍԱԹ - Սեմ ծնանի զԵղամ և զԱսուր և զԱրփաքսաթ և զԱրամ և զՂուդ: - 14.

ԱՐՔԱՅ - զոր գրեաց իսկ և ծանոյց արքայի. – 286. ,,իսկ եթէ եկեսցէ առ իս գիր յարքունուստ, կնքեալ մատանեաւ արքայի. և իցէ գրեալ ի նմա հրաման՝ գալ ինձ առ քեզ կամ երթալ յարքունիսն՝ ոչ ելից արտաքոյ հրամանաց նորա: - 286. այլ առնու զզօրսն Պարսից և գայ թագաւորել Հայոց հրամանաւ Շապհոյ արքայի, ունելով ընդ իւր զՎահան Մամիկոնեան. – 106. այլ վասն բանսարկուացն ելեալ Վաչէ և Արշաւիր գնացին առ Արտաշէս արքայ Պարսից – 82. Այս եղև յամի յութուտասաներորդի արքայի Պարսից: - 76. ապա անարգեաց զնա և Կաւատ արքայ, եհատ ի վերայ նորա դատաստան մահու, և հրամայէ արանց մտանել և սպանանել զնա. – 152. Ապա առեալ հրաման մեծամեծացն մեր Արծրունեացն՝ գրեն առ Աբրահամ Մամիկոնէից եպիսկոպոս … և ծանուցանեն նմա զոր խնդրէ արքայ: - 132. Ապա դարձան Վաչէ և Արշաւիր ընդ Արտաշէսի, առեալ զթագաւորութիւնն Երուանդայ ի ԼԱ ամի Արտաշէսի արքայից արքայի և թագաւորին Յունաց … ամի. – 86. ասէ ,,երէցդ այդ եկեալ է զհետ գերելոց քրիստոնէիցն՝ հակառակ կալ հրամանաց արքայիդ և օրինաց Մազդեզանց և Արեաց – 104. ասէ. ,,թէ ոչ բառնաս կորուսանես ի միջոյ զերկուս նախարարութիւնդ՝ ոչ բարիոքագոյն քո թագաւորութեանդ

խորհին խորհուրդ. զի ձեռն նոցա է ընդ Շապհոյ արքայից արքայի,,. – 98. արդ զրաւ եղիցի կենաց դորա, և հրաման արքային դիւրաւ զկատարումն առնուցու,,: - 104. բայց ընդ Յունաց թագաւորին միայն հնազանդութեամբ նուաճեալ զինքեանս, ի բաց կալով ի հարկատուութենէ Շապհոյ արքայից արքայի. - 96. Բայց արքայն Պարսից հեռացեալ պատերազմաւ ի Քուշանն ի դուռն Ճորայ. – 128. Բայց տիկնայքն և հարճքն և ամենայն որդիքն արքայի և արքունի երիվարացն՝ էին անդէն ի Վեհկաւատ. – 150. գնացին առ Ներսէհ արքայ Ասորոց, ընդ իւրեանս ունելով զգիր ուխտի խաղաղութեան Աբգարու և Ներսէհի և զԽուրենէ Արծրունւոյ. – 82. գրգռէ զարքայ կատարել զասացեալսն Վարազդատայ թագաւորի Հայոց: - 110. ետուն գոյժ զմահուանէ թագաւորին և կացուցին փոխանակ Վաղարշու թագաւոր զորդի իւր զԽոսրով ձեռնտուութեամբ Արտաւանու Պարսից արքայի: - 92. ԵՐԿՐՈՐԴ ՆՈՐԻՆ ԵԻ ԵՐԹԱԼՆ ԳՈՒՐԳԷՆԻ ՋՀԵՏ ԿՈՉՈՂԱՑՆ ԲՈՒԽԱՅԻ ԵԻ ՈՐ ԻՆՉ ԳՈՐԾԵՑԱԻՆ, ԵԻ ԹՈՒՂԹՆ ԻԲՐԵԻ Ի ԴԻՄԱՑ ԱՐՔԱՅԻ: - 234. և առաքեցին դեսպանս առ արքայ և ինքեանք նստան շուրջ զլերամբն, մինչև փութով եկեսցէ նոցա հրաման ինչ յարքունուստ: - 280. և սկսաւ Խոսրով արքայ ժողովել զմնացեալ նախարարս զօրացն և զզօրն, որ զերծեալ էին ի պատերազմէն: - 150. և ամենայն ուրեք դա է պատճառ ապստամբութեան Հայոց յարքայից արքայէ. – 104. և անդ սպանանի արքայն ի Քուշանաց. – 128. Եւ առաքեաց հրեշտակս մեծապէս զանձիւք և հրովարտակօք առ արքայ Խոսրով, խնդրել ի նմանէ զխաղաղութիւն մեծաւ թախանձանօք – 140. Եւ առեալ զնոսա անցուցանէ յիւրաքանչիւր սահմանս բնակութեան, ինքնին զհետ նոցա ելանելով, որպէս Կիւրոս արքայ Պարսից զհետ դարձելոցն ի գերութենէն Բաբելոնի. – 218. Եւ արքայ Խոսրով զարհուրեալ պատրաստի ի փախուստ, քանզի զօրացաւ յաղթութիւնն Հայրակղի. – 148. և բարձակից լինել մեծամեծացն արքայի ի գլխաւոր բազմականի անդ, յորժամ ատեանն արքունական յարդարիցի: - 204. և գրեցին և ծանուցին արքայի՝ զոր ինչ գործեցին և որպէս հարան զօրքն արքունի: - 286. և ելեալ գնաց զհետ անհանճար իմացմանց առ Պերոզ արքայ Պարսից – 124. Եւ եղև զկնի երից աւուրց անցանելոյ ետուն թուղթ մի տանել առ Գուրգէն, գրեալ Բուխայի լի դառնութեամբ, կնքեալ մատանեաւ արքայի, իբրև այն թէ ի դիմաց արքային և յարքունուստ եկեալ. – 236. Եւ եղև յամի չորեքտասաներորդի Խոսրովայ արքայի, ի քսաներորդ ամի Մուրկայ թագաւորութեանն՝ ապստամբեցան ի կայսերէ զօրքն Յունաց, որք ի Թրակացւոց կողմանէն – 140. Եւ զԶրադաշտ մոգ արքայ Բակտրիացւոց և Մեդաց ընկճեալ հալածեաց մինչև ի սահմանս Խեփտաղաց, հզօրապէս տիրեալ բովանդակ Խուժաստանի և կողմանց արևելից և Պարսից, անդր ևս քան զԲահխ և զԴեպուհան , ի Գովմայիդ և ի Գուզբան, ի Շերիբամական /գրքում՝ Շերիբամամական/ և ի Խոճիհրաստան, և միանգամայն ասել մինչև ի ծովն Հնդկաց՝ յոյժ արութեամբ – 44. և զի թագաւորութիւնն Եբրայեցւոց յերկուս հակառակս բաժանեալ էր՝ հնազանդ իւր արարեալ Փուայ Ասորեստանւոյ առնու հարկս ի Մանասէէ արքայէ հազար տաղանդ արծաթոյ: - 60. և զի չև էր դարձեալ պատասխանի յարքայէն՝ հրաման եհաս ի կայսերէ առ Վարազդատ անյապաղ առ նա հասանել: - 110 Եւ զօր Պարսից արքային որ յաշխարհին՝ ոչ գիտացին. – 148. Եւ էր յղեալ յառաջագոյն զԱշոտ որդի իւր ընդ առաջ նորա, անդստին յելանելն նորա յերեսաց արքայի – 270. և ընկա՛լ օրէնս և հաւատս արժանի կենաց և գովութեան ի մեծ արքայէն և ի մեր իշխեցող հրամանակատար թագաւորին հնազանդութենէ: - 204. և թոյլ ետուն զով և հաճոյ թուիցի արքայի. – 118. Եւ ի նմին ամի մեռաւ արքայն իշխան Տարունոյ – 358. Եւ իբրև ետուն զթուղթն կարծեցեալ իբրև յերեսաց արքայի՝ ,,ընթերցիր զայդ, ասէ, մի՛ ինչ ընդ մեղադրութեամբ արկաներ զիս, և կարծել նենգութեամբ գնալ առ քեզ և դրժել ինչ քեզ և ստել երդմանց /236/ մերոց. – 238. Եւ իւր հազարապետին գրեալ և ծանուցեալ էր արքայի, զոր ինչ գործեաց ցայն վայր ժամանակի: - 220. և խնդրեալ յարքայէ զիշխանութիւն Հայոց: - 124. Եւ Խոսրով արքայ փախստական գնաց, և անցեալ զԴեկղաթաւ ի Վեհկաւատ՝ հրամայեաց զլար կամուրջացն կտրել. – 150. և կալան անդ զտիկնայսն ամենայն և զհարճսն և զորդիսն

արքայի, և զերիվարսն արքունական, որով եկեալ էր Խոսրով արքայ ի Տիսպոն՝ հանին գաղտաբար ի գիշերի, և արքայ Խոսրով ոչ միոյ իւիք չէր տեղեակ. – 150. և կալան անդ զտիկնայսն ամենայն և զհարճսն և զորդիսն արքայի, և զերիվարսն արքունական, որով եկեալ էր Խոսրով արքայ ի Տիսպոն՝ հանին գաղտաբար ի գիշերի, և արքայ Խոսրով ոչ միոյ իւիք չէր տեղեակ. – 150. և կալան անդ զտիկնայսն ամենայն և զհարճսն և զորդիսն արքայի, և զերիվարսն արքունական, որով եկեալ էր Խոսրով արքայ ի Տիսպոն՝ հանին գաղտաբար ի գիշերի, և արքայ Խոսրով ոչ միոյ իւիք չէր տեղեակ. – 150. Եւ Կաւատ արքայ հաստատեցաւ յաթոռ թագաւորութեան և արար խաղաղութիւն մեծ ընդ կայսեր և ընդ ամենայն երկիր իշխանութեան իւրոյ: - 152. Եւ Կաւատ արքայ հրամայեաց խնդիր առնել. – 152. և կինն անցեալ պատմեաց թագաւորին որ ինչ եղևն, զբողոք բառնալն իւր և զկացուցանելն վկայս՝ թէ ոչ վայել եմ քեզ կին, այլ արքայի, և որ ինչ եղևն – 272. և հայր քո Վասակ խորհիցի ինչ առ արքայի, և աղմուկ և շփոթ ինչ յուզիցէ հայր քո, որպէս թէ զապստամբութեան ինչ խորհել կարծիս զմէնջ առնուցուն: - 114. Եւ հաւանեալ Խոռեմայ՝ եկն առ Հայրակղոս արքայ Յունաց, թողեալ ի նա զԵրուսաղէմ և զԿեսարիայ Պաղեստինացւոց և զամենայն կողմանս Անտիոքացոց և զամենայն քաղաքս գաւառացն այնոցիկ, և զՏարսոն Կիւլիկեցւոց և զմեծ մասն Հայոց և զամենայն զոր միանգամ կամեցաւ Հայրակղոս. – 152. և հրովարտակ արքայի ի ձեռս քարոզչացն, թէ յղեաց արքայ զԳրիգոր որդի Աշոտոյ յերկիր իւր՝ տիրել աշխարհի իւրոյ փոխանակ հօր իւրոյ: - 314. և հրովարտակ արքայի ի ձեռս քարոզչացն, թէ յղեաց արքայ զԳրիգոր որդի Աշոտոյ յերկիր իւր՝ տիրել աշխարհի իւրոյ փոխանակ հօր իւրոյ: - 314. և մանաւանդ զի հարկ փութոյ եղև մեզ գիտել զպայազատութիւնս երանաց տիրեցելոց մեր աշխարհի և որ յառաջ քան զնոսա թագաւորք Ասորեստանեայց, որդի /34/ ի հօրէ առեալ մինչև ի Սենեքարիմ արքայ, որ առ Եզեկիայիւ Երուսաղէմի արքայիւ եղեալ ազգապետ տանս Արծրունի: - 36. և մանաւանդ զի հարկ փութոյ եղև մեզ գիտել զպայազատութիւնս երանաց տիրեցելոց մեր աշխարհի և որ յառաջ քան զնոսա թագաւորք Ասորեստանեայց, որդի /34/ ի հօրէ առեալ մինչև ի Սենեքարիմ արքայ, որ առ Եզեկիայիւ Երուսաղէմի արքայիւ եղեալ ազգապետ տանս Արծրունի: - 36. և մեծարի յԱրտաշէսէ Պարսից արքայէ, մինչ ձեռնտու լինի նմա /84/ զօրու օգնականութեամբ – 86 Եւ մի հարկաց ինչ կամ զօրաց կամ այլ ծառայութեան խափանիչ լինելոյ կամ ի վնասս արքայի խառնելոյ փոյթ արասցուք պահանջել վրէժս. – 196. Եւ մինչ նոքա կային մնային հրաման ինչ ընդունել յարքունուստ՝ /286/ դարձան հրեշտակքն և եկին փութանակի, և բերին թուղթ յարքայէ առ Ապումուսէ՝ գալ ի հնազանդութիւն նոցա և երթալ առ Բուխայ. – 288 և մինչդեռ խորհէր արքայ Կաւատ վասն շինութեան աշխարհի և խաղաղութեան՝ եհաս նմա վախճան կենաց և մեռաւ, կեցեալ ամիսս Ջ: - 152. Եւ յարբունս հասելոյ Արտաշէսի՝ երթայ գնայ առ Արտաշէս Պարսից արքայն – 84. Եւ յաւել գրգռել ի սիրտս իւր արքայ Խոսրով. զի Տէր խստացուցանէր զսիրտ նորա, զի կործանելոց էր զթագաւորութիւն նորա. – 146. Եւ նոյնժամայն եհաս հրաման յարքունուստ՝մի տաղտկալ և վհատել և մի ի բաց կալ պատերազմել ընդ նմա. մինչև եկեսցէ ակամայ կամօք ի հնազանդութիւն արքայի: - 284. Եւ նոցա ընկալեալ զխնդիրսն՝ հաւանեցան առնել ըստ կամաց նորա, մինչև տեսցեն եթէ զի՞նչ պատասխանի եկեսցէ նոցա յարքայէն իւրեանց, և կամ զօրուն զի՛նչ հրամայեսցէ առնել: - 144. և շտապով փութանակի յասպազինէ երիվարէն ի վայր արկեալ զինքն առաջի Աղէքսանդրի, առ ոչինչ համարեալ յահռնաբար/գրքում՝յահուռնաբար/ գործոն զոր գործեաց՝ փութացաւ ետ ողջոյն արքայի և ասէ. – 68. և սա նշկահեալ զկայսերբ՝ յղէ առ Շապուհ ապրքայից արքայ նուաճել ընդ նմա – 108. Զի ահա բարեկամացեալ էր Խուրան Հայր Վաչէի և եղբայր Արշաւրի ընդ Արտաշէսի Պարսից արքայի յերթալն Աբգարու ի Պարս, և եղեալ են դաշինս ի միջի. – 82. Զի հրամայեաց Դերանիկն ազատագունդ զօրացն իւրոցն դառնալ զկնի արքայինն տիրել բոլոր աշխարհին հանդերձ ամրոցօքն: - 342. Զոր զթուղթսն խաբող պատրանօք ի բուռն առեալ Բարծումայ՝ ետ տանել առ արքայ Պերոզ – 130. զոր աւերեացն Իսրայէլ յելանելն իւրում յԵգիպտոսէ և ընդ պատերազմելն ընդ

Բաղակայ արքայի Մովաբայ: - 156. զոր ցուցանեմ յայլում տեղւոջ, և զոր ինչ արար արքայն Պարսից ընդ տունն Արծրունեաց ի սաղրելոյ Բարծումայի ամբարշտի: - 130. Ընդ ժամանակս Պերոզի արքայից արքայի, ոմն յաղանդոյն Նեստորի Բարծումայ անուն, որ ունէր զանուն եպիսկոպոսութեան, զօրեղագոյնս զնեստորական հերձուածոյն բուռն հարեալ, և քսութեամբ զնախարարացն Հայոց առ Պերոզ վարելով՝ բազում օճիրս արիւնհեղութեան գործեաց: - 130. Ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ թագաւորէ Յունաց Վաղէս կայսր, և Պարսից՝ Շապուհ արքայից արքայ: - 100. Ըստ նմին օրինակի և զօրավարն Բուխայ, ի հասանել ամառնային ջերմութեանն իբրև ի խորոց անդնդոց ի վեր մղեալ զինքն, ելեալ յերեսաց արքայի բազում և ծանր զօրու՝ եհաս ի վերայ երկրիս ի կողմն հիւսիսոյ ի մուտս Հայաստան աշխարհիս. – 262. Իբրև գիտաց Շապուհ արքայ զոր գործեաց Արշակ՝ թագաւորեցոյց ի վերայ Հայոց զԽոսրով ոմն յազգէն Արշակունեաց: - 110. Իբրև լուաւ Խոսրով արքայ զլուր համբաւոյն այնորիկ՝ շարժեցաւ ի բարկութիւն մեծ, լինել վրէժխնդիր արեանն Մուրկայ: - 140. Իսկ իբրև եհաս Բուխայ զօրօք բազմօք մերձ ի սահմանս նոցա, և գրեաց հրովարտակս դիմօք խաղաղութեան՝ դառնալ սիրով միաբանութեան ի հնազանդութիւն արքային – 274. Իսկ իբրև լուաւ թագաւորն զայս գոյժ աղաղակի հասեալ ի դուռն արքայի՝ մրմռեալ իբրև զառիւծ և իբրև զարջ տարակուսեալ – 180. Իսկ Մանիթոպ արքայ Խեփտաղաց ևս յաւելուածով զայսոսիկ հաստատէ. – 48. հասանէ արքայն Կիւրոս և Քսերքսէս. – 64. Հրաման ետ արքայ Կաւատ արկանել զնա ի տուն մի արքունական սենեկացն. – 152. հրամանաւ Շապհոյ արքայից արքայի՝ ժողովէ զնախարարութիւնս Հայոց առ ինքն - 98. Մշկանս այս փոխանակ Արտաշրի մեր թագաւորի մտեալ ունի զաշխարս հրամանաւ Վռամայ Պարսից արքայի: - 118. Յայնժամ արքայ Խոսրով յայլակերպս եղեալ գնաց եմուտ ի բուրաստանն արքունի – 152. Յայնժամ ելեալ իշխանն Գրիգոր յերեսաց արքայի մեծաւ ուրախութեամբ և անպատում խնդութեամբ՝ և եկն եմուտ յերկիր իւր յիշխանութիւն Վասպուրական կոչեցեալ: - 314. Յայնժամ իբրև ետես անօրէն զօրավարն Մուսէ, թէ ոչ ելին ի գլուխ խորհուրդ չարին յօժարութեանն … փութացաւ արձակել գումխան յարքունիս, ծանուցանելով արքայի զոր ինչ գործեաց Աշոտ իշխանն Վասպուրական: - 176 Յայնժամ ձայն բարձեալ Քսերքսէս և Արշէզ լի իմաստութեամբ, որպէս թէ ի զօրացն Լիդէացւոց իցեն, ասեն՝ հարան /64/ զօրքն Կիւրոսի, և փախեաւ արքայն: - 66. Յերկարեալ վտանգ նեղութեան Հայոց, որպէս ցուցանեն բազումք ի պատմագրաց, մինչ ի ժամանակս Ջամասպայ և Կաւատայ, մինչ ի Խոսրով արքայ: - 134. յորոց աճմամբ յառաջանայ կարգն և գայ հասանէ ի Մենեքերիմ արքայ, առ Եզեկիայիւ Եբրայեցւոցն առաջնորդաւ և առ մերովն Հարամայիւ: - 14. Նոյնժամայն ելեալ մեկնեցաւ յերեսաց արքայի այրն այն Բուղայ – 200. Նորա դարձեալ դառնայ ի Սամառայ և ծանուցանէ արքայի զոր ինչ գործեաց, և թէ զիա՛րդ են առ միմեանս միաբանութեամբ իշխանք Հայոց: - 172. Նստան երկոքին կողմանքն պահել զպահպանութիւն իւրեանց մեծաւ զգուշութեամբ, և ետուն ժամ անսալ միմեանց՝ ոչ ելանել ի պատերազմ, մինչև եկեսցեն հրեշտակքն յարքայէ, զոր առաքեցինն: - 286. Շապուհ արքայ թագաւորեալ՝ բազում և անչափ չարիս հասուցանէր ի վերայ Հայոց աշխարհիս և Ասորեստանեայց և Պաղեստինացւոց – 104. ո՞վ ասասցէ յիմար արքային Զրադաշտի՝ ասա՛ ձրավաստակ աստուածոյդ քո Որմզդի՝ չաշխատել տարապարտ. – 46. ինչ ձեռնամուխ լինելով ի նա, վասն կասկածանաց Պարսից արքային, միայն սպառնական խոստաբանութեամբ յղէ առ նա պատգամս: - 130. Որոյ առեալ զթոռունս իւր զՀմայեակ և Համազասպեան գնաց առ արքայ ի Տպոն: - 116. Որոյ երթեալ առ Շապուհ յիշեցուցանէ նմա զհարազատէն իւրմէ Մեհուժանայ՝ միամիտ և հպատակ /108/ լինիլ արքային, և զպատերազմացն գործ և զբազում աւարառութիւնս և զգերփանս Հայոց աշխարհիս ի Մեհուժանայ, և զմահն նորա ի ձեռանէ քաջին Սմբատայ Մամիկոնէի- 110. որպէս յայնժամ ի մահուն Ոզիայ արքային, յաւուրս Եսայեայ մարգարէի՝ ի ձայնէ սրովբէից շարժեալ տաճարին տեառն, մինչ բարձրանալ դրանդեացն: - 358. մատուցեալ առ սուրբն Սահակ զեկուցանել նմա զոր ինչ խորհինն, և թևակոխէին առ Պարսից արքայն, զոր և

արարին /116/ իսկ. – 118. Սա հալածեաց զՅոյնս, և գումարեալ զօր բազում գնաց ի վերայ լքեալ թագաւորութեանն Պարսից յերկիրն Պարթևաց, ի վերայ Յազկերտի անուանեալ արքային Պարսից: - 164. Սորա որդիք հինգ ծնանի, յորոց մինն Հերովդէս և միւսն Փիլիպպոս, զորոյ կինն հանեալ Հերովդէի՝ թող զկինն իւր զառաջին, զդուստր Արէտայ արքայի Պատրէացւոց. – 78. Սոքա են գռեահք Ասորոց, որ չուեցին զկնի Ադրամելեքայ և Սանասարայ որդւոց Սենեքերիմ արքայի՝ թագաւորի Ասորեստանի և Նինուէի, յորոց անուն ինքեանք Սանասնայք զինքեանս անուանեն. – 192. Վա՛յ քեզ, եղո՛ւկ դու, այր քաջ, արքայդ մեծանուն, յորժամ կարկառիցէ բարձրեալն զձեռն իւր ի կործանել զքեզ և ի խորտակել զզաւազան ամբարտաւանութեան քո: - 148. ՎԱՍՆ ՈՒՆԵԼՈՅՆ ԴԵՐԱՆԿԻՆ ԶԿՈՐԱՊԱՂԱՏՆ ԻՇԽԱՆ ՏԱՐՈՒՆՈՅ, ԵՒ ԶԴԱՒԻԹ, ՈՐ ԱՐՔԱՅՆ ՃԱՆԱՉԷՐ՝ ԻՇԽԱՆԱՅՈՒՅԱՆԵԼՈՅ: - 340.

ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ - և զսակաւուց քան թէ յոլովից գրեաց անուանս ի յիշատակարանի անդ զՇահդոսդ, որ թարգմանի արքայասէր, և զԳոհշթասդ, որ թարգմանի ներկագործ ծիրանեաց արքայական զգեստու, և զՇմաւոն եպիսկոպոս, վէմ եկեղեցւոյ Քրիստոսի ընդ նմին և այլ եպիսկոպոսք և քահանայք արք Ճ - 106.

ԱՐՔԱՅԱՆԻՍՏ - և հաճոյ թուեալ յաչս նորա՝ շինէ զքարաբլուրն ապարանս արքայանիստ, աշնանայինս, պայծառայարդարս, գեղեցկայարմարս պարսպաւորս – 86. նստէր փորող պողոտային նրբափողոց ճանապարհին, որ հանէր ի վերին մայրաքաղաքն Սիոն, ի բանակետղն երկնաւոր զօրացն յարքայանիստ քրիստոսական թագաւորութեան: - 204.

ԱՐՔԱՅԱՍԷՐ - և զսակաւուց քան թէ յոլովից գրեաց անուանս ի յիշատակարանի անդ զՇահդոսդ, որ թարգմանի արքայասէր, և զԳոհշթասդ, որ թարգմանի ներկագործ ծիրանեաց արքայական զգեստու, և զՇմաւոն եպիսկոպոս, վէմ եկեղեցւոյ Քրիստոսի ընդ նմին և այլ եպիսկոպոսք և քահանայք արք Ճ - 106.

ԱՐՔԱՅԻՑ ԱՐՔԱՅ - Ապա դարձան Վաչէ և Արշաւիր ընդ Արտաշէսի, առեալ զթագաւորութիւնն Երուանդայ ի ԼԱ ամի Արտաշէսի արքայից արքայի և թագաւորին Յունաց … ամի. – 86. ասէ. ,,թէ ոչ բառնաս կորուսանես ի միջոյ զերկուս նախարարութիւնդ՝ ոչ բարիոքագոյն քո թագաւորութեանդ խորհին խորհուրդ. զի ձեռն նոցա է ընդ Շապհոյ արքայից արքայի,,. – 98. բայց ընդ Յունաց թագաւորին միայն հնազանդութեամբ նուաճեալ զինքեանս, ի բաց կալով ի հարկատուութենէ Շապհոյ արքայից արքայի. - 96. և ամենայն ուրեք դա է պատճառ ապստամբութեան Հայոց յարքայից արքայէ. – 104. և սա նշկահեալ զկայսերբ՝ յղէ առ Շապուհ արքայից արքայ նուաճել ընդ նմա – 108. Ընդ ժամանակս Պերոզի արքայից արքայի, ոմն յաղանդոյն Նեստորի Բարծումայ անուն, որ ունէր զանուն եպիսկոպոսութեան, զօրեղագոյնս զնեստորական հերձուածոյն բուռն հարեալ, և քսութեամբ զնախարարացն Հայոց առ Պերոզ վարելով՝ բազում օճիրս արիւնհեղութեան գործեաց: - 130. Ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ թագաւորէ Յունաց Վաղէս կայսր, և Պարսից՝ Շապուհ արքայից արքայ: - 100. հրամանաւ Շապհոյ արքայից արքայի՝ ժողովէ զնախարարութիւնս Հայոց առ ինքն - 98.

ԱՐՔԱՅՈՒԹԻՒՆ - Ապա համբարձեալ զձեռս իւր յերկինս՝ ասէ, ,,յիշեա՛ զիս, Տէր, յորժամ գաս արքայութեամբ քո,,. – 254. և զբնակիչս արքայութեան արար բնակիչս յաւիտենական հրոյն - 264.

ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ - Քանզի Վարդան անցեալ գնացեալ էր սուրբ վարդապետաւն Մաշտոցիւ առ կայսր Թէոդոս և առ Ատտիկոս արքեպիսկոպոս հանդերձ թղթովք սրբոյն Սահակայ, տանելով ընդ իւրեանց և զգիր և զբառ հայերէն դպրութեան. – 116.

ԱՐՔՈՒՆԱԿԱՆ - ,,յանձն առնումք զհրամանս արքունականս,, - 248. բայց և նշանակս և դրօշս փողփողել առաջի, և դնել թագ իշխանական ի գլուխ և զգեստս արքունականս զանձամբ. – 236. և բարձակից լինել մեծամեծացն արքայի ի գլխաւոր բազմականի անդ, յորժամ ատեանն արքունական յարդարիցի: - 204. և կալան անդ զտիկնայսն ամենայն և զհարճսն և զորդիսն արքայի, և զերիվարսն արքունական, որով եկեալ էր Խոսրով արքայ ի Տիսպոն՝ հանին գաղտաբար ի գիշերի, և արքայ Խոսրով ոչ միոյ իւիք չէր տեղեակ. – 150. և կացցէ

ինքն և իւրքն ամենեքեան ի հնազանդութեան արքունի, ի հարկս և ի հասս չափոյ սակի արքունական աւանդութեանց: -226. և շինեն նախարարքն Հայոց իւրաքանչիւր պալատս արքունականս և դաստակերտս յականաւորս, և զքաղաքն որմափակօք պարսպեն, և խաղաղեցուցանեն զերկիրս: - 126. Հրաման ետ արքայ Կաւատ արկանել զնա ի տուն մի արքունական սենեկացն. – 152.

ԱՐՔՈՒՆԻ - Յայն ժամանակս գայ ոմն Բուտել անուն ի զօրացն արքունի հրամանաւ Բուխայի, հասանել ի վերայ Գուրգինի – 306. ,, վնասս և զբեկումն հարկաց արքունի և զկոտորումն զօրաց քոց Աշոտ գործեաց, և նա է պատճառ ամենայն ապստամբութեան Հայոց ի քումմէ թագաւորութենէդ, ասեն, ո՛վ քաջդ և հաւասար աստուածայնոց կարողութեան ինքնակալ, և ընդհանուր իշխեցօղ կենաց և մահու,,: - 180. ,,Ելեր դու յաշխարհս Հայոց հրամանաւ արքունի՝ առնուլ զհարկս արքունի. մի՞թէ /176/ և հրաման ունիս յարքունուստ, գերել գերփել յաւեր դարձուցանել զաշխարհս մեր: - 178. ,,Ելեր դու յաշխարհս Հայոց հրամանաւ արքունի՝ առնուլ զհարկս արքունի. մի՞թէ /176/ և հրաման ունիս յարքունուստ, գերել գերփել յաւեր դարձուցանել զաշխարհս մեր: - 178. ,,հրամայեա արձակել արս հաւատարիմս, և ես յորժամ հասից ի դուրն արքունի՝ ի նմին ժամու խնդիր արարից Խաչին, և գտեալ զնա տայց բերել առ քեզ,,: - 154. ,,ոչ կարեմք զդէմ ունել անհնարին ուժոյ բռնութեանն արքունի – 216. ,,որովհետև գտի շնորհս առաջի քո, և արարեր մեծարանս երեսաց իմոց, և առաւել քան զամենայն իշխանս Հայաստանեայց և մեծամեծս արքունի զիս նախամեծար և մեծարգի ցուցեր – 218. Ապա այնուհետև դարձեալ յղեաց զՀամդոյ զՊարսից ամիրայ, և ի զօրաց արքունի զՀէթմ ազգաւ թուրք, և ընդ նոսա հեծեալս Ժ հազարաց, կազմեալ սպառազէն պատրաստեալ բարձրագոյն քան զառաջինն – 234. Բայց ի գնալ մեծ հազարապետին յարքունիս՝ հաւատաց զվերակացութիւնն աշխարհիս Հայոց և հարկս արքունի ի ձեռս Մուսէի ումեմն որդւոյ Զօրահայի հազարացւոյ – 172. Բայց մեք քանզի ոչ երբէք ստունգանեցաք հրամանի թագաւորին և ոչ խափանիչ գտաք հարկաց արքունի, իբրև զապստամբս և զանհնազանդս և զստահակս ի ծառայութենէ տէրանց – 178. բայց միայն ի դրան արքունի մտանել և ելանել ընդ հաւատարիմս թագաւորին ի տունս դիւանաց և գանձուց: - 92. Բայց տիկնայքն և հարճքն և ամենայն որդիքն արքայի և արքունի երիվարացն՝ էին անդէն ի Վեհկաւատ. – 150. դարձեալ յետ փոքր ինչ աւուրց անցանելոյ՝ և խռնեցաւ միւս անգամ պատերազմն, և և՛ս սաստիկ հարան զօրքն արքունի. – 276. եթէ ,,Օրէն է աշխարհակալաց արքունի խնամակալութեամբ գնալ ընդ աշխարհ իբրև առ հնազանդս, և զնեղութիւնս տառապելոց բառնալ և ի դիւր հանել իբրև զխնամարկուս, և ոչ աւազակաբար աւարել, և սրով և գերութեամբ յաւեր դարձուցանել. – 278. Եւ ամենայն մեծամեծքն հանդերձ խառնաղանճ / 240/ ամբոխիւն դռոթ տուեալ, ոչ միայն ըստ հրամանի թագաւորին ելանել զհետ աղաղակի փողոյն և արքունի կոչնականացն՝ այլ փութացան տեսանել, թէ ո՛վ ոք և ո՛րպիսիք են սոքա – 242. Եւ անդէն վաղվաղակի կատարէին զհրաման արքունի. – 142. և անընդունակք լինէիք՝ որ ի մէնջ առաքեցեալքն հազարապետք և վերակացուք աշխարհիս մերոյ և խնամատարք արքունի հոգաբարձութեան գային առ ձեզ. – 244. և բազում վնասս ի գործս արքունի կուտէին ի վերայ իշխանին Աշոտի. և քմազարդ բանիւք գրգռեն զթագաւորն ի վերայ իշխանին ի չարիս: - 180. Եւ գրեն թուղթ առ Յամանիկն, եթէ ,,ի մտանելն իմ ի Դուին քաղաք և զհարկս արքունի յիս գրաւել՝ և յանկասկած առեալ զիշխանս Հայոց՝ և եկեսցեն առ իս. – 340. և գրեցին և ծանուցին արքայի՝ զոր ինչ գործեցին և որպէս հարան զօրքն արքունի: - 286. և եթէ յերկարիցի գործոյս այսորիկ հանդէս և մարտիցն հանգամանք ոչ փութանակի վարիցին՝ գուցէ օգնականութեամբ գիշերոյ եկեսցէ ի վերայ քո և մեծամեծ աւճիրս ի վերայ քո և զօրացդ արքունի հասուցանիցէ: - 212. և զոր ինչ խնդրիցէ՝ առնիցէ ըստ կամաց նորա, կնքել և տալ նմա գեօղս և ագարակս, և տալ հարկս արքունիս և պատանդս խաղաղութեան: - 210. Եւ զօրաժողով եղեալ Մուսէի պատճառաւ հարկաց արքունի՝ եկն եմուտ յերկիրն Տարաւնոյ, տալ պատերազմ ընդ Բագարատայ: - 172. և ընդ նմա քաղաքացիքն Բերկրոյ որ

Ութմանիկքն կոչին, և յազատացն Վասպուրականի որ միաբանեալ էին ընդ զօրսն արքունի, արք իբրև Ս – 306. և ի հասանելն նորա անդր թողեալ զհակառակաբար մարտն՝ խօսին ի խաղաղութիւն, առաջի եդեալ զիրամանն արքունի, զգլխաւորին Տաճկաց, և Աշոտի հաւատալ զբոլոր տէրութիւնս Վասպուրականի: - 316. Եւ Խոռեմայ առեալ զթագաւորութիւնն՝ յաւուր միում զգեցեալ էր հանդերձ թագաւորական և հեծեալ յերիվար արքունի, և շրջէր ի մէջ ամենայն զօրացն իւրոց, ցուցանել զինքն և քաջալերել զզօրսն. – 154. և խոստանայր շքեղ և երևելի կացուցանել ի մէջ աշխարհակոյտ ամբոխից ի դրան արքունի – 204. և կալցին զիւրաքանչիւր իշխանութիւն և վայելեսցեն ի պարգևս և ի պատիւս արքունի և կացցեն ի հնազանդութեան թագաւորին: - 296. և կանայք կոտորելոցն հանդերձ խառնիճաղանճ ամբոխիւն լրբենի դիմօք, հոլանեալք և ի բաց ընկեցեալ զձև կանացի բնութեան, որպէս օրէն է նոցա, մանաւանդ տաճկական ազանց, և ի հետիոտս դիմեալք ի դուռն արքունի հասանէին: - 180. և կացցէ ինքն և իւրքն ամենեքեան ի հնազանդութեան արքունի, ի հարկս և ի հասս չափոյ սակի արքունական աւանդութեանց: - 226. և հարան զօրքն արքունի և դարձան ի բանակն իւրեանց – 276. և հարան զօրքն արքունի ի հարուածս մեծամեծս և դարձան փախստական ի բանակն իւրեանց և մտին յապարանսն զոր շինեալ էին. – 282. և հարկացն արքունի կանգնեցան դիւանքն, զի այն Ե ամ բեկեալ հարկք և զաւրք ի յարքունէ Պարսից: - 116. և հարցեալ ցնա յաղագս մահուանն Յովսէփու ի վրէժխնդրութեանն աղագս երկրորդ նահատակութեան նորա, որ եկաց ընդդէմ զօրավարին, յուշ առնելով նմա զապստամբութենէ և ընդխառնելոյ նորա ի վնասս արքունի – 294. և մեկնեաց յինքենէ զԱբրահիմ ոմն և յղեաց զնա հազարապետ Հայոց, և վերակացու ի վերայ հարկաց արքունի, և տիրել փոխանակ իշխանաց սորա: - 298. Եւ յետ աւուր միոյ ընդ մէջ լինելոյ՝ դարձեալ խմբեցաւ պատերազմն, և հարան զօրքն արքունի. – 276. Եւ նուազեալ ազգին Արծրունեաց ոչ ոք մնաց, բայց միայն մանուկ մի Համամ անուն, որդի Արշաւիրի ծերոյ եղբօր Խուրէնայ, որ կայր ի դրան արքունի – 90. և նոքա տան տանել նմա զհարկս և հասս արքունի և դարձուցանեն զնա ընդ նոյն ուստի եկն: - 172. և որպէս պատմի՝ եղև թիւ պատերազմաց նոցա ԻԸ անգամ, և հարան զօրքն արքունի յայսքան հանդէսս և ի կռիւ: - 286. զայս խորհելով թէ զայսպիսի քաջ այր և պատերազմող ոչ պատշաճ վարկանելի է ի հեռաբնակ վայրս ի դրանէ արքունի կացուցանել: - 330. զի ամենայն մեծամեծք քաղաքին և գլխաւորք և իշխանք յարքունի նախարարութենէն անդ գումարեսցին – 240. զի երկիր ի շինութեան լինելով և ի խաղաղութեան՝ և հարկք արքունի կանգուն երթիցեն: - 186. զի ոչ դուք նուազիցիք ի սովոյ, և ոչ հարկք արքունի կորնչիցին: - 144. զի ուր և իցէ՝ ածցեն զնա առ նա, թէ՛ պատիր խաբէութեամբ և խորամանկ կեղծաւորութեամբ և խարդախութեամբ, կամ պատերազմաւ և մեծամեծ զօրութեամբ, ամենայն պատրաստութեամբ, արքունի կարողութեամբ, որպէս զիարդ և կարասցեն՝ առ նա հասուցանեն: - 224. Զնա յղէ Ապուսէթ ելանել յերկիրն Վասպուրական և անդէն մնալ զօրօք բազմօք, մինչև զբովանդակ զհարկս և զհասս արքունի յամենայն կողմանցն Հայոց առ նա բերցեն յիւրաքանչիւր սահմանաց: - 176. զորոյ լոյծ և մեղկ բարս ուսեալ թագաւորին՝ կացուցանէ զնա ի վերակացութիւն գործակալաց դրան արքունի – 90. Զսա ըմբռնեալ զօրաց Տաճկաց ածին առ զօրավարն. և բազում վնասս ի գործս արքունի կուտեցին ի վերայ նորա և ստութեամբ առաւել քան թէ ճշմարտութեամբ պարտաւորեցին զնա: - 288. զՎաչէ կացոյց ի դրան արքունի, զի ամենայն ոք նովաւ մտցէ և ելցէ յարքունիսն – 82. Ընդ նոյն ժամանակս յղէ թագաւորն զոմն ի յաւագ նախարարացն վերակացու Հայոց և հաւատարիմ ի վերայ հարկաց արքունի Ապուսէթ անուամբ, ըստ տաճկական լեզուին, յարելութեամբ եբրայական դպրութեանն: - 170. ընդ որս էր և քաջն մեր Աշոտ ախոյեանայարձակ զօրութեամբ և ելեալ զհետ արքունի զօրուն. – 328. Ի դառնալն Ապուսէթի յԱսորիս և Մուսէի հաւատալ զվերակացութիւն հարկաց արքունի, և ընդդէմ եկեալ յարքունուստ հազարապետ ոմն հարկաց, Ծովափի կոչեցեալ ամիրայ Ալայ անուն: - 176. Ի սոյն աւուրս որք մնացեալ էին ի տանէն Արծրունեաց իբրև լուան զպարտումն

զօրացն արքունի ի Ծանարացն՝ ի մի վայր եկեալ գունդ կազմեալ հետևազօրքն մարտակցօք հանդերձ խառնաղանջ ամբոխիւ՝ լինին թուեալ արք S – 304. Իսկ զՎահագն Հայկազնեայ … կացուցանեն ի դրան արքունի, յառաջանալ ի գործ պատերազմին մեծաւ աշխատութեամբ՝ կամ մեռանել ի սրոյ թշնամեաց դիպելոց, կամ յաղթել քաջասրտութեամբ: - 70. իսկ իբրև ընդդէմ կացին լեռնայնոցն գունդքն Տաճկաց և հարին զլեռնայինսն՝ ձերբակալ արարեալ զերանելին Յովնան տարան ետուն կապանօք ի բանդ արքունի: - 294. Իսկ Խոսրովու կարծեալ արծարծեալ զզօրս իւր և որք ի դրանէն արքունի որ կոչին համահարզք և փուշտիպանք, և ամենայն արք ընտիրք /148/ տան թագաւորին ոյժ առեալ դարձեալ պատերազմել ընդ Հայրակղի: - 150. Կոչէր առ ինքն զիշխանն դիմօք սիրոյ խաղաղութեան, պատճառաւ հարկաց արքունի. – 184. միայն զի եկեսցէ ի բան արքունի և մի ելցէ արտաքոյ կամաց թագաւորին. – 288. Յայնժամ արքայ Խոսրով յայլակերպս եղեալ գնաց եմուտ ի բուրաստանն արքունի – 152. Նոյնժամայն գնացին Դերանիկն և Գագիկ մտին առաջի Յիսէի, խօսեցան բանս խաղաղութեան, ետուն պատանդս յանձնառութեամբ հարկացն արքունի - 334. Ոչ կամեցար կամօք տալ զանձն ի ծառայութիւն մեզ, այլ տէր և թագաւոր կոչես զքեզ. զգանձն արքունի որ իմ առ քեզ է՝ ծախես, և զայդ ոչ գիտես, եթէ վաղիւ համարս տալոց ես: - 146. որ արտաքոյ պարսպեալ բուրաստանին արքունի կացցէ: - 52. որ եկեալ էր ընդ զօրսն արքունի ի Գարդայ Պարսից – 232. որ և զՆինուէ քաղաք առաջին արքունեաց շինեալ յԱսուրայ, զոր աւերեացն Նեբրովթ՝ սա վերստին շինեաց ի պատիւ անուան իւրոյ: - 44. որ միապետեալ զամենայն, շինեալ քաղաք և տուն արքունի, վասն ամուր զգուշութեան արքունեաց, զԲաղդադ: - 168. սա այն է, որ մինչ յելանելն Բուխայի ի սկզբանն մտանելոյ նորա ի Հայս՝ եկաց ընդդէմ նորա բնակչօք լերինն և հարուածս մեծամեծս հասոյց ի վերայ զօրացն արքունի. – 294. սոքա բնակին յամուրս լեռնականս, յանհոգս խաղաղացեալք յարտաքին թշնամեաց, և հարկք և հասք արքունի ի յինքեանս մնալով – 274. տարան ետուն ի բանտ արքունի, ուր կայր Աշոտ իշխան և այլ նախարարք ի տանէն Արծրունեաց: - 238. Արդ յայսմ հետէ ըստ նեպակի գեղջն/գրքում՝գեաղջն/ կապճահամար ժժակք յամենայն ի դուռն արքունի ի սատակումն եկեսցեն. – 46. և հարկացն արքունի կանգնեցան դիւանքն, զի այն Ե ամ բեկեալ հարկք և զաւրք ի յարքունէ Պարսից: - 116. և հարան սատակեցան պակասեցան զօրքն արքունի ի զօրացն Ծանարաց – 276.

ԱՐՔՈՒՆԻՔ - ,,իսկ եթէ եկեսցէ առ իս գիր յարքունուստ, կնքեալ մատանեաւ արքայի. և իցէ գրեալ ի նմա հրաման՝ գալ ինձ առ քեզ կամ երթալ յարքունիսն՝ ոչ ելից արտաքոյ հրամանաց նորա: - 286. այլ հատեալ զգլուխն ետ տանել յարքունիս և զկինն ա՛ռ իւր Բուխայ կնութեան: - 272. Բայց ի գնալ մեծ հազարապետին յարքունիս՝ հաւատաց զվերակացութիւնն աշխարհիս Հայոց և հարկս արքունի ի ձեռս Մուսէի ումեմն որդւոյ Զօրահայի հազարացւոյ – 172. Եւ եղև իբրև եհաս իշխանն յարքունիսն՝ ետ կապել զոտս նոցա կրկին շղթայիւք և դնել ի բանտի. – 220. և զԲէղէսիոս՝ իշխան /58/ Բաբելոնի կացուցեալ, ինքն զարքունիսն յայնմ հետէ ի Մարս փոփոխէ - 60. և ունի յոբելեանք Զ և ոլոմպիադր և ընդիքտիոնք, և Գ ամ հայրապետութեան Հայոց կաթողիկոսի տեառն Զաքարիայի, և մուտ եօթներորդ ամի, յորում կային յարքունիսն իշխանքն, ըստ եօթնեկի չափոյ շարժման ժամանակաց. – 312. զի ինքն երթիցէ յարքունիս կեղծոտելով զաստկութիւն ձմեռնային ժամանակին ի վերայ եղելոյ և զխստութիւն հիւսիսային օդոյն սառնամանեաց, անընդել զինքն այնոցիկ վարկանելով: - 186. զոր կալեալ էր Սանատրկոյ յարքունիս, զլեառնն Սիմ և զԱղձնիս մինչ ի սահմանս Ասորեստանի: - 86. զորոյ ձախողակի իմացմունս ծանուցեալ իշխանացն Հայոց՝ միով հաւանութեամբ գրեն յարքունիս և խնդրեն զԱհմաթ /338/ որդի Հալթի. – 340. զՎաչէ կացոյց ի դրան արքունի, զի ամենայն ոք նովաւ մտցէ և ելցէ յարքունիսն – 82. Ի դառնալն Բուխայի յարքունիսն, և կայր զյօնսն պոզտեալ, փքացեալ լի ամբարտաւանութեամբ՝ կոկոզաբանէր ի վերայ մեծամեծ գործոցն գործելոց – 326. Իսկ զիարկացն տուրս յարքունիսն Կեսարու՝ ի ձեռն դպրապետին վճարէ առ կայսր. – 96. Յայնժամ իբրև ետես անօրէն զօրավարն Մուսէ, թէ

ոչ ելին ի գլուխ խորհուրդ չարին յօժարութեանն … փութացաւ արձակել գուժկան յարքունիս, ծանուցանելով արքայի զոր ինչ գործեաց Աշոտ իշխանն Վասպուրական: - 176. Նա թէպէտ և զչարացաւ ընդ եղեալսն՝ սակայն զանգիտեաց թողուլ զնա երթալ, ակնածելով ի չարայոյզ ազգէն Իսմայէլի, զի դեռ ևս տիրէր բռնութիւնն, և գերեալքն և հայրն իւր սպարապետն յարքունիս էին: - 316. նորոգեն և զառաջին արքունիսն լքեալս ի Բէլայ – 60. որ միապետեալ զամենայն, շինեալ քաղաք և տուն արքունի, վասն ամուր զգուշութեան արքունեաց, զԲաղդադ: - 168. քանզի ի ներքս նստելոյ յարքունիս՝ ոչ ոք տեսանէր զնոսա, բայց թէ հարճք և արք կանացիք: - 56.

ԱՐՔՈՒՆՈՒՍ - և զքեզ կորակնեալ ամօթալից ի պարտութիւն մատնիցին, որպէս զյառաջագոյն եկեալ հազարապետն արքունուստ, զի ոչ կարաց կալ ընդդէմ նոցա, և ոչ Ճ այր առ Ժ զօրացն Հայոց„: - 214.

ԱՐՕՏԱԿԱՆ - Տայր հրաման և խոզասպանութեան և ջնջէր յերկրէ զբազմութիւն արօտական խոզիցն: - 168.

ԱՒԱԳ - Եւ այլք յաւագ նախարարացն գնացին ամենայն պնդակազմ սպառազինութեամբ ի Պարսս՝ հնազանդել ընդ ձեռամբ հեթանոսական և բարբարիկոն ազգին Սասանականին. – 110. Ընդ նոյն ժամանակս յղէ թագաւորն զոմն ի յաւագ նախարարացն վերակացու Հայոց և հաւատարիմ ի վերայ հարկաց արքունի Ապուսէթ անուամբ, ըստ տաճկական լեզուին, յարելութեամբ եբրայական դպրութեանն: - 170.

ԱՒԱԳԱԳՈՅՆ - Այլ և իշխանն Գուրգէն հանապազ գրէր աղաչանս առ ծերսն և առ աւագագոյնսն նոցա, իբրև փորձութիւն և դիպուած համարէր զեղեալսն, և ոչ իսպառ քինահարութեամբ վարիլ առ հարկատուսն և առ հնազանդս իւրեանց: - 404.

ԱՒԱԴԻԿ - դա աւադիկ արմատ դառնութեան ի վեր երևեալ, և բազումք պղծին նովաւ: - 254. Դու աւադիկ ելեր մտար յերկիր Հայոց, ելեր ի կողմն թշնամեաց իմոց և ապստամբացդ զքեզ միաբանեցեր, զի յապաղեցեր հրամանաց իմոց: - 236. դուք աւադիկ զընդդէմսն ինձ խոկայիք միշտ – 244. Դուք աւադիկ ժողովեալ գայք ի վերայ իմ պատերազմաւ. – 138.

ԱՒԱԶ - Եւ էին անհուն բազմութիւնն մածեալ շուրջ զլերամբն իբրև զմարախ և իբրև զաւազ ծովու առանց թուոյ. – 226. և նոցա պարտասեալք ի ծանրութենէ զինուցն և ի ջերմութենէ տապոյ արեգականն և ի սաստկութենէ աւազոյն, որ ոչ ունէր զկայ ոտից, և ի հետևակագնացութենէն և ամենեքումբք թշուառացեալք՝ անկան ի ձեռս թշնամեացն – 162. և քանդեալ աւերեաց զամենայն ապարանս թագաւորին և այրեաց զնոսա հրով, և բազում գանձս մթերեալս յափշտակեաց անչափ աւարաւ գանձս ոսկոյ և արծաթոյ և հանդերձից, և անասուն բազում յոյժ, և բազմութիւն գերեաց իբրև զաւազ ծովու անթիւ: - 150. կուտեսցէ գերի իբրև զաւազ – 200.

ԱՒԱԶԱԿ - այլ և ոչ տարաբարձական, որպէս և /48/ արդ ևս ոմանք կարծեն, ոչ գիտելով զասացեալսն ի Տեառնէ աւազակին՝ այսօր ընդ իս իցես ի դրախտին: - 50. Բայց դեսպան արձակեալ Արտաշէսի զՀամամ առ կայսր Ադրիանոս վասն Բ[illegible] աւազակի և նորուն պատերազմին յԱսորիս. – 92. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … քո ստացուածք՝ և մեք ժառանգորդք, քո աւար՝ և մեք աւարառուք. դու աւազակ՝ և մեք կողոպտիչք - 278. զառհաւատչեայսն առաջաբերելով ի փոքր ժամանակի զմեծամեծսն կշռեալ, զպոռնիկն, զմաքսաւորն, զաւազակն և որք այսպիսիք – 386. Զծառայս իմ պատրես, և զզօրս աւազակաց ժողովեալ՝ ոչ տաս ինձ հանգչել, այլ հանապազ պատրաստիս ինձ ի պատերազմ, և ասես վստահանալ յԱստուածն իմ: - 146. ուսացեալ ի մարդասիրութիւնն Քրիստոսի, զմաքսաւորին և զաւազակին զյետնորդսն բարբառեալ, և զփրկական մարմին և արիւն որդւոյն Աստուծոյ հայցեալ հաւատով ի թողութիւն մեղաց, յուսացեալ ի քաղցրութիւնն Աստուծոյ: - 336.

ԱՒԱԶԱԿԱԲԱՐ - եթէ „Օրէն է աշխարհակալաց արքունի խնամակալութեամբ գնալ ընդ աշխարհ իբրև առ հնազանդս, և զնեղութիւնս տառապելոց բառնալ և ի դիւր հանել իբրև

զխնամարկուս, և ոչ աւազակաբար աւարել, և սրով և գերութեամբ յաւեր դարձուցանել. – 278.

ԱԻԱԶԱՄԱԾ - Իսկ ի հարաւակողմն կուսէ ի ջրամբար արձանագործ քարեղինէն ճանապարհ աշտիճանեալ /390/ ներքուստ ի վեր մինչ ի կատար անձաւին հեշտալիր զելս և զէջս յօրինեալ, քարագործ աւազամած կրագործութեամբ: - 392.

ԱԻԱԶԱՆ - զսեղանս խորհրդականս փրկագործութեանն յատակել, հիմն ի վեր /գրքում՝ վերայ/ տապալել զաւազանն մաքրափայլ լուսաւորութեանն Հոգւոյն սրբոյ - 124.

ԱԻԱՂ - Աւա՜ղ խարդախագունին այնորիկ խորհրդոյ /ճիշտը՝ խորհրդոյ/ և յիմարական մտաբերութեանն -20.

ԱԻԱՂԱԿԱՆ - Զոր պարտ էր աստանօր յոլովագունիւք ոմամբք աւաղականօք ընդ ողբակիցս՝ և զմարգարէականն առնուլ ի ձայնարկութիւն – 22. ընտանեգոյնս ևս ձայնի կոչելով՝ ո՞ւր ես Ադամ, աւաղականս նմա գորովալիր զանկումնն, թերևս ինքեամբ իսկ զօգտակարօքն տածիցի: - 20.

ԱԻԱՆ - Իսկ Պարսկահայոց գոեահին խուժան ածեալ, գաղտագնաց եղեալ ընդ անկոխ ճանապարհս՝ գան հասանեն ի Մարդաստան գաւառ յաւանն Վիտպահտ – 400. Այլ և զոամիկ Նորագեղջ աւանին Ռշտունեաց առեալ ածեն ի տեղի վաճառուն Ուստանին Ռշտունեաց, արկեալ տոռունս ի պարանոցն հանեն ընդ սուր. – 202. գերփեն առնուն զշէնս և զաւանս և զագարակս, կապուտ կողոպուտ թողուն ի ստացուածոց և յամենայն ժառանգութեանց, մաշեն ի սուր սուսերի զորս ի բուռն առնուին. – 102. Գունդ մի հարուստ անցեալ մնացին ի Համբոյրազան աւանի Մարդաստան գաւառի, ուր եպիսկոպոսական աթոռ մարդպետականին յայնժամ փոխեալ դնէր ի Նախճաւան քաղաքէ. – 372. Դարձեալ վերակնեալ յառաւօտինս կոյս խաղացեալ ի Ճուաշոռտ ի Գետս աւան՝ շինէ անդ զվայելչական տեղի խրախից – 392. ետ նմա զԱրևաստան զամենայն մինչև ցՄծուին և զերկիրն Հայոց մինչև ցգետն Հուրասդան, և զգաւառն Կոտայից մինչև յաւանն Գառնի յեզր ծովուն Բզնունեաց և մինչև յԱռեստն աւան և զԿոգովիտ գաւառ մինչև զՀացիւն և ցՄակու: - 140. ետ նմա զԱրևաստան զամենայն մինչև ցՄծուին և զերկիրն Հայոց մինչև ցգետն Հուրասդան, և զգաւառն Կոտայից մինչև յաւանն Գառնի յեզր ծովուն Բզնունեաց և մինչև յԱռեստն աւան և զԿոգովիտ գաւառ մինչև զՀացիւն և ցՄակու: - 140. Եւ եղև ի մտանելն նորա ի Դպտրույն աւանն … ելեալ իշխանքն Հայոց յանձնիւր տեղեաց գնացին յանդիման լինել նմա – 340. և երթայ զետեղի ի Նախճաւանն աւանի յոստանին Վասպուրական աշխարհին: - 84. Եւ զբուն բանակն առնէին ի Ղղկղդրույսդ աւանին, ունելով ընդ ինքեանս զբազմութիւն գերւոյն կուտեալ իբրև զհող: - 208. Եւ զկէսն գերի առեալ ածեն ընդ իւրեանս, և զշէնս և զաւանս և զագարակս հրձիգ արարեալ՝ անապատ կացուցանեն ի մարդոյ և յանասնոյ: - 202. և ի յանցին հրձիգ արար զմեծ եկեղեցին յաւանին Արտամետոյ: - 206. Եւ իւրաքանչիւր զօրագլխացն եկելոց առ նա պարգևս և պսակս մատուցանէր, գեօղս և աւանս կնքէր և տայր. – 198. և մեռանի անձամբ ընդ այլ շղոմարարսն յաշխարհին Մարաց ի Բակուրակերտ աւանի: - 92. և յաւեր դարձան գեւղք և ագարակք և աւանք, ի բաց մերկացեալ զզարդ և զբարեձևութիւն, և ընդ ազգականութեամբ փակեալ զանազան բոյսք և տունկք, որ ի վերայ երեսաց երկրի. – 238. Եւ յետ սակաւ աւուրց ել գնաց Դերանիկն ի Ճուաշ գաւառ՝ ձմերել յաւանին Մառական: - 350. և տաց քեզ զկողմանս Ասորոց և զամենայն Արեւաստան մինչև զՄծուին քաղաք, և ի յերկրէ Հայոց՝ զաշխարհս տանուտերական իշխանութեանն մինչև յԱյրարատ և ընդ Դուին քաղաք և յեզր ծովուն Բզնունեաց և ցԱռեստն աւան, և զմեծ մասն աշխարհին Վրաց մինչև ցՏփղիս քաղաք. – 136. և տիկինն սպարապետական ի Տարունոյ եկեալ և նշանացի զդի նորա գտեալ՝ տարաւ ի Պորպ յիւր աւան և եդ ի գերեզմանի: - 368. զբազմամարդի գեօղս և աւանս առնել անմարդիս, և զմնացեալսն վարել ի գերութիւն, զկանայս հանդերձ մանկտով. – 202. զոր ոչ անունկնդիր լեալ Աշոտ՝ վերջոտնեալ եկն բանակեցաւ յԱրտաշէսեան աւանին, և Յիսէ ի Վան քաղաքի: - 334. Իսկ վայր խաղացեալ ի Մառականն աւան, առ Կարմիրն կոչեցեալ գետով, որ իջանէ ի գետն Երասխ – 392.

Պատմեաց զայս մեզ մեծ քահանայն Սամուէլ յաւանին Արտամետ. – 206. սա ևս աւելի խորհեցաւ չար և պատրանօք խաբէութեան որսացեալ զնախարարս աշխարհիս Հայոց՝ արար հրկէզ զամենեսեան ի քաղաքին Նախճաւան և յաւանին Խրամի, որ է ի ներքոյ Աստապատոյ վանացն, յեզր Երասխայ. – 166.

ԱԻԱՆԴԵԱԼ - և ունէր զիւրաքանչիւր կալուածս զաւանդեալ ժառանգութիւն նոցա ի թագաւորացն առաջնոցն Մուշեղ, Վահան: - 96. զոր և Պօղոս հոգացաւ բացայայտել զ-Է աշտիճանեան մասունս ի Հոգւոյն սրբոյ աւանդեալ եկեղեցւոյ սրբոյ: - 398.

ԱԻԱՆԴԵԼ - և աւանդեաց զոգին երանելին Յովնան ճշմարիտ խոստովանութեամբ ի Հայր և յՈրդի և սուրբ Հոգին, որում փառք յաւիտեանս: - 296. Եւ զի զսրբոցն իսկ ասացից բանս. եթէ զիարդ ամենեքեան սուրբքն որպէս ժառանգութիւն իմն հայրենի ընկալեալ այնպէս պատահեսցին հարք որդւոց աւանդելով զպահոցն պէտս. - 26. Եւ իբրև ընթերցաւ մեծ զօրավարն զծածուկս ազատանոյն՝ ետ պատասխանի, զոր և գրով իսկ աւանդեաց. – 214. զոր աւանդեցին խաւարայած արևելականքն, Զրադաշտ և Մանիթոպ իւրեանց հաւանելոցն – 52. զոր աւանդեցին որդիք թագաւորին յետ մահուան հօր և մօր իւրեանց ի պէտս սուրբ Խաչին Աղթամարայ. – 356. ճաշակեալ ճաշակս զհացն կենդանի, և զաղբիւր արեանն կենդանի և կենդանարար որդւոյն Աստուծոյ՝ աւանդեաց զհոգին ի ձեռս սրբոց հրեշտակաց – 388. որպէս գրեալ աւանդեցաւ մեզ այս ի չորրորդ դրուագի խոստաբանեալ պատմութեանն Մովսէսի Խորենացւոյ, վերադարձութեան ի վերայ երեցունց դրուագեալ հատուածին – 122.

ԱԻԱՆԴԵԼ ԶՈԳԻ - և առեալ դահճին զսուրն՝ եհար զերանելին և եհատ զգլուխ նորա, և նոյնժամայն /գրքում՝ նույնժամայն/ աւանդեաց զոգին ի ձեռս Աստուծոյ: - 294. Եւ ըստ հրամանի բռնաւորին դահճացն ձգեալ ի նա նետս շուրջանակի՝ աւանդեաց զոգին ի փառս Աստուծոյ երանելի նահատակն Քրիստոսի: - 292.

ԱԻԱՆԴՈՒԹԻՒՆ - այլ և Մակեդոնացին Աղէքսանդրոս ոչ սակաւ դրուատեօք արձանս գրէր ի մատեանս դիւանապահ աւանդութիւնս զսորայս մեծափառ գլխաւորութիւն: - 96. և ի վերայ նորա շինեաց եկեղեցի զվերնատանն խորհրդական խորհրդածութեանն աւանդութեան նորա ուխտի: - 390. և կացցէ ինքն և իւրքն ամենեքեան ի հնազանդութեան արքունի, ի հարկս և ի հասս չափոյ սակի արքունական աւանդութեանց: - 226.

ԱԻԱՍԻԿ - արդ աւասիկ հասեալ կայ և մնայ քո հրամանի. – 304. եթէ չար ինչ թուիցիմ յաչս ձեր, և ապիրատս գործեալ եմ առ ձեզ և խարդախութեամբ բնակեալ եմ ընդ ձեզ՝ աւասիկ յանդիման երեսաց իմոց տուք պատասխանի – 214. Եւ ես աւասիկ արձակեցից թագաւորին ձերում պատարագս և հրեշտակս հրովարտակօք, խնդրել ի նմանէ զխաղաղութիւն աշխարհի և ընդ իս հաշտութիւն,,: - 144.

ԱԻԱՐ - գնացին մտին ի գաւառն Ռշտունեաց, և առին յաւարի զտունն Գարեգնի Ռշտունեաց տեառն. – 102. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ ... քո ստացուածք՝ և մեք ժառանգորդք, քո աւար՝ և մեք աւարառուք. դու աւազակ՝ և մեք կողոպտիչք - 278. ես վաղ անարգեցի զքեզ, և ոչ փոքր ինչ երկիւղ կալայ ի սրտի իմում վասն քո, զի քամահելով ի վերայ քո՝ զզօրավարն քո հանդերձ զօրօքն ի սուր մատնեցի, և զաւար նորա բաշխեցի, /294/ և յերկրորդումն ոչ փոքր նախճիրս համարեցի զօրացն քոց. – 296. և առ աւար բազում և դարձաւ ի տեղի իւր ի բանակն իւրեանց: - 280. Եւ ասպատակեալ ի Ճուաշ և ի Թոռնաւան գաւառ՝ յաւարի առնուն. – 304. և բանակեցաւ ի յԱդամակերտ ոստանին Արծրունեաց, և անդէն սկսաւ ասպատակս սփռել, աւար առնել, կուտել առ ինքն զկապուտ աշխարհին յոյժ սաստկութեամբ: - 184. Եւ դարձան կուտեցին աւար, որոց ոչ գոյր թիւ: - 286. և ելեալ ի վերայ Պարսկահայոց գռեհացն և անդ բազում քաջութիւն նահատակութեան ցուցեալ՝ յոլովից գերելոցն ընդարձակեաց, հանելով /400/ և զաւարն ի ձեռաց նոցա – 402. և զտունս գանձի նորա հրամայեաց ածել յաւարի. – 66. և էր գրեալ ի նմա թողութիւն վնասուցն և հարուածոցն զօրացն և բազում աւարացն, և երդումն ի հաստատութիւն ասացելոցն, և պարգևս ի պատուական և մեծագնի հանդերձից, և սաղաւարտ ծաղկեայ և սուսեր. – 288.

և ընդ այգն ընդ առաւօտն առաջին յաւարէն զբանակն հանդերձ ախիւն և զտունս գանձուցն զորս առ ինքեանց: - 332. և հասեալ առ զօրավարն իւրեանց մեծաւ յաղթութեամբ և բազում աւարաւ: - 282. և յաւարէն պղնձին զբանակետղն, դիակապուտ առնէին, ժողովէին աւար բազում, և կուտէին արծաթ և ոսկի յոյժ և զզէնս պատենազարդս, զզարդս և զզէնս արի արանց և զընտիրս երիվարաց և զզարդս նոցա. – 176. և յաւարի առնուին զբանակետղն, դիակապուտ առնէին, ժողովէին աւար բազում, և կուտէին արծաթ և ոսկի յոյժ և զզէնս պատենազարդս, զզարդս և զզէնս արի արանց և զընտիրս երիվարաց և զզարդս նոցա. – 176. և շփոթեալ լի աղաղակաւ երկիրս, և ուր հասանէին՝ աւերէին ասպատակաւ և աւարաւ և յափշտակութեամբ. – 298. և քանդեալ աւերեաց զամենայն ապարանս թագաւորին և այրեաց զնոսա հրով, և բազում գանձս մթերեալս յափշտակեաց անչափ աւարաւ գանձս ոսկոյ և արծաթոյ և հանդերձից, և անասուն բազում յոյժ, և բազմութիւն գերեաց իբրև զաւազ ծովու անթիւ: - 150. հանեն ընդ սուր, վարեն ի գերութիւն և առնուն աւար, և ի յանցին դառնան ի ճռաւշ և ի Թոռնաւան գաւառ, անցեալ ընդ Կրճունեաց գաւառն: - 400. միթէ դո՞ւ միայն առաջին յաղթեցար և հարար ի թշնամեաց, կամ քո՞ միայն զօրքդ անկան, կամ քո՞ և եթ աւար բաժանեցաւ: - 282. որք դատեցին ի սուրս իւրեանց, և եկեալ ի տեղի բանակի նոցա՝ առին աւար բազում - 162. պատշաճագոյն զպատերազմին խրոխտական բարձրավզութեամբ վանել զախոյեանսն, և առեալ զբանակն յաւարի, և ընդ սուր հանեալ յոլովս քան թէ սակաւս, հասին ի գոգ տեղի մի ի Մղունիս գեօղ: - 402.

ԱԻԱՐԱՅՐԵԱՆ ԴԱՇՏ - Բայց իբրև եղև մեծ պատերազմ սրբոյն Վարդանայ ընդ Մշկանին և ընդ զօրս Պարսից ի յԱւարայրեան դաշտին, յԱրտազական գաւառին. – 128.

ԱԻԱՐ ԱՌԵԱԼ - Եւ բարձեալ զօրքն Հայոց դիակապուտ արարեալ զզարդ և զզէնս զարի արանց և զքաջ երիվարաց, առեալ աւար բազում՝ գնան յիւրաքանչիւր տեղիս մեծաւ յաղթութեամբ: - 178.

ԱԻԱՐ ԱՌՆՈՒԼ - Առնէր ասպատակ և ի կողմն Անձաւացեաց տէրութեանն, և անտի ևս առնուին աւար ի պատճառս ռոճկաց պիտոյից այրուձիոյն: - 176.

ԱԻԱՐԱՌՈՒ - Բայց յո՛վ ոք կամ ո՞ր աշխարհ, զոր ոչ կործանեաց Աւշին պէսպէս լլկանօք հինի ասպատակաւ, աւարառու յափշտակութեամբ, սպանմամբ սրոյ և սովոյ: - 374. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ ... քո ստացուածք՝ և մեք ժառանգորդք, քո աւար՝ և մեք աւարառուք. դու աւազակ՝ և մեք կողոպտիչք - 278.

ԱԻԱՐԱՌՈՒԹԻՒՆ - Եւ առեալ զգանձսն՝ հրամայեաց սպանանել զընծայաբերսն, և բանիցն Հայրակղի ոչ արար պատասխանի, այլ առնէր վնասս սաստիկս ի կողմանս կողմանս, աւարառութիւն և գերութիւն և սուր. – 142. Եւ վարեն ի գերութիւն աւարառութեամբ զԼեկ և զԱղզի և զԿրերեացն և ի ճախուկ գաւառէ: - 400. զսուրբ եկեղեցիս, զտունս աղօթից քրիստոնէից այրել աւերել հիմն ի վեր տապալել, զքահանայսն նորոյ ուխտի ի սուրս իւրեանց մաշել, զծերս և զպառաւունս մահու սրոյ սպանանել, զերիտասարդս և զկուսանս խաղացուցանել ի գերութիւն, զստացուածս և զինչս վատնել աւարառութեամբ. – 398. Իսկ ի յահեակ կոյս սեղանոյն շինեաց եկեղեցի ի յիշատակ յարութեանն Քրիստոսի յեռօրեայ թաղմանէն վերելեկեալ աւարառութեամբ դժոխոցն – 390. Որոյ երթեալ առ Շապուհ յիշեցուցանէ նմա զհարազատէն իւրմէ Մեհուժանայ՝ միամիտ և հպատակ /108/ լինիլ արքայի, և զպատերազմացն գործ և զբազում աւարառութիւնս և զգերփանս Հայոց աշխարհիս ի Մեհուժանայ, և զմահն նորա ի ձեռանէ քաջին Սմբատայ Մամիկոնէի- 110.

ԱԻԱՐԵԼ - եթէ ,,Օրէն է աշխարհակալաց արքունի խնամակալութեամբ գնալ ընդ աշխարհ իբրև առ հնազանդս, և զնեղութիւնս տառապելոց բառնալ և ի դիւր հանել իբրև զխնամարկուս, և ոչ աւազակաբար աւարել, և սրով և գերութեամբ յաւեր դարձուցանել. – 278.

ԱԻԱՐՏԱԳՈՐԾԵԱԼ - բարձրաճիչ աղաղակաւ քարոզեալ. իբրև բանիւ զբարբառ հնչեցուցեալ ազդեցուցանօղ իմացունակութեամբ, զգայական ազդարարութեամբ՝ զեկուցանել զպատրաստութիւն նիւթոյն առ կատարումն սրբոյ եկեղեցւոյն աւարտագործեալ: - 396.

ԱԻԱՐՏՈՒՄՆ - ոչ կատարելանայր առ աւարտումն հասանել խորհրդոյն. – 364. Որ անսայթաք հաւատով յառաջացաւ առ աւարտումն պատերազմին փութացեալ, և ելեալ յամրական տեղւոյն սակաւաձեռն զօրականաւն, որ պահէին զպահպանութիւն Շամիրամ բերդին – 400.

ԱԻԱԻՐԻՇՂԼԻՄ - զոր բարբառն եբրայական իբր ծեքելով իմն զբանն՝ թուեցուցանէ իմն ասելով Աւաւրիշղլիմ, այսինքն Երուսաղէմ – 34.

ԱԻԵԼԻ - և դու նոյնպէս սակաւուք եկ, կամ թէ ևս աւելի արամբք, և տեսցուք /226/ զմիմեանս,,: - 228. և զՀրէայսն որ յաւուրց սրբոյն Գրիգորի հաւատացեալ էին ի Քրիստոս՝ վարեն ի գերութիւն, աւելի վտանգ նոցա քան այլոց Հրէիցն հասուցանելով վասն ի Քրիստոս հաւատոցն: - 104. և թէ նոքա յերիս կամ ի չորս կամ ևս աւելիս բաժանեալ օգնական առնիցեն իւրեանց զամուրսն՝ մեծ աշխատութիւն քեզ հասուցանիցեն, և ամենայն խորհրդոց քոց խափանիչք /212/ գտանիցին – 214. Որ և այլոց կարող տուիչ լինել ժամանակաց, որպէս և արանցն որ յառաջ քան զջրհեղեղն քառասուն ևս աւելի բիւրս ամաց և դարս փոխադրական այլաձևս և խժականս, շարս և ներս և սոսս - 38. սա ևս աւելի խորհեցաւ չար և պատրանօք խաբէութեան որսացեալ զնախարարս աշխարհիս Հայոց՝ արար հրկէզ զամենեսեան ի քաղաքին Նախճաւան և յաւանին Խրամի, որ է ի ներքոյ Աստապատոյ վանացն, յեզր Երասխայ. – 166. Բայց եթէ այդ այդպէս ոչ եղիցի, որպէս ասացի՝ աւելի ևս տեսցես քան զոր տեսեր, սուր և պատերազմ,,: - 286. Եւ ահա դարձեալ ասեմ, չկայ ինչ քո. և զի մի կրիցես զոր ինչ խօսեցայ ընդ պատգամաւորս քո, և աւելի քան որոգել ջանար ընդ մեզ՝ զդոյն ընդունիցիս վտանգաւորս,,: - 280. Եւ եղև իբրև գումարեցան ի մի վայր ամենայն բազմութիւն զօրացն աւելի քան զՄՌ -աց, և կազմեցին ռազմ և կարգեցին ճակատ – 284. և զզօրս լեռնակողմանն ընդ իւրեանս ածելով, ոչինչ աւելի քան զհազար և երկերիւր այր – 126. Եւ ինքն թագաւորն ժողովեալ զօր հարուստ աւելի քան զհազարաց հնգից և քսանից, և եկն անց յայնկոյս գետոյն Երասխայ, և բանակեցան ի տեղւոջն: - 382. և նստան անդէն զաւուրս Թ և պատերազմեցան ընդ նոսա աւելի քան ՋԺԹ անգամ. – 276. և որպէս ասեն՝ աւելի քան զհինգ հազար լեալ թիւ սպանելոցն. – 368. Զկնի այսորիկ մեկնեաց Բուխայ յինքենէ արս զօրաւորս յամենայն ազգաց և յամենայն մեծամեծաց և ամենայն աշխարհակալաց, և ի Պարսից և յԵլիմացւոց և ի Բաբելացւոց և յԱրաբացւոց … արս աւելի քան ԺԵ հազարաց և եհան զնոսա զհետ Գուրգինայ – 224. յորմէ բազում սուրբք ի Քրիստոս վկայեցան, և որպէս ասի աւելի քան ԽՌ սրբոց արանց, /104/ որք վկայեցին վասն Քրիստոսի – 106. շահատակելով գունակ ի խաղս գնդակաց, զսակաւաւորութիւնն իւր հազարաւորս համարելով, քանզի ոչ ունէր աւելի քան զերկու հազարս հեծելոց: - 334.

ԱԻԵԼՈՐԴ - Աւելորդ համարիմ մի ըստ միոջէ զանօրէնութիւն քաղաքին ընդ գրով բացայայտել, զառաւելեալն Սոդովմայ և Երիքովի, լցեալ չարագործութեամբք: - 270. Եւ զրոյցք ժամանակաց սոցա յայլոց գրեալ յառաջագոյն, աւելորդ համարեցաք երկրորդել: - 168. Զի գրեալ է՝յաւելորդէ սրտի խօսի բերանն – 258. զոր աւելորդ համարիմ երկրորդել զմիանգամայն ասացեալսն: - 128. զոր աւելորդ համարիմ երկրորդել զյառաջագոյն պատմագրաց նշանագրութիւնս: - 102. որպէս ցուցանեն յիշատակարանքն որք յառաջ քան զմեզ հոգացան, զոր ինձ աւելորդ թուի երկրորդել: - 324.

ԱԻԵՏԱԲԵՐ - Եւ գոյժն աւետաբեր եհաս զկնի թագաւորին – 382. որգունակ Խորէն /գրքում՝ խորէն/ և Աբրահամ խոստովանողքն Քրիստոսի ի պարսկայինն զերծեալ լլկանաց դառնագոյն կրիցն՝ զընդարձակութենէ նախարարացն Հայոց մատուցին ողջոյնս աւետաբերս՝ դարձուցանել տեառն զգերութիւն ժողովրդեան իւրոյ: - 324. Ես իսկ լուայ յորժամ կարդային զԱւետարանն, թէ ասաց Քրիստոս, ,,որ խոստովանեսցի զիս առաջի մարդկան՝ խոստովանեցայց և ես զնա առաջի Հօր իմոյ որ յերկինս է,,. – 222 և ագուցեալ զոտս պատրաստութեամբ Աւետարանին խաղաղութեան և սուսեր ընդ մէջ ածեալ զբանն Քրիստոսի, որ հատու է քան զամենայն սուր երկսայրի – 252.

ԱՒԵՏԱՐԱՆ - և առ ինքն ժողովեալ նախարարքն Հայոց՝ դնեն ուխտ և դաշինս աստուածայինս, միջնորդութեամբ սուրբ Աւետարանին – 134. Եւ արդ ՆԺԱ են մարգարէք, որ զվկայութիւն աստուածութեանն Քրիստոսի ստուգաբանեն ճշմարտութեամբ յանցնիւր ժամանակս, իբրև ի միջէ բերանոյ, թող զԱւետարանն և զառաքեալս նորա: - 246. և որ այլ այսպիսիք զմտաւ ածեալ, որ գրեալ է ի սուրբ Աւետարանն – 264 և պաշտօն աւուրն ի գլուխ ելեալ, ընթերցան քահանայքն զսուրբ Աւետարանն ի տեղիս տեղիս ի բանակին – 228. և քահանայքն բարձեալ ի վեր զսուրբ Աւետարանն և նշանակ իւրեանց կանգնեալ զնշան Խաչին – 232. որ ընդ միմեանս երդմամբք հաստատեալ սուրբ Աւետարանաւն և տէրունական նշանաւն – 174. Որպէս ցուցանեն յիշատակարանք հաւատարիմ պատմագրացն. մանաւանդ թէ աւետարանիչն և առաքեալն Յոհաննէս, որդին որոտման, տիեզերաց հնչեցոյց զորոտումն աւետեաց Աւետարանին Քրիստոսի – 76. սրբոյ Աւետարանին հետազօտեալ կրթականին՝ մի բազմել յառաջին բարձին, ոչ եթէ ոչ ունէր նազելի և բարձրագահ պատիւս ի մէջ մեծ նախարարութեանցն Հայոց – 94.

ԱՒԵՏԱՐԱՆԱԿԱՆ - Բայց մի՛ ինձ բասրանս դիցես՝ զօրինականին առ աւետարանականս / 378/ դնել համեմատութիւն, զոր և ոչ ես անգիտանամ զմեծն և զփոքրն, զօրինակն և զճշմարտութիւնն: - 380. որ յետ հաւատոցն որ ի Քրիստոս բազում ուղղութեամբ և երկիւղածութեամբ կրօնս ըստ արժանի հաւատոյն ցուցեալ, գրէթէ ի ծայրս առաքինութեան զաճումն հաւատոցն տարեալ հասուցեալ, որ ինչ յորդորումն աւետարանական վարժիցն ունին դաստիարակութեան ցոյցք: - 78. Որգունակ և յաղագս փրկչական տնտեսութեանն գրէ Յոհաննէս ի կատարածի աւետարանական շարագրածին: - 302.

ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՉ - զՓրկչին մերոյ Տեառն Յիսուսի Քրիստոսի զըստ մարմնոյ ազգաբանութիւնն գրելով աւետարանիչն Մատթէոս- 16. Որպէս ցուցանեն յիշատակարանք հաւատարիմ պատմագրացն. մանաւանդ թէ աւետարանիչն և առաքեալն Յոհաննէս, որդին որոտման, տիեզերաց հնչեցոյց զորոտումն աւետեաց Աւետարանին Քրիստոսի – 76.

ԱՒԵՏԻՔ - և ի վերայ նորա շինեաց եկեղեցի զհամբարձմանն ի յերկինս ի Հօրն գահակցել աթոռ, և զերկրորդ գալստեանն զյիշատակ ունելով, որ գալոցն է հայրենի փառօք, ըստ հրեշտակացն առաքեալսն զմխիթարականն և զքաջալերականն աւետիս նոցա առբերելով: - 390. զերծեալ ի բանտէն յոր տուանն՝ և գան հասանեն յերկիրս այս մեր, բերելով զաւետիս արձակման գերելոցն – 324. յերրորդ ամին եղև որդի աւետեաց Աբրահամու Իսահակ. - 56. Որպէս ցուցանեն յիշատակարանք հաւատարիմ պատմագրացն. մանաւանդ թէ աւետարանիչն և առաքեալն Յոհաննէս, որդին որոտման, տիեզերաց հնչեցոյց զորոտումն աւետեաց Աւետարանին Քրիստոսի – 76.

ԱՒԵՐ - ,,Ելեր դու յաշխարհս Հայոց հրամանաւ արքունի՝ առնուլ զհարկս արքունի. մի՞թէ /176/ և հրաման ունիս յարքունուստ, գերել գերփել յաւեր դարձուցանել զաշխարհս մեր: - 178. այրէր և խորովէր ի սիրտ իւր ի ծածուկ ընդ աւեր աշխարհին և ընդ անողորմ չարչարանս գերելոցն ի թշնամեացն: - 218 անկեղծաւոր և աննենգ տիրասիրութեամբ ցուցանել հնազանդութիւն հպատակութեամբ, մինչ յարիւն և յապաժոյժ նահատակութեամբ առնուլ վրէժս ի Պարսկացն հինից՝ զաւեր եկեղեցեացն Հայաստանի և զնեղութեանցն և զգերփանացն և զսաստիկ արիւնահեղութեանցն զքրիստոնէից և զուխտի մանկանց եկեղեցւոյ սրբոյ: - 134. եթէ ,,Օրէն է աշխարհակալաց արքունի խնամակալութեամբ գնալ ընդ աշխարհ իբրև առ հնազանդս, և զնեղութիւնս տառապելոց բառնալ և ի դիւր հանել իբրև զխնամարկուս, և ոչ աւազակաբար աւարել, և սրով և գերութեամբ յաւեր դարձուցանել. – 278. և աշխարհ զրաւ առցէ յասպատակէ թշնամեաց, որ եկեալ հասեալ է յաւեր և յեղծումն: - 216. և դու թէ ոստիկան խաղաղութեան էիր եկեալ յարքունուստ՝ զշինութիւն պարգևաբաշխէիր սոցա, և ոչ զաւերս և զխռովութիւն: - 278. և զերծեալքն փախստեայ անկանէին ի կողմանս կողմանս աշխարհաց, յաւեր դարձուցեալ զբնաւ աշխարհն, բայց ի լեռնայնոցն՝ որ յամուրս իւրեանց մնային ի լերինն Խոյթ անուանեալ: - 188 և մի յանխնայ ասպատակելով յաւեր դարձուցանես զերկիր իմ,,: - 178. և յաւեր

դարձան գեւղք և ագարակք և աւանք, ի բաց մերկացեալ զզարդ և զբարեձևութիւն, և ընդ ազգականութեամբ փակեալ զանազան բոյսք և տունկք, որ ի վերայ երեսաց երկրի. – 238. և վարեալ ի գերութիւն զՀրէայսն Ն բիւր, յաւեր դարձուցեալ զՀրէաստան և զսուրբ քաղաքն Երուսաղէմ. – 104. մինչև զանբարկանալին Աստուած ի բարկութիւն ածել, ի սատակումն անձանց և ի կործանումն աշխարհի և յաւեր ժառանգութեան տանց հայրենի բնակութեանց. – 182.

ԱԻԵՐԵԱԼ - Բայց քանզի աւերեալ էր զՆինուէ Նաբրովթայ ի բռնանալն ի վերայ Սեմեացն, և զԲաբելոն /16/ փոխանակ նորա շինեալ – 18. և աւերեալ էր զերկիրս մեր ի մտանել և յելանելն իւրում: - 240. զի էր աւերեալ առ նախնեօքն ի զօրացն Պարսից: - 228. մանաւանդ զի աւերեալ էր երկիրն յասպատակէ Պարսից, այն ինչ հուպ մեռանելն Երուանդայ և ընդ թագաւորելն Արտաշէսի: - 90. Յութերորդ ամի գերութեանն դառնայ Գուրգէն եղբայր Աշոտի միապետել զիշխանութիւն տէրութեանն և յարդարել կարգել յօրինել զկարգս /314/ շփոթեալ աւերեալ երկրիս: - 316. շինեաց Գագիկ պարսպաւոր ամրափակութեամբ զքլուրն յՈստանին Ռշտունեաց զաւերեալն ի բազում ամաց – 390.

ԱԻԵՐԵԼ - ասա ի բուն մինչև աւերեսցին՝ քաղաքք ի բնակչաց, և տուն առ ի չգոյէ մարդկան. – 182. Եկն եմուտ ի գաւառն Աղբագ, և ասպատակ սփռէր ընդ կողմանս կողմանս յերկիրն Վասպուրական, գերփէր, աւերէր, յափշտակէր, կապուտ կողոպուտ գործէր ընչից և ստացուածոց. – 176. և անցանէ ի Շիրակ, և հասեալ ի Դուին՝ աւերէ զնա և զՆախճաւան և զՈրմի – 148. Եւ առ սոսա ասացեալն ի Փրկչէն, ,,ամենայն թագաւորութիւն բաժանեալ յանձն աւերի, և ամենայն քաղաք և տուն բաժանեալ յանձն ոչ /194/ կացցէ,,: - 196. և դիմեալ ի Գանձակն Ատրպատականի՝ բրէ զնա, աւերէ զԱհմատան և զՄայ կործանէ և զբագինն հրատին մեծի, որում Վշնապն կոչեն – 148. Եւ եղև ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ ել Հազարաւուխտ Պարսից զօրավար ծանր զօրու ի վերայ Հայոց՝ տալ պատերազմ ընդ զօրս Հայոց, աւերել գերել գերփել զաշխարհս – 134 Եւ ընդ մտանելն նոցա աշխարհս՝ վրդովեցին զուխտ քրիստոնէութեանն, և փոյթ ընդ փոյթ ձեռնամուխ եղեն աւերել քանդել զեկեղեցիս, զտունս աղօթից կործանել. – 124. և հատեալ զզօրսն յերկուս առաջս, և հրաման տուեալ ելանել յերկիրն Վասպուրական, ողողել գերել գերփել /200/ զաշխարհն, աւերել և բնաջինջ առնել և մաշել ի սուր սուսերի. – 202. և շփոթեալ լի աղաղակաւ երկիրս, և ուր հասանէին՝ աւերէին ասպատակաւ և աւարաւ և յափշտակութեամբ. – 298. և փորեալ ի ներքոյ զհիմունսն՝ աւերեցին զպարիսպն: - 142. և քակեցին զռազմն և աւերեցին զճակատն և լքին զմիմեանս, և թողին զպատերազմն և գնացին փախստական ամենայն այր յո՛վ և կարաց զերծանել. - 306. և քանդեալ աւերեաց զամենայն ապարանս թագաւորին և այրեաց զնոսա հրով, և բազում գանձս մթերեալս յափշտակեաց անչափ աւարաւ գանձս ոսկոյ և արծաթոյ և հանդերձից, և անասուն բազում յոյժ, և բազմութիւն գերեաց իբրև զաւազ ծովու անթիւ: - 150. Եւ քանդեն աւերեն զմեհեանն և յատակեալ զտեղին՝ շինեն նորին քարամբք զմեծ եկեղեցին զսուրբ Գրիգորն ի Բլուր տեղւոջն – 126. զոր աւերեացն Իսրայէլ յելանելն իւրում յԵգիպտոսէ և ընդ պատերազմելն ընդ Բաղակայ արքայի Մովաբայ: - 156. զսուրբ եկեղեցիս, զտունս աղօթից քրիստոնէից այրել աւերել հիմն ի վեր տապալել, զքահանայսն նորոյ ուխտի ի սուրս իւրեանց մաշել, զծերս և զպառաւունս մահու սրոյ սպանանել, զերիտասարդս և զկուսանս խաղացուցանել ի գերութիւն, զստացուածս և զինչս վատնել աւարառութեամբ. – 398. որ և զՆինուէ քաղաք առաջին արքունեաց շինեալ յԱսուրայ, զոր աւերեացն Նեբրովթ՝ սա վերստին շինեաց ի պատիւ անուան իւրոյ: - 44. Քակտեսցի և աւերեսցի պերճութիւն տաճարաց քոց, և ամենայն ուրեք անարգեսցի: - 148. քանդեն աւերեն զգեղեցկաշէն ամրական տեղիսն - 104.

ԱԻԵՐԻՉ - և զազգատոհմ մեր ընդ մեծ նեղութեամբ պաշարէիք և աշխարհի մերոյ աւերիչք գտանէիք և հարկացն եղելոց խափանիչք լինէիք: - 244.

ԱԻԵՐՈՒՄՆ - զաւերումն աշխարհի քան զշինութիւն կարևոր համարէր – 370. Իսկ Վասակ Արծրունի, հայր Աղանայ սրբոյ, առեալ զՏաճատ և զԳոտեր զեղբայր իւր՝ գնաց առ կայսր.

մեկուսի եղեալ ի շփոթմանց պարսկական վրդովմանցն և աւերման աշխարհիս. – 132. որպէս ցուցանեն յիշատակարանքն առաջնոց պատմագրաց, զաւերումն Հայոց և զյաճախել նեղութեանցն և զանթիւ բազմութիւն վկայից, որք վասն Քրիստոսի նահատակեցան,և զքաջապէս արիանալ սրբոց քահանայիցն – 128.

ԱԻՃԻՐ - և եթէ յերկարիցի գործոյս այսորիկ հանդէս և մարտիցն հանգամանք ոչ փութանակի վարիցին՝ գուցէ օգնականութեամբ գիշերոյ եկեսցէ ի վերայ քո և մեծամեծ աւճիրս ի վերայ քո և զօրացդ արքունի հասուցանիցէ: - 212.

ԱԻՇԻՆ - Այլ որ փոփոխէ զսիրտս իշխանաց նախախնամօղն Աստուած՝ քակեալ բաժանեաց ճեղքեաց զՅովսէփ ի յԱւշնէ. – 374. այր գազանաբարոյ, վայրենամիտ, առատաձեռն առ արբումն մարդկան, այր զօրաւոր զօրութեամբ ի գործս պատերազմաց, ահարկու ազանց, կարողութիւն և ուժեղութիւն Աւշնի ի սորա ձեռս բաւականացեալ: - 374. Բայց Աւշին որդի Ապուսեճի, քանզի էր այր խռովասէր, ատեցող զխաղաղութիւն, անյագ առ արբումն արեան մարդկան, և զայն բարգաւաճանս անձին քաջ լաւ համարէր. – 370. Բայց միայն զԱրշակ ոմն ի տոհմէն Վարաժնունեաց */ի֊րկվեց/* խնդրեալ դստերն Շապհոյ Բագրատունոյ, զոր առեալ յայնժամ Աւշնի կնութեան յանօրէն ամուսնութիւն. - 372. Բայց յո՛վ ոք կամ ո՞ր աշխարհ, զոր ոչ կործանեաց Աւշին պէսպէս լկանօք հինի ասպատակաւ, աւարառու յափշտակութեամբ, սպանմամբ սրոյ և սովոյ: - 374. բարիատեացն և չարասէրն Աւշին նիւթէր գայր ի վերայ Գուրգինի հասուցանել չարիս մեծամեծս – 370 ԵԹԷ Ո՛ՐՊԷՍ ԿԵՂԾԱՒՈՐԱԿԱՆ ՍԻՐՈՎ ՆԻՒԹԷՐ ՉԱՐԻՍ ԱԻՇԻՆ Ի ՎԵՐԱՅ ՀԱՅՈՑ ԵՒ ԻՇԽԱՆԱՑ ՆՈՑԱ: - 370. ԵԹԷ Ո՛ՐՊԷՍ ԱՍՏՈՒԱԾԱՍԱՍ ԲԱՐԿՈՒԹԵԱՄԲ ՍԱՏԱԿԵՑԱԻ ԱԻՇԻՆ ԵԻ ՀԱՄՕՐԷՆ ԶՕՐՔ ԻԻՐ: - 374. Եւ Աւշնի հաւատացեալ զաշխարս ծառայի ումեմն Սափի անուն ի գերելոցն Յունաց ներքինի, թողեալ զհաւատսն որ ի Քրիստոս, մսլիմանակ դեն ստացեալ, արիւնարբու ուսմամբ բնաւորեալ. – 37 Եւ ելեալ Աշոտ զհետ կոչնականաց Աւշնի՝ գնաց աներկիւղ համարձակութեամբ: - 362. Եւ ըստ արժանի վրիժապարտութեանն լցեալ սուր տեառն բարկութեամբ խաղաց /374/ ի վերայ Աւշնի և բանակի նորա առ հասարակ – 376. Եւ ինքն Աւշին զտանջանացն փորձական կիրս կրեալ, դառնագոյն քան զլեղի իժի ճաշակս ճաշակեալ՝ գնաց զկորստական ճանապարհին. – 376. Եւ մինչ այսպէս կայր աշխարհս յանկարգ խաղաղութեան՝ եհաս լուր գործոյն առ Աւշին և առ իշխանն Աշոտ, եթէ ,,վրդովեալ է երկիրն, և կան ի տարակուսի՝ որք զամուրսն քո ունին. – 362. և նախ յառաջ Սափին կարի յոյժ սիրեցեալն իւր, զսատակչական դեղն արբեալ, անբուժելի կեղով վառեալ յոսկր և ի մարմին՝ և առաջի Աւշնի զրաւ առնոյր ի կենացն: - 376. և փութացաւ գրեաց առ Սափի որ ի Վանտոսպ նստեալ և ճոխանայր Վասպուրական տէրութեամբն. որ առանց յապաղանաց զփոյթն յառաջաբերեալ՝ գնաց եհաս առ Աւշին ի Մարակայ քաղաք: - 374. Զոր լուեալ Աւշնի ի կոր կործանեցաւ. – 374. զսա աղերսեալ տիկինն Վասպուրական Սեդայ, կին Աշոտի և դուստր Ապումրուանայ՝ զերծին զնա ի սրոյն Աւշնի: - 374. Իբրև զեկուցաւ նմա յոմանց զոր ինչ խորհի վասն նորա Աւշին / 370/ … ելեալ գնաց մեկնեցաւ օգնութեամբ ի վերայ հասեալ գիշերոյն – 372. Իսկ զձերբակալսն յղեցին առ Աւշին ի Պարտաւ, որք տուեալ ի կապանս բանտի և դատապարտեցան ի մահ, սրախողխող միջակտուր արարեալ: - 372. Իսկ Աւշին դատարկացեալ ի խորհրդոցն զոր խորհեցաւն՝ յաւել զայս օրինակ կատարել զկամս չարագոյնս: - 372 Իսկ թագաւորն Հայոց Սմբատ անպատկան վարկանելով զերթալն Աշոտի առ Աւշին, մի՛ գուցէ արդեօք և այլք դրդուիցին յիշխանացն զնորայն հետեւել ուղևորութիւն, և արգելուլն զԱշոտ՝ չանսաց ումեք: - 362. Յովսէփ անուն ի Յունաց ազգականութենէ ի ծառայութիւն հասեալ Աւշնի, ներքինի, թողեալ զքրիստոսական պաշտօնն, մոլորութեանն Մահումաթայ հաւատացեալ. – 374. Որդին Ապուսեճի Աւշին, որ զպարսկային հարստութիւնն հզօրապէս յաղթութեամբ ի գլուխ եհան՝ ձեռնամուխ ախորժեաց լինել ի վերայ Հայոց – 360. Որոց ոչ զպատաղումն բերելով՝ գայ զօրու Աւշնի հասանէ ի վերայ նոցա: - 362.

ԱՒՏԱՐ - և ի նիրհելն իւրում՝ ձայնէ հոգին աւտար ի բերանոյ կնոջն քարացելոյ եթէ՝ ծնցիս որդի աշխարհակալ. որ և ի պոռնկութենէ յղացեալ իսկ էր դուստր ցեղի Դանայ: - 158.

ԱՒՐ - լեալ ամաց ԻԹ՝ փոխի յաշխարհէս յամսեանն արեգ, որ օր Դ էր ամսոյն յաւուր երկշաբաթւոջ ի յիններորդ ժամու աւուրն. – 384. լեալ ամաց ԻԹ՝ փոխի յաշխարհէս յամսեանն արեգ, որ օր Դ էր ամսոյն յաւուր երկշաբաթւոջ ի յիններորդ ժամու աւուրն. – 384. /թագաւորեաց/ Մաւի ամս Ի և ամիսս Գ և աւուրս ինչ: - 166. Նախ առաջին՝ զի յետ աւուրց ինչ, իբր անագան իմն այլ ոչ նախապատիւ և կարևոր. և զայն արատաւոր, այլ ոչ անարատ՝ երևի յասացելոցն՝ եթէ ուղիղ մատուցանես և ուղիղ ոչ բաժանես՝ մեղար: - 24. ,,յաւուր յայնմիկ խնդրեցից զվրէժս ի Բէլայ ի Բաբելոն, և հանից /38/ զոր եկուլն՝ ի բերանոյ նորա,,: - 40. այլ նա ըստ կամս իւր կատարեաց ի վերայ իւր զարենապարտն լինել, որ տալոց է հատուցումն վրիժուց յաւուր դատապարտութեան իւրոյ: - 320. Այս եղև զաւուրս ինչ. – 152. Այս Վահանս զոր յիշեցաք՝ այն Վահան է, զոր թագաւորեցուցին նախարարք Հայոց յաւուրս սրբոյն Վարդանայ – 74. և առեալ ոսկի զտիկնոջն և զիւր՝ գնաց յԵգիպտոս գնել ցորեան յաւուրս սովոյն որ եղև առ Կղաւդեաւ. – 80. և տուեալ պատերազմ զաւուրս ոչ սակաւս, որպէս թէ ամսօրեայ մի ժամանակ – 66. Հերովդէս այլազգի որդի Անդիպատրեայ Ասկաղոնացոյ և մօր Եւպատրեայ Արաբացոյ, թագաւոր Հրէից, յաւուրս ծննդեան տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի: - 78. յորոյ աւուրս Փրկչին մերոյ տեառն Յիսուսի Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ մարմնով յաշխարհի երևումն եղև - 76. Ապա յետ փոքր ինչ աւուրց վառեալ զզօրսն ի պատերազմ ընդ բերդայինսն, առնուլ զամրոցն: - 208 Բայց յետ աւուրց բազմաց անցանելոյ շփոթմանցն՝ Գուրգէնի ընդարձակեալ նախախնամութեամբն Քրիստոսի և ելեալ փրծեալ ի բանտէն՝ եկն եմուտ յաշխարհ իւր: - 320. Բայց իշխանն Դերենիկ անգիտացեալ զեղեալսն՝ ի նմին աւուր եկն բազմաձեռն զօրու բանակեցաւ ի հարաւ կողմն բերդին – 332. Բայց մեզ կայ առաջի ասել վասն Ջափրայ և չար գործոց նորա, անգիրս մնացեալ յայլոց, զոր կատարեաց ի վերայ աշխարհիս Հայոց երկայնագոյն ժամանակաւ և անըմբերելի նեղութեամբ ի մերս հանդիպեալ աւուրս, որ էր Հայոց Յ թուական: - 168. դարձեալ յետ փոքր ինչ աւուրց անցանելոյ՝ և խռնեցաւ միւս անգամ պատերազմն, և և՛ս սաստիկ հարան զօրքն արքունի. – 276. եկեալ հասեալ աւուր կորստեան մերձ առ դուրս մեր – 196. և անծանօթ զարմանալի ծառոյն դէպք՝ ի միում աւուր ունել աճմունս փոյթ ընդ փոյթ. և դարձեալ սուգականութիւնս յանկարծօրէնս լինել – 50. և եկաք յերկուս աւուրս ի տեղիսն, ուր արեգակն ոչ ծագէ. – 50 և ետուն պատերազմ անդ զաւուրս Լ, և ոչ ինչ կարացին ստնանել. – 362. Եւ զարեգակն ևս ոչ տեսանէաք, այլ ընդ աղօտ օդ յաւուրս Ժ. – 50. Եւ լցաւ ասացեալն ի Սոփոնիայ մարգարէէն, թէ ,,եղիցի յաւուր յայնմիկ ձայն ի դրանէ օցոտելոցն և գոյժ յերկրորդ դրանէն և բեկումն ի վերայ բլրոց: - 180. Եւ հատաւ քուն յաչաց նորա, և ոչ ոք մտանէր և ելանէր առ նա զաւուրս Ժ, զի եմուտ ի սենեակ ամօթալի երեսօք. – 282. և ահա հնչէր առ հասարակ երկիրն ամենայն իբրև զծով ալեաց կուտակելոյ, և սաստկացաւ պատերազմն, յառլուսանալ աւուրն մինչև ի սպառել անցից տունջեանն իշխեցողին երկոտասան ժամու աւուրն. – 276 և ահա հնչէր առ հասարակ երկիրն ամենայն իբրև զծով ալեաց կուտակելոյ, և սաստկացաւ պատերազմն, յառլուսանալ աւուրն մինչև ի սպառել անցից տունջեանն իշխեցողին երկոտասան ժամու աւուրն. – 276. Եւ այնպէս զօրացոյց Տէր զողորմութիւն իւր ի վերայ Հայրակղի յաւուր յայնմիկ՝ տալ ի ձեռս նորա ամենեսեան. – 150. և անդէն կացեալ զաւուրս բազումս յապահովացեալ ի կասկածանաց երկիւղէ Երուանդայ: - 84 և անհնարին բեկմամբ խորտակեցաւ գունդն Հայոց, մինչև ի բազմացն սակաւուց հազիւ ուրեմն մազապուր զերծեալ՝ անկան յաւուր յայնմիկ ի տարապարտ պատերազմին արք անուանիք իբրև Շ - 402. Եւ ապա անտի ոչ սակաւ ինչ լինէր յաւուր յայնմիկ ձայն լալոյ, հեղումն արտասուաց յահագին բորբոքմանէ սրտից նոցա և գութ խանդաղատանաց թագաւորին և իշխանացն և զօրացն ամենեցուն և բնակչաց քաղաքին. – 154. և արարեալ անդ յոլովագոյն աւուրս իբրև տարոյ միոյ. – 370. Եւ դադարումն լինէր յաւուրս սորա հինից և ասպատակաց ի վերայ երկրիս, և

քաջավայելչապէս բարեձևանայր կարգ սրբոյ եկեղեցւոյ Քրիստոսի, և երկիւղ և կասկած և ոչ ուստեք: - 338. և ելեալ ի Յադամակերտ քաղաքէ ի Թ ժամու ուրբաթու աւուրն, և անցեալ ընդ ծովակն Յըմբեայ, և ընդ Վարազի Զարեհաւանի. – 402. և եղեն հնազանդեալ նմա զամենայն աւուրս Վարդանայ: - 128. Եւ եղև զկնի երից աւուրց անցանելոյ ետուն թուղթ մի տանել առ Գուրգէն, գրեալ Բուխայի լի դառնութեամբ, կնքեալ մատանեաւ արքայի, իբրև այն թէ ի դիմաց արքային և յարքունուստ եկեալ. – 236. Եւ եղև ի միում աւուրց, ի գալ նորա ի նմանէն՝ ձայն օտարոտի, և ազդումն ահագին և դիւական անկեալ ի վերայ /գրքում՝ վերա/ նորա՝ ուշաթափ անկեալ դնէր – 158. Եւ եղև իբրև երրորդ ժամ լինէր աւուրն, որ էր միաշաբաթի՝ և ահա ելանէին գունդք գունդք հեծելոցն ընդ կողմն անապատին Սմբատայ կոչեցեալ բերդին – 228. Եւ եղև յաւուրն ինն և տասներորդի, յամսեանն մարգաց, որ օր ԻԸ էր ամսոյն, յամի քսան և հինգերորդի թագաւորութեանն Խոսրովու, որ կոչէր Ապրուէզ, զկնի Ժ աւուր անցանելոյ զատկին՝ առին զքաղաքն. – 142. Եւ եղև յաւուրն ինն և տասներորդի, յամսեանն մարգաց, որ օր ԻԸ էր ամսոյն, յամի քսան և հինգերորդի թագաւորութեանն Խոսրովու, որ կոչէր Ապրուէզ, զկնի Ժ աւուր անցանելոյ զատկին՝ առին զքաղաքն. – 142. Եւ եղև յետ աւուրցն այնոցիկ, յորժամ ուրախ արար թագաւորն զնախարարսն Հայոց ի տաճարի խրախից, և խոստացաւ տալ իւրաքանչիւր ումեք զերկիր ի ժառանգութիւն – 314. և զինքն յանձն արար երանելի եպիսկոպոսին և ճգնաւոր քահանային, հանգեաւ բարի խոստովանութեամբ ի հոռի ամսեան, որ օր Ե էր ամսոյն յաւուր ուրբաթու՝ ի Քրիստոս Յիսուս ի Տէր մեր – 254. և զՀրէայսն որ յաւուրց սրբոյն Գրիգորի հաւատացեալ էին ի Քրիստոս՝ վարեն ի գերութիւն, աւելի վտանգ նոցա քան այլոց Հրէիցն հասուցանելով վասն ի Քրիստոս հաւատոցն: - 104. և զուարճացեալ լինէին սուրբ ճգնաւորքն յաւուրս պենտեկոստէից. – 254. և զօրացաւ յաւուր յայնմիկ յաղթութիւն Խոսրովայ: - 140. Եւ իբրև անցին աւուրք ինչ՝ վախճանեցաւ տանուտէր տանն: - 158. Եւ Խոռեմայ առեալ զթագաւորութիւնն՝ յաւուր միում զգեցեալ էր հանդերձ թագաւորական և հեծեալ յերիվար արքունի, և շրջէր ի մէջ ամենայն զօրացն իւրոց, ցուցանել զինքն և քաջալերել զզօրսն. – 154. Եւ կատարեալ Աշոտ զկեանս իւր՝ մեռաւ ի Վանտոսպ գաւառի, ՅԻԳ թուականութեանն Հայոց, յամսեանն հոռի, որ օր Զ էր ամսոյն, յաւուր հինգշաբաթոջ. և տարեալ հանգուցանեն ընդ եղբարս իւր ի վանս սուրբ Խաչին յԱղբագ գաւառի: - 338. և կացեալ զաւուրս բազումս անթաղ՝ և ոչ ինչ ամենևին արատեցան մարմինք սրբոցն, և ոչ գոյր հոտ ժախու ի վերայ նոցա: - 268. Եւ կորեան ի զօրացն Պարսից յաւուր յայնմիկ սպառազէնք հեծելոց ԴՌ հանդերձ նաւօք իւրեանց: - 146. Եւ յաւուր միոջ հրաման ետ թագաւորն ածել զառաջեաւ. – 294. Եւ յաւուր միում լեալ նորա ի տխրութեան ի սպառնալեաց հօրեղբօրն իւրոյ՝ եկն եմուտ առ նա Ալի որդի Ապուտալպի և ասէ, զի՞նչ են պատճառքդ զի նստիս տխրեալ. – 160. Եւ յաւուր յայնմիկ եմուտ ի տապանն Նոյ և որդիք իւր, կին Նոյի և կանայք որդւոց նորա ընդ նմա: - Եւ յետ անցանելոյ աւուր, գնացեալ Աշոտ որդի Դերանկին, առեալ զդի նորա՝ տարեալ հանգոյց առ հարս իւր յԱղբակ գաւառի ի վանս սուրբ Խաչին: - 354. Եւ յետ աւուր միոյ ընդ մէջ լինելոյ՝ դարձեալ խմբեցաւ պատերազմն, և հարան զօրքն արքունի. – 276. Եւ յետ աւուրց ինչ դարձեալ դառնայ Վահան ի Սամառայ, զեկուցանել Աշոտի որ ինչ գործեցաւն: - 310. Եւ յետ սակաւ աւուրց ել գնաց Դերանիկն ի Ճուաշ գաւառ՝ ձմերել յաւանին Մառական: - 350. Եւ յետ սակաւ աւուրց վախճան առեալ կենաց նորա, ձիոյ խրոխտացելոյ զանձն ամբերթեալ ելոյծ ի կենաց զքաջարանցն զմեծն տերանց զքաջ զօրավարն և զզօրագլուխն Հայոց մեծաց: - 364. Եւ յետ փոքր ինչ աւուրց հրաման ետ Բուխայ ելանել ի պատերազմ. – 280. Եւ յերկարեցան գործ պատերազմին մինչ ի տասներորդ ժամ աւուրն – 232. Եւ նորա կամեցեալ ցուցանել թագաւորին՝ ի սոյն աւուրս վախճանեցաւ Հայրակղէս. իսկ որդի նորա Կոստանդին ոչ ունէր յանձին ըստ կամաց նորա պատասխանի. – 162. և նստան անդէն զաւուրս Թ և պատերազմեցան ընդ նոսա աւելի քան ԶԺԹ անգամ. – 276. և որ ինչ այդմ հետևին ի հանդերձեալ գալստեանն Քրիստոսի ի վերջնումն աւուրն. – 284 և պաշտօն աւուրն ի գլուխ ելեալ, ընթերցան քահանայքն զսուրբ Աւետարանն ի տեղիս

տեղիս ի բանակին – 228. և սուր ի գործ արարեալ զերիս աւուրս՝ սպառեցին զամենայն մարդ ի քաղաքին. – 142. և վախճանեալ զհայրն նորա՝ ի նմին աւուր մեռանի և ինքն սրով յիւրայոցն: /ճիշտը՝ յիւրայնոցն/ - 116. և տևեալ զաւուրս Խ՝ փոխի յաշխարհէս ամենեցուն պատկառելին, մանաւանդ թէ ընդհանուր ցանկալին և սիրելին ճոխից և անազգեաց, աղքատաց և փարթամաց, մեծամեծաց և փոքունց: - 384. Զայն ի փոքր ինչ աւուրց զապստամբութիւն ի մէջ առեալ Խոսրովայ ի Շապհոյ՝ ի Յոյնս ապաւինի – 112. զի գործ մի գործեմ ես յաւուրս ձեր, գործ որում ոչ հաւատայցէք, թէ ոք պատմեսցէ ձեզ: - 200. Ընդ աւուրսն ընդ այնոսիկ … կազմեալ գունդ զինուորաց և ընտիրս այրուձիոց, վառեալ զինու բազում պատրաստութեամբ – 220. ըստ այնմ զոր մարգարէն Եսայի ասաց, ,,յաւուր յայնմիկ բուռն հարկանիցէ այր զեղբօրէ կամ ազգակցէ իւրմէ և ասասցեն՝ ներ մեր իշխան, և կերակուր մեր ընդ քեզ լիցի,,. – 298. Ի սոյն աւուրս որք մնացեալ էին ի տանէն Արծրունեաց իբրև լուան զպարտումն զօրացն արքունի ի Ծանարացն՝ ի մի վայր եկեալ գունդ կազմեալ հետևազօրքն մարտակցօք հանդերձ խառնաղանջ ամբոխիւ՝ լինին թուեալ արք S – 304. Ի սոյն աւուրս մեծ նեղութիւն եղև աշխարհիս Հայոց ի չարասէր կամաց նորա: - 166. Իբրև հեռացաւ թագաւորն զերկուց աւուրց ճանապարհ՝ Ապումրուան ելեալ ի ձիընթացիկ ասպարէզն զգնայր. – 368. Իսկ քաղաքապետն որում Ապլբերս կոչէին, ձեռնտուութեամբ պարսկային զօրու սպասէր նմա ի չարիս ի բազում աւուրց. – 352. Իսկ զկնի աւուրցն տասանց ի գլուխ ելանելոյ՝ խնդրեաց սպարապետն մտանել առ նա, և կալեալ զձեռանէ նորա՝ սկսաւ խօսել ընդ նմա և ասէ. – 282. Իսկ զկնի վերանալոյն Քրիստոսի, յետ ԺԵ աւուր, ապա հասանէր Գրիգոր ի քրիստոսակոչ կատարումն. – 254. Իսկ ընդ աւուրսն ընդ այնոսիկ սպանեալ էր Ութմանկացն, որ յամուրսն նստէին՝ զՌստոմ Վարաժնունի, որ զտանուտերական պատիւն յայնժամ ունէր զՎասպուրական աշխարհիս. – 332. Իսկ ի միում յաւուրս անցեալ գնացեալ Գուրգէն՝ հանդիպի նմա ի քաղաքին Պարտաւ - 370. Իսկ յաւուրս Վաղարշու մանուկն Վահան Մամիկոնեան ուժեղանայր ընդդէմ Պարսից. – 134. Իսկ յետ անցանելոյ աւուրց ինչ՝ ետ տանել զնա առ թագաւորն, և ընդ նմա գունդս զինուորաց վառելոց և ընտիր այրուձիոց: - լեալ ամաց ԻԹ՝ փոխի յաշխարհէս յամսեանն արեգ, որ օր Դ էր ամսոյն յաւուր երկշաբաթւոջ ի յիններորդ ժամու աւուրն. – 384. մինչ զդի նորա գտելոցն յետ աւուրց ինչ ետ Բուխայ ԺՌ արծաթ, զի այնչափ պատուական էր այրն նմա: - 272. Յայնժամ ժողովեալ Խոռեմ Ռազմայուզան /գրքում՝ Եռազմայուզան/ զզօրս իւր բանակեցաւ շուրջ զԵրուսաղէմաւ և պաշարեաց զնա, և պատերազմեցաւ ընդ Երուսաղէմի աւուրս ԺԹ – 142. յաւուր միում … ետ հրաման իշխանն առնն կորովի եղբօր իւրոյ Աբասայ Հայոց սպարապետի՝ վառել պնդակազմ պատրաստութեամբ, զօրու և զինու և զարդու ամենայարդար հնարաւորութեամբ, որպէս օրէն է նահատակաց քաջ արանց – 344. Յետ այսր առեալ Սմբատայ զԱրտաշէս ըստ ձևոյ տառապելոյ միոյ, որ շրջիցի խնդրիցէ օր ըստ օրէ զբաւականութիւն աւուրն – 84 Յետ մահուանն Աշոտի և կատարելոյ զաւուրս սգոյ նորա առնու զիշխանութիւնն Վասպուրական տէրութեանս Գագիկ եղբայր նորին. – 388. յորում տեղւոջ քաղաքն Տարունոյ շինեալ էր, ուր բնակեալ բայանայր զօրավարն Տաճկաց, զօրհասական արջոյն բերելով նմանութիւն, որ յաւուրս ձմերայնոյ արմատովք պարենաւորեալ՝ ի մէջ կենաց և մահու անցեալ որջանան ի բոյնս իւրեանց: - 188. Նոյնպէս և զպայման ժամանակացն յանբաւ բիւրս ամաց ձգեն որ ոչ և ըստ միոյ յեղանակի հաւաստանայ առ ի ցուցումն, ոչ արեգական բերմամբ ի նոյն կէտ ամսոց և աւուրց և ոչ ըստ չորից փոխմանց առ ի յեղումն ժամանակի տարւոյն, այլ և ոչ ըստ լուսնական լրութեանն և սուզականութեան: - 18. Ո՞վ յիմարութեան առաջնոցն. ո՞րպիսի կատաղութիւն և գիւտք դիւացն նախկին ժամանակաւ սպրդեալ մուծաւ յաշխարհ, ապստամբութիւն առ Աստուած և տրտմութիւն սրբոց հրեշտակաց, և պատճառ վտանգաւոր մահու ծառայիցն Աստուծոյ յաւուրս ապագայիցն. – 38. որ կատարեցան միանգամայն սրով ի միում աւուր ի մեծի ուրբաթի զատկին: - 106. որպէս յայնժամ ի մահուն Ոզիայ արքայի, յաւուրս Եսայեայ մարգարէի՝ ի ձայնէ սրովբէից շարժեալ

տաճարին տեառն, մինչ բարձրանալ դրանդեացն: - 358. Յոյցք ժամանակացս այսոցիկ, ըստ որում յառաջագոյն ասացաք, որ յաւուրց անտի Բէլայ մինչն ի Նինոս՝ երևելիք ինչ և նշանաւորք ի /42/ մատենիցն առաջնոցն ոչ երևի, թերևս ի բազում խափանմանց: - 44. Քանզի ասեն սկիզբն աստուածոց՝ զհին ոմն Բելոս, հայր Դիայ, որ կոչի հայերէն Արամազդ՝ ՄԺԵ բիւր ամաց աւուրս ունել և ևս յառաջ. – 36. քանզի ըստ օրինակի իսրայէլականումն, որ յաւուրս անիշխանութեանն էին անկարգութիւնք, և այր իւրաքանչիւր զհաճոյս աչաց իւրոց առնէր՝ սոյնպիսիք և այժմուս եհաս լինել. – 300. Եւ ընկալեալ զխրատ նորա երանելոյն Աղանայ անսայր դիպող աւուր: - 114.

ԱԻՐՀԱՋՔ - յորս բազումք անկեալ ի նա հաւատացին ի Քրիստոս, որպէս Ծանարքն և Աւրհազքն. – 274.

ԱՓՀԱՋՔ - Յետ անցանելոյ չորից ամաց … դարձեալ Գրիգոր եղբայր Աշոտի Վասպուրական իշխանի յԱփհազաց աշխարհէն՝ նոցուն օգնականութեամբ և Վրաց զօրու ընտիր գոլով՝ եկն եմուտ յաշխարհս Վասպուրական՝ տալ պատերազմ ընդ Գուրգինայ. – 310.

ԱՓՆ - որջացեալ ի մուտս կոյս յափն ծովուն ի փապար յարձանախիտ քարին և մանրեալ զարծաթեղէնն ընդ փայտեղինին. – 378. և գնացեալ ընդ եզր ծովուն Բզնունեաց, ընդ կողմն Ապահունեաց՝ և բանակեցաւ յափն գետոյն, որ իջանէ յԱղձնեաց խոխոմացն: - 366. և իբրև մօտ եղև յափն գետոյն՝ քարշեալ ոմն զլայնալիճն, նստելով ընդ դարիւն, և հարեալ նետիւ ընդ բացատն, և երեսանակալ ձեռնն թուլացեալ. կրկնեալ այլ ոմն ճօճ նիզակաւն ընդ նոյն ակն՝ գետավէժ արարին զԱշխէթն. – 272. Իսկ ի տիրական զօրավարութեանն Գագկայ սկզբնաւորեալ ձեռակերտ իւր՝ շինեաց զհողաբլուր բարձրաւանդակն ի Մահռաշտ գեղ յափն գետոյն յելս կոյս, որ հայի յՈստանն Ռշտունեաց – 394.

ԱՓՐԱՏԱՆԷՍ - են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Ափրատանէս ամս Ծ: Ակրապաղէս ամս ԽԲ:– 58.

ԱՓՐԱՏԷՍ - են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ …Ափրատէս ամս Խ: Ափրատանէս ամս Ծ: Ակրապաղէս ամս ԽԲ: – 58.

ԱՓՐԻԿԱՆՈՍ - Եւ արդ ըստ Եւսեբեա բազմայեղ յեղանակաց խուզմանցն և ըստ Ափրիկանոսի հաւատարմաբանութեանն և ըստ Մովսէսի Քերթողի՝ նախ ի մէջ առից զորպիսութիւն ազգացն բաժանմանցն գրել: - 12.

ԱՓՓՈՒՍՈՎԹ - Եւ նոյնժամայն հրաման հասեալ յափփուսափս /ճիշտը՝ ափփուսովթ, բառարանում՝ ափփուսովթ/ յոմանս ի գաղտնիս՝ զրաւ առնել կենացն նորա. – 328.

ԱՔԱՂԱՂՈՒ ԿԱՏԱՐ - Եւ ամիրայն Յիսէ խաղացեալ բազմաձեռն զօրուն՝ յառաջ խաղայ ընդ Աքաղաղու կատար /գրքում՝ Աքաղայու կատար/ ասացեալ բլուրն: - 334.

ԱՔԱՅԻ - Եւ մի ոմն մերկանայր զկօշիկս ոտիցն նորա. և հարեալ աքացի զվատ այրն հանդէպ սրտին՝ և սպան զնա: - 304.

ԱՔՅԱՆ - և զՀեփեստես ասեն կաղ յերկոցունց ոտիցն, և կայծակնավարս ունի ի ձեռնն աքցանս և կռանս, և նստեալ դարբնէ մարդկան: - 52.

Բ

Բ/թիվ՝երկու/ - Շինէ … Եւ յաջմէ և յահեկէ սեղանոյն այլ ևս Բ եկեղեցիս: - 394. /թագաւորեաց/ Յեզիտ ամս Ջ … Շամորեհեշմ ամս ԺԹ. Վլիթ ամս Բ. - 168. Արդ են թագաւորք Ասորեստանեայց ի միւսմէ կողմանէն այսոքիկ … Փուա ամս ԺԲ: Ամիղմարուդաքոս ամս Բ: - 62. և եկեալ կացին մօտ առ Կանգուար բերդ, և պատերազմեալ զամիսս Բ՝ ոչ ինչ գործ ի գլուխ ելեալ ըստ ախորժման. – 332. Եւ էր հակառակութիւն մեծ և պատերազմ

Աբդլայի որդւոյ Զուբայրի ամս Ը և ամիսս Գ: - 166. Եւ ի միւսում առաւօտին հասին ի վերայ բանակին խոնջեալ երիվարօք, անզգուշութեամբ առ մուտն պատրաստեալ, և անկան ի նմին ժամու Ը ոմանք, Վլիթ և Մարաճայ. – 402. և ինքն կացուցանէ ի գլխաւորութիւն Տաճկաց զԱպուբաքր, և սա կեցեալ ամս Ը մեռանի: - 164. Եւ կալաւ Բորն զթագաւորութիւնն ամս Ը և մեռաւ: - 154. և յետ Ը ամաց վախճանի Վաղարշակ, թագաւորեալ ընդ եղբօրն բոլոր Հայոց: - 110. Որպէս Պօղոս ուսուցանէ. ,,արհամարհեալ ասէ, ուրուք զօրէնս Մովսէսի՝ մեռանէր, ի բերանոյ Ը կամ Գ վկայիւք. քանի սաստկագոյն համարիմք զայն, որ զորդին Աստուծոյ առ ոտն եհար,, , և որ ի կարգին է: - 380.

ԲԱԲ - Բաբ ծնանի զԱներիս – 42. Նեբրովթ ծնանի զԲաբ - 42.

ԲԱԲԱՆ - որոց անուանք ճանաչի սոցա … Սահլ Սմբատայ որդի, Շաքեոյ տէր, որ զԲաբանն կալաւ, և իշխանական Վասակ Վայոց ձորոյ տէրն, և Փիլիպպէ իշխանն Սիւնեաց – 298.

ԲԱԲԳԵԱՆ - Անդ Բաբգեան և ասպետն մեծ Աշոտ նիզակակիցք միմեանց զերծեալ ի մեծ պատերազմէն՝ փութանակի մտին յաշխարհս Հայոց – 92. Առ սոքօք էին ազգք Արծրունեաց ծննդաբանութեամբ՝ Համազասպ. Շաւարշ. Ասուդ. Բաբգեան: - 92.

ԲԱԲԳԷՆ - Եւ այս են ծնունդք Արծրունեաց. ի Բաբգենայ Մուշեղ. Վահան. Ներսէհ. միւս Բաբգէն. Տիրոց: - 94. Եւ այս են ծնունդք Արծրունեաց. ի Բաբգենայ/ճիշտը՝Բաբգէնայ/ Մուշեղ. Վահան. Ներսէհ. միւս Բաբգէն. Տիրոց: - 94. Իսկ ի տանէն Արծրունեաց ընդ մեծ նախարարսն Հայոց մկրտեալ լինի Տիրոց որդի Բաբգէնի երկրորդի - 94.

ԲԱԲԳԷՆ ԵՐԿՐՈՐԴ - Իսկ ի տանէն Արծրունեաց ընդ մեծ նախարարսն Հայոց մկրտեալ լինի Տիրոց որդի Բաբգէնի երկրորդի - 94.

ԲԱԲԵԼԱՑԻ - Ո՞վ Բաբելացի կոյր՝ ունելով խելապատակ ցնդեալ ի մկանց և ի խլրդից. – 38.

ԲԱԲԵԼԱՑԻՔ - այլ այսոքիկ փոյթք յօժարութեան առ ի յայլոց ասացելոց նախագունից տեղեկութիւն, և ոչ ինքեամբ և կամ նովաւ գտանել զինարս գիւտի գրոց, թէպէտ և յառաջ քան զնա, այլ ոչ թէ և քան զԲաբելացւոցն իրս – 18. ՎԱՍՆ ԲԷԼԱՅ ԵԻ ԲԱԲԵԼԱՑԻՈՑՆ ԵԻ ՆՈՑԻՆ ԱՌԱՍՊԵԼԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆ – 36. զոր և անդրի ոսկեղէն կանգնեալ թագաւորին Բաբելացւոց՝ արձան քաջութեան առ ի յիշատակ: - 38. ըստ այսմ զարմանալիք և Բաբելացւոցն Բէլայ ասացաւ – 38. որոյ սերմանք յիմարութեանն պատուեալ առ Բաբելացիսն պահեցաւ մինչև ի ժամանակս Աղէքսանդրի Մակեդոնացւոյ. – 38. ո՞չ ապաքէն ըստ այնմ և ելքն ի նմանէ լինիցին շահ ի փառս Բաբելացւոցն ըստ կարծեաց նոցա: - 38. միանգամայն և միահաղոյն որոշել զՊարս և Մարս ի Բաբելացւոց – 46. և կուտէր խումբս սինկղիտոսաց զամենայն իմաստունս Ասորոց և Բաբելացւոց տեսանել վասն գործոյս այսորիկ: - 180. Արդ ի գալ միւսոյ ամին որ յորելեանք Զ և ոլըմպիատք ՀԲ, ընդիքտիոնք Ի … աներկբայ խորհուրդ ի մէջ առեալ թագաւորն սինկղիտոսօքն հանդերձ և ամենայն մեծամեծօքն Բաբելացւոց, զի զիշխանս աշխարհին Հայոց ի բաց բարձցէ յիւրաքանչիւր տէրութենէ – 184. Զկնի այսորիկ մեկնեաց Բուխայ յինքենէ արս զօրաւորս յամենայն ազգաց և յամենայն մեծամեծաց և ամենայն աշխարհակալաց, և ի Պարսից և յԵլիմացւոց և ի Բաբելացւոց և յԱրաբացւոց … արս աւելի քան ԺԵ հազարաց և եհան զնոսա զհետ Գուրգինայ – 224. Զոր և մարգարէն առ գերութեամբն Բաբելացւոց ասէ, ,,կերիցեն հարք զորդիս, և որդիք զհարս,, , որպէս և առ Վեսպասիանոսիւն եղև: - 374. Յայնժամ հրովարտակս արարեալ, պնդադեսպանս արձակեալ ընդ ամենայն սահմանս իւրոյ տէրութեանն …. ի հեռաբնակ վայրս Ասորոց և Բաբելացւոց - 198.

ԲԱԲԵԼՈՆ - Եւ առեալ զնոսա անցուցանէ յիւրաքանչիւր սահմանս բնակութեան, ինքնին զհետ նոցա ելանելով, որպէս Կիւրոս արքայ Պարսից զհետ դարձելոցն ի գերութենէն Բաբելոնի. – 218. Եւ քանզի էր Բաբելոն վիճակեալ Սեմա՝ և բռնազբօսութեամբ Նեբրովթ յինքն գրաւէ և հաստատէ անդ զթագաւորութիւնն Եթովպացւոց: - 14. Իսկ Նեբրովթ ի Քամա շինէ զԲաբելոն առաջին քաղաք, և առաջին թագաւորէ ի վերայ երկրի: - 14. Տիտան բռնացեալ ի վերայ Զրուանայ՝ առնու զԲաբելոն – 14.և առնու զԲաբելոն, և շինէ զՏարսոն ի ձև Բաբելոնի, գետոյ ընդ մէջ անցանելոյ որպէս խոնարհագոյն մասնաւորաբար գրեմ: - 16. և առնու զԲաբելոն, և շինէ զՏարսոն ի ձև Բաբելոնի, գետոյ ընդ մէջ անցանելոյ որպէս

խոնարհագոյն մասնաւորաբար գրեմ: - 16. Բայց քանզի աւերեալ էր զՆինուէ Նաբրովթայ ի բռնանալն ի վերայ Սեմեացն, և զԲաբելոն /16/ փոխանակ նորա շինեալ – 18. ի թագաւորելն Նինոսի առնու զԲաբելոն/գրքում՝ Բաբիլոն/ և շինէ զՆինուէ, և փոխէ անդ զթագաւորութիւնն Ասորեստանի: - 18. ըստ այսմիկ և այլ առասպելականք, և գիր մատենական ի նմանէ գրեալ և պահեալ ի Բաբելոնի բազում զգուշութեամբ. - 36. ,,յաւուր յայնմիկ խնդրեցից զվրէժս ի Բէլայ ի Բաբելոն, և հանից /38/ զոր եկուլն՝ ի բերանոյ նորա,,: - 40. և թագաւորեալ ի Բաբելոնի սաստիկ զօրութեամբ – 40. Քանզի Ասիականք արևելից Սեմայ լեալ վիճակ՝ խոյս տուեալ Հայկայ գայ հատուածեալ ի Բէլայ ի Բաբելոնէ յարևելս Ասիական. – 42. և զԲաբելոն պարսպօք ամրացոյց – 44. կացոյց զԶրադաշտն ի վերակացութիւն Բաբելոնի և Խուժաստանի և ամենայն արևելեաց Պարսից. – 44. Եւ առ այսոքիւք պատեհագոյնս իմն գտեալ իբրև յանիշխանութեան՝ ոմանք Ասորեստանեայք և Քաղդէացիք, յազգէ թագաւորացն … զօր բազում գումարեալ՝ յետ ԻԸ ամի անիշխանութեան Ասորեստանեայց ի ձեռն Փուայ թագաւորեցելոյ դարձեալ տիրեն Բաբելոնի և ստորին Ասորւոց – 60. և զԲէղէսիոս՝ իշխան /58/ Բաբելոնի կացուցեալ, ինքն զարքունիսն յայնմ հետէ ի Մարս փոփոխէ - 60. և յերրորդ ամի թագաւորութեան նորա, Սենեքերիմոս զօր գումարէր ի վերայ նորա, և ձերբակալ արարեալ զնա հանդերձ իւրով բարեկամօքն՝ Բաբելոնի կացուցանէր թագաւոր զորդի իւր զԱսորդանիս – 60. և անտի դարձեալ ի Բաբելոն, ընդ իւր տանելով զԼիդէացին.- 66. Իսկ իբրև միապետեցաւ թագաւորութիւն Պարսից Կիւրոսի՝ առնու զԲաբելոն և արձակէ զգերին Հրէից: - 66. Եւ ապա առնու զթագաւորութիւնն Ասորոց և Բաբելոնի և վերնոց կողմանցն Սելևկոս Նիկանոր, որ կոչի յաղթող: - 70. և ինքն հեռացեալ գնաց զկնի Աղէքսանդրի ի Բաբելոն, և անտի եկեալ յԵրուսաղէմ պագին անդ երկիր Աստուծոյ: - 70. Եւ կացեալ ԺԲ ամ Աղէքսանդրի մեռանի ի Բաբելոն, կեցեալ ամս ԼԳ, թագաւորեալ ամս ԺԲ: - 70. որպէս սահմանեաց Աստուած ի վերայ ժողովրդեանն Իսրայէլի գերելոցն ի Բաբելոն, որպէս գրեալ է ի մարգարէութեանն Երեմիայի, ,,զ-ՀԷ-երորդն ասէ գիտասցես, և խելամուտ լիցիս յելից բանին տալ պատասխանի. մինչև յօծեալն /312/ առաջնորդ եօթներորդ է և եօթներորդք կԲ,,. – 314.

ԲԱԳԱՐԱՆ - Եւ անյապաղ գլխաւորեալ խորհրդոցն՝ առնու ընդ իւր զԴերենիկն, և էանց գնաց ի տուն իւր ի Բագարան: - 322.

ԲԱԳԱՐԱՏ - Ընդդէմ զօրաժողով եղեալ Սմբատ սպարապետն Հայոց որդի Բագարատայ Բագրատունւոյ – 106. Եւ յելանելն նորա և մօտ լինել ի սահմանս Հայոց զօրօք բազմօք, մերձ ի սահմանս Տարունոյ, Առաջին կոչեցեալ Հայոց՝ իշխան Տարունոյ Բագարատ … առաքէ զոմանս ի մեծամեծաց իւրոց ընդ առաջ նորա պատարագօք ոսկոյ և արծաթոյ և պատուական հանդերձից, համոզեալ մի ելանել յերկիրս Հայոց: - 170. Եւ զօրաժողով եղեալ Մուսէի պատճառաւ հարկաց արքունի՝ եկն եմուտ յերկիրն Տարաւնոյ, տալ պատերազմ ընդ Բագարատայ: - 172. Ի ժամանակին յայնմիկ էր խռովութիւն մեծ ի մէջ Բագարատայ և Մուսէի: - 172. Իսկ իբրև ծանուցաւ նմա անլոյծ միաբանութիւն ուխտի ընդ միմեանս Աշոտոյ և Բագարատայ՝ ոչ ինչ յայտնեաց զխորհուրդս չարութեանն, զոր խորհեալ էին ի վերայ նոցա. – 172. ՎԱՍՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ԲԱԳԱՐԱՏԱՅ ԻՇԽԱՆԻՆ ՀԱՅՈՑ ԵԻ ՄՈՒՍԷԻ ԵԻ ՅԱՂԹՈՒԹԵԱՆՆ Ի ՁԵՌՆ ԱՇՈՏՈՅ ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆ ԻՇԽԱՆԻՆ, ՋԻ ԵԿՆ ՁՕՐԱՎԻԳՆ ԲԱԳԱՐԱՏԱՅ: - 172. ՎԱՍՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ԲԱԳԱՐԱՏԱՅ ԻՇԽԱՆԻՆ ՀԱՅՈՑ ԵԻ ՄՈՒՍԷԻ ԵԻ ՅԱՂԹՈՒԹԵԱՆՆ Ի ՁԵՌՆ ԱՇՈՏՈՅ ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆ ԻՇԽԱՆԻՆ, ՋԻ ԵԿՆ ՁՕՐԱՎԻԳՆ ԲԱԳԱՐԱՏԱՅ: - 172. և համոզեալ ի միջի նոցա յուղարկել զնոսա, զի էր քոյր Բագարատայ: - 176. և նախ ձեռս արկցէ յԱշոտ և տուն նորա և ի Բագարատ և տուն նորա – 184. Նա և մայր իշխանին Աշոտի, քոյր Սահակայ և Բագարատայ իշխանին Տարաւնոյ… երթեա՛լ ընծայիւք բազմօք յանդիման լինէր Յովսէփայն և խնդրէր զհաշտութիւն և զխաղաղութիւն հաստատել առ որդիսն իւր և առ բոլոր աշխարհին Վասպուրական: - 186. Արձակէ առ Բագարատ, կոչողս պատճենիւք հանդերձ, զի եկեսցէ առ նա առանց պատճառանաց և երկիւղի: - 186. Իսկ իշխանն

Բագարատ … ել գնաց անխիղճ համարձակութեամբ, տիրասէր խորհրդովք, կատարել զպաս զինուորութեան, ըստ աստուածեղէն պատուիրանին և ըստ թագաւորական հրամանին, զհետ եկելոյ կոչնականացն, ոչինչ իմացեալ զպատրանս խաբէութեան նորա, որով վրիպեացն: - 186. որ յանուն Փրկչին մերոյ շինեալ էր յիշխանէն Բագարատայ, ի ծախս մեծամեծ գանձուց իբրև Յ հազարաց: - 190. Ասաց Բագարատ յուրացութեանն իւրում, թէ առ վտանգի նեղութեանցն՝ ուրացութիւնն ոչ ինչ վնասէ, եթէ ի սրտին գաղտնի պահէ զխոստովանութիւնն հաւատոց: - 254. Յայնժամ իսկ և իսկ արագապէս թլփատեալք եղեն մսլիմանակ, հետևեալք զկնի Բագարատայ Բագրատունեաց – 248. ՎԱՍՆ ՀԵՐՁՈՒԱԾՈՅՆ ԲԱԳԱՐԱՏԱՅ ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻՈՅ – 254.

ԲԱԳԱՐԱՏ ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻ - Ընդդէմ զօրաժողով եղեալ Սմբատ սպարապետն Հայոց որդի Բագարատայ Բագրատունւոյ – 106. ՎԱՍՆ ՀԵՐՁՈՒԱԾՈՅՆ ԲԱԳԱՐԱՏԱՅ ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻՈՅ – 254.

ԲԱԳԻՆ - և դիմեալ ի Գանձակն Ատրպատականի՝ բրէ զնա, աւերէ զԱհմատան և զՄայ կործանէ և զբագինն հրատին մեծի, որում Վշնապն կոչեն – 148. կործանեցին և զպատկերսն Սամամայ, որ ի բագնին այնորիկ. – 160.

ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻ - Բայց միայն զԱրշակ ոմն ի տոհմէն Վարաժնունեաց */փրկվեց/* խնդրեալ դստերն Շապհոյ Բագրատունւոյ, զոր առեալ յայնժամ Աւշնի կնութեան յանօրէն ամուսնութիւն. - 372. Դարձեալ զՍդղոմոն Բագրատունի վառեալ ի զէն սատանայական՝ յղէ առ նա բազում անգամ զնոյն խորհելով. – 318. Եւ Գուրգէն Արծրունի և Մուշեղ Բագրատունի, և ինքն փութացաւ հանդերձ կաթողիկոսիւն, եկն բանակեցաւ յամուրն մերձ, ուր էր արգելեալ Դերանիկն: - 348. Եւ դարձեալ գումարեալ հեծեալս Ռ, զՄահակ Բագրատունի, զորդիս իշխանաց իշխանի զՍմբատ և զՇապուհ և զՄուշեղ Մոկաց իշխեցողք, և զԱրզնոյ զօրսն – 332. և էր յայնժամ առեալ Յունաց գաղաբար /հավանաբար պետք է ընդունել որպես հատուկ անուն՝ Գաղաբար/ իշխանիկ կոչեցեալ ի տոհմէ Բագրատունի՝ զբերդն Արամանեակ կոչեցեալ. – 302. և ի նոյն պատիւ թագաւորութեան կացուցանէ զԱնիանոս Բագրատունի: - 76. Ընդդէմ զօրաժողով եղեալ Սմբատ սպարապետն Հայոց որդի Բագարատայ Բագրատունւոյ – 106. Եւ քանզի յետ մահուանն մեծին Սահակայ Բագրատունոյ սպարապետի ասպետի և զօրավարի Հայոց, հաւատացեալ էր Թէոդոսի կայսեր զսպարապետութիւնն Հայոց Համազասպ Մամիկոնէի և որդւոյ իւրում Վարդանայ – 122. Յայնժամ Սմբատ Բագրատունի… Մոկաց իշխեցող … անհանդուրժելի լեալ /216/ անցիցն անցելոց – 218. ՎԱՍՆ ՍՄԲԱՏԱՅ ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻՈՅ, ՄՈԿԱՑ ԻՇԽԱՆԻՆ: - 200. ՎԱՍՆ ՀԵՐՁՈՒԱԾՈՅՆ ԲԱԳԱՐԱՏԱՅ ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻՈՅ – 254.

ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻՔ - Այս առաջին խնամանալ եղև ընդ միմեանս Բագրատունեաց և Արծրունեաց: - 76. Արջամ թագաւորեալ Հայոց՝ զազգն Բագրատունեաց արկանէ ընդ բազում տառապանօք, վասն արձակմանն Հիւրկանոս քահանայի ի կապանաց բանտին – 74. և զոմանս ընդ սուր հանեալ կամէր միախաղոյն զրաւ առնել ազգին Բագրատունեաց: - 74. և կալեալ զԱնիանոս նահապետ Բագրատունեաց և սպարապետ Հայոց հանդերձ ընտանեօք և ամենայն ազգաբանութեամբ՝ արկանէ ընդ բազում չարչարանօք – 74. սա առաջին ի տանէն Բագրատունեաց եկեալ կայ նա զայսու կողմամբ Այրարատեան նահանգի: - 76. որ էր ի տոհմէն Բագրատունեաց – 170. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … և ի տանէն Բագրատունեաց Թոռնկայ որդի զօրօք իւրովք. ի տոհմէն Ամատունեաց Շապուհ Ը հարազատօք և զօրօք իւրեանց. – 174. Եւ նորա ըմբռնեալ զնա և զամենայն ազգատոհմն նորա ի տանէ Բագրատունեաց և կապեալ երկաթեղէն կապանօք՝ խաղացոյց ի Սամառայ: - 186. Յայնժամ իսկ և իսկ արագապէս թլփատեալք եղեն մսլիմանակ, հետևեալք զկնի Բագարատայ Բագրատունեաց – 248.

ԲԱԳՐԱՒԱՆԴ, ԲԱԳՐԵՒԱՆԴ - և հասեալ ի Բագրաւանդ գաւառ ի Ձիրաւ գեօղ՝ կամէր անցանել ի թագաւորաբնակ տեղիսն Հայոց: - 106. այլ իբրև եմուտ Բուխայ յաշխարհս

Վասպուրական՝ ել գնաց Գուրգէն առ Քուրդիկ Մամիկոնէից տէր ի Բագրեւանդ գաւառ, և անդ լինէր, զի էր Քուրդիկ քեռի Գուրգինայ: - 302.

ԲԱԳՐԵՒԱՆԴ - Տե՛ս ԲԱԳՐԱՒԱՆԴ

ԲԱԶԷ - և կացուցեալ զնոսա ի կարգի ստրկութեան, որոյ զփոյթ հպատակութեան ցուցեալ՝ կարգէ զնոսա ի գործ ծառայութեան, կրել արծուիս և բազէս. – 64.

ԲԱԶՄԱԳԱՒԱՌ - թողուլ լքանել զաշխարհս բազմագաւառս, զամուրս անկասկածելիս – 386.

ԲԱԶՄԱԳՈՅՆ - Եւ իբրև ստուգեաց և տեղեկացաւ զամենայն՝ եգիտ բազմագոյն քան զամենեսեան զկապարճաւորս և զկորովիս աղեղնաւորացն Ելեմացւոց և Արաբացւոց, աջողակք յերկոցունց ձեռաց – 200. վկայեցին վասն Քրիստոսի …բազմագոյնք և յազատաց աշխարհիս և ի տիկնանց նոցա անհնարին և դառն տանջանօք – 106. Եւ նորա զայս ամենայն չարիս կատարեալ՝ ևս բազմագոյնս քան զայս հաստատեալ եդ ազգի իւրում օրէնս բազում և այլ չարագործութեամբք. – 164.

ԲԱԶՄԱԴԷՄ - Բայց Աշոտ վերջոտնեալ հանդերձ Վահանաւ՝ եկն եհաս խաղաղութեամբ և բերկրեալ սրտիւ բազմադէմ յերկիր իւր: - 330. միանգամայն և զերկիր զազրացեալ ի բազմադէմ չարեացն գործելոցն ի նմա: - 28. այլ գնաց զխոտորնակ և զձախողակի ճանապարհ աղտեղասէր բազմադիմակ պղծութեամբք – 108.

ԲԱԶՄԱԴԻՄԻ - ի տէրութիւն կարգեալն՝ բազմադիմի չարիւք վարատեալ, և ծառայ ախտից եղև - 22. որ տեղասցեն ի վերայ ձեր նետս երկաթեղէնս և շուառունս մուխս պաղաւատիկք սլաքովք և հաստաձիգք աղեղանց և կռուփք բազմադիմիք՝ որչափ Խոսրովայ և ձեզ պիտոյ իցէ,,: - 138.

ԲԱԶՄԱԴՐՈՒԱՏ - քանզի էին բարեկամացեալ ընդ միմեանս Կիւրոս և Տիգրան և յամենայնի համանմանքն, համակամքն, միասիրտքն, քաջախոհեմքն և բազմադրուատքն: - 62.

ԲԱԶՄԱԽԱՂԱՑ -գլխաւորագոյն և բարձրագոյն յիշատակ արձանացուցեալ անջինջ կտակ առ բազմախաղաց ժամանակս տրամադրեաց: - 392.

ԲԱԶՄԱԽԱՌՆ - Աստանօր և ի դէպ ելանէ մարգարէութիւնն Դանիէլի, տեսութիւն անհեղեղ պատկերին բազմախառն նիւթոքն ի վերայ խեցեղէն և երկաթեղէն ոտիցն: -156.

ԲԱԶՄԱԽԱՐԴԱԽ - Իսկ նա ի հրապոյրս ապստամբ վիշապին ելեալ, որ բազմախարդախ չարութեամբն եհեղ առատութեամբ զդառնութիւն խրատոյն յունկն կնոջն անզգամի: - 20.

ԲԱԶՄԱԽՈՀԵՄ - Նա և բազմախոհեմն Կիւրոս Պարսիկ խաղայ գայ իւրովք հեծելազօր մարտակցովքն՝ գալ օգնել Տիգրանայ. – 62.

ԲԱԶՄԱԽՈՅԶ - և ոչ ընթանալ գետ բազմախոյզ զրուցատրութեանց – 96.

ԲԱԶՄԱԽՈՒՌՆ - և զոր ասէն այսպիսի ինչ է. ,,վա՛յ քեզ, եղո՛ւկ դու երկիրդ Պարսից, յորժամ բազմախուռն գունդք զօրացն Յունաց ի քեզ արշաւանս եդեալ՝ հասանիցեն և հարկանիցեն զքեզ ի սուր սուսերաց, և յառաթուր սմբակաց: - 148.

ԲԱԶՄԱԾՈՒՓ - և բազմածուփ ալեացն ներքսագոյն շտեմարանեալ ցանկասիրութեանն՝ անդուլ առնէր զնորայն իմացմունս. – 364.

ԲԱԶՄԱԿԱՆ - և բարձակից լինել մեծամեծացն արքայի ի գլխաւոր բազմականի անդ, յորժամ ատեանն արքունական յարդարիցի: - 204.

ԲԱԶՄԱԿԵՐՊ - տեսանեն զկողմանս արևելից, դաշտ յոյժ մեծանիստ, լայնատարած, հարթայատակ, անվայրափակ առ ի սահման, անբաւական ի տեսութիւն աչաց, սաստիկ լուսով զարդարեալ ի գիշերի, բազմակերպ երևմամբ – 48.

ԲԱԶՄԱԿՈՅՏ - Նոյնպէս և ամենայն զօրք և զօրագլուխք հանդերձ բազմակոյտ կարաւանին զկորստեան ընկալան զվճիռ. – 376.

ԲԱԶՄԱՀՆԱՐ - զոր սարսափեմ և հիացմամբ մեծաւ յապուշ կրթին միտք իմ ընդ ժուժկալութիւն այնքանեաց բազմահնար մեքենաւոր չարչարանաց. – 106.

ԲԱԶՄԱՁԵՌՆ - Բայց իշխանն Դերենիկ անգիտացեալ զեղեալսն՝ ի նմին աւուր եկն բազմաձեռն զօրու բանակեցաւ ի հարաւ կողմն բերդին – 332. Եւ ամիրայն Յիսէ խաղացեալ բազմաձեռն զօրուն՝ յառաջ խաղայ ընդ Աքաղայու /ճիշտը՝ Աքաղաղու/ կատար ասացեալ բլուրն: - 334. Եւ լուեալ կնոջն Սահակայ, թէ ըմբռնեցաւ … փութացաւ գնաց

եկաց առաջի Բուխայի, թերևս կարասցէ ըստ պատշաճ գեղոյն և ըստ բազմաձեռն գանձուց ապրեցուցանել զայրն իւր, որ առաւել մահու քան թէ կենաց պատճառ եղև նմա: - 272. Եւ հասեալ ի մի վայր գան հովիտն Կուղան, ուր Գուրգէն բանակ արարեալ /362/ էր ի Կարկինեանս տեղւոջ բազմաձեռն զօրու. – 364. յաճախագոյնս վասն Գուրգինայ վայելէ զդրուատեացն, կարևոր է բազմաձեռն աճմամբ զդրուատեացն յերկարագոյնս հատուցանել զճարտասանութիւնս. - 300. Սոքա ամենեքեան վառեալք սպառազէն պատրաստութեամբ և բազմաձեռն առատալիր պատարագօք՝ գնացին, զի առեալ տարցեն մուծցեն զնա ի Դուին քաղաքն: - 340.

ԲԱԶՄԱՄԱՐԴԻ - զբազմամարդի գեօղս և աւանս առնել անմարդիս, և զմնացեալսն վարել ի գերութիւն, զկանայս հանդերձ մանկտով. – 202.

ԲԱԶՄԱՄԱՐԴՈՒԹԻՒՆ - Զոր Փիլոն Աղէքսանդրացի փիլիսոփոս և վարդապետ հնոյն՝ Զրարբի ասէ, թերևս զսննդականութեան և զաճողական բազմամարդութեանն պատճառ նշանակեալ յառաջատեսէ հայրն. – 24.

ԲԱԶՄԱՄԲՈՒխ - ունելով ընդ իւր զզօրսն Յունաց բազմամբոխս վահանաւորաց և դրօշուց սաւառնացելոց, և փողք կայսերալուրք և գունդք գունդք վառելոցն վաշտիցն – 106. բարձեալ զմարմին սրբոյն բազմամբոխն զօրօքն Հայոց – 108.

ԲԱԶՄԱՄԵԱՅ - անհասական իմն շնորհիւ փառօք և պատուով պսակեալ զմարդն իշխանական ճոխութեամբ՝ վայելեցուցանէ դրախտին, տալով նմա բազմամեայ կենաց սահման իբրև զմի օր - 20.

ԲԱԶՄԱՅԵՂ - Եւ արդ ըստ Եւսեբեա բազմայեղ յեղանակաց խուզմանցն և ըստ Ափրիկանոսի հաւատարմաբանութեանն և ըստ Մովսէսի Քերթողի՝ նախ ի մէջ առից զորպիսութիւն ազգացն բաժանմանցն գրել: - 12.

ԲԱԶՄԱՆԱԼ - այլ բազմացան չարիք մեր, զի մեղաք առաջի տեառն Աստուծոյ մերոյ և յետս հարաք զիրաւունս պատուիրանաց նորա – 242. Քանզի ասէ՝ բազմացան չարիք մարդկան ի վերայ երկրի – 28.Եւ յետ այնորիկ ի բազմանալ որդւոց մարդկան՝ յերիս մասունս և զերկիր բաժանեալ, ըստ ասացելումն Հերոդոտեայն – 34.

ԲԱԶՄԱՇՈՒՐԹՆ - և ի մէջ առից, թէ ըստ բազմաշուրթն լեզուացն յետ աշտարակաշինութեանն, յորմէ ցեղէ սկիզբն առ աճել սերունդք Արծրունեաց տոհմին – 12.

ԲԱԶՄԱՇՓՈԹ - Զայս գործ լուեալ Լիդէացւոց թագաւորին Կրոսիսեայ բազմաշփոթ յուզմամբ ամբոխ արարեալ, զօրս բազումս գումարեալ, ելանել տալ պատերազմ ընդ Կիւրոսի – 64.

ԲԱԶՄԱՊԱՏԻԿ - Եւ յաճախեցին բազմապատիկս վասն նորա գոհութիւնս Աստուծոյ: - 330. Զայս ևս առաւել քան զսոյնս և բազմապատիկ կարգեցին եդին բանս գեղեցկայարմարս ի Քրիստոս հաւատոցն: - 246.

ԲԱԶՄԱՓԱՌ - յայնժամ ամօթալից աչօք տեսցես զբազմափառ և զպայծառացեալ նշանս. դրոշմացն բարձրացելոց: - 148.

ԲԱԶՄԵԱԼ - բազմեալ էին ընդ Քրիստոսի իբրև զմանկունս առագաստի: - 254.

ԲԱԶՄԵԼ - սրբոյ Աւետարանին հետազօտեալ կրթականին՝ մի բազմել յառաջին բարձին, ոչ եթէ ոչ ունէր նազելի և բարձրագահ պատիւս ի մէջ մեծ նախարարութեանցն Հայոց – 94.

ԲԱԶՄԵՐՋԱՆԻԿ - ի սակաւուն հաւատարիմ լինելով՝ ոչ այնմ և եթ տիրեսցէ տնկոյն, այլ և բազմերջանիկ երկնայնոցն հասցէ կենաց: - 20.

ԲԱԶՄՈՒԹԻՒՆ - Բայց նոքա քանզի ապաստան լեալ յանկասկածելի յամուրս և ի բազմութիւն զօրացն և ի քաջութիւն արանց պատերազմողաց՝ և ո՛չ առ փոքր մի խոնարհեցան ի բանս նորա կամ ետուն տեղի պատասխանւոյ. – 274. և հրաման պատուիրանի տայր յանդիման բազմութեանն, զի խրատու նորա լուիցեն, և հրամանի նորա անսայցեն: - 200. Եւ տեսին առ հասարակ ամենայն բազմութիւն կարաւանին: - 224. և անդ լինէին ժողովեալ ամենայն բազմութիւն աշխարհակոյտ ամբոխից գաղթականաց գաւառացն կողմանցն Աղբակոյ, Զարէհվանի և Ակէոյ և ի լեռնակողմանցն Աղզոյ և Ոտնն Առնոյ, մի կողմն ի Զողայ լեռնէն և անդր: - 226. և բազմութիւն զինուորաց վառելոց աստի և անտի, և վարոցաւորք և սակրաւորք այսր անդր քշել զամբոխն դռոթեալ. – 236. և բազմութիւն քրիստոնէիցն …

գոհացեալ միաբան ետուն փառս Աստուծոյ, որ զօրացոյց զսուրբսն և արար յամօթ զսատանայ հանդերձ գործակցովքն իւրեանց: - 268. Եւ գումարեալ այնուհետև զանհուն բազմութիւն զօրացն բարձրագոյն քան զառաջինն՝ և ել խաղաց հասանել ի վերայ արևելից աշխարհին – 270. Եւ ելեալ թագաւորն նստաւ յատենի ի բարձրաբերձ բեմի միջոջ, ի մէջ աշխարհակոյտ ամբոխի անհուն բազմութեաննն – 242. Եւ եղև իբրև գումարեցան ի մի վայր ամենայն բազմութիւն զօրացն աւելի քան զՄՌ-աց, և կազմեցին ռազմ և կարգեցին ճակատ – 284. և զայլ բազմութիւն զօրացն առեալ ընդ իւր՝ երթայ ընդ սահմանս Ապահունեաց – 202. Եւ զարմանք կալան զամենայն բազմութիւննն ի վերայ պնդութեան սրտին և զօրութեան ուժոյն և քաջութեան նահատակութեաննն, զոր գործեաց երանելին Գէորգ. – 268. և զբազմութիւն գերւոցն զերծանեն գնալ յամուրս երկրին: - 202. Եւ զբուն բանակն առնէին ի Ղոկորուատ աւանին, ունելով ընդ ինքեանս զբազմութիւն գերւոյն կուտեալ իբրև զհող: - 208. Եւ էին անհուն բազմութիւննն մածեալ շուրջ զլերամբն իբրև զմարախ և իբրև զաւազ ծովու առանց թուոյ. – 226. Եւ ժողովել զբնակիչս աշխարհին համօրէն զարս և զկանայս և զայլս յերկրէն Աղուանից բազմութիւն ռամիկ շինականաց, և լեգէոնս զօրականաց զսակաւս ի լեառնն ամուր անուանեալն Քթիշ, ըստ այնմ և համբարս ռոճկաց: - 278. և իբրև զպարիսպ անդամանդեայ՝ այնպէս եղին զանձինս ի վերայ բազմութեան գաղթականին աշխարհակոյտ ամբոխիցն, իբրև քաջ հովիւ ի վերայ խաշանց մեռանել յանձն առին: - 230. և իբրև հողմ զպրակս եղեգան տատանեալ՝ սասանեալ խռովեցուցին զբազմութիւն զօրացն: - 368. և ինքն բազմութեամբ զօրաց նստաւ յարևելից կուսէ – 280. և լցեալ էր լեառնն բազմութեամբ զօրացն – 228. Եւ հնչեաց երկիրն, և զաղաղակ բարձին ամենայն բազմութիւննն, իբրև այն թէ ի հիմանց լեառնն տապալիցի: - 228. Եւ հրաման ետ այնուհետև, զի զբազմութիւն գերելոցն վաճառակուր արասցեն յազգս ազգս ում և հաճոյ թուիցի. – 240. Եւ յայնմհետէ համարձակութիւն առեալ անօրինացն՝ սկսան գունդս ռամկականս ժողովեալ ըստ օրինակի մարախոյ անչափ բազմութեամբ, այնքիկ որ Շեխետիքն կոչէին. և այլ որ ուստեք ուստեք ի հեռաւոր աշխարհաց /402/ Պարսից, ի Ժանգանայ և ի Ջուրջանայ և որք ի Վարառատ գաւառէ – 404. Եւ նոյնժամայն շուրջ փակեալ բազմութեան՝ արգելին զնա իբրև յամուրս անձաւաց, զվարմ մահաբեր, շուրջ ձգեալ ի կործանումն քաջ նահատակին: - 352. և սլացեալ իբրև զարծիւ ի վերայ որսոյ՝ պատահէին անհուն բազմութեաննն ի Փայտակշտան գեօղ - 400. զի Գուրգէն եղբայր իշխանիս և այլ տոհմն Արծրունեաց և բազմութիւն ազատաց և ազատորդեաց և նոցուն զօրաց քաջաց Վասպուրական տէրութեանս … անցեալ գնացին ի կողմն Ատրպատականի - 212. Իբրև իմացան զօրքն Տաճկաց, թէ եմուտ իշխանն յամրոցն՝ զհետ մտեալ բազմութեաննն այնուհետև, և շուրջ փակեալ անդէն զամուրն զանել գառագիղն: - 208. Իբրև հասին ուր հանդերձեալն էին՝ և երկոցունց զօրքն անհուն բազմութեամբ յանդիման եղեն միմեանց, և ճակատ առ ճակատ զգործս պատերազմին յարդարէին – 328. Իսկ Բուխայի առեալ զբազմութիւն զօրացն իւրոց՝ իջանէ ի դաշտն Գարգարացւոց, և երթեալ մտանէ ի քաղաքն մեծ Պարտաւ: - 276. Իսկ նա անցեալ ի գաւառն Որսիրանից, և ընդ նմա բազմութիւն ազատաց և մեծամեծացն Արծրունեաց նախարարութեանց և ամենայն զօրաց նոցա – 224. Զեռնամուխ եղեն ի գործ պատերազմին և քահանայքն, որ կային ի բազմութեան գաղթականին – 232. որով տաղտկացեալ ի նմանէ բազմութիւն զօրացն՝ արարին լինել նմա պատերազմակուր ի Վարբակայ և ի Բէզոսէ Մարաց զօրագլխէ – 58. և ժողովեալ ազգք ազգք յընտրելոց զօրաւորաց արանց քաջամարտկաց, զզօրս Կապուտկացւոց, զՎրաց և զԱղուանից և զԱյրարատեան գազանամարտիկ զանճոռնի զօրսն և զբոլոր բովանդակեալ գունդս զօրացն և զորդիսն Սենեքերիմայ, ամենայարդար պատրաստութեամբ անհուն բազմութեամբ, աճապարել երագել անյապաղ լինել նախ քան զԱշդահակայ դիմեցումն – 62. Իսկ Մեհուժան ոչ թողանայր զթագաւորելն Հայոց, կուտեալ առ ինքն անհուն բազմութիւն վաշտից և դրօշուց և նշանաց որոց ոչ գոյր թիւ. – 106. Եւ Վռամ … փութացաւ կոչեաց դարձեալ ի դուռն զԱրտաշիր և զսուրբն Սահակ բազմութեամբ նախարարացն Հայոց. - 118. և խաչանշան լուսով

խաղացուցանեն բազմութեամբ նախարարացն Հայոց ի ձեռն Վահանայ Ամատունոյ – 120. որպէս ցուցանեն յիշատակարանքն առաջնոց պատմագրաց, զաւերումն Հայոց և զյաճախել նեղութեանցն և զանթիւ բազմութիւն վկայից, որք վասն Քրիստոսի նահատակեցան,և զքաջապէս արիանալ սրբոց քահանայիցն – 128. Իսկ իբրև տեսին զբազմութիւն պարսկային զօրուն՝ վհատեալ գնդին Հայոց լքին զմիմեանս և գնացին յետս կոյս – 134. մի՛ երկիցուք ի բազմութենէ զօրաց նոցա. – 134. գունդ անթիւ բազմութեամբ եկեալ ի կողմանս Ատրպատականի ի Վառարատ գաւատի: - 138. Եւ զգանձդ Արեաց թագաւորութեան այնչափ արձակեցից՝ մինչև շատ լիցի ասել ձեզ, և բազմութիւն զօրաց՝ որքան և պիտոյ իցէ ձեզ, մինչև ձեր թագաւորութիւնն հաստատեսցի„: - 138. այլ ես ասեմ քեզ, եթէ Տէր կամեսցի՝ վաղիւ պատելոց է զքեզ պատերազմ քաջաց. և ճեթեսցեն ի վերայ քո իբրև զամպս երկնից ի բռնալիր նիզակօք անցանիցեն ընդ մէջ բազմութեան քո իբրև զփայլատակունս հրոյ շանթից: - 140. Եւ ժողովեալ զբազմութիւն զօրաց իւրոց՝ առնէր վնասս մեծամեծս և սաստիկս ի բաժնին Յունաց: - 140. զի տեսանեմ զքեզ այր պոռոտաբան, /138/ զի յանձն քո խրախուսես և ոչ յԱստուած, ի բազմութիւն զօրաց և ի փղաց զօրութիւն. – 140. յայնժամ ելցէ հուր ի քէն ծնեալ, և կերիցէ զքեզ և զբազմութիւն ուստերաց և դստերաց քոց, ի քէն ակն ունելով զբորբոքումն: - 148. և քանդեալ աւերեաց զամենայն ապարանս թագաւորին և այրեաց զնոսա հրով, և բազում գանձս մթերեալս յափշտակեաց անչափ աւարաւ գանձս ոսկոյ և արծաթոյ և հանդերձից, և անասուն բազում յոյժ, և բազմութիւն գերեաց իբրև զաւազ ծովու անթիւ: - 150. Եւ գումարեալ Հայրակղի զամենայն զօրս իւր յորդոր և խնդալից սրտիւ, բազմութեամբ զօրաց ել ընդ առաջ սուրբ նշանին, ի պատիւ հրաշալի և երկնաւոր գանձուն – 154. զոր Թէոդորոս եղբայր թագաւորին և բազմութիւն զօրացն կամեցան սատակել զնոսա. – 156. ,,որդեակ, ի վախճանելս իմում մի կայցես յայսմ աշխարհի, զի մի կորուսցես զկարգ քո ի մէջ անհաւատից, այլ երթիցես ի կողմանս Եգիպտոսի՝ բնակել ի մէջ բազմութեան եղբարց, զի շահեսցիս զոգիդ քո„: - 162. Տայր հրաման և խոզապանութեան և ջնջէր յերկրէ զբազմութիւն արօտական խոզիցն: - 168. և կամ ո՞ւր վատնիցէ թափիցէ զբազմութիւն նետից ի կապարճից խորհրդանոցին, չարին հնարիմացութեան: - 170. կուտեալ զբազմութիւն զօրացն մերձ ի քաղաքն որ էր ձմերոց իշխանին Հայոց՝ անցանէր բանակէր ամենայն զօրօք իւրովք. – 172. Բարկացաւ յոյժ իշխանն ընդ արհամարհանսն, և յոյժ զայրացեալ մեծաւ ցասմամբ՝ առնու զբազմութիւն ազատագունդ զօրաց ըստ տոհմս ազգաց իւրաքանչիւր զօրօք. – 178. և քամուածք ջրոյն որ ի ծործորացն ի վայր զեղուին՝ յարիւն դառնային ի բազմութենէ սպանելոցն. – 178. ընդ առաւօտանալն սկսեալ՝ ի ժամս բովանդակ՝ յաղթութիւն սատարեաց և ի փախուստ դարձոյց զբազմութիւն զօրացն Ովայի – 178. Բարձեալ ևս ընդ իւր զսուրբ կտակարանս աստուածաշունչ գրոց բազմութեամբ պաշտօնէից քահանայական դասուց: - 186. Յայնժամ բնակիչք լերինն իբրև տեսին, թէ վարեցաւ իշխանն ի գերութիւն … հասին միաբան բազմութիւննն մեկնակազէնքն Խութայ ի հնարս արուեստգիտութեանն իւրեանց, զոր ի պէտս օժանդակութեան ձմերայնոյ հնարաւորեալ էին: -190. քանզի դեռ միաբանք և միախորհուրդք և հաւասարք առ միմեանս բնակէին իշխանք Հայոց ազատագունդք բազմութեամբ և զօրաց նոցա – 194.

ԲԱԶՈՒԿ - և զբազուկս և զձեռս քո հզօր տկարացուցանես. – 282. զոր ի զօրութիւն թիկանց ուժոյ բազկաց ճնշեալ և մաճուցեալ ընդ միմեանս՝ զնրբութիւն մազոյն թաղ կոչեցին – 208. ի յաղթանդամութիւն ապաստանեալք, և ապարասանք հպարտացեալք ի զօրութիւն բազկի. – 28. յօրացեալ և ապաստանեալ ի յոյժ բազկի և ի յաղթանդամութիւն հասակի – 38. Իսկ իբրև գիտացին եթէ սպանաւ զօրավարն, և խորտակեցաւ բազուկ աջոյ ձեռին, եղեալ ի փախուստ դարձան – 306 ,,ի սկզբան թագաւորութեան նախնեաց մերոց, յորժամ ետ Աստուած զաթոռ բազում թագաւորաց ի ձեռս նոցա, և մինչ առ մեզ հասեալ՝ ոչ ոք զօրեաց կալ ընդդէմ մեր, ոչ ի հեռաւոր աշխարհաց և ոչ ի մերձաւորաց: - 198.

ԲԱԶՈՒՄ,ԲԱԶՈՒՄՍ,ԲԱԶՈՒՄՔ - այլ և երկիւղ ոչ սակաւ ունէր զնա, զի բազում գունդք սուսերամերկաց շուրջանակի պահէին զնա: - 282. ապա բանս մեղադրականս բազումս

յաճախեաց եղ առաջի նորա. – 216. ապա մտախորհ եղեն բազում քննութեամբ, և յանբաւ և յառաւել իմացմանց ընտրեցին՝ գրել և ծանուցանել թագաւորին վասն առնն այնորիկ. – 280. առանց վեր ի վերայ /ճիշտը՝վեր ի վերոյ/ դնելոյ սփռել տարածանել ի կորուստ և յապականութիւն բազմաց: - 242. Բայց բազմաց այլ իմացմունքն յայսոսիկ առ վայր մի առին զկատարումն: - 360. Բայց յետ աւուրց բազմաց անցանելոյ շփոթմանցն՝ Գուրգէնի ընդարձակեալ նախախնամութեամբն Քրիստոսի և ելեալ փրծեալ ի բանտէն՝ եկն եմուտ յաշխարհ իւր: - 320. Բայց յետ բազում յուզիցն և պատերազմացն եհաս տիրել նմա Անձաւացեաց տէրութեանն զայս օրինակ: - 324. Բայց ի տան հօրն Քրիստոսի օթևանք բազում են. – 338 դա աւադիկ արմատ դառնութեան ի վեր երևեալ, և բազումք պղծին նովաւ: - 254. դառնալ անդրէն ոչ կամէին, զի կարի սաստիկ ամօթս համարէր զգործեցեալսն, կալ տևել ժուժկալել ընդդէմ նոցա ոչ կամէին, զի բազում անկան ի զօրաց իւրեանց: - 276. Եհարց սաստիւ կամ թէ հրամանաւ տէրութեան իւրոյ, „ի բաց լեր, ասէ, ի հաւատոցն Քրիստոսի, և իմ թողեալ քեզ զբազում վնասսն զոր գործեցեր – 290. Եւ այն ինչ պատահեալ Գուրգէն հարուստ գնդի Վահանայ ի յառաւամէջս մուրին՝ ի բազում քան թէ սակաւ սուսերս ծեծեցին զնա, մինչն ոմն Ջուանշէր անուն յետուստ յանկարծ հարեալ վիրաւորեաց զԳուրգէն – 310. և անդ Գուրգէն բազում արութիւն ցուցեալ ընդդէմ յունական զօրացն, ոչ միանգամ այլ բազում անգամ – 302. և անհնարին բեկմամբ խորտակեցաւ գունդն Հայոց, մինչև ի բազմացն սակաւուց հազիւ ուրեմն մազապուր զերծեալ՝ անկան յաւուր յայնմիկ ի տարապարտ պատերազմին արք անուանիք իբրև Շ - 402. և անտի գնացեալ ի ձորն Ածանայ ի խնդիր փախստէիցն և հասեալ ի յետոյ կողմանցն՝ ի սուր և ի գերութիւն զբազումս ի նոցանէ արկանեն: - 202. և առ աւար բազում և դարձաւ ի տեղի իւր ի բանակն իւրեանց: - 280. և բազում ազգք և թագաւորք են զոր նուաճեալ ունիմք ընդ ձեռամբ մերոյ տէրութեանս. – 244. և բազում այն էր որ ի մէնջ հարեալ լինէին, քան թէ մեք հարկանէաք – 194. և բազումք դրդուեցան և ելին զկնի սատանայի – 222. Եւ եթէ քոյին կամաւ երթիցես՝ թերևս օգուտ բազմաց և անձին քում եղիցի. – 216. և ելեալ ի վերայ Պարսկահայոց գոեհացն և անդ բազում քաջութիւն նահատակութեան ցուցեալ՝ յոլովից գերելոցն ընդարձակեաց, հանելով /400/ և զաւարն ի ձեռաց նոցա – 402. և եղև թիւ սպանելոցն ՌՊ, թող զբազում վիրաւորսն զկողոպուտն և զձերբակալսն: - 232. և ետ տանել ընդ առաջ նորա նժոյգս մեծազարդս և երևելիս, և երգեցիկս և գովասացս և բազում գործիս երաժշտականս առաջի և զկնի՝ մինչև եմուտ ի բանակ նոցա: - 288. և ետուն ի սուրբ եկեղեցին Դ ագարակս. զվանքն Փշոց և զագարակն Ահավանք, յանդիման եկեղեցւոյն որ ի կղզին, և զքարն Մանակերտ, որ է հանդէպ հարաւոյ կուսէ, և զԲերկրի և այլ բազում տեղիս - 356. Եւ երթայր զհետ և սատակէր զնոսա անչափ զօրութեամբ. և բազումք այն էին, որ մեռանն ի սրոյն Գուրգէնի քան որ մնացինն. և զօրքն զհետ մտեալ մնացելոցն հանին յերկրէն իւրեանց: - 308. և էր գրեալ ի նմա թողութիւն վնասուցն և հարուածոցն զօրացն և բազում աւարացն, և երդումն ի հաստատութիւն ասացելոցն, և պարգևս ի պատուական և մեծագնի հանդերձից, և սաղաւարտ ծաղկեայ և սուսեր. – 288. և ըստ Եսայեայ՝ թէ „ բարբառոյ միոյ հազարք կորիցեն, և ի բարբառոյ հնգից բազումք փախիցեն„: - 202. Եւ ի բազում և քաջ խորհրդոց զայս և եթ հաստատուն խորհուրդ ընտրեցին սինկղիտոսքն, և ասեն ցթագաւորն. – 196. Եւ ի բազում յուզիցն և ի խնդրոցն և զօրաժողովն լինելոյ և պատերազմ ընդդէմ վառելոյ և զձև ամրական մաքառմանցն յարդարելոյ և բռնալիր ուժեղագոյն մեքենային բախմանց քարձգութեանցն, զոր և ընդունայն աշխատութեամբ վարանեալ, անըստնանելի /հավանաբար՝ անստանալի/ մնալով ամրոցին՝դառնայ յիւր իշխանութիւնն: - 326. և ի դիմաց ձերոց երևի, զի զօրութիւն բազում գոյ ի ձեզ, զի այդչափ վնասս գործեալ է ձեր առ իս - 244. և ինքն ել գնաց երթալ մտանել ի քաղաքն Դուին, ձմերոց ինքեան պատրաստեալ զնա, մինչ ի ժամ գարնանայինս, ունելով ընդ իւր կապեալս բազումս. – 240. և իջեալ ի դաշտավայրն, խումբ արարեալ, ճակատ կազմեալ ընդխառնեցան ի պատերազմ. և զբազումս դիաթաւալ կացուցեալ, ընդ որս էր Շապուհ նահապետն

Ամատունեաց յանկելոց վիրաւորացն: - 310. և Խ արամբք ի դիմի հարեալ հազարի միոյ՝ սպան զբազումս ի նոցանէ զընտրելոցն Յունաց – 302. և հասեալ առ զօրավարն իւրեանց մեծաւ յաղթութեամբ և բազում աւարաւ: - 282. և հնախօսս շարագրական մատեանս և ի բազում վէպս պատմութեանց անցեալ գրեցի, որ ինչ բաւականանալ ձեռնհաս եղէ, սկսեալ յԱդամայ մինչ առ մեզ հասեալ ժամանակացս գիւտ: - 12. Քանզի բազում աշխատութեամբ է գտանել զշար ազգաբանութեան տանն Արծրունեաց, վասն հեռաւոր ժամանակաց կացեալ և դիւանացն անյայտութեանց ի մէջ Հայաստանեայցս – 12. Արդ զիա՞րդ յետ բազում ժամանակաց զՆինոս ասեն շինել զՆինուէ, զայրն Շամիրամայ, որ ծնաւ զՆինուաս – 14. բայց միայն մանուկ մի Դիոս անուն, զոր գաղտաբար ապրեցոյց մայրն, որպէս յետ բազում ժամանակաց զՄովսէս ի յԵգիպտոս – 14. քանզի էին Ադամայ և այլ ուստերք և դստերք բազումք, այլ ոչ արժանաժառանգք պայազատութեան աշխարհահայր լինելոյ. – 24. Եւ այլովք ևս յոլովիւք բազումս է ասել վասն աշխարհալից նահապետացն: - 26. Եւ այլք յայլ ինչ բազում յածմունս անկեալ ցնդին ժամանակաւ և իրօք. – 36. ըստ այսմիկ և այլ առասպելականք, և գիր մատենական ի նմանէ գրեալ և պահեալ ի Բաբելոնի բազում զգուշութեամբ. - 36. Որ յետ բազում ժամանակի ծախք պիտոյից ասացաւ պատրաստել թագաւորին ըստ անյաղթ բռնութեան և մեծութեան որովայնի կերակուր Բէլայ: - 38. որ յետոյ և հետևող սուրբ առաքելոցն եղեալ բազում ուսմունս ի հնոց հրէականաց նպաստաւորեաց եկեղեցւոյ գեղեցիկ օրինակօք – 34.որով ժամ ի դէպ իսկ է, առ յայնժամ զարժանապէս նոցա ասել փոխարէն և անմեղադրելի բազմաց, եթէ այնչափ մթերեալ համբարք կերակրոց կուտեցին ի հալոցսն Բէլայ – 38. և զօրինակ մահու նորա, և որպէս զմռեալ դի նորա բարձաւ ի գաւառն Հարքայ ի տեսիլ բազմաց: - 42. Ցոյցք ժամանակացս այսոցիկ, ըստ որում յառաջագոյն ասացաք, որ յաւուրց անտի Բէլայ մինչև ի Նինոս՝ երևելիք ինչ և նշանաւորք ի /42/ մատենիցն առաջնոցն ոչ երևի, թերևս ի բազում խափանմանց: - 44. Բազում և այլ ինչ զառանցականս բարբանջանաց օրինադրեաց: - 46. այլ զի բազում նեղութիւն և սուր, ի ձեռն այսր /46/ սատանայական ուսման՝ սպառեալ կործանեաց զերկիրս Հայոց – 48. Եւ ասէին այնոքիկ զորոց և բանս է, եթէ „ի մասն ինչ լերինն յայնմիկ հասեալք բազումք ի մերոց – 48. Զայս և ես իսկ տեղեկացեալ գիտացի ի բազմաց, յայնցանէ որ Շախրիքն կոչին. – 48. Եւ վասն զի մի և նոյն շարժումն է երկնի՝ յայտ է եթէ ի միջէ ումեմնէ է և ոչ ի բազմաց. - 54. զի թէ ի բազմաց էր՝ այլայլակ և շփոթեալ լինէր ի բազմաց շարժումնն և ոչ կարգաւորաբար: - 54. զի թէ ի բազմաց էր՝ այլայլակ և շփոթեալ լինէր ի բազմաց շարժումնն և ոչ կարգաւորաբար: - 54. առ սովաւ այլ բազում թագաւորք կացին ի տեղիս տեղիս: - 58. առ սովաւ թագաւորք բազումք կացին ի տեղիս տեղիս: - 58. և թագապատիւ իշխանութեամբ մեծարեալ՝ տայ զօր բազում յօգնականութիւն – 58. Եւ առ այսոքիւք պատեհագոյնս իմն գտեալ իբրև յանիշխանութեան՝ ոմանք Ասորեստանեայք և Քաղդէացիք, յազգէ թագաւորացն … զօր բազում գումարեալ՝ յետ ԻԸ ամի անիշխանութեան Ասորեստանեայց ի ձեռն Փուայ թագաւորեցելոյ դարձեալ տիրեն Բաբելոնի և ստորին Ասորւոց – 60. և ինքն գնացեալ ի Միջագետս՝ հնազանդեցուցանէր ինքեան քաջութեամբ զԵմաթ և զԱրբաթ և զամենայն կողմանս Դամասկոսի և Կիւլիկեայ և զայլ բազումս: - 60. Զայս գործ լուեալ Լիդէացւոց թագաւորին Կրոսիսեայ բազմաշփոթ յուզմամբ ամբոխ արարեալ, զօրս բազումս գումարեալ, ելանել տալ պատերազմ ընդ Կիւրոսի – 64. բայց մնայ ի հարստութեան Պտղոմէականն միայն, մինչ տիրել Կղէոպատրեայ կնոջ միոյ եգիպտացւոյ որ յետ բազում ժամանակաց, մինչև յՕգոստոս կայսր: - 72. Արջամ թագաւորեալ Հայոց՝ զազգն Բագրատունեաց արկանէ ընդ բազում տառապանօք, վասն արձակմանն Հիւրկանոս քահանայի ի կապանաց բանտին – 74. և կալեալ զԱնիանոս նահապետ Բագրատունեաց և սպարապետ Հայոց հանդերձ ընտանեօք և ամենայն ազգաբանութեամբ՝ արկանէ ընդ բազում չարչարանօք – 74. որ յետ հաւատոցն որ ի Քրիստոս բազում ուղղութեամբ և երկիւղածութեամբ կրօնս ըստ արժանի հաւատոյն ցուցեալ, գրէթէ ի ծայրս առաքինութեան զաճումն հաւատոցն տարեալ հասուցեալ, որ

ինչ յորդորումն աւետարանական վարժիցն ունին դաստիարակութեան ցոյցք: - 78. և անդ Խուրան քազում նահատակութիւնս և յաղթութիւնս կատարեալ զօրականօքն որ ընդ նմա երթեալ էին յաշխարհէս Հայոց. – 80. քազում ունելով ինչս ի կոխակս բարձրաւանդակս և ի կիրճս նրբականս, ի զերծս և ի խոխոմս ձորոյն ի թոխ և ի բոխ երկրին անբնակ մարդկան յասպատակէ հինիցն Երուանդայ – 84. և անդ քազում իրս քաջութեան ցուցեալ յախոյանայարձակ պատերազմունսն – 84. և ունէր կինն գանձ քազում, և նորա դուստր մի Անուշ անուն. – 90. այր հեզ, խոհական, խորհրդական, համեստ ի բանս, համեստ ի նայեցուածս, որ ոչ քազմաց քան եթէ միոյն, այսինքն Քրիստոսի՝ զինքն ծանօթ ջանայր կացուցանել: - 94. զքազումս տապաստ արկեալ ի սուրս իւրեանց – 98. Բայց յետ քազում պատերազմացն խորամանկ խաբէութեամբ կոչէ առ ինքն Շապուհ զԱրշակ ի դէմս սիրոյ խաղաղութեան, ոչ ինչ յիշատակ զչարեացն գործելոց ի մէջ առնելով. – 102. Եւ բազում անգամ ի քազում տեղիս տային ճակատ զօրքն Հայոց և Պարսից ընդ միմեանս. – 102. հորդեաց երանելին Զուիթայ ճանապարհ բարի քազմաց վկայից ի մէջ Հայաստան աշխարհիս, որ յարևելս և յարևմուտս: - 104. Շապուհ արքայ թագաւորեալ՝ քազում և անչափ չարիս հասուցանէր ի վերայ Հայոց աշխարհիս և Ասորեստանեայց և Պաղեստինացւոց – 104. յորմէ քազում սուրբք ի Քրիստոս վկայեցան, և որպէս ասի աւելի քան ԽՌ սրբոց արանց, /104/ որք վկայեցին վասն Քրիստոսի – 106. վկայեցին վասն Քրիստոսի …քազումք յեպիսկոպոսաց , ի քահանայից և յայլ կարգէ յեկեղեցական գնդէ – 106.այլ և քազումք ի նախարարացն Հայոց ելեալ զհետ Արշակայ գնացին առ Արկադ – 110. Որոյ երթեալ առ Շապուհ յիշեցուցանէ նմա զհարազատէն իւրմէ Մեհուժանայ՝ միամիտ և հպատակ /108/ լինիլ արքայի, և զպատերազմացն գործ և զքազում աւարառութիւնս և զգերփանս Հայոց աշխարհիս ի Մեհուժանայ, և զմահն նորա ի ձեռանէ քաջին Սմբատայ Մամիկոնէի - 110. և քազում և ազգի ազգի հոգաբարձութեամբ տուեալ օգնականութիւնս Հայոց աշխարհիս, շինելով քաղաք Թէոդուպօլիս ի Կարին գաւառի, և զօրս կողմնակալս ի պահեստ՝ ընդդէմ կալ պարսկական յարձակմանցն: - 114. քանզի հէնք քազումք կալան զերկիրս: - 116. Եւ քազում այն էր որ մարտիրոսական ճգնութեամբ վկայեցին, քան որք դրդուեցան, առ ոչինչ համարելով զյափշտակութիւն ընչից և ստացուածոց և զմահս դառնագոյնս: - 124. Ընդ ժամանակս Պերոզի արքայից արքայի, ոմն յաղանդոյն Նեստորի Բարծումայ անուն, որ ունէր զանուն եպիսկոպոսութեան, զօրեղագոյնս զնեստորական հերձուածոյն բուռն հարեալ, և քսութեամբ զնախարարացն Հայոց առ Պերոզ վարելով՝ քազում օճիրս արիւնհեղութեան գործեաց: - 130. Ազդ եղև քաջին Վահանայ, եթէ զօր քազում առեալ Հազարաւուխտ յընտրելոցն Պարսից և ահաւադիկ հասեալ գայ ի վերայ: - 134. Յերկարեալ վտանգ նեղութեան Հայոց, որպէս ցուցանեն քազումք ի պատմագրաց, մինչ ի ժամանակս Ջամասպայ և Կաւատայ, մինչ ի Խոսրով արքայ: - 134. Իսկ նոքա պատահեալ Պարսից ի գեօղն Երիզ կոչեցեալ, իբրև մրրիկ զփոշի պտուտեալ, իբրև հուր ընդ եղէգն ընթացեալ՝ սուր ի վերայ եդեալ վանեցին զքազումն քան եթէ զսակաւս – 136. յայնժամ ահագինս որոտալով ճայթիցէ ի վերայ քո երկինք, և լսիցէ հնչիւն և բոմբիւն և դղրդիւն յանդնդոց, ձայն որոտալոյ սմբակաց քազում ամբոխից երիվարաց և աղաղակ բազում սպառազինաց յարձակեսցին ի վերայ քո. - 148. յայնժամ ահագինս որոտալով ճայթիցէ ի վերայ քո երկինք, և լսիցէ հնչիւն և բոմբիւն և դղրդիւն յանդնդոց, ձայն որոտալոյ սմբակաց բազում ամբոխից երիվարաց և աղաղակ քազում սպառազինաց յարձակեսցին ի վերայ քո. - 148. ելցեն ի քեզ փայտահարք քազումք և կոտորեսցեն զմայրս քո մեծամեծս և զմատաղատունկս բարձունս. – 148. և քանդեալ աւերեաց զամենայն ապարանս թագաւորին և այրեաց զնոսա հրով, և քազում գանձս մթերեալս յափշտակեաց անչափ աւարաւ գանձս ոսկոյ և արծաթոյ և հանդերձից, և անասուն բազում յոյժ, և բազմութիւն գերեաց իբրև զաւազ ծովու անթիւ: - 150. և քանդեալ աւերեաց զամենայն ապարանս թագաւորին և այրեաց զնոսա հրով, և բազում գանձս մթերեալս յափշտակեաց անչափ աւարաւ գանձս ոսկոյ և արծաթոյ և հանդերձից, և անասուն քազում յոյժ, և բազմութիւն գերեաց իբրև զաւազ ծովու անթիւ: -150. և երթեալ ի թաւ պուրակս

բուրաստանացն, մտեալ ի ներքոյ թաւ թփոյ ծաղկոցն որ էր մուրտ քազում դուղեալ դադարեաց: - 152. Եւ Ալի էր այր քաջ. ասէ ցնա, արի՛ ելցուք, քանզի են և ընդ մեզ արք քազումք, թերևս լիցի ելք իրացդ պիտանութեամբ: - 160. Եւ քազումք ի նոցանէ հաւանեցան նմա՝ պատգամաւոր Աստուծոյ ասել: - 160. և ելեալք ի վերայ Փառանու՝ արարին մեծ խորտակումն դիմադարձացն, սպանին և զԱպղջէհրն և զքազումս ի զօրէն Ամովնացւոց և Մովաբացւոց – 160. եղև աղաղակ մեծ ի միջի նոցա և կռիւ այնքան, մինչև քազումք ի նոցանէ ի սուրս դիմեցին: - 160. Եւ յղէ պատգամ առ Թէոդորոս եղբայր Հայրակղի, ըստ այնմ որում Հրէայքն եղեն ձեռնտու, եթէ ,,զերկիրդ զայդ Աբրահամու խոստացաւ Աստուած և զաւակի նորա, և ի ձեռս նոցա էր քազում ժամանակս. – 160. վիրաւորք քազումք լինէին յերկոցունց կողմանցն – 160. որք դատեցին ի սուրս իւրեանց, և եկեալ ի տեղի բանակի նոցա՝ առին աւար քազում - 162. Եւ նորա զայս ամենայն չարիս կատարեալ՝ ևս բազմագոյնս քան զայս հաստատեալ եդ ազգի իւրում օրէնս քազում և այլ չարագործութեամբք. – 164. այլ և ինքն Մահմէտ, մոլեկան հոգւով շարժեցեալ՝ տայ գրել զանուղղայս, զոր մեք ի քազմաց զսակաւս յիշեսցուք: - 164. Եւ երկայնագոյնս է զամենայն բանս պղծութեան նորա շարագրել, զի յոյժ քազում է և ընդդիմակ Աստուծոյ: - 164. Սա հալածեաց զՅոյնս, և գումարեալ զօր քազում գնաց ի վերայ լքեալ թագաւորութեանն Պարսից յերկիրն Պարթևաց, ի վերայ Յազկերտի անուանեալ արքային Պարսից: - 164. սա էր այր ժանտ, և մոլեկան հոգւով շարժեցեալ՝ քազում չարիք մարտնչէր ընդ ազգն քրիստոնէիցն. – 168. Եւ յելանելն նորա և մօտ լինել ի սահմանս Հայոց զօրօք քազմօք, մերձ ի սահմանս Տարունոյ, Առաջին կոչեցեալ Հայոց՝ իշխան Տարունոյ Բագարատ … առաքէ զոմանս ի մեծամեծաց իւրոց ընդ առաջ նորա պատարագօք ոսկոյ և արծաթոյ և պատուական հանդերձից, համոզեալ մի ելանել յերկիրս Հայոց: - 170. յոյր ձեռն քազում արութիւն նահատակութեան երևեալ լինէին ի մարտս պատերազմաց և ի հանդէսս ճակատեցելոց ի միայնամարտիկ զինուորութեան: - 170. Եւ զչարեալ ընդ խափանումն խորհրդոցն իւրոց՝ ամբաստան յոյժ լինէր զԱշոտոյ հանդերձ թղթովք Տաճկաց, որք էին ի կողմանս Հայոց, քազում այն ինչ զոր ստութեամբ քան թէ ճշմարտութեամբ զեկուցանեն զնմանէ զգործս, և թէ հակառակս ևս թագաւորութեան քոյ բանըննդէմ լինի հանապազ: - 172. Իբրև ետես իշխանն Հայոց զզօրսն Տաճկաց եկեալ քազում կազմութեամբ, հայեցեալ և յիւրեանց սակաւութիւնն՝ գիր պաղատանաց փութանակի տայր առ քաջ նահատակն Աշոտ իշխան - 172. Եւ առ յոյժ յանդուգն յարձակմանն քազում այն լինէր, զոր ձիովքն ընթադրեալ դիաթաւալ կացուցանէին, քան զոր սրովն սատակէին: - 174. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … և այլ քազումք յազատ տանէ – 174. և յաւարի առնուին զբանակետղն, դիակապուտ առնէին, ժողովէին աւար քազում, և կուտէին արծաթ և ոսկի յոյժ և զզէնս պատենազարդս, զզարդս և զզէնս արի արանց և զընտիրս երիվարաց և զզարդս նոցա. – 176. Զնա յղէ Ապուսէթ ելանել յերկիրն Վասպուրական և անդէն մնալ զօրօք քազմօք, մինչև զբովանդակ զհարկս և զհասս արքունի յամենայն կողմանցն Հայոց առ նա բերցեն յիւրաքանչիւր սահմանաց: - 176. Եւ բարձեալ զօրքն Հայոց դիակապուտ արարեալ զզարդ և զզէնս զարի արանց և զքաջ երիվարաց, առեալ աւար քազում՝ գնան յիւրաքանչիւր տեղիս մեծաւ յաղթութեամբ: - 178. էր նորա /178/ գանձ քազում ի կարաս թաքուցեալ ի գետնափոր տան, ի ներքոյ դրացն ապարանից տան - 180. և քազում վնասս ի գործս արքունի կուտէին ի վերայ իշխանին Աշոտի. և քմազարդ բանիւք գրգռեն զթագաւորն ի վերայ իշխանին ի չարիս: - 180. և քազում եղեն դիակունք նոցա վասն սովոյ հացի և ծարաւոյ ջրոյս,,: - 184. Եւ իշխանն վառեալ զինքն քազում պատրաստութեամբ զինու և զօրօք ազատակոյտ գնդաւ իւրով, և ամենայն բնակ տերամբք իւրոյ իշխանութեանն, և խոյս առեալ շրջէր զկողմամբքն Մարդաստանի և Ջորոյն հասկոյ - 184. Բազում և այլ բանս ախորժականս և դիւրընկալս ըստ այսոցիկ կարգէր ի թղթի իւրում: - 186. Նա և մայր իշխանին Աշոտի, քոյր Սահակայ և Բագարատայ իշխանին Տարաւնոյ… երթեա՛լ ընծայիւք քազմօք յանդիման լինէր Յովսէփայն և խնդրէր զհաշտութիւն և զխաղաղութիւն հաստատել առ որդիսն իւր և առ

բոլոր աշխարհին Վասպուրական: - 186. և բազում այն են որ ի նմին իսկ սատակին. և կէսքն դիւրըմբռնելի որսորդաց լինին. և ապրեալքն սաստիկս հասուցանեն վտանգս ուր և դիպիցին, եթէ մարդկան և եթէ այլոց ինչ կենդանեաց: - 188. և մեծաւ աշխատութեամբ և ի բազում ժամանակաց փոյթ յանձին կալեալ անդուլ զցայգ և զցերեկ ի մեծ տարակուսանս ըմբռնեալ կայր վարանեալ – 242. և յոյժ հաւատի և ընդունակ գոլ զառ ի բազմաց /244/ վկայութիւն ի վերայ մեծի և կամ փոքու ինչ իրաց կամ ի վերայ կենաց և մահու. – 246. և ոչ ուրեք գտանէր հնար ելիցն ի վտանգաւոր արգելանէն, թէպէտ և բազմաց հոգ յանձին կալեալ վասն առն պատուականի – 346. Եւ քանզի յոյժ անկասկածելի էր ամրոցն, և գանձս ոչ սակաւս մթերեալ ի նմա ի բազում ամաց – 346. և օգնութիւն հասեալ նոցա յԱստուծոյ՝ ի պարտութիւն մատնեն զայլազգիսն, բազում վէրս ի վերայ եդեալ – 202. զի դեռ ևս կենդանիք են բազումք ի նոցանէ: - 206. զի անսայթաք և աներկբայ հաստատուն հաւատով ընկալցին զվճիռ մարտիրոսական, համբերութեամբ բազմաւ և գոհացողական օրհնութեամբ – 266. զի և զբազումս պատերազմեալ պէսպէս մարտիւք, և ոչ ինչ կարացեալ ստնանել անմարտնչելի ամրոցացն և քաջութիւն արանցն որ ի նմա՝ ողոքական բանիւք կոչէր ի հաւանութիւն: - 278. զի ոչ գոնեայ մի ոք գոյ, որ զճշմարտութիւնն վկայէ ուսուցանելով նորա, թող թէ զբազումս: - 246. զորոյ լուեալ էր զբազմաց այլ պատերազմացն արիութիւն, և զհարուածս զօրացն Տաճկաց – 316. Զսա ըմբռնեալ զօրաց Տաճկաց ածին առ զօրավարն. և բազում վնասս ի գործս արքունի կուտեցին ի վերայ նորա և ստութեամբ առաւել քան թէ ճշմարտութեամբ պարտաւորեցին զնա: - 288. Ընդ աւուրսն ընդ այնոսիկ … կազմեալ գունդ զինուորաց և ընտիրս այրուձիոց, վառեալ զինու բազում պատրաստութեամբ – 220. Ըստ նմին օրինակի և զօրավարն Բուխայ, ի հասանել ամառնային ջերմութեանն իբրև ի խորոց անդնդոց ի վեր մղեալ զինքն, ելեալ յերեսաց արքայի բազում և ծանր զօրու՝ եհաս ի վերայ երկրիս ի կողմն հիւսիսոյ ի մուտս Հայաստան աշխարհիս. – 262. ի բազում ժամանակաց լեալ թագաւոր նախնեաց մերոց և մինչ առ մեզ հասեալ – 244. իբրև բազումք առաքինացան մեծաւ ուժով և քաջ նահատակութեամբ ի հանդէս մարտին. – 202. Իսկ քաղաքապետն որում Ապլբերս կոչէին, ձեռնտուութեամբ պարսկային զօրու սպասէր նմա ի չարիս ի բազում աւուրց. – 352. Իսկ Գուրգէն օր ըստ օրէ աճէր զօրութեամբ ի բազում քան թէ ի սակաւ տեղիս, զոր ի Տարօն և զոր յԱնձաւացիս և զոր յԱրզն և զոր առ այլ ամենայն ուրեք – 324. իսկ զՆախճաւան քաղաք և զԳողթն գաւառ հանեալ էր ի Վասպուրականէ բազում ժամանակօք յառաջ, ՄԺԱ ամօք, յամի այրման եկեղեցւոյն Գրիգորի և վտանգաւոր մահու զօրացն Հայոց: - 390. Իսկ ի վերայ բազում հինիցն եկելոց ի վերայ Գուրգինի և սաստիկ պատերազմացն զոր պատերազմեցաւ յաղթող նահատակութեամբ. ոչ միայն յարտաքին թշնամեացն որ շուրջանակի պաշարէին, բազում այն էր որ ի ներքին ընտանեաց հարազատաց, ազգականաց դրժողաց, ուխտազանցաց, ստոց և ստերդմանց յուզէին աղմուկք: - 308. Իսկ իբրև եհաս Բուխայ զօրօք բազմօք մերձ ի սահմանս նոցա, և գրեաց հրովարտակս դիմօք խաղաղութեան՝ դառնալ սիրով միաբանութեան ի հնազանդութիւն արքային – 274. յորոց վերայ սուր եդեալ զբազումս սպանին և զևս բազումս վիրաւորեցին և զյոլովագոյնսն ի գերելոցն հանդերձ ընտանիւք իւրեանց զերծին ի նոցանէ և անցուցին ընդ պահակ ձորոյն յամրական կողմանս լերին: - 220. յորոց վերայ սուր եդեալ զբազումս սպանին և զևս բազումս վիրաւորեցին և զյոլովագոյնսն ի գերելոցն հանդերձ ընտանիւք իւրեանց զերծին ի նոցանէ և անցուցին ընդ պահակ ձորոյն յամրական կողմանս լերին: - 220. յորս բազումք անկեալ ի նա հաւատացին ի Քրիստոս, որպէս Ծանարքն և Աւրհազքն. – 274. Նոյնժամայն դարձուցեալ զերասանակ երիվարին ի պատերազմ յառաջանալ, և անդ բազում արիութիւն նահատակութեան ցուցեալ, սակայն ոչինչ օգուտ բերեալ: - 368. Նոյնժամայն իբրև կատարեաց զամենայն կամս չարութեան իւրոյ ի վերայ սրբոյ եկեղեցւոյ և /262/ կործանեաց կորոյս զբազումս ի գնդէն քրիստոնէից – 264. շինեաց Գագիկ պարսպաւոր ամրափակութեամբ զքլուրն յՈստանին Ռշտունեաց զաւերեալն ի բազում ամաց – 390. ՈՐ Ի ՎԵՐԱՅ ՈՒՐԱՑՈՒԹԵԱՆՆ

ՋՔՐԻՍՏՈՍ ՅԱԻԵԼ ԵԻ ՋԱՅՍ Ի ԿՈՐԾԱՆՈՒՄՆ ԲԱՋՄԱՑ: ԸՆԴԻՄԱԴՐՈՒԹԻԻՆ ՍԱԿԱԻՈՒՔ: - 254. որով զբազումս դրդուեցոյց ի յաստուածային օրինացն և յերկրպագութենէ յաստուածորդւոյն: - 292. որոց յիշատակ նոցա եղիցի բազմաց նպաստ յարութիւն քաջութեան և ի զօրութիւն անարեանցն և ի յորդորումն քաջ նահատակացն: - 202. Սոցա անուանք ճանաչին՝ Ատոմ Անձևացի և Մլեահ Վարաժնունի և Գէորգ Բողկացի և Վասակ, և այլք բազումք, որոց անուանք գրեալ են յերկինս: - 266. Վասն զի այլոց գործք մի կամ երկու կամ այլս ևս գործք գործեալ է. իսկ սորայս՝ գերազանցեալ յաճախեաց քան զբազմացն իրողութիւնս. – 302. Այսպէս տակաւին ի բազումս քայքայեալ լինէր միաբանութիւն աշխարհիս - 194. և յիշատակարան նորա մոլորութեանն որով վրիպեացն և վրիպեալ կործանեաց զազգս բազումս՝ կայ և մնայ ազգաց յազգս մինչև յաւիտեան: - 248. և եհան զզօրսն մինչ մերձ ի գլուխ լերինն և ընդ նոսա նշանս բազումս, իբրև Ռ արանց ընտրելոց քաջ երիվարօք. – 284. Եւ եղև ի մտանելն նորա ի քաղաքն, ունելով ընդ իւր կապեալս բազումս և գերեալս, որոց ոչ գոյր թիւ. – 262. և կացեալ զաւուրս բազումս անթաղ՝ և ոչ ինչ ամենևին արատեցան մարմինք սրբոցն, և ոչ գոյր հոտ ժախտու ի վերայ նոցա: - 268. Եւ սա բազումս արգել ի կռապաշտութենէ, թէպէտ և մոլորեցոյց անյուսութեամբ զդարձեալսն յապաշխարութիւն – 256. Կեցեալ անդ ամս բազումս մեռանի յԵգիպտոս և կայ անդէն: - 70. Եւ զբազումս ի նոցանէ իջուցեալ յԵգիպտոս բնակեցուցանէր: - 70. և անդէն կացեալ զաւուրս բազումս յապահովացեալ ի կասկածանաց երկիւղէ Երուանդայ: - 84. և ոչ խառնեցան ի խորհուրդ Հայոց զամս բազումս. – 98. և զբազումս ձերբակալ արարեալ ածին առ Խոսրով – 140. Եւ յետ այսորիկ գումարեցոյց զօրս բազունս Խոռեմ, և ել ի Քաղկեդոն և նստաւ յանդիման Բիւզանդայ, և խնդրէր անցանել և կործանել զքաղաքն թագաւորանիստ: - 142. Կալան և զհայրապետն Զաքարիայ, և ի խնդիր անկեալ աստուածային սուրբ նշանին՝ սկսան զնոսա տանջել, մինչև զբազումս ի պաշտօնէիցն կառափեալ սատակեցին. – 142. և ետ բերողացն Հայրակղոս ինչս բազումս և մեծարեալ արձակեաց պատուով: - 154. տուք ի մեզ զերկիրդ մեր խաղաղութեամբ, ապա թէ ոչ առցուք պատերազմաւ, ոչ միայն զայդ, այլ և զայլ ևս բազումս,,: - 162.

ԲԱԶՈՒՄ ԱՅՆ Է - Իսկ ի վերայ բազում հինիցն եկելոց ի վերայ Գուրգինի և սաստիկ պատերազմացն զոր պատերազմեցաւ յաղթող նահատակութեամբ. ոչ միայն յարտաքին թշնամեացն որ շուրջանակի պաշարէին, բազում այն էր որ ի ներքին ընտանեաց հարազատաց, ազգականաց դրժողաց, ուխտազանցաց, ստոց և ստերդմանց յուզէին աղմուկք: - 308.

ԲԱԶՈՒՄ ԱՆԳԱՄ - Գրէ բազում անգամ Սմբատ առ Ահմատ՝ թողուլ անդրէն զաշխարհն, տալ ի ձեռս Աշոտի որդւոյ իշխանին Դաւթայ. - 366. ,,բազում անգամ աղաչեցին զիս բարեկամքն դառնալ, և ես ոչ կամեցայ – 50. որ ի բախմանէ քարի և երկաթոյ կայծակունք արտաթափին, այլ և ի փայտից ընդ միմեանս յիրար շփելոյ, որպէս և անուոյ բնաւորեցաւ լինել, որ ի սաստիկ շրջագայութենէ սայլիցն բազում անգամ և առեղք փայտիցն վառմամբ հրոյ հրդեհին: - 52. Եւ բազում անգամ ի բազում տեղիս տային ճակատ զօրքն Հայոց և Պարսից ընդ միմեանս. – 102. բազում անգամ աղուեսք թագաւորել խորհեցան, բայց շունք ոչ առին յանձն: - 108. Եւ բազում անգամ ի բազում տեղիս տային ճակատ զօրքն Հայոց և Պարսից ընդ միմեանս. – 102. Եւս քաջասրտագոյն Շաւասպ Արծրունի, խաղս ձիընթացիկ արշաւանաց գնդակացն՝ զհետ մտրակեալ հանէ ի նմանէ զգնդակն բազում անգամ ասելով – 114. ,,բազում անգամ, ասէ, և իմ ստուգեալ զայդ ի հաւատարմաց խորհրդականացն նորա. – 346. առ որ յղեալ բազում անգամ պէսպէս սպառնալեօք և ողոքական բանիւք հաւանութեամբ թողուլ զօրէնս քրիստոնէութեան և հաւասարակցել այլոց ուրացողացն զՔրիստոս. – 318. Բազում անգամ թղթովք աղաչեալ զնա ո՛չ առնոյր յանձն. – 346. Դարձեալ զՍողոմոն Բագրատունի վառեալ ի զէն սատանայական՝ յղէ առ նա բազում անգամ զնոյն խորհելով. – 318. և անդ Գուրգէն բազում արութիւն ցուցեալ ընդդէմ յունական զօրացն, ոչ միանգամ այլ բազում անգամ –

302. և Գուրգէն ելեալ ընդդէմ նոցա քազում անգամ՝ոչ սակաւ օճիրս գործէր ընդ զօրս Տաճկաց: - 302. և երկից և երից և քազում անգամ զնոյն հաստատեցին երդմամբ, զի անվեհեր համարձակութեամբ եկեսցէ առ նոսա. – 226. և յարձակեալ քազում անգամ ի վերայ յունական զօրուն որք ընդդէմ զօրաց քոց պատերազմէին՝ և անդ ոչ սակաւ հեղմունս արեանց արարեալ փոխանակ զօրաց քոց ի զօրացն Յունաց. – 304. որ մեծաւ ախորժանօք յանգուցանէ առ ինքն զնոսա իբրև արս պատուաւորս և քաջամարտիկս զօրաւոր զօրութեամբ, և մանաւանդ զի քազում անգամ զանուն յաղթութեան ստացեալ ունէին: - 366.

ԲԱԶՈՒՄ ԻՆՉ - Քանզի թէպէտ և անվաւեր ի նոցանէ գրեցեալքն ասացան՝ այլ քազում ինչ և առ ճշմարիտն ստուերաբանեն – 18. սմա ծանօթացեալ և սիրողացեալ ժամանակաւ ուսուցանէր քազում ինչ նմա և յոլովագոյնս զինոց կտակարանաց, և եթէ ոչ գոյ բնութեամբ որդի Աստուծոյ: - 158. գրէ թուղթ հաւատոց առ Ղևոն կայսր Յունաց, և ընկալեալ ի նմանէ պատասխանիս՝ քազում ինչ ի Կուրանէ անտի իւրեանց արտաքս ընկէց զոյժ առասպելագոյնն, քանզի ստուգապէս ծանեաւ զզօրութիւնն. – 166.

ԲԱԶՈՒՄՈՂՈՐՄ - Եւ խնդրէին ի քազումողորմէն Աստուծոյ՝ հանել ի գլուխ զառօրեայ ժամանակս անսայթաք և հաստատուն հաւատովք – 252.

ԲԱԶՊԱՆ - քազպանս ի ձեռն արկեալ – 208.

ԲԱԺԱՆԵԱԼ - Եւ առ սոսա ասացեալն ի Փրկչէն, ,,ամենայն թագաւորութիւն բաժանեալ յանձն աւերի, և ամենայն քաղաք և տուն բաժանեալ յանձն ոչ /194/ կացցէ,,: - 196. Եւ առ սոսա ասացեալն ի Փրկչէն, ,,ամենայն թագաւորութիւն բաժանեալ յանձն աւերի, և ամենայն քաղաք և տուն բաժանեալ յանձն ոչ /194/ կացցէ,,: - 196. Եւ Գուրգէն երկրորդ հրեշտակս յղէ առ նա զայս օրինակ, եթէ ,,ընդ իս հաստատեա զանզրաւ կապակցութիւն ուխտի խաղաղութեան. և ես ապստամբեցայց յԱշոտէ, և ի միասին բաժանեալ զերկիրս կեցցուք յապահովս,,: - 316. և թէ նոքա յերիս կամ ի չորս կամ ևս աւելիս բաժանեալ օգնական առնիցեն իւրեանց զամուրսն՝ մեծ աշխատութիւն քեզ հասուցանիցեն, և ամենայն խորհրդոց քոց խափանիչք /212/ գտանիցին – 214. Եւ մօտ առ սոցա կայ լեառն Կաւկասու, յորում բնակեն ազգք յամենայն լեզուաց բաժանեալք, ըստ ազգս ՀԲ ազգացն, և կեան առանց առաջնորդի, և օրէնս անձանց ունին ամենայն ոք որ զինչ կամի, և ընդ մայրս և ընդ քոյրս ամուսնանալ: - 274. Եւ յետ այնորիկ ի բազմանալ որդւոց մարդկան՝ յերիս մասունս և զերկիր բաժանեալ, ըստ ասացելում Հերոդոտեայն – 34. և զի թագաւորութիւնն Եբրայեցւոց յերկուս հակառակս բաժանեալ էր՝ հնազանդ իւր արարեալ Փուայ Ասորեստանւոյ առնու հարկս ի Մանասէէ արքայէ հազար տաղանդ արծաթոյ: - 60. Եւ բաժանեալ թագաւորութիւնն Հայոց յերկուս, ի Յոյնս և ի Պարսս. – 110. յերկուս կողմանս բաժանեալ զնայեցուած խորհրդոցն, և կայր կեղծաւորութեամբ անհաստատագոյն և անօգուտ հնարիմացութեամբ, ընդ քրիստոնեայսն քրիստոնեայ և ընդ պարսկականսն զնոցայսն կեղծաւորէր: - 112.

ԲԱԺԱՆԵԼ/ԻԼ/ - Այլ որ փոփոխէ զսիրտս իշխանաց նախախնամօղն Աստուած՝ քակեալ բաժանեաց ճեղքեաց զՅովսէփ ի յԱւշնէ. – 374. և եկեալ ի վերայ քաղաքին պաշարեն զնա, և զզօրսն մատնեն ի սատակումն սրոյ, և զպատանդսն Վասպուրականի հանեն յարգելարանէն. և գերեացն ընդարձակեն, զկապուտ նոցա բաժանեն յինքեանս: - 190. և անհակառակող գտեալ բարուք՝ բաժանեն զաշխարհս յերիս մասունս. – 360. Եւ զբոլոր երկիրս իւրեանց տէրութեանն բաժանեցին յերկուս մասունս: - 388. և ձեռնամուխ եղեն բաժանել զերկիրն յինքեանս. – 238. Իսկ Գրիգորի ոչ բերելով զընդդիմակացսն նորա կատարել՝ խօսի ընդ նմա սիրով խաղաղութեան, և բաժանել զաշխարհս յերկուս՝ տեղի ետուն միմեանց ի խաղաղութիւն: - 310. Նախ առաջին՝ զի յետ աւուրց ինչ, իբր անագան իմն այլ ոչ նախապատիւ և կարևոր. և զայն արատաւոր, այլ ոչ անարատ՝ երևի յասացելոցն՝ եթէ ուղիղ մատուցանես և ուղիղ ոչ բաժանես՝ մեղար: - 24. և կոչին սոքա մեկնակազէնք սուրհանդակք, բնակեալք ի լերինն որ բաժանեն ընդ Աղձնիս և ընդ Տարօն: - 192. Նոյնպէս բանայ, որպէս և այլ թռչունք և գազանք՝ բնաւորեալ բաժանեն զժամանակս

տարւոյն յերկուս կամ յերիս ամարանոցս և ձմերանոցս ինքեանց կենաց պաճարին – 262. Խնդրէ և տեղեկութիւն թէ քանի՛ դրօշք /198/ են, կամ քանի՛ նշանք, և կամ քանի՛ առաջս զօրքն քաժանիցին, և կամ քանի՛ փողք գոչիցեն, և կամ քանի՛ թմբուկք դափիցեն: - 200. միթէ դո՞ւ միայն առաջին յաղթեցար և հարար ի թշնամեաց, կամ քո՞ միայն զօրքդ անկան, կամ քո՞ և եթ աւար քաժանեցաւ: - 282.

ԲԱԺԱՆԻԼ – Տե'ս ԲԱԺԱՆԵԼ

ԲԱԺԱՆՈՒՄՆ - Եւ արդ ըստ Եւսեբեա բազմայեղ յեղանակաց խուզմանցն և ըստ Ափրիկանոսի հաւատարմաբանութեանն և ըստ Մովսէսի Քերթողի՝ նախ ի մէջ առից զորպիսութիւն ազգացն քաժանմանցն գրել: - 12. յերկրորդն հարկ է մեզ զոճն կանոնել, որ յետ Նոյի և անդր ազգացն քաժանմունք յառաջ խաղան, ըստ ցեղից ցեղից ի կարգ անկեալ աշխարհաբաժին ցեղակարգութեամբ. – 12. Դարձեալ քանզի Մեստրիմ ի Քամայ ըստ քաժանման ազգին և աշխարհին շինէ զԵգիպտոս և անդ հարստանան ազգապետաբար – 18.

ԲԱԺԻՆ - ,,ի հայրենեացն արտաքս հանեալ էք ի ժառանգութենէ և մերժեալ ի քաժնէ եղբայրական հասէ. զա՞յս ևս բռնազբօսել ջանայք, զոր Աստուած ժառանգեցոյց ինձ: -330. և ելեալ ի վերայ աշխարհիս՝ յերկուս քաժինս հատին զաշխարհս: - 362. և զՄարդաստան գաւառ զբուն քաժին տուեալ ցԳուրգէն, և նորա զիւր գործակալս թողեալ անդր: - 326. և զժառանգս Աստուծոյ արար քաժին սատանայի – 264. և զՄարդաստան գաւառն զբուն քաժին Գուրգենայ դարձոյց առ նա Դերենիկն: - 322. Իսկ Գուրգինի մարզպանի Հայոց առեալ էր ի քաժնի յելս կոյս և /388/ որ ելանէ ի հարաւակողմն, զԱնձահից ձոր, զԿրճունիս, զԿուղան ովիտ, և զբուն զՄարդաստան գաւառ, զԱրճիշակովիտ. զոտն Առնոյ, զԱղբագ Մեծ և զՓոքր, Ակե, Տամբէր, Տագրեան. Ըռնայ, Զարեհաւան: - 390. Իսկ Յունաց առեալ կացուցին ի քաժնին Արշակայ հիւպատս և զօրավարս և կոմսունս, ոչ զոք թագաւորեցուցեալ այնուհետև: - 112. Եւ հրամանաւ ինքնակալին Թէոդոսի կայսեր հաւատայ նմա զհազարապետութիւն քաժնին Հայոց, զՄիջագետս մինչև ի յանցս Եփրատ գետոյ: - 116. Եւ ժողովեալ զբազմութիւն զօրաց իւրոց՝ առնէր վնասս մեծամեծս և սաստիկս ի քաժնին Յունաց: - 140. Յելս կոյս և ի մուտս որ առ հիւսիսի զհայեցածն բերէ՝ առեալ էր ի քաժնէ Գագիկ իշխանի – 388. նոցա հանեալ էր ի Գինունի ազգէն, ի զարմէ Մեժեժի Գնունոյ, ի Վասպուրական քաժնէ, նաև Բերկրի բաժին եղեալ էր Վասպուրականի. և դարձուցանէ անդէն առ բերկրացիսն – 382. նոցա հանեալ էր ի Գինունի ազգէն, ի զարմէ Մեժեժի Գնունոյ, ի Վասպուրական բաժնէ, նաև Բերկրի քաժին եղեալ էր Վասպուրականի. և դարձուցանէ անդէն առ բերկրացիսն – 382.

ԲԱԼ - Յայնժամ թանձրացեալ մթասցի, քալ և մառախուղ խաւար ի վերայ լերանց և դաշտաց քոց. – 148. և եղև քալ և մութ թանձրամած խաւարին ի վերայ երեսաց ամենայն երկրի. – 150.

ԲԱԼԱՁԵԻ - և ի տունջեան ամպ թանձրախոճ իբրև զթաղ լմեալ քալաձև սպիտակափայլ յոյժ. զայնմանէ ասէին՝ երկիր օտար անձանօթ: - 48.

ԲԱԼԽ - Իսկ յետ Կ ամի անցանելոյ Աղէքսանդրի և անիշխանութեանն Հայոց և Պարսից՝ թագաւորէ Արշակ Քաջ Մարաց և Պարսից և Եգիպտացւոց և Ելիմացւոց ի Բախլ քաղաքի. – 72.

ԲԱԽԵԼ/ԻԼ/ - և քախեցին արտաքոյ զդուռնն ուր մտեալ էր իշխանն, և կալեալ զնա հանին ի բարձրագոյն տեղիս ամրոցին, և եդին ի բանտի ի ներքսագոյն սենեկացն. – 348. և դիմեցին ի մէջ նոցա ի չորս առաջս, ըստ նմանութեան տեառնանման խաչին, և քախեցին զճակատն և պատառեցին զռազմն և դարձուցին ընդ զառ ի վայրն և իջուցին ի լեռնէ անտի, և հարին ի հարուածս մեծամեծս. – 286. Եւ դիմեցին խուռն յանդուգն յարձակմամբ և քախեցին զգունդն և պատառեցին զռազմն և դարձուցին զայլազգիսն. - 232. և ոչ գիտացին զօրն Պարսից զդարձն Հայրակղի ի վերայ նոցա՝ մինչև երթեալ խառնեցան և քախեցին զմիմեանս պատերազմօք: - 150.

ԲԱԽԼ - և բռնութեամբ կալեալ զԲախլ և զամենայն երկիրն Քուշանաց, մինչև յայնկոյս գետոյն մեծի որ կոչի Վահոօտ. – 136.

ԲԱԽՂ ՇԱԽՍՏԱՆ - Եւ Վահրամ գնաց փախստական և անկաւ ի Բախղ Շախստան. որ և յետոյ իսկ սպանաւ ի հրամանէ Խոսրովայ: - 140.

ԲԱԽՈՒՄՆ - և ահեղ որոտումն և ահեղ թնդիւնք և բախմունք խուռն յարձակելոյ իբրև յամպոյ ճայթիւնք կարկտաբերք հրձգութեանց կերպաձգէին: - 328. Եւ ի բազում յուզիցն և ի խնդրոցն և զօրաժողովն լինելոյ և պատերազմ ընդդէմ վառելոյ և զձև ամրական մաքառմանցն յարդարելոյ և բռնալիր ուժեղագոյն մեքենային բախմանց քարձգութեանցն, զոր և ընդունայն աշխատութեամբ վարանեալ, անըստնանելի /հավանաբար՝ անստանալի/ մնալով ամրոցին՝դառնայ յիւր իշխանութիւնն:- 326. Եւ ի սաստիկ բախմանէ խուռն նիզակացն և ի զինուց փայլելոյ և շողալոյ սուսերացն և սրնգելոյ աղեղանցն լարելոյ՝ հրաձգութիւն իմն արտաքս ելանէր իբրև յամպոց ճայթմանէ – 232. զոր և սուրբքն ասեն, եթէ ձայն դակուացն և բախումն խմբիցն առ ի հեղուսել զփայտսն՝ /28/ այնպէս իբրև յորոտման ամպոյ յամենեցունց հնչէր լսելիս, ի մօտաւորս և ի հեռաւորս, առ ի յերկիւղ և ի զգուշութիւն անզգամ ազգին, թերևս դարձցին և կեցցեն. – 30. որ ի բախմանէ քարի և երկաթոյ կայծակունք արտաթափին, այլ և ի փայտից ընդ միմեանս յիրար շփելոյ, որպէս և անուոյ բնաւորեցաւ լինել, որ ի սաստիկ շրջագայութենէ սայլիցն բազում անգամ և առեղք փայտիցն վառմամբ հրոյ հրդեհին: - 52.

ԲԱԿՈՒՐԱԿԵՐՏ - և մեռանի անձամբ ընդ այլ շղոմարարսն յաշխարհին Մարաց ի Բակուրակերտ աւանի: - 92.

ԲԱԿՏՐԻԱՑԻՔ - Եւ զԶրադաշտ մոգ արքայ Բակտրիացւոց և Մեդաց ընկճեալ հալածեաց մինչև ի սահմանս Խեփտաղաց, հզօրապէս տիրեալ բովանդակ Խուժաստանի և կողմանց արևելից և Պարսից, անդր ևս քան զԲահխ և զԴեպուհան , ի Գովմայիդ և ի Գուզբան, ի Շերիբամական /գրքում՝ Շերիբամամական/ և ի Խոճիհրաստան, և միանգամայն ասել մինչև ի ծովն Հնդկաց՝ յոյժ արութեամբ – 44.

ԲԱՀԽ - Եւ զԶրադաշտ մոգ արքայ Բակտրիացւոց և Մեդաց ընկճեալ հալածեաց մինչև ի սահմանս Խեփտաղաց, հզօրապէս տիրեալ բովանդակ Խուժաստանի և կողմանց արևելից և Պարսից, անդր ևս քան զԲահխ և զԴեպուհան , ի Գովմայիդ և ի Գուզբան, ի Շերիբամական /գրքում՝ Շերիբամամական/ և ի Խոճիհրաստան, և միանգամայն ասել մինչև ի ծովն Հնդկաց՝ յոյժ արութեամբ – 44.

ԲԱՂԱԿ - զոր աւերեացն Իսրայէլ յելանելն իւրում յԵգիպտոսէ և ընդ պատերազմելն ընդ Բաղակայ արքայի Մովաբայ: - 156.

ԲԱՂԴԱՏ - որ միապետեալ զամենայն, շինեալ քաղաք և տուն արքունի, վասն ամուր զգուշութեան արքունեաց, զԲաղդադ: - 168.

ԲԱՂԷՇ - Եւ կէսքն հասանէին մինչ ի շահաստանն Բաղէշ, թողեալ անդէն զբուն բանակն: - 176.

ԲԱՂԷՈՍ - են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Բաղէոս ամս ԾԲ… Ազտադաս, ամս ԼԲ. .. Մամիզոս ամս Լ … Մաքազիս ամս Լ … Զփերոս, ամս Ի… - 56.

ԲԱՂԷՊԱՐԷՍ - են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Թէղոքոս ամս ԻԵ… Բաղեպարէս ամս Լ… Ղամրիդէս ամս ԼԲ - 58.

ԲԱՄԲԻՇ - Ապա թագաւորեցուցին զԲորն զդուստրն Խոսրովայ, որ էր կին նորին, որում բամբիշն կոչէին. – 154. և կարգեցին հրամանատար ի դրանն զԽոռոխ Որմզդ, որ և սպանաւ ի բամբշանէն որ կոչէին Բոր: - 154. և առաքեալ էր զմայր իւր զբամբիշն Վասպուրականի առ զօրավարն Բուխայ – 226.

ԲԱՅԱՆԱԼ - յորում տեղւոջ քաղաքն Տարունոյ շինեալ էր, ուր բնակեալ բայանայր զօրավարն Տաճկաց, զօրհասական արջոյն բերելով նմանութիւն, որ յաւուրս ձմերայնոյ արմատովք պարենաւորեալ՝ի մէջ կենաց և մահու անցեալ որջանան ի բոյնս իւրեանց: - 188.

ԲԱՅԱՑԵԱԼ - և բայացեալքն եթէ գազանք և եթէ թռչունք, յորժամ զգան զջերմութիւն օդոյն ի հասարակել տունջեան և գիշերոյ՝ ի գարնանային եղանակի ելեալք յիւրաքանչիւր կայենից. – 188.

ԲԱՅՑ - Բայց զի՞նչ աստանօր ինձ ասելի է – 336. Բայց քանզի ոչ բաւէ աղքատիմաստ իմոց /384/ խոհարանաց շարժումն պատկանաբար առ ողբոցն վարել բանակարգութիւն՝ թողի այժմ այլում զօրաւորի կամ այլում ժամանակի: - 386. Բայց բացումն դրան քան զամենայն այս չար է որ յաներևոյթս է բացեալ, դուռն կորստեան հոգոց՝ առաւել քան թէ մարմնոց – 196. Բայց Գուրգէն ընտրեաց զսէրն Քրիստոսի, քան զսէր փոքրամեայ աշխարհիս. ոչ խնդրելով զվրէժ արեան սպանելոյ հօր նորա ի պապոյն նորա – 320. Բայց յետ աւուրց բազմաց անցանելոյ շփոթմանցն՝ Գուրգէնի ընդարձակեալ նախախնամութեամբն Քրիստոսի և ելեալ փրծեալ ի բանտէն՝ եկն եմուտ յաշխարհ իւր: - 320. Բայց յետ բազում յուզիցն և պատերազմացն եհաս տիրել նմա Անձաւացեաց տէրութեանն զայս օրինակ: - 324. Բայց որպէս բացայայտեցաւ՝ Շամիրամ սեպհականեալ թագաւորէ յազգէ Ասուրա ի Սեմայ Ասորեստանի բնիկ իւրեանց տէրութեանն, և պայազատեալ մի ըստ միոջէ մինչ ի Թոնոս Կոնկողեռոս – 16. Բայց քանզի աւերեալ էր զՆինուէ Նաբրովթայ ի բռնանալն ի վերայ Սեմեացն, և զԲաբելոն /16/ փոխանակ նորա շինեալ – 18. զի և հետք ևս յիշատակի այլոց անուանեաց մի երևեսցի, քայց ինքեան միայնոյ: - 44. և ոչ ևս այնուհետև ինչ ոչ տեսանէաք, ոչ հաւ և ոչ գազան, քայց զերկինն և զերկիր: - 50. քայց զտանջողսն ոչ տեսանէաք: - 50. Բայց մինչդեռ չև առ միմեանս հասեալ Տիգրան և Կիւրոս՝ յղէ Աշդահակ պատարագս Կիւրոսի - 62. Բայց երկուք ոմանք ի զաւակէ Աշդահակայ ձերբակալ արարեալ Տիգրանայ առեալ ածէ ի Հայս. – 64. զանուանս միայն ըստ կարգի կանոնել բաւական հանարեցաք, որպէս և այլոց առաջնոցն մատենագրացն յայս եկեալ ձև պատմագրութեան. – 68. քայց կանոնեցի զանուանս ի մատենիս: Տիգրան. Ադրամելէք. Ներս. Ներսէխ. Մարոդ. Արշամ. Արշաւիր. Ասուդ: Պարսից թագաւորք. Քսերքսէս. Արտաշէս երկայնաձեռն. Դարեհ. Արտաշէս. Ողոքոս. Զարսէս. Դարեհ: Ապա Աղէքսանդրոս Փիլիպպեայ Մակեդոնացի տիեզերակալ թագաւոր: - 68. Բայց թէպէտ և երկոքին պատճառք անուանակոչութեանցն պատկանաբար վարկանելի է՝որպէս իմաստասիրացն հաճոյ թուի, այլ ինձ զառաջինն ախորժելի զհաւատարմութիւնն ի մէջ առնուլ: - 72. քայց մնայ ի հարստութեան Պտղոմէականն միայն, մինչ տիրել Կղէոպատրեայ կնոջ միոյ եգիպտացւոյ որ յետ բազում ժամանակաց, մինչև յՕգոստոս կայսր: - 72. Բայց ոչ գիտեմ, թէ յանուն աշխարհի՞ն թէ ըստ կերպարանին անուանեաց զնոսա Արծրունիս: - 72. թէպէտ և ունէր զպատճառ զբարեկամանալն Արէտայ ընդ Աբգարու և ընդ Խուրէնայ՝ այլ Աբգար և Խուրան առ փափագումն որ ի Քրիստոս, և առ լուր սրբոյ Փրկչին, և որ ինչ գործեացն Հերովդէս՝ ոխացեալ ընդ Հերովդի – 78. Բայց ոչ ժամանեալ կատարման պատերազմին, զաշտարակն, զոր շինէր որդին Աբգարու փլուզեալ ի վերայ սպան զնա, վրէժխնդիր եղեալ մահուն Ադդէի սրբոյ: - 80. Բայց ի գնալն Խուրէնայ առ Տիբէր կայսր՝ եթող զորդին իւր զՎաչէ և զեղբայր իւր զԱրշաւիր ի Խառան առ տիկնոջն Հեղինէի. - 80. Իսկ Ներսէհ ունկնդիր եղեալ Դարէհի, քայց ոչ կարաց հաւատարմացուցանել զասացեալսն. – 82. քայց ի գնալն աստի ի Մարս և ի Պարսս, դարձեալ դառնայ ուժով մեծաւ և թագաւորական ճոխութեամբ, տիրէ Հայոց մեծաց - 88. Բայց էր Համամ սէգ և ամբարհաւաճ, յոյլ և թոյլ առ պատերազմի գործ, միայն և շղոմարար հպատակութեամբ վարէր առ թագաւորն – 90. քայց նուազեալ ազգին՝ ոչ զոք ունէին, որ կարօղ լինէին զգործ պատերազմին վճարել և զպաշտօն թագաւորին. – 90. Բայց կին ոմն յազգէն Աշդահակայ բնակէ յամուրսն Ջլմար և ի Սրինգ, ի գաւառին ի Փոքր Աղբագ – 90. Բայց դեսպան արձակեալ Արտաշէսի զՀամամ առ կայսր Ադրիանոս վասն Բարքոբայ աւազակի և նորուն պատերազմին յԱսորիս. – 92. քայց ինքեանք այլոց հասուցանէին տագնապս որպէս ընթեռնուքն – 92. քայց թէպէտ և ետ օգնականութիւն Հայոց կայսրն Վաղէտիանոս Փռիւգացի զօրօքն՝ սակայն ոչ խաղաղանայր երկիրս – 94. Բայց ըստ կարգաց քրիստոնէութեան վարէր ըստ արժանի պատուիրանաց Տեառն, և ըստ խրատու մեծին Վրթանեայ յապահովանայր ամենայնիւ, թագաւորեալ ամս ԺԹ: - 96. Բայց մեք զյոյժ հռչակեալսն միայն նշանակեցաք. – 96. քայց ընդ Յունաց թագաւորին միայն հնազանդութեամբ նուաճեալ զինքեանս, ի բաց կալով ի հարկատուութենէ Շապհոյ

արքայից արքայի – 96. քայց զտոհմէն Արծրունեաց ոչ ինչ այլ իմանալ կարացաք, թէ զինչ գործ գործեալ նոցա, բայց միայն զխաղաղասէր կեանս կեալ առ թագաւորն և առ նախարարսն – 96. քայց Տիրան պղծութեան աղտեղութեամբն զգառեալ մատնի ի ձեռս Շապհոյ – 98. Բայց այս ոչ իմացեալ եմ, թէ արդեօք թագաւորն դրդուեցաւ ի հրապոյրս նորա թէ ոչ: - 100. Բայց դոյզն մի զամբարշտին Մեհուժանայ զյանդգնութիւնսն ի վերայ Հայոց բացայայտեցից ի շարի աստ: - 102. Բայց Մեհուժան Արծրունի ոչ եղեալ ունկնդիր սրբոյն Ներսէսի, և ոչ ընդ թագաւորին հնազանդութեամբ. – 102. Բայց յետ բազում պատերազմացն խորամանկ խաբէութեամբ կոչէ առ ինքն Շապուհ զԱրշակ ի դէմս սիրոյ խաղաղութեան, ոչ ինչ յիշատակ զչարեացն գործելոց ի մէջ առնելով. – 102. Բայց Մեհուժան ոչ բաւականացաւ կատարել զչարիսն – 106. Բայց ինքն Պապ նշկահեալ զկայսր Թէոդոս, զոր ի բուռն առեալ Տերինտեայ զօրավարին Յունաց՝ խաղացուցանէ կապանօք առ կայսր – 108. բազում անգամ աղուեսք թագաւորել խորհեցան, քայց շունք ոչ առին յանձն: - 108. Բայց Աստուած ըստ յօժարութեան քո սիրոյդ կատարեսցէ զկամս քո որպէս և հաճոյ թուիցի առաջի Տեառն,,: - 114. Բայց հրաման քո ճոխութեանդ ձգեաց զիս յայս մեծ ձեռնարկութիւնս, սակս որոյ բացաձգեցայց արտաքոյ շաղակրատոյ լեզուաց փառամոլ ոգոց: - 122. Բայց արքայն Պարսից հեռացեալ պատերազմաւ ի Քուշանն ի դուռն Ճորայ. – 128. Բայց յետոյ անմիաբան գտեալք նախարարքն Հայոց՝ թողին զոր խորհեցանն վասն թագաւորելոյ Վահանայ, և անցին /126/ գնացին առ մեծն Վարդան. – 128. Բայց իբրև եղև մեծ պատերազմ սրբոյն Վարդանայ ընդ Մշկանին և ընդ զօրս Պարսից ի յԱւարայրեան դաշտին, յԱրտազական գաւառին. – 128. քայց մինչ էաք յաշխարհին մեր՝ առաջնորդքն մեր ոչ ետուն տեղի ընդունել զասացեալսն ի սահմանին խոստովանութեան: - 132. Բայց աղերսեալ թագաւորն զարս պատուականս, զՎասակ և զՏաճատ և զԳոտեր, որք էին ի մեծ նախարարութենէ տանն Արծրունեաց՝ զի զժողովն ընկալցին ընդ երից սուրբ ժողովոցն: - 132. Բայց ապա հաճոյ թուիցի ձեզ՝ ի բաց կալ ի դոցանէ և միաբանել ընդ իս. – 138. քայց դու պարտիս յանձն քո ապաշաւել քան թէ ի մեզ. – 138. Բայց դուք, Հայք, տարաժամ ցուցանէք զտիրասիրութիւն. – 138. Բայց զգոյշ լերուք, մի՛ գուցէ ոչ հաճեսցի Աստուած, և խնդրեսցէ ի ձէնջ զվրէժ արեան կոտորածի աշխարհի: - 144. Բայց զի՞նչ իսկ խնդրիցէ թագաւորն ձեր յինէն, որ ոչ առնէ զխաղաղութիւն, բառնա՞լ կամի զթագաւորութիւնս զայս: - 144. Բայց տիկնայքն և հարճքն և ամենայն որդիքն արքայի և արքունի երիվարացն՝ էին անդէն ի Վեհկաւատ. – 150. Բայց մեզ կայ առաջի ասել վասն Ջափրայ և չար գործոց նորա, անգիրս մնացեալ յայլոց, զոր կատարեաց ի վերայ աշխարհիս Հայոց երկայնագոյն ժամանակաւ և անըմբերելի նեղութեամբ ի մերս հանդիպեալ աւուրս, որ էր Հայոց Յ թուական: - 168. Բայց ի գնալ մեծ հազարապետին յարքունիս՝ հաւատաց զվերակացութիւնն աշխարհիս Հայոց և հարկս արքունի ի ձեռս Մուսէի ումեմն որդւոյ Զօրահայի հազարացւոյ – 172. Բայց նոքա ի մտի եդեալ էին, թերևս պատիր խաբէութեամբ /170/ կարասցեն բառնալ զնոսա յիւրաքանչիւր տէրութենէ: - 172. Բայց մեք քանզի ոչ երբէք ստունգանեցաք հրամանի թագաւորին և ոչ խափանիչ գտաք հարկաց արքունի, իբրև զապստամբս և զանհնազանդս և զստահակս ի ծառայութենէ տէրանց – 178. Բայց նոքա ոչ վերակնեալք յօրէնս Տեառն, այլ ստացան իւրեանց անունկնդիր լսարանս, զչարագոյնն իժի և զանբժշկականն քարբի, արբեցան գինով յիմարութեանն. ստացան աչս, որովք ոչ տեսանիցեն, և ականջս, որովք ոչ լուիցեն. – 182. քայց ազդ լինէր իշխանին ի նոյն գնդէն Տաճկաց՝ մի տեսանել զերեսս նորա, ծանուցանելով նմա՝ զոր ինչ խորհեալ էր վասն նորա և վասն աշխարհին նորա: - 184. Բայց ինքն կարծեցեալ մարզպանն փախստեայ անկանի ի բարձրաբերձ եկեղեցին – 190. Բայց քանզի արդ տեսանեմք զձեզ անձնեայս և գեղեցիկս, և գեղ երեսաց ձերոց պատշաճագոյնս և վայելուչս, և որդիք թագաւորացն այսր աշխարհի լեալ էք դուք, և արժանի էք արգահատելոյ – 244. Բայց քանզի ընդարձակ էր պահն Հողցայ՝ փութանակի եկն եհաս Ժիրաք ի գաւառն Ռշտունեաց և զզօրսն առխթեալ ի ձորն Առուանից, ի սահմանս Մոկաց. – 202. քայց ակամայ և ի հարկէ գրեցից կարգեցից ի փոքր և ի

դուզնաքեայ բանից, բովանդակեցից համառօտ սուղ և սակաւ բանիւ անցանել ընդ պատմութիւն իրիս այսմիկ – 240. Բայց Ահմատ ոչ խոնարհեալ ունկն դնել ասացելոցն, արհամարհեալ զառաքեցելովքն: - 366. քայց այլ ամենայն իշխանք արևելեայք խոյս տուեալ յերեսաց նորա՝ ետուն տեղի, ելին կալան զամրական տեղիս, ի բերդս և ի քաղաքս և ի լերինս, ընդ ինքեանս գումարեալ զզօրս և զբնակիչս աշխարհաց իւրեանց ամենայն պատրաստութեամբ: - 270. Բայց անյայտք են եթէ կատարելանան, զի հազիւ սպիքն գան, ըստ որումն սրբազանի տրամաբանութեան: - 338. Բայց Աշխէ ոմն … ոչ եմուտ ընդ նոսա ձեռնամուխ լինել ընդ նոսա ի գործ պատերազմին, այլ կայր ի բացեայ իբրև հազարօք երկուք – 232. Բայց Աշոտ գնացեալ տալ պատերազմ ընդ ծովեզրեցիսն որք Ութմանիկ կոչին, որք ամրանային ի յԱմիւկ անկասկածելի քարանձաւին. – 332. Բայց Աշոտ թէպէտ և նուազագոյն զօրու ընդ իւր լինելով, ոչ թիկն ածեալ վերջացաւ առ պատերազմն յառաջանալ: - 364. Բայց Աշոտ վերջոտնեալ հանդերձ Վահանաւ՝ եկն եհաս խաղաղութեամբ և բերկրեալ սրտիւ բազմադէմ յերկիր իւր: - 330. Բայց Աշոտ, իբրև եհաս ժամ ելիցն իւր յաշխարհէն՝ յանհունս բերեալ զզեղջ և զապաշաւանս յորդահոսան արտասուօք զխոստովանողականն ի դիմի հարեալ միջնորդութիւնն – 336. Բայց Ապումրուան պատճառելով Աշոտի՝ ասէ. – 362. Բայց Ապումրուան երկնէր գայր զիշխանասիրականն ծնանել գահակալութիւն ի վերայ աշխարհիս: - 364. Բայց Ապումրուան զԳագիկ որդի Դերանկին պահէր ընդարձակի, հանեալ ի կապանաց բանտին: - 368. Բայց առոգացեալ իմաստութեամբ իշխանաց իշխան՝ փութացաւ առ կատարումն գրելեացն Գուրգինի: - 322. քայց Ատոմ յամր առ փոյթն /364/ լինելով վասն թագաւորին ակնածութեան: - 366. Բայց Աւշին որդի Ապուսեճի, քանզի էր այր խռովասէր, ատեցող զխաղաղութիւն, անյագ առ արբումն արեան մարդկան, և զայն բարգաւաճանս անձին քաջ լաւ համարէր. – 370. Բայց բազմաց այլ իմացմունքն յայսոսիկ առ վայր մի առին զկատարումն: - 360. Բայց Գուրգէն զմի ամ կեցեալ փոխի յաշխարհէս, դարձեալ յուրացողական ամբարշտութենէն: - 318. Բայց Գուրգէն թէպէտ և գտանէր զնենգիչսն իւր՝ ոչ ումեք զփոխարէն չարին հատուցանէր. – 310. Բայց Գուրգէն խոկայր զմասն աշխարհին յինքն գրաւել, մանաւանդ զՈստանն Ռշտունեաց, որ էր տեղի սպանման հօր իւրոյ, գինս արեան զնա համարելով: - 362. Բայց Գուրգէն կասկած ունելով յԱշոտէ, թէ գուցէ իբրև զապստամբէ ումեմնէ զեկուցանիցէ զնմանէ առաջնորդին Տաճկաց՝ ել գնաց կեալ շրջաբերական յեղափոխմամբ, արիական քաջասրտութեամբ, սիրեցեալ ընդ բնաւ աշխարհաց: - 322. Բայց Գրիգոր կեցեալ յետ դարձին իւրոյ զմի ամ՝ մեռանի իւրով մահուամբ: - 310. Բայց Դերանիկն խօսի ընդ Հասանայ զխաղաղութիւն, խոստանայ առնել զդարձ ամրոցին Սևանի և աշխարհին նորա. – 350. Բայց Դերենիկն կալեալ զնա պահէ ի զգուշութեան, ոչ ինչ ստնանել նմա, բաց ի կապանացն յորս արկեալ էր զնա, ըստ հատուցմանն բարւոյ. առ ձեռն պատրաստ կշռեաց նմա և օրհնեցաւ ի սրբոյն Զաքարիայէ: - 320. Բայց ես յանհունս ձգեմ զզարմացմանն յեղանակս, թէ զիա՞րդ բաւել տոկայր, անձանձրանալի բերելով զաշխատութեանն աճմունսն. – 308. Բայց երանելի հայրապետն Տէր Գէորգ սաստկագոյն քան զտիեզերական կործանմանն առ Նոյիւ բերելով զտրտմութեանն թախիծս, հանդերձ եպիսկոպոսիւն Գրիգորիւ՝ զաբրահամեանն վաղնջուց աղաչանսն ի կործանմանն Սոդովմայ յառաջաբերեալ մարդասիրին Աստուծոյ. – 358. Բայց երանելիս այս Գէորգ, մինչ կայր ընդդէմ սրոյն և դահիճն ծեծէր իբրև զանզգայ ինչ, և ոչ փոքր մի գիծ կարացեալ հարկանել ի մարմին սրբոյն զխոցումն սրոյն – 266. Բայց երիցս երանելի ոմն երիտասարդ հասակաւ, ինքն տաճիկ և ազգաւ պարսիկ՝ ելեալ զհետ սիրոյն Քրիստոսի հաւատոցն եկն յարեցաւ ի Պատրիկն Անձևացի – 222. Բայց երկու ոմանք ի սաղարաց սուրհանդակաց, եղբարք միմեանց, հասեալ ի կիրճս ձորոյն – 202. Բայց երկոքեան կողմանք դնին ի ներքոյ պարսաւանաց, թէպէտ և ի բարեպաշտութեան յաղագս մոլորեցան: - 256 քայց և նշանակս և դրօշս փողփողել առաջի, և դնել թագ իշխանական ի գլուխ և զգեստս արքունականս զանձամբ. – 236. Բայց զաշխարհն Յիսէ որդին Շեհայ բռնազբօսեալ յինքն գրաւեաց և կացոյց ի վերայ նոցա զիւր

գործավարս: - 344. Բայց զերկրորդ մասն Անձաւացեաց հանդերձ Նորաբերդ ամրոցաւն Դերանկին նուաճեալ ընդ իւր գործակալօք. – 326. Բայց զի մի և մեք անկեալք լիցուք ի նոյն՝ ուսցուք ի յԱստուածաշունչ գրոց - 256. Բայց զի՞ մի մի զիւրաքանչիւր հանդէս պատերազմաց նոցա գրեցից յականէ յանուանէ. ասացից կարճառօտ և համառօտեցից զբանս. – 286. Բայց զՎասակն յամենայն ժամ իբրև ընդ խաղ ի բուռն առնելով արձակէր խաղաղութեամբ: - 310. Բայց զՏամբէր և զԸռնայն և զԶարեհաւան գաւառ հանեալ էր ի Պարսկահայոց – 390. Բայց ի տան հօրն Քրիստոսի օթևանք բազում են. – 338. Բայց իբրև գիտացին զօրքն որ ընդ նմա եկեալ էին զնորա քաջակարծրագոյն արիութիւնն՝ և պատճառանօք այս ինչ այն ինչ դարձեալ դարձան յանցնիւր տեղի: - 310. Բայց իբրև ետես բռնաւորն զանդառնալի միտսն և զաներկբայութիւն հաւատոցն և զաներկիւղ և զյանդուգն պատասխանիսն և զմեծ անարգութիւնն զոր հասոյց ի վերայ նորա և նոցին օրէնսդրին…բարկացեալ յոյժ հրաման ետ փութով զրաւ առնել կենաց նորա: - 206. Բայց ինձ ոչ դանդաղելի կամ պատկառելի կամ մեղանչելի է զուգակշիռ նահատակելոցն նահատակակից վարկանել զսա և մարտիրոսականաւն զսորայս դրուատել ճգնողական մրցմունս – 300. Բայց ինքն Բուհայ խաղացեալ զհետ իշխանին – 206. Բայց ինքն Դերանիկն ստեաց երդման ուխտի խաղաղութեանն, զոր եդ ի մէջ իւր և ի մէջ Հասանայ – 348. Բայց իշխանաց իշխանն Աշոտ անհանդուրժելի մնալով խորհրդոց չարին ի գլուխ ելանել - 344. Բայց իշխանն Դերենիկ անգիտացեալ զեղեալսն՝ ի նմին աւուր եկն բազմաձեռն զօրու բանակեցաւ ի հարաւ կողմն բերդին – 332. Բայց խնդրոյն Հայոց զկատարումն առեալ յառաջնորդէն Տաճկաց՝ յղէ ի Հայս զառաջասացեալ զԱհմաթ որդի Հալթի: - 340. Բայց խռովիչքն ատեցողքն խաղաղութեան ոչ դադարէին նիւթել զհակառակս բարւոյն և զաճմունս չարին. մանաւանդ Վասակ որ զկարծեալ իշխանական անունն յինքեան բերէր: - 310. Բայց հասեալ Բուխայ անց ընդ գետն մեծ զոր Կուրն կոչեն, և յորձանուտ շարժման գարնանային հոսանացն տեղի տուեալ ելանել զօրուն և բնակել շուրջ զքաղաքաւն. – 270. Բայց հրաման ետ Դերանիկն Գրիգոր հարազատի իւրոյ ի նոյն տանէ Արծրունոյ, և կալաւ զնա և եդ ի յամուրսն Սևան. և հրամայեաց Հասանական քեռորդւոյն իւրոյ՝ պահել զնա յընդարձակի: - 342. Բայց մի և այսմ անտեղեակ լինիցիս – 212. Բայց մի ինձ մեղադիր լինիր, ո՛վ ուսումնասէր դու, սակս ոչ զբովանդակ սորա գործս շարել ի ճառս մանրապատումս: - 302. Բայց մի՛ ինձ բասրանս դիցես՝ զօրինականին առ աւետարանականս /378/ դնել համեմատութիւն, զոր և ոչ ես անգիտանամ զմեծն և զփոքրն, զօրինակն և զճշմարտութիւնն: - 380. Բայց Մուսէ ոչ հաստատնագոյնս վասն Աշոտի զխոստմանն բերելով յանձնառութիւն արձակել զնա յիւր իշխանութիւնն – 330. Բայց Յամանիկն և Ահմատն և Ապլբառն և այլ ևս Տաճկաց միաւորութեամբ զնոյն չարիս երկնէին գային: - 340. Բայց Յամանիկն իբրև լուաւ ի դարձուցանելն Աշոտի զԱհմաթ լի անարգանօք, և զխորհուրդն զոր խորհեալ էին ի վերայ Հայոց ցրել՝ զօրհասն ի վերայ իւր համարեցաւ տեսանել. – 350. Բայց յաւելեալ լինի պատճառ ունելոյն զնա զայս օրինակ, եթէ էր փեսայացուցեալ զԴաւիթ զեղբայր կորապաղատին ի քոյր իւր Մարիամ. – 342. Բայց յո՛վ ոք կամ ո՞ր աշխարհ, զոր ոչ կործանեաց Աւշին պէսպէս լլկանօք հինի ասպատակաւ, աւարառու յափշտակութեամբ, սպանմամբ սրոյ և սովոյ: - 374. Բայց նախ զԱշոտ և զտուն նորա ածջիք այսր –198. Բայց նոքա ևս քան զևս սաստկացուցանէին զմարտն: - 210. Բայց նոքա քանզի ապաստան լեալ յանկասկածելի յամուրս և ի բազմութիւն զօրացն և ի քաջութիւն արանց պատերազմողաց՝ և ո՛չ առ փոքր մի խոնարհեցան ի բանս նորա կամ ետուն տեղի պատասխանւոյ. – 274. Բայց ոչ ետ տեղի Գուրգէն այսմ՝ յերկուց պատճառաց, մի՝ զի մի՛ ապստամբ երևեցայց Տաճկաց բռնաւորին – 316. Բայց ոչ միայն քաջքն Հայոց նահատակեցան ի մեծ պատերազմին այլ և անմարմին զօրք երկնաւորք մարտակից եղեն գնդին Հայոց. – 232. Բայց ոչինչ ձեռնհաս լինէր օգնել նոցա վասն դառն հրամանի ամբարիշտ թագաւորին. – 218. Բայց որդին Շեհայ ի մտանելն ի Պարտաւ՝ եթող անդ քաղաքապետ զմի ի հաւատարմաց իւրոց Յամանիկ ոմն: - 338. Բայց որդիքն Դերանկին, Աշոտ և Գագիկ և Գուրգէն, զըստ մարմնոյ /358/ աճմանն չափ

առոգ և բարձրաբերձ ձգմամբ յառաջ տանէին. – 360. Բայց չարեացն այսորիկ հաւատարմութիւն յայտ եղեալ հաստատեցաւ ի վերայ Կայսկին Ապլբառայ: - 342. քայց պարտեալ եղև գունդքն Տաճկաց ի քաջէն Գուրգինայ և բեկաւ զօրութիւն նոցա: - 308. քայց սա յերթալ և ի դառնալ իւրում նովին մտօք և նովին մոլորութեամբ վարեցաւ, լրբեալ լի թշուառութեամբ. – 248. Բայց սպարապետն Սմբատ և տիկինն Վասպուրական Հռիփսիմէ անդէն մնաց, և յաւելան ի մարտիրոսական հոլովսն: - 324. Բայց Վասակս այս … վասն ազգակից գոլ նոցա ընդ տոհմին Արծրունեաց… ել գնաց իւրովք կամօք ի Սամառայ և եղև աստուածուրաց – 248. քայց վասն զի ոչ ունէր արմատս՝ վաղվաղակի չորացաւ ի տապոյ բանսարկուին – 246. Բայց տէր Ապուջափր և որ ընդ նմա՝ քաջապէս մարտեան ընդ այլազգիսն և առին: - 306. Բայց տիկինն Սոփի կեցեալ յետ մահու Դերանկին զտարի մի և զամիսս Ը՝ յաւելաւ առ հարս իւր. – 356. Բայց տուաւ յաղթութիւնն այն մեծ ի ձեռն զօրավարին Ապումուսէի, զի լցցի զոր ասաց Տէր ի բերանոյ Ամովսայ Մարգարէի, ,,խորտակեցից զնիզակս Դամասկոսի,, , որում այժմ Դմիշկն կոչեն, ուր ելին զհետ Բուխայի: - 286. Բայց քաղցրաբարոյ իշխանն Աշոտ, հեզն և ամենայն բարեօք յղփացեալն, տեղի ետ ասացելոյն: - 362. Բայց քանզի ամենայնիւ ամենայն ուրեք ոչ ոք զօրեաց կալ ընդդէմ նորա յամենայն գործս զոր և կամք իւր ախորժէին՝ սկսաւ ձեռնամուխ լինել կարգաւ ընդ բոլոր աշխարհս արևելեայս – 274. Բայց քանզի անպատերազմելի էր ամրոցն, միայն բաւականաւն ռոճկաց մի վատնիցի՝ առեալ զՎարագ ի ձեռանէ Տաճկացն - 332. Բայց քանզի խոնջեալ երիվարացն ի յերկայնագոյն ընթացիցն և վասն թանձրամած ձեանն կուտակմանց պակասեալ ուժոյն երիվարացն – 372. Բայց քանզի հաւատացեալ էր վերակացութիւն աշխարհիս Հայոց Աշոտի, որ իշխանաց իշխան՝ ձեռն ի գործ արկեալ նուաճել զիշխանս Հայոց, զՎրաց և զԱղուանից, որ եղև իսկ: - 322. Բայց քանզի մեր ոչ ոք յայնժամ հանդիպէր ի պատասխանատրութիւնս երանելոյն՝ և ոչ գրել արժանի համարեցաք: - 206. Բայց քանզի յերկնուստ էր հասեալ վտանգն, և աստուածառաք էր բարկութիւնն՝ և ոչ ոք զօրեաց և եկաց ընդդէմ նորա ելանել ի պատերազմ, այլ որ եհարն՝ նոյն և բժշկեաց: - 374. Բայց քանզի ոչ ոք յայնժամ ընդ գրով զայնոսիկ ներքաղրեաց, որպէս օրէն է թագաւորաց՝ և ոչ մեք երկրորդել պատկան վարկաք: - 246. քայց քանզի պատմագրութեան է ժամս և ոչ գովասանականութեան՝ արտաքոյ եղէց յոլովից բանբասանաց. – 300. քայց քանզի տէր մատնեաց զնա ի ձեռս նոցա, որպէս ասաց Դաւիթ՝ և եղև ահ տեառն ի վերայ ամենեցուն. – 354. Եւ զայս Եղկղեսիանոսք. քայց ինձ այսպէս թուէր, թէ աղանդն Եղկղեսիանոսաց վաղուց շիջեալ խափանեալ լինէր ի քաջաց վարդապետացն սրբոց, զոր եդն Աստուած յեկեղեցւոջ. – 254. և էր ալևոր ըստ մարմնոյ և հնացեալ արտաքին մարմինն, քայց ներքինն նորոգեալ և գեղեցկատեսիլ ըստ պատկերի արարչին. – 204. Եւ իբրև եհաս առ թագաւորն որ ինչ գործեցաւն՝ ոչինչ գոյր տեղի այլ պատասխանւոյ. քայց ասէ, ,,արժանապէս այն գործ նոյն գործեցաւ,,: - 370. և ոչ միոյ ումեք կորնչել, քայց ի միջոէ ումեմնէ, որում /գրքում՝ որուն/ անուն Աշխէթ ճանաչէր, այր պերճ և անուանի ի զօրուն քաջամարտիկ, ունելով ընդ ինքեան գունդ հարուստ /270/ իբրև ծով առելոյ զօրավարաց. – 272. Ընդ որ ոչ հաճոյացեալ Գուրգէնայ երթալ ի Յոյնս. քայց հաւանեցուցեալ զԳրիգորն տալ զբերդն ցզօրավարն, և հաճեցի զմիտս թագաւորին: - 302. իսկ կինն ճիչ բարձեալ ասէ. ,,առ թագաւորն հասցէ գոյժ իմ,, , շրջելով ընդ բանակն հոլանի, զոր չէր օրէն տաճկական ազգի կանանց, քայց ոչինչ օգնեաց. – 272.

ԲԱՅՑ ԱՐԴ - Բայց արդ ես զնոյն բարիս խօսեցայց և խնդրեցից ի նմանէ հաշտութիւն և սէր – 144. Բայց արդ զամենայն յանցանս քո և զվնաս զոր արարեր թողում քեզ. առ զկին քո և զորդիս և եկ այսր. – 146. ,,Կաւատ թագաւորն ձեր վախճանեցաւ, և որդի նորա մանուկ տղայ է. քայց արդ ի քեզ հասեալ թագաւորութիւնդ, և ես քեզ տայց զնա – 152. քայց արդ եկ ի կողմանցդ յայդցանէ, եկից և ես յԱսորեստան. – 152. Բայց արդ որպէս յառաջագոյն հատուցի զարտաքոյ պարսաւանաց զիս ներքոյ գրել, վասն ոչ ոճով զսորայս կարգել դնել ի շարի աստ զշարագրածս, վասն ոչ բաւելոյ զանչափութիւնն ի մի վայր զումարել յանմասնաւորաբար նշանակութեամբ – 308.

ԲԱՅՑ ԵԹԷ - Բայց եթէ այդ այդպէս ոչ եղիցի, որպէս ասացի՝ աւելի ևս տեսցես քան զոր տեսեր, սուր և պատերազմ,,: - 286. քայց եթէ ստութեամբ և թէ ճշմարտութեամբ՝ մեզ չէ յայտ, և զոչն ստուգեալ՝ և ոչ գրել լաւ համարեցայ: - 348. քանզի ի ներքս նստելոյ յարքունիս՝ ոչ ոք տեսանէր զնոսա, քայց թէ հարճք և արք կանացիք: - 56. քայց թէ որպէս եղև կատարումն իրացն մեզ չէ յայտ: - 88. Բայց թէ է՞ր աղագաւ պատմութիւն վկայութեան Վահանայ ոչ է գրեալ ի գիրս պատմագրի՝ ստուգապէս առանց յերկուանալոյ ցուցանեմ քում ուսումնասէր քաջահմտութեանդ: - 128. Մի ջանասցի քանզի յԱստուծոյ հաստատեալ է, և բառնալ զսա անհնար է, քայց թէ Աստուծոյ այնպէս հաճոյ իցէ՝ կամք Աստուծոյ կատարեսցին: - 144.

ԲԱՅՑ Ի - և զերծեալքն փախստեայ անկանէին ի կողմանս կողմանս աշխարհաց, յաւեր դարձուցեալ զբնաւ աշխարհն, քայց ի լեռնայնոցն՝ որ յամուրս իւրեանց մնային ի լերինն Խոյթ անուանեալ: - 188.

ԲԱՅՑ ՄԻԱՅՆ - անտի և անդ ոչ ոք զօրէր Զրուանայ թագաւորել. քայց միայն կին մի անուանի Դիոնիսեայ, հարստայեղց վավաշոտ հրամանի բարուք. – 16. քայց միայն մանուկ մի Դիոս անուն, զոր գաղտաբար ապրեցոյց մայրն, որպէս յետ բազում ժամանակաց զՄովսէս ի յԵգիպտոս – 14. քանզի ոչ էր օրէն թագաւորացն և օրինադրացն զկանանց ազգի թիւ ազգաբանութեան շարել, քայց միայն ըստ ժամանակագրութեանն կանոնի, որպէս և յիսրայէլի զԳոթոողիայ, և յԵգիպտոս զԿղէոպատրեայ դուստր Պտղոմեայ Դիոնիսեայ: - 16. Քանզի և սա ասի թագաւորեալ ամենայն Ասիաստանի և Լիբէաստանի, քայց միայն ի Հնդկաց – 44. իսկ այսոքիկ ոչ այլ ումեք արարածոցս պատշաճին, քայց միայն միոյ Աստուծոյ, և նա է Արարիչ: - 54. Եւ նուազեալ ազգին Արծրունեաց ոչ ոք մնաց, քայց միայն մանուկ մի Համամ անուն, որդի Արշաւիրի ծերոյ եղբօր Խուրէնայ, որ կայր ի դրան արքունի – 90. քայց միայն ի դրան արքունի մտանել և ելանել ընդ հաւատարիմս թագաւորին ի տունս դիւանաց և գանձուց: - 92. քայց միայն զազգին շարս ըստ գիւտի աշխատութեանն բաւական համարեցաք յառաջ վարել մինչ ի թագաւորել Տրդատայ – 94. բայց զտոհմէն Արծրունեաց ոչ ինչ այլ իմանալ կարացաք, թէ զինչ գործ գործեալ նոցա, քայց միայն զխաղաղասէր կեանս կեալ առ թագաւորն և առ նախարարսն – 96. Եւ զոր ինչ ոչ իմացեալ մեր՝ և ոչ գրել արժանի վարկաք, քայց միայն զի բարձրագոյնք և նախապատիւք ի թագաւորաց անտի էին: - 96. քայց միայն զհարկաց և զայլ հոգաբարձութենէ ծանուցանէ զպատճառ գալստեանն. – 172. քայց միայն տէր Ապումկդէմ և որք ընդ նմա պահէին զպահպանութիւն գիշերոյն և դիտէին զդիտաւորութիւն զօրացն – 228. քայց միայն Աստուծոյ կարողի և յամենայնի խնամողի կարողութիւնս այս է դիւրայարմար – 198. Բայց միայն զԱրշակ ոմն ի տոհմէն Վարաժնունեաց */փրկվեց/* խնդրեալ դստերն Շապհոյ Բագրատունոյ, զոր առեալ յայնժամ Աւշնի կնութեան յանօրէն ամուսնութիւն. - 372. Բայց միայն զնահապետն Ամատունեաց զԱպուսակր ձերբակալ արարեալ, առին գնացին ի քաղաքն – 354. և տարածեալ սփռեալ գործավարս յամենայն երկիրս, քայց միայն յամուրսն ոչ կարացին լինել գամագիտ: - 372.

ԲԱՆ - ,,ոչ են օրէնք թագաւորութեանս մերոյ ի պայքար քանից զոք արկանել, և յերկարել ի բանս, որչափ արարաք ընդ ձեզ, զոր ինչ այլ արասցուք. – 246. ,,ոչ են օրէնք թագաւորութեանս մերոյ ի պայքար բանից զոք արկանել, և յերկարել ի քանս, որչափ արարաք ընդ ձեզ, զոր ինչ այլ արասցուք. – 246. այլ և ընդ միմեանս արկանէին քանս քսութեան – 194. այլ նա ոչ տայր տեղի քանից նորա, քանզի քաջագոյնս գիտէր զբարս նորա խաբեբայս: - 278. Այնուհետև սկսաւ կորապաղատն արկանել քանս խարդախութեան ի մէջ Դերանկին և Հասանայ, որ էր որդի քեռն Դերանկին, որպէս թէ ոչ ուղիղ նայի ընդ նա Դերանիկն, այլ թէ՝ և հանել ի նմանէ զամրոցն և զաշխարհն նկրտել.–346. աներկիւղ համարձակութեամբ, բանիբուն համառօտութեամբ կարգեցին եդին առաջի բռնաւորին քանս գեղեցկայարմարս յԱստուածաշունչ գրոց վասն ի Քրիստոս հաւատոցն – 250. ապա քանս մեղադրականս բազումս յաճախեաց եդ առաջի նորա. – 216. առ որ յղեալ բազում անգամ պէսպէս սպառնալեօք և ողոքական քանիւք հաւանութեամբ թողուլ զօրէնս քրիստոնէութեան և

հաւասարակցել այլոց ուրացողացն զՔրիստոս. – 318. Առ սոսա գնացեալ Գրիգորէս երեց որդին Վրթանայ՝ քարոզեաց նոցա զքանն կենաց. – 274. Ասէ թագաւորն. ,,մի արհամարհեր զթագաւորական քանքս իմ և կորուսաներ /գրքում՝ կորուստաներ/ զկեանս քո – 294. Աստանօր զվկայեալ քանիս՝ և մեք ի ճեպելն փութասցուք – 260. բայց ակամայ և ի հարկէ գրեցից կարգեցից ի փոքր և ի դուզնաքեայ քանից, բովանդակեցից համառօտ սուղ և սակաւ բանիւ անցանել ընդ պատմութիւն իրիս այսմիկ – 240. բայց ակամայ և ի հարկէ գրեցից կարգեցից ի փոքր և ի դուզնաքեայ բանից, բովանդակեցից համառօտ սուղ և սակաւ քանիւ անցանել ընդ պատմութիւն իրիս այսմիկ – 240. Բայց զի՞ մի մի զիւրաքանչիւր հանդէս պատերազմաց նոցա գրեցից յականէ յանուանէ. ասացից կարճառօտ և համառօտեցից զքանս. – 286. Բայց նոքա քանզի ապաստան լեալ յանկասկածելի յամուրս և ի բազմութիւն զօրացն և ի քաջութիւն արանց պատերազմողաց՝ և ո՛չ առ փոքր մի խոնարհեցան ի քանս նորա կամ ետուն տեղի պատասխանւոյ. – 274. բարձրաճիչ աղաղակաւ քարոզեալ. իբրև քանիւ զբարբառ հնչեցուցեալ ազդեցուցանօղ իմացունակութեամբ, զգայական ազդարարութեամբ՝ զեկուցանել զպատրաստութիւն նիւթոյն առ կատարումն սրբոյ եկեղեցւոյն աւարտագործեալ: - 396. Բաւականասցի իմ դուզնաքեայ քանքս առ հերձուածող մոլորութեանց: - 258. Դարձեալ նմին նման ասէ Պօղոս, զօրինացն ստորոգելով գրաւորութիւն, այսպէս ասելով, ,,մերձ է քան ի բերան քո և ի սրտի քում, այսինքն է /256/ բան հաւատոց զոր քարոզեմք,,. – 258. Դարձեալ նմին նման ասէ Պօղոս, զօրինացն ստորոգելով գրաւորութիւն, այսպէս ասելով, ,,մերձ է բան ի բերան քո և ի սրտի քում, այսինքն է /256/ քան հաւատոց զոր քարոզեմք,,.– 258. և ագուցեալ զոտս պատրաստութեամբ Աւետարանին խաղաղութեան և սուսեր ընդ մէջ ածեալ զքանն Քրիստոսի, որ հատու է քան զամենայն սուր երկսայրի – 252. և արդ քանզի խօսեցայ ընդ ձեզ քանիւք ողոքանաց՝ և դուք թերևս յայդ գայթակղեալ խաբեցայք և պնդեալ կայք յամառեալ: - 246. Եւ արդ քանզի կարգ քանիցս էած զմեզ առ այս խնդիր՝ պարտ է նախ գիտել թէ որով օրինակաւ Քաղդէացւոցն մատենագրութիւնք զթիւ նահապետացն տասամբք համարին թուով ըստ աստուածահրաման գրոցս - 18. զորոյ չունի քան ասել անդր ևս քան զնա յարևելս ունել բնակութիւն մարդկան. – 18. Իսկ զգերազանցութիւն գեղեցկութեանն որ բերան բաւեսցէ ասել քան մարդկային, միանգամայն և զաստուածազործ տնկոցն հեշտալի տեսութիւն. – 20. Զոր քան և վասն օձին սքանչելապէս ուսուցանէ Փիլոն Աղէքսանդրացի՝ յառաջ քան զդրժանացն դիպուածս՝ յոլովութիւն իմաստից ունել ամենայն շնչականաց. – 22. Այլ այժմիկ ի կարգ քանին երթիցուք: - 26. Աստանօր և զհայհոյական բարսն նշանակէ, և վասն ամենայն խիստ քանից զոր խօսեցան զնմանէ մեղաւորք և ամբարիշտք: - 26. Եւ զի զսրբոցն իսկ ասացից քանս. եթէ զիարդ ամենեքեան սուրբքն որպէս ժառանգութիւն իմն հայրենի ընկալեալ այնպէս պատահեսցին հարք որդւոց աւանդելով զպահոցն պէտս. - 26. եթէ հաւանեալք արդարոյն և ապաւինեալք ի նա՝ յուսացան ի քան նորա, ծառայել երկիւղիւ հրամայելոցն ի նմանէ՝ զի՞նչ անհաւատ թուի և ի փրկութենէն ընդ նմին վայելել. - 32. զոր բարբառն եբրայական իբր ծեքելով իմն զքանն՝ թուեցուցանէ իմն ասելով Աւաւրիշըլիմ, այսինքն Երուսաղէմ – 34. յիշեաց յաւիտենից զուխտ իւր և զքանն զոր պատուիրեաց՝ մինչև ի հազար ամ: - 34. Եւ այսոքիկ վայրապար քանք. – 42. Եւ թէ որպիսի օրինակաւ գալուստ նորա և պատերազմ վասն սորին իրաց, և արիական ձեռակերտացն շինուածք, որ և յոյժ արժանաւորք զարմանալեաց, և դարձեալ ապստամբութիւն Զրադաշտին և մահն Շամիրամայ և քան յուռթիցն որ զնմանէ – 44. Արդ ո՞վ ոք արժանի յոյժ ծաղու զքանք ուսմանս այսորիկ համարեսցի. – 46. Եւ ասէին այնոքիկ զորոց և քանս է, եթէ ,,ի մասն ինչ լերինն յայնմիկ հասեալք բազումք ի մերոց – 48. Եւ իմ զհետ երթեալ քանից նորա հարցանէի՝ ո՞ւր ուրեք ասէք լինել զերկիրն զայն անծանօթ. – 48. Եւ ես զայլովք հայեցեալ քանիւք քամահեալ՝ ուժգնակի կարծիք ի միտս իմ ընթացան առ ի հաւատ ասացելոցս վերջնոյ – 48. Եւ մեք զայլս ի քանիցն առասպելականաց և որ անպատճառ սոյն է

ասացեալ ըստ նոցայցն արժանաբանութեանց առ ի յեղծումն առցուք. – 52. յառաջ խաղացուցից զբանսն, արագաքայլ արշաւանօք անցեալ գնացից ընդ շարագրածս անցնիւր պատմագրաց, զազգաբանութիւնն միայն ոճով դրոշմեցից ի շարի աստ – 74. Սոքա հրամանաւ Վահանայ Արծրունւոյ փոյթ յանձին կալեալ՝ խուզել քննել կարգել ի համառօտ բանս զաճմունս ազգացն անցելոց ոչ կարի ինչ ընդ երկայնագոյնս աշխատասիրաբար անցանել պատմութիւնս: - 74. այր հեզ, խոհական, խորհրդական, համեստ ի բանս, համեստ ի նայեցուածս, որ ոչ բազմաց քան եթէ միոյն, այսինքն Քրիստոսի՝ զինքն ծանօթ ջանայր կացուցանել: - 94. և քանք սրբոյ Ներսէսի ընդ կենդանի բանին Աստուծոյ խառնեալ՝ դիւրագոյնս զհատուցումն արհամարհողացն հատուցանէր յօրհնութիւնս և յանէծս, անյապաղ զգործն կատարելով. – 100. և անդ կեցեալ և մեռեալ անձամբ զիւրովի երթեալ, ըստ սահմանելոյ ի վերայ նորա քանի առնն Աստուծոյ սրբոյն Ներսէսի: - 102. ,,Զքանս քո լուեալ՝ ասեմ, եթէ յԱստուծոյ է թագաւորութիւն և ում կամի տացէ. – 138. Եւ ըստ կարգի օրինաց իւրեանց երդուեալ, և աղ ծրարեալ ընդ հրովարտակին ետ տանել. և նոցա առեալ և ընթերցեալ՝ ոչ արարին բանիցն պատասխանի: - 138. Եւ առեալ զգանձսն՝ հրամայեաց սպանանել զընծայաբերսն, և բանիցն Հայրակղի ոչ արար պատասխանի, այլ առնէր վնասս սաստիկս ի կողմանս կողմանս, աւարառութիւն և գերութիւն և սուր. – 142. Եւ եկեալ ի Փառան՝ զնոյն ասաց երկրորդել զբանս զայսոսիկ առ հօրեղբօրն իւրոյ որ կոչէր Ապղջէհր: - 158. Եւ ելեալ նոցա արտաքս՝ սկսաւ խօսել Մահմէտ հրապարակաւ զնոյն բանս. – 160. Եւ երկայնագոյնս է զամենայն բանս պղծութեան նորա շարագրել, զի յոյժ բազում է և ընդդիմակ Աստուծոյ: - 164. Իսկ Սաղման յանձն առ գրել նմա. և գրէր գիրս յօդուածոյս, էր ինչ որ ի ստոյգ յիշողութենէ, և էր ինչ որ կարծողական քանք. – 164. Բանն զմեօք զանց առնէ. և ոչ վայելուչ է լռութեամբ և մոռացկոտ մտօք անփոյթ առնել զայնքան մեծիւ յաղթութեամբ, որ գործեցաւ ի ձեռն զօրացն Վասպուրական ազատանոյն: - 176. և բազում վնասս ի գործս արքունի կուտէին ի վերայ իշխանին Աշոտի. և քմազարդ բանիւք գրգռեն զթագաւորն ի վերայ իշխանին ի չարիս: - 180. և դարձեալ՝ թէ ,,դատաստանս արդա՛ր դատեցարուք, և ողորմութիւն և իրաւունս արարէք, քանզի առ ձեզ են քանք իմ, ո՛վ բռնաւորք,, , ասէ Սողոմոն. – 182. և սաստիկ կսկծեցուցանէր զնոսա բանիւք, ունելով իւր վկայ զԵսայի մարգարէ՝ յասելն, ,,լուարուք, իշխանք Սոդոմայեցւոց, ունկն դիք օրիացն Աստուծոյ ժողովուրդ Գոմորացւոց,,. – 182. զոր յառաջ խաղացուցանելով զբանն՝ ցուցից յիւրում կարգի – 182. Բազում և այլ բանս ախորժականս և դիւրընկալս ըստ այսոցիկ կարգէր ի թղթի իւրում: - 186. որ էր կին իմաստուն ի բանս և յիրս և յոյժ խոհեմագոյն միանգամայն և աստուածասէր – 186. և կէսքն վրիպեալք ի բնական հայրենի լեզուէն, յաղագս հեռաբնակ լինելոյ և անհամբոյրք միմեանց հանդիպեալք, և խօսս միմեանց եղեալ կարկատուն մուրացածի բանիւք: - 190. Եւ բացեալ լինէր զբերան իւր բանիւն Աստուծոյ – 204. և դաստիարակ առընթեր ունելով զբանն տէրունական, թէ ,,որ ուրասցի զիս առաջի մարդկան՝ ուրացայց և ես զնա առաջի Հօր իմոյ,,- 264. և թէ ոչ այպանել ախորժէք զբանիւք իմովք՝ ոչ ընդհատ կամ պախարակելի թուիցի կոչել զնա նովիմբ անուամբ. – 376. Եւ իբրև կացին նոքա առաջի թագաւորին՝ եհարց հեգնական բանիւք եպերելով լի ամբարհաւաճութեամբ – 242. Եւ իմաստուն և հանճարեղ խորհրդովք, քաղցր և կակուղ բանիւք ողոքեալ զմանկագոյն Հասան, առաջի արկանելով նմա զարժանի ալեացն պատուականութիւն և զիշխանական ճոխութեան զբարձրագահութիւն և որ ինչ այդմ հետևէր. – 348. և խորամանկ խարդախութեամբ քողարկեալ զբանսն՝ և ասէ – 242. և նա դարձուցանէր զնա կսկծեցուցանող բանիւք իբր զարբանեակ սատանայի: - 318. և նախ քան ընդ պատժական տանջանաւոր խոշտանգանօք արկանելն զմեզ՝ բանիւք քո իբրև քարամբք հարեալ զմեզ՝ շտապ տագնապի ի վերայ արկանես թափել զոգիս մեր: - 242. Եւ ոչ անվկայ բանս, որպէս վերագոյնն գրեալ է մեր զդերահատուցականս սորա, վկայութեամբ մարգարէական տառիցն, որպէս և ի պատահմանէ իրացն ճարտար գիտեն՝ որք են ի ժամանակս յայսոսիկ մնացեալ յայն ժամու անդ հանդիպելոցն: - 262. և ոչ եղեն

ունկնդիր մաղձահամ և ժախահոտ քանիցն, իբրև ի փեռեկեալ գերեզմանէ զնեխահոտութիւնն արտաքս արկանելոյ. – 292. և սուսեր ընդ մէջ ածեալ զբանն տերունական, զոր ասացն, թէ ,,յորժամ մատնիցեն զձեզ, մի՛ հոգայցէք թէ ո՛րպէս, կամ զի՛նչ խօսիցիք – 204. և Փրկիչն՝ ,,եթէ ոք ամօթ համարեսցի զբանս իմ,,: - 260. զայս ասաց Եսայի միով բանիւ. – 210. Զայս ևս առաւել քան զսոյնս և բազմապատիկ կարգեցին եղին բանս գեղեցկայարմարս ի Քրիստոս հաւատոցն: - 246. զի և զբազումս պատերազմեալ պէսպէս մարտիւք, և ոչ ինչ կարացեալ ստնանել անմարտնչելի ամրոցացն և քաջութիւն արանցն որ ի նմա՝ ողոքական քանիւք կոչէր ի հաւանութիւն: - 278. զի խորհուրդ յղութիւն է մտաց, և բան ծնունդ է իմացմանց. – 258. զի մի յերկարաձգեալ զդեր հատուցական քանիս՝ յետնեալ գտցուք յառաջիկայ մեզ գրաւորութենէն, որ սակս պատմութեանցն են հանդէպք: - 260. զոր ցուցանեմ յիւրում կարգի ի բանս համառօտս: - 272. թէ ,,մերձ է բան ի բերան քո և ի սրտի քում, այսինքն է բան հաւատոյ զոր քարոզեմք,, - 258. թէ ,,մերձ է բան ի բերան քո և ի սրտի քում, այսինքն է բան հաւատոյ զոր քարոզեմք,, - 258. Իսկ սպառնալիք քո և չարչարանք, զոր ասես ի վերայ իմ հասուցանել՝ խաղ մանկտոյ կամ զառանցելոց թուի յաչս իմ, և բանք քո նոյնպէս, որպէս առն անմտի և խելագար և ցնորեալ ծերոյ,,: - 290. լի արտասուօք է բանս – 240. Խօսեցաւ ընդ նոսա բանիւք ողոքանօք, և ոչ լուան նմա. – 222. միայն զի եկեսցէ ի բան արքունի և մի ելցէ արտաքոյ կամաց թագաւորին. – 288. միայն յայս բան բովանդակեալ ասէ, ,,որք հաւատով պարտեցին զթագաւորութիւնն,,: - 302. Նմանապէս կամ թէ ևս հրաշափառագոյն երիցս երանելիք Սողովմոն, որ Սևորդին ճանաչի, և Կախայ վերին աշխարհեցին՝ ոչ խոտորեցան ի բանս թագաւորին – 292. Նոյնժամայն գնացին Դերանիկն և Գազիկ մտին առաջի Յիսէի, խօսեցան բանս խաղաղութեան, ետուն պատանդս յանձնառութեամբ հարկացն արքունի - 334. Ոչ ամենևին /գրքում՝ամենեւին/ գոնէ փոքր մի խոտորեցան ի բանս նորա և ոչ առին յանձն ի պատրել մեծութիւն ընչից և ոչ անսացին հնազանդել փառաց աշխարհական ցանկութեանց – 264. որ ոչ և փոքր մի խոտորեցաւ ի բանս բռնաւորին, վասն սիրոյն Քրիստոսի: - 318. որպէս սահմանեաց Աստուած ի վերայ ժողովրդեանն Իսրայէլի գերելոցն ի Բաբելոն, որպէս գրեալ է ի մարգարէութեանն Երեմիայի, ,,զ-ՀԷ-երորդն ասէ գիտասցես, և խելամուտ լիցիս յելից բանին տալ պատասխանի. մինչև յօծեալն /312/ առաջնորդ եօթներորդ է և եօթներորդք ԿԲ,,. – 314. Սկսաւ խօսել բռնաւորն բանիւք ողոքանօք – 204.

ԲԱՆԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ - Յիշեցեալ լինին աստանօր սողոմօնեան բանագործութիւնքն զկատարումն առեալ – 354. Որպէս ընթեռնուս ի գիրս մարգարէականս զհանգամանս այսոցիկ. որպէս և ի վեցերորդ տեսլեանն Դանիէլի և Զաքարիայի բանագործութեանն – 398.

ԲԱՆԱԼ - և եբաց զպողոտայն լայն և ընդարձակ, զշաւիղն կորստեան, որ տանի յանգիւտ կորուստն. – 248. Որով պատառեցան ամենայն աղբերք անդնդոց, և սահանք երկնից բացան անընդմիջաբար երկրի և երկնային ծովուն լինել, և համատարած ջրովն զրաւ առնել համօրէն ամենայն շնչաւոր կենդանեաց – 32. եթէ եբաց Տէր զգանձս իւր և եհան անտի զանօթս բարկութեան – 196. Նոյնպէս բանայ, որպէս և այլ թռչունք և գազանք՝ բնաւորեալ բաժանեն զժամանակս տարւոյն յերկուս կամ յերիս ամարանոցս և ձմերանոցս ինքեանց կենաց պաճարին – 262. որպէս և գրեալ է, թէ ,,փակիցէ, և ոչ ոք իցէ որ բանայցէ, և բանայցէ, և ոչ ոք իցէ որ փակիցէ,,: -198. որպէս և գրեալ է, թէ ,,փակիցէ, և ոչ ոք իցէ որ բանայցէ, և բանայցէ, և ոչ ոք իցէ որ փակիցէ,,: -198.

ԲԱՆԱԿ - ախոյանայարձակ լինելով քաջացն Վասպուրականի … փակեցին զբանակն և դարձուցին զզօրագլուխսն – 368. Ապա այնուհետև ոչ կարաց կալ համարձակութեամբ ի բացեայ առնել զբանակն իւր, այլ ետ զկէս զօրուն յոմն գլխաւոր և նստոյց զնա ի կողմանէ հիւսիսի կողմն. –280. Գունակ Կորխային բանակին յանդնդաքակ տունսն զբնակութիւնսն արարին, անխայեալ ի նինուէականն ստրջացեալ նախ անդ ո՛չ անխայեալ առ քարեղէն սիրտ քաղաքացւոցն Դունայ: - 358. և լեռնայինքն գային յիւրեանց բանակն: - 276. և

հեծելագունդ զօրացն Կայսկին զկնի նորա, զգացեալ զպատճառ ելիցն նորա ի քանակէն. որում ոչինչ գամագիտ կարացեալ լինել՝ դարձան ամօթալից կորակնեալք, յանգէտս համարեալ զինչ գործեցինն: - 342. և ահա իբրև արք Ռ ի յընտրելոցն Աղուանից պատահեալ նոցա հարին զնոսա և ածին փախստեայ ի քանակն և ինքեանք դարձան ողջանդամ, և ոչ մի ոք վիրաւորեցաւ. – 282. և առ աւար բազում և դարձաւ ի տեղի իւր ի քանակն իւրեանց: - 280. և արիաբար հանդիսացեալ գնդին Հայոց՝ ճակատեցան ընդ այլազգիսն հարուստ և ձիգ ժամս և հարին ի հարուածս մեծամեծս զքանակ այլազգեացն: - 306. և դարձեալ եդին ի վերայ ի տեղւոջ վկայութեանն նորա. ի Գոռոզու մերձ ի լեառն Քշիթ, ուր էր քանակ այլազգեացն: - 290. և դարձոյց զերեսանակ երիվարին ընդդէմ նորա, և հասեալ ընդդէմ միմեանց՝ դարձան հասին ի քանակն իւրեանց: - 230. և դեռ ևս հեծեալ կայր ի նիւս երիվարին, փութացան ի քանակն. – 228. և ելեալ արտաքոյ քանակին յորդառատ հեղոյր արտասուս ի վերայ բեկման իշխանին և այլոց նախարարացն. – 218. և ելեալ նստաւ ի ջորւոջն, զոր պատրաստեալն ունէին անդէն առ դրան վրանին, և հանին արտաքոյ դաշիկ քանակին՝ դարձուցեալ դառնալ ընդ նոյն ուստի եկն: - 346. և եկեալ ի տեղի մի ծովային և զվրանսն և զքանակն զամենայն ի ներքս եդեալ մտանէաք ի նաւսն – 50. զորոյ կապեցաք անդէն զյաւանակն ի քանակին. – 50. Գումարեցան ի միասին Հրէայքն հանդերձ Իսմայէլացովք և եղեն քանակ մեծ – 160. և քանակն Իսմայէլի հզօրագոյնս ստիպէր ի պատերազմ: - 162. որք դատեցին ի սուրս իւրեանց, և եկեալ ի տեղի քանակի նոցա՝ առին աւար բազում - 162. Եւ կէսքն հասանէին մինչ ի շահաստանն Բաղէշ, թողեալ անդէն զբուն քանակն: - 176. և եղեն քանակք մեծ ի գաւառին Զարևան: - 404. Եւ եղև ի մերձենալն նորա ի քանակն՝ եհան ընդ առաջ նորա գունդք գունդք զօրաց. – 236. և ետ տանել ընդ առաջ նորա նժոյգս մեծազարդս և երևելիս, և երգեցիկս և գովասացս և բազում գործիս երաժշտականս առաջի և զկնի՝ մինչև եմուտ ի քանակ նոցա: - 288. Եւ զբուն քանակն առնէին ի Ղոկորուատ աւանին, ունելով ընդ ինքեանս զբազմութիւն գերւոյն կուտեալ իբրև զհող: - 208. և զի ըստ կամաց նորա հանցէ ի քանակէ անտի զգերիս Վասպուրականի: - 218. Եւ էին ի կասկածի ի մէջ քանակին ի հազարապետէն, զի յայտնի երևեալ լինէր զոր խորհէրն վասն նոցա Ահմատն: - 344. և ընդ այգն ընդ առաւօտն առին յաւարի զքանակն հանդերձ ախիւն և զտունս գանձուցն զորս առ ինքեանց: - 332. Եւ ըստ արժանի վրիժապարտութեանն լցեալ սուր տեառն բարկութեամբ խաղաց /374/ ի վերայ Աւշնի և քանակի նորա առ հասարակ – 376. և թագաւորն յանկասկածս լինելով՝ փութացան ելին ի քանակէն փախստեայ հարուստ ասպարիսօք: - 380. Եւ ի միւսում առաւօտին հասին ի վերայ քանակին խոնջեալ երիվարօք, անզգուշութեամբ առ մուտն պատրաստեալ, և անկան ի նմին ժամու Բ ոմանք, Վլիթ և Մարաճայ. – 402. և ինքն Աշոտ ճողոպրեալ միաձի ելեալ եհաս փախստեայ մինչ յՈստանն Ռշտունեաց, թողլով զբուն քանակն ի նմին տեղւոջ. – 332. Եւ հասեալ ի մի վայր գան հովիտն Կուղան, ուր Գուրգէն քանակ արարեալ /362/ էր ի Կարկինեանս տեղւոջ բազմաձեռն զօրու. – 364. և հարան զօրքն արքունի և դարձան ի քանակն իւրեանց – 276. և հարան զօրքն արքունի ի հարուածս մեծամեծս և դարձան փախստական ի քանակն իւրեանց և մտին յապարանսն զոր շինեալ էին. – 282. և յանկարծակի ի մէջ գիշերին Գրիգոր ախոյեանայարձակ դիմեալ շուրջանակի փակեցին ի ներքս զքանակն, սրով և աղեղամբ / 330/ վէրս մահաբերս ի վերայ եդեալ՝ յոլովք անկան ի զօրուէն. - 332. Եւ ուժեղացեալ դաշիկն քաղաքային ի վերայ Մուսէի զօրուն, մինչ ածին արկին զբուն քանակաւն ուր և Աշոտն մեր թուէր գոլ խօթացեալ. – 328. և պաշտօն աւուրն ի գլուխ ելեալ, ընթերցան քահանայքն զսուրբ Աւետարանն ի տեղիս տեղիս ի քանակին – 228. Եւ վազէր ընդ քանակն, կանչէր, հնչէր, շարժէր զձեռնն և ասէր, ,,ես քրիստոնեայ եմ, քրիստոնեայ եմ,, - 224. Իսկ ի գալ միւսոյ ամին … առեալ զօրականս այրուձի կազմութեամբ իբրև Չ խաղաց գնաց երկայնագոյն հեռաւորութեամբ հասանել ի վերայ քանակին պարսկական աղխին – 402. Իսկ իբրև եմուտ տիկինն ի քանակն և եկաց առաջի զօրավարին՝ խօսեցաւ ընդ նմա ըստ պատշաճի իրացն յոր պէտս չոգան: - 226. իսկ կինն

ճիչ բարձեալ ասէ. ,,առ թագաւորն հասցէ գոյժ իմ,, , շրջելով ընդ քանակն հոլանի, զոր չէր օրէն տաճկական ազգի կանանց, բայց ոչինչ օգնեաց. – 272. Յորում տեղւոջ քանակ կրօնաւորաց կարգեաց, և հաւատաց զառաջնորդութիւնն նախասացեալ քահանային – 394. Որոց դիպօղ ժամ գտեալ՝ արտաքս ելեալ ի քանակէն, զերծեալք իբրև զայծեամն ի հնարից որսորդաց՝ գնացին խաղաղութեամբ յիւրեանց տեղիս և զնա թողին լքեալ ամօթալից: - 344. ուր քանակն Հայոց նստէր – 234. պատշաճագոյն զպատերազմին խրոխտական բարձրավզութեամբ վանել զախոյեանսն, և առեալ զքանակն յաւարի, և ընդ սուր հանեալ յոլովս քան թէ սակաւս, հասին ի գոգ տեղի մի ի Մղունիս գեօղ: - 402. փոխէ անդ գեօղս և շինէ զբլուրն, որ տեղի քանակի դաշիկ առնելոյ էր տանն Արծրունեաց, և անուանեաց յանուն իւր զձեռակերտն Գագկակերտ: - 396. քանզի ,,քանակք հրեշտակաց Տեառն շուրջ են զերկիւղածովք իւրովք և պահեն զնոսա,,: - 252.

ԲԱՆԱԿԱՆ - ոչ ևս զքանականաց բերելով խորհուրդս, այլ իբրև երամակք վայրենիք վայրածեալք անկարգութեամբ և պէս պէս անառակութեամբք – 28. քանզի քանականն յերիս յայսոսիկ տեսանի, ի հրեշտակս, ի մարդիկ և ի դևս. այլ ոչ ի հաւս կամ ի յայլ կենդանիս: - 52.

ԲԱՆԱԿԱՐԳԵԱԼ - մանաւանդ զի յառաջագոյն /308/ քան զմեզ այլոց ոմանց քանակարգեալ գրեալ հաւաքեալ է ի մի շար: - 310.

ԲԱՆԱԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ - Բայց քանզի ոչ բաւէ աղքատիմաստ իմոց /384/ խոհարանաց շարժումն պատկանաբար առ ողբոցն վարել քանակարգութիւն՝ թողի այժմ այլում զօրաւորի կամ այլում ժամանակի: - 386. Ընդ որ սքանչացեալ ընդ քաջասրտութիւնն և ընդ իմաստուն քանակարգութիւնն Պտղոմէի և Սելևկեայ զօրագլխացն Աղէքսանդրու՝ խնդրեցին պարգև ի թագաւորէն զԱսուդ. - 70.

ԲԱՆԱԿԵԱԼ - Եւ քանզի էին քանակեալ ի խառնուրդս Երասխայ և Մաւրին մեծի՝ պատահի յառաջ Շաւասպ Արծրունի – 126.

ԲԱՆԱԿԵՏՂ - և յաւարի առնուին զքանակետղն, դիակապուտ առնէին, ժողովէին աւար բազում, և կուտէին արծաթ և ոսկի յոյժ և զզէնս պատենազարդս, զզարդս և զզէնս արի արանց և զընտիրս երիվարաց և զզարդս նոցա. – 176. և չոգան ի քանակետղ իւրեանց մեծաւ յաղթութեամբ, ուրախացեալ անտրտում խնդութեամբ – 282. նստէր փորող պողոտային նրբափողոց ճանապարհին, որ հանէր ի վերին մայրաքաղաքն Սիոն, ի քանակետղն երկնաւոր զօրացն յարքայանիստ քրիստոսական թագաւորութեան: - 204.

ԲԱՆԱԿԻԼ - Բայց իշխանն Դերենիկ անգիտացեալ զեղեալսն՝ ի նմին աւուր եկն բազմաձեռն զօրու քանակեցաւ ի հարաւ կողմն բերդին – 332. Եւ այգուն անցեալ ընդ գետն Երասխ յայնկոյս ի դաշտն Շարուր՝ քանակին զգետովն: - 382. և Աշոտ զօրու ծանու եկն եմուտ յերկիրն Անձաւացեաց, քանակեցաւ ի Բլրակին գեաւղջն Անձաւացեաց. – 330. և քանակեցաւ Ն արամբք, վառեալ ի զէն և յասպազէն, ի Նորագեօղ Ռշտունեաց: - 322. և գնացեալ ընդ եզր ծովուն Բզնունեաց, ընդ կողմն Ապահունեաց՝ և քանակեցաւ յափն գետոյն, որ իջանէ յԱղձնեաց խոխոմացն: - 366. Եւ Գուրգէն Արծրունի և Մուշեղ Բագրատունի, և ինքն փութացաւ հանդերձ կաթողիկոսիւն, եկն քանակեցաւ յամուրն մերձ, ուր էր արգելեալ Դերանիկն: - 348. Եւ ինքն թագաւորն ժողովեալ զօր հարուստ աւելի քան զհազարաց հնգից և քսանից, և եկն անց յայնկոյս գետոյն Երասխայ, և քանակեցան ի տեղւոջն: - 382. Եւ վազս առեալ փութացան մտին ընդ կողմն Մականայ, քանակեցան ի դաշտավայրին Մեղիացւոց – 62. և նստան ի ներքս ի քաղաքին ԻԱ օր. ապա ելեալ քանակեցան արտաքոյ քաղաքին, և զքաղաքն այրեցին հրով: - 142. Յայնժամ ժողովեալ Խոռեմ Ռազմայուզան /գրքում՝ Եռազմայուզան/ զզօրս իւր քանակեցաւ շուրջ զԵրուսաղէմաւ և պաշարեաց զնա, և պատերազմեցաւ ընդ Երուսաղէմի աւուրս ԺԹ – 142. և Հայրակղի հասեալ քանակեցաւ առ դուրս Տիսպոն քաղաքի. – 150. Եւ կուտեալ զբազմութիւն զօրացն մերձ ի քաղաքն որ էր ձմերոց իշխանին Հայոց՝ անցանէր քանակէր ամենայն զօրօք իւրովք. – 172. և քանակեցաւ ի յԱդամակերտ ոստանին Արծրունեաց, և անդէն սկսաւ ասպատակս սփռել, աւար առնել, կուտել առ ինքն զկապուտ աշխարհին

յոյժ սաստկութեամբ: - 184. Իբրև եհաս ամիրայն ի Խլաթ՝ եմուտ քանակեցաւ յամրոցին որ ի քաղաքին: - 186. զոր ոչ անունկնդիր լեալ Աշոտ՝ վերջոտնեալ եկն քանակեցաւ յԱրտաշէսեան աւանին, և Ցիսէ ի Վան քաղաքի: - 334.

ԲԱՆԱՍԷՐ - զոր շարագրեալ յայտարարութեամբ յանդիման կացուցաք քեզ, քա՛ջդ քանասիրաց, Գագիկ Վասպուրական և մեծ զօրավար Հայոց – 122.

ԲԱՆԲԱՍԱՆՔ - բայց քանզի պատմագրութեան է ժամս և ոչ գովասանականութեան՝ արտաքոյ եղէց յոլովից քանքասանաց. – 300.

ԲԱՆԳԻՏՈՒԹԻՒՆ - Այլ և ուսումնական քանգիտութեանն քաջահմտագոյն, անընչասիրութեամբն մեռելագոյն. առատաձեռնութեամբն կենդանագոյն: - 376. Այսր աղագաւ արտաքս վազեցի զմեծս զայս քանգտութեան ընթանալ ասպարէզ, զօրաւորաց մտահարուստ արանց կարօտացեալ բաւականանալ իմով անհեդեդ պատմողական հանդիսիւ – 352. զի անտի և անտի ի բաց կացցեն /12/ տարակուսական մտածութեանց ծուփս խորհրդոց ի քումմէ հանճարեղ խոհականալիր քանգիտութենէ: - 14. մանաւանդ զի ոչ բաւականանամ իմով աղքատիմաստ քանգիտութեամբ զսորայս բացայայտել զչափ ներբողականին՝ այլոց ուժեղագունից և մտահարուստ արանց թողի. – 300.

ԲԱՆԴ,ԲԱՆՏ - դառնապէս չարալլուկ չարչարել զքահանայս զպաշտօնեայս նորոց Կտակարանացն, զարս և զկանայս մատնել ի քանդս խոշտանգանս ծանրաբեռն հարկապահանջութեամբ. – 124. իսկ իբրև ընդդէմ կացին լեռնայնոցն գունդքն Տաճկաց և հարին զլեռնայինսն՝ ձերբակալ արարեալ զերանելին Յովնան տարան ետուն կապանօք ի քանդ արքունի: - 294. լաւ համարեցան զկեանս պանդխտութեան յօտարութեան առնել, քան տեսանել կապեալս արգելեալս ի քանդի զորդիս իշխանին իւրեանց, զիշխան աշխարհիս. – 364. Նորա ծաղր արարեալ զնովաւ՝ ընտրեաց զկապանս և զքանդ, նաև զմահ քաջութեամբ վասն անուանն Քրիստոսի, քան զկեանս խղճիւ: - 318. Որոց կապեալ զԳուրգէն երեքկին կապանօք և դարձեալ ի պարանոցն եդեալ շղթայս՝ յղեն ընդ Ատրպատական Պարսից և տան ի քանդ ընդ կապեալսն. – 318. ապա յամառեալ զարբանեալքն իւր հրամայեաց կապել կրկին շղթայիւք և արկանել ի ներքին քանտ: - 250. Արջամ թագաւորեալ Հայոց՝ զազգն Բագրատունեաց արկանէ ընդ բազում տառապանօք, վասն արձակմանն Հիւրկանոս քահանայի ի կապանաց քանտին – 74. Բայց յետ աւուրց բազմաց անցանելոյ շփոթմանցն՝ Գուրգէնի ընդարձակեալ նախախնամութեամբն Քրիստոսի և ելեալ փրծեալ ի քանտէն՝ եկն եմուտ յաշխարհ իւր: - 320. Երևեալ նմա յայնժամ ի քանտին այր մի գեղեցկատեսիլ ի կերպարանս ալևորի, լուսակիզն փայլմամբ՝ ասէ ցԳուրգէն – 318. և բախեցին արտաքոյ զդուռնն ուր մտեալ էր իշխանն, և կալեալ զնա հանին ի բարձրագոյն տեղիս ամրոցին, և եդին ի քանտի ի ներքսագոյն սենեկացն. – 348. Եւ եղև իբրև եհաս իշխանն յարքունիսն՝ ետ կապել զոտս նոցա կրկին շղթայիւք և դնել ի քանտի. – 220. և երիվարին ընդ վազս փռնգալիր խրոխտանացն փրծուցեալ զնա ի ցաւոցն, քանզի այն ինչ կազդուրեալ էր Գուրգէն ի հիւանդութենէ և ի կրից աշխատութեանցն և ի տառապանաց քանտին: - 320. և զապստամբս և զընդդիմակայսն ըստ արժանի ապիրատութեանն իւրեանց խրատել գանիւ և քանտիւ և պէսպէս տանջանօք – 212. և խոշտանգեսցես զնոսա գանիւ և քանտիւ և պէսպէս տանջանօք սպառնալեօք և ողոքանօք և ընչից պատրանօք արկցուք զնոսա ի ներքոյ կամաց թագաւորութեան մերոյ. – 196. և կալեալ զնա եդ ի քանտի ի Նկան բերդի և զամրոց նորա եհան ի նմանէ, և կացոյց զհաւատարիմս իւր պահել զնա, և զտուն և զստացուածս հանեալ ի նմանէ՝ և կացոյց ի վերայ աշխարհին զիւր գործակալս: - 348. Եւ կացեալ սուրբքն ի կապանս զերիս ամս ի ներքին քանտին: - 252. և հանին զնա յարգելանէ քանտին, պատանդ թողեալ նմա զԳագիկ որդի Դերանկին և որդի Գրիգորի Արծրունոյ: - 348. Եւ հասեալ կալան զնա և տարան ետուն ի քանտ երկաթից ի քաղաքն Հադամակերտ: - 320. և մտեալ ի խորագոյն քանտ, տարեալ յամենայնի գոհութեամբ վասն անուանն Քրիստոսի, սովով և ծարաւով ժուժկալութեամբ մեծաւ: - 318. զերծեալ ի քանտէն յոր տուանն՝ և գան հասանեն յերկիրս այս մեր, բերելով զաւետիս արձակման գերելոցն –

324. զի յինքեանս գրաւեալ ընդ հարկաւ ծառայեցուցանէին զպաշտօնեայս սրբոյ Խաչին, մանաւանդ զի և զգլխաւոր վանացն զհայրն, որում Գրիգոր անուանէր՝ զնա կալեալ եղեալ ի խորափոր խաւարային քանտի: - 334. Իսկ զձերբակալսն յղեցին առ Աւշին ի Պարտաւ, որք տուեալ ի կապանս քանտի և դատապարտեցան ի մահ, սրախողխող միջակտուր արարեալ: - 372. մինչ կային ի քանտի իշխանն և որք ընդ նմա ազգատոհմիւք և այլովք օտարազգօք – 240. Յայնժամ հրամայեաց բռնաւորն կապել զնոսա երկաթի կապանօք և դնել ի քանտի: - 250. Որում որոնել փրծանել ի վտանգաւոր քանտէ: - 334. պատրաստ եմք ի կապանս, ի քանտս, ի գանս, ի հուր, ի սուր, ի ջուր, ի տանջանս հարուածոց և յամենայն հնարս չարչարանաց,,: - 246. Վայել էր իսկ եպիսկոպոսին Յոհաննու՝ առնուլ զլուծ համանուանն իւրոյ զՅոհաննու Մկրտչի, որ կապեալն էր ի Հերովդեայ և տուեալ ի քանտ: - 250. տարան ետուն ի քանտ արքունի, ուր կայր Աշոտ իշխան և այլ նախարարք ի տանէն Արծրունեաց: - 238. Բայց Ապումրուան զԳագիկ որդի Դերանկին պահէր ընդարձակի, հանեալ ի կապանաց քանտին: - 368.

ԲԱՆԸՆԴԷՄ ԼԻՆԻԼ - - Եւ զչարեալ ընդ խափանումն խորհրդոցն իւրոց՝ ամբաստան յոյժ լինէր զԱշոտոյ հանդերձ թղթովք Տաճկաց, որք էին ի կողմանս Հայոց, բազում այն ինչ զոր ստութեամբ քան թէ ճշմարտութեամբ զեկուցանեն զնմանէ զգործս, և թէ հակառակս նս թագաւորութեան քոյ քանընդդէմ լինի հանապազ: - 172.

ԲԱՆԻԲՈԻՆ - աներկիւղ համարձակութեամբ, քանիքուն համառօտութեամբ կարգեցին եդին առաջի բռնաւորին բանս գեղեցկայարմարս յԱստուածաշունչ գրոց վասն ի Քրիստոս հաւատոցն – 250. որպէս ընթեռնուք ի քանիքուն գրակարգութեանն Մովսէսի տիեզերահռչակեալ վարդապետի և քերթողի և մերոյ լուսաւորութեանցս հաստատագոյն յօրինողի – 96.

ԲԱՆՆ - և հաւատալն նորա ի մի Աստուած Հայր և մի Որդի նորա ի Բանն Աստուած Յիսուս Քրիստոս և ի մի Հոգի սուրբ, զուգակից և բնութենակից և փառակից Հօր և Որդւոյ, ի մի Աստուածութիւն կատարեալ. – 94. և պարզապէս յայտնի առանց կասկածանաց ասի աստուած՝ եկեղեցին և մարմին քանին և նս յաւելցի /394/ ծիծաղելն. – 396. զի Նեստորականացն /գրքում՝ Նստորականացն/ և Քաղկեդոնականին է այս իմացմունք այլովքն ևս երկաբնակօք, որք քանին՝ տուն և տաղաւար զառ ի կուսէն առեալ մարմին դանդաջեալ ասացին, և ոչ միութեամբ բնութեամբ բանին մարմին լինելով. – 394. զի Նեստորականացն /գրքում՝ Նստորականացն/ և Քաղկեդոնականին է այս իմացմունք այլովքն ևս երկաբնակօք, որք բանին՝ տուն և տաղաւար զառ ի կուսէն առեալ մարմին դանդաջեալ ասացին, և ոչ միութեամբ բնութեամբ քանին մարմին լինելով. – 394.

ԲԱՆՆ ԱՍՏՈՒԱԾ - և հաւատալն նորա ի մի Աստուած Հայր և մի Որդի նորա ի Բանն Աստուած Յիսուս Քրիստոս և ի մի Հոգի սուրբ, զուգակից և բնութենակից և փառակից Հօր և Որդւոյ, ի մի Աստուածութիւն կատարեալ. – 94. և բանք սրբոյ Ներսէսի ընդ կենդանի քանին Աստուծոյ խառնեալ՝ դիւրագոյնս գիատուցումն արհամարհողացն հատուցանէր յօրինութիւնս և յանէծս, անյապաղ զգործն կատարելով. – 100. քարինս տաշահոս հոլովեալ ի նիւթ եկեղեցւոյն ի Մանազաւեանն նահանգէ ընդ Բզնունական ծովն բերեալ մատուցանէ առ կատարումն հրաշագեղ դիտանոցին սրբոյն Սիոնի, այլովքն սրբական անուանակոչութեամբ տեղեաց տնտեսականին քանին Աստուծոյ մարդ եղելոյ: - 396.

ԲԱՆՋԱՐ - այլ Մկրտչին հրամայի՝ մի ըմպել գինի և օղի. սա ոչ միայն գինով ոչ զկծէր, այլ և ոչ ջրով զծարաւոյն պէտսն կատարէր, սակաւապետութեամբ ընդովք թրջելովք, և խստավայել քանջարովք առ քաղցն վայելելով: - 376. Յետ ջրհեղեղին հրամայեալ՝ կերիջիք միս իբրև զբանջար խոտոյ. – 30.

ԲԱՆՍԱՐԿՈՒ - բայց վասն զի ոչ ունէր արմատս՝ վաղվաղակի չորացաւ ի տապոյ քանսարկուին – 246. քանսարկուք ոմանք հրապոյրս պղտորս քսութեան ածէին տանէին ի միջէն առ միւսն, որպէս թէ զչարիսն իրերաց առ հազարապետն խորհել նիւթել յայտ ածէին և զպատճառն զմիմեամբք արկանէին ի գաղտնիս քրթմնջելով: - 342. զի կարասցէ անսայթաք հաւատով յաղթել հնարից քանսարկուին, որ ի ծածուկ և յայտնի

պատերազմին – 206. լինել տիրակորոյսք և աշխարհաւերք, քանսարկուք և քսսիչք, խռովասէրք մանաւանդ քան թէ խաղաղասէրք – 210. որով փորձիւ և հրապուրիչն նորա քանսարկուն ախտացաւ: - 20. այլ վասն քանսարկուացն ելեալ Վաչէ և Արշաւիր գնացին առ Արտաշէս արքայ Պարսից – 82. Որպէս և այրս այս արար, անքակ և անմեկնելի զգեցաւ պատեանս յինքեան զզօրութիւն քանսարկուին: - 248.

ԲԱՆՏ - Տե՛ս ԲԱՆԴ

ԲԱՆՏԱՊԱՆ - Եւ ծառայ մի Դերենկին որ քանտապանն էր՝ լուծեալ զնա ի կապանացն՝ և տարեալ մուծանէ ի սենեակն ուր ննջէր Դերենիկն. – 320.

ԲԱՇԽԵԼ - քաշխել զայն որբոց և այրեաց միանգամ յամենայն հաւատացեալ ի Քրիստոս տնանկացն – 80. և տայր զօրավարին և իշխանացն ամենեցուն պարգևս մեծամեծս, և քաշխէր զօրացն ամենեցուն դահեկանս ի խռոկս, և ճաշս և ընթրիս ուրախութեան կազմէր ամենայն զօրացն մինչև է օր: - 144. Եւ քաշխեաց ամենայն եկեղեցեացն և աղքատաց քաղաքին օրհնութիւն և գինս խնկոց – 154. Եւ բացեալ զմթերս գանձուցն քաշխէր առատապէս ամենեցուն իւրոց սպայիցն: - 168. ես վաղ անարգեցի զքեզ, և ոչ փոքր ինչ երկիւղ կալայ ի սրտի իմում վասն քո, զի քամահելով ի վերայ քո՝ զզօրավարն քո հանդերձ զօրօքն ի սուր մատնեցի, և զաւար նորա քաշխեցի, /294/ և յերկրորդումն ոչ փոքր նախճիրս համարեցի զօրացն քոց. – 296. Եւ այլ ամրաբնակ ազատորերոյն պարգևս և պատիւս օր ըստ օրէ քաշխէր, և յինքն յանգուցանել ախորժելով վարէր ընդ նոսա: - 360.

ԲԱՌ - Քանզի Վարդան անցեալ գնացեալ էր սուրբ վարդապետաւն Մաշտոցիւ առ կայսր Թէոդոս և առ Ատտիկոս արքեպիսկոպոս հանդերձ թղթովք սրբոյն Սահակայ, տանելով ընդ իւրեանց և զգիր և զքառ հայերէն դպրութեան. – 116.

ԲԱՌԻԼՈՎԻՏ - առեալ էր ի բաժնէ /ճիշտը՝ ի բաժնի/ Գագիկ իշխանի … զճուաշ գաւառն և զԹոռնաւան,Արտազ,Մարդաստան, Գառնի, Առբերանի, Աղանդռոտ, Բառիլովիտ, Պալունիք և Մեծնունիք, Տոսպոշտունիք, Բոգունիք, Գուգան գաւառ, Արտաշէսեան: - 388.

ԲԱՌՆԱԼ - ,,յարուցեալ երթիցես դու ինքնին և քեզէն լուիցես ի նմանէ զոր ինչ ախորժիցէ, և բարձցի ի քէն ապստամբութիւնն, զորմէ կարծեն ապստամբ լինել ի թագաւորէն,,: - 214. Այնուհետև հրաման ետ սրով քառնալ զգլուխս նոցա. – 222. ապա համոզեալ Սահակայ և Սմբատայ այլովքն ևս՝ բարձին ի միջոյ զաղմուկն, և սէր բարեկամութեան ի մէջ երկոցունց հաստատեալ՝ գնացին յիւրաքանչիւր տեղիս: - 332. դու դիմօք մարտի առ իս զօր գումարեա և ել ընդդէմ իմ ի պատերազմ, և ի միասին մխեցից զձեռս ի սոսա և բարձից զսոսա ի պետութենէ Հայոց,,: - 340. եդին զոտս նոցա ի կապանս երկաթիս և բարձին ուղտուց և խաղացուցին ի Սամառայ. – 296. եթէ ,,Օրէն է աշխարհակալաց արքունի խնամակալութեամբ գնալ ընդ աշխարհ իբրև առ հնազանդս, և զնեղութիւնս տառապելոց քառնալ և ի դիւր հանել իբրև զխնամարկուս, և ոչ աւազակաբար աւարել, և սրով և գերութեամբ յաւեր դարձուցանել. – 278. Եւ հրամայեաց Բուխայ դահճացն՝ քառնալ զգլուխ նորա. – 272. Եւ առնէր հարուածս մեծամեծս այլազգեացն. և սատակէր զնոսա սրով և աղեղամբ, և եբարձ զամենայն ազգս Տաճկաց, որ բնակեալ էին Վասպուրական տէրութեանն: - 306. Եւ եբարձ զամենայն արս զօրութեան յերկրէս Հայոց – 298. և եբարձ զամենայն արս զօրութեանց, և ոչ ոք էր այնուհետև որ կարէր կալ ի կայի իւրում ունել զդէմ նորա – 238. և ի բաց քառնալ յաշխարհէ զշփոթ և զխռովութիւն ի միջոյ խաղաղութեան որպէս օրէն է խաղաղասէր թագաւորաց և թագաւորազանց, իբրև Աստուծոյ կամարարողաց և հաւատարիմ ծառայից տիրասիրաց: - 212. և ի բաց բարձ զանուն քրիստոնէութեան ի միջոյ նոցա,,: - 196. և կինն անցեալ պատմեաց թագաւորին որ ինչ եղևն, զբողոք քառնալն իւր և զկացուցանելն վկայս՝ թէ ոչ վայել եմ քեզ կին, այլ արքայի, և որ ինչ եղևն – 272. Եւ հնչեաց երկիրն, և զաղաղակ բարձին ամենայն բազմութիւնն, իբրև այն թէ ի հիմանց լեառնն տապալիցի: - 228. Եւ վասն այսր ամենայնի հարկ է քեզ երթալ, զի և կարծիք ապստամբութեանդ բարձցի – 216. Իբրև լուաւ զայսքան

և առաւել քան զսոյնս յանդուգն և առանց երկիւղի զընդդէմ պատասխանատրութիւնն մեծաւ համարձակութեամբ՝ապա հրաման ետ փութով ի կենաց քառնալ զգլուխ նորա սուսերաւ: - 296. Իսկ Նինոս և Շամիրամ տիրեն Ասիացւոց և Եգիպտացւոց հարկապահանջ հնազանդութեամբ, այլ ոչ զազգին ի բաց քառնալով զպայազատութիւն աշխարհին: - 18. Առ որս ասեմք՝ եթէ ըստ ամենայն յեղանակի անբոյժն ի բարւոյ, ո՞չ մի ինչ ո՞չ ունի մասն ազնիւ՝ թէ ասիցէ ոք անիծիւք ի բաց քառնալ. – 22. զի ոչ կամիմ զմահ մեղաւորի, որպէս քառնալ նորա ի չար ճանապարհէն և կեալ: - 30. և զօրինակ մահու նորա, և որպէս զմռեալ դի նորա քարձաւ ի գաւառն Հարքայ ի տեսիլ բազմաց: - 42. սա իսպառ գերեաց զտասն…<հազար մարդու> <խաղա>ցուցանելով ի լերինս Մարաց և եբարձ զթագաւորութիւնն … որ և տևեաց ամս ՄԺ: - 60. Այլ սա ի վեց ամին լքեալ ի Կիւրոսէ, և աստ անկեալ կենօք շրջէր մինչև իսպառ քարձաւ թագաւորութիւնն Ասորեստանեայց և Մարաց ի Կիւրոսէ որ թագաւոր …<այստեղ նախադասությունը չի ավարտված>: - 62. յաղագս գոլ զնա սերունդ Վարբակայ Մարի, որ եբարձ զթագաւորութիւնն ի Սարդանապաղեայ, հաւուցն Սենեքերիմանց: - 62. Զայսու ժամանակաւ թագաւորեալ Աղէքսանդր Մակեդովնացի տիեզերակալութեամբ երագահաս հասեալ ի վերայ Դարէհի սպանանել զնա. և քառնայ զթագաւորութիւնն Պարսից Արշաւրեան: - 68. Իսկ յետ այսց գործոց եղելոց ի քառնալ թագաւորութեանն Հայկազնեայցն, ոմն այսպէս ոմն այնպէս շփոթաբար կեցեալ անիշխանութեամբ - 68. և առեալ զնա եկն եհաս ի վերայ որդւոյն Աբգարու քառնալ ի նմանէ զթագաւորութիւնն զոր ունէր: - 80. ասէ. ,,թէ ոչ քառնաս կորուսանես ի միջոյ զերկուս նախարարութիւնսդ՝ ոչ բարիոքագոյն քո թագաւորութեանդ խորհին խորհուրդ. զի ձեռն նոցա է ընդ Շապհոյ արքայից արքայի,,. – 98. քանզի կարի ախորժելով ունկն դնէր և յօժարէր քառնալ զթագաւորութիւնն Հայոց - 118. Յամի երկրորդի Յազկերտի որդւոյ Վռամայ երկրորդի՝ քարձաւ թագաւորութիւնն ի տանէն Հայոց – 120. պատմեաց նոցա զհանգամանս տեսլեանն … զքառնալ եպիսկոպոսապետութեանն և թագաւորութեանն ի տանէն Արշակունեաց, և զկարգապետել անարժանիցն, և զընտրութիւնն սրբոց – 120. Յետ քառնալոյ թագաւորութեանն ի տանէն Արշակունեաց, և հայրապետութեանն ի տանէն սրբոյն Գրիգորի՝ Ղևոնդ ոմն աշակերտ սրբոյն Մաշտոցի տեղապահ լինէր սրբոյն Սահակայ, և Յովսէփ եպիսկոպոս և Մովսէս և Մեղէս: - 120. Յետ քառնալոյ թագաւորութեանն Հայոց ի տանէն Արշակունեաց՝ ապա մարզպանք Պարսից կալեալ տիրէին աշխարհիս. – 124. ,,Ես այսպէս կարծէի, թէ յորժամ ես ընդ թշնամիս ձեր մարտնչիմ՝ դուք յայդմ կողմանէ օգնական ինձ լինիցիք, և միաբանութեամբ քարձցուք ի միջոյ զտիեզերական պատուհասն, զտունդ Սասանայ: - 138. ո՞չ ապաքէն տունդ Սասանայ եբարձ զերկիր ձեր և զտէրութիւնդ, և դուք դիմեալ գայք ի վերայ իմ: - 138. Բայց զի՞նչ իսկ խնդրիցէ թագաւորն ձեր յինէն, որ ոչ առնէ զխաղաղութիւն, քառնա՞լ կամի զթագաւորութիւնս զայս: - 144. Մի ջանասցի քանզի յԱստուծոյ հաստատեալ է, և քառնալ զսա անհնար է, բայց թէ Աստուծոյ այնպէս հաճոյ իցէ՝ կամք Աստուծոյ կատարեսցին: - 144. մի՞թէ ոչ կարէին Հռոմք սպանանել զնա, և քառնալ զթագաւորութիւնն Պարսից ի ժամանակի, իբրև ետ Աստուած զսա ի ձեռս մեր. այլ արարին ի վերայ նորա ողորմութիւն: - 144. հնազանդեցուցին և զամենայն բնակիչս սահմանացն մերձակայից, և զապստամբսն միահաղոյն քարձին սրով: - 160. Եւ յայնմհետէ քարձաւ տէրութիւնն Պարսից և ազգին Սասանայ, որ տևեաց ամս ՇԽԲ: - 166. թէպէտ և ոչ համարձակեաց զամենայն քառնալ, այլ յոյժ պատկառանօք ամաչեցեալ՝ լքաւ ի ստութենէ անտի, որ յանդիմանեցաւ ի թղթոյ կայսերն, և ի ձեռն այսորիկ ցուցանէր բարեմտութիւն մեծ առ ազգս /166/ քրիստոնէից. – 168. Բայց նոքա ի մտի եդեալ էին, թերևս պատիր խաբէութեամբ /170/ կարասցեն քառնալ զնոսա յիւրաքանչիւր տէրութենէ: - 172. զի ասեն, թէ նոքա ի միջոյ քառնայցեն՝ ոչ ոք կարասցէ կալ ի կայի իւրում ունել զդէմ մեր: - 184. զի զիշխանս աշխարհին Հայոց ի բաց քարձցէ յիւրաքանչիւր տէրութենէ – 184. Յետ քառնալոյ իշխանութեանն ի Վասպուրական

երկրէն մնացին տոհմք Արծրունեաց ըստ ազգս ազգս՝ քաջն Գուրգէն և Մուշեղ եղբայր իւր – 298.

ԲԱՍՐԱՆՔ - Բայց մի՛ ինձ բասրանս դիցես՝ զօրինականին առ աւետարանականս /378/ դնել համեմատութիւն, զոր և ոչ ես անգիտանամ զմեծն և զփոքրն, զօրինակն և զճշմարտութիւնն: - 380.

ԲԱՐԱՌՆՈՒԹԻՒՆ - Ի դէպ ելանէ և հին առասպելն Ոլպիանու փիլիսոփայի, որ վասն առիւծուն և զուարակացն են բարառնութիւնք. – 196.

ԲԱՐԲԱՋԱՆՔ - Բազում և այլ ինչ զառանցականս բարբանջանաց օրինադրեաց: - 46.

ԲԱՐԲԱՌ - բարձրաճիչ աղաղակաւ քարոզեալ. իբրև բանիւ զբարբառ հնչեցուցեալ ազդեցուցանող իմացունակութեամբ, զգայական ազդարարութեամբ՝ զեկուցանել զպատրաստութիւն նիւթոյն առ կատարումն սրբոյ եկեղեցւոյն աւարտագործեալ: - 396. և մխիթար բարի ունէր ի բարբառոյ մարգարէին որ ասէր. թէ /գրքում՝ թե/ ,,մանուկ մատաղ ի ծակ իժից արկցէ զձեռս իւր՝ և ոչ մեղիցեն նմա,,: - 252. և ըստ Եսայեայ՝ թէ ,, բարբառոյ միոյ հազարք կորիցեն, և ի բարբառոյ հնգից բազումք փախիցեն,,: - 202. և ըստ Եսայեայ՝ թէ ,, բարբառոյ միոյ հազարք կորիցեն, և ի բարբառոյ հնգից բազումք փախիցեն,,: - 202. Եւ յոյժ զուարճացեալ քաղցր բարբառովն Քրիստոսի, որ է անեղծանելի վճիռ քրիստոսասիրաց անձանց - 252. որ ի նախկին բարբառոյ անտի թարգմանի Արբումն: - 24. այլ ի մարդկապէս բարբառոյ աստի ցուցանէ ի հրաժարականն ի սպառ վախճան: - 28. զոր բարբառն եբրայական իբր ծեքելով իմն զբանն՝ թուեցուցանէ իմն ասելով Աւաւրիշըլիմ, այսինքն Երուսաղէմ – 34. և աստի գիտելի է մեզ բարբառն առաջին Եբրայեցի լեալ: - 40. Տե՛ս, ով սիրելի, զի թշնամանելն՝ լեզուին բարբառ է, և ոչ ներէ ստեղծիչն լեզուին զուրացութիւնն բարբառել, զի ոչ եթէ այլ ոք է որ ստեղծ զլեզուն, և այլ ոք է որ արար զսիրտն. – 258.

ԲԱՐԲԱՌԵԱԼ - և նա արհամարհեալ յոչինչ համարեալ զզեկուցմանն, զամբարտաւանս բարբառեալ. – 330. յուսացեալ ի մարդասիրութիւնն Քրիստոսի, զմաքսաւորին և զաւազակին զյետնորդսն բարբառեալ, և զփրկական մարմին և արիւն որդւոյն Աստուծոյ հայցեալ հաւատով ի թողութիւն մեղաց, յուսացեալ ի քաղցրութիւնն Աստուծոյ: - 336.

ԲԱՐԲԱՌԵԼ - ,,վա՛յ քեզ, եղուկ դու, ազգ Տաճկաց, արանց և կանանց ամենայն ծովեզերեայ քաղաքաց. փոխանակ անաւրէնութեան լեզուիդ և պղծութեան կարգաց, որով բացեալ զբերանդ պղծութեան զանաւրէնս բարբառէիր: - 164. Եւ նորա առ ահն պակուցեալ, ասէ. հայր իմ, խնայեա յիս. և այլ ոչ զօրեաց բարբառել ինչ: - 320. Տե՛ս, ով սիրելի, զի թշնամանելն՝ լեզուին բարբառ է, և ոչ ներէ ստեղծիչն լեզուին զուրացութիւնն բարբառել, զի ոչ եթէ այլ ոք է որ ստեղծ զլեզուն, և այլ ոք է որ արար զսիրտն. – 258.

ԲԱՐԲԱՐԻԿՈՆ - Եւ այլք յաւագ նախարարացն գնացին ամենայն պնդակազմ սպառազինութեամբ ի Պարսս՝ հնազանդել ընդ ձեռամբ հեթանոսական և բարբարիկոն ազգին Սասանականին. – 110.

ԲԱՐԲԱՐՈՍ - Զի ազգ բարբարոս խուժադուժ ի դիմի ելեալ գան տալ պատերազմ, կորզել յինքեան զգերին Հրէից: - 66. յորում ոչ սակաւ քաջութիւն նահատակութեան զօրացն Հայոց, որ ի զարմանս կրթեաց զբովանդակ զօրս Պարսից բարբարոսօքն հանդերձ: - 66. Իսկ տէր Գրիգոր ի մէջ մարդակերպ գազանաց ի ժողովս խուժադուժ բարբարոսաց բնակէր, որ ևս չար քան զթունաւոր գազանս են առ մեզ – 252. յորոց և զկատարումն մարտիրոսական ի նոցունց բարբարոսաց ընկալաւ սուրբն Գրիգորիս ի Վատնիանեայն դաշտին: - 274.

ԲԱՐԲԱՐՈՍԱԿԱՆ - Իսկ եթէ սովորութիւնն այլանդակեալ ի չարէն ի սոյն, կանգնել պատկերս սկայից և քաջաց և բարբարոսական թագաւորաց ի պատիւ – 40. և ըստ բարբարոսական հմայիցն պատուէ զտեղիս այս, որպէս ի նմանէ սկսեալով զփոփոխումն առնու ի խոնարհագունիցն ի բարձրագոյնսն: - 88.

ԲԱՐԳԱՒԱՃԱՆՔ - Բայց Աւշին որդի Ապուսեճի, քանզի էր այր խոովասէր, ատեցող զխաղաղութիւն, անյագ առ արբումն արեան մարդկան, և զայն բարգաւաճանս անձին

քաջ լաւ համարէր. – 370. եթէ ոչ այլ ինչ յակն ունելեաց բարւոյ ունիցիս ասել, զի՞նչ ինչ քարգաւաճանք քեզ լրութիւն անյագ որովայնին Բէլայ իցէ: - 38.

ԲԱՐԵԱՑԱՊԱՐՏ - և ամենայն ուրեք քարեացապարտ զինքն ցուցանէր. – 168.

ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿ - և ահա հասեալ կայք յատենի առաջի իմ անտրտում և անխուր երեսօք, որպէս անմեղս և զբարեգործակս, և լի ամենայն կամարարութեամբ մեր, անխիղճ համարձակութեամբ – 244.

ԲԱՐԵԳՈՐԾՈՒԹԻԻՆ - և նոքա ըստ ձախողակի սովորութեանն իւրեանց օրինադրութեանն, արիւնարբու առանց բարւոյ քարեգործութեանցն մանաւանդ թէ լցեալք սատանայական չարութեամբք՝ ձայն արկեալ յամենայն քաղաքսն, խռովեալ ըստ գազանեղէն իւրեանց մոլեգնութեանցն – 398. Զի ոչ թէ վասն աստուածպաշտութեան ձերոյ կամ քարեգործութեան և սրբութեան արար Աստուած զայս այսպէս, այլ վասն մերոյ ամբարշտութեան ի Տէր. – 144.

ԲԱՐԵԶԱՐԴՈՒԹԻԻՆ - ստացան բարեկարգաբար զարդարել զմերկացեալն ի քարեզարդութենէ, զմերժեալն և զհեռացեալն ի հայրենեաց և ի տանց՝ յանձնիւրս առնել դարձումն. – 388.

ԲԱՐԵԽԱՌՆ - յորմէ շնչէ օդք քարեխառն, զովացուցանէ զտապ խորշակի ամարայնոյ՝ յարեգակնակէզն լինելոյ. – 84.

ԲԱՐԵԽՕՍՈՒԹԻԻՆ - Եւ զայս առատապէս հեղեալ զգութ արարչական խնամոցն առ արարածս իւր, ողորմեալ մարդասիրապէս քարեխօսութեամբ սրբոցն – 314.

ԲԱՐԵԿԱՄ - զի և որք յոյժ ատեցողքն են մեր և թշնամիքն՝ տեսցեն և յամօթ լիցին, և քարեկամքն և սիրելիքն յոյժ ուրախ եղիցին,,: - 218. Իսկ ոմանք ի պատմագրաց ասեն, թէ և դուստր Նոյի և ճարտարապետ նաւին կնաւ և որդւովք և կարևոր քարեկամօք. (տապանի մեջ են մտել) որ և ինձ հաւանականք այսոքիկ թուին. – 30. ,,բազում անգամ աղաչեցին զիս քարեկամքն դառնալ, և ես ոչ կամեցայ – 50. Կաղղիսթենէս, իմ քարեկամ, խրատ ետ ինձ մտանել հանդերձ բարեկամօք Խ, և մանկամբք Ճ, և զինուորօք ՌՄ միայնովք: - 50. Կաղղիսթենէս, իմ բարեկամ, խրատ ետ ինձ մտանել հանդերձ քարեկամօք Խ, և մանկամբք Ճ, և զինուորօք ՌՄ միայնովք: - 50. և յերրորդ ամի թագաւորութեան նորա, Սենեքերիմոս զօր գումարէր ի վերայ նորա, և ձերբակալ արարեալ զնա հանդերձ իւրով քարեկամօքն՝ Բաբելոնի կացուցանէր թագաւոր զորդի իւր զԱսորդանիս – 60. որք քակէին գոլ նոցա ամենայն ուրեք /210/ ուր և դիպէին զմիաբանութիւն ուխտի խաղաղութեան եղբարց և ազգականաց և քարեկամաց: - 212.

ԲԱՐԵԿԱՄԱՆԱԼ - Շահակս այս անուանէ զանուն որդւոյ իւրոյ՝ Կիւրոս, յիշելով զլաւութիւն առնն և զբարեկամանալն նախնոյն նորա Քսերքսեայ: - 72. Բայց թէպէտ և ունէր զպատճառ զբարեկամանալն Արէտայ ընդ Աբգարու և ընդ Խուրէնայ՝ այլ Աբգար և Խուրան առ փափագումն որ ի Քրիստոս, և առ լուր սրբոյ Փրկչին, և որ ինչ գործեացն Հերովդէս՝ ոխացեալ ընդ Հերովդի – 78.

ԲԱՐԵԿԱՄԱՑԵԱԼ - քանզի էին քարեկամացեալ ընդ միմեանս Կիւրոս և Տիգրան և յամենայնի համանմանքն, համակամքն, միասիրտքն, քաջախոհեմքն և բազմադրուատքն: - 62. Ապա քարեկամացեալ ընդ Աբգարու թագաւորի Հայոց և ընդ մեծ զօրավարին Խուրանայ Արծրունւոյ՝ յղէ նմա պատարագս և առնու յօգնականութիւն զԽուրէն Արծրունի, զայր իմաստուն և քաջամարտիկ, կորովի յաղեղն և ի զէն և յասպազէն. - 78. Զի ահա քարեկամացեալ էր Խուրան Հայր Վաչէի և եղբայր Արշաւրի ընդ Արտաշէսի Պարսից արքայի յերթալն Աբգարու ի Պարս, և եդեալ են դաշինս ի միջի. – 82.

ԲԱՐԵԿԱՄՈՒԹԻԻՆ - ապա համոզեալ Սահակայ և Սմբատայ այլովքն ևս՝ բարձին ի միջոյ զաղմուկն, և սէր քարեկամութեան ի մէջ երկոցունց հաստատեալ՝ գնացին յիւրաքանչիւր տեղիս: - 332. առ մերձաւորսն կեղծաւորէր զքարեկամութիւն, և առ հեռաւորսն բարձրացուցանէր զչարութեան սպառնալիս: - 270. Առ որ զքարեկամութիւնն ողջ պահելով յղէ զնոյն Քսերքսէս և զԱրշէզ որդի նորուն քառասուն հազարաւ. – 66. Իբրև ետես կայսր Հայրակղէս զչարիսն ամենայն, որ եկին հասին ի վերայ նորա՝ ակամայ կամեցեալ ցուցանել քարեկամութիւն՝ ել ընդ առաջ նոցա, մեծարել իբրև զվաստակեալս և

զիւրս, ընկալաւ զնոսա մեծամեծ /142/ ընծայիւք. – 144. խորհուրդ չար ի մէջ առեալ և զբարեկամութիւն կեղծաւորեալ, որպէս յերէկն և յեռանդն՝ և յանձն առնուն երթալ առ զօրավարն, խնդրել խաղաղութիւն. – 210.

ԲԱՐԵԿԱՐԳԱԲԱՐ - ստացան բարեկարգաբար զարդարել զմերկացեալն ի բարեզարդութենէ, զմերժեալն և զհեռացեալն ի հայրենեաց և ի տանց՝ յանձնիւրս առնել դարձումն. – 388.

ԲԱՐԵԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ - և Վաղարշակ եղբայր նորա եկեալ ի Հայս՝ լնու բարեկարգութեամբ զաղմկեալ և զշփոթեալ երկիրս Հայոց: - 72. և խաղաղասէր բարեկարգութեամբ հաստատեալ յօրինէ զկարգս աշխարհիս նախարարօքն հանդերձ – 96.

ԲԱՐԵՁԵՒԱԳՈՅՆ - Եւ կացոյց զնա իշխան յիւրում հաւատարիմ տեղւոջ, և այնպէս բարեձևագոյն ճոխացոյց զայրն երևելի: - 308. Սապէս և Գուրգէն կատարելագործեալ ի բարձրաւանդակ ի սարաւանդակ տեղւոջն բարեձևագունի վայելչացուցեալ զհրաշակերտ յաջմէ և յահեկէ սեղանոյն երկուս ևս եկեղեցեօք: - 396.

ԲԱՐԵՁԵՒԱՆԱԼ - Եւ դադարումն լինէր յաւուրս սորա հինից և ասպատակաց ի վերայ երկրիս, և քաջավայելչապէս բարեձևանայր կարգ սրբոյ եկեղեցւոյ Քրիստոսի, և երկիւղ և կասկած և ոչ ուստեք: - 338.

ԲԱՐԵՁԵՒՈՒԹԻՒՆ - և յաւեր դարձան գեւղք և ագարակք և աւանք, ի բաց մերկացեալ զզարդ և զբարեձևութիւն, և ընդ ազգականութեամբ փակեալ զանազան բոյսք և տունկք, որ ի վերայ երեսաց երկրի. – 238.

ԲԱՐԵՄՏՈՒԹԻՒՆ - զոր ոչ անփոյթ արարեալ լի բարեմտութեամբ յղփացեալն Աշոտ՝ խօսի ընդ թագաւորին զխաղաղութիւն. – 382. որ և զՌահաբ պոռնիկն առ ժամեայ բարեմտութեամբն յերիքովական բարկութենէն ապրեցոյց իւրովք ազգականօքն, և զԳաբաւոնացիսն ի Քանանացւոցն սատակմանէ: - 32. թէպէտ և ոչ համարձակեաց զամենայն բառնալ, այլ յոյժ պատկառանօք ամաչեցեալ՝ լքաւ ի ստութենէ անտի, որ յանդիմանեցաւ ի թղթոյ կայսերն, և ի ձեռն այսորիկ ցուցանէր բարեմտութիւն մեծ առ ազգս /166/ քրիստոնէից. – 168.

ԲԱՐԵՅԱՂԹ - Յաւէտ խրախճանութեամբ բուռն հարկանել ախորժելի է ինձ զպատմութենէ քաջատոհմիկ և բարեփառ բարեյաղթ նահատակէն , զԳուրգինայ ասեմ – 300.

ԲԱՐԵՆՇԱՆ - Եւ ծնան նորա երիս որդիս, Սարգիս որ և Աշոտ՝ ՅԻԶ թուականութեանն Հայոց, Խաչիկ որ և Գագիկ ՅԻԸ, և Գուրգէն. մանկունք կայտառք և գեղապանծք և բարենշանք և ամենեցուն ցանկալիք. ծնաւ և երկուս դստերս: - 338.

ԲԱՐԵՊԱՇՏ - Յետ համբառնալոյ Փրկչին մերոյ և վախճանի բարեպաշտ թագաւորին /78/ Աբգարու, թագաւորեաց Անանուն որդի Աբգարու – 80. զոր ընկալեալ սուրբ հայրապետին և բարեպաշտ թագաւորին Թէոդոսի հինգ թղթովք և հինգ պատասխանեօք՝ կարգէ զսուրբ վարդապետն ընդ վարդապետութեան աթոռակալութեան սրբոյն Յոհաննու Ոսկեբերանի և այլոց քաջաց և գլխաւոր վարդապետացն – 116. որք գնացին առ Վռամ, և ոչ առ Թէոդոս բարեպաշտ և զուգափառ քրիստոնեայ թագաւոր, զեղխեցան ամբարշտաբար առանց խորհրդոց: - 118.

ԲԱՐԵՊԱՇՏՈՒԹԻՒՆ - այլ ելեալ գայ ի սուրբ քաղաքն Երուսաղէմ, և անդ կեալ բարեպաշտութեամբ – 80. Բայց երկոքեան կողմանք դնին ի ներքոյ պարսաւանաց, թէպէտ և ի բարեպաշտութեան յաղագս մոլորեցան: -256. և յապաղեալ խափան լինէր նմա յօժարութիւն ցանկութեան բարեպաշտութեանն.– 222. զի եթէ երկոքեան միով բարեպաշտութեամբ ոչ վառեսցին՝ ոչ ինչ օգուտ ի միջէն բերցի: - 256. մանաւանդ զի բարեպաշտութիւն մեծ համարիմ սատակել զթշնամիսդ Աստուծոյ, որպէս Մովսէս զԱմաղէկ, և Յեսու զՔանանացիսն, և Սամուէլ զԱգագ, և Դաւիթ զԳողիաթ, և համանգամայն իսկ որպէս սատակեցին Իսրայէլացիքն զայլազգիսն – 278.

ԲԱՐԵՊԱՇՏՕՆ - Յորոյ տեղի մատուցին զՅոհան ոմն, այր հեզ և բարեպաշտօն, լցեալ երկիւղիւ Տեառն, պատշաճ առ վերակացութիւն եկեղեցւոյն Քրիստոսի: - 324.

ԲԱՐԵՐԱՐ - Ընդ նոյն ժամանակս ընդարձակեալ բարերարին Աստուծոյ իշխանացն Հայոց՝ դարձան յիւրաքանչիւր բնիկ տէրութիւնս. – 322. Լո՛ւր և զարմացի՛ր և աստանօր ևս

առաւել, եթէ զիա՞րդ ողորմութիւն քարեբարին՝ արդարադատ բարկութեանն յաղթէր – 28. Եւ նոցա ձայն բարձեալ ողորմագին պաղատանօք առ Հայրակղոս, եթէ ,,աստուածասէր և քարեբար տէր, արա /գրքում՝ ապա/ ի վերայ մեր ողորմութիւն, թէպէտ և չեմք արժանի ողորմութեան,,: - 150.

ԲԱՐԵՐԱՐՈՒԹԻՒՆ - Ո՞վ անծախելի քարեբարութեանն Աստուծոյ. ո՞վ անհատական մարդասիրութեանն, որ և դեռ ևս խնայել ասէ յանզգացեալսն: - 30.

ԲԱՐԵՓԱՌ - է՞ր աղագաւ կամ վասն ո՞յր պատճառանաց. զի ի քաջէն իմմէ և ի մեծ իշխանէն, ի քաջատոհմիկ և ի քարեփառ գլխոյն իմմէ զրկեալ լինիմ: - 384. մերժել հեռանալ … և որ այլ քաղցրագոյն վայելք ընդ երկնաւս ի վերայ երկրի, պայծառ գեղ արեգական և լուսնի, հանդերձ աստեղացն ճոխագործութեամբքն ընդ տարերք երկնի յեղյեղլով, ծովու և այլոց ցամաքայնոց, և ջրայնոցն քարեփառ հոլովմանցն հրճուանաց, և որ ինչ ընդ այլք ընդ դոքօք պատկանին յարմարաբար տնտեսութիւնք առ սկզբնատիպն պատկերակերպութիւն: - 386. Յաւէտ խրախճանութեամբ բուռն հարկանել ախորժելի է ինձ զպատմութենէ քաջատոհմիկ և քարեփառ բարեյաղթ նահատակէն , զԳուրգինայ ասեմ – 300.

ԲԱՐԵՕՔ - Բայց քաղցրաբարոյ իշխանն Աշոտ, հեզն և ամենայն քարեօք յղփացեալն, տեղի ետ ասացելոյն: - 362. Մատուցեալ առ թագաւորն Արշակ ասէ. ,,ոչ քարեօք իմացեալ առաջնոց թագաւորացն, զի ոչ կալան զտեղիս զի զայս ի բնակեալ ճոխութեան թագաւորական վայելչապէս խրախճանութեանց. – 100.

ԲԱՐՁԱՓՐԱՆ - վարեն ի գերութիւն զբնակիչս քաղաքին ԵՌ զՀրէայսն, և ԺԸՌ զքրիստոնեայսն և զորս ածեալ գերի Բարգափրանայ զՀրէայսն հրամանաւ Տիգրանայ – 104.

ԲԱՐԻ - ,,հատուցից չար փոխանակ քարւոյ, ատելութիւն փոխանակ սիրոյ իմոյ,, - 214. Առ որս ասեմք՝ եթէ ըստ ամենայն յեղանակի անբոյժն ի քարւոյ, ո՞չ մի ինչ ո՞չ ունի մասն ազնիւ՝ թէ ասիցէ ոք անիծիւք ի բաց բառնալ. – 22. ,,քարի՛ է քեզ, թագաւոր Հայոց, ե՛կ այսր զի պսակեցից զքեզ ես սպարապետս,,. – 108. Բայց արդ ես զնոյն քարիս խօսեցայց և խնդրեցից ի նմանէ հաշտութիւն և սէր – 144. Բայց Դերենիկն կալեալ զնա պահէ ի զգուշութեան, ոչ ինչ ստնանել նմա, բաց ի կապանացն յորս արկեալ էր զնա, ըստ հատուցմանն քարւոյ. առ ձեռն պատրաստ կշռեաց նմա և օրհնեցաւ ի սրբոյն Զաքարիայէ: - 320. Բայց խռովիչքն ատեցողքն խաղաղութեան ոչ դադարէին նիւթել զհակառակս քարւոյն և զաճմունս չարին. մանաւանդ Վասակ որ զկարծեալ իշխանական անունն յինքեան բերէր: - 310. գուցէ ակամայ երթալովն, և նեղիչն աշխատելով ի պահելն՝ յաճախեսցէ ի վնաս և ի քէն, և օձան քարւոյ յայնմ հետէ ոչ ևս ումեք հասցէ գտանել,,: - 216. եթէ ոչ այլ ինչ յակն ունելեաց քարւոյ ունիցիս ասել, զի՞նչ ինչ բարգաւաճանք քեզ լրութիւն անյագ որովայնին Բէլայ իցէ: - 38. և մխիթար քարի ունէր ի բարբառոյ մարգարէին որ ասէր. թէ /գրքում՝ թե/ ,,մանուկ մատաղ ի ծակ իժից արկցէ զձեռս իւր՝ և ոչ մեղիցեն նմա,,: - 252. և զինքն յանձն արար երանելի եպիսկոպոսին և ճգնաւոր քահանային, հանգեաւ քարի խոստովանութեամբ ի հոռի ամսեան, որ օր Ե էր ամսոյն յաւուր ուրբաթու՝ ի Քրիստոս Յիսուս ի Տէր մեր – 25 և հորդեաց երանելին Զուիթայ ճանապարհ քարի բազմաց վկայից ի մէջ Հայաստան աշխարհիս, որ յարևելս և յարևմուտս: - 104. և նոքա ըստ ձախողակի սովորութեանն իւրեանց օրինադրութեանն, արիւնարբու առանց քարւոյ բարեգործութեանցն մանաւանդ թէ լցեալք սատանայական չարութեամբք՝ ձայն արկեալ յամենայն քաղաքսն, խռովեալ ըստ գազանեղէն իւրեանց մոլեգնութեանցն – 398. և տեսանելով մեր զխնամարկութիւն քարի կամաց քոց ի վերայ աշխարհի, և զսէր երախտեաց որ առ մեզ՝ յօժարագոյնս եղիցուք և մեք մտերմութեամբ ծառայել և փութով մեծաւ կատարել զհրամայեալսն ի քէն,,: - 186. զի ,,ոչ կարէ ծառ պտուղ չար առնել, և ոչ ծառ չար՝ պտուղ քարի առնել,, , որպէս ասաց Փրկիչն – 256. իբր ոչ անգիտանալով Աստուծոյ զառ ի նոսայսն լինելոյ, այլ բնաւորեալն քարի անփոփոխ բնութեամբ մնալով ամենայնիւ՝ առ ի չարասէրն զուղիղ հատուցումնն յապաղէր. – 30. Իսկ հաւատացելեցն տեսեալ, եթէ քարի խոստովանութեամբ ննջեաց տէր սուրբ Գրիգոր՝

գոհութիւն մատուցանէին ամենազօրին Քրիստոսի – 254. նա արար զբարի – 46. նա և կենդանականն որ ի նմա՝ ոչ ի բարի ինչ, այլ զի անհրաժեշտ չարին կալով անմահականս չարչարեսցի: - 22. Ո՞չ ածէք զմտաւ և ոչ զմի ինչ ի բարեացն, զոր ձեր յինէն գտեալ. – 214. որք ոչ արժանաւորք ինչ բարի յիշատակաց: - 108. Չիցէ՞ լուեալ ձեր զոր ասաց Սողոմոն, թէ ,,որ հատուցանէ չար փոխանակ բարւոյ՝ չար ի տանէ նորա մի պակասեսցէ,,: - 214. տանջեաց զնոսա գանիւ, և նոքա ևս առաւել պնդեցան ի հաւատսն և ի յոյս բարեաց և ի սէրն Քրիստոսի: - 222. Քանզի ոչ յարմարական՝ բարւոյն և չարին ի միասին առկայանալ, և ոչ լուսոյն ընդ խաւարի, և կամ զի առողջութեանն ընդ հիւանդութեան. – 258.

ԲԱՐԻԱՏԵԱՑ - բարիատեացն և չարասէրն Աւշին նիւթէր գայր ի վերայ Գուրգինի հասուցանել չարիս մեծամեծս – 370.

ԲԱՐԻՈՔ - այլ տանելով մեր առաջի թագաւորաց և դատաւորաց վասն իմ ի վկայութիւն՝ պահեսցուք զբարիոք դաւանութիւն և վկայեսցուք որպէս Փրկիչն առաջի Պոնտացւոյ Պիղատոսի. – 260. Անդ կեցեալ Խուրան և անդ վախճանեալ ի բարիոք ծերութեանն – 80. և անդ զբարիոք պատերազմն պատերազմեալ ի մեծ անապատին յԱպար աշխարհին, և որ ինչ այլն ամենայն. – 128. և անդ զբարիոք պատերազմն պատերազմեալ՝ որպէս քաջ հովիւ զանձն իւր եդ ի վերայ հօտին – 104. և զայսոսիկ թէ բարիոք ումեք թուեսցի տեսցուք. – 24. որ և վկայեաց առաջի թագաւորին զբարիոք դաւանութիւն ի Քրիստոս. – 238. սրբոյ թագաւորին և քաջ նահատակին Տրդատայ զբարիոք պատերազմեալ ընդդէմ անմարմին և մարմնաւոր պատերազմողաց, փոխի յերկրաւոր աշխատութեանցս ի հանգիստ, մեծաւ պատուով թագաւորական շքեղ և երևելի դիւազարդութեամբ – 96. Ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ Աշոտ թագաւորն Հայոց փոխի յաշխարհէս ի բարիոք ծերութեան, փափկացեալ և յղփացեալ խրախութեամբ, ձեռն նորա յամենեսին և ամենեցուն ձեռք ի նա – 356.

ԲԱՐԻՈՔԱԳՈՅՆ - ասէ. ,,թէ ոչ բառնաս կորուսանես ի միջոյ զերկուս նախարարութիւնսդ՝ ոչ բարիոքագոյն քո թագաւորութեանդ խորհին խորհուրդ. զի ձեռն նոցա է ընդ Շապհոյ արքայից արքայի,,. – 98.

ԲԱՐԻՔ - այլ համանգամայն ամենայն բարիքս Որմզդի է և լաւք, և չարք և դնք՝ Հարամանւոյն: - 46.

ԲԱՐԾՈՒՄԱՅ - Եւ ինքն Բարծումայ ի չքմեղս լինելով՝ եկն ի Հայս յԱրզնարզիւն և յաշխարհն Մոկաց, զի անդ զնեստորական աղանդոցն սերմանիցէ սերմանս: - 130. Եւ սրբոյ վարդապետին մեր Եղիշէի, որ յայնմ ժամանակի ի Մոկաց բնակէր աշխարհին՝ եկեալ առ նա Բարծումայ, խնդրեալ զպատմողական գիրսն Հայոց, զոր գրեալ էր հրամանաւ սրբոյն Վարդանայ. – 130. Զոր զթուղթսն խաբող պատրանօք ի բուռն առեալ Բարծումայ՝ ետ տանել առ արքայ Պերոզ – 130. զոր ցուցանեմ յայլում տեղւոջ, և զոր ինչ արար արքայն Պարսից ընդ տունն Արծրունեաց ի սադրելոյ Բարծումայի ամբարշտի: - 130. Ընդ ժամանակս Պերոզի արքայից արքայի, ոմն յաղանդոյն Նեստորի Բարծումայ անուն, որ ունէր զանուն եպիսկոպոսութեան, զօրեղագոյնս զնեստորական հերձուածոյն բուռն հարեալ, և քսութեամբ զնախարարացն Հայոց առ Պերոզ վարելով՝ բազում օճիրս արիւնհեղութեան գործեաց: - 130. ՎԱՍՆ ԱՐԻՒՆԱՀԵՂԻՆ ԲԱՐԾՈՒՄԱՅԻ - 130.

ԲԱՐԿԱՆԱԼ - Բարկացաւ յոյժ իշխանն ընդ արհամարհանսն, և յոյժ զայրացեալ մեծաւ ցասմամբ՝ առնու զբազմութիւն ազատագունդ զօրաց ըստ տոհմս ազգաց իւրաքանչիւր զօրօք. – 178.

ԲԱՐԿԱՑԵԱԼ - գուցէ ներհակդ առ ընթեր կալով՝ ի միում ժամու բարկացեալ, և զքեզ ևս վարատիցէ: - 46. և բարկացեալ յոյժ հրաման ետ փութով զրաւ առնել կենաց նորա: - 206. Եւ մինչդեռ կային կենդանի և գոհանային զՔրիստոսէ զանյաղթ զօրութենէն զոր զօրացոյց զսուրբսն մեծ ասպարիսի ի հոգևորական պատերազմին՝ ևս առաւել բարկացեալ թագաւորն՝ իբրև զինոց վառեալ բորբոքէր. – 292. Յայնժամ բարկացեալ բռնաւորն իբրև գազան մի կատաղեալ, յարձակեալ ի վերայ գառանց գէշ արկանել զնոսա՝ հրամայեաց պնդել զնոսա ի ցիցս կապեալ ոտիւք և ձեռօք. – 292. Յայնժամ բարկացեալ բռնաւորն

հրամայեաց նախ զլեզուն հատանել զսրբոյն, զի մի յաճախիցէ առ հասարակ զթագաւորն և զօրէնսդիրն ինքեամբ հանդերձ անարգել. – 290.

ԲԱՐԿՈՒԹԻՒՆ - Բայց քանզի յերկնուստ էր հասեալ վտանգն, և աստուածառաք էր բարկութիւնն՝ և ոչ ոք զօրեաց և եկաց ընդդէմ նորա ելանել ի պատերազմ, այլ որ եհարն՝ նոյն և բժշկեաց: - 374. եթէ եբաց Տէր զգանձս իւր և եհան անտի զանօթս բարկութեան – 196. ԵԹԷ Ո՛ՐՊԷՍ ԱՍՏՈՒԱԾԱՍԱՍ ԲԱՐԿՈՒԹԵԱՄԲ ՍԱՏԱԿԵՑԱՒ ԱՒՇԻՆ ԵՒ ՀԱՄՕՐԷՆ ՋՕՐՔ ԻՒՐ: - 374. Եւ ըստ արժանի վրիժապարտութեանն լցեալ սուր տեառն բարկութեամբ խաղաց /374/ ի վերայ Աւշնի և բանակի նորա առ հասարակ – 376. Եւ լուաւ տէր աղօթից նոցա, և դարձաւ ի բարկութենէ սրտմտութեան իւրոյ զթութեամբ և ողորմութեամբ, որպէս գրեցին երանելի մարգարէքն: - 314. և յայնչափ սաստիկ և անհուն ամբոխին սուտ վկայութեանն զբոլոր բարկութիւն բռնաւորին զարթուցին ի վերայ առնն, որպիսի ոչ ի միոյ ուրուք վերայ այնքան ժամանակս եհեղ զբարկութիւն իւր զօրավարն Բուխայ: - 290. և յայնչափ սաստիկ և անհուն ամբոխին սուտ վկայութեանն զբոլոր բարկութիւն բռնաւորին զարթուցին ի վերայ առնն, որպիսի ոչ ի միոյ ուրուք վերայ այնքան ժամանակս եհեղ զբարկութիւն իւր զօրավարն Բուխայ: - 290. Զի մինչ այսպէս կայր աշխարհս ի տարակուսի, և ակն ունէին գթութեանցն Աստուծոյ առատանալ, որպէս սովոր է Աստուած ի բարկութեան զողորմութիւն յիշել. - 374. Զոր յառաջ մատուցեալ ասացից ըստ կարգի, թէպէտ և ոչ խնդամիտ յօժարութեամբ՝ սակայն ակամայ և ի հարկէ ճառագրեցից զբացումն դրան աստուածասաստ բարկութեան ի վերայ մեր – 196. Ի սորա յերրորդ ամի թագաւորութեանն ի վերայ Հայոց աստուածատուր բարկութեամբ անդնդաշարժ վրդովմամբք ներքնագոյն խորոցն պատահեալ միմեանց սահանախաղաց դղրդմամբ, հիմնաշարժ տապալմամբ, /356/ ներքսագոյն երկրի թուլացեալ պնդափակ աղխեալ սանդարամետական սահմանին, բարկութեան հողմոց շնչեալ ընդ ջրոցն խաւարայնոց, ի կոհակս անդնդաքակս զթանձրայատակ երկրի զկարծր և զծանրալիր անկշիռ անբաւութիւնն տատանեալ, մինչ յերեսս երկրի ի վեր մղեալ հանդէպ քաղաքին Արտաշատու/ գրքում՝ Արտաշասու/, որ Բլուրն նորուն ասի – 358. Ի սորա յերրորդ ամի թագաւորութեանն ի վերայ Հայոց աստուածատուր բարկութեամբ անդնդաշարժ վրդովմամբք ներքնագոյն խորոցն պատահեալ միմեանց սահանախաղաց դղրդմամբ, հիմնաշարժ տապալմամբ, /356/ ներքսագոյն երկրի թուլացեալ պնդափակ աղխեալ սանդարամետական սահմանին, բարկութեան հողմոց շնչեալ ընդ ջրոցն խաւարայնոց, ի կոհակս անդնդաքակս զթանձրայատակ երկրի զկարծր և զծանրալիր անկշիռ անբաւութիւնն տատանեալ, մինչ յերեսս երկրի ի վեր մղեալ հանդէպ քաղաքին Արտաշատու /գրքում՝ Արտաշասու/, որ Բլուրն նորուն ասի – 358. Իբրև լուաւ Խոսրով արքայ զլուր համբաւոյն այնորիկ՝ շարժեցաւ ի բարկութիւն մեծ, լինել վրէժխնդիր արեանն Մուրկայ: - 140. Իսկ ի հասանել սրբոյն Սահակայ ի դուռն հանդերձ նախարարօքն՝ զիջանէ ցածնու Վռամ ի բարկութենէ վրէժխնդրութեան Հայոց քինահարութեան անարգանաց Շապհոյ, և ընդ Յունաց զսերտ խաղաղութիւն ունելով.- 116. Լո՛ւր և զարմացի՛ր և աստանօր ևս առաւել, եթէ զիա՞րդ ողորմութիւն բարերարին՝ արդարադատ բարկութեանն յաղթէր – 28. մինչև զանբարկանալին Աստուած ի բարկութիւն ածել, ի սատակումն անձանց և ի կործանումն աշխարհի և յաւեր ժառանգութեան տանց հայրենի բնակութեանց. – 182. նոյնժամայն առ յոյժ ամբարտաւանութեանն և սաստիկ բարկութեանն և անհուն սրտմտութեանն և առանց բուժելի կատաղութեանն, յապուշ միտքն կրթեալ իբրև զարբեալ զանզգայ արբեցութեամբ - 264. Նոյնժամայն ի բարկութիւն ցասմամբ մեծաւ շարժեալ թագաւորն Սմբատ՝ գրէ առ Գուրգէն Անձաւացեաց տէր և առ Գագիկ Ապումրուան, ասէ. – 362. Նորա զչարեալ ընդ հասանել պատգամին՝ առ զայրուցս բարկութեան քինահանութիւն վրէժխնդրութեան արարեալ՝ ի բաց եհան ի գրոցն պատմութենէ՝ որ ինչ վասն տանն Արծրունեաց էր գործոց հանգամանք, և որ ինչ օրինակ մարտիրոսութեան Վահանայ Արծրունոյ: - 130. Ո՞վ ահագնասաստ բարկութեան հրաման նորին օրհասին. – 32. որ և զՌահաբ պոռնիկն առ

ժամեայ բարեմտութեամբն յերիքովական բարկութենէն ապրեցոյց իւրովք ազգականօքն, և զԳաբաւոնացիսն ի Քանանացւոցն սատակմանէ: - 32. որ զծայրագոյն շնորհացն Աստուծոյ առեալ պարգևս՝ կենդանւոյն ի կարգս անմահիցն փոխանորդեաց վերագրիլ, որ և յառաջ քան զփոխիլն ծանոյց զհամաջինջ բարկութիւն Աստուծոյ խոտորեալ ազգին և որդւոցն անհնազանդից – 26. սրտմտեալ անժուժկալ ի բարկութեանն ջերմագոյն արեանն մրրկալից շարժմանն, և սկսաւ թափել զմահածին թոյնս իւր ի վերայ կապելոցն, իբրև զթոյնս իժի – 242.

ԲԱՐՁ - և առեալ զյաղթութեանն քաջանունութիւն, առաւել զհանճարեղութեանն խոհեմութիւն՝ յառաջանայր ի գահ, ի բարձ և ի պարգև - 72. և զպատճառսն ստուգեալ, գրէ ի ձեռն Վահանայ ումեմն ի տոհմէն Ամատունեաց՝ դառնալ գալ բնակել անկասկած կենօք, ի բարձ և ի պատիւ իւրաքանչիւր յառաջանալ: - 98. և կեայք պանդխտութեամբ կեանս, իւրաքանչիւր ի սուր իւր գտանել զբարձ և զգահ նախարարութեան. – 110. Եւ նախարարութիւնս յօրինէ, յանուն և ի բարձ և ի գահ յառաջ մատուցեալ: - 72. զանգապանս ի վերայ բարձիցն պնդեալ – 208. զորոյ նախնեացն ջան և վաստակ յուշ արարեալ թագաւորին՝ Համամայ յառաջ մատուցեալ, ի գահ և ի բարձ հայրենեացն ձգել զնա՝ ժառանգեցուցանէ զերկիրն Աղբագ, որպէս Սահակայ նոյնպէս և Համամայ: - 90. իսկ թագաւորն Մարկիանոս ընկալաւ զնոսա սիրով ի խաղաղութեան, մեծաշուք պատուով ի բարձ և ի պատիւ յառաջ ածեալ, իբրև զքաջամարտիկ ախոյեանս - 132. սրբոյ Աւետարանին հետազօտեալ կրթականին՝ մի բազմել յառաջին բարձին, ոչ եթէ ոչ ունէր նազելի և բարձրագահ պատիւս ի մէջ մեծ նախարարութեանցն Հայոց – 94.

ԲԱՐՁԱԲԵՐՁՈՒԹԻՒՆ - Եւ Գուրգինի նորին եղբօրն զպատիւ մարզպանութեան գահակալութեան հաւատացեալ, ըստ կարգի բարձաբերձութեան թագաւորացն Հայոց, մանաւանդ մեծին Տրդատայ թագաւորի: - 370.

ԲԱՐՁԱԿԻՑ - Եւ արդ մեք, նահապետք ազատաց Վասպուրական իշխանիս՝ Մուշեղ ի ցեղէ Վահևունեաց, Վահրամ յազգէ Տրունեաց, Վահրամ միւս, որ ի թիկնապահ իշխանիս … գրեցաք առ քեզ Բուխայ գլուխ զօրավարաց Տաճկաց և բարձակից մեծ թագաւորին. – 212. և բարձակից լինել մեծամեծացն արքայի ի գլխաւոր բազմականի անդ, յորժամ ատեանն արքունական յարդարիցի: - 204. Իսկ զօրավարն խոստացաւ երդմամբ տալ նմա զի՛նչ և խնդրիցէ, մինչև հաւասար իւրոյ տէրութեանն բարձակից և պատուակից կացուսցէ: - 218.

ԲԱՐՁԱԿՑՈՒԹԻՒՆ - վասն զի ունէր յայնժամ զգլխաւորութիւն բարձակցութիւն իշխանաց Հայոց - 170.

ԲԱՐՁԵԱԼ - - Բարձեալ ևս ընդ իւր զսուրբ կտակարանս աստուածաշունչ գրոց բազմութեամբ պաշտօնէից քահանայական դասուց: - 186. Այլ և հուր և ծծումբ նաւթիւ բարձեալ ի գործ պատերազմին, և զլոյծ բնութիւնն յանօթս ապակեղէնս եդեալ, և մանր զծծումբն ընդ նմին խառնեալ, եդեալ ի պարսատիկ մեքենայից, և զհուրն առ ընթեր նմին, հնարաւորեալ արկանել զամրոցաւն: - 208. բարձեալ և զդին սպանելոյն տարան ընդ իւրեանս ի պարծանս իւրեանց: - 354. և այլքն զաղաղակ բարձեալ ի ձայնարկու աշխարանս՝ խնդրեցին զապրուստ ի սրոյ քաջամարտիկ ախոյանէն Շերեփեանն Թադէոսի: - 400. Եւ բարձեալ աշտեայս հանապազակիրս ի պատրաստութիւն գազանացն որ ի մայրիսն որջանան, կամ թշնամեաց ի վերայ հասելոց – 190. և բարձեալ զմարմին սրբոյն բազմամբոխ զօրօքն Հայոց – 108. Եւ բարձեալ զօրքն Հայոց դիակապուտ արարեալ զզարդ և զզէնս զարի արանց և զքաջ երիվարաց, առեալ աւար բազում՝ գնան յիւրաքանչիւր տեղիս մեծաւ յաղթութեամբ: - 178. և զիշխանն Աշոտ և զորդի նորա Գրիգոր և զՎահան Արծրունի և զորդի նորա Գագիկ … և զՄուշեղ եղբայր Վահանայ և զտիկնայս նոցա և զտիկինն Հրանուշ և զայլս յազատատանէ կապեալ և բարձեալ ի վերայ ուղտուց՝ վտարեաց ի Սամառայ – 220. և էր նա իշխան Տարաւնոյ, բարձեալ եղև ի Սամառայ և եղև աստուածուրաց – 248. և ինքն մեռանի ի հրամանէ Կիւրոսի, բարձեալ զտէրութիւնն Լիդէացւոց: - 66. և միաբան զաղաղակ բարձեալ ասէին, ,,Աստուած, յօգնել մեզ նայեաց, և

Տէր, յընկերել մեզ փութայ,, և որ ի կարգին, ,,զի վասն քո մեռանիմք զօրհանապազ, համարեցաք որպէս զոչխար ի սպանումն,,: - 266. Եւ մինչ կարի և ահագին սաստիկս կուտեցաւ ի վերայ նորա ամբոխն, և ամբաստանքն միաբարբառ զադաղակ /288/ բարձեալ առաջի բռնաւորին զօձիս պատառեալ ասէին, ,,մահապարտ է, չէ պարտ դմա կեալ, և ոչ առնուլ տեղի պատասխանւոյ,, - 290. և նորա ճիչ բարձեալ ասէ, քրիստոնեայ եմ. և նա ևս պնդէր և ասէր, ,,մի՛ մեռանիր, մսլիմանակ ես,,. – 222. Եւ նոցա ձայն բարձեալ ողորմագին պաղատանօք առ Հայրակղոս, եթէ ,,աստուածասէր և բարերար տէր, արա/գրքում՝ ապա/ ի վերայ մեր ողորմութիւն, թէպէտ և չեմք արժանի ողորմութեան,,: - 150. և Վարբակայ Մարի բարձեալ զիշխանութիւնն Ասորեստանեայց – 58. և քահանայքն բարձեալ ի վեր զսուրբ Աւետարանն և նշանակ իւրեանց կանգնեալ զնշան Խաչին – 232. զոսկերսն Ադամայ բարձեալ Սէմայ գրաստու՝ տարաւ յերկիր ժառանգութեան իւրոյ - 34. իսկ կինն ճիչ բարձեալ ասէ. ,,առ թագաւորն հասցէ գոյժ իմ,, , շրջելով ընդ բանակն հոլանի, զոր չէր օրէն տաճկական ազգի կանանց, բայց ոչինչ օգնեաց. – 272. Կինն դարձեալ ճիչ բարձեալ ասէ. ,,վասն իմ սպաներ զտէրն իմ. ես ոչ վայել եմ քեզ կին, այլ մեծի թագաւորին,,. – 272. ձայն բարձեալ արտասուալից առ Դերենիկն, և զսուսեր մերկ ի ձեռին ունելով, և վաղր և սակր մի՝ ասէ. ,,որդեա՛կ իմ Դերենիկ, ողջոյն քեզ, ողջոյն քեզ, ողջոյն քեզ. ես ելի գնացի ի յաշխարհն Յունաց,,: - 320. Յայնժամ ձայն բարձեալ Քսերքսէս և Արշէզ լի իմաստութեամբ, որպէս թէ ի զօրացն Լիդէացւոց իցեն, ասեն՝ հարան /64/ զօրքն Կիւրոսի, և փախեաւ արքայն: - 66. Նոյնժամայն աճապարեալ աշտանակեալ ի նիւս նժոյգ երիվարին, զէն զանձամբ արկեալ, նիզակ ի ձեռն առեալ, խրախոյս ի ձայն բարձր բարձեալ առ իւր ազատագունդ վաշտն՝ ասէ՝ - 328.

ԲԱՐՁՈՒՄՆ - ԲԱՐՁՈՒՄՆ ՊԱՀՂԱՒԻԿ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՆ ԵՒ ԹԱԳԱՒՈՐԵԼ ՍՏԱՀՐԱՑՈՅՆ: - 92. ԵԹԷ Ո՞ՐՊԷՍ ԵՂԵՒ ԲԱՐՁՈՒՄՆ ՉԱՐ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՆ ՊԱՐՍԻՑ ՏԱՆՆ ՍԱՍԱՆԱԿԱՆ: - 136. Եւ եղև իբրև արար և կատարեաց Բուխայ զոր ինչ խորհեալն էր ի վերայ աշխարհիս Հայոց, բարձումն յաշխարհէս մեծամեծացն Հայոց՝ յաւել և զայս ևս – 296. ԹԷ ՈՐՊԷՍ ԵՂԵՒ ԲԱՐՁՈՒՄՆ ՉԱՐ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՆ ՊԱՐՍԻՑ, ԵՒ ՓՈԽԱՆՈՐԴԵԱՑ ՄԻՒՍ ԵՒՍ ՉԱՐ ԻՍՄԱՅԷԼԱԿԱՆ: - 156. քող արկեալ զդաւաճանող կեղծաւորութիւնն, զբարձումն բոլոր իշխանացն Հայոց, մանաւանդ զնախագահանաստեալն զԱշոտ իշխանաց իշխան: - 340.

ԲԱՐՁՈՒՆՔ - Եթէ երկոքումբք թևովք ոչ թռչիցի թռչուն՝ ոչ վերասցի ի բարձունս: - 256. Իբրև գիտացին սուրբքն զանհուն պատերազմ չարին՝ վառեալ և նոքա զինքեանս հանապազակռիւ լինել ի ճակատուն, անխափան սաղմոսերգութեամբ զանուշահոտ աղօթս իւրեանց միշտ ի բարձունս առաքելով – 250.

ԲԱՐՁՐ - ,,լեառն մի է յոյժ անհնարին բարձր, որոյ անդր քան զնա չի՛ք բնակութիւն մարդկան,,. – 48. այն ինչ սուր ի վերայ բերեալ դահճին՝ ձայնէ բարձր և ասէ. – 222. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … դու երէ վայրի՝ և մեք որսորդք, դու թռչուն՝ և մեք ի բարձանց ի վայր իջուցանեմք և վարմ ձգեալ. – 280. ելցեն ի քեզ փայտահարք բազումք և կոտորեսցեն զմայրս քո մեծամեծս և զմատաղատունկս բարձունս. – 148. և հելլենական խօսիւք ի բարձանց աղաղակեցին. – 50. զոր և ես գիտեմ յաշխարհագրութեանց անտի Պտղոմեայ՝ զԵմաւոն լեառն յարևելս, որ արդարև բարձր է քան զամենայն երկիր, անկոխելի ոտից մարդոց – 48. Մինչդեռ կայր ևս կենդանի՝ ետ կանգնել փայտ մի մեծ և բարձր յոյժ, և դնել զնա ի ծայր փայտին, ունել ի բարձրաւանդակ տեղւոջ. – 290. Նոյնժամայն աճապարեալ աշտանակեալ ի նիւս նժոյգ երիվարին, զէն զանձամբ արկեալ, նիզակ ի ձեռն առեալ, խրախոյս ի ձայն բարձր բարձեալ առ իւր ազատագունդ վաշտն՝ ասէ՝ - 328. ոչ յառաջանայր ի բարձր նախագահս ճոխանալ երևելեօքս և /*նստէր* / լքանելեօքս – 94.

ԲԱՐՁՐԱԲԵՐՁ - այլ ի վերայ դնիցի բարձրաբերձ աշտանակի առաքելական եկեղեցւոյ, որպէս զի տեսցեն և փառաւորեսցեն զՀայրն երկնաւոր: - 204. Բայց ինքն կարծեցեալ մարզպանն փախստեայ անկանի ի բարձրաբերձ եկեղեցին – 190. Բայց որդիքն Դերանկին, Աշոտ և

Գագիկ և Գուրգէն, զըստ մարմնոյ /358/ աճմանն չափ առոգ և բարձրաբերձ ձգմամբ յառաջ տանէին. – 360. Եւ բնակեն առանձին ըստ տունս ազգաց, և այնչափ ի բացեայ են ի միմեանց՝ մինչ թէ ոք յարանց զօրաւորաց ի բարձրաբերձ տեղեաց ուժգին խանչիցէ՝ հազիւ թէ ուրեք կարիցէ առնուլ զբոմբիւն ձայնին, իբրև ի վիմաց ինչ արձագանգ/ք/գրքում՝ արձագան/ լինելոյ կարծիս բերելով – 190. Եւ ելեալ թագաւորն նստաւ յատենի ի բարձրաբերձ բեմի միջոց, ի մէջ աշխարհակոյտ ամբոխի անհուն բազմութեանն – 242. և հասեալ ի վերայ ծառոց ի բարձրաբերձ գագաթունսն տերևաթափ առնիցէ /260/ և ընդարմացուցանէ զզօրութիւն արմատոյն – 262. զգարնանայինսն ի բարձրագոյն գագաթունսն լերանց և ի փապարս վիմաց և ի վերայ բարձրաբերձ ծառոց կենցաղավարին – 262. Իսկ ի մէջ երեքարմատեան գոգաձև հովտին փոքու, որ յերից բլրոցն խոնարհի՝ շինէ աշտարակ բարձրաբերձ փորուածոյ միջոցաւ – 88. որոյ տեսեալ զբարձրաբերձ վայելչութիւն հասակին և զպատշաճ գեղ երեսացն, զփաղփեալ գոյնն ի տեսիլ արուսեկի ի մէջ սպիտակափայլ ալեացն պատուաբերի – 204.

ԲԱՐՁՐԱԳԱԳԱԹՆ - ընդդէմ նայեցածն ունելով զմեծ լեառնն Մասիք կոչելով բարձրագագաթն ձիւնալիր սպիտակափառ – 86.

ԲԱՐՁՐԱԳԱՀ - Դարձեալ վերստին հրճուանօք ոռոգեալ լինի պատմութեան աստ սակս բարձրագահ, համաթոռ, ճոխազգի ազգապետութեանն Արծրունեացս, /76/ մեծ զարմի Սենեքերիմայ ծննդոց. – 78. Եւ եղև յելանել նախարարացն Հայոց յերեսաց ամիրային՝ մնայ առ նմա միայն Մուշէղ Մոկաց իշխեցողն, այր քաջայայտ և բարձրագահ – 344. ԶԱշոտէ ասեմ զնազելի և զբարձրագահ ճոխացելոյ վսեմապետէ, յընդհանուր նախագահանստեալ ի մէջ բոլոր Հայաստանեայցս: - 384. սրբոյ Աւետարանին հետազօտեալ կրթականին՝ մի բազմել յառաջին բարձին, ոչ եթէ ոչ ունէր նազելի և բարձրագահ պատիւս ի մէջ մեծ նախարարութեանցն Հայոց – 94.

ԲԱՐՁՐԱԳԱՀՈՒԹԻՒՆ - Եւ իմաստուն և հանճարեղ խորհրդովք, քաղցր և կակուղ բանիւք ողոքեալ զմանկագոյն Հասան, առաջի արկանելով նմա զարժանի ալեացն պատուականութիւն և զիշխանական ճոխութեան զբարձրագահութիւն և որ ինչ այդմ հետևէր. – 348.

ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ - ,,Ոչ, ասէ, վատագոյն մեք քան զՕանարսն եղիցուք, զի և ամուրս հզօրագոյնս և բարձրագոյնս քան զնոսա ունիմք և դիւրափակս՝ առ ի յունել զմուտս կրճիցն. – 276. Ապա այնուհետև դարձեալ յղեաց զՀամդոյ զՊարսից ամիրայ, և ի զօրաց արքունի զՀէթմ ազգաւ թուրք, և ընդ նոսա հեծեալս Ժ հազարաց, կազմեալ սպառազէն պատրաստեալ բարձրագոյն քան զառաջինն – 234. գլխաւորագոյն և բարձրագոյն յիշատակ արձանացուցեալ անջինջ կտակ առ բազմախաղաց ժամանակս տրամադրեաց: - 392. և բախեցին արտաքոյ զդուռնն ուր մտեալ էր իշխանն, և կալեալ զնա հանին ի բարձրագոյն տեղիս ամրոցին, և եդին ի բանտի ի ներքսագոյն սենեկացն. – 348. Եւ գումարեալ այնուհետև զանհուն բազմութիւն զօրացն բարձրագոյն քան զառաջինն՝ և ել խաղաց հասանել ի վերայ արևելից աշխարհին – 270. Եւ ելեալ իշխանաց իշխանն, որ բարձրագոյն և հանճարեղագոյնն էր քան զբնաւ Հայաստանեայցս և զընդհանուր կացեալս ի ներքոյ երկնից՝ եկն առ նա մեծաշուք պատուադրութեամբ, և պարգևս և պատիւս ոչ սակաւս նմա յառաջաբերեաց. – 344. և զերծի զիս ի պարսաւանաց բարձրագունից: - 300. Եւ զոր ինչ ոչ իմացեալ մեր՝ և ոչ գրել արժանի վարկաք, բայց միայն զի բարձրագոյնք և նախապատիւք ի թագաւորաց անտի էին: - 96. և ըստ բարբարոսական հմայիցն պատուէ զտեղիս այս, որպէս ի նմանէ սկսեալով զփոփոխումն առնու ի խոնարհագունիցն ի բարձրագոյնսն: - 88. և կարգեցին ճակատս, և բոլորեցին ռազմ, և գունդս գունդս յընտրելոց զօրացն ըստ ազգս ազգս, շուրջանակի ի ներքս փակեցին զլեառնն և դրօշս և նշանս բարձրագոյնս լայնատարածս կանգնեցին. – 280. զգարնանայինսն ի բարձրագոյն գագաթունսն լերանց և ի փապարս վիմաց և ի վերայ բարձրաբերձ ծառոց կենցաղավարին –262. զի սակաւաջան նպաստաւորութեամբն իբրև ընձայաբեր արար լինելով, և այնր աղագաւ յնս բարձրագոյնսն ձգեսցի ըստ ասացելումն –

20. Ի սորա ժամանակս տիրէր Վասպուրական աշխարիս Աշոտ ի տանէն Արծրունեաց, այր քաջայայտ և ճոխ ի քարձրագոյնս. – 170. Իսկ ի չորրորդ ամին դարձեալ ի քարձրագոյն քան զառաջինն կազմեալ զմեքենայս չարին արկանել զԳրիգոր ի քուրայս նեղութեան. – 252.

ԲԱՐՁՐԱՃԻՉ - քարձրաճիչ աղաղակաւ քարոզեալ. իբրև բանիւ զբարբառ հնչեցուցեալ ազդեցուցանօղ իմացունակութեամբ, զգայական ազդարարութեամբ՝ զեկուցանել զպատրաստութիւն նիւթոյն առ կատարումն սրբոյ եկեղեցւոյն աւարտագործեալ: - 396.

ԲԱՐՁՐԱՄՏԵԱԼ - և կայր յօրացեալ քարձրամտեալ լցեալ խարդախութեամբ: - 264.

ԲԱՐՁՐԱՅՕՆՈՒԹԻՒՆ - նորին հրահանգեալ կրթարանի ուսումնասիրութեանն վարժիւք ոռոգացեալ, այր քաղցրաբարոյ և հեզահայեաց, հասարակաբար առ հասարակ զինքն վարկանելով, արտաքոյ ամբարտաւանական քարձրայօնութեանն՝ կալով յաշտիճան հեզոցն, դրուատեալ ի փրկչէն մերմէ Յիսուսէ Քրիստոսէ: - 376.

ԲԱՐՁՐԱՆԱԼ - Զի որովք քարձրացար և ամբարտաւանեցար՝ նոքիմբք խոնարհեսցիս և անկցիս: - 148. որպէս ասաց Քրիստոս, թէ ,,ես յորժամ քարձրացայց առ Հայր՝ զամենեսեան ձգեցից առ իս,,: - 254. որպէս յայնժամ ի մահուն Ոզիայ արքային, յաւուրս Եսայեայ մարգարէի՝ ի ձայնէ սրովբէից շարժեալ տաճարին տեառն, մինչ քարձրանալ դրանդեացն: - 358.

ԲԱՐՁՐԱՎԱՆԴԱԿ - իսկ Սմբատ առեալ զԱրտաշէս գայ բնակէ ի քարձրաւանդակ լերինն Վարագ: - 82.

ԲԱՐՁՐԱՎԶՈՒԹԻՒՆ - պատշաճագոյն զպատերազմին խրոխտական քարձրավզութեամբ վանել զախոյեանսն, և առեալ զբանակն յաւարի, և ընդ սուր հանեալ յոլովս քան թէ սակաւս, հասին ի գոգ տեղի մի ի Մղունիս գեօղ: - 402.

ԲԱՐՁՐԱՎԻԶ - և ետ բերել նմա ըստ օրինի գլխապետութեան սուսեր իշխանական ընդ մէջ արկեալ և գօտի արիական շրջապատեալ զմիջաւ, քուքք խիզախողք և երիվար քարձրավիզ, ոտնատորոփ, խրոխտալիր, յարմարական առ ընթացս պատերազմականս: - 308. շոնջապահս ձիոցն և տաշտս գաւակացն և զանգապանս ի չորս կողմանս, ձգեալ և լանջացն զէն, և քարձրավիզ խրոխտանացն զրահս, և ոտնատորոփ փռնկալոյն մանեակս զանգակեալս, և մահիկս լուսնաձևս ի մէջ ճակատուն կապեալ – 208.

ԲԱՐՁՐԱՑԵԱԼ - ըստ պատկերին Աստուծոյ ստուերացեալ քարձրացեալն՝ նուաստացաւ – 22. յայնժամ ամօթալից աչօք տեսցես զբազմափառ և զպայծառացեալ նշանս դրոշմացն քարձրացելոց: - 148.

ԲԱՐՁՐԱՑՈՒՑԱՆԵԼ - առ մերձաւորսն կեղծաւորէր զբարեկամութիւն, և առ հեռաւորսն քարձրացուցանէր զչարութեան սպառնալիս: - 270. և քարոզքն քարձրացուցանէին զերգսն մեծ և սաստիկ գոչմամբ, եթէ տուաւ իշխանութիւն Վասպուրական աշխարհին Աշոտոյ և որդւոյ իւրոյ Գրիգորի. – 314. և զկէսն մահու դատապարտեալ, զգլուխս նոցա հատեալ ի փայտի քարձրացուցանէին ի վերայ դրանդեաց պարսպին: - 372. և պաշտօնեայքն քարձրացուցանէին զօրհնութիւնսն – 232. և պատուիրակքն զբարոզն քարձրացուցանէին – 240.

ԲԱՐՁՐԱՒԱՆԴԱԿ - բազում ունելով ինչս ի կոխակս քարձրաւանդակս և ի կիրճս նրբականս, ի զերծս և ի խոխոմս ձորոյն ի թոխ և ի բոխ երկրին անբնակ մարդկան յասպատակէ հինիցն Երուանդայ – 84. Եւ հասեալ ի գեօղն Արճուճս՝ մնայր անդէն, և դիտակս թողոյր ի վերայ բլրոցն քարձրաւանդակաց: - 178. զոր չառեալ յանձն սուրբ տիկնոջն Համազասպուհեայ՝ տանին հանեն ի քարձրաւանդակ ամրական բերդաքաղաքն, մերկանան ի հանդերձիցն, զի քրիստոսեան փառօքն զգեցցի. – 102. Իսկ ի տիրական զօրավարութեանն Գագկայ սկզբնաւորեալ ձեռակերտ իւր՝ շինեաց զհողաբլուր քարձրաւանդակն ի Մահռաշտ գեօղ յափն գետոյն յելս կոյս, որ հայի յՈստանն Ռշտունեաց – 394. Մինչդեռ կայր ևս կենդանի՝ ետ կանգնել փայտ մի մեծ և բարձր յոյժ, և դնել զնա ի ծայր փայտին, ունել ի քարձրաւանդակ տեղւոջ. – 290. Սապէս և Գուրգէն կատարելագործեալ ի քարձրաւանդակ ի սարաւանդակ տեղւոջն բարեձևագունի վայելչացուցեալ զհրաշակերտ յաջմէ և յահեկէ սեղանոյն երկուս ևս եկեղեցեօք: - 396.

ԲԱՐՁՐԵԱԼ - Վա՛յ քեզ, եղո՛ւկ դու, այր քաջ, արքայդ մեծանուն, յորժամ կարկառիցէ բարձրեալն զձեռն իւր ի կործանել զքեզ և ի խորտակել զգաւազան ամբարտաւանութեան քո: - 148.

ԲԱՐՁՐՈՒԹԻՒՆ - քանզի ասեն զբարձրութիւն նորա լինել վաթսուն կանգուն. – 38.

ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ - Զոր օրինակ փոքր մի վերագոյնն պատմեցաք զծովային վիշապէն ըստ բարոյականի՝ նոյնպէս և այժմ դարձեալ արարից զյիշատակ սորա աղագաւ պատմութեանս խորհրդոյ: - 260.

ԲԱՐՔ - այլ նա ոչ տայր տեղի բանից նորա, քանզի քաջագոյնս գիտէր զբարս նորա խաբեբայս: - 278. անտի և անդ ոչ ոք զօրէր Զրուանայ թագաւորել. բայց միայն կին մի անուանի Դիոնիսեայ, հարստայեղց վավաշոտ հրամանի բարուք. – 16. Աստանօր և զհայհոյական բարսն նշանակէ, և վասն ամենայն խիստ բանից զոր խօսեցան զնմանէ մեղաւորք և ամբարիշտք: - 26. Երկրորդ՝ չարասէր և աներկիւղ նախանձուցն բարք, եթէ ընդէ՞ր ոչ և նորայն ըստ նմին օրինակի եղև արատաձգեալ յԱստուծոյ: - 24. և անհակառակող գտեալ բարուք՝ բաժանեն զաշխարհս յերիս մասունս. – 360. Եւ յաղագս խրթնի և անհետազօտելի խօսից և բարուցն կոչին Խութ, յորոց անուն և լեառնն Խոյթ անուանի: - 192. և որպէս վերագոյն ասացաք՝ վասն հեզ և ցած բարուցն կամօք յանձն կրէր – 94. զի անպատերազմասէր և խաղաղասէր բարք նոցա յամուր զգուշութեան պահէր զնոսա. – 56. զորոյ լոյծ և մեղկ բարս ուսեալ թագաւորին՝ կացուցանէ զնա ի վերակացութիւն գործակալաց դրան արքունի – 90. Ընդ որ յոյժ զչարեալ սքանչելին Աղան Արծրունի որդի Վասակայ ընդ հօրն անիմաստասէր բարուցն անխորհրդածութիւն և ընդ այնպիսւոյ աստուածամարտին Մեհուժանայ գթասիրաբար վարել ազգականութեամբ – 112.

ԲԱՐՔՈՐԲԱՅ ԱՒԱԶԱԿ - Բայց դեսպան արձակեալ Արտաշէսի զՀամամ առ կայսր Ադրիանոս վասն Բարքորբայ աւազակի և նորուն պատերազմին յԱսորիս. – 92.

ԲԱՅ - ,,Գրեցի ձեզ, ի բաց կալ յայդմանէ, ուրեմն ոչ կամեցարուք լսել, ես զձեզ ապաշաւեմ, ասէ: - 138. այլ ստիպեսցուք զըմբռնեալսն՝ ի բաց կալ ի հաւատոց քրիստոնէութեանն. – 196. Առ որս ասեմք՝ եթէ ըստ ամենայն յեղանակի անբոյժն ի բարւոյ, ո՞չ մի ինչ ո՞չ ունի մասն ազնիւ՝ թէ ասիցէ ոք անիծիւք ի բաց բառնալ. – 22. բայց ընդ Յունաց թագաւորին միայն հնազանդութեամբ նուաճեալ զինքեանս, ի բաց կալով ի հարկատուութենէ Շապհոյ արքայից արքայի. - 96. Բայց ապա հաճոյ թուիցի ձեզ՝ ի բաց կալ ի դոցանէ և միաբանել ընդ իս. – 138. Եւ ահաբեկ երկիւղիւ ի բաց կացաք յայնմանէ,,: - 50. Եւ եղև ի գալ միւսոյ տարւոյն՝ Սմբատ իշխանն Սիւնեաց ի բաց եկաց ի հնազանդութենէ թագաւորին Հայոց, արգել առնելով հարկացն տալ թագաւորին, թևակոխելով Պարսից բռնաւորին հատուցանել զհարկս և զհասս. - 382. Եւ զի մի երկայնեալ որ ինչ վասն նորա ապիրատ և ինքնակամ և անզիղջ և անխիղճ առանց պատկառանաց մոլորութիւն սորա լի անամօթութեամբ՝ի բաց դիցուք զսա ի միջոյ յիշատակի նախարարացն – 248. և ի բաց բառնալ յաշխարհէ զշփոթ և զխռովութիւն ի միջոյ խաղաղութեան որպէս օրէն է խաղաղասէր թագաւորաց և թագաւորազանց, իբրև Աստուծոյ կամարարողաց և հաւատարիմ ծառայից տիրասիրաց: - 212. և ի բաց բարձ զանուն քրիստոնէութեան ի միջոյ նոցա,,: - 196. և ի ժամուն յայնմիկ մինչ առաւ ամրոցն և զըմբռնեալսն ստիպէին, զի որք ի բաց կացցեն ի Քրիստոսէ՝ և մի մեռցին – 222. և ի ձէնջ խնդրեցից երիս ինչս, և լուարուք ինձ – ի բաց արարէք յաշխարհէ զսուր և զհուր և զգերութիւն, և յերիցդ օգուտ գտանէք. – 144. և կանայք կոտորելոցն հանդերձ խառնիճաղանճ ամբոխիւն լրբենի դիմօք, հոլանեալք և ի բաց ընկեցեալ զձև կանացի բնութեան, որպէս օրէն է նոցա, մանաւանդ տաճկական ազանց, և ի հետիոտս դիմեալք ի դուռն արքունի հասանէին: - 180. Եւ յորդորականիւ հրաժարեցուցանէր զնոսա ի բաց կալ յապիրատ և ի վնասակար գործոցն զոր գործէին – 182. Եւ նոյնժամայն եհաս հրաման յարքունուստ՝ի տաղտկալ և վհատել և մի ի բաց կալ պատերազմել ընդ նմա. մինչև եկեսցէ ակամայ կամօք ի հնազանդութիւն արքայի: - 284. զի այնու դիւրաւ կարասցեն հերքել մերժել ի բաց կալ ի սուրբ հաւատոյ պարկեշտ կրօնից քրիստոնէութեան: - 124. զի անտի և անտի ի բաց կացցեն /12/ տարակուսական մտածութեանց ծուփս խորհրդոց ի քումմէ հանճարեղ խոհականալիր

բանգիտութենէ: - 14. զի զիշխանս աշխարհին Հայոց ի քաց քարձցէ յիւրաքանչիւր տէրութենէ – 184. զի թերևս կարասցեն հաճել զմիտս զօրավարին՝ ի քաց կալ ի խորհրդոցն զոր ինչ խորհեալ էր – 210. զի մի սպառ սպուռ տապալիցի զօրութիւն շինուածոյ աշխարհի, ի քաց ընկենլով զծառայական պաշտօնատրութիւն կողմնակալաց, և քաղաքային անհաւատարիմ կամարարողաց, և հարկաց բեկման և զօրաց – 186. զի ոչ ումեք զայդ յանձին կալաւ Աղէքսանդրոս՝ կարծել տիրել ումեք երկրի քաց յԱղէքսանդրէ: - 70. Զոր առեալ զարսն ստիպեաց ի քաց կալ յերկրպագութենէն Քրիստոսի, և պատուի և պարգևաց արժանի լինել ի նմանէ, և մի չարաչար տանջանօք մեռանել: - 222. զուրացութեանն ի քաց դնելով զվատթարութիւն – 336. Իսկ երանելի եպիսկոպոսին Յոհաննու ընտրեալ իւր առանձնակ միայնաստան տեղեակ, աղօթից միայն պարապեալ, ի քաց կալով յեպիսկոպոսական հովուապետութենէ: - 324. Իսկ Նինոս և Շամիրամ տիրեն Ասիացւոց և Եգիպտացւոց հարկապահանջ հնազանդութեամբ, այլ ոչ զազգին ի քաց բառնալով զպայազատութիւն աշխարհին: - 18. մեք ոչ ի քաց կամք ի սիրոյն Քրիստոսի և ոչ մեկնիմք ի կենացն յաւիտենից և ոչ լինիմք ժառանգորդ յաւիտենական տանջանացն„: - 292. յայնժամ մերկացեալ և ի քաց եդեալ զաշխարհական պատրանաց զբաղումն՝ և էանց գնաց ի վեր քան զերևելիսս – 284. Նորա ի քաց կացեալ ի հնազանդութենէ իւրոյ պետականին հանդերձ քաղաքային գլխաւորօքն. – 338.

ԲԱՑԱԳՈՅՆ - հարուստ մի հեռի զքարանցն տաշելոյ զհոլովումն բերելով առ տրամադրութիւն կոչարանին իբրև ասպարիսօք երիւք, զքացագոյնն մօտագոյնս գործելով սայլիցն հոլովմամբ. – 396. միայն զմի ոմն կացուցանեն տիրել ի վերայ իւրեանց ըստ կամս անձանց իւրեանց, և միաբան և միախորհ կան և կեան առ միմեանս, և բնակեն ըստ ազգս ազգս, քացագոյն ի միմեանց: - 274. որոյ գալուստն ազդ եղեալ գնդի այլազգեացն՝ փախեան գնացին քացագոյն, կալան զամրական տեղիս, ցրուեալ ընդ լեռնայինսն անյայտ թաքստեամբ: - 402.

ԲԱՑԱՁԳԵԱԼ - զհարստահարութիւնն քացաձգեալ, և զթուղթս առ մի մի յիշխանացն յղել յաճախէր, յոլովագոյն առ իշխանն Աշոտ և առ եղբարս իւր. – 360.

ԲԱՑԱՁԳԵԼ - Բայց հրաման քո ճոխութեանդ ձգեաց զիս յայս մեծ ձեռնարկութիւնս, սակս որոյ քացաձգեցայց արտաքոյ շաղակրատոյ լեզուաց փառամոլ ոգոց: - 122.

ԲԱՑԱՅԱՅՏ - Որկեն և եղեցանն առ նորա բերեալ քացայայտ ի խորհուրդ տապանին, ի Փռիւգացւոց ապարասանութենէ ի մեզ ճախրեալ ապրուստն. ի տանն Աստուծոյ զընթացսն քաջայարմարագոյն հաւատով բերեալ: - 396.

ԲԱՑԱՅԱՅՏԵԱԼ - ՄԾԹ ամօք յառաջ զսորայս քացայայտեալ զցոյցս յայտնութեանն, յամս Ներսեսի երրորդի Հայոց կաթողիկոսի և Վարդանայ Ռշտունեաց պատրկի և յամի ունելութեանն Տաճկաց զհայկական աշխարհս: - 394.

ԲԱՑԱՅԱՅՏԵԼ - Աւելորդ համարիմ մի ըստ միոջէ զանօրէնութիւն քաղաքին ընդ գրով քացայայտել, զառաւելեալն Սոդովմայ և Երիքովի, լցեալ չարագործութեամբք: - 270. Բայց որպէս քացայայտեցաւ՝ Շամիրամ սեպհականեալ թագաւորէ յազգէ Ասուրա ի Սեմայ Ասորեստանի բնիկ իւրեանց տէրութեանն, և պայազատեալ մի ըստ միոջէ մինչ ի Թոնոս Կոնկողեռոս – 16. Բայց դոյզն մի զամբարշտին Մեհուժանայ զյանդգնութիւնսն ի վերայ Հայոց քացայայտեցից ի շարի աստ: - 102. բովանդակաբար քացայայտել զհաւատարիմն գրել, թէ արդեօք Ասուր, որ զՆինուէ շինեաց, հաւ Նինոսի՞ իցէ ի ծննդոց Սեմայ, ուստի Նեբրովթ, կամ թէ արդեօք ազգն Արծրունեաց Սեմա՞յ սերունդք իցեն, թէ Քամայ ի Նեբրովթայ: - 14. զոր և Պօղոս հոգացաւ քացայայտել զ-Է աշտիճանեան մասունս ի Հոգւոյն սրբոյ աւանդեալ եկեղեցւոյ սրբոյ: - 398. Իբրև յաջողեցաւ Արտաշէսի ամենայարդար պատրաստութեամբ և աշխարհաշէն հոգաբարձութեամբ, որպէս քացայայտեն գիրք պատմագրաց – 86. մանաւանդ զի ոչ բաւականանամ իմով աղքատիմաստ բանգիտութեամբ զսորայս քացայայտել զչափ ներբողականին՝ այլոց ուժեղագունից և մտահարուստ արանց թողի. – 300. Աստանօր սակաւուք քացայայտեցից զորպիսութիւն բնակչաց լերինն. թէ զիա՞րդ կամ ո՞րպիսի ոք են – 190.

ԲԱՑԱՏ - և իբրև մօտ եղև յափն գետոյն՝ քարշեալ ոմն զլայնալիճն, նստելով ընդ դարիւն, և հարեալ նետիւ ընդ բացատն, և երեսանակալ ձեռնն թուլացեալ. կրկնեալ այլ ոմն ճօճ նիզակաւն ընդ նոյն ակն՝ գետավէժ արարին զԱշխէթն. – 272.

ԲԱՑԵԱԼ - Եւ բացեալ զմթերս գանձուցն բաշխէր առատապէս ամենեցուն իւրոց սպայիցն: - 168. ,,վա՛յ քեզ, եղուկ դու, ազգ Տաճկաց, արանց և կանանց ամենայն ծովեզերեայ քաղաքաց. փոխանակ անաւրէնութեան լեզուիդ և պղծութեան կարգաց, որով բացեալ զբերանդ պղծութեան զանաւրէնս բարբառէիր: - 164. այլ և առ Աստուած ևս և առ սուրբս նորա յաւակնեալ՝ յերկինս բացեալ զգայռալիր բերանն և որպէս շուն լիրբ պատուհաթափ եղեալ ածէր զլեզուն զերկրաւ: - 100. Բայց բացումն դրան քան զամենայն այս չար է որ յաներևոյթս է բացեալ, դուռն կորստեան հոգոց՝ առաւել քան թէ մարմնոց – 196. և բացեալ զտուն դիւանապահ մատենիցն և գտեալ զսերունդս Սենեքերիմայ, և զգործս նոցա զմիոյ միոյ ուրուք յանուանէ զառն իւրաքանչիւր զանուն և զքաջութիւն իւր, նոյնպէս և զայլն ամենայն ըստ տոհմից տեղեաց - 74. Եւ բացեալ լինէր զբերան իւր բանիւն Աստուծոյ – 204. Յայնժամ բացեալ լինէր պատրուակ կեղծաւորութեանն ի խլրդենի դիմացն: - 214.

ԲԱՑ Ի - Բայց Դերենիկն կալեալ զնա պահէ ի զգուշութեան, ոչ ինչ ստնանել նմա, բաց ի կապանացն յորս արկեալ էր զնա, ըստ հատուցմանն բարւոյ. առ ձեռն պատրաստ կշռեաց նմա և օրհնեցաւ ի սրբոյն Զաքարիայէ: - 320.

ԲԱՑՈՒՄՆ - Բայց բացումն դրան քան զամենայն այս չար է որ յաներևոյթս է բացեալ, դուռն կորստեան հոգոց՝ առաւել քան թէ մարմնոց – 196. Զոր յառաջ մատուցեալ ասացից ըստ կարգի, թէպէտ և ոչ խնդամիտ յօժարութեամբ՝ սակայն ակամայ և ի հարկէ ճառագրեցից զբացումն դրան աստուածասաստ բարկութեան ի վերայ մեր – 196. մարդկային կարողութեան անհնար է /196/ փակել զբացումն դրանն ի կորուստ. – 198.

ԲԱՒԱԿԱՆ - բայց զանուանս միայն ըստ կարգի կանոնել բաւական հանարեցաք, որպէս և այլոց առաջնոցն մատենագրացն յայս եկեալ ձև պատմագրութեան. – 68. բայց միայն զազգին շարս ըստ գիւտի աշխատութեանն բաւական համարեցաք յառաջ վարել մինչ ի թագաւորել Տրդատայ – 94. Բայց քանզի անպատերազմելի էր ամրոցն, միայն բաւականաւն ռոճկաց մի վատնիցի՝ առեալ զՎարագ ի ձեռանէ Տաճկացն - 332 և եթէ վասն չարութեան գործոց նոցա տաղտկացաւ Աստուած և ետ ի ձեռս ձեր՝ բաւական լիցի ձեզ այդչափ որչափ կալէքդ. – 160. Եւ զայս առ այժմ բաւական համարեալ նշանակութիւն ցուցանել զլաւութիւն երանելի առնն Խուրանայ Արծրունւոյ, խոհեմագունիցն բաւականանալ առ բովանդակ իմացմունս: - 78. և զատուցանէ զօրավարն վանիցն գեօղս բաւական առ ընկալումն հիւրոցն և ի տեսչութիւն աղքատացն: - 394. և ոչ համբարք ի սմա բաւական, թողումք այլ ումեք ասել - 216. Եւ փոխանակ սուրբ մկրտութեանն՝ հանապազ ողողանիլ ջրով, և զայն բաւական համարել ի սրբութիւն: - 164. կարգէ և յօրինէ ի նմա փողոցս վաճառոց ամենալիցս և բաւականս. – 88. մինչ ելեալ արտաքս տիկինն ի հետիոտս լի հառաչանօք՝ բաւական համարել զգործ նահատակութեանն, զոր ետ Աստուած ի ձեռս Աշոտոյ. – 176. շինէ և անդ ամրական տեղի, դժուարամատչելի ասպատակող հինից, դնելով ի նմա նմանապէս ապարանս փողոցայարդարս, տաճարակերտս սենեկագործս, բաւական ի պէտսն պատրաստեալ – 392.

ԲԱՒԱԿԱՆԱՆԱԼ - Այսր աղագաւ արտաքս վազեցի զմեծս զայս բանգտութեան ընթանալ ասպարէզ, զօրաւորաց մտահարուստ արանց կարօտացեալ բաւականանալ իմով անհեդեդ պատմողական հանդիսիւ – 352. Բայց Մեհուժան ոչ բաւականացաւ կատարել զչարիսն – 106. Բաւականասցի իմ դուզնաքեայ բանքս առ հերձուածող մոլորութեանց: - 258. Եւ այս առ այժմ բաւականասցի մտառու ուսումնական անձանց, զանմտացն ի բաց լքանելով զիմացմունս: - 396. Եւ այս բաւականասցի տրամամիտ մտառուացն – 300. Եւ զայս առ այժմ բաւական համարեալ նշանակութիւն ցուցանել զլաւութիւն երանելի առնն Խուրանայ Արծրունւոյ, խոհեմագունիցն բաւականանալ առ բովանդակ իմացմունս: - 78. և հնախօսս շարագրական մատեանս և ի բազում վէպս պատմութեանց անցեալ գրեցի, որ ինչ բաւականանալ ձեռնհաս եղէ, սկսեալ յԱդամայ մինչ առ մեզ հասեալ ժամանակացս

գիւտ: - 12. և միով կերակրով և միով հանդերձիւ բաւականանան զամառն և զձմեռն. – 192. մանաւանդ զի ոչ բաւականանամ իմով աղքատիմաստ բանգիտութեամբ զսորայս բացայայտել զչափ ներբողականին՝ այլոց ուժեղագունից և մտահարուստ արանց թողի. – 300. որոց և բաւականանայր ցորեանն: - 80. Չարախորհուրդն հայր Մարդպետ որդին սատանայի ոչ բաւականացաւ չարեօք մարդկան – 100.

ԲԱՒԱԿԱՆԱՊԷՍ - Եւ առ այսոսիկ այժմ բաւականապէս ասացաւ: - 36.

ԲԱՒԱԿԱՆԱՑԵԱԼ - այր գազանաբարոյ, վայրենամիտ, առատաձեռն առ արբումն մարդկան, այր զօրաւոր զօրութեամբ ի գործս պատերազմաց, ահարկու ազանց, կարողութիւն և ուժեղութիւն Աւշնի ի սորա ձեռս բաւականացեալ: - 374.

ԲԱՒԱԿԱՆ Է - և ոչ եմ բաւական պատմել զանցս անցիցն կորստականութեանն նոցա մոլորութեան, վրիպել յուղիղ և յամբիծ առաքելաքարոզ դաւանութեան հաւատոց կաթողիկէ եկեղեցւոյ ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ. – 240. Զի թէ միոյ փայլատակման ընթացք և ճայթումն ամպոց բաւական է պակուցանել քաղել զուշեղութիւն ոգւոց, զի՞նչ ինչ յայնժամ կրէին ոգիք մնացելոցն յերկրի, ի սահանաբաց և յանդնդաքակ վրդովմանցն հոսելոց, նախ քան զջրհեղեղ ջուրց սատակումնն: - 32. որպէս Պօղոսի հաճոյ թուի գրել յառ Եբրայեցիս թղթին, թէ ,,չէ բաւական ժամանակս պատմելոյ,, վասն դատաւորացն Իսրայէլի և սրբոց մարգարէիցն – 302.

ԲԱՒԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ - ելանել ի գագաթն Ամրական անձաւին զբօսնուլ նովաւ առ վճարումն բաւականութեան, ըստ մասանց պիտոյից օժնդակութեան քաղաքայարդար ապարանից թագաւորական պաղատի իւրոյ ձեռակերտին – 392. Իսկ ըստ բաւականութեան աչաց տեսութեանց դաշտավայրին ի մուտս կոյս, և առ եզերբ ծովուն պարսպաւորս յօրինէ զգոգն - 88. Յետ այսր առեալ Սմբատայ զԱրտաշէս ըստ ձևոյ տառապելոյ միոյ, որ շրջիցի խնդրիցէ օր ըստ օրէ զբաւականութիւն աւուրն – 84.

ԲԱՒԵԼ - Բայց արդ որպէս յառաջագոյն հատուցի զարտաքոյ պարսաւանաց զիս ներքոյ գրել, վասն ոչ ոճով զսորայս կարգել դնել ի շարի աստ զշարագրածս, վասն ոչ բաւելոյ զանչափութիւնն ի մի վայր գումարել յանմասնաւորաբար նշանակութեամբ – 308. Բայց ես յանհունս ձգեմ զզարմացմանն յեղանակս, թէ զիա՞րդ բաւել տոկայր, անձանձրանալի բերելով զաշխատութեանն աճմունսն. – 308. Բայց քանզի ոչ բաւէ աղքատիմաստ իմոց /384/ խոհարանաց շարժումն պատկանաբար առ ողբոցն վարել բանակարգութիւն՝ թողի այժմ այլում զօրաւորի կամ այլում ժամանակի: - 386. Եւ արդ յայտնի լիցի, զի որչափ բաւէ զօրութիւն իմ և իցեմ կենդանի՝ կացից ընդդէմ զօրութեամբ և ուժով տեառն Աստուծոյ, և ոչ տեսից զքեզ սիրով խաղաղութեան. – 278. Իսկ զգերազանցութիւն գեղեցկութեանն որ բերան բաւեսցէ ասել բան մարդկային, միանգամայն և զաստուածագործ տնկոցն հեշտալի տեսութիւն. – 20.

ԲԴԵԴ - Ազդ լինէր յոմանց գրումն անյայտիցն, թէ ,,այս ոմանք այսորակ երիվարօք յայս նիշ նիւս կեղթում, ի մէջ քդեդի պահարանեալ նամակ տանին ընդ կողմն Ապահունեաց. արդ զգուշացիր ճանապարհիդ,,. - 340.

ԲԵԼԵԱՆ ՆԻՆՈՍ - Առ սա յանգուցեալ Բելեանն Նինոս առնու իւր կնութեան – 16.

ԲԵԼՈՍ - Քանզի ասեն սկիզբն աստուածոց՝ զհին ոմն Բելոս, հայր Դիայ, որ կոչի հայերէն Արամազդ՝ ՄԺԵ բիւր ամաց աւուրս ունել և ևս յառաջ. – 36.

ԲԵԿԱՆԵԼ - բայց պարտեալ եղև գունդքն Տաճկաց ի քաջէն Գուրգինայ և բեկաւ զօրութիւն նոցա: - 308. և գոչէին վիշապաձայն և բեկանէին առիւծաբար և հարկանէին վարազաբար, և մատնեցին ի սատակումն և ի պարտութիւն – 232. իբրև զարծուիս կանչելով, իբրև զկորիւն առիւծուց ի վերայ որսոյ հասեալ բեկանէին: - 174.

ԲԵԿԵԱԼ - գոչեաց առիւծաբար, յարձակեցաւ ի վերայ ընտիր այրուձիոյն, և զաջ թևն բեկեալ՝ զձախոյ կողմամբն արկանէր -174. և հարկացն արքունի կանգնեցան դիւանքն, զի այն Ե ամ բեկեալ հարկք և զաւրք ի յարքունէ Պարսից: - 116.

ԲԵԿՈՐ - Եւ հրամայեաց ածել ոսկերիչ և նորոգեալ նորացոյց զանյաղթ փայտ խաչին Քրիստոսի, մատուցեալ զբեկորսն առ իւրաքանչիւր յօդս, պատեալ մաքուր արծաթով վայելչագոյն

քան զառաջինն, ի պարծանս քրիստոնէից և յամօթ և ի նախատինս թշնամեաց խաչին Քրիստոսի: - 378.

ԲԵԿՈՒՄՆ - ,, վնասս և զբեկումն հարկաց արքունի և զկոտորումն զօրաց քոց Աշոտ գործեաց, և նա է պատճառ ամենայն ապստամբութեան Հայոց ի քումմէ թագաւորութենէդ, ասեն, ո՛վ քաջդ և հաւասար աստուածայնոց կարողութեան ինքնակալ, և ընդհանուր իշխեցօղ կենաց և մահու,,: - 180. բեկումն սրտի, քան թէ քաջութիւն պնդութեան ի ներքս դիմեն. – 384. Եւ լցաւ ասացեալն ի Սոփոնիայ մարգարէէն, թէ ,,եղիցի յաւուր յայնմիկ ձայն ի դրանէ օցոտելոցն և գոյժ յերկրորդ դրանէն և բեկումն ի վերայ բլրոց: - 180. և անհնարին բեկմամբ խորտակեցաւ գունդն Հայոց, մինչև ի բազմացն սակաւուց հազիւ ուրեմն մազապուր զերծեալ՝ անկան յաւուր յայնմիկ ի տարապարտ պատերազմին արք անուանիք իբրև Շ - 402. և դարձան կորակնեալք ամօթալից խայտառակեալք, լի ծանականօք և մեծ բեկմամբ: - 276. և ելեալ արտաքոյ բանակին յորդառատ հեղոյր արտասուս ի վերայ բեկման իշխանին և այլոց նախարարացն. – 218. զի մի սպառ սպուռ տապալիցի զօրութիւն շինուածոյ աշխարհի, ի բաց ընկենլով զծառայական պաշտօնատրութիւն կողմնակալաց, և քաղաքային անհաւատարիմ կամարարողաց, և հարկաց բեկման և զօրաց – 186. ցաւ է ինձ ի վերայ բեկմանն որ ի նախատորդէն խորտակեցայ: - 350.

ԲԵՄ - Եւ ելեալ թագաւորն նստաւ յատենի ի բարձրաբերձ բեմի միջ, ի մէջ աշխարհակոյտ ամբոխի անհուն բազմութեանն – 242.

ԲԵՆԻԱՄԻՆ - որք ոչ վրիպէին ի մազոյ, որպէս և յայնժամ յԻսրայէլի էին արք զօրաւորք, գունդք տանն Եփրեմի և Բենիամինի: - 200.

ԲԵՌՆ - ,,Թագաւորաց աշխարհակալաց օրէնք են՝ մեծաւ հոգաբարձութեամբ խնամ տանել վասն շինութեան աշխարհի և թեթևացուցանել զլուծ բռնութեան /184/ ծանրակի բեռանց, թուլացուցանելով զասստկութիւն հարկապահանջ խոշտանգանաց – 186.

ԲԵՌՆԱԻՈՐ - եթէ ,,եկայք առ իս ամենայն աշխատեալք և բեռնաւորք, և ես հանգուցից զձեզ,, , և թէ ,,որ ուրասցի զանձն իւր վասն իմ՝ գտցէ զնա,,. - 252.

ԲԵՍԵԼԻԷԼ - որգունակ քաւութիւնն և այլ կաի սպասու խորանին ի Մովսիսէ օրինադրեալ ի ձեռն ճարտարապետացն Եղիաբ և Բեսելիէլ խորանայարդարք: - 378.

ԲԵՐԱՆ - Զի գրեալ է՝յաւելորդէ սրտի խօսի բերանն – 258. Զի չէ և չէ իսկ հնար, թէ որ հաւատայ բերանով՝ թէ ուրասցի շրթամբք – 256. ,,զի սրտիւ հաւատամք յարդարութիւն, և բերանով խոստովանիմք ի փրկութիւն,, , որպէս ասաց առաքեալն – 256. ,,յաւուր յայնմիկ խնդրեցից զվրէժս ի Բէլայ ի Բաբելոն, և հանից /38/ զոր եկուլն՝ ի բերանոյ նորա,,: - 40. ,,վա՛յ քեզ, եղուկ դու, ազգ Տաճկաց, արանց և կանանց ամենայն ծովեզերեայ քաղաքաց. փոխանակ անաւրէնութեան լեզուիդ և պղծութեան կարգաց, որով բացեալ զբերանդ պղծութեան զանաւրէնս բարբառէիր: - 164. այլ և առ Աստուած ևս և առ սուրբս նորա յաւակնեալ՝ յերկինս բացեալ զգայռալիր բերանն և որպէս շուն լիրբ պատուհաթափ եղեալ ածէր զլեզուն զերկրաւ: - 100. այլ և զվճիռ պատուհասին իւրովն կնքէր բերանով. – 24. Առաքեցին առ Մուրիկ թագաւորն արս ճոխս մեծամեծ ընծայիւք և պատարագօք և թուղթ գրեալ ի բերանոյ Խոսրովայ զայս ինչ. – 136. Աստանօր լաւագոյնս իմն աստուածայինն Մովսէս գրէ ի բերանոյ Աստուծոյ զյաճախութիւն ամբաստանութեան ամբարշտելոցն, ըստ իւրաքանչիւրոցն և զվնասն նշանակելով: - 28. Բայց տուաւ յաղթութիւնն այն մեծ ի ձեռն զօրավարին Ապումուսէի, զի լցցի զոր ասաց Տէր ի բերանոյ Ամովսայ Մարգարէի, ,,խորտակեցից զնիզակս Դամասկոսի,, , որում այժմ Դմիշկն կոչեն, ուր ելին զհետ Բուխայի: - 286. բերանաբաց դժոխաբար լայնեալ զբերան իւր՝ յոգունց քան թէ սակաւուց արար վիժել յանդունդս, որոց ոմանք և տունք նոցա գերեզման նոցին եղեն – 358. Դարձեալ բողոք հարեալ, ձեռն զօձիւք արկեալ և զհերս խզեալ, զդէմս կեղեքեալ և ձայնս առեալ կական ողբօք արտասուալից հառաչանօք, վայ ի բերան առեալ և խիղբ – 180. Դարձեալ նմին նման ասէ Պօղոս, զօրինացն ստորոգելով գրաւորութիւն, այսպէս ասելով, ,,մերձ է բան ի բերան քո և ի սրտի քում, այսինքն է /256/ բան հաւատոց զոր քարոզեմք,,.

– 258. և մածեալ պնդեալ իբրև զբլուր պղնձի, իբրև զմի այր, և ասելով միաբան իբրև ի մի քերանոյ. – 136. Եւ ամենեցուն քերան լցեալ խնդութեամբ ետուն փառս Աստուծոյ: - 136. Եւ արդ ՆԺԱ են մարգարէք, որ զվկայութիւն աստուածութեանն Քրիստոսի ստուգաբանեն ճշմարտութեամբ յանցնիւր ժամանակս, իբրև ի միոջէ քերանոյ, թող զԱւետարանն և զառաքեալս նորա: - 246. Եւ բացեալ լինէր զքերան իւր բանիւն Աստուծոյ – 204. Եւ գիտեն զսաղմոսսն զհին թարգմանեալսն վարդապետացն Հայոց, զոր հանապազ ի քերան ունին: - 192. և դարձեալ վերագոյնն ասէ, զոր ասաց տէր ի քերանոյ մարգարէին: - 238. և Դաւիթ ասէ, ,,յոր հաւատացի զնոյն և խօսեցայ,,. և Պօղոս՝ ,,մեք հաւատամք զոր խօսիմքն,,. և դարձեալ Պօղոս՝ ,,եթէ խոստովանեսցիս քերանով քով զտէր Յիսուս, և հաւատասցես ի սրտի քում թէ Աստուած յարոյց … - 258. և ի նիրհելն իւրում՝ ձայնէ հոգին աւտար ի քերանոյ կնոջն քարացելոյ եթէ՝ ծնցիս որդի աշխարհակալ. որ և ի պոռնկութենէ յղացեալ իսկ էր դուստր ցեղի Դանայ: - 158. զի /258/ սրտիւ հաւատամք յարդարութիւն և քերանով խոստովանիմք ի փրկութիւն,,: - 260. Զի եթէ ոչ ստուգութիւն սրտին և ճշմարտութիւն քերանոյն համամիտ առ հաւատոցն խոստովանութիւն ուղղակի մատչիցին՝ խոտան և ի բաց ընկենլի է և օտար ի սրբոյ առաքելական եկեղեցւոյ: - 258. զի ես տաց ձեզ քերան և իմաստութիւն, որում ոչ կարիցեն կալ հակառակ կամ տալ պատասպանի ամենայն հակառակորդքն ձեր,,: - 204. թէ ,,մերձ է բան ի քերան քո և ի սրտի քում, այսինքն է բան հաւատոյ զոր քարոզեմք,, - 258. Իսկ զգերազանցութիւն գեղեցկութեանն որ քերան բաւեսցէ ասել բան մարդկային, միանգամայն և զաստուածագործ տնկոցն հեշտալի տեսութիւն. – 20. համօրէն ընտանիւք արկանել ի քերան վիշապի - 216. Որպէս Պօղոս ուսուցանէ. ,,արհամարհեալ ասէ, ուրուք զօրէնս Մովսէսի՝ մեռանէր, ի քերանոյ Բ կամ Գ վկայիւք. քանի սաստկագոյն համարիմք զայն, որ զորդին Աստուծոյ առ ոտն եհար,, , և որ ի կարգին է: - 380.

ԲԵՐԱՆԱԲԱՑ - քերանաբաց դժոխաբար լայնեալ զբերան իւր՝ յոգունց քան թէ սակաւուց արար վիժել յանդունդս, որոց ոմանք և տունք նոցա գերեզման նոցին եղեն – 358.

ԲԵՐԴ - Եւ ամուրք յոյժ և անկասկածելիք ի ձեռս նոցա են, ամուրն Ջլմար և Սրինգ, և Ճախուկ քերդն. – 212. այլ զպարտութիւն քան զյաղթութիւն յինքեանս ձգէին ի ձեռանէ Յիսէի, մինչ պակասել պատրաստութեանն քերդին, մանաւանդ ջրոյն սակաւաւորութիւն. – 362. բայց այլ ամենայն իշխանք արևելեայք խոյս տուեալ յերեսաց նորա՝ ետուն տեղի, ելին կալան զամրական տեղիս, ի քերդս և ի քաղաքս և ի լերինս, ընդ ինքեանս գումարեալ զզօրս և զբնակիչս աշխարհաց իւրեանց ամենայն պատրաստութեամբ: - 270. Բայց իշխանն Դերենիկ անգիտացեալ զեղեալսն՝ ի նմին աւուր եկն բազմաձեռն զօրու բանակեցաւ ի հարաւ կողմն քերդին – 332. ելանէ մարզպանն ի վերայ նոցա և յինքն հանէ զՏամբեր և զԸռնայ գաւառ և որ ասի Ապուջափրի քերդ, ի Վհրի քաղաքին Կորճէից զիւր կացուցանէ ոստիկանս ի պահպանութիւն ամրոցին: - 400. Եւ ածեալ զտիկինն Սաթինիկ զբօսնուլ յաշնանային յեղանակս յամարաստուն գեղեցկաշէն յապարանս զարդարեալ քերդին: - 88. և գլխաւորք Հայոց մեծաց ամրանային ի քարանձաւս ամրաշէն քերդիցս, ըստ տեղիս տեղիս և ըստ աշխարհս աշխարհս. – 124. և գնացին կալան զամրական տեղիս ով ոք և փութացաւ մտանել յամուրս ի քերդսն որ ի Վասպուրականի. – 238. Եւ Գուրգէն նստէր յՈստանին Ռշտունեաց յամրաձն քերդին. – 310. Եւ դարձեալ զՍևան քերդ տայ ի ձեռս Հասանայ որդւոյ Վասակայ ամբարշտի: - 364. և եկեալ կացին մօտ առ Կանգուար քերդ, և պատերազմեալ զամիսս Բ՝ ոչ ինչ գործ ի գլուխ ելեալ ըստ ախորժման. – 332. Եւ եղև իբրև երրորդ ժամ լինէր աւուրն, որ էր միաշաբաթի՝ և ահա ելանէին գունդք գունդք հեծելոցն ընդ կողմն անապատին Սմբատայ կոչեցեալ քերդին – 228. և էր մտեալ սա ընդ արգելականսն ի քերդն – 222. և էր յայնժամ առեալ Յունաց գաղաբար /հավանաբար պետք է ընդունել որպես հատուկ անուն՝ Գաղաբար/ իշխանիկ կոչեցեալ ի տոհմէ Բագրատունի՝ զքերդն Արամանեակ կոչեցեալ. – 302. և կալեալ զնա եդ ի բանտի ի Նկան քերդի և զամրոց նորա եհան ի նմանէ, և կացոյց զհաւատարիմս իւր պահել զնա, և զտուն և զստացուածս հանեալ ի նմանէ՝ և կացոյց ի վերայ աշխարհին զիւր գործակալս: - 348.

ականք բերդին անդէն իսկ և իսկ քակեալ ի միաբանութենէ ուխտին – 210. զԱշոտ տարեալ յանկասկածելին Նկան, զԳագիկ յամուրն Սևան, զԳուրգէն ի Կոտորն բերդ: - 364. զի Գագիկ անցեալ ամրանայր ի Ճախուկ բերդի, ի կասկածի կալով ի Դերանկէն, ըստ զեկուցմանն զոր ինչ գործեաց Հասան առ Դերանիկն: - 350. զոր ոչ անունկնդիր լեալ ընդունի զհայցելին, առնելով հարկս և պատանդս, և զբերդն Երիկայ Հաղացովտի, զոր հանեալ էր մանազաւեցոյն ի բերկրացոյն. – 382. Ընդ որ ոչ հաճոյացեալ Գուրգենայ երթալ ի Յոյնս. բայց հաւանեցուցեալ զԳրիգորն տալ զբերդն ցզօրավարն, և հաճեսցի զմիտս թագաւորին: - 302. Ի նմին ժամու զգացեալ վասն նորա մեծ իշխանին Արծրունեաց Մերշապհոյ, որ յայնժամ ի Տմորեացն ամրանայր բերդի՝ յղէ առ նա ելանել գնալ ի սահմանացն յայնոցիկ. – 130. Իսկ իշխանն Աշոտ … Մուշեղ Վահևունի … և Վահրամ սեպուհ թիկնապահ իշխանին, և Վահրամ Տրունի և Հասան և այլք ի սեպուհ պաշտօնէից … եկին մտին ի բերդն Դղեակ, յամրոցն Նկան, որ ի Թոռնավան գաւառի. – 206. Իսկ քաղաքապետն Սահակ ելեալ ընդ դուռնն, որ ելանէ ի բերդն Շամշղտայ, սամոյր զինքեամբ արկեալ և գաւազան ի ձեռն առեալ, յիմարեալ մտօք կորոյս զփախուստն իւր, որ կարող էր գնալ յով և կամիցի. – 272. Կապէ երկաթի կապանօք և տայ տանել յԱնուշ կոչեցեալ բերդն ի սահմանս Տիսպոնի. – 102. Յայնժամ ամրացեալ նստէր ի Շամիրամ բերդին Թադէոս անուն ի յԱկէացի տոհմէ, Շերեփայ որդի ծանօթացեալ – 400. Որ անսայթաք հաւատով յառաջացաւ առ աւարտումն պատերազմին փութացեալ, և ելեալ յամրական տեղւոյն սակաւաձեռն զօրականաւն, որ պահէին զպահպանութիւն Շամիրամ բերդին – 400.

ԲԵՐԴԱՅԻՆ - Ապա յետ փոքր ինչ աւուրց վառեալ զզօրսն ի պատերազմ ընդ բերդապինսն, առնուլ զամրոցն: - 208. և ազատացն յետուստ կողմանէ սուր ի գործ արկեալ սպանին զնա, և զգլուխ նորա հատեալ առ /368/ բերդապինսն յղէին: - 370.

ԲԵՐԴԱՆՄԱՆ - Իսկ շուրջ զբերդանման ապարանօքն՝ պարսպէ զբլուրն շուրջանակի յապառաժուտ տաշելոց քարանց, քաղաք ամենալից զհովիտն ամրացուցանելով: - 86.

ԲԵՐԴԱՔԱՂԱՔ - զոր չառեալ յանձն սուրբ տիկնոջն Համազասպուհեայ՝ տանին հանեն ի բարձրաւանդակ ամրական բերդաքաղաքն, մերկանան ի հանդերձիցն, զի քրիստոսեան փառօքն զգեցցի. – 102.

ԲԵՐԵԱԼ - այն ինչ սուր ի վերայ բերեալ դահճին՝ ձայնէ բարձր և ասէ. – 222. Բայց Աշոտ, իբրև եհաս ժամ ելիցն իւր յաշխարհէս՝ յանհունս բերեալ զզեղջ և զապաշաւանս յորդահոսան արտասուօք զխոստովանողականն ի դիմի հարեալ միջնորդութիւնն – 336. Եւ յաջորդեալ փոխանակ նորա կացեալ յաթոռ սրբոյն Գրիգորի երանելին Մաշտոց, ելեալ ի կղզոյն Գեղարքունի լճէն, զՅօհաննու Կարապետին զվարուցն բերեալ զօրինակ. – 376. Եւ առ վատացի քաջութեան աղագս զդէմ տանին բերեալ ասէ, ,,զվատ երկիւղ ապրեցուցանէ,,: - 354. և յետ կատարման աստուածային հրամանին՝ ի ծփական ջուրցն բերեալ տապանն յարևելեայն ի միջոց աշխարհի՝ հանգեաւ ի լերինս Կորդուաց –32. և նա առաւել յորդորագոյն հնչէր և արտօսր ի վեր բերեալ հեղոյր, ասէ – 222. Իսկ թագաւորն Պարսից ընդունէր զպատարագսն բերեալս ի կայսերէն,/144/և զհրեշտակսն անդրէն ոչ արձակեաց, և ոչ հրովարտակացն պատասխանի առնէր. -146. Նոյնժամայն դարձուցեալ զերասանակ երիվարին ի պատերազմ յառաջանալ, և անդ բազում արիութիւն նահատակութեան ցուցեալ, սակայն ոչինչ օգուտ բերեալ: - 368. Որկեն և եղեցանն առ նորա բերեալ բացայայտ ի խորհուրդ տապանին, ի Փռիւգացւոց ապարասանութենէ ի մեզ ճախրեալ ապրուստն. ի տանն Աստուծոյ զընթացսն քաջայարմարագոյն հաւատով բերեալ: - 396. Որկեն և եղեցանն առ նորա բերեալ բացայայտ ի խորհուրդ տապանին, ի Փռիւգացւոց ապարասանութենէ ի մեզ ճախրեալ ապրուստն. ի տանն Աստուծոյ զընթացսն քաջայարմարագոյն հաւատով բերեալ: - 396. վասն զի իմ ոչ բերեալ ոյժ առ այսքան եկեալ հասեալ աղետիցս զդամբանականն երգել երգս: - 352. քարինս տաշահոս հոլովեալ ի նիւթ եկեղեցւոյն ի Մանազաւեանն նահանգէ ընդ Բզնունական ծովն բերեալ մատուցանէ առ

կատարումն հրաշագեղ դիտանոցին սրբոյն Սիօնի, այլովքն սրբական անուանակոչութեամբ տեղեաց տնտեսականին բանին Աստուծոյ մարդ եղելոյ: - 396.

ԲԵՐԵԼ - ,,հրամայեա արձակել արս հաւատարիմս, և ես յորժամ հասից ի դուռն արքունի՝ ի նմին ժամու խնդիր արարից Խաչին, և գտեալ զնա տալց քերել առ քեզ,,: - 154. Բայց ես յանհունս ձգեմ զզարմացմանն յեղանակս, թէ զիա՞րդ բաւել տոկայր, անձանձրանալի քերելով զաշխատութեանն աճմունսն. – 308. Բայց երանելի հայրապետն Տէր Գէորգ սաստկագոյն քան զտիեզերական կործանմանն առ Նոյիւ քերելով զտրտմութեանն թախիծս, հանդերձ եպիսկոպոսիւն Գրիգորիւ՝ զաբրահամեանն վաղնջուց աղաչանսն ի կործանմանն Սոդովմայ յառաջաբերեալ մարդասիրին Աստուծոյ. – 358. Բայց խռովիչքն ատեցողքն խաղաղութեան ոչ դադարէին նիւթել զհակառակս բարւոյն և զաճմունս չարին. մանաւանդ Վասակ որ զկարծեալ իշխանական անունն յինքեան քերէր: - 310. Բայց Մուսէ ոչ հաստատնագոյնս վասն Աշոտի զխոստմանն քերելով յանձնառութիւն արձակել զնա յիւր իշխանութիւնն – 330. բլուր մի պարսպեալ տաճարախիտ շինուածովք, որոյ հայեցածն առ դաշտակողմն ի վայր կոյս քերի, ի խաղս գետոյն Երասխայ – 392. եւս քերել պարգևս, և այնպէս ոչ առին յանձն. – 222. եւս քերել փայտս, և եղեալ ի վերայ փայտին զերանելին Սողոմոն՝ և մօտ առ փայտն կացուցին զսուրբն Կահայ, զի գոնեայ մինն ի միւսոյ տանջանացն երկուցեալ հնազանդիցի հրամանի թագաւորին: - 292. և առեալ զգանձս Արշակայ քերին առ Խոսրով: - 112. Եւ առեալ զմանրեալ և զխորտակեալ ի մասունս գԽաչն՝ քերին առ զօրավարն, լուացեալ զարիւն պղծոյն, որ ի վերայ խաչին շաղախեալ կայր ի գլորմանէ այսահարին: - 378. Եւ բնակեն առանձին ըստ տունս ազգաց, և այնչափ ի բացեայ են ի միմեանց՝ մինչ թէ ոք յարանց զօրաւորաց ի բարձրաբերձ տեղեաց ուժգին խանչիցէ՝ հազիւ թէ ուրեք կարիցէ առնուլ զբոմբիւն ձայնին, իբրև ի վիմաց ինչ արձագանգ/ք/գրքում՝ արձագան/ լինելոյ կարծիս քերելով – 190. և եւս քերել քուքս և տանջել զնոսա քքովքն յերկար, մինչ կարծել ի նմին վախճանել – 292. և եւս քերել նմա ըստ օրինի գլխապետութեան սուսեր իշխանական ընդ մէջ արկեալ և զօտի արիական շրջապատեալ զմիջաւ, քուքք խիզախողք և երիվար բարձրավիզ, ոտնատորոփ, խրոխտալիր, յարմարական առ ընթացս պատերազմականս: - 308. և ի սաստիկ փայլմանէ զինուցն և սուսերացն շողալոյ, և ի փայլիւնն սպառազէն երիվարացն վառելոցն՝ զկարծիս քերէր զհրոյ վառեալ լերինն – 228. Եւ մինչ նոքա կային մնային հրաման ինչ ընդունել յարքունուստ՝ /286/ դարձան հրեշտակքն և եկին փութանակի, և քերին թուղթ յարքայէ առ Ապումուսէ՝ գալ ի հնազանդութիւն նոցա և երթալ առ Բուխայ. – 288. և յանդիմանեալ ի սրբոյն Ներսիսէ՝ արբուցանեն նմա դեղ մահու, զանխուլ կարծիս քերելով. – 108. և պարգևս և պատիւս մեծամեծս հրամայէ քերել առաջի – 204. զերծեալ ի բանտէն յոր տուանն՝ և գան հասանեն յերկիրս այս մեր, քերելով զաւետիս արձակման գերելոցն – 324. Զնա յղէ Ապուսէթ ելանել յերկիրն Վասպուրական և անդէն մնալ զօրօք բազմօք, մինչև զբովանդակ զհարկս և զհասս արքունի յամենայն կողմանցն Հայոց առ նա քերցեն յիւրաքանչիւր սահմանաց: - 176. Զոր հոյակապն Տրդատ կարգադրեալ վայելչապէս հոգաբարձութեամբ զպատերազմականն հարկանել հարկս ընդդէմ հինից արշաւանաց. զոր կարգապետութիւն և առ սուրբ հրեշտակն գտանեմք /գրքում՝ զտանեմք/ յարարչական նախախնամութենէն, զաշխարհի զօգուտն քերելով: - 398. Իբրև եհաս թագաւորն յաշխարհին իւր՝ եւս քերել պարգևս և պատիւս Աշոտի ըստ իշխանական յօրինուածի – 370. Իսկ Գրիգորի ոչ քերելով զընդդիմակացսն նորա կատարել՝ խօսի ընդ նմա սիրով խաղաղութեան, և բաժանել զաշխահս յերկուս՝ տեղի ետուն միմեանց ի խաղաղութիւն: - 310. Իսկ Սմբատ որ և Ապլաբաս սպարապետն Հայոց, իբրև գիտաց թէ ոչինչ օգուտ քերէ արտաքոյ հրամանացն նորա լինել՝ փութացաւ եկն առ նա, և ընկալեալ ի նմանէ՝ բնակեաց ինքն և իւրքն հանդերձ իւրաքանչիւր կալուածովք առանց կասկածանաց. – 270. լի թունիւք սատանայական խորհրդոցն, ծածկեալ յաչս իշխանին գառնենի զգեստիւք ի հանդերձս ոչխարաց, և ներքոյքն զապականիչ գայլոցն քերելով զլրբութիւն – 210 համոզեաց ի մէջ երկոցունց և գլխաւորեաց զխաղաղութիւն /382/ առ

նոսա, մինչ գալ Սահակայ եղբօր իշխանին Սիւնեաց, ընդ իւր քերելով զհարկսն: - 384. հարուստ մի հեռի զքարանցն տաշելոյ զհոլովումն քերելով առ տրամադրութիւն կոչարանին իբրև ասպարիսօք երիւք, զբացագոյնն մօտագոյնս գործելով սայլիցն հոլովմամբ. – 396. մարտիրոսական հանդիսիւ ամբողջ զխոստովանողականն քերելով զանուն – 324. Մերթ տապալէր իբրև զօձ, մերթ գոչէր իբրև զառիւծ, և իբրև զխոզ վայրենի կնչէր կոնչէր, փրփուր ի վեր քերելով, զատամունս կրճտելով. - 270. Մի՞թէ և այժմ ոչ գիտիցես, թէ զամենայն երկիր զծով և զցամաք ինձ հնազանդեցուցի. արդ զԿոստանդնուպօլի՞ս միայն ոչ կարիցեմ քերել: - 146. Յելս կոյս և ի մուտս որ առ հիւսիսի զհայեցածն քերէ՝ առեալ էր ի բաժնէ/ճիշտը՝ ի բաժնի/ Գագիկ իշխանի – 388. յերկուց թագաւորազանց զաճմանն սեռի քերելով զբողբոջս զՍենեքերիմայն և զՄամգունեաց ճենազնւոյ, ի միասին զզուգամասն պայազատեալ գահընկալ թագաւորական զարմ - 300. ոչ ևս զբանականաց քերելով խորհուրդս, այլ իբրև երամակք վայրենիք վայրածեալք անկարգութեամբ և պէս պէս անառակութեամբք – 28. որ անցուցանէ զանցանէ զանասնական խառնակութեամբքն երիքովեան և սոդոմական լրբութեամբ, անամօթաբար այր զարամբք բորբոքեալ, դեզադէզ զհրացանն քերելով յերկնուստ զանզրաւ կիզումնն, անցուցեալ զանցուցեալ զսատակչական կործանմանն ջրհեղեղին: - 336. Որոց ոչ զպատաղումն քերելով՝ գայ զօրու Աւշնի հասանէ ի վերայ նոցա: - 362. սակայն կանոնական սահմանադրութեանն արտաքոյ մնացեալ, գայթ ի գայթս զքրիստոնէութեանն վարս քերելով անառակութեամբք և արբեցութեամբ, խառն անկողնօք և պղծութեամբք աղտապիղծ սարսափելի և գարշելի խառնակութեամբ արուապղծութեամբք – 336. զի թէպէտ դառնալով դարձան յայտնապէս յերկրպագութիւնն Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ՝ այլ զկանոնական սահմանադրութիւնսն ոչ քերելով ուղղակի, ոչ միայն Աշոտ, այլ և ամենայն իշխանքն Հայոց, որք գերադարձքն եղեն. – 336. յորում տեղւոջ քաղաքն Տարունոյ շինեալ էր, ուր բնակեալ բայանայր զօրավարն Տաճկաց, զօրհասական արջոյն քերելով նմանութիւն, որ յաւուրս ձմերայնոյ արմատովք պարենաւորեալ՝ ի մէջ կենաց և մահու անցեալ որջանան ի բոյնս իւրեանց: - 188.

ԲԵՐԻԼ - զի եթէ երկոքեան միով բարեպաշտութեամբ ոչ վառեսցին՝ ոչ ինչ օգուտ ի միոջէն քերցի: - 256.

ԲԵՐԿՐԱՑԻ - զոր ոչ անունկնդիր լեալ ընդունի զհայցելին, առնելով հարկս և պատանդս, և զբերդն Երիկաւ Հաղացովտի, զոր հանեալ էր մանազաւեցոյն ի քերկրացոյն. – 382.

ԲԵՐԿՐԱՑԻՔ - նոցա հանեալ էր ի Գինունի ազգէն, ի զարմէ Մեժեժի Գնունոյ, ի Վասպուրական բաժնէ, նաև Բերկրի բաժին եղեալ էր Վասպուրականի. և դարձուցանէ անդէն առ քերկրացիսն – 382.

ԲԵՐԿՐԵԱԼ - Բայց Աշոտ վերջոտնեալ հանդերձ Վահանաւ՝ եկն եհաս խաղաղութեամբ և քերկրեալ սրտիւ բազմադէմ յերկիր իւր: - 330. և ցնծային հրճուէին կայտռելով, քերկրեալ և ուրախացեալ սրտիւ – 266.

ԲԵՐԿՐԻ - և ընդ նմա քաղաքացիքն Բերկրոյ որ Ութմանիկքն կոչին, և յազատացն Վասպուրականի որ միաբանեալ էին ընդ զօրսն արքունի, արք իբրև Ս – 306. և ետուն ի սուրբ եկեղեցին Դ ագարակս. զվանքն Փշոց և զագարակն Ահավանք, յանդիման եկեղեցւոյն որ ի կղզին, և զքարն Մանակերտ, որ է հանդէպ հարաւոյ կուսէ, և զԲերկրի և այլ բազում տեղիս – 356. և ինքն Ովայ զերծեալ սակաւ ոմամբք գնաց փախստական ընդ կողմն Բերկրոյ: - 178. նորա փութանակի հասեալ ի քաղաքն Բերկրի, և միաբանութեամբ քաղաքացուացն ելեալ պատահեն զօրացն ի զօրագլխացն Վասապուրականի ի գեօղն որում Խոզաղբերքն ասեն. – 304. նոցա հանեալ էր ի Գինունի ազգէն, ի զարմէ Մեժեժի Գնունոյ, ի Վասպուրական բաժնէ, նաև Բերկրի բաժին եղեալ էր Վասպուրականի. և դարձուցանէ անդէն առ բերկրացիսն – 382.

ԲԵՐՈՂ - և ետ քերողացն Հայրակղոս ինչս բազումս և մեծարեալ արձակեաց պատուով: - 154.

ԲԵՐՈՒՄՆ - Եւ ապա զի՞նչ առ այսոսիկ առցուք ի մէջ զողբերգութեան քերումն ի հառաչանս – 22. Իսկ ի շնչել հարաւային օդոյն, եռացուցանելով երկրի ի վեր զջերմային զօրութիւնն,

զուարթացուցանելով անդնդական քերմամբն զընդարմացեալ արմատս և զբոյսս ի հիւսիսային սառնամանեաց օդոյն շնչելոյ - 188. հրախառն տոչորմամբ եռացեալ շուրջ զսրտիւն արիւնն՝ մաղձախառն քերմամբ յապուշ զմիտսն կրթեալ՝ կայր ի մէջ տարակուսի – 180. նա և զմտացն ոչ սակաւ հարստանալ յայտարարական քերմամբ առ հանճարեղութիւնն զուգընթաց բողբոջմամբ կատարելագործէին. – 360. Նոյնպէս և զպայման ժամանակացն յանբաւ բիւրս ամաց ձգեն որ ոչ և ըստ միոյ յեղանակի հաւաստանայ առ ի ցուցումն, ոչ արեգական քերմամբ ի նոյն կէտ ամսոց և աւուրց և ոչ ըստ չորից փոխմանց առ ի յեղումն ժամանակի տարւոյն, այլ և ոչ ըստ լուսնական լրութեանն և սուզականութեան: - 18.

ԲՋՆՈՒՆԱԿԱՆ ԳԱՒԱՌ - Եւ անցանելով ընդ գաւառն Բզնունական գայ մտանէ ի Խլաթ. քանզի կամէր անսալ ժամու դիպողագունի, զի որսայցեն նենգութեամբ խաբել: - 186.

ԲՋՆՈՒՆԱԿԱՆ ԾՈՎ - քարինս տաշահոս հոլովեալ ի նիւթ եկեղեցւոյն ի Մանազաւեանն նահանգէ ընդ Բզնունական ծովն բերեալ մատուցանէ առ կատարումն հրաշագեղ դիտանոցին սրբոյն Սիօնի, այլովքն սրբական անուանակոչութեամբ տեղեաց տնտեսականին բանին Աստուծոյ մարդ եղելոյ: - 396.

ԲՋՆՈՒՆԵԱՑ ԾՈՎ - և գնացեալ ընդ եզր ծովուն Բզնունեաց, ընդ կողմն Ապահունեաց՝ և բանակեցաւ յափն գետոյն, որ իջանէ յԱղձնեաց խոխոմացն: - 366. ետ նմա զԱրևաստան զամենայն մինչև ցՄծուին և զերկիրն Հայոց մինչև ցգետն Հուրասդան, և զգաւառն Կոտայից մինչև յաւանն Գառնի յեզր ծովուն Բզնունեաց և մինչև յԱռեստն աւան և զԿոգովիտ գաւառ մինչև զՀացիւն և ցՄակու: - 140. ԵՒ ՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ ՍՄԲԱՏԱՑ ՅԱՀՄԱՏԱՑ Ի ՍԱՀՄԱՆՍ ԱՂՁՆԵԱՑ Ի ՎԵՐԱՅ ԳԵՏՈՅՆ ԹՈՒԽ ԿՈՉԵՑԵԱԼ, ՈՐ ԻՋԱՆԷ Ի ԾՈՎՆ ԲՋՆՈՒՆԵԱՑ: - 336. և տաց քեզ զկողմանս Ասորոց և զամենայն Արեւաստան մինչև զՄծուին քաղաք, և ի յերկրէ Հայոց՝ զաշխարհս տանուտերական իշխանութեանն մինչև յԱյրարատ և ընդ Դուին քաղաք և յեզր ծովուն Բզնունեաց և ցԱռեստն աւան, և զմեծ մասն աշխարհին Վրաց մինչև ցՏփղիս քաղաք. – 136.

ԲՋՆՈՒՆԻՔ - Եւ կացին եպիսկոպոսապետք Հայոց յետ մահու սրբոյն Ներսէսի ոմանք ի զաւակէ Աղբիանոսի եպիսկոպոսի Բզնունեաց, առն պատուականի, Շահակ և Զաւէն և Ասպուրակէս – 108.

ԲԷԶՈՍ - որով տաղտկացեալ ի նմանէ բազմութիւն զօրացն՝ արարին լինել նմա պատերազմակուր ի Վարբակայ և ի Բէզոսէ Մարաց զօրագլխէ – 58.

ԲԷԹՍԱՅԻԴԱՅ - որք և մատուցեալ առ Փիլիպպոս որ ի Բէթսայիդային, ասեն Կամիմք զՅիսուս տեսանել,,. – 76.

ԲԷԼ - Այլ անժամանակն Բէլ ծախի ժամանակաւ, նշկահեալ ի Հայկայ որդւոյ Թորգոմայ, որ ի տանէ Յարէթի – 40. ,,յաւուր յայնմիկ խնդրեցից զվրէժս ի Բէլայ ի Բաբելոն, և հանից /38/ զոր եկուլն՝ ի բերանոյ նորա,,: - 40. դարձեալ զի թէ և գեցաւ ևս՝ այլ քաջութիւնք արութեանն Նինոսի, ըստ օրինակի Բէլայ, առաւել ամբարձաւ անձնասէր ամբարտաւանութեամբ – 44. դիպողագոյնս և զայսոսիկ է ասել ըստ օրինակին Բէլայ – 40. դու ընդէ՞ր ոչ երկիրպագանես Բէլայ, եթէ ո՞չ տեսանես ո՞րչափ ուտէ և ըմպէ: - 38. եթէ ոչ այլ ինչ յակն ունելեաց բարւոյ ունիցիս ասել, զի՞նչ ինչ բարգաւաճանք քեզ լրութիւն անյագ որովայնին Բէլայ իցէ: - 38. երկոտասան արդու ալեր և քառասուն ոչխար ի միում գիշերի ուտել Բէլայ. – 38. Եւ են ժամանակք թագաւորութեանն Ասորեստանեայց ի Բէլայ և Նինեայ ամք ՈՅ. – 58. Եւ են ի թուել մինչ ցայս վայր այսոքիկ. Ադամ, Սէթ, Ենովս, Կայիանան, Մաղաղայէլ, Յարէդ, Ենովք, Մաթուսաղայ, Ղամէք, Նոյ, Քամ, Քուշ, Նեբրովթ որս և Բէլ: - 36. Եւ զի ասեն զՆինոս թագաւորեալ յետ Բէլայ՝ անփոյթ զայսքանեօք արարեալ. – 42. ըստ այսմ զարմանալիք և Բաբելացւոցն Բէլայ ասացաւ – 38. Թէպէտ և ոչ ինչ նպաստաւորութիւն առաջիկայ տեսութեանս ունին հետագայից ցոյցք որ վասն Բէլայ և նոցուն իսկ Քաղդէացւոց դիւցազնական զառանցութեանցն – 36. Իսկ եթէ Բէլ հրամանատու Արամազդայ իցէ՝ զիա՞րդ իցէ, զի Արամազդ ի գօտոյ իւրմէ խաշիցի հրամանաւ Բէլայ. – 32. Իսկ եթէ Բէլ հրամանատու Արամազդայ իցէ՝ զիա՞րդ իցէ, զի

Արամազդ ի գօտոյ իւրմէ խաշիցի հրամանաւ Բէլայ. – 32. Իսկ սա ասաց զինքն հնագունիցն լինել անժամանակ Բէ՝/36/ ոչ հայր աստուածոց, այլ և հրամանատու Արամազդայ: - 38. նա և պախարակելով զԲէլայսն /44/ և զայլոց դիւցազանց – 46. նորոգեն և զառաջին արքունիսն լքեալս ի Բէլայ – 60. Ոչ կարծողականս ինչ ըստ առաջնոցն Բէլայ ասացելում, կամ այլոց ստուերականացն երևեցելոց երազականաց և խաբեբայ դիւաց, այլ ձեռագործ մեռելականս իսկ եցոյց ի պաշտօն – 40. Որ յետ բազում ժամանակի ծախք պիտոյից ասացաւ պատրաստել թագաւորին ըստ անյաղթ բռնութեան և մեծութեան որովայնի կերակուր Բէլայ: - 38. որով ժամ ի դէպ իսկ է, առ յայնժամ զարժանապէս նոցա ասել փոխարէն և անմեղադրելի բազմաց, եթէ այնչափ մթերեալ համբարք կերակրոց կուտեցին ի հալոցսն Բէլայ– 38. սա վերստին կանգնեաց զթագաւորութիւնն Նեբրոդայ, որ ասաց զինքն Բէլ: - 56. ՎԱՍՆ ԲԷԼԱՅ ԵԻ ԲԱԲԵԼԱՑԻՈՑՆ ԵԻ ՆՈՑԻՆ ԱՌԱՍՊԵԼԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆ – 36. Ցոյցք ժամանակացս այսոցիկ, ըստ որում յառաջագոյն ասացաք, որ յաւուրց անտի Բէլայ մինչև ի Նինոս՝ երևելիք ինչ և նշանաւորք ի /42/ մատենիցն առաջնոցն ոչ երևի, թերևս ի բազում խափանմանց: - 44. Քանզի Ասիականք արևելից Սեմայ լեալ վիճակ՝ խոյս տուեալ Հայկայ գայ հատուածեալ ի Բէլայ ի Բաբելոնէ յարևելս Ասիական. – 42.

ԲԷՂԷՍԻՈՍ - և զԲէղէսիոս՝ իշխան /58/ Բաբելոնի կացուցեալ, ինքն զարքունիսն յայնմ հետէ ի Մարս փոփոխէ - 60.

ԲԷՂՂՈՔՈՍ - Ի սորա ԻԵ ամին Թէսաղացւոց առաջին թագաւորեաց Բէղղոքոս ամս ԼԵ. – 56.

ԲԺՇԿԱԿԱՆ - ոչ միայն ի տեսիլ խտղտման աչաց և զուարճումն հոտոտելեաց՝ այլ և ի կազմութիւն դեղոյ բժշկական հնարագիւտ իմաստասիրութեանց կազմեալ Ասկղեպեայ վարժմամբն: - 86. Քանզի ի գնալ նորա զօրացուցանել զքեռին իւր զթագաւորն Հայոց, իսկոյն յելանելն նորա ի տանէ իւրմէ ի Վան քաղաքէ՝ տիրէ ի վերայ նորա ցաւք հիւանդագինք կարապետք մահու, անմերձենալիք ճարտարաց բժշկական ձեռնարկութեանն: - 384.

ԲԺՇԿԵԼ - Բայց քանզի յերկնուստ էր հասեալ վտանգն, և աստուածառաք էր բարկութիւնն՝ և ոչ ոք զօրեաց և եկաց ընդդէմ նորա ելանել ի պատերազմ, այլ որ եհարն՝ նոյն և բժշկեաց: - 374.

ԲԻԻԶԱՆԴ - Եւ յետ այսորիկ գումարեցոյց զօրս բազունս Խոռեմ, և ել ի Քաղկեդոն և նստաւ յանդիման Բիւզանդայ, և խնդրէր անցանել և կործանել զքաղաքն թագաւորանիստ: - 142.

ԲԻԻՐ - և ասէ „Ահաւասիկ եկն Տէր քիւրովք հրեշտակօք առնել դատաստան ըստ ամենայնի – 26. և վարեալ ի գերութիւն զՀրէայսն Ն քիւր, յաւեր դարձուցեալ զՀրէաստան և զսուրբ քաղաքն Երուսաղէմ. – 104. ով եղեալ տունն Գագայ ազգն Գաղատացւոց, երկոտասան քիւրու – 66. Նոյնպէս և զպայման ժամանակացն յանբաւ քիւրս ամաց ձգեն որ ոչ և ըստ միոյ յեղանակի հաւաստանայ առ ի ցուցումն, ոչ արեգական բերմամբ ի նոյն կէտ ամսոց և աւուրց և ոչ ըստ չորից փոխմանց առ ի յեղումն ժամանակի տարւոյն, այլ և ոչ ըստ լուսնական լրութեանն և սուզականութեան: - 18. Որ և այլոց կարող տուիչ լինել ժամանակաց, որպէս և արանցն որ յառաջ քան զջրհեղեղն քառասուն ևս աւելի քիւրս ամաց և դարս փոխադրական այլաձևս և խժականս, շարս և ներս և սոսս - 38. Քանզի ասեն սկիզբն աստուածոց՝ զհին ոմն Բելոս, հայր Դիայ, որ կոչի հայերէն Արամազդ՝ ՄԺԵ քիւր ամաց աւուրս ունել և ևս յառաջ. – 36.

ԲԼՈՒՐ[1] - բլուր մի պարսպեալ տաճարախիտ շինուածովք, որոյ հայեցածն առ դաշտակողմն ի վայր կոյս բերի, ի խաղս գետոյն Երասխայ – 392. Եւ լցաւ ասացեալն ի Սոփոնիայ մարգարէէն, թէ ,,եղիցի յաւուր յայնմիկ ձայն ի դրանէ օցոտելոցն և գոյժ յերկրորդ դրանէն և բեկումն ի վերայ բլրոց: - 180. և մածեալ պնդեալ իբրև զբլուր պղնձի, իբրև զմի այր, և ասելով միաբան իբրև ի մի բերանոյ. – 136. Եւ ամիրայն Յիսէ խաղացեալ բազմաձեռն զօրուն՝ յառաջ խաղայ ընդ Աքաղայու /ճիշտը՝ Աքաղաղու/ կատար ասացեալ բլուրն: - 334. և եղև իբրև զբլուր մի մեծ երկաթի, կամ զվէմ անդամանդեայ. – 284. Եւ հասեալ ի գեօղն Արճուճս՝ մնայր անդէն, և դիտակս թողոյր ի վերայ բլրոցն բարձրաւանդակաց: -

178. Եւ նստէր անդ ի բացեայ ի վերայ քլրի միջոջ տէր Մուշեղ որդի սպարապետին և կայր հիացեալ ահեղ և մեծ զարմացմամբ: - 284. Իսկ ի մէջ երեքբարմատեան գոգաձև հովտին փոքու, որ յերից քլրոցն խոնարհի՝ շինէ աշտարակ բարձրաբերձ փորուածոյ միջոցաւ – 88. Իսկ շուրջ զբերդանման ապարանօքն՝ պարսպէ զքլուրն շուրջանակի յապառաժուտ տաշելոց քարանց, քաղաք ամենալից զհովիտն ամրացուցանելով: - 86. Նոր ոմն Նաբուզարդան կամ Ջամրի յայտնեալ ի յաղանդոյն Նեստորի, երեքթշուառեան վատաշուէր, վատմիրհ, զագահութեանն չարիս ախտացեալ՝ սպրդեալ եմուտ ընդ մութ գիշերին յամրական պարսպեալ քլուր, և անցեալ ի սուրբ կոչարանին օթագացեալ. – 378. շինեաց Գագիկ պարսպաւոր ամրափակութեամբ զքլուրն յՈստանին Ռշտունեաց զաւերեալն ի բազում ամաց – 390. փոխէ անդ գեօղս և շինէ զքլուրն, որ տեղի բանակի դաշիկ առնելոյ էր տանն Արծրունեաց, և անուանեաց յանուն իւր զձեռակերտն Գագկակերտ: - 396.

ԲԼՈՒՐ[2] - Եւ քանդեն աւերեն զմեհեանն և յատակեալ զտեղին՝ շինեն նորին քարամբք զմեծ եկեղեցին զսուրբ Գրիգորն ի Բլուր տեղւոջն – 126. որ Բլուրն նորուն ասի – 358.

ԲԼՐԱԿ - և անդ մարգարէն Եզր և թագաւորն Սաղաթիէլ վախճանեալ թաղի ի Մարբակատինա ի քլրակի մի տեղւոջ. – 66. և թափառական զվէմս ապաստան արարեալ յանկասկածագոյն տեղիս դարանի ի փոքր վիմամէջս ի կարկառս հովտաձևս հանդէպ հարաւոյ քաղաքաբերդին Վանի, մօտ այն տեղի, յորում բղխէ աղբիւրաբար առ ստորոտով քլրակի միոյ, մօտ յեզր ծովուն – 84. և դաշիկ արարեալ յայնկոյս քան զՎանտոսպ, ի տեղւոջն արձանաշար քարակարկառ գոգաձև միջոցի երկուց քլրակաց, որ հայի յԵրիվարաց արկման դաշտն, ի վերայ Լեզւոյ գեաւղջն, որ զաւրացն գեղեցիկ առասպելաբանեն սպիանած վերայն սպանելոցն ի մանկանցն Շամիրամայ: - 334.

ԲԼՐԱԿ ԳԻՒՂ - և Աշոտ զօրու ծանու եկն եմուտ յերկիրն Անձաւացեաց, բանակեցաւ ի Բլրակին գեաւղջն Անձաւացեաց. – 330.

ԲԼՐԱՁԵՒ - և եղեն իբրև զմի այր կամ թէ իբրև զվէմ մի քլրաձև, արձանացան կարծրացան պնդութեամբ՝ անմատոյց լինել ի նոսա զօրութիւն երկաթի. – 230. և յաղագս անճոռնի և թանձր քլրաձև ծանրակիր մարմնոյ՝ և դժուարաշարժ զի վեր բերումն առնեն: - 260. նա և զիւրեաւ տախտակափակ լանջապահս, թիկնապահս, զանգապանս, սռնապանս, գլխապանս, որ գրեթէ բովանդակ պղնձեղէնս զնա իմանալ թուէր, և զետեղեալ քլրաձև զօրու անմատչելի կարծելով. – 64.

ԲՀԻՐԱՅ - և մինչ այսմ գործոյ պարապէր՝ դէպ եղև նմա ի կողմանս Եգիպտացւոց հանդիպել առն միոյ մոնազնի, որում կոչէին Սպրգիս Բհիրայ, որ էր եղեալ աշակերտ մոլեգնութեանն արիանոսաց. – 158.

ԲՂԽԵԱԼ - Իսկ ի վերայ բղխեալ աղբիւրն – 86.

ԲՂԽԵԼ - և թափառական զվէմս ապաստան արարեալ յանկասկածագոյն տեղիս դարանի ի փոքր վիմամէջս ի կարկառս հովտաձևս հանդէպ հարաւոյ քաղաքաբերդին Վանի, մօտ այն տեղի, յորում բղխէ աղբիւրաբար առ ստորոտով բլրակի միոյ, մօտ յեզր ծովուն – 84.

ԲՂԽՈՒՄՆ - Եւ յերկարեալ Աղան զողբսն, ջերմեռանդն յորդահոս արտասուաց բղխմունս առաջի սրբոյն Սահակայ և մեծ սպարապետին Սահակայ և այլոց նախարարացն. – 112.

ԲՂՋԱԽՈՀՈՒԹԻՒՆ - և անհակառակող հաւանութեամբ հեզահայեաց առ միմեանս սիրոյ յորդորմամբ արտաքոյ վատթարին խոհականաբար մնալով, քաջախորհուրդ առատաբուղխ խաղացմամբ իմաստութեանն զմիմեանս բռնահարելով, զօտարոտին ի բաց վարատելով զբղջախոհութեան անհանճարութիւն՝ զլաւն և զյոյժ օգտակարագոյն ընտրութեամբն գիրկս արկին. – 388.

ԲՆԱԲԱՆԱԲԱՐ - բնաբանաբար իսկ հետևեալ մեր կարգի ազգաբանութեանս որ վասն առաջի կացելոցս մեզ փութոյ Ասորեստանեայց թագաւորութեանն – 56.

ԲՆԱԲԱՆԱՊԷՍ - որ և զկողմանս Տարունոյ յինքն կորզեալ՝ թիկնաճէր բնաբանապէս ամիրայապետել ամենայն Հայոց: - 366. որ զջրհեղեղին իրս գուշակեաց Քսիւսիւթրեայ, և

զառաջինս իւր գործոց քնաբանապէս գրել և դնել յաման պղնձի մածեալ կապարով ի պահեստի ի Սիպարացւոց քաղաքին: - 36.

ԲՆԱԿ - և ամենայն ուրեք ամենեցուն քնակաց աշխարհիս անդորրեալ յանհոգս և յապահովս լինել ի ներքին և յարտաքին հազմարարաց: - 388. և ի փայտից մայրեաց շինեալ էր քաղաքն նոցա, պարիսպք և պատուարք և ապարանք նոցա և ամենայն տուն քնակաց քաղաքին և ամենայն կազմած պատրաստութեան նոցա: - 270. Եւ իշխանն վառեալ զինքն բազում պատրաստութեամբ զինու և զօրօք ազատակոյտ գնդաւ իւրով, և ամենայն քնակ տերամբք իւրոյ իշխանութեանն, և խոյս առեալ շրջէր զկողմամբքն Մարդաստանի և Ջորոյն հասկոյ -184. և նստան պահել զպահպանութիւն իւրեանց և աշխարհակոյտ ամբոխին քնակաց իւրոյ տէրութեանն: - 282. և օրհնեցաւ և դրուատեցաւ ի հեռաւորաց և ի մերձաւորաց, քնակաց և եկաց աշխարհիս: - 312. միայն թէ ընդարձակեսցես մեզ և տոհմի մերոյ, քնակաց երկրի մերոյ՝ մնալ յիւրաքանչիւր տունս բնակութեանց կալ խաղաղութեամբ – 212.

ԲՆԱԿԱՆ - և կէսքն վրիպեալք ի քնական հայրենի լեզուէն, յաղագս հեռաբնակ լինելոյ և անհամբոյրք միմեանց հանդիպեալք, և խօսս միմեանց եղեալ կարկատուն մուրացածի բանիւք: - 190. Յորժամ անդնդական խորքն ազդ առնիցեն ներքին քնական կենդանեացն զհասանել ջերմութեանն, յորում ջեռացեալ ի հիւսիսային սառնամանեաց օդոյն շնչելոյ, ի խորսն զխաղացումն արարեալ լինին - 260.

ԲՆԱԿԵԱԼ - ,,մարդ եմ և պիղծ շրթունս ունիմ, և ի մէջ պղծաշուրթն ժողովրդեան քնակեալ եմ ես,,: - 258. եթէ չար ինչ թուիցիմ յաչս ձեր, և ապիրատս գործեալ եմ առ ձեզ և խարդախութեամբ քնակեալ եմ ընդ ձեզ՝ աւասիկ յանդիման երեսաց իմոց տուք պատասխանի – 214. և քանակեալ կային ի լերինն որ ի վերայ գեղջն Թուայ, /224/ ի հովիտս նորա, որ կոչի Արեան լիճ. – 226. Եւ սկսաւ շրջել կարգաւ ընդ բոլոր աշխարհս, յորում քնակեալ էին Տաճիկք, որ մնային ի սմա ըստ հրամանին Բուխայի: - 306. Եւ անցեալ քնակեալ էին զօրքն Հայոց ի դաշտին Օշական ի Մանազաւեան նահանգին: - 380. Եւ առնէր հարուածս մեծամեծս այլազգեացն. և սատակէր զնոսա սրով և աղեղամբ, և եբարձ զամենայն ազգս Տաճկաց, որ քնակեալ էին Վասպուրական տէրութեանն: - 306. և բունեալ ուրջացեալ քնակեալ էր ի նմա սատանայ զօրօք իւրովք – 248. և ընդ նմա Տաճիկք Հայաստանեայց, որ քնակեալ էին ի կողմանս կողմանս աշխարհիս՝ առաջնորդէին Բուհայի ի մուտ և ելս աշխարհիս: - 206. Եւ ի հասանելն նորա առ թագաւորն՝ ունէր նս ընդ ինքեան թուղթս լի ամբաստանութեամբ զնախարարացն, որ քնակեալ էին ի Հայս – 180. և կոչին սոքա մեկնակազէնք սուրհանդակք, քնակեալք ի լերինն որ բաժանեն ընդ Աղձնիս և ընդ Տարօն: - 192. Իսկ վարդապետն Եղիշէ էր ի ժամանակին յայնմիկ քնակեալ ի գաւառին Ռշտունեաց ի ծովեզերին, յորում տեղւոջ և հանգեաւ իսկ ի Քրիստոս սուրբն Աստուծոյ Եղիշայ: - 130. Մատուցեալ առ թագաւորն Արշակ ասէ. ,,ոչ բարեօք իմացեալ առաջնոց թագաւորացն, զի ոչ կալան զտեղիս զի զայս ի քնակեալ ճոխութեան թագաւորական վայելչապէս խրախճանութեանց. – 100. յորում տեղւոջ քաղաքն Տարունոյ շինեալ էր, ուր քնակեալ բայանայր զօրավարն Տաճկաց, զօրհասական արջոյն բերելով նմանութիւն, որ յաւուրս ձմերայնոյ արմատովք պարենաւորեալ՝ ի մէջ կենաց և մահու անցեալ որջանան ի բոյնս իւրեանց: - 188.

ԲՆԱԿԵԼ/ԻԼ/ - ,,որդեակ, ի վախճանելս իմում մի կայցես յայսմ աշխարհի, զի մի կորուսցես զկարգ քո ի մէջ անհաւատից, այլ երթիցես ի կողմանս Եգիպտոսի՝ քնակել ի մէջ բազմութեան եղբարց, զի շահեսցիս զոգիդ քո,,: - 162. Այլ ի հրամանէ Աստուծոյ յանդիման դրախտին քնակելով պահոք ապաշխարութեան սգացեալ եղեն, ողբալով զվրիպումն առաջին կենացն, ամենայնիւ հրաժարեալ ի մարմնականաց, հոգիազարդ մարգարէութեամբ ժուժկալեալք ի մսոյ և ի գինւոյ: - 30. Աստանօր ի դէպ ելանէ և մարգարէախառն օրհնութիւնք մեծի նահապետին /40/ և աշխարհահօրն Նոյի յասելն՝ ընդարձակեսցէ Աստուած Յաբէթի, և քնակեսցէ ի տան Սեմայ: - 42. Բայց կին ոմն յազգէն Աշդահակայ քնակէ յամուրսն Ջլմար և ի Սրինգ, ի գաւառին ի Փոքր Աղբագ – 90. Բայց

հասեալ Բուխայ անց ընդ գետն մեծ զոր Կուրն կոչեն, և յորձանուտ շարժման գարնանային հոսանացն տեղի տուեալ ելանել զօրուն և քնակել շուրջ զքաղաքաւն. – 270. երկեաւ Վարդան ի մարզպանէն քնակել յանդորրու, այլ այնր աղագաւ էանց գնաց յամուրսն Մոկաց, և կայր մնայր ի նախախնամութենէ Աստուծոյ այցելել աշխարհիս Հայոց: - 122. Եւ քնակեն առանձին ըստ տունս ազգաց, և այնչափ ի բացեայ են ի միմեանց՝ մինչ թէ ոք յարանց զօրաւորաց ի բարձրաբերձ տեղեաց ուժգին խանչիցէ՝ հազիւ թէ ուրեք կարիցէ առնուլ զբոմբիւն ձայնին, իբրև ի վիմաց ինչ արձագանգ/ք/գրքում՝ արձագան/ լինելոյ կարծիս բերելով–190. և քնակեսցէ խաղաղութեամբ և կացցէ ըստ կամաց իւրոց - 234. և քնակէ առ զօրավարի ումեմն և մոգի Պերոզ Վրամ/ճիշտը՝Վռամ/ կոչեալ: - 82. և քնակէ յամրոցին, որ այժմ Զռայլ վասն անխեղեղ ամրութեանն գեղջկաբանեն: - 122. Եւ Գուրգէն յանհոգս անկասկած քնակէր անդ Ն արամբք: - 306. և են ստացեալ զէնս աշտեայս հանապազ կրելով ընդ ինքեանս, ի պատրաստութիւն գազանացն որք ի լերինն քնակեն: - 192. և երթեալ քնակէ առանձնապէս ի Գողթն գաւառի ի տեղւոջ վարդապետութեան սրբոյն Մեսրովպայ, ճգնասէր հրեշտակակրօն վարուք, երանելի մարդկան և ահարկու դիւաց: - 120. և զպատճառսն ստուգեալ, գրէ ի ձեռն Վահանայ ումեմն ի տոհմէն Ամատունեաց՝ դառնալ գալ քնակել անկասկած կենօք, ի բարձ և ի պատիւ իւրաքանչիւր յառաջանալ: - 98. և թողեալ զքնակելն ի Դուինն՝ ելեալ բնակեցաւ ի Նոր քաղաքին ի մեծ եկեղեցւոջն որ յանուն սրբոյն Գրիգորի շինեալ էր երանելւոյ տեառն Ներսիսի երկրորդի Հայոց կաթողիկոսի: - 358. և մի ի ձեռն տանջանաւոր մահու ելանիցէք ի բնակութենէ ձերմէ և քնակիցէք ի դժոխս: - 244. և մի հալածեսցի ոք ի բնակութենէ իւրմէ յօտար երկիր պանդխտութեամբ քնակել: - 234. և միապետէ զտէրութիւնն Անձաւացեաց և խաղաղեցուցանէ զերկիրն և քնակէ յանհոգս զապահովացեալ ի հինից. շինէ եկեղեցիս և կատարէ տօն նաւակատեաց խաղաղութեան: - 326. Եւ մօտ առ սոցա կայ լեառն Կաւկասու, յորում քնակեն ազգք յամենայն լեզուաց բաժանեալք, ըստ ազգս ՀԲ ազգացն, և կեան առանց առաջնորդի, և օրէնս անձանց ունին ամենայն ոք որ զինչ կամի, և ընդ մայրս և ընդ քոյրս ամուսնանալ: - 274. զի բռնացեալ քնակէր յամուրսն Սրինգ և Ջղմար. - 316. զի յայն վայր ոմանք ի զարմից Աշդահակայ Մարի քնակէին անդ, արք քաջք, կորովազէնք և դիպաղեղունք – 90. ի ջերմագոյն վայրս ամրանան առանձնանան և միայն քնակեն ըստ ազգս իւրեանց: - 262. Իսկ Երուանդ պահեալ զերդումն հօրն նորա՝ թողացուցանէ երթալ քնակել և կեալ ուր և հաճոյ թուիցի. – 84. Իսկ Սմբատ առեալ զԱրտաշէս քնակէ ի Զարաւանդ Ատրպատականի – 82. իսկ Սմբատ առեալ զԱրտաշէս գայ քնակէ ի բարձրաւանդակ լերինն Վարագ: - 82. միայն զմի ոմն կացուցանեն տիրել ի վերայ իւրեանց ըստ կամս անձանց իւրեանց, և միաբան և միախորհ կան և կեան առ միմեանս, և քնակեն ըստ ազգս ազգս, բացագոյն ի միմեանց: - 274. մինչ նոքա յանհոգս յապահովս քնակէին՝ նոքա զոռազմն կազմեալ վառեցին զճակատն. – 380. որում անհնար է երկոցունց ի միասին քնակել, և ոչ ոք կարէ երկուց տերանց ծառայել, որպէս ասաց Փրկիչն – 248. Սահակայ առեալ ի պարգևի զաշխարհն՝ թողու զորդին զԱշոտ զլեառնակողմամբքն առաջին իւրեանց տէրութեանն՝ շինել, քնակել, ժառանգեցուցանել զերկիրն ի ժառանգութիւն իւրեանց ազգի ի զաւակ տանն Արծրունեաց: - 90. քանզի դեռ միաբանք և միախորհուրդք և հաւասարք առ միմեանս քնակէին իշխանք Հայոց ազատագունդք բազմութեամբ և զօրաց նոցա – 194. և քնակեցան յեզր գետոյն Զաւ կոչեցեալ: - 226. և թողեալ զքնակելն ի Դուինն՝ ելեալ քնակեցաւ ի Նոր քաղաքին ի մեծ եկեղեցւոջն որ յանուն սրբոյն Գրիգորի շինեալ էր երանելւոյ տեառն Ներսիսի երկրորդի Հայոց կաթողիկոսի: - 358. և ի չափ ինչ հասեալ քնակեցաւ առ ումեմն մեծատան ի նոցունց ազգականից. – 158. Եւ յետ խաչայարդար պայծառութեանն իջեալ ի լեռնէն Գագիկ ի ստորոտ լերինն, ուր աբեղայիցն քնակէին սքեմաձևքն: - 394. Եւ սրբոյ վարդապետին մեր Եղիշէի, որ յայնմ ժամանակի ի Մոկաց քնակէր աշխարհին՝ եկեալ առ նա Բարծումայ, խնդրեալ զպատմողական գիրսն Հայոց, զոր գրեալ էր հրամանաւ սրբոյն Վարդանայ. – 130. Եւ քանզի իշխանութիւնն Պարսից յոյժ լքեալ էր՝ և աներկիւղ շինեցին

զքաղաքն Մադիամ և քնակեցան ի նմա: - 156. Իսկ աշխարհս ոգի առեալ քնակեցան խաղաղութեամբ իւրաքանչիւր ըստ չափոյ հասակի ի մեծամեծաց մինչ ի փոքունս, և գոհացեալ զթութեանցն Աստուծոյ. – 376. Իսկ Երուանդայ հետազօտեալ գայ քնակի առ ստորոտով լերինն ի գլուխս Տոսպ գաւառի, և կոչէ զտեղին /82/ Երուանդականս. – 84. Իսկ Սմբատ որ և Ապլաբաս սպարապետն Հայոց, իբրև գիտաց թէ ոչինչ օգուտ բերէ արտաքոյ հրամանացն նորա լինել՝ փութացաւ եկն առ նա, և ընկալեալ ի նմանէ՝ քնակեաց ինքն և իւրքն հանդերձ իւրաքանչիւր կալուածովք առանց կասկածանաց. – 270. Իսկ տէր Գրիգոր ի մէջ մարդակերպ գազանաց ի ժողովս խուժադուժ բարբարոսաց քնակէր, որ ևս չար քան զթունաւոր գազանս են առ մեզ – 252. որպէս ասաց Պաւղոս, եթէ ,,դուք տաճար էք Աստուծոյ կենդանւոյ,, , և դարձեալ ասէ թէ ,,տուն Աստուծոյ եմք մեք,,. և դարձեալ մարգարէին ասէ, քնակեցայց ի նոսա և գնացից ի նոսա,,: - 394. և արկանէին վիճակս և լարս ձգէին ի վերայ սահմանաց և քնակէին յամուրս աշխարհիս աներկիւղս. – 238. սոքա քնակին յամուրս լեռնականս, յանհոգս խաղաղացեալք յարտաքին թշնամեաց, և հարկք և հասք արքունի ի յինքեանս մնալով – 274.

ԲՆԱԿԵԼՈՑ - Միթէ դո՞ւ միայն քնակելոց ես յերկրի: - 330.

ԲՆԱԿԵՑԵԱԼ - Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … և դու իբրև զեղջերու առանց եղջեր՝ և մեք արծուիք ի վերայ քո, կուրացուցիչք աչաց քոց, և գէշ զքեզ արկանել ձագաց իմոց և աղուեսուց ի ծակս քնակեցելոյ: - 280.

ԲՆԱԿԵՑՈՒՑԱՆԵԼ - և քնակեցուցանէ զնոսա ի գաւառն Աղբագ, յետ բնակեցուցանելոյն զնոսա ի Ջողախել, ի Վրնջունիս և ի Հախրամի, տեսեալ մինչև ի ժամանակս ինչ – 64. և բնակեցուցանէ զնոսա ի գաւառն Աղբագ, յետ քնակեցուցանելոյն զնոսա ի Ջողախել, ի Վրնջունիս և ի Հախրամի, տեսեալ մինչև ի ժամանակս ինչ – 64. Եւ զբազումս ի նոցանէ իջուցեալ յԵգիպտոս քնակեցուցանէր: - 70. Զոր առեալ Ջաջուռ ահիւ և ամենայն պատրաստ կազմութեամբ քնակեցուցանէ ի կողմն Արագածոյ, ի գիւղն Թալին կոչեցեալ. – 76. վասն որոյ զերկայնութիւն կենաց տալով նահապետացն Աստուծոյ՝ յանդիման դրախտին քնակեցուցանէր, ուսուցանելով՝ ի ձեռն ապաշաւանաց ի նոյն վերադարձիլ կեանս. – 26. քանզի յառաջագոյն տուեալ էր զնոսա ի ծառայութիւն քեռ իւրոյ Տիգրանուհեայ կնոջ Աշղահակայ, յասացեալ տեղիս քնակեցուցանելով: - 64.

ԲՆԱԿԻՉ - ասա ի բուն մինչև աւերեսցին՝ քաղաքք ի քնակչաց, և տուն առ ի չգոյէ մարդկան. – 182. Աստանօր սակաւուք բացայայտեցից զորպիսութիւն քնակչաց լերինն. թէ զիա՞րդ կամ ո՞րպիսի ոք են – 190. բայց այլ ամենայն իշխանք արևելեայք խոյս տուեալ յերեսաց նորա՝ ետուն տեղի, ելին կալան զամրական տեղիս, ի բերդս և ի քաղաքս և ի լերինս, ընդ ինքեանս գումարեալ զզօրս և զքնակիչս աշխարհաց իւրեանց ամենայն պատրաստութեամբ: - 270. Գիտեն զայս և քնակիչքն Ռշտունեաց գաւառին – 206. Դարձեալ գրէ և ի կողմն Դերջանոյ, և Խաղտաց ձորոյ քնակիչսն և աշխարհակալ տեարս և առ եպիսկոպոսունսն: - 130. և անդ գտեալ զքնակիչսն Ռշտունեաց, թափառականս անկեալ յանողորմ և ի մարդախոշոշ շանցն գիշակերաց – 202. Եւ ապա անտի ոչ սակաւ ինչ լինէր յաւուր յայնմիկ ձայն լալոյ, հեղումն արտասուաց յահագին բորբոքմանէ սրտից նոցա և գութ խանդաղատանաց թագաւորին և իշխանացն և զօրացն ամենեցուն և քնակչաց քաղաքին. – 154. Եւ զքնակիչս աշխարհին վարեաց ի գերութիւն, վաճառակուր առնել ի կողմանս Ասորոց և յամենայն սահմանս տէրութեանն Տաճկաց. – 188. և զքնակիչս արքայութեան արար բնակիչս յաւիտենական հրոյն - 264. և զբնակիչս արքայութեան արար քնակիչս յաւիտենական հրոյն - 264. Եւ ժողովել զքնակիչս աշխարհին համօրէն զարս և զկանայս և զայլս յերկրէն Աղուանից բազմութիւն ռամիկ շինականաց, և լեգէոնս զօրականաց զսակաւս ի լեառնն ամուր անուանեալն Քթիշ, ըստ այնմ և համբարս ռոճկաց: - 278. հնազանդեցուցին և զամենայն քնակիչս սահմանացն մերձակայից, և զապստամբսն միահաղոյն բարձին սրով: - 160. Յայնժամ քնակիչք լերինն իբրև տեսին, թէ վարեցաւ իշխանն ի գերութիւն … հասին միաբան բազմութիւնն

մեկնակազէնքն Խութայ ի հնարս արուեստգիտութեանն իւրեանց, զոր ի պէտս օժանդակութեան ձմերայնոյ հնարաւորեալ էին: - 190. Նոյնպէս և բնակիչք Աղձնեաց անհանդուրժելիք լեալք անցիցն անցելոց և առ զայսոսիկ յամբաստանելն – 180. Ողբացէք բնակիչք կոտորելոցդ, զի նմանեցան ամենայն ժողովուրդք Քանանացւոց, և սատակեցան ամենեքին, որ հպարտացեալ էին արծաթով„: - 180. սա այն է, որ մինչ յելանելն Բուխայի ի սկզբանն մտանելոյ նորա ի Հայս՝ եկաց ընդդէմ նորա բնակչօք լերինն և հարուածս մեծամեծս հասոյց ի վերայ զօրացն արքունի. – 294. վարեն ի գերութիւն զբնակիչս քաղաքին ԵՌ զՀրէայսն, և ԺԸՌ զքրիստոնեայսն և զորս ածեալ գերի Բարզափրանայ զՀրէայսն հրամանաւ Տիգրանայ – 104.

ԲՆԱԿՈՒԹԻՒՆ - „լեառն մի է յոյժ անհնարին բարձր, որոյ անդր քան զնա չի՛ք բնակութիւն մարդկան„. – 48. Գունակ Կորխային բանակին յանդնդաքակ տունսն զբնակութիւնսն արարին, անխայեալ ի նինուէականն ստրջացեալ նախ անդ ո՛չ անխայեալ առ քարեղէն սիրտ քաղաքացւոցն Դունայ: - 358. Երկրորդ վասն բնակութեան նախնեացն նորա Ադրամելեայ և Սանասարայ Արզն՝ կոչեցին Արզրունիք: - 72. և դուք անդէն յաշխարհին կալարուք ձեզ բնակութիւն – 198. Եւ առեալ զնոսա անցուցանէ յիւրաքանչիւր սահմանս բնակութեան, ինքնին զհետ նոցա ելանելով, որպէս Կիւրոս արքայ Պարսից զհետ դարձելոցն ի գերութենէն Բաբելոնի. – 218. և արձակեաց զզօրս իւրաքանչիւր զօրագլխօք եկելոց առ նա յամենայն ազգաց յաշխարհէս /գրքում յաշխարէս/ Հայոց՝ երթալ ձմերել յիւրաքանչիւր տեղիս բնակութեանց – 262. և բնակութիւն նոցա ի խորաձորս և ի փապարս լերանց և ի պրակս մայրեաց, ի գագաթունս լերանց: - 190. և կանգնեցին պատնէշս և շինեցին ապարանս և արարին տուն բնակութեան – 276. և մի ի ձեռն տանջանաւոր մահու ելանիցէք ի բնակութենէ ձերմէ և բնակիցէք ի դժոխս: - 244. և մի հալածեսցի ոք ի բնակութենէ իւրմէ յօտար երկիր պանդխտութեամբ բնակել: - 234. և նորա առեալ տանի զնա ի լեառնն Սիմ, ի տեղի հայրենեաց բնակութեան յաշխարհին Տարունոյ: - 84. զորոյ չունի բան ասել անդր ևս քան զնա յարևելս ունել բնակութիւն մարդկան. – 18. թերևս և այն իցէ երկիր բնակութեան առաջին մարդոյն. – 48. մի՛ յամառիք զհետ Արշակայ և բնաւ սպառ սպուռ մերժեալ լինիք ի հայրենեաց բնակութենէ – 110. միայն թէ ընդարձակեսցես մեզ և տոհմի մերոյ, բնակաց երկրի մերոյ՝ մնալ յիւրաքանչիւր տունս բնակութեանց կալ խաղաղութեամբ – 212. մինչև զանբարկանալին Աստուած ի բարկութիւն ածել, ի սատակումն անձանց և ի կործանումն աշխարհի և յաւեր ժառանգութեան տանց հայրենի բնակութեանց. – 182. Որում /110/ ունկնդիր եղեալ՝ դարձան այր իւրաքանչիւր ի բնակութիւն իւր - 112. Սոքա ամենքին աղխիւ և ընտանեօք իւրեանց թողին զտունս բնակութեան իւրեանց և զհայրենիս իւրեանց, ի վերայ մտերմութեամբ հպատակութեան որդւոցն Դերանկին. – 364. Քանզի սուրբ Գրիգոր Հայոց լուսաւորիչն ասէր, թէ „ի մէջ օձիցն էր բնակութիւն իմ, և կոտռային զանդամօք իմովք„: - 252. քանզի սուրբ նահապետացն տասանց բնաւ ոչ երբէք ունեք երևի ասել ի Մէջերկրայս ունել բնակութիւն: - 30.

ԲՆԱՋԻՆՋ ԱՌՆԵԼ - և հատեալ զզօրսն յերկուս առաջս, և հրաման տուեալ ելանել յերկիրն Վասպուրական, ողողել գերել գերփել /200/ զաշխարհն, աւերել և բնաջինջ առնել և մաշել ի սուր սուսերի. – 202.

ԲՆԱԻ - Բայց Գուրգէն կասկած ունելով յԱշոտէ, թէ գուցէ իբրև զապստամբէ ումեմնէ զեկուցանիցէ զնմանէ առաջնորդին Տաճկաց՝ ել գնաց կեալ շրջաբերական յեղափոխմամբ, արիական քաջասրտութեամբ, սիրեցեալ ընդ բնաւ աշխարհաց: - 322. բնաւ և ոչ մի ինչ փոյթ ունելով ի դիպաւորագոյնսն/ճիշտը՝ դիպաւորագոյնսն/ առաւել քան թէ ի վատթարագոյնսն: - 28. և յարգելուլ զնա մեծամեծաց նախարարացն՝ չանսաց բնաւ ումեք – 228. Եւ բնաւ աշխարհս քայքայեալ ցրուեցան՝ յով և կարաց աճապարել փախչել այր իւրաքանչիւր. – 92. Եւ ելեալ իշխանաց իշխանն, որ բարձրագոյն և հանճարեղագոյնն էր քան զբնաւ Հայաստանեայցս և զընդհանուր կացեալս ի ներքոյ երկնից՝ եկն առ նա մեծաշուք պատուաւորութեամբ, և պարգևս և պատիւս ոչ սակաւս

նմա յառաջաբերեաց. – 344. և զերծեալքն փախստեայ անկանէին ի կողմանս կողմանս աշխարհաց, յաւեր դարձուցեալ զքնաւ աշխարհն, բայց ի լեռնայնոցն՝ որ յամուրս իւրեանց մնային ի լերինն Խոյթ անուանեալ: - 188. և յարգելուլ զնա ազատանոյն՝ չանսայ քնաւ ումեք: - 352. և ոգորել ընդ քնաւ աշխարհս անդուլ շրջաբերութեամբ, անհանգիստ մնալով, և կեղծաւորական սիրով ընդ Վասպուրական աշխարհիս և ընդ նոցուն պետացս, համարէր լինել կատարելանալ առ սէր. – 370. Իսկ նոցա անմեկնելի զոյսս իւրեանց ի Քրիստոս ունելով, քնաւից գերագոյն և հոյակապ անուն ստացեալ, զյաղթութեան նշանակ կանգնեալ. - 308. մի՛ յամառիք զհետ Արշակայ և քնաւ սպառ սպուռ մերժեալ լինիք ի հայրենեաց բնակութենէ – 110 Յոքունց կամ թէ քնաւից կարօտանամ իմաստասիրաց գումարից ի մի վայր հասելոց՝ զողբերգականացն ճոխաբանել ճարտասանութիւնս. – 352. քանզի սուրբ նահապետացն տասանց քնաւ ոչ երբէք ումեք երևի ասել ի Մէջերկրայս ունել բնակութիւն: - 30.

ԲՆԱԻԻՆ - Զոր մեք սակաւուք այժմ յիշատակեալ զազգաբանութիւն քնաւին մարդկութեան ի նահապետացն առաջնոցն. – 34. որ ի քնաւին արդարադատութիւն բնաւորեալ՝ ողորմութեանն ընդ նմին լինիցի լծակից. – 24.

ԲՆԱԻՈՐԵԱԼ - Այլ չարիմացն հայր կոչեցեալ Մարդպետ և քնաւորեալ խորհրդոցն չարին ոչ երբէք դադարէր: - 98. Եւ Աւշնի հաւատացեալ զաշխարս ծառայի ումեմն Սափի անուն ի գերելոցն Յունաց ներքինի, թողեալ զհաւատսն որ ի Քրիստոս, մսլիմանակ դեն ստացեալ, արիւնարբու ուսմամբ քնաւորեալ. – 372. Եւ թէպէտ յայնմանէ վրիպեցոյց ճշմարիտն Աստուծոյ պատուհաս՝ այլ չարն սովորական քնաւորեալ պահեցաւ անվրէպ: - 38. իբր ոչ անգիտանալով Աստուծոյ զառ ի նոսայսն լինելոյ, այլ քնաւորեալն բարի անփոփոխ բնութեամբ մնալով ամենայնիւ՝ առ ի չարասէրն զուղիղ հատուցումն յապաղէր. – 30. Նոյնպէս բանայ, որպէս և այլ թռչունք և գազանք՝ քնաւորեալ բաժանեն զժամանակս տարւոյն յերկուս կամ յերիս ամարանոցս և ձմերանոցս ինքեանց կենաց պաճարին – 262. որ ի բնաւին արդարադատութիւն քնաւորեալ՝ ողորմութեանն ընդ նմին լինիցի լծակից. – 24.

ԲՆԱԻՈՐԻԼ - և արտաքնոցն ուշիմագոյնքն ասեն, եթէ, ամենայն մարմին շարժուն՝ յայլմէ քնաւորեցաւ շարժիլ. – 54. որ ի բախմանէ քարի և երկաթոյ կայծակունք արտաթափին, այլ և ի փայտից ընդ միմեանս յիրար շփելոյ, որպէս և անուոյ քնաւորեցաւ լինել, որ ի սաստիկ շրջագայութենէ սայլիցն բազում անգամ և առեղք փայտիցն վառմամբ հրոյ հրդեհին: - 52.

ԲՆԴԵՌՆ - զի մողեսք և կովիդայք, քարաթաթօշք և քնդռունք ի վերայ եկեալ կերան զորս նորա: - 46.

ԲՆԻԿ - Բայց որպէս բացայայտեցաւ՝ Շամիրամ սեպհականեալ թագաւորէ յազգէ Ասուրա ի Սեմայ Ասորեստանի քնիկ իւրեանց տէրութեանն, և պայազատեալ մի ըստ միոջէ մինչ ի Թոնոս Կոնկողեռոս – 16. Եւ հանեալ զԱշոտ և զԳուրգէն ի կապանաց՝ տիրեցին զօրութեամբ մեծաւ իւրեանց քնիկ իշխանութեանն, և կէին յանհոգս յանկասկածս այնուհետև: - 370. Եւ հրամայեաց ածել առաջի զոմանս յերանելի արանց յազատէ տանէ, և զայլս որք ի քնիկ հեծելազանց, ըստ ազգս և ըստ տոհմս աշխարհաց – 264. զի Շամիրամն ամրանայր ի քնիկ իւրեանց քաղաքին Նինուէ - 16. Ընդ նոյն ժամանակս ընդարձակեալ բարերարին Աստուծոյ իշխանացն Հայոց՝ դարձան յիւրաքանչիւր քնիկ տէրութիւնս. – 322. յանձն առեալ տալ նմա զիշխանութիւնն քնիկ տէրութեանն իւրեանց: - 236. Նորա խոստացեալ էր առնել դառնալ Աշոտի յիւր քնիկ տէրութիւնն. – 328. պակչէին յահէ … և որք ընդ նմա էին գունդք ազատաց և նոցին զօրաց ըստ տոհմս ազգաց, ի քնիկ նախարարացն Վասպուրական տէրութեանս: - 210.

ԲՆՈՒԹԵՆԱԿԻՑ - և հաւատալն նորա ի մի Աստուած Հայր և մի Որդի նորա ի Բանն Աստուած Յիսուս Քրիստոս և ի մի Հոգի սուրբ, զուգակից և քնութենակից և փառակից Հօր և Որդւոյ, ի մի Աստուածութիւն կատարեալ. – 94.

ԲՆՈՒԹԻԻՆ - իբր ոչ անգիտանալով Աստուծոյ զառ ի նոսայսն լինելոյ, այլ բնաւորեալն բարի անփոփոխ բնութեամբ մնալով ամենայնիւ՝ առ ի չարասէրն զուղիղ հատուցումնն յապաղէր. – 30. ,,բնութեամբ ճշմարտութեամբ աշխարհիդ Վասպուրական ձեր լեալ էր ժառանգութիւն, և զձեզ արտաքս հանեալ թողեալ են նախնեացն Աշոտի: - 362. Այլ և հուր և ծծումբ նաւթիւ բարձեալ ի գործ պատերազմին, և զլոյծ բնութիւնն յանօթս ապակեղէնս եդեալ, և մանր զծծումբն ընդ նմին խառնեալ, եդեալ ի պարսատիկ մեքենայից, և զհուրն առ ընթեր նմին, հնարաւորեալ արկանել զամրոցաւն: - 208. այսր անդր կորզեալ զկարգ բնութեան առ ի յընդդէմս հրամանին Աստուծոյ դիմագրաւեալք – 28. Եւ զյաճախութիւն ամբաստանութեանն ունի բողոք, թէ նախ զբնութեան օրէնս անարգեալ, և յերեսացն Աստուծոյ անկեալք եղեն: - 54. և կանայք կոտորելոցն հանդերձ խառնիճաղանճ ամբոխիւն լրբենի դիմօք, հոլանեալք և ի բաց ընկեցեալ զձև կանացի բնութեան, որպէս օրէն է նոցա, մանաւանդ տաճկական ազանց, և ի հետիոտս դիմեալք ի դուռն արքունի հասանէին: - 180. զի Նեստորականացն /գրքում՝ Նստորականացն/ և Քաղկեդոնականին է այս իմացմունք այլովքն ևս երկաբնակօք, որք բանին՝ տուն և տաղաւար զառ ի կուսէն առեալ մարմին դանդաջեալ ասացին, և ոչ միութեամբ բնութեամբք բանին մարմին լինելով. – 394. զկամս Աստուծոյ և զօրէնս բնութեան ցուցանել ազգաց եկելոց որ յետ իւր: - 34. մտօք սրտի գիտել զերկիւղն Աստուծոյ, կարգել և օրէնս բնութեան ի մարդիկ. – 26. ոչ ասել զհուր արարած Որմզդի, այլ բնութիւն Որմզդի – 48. Չորրորդ՝ զի զեղբայր և ոչ զօտար ոք, զոր ոչ երկիւղն Աստուծոյ և ոչ գութ բնութեան մեղկացոյց լքմամբ զձեռս արիւնարբու գազանին: - 24. սմա ծանօթացեալ և սիրողացեալ ժամանակաւ ուսուցանէր բազում ինչ նմա և յոլովագոյնս զինոց կտակարանաց, և եթէ ոչ գոյ բնութեամբ որդի Աստուծոյ: - 158. քանզի նուազագոյնքն և տկարք՝ թափառեալք աղքատութեամբ վտանգէին, իսկ կարողագոյնքն և բռնաւորք ըստ բնութեան գազանաց վայրենամիտք լեալ, անամօթ և անարգել յափշտակութեամբ վրդովէին զբոլոր երկիրս: - 300.

ԲՇԻՐ - Եւ մինչդեռ այս գործ խորհրդածէր՝ հասին ի վերայ նորա քաղաքապետք երկու, անուն միոյն Բշիր և երկրորդին Զքրի, և կալան զնա տանել առ Աշոտ որդի սպարապետին: - 316.

ԲՈԳՈՒՆԻ ԳԱՒՌ - և վերակացու նմա թողոյր զՅովհաննէս ոմն քահանայ ի Բոգունի գաւառէ ի յԱնստան գեղջէ: - 394.

ԲՈԳՈՒՆԻՔ - առեալ էր ի բաժնէ /ճիշտը՝ ի բաժնի/ Գագիկ իշխանի … զճուաշ գաւառն և զԹոռնաւան, Արտազ,Մարդաստան, Գառնի, Առբերանի, Աղանդռոտ, Բառիլովիտ, Պալունիք և Մեծնունիք, Տոսպոշտունիք, Բոգունիք, Գուգան գաւառ, Արտաշէսեան: - 388.

ԲՈԼՈՐ - Արդ նոցա այնքան, իսկ մեզ ի մասնէ զբոլորն համառօտեալ ի թիւս միակաց լրման, և զբովանդակութեան ամաց ըստ տասանց եօթներորդացն որ թուոցն է լիագոյն է - 314. Բայց քանզի ամենայնիւ ամենայն ուրեք ոչ ոք զօրեաց կալ ընդդէմ նորա յամենայն գործս զոր և կամք իւր ախորժէին՝ սկսաւ ձեռնամուխ լինել կարգաւ ընդ բոլոր աշխարհս արևելեայս – 274. գունդ կազմեալ ռազմ արարեալ զբոլոր դաշտաձև հովիտն ի ներքս փակէր, վառեալք զինու և ամենայն պատրաստութեամբ ընդդէմ գնդին Հայոց: - 172. ԴԱՌՆԱԼ ԴԵՐԱՆԿԻՆ Ի ՀԱՅՍ, ԵԻ ՍԿԻԶԲՆ ԴԱՐՁՈՒՑԱՆԵԼ ՏԵԱՌՆ ԶԳԵՐՈՒԹԻՒՆ ԻՇԽԱՆԱՑՆ ԲՈԼՈՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՑՑ: - 312. և զբոլոր ովիտն լնուն դիակամբք կոտորելոցն. – 178. Եւ սկսաւ շրջել կարգաւ ընդ բոլոր աշխարհս, յորում բնակեալ էին Տաճիկք, որ մնային ի սմա ըստ հրամանին Բուխայի: - 306. և տիրեսցէ փոխանակ եղբօր իւրոյ բոլոր աշխարհի իւրոյ: - 226. Եւ այն ինչ ընդ մտանելն՝ երագապէս հասեալ ի վերայ ամրոցացն Ջղմար և Սրինգ կոչեցեալ՝ յինքն գրաւէ զամրոցսն. և կալեալ զՎասակ՝ յինքն գրաւեաց զզօրավարութիւնն բոլոր Վասպուրական տէրութեանս: - 306. Եւ Դերանիկն զօրացեալ զօրութեամբ Քրստոսի, և հոյակապ և անուանի եղեալ ընդ բոլոր աշխարհ Հայաստանեայց՝ և խաղաղանայր երկիրս ի շփոթմանցն ի վերայ եկելոցն: - 318. Եւ զբոլոր

երկիրս իւրեանց տէրութեանն բաժանեցին յերկուս մասունս: - 388. և զոր օրինակ ոք զբոլոր անդամս մարմնոյ յօշիցէ ի մասունս, և ոչ երևի տեսակ կենդանի մարդոյն, որպէս է գոյացութիւն խառնուածոյն. – 194. և ըստ հրամանի ինքնակալ թագաւորին նուաճեալ ունիս ի հնազանդութիւն պետութեան ձեր զիշխանս և զտեարս, զկողմնակալս և զկուսակալս, զքաղաքապետս և զմարզպետս բոլոր Հայաստանեայցս – 212. և ժողովեալ ազգք ազգք յընտրելոց զօրաւորաց արանց քաջամարտկաց, զզօրս Կապուտկացւոց, զՎրաց և զԱղուանից և զԱյրարատեան գազանամարտիկ զանճռոնի զօրսն և զբոլոր բովանդակեալ գունդս զօրացն և զորդիսն Սենեքերիմայ, ամենայարդար պատրաստութեամբ անհուն բազմութեամբ, աճապարել երագել անյապաղ լինել նախ քան զԱշդահակայ դիմեցումն – 62. և ի հասանելն նորա անդր թողեալ զհակառակաբար մարտն՝ խօսին ի խաղաղութիւն, առաջի եդեալ զհրամանն արքունի, զգլխաւորին Տաճկաց, և Աշոտի հաւատալ զբոլոր տէրութիւնս Վասպուրականի: - 316. և ի շարժելն նորա ահ կալաւ զբոլոր աշխարհս և աշխարհակալս. – 262. և խոստանայ զբոլոր Հայս նուաճել ընդ կայսերական իշխանութեամբ. – 112. և յայնչափ սաստիկ և անհուն ամբոխին սուտ վկայութեանն զբոլոր բարկութիւն բռնաւորին զարթուցին ի վերայ առնն, որպիսի ոչ ի միոյ ուրուք վերայ այնքան ժամանակս եհեղ զբարկութիւն իւր զօրավարն Բուխայ: - 290. և յետ Բ ամաց վախճանի Վաղարշակ, թագաւորեալ ընդ եղբօրն բոլոր Հայոց: - 110. և նա զբոլոր իսկ զաշխարհին կործանեաց, պաշտօնարար լինել սնոտեացն, թէպէտ յետոյ ընդունէր զապաշխարողսն: - 256. և վահան ի թիկունս եդեալ ի բոլոր սրտէ զհաւատս անբիծս, և համբարձեալք զձեռս իւրեանց յերկինս իբրև զաղեղն հաստ – 252. ԶԱշոտէ ասեմ զնազելի և զբարձրագահ ճոխացելոյ վսեմապետէ, յընդհանուր նախագահանստեալ ի մէջ բոլոր Հայաստանեայցս: - 384. Զի հրամայեաց Դերանիկն ազատագունդ զօրացն իւրոցն դառնալ զկնի արքային տիրել բոլոր աշխարհին հանդերձ ամրոցօքն: - 342. Զի Վռամ և Յազկերտ զկէս աշխարհիս յինքեանս յանգուցեալ՝ զբոլոր ապա աշխարհիս զտիրելն յոխորտային: - 114. Իսկ իբրև լուաւ, թէ ահա առեալ Բուխայ զզօրս իւր գալ հասանել ի վերայ նորա՝ հրաման ետ բոլոր աշխարհին իւրոյ ելանել ունել զլեռնակողմն – 276. կարծեաց համանգամայն զբոլոր պաշտօնեայս Քրիստոսի ի բաց վճարել ի հաւատարիմ երկրպագութենէ ճշմարտին Աստուծոյ տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի. – 264. Յայսմ վայրի ոչ ի վերայ միոյ ազգի և ի վերայ միոյ աշխարհի է լալումն ողբումն և կոծումն, այլ ի վերայ բոլոր ազգաց և աշխարհաց Հայաստանեայց: - 196. Նորա արհամարհեալ զառաքեցելովք, չվարկանելով արժանի պատասխանոյ, և նովին օրինակաւ սկսաւ շրջել ընդ բոլոր աշխարհս Վասպուրական: - 178. Պտղոմեայ հասեալ ի տէրութիւն ժառանգաւորութեանն՝ փոխանակ իւր կացուցանէ զԱսուդ, տալով ի ձեռս նորա զբոլոր իշխանութիւն Եգիպտոսի և Հնդկաց - 70. Սա առաջին գտաւ պտուղ մարտիրոսական ի մեծ վտանգի նեղութեանն, որ եհաս ի վերայ բոլոր Հայաստանեայցս: - 206. սփռեալ տարածանեն հէնս ասպատակաւորս ընդ բոլոր երեսս երկրիս Հայոց – 102. ՎԱՍՆ ԶՕՐԱԺՈՂՈՎՆ ԼԻՆԵԼՈՑ ՍՄԲԱՏԱՅ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՀԱՅՈՑ Ի ՎԵՐԱՅ ԱՀՄԱՏԱՅ ԱՄԴԱՅԻՈՅՆ, ՎՐԱՑ ԵԻ ԱՂՈՒԱՆԻՑ ԵԻ ԲՈԼՈՐ ՀԱՅՈՑ ԻՇԽԱՆՕՔՆ – 366. քանզի նուազագոյնքն և տկարք՝ թափառեալք աղքատութեամբ վտանգէին, իսկ կարողագոյնքն և բռնաւորք ըստ բնութեան գազանաց վայրենամիտք լեալ, անամօթ և անարգել յափշտակութեամբ վրդովէին զբոլոր երկիրս: - 300. քող արկեալ զդաւաճանող կեղծաւորութիւնն, զբարձումն բոլոր իշխանացն Հայոց, մանաւանդ զնախագահանստեալն զԱշոտ իշխանաց իշխան: - 340. Նա և մայր իշխանին Աշոտի, քոյր Սահակայ և Բագարատայ իշխանին Տարաւնոյ… երթե՛լ ընծայիւք բազմօք յանդիման լինէր Յովսէփայն և խնդրէր զհաշտութիւն և զխաղաղութիւն հաստատել առ որդիսն իւր և առ բոլոր աշխարհն Վասպուրական: - 186.

ԲՈԼՈՐԵԱԼ - Եւ իսկոյն անյապաղ յական քթթել սպառազինեալ այրուձի պնդակազմ /366/ պատրաստութեամբ, ռազմ բոլորեալ դաշիկ դիմացուածով զմարտն գրգռեալ - 368. և խուռն բոլորեալ գունդն կային մածեալ իբրև զմի այր: - 284.

ԲՈԼՈՐԵԼ - Եւ ինքն շտապ տագնապէր փութացուցանէր ռազմ բոլորել, կարգել կազմել զճակատն, պատրաստել ի պատերազմ – 228. և կարգեցին ճակատս և ռազմ բոլորեցին, և վահանաւորքն փակեցին զառաջակողմն ճակատուն և կացին ի թիկանց հետևակազօր նահատակացն. – 306. և կարգեցին ճակատս, և բոլորեցին ռազմ, և գունդս գունդս յընտրելոց զօրացն ըստ ազգս ազգս, շուրջանակի ի ներքս փակեցին զլեառնն և դրօշս և նշանս բարձրագոյնս լայնատարածս կանգնեցին. – 280.

ԲՈԼՈՐՈՎԻՄԲ - և իբրև զքաջ հովիւն դրուատեալ ի փրկչէն՝ զանձն իւր եդ ի վերայ խաշանց ընդդէմ ապականարար գայլոցն, յարձակեալ յանխնայ դիմեցուածովք, յարիւն և յապաժոյժ, ի սատակումն և ի ծախումն սրոյ մատնեաց բոլորովիմբ զյարձակեալս նեղիչս աշխարհիս. – 312. և ոչ ըստ տեղիս տեղիս ցուցանէին զհանդէս մարտիցն և զյաղթութեանն քաջութիւն, այլ բոլորովիմբ ամենայն ուրեք ախոյեանայարձակ սլացմամբ ընթանայր. – 312.

ԲՈՒ - բազում ունելով ինչս ի կոխակս բարձրաւանդակս և ի կիրճս նրբականս, ի զերծս և ի խոխոմս ձորոյն ի թռչս և ի բոլս երկրին անբնակ մարդկան յասպատակէ հինիցն Երուանդայ – 84.

ԲՈԿ - Եւ թողին զնոսա արք իբրև ԴՌ, վիրաւորք, բոկք և մերկք և հետևակք: - 150.

ԲՈՂԲՈՋ - Թախիծք անզրաւք, քան թէ խնդութեանցն աճեն բողբոջք. – 384. յերկուց թագաւորազանց զաճմանն սեռի բերելով զբողբոջս զՍենեքերիմայն և զՄամգունեաց ճենազնւոյ, ի միասին զզուգամասն պայազատեալ գահընկալ թագաւորական զարմ - 300.

ԲՈՂԲՈՋՈՒՄՆ - նա և զմտացն ոչ սակաւ հարստանալ յայտարարական բերմամբ առ հանճարեղութիւնն զուգընթաց բողբոջմամբ կատարելագործէին. – 360.

ԲՈՂԿԱՑԻ - Սոցա անուանք ճանաչին՝ Ատոմ Անձևացի և Մլեահ Վարաժնունի և Գէորգ Բողկացի և Վասակ, և այլք բազումք, որոց անուանք գրեալ են յերկինս: - 266.

ԲՈՂՈՔ - Եւ զյաճախութիւն ամբաստանութեանն ունի բողոք, թէ նախ զբնութեան օրէնս անարգեալ, և յերեսացն Աստուծոյ անկեալք եղեն: - 54.

ԲՈՂՈՔ ԲԱՌՆԱԼ - և կինն անցեալ պատմեաց թագաւորին որ ինչ եղևն, զբողոք բառնալն իւր և զկացուցանելն վկայս՝ թէ ոչ վայել եմ քեզ կին, այլ արքայի, և որ ինչ եղևն – 272.

ԲՈՂՈՔԵԼ - և ի բողոքել արդարոյն յետ Ճ ամի՝ ապա հրաման միայնոյ և ահաւորին Աստուծոյ ասէ. – 30.

ԲՈՂՈՔ ՀԱՐԵԱԼ - Դարձեալ բողոք հարեալ, ձեռն զօձիւք արկեալ և զհերս խզեալ, զդէմս կեղեքեալ և ձայնս առեալ կական ողբօք արտասուալից հառաչանօք, վայ ի բերան առեալ և խիղբ – 180.

ԲՈՄԲԻՒՆ - Եւ բնակեն առանձին ըստ տունս ազգաց, և այնչափ ի բացեայ են ի միմեանց՝ մինչ թէ ոք յարանց զօրաւորաց ի բարձրաբերձ տեղեաց ուժգին խանչիցէ՝ հազիւ թէ ուրեք կարիցէ առնուլ զբոմբիւն ձայնին, իբրև ի վիմաց ինչ արձագանգ/ք /գրքում՝ արձագան/ լինելոյ կարծիս բերելով – 190. յայնժամ ահագինս որոտալով ճայթիցէ ի վերայ քո երկինք, և լսիցէ հնչիւն և բոմբիւն և դղրդիւն յանդնդոց, ձայն որոտալոյ սմբակաց բազում ամբոխից երիվարաց և աղաղակ բազում սպառազինաց յարձակեսցին ի վերայ քո. - 148.

ԲՈՅՆ - յորում տեղւոջ քաղաքն Տարունոյ շինեալ էր, ուր բնակեալ բայանայր զօրավարն Տաճկաց, զօրհասական արջոյն բերելով նմանութիւն, որ յաւուրս ձմերայնոյ արմատովք պարենաւորեալ՝ ի մէջ կենաց և մահու անցեալ որջանան ի բոյնս իւրեանց: - 188.

ԲՈՅՍ - և ընդարմացեալ արմատքն և բոյսքն զգենուլ սկսան զզօրութիւն – 268. և յաւեր դարձան գետք և ագարակք և աւանք, ի բաց մերկացեալ զզարդ և զբարեձևութիւն, և ընդ ազգականութեամբ փակեալ զանազան բոյսք և տունկք, որ ի վերայ երեսաց երկրի. – 238. Իսկ ի շնչել հարաւային օդոյն, եռացուցանելով երկրի ի վեր զջերմային զօրութիւնն, զուարթացուցանելով անդնդական բերմամբն զընդարմացեալ արմատս և զբոյսս ի հիւսիսային սառնամանեաց օդոյն շնչելոյ - 188. հասեալ ի վերայ ծառոց մրգաբերաց, կամ ի դիւրաճախելի բոյսս խոտոյ, այնպէս վատնեցին ծախեցին զզօրութիւն մարդկային ազգի ստացուածովք իւրեանց,,: - 240.

ԲՈՎ - և արծաթագործ եօթնփորձեան հրաբորբոք ճարտարապետն ի բովս հալոցացն զուտ և վճիտ արծաթ ընտրելով, արծաթեղինեան զփայտեղէնն պատեալ արտաքուստ – 378.

ԲՈՎԱՆԴԱԿ - Այլ քանզի յոյժ առաւելեալ էր իմաստութեամբ Գագիկ՝ տեղի տայր բովանդակ գաւառապետաց զօրագլխաց աշխարհիս, գնայր ընդ նոսա իմաստութեամբ խորագէտ հնարաւորութեամբ, ըստ անձնիւր գահու մեծարեալ պատուադրութեամբ հաճոյանալ ախորժէր նոցա: - 354. Արդ եթէ Սողոմայեցիքն, որ հրով զվրիժուցն հատուցին փոխարէնս, և դարձեալ տանջելոց են՝ որ բովանդակ չարիւք անդր երթալոց են ո՞րպիսի ակնկալութիւն տանջանաց զանց արասցէ զնոքօք. – 336. Բայց մի ինձ մեղադիր լինիր, ո՛վ ուսումնասէր դու, սակս ոչ զբովանդակ սորա գործս շարել ի ճառս մանրապատումս: - 302. Ես իսկ առ ընթեր գոլով անվրիպագոյն իրազեկ եղէ բովանդակ նորա հաստատնագոյն առ յոյսն կազմեալ փրկութիւն. – 388. Եւ զայս առ այժմ բաւական համարեալ նշանակութիւն ցուցանել զլաւութիւն երանելի առնն Խուրանայ Արծրունւոյ, խոհեմագունիցն բաւականանալ առ բովանդակ իմացմունս: - 78. և զբովանդակ թոյնս անբժշկականս իժից և քարբից եհեղ ի վերայ քրիստոնէից. – 104. Եւ զԶրադաշտ մոգ արքայ Բակտրիացւոց և Մեդաց ընկճեալ հալածեաց մինչև ի սահմանս Խեփտաղաց, հզօրապէս տիրեալ բովանդակ Խուժաստանի և կողմանց արևելից և Պարսից, անդր ևս քան զԲահխ և զԴեպուհան, ի Գովմայիդ և ի Գուզբան, ի Շերիբամական /գրքում՝ Շերիբամամական/ և ի Խոճիհրաստան, և միանգամայն ասել մինչև ի ծովն Հնդկաց՝ յոյժ արութեամբ – 44. զի թագաւորն Լիդէացւոց ասպազինեալ զերիվարն շուրջանակի պղնձի արկանելեօք յոտից մինչ ի գլուխ բովանդակ չթողեալ տեղի՝ աննկռուելի լինել զինուի – 64. զի թէ բովանդակ զօրութիւն ունէր՝ ոչ հանդուրժէր անդադար շարժել զերկնային մարմինն. - 54. Զնա յղէ Ապուսէթ ելանել յերկիրն Վասպուրական և անդէն մնալ զօրօք բազմօք, մինչև զբովանդակ գհարկս և գհասս արքունի յամենայն կողմանցն Հայոց առ նա բերցեն յիւրաքանչիւր սահմանաց: -176. ընդ առաւօտանալն սկսեալ՝ ի ժամս բովանդակ՝ յաղթութիւն սատարեաց և ի փախուստ դարձոյց զբազմութիւն զօրացն Ովայի – 17. Խոստացայ վերագոյնն գրել վասն Բուխայի մասնաւորաբար զվրիժուցն հատուցանել զպարտիս, այլ ոչ զբովանդակն: - 326. յորում ոչ սակաւ քաջութիւն նահատակութեան զօրացն Հայոց, որ ի զարմանս կրթեաց զբովանդակ զօրս Պարսից բարբարոսօքն հանդերձ: - 66. նա և զիւրեաւ տախտակափակ լանջապահս, թիկնապահս, զանգապանս, սռնապանս, գլխապանս, որ գրեթէ բովանդակ պղնձեղէնս զնա իմանալ թուէր, և զետեղեալ բլրաձև զօրու անմատչելի կարծելով. – 64.

ԲՈՎԱՆԴԱԿԱԲԱՐ - բովանդակաբար բացայայտել զհաւատարիմն գրել, թէ արդեօք Ասուր, որ զՆինուէ շինեաց, հաւ Նինոսի՞ իցէ ի ծննդոց Սեմայ, ուստի Նեբրովթ, կամ թէ արդեօք ազգն Արծրունեաց Սեմա՞յ սերունդք իցեն, թէ Քամայ ի Նեբրովթայ: - 14.

ԲՈՎԱՆԴԱԿԵԱԼ - և ժողովեալ ազգք ազգք յընտրելոց զօրաւորաց արանց քաջամարտկաց, զզօրս Կապուդկացւոց, զՎրաց և զԱղուանից և զԱյրարատեան գազանամարտիկ զանճռռնի զօրսն և զբոլոր բովանդակեալ գունդս զօրացն և զորդիսն Սենեքերիմայ, ամենայարդար պատրաստութեամբ անհուն բազմութեամբ, աճապարել երագել անյապաղ լինել նախ քան զԱշդահակայ դիմեցումն – 62. միայն յայս բան բովանդակեալ ասէ, ,,որք հաւատով պարտեցին զթագաւորութիւնն,,: -302. ուստի յայտ է թէ և անմարմին է, զի մարմինն՝ բովանդակեալ զօրութիւն ունի, և ոչ կարէ հանապազ շարժել զերկին կարգաւորաբար. – 54.

ԲՈՎԱՆԴԱԿԵԼ - բայց ակամայ և ի հարկէ գրեցից կարգեցից ի փոքր և ի դուզնաքեայ բանից, բովանդակեցից համառօտ սուղ և սակաւ բանիւ անցանել ընդ պատմութիւն իրիս այսմիկ – 240. ՎԱՍՆ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՋԱՓՐԱՅ, ԶՈՐ ԻՆՉ ԽՈՐՀԵՑԱԻ Ի ՎԵՐԱՅ ԱՇԽԱՐՀԻՍ ՀԱՅՈՑ, ԵԻ Ի ԳԼՈՒԽ ԵՀԱՆ ԶԿԱՍՍ ՉԱՐՈՒԹԵԱՆՆ, ԵԻ ՈՐ ԻՆՉ ԸՆԴ ՍՈՎԱՒ ՆԱԽ ՔԱՆ ԶԼՆՈՒԼ ՎԵՑԵՐՈՐԴ ՅՈՐԵԼԻՆԻ, ԵԻ ԵՕԹԱՆԱՍՈՒՆԵՐՈՐԴ ՈԼՈՄՊԻԱԴԻՆ, ՅԵՏ ԻՆՆԵԻՏԱՍՆ ԸՆԴԻՔՏԻՈՆԻՆ, ՅՈՐՈՒՄ ԲՈՎԱՆԴԱԿԻՆ ԺԱՄԱՆԱԿՔ ԲՌՆԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆՆ ՏԱՃԿԱՑ ԱՄՔ ՄԻԲ ԸՍՏ ԹՈՒՈՑ ՀԱՅԵՐԷՆ ՏՈՒՄԱՐԻ. – 170.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ - Արդ նոցա այնքան, իսկ մեզ ի մասնէ զբոլորն համառօտեալ ի թիւս միակաց լրման, և զբովանդակութեան ամաց ըստ տասանց եօթներորդացն որ թուոցն է լիագոյն է - 314.

ԲՈՐ - Ապա թագաւորեցուցին զԲորն զդուստրն Խոսրովայ, որ էր կին նորին, որում բամբիշն կոչէին. – 154. Եւ կալաւ Բորն զթագաւորութիւնն ամս Բ և մեռաւ: - 154. և կարգեցին հրամանատար ի դրանն զԽոռոխ Որմզդ, որ և սպանաւ ի բամբշանէն որ կոչէին Բոր: - 154.

ԲՈՐԲՈՔԵԱԼ - և հուր կրակարանին քորքորքեալ՝ աստուածակէզ արարին զնա յորմզդական մեհենին. – 126. ի սաստ մատուցեալ գնդին իւրոյ պատերազմողացն՝ և ոչ կարաց զքորքորքեալ հնոց դէզադէզ կոխակացն սրախողխող սատակմանն ցածուցանել: - 368. Իսկ նա ըստ սովորականի ցանկասէր պղծալից անյագութեանն՝ խրոխտացեալ մոմոեալ յանձն գազանեղէն թունիւք առաւելեալ, քորքորքեալ տապախառն բոցով հեղուլ զմահածին թոյնսն ի վերայ Բուխայի. – 326. որ անցուցանէ զանցանէ զանասնական խառնակութեամբքն երիքովեան և սողոմական լրբութեամբ, անամօթաբար այր զարամբք քորքորքեալ, դեզադէզ զիրացանն բերելով յերկնուստ զանզրաւ կիզումնն, անցուցեալ զանցուցեալ զսատակչական կործանմանն ջրհեղեղին: - 336.

ԲՈՐԲՈՔԵԼ - Եւ հասեալ Շաւասպայ Արծրունւոյ ամբարշտի յԱրտաշատ հանդերձ մարզպանաւն՝ շինեն ի դուռն քաղաքին զորմզդական մեհեանն, /124/ և զկրակապաշտութեան մոլութիւն քորքորքեն ի նմա. – 126.

ԲՈՐԲՈՔԻԼ - Եւ նոյն ժամայն շուրջ փակեալ զքաղաքաւն հրձգութեամբ, և դիզեալ քորքորքէր հուրն ի դիւրաճախ փայտէն մայրից և գիոց: - 272. Եւ մինչդեռ կային կենդանի և զոհանային զՔրիստոսէ զանյաղթ զօրութենէն զոր զօրացոյց զսուրբսն մեծ ասպարիսի ի հոգևորական պատերազմին՝ ևս առաւել բարկացեալ թագաւորն՝ իբրև զինոց վառեալ քորքորքէր. – 292. իսկ որք արուք ընդ արուս զխայտառակութիւն գործէին՝ ծծմբախառն հրով քորքորքեցան, զյաւիտենական հրոյն զառհաւատչեայս յինքեանս կրելով – 336.

ԲՈՐԲՈՔՈՒՄՆ - Եւ ապա անտի ոչ սակաւ ինչ լինէր յաւուր յայնմիկ ձայն լալոյ, հեղումն արտասուաց յահագին քորքորքմանէ սրտից նոցա և գութ խանդաղատանաց թագաւորին և իշխանացն և զօրացն ամենեցուն և բնակչաց քաղաքին. – 154. յայնժամ ելցէ հուր ի քէն ծնեալ, և կերիցէ զքեզ և զբազմութիւն ուստերաց և դստերաց քոց, ի քէն ակն ունելով զքորքորքումն: - 148.

ԲՈՑ - Իսկ նա ըստ սովորականի ցանկասէր պղծալից անյագութեանն՝ խրոխտացեալ մոմոեալ յանձն գազանեղէն թունիւք առաւելեալ, բորբոքեալ տապախառն բոցով հեղուլ զմահածին թոյնսն ի վերայ Բուխայի. – 326. վառեալ լինէր իբրև զբոց հնոցի, իբրև զալիս ծովու դիզեալ կուտմամբ փրփրեալ ծիրանագոյն արիւնանման, ուժգին գոչելով անդնդաքակ յուզմամբ, իբրև զհեղեղատ յորդահոս ի ճայթմանէ կարկտահոս ամպոց – 180.

ԲՈՑԱԳՈՑՆ - և զգոյն երեսաց իւրոց քոցագոյն դարձուցեալ, խրոխտացեալ և մրմռեալ իբրև զգազան արիւնարբու՝ հրաման ետ տանել արտաքս յերեսաց ատենին – 246.

ԲՈՒԺԵԼԻ - նոյնժամայն առ յոյժ ամբարտաւանութեանն և սաստիկ բարկութեանն և անհուն սրտմտութեանն և առանց քուժելի կատաղութեանն, յապուշ միտքն կրթեալ իբրև զարբեալ զանզգայ արբեցութեամբ - 264.

ԲՈՒԽԱՅ,ԲՈՒՀԱՅ,ԲՈՒՂԱՅ - „Բուխայ գլուխ զօրավարաց ընդհանուր Թագաւորութեան Տաճկաց, Ջափր իշխեցող ծովու և ցամաքի, հաւասար և օրէնադրին մերոյ Մահումաթի, և հաւատարիմ միջնորդ Աստուծոյ և մարդկան, և թագաւոր ընդհանուր ազգաց հարաւային աթոռակալութեան … Յղեցի զքեզ ելանել ի վերայ երկրիդ Հայոց ամենայն կենդանեաց – 236. այլ իբրև եմուտ Բուխայ յաշխարհս Վասպուրական՝ ել գնաց Գուրգէն առ Քուրդիկ Մամիկոնէից տէր ի Բագրեւանդ գաւառ, և անդ լինէր, զի էր Քուրդիկ քեռի Գուրգինայ: - 302. այլ կուտեաց եդ ի վերայ Բուխայի զապստամբութեան վնասն և զհարուածս զօրացն – 286. այլ հատեալ զգլուխն ետ տանել յարքունիս և զկինն ա՛ռ իւր Բուխայ կնութեան: - 272. Այս լուր քաջութեան և քաջախորհուրդ զպատերազմացն մղելոյ զյարձակմունս եհաս

առ զօրագլուխն Բուխապ. – 308. Բայց հասեալ Բուխապ անց ընդ գետն մեծ զոր Կուրն կոչեն, և յորձանուտ շարժման գարնանային հոսանացն տեղի տուեալ ելանել զօրուն և բնակել շուրջ զքաղաքաւն. – 270. Բայց տուաւ յաղթութիւնն այն մեծ ի ձեռն զօրավարին Ապումուսէի, զի լցցի զոր ասաց Տէր ի բերանոյ Ամովսայ Մարգարէի, ,,խորտակեցից զնիզակս Դամասկոսի,, , որում այժմ Դմիշկն կոչեն, ուր ելին զհետ Բուխապի: - 286. Գուրգէն որդի Ապուպելճի Վասպուրական իշխանի, ի շփոթի ժամանակին Բուխապի և ի հայրապետութեանն Յովհաննու Հայոց կաթողիկոսի, իմաստութեամբ գործեալ՝ ոչ եկաց հակառակ չարին. – 302. ԵՐԿՐՈՐԴ ՆՈՐԻՆ ԵԻ ԵՐԹԱԼՆ ԳՈՒՐԳԷՆԻ ԶՀԵՏ ԿՈՉՈՂԱՑՆ ԲՈՒԽՍԱՅԻ ԵԻ ՈՐ ԻՆՉ ԳՈՐԾԵՑԱԻՆ, ԵԻ ԹՈՒՂԹՆ ԻԲՐԵԻ Ի ԴԻՄԱՑ ԱՐՔԱՅԻ: - 234. և առաքեալ էր զմայր իւր զբամբիշն Վասպուրականի առ զօրավարն Բուխապ – 226. Եւ արդ մեք, նահապետք ազատաց Վասպուրական իշխանիս՝ Մուշեղ ի ցեղէ Վահևունեաց, Վահրամ յազգէ Տրունեաց, Վահրամ միւս, որ ի թիկնապահ իշխանիս … գրեցաք առ քեզ Բուխապ գլուխ զօրավարաց Տաճկաց և բարձակից մեծ թագաւորին. – 212. և գրեալ էր առ Բուխապ, զի մի՛ ինչ չարիս խորհիցի կամ գործիցէ առնն այնմիկ, այլ տացէ տանել զնա առ թագաւորն մեծաւ պատուով և զգուշութեամբ: - 288. Եւ սկսաւ շրջել կարգաւ ընդ բոլոր աշխարհս, յորում բնակեալ էին Տաճիկք, որ մնային ի սմա ըստ հրամանին Բուխապի: - 306. Եւ Բուխապ հրամայեաց սպարապետին, զի աներկիւղ կացցէ մնասցէ Գուրգէն առ սպարապետին մեծաւ շնորհակալիւք: -304. Եւ Բուխապի իմացեալ որպիսի պատրաստութեամբ կազմի իշխանն Աղուանից՝ տարակուսէր ի միտս իւր. – 278. և գնացեալ Ժիրաքն առնու զնա աձէ կացուցանէ առաջի Բուխապի: - 272. Եւ ելեալ յիւրաքանչիւր տեղեաց մի քան զմի յառաջանալ ի կոչումն Բուխապի, և ժողովեցան ի մի վայրի և եկին կացին առաջի զօրավարին Տաճկաց: - 296. Եւ եղև զկնի երից աւուրց անցանելոյ ետուն թուղթ մի տանել առ Գուրգէն, գրեալ Բուխապի լի դառնութեամբ, կնքեալ մատանեաւ արքայի, իբրև այն թէ ի դիմաց արքային և յարքունուստ եկեալ. – 236. Եւ եղև իբրև արար և կատարեաց Բուխապ զոր ինչ խորհեալն էր ի վերայ աշխարհիս Հայոց, բարձումն յաշխարհէս մեծամեծացն Հայոց՝ յաւել և զայս ևս – 296. Եւ եղև իբրև կատարեաց Բուխապ զանցս անցից ընդ Վասպուրական աշխարհս և խաղաց յարևելս կոյս՝ ել գնաց Գուրգէն ի Սպեր գաւառ. – 302. և զօրագլուխ կացեալ էր Մուսէ որդի Բուխապի: - 328. Եւ զօրք Տաճկաց ի զօրացն Բուխապի եկեալ էին ընդ զօրս Յունաց պատերազմել ընդ ամուրսն. – 302. Եւ լուեալ կնոջն Սահակայ, թէ ըմբռնեցաւ … փութացաւ գնաց եկաց առաջի Բուխապի, թերևս կարասցէ ըստ պատշաճ գեղոյն և ըստ բազմաձեռն գանձուց ապրեցուցանել զայրն իւր, որ առաւել մահու քան թէ կենաց պատճառ եղև նմա:-272. Եւ մինչ նոքա կային մնային հրաման ինչ ընդունել յարքունուստ՝ /286/ դարձան հրեշտակքն և եկին փութանակի, և բերին թուղթ յարքայէ առ Ապումուսէ՝ գալ ի հնազանդութիւն նոցա և երթալ առ Բուխապ. – 288. և յայնչափ սաստիկ և անհուն ամբոխին սուտ վկայութեանն զբոլոր բարկութիւն բռնաւորին զարթուցին ի վերայ առնն, որպիսի ոչ ի միոյ ուրուք վերայ այնքան ժամանակս եհեղ զբարկութիւն իւր զօրավարն Բուխապ: - 290. Եւ յետ փոքր ինչ աւուրց հրաման ետ Բուխապ ելանել ի պատերազմ. – 280. Եւ նորա զեկուցեալ վասն նորա Բուխապի՝ ասէ. ,,այրս այս Գուրգէն ի տոհմէն Արծրունեաց, այր քաջ և պատերազմող, ի յահէ քումմէ անցեալ գնացեալ զկողմամբքն Յունաց – 304. և ոչ ի միում ճակատու դարձոյց Ապումուսէ զերեսս իւր յերեսաց Բուխապի. – 286. Եւ ոչինչ ամենևին զչարացաւ ընդ նմա Բուխապ և ոչ յիշեաց զգործսն զոր գործեաց, և ոչ տրտմեցոյց զերեսս իւր. – 288. Եւ սկսան յաւելուլ ի վերայ չարեացն այլ չարիս, զի ընդ միմեանս մարտ և կռիւս դնէին յաղագս իշխանութեանն ցանկութեան, և ճեղքեցան ի միմեանց և զօրս գումարեցին ի զերծելոցն ի սրոյն և ի գերութենէն Բուխապի. – 298. Եւ քանզի հաւատացեալ էր զգաւառսն Բուխապի ի ձեռն սպարապետին Սմբատայ՝ գրէ առ ամիրայն Նախճաւանու Աբրահամ անուն, զեկուցանելով նմա զզօրացն Վասպուրականի. – 304. զորս եթող Բուխապ տիրել աշխարհին իւրեանց յաղագս յառաջագոյն մտերմութեան հօրն նոցա առ թագաւորն և առ զօրավարն, զի գնաց ըստ կամաց նոցա յամենայն ուժոյ

զօրութեան մտաց իւրոց: - 298. Ըստ նմին օրինակի և զօրավարն Բուխայ, ի հասանել ամառնային ջերմութեանն իբրև ի խորոց անդնդոց ի վեր մղեալ զինքն, ելեալ յերեսաց արքայի բազում և ծանր զօրու՝ եհաս ի վերայ երկրիս ի կողմն հիւսիսոյ ի մուտս Հայաստան աշխարհիս. – 262. Ի դառնալն Բուխայի յարքունիսն, և կայր զյօնսն պռզտեալ, փքացեալ լի ամբարտաւանութեամբ՝ կոկոզաբանէր ի վերայ մեծամեծ գործոցն գործելոց – 326. Իսկ Բուխայի առեալ զբազմութիւն զօրացն իւրոց՝ իջանէ ի դաշտն Գարգարացւոց, և երթեալ մտանէ ի քաղաքն մեծ Պարտաւ: - 276. իսկ զկինն կալաւ ընդ իւր Բուխայ: - 272. Իսկ զօրավարն Բուխայ կայր ի կոր կործանմանն, ի տարակուսանս ըմբռնեալ փղձկէր ի միտս իւր, ցնորակոծ լինէր, հնարէր ելս իրացն գտանել ի վրանայարկն փակեալ, և ոչ առնոյր դուլ և դադար: - 282. Իսկ իբրև եհաս Բուխայ զօրօք բազմօք մերձ ի սահմանս նոցա, և գրեաց հրովարտակս դիմօք խաղաղութեան՝ դառնալ սիրով միաբանութեան ի հնազանդութիւն արքային – 274. Իսկ իբրև ընթերցաւ զօրավարն Աղուանից զթուղթ թագաւորին՝ փութացաւ էջ ի լեռնէ անտի և եկն եկաց առաջի Բուխայի. – 288. Իսկ իբրև լուաւ, թէ ահա առեալ Բուխայ զզօրս իւր գալ հասանել ի վերայ նորա՝ հրաման ետ բոլոր աշխարհին իւրոյ ելանել ունել զլեռնակողմն – 276. Իսկ նա ըստ սովորականի ցանկասէր պղծալից անյագութեանն՝ խրոխտացեալ մռմռեալ յանձն գազանեղէն թունիւք առաւելեալ, բորբոքեալ տապախառն բոցով հեղուլ զմահածին թոյնսն ի վերայ Բուխայի. – 326. Խոստացայ վերագոյնն գրել վասն Բուխայի մասնաւորաբար զվրիժուցն հատուցանել զպարտիս, այլ ոչ զբովանդակն: - 326. մինչ զդի նորա գտելոցն յետ աւուրց ինչ ետ Բուխայ ԺՌ արծաթ, զի այնչափ պատուական էր այրն նմա: - 272. Յայն ժամանակս գայ ոմն Բուտել անուն ի զօրացն արքունի հրամանաւ Բուխայի, հասանել ի վերայ Գուրգինի – 306. Յայնժամ հրաման ետ զօրավարն Բուխայ զօրաց իւրոց՝ ելանել ընդ առաջ նոցա ի պատերազմ. – 274. որ եղև իսկ պատճառ կորստեան Բուխայի – 272. ՈՐ ԻՆՉ ԳՈՐԾԵՑԱԻ ՅԵՐԿՐՈՐԴՈՒՄ ԱՄԻՆ ԳԱԼՍՏԵԱՆՆ ԲՈՒԽԱՅԻ, ՈՐՔ ԵՆ ՈԼՈՄԲԻԱԹՔ ՎԱՍՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ԸՆԴ ՍԱՀԱԿԱՅ ԻՍՄԱՅԷԼԱՑՈՅ,ՈՐ ԻՍՄԱՅԷԼԻ ՈՐԴԻ ՃԱՆԱՉԷՐ, ԵԻ ՎԱՍՆ ՊԱՇԱՐՄԱՆ ՔԱՂԱՔԻՆ: - 268. սա այն է, որ մինչ յելանելն Բուխայի ի սկզբանն մտանելոյ նորա ի Հայս՝ եկաց ընդդէմ նորա բնակչօք լերինն և հարուածս մեծամեծս հասոյց ի վերայ զօրացն արքունի. – 294. Եւ հրամայեաց Բուխայ դահճացն՝ բառնալ զգլուխ նորա. – 272. Զկնի այսորիկ մեկնեաց Բուխայ յինքենէ արս զօրաւորս յամենայն ազգաց և յամենայն մեծամեծաց և ամենայն աշխարհակալաց, և ի Պարսից և յԵլիմացւոց և ի Բաբելացւոց և յԱրաբացւոց … արս աւելի քան ԺԵ հազարաց և եհան զնոսա զհետ Գուրգինայ – 224. Եւ զօրագլուխ կացուցանէ նոցա զայր մի Բուղայ անուն, ազգաւ թուրք. – 200. Նոյնժամայն ելեալ մեկնեցաւ յերեսաց արքայի այրն այն Բուղայ – 200.

ԲՈՒՀԱՅ – Տե՛ս ԲՈՒԽԱՅ

ԲՈՒՂԱՅ – Տե՛ս ԲՈՒԽԱՅ

ԲՈՒՆ - գրել և ծանուցանել բուն զօրավարին ոչ իշխէին – 234. և զՄարդաստան գաւառ զբուն բաժին տուեալ ցԳուրգէն, և նորա զիւր գործակալս թողեալ անդր: - 326. և առեալ սուրբն Ներսէս զՊապ որդի Արշակայ՝ հանդերձ յունական զօրուն թագաւորեցուցանեն զՊապ ի վերայ Հայոց ի տեղի բուն թագաւորութեանն Արշակունեաց: - 108. Եւ զբուն բանակն առնէին ի Ղոկորուատ աւանին, ունելով ընդ ինքեանս զբազմութիւն գերւոյն կուտեալ իբրև զհող: - 208. և զՄարդաստան գաւառն զբուն բաժին Գուրգենայ դարձոյց առ նա Դերենիկն: - 322. և ինքն Աշոտ ճողոպրեալ միաձի ելեալ եհաս փախստեայ մինչ յՈստանն Ռշտունեաց, թողլով զբուն բանակն ի նմին տեղւոջ. – 332. Եւ կէսքն հասանէին մինչ ի շահաստանն Բաղէշ, թողեալ անդէն զբուն բանակն: - 176. Եւ ուժեղացեալ դաշիկն քաղաքային ի վերայ Մուսէի զօրուն, մինչ ածին արկին զբուն բանակաւն ուր և Աշոտն մեր թուէր գոլ խօթացեալ. – 328. Իսկ Ասուդ թէպէտ և այնպէս շքեղութեամբ ճոխանայր եգիպտական և հնդկային հարստութեամբն՝ այլ յիշելով զբուն իւր սեփհական թագաւորութիւն Ասորեստանի՝ ոչ հաճոյանայր կեալ եգիպտացի գահակալութեամբն. – 70. Իսկ Գուրգինի մարզպանի Հայոց առեալ էր ի բաժնի յելս կոյս և /388/ որ ելանէ ի

հարաւակողմն, զԱնձահից ձոր, զԿրճունիս, զԿուղան ովիտ, և զքուն զՄարդաստան գաւառ, զԱրճիշակովիտ. զոտն Առնոյ, զԱղբագ Մեծ և զՓոքր, Ակե, Տամբէր, Տագրեան. Ըռնայ, Զարեհաւան: - 390.

ԲՈՒՆԵԱԼ - և քունեալ ուրջացեալ բնակեալ էր ի նմա սատանայ զօրօք իւրովք – 248. Իսկ եթէ՝ մշակն մեղաց և անդրանիկն ամենայն չարեաց, որ ի յօձն քունեալ ոչ անիծաւ, որպիսիս ուսուցանէ վնասապարտութիւն օձին առ ի պատժականութեանն գտանել պարտաւորութիւն, որ ոչ յընքենէ միայն, այլ մանաւանդ ի գտողէն չարեաց: - 22. յորում որջացեալ քունեալ էր սատանայ զօրութեամբ իւրով: - 200.

ԲՈՒՌՆ - բայց զՎասակն յամենայն ժամ իբրև ընդ խաղ ի քուռն առնելով արձակէր խաղաղութեամբ: - 310. Բայց ինքն Պապ նշկահեալ զկայսր Թէոդոս, զոր ի քուռն առեալ Տերինտեայ զօրավարին Յունաց՝ խաղացուցանէ կապանօք առ կայսր – 108. գերփեն առնուն զշէնս և զաւանս և զագարակս, կապուտ կողոպուտ թողուն ի ստացուածոց և յամենայն ժառանգութեանց, մաշեն ի սուր սուսերի զորս ի քուռն առնուին. – 102. գուցէ, ասէ, ի գնալն ի քուռն առեալ ի մահ դատապարտեսցի: - 84. և նա երթեալ առանց մեր հրամանի թագաւորեաց, և զմեր գանձս մեզ ընծայ մատուցանէ, ոչ գիտելով եթէ համարս խնդրեցից գանձիս այսմիկ, և ոչ դադարեցից մինչև առից զնա ի քուռն իմ,,: - 142. Զոր զթուղթսն խաբող պատրանօք ի քուռն առեալ Բարծումայ՝ ետ տանել առ արքայ Պերոզ – 130. Որ ապա յետ սպանմանն Սենեքերիմայ յորդւոց իւրոց՝ քուռն գնդաւ Ադրամելէք և Սանասար գան մտանեն ի լեառն Սիմ - 16.

ԲՈՒՌՆ ՀԱՐԵԱԼ - Քուռն հարեալ սպարապետն զձեռանէ նորա և հանեալ արտաքս, քաջալերելով լինել առանց /344/ երկիւղի. – 346. Ընդ ժամանակս Պերոզի արքայից արքայի, ոմն յաղանդոյն Նեստորի Բարծումայ անուն, որ ունէր զանուն եպիսկոպոսութեան, զօրեղագոյնս զնեստորական հերձուածոյն քուռն հարեալ, և քսութեամբ զնախարարացն Հայոց առ Պերոզ վարելով՝ բազում օճիրս արիւնհեղութեան գործեաց: - 130. յետուստ կողմանէ աճապարեալ Քսերքսէս քուռն հարեալ զդիակաց պղնձակուռ վարապանին Աշղահակայ ի վերայ թիկանցն զգաւակս երիվարին արկեալ – 64. Որ զապիրատ և զլի հնարիւք սատանայական իմաստից, չարահնար խորհրդոց քուռն հարեալ՝ մեծամեծս փքայր փռնքտալով – 200.

ԲՈՒՌՆ ՀԱՐԿԱՆԵԼ - այլ փոխանակ առցա մատեայ ի տեղիս յայս, ձեռն արկեալ անիմաստաբար լի անհմտութեամբ և անհանճարութեամբ քուռն հարկանելով զմեծ զայս քերթուածութենէ: - 122. ըստ այնմ զոր մարգարէն Եսայի ասաց, ,,յաւուր յայնմիկ քուռն հարկանիցէ այր զեղբօրէ կամ ազգակցէ իւրմէ և ասասցեն՝ լեր մեր իշխան, և կերակուր մեր ընդ քեզ լիցի,,. – 298. Յաւէտ խրախճանութեամբ քուռն հարկանել ախորժելի է ինձ զպատմութենէ քաջատոհմիկ և բարեփառ բարեյաղթ նահատակէն , զԳուրգինայ ասեմ – 300.

ԲՈՒՏԵԼ - Յայն ժամանակս գայ ոմն Բուտել անուն ի զօրացն արքունի հրամանաւ Բուխայի, հասանել ի վերայ Գուրգինի – 306.

ԲՈՒՐԱՍՏԱՆ - և երթեալ ի քուրաստանն՝ գտին զնա ի թաւի անդ ղուղեալ, կալան զնա և եկին ածին զնա ի դախտիճ անդր: - 152. և երթեալ ի թաւ պուրակս քուրաստանացն, մտեալ ի ներքոյ թաւ թփոյ ծաղկոցն որ էր մուրտ բազում ղուղեալ դադարեաց: - 152. զշէնս պատրաստեալ, և շուրջ զամրոցաւն տնկախիտս քուրաստանս ծաղկաւէտս և անուշահոտս ի զանազան ծաղկանց. – 86. Յայնժամ արքայ Խոսրով յայլակերպս եղեալ գնաց եմուտ ի քուրաստանն արքունի – 152. որ արտաքոյ պարսպեալ քուրաստանին արքունի կացցէ: - 52.

ԲՈՒՐԳ - որ և ամբարտաւանեալ մոլեգնականս տալ հրաման զանխորհուրդ միաբանութեան զրաջան վաստակոց, կանգնել քուրգն յերկրէ, որոյ գլուխն հասցէ յերկինս. – 40.

ԲՈՒՐՈՒԱՌ - արկեալ զիւրև պատմուճան լուսակիզն փայլեալ իբրև զարուսեակ, և յաջոյ ձեռինն ունէր սուսեր, և ի ձախոյն՝ քուրուառ լի խնկով – 232. և նոյնգունակ զարդու

զարդարեաց զնա բուրուառօք արծաթեղինօք և ընտիր և փորձ արծաթագործ դրոշածօք նշանի խաչին Քրիստոսի: - 390.

ԲՌՆԱԲԱՐ - ,,վասն այնր ելի յաշխարհս, զի մի Գուրգէն բռնաբար յինքն կորզեալ ձգիցէ զամուրս աշխարհիս, և յինքն բռնաբար զզօրս քո յանգուցանիցէ: - 362. ,,վասն այնր ելի յաշխարհս, զի մի Գուրգէն բռնաբար յինքն կորզեալ ձգիցէ զամուրս աշխարհիս, և յինքն բռնաբար զզօրս քո յանգուցանիցէ: - 362. Զի թէպէտ և Գուրգէն մեծաւ զօրութեամբ ունէր զդէմ յարձակելոցն ի վերայ, որոց զիշխանականն ճեպէին հասանել գահ, կամ որ արտաքին տաճկական պատերազմունքն բռնաբար ի ներքս դիմէին՝ սակայն ոչ յապահովանայր դեռ երկիրն: - 316.

ԲՌՆԱԶԲՕՍԵԱԼ - Բայց զաշխարհին Յիսէ որդին Շեհայ բռնազբօսեալ յինքն գրաւեաց և կացոյց ի վերայ նոցա զիւր գործավարս: - 344. և բռնազբօսեալ զաշխարհին Ահմաթ որդի Յիսէի Շեհայ յինքն նուաճել – 358. Եւս առաւել քան զանդնդականն յուզմանցն բռնալիր հողմոցն զծիրանեգոյն ալիսն, զլեռնաձև կուտակսն և զվիշապաձայն գոչմունսն՝ ևս յաւէտ ահագնակի վրդովմամբ զմրրիկ անձանց ի մէջ եռաշարժ ընթացմանցն, ի հոլովմանց խոհարանի իշխանական սրտին ի ներքս հարկաւորաբար բռնազբօսեալ /350/ ձգեն: - 352. Քանզի հարցեալ և բռնազբօսեալ զերկոսին գլխաւորին Տաճկաց, անունկնդիր լինելով ասացելոցն, և ի տեսչութենէ Աստուծոյ թողացուցեալ նոցա առանց վտանգից՝ որպէս հաճոյ թուիցի կեալ ի հաւատսն Քրիստոսի համարձակաբար. – 324.

ԲՌՆԱԶԲՕՍԵԼ - ,,ի հայրենեացն արտաքս հանեալ էք ի ժառանգութենէ և մերժեալ ի բաժնէ եղբայրական հասէ. զա՞յս ևս բռնազբօսել ջանայք, զոր Աստուած ժառանգեցոյց ինձ: -330.

ԲՌՆԱԶԲՕՍՈՒԹԻՒՆ - և ողբայր ի վերայ աշխարհիս Հայոց, ընդ նուազել զօրութեան թագաւորութեանս Հայոց և ընդ բռնազբօսութիւնն Պարսից: - 112. Եւ քանզի էր Բաբելոն վիճակեալ Սեմա՝ և բռնազբօսութեամբ Ներբովթ յինքն գրաւէ և հաստատէ անդ զթագաւորութիւնն Եթովպացւոց: - 14.

ԲՌՆԱԼԻՐ - Եւ ի բազում յուզիցն և ի խնդրոցն և զօրաժողովն լինելոյ և պատերազմ ընդդէմ վառելոյ և զձև ամրական մաքառմանցն յարդարելոյ և բռնալիր ուժեղագոյն մեքենային բախմանց քարձգութեանցն, զոր և ընդունայն աշխատութեամբ վարանեալ, անընտանելի /հավանաբար՝ անստանալի/ մնալով ամրոցին՝դառնայ յիւր իշխանութիւնն: - 326. այլ ես ասեմ քեզ, եթէ Տէր կամեսցի՝ վաղիւ պատելոց է զքեզ պատերազմ քաջաց. և ճեթեսցեն ի վերայ քո իբրև զամպս երկնից ի բռնալիր նիզակօք անցանիցեն ընդ մէջ բազմութեան քո իբրև զփայլատակունս հրոյ շանթից: - 140. Եւս առաւել քան զանդնդականն յուզմանցն բռնալիր հողմոցն զծիրանեգոյն ալիսն, զլեռնաձև կուտակսն և զվիշապաձայն գոչմունսն՝ ևս յաւէտ ահագնակի վրդովմամբ զմրրիկ անձանց ի մէջ եռաշարժ ընթացմանցն, ի հոլովմանց խոհարանի իշխանական սրտին ի ներքս հարկաւորաբար բռնազբօսեալ /350/ ձգեն: - 352.

ԲՌՆԱԿԱԼ - և թագաւորութիւնն Ասորեստանեայց նուաղեալ՝ բռնակալք ոմանք կացին ի նոցանէ ի կողմանս Դամասկոսի: - 58. Յայնմ ժամանակի էին եղբարք բռնակալք ոմանք ի կողմանս ապառաժ Արաբիոյ ի տեղւոջն Փառան որ այժմ կոչի Մաքայ, արք պատերազմողք /156/ զօրագլուխք, պաշտօնատարք մեհենին Ամովնացւոց պատկերին, որ կոչի Սամամ և Քաբար: - 158.

ԲՌՆԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ - դիմեցին առ կայսրն Վաղէտիանոս, թէ հնար ինչ իցէ առնուլ զվրէժ արեան Խոսրովու և ի /92/ վերջ նահանջել զբռնակալութիւն Ստահրացոյն. – 94. Եւ ժամանակ բռնակալութեան նորա են ամք ԿԲ – 42. զոր Ճ ամոյ յառաջ հանեալ էր բռնակալութիւնն Տաճկաց ի Վասպուրական պետութենէ: - 332. ՎԱՍՆ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՋԱՓՐԱՅ, ԶՈՐ ԻՆՉ ԽՈՐՀԵՑԱԻ Ի ՎԵՐԱՅ ԱՇԽԱՐՀԻՍ ՀԱՅՈՑ, ԵՒ Ի ԳԼՈՒԽ ԵՀԱՆ ԶԿԱՄՍ ՉԱՐՈՒԹԵԱՆՆ, ԵՒ ՈՐ ԻՆՉ ԸՆԴ ՍՈՎԱՒ ՆԱԽ ՔԱՆ ԶԼՆՈՒԼ ՎԵՑԵՐՈՐԴ ՅՈԲԵԼԻՆԻ, ԵՒ ԵՕԹԱՆԱՍՈՒՆԵՐՈՐԴ ՈԼՈՄՊԻԱԴԻՆ, ՅԵՏ ԻՆՆԵԻՏԱՍՆ ԸՆԴԻՔՏԻՈՆԻՆ, ՅՈՐՈՒՄ ԲՈՎԱՆԴԱԿԻՆ ԺԱՄԱՆԱԿՔ ԲՌՆԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆՆ ՏԱՃԿԱՑ ԱՄՔ ՄԻԲ ԸՍՏ ԹՈՒՈՑ ՀԱՅԵՐԷՆ ՏՈՒՄԱՐԻ. – 170.

ԲՌՆԱՀԱՐԵԱԼ - արդ փութա անյապաղ վճարել զբռնահարեալ գործ միաբանութեան նոցա քակտել,,: - 362.

ԲՌՆԱՀԱՐԵԼ - և անհակառակող հաւանութեամբ հեզահայեաց առ միմեանս սիրոյ յորդորմամբ արտաքոյ վատթարին խոհականաբար մնալով, քաջախորհուրդ առատաբուղխ խաղացմամբ իմաստութեանն զմիմեանս բռնահարելով, զօտարոտին ի բաց վարատելով զբղջախոհութեան անհանճարութիւն՝ զլաւն և զյոյժ օգտակարագոյն ընտրութեամբն գիրկս արկին. – 388.

ԲՌՆԱԶԳԵԱԼ - համարձակապէս անցանել գնալ ընդ իշխանութիւնս և ընդ պետութիւնս, ընդ աշխարհակալս խաւարիս այսորիկ, որ անհաւատից քան եթէ հաւատացելոց ոգւոց և ապաշաւելոց զտիրելն բռնաձգեալ կորզեն յինքեանցն կորուստ: - 388.

ԲՌՆԱՆԱԼ - Բայց քանզի աւերեալ էր զՆինուէ Նաբրովթայ ի բռնանալն ի վերայ Սեմեացն, և զԲաբելոն /16/ փոխանակ նորա շինեալ – 18. ընդ կրունկն դարձիր, թշուառական, քանզի զերջանիկ կամարարացն կղզիս կոխել ոչ կարես. զի՞ յերկինս ելանել բռնանաս,,: - 50. որք ծանուցեալ զբռնանալն նորա ի վերայ պարսկական պետացն և զինչ կրեցին, զմտաւ ածեալ և զխառն ընդ աշխարհիս զդրակցութիւնն, և թէ գուցէ զպարսկայինն հասանիցէ մեզ կրել և աշխարհիս մեր՝ ձեռն ետուն հաւանութեան ի նորայն կալ մնալ հպատակութեան: - 360.

ԲՌՆԱՑԵԱԼ - զի բռնացեալ բնակէր յամուրսն Սրինգ և Ջղմար. - 316. Տիտան բռնացեալ ի վերայ Զրուանայ՝ առնու զԲաբելոն – 14.

ԲՌՆԱԻՈՐ - Եւ մինչ կարի և ահագին սաստիկս կուտեցաւ ի վերայ նորա ամբոխն, և ամբաստանքն միաբարբառ զաղաղակ /288/ բարձեալ առաջի բռնաւորին զօձիս պատառեալ ասէին, ,,մահապարտ է, չէ պարտ դմա կեալ, և ոչ առնուլ տեղի պատասխանւոյ,, - 290. Այլ նոքա քանզի հաստատուն մտօք ունէին զմիաբանութիւն դաւաճան խորհրդոյն որ առ բռնաւորն Տաճկաց՝ ետուն պատասխանի և ասեն – 216. աներկիւղ համարձակութեամբ, բանիբուն համառօտութեամբ կարգեցին եղին առաջի բռնաւորին բանս գեղեցկայարմարս յԱստուածաշունչ գրոց վասն ի Քրիստոս հաւատոցն – 250. Բայց իբրև ետես բռնաւորն զանդառնալի միտսն և զաներկբայութիւն հաւատոցն և զաներկիւղ և զյանդուգն պատասխանիսն և զմեծ անարգութիւնն զոր հասոյց ի վերայ նորա և նոցին օրէնսդրին…բարկացեալ յոյժ հրաման ետ փութով զրաւ առնել կենաց նորա: - 206. Բայց ոչ ետ տեղի Գուրգէն այսմ՝ յերկուց պատճառաց, մի՝ զի մի՛ ապստամբ երևեցայց Տաճկաց բռնաւորին – 316 ելեալ իշխանքն Հայոց յանձնիւր տեղեաց գնացին յանդիման լինել նմա, Դերանիկն, տէր Գագիկ և տէր Գրիգոր և միւս այլ տէր Գրիգոր Վասպուրական իշխան, Աշոտ կորապաղատ Հայոց իշխան, Մուշէղ իշխանն Մոկաց, Շապուհ եղբայր իշխանաց իշխանի և Ապլբառ Կայսիկ Ապահունեաց բռնաւորն և այլք ոմանք: - 340. և դարձեալ՝ թէ ,,դատաստանս արդա՛ր դատեցարուք, և ողորմութիւն և իրաւունս արարէք, քանզի առ ձեզ են բանք իմ, ո՛վ բռնաւորք,, , ասէ Սողոմոն. – 182. Եւ եղև ի գալ միւսոյ տարոյն՝ Սմբատ իշխանն Սիւնեաց ի բաց եկաց ի հնազանդութենէ թագաւորին Հայոց, արգել առնելով հարկացն տալ թագաւորին, թևակոխելով Պարսից բռնաւորին հատուցանել գհարկս և գհասս. 382. և ընդ մեծ պարսաւանօք ներքաղրեալ զբռնաւորն և զմոլար օրէնսդիրն իւրեանց զՄահումաթ: - 206. Եւ ըստ հրամանի բռնաւորին դահճացն ձգեալ ի նա նետս շուրջանակի՝ աւանդեաց զոգին ի փառս Աստուծոյ երանելի նահատակն Քրիստոսի: - 292. և ինքն թագաւոր, փափկասցի, և բռնաւորք խաղալիք նորա, և ինք ընդ ամենայն ամուրս խաղալով խաղասցէ,,: - 200. և լի ծաղու և կատականօք այպն արարեալ՝ արհամարհանօք անարգեցին զբռնաւորն, իբրև զմանուկ մի անպիտան կամ զծեր զառանցեալ և խելագարեալ, որ ոչ ըստ իւրոց կամաց զոր ինչ ախորժիցէ խօսիցի: - 264. և մի եղիցի յիշատակ սորա ընդ սոցա, որք թէպէտ և վրիպեցին և կործանեցան՝ սակայն և ապաշաւեցին և կանգնեցան յետ դարձին իւրեանց ի մեծ կարաւանէ գերութեանն ի միջոյ ժանեաց բռնաւորին. – 248 և յայնչափ սաստիկ և անհուն ամբոխին սուտ վկայութեանն զբոլոր բարկութիւն բռնաւորին զարթուցին ի վերայ

առնն, որպիսի ոչ ի միոյ ուրուք վերայ այնքան ժամանակս եհեղ զբարկութիւն իւր զօրավարն Բուխայ: - 290. և նա ձեռնամուխ եղև զընդ նովաւ հնազանդեալս ի բաց կորզել քեցել ի նմանէ շրջաբերական թղթովք, զիշխան Վասպուրական զԴերանիկն, զԱպլբառ Կայսիկ զբռնաւորն Ապահունեաց, նմանապէս և զայլսն զոր և կարաց հրապուրել. – 350. Իբրև գիտաց բռնաւորն, եթէ յաղթեցաւ ի սրբոց արանցն, մանաւանդ ի քաջէն Գրիգորէ – 250. Իսկ իբրև գիտաց բռնաւորն, եթէ չելին ի գլուխ կարծիքն զոր ի վերայ սրբոցն խորհեցաւ, որպէս գրեալ է, ,,կարծողն և արհամարհողն այր ամբարտաւան է և ոչ ինչ վճարեսցէ,,- 264. Իսկ սուրբն գեղեցիկ խորհուրդ ի մէջ առեալ՝ ասէ ցբռնաւորն. – 294. Յայնժամ բարկացեալ բռնաւորն իբրև գազան մի կատաղեալ, յարձակեալ ի վերայ գառանց գէշ արկանել զնոսա՝ հրամայեաց պնդել զնոսա ի ցիցս կապեալ ոտիւք և ձեռօք. – 292. Յայնժամ բարկացեալ բռնաւորն հրամայեաց նախ զլեզուն հատանել զսրբոյն, զի մի յաճախիցէ առ հասարակ զթագաւորն և զօրէնսդիրն ինքեամբ հանդերձ անարգել. – 290. Յայնժամ իբրև լուաւ բռնաւորն զայս դարձուած պատասխանեաց լի հզօրութեամբ և ահագին մեծաւ անարգութեամբ՝ յոյժ տարակուսանօք լցաւ յանձն իւր, և կայր մեծաւ հիացմամբ ըմբռնեալ. – 280. Յայնժամ համարձակեալ եմուտ յատեան բռնաւորին և եկաց առաջի զօրավարին աներկիւղ համարձակութեամբ առանց պատկառանաց, և ասէ – 218. Յայնժամ հրամայեաց բռնաւորն կապել զնոսա երկաթի կապանօք և դնել ի բանտի: - 250. որ յետուստ՝ մոլի բռնաւոր, որ և զՏրովական դժուարամարտիկ իրս քաջապէս և կարողաբար վանեալ՝ աստուած ի նոցանէ ասացաւ, նա և ոչ աշխարհակալին Աղէքսանդրի Մակեդոնացւոյ - 36. որ ոչ և փոքր մի խոտորեցաւ ի բանս բռնաւորին, վասն սիրոյն Քրիստոսի: - 318. որով փոքր մի ցածուցին զլեռնացեալ ալիսն, և զկոհակսն մրրկալիցս դադարեցուցին և զգազանութիւն բռնաւորին յընտանութիւն ածին: - 234. Սկսաւ խօսել բռնաւորն բանիւք ողոքանօք – 204. քանզի նուազագոյնքն և տկարք՝ թափառեալք աղքատութեամբ վտանգէին, իսկ կարողագոյնքն և բռնաւորք ըստ բնութեան գազանաց վայրենամիտք լեալ, անամօթ և անարգել յափշտակութեամբ վրդովէին զբոլոր երկիրս: - 300.

ԲՌՆՈՒԹԻՒՆ - ,,Թագաւորաց աշխարհակալաց օրէնք են՝ մեծաւ հոգաբարձութեամբ խնամ տանել վասն շինութեան աշխարհի և թեթևացուցանել զլուծ բռնութեան /184/ ծանրակի բեռանց, թուլացուցանելով զասստկութիւն հարկապահանջ խոշտանգանաց – 186. ,,ոչ կարեմք զդէմ ունել անհնարին ուժոյ բռնութեանն արքունի – 216. Այլ հինիցն ասպատակքն, սովոյն բռնութիւն, գերիվարացն տառապանք, գազանաց յարձակմունքն, ներքին և արտաքին վրդովմունքն հոլանի առնէին զաշխարհս: - 316. և բռնութեամբ կալեալ զԲախլ և զամենայն երկիրն Քուշանաց, մինչև յայնկոյս գետոյն մեծի որ կոչի Վահոօտ. – 136. և բռնութեամբ Մարապարսացւոցն ոչ կարացեալ ընդդիմանալ՝ ի կողմանս Պաղեստինացւոց եկեալ պատերազմաւ պաշարեն զՍամարիա – 60. Եւ յորժամ դարձեալ պակասիցէ զօրութիւն ջերմ օդոյ հարաւային հողմոյն /260/ … յայնժամ վիշապն նեղի, շտապի, տագնապի բռնութեամբ ուժոյ զօրութեանն – 262. և պարսկական բռնութիւնն զօրացեալ աճէր – 124. և փակեցին ի ներքս զոտն լերինն իբրև զծով շուրջանակի, ի վեր ձգելով զկուտակումն ալեացն ի բռնութենէ հողմոցն վարելոյ. – 276. Զի թէ առագաստ նաւին յերկոսին կոյս ոչ պարզիցի՝ ոչ ուղղակի նաւարկութիւնն ճանապարհորդիցի, կամ թէ նաւաբեկեսցի իսկ ի բռնութենէ մրրկալից հողմոյն զալիսն կուտակելով: - 256. Նա թէպէտ և զչարացաւ ընդ եղեալսն՝ սակայն զանգիտեաց թողուլ զնա երթալ, ակնածելով ի չարայոյզ ազգէն Իսմայէլի, զի դեռ ևս տիրէր բռնութիւնն, և գերեալքն և հայրն իւր սպարապետն յարքունիս էին: - 316. Որ յետ բազում ժամանակի ծախք պիտոյից ասացաւ պատրաստել թագաւորին ըստ անյաղթ բռնութեան և մեծութեան որովայնի կերակուր Բէլայ: - 38.

ԲՐԱԲԻՈՆ - ընդ որ յոյժ ուրախացեալ Տիբերի պատուէ ծիրանեօք և բրաբիոնաւ ի Ստադին տեղւոջն. – 80.

ԲՐԵԼ - և դիմեալ ի Գանձակն Ատրպատականի՝ քրէ զնա, աւերէ զԱհմատան և զՄայ կործանէ և զբագինն հրատին մեծի, որում Վշնապն կոչեն – 148.

ԲՐՔԻՇՈՅ ԱՍՈՐԻ - և կացուցին հակառակաթոռ սրբոյն Սահակայ զՍորմակ մոլի, և ապա զԲրքիշոյ/գրքում՝ Քքրիշոյ/ Ասորի, և ապա զՍամուէլ – 118.

Գ

Գ/թիվ՝երեք/ - /թագաւորեաց/ Մաւի ամս Ի և ամիսս Գ և աւուրս ինչ … Յեզիտ որդի Մաւեայ ամս Գ և ամիսս Գ … Սուլիման որդի Աբդլմէլքի ամս Գ … Ումառ որդի Աբդլազիզա ամս Գ … Աբդլայ ամս Գ. – 166 - 168. Եւ էր հակառակութիւն մեծ և պատերազմ Աբդլայի որդւոյ Զուբայրի ամս Բ և ամիսս Գ: - 166. Եւ էր պատերազմ սաստիկ ի մէջ Ալեայ Որդւոյ Ապուտալպի և Մաւեայ ամս Ե և ամիսս Գ: - 166. Եւ թագաւորէ ընդ նորա որդի հօրեղբօր նորա Մուհթիս, և կացեալ ամիսս Գ մեռանի: - 320. և ունի յոբելեանք Զ և ոլոմպիադր և ընդիքտիոնք, և Գ ամ հայրապետութեան Հայոց կաթողիկոսի տեառն Զաքարիայի, և մուտ եօթներորդ ամի, յորում կային յարքունիսն իշխանքն, ըստ եօթնեկի չափոյ շարժման ժամանակաց. – 312. Որպէս Պօղոս ուսուցանէ. ,,արհամարհեալ ասէ, ուրուք զօրէնս Մովսէսի՝ մեռանէր, ի բերանոյ Բ կամ Գ վկայիւք. քանի սաստկագոյն համարիմք զայն, որ զորդին Աստուծոյ առ ոտն եհար,, , և որ ի կարգին է: - 380.

Գ ԵԻ ԿԷՍ - և թագաւորեաց փոխանակ Տիբէրի Գայիոս փոքրն ամս Գ և կէս: - 80.

ԳԱԲԱԵԼԵԱՆ - որոց անուանք ճանաչին, միոյն Գէորգ յԱկեցի տոհմէ, և միւսոյն Խոսրով ի Գաբաելեան տոհմէ: - 222.

ԳԱԲԱՅԵՂԷՆ - Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … և այլք ի նախարարացն Վասպուրական իշխանին, Սմբատ Ապահունի, Գրիգոր Քաջբերունի, Վահան Հաւնունի, սեպուհն Դաւիթ, Գազրիկն Ապուհարազ, Թոդորոս Վարազն, Խոսրով Վահևունի, Խոսրով Ակեացի, Վարդան Գաբայեղէն, Սմբատ Մարացեան, սեպուհ մի Սահակ, Պատրիկն Անձևացի, Գորգ Հարմացի, Դաւիթ Գունդսաղար. – 174.

ԳԱԲԱՒՈՆԱՅԻՔ - որ և զՌահաբ պոռնիկն առ ժամեայ բարեմտութեամբն յերիքովական բարկութենէն ապրեցոյց իւրովք ազգականօքն, և զԳաբաւոնացիսն ի Քանանացւոցն սատակմանէ: - 32.

ԳԱԳԱԹՆ - ելանել ի գագաթն Ամրական անձաւին զբօսնուլ նովաւ առ վճարումն բաւականութեան, ըստ մասանց պիտոյից օժնդակութեան քաղաքայարդար ապարանից թագաւորական պաղատի իւրոյ ձեռակերտին – 39 և բնակութիւն նոցա ի խորաձորս և ի փապարս լերանց և ի պրակս մայրեաց, ի գագաթունս լերանց: - 190. և հասեալ ի վերայ ծառոց ի բարձրաբերձ գագաթունսն տերևաթափ առնիցէ /260/ և ընդարմացուցանէ զզօրութիւն արմատոյն – 262. և շամփուր շողացուցեալ մանուածոյս փակէ ի ներքս զգագաթն ամբարշտին. – 108. զգարնանայինսն ի բարձրագոյն գագաթունսն լերանց և ի փապարս վիմաց և ի վերայ բարձրաբերձ ծառոց կենցաղավարին – 262. Իսկ տեղի շիրմին յորում նախահօրն եղան ոսկերք՝ կատարման և կառափման, որ նոյն ինքն է գագաթն և Գողգոթայ ըստ եբրայականին, երկակի անուամբ. – 34.

ԳԱԳԱՅ ՏՈՒՆ/ԳԱՂԱՅ ՏՈՒՆ/ - Ընդդէմ նորա զօրաժողով եղեալ տունն Գագայ/ծն. Գաղայ/ ազգն Գաղատացւոց, երկոտասան բիւրու – 66.

ԳԱԳԱՐԱՑԻՔ - և դարձեալ գնաց եհաս ի Պարտաւ յաշխարհն Գագարացւոց: - 336.

ԳԱԳԻԿ - ,,միայն, ասէ, զԳագիկ Ապումբրուան առ իս ածցես հնարաւորեալ վասն նորա,,. – 350. Այլ քանզի յոյժ առաւելեալ էր իմաստութեամբ Գագիկ՝ տեղի տայր բովանդակ գաւառապետաց զօրագլխաց աշխարհիս, գնայր ընդ նոսա իմաստութեամբ խորագէտ հնարաւորութեամբ, ըստ անձնիւր գահու մեծարեալ պատուադրութեամբ հաճոյանալ ախորժէր նոցա: - 354. Անդանօր եկեալ Շապուհ եղբայր թագաւորին, և կացուցանէ զԳագիկ՝ իշխան Վասպուրական տէրութեանն. – 364. բաժանեն զաշխարհս յերիս մասունս. տալով Աշոտի … Իսկ Գագիկ զկողմանս Ռշտունեաց այլովք մօտակացիւք գաւառօք, և որքան իցէ հասումն ուժոյ՝ անդր ևս յաշխարհն Մոկաց: - 360. Բայց Ապումբուան զԳագիկ որդի Դերանկին պահէր ընդարձակի, հանեալ ի կապանաց բանտին: - 368. Բայց որդիքն Դերանկին, Աշոտ և Գագիկ և Գուրգէն, զըստ մարմնոյ /358/ աճմանն չափ առոգ և բարձրաբերձ ձգմամբ յառաջ տանէին. – 360. Դարձեալ շինէ զօրավարն Գագիկ ի գլուխս Օձ ձորոյ, որ վասն խստութեանն սաստկաշունչ դառնալիր մահածին հողմոյն շնչելոյ այսպէս անուանեն – 396. ելեալ իշխանքն Հայոց յանձնիւր տեղեաց գնացին յանդիման լինել նմա, Դերանիկն, տէր Գագիկ և տէր Գրիգոր և միւս այլ տէր Գրիգոր Վասպուրական իշխան, Աշոտ կորապաղատ Հայոց իշխան, Մուշէղ իշխանն Մոկաց, Շապուհ եղբայր իշխանաց իշխանի և Ապլբառ Կայսիկ Ապահունեաց բռնաւորն և այլք ոմանք: - 340. և եկեալ ի մի վայր Գագիկ և Գուրգէն եղբարք համահարք և միոյ մօր ծնունդք, յերկուց քաջատոհմիկ գահակալութենէ Սենէքարիմայ և Դաւթի – 388. Եւ զԳագիկ որ և Ապումբուան՝ զնա ոստիկան կարգեաց ի վերայ աշխարհին, տեղապահութեամբ տիրել, զի կարի մատաղօրեայք էին որդիք Դերանկին. Աշոտ էր Թ ամաց, յորժամ մեռաւ Դերանիկն, Գագիկ էր Է ամաց, Գուրգէն Ե ամաց: - 354. Եւ զԳագիկ որ և Ապումբուան՝ զնա ոստիկան կարգեաց ի վերայ աշխարհին, տեղապահութեամբ տիրել, զի կարի մատաղօրեայք էին որդիք Դերանկին. Աշոտ էր Թ ամաց, յորժամ մեռաւ Դերանիկն, Գագիկ էր Է ամաց, Գուրգէն Ե ամաց: - 354. Եւ եղև իբրև ննջէր Գագիկ յանհոգս յանկասկածս՝ հասեալ Հասան ի գիշերի սուսերամերկ վառեալ փոքր գնդաւ, մոմեղինօք վառելովք՝ և կապեաց զնա կապանօք երկաթի: - 350. և զԳագիկ ձգեալ ի պատիւ զօրավարութեան Հայոց մեծաց, ըստ օրինի թագաւորացն Յունաց՝ տալ առաջի նորա նշանակս խաչադրօշս: - 370. և զիշխանն Աշոտ և զորդի նորա Գրիգոր և զՎահան Արծրունի և զորդի նորա Գագիկ … և զՄուշեղ եղբայր Վահանայ և զտիկնայս նոցա և զտիկինն Հրանուշ և զայլս յազատատանէ կապեալ և բարձեալ ի վերայ ուղտուց՝ վտարեաց ի Սամառայ – 220. և ընդ նմա Շապուհ յԱմատունի տոհմէ, այն որ գործակիցն եղև Գագկայ առ սպանումն Ապումբուանայ, զոր վերագոյնն յիշեցաք – 372. և ըստ օրինակի կեղծաւորական հիւանդութեանն, զոր առ Դերենիկն հնարաւորեցաւ՝ զնոյն և առ Գագիկ գլխաւորեաց: - 350. Եւ թէպէտ տածէր և խնամէր Գագիկ աշխարհս՝ այլ ոչ ուրախ լինէին ի նա ազատատերանցն գրոխք, և կացին ի տարակուսի: - 354. Եւ ծնան նորա երիս որդիս, Սարգիս որ և Աշոտ՝ ՅԻԶ թուականութեանն Հայոց, Խաչիկ որ և Գագիկ ՅԻԸ, և Գուրգէն. մանկունք կայտառք և գեղապանծք և բարենշանք և ամենեցուն ցանկալիք. ծնաւ և երկուս դստերս: - 338. և հանին զնա յարգելանէ բանտին, պատանդ թողեալ նմա զԳագիկ որդի Դերանկին և որդի Գրիգորի Արծրունոյ: - 348. և մի զմիոյ հետ ստիպէր՝ փութալ միոյ միոյ ի նոցանէ յանդիման նմա հատուցանել ծառայական սպասաւորութիւնս, զոր և արարին իսկ Աշոտ և Գագիկ և Գուրգէն, կամաւոր և ակամայ զնորայն կատարելով հրամայեալս – 370. Եւ յետ խաչայարդար պայծառութեանն իջեալ ի լեռնէն Գագիկ ի ստորոտ լերինն, ուր աբեղայիցն բնակէին սքեմաձևքն: - 394. Եւ յետ այսորիկ որդիք նորա Գագիկ և Աշոտ և Գուրգէն կանոնեցին զյիշատակութիւն նոցա ի տօնի սրբոյ Խաչին – 356. և որք ի տանէն Ամատունեաց՝ Շապուհ և Վահան և Սարայ եղբարք միմեանց, Ապուսակր Վահունի և այլք ընդ նոսա, միաբանական խորհրդակցութեամբ խորհրդածեալ ընդ Գագկայ առ ի սպանումն Ապումբուանայ – 368. Եւ քանզի էին երեքին սոքա անքակ անխզելի առ միմեանս, զմիաբանական կապակցութիւն շաղկապեալ, Աշոտի և Գագկայ և Գուրգինայ, որդիք Դերանկին – 364.

զԱշոտ տարեալ յանկասկածելին Նկան, զԳագիկ յամուրն Սևան, զԳուրգէն ի Կոտորն բերդ: - 364. զի Գագիկ անցեալ ամրանայր ի ճախուկ բերդի, ի կասկածի կալով ի Դերանկէն, ըստ զեկուցմանն զոր ինչ գործեաց Հասան առ Դերանիկն: - 350. Զոր և մեր ըստ հրամանի քում, Գագիկ զօրավար Հայոց և Վասպուրական իշխան, ջան յանձին տարեալ ընդ համառօտութիւն զրուցատրութեանցն անցեալ – 74. զոր շարագրեալ յայտարարութեամբ յանդիման կացուցաք քեզ, քա՛ջդ բանասիրաց, Գագիկ Վասպուրական և մեծ զօրավար Հայոց – 122. Զորոյ իմացմանց հանգամանս իմացեալ ազատացն Վասպուրականի՝ ոչ հաճոյանայր նոցա թևակոխելն Գագկայ, և զելս իրացն ջանային գտանել, առանց խոռվասէր հանդարտութեան. – 360. Իսկ Գագիկ իշխան ի վերայ մկանաց կոհակալիր ձորաբաժին անդնդապատոյտ կուտակմանցն նաւամարտիկ ընթացս կազմեալ – 396. Իսկ ի տիրական զօրավարութեանն Գագկայ սկզբնաւորեալ ձեռակերտ իւր՝ շինեաց զհողաբլուր բարձրաւանդակն ի Մահռաշտ գեօղ յափն գետոյն յելս կոյս, որ հայի յՈստանն Ռշտունեաց – 394. իսկ իբրև եկն Ապումբրուան զհետ փախստէիցն ի Վանտոսպ զկնի թագաւորին՝ և խորհուրդն Գագկայ հաստատնագոյնք զկատարումն առին: - 368. Իսկ Հասան ըստ յանձնառութեանն գնաց մեկնեցաւ ի Դերանկէն, եմուտ առ Գագիկ յամուրն և զտրտունջն զԴերանկէն հաւատարմացոյց առաջի Գագկայ, որ դիւրաւ առ հաւատալն հաստատնագոյն երևէր. – 350. Իսկ Հասան ըստ յանձնառութեանն գնաց մեկնեցաւ ի Դերանկէն, եմուտ առ Գագիկ յամուրն և զտրտունջն զԴերանկէն հաւատարմացոյց առաջի Գագկայ, որ դիւրաւ առ հաւատալն հաստատնագոյն երևէր. – 350. մանաւանդ զի փեսայացուցեալ էր Շապուհ զԳագիկ ի դուստր իւր. – 364. Յայնժամ Վահան հայր Գագկայ Ապումբրուանայ և ինքն Գագիկ առնէին համոզել ի մէջ նոցա: - 334. Յայնժամ Վահան հայր Գագկայ Ապումբրուանայ և ինքն Գագիկ առնէին համոզել ի մէջ նոցա: - 334. Յանձն առի պատմել ստուգապէս զսքանչելագործ յայտնութեանն հրաշիցն, որ ցուցաւ ի զօրավարութեանն Գագկայ. – 378. Ցելս կոյս և ի մուտս որ առ հիւսիսի զհայեցածն բերէ՝ առեալ էր ի բաժնէ/ճիշտը՝ ի բաժնի/ Գագիկ իշխանի – 388. Ցետ մահուանն Աշոտի և կատարելոյ զաւուրս սգոյ նորա առնու զիշխանութիւնն Վասպուրական տէրութեանս Գագիկ եղբայր նորին. – 388. Նախ յառաջ ախորժական թուէր Գագկայ անուանել զեկեղեցին փրկչական անուանակոչութեամբն մակաձայնել ոչ ուղղակի առ հաւատն մատուցեալ – 394. Նոյն ժամայն մատուցեալ ոմանց առ Դերանիկն՝ ստուգագոյնս քսէին վասն Գագկայ Ապումբրուանայ. խորհել ընդ կորապաղատին, զոր ինչ գործեաց Հասան զանօգուտսն. – 348. Նոյնժամայն գնացին Դերանիկն և Գագիկ մտին առաջի Յիսէի, խօսեցան բանս խաղաղութեան, ետուն պատանդս յանձնառութեամբ հարկացն արքունի - 334. Նոյնժամայն ի բարկութիւն ցասմամբ մեծաւ շարժեալ թագաւորն Սմբատ՝ գրէ առ Գուրգէն Անձաւացեաց տէր և առ Գագիկ Ապումբրուան, ասէ. – 362. շինեաց Գագիկ պարսպաւոր ամրափակութեամբ զբլուրն յՈստանին Ռշտունեաց զաւերեալն ի բազում ամաց – 390. որոյ գնացեալ առնու յինքն զԳագիկ և յղէ սպառազէն պատրաստութեամբ ի Վանտոսպ առ տիկինն Վասպուրական, և պահել ի զգուշութիւն: - 350. որք յակամայ կամս լքին զմարտն և ցածուցին զպատերազմն և ետուն զամուրն ի Գագիկ: - 362. ՎԱՍՆ ՍՔԱՆՉԵԼԵԱՅՆ ՈՐ ՅՈՒՅԱՒ ՅՈՍՏԱՆՆ ՌՇՏՈՒՆԵԱՑ ՅԱՄՍ ՋՕՐԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆՆ ԳԱԳԿԱՅ: - 378.

ԳԱԳԻԿ ԱՊՈՒՄՐՈՒԱՆ - ,,միայն, ասէ, զԳագիկ Ապումբրուան առ իս ածցես հնարաւորեալ վասն նորա,,. – 350. Նոյն ժամայն մատուցեալ ոմանց առ Դերանիկն՝ ստուգագոյնս քսէին վասն Գագկայ Ապումբրուանայ. խորհել ընդ կորապաղատին, զոր ինչ գործեաց Հասան զանօգուտսն. – 348. Նոյնժամայն ի բարկութիւն ցասմամբ մեծաւ շարժեալ թագաւորն Սմբատ՝ գրէ առ Գուրգէն Անձաւացեաց տէր և առ Գագիկ Ապումբրուան, ասէ. – 362.

ԳԱԳԿԱԿԵՐՏ - փոխէ անդ գեօղս և շինէ զբլուրն, որ տեղի բանակի դաշիկ առնելոյ էր տանն Արծրունեաց, և անուանեաց յանուն իւր զձեռակերտն Գագկակերտ: - 396.

ԳԱԶԱՆ - այլ ի շարժելն իւրում՝ ահ առնուն ամենայն լողակք և գազանք ծովայինք, որոյ և կերակուր նոյն լողակք և զեռունք այլովք կենդանեօք: - 260. Այլ հինիցն ասպատակքն, սովոյն բռնութիւն, գերիվարացն տառապանք, գազանաց յարձակմունքն, ներքին և արտաքին վրդովմունքն հոլանի առնէին զաշխարհս: - 316. Ապա թէ փութաս ելանել ի կենաց աստի առ զայրուցս կատաղութեան քո և զոսկերս ցրուես յանապատս և լինել կերակուր գազանաց երկրի և թռչնոց երկնից՝ քո կամք լիցին, և ես քաւեալ եմ յարենէ քումմէ – 278. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … դու գէշ՝ զօրքն իմ պատառիչ գազան, որ պատառեն զառագաստ սրտի քո. – 280. Եւ առ յոյժ յիմարութեանն հարեալ ցանկութեամբ, խլրդենի դիմօք, իբրև զգազան մի կատաղեալ՝ սկսաւ յարձակել ի վերայ աշխարհիս Հայոց. – 170. և բայացեալքն եթէ գազանք և եթէ թռչունք, յորժամ զգան զջերմութիւն օդոյն ի հասարակել տունջեան և գիշերոյ՝ ի գարնանային եղանակի ելեալք յիւրաքանչիւր կայենից. – 188. Եւ բարձեալ աշտեայս հանապազակիրս ի պատրաստութիւն գազանացն որ ի մայրիսն որջանան, կամ թշնամեաց ի վերայ հասելոց – 190. և դահճացն հանեալ զսուսերն՝ դիմեցին ի վերայ նոցա իբրև զգազանս արիւնարբուս, և ծեծէին սրովն, իբրև ոք զի հատանիցէ փայտ ի մայրս անտառախիտս հարեալ կացնաւ, և յանխնայ անողորմ յօշէին անդամ անդամ: - 266. և են ստացեալ զէնս աշտեայս հանապազ կրելով ընդ ինքեանս, ի պատրաստութիւն գազանացն որք ի լերինն բնակեն: - 192. և զգոյն երեսաց իւրոց բոցագոյն դարձուցեալ, խրոխտացեալ և մրմռեալ իբրև զգազան արիւնարբու՝ հրաման ետ տանել արտաքս յերեսաց ատենին – 246. և զտարի մի կացեալ մարմինք սպանելոցն անյօշելիք ի գազանաց և ի թռչնոց: - 368. և թռչունք և գազանք ծանեան զժամանակս գալստեանն իւրեանց – 268. Եւ նոյնժամայն սուսերամերկք խուռն նիզակօքն ի վերայ յարձակեալ իբրև զգազանս արիւնարբուս մարդախանձս՝ սրախողխող արարեալ սպանին զնա – 352. և ոչ ևս այնուհետև ինչ ոչ տեսանէաք, ոչ հաւ և ոչ գազան, բայց զերկին և զերկիր: - 50. Իսկ տէր Գրիգոր ի մէջ մարդակերպ գազանաց ի ժողովս խուժադուժ բարբարոսաց բնակէր, որ ևս չար քան զթունաւոր գազանս են առ մեզ – 252. Իսկ տէր Գրիգոր ի մէջ մարդակերպ գազանաց ի ժողովս խուժադուժ բարբարոսաց բնակէր, որ ևս չար քան զթունաւոր գազանս են առ մեզ – 252. մանաւանդ/370/ թէ նախախնամող և պահպանական աջն Քրիստոսի հովանաւորեալ առ ապրուստ հրածին կարկտաբեր հասեալ կորստական դիպուածին, օգնութիւն հասեալ յԱստուծոյ՝ քաջասրտագոյնս զնա գործեաց և շուրթափեալ զնա ի ժանեաց գազանին – 372. Յայնժամ բարկացեալ բռնաւորն իբրև գազան մի կատաղեալ, յարձակեալ ի վերայ գառանց գէշ արկանել զնոսա՝ հրամայեաց պնդել զնոսա ի ցիցս կապեալ ոտիւք և ձեռօք. – 292. յոր դիմեալ երթայր՝ /228/ անկանել ի ժանիս արիւնարբու գազանացն: - 230. Նոյնպէս բանայ, որպէս և այլ թռչունք և գազանք՝ բնաւորեալ բաժանեն զժամանակս տարւոյն յերկուս կամ յերիս ամարանոցս և ձմերանոցս ինքեանց կենաց պաճարին – 262. Չորրորդ՝ զի զեղբայր և ոչ զօտար ոք, զոր ոչ երկիւղն Աստուծոյ և ոչ գութ բնութեան մեղկացոյց լքմամբ զձեռս արիւնարբու գազանին: - 24. քանզի նուազագոյնքն և տկարք՝ թափառեալք աղքատութեամբ վտանգէին, իսկ կարողագոյնքն և բռնաւորք ըստ բնութեան գազանաց վայրենամիտք լեալ, անամօթ և անարգել յափշտակութեամբ վրդովէին զբոլոր երկիրս: - 300.

ԳԱԶԱՆԱԲԱՐՈՅ - այր գազանաբարոյ, վայրենամիտ, առատաձեռն առ արբումն մարդկան, այր զօրաւոր զօրութեամբ ի գործս պատերազմաց, ահարկու ազանց, կարողութիւն և ուժեղութիւն Աւշնի ի սորա ձեռս բաւականացեալ: - 374. Եւ են գազանաբարոյք, արիւնարբուք, առ ոչինչ համարելով զսպանումն եղբարց հարազատաց, նա և զանձանց ևս. – 192. Որոյ յօժարութիւն կամաց ախորժակաց իւրոց էր մարմին և արիւն անմեղ մարդկան, առ ի յագումն անհնարին գազանաբարոյ կատաղութեանն: - 200.

ԳԱԶԱՆԱՄԱՐՏԻԿ - և ժողովեալ ազգք ազգք յընտրելոց զօրաւորաց արանց քաջամարտկաց, զզօրս Կապուդկացւոց, զՎրաց և զԱղուանից և զԱյրարատեան գազանամարտիկ

զանճռոնի զօրսն և զբոլոր բովանդակեալ գունդս զօրացն և զորդիսն Սենեքերիմայ, ամենայարդար պատրաստութեամբ անհուն բազմութեամբ, աճապարել երագել անյապաղ լինել նախ քան զԱշդահակայ դիմեցումն – 62.

ԳԱԶԱՆԱՅԻՆ - Քանզի այնչափ թանձրացաւ յաճախութիւն սովոյն՝ որ ոչ միայն անսուրբ կենդանիս ուտէին ըստ սրբութեան կարգի, այլ և զսարսափելի և զդժնդակ, որ զգազանայինն անցուցանէ զվայրենամտութիւնն, զմարմինս մեռելոց՝ առանց խղճելոյ ուտէին, ի գերեզմանացն հանեալ զհետ միոյ և երկուց ամաց թաղելոյ: - 374.

ԳԱԶԱՆԱՆԱԼ - զի Աղէքսանդր թէպէտ և լի իմաստութեամբ և հանճարով առաւելանայր՝ սակայն գազանանայր ընդդիմակացաց հրոսաւղացն. – 70.

ԳԱԶԱՆԵՂԷՆ - Ելեալ խրոխտ և դառնաշունչ փռնկալով մռմռեալ յանձնիւր գազանեղեն /ճիշտը՝գազանեղէն/ զայրացմամբ յարձակեալ յեղակարծում եկն եմուտ ի քաղաքն Շամիրամայ ի Վանտոսպ: - 372. Եւ առ չհանդուրժել այնքան եկեալ հասեալ վտանգաւոր նեղութեանցն, և գազանեղէն զայրացմամբ մրմռեալ յոգի իւր ի վերայ կորստեան սուրբ հաւատոյս և կործանման աշխարհիս Հայոց – 126. և նոքա ըստ ձախողակի սովորութեանն իւրեանց օրինադրութեանն, արիւնարբու առանց բարւոյ բարեգործութեանցն մանաւանդ թէ լցեալք սատանայական չարութեամբք՝ ձայն արկեալ յամենայն քաղաքսն, խռովեալ ըստ գազանեղէն իւրեանց մոլեգնութեանցն – 398. Իսկ նա ըստ սովորականի ցանկասէր պղծալից անյագութեանն՝ խրոխտացեալ մռմռեալ յանձն գազանեղէն թունիւք առաւելեալ, բորբոքեալ տապախառն բոցով հեղուլ զմահածին թոյնսն ի վերայ Բուխայի. – 326. հրեշտակի Աստուծոյ հարեալ ի հարուածս անբժշկականս ըստ օրինի Հերովդիայ ախտակրութեան, տորոմեալ խղխայթմամբ, չարալլուկ ուռուցմամբ զտրորումն առնոյր արիւնալից արիւնապարտ մարմինն գազանեղինին. – 376.

ԳԱԶԱՆՈՒԹԻՒՆ - որով փոքր մի ցածուցին զլեռնացեալ ալիսն, և զկոհակսն մրրկալիցս դադարեցուցին և զգազանութիւն բռնաւորին յընտանութիւն ածին: - 234.

ԳԱԶՐԻԿ ԱՊՈՒՀԱՐԱԶ - Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … և այլք ի նախարարացն Վասպուրական իշխանին, Սմբատ Ապահունի, Գրիգոր Քաջբերունի, Վահան Հաւնունի, սեպուհն Դաւիթ, Գազրիկն Ապուհաբազ, Թոդորոս Վարազն, Խոսրով Վահունի, Խոսրով Ակէացի, Վարդան Գաբայեղէն, Սմբատ Մարացեան, սեպուհ մի Սահակ, Պատրիկն Անձևացի, Գորգ Հարմացի, Դաւիթ Գունդսաղար. – 174.

ԳԱԼ - Եւ եկն եհաս առ նա Ատրներսէհ իշխանն Վրաց: - 366. Եւ մինչ նոքա կային մնային հրաման ինչ ընդունել յարքունուստ՝ /286/ դարձան հրեշտակքն և եկին փութանակի, և բերին թուղթ յարքայէ առ Ապումուսէ՝ գալ ի հնազանդութիւն նոցա և երթալ առ Բուխայ. – 288. մինչն եկեսցէ նմա պատասխանի ի բուն զօրավարէն, և ոչ լուան աղաչելութեան նորա. – 230. ,,բարի՛ է քեզ, թագաւոր Հայոց, է՛կ այսր զի պսակեցից զքեզ ես սպարապետս,,. – 108. ,,ես եկի խաղաղութեամբ յարքունուստ հրամանէ, և ոչ նման քեզ զապստամբութիւն ի գործ արկեալ. – 330. ,,զի՞նչ կամիք, ասէ, առնել, և վասն է՞ր եկիք ի տեղիս յայս. – 144. ,,իսկ եթէ եկեսցէ առ իս գիր յարքունուստ, կնքեալ մատանեաւ արքայի. և իցէ գրեալ ի նմա հրաման՝ գալ ինձ առ քեզ կամ երթալ յարքունիսն՝ ոչ ելից արտաքոյ հրամանաց նորա: - 286. ,,իսկ եթէ եկեսցէ առ իս գիր յարքունուստ, կնքեալ մատանեաւ արքայի. և իցէ գրեալ ի նմա հրաման՝ գալ ինձ առ քեզ կամ երթալ յարքունիսն՝ ոչ ելից արտաքոյ հրամանաց նորա: - 286. Ազդ եղև քաջին Վահանայ, եթէ զօր բազում առեալ Հազարաւուխտ յընտրելոցն Պարսից և ահաւադիկ հասեալ գայ ի վերայ: - 134. Այլ իբրև այն ինչ մերձ լինէր ամրոցն ի պաշարումն՝ Ամդայինն Յիսէ, որ Շեհի որդին, որ զզօրապետութիւնն Հայոց ունէր, ճանաչէր՝ ի հրապոյրս Մանազաւեան պետոյն և Ութմանացն ելեալ՝ երագապէս եկն եհաս ի վերայ Աշոտի ԺԵ հազարաւ հեծելօք վառելովք. – 334. այլ առնու զզօրսն Պարսից և գայ թագաւորել Հայոց հրամանաւ Շապհոյ արքայի, ունելով ընդ իւր զՎահան Մամիկոնեան. – 106. այլ ելեալ գայ ի սուրբ քաղաքն

Երուսաղէմ, և անդ կեալ բարեպաշտութեամբ – 80. այլ եկ պատմեաց նոցա զհանգամանս տեսլեանն – 120. այլ ես ոչ երկեայց ի ժողովելոց երիցանցդ Հռոմայեցւոց, որ գումարեալ գան ի վերայ իմ: - 138. Այլ և ի ժամանակս հասելոց թշնամեաց յերկիրն իւրեանց՝ գան միաբան լեռնայինքն յօգնութիւն իշխանացն, զի են տիրասէրք: - 192. Այլ ձայն իմն գայր՝ մի՛ ժողովել և մի՛ հատանել, թե ոչ՝ եղիցի անձն այն մեռեալ, և ժանտ ախտիւ սատակեսցի գումարտակդ: - 50. Ապա ելեալ ի նաւ՝ եկն ի մէջ ծովուն խօսել ընդ զօրավարին Պարսից. – 144. Ապա իբրև վախճան առնոյր կարգեալ եպիսկոպոսացն որ ի Պարսից … միաբան ապա նախարարքն Հայոց եկին առ սուրբն Սահակ – 120. Ապա համբարձեալ զձեռս իւր յերկինս՝ ասէ, ,,յիշեա՛ զիս, Տէր, յորժամ գաս արքայութեամբ քո,,. – 254. ապա նոքա մերկացեալ զկեալն կասկածանօք առ Ապումրուան՝ գան առ նա առանց ակնածութեան. – 364. առ սովաւ այլ թագաւոր եկաց ի Թեսաղեայ: - 58. Առնուն Մեհուժան և Վահան զզօրս Պարսից, գան մտանեն յերկիրս Հայոց – 102. Արդ եկայք դիցուք զյանդիմանութիւն սոցա առ փոքր ինչ և դուզնաքեայ ի գրոց սրբոց – 254. Արդ ի գալ միւսոյ ամին որ յորելեանք Զ և ոլրմպիատք ՀԲ, ընդիքտիոնք Ի … աներկբայ խորհուրդ ի մէջ առեալ թագաւորն սինկղիտոսօքն հանդերձ և ամենայն մեծամեծօքն Բաբելացւոց , զի զիշխանս աշխարհին Հայոց ի բաց բարձցէ յիւրաքանչիւր տէրութենէ – 184. Արդ յայսմ հետէ ըստ նեպակի գեղջն/գրքում՝գեաղջն/ կապճահամար ժժակք յամենայն ի դուռն արքունի ի սատակումն եկեսցեն. – 46. Արձակէ առ Բագարատ, կոչողս պատճենիւք հանդերձ, զի եկեսցէ առ նա առանց պատճառանաց և երկիւղի: - 186. Բայց արդ զամենայն յանցանս քո և զվնաս զոր արարեր թողում քեզ. արի առ զկին քո և զորդիս և եկ այսր. – 146. Բայց յետ աւուրց բազմաց անցանելոյ շփոթմանցն՝ Գուրգէնի ընդարձակեալ նախախնամութեամբն Քրիստոսի և ելեալ փրծեալ ի բանտէն՝ եկն եմուտ յաշխարհ իւր: - 320. Բայց քանզի ընդարձակ էր պահն Հողցայ՝ փութանակի եկն եհաս Ժիրաք ի գաւառն Ռշտունեաց և զզօրսն առխթեալ ի ձորն Առուանից, ի սահմանս Մոկաց. – 202. Բայց անյայտք են եթէ կատարելանան, զի հազիւ սպիքն գան, ըստ որումն սրբազանի տրամաբանութեան: - 338. Բայց Աշոտ վերջոտնեալ հանդերձ Վահանաւ՝ եկն եհաս խաղաղութեամբ և բերկրեալ սրտիւ բազմադէմ յերկիր իւր: - 330. Բայց Ապումրուան երկնէր գայր զիշխանասիրականն ծնանել գահակալութիւն ի վերայ աշխարհիս: - 364. բայց արդ եկ ի կողմանցդ յայդցանէ, եկից և ես յԱսորեստան. – 152. Բայց երիցս երանելի ոմն երիտասարդ հասակաւ, ինքն տաճիկ և ազգաւ պարսիկ՝ ելեալ զհետ սիրոյն Քրիստոսի հաւատոցն եկն յարեցաւ ի Պատրիկն Անձևացի – 222. Բայց իշխանն Դերենիկ անգիտացեալ զեղեալսն՝ ի նմին աւուր եկն բազմաձեռն զօրու բանակեցաւ ի հարաւ կողմն բերդին – 332. Բայց Յամանիկն և Ահմատն և Ապլբառն և այլ ևս Տաճկաց միաւորութեամբ զնոյն չարիս երկնէին գային: - 340. բարիատեացն և չարասէրն Աւշին նիւթէր գայր ի վերայ Գուրգինի հասուցանել չարիս մեծամեծս – 370. գալ իջանել յելից ի ստորոտէ լերինն Վարագայ առշեղեալ ի հարաւոյ ի հիւսիսի ի խաղաղ ընդլայնանիստ գոգաձև դաշտականացսն – 392. գայ դարձեալ ի տեղին զբօսնուլ ի նմա. – 86. գայր յանդիմանակաց Պտղոմէի: - 70. Գան դարձեալ Մեհուժան և Վահան և առնուն զՎանտոսպ – 104. Դէպ եղև նմա ճանապարհաւ գալ ի քաղաքն Մադիամ, էր և ծանօթ գիտութեան գրոց, թէպէտ և ոչ կատարելապէս: - 162. դիմեալ գայր և սա ընդ աջաթև կողմն վկայելոցն, ընդդէմ սրոյն մատուցանել զինքն պատարագ կենդանի Որդւոյն Աստուծոյ: - 222. Դուք աւադիկ ժողովեալ գայք ի վերայ իմ պատերազմաւ. – 138. ԵԹԷ ՈՐՊԷՍ ԿԱՐԳ ԸՍՏ ԿԱՐԳԻ ԵԿԱՑ ԹԱԳԱՎՈՐՈՒԹԻՒՆՆ /ՃԻՇՏ՝ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆ/ ԱՍՈՐԵՍՏԱՆԵԱՑՑ ՄԻՆՉԵԻ Ի ԿԻՒՐՈՍ ՊԱՐՍԻԿ: - 56. եթէ ,,եկայք առ իս ամենայն աշխատեալք և բեռնաւորք, և ես հանգուցից զձեզ,, , և թէ ,,որ ուրասցի զանձն իւր վասն իմ՝ գտցէ զնա,,. - 252. Ելեալ խրոխտ և դառնաշունչ փռնկալով մռմռեալ յանձնիւր գազանեղեն զայրացմամբ յարձակեալ յեղակարծում եկն եմուտ ի քաղաքն Շամիրամայ ի Վանտոսպ: - 372. Ելեալ փութանակի եկն եհաս յաշխարհս Վասպուրական սպարապետին կամակցութեամբ: - 306. Եկն այնուհետև Շապուհ որդի

թագաւորին Աշոտի և ետ զիշխանութիւնն ի ձեռս Աշոտի որդւոյ Դերանկին, փոխանակ հօր իւրոյ: - 354. Եկն եմուտ ի գաւառն Աղբագ, և ասպատակ սփռէր ընդ կողմանս կողմանս յերկիրն Վասպուրական, գերփէր, աւերէր, յափշտակէր, կապուտ կողոպուտ գործէր ընչից և ստացուածոց. – 176. եկն և նա առ նա յԵրուսաղէմ – 80. և ապա յառաջիկայիցն եկեսցուք տեսութիւն: - 18. և առաքեցին դեսպանս առ արքայ և ինքեանք նստան շուրջ զլերամբն, մինչև փութով եկեսցէ նոցա հրաման ինչ յարքունուստ: - 280. և եկաք յերկուս աւուրս ի տեղիսն, ուր արեգակն ոչ ծագէ. – 50. և լեռնայինքն գային յիւրեանց բանակն: - 276. և լրտեսք քաղաքապետին փութացեալ ասեն, ,,ահա մեկնեալ ի զօրացն զհետ որսոց ինչ յանհոգս յանզգուշութեան գայ ընդ այս ինչ տեղի. - 352. Եւ ամենեցուն ըստ հրամանի թագաւորին յիւրաքանչիւր կողմանց այրուձի գումարեալ՝ հանդերձ այլովք սպառազէն յօրինուածովք անյապաղ երագութեամբ գային ի ժամադրեալ կոչումն: - 198. և այրուձի կազմեալ՝ գալ մտանել յաշխարհս Հայոց, առնել որպէս նիւթեաց զչարիսն: - 62. և անընդունակք լինէիք՝ որ ի մէնջ առաքեցեալքն հազարապետք և վերակացուք աշխարհիս մերոյ և խնամատարք արքունի հոգաբարձութեան գային առ ձեզ. – 244. Եւ անցանելով ընդ գաւառն Բզնունական գայ մտանէ ի Խլաթ. քանզի կամէր անսալ ժամու դիպողագունի, զի որսայցեն նենգութեամբ խաբել: - 186. և Աշոտ զօրու ծանու եկն եմուտ յերկիրն Անձաւացեաց, բանակեցաւ ի Բլրակին գեաւղջն Անձաւացեաց. – 330. և առեալ զնա գան առ Տիգրան - 64. և առեալ զնա եկն եհաս ի վերայ որդւոյն Աբգարու բառնալ ի նմանէ զթագաւորութիւնն զոր ունէր: - 80. և ասէ ,,Ահաւասիկ եկն Տէր բիւրովք հրեշտակօք առնել դատաստան ըստ ամենայնի – 26. Եւ արդ եկ ասացից քեզ, ո՛րպիսի ողբովք ողբայ զնոսա հին մատենագիրն ասելով. – 164. Եւ Գուրգէն Արծրունի և Մուշեղ Բագրատունի, և ինքն փութացաւ հանդերձ կաթողիկոսիւն, եկն բանակեցաւ յամուրն մերձ, ուր էր արգելեալ Դերանիկն: - 348. գրեն թուղթ առ Յամանիկն, եթէ ,,ի մտանելն իմ ի Դուին քաղաք և զհարկս արքունի յիս գրաւել՝ և յանկասկած առեալ զիշխանս Հայոց՝ և եկեսցեն առ իս. – 340. և դաստիարակ առընթեր ունելով զբանն տէրունական … և թէ ,,զի՞նչ օգուտ իցէ մարդոյ, եթէ զաշխարհս ամենայն շահեսցի և զանձն իւր տուժեսցէ, կամ զի՞նչ տացէ մարդ փրկանս ընդ անձին իւրոյ. զի եկն որդի մարդոյ խնդրել և կեցուցանել զկորուսեալն,, - 264. և դարձան եկին պաշարել զքաղաքն: - 382. և դու նոյնպէս սակաւուք եկ, կամ թէ ևս աւելի արամբք, և տեսցուք /226/ զմիմեանս,,: - 228. և եթէ յերկարիցի գործոյս այսորիկ հանդէս և մարտիցն հանգամանք ոչ փութանակի վարիցին՝ գուցէ օգնականութեամբ գիշերոյ եկեսցէ ի վերայ քո և մեծամեծ աւճիրս ի վերայ քո և զօրացդ արքունի հասուցանիցէ: - 212. Եւ ելեալ իշխանաց իշխանն, որ բարձրագոյն և հանճարեղագոյնն էր քան զբնաւ Հայաստանեայցս և զընդհանուր կացեալս ի ներքոյ երկնից՝ եկն առ նա մեծաշուք պատուաւորութեամբ, և պարգևս և պատիւս ոչ սակաւս նմա յառաջաբերեաց. – 344. Եւ ելեալ յիւրաքանչիւր տեղեաց մի քան զմի յառաջանալ ի կոչումն Բուխայի, և ժողովեցան ի մի վայրի և եկին կացին առաջի զօրավարին Տաճկաց: - 296. և ելեալ նստաւ ի ջորւոջն, զոր պատրաստեալն ունէին անդէն առ դրան վրանին, և հանին արտաքոյ ղաշիկ բանակին՝ դարձուցեալ դառնալ ընդ նոյն ուստի եկն: - 346. Եւ եկաց Նոյ յետ ջրհեղեղին առ որդւովքն ամս ԼԾ մինչև ի ՀԳ ամն Եբերայ – 34. և եկին մտին յաշխարհն իւրեանց: - 372. Եւ եկին տալ պատերազմ ընդ ամրոցին Վան քաղաքի - 362. Եւ եղև զի ամբարձ զաչս իւր և ետես, զի պնդեալ գայր հեծեալն զկնի նորա – 230 Եւ եղև զկնի այսորիկ գնաց անտի Ժիրաք և եկն եմուտ ի Վանտոսպ – 206. Եւ եղև ի գալ միւսոյ տարւոյն՝ Սմբատ իշխանն Սիւնեաց ի բաց եկաց ի հնազանդութենէ թագաւորին Հայոց, արգել առնելով հարկացն տալ թագաւորին, թևակոխելով Պարսից բռնաւորին հատուցանել զհարկս և զհասս. 382. Եւ եղև ի դառնալն սրբոյն Սահակայ ի Պարսից՝ եկն առ նա դարձեալ Աղան Արծրունի, և ընկալաւ ի նմանէ սքեմ կրօնաւորութեան. – 120. Եւ եղև ի միում աւուրց, ի գալ նորա ի նմանէն՝ ձայն օտարոտի, և ազդումն ահագին և դիւական անկեալ ի վերայ /գրքում՝ վերա/ նորա՝ ուշաթափ անկեալ դնէր – 158. և երթեալ ի բուրաստանն՝ գտին զնա ի թաւի անդ ղուղեալ,

կալան զնա և եկին ածին զնա ի դախղիճ անդր: - 152. և երկից և երից և բազում անգամ զնոյն հաստատեցին երդմամբ, զի անվեհեր համարձակութեամբ եկեսցէ առ նոսա. – 226. և զերթալն Մեսրովպայ և Վարդանայ ի Յոյնս առաջի արկանէին, և զգալն Անատողեայ և զշինել քաղաքին ի Կարին գաւառ: - 118. և զպատճառսն ստուգեալ, գրէ ի ձեռն Վահանայ ումեմն ի տոհմէն Ամատունեաց՝ դառնալ գալ բնակել անկասկած կենօք, ի բարձ և ի պատիւ իւրաքանչիւր յառաջանալ: - 98. Եւ զօր զումարեալ եկն ի Վանտոսպ, և Դերենիկն յանդիման եղև նմա. – 322. Եւ զօրաժողով եղեալ Մուսէի պատճառաւ հարկաց արքունի՝ եկն եմուտ յերկիրն Տարաւնոյ, տալ պատերազմ ընդ Բագարատայ: - 172. Եւ զօրքն, որ ելեալ էին զհետ Գուրգինայ՝ եկին հասին ի սահմանս երկրին, ուր կայր Գուրգէն զօրօքն իւրովք – 226. և թուէ մի ըստ միոջէ, սկսեալ յԱբրահամէ և գայ անցանէ մինչ ի Յովսէփ -16. Եւ ինքն Աբրահիմ եկն անց յայնկոյս յոստանն Ռշտունեաց և անդ լինէր: - 306. Եւ ինքն Բարձումայ ի չքմեղս լինելով՝ եկն ի Հայս յԱրզնարզիւն և յաշխարհն Մոկաց, զի անդ զնեստորական աղանդոցն սերմանիցէ սերմանս: - 130. Եւ ինքն եկն /186/ ձմերել ի Մուշ քաղաքին Տարօնոյ, ունելով ընդ իւր պատանդս, և Վասպուրականի ի նախարարութենէն Արծրունեաց և յազատաց նորա: - 188. Եւ ինքն թագաւորն ժողովեալ զօր հարուստ աւելի քան զհազարաց հնգից և քսանից, և եկն անց յայնկոյս գետոյն Երասխայ, և բանակեցան ի տեղւոջն: - 382. և ինքն ժողովեալ զզօրս իւր ԺՌ արանց զօրաւորաց՝ եկն եմուտ յամուրսն Վայոց ձորոյ: - 382. Եւ խօսէր ընդ նոսա սաստիկ և ահագին դատաստանօք և սպառնալեօք, թէ ընդէ՞ր և դուք ոչ մեռարուք ի պատերազմին, քան թէ ելեալ փախստական գնացէք գալ առ իս և տալ համարձակութիւն ծառայի իմում ի յայսքան վնաս. մի՞թէ արդեօք զԽոսրով մեռեալ կարծէիք,,: - 150. Եւ կոչնականքն ընդ այգն ընդ առաւօտն փութացուցեալ ասեն, ,,եկ, տեսցուք զմիմեանս սիրով խաղաղութեան,,. – 352. Եւ հասեալ ի մի վայր գան հովիտն Կուղան, ուր Գուրգէն բանակ արարեալ /362/ էր ի Կարկինեանս տեղւոջ բազմաձեռն զօրու. – 364. Եւ հաւանեալ Խոռեմայ՝ եկն առ Հայրակղոս արքայ Յունաց, թողեալ ի նա զԵրուսաղէմ և զԿեսարիայ Պաղեստինացւոց և զամենայն կողմանս Անտիոքացոց և զամենայն քաղաքս գաւառացն այնոցիկ, և զՏարսոն Կիւլիկեցւոց և զմեծ մասն Հայոց և զամենայն զոր միանգամ կամեցաւ Հայրակղոս. – 152. Եւ մինչ նոքա կային մնային հրաման ինչ ընդունել յարքունուստ՝ /286/ դարձան հրեշտակքն և եկին փութանակի, և բերին թուղթ յարքայէ առ Ապումուսէ՝ գալ ի հնազանդութիւն նոցա և երթալ առ Բուխայ. – 288 Եւ միջնորդէր նմա հետևել հաւատոյ առաջնոյ Իսրայէլականացն, ,,զի թէ յայս եկեսցես՝ իմով հրամանաւ եղիցիս զօրագլուխ մեծ և առաջնորդ ամենայն տոհմի քո,,: - 158. Եւ յաւուր միում լեալ նորա ի տխրութեան ի սպառնալեաց հօրեղբօրն իւրոյ՝ եկն եմուտ առ նա Ալի որդի Ապուտալպի և ասէ, զի՞նչ են պատճառքդ զի նստիս տխրեալ. – 160. և յերթալն նորա և ի դառնալն՝ գայ գտանէ վախճանեալ զթագաւորն Արտաշէս ի Մարինդ – 92. և նա դիմեալ եկն ի վերայ նորա: - 150. Եւ նոյնժամայն եհաս հրաման յարքունուստ՝ մի տաղտկալ և վհատել և մի ի բաց կալ պատերազմել ընդ նմա. մինչև եկեսցէ ակամայ կամօք ի հնազանդութիւն արքայի: - 284. և նորա կալեալ զնա և ի կապանս մատնեալ որպէս զանհնազանդ ոմն՝ և եկն անց յՈստանն Ռշտունեաց: - 322. Եւ նոցա ընկալեալ զխնդիրսն՝ հաւանեցան առնել ըստ կամաց նորա, մինչև տեսցեն եթէ զի՞նչ պատասխանի եկեսցէ նոցա յարքայէն իւրեանց, և կամ զօրուն զի՛նչ հրամայեսցէ առնել: - 144. Եւ նոքա թափառնակի անյապաղ հանդերձ իւրաքանչիւր զօրու եկին հասին առ մեծն Վարդան – 126. և նոքա տան տանել նմա զհարկս և հասս արքունի և դարձուցանեն զնա ընդ նոյն ուստի եկն: - 172. Եւ ոմն ընթացեալ ետ գոյժ վաղվաղակի /150/ Խոսրովու, թէ ,,ապստամբեցաւ ամենայն Արեաց երկիր ի քէն, և զորդի քո Կաւատ նստուցին թագաւոր, և ահաւադիկ դիմեալ գա ի վերայ քո,,: - 152. և փախստական եղեալ Մահմէտ և Ալի և ընդ նոսա իբրև արք Խ՝ եկին ի քաղաքն Մադիամ – 160. Եւ փութացաւ գալ առ նա Դերանիկն. – 350. Եւ քան ընդ ապստամբելն ի նմանէ՝ ընդ յոյժ անմտութեամբ գալն առ նա զարմացաւ: - 272. Զայս իմացեալ խորհրդականութիւն Քսերքսէս յԱդրամելեայ և Սանասարայ յորդւոցն

Սենեքերիմայ՝ ապա գան առ Տիգրան Հայոց թագաւոր և զեկուցանեն նմա վասն որոյ խորհի Աշդահակ. – 62. զերծեալ ի բանտէն յոր տուանն՝ և գան հասանեն յերկիրս այս մեր, բերելով զաւետիս արձակման գերելոցն – 324. զի սուսեր մերկ ի ձեռին ունի, և միայն առանձին գայ զհետ մեր – 230. Զի ազգ բարբարոս խուժադուժ ի դիմի ելեալ գան տալ պատերազմ, կորզել յինքեան զգերին Հրէից: - 66. զի եկեսցէ առ նոսա առանց պատկառանաց և երկիւղի և առանց միոյ իւիք կասկածանաց – 226. զի մինչ ընդխոնեցաւ պատերազմն և դէմ առ դէմ ճակատէին՝ յանկարծակի այր մի ի նմանութիւն լուսոյ եկն եկաց ի մէջ ռազմի ճակատուն – 232. Զկնի այսորիկ եկն Աշոտ թագաւորն Հայոց մխիթարել զդուստր իւր և զթոռունս, և ևս առատանայր զհաստատութիւն իշխանութեանն Աշոտի և զոստիկանութիւնն Ապումրուանայ: - 356. զոր ոչ անունկնդիր լեալ Աշոտ՝ վերջոտնեալ եկն բանակեցաւ յԱրտաշէսեան աւանին, և Յիսէ ի Վան քաղաքի: - 334. Զորոյ իրազեկ եղեալ գալուստ նորա առ Ահմատ, և նորա գումարեալ առ ինքն զզօրս իւրոյ նահանգին և Միջագետաց և զԳեթացիսն՝ և եկն եհաս յանդիման նմա: - 366. Ընդ նոյն ժամանակս եկն Վահան Աշոտի որդի, հօրեղբօրորդի Սահակայ ի գերութենէն՝ նուաճել զաշխարհս, և գունդ կազմեալ ընդդէմ Գուրգինայ՝ և ինքն զպարտութիւն քան զյաղթութիւն յինքն կրէր: - 310. ի հօրէ զՍենեքերիմայն և ի մօրէ զՄամգոնեացն, ըստ ծննդաբանութեան գալ հասանել՝ մինչ յորում եմքս հասեալ ժամանակ – 300. Ի ՅԷ ամի Հայոց թուականութեանս եկն Աշոտ Վասպուրական իշխան ի գերութենէն: - 326. Իբրև ետես կայսր Հայրակղէս զչարիսն ամենայն, որ եկին հասին ի վերայ նորա՝ ակամայ կամեցեալ ցուցանել բարեկամութիւն՝ ել ընդ առաջ նոցա, մեծարել իբրև զվաստակեալս և զհիւրս, ընկալաւ զնոսա մեծամեծ /142/ ընծայիւք. – 144. Իսկ աբեղայն արիոսեան, զոր յառաջագոյն ասացաք վարդապետ Մահմէտի, տեսեալ զյաջողութիւն իրացն՝ յարուցեալ եկն առ Մահմէտ, ցուցանել նմա զգութ երախտեաց, իբրև յիւրմէ վարդապետէ ուսեալ եհաս այնպիսի իրաց. – 162. Իսկ երանելոյն Աղանայ Արծրունւոյ որդւոյ Վասակայ դարձեալ ի Յունաց աշխարհէն՝ եկն յերկիրս Հայոց, նովին կրօնաւորական խստամբերութեամբ /132/ և հրեշտակակրօն առաքինութեամբ կեցեալ՝ վերափոխի յաշխարհէս ի դասս սրբոց. – 134. Իսկ Երուանդայ հետազօտեալ գայ բնակի առ ստորոտով լերինն ի գլուխս Տոսպ գաւառի, և կոչէ զտեղին /82/ Երուանդականս. – 84. Իսկ ի գալ միւսոյ ամին … առեալ զօրականս այրուձի կազմութեամբ իբրև Չ խաղաց գնաց երկայնագոյն հեռաւորութեամբ հասանել ի վերայ բանակին պարսկական աղխին – 402. իսկ իբրև եկն Ապումրուան զհետ փախստէիցն ի Վանտոսպ զկնի թագաւորին՝ և խորհուրդն Գագկայ հաստատնագոյնք զկատարումն առին: - 368. Իսկ իբրև եկն Գուրգէն երկրորդ՝ փութացաւ գնաց հասանել ի վերայ առաջնոյն Գուրգինի. – 316. Իսկ իբրև ընթերցաւ զօրավարն Աղուանից զթուղթ թագաւորին՝ փութացաւ էջ ի լեռնէ անտի և եկն եկաց առաջի Բուխայի. – 288. Իսկ իբրև լուաւ, թէ ահա առեալ Բուխայ զզօրս իւր գալ հասանել ի վերայ նորա՝ հրաման ետ բոլոր աշխարհին իւրոյ ելանել ունել զլեռնակողմն – 276. Իսկ իշխանն Աշոտ … Մուշեղ Վահևունի … և Վահրամ սեպուհ թիկնապահ իշխանին, և Վահրամ Տրունի և Հասան և այլք ի սեպուհ պաշտօնէից … եկին մտին ի բերդն Դղեակ, յամրոցն Նկան, որ ի Թոռնավան գաւառի. – 206. Իսկ իշխանն Վասպուրական, այն ինչ հուպ ընդ հուպ եկն ի ժամադրեալ տեղին. ընդ որ յոյժ ուրախացեալ թագաւորն, իբրև զերծեալ ի կասկածանացն, զոր ունէր յիշխանէն Սիւնեաց: - 382. իսկ խարդախն ի նոցանէ ստիպեալ նախաժաման եկն յառաջ: - 46. Իսկ նոցա ոչ յայտնեալ զխորհուրդ չարութեանն՝ դարձուցանեն զնա անդէն, զի մի յերկբայս եղիցի գալ առ նոսա. – 226. Իսկ Պարսկահայոց գոեահն խուժան ածեալ, գաղտագնաց եղեալ ընդ անկոխ ճանապարհս՝ գան հասանեն ի Մարդաստան գաւառ յաւանն Վիտահոտ – 400. իսկ Սմբատ առեալ զԱրտաշէս գայ բնակէ ի բարձրաւանդակ լերինն Վարագ: - 82. Իսկ Սմբատ որ և Ապլաբաս սպարապետն Հայոց, իբրև գիտաց թէ ոչինչ օգուտ բերէ արտաքոյ հրամանացն նորա լինել՝ փութացաւ եկն առ նա, և ընկալեալ ի նմանէ՝ բնակեաց ինքն և իւրքն հանդերձ իւրաքանչիւր կալուածովք առանց կասկածանաց. – 270. համոզեաց ի մէջ

երկոցունց և գլխաւորեաց զխաղաղութիւն /382/ առ նոսա, մինչ գալ Սահակայ եղբօր իշխանին Սիւնեաց, ընդ իւր բերելով զհարկսն: - 384. միայն զի եկեսցէ ի բան արքունի և մի ելցէ արտաքոյ կամաց թագաւորին. – 288. մինչև եկին հասին ի վերայ մեր մեծամեծ չարիքս այսոքիկ և անկանգնելի գլորումնս – 182. մինչև եկից հասից ի լայնանիստ ընդարձակ ասպարէզս մատենից պատմութեանցս՝ ոճով մի ըստ միոջէ շարեցից, կարգեցից, գրեցից զախորժելին քեզ: - 74. Յայն ժամանակս գայ ոմն Բուտել անուն ի զօրացն արքունի հրամանաւ Բուխայի, հասանել ի վերայ Գուրգինի – 306. Յայնժամ ելեալ իշխանն Գրիգոր յերեսաց արքայի մեծաւ ուրախութեամբ և անպատում խնդութեամբ՝ և եկն եմուտ յերկիր իւր յիշխանութիւն Վասպուրական կոչեցեալ: - 314. Յայնժամ խորհուրդ միաբանութեան ի մէջ առեալ ամենեցուն նոցա ասեն. ,,թէպէտ և ի թշնամեացն ապրեցաք՝ սակայն ի ձեռաց դորա մեզ չիք ապրել. արդ եկայք իմասցուք ինչ,,: - 150. Յայնժամ մեկնեալ ի նմանէ զօրավարն, լցեալ խորհրդովք չարին հնարագիտութեամբ՝ եկն եմուտ ընդ կողմն Ատրպատական յԱղբագ գաւառ յերկիրն Վասպուրական – 184. Յայնմ ժամանակի Բուհայ եկն եմուտ ի Խլաթ քաղաք, ճանապարհ արարեալ ընդ կողմն Ապահունեաց. – 200. Յետ անցանելոյ չորից ամաց … դարձեալ Գրիգոր եղբայր Աշոտի Վասպուրական իշխանի յԱփհազաց աշխարհէն՝ նոցուն օգնականութեամբ և Վրաց զօրու ընտիր գոլով՝ եկն եմուտ յաշխարհս Վասպուրական՝ տալ պատերազմ ընդ Գուրգինայ. – 310. Յղէին պատգամս առ որդիսն Իսմայէլի և ցուցանէին զմտերիմ հարազատութիւն, թէ ,,որդիք Աբրահամու եմք մեք և դուք, եղբարք. պարտ է ձեզ գալ յօգնականութիւն մեզ, և առցուք զերկիր ժառանգութեան մերոյ,,: - 156. յորոց աճմամբ յառաջանայ կարգն և գայ հասանէ ի Սենեքերիմ արքայ, առ Եզեկիայիւ Եբրայեցւոցն առաջնորդաւ և առ մերովն Հարամայիւ: - 14. Նա և բազմախոհեմն Կիւրոս Պարսիկ խաղայ գայ իւրովք հեծելազօր մարտակցովքն՝ գալ օգնել Տիգրանայ. – 62. Նոյն ժամայն առեալ Սմբատայ զԱրտաշէս գայ անցանէ ի վայր ի լեռնէն. – 84. Նորա ունկնդիր եղեալ գայ առանց յապաղանաց – 82. նոցա ի մտի եղեալ էր, զի թէ գայցէ զհետ կոչնականացն՝ կալցուք զնա և զօրքն նորա լքանիցին, և դիւրաւ յաղթեսցուք նոցա: - 228. Նստան երկոքին կողմանքն պահել զպահպանութիւն իւրեանց մեծաւ զգուշութեամբ, և ետուն ժամ անսալ միմեանց՝ ոչ ելանել ի պատերազմ, մինչև եկեսցեն հրեշտակքն յարքայէ, զոր առաքեցինն: - 286. ո՞չ ապաքէն տունդ Սասանայ եբարձ զերկիր ձեր և զտէրութիւնդ, և դուք դիմեալ գայք ի վերայ իմ: - 138. Որ ապա յետ սպանմանն Սենեքերիմայ յորդւոց իւրոց՝ բուռն զնդաւ Ադրամելէք և Սանասար գան մտանեն ի լեառն Սիմ - 16. Որով օրինակաւ կամք քո հրամայեն՝ եկեսցէ ի վերայ մեր պատիժ պատուհասի. – 246. Որոց ոչ զպատաղումն բերելով՝ գայ զօրու Աւշնի հասանէ ի վերայ նոցա: - 362. Որում ունկնդիր եղեալ երեքեան նախարարութիւնքն առն իմաստնոյ Վահանայ Ամատունւոյ՝ գան զկնի նորա անկասկած համարձակութեամբ – 98. ՎԱՍՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ԲԱԳԱՐԱՏԱՅ ԻՇԽԱՆԻՆ ՀԱՅՈՑ ԵԻ ՄՈՒՍԷԻ ԵԻ ՅԱՂԹՈՒԹԵԱՆՆ Ի ՁԵՌՆ ԱՇՈՏՈՅ ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆ ԻՇԽԱՆԻՆ, ՋԻ ԵԿՆ ԶՕՐԱՎԻԳՆ ԲԱԳԱՐԱՏԱՅ: -172. Քանզի Ասիականք արևելից Սեմայ լեալ վիճակ՝ խոյս տուեալ Հայկայ գայ հատուածեալ ի Բէլայ ի Բաբելոնէ յարևելս Ասիական. – 42. Քանզի իբրև լուաւ երանելին Զաքարիայ, եթէ ըմբռնեցաւ Գուրգէն՝ փութացաւ և եկն հանդերձ եպիսկոպոսօք աշխարհին. – 320. բայց արդ եկ ի կողմանցդ յայդցանէ, եկից և ես յԱսորեստան. – 152. Նա և բազմախոհեմն Կիւրոս Պարսիկ խաղայ գայ իւրովք հեծելազօր մարտակցովքն՝ գալ օգնել Տիգրանայ. – 62.

ԳԱԼՈՅ - և ի վերայ նորա շինեաց եկեղեցի գհամբարձմանն ի յերկինս ի Հօրն գահակցել աթոռ, և զերկրորդ գալստեանն զյիշատակ ունելով, որ գալոցն է հայրենի փառօք, ըստ հրեշտակացն առաքեալսն զմխիթարականն և զքաջալերականն աւետիս նոցա առբերելով: - 390. և լուսաւոր առնել զամենայն մարդ, որ յաշխարհ գալոց է. – 76.

ԳԱԼՈՒՍ - բայց միայն զհարկաց և զայլ հոգաբարձութենէ ծանուցանէ զպատճառ գալստեանն. – 172. Եւ ամբարձ զմիտս իւր ի հանդերձեալ գալուստն Քրիստոսի, և որ յայնժամ լինէին ահեղ որոտմունք և թնդիւնք և հրձգութիւնք և արհաւիրք մեծամեծք յերկնից և յերկրէ –

284. Եւ եղև մօտ ի կատարումն հասանել ամին երկրորդի գալստեան նորա՝ ել գնաց ի կողմանս Աղուանից. – 276. Եւ թէ որպիսի օրինակաւ գալուստ նորա և պատերազմ վասն սորին իրաց, և արիական ձեռակերտացն շինուածք, որ և յոյժ արժանաւորք զարմանալեաց, և դարձեալ ապստամբութիւն Զրադաշտին և մահն Շամիրամայ և բան յուռթիցն որ զնմանէ – 44. և թռչունք և գազանք ծանեան զժամանակս գալստեանն իւրեանց – 268. և ի վերայ նորա շինեաց եկեղեցի զհամբարձմանն ի յերկինս ի Հօրն գահակցել աթոռ, և զերկրորդ գալստեանն գլխատակ ունելով, որ գալոցն է հայրենի փառօք, ըստ հրեշտակացն առաքեալսն զմխիթարականն և զքաջալերականն աւետիս նոցա առբերելով: - 390. և որ ինչ այդմ հետևին ի հանդերձեալ գալստեանն Քրիստոսի ի վերջնումն աւուրն. – 284. Զորոյ իրազեկ եղեալ գալուստ նորա առ Ահմատ, և նորա գումարեալ առ ինքն զզօրս իւրոյ նահանգին և Միջագետաց և զԳեթացիսն՝ և եկն եհաս յանդիման նմա: - 366. որ ամենատես ակնարկութեամբ ստորիջեալ ի խնդիր կորուսելոյն հեզագնաց գարշապարօք՝ ընդելականս նմա գուշակէր /գրքում՝ գուշակեր/ գալուստ – 20. ՈՐ ԻՆՉ ԳՈՐԾԵՑԱԻ ՅԵՐԿՐՈՐԴՈՒՄ ԱՄԻՆ ԳԱԼՍՏԵԱՆՆ ԲՈՒԽԱՅԻ, ՈՐՔ ԵՆ ՈԼՈՄԲԻԱԹՔ ՎԱՍՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ԸՆԴ ՍԱՀԱԿԱՅ ԻՍՄԱՅԷԼԱՑՈՑ,ՈՐ ԻՍՄԱՅԷԼԻ ՈՐԴԻ ՃԱՆԱՉԷՐ, ԵԻ ՎԱՍՆ ՊԱՇԱՐՄԱՆ ՔԱՂԱՔԻՆ: - 268. որոյ գալուստն ազդ եղեալ գնդի այլազգեացն՝ փախեան գնացին բացագոյն, կալան զամրական տեղիս, ցրուեալ ընդ լեռնայինսն անյայտ թաքստեամբ: - 402. պատմեաց նոցա զհանգամանս տեսլեանն … և դարձեալ զնորոգումն հայրապետութեան և թագաւորութեան ի նոյն զարմէ Արշակունեաց, և զգալուստ նեռինն, և զգալուստն Քրիստոսի, և զհանդերձեալ դատաստանացն, և զհատուցումն իւրաքանչիւր ըստ գործս իւր – 120. պատմեաց նոցա զհանգամանս տեսլեանն … և դարձեալ զնորոգումն հայրապետութեան և թագաւորութեան ի նոյն զարմէ Արշակունեաց, և զգալուստ նեռինն, և զգալուստն Քրիստոսի, և զհանդերձեալ դատաստանացն, և զհատուցումն իւրաքանչիւր ըստ գործս իւր – 120. որոյ սկիզբն է ,,Անզբաղել ական սրտի նայեցող անձն իմ ի միւսանգամ գալուստն,, , Ե տուն ի յութերորդ վանգէ: - 284.

ԳԱՀ - Իսկ թագաւորն գրէ առ զօրավարն թերևս կարասցէ հաւանեցուցանել զԳուրգէն՝ երթալ ի թագաւորական քաղաքն առ կայսր, և մեծաց պարգևաց և պատուի և գահու յառաջագութեամբ ընկալցի պարգև ի թագաւորէն: - 302. Այլ քանզի յոյժ առաւելեալ էր իմաստութեամբ Գագիկ՝ տեղի տայր բովանդակ գաւառապետաց զօրագլխաց աշխարհիս, գնայր ընդ նոսա իմաստութեամբ խորագէտ հնարաւորութեամբ, ըստ անձնիւր գահու մեծարեալ պատուադրութեամբ հաճոյանալ ախորժէր նոցա: - 354. և առեալ զյաղթութեանն քաջանունութիւն, առաւել զհանճարեղութեանն խոհեմութիւն՝ յառաջանայր ի գահ, ի բարձ և ի պարգև - 72. և զնախարարսն դարձեալսն յԱրշակայ՝ կացոյց յանձն իւր գահու – 112. և ի գինարբուսն ի տեղի մատռուակութեան յառաջացուցեալ՝ ի գահ նախարարութեան ձգեալ կացուցանէ – 64. և կեայք պանդխտութեամբ կեանս, իւրաքանչիւր ի սուր իւր գտանել զբարձ և զգահ նախարարութեան. – 110. Եւ նախարարութիւնս յօրինէ, յանուն և ի բարձ և ի գահ յառաջ մատուցեալ: - 72. Զի թէպէտ և Գուրգէն մեծաւ զօրութեամբ ունէր զդէմ յարձակելոցն ի վերայ, որոց զիշխանականն ճեպէին հասանել գահ, կամ որ արտաքին տաճկական պատերազմունքն բռնաբար ի ներքս դիմէին՝ սակայն ոչ յապահովանայր դեռ երկիրն: - 316. զորոյ նախնեացն ջան և վաստակ յուշ արարեալ թագաւորին՝ Համամայ յառաջ մատուցեալ, ի գահ և ի բարձ հայրենեացն ձգել զնա՝ ժառանգեցուցանէ զերկիրն Աղբազ, որպէս Սահակայ նոյնպէս և Համամայ: - 90. Իսկ Վասակ Արծրունւոյ եկեալ առ Խոսրով և կալեալ զժառանգութիւն և զգահ – 112. որ յետ ՁԸ ամի Սենեքերիմ յառաջանայ ի գահ հայրենի իւրոյ թագաւորութեանն մեծաւ զօրութեամբ - 16. տալով Աշոտի … զգահն նախնական իշխանութեան այլովք յոլովագոյն միջոցօք աշխարհիս, մինչև յամուրն Նախճաւանու: - 360.

ԳԱՀԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ - Բայց Ապումբռաան երկնէր գայր զիշխանասիրականն ծնանել գահակալութիւն ի վերայ աշխարհիս: - 364. և եկեալ ի մի վայր Գագիկ և Գուրգէն եղբարք համահարք և միոյ մօր ծնունդք, յերկուց քաջատոհմիկ գահակալութենէ Սենէքարիմայ և Դաւթի – 388. Եւ Գուրգինի նորին եղբօրն զպատիւ մարզպանութեան գահակալութեան հաւատացեալ, ըստ կարգի բարձաբերձութեան թագաւորացն Հայոց, մանաւանդ մեծին Տրդատայ թագաւորի: - 370. Իսկ Ասուդ թէպէտ և այնպէս շքեղութեամբ ճոխանայր եգիպտական և հնդկային հարստութեամբն՝ այլ յիշելով զբուն իւր սեփհական թագաւորութիւն Ասորեստանի՝ ոչ հաճոյանայր կեալ եգիպտացի գահակալութեամբն. – 70.

ԳԱՀԱԿՑԵԼ -և ի վերայ նորա շինեաց եկեղեցի զհամբարձմանն ի յերկինս ի Հօրն գահակցել աթոռ, և զերկրորդ գալստեանն զյիշատակ ունելով, որ գալոցն է հայրենի փառօք, ըստ հրեշտակացն առաքեալսն զմխիթարականն և զքաջալերականն աւետիս նոցա առբերելով: - 390.

ԳԱՀԱՎԻԺՈՒԹԻՒՆ - զի մի հօտն առանց հովուի յանապատս և ի վիհս կորստեան թափառական յածիցին գայլոցն գահավիժութեամբ: - 104.

ԳԱՀԸՆԿԱԼ - յերկուց թագաւորազանց զաճմանն սեռի բերելով զբողբոջս զՍենեքերիմայն և զՄամգունեաց ճենազնւոյ, ի միասին զզուգամասն պայազատեալ գահընկալ թագաւորական զարմ - 300.

ԳԱՀԸՆԿԱԼՈՒԹԻՒՆ - և առ եղբայրականն զհնազանդութեանն չափ ցուցանելով, անկշիռ վայելչութեամբ զմիմեանս լաւ համարելով քան զանձինս, հասարակ զճոխութիւն իշխանական գահընկալութեանն վարկանելով – 360.

ԳԱՂԱԲԱՐ - և էր յայնժամ առեալ Յունաց Գաղաբար /գրքում՝ գաղաբար, հավանաբար պետք է ընդունել որպես հատուկ անուն՝ Գաղաբար/ իշխանիկ կոչեցեալ ի տոհմէ Բագրատունի՝ զբերդն Արամանեակ կոչեցեալ. – 302.

ԳԱՂԱՏԱՑԻՔ - Եւ հարան զօրքն Գաղատացւոց, ի մեծամեծաց մինչև ի փոքունս նոցա, և ոչ մնաց ի նոցանէ և ոչ մի: - 66. Ընդդէմ նորա զօրաժողով եղեալ տունն Գագայ ազգն Գաղատացւոց, երկոտասան բիւրու – 66.

ԳԱՂԹԱԿԱՆ - և կարաւան գաղթականին տեսանէր զփայլիւն զինուցն և զշողալ սուսերացն, և այսր և անդր խուճապական լեալ հալածեալս, իբրև զոչխարս ի գայլոց: - 228. և անդ լինէին ժողովեալ ամենայն բազմութիւն աշխարհակոյտ ամբոխից գաղթականաց գաւառացն կողմանցն Աղբակոյ, Զարէհվանի և Ակէոյ և ի լեռնակողմանցն Աղզոյ և Ոտնն Առնոյ, մի կողմն ի Ջողայ լեռնէն և անդր: - 226. և իբրև զպարիսպ անդամանդեայ՝ այնպէս եդին զանձինս ի վերայ բազմութեան գաղթականին աշխարհակոյտ ամբոխիցն, իբրև քաջ հովիւ ի վերայ խաշանց մեռանել յանձն առին: - 230. Զեռնամուխ եղեն ի գործ պատերազմին և քահանայքն, որ կային ի բազմութեան գաղթականին – 232.

ԳԱՂԹԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ - և տառապելոցդ որ եկեալ յեցեալ են ընդունայն գաղթականութեամբ՝ եղիցի արձակուրդ ի տեղիս իւրաքանչիւր – 216.

ԳԱՂՏԱԲԱՐ - բայց միայն մանուկ մի Դիոս անուն, զոր գաղտաբար ապրեցոյց մայրն, որպէս յետ բազում ժամանակաց զՄովսէս ի յԵգիպտոս – 14. և կալան անդ զտիկնայսն ամենայն և զհարճսն և զորդիսն արքայի, և զերիվարսն արքունական, որով եկեալ էր Խոսրով արքայ ի Տիսպոն՝ հանին գաղտաբար ի գիշերի, և արքայ Խոսրով ոչ միոյ իւիք չէր տեղեակ. – 150.

ԳԱՂՏԱԳՆԱՑ ԵՂԵԱԼ - Իսկ Պարսկահայոց գոեահն խուժան ածեալ, գաղտագնաց եղեալ ընդ անկոխ ճանապարհս՝ գան հասանեն ի Մարդաստան գաւառ յաւանն Վիտահոտ – 400.

ԳԱՂՏՆԻ - ,,զի՞նչ է այդ, զոր դուք ի ծածուկ գործէք, և ընդէ՞ր խորհուրդք գաղտնիք ընդ միմեանս խորհիք. – 214. Ասաց Բագարատ յուրացութեանն իւրում, թէ առ վտանգի նեղութեանցն՝ ուրացութիւնն ոչ ինչ վնասէ, եթէ ի սրտին գաղտնի պահէ զխոստովանութիւնն հաւատոց: - 254. սա մատուցեալ առ թագաւորն Տիրան՝ սկսաւ քսութեամբ խօսել ի գաղտնի զտանէն Արծրունեաց և զՌշտունեաց - 98.

ԳԱՂՐԻԿՔ - Եւ գունդն Հայոց խաղացին ընդդէմ նոցա … ի տանէն Արծրունեաց՝ Գուրգէն … և Գաղրիկքն՝ Ապուսելմ և Վասակ և Վահան. … և Ամատունիքն՝ Մուշեղ և Ասիթ և Սահակ. – 230.

ԳԱՄԱԳԻՏ - հեծելագունդ զօրացն Կայսկին զկնի նորա, զգացեալ զպատճառ ելիցն նորա ի բանակէն. որում ոչինչ գամագիտ կարացեալ լինել՝ դարձան ամօթալից կորակնեալք, յանգէտս համարեալ զինչ գործեցինն: - 342.

ԳԱՄԱԳԻՏ ԼԻՆԵԼ - և տարածեալ սփռեալ գործավարս յամենայն երկիրս, բայց միայն յամուրսն ոչ կարացին լինել գամագիտ: - 372.

ԳԱՅԹ - և ըստ մեղաց տանն Արշակունեաց առաջին թագաւորացն մերոց հետազօտեալ լինէին, գնային ոտնխեթի, /ճիշտը՝ ոտնխթի/ գայթ ի գայթս և աղտեղասէրս – 182. սակայն կանոնական սահմանադրութեանն արտաքոյ մնացեալ, գայթ ի գայթս զքրիստոնէութեանն վարս բերելով անառակութեամբք և արբեցութեամբ, խառն անկողնօք և պղծութեամբք աղտապիղծ սարսափելի և գարշելի խառնակութեամբ արուապղծութեամբք – 336.

ԳԱՅԹ Ի ԳԱՅԹ - և ըստ մեղաց տանն Արշակունեաց առաջին թագաւորացն մերոց հետազօտեալ լինէին, գնային ոտնխեթի,/ճիշտը՝ոտնխթի/ գայթ ի գայթս և աղտեղասէրս – 182. սակայն կանոնական սահմանադրութեանն արտաքոյ մնացեալ, գայթ ի գայթս զքրիստոնէութեանն վարս բերելով անառակութեամբք և արբեցութեամբ, խառն անկողնօք և պղծութեամբք աղտապիղծ սարսափելի և գարշելի խառնակութեամբ արուապղծութեամբք – 336.

ԳԱՅԹԱԿՂԵԱԼ - և արդ քանզի խօսեցայ ընդ ձեզ բանիւք ողոքանաց՝ և դուք թերևս յայդ գայթակղեալ խաբեցայք և պնդեալ կայք յամառեալ: - 246.

ԳԱՅԻՈՍ - և թագաւորեաց փոխանակ Տիբէրի Գայիոս փոքրն ամս Գ և կէս: - 80.

ԳԱՅԻՈՍ ՓՈՔՐ - և թագաւորեաց փոխանակ Տիբէրի Գայիոս փոքրն ամս Գ և կէս: - 80.

ԳԱՅԼ - և կարաւան գաղթականին տեսանէր զփայլիւն զինուցն և զշողալ սուսերացն, և այսր և անդր խուճապական լեալ հալածելս, իբրև զոչխարս ի գայլոց: - 228. և իբրև զքաջ հովիւն դրուատեալ ի փրկչէն՝ զանձն իւր եդ ի վերայ խաշանց ընդդէմ ապականարար գայլոցն, յարձակեալ յանխնայ դիմեցուածովք, յարիւն և յապաժոյժ, ի սատակումն և ի ծախումն սրոյ մատնեաց բոլորովիմբ զյարձակեալս նեղիչս աշխարհիս. – 312. Եւ վազեսցեն առաւել քան զինծ երիվարք նոցա, և երագունք քան զգայլս Արաբացւոց: - 200. զի մի հօտն առանց հովուի յանապատս և ի վիհս կորստեան թափառական յածիցին գայլոցն գահավիժութեամբ: - 104. լի թունիւք սատանայական խորհրդոցն, ծածկեալ յաչս իշխանին գառնենի զգեստիւք ի հանդերձս ոչխարաց, և ներքոյքն զապականիչ գայլոցն բերելով զլրբութիւն – 210.

ԳԱՅՌԱԼԻՐ - այլ և առ Աստուած ևս և առ սուրբս նորա յաւակնեալ՝ յերկինս բացեալ զգայռալիր բերանն և որպէս շուն լիրբ պատուհաթափ եղեալ ածէր զլեզուն զերկրաւ: - 100.

ԳԱՆ - այլ դարձուցին անդրէն զպատգամաւորսն անարգանօք, արբուցեալ նոցա գան սաստիկ – 274. և զապստամբս և զընդդիմակայսն ըստ արժանի ապիրատութեանն իւրեանց խրատել գանիւ և բանտիւ և պէսպէս տանջանօք – 212. և խոշտանգեսցես զնոսա գանիւ և բանտիւ և պէսպէս տանջանօք սպառնալեօք և ողոքանօք և ընչից պատրանօք արկցուք զնոսա ի ներքոյ կամաց թագաւորութեան մերոյ. – 196. պատրաստ եմք ի կապանս, ի բանտս, ի գանս, ի հուր, ի սուր, ի ջուր, ի տանջանս հարուածոց և յամենայն հնարս չարչարանաց,,: - 246. տանջեաց զնոսա գանիւ, և նոքա ևս առաւել պնդեցան ի հաւատսն և ի յոյս բարեաց և ի սէրն Քրիստոսի: - 222.

ԳԱՆՁ - և նա երթեալ առանց մեր հրամանի թագաւորեաց, և զմեր գանձս մեզ ընծայ մատուցանէ, ոչ գիտելով եթէ համարս խնդրեցից գանձիս այսմիկ, և ոչ դադարեցից մինչև առից զնա ի բուռն իմ,,: - 142. ամենածախ գանձիւք առատաձեռն պատուով հոմանեաց և եթ ունելով ուշ – 44. բայց միայն ի դրան արքունի մտանել և ելանել ընդ հաւատարիմս թագաւորին ի տուչս դիւանաց և գանձուց: - 92. գումար արարեալ են, ամենայն զինուոր ի

գանձարանս ի տունս գանձուց թագաւորին, զոր դարձեալ ուղտիւք կրէին ընդ ինքեանս: - 282. Դահեկին/ճիշտը՝դայեկին/ նորա մնալով ի ներքոյ կախաղանին՝ ամփոփէ /102/ զսուրբ գանձն ի ծոց իւր, տարեալ փոխէ ի վկայարան հանգստի ի ձեռն սրբոյն Ներսէսի – 104. եթէ եբաց Տէր զգանձս իւր և եհան անտի զանօթս բարկութեան – 196. Եւ բացեալ զմթերս գանձուցն բաշխէր առատապէս ամենեցուն իւրոց սպայիցն: - 168. և յերկիւղ կասկածանաց եղեալ, թէ իցէ ընդելուզեալ Տաճկաց՝ գտեալ զպահեստ գանձին ծախիցեն զզօրութիւն նորա: - 180. Եւ առաքեաց հրեշտակս մեծապէս գանձիւք և հրովարտակօք առ արքայ Խոսրով, խնդրել ի նմանէ զխաղաղութիւն մեծաւ թախանձանօք – 140. և առեալ զգանձս Արշակայ բերին առ Խոսրով: - 112. Եւ առեալ զգանձսն՝ հրամայեաց սպանանել զընծայաբերսն, և բանիցն Հայրակղի ոչ արար պատասխանի, այլ առնէր վնասս սաստիկս ի կողմանս կողմանս, աւարառութիւն և գերութիւն և սուր. – 142. Եւ գումարեալ Հայրակղի զամենայն զօրս իւր յորդոր և խնդալից սրտիւ, բազմութեամբ զօրաց ել ընդ առաջ սուրբ նշանին, ի պատիւ հրաշալի և երկնաւոր գանձուն – 154. Եւ եթէ քաղաքս խնդրիցէ՝ ահաւադիկ է քաղաքք մեծամեծք և պարսպաւորք. այլ գանձս խնդրիցէ՝ ասացի թէ տաց որչափ և ձեռն հասանիցէ. և ոչ կամեցաւ լսել, այլ տակաւին ծարաւի է արիւնարբութեան: - 144. և ելեալ ի հրապոյրս ցոփութեան ըստ խրատու առնն, յուսացեալ յամրոցն և ի գանձսն, և ի ցանկութիւն իշխանասիրութեան համբարձեալ զաչս – 346. Եւ զգանձդ Արեաց թագաւորութեան այնչափ արձակեցից՝ մինչև շատ լիցի ասել ձեզ, և բազմութիւն զօրաց՝ որքան և պիտոյ իցէ ձեզ, մինչև ձեր թագաւորութիւնն հաստատեսցի„: - 138. և զտունսն գանձի նորա հրամայեաց ածել յաւարի. – 66. և ընդ այգն ընդ առաւօտն առին յաւարի զբանակն հանդերձ ախիւն և զտունսն գանձուցն զորս առ ինքեանց: - 332. և ի վերայ նորա կանգնէ զԱստղկեան պատկերն, և մօտ նորա զտունն գանձու պաշտպանութեան կռոցն. – 88. Եւ լուեալ կնոջն Սահակայ, թէ ըմբռնեցաւ … փութացաւ գնաց եկաց առաջի Բուխայի, թերևս կարասցէ ըստ պատշաճ գեղոյն և ըստ բազմաձեռն գանձուց ապրեցուցանել զայրն իւր, որ առաւել մահու քան թէ կենաց պատճառ եղև նմա: - 272. և նա երթեալ առանց մեր հրամանի թագաւորեաց, և զմեր գանձս մեզ ընծայ մատուցանէ, ոչ գիտելով եթէ համարս խնդրեցից գանձիս այսմիկ, և ոչ դադարեցից մինչև առից զնա ի բուռն իմ„: - 142. և ունէր կինն գանձ բազում, և նորա դուստր մի Անուշ անուն. – 90. և տանջեալ զնա ջղօք՝ տայ նմա և զգանձս աներևոյթս – 66 և քանդեալ աւերեաց զամենայն ապարանս թագաւորին և այրեաց զնոսա հրով, և բազում գանձս մթերեալս յափշտակեաց անչափ աւարաւ գանձս ոսկոյ և արծաթոյ և հանդերձից, և անասուն բազում յոյժ, և բազմութիւն գերեաց իբրև զաւազ ծովու անթիւ: - 150. Եւ քանզի յոյժ անկասկածելի էր ամրոցն, և գանձս ոչ սակաւս մթերեալ ի նմա ի բազում ամաց – 346. զի և զմեծութիւն ընչից, որ ի գանձս իմ՝ ամի ամի յաւար տալով՝ զուարթամիտ սրտիւ ինձ համարէի զյափշտակութիւն տան իմոյ որ ի ձէնջ և առ ձեզ - 216. զի էր նորա /178/ գանձ բազում ի կարաս թաքուցեալ ի գետնափոր տան, ի ներքոյ դրացն ապարանից տան - 180. զոր ընթերցասէրն Պտղոմէոս գրեալ և յարդարեալ ստուգաբանութեամբ, դնեն զգուշութեամբ ի դիւանապահ տունս գանձուց մինչև ի Կղէոպատրա կին, որպէս վերագոյնն գրեցաք: - 74. խոստացաւ տալ նոցա գանձս, գեօղս և ագարակս, գրել կնքել և կացուցանել նոցա վկայս - 230. Ոչ կամեցար կամօք տալ զանձն ի ծառայութիւն մեզ, այլ տէր և թագաւոր կոչես զքեզ. զգանձն արքունի որ իմ առ քեզ է՝ ծախես, և զայդ ոչ գիտես, եթէ վաղիւ համարս տալոց ես: - 146. որ յանուն Փրկչին մերոյ շինեալ էր յիշխանէն Բագարատայ, ի ծախս մեծամեծ գանձուց իբրև Յ հազարաց: - 190.

ԳԱՆՁԱԿ - և դիմեալ ի Գանձակն Ատրպատականի՝ բրէ զնա, աւերէ զԱհմատան և զՄայ կործանէ և զբագինն հրատին մեծի, որում Վշնապն կոչեն – 148.

ԳԱՆՁԱՐԱՆ - գումար արարեալ են, ամենայն զինուոր ի գանձարանս ի տունս գանձուց թագաւորին, զոր դարձեալ ուղտիւք կրէին ընդ ինքեանս: - 282.

ԳԱՌԱԳԻՂ - իբրև զորսորդս ինչ առիւծուց կամ այլոց ինչ նոյնպիսեաց, շուրջ ձգեալ զգառագիղն՝ ի մէջ փակել զկորովին և զքաջ արանցն զիշխանն Աշոտ – 202. Իբրև

իմացան զօրքն Տաճկաց, թէ եմուտ իշխանն յամրոցն՝ զհետ մտեալ բազմութեանն այնուհետև, և շուրջ փակեալ անդէն զամուրն զանել գառագիղն: - 208.

ԳԱՌԵԱԼ - բայց Տիրան պղծութեան աղտեղութեամբն զգառեալ մատնի ի ձեռս Շապհոյ – 98.

ԳԱՌՆ - և հովիւքն տաւաղելով զգառինսն քշէին ի դալարաբեր հովիտն – 268. Յայնժամ բարկացեալ բռնաւորն իբրև գազան մի կատաղեալ, յարձակեալ ի վերայ գառանց գէշ արկանել զնոսա՝ հրամայեաց պնդել զնոսա ի ցիցս կապեալ ոտիւք և ձեռօք. – 292.

ԳԱՌՆԵՆԻ - լի թունիւք սատանայական խորհրդոցն, ծածկեալ յաչս իշխանին գառնենի զգեստիւք ի հանդերձս ոչխարաց, և ներքոյքն զապականիչ գայլոցն բերելով զլրբութիւն – 210.

ԳԱՌՆԻ - առեալ էր ի բաժնէ /ճիշտը՝ ի բաժնի/ Գագիկ իշխանի … զճուաշ գաւառն և զԹոռնաւան, Արտազ,Մարդաստան, Գառնի, Առբերանի, Աղանդռոտ, Բառիլովիտ, Պալունիք և Մեծնունիք, Տոսպոշտունիք, Բոգունիք, Գուգան գաւառ, Արտաշէսեան: - 388. ետ նմա զԱրևաստան զամենայն մինչև ցՄծուին և զերկիրն Հայոց մինչև ցգետն Հուրասդան, և զգաւառն Կոտայից մինչև յաւանն Գառնի յեզր ծովուն Բզնունեաց և մինչև յԱռեստն աւան և զԿոգովիտ գաւառ մինչև զՀացիւն և ցՄակու: - 140.

ԳԱՐԳԱՐԱՑԻՔ - Իսկ Բուխայի առեալ զբազմութիւն զօրացն իւրոց՝ իջանէ ի դաշտն Գարգարացւոց, և երթեալ մտանէ ի քաղաքն մեծ Պարտաւ: - 276.

ԳԱՐԴԱՅ - որ եկեալ էր ընդ զօրսն արքունի ի Գարդայ Պարսիցն – 232.

ԳԱՐԵԳԻՆ - գնացին մտին ի գաւառն Ռշտունեաց, և առին յաւարի զտունն Գարեգնի Ռշտունեաց տեառն. – 102. ճողոպրեալ Գարեգինն անձնապուրծ գնաց փախստեայ առ կայսրն Յունաց. – 102. նոցա կալեալ զտիկինն Ռշտունեաց զկին Գարեգնի զքոյր Վարդանայ Մամիկոնէի աձեալ ի Վանտոսպ ի քաղաքն Շամիրամայ, մատնեն ի խոշտանգանս և ի տանջանս դառնագոյնս. – 102.

ԳԱՐԻԹԱՅԱՆՔ - որոց անուանք ճանաչի սոցա … և Ներսեհ իշխան Գարիթայանից և ապա Եսայի Ապումուսէ, որ զշատ պատերազմունսն եհար: - 298.

ԳԱՐՆԱՆԱՅԻՆ - Բայց հասեալ Բուխայ անց ընդ գետն մեծ զոր Կուրն կոչեն, և յորձանուտ շարժման գարնանային հոսանացն տեղի տուեալ ելանել զօրուն և բնակել շուրջ զքաղաքաւն. – 270. և բայացեալքն եթէ գազանք և եթէ թռչունք, յորժամ զգան զջերմութիւն օդոյն ի հասարակել տունջեան և գիշերոյ՝ ի գարնանային եղանակի ելեալք յիւրաքանչիւր կայենից. – 188. Եւ եղև իբրև ձմեռն փոքրացաւ և ժամանակ գարնանային եղանակին մերձեցաւ և օդն մառախլաձև միգախառն յստակեցաւ - 268. և ինքն ել գնաց երթալ մտանել ի քաղաքն Դուին, ձմերոց ինքեան պատրաստեալ զնա, մինչ ի ժամ գարնանայինս, ունելով ընդ իւր կապեալս բազումս. – 240. և որ ի նմա են կենդանիքն՝ զնոյն առ ի վերայ հասուցանէ և նոքօք զպէտս քաղցոյն վճարէ մինչ ի ժամանակս գարնանայինս: - 262. զգարնանայինսն ի բարձրագոյն գագաթունսն լերանց և ի փապարս վիմաց և ի վերայ բարձրաբերձ ծառոց կենցաղավարին – 262. հրաման տուեալ ամենեցուն, զի իբրև մերձ լինիցի գարնանային ժամանակն՝ փութով առանց յապաղանաց առ նա հասանիցեն ամենայն պատրաստութեամբ: - 262.

ԳԱՐՇԱՊԱՐ - որ ամենատես ակնարկութեամբ ստորիջեալ ի խնդիր կորուսելոյն հեզագնաց գարշապարօք՝ ընդելականս նմա գուշակէր /գրքում՝ զուշակեր/ գալուստ – 20. Եւ առ չանսալն յետուստ կողմանէ Վահան հարեալ ի գաղտնիս զգարշապար երիվարին՝ արար կաղանալ նժոյգ ասպարակողին. – 334.

ԳԱՐՇԵԼԻ - սակայն կանոնական սահմանադրութեանն արտաքոյ մնացեալ, գայթ ի գայթս զքրիստոնէութեանն վարս բերելով անառակութեամբք և արբեցութեամբ, խառն անկողնօք և պղծութեամբք աղտապիղծ սարսափելի և գարշելի խառնակութեամբ արուապղծութեամբք – 336.

ԳԱՒԱԶԱՆ - Եւ ջանայր զպարիսպն պղնձի կործանել. զգաւազանն երկաթի խորտակել, զհովիւն մատնել ի կորուստ և զհօտն յապականութիւն: - 344. Իսկ քաղաքապետն Սահակ ելեալ ընդ դուռնն, որ ելանէ ի բերդն Շամշղտայ, սամոյր զինքեամբ արկեալ և գաւազան ի ձեռն

առեալ, յիմարեալ մտօք կորոյս զփախուստն իւր, որ կարող էր գնալ յով և կամիցի. – 272. ուր զսեղանն սուրբ և զգաւազան հովուական և զմատանին պատկերեալ և զգօտին աշխատասէր միջոյն թողեալ ի հանապազորդ յիշատակ լուսաւորութեանն մերոյ հօրն: - 104. Վա՛յ քեզ, եղո՛ւկ դու, այր քաջ, արքայդ մեծանուն, յորժամ կարկառիցէ բարձրեալն զձեռն իւր ի կործանել զքեզ և ի խորտակել զգաւազան ամբարտաւանութեան քո: - 148.

ԳԱՒԱԿ - յետուստ կողմանէ աճապարեալ Քսերքսէս բուռն հարեալ զդիակաց պղնձակուռ վարապանին Աշդահակայ ի վերայ թիկանցն զգաւակս երիվարին արկեալ – 64. շռնջապահս ձիոցն և տաշտս գաւակացն և զանգապանս ի չորս կողմանս, ձգեալ և լանջացն զէն, և բարձրավիզ խրոխտանացն զրահս, և ոտնատորոփ փռնկալոյն մանեակս զանգակեալս, և մահիկս լուսնաձևս ի մէջ ճակատուն կապեալ – 208.

ԳԱՒԱՌ - Այլ և Վահան Ամատունեաց գաւառին փախստեայ եկեալ ի ձորն, որ մերձ է յամրոցն, ուր տէրն իւրեանց կայր: - 208. այլ իբրև եմուտ Բուխայ յաշխարհս Վասպուրական՝ ել գնաց Գուրգէն առ Քուրդիկ Մամիկոնէից տէր ի Բագրևանդ գաւառ, և անդ լինէր, զի էր Քուրդիկ քեռի Գուրգինայ: - 302. Այսոքիկ գաւառք անուանիք, զոր յառաջին ժամանակս իւրոյ իշխանութեանն սեփհականս իւր արարեալ ունէր հայրն նենգութեան Մարդպետն կոչեցեալ … և մանաւանդ քաղաքն Շամիրամայ հռչակելին և յոյժ փառաւորագոյնն յամենայն կողմանց Վասպուրականի: - 388. առեալ էր ի բաժնէ/ճիշտը՝ ի բաժնի/ Գագիկ իշխանի … զճուաշ գաւառն և զթոռնաւան, Արտազ,Մարդաստան, Գառնի, Առբերանի, Աղանդռոտ, Բառիլովիտ, Պալունիք և Մեծնունիք, Տոսպոշտունիք, Բոգունիք, Գուգան գաւառ, Արտաշէսեան: - 388. առեալ էր ի բաժնէ/ճիշտը՝ ի բաժնի/ Գագիկ իշխանի … զճուաշ գաւառն և զթոռնաւան, Արտազ,Մարդաստան, Գառնի, Առբերանի, Աղանդռոտ, Բառիլովիտ, Պալունիք և Մեծնունիք, Տոսպոշտունիք, Բոգունիք, Գուգան գաւառ, Արտաշէսեան: - 388. բաժանեն զաշխարհս յերիս մասունս. տալով Աշոտի … Իսկ Գագիկ զկողմանս Ռշտունեաց այլովք մօտակացիւք գաւառօք, և որքան իցէ հասումն ուժոյ՝ անդր ևս յաշխարհն Մոկաց: - 360. Բայց քանզի ընդարձակ էր պահն Հողցայ՝ փութանակի եկն եհաս Ժիրաք ի գաւառն Ռշտունեաց և զզօրսն առխթեալ ի ձորն Առուանից, ի սահմանս Մոկաց. – 202. Բայց զՏամբէր և զԸռնայն և զԶարեհաւան գաւառ հանեալ էր ի Պարսկահայոց – 390. Բայց իբրև եղև մեծ պատերազմ սրբոյն Վարդանայ ընդ Մշկանին և ընդ զօրս Պարսից ի յԱւարայրեան դաշտին, յԱրտազակայն գաւառին. – 128. Բայց կին ոմն յազգէն Աշդահակայ բնակէ յամուրսն Ջլմար և ի Սրինգ, ի գաւառին ի Փոքր Աղբագ – 90. Գիտեն զայս և բնակիչքն Ռշտունեաց գաւառին – 206. գնաց Արշակ փախստական յԵկեղեղեց գաւառ և անդ վախճանի իւրով մահու, թագաւորեալ ամս է: - 112. գնացին մտին ի գաւառն Ռշտունեաց, և առին յաւարի զտունն Գարեգնի Ռշտունեաց տեառն. – 102. Գունդ մի հարուստ անցեալ մնացին ի Համբոյրազան աւանի Մարդաստան գաւառի, ուր եպիսկոպոսական աթոռ մարդպետականին յայնժամ փոխեալ դնէր ի Նախճաւան քաղաքէ. – 372. գունդ անթիւ բազմութեամբ եկեալ ի կողմանս Ատրպատականի ի Վաղարշապատ գաւառի: - 138. ելանէ մարզպանն ի վերայ նոցա և յինքն հանէ զՏամբեր և զԸռնայ գաւառ և որ ասի Ապուջափրի բերդ, ի Վիրի քաղաքին Կորճէից զիւր կացուցանէ ոստիկանս ի պահպանութիւն ամրոցին: - 400. Եկն եմուտ ի գաւառն Աղբագ, և ասպատակ սփռէր ընդ կողմանս կողմանս յերկիրն Վասպուրական, գերփէր, աւերէր, յափշտակէր, կապուտ կողոպուտ գործէր ընչից և ՄՏԱՆԵԼ - ստացուածոց. – 176. ետ նմա զԱրևաստան զամենայն մինչև ցՄծուին և զերկիրն Հայոց մինչև ցգետն Հուրասդան, և զգաւառն Կոտայից մինչև յաւանն Գառնի յեզր ծովուն Բզնունեաց և մինչև յԱռեստն աւան և զԿոգովիտ գաւառ մինչև զՀացիւն և ցՄակու: - 140. ետ նմա զԱրևաստան զամենայն մինչև ցՄծուին և զերկիրն Հայոց մինչև ցգետն Հուրասդան, և զգաւառն Կոտայից մինչև յաւանն Գառնի յեզր ծովուն Բզնունեաց և մինչև յԱռեստն աւան և զԿոգովիտ գաւառ մինչև զՀացիւն և ցՄակու: - 140. և զՄարդաստան գաւառ զբուն բաժին տուեալ ցԳուրգէն, և նորա զիւր գործակալս թողեալ անդր: - 326. և զօրինակ մահու նորա, և որպէս զմռեալ դի նորա բարձաւ ի գաւառն Հարքայ ի տեսիլ բազմաց: - 42. և անդ լինէին ժողովեալ

ամենայն բազմութիւն աշխարհակոյտ ամբոխից գաղթականաց գաւառացն կողմանցն Աղբակոյ, Զարէհվանի և Ակէոյ և ի լեռնակողմանցն Աղզոյ և Ոտնն Առնոյ, մի կողմն ի Ջողայ լեռնէն և անդր: - 226. Եւ անցանելով ընդ գաւառն Բզնունեացն գայ մտանէ ի Խլաթ. քանզի կամէր անսալ ժամու դիպողազունի, զի որսայցեն նենգութեամբ խաբել: - 186. Եւ ասպատակեալ ի Ճուաշ և ի Թոռնաւան գաւառ՝ յաւարի առնուն. – 304. և բազում և ազգի ազգի հոգաբարձութեամբ տուեալ օգնականութիւնս Հայոց աշխարհիս, շինելով քաղաք Թէոդուպօլիս ի Կարին գաւառի, և զօրս կողմնակալս ի պահեստ՝ ընդդէմ կալ պարսկական յարձակմանցն: - 114. և բնակեցուցանէ զնոսա ի գաւառն Աղբագ, յետ բնակեցուցանելոյն զնոսա ի Ջողախել, ի Վրնջունիս և ի Հախրամի, տեսեալ մինչև ի ժամանակս ինչ – 64. և եղեն բանակք մեծ ի գաւառին Զարևան: - 404. Եւ եղև ի գնալ Դերանկին ի ձմերոցս Վասպուրական իշխանացս, ճանապարհ արարեալ ընդ ձորն Ընծայից, որոյ ելքն ընդ գաւառն Հեր քաղաքի: - 352. Եւ եղև իբրև կատարեաց Բուխայ զանցս անցից ընդ Վասպուրական աշխարհս և խաղաց յարևելս կոյս՝ ել գնաց Գուրգէն ի Սպեր գաւառ. – 302. և երթեալ բնակէ առանձնապէս ի Գողթն գաւառի ի տեղւոջ վարդապետութեան սրբոյն Մեսրովպայ, ճգնասէր հրեշտակակրօն վարուք, երանելի մարդկան և ահարկու դիւաց: - 120. և զերթալն Մեսրովպայ և Վարդանայ ի Յոյնս առաջի արկանէին, և զգալն Անատողեայ և զշինել քաղաքին ի Կապրին գաւառ: - 118. և զՄարդաստան գաւառն զբուն բաժին Գուրգենայ դարձոյց առ նա Դերենիկն: - 322. Եւ ի հասանելն նորա ի Թէոդոսի քաղաքն ի Կապրին գաւառ՝ եհաս լուր նորա առ կայսր Միքայէլ թագաւոր Յունաց. – 316. և ինքն վիրաւորեալ սրով մեռանի ի գեօղն Գիւղիկ ի Ճուաշ գաւառի, մարտիրոսական հասեալ նահատակութեան, ի վերայ խաշանցն Քրիստոսի տուեալ զանձն ի մահ:- 402. Եւ խնդրեալ զդի նորա վաճառականաց՝ պատեցին զնա ի ձեռս եպիսկոպոսին Դաւթի նորուն գաւառի և եդին ի տապանի յեկեղեցւոջն որ ի նմա: - 354. և խոստանայր տալ նմա քաղաքս, գաւառս, գեօղս և ագարակս: - 382. Եւ կատարեալ Աշոտ զկեանս իւր՝ մեռաւ ի Վանտոսպ գաւառի, ՅԻԳ թուականութեանն Հայոց, յամսեանն հոռի, որ օր Զ էր ամսոյն, յաւուր հինգշաբաթոջ. և տարեալ հանգուցանեն ընդ եղբարս իւր ի վանս սուրբ Խաչին յԱղբագ գաւառի: - 338. Եւ կատարեալ Աշոտ զկեանս իւր՝ մեռաւ ի Վանտոսպ գաւառի, ՅԻԳ թուականութեանն Հայոց, յամսեանն հոռի, որ օր Զ էր ամսոյն, յաւուր հինգշաբաթոջ. և տարեալ հանգուցանեն ընդ եղբարս իւր ի վանս սուրբ Խաչին յԱղբագ գաւառի: - 338. և հանդիպեցան միմեանց յՈրդոք գեօղ, ի գլուխս ձորոյն Հայոց, որ հանէ յԱրտւանթունի գաւառն: - 306. և հասեալ ի Բագրաւանդ գաւառ ի Ձիրաւ գեօղ՝ կամէր անցանել ի թագաւորաբնակ տեղիսն Հայոց: - 106. Եւ հաւանեալ Խոռեմայ՝ եկն առ Հայրակղոս արքայ Յունաց, թողեալ ի նա զԵրուսաղէմ և զԿեսարիայ Պաղեստինացւոց և զամենայն կողմանս Անտիոքացոց և զամենայն քաղաքս գաւառացն այնոցիկ, և զՏարսոն Կիւլիկեցւոց և զմեծ մասն Հայոց և զամենայն զոր միանգամ կամեցաւ Հայրակղոս. – 152. Եւ յայնմհետէ համարձակութիւն առեալ անօրինացն՝ սկսան գունդս ռամկականս ժողովեալ ըստ օրինակի մարախոյ անչափ բազմութեամբ, այնոքիկ որ Շեխետիքն կոչէին. և այլ որ ուստեք ուստեք ի հեռաւոր աշխարհաց /402/ Պարսից, ի Ժանգանայ և ի Ջուրջանայ և որք ի Վաչրաւրպատ գաւառէ – 404. յետ անցանելոյ աւուր, գնացեալ Աշոտ որդի Դերանկին, առեալ զդի նորա՝ տարեալ հանգոյց առ հարս իւր յԱղբակ գաւառի ի վանս սուրբ Խաչին: - 354. Եւ յետ սակաւ աւուրց ել գնաց Դերանիկն ի Ճուաշ գաւառ՝ ձմերել յաւանին Մառական: - 350. Եւ վարեն ի գերութիւն աւարառութեամբ զԼեկ և զԱղզի և զԿրերեացն և ի ճախուկ գաւառէ: - 400. և վերակացու նմա թողոյր զՅովհաննէս ոմն քահանայ ի Բոգունի գաւառէ ի յԱնստան գեղջէ: - 394. և տարեալ հանգուցանեն զնա ի Յօշական գեօղ, ի գաւառին որ կոչի Ոտն Արագածոյ: - 120. Եւ տարեալ հանգուցանեն զնա ի վանս սուրբ Խաչին յԱղբագ գաւառի: - 310. Եւ քանզի հաւատացեալ էր զգաւառսն Բուխայի ի ձեռն սպարապետին Սմբատայ՝ գրէ առ ամիրայն Նախճաւանու Աբրահամ անուն, զեկուցանելով նմա զզօրացն Վասպուրականի. – 304. ըստ սովորութեան

ծանօթացուցանել զիւրաքանչիւրոց առանձնաւորութիւն և զպատուոյն գերակայութիւն, կամ ի ծնողաց կամ ի տեղւոյ կամ ի գաւառէ կամ յազգէ կամ յարիութենէ կամ ի պատահմանէ սկիզբն առ: - 288. ԹԷ ՈՐՈ՛Վ ՕՐԻՆԱԿԱՒ ՎԿԱՅԵԱՅ ՄՈՒԿԱԹԼ ի ՎԱՆԱՆԴ ԳԱՒԱՌԷ: - 288. Իբրև եհաս գուժական առ մարզպանն Հայոց Գուրգէն՝ ելեալ զհետ նոցա Ռ արամբք, վառեալ ի զէն և յասպազէն, և գնացեալ եհաս յԱյլի գաւառ. – 402. Իբրև ստուգեաց զազգն, զգաւառն, զաշխարհն, զպատճառ հատուածին, զզետեղելն, զիարդն, զորպէսն, զեղանակն, զդիպուածն, զպատահն և զայլն ամենայն՝ խնդրէ զնա Վաղարշակ յԱրշակայ և առնու աձէ զնա ընդ իւր ի Հայս – 72. Իսկ զԳողթն գաւառ ի ժամանակի կատարման սրբոյն Վահանայ, յամի ՃՋՋ թուականութեանց, յորում ամի կատարեցաւ սուրբն Վահան, որ էր որդի Խոսրովայ Գողթան տեառն: -390. Իսկ այլազգեացն անցեալ գնացեալ մտին ի Թրպաբ գաւառ և ի Շնաւհ: - 402. Իսկ Գուրգինի մարզպանի Հայոց առեալ էր ի բաժնի յելս կոյս և /388/ որ ելանէ ի հարաւակողմն, զԱնձահից ձոր, զԿրճունիս, զԿուղան ովիտ, և զբուն զՄարդաստան գաւառ, զԱրճիշակովիտ. զոտն Առնոյ, զԱղբագ Մեծ և զՓոքր, Ակե, Տամբէր, Տագրեան. Ըռնայ, Զարեհաւան: - 390. Իսկ Երուանդայ հետազօտեալ գայ բնակի առ ստորոտով լերինն ի գլուխս Տոսպ գաւառի, և կոչէ զտեղին /82/ Երուանդականս. – 84. իսկ զՆախճաւան քաղաք և զԳողթն գաւառ հանեալ էր ի Վասպուրականէ բազում ժամանակօք յառաջ, ՄԺԱ ամօք, յամի այրման եկեղեցւոյն Գրիգորի և վտանգաւոր մահու զօրացն Հայոց:-390. Իսկ իշխանն Աշոտ … Մուշեղ Վահևունի … և Վահրամ սեպուհ թիկնապահ իշխանին, և Վահրամ Տրունի և Հասան և այլք ի սեպուհ պաշտօնէից … եկին մտին ի բերդն Դղեակ, յամրոցն Նկան, որ ի Թոռնավան գաւառի. – 206. Իսկ նա անցեալ ի գաւառն Որսիրանից, և ընդ նմա բազմութիւն ազատաց և մեծամեծացն Արծրունեաց նախարարութեանց և ամենայն զօրաց նոցա – 224. Իսկ Պարսկահայոց գոեահն խուժան ածեալ, գաղտագնաց եղեալ ընդ անկոխ ճանապարհս՝ գան հասանեն ի Մարդաստան գաւառ յաւանն Վիտահոտ – 400. Իսկ վարդապետն Եղիշէ էր ի ժամանակին յայնմիկ բնակեալ ի գաւառինն Ռշտունեաց ի ծովեզերին, յորում տեղւոջ և հանգեաւ իսկ ի Քրիստոս սուրբն Աստուծոյ Եղիշայ: - 130. հանեն ընդ սուր, վարեն ի գերութիւն և առնուն աւար, և ի յանցին դառնան ի Ճուաշ և ի Թոռնաւան գաւառ, անցեալ ընդ Կրճունեաց գաւառն: - 400. հանեն ընդ սուր, վարեն ի գերութիւն և առնուն աւար, և ի յանցին դառնան ի Ճուաշ և ի Թոռնաւան գաւառ, անցեալ ընդ Կրճունեաց գաւառն: - 400. Յայնժամ մեկնեալ ի նմանէ զօրավարն, լցեալ խորհրդովք չարին հնարագիտութեամբ՝ եկն եմուտ ընդ կողմն Ատրպատական յԱղբագ գաւառ յերկիրն Վասպուրական – 184. յոր ձեռն հաւատաց Արտաշէս զգաւառն Աղբագ. – 90. որ նստէր ի հանգստի սրբոյն Թադէոսի առաքելոյ յԱրդոզական գաւառի – 400. սագունակ հասեալ ի վերայ Վասպուրական աշխարհիս պարսկական խուժանն ըստ ազգս ազգս և ըստ քաղաքս քաղաքս ի Մարաց և ի Պարսից, յԵլամացւոց և ի Խուժաստանէ, ի Կրմանայ և ի Մուկանաց, ի Թուրքաստանէ և ի Խորասանայ, և յեղակարծում հասին ի Ճուաշն գաւառ – 398. սկսաւ զամուրսն յինքն գրաւել … զամուրն Նկան ի Թոռնաւան գաւառի, և զամուրն Կոտոր ի ձորն Ընծայից, զամուրն Սևանի ի փորն Լմբայ: - 360. վասն զի ըստ Պտղոմեայ և Աղէքսանդրի սահմանադրութեանն, կամ թէ մեր Արտաշէսի որդւոյ Սանատրկոյ՝ ի Վասպուրական գաւառացն համար թուեալ է գաւառն այն – 332. վասն զի ըստ Պտղոմեայ և Աղէքսանդրի սահմանադրութեանն, կամ թէ մեր Արտաշէսի որդւոյ Սանատրկոյ՝ ի Վասպուրական գաւառացն համար թուեալ է գաւառն այն – 332.

ԳԱՒԱՌԱԿԱԼ - Յայնժամ թագաւորն դեսպանս արարեալ յամենայն սահմանս տէրութեան Հայոց, Վրաց և Աղուանից, և առ քաղաքացիսն և հազարապետս և գաւառակալս, և որք սիրողաբար առ նա զինազանդութեանն հարկ հարկանէին: - 366.

ԳԱՒԱՌԱՊԵՏ - Այլ քանզի յոյժ առաւելեալ էր իմաստութեամբ Գագիկ՝ տեղի տայր բովանդակ գաւառապետաց զօրագլխաց աշխարհիս, գնայր ընդ նոսա իմաստութեամբ խորագէտ հնարաւորութեամբ, ըստ անձնիւր գահու մեծարեալ պատուադրութեամբ հաճոյանալ ախորժէր նոցա: - 354. Յայնժամ հրովարտակս արարեալ, պնդադեսպանս արձակեալ

ընդ ամենայն սահմանս իւրոյ տէրութեանն … և մերձ ի սահմանս Սակաստանի՝ առ զօրս և զօրագլուխս, աշխարհակալս, գաւառապետս քաղաքայինս, հազարապետս կողմնակալս մեծամեծս աշխարհաց. – 198.

ԳԱԻԻԹ - ,,են ոչխարք իմ, որ ոչ են յայսմ գաւթէ, և զայն ևս պարտ է ինձ ածել այսր, և ձայնի իմում լուիցեն և եղիցին մի հօտ և մի հովիւ. – 224.

ԳԳՈՒԱՆՔ - և զորդիս ձեր և զմանկունս տեսանելով ի գութ խանդաղատանաց ի գիրկս իմ ընդունէի ընծայիւք մեծաւ զգուանաց, իբրև զառ ի յինէն ծնեալս: - 216.

ԳԳՈՒԵԱԼ - Ապա թէ իբրև զհայր գրգեալ և զգուեալ էի զձեզ – 214.

ԳԳՈՒԵԼ - Եւ զոր ծնար և զգուեցերն՝ քեզէն կոչեսցես ի մահ,,: - 148.

ԳԵԱՒՂ - Տե՛ս ԳԵՒՂ

ԳԵԹԱՑԻՔ - Զորոյ իրազեկ եղեալ գալուստ նորա առ Ահմատ, և նորա գումարեալ առ ինքն զզօրս իւրոյ նահանգին և Միջագետաց և զԳեթացիսն՝ և եկն եհաս յանդիման նմա: - 366.

ԳԵՂ - Բայց քանզի արդ տեսանեմք զձեզ անձնեայս և գեղեցիկս, և գեղ երեսաց ձերոց պատշաճագոյնս և վայելուչս, և որդիք թագաւորացն այսր աշխարհի լեալ էք դուք, և արժանի էք արգահատելոյ – 244. Եւ լուեալ կնոջն Սահակայ, թէ ըմբռնեցաւ … փութացաւ գնաց եկաց առաջի Բուխայի, թերևս կարասցէ ըստ պատշաճ գեղոյն և ըստ բազմաձեռն գանձուց ապրեցուցանել զայրն իւր, որ առաւել մահու քան թէ կենաց պատճառ եղև նմա: - 272. մերժել հեռանալ … և որ այլ քաղցրագոյն վայելք ընդ երկնաւս ի վերայ երկրի, պայծառ գեղ արեգական և լուսնի, հանդերձ աստեղացն ճոխագործութեամբքն ընդ տարերբ երկնի յեղյեղլով, ծովու և այլոց ցամաքայնոց, և ջրայնոցն բարեփառ հոլովմանցն հրճուանաց, և որ ինչ ընդ այլք ընդ դոքօք պատկանին յարմարաբար տնտեսութիւնք առ սկզբնատիպն պատկերակերպութիւն: - 386. որոյ տեսեալ զբարձրաբերձ վայելչութիւն հասակին և զպատշաճ գեղ երեսացն, զփաղփեալ գոյնն ի տեսիլ արուսեկի ի մէջ սպիտակափայլ ալեացն պատուաբերի – 204.

ԳԵՂԱԶԱՐԴ - և յօրինեաց պատրաստեաց ապարանս պատուաւորս գեղազարդ խրախճանական կարգադրութեանց դրուագս – 392.

ԳԵՂԱՄԱՅ ԾՈՎ - Եւ եղեալ պատերազմ մեծ Արշակայ և Խոսրովու յեզր ծովուն Գեղամայ ի մօրին տեղւոջ – 112.

ԳԵՂԱՊԱՆԾ - Եւ ծնան նորա երիս որդիս, Սարգիս որ և Աշոտ՝ ՅԻԶ թուականութեանն Հայոց, Խաչիկ որ և Գագիկ ՅԻԸ, և Գուրգէն. մանկունք կայտառք և գեղապանծք և բարենշանք և ամենեցուն ցանկալիք. ծնաւ և երկուս դստերս: - 338.

ԳԵՂԱՐՔՈՒՆԻ ԼԻՃ - Եւ յաջորդեալ փոխանակ նորա կացեալ յաթոռ սրբոյն Գրիգորի երանելին Մաշտոց, ելեալ ի կղզոյն Գեղարքունի լճէն, զՅօհաննու Կարապետին զվարուցն բերեալ զօրինակ. – 376.

ԳԵՂԱՐՔՈՒՆԻՔ - Անկեալ էր յայնժամ ի պատերազմին Աշոտ Հայկազնեայ Գեղարքունեաց իշխան, որ Սուփանայ որդին ճանաչէր. – 368.

ԳԵՂԵՑԻԿ - Բայց քանզի արդ տեսանեմք զձեզ անձնեայս և գեղեցիկս, և գեղ երեսաց ձերոց պատշաճագոյնս և վայելուչս, և որդիք թագաւորացն այսր աշխարհի լեալ էք դուք, և արժանի էք արգահատելոյ – 244. Գեղեցիկ էր և տեառն Գրիգորի Արծրունւոյ՝ ոչ անփոյթ առնել և զիւրոյ համանուանն զսրբոյն Գրիգորի առնուլ յանձն զխաւարամուտն լինել ի խորին խաւարային վիրապն կապանօք հանդերձ. – 250. և անդ գեղեցիկս և համառօտս անպաճոյճս կարգէր մի ըստ միոջէ զվկայութիւն /204/ հաւատոցն որ ի Քրիստոս – 206. և ղաշիկ արարեալ յայնկոյս քան զՎանտոսպ, ի տեղւոջն արձանաշար քարակարկառ գոգաձև միջոցի երկուց բլրակաց, որ հայի յԵրիվարաց արկման դաշտն, ի վերայ Լեզւոյ գեաւղջն, որ զաւրացն գեղեցիկ առասպելաբանեն սպիանած վերայն սպանելոցն ի մանկանցն Շամիրամայ: - 334. և քանզի էր կին գեղեցիկ – 272. Իսկ սուրբն գեղեցիկ խորհուրդ ի մէջ առեալ՝ ասէ ցբռնաւորն. – 294. Նոցա գեղեցիկ խորհուրդ ի մէջ առեալ՝ ընտրեցին զմահ քաջութեամբ քան զկեանս խղճիւ: - 222. որ յետոյ և հետևող սուրբ առաքելոցն եղեալ բազում ուսմունս ի հնոց հրէականաց նպաստաւորեաց եկեղեցւոյ

գեղեցիկ օրինակօք – 34. Քանզի տեսեալ, ասէ, որդւոցն Աստուծոյ զդստերսն մարդկան զի գեղեցիկ էին՝ առին իւրեանց կանայս յամենեցունց զոր ընտրեցին: - 28.

ԳԵՂԵՑԿԱՅԱՐՄԱՐ - աներկիւղ համարձակութեամբ, բանիբուն համառօտութեամբ կարգեցին եդին առաջի բռնաւորին բանս գեղեցկայարմարս յԱստուածաշունչ գրոց վասն ի Քրիստոս հաւատոցն – 250. և հաճոյ թուեալ յաչս նորա՝ շինէ զքարաբլուրն ապարանս արքայանիստ, աշնանայինս, պայծառայարդարս, գեղեցկայարմարս պարսպաւորս – 86. Զայս ևս առաւել քան զսոյնս և բազմապատիկ կարգեցին եդին բանս գեղեցկայարմարս ի Քրիստոս հաւատոցն: - 246.

ԳԵՂԵՑԿԱՇԷՆ - Եւ ածեալ զտիկինն Սաթինիկ զբօսնուլ յաշնանային յեղանակս յամարաստուն գեղեցկաշէն յապարանս զարդարեալ բերդին: - 88. քանդեն աւերեն զգեղեցկաշէն ամրական տեղիսն - 104.

ԳԵՂԵՑԿԱՏԵՍԻԼ - Երևեալ նմա յայնժամ ի բանտին այր մի գեղեցկատեսիլ ի կերպարանս ալևորի, լուսակիզն փայլմամբ՝ ասէ ցԳուրգէն – 318. և էր ալևոր ըստ մարմնոյ և հնացեալ արտաքին մարմինն, բայց ներքինն նորոգեալ և գեղեցկատեսիլ ըստ պատկերի արարչին. – 204.

ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ - Իսկ զգերազանցութիւն գեղեցկութեանն որ բերան բաւեսցէ ասել բան մարդկային, միանգամայն և զաստուածագործ տնկոցն հեշտալի տեսութիւն. – 20.

ԳԵՂՋԿԱԲԱՆԵԼ - և բնակէ յամրոցին, որ այժմ Զռայլ վասն անխեղդ ամրութեանն գեղջկաբանեն: - 122.

ԳԵՏ - Բայց հասեալ Բուխայ անց ընդ գետն մեծ զոր Կուրն կոչեն, և յորձանուտ շարժման գարնանային հոսանացն տեղի տուեալ ելանել զօրուն և բնակել շուրջ զքաղաքաւն. – 270. բլուր մի պարսպեալ տաճարախիտ շինուածովք, որոյ հայեցածն առ դաշտակողմն ի վայր կոյս բերի, ի խաղս գետոյն Երասխայ – 392. ետ նմա զԱրևաստան զամենայն մինչև ցՄծուին և զերկիրն Հայոց մինչև ցգետն Հուրպսդան, և զգաւառն Կոտայից մինչև յաւանն Գառնի յեզր ծովուն Բզնունեաց և մինչև յԱռեստն աւան և զԿոգովիտ գաւառ մինչև զՀացիւն և ցՄակու: - 140. Եւ այգուն անցեալ ընդ գետն Երասխ յայնկոյս ի դաշտն Շարուր՝ բանակին զգետովն: - 382. Եւ այգուն անցեալ ընդ գետն Երասխ յայնկոյս ի դաշտն Շարուր՝ բանակին զգետովն: - 382. և բռնութեամբ կալեալ զԲախլ և զամենայն երկիրն Քուշանաց, մինչև յայնկոյս գետոյն մեծի որ կոչի Վահոօտ. – 136. և առնու զԲաբելոն, և շինէ զՏարսոն ի ձև Բաբելոնի, գետոյ ընդ մէջ անցանելոյ որպէս խոնարհագոյն մասնաւորաբար գրեմ: - 16. և բնակեցան յեզր գետոյն Ջալ կոչեցեալ: - 226. և գնացեալ ընդ եզր ծովուն Բզնունեաց, ընդ կողմն Ապահունեաց՝ և բանակեցաւ յափն գետոյն, որ իջանէ յԱղձնեաց խոխոմացն: - 366. և ընդ այգն ընդ առաւօտն՝ յԸռենայ Յամաց գեօղ և գիշերագնաց հասեալ մինչ ի Տպրօնայ կոչեցեալ գետ: - 402. և իբրև մօտ եղև յափն գետոյն՝ քարշեալ ոմն զլայնալիճն, նստելով ընդ դարիւն, և հարեալ նետիւ ընդ բացատն, և երեսանակալ ձեռնն թուլացեալ. կրկնեալ այլ ոմն ճօճ նիզակաւն ընդ նոյն ակն՝ գետավէժ արարին զԱշխէթն. – 272. Եւ ինքն թագաւորն ժողովեալ զօր հարուստ աւելի քան զհազարաց հնգից և քսանից, և եկն անց յայնկոյս գետոյն Երասխայ, և բանակեցան ի տեղւոջն: - 382. Եւ հրամանաւ ինքնակալին Թէոդոսի կայսեր հաւատայ նմա զհազարապետութիւն բաժնին Հայոց, զՄիջագետս մինչև ի յանցս Եփրատ գետոյ: - 116. Եւ յամենայն ազգաց որ ընդ ձեռամբ քո են՝ հաւաքեա առ քեզ զընտիրն այրուձիոց, և անց յայնկոյս գետոյն: - 196. և չորեքվտակեան անյաղթ և զօրաւոր գետովք ելանէ յաներևելեայն յերևելի աշխարհս: - 20. ԵՒ ՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ ՍՄԲԱՏԱՅ ՅԱՀՄԱՏԱՅ Ի ՍԱՀՄԱՆՍ ԱՂՁՆԵԱՑ Ի ՎԵՐԱՅ ԳԵՏՈՅՆ ԹՈՒԽՍ ԿՈՉԵՑԵԱԼ, ՈՐ ԻՋԱՆԷ Ի ԾՈՎՆ ԲԶՆՈՒՆԵԱՑ: - 336. Իսկ ի տիրական զօրավարութեանն Գագկայ սկզբնաւորեալ ձեռակերտ իւր՝ շինեաց զհողաբլուր բարձրաւանդակն ի Մահռաշտ գեօղ յափն գետոյն յելս կոյս, որ հայի յՈստանն Ռշտունեաց – 394. Իսկ վայր խաղացեալ ի Մառականն աւան, առ Կարմիրն կոչեցեալ գետով, որ իջանէ ի գետն Երասխ – 392. Իսկ վայր խաղացեալ ի Մառականն աւան, առ Կարմիրն կոչեցեալ գետով, որ իջանէ ի գետն Երասխ – 392. որպէս ժողովուրդն

Աստուծոյ առ գետսն նստէին և լային ի յիշելն իւրեանց զՍիօն, և կամ իբրև զնոյն ինքն զերիս մանկունսն, կապեալք և արկեալք ի հնոց նեղութեան – 252.

ԳԵՏԱՎԷԺ - և զարսն գետավէժս և սրախողս արարեալ վատնեն – 126. և իբրև մօտ եղև յափն գետոյն՝ քարշեալ ոմն զլայնալիճն, նստելով ընդ դարիւն, և հարեալ նետիւ ընդ բացատն, և երեսանակալ ձեռնն թուլացեալ. կրկնեալ այլ ոմն ճօճ նիզակաւն ընդ նոյն ակն՝ գետավէժ արարին զԱշխէթն. – 272.

ԳԵՏԱՓՆԵԱՅ - Իբրև աջողութիւն գործոյն գլխաւորեցաւ՝ եղև դառնալ Քսերքսեանց, առեալ ի պարգևի զՏմորիս ամրոցաւն և զգետափնեայսն Նինուէի: - 66.

ԳԵՏՆԱՓՈՐ - զի էր նորա /178/ գանձ բազում ի կարաս թաքուցեալ ի գետնափոր տան, ի ներքոյ դրացն ապարանից տան - 180.

ԳԵՏՔ ԱԻԱՆ - Դարձեալ վերակնեալ յառաւօտինս կոյս խաղացեալ ի Ճուաշոռտ ի Գետս աւան՝ շինէ անդ զվայելչական տեղի խրախից – 392.

ԳԵՐԱԳՈՅՆ - Իսկ նոցա անմեկնելի զոյսս իւրեանց ի Քրիստոս ունելով, բնաւից գերագոյն և հոյակապ անուն ստացեալ, զյաղթութեան նշանակ կանգնեալ. - 308.

ԳԵՐԱԶԱՆՑԵԱԼ - Վասն զի այլոց գործք մի կամ երկու կամ այլս ևս գործք գործեալ է. իսկ սորայս՝ գերազանցեալ յաճախեաց քան զբազմացն իրողութիւնս. – 302.

ԳԵՐԱԶԱՆՑՈՒԹԻՒՆ - Իսկ զգերազանցութիւն գեղեցկութեանն որ բերան բաւեսցէ ասել բան մարդկային, միանգամայն և զաստուածագործ տնկոցն հեշտալի տեսութիւն. – 20.

ԳԵՐԱԿԱՅՈՒԹԻՒՆ - ըստ սովորութեան ծանօթացուցանել զիւրաքանչիւրոց առանձնաւորութիւն և զպատուոցն գերակայութիւն, կամ ի ծնողաց կամ ի տեղւոյ կամ ի գաւառէ կամ յազգէ կամ յարիութենէ կամ ի պատահմանէ սկիզբն առ: - 288.

ԳԵՐԵԱԼ - ,,տո՛ւր ինձ, ասէ, ի գերելոց այտի՝ որչափ և կամք քո հրամայեսցեն,,: - 218. այրէր և խորովէր ի սիրտ իւր ի ծածուկ ընդ աւեր աշխարհին և ընդ անողորմ չարչարանս գերելոցն ի թշնամեացն: - 218. Եւ Աւշնի հաւատացեալ զաշխարս ծառայի ումեմն Սափի անուն ի գերելոցն Յունաց ներքինի, թողեալ զհաւատսն որ ի Քրիստոս, մսլիմանակ դեն ստացեալ, արիւնարբու ուսմամբ բնաւորեալ. – 372. և ելեալ ի վերայ Պարսկահայոց գոեհացն և անդ բազում քաջութիւն նահատակութեան ցուցեալ՝ յոլովից գերելոցն ընդարձակեաց, հանելով /400/ և զաւարն ի ձեռաց նոցա – 402. Եւ եղև ի մտանելն նորա ի քաղաքն, ունելով ընդ իւր կապեալս բազումս և գերեալս, որոց ոչ գոյր թիւ. – 262. Եւ հրաման ետ այնուհետև, զի զբազմութիւն գերելոցն վաճառակուր արասցեն յազգս ազգս ում և հաճոյ թուիցի. – 240. զերծեալ ի բանտէն յոր տուանն՝ և զան հասանեն յերկիրս այս մեր, բերելով զաւետիս արձակման գերելոցն – 324. Էր ընդ գերեալսն ի լեռնէն Խութայ Յովնան անուն. – 294. Մի՛ խոտորիցիս ի մոլար օրէնս վրիպելոցն ի ճշմարտութենէն, ազգին Իսմայէլի, որպէս որք վրիպեցանն գերեալքն Հայոց,,: - 318. յորոց վերայ սուր եղեալ զբազումս սպանին և զևս բազումս վիրաւորեցին և զյոլովագոյնսն ի գերելոցն հանդերձ ընտանիւք իւրեանց զերծին ի նոցանէ և անցուցին ընդ պահակ ձորոյն յամրական կողմանս լերին: - 220. Նա թէպէտ և զչարացաւ ընդ եղեալսն՝ սակայն զանգիտեաց թողուլ զնա երթալ, ակնածելով ի չարայոյզ ազգէն Իսմայէլի, զի դեռ ևս տիրէր բռնութիւնն, և գերեալքն և հայրն իւր սպարապետն յարքունիս էին: - 316. որպէս սահմանեաց Աստուած ի վերայ ժողովրդեանն Իսրայէլի գերելոցն ի Բաբելոն, որպէս գրեալ է ի մարգարէութեանն Երեմիայի, ,,զ-ՀԷ-երորդն ասէ գիտասցես, և խելամուտ լիցիս յելից բանին տալ պատասխանի. մինչև յօծեալն /312/ առաջնորդ եօթներորդ Է և եօթներորդք կԲ,,. – 314.

ԳԵՐԵԴԱՐՁ - գերեաց գերեդարձ արար, և ամենեցուն շնորհէր զյանցանս, և ձրի թողութիւն առնէր. – 168. և Ջ ամ կեցեալ յետ գերադարձն/ճիշտը՝գերեդարձ/ լինելոյ, և մտեալ յաշխարհս՝ համարձակ զքրիստոնէութեանն ունելով զկրօնաւորութիւն, և ի զղջել յապաշաւ ի վերայ ուրացութեանն զՔրիստոս լինելով: - 336. որք գերադարձքն /ճիշտը՝ գերեդարձ/ եղեն. – 336.

ԳԵՐԵԶՄԱՆ - բերանաբաց դժոխաբար լայնեալ զբերան իւր՝ յոգունց քան թէ սակաւուց արար վիժել յանդունդս, որոց ոմանք և տունք նոցա գերեզման նոցին եղեն – 358. Եւ առեալ զմարմին նորա տիկնոջն Սեդայի կնոջն Աշոտի և եդ ի գերեզմանի, ի տեղւոջն որում Ջորոյ վանքն ասեն, ի վերայ գեաղջն Ահաւականից: - 370. Եւ կացեալ անդ մինչ ի ժամանակս առաջինն Ղևոնի կայսեր՝ մեռանի անդ Վասակ և Տաճատ և փոխին ի հանգիստ փառաւորապէս ի գերեզմանս մեծամեծացն Յունաց: - 132. և ոչ եղեն ունկնդիր մաղձահամ և ժախահոտ բանիցն, իբրև ի փեռեկեալ գերեզմանէ զնեխահոտութիւնն արտաքս արկանելոյ. – 292. Եւ պատուական արանցն քրիստոսասիրաց մտեալ առաջի թագաւորին՝ խնդրեցին զմարմին սրբոյն, և առեալ պատեցին և եդին ի գերեզմանին. – 254. և տիկինն սպարապետական ի Տարունոյ եկեալ և նշանացի զդի նորա գտեալ՝ տարաւ ի Պորպ յիւր աւան և եդ ի գերեզմանի: - 368. որ և ոչ տեղի գերեզմանի անգամ երևեցաւ նոցա մինչև ցայսօր: - 402 Քանզի այնչափ թանձրացաւ յաճախութիւն սովոյն՝ որ ոչ միայն անսուրբ կենդանիս ուտէին ըստ սրբութեան կարգի, այլ և զաարսափելի և զդժնդակ, որ զգազանայինն անցուցանէ զվայրենամտութիւնն, զմարմինս մեռելոց՝ առանց խղճելոյ ուտէին, ի գերեզմանացն հանեալ զհետ միոյ և երկուց ամաց թաղելոյ: - 374.

ԳԵՐԵԶՄԱՆԱՆԱԼ - Եւ նորայքն ոմանք ի նմին շարժմանէ գերեզմանացան ի նմին: - 358.

ԳԵՐԵԼ - ,,Ելեր դու յաշխարհս Հայոց հրամանաւ արքունի՝ առնուլ զհարկս արքունի. մի՞թէ /176/ և հրաման ունիս յարքունուստ, գերել գերփել յաւեր դարձուցանել զաշխարհս մեր: - 178. Եւ եղև ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ ել Հազարաւուխտ Պարսից զօրավար ծանր զօրու ի վերայ Հայոց՝ տալ պատերազմ ընդ զօրս Հայոց, աւերել գերել գերփել զաշխարհս – 134. Եւ խնդրէ ի նմանէ խնդիրս, ,,առաջին, ասէ, զաստուածընկալ սուրբ նշանն, զոր գերեցեր յԵրուսաղէմէ՝ /152/ խնդիր արարեալ մեծաւ փութով այսրէն դարձուսցես,,: - 154. և հատեալ զզօրսն յերկուս առաջս, և հրաման տուեալ ելանել յերկիրն Վասպուրական, ողողել գերել գերփել /200/ զաշխարհն, աւերել և բնաջինջ առնել և մաշել ի սուր սուսերի. – 202. և քանդեալ աւերեաց զամենայն ապարանս թագաւորին և այրեաց զնոսա հրով, և բազում գանձս մթերեալս յափշտակեաց անչափ աւարաւ գանձս ոսկոյ և արծաթոյ և հանդերձից, և անասուն բազում յոյժ, և բազմութիւն գերեաց իբրև զաւազ ծովու անթիւ: - 150. որպէս ասաց Ամովս մարգարէ, ,,գերծիր և կտրեա ի վերայ փափուկ որդւոց քոց, լայնեա զխզումն քո իբրև զարծուոյ, զի գերեցան ի քէն,,: - 238. սա ել ի վերայ Հրէաստանի և մեծ մասն ժողովրդեանն գերեաց յԱսորեստան … /Յետ նորա թագաւորեաց/ Սաղմանասար. – 60. սա իսպառ գերեաց զտասն…<հազար մարդու> <խաղա> ցուցանելով ի լերինս Մարաց և եբարձ զթագաւորութիւնն … որ և տևեաց ամս ՄԾ: - 60.

ԳԵՐԵԼՈՑ - ասէ ,,երէցդ այդ եկեալ է զհետ գերելոց քրիստոնէիցն՝ հակառակ կալ հրամանաց արքայիդ և օրինաց Մազդեզանց և Արեաց – 104.

ԳԵՐԻ - ամբարձին զաչս իւրեանց և տեսին, զի զկանայս և զմանկունս իւրեանց տեսին ընդ աշխարհական գերիսն: - 220. գերեաց գերեդարձ արար, և ամենեցուն շնորհէր զյանցանս, և ձրի թողութիւն առնէր. – 168. և եկեալ ի վերայ քաղաքին պաշարեն զնա, և զզօրսն մատնեն ի սատակումն սրոյ, և զպատանդսն Վասպուրականի հանեն յարգելարանէն. և գերեացն ընդարձակեն, զկապուտ նոցա բաժանեն յինքեանս: - 190. և զբազմութիւն գերուոցն զերծանեն գնալ յամուրս երկրին: - 202. Եւ զբուն բանակն առնէին ի Ղոկորուատ աւանին, ունելով ընդ ինքեանս զբազմութիւն գերւոյն կուտեալ իբրև զհող: - 208. և զի ըստ կամաց նորա հանցէ ի բանակէ անտի զգերիս Վասպուրականի: - 218. և զկէս գերւոյն ընդ իւրեանց ունելով ի քաղաքին, լինել իւրեանց ջրկիրս և փայտակոտորս. – 188. Զի ազգ բարբարոս խուժադուժ ի դիմի ելեալ գան տալ պատերազմ, կորզել յինքեան զգերին Հրէից: - 66. Իսկ իբրև միապետեցաւ թագաւորութիւն Պարսից Կիւրոսի՝ առնու զԲաբելոն և արձակէ զգերին Հրէից: - 66. կուտեացէ գերի իբրև զաւազ – 200. վարեն ի գերութիւն զբնակիչս քաղաքին ԵՌ զՀրէայսն, և ԺԸՌ զքրիստոնեայսն և զորս ածեալ գերի Բարզափրանայ զՀրէայսն հրամանաւ Տիգրանայ – 104.

ԳԵՐԻ ԱՌԵԱԼ - Եւ զկէսն գերի առեալ ածեն ընդ իւրեանս, և զշէնս և զաւանս և զագարակս հրձիգ արարեալ՝ անապատ կացուցանեն ի մարդոյ և յանասնոյ: - 202.

ԳԵՐԻՎԱՐ - Այլ հինիցն ասպատակքն, սովոյն բռնութիւն, գերիվարացն տառապանք, գազանաց յարձակմունքն, ներքին և արտաքին վրդովմունքն հոլանի առնէին զաշխարհս: - 316.

ԳԵՐՇԵԼ - որպէս ասաց Ամովս մարգարէ, ,,գերծիր և կտրեա ի վերայ փափուկ որդւոց քոց, լայնեա զխզումն քո իբրև զարծուոյ, զի գերեցան ի քէն,,: - 238.

ԳԵՐՈՒԹԻՒՆ - Այս Զ ամ էր գերութեանն Հայոց, և ՅԶ նորուն թուականութեան: - 326. Այս շարժումն սաստկագոյն քան որ եղև յամս Զաքարիայի Հայոց կաթողիկոսի, յետ Է ամի գերութեանն Հայոց: - 358. ապա ցուցին զտեղին ուր ծածկեալն էր. զոր առեալ վարեցին ի գերութեան, և ոսկի և արծաթ անբաւ խաղացուցին ի դուռն թագաւորին: - 142. Արդ Աշոտի կեցեալ ամս ԺԹ, տևեալ իշխանական ճոխութեանն ԺԶ ամ յառաջ քան զգերութիւնն Հայոց, և Ե ամ ի գերութեանն արարեալ - 336. Արդ Աշոտի կեցեալ ամս ԺԹ, տևեալ իշխանական ճոխութեանն ԺԶ ամ յառաջ քան զգերութիւնն Հայոց, և Ե ամ ի գերութեանն արարեալ - 336. ԴԱՌՆԱԼ ԴԵՐԱՆԿԻՆ Ի ՀԱՅՍ, ԵՒ ՍԿԻԶԲՆ ԴԱՐՁՈՒՑԱՆԵԼ ՏԵԱՌՆ ԶԳԵՐՈՒԹԻՒՆ ԻՇԽԱՆԱՑՆ ԲՈԼՈՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՑՑ: - 312. ԴԱՐՁ ԳԵՐՈՒԹԵԱՆ ԻՇԽԱՆԱՑՆ: - 322. եթէ ,,Օրէն է աշխարհակալաց արքունի խնամակալութեամբ գնալ ընդ աշխարհ իբրև առ հնազանդս, և զնեղութիւնս տառապելոց բառնալ և ի դիւր հանել իբրև զխնամարկուս, և ոչ աւազակաբար աւարել, և սրով և գերութեամբ յաւեր դարձուցանել. – 278. և անտի գնացեալ ի ձորն Ածանայ ի խնդիր փախստէիցն և հասեալ ի յետոյ կողմանցն՝ ի սուր և ի գերութիւն զբազումս ի նոցանէ արկանեն: - 202. Եւ առեալ զգանձսն՝ հրամայեաց սպանանել զընծայաբերսն, և բանիցն Հայրակղի ոչ արար պատասխանի, այլ առնէր վնասս սաստիկս ի կողմանս կողմանս, աւարառութիւն և գերութիւն և սուր. – 142. Եւ առեալ զնոսա անցուցանէ յիւրաքանչիւր սահմանս բնակութեան, ինքնին զհետ նոցա ելանելով, որպէս Կիւրոս արքայ Պարսից զհետ դարձելոցն ի գերութենէն Բաբելոնի. – 218. Եւ արդ քաջալերեցարուք, լերո՛ւք արք. ելէք ի վերայ աշխարհին Հայոց սովով և սրով և գերութեամբ. – 198. և դարձեալ թէ՝ ի գերութիւն մատնեսցի ժողովուրդ իմ, վասն ոչ ճանաչելոյ նոցա զՏէր. – 182. և դարձեալ՝ թէ ,,զգերութիւն ժողովրդեան իւրոյ դարձուսցէ, ոչ կաշառօք և ոչ պատարագօք, ասէ Տէր,,: - 218. Եւ եղև ի լնուլ վեցերորդ ամի գերութեանն Հայոց որ է ՅԶ ամ ըստ թուոյ հայերէն տումարին - 312. և զաշխարհս ապականեաց գերութեամբ: - 166. Եւ զբնակիչս աշխարհին վարեաց ի գերութիւն, վաճառակուր առնել ի կողմանս Ասորոց և յամենայն սահմանս տէրութեանն Տաճկաց. – 188. և զՀրէայսն որ յաւուրց սրբոյն Գրիգորի հաւատացեալ էին ի Քրիստոս՝ վարեն ի գերութիւն, աւելի վտանգ նոցա քան այլոց Հրէիցն հասուցանելով վասն ի Քրիստոս հաւատոցն: - 104. և ի ձէնջ խնդրեցից երիս ինչս, և լուարուք ինձ – ի բաց արարէք յաշխարհէ զսուր և զհուր և զգերութիւն, և յերիցդ օգուտ գտանէք. – 144. և լինել պատճառք սրոյ և գերութեան ամենայն աշխարհի,,: - 216. և մի եղիցի յիշատակ սորա ընդ սոցա, որք թէպէտ և վրիպեցին և կործանեցան՝ սակայն և ապաշաւեցին և կանգնեցան յետ դարձին իւրեանց ի մեծ կարաւանէ գերութեանն ի միջոյ ժանեաց բռնաւորին. – 248. Եւ սկսան յաւելուլ ի վերայ չարեացն այլ չարիս, զի ընդ միմեանս մարտ և կռիւս դնէին յաղագս իշխանութեանն ցանկութեան, և ճեղքեցան ի միմեանց և զօրս գումարեցին ի զերծելոցն ի սրոյն և ի գերութենէն Բուխայի. – 298. և վարեալ ի գերութիւն զՀրէայսն Ն բիւր, յաւեր դարձուցեալ զՀրէաստան և զսուրբ քաղաքն Երուսաղէմ. – 104. Եւ վարեն ի գերութիւն աւարառութեամբ զԼեկ և զԱղզի և զԿրերեացն և ի Ճախուկ գաւառէ: - 400. զբազմամարդի գեօղս և աւանս առնել անմարդիս, և զմնացեալսն վարել ի գերութիւն, զկանայս հանդերձ մանկտով. – 202. Զոր և մարգարէն առ գերութեամբն Բաբելացւոց ասէ, ,,կերիցեն հարք զորդիս, և որդիք զհարս,, , որպէս և առ Վեսպասիանոսիւն եղև: - 374. զսուրբ եկեղեցիս, զտունս աղօթից քրիստոնէից այրել աւերել հիմն ի վեր տապալել, զքահանայսն նորոյ ուխտի ի սուրս իւրեանց մաշել, զծերս և զպառաւունս մահու սրոյ սպանանել, զերիտասարդս և զկուսանս խաղացուցանել ի

գերութիւն, զստացուածս և զինչս վատնել աւարառութեամբ. – 398. Ընդ նոյն ժամանակս եկն Վահան Աշոտի որդի, հօրեղբօրորդի Սահակայ ի գերութենէն՝ նուաճել զաշխարհս, և գունդ կազմեալ ընդդէմ Գուրգինայ՝ և ինքն զպարտութիւն քան զյաղթութիւն յինքն կրէր: - 310. Ի ՅԷ ամի Հայոց թուականութեանս եկն Աշոտ Վասպուրական իշխան ի գերութենէն: - 326. հանեն ընդ սուր, վարեն ի գերութիւն և առնուն աւար, և ի յանցին դառնան ի Ճուաշ և ի Թոռնաւան գաւառ, անցեալ ընդ Կրճունեաց գաւառն: - 400. Յայնժամ բնակիչք լերինն իբրև տեսին, թէ վարեցաւ իշխանն ի գերութիւն … հասին միաբան բազմութիւնն մեկնակազէնքն Խութայ ի հնարս արուեստգիտութեանն իւրեանց, զոր ի պէտս օժանդակութեան ձմերայնոյ հնարաւորեալ էին: - 190. Յութերորդ ամի գերութեանն դառնայ Գուրգէն եղբայր Աշոտի միապետել զիշխանութիւն տէրութեանն և յարդարել կարգել յօրինել զկարգս /314/ շփոթեալ աւերեալ երկրիս: - 314. Նոյնժամայն իբրև ետես տիկինն, եթէ վարեցան որդիք նորա ի գերութիւն՝ գնաց և ինքն զհետ նոցա, զհերս խզեալ և զօձիս պատառեալ, կոծելով և աշխարելով – 238 որգունակ Խորէն /գրքում՝ խորէն/ և Աբրահամ խոստովանողքն Քրիստոսի ի պարսկայինն զերծեալ լլկանաց դառնագոյն կրիցն՝ զընդարձակութենէ նախարարացն Հայոց մատուցին ողջոյնս աւետաբերս՝ դարձուցանել տեառն զգերութիւն ժողովրդեան իւրոյ: - 324. Սոյնպէս և այրն այն Յովսէփ զօրավարն Տաճկաց մնայր անցանել ձմերանն, զի ելցէ ի վերայ աշխարհիս Հայոց սրով և գերութեամբ և մեծամեծ հարուածովք և զմեծամեծս աշխարհիս խաղացուցանէ ի գերութիւն – 188. Սոյնպէս և այրն այն Յովսէփ զօրավարն Տաճկաց մնայր անցանել ձմերանն, զի ելցէ ի վերայ աշխարհիս Հայոց սրով և գերութեամբ և մեծամեծ հարուածովք և զմեծամեծս աշխարհիս խաղացուցանէ ի գերութիւն – 188 ՎԱՍՆ ԴԱՌՆԱԼՈՅ ԱՇՈՏՈՅ ԻՇԽԱՆԻՆ Ի ԳԵՐՈՒԹԵՆԷՆ ԵՒ ՎԱՍՆ ՎԱՀԱՆԱՅ ԱՐԾՐՈՒՆԻՈՅ: - 328. վարեն ի գերութիւն զբնակիչս քաղաքին ԵՌ զՀրէայսն, և ԺՀՌ զքրիստոնեայսն և զորս ածեալ գերի Բարզափրանայ զՀրէայսն հրամանաւ Տիգրանայ – 104.

ԳԵՐՓԱՆՔ - անկեղծաւոր և աննենգ տիրասիրութեամբ ցուցանել հնազանդութիւն հպատակութեամբ, մինչ յարիւն և յապաժոյժ նահատակութեամբ առնուլ վրէժս ի Պարսկացն հինից՝ զաւեր եկեղեցեացն Հայաստանի և զնեղութեանցն և զգերփանացն և զասաստիկ արիւնահեղութեանցն զքրիստոնէից և զուխտի մանկանց եկեղեցւոյ սրբոյ: - 134. և ոչ ինչ փոյթ եղև ունել հոգալ զուստեք արշաւանս և զգերփանս - 96. Որոյ երթեալ առ Շապուհ յիշեցուցանէ նմա զհարազատէն իւրմէ Մեհուժանայ՝ միամիտ և հպատակ /108/ լինիլ արքայի, և զպատերազմացն գործ և զբազում աւարառութիւնս և զգերփանս Հայոց աշխարհիս ի Մեհուժանայ, և զմահն նորա ի ձեռանէ քաջին Սմբատայ Մամիկոնէի- 110.

ԳԵՐՓԵԼ - ,,Ելեր դու յաշխարհս Հայոց հրամանաւ արքունի՝ առնուլ զհարկս արքունի. մի՞թէ /176/ և հրաման ունիս յարքունուստ, գերել գերփել յաւեր դարձուցանել զաշխարհս մեր: - 178. գերփեն առնուն զշէնս և զաւանս և զագարակս, կապուտ կողոպուտ թողուն ի ստացուածոց և յամենայն ժառանգութեանց, մաշեն ի սուր սուսերի զորս ի բուռն առնուին. – 102. Եկն եմուտ ի գաւառն Աղբագ, և ասպատակ սփռէր ընդ կողմանս կողմանս յերկիրն Վասպուրական, գերփէր, աւերէր, յափշտակէր, կապուտ կողոպուտ գործէր ընչից և ստացուածոց. – 176. Եւ եղև ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ ել Հազարաւուխտ Պարսից զօրավար ծանր զօրու ի վերայ Հայոց՝ տալ պատերազմ ընդ զօրս Հայոց, աւերել գերել գերփել զաշխարհս – 134. և հատեալ զզօրսն յերկուս առաջս, և հրաման տուեալ ելանել յերկիրն Վասպուրական, ողողել գերել գերփել /200/ զաշխարհն, աւերել և բնաջինջ առնել և մաշել ի սուր սուսերի. – 202.

ԳԵՒՂ,ԳԻՒՂ,ԳԵԱՒՂ,ԳԵՕՂ, - և յաւեր դարձան գեւղք և ագարակք և աւանք, ի բաց մերկացեալ զզարդ և զբարեձևութիւն, և ընդ ազգականութեամբ փակեալ զանազան բոյսք և տունկք, որ ի վերայ երեսաց երկրի. – 238. Եւ անտի դարձեալ դառնայր Աշոտ ընդ միւս ևս ամրականն ընդ ոստոզերծ քարանձաւի, ի յարևելից կուսէ լերինն Վարագայ, ի վերայ գեաւղջն Կռիսպանից, հանդէպ եկեղեցւոյն սրբոյն Հռիփսիմեայ – 334. և դաշիկ արարեալ

յայնկոյս քան զՎանտոսպ, ի տեղւոջն արձանաշար քարակարկառ գոգաձև միջոցի երկուց բլրակաց, որ հայի յԵրիվարաց արկման դաշտն, ի վերայ Լեզւոյ գեաւղջն, որ զաւրացն գեղեցիկ առասպելաբանեն սպիանած վերայն սպանելոցն ի մանկանցն Շամիրամայ: - 334. զոր շինեալ էր սրբոյն Գրիգորի ի վերայ գեաւղջն Ահևականից ի կատարածի լուսաւորութեանն Հայոց: - 334. Արդ յայսմ հետէ ըստ նեպակի գեաւջն/գրքում՝գեաղջն/ կապճահամար ժժակք յամենայն ի դուռն արքունի ի սատակումն եկեսցեն. – 46. և Աշոտ զօրու ծանու եկն եմուտ յերկիրն Անձաւացեաց, բանակեցաւ ի Բլրակին գեաւղջն Անձաւացեաց. – 330. Եւ իւրաքանչիւր զօրագլխացն եկելոց առ նա պարգևս և պսակս մատուցանէր, գեօղս և աւանս կնքէր և տայր. – 198. Իսկ նա չանսաւորութիւն անխոնարհելի մնացեալ, և անցեալ օթագայեցեալ ի գեօղն Փեռոտակ յանդիման քաղաքին: - 352. Եւ առեալ զմարմին նորա տիկնոջն Սեդայի կնոջն Աշոտի և եդ ի գերեզմանի, ի տեղւոջն որում Զորոյ վանքն ասեն, ի վերայ գեաղջն /ճիշտը՝գեաւղջն/ Ահաւականից: - 370. Եւ դարձոյց անդ զսահմանս անդր փոխելոյ գեօղիցն: - 396. և զատուցանէ զօրավարն վանիցն գեօղս բաւական առ ընկալումն հիւրոցն և ի տեսչութիւն աղքատացն: - 394. և զոր ինչ խնդրիցէ՝ առնիցէ ըստ կամաց նորա, կնքել և տալ նմա գեօղս և ագարակս, և տալ հարկս արքունիս և պատանդս խաղաղութեան: - 210. և ընդ այգն ընդ առաւօտն՝ յԸռենայ Յամաց գեօղ և գիշերագնաց հասեալ մինչ ի Տարօնայ կոչեցեալ գետ: - 402. և ինքն վիրաւորեալ սրով մեռանի ի գեօղն Գիւղիկ ի ճուաշ գաւառի, մարտիրոսական հասեալ նահատակութեան, ի վերայ խաշանցն Քրիստոսի տուեալ զանձն ի մահ: - 402. և խոստանայր տալ նմա քաղաքս, գաւառս, գեօղս և ագարակս: - 382. և հանդիպեցան միմեանց յՈղդոք գեօղ, ի գլուխս ձորոյն Հայոց, որ հանէ յԱրտւանթունի գաւառն: - 306. և հասեալ ի Բագրաւանդ գաւառ ի Ջիրաւ գեօղ՝ կամէր անցանել ի թագաւորաբնակ տեղիսն Հայոց: - 106. Եւ հասեալ ի գեօղն Արճուճս՝ մնայր անդէն, և դիտակս թողոյր ի վերայ բլրոցն բարձրաւանդակաց: - 178. և սլացեալ իբրև զարծիւ ի վերայ որսոյ՝ պատահէին անհուն բազմութեանն ի Փայտակշտան գեօղ – 400. և տարեալ հանգուցանեն զնա ի Յօշական գեօղ, ի գաւառին որ կոչի Ոտն Արագածոյ: - 120. և տիկինն Սեդայ առեալ զդի նորա տարեալ հանգուցանէ ի յԱղբագ ի գեօղն Օսի, ի վանս սուրբ Խաչին: - 384. Իսկ ի տիրական զօրավարութեանն Գագկայ սկզբնաւորեալ ձեռակերտ իւր՝ շինեաց զհողաբլուր բարձրաւանդակն ի Մահռաշտ գեօղ յափն գետոյն յելս կոյս, որ հայի յՈստանն Ռշտունեաց – 394. Իսկ նոքա պատահեալ Պարսից ի գեօղն Երիզ կոչեցեալ, իբրև մրրիկ զփոշի պտուտեալ, իբրև հուր ընդ եղէգն ընթացեալ՝ սուր ի վերայ եդեալ վանեցին զբազումն քան եթէ զսակաւս – 136. խոստացաւ տալ նոցա զանձս, գեօղս և ագարակս, գրել կնքել և կացուցանել նոցա վկայս - 230. նորա փութանակի հասեալ ի քաղաքն Բերկրի, և միաբանութեամբ քաղաքացուացն ելեալ պատահեն զօրացն ի զօրագլխացն Վասապուրականի ի գեօղն որում Խոզաղբերքն ասեն. – 304. պատշաճագոյն զպատերազմին խրոխտական բարձրավզութեամբ վանել զախոյեանսն, և առեալ զբանակն յաւարի, և ընդ սուր հանեալ յոլովս քան թէ սակաւս, հասին ի գոգ տեղի մի ի Մղունիս գեօղ: - 402. փոխէ անդ գեօղս և շինէ զբլուրն, որ տեղի բանակի ղաշիկ առնելոյ էր տանն Արծրունեաց, և անուանեաց յանուն իւր զձեռակերտն Գագկակերտ: - 396. զբազմամարդի գեօղս և աւանս առնել անմարդիս, և զմնացեալսն վարել ի գերութիւն, զկանայս հանդերձ մանկտով. – 202. և բանակեալ կային ի լերինն որ ի վերայ գեղջն Թռւայ, /224/ ի հովիտս նորա, որ կոչի Արեան լիճ. – 226. և վերակացու նմա թողոյր զՅովհաննէս ոմն քահանայ ի Բոգունի գաւառէ ի յԱնստան գեղջէ: - 394. Զոր առեալ Զաջուռ ահիւ և ամենայն պատրաստ կազմութեամբ բնակեցուցանէ ի կողմն Արագածոյ, ի գիւղն Թալին կոչեցեալ. – 76. շարագրեաց երանելի խոստովանողն Քրիստոսի Աբրահամի ի գեղջէն Արագծոյ. – 106.

ԳԵՕՂ - Տե՛ս ԳԵԻՂ

ԳԶՐՈՑԻԿ - Եւ ոսկեգործ ականակապ կազմեալ՝ պատեաց ոսկով զփրկագործ սուրբ խաչն, և ընդելուզեալ մարգարտով զարդարեաց զսխրագործ փայտն, հիւսնեալ ի մէջ անուշահոտ

փայտից, թողեալ մասն ինչ արտաքս ոսկեպատ պահարանին, յառաջնում իւրոյ քառածրագիծ խաչակերտ փայտեղէն գգրոցկանն: - 394.

ԳԷԴԷՈՎՆ - և իբրև զմի անձն, վառեալ ի զէն և ի սուր և ի ճակատամարտ՝ հասեալ յամուրս՝ տապալէր զզօրութիւն նոցա սրով և աղեղամբ, ի փայլիւն սուսերի և նիզակի և ի գիշերամարտ նահատակութեանց, ըստ նմանութեանն քաջ զօրավարին Իսրայէլի Յեսուայ կամ Գէդէովնի կամ թէ նոյն ինքն նահապետին Աբրահամու, ի վերայ հասեալ Քանանացւոց, զյաւէտ յաղթութեան նահատակութիւն նահատակեալ՝ և դառնայ մեծաւ յաղթութեամբ: - 312.

ԳԷԹ - և ոչ ոք մնայր գէթ երկու ի միասին. – 194.

ԳԷՇ - Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … դու գէշ՝ զօրքն իմ պատառիչ գազան, որ պատառեն զառագաստ սրտի քո. – 280. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … և դու իբրև զեղջերու առանց եղջեր՝ և մեք արծուիք ի վերայ քո, կուրացուցիչք աչաց քոց, և գէշ զքեզ արկանել ձագաց իմոց և աղուեսուց ի ծակս բնակեցելոյ: - 280. Յայնժամ բարկացեալ բռնաւորն իբրև գազան մի կատաղեալ, յարձակեալ ի վերայ գառանց գէշ արկանել զնոսա՝ հրամայեաց պնդել զնոսա ի ցիցս կապեալ ոտիւք և ձեռօք. – 292.

ԳԷՈՐԳ - Բայց երանելի հայրապետն Տէր Գէորգ սաստկագոյն քան զտիեզերական կործանմանն առ Նոյիւ բերելով զտրտմութեանն թախիծս, հանդերձ եպիսկոպոսիւն Գրիգորիւ՝ զաբրահամեանն վաղնջուց աղաչանսն ի կործանմանն Սոդովմայ յառաջաբերեալ մարդասիրին Աստուծոյ. – 358. Բայց երանելիս այս Գէորգ, մինչ կայր ընդդէմ սրոյն և դահիճն ծեծէր իբրև զանզգայ ինչ, և ոչ փոքր մի գիծ կարացեալ հարկանել ի մարմին սրբոյն զխոցումն սրոյն – 266. Գործեցաւ այս ՅԽԷ թուականութեանս Հայոց, յորում ամի և տէր Գէորգ Հայոց կաթողիկոս փոխեցաւ: - 376. Եւ գունդն Հայոց խաղացին ընդդէմ նոցա … ի տանէն Արծրունեաց՝ Գուրգէն … և Վարաժնունիք՝ Մլեահ և Ռստոմ և Վարազշապուհ. … և Ընտրունիքն /ծն. Ընտունիք/՝ Գէորգ և Յիս՝ և Սահակաւն/ ծն. Սահկաւն/, … և Ակէացիք և Վասակ, և Վահևունիք՝ Քաբարակն/ծնՔաբարակաւն/ և Խրախատ – 230. Եւ գունդն Հայոց խաղացին ընդդէմ նոցա … ի տանէն Արծրունեաց՝ Գուրգէն … և Անձևացիքն՝ Պատրիկն և Գէորգ, Դաւիթ և Հասան և Դաւիթ գունդսաղար – 230. Եւ զարմանք կալան զամենայն բազմութիւնն ի վերայ պնդութեան սրտին և զօրութեան ուժոյն և քաջութեան նահատակութեանն, զոր գործեաց երանելին Գէորգ. – 268. և մեռաւ ՅԼԹ թուականութեանն Հայոց, և ի ԺԵ ամի հայրապետութեանն Գէորգեայ Հայոց կաթողիկոսի: - 356. Ընդ այն ժամանակս տէր Զաքարիայ հանգեաւ ի Քրիստոս, կեցեալ ի հայրապետութեանն Հայոց ամս ԺԸ, և հաջորդէ փոխանակ նորա տէր Գէորգ: - 338. Շինեաց և եկեղեցի մի յԱմրական քարանձաւի, ի կատար քարանձաւին, յանուն քաջամարտիկ զօրավարին սրբոյն Գէորգեայ - 390. որոց անուանք ճանաչին, միոյն Գէորգ յԱկեցի տոհմէ, և միւսոյն Խոսրով ի Գաբաելեան տոհմէ: - 222. Սոցա անուանք ճանաչին՝ Ատոմ Անձևացի և Մլեահ Վարաժնունի և Գէորգ Բողկացի և Վասակ, և այլք բազումք, որոց անուանք գրեալ են յերկինս: - 266. մանաւանդ մեծ կաթողիկոսն Հայոց Գէորգ պաղատանս առնէր առ Դերանիկն, զի ընդարձակեսցէ նմա: - 336.

ԳԷՈՐԳ ԲՈՂԿԱՑԻ - - Սոցա անուանք ճանաչին՝ Ատոմ Անձևացի և Մլեահ Վարաժնունի և Գէորգ Բողկացի և Վասակ, և այլք բազումք, որոց անուանք գրեալ են յերկինս: - 266.

ԳԹԱԼԻ - զի ըստ իւրաքանչիւր հասակաց՝ զմի ոք ի ձէնջ /214/ գթալիր/ճիշտը՝ գթալի/ սիրով մեծարէի այնչափ – 216.

ԳԹԱԼԻՑ - և ոչ ոք կարէր երգել զօրհնութիւն սաղմոսացն և կամ լսել ի գթալից արտասուաց ժողովրդեանն միանգամայն և յայնչափ խնդութենէն: - 154.

ԳԹԱՍԻՐԱԲԱՐ - Ընդ որ յոյժ զչարեալ սքանչելին Աղան Արծրունի որդի Վասակայ ընդ հօրն անիմաստասէր բարուցն անխորհրդածութիւն և ընդ այնպիսւոյ աստուածամարտին Մեհուժանայ գթասիրաբար վարել ազգականութեամբ – 112.

ԳԹՈՒԹԻՒՆ - Իսկ աշխարհս ոգի առեալ բնակեցան խաղաղութեամբ իւրաքանչիւր ըստ չափոյ հասակի ի մեծամեծաց մինչ ի փոքունս, և գոհացեալ գթութեանցն Աստուծոյ. – 376. Եւ լուաւ տէր աղօթից նոցա, և դարձաւ ի բարկութենէ սրտմտութեան իւրոյ գթութեամբ և ողորմութեամբ, որպէս գրեցին երանելի մարգարէքն: - 314. Զի մինչ այսպէս կայր աշխարհս ի տարակուսի, և ակն ունէին գթութեանցն Աստուծոյ առատանալ, որպէս սովոր է Աստուած ի բարկութեան զողորմութիւն յիշել. - 374.

ԳԺՏՈՒԹԻՒՆ - Քանզի խառն դրակցութեամբ սահմանին առ միմեանս Փոքր Աղբագ և աշխարհն Կորճէից և Պարսկահայոց՝ և հանապազ առ միմեանս զգժտութիւն կեղծաբերէին, մարզպանն և որ զԿորճէիցն ունէին զգործավարութիւն. – 400.

ԳԻ - Եւ նոյն ժամայն շուրջ փակեալ զքաղաքաւն հրձգութեամբ, և դիզեալ բորբոքէր հուրն ի դիւրաճախ փայտէն մայրից և գիոց: - 272.

ԳԻԾ - Բայց երանելիս այս Գէորգ, մինչ կայր ընդդէմ սրոյն և դահիճն ծեծէր իբրև զանզգայ ինչ, և ոչ փոքր մի գիծ կարացեալ հարկանել ի մարմին սրբոյն զխոցումն սրոյն – 266.

ԳԻՆ - Բայց Գուրգէն խոկայր զմասն աշխարհին յինքն գրաւել, մանաւանդ զՈստանն Ռշտունեաց, որ էր տեղի սպանման հօր իւրոյ, գինս արեան զնա համարելով: - 362. Եւ բաշխեաց ամենայն եկեղեցեացն և աղքատաց քաղաքին օրհնութիւն և գինս խնկոց – 154.

ԳԻՆԱՐԲՈՒՔ - և ի գինապրուսն ի տեղի մատռուակութեան յառաջացուցեալ՝ ի գահ նախարարութեան ձգեալ կացուցանէ – 64.

ԳԻՆԵԲԵՐ - առաջի տեսանելով զկապուտակ ծիրանափայլ դաշտաձև ծովն. դաստակերտս մեծամեծս շուրջ զեզերբն անտառախիտ ծառովք և գինեբեր որթովք և զանազան պտղովք. – 86.

ԳԻՆԻ - Այլ ի հրամանէ Աստուծոյ յանդիման դրախտին բնակելով պահոք ապաշխարութեան սգացեալ եղեն, ողբալով զվրիպումն առաջին կենացն, ամենայնիւ հրաժարեալ ի մարմնականաց, հոգիազարդ մարգարէութեամբ ժուժկալեալք ի մսոյ և ի գինւոյ: - 30. այլ Մկրտչին հրամայի՝ մի ըմպել գինի և օղի. սա ոչ միայն գինով ոչ զկծէր, այլ և ոչ ջրով զծարաւոյն պէտսն կատարէր, սակաւապետութեամբ ընդովք թրջելովք, և խստավայել բանջարովք առ քաղցն վայելելով: - 376. այլ Մկրտչին հրամայի՝ մի ըմպել գինի և օղի. սա ոչ միայն գինով ոչ զկծէր, այլ և ոչ ջրով զծարաւոյն պէտսն կատարէր, սակաւապետութեամբ ընդովք թրջելովք, և խստավայել բանջարովք առ քաղցն վայելելով: - 376. Բայց նոքա ոչ վերակնեալք յօրէնս Տեառն, այլ ստացան իւրեանց անունկնդիր լսարանս, զչարագոյնն իժի և զանբժշկականն քարբի, արբեցան գինով յիմարութեանն. ստացան աչս, որովք ոչ տեսանիցեն, և ականջս, որովք ոչ լուիցեն. – 182. ճաշակեալ սակաւ ինչ հաց և գինի գոհացաւ, և առ ընտանիս իւր դարձեալ թախանձագին՝ յարուցեալ էջ ի յամրոցացն – 216. յետ ջրհեղեղին արբ գինի Նոյ, վասն որոյ և անփորձ իրացն եղելոյ՝ արբեալ եղև: - 30.

ԳԻՆՈՒՆԻ ԱԶԳ - նոցա հանեալ էր ի Գինունի ազգէն, ի զարմէ Մեժեժի Գնունոյ, ի Վասպուրական բաժնէ, նաև Բերկրի բաժին եղեալ էր Վասպուրականի. և դարձուցանէ անդէն առ բերկրացիսն – 382.

ԳԻՇԱԿԵՐ - և անդ գտեալ զբնակիչսն Ռշտունեաց, թափառականս անկեալ յանողորմ և ի մարդախոշոշ շանցն գիշակերաց – 202. Եւ եկեալ երեկոյին խնդալից՝ ակն ունէր առլնուլ կերակրովն, եգիտ ապականեալ և գիշակեր. – 46.

ԳԻՇԵՐ - այլ և ոչ հուր մեկնեալ յամպոյ, ապա թէ ոչ՝ հարկ էր և ի գիշերի երևել. – 32. բայց միայն տէր Ապումկդէմ և որք ընդ նմա պահէին զպահպանութիւն գիշերոյն և դիտէին զդիտաւորութիւն զօրացն – 228. և բայացեալքն եթէ գազանք և եթէ թռչունք, յորժամ զգան զջերմութիւն օդոյն ի հասարակել տունջեան և գիշերոյ՝ ի գարնանային եղանակի ելեալք յիւրաքանչիւր կայենից. – 188. և եթէ յերկարիցի գործոյս այսորիկ հանդէս և մարտիցն հանգամանք ոչ փութանակի վարիցին՝ գուցէ օգնականութեամբ գիշերոյ եկեսցէ ի վերայ քո և մեծամեծ աւճիրս ի վերայ քո և զօրացդ արքունի հասուցանիցէ: - 212. Եւ եղև իբրև ննջէր Գագիկ յանհոգս յանկասկածս՝ հասեալ Հասան ի գիշերի սուսերամերկ վառեալ

փոքր գնդաւ, մոմեղինօք վառելովք՝ և կապեաց զնա կապանօք երկաթի: - 350 Եւ իբրև գիշերն տարածեցաւ և խաւարն թանձրացաւ և սկսան ամենեքին մտանել ի քուն յանձնիւր օթանոցն՝ յանկարծակի փայլիւն սուսերաց և մոմեղինաց վառելոց և գունդք խորհրդականացն և Հասան ընդ նոսա. – 348. և կալան անդ զտիկնայսն ամենայն և զհարճսն և զորդիսն արքայի, և զերիվարսն արքունական, որով եկեալ էր Խոսրով արքայ ի Տիսպոն՝ հանին գաղտաբար ի գիշերի, և արքայ Խոսրով ոչ միոյ իւիք չէր տեղեակ. – 150. և կարգէ զդասս պաշտօնէից կատարել զպաշտօն Տեառն ի տուէ և ի գիշերի անձանձրոյթ աշխատութեամբ և առատաձեռն տեսչութեամբ աղքատաց, զի գտցեն զողորմութիւն ի Քրիստոսէ: - 122. և կէսքն զհետ մտեալ փախստէիցն, մինչ թանձրացաւ մութ գիշերին՝ հանին ի սահմանացն Հայոց, էր որ ի կողմն Ելոյ և էր որ ի կողմն Ատրպատականի և Պարսից: - 232. և յանկարծակի ի մէջ գիշերին Գրիգոր ախոյեանայարձակ դիմեալ շուրջանակի փակեցին ի ներքս զբանակն, սրով և աղեղամբ / 330/ վէրս մահաբերս ի վերայ եղեալ՝ յոլովք անկան ի զօրուէն. - 332. զնոցին օրինութիւնս զամենայն գիշեր օրինէին և զնոյն ցօղ օրհնութեան յամենապարգևողէն Քրիստոսէ խնդրէին: - 252. Իբրև զեկուցաւ նմա յոմանց զոր ինչ խորհի վասն նորա Աւշին / 370/ … ելեալ գնաց մեկնեցաւ օգնութեամբ ի վերայ հասեալ գիշերոյն – 372. Իսկ Արտաշիր յանդգնագոյնս և առանց պատկառանաց զհետ ամօթալից ախտին գիջութեան իգամոլ ցանկութեանցն ընթացեալ՝ ոչ միայն ի գիշերի այլ և ի տունջեան յանդիման արեգական, անխտիր կատարէր զցանկականն, զանասնական գիջութեամբքն զանցուցեալ: - 116. մինչ քաղցրատենչ քունն ի վերայ հասանէր որ զպահպանութիւն գիշերոյն պահէին՝ նորա ամբարձեալ զպղծալից ձեռն ի սրբութիւն սրբոցն և առեալ զսուրբ նշան խաչին Քրիստոսի և ընդ պատուհանն արտաքս ելեալ – 378. Յայնժամ երդուեալ միաբանութեամբ գնացին ի գիշերի և անցին ընդ զոմ ի Վեհկաւատ – 150. Յայնմ հետէ ի տարակոյս անկեալ Երուանդ՝ ոչ քաղցրանայր նմա քուն գիշերոյ, և ոչ համեղանայր կերակուր ի քիմս նորա: - 84 Նոր ոմն Նաբուզարդան կամ Զամրի յայտնեալ ի յաղանդոյն Նեստորի, երեքթշուառեան վատաշուէր, վատմիրհ, զագահութեանն չարիս ախտացեալ՝ սպրդեալ եմուտ ընդ մութ գիշերին յամրական պարսպեալ բլուր, և անցեալ ի սուրբ կոչարանին օթագացեալ. – 378. երկոտասան արդու ալեր և քառասուն ոչխար ի միում գիշերի ուտել Բէլայ. – 38. Հերակղէս աստուած յիսուն կոյս ի միում գիշերի ապականէր. – 38. ոչ պիտոյացեալ եկամուտ լուսոյ, որով նսեմասցի առ ի հասանել երեկոյին, ոչ ապաժամանութիւն արեգական առ ի մերժել զմութ գիշերի լուսազգեստ ստեղծուածոյն, որ յետ առաջնոցն կարգի և դասու՝ զերկրորդն փոխանորդեցաւ վիճակ, ոչ կերակուր հոսանուտ առ ի լրութիւն տարաբարձ ունակութեանց անապականին, որ դոյզն ինչ փոքրագոյն քան զհրեշտակս գոլ. – 20. տեսանեն զկողմանս արևելից, դաշտ յոյժ մեծանիստ, լայնատարած, հարթայատակ, անվայրափակ առ ի սահման, անբաւական ի տեսութիւն աչաց, սաստիկ լուսով զարդարեալ ի գիշերի, բազմակերպ երևմամբ – 48. և ոչ քաղցր թուէր նմա քուն գիշերոյն, և փափկութիւն տունջեան յոչինչ համարեալ լինէր – 242.

ԳԻՇԵՐԱԳՆԱՑ - և ընդ այգն ընդ առաւօտն՝ յԸռենայ Յամաց գեօղ և գիշերագնաց հասեալ մինչ ի Տարօնայ կոչեցեալ գետ: - 402.

ԳԻՇԵՐԱՄԱՐՏ - և իբրև զմի անձն, վառեալ ի զէն և ի սուր և ի ճակատամարտ՝ հասեալ յամուրս՝ տապալէր զզօրութիւն նոցա սրով և աղեղամբ, ի փայլիւն սուսերի և նիզակի և ի գիշերամարտ նահատակութեանց, ըստ նմանութեանն քաջ զօրավարին Իսրայէլի Յեսուայ կամ Գէդէովնի կամ թէ նոյն ինքն նահապետին Աբրահամու, ի վերայ հասեալ Քանանացւոց, զյաւէտ յաղթութեան նահատակութիւն նահատակեալ՝ և դառնայ մեծաւ յաղթութեամբ: - 312. և խորհէր յեղակարծում ի գիշերամարտս հասանել ի վերայ Աշոտի: - 322. ընդ ակամբ հայելով, թէ գուցէ ճողոպրեալ ելանիցէ ի ձեռաց մերոց, կամ ի գիշերամարտս յանկարծ հասանիցէ ի վերայ մեր մեծամեծ ոճիրս գործիցէ: - 202.

ԳԻՋԱՆԱԼ - Ընդ որ զչարեալ նախարարքն Հայոց՝ տաղտկացան ընդ գիջանալն, և խորհեցան զոչ թագաւորելն Արտաշրի ի վերայ Հայոց. – 116.

ԳԻՋՈՒԹԻՒՆ - Իսկ Արտաշիր յանդգնագոյնս և առանց պատկառանաց զհետ ամօթալից ախտին գիջութեան իգամոլ ցանկութեանցն ընթացեալ՝ ոչ միայն ի գիշերի այլ և ի տունջեան յանդիման արեգական, անխտիր կատարէր զցանկականն, զանասնական գիջութեամբքն զանցուցեալ: - 116. Իսկ Արտաշիր յանդգնագոյնս և առանց պատկառանաց զհետ ամօթալից ախտին գիջութեան իգամոլ ցանկութեանցն ընթացեալ՝ ոչ միայն ի գիշերի այլ և ի տունջեան յանդիման արեգական, անխտիր կատարէր զցանկականն, զանասնական գիջութեամբքն զանցուցեալ: - 116.

ԳԻՍԱԿԱԳԵՂ - ,,արջք գիսակագեղք սպիտակայեղջք որջացեալ ի պրակս անտառախիտ մայրեացդ. արդ թէ հաճոյ թուիցի՝ երթիցուք որսալ զնոսա,,. – 100.

ԳԻՏԱԿ - գիտակ են այդմ արք քաջք. և որ միշտ ի պատերազմունս /280/ զդեգերումն առնեն – 282.

ԳԻՏԱՑԵԱԼ - Եւ գիտացեալ Արհմին զյետարկելն իւր՝ խեռեալ ստամբակեաց Որմզդի, հակառակ աստուած լինելով: - 46. Իսկ թագաւորն գիտացեալ զհաստատուն և զանդրդուելի միտս նոցա՝ ոչ ինչ փոյթ արարեալ թողու ի կամս կամաց իւրեանց, կեալ որպէս հաճոյ թուի: - 132.

ԳԻՏԵԼ - մինչև կատարեցաւ ասացեալն ի ձեռն Եսայեայ մարգարէի, ,,լսելով լուիջիք և մի՛ իմասջիք, տեսանելով տեսջիք և մի՛ գիտաջիք. /ճիշտը՝ գիտասջիք/ – 182. Բայց ոչ գիտեմ, թէ յանուն աշխարհի՞ն թէ ըստ կերպարանին անուանեաց զնոսա Արծրունիս: - 72. ,,արիք երթայք առ զօրավարն, տեսէք հաւաստի, և ի վերայ հասեալ գիտասցուք, թէ ի՞ւ իւիք կարասցուք հաճել զմիտս նորա ի խաղաղութիւն,,: - 214. այլ և ոչ տարաբարձական, որպէս և /48/ արդ ևս ոմանք կարծեն, ոչ գիտելով զասացեալսն ի Տեառնէ աւազակին՝ այսօր ընդ իս իցես ի դրախտին: - 50. Այլ զմեզ գիտես ո՛վ ոք եմք և ուստի՛ և յումմէ, և թէ զի՛նչ անուն է մեր՝ կարի քաջայայտ է քեզ - 242. այլ նա ոչ տայր տեղի բանից նորա, քանզի քաջագոյնս գիտէր զբարս նորա խաբեբայս: - 278. այն որ յստակագոյնս գիտէ և տեսանէ զամենայն, յառաջ քան զլինել իւրեանց. – 28. ասէ ,,չգիտեմ, միթէ պահապա՞ն իցեմ եղբօրն իմոյ,,: - 24. Արդ եթէ զկէսն Որմզդի գողացաւ կաղն, և նա ոչ գիտաց, զիա՞րդ իցէ աստուած կիսատուրն և ի կաղէն գողացեալն: - 52. բայց իբրև գիտացին զօրքն որ ընդ նմա եկեալ էին զնորա քաջակարծրագոյն արիութիւնն՝ և պատճառանօք այս ինչ այն ինչ դարձեալ դարձան յանցնիւր տեղի: - 310. Գիտեն զայս և բնակիչքն Ռշտունեաց գաւառին – 206. և ամենայն խորհուրդք իւր ապականեալ ցրուեցան. եթէ զի՞նչ գործիցէ ոչ գիտէր. – 280. և արդ մեք զաւակ Աբրահամու եմք, և գիտէք դուք զխոստումնն /160/ որ առ Իսմայէլ հայրն մեր. – 162. Եւ արդ քանզի կարգ բանիցս էած զմեզ առ այս խնդիր՝ պարտ է նախ գիտել թէ որով օրինակաւ Քաղդէացւոցն մատենագրութիւնք զթիւ նահապետացն տասամբք համարին թուով ըստ աստուածահրաման գրոցս - 18. Եւ գիտեն զսաղմոսսն զհին թարգմանեալսն վարդապետացն Հայոց, զոր հանապազ ի բերան ունին: - 192. Եւ զայս լուեալ գիտաց զառ ի նոցանէ հաստատուն նենգագործութիւնն – 216. և մանաւանդ զի հարկ փութոյ եղև մեզ գիտել զպայազատութիւնս երանաց տիրեցելոց մեր աշխարհի և որ յառաջ քան զնոսա թագաւորք Ասորեստանեայց, որդի /34/ ի հօրէ առեալ մինչև ի Սենեքարիմ արքայ, որ առ Եզեկիայիւ Երուսաղէմի արքայիւ եղեալ ազգապետ տանս Արծրունի: - 36. և նա երթեալ առանց մեր հրամանի թագաւորեաց, և զմեր գանձս մեզ ընծայ մատուցանէ, ոչ գիտելով եթէ համարս խնդրեցից գանձիս այսմիկ, և ոչ դադարեցից մինչև առից զնա ի բուռն իմ,,: - 142. և ոչ գիտացին զօրն Պարսից զդարձն Հայրակղի ի վերայ նոցա՝ մինչև երթեալ խառնեցան և բախեցին զմիմեանս պատերազմօք: - 150. Եւ ոչ անվկայ բանս, որպէս վերագոյնն գրեալ է մեր զդերահատուցականս սորա, վկայութեամբ մարգարէական տառիցն, որպէս և ի պատահմանէ իրացն ճարտար գիտեն՝ որք են ի ժամանակս յայսոսիկ մնացեալ յայն ժամու անդ հանդիպելոցն: - 262. զի գիտացին և ծանեան, թէ ունայնութիւն և ստութիւն են կեանք աշխարհիս և երազ դիւրամոռաց և ստուեր երագահոս – 264. զոր և ես գիտեմ յաշխարհագրութեանց անտի Պտղոմեայ՝ զԵմաւոն լեառն յարևելս, որ արդարև բարձր է քան զամենայն երկիր, անկոխելի ոտից մարդոց – 48. զոր մեք գիտեմք յետ ջրհեղեղին եղեալ գիր: - 36. Զսա տեսեալ Մահմէտի՝

/162/ կոչեաց և յարեցոյց առ ինքն, հրամայեալ նմա գրել գիրս օրինաց ազգին իւրոյ, ձեռամբ Աբութուռաբայ իսմայէլացւոյ. քանզի ինքն ոչ գիտէր գիր և ոչ դպրութիւն: - 164. Իբրև գիտաց բռնաւորն, եթէ յաղթեցաւ ի սրբոց արանցն, մանաւանդ ի քաջէն Գրիգորէ – 250. Իբրև գիտաց իշխանն, եթէ վճարեալ է չարութիւնն յաչս նոցա, և այլ ընդ այլոյ խօսին, և ի գաղտնիս քրթմնջեն, և անտեղի և անընդունակ հրամանաց նորա լինէին՝ ետ պատասխանի և ասէ – 214. Իբրև գիտաց Շապուհ արքայ զոր գործեաց Արշակ՝ թագաւորեցոյց ի վերայ Հայոց զԽոսրով ոմն յազգէն Արշակունեաց: - 110 Իբրև գիտացին սուրբքն զանհուն պատերազմ չարին՝ վառեալ և նոքա զինքեանս հանապազակռիւ լինել ի ճակատուն, անխափան սաղմոսերգութեամբ զանուշահոտ աղօթս իւրեանց միշտ ի բարձունս առաքելով – 250. Իսկ թագաւորն իբրև գիտաց զընդխառնել ընդ միմեանս զօրացն, կամեցաւ մի՞թէ արդեօք կարասցէ դադարեցուցանել զմաքառումն. – 368. Իսկ իբրև գիտաց բռնաւորն, եթէ չելին ի գլուխ կարծիքն զոր ի վերայ սրբոցն խորհեցաւ, որպէս գրեալ է, ,,կարծողն և արհամարհողն այր ամբարտաւան է և ոչ ինչ վճարեսցէ,,- 264. Իսկ իբրև գիտացին եթէ սպանաւ զօրավարն, և խորտակեցաւ բազուկ աջոյ ձեռին, եղեալ ի փախուստ դարձան – 306. իսկ իբրև նա ըմբռնեցաւ, և գիտաց զօրավարն եթէ ոչ ոք այնուհետև յիշխանացն Հայոց մնաց, որ ոչ համագունդ ժողովեալ են առ նա՝ մերկացաւ յայնժամ զպատրուակ կեղծաւորութեանն, զոր սերմանել էր սատանայ ի սիրտ առնն: - 296. Իսկ յառաջագոյն և նա գիտէր ի համբաւուց, և յօժարագոյնս եղև ընդունել զնոսա. 366. Իսկ Սմբատ որ և Ապլաբաս սպարապետն Հայոց, իբրև գիտաց թէ ոչինչ օգուտ բերէ արտաքոյ հրամանացն նորա լինել՝ փութացաւ եկն առ նա, և ընկալեալ ի նմանէ՝ բնակեաց ինքն և իւրքն հանդերձ իւրաքանչիւր կալուածովք առանց կասկածանաց. – 270. Մի՞թէ և այժմ ոչ գիտիցես, թէ զամենայն երկիր զծով և զցամաք ինձ հնազանդեցուցի. արդ զԿոստանդնուպոլի՞ս միայն ոչ կարիցեմ բերել: - 146. մտօք սրտի գիտել զերկիւղն Աստուծոյ, կարգել և օրէնս բնութեան ի մարդիկ. – 26 Յայնժամ իբրև գիտաց զօրավարն, եթէ յաջողեցաւ նմա ամենայն ինչ ըստ կամաց իւրոց և ըստ հրամանի ամբարիշտ թագաւորին, ի գլուխ ելին խորհուրդ չարութեան նոցա - 238. Յայնժամ իբրև գիտացին երկոքին կողմանքն, եթէ ոչ գոյ հնար գտանել զելս իրացն և տալ խաղաղութիւն՝ ապա հաճեցան և հաւանեցան գրել առ թագաւորն. – 286. Նոյնժամայն ելեալ զհետ Դերանկին կորապաղատն ի նոյն աղագս ի բաց մեկնել ի դիմաց հազարապետին, գիտելով զոր ինչ խորհեալն էր յաղագս նախարարացն Հայոց եկելոյն առ նա, և մեկնեալ լինէին ի զօրացն անտի ասպարէզս Ե – 342. Ոչ կամեցար կամօք տալ զանձն ի ծառայութիւն մեզ, այլ տէր և թագաւոր կոչես զքեզ. զզանձն արքունի որ իմ առ քեզ է՝ ծախես, և զայդ ոչ գիտես, եթէ վաղիւ համարս տալոց ես: - 146. որպէս սահմանեաց Աստուած ի վերայ ժողովրդեանն Իսրայէլի գերելոցն ի Բաբելոն, որպէս գրեալ է ի մարգարէութեանն Երեմիայի, ,,զ-ՀԷ-երորդն ասէ գիտասցես, և խելամուտ լիցիս յելից բանին տալ պատասխանի. մինչև յօծեալն /312/ առաջնորդ եօթներորդ Է և եօթներորդք ԿԲ,,. – 314 Ուստի պարտ իսկ էր նախ զանձանց և եթ գիտել, և ապա յերևելեացս աստի զճարտարապետն սոցա իմանալ. – 54. Վասն մարմնաւորացն այնչափ նահատակեցայ, որպէս գիտացերն և որպէս այժմ լսես յինէն, վասն Քրիստոսի և վասն յաւիտենական կենացն ո՞չ մեռանիցիմ, կամ արդեօք ի քէ՞ն երկնչիցիմ. քա՛ւ լիցի. – 296. Եւ զօր Պարսից արքային որ յաշխարհին՝ ոչ գիտացին. – 148. Զայս և ես իսկ տեղեկացեալ գիտացի ի բազմաց, յայնցանէ որ Շախրիքն կոչին. – 48. զի զոր անձանց՝ զնոյն և այլոց գիտասցեն հրաժարել ի զօշոտութենէն, որ առաջնոյ անկմանն եղև պատճառ – 26. Յայնժամ իբրև գիտաց զօրավարն Հայոց և ոչ միով իւիք կարաց հաճել զմիտս նոցա, այլ միաբան ետուն հրաման ելանել ի պատերազմ – 230.

ԳԻՏԵԼԻ - ,,և այս ևս քաջահաճոյ թուիցի քեզ, վեհդ և ամենեցուն գիտելիդ. և զի եղիցի ի մէջ քո և Դերենկիդ անկասկած միաւորութիւն՝ զդուստր քո տացես կնութեան Դերենկիդ, տիկնութեան Վասպուրականի,,: - 322. Եւ թէ ո՞րպէս գիտելի զայս. – 54.

ԳԻՏԵԼԻ Է - և աստի գիտելի է մեզ բարբառն առաջին Եբրայեցի լեալ: - 40.

ԳԻՏՈՒԹԻՒՆ - Դէպ եղև նմա ճանապարհաւ գալ ի քաղաքն Մադիամ, էր և ծանօթ գիտութեան գրոց, թէպէտ և ոչ կատարելապէս: - 162. Եւ պատճառ այսոցիկ զի՞նչ, եթէ ոչ այն զոր Պօղոսն ասաց, եթէ ,,վասն զի ոչ ընտրեցին զԱստուած ունել ի գիտութեան՝ մատնեաց զնոսա ի միտս անարգութեան գործել զանարժանս,,: - 374. զոր կազմեաց իւր սատանայ գործի աջողակ յամենայն արուեստ գիտութիւն խարդախութեան, իբրև զպատշաճ դարան դեղեալ նետիւք ընդ խաւար թռուցելոյ յոգիս խաւարամածս: - 248. Քանզի առաջնոցն ուրուականք և ստուերականք ոմանք՝ ըստ իւրաքանչիւր կարծեաց թուելոց վրիպեցան յաստուածածանօթն գիտութենէ հոգեշահ նահապետացն: - 40.

ԳԻՐ - ,,իսկ եթէ եկեսցէ առ իս գիր յարքունուստ, կնքեալ մատանեաւ արքայի. և իցէ գրեալ ի նմա հրաման՝ գալ ինձ առ քեզ կամ երթալ յարքունիսն՝ ոչ ելից արտաքոյ հրամանաց նորա: - 286. Ազդ լինէր յոմանց գրումն անյայտիցն, թէ ,,այս ոմանք այսորակ երիվարօք յայս նիշ նիւս կեղթում, ի մէջ բդեղի պահարանեալ նամակ տանին ընդ կողմն Ապահունեաց. արդ զգուշացիր ճանապարհիդ,,. - 340. այլ այսոքիկ փոյթք յօժարութեան առ ի յայլոց ասացելոց նախագունից տեղեկութիւն, և ոչ ինքեամբ և կամ նովաւ գտանել զինարս գիւտի գրոց, թէպէտ և յառաջ քան զնա, այլ ոչ թէ և քան զԲաբելացւոցն իրս – 18. Այս այն Գովգ և Մագովգ զոր յիշեն գիր մարգարէիցն, Ամովս և Եզակիէլ: - 66. աներկիւղ համարձակութեամբ, բանիբուն համառօտութեամբ կարգեցին եղին առաջի բռնաւորին բանս գեղեցկայարմարս յԱստուածաշունչ գրոց վասն ի Քրիստոս հաւատոցն – 250. Աւելորդ համարիմ մի ըստ միոջէ զանօրէնութիւն քաղաքին ընդ գրով բացայայտել, զառաւելեալն Սոդովմայ և Երիքովի, լցեալ չարագործութեամբք: - 270. Բայց թէ է՞ր աղագաւ պատմութիւն վկայութեան Վահանայ ոչ է գրեալ ի գիրս պատմագրի՝ ստուգապէս առանց յերկուանալոյ ցուցանեմ քում ուսումնասէր քաջահմտութեանդ: - 128. Բայց քանզի ոչ ոք յայնժամ ընդ գրով զայնոսիկ ներքադրեաց, որպէս օրէն է թագաւորաց՝ և ոչ մեք երկրորդել պատկան վարկաք: - 246. Բարձեալ ևս ընդ իւր զսուրբ կտակարանս աստուածաշունչ գրոց բազմութեամբ պաշտօնէից քահանայական դասուց: - 186. գնացին առ Ներսէհ արքայ Ասորոց, ընդ իւրեանս ունելով զգիր ուխտի խաղաղութեան Աբգարու և Ներսէհի և զխուրենէ Արծրունւոյ. – 82. Դէպ եղև նմա ճանապարհաւ գալ ի քաղաքն Մադիամ, էր և ծանօթ գիտութեան գրոց, թէպէտ և ոչ կատարելապէս: - 162. Եւ արար նմա հաւատարմութիւն յոյժ գրով, և կնքեալ աղիւ ըստ սովորութեանն իւրեանց երդումն, և խնդրեաց ի նմանէ զօր ինչ սակաւ յերևելի մարդկանէ, յորս ինքն վստահն էր: - 154. Եւ արդ քանզի կարգ բանիցս էած զմեզ առ այս խնդիր՝ պարտ է նախ գիտել թէ որով օրինակաւ Քաղդէացւոցն մատենագրութիւնք զթիւ նահապետացն տասամբք համարին թուով ըստ աստուածահրաման գրոցս - 18. և ետ տանել զդիւանն մագաղաթեայ յունարէն գրով հանդերձ պատարագօք՝ Տիգրանայ թագաւորի Հայոց – 74. Եւ զի ասէ գիր՝ ոգիք իբրև ութ՝ երկբայականս իմն և զայն. առ որս ասեմք, եթէ նոցա տուաւ հրամանն այն. այլ թէ ի ձեռն նոցա և այլք եղեն փրկեալք: - 32. և զի հաւասարութիւն երից ազգացն, այսինքն որդւոցն Նոյի, կարգաւ կանոնեալ դրոշմեալ կան յոլովից գիրս ոչ է մեզ հարկաւոր զնոյն երկայնաբանութեամբ երկրորդել: - 12. Եւ իբրև ընթերցաւ մեծ զօրավարն զծածուկս ազատանոյն՝ ետ պատասխանի, զոր և գրով իսկ աւանդեաց. – 214. Եւ կայսր Մուրիկ հաւանեալ նմա՝ յղէր առ նա զՓիլիպիկոս փեսայ իւր. և տայր տանել նմա գիր ընդունելութեան, և առնոյր ի նմանէ երդումն: - 138. և հրաման հարկեցուցանող ճոխութեան քո ստիպէ զմեզ, ճեպել փութալ առ գիւտն հանդիսանալ և կարգել ոճով զփափագելին յայտարարական գրով, դրոշմել կանոնել ի գիրս աստ – 12. և հրաման հարկեցուցանող ճոխութեան քո ստիպէ զմեզ, ճեպել փութալ առ գիւտն հանդիսանալ և կարգել ոճով զփափագելին յայտարարական գրով, դրոշմել կանոնել ի գիրս աստ – 12. և նախ նոքա եղեն գտակք գրոց – 18 և ոչ են կամք իմ փութալ պատմել ընդ գրով փակել զկործանումն տերանց իշխանաց մերոց - 240. Եւ սրբոյ վարդապետին մեր Եղիշէի, որ յայնմ ժամանակի ի Մոկաց բնակէր աշխարհին՝ եկեալ առ նա Բարծումայ, խնդրեալ զպատմողական գիրսն Հայոց, զոր գրեալ էր հրամանաւ սրբոյն Վարդանայ. – 130. զոր

առաջնոցն մատենագրեալ դրոշմեալ կայ ի գիրս ընդ ժամանակս ժամանակս սոցա քաջարութիւնք և արժանաւորք յոլովագունի և մեծամեծաց գովութեանց: - 96 զոր մեք գիտեմք յետ ջրհեղեղին եղեալ գիր: - 36. զոր ոչ է հաճոյ երկրորդել ի գիրս աստ. – 108. Զսա տեսեալ Մահմէտի՝ /162/ կոչեաց և յարեցոյց առ ինքն, հրամայեալ նմա գրել գիրս օրինաց ազգին իւրոյ, ձեռամբ Աբութուռաբայ իսմայէլացւոյ. քանզի ինքն ոչ գիտէր գիր և ոչ դպրութիւն: - 164. Զսա տեսեալ Մահմէտի՝ /162/ կոչեաց և յարեցոյց առ ինքն, հրամայեալ նմա գրել գիրս օրինաց ազգին իւրոյ, ձեռամբ Աբութուռաբայ իսմայէլացւոյ. քանզի ինքն ոչ գիտէր գիր և ոչ դպրութիւն: - 164. ըստ այսմիկ և այլ առասպելականք, և գիր մատենական ի նմանէ գրեալ և պահեալ ի Բաբելոնի բազում զգուշութեամբ. -36. Իբրև ետես իշխանն Հայոց զզօրսն Տաճկաց եկեալ բազում կազմութեամբ, հայեցեալ և յիւրեանց սակաւութիւնն՝ գիր պաղատանաց փութանակի տայր առ քաջ նահատակն Աշոտ իշխան - 172. Իբրև յանդիման եղեն դեսպանքն մեծ /172/ իշխանին Աշոտոյ, և ընթերցաւ զգիր պաղատանացն և զյիշատակարան նախնեացն, և զմերձաւորութիւն հարազատութեանն և զկապակցութիւն ուխտին … համագունդ ժողով առնէր ամենայն աշխարհին և ամենայն նախարարօք Վասպուրական տէրութեանն: -174. Իսկ ի դառնալ գրոցն ի յաշխարհն Մոկաց՝ ոչ ինչ ումեք փոյթ վասն այն լինելով, կարծել՝ վարդապետին զայս այսպէս կանոնեալ. – 130. Իսկ Սաղման յանձն առ գրել նմա. և գրէր գիրս յօդուածոյս, էր ինչ որ ի ստոյգ յիշողութենէ, և էր ինչ որ կարծողական բանք. – 164. Նա և զայլ հիացականսն որ ըստ այսոցիկ ուսցիս ի նորին գրոց. – 50. Նորա զչարեալ ընդ հասանել պատգամին՝ առ զայրուցս բարկութեան քինահանութիւն վրէժխնդրութեան արարեալ՝ ի բաց եհան ի գրոցն պատմութենէ՝ որ ինչ վասն տանն Արծրունեաց էր գործոց հանգամանք, և որ ինչ օրինակ մարտիրոսութեան Վահանայ Արծրունոյ: - 130. Նոքա պատասխանեալ ասեն. ,,վասն զի մեք ի պարսկական հինից անդուլ և անպարապ գոլով ի բաց լքաք զկրթութիւնն գրոց սրբոց՝ առ ընտրել զհաւատոց խոստովանութեան կանոնադրութիւն. – 132. որպէս ընթեռնուք ի գիրս պատմութեան վկայելոցն, որ Արևելեայ ասի գրոցն վերագրութիւն – 106. Որպէս կայ և այս ի գիրս տեսութեանն Յովելեայ մարգարէի: - 240. որպէս Րոբովամ որդին Նաբատայ, որ մեղաւ և յանցոյցն զԻսրայէլ, որպէս գրեալ է ի գիրս թագաւորացն Իսրայէլի – 248. Սահակս այս այն Սահակ է, որոյ հրամանաւ գրեաց մեծ վարդապետն Մովսէս տիեզերահռչակեալ քերթողն զգիրս Պատմութեան Հայոց մեծաց, հրաշազան յօրինուածով, սկսեալ յԱդամայ մինչ ի կայսր Զենոն. – 122. Սովորութիւն է գրոց, որպէս զիրն նոյնպէս և զտեղին վերաբերեալ, կամ ըստ ծանօթութեան, կամ ըստ պատուոյ: - 288. տեղեակ և հմուտ Աստուածաշունչ գրոց, և ընդել և ծանօթս. – 204. փութացոյց գիր պաղատանաց առ Տաճատ Ռշտունեաց տէր և առ Վախրիճ Անձաւացեաց տէր, զեկուցանել նոցա զեղեալսն: - 126. քանզի Յունաց հուսկ երբեմն յետոյ գտաւ գիր ի Կաղմեա յումեմնէ Փիւնիկեցւոյ: - 18 . Քանզի Վարդան անցեալ գնացեալ էր սուրբ վարդապետաւն Մաշտոցիւ առ կայսր Թէոդոս և առ Ատտիկոս արքեպիսկոպոս հանդերձ թղթովք սրբոյն Սահակայ, տանելով ընդ իւրեանց և զգիր և զբառ հայերէն դպրութեան. – 116.

ԳԻՐԿ/Ք/ - և առեալ զնա մտանեն ի մէջ մայրեացն, և ընդ գիրկս մտեալ Շաւասպայ Արծրունւոյ՝ զլայնալիճն լի քարշեալ հարկանէ ի թիկանց ընդ մէջ ողինն զկորովալիր մատանցն զազդոյ շարժումն թռուցեալ թափանցիկ ընդ չարախորհուրդ սրտին միջոցն դիպեցուցանէ. – 100. և զորդիս ձեր և զմանկունս տեսանելով ի գութ խանդաղատանաց ի գիրկս իմ ընդունէի ընծայիւք մեծաւ զգուանաց, իբրև զառ ի յինէն ծնեալս: - 216. և մուտ եղեալ ի տեղին … ետուն տանել զթուղթն, լի թիւնիւք սատանայական իմացմանց, իբրև զկապարճս լի նետիւք դեղեալ ի գաղտնիս ի գրկաց թռուցանել ի նպատակն: - 234.

ԳԻՐԿՍ ԱՐԿԱՆԵԼ - և անհակառակող հաւանութեամբ հեզահայեաց առ միմեանս սիրոյ յորդորմամբ արտաքոյ վատթարին խոհականաբար մնալով, քաջախորհուրդ առատաբուղխ խաղացմամբ իմաստութեանն զմիմեանս բռնահարելով, զօտարոտին ի

բաց վարատելով զբղջախոհութեան անհանճարութիւն՝ զլաւն և զյոյժ օգտակարագոյն ընտրութեամբն գիրկս արկին. – 388.

ԳԻՐՔ - Արդ եկայք դիցուք զյանդիմանութիւն սոցա առ փոքր ինչ և դուզնաքեայ ի գրոց սրբոց – 254. Բայց զի մի և մեք անկեալք լիցուք ի նոյն՝ ուսցուք ի յԱստուածաշունչ գրոց - 256. և զի էր վարժեալ ուսմամբ Աստուածաշունչ գրոց և ընդել և ծանոթ էր ճարտասանական հրահանգիցն՝ եդ առ յայն ժամու իմացական տեսութիւնն զերգս – 284. Եւ մեք հետևեալ Աստուածաչունչ գրոց՝ պահեսցուք անբիծ զհաւատս սրտից, և մաքուր զխոստովանութիւն շրթանց, ըստ սրբոյն Պօղոսի վերաբերեալ զօրինականն – 258. Իբրև յաջողեցաւ Արտաշէսի ամենայարդար պատրաստութեամբ և աշխարհաշէն հոգաբարձութեամբ, որպէս բացայայտեն գիրք պատմագրաց – 86. իսկ մեք աստուածեղէն գրոց հետևեալք՝ ոչ յօտարաց աստի հաստատեմք զճշմարտութիւն, օ՛ն անդր. – 54. Որպէս ընթեռնուս ի գիրս մարգարէականս զհանգամանս այսոցիկ. որպէս և ի վեցերորդ տեսլեանն Դանիէլի և Զաքարիայի բանագործութեանն – 398. որպէս ընթեռնուք ի գիրս պատմութեան վկայելոցն, որ Արևելեայ ասի գրոցն վերագրութիւն – 106. որպէս ուսուցանէ գիրք Եւսեբի Կեսարացւոյ: - 34. Տես և զմիւս ևս նման սմին ի գրոց Գործոց առաքելոց: - 258.

ԳԻՐՔ ԱՐԱՐԱԾՈՑ - զոր գիրք Արարածոցն հայր Նեբրովթայ ասեն - 42. Իսկ գիրք Արարածոցն ասեն զՆեբրովթ. – 42.

ԳԻՐՔ ԱՐԵԻԵԼԵԱՅ - որպէս ընթեռնուք ի գիրս պատմութեան վկայելոցն, որ Արևելեայ ասի գրոցն վերագրութիւն – 106.

ԳԻՒՂ - Տե՛ս ԳԵՒՂ

ԳԻՒՂԱԿ - Եւ երթեալ հասանէ ի գիւղակ մի Երանգանի անուն առ մոնազն մի, որ էր երէց վանիցն:- 320.

ԳԻՒՂԻԿ - և ինքն վիրաւորեալ սրով մեռանի ի գեօղն Գիւղիկ ի ճուաշ գաւառի, մարտիրոսական հասեալ նահատակութեան, ի վերայ խաշանցն Քրիստոսի տուեալ զանձն ի մահ: - 402.

ԳԻՒՏ - այլ այսոքիկ փոյթք յօժարութեան առ ի յայլոց ասացելոց նախագունից տեղեկութիւն, և ոչ ինքեամբ և կամ նովաւ գտանել զինարս գիւտի գրոց, թէպէտ և յառաջ քան զնա, այլ ոչ թէ և քան զԲաբելացւոցն իրս – 18. բայց միայն զազգին շարս ըստ գիւտի աշխատութեանն բաւական համարեցաք յառաջ վարել մինչ ի թագաւորել Տրդատայ – 94. Եւ այսոքիկ իմաստնագոյն գիւտք. – 54. Եւ անդէն զտարակարծելի գիւտիցն յոյս երկբայութեան՝ յայլոց քննողական աշխատութեանց եդից առ ընթեր թելադրութեամբ. – 12. Եւ արդ խնայեալ իմ ի ձեզ, և դուք առանց յապաղանաց և զիս աշխատ առնելոյ ի բաց լերուք յերկրպագութենէն Քրիստոսի, և եղիցեն անձինք ձեր ի գիւտս և կեցջիք. – 246. և հնախօսս շարագրական մատեանս և ի բազում վէպս պատմութեանց անցեալ գրեցի, որ ինչ բաւականանալ ձեռնհաս եղէ, սկսեալ յԱդամայ մինչ առ մեզ հասեալ ժամանակացս գիւտ: - 12. և հրաման հարկեցուցանող ճոխութեան քո ստիպէ զմեզ, ճեպել փութալ առ գիւտն հանդիսանալ և կարգել ոճով զփափագելին յայտարարական գրով, դրոշմել կանոնել ի գիրս աստ – 12. Եւ մեր անտես արարեալ զգործս վնասուց ձերոց, զոր մեղայք մեզ, և լիցին անձինք ձեր ի գիւտս, և կեցջիք և տիրեցէք աշխարհի և տանց ձերոց, դուք և որդիք ձեր – 244. և փոխեն անդ զկաթողիկոսն Հայոց զԳիւտ – 126. Իսկ Դերանիկն գործ առնէր ի գիւտս հնարիմացութեան, և տարուբերէր յանձն իւր՝ գտանել զելս իրացն, որով կարիցէ հանել զամուրսն ի Գուրգինայ և տիրել աշխարհին: - 326. Ո՞վ յիմարութեան առաջնոցն. ո՞րպիսի կատաղութիւն և գիւտք դիւացն նախկին ժամանակաւ սպրդեալ մուծաւ յաշխարհ, ապստամբութիւն առ Աստուած և տրտմութիւն սրբոց հրեշտակաց, և պատճառ վտանգաւոր մահու ծառայիցն Աստուծոյ յաւուրս ապագայիցն. – 38. սա առաւելեաց յամենայն հոգածութիւնս ի գիւտս իմաստութեան ուսումնասիրութեան և այլն ամենայնի՝ քան զհարս և զհաւս իւր: - 334.

ԳԼԵԼ - զի այնու թերևս քաջ կարասցէ գլել զինքեամբ զզօրս Հայոց նախարարօքն հանդերձ. – 114.

ԳԼԽԱՊԱՆ - նա և զիւրեաւ տախտակափակ լանջապահս, թիկնապահս, զանգապանս, առնապանս, գլխապանս, որ գրեթէ բովանդակ պղնձեղէնս զնա իմանալ թուէր, և զետեղեալ բլրաձև զօրու անմատչելի կարծելով. – 64.

ԳԼԽԱՊԵՏ - Ընդ որում և մեծ իշխանն Արծրունեաց Խուրան և գլխապետ զօրավար զօրու, և միահեծան թագաւորութեան Հայոց մեծաց, որ առաջին ի Քրիստոս հաւատացեալ եղև իշխանս Խուրան և մկրտեալ ի ձեռաց Թադէոսի առաքելոյ. – 78.

ԳԼԽԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ - և ետ բերել նմա ըստ օրինի գլխապետութեան սուսեր իշխանական ընդ մէջ արկեալ և զօտի արիական շրջապատեալ զմիջաւ, քուքք խիզախողք և երիվար բարձրավիզ, ոտնատորոփ, խրոխտալիր, յարմարական առ ընթացս պատերազմականս: - 308.

ԳԼԽԱՒՈՐ - Ապա այնուհետև ոչ կարաց կալ համարձակութեամբ ի բացեայ առնել զբանակն իւր, այլ ետ զկէս զօրուն յոմն գլխաւոր և նստոյց զնա ի կողմանէ հիւսիսի կողմն. – 280. գլխաւորն ի նոցանէ Համիս, և միւսն որ ի կողմանց Ժանգանայ՝ ոչ իրաւացի ըստ պատգամաւորին իւրեանց ասացին առնել զայս: - 404. և բարձակից լինել մեծամեծացն արքայի ի գլխաւոր բազմականի անդ, յորժամ ատեանն արքունական յարդարիցի: - 204. և գլխաւորք Հայոց մեծաց ամրանային ի քարանձաւս ամրաշէն բերդիցս, ըստ տեղիս տեղիս և ըստ աշխարհս աշխարհս. –124. և ի հասանելն նորա անդր թողեալ զհակառակաբար մարտն՝ խօսին ի խաղաղութիւն, առաջի եդեալ զհրամանն արքունի, զգլխաւորին Տաճկաց, և Աշոտի հաւատալ զբոլոր տէրութիւնս Վասպուրականի: - 316. զի ամենայն մեծամեծք քաղաքին և գլխաւորք և իշխանք յարքունի նախարարութենէն անդ գումարեսցին – 240. զի յինքեանս գրաւեալ ընդ հարկաւ ծառայեցուցանէին զպաշտօնեայս սրբոյ Խաչին, մանաւանդ զի և զգլխաւոր վանացն զհայրն, որում Գրիգոր անուանէր՝ զնա կալեալ եդեալ ի խորափոր խաւարային բանտի: - 334. զոր ընկալեալ սուրբ հայրապետին և բարեպաշտ թագաւորին Թէոդոսի հինգ թղթովք և հինգ պատասխանեօք՝ կարգէ զսուրբ վարդապետն ընդ վարդապետութեան աթոռակալութեան սրբոյն Յոհաննու Ոսկեբերանի և այլոց քաջաց և գլխաւոր վարդապետացն – 116. զորոյ ցուցականութիւն պատմեալ գլխաւորին Տաճկաց Ջափրի: - 326. յղէ առ Գուրգէն զՎահան Արծրունի և զվանաց երէցն Թէոդորոս զգլխաւորն Հոգեաց վանից, ասէ. – 330. Նորա ի բաց կացեալ ի հնազանդութենէ իւրոյ պետականին հանդերձ քաղաքային գլխաւորօքն. – 338. ՎԱՍՆ ԱՍՈՐԵՍՏԱՆԵԱՅՑ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՆ. ԵՒ ԹԷ ՈՐՊԷՍ ԶՐԱԴԱՇՏ ԵՒ ՄԱՆԻԹՈՊ ԿԱՑԵԱԼ ԳԼԽԱՒՈՐՔ ԱՐԵՒԵԼԻՑ ԿՈՂՄԱՆ, ԵՒ ՄՈԼԱՐ ՈՒՍՄԱՆՑ ՆՈՑԱ - 42. Քանզի հարցեալ և բռնազբօսեալ զերկոսին գլխաւորին Տաճկաց, անունկնդիր լինելով ասացելոցն, և ի տեսչութենէ Աստուծոյ թողացուցեալ նոցա առանց վտանգից՝ որպէս հաճոյ թուիցի կեալ ի հաւատսն Քրիստոսի համարձակաբար. – 324.

ԳԼԽԱՒՈՐԱԳՈՅՆ - գլխաւորագոյն և բարձրագոյն յիշատակ արձանացուցեալ անջինջ կտակ առ բազմախաղաց ժամանակս տրամադրեաց: - 392.

ԳԼԽԱՒՈՐԵԱԼ - Եւ անյապաղ գլխաւորեալ խորհրդոցն՝ առնու ընդ իւր զԴերենիկն, և էանց գնաց ի տուն իւր ի Բագարան: - 322.

ԳԼԽԱՒՈՐԵԼ - և այնպէս անկարօտս առ պիտանացուս հոգ տարեալ՝ գլխաւորեաց որ ինչ շինութեան և խաղաղութեան աշխարհիս նպաստաւոր առ օգտակարագոյնսն պահանջէր գործառնութեան եղանակք – 392. և ըստ օրինակի կեղծաւորական հիւանդութեանն, զոր առ Դերենիկն հնարաւորեցաւ՝ զնոյն և առ Գագիկ գլխաւորեաց: - 350. և իբրև հողմ հոսեալ զփոշի ամարայնոյ՝ այնպէս արագապէս զպատերազմին գլխաւորեցին նահատակութիւն: - 330. զորոց զանուանս և զժամանակս գլխաւորելով նշանակեցից փոքր ինչ որ և առ նոքիմբք եղեն: - 56. համոզեաց ի մէջ երկոցունց և գլխաւորեաց զխաղաղութիւն /382/ առ նոսա, մինչ գալ Սահակայ եղբօր իշխանին Սիւնեաց, ընդ իւր բերելով զհարկսն: - 384.

ԳԼԽԱՒՈՐԻԼ - Իբրև աջողութիւն գործոյն գլխաւորեցաւ՝ եղև դառնալ Քսերքսեանց, առեալ ի պարգևի զՏմորիս ամրոցաւն և զգետափնեայսն Նինուէի: - 66.

ԳԼԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ - ,,Ձայն իմն ահաւոր հրեշտակի անկեալ ի վերայ իմ՝ հրամայեաց երթալ պատգամաւոր յազգն իմ, ցուցանել զԱստուած արարիչ երկնի և երկրի. առնուլ ինձ անուն գլխաւորութեան, և զստութիւն հաւատոց որ ի կուռս՝ յանդիմանել և քակտել,,: - 158. այլ և Մակեդոնացին Աղէքսանդրոս ոչ սակաւ դրուատեօք արձանս գրէր ի մատեանս դիւանապահ աւանդութիւնս զսորայս մեծափառ գլխաւորութիւն: - 96. և ինքն կացուցանէ ի գլխաւորութիւն Տաճկաց զԱպուբաքր, և սա կեցեալ ամս Բ մեռանի: - 164. Յետ այսորիկ կայ ի գլխաւորութիւն տաճկաց Ամր, որդի Հատապայ ամս Ի և ամիսս Ջ: - 164. վասն զի ունէր յայնժամ զգլխաւորութիւն բարձակցութիւն իշխանաց Հայոց - 170. Քանզի ասէր Ալի անգաւոր ինքեան զգլխաւորութիւնն Տաճկաց: - 166.

ԳԼԽՈՎԻՆ - Եւ ինքն իսկ գլխովին զօրավարն Բուհայ, հեծեալ յերիվարն, պնդեալ զինքն զինու ի պատերազմ ընդդէմ իշխանին, և զկորովին աղեղնաւորացն Ելիմացւոցն և զընտիրս հեծելոց նոցա ընդ ինքեան վառեալ ի ճակատի: - 208.

ԳԼՈՐԵԼ - Այլ ճշմարտագոյնք են Սողոմօնեանքն, զի ասէ, ,,վա՛յ միումն. յորժամ գլորիցէ, ո՞ յարուցանիցէ զնա,,. և եթէ ,,լաւ են երկուք քան զմի, զի եթէ միովն գլորիցի ոք՝ կանգնեսցի,,: - 354. Այլ ճշմարտագոյնք են Սողոմօնեանքն, զի ասէ, ,,վա՛յ միումն. յորժամ գլորիցէ, ո՞ յարուցանիցէ զնա,,. և եթէ ,,լաւ են երկուք քան զմի, զի եթէ միովն գլորիցի ոք՝ կանգնեսցի,,: - 354.

ԳԼՈՐՈՒՄՆ - գլորումն, քան թէ կանգնումն յառաջատեն – 384. Եւ առեալ զմանրեալ և զխորտակեալ ի մասունս զԽաչն՝ բերին առ զօրավարն, լուացեալ զարիւն պղծոյն, որ ի վերայ խաչին շաղախեալ կայր ի գլորմանէ այսահարին: - 378. մինչև եկին հասին ի վերայ մեր մեծամեծ չարիքս այսոքիկ և անկանգնելի գլորումնս – 182.

ԳԼՈԽ/մարմնի մաս, գագաթ,, գլխավոր, առաջնորդ/ - ,,Բուխայ գլուխ զօրավարաց ընդհանուր Թագաւորութեան Տաճկաց, Ջափր իշխեցող ծովու և ցամաքի, հաւասար և օրէնսդրին մերոյ Մահումաթի, և հաւատարիմ միջնորդ Աստուծոյ և մարդկան, և թագաւոր ընդհանուր ազգաց հարաւային աթոռակալութեան … Յղեցի զքեզ ելանել ի վերայ երկրիդ Հայոց ամենայն կենդանեաց – 236. ,,և այս ևս գործ կամ խաղաղութեան կամ պատերազմօք և ելցեն ի գլուխ, միայն զյապաղանացն ի բաց լքցես զդեգերանս,,. – 382. այլ հատեալ զգլուխն ետ տանել յարքունիս և զկինն ա՛ռ իւր Բուխայ կնութեան: - 272. Այնուհետև հրաման ետ սրով բառնալ զգլուխս նոցա. – 222. բայց և նշանակս և դրօշս փողփողել առաջի, և դնել թագ իշխանական ի գլուխ և զգեստս արքունականս զանձամբ. – 236. Բայց իշխանաց իշխանն Աշոտ անհանդուրժելի մնալով խորհրդոց չարին ի գլուխ ելանել.- 344. Դարձեալ շինէ զօրավարն Գագիկ ի գլուխս Օձ ձորոյ, որ վասն խստութեանն սաստկաշունչ դառնալիր մահածին հողմոյն շնչելոյ այսպէս անուանեն – 396. և ազատացն յետուստ կողմանէ սուր ի գործ արկեալ սպանին զնա, և զգլուխ նորա հատեալ առ /368/ բերդապինսն յղէին:- 370. Եւ արդ մեք, նահապետք ազատաց Վասպուրական իշխանիս՝ Մուշեղ ի ցեղէ Վահևունեաց, Վահրամ յազգէ Տրունեաց, Վահրամ միւս, որ ի թիկնապահ իշխանիս … գրեցաք առ քեզ Բուխայ գլուխ զօրավարաց Տաճկաց և բարձակից մեծ թագաւորին. – 212. Եւ ընթանային ամենեքեան յաճիւռ՝ տեսանել զնոսա և ի վերայ հասանել, թէ զիա՛րդ ի գլուխ ելանիցէ ատեանն: - 242. Եւ հրամայեաց Բուխայ դահճացն՝ բառնալ զգլուխ նորա. – 272. և առեալ դահճին զսուրն՝ եհար զերանելին և եհատ զգլուխ նորա, և նոյնժամայն /գրքում՝ նույնժամայն/ աւանդեաց զոգին ի ձեռս Աստուծոյ: - 294. և առեալ մի ոմն զսուրն՝ եհար զերանելին և եհատ զգլուխ նորա: - 206. և ասէ, ,,եթէ աջողեսցին քեզ խորհուրդ մեր, զոր խորհեցաք ի վերայ Հայոց և իշխանաց նոցա, և ըստ ախորժակաց մերոց ի գլուխ ելանիցեն, որ ինչ կամք յօժարութեանց մերոց ըղձանայցեն- 184. Եւ արդ ասացից փոքր ի շատէ զյայտնի գործեցեալսն, զի և որ ինչ ընդ սոքօք և յետ սոցա ի գլուխ ելին հանգամանք իրաց՝ և այնմ առանց երկբայութեան հաւատասցես, իբրև ճշմարիտ և անսուտ պատմողի: - 240. և եկեալ կացին մօտ առ Կանգուար բերդ, և պատերազմեալ զամիսս Բ՝ ոչ ինչ գործ ի գլուխ ելեալ ըստ ախորժման. – 332. և եհան զզօրսն մինչ մերձ ի գլուխ լերինն և ընդ նոսա նշանս բազումս, իբրև Ռ

արանց ընտրելոց քաջ երիվարօք. – 284. Եւ եղև յետ մեծ պատերազմին, որ յառաջ քան զզրուցացդ գրելոյ ելին, ի գլուխս Մանազաւեան նահանգին և Յուշոյ դաշտին, և զխռովարարս քաղաքացն ի մի վայր գումարելոցն, որք և յունայն ասպատակէին աշխարհ – 398. և զկէսն մահու դատապարտեալ, զգլուխս նոցա հատեալ ի փայտի բարձրացուցանէին ի վերայ դրանդեաց պարսպին: - 372. և զնշան փրկական Խաչին ի վերայ գլխոցն դրօշմէին – 266. և ինքն գնաց անտի և եմուտ ի Պարտաւ՝ ձմերել անդ, և տեսանել վասն յետին կատարածին աշխարհիս Հայոց, թէ որպէս ի գլուխ ելանիցէ. – 298. և իջուցեալ ի փայտէն հատին սուսերաւ զգլուխ նորա. – 290. և հարեալ զպարանոց դահճին՝ ի բաց առ զգլուխ նորա: - 268. և մատուցեալ զպարանոցն առ դահիճն՝ եհատ զգլուխ նորա – 296. Եւ մինչ երթայր և խորհէր՝ խոցեալ նորա երիվարն, և յանկարծակի այն ինչ ոտն երիվարին շաղեալ ընդ փոքր թուփ մի, որպէս ասեն, զուլումբեալ ի վերայ գլխոյն ջարդեալ զողն ու լարն՝ ի բաց ընկէց զհեծեալն զքաջ զօրավարն Ապումկդէմ: - 304. և մինչ ոչ ելին ի գլուխ կարծիքն, այլ իբրև զմեքենայ ինչ յամուր անդամանդեայ պարսպէ ի բաց դառնայր – 250. Եւ նոցա ի գլուխ հասնեալ զգործ պատերազմին՝ դառնան զօրքն Հայոց մեծաւ յաղթութեամբ – 176. և պաշտօն աւուրն ի գլուխ ելեալ, ընթերցան քահանայքն զսուրբ Աւետարանն ի տեղիս տեղիս ի բանակին – 228. և սաղաւարտ ի գլուխ եդեալ – 208. զի թագաւորն Լիդէացւոց ասպազինեալ զերիվարն շուրջանակի պղնձի արկանելեօք յոտից մինչ ի գլուխ բովանդակ չթողեալ տեղի՝ անկռուելի լինել զինուի – 64. զորոյ զպաղատանս ոչ անտես արարեալ Քրիստոսի՝ ներէ նմա հասնել ի գլուխ զսուրբ քառասնորդսն, խաչակից լինելով Քրիստոսի, մինչև ի պարտ զատկին – 254. Է՞ր աղագաւ կամ վասն ո՞յր պատճառանաց. զի ի քաջէն իմմէ և ի մեծ իշխանէն, ի քաջատոհմիկ և ի բարեփառ գլխոյն իմմէ զրկեալ լինիմ: - 384. ժամ տուեալ ի գլուխ հասնել, յոր չոգանն զգործ պատերազմին: - 328. Իբրև լուաւ զայսքան և առաւել քան զսոյնս յանդուգն և առանց երկիւղի զընդդէմ պատասխանատրութիւնն մեծաւ համարձակութեամբ՝ապա հրաման ետ փութով ի կենաց բառնալ զգլուխ նորա սուսերաւ: - 296. Իսկ Երուանդայ հետազօտեալ գայ բնակի առ ստորոտով լերինն ի գլուխս Տոսպ գաւառի, և կոչէ զտեղին /82/ Երուանդականս. – 84. Իսկ զկնի աւուրցն տասանց ի գլուխ ելանելոյ՝ խնդրեաց սպարապետն մտանել առ նա, և կալեալ զձեռանէ նորա՝ սկսաւ խօսել ընդ նմա և ասէ. – 282. Իսկ իբրև գիտաց բռնաւորն, եթէ չելին ի գլուխ կարծիքն զոր ի վերայ սրբոցն խորհեցաւ, որպէս գրեալ է, ,,կարծողն և արհամարհողն այր ամբարտաւան է և ոչ ինչ վճարեսցէ,,- 264. Իսկ նա փոքր ինչ ժամանակ ներեաց նոցա դիմօք սիրոյ խաղաղութեան, մինչև ի գլուխ ելին որ ինչ յաղագս Ապումուսէին էին հանդէսք. – 296. Կամ դարձո՝ զխորհեալ նոցա չարիս ի գլուխ իւրեանց, կամ թող զի ելցեն գնասցեն՝ յով և կամեսցին,,: - 82. մինչև զայրանալ դահճացն, և խուռն ի վերայ դիմեալ ի մեծ հրապարակին՝ հարին սրով զերանելին և ի բաց առին զգլուխ նորա – 224. Յայնժամ դիմեցին ի վերայ նորա և ի բաց առին զգլուխ նորա և տարան ետուն առ զօրավարն իւրեանց Աբրահիմ. – 304. Յայնժամ իբրև գիտաց զօրավարն, եթէ յաջողեցաւ նմա ամենայն ինչ ըստ կամաց իւրոց և ըստ հրամանի ամբարիշտ թագաւորին, ի գլուխ ելին խորհուրդ չարութեան նոցա - 238. Յայնժամ իբրև ետես անօրէն զօրավարն Մուսէ, թէ ոչ ելին ի գլուխ խորհուրդ չարին յօժարութեանն … փութացաւ արձակել զուժկան յարքունիս, ծանուցանելով արքայի զոր ինչ գործեաց Աշոտ իշխանն Վասպուրական: - 176. որ և ամբարտաւանեալ մոլեգնականս տալ հրաման զանխորհուրդ միաբանութեան զրաջան վաստակոց, կանգնել բուրգն յերկրէ, որոյ գլուխն հասցէ յերկինս. – 40. Որդին Ապուսեճի Աւշին, որ զպարսկային հարստութիւնն հզօրապէս յաղթութեամբ ի գլուխ եհան՝ ձեռնամուխ ախորժեաց լինել ի վերայ Հայոց – 360. որոյ գլուխ անկեան Քրիստոս - 250. որպէս պատմէ ի գլուխ երկրորդի պատմագրութեանն: - 96. ՎԱՍՆ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՋԱՓՐԱՅ, ԶՈՐ ԻՆՉ ԽՈՐՀԵՑԱՒ Ի ՎԵՐԱՅ ԱՇԽԱՐՀԻՍ ՀԱՅՈՑ, ԵԻ Ի ԳԼՈՒԽՆ ԵՀԱՆ ԶԿԱՄՍ ՉԱՐՈՒԹԵԱՆՆ, ԵԻ ՈՐ ԻՆՉ ԸՆԴ ՍՈՎԱՒ ՆԱԽ ՔԱՆ ԶԼՆՈՒԼ ՎԵՑԵՐՈՐԴ ՅՈԲԵԼԻՆԻ, ԵԻ ԵՕԹԱՆԱՍՈՒՆԵՐՈՐԴ ՈԼՈՄՊԻԱԴԻՆ, ՅԵՏ ԻՆՆԵԻՏԱՍՆ ԸՆԴԻՔՏԻՈՆԻՆ, ՅՈՐՈՒՄ ԲՈՎԱՆԴԱԿԻՆ

ԺԱՄԱՆԱԿՔ ԲՌՆԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆՆ ՏԱՃԿԱՑ ԱՄՔ ՄԻԲ ԸՍՏ ԹՈՒՈՑ ՀԱՅԵՐԷՆ ՏՈՒՄԱՐԻ. – 170. Տեսեալ Մահմէտի զյաջողութիւն իրացն և զմիաբանութիւն Հրէիցն՝ ասաց զինքն գլուխ և առաջնորդ ամենեցուն: - 160. Եւ խնդրէին ի բազումողորմէն Աստուծոյ՝ հանել ի գլուխ զառօրեայ ժամանակս անսայթաք և հաստատուն հաւատովք – 252. և հանդիպեցան միմեանց յՈրդոք գեօղ, ի գլուխս ձորոյն Հայոց, որ հանէ յԱրուանթունի գաւառն: - 306.

ԳՄԲԵԹ - Եւ մեկնակազէնքն պատեցին շուրջ զեկեղեցեաւն, և ելեալ առ նա ոմանց ընդ փորուած գմբեթին՝ և եհար մի ոմն աշտէիւն ընդ միջոց թիկանցն՝ և ընդ անթովքն հանեալ ի ներքոյ թոքացն՝ փչեաց զոգին և թաղեցաւ զթաղումն իշոյ: - 190. Եւ անդ ի միջոց գմբեթիւն ղօղեալ սալարեալ սարսռալից դողմամբ զետեղեալ լինէր: - 190.

ԳՆԱԼ - ամենեքեան ընդ նմա անցեալ գնացին ի կողմն Ատրպատականի – 212. այլ գնաց զխոտորնակ և զձախողակի ճանապարհ աղտեղասէր բազմադիմակ պղծութեամբք – 108. այլ և բազումք ի նախարարացն Հայոց ելեալ զհետ Արշակայ գնացին առ Արկադ – 110. այլ իբրև եմուտ Բուխայ յաշխարհս Վասպուրական՝ ել գնաց Գուրգէն առ Քուրդիկ Մամիկոնէից տէր ի Բագրևանդ գաւառ, և անդ լինէր, զի էր Քուրդիկ քեռի Գուրգինայ: - 302. այլ վասն բանսարկուացն ելեալ Վաչէ և Արշաւիր գնացին առ Արտաշէս արքայ Պարսից – 82. Այլ քանզի յոյժ առաւելեալ էր իմաստութեամբ Գագիկ՝ տեղի տայր բովանդակ գաւառապետաց զօրագլխաց աշխարհիս, գնայր ընդ նոսա իմաստութեամբ խորագէտ հնարաւորութեամբ, ըստ անձնիւր գահու մեծարեալ պատուադրութեամբ հաճոյանալ ախորժէր նոցա: - 354. Այնուհետև ել գնաց դէմ եդեալ զյունականօքն շրջել զկողմամբքն, յանձն արարեալ զհոգս իւր շնորհացն Աստուծոյ. – 316. ապա հնարաւորեալ պատիր խաբէութեամբ ի կատարումն հասուցանել զխորհրդոյն /346/ զանհաստատ իմացմունսն, և գնաց եմուտ յամրոցն, և զհիւանդութեան կեղծաւորութիւն մերձ առ մահ եդ առաջի: - 348. ապա համոզեալ Սահակայ և Սմբատայ այլովքն նս՝ բարձին ի միջոյ զաղմուկն, և սէր բարեկամութեան ի մէջ երկոցունց հաստատեալ՝ գնացին յիւրաքանչիւր տեղիս: - 332. արդ ի բաց գնա, այր դու, /222/ ես մեռանիմ վասն Քրիստոսի„: - 224. Արդ այսքանեաց վկայութեանց ի մի վայր եկելոց՝ մի ելցուք զհետ առասպելաբանիցն թէ ընդ անկոխն գնալով ճանապարհ. – 260. արդ դու յարուցեալ գնասցես ի մի քաղաքացդ Հայոց, որպէս օրէն է աշխարհակալաց. – 178. Բայց Գուրգէն կասկած ունելով յԱշոտէ, թէ գուցէ իբրև զապստամբէ ումեմնէ զեկուցանիցէ զնմանէ առաջնորդին Տաճկաց՝ ել գնաց կեալ շրջաբերական յեղափոխմամբ, արիական քաջասրտութեամբ, սիրեցեալ ընդ բնաւ աշխարհաց: - 322. Բայց ի գնալ մեծ հազարապետին յարքունիս՝ հաւատաց զվերակացութիւնն աշխարհիս Հայոց և հարկս արքունի ի ձեռս Մուսէի ումեմն որդւոյ Զօրահայի հազարացւոյ – 172. բայց ի գնալն աստի ի Մարս և ի Պարսս, դարձեալ դառնայ ուժով մեծաւ և թագաւորական ճոխութեամբ, տիրէ Հայոց մեծաց - 88. Բայց ի գնալն Խուրէնայ առ Տիբէր կայսր՝ եթող զորդին իւր զՎաչէ և զեղբայր իւր զԱրշաւիր ի Խառան առ տիկնոջն Հեղինէի. – 80 Բայց միայն զնահապետն Ամատունեաց զԱպուսակր ձերբակալ արարեալ, առին գնացին ի քաղաքն – 354. Բայց յետոյ անմիաբան գտեալք նախարարքն Հայոց՝ թողին զոր խորհեցանն վասն թագաւորելոյ Վահանայ, և անցին /126/ գնացին առ մեծն Վարդան. – 128. Բայց Վասակս այս … վասն ազգակից գոլ նոցա ընդ տոհմին Արծրունեաց… ել գնաց իւրովք կամօք ի Սամառայ և եղև աստուածուրաց – 248. Գնայ զկնի նոցա և երջանիկն Զուիթայ երէց յԱրտաշատէ զկնի հաւատացեալ Հրէիցն – 104. գնաց Արշակ փախստական յԵկեղէց գաւառ և անդ վախճանի իւրով մահու, թագաւորեալ ամս Է: - 112. գնաց և Վահան զհետ նախարարացն առ Վարդան յառաջագոյն, տալ նմա զվերակացութիւն Հայոց. – 128. գնացին առ Ներսէհ արքայ Ասորոց, ընդ իւրեանս ունելով զգիր ուխտի խաղաղութեան Աբգարու և Ներսէհի և զԽուրենէ Արծրունւոյ. – 82. գնացին մտին ի գաւառն Ռշտունեաց, և առին յաւարի զտունն Գարեգնի Ռշտունեաց տեառն. – 102. գուցէ, ասէ, ի գնալն ի բուռն առեալ ի մահ դատապարտեսցի: - 84. դնէր ուխտս ընդ իշխանս աշխարհիս Հայոց՝ գնալ

ըստ արժանի /180/ հաւատոցն Քրիստոսի, զի վկայեսցեն ըստ անուան քրիստոնէութեանն և գործքն: - 182. եթէ ,,Օրէն է աշխարհակալաց արքունի խնամակալութեամբ գնալ ընդ աշխարհ իբրև առ հնազանդս, և զնեղութիւնս տառապելոց բառնալ և ի դիւր հանել իբրև զինամարկուս, և ոչ աւազակաբար աւարել, և սրով և գերութեամբ յաւեր դարձուցանել. – 278. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ – 278. Ել գնաց զկնի փառաց իշխանասիրութեանն ցանկութեան յորմէ վրիպեացն: - 236. երկեաւ Վարդան ի մարզպանէն բնակել յանդորրու, այլ այնր աղագաւ էանց գնաց յամուրսն Մոկաց, և կայր մնայր ի նախախնամութենէ Աստուծոյ այցելել աշխարհիս Հայոց: - 122. և ըստ մեղաց տանն Արշակունեաց առաջին թագաւորացն մերոց հետազօտեալ լինէին, գնային ոտնխեթի,/ճիշտը՝ոտնխթի/ գայթ ի գայթս և աղտեղասէրս – 182. Եւ իբրև ազդ եղև Դերենկին՝ գնաց ընդդէմ նորա պատերազմաւ, և դառնայր փախստեայ: -320. Եւ ինքն /302/ անցեալ գնայր առ իշխանիկն ի յամուրն Աշխարհաբերդն կոչեցեալ. և անտի արիաբար քաջասրտագոյն դիմացուածով ելեալ գնաց դարձեալ առ սպարապետն Սմբատ: - 304. Եւ ինքն /302/ անցեալ գնայր առ իշխանիկն ի յամուրն Աշխարհաբերդն կոչեցեալ. և անտի արիաբար քաջասրտագոյն դիմացուածով ելեալ գնաց դարձեալ առ սպարապետն Սմբատ: - 304. Եւ նա գնաց ընդդէմ նոցա սաստիկ զօրութեամբ. – 150. Եւ ահա դիմեալ գնաց հասանել ի վերայ կողմանց հիւսիսոյ, յերկիրն յորում Ծանակ կոչի. – 274. Եւ այլք յաւագ նախարարացն գնացին ամենայն պնդակազմ սպառազինութեամբ ի Պարսս՝ հնազանդել ընդ ձեռամբ հեթանոսական և բարբարիկոն ազգին Սասանականին. – 110. և անդուստ խաղացեալք ընդ անապատ ճանապարհ գնացաք ի ծովակողմն կոյս – 50. Եւ անյապաղ գլխաւորեալ խորհրդոցն՝ առնու ընդ իւր զԴերենիկն, և էանց գնաց ի տուն իւր ի Բագարան: - 322. Եւ անցեալ գնացաք ի տեղեացն երկուցեալք – 50. Եւ բարձեալ զօրքն Հայոց դիակապուտ արարեալ զզարդ և զզէնս զարի արանց և զքաջ երիվարաց, առեալ աւար բազում՝ գնան յիւրաքանչիւր տեղիս մեծաւ յաղթութեամբ: - 178. և գնացին կալան զամրական տեղիս ով ոք և փութացաւ մտանել յամուրս ի բերդսն որ ի Վասպուրականի. – 238. և Գուրգէն դարձեալ գնաց յաշխարն իւր յամուրն Կանգուար: - 364. Եւ Գուրգէն ելեալ գնաց փութանակի անյայտ առնել զինքն, մինչև յաջողեսցի ըստ կամաց Քրիստոսի յո՛վ և երթիցէ: - 320 և դարձեալ գնաց եհաս ի Պարտաւ յաշխարհն Գագարացւոց: - 336. և ել գնաց զկնի իշխանութեանն ցանկութեան ինքնամոլորութեանն անգիւտ կորստեանն. – 250. Եւ ելեալ ազատացն Վասպուրականի դէմ եղեալ տարադէմ գնացին յԱմդացւոց քաղաքն առ Ահմաթ որդի Յիսէի Շեհայ – 366. և ելեալ Աղան գնաց առ սուրբն Սահակ, և զէնընկեց եղեալ առաջի նորա՝ մերկանայր զհանդերձն զինաւորական - 112. Եւ ելեալ Աշոտ զհետ կոչնականաց Աւշնի՝ գնաց աներկիւղ համարձակութեամբ: - 362. Եւ ելեալ գնաց եմուտ յամուրն Կանգուար, և կատարեալ զոր ինչ ախորժեացն՝ տիրեաց Անձաւացեաց մեծաւ զօրութեամբ: - 324. և ելեալ գնաց զհետ անհանճար իմացմանց առ Պերոզ արքայ Պարսից – 124. Եւ ելեալ գնաց զհետ կոչնականացն ի գութ հարազատութեան, և ի կարծիս սաստիկ հիւանդութեան, թէ մերձ ի մահ անկեալ դնիցի, ըստ ստուգելոյ կոչնականացն: - 348. Եւ եղև զկնի այսորիկ գնաց անտի Ժիրաք և եկն եմուտ ի Վանտոսպ – 206. Եւ եղև ի գնալ Դերանկին ի ձմերոցս Վասպուրական իշխանացս, ճանապարհ արարեալ ընդ ձորն Ընծայից, որոյ ելքն ընդ գաւառն Հեր քաղաքի: - 352. Եւ եղև ի մտանելն նորա ի Դատուան աւանն … ելեալ իշխանքն Հայոց յանձնիւր տեղեաց գնացին յանդիման լինել նմա – 340. Եւ եղև իբրև կատարեաց Բուխայ զանցս անցից ընդ Վասպուրական աշխարհս և խաղաց յարևելս կոյս՝ ել գնաց Գուրգէն ի Սպեր գաւառ. – 302. Եւ եղև մօտ ի կատարումն հասանել ամին երկրորդի գալստեան նորա՝ ել գնաց ի կողմանս Աղուանից. – 276. և զբազմութիւն գերւոցն զերծանեն գնալ յամուրս երկրին: - 202. և զի ի գնալ Աշոտի թողեալ էր անդ զտիկինն Վասպուրական զՍետայ – 362. Եւ զորդիսն Իսրայէլի առեալ գնացին յաշխարհն իւրեանց – 66. և ընդ հարթն գնասցուք ճանապարհ, և մի խոտորեսցուք մի յաջ և մի յահեակ. – 256. Եւ իբրև ետուն զթուղթն կարծեցեալ իբրև յերեսաց արքայի՝ ,,ընթերցիր

զայդ, ասէ, մի՛ ինչ ընդ մեղադրութեամբ արկաներ զիս, և կարծել նենգութեամբ գնալ առ քեզ և դրժել ինչ քեզ և ստել երդմանց /236/ մերոց. – 238. և իբրև զեկուցաւ նմա եղեալքն՝ դարձաւ անդրէն գնաց յիւր ճանապարհ: - 332. և ինքեանք գնացին յարևելս հիւսիսոյ որպէս ասացաւ ի վեր անդ: - 60. և ինքն Ատոմ հատեալ գնայ ի կողմն Մարաց: - 114. Եւ ինքն Աւշին զտանջանացն փորձական կիրս կրեալ, դառնագոյն քան զլեղի իժի ճաշակս ճաշակեալ՝ գնաց զկորստական ճանապարհին. – 376. և ինքն գնաց անտի և եմուտ ի Պարտաւ՝ ձմերել անդ, և տեսանել վասն յետին կատարածին աշխարհիս Հայոց, թէ որպէս ի գլուխ ելանիցէ. – 298. և ինքն գնաց ի Միջագետս Ասորոց, զի կալեալ հաստատեսցէ ինքեան զքաղաքսն և զսահմանսն ամենայն, որ առ Խոսրովաւ և առ Մուրկաւ հաստատեալ էր: - 154. և ինքն գնաց փախստական ի Պարսից ի կողմանս Խաղտեաց: - 106. և ինքն ել գնաց երթալ մտանել ի քաղաքն Դուին, ձմերոց ինքեան պատրաստեալ զնա, մինչ ի ժամ գարնանայինս, ունելով ընդ իւր կապեալս բազումս. – 240. Եւ ինքն Խուրան առեալ զմեծ մասն զօրուն գնաց ի Շաւարշան ի Սանատրուկ. – 80. և ինքն Հազարաւուխտ առնու զընտիրս այրուձիոց, զկորովի պատերազմողս ի վառելոցն պարսկային հարստութենէն, և խաղայ գնայ զկողմամբքն Հաշտենից և Ծոփայ, ի վերայ Վահանայ յանկարծօրէն: - 134. և ինքն հանդերձեալ կազմել գնալ ընդ արևելս նաւել ի Քաղկեդոն: - 148. և ինքն հեռացեալ գնաց զկնի Աղէքսանդրի ի Բաբելոն, և անտի եկեալ յԵրուսաղէմ պագին անդ երկիր Աստուծոյ: - 70. և ինքն Ովայ զերծեալ սակաւ ոմամբք գնաց փախստական ընդ կողմն Բերկրոյ: - 178. Եւ լուեալ կնոջն Սահակայ, թէ ըմբռնեցաւ … փութացաւ գնաց եկաց առաջի Բուխայի, թերևս կարասցէ ըստ պատշաճ գեղոյն և ըստ բազմաձեռն գանձուց ապրեցուցանել զայրն իւր, որ առաւել մահու քան թէ կենաց պատճառ եղև նմա: - 272. և խոստանային գնալ ըստ հրամանի նորա: - 120. Եւ Խոսրով արքայ փախստական գնաց, և անցեալ զԴեկղաթաւ ի Վեհկաւատ՝ հրամայեաց զլար կամուրջացն կտրել. – 150. Եւ խօսէր ընդ նոսա սաստիկ և ահագին դատաստանօք և սպառնալեօք, թէ ընդէ՞ր և դուք ոչ մեռարուք ի պատերազմին, քան թէ ելեալ փախստական գնացէք գալ առ իս և տալ համարձակութիւն ծառայի իմում ի յայսքան վնաս. մի՞թէ արդեօք զԽոսրով մեռեալ կարծէիք,,: - 150. և կիսոցն անունկնդիր եղեալ՝ գնացին ի նոյն կործանման մինչև ցայսօր ժամանակի – 274. և ձմեռնայինն խաղան գնան ի խորագոյն երկիր – 262. Եւ մեկնեալ զզօրսն ի նմանէ ընդ կողմն Ապահունեաց, մերկ ի զինէ և յասպազինէ թողեալ, ոչ առնել այլ կողոպուտ, գնացին աղխիւ և երիվարօք իւրեանց: - 346. և մտանէին առ նա արք ի նախարարացն, խօսէին դատաստանօք և նախատէին զնա, անարգէին և գնային: - 152. Եւ յարբունս հասելոյ Արտաշէսի՝ երթայ գնայ առ Արտաշէս Պարսից արքայն – 84. Եւ յետ սակաւ աւուրց ել գնաց Դերանիկն ի Ճուաշ գաւառ՝ ձմերել յաւանին Մառական: - 350. և նա տրտմեալ գնաց ի տուն իւր, քանզի հանապազ ստիպէր ի դիւէ անտի, թերևս թոյլ տալովն Աստուծոյ, զոր համարէր ի հրեշտակէ զանկանելն ի մտաց: - 160. և նոցա կալեալ զճանապարհն անապատի՝ գնացին ի Տաճկաստան առ որդիսն Իսմայէլի, ի քաղաքն որ կոչի Մադիամ – 156. Եւ նոքա կամեցեալ անձնապահ լինել աշխարհին՝ գնացին ընդդէմ նոցա. – 162. և որդի Որմզդի Խոսրով գնաց փախստական առ Մուրիկ թագաւորն Յունաց՝ զոր առեալ քեռիք նորա Վնդոյ և Վստամ գնացին փախստական ի դուռն կայսերական: - 136. և որդի Որմզդի Խոսրով գնաց փախստական առ Մուրիկ թագաւորն Յունաց՝ զոր առեալ քեռիք նորա Վնդոյ և Վստամ գնացին փախստական ի դուռն կայսերական: - 136. Եւ Վահրամ գնաց փախստական և անկաւ ի Բախտ Շախստան. որ և յետոյ իսկ սպանաւ ի հրամանէ Խոսրովայ: - 140. և փախստեայ գնացին զհետ մինչ ի սահմանս իւրեանց. – 308. և փութացաւ գրեաց առ Սափի որ ի Վանտոսպ նստեալ և ճոխանայր Վասպուրական տէրութեամբն. որ առանց յապաղանաց զփոյթն յառաջաբերեալ՝ գնաց եհաս առ Աւշին ի Մարակայ քաղաք: - 374. և քակեցին զռազմն և աւերեցին զճակատն և լքին զմիմեանս, և թողին զպատերազմն և գնացին փախստական ամենայն այր յո՛վ և կարաց զերծանել. - 306. և քեզ եթէ հաճոյ թուիցի ապրեցուցանել զքեզ և զզօրս քո՝ արի ել աստի և գնա ի

սահմանաց իմոց: - 278. Զի ահա ես զարթուցանեմ ի վերայ ձեր զազգ դառն և զերագ, որ գնայ ընդ լայնութիւն երկրի, ժառանգել զխորանս որ ոչ իւր են, ահեղ և երևելի: - 200. զի ի գնալ Արտաշէսի յայսմ տեղւոջէ՝ ոչ ևս յաւել ձեռն Երուանդայ տագնապել զնա – 88. զի ոչ կարաց զերծանել գնալ յով և կամիցի – 84. Զնոյն տեսեալ ազատացն Վասպուրականի, անտանելի մնալով առ դիպուածն զոր ինչ գործեաց Ապումրուան՝ ելին գնացին առ Ատոմ որդի մեծին Գուրգինայ յամուրն Կանգուար, գտանել զելս իրացն – 364. զոր արհամարհեալ Շաւասպ /114/ արձակերեսան զերիվարն ի սիգաքայլ արշաւանս արարեալ՝ աներկիւղ համարձակութեամբ էանց գնաց ճեմ զճեմի առ զօրավարն Անատողի: - 116. զոր ոմանք ի պատմագրաց ասեն՝ փախստեամբ դարձեալ գնաց յԱսորեստան: - 42. Զորոց տեղի տուեալ գնացին յամուրս իւրեանց – 362. զորս եթող Բուխայ տիրել աշխարհին իւրեանց յաղագս յառաջագոյն մտերմութեան հօրն նոցա առ թագաւորն և առ զօրավարն, զի գնաց ըստ կամաց նոցա յամենայն ուժոյ զօրութեան մտաց իւրոց: - 298. զորս վաճառակուր արարեալ յօտար ազգս, վարել ի ծառայութիւն, գնալ հեռանալ մերժել ի տանց, հայրենի ժառանգութենէ իւրեանց: - 262. Ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ խաղաց գնաց Արշակ ի մուտս կոյս – 98. Ի նմին ժամու զգացեալ վասն նորա մեծ իշխանին Արծրունեաց Մերշապհոյ, որ յայնժամ ի Տմորեացն ամրանայր բերդի՝ յղէ առ նա ելանել գնալ ի սահմանացն յայնոցիկ. – 130. Իբրև զեկուցաւ նմա յոմանց զոր ինչ խորհի վասն նորա Աւշին /370/ … ելեալ գնաց մեկնեցաւ օգնութեամբ ի վերայ հասեալ գիշերոյն – 372. ինքն իսկ փոյթ յանձին կալեալ՝ ել գնաց մեծաւ հոգաբարձութեամբ, լուծանել զնա ի տառապանաց արգելանին. սակայն և այնպէս ոչ կարաց գտանել զելս իրացն վտանգի առնն: - 346. Իսկ անօրէն զօրավարն … գնաց եմուտ ի ջերմագոյն տեղիս ի քաղաքն Դուին ձմերել անդ. – 262. Իսկ զԱհմատ ընդ Վասպուրական աշխարհին անցանել գնալ՝ ելեալ զհետ նորա Շապուհ որդի Աշոտի, մինչ տանել հասուցանել զնա ի մուտս Ասորեստանեայց ճանապարհին: - 346. իսկ թագաւորն հրաման ետ՝ երթալ գնալ ի սահմանաց իւրոց. – 156. Իսկ ի գալ միւսոյ ամին … առեալ զօրականս այրուձի կազմութեամբ իբրև Չ խաղաց գնաց երկայնագոյն հեռաւորութեամբ հասանել ի վերայ բանակին պարսկական աղխին – 402. Իսկ իբրև եկն Գուրգէն երկրորդ՝ փութացաւ գնաց հասանել ի վերայ առաջնոյն Գուրգինի. – 316. Իսկ իբրև սկսաւ սպրդել մտանել ի ներքս երկպառակութիւնն ի մէջ միաբանութեանն, հեռացաւ մեկնեցաւ գնաց շնորհ աստուածատուր զօրութեանն. – 194. Իսկ իբրև տեսին զբազմութիւն պարսկային զօրուն՝ վհատեալ գնդին Հայոց լքին զմիմեանս և գնացին յետս կոյս – 134. Իսկ իշխանն Բագարատ … ել գնաց անխիղճ համարձակութեամբ, տիրասէր խորհրդովք, կատարել զսպաս զինուորութեան, ըստ աստուածեղէն պատուիրանին և ըստ թագաւորական հրամանին, զհետ եկելոյ կոչնականացն, ոչինչ իմացեալ զպատրանս խաբէութեան նորա, որով վրիպեացն: - 186. Իսկ Խուրան ոչ կացեալ առ Սանատրկոյ գնաց յերկիրն Յունաց, առ Կեսար Տիբերիոս – 80. Իսկ Հասան ըստ յանձնառութեանն գնաց մեկնեցաւ ի Դերանկէն, եմուտ առ Գագիկ յամուրն և զտրտունջն զԴերանկէն հաւատարմացոյց առաջի Գագկայ, որ դիւրաւ առ հաւատալն հաստատնագոյն երևէր. – 350. Իսկ Շապհոյ լուեալ զհիւանդանալ հօր իւրոյ՝ փութացաւ գնաց ի Պարսս. – 116. Իսկ Սահակ որդի Վաչէի խոյս տուեալ գնայ զկողմամբքն Մարաց, ընդ կողմն Ատրպատականի – 82. Իսկ Վասակ Արծրունի խոյս տուեալ գնաց առ Արտաշիր Պարսից – 112 Իսկ Վասակ Արծրունի, հայր Աղանայ սրբոյ, առեալ զՏաճատ և զԳոտեր զեղբայր իւր՝ գնաց առ կայսր. մեկուսի եղեալ ի շփոթմանց պարսկական վրդովմանցն և աւերման աշխարհիս. – 132. Իսկ Վարդան Մամիկոնեան, որդի Համազասպայ Մամիկոնէի, թոռն սրբոյն Սահակայ, խոյս տուեալ գնաց զկողմամբքն Մոկաց, ի խոխոմս Տաւրոսական լերինն, ի լեսուրս Ջերմաձորոյ – 122. Իսկ քաղաքապետն Սահակ ելեալ ընդ դուռնն, որ ելանէ ի բերդն Շամշղտայ, սամոյր զինքեամբ արկեալ և գաւազան ի ձեռն առեալ, յիմարեալ մտօք կորոյս զփախուստն իւր, որ կարող էր գնալ յով և կամիցի. – 272. իւրաքանչիւր զօրօք գումարեալ, ի մի վայր խաղացեալ՝ գնացին հասին յայն վայր – 174. Կամ դարձո՝

զխորհեալ նոցա չարիս ի գլուխ իւրեանց, կամ թող զի ելցեն գնասցեն՝ յով և կամեսցին„: - 82. համարձակապէս անցանել գնալ ընդ իշխանութիւնս և ընդ պետութիւնս, ընդ աշխարհակալս խաւարիս այսորիկ, որ անհաւատից քան եթէ հաւատացելոց ոգւոց և ապաշաւելոց զտիրելն բռնաձգեալ կորզեն յինքեանցն կորուստ: - 388. ձայն բարձեալ արտասուալից առ Դերենիկն, և զսուսեր մերկ ի ձեռին ունելով, և վաղր և սակր մի՝ ասէ. ,,որդեա՛կ իմ Դերենիկ, ողջոյն քեզ, ողջոյն քեզ, ողջոյն քեզ. ես ելի գնացի ի յաշխարհին Յունաց„: - 320. ճողոպրեալ Գարեգինն անձնապուրծ գնաց փախստեայ առ կայսրն Յունաց. – 102 մանաւանդ յառաջագոյն պատրաստեալ պատսպարեաց թղթովք և պատարագօք առ թագաւորն և առ զօրավարն գնալ ըստ հրամանաց նոցա, և ոչ ինչ արտաքոյ կամաց նոցա խորհել կամ գործել ինչ: - 270. Յայնժամ առեալ հրովարտակ Սանասարեանց ի Տիգրանայ պատարագօք գնացին առ Կիւրոս. – 64. Յայնժամ արքայ Խոսրով յայլակերպս եղեալ գնաց եմուտ ի բուրաստանն արքունի – 152. Յայնժամ ետ զզօրսն ի ձեռն Մուշեղի Ապուպելճի եղբօր Գուրգինայ, և ինք ել գնաց զհետ եկելոց կոչնականացն. – 228. Յայնժամ երդուեալ միաբանութեամբ գնացին ի գիշերի և անցին ընդ զոմ ի Վեհկաւատ – 150. յայնժամ մերկացեալ և ի բաց եդեալ զաշխարհական պատրանաց զբաղումն՝ և էանց գնաց ի վեր քան զերևելիսս – 284. յառաջ խաղացուցից զբանսն, արագաքայլ արշաւանօք անցեալ գնացից ընդ շարագրածս անցնիւր պատմագրաց, զազգաբանութիւնն միայն ոճով դրոշմեցից ի շարի աստ – 74. Յետ այսր՝ յերկրորդ ամի պաշարեն զԿարնային քաղաքն զօրքն Յունաց. և դարձեալ անդրէն ի կամս իւրեանց թողեալ գնացին: - 358. Նոյնժամայն գնացին Դերանիկն և Գագիկ մտին առաջի Յիսէի, խօսեցան բանս խաղաղութեան, ետուն պատանդս յանձնառութեամբ հարկացն արքունի - 334. Նոյնժամայն իբրև ետես տիկինն, եթէ վարեցան որդիք նորա ի գերութիւն՝ գնաց և ինքն զհետ նոցա, զհերս խզեալ և զօձիս պատառեալ, կոծելով և աշխարելով – 238. նուաճեաց զանձն, հրապոյրս պղտորս արբուցանէ Վահանայ Մամիկոնէի, որ էր աներ Մեհուժանայ, և անցեալ գնացին առ Շապուհ. – 102. նոքա առեալ գնացին փութանակի. – 154. որ ապա ի /80/ գնալն տիկնոջն յԵուսաղէմ՝ Վաչէ և Արշաւիր երկեան երթալ առ Սանատրուկ – 82. Որոյ առեալ զթոռունս իւր զՀմայեակ և Համազասպեան գնաց առ արքայ ի Տսպոն: - 116. որոյ գալուստն ազդ եղեալ գնդի այլազգեացն՝ փախեան գնացին բացագոյն, կալան զամրական տեղիս, ցրուեալ ընդ լեռնայինսն անյայտ թաքստեամբ: - 402. Որոց դիպօղ ժամ գտեալ՝ արտաքս ելեալ ի բանակէն, զերծեալք իբրև զայծեամն ի հնարից որսորդաց՝ գնացին խաղաղութեամբ յիւրեանց տեղիս և զնա թողին լքեալ ամօթալից: - 344. որպէս ասաց Պաւղոս, եթէ ,,դուք տաճար էք Աստուծոյ կենդանւոյ„ , և դարձեալ ասէ թէ ,,տուն Աստուծոյ եմք մեք„. և դարձեալ մարգարէիւն ասէ, բնակեցայց ի նոսա և գնացից ի նոսա„: - 394. որպէս յարդ ի հողմոյ վարեալ, կամ ծուխ վատնեալ ի մրրկէ՝ այնպէս կորեան գնացին յերեսաց զօրացն Աղուանից: - 286. որք գնացին առ Վռամ, և ոչ առ Թէոդոս բարեպաշտ և զուգափառ քրիստոնեայ թագաւոր, զեղխեցան ամբարշտաբար առանց խորհրդոց: - 118. ուրացան զանձինս և առին զխաչն Քրիստոսի և գնացին զհետ կոչողին, կորուսին զանձինս, այսինքն զկեանս աշխարհիս, զի զյաւիտենիցն գտցեն զկեանս. – 292. Սա հալածեաց զՅոյնս, և զումարեալ զօր բազում գնաց ի վերայ լքեալ թագաւորութեանն Պարսից յերկիրն Պարթևաց, ի վերայ Յազկերտի անուանեալ արքային Պարսից: - 164. Սոքա ամենեքեան վառեալք սպառազէն պատրաստութեամբ և բազմաձեռն առատալիր պատարագօք՝ գնացին, զի առեալ տարցեն մուծցեն զնա ի Դուին քաղաքն: - 340. քանզի էին մանկագոյնք տիովք. առին գնացին յամուրսն Տայոց. – 98. Քանզի ի գնալ նորա զօրացուցանել զքեռին իւր զթագաւորն Հայոց, իսկոյն յելանելն նորա ի տանէ իւրմէ ի Վան քաղաքէ՝ տիրէ ի վերայ նորա ցաւք հիւանդագինք կարապետք մահու, անմերձենալիք ճարտարաց բժշկական ձեռնարկութեանն: - 384. Քանզի Սամուէլ որդի Վահանայ գնաց ընդ առաջ հօր իւրոյ: - 106. և առեալ ոսկի զտիկնոջն և զիւր՝ գնաց յԵգիպտոս գնել ցորեան յաւուրս

սովոյն որ եղև առ Կղաւդեաւ. – 80. որոց թողեալ զգործ պատերազմի ամրոցին՝ դարձաւ գնաց աներկիւղ քաջասրտութեամբ ընդդէմ նորա օժնդակ զօրու Գուրգէնի – 334.

ԳՆԱՑ/Ք/ - Այլ և պատկանաբար իմաստութեամբ պատրաստեաց ջրմուղ ներքսագոյն երկրի ի քարանց տաշելոյ փողոցս գնացից ջրոյն կազմեալ – 392.

ԳՆԱՑԵԱԼ - այր իւրաքանչիւր մազապուր զերծեալ փախստեայ գնացեալ հասին յաշխարհն իւրեանց: - 354. Առ սոսա գնացեալ Գրիգորէս երեց որդին Վրթանայ՝ քարոզեաց նոցա զբանն կենաց. – 274. Արշակայ գնացեալ զկողմամբ Միջագետաց, լաւ համարեալ ընդ ձեռամբ քրիստոնեայ թագաւորի հնազանդել, քան Պարսկականն հնազանդել տէրութեանն. – 110. Բայց Աշոտ գնացեալ տալ պատերազմ ընդ ծովեզրեցիսն որք Ութմանիկ կոչին, որք ամրանային ի յԱմիւկ անկասկածելի քարանձաւին. – 332. գնացեալ պատահին նմա ի սպառուածս Տաւրոսական լերինն: - 66. և գնացեալ միաբանութեամբ ի Կոստանդնուպօլիս՝ սպանին զՄուրիկ թագաւոր և նստուցին զՓոկաս յաթոռ թագաւորութեան: - 140. և անտի գնացեալ ի ձորն Ածանայ ի խնդիր փախստէիցն և հասեալ ի յետոյ կողմանցն՝ ի սուր և ի գերութիւն զբազումս ի նոցանէ արկանեն: - 202. և գնացեալ ընդ եզր ծովուն Բզնունեաց, ընդ կողմն Ապահունեաց՝ և բանակեցաւ յափն գետոյն, որ իջանէ յԱղձնեաց խոխոմացն: - 366. և գնացեալ Ժիրաքն առնու զնա ածէ կացուցանէ առաջի Բուխայի: - 272. Եւ զօրուն գնացեալ անտի ձմերեցին ի Սուրիա: - 144. և ինքն գնացեալ ի Միջագետս՝ հնազանդեցուցանէր ինքեան քաջութեամբ զԵմաթ և զԱրբաթ և զամենայն կողմանս Դամասկոսի և Կիւլիկեայ և զայլ բազումս: - 60. և ինքն գնացեալ յԱսորեստանէ յերկիր Հայոց, ի տոփանս համբաւուց ուրումն Հայկազնոյ: - 44. Եւ յետ անցանելոյ աւուր, գնացեալ Աշոտ որդի Դերանկին, առեալ զդի նորա՝ տարեալ հանգոյց առ հարս իւր յԱղբակ գաւառի ի վանս սուրբ Խաչին: - 354. և նորա գնացեալ զհետ կոչնականացն լի անմտութեամբ: - 102. Եւ նորա զեկուցեալ վասն նորա Բուխայի՝ ասէ. ,,այրս այս Գուրգէն ի տոհմէն Արծրունեաց, այր քաջ և պատերազմող, ի յահէ քումմէ անցեալ գնացեալ զկողմամբքն Յունաց – 304. Եւ ոչ գնացեալ ըստ խրատու սրբոյն Ներսէսի Պապ թագաւորն Հայոց – 108 ի սորա Ժ ամին գնացեալ Մովսէս յԵգիպտոսէ առաքինանայր յանապատին: - 58. Իբրև եհաս գուժկան առ մարզպանն Հայոց Գուրգէն՝ ելեալ զհետ նոցա Ռ արամբք, վառեալ ի զէն և յասպազէն, և գնացեալ եհաս յԱյլի գաւառ. – 402. Իսկ այլազգեացն անցեալ գնացեալ մտին ի Թրաբ գաւառ և ի Շնաւհ: - 402. Իսկ ի միում յաւուրս անցեալ գնացեալ Գուրգէն՝ հանդիպի նմա ի քաղաքին Պարտաւ - 370. որոյ գնացեալ առնու յինքն զԳագիկ և յղէ սպառազէն պատրաստութեամբ ի Վանտոսպ առ տիկինն Վասպուրական, և պահել ի զգուշութիւն: - 350. որոց գնացեալ պատահեն նմա ի Դնբուինդ Պարսից: - 64. տեղեկացեալ և վասն տոհմին Արծրունեաց և Ռշտունեաց և որք ի նախարարութենէն Մամիկոնէից հասեալ գնացեալ ամրանային ի յամուրսն Տայոց – 98. Քանզի թէպէտ և տարաժամ լրմամբ ժամանակի չափաբերեալ կենացն Աշոտի՝ հաստատնագոյն և անվրէպ լուծման կենացս առ հոգևորսն և յաւիտենականսն և անվախճան կենացն առաւելութիւնն անցեալ գնացեալ ժամանեաց – 386. Քանզի Վարդան անցեալ գնացեալ էր սուրբ վարդապետաւն Մաշտոցիւ առ կայսր Թէոդոս և առ Ատտիկոս արքեպիսկոպոս հանդերձ թղթովք սրբոյն Սահակայ, տանելով ընդ իւրեանց և զգիր և զբառ հայերէն դպրութեան. – 116. և թողեալ զքաղաքն Պարտաւ՝ առնու զզօրս իւր երագապէս անցեալ գնացեալ ի յաշխարհն Ասորեստանի: - 374.

ԳՆԴԱԿ - Եւս քաջասրտագոյն Շաւասպ Արծրունի, խաղս ձիընթացիկ արշաւանաց գնդակացն՝ զհետ մտրակեալ հանէ ի նմանէ զգնդակն բազում անգամ ասելով – 114. Եւս քաջասրտագոյն Շաւասպ Արծրունի, խաղս ձիընթացիկ արշաւանաց գնդակացն՝ զհետ մտրակեալ հանէ ի նմանէ զգնդակն բազում անգամ ասելով – 114. շահատակելով գունակ ի խաղս գնդակաց, զակաւաւորութիւնն իւր հազարաւորս համարելով, քանզի ոչ ունէր աւելի քան զերկու հազարս հեծելոց: - 334.

ԳՆԵԼ - և առեալ ոսկի զտիկնոջն և զիւր՝ գնաց յԵգիպտոս գնել ցորեան յաւուրս սովոյն որ եղև առ Կղաւդեաւ. – 80.

ԳՆՈՒՆԻ - նոցա հանեալ էր ի Գինունի ազգէն, ի զարմէ Մեժեժի Գնունոյ, ի Վասպուրական բաժնէ, նաև Բերկրի բաժին եղեալ էր Վասպուրականի. և դարձուցանէ անդէն առ բերկրացիսն – 382.

ԳՆՈՒՆԻՔ - Եւ գունդն Հայոց խաղացին ընդդէմ նոցա … ի տանէն Արծրունեաց՝ Գուրգէն … և Գնունիք՝ Վահան և Շապուհ և Ապուսէթ և Պատրիկ և Ապուսելմ և Վարդան. – 230. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին …ի տոհմէն Գնունեաց Գրիգոր որդի Հազրի Զ այլ ևս հարազատօք և զօրօք իւրեանց. ի տոհմէն Ընտրունեաց Արտաւազդ Է հարազատօք և զօրօք իւրեանց. – 174.

ԳՈԳ[1] - Իսկ ըստ բաւականութեան աչաց տեսութեանց դաշտավայրին ի մուտս կոյս, և առ եզերբ ծովուն պարսպաւորս յօրինէ զԳոգն - 88. պատշաճագոյն զպատերազմին խրոխտական բարձրավզութեամբ վանել զախոյեանսն, և առեալ զբանակն յաւարի, և ընդ սուր հանեալ յոլովս քան թէ սակաւս, հասին ի Գոգ տեղի մի ի Մղունիս գեօղ: - 402.

ԳՈԳ[2] /պակասավոր բայ/ - մինչև նոքա խոնարհեալ առ նորայն խորհրդական առ յապա պատահմունսն, որ հանդերձեցաւ աշխարհիս Հայոց, իբր մարգարէական իմն գոգցես տեսաւորութիւն – 114. և ինքն Աշխէթ զինեալ զինքն ի զէն և յասպազէն, զոր կարծեալ ոմանց երկաթեղէն պատկեր գոգցես զերիվարն և զհեծեալն, աչացն միայն ոչ գոլով ծածկոյթ. – 272.

ԳՈԳԱՁԵՒ - գալ իջանել յելից ի ստորոտէ լերինն Վարագայ առշեղեալ ի հարաւոյ ի հիւսիսի ի խաղաղ ընդլայնանիստ գոգաձև դաշտականացսն – 392. - և դաշիկ արարեալ յայնկոյս քան զՎանտոսպ, ի տեղւոջն արձանաշար քարակարկառ գոգաձև միջոցի երկուց բլրակաց, որ հայի յԵրիվարաց արկման դաշտն, ի վերայ Լեզւոյ գեաւղջն, որ զաւրացն գեղեցիկ առասպելաբանեն սպիանած վերայն սպանելոցն ի մանկանցն Շամիրամայ: - 334. Իսկ ի մէջ երեքարմատեան գոգաձև հովտին փոքու, որ յերից բլրոցն խոնարհի՝ շինէ աշտարակ բարձրաբերձ փորուածոյ միջոցաւ – 88. Իսպառ ստորև ամրականին ի գոգաձև տեղւոջն … շինեաց եկեղեցի հրաշագործ հրաշազան յօրինուածով եկեղեցի ի տաշեալ քարանց ի Մանազաւեան քաղաքին ի Վանտոսպ, և հիմնեցուցեալ յանուն սրբոյն Սիօնի, որ ի սուրբ քաղաքն Երուսաղէմ. – 390.

ԳՈԹՈՂԻԱՅ - քանզի ոչ էր օրէն թագաւորացն և օրինադրացն զկանանց ազգի թիւ ազգաբանութեան շարել, բայց միայն ըստ ժամանակագրութեանն կանոնի, որպէս և յԻսրայէլի զԳոթողիայ, և յԵգիպտոս զԿղէոպատրեայ դուստր Պտղոմեայ Դիոնիսեայ: - 16.

ԳՈՒԺԿԱՆ - Յայնժամ իբրև ետես անօրէն զօրավարն Մուսէ, թէ ոչ ելին ի գլուխ խորհուրդ չարին յօժարութեանն … փութացաւ արձակել գուժկան յարքունիս, ծանուցանելով արքայի զոր ինչ գործեաց Աշոտ իշխանն Վասպուրական: - 176.

ԳՈՀ - „Գո՞յ թողութիւն իմոց չարեացն /386/ գործելոց, թողո՞ւ Աստուած զիմ պարտեացն յաճախութիւն. ասացէք ինձ, տուք ինձ պատասխանի„: - 388. „ի քո իսկ ինքնակալ թագաւորութեանդ և ի յօրէնս առաջնորդին ձերոյ գրեալ է՝ ոչ գոլ ճշմարիտ վկայութիւն միոյ ուրուք և հաւատարիմ – 244. այլ և ոչ զմեզ ապստամբս կարծիցես գոլ յինքնակալ թագաւորէն և ի քումմէ ճոխութենէդ, եթէ հաւաստեաւ քննիցես: - 212. Բայց Վասակս այս … վասն ազգակից գոլ նոցա ընդ տոհմին Արծրունեաց… ել գնաց իւրովք կամօք ի Սամառայ և եղև աստուածուրաց – 248. և առ Տիմոթէոս գրէ, հաւատարիմ գոլ զզօրութիւն հաւատոցն, ասէ, „թէ ուրանամք՝ և նա ուրանայ զմեզ. թէ չհաւատամք՝ նա հաւատարիմ մնայ„: - 258. Եւ դարձան կուտեցին աւար, որոց ոչ գոյր թիւ: - 286. Եւ եղև ի մտանելն նորա ի քաղաքն, ունելով ընդ իւր կապեալս բազումս և գերեալս, որոց ոչ գոյր թիւ. – 262. և թէ Ադամ առ նմանն իւր և օգնական զայսոսիկ՝ զի՞նչ ի դէպ իցէ կնոջն անմեղադրելի գոլ՝ օձին պատճառել, որ ևս վատթարագոյն քան զանասունն լինիցի: - 22. և ի դիմաց ձերոց երևի, զի զօրութիւն բազում գոլ ի ձեզ, զի այդչափ վնասս գործեալ է ձեր առ իս - 244. Եւ իբրև եհաս առ թագաւորն որ ինչ գործեցաւն՝ ոչինչ գոյր տեղի այլ պատասխանւոյ. բայց ասէ, „արժանապէս այն գործ նոյն գործեցաւ„: - 370. և կանխածան իմն ոգւովն Աստուծոյ ասէ զնա գոլ որդիս – 22. և կացեալ զաւուրս բազումս անթաղ՝ և ոչ

ինչ ամենևին արատեցան մարմինք սրբոցն, և ոչ գոյր հոտ ժախու ի վերայ նոցա: - 268. և յոյժ հաւաստի և ընդունակ գոլ զառ ի բազմաց /244/ վկայութիւն ի վերայ մեծի և կամ փոքու ինչ իրաց կամ ի վերայ կենաց և մահու. – 246. Եւ ուժեղացեալ դաշիկն քաղաքային ի վերայ Մուսէի զօրուն, մինչ ածին արկին զբուն բանակաւն ուր և Աշոտն մեր թուէր գոլ խօթացեալ. – 328. Զի յառաջնումն ոչ ինչ գոյր հոգ ինչ զբաղմանց, և ոչ մի ինչ ըստ աշխարհաշէն /90/ խնամակալութեանց, կամ պատերազմասէր աշխատութեանց – 92. զի ասաց զօրավարն Աղուանից, եթէ ,,մի՛ կարծիցէ ոք զիս ապստամբ գոլ ի թագաւորէն և վասն այնր հարկանել զզօրսդ Ասորեստանի,,. – 286. զի ոչ գոնեայ մի ոք գոլ, որ զճշմարտութիւնն վկայէ ուսուցանելով նորա, թող թէ զբազումս: - 246. զինքն գոլ ասել սկիզբն քաջաց և թագաւոր առաջին - 44. զոր ի դէպ է այժմ ասել նենգաւոր գոլ և անմիտ. – 20. Իսկ Մեհուժան ոչ թողանայր զթագաւորելն Հայոց, կուտեալ առ ինքն անհուն բազմութիւն վաշտից և դրօշուց և նշանաց որոց ոչ գոյր թիւ. – 106. Մինչդեռ այսպէս յանդորրութեան կեանս յապահովանայր երկիս Հայոց, և ոչ ուստեք գոյր վտանգ կրել – 92. յաղագս գոլ զնա սերունդ Վարբակայ Մարի, որ եբարձ զթագաւորութիւնն ի Սարդանապաղեայ, հաւուցն Սենեքերիմանց: - 62. Յայնժամ իբրև գիտացին երկոքին կողմանքն, եթէ ոչ գոյ հնար գտանել զելս իրացն և տալ խաղաղութիւն՝ ապա հաճեցան և հաւանեցան գրել առ թագաւորն. – 286. որք քակէին գոլ նոցա ամենայն ուրեք /210/ ուր և դիպէին զմիաբանութիւն ուխտի խաղաղութեան եղբարց և ազգականաց և բարեկամաց: - 212. ոչ պիտոյացեալ եկամուտ լուսոյ, որով նսեմասցի առ ի հասանել երեկոյին, ոչ ապաժամանութիւն արեգական առ ի մերժել զմութ գիշերի լուսազգեստ ստեղծուածոյն, որ յետ առաջնոցն կարգի և դասու՝ զերկրորդն փոխանորդեցաւ վիճակ, ոչ կերակուր հոսանուտ առ ի լրութիւն տարաբարձ ունակութեանց անապականին, որ դոյզն ինչ փոքրագոյն քան զհրեշտակս գոլ. – 20. սմա ծանօթացեալ և սիրողացեալ ժամանակաւ ուսուցանէր բազում ինչ նմա և յոլովագոյնս զինոց կտակարանաց, և եթէ ոչ գոյ բնութեամբ որդի Աստուծոյ: - 158. տես քեզէն և ծանի՛ր, զի ոչ գոյ վնաս իմ յիրիդ յայդմիկ կամ կարողութիւն արձակել զքեզ,,: - 238. քանզի նա խարկանօք առն մոզի և կախարդի ասաց լինել որդի Ամովնայ և Արամազդայ, այլ ոչ ուրացաւ մահկանացու գոլ: - 36.

ԳՈԼՈՎ - Ես իսկ առ ընթեր գոլով անվրիպագոյն իրազեկ եղէ բովանդակ նորա հաստատնագոյն առ յոյսն կազմեալ փրկութիւն. – 388. և ինքն Աշխէթ զինեալ զինքն ի զէն և յասպազէն, զոր կարծեալ ոմանց երկաթեղէն պատկեր գոգցես զերիվարն և զհեծեալն, աչացն միայն ոչ գոլով ծածկոյթ. – 272. Յետ անցանելոյ չորից ամաց … դարձեալ Գրիգոր եղբայր Աշոտի Վասպուրական իշխանի յԱփհազաց աշխարհէն՝ նոցուն օգնականութեամբ և Վրաց զօրու ընտիր գոլով՝ եկն եմուտ յաշխարհս Վասպուրական՝ տալ պատերազմ ընդ Գուրգինայ. – 310. Նոքա պատասխանեալ ասեն. ,,վասն զի մեք ի պարսկական հինիցն անդուլ և անպարապ գոլով ի բաց լքաք զկրթութիւնն գրոց սրբոց՝ առ ընտրել զհաւատոց խոստովանութեան կանոնադրութիւն. – 132.

ԳՈՀԱԲԱՆԵԼ - զոր և Դաւիթ գոհաբանէ – 34.

ԳՈՀԱՆԱԼ - այլ աստուածայինն Պօղոս ճշմարտագոյնս զայսոսիկ յայտնէ ասելով՝,,ծանեան զԱստուած, և ոչ իբր զԱստուած փառաւորեցին կամ գոհացան. – 52. Եւ մինչդեռ կային կենդանի և գոհանային զՔրիստոսէ զանյաղթ զօրութենէն զոր զօրացոյց զսուրբսն մեծ ասպարիսի ի հոգևորական պատերազմին՝ ևս առաւել բարկացեալ թագաւորն՝ իբրև զինոց վառեալ բորբոքէր. – 292. և նոքա կային մեծաւ ուժով և գոհանային զանբաւ և զառատաշնորհ պարգևացն Քրիստոսի, որ արժանի արար զնոսա մեռանել վասն անուանն Քրիստոսի և առնուլ զմարտիրոսական պսակն: - 292. ճաշակեալ սակաւ ինչ հաց և գինի գոհացաւ, և առ ընտանիս իւր դարձեալ թախանձագին՝ յարուցեալ էջ ի յամրոցացն – 216.

ԳՈՀԱՑԵԱԼ - և բազմութիւն քրիստոնէիցն … գոհացեալ միաբան ետուն փառս Աստուծոյ, որ զօրացոյց զսուրբսն և արար յամօթ զսատանայ հանդերձ գործակցովքն իւրեանց: - 268. և կատարեալ զաղօթսն և գոհացեալ՝ ետուն զփառս Աստուծոյ և հատուցին զամէնն և

նստան ուտել հաց. – 228. Իսկ աշխարհս ոգի առեալ բնակեցան խաղաղութեամբ իւրաքանչիւր ըստ չափոյ հասակի ի մեծամեծաց մինչ ի փոքունս, և գոհացեալ գթութեանցն Աստուծոյ. – 376. Իսկ երանելիքն գոհացեալ զանպատում պարգևաց Քրիստոսի, որ արժանի արար զնոսա մեռանել վասն անուան նորա - 266.

ԳՈՀԱՑՈՂ - գոհացող համբերութեամբ ընդունի զվճիռ մարտիրոսական: - 102.

ԳՈՀԱՑՈՂԱԿԱՆ - զի անսայթաք և աներկբայ հաստատուն հաւատով ընկալցին զվճիռ մարտիրոսական, համբերութեամբ բազմաւ և գոհացողական օրինութեամբ – 266.

ԳՈՀՇԹԱՍԴ - և զսակաւուց քան թէ յոլովից գրեաց անուանս ի յիշատակարանի անդ զՇահդոսդ, որ թարգմանի արքայասէր, և զԳոհշթասդ, որ թարգմանի ներկագործ ծիրանեաց արքայական զգեստու, և զՇմաւոն եպիսկոպոս, վէմ եկեղեցւոյ Քրիստոսի ընդ նմին և այլ եպիսկոպոսաք և քահանայք արք ճ - 106.

ԳՈՀՈՒԹԻՒՆ - և կայր դեռ ևս մեծաւ ուժով, և գոհութեամբք ընդունէր զեկեալ ի վերայ նորա չարչարանս վասն սիրոյն Քրիստոսի: - 290. և մտեալ ի խորագոյն բանտ, տարեալ յամենայնի գոհութեամբք վասն անուանն Քրիստոսի, սովով և ծարաւով ժուժկալութեամբ մեծաւ: - 318. Եւ յաճախեցին բազմապատիկս վասն նորա գոհութիւնս Աստուծոյ: - 330. և նահապետն ողջակէզ գոհութեան Աստուծոյ մատուցանէր. – 32. Եւ վասն յաղթութեանն գոհութիւն մատուցեալ Քրիստոսի՝ ասէին. – 252. Իսկ հաւատացելեցն տեսեալ, եթէ բարի խոստովանութեամբ ննջեաց տէր սուրբ Գրիգոր՝ գոհութիւն մատուցանէին ամենազօրին Քրիստոսի – 254.

ԳՈՂ - ,,իշխանք ձեր ապստամբք, ասէ, գողակիցք են գողոց, սիրեն զկաշառս, վրիժապարտք են: - 182. Դարձեալ զի երկրպագէ հրոյ, և արեգական, որ է Հեփեստոս, մասն աստուծոյ ասելով, զիա՞րդ իցէ, զի գողն և ապիկարն իբրև զաստուած երկրպագիցի: - 52. Իսկ նա անփոյթ արարեալ երկրաւոր մեծութեանս, զի անցաւոր է՝ անսպառ և անվախճան և անծերանալի և անծախ և առանց ըմբռնելի ի գողոց խնդրեաց պարգևաց առիթ լինել. – 218.

ԳՈՂԱԿԻՑ - ,,իշխանք ձեր ապստամբք, ասէ, գողակիցք են գողոց, սիրեն զկաշառս, վրիժապարտք են: - 182.

ԳՈՂԱՆԱԼ - Արդ եթէ զկէսն Որմզդի գողացաւ կաղն, և նա ոչ գիտաց, զիա՞րդ իցէ աստուած կիսատուրն և ի կաղէն գողացեալն: - 52. և Հեփեստոս և Պռոմիթոս, որ է արեգակն և լուսին՝ գողացան զհուրն յՈրմզդայ և մասն ինչ ետուն ի մարդիկ. – 48. և տեսեալ զուարակ մի՝ գողացաւ և տարեալ մեկուսի յազեաց զնա և կարկառեալ քարամբք՝ մնայր երեկոյինն – 46. որք ասեն զՀեփեստեայ գողանալ զհուրն յաստուծոյն, մասն ինչ մարդկան շնորհել և զյոլովն ինքեան ունել – 52.

ԳՈՂԱՆՔ - զի տարցի անյայտաբար զգողանս /գրքում՝ զգողաւսն/ առ իւր և լցցէ զսովառնութիւն իւր: - 46.

ԳՈՂԱՑԵԱԼ - Արդ եթէ զկէսն Որմզդի գողացաւ կաղն, և նա ոչ գիտաց, զիա՞րդ իցէ աստուած կիսատուրն և ի կաղէն գողացեալն: - 52.

ԳՈՂԳՈԹԱՅ - Եւ կարգեալ հաստատեաց Հայրակղոս զսուրբ նշանն անդէն ի տեղւոջ իւրում ի սուրբ Գողգոթայ: - 154. և յաջմէ սեղանոյն շինեալ ընդ նովիմբ հիմամբ ի տեղի յիշատակարանի խաչելութիւն տեառն Գողգոթայ տեղւոջ – 390. Իսկ տեղի շիրմին յորում նախահօրն եդան ոսկերք՝ կատարման և կառափման, որ նոյն ինքն է գագաթն և Գողգոթայ ըստ եբրայականին, երկակի անուամբ. – 34.

ԳՈՂԹՆ - և երթեալ բնակէ առանձնապէս ի Գողթն գաւառի ի տեղւոջ վարդապետութեան սրբոյն Մեսրովպայ, ճգնասէր հրեշտակակրօն վարուք, երանելի մարդկան և ահարկու դիւաց: - 120. Իսկ զԳողթն գաւառ ի ժամանակի կատարման սրբոյն Վահանայ, յամի ՃՋԶ թուականութեանց, յորում ամի կատարեցաւ սուրբն Վահան, որ էր որդի Խոսրովայ Գողթան տեառն: - 390. իսկ զՆախճաւան քաղաք և զԳողթն հանեալ էր ի Վասպուրականէ բազում ժամանակօք յառաջ, ՄԺԱ ամօք, յամի այրման եկեղեցւոյն Գրիգորի և վտանգաւոր մահու զօրացն Հայոց: - 390.

ԳՈՂԻԱԹ - մանաւանդ զի բարեպաշտութիւն մեծ համարիմ սատակել զթշնամիսդ Աստուծոյ, որպէս Մովսէս զԱմաղէկ, և Յեսու զՔանանացիսն, և Սամուէլ զԱգագ, և Դաւիթ զԳողիաթ, և համանգամայն իսկ որպէս սատակեցին Իսրայէլացիքն զայլազգիսն – 278.

ԳՈՄՈՐԱՑԻՔ - և սաստիկ կսկծեցուցանէր զնոսա բանիւք, ունելով իւր վկայ զԵսայի մարգարէ՝ յասելն, ,,լուարուք, իշխանք Սոդոմայեցւոց, ունկն դիք օրիացն Աստուծոյ ժողովուրդ Գոմորացւոց,,. – 182.

ԳՈՅ - ասա ի բուն մինչև աւերեսցին՝ քաղաքք ի բնակչաց, և տուն առ ի չգոյէ մարդկան. – 182. և փոխեցին զփառս /52/ անեղծին Աստուծոյ ի նմանութիւն գոյիցս եղծանելեացս,,: - 54.

ԳՈՅԱՑՈՒԹԻՒՆ - և զոր օրինակ ոք զբոլոր անդամս մարմնոյ յօշիցէ ի մասունս, և ոչ երևի տեսակ կենդանի մարդոյն, որպէս է գոյացութիւն խառնուածոյն. – 194.

ԳՈՅԺ - ետուն գոյժ զմահուանէ թագաւորին և կացուցին փոխանակ Վաղարշու թագաւոր զորդի իւր զԽոսրով ձեռնտուութեամբ Արտաւանու Պարսից արքայի: - 92. Եւ լցաւ ասացեալն ի Սոփոնիայ մարգարէէն, թէ ,,եղիցի յաւուր յայնմիկ ձայն ի դրանէ օցոտելոցն և գոյժ յերկրորդ դրանէն և բեկումն ի վերայ բլրոց: - 180. Եւ գոյժն աւետաբեր եհաս զկնի թագաւորին – 382. Եւ ոմն ընթացեալ ետ գոյժ վաղվաղակի /150/ Խոսրովու, թէ ,,ապստամբեցաւ ամենայն Արեաց երկիր ի քէն, և զորդի քո Կաւատ նստուցին թագաւոր, և ահաւադիկ դիմեալ գա ի վերայ քո,,: - 152. Իսկ իբրև լուաւ թագաւորն զայս գոյժ աղաղակի հասեալ ի դուռն արքայի՝ մրմռեալ իբրև զառիւծ և իբրև զարջ տարակուսեալ – 180. իսկ կինն ճիչ բարձեալ ասէ. ,,առ թագաւորն հասցէ գոյժ իմ,, , շրջելով ընդ բանակն հոլանի, զոր չէր օրէն տաճկական ազգի կանանց, բայց ոչինչ օգնեաց. – 272.

ԳՈՅԺ ՏԱԼ - և նորա արկեալ զնա ի փոքրագոյն տեղի մի նեղ, և ինքն փութացաւ գոյժ ետ վասն նորա՝ մահու պատահել, լի անմտութեամբ մոլի աբեղայն, որում ոչ հրամայեցաւ. – 320. Եւ ոմն ընթացեալ ետ գոյժ վաղվաղակի /150/ Խոսրովու, թէ ,,ապստամբեցաւ ամենայն Արեաց երկիր ի քէն, և զորդի քո Կաւատ նստուցին թագաւոր, և ահաւադիկ դիմեալ գա ի վերայ քո,,: - 152. ետուն գոյժ զմահուանէ թագաւորին և կացուցին փոխանակ Վաղարշու թագաւոր զորդի իւր զԽոսրով ձեռնտուութեամբ Արտաւանու Պարսից արքայի: - 92.

ԳՈՅՆ - և զգոյն երեսաց իւրոց բոցագոյն դարձուցեալ, խրոխտացեալ և մրմռեալ իբրև զգազան արիւնարբու՝ հրաման ետ տանել արտաքս յերեսաց ատենին – 246. որոյ տեսեալ զբարձրաբերձ վայելչութիւն հասակին և զպատշաճ գեղ երեսացն, զփաղփեալ գոյնն ի տեսիլ արուսեկի ի մէջ սպիտակափայլ ալեացն պատուաբերի – 204.

ԳՈՆԵԱՅ - ետ բերել փայտս, և եդեալ ի վերայ փայտին զերանելին Սողոմոն՝ և մօտ առ փայտն կացուցին զսուրբն Կահայ, զի գոնեալ մինն ի միւսոյ տանջանացն երկուցեալ հնազանդիցի հրամանի թագաւորին: - 292. զի ոչ գոնեալ մի ոք գոյ, որ զճշմարտութիւնն վկայէ ուսուցանելով նորա, թող թէ զբազումս: - 246. միանգամայն սաստկացուցանէր ի վերայ նորա զահարկութիւնն, զի գոնեալ այնու կարասցէ արդեօք վրիպեցուցանել ի ճշմարիտ հաւատոցն որ ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ. – 294.

ԳՈՆԷ - Ոչ ամենևին /գրքում՝ ամենեւին/ գոնէ փոքր մի խոտորեցան ի բանս նորա և ոչ առին յանձն ի պատրել մեծութիւն ընչից և ոչ անսացին հնազանդել փառաց աշխարհական ցանկութեանց – 264.

ԳՈՉԵԼ - գոչեաց առիւծաբար, յարձակեցաւ ի վերայ ընտիր այրուձիոյն, և զաջ թևն բեկեալ՝ զձախոյ կողմամբն արկանէր -174. և երաժշտականքն երգս առեալ զյաղթութեանն Փարաւոնի՝ գոչէին ,,Տէր խորտակէ զպատերազմունս, Տէր է անուն նորա,,: - 232. և գոչէին վիշապաձայն և բեկանէին առիւծաբար և հարկանէին վարազաբար, և մատնեցին ի սատակումն և ի պարտութիւն – 232. Խնդրէ և տեղեկութիւն թէ քանի՛ դրօշք /198/ են, կամ քանի՛ նշանք, և կամ քանի՛ առաջս զօրքն բաժանիցին, և կամ քանի՛ փողք գոչիցեն, և կամ քանի՛ թմբուկք դափիցեն: - 200. Մերթ տապալէր իբրև զօձ, մերթ գոչէր իբրև զառիւծ, և իբրև զխոզ վայրենի կնչէր կռնչէր, փրփուր ի վեր բերելով, զատամունս կրճտելով. - 270. մինչ նոքա գունդ առ գունդ ընդդէմ միմեանց ճակատեալ կազմէին զռազմն, և փողքն գոչէին և դրօշքն տարածանէին և նշանքն փողփողէին, վահանաւորքն և նիզակաւորքն

գոչէին, այրուձին այսր անդր վազս առնէին և ախոյեանքն յարձակէին, կապարճակիրքն աղեղանցն յուրային: - 174. մինչ նոքա գունդ առ գունդ ընդդէմ միմեանց ճակատեալ կազմէին զռազմն, և փողքն գոչէին և դրօշքն տարածանէին և նշանքն փողփողէին, վահանաւորքն և նիզակաւորքն գոչէին, այրուձին այսր անդր վազս առնէին և ախոյեանքն յարձակէին, կապարճակիրքն աղեղանցն յուրային: - 174. վառեալ լինէր իբրև զբոց հնոցի, իբրև զալիս ծովու դիզեալ կուտմամբ փրփրեալ ծիրանագոյն արիւնաման, ուժգին գոչելով անդնդաքակ յուզմամբ, իբրև զհեղեղատ յորդահոս ի ճայթմանէ կարկտահոս ամպոց – 180. քաջքն խիզախէին, /208/ սաղարքն կանչէին, նահատակքն գոչէին – 210.

ԳՈՉՈՒՄՆ - և քարոզքն բարձրացուցանէին զերգսն մեծ և սաստիկ գոչմամբ, եթէ տուաւ իշխանութիւն Վասպուրական աշխարհին Աշոտոյ և որդւոյ իւրոյ Գրիգորի. – 314. Եւս առաւել քան զանդնդականն յուզմանցն բռնալիր հողմոցն զծիրանեգոյն ալիսն, զլեռնաձև կուտակսն և զվիշապաձայն գոչմունսն՝ ևս յաւէտ ահագնակի վրդովմամբ զմրրիկ անձանց ի մէջ եռաշարժ ընթացմանցն, ի հոլովմանց խոհարանի իշխանական սրտին ի ներքս հարկաւորաբար բռնազբօսեալ /350/ ձգեն: - 352. Իբրև օր մի լինէր պարապոյ … և ահա հնչեցին փողք ուժգին գոչմամբ ազդ առնել քաղաքին՝ եթէ ել նստաւ թագաւորն յատենի – 240.

ԳՈՌԱԼ - Այր ոմն Ջափր խրոխտ և ամբարհաւաճ. և սկսաւ եղջիւր ածել անօրէնութեամբ և գոռալով ոգորէր ընդ չորս կողմանս երկրին և նեղեալ տագնապէր զխաղաղասէրս կենօք – 170. Եւ սկսաւ գոռալ, և խորհէր զթոյնս չարութեանն թափել ի վերայ իշխանին Աղուանից, /276/ և յղէր առ նա կոչելով ի հնազանդութիւն. – 276.

ԳՈՌՈԶՈՒ - և դարձեալ եդին ի վերայ ի տեղւոջ վկայութեանն նորա. ի Գոռոզու մերձ ի լեառն Քշիթ, ուր էր բանակ այլազգեացն: - 290.

ԳՈՎԱՍԱՆԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ - բայց քանզի պատմագրութեան է ժամս և ոչ գովասանականութեան՝ արտաքոյ եղէց յոլովից բանբասանաց. – 300.

ԳՈՎԱՍԱՑ - և ետ տանել ընդ առաջ նորա նժոյգս մեծազարդս և երևելիս, և երգեցիկս և գովասացս և բազում գործիս երաժշտականս առաջի և զկնի՝ մինչև եմուտ ի բանակ նոցա: - 288.

ԳՈՎԳ - Այս այն Գովգ և Մագովգ զոր յիշեն գիր մարգարէիցն, Ամովս և Եզակիէլ: - 66.

ԳՈՎԳ ԵՒ ՄԱԳՈՎԳ - Այս այն Գովգ և Մագովգ զոր յիշեն գիր մարգարէիցն, Ամովս և Եզակիէլ: - 66.

ԳՈՎՄԱՅԻԴ - Եւ զՋրադաշտ մոգ արքայ Բակտրիացւոց և Մեդաց ընկճեալ հալածեաց մինչև ի սահմանս Խեփտաղաց, հզօրապէս տիրեալ բովանդակ Խուժաստանի և կողմանց արևելից և Պարսից, անդր ևս քան զԲահխ և զԴեպուհան , ի Գովմայիդ և ի Գուզբան, ի Շերիբամական /գրքում՝ Շերիբամամական/ և ի Խոճիհրաստան, և միանգամայն ասել մինչև ի ծովն Հնդկաց՝ յոյժ արութեամբ – 44.

ԳՈՎՈՒԹԻՒՆ - և ընկա՛լ օրէնս և հաւատս արժանի կենաց և գովութեան ի մեծ արքայէն և ի մեր իշխեցող հրամանակատար թագաւորին հնազանդութենէ: - 204. զոր առաջնոցն մատենագրեալ դրոշմեալ կայ ի գիրս ընդ ժամանակս ժամանակս սոցա քաջարութիւնք և արժանաւորք յոլովագունի և մեծամեծաց գովութեանց: - 96.

ԳՈՏԵՐ - Բայց աղերսեալ թագաւորն զարս պատուականս, զՎասակ և զՏաճատ և զԳոտեր, որք էին ի մեծ նախարարութենէ տանն Արծրունեաց՝ զի զժողովն ընկալցին ընդ երից սուրբ ժողովոցն: - 132. Իսկ Վասակ Արծրունի, հայր Աղանայ սրբոյ, առեալ զՏաճատ և զԳոտեր զեղբայր իւր՝ գնաց առ կայսր. մեկուսի եղեալ ի շփոթմանց պարսկական վրդովմանցն և աւերման աշխարհիս. – 132.

ԳՈՐԳ ՀԱՐՄԱՑԻ - Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … և այլք ի նախարարացն Վասպուրական իշխանին, Սմբատ Ապահունի, Գրիգոր Քաջբերունի, Վահան Հաւնունի, սեպուհն Դաւիթ, Գազրիկն Ապուհարազ, Թոդորոս Վարազն, Խոսրով Վահևունի, Խոսրով Ակէացի, Վարդան Գաբայեղէն, Սմբատ Մարացեան, սեպուհ մի Սահակ, Պատրիկն Անձևացի, Գորգ Հարմացի, Դաւիթ Գունդսաղար. – 174.

ԳՈՐԾ - ,,ես եկի խաղաղութեամբ յարքունուստ հրամանէ, և ոչ նման քեզ զապստամբութիւն ի գործ արկեալ. – 330. ,,և այս ևս գործ կամ խաղաղութեան կամ պատերազմօք և ելցեն ի գլուխ, միայն զյապաղանացն ի բաց լքցես զդեգերանս,,. – 382. Ազդ եղև Մամիկոնեան սպարապետութեանն անոպայ գործն – 98. այլ անդ կեցեալ և անդէն վախճանեալ, ոչ արժանի ինչ գործ յիշատակաց ցուցեալ: - 110. Այլ և հուր և ծծումբ նաւթիւ բարձեալ ի գործ պատերազմին, և զլոյծ բնութիւնն յանօթս ապակեղէնս եդեալ, և մանր զծծումբն ընդ նմին խառնեալ, եդեալ ի պարսատիկ մեքենայից, և զհուրն առ ընթեր նմին, հնարաւորեալ արկանել զամրոցաւն: - 208. այլ ըստ օրինակի ասացելումն ի Տեառնէ Մովսէսիւ՝ առ ի յանդիմանութիւն արտաքնոցն, զճարպ մեռելոտւոյ տանել ի գործ ինչ արտաքին, այլ ոչ թէ ի կերակուր: - 54. այր գազանաբարոյ, վայրենամիտ, առատաձեռն առ արբումն մարդկան, այր զօրաւոր զօրութեամբ ի գործս պատերազմաց, ահարկու ազանց, կարողութիւն և ուժեղութիւն Աւշնի ի սորա ձեռս բաւականացեալ: - 374. Անդանօր քաջն մեր Աշոտ զիհւանդութիւնն կեղծաւորեալ ի տեղւոջ օթոցին անկեալ դնէր, մինչ ակն ունէին յառաջանալ ի գործ պատերազմին: - 328. արդ թողոցո զերկրորդ մասն Անձաւացեաց որդւոյ իմոյ Դերանկիդ, և այլ մի յաւելուր ընդ հակառակս ինչ ձեռն ի գործ արկանել - 330. արդ փութա անյապաղ վճարել զբռնահարեալ գործ միաբանութեան նոցա քակտել,,: - 362. Արշակ տուեալ պատերազմ ընդ Մակեդոնացիսն՝ և անդ Կիւրոս քաջապէս արիացեալ առաւելանայր ի գործ պատերազմին. – 72. Բայց Աշխէ ոմն … ոչ եմուտ ընդ նոսա ձեռնամուխ լինել ընդ նոսա ի գործ պատերազմին, այլ կայր ի բացեայ իբրև հազարօք երկուք – 232. բայց զտոհմէն Արծրունեաց ոչ ինչ այլ իմանալ կարացաք, թէ զինչ գործ գործեալ նոցա, բայց միայն զխաղաղասէր կեանս կեալ առ թագաւորն և առ նախարարսն – 96. Բայց էր Համամ սէգ և ամբարհաւաճ, յոյլ և թոյլ առ պատերազմի գործ, միայն և շղոմարար հպատակութեամբ վարէր առ թագաւորն – 90. Բայց մեզ կայ առաջի ասել վասն Ջափրայ և չար գործոց նորա, անգիրս մնացեալ յայլոց, զոր կատարեաց ի վերայ աշխարհիս Հայոց երկայնագոյն ժամանակաւ և անըմբերելի նեղութեամբ ի մերս հանդիպեալ աւուրս, որ էր Հայոց Յ թուական: - 168. Բայց մի ինձ մեղադիր լինիր, ո՛վ ուսումնասէր դու, սակս ոչ զբովանդակ սորա գործս շարել ի ճառս մանրապատումս: - 302. բայց նուազեալ ազգին՝ ոչ զոք ունէին, որ կարող լինէին զգործ պատերազմին վճարել և զպաշտօն թագաւորին. – 90. Բայց քանզի ամենայնիւ ամենայն ուրեք ոչ ոք զօրեաց կալ ընդդէմ նորա յամենայն գործս զոր և կամք իւր ախորժէին՝ սկսաւ ձեռնամուխ լինել կարգաւ ընդ բոլոր աշխարհս արևելեայս – 274. Բայց քանզի հաւատացեալ էր վերակացութիւն աշխարհիս Հայոց Աշոտի, որ իշխանաց իշխան՝ ձեռն ի գործ արկեալ նուաճել զիշխանս Հայոց, զՎրաց և զԱղուանից, որ եղև իսկ: - 322. Դարձեալ պիտոյ է մեզ դառնալ առ ի վերագոյնսն, որ նախ քան զպատերազմն Աղձնեաց եղեալ են հանգամանք գործոց ի զօրացն Տաճկաց, և թէ ո՛րպէս եկաց ընդդէմ նոցա իշխանն Աշոտ և վանեաց զնոսա սրով սուսերի: - 176. դնէր ուխտս ընդ իշխանս աշխարհիս Հայոց՝ գնալ ըստ արժանի /180/ հաւատոցն Քրիստոսի, զի վկայեսցեն ըստ անուան քրիստոնէութեանն և գործքն: - 182. և ազատացն յետուստ կողմանէ սուր ի գործ արկեալ սպանին զնա, և զգլուխ նորա հատեալ առ /368/ բերդայինսն յղէին: - 370. և առաջնորդէր նորա սպարապետն ի գործս պատերազմացն և յելս և ի մուտս աշխարհացն. – 270. և զվատացն և զաննշանիցն նշանաւորեալ ըստ վատութեանցն և զգործս նոցա – 74. և խորհուրդք խորհրդականացս յոչինչ համարեալ լինէին ի գործս մարտից և յայլ կարգս հոգաբարձութեան աշխարհիս. – 194. և այն ինչ ի քթթել ականն դարձուցին զղաշիկն, և զհետ մտեալ փախստէիցն սուր ի գործ արկեալ՝ դիթաւալ կուտակս կուտակս արկանէին. – 382. Եւ անդ գտեալ ամրագոյն անձաւ տեղի անկասկածելի ի պատերազմական գործոց և զնա պարսպեալ պատուարօք շուրջանակի – 392. և անյապաղ փութով զգործ պատերազմին վճարեալ քաջք ընդ քաջս ելեալ.– 64. և աշխատասէր մշակքն պատրաստեցան ի գործ երկրասէր վաստակոցն – 268. և ասացեալքն ի սրբոյն հանդերձ գործով զկատարումն առնու: - 100. և աստի և անտի երիվարի փորոյն տախտակագործ

գրգեալ ըստ փորոյն չափու մածուցեալ ի ձև վահանի զգործ արուեստի զինուն ցուցանեն: - 208. և բազում վնասս ի գործս արքունի կուտէին ի վերայ իշխանին Աշոտի. և քմազարդ բանիւք գրգռեն զթագաւորն ի վերայ իշխանին ի չարիս: - 180. և բանք սրբոյ Ներսէսի ընդ կենդանի բանին Աստուծոյ խառնեալ՝ դիւրագոյնս զհատուցումն արհամարհողացն հատուցանէր յօրհնութիւնս և յանէծս, անյապաղ զգործն կատարելով. – 100. և բացեալ զտուն դիւանապահ մատենիցն և գտեալ զսերունդս Սենեքերիմայ, և զգործս նոցա զմիոյ միոյ ուրուք յանուանէ զառն իւրաքանչիւր զանուն և զքաջութիւն իւր, նոյնպէս և զայլն ամենայն ըստ տոհմից տեղեաց - 74. և գունդ անհաւատից դառնացեալ ոգւով ի վերայ կանանց և որդւոց իւրեանց ազգականաց՝ յարձակեցան ի վերայ նոցա ուժգին սաստկութեամբ և սուր ի գործ արարեալ յանխնայ կոտորեցին. – 402. և եթէ յերկարիցի գործոյս այսորիկ հանդէս և մարտիցն հանգամանք ոչ փութանակի վարիցին՝ գուցէ օգնականութեամբ գիշերոյ եկեսցէ ի վերայ քո և մեծամեծ աւճիրս ի վերայ քո և զօրացդ արքունի հասուցանիցէ: - 212. և եթէ վասն չարութեան գործոց նոցա տաղտկացաւ Աստուած և ետ ի ձեռս ձեր՝ բաւական լիցի ձեզ այդչափ որչափ կալէքդ. – 160. և եկեալ կացին մօտ առ Կանգուար բերդ, և պատերազմեալ զամիսս Բ՝ ոչ ինչ գործ ի գլուխ ելեալ ըստ ախորժման. – 332. Եւ եղև այր թանգար արուեստիւ և հմուտ վաճառականութեան. հարկանէր ճանապարհս հեռաւորս ի գործ վաճառականութեանն, յԵգիպտոս և ի կողմանս Պաղեստինացւոց. – 158. և զամենայն վնասս և զգործս ապստամբութեանն ի վերայ Աշոտի կուտէին: - 194. և զԱրշաւիր ի գործ պատերազմի զօրագլուխ կարգեաց: - 82. և զզօրն տուեալ ի ձեռս Վահանայ Ամատունոյ, հոգալ զգործ պատերազմաց, թէ արդեօք դէպ լինիցի ուստեք: - 96. Եւ գչարեալ ընդ խափանումն խորհրդոցն իւրոց՝ ամբաստան յոյժ լինէր զԱշոտոյ հանդերձ թղթովք Տաճկաց, որք էին ի կողմանս Հայոց, բազում այն ինչ զոր ստութեամբ քան թէ ճշմարտութեամբ զեկուցանեն զնմանէ զգործս, և թէ հակառակս ևս թագաւորութեան քոյ բանըննդէմ լինի հանապազ: - 172. Եւ իբրև եհաս առ թագաւորն որ ինչ գործեցաւն՝ ոչինչ գոյր տեղի այլ պատասխանւոյ. բայց ասէ, ,,արժանապէս այն գործ նոյն գործեցաւ,,: - 370. և իմ խնայել ի ձեզ ոչ արարից զրաւ կենաց ձերոց ըստ արժանի ապիրատ գործոց և վնասուցն, զոր յանցեայքն առ իս դուք. -244. և խնդրէր առնուլ զտէրունական կնիքն, զի կատարեալ լիցի ի գործս պատուիրանաց Տեառն – 222. և կացուցեալ զնոսա ի կարգի ստրկութեան, որոյ զփոյթ հպատակութեան ցուցեալ՝ կարգէ զնոսա ի գործ ծառայութեան, կրել արծուիս և բազէս. – 64. և կուտէր խումբս սինկղիտոսաց զամենայն իմաստունս Ասորոց և Բաբելացւոց տեսանել վասն գործոյս այսորիկ: - 180. Եւ մեր անտես արարեալ զգործս վնասուց ձերոց, զոր մեղայք մեզ, և լիցին անձինք ձեր ի գիւտս, և կեցջիք և տիրեցէք աշխարհի և տանց ձերոց, դուք և որդիք ձեր – 244. և մինչ այսմ գործոյ պարապէր՝ դէպ եղև նմա ի կողմանս Եգիպտացւոց հանդիպել առն միոյ մոնազնի, որում կոչէին Սարգիս Բհիրայ, որ էր եղեալ աշակերտ մոլեգնութեանն արիանոսաց. – 158. Եւ մինչ այսպէս կայր աշխարհս յանկարգ խաղաղութեան՝ եհաս լուր գործոյն առ Աւշին և առ իշխանն Աշոտ, եթէ ,,վրդովեալ է երկիրն, և կան ի տարակուսի՝ որք զամուրսն քո ունին. – 362. Եւ մինչդեռ այս գործ խորհրդածէր՝ հասին ի վերայ նորա քաղաքապետք երկու, անուն միոյն Բշիր և երկրորդին Զքրի, և կալան զնա տանել առ Աշոտ որդի սպարապետին: - 316. և յայտնի ոչ վայելչանայր կատարել զոր կամէրն, մի՝ վասն յաղթող մեծանուն գործոյն, նախատ անձին համարելով, երկրորդ՝ վասն վաշտիցն զօրութեան: - 326. և յանդիմանել զամենայն ամբարիշտս վասն գործոց իւրեանց զոր ամբարշտեցան,,: - 26. Եւ յառաջեալ առաջոյ զօրուն Կիւրոսի՝ հարդարեն զգործ պատերազմին: - 64. և յերկարեալ գործ պատերազմին հարուստ մի ժամ - 64. Եւ յերկարեցան գործ պատերազմին մինչ ի տասներորդ ժամ աւուրն – 232. Եւ յորդորականիւ հրաժարեցուցանէր զնոսա ի բաց կալ յապիրատ և ի վնասակար գործոցն զոր գործէին – 182. Եւ նոցա ի գլուխ հանեալ զգործ պատերազմին՝ դառնան զօրքն Հայոց մեծաւ յաղթութեամբ – 176. և շտապով փութանակի յասպազինէ երիվարէն ի վայր արկեալ զինքն առաջի Աղէքսանդրի, առ ոչինչ համարեալ յահռնաբար

/գրքում՝ յահուռնաբար/ գործսն զոր գործեաց՝ փութացաւ ետ ողջոյն արքայի և ասէ. – 68. Եւ ոչինչ ամենևին զչարացաւ ընդ նմա Բուխայ և ոչ յիշեաց զգործսն զոր գործեաց, և ոչ տրտմեցոյց զերեսս իւր. – 288. և որոց ոչ գործք ինչ և ոչ քաջութիւն ուրուք յայտ յանդիման ցուցանիւր. – 68. և չարչարէին զնոսա ի գործս խիստ սաստկասառոյց ձմերանն դառնութեան. – 188. և ռամիկքն ամբոխին ոմանք ի կողմանէ մխեցին զձեռս ի գործ պատերազմին քարամբք: - 232. և սուսեր ընդ մէջ ածեալ, և հեծուցեալ ի մեծազարդ ջորւոջ, և նժոյգս առաջի և զկնի ի զարդ և ի զէն սպառազինեալ և ձայնք փողոց և դոփիւնք թմբկաց և այլ երաժշտական գործոց հնչեցուցանէին շուրջանակի. – 236. և սուր ի գործ արարեալ զերիս աւուրս՝ սպառեցին զամենայն մարդ ի քաղաքին. – 142. Եւ տեսեալ զայնպիսի կորուստ՝ ոչ ևս համարձակեցան ի նոյն գործ, այլ տարածեալ կալան զերկիրն ամենայն: - 146. Զայս գործ լուեալ Լիդէացւոց թագաւորին Կրոսիսեայ բազմաշփոթ յուզմամբ ամբոխ արարեալ, զօրս բազումս գումարեալ, ելանել տալ պատերազմ ընդ Կիւրոսի – 64. զի գործ մի գործեմ ես յաւուրս ձեր, գործ որում ոչ հաւատայցէք, թէ ոք պատմեսցէ ձեզ: - 200. զի գործ մի գործեմ ես յաւուրս ձեր, գործ որում ոչ հաւատայցէք, թէ ոք պատմեսցէ ձեզ: - 200. զոր ժողովեալ պահեալ և կնքեալ ունէր յօր հատուցման վրիժուց՝ հատուցանել մեզ ըստ գործս մեր, ի հարկանել զքարի զոտս մեր. – 196. զոր կազմեաց իւր սատանայ գործի աջողակ յամենայն արուեստ գիտութիւն խարդախութեան, իբրև զպատշաճ դարան դեղեալ նետիւք ընդ խաւար թռուցելոյ յոգիս խաւարամածս: - 248. Զսա ըմբռնեալ զօրաց Տաճկաց ածին առ զօրավարն. և բազում վնասս ի գործս արքունի կուտեցին ի վերայ նորա և ստութեամբ առաւել քան թէ ճշմարտութեամբ պարտաւորեցին զնա: - 288. ժամ տուեալ ի գլուխ հանել, յոր չոգանն զգործ պատերազմին: - 328. Ի դառնալն Բուխայի յարքունիսն, և կայր զյօնսն պռզտեալ, փքացեալ լի ամբարտաւանութեամբ՝ կոկոզաբանէր ի վերայ մեծամեծ գործոցն գործելոց – 326. Իբրև աջողութիւն գործոյն գլխաւորեցաւ՝ եղև դառնալ Քսերքսեանց, առեալ ի պարգևի զՏմորիս ամրոցաւն և զգետափնեայսն Նինուէի: - 66. Իբրև հասին ուր հանդերձեալն էին՝ և երկոցունց զօրքն անհուն բազմութեամբ յանդիման եղեն միմեանց, և ճակատ առ ճակատ զգործս պատերազմին յարդարէին – 328. Իսկ զՎահագն Հայկազնեայ … կացուցանեն ի դրան արքունի, յառաջանալ ի գործ պատերազմին մեծաւ աշխատութեամբ՝ կամ մեռանել ի սրոյ թշնամեաց դիպելոց, կամ յաղթել քաջասրտութեամբ: - 70. Իսկ յետ այսց գործոց եղելոց ի բառնալ թագաւորութեանն Հայկազնեայցն, ոմն այսպէս ոմն այնպէս շփոթաբար կեցեալ անիշխանութեամբ - 68. Իսկ Ջաջուռ Արծրունի ձեռն ի գործ արարեալ՝մատուցեալ առ թագաւորն խնդրէ զԱնիանոս – 76. Ձեռնամուխ եղեն ի գործ պատերազմին և քահանայքն, որ կային ի բազմութեան գաղթականին – 232. մինչ ելեալ արտաքս տիկինն ի հետիոտս լի հառաչանօք՝ բաւական համարել զգործ նահատակութեանն, զոր ետ Աստուած ի ձեռս Աշոտոյ. – 176. Նորա զչարեալ ընդ հասանել պատգամին՝ առ զայրուցս բարկութեան քինահանութիւն վրէժխնդրութեան արարեալ՝ ի բաց եհան ի գրոցն պատմութենէ՝ որ ինչ վասն տանն Արծրունեաց էր գործոց հանգամանք, և որ ինչ օրինակ մարտիրոսութեան Վահանայ Արծրունոյ: - 130. որ և ըստ ազդեցութեան զկատարումն առնոյր գործն: - 340. որ զջրհեղեղին իրս գուշակեաց Քսիւսիւթրեայ, և զառաջինս իւր գործոց բնաբանապէս գրել և դնել յաման պղնձի մածեալ կապարով ի պահեստի ի Սիպարացւոց քաղաքին: - 36. որ էին ընդ նմա եկեալ ի գործ պատերազմաց ըստ հրամանի թագաւորին և մեծ զօրավարին – 224. Որոյ երթեալ առ Շապուհ յիշեցուցանէ նմա զհարազատէն իւրմէ Մեհուժանայ՝ միամիտ և հպատակ /108/ լինիլ արքայի, և զպատերազմացն գործ և զբազում աւարառութիւնս և զգերփանս Հայոց աշխարհիս ի Մեհուժանայ, և զմահն նորա ի ձեռանէ քաջին Սմբատայ Մամիկոնէի- 110. որոց թողեալ զգործ պատերազմի ամրոցին՝ դարձաւ գնաց աներկիւղ քաջասրտութեամբ ընդդէմ նորա օժնդակ զօրու Գուրգէնի – 334. պատմեաց նոցա զհանգամանս տեսլեանն … և դարձեալ զնորոգումն հայրապետութեան և թագաւորութեան ի նոյն զարմէ Արշակունեաց, և զգալուստ նեռինն, և զգալուստն

Քրիստոսի, և զհանդերձեալ դատաստանացն, և զհատուցումն իւրաքանչիւր ըստ գործս իւր – 120. Վասն զի այլոց գործք մի կամ երկու կամ այլս ևս գործք գործեալ է. իսկ սորայս՝ գերազանցեալ յաճախեաց քան զբազմացն իրողութիւնս. – 302. Վասն զի այլոց գործք մի կամ երկու կամ այլս ևս գործք գործեալ է. իսկ սորայս՝ գերազանցեալ յաճախեաց քան զբազմացն իրողութիւնս. – 302. յերկարեցաւ գործ պատերազմաց սոցա իբրև մօտ ի լնուլ ամի միոյ.- 286.

ԳՈՐԾԱԿԱԼ - Բայց զերկրորդ մասն Անձաւացեաց հանդերձ Նորաբերդ ամրոցաւն Դերանկին նուաճեալ ընդ իւր գործակալօք. – 326. և զՄարդաստան գաւառ զբուն բաժին տուեալ ցԳուրգէն, և նորա զիւր գործակալս թողեալ անդր: - 326. Եւ այնպէս յանհոգս աներկիւղս հարկապահանջ գործակալօք վարէին: - 372. Եւ զի ստեալ Դերանկին Գուրգենայ եհան անտի զգործակալսն՝ նոյն գունակ Գուրգէն հնարաւորեալ առնու զամրոցն և հանէ զնորա գործակալսն – 326. և կալեալ զնա եդ ի բանտի ի Նկան բերդի և զամրոց նորա եհան ի նմանէ, և կացոյց զհաւատարիմս իւր պահել զնա, և զտուն և զստացուածս հանեալ ի նմանէ՝ և կացոյց ի վերայ աշխարհին զիւր գործակալս: - 348. զորոյ լոյծ և մեղկ բարս ուսեալ թագաւորին՝ կացուցանէ զնա ի վերակացութիւն գործակալաց դրան արքունի – 90. Եւ զի ստեալ Դերանկին Գուրգենայ եհան անտի զգործակալսն՝ նոյն գունակ Գուրգէն հնարաւորեալ առնու զամրոցն և հանէ զնորա գործակալսն – 326.

ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ - զի՞ կացուցեր զարսդ զայդ ի գործակալութիւն աշխարհի քո - 82. զոր կարգէ զնոսա Ներսէհ ի վերակացութիւն գործակալութեան – 82.

ԳՈՐԾԱԿԻՑ - Այլ և վասն գործակցաց տապանին /30/ դիտողագոյնս է ասել. – 32. և բազմութիւն քրիստոնէիցն … գոհացեալ միաբան ետուն փառս Աստուծոյ, որ զօրացոյց զսուրբսն և արար յամօթ զսատանայ հանդերձ գործակցովքն իւրեանց: - 268. և ընդ նմա Շապուհ յԱմատունի տոհմէ, այն որ գործակիցն եղև Գագկայ առ սպանումն Ապումրուանայ, զոր վերագոյնն յիշեցաք – 372. զկարգին յառաջ վարել զպահանջումն, թերևս արդեօք գործակցօք յանդգնեցայց վարել առ ողբերգակս: - 352.

ԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹԻՒՆ - Որգունակ հնչումն տաշելոյ փայտիցն առ Նոյիւ ազդեցութեամբ հիւսնական գործեացն՝ զհեղեղածուփ անդնդաձիգ սահանացն երկնահոս զուգաճանապարհորդութեանն յապրուստ հաւատարիմ առնն յԱստուած յուսացեալ համամիտ ընտանեացն գործակցութեամբ: - 396.

ԳՈՐԾ ԱՌՆԵԼ - և ինքն Ջափր գործ առնէր առ սակաւ սակաւ մեկնել ի նմանէ զզօրսն՝ դիմօք յաշխարհս աշխարհս /326/ ասպատակ սփռելոյ: - 328. Իսկ Դերանիկն գործ առնէր ի գիւտս հնարիմացութեան, և տարուբերէր յանձն իւր՝ գտանել զելս իրացն, որով կարիցէ հանել զամուրսն ի Գուրգինայ և տիրել աշխարհին: - 326.

ԳՈՐԾԱՌՆՈՒԹԻՒՆ - և այնպէս անկարօտս առ պիտանացուս հոգ տարեալ՝ գլխաւորեաց որ ինչ շինութեան և խաղաղութեան աշխարհիս նպաստաւոր առ օգտակարագոյնսն պահանջէր գործառնութեան եղանակք – 392.

ԳՈՐԾԱՎԱՐ - Բայց զաշխարհն Յիսէ որդին Շեհայ բռնազբօսեալ յինքն գրաւեաց և կացոյց ի վերայ նոցա զիւր գործավարս: - 344. արկանել զնա ի կապանս և ի տանջանս մահաբերս, զամուրսն յինքն գրաւել, զաշխարհն տալ ի ձեռս իւրոյ գործավարացն, ըստ պարսկայնոցն հատուցմանց հատուցանել նոցա: - 370. և կացուսցէ ի վերայ աշխարհիս գործավարս, որ ըստ իւրեանց հրամանի զկարգս աշխարհիս յօրինեսցեն – 188. և տարածեալ սփռեալ գործավարս յամենայն երկիրս, բայց միայն յամուրսն ոչ կարացին լինել գամագիտ: - 372.

ԳՈՐԾԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ - Քանզի խառն դրակցութեամբ սահմանին առ միմեանս Փոքր Աղբագ և աշխարհն Կորճէից և Պարսկահայոց՝ և հանապազ առ միմեանս զգժտութիւն կեղծաբերէին, մարզպանն և որ զԿորճէիցն ունէին զգործավարութիւն. – 400.

ԳՈՐԾԵԱԼ - այլ և ամենայն թագաւորք Ասորեստանեայց որդի ի հօրէ առեալ զիշխանութիւն ունէին, ոչինչ արժանի յիշատակի ուրուք գործեալ – 56. բայց զտոհմէն Արծրունեաց ոչ ինչ այլ իմանալ կարացաք, թէ զինչ գործ գործեալ նոցա, բայց միայն զխաղաղասէր կեանս

կեալ առ թագաւորն և առ նախարարսն – 96. Գուրգէն որդի Ապուպելճի Վասպուրական իշխանի, ի շփոթի ժամանակին Բուխայի և ի հայրապետութեանն Յովհաննու Հայոց կաթողիկոսի, իմաստութեամբ գործեալ՝ ոչ եկաց հակառակ չարին. – 302. եթէ չար ինչ թուիցիմ յաչս ձեր, և ապիրատս գործեալ եմ առ ձեզ և խարդախութեամբ բնակեալ եմ ընդ ձեզ՝ աւասիկ յանդիման երեսաց իմոց տուք պատասխանի – 214. Եւ յոլով այն լինէր զոր ինչ գրէինն՝ զոր ոչ էր գործեալ Հայոց - 194. և ի դիմաց ձերոց երևի, զի զօրութիւն բազում գոյ ի ձեզ, զի այդչափ վնասս գործեալ է ձեր առ իս - 244. Եւ յարգելուլ զնա ազատագունդ վաշտիցն՝չանսայր, քանզի լուեալ էր նոցա, եթէ շրջաբերական թղթով դարան գործեալ էր նմա Աշոտոյ իշխանաց իշխանի: - 352. և նենգ գործեալ նմա, վասն նախանձու թագաւորեցելոյ Ասորդանի /ճիշտը՝ Ասորդանիս/, երկու ևս որդիք նորա Ադրամելէք և Սանասար՝ սպանին զնա սրով, որ թագաւորեաց ամս ԺԸ – 60. և ցուցէք յականէ յանուանէ մի ըստ միոջէ իւրաքանչիւր զվնասս զոր գործեալ եմ, դի՛ք ի լսելիս համագունդ զօրականացս, և մի՛ պատկառէք խօսել զճշմարտութիւնն:- 214. միջնորդեալ հայրապետին երդմամբ ուխտի խաղաղութեան՝ ի բաց լքանել անյիշելի մոռացմամբ զչարեացն գործելոց զվնասս. – 348. Վասն զի այլոց գործք մի կամ երկու կամ այլս ևս գործք գործեալ է. իսկ սորայս՝ գերազանցեալ յաճախեաց քան զբազմացն իրողութիւնս. – 302.

ԳՈՐԾԵԼ - ,, վնասս և զբեկումն հարկաց արքունի և զկոտորումն զօրաց քոց Աշոտ գործեաց, և նա է պատճառ ամենայն ապստամբութեան Հայոց ի քումմէ թագաւորութենէդ, ասեն, ո՛վ քաջդ և հաւասար աստուածայնոց կարողութեան ինքնակալ, և ընդհանուր իշխեցօղ կենաց և մահու,,: - 180. ,,զի՞նչ է այդ, զոր դուք ի ծածուկ գործէք, և ընդէ՞ր խորհուրդք գաղտնիք ընդ միմեանս խորհիք. – 214. այլ ահա գործել զարդարութիւն և պահել զպատուէրն ասացեալ նմա. – 20. Բայց թէպէտ և ունէր զպատճառ զբարեկամանալն Արէտայ ընդ Աբգարու և ընդ Խուրէնայ՝ այլ Աբգար և Խուրան առ փափագումն որ ի Քրիստոս, և առ լուր սրբոյ Փրկչին, և որ ինչ գործեացն Հերովդէս՝ ոխացեալ ընդ Հերովդի – 78. Բանն զմեօք զանց առնէ. և ոչ վայելուչ է լռութեամբ և մոռացկոտ մտօք անփոյթ առնել զայնքան մեծիւ յաղթութեամբ, որ գործեցաւ ի ձեռն զօրացն Վասպուրական ազատանոյն: - 176. Գործեցաւ այս ՅԽԷ թուականութեանս Հայոց, յորում ամի և տէր Գէորգ Հայոց կաթողիկոս փոխեցաւ: - 376. Գործեցաւ այս ՅԾԱ թուականութեանս Հայոց և ի Դ ամի հայրապետութեանն Յօհաննու Հայոց կաթողիկոսի: - 382. եկեալ հասեալ վրէժխնդրութեան պատիժք, վասն անօրէնութեանց մերոց զոր գործէաք առ հասարակ ի փոքրկանց մինչև ցմեծամեծս. – 196. Եկն եմուտ ի գաւառն Աղբագ, և ասպատակ սփռէր ընդ կողմանս կողմանս յերկիրն Վասպուրական, գերփէր, աւերէր, յափշտակէր, կապուտ կողոպուտ գործէր ընչից և ստացուածոց. – 176. Եհարց սաստիւ կամ թէ հրամանաւ տէրութեան իւրոյ, ,,ի բաց լեր, ասէ, ի հաւատոցն Քրիստոսի, և իմ թողեալ քեզ զբազում վնասսն զոր գործեցեր – 290. ԵՐԿՐՈՐԴ ՆՈՐԻՆ ԵԻ ԵՐԹԱԼՆ ԳՈՒՐԳԷՆԻ ԶՀԵՏ ԿՈՉՈՂԱՑՆ ԲՈՒԽԱՅԻ ԵԻ ՈՐ ԻՆՉ ԳՈՐԾԵՑԱԻՆ, ԵԻ ԹՈՒՂԹՆ ԻԲՐԵԻ Ի ԴԻՄԱՑ ԱՐՔԱՅԻ: - 234. և գրեալ էր առ Բուխայ, զի մի՛ ինչ չարիս խորհիցի կամ գործիցէ առնն այնմիկ, այլ տացէ տանել զնա առ թագաւորն մեծաւ պատուով և զգուշութեամբ: - 288. և հեծելագունդ զօրացն Կայսկին զկնի նորա, զգացեալ զպատճառ ելիցն նորա ի բանակէն. որում ոչինչ գամագիտ կարացեալ լինել՝ դարձան ամօթալից կորակնեալք, յանգէտս համարեալ զինչ գործեցինն: - 342. և ամենայն խորհուրդք իւր ապականեալ ցրուեցան. եթէ զի՞նչ գործիցէ ոչ գիտէր. – 280. և Գուրգէն ելեալ ընդդէմ նոցա բազում անգամ՝ոչ սակաւ օճիրս գործէր ընդ զօրս Տաճկաց: - 302. և գրեցին և ծանուցին արքայի՝ զոր ինչ գործեցին և որպէս հարան զօրքն արքունի: - 286. Եւ եհան արձակեաց զնա Տէր Աստուած ի դրախտէն փափկութեան՝ գործել զերկիր ուստի առաւ: - 22. Եւ զարմանք կալան զամենայն բազմութիւնն ի վերայ պնդութեան սրտին և զօրութեան ուժոյն և քաջութեան նահատակութեանն, զոր գործեաց երանելին Գէորգ. – 268. և զի ասէ՝ գործել և պահել՝ ոչ իբր ի լիութիւն ամենակատար դրախտին կամ պահպանութիւն ի վնասակարաց – 20. Եւ

էր գրեալ ի միում թղթի անդ, յիշեցուցանելով զոր ինչ գործեաց Աշոտ ի զօրսն Ապահունեաց զյաղթանակ պատերազմին և զհոյակապ անուն ստանալոյն՝ ասէ – 382. Եւ իբրև եհաս առ թագաւորն որ ինչ գործեցաւն՝ ոչինչ գոյր տեղի այլ պատասխանւոյ. բայց ասէ, ,,արժանապէս այն գործ նոյն գործեցաւ,,: - 370 Եւ իբրև եհաս առ թագաւորն որ ինչ գործեցաւն՝ ոչինչ գոյր տեղի այլ պատասխանւոյ. բայց ասէ, ,,արժանապէս այն գործ նոյն գործեցաւ,,: - 370. Եւ իւր հազարապետին գրեալ և ծանուցեալ էր արքայի, զոր ինչ գործեաց ցայն վայր ժամանակի: - 220. Եւ յետ աւուրց ինչ դարձեալ դառնայ Վահան ի Սամառայ, զեկուցանել Աշոտի որ ինչ գործեցաւն:- 310 Եւ յորդորականիւ հրաժարեցուցանէր զնոսա ի բաց կալ յապիրատ և ի վնասակար գործոցն զոր գործէին – 182. և շտապով փութանակի յասպազինէ երիվարէն ի վայր արկեալ զինքն առաջի Աղէքսանդրի, առ ոչինչ համարեալ յահռնաբար/գրքում՝յահուռնաբար/ գործսն զոր գործեաց՝ փութացաւ ետ ողջոյն արքայի և ասէ. – 68. Եւ ոչ ոք այսքան աղէտս տարակուսանս հասոյց ի վերայ մեր և ի վերայ ազգի և զօրաց և զօրավարաց մերոց, որչափ գործեաց Աշոտ իշխան Վասպուրական: - 198. Եւ ոչինչ ամենևին զչարացաւ ընդ նմա Բուխայ և ոչ յիշեաց զգործսն զոր գործեաց, և ոչ տրտմեցոյց զերեսս իւր. – 288. Եւ պատճառ այսոցիկ զի՞նչ, եթէ ոչ այն զոր Պօղոսն ասաց, եթէ ,,վասն զի ոչ ընտրեցին զԱստուած ունել ի գիտութեան՝ մատնեաց զնոսա ի միտս անարգութեան գործել զանարժանս,,: - 374. և պատմեցին նմա՝ զոր ինչ գործեցին զիրս քաջութեանն: - 222. զի Գագիկ անցեալ ամրանայր ի Ճախուկ բերդի, ի կասկածի կալով ի Դերանկէն, ըստ զեկուցմանն զոր ինչ գործեաց Հասան առ Դերանիկն: - 350. զի գործ մի գործեմ ես յաւուրս ձեր, գործ որում ոչ հաւատայցէք, թէ ոք պատմեսցէ ձեզ: - 200. Զնոյն տեսեալ ազատացն Վասպուրականի, անտանելի մնալով առ դիպուածն զոր ինչ գործեաց Ապումբրուան՝ ելին գնացին առ Ատոմ որդի մեծին Գուրգինայ յամուրն Կանգուար, գտանել զելս իրացն – 364. զոր գործեաց ընդ սուրբսն Վրթանէս և Յուսիկ և ընդ քահանայն մեծ Դանիէլ – 98. զօր գումարել, այրուձի կազմել, մեծամեծաց աշխարհատերանց պարգևս տալ, ի թիկունս և յօգնութիւն զամենեսեան կոչել, զի ըստ յանձնառութեան խրատու նորա նոյնպէս և գործեսցէ: - 346. ընդ ակամբ հայելով, թէ գուցէ ճողոպրեալ ելանիցէ ի ձեռաց մերոց, կամ ի գիշերամարտս յանկարծ հասանիցէ ի վերայ մեր մեծամեծ ոճիրս գործիցէ: - 202. Ընդ ժամանակս Պերոզի արքայից արքայի, ոմն յաղանդոյն Նեստորի Բարծումայ անուն, որ ունէր զանուն եպիսկոպոսութեան, զօրեղագոյնս զնեստորական հերձուածոյն բուռն հարեալ, և քսութեամբ զնախարարացն Հայոց առ Պերոզ վարելով՝ բազում օճիրս արիւնհեղութեան գործեաց: - 130. ընդ որ զչարացեալ Շապուհ, թէ ընդէ՞ր առանց իւր հրամանի զայն գործեաց – 112. Իբրև գիտաց Շապուհ արքայ զոր գործեաց Արշակ՝ թագաւորեցոյց ի վերայ Հայոց զԽոսրով ոմն յազգէն Արշակունեաց: - 110. իսկ որք արուք ընդ արուս զխայտառակութիւն գործէին՝ ծծմբախառն հրով բորբոքեցան, զյաւիտենական հրոյն զառհաւատչեայս յինքեանս կրելով – 336. կասկած ունելով որ ինչ գործեացն ընդ Աշոտ: - 316. հարուստ մի հեռի զքարանցն տաշելոյ զհոլովումն բերելով առ տրամադրութիւն կոչարանին իբրև ասպարիսօք երիւք, զբացագոյնն մօտագոյնս գործելով սայլիցն հոլովմամբ. – 396. մանաւանդ յառաջագոյն պատրաստեալ պատսպարեաց թղթովք և պատարագօք առ թագաւորն և առ զօրավարն գնալ ըստ հրամանաց նոցա, և ոչ ինչ արտաքոյ կամաց նոցա խորհել կամ գործել ինչ: - 270. Մանաւանդ /370/ թէ նախախնամող և պահպանական աջն Քրիստոսի հովանաւորեալ առ ապրուստ հրածին կարկտաբեր հասեալ կորստական դիպուածին, օգնութիւն հասեալ յԱստուծոյ՝ քաջասրտագոյնս զնա գործեաց և շութափեալ զնա ի ժանեաց գազանին – 372. Յայնժամ իբրև ետես անօրէն զօրավարն Մուսէ, թէ ոչ ելին ի գլուխ խորհուրդ չարին յօժարութեանն … փութացաւ արձակել գուժկան յարքունիս, ծանուցանելով արքայի զոր ինչ գործեաց Աշոտ իշխանն Վասպուրական: - 176. Յայնժամ իսկ և իսկ փութացեալ /գրքում՝փութեցեալ/ եհաս գուժկանն առ հոյակապն Աշոտ իշխանաց իշխան, զեկուցանելով նմա որ ինչ գործեցաւն: - 348. յիշեցուցանէր զոր ինչ

գործեաց ընդ Աշոտ և ընդ աշխարհ նորա, յուշ առնէր և զքաջութիւն արիութեան նորա – 268. Նոյն ժամայն մատուցեալ ոմանց առ Դերանիկն՝ ստուգագոյնս քսէին վասն Գագկայ Ապումրուանայ. խորհել ընդ կորապաղատին, զոր ինչ գործեաց Հասան զանօգուտսն. – 348. Նորա դարձեալ դառնայ ի Սամառայ և ծանուցանէ արքայի զոր ինչ գործեաց, և թէ զիա՛րդ են առ միմեանս միաբանութեամբ իշխանք Հայոց: - 172. ՈՐ ԻՆՉ ԳՈՐԾԵՑԱԻ ՅԵՐԿՐՈՐԴՈՒՄ ԱՄԻՆ ԳԱԼՍՏԵԱՆՆ ԲՈՒԽԱՅԻ, ՈՐՔ ԵՆ ՈԼՈՄԲԻԱԹՔ ՎԱՍՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ԸՆԴ ՍԱՀԱԿԱՅ ԻՍՄԱՅԷԼԱՑՈՑ,ՈՐ ԻՍՄԱՅԷԼԻ ՈՐԴԻ ՃԱՆԱՉԷՐ, ԵՒ ՎԱՍՆ ՊԱՇԱՐՄԱՆ ՔԱՂԱՔԻՆ: - 268. ՈՐ ԻՆՉ ԶԿՆԻ ԱՅՍՈՐԻԿ ԳՈՐԾԵԱՑ ԲՈՒՀԱՅ Ի ԴՈՒԻՆ ՔԱՂԱՔԻ, ԵՒ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՎԿԱՅԻՑՆ: - 260. ՈՐ ԻՆՉ ԶԿՆԻ ԱՆԻՇԽԱՆՈՒԹԵԱՆ ԳՈՐԾԵՑԱԻ ԵՒ ՊԱՏԵՐԱԶՄԱՑՆ: - 298. Որպէս Յովսեպոս մեզ զրուցաբանէ և զինչ գործեաց ընդ մանկունսն: - 78. ՎԱՍՆ ՈՐ ԻՆՉ ԳՈՐԾԵՑԱԻ ԸՆԴ ՀԱՆՈՒՐ ԱՇԽԱՐՀՍ ՀԱՅՈՑ. ԵՒ ԵՐԿՊԱՌԱԿՈՒԹԻԻՆ ԻՇԽԱՆԱՑՆ, ԱՆՀԱՒԱՆՔ ԵՒ ԱՆՀՆԱԶԱՆԴՔ ՄԻՄԵԱՆՑ ԼԻՆԵԼՈՎ, ԵՒ ՈՐ ԻՆՉ ԸՆԴ ՍՈՔՕՔ: - 194. ՎԱՍՆ ՈՐ ԻՆՉ Ի ՕԱՆԱՐՄՆ ԳՈՐԾԵՑԱԻ: - 274.

ԳՈՐԾԵԼՈՑ - ,,գո՞յ թողութիւն իմոց չարեացն /386/ գործելոց, թողո՞ւ Աստուած զիմ պարտեացն յաճախութիւն. ասացէք ինձ, տուք ինձ պատասխանի,,: - 388. Բայց յետ բազում պատերազմացն խորամանկ խաբէութեամբ կոչէ առ ինքն Շապուհ զԱրշակ ի դէմս սիրոյ խաղաղութեան, ոչ ինչ յիշատակ զչարեացն գործելոց ի մէջ առնելով. – 102. զոր եցոյց նմա Հոգին սուրբ՝որ ինչ առ յապա ժամանակս գործելոց էր – 120. Ի դառնալն Բուխայի յարքունիսն, և կայր գյօնսն պռզտեալ, փքացեալ լի ամբարտաւանութեամբ՝կոկոզաբանէր ի վերայ մեծամեծ գործոցն գործելոց – 326. միանգամայն և զերկիր զազրացեալ ի բազմադէմ չարեացն գործելոցն ի նմա: - 28. որպէս գրեալ ցուցանին հանգամանք իրացն գործելոց – 94.

ԳՈՐԾԵՑԵԱԼ - արդ հաճոյ թուիցի քեզ, քաջ զօրավար, զսորայս գործեցեալ քաջութիւն ի վերայ զօրացն Յունաց,,: - 304. դառնալ անդրէն ոչ կամէին, զի կարի սաստիկ ամօթս համարէր զգործեցեալսն, կալ տնել ժուժկալել ընդդէմ նոցա ոչ կամէին, զի բազում անկան ի զօրաց իւրեանց: - 276. Եւ արդ ասացից փոքր ի շատէ զյայտնի գործեցեալսն, զի և որ ինչ ընդ սոքօք և յետ սոցա ի գլուխ ելին հանգամանք իրաց՝ և այնմ առանց երկբայութեան հաւատասցես , իբրև ճշմարիտ և անսուտ պատմողի: - 240.

ԳՈՐԾԻ - Որգունակ հնչումն տաշելոյ փայտիցն առ Նոյիւ ազդեցութեամբ հիւսնական գործեացն՝ զհեղեղածուփ անդնդաձիգ սահանացն երկնահոս զուգաճանապարհորդութեանն յապրուստ հաւատարիմ առնն յԱստուած յուսացեալ համամիտ ընտանեացն գործակցութեամբ: - 396. և ետ տանել ընդ առաջ նորա նժոյգս մեծազարդս և երևելիս, և երգեցիկս և գովասացս և բազում գործիս երաժշտականս առաջի և զկնի՝ մինչև եմուտ ի բանակ նոցա: - 288. և որսորդքն զինքեանց գործիսն պատրաստէին – 268.

ԳՈՐԾՔ ԱՌԱՔԵԼՈՑ - Տես և զմիւս ևս նման սմին ի գրոց Գործոց առաքելոց: - 258.

ԳՈՐՈՎԱԼԻՐ - ընտանեգոյնս ևս ձայնի կոչելով՝ ո՞ւր ես Ադամ, աւաղականս նմա գորովալիր զանկումնն, թերևս ինքեամբ իսկ զօգտակարօքն տածիցի: - 20.

ԳՈՒԳԱՆ - առեալ էր ի բաժնէ /ճիշտը՝ ի բաժնի/ Գագիկ իշխանի … զճուաշ գաւառն և զԹոռնաւան, Արտազ,Մարդաստան, Գառնի, Առբերանի, Աղանդռոտ, Բառիլովիտ, Պալունիք և Մեծնունիք, Տոսպռշտունիք, Բոգունիք, Գուգան գաւառ, Արտաշէսեան: - 388.

ԳՈՒԶԲԱՆ - Եւ զԶրադաշտ մոգ արքայ Բակտրիացւոց և Մեդաց ընկճեալ հալածեաց մինչև ի սահմանս Խեփտաղաց, հզօրապէս տիրեալ բովանդակ Խուժաստանի և կողմանց արևելից և Պարսից, անդր ևս քան զԲահխ և զԴեպուհան, ի Գովմայիդ և ի Գուզբան, ի Շերիբամական /գրքում՝ Շերիբամամական/ և ի Խոճիհրաստան, և միանգամայն ասել մինչև ի ծովն Հնդկաց՝ յոյժ արութեամբ – 44.

ԳՈՒԹ - Եւ ապա անտի ոչ սակաւ ինչ լինէր յաւուր յայնմիկ ձայն լալոյ, հեղումն արտասուաց յահագին բորբոքմանէ սրտից նոցա և գութ խանդաղատանաց թագաւորին և իշխանացն և

զօրացն ամենեցուն և բնակչաց քաղաքին. – 154. Եւ ելեալ գնաց զհետ կոչնականացն ի գուք հարազատութեան, և ի կարծիս սաստիկ հիւանդութեան, թէ մերձ ի մահ անկեալ դնիցի, ըստ ստուգելոյ կոչնականացն: - 348. Եւ զայս առատապէս հեղեալ զգուք արարչական խնամոցն առ արարածս իւր, ողորմեալ մարդասիրապէս բարեխօսութեամբ սրբոցն – 314. և զորդիս ձեր և զմանկունս տեսանելով ի գուք խանդաղատանաց ի գիրկս իմ ընդունէի ընծայիւք մեծաւ զգուանաց, իբրև զառ ի յինէն ծնեալս: - 216. և հարքն ի գուք խանդաղատանաց զպատկերս որդւոց նկարեցին – 40. Եւ մեք ահա անփոյթ այդմ ամենայնի արարաք, զի յայտնի լիցի սէրն և գուք խնամոյն, զոր ասեմք ունել ընդ ձեզ: - 244. Իսկ աբեղայն արիոսեան, զոր յառաջագոյն ասացաք վարդապետ Մահմէտի, տեսեալ զյաջողութիւն իրացն՝ յարուցեալ եկն առ Մահմէտ, ցուցանել նմա զգուք երախտեաց, իբրև յիւրմէ վարդապետէ ուսեալ եհաս այնպիսի իրաց. – 162. Չորրորդ՝ զի զեղբայր և ոչ զօտար ոք, զոր ոչ երկիւղն Աստուծոյ և ոչ գուք բնութեան մեղկացոյց լքմամբ զձեռս արիւնարբու գազանին: - 24.

ԳՈՒԺԿԱՆ - Եւ անդէն իսկ և իսկ փութացաւ, եհաս գուժկան առ թագաւորն, եթէ սպանաւ զօրավարն քո և ապստամբեաց ի պետութենէ քումմէ աշխարհն Հայոց: - 190. Եւ զի էր պաշարել նորա յայնժամ զքաղաքն Մանազկերտ Ապահունեաց աշխարհին, որ ի ձեռս Ապլբառայն էր, և ածեալ հասուցեալ մերձ ի պաշարումն. և ի հասանել գուժկանացն եթող զնոսա, տալով նոցա հրովարտակս ի խաղաղութիւն: -348. և ծանեաւ թէ գուժկան ոք է - 230. Իբրև եհաս գուժկան առ մարզպանն Հայոց Գուրգէն՝ ելեալ զհետ նոցա Ռ արամբք, վառեալ ի զէն և յասպազէն, և գնացեալ եհաս յԱյլի գաւառ. – 402. իսկ և իսկ եհաս գուժկան անկելոցն ի պատերազմին ի պարսկական քաղաքն և յԱտրպատական սահմանսն. – 398. խնդրէր գտանել զելն իրացն եկելոցն առ նա գուժկանացն – 180. Յայնժամ իսկ և իսկ փութացեալ /գրքում՝փութեցեալ/ եհաս գուժկանն առ հոյակապն Աշոտ իշխանաց իշխան, զեկուցանելով նմա որ ինչ գործեցաւն: - 348.

ԳՈՒՄԱՐ - գումար արարեալ են, ամենայն զինուոր ի գանձարանս ի տունս գանձուց թագաւորին, զոր դարձեալ ուղտիւք կրէին ընդ ինքեանս: - 282. Յոքունց կամ թէ բնաւից կարօտանամ իմաստասիրաց գումարից ի մի վայր հասելոց՝ զողբերգականացն ճոխաբանել ճարտասանութիւնս. – 352.

ԳՈՒՄԱՐԵԱԼ - այլ ես ոչ երկեայց ի ժողովելոց երիցանցդ Հռոմայեցւոց, որ գումարեալ գան ի վերայ իմ: - 138. բայց այլ ամենայն իշխանք արևելեայք խոյս տուեալ յերեսաց նորա՝ ետուն տեղի, ելին կալան զամրական տեղիս, ի բերդս և ի քաղաքս և ի լերինս, ընդ ինքեանս գումարեալ զզօրս և զբնակիչս աշխարհաց իւրեանց ամենայն պատրաստութեամբ: - 270. և անդր գումարեալ են ամենայն զօրք և ռամիկք աշխարհիս, արք կորովիք և պատերազմողք, որք ոչ դառնան ի սրոյ. – 212. Եւ առ այսոքիւք պատեհագոյնս իմն գտեալ իբրև յանիշխանութեան՝ ոմանք Ասորեստանեայք և Քաղդէացիք, յազգէ թագաւորացն … զօր բազում գումարեալ՝ յետ ԻՀ ամի անիշխանութեան Ասորեստանեայց ի ձեռն Փուայ թագաւորեցելոյ դարձեալ տիրեն Բաբելոնի և ստորին Ասորւոց – 60. Եւ գումարեալ այնուհետև զանհուն բազմութիւն զօրացն բարձրագոյն քան զառաջինն՝ և ել խաղաց հասանել ի վերայ արևելից աշխարհին – 270. Եւ գումարեալ Հայրակղի զամենայն զօրս իւր յորդոր և խնդալից սրտիւ, բազմութեամբ զօրաց ել ընդ առաջ սուրբ նշանին, ի պատիւ հրաշալի և երկնաւոր գանձուն – 154. Եւ դարձեալ գումարեալ հեծեալս Ռ, զՍահակ Բագրատունի, զորդիս իշխանաց իշխանի զՄմբատ և զՇապուհ և զՄուշեղ Մոկաց իշխեցողք, և զԱրզնոյ զօրսն – 332. Եւ եղև յետ մեծ պատերազմին, որ յառաջ քան զզրուցացդ գրելոյ ելին, ի գլուխս Մանազաւեան նահանգին և Յուշոյ դաշտին, և զխռովարարս քաղաքացն ի մի վայր գումարելոցն, որք և յունայն ասպատակէին աշխարհ – 398. և զօր գումարեալ ել ընդ առաջ նորա: - 352. Եւ զօր գումարեալ եկն եմուտ ի Վանտոսպ, և Դերենիկն յանդիման եղև նմա. – 322. Եւ որպէս ասեն՝ եղև թիւ զօրուն գումարելոյ իբրև ՃՌ-աց. – 366. Զայս գործ լուեալ Լիդէացւոց թագաւորին Կրոսիսեայ բազմաշփոթ յուզմամբ ամբոխ արարեալ, զօրս

բազումս գումարեալ, ելանել տալ պատերազմ ընդ Կիւրոսի – 64. զի և զմատեանս առաջնոցն մեծասաստ ստիպով ի մի վայր գումարեալ՝ հրամայեաց այրել. – 44. Զորոյ իրազեկ եղեալ գալուստ նորա առ Ահմատ, և նորա գումարեալ առ ինքն զզօրս իւրոյ նահանգին և Միջագետաց և զԳեթացիսն՝ և եկն եհաս յանդիման նմա: - 366. Իսկ առաջնորդին Տաճկաց զօր գումարեալ, այրուձի կազմեալ յընտրելոց զօրաց Ասորեստանի և Արաբացւոց – 328. Իսկ զօրքն Տաճկաց գումարեալ ի վերայ նոցա. շուրջ փակեալ, ձերբակալ արարեալ /220/ ածին առ զօրավարն - 222. Իսկ որ տիրէր աշխարհին Ապահունեաց Կայսիկն՝ զիւր զօրսն առ ինքն գումարեալ և որ շուրջ զնովաւ քաղաքայինք և ասպատակքն Պարսից, որք ի Յունացն վերայ առնէին արշաւանս: - 380. իւրաքանչիւր զօրօք գումարեալ, ի մի վայր խաղացեալ՝ գնացին հասին յայն վայր – 174. Նոյնժամայն զօր գումարեալ, գունդ կազմեալ յընտիր ընտիր հեծելոց արանց զօրաւորաց, զօրօք և զօրագլխօք, և տայ ի ձեռս Յովսեփու ումեմն որդւոյ Ապուսէթի – 184. Սա հալածեաց զՅոյնս, և գումարեալ զօր բազում գնաց ի վերայ լքեալ թագաւորութեանն Պարսից յերկիրն Պարթևաց, ի վերայ Յազկերտի անուանեալ արքային Պարսից: - 164. Եւ ամենեցուն ըստ հրամանի թագաւորին յիւրաքանչիւր կողմանց այրուձի գումարեալ՝ հանդերձ այլովք սպառազէն յօրինուածովք անյապաղ երագութեամբ գային ի ժամադրեալ կոչումն: - 198.

ԳՈՒՄԱՐԵԼ - ,,զօր գումարեա, գունդ կազմեա, խաղացո երթալ մտանել յերկիրն Հայոց: - 196. Այլ և զայս ևս եդին առաջի թագաւորին աղերսական մեղադրանս, եթէ ընդէ՞ր իբրև ժողովն գումարէր՝ ոչ զոք ի Հայոց հարկաւոր համարեցայք կոչել ի միաբանութիւն հաւատոց: - 132. Բայց արդ որպէս յառաջագոյն հատուցի զարտաքոյ պարսաւանաց զիս ներքոյ գրել, վասն ոչ ոճով զսորայս կարգել դնել ի շարի աստ զշարագրածս, վասն ոչ բաւելոյ զանչափութիւնն ի մի վայր գումարել յանմասնաւորաբար նշանակութեամբ – 308. դու դիմօք մարտի առ իս զօր գումարեա և ել ընդդէմ իմ ի պատերազմ, և ի միասին մխեցից զձեռս ի սոսա և բարձից զսոսա ի պետութենէ Հայոց,,: - 340. և յերրորդ ամի թագաւորութեան նորա, Սենեքերիմոս զօր գումարէր ի վերայ նորա, և ձերբակալ արարեալ զնա հանդերձ իւրով բարեկամօքն՝ Բաբելոնի կացուցանէր թագաւոր զորդի իւր զԱսորդանիս – 60. Եւ սկսան յաւելուլ ի վերայ չարեացն այլ չարիս, զի ընդ միմեանս մարտ և կռիւս դնէին յաղագս իշխանութեանն ցանկութեան, և ճեղքեցան ի միմեանց և զօրս գումարեցին ի զերծելոցն ի սրոյն և ի գերութենէն Բուխայի. – 298. զի ամենայն մեծամեծք քաղաքին և գլխաւորք և իշխանք յարքունի նախարարութենէն անդ գումարեսցին – 240. զօր գումարել, այրուձի կազմել, մեծամեծաց աշխարհատերանց պարգևս տալ, ի թիկունս և յօգնութիւն զամենեսեան կոչել, զի ըստ յանձնառութեան խրատու նորա նոյնպէս և գործեսցէ: - 346. զօրս գումարէիք, այրուձի կազմէիք, մարտ և պատերազմունս գրգռէիք, ճակատ դնէիք և զզօրս մեր ի սատակումն սրոյ մատնէիք – 244. մինչև հարկեցաւ թագաւորն յամենայն ուժով կարողութեան իւրոյ զօրս գումարել յամենայն ազգաց, որ ընդ ձեռամբ իւրոյ տէրութեանն էին հնազանդեալ թագաւորք և թագաւորազունք – 242. Ո՞չ ածեր զմտաւ, թէ յիսկզբանացն մինչ ցայսօր ժամանակի ամենայն ուրեք ուր և գումարէր զօրն և լինէր պատերազմ և սուր և ճակատամարտ՝ երբեմն յաղթեն և երբեմն ի պարտութիւն մատնին. – 282.

ԳՈՒՄԱՐԵՑՈՒՑԱՆԵԼ- Եւ յետ այսորիկ գումարեցոյց զօրս բազունս Խոռեմ, և ել ի Քաղկեդոն և նստաւ յանդիման Բիւզանդայ, և խնդրէր անցանել և կործանել զքաղաքն թագաւորանիստ: - 142.

ԳՈՒՄԱՐԻԼ - Գումարեցան ի միասին Հրէայքն հանդերձ Իսմայէլացովք և եղեն բանակ մեծ – 160. Եւ զօրացն քաջալերեալ ընթացան յիւրաքանչիւր զէնսն և հեծեալ յընտիրս երիվարացն՝ կացին ի հանդիպոջ և հանդիսացան գումարեցան ի մի վայր և պնդեցան կարգեցան մաճեան հոլովեցան յինքեանս – 230. Եւ եղև իբրև գումարեցան ի մի վայր ամենայն բազմութիւն զօրացն աւելի քան զՄՌ-աց, և կազմեցին ռազմ և կարգեցին ճակատ – 284.

ԳՈՒՄԱՐՏԱԿ - Այլ ձայն իմն գայր՝ մի՛ ժողովել և մի՛ հատանել, թե ոչ՝ եղիցի անձն այն մեռեալ, և ժանտ ախտիւ սատակեսցի գումարտակդ: - 50.

ԳՈՒՆԱԳՈՅՆ - և փոխանակ ծաղկեալ պատմուճանի գունագոյն երանգ երանգ անկուածոցն՝ զսուրբ և զվարդագոյն կարմրատեսիլ արիւնն իւրեանց ի վերայ սուրբ մարմնոյն, և փոխանակ ոսկեհուռ թագակապ զարդու պսակացն՝ զերկրպագութիւնն Քրիստոսի. – 266.

ԳՈՒՆԱԿ - շահատակելով գունակ ի խաղս գնդակաց, զսակաւաւորութիւնն իւր հազարաւորս համարելով, քանզի ոչ ունէր աւելի քան զերկու հազարս հեծելոց: - 334. Գունակ Կորխային բանակին յանդնդաքակ տունսն զբնակութիւնսն արարին, անխայեալ ի նինուէականն ստրջացեալ նախ անդ ո՛չ անխայեալ առ քարեղէն սիրտ քաղաքացւոցն Դունայ: - 358.

ԳՈՒՆԴ - գունդ անթիւ բազմութեամբ եկեալ ի կողմանս Ատրպատականի ի Վառարատ գաւատի: - 138. ,,զօր գումարեա, գունդ կազմեա, խաղացո երթալ մտանել յերկիրն Հայոց: - 196. այլ և երկիւղ ոչ սակաւ ունէր զնա, զի բազում գունդք սուսերամերկաց շուրջանակի պահէին զնա: - 282. անդ Վահան Արծրունի ընդմիջեալ զգունդն Պարսից դարձուցանէ ընդդէմ Վարդանայ. – 128. բայց ազդ լինէր իշխանին ի նոյն գնդէն Տաճկաց՝ մի տեսանել զերեսս նորա, ծանուցանելով նմա՝ զոր ինչ խորհեալ էր վասն նորա և վասն աշխարհին նորա: - 184. Բայց ոչ միայն քաջքն Հայոց նահատակեցան ի մեծ պատերազմին այլ և անմարմին զօրք երկնաւորք մարտակից եղեն գնդին Հայոց. – 232. բայց պարտեալ եղև գունդքն Տաճկաց ի քաջէն Գուրգինայ և բեկաւ զօրութիւն նոցա: - 308. Գունդ մի հարուստ անցեալ մնացին ի Համբոյրազան աւանի Մարդաստան գաւառի, ուր եպիսկոպոսական աթոռ մարդպետականին յայնժամ փոխեալ դնէր ի Նախճաւան քաղաքէ. – 372. գունդ կազմեալ ռազմ արարեալ զբոլոր դաշտաձև հովիտն ի ներքս փակէր, վառեալք զինու և ամենայն պատրաստութեամբ ընդդէմ գնդին Հայոց: -172. գունդ կազմեալ ռազմ արարեալ զբոլոր դաշտաձև հովիտն ի ներքս փակէր, վառեալք զինու և ամենայն պատրաստութեամբ ընդդէմ գնդին Հայոց: - 172. Եմուտ այնուհետև տարակուսական խորհուրդ ի մէջ զօրագլխացն վասն հարուածոց զօրացն ի գնդէն Հայոց. – 234. Երէց մի Շապուհ անուն, և մի ոմն յռամկաց ձորոյն՝ լնուլ զթիւ գնդիցն - 202. Եւ արդ մեք … և այլ գունդք ազատաց և զօրական պետութեանց … գրեցաք առ քեզ Բուխայ գլուխ զօրավարաց Տաճկաց և բարձակից մեծ թագաւորին. – 212. Եւ այն ինչ պատահեալ Գուրգէն հարուստ գնդի Վահանայ ի յառուամէջս մուրին՝ ի բազում քան թէ սակաւ սուսերս ծեծեցին զնա, մինչև ոմն Ջուանշէր անուն յետուստ յանկարծ հարեալ վիրաւորեաց զԳուրգէն – 310. և անհնարին բեկմամբ խորտակեցաւ գունդն Հայոց, մինչև ի բազմացն սակաւուց հազիւ ուրեմն մազապուր զերծեալ՝ անկան յաւուր յայնմիկ ի տարապարտ պատերազմին արք անուանիք իբրև Շ - 402. և անյապաղ մինչ այս մինչ այն՝ նոցա հարեալ ընկեցեալ ի զօրացն Պարսից գունդ մի հարուստ արք իբրև ՃԽ: - 128. Եւ ապա փոքր մի կազդուրեալ գնդին Տաճկաց՝ կացին յոտն: - 306. և արիաբար հանդիսացեալ գնդին Հայոց՝ ճակատեցան ընդ այլազգիսն հարուստ և ձիգ ժամս և հարին ի հարուածս մեծամեծս զբանակ այլազգեացն: - 306. և գունդ անհաւատից դառնացեալ ոգւով ի վերայ կանանց և որդւոց իւրեանց ազգականաց՝ յարձակեցան ի վերայ նոցա ուժգին սաստկութեամբ և սուր ի գործ արարեալ յանխնայ կոտորեցին. – 402. Եւ գունդն երրորդ ի ձեռս իշխանին, որ և յարդարիչ պատերազմին: - 178. Եւ գունդն Հայոց խաղացին ընդդէմ նոցա, վիմաձև անքակ ի միմեանց ըստ տոհմս ազգաց, ի տանէն Արծրունեաց՝ Գուրգէն և Վասակ և Պելճ և Մուշեղ և Սահակ և Ապումկդէմ և Աշոտ – 230. և գունդք ճակատելոցն ելին կացին մօտ առ քաջն մեր Աշոտ և ընտիր զօրավարն Հայոց առ մեծն իշխանաց: - 210. և Դերանիկն ճեմս առեալ սիգաքայլ երիվարաւն եհաս հանդէպ ճակատու գնդին վառեալ, միայն և առանձինն ի յառուամէջ տեղւոջ. – 352. Եւ դիմեցին խուռն յանդուգն յարձակմամբ և բախեցին զգունդն և պատառեցին զոազմն և դարձուցին զայլազգիսն. - 232. Եւ դրօշք փողփողեալ ըստ միոյ միոյ գնդի – 228. Եւ ելանէին գունդք գունդք շտապով և ճեպով մի

զմիոյ կնի, և ամենայն ոք որ տեսանէր՝ ընդ մեծաւ երկիւղիւ ներքադրեալ լինէր: - 284. Եւ եղև ի մերձենալն նորա ի բանակն՝ եհան ընդ առաջ նորա գունդք գունդք զօրաց. – 236. Եւ եղև իբրև ննջէր Գագիկ յանհոգս յանկասկածս՝ հասեալ Հասան ի գիշերի սուսերամերկ վառեալ փոքր գնդաւ, մոմեղինօք վառելովք՝ և կապեաց զնա կապանօք երկաթի: - 350. Եւ զգունդն երկրորդ ի ձեռս Գուրգինայ Ապուպելճի, և նիզակակից էր նորա Վահան Արծրունի: - 178. և զոր ասէն այսպիսի ինչ է. ,,վա՛յ քեզ, եղո՛ւկ դու երկիրդ Պարսից, յորժամ բազմախուռն գունդք զօրացն Յունաց ի քեզ արշաւանս եդեալ՝ հասանիցեն և հարկանիցեն զքեզ ի սուր սուսերաց, և յառաթուր սմբակաց: - 148. և զվկայիցն անուն ժառանգեալ կատարեցան ի Քրիստոս սուրբ գունդն Հայոց, ՈՂՋ ոգիք: - 128. Եւ զօրքն Տաճկաց պնդեցան և փակեցին շուրջանակի ի ներքս զգունդն Աղուանից և դիմեցին յանդուգն ի վերայ նոցա. – 284. Եւ ըստ տոհմս ազգաց, ըստ թուոյ տերանցն Հայոց, կազմեաց գունդս վառեալս զօրականաց, զինեալ և պատրաստեալ. – 296. և թէ զիա՛րդ գունդք գունդք հրեշտակաց մի զմիոյ կնի ելևելս առնեն, և զիա՛րդ փայլեալ նշանն տէրունական ահաւոր ճառագայթիւք – 284. և ժողովեալ ազգք ազգք յընտրելոց զօրաւորաց արանց քաջամարտկաց, զզօրս Կապուդկացւոց, զՎրաց և զԱղուանից և զԱյրարատեան գազանամարտիկ զանճոռնի զօրսն և զբոլոր բովանդակեալ գունդս զօրացն և զորդիսն Սենեքերիմայ, ամենայարդար պատրաստութեամբ անհուն բազմութեամբ, աճապարել երագել անյապաղ լինել նախ քան զԱշդահակայ դիմեցումն – 62. Եւ ի թագաւորել Արտաշրի խաղաղանայր երկիրս առ վայր մի ի շփոթմանց պարսկական գնդի. – 116. Եւ ի ժամու մինչ ագևորեալքն կամէին մտանել զառաջեաւ … յայնժամ շուրջ կացեալ զվրանաւն մեծ սպարապետին զկազմեալ գնդաւս վահանաւոր և նիզակաւոր ամրափակ պնդութեամբ, և մտեալ մատոյց զթուղթն, զոր էր գրեալ առ Յամանիկն ի քաղաքն Պարտաւ Ահմաթայ նենգութեամբ: - 344. և ի սաստկանալ ձխոյն զօրանային գունդքն Հայոց, և ի նուազելն փոքր մի ոգի առնուին ի թշնամեացն: - 234. Եւ իբրև գիշերն տարածեցաւ և խաւարն թանձրացաւ և սկսան ամենեքին մտանել ի քուն յանձնիւր օթանցն՝ յանկարծակի փայլիւն սուսերաց և մոմեղինաց վառելոց և գունդք խորհրդականացն և Հասան ընդ նոսա. – 348. և ինքեանք դարձան անդրէն. կարծէին ի սպառ հարկանել զգունդն Հայոց. – 308. և ինքեանք զզօրսն ամենայն մեկնեցին երթալ ի վերայ գնդին Հայոց – 226.Եւ ինքն զօրավարն Գուրգէն եկաց ի ձախու կողման ճակատուն՝ ի թիկունս լինել գնդին հետևակազօր մարտակցացն – 230. իշխանն վառեալ զինքն բազում պատրաստութեամբ զինու և զօրօք ազատակոյտ գնդաւ իւրով, և ամենայն բնակ տերամբք իւրոյ իշխանութեանն, և խոյս առեալ շրջէր զկողմամբքն Մարդաստանի և Ջորոյն հասկոյ -184. և խուռն բոլորեալ գունդն կային մածեալ իբրև զմի այր: - 284. և կարգեցին ճակատս, և բոլորեցին ռազմ, և գունդս գունդս յընտրելոց զօրացն ըստ ազգս ազգս, շուրջանակի ի ներքս փակեցին զլեառնն և դրօշս և նշանս բարձրագոյնս լայնատարածս կանգնեցին. – 280. և հարկապահանջք գունդքն ել և ելս առնէին սաստիկ խոշտանգանօք: - 124. և հրաման ետ Գուրգէն իւրում գնդին պատրաստել ի պատերազմ, կազմել ռազմ և տալ ճակատ ընդդէմ այլազգեացն – 230. Եւ մինչ նոքա դեռ չև հասեալ էին մերձ առ գունդն Հայոց՝ փութացաւ զօրավարն Գուրգէն յղեաց դեսպանս առ Ապուհեշմ և որ ընդ նմա զօրագլուխքն՝ աղաչել ի խաղաղութիւն – 230. և մինչ չև հասեալ առ զօրավարն՝ եհան ընդ առաջ նորա գունդս գունդս վառեալ զինու և ընտրեալ երիվարօք – 288. Եւ յայնմհետէ համարձակութիւն առեալ անօրինացն՝ սկսան գունդս ռամկականս ժողովեալ ըստ օրինակի մարախոյ անչափ բազմութեամբ, այնոքիկ որ Շեխետիքն կոչէին. և այլ որ ուստեք ուստեք ի հեռաւոր աշխարհաց /402/ Պարսից, ի Ժանգանայ և ի Ջուրջանայ և որք ի Վարառատ գաւառէ – 404. Եւ յայտ յանդիման ի վերայ հասանել ոչ կարէր. գունդ կազմել և ճակատ պատրաստել ընդդէմ՝ անվայելուչ էր. – 346. և ոչ միոյ ումեք կորնչել, բայց ի միջէ ումեմնէ, որում /գրքում՝ որուն/ անուն Աշխէթ ճանաչէր, այր պերճ և անուանի ի զօրուն քաջամարտիկ, ունելով ընդ ինքեան գունդ հարուստ /270/ իբրև ծով առելոյ զօրավարաց. – 272. և սրբոյն Վարդանայ մտրակեալ զերիվարն ի

փախուստ զախոյեանսն Պարսից դարձուցեալ և զկողմն իւրոյ ձեռին գնդին զօրացուցեալ – 128. և վառեալ ի զէն և յասպազէն՝ արձանացան իբրև զմի այր՝ և յանդուգն դիմացուածով խուռն յարձակմամբ հարեալ ի դիմի, ուր քաջքն այլազգեացն ճակատէին ընդ աջաթև /380/ կողմն. և պատառեցին զգունդն, և պարտեցին զախոյեանսն. – 382. և քաջալերեցան դարձեալ ի վերայ գնդին Հայոց, և հարեալ ի հարուածս մեծամեծս: -304. Զգունդն առաջին տուեալ լինէր ի ձեռս Գուրգինայ և Վահանայ Հաւնունոյ, որ և նիզակակից նմա էր: - 178. զի կարծէր ևս համախորհ և միագործ զնիզակակիցսն իւր, զզօրսն և զզօրագլուխս զգունդ ազատացն, որ մտեալ էին ընդ նմա յանձաւն Նկանի: - 210. Զկնի այսորիկ յառաջ խաղացեալ Ահմաթ և որ ընդ նմա կայսկազենիցն գունդք, երթեալ մտանել ի քաղաքն Դուին - 344. Ընդ աւուրսն ընդ այնոսիկ … կազմեալ գունդ զինուորաց և ընտիրս այրուձիոց, վառեալ զինու բազում պատրաստութեամբ – 220. Ընդ նոյն ժամանակս եկն Վահան Աշոտի որդի, հօրեղբօրորդի Սահակայ ի գերութենէն՝ նուաճել զաշխարհս, և գունդ կազմեալ ընդդէմ Գուրգինայ՝ և ինքն զպարտութիւն քան զյաղթութիւն յինքն կրէր: - 310. ի սաստ մատուցեալ գնդին իւրոյ պատերազմողացն՝ և ոչ կարաց զբորբոքեալ հնոց դէզադէզ կոխակացն սրախողխող սատակմանն ցածուցանել: - 368. Ի սոյն աւուրս որք մնացեալ էին ի տանէն Արծրունեաց իբրև լուան զպարտումն զօրացն արքունի ի Ծանարացն՝ ի մի վայր եկեալ գունդ կազմեալ հետևազօրքն մարտակցօք հանդերձ խառնաղանջ ամբոխիւ՝ լինին թուեալ արք S – 304. Իբրև խռնեցան ի զօրագլուխ գունդ Լիդէացւոց նետաձգութեամբ ընդ միմեանս հարեալ – 64. իբրև հարուստ մի մեկնեցան ի գնդէն Պարսից՝ ամբարձեալ Սամուէլ զմիողնին՝ ազդոյ վէրս ի վերայ եդեալ առ ժամայն եհատ զնա ի կենաց. – 106. Իսկ Ապուջափր անցեալ ի կողմն Աղբագոյ՝ և ժողովեցան առ նա գունդք գունդ յամենայն կողմանց: - 306. իսկ իբրև ընդդէմ կացին լեռնայնոցն գունդքն Տաճկաց և հարին զլեռնայինսն՝ ձերբակալ արարեալ զերանելին Յովնան տարան ետուն կապանօք ի բանդ արքունի: - 294. Իսկ իբրև տեսին զբազմութիւն պարսկային զօրուն՝ վհատեալ գնդին Հայոց լքին զմիմեանս և գնացին յետս կոյս – 134. Իսկ յետ անցանելոյ աւուրց ինչ՝ ետ տանել զնա առ թագաւորն, և ընդ նմա գունդս զինուորաց վառելոց և ընտիր այրուձիոց: - 288. Իսկ Շապհոյ զմական գնդին ի դիպուածս Շաւասպայ շարժեալ. – 114. կարգեցին ըստ գունդս գունդս առ Շ այր նշանակ մի. – 280. մինչ նոքա գունդ առ գունդ ընդդէմ միմեանց ճակատեալ կազմէին զռազմն, և փողքն գոչէին և դրօշքն տարածանէին և նշանքն փողփողէին, վահանաւորքն և նիզակաւորքն գոչէին, այրուձին այսր անդր վազս առնէին և ախոյեանքն յարձակէին, կապարճակիրքն աղեղանցն յուրային: - 174. Յայնժամ ի խորհուրդ եմուտ իշխանն և տոհմակիցք իւր, Վահան և Մուշեղ Արծրունիք, և գունդքն ազատանոյն որ ընդ նմա - 210. Յայնժամ տէր Գուրգէն առ /306/ չժուժել սրտին, մտրակեալ զքաջ երիվարն յորում նստեալն էր՝ և եհար զգունդն զձախակողմն Տաճկաց և պատառեաց զռազմն և դարձոյց զերեսս նոցա- 308. Նոյնժամայն զօր գումարեալ, գունդ կազմեալ յընտիր ընտիր հեծելոց արանց զօրաւորաց, զօրօք և զօրագլխօք, և տայ ի ձեռս Յովսեփու ումեմն որդւոյ Ապուսէթի – 184. Նոյնժամայն իբրև կատարեաց զամենայն կամս չարութեան իւրոյ ի վերայ սրբոյ եկեղեցւոյ և /262/ կործանեաց կորոյս զբազումս ի գնդէն քրիստոնէից – 264. Նոքա առ լուրն խնդացեալ՝ լքին զամրացեալ գունդն՝ աճապարել զհետ Կիւրոսի, ել և ելս արարեալ զմիմեամբք – 66. շուրջ փակեալ զՄեհուժանեան գնդիւն, զի մի ճողոպրել ինչ աճապարիցի: - 106. Որ ապա յետ սպանմանն Սենեքերիմայ յորդւոց իւրոց՝ բուռն գնդաւ Ադրամելէք և Սանասար գան մտանեն ի լեառն Սիմ - 16. որոյ գալուստն ազդ եղեալ գնդի այլազգեացն՝ փախեան գնացին բացագոյն, կալան զամրական տեղիս, ցրուեալ ընդ լեռնայինսն անյայտ թաքստեամբ: - 402. ոչ առին յանձն միաբանել ընդ գունդս ուրացողացն. – 264. որք ոչ վրիպէին ի մազոյ, որպէս և յայնժամ յԻսրայէլի էին արք զօրաւորք, գունդք տանն Եփրեմի և Բենիամինի: - 200. ունելով ընդ իւր զզօրսն Յունաց բազմամբոխ վահանաւորաց և դրօշուց սաւառնացելոց, և փողք կայսերալուրք և գունդք գունդք վառելոցն վաշտիցն – 106. յահէ … և որք ընդ նմա էին գունդք ազատաց և նոցին

զօրաց ըստ տոհմս ազգաց, ի բնիկ նախարարացն Վասպուրական տէրութեանս: - 210. վկայեցին վասն Քրիստոսի …բազումք յեպիսկոպոսաց, ի քահանայից և յայլ կարգէ յեկեղեցական գնդէ – 106. Տեղեկանայր և զայն ևս ըստ իւրաքանչիւր գնդից, զքաջացն և զկորովացն պատերազմողաց ըստ իւրաքանչիւր անուանց – 198. Եւ եղև իբրև երրորդ ժամ լինէր աւուրն, որ էր միաշաբաթի՝ և ահա ելանէին գունդք գունդք հեծելոցն ընդ կողմն անապատին Սմբատայ կոչեցեալ բերդին – 228.

ԳՈՒՆԴ ԱՌ ԳՈՒՆԴ - մինչ նոքա գունդ առ գունդ ընդդէմ միմեանց ճակատեալ կազմէին զռազմն, և փողքն գոչէին և դրօշքն տարածանէին և նշանքն փողփողէին, վահանաւորքն և նիզակաւորքն գոչէին, այրուձին այսր անդր վազս առնէին և ախոյեանքն յարձակէին, կապարճակիրքն աղեղանցն յուրային: - 174.

ԳՈՒՆԴ ԳՈՒՆԴ - Եւ ելանէին գունդք գունդք շտապով և ճեպով մի զմիոյ կնի, և ամենայն ոք որ տեսանէր՝ ընդ մեծաւ երկիւղիւ ներքաղրեալ լինէր: - 284. Եւ եղև ի մերձենալն նորա ի բանակն՝ եհան ընդ առաջ նորա գունդք գունդք զօրաց. – 236. Եւ եղև իբրև երրորդ ժամ լինէր աւուրն, որ էր միաշաբաթի՝ և ահա ելանէին գունդք գունդք հեծելոցն ընդ կողմն անապատին Սմբատայ կոչեցեալ բերդին – 228. և թէ զիա՛րդ գունդք գունդք հրեշտակաց մի զմիոյ կնի ելևելս առնեն, և զիա՛րդ փայլեալ նշանն տէրունական ահաւոր ճառագայթիւք – 284. և կարգեցին ճակատս, և բոլորեցին ռազմ, և գունդս գունդս յընտրելոց զօրացն ըստ ազգս ազգս, շուրջանակի ի ներքս փակեցին զլեառնն և դրօշս և նշանս բարձրագոյնս լայնատարածս կանգնեցին. – 280. և մինչ չև հասեալ առ զօրավարն՝ եհան ընդ առաջ նորա գունդս գունդս վառեալ զինու և ընտրեալ երիվարօք – 288. կարգեցին ըստ գունդս գունդս առ Շ այր նշանակ մի. – 280. ունելով ընդ իւր զզօրսն Յունաց բազմամբոխ վահանաւորաց և դրօշուց սաւառնացելոց, և փողք կայսերալուրք և գունդք գունդք վառելոցն վաշտիցն – 106. Իսկ Ապուջափր անցեալ ի կողմն Աղբագոյ՝ և ժողովեցան առ նա գունդք գունդ/ճիշտը՝ գունդք գունդք/ յամենայն կողմանց: - 306.

ԳՈՒՆԴՍԱՂԱՐ - Եւ գունդն Հայոց խաղացին ընդդէմ նոցա … ի տանէն Արծրունեաց՝ Գուրգէն … և Անձևացիքն՝ Պատրիկն և Գէորգ, Դաւիթ և Հասան և Դաւիթ գունդսաղար – 230. Տեղեկանայր … և կամ քանի՛ ըմբշամարտիկք, և կամ քանի՛ գունդսաղարք իցեն – 198. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … և այլք ի նախարարացն Վասպուրական իշխանին, Սմբատ Ապահունի, Գրիգոր Քաջբերունի, Վահան Հաւնունի, սեպուհն Դաւիթ, Գազրիկն Ապուհարազ, Թոդորոս Վարազն, Խոսրով Վահևունի, Խոսրով Ակէացի, Վարդան Գաբայեղէն, Սմբատ Մարացեան, սեպուհ մի Սահակ, Պատրիկն Անձևացի, Գորգ Հարմացի, Դաւիթ Գունդսաղար. – 174.

ԳՈՒՇԱԿԵԼ - Նորա զերկիր նկատեալ՝ ոչ ունէր նայել ի վեր, կայր կորակնեալ, ոչ ունել ոյժ պնդութեանն, զօրհասն ի վերայ իւր գուշակէր եկեալ հասեալ: - 344. որ ամենատես ակնարկութեամբ ստորիջեալ ի խնդիր կորուսելոյն հեզազնաց գարշապարօք՝ ընդելականս նմա գուշակէր /գրքում՝ զուշակեր/ գալուստ – 20. որ զբրիեղեղին իրս գուշակեաց Քսիւսիւթրեայ, և զառաջինս իւր գործոց բնաբանապէս գրել և դնել յաման պղնձի մածեալ կապարով ի պահեստի ի Սիպարացւոց քաղաքին: - 36.

ԳՈՒՇԱԿՈՒՄՆ - Որով ետ հրաման արդարոյն կազմել զտապանն ի գուշակումն անօրինաց կորստեանն: - 28.

ԳՈՒՐԳԷՆ - Եւ Գուրգէն ելեալ գնաց փութանակի անյայտ առնել զինքն, մինչև յաջողեսցի ըստ կամաց Քրիստոսի յո՛վ և երթիցէ: - 320. Եւ մինչ նոքա դեռ չև հասեալ էին մերձ առ գունդն Հայոց՝ փութացաւ զօրավարն Գուրգէն յղեաց դեսպանս առ Ապուհեշմ և որ ընդ նմա զօրագլուխքն՝ աղաչել ի խաղաղութիւն – 230. Սապէս և Գուրգէն կատարելագործեալ ի բարձրաւանդակ ի սարաւանդակ տեղւոջն բարեձևագունի վայելչացուցեալ զիրաշակերտ յաջմէ և յահեկէ սեղանոյն երկուս ևս եկեղեցեօք: - 396. ,,վասն այնր ելի յաշխարհս, զի մի Գուրգէն բռնաբար յինքն կորզեալ ձգիցէ զամուրս աշխարհիս, և յինքն բռնաբար զզօրս քո յանգուցանիցէ: - 362. Այլ և իշխանն Գուրգէն հանապազ գրէր աղաչանս առ ծերսն և առ աւագագոյնսն նոցա, իբրև փորձութիւն և դիպուած համարէր

զեղեալսն, և ոչ իսպառ քինահարութեամբ վարիլ առ հարկատուսն և առ հնազանդս իւրեանց: - 404. Այլ թերևս զայս տարակուսիցիս առ իմաստն՝ յանդիմանակացոյցս առնել զԳուրգէն ընդ աշխատութեան յօժարագոյն առ մարմնական զինուորութեամբն լինել: - 398. այլ իբրև եմուտ Բուխայ յաշխարհս Վասպուրական՝ ել գնաց Գուրգէն առ Քուրդիկ Մամիկոնէից տէր ի Բագրեւանդ գաւառ, և անդ լինէր, զի էր Քուրդիկ քեռի Գուրգինայ: - 302. այլ իբրև եմուտ Բուխայ յաշխարհս Վասպուրական՝ ել գնաց Գուրգէն առ Քուրդիկ Մամիկոնէից տէր ի Բագրեւանդ գաւառ, և անդ լինէր, զի էր Քուրդիկ քեռի Գուրգինայ: - 302. Ապա յետ այսր զեկուցաւ նմա վասն Գուրգինի տիրելն Անձաւացեաց. – 330. Արդ ի հասանել նամակիդ՝ փութով զԳուրգէն և զազգատոհմ իւր հանդերձ ազատօքդ Վասպուրականի կապեալս առ մեզ հասուցես: - 236. բաժանեն զաշխարհս յերիս մասունս. տալով Աշոտի … Եւ Գուրգէն զկողմանս արևելից, յելից Աղբագոյ և որ շուրջ զնովաւ ամենայն Պարսկահայք մինչև ի մուտս Կորդաց, և ուր և ըստ այնմ իցէ հնար ածել զձեռամբ: - 360. Բայց Գուրգէն ընտրեաց զսէրն Քրիստոսի, քան զսէր փոքրամեայ աշխարհիս. ոչ խնդրելով զվրէժ արեան սպանելոյ հօր նորա ի պապոյն նորա – 320. Բայց յետ աւուրց բազմաց անցանելոյ շփոթմանցն՝ Գուրգենի ընդարձակեալ նախախնամութեամբն Քրիստոսի և ելեալ փրծեալ ի բանտէն՝ եկն եմուտ յաշխարհ իւր: - 320. Բայց առողացեալ իմաստութեամբ իշխանաց իշխան՝ փութացաւ առ կատարումն գրելեացն Գուրգինի: - 322. Բայց Գուրգէն զմի ամ կեցեալ փոխի յաշխարհէս, դարձեալ յուրացողական ամբարշտութենէն: - 318. Բայց Գուրգէն թէպէտ և գտանէր զնենգիչսն իւր՝ ոչ ումեք զփոխարէն չարին հատուցանէր. – 310. Բայց Գուրգէն խոկայր զմասն աշխարհին յինքն գրաւել, մանաւանդ զՈստանն Ռշտունեաց, որ էր տեղի սպանման հօր իւրոյ, գինս արեան զնա համարելով: - 362. Բայց Գուրգէն կասկած ունելով յԱշոտէ, թէ գուցէ իբրև զապստամբէ ումեմնէ զեկուցանիցէ զնմանէ առաջնորդին Տաճկաց՝ ել գնաց կեալ շրջաբերական յեղափոխմամբ, արիական քաջասրտութեամբ, սիրեցեալ ընդ բնաւ աշխարհաց: - 322. Բայց ոչ ետ տեղի Գուրգէն այսմ՝ յերկուց պատճառաց, մի՝ զի մի՛ ապստամբ երևեցայց Տաճկաց բռնաւորին – 316. Բայց որդիքն Դերանկին, Աշոտ և Գագիկ և Գուրգէն, զըստ մարմնոյ /358/ աճմանն չափ առոգ և բարձրաբերձ ձգմամբ յառաջ տանէին. – 360. բայց պարտեալ եղև գունդքն Տաճկաց ի քաջէն Գուրգինայ և բեկաւ զօրութիւն նոցա: - 308. բարիատեացն և չարասէրն Աւշին նիւթէր գայր ի վերայ Գուրգինի հասուցանել չարիս մեծամեծս – 370. Գուրգէն որդի Ապուպելձի Վասպուրական իշխանի, ի շփոթի ժամանակին Բուխայի և ի հայրապետութեանն Յովհաննու Հայոց կաթողիկոսի, իմաստութեամբ գործեալ՝ ոչ եկաց հակառակ չարին. – 302. Երևեալ նմա յայնժամ ի բանտին այր մի գեղեցկատեսիլ ի կերպարանս ալևորի, լուսակիզն փայլմամբ՝ ասէ ցԳուրգէն – 318. ԵՐԿՐՈՐԴ ՆՈՐԻՆ ԵՒ ԵՐԹԱԼՆ ԳՈՒՐԳԷՆԻ ԶՀԵՏ ԿՈՉՈՂԱՑՆ ԲՈՒԽԱՅԻ ԵՒ ՈՐ ԻՆՉ ԳՈՐԾԵՑԱԻՆ, ԵՒ ԹՈՒՂԹՆ ԻԲՐԵՒ Ի ԴԻՄԱՑ ԱՐՔԱՅԻ: - 234. Երկրորդ՝ զի և ոչ հաւատայր Գուրգենի՝ ամբողջ պահելով, զոր ինչ միջնորդեն երդմամբ, զհօրն իւր կիրսն ի նորայն հօրէն կրեալ յուշ առնելով: - 316. և աճապարեալ Գուրգէն հեծեալ յերիվարն. – 306. Եւ Գուրգէն նստէր յՈստանին Ռշտունեաց յամրաձև բերդին. – 310. և եկեալ ի մի վայր Գագիկ և Գուրգէն եղբարք համահարք և միոյ մօր ծնունդք, յերկուց քաջատոհմիկ գահակալութենէ Սենէքարիմայ և Դաւթի – 388. Եւ զԳագիկ որ և Ապումրուան՝ զնա ոստիկան կարգեաց ի վերայ աշխարհին, տեղապահութեամբ տիրել, զի կարի մատաղօրեայք էին որդիք Դերանկին. Աշոտ էր Թ ամաց, յորժամ մեռաւ Դերանիկն, Գագիկ էր Է ամաց, Գուրգէն Ե ամաց: - 354. և զՄարդաստան գաւառ զբուն բաժին տուեալ ցԳուրգէն, և նորա զիւր գործակալս թողեալ անդր: - 326. Եւ հանեալ զԱշոտ և զԳուրգէն ի կապանաց՝ տիրեցին զօրութեամբ մեծաւ իւրեանց բնիկ իշխանութեանն, և կէին յանհոգս յանկասկածս այնուհետև: - 370. Եւ այն ինչ պատահեալ Գուրգէն հարուստ գնդի Վահանայ ի յառաւամէջս մուրին՝ ի բազում քան թէ սակաւ սուսերս ծեծեցին զնա, մինչև ոմն Ջուանշէր անուն յետուստ յանկարծ հարեալ վիրաւորեաց զԳուրգէն – 310. Եւ այն ինչ պատահեալ Գուրգէն հարուստ գնդի Վահանայ ի

յառուամէջս մուրին՝ ի բազում քան թէ սակաւ սուսերս ծեծեցին զնա, մինչև ոմն Ջուանշէր անուն յետուստ յանկարծ հարեալ վիրաւորեաց զԳուրգէն – 310. և անդ Գուրգէն բազում արութիւն ցուցեալ ընդդէմ յունական զօրացն, ոչ միանգամ այլ բազում անգամ – 302. Եւ Բուխայ հրամայեաց սպարապետին, զի աներկիւղ կացցէ մնասցէ Գուրգէն առ սպարապետին մեծաւ շնորհակալիւք: - 304. Եւ գունդն Հայոց խաղացին ընդդէմ նոցա, վիմաձև անքակ ի միմեանց ըստ տոհմս ազգաց, ի տանէն Արծրունեաց՝ Գուրգէն և Վասակ և Պելճ և Մուշեղ և Սահակ և Ապումկդէմ և Աշոտ – 230. Եւ Գուրգէն երկրորդ հրեշտակս յղէ առ նա զայս օրինակ, եթէ ,,ընդ իս հաստատեա զանզրաւ կապակցութիւն ուխտի խաղաղութեան. և ես ապստամբեցայց յԱշոտէ, և ի միասին բաժանեալ զերկիրս կեցցուք յապահովս,,: - 316. Եւ Գուրգէն Արծրունի և Մուշեղ Բագրատունի, և ինքն փութացաւ հանդերձ կաթողիկոսիւն, եկն բանակեցաւ յամուրն մերձ, ուր էր արգելեալ Դերանիկն: - 348. և Գուրգէն դարձեալ գնաց յաշխարն իւր յամուրն Կանգուար: - 364. և Գուրգէն ելեալ ընդդէմ նոցա բազում անգամ՝ ոչ սակաւ օճիրս գործէր ընդ զօրս Տաճկաց: - 302. Եւ Գուրգէն և Աշոտ առանձին միմեանց պատահեալ ետուն ողջոյն միմեանց և ուխտեցին ուխտ խաղաղութեան մինչև ցայսօր ժամանակի: - 332. Եւ Գուրգէն հեզաբար, արտաքոյ ամբարտաւանութիւն առնէ նմա պատասխանիս, ասէ. – 330. Եւ Գուրգէն յանհոգս անկասկած բնակէր անդ Ն արամբք: - 306. Եւ Գուրգինի նորին եղբօրն զպատիւ մարզպանութեան գահակալութեան հաւատացեալ, ըստ կարգի բարձաբերձութեան թագաւորացն Հայոց, մանաւանդ մեծին Տրդատայ թագաւորի: - 370. Եւ դարձեալ ուժեղացեալ դարձաւ ընդդէմ Գուրգինի. – 320. Եւ եղև ընդ մեռանելն տեառնն Անձաւացեաց, նորին տիկինն Հեղինէ գրէ առ Գուրգէն – 324. Եւ եղև զկնի երից աւուրց անցանելոյ ետուն թուղթ մի տանել առ Գուրգէն, գրեալ Բուխայի լի դառնութեամբ, կնքեալ մատանեաւ արքայի, իբրև այն թէ ի դիմաց արքային և յարքունուստ եկեալ. – 236. Եւ եղև իբրև կատարեաց Բուխայ զանցս անցից ընդ Վասպուրական աշխարհս և խաղաց յարևելս կոյս՝ ել գնաց Գուրգէն ի Սպեր գաւառ. – 302. Եւ երթայր զհետ և սատակէր զնոսա անչափ զօրութեամբ. և բազումք այն էին, որ մեռանն ի սրոյն Գուրգէնի քան որ մնացինն. և զօրքն զհետ մտեալ մնացելոցն հանին յերկրէն իւրեանց: - 308. և երիվարին ընդ վազս փռնգալիր խրոխտանացն փրծուցեալ զնա ի ցաւոցն, քանզի այն ինչ կազդուրեալ էր Գուրգէն ի հիւանդութենէ և ի կրից աշխատութեանցն և ի տառապանաց բանտին: - 320. Եւ զգունդն երկրորդ ի ձեռս Գուրգինայ Ապուպելճի, և նիզակակից էր նորա Վահան Արծրունի: - 178. Եւ զի ստեալ Դերանկին Գուրգենայ եհան անտի զգործակալսն՝ նոյն գունակ Գուրգէն հնարաւորեալ առնու զամրոցն և հանէ զնորա գործակալսն – 326. Եւ զի ստեալ Դերանկին Գուրգենայ եհան անտի զգործակալսն՝ նոյն գունակ Գուրգէն հնարաւորեալ առնու զամրոցն և հանէ զնորա գործակալսն – 326. Եւ զօրքն, որ ելեալ էին զհետ Գուրգինայ՝ եկին հասին ի սահմանս երկրին, ուր կայր Գուրգէն զօրօքն իւրովք – 226. Եւ զօրքն, որ ելեալ էին զհետ Գուրգինայ՝ եկին հասին ի սահմանս երկրին, ուր կայր Գուրգէն զօրօքն իւրովք – 226. Եւ ինքն զօրավարն Գուրգէն եկաց ի ձախու կողման ճակատուն՝ ի թիկունս լինել գնդին հետևակազօր մարտակցացն – 230. և ծառայն զչարիս խորհեալ սպանանել զԴերենիկն և զաշխարհս նուաճել զիշխանութիւն Գուրգինի, զի և դիպող էր ժամն: - 320. Եւ ծնան նորա երիս որդիս, Սարգիս որ և Աշոտ՝ ՅԻՋ թուականութեանն Հայոց, Խաչիկ որ և Գագիկ ՅԻԸ, և Գուրգէն. մանկունք կայտառք և գեղապանծք և բարենշանք և ամենեցուն ցանկալիք. ծնաւ և երկուս դստերս: - 338. և հաճոյ թուեցաւ Գուրգինայ խորհուրդք տիկնոջն Հեղինէի: - 324. Եւ հասեալ ի մի վայր գան հովիտն Կուղան, ուր Գուրգէն բանակ արարեալ /362/ էր ի Կարկինեանս տեղւոջ բազմաձեռն զօրու. – 364. Եւ հեծեալ փութացաւ պնդեցաւ զհետ Գուրգինի – 228. և հրաման ետ Գուրգէն իւրում գնդին պատրաստել ի պատերազմ, կազմել ռազմ և տալ ճակատ ընդդէմ այլազգեացն – 230. և մի զմիոյ հետ ստիպէր՝ փութալ միոյ միոյ ի նոցանէ յանդիման նմա հատուցանել ծառայական սպասաւորութիւնս, զոր և արարին իսկ Աշոտ և Գագիկ և Գուրգէն, կամաւոր և ակամայ զնորայն կատարելով հրամայեալս – 370. Եւ յետ

այսորիկ որդիք նորա Գագիկ և Աշոտ և Գուրգէն կանոնեցին զյիշատակութիւն նոցա ի տօնի սրբոյ Խաչին – 356. Եւ նորա զեկուցեալ վասն նորա Բուխայի՝ ասէ. ,,այրս այս Գուրգէն ի տոհմէն Արծրունեաց, այր քաջ և պատերազմող, ի յահէ քումմէ անցեալ գնացեալ զկողմամբքն Յունաց – 304. և սպանանի Գուրգէն իշխան որդի կորապաղատին նենգութեամբ ի զօրագլխացն Ահմաթայ, այր քաջ և երևելի և քաջայայտ ի մէջ Հայաստանեայցս: - 358. և Վահան հասեալ յանկարծուստ ի վերայ նորա, այն ինչ ընդ միտ ածելով ստնանել ինչ Գուրգինայ. – 310. և փախեան այլազգիքն յերեսաց Գուրգէնի մի կողմն: - 308. Եւ քանզի այն ինչ վախճանեալ էր կին Դերենկին՝ գրէ Գուրգէն առ Աշոտ, ասէ. – 322. Եւ քանզի էին երեքին սոքա անքակ անխզելի առ միմեանս, զմիաբանական կապակցութիւն շաղկապեալ, Աշոտի և Գագկայ և Գուրգինայ, որդիք Դերանկին – 364. և քարոզն աղաղակէր, թէ ,,առաւ իշխանութիւնն Վասպուրականի աշխարհին ի ձեռս Գուրգէնի փոխանակ եղբօր իւրոյ Աշոտոյ տիրել ընդ նոսա,,: - 236. զԱշոտ տարեալ յանկասկածելին Նկան, զԳագիկ յամուրն Սևան, զԳուրգէն ի Կոտորն բերդ: - 364. Զգունդն առաջին տուեալ լինէր ի ձեռս Գուրգինայ և Վահանայ Հաւնունոյ, որ և նիզակակից նմա էր: - 178. զի Գուրգէն եղբայր իշխանիս և այլ տոհմն Արծրունեաց և բազմութիւն ազատաց և ազատորդեաց և նոցուն զօրաց քաջաց Վասպուրական տէրութեանս … անցեալ գնացին ի կողմն Ատրպատականի – 212. Զի թէպէտ և Գուրգէն մեծաւ զօրութեամբ ունէր զդէմ յարձակելոցն ի վերայ, որոց զիշխանականն ճեպէին հասանել գահ, կամ որ արտաքին տաճկական պատերազմունքն բռնաբար ի ներքս դիմէին՝ սակայն ոչ յապահովանայր դեռ երկիրն: - 316. Զկնի այսորիկ մեկնեաց Բուխայ յինքենէ արս զօրաւորս յամենայն ազգաց և յամենայն մեծամեծաց և ամենայն աշխարհակալաց, և ի Պարսից և յԵլիմացւոց և ի Բաբելացւոց և յԱրաբացւոց … արս աւելի քան ԺԵ հազարաց և եհան զնոսա զհետ Գուրգինայ – 224. Զնոյն տեսեալ ազատացն Վասպուրականի, անտանելի մնալով առ դիպուածն զոր ինչ գործեաց Ապումրուան՝ ելին գնացին առ Ատոմ որդի մեծին Գուրգինայ յամուրն Կանգուար, գտանել զելս իրացն – 364. Զուգակշիռ հաւասարութեամբ մարզպանն Հայոց Գուրգէն հրաշազան յօրինուածով շինէ զեկեղեցին ի քաղաքին Հադամակերտ ի Մեծն Աղբակ, ի բուն իշխանական սեփհականութեանն իշխանութեան զարմին Արծրունեաց – 396. Ընդ նոյն ժամանակս եկն Վահան Աշոտի որդի, հօրեղբօրորդի Սահակայ ի գերութենէն՝ նուաճել զաշխարհս, և գունդ կազմեալ ընդդէմ Գուրգինայ՝ և ինքն զպարտութիւն քան զյաղթութիւն յինքն կրէր: - 310. Ընդ որ ոչ հաճոյացեալ Գուրգէնայ երթալ ի Յոյնս. բայց հաւանեցուցեալ զԳրիգորն տալ զբերդն ցզօրավարն, և հաճեսցի զմիտս թագաւորին: - 302. Իբրև եհաս գուժկան առ մարզպանն Հայոց Գուրգէն՝ ելեալ զհետ նոցա Ռ արամբք, վառեալ ի զէն և յասպազէն, և գնացեալ եհաս յԱյլի գաւառ. – 402. իբրև ի մեծ և յանկասկածելի ամուր ապաւինեալ լինէին ի քաջ զօրավարն Գուրգէն և որք ընդ նմա զօրք Հայոց. – 226. Իսկ Գուրգէն ընթացեալ զհետ հանդիսի պատերազմող նահատակութեանցն, /310/ անդուլ լինելով զցայգ և զցերեկ հանդերձ որ ընդ նմա միաբանեալ ազատագունդ զօրացն – 312. Իսկ Գուրգէն օր ըստ օրէ աճէր զօրութեամբ ի բազում քան թէ ի սակաւ տեղիս, զոր ի Տարօն և զոր յԱնձաւացիս և զոր յԱրզն և զոր առ այլ ամենայն ուրեք – 324. Իսկ Գուրգինի մարզպանի Հայոց առեալ էր ի բաժնի յելս կոյս և /388/ որ ելանէ ի հարաւակողմն, զԱնձահից ձոր, զԿրճունիս, զԿուղան ովիտ, և զբուն զՄարդաստան գաւառ, զԱրճիշակովիտ. զոտն Առնոյ, զԱղբագ Մեծ և զՓոքր, Ակե, Տամբէր, Տագրեան. Ըռնայ, Զարեհաւան: - 390. Իսկ Դերանիկն գործ առնէր ի գիւտս հնարիմացութեան, և տարուբերէր յանձն իւր՝ գտանել զելս իրացն, որով կարիցէ հանել զամուրսն ի Գուրգինայ և տիրել աշխարհին: - 326. Իսկ թագաւորն գրէ առ զօրավարն թերևս կարասցէ հաւանեցուցանել զԳուրգէն՝ երթալ ի թագաւորական քաղաքն առ կայսր, և մեծաց պարգևաց և պատուի և գահու յառաջագութեամբ ընկալցի պարգև ի թագաւորէն: - 302. Իսկ ի զօրացն Հայոց զսակաւս յաննշանից ոմանց սպանին, և զտէր Գուրգէն վիրաւորեցին: - 178. Իսկ ի միում յաւուրս անցեալ գնացեալ Գուրգէն՝ հանդիպի նմա ի քաղաքին Պարտաւ - 370. Իսկ ի Վասպուրական տէրութեանն ի տեղւոջ

զօր արութեան մնաց Գուրգէն, և այլ տոհմք Արծրունիք: - 298. Իսկ ի վերայ բազում հինից եկելոց ի վերայ Գուրգինի և սաստիկ պատերազմացն զոր պատերազմեցաւ յաղթող նահատակութեամբ. ոչ միայն յարտաքին թշնամեացն որ շուրջանակի պաշարէին, բազում այն էր որ ի ներքին ընտանեաց հարազատաց, ազգականաց դրժողաց, ուխտազանցաց, ստոց և ստերդմանց յուզէին աղմուկք: - 308. Իսկ իբրև եկն Գուրգէն երկրորդ՝ փութացաւ գնաց հասանել ի վերայ առաջնոյն Գուրգինի. – 316. Իսկ իբրև եկն Գուրգէն երկրորդ՝ փութացաւ գնաց հասանել ի վերայ առաջնոյն Գուրգինի. – 316. Լուր եղև այս առ քաջն Գուրգէն պարտումն Վասպուրականի ի Տաճկաց և իշխանանալն Վասակայ: - 306. խօսի Գուրգէն ընդ Աշոտի յայտնապէս զոր խորհէրն. – 364. կէսքն զԳուրգէն յառաջ ածեն ի պատիւ իշխանութեանն և այլք զԱպուջափր, ոմանք զՎասակ. – 298. ճանապարհ արարեալ ընդ Ատրպատական, կասկածելով թէ գուցէ Գուրգէն և կամ մի ոք ի տոհմէն Արծրունեաց և նոցին ազատաց ի կորովացն Վասպուրական հեծելոցն հասանիցէ ի վերայ և թափիցէ զնա ի զօրացն և հանցէ ի ձեռաց իմոց: - 220. ՅԱՂԱԳՍ ԳՈՒՐԳԻՆԱՅ ՄԻԱՅՆ ՄՆԱԼՈՅ, ԵԻ ՇԱՏ ՊԱՏԵՐԱԶՄԱՅՆ ՅԱՇԽԱՐՀԻՍ – 300. յաճախագոյնս վասն Գուրգինայ վայելէ զդրուատեացն, կարևոր է բազմաձեռն աճմամբ զդրուատեացն յերկարագոյնս հատուցանել զճարտասանութիւնս. - 300. Յայն ժամանակս գայ ոմն Բուտել անուն ի զօրացն արքունի հրամանաւ Բուխայի, հասանել ի վերայ Գուրգինի – 306. Յայնժամ ետ զզօրսն ի ձեռն Մուշեղի Ապուպելճի եղբօր Գուրգինայ, և ինք ել գնաց զհետ եկելոց կոչնականացն. – 228. Յայնժամ տէր Գուրգէն առ /306/ չժուժել սրտին, մտրակեալ զքաջ երիվարն յորում նստեալն էր՝ և եհար զզունդն զձախակողմն Տաճկաց և պատառեաց զոռազմն և դարձոյց զերեսս նոցա- 308. Յաւէտ խրախճանութեամբ բուռն հարկանել ախորժելի է ինձ զպատմութենէ քաջատոհմիկ և բարեփառ բարեյաղթ նահատակէն , զԳուրգինայ ասեմ – 300. Յետ անցանելոյ չորից ամաց … դարձեալ Գրիգոր եղբայր Աշոտի Վասպուրական իշխանի յԱփհազաց աշխարհէն՝ նոցուն օգնականութեամբ և Վրաց զօրու ընտիր գոլով՝ եկն եմուտ յաշխարհս Վասպուրական՝ տալ պատերազմ ընդ Գուրգինայ. – 310. Յետ բառնալոյ իշխանութեանն ի Վասպուրական երկրէն մնացին տոհմք Արծրունեաց ըստ ազգս ազգս՝ քաջն Գուրգէն և Մուշեղ եղբայր իւր – 298. Յղեն առ Գուրգէն դեսպանս. – 226. յղէ առ Գուրգէն զՎահան Արծրունի և զվանաց երէցն Թէոդորոս զգլխաւորն Հոգեաց վանից, ասէ. – 330. Յութերորդ ամի գերութեանն դառնայ Գուրգէն եղբայր Աշոտի միապետել զիշխանութիւն տէրութեանն և յարդարել կարգել յօրինել զկարգս /314/ շփոթեալ աւերեալ երկրիս: - 314. Նմանապէս, կամ թէ ևս հրաշափառագոյն զյաղթութեան մարտսն յօրինեալ յարդարեաց զպարտութիւն ի վերայ ազգին Իսմայէլի մեծ զօրավարն Գուրգէն, և իսպառ կանգնեաց զնշանակ յաղթութեան ամենևին ամենայն ուրեք ընդ ամենայն տեղիս. – 312. Նոյնժամայն ի բարկութիւն ցասմամբ մեծաւ շարժեալ թագաւորն Սմբատ՝ գրէ առ Գուրգէն Անձաւացեաց տէր և առ Գագիկ Ապումրուան, ասէ. – 362. որով առնիցեն ելանել ի կապանաց իշխանին Աշոտի և Գուրգինի, և դարձուցանել զիշխանութիւնն անդրէն առ իւրեանս – 368. որոց թողեալ զգործ պատերազմի ամրոցին՝ դարձաւ գնաց աներկիւղ քաջասրտութեամբ ընդդէմ նորա օժնդակ զօրու Գուրգենի – 334. Որոց կապեալ զԳուրգէն երեքկին կապանօք և դարձեալ ի պարանոցն եդեալ շղթայս՝ յղեն ընդ Ատրպատական Պարսից և տան ի բանդ ընդ կապեալսն. – 318. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին՝ իշխան Աշոտ և եղբարք իւր Գուրգէն և Գրիգոր զօրօք իւրեանց – 174. Քանզի իբրև լուաւ երանելին Զաքարիայ, եթէ ըմբռնեցաւ Գուրգէն՝ փութացաւ և եկն հանդերձ եպիսկոպոսօք աշխարհին. – 320. Քաջապէս մարտուցեալ Գուրգէն եղբայր իշխանին և Վահան Հաւնունի՝ առին անուն յաղթութեան, անցուցանելով ընդ սուր զկողմն թշնամեացն. – 178. Ազդ եղև Գուրգենի վասն Դերենկին, և զիա՛րդ ընբռնեցաւ. – 322. և զՄարդաստան գաւառն զբուն բաժին Գուրգենայ դարձոյց առ նա Դերենիկն: - 322. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … և ի տոհմէն Արծրունեաց՝ Վահան և Վասակ և Մուշեղ և Ապուպէլճ և Գուրգէն և Վասակ և Ապուջափր

և Մուշեղ և Ապումայեայ և Վասակ և Վահան և Համազասպ և Վասակ որդի Գրիգորի և Ապումկդէմ և Մեհուժան և Գրիգոր – 174.

ԳՈՒՐԳԷՆ ԱՊՈՒՊԵԼՃ - Եւ զգունդն երկրորդ ի ձեռս Գուրգինայ Ապուպելճի, և նիզակակից էր նորա Վահան Արծրունի: - 178.

ԳՈՒՐԳԷՆ ԱՐԾՐՈՒՆԻ - Եւ Գուրգէն Արծրունի և Մուշեղ Բագրատունի, և ինքն փութացաւ հանդերձ կաթողիկոսիւն, եկն բանակեցաւ յամուրն մերձ, ուր էր արգելեալ Դերանիկն: - 348.

ԳՈՒՅԷ - Բայց Գուրգէն կասկած ունելով յԱշոտէ, թէ գուցէ իբրև զապստամբէ ումեմնէ զեկուցանիցէ զնմանէ առաջնորդին Տաճկաց՝ ել գնաց կեալ շրջաբերական յեղափոխմամբ, արիական քաջասրտութեամբ, սիրեցեալ ընդ բնաւ աշխարհաց: - 322. Գուցե /ճիշտը՝ գուցէ/ կատարիցեն չարիս ի վերայ քո, և կորզեն յընքեանս զթագաւորութիւն Նինուէի: - 82. գուցէ ներհակդ առ ընթեր կալով՝ ի միում ժամու բարկացեալ, և զքեզ ևս վարատիցէ: - 46. գուցէ ակամայ երթալովն, և նեղիչն աշխատելով ի պահելն՝ յաճախեսցէ ի վնաս և ի քէն, և օճան բարւոյ յայնմ հետէ ոչ ևս ումեք հասցէ գտանել,,: - 216. գուցէ յորժամ կատարիցեն զչարիսն զոր խորհեալ են ի վերայ քո, որպէս լուաք ի հաւատարմաց իւրեանց՝ օժանդակութեամբ Արտաշէսի մերժիցեն և զզարմ և զզաւակ քո ի թագաւորութենէ Ասորոց: - 82. գուցէ, ասէ, ի գնալն ի բուռն առեալ ի մահ դատապարտեսցի: - 84. և եթէ յերկարիցի գործոյս այսորիկ հանդէս և մարտիցն հանգամանք ոչ փութանակի վարիցին՝ գուցէ օգնականութեամբ գիշերոյ եկեսցէ ի վերայ քո և մեծամեծ աւճիրս ի վերայ քո և զօրացդ արքունի հասուցանիցէ: - 212. ընդ ակամբ հայելով, թէ գուցէ ճողոպրեալ ելանիցէ ի ձեռաց մերոց, կամ ի գիշերամարտս յանկարծ հասանիցէ ի վերայ մեր մեծամեծ ոճիրս գործիցէ: - 202. թէ գուցէ դրդուիցի ինչ ի միջոցէ ապաստանին վիմին հաստատնոյ – 204. ճանապարհ արարեալ ընդ Ատրպատական, կասկածելով թէ գուցէ Գուրգէն և կամ մի ոք ի տոհմէն Արծրունեաց և նոցին ազատաց ի կորովացն Վասպուրական հեծելոցն հասանիցէ ի վերայ և թափիցէ զնա ի զօրացն և հանցէ ի ձեռաց իմոց: - 220. որք ծանուցեալ զբռնանալն նորա ի վերայ պարսկական պետացն և զինչ կրեցին, զմտաւ ածեալ և զխառն ընդ աշխարհիս զդրակցութիւնն, և թէ գուցէ զպարսկայինն հասանիցէ մեզ կրել և աշխարհիս մեր՝ ձեռն ետուն հաւանութեան ի նորայն կալ մնալ հպատակութեան: - 360.

ԳՌԵԱՀ - և Ահմատայ ընդ մէջ փակեալ զղաշիկն՝ յանխնայ հարուածովք հարին, մանաւանդ զհետևակազօր գրոխսն և զգռեահսն որք ընդ նոսա. – 368. և ելեալ ի վերայ Պարսկահայոց գռեհացն և անդ բազում քաջութիւն նահատակութեան ցուցեալ՝ յոլովից գերելոցն ընդարձակեաց, հանելով /400/ և զաւարն ի ձեռաց նոցա – 402. Իսկ Պարսկահայոց գռեահն խուժան ածեալ, գաղտագնաց եղեալ ընդ անկոխ ճանապարհս՝ զան հասանեն ի Մարդաստան գաւառ յաւանն Վիտահոտ – 400. Սոքա են գռեահք Ասորոց, որ չուեցին զկնի Ադրամելեքայ և Սանասարայ որդւոց Սենեքերիմ արքայի՝ թագաւորի Ասորեստանի և Նինուէի, յորոց անուն ինքեանք Սանասնայք զինքեանս անուանեն. – 192.

ԳՏԱԿ - և նախ նոքա եղեն գտակք գրոց – 18.

ԳՏԱՆԵԼ - Եւ իբրև ստուգեաց և տեղեկացաւ զամենայն՝ եգիպտ բազմագոյն քան զամենեսեան զկապարճաւորս և զկորովիս աղեղնաւորացն Ելեմացւոց և Արաբացւոց, աջողակք յերկոցունց ձեռաց – 200. ,,որովհետև գտի շնորհս առաջի քո, և արարեր մեծարանս երեսաց իմոց, և առաւել քան զամենայն իշխանս Հայաստանեայց և մեծամեծս արքունի զիս նախամեծար և մեծարգի ցուցեր – 218. այլ այսոքիկ փոյթք յօժարութեան առ ի յայլոց ասացելոց նախագունից տեղեկութիւն, և ոչ ինքեամբ և կամ նովաւ գտանել զհնարս գիւտի գրոց, թէպէտ և յառաջ քան զնա, այլ ոչ թէ և քան զԲաբելացւոցն իրս – 18. այս ամենայն գտանի յայլոց ասացեալ. – 44. արդ դու մի անփոյթ յանհոգս յաղագս այդր մնայցես, անյապաղ հնարիցիս գտանել զխորհրդոցն նորա դատարկութիւն,,: - 346. Բայց Գուրգէն թէպէտ և գտանէր զնենգիչսն իւր՝ ոչ ումեք զփոխարէն չարին հատուցանէր. – 310. Բայց մեք քանզի ոչ երբէք ստունգանեցաք հրամանի թագաւորին և ոչ խափանիչ

գտաք հարկաց արքունի, իբրև զապստամբս և զանհնազանդս և զստահակս ի ծառայութենէ տէրանց – 178. գուցէ ակամայ երթալովն, և նեղիչն աշխատելով ի պահելն՝ յաճախեսցէ ի վնաս և ի քէն, և օճան բարւոյ յայնմ հետէ ոչ ևս ումեք հասցէ գտանել,,: - 216. գտանէ և ի վերագոյն լերինն անդր ի հարաւոյ կողմանէ աղբիւր սակաւաբուղխ – 88. գրէ առ սուրբ եպիսկոպոսն Գրիգոր Ամատունեաց տանն … գտանել զելս իրացն եկեալ հասեալ հինին. – 400. եթէ ,,եկայք առ իս ամենայն աշխատեալք և բեռնաւորք, և ես հանգուցից զձեզ,, , և թէ ,,որ ուրասցի զանձն իւր վասն իմ՝ գտցէ զնա,,. - 252. և դաստիարակ առընթեր ունելով զբանն տէրունական … և թէ ,,որ կամիցի կեցուցանել զանձն իւր՝ կորուսցէ զնա, և որ կորոյս զանձն իւր վասն իմ՝ գտցնէ /հավանաբար՝գտցէ/ զնա,, - 264. Եւ եկեալ երեկոյին խնդալից՝ ակն ունէր առլնուլ կերակրովն, եգիտ ապականեալ և գիշակեր. – 46. և երթեալ ի բուրաստանն՝ գտին զնա ի թաւի անդ ղուղեալ, կալան զնա և եկին ածին զնա ի դախղիճ անդր: -152. և զազգատոհմ մեր ընդ մեծ նեղութեամբ պաշարէիք և աշխարհի մերոյ աւերիչք գտանէիք և հարկացն եղելոց խափանիչք լինէիք: - 244. Եւ զերկնային պարգևացն որ ի հանդերձեալսն խոստացաւ Տէրն, զանպատում և զիրեշտակային նորոգութեան՝ նա ասաց լինել անդ կերակուրք և ըմպելիք ուժգին. զոր և կամեսցի ուտել անյագաբար՝ պատրաստ գտանիցէ, և կանանց կուսից մնացելոց հանապազ անյագաբար խառնակումն: - 164. և թէ նոքա յերիս կամ ի չորս կամ ևս աւելիս բաժանեալ օգնական առնիցեն իւրեանց զամուրսն՝ մեծ աշխատութիւն քեզ հասուցանիցեն, և ամենայն խորհրդոց քոց խափանիչք /212/ գտանիցին – 214 և ի ձէնջ խնդրեցից երիս ինչս, և լուարուք ինձ – ի բաց արարէք յաշխարհէ զսուր և զհուր և զգերութիւն, և յերիցդ օգուտ գտանէք. – 144. և ի մեր կար տաժանմամբ ի խոյզ և ի խնդիր ելեալ զհաւաստին գտանել – 12. Եւ իշխանքն Հայոց կային ի տագնապի և խնդրէին զելս իրացն գտանել ի Քրիստոսէ, յորմէ լքեալն էին: - 320. և խնդրէին տեսանել թէ ո՛րպէս կարասցեն գտանել զելս իրաց վտանգին ի վերայ հասելոյ: - 206. և կարգէ զդասս պաշտօնէից կատարել զպաշտօն Տեառն ի տուէ և ի գիշերի անձանձրոյթ աշխատութեամբ և առատաձեռն տեսչութեամբ աղքատաց, զի գտցեն զողորմութիւն ի Քրիստոսէ: - 122. և կեայք պանդխտութեամբ կեանս, իւրաքանչիւր ի սուր իւր գտանել զբարձ և զգահ նախարարութեան. – 110. և յերթալն նորա և ի դառնալն՝ գայ գտանէ վախճանեալ զթագաւորն Արտաշէս ի Մարինդ – 92. և նորա խնդիր արարեալ մեծաւ ստիպով, մինչև կարացին գտանել նովիմբ կազմածաւ, և ետ յարսն որք եկեալ էին. – 154. և ոչ ուրեք գտանէր հնար ելիցն ի վտանգաւոր արգելանէն, թէպէտ և բազմաց հոգ յանձին կալեալ վասն առն պատուականի – 346. Եւ ոչ ոք գտանէր ամենևին ի կողմանէ /174/ թշնամեացն որ կարէր կալ ընդդէմ նոցա, և ոչ մի ոք. – 176. զի մի յերկարաձգեալ զղեր հատուցական բանիս՝ յետնեալ գտցուք յառաջիկայ մեզ գրաւորութենէն, որ սակս պատմութեանցն են հանդէսք: - 260. զի ոչ գտանիցին ամենևին տալ պատասխանի: - 54. Զնոյն տեսեալ ազատացն Վասպուրականի, անտանելի մնալով առ դիպուածն զոր ինչ գործեաց Ապումրուան՝ ելին գնացին առ Ատոմ որդի մեծին Գուրգինայ յամուրն Կանգուար, գտանել զելս իրացն – 364. Զոր հոյակապն Տրդատ կարգադրեալ վայելչապէս հոգաբարձութեամբ զպատերազմականն հարկանել հարկս ընդդէմ հինից արշաւանաց. զոր կարգապետութիւն և առ սուրբ հրեշտակն գտանեմք/գրքում՝ զտանեմք/ յարարչական նախախնամութենէն, զաշխաwրհի զօգուտն բերելով: -398. Զորոյ իմացմանց հանգամանս իմացեալ ազատացն Վասպուրականի՝ ոչ հաճոյանայր նոցա թևակոխելն Գագկայ, և զելս իրացն ջանային գտանել, առանց խռովասէր հանդարտութեան. – 360. ի կանոնի անդ գտցես զՆինոս և զՇամիրամ և զԱբրահամ և զվեշտասաներորդ հարստութիւն Եգիպտացւոց, և ի չորրորդ դպրութեանն Յուլիանու Աղիկառնացւոյ, որպէս և ի չորրորդ դպրութեանն Մովսէսի: - 18. Իբրև ստուգեցաւ որ ինչ եղեալն էր՝ փութացան խնդրել ի քաղաքին և ի կիրճս ճանապարհին, յոր կողմ և աճապարեաց ոք, մինչ անցեալ գտին զհարեալն դիւի չարի, զի կայր դեռ կիսամեռ: - 378. ինքն իսկ փոյթ յանձին կալեալ՝ ել գնաց մեծաւ հոգաբարձութեամբ, լուծանել զնա ի տառապանաց արգելանին. սակայն և

այնպէս ոչ կարաց գտանել զելս իրացն վտանգի առնն: - 346. Իսկ Դերանիկն գործ առնէր ի գիւտս հնարիմացութեան, և տարուբերէր յանձն իւր՝ գտանել զելս իրացն, որով կարիցէ հանել զամուրսն ի Գուրգինայ և տիրել աշխարհին: - 326. Իսկ եթէ՝ մշակն մեղաց և անդրանիկն ամենայն չարեաց, որ ի յօձն բունեալ ոչ անիծաւ, որպիսիս ուսուցանէ վնասապարտութիւն օձին առ ի պատժականութեանն գտանել պարտաւորութիւն, որ ոչ յընքենէ միայն, այլ մանաւանդ ի գտողէն չարեաց: - 22. Իսկ զօրավարն Բուխայ կայր ի կոր կործանմանն, ի տարակուսանս ըմբռնեալ փղձկէր ի միտս իւր, ցնորակոծ լինէր, հնարէր ելս իրացն գտանել ի վրանայարկն փակեալ, և ոչ առնոյր դուլ և դադար: - 282. խնդրէր գտանել զելն իրացն եկելոցն առ նա գուժկանացն – 180. խնդրէր և զդիւան թուոյ զօրացն. քննեցին և գտին: - 198. Հրաման տայր փութով ամենեցուն պատրաստական գտանել ի դաշտն քաղաքին. – 270. Յայնժամ իբրև գիտացին երկոքին կողմանքն, եթէ ոչ գոյ հնար գտանել զելս իրացն և տալ խաղաղութիւն՝ ապա հաճեցան և հաւանեցան գրել առ թագաւորն. – 286. յետուստ երբեմն գտանէր ի ձեռն անիծիցն իմացեալք երկոքին. – 22. Նոյն գունակ և զՂուկա ազգաբանութիւնն գտցես շարաճեալ ի վերջէ յառաջ, և ասէր որպէս կարծէր զՅիսուսէ՝ ի Յովսէփայ ի Յակովբայ ի Հեղեայ, և ապա մի ըստ միոջէքն: - 16. որպէս թէ ոչ կամի զթագաւորելն Պարսից և հարկել Հայոց և զօրավարել, այլ զթագաւորելն Յունաց ցանկայ գտանել. – 118. Ուստի և մեք ըստ կարի մերում անցեալ գտաք զհամառօտութիւն զրուցատրութեանս – 122. ուրացան զանձինս և առին զխաչն Քրիստոսի և գնացին զհետ կոչողին, կորուսին զանձինս, այսինքն զկեանս աշխարհիս, զի զյաւիտենիցն գտցեն զկեանս. – 292. Սա առաջին գտաւ պտուղ մարտիրոսական ի մեծ վտանգի նեղութեանն, որ եհաս ի վերայ բոլոր Հայաստանեայցս: - 206. Քանզի բազում աշխատութեամբ է գտանել զշար ազգաբանութեան տանն Արծրունեաց, վասն հեռաւոր ժամանակաց կացեալ և դիւանացն անյայտութեանց ի մէջ Հայաստանեայցս – 12. քանզի Յունաց հուսկ երբեմն յետոյ գտաւ գիր ի Կադմեա յումեմնէ Փիւնիկեցւոյ: - 18 .

ԳՏԱՆԻԼ - Եւ հրամայեցին համար առնել անկելոց դիակացն, գտաւ թիւ սպանելոցն ՃԷՌ մարդ: - 142. որոց հնազանդութիւնն կորստեան պատճառք գտաւ աշխարհիս Հայոց: - 110.

ԳՏԵԱԼ - ,,հրամայեա արձակել արս հաւատարիմս, և ես յորժամ հասից ի դուռն արքունի՝ ի նմին ժամու խնդիր արարից Խաչին, և գտեալ զնա տայց բերել առ քեզ,,: - 154. Բայց յետոյ անմիաբան գտեալք նախարարքն Հայոց՝ թողին զոր խորհեցանն վասն թագաւորելոյ Վահանայ, և անցին /126/ գնացին առ մեծն Վարդան. – 128. և անհակառակող գտեալ բարուք՝ բաժանեն զաշխարհս յերիս մասունս. – 360. և յերկիւղ կասկածանաց եղեալ, թէ իցէ ընդելուզեալ Տաճկաց՝ գտեալ զպահեստ գանձին ծախիցեն զզօրութիւն նորա: - 180. Եւ անդ գտեալ ամրագոյն անձաւ տեղի անկասկածելի ի պատերազմական գործոց և զնա պարսպեալ պատուարօք շուրջանակի – 392. և անդ գտեալ զբնակիչսն Ռշտունեաց, թափառականս անկեալ յանողորմ և ի մարդախոշոշ շանցն գիշակերաց – 202. Եւ առ այսոքիւք պատեհագոյնս իմն գտեալ իբրև յանիշխանութեան՝ ոմանք Ասորեստանեայք և Քաղդէացիք, յազգէ թագաւորացն …զօր բազում գումարեալ՝ յետ ԻՀ ամի անիշխանութեան Ասորեստանեայց ի ձեռն Փուայ թագաւորեցելոյ դարձեալ տիրեն Բաբելոնի և ստորին Ասորւոց – 60. և բացեալ զտուն դիւանապահ մատենիցն և գտեալ զսերունդս Սենեքերիմայ, և զգործս նոցա զմիոյ միոյ ուրուք յանուանէ զառն իւրաքանչիւր զանուն և զքաջութիւն իւր, նոյնպէս և զայլն ամենայն ըստ տոհմից տեղեաց - 74. Եւ զնախնին մեր Ադամ ոչ ասել առաջին մարդ, այլ այլոյ ումեմն որդի Շուռելայ, արըռտաբոյծ ուղտուց, զզուեալ յանծանօթ /գրքում՝յանծանոթ/ աշխարհի և անհաւատարիմ յայնմ գտեալ՝ հալածեալ եղև կնաւ իւրով ի միջոց երկրի – 48. և տիկինն սպարապետական ի Տարունոյ եկեալ և նշանացի զդի նորա գտեալ՝ տարաւ ի Պորպ յիւր աւան և եդ ի գերեզմանի: - 368. մինչ զդի նորա գտելոցն յետ աւուրց ինչ ետ Բուխայ ԺՌ արծաթ, զի այնչափ պատուական էր այրն նմա: - 272. Ո՞չ ածէք զմտաւ և ոչ զմի ինչ ի բարեացն, զոր ձեր յինէն գտեալ. – 214. որոյ դիպող ժամ գտեալ ի միասին կալով նոցա՝ կալեալ զնոսա տայ յամուրս աշխարհին, կապեալս կապանօք երկաթեօք. – 364. Որոց

դիպող ժամ գտեալ՝ արտաքս ելեալ ի բանակէն, զերծեալք իբրև զայծեամն ի հնարից որսորդաց՝ գնացին խաղաղութեամբ յիւրեանց տեղիս և զնա թողին լքեալ ամօթալից: - 344. Որում ոչ անհնազանդ գտեալ՝ իմաստնախորհ զօրութեամբ ելանէ յամրոցացն: - 316.

ԳՏՈՂ - Իսկ եթէ՝ մշակն մեղաց և անդրանիկն ամենայն չարեաց, որ ի յօձն բունեալ ոչ անիծաւ, որպիսիս ուսուցանէ վնասապարտութիւն օձին առ ի պատժականութեանն գտանել պարտաւորութիւն, որ ոչ յընքենէ միայն, այլ մանաւանդ ի գտողէն չարեաց: - 22.

ԳՐԱԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ - որպէս ընթեռնուք ի բանիբուն գրակարգութեանն Մովսէսի տիեզերահռչակեալ վարդապետի և քերթողի և մերոյ լուսաւորութեանցս հաստատագոյն յօրինողի – 96.

ԳՐԱՍՏ - և հասեալ ի տեղի ապառաժ քուաւոր՝ անդէն զետեղէր և զգրաստն: - 34. զոսկերսն Ադամայ բարձեալ Սէմայ գրաստու՝ տարաւ յերկիր ժառանգութեան իւրոյ - 34.

ԳՐԱԻԵԱԼ - և յինքն գրաւեալ զթագաւորութիւնն – 14. զի յինքեանս գրաւեալ ընդ հարկաւ ծառայեցուցանէին զպաշտօնեայս սրբոյ Խաչին, մանաւանդ զի և զգլխաւոր վանացն զհայրն, որում Գրիգոր անուանէր՝ զնա կալեալ եդեալ ի խորափոր խաւարային բանտի: - 334.

ԳՐԱԻԵԼ - արկանել զնա ի կապանս և ի տանջանս մահաբերս, զամուրսն յինքն գրաւել, զաշխարհն տալ ի ձեռս իւրոյ գործավարացն, ըստ պարսկայնոցն հատուցմանց հատուցանել նոցա: - 370. Բայց Գուրգէն խոկայր զմասն աշխարհին յինքն գրաւել, մանաւանդ զՈստանն Ռշտունեաց, որ էր տեղի սպանման հօր իւրոյ, գինս արեան զնա համարելով: - 362. Բայց զաշխարհն Յիսէ որդին Շեհայ բռնազբօսեալ յինքն գրաւեաց և կացոյց ի վերայ նոցա զիւր գործավարս: - 344. Եւ այն ինչ ընդ մտանելն՝ երագապէս հասեալ ի վերայ ամրոցացն Ջղմար և Սրինգ կոչեցեալ՝ յինքն գրաւէ զամրոցսն. և կալեալ զՎասակ՝ յինքն գրաւեաց զզօրավարութիւնն բոլոր Վասպուրական տէրութեանս: - 306. Եւ այն ինչ ընդ մտանելն՝ երագապէս հասեալ ի վերայ ամրոցացն Ջղմար և Սրինգ կոչեցեալ՝ յինքն գրաւէ զամրոցսն. և կալեալ զՎասակ՝ յինքն գրաւեաց զզօրավարութիւնն բոլոր Վասպուրական տէրութեանս: - 306. Եւ գրեն թուղթ առ Յամանիկն, եթէ ,,ի մտանելն իմ ի Դուին քաղաք և զհարկս արքունի յիս գրաւել՝ և յանկասկած առեալ զիշխանս Հայոց՝ և եկեսցեն առ իս. – 340. Եւ քանզի էր Բաբելոն վիճակեալ Սեմա՝ և բռնազբօսութեամբ Նեբրովթ յինքն գրաւէ և հաստատէ անդ զթագաւորութիւնն Եթովպացւոց: - 14. զի և զնախարարս Հայոց գրաւեսցէ մեծապատիւ սիրով – 366. Իսկ Ապումրուանայ ի պատճառ ոստիկանութեան զմանկականն նոցա պատճառելով խաժութիւն հասակի՝ առ սակաւ սակաւ սկսաւ զամուրսն յինքն գրաւել, զհետ իշխանական ցանկութեանն զերասանակ մտացն ձգեալ - 360. Որպէս վերագոյնն յիշեցաք սակաւուք վասն Ահմատայ՝ յինքն գրաւել զաշխարհն Տարունոյ, հանեալ ի Հայոց պետութենէ: - 366.

ԳՐԱԻՈՐԱԿԱՆ - Յապուշ կրթին միտք իմ զմտաւ ածել զաղետիցն, խորհրդածել գրել յիշատակարանս. լքեալ լինին ընթացք ձեռացս առ կորովութիւն գրաւորականիս. – 350.

ԳՐԱԻՈՐՈՒԹԻՒՆ - Դարձեալ նմին նման ասէ Պօղոս, զօրինացն ստորոգելով գրաւորութիւն, այսպէս ասելով, ,,մերձ է բան ի բերան քո և ի սրտի քում, այսինքն է /256/ բան հաւատոց զոր քարոզեմք,,. – 258. զի մի յերկարաձգեալ զդեր հատուցական բանիս՝ յետնեալ գտցուք յառաջիկայ մեզ գրաւորութենէն, որ սակս պատմութեանցն են հանդէսք: - 260.

ԳՐԳԵԱԼ - Ապա թէ իբրև զհայր գրգեալ և զգուեալ էի զձեզ – 214. և աստի և անտի երիվարի փորոյն տախտակագործ գրգեալ ըստ փորոյն չափու մածուցեալ ի ձև վահանի զգործ արուեստի զինուն ցուցանեն: - 208.

ԳՐԳՌԵԱԼ - Եւ իսկոյն անյապաղ յական քթթել սպառազինեալ այրուձի պնդակազմ /366/ պատրաստութեամբ, ռազմ բոլորեալ ղաշիկ դիմացուածով զմարտն գրգռեալ - 368. Իսկ նախարարքն Հայոց ի սադրելոյ Վաղէսի գրգռեալ ի մարտ ընդ Արշակայ ի պատերազմ յառաջանան – 100. յորում և ոմն հաւատարիմ Յիսէի Սէմ անուն յառաջ խաղացեալ՝

պատահէ իշխանին, ընդ Վահանայ խորհրդակցեալ խորհել զխաղաղութիւն և զմարտն գրգռեալ ցածուցանել և զվառեալ պատերազմն շիջուցանել. – 334.

ԳՐԳՌԵԼ - գրգռէ զարքայ կատարել զասացեալսն Վարազդատայ թագաւորի Հայոց: - 110. և ահա այլազգիքն հասին ի դիմի գրգռել զմարտն և զօրագլուխք փութացան զհետ զօրուն: - 230. և բազում վնասս ի գործս արքունի կուտէին ի վերայ իշխանին Աշոտի. և քմազարդ բանիւք գրգռեն զթագաւորն ի վերայ իշխանին ի չարիս: - 180. Եւ մինչդեռ զայսքան և զայսօրինակ մարտն գրգռէր՝ ահա յանկարծակի հասանէր քաջն մեր Աշոտ. – 174. Եւ յաւել գրգռել ի սիրտս իւր արքայ Խոսրով. զի Տէր խստացուցանէր զսիրտ նորա, զի կործանելոց էր զթագաւորութիւն նորա. – 146. Եւ որք մերձ առ պարսպօքն զճակատն վառէին և զմարտն գրգռէին՝ զգեստն ինքեանց յասուէից կազմեալ – 208. Եւ վասն այսր իրաց նենգութեամբ և չարակնութեամբ առլցեալ, մանաւանդ յերկիւղէ՝ կարի յոյժ գրգռեցաւ պատերազմ սաստիկ ի ձեռն Վասակայ Արծրունոյ.– 178. Զնոյն և կողմնակալքն Պարսից գրգռէին զթագաւորն ամբաստան լեալ՝ ամբաստան լինել Աշոտի զպետութենէն Տաճկաց: - 172. զօրս գումարէիք, այրուձի կազմէիք, մարտ և պատերազմունս գրգռէիք, ճակատ դնէիք և զզօրս մեր ի սատակումն սրոյ մատնէիք – 244. Ընդ որս զչարեալ նախարարացն Ներսէհի՝ գրգռեն զոմն ի մերձաւորաց Ներսէհի, Դարէի անուն. – 82. Իսկ Կայսիկքն և որք ընդ նոսա և զօրքն Պարսից զմարտն ի գաղտնիս գրգռէին – 380.

ԳՐԵԱԼ - որպէս և գրեալ է, թէ ,,փակիցէ, և ոչ ոք իցէ որ բանայցէ, և բանայցէ, և ոչ ոք իցէ որ փակիցէ,,: -198. ,,ի քո իսկ ինքնակալ թագաւորութեանդ և ի յօրէնս առաջնորդին ձերոյ գրեալ է՝ ոչ գոլ ճշմարիտ վկայութիւն միոյ ուրուք և հաւատարիմ – 244. ,,իսկ եթէ եկեսցէ առ իս գիր յարքունուստ, կնքեալ մատանեաւ արքայի. և իցէ գրեալ ի նմա հրաման՝ գալ ինձ առ քեզ կամ երթալ յարքունիսն՝ ոչ ելից արտաքոյ հրամանաց նորա: - 286. Առաքեցին առ Մուրիկ թագաւորն արս ճոխս մեծամեծ ընծայիւք և պատարագօք և թուղթ գրեալ ի բերանոյ Խոսրովայ զայս ինչ. – 136. Բայց թէ է՞ր աղագաւ պատմութիւն վկայութեան Վահանայ ոչ է գրեալ ի գիրս պատմագրի՝ ստուգապէս առանց յերկուանալոյ ցուցանեմ քում ուսումնասէր քաջահմտութեանդ: - 128. Գրեալ ի թղթի անդ՝ ի ձեռն նորա հաւատալ աշխարհիս Հայաստանեայց – 186. և գրեալ էր առ Բուխայ, զի մի՛ ինչ չարիս խորհիցի կամ գործիցէ առնն այնմիկ, այլ տացէ տանել զնա առ թագաւորն մեծաւ պատուով և զգուշութեամբ: - 288. Եւ ելեալ արտաքս հանգոյն մատնչին ի տնօրինականս Փրկչին, ունելով ընդ ինքեան զիրովարտակն գրեալ այսպէս. – 212. Եւ եղև զկնի երից աւուրց անցանելոյ ետուն թուղթ մի տանել առ Գուրգէն, գրեալ Բուխայի լի դառնութեամբ, կնքեալ մատանեաւ արքայի, իբրև այն թէ ի դիմաց արքային և յարքունուստ եկեալ. – 236. Եւ զի Ժ ազգացն շարք առանց ստութեան կան գրեալ յամենայն մատենադարս - 12. Եւ զրոյցք ժամանակաց սոցա յայլոց գրեալ յառաջագոյն, աւելորդ համարեցաք երկրորդել: - 168. Եւ էր գրեալ ի միում թղթի անդ, յիշեցուցանելով զոր ինչ գործեաց Աշոտ ի զօրսն Ապահունեաց զյաղթանակ պատերազմին և զհոյակապ անուն ստանալոյն՝ ասէ – 382. և էր գրեալ ի նմա թողութիւն վնասուցն և հարուածոցն զօրացն և բազում աւարացն, և երդումն ի հաստատութիւն ասացելոցն, և պարգևս ի պատուական և մեծագնի հանդերձից, և սաղաւարտ ծաղկեայ և սուսեր. – 288. և թուղթ մի գրեալ և կնքեալ լի խորամանկութեամբ և կեղծաւոր խարդախութեամբ ըստ հնարագիտութեան որդւոցն Իսմայէլի. – 234. Եւ ի ժամու մինչ ազևորեալքն կամէին մտանել զառաջեաւ … յայնժամ շուրջ կացեալ զվրանաւն մեծ սպարապետին զկազմեալ գնդաւ վահանաւոր և նիզակաւոր ամրափակ պնդութեամբ, և մտեալ մատոյց զթուղթն, զոր էր գրեալ առ Յամանիկն ի քաղաքն Պարտաւ Ահմաթայ նենգութեամբ: - 344. Եւ իւր հազարապետին գրեալ և ծանուցեալ էր արքայի, զոր ինչ գործեաց ցայն վայր ժամանակի: - 220. Եւ ոչ անվկայ բանս, որպէս վերագոյնն գրեալ է մեր զդերահատուցականս սորա, վկայութեամբ մարգարէական տառիցն, որպէս և ի պատահմանէ իրացն ճարտար գիտեն՝ որք են ի ժամանակս յայսոսիկ մնացեալ յայն ժամու անդ հանդիպելոցն: - 262. և որ այլ այսպիսիք զմտաւ ածեալ, որ գրեալ է ի սուրբ Աւետարանն – 264. Եւ սրբոյ վարդապետին մեր

Եղիշէի, որ յայնմ ժամանակի ի Մոկաց բնակէր աշխարհին՝ եկեալ առ նա Բարծումայ, խնդրեալ զպատմողական գիրսն Հայոց, զոր գրեալ էր հրամանաւ սրբոյն Վարդանայ. – 130. Զի գրեալ է՝յաւելորդէ սրտի խօսի բերանն – 258. զի ի փոնգալոյ նորա կայծակունք հատանին և ընդ ռնգունս նորա ելանէ ծուխ հնոցի կայծականց, որպէս գրեալ է ի Յովբ: - 246. զոր ընթերցասէրն Պտղոմէոս գրեալ և յարդարեալ ստուգաբանութեամբ, դնեն զգուշութեամբ ի դիւանապահ տունս գանձուց մինչև ի Կղէոպատրա կին, որպէս վերագոյնն գրեցաք: - 74. ըստ այսմիկ և այլ առասպելականք, և գիր մատենական ի նմանէ գրեալ և պահեալ ի Բաբելոնի բազում զգուշութեամբ. -36. Իսկ իբրև գիտաց բռնաւորն, եթէ չելին ի գլուխ կարծիքն զոր ի վերայ սրբոցն խորհեցաւ, որպէս գրեալ է, ,,կարծողն և արհամարհողն այր ամբարտաւան է և ոչ ինչ վճարեսցէ,,- 264. իբրև ընթերցաւ զնամակն, գրեալ երդմունս ի ծանականս կանանցն իւրեանց և ի մոլար օրէնսդիրն իւրեանց Մահումաթ. – 236. իսկ որպէս գրեալ հաստատեալ կայ հաւատարմապէս վարդապետացս քաջաբան և լի իմաստութեամբ շարագրածք հրաշափառագոյնք: - 122. մանաւանդ զի յառաջագոյն /308/քան զմեզ այլոց ոմանց բանակարգեալ գրեալ հաւաքեալ է ի մի շար: - 310. Յաւել և զինչ գրեալն է զվավաշոտ ցանկասիրութեամբ թեւակոխել: -16. որոյ անունն գրեալ է ի դպրութեան կենաց: - 224. որպէս գրեալ աւանդեցաւ մեզ այս ի չորրորդ դրուագի խոստաբանեալ պատմութեանն Մովսէսի Խորենացւոյ, վերադարձութեան ի վերայ երեցունց դրուագեալ հատուածին – 122. որպէս գրեալ ցուցանին հանգամանք իրացն գործելոց – 94. որպէս և գրեալ է ի մարգարէութեանն Երեմիայի – 196. որպէս սահմանեաց Աստուած ի վերայ ժողովրդեանն Իսրայէլի գերելոցն ի Բաբելոն, որպէս գրեալ է ի մարգարէութեանն Երեմիայի, ,,զ-ՀԷ-երորդն ասէ գիտասցես, և խելամուտ լիցիս յելից բանին տալ պատասխանի. մինչև յօծեալն /312/ առաջնորդ եօթներորդ է և եօթներորդք ԿԲ,,. – 314. որպէս Րոբովամ որդին Նաբատայ, որ մեղաւ և յանցոյցն զԻսրայէլ, որպէս գրեալ է ի գիրս թագաւորացն Իսրայէլի – 248. Սոցա անուանք ճանաչին՝ Ատոմ Անձևացի և Մլեահ Վարաժնունի և Գէորգ Բողկացի և Վասակ, և այլք բազումք, որոց անուանք գրեալ են յերկինս: - 266. Ցայս վայր զայս գրեալ Աղէքսանդրի՝ Մակեդոնացւոյ, ի Մենեքերիմայ յառաջ մինչև ի Պտղոմէոս եգիպտացի, զոր և նոքա Պտղոմեանքն կոչէին. – 74. քանզի գրեալ է, ,,թագաւոր արդար կանգնէ զաշխարհ, կործանումն է աշխարհի թագաւոր անօրէն,,: - 182.

ԳՐԵԹԷ,ԳՐԷԹԷ - գրէթէ անցուցանէր զանցուցանէր զքաջութեամբքն Արշակայ Պարթևի, ընդ քաջացն Քուշանաց, Մարաց և Ելիմացւոց. – 72. և ահա աղաղակ և փողք և քնարք և ջնարք, և վառեալ զինու և սրոյ և ամենայն պատրաստութեամբ անհուն զօրացն, մինչ գրէթէ ի հիմանց զլեառնն տապալել – 284. և գրէթէ ոչ ամենևին ուրեք երևեցաւ այնպիսի ահաւոր տեսիլ զօրու և սպառազէն կազմութեան՝ ամենայն թագաւորաց, որ կացեալ էին ընդ ծագս տիեզերաց. զորոյ սաստիկ և ահագին որոտումնն և ճայթումնն և փայլիւն զինուցն, և որ ինչ յայնժամ զարդարեալ և զինեալ պատրաստեցան զօրքն Տաճկաց: - 284. Եւ գրեթէ ամենայն իշխանք Հայոց, Վրաց և Աղուանից եկեալ էին ընդ զօրս Հայոց ի վերայ աշխարհին Ապահունեաց. – 380. նա և զիւրեաւ տախտակափակ լանջապահս, թիկնապահս, զանգապանս, սռնապանս, գլխապանս, որ գրեթէ բովանդակ պղնձեղէնս զնա իմանալ թուէր, և զետեղեալ բլրաձև զօրու անմատչելի կարծելով. – 64. որ յետ հաւատոցն որ ի Քրիստոս բազում ուղղութեամբ և երկիւղածութեամբ կրօնս ըստ արժանի հաւատոյն ցուցեալ, գրէթէ ի ծայրս առաքինութեան զաճումն հաւատոցն տարեալ հասուցեալ, որ ինչ յորդորումն աւետարանական վարժիցն ունին դաստիարակութեան ցոյցք: - 78.

ԳՐԵԼ - ,,Գրեցի ձեզ, ի բաց կալ յայդմանէ, ուրեմն ոչ կամեցարուք լսել, ես զձեզ ապաշաւեմ, ասէ: - 138 այլ և ինքն Մահմէտ, մոլեկան հոգւով շարժեցեալ՝ տայ գրել զանուղղայս, զոր մեք ի բազմաց զսակաւս յիշեսցուք: - 164 Այլ և իշխանն Գուրգէն հանապազ գրէր աղաչանս առ ծերսն և առ աւագագոյնսն նոցա, իբրև փորձութիւն և դիպուած համարէր զեղեալսն, և ոչ իսպառ քինահարութեամբ վարիլ առ հարկատուսն և առ հնազանդս իւրեանց: - 404. այլ և

Մակեդոնացին Աղէքսանդրոս ոչ սակաւ դրուատեօք արձանս գրէր ի մատեանս դիւանապահ աւանդութիւնս զսորայս մեծափառ գլխաւորութիւն: - 96. այլ հրամայեսցէ մեզ գրել ի Հայս և հարցանել առաջնորդացն Հայոց, և ընդունել պատասխանիս„: - 132. Այս այն խաչ է զոր վերագոյնն գրեցաք վասն սորա – 394. Ապա առեալ հրաման մեծամեծացն մեր Արծրունեացն՝ գրեն առ Աբրահամ Մամիկոնէից եպիսկոպոս … և ծանուցանեն նմա զոր խնդրէ արքայ: - 132. ապա մտախորհ եղեն բազում քննութեամբ, և յանբաւ և յառաւել իմացմանց ընտրեցին՝ գրել և ծանուցանել թագաւորին վասն առնն այնորիկ.– 280 Աստանօր լաւագոյնս իմն աստուածայինն Մովսէս գրէ ի բերանոյ Աստուծոյ զյաճախութիւն ամբաստանութեան ամբարշտելոցն, ըստ իւրաքանչիւրոցն և զվնասն նշանակելով: - 28. Արդ են ժամանակք թագաւորութեանն Պարսից, սկսեալ ի Կիւրոսէ ցԴարեհիոն … և ամք անիշխանութեանն զոր ոմանք ի պատմագրաց գրեն Կ, և այլք Հ – 166 բայց եթէ ստութեամբ և թէ ճշմարտութեամբ՝ մեզ չէ յայտ, և զոչն ստուգեալ՝ և ոչ գրել լաւ համարեցայ: - 348. բայց ակամայ և ի հարկէ գրեցից կարգեցից ի փոքր և ի դուզնաքեայ բանից, բովանդակեցից համառօտ սուղ և սակաւ բանիւ անցանել ընդ պատմութիւն իրիս այսմիկ – 240. Բայց արդ որպէս յառաջագոյն հատուցի զարտաքոյ պարսաւանաց զիս ներքոյ գրել, վասն ոչ ոճով զսորայս կարգել դնել ի շարի աստ զշարագրածս, վասն ոչ բաւելոյ զանչափութիւնն ի մի վայր գումարել յանմասնաւորաբար նշանակութեամբ – 308. Բայց զի՞ մի մի զիւրաքանչիւր հանդէս պատերազմաց նոցա գրեցից յականէ յանուանէ. ասացից կարճառօտ և համառօտեցից զբանս. – 286. Բայց քանզի մեր ոչ ոք յայնժամ հանդիպեր ի պատասխանատրութիւնս երանելոյն՝ և ոչ գրել արժանի համարեցաք: - 206. բովանդակաբար բացայայտել զհաւատարիմն գրել, թէ արդեօք Ասուր, որ զՆինուէ շինեաց, հաւ Նինոսի՞ իցէ ի ծննդոց Սեմայ, ուստի Ներբովթ, կամ թէ արդեօք ազգն Արծրունեաց Սեմա՞յ սերունդք իցեն, թէ Քամայ ի Ներբովթայ: - 14. գրել և ծանուցանել բուն զօրավարին ոչ իշխէին – 234. և զպատասխանի թղթոյն ի ձեռն Թովմայի առաքելոյ, և զխոստաբանութիւն՝ զԹադէոս առաքեալ լնուլ զփափագումն խնդրոյն. - 76. գրէ առ կողմանս Ասորեստանի զգուշացուցանելով՝ մի խառնել ընդ նեստորականսն. – 130. գրէ առ սուրբ եպիսկոպոսն Գրիգոր Ամատունեաց տանն … գտանել զելս իրացնՆ եկեալ հասեալ հինին. – 400. Գրէ բազում անգամ Սմբատ առ Ահմատ՝ թողուլ անդրէն զաշխարհն, տալ ի ձեռս Աշոտի որդւոյ իշխանին Դաւթայ. - 366. Գրէ դարձեալ թուղթս երկրորդս և ասէ. – 138. Գրէ և Վահրամ առ Մուշեղ և այլ զօրագլուխսն այսպէս. – 138. թուղթ հաւատոց առ Ղևոն կայսր Յունաց, և ընկալեալ ի նմանէ պատասխանիս՝ բազում ինչ ի Կուրանէ անտի իւրեանց արտաքս ընկէց զյոյժ առասպելագոյնն, քանզի ստուգապէս ծանեաւ զզօրութիւնն. – 166. Գրէ Կայսիկն առ թագաւորն՝ խնդրել զխաղաղութիւն, և զոր միանգամ կամիցի՝ եղիցի. յայտնիքն այսպէս, իսկ ծածուկքն՝ որպէս յայտնեցանն: - 380. գրէ Կիւրոս առ Տիգրան վասն օգնականութեան մատուցանել նմա: - 66. Գրէ հրովարտակ մի զայս օրինակ: -184. գրէ հրովարտակ նախատանաց առ կայսր, որ ունէր օրինակ այս. – 146. գրէ յականէ յանուանէ առ որ մնացեալն էին յաշխարհս յամուրս իւրեանց, զի փութով յիւրաքանչիւր տեղեաց առանց կասկածանաց և երկիւղի առ նա հասանիցեն – 296. Գրէ պատասխանի Մուշեղ նմա այսպէս. – 138. Դարձեալ գրէ և ի կողմն Դերջանոյ, և Խաղտաց ձորոյ բնակիչսն և աշխարհակալ տեառս և առ եպիսկոպոսունսն: - 130. դարձեալ զի թէ և գեցաւ նս՝ այլ քաջութիւնք արութեանն Նինոսի, ըստ օրինակի Բէլայ, առաւել ամբարձաւ անձնասէր ամբարտաւանութեամբ – 44. Եւ արդ մեք, նահապետք ազատաց Վասպուրական իշխանիս՝ Մուշեղ ի ցեղէ Վահևունեաց, Վահրամ յազգէ Տրունեաց, Վահրամ միւս, որ ի թիկնապահ իշխանիս … գրեցաք առ քեզ Բուխայ գլուխ զօրավարաց Տաճկաց և բարձակից մեծ թագաւորին. – 212. և յառնուլ զՍաթինիկ տիկին կնութեան Հայոց՝ յիշէ զնժդեհանալն իւր ի վիմամէջսն զոր վերագոյն գրեցաք – 86 Եւ յոլով այն լինէր զոր ինչ գրէինն՝ զոր ոչ էր գործեալ Հայոց - 194. և անդ նորա զդատավճիռն ընկալան ի սրոյ քաջացն Վասպուրականի, որպէս գրեցաքն – 398. և առ Տիմոթէոս գրէ, հաւատարիմ զոլ

զզօրութիւն հաւատոցն, ասէ, ,,թէ ուրանամք՝ և նա ուրանայ զմեզ. թէ չհաւատամք՝ նա հաւատարիմ մնայ,,: - 258. և առնու զԲաբելոն, և շինէ զՏարսոն ի ձև Բաբելոնի, գետոյ ընդ մէջ անցանելոյ որպէս խոնարհագոյն մասնաւորաբար գրեամ: - 16. և ասէր, թէ ,,զայս ամենայն զոր գրէ կաթողիկոսն Հայոց և առ ապստամբութիւն խորհել առ ի քէն, և զնախարարսն Հայոց զՅունաց թագաւորին խորհել հնազանդութիւն. արդ տեսանել պարտ է վասն այդր,,: - 130. Եւ արդ ըստ Եւսեբեա բազմայեղ յեղանակաց խուզմանցն և ըստ Ափրիկանոսի հաւատարմաբանութեանն և ըստ Մովսէսի Քերթողի՝ նախ ի մէջ առից զորպիսութիւն ազգացն բաժանմանցն գրել: - 12. Եւ գրեաց թուղթ զկնի նախարարացն Շապուհ, լուծանելով զպատճառ հատուածի նոցա. –110. Եւ գրել Դերանիկն առ որդին Հալթի հաստատել զնա իշխան իւրով հրամանաւ. – 342. Եւ գրեն թուղթ առ Յամանիկն, եթէ ,,ի մտանելն իմ ի Դուին քաղաք և զհարկս արքունի յիս գրաւել՝ և յանկասկած առեալ զիշխանս Հայոց՝ և եկեսցեն առ իս. – 340. և գրեցին և ծանուցին արքայի՝ զոր ինչ գործեցին և որպէս հարան զօրքն արքունի: - 286. Եւ գրէ առ իշխանաց իշխան՝ ի բաց լքանել եթէ ունիցի ինչ անօգուտս խորհել, ապա թէ ոչ՝ տեսից զքեզ, ասէ, ի զէն և յասպազէն և ի ճակատամարտ. – 322. և գրէ առ Սահակ դառնալ առ Երուանդ. թերևս հնար լիցի խորհել ինչ վասն Երուանդայ: - 82. գրէ առ Սմբատ, թերևս տացէ ի ձեռն նորա զմանուկն Արտաշէս: - 84. Եւ եղև ընդ մեռանելն տեառնն Անձաւացեաց, նորին տիկինն Հեղինէ գրէ առ Գուրգէն – 324. Եւ եղև յետ մեծ պատերազմին, որ յառաջ քան զզրուցացդ գրելոյ ելին, ի գլուխս Մանազաւեան նահանգին և Յուշոյ դաշտին, և զխռովարարս քաղաքացն ի մի վայր գումարելոցն, որք և յունայն ասպատակէին աշխարհ – 398. Եւ զայսոսիկ ոչ վայրապար ինչ եհաս մեզ գրել – 46. Եւ զոր ոչ հաւատարմանայ մեզ՝ և ոչ գրել կարևոր համարեցայ: - 100. Եւ զոր ինչ ոչ իմացեալ մեր՝ և ոչ գրել արժանի վարկաք, բայց միայն զի բարձրագոյնք և նախապատիւք ի թագաւորաց անտի էին: - 96. և զպատճառսն ստուգեալ, գրէ ի ձեռն Վահանայ ումեմն ի տոհմէն Ամատունեաց՝ դառնալ գալ բնակել անկասկած կենօք, ի բարձ և ի պատիւ իւրաքանչիւր յառաջանալ: - 98. և զսակաւուց քան թէ յոլովից գրեաց անուանս ի յիշատակարանի անդ զՇահդոսդ, որ թարգմանի արքայասէր, և զԳոհշթասդ, որ թարգմանի ներկագործ ծիրանեաց արքայական զգեստու, և զՇմաւոն եպիսկոպոս, վէմ եկեղեցւոյ Քրիստոսի ընդ նմին և այլ եպիսկոպոսք և քահանայք արք Ճ - 106. և ընկալեալք ի թագաւորէն Արշակայ ըստ գրելոյն ի ձեռն Վահանայ՝ կացին անկասկած: - 98. և ինքն մանկագոյն տիովք, ի ժամանակի անձնիշխանութեան լեալ ամաց ԺԵ, զի ,,մանկութիւն և անմտութիւն ընդունայնութիւն է,, , որպէս գրէ Սողոմոն – 346. և ինքն Յամանիկն գրէր առ Աշոտ զԴերանկէն՝ լի ապիրատութեամբ խորհել վասն Աշոտի: - 350. Եւ իշխանն Աշոտ գրէ առ իշխանն Սմբատ, անօգուտ զապստամբութիւնն համարելով. – 382. Եւ լուաւ տէր աղօթից նոցա, և դարձաւ ի բարկութենէ սրտմտութեան իւրոյ գթութեամբ և ողորմութեամբ, որպէս գրեցին երանելի մարգարէքն: - 314 և հնախօսս շարագրական մատեանս և ի բազում վէպս պատմութեանց անցեալ գրեցի, որ ինչ բաւականանալ ձեռնհաս եղէ, սկսեալ յԱդամայ մինչ առ մեզ հասեալ ժամանակացս գիւտ: - 12. և մերկ կապուտ կողոպուտ առնէր զնոսա, մինչև զարմանալ զօրավարին ընդ սորայս քաջութիւն՝ գրէ առ Միքայէլ թագաւորն Յունաց զեկուցանելով վասն նորա: - 302. և ոչ մեք գրել զմտաւ ածել ջանասցուք. – 68. և փութացաւ գրեաց առ Սափի որ ի Վանտոսպ նստեալ և ճոխանայր Վասպուրական տէրութեամբն. որ առանց յապաղանաց զփոյթն յառաջաբերեալ՝ գնաց եհաս առ Աւշին ի Մարակայ քաղաք: - 374 Եւ քանզի այն ինչ վախճանեալ էր կին Դերենկին՝ գրէ Գուրգէն առ Աշոտ, ասէ. – 322. Եւ քանզի հաւատացեալ էր զգաւառսն Բուխայի ի ձեռն սպարապետին Սմբատայ՝ գրէ առ ամիրայն Նախճաւանու Աբրահամ անուն, զեկուցանելով նմա զզօրացն Վասպուրականի. – 304. Զայս սակաւուք ի մասնէ գրեցի ճանաչել միայն զազգս: - 18. զի ահա հասեալ է պատրաստութեամբ Տէր ի վերայ մեր, որպէս գրեաց Մովսէս: - 196. զի ի մատեանս առաջնոցն ունէին պատուէր ի թագաւորացն զնշանաւոր իրս քաջաց գրել, և ոչ վատաց. – 42. զնոյն գրէ և առ որս ի Խուժաստանին էին

ժողովուրդ ուղղափառացն: - 130. զոր գրեաց իսկ և ծանոյց արքայի. – 286. զոր ընթերցասէրն Պտղոմէոս գրեալ և յարդարեալ ստուգաբանութեամբ, դնեն զգուշութեամբ ի դիւանապահ տունս գանձուց մինչև ի Կղէոպատրա կին, որպէս վերագոյնն գրեցաք: - 74. զոր յիւրում տեղւոջն կարգաբանութեան գրեցից որ ինչ վասն սորա: - 74. զոր ոչ առ յանձն սուրբն Սահակ գրել ինչ վասն որոյ չարաբանեն զԱրտաշրէ: - 118. զոր վերագոյնն գրեցի. - 16. զորոյ զօրաժողով լինելն իմացեալ Կիւրոսի՝ գրէ առ Տիգրան՝ զօրս յօգնականութիւն առաքել նմա. – 64. զորոյ ձախողակի իմացմունս ծանուցեալ իշխանացն Հայոց՝ միով հաւանութեամբ գրեն յարքունիս և խնդրեն զԱհմաթ /338/ որդի Հալթի. – 340. զորս գրեաց երանելի քահանայն Եղիշէ: - 48 Զսա տեսեալ Մահմէտի՝ /162/ կոչեաց և յարեցոյց առ ինքն, հրամայեալ նմա գրել գիրս օրինաց ազգին իւրոյ, ձեռամբ Աբութուռաբայ իսմայէլացւոյ. քանզի ինքն ոչ գիտէր գիր և ոչ դպրութիւն: - 164. զՓրկչին մերոյ Տեառն Յիսուսի Քրիստոսի զըստ մարմնոյ ազգաբանութիւնն գրելով աւետարանիչն Մատթէոս - 16. Իսկ առ մեզ ծանուցեալ զոր ինքն ասաց, թէ Քրիստոնեայ եմ, ըստ այնմ թէ ,,ծառայի իմոյ կոչեսցի անուն նոր, որ օրհնեսցի վերայ /ճիշտը՝ի վերայ/ երկրի,,՝ գրեցաւ յիշատակարանս սրբոյն: - 224. Իսկ թագաւորն գրէ առ զօրավարն թերևս կարասցէ հաւանեցուցանել զԳուրգէն՝ երթալ ի թագաւորական քաղաքն առ կայսր, և մեծաց պարգևաց և պատուի և գահու յառաջագութեամբ ընկալցի պարգև ի թագաւորէն: - 302 Իսկ իբրև եհաս Բուխայ զօրօք բազմօք մերձ ի սահմանս նոցա, և գրեաց հրովարտակս դիմօք խաղաղութեան՝ դառնալ սիրով միաբանութեան ի հնազանդութիւն արքային – 274. Իսկ Սաղման յանձն առ գրել նմա. և գրէր գիրս յօդուածոյս, էր ինչ որ ի ստոյգ յիշողութենէ, և էր ինչ որ կարծողական բանք. – 164. Իսկ Սաղման յանձն առ գրել նմա. և գրէր գիրս յօդուածոյս, էր ինչ որ ի ստոյգ յիշողութենէ, և էր ինչ որ կարծողական բանք. – 164. Խոստացայ վերագոյնն գրել վասն Բուխայի մասնաւորաբար զվրիժուցն հատուցանել զպարտիս, այլ ոչ զբովանդակն: - 326 խոստացաւ տալ նոցա գանձս, գեօղս և ագարակս, գրել կնքել և կացուցանել նոցա վկայս - 230. մինչև եկից հասից ի լայնանիստ ընդարձակ ասպարէզս մատենից պատմութեանցս՝ ոճով մի ըստ միոջէ շարեցից, կարգեցից, գրեցից զախորժելին քեզ: - 74. Յայնժամ իբրև գիտացին երկոքին կողմանքն, եթէ ոչ զոյ հնար գտանել զելս իրացն և տալ խաղաղութիւն՝ ապա հաճեցան և հաւանեցան գրել առ թագաւորն. – 286. Յայնժամ Հայրակղէս գրէ առ Խոռեամ և ասէ. – 152. Յայսմ վայրի ոչ մտադիւր ախորժակօք գրեմ զճառս պատմութեանս, որ տրտմականքն, քան թէ ուրախականքն յառաջանան տիրել ինձ: - 384. Յապուշ կրթին միտք իմ զմտաւ աճել զաղետիցն, խորհրդածել գրել յիշատակարանս. լքեալ լինին ընթացք ձեռացս առ կորովութիւն գրաւորականիս. – 350. Յաւելում պատկանաբար գրել քեզ զարիական նահատակութենէն հանդիսական ժուժկալութեամբ ողջախոհաբար կրթութեամբ զզինուորական երկասիրութեամբն յօժարաբար դեգերել զմարզպանութեանն արդիւնաւորել անուանակոչութիւն: - 398. Նախ զի և լեզուքն շփոթեալք՝ունէին զանմիաբանութեան փոյթս, կամ թէ զի և վատութիւնք քաջաց ապիհարկեալք ոչ գրեցաւ ի մատենագրաց անտի Քաղդէացւոց – 44. Նոյնժամայն ի բարկութիւն ցասմամբ մեծաւ շարժեալ թագաւորն Սմբատ՝ գրէ առ Գուրգէն Անձաւացեաց տէր և առ Գագիկ Ապումրուան, ասէ. – 362. որ զջրհեղեղին իրս գուշակեաց Քսիւսիւթրեայ, և զառաջինս իւր գործոց բնաբանապէս գրել և դնել յաման պղնձի մաձեալ կապարով ի պահեստի ի Սիպարացւոց քաղաքին: - 36. որ կարի սիրելի է ինձ, մանաւանդ թէ յոլովից, կամ թէ ամենայն հաւատացելոց ի Քրիստոս՝ յերկարագոյնս առնել ի ճառիս զղեգերումն շահատակութեան, ձեզ լսել և ինձ գրել: - 76. Որգունակ և յաղագս փրկչական տնտեսութեանն գրէ Յոհաննէս ի կատարածի աւետարանական շարագրածին: - 302. Սահակս այս այն Սահակ է, որոյ հրամանաւ գրեաց մեծ վարդապետն Մովսէս տիեզերահռչակեալ քերթողն զգիրս Պատմութեան Հայոց մեծաց, հրաշազան յօրինուածով, սկսեալ յԱդամայ մինչ ի կայսր Զենոն. – 122. Քանզի որպէս գրեցաւն՝Ասուր ի Սեմայ շինէ զՆինուէ – 14. Նա ևս ծանօթագոյն քեզ գրեմ – 16. որպէս Պօղոսի հաճոյ

թուի գրել յառ Եբրայեցիս թղթին, թէ ,,չէ բաւական ժամանակս պատմելոյ,, վասն դատաւորացն Իսրայէլի և սրբոց մարգարէիցն – 302.

ԳՐԵԼԻ - Բայց առոգացեալ իմաստութեամբ իշխանաց իշխան՝ փութացաւ առ կատարումն գրելեացն Գուրգինի: - 322.

ԳՐԵՑԵԱԼ - որոց դատաստանն ի բնէ ոչ դատարկանայ ըստ գրեցելումն – 52. Քանզի թէպէտ և անվաւեր ի նոցանէ գրեցեալքն ասացան՝ այլ բազում ինչ և առ ճշմարիտն ստուերաբանեն – 18.

ԳՐԷԹԷ Տե՛ս ԳՐԵԹԷ

ԳՐԻԳՈՐ - և քարոզքն բարձրացուցանէին զերգսն մեծ և սաստիկ զոչմամբ, եթէ տուաւ իշխանութիւն Վասպուրական աշխարհին Աշոտոյ և որդւոյ իւրոյ Գրիգորի. – 314. և սկիզբն լինել լուսաւորութեան Հայոց աշխարհիս ի ձեռն մեծին Գրիգորի Լուսաւորչին: - 94. Անդ հանդիպեալ լինէր և երանելի եպիսկոպոսն Գրիգոր Ռշտունեաց վսամ. ոչ կարաց իւրայնովքն զերծանել, իբրև յայնժամ առողթաւ/հավանաբար ,,աղօթել,, բայն է / ի լեառն: - 358. առատապէս հեղեալ զգութ … և ի ձեռն հովուապետին սրբոյն Յովհաննիսի եպիսկոպոսի և ճգնաւոր քահանայի Գրիգորի, որք միշտ զողորմութեանց խնդրուածս վասն ժողովրդեանն տեառն ի վեր առաքէին, զոր օրինակ և հրեշտակն տեառն աղերսէր Աստուծոյ, ասէ – 314. Բայց Գրիգոր կեցեալ յետ դարձին իւրոյ զմի ամ՝ մեռանի իւրով մահուամբ: - 310 Բայց երանելի հայրապետն Տէր Գէորգ սաստկագոյն քան զտիեզերական կործանմանն առ Նոյիւ բերելով զտրտմութեանն թախիծս, հանդերձ եպիսկոպոսիւն Գրիգորիւ՝ զաբրահամեանն վաղնջուց աղաչանսն ի կործանմանն Սոդովմայ յառաջաբերեալ մարդասիրին Աստուծոյ. – 358. Բայց հրաման ետ Դերանիկն Գրիգոր հարազատի իւրոյ ի նոյն տանէ Արծրունոյ, և կալաւ զնա և եդ ի յամուրսն Սևան. և հրամայեաց Հասանկան քեռորդւոյն իւրոյ՝ պահել զնա յընդարձակի: - 342. Գեղեցիկ էր և տեառն Գրիգորի Արծրունւոյ՝ ոչ անփոյթ առնել և զիւրոյ համանուանն զսրբոյն Գրիգորի առնուլ յանձն զխաւարամուտն լինել ի խորին խաւարային վիրապն կապանօք հանդերձ. – 250. Գեղեցիկ էր և տեառն Գրիգորի Արծրունւոյ՝ ոչ անփոյթ առնել և զիւրոյ համանուանն զսրբոյն Գրիգորի առնուլ յանձն զխաւարամուտն լինել ի խորին խաւարային վիրապն կապանօք հանդերձ. – 250. գրէ առ սուրբ եպիսկոպոսն Գրիգոր Ամատունեաց տանն … գտանել զելս իրացն եկեալ հասեալ հինին. – 400. ելեալ իշխանքն Հայոց յանձնիւր տեղեաց գնացին յանդիման լինել նմա, Դերանիկն, տէր Գագիկ և տէր Գրիգոր և միւս այլ տէր Գրիգոր Վասպուրական իշխան, Աշոտ կորապաղատ Հայոց իշխան, Մուշէղ իշխանն Մոկաց, Շապուհ եղբայր իշխանաց իշխանի և Ապլբառ Կայսիկ Ապահունեաց բռնաւորն և այլք ոմանք: - 340 ելեալ իշխանքն Հայոց յանձնիւր տեղեաց գնացին յանդիման լինել նմա, Դերանիկն, տէր Գագիկ և տէր Գրիգոր և միւս այլ տէր Գրիգոր Վասպուրական իշխան, Աշոտ կորապաղատ Հայոց իշխան, Մուշէղ իշխանն Մոկաց, Շապուհ եղբայր իշխանաց իշխանի և Ապլբառ Կայսիկ Ապահունեաց բռնաւորն և այլք ոմանք: - 340. Եւ յաջորդեալ փոխանակ նորա կացեալ յաթոռ սրբոյն Գրիգորի երանելին Մաշտոց, ելեալ ի կղզոյն Գեղարքունի լճէն, զՅօհաննու Կարապետին զվարուցն բերեալ զօրինակ. – 376. և զիշխանն Աշոտ և զորդի նորա Գրիգոր և զՎահան Արծրունի և զորդի նորա Գագիկ … և զՄուշեղ եղբայր Վահանայ և զտիկնայս նոցա և զտիկինն Հրանուշ և զայլս յազատատանէ կապեալ և բարձեալ ի վերայ ուղտուց՝ վտարեաց ի Սամառայ – 220 և զՀրէայսն որ յաւուրց սրբոյն Գրիգորի հաւատացեալ էին ի Քրիստոս՝ վարեն ի գերութիւն, աւելի վտանգ նոցա քան այլոց Հրէիցն հասուցանելով վասն ի Քրիստոս հաւատոցն: - 104. և ընդ նմա Գրիգոր որդի Վասակայ, և սա նմանապէս ոգեզուարճ իմաստութեամբ առ լցեալ հոյակապ և անուանի ի մէջ Հայկականացս և ցանկալի լսողացս և ուրախարար տեսողաց. – 344. և թողեալ զբնակելն ի Դուինն՝ ելեալ բնակեցաւ ի Նոր քաղաքին ի մեծ եկեղեցւոջն որ յանուն սրբոյն Գրիգորի շինեալ էր երանելւոյ տեառն Ներսիսի երկրորդի Հայոց կաթողիկոսի: - 358. Եւ ինքն զԳրիգոր եղբօրորդի իւր հանդերձ ընտրելովք ոմաբք զօրաւորօք վառեալ ի զէն և յասպազէն արք

Մ, զոր զգացուցին Աշոտի. – 330. ԵՒ ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՒԹԻՒՆՆ Ի ՔՐԻՍՏՈՍ ՏԵԱՌՆ ԳՐԻԳՈՐԻ ԱՐԾՐՈՒՆԻՈՅ ԵՒ ՏԵԱՌՆ ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԻ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ ԱՐԾՐՈՒՆԵԱՑ ԵՒ ԳՐԻԳՈՐ ՔԱՀԱՆԱՅԻ, ԵՒ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՆՈՑԱ: - 240. ԵՒ ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՒԹԻՒՆՆ Ի ՔՐԻՍՏՈՍ ՏԵԱՌՆ ԳՐԻԳՈՐԻ ԱՐԾՐՈՒՆԻՈՅ ԵՒ ՏԵԱՌՆ ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԻ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ ԱՐԾՐՈՒՆԵԱՑ ԵՒ ԳՐԻԳՈՐ ՔԱՀԱՆԱՅԻ, ԵՒ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՆՈՑԱ: - 240. և հանին զնա յարգելանէ բանտին, պատանդ թողեալ նմա զԳագիկ որդի Դերանկին և որդի Գրիգորի Արծրունոյ: - 348. և հրովարտակ արքայի ի ձեռս քարոզչացն, թէ յղեաց արքայ զԳրիգոր որդի Աշոտոյ յերկիր իւր՝ տիրել աշխարհի իւրոյ փոխանակ հօր իւրոյ: - 314. և մկրտեալ սուրբ և անբիծ խոստովանութեամբ ի Հայր և յՈրդի և ի սուրբ Հոգին, ի ձեռն մեծին Գրիգորի հանդերձ ամենայն նախարարօքն Հայոց մեծաց: - 94. Եւ յայսմ պատերազմի ոչ միայն երանելի եպիսկոպոսն և ճգնաւոր քահանայն մարտակից էին տեառն Գրիգորի, այլ և զօրք հրեղինաց – 252. և յանկարծակի ի մէջ գիշերին Գրիգոր ախոյեանայարձակ դիմեալ շուրջանակի փակեցին ի ներքս զբանակն, սրով և աղեղամբ / 330/ վէրս մահաբերս ի վերայ եդեալ՝ յոլովք անկան ի զօրուէն. - 332. Եւ քանդեն աւերեն զմեհեանն և յատակեալ զտեղին՝ շինեն նորին քարամբք զմեծ եկեղեցին զսուրբ Գրիգորն ի Բլուր տեղւոջն – 126. զի յինքեանս գրաւեալ ընդ հարկաւ ծառայեցուցանէին զպաշտօնեայս սրբոյ Խաչին, մանաւանդ զի և զգլխաւոր վանացն զհայրն, որում Գրիգոր անուանէր՝ զնա կալեալ եդեալ ի խորափոր խաւարային բանտի: - 334. զոր շինեալ էր սրբոյն Գրիգորի ի վերայ գեաւղջն Ահևականից ի կատարածի լուսաւորութեանն Հայոց: - 334 զոր շինեալ էր սրբոյ Լուսաւորչին մերոյ Գրիգորի ի դառնալն նորա ի ձեռնադրութենէ քահանայապետութեանն: - 100. զոր շինեալ էր սրբոյն Գրիգորի – 104. էր ընդ իշխանսն և մեծ իշխանն Վասպուրական Աշոտ, որդի Դերանկին, և ընդ նմա Գրիգոր իշխանն Մոկաց և զօրքն Անձաւացեաց: - 380. Ընդ նոսին և երանելի եպիսկոպոսն Յոհաննէս և ճգնաւոր քահանայ Գրիգոր – 324. Ընդ որ ոչ հաճոյացեալ Գուրգէնայ երթալ ի Յոյնս. բայց հաւանեցուցեալ զԳրիգորն տալ զբերդն ցզօրավարն, և հաճեսցի զմիտս թագաւորին: - 302. Ի ժամանակին յայնմիկ էր ճոխացեալ պանծալի աթոռակալութեամբ սրբոյն Գրիգորի տէր Քրիստափոր Հայոց կաթողիկոս. - 130. Իբրև գիտաց բռնաւորն, եթէ յաղթեցաւ ի սրբոց արանցն, մանաւանդ ի քաջէն Գրիգորէ – 250. Իսկ Գրիգորի ոչ բերելով զընդդիմակացսն նորա կատարել՝ խօսի ընդ նմա սիրով խաղաղութեան, և բաժանել զաշխահս յերկուս՝ տեղի ետուն միմեանց ի խաղաղութիւն: - 310. Իսկ երիցս երանելի սուրբքն տէր Յոհաննէս Արծրունեաց եպիսկոպոս և երանելի քահանայն Գրիգոր և տէր Գրիգոր Արծրունի խրախուսեալք յԱստուած, կացեալ յատենի ի մեծ ասպարիսի հոգևորական պատերազմին – 250. Իսկ երիցս երանելի սուրբքն տէր Յոհաննէս Արծրունեաց եպիսկոպոս և երանելի քահանայն Գրիգոր և տէր Գրիգոր Արծրունի խրախուսեալք յԱստուած, կացեալ յատենի ի մեծ ասպարիսի հոգևորական պատերազմին – 250. Իսկ զկնի վերանալոյն Քրիստոսի, յետ ԺԵ աւուր, ապա հասանէր Գրիգոր ի քրիստոսակոչ կատարումն. – 254. իսկ զՆախճաւան քաղաք և զԳողթն գաւառ հանեալ էր ի Վասպուրականէ բազում ժամանակօք յառաջ, ՄԺԱ ամօք, յամի այրման եկեղեցւոյն Գրիգորի և վտանգաւոր մահու զօրացն Հայոց: - 390. Իսկ ի չորրորդ ամին դարձեալ ի բարձրագոյն քան զառաջինն կազմեալ զմեքենայս չարին արկանել զԳրիգոր ի քուրայս նեղութեան. – 252. Իսկ հաւատացելեցն տեսեալ, եթէ բարի խոստովանութեամբ ննջեաց տէր սուրբ Գրիգոր՝ գոհութիւն մատուցանէին ամենազօրին Քրիստոսի – 254. Իսկ տէր Գրիգոր ի մէջ մարդակերպ գազանաց ի ժողովս խուժադուժ բարբարոսաց բնակէր, որ ևս չար քան զթունաւոր գազանս են առ մեզ – 252. յայնժամ հրամայեաց ածել առաջի իւր զԱշոտ և զորդի նորա Գրիգոր: - 314. Յայնժամ ելեալ իշխանն Գրիգոր յերեսաց արքայի մեծաւ ուրախութեամբ և անպատում խնդութեամբ՝ և եկն եմուտ յերկիր իւր յիշխանութիւն Վասպուրական կոչեցեալ: - 314. Յայնժամ ետուն զոտս նորա ի կապանս երկաթիս, և ընդ նմա զտէր Գրիգոր Արծրունի – 238. Յետ անցանելոյ չորից ամաց … դարձեալ Գրիգոր եղբայր Աշոտի Վասպուրական իշխանի յԱփհազաց աշխարհէն՝

նոցուն օգնականութեամբ և Վրաց զօրու ընտիր գոլով՝ եկն եմուտ յաշխարհս Վասպուրական՝ տալ պատերազմ ընդ Գուրգինայ.–310. Յետ բառնալոյ թագաւորութեանն ի տանէն Արշակունեաց, և հայրապետութեանն ի տանէն սրբոյն Գրիգորի՝ Ղևոնդ ոմն աշակերտ սրբոյն Մաշտոցի տեղապահ լինէր սրբոյն Սահակայ, և Յովսէփ եպիսկոպոս և Մովսէս և Մեղէս: - 120. յոյժ վայելուչ էր և երանելի քահանային Գրիգորի՝ միաբանել ընդ նոսա և լնուլ զերրեակ թիւն – 250. որոց անուանք ճանաչի սոցա՝ տէր Սմբատ սպարապետ Հայոց, և Գրիգոր Քուրդկայ որդի Մամիկոնէից տէր, և Ատրներսեհ /296/ Աղուանից իշխան, և Գրիգոր Սիւնեաց տէր – 298 որոց անուանք ճանաչի սոցա՝ տէր Սմբատ սպարապետ Հայոց, և Գրիգոր Քուրդկայ որդի Մամիկոնէից տէր, և Ատրներսեհ /296/ Աղուանից իշխան, և Գրիգոր Սիւնեաց տէր – 298. որք հեղին զարիւնս իւրեանց … և վասն ճգնութեան երանելոյն Գրիգորի Արծրունոյ քաջ նահատկին, յաղթող վկային, խոստովանողին Քրիստոսի – 314. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … և ի տոհմէն Արծրունեաց՝ Վահան և Վասակ և Մուշեղ և Ապուպէլճ և Գուրգէն և Վասակ և Ապուջափր և Մուշեղ և Ապումայեայ և Վասակ և Վահան և Համազասպ և Վասակ որդի Գրիգորի և Ապումկդէմ և Մեհուժան և Գրիգոր – 174. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … և ի տոհմէն Արծրունեաց՝ Վահան և Վասակ և Մուշեղ և Ապուպէլճ և Գուրգէն և Վասակ և Ապուջափր և Մուշեղ և Ապումայեայ և Վասակ և Վահան և Համազասպ և Վասակ որդի Գրիգորի և Ապումկդէմ և Մեհուժան և Գրիգոր – 174. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … ի տոհմէն Գնունեաց Գրիգոր որդի Հազրի Զ այլ ևս հարազատօք և զօրօք իւրեանց. ի տոհմէն Ընտրունեաց Արտաւազդ Է հարազատօք և զօրօք իւրեանց. – 174. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին՝ իշխան Աշոտ և եղբարք իւր Գուրգէն և Գրիգոր զօրօք իւրեանց – 174. Քանզի և ի ժամու անդ յորում զմեծն Գրիգոր առեալ տանէին ի քաղաքն Կեսարացւոց ձեռնադրել զնա ի քահանայութիւն, ի լուսաւոր վարդապետութիւն աշխարհիս Հայոց – 94. Քանզի սուրբ Գրիգոր Հայոց լուսաւորիչն ասէր, թէ ,,ի մէջ օձիցն էր բնակութիւն իմ, և կոտռային զանդամօք իմովք,,: - 252.

ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ - Գեղեցիկ էր և տեառն Գրիգորի Արծրունւոյ՝ ոչ անփոյթ առնել և զիւրոյ համանուանն զսրբոյն Գրիգորի առնուլ յանձն զխաւարամուտն լինել ի խորին խաւարային վիրապն կապանօք հանդերձ. – 250. ԵԻ ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՒԹԻՒՆՆ Ի ՔՐԻՍՏՈՍ ՏԵԱՌՆ ԳՐԻԳՈՐԻ ԱՐԾՐՈՒՆԻՈՅ ԵԻ ՏԵԱՌՆ ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԻ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ ԱՐԾՐՈՒՆԵԱՑ ԵԻ ԳՐԻԳՈՐ ՔԱՀԱՆԱՅԻ, ԵԻ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՆՈՑԱ: - 240. և հանին զնա յարգելանէ բանտին, պատանդ թողեալ նմա զԳագիկ որդի Դերանկին և որդի Գրիգորի Արծրունոյ: - 348. Իսկ երիցս երանելի սուրբքն տէր Յոհաննէս Արծրունեաց եպիսկոպոս և երանելի քահանայն Գրիգոր և տէր Գրիգոր Արծրունի խրախուսեալք յԱստուած, կացեալ յատենի ի մեծ ասպարիսի հոգևորական պատերազմին – 250. Յայնժամ ետուն զոտս նորա ի կապանս երկաթիս, և ընդ նմա զտէր Գրիգոր Արծրունի – 238. որք հեղին զարիւնս իւրեանց … և վասն ճգնութեան երանելոյն Գրիգորի Արծրունոյ քաջ նահատկին, յաղթող վկային, խոստովանողին Քրիստոսի – 314.

ԳՐԻԳՈՐԷՍ,ԳՐԻԳՈՐԻՍ - Առ սոսա գնացեալ Գրիգորէս երեց որդին Վրթանայ՝ քարոզեաց նոցա զբանն կենաց. – 274. յորոց և զկատարումն մարտիրոսական ի նոցունց բարբարոսաց ընկալաւ սուրբն Գրիգորիս ի Վատնիանեայն դաշտին: - 274.

ԳՐԻԳՈՐԻՍ Տե՛ս ԳՐԻԳՈՐԷՍ

ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉ - և սկիզբն լինել լուսաւորութեան Հայոց աշխարհիս ի ձեռն մեծին Գրիգորի Լուսաւորչին: - 94.

ԳՐԻԳՈՐ ՔԱՋԲԵՐՈՒՆԻ - Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … և այլք ի նախարարացն Վասպուրական իշխանին, Սմբատ Ապահունի, Գրիգոր Քաջբերունի, Վահան Հաւնունի, սեպուհն Դաւիթ, Գազրիկն Ապուհարազ, Թոդորոս Վարազն, Խոսրով Վահևունի, Խոսրով Ակէացի, Վարդան Գաբայեղէն, Սմբատ

Մարացեան, սեպուհ մի Սահակ, Պատրիկն Անձևացի, Գորգ Հարմացի, Դաւիթ Գունդսաղար. – 174.

ԳՐՈՒԽ - անդ հասեալ քաջացն մերոց եղբարցն երեցունց ազատագունդ սակաւաձեռն գրոհիւ ի ձմեռնային ժամանակի, և ընդ լրթնատեսիլ լուսոյն վազս ի վերայ եղեալ՝ հանին ընդ սուր յոլովս քան թէ սակաւս: - 372. և Ահմատայ ընդ մէջ փակեալ զղաշիկն՝ յանխնայ հարուածովք հարին, մանաւանդ զհետևակազօր գրոհսն և զգռեահսն որք ընդ նոսա. – 368. այլ տուն Քրիստոսի սուրբ առաքեալքն են և ասին այլոց սրբոց գրոհիւք. – 394. Եւ թէպէտ տածէր և խնամէր Գագիկ աշխարհս՝ այլ ոչ ուրախ լինէին ի նա ազատատերանցն գրոհք, և կացին ի տարակուսի: - 354.

ԳՐՈՒԱՆ - և զի մի՛ ճրագն եօթնաստեղն ընդ գրուանաւ զփայլումն լուսոյն ծածկիցէ – 204.

ԳՕԳԵԱՆ - Իսկ սերունդք Ասուդայ Սանասարեանց կային յոր պէտս և դիպուածն պատահէր, երբեմն այսպէս և երբեմն այնպէս. Շաւարշ. Գօգեան. Շաւասպ. Պերոզ. Շահակ. Կիւրոս: - 72.

ԳՕՏԻ - ամենայն հնարիւք խորամանկութեամբ կապեալ անլոյծ գօտեամբ ընդ ոգւոյ երիցս թշուառականին – 248. և ետ բերել նմա ըստ օրինի գլխապետութեան սուսեր իշխանական ընդ մէջ արկեալ և գօտի արիական շրջապատեալ զմիջաւ, քուքք խիզախողք և երիվար բարձրավիզ, ոտնատորոփ, խրոխտալիր, յարմարական առ ընթացս պատերազմականս: - 308. զոր ոմանք հուր մեկնեալ յամպոյ ասացին, և որդիք տարրապաշտիցն՝ գօտի Արամազդայ: - 32. Իսկ եթէ Բէլ հրամանատու Արամազդայ իցէ՝ զիա՞րդ իցէ, զի Արամազդ ի գօտոյ իւրմէ խաշիցի հրամանաւ Բէլայ. – 32. ուր զսեղանն սուրբ և զգաւազան հովուական և զմատանին պատկերեալ և զգօտին աշխատասէր միջոյն թողեալ ի հանապազորդ յիշատակ լուսաւորութեանն մերոյ հօրն: - 104.

Դ

Դ /թիվ՝ չորս/ - /թագաւորեաց/ Յեզիտ ամս Զ … Մահմետ որդի Ահարոնի և կնոջ Զուպետայ ամս Դ. Մայմաւն եղբայր նորա ամս ԻԱ. - 168. Արդ են թագաւորք Ասորեստանեայց ի միւսմէ կողմանէն այսոքիկ … Ներեղիբոս ամս Դ … Նաբուպաղսարոս /60/ ամս Ի … Ներիգղիսարոս ամս Դ: - 62. Գործեցաւ այս ՅՕԱ թուականութեանս Հայոց և ի Դ ամի հայրապետութեանն Յօհաննու Հայոց կաթողիկոսի: - 382. Եւ եղև ի վախճանելն Խոսրովու Հայոց թագաւորի, որ եկաց ի տերութեանն ամս Դ – 114. և ետուն ի սուրբ եկեղեցին Դ ագարակս. զվանքն Փշոց և զագարակն Ահավանք, յանդիման եկեղեցւոյն որ ի կղզին, և զքարն Մանակերտ, որ է հանդէպ հարաւոյ կուսէ, և զԲերկրի և այլ բազում տեղիս – 356. Եւ կացեալ Շաւասպ առ կայսեր ամս Դ: - 116. Իսկ նորա տուեալ զնա ի կղզիս Ռվկիանու վախճանի անդ, թագաւորեալ ամս Դ: - 110. լեալ ամաց ԻԹ՝ փոխի յաշխարհէս յամսեանն արեգ, որ օր Դ էր ամսոյն յաւուր երկշաբաթուջ ի յիններորդ ժամու աւուրն. – 384. քաջավայելչագոյնս զթագաւորութեանն կատարելագործեալ զժամանակն, Ե ամ յիշխանական ճոխութեան, ԻԵ ամ յիշխանաց իշխանական պետութեանն, Դ ամ ի թագակապ շքեղութեանն. – 356.

ԴԱ - ,,ընդէ՞ր լքանես զձեռն քո և ընդ արութիւն դոցա խառնես վատութիւն և առնես զօրացեալ ի վերայ քո ամենայն աշխարհաց – 282. արդ զրաւ եղիցի կենաց դորա, և հրաման արքայիդ դիւրաւ զկատարումն առնուցու,,: - 104. Բայց ապա հաճոյ թուիցի ձեզ՝ ի բաց կալ ի դոցանէ և միաբանել ընդ իս. – 138. դա աւադիկ արմատ դառնութեան ի վեր երևեալ, և

բազումք պղծին նովաւ: - 254. ահա դոքա են յորդւոց ազգի Սենեքերիմայ ի Նինուէ – 82. և ամենայն ուրեք դա է պատճառ ապստամբութեան Հայոց յարքայից արքայէ. – 104. Եւ մինչ կարի և ահագին սաստիկս կուտեցաւ ի վերայ նորա ամբոխն, և ամբաստանքն միաբարբառ զաղաղակ /288/ բարձեալ առաջի բռնաւորին զօձիս պատառեալ ասէին, ,,մահապարտ է, չէ պարտ դմա կեալ, և ոչ առնուլ տեղի պատասխանւոյ,, - 290. Եւ որք ոչ այսոցիկ նման՝ լուան ի Տեառնէ՝ մի մնասցէ ոգի իմ ի մարդկանդ յայդմիկ յաւիտեան, վասն լինելոյ դոցա մարմին. այսինքն մարմնասէրք և ոչ հոգիասէրք: - 30. մերժել հեռանալ … և որ այլ քաղցրագոյն վայելք ընդ երկնաւս ի վերայ երկրի, պայծառ գեղ արեգական և լուսնի, հանդերձ աստեղացն ճոխագործութեամբքն ընդ տարերք երկնի յեղյեղլով, ծովու և այլոց ցամաքայնոց, և ջրայնոցն բարեփառ հոլովմանցն հրճուանաց, և որ ինչ ընդ այլք ընդ դոքօք պատկանին յարմարաբար տնտեսութիւնք առ սկզբնատիպն պատկերակերպութիւն: - 386 Յայնժամ խորհուրդ միաբանութեան ի մէջ առեալ ամենեցուն նոցա ասեն. ,,թէպէտ և ի թշնամեացն ապրեցաք՝ սակայն ի ձեռաց դորա մեզ չիք ապրել. արդ եկայք իմասցուք ինչ,,: - 150.

ԴԱԴԱՐ - Իսկ զօրավարն Բուխայ կայր ի կոր կործանմանն, ի տարակուսանս ըմբռնեալ փղձկէր ի միտս իւր, ցնորակոծ լինէր, հնարէր ելս իրացն գտանել ի վրանայարկն փակեալ, և ոչ առնոյր դուլ և դադար: - 282. խոկայր և մտախորհ լինէր և վասն այլոց աշխարհաց և աշխարհակալաց չառնուլ դուլ և դադար – 268.

ԴԱԴԱՐԵԼ - Բայց խռովիչքն ատեցողքն խաղաղութեան ոչ դադարէին նիւթել զհակառակս բարւոյն և զաճմունս չարին. մանաւանդ Վասակ որ զկարծեալ իշխանական անունն յինքեան բերէր: - 310. և երթեալ ի թաւ պուրակս բուրաստանացն, մտեալ ի ներքոյ թաւ թփոյ ծաղկոցն որ էր մուրտ բազում ղուղեալ դադարեաց: - 152. և հիացմամբ առ նորայն հայելով, թէ ո՛վ ոք էր, և ո՛րպիսի, և ո՛րպէս կորեաւ՝ ասեն, ,,զիա՛րդ դադարեաց պահանջողն, հանգեաւ տագնապոյն. եթէ ո՛րպէս իջին ի դժոխս փառք նորա,,: - 376. և նա երթեալ առանց մեր հրամանի թագաւորեաց, և զմեր գանձս մեզ ընծայ մատուցանէ, ոչ գիտելով եթէ համարս խնդրեցից գանձիս այսմիկ, և ոչ դադարեցից մինչև առից զնա ի բուռն իմ,,: - 142. ծփայր ի խորհուրդս իւր իբրև զծով, որ ոչ դադարէ զալիսն յուզելոյ. – 268. որք ի դադարել հալածանացն՝ զամենայն ի զոհելոյ կռոցն ոչ ընդունէր զապաշխարողսն: - 256. քանզի ասեն զկնոջէն, յորմէ նեռնն է ծնանելոց՝ ճանապարհորդել յԵգիպտոսէ յաշխարհն Պաղեստինացւոց, և ցանկացեալ տեսանել զարձան կնոջն Ղաւտայ երթեալ դադարէ անդ հանգստութեամբ. – 158. Այլ չարիմացն հայր կոչեցեալ Մարդպետ և բնաւորեալ խորհրդոցն չարին ոչ երբէք դադարէր: - 98.

ԴԱԴԱՐԵՑՈՒՑԱՆԵԼ - Իսկ թագաւորն իբրև գիտաց զընդխառնել ընդ միմեանս զօրացն, կամեցաւ մի՞թէ արդեօք կարասցէ դադարեցուցանել զմաքառումն. – 368. որով փոքր մի ցածուցին զլեռնացեալ ալիսն, և զկոհակսն մրրկալիցս դադարեցուցին և զգազանութիւն բռնաւորին յընտանութիւն ածին: - 234.

ԴԱԴԱՐՈՒՄՆ - Եւ դադարումն լինէր յաւուրս սորա հինից և ասպատակաց ի վերայ երկրիս, և քաջավայելչապէս բարեձևանայր կարգ սրբոյ եկեղեցւոյ Քրիստոսի, և երկիւղ և կասկած և ոչ ուստեք: - 338.

ԴԱԼԱՐԱԲԵՐ - և հովիւքն տաւաղելով զգառինսն քշէին ի դալարաբեր հովիտն – 268.

ԴԱԽՂԻՃ - և երթեալ ի բուրաստանն՝ գտին զնա ի թաւի անդ ղուղեալ, կալան զնա և եկին ածին զնա ի դախղիճ անդր: - 152.

ԴԱԿՈՒ - զոր և սուրբքն ասեն, եթէ ձայն դակուացն և բախումն խմբիցն առ ի հեղուսել զփայտսն՝ /28/ այնպէս իբրև յորոտման ամպոյ յամենեցունց հնչէր լսելիս, ի մօտաւորս և ի հեռաւորս, առ ի յերկիւղ և ի զգուշութիւն անզգամ ազգին, թերևս դարձցին և կեցցեն. – 30.

ԴԱՀԵԿԱՆ - և տայր զօրավարին և իշխանացն ամենեցուն պարգևս մեծամեծս, և բաշխէր զօրացն ամենեցուն դահեկանս ի խռոկս, և ճաշս և ընթրիս ուրախութեան կազմէր ամենայն զօրացն մինչև է օր: - 144.

ԴԱՀԻՃ - այն ինչ սուր ի վերայ բերեալ դահճին՝ ձայնէ բարձր և ասէ. – 222. Բայց երանելիս այս Գէորգ … դարձաւ ի դահիճն կոյս պատճառաւ աղաչելութեան՝ տեսանել, թէ ընդէ՞ր ոչ հատանիցէ սուսերն – 266. Բայց երանելիս այս Գէորգ, մինչ կայր ընդդէմ սրոյն և դահիճն ծեծէր իբրև զանզգայ ինչ, և ոչ փոքր մի գիծ կարացեալ հարկանել ի մարմին սրբոյն զխոցումն սրոյն – 266. Եւ առեալ դահճացն զերանելին՝ ածին ի տեղի սպանմանն. – 296. Եւ հրամայեաց Բուխայ դահճացն՝ բառնալ զգլուխ նորա. – 272. և առեալ դահճին զսուրն՝ եհար զերանելին և եհատ զգլուխ նորա, և նոյնժամայն /գրքում՝ նույնժամայն/ աւանդեաց զոգին ի ձեռս Աստուծոյ: - 294. և դահճացն հանեալ զսուսերն՝ դիմեցին ի վերայ նոցա իբրև զգազանս արիւնարբուս, և ծեծէին սրովն, իբրև ոք զի հատանիցէ փայտ ի մայրս անտառախիտս հարեալ կացնաւ, և յանխնայ անողորմ յօշէին անդամ անդամ: - 266 Եւ զձեռս յերկինս համբարձեալ, ունելով զպարանոցն առաջի դահճացն. – 206. Եւ ըստ հրամանի բռնաւորին դահճացն ձգեալ ի նա նետս շուրջանակի՝ աւանդեաց զոգին ի փառս Աստուծոյ երանելի նահատակն Քրիստոսի: - 292. և հարեալ զպարանոց դահճին՝ ի բաց առ զգլուխ նորա: - 268. և մատուցեալ զպարանոցն առ դահիճն՝ եհատ զգլուխ նորա – 296. և ոչ առ փոքր մի ինչ ներեաց կամ անսաց /264/ տալ տեղի պատասխանոյ, այլ հրամայեաց դահճացն տալ ի վերայ նորա զվճիռ մահու, փութով զրաւ առնել նոցա ի սատակումն սրոյ: - 266. Իսկ սուրբն ելեալ հանդերձ դահճօքն ի տեղի ասպարիսի կատարմանն երկնաւոր նահատակութեանն՝ ի ծունր իջեալ կայր յաղօթս – 206. մինչև զայրանալ դահճացն, և խուռն ի վերայ դիմեալ ի մեծ հրապարակին՝ հարին սրով զերանելին և ի բաց առին զգլուխ նորա – 224. նորա լուեալ էր ի պարսկէ ումեմնէ, ի ձորոյն Շատուանոյ, որ էր ընդ դահիճսն, և ի սկզբան վկայութեան մինչ ի կատարումն սրբոյն՝ ի տեղւոջ անդ հանդիպեալ լինէր – 206.

ԴԱՄԱՍԿՈՍ - Բայց տուաւ յաղթութիւնն այն մեծ ի ձեռն զօրավարին Ապումուսէի, զի լցցի զոր ասաց Տէր ի բերանոյ Ամովսայ Մարգարէի, „խորտակեցից զնիզակս Դամասկոսի„ , որում այժմ Դմիշկն կոչեն, ուր ելին զհետ Բուխայի: - 286 և թագաւորութիւնն Ասորեստանեայց նուաղեալ՝ բռնակալք ոմանք կացին ի նոցանէ ի կողմանս Դամասկոսի: - 58. և ինքն գնացեալ ի Միջագետս՝ հնազանդեցուցանէր ինքեան քաջութեամբ զԵմաթ և զԱրբաթ և զամենայն կողմանս Դամասկոսի և Կիւլիկեայ և զայլ բազումս: - 60. որ ի կողմանս Դամասկոսի կացեալ՝ ոմանք թագաւոր ասէին զինքեանս, և այլք յԱսորեստանի կացեալ՝ զինքեանս ասէին թագաւոր, մինչև ի ժամանակս Աբդլայի – 168. որ յառաջագոյն՝ հատուածեալք ի կողմանս Դամասկոսի և Նինուէի – 60.

ԴԱՄԲԱՆԱԿԱՆ - վասն զի իմ ոչ բերեալ ոյժ առ այսքան եկեալ հասեալ աղետիցս զդամբանականն երգել երգս: - 352.

ԴԱՅԵԱԿ – Դայեկին /գրքում՝դահեկին/ նորա մնալով ի ներքոյ կախաղանին՝ ամփոփէ /102/ զսուրբ գանձն ի ծոց իւր, տարեալ փոխէ ի վկայարան հանգստի ի ձեռն սրբոյն Ներսէսի – 104. Իսկ Աշոտ եղբայր Վաչէի քանզի էր մանկագոյն տիովք՝ առեալ դայեկին իւրոյ մատուցանէ առաջի Երուանդայ – 84.

ԴԱՅԵԿԱԲԱՐ - ասէ՝ զի դայեկաբար զորդիսն Սանատրկոյ սնուցանէաք, և դու ի թագաւորելդ քոյ որոյ երդմունս արարեալ յԱրտեմի և յԱրամազդ անկասկած կալ մնալ վասն որոյ երկիւղն ունէր: - 82.

ԴԱՆ - և ի նիրհելն իւրում՝ ձայնէ հոգին աւտար ի բերանոյ կնոջն քարացելոյ եթէ՝ ծնցիս որդի աշխարհակալ. որ և ի պոռնկութենէ յղացեալ իսկ էր դուստր ցեղի Դանայ: - 158.

ԴԱՆԳ - այս այն Աբդլայն է, զոր ազգ իւր ասացին Աբդլանգէ, այսինքն ծառայ դանգի և ոչ Աստուծոյ, վասն սաստիկ զօշութեանն և անյագ ագահութեանն: - 168.

ԴԱՆԴԱՂԵԼԻ - Բայց ինձ ոչ դանդաղելի կամ պատկառելի կամ մեղանչելի է զուգակշիռ նահատակելոցն նահատակակից վարկանել զսա և մարտիրոսականաւն զսորայս դրուատել ճգնողական մրցմունս – 300.

ԴԱՆԴԱՂԻԼ - ահաւասիկ կամ, մի դանդաղիր կատարել՝ զոր ինչ կամիս առնել„: - 296.

ԴԱՆԴԱՂԿՈՏ - ,,եթէ հաճոյ թուիցիմ քեզ կնութեան, և դու կամիցիս քեզ զտիրելն Անձաւացեաց՝ մի վեհերեալ յապաղելով դանդաղկոտ լինիր և վերջանար զփութալն,,. – 324.

ԴԱՆԴԱՋԵԱԼ - զի Նեստորականացն /գրքում՝ Նստորականացն/ և Քաղկեդոնականին է այս իմացմունք այլովքն ևս երկաբնակօք, որք բանին՝ տուն և տաղաւար զառ ի կուսէն առեալ մարմին դանդաջեալ ասացին, և ոչ միութեամբ բնութեամբ բանին մարմին լինելով. – 394.

ԴԱՆԻԷԼ - Աստանօր և ի դէպ ելանէ մարգարէութիւնն Դանիէլի, տեսութիւն անհեդեդ պատկերին բազմախառն նիւթօքն ի վերայ խեցեղէն և երկաթեղէն ոտիցն: -156. զոր գործեաց ընդ սուրբսն Վրթանէս և Յուսիկ և ընդ քահանայն մեծ Դանիէլ – 98. նմանապէս զնոյն ընծայեցուցանէ Դանիէլ: - 314. Որպէս ընթեռնուս ի գիրս մարգարէականս զհանգամանս այսոցիկ. որպէս և ի վեցերորդ տեսլեանն Դանիէլի և Զաքարիայի բանագործութեանն – 398. վասն որոյ պարծանօք իմն խնդալից սրտիւ ասէ թագաւորն Դանիէլի – 38.

ԴԱՇԻՆՔ - և առ ինքն ժողովեալ նախարարքն Հայոց՝ դնեն ուխտ և դաշինս աստուածայինս, միջնորդութեամբ սուրբ Աւետարանին – 134. Զի ահա բարեկամացեալ էր Խուրան Հայր Վաչէի և եղբայր Արշաւրի ընդ Արտաշէսի Պարսից արքայի յերթալն Աբգարու ի Պարս, և եդեալ են դաշինս ի միջի. – 82.

ԴԱՇՆԱԻՈՐԵԱԼ - Եւ դաշնաւորեալ ի մէջ երկոցունց՝ մնալ առանց կասկածանաց. – 322.

ԴԱՇՆԱԻՈՐԵԼ - և ոչ զոք թուլացուցանէր թագաւորել Զրուանայ, դաշնաւորել երդմամբ՝ մինչև որ ի կնոջէն Ըռեա որ ի Զրուանայ զարմիցն էր ծնեալ արու՝ անդէն ի ծննդեանն սատակէր. – 14.

ԴԱՇՆԱԻՈՐՈՒԹԻՒՆ - Եւ էր սէր դաշնաւորութեան մեծի ի մէջ երկոցունց թագաւորացն Պարսից և Յունաց: - 140.

ԴԱՇՏ - ,,իբրև զդրախտ փափկութեան երկիրն առաջի, և զկնի նորա դաշտ ապականութեան – 238. Բայց իբրև եղև մեծ պատերազմ սրբոյն Վարդանայ ընդ Մշկանին և ընդ զօրս Պարսից ի յԱւարայրեան դաշտին, յԱրտազական գաւառին. – 128. Եւ այգուն անցեալ ընդ գետն Երասխ յայնկոյս ի դաշտն Շարուր՝ բանակին զգետովն: - 382. Եւ անցեալ բնակեալ էին զօրքն Հայոց ի դաշտին Օշական ի Մանազաւեան նահանգին: - 380. Եւ եղև յետ մեծ պատերազմին, որ յառաջ քան զզրուցացդ գրելոյ ելին, ի գլուխս Մանազաւեան նահանգին և Յուշոյ դաշտին, և զխոռվարարս քաղաքացն ի մի վայր գումարելոցն, որք և յունայն ասպատակէին աշխարհ – 398. Եւ զի հուպ առ հուպ են խառն աշխարհք երկոցունցն, և քաղաքն ի հովտաձև դաշտին՝ նպաստաւորէր խոշոշ վիրագին քաջասրտագոյնս լինել: - 352 և հարաւային ջերմագոյն օդն շնչեաց ի խորագոյն դաշտն քաղաքին Դվնայ – 268. և ղաշիկ արարեալ յայնկոյս քան զՎանտոսպ, ի տեղւոջն արձանաշար քարակարկառ գոգաձև միջոցի երկուց բլրակաց, որ հայի յԷրիվարաց ադկման դաշտն, ի վերայ Լեզւոյ գեաւղջն, որ զաւրացն գեղեցիկ առասպելաբանեն սպիանած վերայն սպանելոցն ի մանկանցն Շամիրամայ: - 334. Իսկ Բուխայի առեալ զբազմութիւն զօրացն իւրոց՝ իջանէ ի դաշտն Գարգարացւոց, և երթեալ մտանէ ի քաղաքն մեծ Պարտաւ: - 276. Հրաման տայր փութով ամենեցուն պատրաստական գտանել ի դաշտն քաղաքին. – 270. յական քթթել ելից դիակամբք սպանելոցն և վիրաւորացն զերեսս դաշտին. – 400. Յայնժամ թանձրացեալ մթասցի, բալ և մառախուղ խաւար ի վերայ լերանց և դաշտաց քոց. – 148. յորոց և զկատարումն մարտիրոսական ի նոցունց բարբարոսաց ընկալաւ սուրբն Գրիգորիս ի Վայտնիանեայն դաշտին: - 274. տեսանեն զկողմանս արևելից, դաշտ յոյժ մեծանիստ, լայնատարած, հարթայատակ, անվայրափակ առ ի սահման, անբաւական ի տեսութիւն աչաց, սաստիկ լուսով զարդարեալ ի գիշերի, բազմակերպ երևմամբ – 48.

ԴԱՇՏԱԿԱՆ - գալ իջանել յելից ի ստորոտէ լերինն Վարագայ առշեղեալ ի հարաւոյ ի հիւսիսի ի խաղաղ ընդլայնանիստ գոգաձև դաշտականացսն – 392. դուզնաքեայ երասանակալ փայտիւն վազս առեալ սիգաքայլ ճեմարանօք ընդ կապուտակաձև երկնագոյն լեռնային և դաշտական ասպարէզս – 396.

ԴԱՇՏԱԿՈՂՄՆ - բլուր մի պարսպեալ տաճարախիտ շինուածովք, որոյ հայեցածն առ դաշտակողմն ի վայր կոյս բերի, ի խաղս գետոյն Երասխայ – 392.

ԴԱՇՏԱՁԵՒ - առաջի տեսանելով զկապուտակ ծիրանափայլ դաշտաձև ծովն. դաստակերտս մեծամեծս շուրջ զեզերբն անտառախիտ ծառովք և գինեբեր որթովք և զանազան պտղովք. – 86. գունդ կազմեալ ռազմ արարեալ զբոլոր դաշտաձև հովիտն ի ներքս փակէր, վառեալք զինու և ամենայն պատրաստութեամբ ընդդէմ գնդին Հայոց: - 172. Յորոց վերայ սուր եղեալ կոտորեցին, և լցին դիակամբք սպանելոցն զդաշտաձև հովիտն: - 306.

ԴԱՇՏԱՅԻՆ - ինքեանք պատրաստեալ են զնոյն փարշմանն կրել զոր դաշտայինքն կրեցին – 190.

ԴԱՇՏԱՎԱՅՐ - և անուանէ զնա Արծրունի, առաջին լինելով նորա ի դաշտավայրին Արծուիք կոչելոյ. դարձեալ ըստ պատահման և տարբերութեան՝ արծռունգն կերպարանօք: - 72. և իջեալ ի դաշտավայրն, խումբ արարեալ, ճակատ կազմեալ ընդխառնեցան ի պատերազմ. և զբազումս դիաթաւալ կացուցեալ, ընդ որս էր Շապուհ նահապետն Ամատունեաց յանկելոց վիրաւորացն: - 310. և իսկոյն հարեալ զնա այսոյն պղծոյ և ընդ զառիվայր լերինն թաւագլոր խաղաղացուցեալ հարուստ ձգմամբ մինչ ի դաշտավայր տեղին ուր այգեստանքն: -378. Եւ վազս առեալ փութացան մտին ընդ կողմն Մականայ, բանակեցան ի դաշտավայրին Մեդիացւոց – 62. Իսկ ըստ բաւականութեան աչաց տեսութեանց դաշտավայրին ի մուտս կոյս, և առ եզերբ ծովուն պարսպաւորս յօրինէ զգոգն - 88.

ԴԱՌՆ - անհնարին և դառն տանջանօք – 106. առանց ի տանջանս և ի չարչարանս լի դառն հարուածոց մտանելոյ հաւանեալ մեզ և օրէնսդրին մերոյ Մահումաթայ – 244. բայց ոչինչ ձեռնհաս լինէր օգնել նոցա վասն դառն հրամանի ամբարիշտ թագաւորին. – 218. Զի ահա ես զարթուցանեմ ի վերայ ձեր զազգ դառն և զերագ, որ գնայ ընդ լայնութիւն երկրի, ժառանգել զխորանս որ ոչ իւր են, ահեղ և երևելի: - 200.

ԴԱՌՆԱԲԵՐ - Որ կամէին դառնաբեր քինահարութեամբ ելանել ի վերայ աշխարհիս առ հասարակ յապականութիւն դարձուցանել: - 404.

ԴԱՌՆԱԳՈՅՆ - Եւ բազում այն էր որ մարտիրոսական ճգնութեամբ վկայեցին, քան որք դրդուեցան, առ ոչինչ համարելով զյափշտակութիւն ընչից և ստացուածոց և զմահս դառնագոյնս: - 124. Եւ ինքն Աւշին զտանջանացն փորձական կիրս կրեալ, դառնագոյն քան զլեղի իժի ճաշակս ճաշակեալ՝ գնաց զկորստական ճանապարհն. – 376. նոցա կալեալ զտիկինն Ռշտունեաց զկին Գարեգնի զքոյր Վարդանայ Մամիկոնէի ածեալ ի Վանտոսպ ի քաղաքն Շամիրամայ, մատնեն ի խոշտանգանս և ի տանջանս դառնագոյնս. – 102. որգունակ Խորէն /գրքում՝ խորէն/ և Աբրահամ խոստովանողքն Քրիստոսի ի պարսկայինն զերծեալ լլկանաց դառնագոյն կրիցն՝ զընդարձակութենէ նախարարացն Հայոց մատուցին ողջոյնս աւետաբերս՝ դարձուցանել տեառն զգերութիւն ժողովրդեան իւրոյ: - 324.

ԴԱՌՆԱԼ - զոր առեալ Կիւրոս դառնայ ի Խորասան. – 66. Ի դառնալն Ապուսէթի յԱսորիս և Մուսէի հաւատալ զվերակացութիւն հարկաց արքունի, և ընդդէմ եկեալ յարքունուստ հազարապետ ոմն հարկաց, Ծովափի կոչեցեալ ամիրայ Ալայ անուն: - 176. հանեն ընդ սուր, վարեն ի գերութիւն և առնուն աւար, և ի յանցին դառնան ի Ճուաշ և ի Թոռնաւան գաւառ, անցեալ ընդ Կրճունեաց գաւառն: - 400. ,,բազում անգամ աղաչեցին զիս բարեկամքն դառնալ, և ես ոչ կամեցայ – 50. այլ յետս կացեալ յուխտէ սրբութեանն դառնալ զհետ պաշտաման կոռցն –80. այլ դարձջիք այսրէն, և առանց աշխատութեան զերկիր իւրաքանչիւր կալարուք: - 110. Այլ նոքա թէպէտ առ փոքր մի ոչ կամեցան դառնալ յերկրպագութենէ Աստուածորդւոյն – 246. Ապա դարձան Վաչէ և Արշաւիր ընդ Արտաշէսի, առեալ զթագաւորութիւնն Երուանդայ ի ԼԱ ամի Արտաշէսի արքայից արքայի և թագաւորին Յունաց … ամի. – 86. ասէ, զի կացուցի թագաւոր ձեզ յազգէ և ի դենէ ձերմէ, մի՛ ծանր թուիցի ձեզ դառնալ անդրէն և ունել զիւրաքանչիւր ժառանգութիւն. – 110. աստէն իսկ դարձաւ յետս երես իւր ի /248/ թիկունս կոյս, ըստ ձախողակի խոտորմանն յետս ընդդէմ զխոտորմանն ժառանգեաց: - 250. Բայց երանելիս այս Գէորգ … դարձաւ ի դահիճն կոյս պատճառաւ աղաչելութեան՝ տեսանել, թէ ընդէ՞ր ոչ հատանիցէ

սուսերն – 266. բայց ի գնալն աստի ի Մարս և ի Պարսս, դարձեալ դառնայ ուժով մեծաւ և թագաւորական ճոխութեամբ, տիրէ Հայոց մեծաց - 88. բայց իբրև գիտացին զօրքն որ ընդ նմա եկեալ էին զնորա քաջակարծրագոյն արիութիւնն՝ և պատճառանօք այս ինչ այն ինչ դարձեալ դարձան յանցնիւր տեղի: - 310. բայց սա յերթալ և ի դառնալ իւրում նովին մտօք և նովին մոլորութեամբ վարեցաւ, լրբեալ լի թշուառութեամբ. – 248. դառնալ անդրէն ոչ կամէին, զի կարի սաստիկ ամօթս համարէր զգործեցեալսն, կալ տնել ժուժկալել ընդդէմ նոցա ոչ կամէին, զի բազում անկան ի զօրաց իւրեանց: - 276. ԴԱՌՆԱԼ ԴԵՐԱՆԿԻՆ Ի ՀԱՅՍ, ԵԻ ՍԿԻԶԲՆ ԴԱՐՁՈՒՑԱՆԵԼ ՏԵԱՌՆ ԶԳԵՐՈՒԹԻՒՆ ԻՇԽԱՆԱՑՆ ԲՈԼՈՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՑՑ: - 312. դառնայ Երուանդ առ սահմանօքն Ատրպատականի ի ձորն Անձահից: - 84. Դարձեալ պիտոյ է մեզ դառնալ առ ի վերագոյնսն, որ նախ քան զպատերազմն Աղձնեաց եղեալ են հանգամանք գործոց ի զօրացն Տաճկաց, և թէ ո՛րպէս եկաց ընդդէմ նոցա իշխանն Աշոտ և վանեաց զնոսա սրով սուսերի: - 176. Եւ դարձան ուժեղ զօրութեամբ և մեծաւ յաղթութեամբ: - 66. Եւ իբրև ազդ եղև Դերենկին՝ գնաց ընդդէմ նորա պատերազմաւ, և դառնայր փախստեայ: - 320. և խորհեցաւ սա զմիտս զայս, եթէ որ առ վտանգի նեղութեան դարձցի ոք առ ի պաշտօն կռոցն՝ ոչինչ է, եթէ սիրտ իւր ուղիղ պահեսցէ զհաւատսն Քրիստոսի: - 256. և հեծելագունդ զօրացն Կայսկին զկնի նորա, զգացեալ զպատճառ ելիցն նորա ի բանակէն. որում ոչինչ գամագիտ կարացեալ լինել՝ դարձան ամօթալից կորակնեալք, յանգէտս համարեալ զինչ գործեցինն: - 342. և ահա իբրև արք Ռ ի յընտրելոցն Աղուանից պատահեալ նոցա հարին զնոսա և ածին փախստեայ ի բանակն և ինքեանք դարձան ողջանդամ, և ոչ մի ոք վիրաւորեցաւ. – 282. և աղաղակեալ զկնի նորա՝ զի թերևս ի լուր ձայնին և ի փայլումն զինուցն և ի շողալ սուսերին և ի խխնջիւն քաջ երիվարին և ի վազս երագութեանն ուժոյ ազդ լինիցի և դարձցի ի ձայն նոցա և ծանիցէ, և դարձցի ի կորստական ճանապարհէն – 228. և աղաղակեալ զկնի նորա՝ զի թերևս ի լուր ձայնին և ի փայլումն զինուցն և ի շողալ սուսերին և ի խխնջիւն քաջ երիվարին և ի վազս երագութեանն ուժոյ ազդ լինիցի և դարձցի ի ձայն նոցա և ծանիցէ, և դարձցի ի կորստական ճանապարհէն – 228. Եւ աղբերքն որ ի տեղւոջն և այլ ջրոցն քամուածքն ի ծործորացն ի վայր՝ յարիւն դարձան: - 306. և անդր գումարեալ են ամենայն զօրք և ռամիկք աշխարհիս, արք կորովիք և պատերազմողք, որք ոչ դառնան ի սրոյ. – 212. Եւ անտի դարձեալ դառնայր Աշոտ ընդ միւս ևս ամրականն ընդ ոստոզերծ քարանձաւի, ի յարևելից կուսէ լերինն Վարագայ, ի վերայ գեաւղջն Կոխպանից, հանդէպ եկեղեցւոյն սրբոյն Հռիփսիմեայ – 334. և առ աւար բազում և դարձաւ ի տեղի իւր ի բանակն իւրեանց: - 280. և գրէ առ Սահակ դառնալ առ Երուանդ. թերևս հնար լիցի խորհել ինչ վասն Երուանդայ: - 82. Եւ դառնայ մեծաւ պարգևօք և անհամեմատ խնդութեամբ: - 384. և դառնային մեծաւ ուրախութեամբ և անտրտում խնդութեամբ յիւրաքանչիւր տեղիս: - 176. Եւ դարձան առնել դիակապուտ: - 232. և դարձան եկին պաշարել զքաղաքն: - 382. և դարձան կորակնեալք ամօթալից խայտառակեալք, լի ծանականօք և մեծ բեկմամբ: - 276. Եւ դարձան կուտեցին աւար, որոց ոչ գոյր թիւ: - 286. Եւ դարձան մտին յՈստանն Ռշտունեաց և կացուցին յանձանց իւրեանց իշխան զՎասակ Կովակեր, եղբայր Վահանայ: - 306. Եւ դարձաւ ի տեղի իւր ի Նախճաւան: - 306. և դարձաւ սիրտ նորա ի վերայ նորա սիրով խաղաղութեան. – 308. Եւ դարձեալ ուժեղացեալ դարձաւ ընդդէմ Գուրգինի. – 320. և դարձեալ դառնայ ի Հայս. ընդ իւր ածելով մարզպան զՎնդոյ Պարսից մոգպետ: - 124. և դարձոյց զերեսանակ երիվարին ընդդէմ նորա, և հասեալ ընդդէմ միմեանց՝ դարձան հասին ի բանակն իւրեանց: - 230. և ելեալ նստաւ ի ջորւոջն, զոր պատրաստեալն ունէին անդէն առ դրան վրանին, և հանին արտաքոյ դաշիկ բանակին՝ դարձուցեալ դառնալ ընդ նոյն ուստի եկն: - 346. Եւ եղև ի դառնալն սրբոյն Սահակայ ի Պարսից՝ եկն առ նա դարձեալ Աղան Արծրունի, և ընկալաւ ի նմանէ սքեմ կրօնաւորութեան.– 120. և երթային մի մի նոյնպէս և դառնային: - 370. և զօրացն Վասպուրականի դարձեալ զկնի Աշոտի: - 362. Եւ ի բազում յուզիցն և ի խնդրոցն և

զօրաժողովն լինելոյ և պատերազմ ընդդէմ վառելոյ և զձև ամրական մաքառմանցն յարդարելոյ և բռնալիր ուժեղագոյն մեքենային բախմանց քարձգութեանցն, զոր և ընդունայն աշխատութեամբ վարանեալ, անըստնանելի /հավանաբար՝ անստանալի/ մնալով ամրոցին՝դառնայ յիւր իշխանութիւնն: - 326. և իբրև զեկուցաւ նմա եղեալքն՝ դարձաւ անդրէն գնաց յիւր ճանապարհ: - 332. և իբրև զմի անձն, վառեալ ի զէն և ի սուր և ի ճակատամարտ՝ հասեալ յամուրս՝ տապալէր զզօրութիւն նոցա սրով և աղեղամբ, ի փայլիւն սուսերի և նիզակի և ի գիշերամարտ նահատակութեանց, ըստ նմանութեանն քաջ զօրավարին Իսրայէլի Յեսուայ կամ Գէդէովնի կամ թէ նոյն ինքն նահապետին Աբրահամու, ի վերայ հասեալ Քանանացւոց, զյաւէտ յաղթութեան նահատակութիւն նահատակեալ՝ և դառնայ մեծաւ յաղթութեամբ: - 312. և ինքեանք դառնային մեծաւ յաղթութեամբ անպայման խնդութեամբ: - 382 և ինքեանք դառնան մեծաւ յաղթութեամբ: - 126. և ինքեանք դարձան անդրէն. կարծէին ի սպառ հարկանել զգունդն Հայոց. – 308. և ինքեանք դարձան մեծաւ յաղթութեամբ, մատուցին պատարագս Աստուծոյ և լցուցին զպէտս տնանկաց և աղքատաց այրեաց և որբոց: - 136. և լեռնային զօրքն Ապումուսէի զհետ մտեալ փախստէիցն՝ իջուցին ի լեռնէ անտի և դարձան առնել դիակապուտ – 282. Եւ լուաւ տէր աղօթից նոցա, և դարձաւ ի բարկութենէ սրտմտութեան իւրոյ զթութեամբ և ողորմութեամբ, որպէս գրեցին երանելի մարգարէքն: - 314. և հարան զօրքն արքունի և դարձան ի բանակն իւրեանց – 276. և հարան զօրքն արքունի ի հարուածս մեծամեծս և դարձան փախստական ի բանակն իւրեանց և մտին յապարանսն զոր շինեալ էին. – 282 Եւ հրաման տուեալ ընդ ամենայն երկիրն՝ զի այր իւրաքանչիւր դարձցի յերկիր իւր և կալցի զիւր ժառանգութիւն – 234 և մի եղիցի յիշատակ սորա ընդ սոցա, որք թէպէտ և վրիպեցին և կործանեցան՝ սակայն և ապաշաւեցին և կանգնեցան յետ դարձին իւրեանց ի մեծ կարաւանէ գերութեանն ի միջոյ ժանեաց բռնաւորին. – 248. Եւ մինչ նոքա կային մնային հրաման ինչ ընդունել յարքունուստ՝ /286/ դարձան հրեշտակքն և եկին փութանակի, և բերին թուղթ յարքայէ առ Ապումուսէ՝ գալ ի հնազանդութիւն նոցա և երթալ առ Բուխայ. – 288 և մինչ ոչ ելին ի գլուխ կարծիքն, այլ իբրև զմեքենայ ինչ յամուր անդամանդեայ պարսպէ ի բաց դառնայր – 250. և յաւեր դարձան գեւղք և ագարակք և աւանք, ի բաց մերկացեալ զզարդ և զբարեձևութիւն, և ընդ ազգականութեամբ փակեալ զանազան բոյսք և տունկք, որ ի վերայ երեսաց երկրի. – 238. Եւ յետ աւուրց ինչ դարձեալ դառնայ Վահան ի Սամառայ, զեկուցանել Աշոտի որ ինչ գործեցաւն: - 310. և յերթալն նորա և ի դառնալն՝ գայ գտանէ վախճանեալ զթագաւորն Արտաշէս ի Մարինդ – 92. և Յիսէ տուեալ պատերազմ ընդ քաղաքին, զտարի մի հանդերձ ամենայն նախարարօքն Հայոց, անգամազիտ լինելով՝ դառնայ յԱսորիս. և այս եղև երկիցս անգամ: - 338. և նա դարձաւ ի Նինուէ. – 60. Եւ նոցա ի գլուխ հանեալ զգործ պատերազմին՝ դառնան զօրքն Հայոց մեծաւ յաղթութեամբ – 176. և որպէս պատմեն զնմանէ՝ զի դարձաւ յետս յԱստուծոյ և դարձոյց զերեսս իւր ի ճշմարիտ դաւանութենէ յերկրպագութենէ Աստուածորդւոյն, որպէս ասաց՝ դարձուցին յիս զթիկունս և ոչ զերեսս իւրեանց. – 248. և Սահակայ յղեալ առ Սմբատ՝ մի կալ մնալ ի լերինն, այլ փութալ ելանել դառնալ անդրէն ի հետևի զօրս անդ զի ոչ ելանէ, ասէ, Երուանդ զօրու ի սահմանս Մարաց. – 84. Եւ սկսաւ երկիրս առնուլ զնորոգումն, և եկեղեցիքն պայծառանալ ի զարդ և ի պաշտօնս շքեղութեան, և ցրուեալքն դոռոթ տուեալ դարձան յիւրաքանչիւր տեղիս՝ շինել, տնկել, մոռանալ զցաւսն և զտրտմութիւնսն զոր կրեցին: - 318. և քամուածք ջրոյն որ ի ծորձորացն ի վայր զեղուին՝ յարիւն դառնային ի բազմութենէ սպանելոցն. – 178. զի թէպէտ դառնալով դարձան յայտնապէս յերկրպագութիւնն Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ՝ այլ զկանոնական սահմանադրութիւնսն ոչ բերելով ուղղակի, ոչ միայն Աշոտ, այլ և ամենայն իշխանքն Հայոց, որք գերադարձքն եղեն. – 336. զի թէպէտ դառնալով դարձան յայտնապէս յերկրպագութիւնն Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ՝ այլ զկանոնական սահմանադրութիւնսն ոչ բերելով ուղղակի, ոչ միայն Աշոտ, այլ և ամենայն իշխանքն Հայոց, որք գերադարձքն եղեն. – 336. Զի հրամայեաց Դերանիկն ազատագունդ զօրացն իւրոցն դառնալ զկնի արքային տիրել բոլոր աշխարհին

հանդերձ ամրոցօքն: - 342. զոր և սուրբքն ասեն, եթէ ձայն դակուացն և բախումն խմբիցն առ ի հեղուսել զփայտսն՝ /28/ այնպէս իբրև յորոտման ամպոյ յամենեցունց հնչէր լսելիս, ի մօտաւորս և ի հեռաւորս, առ ի յերկիւղ և ի զգուշութիւն անզգամ ազգին, թերևս դարձցին և կեցցեն. – 30. զոր շինեալ էր սրբոյ Լուսաւորչին մերոյ Գրիգորի ի դառնալն նորա ի ձեռնադրութենէ քահանայապետութեանն: - 100. ընդ կրունկն դարձիր, թշուառական, քանզի զերջանիկ կամարարացն կղզիս կոխել ոչ կարես. զի՞ յերկինս ելանել բռնանաս,,: - 50. Ընդ նոյն ժամանակս ընդարձակեալ բարերարին Աստուծոյ իշխանացն Հայոց՝ դարձան յիւրաքանչիւր բնիկ տէրութիւնս. – 322. ժամ տուեալ նմա դառնալ առ նա ի ձմերոց նորա ի քաղաքն Դուին: - 218. Ի դառնալն Բուխայի յարքունիսն, և կայր զյօնսն պոզտեալ, փքացեալ լի ամբարտաւանութեամբ՝ կոկոզաբանէր ի վերայ մեծամեծ գործոցն գործելոց – 326. Իբրև աջողութիւն գործոյն գլխաւորեցաւ՝ եղև դառնալ Քսերքսեանց, առեալ ի պարգևի զՏմորիս ամրոցաւն և զգետափնեայսն Նինուէի: - 66. Իսկ նախարարքն Հայոց իբրև տեսին յերկոցունց կողմանց զանկարգ և զանտեղի աշխարհիս պիտաւորութիւն՝ յապաշաւանս դարձեալ ի վերայ անցիցն անցելոց զոր ախորժելովն խնդրեցին՝ դարձան առ Վռամ – 118. իսկ եթէ մի յանդամոցն կորիցէ՝ զպատահումն խեղութեան ընդունիցի, այլ ոչ ի բաց դարձցի կենդանի: - 194. Իսկ երանելոյն Աղանայ Արծրունւոյ որդւոյ Վասակայ դարձեալ ի Յունաց աշխարհէն՝ եկն յերկիրս Հայոց, նովին կրօնաւորական խստամբերութեամբ/132/և հրեշտակակրօն առաքինութեամբ կեցեալ՝ վերափոխի յաշխարհէս ի դասս սրբոց. – 134. Իսկ ի դառնալ գրոցն ի յաշխարհն Մոկաց՝ ոչ ինչ ումեք փոյթ վասն այն լինելով, կարծել՝ վարդապետին զայս այսպէս կանոնեալ. – 130. Իսկ իբրև գիտացին եթէ սպանաւ զօրավարն, և խորտակեցաւ բազուկ աջոյ ձեռին, եղեալ ի փախուստ դարձան – 306. Իսկ իբրև եհաս Բուխայ զօրօք բազմօք մերձ ի սահմանս նոցա, և գրեաց հրովարտակս դիմօք խաղաղութեան՝ դառնալ սիրով միաբանութեան ի հնազանդութիւն արքային – 274. Իսկ Մեհուժան ծանեաւ զինչ պատահելոց էր նմա ի կայսերէ և ի նախարարացն Հայոց, ոչ յաւել դառնալ ի Հայս. – 110. իսկ նա առ երազութեան ձեռին ձգեալ զսուսերն՝ եհար զերեսս Ջուանշիրայն, և խլեաց զաչս նորա, և ինքն դարձաւ մեծաւ յաղթութեամբ, եմուտ յամրական տեղիսն: Եւ նոքա յո՛վ և աճապարեցին: - 310. մանաւանդ զի և թագաւորին նախ ակն ունէր զդառնալն ի կոռոցն ի յերկրպագութիւն Քրիստոսի ճշմարտին Աստուծոյ. - 88. Յութերորդ ամի գերութեանն դառնայ Գուրգէն եղբայր Աշոտի միապետել զիշխանութիւն տէրութեանն և յարդարել կարգել յօրինել զկարգս /314/ շփոթեալ աւերեալ երկրիս: - 314. Նորա դարձեալ դառնայ ի Սամառայ և ծանուցանէ արքայի զոր ինչ գործեաց, և թէ զիա՛րդ են առ միմեանս միաբանութեամբ իշխանք Հայոց: - 172. Նորա խոստացեալ էր առնել դառնալ Աշոտի յիւր բնիկ տէրութիւնն. – 328. որոց թողեալ զգործ պատերազմի ամրոցին՝ դարձաւ գնաց աներկիւղ քաջասրտութեամբ ընդդէմ նորա օժնդակ զօրու Գուրգէնի – 334. Որում /110/ ունկնդիր եղեալ՝ դարձան այր իւրաքանչիւր ի բնակութիւն իւր - 112. ՎԱՍՆ ԴԱՌՆԱԼՈՅ ԱՇՈՏՈՅ ԻՇԽԱՆԻՆ Ի ԳԵՐՈՒԹԵՆԷՆ ԵԻ ՎԱՍՆ ՎԱՀԱՆԱՅ ԱՐԾՐՈՒՆԻՈՅ: - 328. Այլ ելեալ արտաքս ի ռազմէն՝ դարձաւ փախստեայ ընդ ճանապարհն Հողցայ. – 368. և զպատճառսն ստուգեալ, գրէ ի ձեռն Վահանայ ումեմն ի տոհմէն Ամատունեաց՝ դառնալ գալ բնակել անկասկած կենօք, ի բարձ և ի պատիւ իւրաքանչիւր յառաջանալ: - 98.

ԴԱՌՆԱԼԻՐ - Դարձեալ շինէ զօրավարն Գագիկ ի գլուխս Օձ ձորոյ, որ վասն խստութեանն սաստկաշունչ դառնալիր մահածին հողմոյն շնչելոյ այսպէս անուանեն – 396.

ԴԱՌՆԱՆԱԼ - և դժոխք ի ներքուստ դառնացան ի պատահել նմա զանբաւութիւն չարեացն ընդ իւր տանելով: - 376.

ԴԱՌՆԱՇՈՒՆՉ - Ելեալ խրոխտ և դառնաշունչ փռնկալով մռմռեալ յանձնիւր գազանեղեն զայրացմամբ յարձակեալ յեղակարծում եկն եմուտ ի քաղաքն Շամիրամայ ի Վանտոսպ: - 372.

ԴԱՌՆԱՊԷՍ - ,,հրեշտակս արձակիցեն որ լայցեն դառնապէս,, - 286. դառնապէս չարալլուկ չարչարել զքահանայս զպաշտօնեայս նորոց Կտակարանացն, զարս և զկանայս մատնել ի բանդս խոշտանգանս ծանրաբեռն հարկապահանջութեամբ. – 124. և ապա մտին ի տունն Աստուծոյ, և տարածեալ զհրովարտակն առաջի սրբոյ սեղանոյն՝ անկան ի վերայ երեսաց իւրեանց յերկիր առաջի Տեառն և լացին դառնապէս – 146. և միաբան յարտասուս հեղեալ լային, և դառնապէս ողբս յողբս հարեալ անմխիթար սգոյ – 114.

ԴԱՌՆԱՑԵԱԼ - և գունդ անհաւատից դառնացեալ ոգւով ի վերայ կանանց և որդւոց իւրեանց ազգականաց՝ յարձակեցան ի վերայ նոցա ուժգին սաստկութեամբ և սուր ի գործ արարեալ յանխնայ կոտորեցին. – 402.

ԴԱՌՆՈՒԹԻՒՆ - Այս լուր դառնութեան եհաս առ մեծն Վարդան Մամիկոնեան, որ էր ամրացեալ ի Տաւրոսականն Ջռայլ: - 126. դա աւադիկ արմատ դառնութեան ի վեր երևեալ, և բազումք պղծին նովաւ: - 254. և հանապազ յանձն իւր տարակուսանօք տարուբերէր, թէ յո՞վ և կամ յո՞յր կողմանս թափիցէ զդառնութիւն մահաբեր թունից իւրոց – 170. Եւ եղև զկնի երից աւուրց անցանելոյ ետուն թուղթ մի տանել առ Գուրգէն, գրեալ Բուխայի լի դառնութեամբ, կնքեալ մատանեաւ արքայի, իբրև այն թէ ի դիմաց արքային և յարքունուստ եկեալ. – 236. Եւ կայր զյօնսն պռզտեալ, կոկոզաբանէր լի յոխորտանօք, խրոխտայր, եռացուցանէր ի վեր մղէր զդառնութիւն ժահահոտ մաղձոյն չարաթոյն վատախառնութեանն – 242. և չարչարէին զնոսա ի գործս խիստ սաստկասառոյց ձմերանն դառնութեան. – 188. Իսկ նա ի հրապոյրս ապստամբ վիշապին ելեալ, որ բազմախարդախ չարութեամբն եհեղ առատութեամբ զդառնութիւն խրատոյն յունկն կնոջն անզգամի: - 20. Հինգերորդ՝ զի զծնօղսն անհնարին դառնութեամբ նոր սգովն ելից: - 24.Սաստիկ և վտանգաւորք և լի դառնութեամբ որ ինչ ի ճառի աստ են յիշատակարանք, սակս յանձնառութեան մեծ նախարարացն և իշխանացն մերոց. – 240.

ԴԱՍ - Բարձեալ ևս ընդ իւր զսուրբ կտակարանս աստուածաշունչ գրոց բազմութեամբ պաշտօնէից քահանայական դասուց: - 186. և կարգէ զդասս պաշտօնէից կատարել զպաշտօն Տեառն ի տուէ և ի գիշերի անձանձրոյթ աշխատութեամբ և առատաձեռն տեսչութեամբ աղքատաց, զի գտցեն զողորմութիւն ի Քրիստոսէ: - 122. Իսկ երանելոյն Աղանայ Արծրունւոյ որդւոյ Վասակայ դարձեալ ի Յունաց աշխարհէն՝ եկն յերկիրս Հայոց, նովին կրօնաւորական խստամբերութեամբ /132/ և հրեշտակակրօն առաքինութեամբ կեցեալ՝ վերափոխի յաշխարհէս ի դասս սրբոց. – 134. ոչ պիտոյացեալ եկամուտ լուսոյ, որով նսեմասցի առ ի հասանել երեկոյին, ոչ ապաժամանութիւն արեգական առ ի մերժել զմութ գիշերի լուսազգեստ ստեղծուածոյն, որ յետ առաջնոցն կարգի և դասու՝ զերկրորդն փոխանորդեցաւ վիճակ, ոչ կերակուր հոսանուտ առ ի լրութիւն տարաբարձ ունակութեանց անապականին, որ դոյզն ինչ փոքրագոյն քան զհրեշտակս գոլ. – 20.

ԴԱՍՏԱԿԵՐՏ - առաջի տեսանելով զկապուտակ ծիրանափայլ դաշտաձև ծովն. դաստակերտս մեծամեծս շուրջ զեզերբն անտառախիտ ծառովք և գինեբեր որթովք և զանազան պտղովք. – 86. և շինեն նախարարքն Հայոց իւրաքաքնչիւր պալատս արքունականս և դաստակերտս յականաւորս, և զքաղաքն որմափակօք պարսպեն, և խաղաղեցուցանեն զերկիրս: - 126.

ԴԱՍՏԻԱՐԱԿ - և դաստիարակ առընթեր ունելով զբանն տէրունական, թէ ,,որ ուրասցի զիս առաջի մարդկան՝ ուրացայց և ես զնա առաջի Հօր իմոյ,, - 264.

ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ - որ յետ հաւատոցն որ ի Քրիստոս բազում ուղղութեամբ և երկիւղածութեամբ կրօնս ըստ արժանի հաւատոյն ցուցեալ, գրէթէ ի ծայրս առաքինութեան զաճումն հաւատոցն տարեալ հասուցեալ, որ ինչ յորդորումն աւետարանական վարժիցն ունին դաստիարակութեան ցոյցք: - 78.

ԴԱՏ ԱՌՆԵԼ - Տեսցէ տէր և դատ արասցէ և հանցէ իրաւունս ինձ, որպէս սովոր է արդար դատաւորն,,: - 330.

ԴԱՏԱՊԱՐՏԵԱԼ - և զկէսն մահու դատապարտեալ, զգլուխս նոցա հատեալ ի փայտի բարձրացուցանէին ի վերայ դրանդեաց պարսպին: - 372.

ԴԱՏԱՊԱՐՏԵԼ - գուցէ, ասէ, ի գնալն ի բուռն առեալ ի մահ դատապարտեսցի: - 84. Իսկ զձերբակալսն յղեցին առ Աւշին ի Պարտաւ, որք տուեալ ի կապանս բանտի և դատապարտեցան ի մահ, սրախողխող միջակտուր արարեալ: - 372.

ԴԱՏԱՊԱՐՏԻՉ - Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ ... դու ախոյեան՝ և մանկունք իմ յաղթանակ, դու ոսոխ՝ և զօրք իմ դատապարտիչք. – 278.

ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ - այլ նա ըստ կամս իւր կատարեաց ի վերայ իւր զարենապարտն լինել, որ տալոց է հատուցումն վրիժուց յաւուր դատապարտութեան իւրոյ: - 320.

ԴԱՏԱՍՏԱՆ - ապա անարգեաց զնա և Կաւատ արքայ, եհատ ի վերայ նորա դատաստան մահու, և հրամայէ արանց մտանել և սպանանել զնա. – 152. և դատաստանաւ փրկեսցէ զնոսա – 218. և ասէ ,,Ահաւասիկ եկն Տէր բիւրովք հրեշտակօք առնել դատաստան ըստ ամենայնի – 26. Եւ դատաստան իւր յանձնէ եղիցի, և առած յինքենէ ելցէ: - 200. և դարձեալ՝ թէ ,,դատաստանս արդա՛ր դատեցարուք, և ողորմութիւն և իրաւունս արարէք, քանզի առ ձեզ են բանք իմ, ո՛վ բռնաւորք,, , ասէ Սողոմոն. – 182. Եւ խօսէր ընդ նոսա սաստիկ և ահագին դատաստանօք և սպառնալեօք, թէ ընդէ՞ր և դուք ոչ մեռարուք ի պատերազմին, քան թէ ելեալ փախստական գնացէք գալ առ իս և տալ համարձակութիւն ծառայի իմում ի յայսքան վնաս. մի՞թէ արդեօք զԽոսրով մեռեալ կարծէիք,,: - 150. զի առ զօրաւորսն զօրաւոր դատաստան առաքէ Աստուած, իսկ խառնաղանջն ներելի ողորմութեան է: - 182. մինչ ինքն նստցի յատենի և մուծցէ զնոսա ի դատաստան հարցափորձի և քննութեան վարուցն – 220. Որբոց իրաւունս ոչ առնեն, և դատաստանի այրեաց ունկն ոչ դնեն,,: - 182. որոց դատաստանն ի բնէ ոչ դատարկանայ ըստ գրեցելումն – 52. պատմեաց նոցա զհանգամանս տեսլեանն ...և դարձեալ զնորոգումն հայրապետութեան և թագաւորութեան ի նոյն զարմէ Արշակունեաց, և զգալուստ նեռինն, և զգալուստն Քրիստոսի, և զհանդերձեալ դատաստանացն, և զհատուցումն իւրաքանչիւր ըստ գործս իւր – 120. Սպառնայ և աստուածային դատաստանն Երեմիայիւ – 38. և մտանէին առ նա արք ի նախարարացն, խօսէին դատաստանօք և նախատէին զնա, անարգէին և գնային: - 152.

ԴԱՏԱՎՃԻՌ - և անդ նորա զդատավճիռն ընկալան ի սրոյ քաջացն Վասպուրականի, որպէս գրեցաքն – 398.

ԴԱՏԱՐԿ - և լուան ամենեքեան զառնելն քո ընդ իս՝ մի՛ ընդունայն և դատարկ լիցի սիրելութիւն քո առ իս – 218.

ԴԱՏԱՐԿԱՆԱԼ - որոց դատաստանն ի բնէ ոչ դատարկանայ ըստ գրեցելումն – 52.

ԴԱՏԱՐԿԱՑԵԱԼ - Իսկ Աւշին դատարկացեալ ի խորհրդոցն զոր խորհեցաւն՝ յաւել զայս օրինակ կատարել զկամս չարագոյնս: - 372.

ԴԱՏԱՐԿՈՒԹԻՒՆ - արդ դու մի անփոյթ յանհոգս յաղագս այդր մնայցես, անյապաղ հնարիցիս գտանել զխորհրդոցն նորա դատարկութիւն,,: - 346.

ԴԱՏԱՒՈՐ - այլ տանելով մեր առաջի թագաւորաց և դատաւորաց վասն իմ ի վկայութիւն՝ պահեսցուք զբարիոք դաւանութիւն և վկայեսցուք որպէս Փրկիչն առաջի Պոնտացւոյ Պիղատոսի. – 260. որպէս Պօղոսի հաճոյ թուի գրել յառ Եբրայեցիս թղթին, թէ ,,չէ բաւական ժամանակս պատմելոյ,, վասն դատաւորացն Իսրայէլի և սրբոց մարգարէիցն – 302. Տեսցէ տէր և դատ արասցէ և հանցէ իրաւունս ինձ, որպէս սովոր է արդար դատաւորն,,: - 330.

ԴԱՏԵԼ - և դարձեալ՝ թէ ,,դատաստանս արդա՛ր դատեցարուք, և ողորմութիւն և իրաւունս արարէք, քանզի առ ձեզ են բանք իմ, ո՛վ բռնաւորք,, , ասէ Սողոմոն. – 182. Եւ զլեզուդ պղծութեամբ զոր սրէիր ի վերայ մեծազաւր թագաւորին՝ արդ նոր և զարմանալի վիրաւք դատեսցէ զքեզ քան զամենայն տիեզերս: - 164. որք դատեցին ի սուրս իւրեանց, և եկեալ ի տեղի բանակի նոցա՝ առին աւար բազում - 162.

ԴԱՏՈՒԱՆ ԱՒԱՆ - Եւ եղև ի մտանելն նորա ի Դատուան աւանն ... ելեալ իշխանքն Հայոց յանձնիւր տեղեաց գնացին յանդիման լինել նմա – 340.

ԴԱՐ - և իբրև մօտ եղև յափն գետոյն՝ քարշեալ ոմն զլայնալիճն, նստելով ընդ դարիւն, և հարեալ նետիւ ընդ բացատն, և երեսանակալ ձեռնն թուլացեալ. կրկնեալ այլ ոմն ճօճ նիզակաւն ընդ նոյն ակն՝ գետավէժ արարին զԱշխէթն. – 272. Որ և այլոց կարող տուիչ լինել ժամանակաց, որպէս և արանցն որ յառաջ քան զջրհեղեղն քառասուն ևս աւելի բիւրս ամաց և դարս փոխադրական այլաձևս և խժականս, շարս և ներս և սոսս - 38.

ԴԱՐԱՆ - և թափառական զվէմս ապաստան արարեալ յանկասկածագոյն տեղիս դարանի ի փոքր վիմամէջս ի կարկառս հովտաձևս հանդէպ հարաւոյ քաղաքաբերդին Վանի, մօտ այն տեղի, յորում բղխէ աղբիւրաբար առ ստորոտով բլրակի միոյ, մօտ յեզր ծովուն – 84. Եւ յարգելուլ զնա ազատագունդ վաշտիցն՝չանապայր, քանզի լուեալ էր նոցա, եթէ շրջաբերական թղթով դարան գործեալ էր նմա Աշոտոյ իշխանաց իշխանի: - 352. զոր կազմեաց իւր սատանայ գործի աջողակ յամենայն արուեստ գիտութիւն խարդախութեան, իբրև զպատշաճ դարան դեղեալ նետիւք ընդ խաւար թռուցելոյ յոգիս խաւարամածս: - 248.

ԴԱՐԲՆԵԼ - և զՀեփեստես ասեն կաղ յերկոցունց ոտիցն, և կայծակնավարս ունի ի ձեռնն աքցանս և կռանս, և նստեալ դարբնէ մարդկան: - 52.

ԴԱՐԵՀ - բայց կանոնեցի զանուանս ի մատենիս: Տիգրան. Ադրամելէք. Ներս. Ներսէհ. Մարոդ. Արշամ. Արշաւիր. Ասուդ: Պարսից թագաւորք. Քսերքսէս. Արտաշէս երկայնաձեռն. Դարեհ. Արտաշէս. Ողոքոս. Զարսէս. Դարեհ: Ապա Աղէքսանդրոս Փիլիպպեայ Մակեդոնացի տիեզերակալ թագաւոր: - 68. բայց կանոնեցի զանուանս ի մատենիս: Տիգրան. Ադրամելէք. Ներս. Ներսէհ. Մարոդ. Արշամ. Արշաւիր. Ասուդ: Պարսից թագաւորք. Քսերքսէս. Արտաշէս երկայնաձեռն. Դարեհ. Արտաշէս. Ողոքոս. Զարսէս. Դարեհ: Ապա Աղէքսանդրոս Փիլիպպեայ Մակեդոնացի տիեզերակալ թագաւոր: - 68. երթեալ տուայտի ի դրան Մարաց Դարէհի, մինչ զգալ վասն նորա Երուանդայ. – 84. Զայսու ժամանակաւ թագաւորեալ Աղէքսանդր Մակեդովնացի տիեզերակալութեամբ երագահաս հասեալ ի վերայ Դարէհի սպանանել զնա. և բառնայ զթագաւորութիւնն Պարսից Արշաւրեան: - 68. Ի ՔՍԱՆԵՐՈՐԴԻ ԱՄԻ ԴԱՐԵՀԻ ՄԵՌԱՒ ՏԻԳՐԱՆ ՀԱՅԿԱԶՆԵԱՅ: - 68. Ընդ որս զչարեալ նախարարացն Ներսէհի՝ գրգռեն զոմն ի մերձաւորաց Ներսէհի, Դարէհ անուն. – 82. Իսկ Ասուդ զհետ Դարէհի ելեալ ի պատերազմ ընդդէմ զօրագլխացն Աղէքսանդրի՝ Հերակղեայ նահատակութեամբն դիւցազնաբար ի դիմի հարեալ՝ ի բաց նահանջէ զուժեղագոյնս զօրագլխացն Աղէքսանդրի հարուստ ժամ մի, մինչ հիացումն զօրօքն արկեալ՝ տային տեղի փախստէի. – 68. Իսկ Ներսէհ ունկնդիր եղեալ Դարէհի, բայց ոչ կարաց հաւատարմացուցանել զասացեալսն. – 82. ՅԵՏ ԿԻԻՐՈՍԻ /թագավորում են/ ԿԱՄԲԻՒՍԷՍ, ՇՄԵՐԳԻՍ ՄՈԳ, ԴԱՐԵՀ ՎՇՏԱՍՊԱ. /ՃԻՇՏ՝ ՎՇՏԱՍՊԱՅ/ - 68.

ԴԱՐԵՀ ՎՇՏԱՍՊԱՅ - ՅԵՏ ԿԻԻՐՈՍԻ /թագավորում են/ ԿԱՄԲԻՒՍԷՍ, ՇՄԵՐԳԻՍ ՄՈԳ, ԴԱՐԵՀ ՎՇՏԱՍՊԱ. /ՃԻՇՏ՝ ՎՇՏԱՍՊԱՅ/ - 68.

ԴԱՐԵՀԻՈՆ - Արդ են ժամանակք թագաւորութեանն Պարսից, սկսեալ ի Կիւրոսէ ցԴարեհիոն … և ամք անիշխանութեանն զոր ոմանք ի պատմագրաց գրեն Կ, և այլք Հ – 166.

ԴԱՐԷՀ – Տե՛ս ԴԱՐԵՀ

ԴԱՐՁ - Բայց Գրիգոր կեցեալ յետ դարձին իւրոյ զմի ամ՝ մեռանի իւրով մահուամբ: - 310. ԴԱՐՁ ԳԵՐՈՒԹԵԱՆ ԻՇԽԱՆԱՑՆ: - 322. ԴԱՐՁՆ ՏՐԴԱՏԱՅ Ի ՅԵՐԿՐԷՆ ՅՈՒՆԱՑ - 94. և կացին մնացեալ անդր մինչև ի դարձն Արտաշէսի որդւոյ Սանատրկոյ, որ եկեալ այսր թագաւորեաց, սպանեալ զԵրուանդ: - 82. և ոչ գիտացին զօրն Պարսից զդարձն Հայրակղի ի վերայ նոցա՝ մինչև երթեալ խառնեցան և բախեցին զմիմեանս պատերազմօք: - 150.

ԴԱՐՁ ԱՌՆԵԼ - Բայց Դերանիկն խօսի ընդ Հասանայ զխաղաղութիւն, խոստանայ առնել զդարձ ամրոցին Սևանի և աշխարհին նորա. – 350.

ԴԱՐՁԵԱԼ/անց.դերբ., մակբայ/ - Դարձեալ քանզի Մեստրիմ ի Քամայ ըստ բաժանման ազգին և աշխարհին շինէ զԵգիպտոս և անդ հարստանան ազգապետաբար – 18. անկեալ առ ոտս նորա մեծաւ հառաչանօք՝ մի՛ յիշել զանցս զանցիցն անցելոց, զոր արարինն առ սուրբն,

այլ դարձեալ կալցի զաթոռ հայրապետութեանն. – 120. Ապա այնուհետև դարձեալ յղեաց զՀամդոյ զՊարսից ամիրայ, և ի զօրաց արքունի զՀէթմ ազգաւ թուրք, և ընդ նոսա հեծեալս Ժ հազարաց, կազմեալ սպառազէն պատրաստեալ բարձրագոյն քան զառաջինն – 234. Ապա մտախորհ եղեն դարձեալ վառել ի պատերազմ. – 276. Արդ եթէ Սողոմայեցիքն, որ հրով զվրիժուցն հատուցին փոխարէնս, և դարձեալ տանջելոց են՝ որ բովանդակ չարիւք անդր երթալոց են ո՞րպիսի ակնկալութիւն տանջանաց զանց արասցէ զնոքօք. – 336. բայց ի գնալն աստի ի Մարս և ի Պարսս, դարձեալ դառնայ ուժով մեծաւ և թագաւորական ճոխութեամբ, տիրէ Հայոց մեծաց - 88. գայ դարձեալ ի տեղին զբօսնուլ ի նմա. – 86. Գան դարձեալ Մեհուժան և Վահան և առնուն զՎանտոսպ – 104. գումար արարեալ են, ամենայն զինուոր ի գանձարանս ի տունս գանձուց թագաւորին, զոր դարձեալ ուղտիւք կրէին ընդ ինքեանս: - 282. Գրէ դարձեալ թուղթս երկրորդս և ասէ. – 138. Դարձեալ ասէ նոյն յիմար Զրադաշտ – 46. Դարձեալ ասէ, ,,թագաւոր արդար թագաւորեսցէ, և իշխանք իրաւամբք իշխեսցեն,,. – 182. Դարձեալ բողոք հարեալ, ձեռն զօձիւք արկեալ և զիերս խզեալ, զդէմս կեղեքեալ և ձայնս առեալ կական ողբօք արտասուալից հառաչանօք, վայ ի բերան առեալ և խիղբ – 180. Դարձեալ գրէ և ի կողմն Դերջանոյ, և Խաղտաց ձորոյ բնակիչսն և աշխարհակալ տեարս և առ եպիսկոպոսունսն: - 130. Դարձեալ և յընդդիմակէն՝ ած և Աբէլ ի յանդրանկացն և ի պարարտիցն: - 24. Դարձեալ զի երկրպագէ հրոյ, և արեգական, որ է Հեփեստոս, մասն աստուծոյ ասելով, զիա՞րդ իցէ, զի գողն և ապիկարն իբրև զաստուած երկրպագիցի: - 52. դարձեալ զի թէ և գեցաւ նա՝ այլ քաջութիւնք արութեանն Նինոսի, ըստ օրինակի Բէլայ, առաւել ամբարձաւ անձնասէր ամբարտաւանութեամբ – 44. Դարձեալ ի նոյն յարեալ՝ և այլ հոգաբարձութեան աշխարհի խնամ տանէր, ի մեղադրանս մատուցեալ մարգարէիւն հանդերձ սպառնալեօք – 182. դարձեալ կնամարդ զնա կոչելով ընդդէմ միմեանց անուանաձայնէ. – 114. դարձեալ յետ փոքր ինչ աւուրց անցանելոյ՝ և խռնեցաւ միւս անգամ պատերազմն, և և՛ս սաստիկ հարան զօրքն արքունի. – 276 Դարձեալ նմին նման ասէ Պօղոս, զօրինացն ստորոգելով գրաւորութիւն, այսպէս ասելով, ,,մերձ է բան ի բերան քո և ի սրտի քում, այսինքն է /256/ բան հաւատոց զոր քարոզեմք,,. – 258. Դարձեալ շինէ զօրավարն Գագիկ ի գլուխս Օձ ձորոյ, որ վասն խստութեանն սաստկաշունչ դառնալիր մահածին հողմոյն շնչելոյ այսպէս անուանեն – 396. դարձեալ պարսպէ զքարաբլուրն ի պահպանութիւն ջրոյն ամրագունիւք շինուածովք – 88. Դարձեալ պիտոյ է մեզ դառնալ առ ի վերագոյնսն, որ նախ քան զպատերազմն Աղձնեաց եղեալ են հանգամանք գործոց ի զօրացն Տաճկաց, և թէ ո՛րպէս եկաց ընդդէմ նոցա իշխանն Աշոտ և վանեաց զնոսա սրով սուսերի: - 176. Դարձեալ վերակնեալ յառաւօտինս կոյս խաղացեալ ի Ճուաշոռոտ ի Գետս աւան՝ շինէ անդ զվայելչական տեղի խրախից – 392. Դարձեալ վերստին հրճուանօք ոռոգեալ լինի պատմութեան աստ սակս բարձրագահ, համաթոռ, ճոխազգի ազգապետութեանն Արծրունեացս, /76/ մեծ զարմի Սենեքերիմայ ծննդոց. – 78. Դարձեալ[2] զՍողոմոն Բագրատունի վառեալ ի զէն սատանայական՝ յղէ առ նա բազում անգամ զնոյն խորհելով. – 318. և անճանօթ զարմանալի ծառոյն դէպք՝ ի միում աւուր ունել աճմունս փոյթ ընդ փոյթ. և դարձեալ սուզականութիւնս յանկարծօրէնս լինել – 50. Եւ դարձեալ նոյնպէս ինքն Փրկիչն ասաց – 224. Եւ ինքն /302/ անցեալ գնայր առ իշխանիկն ի յամուրն Աշխարհաբերդն կոչեցեալ. և անտի արիաբար քաջասրտագոյն դիմացուածով ելեալ գնաց դարձեալ առ սպարապետն Սմբատ: - 304. Եւ ահա դարձեալ ասեմ, չկայ ինչ քո. և զի մի կրիցես զոր ինչ խօսեցայ ընդ պատգամաւորս քո, և աւելի քան որոգել ջանար ընդ մեզ՝ զդոյն ընդունիցիս վտանգաւորս,,: - 280 և այր եղբօր իւրում ոչ ողորմէր, ըստ այնմ զոր ասաց դարձեալ Եսայի, ,,անկցի, ասէ, այր ընդ այր, և այր ընդ ընկերի իւրում, ընդհարցի մանուկն /298/ ընդ ծերոյն և անարգն ընդ պատուականին,,. – 300. և անուանէ զնա Արծրունի, առաջին լինելով նորա ի դաշտավայրին Արծուիք կոչելոյ. դարձեալ ըստ պատահման և տարբերութեան՝ արծռունգն կերպարանօք: - 72. Եւ անտի դարձեալ դառնայր Աշոտ ընդ միւս ևս ամրականն ընդ ոստոզերծ քարանձաւի, ի յարևելից կուսէ

լերինն Վարագայ, ի վերայ գեաւղջն Կոխպանից, հանդէպ եկեղեցւոյն սրբոյն Հռիփսիմեայ – 334. Եւ առ այսքիւք պատեհագոյնս իմն գտեալ իբրև յանիշխանութեան՝ ոմանք Ասորեստանեայք և Քաղդէացիք, յազգէ թագաւորացն … զօր բազում գումարեալ՝ յետ ԻԸ ամի անիշխանութեան Ասորեստանեայց ի ձեռն Փուայ թագաւորեցելոյ դարձեալ տիրեն Բաբելոնի և ստորին Ասորւոց – 60. Եւ առեալ զնոսա անցուցանէ յիւրաքանչիւր սահմանս բնակութեան, ինքնին զհետ նոցա ելանելով, որպէս Կիւրոս արքայ Պարսից զհետ դարձելոցն ի գերութենէն Բաբելոնի. – 218. և Գուրգէն դարձեալ գնաց յաշխարն իւր յամուրն Կանգուար: - 364. Եւ դարձեալ գումարեալ հեծեալս Ռ, զՍահակ Բագրատունի, զորդիս իշխանաց իշխանի զՄմբատ և զՇապուհ և զՄուշեղ Մոկաց իշխեցողք, և զԱրզնոյ զօրսն – 332. և դարձեալ անտի սպան և զմայր իւր զՏաճատուհի – 106. և դարձեալ գնաց եհաս ի Պարտաւ յաշխարհին Գագարացւոց: - 336. և դարձեալ դառնայ ի Հայս. ընդ իւր ածելով մարզպան զՎնդոյ Պարսից մոգպետ: - 124. և դարձեալ եդին ի վերայ ի տեղւոջ վկայութեանն նորա. ի Գոռոզու մերձ ի լեառն Քշիթ, ուր էր բանակ այլազգեացն: - 290 Եւ դարձեալ զՍևան բերդ տայ ի ձեռս Հասանայ որդւոյ Վասակայ ամբարշտի: - 364. և դարձեալ թէ՝ ի գերութիւն մատնեսցի ժողովուրդ իմ, վասն ոչ ճանաչելոյ նոցա զՏէր. – 182. և դարձեալ հաստատէ զթագաւորութիւն Հայոց – 58. և դարձեալ յոյժ ծիծաղելի է: - 396. Եւ դարձեալ պատասխանի ասէ, մի՛ տալ տեղի՝ լսել հրամանի թագաւորին. թէ վտանգ ինչ հասանէ՝ կրել հանգոյն զինչ կրեցինն: - 13 և դարձեալ վերագոյնն ասէ, զօր ասաց տէր ի բերանոյ մարգարէին: - 238. Եւ դարձեալ՝ եթէ յարոյց ինձ Աստուած զաւակ այլ՝ փոխանակ Հաբէլի զօր սպան Կայէն: - 24. Եւ դարձեալ՝ ետես Տէր Աստուած զերկիր և էր ապականեալ. – 28. և դարձեալ՝ թէ ,,դատաստանս արդա՛ր դատեցարուք, և ողորմութիւն և իրաւունս արարէք, քանզի առ ձեզ են բանք իմ, ո՛վ բռնաւորք,, , ասէ Սողոմոն. – 182. և դարձեալ՝ թէ ,,զգերութիւն ժողովրդեան իւրոյ դարձուսցէ, ոչ կաշառօք և ոչ պատարագօք, ասէ Տէր,,: - 218. Եւ դարձեալ[2] ուժեղացեալ դարձաւ ընդդէմ Գուրգինի. – 320. և Դաւիթ ասէ, ,,յոր հաւատացի զնոյն և խօսեցայ,,. և Պօղոս՝ ,,մեք հաւատամք զօր խօսիմքն,,. և դարձեալ Պօղոս՝ ,,եթէ խոստովանեսցիս բերանով քով զտէր Յիսուս, և հաւատասցես ի սրտի քում թէ Աստուած յարոյց … - 258. և եհար սատակեաց Ապումկդէմ ի միում ասպատակի Ը այր, և զերիվարս նոցա, և զէնս և զզարդ մերկեաց ի նոցանէ, եհար զայլազգիսն ի հարուածս մեծամեծս և ինքն դարձեալ ասպատակեաց զկնի նոցա: - 304. Եւ եղև ի դառնալն սրբոյն Սահակայ ի Պարսից՝ եկն առ նա դարձեալ Աղան Արծրունի, և ընկալաւ ի նմանէ սքեմ կրօնաւորութեան. – 120. և զի չև էր դարձեալ պատասխանի յարքայէն՝ հրաման եհաս ի կայսերէ առ Վարազդատ անյապաղ առ նա հասանել: - 110. Եւ զկնի այսորիկ, որ է երկրորդ հարուածք այլազգեացն՝ դարձեալ հրաման ետ ելանել ի պատերազմ, և հետամուտ հասեալ առ նոսա. – 282. և զնախարարսն դարձեալսն յԱրշակայ՝ կացոյց յանձն իւր գահու – 112. Եւ թէ որպիսի օրինակաւ գալուստ նորա և պատերազմ վասն սորին իրաց, և արիական ձեռակերտացն շինուածք, որ և յոյժ արժանաւորք զարմանալեաց, և դարձեալ ապստամբութիւն Զրադաշտին և մահն Շամիրամայ և բան յուռթիցն որ զնմանէ – 44. Եւ յետ աւուր միոյ ընդ մէջ լինելոյ՝ դարձեալ խմբեցաւ պատերազմն, և հարան զօրքն արքունի. – 276. Եւ յորժամ դարձեալ պակասիցէ զօրութիւն ջերմ օդոյ հարաւային հողմոյն /260/ … յայնժամ վիշապն նեղի, շտապի, տագնապի բռնութեամբ ուժոյ զօրութեանն – 262. Եւ սա բազումս արգել ի կռապաշտութենէ, թէպէտ և մոլորեցոյց անյուսութեամբ զդարձեալսն յապաշխարութիւն – 256. Եւ Վռամ … փութացաւ կոչեաց դարձեալ ի դուռն զԱրտաշիր և զսուրբն Սահակ բազմութեամբ նախարարացն Հայոց. - 118. և քաջալերեցան դարձեալ ի վերայ գնդին Հայոց, և հարեալ ի հարուածս մեծամեծս: -304. զի կարծէր դիւրաւ արկանել զնոսա ի հաղբս պատրանաց զկնի դարձելոցն ի ճշմարտութենէն. –250. զօր ոմանք ի պատմագրաց ասեն՝ փախստեամբ դարձեալ գնաց յԱսորեստան: - 42. Զօր օրինակ փոքր մի վերագոյնն պատմեցաք զծովային վիշապէն ըստ բարոյականի՝ նոյնպէս և այժմ դարձեալ արարից զյիշատակ սորա աղագաւ պատմութեանս խորհրդոյ: - 260. Իսկ նախարարքն

Հայոց իբրև տեսին յերկոցունց կողմանց զանկարգ և զանտեղի աշխարհիս պիտաւորութիւն՝ յապաշաւանս դարձեալ ի վերայ անցիցն անցելոց զոր ախորժելովն խնդրեցին՝ դարձան առ Վռամ – 118. Իսկ ի չորրորդ ամին դարձեալ ի բարձրագոյն քան զառաջինն կազմեալ զմեքենայս չարին արկանել զԳրիգոր ի քուրայս նեղութեան. – 252. Իսկ Խոսրովու կարծեալ արծարծեալ զզօրս իւր և որք ի դրանէն արքունի որ կոչին համարզք և փուշտիպանք, և ամենայն արք ընտիրք /148/ տան թագաւորին ոյժ առեալ դարձեալ պատերազմել ընդ Հայրակղի: - 150. կատարած ամբարշտաց հասցէ դարձելոց ընդդէմ նոցա. – 200. Կինն դարձեալ ճիչ բարձեալ ասէ. ,,վասն իմ սպաներ զտէրն իմ. ես ոչ վայել եմ քեզ կին, այլ մեծի թագաւորին,,. – 272. ճաշակեալ սակաւ ինչ հաց և գինի գոհացաւ, և առ ընտանիս իւր դարձեալ թախանձագին՝ յարուցեալ էջ ի յամրոցացն – 216. Յայնժամ դարձեալ ի խորհուրդ եմուտ թագաւորն հանդերձ մեծամեծօքն իւրոյ տէրութեանն, տեսանել զանվրէպ և զանսխալ իմացումն կատարածի ի վերայ աշխարհիս Հայոց: - 196. Յետ այսր՝ յերկրորդ ամի պաշարեն զԿարնային քաղաքն զօրքն Յունաց. և դարձեալ անդրէն ի կամս իւրեանց թողեալ գնացին: - 358. Յետ բառնալոյ իշխանութեանն ի Վասպուրական երկրէն մնացին տոհմք Արծրունեաց ըստ ազգս ազգս … և Ապուջափր և Ապումքդէմ և Վասակ և միւս Վասակ և դարձեալ այլ Վասակ և Մուշեղ և Աշոտ և Սահակ , և այլք ի տանէն Արծրունեաց. և ազատք նոցա: - 298. Նորա դարձեալ դառնայ ի Սամառայ և ծանուցանէ արքայի զոր ինչ գործեաց, և թէ զիա՛րդ են առ միմեանս միաբանութեամբ իշխանք Հայոց: - 172. Որ և յետ մահուանն Զրադաշտին դարձեալ միապետեաց ամենայն արևելեաց Պարսից ի հարկի հնազանդութեան ունելով, խաղաղասէր կենօք ամս ԼԸ. – 56. որպէս ասաց Պաւղոս, եթէ ,,դուք տաճար էք Աստուծոյ կենդանւոյ,, և դարձեալ ասէ թէ ,,տուն Աստուծոյ եմք մեք,,. և դարձեալ մարգարէիւն ասէ, բնակեցայց ի նոսա և գնացից ի նոսա,,: - 394. որպէս ասաց Պաւղոս, եթէ ,,դուք տաճար էք Աստուծոյ կենդանւոյ,, , և դարձեալ ասէ թէ ,,տուն Աստուծոյ եմք մեք,,. և դարձեալ մարգարէիւն ասէ, բնակեցայց ի նոսա և գնացից ի նոսա,,: - 394. պատմեաց նոցա զհանգամանս տեսլեանն …և դարձեալ զնորոգումն հայրապետութեան և թագաւորութեան ի նոյն զարմէ Արշակունեաց, և զգալուստ նեռինն, և զգալուստն Քրիստոսի, և զհանդերձեալ դատաստանացն, և զհատուցումն իւրաքանչիւր ըստ գործս իւր – 120. ՎԱՍՆ ԱՆՁԱԻԱՑԵԱՑ ՅՈՒԶՄԱՆՑՆ ԱՇՈՏԻ ԵԻ ԴԱՐՁԵԱԼ ԽԱՂԱՂԱՆԱԼՈՑ – 330. ՎԱՍՆ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԵԱՆ ՏԱՃԿԱՑՆ ՈՐ ԿԱՑՍԻԿՔՆ ԿՈՉԻՆ ԵԻ ԻՇԽԱՆԻՆ ՍԻՒՆԵԱՑ Ի ԹԱԳԱՒՈՐԵՆ /ՃԻՇՏԸ՝ ԹԱԳԱՒՈՐԷՆ/ ՍՄԲԱՏԱՑ, ԵԻ ԴԱՐՁԵԱԼ ԵՐԿՈՑՈՒՆՑ ՀՆԱԶԱՆԴՈՒԹԻՒՆ: - 380. քանզի յետ ջրհեղեղին ոչ երևի լինել դարձեալ որդիս նահապետին. – 30. և անտի դարձեալ ի Բաբելոն, ընդ իւր տանելով զԼիդէացին.- 66. սա դարձեալ միապետեաց զՊարսս. – 56. Յետ անցանելոյ չորից ամաց … դարձեալ Գրիգոր եղբայր Աշոտի Վասպուրական իշխանի յԱփհազաց աշխարհէն՝ նոցուն օգնականութեամբ և Վրաց զօրու ընտիր գոլով՝ եկն եմուտ յաշխարհս Վասպուրական՝ տալ պատերազմ ընդ Գուրգինայ. – 310. Բայց Գուրգէն զմի ամ կեցեալ փոխի յաշխարհէս, դարձեալ յուրացողական ամբարշտութենէն: - 318. բայց իբրև գիտացին զօրքն որ ընդ նմա եկեալ էին զնորա քաջակարծրագոյն արիութիւնն՝ և պատճառանօք այս ինչ այն ինչ դարձեալ դարձան յանցնիւր տեղի: - 310. Եւ յետ աւուրց ինչ դարձեալ դառնայ Վահան ի Սամառայ, զեկուցանել Աշոտի որ ինչ գործեցաւն: - 310. Որոց կապեալ զԳուրգէն երեքկին կապանօք և դարձեալ ի պարանոցն եդեալ շղթայս՝ յղեն ընդ Ատրպատական Պարսից և տան ի բանդ ընդ կապեալսն. – 318.

դարձելոցն ի գերութենէն Բաբելոնի. – 218.

ԴԱՐՁՈՒԱԾ - և առ զայրուցն առ մարդկայինն դիմեալ ազգ՝ կարծել նոցա ստնանէր, յինքեանք ձգել կորզել զսատակչական դարձուածէ. – 398. Յայնժամ իբրև լուաւ բռնաւորն զայս դարձուած պատասխանեաց լի հզօրութեամբ և ահագին մեծաւ անարգութեամբ՝ յոյժ տարակուսանօք լցաւ յանձն իւր, և կայր մեծաւ հիացմամբ ըմբռնեալ. – 280.

ԴԱՐՁՈՒՄՆ - ստացան բարեկարգաբար զարդարել զմերկացեալն ի բարեզարդութենէ, զմերժեալն և զհեռացեալն ի հայրենեաց և ի տանց՝ յանձնիւրս առնել դարձումն. – 388.

ԴԱՐՁՈՒՑԱՆԵԼ - որով առնիցեն ելանել ի կապանաց իշխանին Աշոտի և Գուրգինի, և դարձուցանել զիշխանութիւնն անդրէն առ իւրեանս – 368. ,,Ելեր դու յաշխարհս Հայոց հրամանաւ արքունի՝ առնուլ զհարկս արքունի. մի՞թէ /176/ և հրաման ունիս յարքունուստ, գերել գերփել յայսէր դարձուցանել զաշխարհս մեր: - 178. ախոյանայարձակ լինելով քաջացն Վասպուրականի … փակեցին զբանակն և դարձուցին զզօրագլուխսն – 368. այլ դարձուցին անդրէն զպատգամաւորսն անարգանօք, արբուցեալ նոցա գան սաստիկ – 274. անդ Վահան Արծրունի ընդմիջեալ զգունդն Պարսից դարձուցանէ ընդդէմ Վարդանայ. – 128. Բայց Յամանիկն իբրև լուաւ ի դարձուցանելն Աշոտի զԱհմաթ լի անարգանօք, և զխորհուրդն զոր խորհեալ էին ի վերայ Հայոց ցրել՝ զօրհասն ի վերայ իւր համարեցաւ տեսանել. – 350. ԴԱՌՆԱԼ ԴԵՐԱՆԿԻՆ Ի ՀԱՅՍ, ԵԻ ՍԿԻԶԲՆ ԴԱՐՁՈՒՑԱՆԵԼ ՏԵԱՌՆ ԶԳԵՐՈՒԹԻՒՆ ԻՇԽԱՆԱՅՆ ԲՈԼՈՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ: - 312. եթէ ,,Օրէն է աշխարհակալաց արքունի խնամակալութեամբ գնալ ընդ աշխարհ իբրև առ հնազանդս, և զնեղութիւնս տառապելոց բառնալ և ի դիւր հանել իբրև զխնամարկուս, և ոչ աւազակաբար աւարել, և սրով և գերութեամբ յայսէր դարձուցանել. – 278. և այն ինչ ի քթթել ականն դարձուցին զղաշիկն, և զհետ մտեալ փախստէիցն սուր ի գործ արկեալ՝ դիթաւալ կուտակս կուտակս արկանէին. – 382. Եւ առնու պատանդս արս անուանիս և պատուականս, և զմայրն Աշոտի դարձուցանէ մեծաւ պատուով. – 186. և դարձեալ՝ թէ ,,զգերութիւն ժողովրդեան իւրոյ դարձուսցէ, ոչ կաշառօք և ոչ պատարագօք, ասէ Տէր,,: - 218. Եւ դարձոյց անդ զսահմանս անդր փոխելոյ գեօղիցն: - 396. և դարձոյց զերեսանակ երիվարին ընդդէմ նորա, և հասեալ ընդդէմ միմեանց՝ դարձան հասին ի բանակն իւրեանց: - 230. և դարձոյց ի նոսա զաշխարհն զոր տուեալ էր ի ժառանգութիւն Տիգրանայ Հայկազնոյ – 86. և դարձուցին ընդ նոյն ճանապարհ ընդ որ եկեալ էր, ոչ թողացուցին նմա ելանել ընդ աշխարն Վասպուրական. – 336. և դիմեցին ի մէջ նոցա ի չորս առաջս, ըստ նմանութեան տեառնանման խաչին, և բախեցին զճակատն և պատառեցին զոռազմն և դարձուցին ընդ զառ ի վայրն և իջուցին ի լեռնէ անտի, և հարին ի հարուածս մեծամեծս. – 286. Եւ դիմեցին խուռն յանդուգն յարձակմամբ և բախեցին զգունդն և պատառեցին զոռազմն և դարձուցին զայլազգիսն. - 232. և զՄարդաստան գաւառն զբուն բաժին Գուրգենայ դարձոյց առ նա Դերենիկն: - 322. Եւ խնդրէ ի նմանէ խնդիրս, ,,առաջին, ասէ, զաստուածընկալ սուրբ նշանն, զոր գերեցեր յԵրուսաղէմէ՝ /152/ խնդիր արարեալ մեծաւ փութով այսրէն դարձուսցես,,: - 154. և մի յանխնայ ասպատակելով յայսէր դարձուցանես զերկիր իմ,,: - 178. Եւ յանդուգն դիմեցուածովն ի վեր քան զզարմանս՝ այն ինչ ի քթթել ական դարձուցին /328/ զխրոսակսն, և զոռազմն դաշիկ քակեցին և զյառաջագահ ախոյեանսն փայլակնահար արարեալ դիաթաւալ կացուցին – 330. Եւ նա դարձուցանէր այսպիսի իմն պատասխանի – 278. և նա դարձուցանէր զնա կսկծեցուցանող բանիւք իբր զարբանեակ սատանայի: - 318. և նոքա տան տանել նմա զհարկս և հասս արքունի և դարձուցանեն զնա ընդ նոյն ուստի եկն: - 172 և ոչ ի միում ճակատու դարձոյց Ապումուսէ զերեսս իւր յերեսաց Բուխայի. – 286. և որպէս պատմեն զնմանէ՝ զի դարձաւ յետս յԱստուծոյ և դարձոյց զերեսս իւր ի ճշմարիտ դաւանութենէ յերկրպագութենէ Աստուածորդւոյն, որպէս ասաց՝ դարձուցին յիս զթիկունս և ոչ զերեսս իւրեանց. – 248. և որպէս պատմեն զնմանէ՝ զի դարձաւ յետս յԱստուծոյ և դարձոյց զերեսս իւր ի ճշմարիտ դաւանութենէ յերկրպագութենէ Աստուածորդւոյն, որպէս ասաց՝ դարձուցին յիս զթիկունս և ոչ զերեսս իւրեանց. – 248. ընդ առաւօտանալն սկսեալ՝ ի ժամս բովանդակ՝ յաղթութիւն սատարեաց և ի փախչուսն դարձոյց զբազմութիւն զօրացն Ովայի – 178. Իսկ նոցա ոչ յայտնեալ զխորհուրդ չարութեանն՝ դարձուցանեն զնա անդէն, զի մի յերկբայս եղիցի գալ առ նոսա. – 226. Կամ դարձո՝ զխորհեալ նոցա չարիս ի գլուխ իւրեանց, կամ թող զի ելցեն գնասցեն՝ յով և կամեսցին,,: - 82. Հարին հալածեցին և ի փախուստ դարձուցին զզօրսն. – 232. Յայնժամ տէր Գուրգէն առ /306/ չժուժել սրտին, մտրակեալ

զքաջ երիվարն յորում նստեալն էր՝ և եհար զգունդն զձախակողմն Տաճկաց և պատառեաց զոռազմն և դարձոյց զերեսս նոցա- 308. նոցա հանեալ էր ի Գինունի ազգէն, ի զարմէ Մեժեժի Գնունոյ, ի Վասպուրական բաժնէ, նաև Բերկրի բաժին եղեալ էր Վասպուրականի. և դարձուցանէ անդէն առ բերկրացիսն – 382. Որ կամէին դառնաբեր քինահարութեամբ ելանել ի վերայ աշխարհիս առ հասարակ յապականութիւն դարձուցանել: - 404. որգունակ Խորէն /գրքում՝ խորէն/ և Աբրահամ խոստովանողքն Քրիստոսի ի պարսկայինն զերծեալ լլկանաց դառնագոյն կրիցն՝ զընդարձակութենէ նախարարացն Հայոց մատուցին ողջոյնս աւետաբերս՝ դարձուցանել տեառն զգերութիւն ժողովրդեան իւրոյ: - 324. որով անգիտացեալ զհողանիւթեայ իւր զանգուած՝ յահաւորէն Աստուծոյ և յարարչէն խորհեցաւ թիկնունս դարձուցանել – 20.

ԴԱՐՁՈՒՑԵԱԼ - և ելեալ նստաւ ի ջորւոջն, զոր պատրաստեալն ունէին անդէն առ դրան վրանին, և հանին արտաքոյ ղաշիկ բանակին՝ դարձուցեալ դառնալ ընդ նոյն ուստի եկն: - 346. և զգոյն երեսաց իւրոց բոցագոյն դարձուցեալ, խրոխտացեալ և մրմռեալ իբրև զգազան արիւնարբու՝ հրաման ետ տանել արտաքս յերեսաց ատենին – 246. և զերծեալքն փախստեայ աննկանէին ի կողմանս կողմանս աշխարհաց, յայլեր դարձուցեալ զբնաւ աշխարհին, բայց ի լեռնայնոցն՝ որ յամուրս իւրեանց մնային ի լերինն Խոյթ անուանեալ: - 188. և սրբոյն Վարդանայ մտրակեալ զերիվարն ի փախուստ զախոյեանսն Պարսից դարձուցեալ և զկողմն իւրոյ ձեռին գնդին զօրացուցեալ – 128. և վարեալ ի գերութիւն զՀրէայսն Ն բիւր, յայլեր դարձուցեալ զՀրէաստան և զսուրբ քաղաքն Երուսաղէմ. – 104. Նոյնժամայն դարձուցեալ զերասանակ երիվարին ի պատերազմ յառաջանալ, և անդ բազում արիութիւն նահատակութեան ցուցեալ, սակայն ոչինչ օգուտ բերեալ: - 368. որոյ զպատասխանիսն դարձուցեալ լի քաջալերական խրատու յորդորմամբ մարտիրոսական ակնկալութեան պսակաց – 400.

ԴԱՒԱՃԱՆ - Այլ նոքա քանզի հաստատուն մտօք ունէին զմիաբանութիւն դաւաճան խորհրդոյն որ առ բռնաւորն Տաճկաց՝ ետուն պատասխանի և ասեն – 216.

ԴԱՒԱՃԱՆՈՂ - քող արկեալ զդաւաճանող կեղծաւորութիւնն, զբարձումն բոլոր իշխանացն Հայոց, մանաւանդ զնախագահանստեալն զԱշոտ իշխանաց իշխան: - 340.

ԴԱՒԱՆՈՒԹԻՒՆ - այլ տանելով մեր առաջի թագաւորաց և դատաւորաց վասն իմ ի վկայութիւն՝ պահեսցուք զբարիոք դաւանութիւն և վկայեսցուք որպէս Փրկիչն առաջի Պոնտացւոյ Պիղատոսի. – 260. և ոչ եմ բաւական պատմել զանցս անցիցն կորստականութեանն նոցա մոլորութեան, վրիպել յուղիղ և յամբիծ առաքելաքարոզ դաւանութեան հաւատոց կաթողիկէ եկեղեցւոյ ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ. – 240. և որպէս պատմեն զնմանէ՝ զի դարձաւ յետս յԱստուծոյ և դարձոյց զերեսս իւր ի ճշմարիտ դաւանութենէ յերկրպագութենէ Աստուածորդւոյն, որպէս ասաց՝ դարձուցին յիս զթիկունս և ոչ զերեսս իւրեանց. – 248. Նոյնպէս եթէ ոչ հաւատք սրտի և խոստովանութիւն շրթանց ամբողջ պահիցին՝ ոչ կարասցէ հետևել ճշմարիտ դաւանութեանն ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ – 256. որ և վկայեաց առաջի թագաւորին զբարիոք դաւանութիւն ի Քրիստոս. – 238. որք հեղին զարիւնս իւրեանց վասն ուղիղ և անբիծ դաւանութեանն ի Քրիստոս – 314.

ԴԱՒԵԱԼ - Իբրև լցան ամք Ը Փոկայ՝ սպանաւ և նա ի Հայրակղէ, որ դաւեալ նմա՝ էառ զթագաւորութիւն նորա: - 140.

ԴԱՒԻԹ - առ այսու ժամանակաւ Դաւիթ թագաւորեաց յԵրուսաղէմ. – 58. Բայց յաւելեալ լինի պատճառ ունելոյն զնա զայս օրինակ, եթէ էր փեսայացուցեալ զԴաւիթ զեղբայր կորապաղատին ի քոյր իւր Մարիամ. – 342. բայց քանզի տէր մատնեաց զնա ի ձեռս նոցա, որպէս ասաց Դաւիթ՝ և եղև ահ տեառն ի վերայ ամենեցուն. – 354. Գրէ բազում անգամ Սմբատ առ Ահմատ՝ թողուլ անդրէն զաշխարհին, տալ ի ձեռս Աշոտի որդւոյ իշխանին Դաւթայ. - 366. և եկեալ ի մի վայր Գագիկ և Գուրգէն եղբարք համահարք և միոյ մօր ծնունդք, յերկուց քաջատոհմիկ գահակալութենէ Սենէքարիմայ և Դաւթի – 388. Եւ գունդն Հայոց խաղացին ընդդէմ նոցա … ի տանէն Արծրունեաց՝ Գուրգէն … և Անձևացիքն՝ Պատրիկն և Գէորգ, Դաւիթ և Հասան և Դաւիթ գունդսաղար – 230. և Դաւիթ

ասէ, ,,յոր հաւատացի զնոյն և խօսեցայ,,. և Պօղոս՝ ,,մեք հաւատամք զոր խօսիմքն,,. և դարձեալ Պօղոս՝ ,,եթէ խոստովանեսցիս բերանով քով զտէր Յիսուս, և հաւատասցես ի սրտի քում թէ Աստուած յարոյց … - 258. և Դաւիթ՝ ,,խօսէի զվկայութիւնս քո առաջի թագաւորաց և ոչ ամաչէի,, - 260. և դուք զայսքան հատուցումն հատուցանէք ինձ, չիմացեալ ձեր զոր ասաց Դաւիթ – 214. Եւ խնդրեալ զդի նորա վաճառականաց՝ պատեցին զնա ի ձեռս եպիսկոպոսին Դաւթի նորուն գաւառի և եդին ի տապանի յեկեղեցւոջն որ ի նմա: - 354. զոր և Դաւիթ զոհաբանէ – 34. մանաւանդ զի բարեպաշտութիւն մեծ համարիմ սատակել զթշնամիսդ Աստուծոյ, որպէս Մովսէս զԱմաղէկ, և Յեսու զՔանանացիսն, և Սամուէլ զԱգագ, և Դաւիթ զԳողիաթ, և համանգամայն իսկ որպէս սատակեցին Իսրայէլացիքն զայլազգիսն – 278. Որպէս և Դաւիթ ասէ, ,,պատրաստեցայ և ոչ խռովեցայ,,. – 354. ՎԱՍՆ ՈՒՆԵԼՈՅՆ ԴԵՐԱՆԿԻՆ ՋԿՈՐԱՊԱՂԱՏՆ ԻՇԽԱՆ ՏԱՐՈՒՆՈՅ, ԵՒ ՋԴԱՒԻԹ, ՈՐ ԱՐՔԱՅՆ ՃԱՆԱՉԷՐ՝ ԻՇԽԱՆԱՅՈՒՅԱՆԵԼՈՅ: - 340. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … և այլք ի նախարարացն Վասպուրական իշխանին, Սմբատ Ապահունի, Գրիգոր Քաջբերունի, Վահան Հաւնունի, սեպուհն Դաւիթ, Գազրիկն Ապուհարազ, Թոդորոս Վարազն, Խոսրով Վահևունի, Խոսրով Ակէացի, Վարդան Գաբայեղէն, Սմբատ Մարացեան, սեպուհ մի Սահակ, Պատրիկն Անձևացի, Գորգ Հարմացի, Դաւիթ Գունդսաղար. – 174.

ԴԱՒԻԹ ԳՈՒՆԴՍԱՂԱՐ - Եւ գունդն Հայոց խաղացին ընդդէմ նոցա … ի տանէն Արծրունեաց՝ Գուրգէն … և Անձևացիքն՝ Պատրիկն և Գէորգ, Դաւիթ և Հասան և Դաւիթ գունդսաղար – 230. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … և այլք ի նախարարացն Վասպուրական իշխանին, Սմբատ Ապահունի, Գրիգոր Քաջբերունի, Վահան Հաւնունի, սեպուհն Դաւիթ, Գազրիկն Ապուհարազ, Թոդորոս Վարազն, Խոսրով Վահևունի, Խոսրով Ակէացի, Վարդան Գաբայեղէն, Սմբատ Մարացեան, սեպուհ մի Սահակ, Պատրիկն Անձևացի, Գորգ Հարմացի, Դաւիթ Գունդսաղար. – 174.

ԴԱՒՈՂ - և հասեալ դաւող մահ նորա ի յԱնակայ իւրոյ մերձաւորէ: - 92.

ԴԱՓԵԼ - Խնդրէ և տեղեկութիւն թէ քանի՛ դրօշք /198/ են, կամ քանի՛ նշանք, և կամ քանի՛ առաջս զօրքն բաժանիցին, և կամ քանի՛ փողք գոչիցեն, և կամ քանի՛ թմբուկք դափիցեն: - 200. նշանս կանգնեալ և փողք և քնարք հնչէին և թմբուկքն դափէին – 208.

ԴԵԳԵՐԱՆՔ - ,,և այս ևս գործ կամ խաղաղութեան կամ պատերազմօք և ելցեն ի գլուխ, միայն զյապաղանացն ի բաց լքցես զդեգերանս,,. – 382.

ԴԵԳԵՐԵԼ - Եւ ինձ ի վերայ տրտմականացն դէմ եդեալ առ կատարելագոյն և առ անզուգական անհամեմատ խնդութիւնն դեգերել, առ հոգևորական ուրախութիւնսն ընթանալ յետ մարմնական տրտմականացն յաճախութեանցն: - 386. Յաւելում պատկանաբար գրել քեզ զարիական նահատակութենէն հանդիսական ժուժկալութեամբ ողջախոհաբար կրթութեամբ զզինուորական երկասիրութեամբն յօժարաբար դեգերել զմարզպանութեանն արդիւնաւորել անուանակոչութիւն: - 398.

ԴԵԳԵՐՈՒՄՆ - գիտակ են այդմ արք քաջք. և որ միշտ ի պատերազմունս /280/ զդեգերումն առնեն – 282. զի ոչ է ժամ մեզ զներբողականօքն զդեգերումն առնել, զպատմողական զրուցատրութեան կարգաւն զանց առնել: - 78. որ կարի սիրելի է ինձ, մանաւանդ թէ յոլովից, կամ թէ ամենայն հաւատացելոց ի Քրիստոս՝ յերկարագոյնս առնել ի ճառիս զդեգերումն շահատակութեան, ձեզ լսել և ինձ գրել: - 76.

ԴԵՋԱԴԷՋ - որ անցուցանէ զանցանէ զանասնական խառնակութեամբքն երիքովեան և սողոմական լրբութեամբ, անամօթաբար այր զարամբք բորբոքեալ, դեզադէզ զհրացանն բերելով յերկնուստ զանզրաւ կիզումնն, անցուցեալ զանցուցեալ զատակչական կործանմանն ջրհեղեղին: - 336.

ԴԵԿՂԱԹ - Եւ Խոսրով արքայ փախստական գնաց, և անցեալ զԴեկղաթաւ ի Վեհկաւատ՝ հրամայեաց զլար կամուրջացն կտրել. – 150.

ԴԵՂ - և առաջի արկեալ զհառաչանսն, զարտասուսն, զխոստովանութիւնն, զողորմագին պաղատանսն, մինչ ի մահ զտրտմելն, զկենաց դեղն հայցել, զմարմին և զարիւն որդւոյն

Աստուծոյ ի թողութիւն մեղաց – 386. և նախ յառաջ Սափին կարի յոյժ սիրեցեալն իւր, զսատակչական դեղն արբեալ, անբուժելի կեղով վառեալ յոսկր և ի մարմին՝ և առաջի Աւշնի զրաւ առնոյր ի կենացն: - 376. ոչ միայն ի տեսիլ խտղտման աչաց և զուարճումն հոտոտելեաց՝ այլ և ի կազմութիւն դեղոյ բժշկական հնարագիւտ իմաստասիրութեանց կազմեալ Ասկղեպեայ վարժմամբն: - 86.

ԴԵՂԵԱԼ - և մուտ եղեալ ի տեղին … ետուն տանել զթուղթն, լի թիւնիւք սատանայական իմացմանց, իբրև զկապարճս լի նետիւք դեղեալ ի գաղտնիս ի գրկաց թռուցանել ի նպատակն: - 234. զոր կազմեաց իւր սատանայ գործի աջողակ յամենայն արուեստ գիտութիւն խարդախութեան, իբրև զպատշաճ դարան դեղեալ նետիւք ընդ խաւար թռուցելոյ յոգիս խաւարամածս: - 248.

ԴԵՂ ՄԱՀՈՒ - և յանդիմանեալ ի սրբոյն Ներսիսէ՝ արբուցանեն նմա դեղ մահու, զանխուլ կարծիս բերելով. – 108.

ԴԵՆ - ասէ, զի կացուցի թագաւոր ձեզ յազգէ և ի դենէ ձերմէ, մի՛ ծանր թուիցի ձեզ դառնալ անդրէն և ունել զիւրաքանչիւր ժառանգութիւն. – 110. Եւ Աւշնի հաւատացեալ զաշխարս ծառայի ումեմն Սափի անուն ի գերելոցն Յունաց ներքինի, թողեալ զհաւատսն որ ի Քրիստոս, մսլիմանակ դեն ստացեալ, արիւնարբու ուսմամբ բնաւորեալ. – 372.

ԴԵՊՈՒՀԱՆ - Եւ զԶրադաշտ մոգ արքայ Բակտրիացւոց և Մեդաց ընկճեալ հալածեաց մինչև ի սահմանս Խեփտաղաց, հզօրապէս տիրեալ բովանդակ Խուժաստանի և կողմանց արևելից և Պարսից, անդր ևս քան զԲահխ և զԴեպուհան , ի Գովմայիդ և ի Գուզբան, ի Շերիբամական /գրքում՝ Շերիբամամական/ և ի Խոճիհրաստան, և միանգամայն ասել մինչև ի ծովն Հնդկաց՝ յոյժ արութեամբ – 44.

ԴԵՌ - և դեռ զիւրաքանչիւր սուսեր ածեալ ունէին ընդ մէջ իւր և վահան ի վերայ թիկանց եդեալ. – 220. Եւ զօրքն Հայոց կային դեռ յանհոգս – 228. Եւ մինչ նոքա դեռ չև հասեալ էին մերձ առ գունդն Հայոց՝ փութացաւ զօրավարն Գուրգէն յղեաց դեսպանս առ Ապուհեշմ և որ ընդ նմա զօրագլուխքն՝ աղաչել ի խաղաղութիւն – 230. Զի թէպէտ և Գուրգէն մեծաւ զօրութեամբ ունէր զդէմ յարձակելոցն ի վերայ, որոց զիշխանականն ճեպէին հասանել գահ, կամ որ արտաքին տաճկական պատերազմունքն բռնաբար ի ներքս դիմէին՝ սակայն ոչ յապահովանայր դեռ երկիրն: - 316. Զոր և այժմ իսկ դեռ ունին զսոյն ասել որդիք հրապաշտիցն: - 48. Իբրև ստուգեցաւ որ ինչ եղեալն էր՝ փութացան խնդրել ի քաղաքին և ի կիրճս ճանապարհին, յոր կողմ և աճապարեաց ոք, մինչ անցեալ գտին զհարեալն դիւի չարի, զի կայր դեռ կիսամեռ: - 378. քանզի դեռ միաբանք և միախորհուրդք և հաւասարք առ միմեանս բնակէին իշխանք Հայոց ազատագունդք բազմութեամբ և զօրաց նոցա – 194.

ԴԵՌ ԵԻՍ - և դեռ ևս հեծեալ կայր ի նիւս երիվարին, փութացան ի բանակն. – 228. և կայր դեռ ևս մեծաւ ուժով, և գոհութեամբ ընդունէր զեկեալ ի վերայ նորա չարչարանս վասն սիրոյն Քրիստոսի: - 290. զի դեռ ևս կենդանիք են բազումք ի նոցանէ: - 206. Նա թէպէտ և զչարացաւ ընդ եղեալսն՝ սակայն զանգիտեաց թողուլ զնա երթալ, ակնածելով ի չարայոյզ ազգէն Իսմայէլի, զի դեռ ևս տիրէր բռնութիւնն, և գերեալքն և հայրն իւր սպարապետն յարքունիս էին: - 316. Ո՞վ անծախելի բարերարութեանն Աստուծոյ. ո՞վ անհատական մարդասիրութեանն, որ և դեռ ևս խնայել ասէ յանզգացեալսն: - 30.

ԴԵՍՊԱՆ - Ապա երկոքին նոքա դեսպանս արձակեցին առ թագաւորն ի հաւատարիմ արանց ըստ Եսայեայ զոր ասէ – 286. Բայց դեսպան արձակեալ Արտաշէսի զՀամամ առ կայսր Ադրիանոս վասն Բարքոբայ աւազակի և նորուն պատերազմին յԱսորիս. – 92. և առաքեցին դեսպանս առ արքայ և ինքեանք նստան շուրջ զլերամբն, մինչև փութով եկեսցէ նոցա հրաման ինչ յարքունուստ: - 280. և դեսպանս առ զօրավարն արձակէր: - 184. և եղբայր Մեհուժան Արծրունի յղէ դեսպան առ Շապուհ զնոյն խորհուրդ հաստատել: - 108. և զայս ոչ միանգամ, այլ յոլովակի՝ մի զմիոյ կնի ընթացուցանէր դեսպանս հրովարտակօք և պատարագօք: - 62. Եւ թուղթս և դեսպանս առ թագաւորն յղէին ծածուկ ի միմեանց. – 194. Եւ կալեալ զդեսպանսն հանին զթուղթսն, և զարսն պահեցին ի

զգուշութեան, ոչինչ ումեք զգուշացուցանելով որ ինչ եղևն: - 340. Եւ մինչ նոքա դեռ չև հասեալ էին մերձ առ գունդն Հայոց՝ փութացաւ զօրավարն Գուրգէն յղեաց դեսպանս առ Ապուհեշմ և որ ընդ նմա զօրագլուխքն՝ աղաչել ի խաղաղութիւն – 230. զի Յամանիկն թուղթս և դեսպանս մի զմիոյ կնի առնելով առ իշխանս աշխարհիս՝ զինքն յառաջանալ ի վերակացութիւն Հայոց – 340. Իբրև յանդիման եղեն դեսպանքն մեծ /172/ իշխանին Աշոտոյ, և ընթերցաւ զգիր պաղատանացն և զյիշատակարան նախնեացն, և զմերձաւորութիւն հարազատութեանն և զկապակցութիւն ուխտին … համագունդ ժողով առնէր ամենայն աշխարհին և ամենայն նախարարօք Վասպուրական տէրութեանն: -174. Իսկ նորա յղեալ առ նոսա դեսպան զԱբդլայ ոմն … տեսանել թէ իցէ՞ հաւատարիմ զոր ինչ խօսին ի ձեռն դեսպանաց, թէ պատիր խաբէութեամբ ջանան կորուսանեն զնա: - 226. Իսկ նորա յղեալ առ նոսա դեսպան զԱբդլայ ոմն … տեսանել թէ իցէ՞ հաւատարիմ զոր ինչ խօսին ի ձեռն դեսպանաց, թէ պատիր խաբէութեամբ ջանան կորուսանեն զնա: - 226. Յայնժամ թագաւորն դեսպանս արարեալ յամենայն սահմանս տէրութեան Հայոց, Վրաց և Աղուանից, և առ քաղաքացիսն և հազարապետս և գաւառակալս, և որք սիրողաբար առ նա զինազանդութեանն հարկ հարկանէին: - 366. Յայնժամ թագաւորն փութացոյց դեսպանս մի զմիոյ կնի առ իշխանն Աշոտ, զի անյապաղ երագութեամբ հասցէ առ նա: - 382. Յղեն առ Գուրգէն դեսպանս. – 226.

ԴԵՐ - զի մի յերկարաձգեալ զդէր հատուցական բանիս՝ յետնեալ գտցուք յառաջիկայ մեզ գրաւորութենէն, որ սակս պատմութեանցն են հանդէպք: - 260.

ԴԵՐԱՀԱՏՈՒՑԱԿԱՆ - Եւ ոչ անվկայ բանս, որպէս վերագոյնն գրեալ է մեր զդերահատուցականս սորա, վկայութեամբ մարգարէական տառիցն, որպէս և ի պատահմանէ իրացն ճարտար գիտեն՝ որք են ի ժամանակս յայսոսիկ մնացեալ յայն ժամու անդ հանդիպելոցն: - 262.

ԴԵՐԱՆԻԿ,ԴԵՐԵՆԻԿ - ԴԱՌՆԱԼ ԴԵՐԱՆԿԻՆ Ի ՀԱՅՍ, ԵՒ ՍԿԻԶԲՆ ԴԱՐՁՈՒՑԱՆԵԼ ՏԵԱՌՆ ԶԳԵՐՈՒԹԻՒՆ ԻՇԽԱՆԱՑՆ ԲՈԼՈՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՑՑ: - 312. Եւ Դերանիկն զօրացեալ զօրութեամբ Քրստոսի, և հոյակապ և անուանի եղեալ ընդ բոլոր աշխարհ Հայաստանեայց՝ և խաղաղանայր երկիրս ի շփոթմանցն ի վերայ եկելոցն: - 318. Եւ ծառայ մի Դերենկին որ բանտապանն էր՝ լուծեալ զնա ի կապանացն՝ և տարեալ մուծանէ ի սենեակն ուր ննջէր Դերենիկն. – 320. ՎԱՍՆ ՕՆՆԴՈՑ ԴԵՐԱՆԿԻՆ: - 338. և նա ձեռնամուխ եղև զընդ նովաւ հնազանդեալս ի բաց կորզել քեցել ի նմանէ շրջաբերական թղթովք, զիշխան Վասպուրական զԴերանիկն, զԱպլբառ Կայսիկ զբռնաւորն Ապահունեաց, նմանապէս և զայլսն զոր և կարաց հրապուրել. – 350. Այնուհետև սկսաւ կորապաղատն արկանել բանս խարդախութեան ի մէջ Դերանկին և Հասանայ, որ էր որդի քեռն Դերանկին, որպէս թէ ոչ ուղիղ նայի ընդ նա Դերանիկն, այլ թէ՝ և հանել ի նմանէ զամրոցն և զաշխարհն նկրտել. – 346. Իսկ Հասան ըստ յանձնառութեանն գնաց մեկնեցաւ ի Դերանկէն, եմուտ առ Գագիկ յամուրն և զտրտունջն զԴերանկէն հաւատարմացոյց առաջի Գագկայ, որ դիւրաւ առ հաւատալն հաստատնագոյն երևեր. – 350. Այնուհետև սկսաւ կորապաղատն արկանել բանս խարդախութեան ի մէջ Դերանկին և Հասանայ, որ էր որդի քեռն Դերանկին, որպէս թէ ոչ ուղիղ նայի ընդ նա Դերանիկն, այլ թէ՝ և հանել ի նմանէ զամրոցն և զաշխարհն նկրտել. – 346. Այնուհետև սկսաւ կորապաղատն արկանել բանս խարդախութեան ի մէջ Դերանկին և Հասանայ, որ էր որդի քեռն Դերանկին, որպէս թէ ոչ ուղիղ նայի ընդ նա Դերանիկն, այլ թէ՝ և հանել ի նմանէ զամրոցն և զաշխարհն նկրտել. – 346. Բայց Ապումբուան զԳագիկ որդի Դերանկին պահէր ընդարձակի, հանեալ ի կապանաց բանտին: - 368. Բայց Դերանիկն խօսի ընդ Հասանայ զխաղաղութիւն, խոստանայ առնել զդարձ ամրոցին Սևանի և աշխարհին նորա. – 350. Բայց ինքն Դերանիկն ստեաց երդման ուխտի խաղաղութեանն, զոր եդ ի մէջ իւր և ի մէջ Հասանայ – 348. Բայց հրաման ետ Դերանիկն Գրիգոր հարազատի իւրոյ ի նոյն տանէ Արծրունոյ, և կալաւ զնա և եդ ի յամուրսն Սևան. և հրամայեաց Հասանկան քեռորդւոյն իւրոյ՝ պահել զնա յընդարձակի: - 342. Բայց որդիքն Դերանկին, Աշոտ և

Գագիկ և Գուրգէն, զըստ մարմնոյ /358/ աճմանն չափ առոգ և բարձրաբերձ ձգմամբ յառաջ տանէին. – 360. Բայց տիկինն Սոփի կեցեալ յետ մահու Դերանկին զտարի մի և զամիսս Ը՝ յաւելաւ առ հարս իւր. – 356. Եւ զԳագիկ որ և Ապումրուան՝ զնա ոստիկան կարգեաց ի վերայ աշխարհին, տեղապահութեամբ տիրել, զի կարի մատաղօրեայք էին որդիք Դերանկին. Աշոտ էր Թ ամաց, յորժամ մեռաւ Դերանիկն, Գագիկ էր Է ամաց, Գուրգէն Ե ամաց: - 354. Եւ զԳագիկ որ և Ապումրուան՝ զնա ոստիկան կարգեաց ի վերայ աշխարհին, տեղապահութեամբ տիրել, զի կարի մատաղօրեայք էին որդիք Դերանկին. Աշոտ էր Թ ամաց, յորժամ մեռաւ Դերանիկն, Գագիկ էր Է ամաց, Գուրգէն Ե ամաց: - 354. Եւ Գուրգէն Արծրունի և Մուշեղ Բագրատունի, և ինքն փութացաւ հանդերձ կաթողիկոսին, եկն բանակեցաւ յամուրն մերձ, ուր էր արգելեալ Դերանիկն: - 348. Եւ գրել Դերանիկն առ որդին Հալթի հաստատել զնա իշխան իւրով հրամանաւ. – 342. և Դերանիկն ճեմս առեալ սիգաքայլ երիվարաւն եհաս հանդէպ ճակատու գնդին վառեալ, միայն և առանձինն ի յառաւամէջ տեղւոջ. – 352. Եւ եղև ի գնալ Դերանկին ի ձմերոցս Վասպուրական իշխանացս, ճանապարհ արարեալ ընդ ձորն Ընծայից, որոյ ելքն ընդ գաւառն Հեր քաղաքի: - 352. և զսուգ և զտրտմութիւն, զոր կրէին աշխարհս յաղագս մահուանն Դերանկին՝ յուրախութիւն և ի խնդութիւն տրամադրէին. – 360. և ըստ օրինակի կեղծաւորական հիւանդութեանն, զոր առ Դերենիկն հնարաւորեցաւ՝ զնոյն և առ Գագիկ գլխաւորեաց: - 350. և ինքն Յամանիկն գրէր առ Աշոտ զԴերանկէն՝ լի ապիրատութեամբ խորհել վասն Աշոտի: - 350. և հանին զնա յարգելանէ բանտին, պատանդ թողեալ նմա զԳագիկ որդի Դերանկին և որդի Գրիգորի Արծրունոյ: - 348. Եւ յետ անցանելոյ աւուր, գնացեալ Աշոտ որդի Դերանկին, առեալ զդի նորա՝ տարեալ հանգոյց առ հարս իւր յԱղբակ գաւառի ի վանս սուրբ Խաչին: - 354. Եւ յետ սակաւ աւուրց ել գնաց Դերանիկն ի Ճուաշ գաւառ՝ ձմերել յաւանին Մառական: - 350. Եւ փութացաւ գալ առ նա Դերանիկն. – 350. Եւ քանզի էին երեքին սոքա անքակ անխզելի առ միմեանս, զմիաբանական կապակցութիւն շաղկապեալ, Աշոտի և Գագկայ և Գուրգինայ, որդիք Դերանկին – 364. զի Գագիկ անցեալ ամրանայր ի Ճախուկ բերդի, ի կասկածի կալով ի Դերանկէն, ըստ զեկուցմանն զոր ինչ գործեաց Հասան առ Դերանիկն: - 350. զի Գագիկ անցեալ ամրանայր ի Ճախուկ բերդի, ի կասկածի կալով ի Դերանկէն, ըստ զեկուցմանն զոր ինչ գործեաց Հասան առ Դերանիկն: - 350. Զի հրամայեաց Դերանիկն ազատագունդ զօրացն իւրոցն դառնալ զկնի արքային տիրել բոլոր աշխարհին հանդերձ ամրոցօքն: - 342. էր ընդ իշխանսն և մեծ իշխանն Վասպուրական Աշոտ, որդի Դերանկին, և ընդ նմա Գրիգոր իշխանն Մոկաց և զօրքն Անձաւացեաց: - 380. Իսկ Հասան ըստ յանձնառութեանն գնաց մեկնեցաւ ի Դերանկէն, եմուտ առ Գագիկ յամուրն և զտրտունջն զԴերանկէն հաւատարմացոյց առաջի Գագկայ, որ դիւրաւ առ հաւատալն հաստատնագոյն երևէր. – 350. մանաւանդ մեծ կաթողիկոսն Հայոց Գէորգ պաղատանս առնէր առ Դերանիկն, զի ընդարձակեսցէ նմա: -336. Նոյն ժամայն մատուցեալ ոմանց առ Դերանիկն՝ ստուգագոյնս քսէին վասն Գագկայ Ապումրուանայ. խորհել ընդ կորապաղատին, զոր ինչ գործեաց Հասան զանօգուտսն. – 348. Շինեաց և ի վերայ Ամրական քարանձաւին յելս և ի մուտս կոյս տունս խրախիցս ոսկեզօծս պատեշգամեալ, յաւելլով ի յառաջագոյն ի հօրէ նորա Դերանկէն շինեալ: - 390. Եկն այնուհետև Շապուհ որդի թագաւորին Աշոտի և ետ զիշխանութիւնն ի ձեռս Աշոտի որդւոյ Դերանկին, փոխանակ հօր իւրոյ: - 354. Սոքա ամենքին աղխիւ և ընտանեօք իւրեանց թողին զտունս բնակութեան իւրեանց և զհայրենիս իւրեանց, ի վերայ մտերմութեամբ հպատակութեան որդւոցն Դերանկին. – 364. ,,և այս ևս քաջահաճոյ թուիցի քեզ, վեհդ և ամենեցուն գիտելիդ. և զի եղիցի ի մէջ քո և Դերենկիդ անկասկած միաւորութիւն՝ զդուստր քո տացես կնութեան Դերենկիդ, տիկնութեան Վասպուրականի,,: - 322. ,,և այս ևս քաջահաճոյ թուիցի քեզ, վեհդ և ամենեցուն գիտելիդ. և զի եղիցի ի մէջ քո և Դերենկիդ անկասկած միաւորութիւն՝ զդուստր քո տացես կնութեան Դերենկիդ, տիկնութեան Վասպուրականի,,: - 322. Ազդ եղև Գուրգենի վասն Դերենկին, և զհա՛րդ ընբռնեցաւ. – 322. Բայց Դերենիկն կալեալ զնա

պահէ ի զգուշութեան, ոչ ինչ ստնանել նմա, բաց ի կապանացն յորս արկեալ էր զնա, ըստ հատուցմանն բարւոյ. առ ձեռն պատրաստ կշռեաց նմա և օրհնեցաւ ի սրբոյն Զաքարիայէ: - 320. Բայց իշխանն Դերենիկ անգիտացեալ զեղեալսն՝ ի նմին աւուր եկն բազմաձեռն զօրու բանակեցաւ ի հարաւ կողմն բերդին – 332. Եւ իբրև ազդ եղև Դերենկին՝ գնաց ընդդէմ նորա պատերազմաւ, և դառնայր փախստեայ: - 320. և աղերսեալ զիշխան Դերենիկ, զի լուծցէ զնա /320/ ի կապանացն: - 322. Եւ անյապաղ գլխաւորեալ խորհրդոցն՝ առնու ընդ իւր զԴերենիկն, և էանց գնաց ի տուն իւր ի Բագարան: - 322. և զՄարդաստան գաւառն զբուն բաժին Գուրգենայ դարձոյց առ նա Դերենիկն: - 322. Եւ զօր գումարեալ եկն եմուտ ի Վանտոսպ, և Դերենիկն յանդիման եղև նմա. – 322. Եւ ծառայ մի Դերենկին որ բանտապանն էր՝ լուծեալ զնա ի կապանացն՝ և տարեալ մուծանէ ի սենեակն ուր ննջէր Դերենիկն. – 320. և ծառայն զչարիս խորհեալ սպանանել զԴերենիկն և զաշխարհս նուաճել զիշխանութիւն Գուրգինի, զի և դիպող էր ժամն: - 320. Եւ քանզի այն ինչ վախճանեալ էր կին Դերենկին՝ գրէ Գուրգէն առ Աշոտ, ասէ. – 322. ձայն բարձեալ արտասուալից առ Դերենիկն, և զսուսեր մերկ ի ձեռին ունելով, և վաղր և սակր մի՝ ասէ. ,,որդեա՛կ իմ Դերենիկ, ողջոյն քեզ, ողջոյն քեզ, ողջոյն քեզ. ես ելի գնացի ի յաշխարհն Յունաց,,: - 320. ձայն բարձեալ արտասուալից առ Դերենիկն, և զսուսեր մերկ ի ձեռին ունելով, և վաղր և սակր մի՝ ասէ. ,,որդեա՛կ իմ Դերենիկ, ողջոյն քեզ, ողջոյն քեզ, ողջոյն քեզ. ես ելի գնացի ի յաշխարհն Յունաց,,: - 320. Եւ այլք մերձ կացեալ առ Դերանիկն՝ ամբաստան լեալ Աշոտոյ կորապաղատէ, որպէս թէ նախանձու լցեալ, և քսութեամբ վարէր ի մէջ հազարապետին, և թէ արկանել ևս ջանայր զնա յիշխանութենէ անտի նորա: - 342. արդ թողոցո զերկրորդ մասն Անձաւացեաց որդւոյ իմոյ Դերանկիդ, և այլ մի յաւելուր ընդ հակառակս ինչ ձեռն ի գործ արկանել - 330. Բայց զերկրորդ մասն Անձաւացեաց հանդերձ Նորաբերդ ամրոցաւն Դերանկին նուաճեալ ընդ իւր գործակալօք. – 326. ելեալ իշխանքն Հայոց յանձնիւր տեղեաց գնացին յանդիման լինել նմա, Դերանիկն, տէր Գագիկ և տէր Գրիգոր և միւս այլ տէր Գրիգոր Վասպուրական իշխան, Աշոտ կորապաղատ Հայոց իշխան, Մուշէղ իշխանն Մոկաց, Շապուհ եղբայր իշխանաց իշխանի և Ապլբաս Կայսիկ Ապահունեաց բռնաւորն և այլք ոմանք: - 340. Եւ արարին նաւակատիս մեծ հարսանեաց փեսայութեան Դերանկին, ի թուականութեան Հայոց ՅԺԱ-երորդ ամին: - 322. և Դերանիկն խորհէր տիրել աշխարհին: - 324. Եւ զի ստեալ Դերանկին Գուրգենայ եհան անտի զգործակալսն՝ նոյն գունակ Գուրգէն հնարաւորեալ առնու զամրոցն և հանէ զնորա գործակալսն – 326. և զմտաւ ածեալ զքսութիւնն զոր զեկուցին զԱշոտոյ կորապաղատէ առ Դերանիկն, եթէ ստութեամբ և եթէ ճշմարտութեամբ՝ մեզ չէ յայտ: - 342. և ի վերայ նոցա զօրաժողով եղեալ Աշոտ և որդի իւր Դերանիկն, առնել մարտ պատերազմի ընդ ամրոցին: - 332. Եւ ձեռագրեալ Մուշեղայ զամրոցաւն Նորաբերդ և շուրջ զսահմանսն՝ Դերանկին հաւատալ, և զայլ նսն՝ որդւոյ իւրում ժառանգեցուցանել: - 324. Իսկ Դերանիկն առաւելոյր և առատանայր օր ըստ օրէ առ շինութիւն և խաղաղութիւն աշխարհիս, շինել և տածել և խնամել զաշխարհս: - 338. Իսկ Դերանիկն գործ առնէր ի գիւտս հնարիմացութեան, և տարուբերէր յանձն իւր՝ գտանել զելս իրացն, որով կարիցէ հանել զամուրսն ի Գուրգինայ և տիրել աշխարհին: - 326. Նոյնժամայն գնացին Դերանիկն և Գագիկ մտին առաջի Յիսէի, խօսեցան բանս խաղաղութեան, ետուն պատանդս յանձնառութեամբ հարկացն արքունի - 334. Նոյնժամայն ելեալ զհետ Դերանկին կորապաղատն ի նոյն աղագս ի բաց մեկնել ի դիմաց հազարապետին, գիտելով զոր ինչ խորհեալն էր յաղագս նախարարացն Հայոց եկելոյն առ նա, և մեկնեալ լինէին ի զօրացն անտի ասպարէզս Ե - 342. ՎԱՄՆ ՈՒՆԵԼՈՅՆ ԴԵՐԱՆԿԻՆ ԶԿՈՐԱՊԱՂԱՏՆ ԻՇԽԱՆ ՏԱՐՈՒՆՈՅ, ԵՒ ԶԴԱՒԻԹ, ՈՐ ԱՐՔԱՅՆ ՃԱՆԱՉԷՐ՝ ԻՇԽԱՆԱՑՈՒՑԱՆԵԼՈՅ: - 340.

ԴԵՐԵՆԻԿ - Տե՛ս ԴԵՐԱՆԻԿ

ԴԵՐԿԻՒՂՈՍ - են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Մամիզոս միւս՝ ամս Լ… Դերկիւղոս ամս/թիվը չկա/… Ղաւոսթենէս ամս ԽԵ: – 58.

ԴԵՐՋԱՆ - Դարձեալ գրէ և ի կողմն Դերջանոյ, և Խաղտաց ձորոյ բնակիչսն և աշխարհակալ տեարս և առ եպիսկոպոսունսն: - 130.

ԴԵԻ - այլ համանգամայն ամենայն բարիքս Որմզդի է և լաւք, և չարք և դևք՝ Հարամանուոյն: - 46. և երթեալ բնակէ առանձնապէս ի Գողթն գաւառի ի տեղւոջ վարդապետութեան սրբոյն Մեսրովպայ, ճգնասէր հրեշտակակրօն վարուք, երանելի մարդկան և ահարկու դիւաց: - 120. և զժառանգակիցսն Քրիստոսի արար ժառանգակից դիւաց – 264. Եւ ի կատարումն ամենայն չարեաց հասեալ՝ ինքն խեղդեալ ի դիւէ սատակեցաւ: - 168. և նա տրտմեալ գնաց ի տուն իւր, քանզի հանապազ ստիպէր ի դիւէ անտի, թերևս թոյլ տալովն Աստուծոյ, զոր համարէր ի հրեշտակէ զանկանելն ի մտաց: - 160. զոր ես ոչ հաւանիմ ասել ի դիւաց. – 50. Իբրև ստուգեցաւ որ ինչ եղեալն էր՝ փութացան խնդրել ի քաղաքին և ի կիրճս ճանապարհին, յոր կողմ և աճապարեաց ոք, մինչ անցեալ գտին զհարեալն դիւի չարի, զի կայր դեռ կիսամեռ: - 378. Ո՞վ յիմարութեան առաջնոցն. ո՞րպիսի կատաղութիւն և գիւտք դիւացն նախկին ժամանակաւ սպրդեալ մուծաւ յաշխարհ, ապստամբութիւն առ Աստուած և տրտմութիւն սրբոց հրեշտակաց, և պատճառ վտանգաւոր մահու ծառայիցն Աստուծոյ յաւուրս ապագայիցն. – 38. Ոչ կարծողականս ինչ ըստ առաջնոցն Բէլայ ասացելում, կամ այլոց ստուերականացն երևեցելոց երազականաց և խաբեբայ դիւաց, այլ ձեռագործ մեռելականս իսկ եցոյց ի պաշտօն – 40. քանզի բանականն յերիս յայսոսիկ տեսանի, ի հրեշտակս, ի մարդիկ և ի դևս. այլ ոչ ի հաւս կամ ի յայլ կենդանիս: - 52.

ԴԷՋԱԴԷՋ - ի սաստ մատուցեալ գնդին իւրոյ պատերազմողացն՝ և ոչ կարաց զբորբոքեալ հնոց դէզադէզ կոխակացն սրախողխող սատակմանն ցածուցանել: - 368.

ԴԷՄ/Ք/ - ,,ոչ կարեմք զդէմ դնել անհնարին ուժոյ բռնութեանն արքունի – 216. Բայց Աշոտ, իբրև եհաս ժամ ելիցն իւր յաշխարհէս՝ յանհունս բերեալ զզեղջ և զապաշաւանս յորդահոսան արտասուօք զխոստովանողականն ի դիմի հարկեալ միջնորդութիւնն – 336. դու դիմօք մարտի առ իս զօր գումարեա և ել ընդդէմ իմ ի պատերազմ, և ի միասին միւեցից զձեռս ի սոսա և բարձից զսոսա ի պետութենէ Հայոց,,: - 340. Եւ /106/ նոյնժամայն հուպ ընդ հուպ ի դիմի հարկեալ Մեհուժանայ և կարթակոտոր զասպազինեալ երիվարն արարեալ քաջին Սմբատայ՝ տոռն արկեալ ի պարանոցն Մեհուժանայ ասէ. – 108. և ահա այլազգիքն հասին ի դիմի գրգռել զմարտն և զօրագլուխք փութացան զհետ զօրուն: - 230. Եւ առ վատացի քաջութեան աղագս զդէմ տանին բերեալ ասէ, ,,զվատ երկիւղ ապրեցուցանէ,,: - 354. Եւ դէտն ազդ արարեալ զօրացն այլազգեաց՝ վառեն և նոքա ընդդէմ նոցա ի պատերազմ, և ի դիմի հարկեալ միմեանց և հատանէին յերիս առաջս: - 178. և եբարձ զամենայն արս զօրութեանց, և ոչ ոք էր այնուհետև որ կարէր կալ ի կայի իւրում դնել զդէմ նորա – 238. և ըստ միոջէքն՝ և հարկեալ ի դիմի ղաշիկ զօրուն Պարսից. և նոցա թուէր ծաղր առնել: - 136 և ինքն Ջափր գործ առնէր առ սակաւ սակաւ մեկնել ի նմանէ զզօրսն՝ դիմօք յաշխարհս աշխարհս /326/ ասպատակ սփռելոյ: - 328. և Խ արամբք ի դիմի հարկեալ հազարի միոյ՝ սպան զբազումս ի նոցանէ զընտրելոցն Յունաց – 302. և հարկեալ ի դիմի Խուրէն՝ հարկանին զօրքն Հերովղի – 78. և միախուռն յանդուգն յարձակմամբ դիմեցին ի վերայ այլազգեացն, և ի դիմի հարեալ միմեանց՝ այր զախոյեան իւր յերկիր կործանէր: - 174 Եւ ոչ կարացեալ դնել զդէմ զօրն Վահրամայ՝ փախստական լինէր առաջի զօրացն Յունաց. – 140. և վառեալ ի զէն և յասպազէն՝ արձանացան իբրև զմի այր՝ և յանդուգն դիմացուածով խուռն յարձակմամբ հարկեալ ի դիմի, ուր քաջքն այլազգեացն ճակատէին ընդ աջաթև /380/ կողմն. և պատառեցին զգունդն, և պարտեցին զախոյեանսն. – 382. Ջի ազգ բարբարոս խուժադուժ ի դիմի ելեալ գան տալ պատերազմ, կորզել յինքեան զգերին Հրէից: - 66. զի ասեն, թէ նոքա ի միջոյ բառնայցեն՝ ոչ ոք կարասցէ կալ ի կայի իւրում դնել զդէմ մեր: - 184. Ջի թէպէտ և Գուրգէն մեծաւ զօրութեամբ դնէր զդէմ յարձակելոցն ի վերայ, որոց զիշխանականն ճեպէին հասանել գահ, կամ որ արտաքին տաճկական պատերազմունքն բռնաբար ի ներքս դիմէին՝ սակայն ոչ յապահովանայր դեռ երկիրն: - 316 զի մինչ ընդխոնեցաւ պատերազմն և դէմ առ դէմ ճակատէին՝ յանկարծակի այր մի ի նմանութիւն լուսոյ եկն եկաց ի մէջ ռազմի ճակատուն – 232. Իսկ Ասուդ զհետ Դարէհի

ելեալ ի պատերազմ ընդդէմ զօրագլխացն Աղէքսանդրի՝ Հերակղեայ նահատակութեամբն դիւցազնաբար ի դիմի հպրեալ՝ ի բաց նահանջէ զուժեղագոյնս զօրագլխացն Աղէքսանդրի հարուստ ժամ մի, մինչ հիացումն զօրօքն արկեալ՝ տային տեղի փախստէի. – 68. հարկ եղև ակամայ կարգել դնել առաջի զդէմս անցիցն ըստ իւրաքանչիւր պատահմանց: - 234. յորոց վերայ հասեալ եկուլ վիշապաբար զորս և կարաց ի դիմի հպրկանել: - 262. վահան ի թիկունս եդեալ, նիզակ ի ձեռին ունելով, ի կապարճս աղեղանց ի դիմի հպրեալ զօրացն – 202. Քանզի ոչ կարացեալ իմանալ զդէմ փախստէի Արտաշէսի, և այն ի տեսչութենէ Աստուծոյ այնպէս պահեալ լինէր – 84. Դարձեալ բողոք հարեալ, ձեռն զօձիւք արկեալ և զհերս խզեալ, զդէմս կեղեքեալ և ձայնս առեալ կական ողբօք արտասուալից հառաչանօք, վայ ի բերան առեալ և խիղբ – 180. Եւ առ յոյժ յիմարութեանն հարեալ ցանկութեամբ, խլրդենի դիմօք, իբրև զգազան մի կատաղեալ՝ սկսաւ յարձակել ի վերայ աշխարհիս Հայոց. – 170. և ըստ հնարագէտ ազգի իւրեանց խորամանկ կեղծաւորութեամբ, խաղաղասէր դիմօք առ սակաւ սակաւ ջանայր կատարել զկամս չարութեան իւրոյ: - 170. և ի դիմաց ձերոց երևի, զի զօրութիւն բազում գոյ ի ձեզ, զի այդչափ վնասս գործեալ է ձեր առ իս - 244. և կանայք կոտորելոցն հանդերձ խառնիճաղանճ ամբոխիւն լրբենի դիմօք, հոլանեալք և ի բաց ընկեցեալ զձև կանացի բնութեան, որպէս օրէն է նոցա, մանաւանդ տաճկական ազանց, և ի հետիոտս դիմեալք ի դուռն արքունի հասանէին: - 180. Իսկ իբրև եհաս Բուխայ զօրօք բազմօք մերձ ի սահմանս նոցա, և գրեաց հրովարտակս դիմօք խաղաղութեան՝ դառնալ սիրով միաբանութեան ի հնազանդութիւն արքային – 274. Իսկ նա փոքր ինչ ժամանակ ներեաց նոցա դիմօք սիրոյ խաղաղութեան, մինչև ի գլուխ ելին որ ինչ յաղագս Ապումուսէին էին հանդէսք. – 296. Կոչէր առ ինքն զիշխանն դիմօք սիրոյ խաղաղութեան, պատճառաւ հարկաց արքունի. – 184. Յայնժամ բացեալ լինէր պատրուակ կեղծաւորութեանն ի խլրդենի դիմացն: - 214.

ԴԷՄ ԱՌ ԴԷՄ - զի մինչ ընդխոնեցաւ պատերազմն և դէմ առ դէմ ճակատէին՝ յանկարծակի այր մի ի նմանութիւն լուսոյ եկն եկաց ի մէջ ռազմի ճակատուն – 232.

ԴԷՄ ԵԴԵԱԼ - Այնուհետև ել գնաց դէմ եդեալ զյունականօքն շրջել զկողմամբքն, յանձն արարեալ զհոգս իւր շնորհացն Աստուծոյ. – 316. Եւ ելեալ ազատացն Վասպուրականի դէմ եդեալ տարադէմ գնացին յԱմդացւոց քաղաքն առ Ահմաթ որդի Յիսէի Շեհայ – 366. Եւ ինձ ի վերայ տրտմականացն դէմ եդեալ առ կատարելագոյն և առ անզուգական անհամեմատ խնդութիւնն ղեգերել, առ հոգևորական ուրախութիւնսն ընթանալ յետ մարմնական տրտմականացն յաճախութեանցն: - 386.

ԴԷՊ/Ք/ - Աստանօր և ի դէպ ելանէ մարգարէութիւնն Դանիէլի, տեսութիւն անհեդեդ պատկերին բազմախառն նիւթօքն ի վերայ խեցեղէն և երկաթեղէն ոտիցն: -156. Աստանօր ի դէպ ելանէ և մարգարէախառն օրհնութիւնք մեծի նահապետին /40/ և աշխարհահօրն Նոյի յասելն՝ ընդարձակեսցէ Աստուած Յաբէթի, և բնակեսցէ ի տան Սեմայ: - 42. Զոր և Աղէքսանդրի Մակեդոնացւոյ ի դէպ ելանէ առ Ողրմպիադայ վիպագրութիւնք. թերևս ի մասն ինչ արտաքոյ սահմանաց դրախտին հասանել. – 50. Ի դէպ ելանէ և հին առասպելն Ոլպիանու փիլիսոփայի, որ վասն առիւծուն և զուարակացն են բարառնութիւնք. – 196. և անծանօթ զարմանալի ծառոյն դէպք՝ ի միում աւուր ունել աճմունս փոյթ ընդ փոյթ. և դարձեալ սուզականութիւնս յանկարծօրէնս լինել – 50.

ԴԷՊ ԼԻՆԻ - Դէպ եղև միում ի նոցանէ մեռանել, որում կոչէին Աբդլայ. – 158. Դէպ եղև նմա ճանապարհաւ գալ ի քաղաքն Մաղիամ, էր և ծանօթ գիտութեան գրոց, թէպէտ և ոչ կատարելապէս: - 162. եթէ դէպ եղև լինել պատերազմ Որմզդի ընդ Հարամանւոյն. – 46. և մինչ այսմ գործոյ պարապէր՝ դէպ եղև նմա ի կողմանս Եգիպտացւոց հանդիպել առն միոյ մոնազնի, որում կոչէին Սարգիս Բհիրայ, որ էր եղեալ աշակերտ մոլեգնութեանն արիանոսաց. – 158. որոց դէպ եղև ինձ հանդիպել եկելոց ոմանց ի յԱպղաստան աշխարհէ – 48.

ԴԷՊՈՒՂԻՂ - Եւ ճանապարհ արարեալ ընդ կողմն հիւսիսոյ՝ ել դէպուղի /ճիշտը՝ դէպուղիղ/ ի Կարնոյ քաղաք – 148.

ԴԷՏ - Եւ դէտն ազդ արարեալ զօրացն այլազգեաց՝ վառեն և նոքա ընդդէմ նոցա ի պատերազմ, և ի դիմի հարեալ միմեանց և հատանէին յերիս առաջս: - 178.

ԴԺՆԴԱԿ - Քանզի այնչափ թանձրացաւ յաճախութիւն սովոյն՝ որ ոչ միայն անսուրբ կենդանիս ուտէին ըստ սրբութեան կարգի, այլ և զսարսափելի և զդժնդակ, որ զգազանայինն անցուցանէ զվայրենամտութիւնն, զմարմինս մեռելոց՝ առանց խղճելոյ ուտէին, ի գերեզմանացն հանեալ զհետ միոյ և երկուց ամաց թաղելոյ: - 374.

ԴԺՈԽԱԲԱՐ - բերանաբաց դժոխաբար լայնեալ զբերան իւր՝ յոգունց քան թէ սակաւուց արար վիժել յանդունդս, որոց ոմանք և տունք նոցա գերեզման նոցին եղեն – 358.

ԴԺՈԽԱԿԱՆ - Շինէ անդ եկեղեցի վայելչապէս պայծառութեամբ և անուանէ զնա յանուն սուրբ Պետրոսի առաքելոյն անպարտելի դժոխական առաջնորդի: - 394.

ԴԺՈԽՔ - և մի ի ձեռն տանջանաւոր մահու ելանիցէք ի բնակութենէ ձերմէ և բնակիցէք ի դժոխս: - 244. և դժոխք ի ներքուստ դառնացան ի պատահել նմա զանբաւութիւն չարեացն ընդ իւր տանելով: - 376. և հիացմամբ առ նորայն հայելով, թէ ո՛վ ոք էր, և ո՛րպիսի, և ո՛րպէս կորեաւ՝ ասեն, ,,զիա՛րդ դադարեաց պահանջողն, հանգեաւ տագնապօղն. եթէ ո՛րպէս իջին ի դժոխս փառք նորա,,: - 376. Իսկ ի յահեակ կոյս սեղանոյն շինեաց եկեղեցի ի յիշատակ յարութեանն Քրիստոսի յեռօրեայ թաղմանէն վերելեկեալ աւարառութեամբ դժոխոցն – 390.

ԴԺՈՒԱՐԱՄԱՏՉԵԼԻ - շինէ և անդ ամրական տեղի, դժուարամատչելի ասպատակող հինից, դնելով ի նմա նմանապէս ապարանս փողոցայարդարս, տաճարակերտս սենեկագործս, բաւական ի պէտսն պատրաստեալ – 392.

ԴԺՈՒԱՐԱՄԱՐՏԻԿ - որ յետուստ՝ մոլի բռնաւոր, որ և զՏրովական դժուարամարտիկ իրս քաջապէս և կարողաբար վանեալ՝ աստուած ի նոցանէ ասացաւ, նա և ոչ աշխարհակալին Աղէքսանդրի Մակեդոնացւոյ - 36.

ԴԺՈՒԱՐԱՇԱՐԺ - և յաղագս անճոռնի և թանձր բլրաձև ծանրակիր մարմնոյ՝ և դժուարաշարժ զի վեր բերումն առնեն: - 260.

ԴԺՈՒԱՐԵԱԼ - իսկ նա քանզի ի հրեշտակէ ասէր ունել պատգամ և ոչ ի մարդոյ՝ յոյժ դժուարեալ ընդ իրսն՝ սպան զնա ի գաղտնիս: - 162.

ԴԺՈՒԱՐԻՆ - Ուստի և ըստ կարգի մեղանացն՝ և դժուարինք անիծիցն հետևին, նախ օձին և ապա կնոջն: - 22. բարձեալ և զդին սպանելոյն տարան ընդ իւրեանս ի պարծանս իւրեանց: - 354. և զօրինակ մահու նորա, և որպէս զմռեալ դի նորա բարձաւ ի գաւառն Հարքայ ի տեսիլ բազմաց: - 42. Եւ խնդրեալ զդի նորա վաճառականաց՝ պատեցին զնա ի ձեռս եպիսկոպոսին Դաւթի նորուն գաւառի և եդին ի տապանի յեկեղեցւոջն որ ի նմա: - 354. և տիկինն Սեդայ առեալ զդի նորա տարեալ հանգուցանէ ի յԱղբագ ի գեօղն Օսի, ի վանս սուրբ Խաչին: - 384. և տիկինն սպարապետական ի Տարունոյ եկեալ և նշանացի զդի նորա գտեալ՝ տարաւ ի Պորպ յիւր աւան և եդ ի գերեզմանի: - 368. մինչ զդի նորա գտելոցն յետ աւուրց ինչ ետ Բուխայ ԺՌ արծաթ, զի այնչափ պատուական էր այրն նմա: - 272. Եւ յետ անցանելոյ աւուր, գնացեալ Աշոտ որդի Դերանկին, առեալ զդի նորա՝ տարեալ հանգոյց առ հարս իւր յԱղբակ գաւառի ի վանս սուրբ Խաչին: - 354.

ԴԻԱՋԱՐԴՈՒԹԻՒՆ - սրբոյ թագաւորին և քաջ նահատակին Տրդատայ զբարիոք պատերազմեալ ընդդէմ անմարմին և մարմնաւոր պատերազմողաց, փոխի յերկրաւոր աշխատութեանցս ի հանգիստ, մեծաւ պատուով թագաւորական շքեղ և երևելի դիազարդութեամբ – 96.

ԴԻԱԹԱԻԱԼ ԿԱՑՈՒՑԱՆԵԼ - Եւ առ յոյժ յանդուգն յարձակմանն բազում այն լինէր, զոր ձիովքն ընթադրեալ դիաթաւալ կացուցանէին, քան զոր սրովն սատակէին: - 174. Եւ յանդուգն դիմեցուածովն ի վեր քան զզարմանս՝ այն ինչ ի քթթել ական դարձուցին / 328/ զխրոսակսն, և զռազմն դաշիկ քակեցին և զյառաջագահ ախոյեանսն փայլակնահար արարեալ դիաթաւալ կացուցին – 330.

ԴԻԱԹԱԻԱԼ ԿԱՑՈՒՑԵԱԼ - և իջեալ ի դաշտավայրն, խումբ արարեալ, ճակատ կազմեալ ընդխառնեցան ի պատերազմ. և զբազումս դիաթաւալ կացուցեալ, ընդ որս էր Շապուհ նահապետն Ամատունեաց յանկելոց վիրաւորացն: - 310. և զզօրութիւն աղօթիցն իբրև

զնետ ձգեալ ի լայնալիճ աղեղանէ ի նպատակն, հարեալ զկառափն սատանայի դիաթաւալ կացուցեալ յերկիր կործանէր: - 252.

ԴԻԱԿ Տե'ս ԴԻԱԿՆ

ԴԻԱԿԱՊՈՒՏ - Եւ դարձան առնել դիակապուտ: - 232. և լեռնային զօրքն Ապումուսէի զհետ մտեալ փախստէիցն՝ իջուցին ի լեռնէ անտի և դարձան առնել դիակապուտ – 282. և յաւարի առնուին զբանակետղն, դիակապուտ առնէին, ժողովէին աւար բազում, և կուտէին արծաթ և ոսկի յոյժ և զզէնս պատենազարդս, զզարդս և զզէնս արի արանց և զընտիրս երիվարաց և զզարդս նոցա. – 176. Եւ բարձեալ զօրքն Հայոց դիակապուտ արարեալ զզարդ և զզէնս զարի արանց և զքաջ երիվարաց, առեալ աւար բազում՝ գնան յիւրաքանչիւր տեղիս մեծաւ յաղթութեամբ: - 178.

ԴԻԱԿՆ - յետուստ կողմանէ աճապարեալ Քսերքսէս բուռն հարեալ զդիակաց պղնձակուռ վարապանին Աշղահակայ ի վերայ թիկանցն զգաւակս երիվարին արկեալ – 64. և զբոլոր ովիտն լնուն դիակամբք կոտորելոցն. – 178. և բազում եղեն դիակունք նոցա վասն սովոյ հացի և ծարաւոյ ջրոյս„: - 184. և լնուն զծովակն որ յանդիման հրատին՝ դիակամբք. զխօսուն և զանասուն, զայր և զկին և զմանուկ առ հասարակ մաշեցին ի սուր սուսերի: - 148. Եւ հրամայեցին համար առնել անկելոց դիակացն, գտաւ թիւ սպանելոցն ՃԷՌ մարդ: - 142. և նոցա հետամուտ եղեալ մինչև ի մութ երեկոյին, լցին դիակամբք զերկիրն. – 140. յական քթթել ելից դիակամբք սպանելոցն և վիրաւորացն զերեսս դաշտին. – 400. Յորոց վերայ սուր եդեալ կոտորեցին, և լցին դիակամբք սպանելոցն զդաշտաձև հովիտն: - 306.

ԴԻԶԱՆԻԼ - և թանձրութիւն ձեանն հարթայատակ դիզաւ շուրջ զստորոտով լերինն – 188.

ԴԻԶԵԱԼ - Եւ նոյն ժամայն շուրջ փակեալ զքաղաքաւն հրձգութեամբ, և դիզեալ բորբոքէր հուրն ի դիւրածախ փայտէն մայրից և գիոց: - 272. վառեալ լինէր իբրև զբոց հնոցի, իբրև զալիս ծովու դիզեալ կուտմամբ փրփրեալ ծիրանագոյն արիւնանման, ուժգին գոչելով անդնդաքակ յուզմամբ, իբրև զհեղեղատ յորդահոս ի ճայթմանէ կարկտահոս ամպոց – 180.

ԴԻԹԱԻԼ - և այն ինչ ի քթթել ականն դարձուցին զղաշիկն, և զհետ մտեալ փախստէիցն սուր ի գործ արկեալ՝ դիթաւալ կուտակս կուտակս արկանէին. – 382.

ԴԻՄԱԳՐԱԻԵԱԼ - այսր անդր կորզեալ զկարգ բնութեան առ ի յընդդէմս հրամանին Աստուծոյ դիմագրաւեալք – 28.

ԴԻՄԱԴԱՐՁ - և ելեալք ի վերայ Փառանու՝ արարին մեծ խորտակումն դիմադարձացն, սպանին և զԱպղջէհրն և զբազումս ի զօրէն Ամովնացւոց և Մովաբացւոց – 160.

ԴԻՄԱՑՈՒԱԾ - Եւ ինքն /302/ անցեալ գնայր առ իշխանիկն ի յամուրն Աշխարհաբերդն կոչեցեալ. և անտի արիաբար քաջասրտագոյն դիմացուածով ելեալ գնաց դարձեալ առ սպարապետն Սմբատ: - 304. Եւ իսկոյն անյապաղ յական քթթել սպառազինեալ այրուձի պնդակազմ /366/ պատրաստութեամբ, ռազմ բոլորեալ դաշիկ դիմացուածով զմարտն գրգռեալ - 368. և վառեալ ի զէն և յասպազէն՝ արձանացան իբրև զմի այր՝ և յանդուգն դիմացուածով խուռն յարձակմամբ հարեալ ի դիմի, ուր քաջքն այլազգեացն ճակատէին ընդ աջաթև /380/ կողմն. և պատառեցին զգունդն, և պարտեցին զախոյեանսն. – 382. մինչ հանդէպ երեսանալ Աղէքսանդրու ի յանդուգն դիմացուածին, և հայեցեալ ի դէմս Աղէքսանդրու իբր յաստուածոց դիւցազանց՝ զերեսս ի վայր արկեալ զերկիր նշմարէր – 68. պատահեն միմեանց և մեռանի անդ անզգուշաբար ի յաւակնայեղց դիմացուածոյն: - 90.

ԴԻՄԵԱԼ - այնպէս թուէր ի խխնջել երիվարացն և յերագ ի վերայ դիմելոցն: - 228. դիմեալ գայր և սա ընդ աջաթև կողմն վկայելոցն, ընդդէմ սրոյն մատուցանել զինքն պատարագ կենդանի Որդւոյն Աստուծոյ: - 222. Եւ ահա դիմեալ գնաց հասանել ի վերայ կողմանց հիւսիսոյ, յերկիրն յորում Ծանակ կոչի. – 274. և առ զայրուցն առ մարդկայինն դիմեալ ազգ՝ կարծել նոցա ստնանէր, յինքեանք ձգել կորզել զսատակչական դարձուածէ. –398. և գոռթ /ճիշտը՝ դոռթ/ տուեալ յանձնիւր որջարանաց զօրէն մեղուացն ի մեղուանոցացն արտաքս դիմեալ ի ժամանակս խաղացման ծննդոցն, առաջնորդութեամբ իւրեանց որդնածին

առաջնորդին – 398. և դիմեալ ի Գանձակն Ատրպատականի՝ բրէ զնա, աւերէ զԱհմատան և զՄայ կործանէ և զբագինն հրատին մեծի, որում Վշնապն կոչեն – 148. և կանայք կոտորելոցն հանդերձ խառնիճաղանճ ամբոխիւն լրբենի դիմօք, հոլանեալք և ի բաց ընկեցեալ զձև կանացի բնութեան, որպէս օրէն է նոցա, մանաւանդ տաճկական ազանց, և ի հետիոտս դիմեալք ի դուռն արքունի հասանէին: - 180. և յանկարծակի ի մէջ գիշերին Գրիգոր ախոյեանայարձակ դիմեալ շուրջանակի փակեցին ի ներքս զբանակն, սրով և աղեղամբ / 330/ վէրս մահաբերս ի վերայ եդեալ՝ յոլովք անկան ի զօրուէն. - 332. Եւ ոմն ընթացեալ ետ գոյժ վաղվաղակի /150/ Խոսրովու, թէ ,,ապստամբեցաւ ամենայն Արեաց երկիր ի քէն, և զորդի քո Կաւատ նստուցին թագաւոր, և ահաւադիկ դիմեալ գա ի վերայ քո,,: - 152. մինչև զայրանալ դահճացն, և խուռն ի վերայ դիմեալ ի մեծ հրապարակին՝ հարին սրով զերանելին և ի բաց առին զգլուխ նորա – 224. յեղակարծում հանգստեամբ դիմեալ ի վերայ նոցա, քանզի նոքա կային յանհոգս – 402. յոր դիմեալ երթայր՝ /228/ անկանել ի ժանիս արիւնարբու գազանացն: - 230. ո՞չ ապաքէն տունդ Սասանայ եբարձ զերկիր ձեր և զտէրութիւնդ, և դուք դիմեալ գայք ի վերայ իմ: - 138. և նա դիմեալ եկն ի վերայ նորա: - 150.

ԴԻՄԵԼ - Այլ ներքին և արտաքին յարձակմունքն ոչ կարէին ի ներքս դիմել մարտնչել ընդ անյաղթ զօրութեան զօրացելոյն ի Քրիստոսէ: - 308. անտրտում խնդութեամբ դիմեցին ի տեղի սպանմանն, իբրև ի հարսանիս երիտասարդական ամուսնութեանն, ուրախ լինել որպէս փեսայ առ հարսին. – 266. դիմեցին առ կայսրն Վաղէտիանոս, թէ հնար ինչ իցէ առնուլ զվրէժ արեան Խոսրովու և ի /92/ վերջ նահանջել զբռնակալութիւն Ստահրացոյն. – 94. և ապաշաւանք ոչ սակաւք դիմեցին հոլովեալ ի վերայ իմ. – 378. և դահճացն հանեալ զսուսերն՝ դիմեցին ի վերայ նոցա իբրև զգազանս արիւնարբուս, և ծեծէին սրովն, իբրև ոք զի հատանիցէ փայտ ի մայրս անտառախիտս հարեալ կացնաւ, և յանխնայ անողորմ յօշէին անդամ անդամ: - 266. Եւ դիմեսցեն երիվարք նոցա, դիմեսցեն որպէս զարծուիս ի վերայ կերոյ. – 200. Եւ դիմեսցեն երիվարք նոցա, դիմեսցեն որպէս զարծուիս ի վերայ կերոյ. – 200. և դիմեցին ի մէջ նոցա ի չորս առաջս, ըստ նմանութեան տեառնանման խաչին, և բախեցին զճակատն և պատառեցին զոգսն և դարձուցին ընդ զառ ի վայրն և իջուցին ի լեռնէ անտի, և հարին ի հարուածս մեծամեծս. – 286. Եւ դիմեցին խուռն յանդուգն յարձակմամբ և բախեցին զգունդն և պատառեցին զոգսն և դարձուցին զայլազգիսն. - 232. և դիմեցին քաջասրտագոյնս ի վերայ սուսերամերկք զինեալք ի մէջ ամբոխին, Արտաւազդ և Վասակ Մամիկոնեանք - 98. և եղև աղաղակ մեծ ի միջի նոցա և կռիւ այնքան, մինչև բազումք ի նոցանէ ի սուրս դիմեցին: - 160. Եւ զօրքն Տաճկաց պնդեցան և փակեցին շուրջանակի ի ներքս զգունդն Աղուանից և դիմեցին յանդուգն ի վերայ նոցա. – 284. Եւ խուռն յարձակմամբ դիմեցին ի վերայ իւրեանց. – 282. և Հայրակղի ժողովեալ զամենայն արևելեայս իբրև ճԻՒՒ՝ դիմէ ի վերայ Խոսրովայ: - 148. Եւ յարձակեալ քաջութեամբ և արիական ձայնարկութեամբ՝ դիմէր ի վերայ թշնամեացն. – 178. Զի թէպէտ և Գուրգէն մեծաւ զօրութեամբ ունէր զդէմ յարձակելոցն ի վերայ, որոց զիշխանականն ճեպէին հասանել գահ, կամ որ արտաքին տաճկական պատերազմունքն բռնաբար ի ներքս դիմէին՝ սակայն ոչ յապահովանայր դեռ երկիրն: - 316. Իսկ նոքա քանզի ի հանգստեանն էին՝ դիմեցին ի վերայ նոցա – 162. Իսկ նոքա առաւել քան զառաջինն դիմեցին ընդդէմ չարչարանացն խաչակից լինել Քրիստոսի. – 292. Յայնժամ դիմեցին ի վերայ նորա և ի բաց առին զգլուխ նորա և տարան ետուն առ զօրավարն իւրեանց Աբրահիմ. – 304. բեկումն սրտի, քան թէ քաջութիւն պնդութեան ի ներքս դիմեն. – 384. և միախուռն յանդուգն յարձակմամբ դիմեցին ի վերայ այլազգեացն, և ի դիմի հարեալ միմեանց՝ այր զախոյեան իւր յերկիր կործանէր: - 174.

ԴԻՄԵՑՈՒԱԾ - և իբրև զքաջ հովիւն դրուատեալ ի փրկչէն՝ զանձն իւր եդ ի վերայ խաշանց ընդդէմ ապականարար գայլոցն, յարձակեալ յանխնայ դիմեցուածովք, յարիւն և յապաժոյժ, ի սատակումն և ի ծախումն սրոյ մատնեաց բոլորովիմբ զյարձակեալս նեղիչս աշխարհիս. – 312. Եւ յանդուգն դիմեցուածովն ի վեր քան զզարմանս՝ այն ինչ ի քթթել

ական դարձուցին / 328/ զխրոսակսն, և զռազմն ղաշիկ քակեցին և զյառաջագահ ախոյեանսն փայլակնահար արարեալ դիաթաւալ կացուցին – 330.

ԴԻՄԵՑՈՒՄՆ - և ժողովեալ ազգք ազգք յընտրելոց զօրաւորաց արանց քաջամարտկաց, զզօրս Կապուտկացւոց, զՎրաց և զԱղուանից և զԱյրարատեան գազանամարտիկ զանճոռնի զօրսն և զբոլոր բովանդակեալ գունդս զօրացն և զորդիսն Սենեքերիմայ, ամենայարդար պատրաստութեամբ անհուն բազմութեամբ, աճապարել երագել անյապաղ լինել նախ քան զԱշդահակայ դիմեցումն – 62.

ԴԻՈՆԵՍԻԱ, ԴԻՈՆԻՍԻԱ, ԴԻՈՆԻՍ,

ԴԻՈՆԻՍԻՈՍ, ԴԻՈՆԵՍԻՈՍ - անտի և զօրէր անդ ոչ ոք Զրուանայ թագաւորել. բայց միայն կին մի անուանի Դիոնիսեայ, հարստայեղց վավաշոտ հրամանի բարուք. – 16. առ սովաւ Դիոնեսեայ զօրաժողովն ի վերայ Հնդկաց: - 58. Յանգ հանեալ Պտղոմեանց զժամանակ թագաւորութեանցն, և հասեալ /72/ մինչ ի Կղէոպատրեայ, դուստր Պտղոմէի Դիոնիսի. – 74. զոր թագաւորին յանձն առեալ զաշխարհն՝ հրամայէ շինել անդ մեհեան զՀերակղեայ և զԴիոնիսեայ. – 90. քանզի ոչ էր օրէն թագաւորացն և օրինադրացն զկանանց ազգի թիւ ազգաբանութեան շարել, բայց միայն ըստ ժամանակագրութեանն կանոնի, որպէս և յԻսրայէլի զԳոթողիայ, և յԵգիպտոս զԿղէոպատրեայ դուստր Պտղոմեայ Դիոնիսեայ: - 16.

ԴԻՈՍ - բայց միայն մանուկ մի Դիոս անուն, զոր գաղտաբար ապրեցոյց մայրն, որպէս յետ բազում ժամանակաց զՄովսէս ի յԵգիպտոս – 14. ասեն սկիզբն աստուածոց՝ զհին ոմն Բելոս, հայր Դիայ, որ կոչի հայերէն Արամազդ՝ ՄԺԵ բիւր ամաց աւուրս ունել և ևս յառաջ. – 36.

ԴԻՊԱՂԵՂՆ - զի յայն վայր ոմանք ի զարմիցն Աշդահակայ Մարի բնակէին անդ, արք քաջք, կորովազէնք և դիպաղեղունք – 90.

ԴԻՊԱԻՈՐԱԳՈՅՆ - բնաւ և ոչ մի ինչ փոյթ ունելով ի դիպաւորագոյնսն/գրքում ՝ դիպաւորագոյնսն/ առաւել քան թէ ի վատթարագոյնսն: - 28.

ԴԻՊԵԼՈՑ - Իսկ զՎահագն Հայկազնեայ … կացուցանեն ի դրան արքունի, յառաջանալ ի գործ պատերազմին մեծաւ աշխատութեամբ՝ կամ մեռանել ի սրոյ թշնամեաց դիպելոց, կամ յաղթել քաջասրտութեամբ: - 70.

ԴԻՊԵՑՈՒՑԱՆԵԼ - և առեալ զնա մտանեն ի մէջ մայրեացն, և ընդ գիրկս մտեալ Շաւասպայ Արծրունւոյ՝ զլայնալիճն լի քարշեալ հարկանէ ի թիկանց ընդ մէջ ողինն զկորովալիր մատանցն զազդոյ շարժումն թռուցեալ թափանցիկ ընդ չարախորհուրդ սրտին միջոցն դիպեցուցանէ. – 100.

ԴԻՊԻԼ - Աստանօր ոչ է ինձ յայտ թէ զի՞նչ կամ ո՞րպէս դիպեցաւ լինել տոհմին Արծրունեաց, կամ ո՞ւր, կամ զիա՞րդ. – 94. և բազում այն են որ ի նմին իսկ սատակին. և կէսքն դիւրըմբռնելի որսորդաց լինին. և ապրեալքն սաստիկս հասուցանեն վտանգս ուր և դիպիցին, եթէ մարդկան և եթէ այլոց ինչ կենդանեաց: - 188. որք քակէին գոլ նոցա ամենայն ուրեք /210/ ուր և դիպէին զմիաբանութիւն ուխտի խաղաղութեան եղբարց և ազգականաց և բարեկամաց: - 212.

ԴԻՊՈՂ - Եւ ընկալեալ զխրատ նորա երանելոյն Աղանայ անսայր դիպող աւուր: - 114. և ծառայն զչարիս խորհեալ սպանանել զԴերենիկն և զաշխարհս նուաճել զիշխանութիւն Գուրգինի, զի և դիպող էր ժամն: - 320.

ԴԻՊՈՂԱԳՈՅՆ - դիպողագոյնս և զայսոսիկ է ասել ըստ օրինակին Բէլայ – 40. Եւ դիպողագոյնս է առ այս հրեշտակս զայնս ասել. - 52. և լուեալ ի նմանէ պատասպանիս դիպողագոյնս և իմաստունս՝ հրամայեաց նստել: - 216. Եւ անցանելով ընդ գաւառն Բզնունական գայ մտանէ ի Խլաթ. քանզի կամէր անսալ ժամու դիպողագունի, զի որսայցեն նենգութեամբ խաբել: - 186. զոր դիպողագոյն է այժմ ըստ առաջիկայ օրինակիս յայտ առնել. – 158.

ԴԻՊՈՒԱԾ - Իսկ սերունդք Ասուդայ Սանասարեանց կային յոր պէտս և դիպուածն պատահէր, երբեմն այսպէս և երբեմն այնպէս. Շաւարշ. Գօգեան. Շաւասպ. Պերոզ. Շահակ. Կիւրոս: - 72. Այլ և իշխանն Գուրգէն հանապազ գրէր աղաչանս առ ծերսն և առ աւագագոյնսն նոցա, իբրև փորձութիւն և դիպուած համարէր զեղեալսն, և ոչ իսպառ քինահարութեամբ

վարիլ առ հարկատուսն և առ հնազանդս իւրեանց: - 404. Աստ դիպուածոցն եղելոց և զանունն ասացեալ՝ տեղի մսրոյ – 34. Զնոյն տեսեալ ազատացն Վասպուրականի, անտանելի մնալով առ դիպուածն զոր ինչ գործեաց Ապումրուան՝ ելին գնացին առ Ատոմ որդի մեծին Գուրգինայ յամուրն Կանգուար, գտանել զելս իրացն – 364. Զոր բան և վասն օձին սքանչելապէս ուսուցանէ Փիլոն Աղէքսանդրացի՝ յառաջ քան զդրժանացն դիպուածս՝ յոլովութիւն իմաստից ունել ամենայն շնչականաց. – 22. Իբրև ստուգեաց զազգն, զգաւառն, զաշխարհն, զպատճառ հատուածին, զզետեղելն, զիարդն, զորպէսն, զեղանակն, զդիպուածն, զպատահն և զայլն ամենայն՝ խնդրէ զնա Վաղարշակ յԱրշակայ և առնու աճէ զնա ընդ իւր ի Հայս – 72. Իսկ Շապհոյ զմական գնդին ի դիպուածս Շաւասպայ շարժեալ. – 114. Մանաւանդ /370/ թէ նախախնամող և պահպանական աջն Քրիստոսի հովանաւորեալ առ ապրուստ հրածին կարկտաբեր հասեալ կորստական դիպուածին, օգնութիւն հասեալ յԱստուծոյ՝ քաջասրտագոյնս զնա գործեաց և շութափեալ զնա ի ժանեաց գազանին – 372. Յայնժամ տեսեալ Երուսաղէմացւոցն զանհնարին դիպուածսն անօգնականութեանն՝ առին զաստուածային սուրբ նշանն տէրունական հանդերձ այլ սպասիւք եկեղեցեացն, փախուցին ի քաղաքն թագաւորական ի Կոստանդին. – 162. ունելով զտեղիս տեղիս, տալով ձեռս յովպէտ և ժամագիւտ դիպուածք ումեք հանդիպանայր – 68.

ԴԻՊՕՂ - որոյ դիպօղ ժամ գտեալ ի միասին կալով նոցա՝ կալեալ զնոսա տայ յամուրս աշխարհին, կապեալս կապանօք երկաթեօք. – 364. Որոց դիպօղ ժամ գտեալ՝ արտաքս ելեալ ի բանակէն, զերծեալք իբրև զայծեամն ի հնարից որսորդաց՝ գնացին խաղաղութեամբ յիւրեանց տեղիս և զնա թողին լքեալ ամօթալից: - 344.

ԴԻՏԱԿ - Եւ հասեալ ի գեօղն Արճուճս՝ մնայր անդէն, և դիտակս թողոյր ի վերայ բլրոցն բարձրաւանդակաց: - 178.

ԴԻՏԱՆՈՑ - քարինս տաշահոս հոլովեալ ի նիւթ եկեղեցւոյն ի Մանազաւեանն նահանգէ ընդ Բզնունական ծովն բերեալ մատուցանէ առ կատարումն հրաշագեղ դիտանոցին սրբոյն Սիօնի, այլովքն սրբական անուանակոչութեամբ տեղեաց տնտեսականին բանին Աստուծոյ մարդ եղելոյ: - 396.

ԴԻՏԱԻՈՐՈՒԹԻԻՆ - բայց միայն տէր Ապումկդէմ և որք ընդ նմա պահէին զպահպանութիւն գիշերոյն և դիտէին զդիտաւորութիւն զօրացն – 228.

ԴԻՏԵԼ - բայց միայն տէր Ապումկդէմ և որք ընդ նմա պահէին զպահպանութիւն գիշերոյն և դիտէին զդիտաւորութիւն զօրացն – 228.

ԴԻՏՈՂԱԳՈՅՆ - Այլ և վասն գործակցաց տապանին /30/ դիտողագոյնս է ասել. – 32.

ԴԻՒԱԿԱՆ - Եւ եղև ի միում աւուրց, ի գալ նորա ի նմանէն՝ ձայն օտարոտի, և ազդումն ահագին և դիւական անկեալ ի վերայ /գրքում՝ վերա/ նորա՝ ուշաթափ անկեալ դնէր – 158.

ԴԻՒԱՆ - բայց միայն ի դրան արքունի մտանել և ելանել ընդ հաւատարիմս թագաւորին ի տունս դիւանաց և գանձուց: - 92. և ետ տանել զդիւանն մագաղաթեայ յունարէն գրով հանդերձ պատարագօք՝ Տիգրանայ թագաւորի Հայոց – 74. և հարկացն արքունի կանգնեցան դիւանքն, զի այն Ե ամ բեկեալ հարկք և զաւրք ի յարքունէ Պարսից: - 116. խնդրէր և զդիւան թուոյ զօրացն. քննեցին և գտին: - 198. Քանզի բազում աշխատութեամբ է գտանել զշար ազգաբանութեան տանն Արծրունեաց, վասն հեռաւոր ժամանակաց կացեալ և դիւանացն անյայտութեանց ի մէջ Հայաստանեայցս – 12.

ԴԻՒԱՆԱԿԱՆ - զի և տեղեակ էր դիւանական մատենագրութեանցն: - 90.

ԴԻՒԱՆԱՊԱՀ - այլ և Մակեդոնացին Աղէքսանդրոս ոչ սակաւ դրուատեօք արձանս գրէր ի մատեանս դիւանապահ աւանդութիւնս զսորայս մեծափառ գլխաւորութիւն: - 96. և բացեալ զտունն դիւանապահ մխտենիցն և գտեալ զսերունդս Սենեքերիմայ, և զգործս նոցա զմիոյ միոյ ուրուք յանուանէ զառն իւրաքանչիւր զանուն և զքաջութիւն իւր, նոյնպէս և զայլն ամենայն ըստ տոհմից տեղեաց - 74. զոր ընթերցասէրն Պտղոմէոս գրեալ և յարդարեալ ստուգաբանութեամբ, դնեն զգուշութեամբ ի դիւանապահ տունս գանձուց մինչև ի Կղէոպատրա կին, որպէս վերագոյնն գրեցաք: - 74.

ԴԻՒՐ - եթէ ,,Օրէն է աշխարհակալաց արքունի խնամակալութեամբ գնալ ընդ աշխարհ իբրև առ հնազանդս, և զնեղութիւնս տառապելոց բառնալ և ի դիւր հանել իբրև զխնամարկուս, և ոչ աւազակաբար աւարել, և սրով և գերութեամբ յաւեր դարձուցանել. – 278. Եւ արդ այսոքի՞կ են փոխարէնք, զի ետուք յօժարութիւն նենգագործ խորհրդով՝ լինել յարգելանի, և առնել դիւր որսալ ի խնդրողաց անձին իմոյ և իմոց զաւակաց – 216.

ԴԻՒՐԱԳՈՅՆ - և բանք սրբոյ Ներսէսի ընդ կենդանի բանին Աստուծոյ խառնեալ՝ դիւրագոյնս զհատուցումն արհամարհողացն հատուցանէր յօրհնութիւնս և յանէծս, անյապաղ զգործն կատարելով. – 100.

ԴԻՒՐԱԾԱԽ - Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ ... դու եղէգն՝ և մեք հուր դիւրաճախ, դու յարդ՝ և մեք հողմք դիւրափուչ – 280. Եւ նոյն ժամայն շուրջ փակեալ զքաղաքաւն հրձգութեամբ, և դիզեալ բորբոքէր հուրն ի դիւրաճախ փայտէն մայրից և գիոց: - 272.

ԴԻՒՐԱԾԱԽԵԼԻ - հասեալ ի վերայ ծառոց մրգաբերաց, կամ ի դիւրաճախելի բոյսս խոտոյ, այնպէս վատնեցին ծախեցին զզօրութիւն մարդկային ազգի ստացուածովք իւրեանց,,: - 240.

ԴԻՒՐԱՀՈՍ - յապաշաւանս և ի զիղջ առեկեալ ի վերայ երիտասարդական դիւրահոս արագաւէժ առ չարեացն միտեալ խակութիւն: - 386.

ԴԻՒՐԱՄՈՌԱՑ - զի գիտացին և ծանեան, թէ ունայնութիւն և ստութիւն են կեանք աշխարհիս և երազ դիւրամոռաց և ստուեր երազահոս – 264. որ դիւրամոռաց զերախտիսն Քրիստոսի համարէին, միայն զկնի փառաց աշխարհիս ընթանային և մոգութեան մոխրապաշտութեանն հետևէին: - 112.

ԴԻՒՐԱՅԱՐՄԱՐ - բայց միայն Աստուծոյ կարողի և յամենայնի խնամողի կարողութիւնս այս է դիւրայարմար – 198.

ԴԻՒՐԱԻ - զի այնու դիւրաւ կարասցեն հերքել մերժել ի բաց կալ ի սուրբ հաւատոյ պարկեշտ կրօնից քրիստոնէութեան: - 124. Եւ ամենայն խորհուրդք մեր դիւրաւ կատարեսցին. – 196. և այլքն ամենայն դիւրաւ մտցեն ի ներքոյ ձեռին քո – 196. Եւ է զի ի նուրբ և ի հուն տեղիս ջուրցն անկեալ՝ ի նմին խրեալ կան անշարժ, և դիւրաւ անկանիցի ի ձեռս որսորդաց. – 260. և կարծէր յայնժամ ի ձեռն խոշտանգանաց դիւրաւ արկանել զնոսա ի հաղբս կորուսելոցն և մոլորելոցն ի հաւատէն Քրիստոսի: - 264. զի կարծէր դիւրաւ արկանել զնոսա ի հաղբս պատրանաց զկնի դարձելոցն ի ճշմարտութենէն. – 250. Իսկ Հասան ըստ յանձնառութեանն գնաց մեկնեցաւ ի Դերանկէն, եմուտ առ Գագիկ յամուրն և զտրտունջն զԴերանկէն հաւատարմացոյց առաջի Գագկայ, որ դիւրաւ առ հաւատալն հաստատնագոյն երևէր. – 350. Իսկ վասն ձեռանն անկայուն զօրութեանն որ այն ինչ յամպոյն ի վայր զեղեալ լինին՝ հնարաւորեալ իւրեանց փայտս իբրև զանուրս չուանօք պարունակեալ շուրջ զոտամբք, դիւրաւ ընթանան ի վերայ ձեռանն իբրև ընդ ցամաք երկիր: - 192. նոցա ի մտի եղեալ էր, զի թէ գայցէ զհետ կոչնականացն՝ կալցուք զնա և զօրքն նորա լքանիցին, և դիւրաւ յաղթեսցուք նոցա: - 228. արդ զրաւ եղիցի կենաց դորա, և հրաման արքայիդ դիւրաւ զկատարումն առնուցու,,: - 104.

ԴԻՒՐԱՓԱԿ - ,,Ոչ, ասէ, վատագոյն մեք քան զՕանարսն եղիցուք, զի և ամուրս հզօրագոյնս և բարձրագոյնս քան զնոսա ունիմք և դիւրափակս՝ առ ի յունել զմուտս կրճիցն. – 276.

ԴԻՒՐԱՓՈՒՉ - Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ ... դու եղէգն՝ և մեք հուր դիւրաճախ, դու յարդ՝ և մեք հողմք դիւրափուչ – 280.

ԴԻՒՐԱՓՈՓՈԽ - և կողմնեալք ի սիրոյ աստուածութեանն անկաւ ի վերայ նոցա զարհուրումն մահու, մանաւանդ ոչ կամելով ելանել / 246 / ի սնոտի կենացս դիւրափոփոխ աշխարհիս՝ ասեն. - 248.

ԴԻՒՐԸՄԲՌՆԵԼԻ - և բազում այն են որ ի նմին իսկ սատակին. և կէսքն դիւրընմբռնելի որսորդաց լինին. և ապրեալքն սաստիկս հասուցանեն վտանգս ուր և դիպիցին, եթէ մարդկան և եթէ այլոց ինչ կենդանեաց: - 188.

ԴԻՒՐԸՆԿԱԼ -Բազում և այլ բանս ախորժականս և դիւրընկալս ըստ այսոցիկ կարգէր ի թղթի իւրում: - 186.

ԴԻՒՑԱԶՆ - մինչ հանդէպ երեսանալ Աղէքսանդրու ի յանդուգն դիմացուածին, և հայեցեալ ի դէմս Աղէքսանդրու իբր յաստուածոց դիւցազանց՝ զերեսս ի վայր արկեալ զերկիր նշմարէր – 68. նա և պախարակելով զԲէլայսն /44/ և զայլոց դիւցազանց – 46.

ԴԻՒՑԱԶՆԱԲԱՐ - Իսկ Ասուդ զհետ Դարէհի ելեալ ի պատերազմ ընդդէմ զօրագլխացն Աղէքսանդրի՝ Հերակղեայ նահատակութեամբն դիւցազնաբար ի դիմի հարեալ՝ ի բաց նահանջէ զուժեղագոյնս զօրագլխացն Աղէքսանդրի հարուստ ժամ մի, մինչ հիացումն զօրօքն արկեալ՝ տային տեղի փախստէի. – 68.

ԴԻՒՑԱԶՆԱԿԱՆ - Թէպէտ և ոչ ինչ նպաստաւորութիւն առաջիկայ տեսութեանս ունին հետագային ցոյցք որ վասն Բէլայ և նոցուն իսկ Քաղդէացւոց դիւցազնական զառանցութեանցն – 36.

ԴԻՔ – առ այսուիկ և ի պաշտօնս դից յարեցան – 40.

ԴՂԵԱԿ - Իսկ իշխանն Աշոտ … Մուշեղ Վահևունի … և Վահրամ սեպուհ թիկնապահ իշխանին, և Վահրամ Տրունի և Հասան և այլք ի սեպուհ պաշտօնէից … եկին մտին ի բերդն Ղղեակ, յամրոցն Նկան, որ ի Թոռնավան գաւառի. – 206.

ԴՂՐԴԻԻՆ - յայնժամ ահագինս որոտալով ճայթիցէ ի վերայ քո երկինք, և լսիցէ հնչիւն և բոմբիւն և դղրդիւն յանդնդոց, ձայն որոտալոյ սմբակաց բազում ամբոխից երիվարաց և աղաղակ բազում սպառազինաց յարձակեսցին ի վերայ քո. - 148.

ԴՂՐԴՈՒՄՆ - Ի սորա յերրորդ ամի թագաւորութեանն ի վերայ Հայոց աստուածատուր բարկութեամբ անդնդաշարժ վրդովմամբք ներքնագոյն խորոցն պատահեալ միմեանց սահանախաղաց դղրդմամբ, հիմնաշարժ տապալմամբ, /356/ ներքսագոյն երկրի թուլացեալ պնդափակ աղխեալ սանդարամետական սահմանին, բարկութեան հողմոց շնչեալ ընդ ջրոցն խաւարայնոց, ի կոհակս անդնդաքակս զթանձրայատակ երկրի զկարծր և զծանրալիր անկշիռ անբաւութիւնն տատանեալ, մինչ յերեսս երկրի ի վեր մղեալ հանդէպ քաղաքին Արտաշատու/ գրքում՝ Արտաշասու/, որ Բլուրն նորուն ասի – 358.

ԴՄԻՇԿ - Բայց տուաւ յաղթութիւնն այն մեծ ի ձեռն զօրավարին Ապումուսէի, զի լցցի զոր ասաց Տէր ի բերանոյ Ամովսայ Մարգարէի, ,,խորտակեցից զնիզակս Դամասկոսի,, , որում այժմ Դմիշկն կոչեն, ուր ելին զհետ Բուխայի: - 286.

ԴՆԲՈՒԻՆԴ - որոց գնացեալ պատահեն նմա ի Դնբուինդ Պարսից: - 64.

ԴՆԴԵՑՈՒՑԱՆԵԼ - դրօշ և վերջաւորս փողփողեալս՝ սաւառնաձայն հնչմամբ զլեառնն դնդեցուցանէին – 208.

ԴՆԵԼ - հրաման ետ Դերանիկն Գրիգոր հարազատի իւրոյ ի նոյն տանէ Արծրունոյ, և կալաւ զնա և եդ ի յամուրսն Սևան. և հրամայեաց Հասանկան քեռորդւոյն իւրոյ՝ պահել զնա յընդարձակի: - 342. այլ ի վերայ դնիցի բարձրաբերձ աշտանակի առաքելական եկեղեցւոյ, որպէս զի տեսցեն և փառաւորեսցեն զՀայրն երկնաւոր: - 204. այլ կուտեաց եդ ի վերայ Բուխայի զապստամբութեան վնասն և զհարուածս զօրացն – 286. Անդանօր քաջն մեր Աշոտ զհիւանդութիւնն կեղծաւորեալ ի տեղւոջ օթոցին անկեալ դնէր, մինչ ակն ունէին յառաջանալ ի գործ պատերազմին: - 328. աներկիւղ համարձակութեամբ, բանիբուն համառօտութեամբ կարգեցին եղին առաջի բռնաւորին բանս գեղեցկայարմարս յԱստուածաշունչ գրոց վասն ի Քրիստոս հաւատոցն – 250. ապա հնարաւորեալ պատիր խաբէութեամբ ի կատարումն հասուցանել զխորհրդոյն /346/ զանհաստատ իմացմունսն, և գնաց եմուտ յամրոցն, և զհիւանդութեան կեղծաւորութիւն մերձ առ մահ եղ առաջի: - 348. ապա բանս մեղադրականս բազումս յաճախեաց եղ առաջի նորա. – 216. առանց վեր ի վերայ/ճիշտը՝վեր ի վերոյ/ դնելոյ սփռել տարածանել ի կորուստ և յապականութիւն բազմաց: - 242. Արդ եկայք դիցուք զյանդիմանութիւն սոցա առ փոքր ինչ և դուզնաքեայ ի գրոց սրբոց – 254. Բայց Ահմատ ոչ խոնարհեալ ունկն դնել ասացելոցն, արհամարհեալ զառաքեցելովքն: - 366. Բայց արդ որպէս յառաջագոյն հատուցի զարտաքոյ պարսաւանաց զիս ներքոյ գրել, վասն ոչ ոճով զսորայս կարգել դնել ի շարի աստ զշարագրածս, վասն ոչ

բաւելոյ զանչափութիւնն ի մի վայր գումարել յանմասնաւորաբար նշանակութեամբ – 308. Բայց երկոքեան կողմանք դնին ի ներքոյ պարսաւանաց, թէպէտ և ի բարեպաշտութեան յաղագս մոլորեցան: - 256. բայց և նշանակս և դրօշս փողփողել առաջի, և դնել թագ իշխանական ի գլուխ և զգեստս արքունականս զանձամբ. – 236. Բայց ինքն Դերանիկն ստեաց երդման ուխտի խաղաղութեանն, զոր եդ ի մէջ իւր և ի մէջ Հասանայ – 348. Բայց մի՛ ինձ բասրանս դիցես՝ զօրինականին առ աւետարանականս /378/ դնել համեմատութիւն, զոր և ոչ ես անգիտանամ զմեծն և զփոքրն, զօրինակն և զճշմարտութիւնն: - 380. Բայց մի՛ ինձ բասրանս դիցես՝ զօրինականին առ աւետարանականս /378/ դնել համեմատութիւն, զոր և ոչ ես անգիտանամ զմեծն և զփոքրն, զօրինակն և զճշմարտութիւնն: - 380. Գունդ մի հարուստ անցեալ մնացին ի Համբոյրազան աւանի Մարդաստան գաւառի, ուր եպիսկոպոսական աթոռ մարդպետականին յայնժամ փոխեալ դնէր ի Նախճաւան քաղաքէ. – 372. դնէր ուխտս ընդ իշխանս աշխարհիս Հայոց՝ գնալ ըստ արժանի /180/ հաւատոցն Քրիստոսի, զի վկայեսցեն ըստ անուան քրիստոնէութեանն և գործոքն: - 182. եդին զոտս նոցա ի կապանս երկաթիս և բարձին ուղտուց և խաղացուցին ի Սամառայ. – 296. Եւ ազատորերոյն Վասպուրականի աղերսեալ՝ մի երթալ զայն ճանապարհ, առաջի դնելով զախտակրելն՝ նորա ընտրեալ զմահ ի վերայ քեռոյն իւր, քան զկեանս կեղակարծ ինչ խորհել զնմանէ: - 384 և անդ զբարիոք պատերազմն պատերազմեալ՝ որպէս քաջ հովիւ զանձն իւր եդ ի վերայ հօտին – 104. Եւ անդէն զտարակարծելի գիւտիցն յոյս երկբայութեան՝ յայլոց քննողական աշխատութեանց եդից առ ընթեր թելադրութեամբ. – 12. և առ ինքն ժողովեալ նախարարքն Հայոց՝ դնեն ուխտ և դաշինս աստուածայինս, միջնորդութեամբ սուրբ Աւետարանին – 134. և առաջի դնէ Երուանդայ զպատճառս փախստեանն – 82. Եւ առեալ զմարմին նորա տիկնոջն Սեդայի կնոջն Աշոտի և եդ ի գերեզմանի, ի տեղւոջն որում Զորոյ վանքն ասեն, ի վերայ գեաղջն Ահաւականից: - 370. և բախեցին արտաքոյ զդուռնն ուր մտեալ էր իշխանն, և կալեալ զնա հանին ի բարձրագոյն տեղիս ամրոցին, և եդին ի բանտի ի ներքսագոյն սենեկացն. – 348. և դարձեալ եդին ի վերայ ի տեղւոջ վկայութեանն նորա. ի Գոռոզու մերձ ի լեառն Քշիթ, ուր էր բանակ այլազգեացն: - 290. Եւ ելեալ գնաց զհետ կոչնականացն ի գութ հարազատութեան, և ի կարծիս սաստիկ հիւանդութեան, թէ մերձ ի մահ անկեալ դնիցի, ըստ ստուգելոյ կոչնականացն: - 348. Եւ եղև ի միում աւուրց, ի գալ նորա ի նմանէն՝ ձայն օտարոտի, և ազդումն ահագին և դիւական անկեալ ի վերայ /գրքում՝ վերա/ նորա՝ ուշաթափ անկեալ դնէր – 158. Եւ եղև իբրև եհաս իշխանն յարքունիսն՝ ետ կապել զոտս նոցա կրկին շղթայիւք և դնել ի բանտի. – 220. և երդումն արարեալ ուխտ դիցուք ի մէջ մեր երկոցունց՝ խաղաղութեամբ ունել զթագաւորութիւնն,,: - 152. Եւ զայս ամենայն հաստատեալ եդ օրէնս ազգի իւրում, կոչելով Կուրանս: - 164. Եւ զայս Եղկղեսիանոսք. բայց ինձ այսպէս թուէր, թէ աղանդն Եղկղեսիանոսաց վաղուց շիջեալ խափանեալ լինէր ի քաջաց վարդապետացն սրբոց, զոր եդն Աստուած յեկեղեցւոջ. – 254 և զի էր վարժեալ ուսմամբ Աստուածաշունչ գրոց և ընդել և ծանոթ էր ճարտասանական հրահանգիցն՝ եդ առ յայն ժամու իմացական տեսութիւնն զերգս – 284. Եւ զի մի երկայնեալ որ ինչ վասն նորա ապիրատ և ինքնակամ և անզիղջ և անխիղճ առանց պատկառանաց մոլորութիւն սորա լի անամօթութեամբ՝ի քաց դիցուք զսա ի միջոյ յիշատակի նախարարացն – 248. և իբրև եդ առաջի զվնասուցն որով կարծէր արկանել զնա ի հաղբս կորստեան՝ ասէ ցերանելին – 294. և իբրև զպարիսպ անդամանդեայ՝ այնպէս եդին զանձինս ի վերայ բազմութեան գաղթականին աշխարհակոյտ ամբոխիցն, իբրև քաջ հովիւ ի վերայ խաշանց մեռանել յանձն առին: - 230. և իբրև զքաջ հովիւն դրուատեալ ի փրկչէն՝ զանձն իւր եդ ի վերայ խաշանց ընդդէմ ապականարար գայլոցն, յարձակեալ յանխնայ դիմեցուածովք, յարիւն և յապաժոյժ, ի սատակումն և ի ծախումն սրոյ մատնեաց բոլորովիմբ զյարձակեալս նեղիչս աշխարհիս. – 312. Եւ խնդրեալ զդի նորա վաճառականաց՝ պատեցին զնա ի ձեռս եպիսկոպոսին Դաւթի նորուն գաւառի և եդին ի տապանի յեկեղեցւոջն որ ի նմա: - 354. և խոստացեալ

պատարագընկալին՝ ոչ ևս զնոյն հատուցանել երկրի ուխտ յաւիտենական հաստատեալ՝ զաղեղն իմ եդից յամպս, որ է ծիածանդ – 32. և կալեալ զնա եդ ի բանտի ի Նկան բերդի և զամրոց նորա եհան ի նմանէ, և կացոյց զհաւատարիմս իւր պահել զնա, և զտուն և զստացուածս հանեալ ի նմանէ՝ և կացոյց ի վերայ աշխարհին զիւր գործակալս: - 348. Եւ նորա զայս ամենայն չարիս կատարեալ՝ ևս բազմագոյնս քան զայս հաստատեալ եդ ազգի իւրում օրէնս բազում և այլ չարագործութեամբք. – 164. Եւ պատուական արանցն քրիստոսասիրաց մտեալ առաջի թագաւորին՝ խնդրեցին զմարմին սրբոյն, և առեալ պատեցին և եդին ի գերեզմանին. – 254. և սաստիկ կսկծեցուցանէր զնոսա բանիւք, ունելով իւր վկայ զԵսայի մարգարէ՝ յասելն, ,,լուարուք, իշխանք Սողոմայեցւոց, ունկն դիք օրիացն Աստուծոյ ժողովուրդ Գոմորացւոց,,. – 182. Եւ սկսան յաւելուլ ի վերայ չարեացն այլ չարիս, զի ընդ միմեանս մարտ և կռիւս դնէին յաղագս իշխանութեանն ցանկութեան, և ճեղքեցան ի միմեանց և զօրս գումարեցին ի զերծելոցն ի սրոյն և ի գերութենէն Բուխայի. – 298. և ցուցէք յականէ յանուանէ մի ըստ միոջէ իւրաքանչիւր զվնասս զոր գործեալ եմ, դի՛ք ի լսելիս համագունդ զօրականացս, և մի՛ պատկառէք խօսել զճշմարտութիւնն: - 214. Զայս ևս առաւել քան զսոյնս և բազմապատիկ կարգեցին եդին բանս գեղեցկայարմարս ի Քրիստոս հաւատոցն: - 246. Զայսոսիկ և առաւել քան զսոյնս ասելով՝ դնէր առաջի զօրաց իւրոց աստուածասէր իշխանն Աղուանից: - 276. Զի այր քաջ է և պատերազմող, և միաբանք են որք ընդ նմա են զօրքն, և զանձինս ի մահ դնիցեն ի վերայ տանց և աշխարհաց և ազանց և տոհմից իւրեանց: - 212. զոր ընթերցասէրն Պտղոմէոս գրեալ և յարդարեալ ստուգաբանութեամբ, դնեն զգուշութեամբ ի դիւանապահ տունս գանձուց մինչև ի Կղէոպատրա կին, որպէս վերագոյնն գրեցաք: - 74. զուրացութեանն ի քաց դնելով զվատթարութիւն – 336. զօրս գումարէիք, այրուձի կազմէիք, մարտ և պատերազմունս գրգռէիք, ճակատ դնէիք և զզօրս մեր ի սատակումն սրոյ մատնէիք – 244. Իսկ սրբոյն Ներսէսի իրազէկ եղեալ չարին չարաբարոյ չարախորհրդութեանն՝ անէծս մեծամեծս և ազդոյս և զօրաւորս դնէ ի վերայ Մարդպետին – 100. Իսկ տեղի շիրմին յորում նախահօրն եղան ոսկերք՝ կատարման և կառափման, որ նոյն ինքն է գագաթն և Գողգոթայ ըստ եբրայականին, երկակի անուամբ. – 34. Իսկ Փիլոն ասէ՝ զոսկերսն Ադամայ, ի պատիւ խնամոց, իբրև հօր հասարակաց՝ առեալ Սէմայ եդ ի տապանի անդ. – 32. հարկ եղև ակամայ կարգել դնել առաջի զդէմս անցիցն ըստ իւրաքանչիւր պատահմանց: - 234. Մինչդեռ կայր ևս կենդանի՝ ետ կանգնել փայտ մի մեծ և բարձր յոյժ, և դնել զնա ի ծայր փայտին, ունել ի բարձրաւանդակ տեղւոջ. – 290. Յայնժամ հրամայեաց բռնաւորն կապել զնոսա երկաթի կապանօք և դնել ի բանտի: - 250. Նա և ջուր մաքուր յապակի զուտ և վճիտ արկեալ, ի տապ արեգականն դնելով, և զնիւթ հրոյն առ ընթեր՝ ի շողոյ անտի արևակէզ եղեալ տոչորի նիւթն: - 52. շինեալ նորոգեաց և զեկեղեցին որ ի նմա յանուանակոչութիւն սուրբ Աստուածածնին Մարիամայ և զարդարեաց զնա մեծագանձ սպասուք և եդ ի նմա զԽաչն, զոր յիշեցաք վերագոյնն, յորոյ ձեռն ծանուցաւ զօրութիւնն հրաշագործ: - 390. շինէ և անդ ամրական տեղի, դժուարամատչելի ասպատակող հինից, դնելով ի նմա նմանապէս ապարանս փողոցայարդարս, տաճարակերտս սենեկագործս, բաւական ի պէտսն պատրաստեալ – 392 որ զջրհեղեղին իրս գուշակեաց Քսիւսիւթրեայ, և զառաջինս իւր գործոց բնաբանապէս գրել և դնել յաման պղնձի մաձեալ կապարով ի պահեստի ի Սիպարացւոց քաղաքին: - 36. Որբոց իբաւունս ոչ առնեն, և դատաստանի այրեաց ունկն ոչ դնեն,,: - 182. քանզի կարի ախորժելով ունկն դնէր և յօժարէր բառնալ զթագաւորութիւնն Հայոց - 118. և տիկինն սպարապետական ի Տարունոյ եկեալ և նշանացի զդի նորա գտեալ՝ տարաւ ի Պորպ յիւր աւան և եդ ի գերեզմանի: - 368.

ԴՆԵԼ ԱՌԱՋԻ - Այլ և զայս ևս եդին առաջի թագաւորին աղերսական մեղադրանս, եթէ ընդէ՞ր իբրև ժողովն գումարէր՝ ոչ զոք ի Հայոց հարկաւոր համարեցայք կոչել ի միաբանութիւն հաւատոց: - 132.

ԴՈՂԱԼ - և զանուն քաջութեան քո քեզէն կորուսանես, որով ամենայն աշխարհ զարհուրեալ դողաց և ոչ ոք եկաց ընդդէմ քո – 282.

ԴՈՂԴՈՋՈՒՄՆ - իբրև լուայ զայս դողդոջումն և սարսափումն զիս կալեալ յահէ յերկիւղէն եղելոյ. – 52.

ԴՈՂՈՒԹԻՒՆ - Եւ ընդոստուցեալ Խոսրով ի յահէն և զարհուրեալ մեծաւ դողութեամբ՝ խնդրեաց իւր տեղի փախստեան, աղաղակեաց և ասէ՝ ձի, ձի, և մտեալ յասպաստանն՝ ոչ հանդիպեցան ձիոյ: - 152.

ԴՈՂՈՒՄՆ - Եւ անդ ի միջոց գմբեթիւն ղօղեալ սալարեալ սարսռալից դողմամբ զետեղեալ լինէր: - 190.

ԴՈՅԶՆ - Բայց դոյզն մի զամբարշտին Մեհուժանայ զյանդգնութիւնսն ի վերայ Հայոց բացայայտեցից ի շարի աստ: - 102. մասնաւոր ինչ մարգարէական ոգւով եղելում ի մարդն օժնդակ խորհրդածութեան արծարծել անդրէն ի ձեռն ապաշաւանացն զվրիպանացն կորուստ. ըստ այսմիկ և այլոց կենդանեացն զգայականօքն և թէ ունայնացելովք առ ի դոյզն ինչ զգուշաւորականս: - 22. ոչ պիտոյացեալ եկամուտ լուսոյ, որով նսեմասցի առ ի հասանել երեկոյին, ոչ ապաժամանութիւն արեգական առ ի մերժել զմութ գիշերի լուսազգեստ ստեղծուածոյն, որ յետ առաջնոցն կարգի և դասու՝ զերկրորդն փոխանորդեցաւ վիճակ, ոչ կերակուր հոսանուտ առ ի լրութիւն տարաբարձ ունակութեանց անապականին, որ դոյզն ինչ փոքրագոյն քան զհրեշտակս գոլ. – 20.

ԴՈՅՆ - Եւ ահա դարձեալ ասեմ, չկայ ինչ քո. և զի մի կրիցես զոր ինչ խօսեցայ ընդ պատգամաւորս քո, և աւելի քան որոգել ջանար ընդ մեզ՝ զդոյն ընդունիցիս

ԴՈՒ - և դուք անդէն յաշխարհին կալարուք ձեզ բնակութիւն – 198. և դու ջանաս մոլորեցուցանել զիս ի հաւատէն Քրիստոսի: - 222. և քեզ եթէ հաճոյ թուիցի ապրեցուցանել զքեզ և զզօրս քո՝ արի ել աստի և գնա ի սահմանաց իմոց: - 278. Վա՛յ քեզ, եղո՛ւկ դու, այր քաջ, արքայդ մեծանուն, յորժամ կարկառիցէ բարձրեալն զձեռն իւր ի կործանել զքեզ և ի խորտակել զզաւազան ամբարտաւանութեան քո: - 148. ,,ա՛ղջկամարդ, ի բաց լեր յասպատակէ ասպարիսիս, ա՛յր կանացի, և ծանի՛ր զքեզ,,: - 114. ,,բարի՛ է քեզ, թագաւոր Հայոց, ե՛կ այսր զի պսակեցից զքեզ ես սպարապետս,,. – 108. ,,բնութեամբ ճշմարտութեամբ աշխարհդ Վասպուրական ձեր լեալ էր ժառանգութիւն, և զձեզ արտաքս հանեալ թողեալ են նախնեացն Աշոտի: - 362.,,Բուխայ գլուխ զօրավարաց ընդհանուր Թագաւորութեան Տաճկաց, Ջափր իշխեցող ծովու և ցամաքի, հաւասար և օրէնսդրին մերոյ Մահումաթի, և հաւատարիմ միջնորդ Աստուծոյ և մարդկան, և թագաւոր ընդհանուր ազգաց հարաւային աթոռակալութեան … Յղեցի զքեզ ելանել ի վերայ երկրիդ Հայոց ամենայն կենդանեաց – 236. ,,Գրեցի ձեզ, ի բաց կալ յայդմանէ, ուրեմն ոչ կամեցարուք լսել, ես զձեզ ապաշաւեմ, ասէ: - 138.,,դու, մոլի մանուկ, /ծն. մոլիմանուկ/ընդէ՞ր մեռանիս զուր և տարապարտուց,,. – 222. ,,եթէ հաճոյ թուիցիմ քեզ կնութեան, և դու կամիցիս քեզ զտիրելն Անձաւացեաց՝ մի վեհերեալ յապաղելով դանդաղկոտ լինիր և վերջանար զփութալն,,. – 324.,,Ելեր դու յաշխարհս Հայոց հրամանաւ արքունի՝ առնուլ զհարկս արքունի. մի՞թէ /176/ և հրաման ունիս յարքունուստ, գերել գերփել յաւեր դարձուցանել զաշխարհս մեր: - 178. ,,Ես այսպէս կարծէի, թէ յորժամ ես ընդ թշնամիս ձեր մարտնչիմ՝ դուք յայդմ կողմանէ օգնական ինձ լինիցիք, և միաբանութեամբ բարձցուք ի միջոյ զտիեզերական պատուհասն, զտունդ Սասանայ: - 138. ,,ես եկի խաղաղութեամբ յարքունուստ հրամանէ, և ոչ նման քեզ զապստամբութիւն ի գործ արկեալ. – 330. ,,և այս ևս քաջահաճոյ թուիցի քեզ, վեհդ և ամենեցուն գիտելիդ. և զի եղիցի ի մէջ քո և Դերենկիդ անկասկած միաւորութիւն՝ զդուստր քո տացես կնութեան Դերենկիդ, տիկնութեան Վասպուրականի,,: - 322. ,,Զբանս քո լուեալ՝ ասեմ, եթէ յԱստուծոյ է թագաւորութիւն և ում կամի տացէ. – 138. ,,զի՞նչ է այդ, զոր դուք ի ծածուկ գործէք, և ընդէ՞ր խորհուրդք գաղտնիք ընդ միմեանս խորհիք. – 214. ,,զոր ինչ միանգամ կամք յօժարութեան ձերոյ ախորժեսցեն՝ եղիցի ձեզ ստուգապէս առանց երկբայութեան. – 214. ,,ընդէ՞ր լքանես զձեռն քո և ընդ արուրիւն դոցա խառնես վատութիւն և առնես զօրացեալ ի վերայ քո ամենայն աշխարհաց – 282.,,Ի յարքունուստ

ընկալեալ քո զվերակացութիւն աշխարհիս Հայոց – 212. ,,ի քո իսկ ինքնակալ թագաւորութեանդ և ի յօրէնս առաջնորդին ձերոյ գրեալ է՝ ոչ գոլ ճշմարիտ վկայութիւն միոյ ուրուք և հաւատարիմ – 244. ,,իշխանք ձեր ապստամբք, ասէ, գողակիցք են գողոց, սիրեն զկաշառս, վրիժապարտք են: - 182. ,,իսկ եթէ եկեսցէ առ իս գիր յարքունուստ, կնքեալ մատանեաւ արքայի. և իցէ գրեալ ի նմա հրաման՝ գալ ինձ առ քեզ կամ երթալ յարքունիսն՝ ոչ ելից արտաքոյ հրամանաց նորա: - 286. ,,Կաւատ թագաւորն ձեր վախճանեցաւ, և որդի նորա մանուկ տղայ է. բայց արդ ի քեզ հասեալ թագաւորութիւնդ, և ես քեզ տայց զնա – 152 ,,Կաւատ թագաւորն ձեր վախճանեցաւ, և որդի նորա մանուկ տղայ է. բայց արդ ի քեզ հասեալ թագաւորութիւնդ, և ես քեզ տայց զնա – 152.,,հրամայեա արձակել արս հաւատարիմս, և ես յորժամ հասից ի դուռն արքունի՝ ի նմին ժամու խնդիր արարից Խաչին, և գտեալ զնա տայց բերել առ քեզ,,: - 154. ,,Մուտ ի տապանն դու և որդիք քո և կանայք որդւոց քոց. – 30. ,,յարուցեալ երթիցես դու ինքնին և քեզէն լուիցես ի նմանէ զոր ինչ ախորժիցէ, և բարձցի ի քէն ապստամբութիւնն, զորմէ կարծեն ապստամբ լինել ի թագաւորէն,,: - 214. ,,յորժամ զայս նիշ համբոյր մատուցեալ համբուրեցից զնա՝ դուք զազդոյ վէրս ի զօրութիւն նիզակի հարջիք զնա,,: -352. ,,նիստ դու աստ, մինչև արձակեցից զքեզ և արարից զկամս հայցուածոց քոց վասն որոյ եկեալ ես,,: - 226. ,,ո՞վ ոք էք դուք և յորմէ՞ աշխարհէ, և զի՞նչ անուն է ձեր. թերևս արդեօք դո՞ւք էք ապստամբեալքն յինէն,,: - 242.,,ո՞ւր է Աբէլ եղբայր քո,, - 24. ,,ոչ են օրէնք թագաւորութեանս մերոյ ի պայքար բանից զոք արկանել, և յերկարել ի բանս, որչափ արարաք ընդ ձեզ, զոր ինչ այլ արասցուք. – 246. ,,ոչ միայն զի չես աստուած՝ այլ շուն ես դու, և երամակ շանց՝ որ զկնի քո տողեալ սահին,,: -40. ,,որդեակ, ի վախճանելս իմում մի կայցես յայսմ աշխարհի, զի մի կորուսցես զկարգ քո ի մէջ անհաւատից, այլ երթիցես ի կողմանս Եգիպտոսի՝ բնակել ի մէջ բազմութեան եղբարց, զի շահեսցիս զոգիդ քո,,: - 162.,,որովհետև գտի շնորհս առաջի քո, և արարեր մեծարանս երեսաց իմոց, և առաւել քան զամենայն իշխանս Հայաստանեայց և մեծամեծս արքունի զիս նախամեծար և մեծարգի ցուցեր – 218. ,,վա՛յ քեզ, եղուկ դու, ազգ Տաճկաց, արանց և կանանց ամենայն ծովեզերեայ քաղաքաց. փոխանակ անաւրէնութեան լեզուիդ և պղծութեան կարգաց, որով բացեալ զբերանդ պղծութեան զանաւրէնս բարբառէիր: - 164.,,վասն այնր ելի յաշխարհս, զի մի Գուրգէն բռնաբար յինքն կորզեալ ձգիցէ զամուրս աշխարհիս, և յինքն բռնաբար զզօրս քո յանգուցանիցէ: - 362. ,,տո՛ւր ինձ, ասէ, ի գերելոց այտի՝ որչափ և կամք քո հրամայեսցեն,,: - 218. այլ ես ասեմ քեզ, եթէ Տէր կամեսցի՝ վաղիւ պատելոց է զքեզ պատերազմ քաջաց. և ճեթեսցեն ի վերայ քո իբրև զամպս երկնից ի բռնալիր նիզակօք անցանիցեն ընդ մէջ բազմութեան քո իբրև զփայլատակունս հրոյ շանթից: - 140. Այլ և սաստիկ հարուածովք սատակեսցէ զքեզ: - 164. Այլ զմեզ գիտես ո՛վ ոք եմք և ուստի՛ և յումմէ, և թէ զի՛նչ անուն է մեր՝ կարի քաջայայտ է քեզ - 242. այլ տեսից զքեզ զինու և աղեղամբ և սրով, քաջ արամբք և ընտիր երիվարօք. – 278. Ապա թէ ոչ՝ մի խաբեսցէ զքեզ յոյսն քո սնոտի – 146. Ապա թէ փութաս ելանել ի կենաց աստի առ զայրուցս կատաղութեան քո և զոսկերս ցրուես յանապատս և լինել կերակուր գազանաց երկրի և թռչնոց երկնից՝ քո կամք լիցին, և ես քաւեալ եմ յարենէ քումմէ – 278. Ապա թէ իբրև զհայր գրգեալ և զգուեալ էի զձեզ – 214. ապա թէ ոչ ի կամս կամաց զայդ առնես՝ ակամայութիւն ի վերայ հասեալ՝ և զոր ունիսդ հարկաւորաբար առնէ քեզ զայդ ևս թողուլ,,: - 330. Ապա թէ ոչ՝ տեսից վասն քո,,: - 236. Ապա համբարձեալ զձեռս իւր յերկինս՝ ասէ, ,,յիշեա՛ զիս, Տէր, յորժամ գաս արքայութեամբ քո,,. – 254. Ասէ երանելին. ,,տեսանեմ զքեզ որպէս զմի ի զառանցելոց խելագարեալ որպէս խօսիսդ. – 294. Ասէ թագաւորն. ,,մի արհամարհեր զթագաւորական բանքս իմ և կորուսաներ /գրքում՝ կորուստաներ/ զկեանս քո – 294. Ասէ, ,,զի՞նչ է նոր հաւատդ, որ այժմ ի քէն երևի. եթէ այլ ևս յաւելցիս ասել՝ անձին քում դու եղիջիր պարտական,,. – 160. ասէ, զի կացուցի թագաւոր ձեզ յազգէ և ի դենէ ձերմէ, մի՛ ծանր թուիցի ձեզ դառնալ անդրէն և ունել զիւրաքանչիւր ժառանգութիւն. – 110. ասէ. ,,զվրէժ արեանն Մուրկայ /140/ առի ի թշնամոյ նորա արդ կա՛մ եղիցի առնել ընդ իս զխաղաղութիւն և արգելուլ զսուր քո յերկրէ իմմէ,,:

-142. ասէ. ,,թէ ոչ բառնաս կորուսանես ի միջոյ զերկուս նախարարութիւնդ՝ ոչ բարիոքագոյն քո թագաւորութեանդ խորհին խորհուրդ. զի ձեռն նոցա է ընդ Շապհոյ արքայից արքայի,,. – 98. ասէ՝ զի դայեկաբար զորդիսն Սանատրկոյ սնուցանէաք, և դու ի թագաւորելդ քոյ որոյ երդմունս արարեալ յԱրտեմի և յԱրամազդ անկասկած կալ մնալ վասն որոյ երկիւղն ունէր: - 82. արդ աւասիկ հասեալ կայ և մնայ քո հրամանի. – 304. արդ ի բաց գնա, այր դու, /222/ ես մեռանիմ վասն Քրիստոսի,,: - 224. արդ փութա պատահեաց նմա, զի մատնեաց զնա Աստուած ի ձեռս քո,,: - 352. արդ ահաւասիկ հասեալ /242/ կամք առաջի քո, ինքնակալ թագաւոր իշխեցող կենաց և մահու. – 244. արդ դու յարուցեալ գնասցես ի մի քաղաքացդ Հայոց, որպէս օրէն է աշխարհակալաց. – 178. արդ դու մի անփոյթ յանհոգս յաղագս այդր մնայցես, անյապաղ հնարիցիս գտանել զխորհրդոցն նորա դատարկութիւն,,: - 346. Արդ ելէք ի վերայ աշխարհիդ զօրացեալ զօրութեամբ, և ձեր լիցի երկիրդ ի ժառանգութիւն,,: - 362. արդ հաճոյ թուիցի քեզ զոր խորհիմս. – 100. արդ հաճոյ թուիցի քեզ, քաջ զօրավար, զսորայս գործեցեալ քաջութիւն ի վերայ զօրացն Յունաց,,: - 304. արդ ո՞ւր է Աստուածն այն, զոր դուդ ասես, վասն է՞ր ոչ փրկեաց զԿեսարիայ և զԱնտիօք և զՏարսոն և զԱմասիայ և զԵրուսաղէմ և զԱղէքսանդրիս և զԹեբայիտ և զայլ աշխարս: - 146. Արդ վճարեալ է յիմմէ կողմանէ շատխօսութիւն ընդ քեզ. – 278. Բայց արդ զամենայն յանցանս քո և զվնաս զոր արարեր թողում քեզ. արի առ զկին քո և զորդիս և եկ այսր. – 146. Բայց արդ զամենայն յանցանս քո և զվնաս զոր արարեր թողում քեզ. արի առ զկին քո և զորդիս և եկ այսր. – 146. Բայց հրաման քո ճոխութեանդ ձգեաց զիս յայս մեծ ձեռնարկութիւնս, սակս որոյ բացաձգեցայց արտաքոյ շաղակրատոյ լեզուաց փառամոլ ոգոց: - 122. Բայց քանզի արդ տեսանեմք զձեզ անձնեայս և գեղեցիկս, և գեղ երեսաց ձերոց պատշաճագոյնս և վայելուչս, և որդիք թագաւորացն այսր աշխարհի լեալ էք դուք, և արժանի էք արգահատելոյ – 244. Բայց ապա հաճոյ թուիցի ձեզ՝ ի բաց կալ ի դոցանէ և միաբանել ընդ իս. – 138. Բայց Աստուած ըստ յօժարութեան քո սիրոյդ կատարեսցէ զկամս քո որպէս և հաճոյ թուիցի առաջի Տեառն,,: - 114. բայց դու պարտիս յանձն քո ապաշաւել քան թէ ի մեզ. – 138. բայց դու պարտիս յանձն քո ապաշաւել քան թէ ի մեզ. – 138. Բայց դուք, Հայք, տարաժամ ցուցանէք զտիրասիրութիւն. – 138. Բայց զգոյշ լերուք, մի՛ գուցէ ոչ հաճեսցի Աստուած, և խնդրեսցէ ի ձէնջ զվրէժ արեան կոտորածի աշխարհի: - 144. Բայց զի՞նչ իսկ խնդրիցէ թագաւորն ձեր յինէն, որ ոչ առնէ զխաղաղութիւն, բառնա՞լ կամի զթագաւորութիւնս զայս: - 144. Բայց մի ինձ մեղադիր լինիր, ո՛վ ուսումնասէր դու, սակս ոչ զբովանդակ սորա գործս շարել ի ճառս մանրապատումս: - 302. գուցե կատարիցեն չարիս ի վերայ քո, և կորզեն յընքեանս զթագաւորութիւն Նինուէի: - 82. գուցէ ներհակդ առ ընթեր կալով՝ ի միում ժամու բարկացեալ, և զքեզ ևս վարատիցէ: - 46. գուցէ ակամայ երթալովն, և նեղիչն աշխատելով ի պահելն՝ յաճախեսցէ ի վնաս և ի քէն, և օճան բարւոյ յայնմ հետէ ոչ ևս ումեք հասցէ գտանել,,: - 216. գուցէ յորժամ կատարիցեն զչարիսն զոր խորհեալ են ի վերայ քո, որպէս լուաք ի հաւատարմաց իւրեանց՝ օժանդակութեամբ Արտաշէսի մերժիցեն և զզարմ և զզաւակ քո ի թագաւորութենէ Ասորոց: - 82. գուցէ յորժամ կատարիցեն զչարիսն զոր խորհեալ են ի վերայ քո, որպէս լուաք ի հաւատարմաց իւրեանց՝ օժանդակութեամբ Արտաշէսի մերժիցեն և զզարմ և զզաւակ քո ի թագաւորութենէ Ասորոց: - 82. Դարձեալ նմին նման ասէ Պօղոս, զօրինացն ստորոգելով գրաւորութիւն, այսպէս ասելով, ,,մերձ է բան ի բերան քո և ի սրտի քում, այսինքն է /256/ բան հաւատոց զոր քարոզեմք,,. – 258. Դու աւադիկ ելեր մտար յերկիր Հայոց, ելեր ի կողմն թշնամեաց իմոց և ապստամբացդ զքեզ միաբանեցեր, զի յապաղեցեր հրամանաց իմոց: - 236. Դու աւադիկ ելեր մտար յերկիր Հայոց, ելեր ի կողմն թշնամեաց իմոց և ապստամբացդ զքեզ միաբանեցեր, զի յապաղեցեր հրամանաց իմոց: - 236. դու դիմօք մարտի առ իս զօր գումարեա և ել ընդդէմ իմ ի պատերազմ, և ի միասին մխեցից զձեռս ի սուսա և բարձից զսուսա ի պետութենէ Հայոց,,: - 340. դու ընդէ՞ր ոչ երկիրպագանես Բէլայ, եթէ ո՞չ տեսանես ո՞րչափ ուտէ և ըմպէ: - 38. դու խաւարային ես և չարասէր: - 46. դուք աւադիկ զընդդէմսն ինձ խոկայիք

միշտ – 244 Դուք աւադիկ ժողովեալ գայք ի վերայ իմ պատերազմաւ. – 138. եթէ ոչ այլ ինչ յակն ունելեաց բարւոյ ունիցիս ասել, զի՞նչ ինչ բարգաւաճանք քեզ լրութիւն անյագ որովայնին Բէլայ իցէ: - 38. եթէ չար ինչ թուիցիմ յաչս ձեր, և ապիրատս գործեալ եմ առ ձեզ և խարդախութեամբ բնակեալ եմ ընդ ձեզ՝ աւասիկ յանդիման երեսաց իմոց տուք պատասխանի – 214. եթէ ,,եկայք առ իս ամենայն աշխատեալք և բեռնաւորք, և ես հանգուցից զձեզ,,, և թէ ,,որ ուրասցի զանձն իւր վասն իմ՝ գտցէ զնա,,. - 252. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ ... և դու նպատակ՝ և աղեղն իմ խոցոտիչ – 278. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ ... դու ախոյեան՝ և մանկունք իմ յաղթանակ, դու ոսոխ՝ և զօրք իմ դատապարտիչք. – 278. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ ... դու ախոյեան՝ և մանկունք իմ յաղթանակ, դու ոսոխ՝ և զօրք իմ դատապարտիչք. – 27. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ ... քո պատերազմ՝ և մեր յաղթութիւն, քո մարմին՝ և իմ նիզակ, քո պարանոց՝ և իմ սուսեր. – 278. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ ... քո պատերազմ՝ և մեր յաղթութիւն, քո մարմին՝ և իմ նիզակ, քո պարանոց՝ և իմ սուսեր. – 278. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ ... քո պատերազմ՝ և մեր յաղթութիւն, քո մարմին՝ և իմ նիզակ, քո պարանոց՝ և իմ սուսեր. – 278. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ ... քո ստացուածք՝ և մեք ժառանգորդք, քո աւար՝ և մեք աւարառուք. դու աւազակ՝ և մեք կողոպտիչք - 278. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ ... քո ստացուածք՝ և մեք ժառանգորդք, քո աւար՝ և մեք աւարառուք. դու աւազակ՝ և մեք կողոպտիչք - 278. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ ... քո ստացուածք՝ և մեք ժառանգորդք, քո աւար՝ և մեք աւարառուք. դու աւազակ՝ և մեք կողոպտիչք - 278. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ ... դու եղէգն՝ և մեք հուր դիւրաբախ, դու յարդ՝ և մեք հողմք դիւրափուչ – 280. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ ... դու եղէգն՝ և մեք հուր դիւրաբախ, դու յարդ՝ և մեք հողմք դիւրափուչ – 280. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … դու ծաղիկ՝ և մեք խորշակ թառամեցուցիչք, դու անդ պտղալից՝ և մեք կարկուտ ապականարար – 280. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … դու ծաղիկ՝ և մեք խորշակ թառամեցուցիչք, դու անդ պտղալից՝ և մեք կարկուտ ապականարար – 280. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … դու շինուած առանց հիման՝ և ես հեղեղ հիմն ի վեր տապալիչ – 280. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … դու գէշ՝ զօրքն իմ պատառիչ գազան, որ պատառեն զառագաստ սրտի քո. – 280. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … դու գէշ՝ զօրքն իմ պատառիչ գազան, որ պատառեն զառագաստ սրտի քո. – 280. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … դու խաղալիկ՝ և մեք մանկունք, ի ձեռն առեալ զզօրութիւն քո՝ խաղալով խաղամք ընդ քեզ և ամենայն հպարտութիւն ամբարհաւաճութեան քո. – 280. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … դու խաղալիկ՝ և մեք մանկունք, ի ձեռն առեալ զզօրութիւն քո՝ խաղալով խաղամք ընդ քեզ և ամենայն հպարտութիւն ամբարհաւաճութեան քո. – 280. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … դու խաղալիկ՝ և

մեք մանկունք, ի ձեռն առեալ զզօրութիւն քո՝ խաղալով խաղամք ընդ քեզ և ամենայն հպարտութիւն ամբարհաւաճութեան քո. – 280. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … դու խաղալիկ՝ և մեք մանկունք, ի ձեռն առեալ զզօրութիւն քո՝ խաղալով խաղամք ընդ քեզ և ամենայն հպարտութիւն ամբարհաւաճութեան քո. – 280. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … դու երէ վայրի՝ և մեք որսորդք, դու թռչուն՝ և մեք ի բարձանց ի վայր իջուցանեմք և վարմ ձգեալ. – 280. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … դու երէ վայրի՝ և մեք որսորդք, դու թռչուն՝ և մեք ի բարձանց ի վայր իջուցանեմք և վարմ ձգեալ. – 280. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … դու վիշապ ծովական՝ և մեք կարթ, ի քիմս քո ի վեր ձգելով զքեզ ի խորոց անդնդոց. – 280. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … դու վիշապ ծովական՝ և մեք կարթ, ի քիմս քո ի վեր ձգելով զքեզ ի խորոց անդնդոց. – 280. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … դու վիշապ ծովական՝ և մեք կարթ, ի քիմս քո ի վեր ձգելով զքեզ ի խորոց անդնդոց. – 280. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … և դու իբրև զեղջերու առանց եղջեր՝ և մեք արծուիք ի վերայ քո, կուրացուցիչք աչաց քոց, և գէշ զքեզ արկանել ձագաց իմոց և աղուեսուց ի ծակս բնակեցելոյ: - 280. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … և դու իբրև զեղջերու առանց եղջեր՝ և մեք արծուիք ի վերայ քո, կուրացուցիչք աչաց քոց, և գէշ զքեզ արկանել ձագաց իմոց և աղուեսուց ի ծակս բնակեցելոյ: - 280. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … և դու իբրև զեղջերու առանց եղջեր՝ և մեք արծուիք ի վերայ քո, կուրացուցիչք աչաց քոց, և գէշ զքեզ արկանել ձագաց իմոց և աղուեսուց ի ծակս բնակեցելոյ: - 280 Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … և դու իբրև զեղջերու առանց եղջեր՝ և մեք արծուիք ի վերայ քո, կուրացուցիչք աչաց քոց, և գէշ զքեզ արկանել ձագաց իմոց և աղուեսուց ի ծակս բնակեցելոյ: - 280. ելցեն ի քեզ փայտահարք բազումք և կոտորեսցեն զմայրս քո մեծամեծս և զմատաղատունկս բարձունս. – 148. Եհարց սաստիւ կամ թէ հրամանաւ տէրութեան իւրոյ, ,,ի բաց լեր, ասէ, ի հաւատոցն Քրիստոսի, և իմ թողեալ քեզ զբազում վնասսն զոր գործեցեր – 290. ես վաղ անարգեցի զքեզ, և ոչ փոքր ինչ երկիւղ կալայ ի սրտի իմում վասն քո, զի քամահելով ի վերայ քո՝ զզօրավարն քո հանդերձ զօրօքն ի սուր մատնեցի, և զաւար նորա բաշխեցի, /294/ և յերկրորդումն ոչ փոքր նախճիրս համարեցի զօրացն քոց. – 296. Եւ առհասարակ ամենայն տիեզերք ծխեալ տեսանիցեն, և ի քէն ամենևին հուրն ոչ պակասեսցէ յաւիտեան, իբրև զհնոց խեցագործաց այրեսցիս, և քեզ ոչ եղիցի հանգիստ: - 164. Եւ արդ մեք, նահապետք ազատաց Վասպուրական իշխանիս՝ Մուշեղ ի ցեղէ Վահևունեաց, Վահրամ յազգէ Տրունեաց, Վահրամ միւս, որ ի թիկնապահ իշխանիս … գրեցաք առ քեզ Բուխայ գլուխ զօրավարաց Տաճկաց և բարձակից մեծ թագաւորին. – 212. և լուան ամենեքեան զառնելն քո ընդ իս՝ մի՛ ընդունայն և դատարկ լիցի սիրելութիւն քո առ իս – 218 և տաց քեզ ագարակս, այգիս և ձիթենիս և սերմանս, զի վարեսցես և հնձեսցես, և մեք սիրով նայեսցուք ի քեզ: - 146. Եւ ահա դարձեալ ասեմ, չկայ ինչ քո. և զի մի կրիցես զոր ինչ խօսեցայ ընդ պատգամաւորս քո, և աւելի քան որոգել ջանար ընդ մեզ՝ զդոյն ընդունիցիս վտանգաւորս,,: - 280. և այլքն ամենայն դիւրաւ մտցեն ի ներքոյ ձեռին քո – 196. Եւ անդէն իսկ և իսկ փութացաւ, եհաս գուժկան առ թագաւորն, եթէ սպանաւ զօրավարն քո և ապստամբեաց ի պետութենէ քումմէ աշխարհն Հայոց: - 190. և աներկբայութեամբ փակես զամենայն ընդ լծով հնազանդութեան քո: - 196. և անընդունակք լինէիք՝ որ ի մէնջ առաքեցեալքն հազարապետք և վերակացուք աշխարհիս մերոյ և խնամատարք արքունի

հոգաբարձութեան գային առ ձեզ. – 244. Եւ ասեն ցթագաւորն, ,,լաւ է մեզ մեռանել վասն անուանն Քրիստոսի, քան վայելել ընդ քեզ. – 292. և ասէ, ,,եթէ աջողեսցին քեզ խորհուրդ մեր, զոր խորհեցաք ի վերայ Հայոց և իշխանաց նոցա, և ըստ ախորժակաց մերոց ի գլուխ ելանիցեն, որ ինչ կամք յօժարութեանց մերոց ղղձանայցեն- 184. և ասէր, թէ ,,զայս ամենայն զոր գրէ կաթողիկոսն Հայոց և առ ապստամբութիւն խորհել առ ի քէն, և զնախարարսն Հայոց զՅունաց թագաւորին խորհել հնազանդութիւն. արդ տեսանել պարտ է վասն այդր,,: - 130. Եւ արդ խնայեալ իմ ի ձեզ, և դուք առանց յապաղանաց և զիս աշխատ առնելոյ ի բաց լերուք յերկրպագութենէն Քրիստոսի, և եղիցեն անձինք ձեր ի գիւտս և կեցջիք. – 246. և արդ մեք զաւակ Աբրահամու եմք, և գիտէք դուք զխոստումնն /160/ որ առ Իսմայէլ հայրն մեր. – 162. Եւ արդ յայտնի լիցի, զի որչափ բաւէ զօրութիւն իմ և իցեմ կենդանի՝ կացից ընդդէմ զօրութեամբ և ուժով տեառն Աստուծոյ, և ոչ տեսից զքեզ սիրով խաղաղութեան. – 278. և արդ քանզի խօսեցայ ընդ ձեզ բանիւք ողոքանաց՝ և դուք թերևս յայդ գայթակղեալ խաբեցայք և պնդեալ կայք յամառեալ: - 246. և արդ քանզի խօսեցայ ընդ ձեզ բանիւք ողոքանաց՝ և դուք թերևս յայդ գայթակղեալ խաբեցայք և պնդեալ կայք յամառեալ: - 246. և արք զօրութեան էք դուք – 244. Եւ գրէ առ իշխանաց իշխան՝ ի բաց լքանել եթէ ունիցի ինչ անօգուտս խորհել, ապա թէ ոչ՝ տեսից զքեզ, ասէ, ի զէն և յասպազէն և ի ճակատամարտ. – 322. և դարձեալ՝ թէ ,,դատաստանս արդա՛ր դատեցարուք, և ողորմութիւն և իրաւունս արարէք, քանզի առ ձեզ են բանք իմ, ո՛վ բռնաւորք,, , ասէ Սողոմոն. – 182. և Դաւիթ՝ ,,խօսէի զվկայութիւնս քո առաջի թագաւորաց և ոչ ամաչէի,, - 260. և դու թէ ոստիկան խաղաղութեան էիր եկեալ յարքունուստ՝ զշինութիւն պարգևաբաշխէիր սոցա, և ոչ զաւերս և զխռովութիւն: - 278. և դու նոյնպէս սակաւուք եկ, կամ թէ արամբք, և տեսցուք /226/ զմիմեանս,,: - 228. և դուք ամենայն ուրեք ամրացեալ ի զգուշութիւն իբրև յամուր քաղաքի ընդ ձեռամբ իմով յանհոգս լեալ լինել ձեզ. – 214. և դուք զայսքան հատուցումն հատուցանէք ինձ, չիմացեալ ձեր զոր ասաց Դաւիթ – 214. և եթէ յերկարիցի գործոյս այսորիկ հանդէս և մարտիցն հանգամանք ոչ փութանակի վարիցին՝ գուցէ օգնականութեամբ գիշերոյ եկեսցէ ի վերայ քո և մեծամեծ աւճիրս ի վերայ քո և զօրացդ արքունի հասուցանիցէ: - 212. Եւ եթէ զքէն արեանն Մուրկայ խնդրէ՝ զքէն արեանն Մուրկայ խնդրեաց Աստուած ի Փոկասայ ի ձեռն հօր իմոյ Հայրակղի. և եթէ երկիր խնդրիցէ՝ եհան Աստուած ի մէնջ և ետ ի ձեռս ձեր: - 144. և եթէ վասն չարութեան գործոց նոցա տաղտկացաւ Աստուած և ետ ի ձեռս ձեր՝ բաւական լիցի ձեզ այդչափ որչափ կալէքդ. – 160. Եւ եհարց եթէ դո՞ւ իցես Աշոտ. ասէ այո ես եմ. երկրորդեալ և երրորդեալ և զսոյն լուաւ. – 216. և ես ամայացեալ ոչ ինչ փոյթ առնէի, միայն ձեզ զլիանալն սիրելով առ այսոքիւք. – 216. և ետու ի ձեռս քո զզօրս իմ հանդերձ զօրագլխովք մեծամեծօք իմովք, յամենայն ազգաց որ ընդ ձեռամբ իմով նուաճեալ են թագաւորազունք – 236. և զանուն քաջութեան քո քեզէն կորուսանես, որով ամենայն աշխարհ զարհուրեալ դողաց և ոչ ոք եկաց ընդդէմ քո – 282. և զբազուկս և զձեռս քո հզօր տկարացուցանես. – 282. Եւ զգանձդ Արեաց թագաւորութեան այնչափ արձակեցից՝ մինչև շատ լիցի ասել ձեզ, և բազմութիւն զօրաց՝ որքան և պիտոյ իցէ ձեզ, մինչև ձեր թագաւորութիւնն հաստատեսցի,,: - 138. Եւ զլեզուդ պղծութեամբ զոր սրէիր ի վերայ մեծազաւր թագաւորին՝ արդ նոր և զարմանալի վիրաւք դատեսցէ զքեզ քան զամենայն տիեզերս: - 164. և զոր ասէն այսպիսի ինչ է. ,,վա՛յ քեզ, եղո՛ւկ դու երկիրդ Պարսից, յորժամ բազմախուռն գունդք զօրացն Յունաց ի քեզ արշաւանս եղեալ՝ հասանիցեն և հարկանիցեն զքեզ ի սուր սուսերաց, և յառաթուր սմբակաց: - 148. և զոր կամիջիք՝ արասջիք ձեզ թագաւոր – 138. և զորդիս ձեր և զմանկունս տեսանելով ի գութ խանդաղատանաց ի գիրկս իմ ընդունէի ընծայիւք մեծաւ զգուանաց, իբրև զառ ի յինէն ծնեալս: - 216. և զքեզ կորակնեալ ամօթալից ի պարտութիւն մատնիցին, որպէս զյառաջագոյն եկեալ հազարապետն արքունուստ, զի ոչ կարաց կալ ընդդէմ նոցա, և ոչ ճ այր առ Ժ զօրացն Հայոց,,: - 214. և ըստ հրամանի ինքնակալ թագաւորին նուաճեալ ունիս ի հնազանդութիւն պետութեան ձեր զիշխանս և զտեարս, զկողմնակալս և զկուսակալս,

զքաղաքապետս և զմարզպետս բոլոր Հայաստանեայցս – 212. և թէ նոքա յերիս կամ ի չորս կամ ևս աւելիս բաժանեալ օգնական առնիցեն իւրեանց զամուրսն՝ մեծ աշխատութիւն քեզ հասուցանիցեն, և ամենայն խորհրդոց քոց խափանիչք /212/ գտանիցին – 214. և ի դիմաց ձերոց երևի, զի զօրութիւն բազում գոյ ի ձեզ, զի այդչափ վնասս գործեալ է ձեր առ իս - 244. և ի ձէնջ խնդրեցից երիս ինչս, և լուարուք ինձ – ի բաց արարէք յաշխարհէ զսուր և զհուր և զգերութիւն, և յերիցդ օգուտ գտանէք. – 144. Եւ իբրև ետուն զթուղթն կարծեցեալ իբրև յերեսաց արքայի՝ ,,ընթերցիր զայդ, ասէ, մի՛ ինչ ընդ մեղադրութեամբ արկաներ զիս, և կարծել նենգութեամբ գնալ առ քեզ և դրժել ինչ քեզ և ստել երդմանց /236/ մերոց. – 238. և իմ թողեալ ձեզ զչարիս ապստամբութեանն ձեր, վայելեսջիք ընդ իս և տիրեցէք աշխարհին ձեր,,: - 246 և իմ խնայել ի ձեզ ոչ արարից զրաւ կենաց ձերոց ըստ արժանի ապիրատ գործոց և վնասուցն, զոր յանցեայքն առ իս դուք. - 244. և լինիցիս իբրև զմի ի մահապարտաց, որ անձամբ զանձինս հերքեցին ի կենաց վտանգաւոր մահուամբ, որպէս և քեզ պատրաստեալ է – 294 և խոտեալ ի բաց ընկենուք զմիոյ անընկեր և անվերոյ իրաց հանդէս, որպէս և իսկ կոչեցեալ մարգարէն ձեր Մահուամաթ – 246. Եւ խօսէր ընդ նոսա սաստիկ և ահագին դատաստանօք և սպառնալեօք, թէ ընդէ՞ր և դուք ոչ մեռարուք ի պատերազմին, քան թէ ելեալ փախստական գնացէք գալ առ իս և տալ համարձակութիւն ծառայի իմում ի յայսքան վնաս. մի՞թէ արդեօք զԽոսրով մեռեալ կարծէիք,,: - 150. և կարիցես զիշխանս Հայոց կապանօք առ մեզ հասուցանել, մանաւանդ զիշխանն Վասպուրական զԱշոտ՝ քեզ և զաւակի քում տաց զերկիրն զայն ի ժառանգութիւն: - 184. և կինն անցեալ պատմեաց թագաւորին որ ինչ եղևն, զբողոք բառնալն իւր և զկացուցանելն վկայս՝ թէ ոչ վայել եմ քեզ կին, այլ արքայի, և որ ինչ եղևն – 272. և հայր քո Վասակ խորհիցի ինչ առ արքայի, և աղմուկ և շփոթ ինչ յուզիցէ հայր քո, որպէս թէ զապստամբութեան ինչ խորհել կարծիս զմէնջ առնուցուն: - 114. և հրաման հարկեցուցանող ճոխութեան քո ստիպէ զմեզ, ճեպել փութալ առ գիւտն հանդիսանալ և կարգել ոճով զփափագելին յայտարարական գրով, դրոշմել կանոնել ի գիրս աստ – 12. և ձեր լիցի երկիրն այն ի ժառանգութիւն և որդւոց ձերոց: - 198. և մատնեաց զմեզ Աստուած ի ձեռս քո. – 242. Եւ մեր անտես արարեալ զգործս վնասուց ձերոց, զոր մեղայք մեզ, և լիցին անձինք ձեր ի գիւտս, և կեցջիք և տիրեցէք աշխարհի և տանց ձերոց, դուք և որդիք ձեր – 244. Եւ մեր անտես արարեալ զգործս վնասուց ձերոց, զոր մեղայք մեզ, և լիցին անձինք ձեր ի գիւտս, և կեցջիք և տիրեցէք աշխարհի և տանց ձերոց, դուք և որդիք ձեր – 244. Եւ մեք ահա անփոյթ այդմ ամենայնի արարաք, զի յայտնի լիցի սէրն և գութ խնամոյն, զոր ասեմք ունել ընդ ձեզ: - 244. և մեք տացուք քեզ զհասս հարկացն և հաճեսցուք զմիտս քո – 178. և մի ի վերայ մեծ յանցանացն զոր յանցեար, որպէս լսեմդ զոր ինչ ամբաստանեն զքէն՝ յայդ ևս յաւելուր - 290. և միաբան զաղաղակ բարձեալ ասէին, ,,Աստուած, յօգնել մեզ նայեաց, և Տէր, յընկերել մեզ փութայ,, և որ ի կարգին, ,,զի վասն քո մեռանիմք զօրհանապազ, համարեցաք որպէս զոչխար ի սպանումն,,: - 266. Եւ մինչ այսպէս կայր աշխարհս յանկարգ խաղաղութեան՝ եհաս լուր գործոյն առ Աւշին և առ իշխանն Աշոտ, եթէ ,,վրդովեալ է երկիրն, և կան ի տարակուսի՝ որք զամուրսն քո ունին. – 362. Եւ միջնորդէր նմա հետևել հաւատոյ առաջնոյ Իսրայէլականացն, ,,զի թէ յայս եկեսցես՝ իմով հրամանաւ եղիցիս զօրագլուխ մեծ և առաջնորդ ամենայն տոհմի քո,,: - 158. Եւ յամենայն ազգաց որ ընդ ձեռամբ քո են՝ հաւաքեա առ քեզ զընտիրն այրուձիոց, և անց յայնկոյս գետոյն: - 196. Եւ յետ սակաւու միոյ ասէ. ,,ձեզ տաց զերկիրն Քանանու զվիճակ ժառանգութեան ձերոյ,,. – 34. և նախ քան ընդ պատժական տանջանաւոր խոշտանգանօք արկանելն զմեզ՝ բանիւք քո իբրև քարամբք հարեալ զմեզ՝ շտապ տագնապի ի վերայ արկանես թափել զոգիս մեր: - 242. Եւ ոմն ընթացեալ ետ գոյժ վաղվաղակի /150/ Խոսրովու, թէ ,,ապստամբեցաւ ամենայն Արեաց երկիր ի քէն, և զորդի քո Կաւատ նստուցին թագաւոր, և ահաւադիկ դիմեալ գա ի վերայ քո,,: - 152. և ոչ առ մի ոք այդչափ խնամ և հոգաբարձութիւն առնէաք, որչափ ընդ ձեզ և ընդ աշխարհ ձեր. – 244. և ունին

զզօրս քո ընդ իւրեանս – 82. Եւ սաղմոսէին միաբան՝ ,,վասն քո մեռանիմք զօրհանապազ. համարեցաք որպէս զոչխար ի սպանումն,,: - 250. և սուսեր ընդ մէջ ածեալ զբանն տերունական, զոր ասացն, թէ ,,յորժամ մատնիցեն զձեզ, մի՛ հոգայցէք թէ ո՛րպէս, կամ զի՛նչ խօսիցիք – 204. Եւ վասն այսր ամենայնի հարկ է քեզ երթալ, զի և կարծիք ապստամբութեանդ բարձցի – 216. և տաց քեզ զկողմանս Ասորոց և զամենայն Արեւաստան մինչև զՄծուին քաղաք, և ի յերկրէ Հայոց՝ զաշխարհս տանուտերական իշխանութեանն մինչև յԱյրարատ և ընդ Դուին քաղաք և յեզր ծովուն Բզնունեաց և ցԱռեստն աւան, և զմեծ մասն աշխարհին Վրաց մինչև ցՏփղիս քաղաք. – 136. և տեսանելով մեր զխնամարկութիւն բարի կամաց քոց ի վերայ աշխարհի, և զսէր երախտեաց որ առ մեզ՝ յօժարագոյնս եղիցուք և մեք մտերմութեամբ ծառայել և փութով մեծաւ կատարել զհրամայեալսն ի քէն,,: - 186. և քեզ եթէ հաճոյ թուիցի ապրեցուցանել զքեզ և զզօրս քո՝ արի ել աստի և գնա ի սահմանաց իմոց: - 278. զի Քրիստոսն այն, որ զանձն իւր ոչ կարաց ապրեցուցանել ի Հրէիցն, այլ կալան զնա և սպանին ի վերայ փայտի՝ իսկ արդ զքեզ զիա՞րդ կարէ ապրեցուցանել ի ձեռաց իմոց: - 146. Զի ահա ես զարթուցանեմ ի վերայ ձեր զազգ դառն և զերագ, որ գնայ ընդ լայնութիւն երկրի, ժառանգել զխորանս որ ոչ իւր են, աւեղ և երևելի: - 200. զի գործ մի գործեմ ես յաւուրս ձեր, գործ որում ոչ հաւատայցէք, թէ ոք պատմեսցէ ձեզ: - 200. զի ես տաց ձեզ բերան և իմաստութիւն, որում ոչ կարիցեն կալ հակառակ կամ տալ պատասպանի ամենայն հակառակորդքն ձեր,,: - 204. զի և զմեծութիւն ընչից, որ ի գանձս իմ՝ ամի ամի յաւար տալով՝ զուարթամիտ սրտիւ ինձ համարէի զյափշտակութիւն տան իմոյ որ ի ձէնջ և առ ձեզ - 216. զի ըստ իւրաքանչիւր հասակաց՝ զմի մի ոք ի ձէնջ /214/ գթալիր/ճիշտը՝գթալի/ սիրով մեծարէի այնչափ – 216. զի թէ ես յաղթեցից՝ երդուեալ ի մեծ աստուածն Որմազդ և յարեգակն և ի լուսին և ի հուր և ի ջուր և ի Միհր և յամենայն աստուածս՝ զի ձեզ տուեալ լիցի թագաւորութիւն Հայոց. – 138. Զի թէ իջանիցես յանդունդս ծովու՝ ձգեցից զցանցս իմ և ըմբռնեցից զքեզ. և ապա տեսանիցես զիս այնպէս՝ որպէս դու ոչ կամիցիս,,: - 146. զի թէ կարացից հարկանել զթշնամին իմ և կանգնել զթագաւորութիւնն իմ՝ ես եղէց քեզ որդի հնազանդութեան - 136. զի ոչ դուք նուազիցիք ի սովոյ, և ոչ հարկք արքունի կորնչիցին: - 144. զի ոչ ևս ունիմ շատ խօսիլ ընդ քեզ,,: - 290. զի տեսանեմ զքեզ այր պոռտաբան, /138/ զի յանձն քո խրախուսես և ոչ յԱստուած, ի բազմութիւն զօրաց և ի փղաց զօրութիւն. – 140. զի՞ կացուցեր զարդ զայդ ի գործակալութիւն աշխարհի քո - 82. Զոր և մեք ակն ունիմք և քեզ զսոյն զայս կամել – 186. զոր շարագրեալ յայտարարութեամբ յանդիման կացուցաք քեզ, քա՛ջդ բանասիրաց, Գագիկ Վասպուրական և մեծ զօրավար Հայոց – 122. ըստ այնմ զոր մարգարէն Եսայի ասաց, ,,յաւուր յայնմիկ բուռն հարկանիցէ այր զեղբօրէ կամ ազգակցէ իւրմէ և ասասցեն՝ լեր մեր իշխան, և կերակուր մեր ընդ քեզ լիցի,,. – 298. թէ ,,մերձ է բան ի բերան քո և ի սրտի քում, այսինքն է բան հաւատոյ զոր քարոզեմք,, - 258. ի քո ձեռս է խաղաղութիւն և խռովութիւն: - 278. Իսկ սպառնալիք քո և չարչարանք, զոր ասես ի վերայ իմ հասուցանել՝ խաղ մանկտոյ կամ զառանցելոց թուի յաչս իմ, և բանք քո նոյնպէս, որպէս առն անմտի և խելագար և ցնորեալ ծերոյ,,: - 290. կարող է Ատուած, եթէ կամեսցի՝ ցամաքեցուցանել զծովս առաջի ձեր: - 144. Կինն դարձեալ ճիչ բարձեալ ասէ. ,,վասն իմ սպաներ զտէրն իմ. ես ոչ վայել եմ քեզ կին, այլ մեծի թագաւորին,,. – 272. հազար ամ անսացեալ իմ քեզ, արդ դու ինձ անսա: - 46. հազար ամ անսացեալ իմ քեզ, արդ դու ինձ անսա: - 46. ձայն բարձեալ արտասուալից առ Դերենիկն, և զսուսեր մերկ ի ձեռին ունելով, և վաղր և սակր մի՝ ասէ. ,,որդեա՛կ իմ Դերենիկ, ողջոյն քեզ, ողջոյն քեզ, ողջոյն քեզ. ես ելի գնացի ի յաշխարհն Յունաց,,: - 320. ձայն բարձեալ արտասուալից առ Դերենիկն, և զսուսեր մերկ ի ձեռին ունելով, և վաղր և սակր մի՝ ասէ. ,,որդեա՛կ իմ Դերենիկ, ողջոյն քեզ, ողջոյն քեզ, ողջոյն քեզ. ես ելի գնացի ի յաշխարհն Յունաց,,: - 320. մեղք մեր արարին և ոչ քաջութիւն ձեր: - 144. մեք տացուք զԱշոտ ի ձեռս քո առանց զինու և մարտից և ճակատուց կազմութեան, և մի ինչ յայնոսիկ աշխատ լինիցիս. – 212. միթէ դո՞ւ միայն առաջին յաղթեցար և հարար ի թշնամեաց, կամ քո՞ միայն զօրքդ անկան, կամ

քո՞ և եթ աւար բաժանեցաւ: - 282. Միթէ դո՞ւ միայն բնակելոց ես յերկրի: - 330. մինչև եկից հասից ի լայնանիստ ընդարձակ ասպարէզս մատենից պատմութեանցս՝ ոճով մի ըստ միոջէ շարեցից, կարգեցից, գրեցից զախորժելին քեզ: - 74. Յայնժամ թանձրացեալ մթասցի, բալ և մառախուղ խաւար ի վերայ լերանց և դաշտաց քոց. – 148. յայնժամ ելցէ հուր ի քէն ծնեալ, և կերիցէ զքեզ և զբազմութիւն ուստերաց և դստերաց քոց, ի քէն ակն ունելով զբորբոքումն: - 148. յայնժամ ահագինս որոտալով ճայթիցէ ի վերայ քո երկինք, և լսիցէ հնչիւն և բոմբիւն և դղրդիւն յանդնդոց, ձայն որոտալոյ սմբակաց բազում ամբոխից երիվարաց և աղաղակ բազում սպառազինաց յարձակեսցին ի վերայ քո. - 148. յայնժամ կերիցէ սուր զպատերազմողս քո. – 148. Յայնժամ մերկասցի արեգակն զլոյս իւր ի քէն և զգեցուսցէ քեզ խաւար. – 148. Յաւելում պատկանաբար գրել քեզ զարիական նահատակութենէն հանդիսական ժուժկալութեամբ ողջախոհաբար կրթութեամբ զզինուորական երկասիրութեամբն յօժարաբար դեգերել զմարզպանութեանն արդիւնաւորել անուանակոչութիւն: - 398. Յղէին պատգամս առ որդիսն Իսմայէլի և ցուցանէին զմտերիմ հարազատութիւն, թէ ,,որդիք Աբրահամու եմք մեք և դուք, եղբարք. պարտ է ձեզ գալ յօգնականութիւն մեզ, և առցուք զերկիր ժառանգութեան մերոյ,,: - 156. Նա ևս ծանօթագոյն քեզ գրեմ – 16. նոյնպէս արարից ընդ քեզ և ընդ զօրս քո: - 278. Ո՞չ ածէք զմտաւ և ոչ զմի ինչ ի բարեացն, զոր ձեր յինէն գտեալ. – 214. Ո՞չ ապաքէն դու իսկ տեսանէիր, զի մտանէի և ելանէի ի սուրբ եկեղեցին ընդ ամենայն հաւատացեալսն – 222. ո՞չ ապաքէն տունդ Սասանայ եբարձ զերկիր ձեր և զտէրութիւնդ, և դուք դիմեալ գայք ի վերայ իմ: - 138. ո՞վ ասասցէ յիմար արքային Զրադաշտի՝ ասա՛ ձրավաստակ աստուածոյդ քո Որմզդի՝ չաշխատել տարապարտ. – 46. ո՞վ ես դու՝ ասէ. ես եմ որդին քո Որմզդ. – 46. Ոչ կամեցար կամօք տալ զանձն ի ծառայութիւն մեզ, այլ տէր և թագաւոր կոչես զքեզ. զգանձն արքունի որ իմ առ քեզ է՝ ծախես, և զայդ ոչ գիտես, եթէ վաղիւ համարս տալոց ես: - 146. որ տեղասցեն ի վերայ ձեր նետս երկաթեղէնս և շուառունս մուխս պաղաւատիկք սլաքովք և հաստաձիգք աղեղանց և կռուիք բազմադիմիք՝ որչափ Խոսրովայ և ձեզ պիտոյ իցէ,,: - 138.. որ կարի սիրելի է ինձ, մանաւանդ թէ յոլովից, կամ թէ ամենայն հաւատացելոց ի Քրիստոս՝ յերկարագոյնս առնել ի ճառիս զղեգերումն շահատակութեան, ձեզ լսել և ինձ գրել: - 76. որով մահուամբ և կամիս՝ պատրաստ եմք յամենայն հնարս չարչարանաց մտանել, զոր ուսոյց քեզ վարդապետն չարեաց հայրն քո սատանայ. – 292. Որով օրինակաւ կամք քո հրամայեն՝ եկեսցէ ի վերայ մեր պատիժ պատուհասի. – 246. որպէս ասաց Ամովս մարգարէ, ,,գերծիր և կտրեա ի վերայ փափուկ որդւոց քոց, լայնեա զխզումն քո իբրև զարծուոյ, զի գերեցան ի քէն,,: - 238. որպէս ասաց Ամովս մարգարէ, ,,գերծիր և կտրեա ի վերայ փափուկ որդւոց քոց, լայնեա զխզումն քո իբրև զարծուոյ, զի գերեցան ի քէն,,: - 238. որպէս ասաց Պաւղոս, եթէ ,,դուք տաճար էք Աստուծոյ կենդանւոյ,, , և դարձեալ ասէ թէ ,,տուն Աստուծոյ եմք մեք,,. և դարձեալ մարգարէին ասէ, բնակեցայց ի նոսա և գնացից ի նոսա,,: - 394. Որպէս և Եզեկիէլ մարգարէ ասէ, ,,հայր քո քանանացի էր և մայր քո քետացի,,: - 182. որպէս և ցուցանէ քեզ պատմութիւնք սրբոց Վարդանանց – 48. Չիցէ՞ լուեալ ձեր զոր ասաց Սողոմոն, թէ ,,որ հատուցանէ չար փոխանակ բարւոյ՝ չար ի տանէ նորա մի պակասեսցէ,,: - 214. Վա՛յ քեզ, եղո՛ւկ դու, այր քաջ, արքայդ մեծանուն, յորժամ կարկառիցէ բարձրեալն զձեռն իւր ի կործանել զքեզ և ի խորտակել զգաւազան ամբարտաւանութեան քո: - 148. Վասն մարմնաւորացն այնչափ նահատակեցայ, որպէս գիտացերն և որպէս այժմ լսես յինէն, վասն Քրիստոսի և վասն յաւիտենական կենացն ո՞չ մեռանիցիմ, կամ արդեօք ի քէ՞ն երկնչիցիմ. քա՛ւ լիցի. – 296. տես քեզէն և ծանի՛ր, զի ոչ գոյ վնաս իմ յիրիդ յայդմիկ կամ կարողութիւն արձակել զքեզ,,: -238. Քանզի թէ Աստուած կամեսցի՝ տանելոց է սաստկութիւն հողմոյ զզօրութիւն քո իբրև զփոշի,,: - 140. Քանզի վաղիւ առաւօտուն ցուցանեմ ձեզ փիղս վառեալս, և ի վերայ հզօր սպառազէնս ի քաջաց – 138. Եւ արդ եկ ասացից քեզ, ո՛րպիսի ողբովք ողբայ զնոսա հին մատենագիրն ասելով. – 164. զի գործ մի գործեմ ես յաւուրս ձեր, գործ որում ոչ հաւատայցէք, թէ ոք պատմեսցէ ձեզ: - 200.

ԴՈՒՋՆԱՔԵԱՅ - Արդ եկայք դիցուք զյանդիմանութիւն սոցա առ փոքր ինչ և դուզնաքեայ ի գրոց սրբոց – 254. բայց ակամայ և ի հարկէ գրեցից կարգեցից ի փոքր և ի դուզնաքեայ բանից, բովանդակեցից համառօտ սուղ և սակաւ բանիւ անցանել ընդ պատմութիւն իրիս այսմիկ – 240. Բաւականասցի իմ դուզնաքեայ բանքս առ հերձուածող մոլորութեանց: - 258. դուզնաքեայ երասանակալ փայտիւն վազս առեալ սիգաքայլ ճեմարանօք ընդ կապուտակաձև երկնագոյն լեռնային և դաշտական ասպարէզս – 396.

ԴՈՒԻՆ - Գունակ Կորխային բանակին յանդնդաքակ տունսն զբնակութիւնսն արարին, անխայեալ ի նինուէականն ստրջացեալ նախ անդ ո՛չ անխայեալ առ քարեղէն սիրտ քաղաքացւոցն Դունայ: - 358. և անցանէ ի Շիրակ, և հասեալ ի Դուին՝ աւերէ զնա և զՆախճաւան և զՈրմի – 148. Եւ գրեն թուղթ առ Յամանիկն, եթէ ,,ի մտանելն իմ ի Դուին քաղաք և զհարկս արքունի յիս գրաւել՝ և յանկասկած առեալ զիշխանս Հայոց՝ և եկեսցեն առ իս. – 340. և թողեալ զբնակելն ի Դուինն՝ ելեալ բնակեցաւ ի Նոր քաղաքին ի մեծ եկեղեցւոջն որ յանուն սրբոյն Գրիգորի շինեալ էր երանելւոյ տեառն Ներսիսի երկրորդի Հայոց կաթողիկոսի: - 358. և ինքն ել գնաց երթալ մտանել ի քաղաքն Դուին, ձմերոց ինքեան պատրաստեալ զնա, մինչ ի ժամ գարնանայինս, ունելով ընդ իւր կապեալս բազումս. – 240. և տաց քեզ զկողմանս Ասորոց և զամենայն Արեւաստան մինչև զՄծուին քաղաք, և ի յերկրէ Հայոց՝ զաշխարհս տանուտերական իշխանութեանն մինչև յԱյրարատ և ընդ Դուին քաղաք և յեզր ծովուն Բզնունեաց և ցԱռեստն աւան, և զմեծ մասն աշխարհին Վրաց մինչև ցՏփղիս քաղաք. – 136. Զկնի այսորիկ յառաջ խաղացեալ Ահմաթ և որ ընդ նմա կայսկազենիցն գունդք, երթեալ մտանել ի քաղաքն Դուին, թերևս կարասցէ ի կատարումն՝ զոր ինչ խորհեցան՝ հասուցանել զչարիսն: - 344. ժամ տուեալ նմա դառնալ առ նա ի ձմերոց նորա ի քաղաքն Դուին: - 218. Իսկ անօրէն զօրավարն … գնաց եմուտ ի ջերմագոյն տեղիս ի քաղաքն Դուին ձմերել անդ. – 262. ԿՈՐԾԱՆՈՒՄՆ ՔԱՂԱՔԻՆ ԴՈՒՆԻ Ի ՍԱՍՏԻԿ ՇԱՐԺՄԱՆԷՆ: - 356. յորում շահաստանն Դուին, մարդախիտ պարսպաւոր պատնիշօք պատուարեալ և տուրևառիկ վաճառականութեամբ և ազգի ազգի պղծութեամբ յափրացեալ յդփացեալ: - 358. ՈՐ ԻՆՉ ԶԿՆԻ ԱՅՍՈՐԻԿ ԳՈՐԾԵԱՑ ԲՈՒՀԱՅ Ի ԴՈՒԻՆ ՔԱՂԱՔԻ, ԵԻ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՎԿԱՅԻՑՆ: - 260. Սոքա ամենեքեան վառեալք սպառազէն պատրաստութեամբ և բազմաձեռն առատալիր պատարագօք՝ գնացին, զի առեալ տարցեն մուծցեն զնա ի Դուին քաղաքն: - 340.

ԴՈՒԼ ԵԻ ԴԱԴԱՐ - Իսկ զօրավարն Բուխայ կայր ի կոր կործանմանն, ի տարակուսանս ըմբռնեալ փղձկէր ի միտս իւր, ցնորակոծ լինէր, հնարէր ելս իրացն գտանել ի վրանայարկն փակեալ, և ոչ առնոյր դուլ և դադար: - 282. խոկայր և մտախորհ լինէր և վասն այլոց աշխարհաց և աշխարհակալաց չառնուլ դուլ և դադար – 268.

ԴՈՒՌՆ - և Հայրակղի հասեալ բանակեցաւ առ դուրս Տիսպոն քաղաքի. – 150. ապա ցուցին զտեղին ուր ծածկեալն էր. զոր առեալ վարեցին ի գերութեան, և ոսկի և արծաթ անբաւ խաղացուցին ի դուռն թագաւորին: - 142. Բայց բացումն դրան քան զամենայն այս չար է որ յաներևոյթս է բացեալ, դուռն կորստեան հոգոց՝ առաւել քան թէ մարմնոց – 196. Բայց բացումն դրան քան զամենայն այս չար է որ յաներևոյթս է բացեալ, դուռն կորստեան հոգոց՝ առաւել քան թէ մարմնոց – 196. Բայց արքայն Պարսից հեռացեալ պատերազմաւ ի Քուշանն ի դուռն ճորայ. – 128. եկեալ հասեալ աւուր կորստեան մերձ առ դուրս մեր – 196. երթեալ տուայտի ի դրան Մարաց Դարէհի, մինչ զգալ վասն նորա Երուանդայ. – 84. Եւ լցաւ ասացեալն ի Սոփոնիայ մարգարէէն, թէ ,,եղիցի յաւուր յայնմիկ ձայն ի դրանէ օցոտելոցն և գոյժ յերկրորդ դրանէն և բեկումն ի վերայ բլրոց: - 180. Եւ լցաւ ասացեալն ի Սոփոնիայ մարգարէէն, թէ ,,եղիցի յաւուր յայնմիկ ձայն ի դրանէ օցոտելոցն և գոյժ յերկրորդ դրանէն և բեկումն ի վերայ բլրոց: - 180. և բախեցին արտաքոյ զդուռնն ուր մտեալ էր իշխանն, և կալեալ զնա հանին ի բարձրագոյն տեղիս ամրոցին, և եդին ի բանտի ի ներքսագոյն սենեկացն. – 348. և ելեալ նստաւ ի ջորւոջն, զոր պատրաստեալն ունէին անդէն առ դրան վրանին, և հանին արտաքոյ դաշիկ բանակին՝ դարձուցեալ դառնալ ընդ նոյն ուստի եկն: - 346. Եւ թագաւորեալ Վռամ որդի Յազկերտի՝ կոչէ ի դուռն

զսուրբն Սահակ Հայոց կաթողիկոս: - 116. և կարգեցին հրամանատար ի դրանն զԽոռոխ Որմզդ, որ և սպանաւ ի բամբշանէն որ կոչէին Բոր: - 154. Եւ հասեալ Շաւասպայ Արծրունւոյ ամբարշտի յԱրտաշատ հանդերձ մարզպանաւն՝ շինեն ի դուռն քաղաքին զորմզդական մեհեանն, /124/ և զկրակապաշտութեան մոլութիւն բորբոքեն ի նմա. – 126. և որդի Որմզդի Խոսրով գնաց փախստական առ Մուրիկ թագաւորն Յունաց՝ զոր առեալ քեռիք նորա Վնդոյ և Վստամ գնացին փախստական ի դուռն կայսերական: - 136. Եւ Վռամ … փութացաւ կոչեաց դարձեալ ի դուռն զԱրտաշիր և զսուրբն Սահակ բազմութեամբ նախարարացն Հայոց. - 118. Զոր յառաջ մատուցեալ ասացից ըստ կարգի, թէպէտ և ոչ խնդամիտ յօժարութեամբ՝ սակայն ակամայ և ի հարկէ ճառագրեցից զբացումն դրան աստուածասաստ բարկութեան ի վերայ մեր – 196. Զոր մարդկային կարողութեան անհնար է /196/ փակել զբացումն դրանն ի կորուստ. – 198. Իսկ ի հասանել սրբոյն Սահակայ ի դուռն հանդերձ նախարարօքն՝ զիջանէ ցածնու Վռամ ի բարկութենէ վրէժխնդրութեան Հայոց քինահարութեան անարգանաց Շապհոյ, և ընդ Յունաց զսերտ խաղաղութիւն ունելով.- 116. Իսկ իբրև լուաւ թագաւորն զայս գոյժ աղաղակի հասեալ ի դուռն արքայի՝ մրմռեալ իբրև զառիւծ և իբրև զարջ տարակուսեալ – 180. Իսկ քաղաքապետն Սահակ ելեալ ընդ դուռնն, որ ելանէ ի բերդն Շամշղտայ, սամոյր զինքեամբ արկեալ և գաւազան ի ձեռն առեալ, յիմարեալ մտօք կորոյս զփախուստն իւր, որ կարող էր գնալ յով և կամիցի. – 272. նոքա երթեալ մտին անդ, փակեցին զդրունսն և ամրացան ի նմա և սկսան ապստամբել ի Հռովմայեցւոց տէրութենէն: - 156. Սահակ որդի Վաչէի կացեալ ի դրան Արտաշէսի շքեղ և երևելի ճոխութեամբ – 90. զի էր նորա /178/ գանձ բազում ի կարաս թաքուցեալ ի գետնափոր տան, ի ներքոյ դրացն ապարանից տան - 180.

ԴՈՒՌՆ ԱՐՔՈՒՆԻ - ,,հրամայեա արձակել արս հաւատարիմս, և ես յորժամ հասից ի դուռն արքունի՝ ի նմին ժամու խնդիր արարից Խաչին, և գտեալ զնա տայց բերել առ քեզ,,: - 154. Արդ յայսմ հետէ ըստ նեպակի գեղջն/գրքում՝գեաղջն/ կապճահամար ժժակք յամենայն ի դուռն արքունի ի սատակումն եկեսցեն. – 46. բայց միայն ի դրան արքունի մտանել և ելանել ընդ հաւատարիմս թագաւորին ի տունս դիւանաց և գանձուց: - 92. և խոստանայր շքեղ և երևելի կացուցանել ի մէջ աշխարհակոյտ ամբոխից ի դրան արքունի – 204. և կանայք կոտորելոցն հանդերձ խառնիճաղանճ ամբոխիւն լրբենի դիմօք, հոլանեալք և ի բաց ընկեցեալ զձև կանացի բնութեան, որպէս օրէն է նոցա, մանաւանդ տաճկական ազանց, և ի հետիոտս դիմեալք ի դուռն արքունի հասանէին: - 180. Եւ նուազեալ ազգին Արծրունեաց ոչ ոք մնաց, բայց միայն մանուկ մի Համամ անուն, որդի Արշաւիրի ծերոյ եղբօր Խուրէնայ, որ կայր ի դրան արքունի – 90. զայս խորհելով թէ զայսպիսի քաջ այր և պատերազմող ոչ պատշաճ վարկանելի է ի հեռաբնակ վայրս ի դրանէ արքունի կացուցանել: - 330. զորոյ լոյծ և մեղկ բարս ուսեալ թագաւորին՝ կացուցանէ զնա ի վերակացութիւն գործակալաց դրան արքունի – 90. զՎաչէ կացոյց ի դրան արքունի, զի ամենայն ոք նովաւ մտցէ և ելցէ յարքունիսն – 82. Իսկ զՎահագն Հայկազնեայ … կացուցանեն ի դրան արքունի, յառաջանալ ի գործ պատերազմին մեծաւ աշխատութեամբ՝ կամ մեռանել ի սրոյ թշնամեաց դիպելոց, կամ յաղթել քաջասրտութեամբ: - 70. Իսկ Խոսրովու կարծեալ արծարծեալ զզօրս իւր և որք ի դրանէն արքունի որ կոչին համհարզք և փուշտիպանք, և ամենայն արք ընտիրք/148/ տան թագաւորին ոյժ առեալ դարձեալ պատերազմել ընդ Հայրակղի: - 150.

ԴՈՒՍՏ - ,,և այս ևս քաջահաճոյ թուիցի քեզ, վեհդ և ամենեցուն գիտելիդ. և զի եղիցի ի մէջ քո և Դերենկիդ անկասկած միաւորութիւն՝ զդուստր քո տացես կնութեան Դերենկիդ, տիկնութեան Վասպուրականի,,: - 322. Ապա թագաւորեցուցին զԲորն զդուստրն Խոսրովայ, որ էր կին նորին, որում բամբիշն կոչէին. – 154. Ապա ոմանք թագաւորեցուցին զԱզարմիկ դուստր Խոսրովու, և զօրն Խոռեմայ թագաւորեցուցին զՈրմզդ ոմն ի Մծուին քաղաքի. – 156. առ որ զչարեալ Արէտ՝ խորհէր վրէժ առնուլ զանարգանաց դստերն, և ոչ իշխէր համարձակ յինքնակալէն Օգոստեայ Տիբերի կայսեր: - 78. Բայց միայն զԱրշակ

ոմն ի տոհմէն Վարաժնունեաց */փրկվեց/* խնդրեալ դստերն Շապհոյ Բագրատունոյ, զոր առեալ յայնժամ Աւշնի կնութեան յանօրէն ամուսնութիւն. - 372. Եւ առնու Ջաջուռ զդուստր Ենիանեայ կնութեան Սահակայ որդւոյ իւրոյ, որում անուն կոչէր Սմբատուհի: - 76. և ի նիրհելն իւրում՝ ձայնէ հոգին աւտար ի բերանոյ կնոջն քարացելոյ եթէ՝ ծնցիս որդի աշխարհակալ. որ և ի պոռնկութենէ յղացեալ իսկ էր դուստր ցեղի Դանայ: - 158. և ի չափ հասեալ ի տիոց տղայականաց՝ ետուն զդստերս իւրեանց կնութեան մանկանցն: - 98. Եւ ծնան նորա երիս որդիս, Սարգիս որ և Աշոտ՝ ՅԻԶ թուականութեանն Հայոց, Խաչիկ որ և Գագիկ ՅԻԸ, և Գուրգէն. մանկունք կայտառք և գեղապանծք և բարենշանք և ամենեցուն ցանկալիք. ծնաւ և երկուս դստերս: - 338. և ունէր կինն զանձ բազում, և նորա դուստր մի Անուշ անուն. – 90. Զի նոքա վասն ի կանայսն մոլելոյ ընդ դստերսն Կայէնի խառնակելով՝ ջրով կործանեցան. – 336. Զկնի այսորիկ եկն Աշոտ թագաւորն Հայոց մխիթարել զդուստր իւր և զթոռունս, և ևս առատանայր զհաստատութիւն իշխանութեանն Աշոտի և զոստիկանութիւնն Ապումրուանայ: - 356. զսա աղերսեալ տիկինն Վասպուրական Սեդայ, կին Աշոտի և դուստր Ապումրուանայ՝ զերծին զնա ի սրոյն Աւշնի: - 374 իսկ աշխարհն վերին Հնդկաց ասի լինել դստեր նորա: - 30. Իսկ ոմանք ի պատմագրաց ասեն, թէ և դուստր Նոյի և ճարտարապետ նաւին կնաւ և որդւովք և կարևոր բարեկամօք. (տապանի մեջ են մտել) որ և ինձ հաւանականք այսոքիկ թուին. – 30. մանաւանդ զի փեսայացուցեալ էր Շապուհ զԳագիկ ի դուստր իւր. – 364 յայնժամ ելցէ հուր ի քէն ծնեալ, և կերիցէ զքեզ և զբազմութիւն ուստերաց և դստերաց քոց, ի քէն ակն ունելով զբորբոքումն: - 148. Յանգ հանեալ Պտղոմեանց զժամանակ թագաւորութեանցն, և հասեալ /72/ մինչ ի Կղէոպատրեայ, դուստր Պտղոմէի Դիոնիսի. – 74. Սորա որդիք հինգ ծնանի, յորոց մինն Հերովդէս և միւսն Փիլիպպոս, զորոյ կինն հանեալ Հերովդէի՝ թող զկինն իւր զառաջին, զդուստր Արէտայ արքայի Պատրէացւոց. – 78. քանզի էին Ադամայ և այլ ուստերք և դստերք բազումք, այլ ոչ արժանաժառանգք պայազատութեան աշխարհահայր լինելոյ. – 24. քանզի ոչ էր օրէն թագաւորացն և օրինադրացն զկանանց ազգի թիւ ազգաբանութեան շարել, բայց միայն ըստ ժամանակագրութեանն կանոնի, որպէս և յԻսրայէլի զԳոթողիայ, և յԵգիպտոս զԿղէոպատրեայ դուստր Պտղոմեայ Դիոնիսեայ: - 16. Քանզի տեսեալ, ասէ, որդւոցն Աստուծոյ զդստերսն մարդկան զի գեղեցիկ էին՝ առին իւրեանց կանայս յամենեցունց զոր ընտրեցին: - 28.

ԴՈՓԻՆ - և սուսեր ընդ մէջ ածեալ, և հեծուցեալ ի մեծազարդ ջորւոջ, և նժոյգս առաջի և զկնի ի զարդ և ի զէն սպառազինեալ և ձայնք փողոց և դոփիւնք թմբկաց և այլ երաժշտական գործոց հնչեցուցանէին շուրջանակի. – 236.

ԴՊՐԱՊԵՏ - Իսկ զհարկացն տուրս յարքունիսն Կեսարու՝ ի ձեռն դպրապետին վճարէ առ կայսր. – 96.

ԴՊՐՈՒԹԻՒՆ - ԴՊՐՈՒԹԻՒՆ ԵՐՐՈՐԴ – 194. ԴՊՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՋԻՆ – 12. ԴՊՐՈՒԹԻՒՆ ԵՐԿՐՈՐԴ – 124. Զսա տեսեալ Մահմէտի՝ /162/ կոչեաց և յարեցոյց առ ինքն, հրամայեալ նմա գրել գիրս օրինաց ազգին իւրոյ, ձեռամբ Աբութուռաբայ իսմայէլացւոյ. քանզի ինքն ոչ գիտէր գիր և ոչ դպրութիւն: - 164. Ընդ նոյն ժամանակս յղէ թագաւորն զոմն ի յաւագ նախարարացն վերակացու Հայոց և հաւատարիմ ի վերայ հարկաց արքունի Ապուսէթ անուամբ, ըստ տաճկական լեզուին, յարելութեամբ եբրայական դպրութեանն: - 170. ի կանոնի անդ գտցես զՆինոս և զՇամիրամ և զԱբրահամ և զվեշտասաներորդ հարստութիւն Եգիպտացւոց, և ի չորրորդ դպրութեանն Յուլիանու Աղիկառնացւոյ, որպէս և ի չորրորդ դպրութեանն Մովսէսի: - 18. ի կանոնի անդ գտցես զՆինոս և զՇամիրամ և զԱբրահամ և զվեշտասաներորդ հարստութիւն Եգիպտացւոց, և ի չորրորդ դպրութեանն Յուլիանու Աղիկառնացւոյ, որպէս և ի չորրորդ դպրութեանն Մովսէսի: - 18. Կատարեցաւ Դպրութիւն Առաջին Պատմութեան Հայոց ըստ ազգաբանութեան Արծրունեաց սեռի: - 122. որոյ անունն գրեալ է ի դպրութեան կենաց: - 224. Քանզի Վարդան անցեալ գնացեալ էր սուրբ վարդապետաւն Մաշտոցիւ առ կայսր Թէոդոս և առ Ատտիկոս արքեպիսկոպոս

հանդերձ թղթովք սրբոյն Սահակայ, տանելով ընդ իւրեանց և զգիր և զբառ հայերէն դպրութեան. – 116.

ԴՌ - Եւ թողին զնոսա արք իբրև ԴՌ, վիրաւորք, բոկք և մերկք և հետևակք: - 150. Եւ կորեան ի զօրացն Պարսից յաւուր յայնմիկ սպառազէնք հեծելոց ԴՌ հանդերձ նաւօք իւրեանց: - 146.

ԴՌՈԹԵԱԼ - և բազմութիւն զինուորաց վառելոց աստի և անտի, և վարոցաւորք և սակրաւորք այսր անդր քշել զամբոխն դռոթեալ. – 236.

ԴՌՈԹ ՏՈՒԵԱԼ - Եւ ամենայն մեծամեծքն հանդերձ խառնաղանճ / 240/ ամբոխիւն դռոթ տուեալ, ոչ միայն ըստ հրամանի թագաւորին ելանել զհետ աղաղակի փողոյն և արքունի կոչնականացն՝ այլ փութացան տեսանել, թէ ո՛վ ոք և ո՛րպիսիք են սոքա – 242. և գռոթ/ճիշտը՝դռոթ/ տուեալ յանձնիւր որջարանաց զօրէն մեղուացն ի մեղուանոցացն արտաքս դիմեալ ի ժամանակս խաղացման ծննդոցն, առաջնորդութեամբ իւրեանց որդնածին առաջնորդին – 398. Եւ սկսաւ երկիրս առնուլ զնորոգումն, և եկեղեցիքն պայծառանալ ի զարդ և ի պաշտօնս շքեղութեան, և ցրուեալքն դռոթ տուեալ դարձան յիւրաքանչիւր տեղիս՝ շինել, տնկել, մոռանալ զցաւսն և զտրտմութիւնսն զոր կրեցին: - 318.

ԴՎԻՆ - և հարաւային ջերմագոյն օդն շնչեաց ի խորագոյն դաշտն քաղաքին Դվնայ – 268.

ԴՐԱԽՏ - որ արբուցանելով զդրախտն ընկղմի ընդ երկրաւ – 20. ,,իբրև զդրախտ փափկութեան երկիրն առաջի, և զկնի նորա դաշտ ապականութեան – 238. այլ և ոչ տարաբարձական, որպէս և /48/ արդ ևս ոմանք կարծեն, ոչ գիտելով զասացեալսն ի Տեառնէ աւազակին՝ այսօր ընդ իս իցես ի դրախտին: - 50. Այլ ի հրամանէ Աստուծոյ յանդիման դրախտին բնակելով պահոք ապաշխարութեան սգացեալ եղեն, ողբալով զվրիպումն առաջին կենացն, ամենայնիւ հրաժարեալ ի մարմնականաց, հոգիազարդ մարգարէութեամբ ժուժկալեալք ի մսոյ և ի գինւոյ: - 30. անհասական իմն շնորհիւ փառօք և պատուով պսակեալ զմարդն իշխանական ճոխութեամբ՝ վայելեցուցանէ դրախտին, տալով նմա բազմամեայ կենաց սահման իբրև զմի օր - 20. Եւ եհան արձակեաց զնա Տէր Աստուած ի դրախտէն փափկութեան՝ գործել զերկիր ուստի առաւ: - 22. և զի ասէ՝ գործել և պահել՝ ոչ իբր ի լիութիւն ամենակատար դրախտին կամ պահպանութիւն ի վնասակարաց – 20. Զոր և Աղէքսանդրի Մակեդոնացւոյ ի դէպ ելանէ առ Ողըմպիադայ վիպագրութիւնք. թերևս ի մասն ինչ արտաքոյ սահմանաց դրախտին հասանել. – 50. որով իցէ ասել արևմտական զդրախտն կամ /18/ ի միջոցի ուրեք. – 20. վասն որոյ զերկայնութիւն կենաց տալով նահապետացն Աստուծոյ՝ յանդիման դրախտին բնակեցուցանէր, ուսուցանելով՝ ի ձեռն ապաշաւանաց ի նոյն վերադարձիլ կեանս. – 26. Տնկեաց, ասէ, Աստուած զդրախտն յԵդեմ ընդ արևելս. այսինքն յերկրի յարևելս – 18. քանզի արդարև զգալի և շօշափելի էր դրախտն, և ոչ իմանալի կամ ի մէջ երկուց աշխարհաց – 48.

ԴՐԱԿՑՈՒԹԻՒՆ - որք ծանուցեալ զբռնանալն նորա ի վերայ պարսկական պետացն և զինչ կրեցին, զմտաւ ածեալ և զխառն ընդ աշխարհիս զդրակցութիւնն, և թէ գուցէ զպարսկայինն հասանիցէ մեզ կրել և աշխարհիս մեր՝ ձեռն ետուն հաւանութեան ի նորայն կալ մնալ հպատակութեան: - 360. Քանզի խառն դրակցութեամբ սահմանին առ միմեանս Փոքր Աղբագ և աշխարհն Կորճէից և Պարսկահայոց՝ և հանապազ առ միմեանս զգժտութիւն կեղծաբերէին, մարզպանն և որ զԿորճէիցն ունէին զգործավարութիւն. – 400.

ԴՐԱՆԴԻ - և զկէսն մահու դատապարտեալ, զգլուխս նոցա հատեալ ի փայտի բարձրացուցանէին ի վերայ դրանդեաց պարսպին: - 372. որպէս յայնժամ ի մահուն Ոզիայ արքայի, յաւուրս Եսայեայ մարգարէի՝ ի ձայնէ սրովբէից շարժեալ տաճարին տեառն, մինչ բարձրանալ դրանդեացն: - 358.

ԴՐԴՈՒԵԼ - Բայց այս ոչ իմացեալ եմ, թէ արդեօք թագաւորն դրդուեցաւ ի հրապոյրս նորա թէ ոչ: - 100. Եւ բազում այն էր որ մարտիրոսական ճգնութեամբ վկայեցին, քան որք դրդուեցան, առ ոչինչ համարելով զյափշտակութիւն ընչից և ստացուածոց և զմահս դառնագոյնս: - 124. և բազումք դրդուեցան և ելին զկնի սատանայի – 222. թէ գուցէ դրդուիցի ինչ ի միջոցէ ապաստանին վիմին հաստատնոյ – 204. Իսկ թագաւորն Հայոց Սմբատ անպատկան

վարկանելով զերթալն Աշոտի առ Աւշին, մի՛ գուցէ արդեօք և այլք դրդուիցին յիշխանացն զնորայն հետեւել ուղևորութիւն, և արգելուլն զԱշոտ՝ չանսաց ումեք: - 362.

ԴՐԴՈՒԵՑՈՒՑԱՆԵԼ - որով զբազումս դրդուեցոյց ի յաստուածային օրինացն և յերկրպագութենէ յաստուածորդւոյն: - 292.

ԴՐԺԱՆՔ - Զոր բան և վասն օձին սքանչելապէս ուսուցանէ Փիլոն Աղէքսանդրացի՝ յառաջ քան զդրժանացն դիպուածս՝ յոլովութիւն իմաստից ունել ամենայն շնչականաց. – 22. քանզի ոչինչ ունէր զկարծիս դրժանաց առ թագաւորն և առ զօրս նորա – 186.

ԴՐԺԵԼ - Եւ իբրև ետուն զթուղթն կարծեցեալ իբրև յերեսաց արքայի՝ ,,ընթերցիր զայդ, ասէ, մի՛ ինչ ընդ մեղադրութեամբ արկաներ զիս, և կարծել նենգութեամբ գնալ առ քեզ և դրժել ինչ քեզ և ստել երդմանց /236/ մերոց. – 238.

ԴՐԺՈՂ - Իսկ ի վերայ բազում հինիցն եկելոց ի վերայ Գուրգինի և սաստիկ պատերազմացն զոր պատերազմեցաւ յաղթող նահատակութեամբ. ոչ միայն յարտաքին թշնամեացն որ շուրջանակի պաշարէին, բազում այն էր որ ի ներքին ընտանեաց հարազատաց, ազգականաց դրժողաց, ուխտազանցաց, ստոց և ստերդմանց յուզէին աղմուկք: - 308.

ԴՐՈՇՄ - յայնժամ ամօթալից աչօք տեսցես զբազմափառ և զպայծառացեալ նշանս դրոշմացն բարձրացելոց: - 148.

ԴՐՈՇՄԵԱԼ - և զի հաւասարութիւն երից ազգացն, այսինքն որդւոցն Նոյի, կարգաւ կանոնեալ դրոշմեալ կան յոլովից գիրս ոչ է մեզ հարկաւոր զնոյն երկայնաբանութեամբ երկրորդել: - 12. զոր առաջնոցն մատենագրեալ դրոշմեալ կայ ի գիրս ընդ ժամանակս ժամանակս սոցա քաջարութիւնք և արժանաւորք յոլովագունի և մեծամեծաց գովութեանց: - 96.

ԴՐՈՇՄԵԼ - և հրաման հարկեցուցանող ճոխութեան քո ստիպէ զմեզ, ճեպել փութալ առ գիւտն հանդիսանալ և կարգել ոճով զփափագելին յայտարարական գրով, դրոշմել կանոնել ի գիրս աստ – 12. յառաջ խաղացուցից զբանսն, արագաքայլ արշաւանօք անցեալ գնացից ընդ շարագրածս անցնիւր պատմագրաց, զազգաբանութիւնն միայն ոճով դրոշմեցից ի շարի աստ – 74.

ԴՐՈՒԱԳ - և յօրինեաց պատրաստեաց ապարանս պատուաւորս գեղազարդ խրախճանական կարգադրութեանց դրուագս – 392. որպէս գրեալ աւանդեցաւ մեզ այս ի չորրորդ դրուագի խոստաբանեալ պատմութեանն Մովսէսի Խորենացւոյ, վերադարձութեան ի վերայ երեցունց դրուագեալ հատուածին – 122.

ԴՐՈՒԱԳԵԱԼ - որպէս գրեալ աւանդեցաւ մեզ այս ի չորրորդ դրուագի խոստաբանեալ պատմութեանն Մովսէսի Խորենացւոյ, վերադարձութեան ի վերայ երեցունց դրուագեալ հատուածին – 122.

ԴՐՈՒԱՏԵԱԼ - և իբրև զքաջ հովիւն դրուատեալ ի փրկչէն՝ զանձն իւր եդ ի վերայ խաշանց ընդդէմ ապականարար գայլոցն, յարձակեալ յանխնայ դիմեցուածովք, յարիւն և յապաժոյժ, ի սատակումն և ի ծախումն սրոյ մատնեաց բոլորովիմբ զյարձակեալս նեղիչս աշխարհիս. – 312. նորին հրահանգեալ կրթարանի ուսումնասիրութեանն վարժիւք ոռոգացեալ, այր քաղցրաբարոյ և հեզահայեաց, հասարակաբար առ հասարակ զինքն վարկանելով, արտաքոյ ամբարտաւանական բարձրայօնութեանն՝ կալով յաշտիճան հեզոցն, դրուատեալ ի փրկչէն մերմէ Յիսուսէ Քրիստոսէ: - 376.

ԴՐՈՒԱՏԵԼ - Բայց ինձ ոչ դանդաղելի կամ պատկառելի կամ մեղանչելի է զուգակշիռ նահատակելոցն նահատակակից վարկանել զսա և մարտիրոսականաւն զսորայս դրուատել ճգնողական մրցմունս – 300. և օրինեցաւ և դրուատեցաւ ի հեռաւորաց և ի մերձաւորաց, բնակաց և եկաց աշխարհիս: - 312.

ԴՐՈՒԱՏԻՔ - այլ և Մակեդոնացին Աղէքսանդրոս ոչ սակաւ դրուատեօք արձանս գրէր ի մատեանս դիւանապահ աւանդութիւնս զսորայս մեծափառ գլխաւորութիւն: - 96. յաճախագոյնս վասն Գուրգինայ վայելէ զդրուատեացն, կարևոր է բազմաձեռն աճմամբ զդրուատեացն յերկարագոյնս հատուցանել զճարտասանութիւնս. - 300. յաճախագոյնս վասն Գուրգինայ վայելէ զդրուատեացն, կարևոր է բազմաձեռն աճմամբ զդրուատեացն յերկարագոյնս հատուցանել զճարտասանութիւնս. - 300.

ԴՐՕՇ - բայց և նշանակս և դրօշս փողփողել առաջի, և դնել թագ իշխանական ի գլուխ և զգեստս արքունականս զանձամբ. – 236. դրօշ և վերջաւորս փողփողեալս՝ սաւառնաձայն հնչմամբ զլեառնն դնդեցուցանէին – 208. Եւ դրօշք փողփողեալ ըստ միոյ միոյ գնդի – 228. և կարգեցին ճակատս, և բոլորեցին ռազմ, և գունդս գունդս յընտրելոց զօրացն ըստ ազգս ազգս, շուրջանակի ի ներքս փակեցին զլեառնն և դրօշս և նշանս բարձրագոյնս լայնատարածս կանգնեցին. – 280. և փութացոյց վասն նորա զի անյապաղ առ նա հասցէ, և ի մեծ պատիւս հիւպատութեան հասուսցէ զնա, և խաչանշան դրօշիւք ճոխասցի: - 316. Իսկ Մեհուժան ոչ թողանայր զթագաւորելն Հայոց, կուտեալ առ ինքն անհուն բազմութիւն վաշտից և դրօշուց և նշանաց որոց ոչ գոյր թիւ. – 106. Խնդրէ և տեղեկութիւն թէ քանի՛ դրօշք /198/ են, կամ քանի՛ նշանք, և կամ քանի՛ առաջս զօրքն բաժանիցին, և կամ քանի՛ փողք գոչիցեն, և կամ քանի՛ թմբուկք դափիցեն: - 200. մինչ նոքա գունդ առ գունդ ընդդէմ միմեանց ճակատեալ կազմէին զռազմն, և փողքն գոչէին և դրօշքն տարածանէին և նշանքն փողփողէին, վահանաւորքն և նիզակաւորքն գոչէին, այրուձին այսր անդր վազս առնէին և ախոյեանքն յարձակէին, կապարճակիրքն աղեղանցն յուրային: - 174. ունելով ընդ իւր զզօրսն Յունաց բազմամբոխ վահանաւորաց և դրօշուց սաւառնացելոց, և փողք կայսերալուրք և գունդք գունդք վառելոցն վաշտիցն – 106.

ԴՐՕՇԱԾ - և նոյնգունակ զարդու զարդարեաց զնա բուրուառօք արծաթեղինօք և ընտիր և փորձ արծաթագործ դրոշածօք /պետք է լինի դրօշածօք/ նշանի խաչին Քրիստոսի: - 390.

ԴՐՕՇՄԵԼ - և զնշան փրկական Խաչին ի վերայ գլխոցն դրօշմէին – 266.

Ե

Ե - /թագաւորեաց/ Յեզիտ ամս Զ … Ահարոն ամս Ե … Ահարոն որդի Մահմետի ամս Ե և ամիսս Զ. - 168. Արդ Աշոտի կեցեալ ամս ԺԹ, տևեալ իշխանական ճոխութեանն ԺԶ ամ յառաջ քան զգերութիւնն Հայոց, և Ե ամ ի գերութեանն արարեալ - 336. Եւ զԳագիկ որ և Ապումրուան՝ զնա ոստիկան կարգեաց ի վերայ աշխարհին, տեղապահութեամբ տիրել, զի կարի մատաղօրեայք էին որդիք Դերանկին. Աշոտ էր Թ ամաց, յորժամ մեռաւ Դերանիկն, Գագիկ էր Է ամաց, Գուրգէն Ե ամաց: - 354. և զինքն յանձն արար երանելի եպիսկոպոսին և ճգնաւոր քահանային, հանգեաւ բարի խոստովանութեամբ ի հոռի ամսեան, որ օր Ե էր ամսոյն յաւուր ուրբաթու՝ ի Քրիստոս Յիսուս ի Տէր մեր – 254. Եւ էր պատերազմ սաստիկ ի մէջ Ալեայ Որդւոյ Ապուտալպի և Մաւեայ ամս Ե և ամիսս Գ: - 166. և հարկացն արքունի կանգնեցան դիւանքն, զի այն Ե ամ բեկեալ հարկք և զաւրք ի յարքունէ Պարսից: - 116. Նոյնժամայն ելեալ զհետ Դերանկին կորապաղատն ի նոյն աղագս ի բաց մեկնել ի դիմաց հազարապետին, գիտելով զոր ինչ խորհեալն էր յաղագս նախարարացն Հայոց եկելոյն առ նա, և մեկնեալ լինէին ի զօրացն անտի ասպարէզս Ե – 342. որ յետ Ե ամաց վախճանի, կեցեալ կեանս արտաքոյ իրաւանց: - 118. որոյ սկիզբն է ,,Անզբաղել ական սրտի նայեցող անձն իմ ի միւսանգամ գալուստն,, , Ե տուն ի յութերորդ վանգէ: - 284. քաջավայելչագոյնս զթագաւորութեանն կատարելագործեալ զժամանակն, Ե ամ յիշխանական ճոխութեան, ԻԵ ամ յիշխանաց իշխանական պետութեանն, Դ ամ ի թագակապ շքեղութեանն. – 356.

Ե՞ՐԲ - զի հարցեալ լինէր, թէ ո՞վ ոք, և յորո՞ց, և յումմէ՞, և ե՞րք, և առ որո՞վք: - 72.

ԵԲԵՐ - Եւ եկաց Նոյ յետ ջրհեղեղին առ որդւովքն ամս ԼԾ մինչև ի ՀԳ ամն Եբերայ – 34. զոր սովորութիւն թէ առցէ ոք արդեօք ասել ի վերայ Փաղեգայ որդւոյ Եբերայ և կամ Առանայ

որդւոյ Թարայի: - 40. մի միայն մնացեալ զիւրականն պահելով լեզու. որ Եբրայեցւոցն ասի նահապետ Եբեր որդի Սաղայի - 40.

ԵԲՐԱՅԱԿԱՆ - զոր բարբառն եբրայական իբր ծեքելով իմն զբանն՝ թուեցուցանէ իմն ասելով Աւաւրիշըլիմ, այսինքն Երուսաղէմ – 34. Զոր ի մեկնութեան Եբրայականացն անուանց ասէ Փիլոն – 34. Ընդ նոյն ժամանակս յղէ թագաւորն զոմն ի յաւագ նախարարացն վերակացու Հայոց և հաւատարիմ ի վերայ հարկաց արքունի Ապուսէթ անուամբ, ըստ տաճկական լեզուին, յարելութեամբ եբրայական դպրութեանն: - 170. Իսկ տեղի շիրմին յորում նախահօրն եդան ոսկերք՝ կատարման և կառափման, որ նոյն ինքն է գագաթն և Գողգոթայ ըստ եբրայականին, երկակի անուամբ. – 34.

ԵԲՐԱՅԵՑԻ - և աստի գիտելի է մեզ բարբառն առաջին Եբրայեցի լեալ: - 40.

ԵԲՐԱՅԵՑԻՔ - և զի թագաւորութիւնն Եբրայեցւոց յերկուս հակառակս բաժանեալ էր՝ հնազանդ իւր արարեալ Փուայ Ասորեստանեայ առնու հարկս ի Մանասէէ արքայէ հազար տաղանդ արծաթոյ: - 60. մի միայն մնացեալ զիւրականն պահելով լեզու. որ Եբրայեցւոցն ասի նահապետ Եբեր որդի Սաղայի - 40. յորոց աճմամբ յառաջանայ կարգն և գայ հասանէ ի Սենեքերիմ արքայ, առ Եզեկիայիւ Եբրայեցւոցն առաջնորդաւ և առ մերովն Հարամայիւ: - 14. որպէս Պօղոսի հաճոյ թուի գրել յառ Եբրայեցիս թղթին, թէ „չէ բաւական ժամանակս պատմելոյ„ վասն դատաւորացն Իսրայէլի և սրբոց մարգարէիցն – 302.

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ - Իսկ Ասուդ թէպէտ և այնպէս շքեղութեամբ ճոխանայր եգիպտական և հնդկային հարստութեամբն՝ այլ յիշելով զբուն իւր սեփհական թագաւորութիւն Ասորեստանի՝ ոչ հաճոյանայր կեալ եգիպտացի գահակալութեամբն. – 70.

ԵԳԻՊՏԱՑԻ - բայց մնայ ի հարստութեան Պտղոմէականն միայն, մինչ տիրել Կղէոպատրեայ կնոջ միոյ եգիպտացւոյ որ յետ բազում ժամանակաց, մինչն յՕգոստոս կայսր: - 72. Իսկ Ասուդ թէպէտ և այնպէս շքեղութեամբ ճոխանայր եգիպտական և հնդկային հարստութեամբն՝ այլ յիշելով զբուն իւր սեփհական թագաւորութիւն Ասորեստանի՝ ոչ հաճոյանայր կեալ եգիպտացի գահակալութեամբն. – 70. Ցայս վայր զայս գրեալ Աղէքսանդրի՝ Մակեդոնացւոյ, ի Սենեքերիմայ յառաջ մինչն ի Պտղոմէոս եգիպտացի, զոր և նոքա Պտղոմեանքն կոչէին. – 74.

ԵԳԻՊՏԱՑԻՔ - և մինչ այսմ գործոյ պարապէր՝ դէպ եղև նմա ի կողմանս Եգիպտացւոց հանդիպել առն միոյ մոնազնի, որում կոչէին Սարգիս Բհիրայ, որ էր եղեալ աշակերտ մոլեգնութեանն արիանոսաց. – 158. ի կանոնի անդ գտցես զՆինոս և զՇամիրամ և զԱբրահամ և զվեշտասաներորդ հարստութիւն Եգիպտացւոց, և ի չորրորդ դպրութեանն Յուլիանու Աղիկառնացւոյ, որպէս և ի չորրորդ դպրութեանն Մովսէսի: - 18. ի վերջին ամի սորա տիրեն Եգիպտացւոց հովիւքն… - 56. Իսկ յետ Կ ամի անցանելոյ Աղէքսանդրի և անիշխանութեանն Հայոց և Պարսից՝ թագաւորէ Արշակ Քաջ Մարաց և Պարսից և Եգիպտացւոց և Ելիմացւոց ի Բախլ քաղաքի. – 72. Իսկ Նինոս և Շամիրամ տիրեն Ասիացւոց և Եգիպտացւոց հարկապահանջ հնազանդութեամբ, այլ ոչ զազգին ի բաց բառնալով զպայազատութիւն աշխարհին: - 18. Յայնժամ հրովարտակս արարեալ, պնդադեսպանս արձակեալ ընդ ամենայն սահմանս իւրոյ տէրութեանն … Եգիպտացւոց և մինչև ի ներքին կողմն Տաճկաստանի – 198.

ԵԳԻՊՏՈՍ - „որդեակ, ի վախճանելս իմում մի կայցես յայսմ աշխարհի, զի մի կորուսցես զկարգ քո ի մէջ անհաւատից, այլ երթիցես ի կողմանս Եգիպտոսի՝ բնակել ի մէջ բազմութեան եղբարց, զի շահեսցիս զոգիդ քո„: - 162. բայց միայն մանուկ մի Դիոս անուն, զոր գաղտաբար ապրեցոյց մայրն, որպէս յետ բազում ժամանակաց զՄովսէս ի յԵգիպտոս – 14. Դարձեալ քանզի Մեստրիմ ի Քամայ ըստ բաժանման ազգին և աշխարհին շինէ զԵգիպտոս և անդ հարստանան ազգապետաբար – 18. և առեալ ոսկի զտիկնոջն և զիւր՝ գնաց յԵգիպտոս գնել ցորեան յաւուրս սովոյն որ եղև առ Կղաւդեաւ. – 80. և առեալ Պտղոմեայ զԱսուդ՝ տայ տանել յԵգիպտոս, ի պարգևեալ աշխարհն նմա յԱղէքսանդրէ – 70. և Եթովպիայ է մասն Եգիպտոսի և ամենայն Լիբէաստանեայց: - 42. Եւ եղև այր թանգար արուեստիւ և հմուտ վաճառականութեան. հարկանէր ճանապարհս հեռաւորս ի

գործ վաճառականութեանն, յԵգիպտոս և ի կողմանս Պաղեստինացւոց. – 158. Եւ զբազումս ի նոցանէ իջուցեալ յԵգիպտոս բնակեցուցանէր: - 70. Եւ ի մեռանելն իւրում Աղէքսանդրու հաստատագոյն աներկիւղութեամբ զթագաւորութիւնն իւր միապետեալ՝ կացուցանէ չորս զօրավարս չորեքծագեան կողմանց աշխարհի, զՊտղոմէոս Եգիպտոսի և Հնդկաց, զՍելևկոս Ասիացւոց և ամենայն հիւսիսականաց, զԱնդիպատրոս Պարսից և ամենայն արևելից: - 70. զոր աւերեացն Իսրայէլ յելանելն իւրում յԵգիպտոսէ և ընդ պատերազմելն ընդ Բաղակայ արքայի Մովաբայ: - 156. ի սորա Ժ ամին գնացեալ Մովսէս յԵգիպտոսէ առաքինանայր յանապատին: - 58. Կեցեալ անդ ամս բազումս մեռանի յԵգիպտոս և կայ անդէն: - 70. որ կոչի Մեծրայիմ, այսինքն Եգիպտոս, վասն ժառանգութեան սահմանաց Եգիպտոսի. – 42. Պտղոմեայ հասեալ ի տէրութիւն ժառանգաւորութեանն՝ փոխանակ իւր կացուցանէ զԱսուդ, տալով ի ձեռս նորա զբոլոր իշխանութիւն Եգիպտոսի և Հնդկաց - 70. սա թագաւորեալ Եգիպտոսի և Աղէքսանդրի - 74. քանզի ասեն զկնոջէն, յորմէ նեռնն է ծնանելոց՝ ճանապարհորդել յԵգիպտոսէ յաշխարհին Պաղեստինացւոց, և ցանկացեալ տեսանել զարձան կնոջն Ղաւտայ երթեալ դադարէ անդ հանգստութեամբ. – 158. քանզի ոչ էր օրէն թագաւորացն և օրինադրացն զկանանց ազգի թիւ ազգաբանութեան շարել, բայց միայն ըստ ժամանակագրութեանն կանոնի, որպէս և յԻսրայէլի զԳոթողիայ, և յԵգիպտոս զԿղէոպատրեայ դուստր Պտղոմեայ Դիոնիսեայ: - 16. քանզի Քամայ տուաւ ի հօրէն Եգիպտոս և Լիբէաստան և մինչև յարևմուտս հարաւոյ: - 34.

ԵԴԵԱԼ - Այլ և հուր և ծծումբ նաւթիւ բարձեալ ի գործ պատերազմին, և զլոյծ բնութիւնն յանօթս ապակեղէնս եդեալ, և մանր զծծումբն ընդ նմին խառնեալ, եդեալ ի պարսատիկ մեքենայից, և զհուրն առ ընթեր նմին, հնարաւորեալ արկանել զամրոցաւն: - 208. Այլ և հուր և ծծումբ նաւթիւ բարձեալ ի գործ պատերազմին, և զլոյծ բնութիւնն յանօթս ապակեղէնս եդեալ, և մանր զծծումբն ընդ նմին խառնեալ, եդեալ ի պարսատիկ մեքենայից, և զհուրն առ ընթեր նմին, հնարաւորեալ արկանել զամրոցաւն: - 208. Այնուհետև ել գնաց դէմ եդեալ զյունականօքն շրջել զկողմամբքն, յանձն արարեալ զհոգս իւր շնորհացն Աստուծոյ. – 316. անդ հասեալ քաջացն մերոց եղբարցն երեցունց ազատագունդ սակաւաձեռն գրոխիւ ի ձմեռնային ժամանակի, և ընդ լրթնատեսիլ լուսոյն վազս ի վերայ եդեալ՝ հանին ընդ սուր յոլովս քան թէ սակաւս: - 372. Բայց նոքա ի մտի եդեալ էին, թերևս պատիր խաբէութեամբ /170/ կարասցեն բառնալ զնոսա յիւրաքանչիւր տէրութենէ: - 172. ետ բերել փայտս, և եդեալ ի վերայ փայտին զերանելին Սողոմոն՝ և մօտ առ փայտն կացուցին զսուրբն Կահայ, զի գոնեայ մինն ի միւսոյ տանջանացն երկուցեալ հնազանդիցի հրամանի թագաւորին: - 292. և եդեալ ի ներքոյ արգոբայ տաղաւարաց և յղեաց ընդ կողմն Պարսից – 220. և դեռ զիւրաքանչիւր սուսեր ածեալ ունէին ընդ մէջ իւր և վահան ի վերայ թիկանց եդեալ. – 220. և եդեալ ի վերայ ուղտուց խաղացուցին ի Սամառայ – 238. Եւ ելեալ ազատացն Վասպուրականի դէմ եդեալ տարադէմ գնացին յԱմդացւոց քաղաքն առ Ահմաթ որդի Յիսէի Շեհայ – 366. Եւ եղև իբրև հասին ի տեղի կատարմանն ասպարիսի նահատակութեանն՝ ծունր եդեալ կային յաղօթս – 266. և զազգատոհմ մեր ընդ մեծ նեղութեամբ պաշարէիք և աշխարհի մերոյ աւերիչք գտանէիք և հարկացն եղելոց խափանիչք լինէիք: - 244. և զոր ասէն այսպիսի ինչ է. ,,վա՛յ քեզ, եղո՛ւկ դու երկիրդ Պարսից, յորժամ բազմախուռն գունդք զօրացն Յունաց ի քեզ արշաւանս եդեալ՝ հասանիցեն և հարկանիցեն զքեզ ի սուր սուսերաց, և յառաթուր սմբակաց: - 148. և ի հասանելն նորա անդր թողեալ զհակառակաբար մարտն՝ խօսին ի խաղաղութիւն, առաջի եդեալ զհրամանն արքունի, զգլխաւորին Տաճկաց, և Աշոտի հաւատալ զբոլոր տէրութիւնս Վասպուրականի: - 316. Եւ ինձ ի վերայ տրտմականացն դէմ եդեալ առ կատարելագոյն և առ անզուգական անհամեմատ խնդութիւնն դեգերել, առ հոգևորական ուրախութիւնսն ընթանալ յետ մարմնական տրտմականացն յաճախութեանցն: - 386. և կէսքն վրիպեալք ի բնական հայրենի լեզուէն, յաղագս հեռաբնակ լինելոյ և անհամբոյրք միմեանց հանդիպեալք, և

խօսս միմեանց եդեալ կարկատուն մուրացածի բանիւք: - 190. և յանկարծակի ի մէջ գիշերին Գրիգոր ախոյեանայարձակ դիմեալ շուրջանակի փակեցին ի ներքս զբանակն, սրով և աղեղամբ / 330/ վէրս մահաբերս ի վերայ եդեալ՝ յոլովք անկան ի զօրուէն. - 332. և սաղաւարտ ի գլուխ եդեալ – 208. և վահան ի թիկունս եդեալ ի բոլոր սրտէ զհաւատս անբիծս, և համբարձեալք զձեռս իւրեանց յերկինս իբրև զաղեղն հաստ – 252. և օգնութիւն հասեալ նոցա յԱստուծոյ՝ ի պարտութիւն մատնեն զայլազգիսն, բազում վէրս ի վերայ եդեալ – 202. Զի ահա բարեկամացեալ էր Խուրան Հայր Վաչէի և եղբայր Արշաւրի ընդ Արտաշէսի Պարսից արքայի յերթալն Աբգարու ի Պարս, և եդեալ են դաշինս ի միջի. – 82. զի յինքեանս գրաւեալ ընդ հարկաւ ծառայեցուցանէին զպաշտօնեայս սրբոյ Խաչին, մանաւանդ զի և զգլխաւոր վանացն զհայրն, որում Գրիգոր անուանէր՝ զնա կալեալ եդեալ ի խորափոր խաւարային բանտի: - 334. Զի ոչ միայն առ շինութիւնն՝ այլ և յարիւն և յապաժոյժ առաքինաբար զանձինս եդեալ ի վերայ խաշանցն մեռանել իբրև զքաջ հովիւ – 392. զոր ի ջուր եդեալ՝ ծծէ իբրև զպտուկ – 208. զոր կուտեալ եդեալ էին ի վերայ իշխանին: - 220. ի մտի եդեալ զի այն ինչ, իբրև թէ ի վերին երեսս հաճիցեն զմիտս թագաւորին, և ի ներքին խորհուրդս պահիցեն զխոստովանութիւնն որ ի Քրիստոս. – 248. իբրև զքաջ հովիվ եդեալ զանձն ի վերայ խաշանց մեռանել, նմանակերպեալ պատկերակից լինել որդւոյն Աստուծոյ – 300. իբրև հարուստ մի մեկնեցան ի գնդէն Պարսից՝ ամբարձեալ Սամուէլ զմիողնին՝ ազդոյ վէրս ի վերայ եդեալ առ ժամայն եհատ զնա ի կենաց. – 106. Իսկ նոքա պատահեալ Պարսից ի գեօղն Երիզ կոչեցեալ, իբրև մրրիկ զփոշի պտուտեալ, իբրև հուր ընդ եղէգն ընթացեալ՝ սուր ի վերայ եդեալ վանեցին զբազումն քան եթէ զսակաւս – 136. յայնժամ մերկացեալ և ի բաց եդեալ զաշխարհական պատրանաց զբաղումն՝ և էանց գնաց ի վեր քան զերևելիսս – 284. յորոց վերայ սուր եդեալ կոտորէին, և լնուին արեամբ զերկիրն: - 202. յորոց վերայ սուր եդեալ զբազումս սպանին և զևս բազումս վիրաւորեցին և զյոլովագոյնսն ի գերելոցն հանդերձ ընտանիւք իւրեանց զերծին ի նոցանէ և անցուցին ընդ պահակ ձորոյն յամրական կողմանս լերին: - 220. Յորոց վերայ սուր եդեալ կոտորեցին, և լցին դիակամբք սպանելոցն զդաշտաձև հովիտն: - 306. որ ի վերայ եկեղեցեաց Քրիստոսի և սուրբ ուղղափառ հաւատոյ արեամբ չափ ճգնեալ նահատակեցան, և զխոստովանողական անուն ձայն ի վերայ եդեալ կարդային: - 132. Որոց կապեալ զԳուրգէն երեքկին կապանօք և դարձեալ ի պարանոցն եդեալ շղթայս՝ յղեն ընդ Ատրպատական Պարսից և տան ի բանդ ընդ կապեալսն. – 318. ուշ եդեալ ուժեղութեամբ և քաջութեամբ սրտիւ ընդդիմանալ, մանաւանդ ի Ծանարացն զնա տեսեալ ի պարտութիւն մատնեալ և յաղթահարեալ: - 276. վահան ի թիկունս եդեալ, սուսեր ընդ մէջ ածեալ, նիզակ ի ձեռին ունելով - 208. վահան ի թիկունս եդեալ, նիզակ ի ձեռին ունելով, ի կապարճս աղեղանց ի դիմի հարեալ զօրացն – 202. նոցա ի մտի եդեալ էր, զի թէ գայցէ զհետ կոչնականացն՝ կալցուք զնա և զօրքն նորա լքանիցին, և դիւրաւ յաղթեսցուք նոցա: - 228.

ԵԴԵՄ - Տնկեաց, ասէ, Աստուած զդրախտն յԵդեմ ընդ արևելս. այսինքն յերկրի յարևելս – 18.

ԵԴԵՍԱՑԻՔ - Եւ յայնմ ժամանակի երթեալ ժողովէին ի քաղաքն Եդեսացւոց արք ԺԲՌ յամենայն ցեղիցն Իսրայէլի զի տեսին եթէ մեկնեցաւ անտի զօրն Պարսից, և թողին ի բաց զքաղաքն. – 156.

ԵԶԵԿԻԱ - և մանաւանդ զի հարկ փութոյ եղև մեզ գիտել զպայազատութիւնս երանաց տիրեցելոց մեր աշխարհի և որ յառաջ քան զնոսա թագաւորք Ասորեստանեայց, որդի /34/ ի հօրէ առեալ մինչև ի Սենեքարիմ արքայ, որ առ Եզեկիայիւ Երուսաղէմի արքայիւ եղեալ ազգապետ տանս Արծրունի: - 36. յորոց աճմամբ յառաջանայ կարգն և գայ հասանէ ի Սենեքերիմ արքայ, առ Եզեկիայիւ Եբրայեցւոցն առաջնորդաւ և առ մերովն Հարամայիւ: - 14.

ԵԶԵԿԻԷԼ - Այս այն Գովգ և Մագովգ զոր յիշեն գիր մարգարէիցն, Ամովս և Եզեկիէլ /գրքում՝ Եզակիէլ /: - 66.

ԵՋԵԿԻԷԼ ՄԱՐԳԱՐԷ - Որպէս և Եզեկիէլ մարգարէ ասէ, ,,հայր քո քանանացի էր և մայր քո քետացի,,: - 182.

ԵՋՐ - առաջի տեսանելով զկապուտակ ծիրանափայլ դաշտաձև ծովն. դաստակերտս մեծամեծս շուրջ զեզերքն անտառախիտ ծառովք և գիներբեր որթովք և զանազան պտղովք. – 86. ետ նմա զԱրևաստան զամենայն մինչև ցՄծուին և զերկիրն Հայոց մինչև ցգետն Հուրասդան, և զգաւառն Կոտայից մինչև յաւանն Գառնի յեզր ծովուն Բզնունեաց և մինչև յԱռեստն աւան և զԿոգովիտ գաւառ մինչև զՀացիւն և ցՄակու: - 140. և բնակեցան յեզր գետոյն Զաւ կոչեցեալ: - 226. և գնացեալ ընդ եզր ծովուն Բզնունեաց, ընդ կողմն Ապահունեաց՝ և բանակեցաւ յափն գետոյն, որ իջանէ յԱղձնեաց խոխոմացն: - 366. Եւ եղեալ պատերազմ մեծ Արշակայ և Խոսրովու յեզր ծովուն Գեղամայ ի մօրին տեղւոջ – 112. և թափառական զվէմս ապաստան արարեալ յանկասկածագոյն տեղիս դարանի ի փոքր վիմամէջս ի կարկառս հովտաձևս հանդէպ հարաւոյ քաղաքաբերդին Վանի, մօտ այն տեղի, յորում բղխէ աղբիւրաբար առ ստորոտով բլրակի միոյ, մօտ յեզր ծովուն – 84. և տաց քեզ զկողմանս Ասորոց և զամենայն Արեւաստան մինչև զՄծուին քաղաք, և ի յերկրէ Հայոց՝ զաշխարհս տանուտերական իշխանութեանն մինչև յԱյրարատ և ընդ Դուին քաղաք և յեզր ծովուն Բզնունեաց և ցԱռեստն աւան, և զմեծ մասն աշխարհին Վրաց մինչև ցՏփղիս քաղաք. – 136. Իսկ ըստ բաւականութեան աչաց տեսութեանց դաշտավայրին ի մուտս կոյս, և առ եզերք ծովուն պարսպաւորս յօրինէ զգոգն - 88. սա ևս աւելի խորհեցաւ չար և պատրանօք խաբէութեան որսացեալ զնախարարս աշխարհիս Հայոց՝ արար հրկէզ զամենեսեան ի քաղաքին Նախճաւան և յաւանին Խրամի, որ է ի ներքոյ Աստապատոյ վանացն, յեզր Երասխայ. – 166.

ԵՋՐ ՄԱՐԳԱՐԷ - և անդ մարգարէն Եզր և թագաւորն Սաղաթիէլ վախճանեալ թաղի ի Մարբակատինա ի բլրակի մի տեղւոջ. – 66.

ԵԹԷ - Եւ եթէ ասիցէ, եթէ այլ թագաւոր նստուցից՝ արասցէ զո և կամեսցի և արձակեսցէ և մեք ընդունիմք, ահաւասիկ է տեղի թագաւորութեանս: - 144. զմտաւ ածեալ զքսութիւնն զոր զեկուցին զԱշոտոյ կորապաղատէ առ Դերանիկն, եթէ ստութեամբ և եթէ ճշմարտութեամբ՝ մեզ չէ յայտ: - 342. ,,եթէ կամիս կեալ ընդ իս և վայելես ի կեանս աշխարհիս, և ընդունել պարգևս և պատիւս յինէն՝ հաւանեա հրամանի կամաց իմոց և ի բաց լեր ի հաւատոց քրիստոնէութեանդ, զոր պաշտես – 294. ,,եթէ հաճոյ թուիցիմ քեզ կնութեան, և դու կամիցիս քեզ զտիրելն Անձաւացեաց՝ մի վեհերեալ յապաղելով դանդաղկոտ լինիր և վերջանար զփութալն,,. – 324. ,,Զբանս քո լուեալ՝ ասեմ, եթէ յԱստուծոյ է թագաւորութիւն և ում կամի տացէ. – 138. ,,իսկ եթէ եկեսցէ առ իս գիր յարքունուստ, կնքեալ մատանեաւ արքայի. և իցէ գրեալ ի նմա հրաման՝ գալ ինձ առ քեզ կամ երթալ յարքունիսն՝ ոչ ելից արտաքոյ հրամանաց նորա: - 286. Ազդ եղև քաջին Վահանայ, եթէ զօր բազում առեալ Հազարաւուխտ յընտրելոցն Պարսից և ահաւադիկ հասեալ գայ ի վերայ: - 134. այլ ես ասեմ քեզ, եթէ Տէր կամեսցի՝ վաղիւ պատելոց է զքեզ պատերազմ քաջաց. և ճեթեսցեն ի վերայ քո իբրև զամպս երկնից ի բռնալիր նիզակօք անցանիցեն ընդ մէջ բազմութեան քո իբրև զփայլատակունս հրոյ շանթից: - 140. Այլ և զայս ևս եդին առաջի թագաւորին աղերսական մեղադրանս, եթէ ընդէ՞ր իբրև ժողովն գումարէր՝ ոչ զոք ի Հայոց հարկաւոր համարեցայք կոչել ի միաբանութիւն հաւատոց: - 132. այլ և ոչ զմեզ ապստամբս կարծիցես գոլ յինքնակալ թագաւորէն և ի քումմէ ճոխութենէդ, եթէ հաւաստեաւ քննիցես: - 212. Այլ ճշմարտագոյնք են Սողոմօնեանքն, զի ասէ, ,,վա՛յ միումն. յորժամ գլորիցէ, ո՞ յարուցանիցէ զնա,,. և եթէ ,,լաւ են երկուք քան զմի, զի եթէ միովն գլորիցի ոք՝ կանգնեսցի,,: - 354. այլ որպէս արմատն՝ նոյնպէս և ուռն և պտուղն. եթէ սկիզբն սուրբ է՝ ապա և արմատն, ապա զինչ ուռն՝ նոյն և տեսակ: - 258. այր հեզ, խոհական, խորհրդական, համեստ ի բանս, համեստ ի նայեցուածս, որ ոչ բազմաց քան եթէ միոյն, այսինքն Քրիստոսի՝ զինքն ծանօթ ջանայր կացուցանել: - 94. Ապա ուրեմն յայտ է ըստ կարգի ասացելոցս, եթէ որ շարժէ զերկնային մարմինն՝ մի է և անբաւ զօրութիւն ունի և անմարմին է և անեղ է անապական, և ինքն ոչ յումեքէ, և այլք

ամենեքեանք նովաւ. – 54. Առ որս ասեմք՝ եթէ ըստ ամենայն յեղանակի անբոյժն ի բարւոյ, ո՞չ մի ինչ ո՞չ ունի մասն ազնիւ՝ թէ ասիցէ ոք անիծիւք ի բաց բառնալ. – 22. Ասաց Բազարատ յուրացութեանն իւրում, թէ առ վտանգի նեղութեանցն՝ ուրացութիւնն ոչ ինչ վնասէ, եթէ ի սրտին գաղտնի պահէ զխոստովանութիւնն հաւատոց: - 254. Ասէ, ,,զի՞նչ է նոր հաւատդ, որ այժմ ի քէն երևի. եթէ այլ ևս յաւելցիս ասել՝ անձին քում դու եղիջիր պարտական,,. – 160. Արդ եթէ զկէսն Որմզդի գողացաւ կաղն, և նա ոչ գիտաց, զիա՞րդ իցէ աստուած կիսատուրն և ի կաղէն գողացեալն: - 52. Արդ եթէ Սողոմայեցիքն, որ հրով զվրիժուցն հատուցին փոխարէնս, և դարձեալ տանջելոց են՝ որ բովանդակ չարիւք անդր երթալոց են ո՞րպիսի ակնկալութիւն տանջանաց զանց արասցէ զնոքօք. – 336. քայց եթէ ստութեամբ և թէ ճշմարտութեամբ՝ մեզ չէ յայտ, և զոչն ստուգեալ՝ և ոչ գրել լաւ համարեցայ: - 348. Բայց անյայտք են եթէ կատարելանան, զի հազիւ սպիքն գան, ըստ որումն սրբազանի տրամաբանութեան: - 338. Բայց եթէ այդ այդպէս ոչ եղիցի, որպէս ասացի՝ աւելի ևս տեսցես քան զոր տեսեր, սուր և պատերազմ,,: - 286. Բայց յաւելեալ լինի պատճառ ունելոյն զնա զայս օրինակ, եթէ էր փեսայացուցեալ զԴաւիթ զեղբայր կորապաղատին ի քոյր իւր Մարիամ. – 342. դու ընդէ՞ր ոչ երկիրպագանես Բէլայ, եթէ ո՞չ տեսանես ո՞րչափ ուտէ և ըմպէ: - 38. եթէ դէպ եղև լինել պատերազմ Որմզդի ընդ Հարամանւոյն. – 46. Եթէ երկոքումբք թևովք ոչ թռչիցի թռչուն՝ ոչ վերասցի ի բարձունս: - 256. ԵԹԷ Ո՛ՐՊԷՍ ԿԵՂԾԱԻՈՐԱԿԱՆ ՍԻՐՈՎ ՆԻՒԹԷՐ ՉԱՐԻՍ ԱԻՇԻՆ Ի ՎԵՐԱՅ ՀԱՅՈՑ Եւ ԻՇԽԱՆԱՑ ՆՈՑԱ: - 370. ԵԹԷ ՈՐՊԷՍ ԿԱՐԳ ԸՍՏ ԿԱՐԳԻ ԵԿԱՑ ԹԱԳԱՎՈՐՈՒԹԻՒՆՆ /ՃԻՇՏԸ՝ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆ/ ԱՍՈՐԵՍՏԱՆԵԱՅՑ ՄԻՆՉԵՒ Ի ԿԻՒՐՈՍ ՊԱՐՍԻԿ: - 56. եթէ չար ինչ թուիցիմ յաչս ձեր, և ապիրատս գործեալ եմ առ ձեզ և խարդախութեամբ բնակեալ եմ ընդ ձեզ՝ աւասիկ յանդիման երեսաց իմոց տուք պատասխանի – 214. եթէ ,,եկայք առ իս ամենայն աշխատեալք և բեռնաւորք, և ես հանգուցից զձեզ,, , և թէ ,,որ ուրասցի զանձն իւր վասն իմ՝ գտցէ զնա,,. - 252. եթէ ,,Օրէն է աշխարհակալաց արքունի խնամակալութեամբ գնալ ընդ աշխարհ իբրև առ հնազանդս, և զնեղութիւնս տառապելոց բառնալ և ի դիւր հանել իբրև զխնամարկուս, և ոչ աւազակաբար աւարել, և սրով և գերութեամբ յաւեր դարձուցանել. – 278. եթէ եբաց Տէր զգանձս իւր և եհան անտի զանօթս բարկութեան – 196. եթէ կացցես ի նմին յամառութեան ի հաւատդ Յիսուսի որդւոյն Մարիամայ կնոջ հրէի,,: - 294. եթէ հաւանեալք արդարոյն և ապաւինեալք ի նա՝ յուսացան ի բան նորա, ծառայել երկիւղիւ հրամայելոցն ի նմանէ՝ զի՞նչ անհաւատ թուի և ի փրկութենէն ընդ նմին վայելել. - 32. ԵԹԷ Ո՛ՐՊԷՍ ԱՍՏՈՒԱԾԱՍԱՍՏ ԲԱՐԿՈՒԹԵԱՄԲ ՍԱՏԱԿԵՑԱԻ ԱԻՇԻՆ ԵԻ ՀԱՄՕՐԷՆ ՋՕՐՔ ԻՒՐ: - 374. ԵԹԷ Ո՞ՐՊԷՍ ԵՂԵԻ ԲԱՐՁՈՒՄՆ ՉԱՐ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՆ ՊԱՐՍԻՑ ՏԱՆՆ ՍԱՍԱՆԱԿԱՆ: - 136. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ – 278. Երկրորդ՝ չարասէր և աներկիւղ նախանձուցն բարք, եթէ ընդէ՞ր ոչ և նորայն ըստ նմին օրինակի եղև արատաձգեալ յԱստուծոյ: - 24. Եւ ասէին այնքիկ զորոց և բանս է, եթէ ,,ի մասն ինչ լերինն յայնմիկ հասեալք բազումք ի մերոց – 48. և խորհեցաւ սա զմիտս զայս, եթէ որ առ վտանգի նեղութեան դարձցի ոք առ ի պաշտօն կռոցն՝ ոչինչ է, եթէ սիրտ իւր ուղիղ պահեսցէ զհաւատսն Քրիստոսի: - 256. և քարոզքն բարձրացուցանէին զերգսն մեծ և սաստիկ գոչմամբ, եթէ տուաւ իշխանութիւն Վասպուրական աշխարհին Աշոտոյ և որդւոյ իւրոյ Գրիգորի. – 314. և ամենայն խորհուրդք իւր ապականեալ ցրուեցան. եթէ զի՞նչ գործիցէ ոչ գիտէր. – 280. Եւ անդէն իսկ և իսկ փութացաւ, եհաս գուժկան առ թագաւորն, եթէ սպանաւ զօրավարն քո և ապստամբեաց ի պետութենէ քումմէ աշխարհն Հայոց: - 190. և ասէ, ,,եթէ աջողեսցին քեզ խորհուրդ մեր, զոր խորհեցաք ի վերայ Հայոց և իշխանաց նոցա, և ըստ ախորժակաց մերոց ի գլուխ ելանիցեն, որ ինչ կամք յօժարութեանց մերոց ըղձանայցեն- 184. և արտաքնոցն ուշիմագոյնքն ասեն, եթէ, ամենայն մարմին շարժուն՝ յայլմէ բնաւորեցաւ շարժիլ. – 54. և բազում այն են որ ի նմին իսկ սատակին. և կէսքն դիւրըմբռնելի որսորդաց լինին. և ապրեալքն սաստիկս հասուցանեն վտանգս ուր և

դիպիցին, եթէ մարդկան և եթէ այլոց ինչ կենդանեաց: - 188. և բայացեալքն եթէ գազանք և եթէ թռչունք, յորժամ զգան զջերմութիւն օդոյն ի հասարակել տունջեան և գիշերոյ՝ ի գարնանային եղանակի ելեալք յիւրաքանչիւր կայենից. – 188. Եւ Գուրգէն երկրորդ հրեշտակս յղէ առ նա զայս օրինակ, եթէ ,,ընդ իս հաստատեա զանզրաւ կապակցութիւն ուխտի խաղաղութեան. և ես ապստամբեցայց յԱշոտէ, և ի միասին բաժանեալ զերկիրս կեցցուք յապահովս,,: - 316. Եւ գրեն թուղթ առ Յամանիկն, եթէ ,,ի մտանելն իմ ի Դուին քաղաք և զհարկս արքունի յիս գրաւել՝ և յանկասկած առեալ զիշխանս Հայոց՝ և եկեսցեն առ իս. – 340. Եւ գրէ առ իշխանաց իշխան՝ ի բաց լքանել եթէ ունիցի ինչ անօգուտս խորհել, ապա թէ ոչ՝ տեսից զքեզ, ասէ, ի զէն և յասպազէն և ի ճակատամարտ. – 322. և դաստիարակ առընթեր ունելով զբանն տէրունական … և թէ ,,զի՞նչ օգուտ իցէ մարդոյ, եթէ զաշխարհս ամենայն շահեսցի և զանձն իւր տուժեսցէ, կամ զի՞նչ տացէ մարդ փրկանս ընդ անձին իւրոյ. զի եկն որդի մարդոյ խնդրել և կեցուցանել զկորուսեալն,, - 264. Եւ դարձեալ՝ եթէ յարոյց ինձ Աստուած զաւակ այլ՝ փոխանակ Հաբէլի զոր սպան Կայէն: - 24. և Դաւիթ ասէ, ,,յոր հաւատացի զնոյն և խօսեցայ,,. և Պօղոս՝ ,,մեք հաւատամք զոր խօսիմքն,,. և դարձեալ Պօղոս՝ ,,եթէ խոստովանեսցիս բերանով քով զտէր Յիսուս, և հաւատասցես ի սրտի քում թէ Աստուած յարոյց … - 258. և եթէ յերկարիցի գործոյս այսորիկ հանդէս և մարտիցն հանգամանք ոչ փութանակի վարիցին՝ գուցէ օգնականութեամբ գիշերոյ եկեսցէ ի վերայ քո և մեծամեծ աւճիրս ի վերայ քո և զօրացդ արքունի հասուցանիցէ: - 212. Եւ եթէ ասիցէ, եթէ այլ թագաւոր նստուցից՝ արասցէ զո և կամեսցի և արձակեսցէ և մեք ընդունիմք, ահաւասիկ է տեղի թագաւորութեանս: - 144. և եթէ զաւր պիտոյ իցէ յօգնականութիւն՝ արձակեցից որչափ և կամիս. 152. Եւ եթէ զքէն արեանն Մուրկայ խնդրէ՝ զքէն արեանն Մուրկայ խնդրեաց Աստուած ի Փոկասայ ի ձեռն հօր իմոյ Հայրակղի. և եթէ երկիր խնդրիցէ՝ եհան Աստուած ի մէնջ և ետ ի ձեռս ձեր: - 144. և եթէ ոք խախտել ջանայ՝ ի հրամանէն Աստուծոյ ոչ ժառանգէ նա զաթոռ իւր և զթագաւորութիւն: - 356. Եւ եթէ քաղաքս խնդրիցէ՝ ահաւադիկ է քաղաքք մեծամեծք և պարսպաւորք. այլ զանձս խնդրիցէ՝ ասացի թէ տաց որչափ և ձեռն հասանիցէ. և ոչ կամեցաւ լսել, այլ տակաւին ծարաւի է արիւնարբութեան: - 144. Եւ եթէ քոյին կամաւ երթիցես՝ թերևս օգուտ բազմաց և անձին քում եղիցի. – 216. Եւ եհարց եթէ դո՞ւ իցես Աշոտ. ասէ այո ես եմ. երկրորդեալ և երրորդեալ և զսոյն լուաւ. – 216. Եւ զի ասէ զիր՝ ոգիք իբրև ութ՝ երկբայականս իմն և զայն. առ որս ասեմք, եթէ նոցա տուաւ հրամանն այն. այլ թէ ի ձեռն նոցա և այլք եղեն փրկեալք: - 32. Եւ զի զսրբոցն իսկ ասացից բանս. եթէ զիարդ ամենեքեան սուրբքն որպէս ժառանգութիւն իմն հայրենի ընկալեալ այնպէս պատահեսցին հարք որդւոց աւանդելով զպահոցն պէտս. - 26. և ի նիրհելն իւրում՝ ձայնէ հոգին աւտար ի բերանոյ կնոջն քարացելոյ եթէ՝ ծնցիս որդի աշխարհակալ. որ և ի պոռնկութենէ յղացեալ իսկ էր դուստր ցեղի Դանայ: - 158. և հիացմամբ առ նորայն հայելով, թէ ո՛վ ոք էր, և ո՛րպիսի, և ո՛րպէս կորեաւ՝ ասեն, ,,զիա՛րդ դադարեաց պահանջողն, հանգեաւ տագնապօղն. եթէ ո՛րպէս իջին ի դժոխս փառք նորա,,: - 376. Եւ մինչ այսպէս կայր աշխարհս յանկարգ խաղաղութեան՝ եհաս լուր գործոյն առ Աւշին և առ իշխանն Աշոտ, եթէ ,,վրդովեալ է երկիրն, և կան ի տարակուսի՝ որք զամուրսն քո ունին. – 362. Եւ յայնմ ժամանակի երթեալ ժողովէին ի քաղաքն Եդեսացւոց արք ԺԲՌ յամենայն ցեղիցն Իսրայէլի զի տեսին եթէ մեկնեցաւ անտի զօրն Պարսից, և թողին ի բաց զքաղաքն. – 156. և յայտ է թէ յայլմէ շարժի. և եթէ յայլմէ՝ ապա ուրեմն է՛ ոմն, որ շարժէ զերկնային մարմինն: - 54. Եւ յարգելուլ զնա ազատագունդ վաշտիցն՝չանսայր, քանզի լուեալ էր նոցա, եթէ շրջաբերական թղթով դարան գործեալ էր նմա Աշոտոյ իշխանաց իշխանի: - 352. Եւ յղէ պատգամ առ Թէոդորոս եղբայր Հայրակղի, ըստ այնմ որում Հրէայքն եղեն ձեռնտու, եթէ ,,զերկիրդ զայդ Աբրահամու խոստացաւ Աստուած և զաւակի նորա, և ի ձեռս նոցա էր բազում ժամանակս. – 160. և նա երթեալ առանց մեր հրամանի թագաւորեաց, և զմեր գանձս մեզ ընծայ մատուցանէ, ոչ գիտելով եթէ համարս խնդրեցից գանձիս այսմիկ, և ոչ դադարեցից մինչև առից զնա ի բուռն իմ,,: - 142. Եւ նոցա ընկալեալ

զխնդիրսն՝ հաւանեցան առնել ըստ կամաց նորա, մինչև տեսցեն եթէ զի՞նչ պատասխանի եկեսցէ նոցա յարքայէն իւրեանց, և կամ զօրուն զի՛նչ հրամայեսցէ առնել: - 144. Եւ նոցա ձայն բարձեալ ողորմագին պաղատանօք առ Հայրակղոս, եթէ ,,աստուածասէր և բարերար տէր, արա/գրքում՝ ապա/ ի վերայ մեր ողորմութիւն, թէպէտ և չեմք արժանի ողորմութեան,,: - 150. և որ ինչ կրեցին թշուառութիւն զոգւոց առաւել քան եթէ մարմնոց. – 240. Եւ պատճառ այսոցիկ զի՞նչ, եթէ ոչ այն զոր Պօղոսն ասաց, եթէ ,,վասն զի ոչ ընտրեցին զԱստուած ունել ի գիտութեան՝ մատնեաց զնոսա ի միտս անարգութեան գործել զանարժանս,,: - 374. Եւ վասն զի մշտաշարժ է երկինն՝ յայտ է եթէ որ շարժէն զնա՝ անբաւ զօրութիւն ունի. – 54. Եւ վասն զի մի և նոյն շարժումն է երկնի՝ յայտ է եթէ ի միոջէ ումեմնէ է և ոչ ի բազմաց. - 54. և Փրկիչն՝ ,,եթէ ոք ամօթ համարեսցի զբանս իմ,,: - 260. և քեզ եթէ հաճոյ թուիցի ապրեցուցանել զքեզ և զզօրս քո՝ արի ել աստի և գնա ի սահմանաց իմոց: - 278. եօ՞թն արդեօք իցեն մեղանացն պարտիք, եթէ ըստ յաւելուածոյ սաստից իմասցին ասացեալքն Աստուծոյ – 24. զի սմա և եթ յաւելու ասել, եթէ ծնաւ ըստ կերպարանաց իւրոց, և ըստ պատկերի իւրոյ: - 24. զի ասաց զօրավարն Աղուանից, եթէ ,,մի՛ կարծիցէ ոք զիս ապստամբ գոլ ի թագաւորէն և վասն այնր հարկանել զզօրսդ Ասորեստանի,,. – 286. զի եթէ երկոքեան միով բարեպաշտութեամբ ոչ վառեսցին՝ ոչ ինչ օգուտ ի միոջէն բերցի: - 256. Զի եթէ ոչ ստուգութիւն սրտին և ճշմարտութիւն բերանոյն համամիտ առ հաւատոցն խոստովանութիւն ուղղակի մատչիցին՝ խոտան և ի բաց ընկենլի է և օտար ի սրբոյ առաքելական եկեղեցւոյ: - 258. զոր և սուրբքն ասեն, եթէ ձայն դակուացն և բախումն խմբիցն առ ի հեղուսել զփայտսն՝ /28/ այնպէս իբրև յորոտման ամպոյ յամենեցունց հնչէր լսելիս, ի մօտաւորս և ի հեռաւորս, առ ի յերկիւղ և ի զգուշութիւն անզգամ ազգին, թերևս դարձցին և կեցցեն. – 30. զոր ոչ և զմի ոք յիշխանաց ոմանց առաջնոց լուեալ ուրուք եթէ իցէ այսպիսի ինչ արարեալ. – 216. ըստ ասացելումն ի Սողոմոնէ, եթէ ,,հայր թախծեալ տարաժամ սգով՝ վասն վաղամեռիկ լինելոյ որդւոյ արար պատկեր,,: - 40. Իբրև գիտաց բռնաւորն, եթէ յաղթեցաւ ի սրբոց արանցն, մանաւանդ ի քաջէն Գրիգորէ – 250. Իբրև գիտաց իշխանն, եթէ վճարեալ է չարութիւնն յաչս նոցա, և այլ ընդ այլոյ խօսին, և ի գաղտնիս քրթմնջեն, և անտեղի և անընդունակ հրամանաց նորա լինէին՝ ետ պատասխանի և ասէ – 214. Իբրև օր մի լինէր պարապոյ … և ահա հնչեցին փողք ուժգին գոչմամբ ազդ առնել քաղաքին՝ եթէ ել նստաւ թագաւորն յատենի – 240. իսկ եթէ առ փոքրն այնչափ ամբաստանէր զանձն մարգարէին՝ քանի՞ ևս ողբոց և արտասուաց արժանի են՝ որ յՈրդին Աստուծոյ ամբարշտեն շրթամբք իւրեանց: - 258. Իսկ եթէ Բէլ հրամանատու Արամազդայ իցէ՝ զիա՞րդ իցէ, զի Արամազդ ի գօտոյ իւրմէ խաշիցի հրամանաւ Բէլայ. – 32. իսկ եթէ ընդէ՞ր ոչ ի ծննդաբանութեան՝ վասն զի ոչ իսկ ունէր զաւակ Հաբէլ: - 26. իսկ եթէ մի յանդամոցն կորիցէ՝ զպատահումն խեղութեան ընդունիցի, այլ ոչ ի բաց դարձցի կենդանի: - 194. - Իսկ եթէ սովորութիւնն այլանդակեալ ի չարէն ի սոյն, կանգնել պատկերս սկայից և քաջաց և բարբարոսական թագաւորաց ի պատիւ – 40. Իսկ եթէ վատացն՝ արութի՛ւն զերկիւղն համարելի է, ո՞րչափ ևս առաւել քաջացն քաջութիւն ստացեալ երկիւղիւն պատսպարել իւրեանց: - 354. Իսկ եթէ՝ մշակն մեղաց և անդրանիկն ամենայն չարեաց, որ ի յօձն բունեալ ոչ անիծաւ, որպիսիս ուսուցանէ վնասապարտութիւն օձին առ ի պատժականութեանն գտանել պարտաւորութիւն, որ ոչ յընքենէ միայն, այլ մանաւանդ ի գտողէն չարեաց: - 22. Իսկ իբրև գիտաց բռնաւորն, եթէ չելին ի գլուխ կարծիքն զոր ի վերայ սրբոցն խորհեցաւ, որպէս գրեալ է, ,,կարծողն և արհամարհողն այր ամբարտաւան է և ոչ ինչ վճարեսցէ,,- 264. Իսկ իբրև գիտացին եթէ սպանաւ զօրավարն, և խորտակեցաւ բազուկ աջոյ ձեռին, եղեալ ի փախուստ դարձան – 306. իսկ իբրև նա ըմբռնեցաւ, և գիտաց զօրավարն եթէ ոչ ոք այնուհետև յիշխանացն Հայոց մնաց, որ ոչ համագունդ ժողովեալ են առ նա՝ մերկացաւ յայնժամ զպատրուակ կեղծաւորութեանն, զոր սերմանել էր սատանայ ի սիրտ առնն: - 296. Իսկ հաւատացելեցն տեսեալ, եթէ բարի խոստովանութեամբ ննջեաց տէր սուրբ Գրիգոր՝ գոհութիւն մատուցանէին ամենազօրին Քրիստոսի – 254. Իսկ նոքա պատահեալ

Պարսից ի գեօղն Երիզ կոչեցեալ, իբրև մրրիկ զփոշի պտուտեալ, իբրև հուր ընդ եղէգն ընթացեալ՝ սուր ի վերայ եդեալ վանեցին զբազումն քան եթէ զսակաւս – 136. Լո՛ւր և զարմացի՛ր և աստանօր ևս առաւել, եթէ զիա՞րդ ողորմութիւն բարերարին՝ արդարադատ բարկութեանն յաղթէր – 28. կարող է Ատուած, եթէ կամեսցի՝ ցամաքեցուցանել զծովս առաջի ձեր: - 144. համարձակապէս անցանել գնալ ընդ իշխանութիւնս և ընդ պետութիւնս, ընդ աշխարհակալս խաւարիս այսորիկ, որ անհաւատից քան եթէ հաւատացելոց ոգւոց և ապաշաւելոց զտիրելն բռնաձգեալ կորզեն յինքեանցն կորուստ: - 388. մի՛ ասիցէ այլազգին, որ եկեալ յեցեալ իցէ ի Տէր՝ եթէ մերժելով մերժէ զիս Տէր ի ժողովրդենէ իւրմէ,,. – 224. Յայնժամ իբրև գիտաց զօրավարն, եթէ յաջողեցաւ նմա ամենայն ինչ ըստ կամաց իւրոց և ըստ հրամանի ամբարիշտ թագաւորին, ի գլուխ ելին խորհուրդ չարութեան նոցա - 238. Յայնժամ իբրև գիտացին երկոքին կողմանքն, եթէ ոչ գոյ հնար գտանել զելս իրացն և տալ խաղաղութիւն՝ ապա հաճեցան և հաւանեցան գրել առ թագաւորն. – 286. Նախ առաջին՝ զի յետ աւուրց ինչ, իբր անագան իմն այլ ոչ նախապատիւ և կարևոր. և զայն արատաւոր, այլ ոչ անարատ՝ երևի յասացելոցն՝ եթէ ուղիղ մատուցանես և ուղիղ ոչ բաժանես՝ մեղար: - 24. Նոյնժամայն իբրև ետես տիկինն, եթէ վարեցան որդիք նորա ի գերութիւն՝ գնաց և ինքն զհետ նոցա, զհերս խզեալ և զօձիս պատառեալ, կոծելով և աշխարելով – 238. Նոյնպէս եթէ ոչ հաւատք սրտի և խոստովանութիւն շրթանց ամբողջ պահիցին՝ ոչ կարասցէ հետևել ճշմարիտ դաւանութեանն ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ – 256. Ոչ կամեցար կամօք տալ զանձն ի ծառայութիւն մեզ, այլ տէր և թագաւոր կոչես զքեզ. զգանձն արքունի որ իմ առ քեզ է՝ ծախես, և զայդ ոչ գիտես, եթէ վաղիւ համարս տալոց ես: - 146. որով ժամ ի դէպ իսկ է, առ յայնժամ զարժանապէս նոցա ասել փոխարէն և անմեղադրելի բազմաց, եթէ այնչափ մթերեալ համբարք կերակրոց կուտեցին ի հալոցսն Բէլայ – 38. որպէս ասաց Պաւղոս, եթէ ,,դուք տաճար էք Աստուծոյ կենդանւոյ,, , և դարձեալ ասէ թէ ,,տուն Աստուծոյ եմք մեք,,. և դարձեալ մարգարէիւն ասէ, բնակեցայց ի նոսա և գնացից ի նոսա,,: - 394. որպէս ասաց Քրիստոս, եթէ ,,ուր երկու կամ երեք ժողովեալ են յանուն իմ՝ անդ եմ և ես ի մէջ նոցա,,: - 250. Սա ցանկացաւ լինել, ասէ, հայր Որմզդի և ասէ՝ իցէ՞ եթէ լինէր իմ որդի Որմիզդ անուն, որ արասցէ զերկինս և զերկիր. – 46. Քանզի իբրև լուաւ երանելին Զաքարիայ, եթէ ըմբռնեցաւ Գուրգէն՝ փութացաւ և եկն հանդերձ եպիսկոպոսօք աշխարհին. – 320. և բազում այն են որ ի նմին իսկ սատակին. և կէսքն դիւրըմբռնելի որսորդաց լինին. և ապրեալքն սաստիկս հասուցանեն վտանգս ուր և դիպիցին, եթէ մարդկան և եթէ այլոց ինչ կենդանեաց: - 188. եթէ ոչ այլ ինչ յակն ունելեաց բարւոյ ունիցիս ասել, զի՞նչ ինչ բարգաւաճանք քեզ լրութիւն անյագ որովայնին Բէլայ իցէ: - 38.

ԵԹԷ ՈՉ - Եւ պատճառ այսոցիկ զի՞նչ, եթէ ոչ այն զոր Պօղոսն ասաց, եթէ ,,վասն զի ոչ ընտրեցին զԱստուած ունել ի գիտութեան՝ մատնեաց զնոսա ի միտս անարգութեան գործել զանարժանս,,: - 374.

ԵԹՈՎՊԱՑԻ - քանզի Եթովպացի իսկ ասի Քուշ որդի Քամայ. – 42.

ԵԹՈՎՊԱՑԻՔ - Եւ քանզի էր Բաբելոն վիճակեալ Սեմա՝ և բռնազբօսութեամբ Ներբովթ յինքն գրաւէ և հաստատէ անդ զթագաւորութիւնն Եթովպացւոց: - 14.

ԵԹՈՎՊԻԱՅ - և Եթովպիայ է մասն Եգիպտոսի և ամենայն Լիբէաստանեայց: - 42.

ԵԼ/Ք/ - և հեծելագունդ զօրացն Կայսկին զկնի նորա, զգացեալ զպատճառ ելիցն նորա ի բանակէն. որում ոչինչ գամագիտ կարացեալ լինել՝ դարձան ամօթալից կորակնեալք, յանգէտս համարեալ զինչ գործեցինն: - 342. և ընդ նմա Տաճիկք Հայաստանեայց, որ բնակեալ էին ի կողմանս կողմանս աշխարհիս՝ առաջնորդէին Բուհայի ի մուտս և ելս աշխարհիս: - 206. և խնդրէին տեսանել թէ ո՛րպէս կարասցեն գտանել զելս իրաց վտանգին ի վերայ հասելոյ: - 206. խնդրէր գտանել զելն իրացն եկելոցն առ նա գուժկանացն – 180. Բայց Աշոտ, իբրև եհաս ժամ ելիցն իւր յաշխարհէս՝ յանհունս բերեալ զզեղջ և զապաշաւանս յորդահոսան արտասուօք զխոստովանողականն ի դիմի հարեալ

միջնորդութիւնն – 336. այլ հրամայէր միայն զգուշանալ և ոչ ելանել պատերազմաւ ընդդէմ նոցա, մինչև տեսցէ զելս իրացն. – 162. Ասեն. թո՛ղ տեսցուք զելս այսր համբաւոց: - 352. արեգակնային ի վերայ խաղալով ճառագայթաձիգ ճեմականացն, յելս և ի մուտս. – 86. բաժանեն զաշխարհս յերիս մասունս. տալով Աշոտի … Եւ Գուրգէն զկողմանս արևելից, յելից Աղբագոյ և որ շուրջ զնովաւ ամենայն Պարսկահայք մինչև ի մուտս Կորդաց, և ուր և ըստ այնմ իցէ հնար ածել զձեռամբ: - 360. գալ իջանել յելից ի ստորոտէ լերինն Վարագայ առշեղեալ ի հարաւոյ ի հիւսիսի ի խաղաղ ընդլայնանիստ գոգաձև դաշտականացսն – 392. գրէ առ սուրբ եպիսկոպոսն Գրիգոր Ամատունեաց տանն … գտանել զելս իրացն եկեալ հասեալ հինին. – 400. և առաջնորդէր նորա սպարապետն ի գործս պատերազմացն և յելս և ի մուտս աշխարհացն. – 270. Եւ Ալի էր այր քաջ. ասէ ցնա, արի՛ ելցուք, քանզի են և ընդ մեզ արք բազումք, թերևս լիցի ելք իրացդ պիտանութեամբ: - 160. Եւ եղև ի գնալ Դերանկին ի ձմերոցս Վասպուրական իշխանացս, ճանապարհ արարեալ ընդ ձորն Ընծայից, որոյ ելքն ընդ գաւառն Հեր քաղաքի: - 352. Եւ իշխանքն Հայոց կային ի տագնապի և խնդրէին զելս իրացն գտանել ի Քրիստոսէ, յորմէ լքեալն էին: - 320. և հարկապահանջք գունդքն եւ և ելս առնէին սաստիկ խոշտանգանօք: - 124. և ոչ ուրեք գտանէր հնար ելից ի վտանգաւոր արգելանէն, թէպէտ և բազմաց հոգ յանձին կալեալ վասն առն պատուականի – 346. Զի ի հասանել ի վերայ նորա ցաւոցն մահաբերաց՝ ոչ հոգացաւ զմանկականն իւր տարաժամ ելսն յաշխարհէս – 386. Զնոյն տեսեալ ազատացն Վասպուրականի, անտանելի մնալով առ դիպուածն զոր ինչ գործեաց Ապումրուան՝ ելին գնացին առ Ատոմ որդի մեծին Գուրգինայ յամուրն Կանգուար, գտանել զելս իրացն – 364. Զորոյ իմացմանց հանգամանս իմացեալ ազատացն Վասպուրականի՝ ոչ հաճոյանայր նոցա թևակոխելն Գագկայ, և զելս իրացն ջանային գտանել, առանց խռովասէր հանդարտութեան. – 360. ինքն իսկ փոյթ յանձին կալեալ՝ ել գնաց մեծաւ հոգաբարձութեամբ, լուծանել զնա ի տառապանաց արգելանին. սակայն և այնպէս ոչ կարաց գտանել զելս իրացն վտանգի առնն: - 346. Իսկ Գուրգինի մարզպանի Հայոց առեալ էր ի բաժնի յելս կոյս և /388/ որ ելանէ ի հարաւակողմն, զԱնձահից ձոր, զԿրճունիս, զԿուղան ովիտ, և զբուն զՄարդաստան գաւառ, զԱրճիշակովիտ. զոտն Առնոյ, զԱղբագ Մեծ և զՓոքր, Ակե, Տամբէր, Տագրեան. Ըռնայ, Զարեհաւան: - 390. Իսկ Դերանիկն գործ առնէր ի գիւտս հնարիմացութեան, և տարուբերէր յանձն իւր՝ գտանել զելս իրացն, որով կարիցէ հանել զամուրսն ի Գուրգինայ և տիրել աշխարհին: - 326. Իսկ զօրավարն Բուխայ կայր ի կոր կործանմանն, ի տարակուսանս ըմբռնեալ փղձկէր ի միտս իւր, ցնորակոծ լինէր, հնարէր ելս իրացն գտանել ի վրանայարկն փակեալ, և ոչ առնոյր դուլ և դադար: - 282. Իսկ ի հարաւակողմն կուսէ ի ջրամբար արձանագործ քարեղինէն ճանապարհ աշտիճանեալ /390/ ներքուստ ի վեր մինչ ի կատար անձաւին հեշտալիր զելս և զէջս յօրինեալ, քարագործ աւազամած կրագործութեամբ: - 392. Իսկ ի տիրական զօրավարութեանն Գագկայ սկզբնաւորեալ ձեռակերտ իւր՝ շինեաց զհողաբլուր բարձրաւանդակն ի Մահռաշտ գեօղ յափն գետոյն յելս կոյս, որ հայի յՈստանն Ռշտունեաց – 394. Յայնժամ իբրև գիտացին երկոքին կողմանքն, եթէ ոչ գոյ հնար գտանել զելս իրացն և տալ խաղաղութիւն՝ ապա հաճեցան և հաւանեցան գրել առ թագաւորն. – 286. Յելս կոյս և ի մուտս որ առ հիւսիսի գհայեցածն բերէ՝ առեալ էր ի բաժնէ /ճիշտը՝ ի բաժնի/ Գագիկ իշխանի – 388. Նոքա առ լուրն խնդացեալ՝ լքին զամրացեալ գունդն՝ աճապարել զհետ Կիւրոսի, եւ և ելս արարեալ զմիմեամբք – 66. Շինեաց և ի վերայ Ամրական քարանձաւին յելս և ի մուտս կոյս տունս խրախճից ոսկեզօծս պատեշգամեալ, յաւելլով ի յառաջագոյն ի հօրէ նորա Դերանկէն շինեալ: - 390. ո՞չ ապաքէն ըստ այնմ և ելքն ի նմանէ լինիցին շահ ի փառս Բաբելացւոցն ըստ կարծեաց նոցա: - 38. որպէս սահմանեաց Աստուած ի վերայ ժողովրդեանն Իսրայէլի գերելոցն ի Բաբելոն, որպէս գրեալ է ի մարգարէութեանն Երեմիայի, ,,զ-ՀԷ-երորդն ասէ գիտասցես, և խելամուտ լիցիս յելից բանին տալ պատասխանի. մինչև յօծեալն /312/ առաջնորդ եօթներորդ է և եօթներորդք ԿԲ,,. – 314.

ԵԼԱՆԵԼ - ,,Բուխայ գլուխ զօրավարաց ընդհանուր Թագաւորութեան Տաճկաց, Ջափր իշխեցող ծովու և ցամաքի, հաւասար և օրէնսդրին մերոյ Մահումաթի, և հաւատարիմ միջնորդ Աստուծոյ և մարդկան, և թագաւոր ընդհանուր ազգաց հարաւային աթոռակալութեան … Յղեցի զքեզ ելանել ի վերայ երկրիդ Հայոց ամենայն կենդանեաց – 236. ,,Ելեր դու յաշխարհս Հայոց հրամանաւ արքունի՝ առնուլ զհարկս արքունի. մի՞թէ /176/ և հրաման ունիս յարքունուստ, գերել գերփել յաւեր դարձուցանել զաշխարհս մեր: - 178. ,,և այս ևս գործ կամ խաղաղութեան կամ պատերազմօք և ելցեն ի գլուխ, միայն զյապաղանացն ի բաց լքցես զդեգերանս,,. – 382. ,,իսկ եթէ եկեսցէ առ իս գիր յարքունուստ, կնքեալ մատանեաւ արքայի. և իցէ գրեալ ի նմա հրաման՝ գալ ինձ առ քեզ կամ երթալ յարքունիսն՝ ոչ ելից արտաքոյ հրամանաց նորա: - 286. ,,վասն այնր ելի յաշխարհս, զի մի Գուրգէն բռնաբար յինքն կորզեալ ձգիցէ զամուրս աշխարհիս, և յինքն բռնաբար զզօրս քո յանգուցանիցէ: - 362. Ազդ առնէ քաղաքապետին Տփղեաց. և խնդրեալ զնա առ ինքն՝ /316/ ստիպէր տագնապէր ահս արկանելով, թողուլ զօրէնս քրիստոնէութեան և յանդորր ելանել: - 318. այլ իբրև եմուտ Բուխայ յաշխարհս Վասպուրական՝ ել գնաց Գուրգէն առ Քուրդիկ Մամիկոնէից տէր ի Բագրևանդ գաւառ, և անդ լինէր, զի էր Քուրդիկ քեռի Գուրգինայ: - 302. այլ հրամայէր միայն զգուշանալ և ոչ ելանել պատերազմաւ ընդդէմ նոցա, մինչև տեսցէ զելս իրացն. – 162. Այնուհետև ել գնաց դէմ եղեալ զյունականօքն շրջել զկողմամբքն, յանձն արարեալ զհոգս իւր շնորհացն Աստուծոյ. – 316. այսր աղագաւ խնամ տարեալ թագաւորին կնոջն՝ զի ոչ ել առ Երուանդ և ոչ միով իւիք պաշտպանութեամբ: - 90. Ապա թէ փութաս ելանել ի կենաց աստի առ զայրուցս կատաղութեան քո և զոսկերս ցրուես յանապատս և լինել կերակուր գազանաց երկրի և թռչնոց երկնից՝ քո կամք լիցին, և ես քաւեալ եմ յարենէ քումմէ – 278. Առ սա ինձ ի ճախ ելանէ քերթողական առասպելն որ ասէ. – 108. Աստանօր և ի դէպ ելանէ մարգարէութիւնն Դանիէլի, տեսութիւն անհեդեդ պատկերին բազմախառն նիւթօքն ի վերայ խեցեղէն և երկաթեղէն ոտիցն: -156. Աստանօր ի դէպ ելանէ և մարգարէախառն օրհնութիւնք մեծի նահապետին /40/ և աշխարհահօրն Նոյի յասելն՝ ընդարձակեսցէ Աստուած Յարէթի, և բնակեսցէ ի տան Սեմայ: - 42. Արդ այսքանեաց վկայութեանց ի մի վայր եկելոց՝ մի ելցուք զհետ առասպելաբանիցն թէ ընդ աննոխն գնալով ճանապարհ. – 260. Արդ ելէք ի վերայ աշխարհիդ զօրացեալ զօրութեամբ, և ձեր լիցի երկիրդ ի ժառանգութիւն,,: - 362. Արդ փութա՛, պնդեա՛, է՛լ զհետ նոցա, և մի ինչ յայդոսիկ յերկուանայցես, թուլագոյն կալով մնալով յիրիդ յայդմիկ,,: - 184. Բայց Գուրգէն կասկած ունելով յԱշոտէ, թէ գուցէ իբրև զապստամբէ ումեմնէ զեկուցանիցէ զնմանէ առաջնորդին Տաճկաց՝ ել գնաց կեալ շրջաբերական յեղափոխմամբ, արիական քաջասրտութեամբ, սիրեցեալ ընդ բնաւ աշխարհաց: - 322. Բայց իշխանաց իշխանն Աշոտ անհանդուրժելի մնալով խորհրդոց չարին ի գլուխ ելանել - 344. Բայց հասեալ Բուխայ անց ընդ գետն մեծ զոր Կուրն կոչեն, և յորձանուտ շարժման գարնանային հոսանացն տեղի տուեալ ելանել զօրուն և բնակել շուրջ զքաղաքաւն. – 270. Բայց Վասակս այս … վասն ազգակից գոլ նոցա ընդ տոհմին Արծրունեաց… ել գնաց իւրովք կամօք ի Սամառայ և եղև աստուածուրաց – 248. Բայց քանզի յերկնուստ էր հասեալ վտանգն, և աստուածառաք էր բարկութիւնն՝ և ոչ ոք զօրեաց և եկաց ընդդէմ նորա ելանել ի պատերազմ, այլ որ եհարն՝ նոյն և բժշկեաց: - 374. Դու աւադիկ ելեր մտար յերկիր Հայոց, ելեր ի կողմն թշնամեաց իմոց և ապստամբացդ զքեզ միաբանեցեր, զի յապաղեցեր հրամանաց իմոց: - 236. դու դիմօք մարտի առ իս զօր գումարեա և ել ընդդէմ իմ ի պատերազմ, և ի միասին մխեցից զձեռս ի սոսա և բարձից զսոսա ի պետութենէ Հայոց,,: - 340. Ել գնաց զկնի փառաց իշխանասիրութեանն ցանկութեան յորմէ վրիպեացն: - 236. ելանել ի գագաթն Ամրական անձաւին զբօսնուլ նովաւ առ վճարումն բաւականութեան, ըստ մասանց պիտոյից օժնդակութեան քաղաքայարդար ապարանից թագաւորական պաղատի իւրոյ ձեռակերտին – 392. ելանէ մարզպանն ի վերայ նոցա և յինքն հանէ զՏամբեր և զԸռնայ գաւառ և որ ասի Ապուջափրի բերդ, ի Վհրի քաղաքին Կորճէից զիւր կացուցանէ ոստիկանս ի

պահպանութիւն ամրոցին: - 400. Ելին ի պատերազմ և պատերազմեցան, ըստ որում սաստկացաւ պատերազմն: - 282. ելցեն ի քեզ փայտահարք բազումք և կոտորեսցեն զմայրս քո մեծամեծս և զմատաղատունկս բարձունս. – 148. և ետուն ձայն այր առն ախոյեան ելանել. – 284. Եւ ընթանային ամենեքեան յաճիւռ՝ տեսանել զնոսա և ի վերայ հասանել, թէ զիա՛րդ ի գլուխ ելանիցէ ատեանն: - 242. և կորապաղատին ընդարձակեաց ելանել, զի երթիցէ ուր և կարասցէ հասանել ըստ յաջողելոյ իրին: - 348. Եւ հատաւ քուն յաչաց նորա, և ոչ ոք մտանէր և ելանէր առ նա զաւուրս Ժ, զի եմուտ ի սենեակ ամօթալի երեսօք. – 282. Եւ Ալի էր այր քաջ. ասէ ցնա, արի՛ ելցուք, քանզի են և ընդ մեզ արք բազումք, թերևս լիցի ելք իրացդ պիտանութեամբ: - 160. և ահա Ապումուսէ, որ ճանաչէր երիցու որդի՝ հանդէպ նոցա ել պատերազմ և հանդիսացաւ ընդդէմ նոցա. – 284. Եւ ամենայն մեծամեծքն հանդերձ խառնաղանճ / 240/ ամբոխիւն դռոթ տուեալ, ոչ միայն ըստ հրամանի թագաւորին ելանել զհետ աղաղակի փողոյն և արքունի կոչնականացն՝ այլ փութացան տեսանել, թէ ո՛վ ոք և ո՛րպիսիք են սոքա – 242. և ամենայն ոք ըստ ազգս ազգս փութայր ի հնարս ինքեանց վաստակոցն մի զմիով ելանել. – 268. և այլ ոչ ևս յաւելին ելանել ի վերայ աշխարհիս ասպատակաւորք հինիցն պարսկայնոցն: - 400. և այնպէս ել յաշխարհէս թշուառականն: - 108. Եւ այս արտաքոյ անյուսութեանն ելանելով, հայեցեալ ի քաղցրութիւնն Աստուծոյ: - 338. Եւ առեալ զնոսա անցուցանէ յիւրաքանչիւր սահմանս բնակութեան, ինքնին զհետ նոցա ելանելով, որպէս Կիւրոս արքայ Պարսից զհետ դարձելոցն ի գերութենէն Բաբելոնի. – 218. և ասէ, ,,եթէ աջողեսցին քեզ խորհուրդ մեր, զոր խորհեցաք ի վերայ Հայոց և իշխանաց նոցա, և ըստ ախորժակաց մերոց ի գլուխ ելանիցեն, որ ինչ կամք յօժարութեանց մերոց ըղձանայցեն- 184. Եւ արդ ասացից փոքր ի շատէ զյայտնի գործեցեալսն, զի և որ ինչ ընդ սոքօք և յետ սոցա ի գլուխ ելին հանգամանք իրաց՝ և այնմ առանց երկբայութեան հաւատասցես , իբրև ճշմարիտ և անսուտ պատմողի: - 240. Եւ արդ քաջալերեցարուք, լերո՛ւք արք. ելէք ի վերայ աշխարհին Հայոց սովով և սրով և գերութեամբ. – 198. և աւերեալ էր զերկիրս մեր ի մտանել և յելանելն իւրում: - 240. և բազումք դրդուեցան և ելին զկնի սատանայի – 222. Եւ գումարեալ այնուհետև զանհուն բազմութիւն զօրացն բարձրագոյն քան զառաջինն՝ և ել խաղաց հասանել ի վերայ արևելից աշխարհին – 270. Եւ գումարեալ Հայրակղի զամենայն զօրս իւր յորդոր և խնդալից սրտիւ, բազմութեամբ զօրաց ել ընդ առաջ սուրբ նշանին, ի պատիւ հրաշալի և երկնաւոր գանձուն – 154. և գունդք ճակատելոցն ելին կացին մօտ առ քաջն մեր Աշոտ և ընտիր զօրավարն Հայոց առ մեծն իշխանաց: - 210. Եւ դատաստան իւր յանձնէ եղիցի, և առած յինքենէ ելցէ: - 200. և դարձուցին ընդ նոյն ճանապարհ ընդ որ եկեալ էր, ոչ թողացուցին նմա ելանել ընդ աշխարն Վասպուրական. – 336. և ել գնաց զկնի իշխանութեանն ցանկութեան ինքնամոլորութեանն անգիւտ կորստեանն. – 250. Եւ ելեալ ի տեղին սրբութեան և կատարեալ զաղօթսն՝ ելին շրջել զբօսնուլ յայլ ևս տեղիսն: - 100. Եւ եղև ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ ել Հազարաւուխտ Պարսից զօրավար ծանր զօրու ի վերայ Հայոց՝ տալ պատերազմ ընդ զօրս Հայոց, աւերել գերել գերփել զաշխարհս – 134. Եւ եղև իբրև երրորդ ժամ լինէր աւուրն, որ էր միաշաբաթի՝ և ահա ելանէին գունդք գունդք հեծելոցն ընդ կողմն անապատին Սմբատայ կոչեցեալ բերդին – 228. Եւ եղև իբրև կատարեաց Բուխայ զանցս անցից ընդ Վասպուրական աշխարհս և խաղաց յարևելս կոյս՝ ել գնաց Գուրգէն ի Սպեր գաւառ. – 302. Եւ եղև մօտ ի կատարումն հասանել ամին երկրորդի գալստեան նորա՝ ել գնաց ի կողմանս Աղուանից. – 276. Եւ եղև յելանել նախարարացն Հայոց յերեսաց ամիրային՝ մնայ առ նմա միայն Մուշէղ Մոկաց իշխեցողն, այր քաջայայտ և բարձրագահ – 344. Եւ եղև յետ մեծ պատերազմին, որ յառաջ քան զզրուցացդ գրելոյ ելին, ի գլուխս Մանազաւեան նահանգին և Յուշոյ դաշտին, և զխռովարարս քաղաքացն ի մի վայր գումարելոցն, որք և յունայն ասպատակէին աշխարհ – 398. Եւ զկնի այսորիկ, որ է երկրորդ հարուածք այլազգեացն՝ դարձեալ հրաման ետ ելանել ի պատերազմ, և հետամուտ հասեալ առ նոսա. – 282. և զօր գումարեալ ել ընդ առաջ նորա: - 352. Եւ էր յղեալ յառաջագոյն զԱշոտ որդի իւր ընդ առաջ նորա, անդստին

յելանելն նորա յերեսաց արքայի – 270. և թագաւորն յանկասկածս լինելով՝ փութացան ելին ի բանակէն փախստեայ հարուստ ասպարիսօք: - 380. Եւ ի սաստիկ բախմանէ խուռն նիզակացն և ի զինուց փայլելոյ և շողալոյ սուսերացն և սրնգելոյ աղեղանցն լարելոյ՝ հրաձգութիւն իմն արտաքս ելանէր իբրև յամպոց ճայթմանէ – 232. և ինքն գնաց անտի և եմուտ ի Պարտաւ՝ ձմերել անդ, և տեսանել վասն յետին կատարածին աշխարհիս Հայոց, թէ որպէս ի գլուխ ելանիցէ. – 298. և ինքն ել գնաց երթալ մտանել ի քաղաքն Դուին, ձմերոց ինքեան պատրաստեալ գնա, մինչ ի ժամ գարնանայինս, ունելով ընդ իւր կապեալս բազումս. – 240. և խեցգետի մի ել, կորզեալ ձգեաց ի ջուրն զինուորս ՃԴ: - 50. Եւ խնդրէր /252/ ի Քրիստոսէ ելանել ի մարմնոյ աստի և մտանել առ Աստուած. – 254. և ծառայեա ճշմարտութեան օրինաց և հաւատոց, զոր ուսաք ի մարգարէէն Մահումաթայ. ապա թէ ոչ՝ զնորին հակառակն ընկալցիս, տանջանս և մահ, և ելցես ի կենաց աստի չարաչար մահուամբ,,: - 294. և կողմնեալք ի սիրոյ աստուածութեանն անկաւ ի վերայ նոցա զարհուրումն մահու, մանաւանդ ոչ կամելով ելանել /246/ ի սնոտի կենացս դիւրափոփոխ աշխարհիս՝ ասեն. - 248. և հատեալ զզօրսն յերկուս առաջս, և հրաման տուեալ ելանել յերկիրն Վասպուրական, ողողել գերել գերփել /200/ զաշխարհն, աւերել և բնաջինջ առնել և մաշել ի սուր սուսերի. – 202. Եւ ճանապարհ արարեալ ընդ կողմն հիւսիսոյ՝ ել դէպուղի ի Կարնոյ քաղաք – 148. և մի ի ձեռն տանջանաւոր մահու ելանիցէք ի բնակութենէ ձերմէ և բնակիցէք ի դժոխս: - 244. և մինչ ոչ ելին ի գլուխ կարծիքն, այլ իբրև զմեքենայ ինչ յամուր անդամանդեայ պարսպէ ի բաց դառնայր – 250. Եւ յելանելն նորա և մօտ լինել ի սահմանս Հայոց զօրօք բազմօք, մերձ ի սահմանս Տարունոյ, Առաջին կոչեցեալ Հայոց՝ իշխան Տարունոյ Բագարատ … առաքէ զոմանս ի մեծամեծաց իւրոց ընդ առաջ նորա պատարագօք ոսկոյ և արծաթոյ և պատուական հանդերձից, համոզեալ մի ելանել յերկիրս Հայոց: - 170. Եւ յետ այսորիկ գումարեցոյց զօրս բազումս Խոռեմ, և ել ի Քաղկեդոն և նստաւ յանդիման Բիւզանդայ, և խնդրէր անցանել և կործանել զքաղաքն թագաւորանիստ: - 142. Եւ յետ այսորիկ ել ի վերայ երկրին Պաղեստինացւոց և Երուսաղէմի՝ պաշարել զնա. – 60. Եւ յետ սակաւ աւուրց ել գնաց Դերանիկն ի Ճուաշ գաւառ՝ ձմերել յաւանին Մառական: - 350. Եւ յետ փոքր ինչ աւուրց հրաման ետ Բուխայ ելանել ի պատերազմ. – 280. Եւ նոյնժամայն վառեցան պատրաստեցան, հեծեալ յիւրաքանչիւր յերիվարս ելին ընդդէմ նոցա: - 134. և նոքա կային անշարժ, և ոչ ել /284/ այր քան զընկեր յառաջ. – 286. Եւ ոչ ևս այնուհետև համարձակ ելանէին և մտանէին յաշխարհս Վասպուրական զօրքն Տաճկաց. զի անկաւ ահ սաստիկ ի վերայ նոցա: - 308. և ոչ ոք ամենևին իշխէր ելանել արտաքոյ կամաց ձեռին նորա ի մեծամեծաց մինչև ի փոքունս. – 200. և չորեքվտակեան անյաղթ և զօրաւոր գետովք ելանէ յաներևելոյն յերևելի աշխարհս: - 20. և Սահակայ յղեալ առ Սմբատ՝ մի կալ մնալ ի լերինն, այլ փութալ ելանել դառնալ անդրէն ի հետևի զօրս անդ զի ոչ ելանէ, ասէ, Երուանդ զօրու ի սահմանս Մարաց. – 84. Եւ վասն մնացելոցն որք ի քաղաքին և ի սահմանս նորա՝ ել հրաման յարքունուստ առնել ի վերայ նոցա ողորմութիւն, շինել զքաղաքն և հաստատել զամենեսին յիւրաքանչիւր կարգ: - 142. և քեզ եթէ հաճոյ թուիցի ապրեցուցանել զքեզ և զզօրս քո՝ արի ել աստի և գնա ի սահմանաց իմոց: - 278. Զայս գործ լուեալ Լիդէացւոց թագաւորին Կրոսիսեայ բազմաշփոթ յուզմամբ ամբոխ արարեալ, զօրս բազումս գումարեալ, ելանել տալ պատերազմ ընդ Կիւրոսի – 64. զի ի փռնգալոյ նորա կայծակունք հատանին և ընդ ռնգունս նորա ելանէ ծուխ հնոցի կայծականց, որպէս գրեալ է ի Յովբ: - 246. զի մեռաւ նա ի ճանապարհի, ի կողմանս Ասորոց, յելանել նորա ի վերայ աշխարհիս Հայոց՝ չարչարեալ զսոսա որպէս խորհեցանն. – 184. Զնա յղէ Ապուսէթ ելանել յերկիրն Վասպուրական և անդէն մնալ զօրօք բազմօք, մինչև զբովանդակ զհարկս և զհասս արքունի յամենայն կողմանցն Հայոց առ նա բերցեն յիւրաքանչիւր սահմանաց: - 176. Զնոյն տեսեալ ազատացն Վասպուրականի, անտանելի մնալով առ դիպուածն զոր ինչ գործեաց Ապումրուան՝ ելին գնացին առ Ատոմ որդի մեծին Գուրգինայ յամուրն Կանգուար, գտանել զելս իրացն – 364. Զոր և Աղէքսանդրի Մակեդոնացւոյ ի դէպ ելանէ

առ Ողբմպիադայ վիպագրութիւնք. թերևս ի մասն ինչ արտաքոյ սահմանաց դրախտին հասանել. – 50. զոր աւերեացն Իսրայէլ յելանելն իւրում յԵգիպտոսէ և ընդ պատերազմելն ընդ Բաղակայ արքայի Մովաբայ: - 156. զՎաչէ կացոյց ի դրան արքունի, զի ամենայն ոք նովաւ մտցէ և ելցէ յարքունիսն – 82. ընդ կրունկն դարձիր, թշուառական, քանզի զերջանիկ կամարարացն կղզիս կոխել ոչ կարես. զի՞ յերկինս ելանել բռնանաս,,: - 50. ընդ ակամբ հայելով, թէ գուցէ ճողոպրեալ ելանիցէ ի ձեռաց մերոց, կամ ի գիշերամարտս յանկարծ հասանիցէ ի վերայ մեր մեծամեծ ոճիրս գործիցէ: - 202. թողեալ զերիվարս իւրեանց, ի հետիոտս ելին ընդդէմ նոցա: - 162. Ի դէպ ելանէ և հին առասպելն Ոլպիանու փիլիսոփայի, որ վասն առիւծուն և զուարակացն են բարառնութիւնք. – 196. Ի նմին ժամու զգացեալ վասն նորա մեծ իշխանին Արծրունեաց Մերշապհոյ, որ յայնժամ ի Տմորեացն ամրանայր բերդի՝ յղէ առ նա ելանել գնալ ի սահմանացն յայնոցիկ. – 130. Իբրև օր մի լինէր պարապոյ … և ահա հնչեցին փողք ուժգին գոչմամբ ազդ առնել քաղաքին՝ եթէ ել նստաւ թագաւորն յատենի – 240. ինքն իսկ փոյթ յանձին կալեալ՝ ել գնաց մեծաւ հոգաբարձութեամբ, լուծանել զնա ի տառապանաց արգելանին. սակայն և այնպէս ոչ կարաց գտանել զելս իրացն վտանգի առնն: - 346. Իսկ Գուրգինի մարզպանի Հայոց առեալ էր ի բաժնի յելս կոյս և /388/ որ ելանէ ի հարաւակողմն, զԱնձահից ձոր, զԿրճունիս, զԿուղան ովիտ, և զբուն զՄարդաստան գաւառ, զԱրճիշակովիտ. զոտն Առնոյ, զԱղբագ Մեծ և զՓոքր, Ակե, Տամբէր, Տագրեան. Ըռնայ, Զարեհաւան: - 390. Իսկ իբրև լուաւ, թէ ահա առեալ Բուխայ զզօրս իւր գալ հասանել ի վերայ նորա՝ հրաման ետ բոլոր աշխարհին իւրոյ ելանել ունել զլեռնակողմն – 276. Իսկ իշխանն Բագարատ … ել գնաց անխիղճ համարձակութեամբ, տիրասէր խորհրդովք, կատարել զսպաս զինուորութեան, ըստ աստուածեղէն պատուիրանին և ըստ թագաւորական հրամանին, զհետ եկելոյ կոչնականացն, ոչինչ իմացեալ զպատրանս խաբէութեան նորա, որով վրիպեացն: - 186. Իսկ Յամանիկն ի վերայ Հայոց խորհէր ելանել, կամելով և տիրել Հայոց. – 338. Իսկ նա փոքր ինչ ժամանակ ներեաց նոցա դիմօք սիրոյ խաղաղութեան, մինչև ի գլուխ ելին որ ինչ յաղագս Ապումուսէին էին հանդէսք. – 296. Իսկ քաղաքապետն Սահակ ելեալ ընդ դուռնն, որ ելանէ ի բերդն Շամշղտայ, սամոյր զինքեամբ արկեալ և գաւազան ի ձեռն առեալ, յիմարեալ մտօք կորոյս զփախուստն իւր, որ կարող էր գնալ յով և կամիցի. – 272. Կամ դարձո՝ զխորհեալ նոցա չարիս ի գլուխ իւրեանց, կամ թող զի ելցեն գնասցեն՝ յով և կամեսցին,,: - 82. համառել պնդել ի հաւատսն Քրիստոսի զոր պաշտեսդ, և ի ձեռն չարաչար տանջանաց ելանել ի կենաց աստի – 290. ձայն բարձեալ արտասուալից առ Դերենիկն, և զսուսեր մերկ ի ձեռին ունելով, և վաղր և սակր մի՝ ասէ. ,,որդեա՛կ իմ Դերենիկ, ողջոյն քեզ, ողջոյն քեզ, ողջոյն քեզ. ես ելի գնացի ի յաշխարհին Յունաց,,: - 320. միայն զի եկեսցէ ի բան արքունի և մի ելցէ արտաքոյ կամաց թագաւորին. – 288. միայն ոչ ելցէ ի ձեռաց իմոց Աշոտ հանդերձ ազգականօք իւրովք,,: - 214. յայնժամ ելցէ հուր ի քէն ծնեալ, և կերիցէ զքեզ և զբազմութիւն ուստերաց և դստերաց քոց, ի քէն ակն ունելով զբորբոքումն: - 148. Յայնժամ ետ զզօրսն ի ձեռն Մուշեղի Ապուպելճի եղբօր Գուրգինայ, և ինք ել գնաց զհետ եկելոց կոչնականացն. – 228. Յայնժամ իբրև գիտաց զօրավարն Հայոց և ոչ միով իւիք կարաց հաճել զմիտս նոցա, այլ միաբան ետուն հրաման ելանել ի պատերազմ – 230. Յայնժամ իբրև գիտաց զօրավարն, եթէ յաջողեցաւ նմա ամենայն ինչ ըստ կամաց իւրոց և ըստ հրամանի ամբարիշտ թագաւորին, ի գլուխ ելին խորհուրդ չարութեան նոցա - 238. Յայնժամ իբրև ետես անօրէն զօրավարն Մուսէ, թէ ոչ ելին ի գլուխ խորհուրդ չարին յօժարութեանն … փութացաւ արձակել գուժկան յարքունիս, ծանուցանելով արքայի զոր ինչ գործեաց Աշոտ իշխանն Վասպուրական: - 176. Յայնժամ հրաման ետ զօրավարն Բուխայ զօրաց իւրոց՝ ելանել ընդ առաջ նոցա ի պատերազմ. – 274. Յայնժամ հրաման ետուն ամենայն զօրացն ելանել ի պատերազմ. – 284. Նոյն ժամայն ել հրաման յարքունուստ, զի զսուրբն Սողոմոն ի նմին փայտի սպանցեն, նետաձիգ լինել ի նա: - 292. Նոցա ելեալ արտաքս յատենէն մեծաւ խնդութեամբ, և յոյժ զուարճացեալք փութային ելանել ի մարմնոյ աստի և մտանել առ Աստուած – 266. Նստան երկոքին

կողմանքն պահել զպահպանութիւն իւրեանց մեծաւ զգուշութեամբ, և ետուն ժամ անսալ միմեանց՝ ոչ ելանել ի պատերազմ, մինչև եկեսցեն հրեշտակքն յարքայէ, զոր առաքեցինն: - 286. Ո՞չ ապաքէն դու իսկ տեսանէիր, զի մտանէի և ելանէի ի սուրբ եկեղեցին ընդ ամենայն հաւատացեալսն – 222. Որ կամէին դառնաբեր քինահարութեամբ ելանել ի վերայ աշխարհիս առ հասարակ յապականութիւն դարձուցանել: - 404. որով առնիցեն ելանել ի կապանաց իշխանին Աշոտի և Գուրգինի, և դարձուցանել զիշխանութիւնն անդրէն առ իւրեանս – 368. Որում ոչ անհնազանդ գտեալ՝ իմաստնախորհ զօրութեամբ ելանէ յամրոցացն: - 316. սա այն է, որ մինչ յելանելն Բուխայի ի սկզբանն մտանելոյ նորա ի Հայս՝ եկաց ընդդէմ նորա բնակչօք լերինն և հարուածս մեծամեծս հասոյց ի վերայ զօրացն արքունի. – 294. սա ել ի վերայ Հրէաստանի և մեծ մասն ժողովրդեանն գերեաց յԱսորեստան…/Յետ նորա թագաւորեաց/ Սաղմանասար. – 60. սակայն և յայնմ ոչ ետուն հրաման զօրուն մի ելանել ի պատերազմ: - 230. Սոյնպէս և այրն այն Յովսէփ զօրավարն Տաճկաց մնայր անցանել ձմերանն, զի ելցէ ի վերայ աշխարհիս Հայոց սրով և գերութեամբ և մեծամեծ հարուածովք և զմեծամեծս աշխարհիս խաղացուցանէ ի գերութիւն – 188. Քանզի ի գնալ նորա զօրացուցանել զքեռին իւր զթագաւորն Հայոց, իսկոյն յելանելն նորա ի տանէ իւրմէ ի Վան քաղաքէ՝ տիրէ ի վերայ նորա ցաւք հիւանդագինք կարապետք մահու, անմերձենալիք ճարտարաց բժշկական ձեռնարկութեանն: - 384. բայց այլ ամենայն իշխանք արևելեայք խոյս տուեալ յերեսաց նորա՝ ետուն տեղի, ելին կալան զամրական տեղիս, ի բերդս և ի քաղաքս և ի լերինս, ընդ ինքեանս գումարեալ զզօրս և զբնակիչս աշխարհաց իւրեանց ամենայն պատրաստութեամբ: - 270. Բայց տուաւ յաղթութիւնն այն մեծ ի ձեռն զօրավարին Ապումուսէի, զի լցցի զոր ասաց Տէր ի բերանոյ Ամովսայ Մարգարէի, „խորտակեցից զնիզակս Դամասկոսի„ , որում այժմ Դմիշկն կոչեն, ուր ելին զհետ Բուխայի: - 286. Եւ ելանէին գունդք գունդք շտապով և ճեպով մի զմիոյ կնի, և ամենայն ոք որ տեսանէր՝ ընդ մեծաւ երկիւղիւ ներքադրեալ լինէր: - 284. Իբրև ետես կայսր Հայրակղէս զչարիսն ամենայն, որ եկին հասին ի վերայ նորա՝ ակամայ կամեցեալ ցուցանել բարեկամութիւն՝ ել ընդ առաջ նոցա, մեծարել իբրև զվաստակեալս և զիւրս, ընկալաւ զնոսա մեծամեծ /142/ ընծայիւք. – 144. Եւ գումարեալ Հայրակղի զամենայն զօրս իւր յորդոր և խնդալից սրտիւ, բազմութեամբ զօրաց ել ընդ առաջ սուրբ նշանին, ի պատիւ հրաշալի և երկնաւոր գանձուն – 154.

ԵԼԱՆԵԼ ԸՆԴ - բայց միայն ի դրան արքունի մտանել և ելանել ընդ հաւատարիմս թագաւորին ի տունս դիւանաց և գանձուց: - 92.

ԵԼԵԱԼ - Եւ ելեալ ազատացն Վասպուրականի դէմ եդեալ տարադէմ գնացին յԱմդացւոց քաղաքն առ Ահմաթ որդի Յիսէի Շեհայ – 366. Եւ ելեալ գնաց եմուտ յամուրն Կանգուար, և կատարեալ զոր ինչ ախորժեացն՝ տիրեաց Անձաւացեաց մեծաւ զօրութեամբ: - 324. Եւ ելեալ ի տեղին սրբութեան և կատարեալ զաղօթսն՝ ելին շրջել զբօսնուլ յայլ ևս տեղիսն: - 100. Այլ իբրև այն ինչ մերձ լինէր ամրոցն ի պաշարումն՝ Ամդայինն Յիսէ, որ Շեհի որդին, որ զզօրապետութիւնն Հայոց ունէր, ճանաչէր՝ ի հրապոյրս Մանազաւեան պետոյն և Ութմանացն ելեալ՝ երագապէս եկն եհաս ի վերայ Աշոտի ԺԵ հազարաւ հեծելօք վառելովք. – 334. Այլ ելեալ արտաքս ի ռազմէն՝ դարձաւ փախստեայ ընդ ճանապարհն Հողցայ. – 368. այլ ելեալ գայ ի սուրբ քաղաքն Երուսաղէմ, և անդ կեալ բարեպաշտութեամբ – 80. այլ և բազումք ի նախարարացն Հայոց ելեալ զհետ Արշակայ գնացին առ Արկադ – 110. այլ վասն բանսարկուացն ելեալ Վաչէ և Արշաւիր գնացին առ Արտաշէս արքայ Պարսից – 82. Ապա ելեալ ի նաւ՝ եկն ի մէջ ծովուն խօսել ընդ զօրավարին Պարսից. – 144. Բայց յետ աւուրց բազմաց անցանելոյ շփոթմանցն՝ Գուրգէնի ընդարձակեալ նախախնամութեամբն Քրիստոսի և ելեալ փրծեալ ի բանտէն՝ եկն եմուտ յաշխարհ իւր: - 320. Բայց երիցս երանելի ոմն երիտասարդ հասակաւ, ինքն տաճիկ և ազգաւ պարսիկ՝ ելեալ զհետ սիրոյն Քրիստոսի հաւատոցն եկն յարեցաւ ի Պատրիկն Անձևացի – 222. Ելեալ խրոխտ և դառնաշունչ փռնկալով մռմռեալ յանձնիւր գազանեղեն զայրացմամբ յարձակեալ յեղակարծում եկն եմուտ ի քաղաքն Շամիրամայ ի Վանտոսպ: -

372. Ելեալ փութանակի եկն եհաս յաշխարհս Վասպուրական սպարապետին կամակցութեամբ: - 306. Եւ ելեալ ապտակս ի սենեկէն՝ և նստան ուրախ լինել: - 284. և ելեալ ի վերայ աշխարհիս՝ յերկուս բաժինս հատին զաշխարհս: - 362. և ի սաստիկ սովոյն ելեալ Որմզդի յածէր ընդ վայրս ի խնդիր կերակրոց. – 46. Եւ ինքն /302/ անցեալ գնայր առ իշխանիկն ի յամուրն Աշխարհաբերդն կոչեցեալ. և անտի արիաբար քաջասրտագոյն դիմացուածով ելեալ գնաց դարձեալ առ սպարապետն Սմբատ: - 304. Եւ մեկնակազէնքն պատեցին շուրջ զեկեղեցեաւն, և ելեալ առ նա ոմանց ընդ փորուած գմբեթին՝ և եհար մի ոմն աշտէիւն ընդ միջոց թիկանցն՝ և ընդ անթովքն հանեալ ի ներքոյ թոքացն՝ փչեաց զոգին և թաղեցաւ զթաղումն իշոյ: - 190. Եւ յաջորդեալ փոխանակ նորա կացեալ յաթոռ սրբոյն Գրիգորի երանելին Մաշտոց, ելեալ ի կղզոյն Գեղարքունի լճէն, զՅօհաննու Կարապետին զվարուցն բերեալ զօրինակ. – 376. Եւ այն ինչ ընդ ջեռնուլն արեգականն, մինչ ագևորեալքն մտանէին զառաջեաւ ամիրային, որպէս որսոյ ինչ պատճառանօք հեծեալ յընտիր երիվարս հանդերձ մերձաւոր հարազատօք իւրովք և ազատովք յընտրելոցն Վասպուրականի՝ ելեալ մեկնեցաւ իբրև վտաւանս երկուս. – 342. և անյապաղ փութով զգործ պատերազմին վճարեալ քաջք ընդ քաջս ելեալ. – 64. և բայացեալքն եթէ գազանք և եթէ թռչունք, յորժամ զգան զջերմութիւն օդոյն ի հասարակել տունջեան և գիշերոյ՝ ի գարնանային եղանակի ելեալք յիւրաքանչիւր կայենից. – 188. Եւ Գուրգէն ելեալ գնաց փութանակի անյայտ առնել զինքն, մինչև յաջողեսցի ըստ կամաց Քրիստոսի յո՛վ և երթիցէ: - 320. և Գուրգէն ելեալ ընդդէմ նոցա բազում անգամ՝ոչ սակաւ օճիրս գործէր ընդ զօրս Տաճկաց: - 302. և ելեալ ի Յադամակերտ քաղաքէ ի Թ ժամու ուրբաթու աւուրն, և անցեալ ընդ ծովակն Յըմբեայ, և ընդ Վարազի Զարեհաւանի. – 402. և ելեալ Աղան գնաց առ սուրբն Սահակ, և զէնընկեց եղեալ առաջի նորա՝ մերկանայր զհանդերձն զինաւորական - 112. Եւ ելեալ Աշոտ զհետ կոչնականաց Աւշնի՝ գնաց աներկիւղ համարձակութեամբ: - 362. և ելեալ արտաքոյ բանակին յորդառատ հեղոյր արտասուս ի վերայ բեկման իշխանին և այլոց նախարարացն. – 218. Եւ ելեալ արտաքս հանգոյն մատնչին ի տնօրինականս Փրկչին, ունելով ընդ ինքեան զհրովարտակն գրեալ այսպէս. – 212. և ելեալ գնաց զհետ անհանճար իմացմանց առ Պերոզ արքայ Պարսից – 124. Եւ ելեալ գնաց զհետ կոչնականացն ի գութ հարազատութեան, և ի կարծիս սաստիկ հիւանդութեան, թէ մերձ ի մահ անկեալ դնիցի, ըստ ստուգելոյ կոչնականացն: - 348 Եւ ելեալ թագաւորն նստաւ յատենի ի բարձրաբերձ բեմի միջոց, ի մէջ աշխարհակոյտ ամբոխի անհուն բազմութեանն – 242. և ելեալ ի հրապոյրս ցոփութեան ըստ խրատու առնն, յուսացեալ յամրոցն և ի գանձսն, և ի ցանկութիւն իշխանասիրութեան համբարձեալ զաչս – 346. և ելեալ ի վերայ Պարսկահայոց գոհեացն և անդ բազում քաջութիւն նահատակութեան ցուցեալ՝ յոլովից գերելոցն ընդարձակեաց, հանելով /400/ և զաւարն ի ձեռաց նոցա – 402. Եւ ելեալ իշխանաց իշխանն, որ բարձրագոյն և հանճարեղագոյնն էր քան զբնաւ Հայաստանեայցս և զընդհանուր կացեալս ի ներքոյ երկնից՝ եկն առ նա մեծաշուք պատուաւորութեամբ, և պարգևս և պատիւս ոչ սակաւս նմա յառաջաբերեաց. – 344. և ելեալ յերեսացն Տեառն՝ սնոտի տաժանմամբ շինէր քաղաք, չհամարեալն յազգս զղջալից և արդարաքարոզ նահապետացն:-24. Եւ ելեալ յիւրաքանչիւր տեղեաց մի քան զմի յառաջանալ ի կոչումն Բուխայի, և ժողովեցան ի մի վայրի և եկին կացին առաջի զօրավարին Տաճկաց: - 296. Եւ ելեալ նոցա արտաքս՝ սկսաւ խօսել Մահմէտ հրապարակաւ զնոյն բանս. – 160. և ելեալ նստաւ ի ջորւոջն, զոր պատրաստեալն ունէին անդէն առ դրան վրանին, և հանին արտաքոյ դաշիկ բանակին՝ դարձուցեալ դառնալ ընդ նոյն ուստի եկն: - 346. և ելեալք ի վերայ Փառանու՝ արարին մեծ խորտակումն դիմադարձացն, սպանին և զԱպղջէհրն և զբազումս ի զօրէն Ամովնացւոց և Մովաբացւոց – 160. և եկեալ կացին մօտ առ Կանգուար բերդ, և պատերազմեալ զամիսս Բ՝ ոչ ինչ գործ ի գլուխ ելեալ ըստ ախորժման. – 332. Եւ եղև ի մտանելն նորա ի Դատուան աւանն … ելեալ իշխանքն Հայոց յանձնիւր տեղեաց գնացին յանդիման լինել նմա – 340. Եւ եղև մինչ կային իշխանքն ի միաբանութեան առանց կարծեաց

կասկածանաց ի հպատակութեան ելեալ յարքունուստ հազարապետին /340/ որդւոյն Հալթի, և զմիաբանական սիրոյն շաղկապ ի միասին յօդեալ պնդեալ անքակ պահէին – 342. և թշնամիքն հանգստեամբ ելեալ ի վերայ նոցա ի լիճս աղեղանց և նիզակաց ձերբակալ արարեալ զոմանս – 372. և թողեալ զբնակելն ի Դուինն՝ ելեալ բնակեցաւ ի Նոր քաղաքին ի մեծ եկեղեցւոջն որ յանուն սրբոյն Գրիգորի շինեալ էր երանելւոյ տեառն Ներսիսի երկրորդի Հայոց կաթողիկոսի: - 358. և ի մեր կար տաժանմամբ ի խոյզ և ի խնդիր ելեալ զհաւաստին գտանել – 12. և ինքն Աշոտ ճողոպրեալ միաձի ելեալ եհաս փախստեայ մինչ յՈստանն Ռշտունեաց, թողլով զբուն բանակն ի նմին տեղւոջ. – 332. Եւ խօսէր ընդ նոսա սաստիկ և ահագին դատաստանօք և սպառնալեօք, թէ ընդէ՞ր և դուք ոչ մեռարուք ի պատերազմին, քան թէ ելեալ փախստական գնացէք գալ առ իս և տալ համարձակութիւն ծառայի իմում ի յայսքան վնաս. մի՞թէ արդեօք զԽոսրով մեռեալ կարծէիք,,: - 150. և նորա ելեալ սակաւ արամբք՝ իբրև ջուր ընդ զառ ի վայրն հոսեալ՝ արար հալածական զՎահան և զզօրս նորա. – 310. և նստան ի ներքս ի քաղաքին ԻԱ օր. ապա ելեալ բանակեցան արտաքոյ քաղաքին, և զքաղաքն այրեցին հրով: - 142. և պաշտօն աւուրն ի գլուխ ելեալ, ընթերցան քահանայքն զսուրբ Աւետարանն ի տեղիս տեղիս ի բանակին – 228. Զի ազգ բարբարոս խուժադուժ ի դիմի ելեալ գան տալ պատերազմ, կորզել յինքեան զգերին Հրէից: - 66. ընդ որս էր և քաջն մեր Աշոտ ախոյեանայարձակ զօրութեամբ և ելեալ զհետ արքունի զօրուն. – 328. Ըստ նմին օրինակի և զօրավարն Բուխայ, ի հասանել ամառնային ջերմութեանն իբրև ի խորոց անդնդոց ի վեր մղեալ զինքն, ելեալ յերեսաց արքայի բազում և ծանր զօրու՝ եհաս ի վերայ երկրիս ի կողմն հիւսիսոյ ի մուտս Հայաստան աշխարհիս. – 262. ի ծովէ ելեալ, այսինքն յերկրէ և յանդնդական խորոց, ի թագաւորաբնակ քաղաքէն – 262. Իբրև եհաս գուժկան առ մարզպանն Հայոց Գուրգէն՝ ելեալ զհետ նոցա Ռ արամբք, վառեալ ի զէն և յասպազէն, և գնացեալ եհաս յԱյլի գաւառ. – 402. Իբրև զեկուցաւ նմա յոմանց զոր ինչ խորհի վասն նորա Աւշին / 370/ … ելեալ գնաց մեկնեցաւ օգնութեամբ ի վերայ հասեալ գիշերոյն – 372. Իբրև հեռացաւ թագաւորն զերկուց աւուրց ճանապարհ՝ Ապումրուան ելեալ ի ձիընթացիկ ասպարէզն զգնայր. – 368. Իսկ սուրբն ելեալ հանդերձ դահճօքն ի տեղի ասպարիսի կատարմանն երկնաւոր նահատակութեանն՝ ի ծուռն իջեալ կայր յաղօթս – 206. Իսկ Ասուդ զհետ Դարէհի ելեալ ի պատերազմ ընդդէմ զօրագլխացն Աղէքսանդրի՝ Հերակղեայ նահատակութեամբն դիւցազնաբար ի դիմի հարեալ՝ ի բաց նահանջէ զուժեղագոյնս զօրագլխացն Աղէքսանդրի հարուստ ժամ մի, մինչ հիացումն զօրօքն արկեալ՝ տային տեղի փախստէի. – 68. Իսկ զԱհմատ ընդ Վասպուրական աշխարհն անցանել գնալ՝ ելեալ զհետ նորա Շապուհ որդի Աշոտի, մինչ տանել հասուցանել զնա ի մուտս Ասորեստանեայց ճանապարհին: - 346. Իսկ իշխանն ելեալ կայր ի վերայ պարսպին – 210. Իսկ նա ի հրապոյրս ապստամբ վիշապին ելեալ, որ բազմախարդախ չարութեամբն եհեղ առատութեամբ զդառնութիւն խրատոյն յունկն կնոջն անզգամի: - 20. Իսկ քաղաքապետն Սահակ ելեալ ընդ դուռնն, որ ելանէ ի բերդն Շամշղտայ, սամոյր զինքեամբ արկեալ և գաւազան ի ձեռն առեալ, յիմարեալ մտօք կորոյս զփախուստն իւր, որ կարող էր գնալ յով և կամիցի. – 272. մինչ ելեալ արտաքս տիկինն ի հետիոտս լի հառաչանօք՝ բաւական համարել զգործ նահատակութեանն, զոր ետ Աստուած ի ձեռս Աշոտոյ. – 176. մինչ քաղցրատենչ քունն ի վերայ հասանէր որ զպահպանութիւն գիշերոյն պահէին՝ նորա ամբարձեալ զպղծալից ձեռն ի սրբութիւն սրբոցն և առեալ զսուրբ նշան խաչին Քրիստոսի և ընդ պատուհանն արտաքս ելեալ – 378. Յայնժամ ելեալ իշխանն Գրիգոր յերեսաց արքայի մեծաւ ուրախութեամբ և անպատում խնդութեամբ՝ և եկն եմուտ յերկիր իւր յիշխանութիւն Վասպուրական կոչեցեալ: - 314. Նահատակք ոմանք կային յայնժամ ելեալ յարգելանէն ընդ կալանաւորսն – 220. Նոյնժամայն ելեալ մեկնեցաւ յերեսաց արքայի այրն այն Բուղայ – 200. նորա փութանակի հասեալ ի քաղաքն Բերկրի, և միաբանութեամբ քաղաքացուացն ելեալ պատահեն զօրացն ի զօրագլխացն Վասապուրականի ի գեօղն որում Խոզաղբերքն ասեն. – 304. Նոցա ելեալ արտաքս

յատենէն մեծաւ խնդութեամբ, և յոյժ զուարճացեալք փութային ելանել ի մարմնոյ աստի և մտանել առ Աստուած – 266. Որ անսայթաք հաւատով յառաջացաւ առ աւարտումն պատերազմին փութացեալ, և ելեալ յամրական տեղւոյն սակաւաձեռն զօրականաւն, որ պահէին զպահպանութիւն Շամիրամ բերդին – 400. Որոց դիպօղ ժամ գտեալ՝ արտաքս ելեալ ի բանակէն, զերծեալք իբրև զայծեամն ի հնարից որսորդաց՝ գնացին խաղաղութեամբ յիւրեանց տեղիս և զնա թողին լքեալ ամօթալից: - 344. սա ելեալ ի Հայս պատերազմաւ արար ընդ իւրով ձեռամբ. – 56. Եւ զօրքն, որ ելեալ էին զհետ Գուրգինայ՝ եկին հասին ի սահմանս երկրին, ուր կայր Գուրգէն զօրօքն իւրովք – 226. Եւ յանդորր ելեալ աշխարհս Վասպուրական կեցին յապահովս յանհոգս. – 400. Նոյնժամայն ելեալ զհետ Դերանկին կորապաղատն ի նոյն աղագս ի բաց մեկնել ի դիմաց հազարապետին, գիտելով զոր ինչ խորհեալն էր յաղագս նախարարացն Հայոց եկելոյն առ նա, և մեկնեալ լինէին ի զօրացն անտի ասպարէզս Ե – 342. Քանզի ասէ, թէ ,,էին ոմանք յելելոց անտի հեթանոսաց, որք եկեալ էին յԵրուսաղէմ ի տօնն, զի երկիրպագանիցեն. – 76.

ԵԼԵՄԱՑԻՔ - Ելեմացիք, ասէ, առեալ զկապարճս, հեծեալ յերիվարս. – 210. Եւ իբրև ստուգեաց և տեղեկացաւ զամենայն՝ եգիտ բազմագոյն քան զամենեսեան զկապարճաւորս և զկորովիս աղեղնաւորացն Ելեմացւոց և Արաբացւոց, աջողակք յերկոցունց ձեռաց – 200. սագունակ հասեալ ի վերայ Վասպուրական աշխարհիս պարսկական խուժանն ըստ ազգս ազգս և ըստ քաղաքս քաղաքս ի Մարաց և ի Պարսից, յԵլամացւոց և ի Խուժաստանէ, ի Կրմանայ և ի Մուկանաց, ի Թուրքաստանէ և ի Խորասանայ, և յեղակարծում հասին ի Ճուաշն գաւառ – 398.

ԵԼ ԵՒ ԵԼՍ ԱՌՆԵԼ - և հարկապահանջք գունդքն ել և ելս առնէին սաստիկ խոշտանգանօք: - 124.

ԵԼԵՒԵԼՍ ԱՌՆԵԼ - և թէ զիա՛րդ գունդք գունդք հրեշտակաց մի զմիոյ կնի ելևելս առնեն, և զիա՛րդ փայլեալ նշանն տէրունական ահաւոր ճառագայթիւք – 284. և քաջքն և հոյակապքն ելևելս զմիմեամբք առնէին ախոյեանայարձակ խրոխտանօք: - 328.

ԵԼ ԵՒ ԵԼՍ ԱՐԱՐԵԱԼ - Նոքա առ լուրն խնդացեալ՝ լքին զամրացեալ գունդն՝ աճապարել զհետ Կիւրոսի, ել և ելս արարեալ զմիմեամբք – 66.

ԵԼԻ/ծն.ԵԼԻ/ - Եւ զօրագլուխք զօրացն էին այսոքիկ, Մուքադմ, Յուսփ ի Թփղիս քաղաքէ, Յուսփ որդի Ռահմայ և Ապուհեշմ՝ Ելոյ տէր և ընդ նոսա զօրք Համդոյի Պարսից ամիրայի: - 226. և կէսքն զհետ մտեալ փախստէից, մինչ թանձրացաւ մութ գիշերին՝ հանին ի սահմանացն Հայոց, էր որ ի կողմն Ելոյ և էր որ ի կողմն Ատրպատականի և Պարսից: - 232.

ԵԼԻՄԱՑԻՔ - գրէթէ անցուցանէր զանցուցանէր զքաջութեամբքն Արշակայ Պարթևի, ընդ քաջացն Քուշանաց, Մարաց և Ելիմացւոց. – 72. Եւ ինքն իսկ գլխովին զօրավարն Բուհայ, հեծեալ յերիվարն, պնդեալ զինքն զինու ի պատերազմ ընդդէմ իշխանին, և զկորովին աղեղնաւորացն Ելիմացւոցն և զընտիրս հեծելոց նոցա ընդ ինքեան վառեալ ի ճակատի: - 208. Զկնի այսորիկ մեկնեաց Բուխայ յինքենէ արս զօրաւորս յամենայն ազգաց և յամենայն մեծամեծաց և ամենայն աշխարհակալաց, և ի Պարսից և յԵլիմացւոց և ի Բաբելացւոց և յԱրաբացւոց … արս աւելի քան ԺԵ հազարաց և եհան զնոսա զհետ Գուրգինայ – 224. Իսկ յետ Կ ամի անցանելոյ Աղէքսանդրի և անիշխանութեանն Հայոց և Պարսից՝ թագաւորէ Արշակ Քաջ Մարաց և Պարսից և Եգիպտացւոց և Ելիմացւոց ի Բախլ քաղաքի. – 72.

ԵԼԻՈՆ - ի սորա ԻԵ ամին առաւ Ելիոն քաղաք ի յԱթենացւոց անտի – 58.

ԵԿ - և օրհնեցաւ և դրուատեցաւ ի հեռաւորաց և ի մերձաւորաց, բնակաց և եկաց աշխարհիս: - 312.

ԵԿԱՄՈՒՏ - ոչ պիտոյացեալ եկամուտ լուսոյ, որով նսեմասցի առ ի հասանել երեկոյին, ոչ ապաժամանութիւն արեգական առ ի մերժել զմութ գիշերի լուսազգեստ ստեղծուածոյն,

որ յետ առաջնոցն կարգի և դասու՝ զերկրորդն փոխանորդեցաւ վիճակ, ոչ կերակուր հոսանուտ առ ի լրութիւն տարաբարձ ունակութեանց անապականին, որ դոյզն ինչ փոքրագոյն քան զհրեշտակս գոլ. – 20.

ԵԿԵԱԼ - զի մողեսք և կովիդայք, քարաթաթօշք և բնդոունք ի վերայ եկեալ կերան զորս նորա: - 46. ,,և զտանջողացն, ասէ, զճողփիւնն լսէաք, և զհարուածսն եկեալս ի վերայ թիկանցն տեսանէաք – 50. և եկեալ ի տեղի մի ծովային և զվրանսն և զբանակն զամենայն ի ներքս եդեալ մտանէաք ի նաւսն – 50. ,,նիստ դու աստ, մինչև արձակեցից զքեզ և արարից զկամս հայցուածոց քոց վասն որոյ եկեալ ես,,: - 226. Այլ և Վահան Ամատունեաց գաւառին փախստեայ եկեալ ի ձորն, որ մերձ է յամրոցն, ուր տէրն իւրեանց կայր: - 208. Անդանօր եկեալ Շապուհ եղբայր թագաւորին, և կացուցանէ զԳագիկ՝ իշխան Վասպուրական տէրութեանն. – 364. ասէ ,,երէցդ այդ եկեալ է զհետ գերելոց քրիստոնէիցն՝ հակառակ կալ հրամանաց արքայիդ և օրինաց Մազդեզանց և Արեաց – 104. Արդ այսքանեաց վկայութեանց ի մի վայր եկելոց՝ մի ելցուք զհետ առասպելաբանիցն թէ ընդ անկոխն գնալով ճանապարհ. – 260. բայց զանուանս միայն ըստ կարգի կանոնել բաւական հանարեցաք, որպէս և այլոց առաջնոցն մատենագրացն յայս եկեալ ձև պատմագրութեան. – 68. բայց իբրև գիտացին զօրքն որ ընդ նմա եկեալ էին զնորա քաջակարծրագոյն արիութիւնն՝ և պատճառանօք այս ինչ այն ինչ դարձեալ դարձան յանցնիւր տեղի: - 310. գունդ անթիւ բազմութեամբ եկեալ ի կողմանս Ատրպատականի ի Վառարատ գաւատի: - 138. գրէ առ սուրբ եպիսկոպոսն Գրիգոր Ամատունեաց տանն … գտանել զելս իրացն եկեալ հասեալ հինին. – 400. եկեալ հասեալ վրէժխնդրութեան պատիժք, վասն անօրէնութեանց մերոց զոր գործէաք առ հասարակ ի փոքրկանց մինչև ցմեծամեծս. – 196. եկեալ հասեալ աւուր կորստեան մերձ առ դուրս մեր – 196. և այսրէն եկեալ ցեղապետ մեր եղև: - 48. և եկեալ ի մի վայր Գագիկ և Գուրգէն եղբարք համահարք և միոյ մօր ծնունդք, յերկուց քաջատոհմիկ գահակալութենէ Սենէքարիմայ և Դաւթի – 388. և տառապելոցդ որ եկեալ յեցեալ են ընդունայն գաղթականութեամբ՝ եղիցի արձակուրդ ի տեղիս իւրաքանչիւր – 216. և աշխարհ զրաւ առցէ յասպատակէ թշնամեաց, որ եկեալ հասեալ է յաւեր և յեղծումն: - 216. Եւ առ չհանդուրժել այնքան եկեալ հասեալ վտանգաւոր նեղութեանցն, և գազանեղէն զայրացմամբ մրմռեալ յոգի իւր ի վերայ կորստեան սուրբ հաւատոյս և կործանման աշխարհիս Հայոց – 126. Եւ արևելեաց զօրավարին եկեալ պատերազմել ընդ իշխանականն առնուլ զամրոցն, - 302. և արձակեաց զզօրս իւրաքանչիւր զօրագլխօք եկելոց առ նա յամենայն ազգաց յաշխարհէս /գրքում յաշխարէս/ Հայոց՝ երթալ ձմերել յիւրաքանչիւր տեղիս բնակութեանց – 262. և բռնութեամբ Մարապարսացւոցն ոչ կարացեալ ընդդիմանալ՝ ի կողմանս Պաղեստինացւոց եկեալ պատերազմաւ պաշարեն զՍամարիա – 60. Եւ գրեթէ ամենայն իշխանք Հայոց, Վրաց և Աղուանից եկեալ էին ընդ զօրս Հայոց ի վերայ աշխարհին Ապահունեաց. – 380. և դարձուցին ընդ նոյն ճանապարհ ընդ որ եկեալ էր, ոչ թողացուցին նմա ելանել ընդ աշխարն Վասպուրական. – 336. Եւ Դերանիկն զօրացեալ զօրութեամբ Քրստոսի, և հոյակապ և անուանի եղեալ ընդ բոլոր աշխարհ Հայաստանեայց՝ և խաղաղանայր երկիրս ի շփոթմանցն ի վերայ եկելոցն: - 318. և դու թէ ոստիկան խաղաղութեան էիր եկեալ յարքունուստ՝ զշինութիւն պարգևաբաշխէիր սոցա, և ոչ զաւերս և զխռովութիւն: - 278. և եկեալ եկաց առաջի ոսոխ վիրագին, և տուեալ ողջոյն ըստ սովորութեան նոցա: - 216. Եւ եկեալ երեկոյին խնդալից՝ ակն ունէր առլնուլ կերակրովն, եգիտ ապականեալ և գիշակեր. – 46. և եկեալ ի վերայ քաղաքին պաշարեն զնա, և զզօրսն մատնեն ի սատակումն սրոյ, և զպատանդսն Վասպուրականի հանեն յարգելարանէն. և գերեացն ընդարձակեն, զկապուտ նոցա բաժանեն յինքեանս: - 190. և եկեալ ի տեղի մի ծովային և զվրանսն և զբանակն զամենայն ի ներքս եդեալ մտանէաք ի նաւսն – 50. Եւ եկեալ ի Փառան՝ զնոյն ասաց երկրորդել զբանս զայսոսիկ առ հօրեղբօրն իւրոյ որ կոչէր Ապղջէհր: - 158. և եկեալ կացին մօտ առ Կանգուար բերդ, և պատերազմեալ զամիսս Բ՝ ոչ ինչ գործ ի գլուխ ելեալ ըստ ախորժման. – 332. և եկեալ

մտեալ յաշխարհս Հայոց աներկիւղ համարձակութեամբ, խորհեալ խորհուրդ զոր ոչ կարաց հաստատել: - 106. Եւ եղև զկնի երից աւուրց անցանելոյ ետուն թուղթ մի տանել առ Գուրգէն, գրեալ Բուխայի լի դառնութեամբ, կնքեալ մատանեաւ արքայի, իբրև այն թէ ի դիմաց արքային և յարքունուստ եկեալ. – 236. և զկնի ինչ փոքու ասէ, ,,զայլազգիսն որ եկեալ յեցեալ իցեն ի Տէր՝ սիրել զանուն նորա, լինել նմա ի ծառայս և յաղախնայս – 224. և զքեզ կորակնեալ ամօթալից ի պարտութիւն մատնիցին, որպէս զյառաջագոյն եկեալ հազարապետն արքունուստ, զի ոչ կարաց կալ ընդդէմ նոցա, և ոչ Ճ այր առ Ժ զօրացն Հայոց,,: - 214. Եւ զօրք Տաճկաց ի զօրացն Բուխայի եկեալ էին ընդ զօրս Յունաց պատերազմել ընդ ամուրսն. – 302. և ինքն հեռացեալ գնաց զկնի Աղէքսանդրի ի Բաբելոն, և անտի եկեալ յԵրուսաղէմ պագին անդ երկիր Աստուծոյ: - 70. Եւ իւրաքանչիւր զօրագլխացն եկելոց առ նա պարգևս և պսակս մատուցանէր, գեօղս և աւանս կնքէր և տայր. – 198. Եւ խնդութեամբ մեծաւ լցեալ զաշխարհս, որպէս զոք ի մեռելոց եկեալ տեսանիցեն: - 372. և կալան անդ զտիկնայսն ամենայն և զհարճսն և զորդիսն արքայի, և զերիվարսն արքունական, որով եկեալ էր Խոսրով արքայ ի Տիսպոն՝ հանին գաղտաբար ի գիշերի, և արքայ Խոսրով ոչ միոյ իւիք չէր տեղեակ. – 150. և կայր դեռ ևս մեծաւ ուժով, և գոհութեամբ ընդունէր զեկեալ ի վերայ նորա չարչարանս վասն սիրոյն Քրիստոսի: - 290. և կացին մնացեալ անդր մինչև ի դարձն Արտաշէսի որդւոյ Սանատրկոյ, որ եկեալ այսր թագաւորեաց, սպանեալ զԵրուանդ: - 82. և նորա խնդիր արարեալ մեծաւ ստիպով, մինչև կարացին գտանել նովիմբ կազմածաւ, և ետ յարսն որք եկեալ էին. – 154. Եւ սրբոյ վարդապետին մեր Եղիշէի, որ յայնմ ժամանակի ի Մոկաց բնակէր աշխարհին՝ եկեալ առ նա Բարձումայ, խնդրեալ զպատմողական գիրսն Հայոց, զոր գրեալ էր հրամանաւ սրբոյն Վարդանայ. – 130. և Վաղարշակ եղբայր նորա եկեալ ի Հայս՝ լնու բարեկարգութեամբ զաղմկեալ և զշփոթեալ երկիրս Հայոց: - 72. և տիկինն սպարապետական ի Տարունոյ եկեալ և նշանացի զդի նորա գտեալ՝ տարաւ ի Պորպ յիւր աւան և եդ ի գերեզմանի: - 368. և փախուցեալ նա անկաւ ի զօրն Թետաղաց, որ էին եկեալ նմա յօգնականութիւն, որ և սպանին զնա հրամանաւ Իսմայէլի, կալեալ զթագաւորութիւնն ամս Ի: - 166. զի ոչ իսկ է կարողութիւն լռութեամբ ծածկել թաքուցանել անյայտ առնել զանհուն և զանբաւ վիշտս աղէտս եկեալ հասեալ մեզ: - 240. զկամս Աստուծոյ և զօրէնս բնութեան ցուցանել ազգաց եկելոց որ յետ իւր: - 34. ընդ վզեալ ի վերայ Նինոսի, որպէս թէ եկեալ պանդխտաբար մտանել ի թագաւորութիւն Շամիրամայ ի Սեմայ: - 16. Ի դառնալն Ապուսէթի յԱսորիս և Մուսէի հաւատալ զվերակացութիւն հարկաց արքունի, և ընդդէմ եկեալ յարքունուստ հազարապետ ոմն հարկաց, Ծովափի կոչեցեալ ամիրայ Ալայ անուն: - 176. Ի սոյն աւուրս որք մնացեալ էին ի տանէն Արծրունեաց իբրև լուան զպարտումն զօրացն արքունի ի Ծանարացն՝ ի մի վայր եկեալ գունդ կազմեալ հետևազօրքն մարտակցօք հանդերձ խառնաղանջ ամբոխիւ՝ լինին թուեալ արք S – 304. Իբրև ետես իշխանն Հայոց զզօրսն Տաճկաց եկեալ բազում կազմութեամբ, հայեցեալ և յիւրեանց սակաւութիւնն՝ գիր պաղատանաց փութանակի տայր առ քաջ նահատակն Աշոտ իշխան - 172. Իսկ ի վերայ բազում հինիցն եկելոց ի վերայ Գուրգինի և սաստիկ պատերազմացն զոր պատերազմեցաւ յաղթող նահատակութեամբ. ոչ միայն յարտաքին թշնամեացն որ շուրջանակի պաշարէին, բազում այն էր որ ի ներքին ընտանեաց հարազատաց, ազգականաց դրժողաց, ուխտազանցաց, ստոց և ստերդմանց յուզէին աղմուկք: - 308. Իսկ իշխանն Բագարատ … ել գնաց անխիղճ համարձակութեամբ, տիրասէր խորհրդովք, կատարել զսպաս զինուորութեան, ըստ աստուածեղէն պատուիրանին և ըստ թագաւորական հրամանին, զհետ եկելոյ կոչնականացն, ոչինչ իմացեալ զպատրանս խաբէութեան նորա, որով վրիպեացն: - 186. Իսկ սրբոցն որ ի Սուկաւէտ լերինն, քանզի էին համաշխարհիկք և հաւատարիմք Սաթինիկայ եկեալ զկնի նորա – 88. Իսկ Վասակ Արծրունւոյ եկեալ առ Խոսրով և կալեալ զժառանգութիւն և զգահ – 112. խնդրէր գտանել զելն իրացն եկելոցն առ նա գուժկանացն – 180. Կարծելով Վահանայ խոնարհել զորդին իւր յանկանգնելի կործանումն, զոր մեկուսեալ Սամուէլի զհայր իւր Վահան, իբր այն թէ

խորհիցին ինչ վասն որոյ եկեալն էին – 106. մի՛ ասիցէ այլազգին, որ եկեալ յեցեալ իցէ ի Տէր՝ եթէ մերժելով մերժէ զիս Տէր ի ժողովրդենէ իւրմէ,,. – 224. Յայնժամ ետ զզօրսն ի ձեռն Մուշեղի Ապուպելճի եղբօր Գուրգինայ, և ինք ել գնաց զհետ եկելոց կոչնականացն. – 228. նազելով և սիգալով, իբրև զկորիւն առիւծու ճեմէր, անկասկածելի մնալով, առ ոչինչ համարելով զհէնն եկեալ հասեալ, փակեալ շուրջ զնովաւ. – 210. Նոյնժամայն ելեալ զհետ Դերանկին կորապաղատն ի նոյն աղագս ի բաց մեկնել ի դիմաց հազարապետին, գիտելով զոր ինչ խորհեալն էր յաղագս նախարարացն Հայոց եկելոյն առ նա, և մեկնեալ լինէին ի զօրացն անտի ասպարէզս Ե – 342. Նորա զերկիր նկատեալ՝ ոչ ունէր նայել ի վեր, կայր կորակնեալ, ոչ ունել ոյժ պնդութեանն, զօրհասն ի վերայ իւր գուշակէր եկեալ հասեալ: - 344. Ոչինչ զանգիտեալ մեր մինչ ցայս վայր, պատմել զվտանգս և զնենգութիւնս եկեալ հասեալ ի վերայ մեր ի թշնամեացն ճշմարտութեանն. – 194. որ եկեալ էին զհետ նորա ընտանեօք իւրեանց – 238. որ եկեալ էր ընդ զօրսն արքունի ի Գարդայ Պարսից – 232. որ եկեալ ոչ կարգաւորաբար աշխարհախնամ հոգածութեամբ յարդարէր զկարգս աշխարհիս. – 114. որ էին ընդ նմա եկեալ ի գործ պատերազմաց ըստ հրամանի թագաւորին և մեծ զօրավարին – 224. որ ըստ աճման և սերելոյ նախարարութեանց՝ եկեալ հասեալ ցայս վայր ժամանակի ի թագաւորել Աբգարու և հաւատալ ի Քրիստոս: - 78. որոց դէպ եղև ինձ հանդիպել եկելոց ոմանց ի յԱպղաստան աշխարհէ – 48. որպէս մարգարէն Յովէլ ողբայ ի վերայ եկեալ հասեալ թշուառութեանն, ասէ –238. որք դատեցին ի սուրս իւրեանց, և եկեալ ի տեղի բանակի նոցա՝ առին աւար բազում - 162. որք ի միում ժամու սպանան արք Խ, ամենեքեան ի չափ հասակի եկեալ: -152. սա առաջին ի տանէն Բագրատունեաց եկեալ կայ նա զայսու կողմամբ Այրարատեան նահանգի: - 76. վասն զի իմ ոչ բերեալ ոյժ առ այսքան եկեալ հասեալ աղետիցս զդամբանականն երգել երգս: - 352. Քանզի ասէ, թէ ,,էին ոմանք յելելոց անտի հեթանոսաց, որք եկեալ էին յԵրուսաղէմ ի տօնն, զի երկիրպագանիցեն. – 76.

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ - որք ոչ ըստ օրինի եկեղեցականաց կրօնից զվարսն յարմարէին, այլ ընդ մարզպանին Մշկանայ լծակցեալ հոգալ զաշխարհիս: - 118. վկայեցին վասն Քրիստոսի …բազումք յեպիսկոպոսաց, ի քահանայից և յայլ կարգէ յեկեղեցական գնդէ – 106.

ԵԿԵՂԵՑԻ - այլ ի վերայ դնիցի բարձրաբերձ աշտանակի առաքելական եկեղեցւոյ, որպէս զի տեսցեն և փառաւորեսցեն զՀայրն երկնաւոր: - 204. այն ինչ արծարծեալ առ նորոգումն շինութեան եկեղեցւոյ Քրիստոսի ի կործանմանէ հինի յետ մեծ պատերազմին սրբոյն Վարդանայ. – 134. անկեղծաւոր և աննենգ տիրասիրութեամբ ցուցանել հնազանդութիւն հպատակութեամբ, մինչ յարիւն և յապաժոյժ նահատակութեամբ առնուլ վրէժս ի Պարսկացն հինից՝ զաւեր եկեղեցեացն Հայաստանի և զնեղութեանցն և զգերփանացն և զաստիկ արիւնահեղութեանցն զքրիստոնէից և զուխտի մանկանց եկեղեցւոյ սրբոյ: - 134. ապա եթէ ոչ՝ պաշտելիք եղիցին եկեղեցիքն, որ փրկիչն անուանին և երկրպագելիքն աստուածային երկրպագութեամբքն. որ է յոյժ ծիծաղելի. – 394. Բայց ինքն կարծեցեալ մարզպանն փախստեայ անկանի ի բարձրաբերձ եկեղեցին – 190. բարձրաճիչ աղաղակաւ քարոզեալ. իբրև բանիւ զբարբառ հնչեցուցեալ ազդեցուցանօղ իմացունակութեամբ, զգայական ազդարարութեամբ՝ զեկուցանել զպատրաստութիւն նիւթոյն առ կատարումն սրբոյ եկեղեցւոյն աւարտագործեալ: - 396. Եւ մեկնակազէնքն պատեցին շուրջ զեկեղեցեաւն, և ելեալ առ նա ոմանց ընդ փորուած գմբեթին՝ և եհար մի ոմն աշտէիւն ընդ միջոց թիկանցն՝ և ընդ անթովքն հանեալ ի ներքոյ թոքացն՝ փչեաց զոգին և թաղեցաւ զթաղումն իշոյ: - 190. Եւ անտի դարձեալ դառնայր Աշոտ ընդ միւս ևս ամրականն ընդ ոստոզերծ քարանձաւի, ի յարևելից կուսէ լերինն Վարագայ, ի վերայ գեաւղջն Կոխպանից, հանդէպ եկեղեցւոյն սրբոյն Հռիփսիմեայ – 334. Եւ բաշխեաց ամենայն եկեղեցեացն և աղքատաց քաղաքին օրհնութիւն և գինս խնկոց – 154. Եւ դադարումն լինէր յաւուրս սորա հինից և ասպատակաց ի վերայ երկրիս, և քաջավայելչապէս բարեձևանայր կարգ սրբոյ եկեղեցւոյ Քրիստոսի, և երկիւղ և կասկած և ոչ ուստեք: - 338. և ետուն ի սուրբ եկեղեցին Դ ագարակս. զվանքն Փշոց և զագարակն Ահավանք,

յանդիման եկեղեցւոյն որ ի կղզին, և զքարն Մանակերտ, որ է հանդէպ հարաւոյ կուսէ, և զԲերկրի և այլ բազում տեղիս – 356. Եւ զայս Եղկղեսիանոսք. բայց ինձ այսպէս թուէր, թէ աղանդն Եղկղեսիանոսաց վաղուց շիջեալ խափանեալ լինէր ի քաջաց վարդապետացն սրբոց, զոր եդն Աստուած յեկեղեցւոջ. – 254. և զսակաւուց քան թէ յոլովից գրեաց անուանս ի յիշատակարանի անդ զՇահդոսդ, որ թարգմանի արքայասէր, և զԳոհշթասդ, որ թարգմանի ներկագործ ծիրանեաց արքայական զգեստու, և զՇմաւոն եպիսկոպոս, վէմ եկեղեցւոյ Քրիստոսի ընդ նմին և այլ եպիսկոպոսք և քահանայք արք Ճ - 106. Եւ ընդ մտանելն նոցա աշխարհս՝ վրդովեցին զուխտ քրիստոնէութեանն, և փոյթ ընդ փոյթ ձեռնամուխ եղեն աւերել քանդել զեկեղեցիս, զտունս աղօթից կործանել. – 124. և թողեալ զբնակելն ի Դուինն՝ ելեալ բնակեցաւ ի Նոր քաղաքին ի մեծ եկեղեցւոջն որ յանուն սրբոյն Գրիգորի շինեալ էր երանելւոյ տեառն Ներսիսի երկրորդի Հայոց կաթողիկոսի: - 358. և ի յանցին հրձիգ արար զմեծ եկեղեցին յաւանին Արտամետոյ: - 206. և ի վերայ նորա շինեաց եկեղեցի զհամբարձմանն ի յերկինս ի Հօրն գահակցել աթոռ, և զերկրորդ գալստեանն զյիշատակ ունելով, որ գալոցն է հայրենի փառօք, ըստ հրեշտակացն առաքեալսն զմխիթարականն և զքաջալերականն աւետիս նոցա առբերելով: - 390. և ի վերայ նորա շինեաց եկեղեցի զվերնատանն խորհրդական խորհրդածութեանն աւանդութեան նորա ուխտի: - 390. և ի վերայ սուրբ եկեղեցեաց և ժողովրդեան Աստուծոյ պատերազմէին: - 232. Եւ խնդրեալ զդի նորա վաճառականաց՝ պատեցին զնա ի ձեռս եպիսկոպոսին Դաւթի նորուն գաւառի և եդին ի տապանի յեկեղեցւոջն որ ի նմա: - 354. և միապետէ զտէրութիւնն Անձաւացեաց և խաղաղեցուցանէ զերկիրն և բնակէ յանհոգս զապահովացեալ ի հինից. շինէ եկեղեցիս և կատարէ տօն նաւակատեաց խաղաղութեան: - 326. Եւ յաւէտ հրաշիւք յօրինէր զկարգս սրբոյ եկեղեցւոյ ուղղափառ առաքելական հաւատոց ի տէր Յիսուս Քրիստոս. – 180. և ոչ եմ բաւական պատմել զանցս անցիցն կորստականութեանն նոցա մոլորութեան, վրիպել յուղիղ և յամբիծ առաքելաքարոզ դաւանութեան հաւատոց կաթողիկէ եկեղեցւոյ ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ. – 240. և պարզապէս յայտնի առանց կասկածանաց ասի աստուած՝ եկեղեցին և մարմին բանին և ևս յաւելցի /394/ ծիծաղելն. –396. Եւ սկիզբն արարեալ շինութեան և խաղաղութեան աշխարհիս իրաւադատութեամբ, վերակացութեամբ որբոց և այրեաց, աղքատսիրութեանն լրջմտութեամբ եկեղեցւոյ զարդարմամբ. – 390. Եւ սկսաւ երկիրս առնուլ զնորոգումն, և եկեղեցիքն պայծառանալ ի զարդ և ի պաշտօնս շքեղութեան, և ցրուեալքն դառն տուեալ դարձան յիւրաքանչիւր տեղիս՝ շինել, տնկել, մոռանալ զցաւսն և զտրտմութիւնսն զոր կրեցին: - 318. Եւ քանդեն աւերեն զմեհեանն և յատակեալ զտեղին՝ շինեն նորին քարամբք զմեծ եկեղեցին զսուրբ Գրիգորն ի Բլուր տեղւոջն – 126. Զի եթէ ոչ ստուգութիւն սրտին և ճշմարտութիւն բերանոյն համամիտ առ հաւատոցն խոստովանութիւն ուղղակի մատչիցին՝ խոտան և ի բաց ընկենլի է և օտար ի սրբոյ առաքելական եկեղեցւոյ: - 258. զի ի բաց խլիցի ամբարշտութիւն աղանդոյն այնորիկ /254/ յեկեղեցեաց ուղղափառ հաւատացելոց. – 256. զի ոչ եթէ ըստ հասարակաց սահմանաւոր մահու է, այլ ի վերայ սուրբ եկեղեցւոյ և ժողովրդեան Աստուծոյ,,: - 276. զոր և Պօղոս հոգացաւ բացայայտել զ-Է աշտիճանեան մասունս ի Հոգւոյն սրբոյ աւանդեալ եկեղեցւոյ սրբոյ: - 398. Զուգակշիռ հաւասարութեամբ մարզպանն Հայոց Գուրգէն հրաշազան յօրինուածով շինէ զեկեղեցին ի քաղաքին Հադամակերտ ի Մեծն Աղբակ, ի բուն իշխանական սեփհականութեանն իշխանութեան զարմին Արծրունեաց – 396. զսուրբ եկեղեցիս, զտունս աղօթից քրիստոնէից այրել աւերել հիմն ի վեր տապալել, զքահանայսն նորոյ ուխտի ի սուրս իւրեանց մաշել, զծերս և զպառաւունս մահու սրոյ սպանանել, զերիտասարդս և զկուսանս խաղացուցանել ի գերութիւն, զստացուածս և զինչս վատնել աւարառութեամբ. – 398. ընդդէմ արաբացի ասպատակողացն յարիւն և յապաժոյժ ի վերայ հայրենի աշխարհի մարտուցեալ և զհոգի և զմարմին փոխանակ սրբոց եկեղեցեաց Քրիստոսի և ի նոյն հաւատացելոց ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ, առ զնոսա ամբողջ և անբիծ պահելոյ – 300. իսկ զՆախճաւան քաղաք և զԳողթն գաւառ հանեալ էր ի

Վասպուրականէ բազում ժամանակօք յառաջ, ՄԺԱ ամօք, յամի այրման եկեղեցւոյն Գրիգորի և վտանգաւոր մահու զօրացն Հայոց: - 390. Իսկ ի յահեակ կոյս սեղանոյն շինեաց եկեղեցի ի յիշատակ յարութեանն Քրիստոսի յեռօրեայ թաղմանէն վերելեկեալ աւարառութեամբ դժոխոցն – 390. Իսպառ ստորև ամրականին ի գոգաձև տեղւոջն … շինեաց եկեղեցի հրաշագործ հրաշազան յօրինուածով եկեղեցի ի տաշեալ քարանց ի Մանազաւեան քաղաքին ի Վանտոսպ, և հիմնեցուցեալ յանուն սրբոյն Սիօնի, որ ի սուրբ քաղաքն Երուսաղէմ. – 390. Իսպառ ստորև ամրականին ի գոգաձև տեղւոջն … շինեաց եկեղեցի հրաշագործ հրաշազան յօրինուածով եկեղեցի ի տաշեալ քարանց ի Մանազաւեան քաղաքին ի Վանտոսպ, և հիմնեցուցեալ յանուն սրբոյն Սիօնի, որ ի սուրբ քաղաքն Երուսաղէմ. – 390. Յայնժամ տեսեալ Երուսաղէմացւոցն զանհնարին դիպուածսն անօգնականութեանն՝ առին զաստուածային սուրբ նշանն տէրունական հանդերձ այլ սպասիւք եկեղեցեացն, փախուցին ի քաղաքն թագաւորական ի Կոստանդին. – 162. Յորոյ տեղի մատուցին զՅոհան ոմն, այր հեզ և բարեպաշտօն, լցեալ երկիւղիւ Տեառն, պատշաճ առ վերակացութիւն եկեղեցւոյն Քրիստոսի: - 324. Նախ յառաջ ախորժական թուէր Գագկայ անուանել զեկեղեցին փրկչական անուանակոչութեամբն մականաձայնել ոչ ուղղակի առ հաւատն մատուցեալ – 394. Նոյնժամայն իբրև կատարեաց զամենայն կամս չարութեան իւրոյ ի վերայ սրբոյ եկեղեցւոյ և /262/ կործանեաց կորոյս զբազումս ի գնդէն քրիստոնէից – 264. շինեալ նորոգեաց և զեկեղեցին որ ի նմա յանուանակոչութիւն սուրբ Աստուածածնին Մարիամայ և զարդարեաց զնա մեծագանձ սպասուք և եդ ի նմա զԽաչն, զոր յիշեցաք վերագոյնն, յորոյ ձեռն ծանուցաւ զօրութիւնն հրաշագործ: - 390. Շինեաց և եկեղեցի մի յԱմրական քարանձաւի, ի կատար քարանձաւին, յանուն քաջամարտիկ զօրավարին սրբոյն Գէորգեայ - 390. Շինէ … Եւ յաջմէ և յահեկէ սեղանոյն այլ ևս Բ եկեղեցիս: - 394. Շինէ անդ եկեղեցի վայելչապէս պայծառութեամբ և անուանէ զնա յանուն սուրբ Պետրոսի առաքելոյն անպարտելի դժոխական առաջնորդի: - 394. Ո՞չ ապաքէն դու իսկ տեսանէիր, զի մտանէի և ելանէի ի սուրբ եկեղեցին ընդ ամենայն հաւատացեալսն – 222. որ ի վերայ եկեղեցեաց Քրիստոսի և սուրբ ուղղափառ հաւատոյ արեամբ չափ ճգնեալ նահատակեցան, և զխոստովանողական անուն ձայն ի վերայ եղեալ կարդային: - 132. որ յետոյ և հետևող սուրբ առաքելոցն եղեալ բազում ուսմունս ի հնոց հրէականաց նպաստաւորեաց եկեղեցւոյ գեղեցիկ օրինակօք – 34. Սապէս և Գուրգէն կատարելագործեալ ի բարձրաւանդակ ի սարաւանդակ տեղւոջն բարեձևագունի վայելչացուցեալ զհրաշակերտ յաջմէ և յահեկէ սեղանոյն երկուս ևս եկեղեցեօք: - 396. վասն հանդերձելոցն հոգացեալ, առ կղերս եկեղեցւոյ սրբոյ խոնարհեալ – 386. քարինս տաշահոս հոլովեալ ի նիւթ եկեղեցւոյն ի Մանազաւեանն նահանգէ ընդ Բզնունական ծովն բերեալ մատուցանէ առ կատարումն հրաշագեղ դիտանոցին սրբոյն Սիօնի, այլովքն սրբական անուանակոչութեամբ տեղեաց տնտեսականին բանին Աստուծոյ մարդ եղելոյ: - 396.

ԵԿԵՂԷՑ ԳԱԻԱՌ - գնաց Արշակ փախստական յԵկեղեց գաւառ և անդ վախճանի իւրով մահու, թագաւորեալ ամս Է: - 112.

ԵԿՔ - զի ըստ Պարսիկ ձայնի Մատ՝ Եկք թարգմանի. – 88. Իսկ զանուն քաղաքին կոչեցին Արտամատ, որ թարգմանեալ ստուգաբանի Արտաշէսի ձեռակերտ, կամ թէ՝ Արտաշէսի եկք – 88.

ԵՂԱՄ - Սեմ ծնանի զԵղամ և զԱսուր և զԱրփաքսաթ և զԱրամ և զՂուդ: - 14.

ԵՂԱՆԱԿ - և այնպէս անկարօտս առ պիտանացուս հոգ տարեալ՝ գլխաւորեաց որ ինչ շինութեան և խաղաղութեան աշխարհիս նպաստաւոր առ օգտակարագոյնսն պահանջէր գործառնութեան եղանակք – 392. և բայացեալքն եթէ գազանք և եթէ թռչունք, յորժամ զգան զջերմութիւն օդոյն ի հասարակել տունջեան և գիշերոյ՝ ի գարնանային եղանակի ելեալք յիւրաքանչիւր կայենից. – 188. Եւ եղև իբրև ձմեռն փոքրացաւ և ժամանակ գարնանային եղանակին մերձեցաւ և օդն մառախլաձև միգախառն յստակեցաւ - 268. և ձմեռնային եղանակն առ դուրս հասեալ կայցէ – 260. Իբրև ստուգեաց զազգն, զգաւառն,

զաշխարհին, զպատճառ հատուածին, զզետեղելն, զիարդն, զորպէսն, զեղանակն, զդիպուածն, զպատահն և զայլն ամենայն՝ խնդրէ զնա Վաղարշակ յԱրշակայ և առնու աձէ զնա ընդ իւր ի Հայս – 72.

ԵՂԱՆԻԼ - Ասէ, ,,զի՞նչ է նոր հաւատդ, որ այժմ ի քէն երևի. եթէ այլ ևս յաւելցիս ասել՝ անձին քում դու եղիջիր պարտական,,. – 160. Որկեն և եղեցանն առ նորա բերեալ բացայայտ ի խորհուրդ տապանին, ի Փոիւգացւոց ապարասանութենէ ի մեզ ճախրեալ ապրուստն. ի տանն Աստուծոյ զընթացսն քաջայարմարագոյն հաւատով բերեալ: - 396.

ԵՂԲԱՅՐ - ասէ ,,չգիտեմ, միթէ պահապա՞ն իցեմ եղբօրն իմոյ,,: - 24. և եղբայր Մեհուժան Արծրունի յղէ դեսպան առ Շապուհ զնոյն խորհուրդ հաստատել: - 108. ,,ո՞ւր է Աբէլ եղբայր քո,, - 24. ,,որդեակ, ի վախճանելս իմում մի կայցես յայսմ աշխարհի, զի մի կորուսցես զկարգ քո ի մէջ անհաւատից, այլ երթիցես ի կողմանս Եգիպտոսի՝ բնակել ի մէջ բազմութեան եղբարց, զի շահեսցիս զոգիդ քո,,: - 162. /թագաւորեաց/ Յեզիտ ամս Զ … Մահմետ որդի Ահարոնի և կնոջ Զուպետայ ամս Դ. Մայմաւն եղբայր նորա ամս ԻԱ. - 168. Ազդ եղեալ Շապհոյ եղբօր Թադէոսի Շերեփեանց. – 400. անդ հասեալ քաջացն մերոց եղբարցն երեցունց ազատագունդ սակաւաձեռն գրոխիւ ի ձմեռնային ժամանակի, և ընդ լրթնատեսիլ լուսոյն վազս ի վերայ եղեալ՝ հանին ընդ սուր յոլովս քան թէ սակաւս: - 372. Անդանօր եկեալ Շապուհ եղբայր թագաւորին, և կացուցանէ զԳագիկ՝ իշխան Վասպուրական տէրութեանն. – 364. առաջապահեստ ճանապարհորդութեանն արարեալ զՄերշապուհ Արծրունի զօրավար Հայոց և զՎահան Ամատունի և եղբայր Մեհուժանայ՝ տարեալ հանգուցանեն ի տեղւոջ հայրենեացն վկայարանի ի Թորդան: - 108. Արդ են թագաւորք Ասորեստանեայց ի միւսմէ կողմանէն այսոքիկ … Փուա ամս ԺԲ … Սենեքերիմոս ամս ԺԸ: Որդին ամս Ը: Սամոգէս ամս ԻԱ: Նորին եղբայրն ամս ԻԱ: - 62. Բայց երկու ոմանք ի սաղարաց սուրհանդակաց, եղբարք միմեանց, հասեալ ի կիրճս ձորոյն – 202. Բայց ի գնալն Խուրէնայ առ Տիբէր կայսր՝ եթող զորդին իւր զՎաչէ և զեղբայր իւր զԱրշաւիր ի Խառան առ տիկնոջն Հեղինէի. - 80. Բայց յաւելեալ լինի պատճառ ունելոյն զնա զայս օրինակ, եթէ էր փեսայացուցեալ զԴաւիթ զեղբայր կորապաղատին ի քոյր իւր Մարիամ. – 342. ելեալ իշխանքն Հայոց յանձնիւր տեղեաց գնացին յանդիման լինել նմա, Դերանիկն, տէր Գագիկ և տէր Գրիգոր և միւս այլ տէր Գրիգոր Վասպուրական իշխան, Աշոտ կորապաղատ Հայոց իշխան, Մուշէղ իշխանն Մոկաց, Շապուհ եղբայր իշխանաց իշխանի և Ապլբառ Կայսրիկ Ապահունեաց բռնաւորն և այլք ոմանք: - 340. Եղբայր յեղբօրէ օգնեալ իբրև զքաղաք ամուր և հզօր – 202. և եկեալ ի մի վայր Գագիկ և Գուրգէն եղբարք համահարք և միոյ մօր ծնունդք, յերկուց քաջատոհմիկ գահակալութենէ Սենէքարիմայ և Դաւթի – 388. և իւրաքանչիւր ոք այր զընկերէ և զեղբօրէ իւրմէ ի չարիս խոկային: - 194. և տիրեսցէ փոխանակ եղբօր իւրոյ բոլոր աշխարհի իւրոյ: - 226. և այր եղբօր իւրում ոչ ողորմէր, ըստ այնմ զոր ասաց դարձեալ Եսայի, ,,անկցի, ասէ, այր ընդ այր, և այր ընդ ընկերի իւրում, ընդհարցի մանուկն /298/ ընդ ծերոյն և անարգն ընդ պատուականին,,. – 300. և ասաց ցեղբայրն. – 46. Եւ Գուրգինի նորին եղբօրն զպատիւ մարզպանութեան գահակալութեան հաւատացեալ, ըստ կարգի բարձաբերձութեան թագաւորացն Հայոց, մանաւանդ մեծին Տրդատայ թագաւորի: - 370. Եւ դարձան մտին յՈստանն Ռշտունեաց և կացուցին յանձանց իւրեանց իշխան զՎասակ Կովակեր, եղբայր Վահանայ:- 306. Եւ են գազանաբարոյք, արիւնարբուք, առ ոչինչ համարելով զսպանումն եղբարց հարազատաց, նա և զանձանց ևս. – 192. և զիշխանն Աշոտ և զորդի նորա Գրիգոր և զՎահան Արծրունի և զորդի նորա Գագիկ … և զՄուշեղ եղբայր Վահանայ և զտիկնայս նոցա և զտիկինն Հրանուշ և զայլս յազատատանէ կապեալ և բարձեալ ի վերայ ուղտուց՝ վտարեաց ի Սամառայ – 220. և զպատրաստութիւն պատերազմողական մարտի ամրոցին հաւատացեալ էր Յիսէի եղբօր Թադէոսի – 362. և ընկեցեալ զԽոսրով յաթոռոյն՝ կացուցանէ փոխանակ զՎաղարշ զեղբայր Խոսրովու: 112. Եւ կատարեալ Աշոտ զկեանս իւր՝ մեռաւ ի Վանտոսպ գաւառի, ՅԻԳ թուականութեանն Հայոց, յամսեանն հոռի, որ օր Զ էր ամսոյն, յաւուր հինգշաբաթոջ. և տարեալ

հանգուցանեն ընդ եղբարս իւր ի վանս սուրբ Խաչին յԱղբագ գաւառի: - 338. և յաւել ծնանել զեղբայրն նորա զՀաբէլ. - 22. և յետ Բ ամաց վախճանի Վաղարշակ, թագաւորեալ ընդ եղբօրն բոլոր Հայոց: - 110. Եւ յղէ պատգամ առ Թէոդորոս եղբայր Հայրակղի, ըստ այնմ որում Հրէայքն եղեն ձեռնտու, եթէ ,,զերկիրդ զայդ Աբրահամու խոստացաւ Աստուած և զաւակի նորա, և ի ձեռս նոցա էր բազում ժամանակս. – 160. Եւ նուազեալ ազգին Արծրունեաց ոչ ոք մնաց, բայց միայն մանուկ մի Համամ անուն, որդի Արշաւիրի ծերոյ եղբօր Խուրէնայ, որ կայր ի դրան արքունի – 90. և որք ի տանէն Ամատունեաց՝ Շապուհ և Վահան և Սարայ եղբարք միմեանց, Ապուսակր Վահունի և այլք ընդ նոսա, միաբանական խորհրդակցութեամբ խորհրդածեալ ընդ Գագկայ առ ի սպանումն Ապումրուանայ – 368. և Վաղարշակ եղբայր նորա եկեալ ի Հայս՝ լնու բարեկարգութեամբ զաղմկեալ և զշփոթեալ երկիրս Հայոց: - 72. և տացէ ի ձեռս նորա զիշխանութիւնն Վասպուրականի փոխանակ եղբօր իւրոյ – 226. և քարոզն աղաղակէր, թէ ,,առաւ իշխանութիւնն Վասպուրականի աշխարհին ի ձեռս Գուրգէնի փոխանակ եղբօր իւրոյ Աշոտոյ տիրել ընդ նոսա,,: - 236. Զի ահա բարեկամացեալ էր Խուրան Հայր Վաչէի և եղբայր Արշաւրի ընդ Արտաշէսի Պարսից արքայի յերթալն Աբգարու ի Պարս, և եդեալ են դաշինս ի միջի. – 82. զի Գուրգէն եղբայր իշխանիս և այլ տոհմն Արծրունեաց և բազմութիւն ազատաց և ազատորդեաց և նոցուն զօրաց քաջաց Վասպուրական տէրութեանս … անցեալ գնացին ի կողմն Ատրպատականի – 212. զի զԱշոտ և զեղբարսն իւր փութով առ մեզ հասուսցես: - 236. զոր Թէոդորոս եղբայր թագաւորին և բազմութիւն զօրացն կամեցան սատակել զնոսա. – 156. Ըմբռնեալ լինէր յայնժամ մի ոմն ի Հայոց ազատանոյն տոհմից Վահևունեաց, Ապուսահակ ոմն, եղբայր Սահակայ եպիսկոպոսի ոստանին Նախճաւանու և Մարդպետականի. – 204. Ընդ նոյն ժամանակս խորհուրդ ի մէջ առեալ Շաւասպ Արծրունի եղբայր Վասակայ հօր Աղանայ Արծրունոյ, և խորհեցաւ զտիրելն Հայոց – 124. ըստ այնմ զոր մարգարէն Եսայի ասաց, ,,յաւուր յայնմիկ բուռն հարկանիցէ այր զեղբօրէ կամ ազգակցէ իւրմէ և ասասցեն՝ լեր մեր իշխան, և կերակուր մեր ընդ քեզ լիցի,,. – 298. Իսկ Աշոտ եղբայր Վաչէի քանզի էր մանկագոյն տիովք՝ առեալ դայեկին իւրոյ մատուցանէ առաջի Երուանդայ – 84. Իսկ առ մեզ հասին զրոյցքս այս ըստ մնացորդաց պատմագրացն առաջնոց, ի Մամբրէէ Վերծանողէ և ի նորուն եղբօրէ Մովսէս կոչեցելոյ, և միւսումն Թէոդորոս Քերթող – 74. իշխանն Աշոտ և եղբարք իւր խոյս տուեալ զկողմամբքն Փոքր Աղբագոյ, մերձ առ յամուրսն Ջղմար և Սրինգ: - 372. Իսկ Վասակ Արծրունի, հայր Աղանայ սրբոյ, առեալ զՏաճատ և զԳոտեր զեղբայր իւր՝ գնաց առ կայսր. մեկուսի եղեալ ի շփոթմանց պարսկական վրդովմանցն և աւերման աշխարհիս. – 132. համոզեաց ի մէջ երկոցունց և գլխաւորեաց զխաղաղութիւն /382/ առ նոսա, մինչ գալ Սահակայ եղբօր իշխանին Սիւնեաց, ընդ իւր բերելով զհարկսն: - 384. Հրամայեաց և զեղբարսն իւր սպանանել – 152. մերժել հեռանալ ի ճոխ և ի նազելի եղբարցն պատուաւորաց, ի պարոյ կացեալ ազատագունդ ազգի ազգի պերճութենէ – 386. Մնաց միայն Աշոտ որդի սպարապետին և Մուշեղ և Սմբատ եղբայր Աշոտոյ – 298. Յայնժամ ետ զզօրսն ի ձեռն Մուշեղի Ապուպելճի եղբօր Գուրգինայ, և ինք ել գնաց զհետ եկելոց կոչնականացն. – 228. Յայնմ ժամանակի էին եղբարք բռնակալք ոմանք ի կողմանս ապառաժ Արաբիոյ ի տեղւոջն Փառան որ այժմ կոչի Մաքայ, արք պատերազմողք /156/ զօրագլուխք, պաշտօնատարք մեհենին Ամովնացւոց պատկերին, որ կոչի Սամամ և Քաբար: - 158. յաւուր միում … ետ հրաման իշխանն առնն կորովի եղբօր իւրոյ Աբասայ Հայոց սպարապետի՝ վառել պնդակազմ պատրաստութեամբ, զօրու և զինու և զարդու ամենայարդար հնարաւորութեամբ, որպէս օրէն է նահատակաց քաջ արանց – 344. Յետ անցանելոյ չորից ամաց … դարձեալ Գրիգոր եղբայր Աշոտի Վասպուրական իշխանի յԱփհազաց աշխարհէն՝ նոցուն օգնականութեամբ և Վրաց զօրու ընտիր գոլով՝ եկն եմուտ յաշխարհս Վասպուրական՝ տալ պատերազմ ընդ Գուրգինայ. – 310. Յետ բառնալոյ իշխանութեանն ի Վասպուրական երկրէն մնացին տոհմք Արծրունեաց ըստ ազգս ազգս՝ քաջն Գուրգէն և Մուշեղ եղբայր իւր – 298. Յետ մահուանն Աշոտի և կատարելոյ զաւուրս

սգոյ նորա առնու զիշխանութիւնն Վասպուրական տէրութեանս Գագիկ եղբայր նորին. – 388. Յետ նորա թագաւորէ եղբայր Սենեքերիմայ…<փութ>ապէս մեռանի ի Մարութաքբաղդան, իբրև … ունէր զվեց ամիս, սպանաւ և նա ի միոջէ ումեմնէ որում անունն էր Ներեղիբդ և թագաւոր էր. – 60. Յղէին պատգամս առ որդիսն Իսմայէլի և ցուցանէին զմտերիմ հարազատութիւն, թէ ,,որդիք Աբրահամու եմք մեք և դուք, եղբարք. պարտ է ձեզ գալ յօգնականութիւն մեզ, և առցուք զերկիր ժառանգութեան մերոյ,,: - 156. Յութերորդ ամի գերութեանն դառնայ Գուրգէն եղբայր Աշոտի միապետել զիշխանութիւն տէրութեանն և յարդարել կարգել յօրինել զկարգս /314/ շփոթեալ աւերեալ երկրիս: - 314. որք քակէին զոլ նոցա ամենայն ուրեք /210/ ուր և դիպէին զմիաբանութիւն ուխտի խաղաղութեան եղբարց և ազգականաց և բարեկամաց: - 212. Չորրորդ՝ զի զեղբայր և ոչ զօտար ոք, զոր ոչ երկիւղն Աստուծոյ և ոչ գութ բնութեան մեղկացոյց լքմամբ զձեռս արիւնարբու գազանին: - 24. սպանաւ ի խռան անդ և եղբայր Ովային – 178. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին՝ իշխան Աշոտ և եղբարք իւր Գուրգէն և Գրիգոր զօրօք իւրեանց – 174. Քաջապէս մարտուցեալ Գուրգէն եղբայր իշխանին և Վահան Հաւնունի՝ առին անուն յաղթութեան, անցուցանելով ընդ սուր զկողմն թշնամեացն. – 178. ուսեալ Հրէիցն զպատճառս փախստեանն՝ խրախուսեցին ի միաբանութիւն, ճշմարիտ ասել զասացեալսն, իբրև նախանձախնդիրք Աստուծոյ և որդիք Աբրահամու և եղբարք միմեանց: - 160. զհարստահարութիւնն բացաձգեալ, և զթուղթս առ մի մի յիշխանացն յղել յաճախէր, յոլովագոյն առ իշխանն Աշոտ և առ եղբարս իւր. – 360.

ԵՂԲԱՅՐԱԿԱՆ - ,,ի հայրենեացն արտաքս հանեալ էք ի ժառանգութենէ և մերժեալ ի բաժնէ եղբայրական հասէ. զա՞յս ևս բռնազբօսել ջանայք, զոր Աստուած ժառանգեցոյց ինձ: -330. և առ եղբայրականն զհնազանդութեանն չափ ցուցանելով, անկշիռ վայելչութեամբ զմիմեանս լաւ համարելով քան զանձինս, հասարակ զճոխութիւն իշխանական գահընկալութեանն վարկանելով – 360.

ԵՂԲՕՐՈՐԴԻ - Եւ ինքն զԳրիգոր եղբօրորդի իւր հանդերձ ընտրելովք ոմաբք զօրաւորօք վառեալ ի զէն և յասպազէն արք Մ, զոր զգացուցին Աշոտի. – 330.

ԵՂԵԱԼ - և կիսոցն անդունկնդիր եղեալ՝ գնացին ի նոյն կործանման մինչև ցայսօր ժամանակի – 274. Իսկ իբրև գիտացին եթէ սպանաւ զօրավարն, և խորտակեցաւ բազուկ աջոյ ձեռին, եղեալ ի փախուստ դարձան – 306. չարեացն այսորիկ հաւատարմութիւն յայտ եղեալ հաստատեցաւ ի վերայ Կայսկին Ապլբառայ: - 342. Ազդ եղեալ Շապհոյ եղբօր Թադէոսի Շերեփեանց. – 400. այլ և առ Աստուած ևս և առ սուրբս նորա յաւակնեալ՝ յերկինս բացեալ զգայռալիր բերանն և որպէս շուն լիրբ պատուհաթափ եղեալ ածէր զլեզուն զերկրաւ: - 100. Այլ և իշխանն Գուրգէն հանապազ գրէր աղաչանս առ ծերսն և առ աւագագոյնսն նոցա, իբրև փորձութիւն և դիպուած համարէր զեղեալսն, և ոչ իսպառ քինահարութեամբ վարիլ առ հարկատուսն և առ հնազանդս իւրեանց: - 404. Աստ դիպուածոցն եղելոց և զանունն ասացեալ՝ տեղի մսրոյ – 34. Բայց իշխանն Դերենիկ անգիտացեալ զեղեալսն՝ ի նմին աւուր եկն բազմաձեռն զօրու բանակեցաւ ի հարաւ կողմն բերդին – 332. Բայց Մեհուժան Արծրունի ոչ եղեալ ունկնդիր սրբոյն Ներսէսի, և ոչ ընդ թագաւորին հնազանդութեամբ. – 102. Բայց ոչ ժամանեալ կատարման պատերազմին, զաշտարակն, զոր շինէր որդին Աբգարու փլուզեալ ի վերայ սպան զնա, վրէժխնդիր եղեալ մահուն Ադդէի սրբոյ: - 80. Դարձեալ պիտոյ է մեզ դառնալ առ ի վերագոյնսն, որ նախ քան զպատերազմն Աղձնեաց եղեալ են հանգամանք գործոց ի զօրացն Տաճկաց, և թէ ո՛րպէս եկաց ընդդէմ նոցա իշխանն Աշոտ և վանեաց զնոսա սրով սուսերի: - 176. և մօտ եղեալ մերկեաց զսուսերն և զսաղավարտն և զզրահսն, զոր արկեալ էր զանձամբ – 228. և յերկիւղ կասկածանաց եղեալ, թէ իցէ ընդելուզեալ Տաճկաց՝ գտեալ զպահեստ գանձին ծախիցեն զզօրութիւն նորա: - 180. և ամենեքեան միաբան յարբտյասուս եղեալ լային. – 228. Եւ այս ամենայն այսպէս եղեալ, կեցեալ սուրբն Սահակ ամս ՃԻ՝ փոխի յաշխարհէս ի կարգս հրեշտակաց – 120. Եւ Դերանիկն զօրացեալ զօրութեամբ Քրստոսի, և հոյակապ և անուանի եղեալ ընդ բոլոր աշխարհ Հայաստանեայց՝ և

խաղաղանայր երկիրս ի շփոթմանցն ի վերայ եկելոցն: - 318. և ելեալ Աղան գնաց առ սուրբն Սահակ, և զէնընկեց եղեալ առաջի նորա՝ մերկանայր զհանդերձն զինաւորական - 112. Եւ եղեալ նոցա ի Սիմ լերին մինչ ի Տիգրանն Հայկազնեաց: - 16. Եւ եղեալ պատերազմ մեծ Արշակայ և Խոսրովու յեզր ծովուն Գեղամայ ի մօրին տեղւոջ – 112. Եւ զօրաժողով եղեալ Մուսէի պատճառաւ հարկաց արքունի՝ եկն եմուտ յերկիրն Տարաւնոյ, տալ պատերազմ ընդ Բագարատայ: - 172. և ի վերայ նոցա զօրաժողով եղեալ Աշոտ և որդի իւր Դերանիկն, առնել մարտ պատերազմի ընդ ամրոցին: - 332. և իբրև զեկուցաւ նմա եղեալքն՝ դարձաւ անդրէն գնաց յիւր ճանապարհ: - 332. Եւ խոյակապ և անուանի եղեալ քան որ յառաջագոյն քան զնա էին կացեալ իշխանք ընդհանուր Հայաստանեայցս, որ յարևելս և ի կողմանս հիւսիսոյ, մանաւանդ որք ի Վասպուրական աշխարհիս էին կացեալ նախարարք յիշխանական պետութիւնս: - 170. և մանաւանդ զի հարկ փութոյ եղև մեզ գիտել զպայազատութիւնս երանաց տիրեցելոց մեր աշխարհի և որ յառաջ քան զնոսա թագաւորք Ասորեստանեայց, որդի /34/ ի հօրէ առեալ մինչև ի Սենեքարիմ արքայ, որ առ Եզեկիայիւ Երուսաղէմի արքայիւ եղեալ ազգապետ տանս Արծրունի: - 36. և մինչ այսմ գործոյ պարապէր՝ դէպ եղև նմա ի կողմանս Եգիպտացւոց հանդիպել առն միոյ մոնազնի, որում կոչէին Սարգիս Բհիրայ, որ էր եղեալ աշակերտ մոլեգնութեանն արիանոսաց. – 158. և մուտ եղեալ ի տեղին … ետուն տանել զթուղթն, լի թիւնիւք սատանայական իմացմանց, իբրև զկապարճս լի նետիւք դեղեալ ի գաղտնիս ի գրկաց թռուցանել ի նպատակն: - 234. և նոցա հետապմուտ եղեալ մինչև ի մութ երեկոյին, լցին դիակամբք զերկիրն. – 140. և փախստական եղեալ Մահմէտ և Ալի և ընդ նոսա իբրև արք Խ՝ եկին ի քաղաքն Մադիամ – 160. զի եղեալն՝ ի նիւթոյ և ի տեսակէ է, որ ի նիւթոյ է՝ ոչ է անմարմին, և ոչ անբաւ զօրութիւն ունի: - 54. զի ինքն երթիցէ յարքունիս կեղծոտելով զսաստկութիւն ձմեռնային ժամանակին ի վերայ եղելոյ և զխստութիւն հիւսիսային օդոյն սառնամանեաց, անընդել զինքն այնոցիկ վարկանելով: - 186. ի սկզբանց ոչ եղեալ՝ Նոյիւ/գրքում՝Նոցիւ/ ասի լինել: - 34. զոր մեք գիտեմք յետ ջրհեղեղին եղեալ գիր: - 36. Զորոյ իրազեկ եղեալ գալուստ նորա առ Ահմատ, և նորա գումարեալ առ ինքն զզօրս իւրոյ նահանգին և Միջագետաց և զԳեթացիսն՝ և եկն եհաս յանդիման նմա: - 366. Ընդդէմ զօրաժողով եղեալ Սմբատ սպարապետն Հայոց որդի Բագարատայ Բագրատունւոյ – 106. Ընդդէմ նորա զօրաժողով եղեալ տունն Գագայ ազգն Գաղատացւոց, երկոտասան բիւրու – 66. իբրև լուայ զայս դողդոջումն և սարսափումն զիս կալեալ յահէ յերկիւղէն եղելոյ. – 52. Իբրև ստուգեցաւ որ ինչ եղեալն էր՝ փութացան խնդրել ի քաղաքին և ի կիրճս ճանապարհին, յոր կողմ և աճապարեաց ոք, մինչ անցեալ գտին զհարեալն դիւի չարի, զի կայր դեռ կիսամեռ: - 378. Իսկ Արշակ յերկուս թագաւորսն ձեռնտու եղեալ, երբեմն ի Պարս երբեմն ի Յոյնս, և զապստամբութիւն ի մէջ առեալ Արշակ յերկոցունց կողմանս: - 100. Իսկ յետ այսց գործոց եղելոց ի բառնալ թագաւորութեանն Հայկազնեայցն, ոմն այսպէս ոմն այնպէս շփոթաբար կեցեալ անիշխանութեամբ - 68. Իսկ նա անեղ է և անբաւ, և ոչ յումեքէ եղեալ. և որ անեղ՝ նոյն և անապական և որ անապական՝ նոյն և մշտնջենաւոր. – 54. Իսկ Ներսէհ ունկնդիր եղեալ Դարէհի, բայց ոչ կարաց հաւատարմացուցանել զասացեալսն. – 82. Իսկ Պարսկահայոց գոեահն խուժան ածեալ, գաղտագնաց եղեալ ընդ անկոխ ճանապարհս՝ գան հասանեն ի Մարդաստան գաւառ յաւանն Վիտահոտ – 400. Իսկ Սաթինիկ ունկնդիր եղեալ խրատու սրբոցն՝ ոչ ի բաց մերժեցաւ ի կռոցն Աստղկայ անուանեալ պատկերին – 88. Իսկ սրբոյն Ներսէսի իրազեկ եղեալ չարին չարաբարոյ չարախորհրդութեանն՝ անէծս մեծամեծս և ազդոյս և զօրաւորս դնէ ի վերայ Մարդպետին – 100. Իսկ Վասակ Արծրունի, հայր Աղանայ սրբոյ, առեալ զՏաճատ և զԳոտեր զեղբայր իւր՝ գնաց առ կայսր. մեկնուսի եղեալ ի շփոթմանց պարսկական վրդովմանցն և աւերման աշխարհիս. – 132. Իսկ Վռամ յերկսմիտս եղեալ, ոչ կարէր կատարել զինդիրն – 118. կարծէր իւրով զօրութեամբ զօրանալ ի վերայ կործանմանն Հայոց, ի մոռացօնս եղեալ հատուցումն մեղաց մերոց ի ձեռանէ Տեառն, որպէս Իսրայէլին ի հնումն առ Սեդեկեաւ զՆաբուքոդոնոսորայն: - 326. մասնաւոր ինչ

մարգարէական ոգւով եղելում ի մարդն օժնդակ խորհրդածութեան արծարծել անդրէն ի ձեռն ապաշաւանացն զվրիպանացն կորուստ. ըստ այսմիկ և այլոց կենդանեացն զգայականօքն և թէ ունայնացելովք առ ի դոյզն ինչ զգուշաւորականս: - 22. Յայնժամ արքայ Խոսրով յայլակերպս եղեալ գնաց եմուտ ի բուրաստանն արքունի – 152. յետ ջրհեղեղին արբ գինի Նոյ, վասն որոյ և անփորձ իրացն եղելոյ՝ արբեալ եղև: - 30. - յորում տեղւոջ յառաջագոյն ապարանք պարսպաւորք եղեալ էր Վարդ պատրկի Ռշտունւոյ հայկազնոյ – 394. Նա թէպէտ և զչարացաւ ընդ եղեալսն՝ սակայն զանգիտեաց թողուլ զնա երթալ, ակնածելով ի չարայոյզ ազգէն Իսմայէլի, զի դեռ ևս տիրէր բռնութիւնն, և գերեալքն և հայրն իւր սպարապետն յարքունիս էին: - 316. Նա և ջուր մաքուր յապակի զուտ և վճիտ արկեալ, ի տապ արեգականն դնելով, և զնիւթ հրոյն առ ընթեր՝ ի շողոյ անտի արևակէզ եղեալ տոչորի նիւթն: - 52. նիզակակիցք միմեանց եղեալք երեք տասնեակք թուովն, զսուրբ Երրորդութիւնն յօգնականութիւն/134/ իւրեանց վերաձայնեալ՝ լքին զօգնականութիւն մարդկան. – 136. Նորա ունկնդիր եղեալ գայ առանց յապաղանաց – 82. նոցա հանեալ էր ի Գինունի ազգէն, ի զարմէ Մեժեժի Գնունոյ, ի Վասպուրական բաժնէ, նաև Բերկրի բաժին եղեալ էր Վասպուրականի. և դարձուցանէ անդէն առ բերկրացիսն – 382. որ յետոյ և հետևող սուրբ առաքելոցն եղեալ բազում ուսմունս ի հնոց հրէականաց նպաստաւորեաց եկեղեցւոյ գեղեցիկ օրինակօք – 34. որոյ գալուստն ազդ եղեալ գնդի այլազգեացն՝ փախեան գնացին բացագոյն, կալան զամրական տեղիս, ցրուեալ ընդ լեռնայինսն անյայտ թաքստեամբ: - 402. Որոյ ունկնդիր եղեալ Տիրան՝ տայ հրաման յանգ հանել զխորհուրդ անօրէն աստուածատեաց առն: - 98. Որում /110/ ունկնդիր եղեալ՝ դարձան այր իւրաքանչիւր ի բնակութիւն իւր - 112. Որում ունկնդիր եղեալ երեքեան նախարարութիւնքն առն իմաստնոյ Վահանայ Ամատունւոյ՝ գան զկնի նորա անկասկած համարձակութեամբ – 98. Որում ունկնդիր եղեալ իշխանն՝ կատարէ զասացեալսն: - 322. Պղպջաձիգ արտօսր իբրև յեռանդնոտ կատսայէ ի վեր յորձանախաղաց սահին. տարակուսանք անյուսալի շուրջ զինն պարագրին ի վերայ եղելոցն: - 350. սա անառակութեամբ զեղծ և ապական յիրս թագաւորութեանն եղեալ – 58. Սա ազնուագոյն եղեալ քան զամենեսին. – 166. փութացոյց գիր պաղատանաց առ Տաճատ Ռշտունեաց տէր և առ Վախրիճ Անձաւացեաց տէր, զեկուցանել նոցա զեղեալսն: - 126. քարինս տաշահոս հոլովեալ ի նիւթ եկեղեցւոյն ի Մանազաւեանն նահանգէ ընդ Բզնունական ծովն բերեալ մատուցանէ առ կատարումն հրաշագեղ դիտանոցին սրբոյն Սիոնի, այլովքն սրբական անուանակոչութեամբ տեղեաց տնտեսականին բանին Աստուծոյ մարդ եղելոյ: - 396.

ԵՂԵԳՆ - և իբրև հողմ զպրակս եղեգան տատանեալ՝ սասանեալ խռովեցուցին զբազմութիւն զօրացն: - 368. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ ... դու եղէգն՝ և մեք հուր դիւրաճախ, դու յարդ՝ և մեք հողմք դիւրափուչ – 280. Եւ անդ Վահան Արծրունի խոյակապ և յականաւոր քաջամարտութեամբ ընդ սրբոյն Վարդանայ ճակատ առ ճակատ վառեալ զպատերազմն, իբրև հուր ընդ եղէգն ճեմելով ի մէջ քաջ ախոյեանացն Պարսից: - 128. և իբրև հուր ընդ եղէգն ընթացեալ՝ այնպէս հասեալ ի վերայ մեր իբրև զմարախ, իբրև զջորեակ և իբրև զթրթուր խառնիճաւն /238/ հանդերձ – 240. Իսկ նոքա պատահեալ Պարսից ի գետոյն Երիզ կոչեցեալ, իբրև մրրիկ զփոշի պտուտեալ, իբրև հուր ընդ եղէգն ընթացեալ՝ սուր ի վերայ եղեալ վանեցին զբազումն քան եթէ զսակաւս – 136.

ԵՂԻԱԲ - որգունակ քաւութիւնն և այլ կահ սպասու խորանին ի Մովսիսէ օրինադրեալ ի ձեռն ճարտարապետացն Եղիաբ և Բեսելիէլ խորանայարդարք: - 378.

ԵՂԻՇԷ - Եւ սրբոյ վարդապետին մեր Եղիշէի, որ յայնմ ժամանակի ի Մոկաց բնակէր աշխարհին՝ եկեալ առ նա Բարձումայ, խնդրեալ զպատմողական գիրսն Հայոց, զոր գրեալ էր հրամանաւ սրբոյն Վարդանայ. – 130. զորս գրեաց երանելի քահանայն Եղիշէ: - 48. Իսկ վարդապետն Եղիշէ էր ի ժամանակին յայնմիկ բնակեալ ի գաւառին Ռշտունեաց ի ծովեզերին, յորում տեղւոջ և հանգեաւ իսկ ի Քրիստոս սուրբն Աստուծոյ Եղիշայ: - 130.

Իսկ վարդապետն Եղիշէ էր ի ժամանակին յայնմիկ բնակեալ ի գաւառին Ռշտունեաց ի ծովեզերին, յորում տեղւոջ և հանգեաւ իսկ ի Քրիստոս սուրբն Աստուծոյ Եղիշայ: - 130.

ԵՂՕԱՆԵԼ - ,,տեսէք, արհամարհոտք, և զարմացարուք և եղծարուք – 200.

ԵՂՕԱՆԵԼԻ - և փոխեցին զփառս /52/ անեղծին Աստուծոյ ի նմանութիւն գոյիցս եղծանելեացս,,: - 54.

ԵՂՕՌԻՄՆ - և աշխարհ զրաւ առցէ յասպատակէ թշնամեաց, որ եկեալ հասեալ է յաւեր և յեղծումն: - 216. Եւ մեք զայլս ի բանիցն առասպելականաց և որ անպատճառ սոյն է ասացեալ ըստ նոցայցն արժանաբանութեանց առ ի յեղծումն առցուք. – 52.

ԵՂԿՂԵՍԻԱՆՈՍ /ԵԿՂԵՍԻԱՍՏԻԿՈՍ / - Եւ զայս Եղկղեսիանոսք. բայց ինձ այսպէս թուէր, թէ աղանդն Եղկղեսիանոսաց/բառարանում՝ եկղեսիաստիկոս/ վաղուց շիջեալ խափանեալ լինէր ի քաջաց վարդապետացն սրբոց, զոր եդն Աստուած յեկեղեցւոջ. – 254. Զընդ նոյն ժամանակս և Նաւատիոս երէց ի Հռովմ առաքէր ընդդիմակս Եղկղեսիանոսացն /բառարանում՝ եկղեսիաստիկոս/ – 256. անցցուք ի վեր Եղկղեսիանոսաց /բառարանում՝ եկղեսիաստիկոս/, ի ժամանակի հալածանաց որք անկան ի կռապաշտութեանն մոլորութիւն. – 256. Եւ զայս Եղկղեսիանոսք /բառարանում՝եկղեսիաստիկոս/. բայց ինձ այսպէս թուէր, թէ աղանդն Եղկղեսիանոսաց /բառարանում՝եկղեսիաստիկոս/ վաղուց շիջեալ խափանեալ լինէր ի քաջաց վարդապետացն սրբոց, զոր եդն Աստուած յեկեղեցւոջ. – 254.

ԵՂՈՒԿ - ,,վա՛յ քեզ, եղուկ դու, ազգ Տաճկաց, արանց և կանանց ամենայն ծովեզերեայ քաղաքաց. փոխանակ անաւրէնութեան լեզուիդ և պղծութեան կարգաց, որով բացեալ զբերանդ պղծութեան զանաւրէնս բարբառէիր: - 164. և զոր ասէն այսպիսի ինչ է. ,,վա՛յ քեզ, եղո՛ւկ դու երկիրդ Պարսից, յորժամ բազմախուռն գունդք զօրացն Յունաց ի քեզ արշաւանս եդեալ՝ հասանիցեն և հարկանիցեն զքեզ ի սուր սուսերաց, և յառաթուր սմբակաց: - 148. Զայս ասելով, և յերեսն ի վայր ի վերայ մահճացն զգետնեալ՝ ի վայն և յեղուկն զողբոցն խառնուածսն յաճախագոյնս մանուածէր: - 388. զվայն և զեղուկն անյարմար հառաչմամբ, մեծակական ողբովք առ Քրիստոս ամբառնալով: - 386. Վա՛յ քեզ, եղո՛ւկ դու, այր քաջ, արքայդ մեծանուն, յորժամ կարկառիցէ բարձրեալն զձեռն իւր ի կործանել զքեզ և ի խորտակել զգաւազան ամբարտաւանութեան քո: - 148.

ԵՂՋԵՐՈՒ - Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … և դու իբրև զեղջերու առանց եղջեր՝ և մեք արծուիք ի վերայ քո, կուրացուցիչք աչաց քոց, և գէշ զքեզ արկանել ձագաց իմոց և աղուեսուց ի ծակս բնակեցելոյ: - 280.

ԵՂՋԻՒՐ - Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … և դու իբրև զեղջերու առանց եղջեր՝ և մեք արծուիք ի վերայ քո, կուրացուցիչք աչաց քոց, և գէշ զքեզ արկանել ձագաց իմոց և աղուեսուց ի ծակս բնակեցելոյ: - 280.

ԵՂՋԻՒՐ ԱՃԵԼ - Այր ոմն Ջափր խրոխտ և ամբարհաւաճ. և սկսաւ եղջիւր աճել անօրէնութեամբ և գոռալով ոգորէր ընդ չորս կողմանս երկրին և նեղեալ տագնապէր զխաղաղասէրս կենօք – 170. և սկսաւ ոգորել եղջիւր աճել ի վերայ Աշոտի յայտնի և ոչ ի ծածուկ. – 350.

ԵՄ /էական բայ,օժ.բայ/ - և լուսաւոր առնել զամենայն մարդ, որ յաշխարհ գալոց է. – 76. ,,ո՞ւր է Աբէլ եղբայր քո,, - 24. քանզի ոչ եթէ մարմին ինքնաշարժ է, այլ հոգին է ինքնաշարժ. – 54. Արդ նոցա այնքան, իսկ մեզ ի մասնէ զբոլորն համառօտեալ ի թիւս միակաց լրման, և զբովանդակութեան ամաց ըստ տասանց եօթներորդացն որ թուոցն է լիագոյն է - 314. այլ է արդարև նշոյլք արեգական, /32/ սեռն օդով ծածկեալ ի վերայ խիտ և հոծ ամպոց խոնաւագունից – 34. Ոչ վարկպարազի, որպէս ինձ թուի, ի ճպիղ է զանց առնել զինդրոյս այսորիկ զպատճառն - 14. Ապա ուրեմն յայտ է ըստ կարգի ասացելոցս, եթէ որ շարժէ զերկնային մարմինն՝ մի է և անբաւ զօրութիւն ունի և անմարմին է և անեղ է անապական, և ինքն ոչ յումեքէ, և այլք ամենեքեանք նովաւ. – 54. մինչ զդի նորա գտելոցն

յետ աւուրց ինչ ետ Բուխայ ԺՌ արծաթ, զի այնչափ պատուական էր այրն նմա: - 272. բովանդակաբար բացայայտել զհաւատարիմն գրել, թէ արդեօք Ասուր, որ զՆինուէ շինեաց, հաւ Նինոսի՞ իցէ ի ծննդոց Սեմայ, ուստի Նեբրովթ, կամ թէ արդեօք ազգն Արծրունեաց Սեմա՞յ սերունդք իցեն, թէ Քամայ ի Նեբրովթայ: - 14. և է Նինուէ իսկապէս վիճակ Սեմայ – 14 Իսկ Աշոտ եղբայր Վաչէի քանզի էր մանկագոյն տիովք՝ առեալ դայեկին իւրոյ մատուցանէ առաջի Երուանդայ – 84. Յետ նորա թագաւորէ եղբայր Սենեքերիմայ…<փութ>ապէս մեռանի ի Մարութաքբաղդան, իբրև … ունէր զվեց ամիս, սպանաւ և նա ի միջոէ ումեմնէ որում անունն էր Ներեղիբդ և թագաւոր էր. – 60 Յետ նորա թագաւորէ եղբայր Սենեքերիմայ…<փութ>ապէս մեռանի ի Մարութաքբաղդան, իբրև … ունէր զվեց ամիս, սպանաւ և նա ի միջոէ ումեմնէ որում անունն էր Ներեղիբդ և թագաւոր էր. – 60. որով մահուամբ և կամիս՝ պատրաստ եմք յամենայն հնարս չարչարանաց մտանել, զոր ուսոյց քեզ վարդապետն չարեաց հայրն քո սատանայ. – 292. Արդ են թագաւորք Ասորեստանեայց ի միւսմէ կողմանէն այսոքիկ. անիշխանութեան ամք ԻԸ: - 60. զնոյն գրէ և առ որս ի Խուժաստանին էին ժողովուրդ ուղղափառացն: - 130. որպէս ասաց Քրիստոս,եթէ ,,ուր երկու կամ երեք ժողովեալ են յանուն իմ՝ անդ եմ և ես ի մէջ նոցա,,: - 250. դու խաւարային ես և չարասէր: - 46. Եւ արդ ՆԺԱ են մարգարէք, որ զվկայութիւն աստուածութեանն Քրիստոսի ստուգաբանեն ճշմարտութեամբ յանցնիւր ժամանակս, իբրև ի միջոէ բերանոյ, թող զԱւետարանն և զառաքեալս նորա: - 246. և էր յայնժամ առեալ Յունաց գաղաբար /հավանաբար պետք է ընդունել որպես հատուկ անուն՝ Գաղաբար/ իշխանիկ կոչեցեալ ի տոհմէ Բագրատունի՝ զբերդն Արամանեակ կոչեցեալ. – 302. Եւ վասն զի մշտաշարժ է երկինն՝ յայտ է եթէ որ շարժէն զնա՝ անբաւ զօրութիւն ունի. – 54. Էին անդ Վնդոյ և Վստամ և զօրք պարսիկք իբրև ԸՌ հեծեալ, թող զզօրս Յունաց և Հայոց: - 140. Իսկ եթէ Բէլ հրամանատու Արամազդայ իցէ՝ զիա՞րդ իցէ, զի Արամազդ ի գօտոյ իւրմէ խաշիցի հրամանաւ Բէլայ. – 32. Իսկ իբրև գիտաց բռնաւորն, եթէ չելին ի գլուխ կարծիքն զոր ի վերայ սրբոցն խորհեցաւ, որպէս գրեալ է, ,,կարծողն և արհամարհողն այր ամբարտաւան է և ոչ ինչ վճարեսցէ,,- 264. քանզի էին որդիք նորա յոյժ մանկագոյնք – 44. ,, վնասս և զբեկումն հարկաց արքունի և զկոտորումն զօրաց քոց Աշոտ գործեաց, և նա է պատճառ ամենայն ապստամբութեան Հայոց ի քումմէ թագաւորութենէդ, ասեն, ո՛վ քաջդ և հաւասար աստուածայնոց կարողութեան ինքնակալ, և ընդհանուր իշխեցօղ կենաց և մահու,,: - 180. ,,բարի՛ է քեզ, թագաւոր Հայոց, է՛կ այսր զի պսակեցից զքեզ ես սպարապետս,,. – 108. ,,են ոչխարք իմ, որ ոչ են յայսմ գաւթէ, և զայն ևս պարտ է ինձ ածել այսր, և ձայնի իմում լուիցեն և եղիցին մի հօտ և մի հովիւ. – 224. ,,Զբանս քո լուեալ՝ ասեմ, եթէ յԱստուծոյ է թագաւորութիւն և ում կամի տացէ. – 138. ,,զի՞նչ է այդ, զոր դուք ի ծածուկ գործէք, և ընդէ՞ր խորհուրդք գաղտնիք ընդ միմեանս խորհիք. – 214. ,,իշխանք ձեր ապստամբք, ասէ, գողակիցք են գողոց, սիրեն զկաշառս, վրիժապարտք են: - 182. ,,լեառն մի է յոյժ անհնարին բարձր, որոյ անդր քան զնա չի՛ք բնակութիւն մարդկան,,. – 48. ,,Կաւատ թագաւորն ձեր վախճանեցաւ, և որդի նորա մանուկ տղայ է. բայց արդ ի քեզ հասեալ թագաւորութիւնդ, և ես քեզ տայց զնա – 152. ,,մարդ եմ և պիղծ շրթունս ունիմ, և ի մէջ պղծաշուրթ ժողովրդեան բնակեալ եմ ես,,: - 258. ,,մարդ ի պատուի էր և ոչ իմացաւ, հաւասարեաց անասնոց անբանից և նմանեաց նոցա,,: - 22. ,,մինչեւ յե՞րբ ոչ ողորմեսցիս Երուսաղէմի և քաղաքացն Յուդայ. այս Հ երորդ ամ է,,: - 314. ,,ո՞վ որ էք դուք և յորմէ՞ աշխարհէ, և զի՞նչ անուն է ձեր. թերևս արդեօք դո՞ւք էք ապստամբեալքն յինէն,,: - 242. ,,ոչ միայն զի չես աստուած՝ այլ շուն ես դու, և երամակ շանց՝ որ զկնի քո տողեալ սահին,,: - 40. ,,Քրիստոնեայ եմ և մեռանիմ վասն Քրիստոսի, և մկրտիմ ի Հայր և ի յՈրդի և ի Հոգին սուրբ, ոչ ջրով, այլ իմով արեամբ: - 222. ,,օրհնեալ է տէր Աստուած մեր, որ ուսոյց զձեռս մեր ի պատերազմ, և զմատունս մեր ի ճակատամարտ,, , և որ ի կարգին է: - 252. Այլ և ի ժամանակս հասելոց թշնամեաց յերկիրն իւրեանց՝ գան միաբան լեռնայինքն յօգնութիւն իշխանացն, զի են տիրասէրք: - 192. այլ և ոչ տարաբարձական, որպէս և /48/ արդ ևս ոմանք կարծեն, ոչ գիտելով զասացեալսն ի

Տեառնէ աւազակին՝ այսօր ընդ իս իցես ի դրախտին: - 50. Այլ և Վահան Ամատունեաց գաւառին փախստեայ եկեալ ի ձորն, որ մերձ է յամրոցն, ուր տէրն իւրեանց կայր: - 208. Այլ և վասն գործակցաց տապանին /30/ դիտողագոյնս է ասել. – 32. Այլ զմեզ գիտես ո՛վ ոք եմք և ուստի՛ և յումմէ, և թէ զի՛նչ անուն է մեր՝ կարի քաջայայտ է քեզ - 242. այլ թէ ,,որ ուրասցի զիս առաջի մարդկան՝ ուրացայց և ես զնա առաջի Հօր իմոյ որ յերկինս է. – 256. այլ իբրև եմուտ Բուխայ յաշխարհս Վասպուրական՝ ել գնաց Գուրգէն առ Քուրդիկ Մամիկոնէից տէր ի Բագրևանդ գաւառ, և անդ լինէր, զի էր Քուրդիկ քեռի Գուրգինայ: - 302. Այլ ճշմարտագոյնք են Սողոմօնեանքն, զի ասէ, ,,վա՛յ միումն. յորժամ գլորիցէ, ո՞ յարուցանիցէ զնա,,. և եթէ ,,լաւ են երկուք քան զմի, զի եթէ միովն գլորիցի ոք՝ կանգնեսցի,,: - 354. այլ որպէս արմատն՝ նոյնպէս և ուռն և պտուղն. եթէ սկիզբն սուրբ է՝ ապա և արմատն, ապա զինչ ուռն՝ նոյն և տեսակ: - 258. այլ տուն Քրիստոսի սուրբ առաքեալքն են և ասին այլոց սրբոց գրոխիւք. – 394. Այնուհետև սկսաւ կորապաղատն արկանել բանս խարդախութեան ի մէջ Դերանկին և Հասանայ, որ էր որդի քեռն Դերանկին, որպէս թէ ոչ ուղիղ նայի ընդ նա Դերանիկն, այլ թէ՝ և հանել ի նմանէ զամրոցն և զաշխարհն նկրտել. – 346. այս այն Աբդլայն է, զոր ազգ իւր ասացին Աբդլանգէ, այսինքն ծառայ դանգի և ոչ Աստուծոյ, վասն սաստիկ զօշութեանն և անյագ ագահութեանն: - 168. Այս այն խաչ է զոր վերագոյնն գրեցաք վասն սորա – 394. Այս Զ ամ էր գերութեանն Հայոց, և ՅԶ նորուն թուականութեան: - 326. Այս Վահանս զոր յիշեցաք՝ այն Վահան է, զոր թագաւորեցուցին նախարարք Հայոց յաւուրս սրբոյն Վարդանայ – 74. Այսպիսիք իմն ինձ թուեցեալ համարեցան այնոքիկ վայրք. այլոց որպէս կամք իցեն: - 52. ապա եթէ ոչ՝ պաշտելիք եղիցին եկեղեցիքն, որ փրկիչն անուանին և երկրպագելիքն աստուածային երկրպագութեամբքն. որ է յոյժ ծիծաղելի. – 394. Ապա թագաւորեցուցին զԲորն զդուստրն Խոսրովայ, որ էր կին նորին, որում բամբիշն կոչէին. – 154. Առ սոքօք էին ազգք Արծրունեաց ծննդաբանութեամբ՝ Համազասպ. Շաւարշ. Ասուդ. Բաբգեան: - 92. ասէ ,,չգիտեմ, միթէ պահապա՞ն իցեմ եղբօրն իմոյ,,: - 24. Ասէ, ,,զի՞նչ է նոր հաւատդ, որ այժմ ի քէն երևի. եթէ այլ ևս յաւելցիս ասել՝ անձին քում դու եղիջիր պարտական,,. – 160. ասէ. ,,թէ ոչ բառնաս կորուսանես ի միջոյ զերկուս նախարարութիւնսդ՝ ոչ բարիոքագոյն քո թագաւորութեանդ խորհին խորհուրդ. զի ձեռն նոցա է ընդ Շապհոյ արքայից արքայի,,. – 98. Ասուր շինէ զՆինոս քաղաք, որ է Նինուէ, որ կոչի առաջին Ասորիք: - 14. Աստանօր սակաւուք բացայայտեցից զորպիսութիւն բնակչաց լերինն. թէ զիա՞րդ կամ ո՞րպիսի ոք են – 190. Արդ եթէ զկէսն Որմզդի գողացաւ կաղն, և նա ոչ գիտաց, զիա՞րդ իցէ աստուած կիսատուրն և ի կաղէն գողացեալն: - 52. Արդ են ժամանակք թագաւորութեանն Պարսից, սկսեալ ի Կիւրոսէ ցԴարեհիոն … և ամք անիշխանութեանն զոր ոմանք ի պատմագրաց գրեն Կ, և այլք Հ – 166. արդ ո՞ւր է Աստուածն այն, զոր դուդ ասես, վասն է՞ր ոչ փրկեաց զԿեսարիայ և զԱնտիօք և զՏարսոն և զԱմասիայ և զԵրուսաղէմ և զԱղէքսանդրիս և զԹեբայիտ և զայլ աշխարս: 146. բաժանեն զաշխարհս յերիս մասունս. տալով Աշոտի … Իսկ Գագիկ զկողմանս Ռշտունեաց այլովք մօտակացիւք գաւառօք, և որքան իցէ հասումն ուժոյ՝ անդր ևս յաշխարհն Մոկաց: - 360. Բայց աղերսեալ թագաւորն զարս պատուականս, զՎասակ և զՏաճատ և զԳոտեր, որք էին ի մեծ նախարարութենէ տանն Արծրունեաց՝ զի զժողովն ընկալցին ընդ երից սուրբ ժողովոցն: - 132. Բայց բացումն դրան քան զամենայն այս չար է որ յաներևոյթս է բացեալ, դուռն կորստեան հոգոց՝ առաւել քան թէ մարմնոց – 196. Բայց քանզի արդ տեսանեմք զձեզ անձնեայս և գեղեցիկս, և գեղ երեսաց ձերոց պատշաճագոյնս և վայելուչս, և որդիք թագաւորացն այսր աշխարհի լեալ էք դուք, և արժանի էք արգահատելոյ – 244. Բայց քանզի ընդարձակ էր պահն Հողցայ՝ փութանակի եկն եհաս Ժիրաք ի գաւառն Ռշտունեաց և զզօրսն առխթեալ ի ձորն Առուանից, ի սահմանս Մոկաց. – 202. Բայց անյայտք են եթէ կատարելական, զի հազիւ սպիքն գան, ըստ որումն սրբազանի տրամաբանութեան: - 338. Բայց Աւշին որդի Ապուսեճի, քանզի էր այր խոռվասէր, ատեցող զխաղաղութիւն, անյագ առ արբումն արեան մարդկան, և զայն բարգաւաճանս անձին քաջ լաւ համարէր. – 370. Բայց Գուրգէն

խոկայր զմասն աշխարհին յինքն գրաւել, մանաւանդ զՈստանն Ռշտունեաց, որ էր տեղի սպանման հօր իւրոյ, գինս արեան զնա համարելով: - 362. զի՞նչ աստանօր ինձ ասելի է – 336. Բայց էր Համամ սէգ և ամբարհաւաճ, յոյլ և թոյլ առ պատերազմի գործ, միայն և շղոմարար հպատակութեամբ վարէր առ թագաւորն –90. Բայց թէպէտ և երկոքին պատճառք անուանակոչութեանցն պատկանաբար վարկանելի է՝որպէս իմաստասիրացն հաճոյ թուի, այլ ինձ զառաջինն ախորժելի զհաւատարմութիւնն ի մէջ առնուլ: - 72. Բայց ի տան հօրն Քրիստոսի օթևանք բազում են. – 338. Բայց ինձ ոչ դանդաղելի կամ պատկառելի կամ մեղանչելի է զուգակշիռ նահատակելոցն նահատակակից վարկանել զսա և մարտիրոսականաւն զսորայս դրուատել ճգնողական մրցմունս – 300. Բայց մեզ կայ առաջի ասել վասն Ջափրայ և չար գործոց նորա, անգիրս մնացեալ յայլոց, զոր կատարեաց ի վերայ աշխարհիս Հայոց երկայնագոյն ժամանակաւ և անըմբերելի նեղութեամբ ի մերս հանդիպեալ աւուրս, որ էր Հայոց Յ թուական: - 168. բայց միայն Աստուծոյ կարողի և յամենայնի խնամողի կարողութիւնս այս է դիւրայարմար – 198. բայց մինչ էաք յաշխարհին մեր՝ առաջնորդքն մեր ոչ ետուն տեղի ընդունել զասացեալսն ի սահմանին խոստովանութեան: - 132. Բայց տիկնայքն և հարճքն և ամենայն որդիքն արքայի և արքունի երիվարացն՝ էին անդէն ի Վեհկաւատ. – 150. Բայց քանզի անպատերազմելի էր ամրոցն, միայն բաւականաւն ռոճկաց մի վատնիցի՝ առեալ զՎարագ ի ձեռանէ Տաճկացն - 332. Բայց քանզի յերկնուստ էր հասեալ վտանգն, և աստուածառաք էր բարկութիւնն՝ և ոչ ոք զօրեաց և եկաց ընդդէմ նորա ելանել ի պատերազմ, այլ որ եհարն՝ նոյն և բժշկեաց: - 374. բայց քանզի պատմագրութեան է ժամս և ոչ գովասանականութեան՝ արտաքոյ եղէց յոլովից բանբասանաց. – 300. Բանն զմեօք զանց առնէ. և ոչ վայելուչ է լռութեամբ և մոռացկոտ մտօք անփոյթ առնել զայնքան մեծիւ յաղթութեամբ, որ գործեցաւ ի ձեռն զօրացն Վասպուրական ազատանոյն: - 176. Գեղեցիկ էր և տեառն Գրիգորի Արծրունւոյ՝ ոչ անփոյթ առնել և զիւրոյ համանուանն զսրբոյն Գրիգորի առնուլ յանձն զխաւարամուտն լինել ի խորին խաւարային վիրապն կապանօք հանդերձ. – 250. գիտակ են այդմ արք քաջք. և որ միշտ ի պատերազմունս /280/ զդեգերումն առնեն – 282. Դարձեալ զի երկրպագէ հրոյ, և արեգական, որ է Հեփեստոս, մասն աստուծոյ ասելով, զիա՞րդ իցէ, զի գողն և ապիկարն իբրև զաստուած երկրպագիցի: - 52. Դարձեալ նմին նման ասէ Պօղոս, զօրինացն ստորոգելով գրաւորութիւն, այսպէս ասելով, ,,մերձ է բան ի բերան քո և ի սրտի քում, այսինքն է /256/ բան հաւատոց զոր քարոզեմք,,. – 258. Դէպ եղև նմա ճանապարհաւ գալ ի քաղաքն Մադիամ, էր և ծանօթ գիտութեան գրոց, թէպէտ և ոչ կատարելապէս: - 162. դիմեցին առ կայսրն Վաղէտիանոս, թէ հնար ինչ իցէ առնուլ զվրէժ արեան Խոսրովու և ի /92/ վերջ նահանջել զբռնակալութիւն Ստահրացոյն. – 94. դիպողագոյնս և զայսոսիկ է ասել ըստ օրինակին Բէլայ – 40. ոչ այլ ինչ յակն ունելեաց բարւոյ ունիցիս ասել, զի՞նչ ինչ բարգաւաճանք քեզ լրութիւն անյագ որովայնին Բէլայ իցէ: - 38. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ – 278. Ես իսկ լուայ յորժամ կարդային զԱւետարանն, թէ ասաց Քրիստոս, ,,որ խոստովանեսցի զիս առաջի մարդկան՝ խոստովանեցայց և ես զնա առաջի Հօր իմոյ որ յերկինս է,,. – 222. Եւ ասէին այնոքիկ զորոց և բանս է, եթէ ,,ի մասն ինչ լերինն յայնմիկ հասեալք բազումք ի մերոց – 48. Եւ դիպողագոյնս է առ այս հրեշտակս զայնս ասել. - 52. և երաժշտականքն երգս առեալ զյաղթութեանն Փարաւոնի՝ գոչէին ,,Տէր խորտակէ զպատերազմունս, Տէր է անուն նորա,,: - 232. Եւ զԳագիկ որ և Ապումրուան՝ զնա ոստիկան կարգեաց ի վերայ աշխարհին, տեղապահութեամբ տիրել, զի կարի մատաղօրեայք էին որդիք Դերանկին. Աշոտ էր Թ ամաց, յորժամ մեռաւ Դերանիկն, Գագիկ էր Է ամաց, Գուրգէն Ե ամաց: - 354. և զօրք Պարսից որք էին ի կողմանս Պաղեստինացւոց, և զօրավար նոցա անուանեալ Ռազմայուզան որ է Խոռեամ՝ խօսէր ընդ Երուսաղէմի զխաղաղութիւն. – 142. և խորհեցաւ սա զմիտս զայս, եթէ որ առ վտանգի նեղութեան դարձցի ոք առ ի պաշտօն կռոցն՝ ոչինչ է, եթէ սիրտ իւր ուղիղ պահեսցէ զհաւատսն Քրիստոսի: - 256. և յերկիւղ

կասկածանաց եղեալ, թէ իցէ ընդելուզեալ Տաճկաց՝ գտեալ զպահեստ գանձին ծախիցեն զզօրութիւն նորա: - 180. և ագուցեալ զոտս պատրաստութեամբ Աւետարանին խաղաղութեան և սուսեր ընդ մէջ ածեալ զբանն Քրիստոսի, որ հատու է քան զամենայն սուր երկսայրի – 252. Եւ Ալի էր այր քաջ. ասէ ցնա, արի՛ ելցուք, քանզի են և ընդ մեզ արք բազումք, թերևս լիցի ելք իրացդ պիտանութեամբ: - 160. և ահա դոքա են յորդւոց ազգի Սենեքերիմայ ի Նինուէ – 82. Եւ ամենայն մեծամեծքն հանդերձ խառնաղանճ / 240/ ամբոխիւն դառն տուեալ, ոչ միայն ըստ հրամանի թագաւորին ելանել զհետ աղաղակի փողոյն և արքունի կոչնականացն՝ այլ փութացան տեսանել, թէ ո՛վ ոք և ո՛րպիսիք են սոքա – 242. և ամենայն ուրեք դա է պատճառ ապստամբութեան Հայոց յարքայից արքայէ. – 104. Եւ ամուրք յոյժ և անկասկածելիք ի ձեռս նոցա են, ամուրն Ջլմար և Սրինգ, և Ճախուկ բերդն. – 212. Եւ այլովք ևս յոլովիւք բազումս է ասել վասն աշխարհալից նահապետացն: - 26. Եւ այս են ծնունդք Արծրունեաց. ի Բաբգենայ Մուշեղ. Վահան. Ներսէհ. միւս Բաբգէն. Տիրոց: - 94. և ասեն. ,,ահա մեկնեցաք ի մէնջ զզօրսն, և սակաւք են առ մեզ – 226. Եւ արար նմա հաւատարմութիւն յոյժ գրով, և կնքեալ աղիւ ըստ սովորութեանն իւրեանց երդումն, և խնդրեաց ի նմանէ զօր ինչ սակաւ յերևելի մարդկանէ, յորս ինքն վստահն էր: - 154. և արարին խաւար Վասպուրական աշխարհիս, որ /352/ կեցեալ իշխանին. և էր ամաց Խ յորժամ մեռաւ: - 354. Եւ արդ այսոքի՞կ են փոխարէնք, զի ետուք յօժարութիւն նենգագործ խորհրդով՝ լինել յարգելանի, և առնել դիւր որսալ ի խնդրողաց անձին իմոյ և իմոց զաւակաց – 216. Եւ արդ են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ – 56. Եւ արդ զի այսոքիկ այսպէս իցեն՝ ո՛րպիսի ինչ առ մոխրապաշտսն առ այնս իմանալի է – 52. և արդ մեք զաւակ Աբրահամու եմք, և գիտէք դուք զխոստումնն /160/ որ առ Իսմայէլ հայրն մեր. – 162. Եւ արդ յայտնի լիցի, զի որչափ բաւէ զօրութիւն իմ և իցեմ կենդանի՝ կացից ընդդէմ զօրութեամբ և ուժով տեառն Աստուծոյ, և ոչ տեսից զքեզ սիրով խաղաղութեան. – 278. և արք զօրութեան էք դուք – 244. և բազում ազգք և թագաւորք են զոր նուաճեալ ունիմք ընդ ձեռամբ մերոյ տէրութեանս. – 244. և բազում այն են որ ի նմին իսկ սատակին. - 188. և բազում այն էր որ ի մէնջ հարեալ լինէին, քան թէ մեք հարկանէաք – 194. Եւ բազում այն էր որ մարտիրոսական ճգնութեամբ վկայեցին, քան որք դրդուեցան, առ ոչինչ համարելով զյափշտակութիւն ընչից և ստացուածոց և զմահս դառնագոյնս: - 124. Եւ բնակեն առանձին ըստ տունս ազգաց, և այնչափ ի բացեայ են ի միմեանց՝ մինչ թէ ոք յարանց զօրաւորաց ի բարձրաբերձ տեղեաց ուժգին խանչիցէ՝ հազիւ թէ ուրեք կարիցէ առնուլ զբմբիւն ձայնին, իբրև ի վիմաց ինչ արձագանգ/ք/գրքում՝ արձագան/ լինելոյ կարծիս բերելով – 190. և դաստիարակ առընթեր ունելով զբանն տէրունական … և թէ ,,զի՞նչ օգուտ իցէ մարդոյ, եթէ զաշխարհս ամենայն շահեսցի և զանձն իւր տուժեսցէ, կամ զի՞նչ տացէ մարդ փրկանս ընդ անձին իւրոյ. զի եկն որդի մարդոյ խնդրել և կեցուցանել զկորուսեալն,, - 264. և դարձեալ եդին ի վերայ ի տեղւոջ վկայութեանն նորա. ի Գոռոզու մերձ ի լեառն Քշիթ, ուր էր բանակ այլազգեացն: - 290. և դարձեալ յոյժ ծիծաղելի է: - 396. և դարձեալ՝ թէ ,,դատաստանս արդա՛ր դատեցարուք, և ողորմութիւն և իրաւունս արարէք, քանզի առ ձեզ են բանք իմ, ո՛վ բռնաւորք,, , ասէ Սողոմոն. – 182. և եբարձ զամենայն արս զօրութեանց, և ոչ ոք էր այնուհետև որ կարէր կալ ի կայի իւրում ունել զդէմ նորա – 238. Եւ եթէ ասիցէ, եթէ այլ թագաւոր նստուցից՝ արասցէ զո և կամեսցի և արձակեսցէ և մեք ընդունիմք, ահաւասիկ է տեղի թագաւորութեանս: - 144. Եւ եթէ քաղաքս խնդրիցէ՝ ահաւադիկ է քաղաքք մեծամեծք և պարսպաւորք. այլ գանձս խնդրիցէ՝ ասացի թէ տաց որչափ և ձեռն հասանիցէ. և ոչ կամեցաւ լսել, այլ տակաւին ծարաւի է արիւնարբութեան: - 144. և Եթովպիայ է մասն Եգիպտոսի և ամենայն Լիբէաստանեայց: - 42. Եւ ելեալ իշխանաց իշխանն, որ բարձրագոյն և հանճարեղագոյնն էր քան զբնաւ Հայաստանեայցս և զընդհանուր կացեալս ի ներքոյ երկնից՝ եկն առ նա մեծաշուք պատուաւորութեամբ, և պարգևս և պատիւս ոչ սակաւս նմա յառաջաբերեաց. – 344. Եւ եհարց եթէ դո՞ւ իցես Աշոտ. ասէ այո ես եմ. երկրորդեալ և երրորդեալ և զսոյն լուաւ. – 216. Եւ եղև ի լնուլ

վեցերորդ ամի գերութեանն Հայոց որ է ՅԶ ամ ըստ թուոյ հայերէն տումարին - 312. Եւ եղև իբրև երրորդ ժամ լինէր աւուրն, որ էր միաշաբաթի՝ և ահա ելանէին գունդք գունդք հեծելոցն ընդ կողմն անապատին Սմբատայ կոչեցեալ բերդին – 228. Եւ եղև յաւուրն ինն և տասներորդի, յամսեանն մարգաց, որ օր ԻԸ էր ամսոյն, յամի քսան և հինգերորդի թագաւորութեանն Խոսրովու, որ կոչէր Ապրուէզ, զկնի Ժ աւուր անցանելոյ զատկին՝ առին զքաղաքն.– 142. Եւ են գազանաբարոյք, արիւնարբուք, առ ոչինչ համարելով զսպանումն եղբարց հարազատաց, նա և զանձանց ևս. – 192. Եւ են ժամանակք թագաւորութեանն Ասորեստանեայց ի Բէլայ և Նինեայ ամք ՈՅ. – 58. Եւ են ի թուել մինչ ցայս վայր այսոքիկ. Ադամ, Սէթ, Ենովս, Կայիանան, Մաղաղայէլ, Յարէդ, Ենովք, Մաթուսաղայ, Ղամէք, Նոյ, Քամ, Քուշ, Նեբրովթ որս և Բէլ: - 36. և են հիւրասէրք օտարընկալք, պատուադիրք: - 192. և են հրամանք սոցա իբրև զվէմ հաստատուն. – 356. և ետուն ի սուրբ եկեղեցին Դ ագարակս. զվանքն Փշոց և զագարակն Ահավանք, յանդիման եկեղեցւոյն որ ի կղզին, և զքարն Մանակերտ, որ է հանդէպ հարաւոյ կուսէ, և զԲերկրի և այլ բազում տեղիս – 356. Եւ երթայր զհետ և սատակէր զնոսա անչափ զօրութեամբ. և բազումք այն էին, որ մեռանն ի սրոյն Գուրգէնի քան որ մնացինն. և զօրքն զհետ մտեալ մնացելոցն հանին յերկրէն իւրեանց: - 308. և երթեալ ի թաւ պուրակս բուրաստանացն, մտեալ ի ներքոյ թաւ թփոյ ծաղկոցն որ էր մուրտ բազում ղուղեալ դադարեաց: - 152. Եւ երթեալ հասանէ ի գիւղակ մի Երանգանի անուն առ մոնազն մի, որ էր երէց վանիցն:- 320. Եւ երկայնագոյնս է զամենայն բանս պղծութեան նորա շարագրել, զի յոյժ բազում է և ընդդիմակ Աստուծոյ: - 164. և երկիր պանդոկի Սպանդարամետ աստուծոյ է – 48. և զայն երիս ամս կերակրեալ լինէին սուրբքն ձեռնարուեստիւք իւրեանց, որպէս զնոյն ինքն զաստուածազարդն Պօղոս, թէ ,,զպէտս իմ և որ ընդ իսն էին՝ պաշտէին ձեռքս այս,,: - 252. Եւ զգունդն երկրորդ ի ձեռս Գուրգինայ Ապուպելճի, և նիզակակից էր նորա Վահան Արծրունի: - 178. Եւ զի էր պաշարել նորա յայնժամ զքաղաքն Մանազկերտ Ապահունեաց աշխարհին, որ ի ձեռս Ապլբառայն էր, և ածեալ հասուցեալ մերձ ի պաշարումն. և ի հասանել գուժկանացն եթող զնոսա, տալով նոցա հրովարտակս ի խաղաղութիւն: - 348. և զի էր վարժեալ ուսմամբ Աստուածաշունչ գրոց և ընդել և ծանոթ էր ճարտասանական հրահանգիցն՝ եդ առ յայն ժամու իմացական տեսութիւնն զերգս – 284. և զի հաւասարութիւն երից ազգացն, այսինքն որդւոցն Նոյի, կարգաւ կանոնեալ դրոշմեալ կան յոլովից գիրս ոչ է մեզ հարկաւոր զնոյն երկայնաբանութեամբ երկրորդել: - 12. Եւ զի հուպ առ հուպ են խառն աշխարհք երկոցունցն, և քաղաքն ի հովտաձև դաշտին՝ նպաստաւորէր խոշոշ վիրագին քաջասրտագոյնս լինել: - 352. և զինքն յանձն արար երանելի եպիսկոպոսին և ճգնաւոր քահանային, հանգեաւ բարի խոստովանութեամբ ի հոռի ամսեան, որ օր Ե էր ամսոյն յաւուր ուրբաթու՝ ի Քրիստոս Յիսուս ի Տէր մեր – 254. Եւ զկնի այսորիկ, որ է երկրորդ հարուածք այլազգեացն՝ դարձեալ հրաման ետ ելանել ի պատերազմ, և հետամուտ հասեալ առ նոսա. – 282. և զոր ասէն այսպիսի ինչ է. ,,վա՛յ քեզ, եղո՛ւկ դու երկիրդ Պարսից, յորժամ բազմախուռն գունդք զօրացն Յունաց ի քեզ արշաւանս եդեալ՝ հասանիցեն և հարկանիցեն զքեզ ի սուր սուսերաց, և յառաթուր սմբակաց: - 148. Եւ զոր ինչ ոչ իմացեալ մեր՝ և ոչ գրել արժանի վարկաք, բայց միայն զի բարձրագոյնք և նախապատիւք ի թագաւորաց անտի էին: - 96. և զոր օրինակ ոք զբոլոր անդամս մարմնոյ յօշիցէ ի մասունս, և ոչ երևի տեսակ կենդանի մարդոյն, որպէս է գոյացութիւն խառնուածոյն. – 194. Եւ զչարեալ ընդ խափանումն խորհրդոցն իւրոց՝ ամբաստան յոյժ լինէր զԱշոտոյ հանդերձ թղթովք Տաճկաց, որք էին ի կողմանս Հայոց, բազում այն ինչ զոր ստութեամբ քան թէ ճշմարտութեամբ զեկուցանեն զնմանէ զգործս, և թէ հակառակս ևս թագաւորութեան քոյ բանընդդէմ լինի հանապազ: - 172. Եւ զօրագլուխք զօրացն էին այսոքիկ, Մուքադմ, Յուսփ ի Թփղիս քաղաքէ, Յուսփ որդի Ռահմայ և Ապուհեշմ՝ Ելոյ տէր և ընդ նոսա զօրք Համդոյի Պարսից ամիրայի: - 226. և է զգեստ նոցա ասուիս ի ծածկոյթ մերկութեանն, և օդ ոտիցն հնարաւորեն զձև կաւշկաց, ի մորթոց այծից կազմեալ – 192. Եւ է զի ի նուրբ և ի հուն տեղիս ջուրցն անկեալ՝ ի նմին խրեալ կան

անշարժ, և դիւրաւ անկանիցի ի ձեռս որսորդաց. – 260. Եւ էին անհուն բազմութիւնն մածեալ շուրջ զլերամբն իբրև զմարախ և իբրև զաւազ ծովու առանց թուոյ. – 226. Եւ էին ի կասկածի ի մէջ բանակին ի հազարապետէն, զի յայտնի երևեալ լինէր զոր խորհէրն վասն նոցա Ահմատն: - 344. և էր ալևոր ըստ մարմնոյ և հնացեալ արտաքին մարմինն, բայց ներքինն նորոգեալ և գեղեցկատեսիլ ըստ պատկերի արարչին. – 204. Եւ էր ահեղ որոտումն և արհաւիրք և թնդիւնք. – 228. և էր ամ վեշտասաներորդ Տիբերի կայսէր: - 78. Եւ էր ամաց իբրև տասանց յորժամ նստաւ իշխան յաթոռ հօր իւրոյ: - 314. և էր ընդ նմա Աշոտ իշխանաց իշխան – 320. Եւ էր ի մէջ Շապհոյ և Արշակայ պատերազմ մեծ զժամանակս կենաց Արշակայ: - 102. Եւ էր հակառակութիւն մեծ և պատերազմ Աբղլայի որդւոյ Զուբայրի ամս Բ և ամիսս Գ: - 166. և էր նա իշխան Տարաւնոյ, բարձեալ եղև ի Սամառայ և եղև աստուածուրաց – 248. Եւ էր նեղութիւն մեծ ընդ ամենայն երկիրս, որպիսի ոչ եղև ի սկզբանէ աշխարհի, և մի այլ լիցի. – 238. Եւ էր պատերազմ սաստիկ ի մէջ Ալեայ Որդւոյ Ապուտալպի և Մաւեայ ամս Ե և ամիսս Գ: - 166. և էր պատճէն թղթոյն զոր կեղծաւորեալ ետուն զնա՝ այս ինչ. – 236. Եւ էր սէր դաշնաւորութեան մեծի ի մէջ երկոցունց թագաւորացն Պարսից և Յունաց: - 140. Եւ ժամանակ բռնակալութեան նորա էն ամք ԿԲ – 42. Եւ ի ժամանակին /96/ յայնմիկ ունէր զհազարապետութիւնն Հայոց այր ժանդ չարաբարոյ, որում հայր Մարդպետ անուն էր. – 98. և ինքն մանկագոյն տիովք, ի ժամանակի անձնիշխանութեան լեալ ամաց ԺԵ, զի ,,մանկութիւն և անմտութիւն ընդունայնութիւն է,, , որպէս գրէ Սողոմոն – 346. և իջեալ ի դաշտավայրն, խումբ արարեալ, ճակատ կազմեալ ընդխառնեցան ի պատերազմ. և զբազումս դիաթաւալ կացուցեալ, ընդ որս էր Շապուհ նահապետն Ամատունեաց յանկելոց վիրաւորացն: - 310. և խոստացեալ պատարագընկալին՝ ոչ ևս զնոյն հատուցանել երկրի ուխտ յաւիտենական հաստատեալ՝ զաղեղն իմ եդից յամպս, որ է ծիածանդ – 32. և ծանեաւ թէ գուժկան ոք է - 230. Եւ ծառայ մի Դերենկին որ բանտապանն էր՝ լուծեալ զնա ի կապանացն՝ և տարեալ մուծանէ ի սենեակն ուր ննջէր Դերենիկն. – 320. և կալան անդ զտիկնայսն ամենայն և զհարճսն և զորդիսն արքայի, և զերիվարսն արքունական, որով եկեալ էր Խոսրով արքայ ի Տիսպոն՝ հանին գաղտաբար ի գիշերի, և արքայ Խոսրով ոչ միոյ իւիք չէր տեղեակ. – 150. և կամեցեալ իմ պատմել և ձեռնարկել տեսանել ի ձեռն ծառայից, ուր էր երջանկացն վայր - 50. Եւ կատարեալ Աշոտ զկեանս իւր՝ մեռաւ ի Վանտոսպ գաւառի, ՅԻԳ թուականութեանն Հայոց, յամսեանն հոռի, որ օր Զ էր ամսոյն, յաւուր հինգշաբաթոջ. և տարեալ հանգուցանեն ընդ եղբարս իւր ի վանս սուրբ Խաչին յԱղբագ գաւառի: - 338. և կարգեցին երիցապետ զոմն ի վերայ քաղաքին որում անուն էր Մոդեստոս: - 142. և կէսքն զհետ մտեալ փախստէիցն, մինչ թանձրացաւ մութ գիշերին՝ հանին ի սահմանացն Հայոց, էր որ ի կողմն Ելոյ և էր որ ի կողմն Ատրպատականի և Պարսից: - 232 և կինն անցեալ պատմեաց թագաւորին որ ինչ եղևն, զբողոք բառնալն իւր և զկացուցանելն վկայս՝ թէ ոչ վայել եմ քեզ կին, այլ արքայի, և որ ինչ եղևն – 272. Եւ կուտեալ զբազմութիւն զօրացն մերձ ի քաղաքն որ էր ձմերոց իշխանին Հայոց՝ անցանէր բանակէր ամենայն զօրօք իւրովք. – 172. Եւ հաճոյ թուեցաւ Հայրակղի և ամենայն սինկղիտոսիցն՝ նստուցանել զորդին Հայրակղի յաթոռ թագաւորութեան, որ էր մանուկ /146/ փոքր. – 148. և համոզեալ ի միջի նոցա յուղարկել զնոսա, զի էր քոյր Բագարատայ: - 176. և Հեփեստոս և Պռոմիթոս, որ է արեգակն և լուսին՝ գողացան զհուրն յՈրմզդայ և մասն ինչ ետուն ի մարդիկ. – 48. և մեք ոչ եմք ապստամբք ի քումմէ ինքնակալ թագաւորութենէդ. – 242. Եւ մինչ կարի և ահագին սաստիկս կուտեցաւ ի վերայ նորա ամբոխն, և ամբաստանքն միաբարբառ զաղաղակ /288/ բարձեալ առաջի բռնաւորին զօձիս պատառեալ ասէին, ,,մահապարտ է, չէ պարտ դմա կեալ, և ոչ առնուլ տեղի պատասխանւոյ,, - 290. Եւ յամենայն ազգաց որ ընդ ձեռամբ քո էն՝ հաւաքեա առ քեզ զընտիրն այրուձիոց, և անց յայնկոյս գետոյն: - 196. Եւ յայսմ պատերազմի ոչ միայն երանելի եպիսկոպոսն և ճգնաւոր քահանայն մարտակից էին տեառն Գրիգորի, այլ և զօրք հրեղինաց – 252. և յայսմանէ յայտ է թէ անեղ է. – 54. և յայտ է թէ յայլմէ շարժի. և եթէ

յայլմէ՝ ապա ուրեմն է՛ ոմն, որ շարժէ զերկնային մարմինն: - 54. Եւ յայտ յանդիման ի վերայ հասանել ոչ կարէր. գունդ կազմել և ճակատ պատրաստել ընդդէմ՝ անվայելուչ էր. – 346. և յաւիտենական և անսպառ և անվախճան են կեանքն և պարգևքն, զոր պատրաստեաց Աստուած սիրելեաց իւրոց և որք կան համբերութեամբ ի հաւատս ճշմարտութեանն. – 264. Եւ յաւուր միում լեալ նորա ի տխրութեան ի սպառնալեաց հօրեղբօրն իւրոյ՝ եկն եմուտ առ նա Ալի որդի Ապուտալպի և ասէ, զի՞նչ են պատճառքդ զի նստիս տխրեալ. – 160. Եւ յղէ պատգամ առ Թէոդորոս եղբայր Հայրակղի, ըստ այնմ որում Հրէայքն եղեն ձեռնտու, եթէ ,,զերկիրդ զայդ Աբրահամու խոստացաւ Աստուած և զաւակի նորա, և ի ձեռս նոցա էր բազում ժամանակս. – 160. Եւ յոյժ զուարճացեալ քաղցր բարբառովն Քրիստոսի, որ է անեղծանելի վճիռ քրիստոսասիրաց անձանց - 252. և նաւէաք ի կղզի մի ծովուն, որ ոչ էր հեռի յերկրէ – 50. և նմին հատուցումն ի կարգի որ ասէ, ,,կացո ի վերայ նոցա մեղաւոր, սատանայ կացցէ ընդ աջմէ նորա,, , և որ ինչ ի կարգ սաղմոսիդ է: - 214. և նորա ճիչ բարձեալ ասէ, քրիստոնեայ եմ. և նա ևս պնդէր և ասէր, ,,մի՛ մեռանիր, մսլիմանակ ես,,. – 222. Եւ նոցա ձայն բարձեալ ողորմագին պաղատանօք առ Հայրակղոս, եթէ ,,աստուածասէր և բարերար տէր, արա/գրքում՝ ապա/ ի վերայ մեր ողորմութիւն, թէպէտ և չեմք արժանի ողորմութեան,,: - 150. Եւ նոքա էին արք փառաւորագոյնք ի տանէ Արծրունեաց և յայլոց նախարարաց, որոց Տէր եղիցի այցելու: - 402. Եւ ոչ անվկայ բանս, որպէս վերագոյնն գրեալ է մեր զդերահատուցականս սորա, վկայութեամբ մարգարէական տառիցն, որպէս և ի պատահմանէ իրացն ճարտար գիտեն՝ որք են ի ժամանակս յայսոսիկ մնացեալ յայն ժամու անդ հանդիպելոցն: - 262. և ոչ են կամք իմ փութալ պատմել ընդ գրով փակել զկործանումն տերանց իշխանաց մերոց - 240. և որ խոստովանեսցի զիս առաջի մարդկան՝ խոստովանեցայց և ես զնա առաջի Հօր իմոյ որ յերկինսն է,,: - 256. և որ ի նմա են կենդանիքն՝ զնոյն առ ի վերայ հասուցանէ և նոքօք զպէտս քաղցոյն վճարէ մինչ ի ժամանակս գարնանայինս: - 262. և սպանեալ զոստիկանն Պարսից, որ էր ի վերայ նոցա, և ինքեանք պատրաստեալ ի պատերազմ ընդդէմ Պարսից: - 142. Եւ վազէր ընդ բանակն, կանչէր, հնչէր, շարժէր զձեռնն և ասէր, ,,ես քրիստոնեայ եմ, քրիստոնեայ եմ,, - 224. Եւ վասն զի մի և նոյն շարժումն է երկնի՝ յայտ է եթէ ի միոջէ ումեմնէ է և ոչ ի բազմաց. - 54. և Տէր ամենակալ էր ընդ նմա ամենայն ուրեք ուր և ախորժէր: - 308. Եւ քանզի էին երեքին սոքա անքակ անխզելի առ միմեանս, զմիաբանական կապակցութիւն շաղկապեալ, Աշոտի և Գագկայ և Գուրգինայ, որդիք Դերանկին – 364. Եւ քանզի էր Բաբելոն վիճակեալ Սեմա՝ և բռնազբօսութեամբ Նեբրովթ յինքն գրաւէ և հաստատէ անդ զթագաւորութիւնն Եթովպացւոց: - 14. և քանզի էր կին գեղեցիկ - 272. Եւ քանզի յոյժ անկասկածելի էր ամրոցն, և գանձս ոչ սակաւս մթերեալ ի նմա ի բազում ամաց – 346. եօ՞թն արդեօք իցեն մեղանացն պարտիք, եթէ ըստ յաւելուածոյ սաստից իմասցին ասացեալքն Աստուծոյ – 24. զայս ասէր, ոչ զի սադմայեցիք էին, այլ զի ընդ նոյն մեղս սադմական պղծութեանն զառածեալ լինէին՝ սադմայեցիս կոչէ: - 182. Զգունդն առաջին տուեալ լինէր ի ձեռս Գուրգինայ և Վահանայ Հաւնունոյ, որ և նիզակակից նմա էր: - 178. զի դեռ ևս կենդանիք են բազումք ի նոցանէ: - 206. զի ողջախոհացն քան զամենայն չար տանջանս ամօթն է. – 248. զի տեղեակ էր մոլար վարդապետութեանն նոցա – 206. զի ,,ժողովուրդս այս շրթամբք պաշտեն զիս, և սիրտք իւրեանց հեռացեալ մեկուսի են յինէն,,. – 246. զի ,,ժողովուրդս այս, ասէ, շրթամբք իւրեանց պատուեն, և սիրտք իւրեանց հեռացեալ մեկուսի են յինէն,,: - 256. Զի ահա ես զարթուցանեմ ի վերայ ձեր զազգ դառն և զերագ, որ գնայ ընդ լայնութիւն երկրի, ժառանգել զխորանս որ ոչ իւր են, ահեղ և երևելի: - 200. զի ահա ևս եօթն օր՝ և ածից ջրհեղեղ ջուրց ի վերայ երկրի՝ սատակել զամենայն, յորում է շունչ կենդանի,, . – 30. Զի այր քաջ է և պատերազմող, և միաբանք են որք ընդ նմա են զօրքն, և զանձինս ի մահ դնիցեն ի վերայ տանց և աշխարհաց և ազանց և տոհմից իւրեանց: - 212. զի առ զօրաւորսն զօրաւոր դատաստան առաքէ Աստուած, իսկ խառնաղանջս ներելի ողորմութեան է: - 182. զի ասէ, ,,որ աներկիւղն է՝ անկանի յորոգայթս և ի վիհս, և ի

տեղիս ուր ոչ եղիցի այցելութիւն յաւիտենից,,: - 354. զի գիտացին և ծանեան, թէ ունայնութիւն և ստութիւն են կեանք աշխարհիս և երազ դիւրամոռաց և ստուեր երազահոս – 264. Զի եթէ ոչ ստուգութիւն սրտին և ճշմարտութիւն բերանոյն համամիտ առ հաւատոցն խոստովանութիւն ուղղակի մատչիցին՝ խոտան և ի բաց ընկենլի է և օտար ի սրբոյ առաքելական եկեղեցւոյ: - 258. զի եղեալն՝ ի նիւթոյ և ի տեսակէ է, որ ի նիւթոյ է՝ ոչ է անմարմին, և ոչ անբաւ զօրութիւն ունի: - 54. զի և որք յոյժ ատեցողքն են մեր և թշնամիքն՝ տեսցեն և յամօթ լիցին, և բարեկամքն և սիրելիքն յոյժ ուրախ եղիցին,,: - 218. զի և տեղեակ էր դիւանական մատենագրութեանցն: - 90. զի է անդ լիճ մի մեծ մօտ ի տեղին, որ էր տեղի ասպարիսի ճակատամարտ զօրու նահատակութեան քաջացն մերոց իշխանացն Վասպուրականի – 226. զի էին ազգք ճոխք և երևելիք, քաջք և անուանիք, և ամենեցուն պատկառելիք – 98. զի էր նորա /178/ գանձ բազում ի կարաս թաքուցեալ ի գետնափոր տան, ի ներքոյ դրացն ապարանից տան - 180. զի թէ ի բազմաց էր՝ այլայլակ և շփոթեալ լինէր ի բազմաց շարժումնն և ոչ կարգաւորաբար: - 54. զի խորհուրդ յղութիւն է մտաց, և բան ծնունդ է իմացմանց. – 258. զի հոգևոր էր պատերազմն և ոչ մարմնաւոր - 232. զի մի յերկարաձգեալ զդեր հատուցական բանիս՝ յետնեալ գտցուք յառաջիկայ մեզ գրաւորութենէն, որ սակս պատմութեանցն են հանդէպք: - 260. Զի մինչ այսպէս կայր աշխարհս ի տարակուսի, և ակն ունէին գթութեանցն Աստուծոյ առատանալ, որպէս սովոր է Աստուած ի բարկութեան զողորմութիւն յիշել. - 374. զի Նեստորականացն /գրքում՝ Նստորականացն/ և Քաղկեդոնականին է այս իմացմունք այլովքն ևս երկաբնակօք, որք բանին՝ տուն և տաղաւար զառ ի կուսէն առեալ մարմին դանդաջեալ ասացին, և ոչ միութեամբ բնութեամբ բանին մարմին լինելով. – 394. զի ոչ եթէ ատեաց զանօրէնն իբրև զանամօթն. զի քան զմեղանչելն առաւել չար այն է՝ չունել զինքն ընդ յանցաւորսն – 248. զի ոչ եթէ ըստ հասարակաց սահմանաւոր մահու է, այլ ի վերայ սուրբ եկեղեցւոյ և ժողովրդեան Աստուծոյ,,: - 276. զի ոչ է ժամ մեզ զներբողականօքն զդեգերումն առնել, զպատմողական զրուցատրութեան կարգաւն զանց առնել: - 78. զի ոչ իսկ է կարողութիւն լռութեամբ ծածկել թաքուցանել անյայտ առնել զանհուն և զանբաւ վիշտս աղէտս եկեալ հասեալ մեզ: - 240. զի ուր և իցէ՝ ածցեն զնա առ նա, թէ՛ պատիր խաբէութեամբ և խորամանկ կեղծաւորութեամբ և խարդախութեամբ, կամ պատերազմաւ և մեծամեծ զօրութեամբ, ամենայն պատրաստութեամբ, արքունի կարողութեամբ, որպէս զիարդ և կարասցեն՝ առ նա հասուցանեն: - 224. Զի չէ և չէ իսկ հնար, թէ որ հաւատայ բերանով՝ թէ ուրասցի շրթամբք – 256. զոր և այլուր ասէ՝ կենդանի եմ ես Տէր Տէր - 30. զոր և ես գիտեմ յաշխարհագրութեանց անտի Պտղոմեայ՝ զԵմաւոն լեառն յարևելս, որ արդարև բարձր է քան զամենայն երկիր, անկոխելի ոտից մարդոց – 48. զոր համբաւեն, թէ ձի թևաւոր էր: - 58. Զոր մարդկային կարողութեան անհնար է /196/ փակել զբացումն դրանն ի կորուստ. – 198. զոր ոչ և զմի ոք յիշխանաց ոմանց առաջնոց լուեալ ուրուք եթէ իցէ այսպիսի ինչ արարեալ. – 216. Զորս առեալ քրիստոնէից զպատուական մարմինս նոցա՝ ծածկեցին փառաւորապէս թաղմամբ, ամ ըստ ամէ տօնիւք զօր կատարմանն յիշատակել, որք են արք թուով է: - 268. էր և նորա աշակերտ մի, որում անուն էր Սաղման. որ ի ժամ մահու միայնակեցին՝ պատուիրէր նմա և ասէր – 162. Էր ընդ գերեալսն ի լեռնէն Խութայ Յովնան անուն. – 294. էր ընդ իշխանսն և մեծ իշխանն Վասպուրական Աշոտ, որդի Դերանկին, և ընդ նմա Գրիգոր իշխանն Մոկաց և զօրքն Անձաւացեաց: - 380. էր ընդ մեծ նախարարսն երթեալ և Տիրոց, - 94. ընդ որս էր և քաջն մեր Աշոտ ախոյեանայարձակ զօրութեամբ և ելեալ զհետ արքունի զօրուն. – 328. ընտանեգոյնս ևս ձայնի կոչելով՝ ո՞ւր ես Ադամ, աւաղականս նմա գորովալիր զանկումնն, թերևս ինքեամբ իսկ զօգտակարօքն տածիցի: - 20. թերևս և այն իցէ երկիր բնակութեան առաջին մարդոյն. – 48. թէ ,,մերձ է բան ի բերան քո և ի սրտի քում, այսինքն է բան հաւատոյ զոր քարոզեմք,, - 258. Ի դէպ ելանէ և հին առասպելն Ոլպիանու փիլիսոփայի, որ վասն առիւծուն և զուարակացն են բարառնութիւնք. – 196. Ի ժամանակին յայնմիկ էր խռովութիւն մեծ ի մէջ Բագարատայ և Մուսէի: - 172. ի ձեռս մեր

է հոգաբարձութիւն աշխարհիս – 212. Ի սոյն ժամանակս էր այլ ոմն ի կողմանս Պարսից միայնացեալ կրօնաւորութեամբ – 162. ի քո ձեռս է խաղաղութիւն և խռովութիւն: - 278. իբր թէ մերձ առ երկնիւքն իցէ. – 48. իսկ եթէ առ փոքրն այնչափ ամբաստանէր զանձն մարգարէին՝ քանի՞ ևս ողբոց և արտասուաց արժանի են՝ որ յՈրդին Աստուծոյ ամբարշտեն շրթամբք իւրեանց: - 258. Իսկ զԳողթն գաւառ ի ժամանակի կատարման սրբոյն Վահանայ, յամի ՃՋՋ թուականութեանց, յորում ամի կատարեցաւ սուրբն Վահան, որ էր որդի Խոսրովայ Գողթան տեառն: - 390. իսկ այսոքիկ ոչ այլ ումեք արարածոցս պատշաճին, բայց միայն միոյ Աստուծոյ, և նա է Արարիչ: - 54. Իսկ առ մեզ ծանուցեալ զոր ինքն ասաց, թէ Քրիստոնեայ եմ, ըստ այնմ թէ ,,ծառայի իմոյ կոչեսցի անուն նոր, որ օրհնեսցի վերայ /ճիշտը՝ի վերայ/ երկրի,,՝ գրեցաւ յիշատակարանս սրբոյն: - 224. Իսկ ի վերայ բազում հինից եկելոց ի վերայ Գուրգինի և սաստիկ պատերազմացն զոր պատերազմեցաւ յաղթող նահատակութեամբ. ոչ միայն յարտաքին թշնամեացն որ շուրջանակի պաշարէին, բազում այն էր որ ի ներքին ընտանեաց հարազատաց, ազգականաց դրժողաց, ուխտազանցաց, ստոց և ստերդմանց յուզէին աղմուկք: - 308. իսկ իբրև նա ըմբռնեցաւ, և գիտաց զօրավարն եթէ ոչ ոք այնուհետև յիշխանացն Հայոց մնաց, որ ոչ համագունդ ժողովեալ են առ նա՝ մերկացաւ յայնժամ զպատրուակ կեղծաւորութեանն, զոր սերմանել էր սատանայ ի սիրտ առնն: - 296. իսկ մշտնջենաւորն՝ է անսկիզբն և անվախճան: - 54. Իսկ նա անեղ է և անբաւ, և ոչ յումեքէ եղեալ. և որ անեղ՝ նոյն և անապական և որ անապական՝ նոյն և մշտնջենաւոր. – 54. Իսկ նա անփոյթ արարեալ երկրաւոր մեծութեանս, զի անցաւոր է՝ անսպառ և անվախճան և անծերանալի և անծախ և առանց ըմբռնելի ի գողոց խնդրեաց պարգևաց առիթ լինել. – 218. Իսկ նա փոքր ինչ ժամանակ ներեաց նոցա դիմօք սիրոյ խաղաղութեան, մինչև ի գլուխ ելին որ ինչ յաղագս Ապումուսէին էին հանդէսք. – 296. Իսկ նորա յղեալ առ նոսա դեսպան զԱբդլայ ոմն … տեսանել թէ իցէ՞ հաւատարիմ զոր ինչ խօսին ի ձեռն դեսպանաց, թէ պատիր խաբէութեամբ ջանան կորուսանեն զնա: - 226. Իսկ նոքա քանզի ի հանգստեանն էին՝ դիմեցին ի վերայ նոցա – 162. Իսկ նոքա թէպէտ և հաւանէին՝ այլ էր և հակառակութիւն մեծ ի մէջ նոցա. քանզի որոշեալ էին պաշտամամբ կռոց ըստ իւրաքանչիւր կամաց: - 156. Իսկ ոմանք ասեն ի Ղաւոդիկեայ Փոխւգացւոց շինեալ տապանին, որ յերից մասանց երկրի՝ Ասիական կոչի կողմ. և յոյժ անհաւաստի են ասացեալքն.- 30. Իսկ Սաղման յանձն առ գրել նմա. և գրէր գիրս յօդուածոյս, էր ինչ որ ի ստոյգ յիշողութենէ, և էր ինչ որ կարծողական բանք. – 164. Իսկ սրբոցն որ ի Սուկաւէտ լերինն, քանզի էին համաշխարհիկք և հաւատարիմք Սաթինիկայ եկեալ զկնի նորա – 88. Իսկ վարդապետն Եղիշէ էր ի ժամանակին յայնմիկ բնակեալ ի գաւառին Ռշտունեաց ի ծովեզերին, յորում տեղւոջ և հանգեաւ իսկ ի Քրիստոս սուրբն Աստուծոյ Եղիշայ: - 130. Իսկ տեղի շիրմին յորում նախահօրն եդան ոսկերք՝ կատարման և կառափման, որ նոյն ինքն է գագաթն և Գողգոթայ ըստ եբրայականին, երկակի անուամբ. – 34. Իսկ տէր Գրիգոր ի մէջ մարդակերպ գազանաց ի ժողովս խուժադուժ բարբարոսաց բնակէր, որ ևս չար քան զթունաւոր գազանս են առ մեզ – 252. Իսկ քաղաքապետն Սահակ ելեալ ընդ դուռնն, որ ելանէ ի բերդն Շամշղտայ, սամոյր զինքեամբ արկեալ և գաւազան ի ձեռն առեալ, յիմարեալ մտօք կորոյս զփախուստն իւր, որ կարող էր գնալ յով և կամիցի. – 272. լեալ ամաց ԻԹ՝ փոխի յաշխարհէս յամսեանն արեգ, որ օր Դ էր ամսոյն յաւուր երկշաբաթւոջ ի յիններորդ ժամու աւուրն. – 384. լի արտասուօք է բանս – 240. լսէին և նոքա, զի ձայն զօրու է և սաստիկ յոյժ: - 228. Խնդրէ և տեղեկութիւն թէ քանի՛ դրօշք /198/ են, կամ քանի՛ նշանք, և կամ քանի՛ առաջս զօրքն բաժանիցին, և կամ քանի՛ փողք գոչիցեն, և կամ քանի՛ թմբուկք դափիցեն: - 200. կարող է Աստուած, եթէ կամեսցի՝ ցամաքեցուցանել զծովս առաջի ձեր: - 144. Կինն դարձեալ ճիչ բարձեալ ասէ. ,,վասն իմ սպաներ զտէրն իմ. ես ոչ վայել եմ քեզ կին, այլ մեծի թագաւորին,,. – 272. Մի ջանասցի քանզի յԱստուծոյ հաստատեալ է, և բառնալ զսա անհնար է, բայց թէ Աստուծոյ այնպէս հաճոյ իցէ՝ կամք Աստուծոյ կատարեսցին: - 144. յաճախագոյնս վասն Գուրգինայ վայելէ

զդրուատեացն, կարևոր է բազմաձեռն աճմամբ զդրուատեացն յերկարագոյնս հատուցանել զճարտասանութիւնս. - 300. Յայնժամ ձայն բարձեալ Քսերքսէս և Արշէզ լի իմաստութեամբ, որպէս թէ ի զօրացն Լիդէացւոց հզեն, ասեն՝ հարան /64/ զօրքն Կիւրոսի, և փախեաւ արքայն: - 66. Յայնմ ժամանակի էին եղբարք բռնակալք ոմանք ի կողմանս ապառաժ Արաբիոյ ի տեղւոջն Փառան որ այժմ կոչի Մաքայ, արք պատերազմողք /156/ զօրագլուխք, պաշտօնատարք մեհենին Ամովնացւոց պատկերին, որ կոչի Սամամ և Քաբար: - 158. Յայսմ վայրի ոչ ի վերայ միոյ ազգի և ի վերայ միոյ աշխարհի է լալումն ողբումն և կոծումն, այլ ի վերայ բոլոր ազգաց և աշխարհաց Հայաստանեայց: - 196. Յաւէտ խրախճանութեամբ բուռն հարկանել ախորժելի է ինձ զպատմութենէ քաջատոհմիկ և բարեփառ բարեյաղթ նահատակէն , զԳուրգինայ ասեմ – 300. Յերկարագոյնս վասն սորա աճեցուցանել հարկաւոր է զողբերգականացն ճարտասանութիւնս: - 384. Յղէին պատգամս առ որդիսն Իսմայէլի և ցուցանէին զմտերիմ հարազատութիւն, թէ ,,որդիք Աբրահամու եմք մեք և դուք, եղբարք. պարտ է ձեզ գալ յօգնականութիւն մեզ, և առցուք զերկիր ժառանգութեան մերոյ,,: - 156. յոյժ վայելուչ էր և երանելի քահանային Գրիգորի՝ միաբանել ընդ նոսա և լնուլ զերրեակ թիւն – 250. Յուշ առնէր նմա զխոստումնն Աստուծոյ առ Աբրահամ և զկարգս թլփատութեանցն և զզոհիցն և զայլոցն ամենեցուն, զոր ոչ է այժմ ասել մի ըստ միոջէ. և յայս լինէր խոկումն Իսմայէլացւոցն մինչև իսպառ: - 158. Նա թէպէտ և զչարացաւ ընդ եղեալսն՝ սակայն զանգիտեաց թողուլ զնա երթալ, ակնածելով ի չարայոյզ ազգէն Իսմայէլի, զի դեռ ևս տիրէր բռնութիւնն, և գերեալքն և հայրն իւր սպարապետն յարքունիս էին: - 316. նա է տէր տերանց և թագաւոր թագաւորաց և իշխան կենաց և մահու, Աստուած յաւիտենական Յիսուս Քրիստոս: - 290. Նոյ ծնանի երիս որդիս, զՋրուան և զՏիտան և զՅապիտոսթ, որ են Սեմ, Քամ և Յաբէթ: - 14. Նորա դարձեալ դառնայ ի Սամառայ և ծանուցանէ արքայի զոր ինչ գործեաց, և թէ զիա՛րդ են առ միմեանս միաբանութեամբ իշխանք Հայոց: - 172. Նորա զչարեալ ընդ հասանել պատգամին՝ առ զայրուցս բարկութեան քինահանութիւն վրէժխնդրութեան արարեալ՝ ի բաց եհան ի գրոցն պատմութենէ՝ որ ինչ վասն տանն Արծրունեաց էր գործոց հանգամանք, և որ ինչ օրինակ մարտիրոսութեան Վահանայ Արծրունոյ: - 130. նորա լուեալ էր ի պարսկէ ումեմնէ, ի ձորոյն Շատուանոյ, որ էր ընդ դահիճսն, և ի սկզբան վկայութեան մինչ ի կատարումն սրբոյն՝ ի տեղւոջ անդ հանդիպեալ լինէր – 206. նուաճեաց զանձն, հրապոյրս պղտորս արբուցանէ Վահանայ Մամիկոնէի, որ էր աներ Մեհուժանայ, և անցեալ գնացին առ Շապուհ. – 102. ո՞վ ես դու՝ ասէ. ես եմ որդին քո Որմզդ. – 46. ո՞վ ոք յաշխարհակալաց ոչ մատնեցաւ ի սուր. և են իշխանք ազգաց, է ուրեք որ զօրանան, և է ուրեք որ տկարանան,,: - 282. Ոչ կամեցար կամօք տալ զանձն ի ծառայութիւն մեզ, այլ տէր և թագաւոր կոչես զքեզ. զգանձն արքունի որ իմ առ քեզ է՝ ծախես, և զայդ ոչ գիտես, եթէ վաղիւ համարս տալոց ես: - 146. ոչ ստեղծեալ յումեքէ, այլ որպէս երևիդ՝ նոյնպէս էր. և կայ մնայ, և զմարդ ինքնածին: - 48. որ ունէին մարդկեղէն երեսս, և մեծ էին քան զհաւսն որ առ մեզ լինին - 50. որ է տուն Աստորովայ. – 60. որ է ըստ հայերէն թուականութեանն ամք Յ – 184. որ էին ի տեղւոջն յայնմիկ - 268. որ էր այր հեզ, ցածուն և պատուական վարուք և պատշաճագոյն յոր կոչեցաւն. – 394. որ էր աշակարտ և հետևող սրբոց Ղևոնդեանց – 106. որ էր աշակերտ սրբոյն Սահակայ – 132. որ էր ի տոհմէն Բագրատունեաց – 170. որ էր իշխան կողմանցն արևելից – 136 որ էր կին իմաստուն ի բանս և յիրս և յոյժ խոհեմագոյն միանգամայն և աստուածասէր – 186. որ էր հինգերորդ Զրուանն Քսիսութրեա: - 14. որ էր նիզակակից Ասուդայ - 70. ՈՐ ԻՆՉ ԳՈՐԾԵՑԱՒ ՅԵՐԿՐՈՐԴՈՒՄ ԱՄԻՆ ԳԱԼՍՏԵԱՆՆ ԲՈՒԽԱՅԻ, ՈՐՔ ԵՆ ՈԼՈՄԲԻԱԹՔ ՎԱՍՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ԸՆԴ ՍԱՀԱԿԱՅ ԻՍՄԱՅԷԼԱՑՈՑ,ՈՐ ԻՍՄԱՅԷԼԻ ՈՐԴԻ ՃԱՆԱՉԷՐ, ԵԻ ՎԱՍՆ ՊԱՇԱՐՄԱՆ ՔԱՂԱՔԻՆ: - 268. որ ծանօթ էր զօրավարին – 226. որ կարի սիրելի է ինձ, մանաւանդ թէ յոլովից, կամ թէ ամենայն հաւատացելոց ի Քրիստոս՝ յերկարագոյնս առնել ի ճառիս զղեգերումն շահատակութեան, ձեզ լսել և ինձ գրել: - 76. որդին իմ Որմզդ լուսաւոր է և անուշահոտ –

46. Որոյ յօժարութիւն կամաց ախորժակաց իւրոց էր մարմին և արիւն անմեղ մարդկան, առ ի յագումն անհնարին գազանաբարոյ կատաղութեանն: - 200. որոյ սկիզբն է ,,Անզբաղել ական սրտի նայեցող անձն իմ ի միւսանգամ գալուստն,, , Ե տուն ի յութերորդ վանգէ: - 284. որով իցէ ասել արևմտական զդրախտն կամ /18/ ի միջոցի ուրեք. –20. որում անհնար է երկոցունց ի միասին բնակել, և ոչ ոք կարէ երկուց տերանց ծառայել, որպէս ասաց Փրկիչն – 248. Որում ոչ կամեցեալ լսել Խոսրովայ՝ ասէ. իմ է թագաւորութիւնն այն և ես զորդին Մուրկայ նստուցի թագաւոր - 142. որպէս ասաց Պաւղոս, եթէ ,,դուք տաճար էք Աստուծոյ կենդանւոյ,, , և դարձեալ ասէ թէ ,,տուն Աստուծոյ եմք մեք,,. և դարձեալ մարգարէիւն ասէ, բնակեցայց ի նոսա և գնացից ի նոսա,,: - 394. որպէս և գրեալ է, թէ ,,փակիցէ, և ոչ ոք իցէ որ բանայցէ, և բանայցէ, և ոչ ոք իցէ որ փակիցէ,,: -198. Որպէս և Եզեկիէլ մարգարէ ասէ, ,,հայր քո քանանացի էր և մայր քո քետացի,,: - 182. Որպէս Պօղոս ուսուցանէ. ,,արհամարհեալ ասէ, ուրուք զօրէնս Մովսէսի՝ մեռանէր, ի բերանոյ Բ կամ Գ վկայիւք. քանի սաստկագոյն համարիմք զայն, որ զորդին Աստուծոյ առ ոտն եհար,, , և որ ի կարգին է: - 380. որք էին անդ խորհրդականք ի յազատ տոհմէ – 210. որք ոչ վրիպէին ի մազոյ, որպէս և յայնժամ յԻսրայէլի էին արք զօրաւորք, գունդք տանն Եփրեմի և Բենիամինի: - 200. ուստի յայտ է թէ և անմարմին է, զի մարմինն՝ բովանդակեալ զօրութիւն ունի, և ոչ կարէ հանապազ շարժել զերկին կարգաւորաբար. – 54. պակչէին յահէ … և որք ընդ նմա էին գունդք ազատաց և նոցին զօրաց ըստ տոհմս ազգաց, ի բնիկ նախարարացն Վասպուրական տէրութեանս: - 210. պատրաստ եմք ի կապանս, ի բանտս, ի գանս, ի հուր, ի սուր, ի ջուր, ի տանջանս հարուածոց և յամենայն հնարս չարչարանաց,,: - 246. սա այն է, որ մինչ յելանելն Բուխայի ի սկզբանն մտանելոյ նորա ի Հայս՝ եկաց ընդդէմ նորա բնակչօք լերինն և հարուածս մեծամեծս հասոյց ի վերայ զօրացն արքունի. – 294. սա ևս աւելի խորհեցաւ չար և պատրանօք խաբէութեան որսացեալ զնախարարս աշխարհիս Հայոց՝ արար հրկէզ զամենեսեան ի քաղաքին Նախճաւան և յաւանին Խրամի, որ է ի ներքոյ Աստապատոյ վանացն, յեզր Երասխայ. – 166. սա էր այր ժանտ, և մոլեկան հոգւով շարժեցեալ՝ բազում չարիք մարտնչէր ընդ ազգն քրիստոնէիցն. – 168. Սա էր իշխան հրամանատար ամենայն տէրութեան Տաճկաց – 200. Սա ցանկացաւ լինել, ասէ, հայր Որմզդի և ասէ՝ իցէ՞ եթէ լինէր իմ որդի Որմիզդ անուն, որ արասցէ զերկինս և զերկիր. – 46. Սահակս այս այն Սահակ է, որոյ հրամանաւ գրեաց մեծ վարդապետն Մովսէս տիեզերահռչակեալ քերթողն զգիրս Պատմութեան Հայոց մեծաց, հրաշազան յօրինուածով, սկսեալ յԱդամայ մինչ ի կայսր Զենոն. – 122. Սաստիկ և վտանգաւորք և լի դառնութեամբ որ ինչ ի ճառի աստ են յիշատակարանք, սակս յանձնառութեան մեծ նախարարացն և իշխանացն մերոց. – 240. Սովորութիւն է գրոց, որպէս զիրն նոյնպէս և զտեղին վերաբերեալ, կամ ըստ ծանօթութեան, կամ ըստ պատուոյ: - 288. Սոքա են գռեահք Ասորոց, որ չուեցին զկնի Ադրամելեքայ և Սանասարայ որդւոց Սենեքերիմ արքայի՝ թագաւորի Ասորեստանի և Նինուէի, յորոց անուն ինքեանք Սանասնայք զինքեանս անուանեն. – 192. Տե՛ս, ով սիրելի, զի թշնամանելն՝ լեզուին բարբառ է, և ոչ ներէ ստեղծիչն լեզուին զուրացութիւնն բարբառել, զի ոչ եթէ այլ ոք է որ ստեղծ զլեզուն, և այլ ոք է որ արար զսիրտն. – 258. տեղեակ են այսմ ուսումնասէր անձինք: - 196. Տեղեկանայր … և զայն ևս, թէ քանի՛ սպառազէնք են – 198. Տեղեկանայր … և կամ քանի՛ սաղարք միայնամարտիկք ախոյեանք իցեն – 198. Տեղեկանայր … և կամ քանի՛ այնոքիկ, որք վահանաւորք հետեւակաց են – 198. Տեղեկանայր … և կամ քանի՛ ըմբշամարտիկք, և կամ քանի՛ գունդսաղարք իցեն – 198. Տեղեկանայր … և կամ քանի՛ նիզակաւորք, և կամ ո՛րչափ թիւք աղեղնաւորացն են – 198. Տեղեկանայր … և կամ քանի՛ պարագլուխք իցեն զօրուն – 198. Տեղեկանայր … և քանի՛ սաղարք սուրհանդակաց իցեն : - 198. Տէր խորտակէ զպատերազմողսն, Տեառն է պատերազմ, Տէր տկար առնէ զհակառակորդսն, Տէր է յոյս մեր,,: - 134. փոխէ անդ գեօղս և շինէ զբլուրն, որ տեղի բանակի դաշիկ առնելոյ էր տանն Արծրունեաց, և անուանեաց յանուն իւր զձեռակերտն Գագկակերտ: - 396. քանզի խորհեցան թագաւորեցուցանել զնա ի վերայ Հայոց, զի էր այր

սրտեայ և ուժեղ, քաջախորհուրդ և իմաստնախորհ, խոնարհ, առատաձեռն և զուարթամիտ: - 126. քանզի ,,բանակք հրեշտակաց Տեառն շուրջ են զերկիւղածովք իւրովք և պահեն զնոսա,,: - 252. Քանզի ասէ, թէ ,,էին ոմանք յելելոց անտի հեթանոսաց, որք եկեալ էին յԵրուսաղէմ ի տօնն, զի երկիրպագանիցեն. – 76. քանզի արդարն զգալի և շօշափելի էր դրախտն, և ոչ իմանալի կամ ի մէջ երկուց աշխարհաց – 48. Քանզի բազում աշխատութեամբ է գտանել զշար ազգաբանութեան տանն Արծրունեաց, վասն հեռաւոր ժամանակաց կացեալ և դիւանացն անյայտութեանց ի մէջ Հայաստանեայցս – 12. քանզի գրեալ է, ,,թագաւոր արդար կանգնէ զաշխարհ, կործանումն է աշխարհի թագաւոր անօրէն,,: - 182. քանզի էին Ադամայ և այլ ուստերք և դստերք բազումք, այլ ոչ արժանաժառանգք պայազատութեան աշխարհահայր լինելոյ. – 24. քանզի էին մանկագոյնք տիովք. առին գնացին յամուրսն Տայոց. – 98. Քանզի էր և տեղին այն յառաջագոյն տեղի մեհենից Վահեւավահանի: - 334. քանզի ըստ օրինակի իսրայէլականումն, որ յաւուրս անիշխանութեանն էին անկարգութիւնք, և այր իւրաքանչիւր զհաճոյս աչաց իւրոց առնէր՝ սոյնպիսիք և այժմուս եհաս լինել. – 300. քանզի կարի սիրելի էր նմա խռովութիւն և արիւնհեղութիւն. – 170. Քանզի սուրբ Գրիգոր Հայոց լուսաւորիչն ասէր, թէ ,,ի մէջ օձիցն էր բնակութիւն իմ, և կոտռային զանդամօք իմովք,,: - 252. Քանզի տեսեալ, ասէ, որդւոցն Աստուծոյ զդստերսն մարդկան զի գեղեցիկ էին՝ առին իւրեանց կանայս յամենեցունց զոր ընտրեցին: - 28. զոր դիպողագոյն է այժմ ըստ առաջիկայ օրինակիս յայտ առնել. – 158. և հիացմամբ առ նորայն հայելով, թէ ո՛վ ոք էր, և ո՛րպիսի, և ո՛րպէս կորեաւ՝ ասեն, ,,զիա՛րդ դադարեաց պահանջողն, հանգեաւ տագնապօղն. եթէ ո՛րպէս իջին ի դժոխս փառք նորա,,: - 376. Նոյ էր ամաց Շ, յորժամ առ հրաման որդւովքն կազմել զտապանն: - 28. այլ համանգամայն ամենայն բարիքս Որմզդի է և լաւք, և չարք և դևք՝ Հարամանւոյն: - 46. և ծառայն զչարիս խորհեալ սպանանել զԴերենիկն և զաշխարհս նուաճել զիշխանութիւն Գուրգինի, զի և դիպող էր ժամն: - 320. ընկալջիք հաւատս և օրէնս աստուածատուրս հեռի ի ստութենէ և լի որ ինչ ընդդէմ ստութեան է – 244. որ էր ի ժամանակին սպարապետ Հայոց. – 120. Եւ քանզի առեալ էր Կոռնեայ իւր կին զՌեա յազգէ Զրուանայ – 14. Բայց յաւելեալ լինի պատճառ ունելոյն զնա զայս օրինակ, եթէ էր փեսայացուցեալ զԴաւիթ զեղբայր կորապաղատին ի քոյր իւր Մարիամ. – 342. և անդր գումարեալ են ամենայն զօրք և ռամիկք աշխարհիս, արք կորովիք և պատերազմողք, որք ոչ դառնան ի սրոյ. – 212. Եւ ի հասանելն նորա առ թագաւորն՝ ունէր ևս ընդ ինքեան թուղթս լի ամբաստանութեամբ զնախարարացն, որ բնակեալ էին ի Հայս – 180. և ի նիրհելն իւրում՝ ձայնէ հոգին աւտար ի բերանոյ կնոջն քարացելոյ եթէ՝ ծնցիս որդի աշխարհակալ. որ և ի պոռնկութենէ յղացեալ իսկ էր դուստր ցեղի Դանայ: - 15 Եւ սրբոյ վարդապետին մեր Եղիշէի, որ յայնմ ժամանակի ի Մոկաց բնակէր աշխարհին՝ եկեալ առ նա Բարծումայ, խնդրեալ զպատմողական գիրսն Հայոց, զոր գրեալ էր հրամանաւ սրբոյն Վարդանայ. – 130. յորում տեղւոջ քաղաքն Տարունոյ շինեալ էր, ուր բնակեալ բայանայր զօրավարն Տաճկաց, զօրհասական արջոյն բերելով նմանութիւն, որ յաւուրս ձմերայնոյ արմատովք պարենաւորեալ՝ ի մէջ կենաց և մահու անցեալ որջանան ի բոյնս իւրեանց: - 188. Նոյնժամայն ելեալ զհետ Դերանկին կորապաղատն ի նոյն աղագս ի բաց մեկնել ի դիմաց հազարապետին, գիտելով զոր ինչ խորհեալն էր յաղագս նախարարացն Հայոց եկելոյն առ նա, և մեկնեալ լինէին ի զօրացն անտի ասպարէզս Ե – 342. որ էին ընդ նմա եկեալ ի գործ պատերազմաց ըստ հրամանի թագաւորին և մեծ զօրավարին – 224. քանզի էին բարեկամացեալ ընդ միմեանս Կիւրոս և Տիգրան և յամենայնի համանմանքն, համակամքն, միասիրտքն, քաջախոհեմքն և բազմադրուատքն: - 62. և ոչ զոք թուլացուցանէր թագաւորել Զրուանայ, դաշնաւորել երդմամբ՝ մինչև որ ի կնոջէն Ըռեա որ ի Զրուանայ զարմիցն էր ծնեալ արու՝ անդէն ի ծննդեանն սատակէր. – 14. և ի միտ առեալ էր զսաղմոսն, զոր ասացեալ էր երանելին: - 206. և զի չն էր դարձեալ պատասխանի յարքայէն՝ հրաման եհաս ի կայսերէ առ Վարազդատ անյապաղ առ նա հասանել: - 110. և առաքեալ էր զմայր իւր զբամբիշն

Վասպուրականի առ զօրավարն Բուխայ – 226. զի անկեալ էր ի սիրտս նոցա հաւատ սուրբ առաքելոցն – 246. յորում որջացեալ բունեալ էր սատանայ զօրութեամբ իւրով: - 200. որք լեալ էին յաշակերտութենէ Ղևոնդ քահանայի, որ ի Պարսսն մարտիրոսացաւ ընդ այլ սուրբ եպիսկոպոսսն և քահանայսն: - 74. Տուեալ էր նշան քաղաքապետին, իբրև զՅուդային ի տէրունական համբոյրն. – 352. ,,բնութեամբ ճշմարտութեամբ աշխարհիդ Վասպուրական ձեր լեալ էր ժառանգութիւն, և զձեզ արտաքս հանեալ թողեալ են նախնեացն Աշոտի: - 362. ,,ի հայրենեացն արտաքս հանեալ էք ի ժառանգութենէ և մերժեալ ի բաժնէ եղբայրական հասէ. զա՞յս ևս բռնազբօսել ջանայք, զոր Աստուած ժառանգեցոյց ինձ: -330. ի քո իսկ ինքնակալ թագաւորութեանդ և ի յօրէնս առաջնորդին ձերոյ գրեալ է՝ ոչ գոլ ճշմարիտ վկայութիւն միոյ ուրուք և հաւատարիմ – 244. ,,իսկ եթէ եկեսցէ առ իս գիր յարքունուստ, կնքեալ մատանեաւ արքայի. և ըստ գրեալ ի նմա հրաման՝ գալ ինձ առ քեզ կամ երթալ յարքունիսն՝ ոչ ելից արտաքոյ հրամանաց նորա: - 286. ,,նիստ դու աստ, մինչև արձակեցից զքեզ և արարից զկամս հայցուածոց քոց վասն որոյ եկեալ ես,,: - 226. ,,օրհնեալ է տէր Աստուած մեր, որ ուսոյց զձեռս մեր ի պատերազմ, և զմատունս մեր ի ճակատամարտ,, , և որ ի կարգին է: - 252. Ոչ կամեցար կամօք տալ զանձն ի ծառայութիւն մեզ, այլ տէր և թագաւոր կոչես զքեզ. զգանձն արքունի որ իմ առ քեզ է՝ ծախես, և զայդ ոչ գիտես, եթէ վաղիւ համարս տալոց ես: - 146. Այլ քանզի յոյժ առաւելեալ էր իմաստութեամբ Գագիկ՝ տեղի տայր բովանդակ գաւառապետաց զօրագլխաց աշխարհիս, գնայր ընդ նոսա իմաստութեամբ խորագէտ հնարաւորութեամբ, ըստ անձնիւր գահու մեծարեալ պատուադրութեամբ հաճոյանալ ախորժէր նոցա: - 354. Այս լուր դառնութեան եհաս առ մեծն Վարդան Մամիկոնեան, որ էր ամրացեալ ի Տաւրոսականն Ջռայլ: - 126. Անկեալ էր յայնժամ ի պատերազմին Աշոտ Հայկազնեայ Գեղարքունեաց իշխան, որ Սուփանայ որդին ճանաչէր. – 368. Ապա թէ փութաս ելանել ի կենաց աստի առ զայրուցս կատաղութեան քո և զոսկերս ցրուես յանապատս և լինել կերակուր գազանաց երկրի և թռչնոց երկնից՝ քո կամք լիցին, և ես քաւեալ եմ յարենէ քումմէ – 278. Ապա թէ իբրև զհայր գրգեալ և զգուեալ էի զձեզ – 214. ապա ցուցին զտեղին ուր ծածկեալն էր. զոր առեալ վարեցին ի գերութեան, և ոսկի և արծաթ անբաւ խաղացուցին ի դուռն թագաւորին: - 142. ասէ ,,երէցդ այդ եկեալ է զհետ գերելոց քրիստոնէիցն՝ հակառակ կալ հրամանաց արքայիդ և օրինաց Մազդեզանց և Արեաց – 104. Արդ վճարեալ է յիմմէ կողմանէ շատխօսութիւն ընդ քեզ. – 278. Բայց բացումն դրան քան զամենայն այս չար է որ յաներևոյթս է բացեալ, դուռն կորստեան հոգոց՝ առաւել քան թէ մարմնոց – 196. Բայց քանզի արդ տեսանեմք զձեզ անձնեայս և գեղեցիկս, և գեղ երեսաց ձերոց պատշաճագոյնս և վայելուչս, և ո բայց ազդ լինէր իշխանին ի նոյն գնդէն Տաճկաց՝ մի տեսանել զերեսս նորա, ծանուցանելով նմա՝ զոր ինչ խորհեալ էր վասն նորա և վասն աշխարհին նորա: - 184. Բայց այս ոչ իմացեալ եմ, թէ արդեօք թագաւորն դրդուեցաւ ի հրապոյրս նորա թէ ոչ: - 100. Բայց Դերենիկն կալեալ զնա պահէ ի զգուշութեան, ոչ ինչ ստնանել նմա, բաց ի կապանացն յորս արկեալ էր զնա, ըստ հատուցմանն բարւոյ. առ ձեռն պատրաստ կշռեաց նմա և օրհնեցաւ ի սրբոյն Զաքարիայէ: - 320. Բայց զՏամբէր և զԸռնայն և զԶարեհաւան գաւառ հանեալ էր ի Պարսկահայոց – 390. բայց իբրև գիտացին զօրքն որ ընդ նմա եկեալ էին զնորա քաջակարծրագոյն արիութիւնն՝ և պատճառանօք այս ինչ այն ինչ դարձեալ դարձան յանցնիւր տեղի: - 310. Բայց Յամանիկն իբրև լուաւ ի դարձուցանելն Աշոտի զԱհմաթ լի անարգանօք, և զխորհուրդն զոր խորհեալ էին ի վերայ Հայոց ցրել՝ զօրհասն ի վերայ իւր համարեցաւ տեսանել. – 350. Բայց նոքա ի մտի եդեալ էին, թերևս պատիր խաբէութեամբ /170/ կարասցեն բառնալ զնոսա յիւրաքանչիւր տէրութենէ: - 172. Բայց քանզի աւերեալ էր զՆինուէ Նաբրովթայ ի բռնանալն ի վերայ Սեմեացն, և զԲաբելոն /16/ փոխանակ նորա շինեալ – 18. Բայց քանզի հաւատացեալ էր վերակացութիւն աշխարհիս Հայոց Աշոտի, որ իշխանաց իշխան՝ ձեռն ի գործ արկեալ նուաճել զիշխանս Հայոց, զՎրաց և զԱղուանից, որ եղև իսկ: - 322. Բայց քանզի յերկնուստ էր հասեալ վտանգն, և աստուածառաք էր

բարկութիւնն՝ և ոչ ոք զօրեաց և եկաց ընդդէմ նորա ելանել ի պատերազմ, այլ որ եհարն՝ նոյն և բժշկեաց: - 374. գումար արարեալ են, ամենայն զինուոր ի գանձարանս ի տունս գանձուց թագաւորին, զոր դարձեալ ուղտիւք կրէին ընդ ինքեանս: - 282. գուցէ յորժամ կատարիցեն զչարիսն զոր խորհեալ են ի վերայ քո, որպէս լուաք ի հաւատարմաց իւրեանց՝ օժանդակութեամբ Արտաշէսի մերժիցեն և զզարմ և զզաւակ քո ի թագաւորութենէ Ասորոց: - 82. գրէ յականէ յանուանէ առ որ մնացեալն էին յաշխարհս յամուրս իւրեանց, զի փութով յիւրաքանչիւր տեղեաց առանց կասկածանաց և երկիւղի առ նա հասանիցեն – 296. Դարձեալ պիտոյ է մեզ դառնալ առ ի վերագոյնսն, որ նախ քան զպատերազմն Աղձնեաց եղեալ են հանգամանք գործոց ի զօրացն Տաճկաց, և թէ ո՛րպէս եկաց ընդդէմ նոցա իշխանն Աշոտ և վանեաց զնոսա սրով սուսերի: - 176. եթէ չար ինչ թուիցիմ յաչս ձեր, և ապիրատս գործեալ եմ առ ձեզ և խարդախութեամբ բնակեալ եմ ընդ ձեզ՝ աւասիկ յանդիման երեսաց իմոց տուք պատասխանի – 214. Ես ինքնին աչօք իմովք տեսի զայրն զայն, որ հարեալն էր զնա, և ի նմանէ ստուգեցի վասն նորա: - 190. և գրեալ էր առ Բուխայ, զի մի՛ ինչ չարիս խորհիցի կամ գործիցէ առնն այնմիկ, այլ տացէ տանել զնա առ թագաւորն մեծաւ պատուով և զգուշութեամբ: - 288. և մօտ եղեալ մերկեաց զսուսերն և զսաղավարտն և զզրահսն, զոր արկեալ էր զանձամբ – 228. և յերկրորդումն հանդերձեալ են վերստին մտանել ի տանջանս յաւիտենականս, ուր որդն ոչ վախճանի և հուրն ոչ շիջանի: - 336. Եւ յոլով այն լինէր զոր ինչ գրէինն՝ զոր ոչ էր գործեալ Հայոց - 194. և սկսաւ Խոսրով արքայ ժողովել զմնացեալ նախարարս զօրացն և զզօրն, որ զերծեալ էին ի պատերազմէն: - 150. Եւ սկսաւ շրջել կարգաւ ընդ բոլոր աշխարհս, յորում բնակեալ էին Տաճիկք, որ մնային ի սմա ըստ հրամանին Բուխայի: - 306. և տառապելոցդ որ եկեալ յեցեալ են ընդունայն գաղթականութեամբ՝ եղիցի արձակուրդ ի տեղիս իւրաքանչիւր – 216. Եւ անցեալ բնակեալ էին զօրքն Հայոց ի դաշտին Օշական ի Մանազաւեան նահանգին: - 380. և աշխարհ զրաւ առցէ յասպատակէ թշնամեաց, որ եկեալ հասեալ է յաւեր և յեղծումն: - 216. Եւ առնէր հարուածս մեծամեծս այլազգեացն. և սատակէր զնոսա սրով և աղեղամբ, և երարձ զամենայն ազգս Տաճկաց, որ բնակեալ էին Վասպուրական տէրութեանն: - 306. և աւերեալ էր զերկիրս մեր ի մտանել և յելանելն իւրում: - 240. և բախեցին արտաքոյ զդուռնն ուր մտեալ էր իշխանն, և կալեալ զնա հանին ի բարձրագոյն տեղիս ամրոցին, և եդին ի բանտի ի ներքսագոյն սենեկացն. – 348. և բունեալ ուրջացեալ բնակեալ էր ի նմա սատանայ զօրօք իւրովք – 248. Եւ Գուրգէն Արծրունի և Մուշեղ Բագրատունի, և ինքն փութացաւ հանդերձ կաթողիկոսին, եկն բանակեցաւ յամուրն մերձ, ուր էր արգելեալ Դերանիկն: - 348. և գրեթէ /գրքում՝ գրէթէ/ ոչ ամենևին ուրեք երևեցաւ այնպիսի ահաւոր տեսիլ զօրու և սպառազէն կազմութեան՝ ամենայն թագաւորաց, որ կացեալ էին ընդ ծագս տիեզերաց. զորոյ սաստիկ և ահագին որոտումնն և ճայթումնն և փայլիւն զինուցն, և որ ինչ յայնժամ զարդարեալ և զինեալ պատրաստեցան զօրքն Տաճկաց: - 284. Եւ գրեթէ ամենայն իշխանք Հայոց, Վրաց և Աղուանից եկեալ էին ընդ զօրս Հայոց ի վերայ աշխարհին Ապահունեաց. – 380. Եւ դարձեալ՝ ետես Տէր Աստուած զերկիր և էր ապականեալ. – 28. և դարձոյց ի նոսա զաշխարհն զոր տուեալ էր ի ժառանգութիւն Տիգրանայ Հայկազնոյ – 86. և դարձուցին ընդ նոյն ճանապարհ ընդ որ եկեալ էր, ոչ թողացուցին նմա ելանել ընդ աշխարն Վասպուրական. – 336. և դու թէ ոստիկան խաղաղութեան էիր եկեալ յարքունուստ՝ զշինութիւն պարգևաբաշխէիր առցա, և ոչ զաւերս և զխռովութիւն: - 278. Եւ եղև իբրև արար և կատարեաց Բուխայ զոր ինչ խորհեալն էր ի վերայ աշխարհիս Հայոց, բարձումն յաշխարհէն մեծամեծացն Հայոց՝ յաւել և զայս ևս – 296. և են ստացեալ զենս աշտեայս հանապազ կրելով ընդ ինքեանս, ի պատրաստութիւն գազանացն որք ի լերինն բնակեն: - 192. և զի էր վարժեալ ուսմամբ Աստուածաշունչ գրոց և ընդել և ծանոթ էր ճարտասանական հրահանգիցն՝ եդ առ յայն ժամու իմացական տեսութիւնն զերգս – 284. և զի թագաւորութիւնն Եբրայեցւոց յերկուս հակառակս բաժանեալ էր՝ հնազանդ իւր արարեալ Փուայ Ասորեստանւոյ առնու հարկս ի Մանասէէ արքայէ հազար տաղանդ

արծաթոյ: - 60. և զկնի ինչ փոքու ասէ, ,,զայլազգիսն որ եկեալ յեցեալ էցեն ի Տէր՝ սիրել զանուն նորա, լինել նմա ի ծառայս և յաղախնայս – 224. և զՀրէայսն որ յաւուրց սրբոյն Գրիգորի հաւատացեալ էին ի Քրիստոս՝ վարեն ի գերութիւն, աւելի վտանգ նոցա քան այլոց Հրէիցն հասուցանելով վասն ի Քրիստոս հաւատոցն: - 104. և զօրագլուխ կացեալ էր Մուսէ որդի Բուխայի: - 328. Եւ զօրք Տաճկաց ի զօրացն Բուխայի եկեալ էին ընդ զօրս Յունաց պատերազմել ընդ ամուրսն. – 302. Եւ զօրքն, որ ելեալ էին գետ Գուրգինայ՝ եկին հասին ի սահմանս երկրին, ուր կայր Գուրգէն զօրօքն իւրովք – 226. Եւ էր գրեալ ի միում թղթի անդ, յիշեցուցանելով զոր ինչ գործեաց Աշոտ ի զօրսն Ապահունեաց զյաղթանակ պատերազմին և զհոյակապ անուն ստանալոյն՝ ասէ – 382. և էր գրեալ ի նմա թողութիւն վնասուցն և հարուածոցն զօրացն և բազում աւարացն, և երդումն ի հաստատութիւն ասացելոցն, և պարգևս ի պատուական և մեծագնի հանդերձից, և սաղաւարտ ծաղկեայ և սուսեր. – 288. Եւ էր կացեալ եպիսկոպոսապետ Հայոց Զաւէն, զոր յառաջագոյն ասացաք, յետ չորրորդ ամի Շահակայ: - 110. Եւ էր յղեալ յառաջագոյն զԱշոտ որդի իւր ընդ առաջ նորա, անդստին յելանելն նորա յերեսաց արքայի – 270. և ընդ նմա Տաճիկք Հայաստանեայց, որ բնակեալ էին ի կողմանս կողմանս աշխարհիս՝ առաջնորդէին Բուհայի ի մուտ և ելս աշխարհիս: - 206. և ընդ նմա քաղաքացիքն Բերկրոյ որ Ութմանիկքն կոչին, և յազատացն Վասպուրականի որ միաբանեալ էին ընդ զօրսն արքունի, արք իբրև U – 306. և թէ մեռանիլ ևս ունէք հասցէ՝ ի պարծանս անձին և ազգին իւրոյ համարեալ է, և պսակ մարտիրոսական ընկալցի ի Քրիստոսէ. – 276. և թողեալ զբնակելն ի Դուինն՝ ելեալ բնակեցաւ ի Նոր քաղաքին ի մեծ եկեղեցւոջն որ յանուն սրբոյն Գրիգորի շինեալ էր երանելւոյ տեառն Ներսիսի երկրորդի Հայոց կաթողիկոսի: - 358. և ի բաց լերուք ի սնոտի և ի մոլար պաշտամանէ ձերմէ, որ վասն Քրիստոսի էք կաշկանդեալ ի մեծ յամառութեանդ: - 244. և ի դիմաց ձերոց երևի, զի զօրութիւն բազում գոյ ի ձեզ, զի այդչափ վնասս գործեալ է ձեր առ իս - 244. Եւ ի ժամու մինչ ազևորեալքն կամէին մտանել զառաջեաւ … յայնժամ շուրջ կացեալ զվրանաւն մեծ սպարապետին զկազմեալ գնդաւ վահանաւոր և նիզակաւոր ամրափակ պնդութեամբ, և մտեալ մատոյց զթուղթն, զոր էր գրեալ առ Յամանիկն ի քաղաքն Պարտաւ Ահմաթայ նենգութեամբ: - 344. և ի փայտից մայրեաց շինեալ էր քաղաքն նոցա, պարիսպք և պատուարք և ապարանք նոցա և ամենայն տուն բնակաց քաղաքին և ամենայն կազմած պատրաստութեան նոցա: - 270. և ինքն գնաց ի Միջագետս Ասորոց, զի կալեալ հաստատեսցէ ինքեան զքաղաքսն և զսահմանսն ամենայն, որ առ Խոսրովաւ և առ Մուրկաւ հաստատեալ էր: - 154. Եւ իշխանքն Հայոց կային ի տագնապի և խնդրէին զելս իրացն գտանել ի Քրիստոսէ, յորմէ լքեալն էին: - 320. Եւ իւր հազարապետին գրեալ և ծանուցեալ էր արքայի, զոր ինչ գործեաց ցայն վայր ժամանակի: - 220. և լինիցիս իբրև զմի ի մահապարտաց, որ անձամբ զանձինս հերքեցին ի կենաց վտանգաւոր մահուամբ, որպէս և քեզ պատրաստեալ է – 294 և լցեալ էր լեառնն բազմութեամբ զօրացն – 228. Եւ խոյակապ և անուանի եղեալ քան որ յառաջագոյն քան զնա էին կացեալ իշխանք ընդհանուր Հայաստանեայցս, որ յարևելս և ի կողմանս հիւսիսոյ, մանաւանդ որք ի Վասպուրական աշխարհիս էին կացեալ նախարարք յիշխանական պետութիւնս: - 170. Եւ Խոռեմայ առեալ զթագաւորութիւնն՝ յաւուր միում զգեցեալ էր հանդերձ թագաւորական և հեծեալ յերիվար արքունի, և շրջէր ի մէջ ամենայն զօրացն իւրոց, ցուցանել զինքն և քաջալերել զզօրսն. – 154. և կալան անդ զտիկնայսն ամենայն և զհարճսն և զորդիսն արքայի, և զերիվարսն արքունական, որով եկեալ էր Խոսրով արքայ ի Տիսպոն՝ հանին գաղտաբար ի գիշերի, և արքայ Խոսրով ոչ միոյ իւիք չէր տեղեակ. – 150. Եւ հասեալ ի մի վայր գան հովիտն Կուղան, ուր Գուրգէն բանակ արարեալ /362/ էր ի Կարկինեանս տեղւոջ բազմաձեռն զօրու. – 364. և հարան զօրքն արքունի ի հարուածս մեծամեծս և դարձան փախստական ի բանակն իւրեանց և մտին յապարանսն զոր շինեալ էին. – 282. Եւ մեք զայլս ի բանիցն առասպելականաց և որ անպատճառ սոյն է ասացեալ ըստ նոցայցն արժանաբանութեանց առ ի յեղծումն առցուք. – 52. և մինչ այսմ գործոյ պարապէր՝ դէպ եղև նմա ի կողմանս Եգիպտացւոց հանդիպել

առն միոյ մոնազնի, որում կոչէին Սարգիս Բհիրայ, որ էր եղեալ աշակերտ մոլեգնութեանն արիանոսաց. – 158. Եւ մինչ այսպէս կայր աշխարհս յանկարգ խաղաղութեան՝ եհաս լուր գործոյն առ Աւշին և առ իշխանն Աշոտ, եթէ ,,վրդովեալ է երկիրն, և կան ի տարակուսի՝ որք զամուրսն քո ունին. – 362. Եւ մինչ նոքա դեռ չև հասեալ էին մերձ առ գունդն Հայոց՝ փութացաւ զօրավարն Գուրգէն յղեաց դեսպանս առ Ապուհեշմ և որ ընդ նմա զօրագլուխքն՝ աղաչել ի խաղաղութիւն – 230. Եւ յարգելուլ զնա ազատագունդ վաշտիցն՝չանսայր, քանզի լուեալ էր նոցա, եթէ շրջաբերական թղթով դարան գործեալ էր նմա Աշոտոյ իշխանաց իշխանի: - 352. և նորա խնդիր արարեալ մեծաւ ստիպով, մինչև կարացին գտանել նովիմբ կազմածաւ, և ետ յարսն որք եկեալ էին. – 154. Եւ ոչ անվկայ բանս, որպէս վերագոյնն գրեալ է մեր զդերահատուցականս սորա, վկայութեամբ մարգարէական տառիցն, որպէս և ի պատահմանէ իրացն ճարտար գիտեն՝ որք են ի ժամանակս յայսոսիկ մնացեալ յայն ժամու անդ հանդիպելոցն: - 262. և որ այլ այսպիսիք զմտաւ ածեալ, որ գրեալ է ի սուրբ Աւետարանն – 264. և ցուցէք յականէ յանուանէ մի ըստ միոջէ իւրաքանչիւր զվնասս զոր գործեալ եմ, դի՛ք ի լսելիս համագունդ զօրականացս, և մի՛ պատկառէք խօսել զճշմարտութիւնն: - 214. և փախուցեալ նա անկաւ ի զօրն Թետաղաց, որ էին եկեալ նմա յօգնականութիւն, որ և սպանին զնա հրամանաւ Իսմայէլի, կալեալ զթագաւորութիւնն ամս Ի: - 166. և փոխանակ զգեստու հարսանեաց զգեստ մկրտութեանն ծանուցեալ ցուցին, զոր ջրով և Հոգւովն սրբով զգեցեալ էին – 266. Եւ քանզի այն ինչ վախճանեալ էր կին Դերենկին՝ գրէ Գուրգէն առ Աշոտ, ասէ. – 322. Եւ քանզի էին բանակեալ ի խառնուրդս Երասխայ և Մաւրին մեծի՝ պատահի յառաջ Շաւասպ Արծրունի – 126. Եւ քանզի իշխանութիւնն Պարսից յոյժ լքեալ էր՝ և աներկիւղ շինեցին զքաղաքն Մադիամ և բնակեցան ի նմա: - 156. Եւ քանզի հաւատացեալ էր զգաւառսն Բուխայի ի ձեռն սպարապետին Սմբատայ՝ գրէ առ ամիրայն Նախճաւանու Աբրահամ անուն, զեկուցանելով նմա զզօրացն Վասպուրականի. – 304. Եւ քանզի յետ մահուանն մեծին Սահակայ Բագրատունոյ սպարապետի ասպետի և զօրավարի Հայոց, հաւատացեալ էր Թէոդոսի կայսեր զսպարապետութիւնն Հայոց Համազասպ Մամիկոնէի և որդւոյ իւրում Վարդանայ – 122. Եւ քանզի վախճանեալ էր Համազասպ Մամիկոնեան … ոչ ոք այնուհետև առաջնորդէր Հայոց աշխարհիս. – 116. Զի ահա բարեկամացեալ էր Խուրան Հայր Վաչէի և եղբայր Արշաւրի ընդ Արտաշէսի Պարսից արքայի յերթալն Աբգարու ի Պարս, և եղեալ են դաշինս ի միջի. – 82. զի ահա հասեալ է պատրաստութեամբ Տէր ի վերայ մեր, որպէս գրեաց Մովսէս: - 196. զի երկոքինն ուրացեալ էին ի Քրիստոսէ. – 106. զի էր աւերեալ առ նախնեօքն ի զօրացն Պարսից: - 228. զի էր կախեալ զփայտէ – 76. զի թերևս կարասցեն հաճել զմիտս զօրավարին՝ ի բաց կալ ի խորհրդոցն զոր ինչ խորհեալ էր – 210. զի ի փոնգալոյ նորա կայծակունք հատանին և ընդ ոնգունս նորա ելանէ ծուխ հնոցի կայծականց, որպէս գրեալ է ի Յովբ: - 246. զի կատարեալ էր սիրտ նորա ընդ տեառն Աստուծոյ ամենակալի: - 316. զի կարծէր ևս համախորհ և միագործ զնիզակակիցսն իւր, զզօրսն և զզօրագլուխս զգունդ ազատացն, որ մտեալ էին ընդ նմա յանձաւն Նկանի: - 210. զոր շինեալ էր սրբոյն Գրիգորի ի վերայ գեաւղջն Ահևականից ի կատարածի լուսաւորութեանն Հայոց: - 334. զոր կալեալ էր Սանատրկոյ յարքունիս, զլեառնն Սիմ և զԱղձնիս մինչ ի սահմանս Ասորեստանի: - 86. զոր կուտեալ եղեալ էին ի վերայ իշխանին: - 220. զոր Ճ ամոյ յառաջ հանեալ էր բռնակալութիւնն Տաճկաց ի Վասպուրական պետութենէ: - 332. զոր շինեալ էր սրբոյ Լուսաւորչին մերոյ Գրիգորի ի դառնալն նորա ի ձեռնադրութենէ քահանայապետութեանն: - 100. զոր շինեալ էր սրբոյն Գրիգորի – 104. զոր ոչ անունկնդիր լեալ ընդունի զհայցելին, առնելով հարկս և պատանդս, և զբերդն Երիկաւ Հաղացովտի, զոր հանեալ էր մանազաւեցոյն ի բերկրացոյն. – 382. զորոյ լուեալ էր զբազմաց այլ պատերազմացն արիութիւն, և զհարուածս զօրացն Տաճկաց – 316. էր երթեալ ընդ նմա և մեծն Ներսէս կաթողիկոսն /98/ Հայոց. – 100. Ընդ ժամանակս ընդ այնոսիկ էր կացեալ յաթոռ հայրապետութեան տէր Յոհաննէս կաթողիկոս Հայոց: - 180. Ընդ ժամանակս

Հայրակղի կայսեր Հռոմոց էր հասեալ ի վախճան թագաւորութեանն Պարսից: - 156. ի հօրէ զՍենեքերիմայն և ի մօրէ զՄամգոնեացն, ըստ ծննդաբանութեան գալ հասանել՝ մինչ յորում եամքս հասեալ ժամանակ – 300. Ի սոյն աւուրս որք մնացեալ էին ի տանէն Արծրունեաց իբրև լուան զպարտումն զօրացն արքունի ի Ծանարացն՝ ի մի վայր եկեալ գունդ կազմեալ հետևազօրքն մարտակցօք հանդերձ խառնաղանջ ամբոխիւ՝ լինին թուեալ արք S – 304. Իբրև գիտաց իշխանն, եթէ վճարեալ է չարութիւնն յաչս նոցա, և այլ ընդ այլոյ խօսին, և ի գաղտնիս քրթմնջեն, և անտեղի և անընդունակ հրամանաց նորա լինէին՝ ետ պատասխանի և ասէ – 214. Իբրև հասին ուր հանդերձեալն էին՝ և երկոցունց զօրքն անհուն բազմութեամբ յանդիման եղեն միմեանց, և ճակատ առ ճակատ զգործս պատերազմին յարդարէին – 328. Իբրև ստուգեցաւ որ ինչ եղեալն էր՝ փութացան խնդրել ի քաղաքին և ի կիրճս ճանապարհին, յոր կողմ և աճապարեաց ոք, մինչ անցեալ գտին զհարեալն դիւի չարի, զի կայր դեռ կիսամեռ: - 378. ինքեանք պատրաստեալ են զնոյն փարշմանն կրել զոր դաշտայինքն կրեցին – 190. Իսկ որք էին արգելեալք ի քաղաքն աղօթականս և պաղատանս առ մեծ իշխանն Աշոտ յղէին, զի համոզեսցէ ի մէջ նոցա զխաղաղութիւն. – 382. Իսկ Գուրգինի մարզպանի Հայոց առեալ էր ի բաժնի յելս կոյս և /388/ որ ելանէ ի հարաւակողմն, զԱնձահից ձոր, զԿրճունիս, զԿուղան ովիտ, և զբուն զՄարդաստան գաւառ, զԱրճիշակովիտ. զոտն Առնոյ, զԱղբագ Մեծ և զՓոքր, Ակե, Տամբէր, Տագրեան. Ըռնայ, Զարեհաւան: - 390. իսկ զՆախճաւան քաղաք և զԳողթն գաւառ հանեալ էր ի Վասպուրականէ բազում ժամանակօք յառաջ, ՄԺԱ ամօք, յամի այրման եկեղեցւոյն Գրիգորի և վտանգաւոր մահու զօրացն Հայոց: - 390. Իսկ ընդ աւուրսն ընդ այնոսիկ սպանեալ էր Ութմանկացն, որ յամուրսն նստէին՝ զՌստոմ Վարաժնունի, որ զտանուտերական պատիւն յայնժամ ունէր զՎասպուրական աշխարհիս. – 332. Իսկ իբրև գիտաց բռնաւորն, եթէ չելին ի գլուխ կարծիքն զոր ի վերայ սրբոցն խորհեցաւ, որպէս գրեալ է, ,,կարծողն և արհամարհողն այր ամբարտաւան է և ոչ ինչ վճարեսցէ,,- 264. Իսկ իբրև ծանուցաւ նմա անլոյծ միաբանութիւն ուխտի ընդ միմեանս Աշոտոյ և Բագարատայ՝ ոչ ինչ յայտնեաց զխորհուրդս չարութեանն, զոր խորհեալ էին ի վերայ նոցա. – 172. իսկ իբրև նա ըմբռնեցաւ, և գիտաց զօրավարն եթէ ոչ ոք այնուհետև յիշխանացն Հայոց մնաց, որ ոչ համագունդ ժողովեալ են առ նա՝ մերկացաւ յայնժամ զպատրուակ կեղծաւորութեանն, զոր սերմանել էր սատանայ ի սիրտ առնն: - 296. Իսկ նոքա թէպէտ և հաւանէին՝ այլ էր և հակառակութիւն մեծ ի մէջ նոցա. քանզի որոշեալ էին պաշտամամբ կռոց ըստ իւրաքանչիւր կամաց: - 156. Կարծելով Վահանայ խոնարհել զորդին իւր յանկանգնելի կործանումն, զոր մեկուսեալ Սամուէլի զհայր իւր Վահան, իբր այն թէ խորհիցին ինչ վասն որոյ եկեալն էին – 106. մանաւանդ զի աւերեալ էր երկիրն յասպատակէ Պարսից, այն ինչ հուպ մեռանելն Երուանդայ և ընդ թագաւորելն Արտաշէսի: - 90. մանաւանդ զի յառաջագոյն /308/քան զմեզ այլոց ոմանց բանակարգեալ գրեալ հաւաքեալ է ի մի շար: - 310. մանաւանդ զի փեսայացուցեալ էր Շապուհ զԳագիկ ի դուստր իւր. – 364 մարդ եմ և պիղծ շրթունս ունիմ, և ի մէջ պղծաշուրթն ժողովրդեան բնակեալ եմ ես,,: - 258. Մի ջանասցի քանզի յԱստուծոյ հաստատեալ է, և բառնալ զսա անհնար է, բայց թէ Աստուծոյ այնպէս հաճոյ իցէ՝ կամք Աստուծոյ կատարեսցին: - 144. մի՛ ասիցէ այլազգին, որ եկեալ յեցեալ իցէ ի Տէր՝ եթէ մերժելով մերժէ զիս Տէր ի ժողովրդենէ իւրմէ,,. – 224 մինչև հարկեցաւ թագաւորն յամենայն ուժով կարողութեան իւրոյ զօրս գումարել յամենայն ազգաց, որ ընդ ձեռամբ իւրոյ տէրութեանն էին հնազանդեալ թագաւորք և թագաւորազունք – 24 Յայնժամ բնակիչք լերինն իբրև տեսին, թէ վարեցաւ իշխանն ի գերութիւն … հասին միաբան բազմութիւնն մեկնակազէնքն Խութայ ի հնարս արուեստգիտութեանն իւրեանց, զոր ի պէտս օժանդակութեան ձմերայնոյ հնարաւորեալ էին: - 190. Յայնժամ տէր Գուրգէն առ /306/ չժուժել սրտին, մտրակեալ զքաջ երիվարն յորում նստեալն էր՝ և եհար զգունդն զձախակողմն Տաճկաց և պատառեաց զոռազմն և դարձոյց զերեսս նոցա- 308. Յաւել և զինչ գրեալն է զվավաշոտ ցանկասիրութեամբ թեւակոխել: -16 Յելս կոյս և ի մուտս որ առ հիւսիսի զհայեցածն

բերէ՝ առեալ էր ի բաժնէ Գագիկ իշխանի – 388. յորում տեղւոջ յառաջագոյն ապարանք պարսպաւորք եղեալ էր Վարդ պատրկի Ռշտունւոյ հայկազնոյ – 394. Նորա խոստացեալ էր առնել դառնալ Աշոտի յիւր բնիկ տէրութիւնն. – 328. նորա լուեալ էր ի պարսկէ ումեմնէ, ի ձորոյն Շատուանոյ, որ էր ընդ դահիճսն, և ի սկզբան վկայութեան մինչ ի կատարումն սրբոյն՝ ի տեղւոջ անդ հանդիպեալ լինէր – 206. նոցա ի մտի եղեալ էր, զի թէ գայցէ զհետ կոչնականացն՝ կալցուք զնա և զօրքն նորա լքանիցին, և դիւրաւ յաղթեսցուք նոցա: - 228. նոցա հանեալ էր ի Գինունի ազգէն, ի զարմէ Մեժեժի Գնունոյ, ի Վասպուրական բաժնէ, նաև Բերկրի բաժին եղեալ էր Վասպուրականի. և դարձուցանէ անդէն առ բերկրացիսն – 382. որ եկեալ էին զհետ նորա ընտանեօք իւրեանց – 238. որ եկեալ էր ընդ զօրսն արքունի ի Գարդայ Պարսիցն – 232. որ ի ժամանակին կալեալ էր զմարզպանութիւն և զզօրավարութիւն Հայոց ի խնդրոյ սրբոյն Սահակայ յերկուց թագաւորացն Յունաց և Պարսից – 116. որ յանուն հաւոյն իւրոյ Սեման անուանեալ էր լեառն: - 16. որ յանուն Փրկչին մերոյ շինեալ էր յիշխանէն Բագարատայ, ի ծախս մեծամեծ գանձուց իբրև Յ հազարաց: - 190. որոց սրտի մտօք ի մանկութենէ զհարկ ծառայութեան հատուցեալ էին ըստ օրինի վայելչութեան հնազանդողաց և հնազանդելոց, ըստ յորդորման հեթանոսաց վարդապետին: - 364. որպէս ասաց Քրիստոս,եթէ ,,ուր երկու կամ երեք ժողովեալ են յանուն իմ՝ անդ եմ և ես ի մէջ նոցա,,: - 250. որպէս և գրեալ է ի մարգարէութեանն Երեմիայի – 196. որպէս և գրեալ է, թէ ,,փակիցէ, և ոչ ոք իցէ որ բանայցէ, և բանայցէ, և ոչ ոք իցէ որ փակիցէ,,: -198. որպէս սահմանեաց Աստուած ի վերայ ժողովրդեանն Իսրայէլի գերելոցն ի Բաբելոն, որպէս գրեալ է ի մարգարէութեանն Երեմիայի, ,,զ-ՀԷ-երորդն ասէ գիտասցես, և խելամուտ լիցիս յելից բանին տալ պատասխանի. մինչև յօծեալն /312/ առաջնորդ եօթներորդ է և եօթներորդք ԿԲ,,. – 314. որպէս Րոբովամ որդին Նաբատայ, որ մեղաւ և յանցոյցն զԻսրայէլ, որպէս գրեալ է ի գիրս թագաւորացն Իսրայէլի – 248. Չիցէ՞ լուեալ ձեր զոր ասաց Սողոմոն, թէ ,,որ հատուցանէ չար փոխանակ բարւոյ՝ չար ի տանէ նորա մի պակասեսցէ,,: - 214. Սոցա անուանք ճանաչին՝ Ատոմ Անձևացի և Մլեահ Վարաժնունի և Գէորգ Բողկացի և Վասակ, և այլք բազումք, որոց անուանք գրեալ են յերկինս: - 266. Սոքա մերժեալք ի տէրութենէն իւրեանց, զոր տուեալ էր Տիգրանայ և Կիւրոսի՝ կէին անկարգաբար զինչ պիտկէն մինչ ի Կիւրոս Շահակեան: - 72. Վայել էր իսկ եպիսկոպոսին Յոհաննու՝ առնուլ զլուծ համանուանն իւրոյ զՅոհաննու Մկրտչի, որ կապեալն էր ի Հերովդեայ և տուեալ ի բանտ: - 250. Վասն զի այլոց գործք մի կամ երկու կամ այլս ևս գործք գործեալ է. իսկ սորայս՝ գերազանցեալ յաճախեաց քան զբազմացն իրողութիւնս. – 302. վասն զի ըստ Պտղոմեայ և Աղէքսանդրի սահմանադրութեանն, կամ թէ մեր Արտաշէսի որդւոյ Սանատրկոյ՝ ի Վասպուրական գաւառացն համար թուեալ է գաւառն այն – 332. Վասն զի իշխանն Մոկաց և իշխանն Անձաւացեաց նուաճեալ էին ընդ ձեռամբ Վասպուրական իշխանութեանն: - 380. քանզի գրեալ է, ,,թագաւոր արդար կանգնէ զաշխարհ, կործանումն է աշխարհի թագաւոր անօրէն,,: - 182. Քանզի և զոստանն Նախճաւան տուեալ էր ի կալուած զյաղթութեանն մանազաւենին Կայսկի: - 382. քանզի էին հնազանդեալք յառաջագոյն ընդ թագաւորութեամբն Յունաց – 142. քանզի յառաջագոյն տուեալ էր զնոսա ի ծառայութիւն քեռ իւրոյ Տիգրանուհեայ կնոջ Աշղահակայ, յասացեալ տեղիս բնակեցուցանելով: - 64. քանզի յետ վախճանի Ասպուրակայ նստուցեալ էր Խոսրովու յաթոռ հայրապետութեան Հայոց զսուրբն Սահակ որդի սրբոյն Ներսէսի. – 112. Քանզի Վարդան անցեալ գնացեալ էր սուրբ վարդապետաւն Մաշտոցիւ առ կայսր Թէոդոս և առ Ատտիկոս արքեպիսկոպոս հանդերձ թղթովք սրբոյն Սահակայ, տանելով ընդ իւրեանց և զգիր և զբառ հայերէն դպրութեան. – 116. Քանզի ասէ, թէ ,,էին ոմանք յելելոց անտի հեթանոսաց, որք եկեալ էին յԵրուսաղէմ ի տօնն, զի երկիրպագանիցեն. – 76. Ի ժամանակին յայնմիկ էր ճոխացեալ պանծալի աթոռակալութեամբ սրբոյն Գրիգորի տէր Քրիստափոր Հայոց կաթողիկոս. - 130. Բայց թէ է՞ր աղագաւ պատմութիւն վկայութեան Վահանայ ոչ է գրեալ ի գիրս պատմագրի՝ ստուգապէս առանց յերկուանալոյ ցուցանեմ քում ուսումնասէր

քաջահմտութեանդ: - 128. և զի ի գնալ Աշոտի թողեալ էր անդ զտիկինն Վասպուրական զՄետայ – 362. և զպատրաստութիւն պատերազմողական մարտի ամրոցին հաւատացեալ էր Յիսէի եղբօր Թադէոսի – 362. Զի որդիքն Աբդռհամանի, որ Կայսիկքն անուանին՝ ապստամբեալ էին ի պետութենէ թագաւորին տալ հարկս և զինուորել որպէս օրէն էր: - 380. բազմեալ էին ընդ Քրիստոսի իբրև զմանկունս առագաստի: - 254. թութիւնս կատարեալ զօրականօքն որ ընդ նմա երթեալ էին յաշխարհէս Հայոց. – 80. և ետու ի ձեռս քո զզօրս իմ հանդերձ զօրագլխովք մեծամեծօք իմովք, յամենայն ազգաց որ ընդ ձեռամբ իմով նուաճեալ են թագաւորազունք – 236. և էր մտեալ սա ընդ արգելականսն ի բերդն – 222. Զի գրեալ է՝ յաւելորդէ սրտի խօսի բերանն – 258. զի ստուգեալ քննեցին՝ միոյ առն երկուս յինքեանց հարեալ ընկեցեալ էր, թող զվիրաւորսն և զկողոպուտ և զձերբակալսն – 234. այլ ես ասեմ քեզ, եթէ Տէր կամեսցի՝ վաղիւ պատելոց է զքեզ պատերազմ քաջաց. - 140. այլ նա ըստ կամս իւր կատարեաց ի վերայ իւր զարենապարտն լինել, որ տալոց է հատուցումն վրիժուց յաւուր դատապարտութեան իւրոյ: - 320. Արդ եթէ Սողոմայեցիքն, որ հրով զվրիժուցն հատուցին փոխարէնս, և դարձեալ տանջելոց են՝ որ բովանդակ չարիւք անդր երթալոց են ո՞րպիսի ակնկալութիւն տանջանաց զանց արասցէ զնոքօք. – 336. որ ի նայն հաւատալոց էին: - 76. և հանդերձեալ աշխարհին պսակելոց է ի Քրիստոսէ, հանդերձ տիկնաւն Հեղինեայ ընդ ամենայն սուրբս Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ. ամէն: - 80. Եւ յաւել գրգռել ի սիրտս իւր արքայ Խոսրով. զի Տէր խստացուցանէր զսիրտ նորա, զի կործանելոց էր զթագաւորութիւն նորա. – 146. զոր եցոյց նմա Հոգին սուրբ՝ որ ինչ առ յապա ժամանակս գործելոց էր – 120 Իսկ Մեհուժան ծանեաւ զինչ պատահելոց էր նմա ի կայսերէ և ի նախարարացն Հայոց, ոչ յաւել դառնալ ի Հայս. – 110. և պսակելոց են ի Քրիստոսէ ընդ ամենայն սուրբս. ամէն: - 324. Միթէ դո՞ւ միայն բնակելոց ես յերկրի: - 330. Ողբացէք բնակիչք կոտորելոցդ, զի նմանեցան ամենայն ժողովուրդք Քանանացւոց, և սատակեցան ամենեքին, որ հպարտացեալ էին արծաթով,,: - 180. Ոչ կամեցար կամօք տալ զանձն ի ծառայութիւն մեզ, այլ տէր և թագաւոր կոչես զքեզ. զգանձն արքունի որ իմ առ քեզ է՝ ծախես, և զայդ ոչ գիտես, եթէ վաղիւ համարս տալոց ես: - 146. քանզի ասեն զկնոջէն, յորմէ նեռնն է ծնանելոց՝ ճանապարհորդել յԵգիպտոսէ յաշխարհն Պաղեստինացւոց, և ցանկացեալ տեսանել զարձան կնոջն Ղաւտայ երթեալ դադարէ անդ հանգստութեամբ. – 158. Քանզի թէ Աստուած կամեսցի՝ տանելոց է սաստկութիւն հողմոյ զզօրութիւն քո իբրև զփոշի,,: - 140. և ի վերայ նորա շինեաց եկեղեցի զհամբարձմանն ի յերկինս ի Հօրն գահակցել աթոռ, և զերկրորդ գալստեանն զյիշատակ ունելով, որ գալոցն է հայրենի փառօք, ըստ հրեշտակացն առաքեալսն զմխիթարականն և զքաջալերականն աւետիս նոցա առբերելով: - 390. որոյ անունն գրեալ է ի դպրութեան կենաց: - 224. և զայդ ոչ գիտես, եթէ վաղիւ համարս տալոց ես: - 146. և երիվարին ընդ վազս փռնգալիր խրոխտանացն փրծուցեալ զնա ի ցաւոցն, քանզի այն ինչ կազդուրեալ էր Գուրգէն ի հիւանդութենէ և ի կրից աշխատութեանցն և ի տառապանաց բանտին: - 320.

ԵՄԱԹ - և ինքն գնացեալ ի Միջագետս՝ հնազանդեցուցանէր ինքեան քաջութեամբ զԵմաթ և զԱրբաթ և զամենայն կողմանս Դամասկոսի և Կիւլիկեայ և զայլ բազումս: - 60.

ԵՄԱԻՈՆ - զոր և ես գիտեմ յաշխարհագրութեանց անտի Պտղոմեայ՝ զԵմաւոն լեառն յարևելս, որ արդարև բարձր է քան զամենայն երկիր, անկոխելի ոտից մարդոց – 48.

ԵՆԻԱՆՈՍ - Եւ առնու Ջաջուռ զդուստր Ենիանեայ կնութեան Սահակայ որդւոյ իւրոյ, որում անուն կոչէր Սմբատուհի: - 76.

ԵՆՈՎՍ - Ենովս լեալ ամաց ՃՂ ծնաւ զԿայիանան: - 26. Եւ են ի թուել մինչ ցայս վայր այսոքիկ. Ադամ, Սէթ, Ենովս, Կայիանան, Մաղաղայէլ, Յարէդ, Ենովք, Մաթուսաղայ, Ղամէք, Նոյ, Քամ, Քուշ, Նեբրովթ որս և Բէլ: - 36. Եւ Սէթ լեալ ամաց ՄԵ ծնանի զԵնովս. – 26.

ԵՆՈՎՔ - Արդ Ենովք լեալ ամաց ՃԿԵ ծնանի զՄաթուսաղայ – 28. Եւ են ի թուել մինչ ցայս վայր այսոքիկ. Ադամ, Սէթ, Ենովս, Կայիանան, Մաղաղայէլ, Յարէդ, Ենովք, Մաթուսաղայ,

Ղամէք, Նոյ, Քամ, Քուշ, Նեբրովթ որս և Բէլ: - 36. Զոր վկայէ ոմն ի սրբոցն, թէ Մարգարէացաւ ութերորդն յԱդամայ Ենովք – 26.

ԵՊԵՐԱՆՔ - այլ և ոչ զծիծաղականս նոցա համբաւեալ քաջութիւն, որպէս կարծեն՝ առանց եպերանաց անցից զխելագարութեամբքն: - 36.

ԵՊԵՐԵԼ - Եւ իբրև կացին նոքա առաջի թագաւորին՝ եհարց հեգնական բանիւք եպերելով լի ամբարհաւաճութեամբ – 242.

ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ - Անդ հանդիպեալ լինէր և երանելի եպիսկոպոսն Գրիգոր Ռշտունեաց վսամ. ոչ կարաց իւրայնովքն զերծանել, իբրև յայնժամ առղոթաւ/հավանաբար ,,աղօթել,, բայն է / ի լեառն: - 358. Ապա իբրև վախճան առնոյր կարգեալ եպիսկոպոսացն որ ի Պարսից … միաբան ապա նախարարքն Հայոց եկին առ սուրբն Սահակ – 120. առատապէս հեղեալ զգութ … և ի ձեռն հովուապետին սրբոյն Յովհաննիսի եպիսկոպոսի և ճգնաւոր քահանայի Գրիգորի , որք միշտ զողորմութեանց խնդրուածս վասն ժողովրդեանն տեառն ի վեր առաքէին , զոր օրինակ և հրեշտակն տեառն աղերսէր Աստուծոյ, ասէ – 314. Բայց երանելի հայրապետն Տէր Գէորգ սաստկագոյն քան զտիեզերական կործանմանն առ Նոյիւ բերելով զտրտմութեանն թախիծս, հանդերձ եպիսկոպոսիւն Գրիգորիւ՝ զաբրահամեանն վաղնջուց աղաչանսն ի կործանմանն Սոդովմայ յառաջաբերեալ մարդասիրին Աստուծոյ. – 358. գրէ առ սուրբ եպիսկոպոսն Գրիգոր Ամատունեաց տանն … գտանել զելս իրացն եկեալ հասեալ հինին. – 400. Դարձեալ գրէ և ի կողմն Դերջանոյ, և Խաղտաց ձորոյ բնակիչսն և աշխարհակալ տեարս և առ եպիսկոպոսունսն: - 130. Եւ կոչեալ առ ինքն զեպիսկոպոսն Մոկաց զՅօհան և զեպիսկոպոսն Ռշտունեաց Սահակ և զեպիսկոպոսն Անձաւացեաց Շմաւոն – 122. Ապա առեալ հրաման մեծամեծացն մեր Արծրունեացն՝ գրեն առ Աբրահամ Մամիկոնէից եպիսկոպոս … և ծանուցանեն նմա զոր խնդրէ արքայ: - 132. և զինքն յանձն արար երանելի եպիսկոպոսին և ճգնաւոր քահանային, հանգեաւ բարի խոստովանութեամբ ի հոռի ամսեան, որ օր Ե էր ամսոյն յաւուր ուրբաթու՝ ի Քրիստոս Յիսուս ի Տէր մեր – 254. և զսակաւուց քան թէ յոլովից գրեաց անուանս ի յիշատակարանի անդ զՇահդոսդ, որ թարգմանի արքայասէր, և զԳոհշթասդ, որ թարգմանի ներկագործ ծիրանեաց արքայական զգեստու, և զՇմաւոն եպիսկոպոս, վէմ եկեղեցւոյ Քրիստոսի ընդ նմին և այլ եպիսկոպոսք և քահանայք արք Ճ - 106. Եւ խնդրեալ զդի նորա վաճառականաց՝ պատեցին զնա ի ձեռս եպիսկոպոսին Դաւթի նորուն գաւառի և եդին ի տապանի յեկեղեցւոջն որ ի նմա: - 354. ԵՒ ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՒԹԻՒՆՆ Ի ՔՐԻՍՏՈՍ ՏԵԱՌՆ ԳՐԻԳՈՐԻ ԱՐԾՐՈՒՆԻՈՅ ԵՒ ՏԵԱՌՆ ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԻ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ ԱՐԾՐՈՒՆԵԱՑ ԵՒ ԳՐԻԳՈՐ ՔԱՀԱՆԱՅԻ, ԵՒ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՆՈՑԱ: - 240. Եւ կացին եպիսկոպոսապետք Հայոց յետ մահու սրբոյն Ներսէսի ոմանք ի զաւակէ Աղբիանոսի եպիսկոպոսի Բզնունեաց, առն պատուականի, Շահակ և Զաւէն և Ասպուրակէս – 108. Եւ յայսմ պատերազմի ոչ միայն երանելի եպիսկոպոսն և ճգնաւոր քահանայն մարտակից էին տեառն Գրիգորի, այլ և զօրք հրեղինաց – 252. Ընդոնեալ լինէր յայնժամ մի ոմն ի Հայոց ազատանոյն տոհմից Վահևունեաց, Ապուսահակ ոմն, եղբայր Սահակայ եպիսկոպոսի ոստանին Նախճաւանու և Մարդպետականի. – 204. Ընդ նոսին և երանելի եպիսկոպոսն Յոհաննէս և ճգնաւոր քահանայ Գրիգոր – 324. Իսկ երանելի եպիսկոպոսին Յոհաննու ընտրեալ իւր առանձնակ միայնաստան տեղեակ, աղօթից միայն պարապեալ, ի բաց կալով յեպիսկոպոսական հովուապետութենէ: - 324. Իսկ երիցս երանելի սուրբքն տէր Յոհաննէս Արծրունեաց եպիսկոպոս և երանելի քահանայն Գրիգոր և տէր Գրիգոր Արծրունի խրախուսեալք յԱստուած, կացեալ յատենի ի մեծ ասպարիսի հոգևորական պատերազմին – 250. կոչեաց զերիցունսն նորոյ կտակիս, զեպիսկոպոսս և զքահանայս, առաջի արկեալ զհաւատոցն կատարելաբանութիւն, զմկրտութեանն լուսաւորութիւն. զառեկելոցն յապաշխարութիւն, զյոյսն յետ վախճանին, զմարդասիրելն Քրիստոսի - 386. Մարկիանոս կայսր թագաւորեալ Յունաց յերկրորդն Թէոդոսի, որ արար զժողովն ի Քաղկեդոն ՈԼԳ եպիսկոպոսաց. առ որով վկայեաց սուրբն Վարդան և Վահան Արծրունի:

- 132. Յետ բառնալոյ թագաւորութեանն ի տանէն Արշակունեաց, և հայրապետութեանն ի տանէն սրբոյն Գրիգորի՝ Ղևոնդ ոմն աշակերտ սրբոյն Մաշտոցի տեղապահ լինէր սրբոյն Սահակայ, և Յովսէփ եպիսկոպոս և Մովսէս և Մեղէս: - 120. որք առանց եպիսկոպոսին Կեսարու ձեռնադրեցան յերանեալ եպիսկոպոսէ – 120. որք լեալ էին յաշակերտութենէ Ղևոնդ քահանայի, որ ի Պարսսն մարտիրոսացաւ ընդ այլ սուրբ եպիսկոպոսսն և քահանայսն: - 74. Վայել էր իսկ եպիսկոպոսին Յոհաննու՝ առնուլ զլուծ համանուանն իւրոյ զՅոհաննու Մկրտչի, որ կապեալն էր ի Հերովդեայ և տուեալ ի բանտ: - 250. վկայեցին վասն Քրիստոսի …բազումք յեպիսկոպոսաց, ի քահանայից և յայլ կարգէ յեկեղեցական գնդէ – 106. Քանզի իբրև լուաւ երանելին Զաքարիայ, եթէ ըմբռնեցաւ Գուրգէն՝ փութացաւ և եկն հանդերձ եպիսկոպոսօք աշխարհին. – 320.

ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱԿԱՆ - Գունդ մի հարուստ անցեալ մնացին ի Համբոյրազան աւանի Մարդաստան գաւառի, ուր եպիսկոպոսական աթոռ մարդպետականին յայնժամ փոխեալ դնէր ի Նախճաւան քաղաքէ. – 372. Իսկ երանելի եպիսկոպոսին Յոհաննու ընտրեալ իւր առանձնակ միայնաստան տեղեակ, աղօթից միայն պարապեալ, ի բաց կալով յեպիսկոպոսական հովուապետութենէ: - 324.

ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱՊԵՏ - Եւ էր կացեալ եպիսկոպոսապետ Հայոց Զաւէն, զոր յառաջագոյն ասացաք, յետ չորրորդ ամի Շահակայ: - 110. Եւ կացին եպիսկոպոսապետք Հայոց յետ մահու սրբոյն Ներսէսի ոմանք ի զաւակէ Աղբիանոսի եպիսկոպոսի Բզնունեաց, առն պատուականի, Շահակ և Զաւէն և Ասպուրակէս – 108. Իսկ Անատողի զօրավարն Յունաց զՀաւուկ ոմն Կուկոճացի կացոյց /118/ մասինն Յունաց եպիսկոպոսապետ. – 120.

ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ - Եւ անմիաբանք լեալ ընկեցին զսուրբն Սահակ յաթոռոյ եպիսկոպոսապետութեանն և զԱրտաշիր ի պատուոյ թագաւորութեան. – 118. նորա զՍամուէլն զայն կացուցանէ ի տեղի եպիսկոպոսապետութեանն Հայոց – 118. պատմեաց նոցա զհանգամանս տեսլեանն … զբառնալ եպիսկոպոսապետութեանն և թագաւորութեանն ի տանէն Արշակունեաց, և զկարգապետել անարժանիցն, և զընտրութիւնն սրբոց – 120.

ԵՊԻՍԿՈՊՈՍՈՒԹԻՒՆ - Ընդ ժամանակս Պերոզի արքայից արքայի, ոմն յաղանդոյն Նեստորի Բարձումայ անուն, որ ունէր զանուն եպիսկոպոսութեան, զօրեղագոյնս զնեստորական հերձուածոյն բուռն հարեալ, և քսութեամբ զնախարարացն Հայոց առ Պերոզ վարելով՝ բազում օճիրս արիւնհեղութեան գործեաց: - 130.

ԵՊԻՓԱՆՈՍ - զոր ասէ մի ըստ միոջէ մեծն Եպիփանոս: - 34.

ԵՌ - վարեն ի գերութիւն զբնակիչս քաղաքին ԵՌ զՀրէայսն, և ԺԸՌ զքրիստոնեայսն և զորս ածեալ գերի Բարզափրանայ զՀրէայսն հրամանաւ Տիգրանայ – 104.

ԵՌԱՆԴՆՈՏ - Պղպջաձիգ արտօսր իբրև յեռանդնոտ կատսայէ ի վեր յորձանախաղաց սահին. տարակուսանք անյուսալի շուրջ զինն պարագրին ի վերայ եղելոցն: - 350.

ԵՌԱՇԱՐԺ - Եւս առաւել քան զանդնդականն յուզմանցն բռնալիր հողմոցն զծիրանեգոյն ալիսն, զլեռնաձև կուտակսն և զվիշապաձայն գոչմունսն՝ ևս յաւէտ ահագնակի վրդովմամբ զմրրիկ անձանց ի մէջ եռաշարժ ընթացմանցն, ի հոլովմանց խոհարանի իշխանական սրտին ի ներքս հարկաւորաբար բռնազբօսեալ /350/ ձգեն: - 352.

ԵՌԱՑԵԱԼ - հրախառն տոչորմամբ եռացեալ շուրջ զսրտիւն արիւնն՝ մաղձախառն բերմամբ յապուշ զմիտսն կրթեալ՝ կայր ի մէջ տարակուսի – 180.

ԵՌԱՑՈՒՑԱՆԵԼ - Եւ կայր զյօնսն պռզտեալ, կոկոզաբանէր լի յոխորտանօք, խրոխտայր, եռացուցանէր ի վեր մղէր զդառնութիւն ժահահոտ մաղձոյն չարաթոյն վատախառնութեանն – 242. Իսկ ի շնչել հարաւային օդոյն, եռացուցանելով երկրի ի վեր զջերմային զօրութիւնն, զուարթացուցանելով անդնդական բերմամբն զընդարմացեալ արմատս և զբոյսս ի հիւսիսային սառնամանեաց օդոյն շնչելոյ - 188.

ԵՌՕՐԵԱՅ - Իսկ ի յահեակ կոյս սեղանոյն շինեաց եկեղեցի ի յիշատակ յարութեանն Քրիստոսի յեռօրեայ թաղմանէն վերելեկեալ աւարառութեամբ դժոխոցն – 390.

ԵՍ - ,,ընդէ՞ր, ով աստուածասէր թագաւոր, իբրև ընդ համհարզս և ընդ ստամբակս, իբրև ընդ աննշանս կամ ընդ անընդել վայրագս խօսիս ընդ մեզ – 242. ,,հա՛պա, քաջք Հայոց, և յայսմ ծանիցեն զմեզ և զարիանալն մեր,,: - 328. այլ ես ոչ երկեայց ի ժողովելոց երիցանցդ Հռոմայեցւոց, որ գումարեալ գան ի վերայ իմ: - 138. Առ սա ինձ թուի ասացեալն մարգարէին Ամբակումայ. – 200. Բայց ինձ ոչ դանդաղելի կամ պատկառելի կամ մեղանչելի է զուգակշիռ նահատակելոցն նահատակակից վարկանել զսա և մարտիրոսականաւն զսորայս դրուատել ճգնողական մրցմունս – 300. Բայց քանզի մեր ոչ ոք յայնժամ հանդիպեր ի պատասխանատրութիւնս երանելոյն՝ և ոչ գրել արժանի համարեցաք: - 206. Եւ արդ խնայեալ իմ ի ձեզ, և դուք առանց յապաղանաց և զիս աշխատ առնելոյ ի բաց լերուք յերկրպագութենէն Քրիստոսի, և եղիցեն անձինք ձեր ի գիւտս և կեցջիք. – 246. կարիցես զիշխանս Հայոց կապանօք առ մեզ հասուցանել, մանաւանդ զիշխանն Վասպուրական զԱշոտ՝ քեզ և զաւակի քում տաց զերկիրն զայն ի ժառանգութիւն: - 184. ,,ամենայն ազգք շրջեցան զինն, և անուամբ Տեառն վանեցի զնոսա,, - 136. ,,Աստուծոց պատուական և ամենայն թագաւորաց, տէր երկրի և ծովու, ծնունդ մեծին Արամազդայ Խոսրով թագաւոր. առ Հայրակղոս անմիտ և առ անպիտան ծառայ մեր: - 146. ,,բազում անգամ աղաչեցին զիս բարեկամքն դառնալ, և ես ոչ կամեցայ – 50. ,,բազում անգամ, ասէ, և իմ ստուգեալ զայդ ի հաւատարմաց խորհրդականացն նորա. – 346. ,,բարի՛ է քեզ, թագաւոր Հայոց, ե՛կ այսր զի պսակեցից զքեզ ես սպարապետս,,. – 108. ,,զո՞յ թողութիւն իմոց չարեացն /386/ գործելոց, թողո՞ւ Աստուած զիմ պարտեացն յաճախութիւն. ասացէք ինձ, տուք ինձ պատասխանի,,: - 388. ,,Գրեցի ձեզ, ի բաց կալ յայդմանէ, ուրեմն ոչ կամեցարուք լսել, ես զձեզ ապաշաւեմ, ասէ: - 138. ,,եթէ կամիս կեալ ընդ իս և վայելես ի կեանս աշխարհիս, և ընդունել պարգևս և պատիւս յինէն՝ հաւանեա հրամանի կամաց իմոց և ի բաց լեր ի հաւատոց քրիստոնէութեանդ, զոր պաշտես – 294. ,,Ելեր դու յաշխարհս Հայոց հրամանաւ արքունի՝ առնուլ զհարկս արքունի. մի՞թէ /176/ և հրաման ունիս յարքունուստ, գերել գերփել յաւեր դարձուցանել զաշխարհս մեր: - 178 ,,են ոչխարք իմ, որ ոչ են յայսմ գաւթէ, և զայն ևս պարտ է ինձ ածել այսր, և ձայնի իմում լուիցեն և եղիցին մի հօտ և մի հովիւ. – 224. ,,Ես այսպէս կարծէի, թէ յորժամ ես ընդ թշնամիս ձեր մարտնչիմ՝ դուք յայդմ կողմանէ օգնական ինձ լինիցիք, և միաբանութեամբ բարձցուք ի միջոյ զտիեզերական պատուհասն, զտունդ Սասանայ: - 138. ,,ես եկի խաղաղութեամբ յարքունուստ հրամանէ, և ոչ նման քեզ զապստամբութիւն ի գործ արկեալ. – 330. ,,և ո՛վ տայր ինձ վկայել ի վերայ ճշմարտութեանն և մեռանել վասն անուանն Քրիստոսի, և զարիւն իմ փոխանակ արեանն Քրիստոսի հեղուլ և զմարմին իմ փոխանակ մարմնոյ նորա ի մահ մատնել և զչարչարանս իմ ընդ նորա չարչարանսն խառնել, զի և ընդ նմա փառաւորեցայց. – 290. ,,ընդէ՞ր որպէս մանուկ տղայ համարիս, արկանել առաջի իմ զպատրանս, սնոտի, առասպելաբան, խաբեբայ և պատիր յոյս խոստանալով ինձ՝ հանել զիս ի ճշմարիտ յուսոյն, զոր ի մանկութենէ ի վերայ հասեալ ճշմարտութեանն,,: - 294. ,,Թագաւոր մեծ, իշխան ծովու և ցամաքի, տո՛ւր ինձ զօր յօգնականութիւն և հաստատեա՛ զիս ի տեղի թագաւորութեան հարց իմոց – 136. ,,ի հայրենեացն արտաքս հանեալ էք ի ժառանգութենէ և մերժեալ ի բաժնէ եղբայրական հասէ. զա՞յս ևս բռնազբօսել ջանայք, զոր Աստուած ժառանգեցոյց ինձ: - 330. ,,ի սկզբան թագաւորութեան նախնեաց մերոց, յորժամ ետ Աստուած զաթոռ բազում թագաւորաց ի ձեռս նոցա, և մինչ առ մեզ հասեալ՝ ոչ ոք զօրեաց կալ ընդդէմ մեր, ոչ ի հեռաւոր աշխարհաց և ոչ ի մերձաւորաց: - 198. ,,իսկ եթէ եկեսցէ առ իս գիր յարքունուստ, կնքեալ մատանեաւ արքայի. և իցէ գրեալ ի նմա հրաման՝ գալ ինձ առ քեզ կամ երթալ յարքունիսն՝ ոչ ելից արտաքոյ հրամանաց նորա: - 286. ,,Կաւատ թագաւորն ձեր վախճանեցաւ, և որդի նորա մանուկ տղայ է. բայց արդ ի քեզ հասեալ թագաւորութիւնդ, և ես քեզ տայց զնա – 152. ,,հա՛պա, քաջք Հայոց, և յայսմ ծանիցեն զմեզ և զարիանալն մեր,,: - 328. ,,հրամայեա արձակել արս հաւատարիմս, և ես յորժամ հասից ի դուռն արքունի՝ ի նմին ժամու խնդիր արարից Խաչին, և գտեալ զնա տայց բերել առ քեզ,,: - 154. ,,ձայն իմն

ահաւոր հրեշտակի անկեալ ի վերայ իմ՝ հրամայեաց երթալ պատգամաւոր յազգն իմ, ցուցանել զԱստուած արարիչ երկնի և երկրի. առնուլ ինձ անուն գլխաւորութեան, և զստութիւն հաւատոց որ ի կուռս՝ յանդիմանել և քակտել,,: - 158. ,,մարդ եմ և պիղծ շրթունս ունիմ, և ի մէջ պղծաշուրթն ժողովրդեան բնակեալ եմ ես,,: - 258. ,,միայն, ասէ, զԳագիկ Ապումրուան առ իս ածցես հնարաւորեալ վասն նորա,,. – 350. ,,ո՞վ ոք էք դուք և յորմէ՞ աշխարհէ, և զի՞նչ անուն է ձեր. թերևս արդեօք դո՞ւք էք ապստամբեալքն յինէն,,: - 242. ,,Ոչ, ասէ, վատագոյն մեք քան զՕանարսն եղիցուք, զի և ամուրս հզօրագոյնս և բարձրագոյնս քան զնոսա ունիմք և դիւրափակս՝ առ ի յունել զմուտս կրճիցն. – 276. ,,որովհետև գտի շնորհս առաջի քո, և արարեր մեծարանս երեսաց իմոց, և առաւել քան զամենայն իշխանս Հայաստանեայց և մեծամեծս արքունի զիս նախամեծար և մեծարգի ցուցեր – 218. ,,տո՛ւր ինձ, ասէ, ի գերելոց այտի՝ որչափ և կամք քո հրամայեսցեն,,: - 218. ,,օրհնեալ է տէր Աստուած մեր, որ ուսոյց զձեռս մեր ի պատերազմ, և զմատունս մեր ի ճակատամարտ,, , և որ ի կարգին է: - 252. այլ բազմացան չարիք մեր, զի մեղաք առաջի տեառն Աստուծոյ մերոյ և յետս հարաք զիրաւունս պատուիրանաց նորա – 242. այլ ես ասեմ քեզ, եթէ Տէր կամեսցի՝ վաղիւ պատելոց է զքեզ պատերազմ քաջաց. և ճեթեսցեն ի վերայ քո իբրև զամպս երկնից ի բռնալիր նիզակօք անցանիցեն ընդ մէջ բազմութեան քո իբրև զփայլատակունս հրոյ շանթից: - 140. այլ և ինքն Մահմէտ, մոլեկան հոգւով շարժեցեալ՝ տայ գրել զանուղղայս, զոր մեք ի բազմաց զսակաւս յիշեսցուք: - 164. այլ և ոչ զմեզ ապստամբս կարծիցես գոլ յինքնակալ թագաւորէն և ի քումմէ ճոխութենէդ, եթէ հաւաստեաւ քննիցես: - 212. այլ և ոչ տարաբարձական, որպէս և /48/ արդ ևս ոմանք կարծեն, ոչ գիտելով զասացեալսն ի Տեառնէ աւազակին՝ այսօր ընդ իս իցես ի դրախտին: - 50. Այլ զմեզ գիտես ո՛վ ոք եմք և ուստի՛ և յումմէ, և թէ զի՛նչ անուն է մեր՝ կարի քաջայայտ է քեզ - 242. այլ թէ ,,որ ուրասցի զիս առաջի մարդկան՝ ուրացայց և ես զնա առաջի Հօր իմոյ որ յերկինս է. – 256. այլ հրամայեսցէ մեզ գրել ի Հայս և հարցանել առաջնորդացն Հայոց, և ընդունել պատասխանիս,,: - 132. այլ տանելով մեր առաջի թագաւորաց և դատաւորաց վասն իմ ի վկայութիւն՝ պահեսցուք զբարիոք դաւանութիւն և վկայեսցուք որպէս Փրկիչն առաջի Պոնտացւոյ Պիղատոսի. – 260. Այսպիսիք իմն ինձ թուեցեալ համարեցան այնոքիկ վայրք. այլոց որպէս կամք իցեն: - 52. Անդանօր քաջն մեր Աշոտ զհիւանդութիւնն կեղծաւորեալ ի տեղւոջ օթոցին անկեալ դնէր, մինչ ակն ունէին յառաջանալ ի գործ պատերազմին: - 328. Ապա առեալ հրաման մեծամեծացն մեր Արծրունեացն՝ գրեն առ Աբրահամ Մամիկոնէից եպիսկոպոս … և ծանուցանեն նմա զոր խնդրէ արքայ: - 132. Ապա թէ փութաս ելանել ի կենաց աստի առ զայրուցս կատաղութեան քո և զոսկերս ցրուես յանապատս և լինել կերակուր գազանաց երկրի և թռչնոց երկնից՝ քո կամք լիցին, և ես քաւեալ եմ յարենէ քումմէ – 278. Ապա համբարձեալ զձեռս իւր յերկինս՝ ասէ, ,,յիշեա՛ զիս, Տէր, յորժամ գաս արքայութեամբ քո,,. – 254. Ապա փոյթ ինձ Թովմայի, որ ոչ վերջոտնեալ կալայ ամօթով զյետին տեղին – 122. Առ սա ինձ թուեցաւ ասացեալն ի մարգարէէն – 224. Առ սա ինձ ի ճախ ելանէ քերթողական առասպելն որ ասէ. – 108. առանց ի տանջանս և ի չարչարանս լի դառն հարուածոց մտանելոյ հաւանեալ մեզ և օրէնսդրին մերոյ Մահումաթայ – 244. Ասէ թագաւորն. ,,մի արհամարհեր զթագաւորական բանքս իմ և կորուսաներ /գրքում՝ կորուստաներ/ զկեանս քո – 294. ասէ. ,,զվրէժ արեանն Մուրկայ /140/ առի ի թշնամոյ նորա արդ կա՛մ եղիցի առնել ընդ իս զխաղաղութիւն և արգելուլ զսուր քո յերկրէ իմմէ,,: - 142. ասէ՝ կինս զոր ետուր /20/ ընդ իս, սա ետ ինձ ի ծառոյ անտի և կերայ. – 22. Աստանօր զվկայեալ բանիս՝ և մեք ի ճեպելն փութասցուք – 260. Աստանօր ոչ է ինձ յայտ թէ զի՞նչ կամ ո՞րպէս դիպեցաւ լինել տոհմին Արծրունեաց, կամ ո՞ւր, կամ զիա՞րդ. – 94. Աստանօր ոչ հեշտալիր թուին ինձ պատմութիւն ճառիս շարագրութեան: - 350. արդ ի բաց գնա, այր դու, /222/ ես մեռանիմ վասն Քրիստոսի,,: - 224. Արդ ի հասանել նամակիդ՝ փութով զԳուրգէն և զազգատոհմդ իւր հանդերձ ազատօքդ Վասպուրականի կապեալս առ մեզ հասուսցես: - 236. արդ ընդ արութիւնս իմ վատութի՞ւն խառնիցեմ և ընդ երկիւղիւ մահու

անկանիցի՞մ: - 296. Արդ խօսեաց ընդ իս ի խաղաղութիւն, զպատրուակ կեղծաւորութեան ի միջոյ երկոցունց ի բաց պարուրեալ,,: - 362. Արդ նոցա այնքան, իսկ մեզ ի մասնէ զբոլորն համառօտեալ ի թիւս միակաց լրման, և զբովանդակութեան ամաց ըստ տասանց եօթներորդացն որ թուոցն է լիագոյն Է - 314. բայց եթէ ստութեամբ և թէ ճշմարտութեամբ՝ մեզ չէ յայտ, և զոչն ստուգեալ՝ և ոչ գրել լաւ համարեցայ: - 348. Բայց հրաման քո ճոխութեանդ ձգեաց զիս յայս մեծ ձեռնարկութիւնս, սակս որոյ բացաձգեցայց արտաքոյ շաղակրատոյ լեզուաց փառամոլ ոգոց: - 122. Բայց ապա հաճոյ թուիցի ձեզ՝ ի բաց կալ ի դոցանէ և միաբանել ընդ իս. – 138. բայց արդ եկ ի կողմանցդ յայդցանէ, եկից և ես յԱսորեստան. – 152. Բայց արդ ես զնոյն բարիս խօսեցայց և խնդրեցից ի նմանէ հաշտութիւն և սէր – 144. Բայց արդ որպէս յառաջագոյն հատուցի զարտաքոյ պարսաւանաց զիս ներքոյ գրել, վասն ոչ ոճով զսրայս կարգել դնել ի շարի աստ զշարագրածս, վասն ոչ բաւելոյ զանչափութիւնն ի մի վայր գումարել յանմասնաւորաբար նշանակութեամբ – 308. բայց դու պարտիս յանձն քո ապաշաւել քան թէ ի մեզ. – 138. Բայց ես յանհունս ձգեմ զզարմացմանն յեղանակս, թէ զիա՞րդ բաւել տոկայր, անձանձրանալի բերելով զաշխատութեանն աճմունսն. – 308. Բայց զի մի և մեք անկեալք լիցուք ի նոյն՝ ուսցուք ի յԱստուածաշունչ գրոց - 256. Բայց զի՞նչ աստանօր ինձ ասելի է – 336. Բայց զի՞նչ իսկ խնդրիցէ թագաւորն ձեր յինէն, որ ոչ առնէ զխաղաղութիւն, բառնա՞լ կամի զթագաւորութիւնս զայս: - 144. բայց թէ որպէս եղև կատարումն իրացն մեզ չէ յայտ: - 88. Բայց թէպէտ և երկոքին պատճառք անուանակոչութեանցն պատկանաբար վարկանելի է՝որպէս իմաստասիրացն հաճոյ թուի, այլ ինձ զառաջինն ախորժելի զհաւատարմութիւնն ի մէջ առնուլ: - 72. Բայց մեզ կայ առաջի ասել վասն Ջափրայ և չար գործոց նորա, անգիրս մնացեալ յայլոց, զոր կատարեաց ի վերայ աշխարհիս Հայոց երկայնագոյն ժամանակաւ և անըմբերելի նեղութեամբ ի մերս հանդիպեալ աւուրս, որ էր Հայոց Ց թուական: - 168. Բայց մեք զոյժ հռչակեալսն միայն նշանակեցաք. – 96. Բայց մեք քանզի ոչ երբէք ստունգանեցաք հրամանի թագաւորին և ոչ խափանիչ գտաք հարկաց արքունի, իբրև զապստամբս և զանհնազանդս և զստահակս ի ծառայութենէ տէրանց – 178. Բայց մի ինձ մեղադիր լինիր, ո՛վ ուսումնասէր դու, սակս ոչ զբովանդակ սորա գործս շարել ի ճառս մանրապատումս: - 302. Բայց մի՛ ինձ բասրանս դիցես՝ զօրինականին առ աւետարանականս /378/ դնել համեմատութիւն, զոր և ոչ ես անգիտանամ զմեծն և զփոքրն, զօրինակն և զճշմարտութիւնն: - 380. բայց մինչ էաք յաշխարհին մեր՝ առաջնորդքն մեր ոչ ետուն տեղի ընդունել զասացեալսն ի սահմանին խոստովանութեան: - 132. Բայց քանզի ոչ ոք յայնժամ ընդ գրով զայնոսիկ ներքադրեաց, որպէս օրէն է թագաւորաց՝ և ոչ մեք երկրորդել պատկան վարկաք: - 246. Բանն զմեօք զանց առնէ. և ոչ վայելուչ է լռութեամբ և մոռացկոտ մտօք անփոյթ առնել զայնքան մեծիւ յաղթութեամբ, որ գործեցաւ ի ձեռն զօրացն Վասպուրական ազատանոյն: - 176. Բաւականասցի իմ դուզնաքեայ բանքս առ հերձուածող մոլորութեանց:- 258. Բնաբանաբար /ճիշտը՝բնականաբար/ իսկ հետևեալ մեր կարգի ազգաբանութեանս որ վասն առաջի կացելոցս մեզ փութոյ Ասորեստանեայց թագաւորութեանն – 56. Դարձեալ պիտոյ է մեզ դառնալ առ ի վերագոյնսն, որ նախ քան զպատերազմն Աղձնեաց եղեալ են հանգամանք գործոց ի զօրացն Տաճկաց, և թէ ո՛րպէս եկաց ընդդէմ նոցա իշխանն Աշոտ և վանեաց զնոսա սրով սուսերի: - 176. դու դիմօք մարտի առ իս զօր գումարեա և ել ընդդէմ իմ ի պատերազմ, և ի միասին մխեցից զձեռս ի սոսա և բարձից զսոսա ի պետութենէ Հայոց,,: - 340. դուք աւադիկ զընդդէմսն ինձ խոկայիք միշտ – 244. Դուք աւադիկ ժողովեալ գայք ի վերայ իմ պատերազմաւ. – 138. եթէ ,,եկայք առ իս ամենայն աշխատեալք և բեռնաւորք, և ես հանգուցից զձեզ,, , և թէ ,,որ ուրասցի զանձն իւր վասն իմ՝ գտցէ զնա,,. - 252. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ ... և դու նպատակ՝ և աղեղն իմ խոցոտիչ – 278. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ ... դու ախոյեան՝ և մանկունք իմ յաղթանակ, դու ոսոխ՝ և զօրք իմ դատապարտիչք. – 278. Եթէ,

որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ ... քո պատերազմ՝ և մեք յաղթութիւն, քո մարմին՝ և իմ նիզակ, քո պարանոց՝ և իմ սուսեր. – 278. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ ... քո ստացուածք՝ և մեք ժառանգորդք, քո աւար՝ և մեք աւարառուք. դու աւազակ՝ և մեք կողոպտիչք - 278. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ ... դու եղէգն՝ և մեք հուր դիւրաճախ, դու յարդ՝ և մեք հողմք դիւրափուչ – 280. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … դու ծաղիկ՝ և մեք խորշակ թառամեցուցիչք, դու անդ պտղալից՝ և մեք կարկուտ ապականարար – 280. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … դու շինուած առանց հիման՝ և ես հեղեղ հիմն ի վեր տապալիչ – 280. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … դու գէշ՝ զօրքն իմ պատառիչ գազան, որ պատառեն զառագաստ սրտի քո. – 280. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … դու խաղալիկ՝ և մեք մանկունք, ի ձեռն առեալ զզօրութիւն քո՝ խաղալով խաղամք ընդ քեզ և ամենայն հպարտութիւն ամբարհաւաճութեան քո. – 280. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … դու երէ վայրի՝ և մեք որսորդք, դու թռչուն՝ և մեք ի բարձանց ի վայր իջուցանեմք և վարմ ձգեալ. – 280. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … դու վիշապ ծովական՝ և մեք կարթ, ի քիմս քո ի վեր ձգելով զքեզ ի խորոց անդնդոց. – 280. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … և դու իբրև զեղջերու առանց եղջեր՝ և մեք արծուիք ի վերայ քո, կուրացուցիչք աչաց քոց, և գէշ զքեզ արկանել ձագաց իմոց և աղուեսուց ի ծակս բնակեցելոյ: - 280. եկեալ հասեալ աւուր կորստեան մերձ առ դուրս մեր – 196. Եհարց սաստիւ կամ թէ հրամանաւ տէրութեան իւրոյ, ,,ի բաց լեր, ասէ, ի հաւատոցն Քրիստոսի, և իմ թողեալ քեզ զբազում վնասսն զոր գործեցեր – 290. Ես իսկ առ ընթեր գոլով անվրիպագոյն իրազեկ եղէ բովանդակ նորա հաստատնագոյն առ յոյսն կազմեալ փրկութիւն. – 388. Ես իսկ լուայ յորժամ կարդային զԱւետարանն, թէ ասաց Քրիստոս, ,,որ խոստովանեսցի զիս առաջի մարդկան՝ խոստովանեցայց և ես զնա առաջի Հօր իմոյ որ յերկինս է,,. – 222. ես վաղ անարգեցի զքեզ, և ոչ փոքր ինչ երկիւղ կալայ ի սրտի իմում վասն քո, զի քամահելով ի վերայ քո՝ զզօրավարն քո հանդերձ զօրօքն ի սուր մատնեցի, և զաւար նորա բաշխեցի, /294/ և յերկրորդումն ոչ փոքր նախճիրս համարեցի զօրացն քոց. – 296. երկունք իբրև ծննդկանի ի վերայ իմ հասեալ լինին՝ մատենաւորել զայսր աղետաբեր համբաւուց ցոյցս. – 350. Եւ ամենայն խորհուրդք մեր դիւրաւ կատարեսցին. – 196. և այսրէն եկեալ ցեղապետ մեր եղև: - 48. Եւ արդ մեք, նահապետք ազատաց Վասպուրական իշխանիս՝ Մուշեղ ի ցեղէ Վահևունեաց, Վահրամ յազգէ Տրունեաց, Վահրամ միւս, որ ի թիկնապահ իշխանիս … գրեցաք առ քեզ Բուխայ գլուխ զօրավարաց Տաճկաց և բարձակից մեծ թագաւորին. – 212. և լուան ամենեքեան զառնելն քո ընդ ես՝ մի՛ ընդունայն և դատարկ լիցի սիրելութիւն քո առ իս – 218. և տաց քեզ ագարակս, այգիս և ձիթենիս և սերմանս, զի վարեսցես և հնձեսցես, և մեք սիրով նայեսցուք ի քեզ: - 146. Եւ Ալի էր այր քաջ. ասէ ցնա, արի՛ ելցուք, քանզի են և ընդ մեզ արք բազումք, թերևս լիցի ելք իրացդ պիտանութեամբ: - 160. Եւ ահա դարձեալ ասեմ, չկայ ինչ քո. և զի մի կրիցես զոր ինչ խօսեցայ ընդ պատգամաւորս քո, և աւելի քան որոգել ջանար ընդ մեզ՝ զդոյն ընդունիցիս վտանգաւորս,,: - 280. և ահա հասեալ կայք յատենի առաջի իմ անտրտում և անտխուր երեսօք, որպէս անմեղս և զբարեգործակս, և լի ամենայն կամարարութեամբ մեք, անխիղճ համարձակութեամբ – 244. և ամենեքեան որ պահիցեն զշաբաթս իմ և ոչ պղծիցեն, և պահիցեն զպատուիրանս իմ և կացցեն յուխտին իմում՝ տարայց զնոսա ի լեառն սրբութեան իմոյ – 224. Եւ այնչափ և առաւել քան զսոյն

կազմութեան սպառազէն պատրաստութեանն՝ սաստիկ տարակուսանօք և մեծ երկիւղիւ պակչէին յահէ հայկասիրտ իշխանին և յաղթող նահատակին մեր Աշոտոյ – 210. և անընդունակք լինէիք՝ որ ի մէնջ առաքեցեալքն հազարապետք և վերակացուք աշխարհիս մերոյ և խնամատարք արքունի հոգաբարձութեան գային առ ձեզ. – 244. և ապաշաւանք ոչ սակաւք դիմեցին հոլովեալ ի վերայ իմ. – 378. և առ Տիմոթէոս գրէ, հաւատարիմ գոլ զզօրութիւն հաւատոցն, ասէ, ,,թէ ուրանամք՝ և նա ուրանայ զմեզ. թէ չհաւատամք՝ նա հաւատարիմ մնայ,,: - 258. Եւ ասեն ցթագաւորն, ,,լաւ է մեզ մեռանել վասն անուանն Քրիստոսի, քան վայելել ընդ քեզ. – 292. և ասեն. ,,ահա մեկնեցաք ի մէնջ զզօրսն, և սակաւք են առ մեզ – 226. և ասէ, ,,եթէ աջողեսցին քեզ խորհուրդ մեր, զոր խորհեցաք ի վերայ Հայոց և իշխանաց նոցա, և ըստ ախորժակաց մերոց ի գլուխ ելանիցեն, որ ինչ կամք յօժարութեանց մերոց ըղձանայցեն- 184. և աստի գիտելի է մեզ բարբառն առաջին Եբրայեցի լեալ: - 40. Եւ արդ խնայեալ իմ ի ձեզ, և դուք առանց յապաղանաց և զիս աշխատ առնելոյ ի բաց լերուք յերկրպագութենէն Քրիստոսի, և եղիցեն անձինք ձեր ի գիւտս և կեցջիք. – 246. և արդ մեք զաւակ Աբրահամու եմք, և գիտէք դուք զխոստումնն /160/ որ առ Իսմայէլ հայրն մեր. – 162. Եւ արդ յայտնի լիցի, զի որչափ բաւէ զօրութիւն իմ և իցեմ կենդանի՝ կացից ընդդէմ զօրութեամբ և ուժով տեառն Աստուծոյ, և ոչ տեսից զքեզ սիրով խաղաղութեան. – 278. Եւ արդ քանզի կարգ բանիցս էած զմեզ առ այս խնդիր՝ պարտ է նախ գիտել թէ որով օրինակաւ Քաղդէացւոցն մատենագրութիւնք զթիւ նահապետացն տասամբք համարին թուով ըստ աստուածահրաման գրոցս - 18. և աւերեալ էր զերկիրս մեր ի մտանել և յելանելն իւրում: - 240. և բազում այն էր որ ի մէնջ հարեալ լինէին, քան թէ մեք հարկանէաք – 194. և գունդք ճակատելոցն ելին կացին մօտ առ քաջն մեր Աշոտ և ընտիր զօրավարն Հայոց առ մեծն իշխանաց: - 210. Եւ Գուրգէն երկրորդ հրեշտակս յղէ առ նա զայս օրինակ, եթէ ,,ընդ իս հաստատեա զանզրաւ կապակցութիւն ուխտի խաղաղութեան. և ես ապստամբեցայց յԱշոտէ, և ի միասին բաժանեալ զերկիրս կեցցուք յապահովս,,: - 316. Եւ գրեն թուղթ առ Յամանիկն, եթէ ,,ի մտանելն իմ ի Դուին քաղաք և զհարկս արքունի յիս գրաւել՝ և յանկասկած առեալ զիշխանս Հայոց՝ և եկեսցեն առ իս. – 340. և դաստիարակ առընթեր ունելով զբանն տէրունական … և թէ ,,որ կամիցի կեցուցանել զանձն իւր՝ կորուսցէ զնա, և որ կորոյս զանձն իւր վասն իմ՝ գտցնէ զնա,, - 264. և դաստիարակ առընթեր ունելով զբանն տէրունական, թէ ,,որ ուրասցի զիս առաջի մարդկան՝ ուրացայց և ես զնա առաջի Հօր իմոյ,, -264. և դարձեալ թէ՝ ի գերութիւն մատնեսցի ժողովուրդ իմ, վասն ոչ ճանաչելոյ նոցա զՏէր. – 182. Եւ դարձեալ՝ եթէ յարոյց ինձ Աստուած զաւակ այլ՝ փոխանակ Հաբէլի զոր սպան Կայէն: - 24. և դարձեալ՝ թէ ,,դատաստանս արդա՛ր դատեցարուք, և ողորմութիւն և իրաւունս արարէք, քանզի առ ձեզ են բանք իմ, ո՛վ բռնաւորք,, , ասէ Սողոմոն. – 182. և Դաւիթ ասէ, ,,յոր հաւատացի զնոյն և խօսեցայ,,. և Պօղոս՝ ,,մեք հաւատամք զոր խօսիմքն,,. և դարձեալ Պօղոս՝ ,,եթէ խոստովանեսցիս բերանով քով զտէր Յիսուս, և հաւատասցես ի սրտի քում թէ Աստուած յարոյց … - 258. և դու ջանաս մոլորեցուցանել զիս ի հաւատէն Քրիստոսի: - 222. և դուք զայսքան հատուցումն հատուցանէք ինձ, չիմացեալ ձեր զոր ասաց Դաւիթ – 214 Եւ եթէ ասիցէ, եթէ այլ թագաւոր նստուցից՝ արասցէ զո և կամեսցի և արձակեսցէ և մեք ընդունիմք, ահաւասիկ է տեղի թագաւորութեանս: - 144. Եւ եթէ զքէն արեանն Մուրկայ խնդրէ՝ զքէն արեանն Մուրկայ խնդրեաց Աստուած ի Փոկասայ ի ձեռն հօր իմոյ Հայրակղի. և եթէ երկիր խնդրիցէ՝ եհան Աստուած ի մէնջ և ետ ի ձեռս ձեր: - 144. Եւ եհարց եթէ դո՞ւ իցես Աշոտ. ասէ այո ես եմ. երկրորդեալ և երրորդեալ և զսոյն լուաւ. – 216. Եւ ես զայլովք հայեցեալ բանիւք քամահեալ՝ ուժգնակի կարծիք ի միտս իմ ընթացան առ ի հաւատ ասացելոցս վերջնոյ – 48. և ես ամայացեալ ոչ ինչ փոյթ առնէի, միայն ձեզ զլիանալն սիրելով առ այսոքիւք. – 216. Եւ ես աւասիկ արձակեցից թագաւորին ձերում պատարագս և հրեշտակս հրովարտակօք, խնդրել ի նմանէ զխաղաղութիւն աշխարհի և ընդ իս հաշտութիւն,,: - 144. և ես մի՛ իշխեցից քան զԱրաասխ անցանել յայդկոյս: - 138. և ես տամ նոցա զկեանսն յաւիտենից,,: -

224. և ետու ի ձեռս քո զզօրս իմ հանդերձ զօրագլխովք մեծամեծօք իմովք, յամենայն ազգաց որ ընդ ձեռամբ իմով նուաճեալ են թագաւորազունք – 236. և երդումն արարեալ ուխտ դիցուք ի մէջ մեր երկոցունց՝ խաղաղութեամբ ունել զթագաւորութիւնն,,: - 152. և զազգատոհմ մեր ընդ մեծ նեղութեամբ պաշարէիք և աշխարհի մերոյ աւերիչք գտանէիք և հարկացն եղելոց խափանիչք լինէիք: - 244. և զայն երիս ամս կերակրեալ լինէին սուրբքն ձեռնարուեստիւք իւրեանց, որպէս զնոյն ինքն զաստուածազարդն Պօղոս, թէ ,,զպէտս իմ և որ ընդ իմն էին՝ պաշտէին ձեռքս այս,,: - 252. Եւ զայս Եղկղեսիանոսք. բայց ինձ այսպէս թուէր, թէ աղանդն Եղկղեսիանոսաց վաղուց շիջեալ խափանեալ լինէր ի քաջաց վարդապետացն սրբոց, զոր եղն Աստուած յեկեղեցւոջ. – 254. Եւ զայսոսիկ ոչ վայրապար ինչ եհաս մեզ գրել – 46. և զերծի զիս ի պարսաւանաց բարձրագունից: - 300. Եւ զի առ այսոսիկ փոյթ եղև մեզ քննասիրութեամբ լինել հասու և ոչ զանց առնել – 18. և զի հաւասարութիւն երից ազգացն, այսինքն որդւոցն Նոյի, կարգաւ կանոնեալ դրոշմեալ կան յոլովից գիրս ոչ է մեզ հարկաւոր զնոյն երկայնաբանութեամբ երկրորդել: - 12. և զինքն յանձն արար երանելի եպիսկոպոսին և ճգնաւոր քահանային, հանգեաւ բարի խոստովանութեամբ ի հոռի ամսեան, որ օր Ե էր ամսոյն յաւուր ուրբաթու՝ ի Քրիստոս Յիսուս ի Տէր մեր – 254. և զմտաւ ածեալ զքսութիւնն զոր զեկուցին զԱշոտոյ կորապաղատէ առ Դերանիկն, եթէ ստութեամբ և եթէ ճշմարտութեամբ՝ մեզ չէ յայտ: - 342. Եւ զնախնին մեր Ադամ ոչ ասել առաջին մարդ, այլ այլոյ ումեմն որդի Շուռելայ, արըռտաբոյծ ուղտուց, զզուեալ յանծանօթ /գրքում՝յանծանոթ/ աշխարհի և անհաւատարիմ յայնմ գտեալ՝ հալածեալ եղև կնաւ իւրով ի միջոց երկրի – 48. Եւ զոր ոչ հաւատարմանայ մեզ՝ և ոչ գրել կարևոր համարեցայ: - 100. Եւ զոր ինչ ոչ իմացեալ մեր՝ և ոչ գրել արժանի վարկաք, բայց միայն զի բարձրագոյնք և նախապատիւք ի թագաւորաց անտի էին: - 96. և զորդիս ձեր և զմանկունս տեսանելով ի գութ խանդաղատանաց ի գիրկս իմ ընդունէի ընծայիւք մեծաւ զգուանաց, իբրև զառ ի յինէն ծնեալս: - 216. և զօր մահուան սրբոյն ամենայն Ասորեստան տօնախմբեալ մեծաւ ուրախութեամբ ի Քրիստոս Յիսուս ի Տէր մեր - 254. և ընկա՛լ օրէնս և հաւատս արժանի կենաց և գովութեան ի մեծ արքայէն և ի մեր իշխեցող հրամանակատար թագաւորին հնազանդութենէ: - 204. և ի դիմաց ձերոց երևի, զի զօրութիւն բազում գոյ ի ձեզ, զի այդչափ վնասս գործեալ է ձեր առ իս - 244. և ի ձէնջ խնդրեցից երիս ինչս, և լուարուք ինձ – ի բաց արարէք յաշխարհէ զսուր և զհուր և զգերութիւն, և յերիցդ օգուտ գտանէք. – 144. և ի մատնելն մերում լարօք հնգետասան՝ հաւք երկու պատահեցին մեզ – 50. և ի մեր կար տաժանմամբ ի խոյզ և ի խնդիր ելեալ զհաւաստին գտանել – 12. և իբրև հուր ընդ եղէգն ընթացեալ՝ այնպէս հասեալ ի վերայ մեր իբրև զմարախ, իբրև զջորեակ և իբրև զթրթուր խառնիճաւն /238/ հանդերձ – 240. Եւ իբրև ետուն զթուղթն կարծեցեալ իբրև յերեսաց արքայի՝ ,,ընթերցիր զայդ, ասէ, մի՛ ինչ ընդ մեղադրութեամբ արկաներ զիս, և կարծել նենգութեամբ գնալ առ քեզ և դրժել ինչ քեզ և ստել երդմանց /236/ մերոց. – 238. Եւ իմ զհետ երթեալ բանից նորա հարցանէի՝ ո՞ւր ուրեք ասէք լինել զերկիրն զայն անծանօթ. – 48. և իմ թողեալ ձեզ զչարիս ապստամբութեանն ձեր, վայելեսջիք ընդ իս և տիրեցէք աշխարհին ձեր,,: - 246. և իմ խնայել ի ձեզ ոչ արարից զրաւ կենաց ձերոց ըստ արժանի ապիրատ գործոց և վնասուցն, զոր յանցեայքն առ իս դուք. -244. Եւ ինձ ի վերայ տրտմականացն դէմ եդեալ առ կատարելագոյն և առ անզուգական անհամեմատ խնդութիւնն դեգերել, առ հոգևորական ուրախութիւնսն ընթանալ յետ մարմնական տրտմականացն յաճախութեանցն: - 386. Եւ իշխանքն մեր ստացան ճոխագոյն հոյակապ անուն ի մէջ Հայաստանեայց – 336. և խոստացեալ պատարագընկալին՝ ոչ ևս զնոյն հատուցանել երկրի ուխտ յաւիտենական հաստատեալ՝ զաղեղն իմ եդից յամպս, որ է ծիածանդ – 32. Եւ խօսէր ընդ նոսա սաստիկ և ահագին դատաստանօք և սպառնալեօք, թէ ընդէ՞ր և դուք ոչ մեռարուք ի պատերազմին, քան թէ ելեալ փախստական գնացէք գալ առ իս և տալ համարձակութիւն ծառայի իմում ի յայսքան վնաս. մի՞թէ արդեօք զԽոսրով մեռեալ կարծէիք,,: - 150. և կալցուք ուխտ խաղաղութեան /136/ ի մէջ մեր երկոցունց, և անշուշտ լիցի այս երդումն և

պայման ի մէջ մեք և որդւոց մերոց յետ մեք թագաւորելոյ,,: - 138. և կամեցեալ իմ պատմել և ձեռնարկել տեսանել ի ձեռն ծառայից, ուր էր երջանկացն վայր - 50. և հայր քո Վասակ խորհիցի ինչ առ արքայի, և աղմուկ և շփոթ ինչ յուզիցէ հայր քո, որպէս թէ զապստամբութեան ինչ խորհել կարծիս զմէնջ առնուցուն: -114. և հնախօսս շարագրական մատեանս և ի բազում վէպս պատմութեանց անցեալ գրեցի, որ ինչ բաւականանալ ձեռնհաս եղէ, սկսեալ յԱդամայ մինչ առ մեզ հասեալ ժամանակացս գիւտ: - 12. և հրաման հարկեցուցանող ճոխութեան քո ստիպէ զմեզ, ճեպել փութալ առ գիւտն հանդիսանալ և կարգել ոճով զփափագելին յայտարարական գրով, դրոշմել կանոնել ի գիրս աստ – 12. և մանաւանդ զի հարկ փութոյ եղև մեզ գիտել զպայազատութիւնս երանաց տիրեցելոց մեր աշխարհի և որ յառաջ քան զնոսա թագաւորք Ասորեստանեայց, որդի /34/ ի հօրէ առեալ մինչև ի Սենեքարիմ արքայ, որ առ Եզեկիայիւ Երուսաղէմի արքայիւ եղեալ ազգապետ տանս Արծրունի: - 36. և մատնեաց զմեզ Աստուած ի ձեռս քո. – 242. Եւ մեր անտես արարեալ զգործս վնասուց ձերոց, զոր մեղայք մեզ, և լիցին անձինք ձեր ի գիւտս, և կեցջիք և տիրեցէք աշխարհի և տանց ձերոց, դուք և որդիք ձեր – 244. Եւ մեր ընկալեալ և հաւատացեալ ճշմարտութեանն՝ և ոչ կարեմք փոխանակել զճշմարտութիւն ընդ սնոտի, առասպելաբան և կարկատուն, ստայօդ և պաճուճազարդ մոլար ուսմանդ ձերոյ: - 246. Եւ մեք ահա անփոյթ այդմ ամենայնի արարաք, զի յայտնի լիցի սէրն և գութ խնամոյն, զոր ասեմք ունել ընդ ձեզ: - 244. Եւ մեք այժմ զկարգն յառաջ վարեսցուք. Կիւրոս. Վարգէն. Վահան. Շամբիթ. Ջաջ. Ջաջուռ: - 74. Եւ մեք զայլս ի բանիցն առասպելականաց և որ անպատճառ սոյն է ասացեալ ըստ նոցայցն արժանաբանութեանց առ ի յեղծումն առցուք. – 52. Եւ մեք զկարգ պատմութեանցս մասնաւորաբար և համառօտապէս յառաջ վարեսցուք – 78. և մեք զպատմողականն համառօտաբար յառաջ վարեսցուք հարկաւորութիւն: - 302. Եւ մեք հետևեալ Աստուածաչունչ գրոց՝ պահեսցուք անբիծ զհաւատս սրտից, և մաքուր զխոստովանութիւն շրթանց, ըստ սրբոյն Պօղոսի վերաբերեալ զօրինականն – 258. և մեք ոչ եմք ապստամբք ի քումմէ ինքնակալ թագաւորութենէդ. – 242. և մեք տացուք քեզ զհաւս հարկացն և հաճեսցուք զմիտս քո – 178. և մի յանխնայ ասպատակելով յաւեր դարձուցանես զերկիր իմ,,: - 178. և միաբան զաղաղակ բարձեալ ասէին, ,,Աստուած, յօգնել մեզ նայեաց, և Տէր, յընկերել մեզ փութայ,, և որ ի կարգին, ,,զի վասն քո մեռանիմք զօրհանապազ, համարեցաք որպէս զոչխար ի սպանումն,,: - 266. Եւ մինչդեռ զայսքան և զայսօրինակ մարտն գրգռէր՝ ահա յանկարծակի հասանէր քաջն մեր Աշոտ. – 174. և նա ասէ՝ զԱստուած արարիչ երկնի և երկրի պատմեմ, և անարգեն զիս սպառնալեօք: - 160. և նա երթեալ առանց մեր հրամանի թագաւորեաց, և զմեր գանձս մեզ ընծայ մատուցանէ, ոչ գիտելով եթէ համարս խնդրեցից գանձիս այսմիկ, և ոչ դադարեցից մինչև առից զնա ի բուռն իմ,,: - 142. և նախ քան ընդ պատժական տանջանաւոր խոշտանգանօք արկանելն զմեզ՝ բանիւք քո իբրև քարամբք հարեալ զմեզ՝ շտապ տագնապի ի վերայ արկանես թափել զոգիս մեր: - 242. Եւ նորա առ ահն պակուցեալ, ասէ. հայր իմ, խնայեա յիս. և այլ ոչ զօրեաց բարբառել ինչ: - 320. Եւ նոցա ձայն բարձեալ ողորմագին պաղատանօք առ Հայրակղոս, եթէ ,,աստուածասէր և բարերար տէր, արա/գրքում՝ ապա/ ի վերայ մեր ողորմութիւն, թէպէտ և չեմք արժանի ողորմութեան,,: - 150. Եւ ոչ անվկայ բանս, որպէս վերագոյնն գրեալ է մեր զդերահատուցականս սորա, վկայութեամբ մարգարէական տառիցն, որպէս և ի պատահմանէ իրացն ճարտար գիտեն՝ որք են ի ժամանակս յայսոսիկ մնացեալ յայն ժամու անդ հանդիպելոցն: - 262. և ոչ են կամք իմ փութալ պատմել ընդ գրով փակել զկործանումն տերանց իշխանաց մերոց - 240. և ոչ մեք գրել զմտաւ ածել ջանասցուք. – 68. Եւ ոչ ոք այսքան աղէտս տարակուսանս հասոյց ի վերայ մեր և ի վերայ ազգի և զօրաց և զօրավարաց մերոց, որչափ գործեաց Աշոտ իշխան Վասպուրական: - 198. և որ խոստովանեսցի զիս առաջի մարդկան՝ խոստովանեցայց և ես զնա առաջի Հօր իմոյ որ յերկինսն է,,: - 256. և որպէս պատմեն զնմանէ՝ զի դարձաւ յետս յԱստուծոյ և դարձոյց զերեսս իւր ի ճշմարիտ դաւանութենէ յերկրպագութենէ

Աստուածորդւոյն, որպէս ասաց՝ դարձուցին յիս զթիկունս և ոչ զերեսս իւրեանց. – 248. Եւ որք ոչ այսոցիկ նման՝ լուան ի Տեառնէ՝ մի մնասցէ ոգի իմ ի մարդկանդ յայդմիկ յաւիտեան, վասն լինելոյ դոցա մարմին. այսինքն մարմնասէրք և ոչ հոգիասէրք: - 30. Եւ ուժեղացեալ ղաշիկն քաղաքային ի վերայ Մուսէի զօրուն, մինչ ածին արկին զբուն բանական ուր և Աշոտն մեք թուէր գոլ խօթացեալ. – 328. Եւ սրբոյ վարդապետին մեր Եղիշէի, որ յայնմ ժամանակի ի Մոկաց բնակէր աշխարհին՝ եկեալ առ նա Բարծումայ, խնդրեալ զպատմողական գիրսն Հայոց, զոր գրեալ էր հրամանաւ սրբոյն Վարդանայ. – 130. Եւ վազէր ընդ բանակն, կանչէր, հնչէր, շարժէր զձեռնն և ասէր, ,,ես քրիստոնեայ եմ, քրիստոնեայ եմ,, - 224. և տեսանելով մեր զխնամարկութիւն բարի կամաց քոց ի վերայ աշխարհի, և զսէր երախտեաց որ առ մեզ՝ յօժարագոյնս եղիցուք և մեք մտերմութեամբ ծառայել և փութով մեծաւ կատարել զհրամայեալսն ի քէն,,: - 186. և Փրկիչն՝ ,,եթէ ոք ամօթ համարեսցի զբանս իմ,,: - 260. և ես իսկ տեղեկացեալ գիտացի ի բազմաց, յայնցանէ որ Շախրիքն կոչին. – 48. զերծեալ ի բանտէն յոր տուանն՝ և գան հասանեն յերկիրս այս մեր, բերելով զաւետիս արձակման գերելոցն – 324. զի սուսեր մերկ ի ձեռին ունի, և միայն առանձին գայ զհետ մեր – 230. զի ,,ժողովուրդս այս շրթամբք պաշտեն զիս, և սիրտք իւրեանց հեռացեալ մեկուսի են յինէն,,. – 246. զի ,,ժողովուրդս այս, ասէ, շրթամբք իւրեանց պատուեն, և սիրտք իւրեանց հեռացեալ մեկուսի են յինէն,,: - 256. Զի ահա ես զարթուցանեմ ի վերայ ձեր զազգ դառն և զերագ, որ գնայ ընդ լայնութիւն երկրի, ժառանգել զխորանս որ ոչ իւր են, ահեղ և երևելի: - 200. զի ահա հասեալ է պատրաստութեամբ Տէր ի վերայ մեր, որպէս գրեաց Մովսէս: - 196. զի ասաց զօրավարն Աղուանից, եթէ ,,մի՛ կարծիցէ ոք զիս ապստամբ գոլ ի թագաւորէն և վասն այնր հարկանել զզօրդ Ասորեստանի,,. – 286. զի ասեն, թէ նոքա ի միջոյ բառնայցեն՝ ոչ ոք կարասցէ կալ ի կայի իւրում ունել զդէմ մեր: - 184. զի գործ մի գործեմ ես յաւուրս ձեր, գործ որում ոչ հաւատայցէք, թէ ոք պատմեսցէ ձեզ: - 200. զի ես տաց ձեզ բերան և իմաստութիւն, որում ոչ կարիցեն կալ հակառակ կամ տալ պատասպանի ամենայն հակառակորդքն ձեր,,: - 204. զի և զմեծութիւն ընչից, որ ի գանձս իմ՝ ամի ամի յաւար տալով՝ զուարթամիտ սրտիւ ինձ համարէի զյափշտակութիւն տան իմոյ որ ի ձէնջ և առ ձեզ - 216. զի և որք յոյժ ատեցողքն են մեր և թշնամիքն՝ տեսցեն և յամօթ լիցին, և բարեկամքն և սիրելիքն յոյժ ուրախ եղիցին,,: - 218. զի զԱշոտ և զեղբարսն իւր փութով առ մեզ հասուսցես: - 236 զի թէ ես յաղթեցից՝ երդուեալ ի մեծ աստուածն Որմազդ և յարեգակն և ի լուսին և ի հուր և ի ջուր և ի Միհր և յամենայն աստուածս՝ զի ձեզ տուեալ լիցի թագաւորութիւն Հայոց. – 138. Զի թէ իջանիցես յանդունդս ծովու՝ ձգեցից զցանցս իմ և ըմբռնեցից զքեզ. և ապա տեսանիցես զիս այնպէս՝ որպէս դու ոչ կամիցիս,,: - 146. զի թէ կարացից հարկանել զթշնամին իմ և կանգնել զթագաւորութիւնն իմ՝ ես եղէց քեզ որդի հնազանդութեան - 136. զի մեք լիցի ժառանգութիւն նոցա. – 184. զի մի յերկարաձգեալ զդեր հատուցական բանիս՝ յետնեալ գտցուք յառաջիկայ մեզ գրաւորութենէն, որ սակս պատմութեանցն են հանդէպք: - 260. զի ոչ է ժամ մեզ զներբողականօքն զդեգերումն առնել, զպատմողական զրուցատրութեան կարգաւն զանց առնել: - 78. զի ոչ իսկ է կարողութիւն լռութեամբ ծածկել թաքուցանել անյայտ առնել զանհուն և զանբաւ վիշտս աղէտս եկեալ հասեալ մեզ: - 240. զի տուն իմ տուն աղօթից կոչեսցի ամենայն հեթանոսաց, ասաց Տէր,,: - 224. զիշխանս և զտեարս կողմնակալս և զկուսակալս աշխարհին, զազատս և զազատորդիս փութով առ մեզ հասուսջիք կապանօք – 198. Զծառայս իմ պատրես, և զզօրս աւազակաց ժողովեալ՝ ոչ տաս ինձ հանգչել, այլ հանապազ պատրաստիս ինձ ի պատերազմ, և ասես վստահանալ յԱստուածն իմ: - 146. զշրթունս մեր մաքրեսցուք ի մաքուր խոստովանութիւն հպելով և զմիտս մեր սուրբ պահելով ի հաւատս ճշմարիտս. – 256. զոր ժողովեալ պահեալ և կնքեալ ունէր յօր հատուցման վրիժուց՝ հատուցանել մեզ ըստ գործս մեր, ի հարկանել զբարի զոտս մեր. – 196. Զոր յառաջ մատուցեալ ասացից ըստ կարգի, թէպէտ և ոչ խնդամիտ յօժարութեամբ՝ սակայն ակամայ և ի հարկէ ճառագրեցից զբացումն դրան աստուածասաստ

բարկութեան ի վերայ մեր – 196. Զոր /336/ և ես ոչ արհամարհելով այպանեմ զզղջմանն և զապաշաւանացն, զի ,,որ կարդասցէ զանուն Տեառն կեցցէ,,: - 338. զոր ես ոչ հաւանիմ ասել ի դիւաց. – 50. զոր և այլուր ասէ՝ կենդանի եմ ես Տէր Տէր - 30. զոր և ես գիտեմ յաշխարհագրութեանց անտի Պտղոմեայ՝ զԵմաւոն լեառն յարևելս, որ արդարև բարձր է քան զամենայն երկիր, անկոխելի ոտից մարդոց – 48. զոր և երանելին Կորիւն, ուսումնակից Մովսէսի և աշակերտ սրբոյն Մեսրովպայ՝ յիւրումն ստուգաբանեալ պատմութեան զայսոսիկ մեզ հաւատարմացուցանէ: - 122. Զոր և մեր ըստ հրամանի քում, Գագիկ զօրավար Հայոց և Վասպուրական իշխան, ջան յանձին տարեալ ընդ համառօտութիւն զրուցատրութեանցն անցեալ – 74. Զոր և մեք ակն ունիմք և քեզ զսոյն զայս կամել – 186. զոր մեք գիտեմք յետ ջրհեղեղին եղեալ գիր: - 36. զոր մեք ոչ յաւելցուք այժմ յառասպելս նոցա յամել – 32. Զոր մեք սակաւուք այժմ յիշատակեալ զազգաբանութիւն բնաւին մարդկութեան ի նահապետացն առաջնոցն. – 34. զոր ոչ է ժամ մեզ պատմել - 274. զոր սարսափեմ և հիացմամբ մեծաւ յապուշ կրթին միտք իմ ընդ ժուժկալութիւն այնքանեաց բազմահնար մեքենաւոր չարչարանաց. – 106. զօրս գումարէիք, այրուձի կազմէիք, մարտ և պատերազմունս գրգռէիք, ճակատ դնէիք և զզօրս մեր ի սատակումն սրոյ մատնէիք – 244. ընդ ակամբ հայելով, թէ գուցէ ճողոպրեալ ելանիցէ ի ձեռաց մերոց, կամ ի գիշերամարտս յանկարծ հասանիցէ ի վերայ մեր մեծամեծ ոճիրս գործիցէ: - 202. Ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ մինչ ճոխացեալ մեծամեծս փքայր Ջափրմոթոքլ ի վերայ քրիստոնէից, որպէս Սենեքէրիմ նախնին մեր ի վերայ Երուսաղէմի և ժողովրդեանն Իսրայէլի՝ յեղակարծում հասեալ ի վերայ նորա որդին իւր Մոթէին սպան զնա – 318. ընդ որս էր և քաջն մեր Աշոտ ախոյեանայարձակ զօրութեամբ և ելեալ զհետ արքունի զօրուն. – 328. ըստ այնմ զոր մարգարէն Եսայի ասաց, ,,յաւուր յայնմիկ բուռն հարկանիցէ այր զեղբօրէ կամ ազգակցէ իւրմէ և ասասցեն՝ լեր մեր իշխան, և կերակուր մեր ընդ քեզ լիցի,,. – 298. թուի ինձ թէ և զարդարն Հաբէլ ի սոյն շարի կարգեալ համարեցաւ. – 26. ի բազում ժամանակաց լեալ թագաւոր նախնեաց մերոց և մինչ առ մեզ հասեալ – 244. ի կոր կործանման կացեալ Խոսրով մեր թագաւոր, և ջանայր առնուլ զվրէժ մահու հարազատին իւրոյ, թագաւորին Արտաւանայ, զոր և առնէր իսկ – 92. ի ձեռս մեր է հոգաբարձութիւն աշխարհիս – 212. իբրև լուայ զայս դողդոջումն և սարսափումն զիս կալեալ յահէ յերկիւղէն եղելոյ. – 52. Իսկ սպառնալիք քո և չարչարանք, զոր ասես ի վերայ իմ հասուցանել՝ խաղ մանկտոյ կամ զառանցելոց թուի յաչս իմ, և բանք քո նոյնպէս, որպէս առն անմտի և խելագար և ցնորեալ ծերոյ,,: - 290. Իսկ առ մեզ ծանուցեալ զոր ինքն ասաց, թէ Քրիստոնեայ եմ, ըստ այնմ թէ ,,ծառայի իմոյ կոչեսցի անուն նոր, որ օրհնեսցի վերայ /ճիշտը՝ի վերայ/ երկրի,,՝ գրեցաւ յիշատակարանս սրբոյն: - 224. Իսկ առ մեզ հասին զրոյցքս այս ըստ մնացորդաց պատմագրացն առաջնոց, ի Մամբրէէ Վերծանողէ և ի նորուն եղբօրէ Մովսէս կոչեցելոյ, և միւսումն Թէոդորոս Քերթող – 74. իսկ կինն ճիչ բարձեալ ասէ. ,,առ թագաւորն հասցէ գոյժ իմ,, , շրջելով ընդ բանակն հոլանի, զոր չէր օրէն տաճկական ազգի կանանց, բայց ոչինչ օգնեաց. – 272. իսկ մեք աստուածեղէն գրոց հետևեալք՝ ոչ յօտարաց աստի հաստատեմք զճշմարտութիւն, օ՛ն անդր. – 54. Իսկ ոմանք ի պատմագրաց ասեն, թէ և դուստր Նոյի և ճարտարապետ նաւին կնաւ և որդւովք և կարևոր բարեկամօք. (տապանի մեջ են մտել) որ և ինձ հաւանականք այսոքիկ թուին. – 30. Իսկ տէր Գրիգոր ի մէջ մարդակերպ գազանաց ի ժողովս խուժադուժ բարբարոսաց բնակէր, որ ևս չար քան զթունաւոր գազանս են առ մեզ – 252. Կաղղիսթենէս, իմ բարեկամ, խրատ ետ ինձ մտանել հանդերձ բարեկամօք Խ, և մանկամբք Ճ, և զինուորօք ՌՄ միայնովք: - 50. Կինն դարձեալ ճիչ բարձեալ ասէ. ,,վասն իմ սպաներ զտէրն իմ. ես ոչ վայել եմ քեզ կին, այլ մեծի թագաւորին,,. – 272. հազար ամ անսացեալ իմ քեզ, արդ դու ինձ անսա: - 46. Հաւաստիս այս մեզ Եւսեբիոս Կեսարացի, Յուլիանոս Աղիկառնացի՝ ստուգաբանեն զթագաւորս Ասորոց ի զաւակէ Սեմայ զաճմունս առնել, որպէս ի կանոնեալ սահմանէն իմանալ: - 14. ձայն բարձեալ արտասուալից առ Դերենիկն, և զսուսեր մերկ ի ձեռին ունելով, և վաղր և սակր մի՝ ասէ.

,,որդեա՛կ իմ Դերենիկ, ողջոյն քեզ, ողջոյն քեզ, ողջոյն քեզ. ես ելի գնացի ի յաշխարհն Յունաց,,: - 320. մանաւանդ զի յառաջագոյն /308/քան զմեզ այլոց ոմանց բանակարգեալ գրեալ հաւաքեալ է ի մի շար: - 310. մեղք մեր արարին և ոչ քաջութիւն ձեր: - 144. մեք ոչ ի բաց կամք ի սիրոյն Քրիստոսի և ոչ մեկնիմք ի կենացն յաւիտենից և ոչ լինիմք ժառանգորդ յաւիտենական տանջանացն,,: - 292. մեք տացուք զԱշոտ ի ձեռս քո առանց զինու և մարտից և ճակատուց կազմութեան, և մի ինչ յայնոսիկ աշխատ լինիցիս. – 212. մի գուցէ մատուցեալ առ Արտաշիր ոմանց սուտակասպաս չարախորհաց կեղծաւորութիւն իմն զմէնջ առնուցուն – 114. մի գուցէ ոչ առնելով իմ զոր խնդրեն՝ առ կայսր հատուածեալ անկանիցին նախարարքն, հարկել և զինաւորել կայսեր: - 118. մի՛ ասիցէ այլազգին, որ եկեալ յեցեալ իցէ ի Տէր՝ եթէ մերժելով մերժէ զիս Տէր ի ժողովրդենէ իւրմէ,,. – 224. Մի՞թէ և այժմ ոչ գիտիցես, թէ զամենայն երկիր զծով և զցամաք ինձ հնազանդեցուցի. արդ զԿոստանդնուպօլի՞ս միայն ոչ կարիցեմ բերել: - 146. մի՞թէ ոչ կարէին Հոռոմք սպանանել զնա, և բառնալ զթագաւորութիւնն Պարսից ի ժամանակի, իբրև ետ Աստուած զսա ի ձեռս մեր. այլ արարին ի վերայ նորա ողորմութիւն: - 144. միայն թէ ընդարձակեսցես մեզ և տոհմի մերոյ, բնակաց երկրի մերոյ՝ մնալ յիւրաքանչիւր տունս բնակութեանց կալ խաղաղութեամբ – 212. միթէ զծով իբրև զցամա՞ք համարիցիք, մարտնչել ի սմա ընդ մեզ. – 144. մինչև եկին հասին ի վերայ մեր մեծամեծ չարիքս այսոքիկ և աննկանգնելի գլորումնս – 182. Մշկանս այս փոխանակ Արտաշրի մեր թագաւորի մտեալ ունի զաշխարս հրամանաւ Վռամայ Պարսից արքայի: - 118. Յայնժամ խորհուրդ միաբանութեան ի մէջ առեալ ամենեցուն նոցա ասեն. ,,թէպէտ և ի թշնամեացն ապրեցաք՝ սակայն ի ձեռաց դորա մեզ չիք ապրել. արդ եկայք իմասցուք ինչ,,: - 150. Յայսմ վայրի ոչ մտադիւր ախորժակօք գրեմ զճառս պատմութեանս, որ տրտմականքն, քան թէ ուրախականքն յառաջանան տիրել ինձ: - 384. Յապուշ կրթին միտք իմ զմտաւ ածել զաղետից, խորհրդածել գրել յիշատակարանս. լքեալ լինին ընթացք ձեռացս առ կորովութիւն գրաւորականիս. – 350. Յաւէտ խրախճանութեամբ բուռն հարկանել ախորժելի է ինձ զպատմութենէ քաջատոհմիկ և բարեփառ բարեյաղթ նահատակէն , զԳուրգինայ ասեմ – 300. յերկրորդն հարկ է մեզ զոճն կանոնել, որ յետ Նոյի և անդր ազգացն բաժանմունք յառաջ խաղան, ըստ ցեղից ցեղից ի կարգ անկեալ աշխարհաբաժին ցեղակարգութեամբ. – 12. յղեաց առ զօրավարն Ժիրաք, ասէ, ,,փութա՛ ի հանդիպումն իմ,,. – 272. Յղէին պատգամս առ որդիսն Իսմայէլի և ցուցանէին զմտերիմ հարազատութիւն, թէ ,,որդիք Աբրահամու եմք մեք և դուք, եղբարք. պարտ է ձեզ գալ յօգնականութիւն մեզ, և առցուք զերկիր ժառանգութեան մերոյ,,: - 156. Նա և զանուանս նոցա և զթիւ ժամանակացն այլափոխս ետուն մեզ, թերևս վասն շփոթեալ և հակառակասէր ազգին – 168 Նոքա պատասխանեալ ասեն. ,,վասն զի մեք ի պարսկական հինիցն անդուլ և անպարապ գոլով ի բաց լքաք զկրթութիւնն գրոց սրբոց՝ առ ընտրել զհաւատոց խոստովանութեան կանոնադրութիւն. – 132. Ո՞չ ածէք զմտաւ և ոչ զմի ինչ ի բարեացն, զոր ձեր յինէն գտեալ. – 214. ո՞չ ապաքէն տունդ Սասանայ եբարձ զերկիր ձեր և զտէրութիւնդ, և դուք դիմեալ գայք ի վերայ իմ: - 138. ո՞վ ես դու՝ ասէ. ես եմ որդին քո Որմզդ. – 46. ոչ ամուրքն պատրաստական առ ի յամրութիւն, որպէս թուէր մեզ – 216. Ոչ կամեցար կամօք տալ զանձն ի ծառայութիւն մեզ, այլ տէր և թագաւոր կոչես զքեզ. զգանձն արքունի որ իմ առ քեզ է՝ ծախես, և զայդ ոչ գիտես, եթէ վաղիւ համարս տալոց ես: - 146. Ոչ վարկպարազի, որպէս ինձ թուի, ի ճախ է զանց առնել զինդրոյս այսորիկ զպատճառն - 14. Ոչինչ զանգիտեալ մեր մինչ ցայս վայր, պատմել զվտանգս և զնենգութիւնս եկեալ հասեալ ի վերայ մեր ի թշնամեացն ճշմարտութեանն. – 194. որ ունէին մարդկեղէն երեսս, և մեծ էին քան զհաւսն որ առ մեզ լինին - 50. որ կարի սիրելի է ինձ, մանաւանդ թէ յոլովից, կամ թէ ամենայն հաւատացելոց ի Քրիստոս՝ յերկարագոյնս առնել ի ճառիս զդեգերումն շահատակութեան, ձեզ լսել և ինձ գրել: - 76. որդին իմ Որմզդ լուսաւոր է և անուշահոտ – 46. Որկեն և եղեցանն առ նորա բերեալ բացայայտ ի խորհուրդ տապանին, ի Փռիւգացւոց ապարասանութենէ ի մեզ ճախրեալ ապրուստն. ի

տանն Աստուծոյ զընթացսն քաջայարմարագոյն հաւատով բերեալ: - 396. որոյ սկիզբն է ,,Անզբաղել ական սրտի նայեցող անձն իմ ի միւսանգամ գալուստն,, , Ե տուն ի յութերորդ վանգէ: - 284. Որով օրինակաւ կամք քո հրամայեն՝ եկեսցէ ի վերայ մեր պատիժ պատուհասի. – 246. որոց դէպ եղև ինձ հանդիպել եկելոց ոմանց ի յԱպղաստան աշխարհէ – 48. Որում ոչ կամեցեալ լսել Խոսրովայ՝ ասէ. իմ է թագաւորութիւնն այն և ես զորդին Մուրկայ նստուցի թագաւոր - 142. որպէս ասաց Պաւղոս, եթէ ,,դուք տաճար էք Աստուծոյ կենդանւոյ,, , և դարձեալ ասէ թէ ,,տուն Աստուծոյ եմք մեք,,. և դարձեալ մարգարէին ասէ, բնակեցայց ի նոսա և գնացից ի նոսա,,: - 394. որպէս ասաց Քրիստոս, թէ ,,ես յորժամ բարձրացայց առ Հայր՝ զամենեսեան ձգեցից առ իս,,: - 254. որպէս ասաց Քրիստոս,եթէ ,,ուր երկու կամ երեք ժողովեալ են յանուն իմ՝ անդ եմ և ես ի մէջ նոցա,,: - 250. որպէս գրեալ աւանդեցաւ մեզ այս ի չորրորդ դրուագի խոստաբանեալ պատմութեանն Մովսէսի Խորենացւոյ, վերադարձութեան ի վերայ երեցունց դրուագեալ հատուածին – 122. Որպէս Յովսեպոս մեզ զրուցաբանէ և զինչ գործեաց ընդ մանկունսն: - 78. որպէս ցուցանեն յիշատակարանքն որք յառաջ քան զմեզ հոգացան, զոր ինձ աւելորդ թուի երկրորդել: - 324. որպէս ցուցանեն մեզ առաջինքն ի պատմագրացն. – 62. որք ծանուցեալ զբռնանալն նորա ի վերայ պարսկական պետացն և զինչ կրեցին, զմտաւ ածեալ և զխառն ընդ աշխարհիս զդրակցութիւնն, և թէ գուցէ զպարսկայինն հասանիցէ մեզ կրել և աշխարհիս մեր՝ ձեռն ետուն հաւանութեան ի նորայն կալ մնալ հպատակութեան: - 360. ուստի և մեզ կարգաւորութիւն փոփոխմանց պահեցաւ ստացուածս այս: - 26. Ուստի և մեք ըստ կարի մերում անցեալ գտաք զհամառօտութիւն զրուցատրութեանս – 122. Պատմեաց զայս մեզ մեծ քահանայն Սամուէլ յաւանին Արտամետ. – 206. Պղպջաձիգ արտօսր իբրև յեռանդնոտ կատսայէ ի վեր յորձանախաղաց սահին. տարակուսանք անյուսալի շուրջ զինև պարագրին ի վերայ եղելոցն: - 350. Սա ցանկացաւ լինել, ասէ, հայր Որմզդի և ասէ՝ իցէ՞ եթէ լինէր իմ որդի Որմիզդ անուն, որ արասցէ զերկինս և զերկիր. – 46. վասն զի ըստ Պտղոմեայ և Աղէքսանդրի սահմանադրութեանն, կամ թէ մեր Արտաշէսի որդւոյ Սանատրկոյ՝ ի Վասպուրական գաւառացն համար թուեալ է գաւառն այն – 332. վասն զի իմ ոչ բերեալ ոյժ առ այսքան եկեալ հասեալ աղետիցս զդամբանականն երգել երգս: - 352.

ԵՍ - Վասն մարմնաւորացն այնչափ նահատակեցայ, որպէս գիտացերն և որպէս այժմ լսես յինէն, վասն Քրիստոսի և վասն յաւիտենական կենացն ո՞չ մեռանիցիմ, կամ արդեօք ի քէ՞ն երկնչիցիմ. քա՛ւ լիցի. – 296. տես քեզէն և ծանի՛ր, զի ոչ գոյ վնաս իմ յիրիդ յայդմիկ կամ կարողութիւն արձակել զքեզ,,: - 238. Տեսցէ տէր և դատ արասցէ և հանցէ իրաւունս ինձ, որպէս սովոր է արդար դատաւորն,,: - 330. Տէր խորտակէ զպատերազմողսն, Տեառն է պատերազմ, Տէր տկար առնէ զհակառակորդսն, Տէր է յոյս մեր,,: - 134. տուք ի մեզ զերկիրդ մեր խաղաղութեամբ, ապա թէ ոչ առցուք պատերազմաւ, ոչ միայն զայդ, այլ և զայլ ևս բազումս,,: - 162. ցաւ է ինձ ի վերայ բեկմանն որ ի նախատորդէն խորտակեցայ: - 350. Քանզի սուրբ Գրիգոր Հայոց լուսաւորիչն ասէր, թէ ,,ի մէջ օձիցն էր բնակութիւն իմ, և կոտռային զանդամօք իմովք,,: - 252.

ԵՍԱՅԻ - Ապա երկոքին նոքա դեսպանս արձակեցին առ թագաւորն ի հաւատարիմ արանց ըստ Եսայեայ զոր ասէ – 286. և այր եղբօր իւրում ոչ ողորմէր, ըստ այնմ զոր ասաց դարձեալ Եսայի, ,,անկցի, ասէ, այր ընդ այր, և այր ընդ ընկերի իւրում, ընդհարցի մանուկն /298/ ընդ ծերոյն և անարգն ընդ պատուականին,,. – 300. և ըստ Եսայեայ՝ թէ ,, բարբառոյ միոյ հազարք կորիցեն, և ի բարբառոյ հնգից բազումք փախիցեն,,: - 202. զայս ասաց Եսայի միով բանիւ. – 210. որոց անուանք ճանաչի սոցա … և Ներսեհ իշխան Գարիթայանից և ապա Եսայի Ապումուսէ, որ զշատ պատերազմունսն եհար: - 298.

ԵՍԱՅԻ ԱՊՈՒՄՈՒՍԷ - որոց անուանք ճանաչի սոցա …և Ներսեհ իշխան Գարիթայանից և ապա Եսայի Ապումուսէ, որ զշատ պատերազմունսն եհար: - 298.

ԵՍԱՅԻ ՄԱՐԳԱՐԷ - և զինքն համեմատ Փրկչին ասաց լինել և ուղեկից ճանապարհի նորա, յասելն Եսայեայ մարգարէի, ,,հեծեալ մի իշոյ, և հեծեալ մի ուղտու,,՝ զայս ամենայն յինքն

յարակցէր: - 164. Եւ կատարեցաւ ի վերայ Սմբատայ ասացեալն յԵսայեայ մարգարէէ – 218. և սաստիկ կսկծեցուցանէր զնոսա բանիւք, ունելով իւր վկայ զԵսայի մարգարէ՝ յասելն, ,,լուարուք, իշխանք Սոդոմայեցւոց, ունկն դիք օրիացն Աստուծոյ ժողովուրդ Գոմորացւոց,,. – 182. իբրև շունք համրացեալք, որ ոչ կարեն հաջել, որպէս ասէ Եսայի մարգարէ, ընդդէմ Տեառն փոխելով զկատաղութիւն մահածին թիւնիցն սատակչական զօրութիւնն – 210. մինչև կատարեցաւ ասացեալն ի ձեռն Եսայեայ մարգարէի, ,,լսելով լուիջիք և մի՛ իմասջիք, տեսանելով տեսջիք և մի՛ գիտաջիք. /ճիշտը՝ գիտասջիք/ – 182. որպէս յայնժամ ի մահուն Ոզիայ արքային, յաւուրս Եսայեայ մարգարէի՝ ի ձայնէ սրովբէից շարժեալ տաճարին տեառն, մինչ բարձրանալ դրանդեացն: - 358. ըստ այնմ զոր մարգարէն Եսայի ասաց, ,,յաւուր յայնմիկ բուռն հարկանիցէ այր զեղբօրէ կամ ազգակցէ իւրմէ և ասասցեն՝ լեր մեր իշխան, և կերակուր մեր ընդ քեզ լիցի,,. – 298.

ԵՍԱՅԻԱՍ – Տե՛ս և զերանելին Եսայիաս զինչ ասէ – 258. զի ո՞վ ոք այլ ճոխ քան զՍենեքերիմայսն, /94/ զոր համարձակախօսն Եսայիաս հրապարակէ առ Իսրայէլեան զարմն զտրայս մեծափառութիւն. – 96.

ԵՍԱՒ - ի վերջին ամի սորա եղեն Եսաւ և Յակոբ, որ կոչին երկու նահապետք. – 56.

ԵՐԱԳ - այնպէս թուէր ի խխնջել երիվարացն և յերագ ի վերայ դիմելոցն: - 228. Զի ահա ես զարթուցանեմ ի վերայ ձեր զազգ դառն և զերագ, որ գնայ ընդ լայնութիւն երկրի, ժառանգել զխորանս որ ոչ իւր են, ահեղ և երևելի: - 200.

ԵՐԱԳԱԳՈՅՆ - փութացաւ ի կողմանցն Տարունոյ երագագոյն ճեպ զճեպի. – 322.

ԵՐԱԳԱՀԱՍ - Զայսու ժամանակաւ թագաւորեալ Աղէքսանդր Մակեդովնացի տիեզերակալութեամբ երագահաս հասեալ ի վերայ Դարէհի սպանանել զնա. և բառնայ զթագաւորութիւնն Պարսից Արշաւրեան: - 68.

ԵՐԱԳԱՀՈՍ - զի գիտացին և ծանեան, թէ ունայնութիւն և ստութիւն են կեանք աշխարհիս և երազ դիւրամոռաց և ստուեր երագահոս – 264.

ԵՐԱԳԱՊԷՍ - Այլ իբրև այն ինչ մերձ լինէր ամրոցն ի պաշարումն՝ Ամդայինն Յիսէ, որ Շեհի որդին, որ զզօրապետութիւնն Հայոց ունէր, ճանաչէր՝ ի հրապոյրս Մանազաւեան պետոյն և Ութմանացն ելեալ՝ երագապէս եկն եհաս ի վերայ Աշոտի ԺԵ հազարաւ հեծելօք վառելովք. – 334. Եւ այն ինչ ընդ մտանելն՝ երագապէս հասեալ ի վերայ ամրոցացն Ջղմար և Սրինգ կոչեցեալ՝ յինքն գրաւէ զամրոցսն. և կալեալ զՎասակ՝ յինքն գրաւեաց զզօրավարութիւնն բոլոր Վասպուրական տէրութեանս: - 306. և երագապէս աճապարեալ հասին հանդէպ զօրուն Հայոց. – 380. և թողեալ զքաղաքն Պարտաւ՝ առնու զզօրս իւր երագապէս անցեալ գնացեալ ի յաշխարհն Ասորեստանի: - 374.

ԵՐԱԳԵԼ - և ժողովեալ ազգք ազգք յընտրելոց զօրաւորաց արանց քաջամարտկաց, զզօրս Կապուտկացւոց, զՎրաց և զԱղուանից և զԱյրարատեան գազանամարտիկ զանճոռնի զօրսն և զբոլոր բովանդակեալ գունդս զօրացն և զորդիսն Սենեքերիմայ, ամենայարդար պատրաստութեամբ անհուն բազմութեամբ, աճապարել երագել անյապաղ լինել նախ քան զԱշդահակայ դիմեցումն – 62.

ԵՐԱԳՈՒԹԻՒՆ - Անդէն փութով և անյապաղ երագութեամբ հրաման ետ, զի որ ոք և հաճոյ թուիցի Սմբատայ՝ մի ոք իշխեսցէ արգել լինել: - 218. և Տիգրան առ երագութեան ձեռինն հարեալ նիզակաւ ընդ սրտադուրսն ի բաց կորզէր զթոքակէսն. – 64. և աղաղակեալ զկնի նորա՝ զի թերևս ի լուր ձայնին և ի փայլումն զինուցն և ի շողալ սուսերին և ի խխնջիւն քաջ երիվարին և ի վազս երագութեանն ուժոյ ազդ լինիցի և դարձցի ի ձայն նոցա և ծանիցէ, և դարձցի ի կորստական ճանապարհէն – 228. Եւ ամենեցուն ըստ հրամանի թագաւորին յիւրաքանչիւր կողմանց այրուձի գումարեալ՝ հանդերձ այլովք սպառազէն յօրինուածովք անյապաղ երագութեամբ գային ի ժամադրեալ կոչումն: - 198. և յանկարծօրէն յեղակարծ երագութեամբ հասին ի վերայ Շաւասպայ և մարզպանին Վնդոյի: - 126. զի թէ հնար իցէ՝ անյապաղ երագութեամբ անձամբ իւրով և զօրու և զինու ձեռնտու լիցի հասանել յօգնականութիւն նմա: - 172. իսկ նա առ երագութեան ձեռին ձգեալ զսուսերն՝ եհար զերեսս Ջուանշիրայն, և խլեաց զաչս նորա, և ինքն դարձաւ մեծաւ

յաղթութեամբ, եմուտ յամրական տեղիսն: Եւ նոքա յո՛վ և աճապարեցին: - 310. Յայնժամ թագաւորն փութացոյց դեսպանս մի զմիոյ կնի առ իշխանն Աշոտ, զի անյապաղ երագութեամբ հասցէ առ նա: - 382. յորոյ վերայ կալեալ և կանչեալ քաջն Վարդան իբրև զառիւծ, իբրև զկորիւն առիւծու, և առ ուժոյ և երագութեան ձեռինն ի վերայ ձգեալ զմիողնին՝ յերկուս կտրէ զՇաւասպն: - 126.

ԵՐԱԳՈՒՆ - Եւ վազեսցեն առաւել քան զինծ երիվարք նոցա, և երագունք քան զգայլս Արաբացւոց: - 200.

ԵՐԱՋ - զի գիտացին և ծանեան, թէ ունայնութիւն և ստութիւն են կեանք աշխարհիս և երազ դիւրամոռաց և ստուեր երագահոս – 264.

ԵՐԱՋԱԿԱՆ - Ոչ կարծողականս ինչ ըստ առաջնոցն Բէլայ ասացելում, կամ այլոց ստուերականացն երևեցելոց երազականաց և խաբեբայ դիւաց, այլ ձեռագործ մեռելականս իսկ եցոյց ի պաշտօն – 40.

ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ - և երաժշտականքն երգս առեալ զյաղթութեանն Փարաւոնի՝ գոչէին ,,Տէր խորտակէ զպատերազմունս, Տէր է անուն նորա,,: - 232. և ետ տանել ընդ առաջ նորա նժոյգս մեծազարդս և երևելիս, և երգեցիկս և գովասացս և բազում գործիս երաժշտականս առաջի և զկնի՝ մինչև եմուտ ի բանակ նոցա: - 288. և սուսեր ընդ մէջ ածեալ, և հեծուցեալ ի մեծազարդ ջորւոջ, և նժոյգս առաջի և զկնի ի զարդ և ի զէն սպառազինեալ և ձայնք փողոց և դոփիւնք թմբկաց և այլ երաժշտական գործոց հնչեցուցանէին շուրջանակի. – 236.

ԵՐԱԽՏԻՔ - և տեսանելով մեր զխնամարկութիւն բարի կամաց քոց ի վերայ աշխարհի, և զսէր երախտեաց որ առ մեզ՝ յօժարագոյնս եղիցուք և մեք մտերմութեամբ ծառայել և փութով մեծաւ կատարել զհրամայեալսն ի քէն,,: - 186. Իսկ աբեղայն արիոսեան, զոր յառաջագոյն ասացաք վարդապետ Մահմէտի, տեսեալ զյաջողութիւն իրացն՝ յարուցեալ եկն առ Մահմէտ, ցուցանել նմա զգութ երախտեաց, իբրև յիւրմէ վարդապետէ ուսեալ եհաս այնպիսի իրաց. – 162. որ դիւրամոռաց զերախտիսն Քրիստոսի համարէին, միայն զկնի փառաց աշխարհիս ընթանային և մոգութեան մոխրապաշտութեանն հետևէին: - 112. Որով ընթադրեալ զսիրողական երախտիս Արարչին, միանգամայն և զպատուէրն՝առ սպանողն հատուածեցաւ - 20.

ԵՐԱՄ - որով պարծի և պսակի ի Քրիստոս հաւատացելոց թագաւորաց երամք: - 394.

ԵՐԱՄԱԿ - ,,ոչ միայն զի չես աստուած՝ այլ շուն ես դու, և երամակ շանց՝ որ զկնի քո տողեալ սահին,,: - 40. նաև երամակ ձիոցն և իշոցն և ուղտուցն նովին կեղով վառեալ սատակեցան: - 376. ոչ ևս զբանականաց բերելով խորհուրդս, այլ իբրև երամակք վայրենիք վայրածեալք անկարգութեամբ և պէս պէս անառակութեամբք – 28. ուր հոյլքն էրէոցն խայտան և վայրենեացն խոզից և առիւծուցն մորիքն և երամակք ցոռոց պատրաստական առ որսոյն հրճուանք առ ձեռն պատրաստ հոլովին – 392.

ԵՐԱՆ - և մանաւանդ զի հարկ փութոյ եղև մեզ գիտել զպայազատութիւնս երանաց տիրեցելոց մեր աշխարհի և որ յառաջ քան զնոսա թագաւորք Ասորեստանեայց, որդի /34/ ի հօրէ առեալ մինչև ի Սենեքարիմ արքայ, որ առ Եզեկիայիւ Երուսաղէմի արքայիւ եղեալ ազգապետ տանս Արծրունի: - 36.

ԵՐԱՆԳ - և փոխանակ ծաղկեալ պատմուճանի գունագոյն երանգ երանգ անկուածոցն՝ զուարք և զվարդագոյն կարմրատեսիլ արիւնն իւրեանց ի վերայ սուրբ մարմնոյն, և փոխանակ ոսկեհուռ թագակապ զարդու պսակացն՝ զերկրպագութիւնն Քրիստոսի. – 266.

ԵՐԱՆԳ ԵՐԱՆԳ - և փոխանակ ծաղկեալ պատմուճանի գունագոյն երանգ երանգ անկուածոցն՝ զուարք և զվարդագոյն կարմրատեսիլ արիւնն իւրեանց ի վերայ սուրբ մարմնոյն, և փոխանակ ոսկեհուռ թագակապ զարդու պսակացն՝ զերկրպագութիւնն Քրիստոսի. – 266.

ԵՐԱՆԳԱՆԻ ԳԻՒՂԱԿ - Եւ երթեալ հասանէ ի գիւղակ մի Երանգանի անուն առ մոնազն մի, որ էր երէց վանիցն:- 320.

ԵՐԱՆԵԱԼ - որք առանց եպիսկոպոսին Կեսարու ձեռնադրեցան յերանեալ եպիսկոպոսէ – 120.

ԵՐԱՆԵԼԻ - Այսպէս վկայեցին երանելիքն ի փառս սուրբ Երրորդութեանն յաւիտեանս յաւիտենից: - 294. Անդ հանդիպեալ լինէր և երանելի եպիսկոպոսն Գրիգոր Ռշտունեաց վսամ. ոչ կարաց իւրայնովքն զերծանել, իբրև յայնժամ առղոթաւ/հավանաբար ,,աղօթել,, բայն է / ի լեառն: - 358. ապա ետ հրաման և փորեցին զաչս երանելւոյն, անդամ անդամ յօշեցին զնա, որ մատոյց զինքն պատարագ կենդանի որդւոյն Աստուծոյ. – 290. Ասէ երանելին. ,,տեսանեմ զքեզ որպէս զմի ի զառանցելոց խելագարեալ որպէս խօսիսդ. – 294. Բայց երանելի հայրապետն Տէր Գէորգ սաստկագոյն քան զտիեզերական կործանմանն առ Նոյիւ բերելով զտրտմութեանն թախիծս, հանդերձ եպիսկոպոսիւն Գրիգորիւ՝ զաբրահամեանն վաղնջուց աղաչանսն ի կործանմանն Սողովմայ յառաջաբերեալ մարդասիրին Աստուծոյ. – 358. Բայց երանելիս այս Գէորգ, մինչ կայր ընդդէմ սրոյն և դահիճն ծեծէր իբրև զանզգայ ինչ, և ոչ փոքր մի գիծ կարացեալ հարկանել ի մարմին սրբոյն զխոցումն սրոյն – 266. Բայց երիցս երանելի ոմն երիտասարդ հասակաւ, ինքն տաճիկ և ազգաւ պարսիկ՝ ելեալ զհետ սիրոյն Քրիստոսի հաւատոցն եկն յարեցաւ ի Պատրիկն Անձևացի – 222. Բայց քանզի մեր ոչ ոք յայնժամ հանդիպէր ի պատասխանատրութիւնս երանելոյն՝ և ոչ գրել արժանի համարեցաք: - 206. ետ բերել փայտս, և եդեալ ի վերայ փայտին զերանելին Սողոմոն՝ և մօտ առ փայտն կացուցին զսուրբն Կահայ, զի գոնեայ մինն ի միւսոյ տանջանացն երկուցեալ հնազանդիցի հրամանի թագաւորին: - 292. Ետ պատասպանի երանելի Մուկաթլ լի հաւատովք և ճշմարիտ խոստովանութեամբ ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ, ասէ. – 290. Եւ առեալ դահճացն զերանելին՝ ածին ի տեղի սպանմանն. – 296. Եւ յաջորդեալ փոխանակ նորա կացեալ յաթոռ սրբոյն Գրիգորի երանելին Մաշտոց, ելեալ ի կղզոյն Գեղարքունի լՃէն, զՅօհաննու Կարապետին զվարուցն բերեալ զօրինակ. – 376. Եւ այսպէս կատարեցաւ երանելին Ապուսահակ: - 206. և առեալ դահճին զսուրն՝ եհար զերանելին և եհատ զգլուխ նորա, և նոյնժամայն /գրքում՝ նույնժամայն/ աւանդեաց զոգին ի ձեռս Աստուծոյ: - 294. և առեալ մի ոմն զսուրն՝ եհար զերանելին և եհատ զգլուխ նորա: - 206. և աւանդեաց զոգին երանելին Յովնան ճշմարիտ խոստովանութեամբ ի Հայր և յՈրդի և սուրբ Հոգին, որում փառք յաւիտեանս: - 296. և երթեալ բնակէ առանձնապէս ի Գողթն գաւառի ի տեղւոջ վարդապետութեան սրբոյն Մեսրովպայ, ճգնասէր հրեշտակակրօն վարուք, երանելի մարդկան և ահարկու դիւաց: - 120. Եւ զայս առ այժմ բաւական համարեալ նշանակութիւն ցուցանել զլաւութիւն երանելի առնն Խուրանայ Արծրունւոյ, խոհեմագունիցն բաւականանալ առ բովանդակ իմացմունս: - 78. Եւ զարմանք կալան զամենայն բազմութիւնն ի վերայ պնդութեան սրտին և զօրութեան ուժոյն և քաջութեան նահատակութեանն, զոր գործեաց երանելին Գէորգ. – 268. և զինքն յանձն արար երանելի եպիսկոպոսին և ճգնաւոր քահանային, հանգեաւ բարի խոստովանութեամբ ի հոռի ամսեան, որ օր Ե էր ամսոյն յաւուր ուրբաթու՝ ի Քրիստոս Յիսուս ի Տէր մեր – 254. Եւ ընկալեալ զխրատ նորա երանելոյն Աղանայ անսայր դիպող աւուր: - 114. Եւ ըստ հրամանի բռնաւորին դահճացն ձգեալ ի նա նետս շուրջանակի՝ աւանդեաց զոգին ի փառս Աստուծոյ երանելի նահատակն Քրիստոսի: - 292. և թողեալ զբնակելն ի Դուինն՝ ելեալ բնակեցաւ ի Նոր քաղաքին ի մեծ եկեղեցւոջն որ յանուն սրբոյն Գրիգորի շինեալ էր երանելւոյ տեառն Ներսիսի երկրորդի Հայոց կաթողիկոսի: - 358. և ի միտ առեալ էր զսաղմոսն, զոր ասացեալ էր երանելին: - 206. և իբրև եդ առաջի զվնասուցն որով կարծէր արկանել զնա ի հաղբս կորստեան՝ ասէ ցերանելին – 294. Եւ լուաւ տէր աղօթից նոցա, և դարձաւ ի բարկութենէ սրտմտութեան իւրոյ գթութեամբ և ողորմութեամբ, որպէս գրեցին երանելի մարգարէքն: - 314. և հորդեաց երանելին Զուիթայ ճանապարհ բարի բազմաց վկայից ի մէջ Հայաստան աշխարհիս, որ յարևելս և յարևմուտս: - 104. Եւ հրամայեաց ածել առաջի զոմանս յերանելի արանց յազատէ տանէ, և զայլս որք ի բնիկ հեծելազանց, ըստ ազգս և ըստ տոհմս աշխարհաց – 264. Եւ յայսմ պատերազմի ոչ միայն երանելի եպիսկոպոսն և ճգնաւոր քահանայն մարտակից էին տեառն Գրիգորի, այլ և զօրք հրեղինաց – 252. Եւ փոխանակ նորա ժառանգէ զաթոռ հայրապետական երանելին տէր

Յօհաննէս, որ և սնեալ և ուսեալ առ ոտս սրբոյն Մաշտոցի. – 376. զի թերևս կարասցէ արկանել զերանելին ի ներքոյ պղտոր հրապուրեցուցիչս ժախուն մահածին հնազանդութեանն - 204. զոր և երանելին Կորիւն, ուսումնակից Մովսէսի և աշակերտ սրբոյն Մեսրովպայ՝ յիւրումն ստուգաբանեալ պատմութեան զայսոսիկ մեզ հաւատարմացուցանէ: - 122. զոր շարագրեաց երանելի խոստովանողն Քրիստոսի Աբրահամի ի գեղջէն Արածոյ. – 106. զորս գրեաց երանելի քահանայն Եղիշէ: - 48. Ընդ նոսին և երանելի եպիսկոպոսն Յոհաննէս և ճգնաւոր քահանայ Գրիգոր – 324. Իսկ երանելի եպիսկոպոսին Յոհաննու ընտրեալ իւր առանձնակ միայնաստան տեղեակ, աղօթից միայն պարապեալ, ի բաց կալով յեպիսկոպոսական հովուապետութենէ: - 324. Իսկ երանելիքն գոհացեալ զանպատում պարգևաց Քրիստոսի, որ արժանի արար զնոսա մեռանել վասն անուան նորա - 266. Իսկ երանելոյն Աղանայ Արծրունւոյ որդւոյ Վասակայ դարձեալ ի Յունաց աշխարհէն՝ եկն յերկիրս Հայոց, նովին կրօնաւորական խստամբերութեամբ /132/ և հրեշտակակրօն առաքինութեամբ կեցեալ՝ վերափոխի յաշխարհէս ի դասս սրբոց. – 134. Իսկ երիցս երանելի սուրբքն տէր Յոհաննէս Արծրունեաց եպիսկոպոս և երանելի քահանայն Գրիգոր և տէր Գրիգոր Արծրունի խրախուսեալք յԱստուած, կացեալ յատենի ի մեծ ասպարիսի հոգևորական պատերազմին – 250. իսկ իբրև ընդդէմ կացին լեռնայնոցն գունդքն Տաճկաց և հարին զլեռնայինսն՝ ձերբակալ արարեալ զերանելին Յովնան տարան ետուն կապանօք ի բանդ արքունի: - 294. մինչև զայրանալ դահճացն, և խուռն ի վերայ դիմեալ ի մեծ հրապարակին՝ հարին սրով զերանելին և ի բաց առին զգլուխ նորա – 224. յոյժ վայելուչ էր և երանելի քահանային Գրիգորի՝ միաբանել ընդ նոսա և լնուլ զերրեակ թիւն – 250. Նմանապէս կամ թէ ևս հրաշափառագոյն երիցս երանելիք Սողովմոն, որ Սևորդին ճանաչի, և Կախայ վերին աշխարհեցին՝ ոչ խոտորեցան ի բանս թագաւորին – 292. որք հեղին զարիւնս իւրեանց … և վասն ճգնութեան երանելւոյն Գրիգորի Արծրունւոյ քաջ նահատկին, յաղթող վկային, խոստովանողին Քրիստոսի – 314. Տե՛ս և զերանելին Եսայիաս զինչ ասէ – 258. Քանզի իբրև լուաւ երանելին Զաքարիայ, եթէ ըմբռնեցաւ Գուրգէն՝ փութացաւ և եկն հանդերձ եպիսկոպոսօք աշխարհին. – 320.

ԵՐԱՍԱՆԱԿ - Նոյնժամայն դարձուցեալ զերասանակ երիվարին ի պատերազմ յառաջանալ, և անդ բազում արիութիւն նահատակութեան ցուցեալ, սակայն ոչինչ օգուտ բերեալ: - 368. Իսկ Ապումրուանայ ի պատճառ ոստիկանութեան զմանկականն նոցա պատճառելով խաժութիւն հասակի՝ առ սակաւ սակաւ սկսաւ զամուրսն յինքն գրաւել, զհետ իշխանական ցանկութեանն զերասանակ մտացն ձգեալ - 360.

ԵՐԱՍԱՆԱԿԱԼ - դուզնաքեայ երասանակալ փայտիւն վազս առեալ սիգաքայլ ճեմարանօք ընդ կապուտակաձև երկնագոյն լեռնային և դաշտական ասպարէզս – 396.

ԵՐԱՍԽ - բլուր մի պարսպեալ տաճարախիտ շինուածովք, որոյ հայեցածն առ դաշտակողմն ի վայր կոյս բերի, ի խաղս գետոյն Երասխայ – 392. Եւ այգուն անցեալ ընդ գետն Երասխ յայնկոյս ի դաշտն Շարուր՝ բանակին զգետովն: - 382. Եւ ինքն թագաւորն ժողովեալ զօր հարուստ աւելի քան զհազարաց հնգից և քսանից, և եկն անց յայնկոյս գետոյն Երասխայ, և բանակեցան ի տեղւոջն: - 382. Եւ քանզի էին բանակեալ ի խառնուրդս Երասխայ և Մաւրին մեծի՝ պատահի յառաջ Շաւասպ Արծրունի – 126. Իսկ վայր խաղացեալ ի Մառականն աւան, առ Կարմիրն կոչեցեալ գետով, որ իջանէ ի գետն Երասխ – 392. սա ևս աւելի խորհեցաւ չար և պատրանօք խաբէութեան որսացեալ զնախարարս աշխարհիս Հայոց՝ արար հրկէզ զամենեսեան ի քաղաքին Նախճաւան և յաւանին Խրամի, որ է ի ներքոյ Աստապատոյ վանացն, յեզր Երասխայ. – 166.

ԵՐԲԵՄՆ - թէ և Յոյնք համարին Պտղոմէիւ պարծիլ՝ երբեմն ի հաւաքումն միահամուռն ազգաց ազգաց, և յեղուլ ի լեզու յոյն. – 18. Իսկ Արշակ յերկուս թագաւորսն ձեռնտու եղեալ, երբեմն ի Պարսս երբեմն ի Յոյնս, և զապստամբութիւն ի մէջ առեալ Արշակ յերկոցունց կողմանս: - 100. Իսկ սերունդք Ասուդայ Սանասարեանց կային յոր պէտս և դիպուածն պատահէր, երբեմն այսպէս և երբեմն այնպէս. Շաւարշ. Գօգեան. Շաւասպ. Պերոզ.

Շահակ. Կիւրոս: - 72. յետուստ երբեմն գտանէր ի ձեռն անիծիցն իմացեալք երկոքին. – 22. Ո՞չ ածեր զմտաւ, թէ յիսկզբանացն մինչ ցայսօր ժամանակի ամենայն ուրեք ուր և գումարէր զօրն և լինէր պատերազմ և սուր և ճակատամարտ՝ երբեմն յաղթեն և երբեմն ի պարտութիւն մատնին. – 282. Որպես և Յոյնք երբեմն համբաւեցին՝ Հերակղէս աստուած յիսուն կոյս ի միում գիշերի ապականէր. – 38. քանզի Յունաց հուսկ երբեմն յետոյ գտաւ գիր ի Կադմեա յումեմնէ Փիւնիկեցւոյ: - 18 .

ԵՐԳ - և երաժշտականքն երգս առեալ զյաղթութեանն Փարաւոնի՝ գոչէին ,,Տէր խորտակէ զպատերազմունս, Տէր է անուն նորա,,: - 232. և քարոզքն բարձրացուցանէին զերգսն մեծ և սաստիկ գոչմամբ, եթէ տուաւ իշխանութիւն Վասպուրական աշխարհին Աշոտոյ և որդւոյ իւրոյ Գրիգորի. – 314. և եհան զնոսա յատենէն հոյակապ և շքեղ և երևելի պատուով ի ձայնս երգոց և ի հնչիւնս փողոց. – 314. և զի էր վարժեալ ուսմամբ Աստուածաշունչ գրոց և ընդել և ծանոթ էր ճարտասանական հրահանգիցն՝ եդ առ յայն ժամու իմացական տեսութիւնն զերգս – 284. վասն զի իմ ոչ բերեալ ոյժ առ այսքան եկեալ հասեալ աղետիցս զդամբանականն երգել երգս: - 352.

ԵՐԳԵԼ - Եւ այլք զցաւագծին օրհնութիւն հնոցին երգէին, ի վերուստ կոչել զօրավիգն զհրեշտակ Աստուծոյ – 232. և ոչ ոք կարէր երգել զօրհնութիւն սաղմոսացն և կամ լսել ի գթալից արտասուաց ժողովրդեանն միանգամայն և յայնչափ խնդութենէն: - 154. վասն զի իմ ոչ բերեալ ոյժ առ այսքան եկեալ հասեալ աղետիցս զդամբանականն երգել երգս: - 352.

ԵՐԳԵՑԻԿ - և ետ տանել ընդ առաջ նորա նժոյգս մեծազարդս և երևելիս, և երգեցիկս և գովասացս և բազում գործիս երաժշտականս առաջի և զկնի՝ մինչև եմուտ ի բանակ նոցա: - 288.

ԵՐԴՆՈՒԼ - Յայնժամ երդուաւ նմա Խոռեամ և ասէ. – 154.

ԵՐԴՈՒԵԱԼ - Եւ ըստ կարգի օրինաց իւրեանց երդուեալ, և աղ ծրարեալ ընդ հրովարտակին ետ տանել. և նոցա առեալ և ընթերցեալ՝ ոչ արարին բանիցն պատասխանի: - 138. զի թէ ես յաղթեցից՝ երդուեալ ի մեծ աստուածն Որմազդ և յարեգակն և ի լուսին և ի հուր և ի ջուր և ի Միհր և յամենայն աստուածս՝ զի ձեզ տուեալ լիցի թագաւորութիւն Հայոց. – 138. Յայնժամ երդուեալ միաբանութեամբ գնացին ի գիշերի և անցին ընդ զոմ ի Վեհկաւատ – 150.

ԵՐԴՈՒՄՆ - ասէ՝ զի դայեկաբար զորդիսն Սանատրկոյ սնուցանէաք, և դու ի թագաւորելդ քոյ որոյ երդմունս արարեալ յԱրտեմի և յԱրամազդ անկասկած կալ մնալ վասն որոյ երկիւղն ունէր: - 82. Բայց ինքն Դերանիկն ստեաց երդման ուխտի խաղաղութեանն, զոր եդ ի մէջ իւր և ի մէջ Հասանայ – 348. երդմամբ հաստատեալ ասէ – 214. Երկրորդ՝ զի և ոչ հաւատայր Գուրգէնի՝ ամբողջ պահելով, զոր ինչ միջնորդեն երդմամբ, զհօրն իւր կիրսն ի նորայն հօրէն կրեալ յուշ առնելով: - 316. Եւ արար նմա հաւատարմութիւն յոյժ գրով, և կնքեալ աղիւ ըստ սովորութեանն իւրեանց երդումն, և խնդրեաց ի նմանէ զօր ինչ սակաւ յերևելի մարդկանէ, յորս ինքն վստահն էր: - 154. և երդումն արարեալ ուխտ դիցուք ի մէջ մեր երկոցունց՝ խաղաղութեամբ ունել զթագաւորութիւնն,,: - 152. և երկից և երից և բազում անգամ զնոյն հաստատեցին երդմամբ, զի անվեհեր համարձակութեամբ եկեսցէ առ նոսա. – 226. և էր գրեալ ի նմա թողութիւն վնասուցն և հարուածոցն զօրացն և բազում աւարացն, և երդումն ի հաստատութիւն ասացելոցն, և պարգևս ի պատուական և մեծագնի հանդերձից, և սաղաւարտ ծաղկեայ և սուսեր. – 288. Եւ իբրև ետուն զթուղթն կարծեցեալ իբրև յերեսաց արքայի՝ ,,ընթերցիր զայդ, ասէ, մի՛ ինչ ընդ մեղադրութեամբ արկաներ զիս, և կարծել նենգութեամբ գնալ առ քեզ և դրժել ինչ քեզ և ստել երդմանց /236/ մերոց. – 238. և կալցուք ուխտ խաղաղութեան /136/ ի մէջ մեր երկոցունց, և անշուշտ լիցի այս երդումն և պայման ի մէջ մեր և որդւոց մերոց յետ մեր թագաւորելոյ,,: - 138. Եւ կայսր Մուրիկ հաւանեալ նմա՝ յղէր առ նա զՓիլիպիկոս փեսայ իւր. և տայր տանել նմա գիր ընդունելութեան, և առնոյր ի նմանէ երդումն: - 138. և ոչ զոք թուլացուցանէր թագաւորել Զրուանայ, դաշնաւորել երդմամբ՝ մինչև որ ի կնոջէն Ըռեա որ ի Զրուանայ զարմից էր ծնեալ արու՝ անդէն ի ծննդեանն սատակէր. – 14. Իսկ զօրավարն խոստացաւ

երդմամբ տալ նմա զի՛նչ և խնդրիցէ, մինչև հաւասար իւրոյ տէրութեանն բարձակից և պատուակից կացուսցէ: - 218. Իսկ իբրև ընթերցաւ զնամակն, գրեալ երդմունս ի ծանականս կանանցն իւրեանց և ի մոլար օրէնսդիրն իւրեանց Մահումաթ. – 236. միջնորդեալ հայրապետին երդմամբ ուխտի խաղաղութեան՝ ի բաց լքանել անյիշելի մոռացմամբ զչարեացն գործելոց զվնասս. – 348. որ ընդ միմեանս երդմամբք հաստատեալ սուրբ Աւետարանաւն և տէրունական նշանաւն – 174. Իսկ Երուանդ պահեալ զերդումն հօրն նորա՝ թողացուցանէ երթալ բնակել և կեալ ուր և հաճոյ թուիցի. – 84.

ԵՐԵԿՈՅԻՆ - և նոցա հետամուտ եղեալ մինչև ի մութ երեկոյին, լցին դիակամբք զերկիրն. – 140. ոչ պիտոյացեալ եկամուտ լուսոյ, որով նսեմասցի առ ի հասանել երեկոյին, ոչ ապաժամանութիւն արեգական առ ի մերժել զմութ գիշերի լուսազգեստ ստեղծուածոյն, որ յետ առաջնոցն կարգի և դասու՝ զերկրորդն փոխանորդեցաւ վիճակ, ոչ կերակուր հոսանուտ առ ի լրութիւն տարաբարձ ունակութեանց անապականին, որ դոյզն ինչ փոքրագոյն քան զիրեշտակս գոլ. – 20. Եւ եկեալ երեկոյին խնդալից՝ ակն ունէր առլնուլ կերակրովն, եգիտ ապականեալ և գիշակեր. – 46. և տեսեալ զուարակ մի՝ գողացաւ և տարեալ մեկուսի յագեաց զնա և կարկառեալ քարամբք՝ մնայր երեկոյինն – 46.

ԵՐԵՄԻԱՅ - որպէս և գրեալ է ի մարգարէութեանն Երեմիայի – 196. որպէս սահմանեաց Աստուած ի վերայ ժողովրդեանն Իսրայէլի գերելոցն ի Բաբելոն, որպէս գրեալ է ի մարգարէութեանն Երեմիայի, ,,զ-ՀԷ-երորդն ասէ գիտասցես, և խելամուտ լիցիս յելից բանին տալ պատասխանի. մինչև յօծեալն /312/ առաջնորդ եօթներորդ Է և եօթներորդք ԿԲ,,. – 314. Սպառնայ և աստուածային դատաստանն Երեմիայիւ – 38.

ԵՐԵՍ/Ք/ - աստէն իսկ դարձաւ յետս երես իւր ի /248/ թիկունս կոյս, ըստ ձախողակի խոտորմանն յետս ընդդէմ զխոտորմանն ժառանգեաց: - 250. և ապա մտին ի տունն Աստուծոյ, և տարածեալ զիրովարտակն առաջի սրբոյ սեղանոյն՝ անկան ի վերայ երեսաց իւրեանց յերկիր առաջի Տեառն և լացին դառնապէս – 146. Զայս ասելով, և յերեսն ի վայր ի վերայ մահճացն զգետնեալ՝ ի վայն և յեղուկն զողբոցն խառնուածսն յաճախագոյնս մանուածէր: - 388. Վեցերորդ՝ զի խաւարաւ չարեացն պատրուակեալ զոգին, մինչև զԱստուած ևս անգէտ կարծելով՝ լրբենի երեսօք պատասխանէր – 24. Վէմս զերեսօք արկեալ արտօսր յորդառատս ի խտղտելի աչաց ի վայր հեղեղատելով, զնորափթիթ ծաղկազարդ ոսկեճաճանչն մորուացն ճիրանամբքն զխզումն, և որ առաւելեալն քան զսոյն զապաշաւանացն զանյագութիւնն: - 386. ,,որովհետև գտի շնորհս առաջի քո, և արարեր մեծարանս երեսաց իմոց, և առաւել քան զամենայն իշխանս Հայաստանեայց և մեծամեծս արքունի զիս նախամեծար և մեծարգի ցուցեր – 218. անկեալ Աղան յերեսս առաջի սրբոյն Սահակայ և առաջի սպարապետին Սահակայ՝ ընդունել զսքեմ կրօնաւորութեան մոնազնութեան անապատասէր միայնական ստանալ իւր վարս: - 114. Բայց քանզի արդ տեսանեմք զձեզ անձնեայս և գեղեցիկս, և գեղ երեսաց ձերոց պատշաճագոյնս և վայելուչս, և որդիք թագաւորացն այսր աշխարհի լեալ էք դուք, և արժանի էք արգահատելոյ – 244. բայց ազդ լինէր իշխանին ի նոյն գնդէն Տաճկաց՝ մի տեսանել զերեսս նորա, ծանուցանելով նմա՝ զոր ինչ խորհեալ էր վասն նորա և վասն աշխարհին նորա: - 184. բայց այլ ամենայն իշխանք արևելեայք խոյս տուեալ յերեսաց նորա՝ ետուն տեղի, ելին կալան զամրական տեղիս, ի բերդս և ի քաղաքս և ի լերինս, ընդ ինքեանս գումարեալ զզօրս և զբնակիչս աշխարհաց իւրեանց ամենայն պատրաստութեամբ: - 270. եթէ չար ինչ թուիցիմ յաչս ձեր, և ապիրատս գործեալ եմ առ ձեզ և խարդախութեամբ բնակեալ եմ ընդ ձեզ՝ աւասիկ յանդիման երեսաց իմոց տուք պատասխանի – 214. Եւ զյաճախութիւն ամբաստանութեանն ունի բողոք, թէ նախ զբնութեան օրէնս անարգեալ, և յերեսացն Աստուծոյ անկեալք եղեն: - 54. Եւ հատաւ քուն յաչաց նորա, և ոչ ոք մտանէր և ելանէր առ նա զաւուրս Ժ, զի եմուտ ի սենեակ ամօթալի երեսօք. – 282. և ահա հասեալ կայք յատենի առաջի իմ անտրտում և անտխուր երեսօք, որպէս անմեղս և զբարեգործակս, և լի ամենայն կամարարութեամբ մեր, անխիղճ համարձակութեամբ – 244. և ելեալ յերեսացն Տեառն՝ սնոտի տաժանմամբ շինէր

քաղաք, չհամարեալն յազգս զղջալից և արդարաքարոզ նահապետացն: -24. և եղև բալ և մութ թանձրամած խաւարին ի վերայ երեսաց ամենայն երկրի. – 150. Եւ եղև յելանել նախարարացն Հայոց յերեսաց ամիրային՝ մնայ առ նմա միայն Մուշէղ Մոկաց իշխեցողն, այր քաջայայտ և բարձրագահ – 344. և զգոյն երեսաց իւրոց բոցագոյն դարձուցեալ, խրոխտացեալ և մրմռեալ իբրև զգազան արիւնարբու՝ հրաման ետ տանել արտաքս յերեսաց ատենին – 246. և զօրքն ցրուեցան քայքայեցան ընդ ամենայն երեսս երկրին: -238. Եւ էր յղեալ յառաջագոյն զԱշոտ որդի իւր ընդ առաջ նորա, անդստին յելանելն նորա յերեսաց արքայի – 270. Եւ իբրև ետուն զթուղթն կարծեցեալ իբրև յերեսաց արքայի՝ ,,ընթերցիր զայդ, ասէ, մի՛ ինչ ընդ մեղադրութեամբ արկաներ զիս, և կարծել նենգութեամբ գնալ առ քեզ և դրժել ինչ քեզ և ստել երդմանց /236/ մերոց. – 238. և ինքն /232/ կայր հեծեալ ի վերայ սպիտակ ձիոյ, և ցանէր զծուխն ընդդէմ թշնամեացն, և օդ քաղցր, որ արկանէր զծուխն զերեսօք նոցա. – 234. Եւ խռովեցան առ հասարակ ազգքն տաճկականք յերեսաց նորա և ահիւ մեծաւ ըմբռնեալք լինէին. – 312. և մնացեալքն կէսքն փախեան երեսաց յո՛վ և կարաց ոք զերծանել – 400 և յաւեր դարձան գեւղք և ագարակք և աւանք, ի բաց մերկացեալ զզարդ և զբարեձևութիւն, և ընդ ազգականութեամբ փակեալ զանազան բոյսք և տունկք, որ ի վերայ երեսաց երկրի. – 238. և ոչ ի միում ճակատու դարձոյց Ապումուսէ զերեսս իւր յերեսաց Բուխայի. – 286. և ոչ ի միում ճակատու դարձոյց Ապումուսէ զերեսս իւր յերեսաց Բուխայի. – 286. Եւ ոչինչ ամենևին զչարացաւ ընդ նմա Բուխայ և ոչ յիշեաց զգործսն զոր գործեաց, և ոչ տրտմեցոյց զերեսս իւր. – 288. և որպէս պատմեն զնմանէ՝ զի դարձաւ յետս յԱստուածոյ և դարձոյց զերեսս իւր ի ճշմարիտ դաւանութենէ յերկրպագութենէ Աստուածորդւոյն, որպէս ասաց՝ դարձուցին յիս զթիկունս և ոչ զերեսս իւրեանց. – 248. և փախեան այլազգիքն յերեսաց Գուրգէնի մի կողմն: - 308. Եւ փախեաւ Յազկերտ յերեսաց /164/ նոցա և ոչ կարաց ճողոպրել. քանզի հասին զհետ նորա մերձ ի սահմանս Քուշանաց, և կոտորեցին զամենայն զօրս նորա. – 166. զի և այլազգիքն տեղի ետուն և փախեան յերեսաց Ապումկդէմայ. – 304. Ըստ նմին օրինակի և զօրավարն Բուխայ, ի հասանել ամառնային ջերմութեանն իբրև ի խորոց անդնդոց ի վեր մղեալ զինքն, ելեալ յերեսաց արքայի բազում և ծանր զօրու՝ եհաս ի վերայ երկրիս ի կողմն հիւսիսոյ ի մուտս Հայաստան աշխարհիս. – 262. ի մտի եդեալ զի այն ինչ, իբրև թէ ի վերին երեսս հաճիցեն զմիտս թագաւորին, և ի ներքին խորհուրդս պահիցեն զխոստովանութիւնն որ ի Քրիստոս. – 248. Ի սորա յերրորդ ամի թագաւորութեանն ի վերայ Հայոց աստուածատուր բարկութեամբ անդնդաշարժ վրդովմամբք ներքնագոյն խորոցն պատահեալ միմեանց սահանախաղաց դղրդմամբ, հիմնաշարժ տապալմամբ, /356/ ներքսագոյն երկրի թուլացեալ պնդափակ աղխեալ սանդարամետական սահմանին, բարկութեան հողմոց շնչեալ ընդ ջրոցն խաւարայնոց, ի կոհակս անդնդաքակս զթանձրայատակ երկրի զկարծր և զծանրալիր անկշիռ անբաւութիւնն տատանեալ, մինչ յերեսս երկրի ի վեր մղեալ հանդէպ քաղաքին Արտաշատու/ գրքում՝ Արտաշասու/, որ Բլուրն նորուն ասի – 358. իսկ նա առ երագութեան ձեռին ձգեալ զսուսերն՝ եհար զերեսս Ջուանշիրայն, և խլեաց զաչս նորա, և ինքն դարձաւ մեծաւ յաղթութեամբ, եմուտ յամրական տեղիսն: Եւ նոքա յո՛վ և աճապարեցին: - 310. մինչ հանդէպ երեսանալ Աղէքսանդրու ի յանդուգն դիմացուածին, և հայեցեալ ի դէմս Աղէքսանդրու իբր յաստուածոց դիւցազանց՝ զերեսս ի վայր արկեալ զերկիր նշմարէր – 68 յական քթթել ելից դիակամբք սպանելոցն և վիրաւորացն զերեսս դաշտին. – 400. Յայնժամ ելեալ իշխանն Գրիգոր յերեսաց արքայի մեծաւ ուրախութեամբ և անպատում խնդութեամբ՝ և եկն եմուտ յերկիր իւր յիշխանութիւն Վասպուրական կոչեցեալ: - 314. Յայնժամ տէր Գուրգէն առ /306/ չժուժել սրտին, մտրակեալ զքաջ երիվարն յորում նստեալն էր՝ և եհար զգունդն զձախակողմն Տաճկաց և պատառեաց զոռազմն և դարձոյց զերեսս նոցա- 308. Նոյնժամայն ելեալ մեկնեցաւ յերեսաց արքայի այրն այն Բուղայ – 200. որ ունէին մարդկեղէն երեսս, և մեծ էին քան զհաւսն որ առ մեզ լինին - 50. որոյ տեսեալ զբարձրաբերձ վայելչութիւն հասակին և զպատշաճ գեղ

երեսացն, զփաղփեալ գոյնն ի տեսիլ արուսեկի ի մէջ սպիտակափայլ ալեացն պատուաբերի – 204. որպէս յարդ ի հողմոյ վարեալ, կամ ծուխ վատնեալ ի մրրկէ՝ այնպէս կորեան գնացին յերեսաց զօրացն Աղուանից: - 286. սկսան այնուհետև աներկիւղ համարձակութեամբ սփռել տարածանել ի վերայ երեսաց երկրիս ամենայն ազգքն Տաճկաց – 238. սփռեալ տարածանեն հէնս ասպատակաւորս ընդ բոլոր երեսս երկրիս Հայոց – 102.

ԵՐԵՍԱՆԱԼ - մինչ հանդէպ երեսանալ Աղէքսանդրու ի յանդուգն դիմացուածին, և հայեցեալ ի դէմս Աղէքսանդրու իբր յաստուածոց դիւցազանց՝ զերեսս ի վայր արկեալ զերկիր նշմարէր – 68.

ԵՐԵՍԱՆԱԿ - և դարձոյց զերեսանակ երիվարին ընդդէմ նորա, և հասեալ ընդդէմ միմեանց՝ դարձան հասին ի բանակն իւրեանց: - 230.

ԵՐԵՍԱՆԱԿԱԼ - և իբրև մօտ եղև յափն գետոյն՝ քարշեալ ոմն զլայնալիճն, նստելով ընդ դարիւն, և հարեալ նետիւ ընդ բացատն, և երեսանակալ ձեռնն թուլացեալ. կրկնեալ այլ ոմն ճօճ նիզակաւն ընդ նոյն ակն՝ գետավէժ արարին զԱշխէթն. – 272.

ԵՐԵՍՈՒՆ - մինչ կալ մնալ միայն երեսուն արանց ընդ քաջին Վահանայ, Մերշապուհ և Յաշկուր Արծրունիք, և Կամսարն Ներսէհ, և ի տանէն Ամատունեաց՝ զորոց զանուանսն անգիտանամ – 134.

ԵՐԵՍՈՒՆ ԵՒ ՉՈՐՐՈՐԴ - և ինքն ամբարձ զձեռս իւր յերկինս, յորդառատ արտասուօք եկաց յաղօթս, ասելով զերեսուն և չորրորդ սաղմոսն և զութսուն երկու – 230.

ԵՐԵՒԵԱԼ - դա աւադիկ արմատ դառնութեան ի վեր երևեալ, և բազումք պղծին նովաւ: - 254. Երևեալ նմա յայնժամ ի բանտին այր մի գեղեցկատեսիլ ի կերպարանս ալևորի, լուսակիզն փայլմամբ՝ ասէ ցԳուրգէն – 318. Եւ էին ի կասկածի ի մէջ բանակին ի հազարապետէն, զի յայտնի երևեալ լինէր զոր խորհէրն վասն նոցա Ահմատն: - 344. յոյր ձեռն բազում արութիւն նահատակութեան երևեալ լինէին ի մարտս պատերազմաց և ի հանդէսս ճակատեցելոց ի միայնամարտիկ զինուորութեան: - 170.

ԵՐԵՒԵԼ - այլ և ոչ հուր մեկնեալ յամպոյ, ապա թէ ոչ՝ հարկ էր և ի գիշերի երևել. – 32.

ԵՐԵՒԵԼԻ - Եւ արար նմա հաւատարմութիւն յոյժ գրով, և կնքեալ աղիւ ըստ սովորութեանն իւրեանց երդումն, և խնդրեաց ի նմանէ զօր ինչ սակաւ յերևելի մարդկանէ, յորս ինքն վստահն էր: - 154. և եհան զնոսա յատենէն հոյակապ և շքեղ և երևելի պատուով ի ձայնս երգոց և ի հնչիւնս փողոց. – 314. և ետ տանել ընդ առաջ նորա նժոյգս մեծազարդս և երևելիս, և երգեցիկս և գովասացս և բազում գործիս երաժշտականս առաջի և զկնի՝ մինչև եմուտ ի բանակ նոցա: - 288. և խոստանայր շքեղ և երևելի կացուցանել ի մէջ աշխարհակոյտ ամբոխից ի դրան արքունի – 204. Եւ կացոյց զնա իշխան յիւրում հաւատարիմ տեղւոջ, և այնպէս բարեձևագոյն ճոխացոյց զայրն երևելի: - 308. և չորեքվտակեան անյաղթ և զօրաւոր գետովք ելանէ յաներևելոյն յերևելի աշխարհս: - 20. և սպանանի Գուրգէն իշխան որդի կորապաղատին նենգութեամբ ի զօրագլխացն Ահմաթայ, այր քաջ և երևելի և քաջայայտ ի մէջ Հայաստանեայցս: - 358. Զի ահա ես զարթուցանեմ ի վերայ ձեր զազգ դառն և զերագ, որ գնայ ընդ լայնութիւն երկրի, ժառանգել զխորանս որ ոչ իւր են, ահեղ և երևելի: - 200. զի էին ազգք ճոխք և երևելիք, քաջք և անուանիք, և ամենեցուն պատկառելիք – 98. յայնժամ մերկացեալ և ի բաց եդեալ զաշխարհական պատրանաց զբաղումն՝ և էանց գնաց ի վեր քան զերևելիսս – 284. ոչ յառաջանայր ի բարձր նախագահս ճոխանալ երևելեօքս և /*նստէր* / լքանելեօքս – 94. Ուստի պարտ իսկ էր նախ զանձանց և եթ գիտել, և ապա յերևելեացս աստի զճարտարապետն սոցա իմանալ. – 54. Սահակ որդի Վաչէի կացեալ ի դրան Արտաշէսի շքեղ և երևելի ճոխութեամբ – 90. սուրբքն ոչ եթէ զերևելի տեղիս ախորժեն, զի թէ ոչ այսպէս, ո՞չ նոքա զնեղ և զանձուկ կեանս կան մահու չափ,,: - 100. սրբոյ թագաւորին և քաջ նահատակին Տրդատայ զբարիոք պատերազմեալ ընդդէմ անմարմին և մարմնաւոր պատերազմողաց, փոխի յերկրաւոր աշխատութեանցս ի հանգիստ, մեծաւ պատուով թագաւորական շքեղ և երևելի դիւազարդութեամբ – 96. Ցոյցք ժամանակացս այսոցիկ, ըստ

որում յառաջագոյն ասացաք, որ յաւուրց անտի Բէլայ մինչև ի Նինոս՝ երևելիք ինչ և նշանաւորք ի /42/ մատենիցն առաջնոցն ոչ երևի, թերևս ի բազում խափանմանց: - 44.

ԵՐԵԻԵՑԵԱԼ - Ոչ կարծողականս ինչ ըստ առաջնոցն Բէլայ ասացելում, կամ այլոց ստուերականացն երևեցելոց երազականաց և խաբեբայ դիւաց, այլ ձեռագործ մեռելականս իսկ եցոյց ի պաշտօն – 40.

ԵՐԵԻԻ - Նախ առաջին՝ զի յետ աւուրց ինչ, իբր անագան իմն այլ ոչ նախապատիւ և կարևոր. և զայն արատաւոր, այլ ոչ անարատ՝ երևի յասացելոցն՝ եթէ ուղիղ մատուցանես և ուղիղ ոչ բաժանես՝ մեղար: - 24. ոչ ստեղծեալ յումեքէ, այլ որպէս երևիդ՝ նոյնպէս էր. և կայ մնայ, և զմարդ ինքնածին: - 48. քանզի յետ ջրհեղեղին ոչ երևի լինել դարձեալ որդիս նահապետին. – 30. Ասէ, ,,զի՞նչ է նոր հաւատդ, որ այժմ ի քէն երևի. եթէ այլ ևս յաւելցիս ասել՝ անձին քում դու եղիջիր պարտական,,. – 160. և զոր օրինակ ոք զբոլոր անդամս մարմնոյ յօշիցէ ի մասունս, և ոչ երևի տեսակ կենդանի մարդոյն, որպէս է գոյացութիւն խառնուածոյն. – 194. և ի դիմաց ձերոց երևի, զի զօրութիւն բազում գոյ ի ձեզ, զի այդչափ վնասս գործեալ է ձեր առ իս - 244. Ցոյցք ժամանակացս այսոցիկ, ըստ որում յառաջագոյն ասացաք, որ յաւուրց անտի Բէլայ մինչև ի Նինոս՝ երևելիք ինչ և նշանաւորք ի /42/ մատենիցն առաջնոցն ոչ երևի, թերևս ի բազում խափանմանց: - 44. քանզի սուրբ նահապետացն տասանց բնաւ ոչ երբէք ումեք երևի ասել ի Մէջերկրայս ունել բնակութիւն: - 30.

ԵՐԵԻԻ - առ սովաւ Ատղաս աստեղագէտ երևեցաւ: - 56. զոր ոչ միայն Յոյնք՝ այլ և այլազգք ոչ երևին այսուիկ նախկինք – 18. Այնպիսիք և առ սովաւ երևեցան. – 158. առ սովաւ Պիգասոսն երեւեցաւ – 58. առ սովաւ Պրոմիթէս այր իմաստուն երևեցաւ: - 56. Բայց ոչ ետ տեղի Գուրգէն այսմ՝ յերկուց պատճառաց, մի՝ զի մի՛ ապստամբ երևեցայց Տաճկաց բռնաւորին – 316. Եւ առ վտանգի երկիւղի զօրավարին՝ աձին ի մէջ զիրս տեսլեանն, որ երևեցաւ յերկնից հրեշտակ Աստուծոյ. – 234. և գրեթէ /գրքում՝ գրէթէ/ ոչ ամենևին ուրեք երևեցաւ այնպիսի ահաւոր տեսիլ զօրու և սպառազէն կազմութեան՝ ամենայն թագաւորաց, որ կացեալ էին ընդ ծագս տիեզերաց. զորոյ սաստիկ և ահագին որոտումնն և ճայթումնն և փայլիւն զինուցն, և որ ինչ յայնժամ զարդարեալ և զինեալ պատրաստեցան զօրքն Տաճկաց: - 284. և լեառնն իբրև ի հրոյ վառեալ երևէր: - 232. զի և եօթամբք իսկ շարագրեալք չարիւք ժանդացաւ վիրագն այն ի վնաս, թէ և միատեսակ երևեսցի. - 24. զի և հետք ևս յիշատակի այլոց անուանեաց մի երևեսցի, բայց ինքեան միայնոյ: - 44. Իսկ Հասան ըստ յանձնառութեանն գնաց մեկնեցաւ ի Դերանկէն, եմուտ առ Գագիկ յամուրն և զտրտունջն զԴերանկէն հաւատարմացոյց առաջի Գագկայ, որ դիւրաւ առ հաւատալն հաստատնագոյն երևէր. – 350. Նաև յութիցն մտելոց ի տապանն ոչ ամենէքին ընտիրք երևեցան -32. որ և ոչ տեղի գերեզմանի անգամ երևեցաւ նոցա մինչև ցայսօր: - 402.

ԵՐԵՒՒԻՄՆ - յորոյ աւուրս Փրկչին մերոյ տեառն Յիսուսի Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ մարմնով յաշխարհի երևումն եղև - 76. տեսանեն զկողմանս արևելից, դաշտ յոյժ մեծանիստ, լայնատարած, հարթայատակ, անվայրափակ առ ի սահման, անբաւական ի տեսութիւն աչաց, սաստիկ լուսով զարդարեալ ի գիշերի, բազմակերպ երևմամբ – 48.

ԵՐԵՔ - Բայց աղերսեալ թագաւորն զարս պատուականս, զՎասակ և զՏաճատ և զԳոտեր, որք էին ի մեծ նախարարութենէ տանն Արծրունեաց՝ զի զժողովն ընկալցին ընդ երից սուրբ ժողովոցն: - 132. և անհակառակող գտեալ բարուք՝ բաժանեն զաշխարհս յերից մասունս. – 360. Եւ դէտն ազդ արարեալ զօրացն այլազգեաց՝ վառեն և նոքա ընդդէմ նոցա ի պատերազմ, և ի դիմի հարեալ միմեանց և հատանէին յերից առաջս: - 178. Եւ եղև զկնի երից աւուրց անցանելոյ ետուն թուղթ մի տանել առ Գուրգէն, գրեալ Բուխայի լի դառնութեամբ, կնքեալ մատանեաւ արքայի, իբրև այն թէ ի դիմաց արքային և յարքունուստ եկեալ. – 236. և երկից և երից և բազում անգամ զնոյն հաստատեցին երդմամբ, զի անվեհեր համարձակութեամբ եկեսցէ առ նոսա. – 226. և զայն երիս ամս կերակրեալ լինէին սուրբքն ձեռնարուեստիւք իւրեանց, որպէս զնոյն ինքն

զաստուածազարդն Պօղոս, թէ ,,զպէտս իմ և որ ընդ իսն էին՝ պաշտէին ձեռքս այս,,: - 252. և զի հաւասարութիւն երից ազգացն, այսինքն որդւոցն Նոյի, կարգաւ կանոնեալ դրոշմեալ կան յոլովից գիրս ոչ է մեզ հարկաւոր զնոյն երկայնաբանութեամբ երկրորդել: - 12. և թէ նոքա յերիս կամ ի չորս կամ ևս աւելիս բաժանեալ օգնական առնիցեն իւրեանց զամուրսն՝ մեծ աշխատութիւն քեզ հասուցանիցեն, և ամենայն խորհրդոց քոց խափանիչք /212/ գտանիցին – 214. և ի ձէնջ խնդրեցից երիս ինչս, և լուարուք ինձ – ի բաց արարէք յաշխարհէ զսուր և զհուր և զգերութիւն, և յերիցդ օգուտ գտանէք. – 144. Եւ ծնան նորա երիս որդիս, Սարգիս որ և Աշոտ՝ ՅԻԶ թուականութեանն Հայոց, Խաչիկ որ և Գագիկ ՅԻԸ, և Գուրգէն. մանկունք կայտառք և գեղապանծք և բարենշանք և ամենեցուն ցանկալիք. ծնաւ և երկուս դստերս: - 338. Եւ կացեալ սուրբքն ի կապանս զերիս ամս ի ներքին բանտին: - 252. Եւ յետ այնորիկ ի բազմանալ որդւոց մարդկան՝ յերիս մասունս և զերկիր բաժանեալ, ըստ ասացելումն Հերոդոտեայն – 34. և սուր ի գործ արարեալ զերիս աւուրս՝ սպառեցին զամենայն մարդ ի քաղաքին. – 142. Իսկ ի մէջ երեքարմատեան գոգաձև հովտին փոքու, որ յերից բլրոցն խոնարհի՝ շինէ աշտարակ բարձրաբերձ փորուածոյ միջոցաւ – 88. Իսկ ոմանք ասեն ի Ղաւոդիկեայ Փռիւգացւոց շինեալ տապանին, որ յերից մասանց երկրի՝ Ասիական կոչի կողմ. և յոյժ անհաւաստի են ասացեալքն.- 30. հարուստ մի հեռի զքարանցն տաշելոյ զհոլովումն բերելով առ տրամադրութիւն կոչարանին իբրև ասպարիսօք երիւք, զբացագոյնն մօտագոյնս գործելով սայլիցն հոլովմամբ. – 396. Նոյ ծնանի երիս որդիս, զՋրուան և զՏիտան և զՅապիտոսթէ, որ են Սեմ, Քամ և Յաբէթ: - 14. Նոյնպէս բանայ, որպէս և այլ թռչունք և գազանք՝ բնաւորեալ բաժանեն զժամանակս տարւոյն յերկուս կամ յերիս ամարանոցս և ձմերանոցս ինքեանց կենաց պաճարին – 262. որպէս ասաց Քրիստոս,եթէ ,,ուր երկու կամ երեք ժողովեալ են յանուն իմ՝ անդ եմ և ես ի մէջ նոցա,,: - 250. որպէս ժողովուրդն Աստուծոյ առ գետսն նստէին և լային ի յիշելն իւրեանց զՍիօն, և կամ իբրև զնոյն ինքն զերիս մանկունսն, կապեալք և արկեալք ի հնոց նեղութեան – 252. քանզի բանականն յերիս յայսոսիկ տեսանի, ի հրեշտակս, ի մարդիկ և ի դևս. այլ ոչ ի հաւս կամ ի յայլ կենդանիս: - 52.

ԵՐԵՔ ՏԱՍՆԵԱԿ - նիզակակիցք միմեանց եղեալք երեք տասնեակք թուովն, զսուրբ Երրորդութիւնն յօգնականութիւն /134/ իւրեանց վերաձայնեալ՝ լքին զօգնականութիւն մարդկան. – 136.

ԵՐԵՔԱՐՄԱՏԵԱՆ - Իսկ ի մէջ երեքարմատեան գոգաձև հովտին փոքու, որ յերից բլրոցն խոնարհի՝ շինէ աշտարակ բարձրաբերձ փորուածոյ միջոցաւ – 88.

ԵՐԵՔԵԱՆ - անդ հասեալ քաջացն մերոց եղբարցն երեցունց ազատագունդ սակաւաձեռն գրոխիւ ի ձմեռնային ժամանակի, և ընդ լրթնատեսիլ լուսոյն վազս ի վերայ եղեալ՝ հանին ընդ սուր յոլովս քան թէ սակաւս: - 372. Որում ունկնդիր եղեալ երեքեան նախարարութիւնքն առն իմաստնոյ Վահանայ Ամատունւոյ՝ գան զկնի նորա անկասկած համարձակութեամբ – 98. որպէս գրեալ աւանդեցաւ մեզ այս ի չորրորդ դրուագի խոստաբանեալ պատմութեանն Մովսէսի Խորենացւոյ, վերադարձութեան ի վերայ երեցունց դրուագեալ հատուածին – 122.

ԵՐԵՔԹՇՈՒԱՌԵԱՆ - Նոր ոմն Նաբուզարդան կամ Զամրի յայտնեալ ի յաղանդոյն Նեստորի, երեքթշուառեան վատաշուէր, վատմիրհ, զազահութեանն չարիս ախտացեալ՝ սպրդեալ եմուտ ընդ մութ գիշերին յամրական պարսպեալ բլուր, և անցեալ ի սուրբ կոչարանին օթագացեալ. – 378.

ԵՐԵՔԻՆ - Եւ քանզի էին երեքին սոքա անքակ անխզելի առ միմեանս, զմիաբանական կապակցութիւն շաղկապեալ, Աշոտի և Գագկայ և Գուրգինայ, որդիք Դերանկին – 364.

ԵՐԵՔԿԻՆ - Որոց կապեալ զԳուրգէն երեքկին կապանօք և դարձեալ ի պարանոցն եղեալ շղթայս՝ յղեն ընդ Ատրպատական Պարսից և տան ի բանդ ընդ կապեալսն. – 318.

ԵՐԵՔԿՆԵԼ - և նորա ոչ հաւատայր երթելոց կոչնականացն, մինչև կրկնեաց և երեքկնեաց. – 272.

ԵՐԷ - Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … դու երէ վայրի՝ և մեք որսորդք, դու թռչուն՝ և մեք ի բարձանց ի վայր իջուցանեմք և վարմ ձգեալ. – 280.

ԵՐԷՑ - այլ ես ոչ երկեայց ի ժողովելոց երիցանցդ Հռոմայեցւոց, որ գումարեալ գան ի վերայ իմ: - 138. ասէ ,,երէցդ այդ եկեալ է զհետ գերելոց քրիստոնէիցն՝ հակառակ կալ հրամանաց արքայիդ և օրինաց Մազդեզանց և Արեաց – 104. Գնայ զկնի նոցա և երջանիկն Զուիթայ երէց յԱրտաշատէ զկնի հաւատացեալ Հրէիցն – 104. Երէց մի Շապուհ անուն, և մի ոմն յոամկաց ձորոյն՝ լնուլ զթիւ գնդիցն - 202. և ահա Ապումուսէ, որ ճանաչէր երիցու որդի՝ հանդէպ նոցա ել պատերազմ և հանդիսացաւ ընդդէմ նոցա. – 284. Եւ երթեալ հասանէ ի գիւղակ մի Երանգանի անուն առ մոնազն մի, որ էր երէց վանիցն:- 320. և տիրէր յայնժամ մեծի կողմանն Աղուանից Ապումուսէ ոմն, որում վերծանութեանն յայտնութիւն՝ երիցու որդի ճանաչէր: - 276. Զընդ նոյն ժամանակս և Նաւատիոս երէց ի Հռովմ առաքէր ընդդիմակս Եղկղեսիանոսացն – 256. կոչեաց զերիցունսն նորոյ կտակիս, զեպիսկոպոսս և զքահանայս, առաջի արկեալ զհաւատոցն կատարելաբանութիւն, զմկրտութեանն լուսաւորութիւն. զառեկելոցն յապաշխարութիւն, զյոյսն յետ վախճանին, զմարդասիրելն Քրիստոսի - 386. յղէ առ Գուրգէն զՎահան Արծրունի և զվանաց երէցն Թէոդորոս զգլխաւորն Հոգեաց վանից, ասէ. – 330. Առ սոսա գնացեալ Գրիգորէս երէց/գրքում՝երեց/ որդին Վրթանայ՝ քարոզեաց նոցա զբանն կենաց. – 274.

ԵՐԹԱԼ - ,,արիք երթայք առ զօրավարն, տեսէք հաւաստի, և ի վերայ հասեալ գիտասցուք, թէ ի՞ւ իւիք կարասցուք հաճել զմիտս նորա ի խաղաղութիւն,,: - 214. ,,արջք գիսակագեղք սպիտակայեղցք որջացեալ ի պրակս անտառախիտ մայրեացդ. արդ թէ հաճոյ թուիցի՝ երթիցուք որսալ զնոսա,,. – 100. ,,զօր գումարեա, գունդ կազմեա, խաղացո երթալ մտանել յերկիրն Հայոց: - 196. ,,իսկ եթէ եկեսցէ առ իս գիր յարքունուստ, կնքեալ մատանեաւ արքայի. և իցէ գրեալ ի նմա հրաման՝ գալ ինձ առ քեզ կամ երթալ յարքունիսն՝ ոչ ելից արտաքոյ հրամանաց նորա: - 286. ,,ձայն իմն ահաւոր հրեշտակի անկեալ ի վերայ իմ՝ հրամայեաց երթալ պատգամաւոր յազգն իմ, ցուցանել զԱստուած արարիչ երկնի և երկրի. առնուլ ինձ անուն գլխաւորութեան, և զստութիւն հաւատոց որ ի կուռս՝ յանդիմանել և քակտել,,: - 158 ,,յարուցեալ երթիցես դու ինքնին և քեզէն լուիցես ի նմանէ զոր ինչ ախորժիցէ, և բարձցի ի քէն ապստամբութիւնն, զորմէ կարծեն ապստամբ լինել ի թագաւորէն,,: - 214. ,,որդեակ, ի վախճանելս իմում մի կայցես յայսմ աշխարհի, զի մի կորուսցես զկարգ քո ի մէջ անհաւատից, այլ երթիցես ի կողմանս Եգիպտոսի՝ բնակել ի մէջ բազմութեան եղբարց, զի շահեսցիս զոգիդ քո,,: - 162. Այլ այժմիկ ի կարգ բանին երթիցուք: - 26. բայց սա յերթալ և ի դառնալ իւրում նովին մտօք և նովին մոլորութեամբ վարեցաւ, լրբեալ լի թշուառութեամբ. – 248. գուցէ ակամայ երթալովն, և նեղիչն աշխատելով ի պահելն՝ յաճախեսցէ ի վնաս և ի քէն, և օճան բարւոյ յայնմ հետէ ոչ ևս ումեք հասցէ գտանել,,: - 216. ԵՐԿՐՈՐԴ ՆՈՐԻՆ ԵԻ ԵՐԹԱԼՆ ԳՈՒՐԳԷՆԻ ԶՀԵՏ ԿՈՉՈՂԱՑՆ ԲՈՒԽԱՅԻ ԵԻ ՈՐ ԻՆՉ ԳՈՐԾԵՑԱԻՆ, ԵԻ ԹՈՒՂԹՆ ԻԲՐԵԻ Ի ԴԻՄԱՑ ԱՐՔԱՅԻ: - 234. Եւ ազատորերոյն Վասպուրականի աղերսեալ՝ մի երթալ զայն ճանապարհ, առաջի դնելով զախտակրելն՝ նորա ընտրեալ զմահ ի վերայ քեռոյն իւր, քան զկեանս կեղակարծ ինչ խորհել զնմանէ: - 384. և կորապաղատին ընդարձակեաց ելանել, զի երթիցէ ուր և կարասցէ հասանել ըստ յաջողելոյ իրին: - 348. Եւ ուժեղացեալ ցաւոյն խստութեան որովայնացաւածութեան՝ երթալ մտանէ ի քաղաքն Նախճաւան – 384. և այլ ոմն յարտաքին իմաստնոց ասէ, ընդ աներկիւղ ի ճանապարհ մի երթալ: - 354. և արձակեաց զզօրս իւրաքանչիւր զօրագլխօք եկելոց առ նա յամենայն ազգաց յաշխարհէս /գրքում յաշխարէս/ Հայոց՝ երթալ ձմերել յիւրաքանչիւր տեղիս բնակութեանց – 262. Եւ Գուրգէն ելեալ գնաց փութանակի անյայտ առնել զինքն, մինչև յաջողեսցի ըստ կամաց Քրիստոսի յո՛վ և երթիցէ: - 320. Եւ եթէ քոյին կամաւ երթիցես՝ թերևս օգուտ բազմաց և անձին քում եղիցի. – 216. և երթալ զետեղի ի Նախճաւանն աւանի յոստանին Վասպուրական աշխարհին: - 84. և երթային մի մի նոյնպէս և դառնային: - 370. Եւ երթայր

աներկիւղ համարձակութեամբ, քաջալերեալ ի միտս և խորհուրդս իւր ըստ պնդութեան արութեան իւրոյ քաջ նահատակն Ապումուսէ: - 288. Եւ երթայր զհետ և սատակէր զնոսա անչափ զօրութեամբ. և բազումք այն էին, որ մեռանն ի սրոյն Գուրգէնի քան որ մնացինն. և զօրքն զհետ մտեալ մնացելոցն հանին յերկրէն իւրեանց: - 308. և զայլ բազմութիւն զօրացն առեալ ընդ իւր՝ երթայ ընդ սահմանս Ապահունեաց – 202. և զերթալն Մեսրովպայ և Վարդանայ ի Յոյնս առաջի արկանէին, և զգալն Անատողեայ և զշինել քաղաքին ի Կարին գաւառ: - 118. և թագաւորն Լիդէացւոց ճեմս առեալ երթայր զկնի զօրուն: - 66. և ինքեանք զզօրսն ամենայն մեկնեցին երթալ ի վերայ գնդին Հայոց – 226. և ինքն ել գնաց երթալ մտանել ի քաղաքն Դուին, ձմերոց ինքեան պատրաստեալ զնա, մինչ ի ժամ գարնանայինս, ունելով ընդ իւր կապեալս բազումս. – 240. Եւ մինչ երթայր և խորհէր՝ խոցեալ նորա երիվարն, և յանկարծակի այն ինչ ոտն երիվարին շաղեալ ընդ փոքր թուփ մի, որպէս ասեն, զուլումբեալ ի վերայ գլխոյն ջարդեալ զողն ու լարն՝ ի բաց ընկէց զհեծեալն զքաջ զօրավարն Ապումկդէմ: - 304. Եւ մինչ նոքա կային մնային հրաման ինչ ընդունել յարքունուստ՝ /286/ դարձան հրեշտակքն և եկին փութանակի, և բերին թուղթ յարքայէ առ Ապումուսէ՝ գալ ի հնազանդութիւն նոցա և երթալ առ Բուխայ. – 288. և մինչև հասեալ առ զօրագլուխսն, այլ ի բացեայ երթայր հեռագոյն ի նոցանէ իբրև յերկու մղոնս – 228. Եւ յարբունս հասելոյ Արտաշէսի՝ երթալ գնայ առ Արտաշէս Պարսից արքայն – 84. և յերթալն նորա և ի դառնալն՝ գայ գտանէ վախճանեալ զթագաւորն Արտաշէս ի Մարինդ – 92. և չոգան ի բանակետղ իւրեանց մեծաւ յաղթութեամբ, ուրախացեալ անտրտում խնդութեամբ – 282. Եւ վասն այսր ամենայնի հարկ է քեզ երթալ, զի և կարծիք ապստամբութեանդ բարձցի – 216. Զի ահա բարեկամացեալ էր Խուրան Հայր Վաչէի և եղբայր Արշաւրի ընդ Արտաշէսի Պարսից արքայի յերթալն Աբգարու ի Պարս, և եդեալ են դաշինս ի միջի. – 82. զի երկիր ի շինութեան լինելով և ի խաղաղութեան՝ և հարկք արքունի կանգուն երթիցեն: - 186. զի ինքն երթիցէ յարքունիս կեղծոտելով զասստկութիւն ձմեռնային ժամանակին ի վերայ եղելոյ և զխստութիւն հիւսիսային օդոյն սառնամանեաց, անընդել զինքն այնոցիկ վարկանելով: - 186. Ընդ որ ոչ հաճոյացեալ Գուրգենայ երթալ ի Յոյնս. բայց հաւանեցուցեալ զԳրիգորն տալ զբերդն ցզօրավարն, և հաճեսցի զմիտս թագաւորին: - 302. ժամ տուեալ ի գլուխ հանել, յոր չոգանն զգործ պատերազմին: - 328. Իսկ Երուանդ պահեալ զերդումն հօրն նորա՝ թողացուցանէ երթալ բնակել և կեալ ուր և հաճոյ թուիցի. – 84. Իսկ թագաւորն գրէ առ զօրավարն թերևս կարասցէ հաւանեցուցանել զԳուրգէն՝ երթալ ի թագաւորական քաղաքն առ կայսր, և մեծաց պարգևաց և պատուի և գահու յառաջագոյութեամբ ընկալցի պարգև ի թագաւորէն: - 302. Իսկ թագաւորն Հայոց Սմբատ անպատկան վարկանելով զերթալն Աշոտի առ Աւշին, մի՛ գուցէ արդեօք և այլք դրդուիցին յիշխանացն զնորայն հետեւել ուղևորութիւն, և արգելուլն զԱշոտ՝ չանսաց ումեք: - 362. իսկ թագաւորն հրաման ետ՝ երթալ գնալ ի սահմանաց իւրոց. – 156. Իսկ իբրև եմուտ տիկինն ի բանակն և եկաց առաջի զօրավարին՝ խօսեցաւ ընդ նմա ըստ պատշաճի իրացն յոր պէտս չոգան: - 226. խորհուրդ չար ի մէջ առեալ և զբարեկամութիւն կեղծաւորեալ, որպէս յերէկն և յեռանդն՝ և յանձն առնուն երթալ առ զօրավարն, խնդրել խաղաղութիւն. – 210. յոր դիմեալ երթայր՝ /228/ անկանել ի ժանիս արիւնարբու գազանացն: - 230. Նա թէպէտ և զչարացաւ ընդ եղեալսն՝ սակայն զանգիտեաց թողուլ զնա երթալ, ակնածելով ի չարայոյզ ազգէն Իսմայէլի, զի դեռ ևս տիրէր բռնութիւնն, և գերեալքն և հայրն իւր սպարապետն յարքունիս էին: - 316. որ ապա ի /80/ գնալն տիկնոջն յԵռւսաղէմ՝ Վաչէ և Արշաւիր երկեան երթալ առ Սանատրուկ – 82.

ԵՐԹԱԼՈՑ - Արդ եթէ Սողոմայեցիքն, որ հրով զվրիժուցն հատուցին փոխարէնս, և դարձեալ տանջելոց են՝ որ բովանդակ չարիւք անդր երթալոց են ո՞րպիսի ակնկալութիւն տանջանաց զանց արասցէ զնոքօք. – 336.

ԵՐԹԵԱԼ - երթեալ տուայտի ի դրան Մարաց Դարէհի, մինչ զգալ վասն նորա Երուանդայ. – 84. և անդ Խուրան բազում նահատակութիւնս և յաղթութիւնս կատարեալ զօրականօքն որ ընդ

նմա երթեալ էին յաշխարհէս Հայոց. – 80. և անդ կեցեալ և մեռեալ անձամբ զիւրովի երթեալ, ըստ սահմանելոյ ի վերայ նորա բանի առնն Աստուծոյ սրբոյն Ներսէսի: - 102. և երթեալ ի բուրաստանն՝ գտին զնա ի թաւի անդ ղուղեալ, կալան զնա և եկին աճին զնա ի դախղիճ անդր: - 152. Եւ երթեալ Աշոտ ոչ խորհրդական իմացուածովք մտանէ ի լեառնն. – 90. և երթեալ բնակէ առանձնապէս ի Գողթն գաւառի ի տեղւոջ վարդապետութեան սրբոյն Մեսրովպայ, ճգնասէր հրեշտակակրօն վարուք, երանելի մարդկան և ահարկու դիւաց: - 120. և երթեալ ի թաւ պուրակս բուրաստանացն, մտեալ ի ներքոյ թաւ թփոյ ծաղկոցն որ էր մուրտ բազում ղուղեալ դադարեաց: - 152. Եւ երթեալ հասանէ ի գիւղակ մի Երանգանի անուն առ մոնազն մի, որ էր երէց վանիցն:- 320. Եւ իմ զհետ երթեալ բանից նորա հարցանէի՝ ո՞ւր ուրեք ասէք լինել զերկիրն զայն անծանօթ. – 48. Եւ յայնմ ժամանակի երթեալ ժողովէին ի քաղաքն Եդեսացւոց արք ԺԲՌ յամենայն ցեղիցն Իսրայէլի զի տեսին եթէ մեկնեցաւ անտի զօրն Պարսից, և թողին ի բաց զքաղաքն. – 156. և նա երթեալ առանց մեր հրամանի թագաւորեաց, և զմեր գանձս մեզ ընծայ մատուցանէ, ոչ գիտելով եթէ համարս խնդրեցից գանձիս այսմիկ, և ոչ դադարեցից մինչև առից զնա ի բուռն իմ,,: - 142. և նորա ոչ հաւատայր երթելոց կոչնականացն, մինչև կրկնեաց և երեքկնեաց. – 272. և ոչ գիտացին զօրն Պարսից զդարձն Հայրակղի ի վերայ նոցա՝ մինչև երթեալ խառնեցան և բախեցին զմիմեանս պատերազմօք: - 150. Զկնի այսորիկ յառաջ խաղացեալ Ահմաթ և որ ընդ նմա կայսկազենիցն գունդք, երթեալ մտանել ի քաղաքն Դուին, թերևս կարասցէ ի կատարումն՝ զոր ինչ խորհեցան՝ հասուցանել զչարիսն: - 344. էր երթեալ ընդ նմա և մեծն Ներսէս կաթողիկոսն /98/ Հայոց. – 100. էր ընդ մեծ նախարարսն երթեալ և Տիրոց, - 94. Իսկ Բուխայի առեալ զբազմութիւն զօրացն իւրոց՝ իջանէ ի դաշտն Գարգարացւոց, և երթեալ մտանէ ի քաղաքն մեծ Պարտաւ: - 276. Իսկ Խոռեմայ առեալ զզօրսն երթեալ ի թագաւորանիստն, հրաման տուեալ այլոց ոմանց՝ սպանին զտղայ թագաւորն զԱրտաշիր:- 154. Նա և մայր իշխանին Աշոտի, քոյր Սահակայ և Բագարատայ իշխանին Տարաւնոյ… երթեա՛լ ընծայիւք բազմօք յանդիման լինէր Յովսէփայն և խնդրէր զհաշտութիւն և զխաղաղութիւն հաստատել առ որդիսն իւր և առ բոլոր աշխարհն Վասպուրական: - 186. նոքա երթեալ մտին անդ, փակեցին զդրունսն և ամրացան ի նմա և սկսան ապստամբել ի Հռովմայեցւոց տէրութենէն: - 156. Որոյ երթեալ առ Շապուհ յիշեցուցանէ նմա զհարազատէն իւրմէ Մեհուժանայ՝ միամիտ և հպատակ /108/ լինիլ արքայի, և զպատերազմացն գործ և զբազում աւարառութիւնս և զգերփանս Հայոց աշխարհիս ի Մեհուժանայ, և զմահն նորա ի ձեռանէ քաջին Սմբատայ Մամիկոնէի- 110. քանզի ասեն զկնոջէն, յորմէ նեռնն է ծնանելոց՝ ճանապարհորդել յԵգիպտոսէ յաշխարհն Պաղեստինացւոց, և ցանկացեալ տեսանել զարձան կնոջն Ղաւտայ երթեալ դադարէ անդ հանգստութեամբ. – 158.

ԵՐԻՋ ԳԵՕՂ - Իսկ նոքա պատահեալ Պարսից ի գետոն Երիզ կոչեցեալ, իբրև մրրիկ զփոշի պտուտեալ, իբրև հուր ընդ եղէգն ընթացեալ՝ սուր ի վերայ եղեալ վանեցին զբազումն քան եթէ զսակաւս – 136.

ԵՐԻԿԱԻ ԲԵՐԴ - զոր ոչ անուննկնդիր լեալ ընդունի զհայցելին, առնելով հարկս և պատանդս, և զբերդն Երիկաւ Հաղացովտի, զոր հանեալ էր մանազաւեցոյն ի բերկրացոյն. – 382.

ԵՐԻՎԱՐ - զնիւս երիվարացն երկաթապատ պնդեալ – 208. Ազդ լինէր յոմանց գրումն անյայտիցն, թէ ,,այս ոմանք այսորակ երիվարօք յայս նիշ նիւս կեղթում, ի մէջ բդեղի պահարանեալ նամակ տանին ընդ կողմն Ապահունեաց. արդ զգուշացիր ճանապարհիդ,,. - 340. այլ տեսից զքեզ զինու և աղեղամբ և սրով, քաջ արամբք և ընտիր երիվարօք. – 278. այնպէս թուէր ի խխնջել երիվարացն և յերագ ի վերայ դիմելոցն: - 228. Աշոտ մտրակեալ զիւր ասպայզինեալ երիվարն սպառազէն կազմեալ ի մարտ պատրաստել – 334. Բայց տիկնայքն և հարճքն և ամենայն որդիքն արքայի և արքունի երիվարացն՝ էին անդէն ի Վեհկաւատ. – 150. Բայց քանզի խոնջեալ երիվարացն ի յերկայնագոյն ընթացիցն և վասն թանձրամած ձեանն կուտակմանց պակասեալ ուժոյն երիվարացն – 372 Ելեմացիք, ասէ, առեալ զկապարճս, հեծեալ յերիվարս. – 210. Եւ /106/

նոյնժամայն հուպ ընդ հուպ ի դիմի հարեալ Մեհուժանայ և կարթակոտոր զասպազինեալ երիվարն արարեալ քաջին Սմբատայ՝ տոռն արկեալ ի պարանոցն Մեհուժանայ ասէ. – 108. և աճապարեալ Գուրգէն հեծեալ յերիվարն. – 306. և երիվար մարզպանին պակասեաց առ վազսն – 402. Եւ զգեցոյց նոցա հանդերձս և կանգնեաց նշանակ իշխանական և էած սուսեր ընդ մէջ և կամար ականակապ և երիվար ընտիր մեծազարդ. – 314. և աղաղակեալ զկնի նորա՝ զի թերևս ի լուր ձայնին և ի փայլումն զինուցն և ի շողալ սուսերին և ի խխնջիւն քաջ երիվարին և ի վազս երագութեանն ուժոյ ազդ լինիցի և դարձցի ի ձայն նոցա և ծանիցէ, և դարձցի ի կորստական ճանապարհէն – 228. Եւ այն ինչ ընդ ջեռնուլն արեգականն, մինչ ազևորեալքն մտանէին զառաջեաւ ամիրային, որպէս որսոյ ինչ պատճառանօք հեծեալ յընտիր երիվարս հանդերձ մերձաւոր հարազատօք իւրովք և ազատովք յընտրելոցն Վասպուրականի՝ ելեալ մեկնեցաւ իբրև վտաւանս երկուս. – 342. Եւ առ չժուժեալ այնպիսի վտանգաւոր նեղութեանն, արիաբար հասեալ ի կիրճս ձորոյն և մերկացեալ զսուսերն՝ յարձակեցան ի վերայ երիվարացն – 220. և աստի և անտի երիվարի փորոյն տախտակագործ գրգեալ ըստ փորոյն չափու մածուցեալ ի ձև վահանի զգործ արուեստի զինուն ցուցանեն: - 208. Եւ բարձեալ զօրքն Հայոց դիակապուտ արարեալ զզարդ և զզէնս զարի արանց և զքաջ երիվարաց, առեալ աւար բազում՝ գնան յիւրաքանչիւր տեղիս մեծաւ յաղթութեամբ: - 178. և դարձոյց զերեսանակ երիվարին ընդդէմ նորա, և հասեալ ընդդէմ միմեանց՝ դարձան հասին ի բանակն իւրեանց: - 230. և դեռ ևս հեծեալ կայր ի նիւս երիվարին, փութացան ի բանակն. – 228. և Դերանիկն ճեմս առեալ սիգաքայլ երիվարաւն եհաս հանդէպ ճակատու գնդին վառեալ, միայն և առանձինն ի յառուամէջ տեղւոջ. – 352 Եւ դիմեացեն երիվարք նոցա, դիմեացեն որպէս զարծուիս ի վերայ կերոյ. – 220 և եհան զզօրսն մինչ մերձ ի գլուխ լերինն և ընդ նոսա նշանս բազումս, իբրև Ռ արանց ընտրելոց քաջ երիվարօք. – 284. և եհաս ի վերայ նորա վառեալ զինու սպառազէն երիվարաց ընտիր հեծելովք այրուձիոյ: - 178. և եհար սատակեաց Ապումկդէմ ի միում ասպատակի Ը այր, և զերիվարս նոցա, և զէնս և զզարդ մերկեաց ի նոցանէ, եհար զայլազգիսն ի հարուածս մեծամեծս և ինքն դարձեալ ասպատակեաց զկնի նոցա: - 304. և ետ բերել նմա ըստ օրինի գլխապետութեան սուսեր իշխանական ընդ մէջ արկեալ և գօտի արիական շրջապատեալ զմիջաւ, քուքք խիզախողք և երիվար բարձրավիզ, ոտնատորովի, խրոխտալիր, յարմարական առ ընթացս պատերազմականս: - 308. և երիվարին ընդ վազս փոնգալիր խրոխտանացն փրծուցեալ զնա ի ցաւոցն, քանզի այն ինչ կազդուրեալ էր Գուրգէն ի հիւանդութենէ և ի կրից աշխատութեանցն և ի տառապանաց բանտին: - 320. և զերիվարսն և զհեծեալս նոցա զինեալ սպառազինուք – 208. Եւ զօրացն քաջալերեալ ընթացան յիւրաքանչիւր զէնսն և հեծեալ յընտիրս երիվարացն՝ կացին ի հանդիպոջ և հանդիսացան գումարեցան ի մի վայր և պնդեցան կարգեցան մածեան հոլովեցան յինքեանս – 230. ընտիր երիվարաց պատրաստել, ի նորա չար խորհրդոցն ի բաց վազել: - 344. Եւ ի միւսում առաւօտին հասին ի վերայ բանակին խոնջեալ երիվարօք, անզգուշութեամբ առ մուտն պատրաստեալ, և անկան ի նմին ժամու Բ ոմանք, Վլիթ և Մարաճայ. – 402. և ի սաստիկ փայլմանէ զինուցն և սուսերացն շողալոյ, և ի փայլիւնն սպառազէն երիվարացն վառելոցն՝ զկարծիս բերէր զիրոյ վառեալ լերինն – 228. և իբրև հարան զօրքն՝ մտրակ ի կուշտ արարեալ երիվարացն՝ նախ նոքա փախեան: - 232. և ինքն Աշխէթ զինեալ զինքն ի զէն և յասպազէն, զոր կարծեալ ոմանց երկաթեղէն պատկեր գոգցես զերիվարն և զհեծեալն, աչացն միայն ոչ գոլով ծածկոյթ. – 272. Եւ ինքն իսկ գլխովին զօրավարն Բուհայ, հեծեալ յերիվարն, պնդեալ զինքն զինու ի պատերազմ ընդդէմ իշխանին, և զկորովին աղեղնաւորացն Ելիմացւոցն և զընտիրս հեծելոց նոցա ընդ ինքեան վառեալ ի ճակատի: - 208. Եւ Խոռեմայ առեալ զթագաւորութիւնն՝ յաւուր միում զգեցեալ էր հանդերձ թագաւորական և հեծեալ յերիվար արքունի, և շրջէր ի մէջ ամենայն զօրացն իւրոց, ցուցանել զինքն և քաջալերել զզօրսն. – 154. և կալան անդ զտիկնայսն ամենայն և զհարճսն և զորդիսն արքայի, և զերիվարսն արքունական, որով եկեալ էր Խոսրով արքայ

ի Տիսպոն՝ հանին գաղտաբար ի գիշերի, և արքայ Խոսրով ոչ միոյ իւիք չէր տեղեակ. – 150. և հրաման ետ զինել վառել ի զէն և ի զարդ և ի սուր, և զընտիրս երիվարացն յիւրեանց զէնսն պատրաստել: - 228. Եւ մեկնեալ զզօրսն ի նմանէ ընդ կողմն Ապահունեաց, մերկ ի զինէ և յասպազինէ թողեալ, ոչ առնել այլ կողոպուտ, գնացին աղխիւ և երիվարօք իւրեանց: - 346. Եւ մինչ երթայր և խորհէր՝ խոցեալ նորա երիվարն, և յանկարծակի այն ինչ ոտն երիվարին շաղեալ ընդ փոքր թուփ մի, որպէս ասեն, զուլումբեալ ի վերայ գլխոյն ջարդեալ զողն ու լարն՝ ի բաց ընկէց զհեծեալն զքաջ զօրավարն Ապումկդէմ: - 304. և մինչ չև հասեալ առ զօրավարն՝ եհան ընդ առաջ նորա գունդս գունդս վառեալ զինու և ընտրեալ երիվարօք – 288. և յաւարի առնուին զբանակետղն, դիակապուտ առնէին, ժողովէին աւար բազում, և կուտէին արծաթ և ոսկի յոյժ և զզէնս պատենազարդս, զզարդս և զզէնս արի արանց և զընտիրս երիվարաց և զզարդս նոցա. – 176. և նժոյգաձիգն իւր մատոյց նմա զընտիր երիվարն: - 228. Եւ նոյնժամայն վառեցան պատրաստեցան, հեծեալ յիւրաքանչիւր յերիվարս ելին ընդդէմ նոցա: - 134. և շտապով փութանակի յասպազինէ երիվարէն ի վայր արկեալ զինքն առաջի Աղէքսանդրի, առ ոչինչ համարեալ յահռնաբար/գրքում՝յահուռնաբար/ գործսն զոր գործեաց՝ փութացաւ ետ ողջոյն արքայի և ասէ. – 68. և սրբոյն Վարդանայ մտրակեալ զերիվարն ի փախուստ զախոյեանսն Պարսից դարձուցեալ և զկողմն իւրոյ ձեռին գնդին զօրացուցեալ – 128. Եւ վազեսցեն առաւել քան զինծ երիվարք նոցա, և երագունք քան զգայլս Արաբացւոց: - 200. Եւ քանզի որպէս ասացաւ՝ ի յերկարագնացս աշխատութեանց երիվարացն և հեծելոցն ծանրութիւն ի տքնութենէն ի վերայ հասելոյ, և տօթն արեգականակէզ տապախառն ջերմութեանն, և թանձր ծարաւոյն պասքեցելոց երիվարացն հանդերձ հեծելովքն – 402. զի թագաւորն Լիդէացւոց ասպազինեալ զերիվարն շուրջանակի պղնձի արկանելեօք յոտից մինչ ի գլուխ բովանդակ չթողեալ տեղի՝ անկոռուելի լինել զինուի – 64. զոր արհամարհեալ Շաւասպ /114/ արձակերեսան զերիվարն ի սիգաքայլ արշաւանս արարեալ՝ աներկիւղ համարձակութեամբ էանց գնաց ճեմ զճեմի առ զօրավարն Անատողի: - 116. թողեալ զերիվարս իւրեանց, ի հետիոտս ելին ընդդէմ նոցա: - 162. յայնժամ ահագինս որոտալով ճայթիցէ ի վերայ քո երկինք, և լսիցէ հնչիւն և բոմբիւն և դղրդիւն յանդնդոց, ձայն որոտալոյ սմբակաց բազում ամբոխից երիվարաց և աղաղակ բազում սպառազինաց յարձակեսցին ի վերայ քո. - 148. Յայնժամ տէր Գուրգէն առ /306/ չժուժել սրտին, մտրակեալ զքաջ երիվարն յորում նստեալն էր՝ և եհար զգունդն զձախակողմն Տաճկաց և պատառեաց զոազմն և դարձոյց զերեսս նոցա- 308. յետուստ կողմանէ աճապարեալ Քսերքսէս բուռն հարեալ զդիակաց պղնձակուռ վարապանին Աշդահակայ ի վերայ թիկանցն զգաւակս երիվարին արկեալ – 64. Նոյնժամայն դարձուցեալ զերասանակ երիվարին ի պատերազմ յառաջանալ, և անդ բազում արիութիւն նահատակութեան ցուցեալ, սակայն ոչինչ օգուտ բերեալ: - 368. Նոյնժամայն աճապարեալ աշտանակեալ ի նիւս նժոյգ երիվարին, զէն զանձամբ արկեալ, նիզակ ի ձեռն առեալ, խրախոյս ի ձայն բարձր բարձեալ առ իւր ազատագունդ վաշտն՝ ասէ՝ - 328. Եւ առ չանսալն յետուստ կողմանէ Վահան հարեալ ի գաղտնիս զզարշապար երիվարին՝ արար կաղանալ նժոյգ ասպարակողին. – 334.

ԵՐԻՎԱՐԱՑ ԱՐԿՄԱՆ ԴԱՇՏ - և դաշիկ արարեալ յայնկոյս քան զՎանտոսպ, ի տեղւոջն արձանաշար քարակարկառ գոգաձև միջոցի երկուց բլրակաց, որ հայի յԵրիվարաց արկման դաշտն, ի վերայ Լեզուոյ գետւոջն, որ զաւրացն գեղեցիկ առասպելաբանեն սպիանած վերայն սպանելոցն ի մանկանցն Շամիրամայ: - 334.

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ - Բայց երիցս երանելի ոմն երիտասարդ հասակաւ, ինքն տաճիկ և ազգաւ պարսիկ՝ ելեալ զհետ սիրոյն Քրիստոսի հաւատոցն եկն յարեցաւ ի Պատրիկն Անձևացի – 222. զսուրբ եկեղեցիս, զտունս աղօթից քրիստոնէից այրել աւերել հիմն ի վեր տապալել, զքահանայսն նորոյ ուխտի ի սուրս իւրեանց մաշել, զծերս և զպառաւունս մահու սրոյ սպանանել, զերիտասարդս և զկուսանս խաղացուցանել ի գերութիւն, զստացուածս և զինչս վատնել աւարառութեամբ. – 398.

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ - անտրտում խնդութեամբ դիմեցին ի տեղի սպանմանն, իբրև ի հարսանիս երիտասարդական ամուսնութեանն, ուրախ լինել որպէս փեսայ առ հարսին. – 266. յապաշաւանս և ի զիղջ առեկեալ ի վերայ երիտասարդական դիւրահոս արագաւէժ առ չարեացն միտեալ խակութիւն: - 386.

ԵՐԻՑԱՊԵՏ - և կարգեցին երիցապետ զոմն ի վերայ քաղաքին որում անուն էր Մոդեստոս: - 142.

ԵՐԻՑՈՒ - ամենայն հնարիւք խորամանկութեամբ կապեալ անլոյծ գօտեամբ ընդ ոգւոյ երիցս թշուառականին – 248. Բայց երիցս երանելի ոմն երիտասարդ հասակաւ, ինքն տաճիկ և ազգաւ պարսիկ՝ ելեալ զհետ սիրոյն Քրիստոսի հաւատոցն եկն յարեցաւ ի Պատրիկն Անձևացի – 222. Իսկ երիցս երանելի սուրբքն տէր Յոհաննէս Արծրունեաց եպիսկոպոս և երանելի քահանայն Գրիգոր և տէր Գրիգոր Արծրունի խրախուսեալք յԱստուած, կացեալ յատենի ի մեծ ասպարիսի հոգևորական պատերազմին – 250. Նմանապէս կամ թէ ևս հրաշափառագոյն երիցս երանելիք Սողովմոն, որ Սևորդին ճանաչի, և Կախայ վերին աշխարհեցին՝ ոչ խոտորեցան ի բանս թագաւորին – 292.

ԵՐԻՔՈՎ - Աւելորդ համարիմ մի ըստ միոջէ զանօրէնութիւն քաղաքին ընդ գրով բացայայտել, զառաւելեալն Սոդովմայ և Երիքովի, լցեալ չարագործութեամբք: - 270.

ԵՐԻՔՈՎԱԿԱՆ - որ և զՌահաբ պոռնիկն առ ժամեայ բարեմտութեամբն յերիքովական բարկութենէն ապրեցոյց իւրովք ազգականօքն, և զԳաբաւոնացիսն ի Քանանացւոցն սատակմանէ: - 32.

ԵՐԻՔՈՎԵԱՆ - որ անցուցանէ զանցանէ զանասնական խառնակութեամբքն երիքովեան և սոդոմական լրբութեամբ, անամօթաբար այր զարամբք բորբոքեալ, դեզադէզ զհրացանն բերելով յերկնուստ զանզրաւ կիզումնն, անցուցեալ զանցուցեալ զաատակչական կործանմանն ջրհեղեղին: - 336.

ԵՐԿԱԲՆԱԿ - զի Նեստորականացն /գրքում՝ Նստորականացն/ և Քաղկեդոնականին է այս իմացմունք այլովքն ևս երկաբնակօք, որք բանին՝ տուն և տաղաւար զառ ի կուսէն առեալ մարմին դանդաջեալ ասացին, և ոչ միութեամբ բնութեամբ բանին մարմին լինելով. – 394.

ԵՐԿԱԹ - որ ի բախմանէ քարի և երկաթոյ կայծակունք արտաթափին, այլ և ի փայտից ընդ միմեանս յիրար շփելոյ, որպէս և անուոյ բնաւորեցաւ լինել, որ ի սաստիկ շրջագայութենէ սայլիցն բազում անգամ և առեղք փայտիցն վառմամբ հրոյ հրդեհին: - 52.

ԵՐԿԱԹԱՊԱՏ - և զնիւս երիվարացն երկաթապատ պնդեալ – 208.

ԵՐԿԱԹԵՂԷՆ - Աստանօր և ի դէպ ելանէ մարգարէութիւնն Դանիէլի, տեսութիւն անհեդեդ պատկերին բազմախառն նիւթօքն ի վերայ խեցեղէն և երկաթեղէն ոտիցն: -156. և կերիցեն քարինք և փայտք և այլ կաիք երկաթեղէնք, որպէս և զայն որ ի նմայն պատարագի մարմին և արիւն որդւոյն Աստուծոյ, մանաւանդ թէ ինքն իսկ ճշմարտապէս որդին Աստուծոյ. – 396. Եւ նորա ըմբռնեալ զնա և զամենայն ազգատոհմն նորա ի տանէ Բագրատունեաց և կապեալ երկաթեղէն կապանօք՝ խաղացոյց ի Սամառայ: - 186. որ տեղասցեն ի վերայ ձեր նետս երկաթեղէնս և շուառունս մուխս պաղաւատիկք սլաքովք և հաստաձիգք աղեղանց և կռուիք բազմադիմիք՝ որչափ Խոսրովայ և ձեզ պիտոյ իցէ,,: - 138. և ինքն Աշխէթ զինեալ զինքն ի զէն և յասպազէն, զոր կարծեալ ոմանց երկաթեղէն պատկեր գոգցես զերիվարն և զհեծեալն, աչացն միայն ոչ գոլով ծածկոյթ. – 272.

ԵՐԿԱԹԻ - եդին զոտս նոցա ի կապանս երկաթիս և բարձին ուղտուց և խաղացուցին ի Սամառայ. – 296. Եւ եղև իբրև ննջէր Գագիկ յանհոգս յանկասկածս՝ հասեալ Հասան ի գիշերի սուսերամերկ վառեալ փոքր գնդաւ, մոմեղինօք վառելովք՝ և կապեաց զնա կապանօք երկաթի: - 350. Եւ ջանայր զպարիսպն պղնձի կործանել. զգաւազանն երկաթի խորտակել, զհովիւն մատնել ի կորուստ և զհօտն յապականութիւն: - 344. Կապէ երկաթի կապանօք և տայ տանել յԱնուշ կոչեցեալ բերդն ի սահմանս Տիսպոնի. – 102. Յայնժամ ետուն զոտս նորա ի կապանս երկաթիս, և ընդ նմա զտէր Գրիգոր Արծրունի – 238. Յայնժամ հրամայեաց բռնաւորն կապել զնոսա երկաթի կապանօք և դնել ի բանտի: - 250. որոյ դիպող ժամ գտեալ ի միասին կալով նոցա՝ կալեալ զնոսա տայ յամուրս աշխարհին, կապեալս կապանօք երկաթեօք. – 364. և եղեն իբրև զմի այր կամ թէ իբրև զվէմ մի բլրաձև,

արձանացան կարծրացան պնդութեամբ՝ անմատոյց լինել ի նոսա զօրութիւն երկաթի. – 230. և եղև իբրև զբլուր մի մեծ երկաթի, կամ զվէմ անդամանդեայ. – 284. Եւ հասեալ կալան զնա և տարան ետուն ի բանտ երկաթից ի քաղաքն Հադամակերտ: - 320.

ԵՐԿԱԿԻ - Իսկ տեղի շիրմին յորում նախահօրն եդան ոսկերք՝ կատարման և կառափման, որ նոյն ինքն է գագաթն և Գողգոթայ ըստ եբրայականին, երկակի անուամբ. – 34.

ԵՐԿԱՅՆԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ - և զի հաւասարութիւն երից ազգացն, այսինքն որդւոցն Նոյի, կարգաւ կանոնեալ դրոշմեալ կան յոլովից գիրս ոչ է մեզ հարկաւոր զնոյն երկայնաբանութեամբ երկրորդել: - 12.

ԵՐԿԱՅՆԱԳՈՅՆ - Եւ երկայնագոյնս է զամենայն բանս պղծութեան նորա շարագրել, զի յոյժ բազում է և ընդդիմակ Աստուծոյ: - 164. Բայց մեզ կայ առաջի ասել վասն Ջափրայ և չար գործոց նորա, անգիրս մնացեալ յայլոց, զոր կատարեաց ի վերայ աշխարհիս Հայոց երկայնագոյն ժամանակաւ և անըմբերելի նեղութեամբ ի մերս հանդիպեալ աւուրս, որ էր Հայոց Յ թուական: - 168. Եւ երկայնագոյնս զպատաղմունսն ի ճանապարհին արարեալ՝ ձգին մինչ յԱրզն Աղձնեաց – 66. Իսկ ի գալ միւսոյ ամին … առեալ զօրականս այրուձի կազմութեամբ իբրև Չ խաղաց գնաց երկայնագոյն հեռաւորութեամբ հասանել ի վերայ բանակին պարսկական աղխին – 402. Սոքա հրամանաւ Վահանայ Արծրունւոյ փոյթ յանձին կալեալ՝ խուզել քննել կարգել ի համառօտ բանս զաճմունս ազգացն անցելոց ոչ կարի ինչ ընդ երկայնագոյնս աշխատասիրաբար անցանել պատմութիւնս: - 74.

ԵՐԿԱՅՆԱՁԵՌՆ - բայց կանոնեցի զանուանս ի մատենիս: Տիգրան. Ադրամելէք. Ներս. Ներսէխ. Մարոդ. Արշամ. Արշաւիր. Ասուդ: Պարսից թագաւորք. Քսերքսէս. Արտաշէս երկայնաձեռն. Դարեհ. Արտաշէս. Ողոքոս. Զարսէս. Դարեհ: Ապա Աղէքսանդրոս Փիլիպպեայ Մակեդոնացի տիեզերակալ թագաւոր: - 68.

ԵՐԿԱՅՆԵԱԼ - Եւ զի մի երկայնեալ որ ինչ վասն նորա ապիրատ և ինքնակամ և անզիջօ և անխիղճ առանց պատկառանաց մոլորութիւն սորա լի անամօթութեամբ՝ի բաց դիցուք զսա ի միջոյ յիշատակի նախարարացն – 248.

ԵՐԿԱՅՆՈՒԹԻՒՆ - վասն որոյ զերկայնութիւն կենաց տալով նահապետացն Աստուծոյ՝ յանդիման դրախտին բնակեցուցանէր, ուսուցանելով՝ ի ձեռն ապաշաւանաց ի նոյն վերադարձիլ կեանս. – 26.

ԵՐԿԱՍԻՐԱԲԱՐ - զշինութեան և զխաղաղութեան հայրենի աշխարհի երկասիրաբար հոգ յանձին տանել. – 388.

ԵՐԿԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ - Յաւելում պատկանաբար գրել քեզ զարիական նահատակութենէն հանդիսական ժուժկալութեամբ ողջախոհաբար կրթութեամբ զզինուորական երկասիրութեամբն յօժարաբար դեգերել զմարզպանութեանն արդիւնաւորել անուանակոչութիւն: - 398.

ԵՐԿԲԱՅ - Իսկ նոցա ոչ յայտնեալ զխորհուրդ չարութեանն՝ դարձուցանեն զնա անդէն, զի մի յերկբայս եղիցի գալ առ նոսա. – 226.

ԵՐԿԲԱՅԱԿԱՆ - Եւ զի ասէ գիր՝ ոգիք իբրև ութ՝ երկբայականս իմն և զայն. առ որս ասեմք, եթէ նոցա տուաւ հրամանն այն. այլ թէ ի ձեռն նոցա և այլք եղեն փրկեալք: - 32.

ԵՐԿԲԱՅՈՒԹԻՒՆ - ,,զոր ինչ միանգամ կամք յօժարութեան ձերոյ ախորժեսցեն՝ եղիցի ձեզ ստուգապէս առանց երկբայութեան. – 214. Եւ անդէն զտարակարծելի գիւտիցն յոյս երկբայութեան՝ յայլոց քննողական աշխատութեանց եղից առ ընթեր թելադրութեամբ. – 12. Եւ արդ ասացից փոքր ի շատէ զյայտնի գործեցեալսն, զի և որ ինչ ընդ առքօք և յետ սոցա ի գլուխ ելին հանգամանք իրաց՝ և այնմ առանց երկբայութեան հաւատասցես , իբրև ճշմարիտ և անսուտ պատմողի: - 240. զի զօրհասն ի վերայ ինքեանց առանց երկբայութեան հաստատեալ տեսանէին: - 312. թէպէտ և ի ծածուկ ունէին զերկբայութիւն նենգութեանց: - 194.

ԵՐԿԻՆ/Ք/ - ,,Ձայն իմն ահաւոր հրեշտակի անկեալ ի վերայ իմ՝ հրամայեաց երթալ պատգամաւոր յազգն իմ, ցուցանել զԱստուած արարիչ երկնի և երկրի. առնուլ ինձ անուն գլխաւորութեան, և զստութիւն հաւատոց որ ի կուռս՝ յանդիմանել և քակտել,,: -

158. և ի վերայ նորա շինեաց եկեղեցի զհամբարձմանն ի յերկինս ի Հօրն գահակցել աթոռ, և զերկրորդ գալստեանն զյիշատակ ունելով, որ գալոցն է հայրենի փառօք, ըստ հրեշտակացն առաքեալսն զմխիթարականն և զքաջալերականն աւետիս նոցա առբերելով: - 390. և նա ասէ՝ զԱստուած արարիչ երկնի և երկրի պատմեմ, և անարգեն զիս սպառնալեօք: - 160. և ոչ ևս այնուհետև ինչ ոչ տեսանէաք, ոչ հաւ և ոչ գազան, բայց զերկինս և զերկիր: - 50. Եւ վասն զի մշտաշարժ է երկինն՝ յայտ է եթէ որ շարժէն զնա՝ անբաւ զօրութիւն ունի. – 54. Եւ վասն զի մի և նոյն շարժումն է երկնի՝ յայտ է եթէ ի միոջէ ումեմնէ է և ոչ ի բազմաց. - 54. Եւ տիրեաց ամենայն ազգաց որ ի ներքոյ երկնից. – 40. Զայսոցիկ և որ առաւելն քան զսոյն իրողութեանց ցոյցք մոռացմամբ սուզեալ՝ առ երկնաւորսն և առ երկնից թագաւորն թևակոխեալ – 386. ընդ կրունկն դարձիր, թշուառական, քանզի զերջանիկ կամարարացն կղզիս կոխել ոչ կարես. զի՞ յերկինս ելանել բռնանաս,,: - 50. մերժել հեռանալ … և որ այլ քաղցրագոյն վայելք ընդ երկնաւս ի վերայ երկրի, պայծառ գեղ արեգական և լուսնի, հանդերձ աստեղացն ճոխագործութեամբքն ընդ տարերբ երկնի յեղյեղլով, ծովու և այլոց ցամաքայնոց, և ջրայնոցն բարեփառ հոլովմանցն հրճուանաց, և որ ինչ ընդ այլք ընդ դոքօք պատկանին յարմարաբար տնտեսութիւնք առ սկզբնատիպն պատկերակերպութիւն: - 386. ո՞վ ահեղական ձայնիցն և սասանման հաստատութեան երկնի և երկրի: - 32. Որով պատառեցան ամենայն աղբերք անդնդոց, և սահանք երկնից բացան անընդմիջաբար երկրի և երկնային ծովուն լինել, և համատարած ջրովն զրաւ առնել համօրէն ամենայն շնչաւոր կենդանեաց – 32. ուստի յայտ է թէ և անմարմին է, զի մարմինն՝ բովանդակեալ զօրութիւն ունի, և ոչ կարէ հանապազ շարժել զերկին կարգաւորաբար. – 54. Սա ցանկացաւ լինել, ասէ, հայր Որմզդի և ասէ՝ իցէ՞ եթէ լինէր իմ որդի Որմիզդ անուն, որ արասցէ զերկինս և զերկիր. – 46. այլ ես ասեմ քեզ, եթէ Տէր կամեսցի՝ վաղիւ պատելոց է զքեզ պատերազմ քաջաց. և ճեթեսցեն ի վերայ քո իբրև զամպս երկնից ի բռնալիր նիզակօք անցանիցեն ընդ մէջ բազմութեան քո իբրև զփայլատակունս հրոյ շանթից: - 140. այլ և առ Աստուած ևս և առ սուրբս նորա յաւակնեալ՝ յերկինս բացեալ զգայռալիր բերանն և որպէս շուն լիրբ պատուհաթափ եղեալ ածէր զլեզուն զերկրաւ: - 100. այլ թէ ,,որ ուրասցի զիս առաջի մարդկան՝ ուրացայց և ես զնա առաջի Հօր իմոյ որ յերկինս է. – 256. Ապա թէ փութաս ելանել ի կենաց աստի առ զայրուցս կատաղութեան քո և զոսկերս ցրուես յանապատս և լինել կերակուր գազանաց երկրի և թռչնոց երկնից՝ քո կամք լիցին, և ես քաւեալ եմ յարենէ քումմէ – 278. Ապա համբարձեալ զձեռս իւր յերկինս՝ ասէ, ,,յիշեա՛ զիս, Տէր, յորժամ գաս արքայութեամբ քո,,. – 254. Ես իսկ լուայ յորժամ կարդային զԱւետարանն, թէ ասաց Քրիստոս, ,,որ խոստովանեսցի զիս առաջի մարդկան՝ խոստովանեցայց և ես զնա առաջի Հօր իմոյ որ յերկինս է,,. – 222. Եւ ահա լոյս սաստիկ իջեալ յերկնից և ցոլացեալ ի վերայ սուրբ մարմնոյն, և շուրջ փակեալ զտեղեաւն, թէ ուրեք յարենէ նորա ցայտեալ կայր: - 224. Եւ ամբարձ զմիտս իւր ի հանդերձեալ գալուստն Քրիստոսի, և որ յայնժամ լինէին ահեղ որոտմունք և թնդիւնք և հրձգութիւնք և արհաւիրք մեծամեծք յերկնից և յերկրէ – 284. Եւ առ վտանգի երկիւղի զօրավարին՝ ածին ի մէջ զիրս տեսլեանն, որ երևեցաւ յերկնից հրեշտակ Աստուծոյ. – 234. Եւ ելեալ իշխանաց իշխանն, որ բարձրագոյն և հանճարեղագոյնն էր քան զբնաւ Հայաստանեայցս և զընդհանուր կացեալս ի ներքոյ երկնից՝ եկն առ նա մեծաշուք պատուաւորութեամբ, և պարգևս և պատիւս ոչ սակաւս նմա յառաջաբերեաց. – 344. Եւ զձեռս յերկինս համբարձեալ, ունելով զպարանոցն առաջի դահճացն. – 206. և ինքն ամբարձ զձեռս իւր յերկինս, յորդառատ արտասուօք եկաց յաղօթս, ասելով զերեսուն և չորրորդ սաղմոսն և զութսուն երկու – 230. և նորա համբարձեալ զձեռս իւր յերկինս յաղօթս կալ, զի կարասցէ յաղթել նահատակութեամբ – 296. և որ խոստովանեսցի զիս առաջի մարդկան՝ խոստովանեցայց և ես զնա առաջի Հօր իմոյ որ յերկինսն է,,: - 256. և վահան ի թիկունս եդեալ ի բոլոր սրտէ զհաւատս անբիծս, և համբարձեալք զձեռս իւրեանց յերկինս իբրև զաղեղն հաստ – 252. իբր թէ մերձ առ երկնիւքն իցէ. – 48. յայնժամ ահագինս որոտալով ճայթիցէ ի վերայ քո

երկինք, և լսիցէ հնչիւն և բոմբիւն և դղրդիւն յանդնդոց, ձայն որոտալոյ սմբակաց բազում ամբոխից երիվարաց և աղաղակ բազում սպառազինաց յարձակեսցին ի վերայ քո. - 148. Յայնժամ հրամայեաց զօրավարն քարշել զմարմինս սրբոցն արտաքոյ քաղաքին, լինել կերակուր շանց և թռչնոց երկնից. – 268. որ և ամբարտաւանեալ մոլեգնականս տալ հրաման զանխորհուրդ միաբանութեան զրաջան վաստակոց, կանգնել բուրգն յերկրէ, որոյ գլուխն հասցէ յերկինս. – 40. Սոցա անուանք ճանաչին՝ Ատոմ Անձևացի և Մլեահ Վարաժնունի և Գէորգ Բողկացի և Վասակ, և այլք բազումք, որոց անուանք գրեալ են յերկինս: - 266.

ԵՐԿԻՐ - Եւ եղև յետ աւուրցն այնոցիկ, յորժամ ուրախ արար թագաւորն զնախարարսն Հայոց ի տաճարի խրախից, և խոստացաւ տալ իւրաքանչիւր ումեք զերկիր ի ժառանգութիւն – 314 Եւ ժողովել զբնակիչս աշխարհին համօրէն զարս և զկանայս և զայլս յերկրէն Աղուանից բազմութիւն ռամիկ շինականաց, և լեգէոնս զօրականաց զսակաւս ի լեառնն ամուր անուանեալն Քթիշ, ըստ այնմ և համբարս ռոճկաց: - 278. Եւ սրբեալ զերկիրս ի պղծութենէ և ի նենգութենէ նեղութեանցն, իբրև զՅուդայ Մակաբայեցի զԱնտիոքայն սրբելով զանաստուածութիւնն յԻսրայէլէ՝ արար խաղաղութիւն նոցա որոց տիրէրն: - 312. ,,Աստուծոց պատուական և ամենայն թագաւորաց, տէր երկրի և ծովու, ծնունդ մեծին Արամազդայ Խոսրով թագաւոր. առ Հայրակղոս անմիտ և առ անպիտան ծառայ մեր: - 146. ,,Բուխայ գլուխ զօրավարաց ընդհանուր Թագաւորութեան Տաճկաց, Ջափր իշխեցող ծովու և ցամաքի, հաւասար և օրէնսդրին մերոյ Մահումաթի, և հաւատարիմ միջնորդ Աստուծոյ և մարդկան, և թագաւոր ընդհանուր ազգաց հարաւային աթոռակալութեան … Յղեցի զքեզ ելանել ի վերայ երկրիդ Հայոց ամենայն կենդանեաց – 236. ,,զօր գումարեա, գունդ կազմեա, խաղացո երթալ մտանել յերկիրն Հայոց: - 196. ,,իբրև զդրախտ փափկութեան երկիրն առաջի, և զկնի նորա դաշտ ապականութեան – 238. ,,ձայն իմն ահաւոր հրեշտակի անկեալ ի վերայ իմ՝ հրամայեաց երթալ պատգամաւոր յազգն իմ, ցուցանել զԱստուած արարիչ երկնի և երկրի. առնուլ ինձ անուն գլխաւորութեան, և զստութիւն հաւատոց որ ի կուռս՝ յանդիմանել և քակտել,,: - 158. ած եհան զժողովուրդն յերկիր իւր: - 218. այլ դարձջիք այսրէն, և առանց աշխատութեան զերկիր իւրաքանչիւր կալարուք: - 110. Այլ և պատկանաբար իմաստութեամբ պատրաստեաց ջրմուղ ներքսագոյն երկրի ի քարանց տաշելոյ փողոցս գնացից ջրոյն կազմեալ – 392. այլ և առ Աստուած ևս և առ սուրբս նորա յաւակնեալ՝ յերկինս բացեալ զգայռալիր բերանն և որպէս շուն լիրբ պատուհաթափ եղեալ ածէր զլեզուն զերկրաւ: - 100. Այլ և ի ժամանակս հասելոց թշնամեաց յերկիրն իւրեանց՝ գան միաբան լեռնայինքն յօգնութիւն իշխանացն, զի են տիրասէրք: - 192. այլ զի բազում նեղութիւն և սուր, ի ձեռն այսր/46/ սատանայական ուսման՝ սպառեալ կործանեաց զերկիրս Հայոց – 48. Այր ոմն Ջափր խրոխտ և ամբարհաւաճ. և սկսաւ եղջիւր ածել անօրէնութեամբ և գոռալով ոգորէր ընդ չորս կողմանս երկրին և նեղեալ տագնապէր զխաղաղասէրս կենօք – 170. անդ և տապանն շինեալ եղև և անհնարին չարեացն զեղեալ ի վերայ երկրի. – 30. Ապա թէ փութաս ելանել ի կենաց աստի առ զայրուցս կատաղութեան քո և զոսկերս ցրուես յանապատս և լինել կերակուր գազանաց երկրի և թռչնոց երկնից՝ քո կամք լիցին, և ես քաւեալ եմ յարենէ քումմէ – 278. Առնուն Մեհուժան և Վահան զզօրս Պարսից, գան մտանեն յերկիրս Հայոց – 102. ասէ. ,,զվրէժ արեանն Մուրկայ /140/ առի ի թշնամոյ նորա արդ կա՛մ եղիցի առնել ընդ իս զխաղաղութիւն և արգելուլ զսուր քո յերկրէ իմմէ,,: - 142. Արդ ելէք ի վերայ աշխարհիդ զօրացեալ զօրութեամբ, և ձեր լիցի երկիրդ ի ժառանգութիւն,,: - 362. բազում ունելով ինչս ի կոխակս բարձրաւանդակս և ի կիրճս նրբականս, ի զերծս և ի խոխոմս ձորոյն ի թոխ և ի բոխ երկրին անբնակ մարդկան յասպատակէ ի ինիցն Երուանդայ – 84. Բայց Աշոտ վերջոտնեալ հանդերձ Վահանաւ՝ եկն եհաս խաղաղութեամբ և բերկրեալ սրտիւ բազմադէմ յերկիր իւր: - 330. բայց թէպէտ և ետ օգնականութիւն Հայոց կայսրն Վաղէտիանոս Փռիւգացի զօրօքն՝ սակայն ոչ խաղաղանայր երկիրս – 94. ԴԱՐՁՆ ՏՐԴԱՏԱՅ Ի ՅԵՐԿՐԷՆ ՅՈՒՆԱՅ - 94. Դու աւադիկ ելեր մտար յերկիր Հայոց, ելեր ի

կողմն թշնամեաց իմոց և ապստամբացդ զքեզ միաբանեցեր, զի յապաղեցեր հրամանաց իմոց: - 236. Եկն եմուտ ի գաւառն Աղբագ, և ասպատակ սփռէր ընդ կողմանս կողմանս յերկիրն Վասպուրական, գերփէր, աւերէր, յափշտակէր, կապուտ կողոպուտ գործէր ընչից և ստացուածոց. – 176. ետ նմա զԱրևաստան զամենայն մինչև ցՄծուին և զերկիրն Հայոց մինչև ցգետն Հուրասդան, և զգաւառն Կոտայից մինչև յաւանն Գառնի յեզր ծովուն Բզնունեաց և մինչև յԱռեստն աւան և զԿոգովիտ գաւառ մինչև զՇացիւն և ցՄակու: - 140. և բռնութեամբ կալեալ զԲախլ և զամենայն երկիրն Քուշանաց, մինչև յայնկոյս գետոյն մեծի որ կոչի Վահոօտ. – 136. Եւ ահա դիմեալ գնաց հասանել ի վերայ կողմանց հիւսիսոյ, յերկիրն յորում Ծանակ կոչի. – 274. և ահա հնչէր առ հասարակ երկիրն ամենայն իբրև զծով ալեաց կուտակելոյ, և սաստկացաւ պատերազմն, յառլուսանալ աւուրն մինչև ի սպառել անցից տունջեանն իշխեցողին երկոտասան ժամու աւուրն. – 276. Եւ ամբարձ զմիտս իւր ի հանդերձեալ գալուստն Քրիստոսի, և որ յայնժամ լինէին ահեղ որոտմունք և թնդիւնք և հրձգութիւնք և արհաւիրք մեծամեծք յերկնից և յերկրէ – 284. և այնու աղագաւ կարաց շէն պահել զերկիրն շատամարդկութեամբ: - 90. և այնչափ սաստիկ լինէր կոտորածն՝ մինչ զի սաստկութիւն վտակաց արեանն խաղացեալ ոռոգանէր զերկիրն ամենայն: - 140. և այսպէս աղմկեալ և շփոթեալ երկիրս Հայոց՝կեայր անմիաբանութեամբ, լի անկարգութեամբ, ըստ յօժարութեան Վաչէի Արծրունոյ: - 120. Եւ անդէն ոչ կարացեալ շինել զերկիրն այն հուպ ընդ հուպ մինչ յութերորդ ամն Արտաշէսի – 90. և Աշոտ զօրու ծանու եկն եմուտ յերկիրն Անձաւացեաց, բանակեցաւ ի Բլրակին գեաւղջն Անձաւացեաց. – 330. և ապա մտին ի տունն Աստուծոյ, և տարածեալ զիրովարտակն առաջի սրբոյ սեղանոյն՝ անկան ի վերայ երեսաց իւրեանց յերկիր առաջի Տեառն և լացին դառնապէս – 146. ձորոց, որ հանէին յերկիր նոցա մտանել յամուրսն: - 274. և աւերեալ էր զերկիրս մեր ի մտանել և յելանելն իւրում: - 240. Եւ Գուրգէն երկրորդ հրեշտակս յղէ առ նա զայս օրինակ, եթէ ,,ընդ իս հաստատեա զանզրաւ կապակցութիւն ուխտի խաղաղութեան. և ես ապստամբեցայց յԱշոտէ, և ի միասին բաժանեալ զերկիրս կեցցուք յապահովս,,: - 316. Եւ դադարումն լինէր յաւուրս սորա հինից և ասպատակաց ի վերայ երկրիս, և քաջավայելչապէս բարեձևանայր կարգ սրբոյ եկեղեցւոյ Քրիստոսի, և երկիւղ և կասկած և ոչ ուստեք: - 338. Եւ դարձեալ՝ ետես Տէր Աստուած զերկիր և էր ապականեալ. – 28. Եւ Դերանիկն զօրացեալ զօրութեամբ Քրստոսի, և հոյակապ և անուանի եղեալ ընդ բոլոր աշխարհ Հայաստանեայց՝ և խաղաղանայր երկիրս ի շփոթմանցն ի վերայ եկելոցն: - 318. Եւ եբարձ զամենայն արս զօրութեան յերկրէս Հայոց – 298. Եւ եթէ զքէն արեանն Մուրկայ խնդրէ՝ զքէն արեանն Մուրկայ խնդրեաց Աստուած ի Փոկասայ ի ձեռն հօր իմոյ Հայրակղի. և եթէ երկիր խնդրիցէ՝ եհան Աստուած ի մէնջ և ետ ի ձեռս ձեր: - 144. Եւ եհան արձակեաց զնա Տէր Աստուած ի դրախտէն փափկութեան՝ գործել զերկիր ուստի առաւ: - 22. և եղև բալ և մութ թանձրամած խաւարին ի վերայ երեսաց ամենայն երկրի. – 150. Եւ երթայր զհետ և սատակէր զնոսա անչափ զօրութեամբ. և բազումք այն էին, որ մեռանն ի սրոյն Գուրգէնի քան որ մնացինն. և զօրքն զհետ մտեալ մնացելոցն հանին յերկրէն իւրեանց: - 308. և երկիր պանդոկի Սպանդարամետ աստուծոյ է – 48. և երկիրս Հայոց յապահովանայր ի հինից Պարսից. – 128. և զբազմութիւն գերւոցն զերծանեն գնալ յամուրս երկրին: - 202. Եւ զբոլոր երկիրս իւրեանց տէրութեանն բաժանեցին յերկուս մասունս: - 388. և զզօրութիւն աղօթիցն իբրև զնետ ձգեալ ի լայնալիճ աղեղանէ ի նպատակն, հարեալ զկառափն սատանայի դիաթաւալ կացուցեալ յերկիր կործանէր: - 252. Եւ զնախնին մեր Ադամ ոչ ասել առաջին մարդ, այլ այլոյ ումեմն որդի Շուռելայ, արըռտաբոյծ ուղտուց, զզուեալ յանծանօթ /գրքում՝յանծանոթ/ աշխարհի և անհաւատարիմ յայնմ գտեալ՝ հալածեալ եղև կնաւ իւրով ի միջոց երկրի – 48. և զոր ասէն այսպիսի ինչ է. ,,վա՛յ քեզ, եղո՛ւկ դու երկիրդ Պարսից, յորժամ բազմախուռն գունդք զօրացն Յունաց ի քեզ արշաւանս եդեալ՝ հասանիցեն և հարկանիցեն զքեզ ի սուր սուսերաց, և յառաթուր սմբակաց: - 148. Եւ զօրաժողով եղեալ Մուսէի պատճառաւ հարկաց արքունի՝ եկն եմուտ յերկիրն Տարաւնոյ, տալ պատերազմ ընդ Բագարատայ: -

172. և զօրքն ցրուեցան քայքայեցան ընդ ամենայն երեսս երկրին: - 238. Եւ զօրքն, որ ելեալ էին զհետ Գուրգինայ՝ եկին հասին ի սահմանս երկրին, ուր կայր Գուրգէն զօրօքն իւրովք – 226. Եւ էր նեղութիւն մեծ ընդ ամենայն երկիրս, որպիսի ոչ եղև ի սկզբանէ աշխարհի, և մի այլ լիցի. – 238. Եւ ընդ առաւօտն հրամայեաց Հայրակղոս ասպատակս սփռել ի վերայ ամենայն երկրին, և հարկանել զամենայն երկիրն սրով սուսերի: - 150. Եւ ի թագաւորել Արտաշրի խաղաղանայր երկիրս առ վայր մի ի շփոթմանց պարսկական գնդի. – 116. և ի տունջեան ամպ թանձրախոճ իբրև զթաղ լմեալ բալաձև սպիտակափայլ յոյժ. զայնմանէ ասէին՝ երկիր օտար անծանօթ: - 48. Եւ իմ զհետ երթեալ բանից նորա հարցանէի՝ ո՞ւր ուրեք ասէք լինել զերկիրն զայն անծանօթ. – 48. և ինքն գնացեալ յԱսորեստանէ յերկիր Հայոց, ի տոփանս համբաւուց ուրումն Հայկազնոյ: - 44. և իւրաքանչիւր այր զախոյեան իւր յերկիր հարեալ՝ և ինքն զկնի միւսոյն ճեպէր: - 232. և խոստացեալ պատարագընկալին՝ ոչ ևս գնոյն հատուցանել երկրի ուխտ յաւիտենական հաստատեալ՝ զաղեղն իմ եդից յամպս, որ է ծիածանդ – 32. և կայր երկիրն ի մեծ տարակուսի, լցեալ կասկածանօք չարեացն: - 398. և կարիցես զիշխանս Հայոց կապանօք առ մեզ հասուցանել, մանաւանդ զիշխանն Վասպուրական զԱշոտ՝ քեզ և զաւակի քում տաց զերկիրն զայն ի ժառանգութիւն: - 184. Եւ Կաւատ արքայ հաստատեցաւ յաթոռ թագաւորութեան և արար խաղաղութիւն մեծ ընդ կայսեր և ընդ ամենայն երկիր իշխանութեան իւրոյ: - 152. և հատեալ զզօրսն յերկուս առաջս, և հրաման տուեալ ելանել յերկիրն Վասպուրական, ողողել գերել գերփել /200/ զաշխարհին, աւերել և բնաջինջ առնել և մաշել ի սուր սուսերի. – 202. Եւ հնչեաց երկիրն, և զաղաղակ բարձին ամենայն բազմութիւնն, իբրև այն թէ ի հիմանց լեառնն տապալիցի: - 228. Եւ հրաման տուեալ ընդ ամենայն երկիրն՝ զի այր իւրաքանչիւր դարձցի յերկիր իւր և կալցի զիւր ժառանգութիւն – 234. և հրովարտակ արքայի ի ձեռս քարոզչացն, թէ յղեաց արքայ զԳրիգոր որդի Աշոտոյ յերկիր իւր՝ տիրել աշխարհի իւրոյ փոխանակ հօր իւրոյ: - 314 և ձեռնամուխ եղեն բաժանել զերկիրն յինքեանս. – 238. և ձեր լիցի երկիրն այն ի ժառանգութիւն և որդւոց ձերոց: - 198. և ամենայինն խաղան գնան ի խորագոյն երկիր – 262. և մի հալածեսցի ոք ի բնակութենէ իւրմէ յօտար երկիր պանդխտութեամբ բնակել: - 234. և մի յանխնայ ասպատակելով յաւեր դարձուցանես զերկիր իմ,,: - 178. և միախուռն յանդուգն յարձակմամբ դիմեցին ի վերայ այլազգեացն, և ի դիմի հարեալ միմեանց՝ այր զախոյեան իւր յերկիր կործանէր: - 174. և միապետէ զտէրութիւնն Անձաւացեաց և խաղաղեցուցանէ զերկիրն և բնակէ յանհոգս զապահովացեալ ի հինից. շինէ եկեղեցիս և կատարէ տօն նաւակատեաց խաղաղութեան: - 326. Եւ մինչ այսպէս կայր աշխարհս յանկարգ խաղաղութեան՝ եհաս լուր գործոյն առ Աւշին և առ իշխանն Աշոտ, եթէ ,,վրդովեալ է երկիրն, և կան ի տարակուսի՝ որք զամուրսն քո ունին. – 362. և յաւեր դարձան գեւղք և ագարակք և աւանք, ի բաց մերկացեալ զզարդ և զբարեձևութիւն, և ընդ ազգականութեամբ փակեալ զանազան բոյսք և տունկք, որ ի վերայ երեսաց երկրի. – 238. Եւ յելանելն նորա և մօտ լինել ի սահմանս Հայոց զօրօք բազմօք, մերձ ի սահմանս Տարունոյ, Առաջին կոչեցեալ Հայոց՝ իշխան Տարունոյ Բագարատ … առաքէ զոմանս ի մեծամեծաց իւրոց ընդ առաջ նորա պատարագօք ոսկոյ և արծաթոյ և պատուական հանդերձից, համոզեալ մի ելանել յերկիրս Հայոց: - 170. Եւ յետ այնորիկ ի բազմանալ որդւոց մարդկան՝ յերիս մասունս և զերկիր բաժանեալ, ըստ ասացելումն Հերոդոտեայն – 34. Եւ յետ այսորիկ ել ի վերայ երկրին Պաղեստինացւոց և Երուսաղէմի՝ պաշարել զնա. – 60. Եւ յետ սակաւու միոյ ասէ. ,,ձեզ տաց զերկիրն Քանանու զվիճակ ժառանգութեան ձերոյ,,. – 34. Եւ յղէ պատգամ առ Թէոդորոս եղբայր Հայրակղի, ըստ այնմ որում Հրէայքն եղեն ձեռնտու, եթէ ,,զերկիրդ զայդ Աբրահամու խոստացաւ Աստուած և զաւակի նորա, և ի ձեռս նոցա էր բազում ժամանակս. – 160. և նա ասէ՝ զԱստուած արարիչ երկնի և երկրի պատմեմ, և անարգեն զիս սպառնալեօք: - 160. և նաւէաք ի կղզի մի ծովուն, որ ոչ էր հեռի յերկրէ – 50. և նոցա հետամուտ եղեալ մինչև ի մութ երեկոյին, լցին դիակամբք զերկիրն. – 140. և շինեն նախարարքն Հայոց իւրաքանչիւր պալատս արքունականս և

դաստակերտս յականաւորս, և զքաղաքն որմափակօք պարսպեն, և խաղաղեցուցանեն զերկիրս: - 126. և շփոթեալ լի աղաղակաւ երկիրս, և ուր հասանէին՝ աւերէին ասպատակաւ և աւարաւ և յափշտակութեամբ. – 298. Եւ ոմն ընթացեալ ետ գոյժ վաղվաղակի /150/ Խոսրովու, թէ ,,ապստամբեցաւ ամենայն Արեաց երկիր ի քէն, և զորդի քո Կաւատ նստուցին թագաւոր, և ահաւադիկ դիմեալ գա ի վերայ քո,,: -152. և ոչ ևս այնուհետև ինչ ոչ տեսանէաք, ոչ հաւ և ոչ գազան, բայց զերկին և զերկիր: - 50. և սկսան այնուհետև աներկիւղ տարածանել ի վերայ երկրին. քանզի ոչ կասկածէին ի պատերազմէ իմեքէ: - 162. Եւ սկսաւ երկիրս առնուլ զնորոգումն, և եկեղեցիքն պայծառանալ ի զարդ և ի պաշտօնս շքեղութեան, և ցրուեալքն դառն տուեալ դարձան յիւրաքանչիւր տեղիս՝ շինել, տնկել, մոռանալ զցաւսն և զտրտմութիւնսն զոր կրեցին: - 318. և Վաղարշակ եղբայր նորա եկեալ ի Հայս՝ լնու բարեկարգութեամբ զաղմկեալ և զշփոթեալ երկիրս Հայոց: - 72. և տարածեալ սփռեալ գործավարս յամենայն երկիրս, բայց միայն յամուրսն ոչ կարացին լինել գամագիտ: - 372. և տաց քեզ զկողմանս Ասորոց և զամենայն Արեւաստան մինչև զՄծուին քաղաք, և ի յերկրէ Հայոց՝ զաշխարհս տանուտերական իշխանութեանն մինչև յԱյրարատ և ընդ Դուին քաղաք և յեզր ծովուն Բզնունեաց և ցԱռեստն աւան, և զմեծ մասն աշխարհին Վրաց մինչև ցՏփղիս քաղաք. – 136. Եւ տեսեալ զայնպիսի կորուստ՝ ոչ ևս համարձակեցան ի նոյն գործ, այլ տարածեալ կալան զերկիրն ամենայն: - 146. Եւ տիրեաց երկրի իւրոյ իշխանական ճոխութեամբ: - 314. Եւ փոխանակ նորա թագաւորէ Սմբատ որդի Աշոտի, այր քաջայայտ և հանճարեղագոյն, լի և առոյգ յամենայն իրողութիւնս՝ որ ինչ ընդ երկրաւս համառօտաբար լրութիւն պատկանաբար պիտանան, հաճոյ Աստուծոյ և ընտիր մարդկան: - 356. զերծեալ ի բանտէն յոր տուանն՝ և գան հասանեն յերկիրս այս մեր, բերելով զաւետիս արձակման գերելոցն – 324. զի ապականեաց ամենայն մարմին զճանապարհս իւր ի վերայ երկրի. – 28. Զի ահա ես զարթուցանեմ ի վերայ ձեր զազգ դառն և զերագ, որ գնայ ընդ լայնութիւն երկրի, ժառանգել զխորանս որ ոչ իւր են, ահեղ և երևելի: - 200. զի ահա ևս եօթն օր՝ և ածից ջրհեղեղ ջուրց ի վերայ երկրի՝ սատակել զամենայն, յորում է շունչ կենդանի,, . – 30. զի երկիր ի շինութեան լինելով և ի խաղաղութեան՝ և հարկք արքունի կանգուն երթիցեն: - 186. Զի թէ միոյ փայլատակման ընթացք և ճայթումն ամպոց բաւական է պակուցանել քաղել զուշեղութիւն ոգւոց, զի՞նչ ինչ յայնժամ կրէին ոգիք մնացելոցն յերկրի, ի սահանաբաց և յանդնդաքակ վրդովմանցն հոսելոց, նախ քան զջրհեղեղ ջուրց սատակումնն: - 32. Զի թէպէտ և Գուրգէն մեծաւ զօրութեամբ ունէր զդէմ յարձակելոցն ի վերայ, որոց զիշխանականն ճեպէին հասանել գահ, կամ որ արտաքին տաճկական պատերազմունքն բռնաբար ի ներքս դիմէին՝ սակայն ոչ յապահովանայր դեռ երկիրն: - 316. զի ոչ ունէք զայդ յանձին կալաւ Աղէքսանդրոս՝ կարծել տիրել ունէք երկրի բաց յԱղէքսանդրէ: - 70. Զնա յղէ Ապուսէթ ելանել յերկիրն Վասպուրական և անդէն մնալ զօրօք բազմօք, մինչև զբովանդակ զհարկս և զհասս արքունի յամենայն կողմանցն Հայոց առ նա բերցեն յիւրաքանչիւր սահմանաց: - 176. զոսկերսն Ադամայ բարձեալ Սէմայ գրաստու՝տարաւ յերկիր ժառանգութեան իւրոյ -34. զոր և ես գիտեմ յաշխարհագրութեանց անտի Պտղոմեայ՝ զԵմաւոն լեառն յարևելս, որ արդարև բարձր է քան զամենայն երկիր, անկոխելի ոտից մարդոց – 48. զորոյ նախնեացն ջան և վաստակ յուշ արարեալ թագաւորին՝ Համամայ յառաջ մատուցեալ, ի գահ և ի բարձ հայրենեացն ձգել զնա՝ ժառանգեցուցանէ զերկիրն Աղբագ, որպէս Սահակայ նոյնպէս և Համամայ: - 90. զտարի մի ողջոյն մնալ յապականութեան երկրի. – 32. Ըստ նմին օրինակի և զօրավարն Բուխայ, ի հասանել ամառնային ջերմութեանն իբրև ի խորոց անդնդոց ի վեր մղեալ զինքն, ելեալ յերեսաց արքայի բազում և ծանր զօրու՝ եհաս ի վերայ երկրիս ի կողմն հիւսիսոյ ի մուտս Հայաստան աշխարհիս. – 262. թերևս և այն իցէ երկիր բնակութեան առաջին մարդոյն. – 48. ի ծովէ ելեալ, այսինքն յերկրէ և յանդնդական խորոց, ի թագաւորաբնակ քաղաքէն – 262. Ի սորա յերրորդ ամի թագաւորութեանն ի վերայ Հայոց աստուածատուր բարկութեամբ անդնդաշարժ վրդովմամբք ներքնագոյն

խորոցն պատահեալ միմեանց սահանախաղաց դղրդմամբ, հիմնաշարժ տապալմամբ, /356/ ներքսագոյն երկրի թուլացեալ պնդափակ աղխեալ սանդարամետական սահմանին, բարկութեան հողմոց շնչեալ ընդ ջրոցն խաւարայնոց, ի կոհակս անդնդաքակս զթանձրայատակ երկրի զկարծր և զծանրալիր անկշիռ անբաւութիւնն տատանեալ, մինչ յերեսս երկրի ի վեր մղեալ հանդէպ քաղաքին Արտաշատու/ գրքում՝ Արտաշասու/, որ Բլուրն նորուն ասի – 358. Իսկ առ մեզ ծանուցեալ զոր ինքն ասաց, թէ Քրիստոնեայ եմ, ըստ այնմ թէ ,,ծառայի իմոյ կոչեսցի անուն նոր, որ օրհնեսցի վերայ /ճիշտը՝ի վերայ/ երկրի,,՝ գրեցաւ յիշատակարանս սրբոյն: - 224. Իսկ երանելոյն Աղանայ Արծրունւոյ որդւոյ Վասակայ դարձեալ ի Յունաց աշխարհէն՝ եկն յերկիրս Հայոց, նովին կրօնաւորական խստամբերութեամբ/132/և հրեշտակակրօն առաքինութեամբ կեցեալ՝ վերափոխի յաշխարհէս ի դասս սրբոց. – 134. Իսկ ի շնչել հարաւային օդոյն, եռացուցանելով երկրի ի վեր զջերմային զօրութիւնն, զուարթացուցանելով անդնդական բերմամբն զընդարմացեալ արմատս և զբոյսս ի հիւսիսային սառնամանեաց օդոյն շնչելոյ - 188. Իսկ Խուրան ոչ կացեալ առ Սանատրկոյ գնաց յերկիրն Յունաց, առ Կեսար Տիբերիոս – 80. Իսկ Նեբրովթ ի Քամա շինէ զԲաբելոն առաջին քաղաք, և առաջին թագաւորէ ի վերայ երկրի: - 14. Իսկ ոմանք ասեն ի Ղաւոդիկեայ Փռիւգացւոց շինեալ տապանին, որ յերից մասանց երկրի՝ Ասիական կոչի կողմ. և յոյժ անհաւաստի են ասացեալքն.- 30. Իսկ վասն ձեանն անկայուն զօրութեանն որ այն ինչ յամպոյն ի վայր զեղեալ լինին՝ հնարաւորեալ իւրեանց փայտս իբրև զանուրս չուանօք պարունակեալ շուրջ զոտամբք, դիւրաւ ընթանան ի վերայ ձեանն իբրև ընդ ցամաք երկիր: - 192. մանաւանդ զի աւերեալ էր երկիրն յասպատակէ Պարսից, այն ինչ հուպ մեռանելն Երուանդայ և ընդ թագաւորելն Արտաշէսի: - 90. մեռան նոքա անդ և թաղեցան փառաւորապէս ըստ օրինի քրիստոնէից յուխտէ Յակոբկաց, որ անդ են հաւատացեալ ժողովուրդք, և զխոստովանողական անուն ստացեալ փառաւորեցան յերկրի և պսակելոց են ի Քրիստոսէ ընդ ամենայն սուրբս. ամէն: - 324. մերժել հեռանալ … և որ այլ քաղցրագոյն վայելք ընդ երկնաւս ի վերայ երկրի, պայծառ գեղ արեգական և լուսնի, հանդերձ աստեղացն ճոխագործութեամբքն ընդ տարերք երկնի յեղյեղլով, ծովու և այլոց ցամաքայնոց, և ջրայնոցն բարեփառ հոլովմանցն հրճուանաց, և որ ինչ ընդ այլք ընդ դոքօք պատկանին յարմարաբար տնտեսութիւնք առ սկզբնատիպն պատկերակերպութիւն: - 386. Մի՞թէ և այժմ ոչ գիտիցես, թէ զամենայն երկիր զծով և զցամաք ինձ հնազանդեցուցի. արդ զԿոստանդնուպօլի՞ս միայն ոչ կարիցեմ բերել: - 146. միայն թէ ընդարձակեսցես մեզ և տոհմի մերոյ, բնակաց երկրի մերոյ՝ մնալ յիւրաքանչիւր տունս բնակութեանց կալ խաղաղութեամբ – 212. միանգամայն և զերկիր զազրացեալ ի բազմադէմ չարեացն գործելոցն ի նմա: - 28. Միթէ դո՞ւ միայն բնակելոց ես յերկրի: - 330. մինչ հանդէպ երեսանալ Աղէքսանդրու ի յանդուգն դիմացուածին, և հայեցեալ ի դէմս Աղէքսանդրու իբր յաստուածոց դիւցազանց՝ զերեսս ի վայր արկեալ զերկիր նշմարէր – 68. Մինչդեռ այսպէս յանդորրութեան կեանս յապահովանայր երկիս Հայոց, և ոչ ուստեք գոյր վտանգ կրել – 92. Յայնժամ ելեալ իշխանն Գրիգոր յերեսաց արքայի մեծաւ ուրախութեամբ և անպատում խնդութեամբ՝ և եկն եմուտ յերկիր իւր յիշխանութիւն Վասպուրական կոչեցեալ: - 314. Յայնժամ մեկնեալ ի նմանէ զօրավարն, լցեալ խորհրդովք չարին հնարագիտութեամբ՝ եկն եմուտ ընդ կողմն Ատրպատական յԱղբագ գաւառ յերկիրն Վասպուրական – 184. Յետ բառնալոյ իշխանութեանն ի Վասպուրական երկրէն մնացին տոհմք Արծրունեաց ըստ ազգս ազգս՝ քաջն Գուրգէն և Մուշեղ եղբայր իւր – 298. Յղէին պատգամս առ որդիսն Իսմայէլի և ցուցանէին զմտերիմ հարազատութիւն, թէ ,,որդիք Աբրահամու եմք մեք և դուք, եղբարք. պարտ է ձեզ գալ յօգնականութիւն մեզ, և առցուք զերկիր ժառանգութեան մերոյ,,: - 156. յորոց վերայ սուր եղեալ կոտորէին, և լնուին արեամբ զերկիրն: - 202. Յութերորդ ամի գերութեանն դառնայ Գուրգէն եղբայր Աշոտի միապետել զիշխանութիւն տէրութեանն և յարդարել կարգել յօրինել զկարգս /314/ շփոթեալ աւերեալ երկրիս: - 316. Նորա զերկիր նկատեալ՝ ոչ ունէր նայել ի վեր, կայր

կորակնեալ, ոչ ունել ոյժ պնդութեանն, զօրհասն ի վերայ իւր գուշակէր եկեալ հասեալ: - 344. ո՞վ ահեղական ձայնիցն և սասանման հաստատութեան երկնի և երկրի: - 32. ո՞չ ապաքէն տունդ Սասանայ եբարձ զերկիր ձեր և զտէրութիւնդ, և դուք դիմեալ գայք ի վերայ իմ: - 138. որ արբուցանելով զդրախտն ընկղմի ընդ երկրաւ – 20. որ և ամբարտաւանեալ մոլեգնականս տալ հրաման զանխորհուրդ միաբանութեան զրաջան վաստակոց, կանգնել բուրգն յերկրէ, որոյ գլուխն հասցէ յերկինս. – 40. որով զաստուածերանն լքեալ զերկիր՝ զախտականս զայս և տաժանելիս փոխանորդեաց վիճակ, անբժշկական և ողորմելի յեղափոխմամբ. – 22. Որով պատառեցան ամենայն աղբերք անդնդոց, և սահանք երկնից բացան անընդմիջաբար երկրի և երկնային ծովուն լինել, և համատարած ջրովն զրաւ առնել համօրէն ամենայն շնչաւոր կենդանեաց – 32. Սա հալածեաց զՅոյնս, և գումարեալ զօր բազում գնաց ի վերայ լքեալ թագաւորութեանն Պարսից յերկիրն Պարթևաց, ի վերայ Ցա զկերտի անուանեալ արքային Պարսից: - 164. Սա ցանկացաւ լինել, ասէ, հայր Որմզդի և ասէ՝ իցէ՞ եթէ լինէր իմ որդի Որմիզդ անուն, որ արասցէ զերկինս և զերկիր. – 46. Սահակայ առեալ ի պարգևի զաշխարհն՝ թողու զորդին զԱշոտ զլեառնակողմամբքն առաջին իւրեանց տէրութեանն՝ շինել, բնակել, ժառանգեցուցանել զերկիրն ի ժառանգութիւն իւրեանց ազգի ի զաւակ տանն Արծրունեաց: - 90. սկսան այնուհետև աներկիւղ համարձակութեամբ սփռել տարածանել ի վերայ երեսաց երկրիս ամենայն ազգքն Տաճկաց – 238. սփռեալ տարածանեն հէնս ասպատակաւորս ընդ բոլոր երեսս երկրիս Հայոց – 102. Տայր հրաման և խոզասպանութեան և ջնջէր յերկրէ զբազմութիւն արօտական խոզիցն: - 168. Տնկեաց, ասէ, Աստուած զդրախտն յԵդեմ ընդ արևելս. այսինքն յերկրի յարևելս – 18. տուք ի մեզ զերկիրդ մեր խաղաղութեամբ, ապա թէ ոչ առցուք պատերազմաւ, ոչ միայն զայդ, այլ և զայլ ևս բազումս,,: - 162. քանզի հէնք բազումք կալան զերկիրս: - 116. քանզի նուազագոյնքն և տկարք՝ թափառեալք աղքատութեամբ վտանգէին, իսկ կարողագոյնքն և բռնաւորք ըստ բնութեան գազանաց վայրենամիտք լեալ, անամօթ և անարգել յափշտակութեամբ վրդովէին զբոլոր երկիրս: - 300. Քանզի ասէ՝ բազմացան չարիք մարդկան ի վերայ երկրի – 28. քանզի կամէի տեսանել զկատարած երկրի. – 50.

ԵՐԿԻՐ ՊԱԳԱՆԵԼ - և ինքն հեռացեալ գնաց զկնի Աղէքսանդրի ի Բաբելոն, և անտի եկեալ յԵրուսաղէմ պագին անդ երկիր Աստուծոյ: - 70.

ԵՐԿԻՐՊԱԳԱՆԵԼ - դու ընդէ՞ր ոչ երկիրպագանես Բէլայ, եթէ ո՞չ տեսանես ո՞րչափ ուտէ և ըմպէ: - 38. և ետ հրաման ահիւ մեծաւ՝ ամենայն ուրեք կանգնել զպատկեր իւր և երկիրպագանել իբրև աստուծոյ և զոհս մատուցանել. – 40. Քանզի ասէ, թէ ,,էին ոմանք յելելոց անտի հեթանոսաց, որք եկեալ էին յԵրուսաղէմ ի տօնն, զի երկիրպագանիցեն. – 76.

ԵՐԿԻՑ - և երկից և երից և բազում անգամ զնոյն հաստատեցին երդմամբ, զի անվեհեր համարձակութեամբ եկեսցէ առ նոսա. – 226.

ԵՐԿԻՑՍ ԱՆԳԱՄ - և Յիսէ տուեալ պատերազմ ընդ քաղաքին, զտարի մի հանդերձ ամենայն նախարարօքն Հայոց, անգամագիտ լինելով՝ դառնայ յԱսորիս. և այս եղև երկիցս անգամ: - 338.

ԵՐԿԻՒՂ - ասէ՝ զի դայեկաբար զորդիսն Սանատրկոյ սնուցանէաք, և դու ի թագաւորելդ քոյ որոյ երդմունս արարեալ յԱրտեմի և յԱրամազդ անկասկած կալ մնալ վասն որոյ երկիւղն ունէր: - 82. արդ ընդ արութիւնս իմ վատութի՞ւն խառնիցեմ և ընդ երկիւղիւ մահու անկանիցի՞մ: - 296. Արձակէ առ Բագարատ, կոչողս պատճենիւք հանդերձ, զի եկեսցէ առ նա առանց պատճառանաց և երկիւղի: - 186. Բուռն հարեալ սպարապետն զձեռանէ նորա և հանեալ արտաքս, քաջալերելով լինել առանց /344/ երկիւղի. – 346. գրէ յականէ յանուանէ առ որ մնացեալն էին յաշխարհս յամուրս իւրեանց, զի փութով յիւրաքանչիւր տեղեաց առանց կասկածանաց և երկիւղի առ նա հասանիցեն – 296. եթէ հաւանեալք արդարոյն և ապաւինեալք ի նա՝ յուսացան ի բան նորա, ծառայել երկիւղիւ հրամայելոցն ի նմանէ՝ զի՞նչ անհաւատ թուի և ի փրկութենէն ընդ նմին վայելել. - 32. ես վաղ

անարգեցի զքեզ, և ոչ փոքր ինչ երկիւղ կալայ ի սրտի իմում վասն քո, զի քամահելով ի վերայ քո՝ զզօրավարն քո հանդերձ զօրօքն ի սուր մատնեցի, և զաւար նորա բաշխեցի, /294/ և յերկրորդումն ոչ փոքր նախճիրս համարեցի զօրացն քոց. – 296. Եւ ահաբեկ երկիւղիւ ի բաց կացաք յայնմանէ,,:- 50. և յերկիւղ կասկածանաց եղեալ, թէ իցէ ընդելուզեալ Տաճկաց՝ գտեալ զպահեստ գանձին ծախիցեն զզօրութիւն նորա: - 180. Եւ այնչափ և առաւել քան զսոյն կազմութեան սպառազէն պատրաստութեանն՝ սաստիկ տարակուսանօք և մեծ երկիւղիւ պակչէին յահէ հայկասիրտ իշխանին և յաղթող նահատակին մեր Աշոտոյ – 210. և անդէն կացեալ զաւուրս բազումս յապահովացեալ ի կասկածանաց երկիւղէ Երուանդայ: - 84. Եւ առ վատացի քաջութեան աղագս զդէմ տանին բերեալ ասէ, ,,զվատ երկիւղ ապրեցուցանէ,,: - 354. Եւ առ վտանգի երկիւղի զօրավարին՝ ածին ի մէջ զիրս տեսլեանն, որ երևեցաւ յերկնից հրեշտակ Աստուծոյ. – 234. Եւ դադարումն լինէր յաւուրս սորա հինից և ասպատակաց ի վերայ երկրիս, և քաջավայելչապէս բարեձևանայր կարգ սրբոյ եկեղեցւոյ Քրիստոսի, և երկիւղ և կասկած և ոչ ուստեք: - 338. Եւ ելանէին գունդք գունդք շտապով և ճեպով մի զմիոյ կնի, և ամենայն ոք որ տեսանէր՝ ընդ մեծաւ երկիւղիւ ներքաղրեալ լինէր: - 284. Եւ վասն այսր իրաց նենգութեամբ և չարակնութեամբ առլցեալ, մանաւանդ յերկիւղէ՝ կարի յոյժ գրգռեցաւ պատերազմ սաստիկ ի ձեռն Վասակայ Արծրունոյ. – 178. զի եկեսցէ առ նոսա առանց պատկառանաց և երկիւղի և առանց միոյ իւիք կասկածանաց – 226. զոր և սուրբքն ասեն, եթէ ձայն դակուացն և բախումն խմբիցն առ ի հեղուսել զփայտսն՝ /28/ այնպէս իբրև յորոտման ամպոյ յամենեցունց հնչէր լսելիս, ի մօտաւորս և ի հեռաւորս, առ ի յերկիւղ և ի զգուշութիւն անզգամ ազգին, թերևս դարձցին և կեցցեն. – 30. Իբրև լուաւ զայսքան և առաւել քան զսոյնս յանդուգն և առանց երկիւղի զընդդէմ պատասխանատրութիւնն մեծաւ համարձակութեամբ՝ապա հրաման ետ փութով ի կենաց բառնալ զգլուխ նորա սուսերաւ: - 296. իբրև լուայ զայս դողդոջումն և սարսափումն զիս կալեալ յահէ յերկիւղէն եղելոյ. – 52. Իսկ եթէ վատացն՝ արութի՛ւն զերկիւղն համարելի է, ո՞րչափ ևս առաւել քաջացն քաջութիւն ստացեալ երկիւղիւն պատսպարել իւրեանց: - 354. Իսկ եթէ վատացն՝ արութի՛ւն զերկիւղն համարելի է, ո՞րչափ ևս առաւել քաջացն քաջութիւն ստացեալ երկիւղիւն պատսպարել իւրեանց: - 354. մինչ նոքա յանհոգս յապահովս մնացին յերկիւղէ մարզպանին – 402. մտօք սրտի գիտել զերկիւղն Աստուծոյ, կարգել և օրէնս բնութեան ի մարդիկ. – 26. Յետ այսր ամենայնի Յազկերտ թագաւորեաց ի Տիսպովն, և ունէր զթագաւորութիւնն երկիւղիւ, և ոչ հրամանատու այլ անձնապահ: - 156. Յորոյ տեղի մատուցին զՅոհան ոմն, այր հեզ և բարեպաշտօն, լցեալ երկիւղիւ Տեառն, պատշաճ առ վերակացութիւն եկեղեցւոյն Քրիստոսի: - 324. Չորրորդ՝ զի զեղբայր և ոչ զօտար ոք, զոր ոչ երկիւղն Աստուծոյ և ոչ գութ բնութեան մեղկացոյց լքմամբ զձեռս արիւնարբու գազանին: - 24. այլ և երկիւղ ոչ սակաւ ունէր զնա, զի բազում գունդք սուսերամերկաց շուրջանակի պահէին զնա: - 282.

ԵՐԿԻՒՂԱԾ - Զնա որպէս զերկիւղած Աստուծոյ ապաստան յինքեան արարեալ՝ խնդրէր պահպանել նմա. – 320. քանզի ,,բանակք հրեշտակաց Տեառն շուրջ են զերկիւղածովք իւրովք և պահեն զնոսա,,: - 252.

ԵՐԿԻՒՂԱԾՈՒԹԻՒՆ - որ յետ հաւատոցն որ ի Քրիստոս բազում ուղղութեամբ և երկիւղածութեամբ կրօնս ըստ արժանի հաւատոյն ցուցեալ, գրէթէ ի ծայրս առաքինութեան զաճումն հաւատոցն տարեալ հասուցեալ, որ ինչ յորդորումն աւետարանական վարժիցն ունին դաստիարակութեան ցոյցք: - 78.

ԵՐԿՄԱՏՆԻ - և զնոյն ոռոգեալ ոտիւք ի միջոցս պրակացն, կամ երկմատնի փայտատովք սերմանեալ. – 192.

ԵՐԿՄԻՏ - Իսկ Վռամ յերկմիտս եղեալ, ոչ կարէր կատարել զինդիրն – 118.

ԵՐԿՆԱԳՈՅՆ - դուզնաքեայ երասանակալ փայտիւն վազս առեալ սիգաքայլ ճեմարանօք ընդ կապուտակաձև երկնագոյն լեռնային և դաշտական ասպարէզս – 396.

ԵՐԿՆԱՀՈՍ - Որգունակ հնչումն տաշելոյ փայտիցն առ Նոյիւ ազդեցութեամբ հիւսնական գործեացն՝ զհեղեղածուփ անդնդաձիգ սահանացն երկնահոս զուգաճանապարհորդութեանն յապրուստ հաւատարիմ առնն յԱստուած յուսացեալ համամիտ ընտանեացն գործակցութեամբ: - 396.

ԵՐԿՆԱՅԻՆ - Ապա ուրեմն յայտ է ըստ կարգի ասացելոցս, եթէ որ շարժէ զերկնային մարմինն՝ մի է և անբաւ զօրութիւն ունի և անմարմին է և անեղ է անապական, և ինքն ոչ յումեքէ, և այլք ամենեքեանք նովաւ. – 54. արդ տեսանեմք զերկնային մարմինն, զի կարգաւորաբար անդադար շարժութիւն ունի, այսինքն արեգակն և լուսինն և աստեղք և այլք նոյնպիսիք. – 54. Եւ զերկնային պարգևացն որ ի հանդերձեալսն խոստացաւ Տէրն, զանպատում և զիրեշտակային նորոգութեան՝ նա ասաց լինել անդ կերակուրք և ըմպելիք ուժգին. զոր և կամեսցի ուտել անյագաբար՝ պատրաստ գտանիցէ, և կանանց կուսից մնացելոց հանապազ անյագաբար խառնակումն: - 164. և յայտ է թէ յայլմէ շարժի. և եթէ յայլմէ՝ ապա ուրեմն է՛ ոմն, որ շարժէ զերկնային մարմինն: - 54. զի թէ բովանդակ զօրութիւն ունէր՝ ոչ հանդուրժէր անդադար շարժել զերկնային մարմինն. - 54. ի սակաւուն հաւատարիմ լինելով՝ ոչ այնմ և եթ տիրեսցէ տնկոյն, այլ և բազմերջանիկ երկնայնոցն հասցէ կենաց: - 20. Որով պատառեցան ամենայն աղբերք անդնդոց, և սահանք երկնից բացան անընդմիջաբար երկրի և երկնային ծովուն լինել, և համատարած ջրովն զրաւ առնել համօրէն ամենայն շնչաւոր կենդանեաց – 32.

ԵՐԿՆԱԻՈՐ - այլ ի վերայ դնիցի բարձրաբերձ աշտանակի առաքելական եկեղեցւոյ, որպէս զի տեսցեն և փառաւորեսցեն զՀայրն երկնաւոր: - 204. Բայց ոչ միայն քաջքն Հայոց նահատակեցան ի մեծ պատերազմին այլ և անմարմին զօրք երկնաւորք մարտակից եղեն զնդին Հայոց. – 232. Եւ գումարեալ Հայրակղի զամենայն զօրս իւր յորդոր և խնդալից սրտիւ, բազմութեամբ զօրաց ել ընդ առաջ սուրբ նշանին, ի պատիւ հրաշալի և երկնաւոր գանձուն – 154. Զայսոցիկ և որ առաւելն քան զսոյն իրողութեանց ցոյցք մոռացմամբ սուզեալ՝ առ երկնաւորսն և առ երկնից թագաւորն թևակոխեալ – 386. Իսկ սուրբն ելեալ հանդերձ դահճօքն ի տեղի ասպարիսի կատարմանն երկնաւոր նահատակութեանն՝ ի ծունր իջեալ կայր յաղօթս – 206. նստէր փորող պողոտային նրբափողոց ճանապարհին, որ հանէր ի վերին մայրաքաղաքն Սիոն, ի բանակետղն երկնաւոր զօրացն յարքայանիստ քրիստոսական թագաւորութեան: - 204.

ԵՐԿՆԵԼ - Բայց Ապումրուան երկնէր գայր զիշխանասիրականն ծնանել գահակալութիւն ի վերայ աշխարհիս: - 364. Բայց Յամանիկն և Ահմատն և Ապլբառն և այլ ևս Տաճկաց միաւորութեամբ զնոյն չարիս երկնէին գային: - 340.

ԵՐԿՆՉԻԼ - այլ ես ոչ երկեայց ի ժողովելոց երիցանցդ Հռոմայեցւոց, որ գումարեալ գան ի վերայ իմ: - 138. երկեաւ Վարդան ի մարզպանէն բնակել յանդորրու, այլ այնր աղագաւ էանց գնաց յամուրսն Մոկաց, և կայր մնայր ի նախախնամութենէ Աստուծոյ այցելել աշխարհիս Հայոց: - 122. Իսկ սուրբն վառեալ Հոգւովն սրբով՝ յիշէ զասացեալն ի Փրկչէն, թէ „մի երկնչիք յայնցանէ, որ սպանանեն զմարմինն, և զոգին ոչ կարեն ապականել„ - 204. խօսեցաւ ընդ նոսա խստութեամբ, սակայն և յայնմանէ ոչ երկեան. – 222. մի՛ երկիցուք ի բազմութենէ զօրաց նոցա. – 134. որ ապա ի /80/ գնալն տիկնոջն յԵռւսաղէմ՝ Վաչէ և Արշաւիր երկեան երթալ առ Սանատրուկ – 82. Վասն մարմնաւորացն այնչափ նահատակեցայ, որպէս գիտացերն և որպէս այժմ լսես յինէն, վասն Քրիստոսի և վասն յաւիտենական կենացն ո՞չ մեռանիցիմ, կամ արդեօք ի քէ՞ն երկնչիցիմ. քա՛ւ լիցի. – 296.

ԵՐԿՇԱԲԱԹԻ - լեալ ամաց ԻԹ՝ փոխի յաշխարհէս յամսեանն արեգ, որ օր Դ էր ամսոյն յաւուր երկշաբաթուջ ի յիններորդ ժամու աւուրն. – 384.

ԵՐԿՈՏԱՍԱՆ - երկոտասան արդու ալեր և քառասուն ոչխար ի միում գիշերի ուտել Բէլայ. – 38. և ահա հնչէր առ հասարակ երկիրն ամենայն իբրև զձով ալեաց կուտակելոյ, և սաստկացաւ պատերազմն, յառլուսանալ աւուրն մինչև ի սպառել անցից տունջեանն իշխեցողին երկոտասան ժամու աւուրն. – 276. Ընդդէմ նորա զօրաժողով եղեալ տունն Գագայ ազգն Գաղատացւոց, երկոտասան բիւրու – 66.

ԵՐԿՈՒ - Բայց ոչ ետ տեղի Գուրգէն այսմ՝ յերկուց պատճառաց, մի՝ զի մի՛ ապստամբ երևեցայց Տաճկաց բռնաւորին – 316. Սապէս և Գուրգէն կատարելագործեալ ի բարձրաւանդակ ի սարաւանդակ տեղւոջն բարեձևագունի վայելչացուցեալ զիրաշակերտ յաջմէ և յահեկէ սեղանոյն երկուս ևս եկեղեցեօք: - 396. Այլ ճշմարտագոյնք են Սողոմօնեանքն, զի ասէ, ,,վա՛յ միումն. յորժամ գլորիցէ, ո՞ յարուցանիցէ զնա,,. և եթէ ,,լաւ են երկուք քան զմի, զի եթէ միովն գլորիցի ոք՝ կանգնեսցի,,: - 354. ասէ. ,,թէ ոչ բառնաս կորուսանես ի միջոյ զերկուս նախարարութիւնդ՝ ոչ բարիոքագոյն քո թագաւորութեանդ խորհին խորհուրդ. զի ձեռն նոցա է ընդ Շապհոյ արքայից արքայի,,. – 98. Բայց երկու ոմանք ի սաղարաց սուրհանդակաց, եղբարք միմեանց, հասեալ ի կիրճս ձորոյն – 202. Բայց երկուք ոմանք ի զաւակէ Աշդահակայ ձերբակալ արարեալ Տիգրանայ առեալ ածէ ի Հայս. – 64. և ելեալ ի վերայ աշխարհիս՝ յերկուս բաժինս հատին զաշխարհս: - 362. և եկաք յերկուս աւուրս ի տեղիսն, ուր արեգակն ոչ ծագէ. – 50. և եկեալ ի մի վայր Գագիկ և Գուրգէն եղբարք համահարք և միոյ մօր ծնունդք, յերկուց քաջատոհմիկ գահակալութենէ Սենէքարիմայ և Դաւթի – 388. և ոչ ոք մնայր գէթ երկու ի միասին. – 194. Եւ այն ինչ ընդ ջեռնուլն արեգականն, մինչ ագևորեալքն մտանէին զառաջեաւ ամիրային, որպէս որսոյ ինչ պատճառանօք հեծեալ յընտիր երիվարս հանդերձ մերձաւոր հարազատօք իւրովք և ազատովք յընտրելոցն Վասպուրականի՝ ելեալ մեկնեցաւ իբրև վտաւանս երկուս. – 342. Եւ բաժանեալ թագաւորութիւնն Հայոց յերկուս, ի Յոյնս և ի Պարսս. – 110. Եւ զբոլոր երկիրս իւրեանց տէրութեանն բաժանեցին յերկուս մասունս: - 388. և զի թագաւորութիւնն Եբրայեցւոց յերկուս հակառակս բաժանեալ էր՝ հնազանդ իւր արարեալ Փուայ Ասորեստանւոյ առնու հարկս ի Մանասէէ արքայէ հազար տաղանդ արծաթոյ: - 60. և ի մատնելն մերում լարօք հնգետասան՝ հաւք երկու պատահեցին մեզ – 50. Եւ ծնան նորա երիս որդիս, Սարգիս որ և Աշոտ՝ ՅԻՋ թուականութեանն Հայոց, Խաչիկ որ և Գագիկ ՅԻԸ, և Գուրգէն. մանկունք կայտառք և գեղապանծք և բարենշանք և ամենեցուն ցանկալիք. ծնաւ և երկուս դստերս: - 338. և հատեալ զզօրսն յերկուս առաջս, և հրաման տուեալ ելանել յերկիրն Վասպուրական, ողողել գերել գերփել /200/ զաշխարհն, աւերել և բնաջինջ առնել և մաշել ի սուր սուսերի. – 202. և դաշիկ արարեալ յայնկոյս քան զՎանտոսպ, ի տեղւոջն արձանաշար քարակարկառ գոգաձև միջոցի երկուց բլրակաց, որ հայի յԵրիվարաց արկման դաշտն, ի վերայ Լեզւոյ գեաւղջն, որ զաւրացն գեղեցիկ առասպելաբանեն սպիանած վերայն սպանելոցն ի մանկանցն Շամիրամայ: - 334. Եւ մինչդեռ այս գործ խորհրդածէր՝ հասին ի վերայ նորա քաղաքապետք երկու, անուն միոյն Բշիր և երկրորդին Զքրի, և կալան զնա տանել առ Աշոտ որդի սպարապետին: - 316. և մինչև հասեալ առ զօրագլուխսն, այլ ի բացեայ երթայր հեռագոյն ի նոցանէ իբրև յերկու մղոնս –228. և նենգ գործեալ նմա, վասն նախանձու թագաւորեցելոյ Ասորդանի/ճիշտը՝Ասորդանիս/, երկու ևս որդիք նորա Աղրամելէք և Սանասար՝ սպանին զնա սրով, որ թագաւորեաց ամս ԺԸ – 60. զի ստուգեալ քննեցին՝ միոյ առն երկուս յինքեանց հարեալ ընկեցեալ էր, թող զվիրաւորսն և զկողոպուտ և զձերբակալսն – 234. ի վերջին ամի սորա եղեն Եսաւ և Յակոբ, որ կոչին երկու նահապետք. – 56. Իբրև հեռացաւ թագաւորն զերկուց աւուրց ճանապարհ՝ Ապումբուան ելեալ ի ձիընթացիկ ասպարէզն զգնայր. – 368. Իսկ Արշակ յերկուս թագաւորսն ձեռնտու եղեալ, երբեմն ի Պարսս երբեմն ի Յոյնս, և զապստամբութիւն ի մէջ առեալ Արշակ յերկոցունց կողմանս: - 100. Իսկ Գրիգորի ոչ բերելով զընդդիմակացսն նորա կատարել՝ խօսի ընդ նմա սիրով խաղաղութեան, և բաժանել զաշխահս յերկուս՝ տեղի ետուն միմեանց ի խաղաղութիւն: - 310. յերկուս կողմանս բաժանեալ զնայեցուած խորհրդոցն, և կայր կեղծաւորութեամբ անհաստատագոյն և անօգուտ հնարիմացութեամբ, ընդ քրիստոնեայսն քրիստոնեայ և ընդ պարսկականսն զնոցայսն կեղծաւորէր: - 112. յերկուց թագաւորազանց զաճմանն սեռի բերելով զբողբոջս զՍենեքերիմայն և զՄամգունեաց ճենազնւոյ, ի միասին զզուգամասն պայազատեալ գահընկալ թագաւորական զարմ - 300. յորոյ վերայ կալեալ և կանչեալ քաջն Վարդան իբրև զառիւծ, իբրև զկորիւն առիւծու, և առ ուժոյ և երագութեան

ձեռինն ի վերայ ձգեալ զմիողնին՝ յերկուս կտրէ զՇաւասպն: - 126. Նոյնպէս բանայ, որպէս և այլ թռչունք և գազանք՝ բնաւորեալ բաժանեն զժամանակս տարւոյն յերկուս կամ յերիս ամարանոցս և ձմերանոցս ինքեանց կենաց պաճարին – 262. որ ի ժամանակին կալեալ էր զմարզպանութիւն և զզօրավարութիւն Հայոց ի խնդրոյ սրբոյն Սահակայ յերկուց թագաւորացն Յունաց և Պարսից – 116. որում անհնար է երկոցունց ի միասին բնակել, և ոչ ոք կարէ երկուց տերանց ծառայել, որպէս ասաց Փրկիչն – 248. որպէս ասաց Քրիստոս,եթէ ,,ուր երկու կամ երեք ժողովեալ են յանուն իմ՝ անդ եմ և ես ի մէջ նոցա,,: - 250. Վասն զի այլոց գործք մի կամ երկու կամ այլս ևս գործք գործեալ է. իսկ սորայս՝ գերազանցեալ յաճախեաց քան զբազմացն իրողութիւնս. – 302. Քանզի այնչափ թանձրացաւ յաճախութիւն սովոյն՝ որ ոչ միայն անսուրբ կենդանիս ուտէին ըստ սրբութեան կարգի, այլ և զսարսափելի և զդժնդակ, որ զգազանային անցուցանէ զվայրենամտութիւնն, զմարմինս մեռելոց՝ առանց խղճելոյ ուտէին, ի գերեզմանացն հանեալ զհետ միոյ և երկուց ամաց թաղելոյ: - 374. քանզի արդարև զգալի և շօշափելի էր դրախտն, և ոչ իմանալի կամ ի մէջ երկուց աշխարհաց – 48.

ԵՐԿՈՒ ՀԱՋԱՐ - Բայց Աշխէ ոմն … ոչ եմուտ ընդ նոսա ձեռնամուխ լինել ընդ նոսա ի գործ պատերազմին, այլ կայր ի բացեայ իբրև հազարօք երկուք – 232. շահատակելով գունակ ի խաղս գնդակաց, զսակաւաւորութիւնն իւր հազարաւորս համարելով, քանզի ոչ ունէր աւելի քան զերկու հազարս հեծելոց: - 334.

ԵՐԿՈՒՆՔ - երկունք իբրև ծննդկանի ի վերայ իմ հասեալ լինին՝ մատենաւորել զայսր աղետաբեր համբաւուց ցոյցս. – 350.

ԵՐԿՈՒՈՐԻ - և յղացաւ Զրուանն երկուորիս. – 46.

ԵՐԿՈՒՑԵԱԼ - ետ բերել փայտս, և եդեալ ի վերայ փայտին զերանելին Սողոմոն՝ և մօտ առ փայտն կացուցին զսուրբն Կահայ, զի գոնեայ մինն ի միւսոյ տանջանացն երկուցեալ հնազանդիցի հրամանի թագաւորին: - 292. Եւ անցեալ գնացաք ի տեղեացն երկուցեալք – 50.

ԵՐԿՈՔԵԱՆ - ապա համոզեալ Սահակայ և Սմբատայ այլովքն ևս՝ բարձին ի միջոյ զաղմուկն, և սէր բարեկամութեան ի մէջ երկոցունց հաստատեալ՝ գնացին յիւրաքանչիւր տեղիս: - 332. Արդ խօսեաց ընդ իս ի խաղաղութիւն, զպատրուակ կեղծաւորութեան ի միջոյ երկոցունց ի բաց պարուրեալ,,: - 362. Բայց երկոքեան կողմանք դնին ի ներքոյ պարսաւանաց, թէպէտ և ի բարեպաշտութեան յաղագս մոլորեցան: - 256. և երդումն արարեալ ուխտ դիցուք ի մէջ մեր երկոցունց՝ խաղաղութեամբ ունել զթագաւորութիւնն,,: - 152. Եւ զի հուպ առ հուպ են խառն աշխարհք երկոցունցն, և քաղաքն ի հովտաձև դաշտին՝ նպաստաւորէր խոշոշ վիրագին քաջասրտագոյնս լինել: - 352. և զՀեփեստես ասեն կաղ յերկոցունց ոտիցն, և կայծակնավարս ունի ի ձեռնն աքցանս և կռանս, և նստեալ դարբնէ մարդկան: - 52. Եւ էր սէր դաշնաւորութեան մեծի ի մէջ երկոցունց թագաւորացն Պարսից և Յունաց: - 140. Եւ իբրև ռազմ երկոցունց կողմանցն խռնեցաւ … սրբոյն Վարդանայ մտրակեալ զերիվարն ի փախուստ զախոյեանսն Պարսից դարձուցեալ– 128. Եւ իբրև ստուգեաց և տեղեկացաւ զամենայն՝ եգիտ բազմագոյն քան զամենեսեան զկապարճաւորս և զկորովիս աղեղնաւորացն Ելեմացւոց և Արաբացւոց, աջողակք յերկոցունց ձեռաց – 200. և կալցուք ուխտ խաղաղութեան /136/ ի մէջ մեր երկոցունց, և անշուշտ լիցի այս երդումն և պայման ի մէջ մեր և որդւոց մերոց յետ մեր թագաւորելոյ,,: - 138. և յոգնեցան երկոքեան կողմանքն ի մեծ պատերազմին. – 140. և վիրաւորք բազումք լինէին յերկոցունց կողմանցն – 160. զի եթէ երկոքեան միով բարեպաշտութեամբ ոչ վառեսցին՝ ոչ ինչ օգուտ ի միջէն բերցի: - 256. Ի նոցանէ աճեալ ազգք երկոցունց Արծրունեացն և Ռշտունեաց – 98. Իբրև հասին ուր հանդերձեալն էին՝ և երկոցունց զօրքն անհուն բազմութեամբ յանդիման եղեն միմեանց, և ճակատ առ ճակատ զգործս պատերազմին յարդարէին – 328. Իսկ նախարարքն Հայոց իբրև տեսին յերկոցունց կողմանց զանկարգ և զանտեղի աշխարհիս պիտաւորութիւն՝ յապաշաւանս դարձեալ ի վերայ անցիցն անցելոց զոր ախորժելովն խնդրեցին՝ դարձան առ Վռամ – 118. Իսկ

Արշակ յերկուս թագաւորսն ձեռնտու եղեալ, երբեմն ի Պարսս երբեմն ի Յոյնս, և զապստամբութիւն ի մէջ առեալ Արշակ յերկոցունց կողմանս: - 100. համոզեաց ի մէջ երկոցունց և գլխաւորեաց զխաղաղութիւն /382/ առ նոսա, մինչ գալ Սահակայ եղբօր իշխանին Սիւնեաց, ընդ իւր բերելով զհարկսն: - 384. որում անհնար է երկոցունց ի միասին բնակել, և ոչ ոք կարէ երկուց տերանց ծառայել, որպէս ասաց Փրկիչն – 248. ՎԱՍՆ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԵԱՆ ՏԱՃԿԱՑՆ ՈՐ ԿԱՑՍԻԿՔՆ ԿՈՉԻՆ ԵԻ ԻՇԽԱՆԻՆ ՍԻՒՆԵԱՑ Ի ԹԱԳԱՒՈՐԵՆ/ՃԻՇՏԸ՝ԹԱԳԱՒՈՐԷՆ/ ՍՄԲԱՏԱՅ, ԵԻ ԴԱՐՁԵԱԼ ԵՐԿՈՑՒՆՑ ՀՆԱԶԱՆԴՈՒԹԻՒՆ: - 380. Եւ դաշնաւորեալ ի մէջ երկոցունց՝ մնալ առանց կասկածանաց. – 322.

ԵՐԿՈՔԻՆ - Ապա երկոքին նոքա դեսպանս արձակեցին առ թագաւորն ի հաւատարիմ արանց ըստ Եսայեայ զոր ասէ – 286. ապա հրամայեաց զերկոսին զձեռսն և զերկոսին զոտսն հատանել. - 290. ապա հրամայեաց զերկոսին զձեռսն և զերկոսին զոտսն հատանել. - 290. Բայց թէպէտ և երկոքին պատճառք անուանակոչութեանցն պատկանաբար վարկանելի է՝որպէս իմաստասիրացն հաճոյ թուի, այլ ինձ զառաջինն ախորժելի զհաւատարմութիւնն ի մէջ առնուլ: - 72. Եթէ երկոքումքք թևովք ոչ թռչիցի թռչուն՝ ոչ վերասցի ի բարձունս: - 256. զի երկոքինն ուրացեալ էին ի Քրիստոսէ. – 106. Զի թէ առագաստ նաւին յերկոսին կոյս ոչ պարզիցի՝ ոչ ուղղակի նաւարկութիւնն ճանապարհորդիցի, կամ թէ նաւաբեկեսցի իսկ ի բռնութենէ մրրկալից հողմոյն զալիսն կուտակելով: - 256. Յայնժամ իբրև գիտացին երկոքին կողմանքն, եթէ ոչ գոյ հնար գտանել զելս իրացն և տալ խաղաղութիւն՝ ապա հաճեցան և հաւանեցան գրել առ թագաւորն. – 286. յետուստ երբեմն գտանէր ի ձեռն անիծիցն իմացեալք երկոքին. – 22. Նստան երկոքին կողմանքն պահել զպահպանութիւն իւրեանց մեծաւ զգուշութեամբ, և ետուն ժամ անսալ միմեանց՝ ոչ ելանել ի պատերազմ, մինչև եկեսցեն հրեշտակքն յարքայէ, զոր առաքեցինն: - 286. Քանզի հարցեալ և բռնազբօսեալ զերկոսին գլխաւորին Տաճկաց, անունկնդիր լինելով ասացելոցն, և ի տեսչութենէ Աստուծոյ թողացուցեալ նոցա առանց վտանգից՝ որպէս հաճոյ թուիցի կեալ ի հաւատսն Քրիստոսի համարձակաբար. – 324.

ԵՐԿՊԱՌԱԿՈՒԹԻՒՆ - Իսկ իբրև սկսաւ սպրդել մտանել ի ներքս երկպառակութիւնն ի մէջ միաբանութեանն, հեռացաւ մեկնեցաւ զնաց շնորհ աստուածատուր զօրութեանն. – 194. ՎԱՍՆ ՈՐ ԻՆՉ ԳՈՐԾԵՑԱԻ ԸՆԴ ՀԱՆՈՒՐ ԱՇԽԱՐՀՍ ՀԱՅՈՑ. ԵԻ ԵՐԿՊԱՌԱԿՈՒԹԻՒՆ ԻՇԽԱՆԱՑՆ, ԱՆՀԱՒԱՆՔ ԵԻ ԱՆՀՆԱԶԱՆԴՔ ՄԻՄԵԱՆՑ ԼԻՆԵԼՈՎ, ԵԻ ՈՐ ԻՆՉ ԸՆԴ ՍՈՔՕՔ: - 194.

ԵՐԿՍԱՅՐԻ - և ագուցեալ զոտս պատրաստութեամբ Աւետարանին խաղաղութեան և սուսեր ընդ մէջ ածեալ զբանն Քրիստոսի, որ հատու է քան զամենայն սուր երկսայրի – 252.

ԵՐԿՐԱՍԷՐ - և աշխատասէր մշակքն պատրաստեցան ի գործ երկրասէր վաստակոցն – 268.

ԵՐԿՐԱԻՈՐ - Իսկ նա անփոյթ արարեալ երկրաւոր մեծութեանս, զի անցաւոր է՝ անսպառ և անվախճան և անծերանալի և անծախ և առանց ըմբռնելի ի գողոց խնդրեաց պարգևաց առիթ լինել. – 218. սրբոյ թագաւորին և քաջ նահատակին Տրդատայ զբարիոք պատերազմեալ ընդդէմ անմարմին և մարմնաւոր պատերազմողաց, փոխի յերկրաւոր աշխատութեանցս ի հանգիստ, մեծաւ պատուով թագաւորական շքեղ և երևելի դիազարդութեամբ – 96.

ԵՐԿՐՈՐԴ - Եւ զգունդն երկրորդ ի ձեռս Գուրգինայ Ապուպելճի, և նիզակակից էր նորա Վահան Արծրունի: - 178. ԴՊՐՈՒԹԻՒՆ ԵՐԿՐՈՐԴ – 124. արդ թողոցո զերկրորդ մասն Անձաւացեաց որդւոյ իմոյ Դերանկիդ, և այլ մի յաւելուր ընդ հակառակս ինչ ձեռն ի գործ արկանել - 330. Բայց զերկրորդ մասն Անձաւացեաց հանդերձ Նորաբերդ ամրոցաւն Դերանկին նուաճեալ ընդ իւր գործակալօք. – 326. Գրէ դարձեալ թուղթս երկրորդս և ասէ. – 138. ԵՐԿՐՈՐԴ ՆՈՐԻՆ ԵԻ ԵՐԹԱԼՆ ԳՈՒՐԳԷՆԻ ՋՀԵՏ ԿՈՉՈՂԱՅՆ ԲՈՒԽԱՅԻ ԵԻ ՈՐ ԻՆՉ ԳՈՐԾԵՑԱԻՆ, ԵԻ ԹՈՒՂԹՆ ԻԲՐԵԻ Ի ԴԻՄԱՑ ԱՐՔԱՅԻ: - 234. Երկրորդ վասն բնակութեան նախնեացն նորա Աղրամելեայ և Սանասարայ Արզն՝ կոչեցին Արզրունիք: - 72. Երկրորդ՝ չարասէր և աներկիւղ նախանձուցն բարք, եթէ ընդէ՞ր ոչ և նորայն ըստ

նմին օրինակի եղև արատաձգեալ յԱստուծոյ: - 24. Երկրորդ՝ զի և ոչ հաւատայր Գուրգէնի՝ ամբողջ պահելով, զոր ինչ միջնորդեն երդմամբ, զհօրն իւր կիրսն ի նորայն հօրէն կրեալ յուշ առնելով: - 316. Եւ լցաւ ասացեալն ի Սոփոնիայ մարգարէէն, թէ ,,եղիցի յաւուր յայնմիկ ձայն ի դրանէ օցոտելոցն և գոյժ յերկրորդ դրանէն և բեկումն ի վերայ բլրոց: - 180. Եւ Գուրգէն երկրորդ հրեշտակս յղէ առ նա զայս օրինակ, եթէ ,,ընդ իս հաստատեա զանզրաւ կապակցութիւն ուխտի խաղաղութեան. և ես ապստամբեցայց յԱշոտէ, և ի միասին բաժանեալ զերկիրս կեցցուք յապահովս,,: - 316. Եւ եղև մօտ ի կատարումն հասանել ամին երկրորդի գալստեան նորա՝ ել գնաց ի կողմանս Աղուանից. – 276. Եւ զկնի այսորիկ, որ է երկրորդ հարուածք այլազգեացն՝ դարձեալ հրաման ետ ելանել ի պատերազմ, և հետամուտ հասեալ առ նոսա. – 282. և թողեալ զբնակելն ի Դուինն՝ ելեալ բնակեցաւ ի Նոր քաղաքին ի մեծ եկեղեցւոջն որ յանուն սրբոյն Գրիգորի շինեալ էր երանելւոյ տեառն Ներսիսի երկրորդի Հայոց կաթողիկոսի: - 358. և ի խնդրոց նախարարացն և սրբոյն Սահակայ թագաւորեցուցանէ Հայոց Վռամ երկրորդ զԱրտաշէս, որ և Արտաշիր: - 116. և ի վերայ նորա շինեաց եկեղեցի զհամբարձմանն ի յերկինս ի Հօրն գահակցել աթոռ, և զերկրորդ գալստեանն զյիշատակ ունելով, որ գալոցն է հայրենի փառօք, ըստ հրեշտակացն առաքեալսն զմխիթարականն և զքաջալերականն աւետիս նոցա առբերելով: - 390. և հարցեալ ցնա յաղագս մահուանն Յովսէփու ի վրէժխնդրութեանն աղագս երկրորդ նահատակութեան նորա, որ եկաց ընդդէմ զօրավարին, յուշ առնելով նմա զապստամբութենէ և ընդխառնելոյ նորա ի վնասս արքունի – 294. Եւ մինչդեռ այս գործ խորհրդածէր՝ հասին ի վերայ նորա քաղաքապետք երկու, անուն միոյն Բշիր և երկրորդին Զքրի, և կալան զնա տանել առ Աշոտ որդի սպարապետին: - 316. և յայտնի ոչ վայելչանայր կատարել զոր կամէրն, մի՝ վասն յաղթող մեծանուն գործոյն, նախատ անձին համարելով, երկրորդ՝ վասն վաշտիցն զօրութեան: - 326. Իսկ ի տանէն Արծրունեաց ընդ մեծ նախարարսն Հայոց մկրտեալ լինի Տիրոց որդի Բաբգէնի երկրորդի - 94. Իսկ իբրև եկն Գուրգէն երկրորդ՝ փութացաւ գնաց հասանել ի վերայ առաջնոյն Գուրգինի. – 316. Մարկիանոս կայսր թագաւորեալ Յունաց յերկրորդն Թէոդոսի, որ արար զժողովն ի Քաղկեդոն ՈՒԳ եպիսկոպոսաց. առ որով վկայեաց սուրբն Վարդան և Վահան Արծրունի: - 132. Յամի երկրորդի Յազկերտի որդւոյ Վռամայ երկրորդի՝ բարձաւ թագաւորութիւնն ի տանէն Հայոց – 120. Յամի երկրորդի Յազկերտի որդւոյ Վռամայ երկրորդի՝ բարձաւ թագաւորութիւնն ի տանէն Հայոց – 120. Յետ այսր՝ յերկրորդ ամի պաշարեն զԿարնային քաղաքն զօրքն Յունաց. և դարձեալ անդրէն ի կամս իւրեանց թողեալ գնացին: - 358. յերկրորդն հարկ է մեզ զոճն կանոնել, որ յետ Նոյի և անդր ազգացն բաժանմունք յառաջ խաղան, ըստ ցեղից ցեղից ի կարգ անկեալ աշխարհաբաժին ցեղակարգութեամբ. – 12. ՈՐ ԻՆՉ ԳՈՐԾԵՑԱՒ ՅԵՐԿՐՈՐԴՈՒՄ ԱՄԻՆ ԳԱԼՍՏԵԱՆՆ ԲՈՒԽԱՅԻ, ՈՐՔ ԵՆ ՈՒԼՈՄԲԻԱԹՔ ՎԱՍՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ԸՆԴ ՍԱՀԱԿԱՅ ԻՍՄԱՅԷԼԱՑՈՑ,ՈՐ ԻՍՄԱՅԷԼԻ ՈՐԴԻ ՃԱՆԱՉԷՐ, ԵԻ ՎԱՍՆ ՊԱՇԱՐՄԱՆ ՔԱՂԱՔԻՆ: - 268. որպէս պատմէ ի գլուխ երկրորդի պատմագրութեանն: - 96. ոչ պիտոյացեալ եկամուտ լուսոյ, որով նսեմասցի առ ի հասանել երեկոյին, ոչ ապաժամանութիւն արեգական առ ի մերժել զմութ գիշերի լուսազգեստ ստեղծուածոյն, որ յետ առաջնոցն կարգի և դասու՝ զերկրորդն փոխանորդեցաւ վիճակ, ոչ կերակուր հոսանուտ առ ի լրութիւն տարաբարձ ունակութեանց անապականին, որ դոյզն ինչ փոքրագոյն քան զհրեշտակս գոլ. – 20.

ԵՐԿՐՈՐԴԵԱԼ - Եւ եհարց եթէ դո՞ւ իցես Աշոտ. ասէ այո ես եմ. երկրորդեալ և երրորդեալ և զսոյն լուաւ. – 216.

ԵՐԿՐՈՐԴԵԼ - Այլ և զՓիլոնեայսն ասացաք երկրորդել զառն քաջի և զյոյժ հմտագունի իմաստասիրութեան - 34. Բայց քանզի ոչ ոք յայնժամ ընդ գրով զայնոսիկ ներքաղրեաց, որպէս օրէն է թագաւորաց՝ և ոչ մեք երկրորդել պատկան վարկաք: - 246. Եւ եկեալ ի Փառան՝ զնոյն ասաց երկրորդել զբանս զայսոսիկ առ հօրեղբօրն իւրոյ որ կոչէր Ապղջէիր: - 158. և զի հաւասարութիւն երից ազգացն, այսինքն որդւոցն Նոյի, կարգաւ կանոնեալ

դրոշմեալ կան յոլովից գիրս ոչ է մեզ հարկաւոր զնոյն երկայնաբանութեամբ երկրորդել: - 12. Եւ զրոյցք ժամանակաց սոցա յայլոց գրեալ յառաջագոյն, աւելորդ համարեցաք երկրորդել: - 168. զոր աւելորդ համարիմ երկրորդել զմիանգամայն ասացեալսն: - 128. զոր աւելորդ համարիմ երկրորդել զյառաջագոյն պատմագրաց նշանագրութիւնս: - 102. զոր յետ սակաւու միոյ երկրորդեցից զառ ի նմանէսն: - 32. զոր ոչ է հաճոյ երկրորդել ի գիրս աստ. – 108. որպէս ցուցանեն յիշատակարանքն որք յառաջ քան զմեզ հոգացան, զոր ինձ աւելորդ թուի երկրորդել: - 324.

ԵՐԿՐՈՐԴՈՒՄՆ - ես վաղ անարգեցի զքեզ, և ոչ փոքր ինչ երկիւղ կալայ ի սրտի իմում վասն քո, զի քամահելով ի վերայ քո՝ զզօրավարն քո հանդերձ զօրօքն ի սուր մատնեցի, և զաւար նորա բաշխեցի, /294/ և յերկրորդումն ոչ փոքր նախճիրս համարեցի զօրացս քոց. – 296. և յերկրորդումն հանդերձեալ են վերստին մտանել ի տանջանս յաւիտենականս, ուր որդն ոչ վախճանի և հուրն ոչ շիջանի: - 336.

ԵՐԿՐՊԱԳԵԱԼ - և ճախր առեալ ի ներքուստ ի վեր ի լեառն Վարագ և երկրպագեալ աստուածազարդ քրիստոսապսակեալ փայտի խաչին Քրիստոսի, պատուանդանի ոտիցն Աստուծոյ - 392.

ԵՐԿՐՊԱԳԵԼ - Դարձեալ զի երկրպագէ հրոյ, և արեգական, որ է Հեփեստոս, մասն աստուծոյ ասելով, զիա՞րդ իցէ, զի գողն և ապիկարն իբրև զաստուած երկրպագիցի: - 52. Դարձեալ զի երկրպագէ հրոյ, և արեգական, որ է Հեփեստոս, մասն աստուծոյ ասելով, զիա՞րդ իցէ, զի գողն և ապիկարն իբրև զաստուած երկրպագիցի: - 52.

ԵՐԿՐՊԱԳԵԼԻ - ապա եթէ ոչ՝ պաշտելիք եղիցին եկեղեցիքն, որ փրկիչն անուանին և երկրպագելիքն աստուածային երկրպագութեամբքն. որ է յոյժ ծիծաղելի. – 394.

ԵՐԿՐՊԱԳՈՒԹԻՒՆ - Այլ նոքա թէպէտ առ փոքր մի ոչ կամեցան դառնալ յերկրպագութենէ Աստուածորդւոյն – 246. ապա եթէ ոչ՝ պաշտելիք եղիցին եկեղեցիքն, որ փրկիչն անուանին և երկրպագելիքն աստուածային երկրպագութեամբքն. որ է յոյժ ծիծաղելի. – 394. Եւ արդ խնայեալ իմ ի ձեզ, և դուք առանց յապաղանաց և զիս աշխատ առնելոյ ի բաց լերուք յերկրպագութենէն Քրիստոսի, և եղիցեն անձինք ձեր ի գիւտս և կեցջիք. – 246. և որպէս պատմեն զնմանէ՝ զի դարձաւ յետս յԱստուծոյ և դարձոյց զերեսս իւր ի ճշմարիտ դաւանութենէ յերկրպագութենէ Աստուածորդւոյն, որպէս ասաց՝ դարձուցին յիս զթիկունս և ոչ զերեսս իւրեանց. – 248. և փոխանակ ծաղկեալ պատմուճանի գունագոյն երանգ երանգ անկուածոցն՝ զսուրբ և զվարդագոյն կարմրատեսիլ արիւնն իւրեանց ի վերայ սուրբ մարմնոյն, և փոխանակ ոսկեհուռ թագակապ զարդու պսակացն՝ զերկրպագութիւնն Քրիստոսի. – 266. զի թէպէտ դառնալով դարձան յայտնապէս յերկրպագութիւնն Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ՝ այլ զկանոնական սահմանադրութիւնսն ոչ բերելով ուղղակի, ոչ միայն Աշոտ, այլ և ամենայն իշխանքն Հայոց, որք գերադարձքն եղեն. – 336. Զոր առեալ զարսն ստիպեաց ի բաց կալ յերկրպագութենէն Քրիստոսի, և պատուի և պարգևաց արժանի լինել ի նմանէ, և մի չարաչար տանջանօք մեռանել: - 222. կարծեաց համանգամայն զբոլոր պաշտօնեայս Քրիստոսի ի բաց վճարել ի հաւատարիմ երկրպագութենէ ճշմարտին Աստուծոյ տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի. – 264. մանաւանդ զի և թագաւորին նախ ակն ունէր զդառնալն ի կոռոցն ի յերկրպագութիւն Քրիստոսի ճշմարտին Աստուծոյ. - 88. որով զբազումս դրդուեցոյց ի յաստուածային օրինացն և յերկրպագութենէ յաստուածորդւոյն: - 292.

ԵՐՈՒԱՆԴ - այսր աղագաւ խնամ տարեալ թագաւորին կնոջն՝ զի ոչ ել առ Երուանդ և ոչ միով իւիք պաշտպանութեամբ: - 90. Ապա դարձան Վաչէ և Արշաւիր ընդ Արտաշէսի, առեալ զթագաւորութիւնն Երուանդայ ի ԼԱ ամի Արտաշէսի արքայից արքայի և թագաւորին Յունաց … ամի. – 86. բազում ունելով ինչս ի կոխակս բարձրաւանդակս և ի կիրճս նրբականս, ի զերծս և ի խոխոմս ձորոյն ի թոխ և ի բոխ երկրին անբնակ մարդկան յասպատակէ հինիցն Երուանդայ – 84. դառնայ Երուանդ առ սահմանօքն Ատրպատականի ի ձորն Անձահից: - 84. երթեալ տուայտի ի դրան Մարաց Դարէհի, մինչ զգալ վասն նորա Երուանդայ. – 84. և անդէն կացեալ զաւուրս բազումս յապահովացեալ ի

կասկածանաց երկիւղէ Երուանդայ: - 84. և առաջի դնէ Երուանդայ զպատճառս փախստեանն – 82. և գրէ առ Սահակ դառնալ առ Երուանդ. թերևս հնար լիցի խորհել ինչ վասն Երուանդայ: - 82. և գրէ առ Սահակ դառնալ առ Երուանդ. թերևս հնար լիցի խորհել ինչ վասն Երուանդայ: - 82. Եւ զհետ մտեալ Երուանդայ խոյզ և խնդիր լինել Արտաշէսի. – 82. և կացին մնացեալ անդր մինչև ի դարձն Արտաշէսի որդւոյ Սանատրկոյ, որ եկեալ այսր թագաւորեաց, սպանեալ զԵրուանդ: - 82. և Սահակայ յղեալ առ Սմբատ՝ մի կալ մնալ ի լերինն, այլ փութալ ելանել դառնալ անդրէն ի հետևի զօրս անդ զի ոչ ելանէ, ասէ, Երուանդ զօրու ի սահմանս Մարաց. – 84. Զայս զգացեալ Երուանդայ՝ ետ տանել զՍահակ կապանօք յԱրմաւիր. – 84. զի ի գնալ Արտաշէսի յայսմ տեղւոջէ՝ ոչ ևս յաւել ձեռն Երուանդայ տագնապել զնա – 88. Իսկ Աշոտ եղբայր Վաչէի քանզի էր մանկագոյն տիովք՝ առեալ դայեկին իւրոյ մատուցանէ առաջի Երուանդայ – 84. Իսկ Երուանդ պահեալ զերդումն հօրն նորա՝ թողացուցանէ երթալ բնակել և կեալ ուր և հաճոյ թուիցի. – 84. Իսկ Երուանդայ հետազօտեալ գայ բնակի առ ստորոտով լերինն ի գլուխս Տոսպ գաւառի, և կոչէ զտեղին /82/ Երուանդականս. – 84. մանաւանդ զի աւերեալ էր երկիրն յասպատակէ Պարսից, այն ինչ հուպ մեռանելն Երուանդայ և ընդ թագաւորելն Արտաշէսի: - 90. Յայնմ հետէ ի տարակոյս անկեալ Երուանդ՝ ոչ քաղցրանայր նմա քուն գիշերոյ, և ոչ համեղանայր կերակուր ի քիմս նորա: - 84.

ԵՐՈՒԱՆԴԱԿԱՆ - Իսկ Երուանդայ հետազօտեալ գայ բնակի առ ստորոտով լերինն ի գլուխս Տոսպ գաւառի, և կոչէ զտեղին /82/ Երուանդականս. – 84.

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ - ,,մինչեւ յե՞րբ ոչ ողորմեսցիս Երուսաղէմի և քաղաքացն Յուդայ. այս Հ երորդ ամ է,,: - 314. այլ ելեալ գայ ի սուրբ քաղաքն Երուսաղէմ, և անդ կեալ բարեպաշտութեամբ – 80. առ այսու ժամանակաւ Դաւիթ թագաւորեաց յԵրուսաղէմ. – 58. արդ ո՞ւր է Աստուածն այն, զոր դուդ ասես, վասն է՞ր ոչ փրկեաց զԿեսարիայ և զԱնտիոք և զՏարսոն և զԱմասիայ և զԵրուսաղէմ և զԱղէքսանդրիս և զԹեբայիտ և զայլ աշխարս: 146. եկն և նա առ նա յԵրուսաղէմ – 80. և զօրք Պարսից որք էին ի կողմանս Պաղեստինացւոց, և զօրավար նոցա անուանեալ Ռազմայուզան որ է Խոռեամ՝ խօսէր ընդ Երուսաղէմի զխաղաղութիւն. – 142. և առաջնորդեաց նոցա Քսերքսէս և Արշէզ մինչ ի սուրբ քաղաքն յԵրուսաղէմ. – 66. Եւ եկաց սուրբ Խաչն տէրունական յաստուածակերտ քաղաքին մինչև ցմիւսանգամ առածն Երուսաղէմի որ յորդւոցն Իսմայէլի: - 154. և ինքն հեռացեալ գնաց զկնի Աղէքսանդրի ի Բաբելոն, և անտի եկեալ յԵրուսաղէմ պագին անդ երկիր Աստուծոյ: - 70. Եւ խնդրէ ի նմանէ խնդիրս, ,,առաջին, ասէ, զաստուածընկալ սուրբ նշանն, զոր գերեցեր յԵրուսաղէմէ՝ /152/ խնդիր արարեալ մեծաւ փութով այսրէն դարձուսցես,,: - 154. Եւ հաւանեալ Խոռեմայ՝ եկն առ Հայրակղոս արքայ Յունաց, թողեալ ի նա զԵրուսաղէմ և զԿեսարիայ Պաղեստինացւոց և զամենայն կողմանս Անտիոքացոց և զամենայն քաղաքս գաւառացն այնոցիկ, և զՏարսոն Կիւլիկեցւոց և զմեծ մասն Հայոց և զամենայն զոր միանգամ կամեցաւ Հայրակղոս. – 152. և մանաւանդ զի հարկ փութոյ եղև մեզ գիտել զպայազատութիւնս երանաց տիրեցելոց մեր աշխարհի և որ յառաջ քան զնոսա թագաւորք Ասորեստանեայց, որդի /34/ ի հօրէ առեալ մինչև ի Սենեքարիմ արքայ, որ առ Եզեկիայիւ Երուսաղէմի արքայիւ եղեալ ազգապետ տանս Արծրունի: - 36. Եւ յետ այսորիկ ել ի վերայ երկրին Պաղեստինացւոց և Երուսաղէմի՝ պաշարել զնա. – 60. և վարեալ ի գերութիւն զՀրէայսն Ն բիւր, յաւեր դարձուցեալ զՀրէաստան և զսուրբ քաղաքն Երուսաղէմ. – 104. և տարեալ հասուցանէր ի սուրբ քաղաքն Երուսաղէմ: - 154. զոր բարբառն եբրայական իբր ծեքելով իմն զբանն՝ թուեցուցանէ իմն ասելով Աւաւրիշըլիմ, այսինքն Երուսաղէմ – 34. Ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ մինչ ճոխացեալ մեծամեծս փքայր Ջափրմոթոքլ ի վերայ քրիստոնէից, որպէս Սենեքէրիմ նախնին մեր ի վերայ Երուսաղէմի և ժողովրդեանն Իսրայէլի՝ յեղակարծում հասեալ ի վերայ նորա որդին իւր Մոթէին սպան զնա – 318. Իսկ Պտղոմէոս նենգութեամբ և հարկանօք կալաւ զԵրուսաղէմ և զՀրէաստան, մինչև ամս ԺԲ: - 70. Իսպառ ստորև ամրականին ի գոգաձև տեղւոջն … շինեաց եկեղեցի հրաշագործ հրաշազան յօրինուածով եկեղեցի ի տաշեալ քարանց ի

Մանազաւեան քաղաքին ի Վանտոսպ, և հիմնեցուցեալ յանուն սրբոյն Սիօնի, որ ի սուրբ քաղաքն Երուսաղէմ. – 390. Յայնժամ ժողովեալ Խոռեմ Ռազմայուզան /գրքում՝ Եռազմայուզան/ զզօրս իւր բանակեցաւ շուրջ զԵրուսաղէմաւ և պաշարեաց զնա, և պատերազմեցաւ ընդ Երուսաղէմի աւուրս ԺԹ – 142. որ ապա ի /80/գնալն տիկնոջն յԵռւսաղէմ՝ Վաչէ և Արշաւիր երկեան երթալ առ Սանատրուկ – 82. Քանզի ասէ, թէ ,,էին ոմանք յելելոց անտի հեթանոսաց, որք եկեալ էին յԵրուսաղէմ ի տօնն, զի երկիրպագանիցեն. – 76.

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԱՑԻՔ - Յայնժամ տեսեալ Երուսաղէմացւոցն զանհնարին դիպուածսն անօգնականութեանն՝ առին զաստուածային սուրբ նշանն տէրունական հանդերձ այլ սպասիւք եկեղեցեացն, փախուցին ի քաղաքն թագաւորական ի Կոստանդին. – 162.

ԵՐՋԱՆԻԿ - Գնայ զկնի նոցա և երջանիկն Զուիթայ երէց յԱրտաշատէ զկնի հաւատացեալ Հրէիցն – 104. և կամեցեալ իմ պատմել և ձեռնարկել տեսանել ի ձեռն ծառայից, ուր էր երջանկացն վայր - 50. ընդ կրունկն դարձիր, թշուառական, քանզի զերջանիկ կամարարացն կղզիս կոխել ոչ կարես. զի՞ յերկինս ելանել բռնանաս,,: - 50.

ԵՐԵԱԿ - յոյժ վայելուչ էր և երանելի քահանային Գրիգորի՝ միաբանել ընդ նոսա և լնուլ զերբեակ թիւն – 250.

ԵՐՐՈՐԴ - ԴՊՐՈՒԹԻՒՆ ԵՐՐՈՐԴ – 194. Երրորդ վասն արիութեան քաջութեանն, արծուաբար քաջասրտապէս խիզախութեանցն ի մարտս պատերազմացն՝ յարծուիս առակեցին զնոսա: - 72. Երրորդ՝ խժաբար նենգութիւնն, զոր անփրկանակ ի ծնօղացն մեկուսի տարեալ սպան տարապարտ: - 24. Եւ գունդն երրորդ ի ձեռս իշխանին, որ և յարդարիչ պատերազմին: - 178. Եւ եղև իբրև երրորդ ժամ լինէր աւուրն, որ էր միաշաբաթի՝ և ահա ելանէին գունդք գունդք հեծելոցն ընդ կողմն անապատին Սմբատայ կոչեցեալ բերդին – 228. և յերրորդ ամի թագաւորութեան նորա, Սենեքերիմոս զօր գումարէր ի վերայ նորա, և ձերբակալ արարեալ զնա հանդերձ իւրով բարեկամօքն՝ Բաբելոնի կացուցանէր թագաւոր զորդի իւր զԱսորդանիս – 60. Ի սորա յերրորդ ամի թագաւորութեանն ի վերայ Հայոց աստուածատուր բարկութեամբ անդնդաշարժ վրդովմամբք ներքնագոյն խորոցն պատահեալ միմեանց սահանախաղաց դղրդմամբ, հիմնաշարժ տապալմամբ, /356/ ներքսագոյն երկրի թուլացեալ պնդափակ աղխեալ սանդարամետական սահմանին, բարկութեան հողմոց շնչեալ ընդ ջրոցն խաւարայնոց, ի կոհակս անդնդաքակս զթանձրայատակ երկրի զկարծր և զծանրալիր անկշիռ անբաւութիւնն տատանեալ, մինչ յերեսս երկրի ի վեր մղեալ հանդէպ քաղաքին Արտաշատու/ գրքում՝ Արտաշասու/, որ Բլուրն նորուն ասի – 358. Իսկ Ասուր երրորդ ի Սեմայ՝ առաջին շինէ զՆինուէ. – 14. ՄԾԹ ամօք յառաջ զսորայս բացայայտեալ զցոյցս յայտնութեանն, յամս Ներսեսի երրորդի Հայոց կաթողիկոսի և Վարդանայ Ռշտունեաց պատրկի և յամի ունելութեանն Տաճկաց զհայկական աշխարհս: - 394. յերրորդ ամին եղև որդի աւետեաց Աբրահամու Իսահակ. – 56.

ԵՐՐՈՐԴԵԱԼ - Եւ եհարց եթէ դո՞ւ իցես Աշոտ. ասէ այո ես եմ. երկրորդեալ և երրորդեալ և զսոյն լուաւ. – 216.

ԵՐՐՈՐԴՈՒԹԻՒՆ - Այսպէս վկայեցին երանելիքն ի փառս սուրբ Երրորդութեանն յաւիտեանս յաւիտենից: - 294. և ընկալան զվճիռ մարտիրոսական և կատարեցան վկայութեամբ ի փառս սուրբ Երրորդութեանն – 222. և ընկալեալ զվճիռ մարտիրոսութեան կատարի ի փառս սուրբ Երրորդութեանն – 104. Եւ սոցա այսպէս նահատակեալ կատարեցան վկայութեամբ ի փառս Աստուծոյ, և զմարտիրոսական անուն ժառանգեցին ի Քրիստոս ի պատիւ ամենասուրբ Երրորդութեանն: - 266. նիզակակիցք միմեանց եղեալք երեք տասնեակք թուովն, զսուրբ Երրորդութիւնն յօգնականութիւն /134/ իւրեանց վերաձայնեալ՝ լքին զօգնականութիւն մարդկան. – 136.

ԵԻ - օգտագործված է 5395 անգամ

ԵԻԱ - Յետ այսորիկ եմուտ Ադամ առ Եւա կին իւր – 22.

ԵԻ ԱՊԱ - և ապա յառաջիկայիցն եկեսցուք տեսութիւն: - 18. Եւ ապա անտի ոչ սակաւ ինչ լինէր յաւուր յայնմիկ ձայն լալոյ, հեղումն արտասուաց յահագին բորբոքմանէ սրտից նոցա և գութ խանդաղատանաց թագաւորին և իշխանացն և զօրացն ամենեցուն և բնակչաց քաղաքին. – 154. Եւ ապա առնու զթագաւորութիւնն Ասորոց և Բաբելոնի և վերնոց կողմանցն Սելևկոս Նիկանոր, որ կոչի յաղթող: - 70. Եւ ապա զի՞նչ առ այսոսիկ առցուք ի մէջ զողբերգութեան բերումն ի հառաչանս – 22. և ապա մտին ի տունն Աստուծոյ, և տարածեալ զիրովարտակն առաջի սրբոյ սեղանոյն՝ անկան ի վերայ երեսաց իւրեանց յերկիր առաջի Տեառն և լացին դառնապէս – 146. Եւ ապա փոքր մի կազդուրեալ գնդին Տաճկաց՝ կացին յոտն: - 306. և կացուցին հակառակաթոռ սրբոյն Սահակայ զՍորմակ մոլի, և ապա զԲքրիշոյ Ասորի, և ապա զՍամուէլ – 118. Զի թէ իջանիցես յանդունդս ծովու՝ ձգեցից զցանցս իմ և ըմբռնեցից զքեզ. և ապա տեսանիցես զիս այնպէս՝ որպէս դու ոչ կամիցիս„: - 146. Նոյն գունակ և զՂուկա ազգաբանութիւնն գտցես շարածեալ ի վերջէ յառաջ, և ասէր որպէս կարծէր զՅիսուսէ՝ ի Յովսէփայ ի Յակովբայ ի Հեղեայ, և ապա մի ըստ միոջէքն: -16. որոց անուանք ճանաչի սոցա … և Ներսեհ իշխան Գարիթայանից և ապա Եսայի Ապումուսէ, որ զշատ պատերազմունսն եհար: - 298. Ուստի և ըստ կարգի մեղանացն՝ և դժուարինք անիծիցն հետևին, նախ օձին և ապա կնոջն: - 22. Ուստի պարտ իսկ էր նախ զանձանց և եթ գիտել, և ապա յերևելեացս աստի զճարտարապետն սոցա իմանալ. – 54.

ԵԻ ԱՐԴ - Եւ արդ եկ ասացից քեզ, ո՛րպիսի ողբովք ողբայ զնոսա հին մատենագիրն ասելով. – 164. Եւ արդ այսոքի՞կ են փոխարէնք, զի ետուք յօժարութիւն նենգագործ խորհրդով՝ լինել յարգելանի, և առնել դիւր որսալ ի խնդրողաց անձին իմոյ և իմոց զաւակաց – 216. արդ ասացից փոքր ի շատէ զյայտնի գործեցեալսն, զի և որ ինչ ընդ սոքօք և յետ սոցա ի գլուխ ելին հանգամանք իրաց՝ և այնմ առանց երկբայութեան հաւատասցես, իբրև ճշմարիտ և անսուտ պատմողի: - 240. Եւ արդ են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ – 56. Եւ արդ զի այսոքիկ այսպէս իցեն՝ ո՛րպիսի ինչ առ մոխրապաշտսն առ այնս իմանալի է – 52. Եւ արդ ըստ Եւսեբեա բազմայեղ յեղանակաց խուզմանցն և ըստ Ափրիկանոսի հաւատարմաբանութեանն և ըստ Մովսէսի Քերթողի՝ նախ ի մէջ առից զորպիսութիւն ազգացն բաժանմանցն գրել: - 12. Եւ արդ խնայեալ իմ ի ձեզ, և դուք առանց յապաղանաց և զիս աշխատ առնելոյ ի բաց լերուք յերկրպագութենէն Քրիստոսի, և եղիցեն անձինք ձեր ի գիւտս և կեցջիք. – 246. և արդ մեք զաւակ Աբրահամու եմք, և գիտէք դուք զխոստումնն /160/ որ առ Իսմայէլ հայրն մեր. – 162. Եւ արդ մեք, նահապետք ազատաց Վասպուրական իշխանիս՝ Մուշեղ ի ցեղէ Վահևունեաց, Վահրամ յազգէ Տրունեաց, Վահրամ միւս, որ ի թիկնապահ իշխանիս … գրեցաք առ քեզ Բուխայ գլուխ զօրավարաց Տաճկաց և բարձակից մեծ թագաւորին. – 212. Եւ արդ յայտնի լիցի, զի որչափ բաւէ զօրութիւն իմ և իցեմ կենդանի՝ կացից ընդդէմ զօրութեամբ և ուժով տեառն Աստուծոյ, և ոչ տեսից զքեզ սիրով խաղաղութեան. – 278. Եւ արդ ՆԺԱ են մարգարէք, որ զվկայութիւն աստուածութեանն Քրիստոսի ստուգաբանեն ճշմարտութեամբ յանցնիւր ժամանակս, իբրև ի միոջէ բերանոյ, թող զԱւետարանն և զառաքեալս նորա: - 246. Եւ արդ ունի պատմութիւնն այսպէս: - 14. և արդ քանզի խօսեցայ ընդ ձեզ բանիւք ողոքանաց՝ և դուք թերևս յայդ գայթակղեալ խաբեցայք և պնդեալ կայք յամառեալ: - 246. Եւ արդ քանզի կարգ բանիցս էած զմեզ առ այս խնդիր՝ պարտ է նախ գիտել թէ որով օրինակաւ Քաղդէացւոցն մատենագրութիւնք զթիւ նահապետացն տասամբք համարին թուով ըստ աստուածահրաման գրոցս - 18. Եւ արդ քաջալերեցարուք, լերո՛ւք արք. ելէք ի վերայ աշխարհին Հայոց սովով և սրով և գերութեամբ. – 198.

ԵԻ ԵԹ - ամենածախ զանձիւք առատաձեռն պատուով հոմանեաց և եթ ունելով ուշ – 44. Եւ ի բազում և քաջ խորհրդոց զայս և եթ հաստատուն խորհուրդ ընտրեցին սինկղիտոսքն, և ասեն ցթագաւորն. – 196. զի սմա և եթ յաւելու ասել, եթէ ծնաւ ըստ կերպարանաց իւրոց, և ըստ պատկերի իւրոյ: - 24. ի սակաւուն հաւատարիմ լինելով՝ ոչ այնմ և եթ տիրեսցէ տնկոյն, այլ և բազմերջանիկ երկնայնոցն հասցէ կենաց: - 20. Իսկ զվատացն և

զնուազագունիցն՝ լոյծս և կանացիս, և միայն վերնագրութեամբ և եթ նշանակեալս: - 42. միթէ դո՞ւ միայն առաջին յաղթեցար և հարար ի թշնամեաց, կամ քո՞ միայն զօրքդ անկան, կամ քո՞ և եթ աւար բաժանեցաւ: - 282. Ուստի պարտ իսկ էր նախ զանձանց և եթ գիտել, և ապա յերևելեացս աստի զճարտարապետն սոցա իմանալ. – 54.

ԵԻ ԵԹԷ - սմա ծանօթացեալ և սիրողացեալ ժամանակաւ ուսուցանէր բազում ինչ նմա և յոլովագոյնս զինոց կտակարանաց, և եթէ ոչ գոյ բնութեամբ որդի Աստուծոյ: - 158. և եթէ վասն չարութեան գործոց նոցա տաղտկացաւ Աստուած և ետ ի ձեռս ձեր՝ բաւական լիցի ձեզ այդչափ որչափ կալէքդ. – 160. և զմտաւ ածեալ զքսութիւնն զոր զեկուցին զԱշոտոյ կորապաղատէ առ Դերանիկն, եթէ ստութեամբ և եթէ ճշմարտութեամբ՝ մեզ չէ յայտ: - 342.

ԵԻ ՋԻ - Եւ զի ստեալ Դերանկին Գուրգենայ եհան անտի զգործակալսն՝ նոյն գունակ Գուրգէն հնարաւորեալ առնու զամրոցն և հանէ զնորա գործակալսն – 326. Եւ զի ասեն զՆինոս թագաւորեալ յետ Բէլայ՝ անփոյթ զայսքանեօք արարեալ. – 42. Եւ զի ասէ գիր՝ ոգիք իբրև ութ՝ երկբայականս իմն և զայն. առ որս ասեմք, եթէ նոցա տուաւ հրամանն այն. այլ թէ ի ձեռն նոցա և այլք եղեն փրկեալք: - 32. և զի ասէ՝ գործել և պահել՝ ոչ իբր ի լիութիւն ամենակատար դրախտին կամ պահպանութիւն ի վնասակարաց – 20. Եւ զի զթիւ եօթներորդիս յաւելուածով ասաց ութս լինել - 26. և զի ըստ կամաց նորա հանցէ ի բանակէ անտի զգերիս Վասպուրականի: - 218. և զի մի՛ մի ըստ միոջէ ասացից – 46.

ԵԻԹԱՆԱՍՈՒՆՔ - Լինի յԱդամայ մինչև յամս այս ՎՉԼ, ըստ Եւթանասնից թարգմանութեանն: - 58.

ԵԻ ԹԷ - բայց եթէ ստութեամբ և թէ ճշմարտութեամբ՝ մեզ չէ յայտ, և զոչն ստուգեալ՝ և ոչ գրել լաւ համարեցայ: - 348. Դարձեալ պիտոյ է մեզ դառնալ առ ի վերագոյնսն, որ նախ քան զպատերազմն Աղձնեաց եղեալ են հանգամանք գործոց ի զօրացն Տաճկաց, և թէ ո՛րպէս եկաց ընդդէմ նոցա իշխանն Աշոտ և վանեաց զնոսա սրով սուսերի: - 176. եթէ ,,եկայք առ իս ամենայն աշխատեալք և բեռնաւորք, և ես հանգուցից զձեզ,, , և թէ ,,որ ուրասցի զանձն իւր վասն իմ՝ գտցէ զնա,,. - 252. Եւ այլք մերձ կացեալ առ Դերանիկն՝ ամբաստան լեալ Աշոտոյ կորապաղատէ, որպէս թէ նախանձու լցեալ, և քսութեամբ վարէր ի մէջ հազարապետին, և թէ արկանել ևս ջանայր զնա յիշխանութենէ անտի նորա: - 342. և դաստիարակ առընթեր ունելով զբանն տէրունական … և թէ ,,զի՞նչ օգուտ իցէ մարդոյ, եթէ զաշխարհս ամենայն շահեսցի և զանձն իւր տուժեսցէ, կամ զի՞նչ տացէ մարդ փրկանս ընդ անձին իւրոյ. զի եկն որդի մարդոյ խնդրել և կեցուցանել զկորուսեալն,, - 264. և դաստիարակ առընթեր ունելով զբանն տէրունական … և թէ ,,որ կամիցի կեցուցանել զանձն իւր՝ կորուսցէ զնա, և որ կորոյս զանձն իւր վասն իմ՝ գտցնէ զնա,, - 264. Եւ զչարեալ ընդ խափանումն խորհրդոցն իւրոց՝ ամբաստան յոյժ լինէր զԱշոտոյ հանդերձ թղթովք Տաճկաց, որք էին ի կողմանս Հայոց, բազում այն ինչ զոր ստութեամբ քան թէ ճշմարտութեամբ զեկուցանեն զնմանէ զգործս, և թէ հակառակս ևս թագաւորութեան քոյ բանընդդէմ լինի հանապազ: - 172. և թէ մեռանիլ ևս ումեք հասցէ՝ ի պարծանս անձին և ազգին իւրոյ համարեալ է, և պսակ մարտիրոսական ընկալցի ի Քրիստոսէ. – 276. Եւ թէ որպիսի օրինակաւ գալուստ նորա և պատերազմ վասն սորին իրաց, և արիական ձեռակերտացն շինուածք, որ և յոյժ արժանաւորք զարմանալեաց, և դարձեալ ապստամբութիւն Զրադաշտին և մահն Շամիրամայ և բան յուռթիցն որ զնմանէ – 44. և թէ Ադամ առ նմանն իւր և օգնական զայսոսիկ՝ զի՞նչ ի դէպ իցէ կնոջն անմեղադրելի գոլ՝ օձին պատճառել, որ ևս վատթարագոյն քան զանասունն լինիցի: - 22. և թէ զիա՛րդ գունդք գունդք հրեշտակաց մի զմիոյ կնի ելևելս առնեն, և զիա՛րդ փայլեալ նշանն տէրունական ահաւոր ճառագայթիւք – 284. և թէ ի պատերազմին յայնմիկ հասանիցէ զմահուն ընդունել զվճիռ՝ իսկ ըստ յաղթութեանն զխոստովանողականն ժառանգել անուն, զօրանալ զօրութեամբ ի զօրութիւն խաչին Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ: - 400. Եւ թէ հաստատել ոք կամեսցի՝ անսասանելի կացցէ նա յայսմ աշխարհիս. ամէն: - 356. և թէ նոքա յերիս կամ ի չորս կամ ևս աւելիս բաժանեալ օգնական առնիցեն իւրեանց զամուրսն՝ մեծ աշխատութիւն քեզ հասուցանիցեն, և ամենայն խորհրդոց քոց խափանիչք

/212/ գտանիցին – 214. Եւ թէ ո՞րպէս գիտելի զայս. – 54. և թէ ոչ այպանել ախորժէք զբանիւք իմովք՝ ոչ ընդհատ կամ պախարակելի թուիցի կոչել զնա նովիմբ անուամբ. – 376. մասնաւոր ինչ մարգարէական ոգւով եղելում ի մարդն օժնդակ խորհրդածութեան արծարծել անդրէն ի ձեռն ապաշաւանացն զվրիպանացն կորուստ. ըստ այսմիկ և այլոց կենդանեացն զգայականօքն և թէ ունայնացելովք առ ի դոյզն ինչ զգուշաւորականս: - 22. Նորա դարձեալ դառնայ ի Սամառայ և ծանուցանէ արքայի զոր ինչ գործեաց, և թէ զիա՛րդ են առ միմեանս միաբանութեամբ իշխանք Հայոց: - 172. որք ծանուցեալ զբռնանալն նորա ի վերայ պարսկական պետացն և զինչ կրեցին, զմտաւ ածեալ և զխառն ընդ աշխարհիս զդրակցութիւնն, և թէ գուցէ զպարսկայինն հասանիցէ մեզ կրել և աշխարհիս մեր՝ ձեռն ետուն հաւանութեան ի նորայն կալ մնալ հպատակութեան: - 360. ՎԱՍՆ ԱՍՈՐԵՍԱՆԵԱՅՑ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՆ. ԵԻ ԹԷ ՈՐՊԷՍ ԶՐԱԴԱՇՏ ԵԻ ՄԱՆԻԹՈՊ ԿԱՑԵԱԼ ԳԼԽԱՒՈՐՔ ԱՐԵԻԵԼԻՑ ԿՈՂՄԱՆ, ԵԻ ՄՈԼԱՐ ՈՒՍՄԱՆՑ ՆՈՑԱ - 42.

ԵԻ ԹԷ ՈՉ - Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ – 278.

ԵԻ ԿԱՄ - զոր սովորութիւն թէ առցէ ոք արդեօք ասել ի վերայ Փաղեգայ որդւոյ Եբերայ և կամ Առանայ որդւոյ Թարայի: - 40. այլ այսոքիկ փոյթք յօժարութեան առ ի յայլոց ասացելոց նախագունից տեղեկութիւն, և ոչ ինքեամբ և կամ նովաւ գտանել զինարս գիւտի գրոց, թէպէտ և յառաջ քան զնա, այլ ոչ թէ և քան զԲաբելացւոցն իրս – 18. և կամ ո՞ւր վատնիցէ թափիցէ զբազմութիւն նետից ի կապարճից խորհրդանոցին, չարին հնարիմացութեան: - 170. Եւ նոցա ընկալեալ զխնդիրսն՝ հաւանեցան առնել ըստ կամաց նորա, մինչև տեսցեն եթէ զի՞նչ պատասխանի եկեսցէ նոցա յարքայէն իւրեանց, և կամ զօրուն զի՛նչ հրամայեսցէ առնել: - 144. և ոչ ոք կարէր երգել զօրհնութիւն սաղմոսացն և կամ լսել ի գթալից արտասուաց ժողովրդեանն միանգամայն և յայնչափ խնդութենէն: - 154. Խնդրէ և տեղեկութիւն թէ քանի՛ դրօշք /198/ են, կամ քանի՛ նշանք, և կամ քանի՛ առաջս զօրքն բաժանիցին, և կամ քանի՛ փողք գոչիցեն, և կամ քանի՛ թմբուկք դափիցեն: - 200. ճանապարհ արարեալ ընդ Ատրպատական, կասկածելով թէ գուցէ Գուրգէն և կամ մի ոք ի տոհմէն Արծրունեաց և նոցին ազատաց ի կորովացն Վասպուրական հեծելոցն հասանիցէ ի վերայ և թափիցէ զնա ի զօրացն և հանցէ ի ձեռաց իմոց: - 220. որպէս ժողովուրդն Աստուծոյ առ գետսն նստէին և լային ի յիշելն իւրեանց զՍիօն, և կամ իբրև զնոյն ինքն զերիս մանկունսն, կապեալք և արկեալք ի հնոց նեղութեան – 252. Տեղեկանայր … և կամ քանի՛ սաղարք միայնամարտիկք ախոյեանք իցեն… և կամ քանի՛ այնոքիկ, որք վահանաւորք հետեւակաց են … և կամ քանի՛ ըմբշամարտիկք, և կամ քանի՛ գունդսաղարք իցեն … և կամ քանի՛ ըմբշամարտիկք, և կամ քանի՛ գունդսաղարք իցեն … և կամ քանի՛ նիզակաւորք, և կամ ո՛րչափ թիւք աղեղնաւորացն են … և կամ քանի՛ նիզակաւորք, և կամ ո՛րչափ թիւք աղեղնաւորացն են … և կամ քանի՛ պարագլուխք իցեն զօրուն – 198. Քանզի ոչ յարմարական՝ բարւոյն և չարին ի միասին առկայանալ, և ոչ լուսոյն ընդ խաւարի, և կամ զի առողջութեանն ընդ հիւանդութեան. – 258.

ԵԻ ՈՐ Ի ԿԱՐԳԻՆ - ,,օրհնեալ է տէր Աստուած մեր, որ ուսոյց զձեռս մեր ի պատերազմ, և զմատունս մեր ի ճակատամարտ,, , և որ ի կարգին է: - 252. և միաբան զաղաղակ բարձեալ ասէին, ,,Աստուած, յօգնել մեզ նայեաց, և Տէր, յընկերել մեզ փութայ,, և որ ի կարգին, ,,զի վասն քո մեռանիմք զօրհանապազ, համարեցաք որպէս զոչխար ի սպանումն,,: - 266. Որպէս Պօղոս ուսուցանէ. ,,արհամարհեալ ասէ, ուրուք զօրէնս Մովսէսի՝ մեռանէր, ի բերանոյ Բ կամ Գ վկայիւք. քանի սաստկագոյն համարիմք զայն, որ զորդին Աստուծոյ առ ոտն եհար,, , և որ ի կարգին է: - 380.

ԵԻՊԱՏՐԷ - Հերովդէս այլազգի որդի Անդիպատրեայ Ասկաղոնացոյ և մօր Եւպատրեայ Արաբացոյ, թագաւոր Հրէից, յաւուրս ծննդեան տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի: - 78.

ԵԻՊԱՏՐԷ ԱՐԱԲԱՑԻ - Հերովդէս այլազգի որդի Անդիպատրեայ Ասկաղոնացոյ և մօր Եւպատրեայ Արաբացոյ, թագաւոր Հրէից, յաւուրս ծննդեան տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի: - 78.

ԵԻՍ - ,,են ոչխարք իմ, որ ոչ են յայսմ գաւթէ, և զայն ևս պարտ է ինձ ածել այսր, և ձայնի իմում լուիցեն և եղիցին մի հօտ և մի հովիւ. – 224. ,,և այս ևս գործ կամ խաղաղութեան կամ պատերազմօք և ելցեն ի գլուխ, միայն զյապաղանացն ի բաց լքցես զդեգերանս,,. – 382. ,,և այս ևս քաջահաճոյ թուիցի քեզ, վեհդ և ամենեցուն գիտելիդ. և զի եղիցի ի մէջ քո և Դերենկիդ անկասկած միաւորութիւն՝ զդուստր քո տացես կնութեան Դերենկիդ, տիկնութեան Վասպուրականի,,: - 322. ,,ի հայրենեացն արտաքս հանեալ էք ի ժառանգութենէ և մերժեալ ի բաժնէ եղբայրական հասէ. զա՞յս ևս բռնազբօսել ջանայք, զոր Աստուած ժառանգեցոյց ինձ: - 330. Այլ և տեսութիւնք ևս յայնս սաստկագինք և նորանշանք. – 28. այլ և առ Աստուած ևս և առ սուրբս նորա յաւակնեալ՝ յերկինս բացեալ զգայռալիր բերանն և որպէս շուն լիրբ պատուհաթափ եղեալ ածէր զլեզուն զերկրաւ: - 100. Այլ և զայս ևս եդին առաջի թագաւորին աղերսական մեղադրանս, եթէ ընդէ՞ր իբրև ժողովն գումարէր՝ ոչ զոք ի Հայոց հարկաւոր համարեցայք կոչել ի միաբանութիւն հաւատոց: - 132. այլ և մարդոյն ևս յստակագոյնս տեսանել զիւրաքանչիւրոցն ի նոցանէ մտածութիւն. – 22. Այլ և նախապատիւ եւս քան զայրն յաստուածականին լինել կնոջն նախայարձակ ճաշակմամբն: - 20. այլ և ոչ տարաբարձական, որպէս և /48/ արդ ևս ոմանք կարծեն, ոչ գիտելով զասացեալսն ի Տեառնէ աւազակին՝ այսօր ընդ իս իցես ի դրախտին: - 50. այսոքիւք ծանուցեալ զպատիւ խնամոցն Աստուծոյ՝ ևս յորդորագոյնս յուսացաւ կոչել այցելու ինքեան զԱստուած: - 26. ապա թէ ոչ ի կամս կամաց զայդ առնես՝ ակամայութիւն ի վերայ հասեալ՝ և զոր ունիսդ հարկաւորաբար առնէ քեզ զայդ ևս թողուլ,,: - 330. համոզեալ Սահակայ և Սմբատայ այլովքն ևս՝ բարձին ի միջոյ զաղմուկն, և սէր բարեկամութեան ի մէջ երկոցունց հաստատեալ՝ գնացին յիւրաքանչիւր տեղիս: - 332. Առնէր ասպատակ և ի կողմն Անձաւացեաց տէրութեանն, և անտի ևս առնուին աւար ի պատճառս ռոճկաց պիտոյից այրուձիոյն: - 176. բաժանեն զաշխարհս յերիս մասունս. տալով Աշոտի … Իսկ Գագիկ զկողմանս Ռշտունեաց այլովք մօտակացիւք գաւառօք, և որքան իցէ հասումն ուժոյ՝ անդր ևս յաշխարհն Մոկաց: - 360. Բայց եթէ այդ այդպէս ոչ եղիցի, որպէս ասացի՝ աւելի ևս տեսցես քան զոր տեսեր, սուր և պատերազմ,,: - 286. Բայց նոքա ևս քան զևս սաստկացուցանէին զմարտն: - 210. Բարձեալ ևս ընդ իւր զսուրբ կտակարանս աստուածաշունչ գրոց բազմութեամբ պաշտօնէից քահանայական դասուց: - 186. գուցէ ներհակդ առ ընթեր կալով՝ ի միում ժամու բարկացեալ, և զքեզ ևս վարատիցէ: - 46. դարձեալ զի թէ և գեցաւ ևս՝ այլ քաջութիւնք արութեանն Նինոսի, ըստ օրինակի Բէլայ, առաւել ամբարձաւ անձնասէր ամբարտաւանութեամբ – 44. դարձեալ յետ փոքր ինչ աւուրց անցանելոյ՝ և խռնեցաւ միւս անգամ պատերազմն, և և՛ս սաստիկ հարան զօրքն արքունի. – 276. Եւ զարեգական ևս ոչ տեսանէաք, այլ ընդ աղօտ օդ յաւուրս Ժ. – 50. Եւ այլովք ևս յոլովիւք բազումս է ասել վասն աշխարհալից նահապետացն: - 26. ոյ կորապաղատէ, որպէս թէ նախանձու լցեալ, և քսութեամբ վարէր ի մէջ հազարապետին, և թէ արկանել ևս ջանայր զնա յիշխանութենէ անտի նորա: - 342 Եւ այսոսիկ Ահմաթայ յինքն առեալ արկանէր ի կամս ևս յառաջանալ – 366. Եւ անտի դարձեալ դառնայր Աշոտ ընդ միւս ևս ամրականն ընդ ոստոզերծ քարանձաւի, ի յարևելից կուսէ լերինն Վարագայ, ի վերայ գեաւղջն Կոխպանից, հանդէպ եկեղեցւոյն սրբոյն Հռիփսիմեայ – 334. և դու նոյնպէս սակաւուք եկ, կամ թէ ևս աւելի արամբք, և տեսցուք /226/ զմիմեանս,,: - 228. Եւ ելեալ ի տեղին սրբութեան և կատարեալ զաղօթսն՝ ելին շրջել զբօսնուլ յայլ ևս տեղիսն: - 100. Եւ եղև իբրև արար և կատարեաց Բուխայ զոր ինչ խորհեալն էր ի վերայ աշխարհիս Հայոց, բարձումն յաշխարհէն մեծամեծացն Հայոց՝ յաւել և զայս ևս – 296. Եւ են գազանաբարոյք, արիւնարբուք, առ ոչինչ համարելով զսպանումն եղբարց հարազատաց, նա և զանձանց ևս. – 192. և զի չզօրեաց կալ ընդդէմ նորա, ահ արկանէր, սպառնայր չար ևս կտտանօք լլկել զնոսա, ոտնատորփ լինելով փոնգայր իբրև զձի խստերախ: - 270. Եւ

զչարեալ ընդ խափանումն խորհրդոցն իւրոց՝ ամբաստան յոյժ լինէր զԱշոտոյ հանդերձ թղթովք Տաճկաց, որք էին ի կողմանս Հայոց, բազում այն ինչ զոր ստութեամբ քան թէ ճշմարտութեամբ զեկուցանեն զնմանէ զգործս, և թէ հակառակս նս թագաւորութեան քոյ բանընդդէմ լինի հանապազ: - 172. և թէ մեռանիլ նս ումեք հասցէ՝ ի պարծանս անձին և ազգին իւրոյ համարեալ է, և պսակ մարտիրոսական ընկալցի ի Քրիստոսէ. – 276. և թէ Ադամ առ նմանն իւր և օգնական զայսոսիկ՝ զի՞նչ ի դէպ իցէ կնոջն անմեղադրելի գոլ՝ օձին պատճառել, որ նս վատթարագոյն քան զանասունն լինիցի: - 22. և թէ նոքա յերիս կամ ի չորս կամ նս աւելիս բաժանեալ օգնական առնիցեն իւրեանց զամուրսն՝ մեծ աշխատութիւն քեզ հասուցանիցեն, և ամենայն խորհրդոց քոց խափանիչք /212/ գտանիցին – 214. Եւ ի հասանելն նորա առ թագաւորն՝ ունէր նս ընդ ինքեան թուղթս լի ամբաստանութեամբ զնախարարացն, որ բնակեալ էին ի Հայս – 180. և մի ի վերայ մեծ յանցանացն զոր յանցեար, որպէս լսեմդ զոր ինչ ամբաստանեն զքէն՝ յայդ նս յաւելուր - 290. և նա նս քան զնս զկարծեցեալ հիւանդութեանն աճեցուցանէր զխստութիւն ցաւոցն ծանրանալն նմա: - 328. Եւ նա նս քան զնս պնդեալ հաստատեալ կայր ի հաւատս, ի սէր և ի յոյսն Քրիստոսի. – 318. և նենգ գործեալ նմա, վասն նախանձու թագաւորեցելոյ Ասորդանի/ճիշտը՝Ասորդանիս/, երկու նս որդիք նորա Ադրամելէք և Սանասար՝ սպանին զնա սրով, որ թագաւորեաց ամս ԺԸ – 60. Եւ նորա զայս ամենայն չարիս կատարեալ՝ նս բազմագոյնս քան զայս հաստատեալ եդ ազգի իւրում օրէնս բազում և այլ չարագործութեամբք. – 164. և նորա ճիչ բարձեալ ասէ, քրիստոնեայ եմ. և նա նս պնդէր և ասէր, ,,մի՛ մեռանիր, մսլիմանակ ես,,. – 222. և պարզապէս յայտնի առանց կասկածանաց ասի աստուած՝ եկեղեցին և մարմին բանին և նս յաւելցի /394/ ծիծաղելն. – 396. Եւս առաւել քան զանդնդականն յուզմանցն բռնալիր հողմոցն զծիրանեգոյն ալիսն, զլեռնաձև կուտակսն և զվիշապաձայն գոչմունսն՝ նս յաւէտ ահագնակի վրդովմամբ զմրրիկ անձանց ի մէջ եռաշարժ ընթացմանցն, ի հոլովմանց խոհարանի իշխանական սրտին ի ներքս հարկաւորաբար բռնազբօսեալ /350/ ձգեն: - 352. Եւս քաջասրտագոյն Շաւասպ Արծրունի, խաղս ձիընթացիկ արշաւանաց գնդակացն՝ զհետ մտրակեալ հանէ ի նմանէ զգնդակն բազում անգամ ասելով – 114. զի ահա նս եօթն օր՝ և ածից ջրհեղեղ ջուրց ի վերայ երկրի՝ սատակել զամենայն, յորում է շունչ կենդանի,, . – 30. զի և հետք նս յիշատակի այլոց անուանեաց մի երևեսցի, բայց ինքեան միայնոյ: - 44. զի լայնագոյնս ևս վասն այսորիկ պատմէ մեծ քերթողն Մովսէս – 42. զի կարծէր նս համախորհ և միագործ զնիզակակիցսն իւր, զզօրսն և զզօրագլուխս զգունդ ազատացն, որ մտեալ էին ընդ նմա յանձաւն Նկանի: - 210. զի յորմէ սակաւ մի կասկածս ունէր՝ անտի նս աներկիւղ հաստատեցան: - 238. զի Նեստորականացն /գրքում՝ Նստորականացն/ և Քաղկեդոնականին է այս իմացմունք այլովքն նս երկաբնակօք, որք բանին՝ տուն և տաղաւար զառ ի կուսէն առեալ մարմին դանդաջեալ ասացին, և ոչ միութեամբ բնութեամբ բանին մարմին լինելով. – 394. զի ուսմամբ և անուամբ մի ևս ասիցի ունել հաղորդութիւն ընդ Ասորեստանեայս: - 46. զի սակաւաջան նպաստաւորութեամբն իբրև ընձայաբեր արար լինելով, և այնր աղագաւ յևս բարձրագոյնսն ձգեսցի ըստ ասացելումն – 20. Զկնի այսորիկ եկն Աշոտ թագաւորն Հայոց մխիթարել զդուստր իւր և զթոռունս, և նս առատանայր գհաստատութիւն իշխանութեանն Աշոտի և զոստիկանութիւնն Ապումրուանայ: - 356. զորոյ չունի բան ասել անդր նս քան զնա յարևելս ունել բնակութիւն մարդկան. – 18. ընտանեգոյնս նս ձայնի կոչելով՝ ո՞ւր ես Ադամ, աւաղականս նմա գորովալիր զանկումնն, թերևս ինքեամբ իսկ զօգտակարօքն տածիցի: - 20. ԹԷ ՈՐՊԷՍ ԵՂԵՒ ԲԱՐՁՈՒՄՆ ՉԱՐ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՆ ՊԱՐՍԻՑ, ԵՒ ՓՈԽԱՆՈՐԴԵԱՑ ՄԻՒՍ ԵՒՍ ՉԱՐ ԻՍՄԱՅԷԼԱԿԱՆ: - 156. իսկ եթէ առ փոքրն այնչափ ամբաստանէր զանձն մարգարէին՝ քանի՞ նս ողբոց և արտասուաց արժանի են՝ որ յՈրդին Աստուծոյ ամբարշտեն շրթամբք իւրեանց: - 258. Իսկ այլք զԿռոնոսդ ոմն անուն՝ լինել հայր Արամազդայ, նս մօտաւոր ժամանակով – 36. Իսկ տէր Գրիգոր ի մէջ մարդակերպ գազանաց ի ժողովս խուժադուժ բարբարոսաց բնակէր, որ նս չար քան

զթունաւոր գազանս են առ մեզ – 252. Մինչդեռ կայր նս կենդանի՝ ետ կանգնել փայտ մի մեծ և բարձր յոյժ, և դնել զնա ի ծայր փայտին, ունել ի բարձրաւանդակ տեղւոջ. – 290. յորոց վերայ սուր եդեալ զբազումս սպանին և զնս բազումս վիրաւորեցին և զյոլովագոյնսն ի գերելոցն հանդերձ ընտանիւք իւրեանց զերծին ի նոցանէ և անցուցին ընդ պահակ ձորոյն յամրական կողմանս լերին: - 220. Նա նս ծանօթագոյն քեզ գրեմ – 16. Նմանապէս կամ թէ նս հրաշափառագոյն երիցս երանելիք Սողովմոն, որ Սևորդին ճանաչի, և Կախայ վերին աշխարհեցին՝ ոչ խոտորեցան ի բանս թագաւորին – 292. Նմանապէս, կամ թէ նս հրաշափառագոյն զյաղթութեան մարտսն յօրինեալ յարդարեաց զպարտութիւն ի վերայ ազգին Իսմայէլի մեծ զօրավարն Գուրգէն, և իսպառ կանգնեաց զնշանակ յաղթութեան ամենևին ամենայն ուրեք ընդ ամենայն տեղիս. – 312. ոչ նս զբանականաց բերելով խորհուրդս, այլ իբրև երամակք վայրենիք վայրածեալք անկարգութեամբ և պէս պէս անառակութեամբք – 28. Որ և այլոց կարող տուիչ լինել ժամանակաց, որպէս և արանցն որ յառաջ քան զջրհեղեղն քառասուն նս աւելի բիւրս ամաց և դարս փոխադրական այլաձևս և խժականս, շարս և ներս և սոսս - 38. որ և նա քաջագոյն նս տիրեաց ամենայնի, որոց և Նինոս – 44. սա նս աւելի խորհեցաւ չար և պատրանօք խաբէութեան որսացեալ զնախարարս աշխարհիս Հայոց՝ արար հրկէզ զամենեսեան ի քաղաքին Նախճաւան և յաւանին Խրամի, որ է ի ներքոյ Աստապատոյ վանացն, յեզր Երասխայ. – 166. Սապէս և Գուրգէն կատարելագործեալ ի բարձրաւանդակ ի սարաւանդակ տեղւոջն բարեձևագունի վայելչացուցեալ զհրաշակերտ յաջմէ և յահեկէ սեղանոյն երկուս նս եկեղեցեօք: - 396. Վեցերորդ՝ զի խաւարաւ չարեացն պատրուակեալ զոգին, մինչև զԱստուած նս անգէտ կարծելով՝ լրբենի երեսօք պատասխանէր – 24. Տեղեկանայր … և զայն նս, թէ քանի՛ սպառազէնք են – 198. Տեղեկանայր և զայն նս ըստ իւրաքանչիւր գնդից, զքաջացն և զկորովացն պատերազմողաց ըստ իւրաքանչիւր անուանց – 198. Տես և զմիւս նս նման սմին ի գրոց Գործոց առաքելոց: - 258. Քանզի ասեն սկիզբն աստուածոց՝ զհին ոմն Բելոս, հայր Դիայ, որ կոչի հայերէն Արամազդ՝ ՄԺԵ բիւր ամաց աւուրս ունել և նս յառաջ. – 36. Իսկ Մանիթոպ արքայ Խեփտաղաց նս յաւելուածով զայսոսիկ հաստատէ. – 48. Եւ մինչդեռ կային կենդանի և գոհանային զՔրիստոսէ զանյաղթ զօրութենէն զոր զօրացոյց զսուրբսն մեծ ասպարիսի ի հոգևորական պատերազմին՝ նս առնուլ բարկացեալ թագաւորն՝ իբրև զինոց վառեալ բորբոքէր. – 292. զոր արար քրիստոնէիցն նս առնուլ Հայաստան աշխարհիս – 106. տանջեաց զնոսա գանիւ, և նոքա նս առնուլ պնդեցան ի հաւատսն և ի յոյս բարեաց և ի սէրն Քրիստոսի: - 222. Եւս առնուլ քան զանդնդականն յուզմանցն բռնալիր հողմոցն զծիրանեգոյն ալիսն, զլեռնաձև կուտակսն և զվիշապաձայն գոչմունսն՝ ևս յաւէտ ահագնակի վրդովմամբ զմրրիկ անձանց ի մէջ եռաշարժ ընթացմանցն, ի հոլովմանց խոհարանի իշխանական սրտին ի ներքս հարկաւորաբար բռնազբօսեալ /350/ ձգեն: - 352. Զայս նս առնուլ քան զսոյնս և բազմապատիկ կարգեցին եդին բանս գեղեցկայարմարս ի Քրիստոս հաւատոցն: - 246. Լո՛ւր և զարմացի՛ր և աստանօր նս առնուլ, եթէ զիա՞րդ ողորմութիւն բարերարին՝ արդարադատ բարկութեանն յաղթէր – 28. Իսկ եթէ վատացն՝ արութի՛ւն զերկիւղն համարելի է, ո՞րչափ նս առնուլ քաջացն քաջութիւն ստացեալ երկիւղիւն պատսպարել իւրեանց: - 354. Եւ զԶրադաշտ մոգ արքայ Բակտրիացւոց և Մեդաց ընկճեալ հալածեաց մինչև ի սահմանս Խեփտաղաց, հզօրապէս տիրեալ բովանդակ Խուժաստանի և կողմանց արևելից և Պարսից, անդր նս քան զԲահխ և զԴեպուհան , ի Գովմայիդ և ի Գուզբան, ի Շերիբամական /գրքում՝ Շերիբամամական/ և ի Խոճիհրաստան, և միանգամայն ասել մինչև ի ծովն Հնդկաց՝ յոյժ արութեամբ – 44.

ԵԻՍԵԲԷՍ - Զոր Եւսեբէս Կեսպրացի ասէ՝ ի սովորութենէ մինչև ցայսօր կին մարդ թագաւորէ ի վերայ աշխարհին Հնդկաց: - 30.

ԵԻՍԵԲԷՍ ԿԵՍԱՐԱՑԻ - Զոր Եւսեբէս Կեսարացի ասէ՝ ի սովորութենէ մինչև ցայսօր կին մարդ թագաւորէ ի վերայ աշխարհին Հնդկաց: - 30.

ԵԻՍԵԲԻ - որպէս ուսուցանէ գիրք Եւսեբի Կեսպրացւոյ: - 34.

ԵԻՍԵԲԻ ԿԵՍԱՐԱՑԻ - որպէս ուսուցանէ գիրք Եւսեբի Կեսարացւոյ: - 34.

ԵԻՍԵԲԻՈՍ – Եւ արդ ըստ Եւսեբեա բազմայեղ յեղանակաց խուզմանցն և ըստ Ափրիկանոսի հաւատարմաբանութեանն և ըստ Մովսէսի Քերթողի՝ նախ ի մէջ առից զորպիսութիւն ազգացն բաժանմանցն գրել: - 12. Հաւաստիս այս մեզ Եւսեբիոս Կեսարացի, Յուլիանոս Աղիկառնացի՝ ստուգաբանեն զթագաւորս Ասորոց ի զաւակէ Սեմայ զաճմունս առնել, որպէս ի կանոնեալ սահմանէն իմանալ: - 14. և Նինոս ի զաւակէ Քամայ ըստ Արիսդոնեա Քաղդէացւոյ և ըստ Եւսեբեա Կեսարացւոյ և ըստ Մովսէսի Խորենացւոյ և ըստ Յուլիանու Աղիկառնացւոյ ստուգաբանի: - 14.

ԵԻՍԵԲԻՈՍ ԿԵՍԱՐԱՑԻ - և Նինոս ի զաւակէ Քամայ ըստ Արիսդոնեա Քաղդէացւոյ և ըստ Եւսեբեա Կեսարացւոյ և ըստ Մովսէսի Խորենացւոյ և ըստ Յուլիանու Աղիկառնացւոյ ստուգաբանի: - 14. Հաւաստիս այս մեզ Եւսեբիոս Կեսարացի, Յուլիանոս Աղիկառնացի՝ ստուգաբանեն զթագաւորս Ասորոց ի զաւակէ Սեմայ զաճմունս առնել, որպէս ի կանոնեալ սահմանէն իմանալ: - 14.

ԵԻՍ ՔԱՆ ՋԵԻՍ - Բայց նոքա ևս քան զևս սաստկացուցանէին զմարտն: - 210. և նա ևս քան զևս զկարծեցեալ հիւանդութեանն աճեցուցանէր զխստութիւն ցաւոցն ծանրանալն նմա: - 328. Եւ նա ևս քան զևս պնդեալ հաստատեալ կայր ի հաւատս, ի սէր և ի յոյսն Քրիստոսի. – 318.

ԵԻՐՈՊ - Եւ Յաբէթի Եւրոպն ամենայն յԱմման լեռնէ մինչև ի մուտս հիւսիսոյ: - 34.

ԵՓՐԱՏ - Եւ հրամանաւ ինքնակալին Թէոդոսի կայսեր հաւատայ նմա զհազարապետութիւն բաժնին Հայոց, զՄիջագետս մինչև ի յանցս Եփրատ գետոյ: - 116.

ԵՓՐԵՄ - որք ոչ վրիպէին ի մազոյ, որպէս և յայնժամ յԻսրայէլի էին արք զօրաւորք, գունդք տանն Եփրեմի և Բենիամինի: - 200.

ԵՕԹԱՆԱՍՈՒՆԵՐՈՐԴ - ՎԱՍՆ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՋԱՓՐԱՅ, ԶՈՐ ԻՆՉ ԽՈՐՀԵՑԱՒ Ի ՎԵՐԱՅ ԱՇԽԱՐՀԻՍ ՀԱՅՈՑ, ԵԻ Ի ԳԼՈՒԽ ԵՀԱՆ ԶԿԱՄՍ ՉԱՐՈՒԹԵԱՆՆ, ԵԻ ՈՐ ԻՆՉ ԸՆԴ ՍՈՎԱԻ ՆԱԽ ՔԱՆ ԶԼՆՈՒԼ ՎԵՑԵՐՈՐԴ ՅՈԲԵԼԻՆԻ, ԵԻ ԵՕԹԱՆԱՍՈՒՆԵՐՈՐԴ ՈՂՈՄՊԻԱԴԻՆ, ՅԵՏ ԻՆՆԵԻՏԱՍՆ ԸՆԴԻՔՏԻՈՆԻՆ, ՅՈՐՈՒՄ ԲՈՎԱՆԴԱԿԻՆ ԺԱՄԱՆԱԿՔ ԲՌՆԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆՆ ՏԱՃԿԱՑ ԱՄՔ ՄԻԲ ԸՍՏ ԹՈՒՈՑ ՀԱՅԵՐԷՆ ՏՈՒՄԱՐԻ. – 170.

ԵՕԹՆ - եօ՞թն արդեօք իցեն մեղանացն պարտիք, եթէ ըստ յաւելուածոյ սաստից իմասցին ասացեալքն Աստուածոյ – 24. զի ահա ևս եօթն օր՝ և ածից ջրհեղեղ ջուրց ի վերայ երկրի՝ սատակել զամենայն, յորում է շունչ կենդանի,, . – 30. զի և եօթամբք իսկ շարագրեալք չարիւք ժանդացաւ վիրագն այն ի վնաս, թէ և միատեսակ երևեսցի. - 24. Իսկ ասելն՝ ամենայն որ սպանանէ զԿայէն՝ եօթն վրէժս լուծցէ – 22. յայտ առնելով ի թիւ եօթանցն այլ ևս ներողութիւն: - 30.

ԵՕԹՆԱՍՏԵՂՆ - և զի մի՛ ճրագն եօթնաստեղն ընդ գրուանաւ զփայլումն լուսոյն ծածկիցէ – 204.

ԵՕԹՆԵԿԻ - և ունի յոբելեանք Զ և ոլոմպիադր և ընդիքտիոնք, և Գ ամ հայրապետութեան Հայոց կաթողիկոսի տեառն Զաքարիայի, և մուտ եօթներորդ ամի, յորում կային յարքունիսն իշխանքն, ըստ եօթնեկի չափոյ շարժման ժամանակաց. – 312.

ԵՕԹՆԵՐՈՐԴ - Արդ նոցա այնքան, իսկ մեզ ի մասնէ զբոլորն համառօտեալ ի թիւս միակաց լրման, և զբովանդակութեան ամաց ըստ տասանց եօթներորդացն որ թուոցն է լիագոյն է - 314. Եւ զի զթիւ եօթներորդիս յաւելուածով ասաց ութս լինել - 26. և ունի յոբելեանք Զ և ոլոմպիադր և ընդիքտիոնք, և Գ ամ հայրապետութեան Հայոց կաթողիկոսի տեառն Զաքարիայի, և մուտ եօթներորդ ամի, յորում կային յարքունիսն իշխանքն, ըստ եօթնեկի չափոյ շարժման ժամանակաց. – 312. Եօթներորդ՝ զի զվարկ փոխարինին լուեալ ի Տեառնէ՝ ոչ զարհուրեցաւ վերադարձիլ արտասուօք ի ջնջումն մեղացն. – 24. որպէս սահմանեաց Աստուած ի վերայ ժողովրդեանն Իսրայէլի գերելոցն ի Բաբելոն, որպէս գրեալ է ի մարգարէութեանն Երեմիայի, ,,զ-ՀԷ-երորդն ասէ գիտասցես, և խելամուտ լիցիս յելից բանին տալ պատասխանի. մինչև յօծեալն /312/ առաջնորդ եօթներորդ Է և եօթներորդք ԿԲ,,. – 314.

ԵՕԹՆՓՈՐՁԵԱՆ - և արծաթագործ եօթնփորձեան հրաբորբոք ճարտարապետն ի բովս հալոցացն զուտ և վճիտ արծաթ ընտրելով, արծաթեղինեան զփայտեղէնն պատեալ արտաքուստ – 378.

Զ

Զ /թիվ՝ վեց/ - /թագաւորեաց/ Յեզիտ ամս Զ … Շամորեհեշմ ամս ԺԹ. Վլիթ ամս Բ. Մրուան ամս Զ … Ահարոն որդի Մահմետի ամս Ե և ամիսս Զ. - 168. Այս Զ ամ էր գերութեանն Հայոց, և ՅԶ նորուն թուականութեան: - 326. և անդ սպանին հրամանաւ կայսեր, թագաւորեալ ամս Զ: - 108. և Զ ամ կեցեալ յետ գերադարձն լինելոյ, և մտեալ յաշխարհս՝ համարձակ զքրիստոնէութեանն ունելով զկրօնաւորութիւն, և ի զղջել յապաշաւ ի վերայ ուրացութեանն զՔրիստոս լինելով: - 336. Եւ կատարեալ Աշոտ զկեանս իւր՝ մեռաւ ի Վանտոսպ գաւառի, ՅԻԳ թուականութեանն Հայոց, յամսեանն հոռի, որ օր Զ էր ամսոյն, յաւուր հինգշաբաթոջ. - 338. Յետ այսորիկ կայ ի գլխաւորութիւն տաճկաց Ամր, որդի Հատապայ ամս Ի և ամիսս Զ: - 164. և ինքն թագաւորեաց փոխանակ /318/ ընդ հօր իւրոյ, և յետ Զ ամսոց մեռանի: - 320. և մինչդեռ խորհէր արքայ Կաւատ վասն շինութեան աշխարհի և խաղաղութեան՝ եհաս նմա վախճան կենաց և մեռաւ, կեցեալ ամիսս Զ: - 152. և ոչ ոք ի նոցանէ նուազագոյն քան Զ-ի ամ կալաւ զիշխանութիւն. – 56. և ունի յորելեանք Զ և ոլոմպիադր և ընդիքտիոնք, և Գ ամ հայրապետութեան Հայոց կաթողիկոսի տեառն Զաքարիայի, և մուտ եօթներորդ ամի, յորում կային յարքունիսն իշխանքն, ըստ եօթնեկի չափոյ շարժման ժամանակաց. – 312.

Զ-ը նախդիրը հոլովների հետ օգտագործված է 3808 անգամ:

Զ-ը նախդիրը կապակցությունների մեջ - և զոր օրինակ ոք զբոլոր անդամս մարմնոյ յօշիցէ ի մասունս, և ոչ երևի տեսակ կենդանի մարդոյն, որպէս է գոյացութիւն խառնուածոյն. – 194. և եբարձ զամենայն արս զօրութեանց, և ոչ ոք էր այնուհետև որ կարէր կալ ի կայի իւրում ունել զդէմ նորա – 238. Բայց յաւելեալ լինի պատճառ ունելոյն զնա զայս օրինակ, եթէ էր փեսայացուցեալ զԴաւիթ զեղբայր կորապաղատին ի քոյր իւր Մարիամ. – 342. ,,ոչ կարեմք զդէմ ունել անհնարին ուժոյ բռնութեանն արքունի – 216. Բայց յետ բազում յուզիցն և պատերազմացն եհաս տիրել նմա Անձաւացեաց տէրութեանն զայս օրինակ: - 324. Գրէ հրովարտակ մի զայս օրինակ: -184. և առեալ դահճին զսուրն՝ եհար զերանելին և եհատ զգլուխ նորա, և նոյնժամայն /գրքում՝ նույնժամայն/ աւանդեաց զոգին ի ձեռս Աստուծոյ: - 294. Եւ Գուրգէն երկրորդ հրեշտակս յղէ առ նա զայս օրինակ, եթէ ,,ընդ իս հաստատեա զանզրաւ կապակցութիւն ուխտի խաղաղութեան. և ես ապստամբեցայց յԱշոտէ, և ի միասին բաժանեալ զերկիրս կեցցուք յապահովս,,: - 316. Եւ զոր օրինակ զնա վիշապ առակեցաք յաղագս սաստիկ ուժոյ զօրութեան ձեռին նորա – 262. Եւ ըստ հրամանի բռնաւորին դահճացն ձգեալ ի նա նետս շուրջանակի՝ աւանդեաց զոգին ի փառս Աստուծոյ երանելի նահատակն Քրիստոսի: - 292. Եւ մինչդեռ զայս օրինակ խոկային և խորհէին ի միասին՝ միանգամայն արգելականք բերդին անդէն իսկ և իսկ քակեալ ի միաբանութենէ ուխտին – 210. և նա նաս քան զնս զկարծեցեալ հիւանդութեանն աճեցուցանէր զխստութիւն ցաւոցն ծանրանալն նմա: - 328. Եւ նա նաս քան զնս պնդեալ հաստատեալ կայր ի հաւատս, ի սէր և ի յոյսն Քրիստոսի. – 318. Եւ ոչ կարացեալ ունել զդէմ զօրն Վահրամայ՝ փախստական լինէր առաջի զօրացն Յունաց. – 140. և ոչ մեք գրել զմտաւ ածել ջանասցուք. – 68. և որ այլ այսպիսիք զմտաւ ածեալ, որ գրեալ է ի սուրբ

Աւետարանն – 264. զի ասեն, թէ նոքա ի միջոյ բառնայցեն՝ ոչ ոք կարասցէ կալ ի կայի իւրում ունել զդէմ մեր: - 184. Զի թէպէտ և Գուրգէն մեծաւ զօրութեամբ ունէր զդէմ յարձակելոցն ի վերայ, որոց զիշխանականն ճեպէին հասանել գահ, կամ որ արտաքին տաճկական պատերազմունքն բռնաբար ի ներքս դիմէին՝ սակայն ոչ յապահովանայր դեռ երկիրն: - 316. Զոր օրինակ փոքր մի վերագոյնն պատմեցաք զծովային վիշապէն ըստ բարոյականի՝ նոյնպէս և այժմ դարձեալ արարից զյիշատակ սորա աղագաւ պատմութեանս խորհրդոյ: - 260. Իսկ Աւշին դատարկացեալ ի խորհրդոցն զոր խորհեցաւն՝ յաւել զայս օրինակ կատարել զկամս չարագոյնս: - 372. Յապուշ կրթին միտք իմ զմտաւ ածել զաղետիցն, խորհրդածել գրել յիշատակարանս. լքեալ լինին ընթացք ձեռացս առ կորովութիւն գրաւորականիս. – 350. յորում տեղւոջ քաղաքն Տարունոյ շինեալ էր, ուր բնակեալ բայանայր զօրավարն Տաճկաց, զօրհասական արջոյն քերելով նմանութիւն, որ յաւուրս ձմերայնոյ արմատովք պարենաւորեալ՝ ի մէջ կենաց և մահու անցեալ որջանան ի բոյնս իւրեանց: - 188. Նոյնժամայն աճապարեալ աշտանակեալ ի նիւս նժոյգ երիվարին, զէն զանձամբ արկեալ, նիզակ ի ձեռն առեալ, խրախոյս ի ձայն բարձր բարձեալ առ իւր ազատագունդ վաշտն՝ ասէ՝ - 328. Ո՞չ ածէք զմտաւ, թէ յիսկզբանացն մինչ ցայսօր ժամանակի ամենայն ուրեք ուր և գումարէր զօրն և լինէր պատերազմ և սուր և ճակատամարտ՝ երբեմն յաղթեն և երբեմն ի պարտութիւն մատնին. – 282. Ո՞չ ածէք զմտաւ և ոչ զմի ինչ ի բարեացն, զոր ձեր յինէն գտեալ. – 214. որք ծանուցեալ զբռնանալն նորա ի վերայ պարսկական պետացն և զինչ կրեցին, զմտաւ ածեալ և զխառն ընդ աշխարհիս զդրակցութիւնն, և թէ գուցէ զպարսկայինն հասանիցէ մեզ կրել և աշխարհիս մեր՝ ձեռն ետուն հաւանութեան ի նորայն կալ մնալ հպատակութեան: - 360. փութացաւ ի կողմանցն Տարունոյ երագագոյն ճեպ զճեպի. – 322. և զմտաւ ածեալ զքսութիւնն զոր զեկուցին զԱշոտոյ կորապաղատէ առ Դերանիկն, եթէ ստութեամբ և եթէ ճշմարտութեամբ՝ մեզ չէ յայտ: - 342. և անդ զբարիոք պատերազմն պատերազմեալ՝ որպէս քաջ հովիւ զանձն իւր եդ ի վերայ հօտին – 104. Եւ ելեալ յիւրաքանչիւր տեղեաց մի քան զմի յառաջանալ ի կոչումն Բուխայի, և ժողովեցան ի մի վայրի և եկին կացին առաջի զօրավարին Տաճկաց: - 296. զոր ժողովեալ պահեալ և կնքեալ ունէր յօր հատուցման վրիժուց՝ հատուցանել մեզ ըստ գործս մեր, ի հպարկանել զքարդի զոտս մեր. – 196. զոր արհամարհեալ Շաւասպ /114/ արձակերեսան զերիվարն ի սիգաքայլ արշաւանս արարեալ՝ աներկիւղ համարձակութեամբ էանց գնաց ճեմ զճեմի առ զօրավարն Անատողի: - 116. իբրև զքաջ հովիվ եղեալ զանձն ի վերայ խաշանց մեռանել, նմանակերպեալ պատկերակից լինել որդւոյն Աստուծոյ – 300. Իսկ ըստ պատմագրաց՝ կարգ ծննդաբանութեանդ ունի զայս օրինակ. – 42.

ԶԱԶԻՐ - և զսոյն իսկ ասէին զայսոսիկ այլովք զազիր չարեօք: - 48.

ԶԱԶՐԱԼԻՑ - Այլ սոքա թէպէտ և յանձն առնուին և մտադիւրութեամբ լսէին նմա սակայն ոչ մեկնեալ լինէին ի ժանդագործ պղծութենէն զազրալից սողոմական ախտիցն – 182.

ԶԱԶՐԱՑԵԱԼ - միանգամայն և զերկիր զազրացեալ ի բազմադէմ չարեացն գործելոցն ի նմա: - 28.

ԶԱՄԵՍՈՍ - զոր պայազատեաց առաջին Զամեսոս, որ և Նինուաս, որդի Նինեայ և Շամիրամայ, ի ԾԳ ամի կենաց Աբրահամու նահապետի – 56.

ԶԱՄԷՍ - Եւ առեալ զիշխանութիւն նորա Զամեայ որդի նորա – 44.

ԶԱՄՐԻ - Նոր ոմն Նաբուզարդան կամ Զամրի յայտնեալ ի յաղանդոյն Նեստորի, երեքթշուառեան վատաշուէր, վատմիրհ, զագահութեանն չարիս ախտացեալ՝ սպրդեալ եմուտ ընդ մութ գիշերին յամրական պարսպեալ բլուր, և անցեալ ի սուրբ կոչարանին օթագացեալ. – 378.

ԶԱՅՍ ՕՐԻՆԱԿ - Բայց յետ բազում յուզիցն և պատերազմացն եհաս տիրել նմա Անձաւացեաց տէրութեանն զայս օրինակ: - 324. Բայց յաւելեալ լինի պատճառ ունելոյն զնա զայս օրինակ, եթէ էր փեսայացուցեալ զԴաւիթ զեղբայր կորապաղատին ի քոյր իւր Մարիամ. – 342. Գրէ հրովարտակ մի զայս օրինակ: -184. Եւ Գուրգէն երկրորդ հրեշտակս յղէ առ նա

զայս օրինակ, եթէ ,,ընդ իս հաստատեա զանզրաւ կապակցութիւն ուխտի խաղաղութեան. և ես ապստամբեցայց յԱշոտէ, և ի միասին բաժանեալ զերկիրս կեցցուք յապահովս,,: - 316. Իսկ Աւշին դատարկացեալ ի խորհրդոցն զոր խորհեցաւն՝ յաւել զայս օրինակ կատարել զկամս չարագոյնս: - 372. Իսկ ըստ պատմագրաց՝ կարգ ծննդաբանութեանդ ունի զայս օրինակ. – 42. Եւ մինչդեռ զայս օրինակ խոկային և խորհէին ի միասին՝ միանգամայն արգելականք բերդին անդէն իսկ և իսկ քակեալ ի միաբանութենէ ուխտին – 210.

ԶԱՅՐԱՆԱԼ - մինչև զայրանալ դահճացն, և խուռն ի վերայ դիմեալ ի մեծ հրապարակին՝ հարին սրով զերանելին և ի բաց առին զգլուխ նորա – 224.

ԶԱՅՐԱՑԵԱԼ - Բարկացաւ յոյժ իշխանն ընդ արհամարհանսն, և յոյժ զայրացեալ մեծաւ ցասմամբ՝ առնու զբազմութիւն ազատագունդ զօրաց ըստ տոհմս ազգաց իւրաքանչիւր զօրօք. – 178.

ԶԱՅՐԱՑՈՒՄՆ - Ելեալ խրոխտ և դառնաշունչ փռնկալով մռմռեալ յանձնիւր գազանեղեն զայրացմամբ յարձակեալ յեղակարծում եկն եմուտ ի քաղաքն Շամիրամայ ի Վանտոսպ: - 372. Եւ առ չհանդուրժել այնքան եկեալ հասեալ վտանգաւոր նեղութեանցն, և գազանեղէն զայրացմամբ մրմռեալ յոգի իւր ի վերայ կորստեան սուրբ հաւատոյս և կործանման աշխարհիս Հայոց – 126.

ԶԱՅՐՈՒՑ - Ապա թէ փութաս ելանել ի կենաց աստի առ զայրուցս կատաղութեան քո և զոսկերս ցրուես յանապատս և լինել կերակուր գազանաց երկրի և թռչնոց երկնից՝ քո կամք լիցին, և ես քաւեալ եմ յարենէ քումմէ – 278. և առ զայրուցն առ մարդկայինն դիմեալ ազգ՝ կարծել նոցա ստնանէր, յինքեանք ձգել կորզել զաստակչական դարձուածէ. – 398. Նորա զչարեալ ընդ հասանել պատգամին՝ առ զայրուցս բարկութեան քինահանութիւն վրէժխնդրութեան արարեալ՝ ի բաց եհան ի գրոցն պատմութենէ՝ որ ինչ վասն տանն Արծրունեաց էր գործոց հանգամանք, և որ ինչ օրինակ մարտիրոսութեան Վահանայ Արծրունոյ: - 130.

ԶԱՆԱԶԱՆ - առաջի տեսանելով զկապուտակ ծիրանափայլ դաշտաձև ծովն. դաստակերտս մեծամեծս շուրջ զեզերբն անտառախիտ ծառովք և գինեբեր որթովք և զանազան պտղովք. – 86. և յաւեր դարձան գետք և ագարակք և աւանք, ի բաց մերկացեալ զզարդ և զբարեձևութիւն, և ընդ ազգականութեամբ փակեալ զանազան բոյսք և տունկք, որ ի վերայ երեսաց երկրի. – 238. զշէնս պատրաստեալ, և շուրջ զամրոցաւն տնկախիտս բուրաստանս ծաղկաւէտս և անուշահոտս ի զանազան ծաղկանց. – 86.

ԶԱՆԳԱԿԵԱԼ - շռնջապահս ձիոցն և տաշտս գաւակացն և զանգապանս ի չորս կողմանս, ձգեալ և լանջացն զէն, և բարձրավիզ խրոխտանացն զրահս, և ոտնատորոփ փռնկալոյն մանեակս զանգակեալս, և մահիկս լուսնաձևս ի մէջ ճակատուն կապեալ – 208.

ԶԱՆԳԱՊԱՆ - զանգապանս ի վերայ բարձիցն պնդեալ – 208. նա և զիւրեաւ տախտակափակ լանջապահս, թիկնապահս, զանգապանս, սռնապանս, գլխապանս, որ գրեթէ բովանդակ պղնձեղէնս զնա իմանալ թուէր, և զետեղեալ բլրաձև զօրու անմատչելի կարծելով. – 64. շռնջապահս ձիոցն և տաշտս գաւակացն և զանգապանս ի չորս կողմանս, ձգեալ և լանջացն զէն, և բարձրավիզ խրոխտանացն զրահս, և ոտնատորոփ փռնկալոյն մանեակս զանգակեալս, և մահիկս լուսնաձևս ի մէջ ճակատուն կապեալ – 208.

ԶԱՆԳԻՏԵԱԼ - Ոչինչ զանգիտեալ մեր մինչ ցայս վայր, պատմել զվտանգս և զնենգութիւնս եկեալ հասեալ ի վերայ մեր ի թշնամեացն ճշմարտութեանն. – 194.

ԶԱՆԳԻՏԵԼ - Նա թէպէտ և զչարացաւ ընդ եղեալսն՝ սակայն զանգիտեաց թողուլ զնա երթալ, ակնածելով ի չարայոյզ ազգէն Իսմայէլի, զի դեռ ևս տիրէր բռնութիւնն, և գերեալքն և հայրն իւր սպարապետն յարքունիս էին: - 316.

ԶԱՆԳՈՒԱԾ - որով անգիտացեալ զհողանիւթեայ իւր զանգուած՝ յահաւորէն Աստուծոյ և յարարչէն խորհեցաւ թիկունս դարձուցանել – 20.

ԶԱՆԽՈՒԼ - և յանդիմանեալ ի սրբոյն Ներսիսէ՝ արբուցանեն նմա դեղ մահու, զանխուլ կարծիս բերելով. – 108.

ԶԱՆԶԱՄԲ ԱՐԿԵԱԼ - Նոյնժամայն աճապարեալ աշտանակեալ ի նիւս նժոյգ երիվարին, զէն զանձամբ արկեալ, նիզակ ի ձեռն առեալ, խրախոյս ի ձայն բարձր բարձեալ առ իւր ազատագունդ վաշտն՝ ասէ՝ - 328.

ԶԱՆԶՆ ԴՆԵԼ Ի ՎԵՐԱՅ - և անդ զբարիոք պատերազմն պատերազմեալ՝ որպէս քաջ հովիւ զանձն իւր եդ ի վերայ հօտին – 104.

ԶԱՆՑԱՆԵԼ - որ անցուցանէ զանցանէ զանասնական խառնակութեամբքն երիքովեան և սոդոմական լրբութեամբ, անամօթաբար այր զարամբք բորբոքեալ, դեզադէզ զհրացանն բերելով յերկնուստ զանզրաւ կիզումնն, անցուցեալ զանցուցեալ զաստակչական կործանմանն ջրհեղեղին: - 336.

ԶԱՆՑ ԱՌՆԵԼ - Արդ եթէ Սոդոմայեցիքն, որ հրով զվրիժուցն հատուցին փոխարէնս, և դարձեալ տանջելոց են՝ որ բովանդակ չարիւք անդր երթալոց են ո՞րպիսի ակնկալութիւն տանջանաց զանց արասցէ զնոքօք. – 336. Բանն զմեօք զանց առնէ. և ոչ վայելուչ է լռութեամբ և մոռացկոտ մտօք անփոյթ առնել զայնքան մեծիւ յաղթութեամբ, որ գործեցաւ ի ձեռն զօրացն Վասպուրական ազատանոյն: - 176. Եւ զի առ այսոսիկ փոյթ եղև մեզ քննասիրութեամբ լինել հասու և ոչ զանց առնել – 18. զի ոչ է ժամ մեզ զներբողականօքն զդեգերումն առնել, զպատմողական զրուցատրութեան կարգաւն զանց առնել: - 78. Ոչ վարկպարազի, որպէս ինձ թուի, ի ճախ է զանց առնել զխնդրոյս այսորիկ զպատճառն - 14.

ԶԱՆՑՈՒՑԱՆԵԼ - գրէթէ անցուցանէր զանցուցանէր զքաջութեամբքն Արշակայ Պարթևի, ընդ քաջացն Քուշանաց, Մարաց և Ելիմացւոց. – 72.

ԶԱՆՑՈՒՑԵԱԼ - Իսկ Արտաշիր յանդգնագոյնս և առանց պատկառանաց զհետ ամօթալից ախտին գիջութեան իգամոլ ցանկութեանցն ընթացեալ՝ ոչ միայն ի գիշերի այլ և ի տունջեան յանդիման արեգական, անխտիր կատարէր զցանկականն, զանասնական գիջութեամբքն զանցուցեալ: - 116. որ անցուցանէ զանցանէ զանասնական խառնակութեամբքն երիքովեան և սոդոմական լրբութեամբ, անամօթաբար այր զարամբք բորբոքեալ, դեզադէզ զհրացանն բերելով յերկնուստ զանզրաւ կիզումնն, անցուցեալ զանցուցեալ զաստակչական կործանմանն ջրհեղեղին: - 336.

ԶԱՌԱԾԱՆԻԼ - Եւ այսպէս զառաջանէր, զՍեմ որդի Նոյի ասել նոր Զրուան, որ և սկիզբն աստուածոց: - 46.

ԶԱՌԱԾԵԱԼ - զայս ասէր, ոչ զի սոդոմայեցիք էին, այլ զի ընդ նոյն մեղս սոդոմական պղծութեանն զառաջեալ լինէին՝ սոդոմայեցիս կոչէ: - 182.

ԶԱՌԱՆՑԱԿԱՆ - Բազում և այլ ինչ զառանցականս բարբանջանաց օրինադրեաց: - 46.

ԶԱՌԱՆՑԵԱԼ - Ասէ երանելին. ,,տեսանեմ զքեզ որպէս զմի ի զառանցելոց խելագարեալ որպէս խօսիսդ. – 294. և լի ծաղու և կատականօք այպն արարեալ՝ արհամարհանօք անարգեցին զբռնաւորն, իբրև զմանուկ մի անպիտան կամ զծեր զառանցեալ և խելագարեալ, որ ոչ ըստ իւրոց կամաց զոր ինչ ախորժիցէ խօսիցի: - 264. Իսկ սպառնալիք քո և չարչարանք, զոր ասես ի վերայ իմ հասուցանել՝ խաղ մանկտոյ կամ զառանցելոց թուի յաչս իմ, և բանք քո նոյնպէս, որպէս առն անմտի և խելագար և ցնորեալ ծերոյ,,: - 290.

ԶԱՌԱՆՑՈՒԹԻՒՆ - Թէպէտ և ոչ ինչ նպաստաւորութիւն առաջիկայ տեսութեանս ունին հետագայից ցոյցք որ վասն Բէլայ և նոցուն իսկ Քաղդէացւոց դիւցազնական զառանցութեանցն – 36.

ԶԱՌԱՋԵԱՒ - Եւ այն ինչ ընդ ջեռնուլն արեգականն, մինչ ազևորեալքն մտանէին զառաջեաւ ամիրային, որպէս որսոյ ինչ պատճառանօք հեծեալ յընտիր երիվարս հանդերձ մերձաւոր հարազատօք իւրովք և ազատովք յընտրելոցն Վասպուրականի՝ ելեալ մեկնեցաւ իբրև վտաւանս երկուս. – 342. Եւ ի ժամու մինչ ազևորեալքն կամէին մտանել զառաջեաւ … յայնժամ շուրջ կացեալ զվրանաւն մեծ սպարապետին զկազմեալ գնդաւ վահանաւոր և նիզակաւոր ամրափակ պնդութեամբ, և մտեալ մատոյց զթուղթն, զոր էր գրեալ առ Յամանիկն ի քաղաքն Պարտաւ Ահմաթայ նենգութեամբ: - 344. Եւ յաւուր միոջ հրաման ետ թագաւորն ածել զառաջեաւ. – 294. կապարճս և աղեղունս պատրաստականս

զառաջեաւ ի նիւսն ունելով, և զարդս ոսկեզարդս և արծաթագործս և կամարս ընդ մէջ ածեալ – 208.

ՁԱՌԻՎԱՅՐ - և իսկոյն հարեալ զնա այսոյն պղծոյ և ընդ զառիվայր լերինն թաւագլոր խաղաղացուցեալ հարուստ ձգմամբ մինչ ի դաշտավայր տեղին ուր այգեստանքն: -378.

ՁԱՌ Ի ՎԱՅՐ - և անդ ընդ փոքր զառ ի վայրն իբրև զհեղեղատ յորդեալ հոսեալ հասաւ ի վերայ նոցա, ի Քրիստոս խրախուսեալ – 400. և դիմեցին ի մէջ նոցա ի չորս առաջս, ըստ նմանութեան տեառնանման խաչին, և բախեցին զճակատն և պատառեցին զռազմն և դարձուցին ընդ զառ ի վայրն և իջուցին ի լեռնէ անտի, և հարին ի հարուածս մեծամեծս. – 286. և նորա ելեալ սակաւ արամբք՝ իբրև ջուր ընդ զառ ի վայրն հոսեալ՝ արար հալածական զՎահան և զզօրս նորա. – 310.

ՁԱՏԱՆԻԼ - իսկ զանուանս նոցա այլափոխ ասելով զատանին: - 18.

ՁԱՏԻԿ - որ կատարեցան միանգամայն սրով ի միում աւուր ի մեծի ուրբաթի զատկին: - 106. Եւ եղև յաւուրն ինն և տասներորդի, յամսեանն մարգաց, որ օր ԻԸ էր ամսոյն, յամի քսան և հինգերորդի թագաւորութեանն Խոսրովու, որ կոչէր Ապրուէզ, զկնի Ժ աւուր անցանելոյ զատկին՝ առին զքաղաքն. – 142. զորոյ զպաղատանս ոչ անտես արարեալ Քրիստոսի՝ ներէ նմա հանել ի գլուխ զսուրբ քառասնորդսն, խաչակից լինելով Քրիստոսի, մինչև ի պարտ զատկին – 254.

ՁԱՏՈՒՑԱՆԵԼ - և զատուցանէ զօրավարն վանիցն գեօղս բաւական առ ընկալումն հիւրոցն և ի տեսչութիւն աղքատացն: - 394.

ՁԱՐԱԻԱՆԴ - Իսկ Սմբատ առեալ զԱրտաշէս բնակէ ի Զարաւանդ Ատրպատականի – 82.

ՁԱՐԴ - և արևն ի վերայ հասեալ սպառազէն զարդուն՝ և մերկ սուսերացն փայլեալ՝ ճառագայթս արեգակնայինս յինքեանց ձգէին շուրջ զլերամբն. – 208. Եւ բարձեալ զօրքն Հայոց դիակապուտ արարեալ զզարդ և զզէնս զարի արանց և զքաջ երիվարաց, առեալ աւար բազում՝ գնան յիւրաքանչիւր տեղիս մեծաւ յաղթութեամբ: - 178. և եհար սատակեաց Ապումկդէմ ի միում ասպատակի Ը այր, և զերիվարս նոցա, և զէնս և զզարդ մերկեաց ի նոցանէ, եհար զայլազգիսն ի հարուածս մեծամեծս և ինքն դարձեալ ասպատակեաց զկնի նոցա: - 304. և հրաման ետ զինել վառել ի զէն և ի զարդ և ի սուր, և զընտիրս երիվարացն յիւրեանց զէնսն պատրաստել: - 228. և յաւարի առնուին զբանակետղն, դիակապուտ առնէին, ժողովէին աւար բազում, և կուտէին արծաթ և ոսկի յոյժ և զզէնս պատենազարդս, զզարդս և զզէնս արի արանց և զընտիրս երիվարաց և զզարդս նոցա. – 176. և յաւարի առնուին զբանակետղն, դիակապուտ առնէին, ժողովէին աւար բազում, և կուտէին արծաթ և ոսկի յոյժ և զզէնս պատենազարդս, զզարդս և զզէնս արի արանց և զընտիրս երիվարաց և զզարդս նոցա. – 176. և յաւեր դարձան գեղք և ագարակք և աւանք, ի բաց մերկացեալ զզարդ և զբարեձևութիւն, և ընդ ազգականութեամբ փակեալ զանազան բոյսք և տունկք, որ ի վերայ երեսաց երկրի. – 238. և նոյնգունակ զարդու զարդարեաց զնա բուրուառօք արծաթեղինօք և ընտիր և փորձ արծաթագործ դրոշածօք նշանի խաչին Քրիստոսի: - 390. Եւ սկսաւ երկիրս առնուլ զնորոգումն, և եկեղեցիքն պայծառանալ ի զարդ և ի պաշտօնս շքեղութեան, և ցրուեալքն դռոթ տուեալ դարձան յիւրաքանչիւր տեղիս՝ շինել, տնկել, մոռանալ զցաւսն և զտրտմութիւնսն զոր կրեցին: - 318. և սուսեր ընդ մէջ ածեալ, և հեծուցեալ ի մեծազարդ ջորւոջ, և նժոյգս առաջի և զկնի ի զարդ և ի զէն սպառազինեալ և ձայնք փողոց և դոփիւնք թմբկաց և այլ երաժշտական գործոց հնչեցուցանէին շուրջանակի. – 236. և փոխանակ ծաղկեալ պատմուճանի գունագոյն երանգ երանգ անկուածոցն՝ զսուրբ և զվարդագոյն կարմրատեսիլ արիւնն իւրեանց ի վերայ սուրբ մարմնոյն, և փոխանակ ոսկեհուռ թագակապ զարդու պսակացն՝ զերկրպագութիւնն Քրիստոսի. – 266. կապարճս և աղեղունս պատրաստականս զառաջեաւ ի նիւսն ունելով, և զարդս ոսկեզարդս և արծաթագործս և կամարս ընդ մէջ ածեալ – 208. կոչեաց զանուն ամրոցին Զարդ, այսինքն պայծառութիւն ի վերայ պայծառայարդար շինուածոյն: - 88. յաւուր միում … ետ հրաման իշխանն առնն կորովի եղբօր իւրոյ Աբասայ Հայոց սպարապետի՝ վառել պնդակազմ պատրաստութեամբ, զօրու

և զինու և զարդու ամենայարդար հնարաւորութեամբ, որպէս օրէն է նահատակաց քաջ արանց – 344.

ԶԱՐԴԱՐԵԱԼ - Եւ ածեալ զտիկինն Սաթինիկ զբօսնուլ յաշնանային յեղանակս յամարաստուն գեղեցկաշէն յապարանս զարդարեալ բերդին: - 88. և գրեթէ /գրքում՝ գրէթէ/ ոչ ամենևին ուրեք երևեցաւ այնպիսի ահաւոր տեսիլ զօրու և սպառազէն կազմութեան՝ ամենայն թագաւորաց, որ կացեալ էին ընդ ծագս տիեզերաց. զորոյ սաստիկ և ահագին որոտումնն և ճայթումնն և փայլիւն զինուցն, և որ ինչ յայնժամ զարդարեալ և զինեալ պատրաստեցան զօրքն Տաճկաց: - 284. տեսանեն զկողմանս արևելից, դաշտ յոյժ մեծանիստ, լայնատարած, հարթայատակ, անվայրափակ առ ի սահման, անբաւական ի տեսութիւն աչաց, սաստիկ լուսով զարդարեալ ի գիշերի, բազմակերպ երևմամբ – 48.

ԶԱՐԴԱՐԵԼ - և նոյնգունակ զարդու զարդարեաց զնա բուրուառօք արծաթեղինօք և ընտիր և փորձ արծաթագործ դրոշածօք նշանի խաչին Քրիստոսի: - 390. Եւ ոսկեգործ ականակապ կազմեալ՝ պատեաց ոսկով զփրկագործ սուրբ խաչն, և ընդելուզեալ մարգարտով զարդարեաց զսխրագործ փայտն, հիւսնեալ ի մէջ անուշահոտ փայտից, թողեալ մասն ինչ արտաքս ոսկեպատ պահարանին, յառաջնում իւրոյ քառածրագիծ խաչակերտ փայտեղէն զզրոցկանն: - 394. շինեալ նորոգեաց և զեկեղեցին որ ի նմա յանուանակոչութիւն սուրբ Աստուածածնին Մարիամայ և զարդարեաց զնա մեծագանձ սպասուք և եդ ի նմա զԽաչն, զոր յիշեցաք վերագոյնն, յորոյ ձեռն ծանուցաւ զօրութիւնն հրաշագործ: - 390. ստացան բարեկարգաբար զարդարել զմերկացեալն ի բարեզարդութենէ, զմերժեալն և զհեռացեալն ի հայրենեաց և ի տանց՝ յանձնիւրս առնել դարձումն. – 388.

ԶԱՐԴԱՐՈՒՄՆ - Եւ սկիզբն արարեալ շինութեան և խաղաղութեան աշխարհիս իրաւադատութեամբ, վերակացութեամբ որբոց և այրեաց, աղքատսիրութեանն լրջմտութեամբ եկեղեցւոյ զարդարմամբ. – 390.

ԶԱՐԵՀԱՒԱՆ - Բայց զՏամբէր և զԸռնայն և զՋաբեհաւան գաւառ հանեալ էր ի Պարսկահայոց – 390. և ելեալ ի Յաղամակերտ քաղաքէ ի Թ ժամու ուրբաթու աւուրն, և անցեալ ընդ ծովակն Յըմբեայ, և ընդ Վարազի Ջարեհաւանի. – 402. Իսկ Գուրգինի մարզպանի Հայոց առեալ էր ի բաժնի յելս կոյս և /388/ որ ելանէ ի հարաւակողմն, զԱնձահից ձոր, զԿրճունիս, զԿուղան ովիտ, և զբուն զՄարդաստան գաւառ, զԱրճիշակովիտ,զոտն Առնոյ, զԱղբագ Մեծ և զՓոքր, Ակե, Տամբէր, Տագրեան. Ընռնայ, Ջաբեհաւան: - 390.

ԶԱՐԵԻԱՆ - և եղեն բանակք մեծ ի գաւառին Ջարևան: - 404.

ԶԱՐԷՀՎԱՆ - և անդ լինէին ժողովեալ ամենայն բազմութիւն աշխարհակոյտ ամբոխից գաղթականաց գաւառացն կողմանցն Աղբակոյ, Ջարէհվանի և Ակէոյ և ի լեռնակողմանցն Աղզոյ և Ոտնն Առնոյ, մի կողմն ի Ջողայ լեռնէն և անդր: - 226.

ԶԱՐԹՆՈՒԻ - Եւ այս եղև, զի լցցի որ ասէ, „զարթի՛ր սուր ի վերայ հովուի և ի վերայ առն ընկերի նորա. – 238.

ԶԱՐԹՈՒՑԱՆԵԼ - և յայնչափ սաստիկ և անհուն ամբոխին սուտ վկայութեանն զբոլոր բարկութիւն բռնաւորին զարթուցին ի վերայ առնն, որպիսի ոչ ի միոյ ուրուք վերայ այնքան ժամանակս եհեղ զբարկութիւն իւր զօրավարն Բուխայ: - 290. Զի ահա ես զարթուցանեմ ի վերայ ձեր զազգ դառն և զերագ, որ գնայ ընդ լայնութիւն երկրի, ժառանգել զխորանս որ ոչ իւր են, ահեղ և երևելի: - 200.

ԶԱՐՀՈՒՐԵԱԼ - Եւ արքայ Խոսրով զարհուրեալ պատրաստի ի փախուստ, քանզի զօրացաւ յաղթութիւնն Հայրակղի. – 148. և զանուն քաջութեան քո քեզէն կորուսանես, որով ամենայն աշխարհ զարհուրեալ դողաց և ոչ ոք եկաց ընդդէմ քո – 282. Եւ ընդոստուցեալ Խոսրով ի յահէն և զարհուրեալ մեծաւ դողութեամբ՝ խնդրեաց իւր տեղի փախստեան, աղաղակեաց և ասէ՝ ձի, ձի, և մտեալ յասպաստանն՝ ոչ հանդիպեցան ձիոյ: - 152.

ԶԱՐՀՈՒՐԻԼ - Եօթներորդ՝ զի զվարկ փոխարինին լուեալ ի Տեառնէ՝ ոչ զարհուրեցաւ վերադարձիլ արտասուօք ի ջնջումն մեղացն. – 24.

ԶԱՐՀՈՒՐՈՒՄՆ - և կողմնեալք ի սիրոյ աստուածութեանն անկաւ ի վերայ նոցա զարհուրումն մահու, մանաւանդ ոչ կամելով ելանել /246/ ի սնոտի կենացս դիւրափոփոխ աշխարհիս՝ ասեն. - 248.

ԶԱՐՄ - զոյժ փառացի և ճոխ և նազելի զնախագահ նստեալ զարմէ – 300. գուցէ յորժամ կատարիցեն զչարիսն զոր խորհեալ են ի վերայ քո, որպէս լուաք ի հաւատարմաց իւրեանց՝ օժանդակութեամբ Արտաշէսի մերժիցեն և զզարմ և զզաւակ քո ի թագաւորութենէ Ասորոց: - 82. Դարձեալ վերստին հրաճուանօք ոռոգեալ լինի պատմութեան աստ սակս բարձրագահ, համաթոռ, ճոխազգի ազգապետութեանն Արծրունեացս, /76/ մեծ զարմի Սենեքերիմայ ծննդոց. – 78. և ոչ զոք թուլացուցանէր թագաւորել Զրուանայ, դաշնաւորել երդմամբ՝ մինչև որ ի կնոջէն Ըռեա որ ի Զրուանայ զարմիցն էր ծնեալ արու՝ անդէն ի ծննդեանն սատակէր. – 14. զի յայն վայր ոմանք ի զարմիցն Աշդահակայ Մարի բնակէին անդ, արք քաջք, կորովազէնք և դիպաղեղունք – 90. զի ո՞վ ոք այլ ճոխ քան զՍենեքերիմայսն, /94/ զոր համարձակախօսն Եսայիաս հրապարակէ առ Իսրայէլեան զարմն զսորայս մեծափառութիւն. – 96. Զուգակշիռ հաւասարութեամբ մարզպանն Հայոց Գուրգէն հրաշազան յօրինուածով շինէ զեկեղեցին ի քաղաքին Հադամակերտ ի Մեծն Աղբակ, ի բուն իշխանական սեփհականութեանն իշխանութեան զարմին Արծրունեաց – 396. յերկուց թագաւորազանց զաճմանն սեռի բերելով զբողբոջս զՍենեքերիմայն և զՄամգունեաց ճենազնւոյ, ի միասին զզուգամասն պայազատեալ գահընկալ թագաւորական զարմ - 300. նոցա հանեալ էր ի Գինունի ազգէն, ի զարմէ Մեժեժի Գնունոյ, ի Վասպուրական բաժնէ, նաև Բերկրի բաժին եղեալ էր Վասպուրականի. և դարձուցանէ անդէն առ բերկրացիսն – 382. պատմեաց նոցա զհանգամանս տեսլեանն … և դարձեալ զնորոգումն հայրապետութեան և թագաւորութեան ի նոյն զարմէ Արշակունեաց, և զգալուստ նեռինն, և զգալուստն Քրիստոսի, և զհանդերձեալ դատաստանացն, և զհատուցումն իւրաքանչիւր ըստ գործս իւր – 120.

ԶԱՐՄԱՆԱԼ - ,,տեսէք, արհամարհոտք, և զարմացարուք և եղծարուք – 200. և մերկ կապուտ կողոպուտ առնէր զնոսա, մինչև զարմանալ զօրավարին ընդ սորայս քաջութիւն՝ գրէ առ Միքայէլ թագաւորն Յունաց զեկուցանելով վասն նորա: - 302. Եւ քան ընդ ապստամբելն ի նմանէ՝ ընդ յոյժ անմտութեամբ գալն առ նա զարմացաւ: - 272. Լո՛ւր և զարմացի՛ր և աստանօր ևս առաւել, եթէ զիա՞րդ ողորմութիւն բարերարին՝ արդարադատ բարկութեանն յաղթէր – 28.

ԶԱՐՄԱՆԱԼԻ - և անծանօթ զարմանալի ծառոյն դէպք՝ ի միում աւուր ունել աճմունս փոյթ ընդ փոյթ. և դարձեալ սուզականութիւնս յանկարծօրէնս լինել – 50. Եւ զլեզուդ պղծութեամբ զոր սրէիր ի վերայ մեծազաւր թագաւորին՝ արդ նոր և զարմանալի վիրաւք դատեսցէ զքեզ քան զամենայն տիեզերս: - 164.

ԶԱՐՄԱՆԱԼԻՔ - Եւ թէ որպիսի օրինակաւ գալուստ նորա և պատերազմ վասն սորին իրաց, և արիական ձեռակերտացն շինուածք, որ և յոյժ արժանաւորք զարմանալեաց, և դարձեալ ապստամբութիւն Զրադաշտին և մահն Շամիրամայ և բան յուռթիցն որ զնմանէ – 44. ըստ այսմ զարմանալիք և Բաբելացւոցն Բէլայ ասացաւ – 38.

ԶԱՐՄԱՆՔ - Եւ զարմանք կալան զամենայն բազմութիւնն ի վերայ պնդութեան սրտին և զօրութեան ուժոյն և քաջութեան նահատակութեանն, զոր գործեաց երանելին Գէորգ. – 268. Եւ յանդուգն դիմեցուածովն ի վեր քան զզարմանս՝ այն ինչ ի քթթել ական դարձուցին /328/ զխրոսակսն, և զոազմն դաշիկ քակեցին և զյառաջագահ ախոյեանսն փայլակնահար արարեալ դիաթաւալ կացուցին – 330. յորում ոչ սակաւ քաջութիւն նահատակութեան զօրացն Հայոց, որ ի զարմանս կրթեաց զբովանդակ զօրս Պարսից բարբարոսօքն հանդերձ: - 66.

ԶԱՐՄԱՑՈՒՄՆ - առնէր և նշանս կախարդութեամբ և առ աչօք մինչև ի զարմացումն ամենեցուն: - 40. Բայց ես յանհունս ձգեմ զզարմացմանն յեղանակս, թէ զիա՞րդ բաւել տոկայր, անձանձրանալի բերելով զաշխատութեանն աճմունսն. – 308. Եւ նստէր անդ ի բացեայ ի

վերայ բլրի միջոջ տէր Մուշեղ որդի սպարապետին և կայր հիացեալ ահեղ և մեծ զարմացմամբ: - 284.

ԶԱՐՈՒԱՆԴ - Որպէս և պարսկային ձայնին ի Զրուանն անուն զՋարուանդն անուանեն: - 16.

ԶԱՐՍԷՍ - բայց կանոնեցի զանուանս ի մատենիս: Տիգրան. Ադրամելէք. Ներս. Ներսէխ. Մարոդ. Արշամ. Արշաւիր. Ասուդ: Պարսից թագաւորք. Քսերքսէս. Արտաշէս երկայնաձեռն. Դարեհ. Արտաշէս. Ողոքոս. Զարսէս. Դարեհ: Ապա Աղէքսանդրոս Փիլիպպեայ Մակեդոնացի տիեզերակալ թագաւոր: - 68.

ԶԱՒԱԿ - Բայց երկուք ոմանք ի զաւակէ Աշդահակայ ձերբակալ արարեալ Տիգրանայ առեալ ածէ ի Հայս. – 64. գուցէ յորժամ կատարիցեն զչարիսն զոր խորհեալ են ի վերայ քո, որպէս լուաք ի հաւատարմաց իւրեանց՝ օժանդակութեամբ Արտաշէսի մերժիցեն և զզարմ և զզաւակ քո ի թագաւորութենէ Ասորոց: - 82. Եւ արդ այսքի՞կ են փոխարէնք, զի ետուք յօժարութիւն նենգագործ խորհրդով՝ լինել յարգելանի, և առնել դիւր որսալ ի խնդրողաց անձին իմոյ և իմոց զաւակաց – 216. և արդ մեք զաւակ Աբրահամու եմք, և գիտէք դուք զխոստումնն /160/ որ առ Իսմայէլ հայրն մեր. – 162. Եւ դարձեալ՝ եթէ յարոյց ինձ Աստուած զաւակ այլ՝ փոխանակ Հաբէլի զոր սպան Կայէն: - 24. և կարիցես զիշխանս Հայոց կապանօք առ մեզ հասուցանել, մանաւանդ զիշխանն Վասպուրական զԱշոտ՝ քեզ և զաւակի քում տաց զերկիրն զայն ի ժառանգութիւն: - 184. Եւ կացին եպիսկոպոսապետք Հայոց յետ մահու սրբոյն Ներսէսի ոմանք ի զաւակէ Աղբիանոսի եպիսկոպոսի Բզնունեաց, առն պատուականի, Շահակ և Զաւէն և Ասպուրակէս – 108. Եւ յղէ պատգամ առ Թէոդորոս եղբայր Հայրակղի, ըստ այնմ որում Հրէայքն եղեն ձեռնտու, եթէ „զերկիրդ զայդ Աբրահամու խոստացաւ Աստուած և զաւակի նորա, և ի ձեռս նոցա էր բազում ժամանակս. – 160. և Նինոս ի զաւակէ Քամայ ըստ Արիսդոնեա Քաղդէացւոյ և ըստ Եւսեբեա Կեսարացւոյ և ըստ Մովսէսի Խորենացւոյ և ըստ Յուլիանու Աղիկառնացւոյ ստուգաբանի: - 14. իսկ եթէ ընդէ՞ր ոչ ի ծննդաբանութեան՝ վասն զի ոչ իսկ ունէր զաւակ Հաբէլ: - 26. Հաւաստիս այս մեզ Եւսեբիոս Կեսարացի, Յուլիանոս Աղիկառնացի՝ ստուգաբանեն զթագաւորս Ասորոց ի զաւակէ Սեմայ զաճմունս առնել, որպէս ի կանոնեալ սահմանէն իմանալ: - 14. որ կացեալ իշխան ի վերայ Տարունոյ ամս է՝ յաւելաւ առ հարս իւր, թողեալ զաւակ իւր Աշոտ անուն: - 342. որում պատուէր տուաւ չխառնակել յանիծեալ զաւակն Կայէնի. -26. Սահակայ առեալ ի պարգևի զաշխարհն՝ թողու զորդին զԱշոտ զլեառնակողմամբքն առաջին իւրեանց տէրութեանն՝ շինել, բնակել, ժառանգեցուցանել զերկիրն ի ժառանգութիւն իւրեանց ազգի ի զաւակ տանն Արծրունեաց: - 90.

ԶԱՒ ԳԵՏ - և բնակեցան յեզր գետոյն Զաւ կոչեցեալ: - 226.

ԶԱՒԷՆ - Եւ էր կացեալ եպիսկոպոսապետ Հայոց Զաւէն, զոր յառաջագոյն ասացաք, յետ չորրորդ ամի Շահակայ: - 110. Եւ կացին եպիսկոպոսապետք Հայոց յետ մահու սրբոյն Ներսէսի ոմանք ի զաւակէ Աղբիանոսի եպիսկոպոսի Բզնունեաց, առն պատուականի, Շահակ և Զաւէն և Ասպուրակէս – 108.

ԶԱՒՐ - և հարկացն արքունի կանգնեցան դիւանքն, զի այն Ե ամ բեկեալ հարկք և զաւրք ի յարքունէ Պարսից: - 116. և դաշիկ արարեալ յայնկոյս քան զՎանտոսպ, ի տեղւոջն արձանաշար քարակարկառ գոգաձև միջոցի երկուց բլրակաց, որ հայի յԵրիվարաց արկման դաշտն, ի վերայ Լեզւոյ գեաւղջն, որ զաւրացն գեղեցիկ առասպելաբանեն սպիանած վերայն սպանելոցն ի մանկանցն Շամիրամայ: - 334. և եթէ զաւր պիտոյ իցէ յօգնականութիւն՝ արձակեցից որչափ և կամիս. 152.

ԶԱՔԱՐԻԱՅ - Այս շարժումն սաստկագոյն քան որ եղև յամս Զաքարիայի Հայոց կաթողիկոսի, յետ Է ամի գերութեանն Հայոց: - 358. Բայց Դերենիկն կալեալ զնա պահէ ի զգուշութեան, ոչ ինչ ստնանել նմա, բաց ի կապանացն յորս արկեալ էր զնա, ըստ հատուցմանն բարւոյ. առ ձեռն պատրաստ կշռեաց նմա և օրհնեցաւ ի սրբոյն Զաքարիայէ: - 320. և ունի յոբելեանք Զ և ոլոմպիադր և ընդիքտիոնք, և Գ ամ հայրապետութեան Հայոց կաթողիկոսի տեառն Զաքարիայի, և մուտ եօթներորդ ամի, յորում կային յարքունիսն իշխանքն, ըստ

եօթնեկի չափոյ շարժման ժամանակաց. – 312. Ընդ այն ժամանակս տէր Զաքարիայ հանգեաւ ի Քրիստոս, կեցեալ ի հայրապետութեանն Հայոց ամս ԺԸ, և հաջորդէ փոխանակ նորա տէր Գէորգ: - 338. Կալան և զհայրապետն Զաքարիայ, և ի խնդիր անկեալ աստուածային սուրբ նշանին՝ սկսան զնոսա տանջել, մինչև զբազումս ի պաշտօնէիցն կառափեալ սատակեցին. – 142. յորում ժամանակի տէր Զաքարիայ ունէր զաթոռ հայրապետութեան Հայոց կաթողիկոսութեան – 310. Որպէս ընթեռնուս ի գիրս մարգարէականս զհանգամանս այսոցիկ. որպէս և ի վեցերորդ տեսլեանն Դանիէլի և Զաքարիայի բանագործութեանն – 398. Քանզի իբրև լուաւ երանելին Զաքարիայ, եթէ ըմբռնեցաւ Գուրգէն՝ փութացաւ և եկն հանդերձ եպիսկոպոսօք աշխարհին. – 320.

ԶԱՔԱՐԻԱՅ ՄԱՐԳԱՐԷ - Որպէս և առ Զաքարիայիւ մարգարէիւ շարժեալ մինչ ի լեառն Զիթենեաց: - 358.

ԶԲԱՂԵՑՈՒՑԱՆԵԼ - ոչ ինչ փոյթ զբաղեցուցանելով՝ /գրքում՝ զբազմացուցանելով/ հեշտասէր և անպատերազմասէր մտօք վարելով կեայր ի խաղաղութեան: - 44.

ԶԲԱՂՈՒՄՆ - Զի յառաջնումն ոչ ինչ գոյր հոգ ինչ զբաղմանց, և ոչ մի ինչ ըստ աշխարհաշէն /90/ խնամակալութեանց, կամ պատերազմասէր աշխատութեանց – 92. յայնժամ մերկացեալ և ի բաց եդեալ զաշխարհական պատրանաց զբաղումն՝ և էանց գնաց ի վեր քան զերևելիսս – 284.

ԶԲՕՍՆՈՒԼ - գայ դարձեալ ի տեղին զբօսնուլ ի նմա. – 86. ելանել ի գագաթն Ամրական անձաւին զբօսնուլ նովաւ առ վճարումն բաւականութեան, ըստ մասանց պիտոյից օժնդակութեան քաղաքայարդար ապարանից թագաւորական պաղատի իւրոյ ձեռակերտին – 392. Եւ ածեալ զտիկինն Սաթինիկ զբօսնուլ յաշնանային յեղանակս յամարաստուն գեղեցկաշէն յապարանս զարդարեալ բերդին: - 88. Եւ ելեալ ի տեղին սրբութեան և կատարեալ զաղօթսն՝ ելին շրջել զբօսնուլ յայլ ևս տեղիսն: - 100.

ԶԳԱԼ - և բայացեալքն եթէ գազանք և եթէ թռչունք, յորժամ զգան զջերմութիւն օդոյն ի հասարակել տունջեան և գիշերոյ՝ ի գարնանային եղանակի ելեալք յիւրաքանչիւր կայենից. – 188. երթեալ տուայտի ի դրան Մարաց Դարէհի, մինչ զգալ վասն նորա Երուանդայ. – 84. և յորժամ զգան ջերմութեանն՝ զուարթանան զուարճանան, հրճուին կայտռելով ի վեր փքալով հասանել ի ջերմագոյն վայրսն, ի ջրշիղջսն ծովափնեայս ջանան հասանել – 260.

ԶԳԱԼԻ - Իսկ սահմանք վայրիցն ահաւորք և զգալիք միանգամայն և արտաքոյ զգալեաց. – 52. քանզի արդարև զգալի և շօշափելի էր դրախտն, և ոչ իմանալի կամ ի մէջ երկուց աշխարհաց – 48.

ԶԳԱՅԱԿԱՆ - բարձրաճիչ աղաղակաւ քարոզեալ. իբրև բանիւ զբարբառ հնչեցուցեալ ազդեցուցանող իմացունակութեամբ, զգայական ազդարարութեամբ՝ զեկուցանել զպատրաստութիւն նիւթոյն առ կատարումն սրբոյ եկեղեցւոյն աւարտագործեալ: - 396. մասնաւոր ինչ մարգարէական ոգւով եղելում ի մարդն օժնդակ խորհրդածութեան արծարծել անդրէն ի ձեռն ապաշաւանացն զվրիպանացն կորուստ. ըստ այսմիկ և այլոց կենդանեացն զգայականօքն և թէ ունայնացելովք առ ի դոյզն ինչ զգուշաւորականս: - 22.

ԶԳԱՅԵԱԼ - և հեծելագունդ զօրացն Կայսկին զկնի նորա, զգացեալ զպատճառ ելիցն նորա ի բանակէն. որում ոչինչ գամագիտ կարացեալ լինել՝ դարձան ամօթալից կորակնեալք, յանգէտս համարեալ զինչ գործեցինն: - 342. Զայս զգացեալ Երուանդայ՝ ետ տանել զՍահակ կապանօք յԱրմաւիր. – 84. Ի նմին ժամու զգացեալ վասն նորա մեծ իշխանին Արծրունեաց Մերշապհոյ, որ յայնժամ ի Տմորեացն ամրանայր բերդի՝ յղէ առ նա ելանել գնալ ի սահմանացն յայնոցիկ. – 130.

ԶԳԱՅՈՒՑԱՆԵԼ - Եւ ինքն զԳրիգոր եղբօրորդի իւր հանդերձ ընտրելովք ոմաբք զօրաւորօք վառեալ ի զէն և յասպազէն արք Մ, զոր զգացուցին Աշոտի. – 330.

ԶԳԵՆՈՒԼ - և ընդարմացեալ արմատքն և բոյսքն զգենուլ սկսան զզօրութիւն – 268. զոր չառեալ յանձն սուրբ տիկնոջն Համազասպուհեայ՝ տանին հանեն ի բարձրաւանդակ ամրական բերդաքաղաքն, մերկանան ի հանդերձիցն, զի քրիստոսեան փառօքն զգեցցի. – 102.

Որպէս և այրս այս արար, անքակ և անմեկնելի զգեցաւ պատեանս յինքեան զզօրութիւն բանսարկուին: - 248.

ԶԳԵՍՏ - բայց և նշանակս և դրօշս փողփողել առաջի, և դնել թագ իշխանական ի գլուխ և զգեստս արքունականս զանձամբ. – 236. և զսակաւուց քան թէ յոլովից գրեաց անուանս ի յիշատակարանի անդ զՇահդոսդ, որ թարգմանի արքայասէր, և զԳոհշթաւդ, որ թարգմանի ներկագործ ծիրանեաց արքայական զգեստու, և զՇմաւոն եպիսկոպոս, վէմ եկեղեցւոյ Քրիստոսի ընդ նմին և այլ եպիսկոպոսք և քահանայք արք Ճ - 106. և է զգեստ նոցա ասուիս ի ծածկոյթ մերկութեանն, և օդ ոտիցն հնարաւորեն զձև կաւշկաց, ի մորթոց այծից կազմեալ – 192. Եւ որք մերձ առ պարսպօքն զճակատն վառէին և զմարտն գրգռէին՝ զգեստն ինքեանց յասուէից կազմեալ – 208. և փոխանակ զգեստու հարսանեաց զգեստ մկրտութեանն ծանուցեալ ցուցին, զոր ջրով և Հոգւովն սրբով զգեցեալ էին – 266. և փոխանակ զգեստու հարսանեաց զգեստ մկրտութեանն ծանուցեալ ցուցին, զոր ջրով և Հոգւովն սրբով զգեցեալ էին – 266. լի թունիւք սատանայական խորհրդոցն, ծածկեալ յաչս իշխանին գառնենի զգեստիւք ի հանդերձս ոչխարաց, և ներքոյքն զապականիչ գայլոցն բերելով զլրբութիւն – 210.

ԶԳԵՏՆԵԱԼ - Զայս ասելով, և յերեսն ի վայր ի վերայ մահճացն զգետնեալ՝ ի վայն և յեղուկն զողբոցն խառնուածսն յաճախագոյնս մանուածէր: - 388.

ԶԳԵՑԵԱԼ - Եւ Խոռեմայ առեալ զթագաւորութիւնն՝ յաւուր միում զգեցեալ էր հանդերձ թագաւորական և հեծեալ յերիվար արքունի, և շրջէր ի մէջ ամենայն զօրացն իւրոց, ցուցանել զինքն և քաջալերել զզօրսն. – 154. և վառեալ զինքեանս յընթացս պատերազմին, զգեցեալ զզրահս արդարութեան և պնդեալ զմէջս ճշմարտութեամբ – 252. և փոխանակ զգեստու հարսանեաց զգեստ մկրտութեանն ծանուցեալ ցուցին, զոր ջրով և Հոգւովն սրբով զգեցեալ էին – 266.

ԶԳԵՑՈՒՑԱՆԵԼ - Եւ զգեցոյց նոցա հանդերձս և կանգնեաց նշանակ իշխանական և էած սուսեր ընդ մէջ և կամար ականակապ և երիվար ընտիր մեծազարդ. – 314. Յայնժամ մերկասցի արեգակն զլոյս իւր ի քէն և զգեցուսցէ քեզ խաւար. – 148.

ԶԳՆԱԼ - Իբրև հեռացաւ թագաւորն զերկուց աւուրց ճանապարհ՝ Ապումբուան ելեալ ի ձիընթացիկ ասպարէզն զգնայր. – 368.

ԶԳՈՅՇ ԼԻՆԻԼ - Բայց զգոյշ լերուք, մի ՛գուցէ ոչ հաճեսցի Աստուած, և խնդրեսցէ ի ձէնջ զվրէժ արեան կոտորածի աշխարհի: - 144. ,,զգոյշ լեր, արիաբար մարտեաց, քաջապէս վառեաց, Քրիստոսի զինուորեաց: - 318.

ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ - Ազդ լինէր յոմանց գրումն անյայտիցն, թէ ,,այս ոմանք այսորակ երիվարօք յայս նիշ նիւս կեղթում, ի մէջ բդեղի պահարանեալ նամակ տանին ընդ կողմն Ապահունեաց. արդ զգուշացիր ճանապարհիդ,,. - 340. այլ հրամայէր միայն զգուշանալ և ոչ ելանել պատերազմաւ ընդդէմ նոցա, մինչև տեսցէ զելս իրացն. – 162. Իսկ առաւելեալն իմաստութեամբ Աշոտ ոչ յանհոգս և յաներկիւղս կայր մնայր, այլ զգուշանալ հրամայէր ի խելս կամրջաց և յանապատս և ի կիրճս ձորոց: - 340.

ԶԳՈՒՇԱՑՈՒՑԱՆԵԼ - գրէ առ կողմանս Ասորեստանի զգուշացուցանելով՝ մի խառնել ընդ նեստորականսն. – 130. Եւ կալեալ զդեսպանսն հանին զթուղթսն, և զարսն պահեցին ի զգուշութեան, ոչինչ ումեք զգուշացուցանելով որ ինչ եղևն: - 340.

ԶԳՈՒՇԱՑՈՒՑԻՉ - ի խնամոտ և ի զգուշացուցիչ աներևութականացն պահպանեալ ըստ օրինակի ցանկոյ ամրագունի – 52.

ԶԳՈՒՇԱՒՈՐԱԿԱՆ - մասնաւոր ինչ մարգարէական ոգւով եղելում ի մարդն օժնդակ խորհրդածութեան արծարծել անդրէն ի ձեռն ապաշաւանացն զվրիպանացն կորուստ. ըստ այսմիկ և այլոց կենդանեացն զգայականօքն և թէ ունայնացելովք առ ի դոյզն ինչ զգուշաւորականս: - 22.

ԶԳՈՒՇԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ - Եւ ոչ արմատոցն միայն օտար և անիմանալի սարասիցն տիպք, այլ և աներևոյթ պահպանողական և անհպելի զգուշաւորութիւնն. – 50.

ԶԳՈՒՇՈՒԹԻՒՆ - և դուք ամենայն ուրեք ամրացեալ ի զգուշութիւն իբրև յամուր քաղաքի ընդ ձեռամբ իմով յանհոգս լեալ լինել ձեզ. – 214. Եւ կալեալ զդեսպանսն հանին զթուղթսն, և զարսն պահեցին ի զգուշութեան, ոչինչ ումեք զգուշացուցանելով որ ինչ եղևն: - 340. և շինեցին ապարանս ամուրս և պարսպեցին մեծաւ զգուշութեամբ. – 280. զի անպատերազմասէր և խաղաղասէր բարք նոցա յամուր զգուշութեան պահէր զնոսա. – 56. զոր և սուրբքն ասեն, եթէ ձայն դակուացն և բախումն խմբիցն առ ի հեղուսել զփայտսն՝ /28/ այնպէս իբրև յորոտման ամպոյ յամենեցունց հնչէր լսելիս, ի մօտաւորս և ի հեռաւորս, առ ի յերկիւղ և ի զգուշութիւն անզգամ ազգին, թերևս դարձցին և կեցցեն. – 30. զոր ընթերցասէրն Պտղոմէոս գրեալ և յարդարեալ ստուգաբանութեամբ, դնեն զգուշութեամբ ի դիւանապահ տունս գանձուց մինչև ի Կղէոպատրա կին, որպէս վերագոյնն գրեցաք: - 74. ըստ այսմիկ և այլ առասպելականք, և գիր մատենական ի նմանէ գրեալ և պահեալ ի Բաբելոնի բազում զգուշութեամբ. - 36. հեշտալիր առ զգուշութիւնն յօրինեալ՝ ի խորագոյնս ծովուն զպարիսպն յօրինեալ կազմէ: - 88. Նստան երկոքին կողմանքն պահել զպահպանութիւն իւրեանց մեծաւ զգուշութեամբ, և ետուն ժամ անսալ միմեանց՝ ոչ ելանել ի պատերազմ, մինչև եկեսցեն հրեշտակքն յարքայէ, զոր առաքեցինն: - 286. որ միապետեալ զամենայն, շինեալ քաղաք և տուն արքունի, վասն ամուր զգուշութեան արքունեաց, զԲաղդադ: - 168. որոյ գնացեալ առնու յինքն զԳագիկ և յղէ սպառազէն պատրաստութեամբ ի Վանտոսպ առ տիկինն Վասպուրական, և պահել ի զգուշութիւն: - 350. Բայց Դերենիկն կալեալ զնա պահէ ի զգուշութեան, ոչ ինչ ստնանել նմա, բաց ի կապանացն յորս արկեալ էր զնա, ըստ հատուցմանն բարւոյ. առ ձեռն պատրաստ կշռեաց նմա և օրհնեցաւ ի սրբոյն Զաքարիայէ: - 320. և գրեալ էր առ Բուխայ, զի մի՛ ինչ չարիս խորհիցի կամ գործիցէ առնն այնմիկ, այլ տացէ տանել զնա առ թագաւորն մեծաւ պատուով և զգուշութեամբ: - 288.

ԶԴԷՄ ՈՒՆԵԼ - „ոչ կարեմք զդէմ ունել անհնարին ուժոյ բռնութեանն արքունի – 216. և եբարձ զամենայն արս զօրութեանց, և ոչ ոք էր այնուհետև որ կարէր կալ ի կայի իւրում ունել զդէմ նորա – 238. Եւ ոչ կարացեալ ունել զդէմ զօրն Վահրամայ՝ փախստական լինէր առաջի զօրացն Յունաց. – 140. զի ասեն, թէ նոքա ի միջոյ բառնայցեն՝ ոչ ոք կարասցէ կալ ի կայի իւրում ունել զդէմ մեր: - 184. Զի թէպէտ և Գուրգէն մեծաւ զօրութեամբ ունէր զդէմ յարձակելոցն ի վերայ, որոց զիշխանականն ճեպէին հասանել գահ, կամ որ արտաքին տաճկական պատերազմունքն բռնաբար ի ներքս դիմէին՝ սակայն ոչ յապահովանայր դեռ երկիրն: - 316.

ԶԵԿՈՒՑԱՆԵԼ - Ապա յետ այսր զեկուցաւ նմա վասն Գուրգինի տիրելն Անձաւացեաց. – 330. Բայց Գուրգէն կասկած ունելով յԱշոտէ, թէ գուցէ իբրև զապստամբէ ումեմնէ զեկուցանիցէ զնմանէ առաջնորդին Տաճկաց՝ ել գնաց կեալ շրջաբերական յեղափոխմամբ, արիական քաջասրտութեամբ, սիրեցեալ ընդ բնաւ աշխարհաց: - 322. բարձրաճիչ աղաղակաւ քարոզեալ. իբրև բանիւ զբարբառ հնչեցուցեալ ազդեցուցանօղ իմացունակութեամբ, զգայական ազդարարութեամբ՝ զեկուցանել զպատրաստութիւն նիւթոյն առ կատարումն սրբոյ եկեղեցւոյն աւարտագործեալ: - 396. Եւ զչարեալ ընդ խափանումն խորհրդոցն իւրոց՝ ամբաստան յոյժ լինէր զԱշոտոյ հանդերձ թղթովք Տաճկաց, որք էին ի կողմանս Հայոց, բազում այն ինչ զոր ստութեամբ քան թէ ճշմարտութեամբ զեկուցանեն զնմանէ զգործս, և թէ հակառակս ևս թագաւորութեան քոյ բանընդդէմ լինի հանապազ: - 172. և իբրև զեկուցաւ նմա եղեալքն՝ դարձաւ անդրէն գնաց յիւր ճանապարհ: - 332. և մերկ կապուտ կողոպուտ առնէր զնոսա, մինչև զարմանալ զօրավարին ընդ սորայս քաջութիւն՝ գրէ առ Միքայէլ թագաւորն Յունաց զեկուցանելով վասն նորա: - 302. Եւ յետ աւուրց ինչ դարձեալ դառնայ Վահան ի Սամառայ, զեկուցանել Աշոտի որ ինչ գործեցաւն: - 310. Եւ քանզի հաւատացեալ էր զգաւառսն Բուխայի ի ձեռն սպարապետին Սմբատայ՝ գրէ առ ամիրայն Նախճաւանու Աբրահամ անուն, զեկուցանելով նմա զզօրացն Վասպուրականի. – 304. Զայս իմացեալ խորհրդականութիւն Քսերքսէս յԱդրամելեայ և Սանասարայ յորդւոցն Սենեքերիմայ՝ ապա գան առ Տիգրան

Հայոց թագաւոր և զեկուցանեն նմա վասն որոյ խորհի Աշղահակ. – 62. Իբրև զեկուցաւ նմա յոմանց զոր ինչ խորհի վասն նորա Աւշին /370/ … ելեալ գնաց մեկնեցաւ օգնութեամբ ի վերայ հասեալ գիշերոյն – 372. Յայնժամ իսկ և իսկ փութացեալ /գրքում՝փութեցեալ/ եհաս գուժկանն առ հոյակապն Աշոտ իշխանաց իշխան, զեկուցանելով նմա որ ինչ գործեցաւն: - 348. որք մատուցեալ առ սուրբն Սահակ զեկուցանել նմա զոր ինչ խորհինն, և թևակոխէին առ Պարսից արքայն, զոր և արարին /116/ իսկ. – 118. փութացոյց գիր պաղատանաց առ Տաճատ Ռշտունեաց տէր և առ Վախրիճ Անձաւացեաց տէր, զեկուցանել նոցա զեղեալսն: - 126. և զմտաւ ածեալ զքսութիւնն զոր զեկուցին զԱշոտոյ կորապաղատէ առ Դերանիկն, եթէ ստութեամբ և եթէ ճշմարտութեամբ՝ մեզ չէ յայտ: - 342.

ԶԵԿՈՒՑԵԱԼ - Եւ նորա զեկուցեալ վասն նորա Բուխայի՝ ասէ. ,,այրս այս Գուրգէն ի տոհմէն Արծրունեաց, այր քաջ և պատերազմող, ի յահէ քումմէ անցեալ գնացեալ զկողմամբքն Յունաց – 304.

ԶԵԿՈՒՑՈՒՄՆ - զի Գագիկ անցեալ ամրանայր ի ճախուկ բերդի, ի կասկածի կալով ի Դերանկէն, ըստ զեկուցմանն զոր ինչ գործեաց Հասան առ Դերանիկն: - 350. և նա արհամարհեալ յոչինչ համարեալ զզեկուցմանն, զամբարտաւանս բարբառեալ. – 330.

ԶԵՂԵԱԼ - անդ և տապանն շինեալ եղև և անհնարին չարեացն զեղեալ ի վերայ երկրի. – 30. Իսկ վասն ձեանն անկայուն զօրութեանն որ այն ինչ յամպոյն ի վայր զեղեալ լինին՝ հնարաւորեալ իւրեանց փայտս իբրև զանուրս չուանօք պարունակեալ շուրջ զոտամբք, դիւրաւ ընթանան ի վերայ ձեանն իբրև ընդ ցամաք երկիր: - 192.

ԶԵՂԽԻԼ - որք գնացին առ Վռամ, և ոչ առ Թէոդոս բարեպաշտ և զուգափառ քրիստոնեայ թագաւոր, զեղխեցան ամբարշտաբար առանց խորհրդոց: - 118.

ԶԵՂԾ - սա անառակութեամբ զեղծ և ապական յիրս թագաւորութեանն եղեալ – 58.

ԶԵՂԾԱԳՈՐԾ - որով զեղծագործ ապականութիւն նոցա յայտ առնէ, յուսակորոյս յայնմանէ, որ զպատիւ սիրոյ եցոյց ի նոսա՝ որդիս իւր ասելով – 28.

ԶԵՂՈՒԻԼ - և քամուածք ջրոյն որ ի ծործորացն ի վայր զեղուին՝ յարիւն դառնային ի բազմութենէ սպանելոցն. – 178.

ԶԵՂՋ - Բայց Աշոտ, իբրև եհաս ժամ ելիցն իւր յաշխարհէս՝ յանհունս բերեալ զզեղջ և զապաշաւանս յորդահոսան արտասուօք զխոստովանողականն ի դիմի հարեալ միջնորդութիւնն – 336.

ԶԵՆՈՆ - Սահակս այս այն Սահակ է, որոյ հրամանաւ գրեաց մեծ վարդապետն Մովսէս տիեզերահռչակեալ քերթողն զգիրս Պատմութեան Հայոց մեծաց, հրաշազան յօրինուածով, սկսեալ յԱդամայ մինչ ի կայսր Զենոն. – 122.

ԶԵՌՈՒՆ - այլ ի շարժելն իւրում՝ ահ առնուն ամենայն լողակք և գազանք ծովայինք, որոյ և կերակուր նոյն լողակք և զեռունք այլովք կենդանեօք: - 260.

ԶԵՏԵՂԵԱԼ - նա և զիւրեաւ տախտակափակ լանջապահս, թիկնապահս, զանգապանս, սռնապանս, գլխապանս, որ գրեթէ բովանդակ պղնձեղէնս զնա իմանալ թուէր, և զետեղեալ բլրաձև զօրու անմատչելի կարծելով. – 64. Եւ անդ ի միջոց գմբեթիւն ղօղեալ սալարեալ սարսռալից դողմամբ զետեղեալ լինէր: - 190.

ԶԵՏԵՂԵԼ - և հասեալ ի տեղի ապառաժ քուաւոր՝ անդէն զետեղէր և զգրաստն: - 34. Իբրև ստուգեաց զազգն, զգաւառն, զաշխարհն, զպատճառ հատուածին, զզետեղելն, զիարդն, զորպէսն, զեղանակն, զդիպուածն, զպատահն և զայլն ամենայն՝ խնդրէ զնա Վաղարշակ յԱրշակայ և առնու ածէ զնա ընդ իւր ի Հայս – 72.

ԶԵՏԵՂԻԼ - և երթայ զետեղի ի Նախճաւանն աւանի յոստանին Վասպուրական աշխարհին: - 84.

ԶԵՐԾ - բազում ունելով ինչս ի կոխակս բարձրաւանդակս և ի կիրճս նրբականս, ի զերծս և ի խոխոմս ձորոյն ի թոխ և ի բոխ երկրին անբնակ մարդկան յասպատակէ հինիցն Երուանդայ – 84.

ԶԵՐԾԱՆԵԼ - Անդ հանդիպեալ լինէր և երանելի եպիսկոպոսն Գրիգոր Ռշտունեաց վսամ. ոչ կարաց իւրայնովքն զերծանել, իբրև յայնժամ առղոթաւ/հավանաբար ,,աղօթել,, բայն է / ի

լեառն: - 358. և զբազմութիւն գերւոցն զերծանեն գնալ յամուրս երկրին: - 202. և զերծի զիս ի պարսաւանաց բարձրագունից: - 300. և մնացեալքն կէսքն փախեան երեսաց յո՛վ և կարաց ոք զերծանել – 400. և քակեցին զռազմն և աւերեցին զճակատն և լքին զմիմեանս, և թողին զպատերազմն և գնացին փախստական ամենայն այր յո՛վ և կարաց զերծանել. - 306. զի ոչ կարաց զերծանել գնալ յով և կամիցի – 84. զսա աղերսեալ տիկինն Վասպուրական Սեդայ, կին Աշոտի և դուստր Ապումրուանայ՝ զերծին զնա ի սրոյն Աւշնի: - 374. յորոց վերայ սուր եդեալ զբազումս սպանին և զնս բազումս վիրաւորեցին և զյոլովագոյնսն ի գերելոցն հանդերձ ընտանիւք իւրեանց զերծին ի նոցանէ և անցուցին ընդ պահակ ձորոյն յամրական կողմանս լերին: - 220.

ՋԵՐԾԵԱԼ - այր իւրաքանչիւր մազապուր զերծեալ փախստեայ գնացեալ հասին յաշխարհն իւրեանց: - 354. Անդ Բաբգեան և ասպետն մեծ Աշոտ նիզակակիցք միմեանց զերծեալ ի մեծ պատերազմէն՝ փութանակի մտին յաշխարհս Հայոց – 92. և սկսաւ Խոսրով արքայ ժողովել զմնացեալ նախարարս զօրացն և զզօրն, որ զերծեալ էին ի պատերազմէն: - 150. և անհնարին բեկմամբ խորտակեցաւ գունդն Հայոց, մինչև ի բազմացն սակաւուց հազիւ ուրեմն մազապուր զերծեալ՝ անկան յաւուր յայնմիկ ի տարապարտ պատերազմին արք անուանիք իբրև Շ - 402. և զերծեալքն փախստեայ անկանէին ի կողմանս կողմանս աշխարհաց, յաւեր դարձուցեալ զբնաւ աշխարհն, բայց ի լեռնայնոցն՝ որ յամուրս իւրեանց մնային ի լերինն Խոյթ անուանեալ: - 188. և ինքն Ովայ զերծեալ սակաւ ոմամբք գնաց փախստական ընդ կողմն Բերկրոյ: - 178. Եւ սկսան յաւելուլ ի վերայ չարեացն այլ չարիս, զի ընդ միմեանս մարտ և կռիւս դնէին յաղագս իշխանութեանն ցանկութեան, և ճեղքեցան ի միմեանց և զօրս գումարեցին ի զերծելոցն ի սրոյն և ի գերութենէն Բուխայի. – 298. զերծեալ ի բանտէն յոր տուանն՝ և գան հասանեն յերկիրս այս մեր, բերելով զաւետիս արձակման գերելոցն – 324. Իսկ իշխանն Վասպուրական, այն ինչ հուպ ընդ հուպ եկն ի ժամադրեալ տեղին. ընդ որ յոյժ ուրախացեալ թագաւորն, իբրև զերծեալ ի կասկածանացն, զոր ունէր յիշխանէն Սիւնեաց: - 382. որգունակ Խորէն /գրքում՝ խորէն/ և Աբրահամ խոստովանողքն Քրիստոսի ի պարսկայինն զերծեալ լլկանաց դառնագոյն կրիցն՝ զընդարձակութենէ նախարարացն Հայոց մատուցին ողջոյնս աւետաբերս՝ դարձուցանել տեառն զգերութիւն ժողովրդեան իւրոյ: - 324. Որոց դիպօղ ժամ գտեալ՝ արտաքս ելեալ ի բանակէն, զերծեալք իբրև զայծեամն ի հնարից որսորդաց՝ գնացին խաղաղութեամբ յիւրեանց տեղիս և զնա թողին լքեալ ամօթալից: - 344.

ՋՋՈՒԵԱԼ - Եւ զնախնին մեր Ադամ ոչ ասել առաջին մարդ, այլ այլոյ ումեմն որդի Շուռելայ, արըռտաբոյծ ուղտուց, զզուեալ յանծանօթ /գրքում՝յանծանոթ/ աշխարհի և անհաւատարիմ յայնմ գտեալ՝ հալածեալ եղև կնաւ իւրով ի միջոց երկրի – 48.

ՋԷՆ - ,,հապա, քաջք, վառեալ ի զէն և յասպազէն, արիաբար մարտիցուք. – 134. այլ տեսից զքեզ զինու և աղեղամբ և սրով, քաջ արամբք և ընտիր երիվարօք.– 278. Ապա բարեկամացեալ ընդ Աբգարու թագաւորի Հայոց և ընդ մեծ զօրավարին Խուրանայ Արծրունւոյ՝ յղէ նմա պատարագս և առնու յօգնականութիւն զԽուրէն Արծրունի, զայր իմաստուն և քաջամարտիկ, կորովի յաղեղն և ի զէն և յասպազէն. - 78. գունդ կազմեալ ռազմ արարեալ զբոլոր դաշտաձև հովիտն ի ներքս փակէր, վառեալք զինու և ամենայն պատրաստութեամբ ընդդէմ գնդին Հայոց: - 172. Դարձեալ զՍողոմոն Բագրատունի վառեալ ի զէն սատանայական՝ յղէ առ նա բազում անգամ զնոյն խորհելով. – 318. և կարաւան գաղթականին տեսանէր զփայլիւն զինուցն և զշողալ սուսերացն, և այսր և անդր խուճապական լեալ հալածելս, իբրև զոչխարս ի գայլոց: - 228. և ձերբակալ արարեալ մերկանան ի զինէ և յասպազինէ և տանին կացուցանեն առաջի Կիւրոսի. – 66. և ահա աղաղակ և փողք և քնարք և ջնարք, և վառեալ զինու և սրոյ և ամենայն պատրաստութեամբ անհուն զօրացն, մինչ գրեթէ /գրքումէ՝գրէթէ/ ի հիմանց զլեառնն տապալել – 284. և աղաղակեալ զկնի նորա՝ զի թերևս ի լուր ձայնին և ի փայլումն զինուցն և ի շողալ սուսերին և ի խխնջիւն քաջ երիվարին և ի վազս երագութեանն ուժոյ ազդ լինիցի և դարձցի ի ձայն նոցա և ծանիցէ, և դարձցի ի կորստական ճանապարհէն –

228. և առանց զինու խոցոտեցաւ – 250. և աստի և անտի երիվարի փորոյն տախտակագործ գրգեալ ըստ փորոյն չափու մածուցեալ ի ձև վահանի զգործ արուեստի զինուն ցուցանեն: - 208. և բանակեցաւ Ն արամբք, վառեալ ի զէն և յասպազէն, ի Նորագեօղ Ռշտունեաց: - 322. Եւ բարձեալ զօրքն Հայոց դիակապուտ արարեալ զզարդ և զզէնս զարի արանց և զքաջ երիվարաց, առեալ աւար բազում՝ գնան յիւրաքանչիւր տեղիս մեծաւ յաղթութեամբ: - 178. Եւ գրէ առ իշխանաց իշխան՝ ի բաց լքանել եթէ ունիցի ինչ անօգուտս խորհել, ապա թէ ոչ՝ տեսից զքեզ, ասէ, ի զէն և յասպազէն և ի ճակատամարտ. – 322. և եհաս ի վերայ նորա վառեալ զինու սպառազէն երիվարաց ընտիր հեծելովք այրուձիոյ: - 178. և եհար սատակեաց Ապումկդէմ ի միում ասպատակի Ը այր, և զերիվարս նոցա, և զէնս և զզարդ մերկեաց ի նոցանէ, եհար զայլազգիսն ի հարուածս մեծամեծս և ինքն դարձեալ ասպատակեաց զկնի նոցա: - 304. և են ստացեալ զէնս աշտեայս հանապազ կրելով ընդ ինքեանս, ի պատրաստութիւն գազանացն որք ի լերինն բնակեն: - 192. և զի մի մի թուիցէ յանուանէ զյաճախութիւն զինուցն և զսպառազէն կազմութեանցն զձիոցն և զհեծելոց նոցա. – 280. Եւ զօրացն քաջալերեալ ընթացան յիւրաքանչիւր զէնսն և հեծեալ յընտիրս երիվարացն՝ կացին ի հանդիպոջ և հանդիսացան գումարեցան ի մի վայր և պնդեցան կարգեցան մածեան հոլովեցան յինքեանս – 230. Եւ ի սաստիկ բախմանէ խուռն նիզակացն և ի զինուց փայլելոյ և շողալոյ սուսերացն և սրնգելոյ աղեղանցն լարելոյ՝ հրաձգութիւն իմն արտաքս ելանէր իբրև յամպոց ճայթմանէ – 232. և ի սաստիկ փայլմանէ զինուցն և սուսերացն շողալոյ, և ի փայլիւնն սպառազէն երիվարացն վառելոցն՝ զկարծիս բերէր զհրոյ վառեալ լերինն – 228. և իբրև զմի անձն, վառեալ ի զէն և ի սուր և ի ճակատամարտ՝ հասեալ յամուրս՝ տապալէր զզօրութիւն նոցա սրով և աղեղամբ, ի փայլիւն սուսերի և նիզակի և ի գիշերամարտ նահատակութեանց, ըստ նմանութեանն քաջ զօրավարին Իսրայէլի Յեսուայ կամ Գէդէովնի կամ թէ նոյն ինքն նահապետին Աբրահամու, ի վերայ հասեալ Քանանացւոց, զյաւէտ յաղթութեան նահատակութիւն նահատակեալ՝ և դառնայ մեծաւ յաղթութեամբ: - 312. և ինքն Աշխէթ զինեալ զինքն ի զէն և յասպազէն, զոր կարծեալ ոմանց երկաթեղէն պատկեր գոգցես զերիվարն և զհեծեալն, աչացն միայն ոչ գոլով ծածկոյթ. – 272. Եւ ինքն զԳրիգոր եղբօրորդի իւր հանդերձ ընտրելովք ոմաբք զօրաւորօք վառեալ ի զէն և յասպազէն արք Մ, զոր զգացուցին Աշոտի. – 330. Եւ ինքն իսկ գլխովին զօրավարն Բուհայ, հեծեալ յերիվարն, պնդեալ զինքն զինու ի պատերազմ ընդդէմ իշխանին, և զկորովին աղեղնաւորացն Ելիմացւոցն և զընտիրս հեծելոց նոցա ընդ ինքեան վառեալ ի ճակատի: - 208. Եւ իշխանն վառեալ զինքն բազում պատրաստութեամբ զինու և զօրօք ազատակոյտ գնդաւ իւրով, և ամենայն բնակ տերամբք իւրոյ իշխանութեանն, և խոյս առեալ շրջէր զկողմամբքն Մարդաստանի և Զորոյն հասկոյ -184. և հրամայեաց զինուց վառելոց զինուորաց պահել զնա – 220. և հրաման ետ զինել վառել ի զէն և ի զարդ և ի սուր, և զընտիրս երիվարացն յիւրեանց զէնսն պատրաստել: - 228. և հրաման ետ զինել վառել ի զէն և ի զարդ և ի սուր, և զընտիրս երիվարացն յիւրեանց զէնսն պատրաստել: - 228. Եւ մեկնեալ զզօրսն ի նմանէ ընդ կողմն Ապահունեաց, մերկ ի զինէ և յասպազինէ թողեալ, ոչ առնել այլ կողոպուտ, գնացին աղխիւ և երիվարօք իւրեանց: - 346. և մինչ չև հասեալ առ զօրավարն՝ եհան ընդ առաջ նորա գունդս գունդս վառեալ զինու և ընտրեալ երիվարօք – 288. և յաւարի առնուին զբանակետղն, դիակապուտ առնէին, ժողովէին աւար բազում, և կուտէին արծաթ և ոսկի յոյժ և զզէնս պատենազարդս, զզարդս և զզէնս արի արանց և զընտիրս երիվարաց և զզարդս նոցա. – 176. և յաւարի առնուին զբանակետղն, դիակապուտ առնէին, ժողովէին աւար բազում, և կուտէին արծաթ և ոսկի յոյժ և զզէնս պատենազարդս, զզարդս և զզէնս արի արանց և զընտիրս երիվարաց և զզարդս նոցա. – 176. Եւ նախարարքն Հայոց կրէին կիրս ծանրաբեռինս ի զէն և ի ճակատամարտ: - 134. և նոցա պարտասեալք ի ծանրութենէ զինուցն և ի ջերմութենէ տապոյ արեգականն և ի սաստկութենէ աւազոյն, որ ոչ ունէր զկայ ոտից, և ի հետևակագնացութենէն և ամենեքումբք թշուառացեալք՝ անկան ի ձեռս թշնամեացն –

162. և սուսեր ընդ մէջ ածեալ, և հեծուցեալ ի մեծազարդ ջորւոջ, և նժոյգս առաջի և զկնի ի զարդ և ի զէն սպառազինեալ և ձայնք փողոց և դոփիւնք թմբկաց և այլ երաժշտական գործոց հնչեցուցանէին շուրջանակի. – 236. և վառեալ ի զէն և յասպազէն՝ արձանացան իբրև զմի այր՝ և յանդուգն դիմացուածով խուռն յարձակմամբ հարեալ ի դիմի, ուր քաջքն այլազգեացն ճակատէին ընդ աջաթև /380/ կողմն. և պատառեցին զգունդն, և պարտեցին զախոյեանսն. – 382. զի թագաւորն Լիդէացւոց ասպազինեալ զերիվարն շուրջանակի պղնձի արկանելեօք յոտից մինչ ի գլուխ բովանդակ չթողեալ տեղի՝ անկոռւելի լինել զինուի – 64. զի թէ հնար իցէ՝ անյապաղ երագութեամբ անձամբ իւրով և զօրու և զինու ձեռնտու լիցի հասանել յօգնականութիւն նմա: - 172. Ընդ աւուրսն ընդ այնոսիկ … կազմեալ գունդ զինուորաց և ընտիրս այրուձիոց, վառեալ զինու բազում պատրաստութեամբ – 220. Իբրև եհաս գուժական առ մարզպանն Հայոց Գուրգէն՝ ելեալ զհետ նոցա Ռ արամբք, վառեալ ի զէն և յասպազէն, և գնացեալ եհաս յԱյլի գաւառ. – 402. մեք տացուք զԱշոտ ի ձեռս քո առանց զինու և մարտից և ճակատուց կազմութեան, և մի ինչ յայնոսիկ աշխատ լինիցիս. – 212. յաւուր միում … ետ հրաման իշխանն առնն կորովի եղբօր իւրոյ Աբասայ Հայոց սպարապետի՝ վառել պնդակազմ պատրաստութեամբ, զօրու և զինու և զարդու ամենայարդար հնարաւորութեամբ, որպէս օրէն է նահատակաց քաջ արանց – 344. Նոյնժամայն աճապարեալ աշտանակեալ ի նիւս նժոյգ երիվարին, զէն զանձամբ արկեալ, նիզակ ի ձեռն առեալ, խրախոյս ի ձայն բարձր բարձեալ առ իւր ազատագունդ վաշտն՝ ասէ՝ - 328. շռնջապահս ձիոցն և տաշտս գաւակացն և զանգապանս ի չորս կողմանս, ձգեալ և լանջացն զէն, և բարձրավիզ խրոխտանացն զրահս, և ոտնատորոփ փռնկալոյն մանեակս զանգակեալս, և մահիկս լուսնաձևս ի մէջ ճակատուն կապեալ – 208. և գրեթէ /գրքում՝ գրէթէ/ ոչ ամենևին ուրեք երևեցաւ այնպիսի ահաւոր տեսիլ զօրու և սպառազէն կազմութեան՝ ամենայն թագաւորաց, որ կացեալ էին ընդ ծագս տիեզերաց. զորոյ սաստիկ և ահագին որոտումնն և ճայթումնն և փայլիւն զինուցն, և որ ինչ յայնժամ զարդարեալ և զինեալ պատրաստեցան զօրքն Տաճկաց: - 284.

ՋԷՆԸՆԿԷՑ ԵՂԵԱԼ - և ելեալ Աղան գնաց առ սուրբն Սահակ, և զէնընկեց /ճիշտը՝զէնընկէց/ եղեալ առաջի նորա՝ մերկանայր զհանդերձն զինաւորական - 112.

ՋԺԹ - և նստան անդէն զաւուրս Թ և պատերազմեցան ընդ նոսա աւելի քան ՋԺԹ անգամ. – 276.

ՋԻ,ՋԻ՞ - դառնալ անդրէն ոչ կամէին, զի կարի սաստիկ ամօթս համարէր զգործեցեալսն, կալ տևել ժուժկալել ընդդէմ նոցա ոչ կամէին, զի բազում անկան ի զօրաց իւրեանց: - 276. և զի չզօրեաց կալ ընդդէմ նորա, ահ արկանէր, սպառնայր չար ևս կտտանօք լլկել զնոսա, ոտնատորփ լինելով փռնգայր իբրև զձի խստերախ: - 270. Եւ ինքն Բարձումայ ի չքմեղս լինելով՝ եկն ի Հայս յԱրզնարզիւն և յաշխարհն Մոկաց, զի անդ զնեստորական աղանդոցն սերմանիցէ սերմանս: - 130. զի անկեալ էր ի սիրտս նոցա հաւատ սուրբ առաքելոցն – 246. զի ոչ եթէ ատեաց զանօրէնն իբրև զանամօթն. զի քան զմեղանչելն առաւել չար այն է՝ չունել զինքն ընդ յանցաւորսն – 248. զի ոչ իսկ է կարողութիւն լռութեամբ ծածկել թաքուցանել անյայտ առնել զանհուն և զանբաւ վիշտս աղէտս եկեալ հասեալ մեզ: - 240. ,,բարի՛ է քեզ, թագաւոր Հայոց, ե՛կ այսր զի պսակեցից զքեզ ես սպարապետս,,. – 108. ,,և այս ևս քաջահաճոյ թուիցի քեզ, վեհդ և ամենեցուն գիտելիդ. և զի եղիցի ի մէջ քո և Դերենկիդ անկասկած միաւորութիւն՝ զդուստր քո տացես կնութեան Դերենկիդ, տիկնութեան Վասպուրականի,,: - 322. ,,զի աներևոյթքն աստուածայինք յարարածոց աստի, ասէ, իմացեալ տեսանին, այսինքն մշտնջենաւորութիւն և զօրութիւն և աստուածութիւն նորա – 54. ,,զի սրտիւ հաւատամք յարդարութիւն, և բերանով խոստովանիմք ի փրկութիւն,, , որպէս ասաց առաքեալն – 256. ,,ոչ միայն զի չես աստուած՝ այլ շուն ես դու, և երամակ շանց՝ որ զկնի քո տողեալ սահին,,: - 40. ,,որդեակ, ի վախճանելս իմում մի կայցես յայսմ աշխարհի, զի մի կորուսցես զկարգ քո ի մէջ անհաւատից, այլ երթիցես ի կողմանս Եգիպտոսի՝ բնակել ի մէջ բազմութեան եղբարց, զի շահեսցիս զոգիդ քո,,: - 162. ,,որդեակ, ի վախճանելս իմում մի կայցես յայսմ աշխարհի, զի մի կորուսցես զկարգ քո ի մէջ անհաւատից, այլ երթիցես ի կողմանս Եգիպտոսի՝

բնակել ի մէջ բազմութեան եղբարց, զի շահեսցիս զոգիդ քո,,: - 162. ,,վասն այնր ելի յաշխարհս, զի մի Գուրգէն բռնաբար յինքն կորզեալ ձգիցէ զամուրս աշխարհիս, և յինքն բռնաբար զզօրս քո յանգուցանիցէ: - 362. ամբարձին զաչս իւրեանց և տեսին, զի զկանայս և զմանկունս իւրեանց տեսին ընդ աշխարհական գերիսն: - 220. այլ բազմացան չարիք մեր, զի մեղաք առաջի տեառն Աստուծոյ մերոյ և յետս հարաք զիրաւունս պատուիրանաց նորա – 242. այլ և երկիւղ ոչ սակաւ ունէր զնա, զի բազում գունդք սուսերամերկաց շուրջանակի պահէին զնա: - 282. Այլ և ի ժամանակս հասելոց թշնամեաց յերկիրն իւրեանց՝ գան միաբան լեռնայինքն յօգնութիւն իշխանացն, զի են տիրասէրք: - 192. այլ զի բազում նեղութիւն և սուր, ի ձեռն այսր /46/ սատանայական ուսման՝ սպառեալ կործանեաց զերկիրս Հայոց – 48. այլ իբրև եմուտ Բուխայ յաշխարհս Վասպուրական՝ ել գնաց Գուրգէն առ Քուրդիկ Մամիկոնէից տէր ի Բագրևանդ գաւառ, և անդ լինէր, զի էր Քուրդիկ քեռի Գուրգինայ: - 302. Այլ ճշմարտագոյնք են Սողոմօնեանքն, զի ասէ, ,,վա՛յ միումն. յորժամ գլորիցէ, ո՞ յարուցանիցէ զնա,,. և եթէ ,,լաւ են երկուք քան զմի, զի եթէ միովն գլորիցի ոք՝ կանգնեսցի,,: - 354. Այլ ճշմարտագոյնք են Սողոմօնեանքն, զի ասէ, ,,վա՛յ միումն. յորժամ գլորիցէ, ո՞ յարուցանիցէ զնա,,. և եթէ ,,լաւ են երկուք քան զմի, զի եթէ միովն գլորիցի ոք՝ կանգնեսցի,,: - 354. այսր աղագաւ խնամ տարեալ թագաւորին կնոջն՝ զի ոչ ել առ Երուանդ և ոչ միով իւիք պաշտպանութեամբ: - 90. Անդէն փութով և անյապաղ երագութեամբ հրաման ետ, զի որ ոք և հաճոյ թուիցի Սմբատայ՝ մի ոք իշխեսցէ արգել լինել: - 218. ասէ, զի կացուցի թագաւոր ձեզ յազգէ և ի դենէ ձերմէ, մի՛ ծանր թուիցի ձեզ դառնալ անդրէն և ունել զիւրաքանչիւր ժառանգութիւն. – 110. ասէ. ,,թէ ոչ բառնաս կորուսանես ի միջոյ զերկուս նախարարութիւնդ՝ ոչ բարիոքագոյն քո թագաւորութեանդ խորհին խորհուրդ. զի ձեռն նոցա է ընդ Շապհոյ արքայից արքայի,,. – 98. ասէ՝ զի դայեկաբար զորդիսն Սանատրկոյ սնուցանէաք, և դու ի թագաւորելդ քոյ որոյ երդմունս արարեալ յԱրտեմի և յԱրամազդ աննկասկած կալ մնալ վասն որոյ երկիւղն ունէր: - 82. արդ տեսանեմք զերկնային մարմինն, զի կարգաւորաբար անդադար շարժութիւն ունի, այսինքն արեգակն և լուսինն և աստեղք և այլք նոյնպիսիք. – 54. արդ փութա պատահեաց նմա, զի մատնեաց զնա Աստուած ի ձեռս քո,,: - 352. Արձակէ առ Բագարատ, կոչողս պատճենիւք հանդերձ, զի եկեսցէ առ նա առանց պատճառանաց և երկիւղի: - 186. Բայց աղերսեալ թագաւորն զարս պատուականս, զՎասակ և զՏաճատ և զԳոտեր, որք էին ի մեծ նախարարութենէ տանն Արծրունեաց՝ զի զժողովն ընկալցին ընդ երից սուրբ ժողովոցն: - 132. Բայց անյայտք են եթէ կատարելանան, զի հազիւ սպիքն գան, ըստ որումն սրբազանի տրամաբանութեան: - 338. Բայց զի մի և մեք անկեալք լիցուք ի նոյն՝ ուսցուք ի յԱստուածաշունչ գրոց - 256. Բայց ոչ ետ տեղի Գուրգէն այսմ՝ յերկուց պատճառաց, մի՝ զի մի՛ ապստամբ երևեցայց Տաճկաց բռնաւորին – 316. Բայց տուաւ յաղթութիւնն այն մեծ ի ձեռն զօրավարին Ապումուսէի, զի լցցի զոր ասաց Տէր ի բերանոյ Ամովսայ Մարգարէի, ,,խորտակեցից զնիզակս Դամասկոսի,, , որում այժմ Դմիշկն կոչեն, ուր ելին զհետ Բուխայի: - 286. գրէ յականէ յանուանէ առ որ մնացեալն էին յաշխարհս յամուրս իւրեանց, զի փութով յիւրաքանչիւր տեղեաց առանց կասկածանաց և երկիւղի առ նա հասանիցեն – 296. դառնալ անդրէն ոչ կամէին, զի կարի սաստիկ ամօթս համարէր զգործեցեալսն, կալ տևել ժուժկալել ընդդէմ նոցա ոչ կամէին, զի բազում անկան ի զօրաց իւրեանց: - 276. Դարձեալ զի երկրպագէ հրոյ, և արեգական, որ է Հեփեստոս, մասն աստուծոյ ասելով, զիա՞րդ իցէ, զի գողն և ապիկարն իբրև զաստուած երկրպագիցի: - 52. դարձեալ զի թէ և գեցաւ ևս՝ այլ քաջութիւնք արութեանն Նինոսի, ըստ օրինակի Բէլայ, առաւել ամբարձաւ անձնասէր ամբարտաւանութեամբ – 44. դնէր ուխտս ընդ իշխանս աշխարհիս Հայոց՝ գնալ ըստ արժանի /180/ հաւատոցն Քրիստոսի, զի վկայեսցեն ըստ անուան քրիստոնէութեանն և գործքն: - 182. Դու աւադիկ ելեր մտար յերկիր Հայոց, ելեր ի կողմն թշնամեաց իմոց և ապստամբացդ զքեզ միաբանեցեր, զի յապաղեցեր հրամանաց իմոց: - 236. ես վաղ անարգեցի զքեզ, և ոչ փոքր ինչ երկիւղ կալայ ի սրտի իմում վասն քո, զի քամահելով ի վերայ քո՝ զզօրավարն քո հանդերձ զօրօքն ի սուր մատնեցի, և զաւար

նորա բաշխեցի, /294/ և յերկրորդումն ոչ փոքր նախճիրս համարեցի զօրացն քոց. – 296. ետ բերել փայտս, և եդեալ ի վերայ փայտին զերանելին Սողոմոն՝ և մօտ առ փայտն կացուցին զսուրբն Կահայ, զի գոնեայ մինն ի միւսոյ տանջանացն երկուցեալ հնազանդիցի հրամանի թագաւորին: - 292. և գրեալ էր առ Բուխայ, զի մի՛ ինչ չարիս խորհիցի կամ գործիցէ առնն այնմիկ, այլ տացէ տանել զնա առ թագաւորն մեծաւ պատուով և զգուշութեամբ: - 288. Եւ զԳագիկ որ և Ապումբուան՝ զնա ոստիկան կարգեաց ի վերայ աշխարհին, տեղապահութեամբ տիրել, զի կարի մատաղօրեայք էին որդիք Դերանկին. Աշոտ էր Թ ամաց, յորժամ մեռաւ Դերանիկն, Գագիկ էր Է ամաց, Գուրգէն Ե ամաց: - 354. և կորապաղատին ընդարձակեաց ելանել, զի երթիցէ ուր և կարասցէ հասանել ըստ յաջողելոյ իրին: - 348. Եւ հատաւ քուն յաչաց նորա, և ոչ ոք մտանէր և ելանէր առ նա զաւուրս Ժ, զի եմուտ ի սենեակ ամօթալի երեսօք. – 282. և հրաման պատուիրանի տայր յանդիման բազմութեանն, զի խրատու նորա լուիցեն, և հրամանի նորա անսայցեն: - 200. և տաց քեզ ագարակս, այգիս և ձիթենիս և սերմանս, զի վարեսցես և հնձեսցես, և մեք սիրով նայեսցուք ի քեզ: - 146. Եւ ահա դարձեալ ասեմ, չկայ ինչ քո. և զի մի կրիցես զոր ինչ խօսեցայ ընդ պատգամաւորս քո, և աւելի քան որոգել ջանար ընդ մեզ՝ զդոյն ընդունիցիս վտանգաւորս,,: - 280. և աղաղակեալ զկնի նորա՝ զի թերևս ի լուր ձայնին և ի փայլումն զինուցն և ի շողալ սուսերին և ի խխնջիւն քաջ երիվարին և ի վազս երագութեանն ուժոյ ազդ լինիցի և դարձցի ի ձայն նոցա և ծանիցէ, և դարձցի ի կորստական ճանապարհէն – 228. և աղերսեալ զիշխան Դերենիկ, զի լուծցէ զնա /320/ ի կապանացն: - 322. Եւ այս եղև, զի լցցի որ ասէ, ,,զարթի՛ր սուր ի վերայ հովուի և ի վերայ առն ընկերի նորա. – 238. Եւ անցանելով ընդ գաւառն Բզնունական գայ մտանէ ի Խլաթ. քանզի կամէր անսալ ժամու դիպողագունի, զի որսայցեն նենգութեամբ խաբել: -186. Եւ արդ այսոքի՞կ են փոխարէնք, զի ետուք յօժարութիւն նենգագործ խորհրդով՝ լինել յարգելանի, և առնել դիւր որսալ ի խնդրողաց անձին իմոյ և իմոց զաւակաց – 216. Եւ արդ զի այսոքիկ այսպէս իցեն՝ ո՛րպիսի ինչ առ մոխրապաշտսն առ այնս իմանալի է – 52. Եւ արդ յայտնի լիցի, զի որչափ բաւէ զօրութիւն իմ և իցեմ կենդանի՝ կացից ընդդէմ զօրութեամբ և ուժով տեառն Աստուծոյ, և ոչ տեսից զքեզ սիրով խաղաղութեան. – 278. Եւ Բուխայ հրամայեաց սպարապետին, զի աներկիւղ կացցէ մնասցէ Գուրգէն առ սպարապետին մեծաւ շնորհակալիւք: - 304. և դահճացն հանեալ զսուսերն՝ դիմեցին ի վերայ նոցա իբրև զգազանս արիւնարբուս, և ծեծէին սրովն, իբրև ոք զի հատանիցէ փայտ ի մայրս անտառախիտս հարեալ կացնաւ, և յանխնայ անողորմ յօշէին անդամ անդամ: - 266. և դաստիարակ առընթեր ունելով զբանն տէրունական … և թէ ,,զի՞նչ օգուտ իցէ մարդոյ, եթէ զաշխարհս ամենայն շահեսցի և զանձն իւր տուժեսցէ, կամ զի՞նչ տացէ մարդ փրկանս ընդ անձին իւրոյ. զի եկն որդի մարդոյ խնդրել և կեցուցանել զկորուսեալն,, - 264. Եւ եղև զի ամբարձ զաչս իւր և ետես, զի պնդեալ գայր հեծեալն զկնի նորա – 230. Եւ եղև զի ամբարձ զաչս իւր և ետես, զի պնդեալ գայր հեծեալն զկնի նորա – 230. Եւ եղև զի անցանէր ընդ այն Մուկաթլ ոմն ի Վանանդ կոչեցեալ ազատութենէ – 288. Եւ երկայնագոյնս է զամենայն բանս պղծութեան նորա շարագրել, զի յոյժ բազում է և ընդդիմակ Աստուծոյ: - 164. և երկից և երից և բազում անգամ զնոյն հաստատեցին երդմամբ, զի անվեհեր համարձակութեամբ եկեսցէ առ նոսա. – 226. Եւ զի առ այսոսիկ փոյթ եղև մեզ քննասիրութեամբ լինել հասու և ոչ զանց առնել – 18. Եւ զի զարբոցն իսկ ասացից բանս. եթէ զիարդ ամենեքեան սուրբքն որպէս ժառանգութիւն իմն հայրենի ընկալեալ այնպէս պատահեսցին հարք որդւոց աւանդելով զպահոցն պէտս. - 26. Եւ զի էր պաշարել նորա յայնժամ զքաղաքն Մանազկերտ Ապահունեաց աշխարհին, որ ի ձեռս Ապլբառայն էր, և ածեալ հասուցեալ մերձ ի պաշարումն. և ի հասանել գուժկանացն եթող զնոսա, տալով նոցա հրովարտակս ի խաղաղութիւն: -348. և զի էր վարժեալ ուսմամբ Աստուածաշունչ գրոց և ընդել և ծանոթ էր ճարտասանական հրահանգիցն՝ եդ առ յայն ժամու իմացական տեսութիւնն զերգս – 284. և զի թագաւորութիւնն Եբրայեցւոց յերկուս հակառակս բաժանեալ էր՝ հնազանդ իւր

արարեալ Փուայ Ասորեստանւոյ առնու հարկս ի Մանասէէ արքայէ հազար տաղանդ արծաթոյ: - 60. Եւ զի Ժ ազգացն շարք առանց ստութեան կան գրեալ յամենայն մատենադարս - 12. և զի ի գնալ Աշոտի թողեալ էր անդ զտիկինն Վասպուրական զՍետայ – 362. և զի հաւասարութիւն երից ազգացն, այսինքն որդւոցն Նոյի, կարգաւ կանոնեալ դրոշմեալ կան յոլովից գիրս ոչ է մեզ հարկաւոր զնոյն երկայնաբանութեամբ երկրորդել: - 12. Եւ զի հուպ առ հուպ են խառն աշխարհք երկոցունցն, և քաղաքն ի հովտաձև դաշտին՝ նպաստաւորէր խոշոշ վիրագին քաջասրտագոյնս լինել: - 352. Եւ զի մի երկայնեալ որ ինչ վասն նորա ապիրատ և ինքնակամ և անզիղջ և անխիղճ առանց պատկառանաց մոլորութիւն սորա լի անամօթութեամբ՝ի բաց դիցուք զսա ի միջոյ յիշատակի նախարարացն – 248. և զի մի մի թուիցէ յանուանէ զյաճախութիւն զինուցն և զսպառազէն կազմութեանցն զձիոցն և զհեծելոց նոցա. – 280. և զի մի՛ ճրագն եօթնաստեղն ընդ գրուանաւ զփայլումն լուսոյն ծածկիցէ – 204. և զի ոչ ըստ հրամանի նորա յօրինէին զպէսպէս պատրաստութեան ամրոցին - 214. և զի չև էր դարձեալ պատասխանի յարքայէն՝ հրաման եհաս ի կայսերէ առ Վարազդատ անյապաղ առ նա հասանել: - 110. Եւ զոր ինչ ոչ իմացեալ մեր՝ և ոչ գրել արժանի վարկաք, բայց միայն զի բարձրագոյնք և նախապատիւք ի թագաւորաց անտի էին: - 96. և զքեզ կորակնեալ ամօթալից ի պարտութիւն մատնիցին, որպէս զյառաջագոյն եկեալ հազարապետն արքունուստ, զի ոչ կարաց կալ ընդդէմ նոցա, և ոչ Ճ այր առ Ժ զօրացն Հայոց,,: - 214. Եւ է զի ի նուրբ և ի հուն տեղիս ջուրցն անկեալ՝ ի նմին խրեալ կան անշարժ, և դիւրաւ անկանիցի ի ձեռս որսորդաց. – 260. Եւ էին ի կասկածի ի մէջ բանակին ի հազարապետէն, զի յայտնի երևեալ լինէր զոր խորհէրն վասն նոցա Ահմատն: - 344. և ի դիմաց ձերոց երևի, զի զօրութիւն բազում գոյ ի ձեզ, զի այդչափ վնասս գործեալ է ձեր առ իս - 244. և ի դիմաց ձերոց երևի, զի զօրութիւն բազում գոյ ի ձեզ, զի այդչափ վնասս գործեալ է ձեր առ իս - 244. և ի ժամուն յայնմիկ մինչ առաւ ամրոցն և զըմբռնեալսն ստիպէին, զի որք ի բաց կացցեն ի Քրիստոսէ՝ և մի մեռցին – 222. և ինքն գնաց ի Միջագետս Ասորոց, զի կալեալ հաստատեսցէ ինքեան զքաղաքսն և զսահմանսն ամենայն, որ առ Խոսրովաւ և առ Մուրկաւ հաստատեալ էր: - 154. և ինքն մանկագոյն տիովք, ի ժամանակի անձնիշխանութեան լեալ ամաց ԺԵ, զի ,,մանկութիւն և անմտութիւն ընդունայնութիւն է,, , որպէս գրէ Սողոմոն – 346. և խնդրէր առնուլ զտէրունական կնիքն, զի կատարեալ լիցի ի գործս պատուիրանաց Տեառն – 222. և կարգէ զդասս պաշտօնէից կատարել զպաշտօն Տեառն ի տուէ և ի գիշերի անձանձրոյթ աշխատութեամբ և առատաձեռն տեսչութեամբ աղքատաց, զի գտցեն զողորմութիւն ի Քրիստոսէ: - 122. և համոզեալ ի միջի նոցա յուղարկել զնոսա, զի էր քոյր Բագարատայ: - 176. և հարկացն արքունի կանգնեցան դիւանքն, զի այն Ե ամ բեկեալ հարկք և զաւրք ի յարքունէ Պարսից: - 116. Եւ հրաման ետ այնուհետև, զի զբազմութիւն գերելոցն վաճառակուր արասցեն յազգս ազգս ում և հաճոյ թուիցի. – 240. Եւ հրաման տուեալ ընդ ամենայն երկիրն՝ զի այր իւրաքանչիւր դարձցի յերկիր իւր և կալցի զիւր ժառանգութիւն – 234. և մանաւանդ զի հարկ փութոյ եղև մեզ գիտել զպայազատութիւնս երանաց տիրեցելոց մեր աշխարհի և որ յառաջ քան զնոսա թագաւորք Ասորեստանեայց, որդի /34/ ի հօրէ առեալ մինչև ի Սենեքարիմ արքայ, որ առ Եզեկիայիւ Երուսաղէմի արքայիւ եղեալ ազգապետ տանս Արծրունի: - 36. Եւ մեք ահա անփոյթ այդմ ամենայնի արարաք, զի յայտնի լիցի սէրն և գութ խնամոյն, զոր ասեմք ունել ընդ ձեզ: - 244. և միաբան զաղաղակ բարձեալ ասէին, ,,Աստուած, յօգնել մեզ նայեաց, և Տէր, յընկերել մեզ փութայ,, և որ ի կարգին, ,,զի վասն քո մեռանիմք զօրհանապազ, համարեցաք որպէս զոչխար ի սպանումն,,: - 266. Եւ միջնորդէր նմա հետևել հաւատոյ առաջնոյ Իսրայէլականացն, ,,զի թէ յայս եկեսցես՝ իմով հրամանաւ եղիցիս զօրագլուխ մեծ և առաջնորդ ամենայն տոհմի քո,,: - 158. և յաղագս անճոռնի և թանձր բլրաձև ծանրակիր մարմնոյ՝ և դժուարաշարժ զի վեր բերումն առնեն: - 260. Եւ յայնմ ժամանակի երթեալ ժողովէին ի քաղաքն Եդեսացւոց արք ԺԲՌ յամենայն ցեղիցն Իսրայէլի զի տեսին եթէ մեկնեցաւ անտի զօրն Պարսից, և թողին ի բաց

զքաղաքն. – 156. Եւ յաւել գրգռել ի սիրտս իւր արքայ Խոսրով. զի Տէր խստացուցանէր զսիրտ նորա, զի կործանելոց էր զթագաւորութիւն նորա. – 146. Եւ յաւել գրգռել ի սիրտս իւր արքայ Խոսրով. զի Տէր խստացուցանէր զսիրտ նորա, զի կործանելոց էր զթագաւորութիւն նորա. – 146. Եւ յաւուր միում լեալ նորա ի տխրութեան ի սպառնալեաց հօրեղբօրն իւրոյ՝ եկն եմուտ առ նա Ալի որդի Ապուտալպի և ասէ, զի՞նչ են պատճառքդ զի նստիս տխրեալ. – 160. և նորա համբարձեալ զձեռս իւր յերկինս յաղօթս կալ, զի կարասցէ յաղթել նահատակութեամբ և նոքա յոյժ ուրախ եղեն, զի վասն անուանն Տեառն արժանի եղեն մեռանել. – 222. Եւ ոչ ևս այնուհետև համարձակ ելանէին և մտանէին յաշխարհս Վասպուրական զօրքն Տաճկաց. զի անկաւ ահ սաստիկ ի վերայ նոցա: - 308. և որպէս պատմեն զնմանէ՝ զի դարձաւ յետս յԱստուծոյ և դարձոյց զերեսս իւր ի ճշմարիտ դաւանութենէ յերկրպագութենէ Աստուածորդւոյն, որպէս ասաց՝ դարձուցին յիս զթիկունս և ոչ զերեսս իւրեանց. – 248. և Սահակայ յղեալ առ Սմբատ՝ մի կալ մնալ ի լերինն, այլ փութալ ելանել դառնալ անդրէն ի հետևի զօրս անդ զի ոչ ելանէ, ասէ, Երուանդ զօրու ի սահմանս Մարաց. – 84. Եւ սկսան յաւելուլ ի վերայ չարեացն այլ չարիս, զի ընդ միմեանս մարտ և կռիւս դնէին յաղագս իշխանութեանն ցանկութեան, և ճեղքեցան ի միմեանց և զօրս գումարեցին ի զերծելոցն ի սրոյն և ի գերութենէն Բուխայի. – 298. և փութացոյց վասն նորա զի անյապաղ առ նա հասցէ, և ի մեծ պատիւս հիւպատութեան հասուսցէ զնա, և խաչանշան դրօշիւք ճոխասցի: - 316. Եօթներորդ՝ զի զվարկ փոխարինին լուեալ ի Տեառնէ՝ ոչ զարհուրեցաւ վերադարձիլ արտասուօք ի ջնջումն մեղացն. – 24. զայս ասէր, ոչ զի սոդոմայեցիք էին, այլ զի ընդ նոյն մեղս սոդոմական պղծութեանն զառածեալ լինէին՝ սոդոմայեցիս կոչէ: - 182. զայս ասէր, ոչ զի սոդոմայեցիք էին, այլ զի ընդ նոյն մեղս սոդոմական պղծութեանն զառածեալ լինէին՝ սոդոմայեցիս կոչէ: - 182. Զայս ոչ եթէ սակս ուրացութեան ինչ ամբաստան լինի զինքենէ, կամ վասն ժողովոցն, այլ զի ոչ յանդիմանեցին զթագաւորն, որ արտաքոյ օրինացն ամբարշտէր. – 258 զի անպատերազմասէր և խաղաղասէր բարք նոցա յամուր զգուշութեան պահէր զնոսա. – 56. զի ապականեաց ամենայն մարմին զճանապարհս իւր ի վերայ երկրի. – 28. զի դեռ ևս կենդանիք են բազումք ի նոցանէ: - 206. զի զոր անձանց՝ զնոյն և այլոց գիտասցեն հրաժարել ի զօշոտութենէն, որ առաջնոյ անկմանն եղև պատճառ – 26. զի մողեսք և կովիդայք, քարաթաթօշք և բնդռունք ի վերայ եկեալ կերան զորս նորա: - 46. Զի յառաջնումն ոչ ինչ գոյր հոգ ինչ զբաղմանց, և ոչ մի ինչ ըստ աշխարհաշէն /90/ խնամակալութեանց, կամ պատերազմասէր աշխատութեանց – 92. զի ողջախոհացն քան զամենայն չար տանջանս ամօթն է. – 248. Զի որովք բարձրացար և ամբարտաւանեցար՝ նոքիմբք խոնարհեացիս և անկցիս: - 148. զի սմա և եթ յաւելու ասել, եթէ ծնաւ ըստ կերպարանաց իւրոց, և ըստ պատկերի իւրոյ: - 24. զի սուսեր մերկ ի ձեռին ունի, և միայն առանձին գայ զհետ մեր – 230. զի տեղեակ էր մոլար վարդապետութեանն նոցա – 206. զի Քրիստոսն այն, որ զանձն իւր ոչ կարաց ապրեցուցանել ի Հրէից, այլ կալան զնա և սպանին ի վերայ փայտի՝ իսկ արդ զքեզ զիա՞րդ կարէ ապրեցուցանել ի ձեռաց իմոց: - 146. զի ,,ժողովուրդս այս շրթամբք պաշտեն զիս, և սիրտք իւրեանց հեռացեալ մեկուսի են յինէն,,. – 246. ,,ժողովուրդս այս, ասէ, շրթամբք իւրեանց պատուեն, և սիրտք իւրեանց հեռացեալ մեկուսի են յինէն,,: - 256 զի ,,ոչ կարէ ծառ պտուղ չար առնել, և ոչ ծառ չար՝ պտուղ բարի առնել,, , որպէս ասաց Փրկիչն – 256. զի /258/ սրտիւ հաւատամք յարդարութիւն և բերանով խոստովանիմք ի փրկութիւն,,: - 260. Զի ազգ բարբարոս խուժադուժ ի դիմի ելեալ գան տալ պատերազմ, կորզել յինքեան զգերին Հրէից: - 66. Զի ահա բարեկամացեալ էր Խուրան Հայր Վաչէի և եղբայր Արշաւրի ընդ Արտաշէսի Պարսից արքայի յերթալն Աբգարու ի Պարս, և եդեալ են դաշինս ի միջի. – 82. Զի ահա ես զարթուցանեմ ի վերայ ձեր զազգ դառն և զերագ, որ գնայ ընդ լայնութիւն երկրի, ժառանգել զխորանս որ ոչ իւր են, ահեղ և երևելի: - 200. զի ահա ևս եօթն օր՝ և ածից ջրհեղեղ ջուրց ի վերայ երկրի՝ սատակել զամենայն, յորում է շունչ կենդանի,,. – 30. զի ահա հասեալ է պատրաստութեամբ Տէր ի վերայ մեր, որպէս գրեաց

Մովսէս: - 196. զի Աղէքսանդր թէպէտ և լի իմաստութեամբ և հանճարով առաւելանայր՝ սակայն գազանանայր ընդդիմակացաց հրոսաւղացն. – 70. զի ամենայն մեծամեծք քաղաքին և գլխաւորք և իշխանք յարքունի նախարարութենէն անդ գումարեսցին – զի այնու դիւրաւ կարասցեն հերքել մերժել ի բաց կալ ի սուրբ հաւատոյ պարկեշտ կրօնից քրիստոնէութեան: - 124. զի այնու թերևս քաջ կարասցէ գլել զինքեամբ զզօրս Հայոց նախարարօքն հանդերձ. – 114. զի այնու հպատակութեամբ լցցէ զպաշտպանակս թագաւորին – 90. զի այնու փքացեալ առ հուրն յաւակնեալ զինքն տացէ. – 114. Զի այր քաջ է և պատերազմող, և միաբանք են որք ընդ նմա են զօրքն, և զանձինս ի մահ դնիցեն ի վերայ տանց և աշխարհաց և ազանց և տոհմից իւրեանց: - 212. զի անմեկնելի եղիցի Քրիստոս ի նոցանէ – 250. զի անսայթաք և աներկբայ հաստատուն հաւատով ընկալցին զվճիռ մարտիրոսական, համբերութեամբ բազմաւ և գոհացողական օրհնութեամբ – 266. զի անտի և անտի ի բաց կացցեն /12/ տարակուսական մտածութեանց ծուփս խորհրդոց ի քումմէ հանճարեղ խոհականալիր բանգիտութենէ: - 14. զի առ զօրաւորսն զօրաւոր դատաստան առաքէ Աստուած, իսկ խառնաղանջն ներելի ողորմութեան է: - 182. զի ասաց զօրավարն Աղուանից, եթէ ,,մի՛ կարծիցէ ոք զիս ապստամբ գոլ ի թագաւորէն և վասն այնր հարկանել զզօրսդ Ասորեստանի,,. – 286. զի ասեն, թէ նոքա ի միջոյ բառնայցեն՝ ոչ ոք կարասցէ կալ ի կայի իւրում ունել զդէմ մեր: - 184. զի ասէ, ,,որ աներկիւղն է՝ անկանի յորոգայթս և ի վիհս, և ի տեղիս ուր ոչ եղիցի այցելութիւն յաւիտենից,,: - 354. զի բռնացեալ բնակէր յամուրսն Սրինգ և Ջղմար. - 316. զի Գագիկ անցեալ ամրանայր ի Ճախուկ բերդի, ի կասկածի կալով ի Դերանկէն, ըստ զեկուցմանն զոր ինչ գործեաց Հասան առ Դերանիկն: - 350. զի գիտացին և ծանեան, թէ ունայնութիւն և ստութիւն են կեանք աշխարհիս և երազ դիւրամոռաց և ստուեր երագահոս – 264. զի գործ մի գործեմ ես յաւուրս ձեր, գործ որում ոչ հաւատայցէք, թէ ոք պատմեսցէ ձեզ: - 200. զի Գուրգէն եղբայր իշխանիս և այլ տոհմն Արծրունեաց և բազմութիւն ազատաց և ազատորդեաց և նոցուն զօրաց քաջաց Վասպուրական տէրութեանս … անցեալ գնացին ի կողմն Ատրպատականի – 212. Զի գրեալ է՝յաւելորդէ սրտի խօսի բերանն – 258. զի եթէ երկոքեան միով բարեպաշտութեամբ ոչ վառեսցին՝ ոչ ինչ օգուտ ի միոջէն բերցի: - 256. Զի եթէ ոչ ստուգութիւն սրտին և ճշմարտութիւն բերանոյն համամիտ առ հաւատոցն խոստովանութիւն ուղղակի մատչիցին՝ խոտան և ի բաց ընկենլի է և օտար ի սրբոյ առաքելական եկեղեցւոյ: - 258. զի եկեսցէ առ նոսա առանց պատկառանաց և երկիւղի և առանց միոյ իւիք կասկածանաց – 226. զի եղեալն՝ ի նիւթոյ և ի տեսակէ է, որ ի նիւթոյ է՝ ոչ է անմարմին, և ոչ անբաւ զօրութիւն ունի: - 54. զի ես տաց ձեզ բերան և իմաստութիւն, որում ոչ կարիցեն կալ հակառակ կամ տալ պատասպանի ամենայն հակառակորդքն ձեր,,: - 204. զի երկիր ի շինութեան լինելով և ի խաղաղութեան՝ և հարկք արքունի կանգուն երթիցեն: - 186. զի երկոքինն ուրացեալ էին ի Քրիստոսէ. – 106. զի զԱշոտ և զեղբարսն իւր փութով առ մեզ հասուսցես: - 236. զի զիշխանս աշխարհին Հայոց ի բաց բարձցէ յիւրաքանչիւր տէրութենէ – 184. զի զկապեալսն յառաջ մատուսցեն ի հանդէս հարցափորձի քննութեան: - 240. զի զմահուն սպառնացեալ հօրն պատուհաս՝ աչօք իւրովք տեսցէ – 22. զի զօրհասն ի վերայ ինքեանց առանց երկբայութեան հաստատեալ տեսանէին: - 312. զի է անդ լիճ մի մեծ մօտ ի տեղին, որ էր տեղի ասպարիսի ճակատամարտ զօրու նահատակութեան քաջացն մերոց իշխանացն Վասպուրականի – 226. զի էին ազգք ճոխք և երևելիք, քաջք և անուանիք, և ամենեցուն պատկառելիք – 98. զի էր աւերեալ առ նախնեօքն ի զօրացն Պարսից: - 228. զի էր կախեալ զփայտէ – 76. զի էր նորա /178/ գանձ բազում ի կարաս թաքուցեալ ի գետնափոր տան, ի ներքոյ դրացն ապարանից տան - 180. զի ըստ իւրաքանչիւր հասակաց՝ զմի մի ոք ի ձէնջ /214/ գթալիր սիրով մեծարէի այնչափ – 214. զի ըստ Պարսիկ ձայնի Մատ՝ Եկք թարգմանի. – 88. զի թագաւորն Լիդէացւոց ասպազինեալ զերիվարն շուրջանակի պղնձի արկանելեօք յոտից մինչ ի գլուխ բովանդակ չթողեալ տեղի՝ անկոռւելի լինել զինուի – 64. զի թանձրացաւ սիրտ ժողովրդեանս այսորիկ – 182. զի թերևս կարասցեն հաճել զմիտս զօրավարին՝ ի

բաց կալ ի խորհրդոցն զոր ինչ խորհեալ էր – 210. զի թերևս կարասցէ արկանել զերանելին ի ներքոյ պղտոր հրապուրեցուցիչս ժախուն մահածին հնազանդութեանն - 204. Զի թէ առագաստ նաւին յերկոսին կոյս ոչ պարզիցի՝ ոչ ուղղակի նաւարկութիւնն ճանապարհորդիցի, կամ թէ նաւաբեկեսցի իսկ ի բռնութենէ մրրկալից հողմոյն զալիսն կուտակելով: - 256. զի թէ բովանդակ զօրութիւն ունէր՝ ոչ հանդուրժէր անդադար շարժել զերկնային մարմինն. - 54. զի թէ ես յաղթեցից՝ երդուեալ ի մեծ աստուածն Որմազդ և յարեգակն և ի լուսին և ի հուր և ի ջուր և ի Միհր և յամենայն աստուածս՝ զի ձեզ տուեալ լիցի թագաւորութիւն Հայոց. – 138. զի թէ ես յաղթեցից՝ երդուեալ ի մեծ աստուածն Որմազդ և յարեգակն և ի լուսին և ի հուր և ի ջուր և ի Միհր և յամենայն աստուածս՝ զի ձեզ տուեալ լիցի թագաւորութիւն Հայոց. – 138. զի թէ ի բազմաց էր՝ այլայլակ և շփոթեալ լինէր ի բազմաց շարժումնն և ոչ կարգաւորաբար: - 54. Զի թէ իջանիցես յանդունդս ծովու՝ ձգեցից զցանցս իմ և ըմբռնեցից զքեզ. և ապա տեսանիցես զիս այնպէս՝ որպէս դու ոչ կամիցիս,,: - 146. զի թէ կարացից հարկանել զթշնամին իմ և կանգնել զթագաւորութիւնն իմ՝ ես եղէց քեզ որդի հնազանդութեան - 136. զի թէ հնար իցէ՝ անյապաղ երագութեամբ անձամբ իւրով և զօրու և զինու ձեռնտու լիցի հասանել յօգնականութիւն նմա: - 172. Զի թէ միոյ փայլատակման ընթացք և ճայթումն ամպոց բաւական է պակուցանել քաղել զուշեղութիւն ոգւոց, զի՞նչ ինչ յայնժամ կրէին ոգիք մնացելոցն յերկրի, ի սահանաբաց և յանդնդաքակ վրդովմանցն հոսելոց, նախ քան զջրհեղեղ ջուրց սատակումնն: - 32. զի թէպէտ դառնալով դարձան յայտնապէս յերկրպագութիւնն Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ՝ այլ զկանոնական սահմանադրութիւնսն ոչ բերելով ուղղակի, ոչ միայն Աշոտ, այլ և ամենայն իշխանքն Հայոց, որք գերադարձքն եղեն. – 336. Զի թէպէտ և Գուրգէն մեծաւ զօրութեամբ ունէր զդէմ յարձակելոցն ի վերայ, որոց զիշխանականն ճեպէին հասանել գահ, կամ որ արտաքին տաճկական պատերազմունքն բռնաբար ի ներքս դիմէին՝ սակայն ոչ յապահովանայր դեռ երկիրն: - 316. զի թէպէտ նեղեալք և չարչարեալք լինէաք պէսպէս կտտանօք ի զօրացն իսմայէլական ազգացն տաճկական տէրութենէն՝ այլ սակաւագոյնք և առ փոքր ինչ ժամանակս – 194. Զի ի հասանել ի վերայ նորա ցաւոցն մահաբերաց՝ ոչ հոգացաւ զմանկականն իւր տարաժամ ելսն յաշխարհէս – 386. զի ի բաց խլիցի ամբարշտութիւն աղանդոյն այնորիկ /254/ յեկեղեցեաց ուղղափառ հաւատացելոց. – 256. զի ի գնալ Արտաշէսի յայսմ տեղւոջէ՝ ոչ ևս յաւել ձեռն Երուանդայ տագնապել զնա – 88. զի ի փոնգալոյ նորա կայծակունք հատանին և ընդ ոնգունս նորա ելանէ ծուխ հնոցի կայծականց, որպէս գրեալ է ի Յովբ: - 246. ինքն երթիցէ յարքունիս կեղծոտելով զսաստկութիւն ձմեռնային ժամանակին ի վերայ եղելոյ և զխստութիւն հիւսիսային օդոյն սառնամանեաց, անընդել զինքն այնոցիկ վարկանելով: - 186. զի լայնագոյնս ևս վասն այսորիկ պատմէ մեծ քերթողն Մովսէս – 42. խորհուրդ յղութիւն է մտաց, և բան ծնունդ է իմացմանց. – 258. զի կատարեալ էր սիրտ նորա ընդ տեառն Աստուծոյ ամենակալի: - 316. զի կարասցէ անսայթաք հաւատով յաղթել հնարից բանսարկուին, որ ի ծածուկ և յայտնի պատերազմին – 206. զի կարասցէ խոտորել ի գաղտնիս զոգի սրբոյն, զզրահեալն Հոգւովն սրբոյ վերեկութեամբ – 204. զի կարծէր դիւրաւ արկանել զնոսա ի հաղբս պատրանաց զկնի դարձելոցն ի ճշմարտութենէն. – 250. զի կարծէր ևս համախորհ և միագործ զնիզակակիցսն իւր, զզօրսն և զզօրագլուխս զգունդ ազատացն, որ մտեալ էին ընդ նմա յանձաւն Նկանի: - 210. զի հարցեալ լինէր, թէ ո՞վ ոք, և յորո՞ց, և յումմէ՞, և ե՞րբ, և առ որո՞վք: - 72. զի հոգևոր էր պատերազմն և ոչ մարմնաւոր - 232. Զի հրամայեաց Դերանիկն ազատագունդ զօրացն իւրոցն դառնալ զկնի արքային տիրել բոլոր աշխարհին հանդերձ ամրոցօքն: - 342. զի մեռաւ նա ի ճանապարհի, ի կողմանս Ասորոց, յելանել նորա ի վերայ աշխարհիս Հայոց՝ չարչարեալ զսոսա որպէս խորհեցանն. – 184. զի մեր լիցի ժառանգութիւն նոցա. – 184. զի մի /68/ վատութիւն քան զքաջութիւն ճոխասցի, որ կանանցաբարոյիցն քաջ յարմարի, թէպէտ և յարիւն և յապաժոյժ զզօրսն կենացն առնուցուն,,: - 70. զի մի ամենևին ոք կայցէ յակաստանի, մանաւանդ զի ոչ ոք տևեաց ընդդիմանալ ձեռին նորա. – 296. զի մի ամենևին ոք կայցէ յակաստանի, մանաւանդ զի ոչ

ոք տեսաց ընդդիմանալ ձեռին նորա. – 296. զի մի հօտն առանց հովուի յանապատս և ի վիհս կորստեան թափառական յածիցին գայլոցն գահավիժութեամբ: - 104. զի մի յերկարաձգեալ զդեր հատուցական բանիս՝ յետնեալ գտցուք յառաջիկայ մեզ գրաւորութենէն, որ սակս պատմութեանցն են հանդէսք: - 260. զի մի սպառ սպուռ տապալիցի զօրութիւն շինուածոյ աշխարհի, ի բաց ընկենլով զծառայական պաշտօնատրութիւն կողմնակալաց, և քաղաքային անհաւատարիմ կամարարողաց, և հարկաց բեկման և զօրաց – 186. զի մի քաջասրտագոյն կարծիցի Մարն քան զՀայկազնեայն: - 62. Զի մինչ այսպէս կայր աշխարհս ի տարակուսի, և ակն ունէին գթութեանցն Աստուծոյ առատանալ, որպէս սովոր է Աստուած ի բարկութեան զողորմութիւն յիշել. - 374. զի մինչ ընդխոնեցաւ պատերազմն և դէմ առ դէմ ճակատէին՝ յանկարծակի այր մի ի նմանութիւն լուսոյ եկն եկաց ի մէջ ռազմի ճակատուն – 232. զի Յամանիկն թուղթս և դեսպանս մի զմիոյ կնի առնելով առ իշխանս աշխարհիս՝ զինքն յառաջանալ ի վերակացութիւն Հայոց – 340. զի յայն վայր ոմանք ի զարմիցն Աշդահակայ Մարի բնակէին անդ, արք քաջք, կորովազէնք և դիպաղեղունք – 90. զի յանմիետէ կալցի խաղաղութիւն ինքն և աշխարհ իւր – 226. զի յինքեանս գրաւեալ ընդ հարկաւ ծառայեցուցանէին զպաշտօնեայս սրբոյ Խաչին, մանաւանդ զի և զգլխաւոր վանացն զհայրն, որում Գրիգոր անուանէր՝ զնա կալեալ եդեալ ի խորափոր խաւարային բանտի: - 334. յինքեանս գրաւեալ ընդ հարկաւ ծառայեցուցանէին զպաշտօնեայս սրբոյ Խաչին, մանաւանդ զի և զգլխաւոր վանացն զհայրն, որում Գրիգոր անուանէր՝ զնա կալեալ եդեալ ի խորափոր խաւարային բանտի: - 334. զի յորմէ սակաւ մի կասկածս ունէր՝ անտի ևս աներկիւղ հաստատեցան: - 238. զի Նեստորականացն /գրքում՝ Նստորականացն/ և Քաղկեդոնականին է այս իմացմունք այլովքն ևս երկաբնակօք, որք բանին՝ տուն և տաղաւար զառ ի կուսէն առեալ մարմին դանդաջեալ ասացին, և ոչ միութեամբ բնութեամբ բանին մարմին լինելով. – 394. Զի նոքա վասն ի կանայսն մոլելոյ ընդ դստերսն Կայէնի խառնակելով՝ ջրով կործանեցան. – 336. զի Շամիրամն ամրանայր ի բնիկ իւրեանց քաղաքին Նինուէ - 16. զի ո՞վ ոք այլ ճոխ քան զՍենեքերիմայսն, /94/ զոր համարձակախօսն Եսայիաս հրապարակէ առ Իսրայէլեան զարմն զսորայս մեծափառութիւն. – 96. զի ոչ գոնեայ մի ոք գոյ, որ զճշմարտութիւնն վկայէ ուսուցանելով նորա, թող թէ զբազումս: - 246. զի ոչ գտանիցին ամենևին տալ պատասխանի: - 54. զի ոչ դուք նուազիցիք ի սովոյ, և ոչ հարկք արքունի կորնչիցին: - 144. զի ոչ եթէ ատեաց զանօրէնն իբրև զանամօթն. զի քան զմեղանչելն առաւել չար այն է՝ չունել զինքն ընդ յանցաւորսն – 248. զի ոչ եթէ ըստ հասարակաց սահմանաւոր մահու է, այլ ի վերայ սուրբ եկեղեցւոյ և ժողովրդեան Աստուծոյ,,: - 276. զի ոչ ևս ունիմ շատ խօսիլ ընդ քեզ,,: - 290. զի ոչ է ժամ մեզ զներբողականօքն զդեգերումն առնել, զպատմողական զրուցատրութեան կարգաւն զանց առնել: - 78. ոչ էր օրէն զկանանց ազգի թիւ ազգաբանութեան շարակարգել: - 16. Զի ոչ թէ վասն աստուածպաշտութեան ձերոյ կամ բարեգործութեան և սրբութեան արար Աստուած զայս այսպէս, այլ վասն մերոյ ամբարշտութեան ի Տէր. – 144. զի ոչ կամիմ զմահ մեղաւորի, որպէս բառնալ նորա ի չար ճանապարհէն և կեալ: - 30. զի ոչ կարաց զերծանել գնալ յով և կամիցի – 84. Զի ոչ միայն առ շինութիւնն՝ այլ և յարիւն և յապաժոյժ առաքինաբար զանձինս եդեալ ի վերայ խաշանցն մեռանել իբրև զքաջ հովիւ – 392. զի ոչ ումեք զայդ յանձին կալաւ Աղէքսանդրոս՝ կարծել տիրել ումեք երկրի բաց յԱղէքսանդրէ: - 70 զի ոչ ոք զօրեաց կալ ընդդէմ նորա: - 262. Զի որդիքն Աբդռհամանի, որ Կայսիկքն անուանին՝ ապստամբեալ էին ի պետութենէ թագաւորին տալ հարկս և զինուորել որպէս օրէն էր: - 380. զի ուսմամբ և անուամբ մի ևս ասիցի ունել հաղորդութիւն ընդ Ասորեստանեայս: - 46. զի ուր և իցէ՝ ածցեն զնա առ նա, թէ՛ պատիր խաբէութեամբ և խորամանկ կեղծաւորութեամբ և խարդախութեամբ, կամ պատերազմաւ և մեծամեծ զօրութեամբ, ամենայն պատրաստութեամբ, արքունի կարողութեամբ, որպէս զիարդ և կարասցեն՝ առ նա հասուցանեն: - 224 Զի չէ և չէ իսկ հնար, թէ որ հաւատայ բերանով՝ թէ ուրասցի շրթամբք – 256. զի պայծառ սուրբ և մաքուր ոսկին յիւրումն

կտակագրի պատկեր աստուածորդւոյն: - 252. զի սակաւաջան նպաստաւորութեամբն իբրև ընծայաբեր արար լինելով, և այնր աղագաւ յես բարձրագոյնսն ձգեսցի ըստ ասացելումն – 20. զի սոքա վնասակարք առ աստուծոյն եղեն: 46. զի ստուգեալ քննեցին՝ միոյ առն երկուս յինքեանց հարեալ ընկեցեալ էր, թող զվիրաւորսն և զկողոպուտ և զձերբակալսն – 234. Զի Վռամ և Յազկերտ զկէս աշխարհիս յինքեանս յանգուցեալ՝ զբոլոր ապա աշխարհիս զտիրելն յոխորտային: - 114 զի տարցի անյայտաբար զգողաւսն առ իւր և լցցէ զսովառնութիւն իւր: - 46. զի տացէ վրէժս անցիցն անցելոց ի նմանէ և ապստամբութեամբ ի պետութենէն Տաճկաց: - 202. զի տեսանեմ զքեզ այր պոռտաբան, /138/ զի յանձն քո խրախուսես և ոչ յԱստուած, ի բազմութիւն զօրաց և ի փղաց զօրութիւն. – 140. զի տեսցէ Տէր զնախատինսն զոր նախատեաց զնա թշնամին: - 146. զի տուն իմ տուն աղօթից կոչեսցի ամենայն հեթանոսաց, ասաց Տէր,,: - 224. զոր անյապաղ փութով զզօրսն հարաւայինս և հիւսիսայինս տալ ի ձեռս Քսերքսեայ և Արշէզայ որդւոյ նորուն Քսերքսեայ զի փութով անդր հասցեն. – 64. Զոր /336/ և ես ոչ արհամարհելով այսպանեմ զզղջմանն և զապաշաւանացն, զի ,,որ կարդասցէ զանուն Տեառն կեցցէ,,: - 338. զոր չառեալ յանձն սուրբ տիկնոջն Համազասպուհեայ՝ տանին հանեն ի բարձրաւանդակ ամրական բերդաքաղաքն, մերկանան ի հանդերձիցն, զի քրիստոսեան փառօքն զգեցցի. – 102. զորս եթող Բուխայ տիրել աշխարհին իւրեանց յաղագս յառաջագոյն մտերմութեան հօրն նոցա առ թագաւորն և առ զօրավարն, զի գնաց ըստ կամաց նոցա յամենայն ուժոյ զօրութեան մտաց իւրոց: - 298. զՎաչէ կացոյց ի դրան արքունի, զի ամենայն ոք նովաւ մտցէ և ելցէ յարքունիսն – 82. զօր գումարել, այրուձի կազմել, մեծամեծաց աշխարհատերանց պարգևս տալ, ի թիկունս և յօգնութիւն զամենեսեան կոչել, զի ըստ յանձնառութեան խրատու նորա նոյնպէս և գործեսցէ: - 346. Է՞ր աղագաւ կամ վասն ո՞յր պատճառանաց. զի ի քաջէն իմմէ և ի մեծ իշխանէն, ի քաջատոհմիկ և ի բարեփառ գլխոյն իմմէ զրկեալ լինիմ: - 384. ի մտի եդեալ զի այն ինչ, իբրև թէ ի վերին երեսս հաճիցեն զմիտս թագաւորին, և ի ներքին խորհուրդս պահիցեն զխոստովանութիւնն որ ի Քրիստոս. – 248. Իբրև ստուգեցաւ որ ինչ եղեալն էր՝ փութացան խնդրել ի քաղաքին և ի կիրճս ճանապարհին, յոր կողմ և աճապարեաց ոք, մինչ անցեալ գտին զհարեալն դիւի չարի, զի կայր դեռ կիսամեռ: - 378. Իսկ որք էին արգելեալք ի քաղաքն աղօթականս և պաղատանս առ մեծ իշխանն Աշոտ յղէին, զի համոզեսցէ ի մէջ նոցա զխաղաղութիւն. – 382. Իսկ եթէ Բէլ հրամանատու Արամազդայ իցէ՝ զիա՞րդ իցէ, զի Արամազդ ի գօտոյ իւրմէ խաշիցի հրամանաւ Բէլայ. – 32. Իսկ նա անփոյթ արարեալ երկրաւոր մեծութեանս, զի անցաւոր է՝ անսպառ և անվախճան և անծերանալի և անծախ և առանց ըմբռնելի ի գողոց խնդրեաց պարգևաց առիթ լինել. – 218. Իսկ նոցա ոչ յայտնեալ զխորհուրդ չարութեանն՝ դարձուցանեն զնա անդէն, զի մի յերկբայս եղիցի գալ առ նոսա. – 226. լսէին և նոքա, զի ձայն զօրու է և սաստիկ յոյժ: - 228. Կամ դարձո՝ զխորհեալ նոցա չարիս ի գլուխ իւրեանց, կամ թող զի ելցեն գնասցեն՝ յով և կամեսցին,,: - 82. Հինգերորդ՝ զի զծնօղսն անհնարին դառնութեամբ նոր սգովն ելից: - 24. հրաման տուեալ ամենեցուն, զի իբրև մերձ լինիցի գարնանային ժամանակն՝ փութով առանց յապաղանաց առ նա հասանիցեն ամենայն պատրաստութեամբ: - 262. մանաւանդ զի աւերեալ էր երկիրն յասպատակէ Պարսից, այն ինչ հուպ մեռանելն Երուանդայ և ընդ թագաւորելն Արտաշէսի: - 90. մանաւանդ զի բարեպաշտութիւն մեծ համարիմ սատակել զթշնամիսդ Աստուծոյ, որպէս Մովսէս զԱմաղէկ, և Յեսու զՔանանացիսն, և Սամուէլ զԱգագ, և Դաւիթ զԳողիաթ, և համանգամայն իսկ որպէս սատակեցին Իսրայէլացիքն զայլազգիսն – 278. մանաւանդ զի և թագաւորին նախ ակն ունէր զդառնալն ի կռոցն ի յերկրպագութիւն Քրիստոսի ճշմարտին Աստուծոյ. - 88. մանաւանդ զի յառաջագոյն /308/քան զմեզ այլոց ոմանց բանակարգեալ գրեալ հաւաքեալ է ի մի շար: - 310. մանաւանդ զի ոչ բաւականանամ իմով աղքատիմաստ բանգիտութեամբ զսորայս բացայայտել զչափ ներբողականին՝ այլոց ուժեղագունից և մտահարուստ արանց թողի. – 300. մանաւանդ զի փեսայացուցեալ էր Շապուհ զԳագիկ ի դուստր իւր. – 364. մանաւանդ մեծ

կաթողիկոսն Հայոց Գէորգ պաղատանս առնէր առ Դերանիկն, զի ընդարձակեսցէ նմա: - 336. Մատուցեալ առ թագաւորն Արշակ ասէ. ,,ոչ բարեօք իմացեալ առաջնոց թագաւորացն, զի ոչ կալան զտեղիս զի զայս ի բնակեալ ճոխութեան թագաւորական վայելչապէս խրախճանութեանց. – 100. Մատուցեալ առ թագաւորն Արշակ ասէ. ,,ոչ բարեօք իմացեալ առաջնոց թագաւորացն, զի ոչ կալան զտեղիս զի զայս ի բնակեալ ճոխութեան թագաւորական վայելչապէս խրախճանութեանց. – 100. մեռան ընդ Քրիստոսի, զի ընդ նմին թագաւորեսցեն: - 292. միայն զի եկեսցէ ի բան արքունի և մի ելցէ արտաքոյ կամաց թագաւորին. – 288. միանգամայն սաստկացուցանէր ի վերայ նորա զահարկութիւնն, զի գոնեայ այնու կարասցէ արդեօք վրիպեցուցանել ի ճշմարիտ հաւատոցն որ ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ. – 294. մինչ զդի նորա գտելոցն յետ աւուրց ինչ ետ Բուխայ ԺՌ արծաթ, զի այնչափ պատուական էր այրն նմա: - 272. Յայնժամ բարկացեալ բռնաւորն հրամայեաց նախ զլեզուն հատանել զսրբոյն, զի մի յաճախիցէ առ հասարակ զթագաւորն և զօրէնսդիրն ինքեամբ հանդերձ անարգել. – 290. Յայնժամ թագաւորն փութացոյց դեսպանս մի զմիոյ կնի առ իշխանն Աշոտ, զի անյապաղ երագութեամբ հասցէ առ նա: - 382. Յղէ առ իշխանն, զի առանց և ոչ մի ինչ յապաղանաց փութացեալ հասցես այսր: - 348. Նա թէպէտ և զչարացաւ ընդ եղեալսն՝ սակայն զանգիտեաց թողուլ զնա երթալ, ակնածելով ի չարայոյզ ազգէն Իսմայէլի, զի դեռ ևս տիրէր բռնութիւնն, և գերեալքն և հայրն իւր սպարապետն յարքունիս էին: - 316. և կենդանականն որ ի նմա՝ ոչ ի բարի ինչ, այլ զի անհրաժեշտ չարին կալով անմահականս չարչարեսցի: - 22. Նախ առաջին՝ զի յետ աւուրց ինչ, իբր անագան իմն այլ ոչ նախապատիւ և կարևոր. և զայն արատաւոր, այլ ոչ անարատ՝ երևի յասացելոցն՝ եթէ ուղիղ մատուցանես և ուղիղ ոչ բաժանես՝ մեղար: - 24. Նոյն ժամայն ել հրաման յարքունուստ, զի զսուրբն Սողոմոն ի նմին փայտի սպանցեն, նետաձիգ լինել ի նա: - 292. նոցա ի մտի եդեալ էր, զի թէ գայցէ զհետ կոչնականացն՝ կալցուք զնա և զօրքն նորա լքանիցին, և դիւրաւ յաղթեսցուք նոցա: - 228. շուրջ փակեալ զՄեհուժանեան գնդիւն, զի մի ճողոպրել ինչ աճապարիցի: - 106. Ո՞չ ապաքէն դու իսկ տեսանէիր, զի մտանէի և ելանէի ի սուրբ եկեղեցին ընդ ամենայն հաւատացեալսն – 222. Ողբացէք բնակիչք կոտորելոցդ, զի նմանեցան ամենայն ժողովուրդք Քանանացւոց, և սատակեցան ամենեքին, որ հպարտացեալ էին արծաթով,,: - 180. որ մեծաւ ախորժանօք յանգուցանէ առ ինքն զնոսա իբրև արս պատուաւորս և քաջամարտիկս զօրաւոր զօրութեամբ, և մանաւանդ զի բազում անգամ զանուն յաղթութեան ստացեալ ունէին: - 366. որպէս ասաց Ամովս մարգարէ, ,,գերծիր և կտրեա ի վերայ փափուկ որդւոց քոց, լայնեա զխզումն քո իբրև զարծուոյ, զի գերեցան ի քէն,,: - 238. ուստի յայտ է թէ և անմարմին է, զի մարմինն՝ բովանդակեալ զօրութիւն ունի, և ոչ կարէ հանապազ շարժել զերկին կարգաւորաբար. – 54. ուրացան զանձինս և առին զխաչն Քրիստոսի և գնացին զհետ կոչողին, կորուսին զանձինս, այսինքն զկեանս աշխարհիս, զի զյաւիտենիցն գտցեն զկեանս. – 292. Սոյնպէս և այրն այն Յովսէփ զօրավարն Տաճկաց մնայր անցանել ձմերանն, զի ելցէ ի վերայ աշխարհիս Հայոց սրով և գերութեամբ և մեծամեծ հարուածովք և զմեծամեծս աշխարհիս խաղացուցանէ ի գերութիւն – 188. սուրբքն ոչ եթէ զերևելի տեղիս ախորժեն, զի թէ ոչ այսպէս, ո՞չ նոքա զնեղ և զանձուկ կեանս կան մահու չափ,,: - 100. Սոքա ամենեքեան վառեալք սպառազէն պատրաստութեամբ և բազմաձեռն առատալիր պատարագօք՝ գնացին, զի առեալ տարցեն մուծցեն զնա ի Դուին քաղաքն: - 340. ՎԱՍՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ԲԱԳԱՐԱՏԱՅ ԻՇԽԱՆԻՆ ՀԱՅՈՑ ԵԻ ՄՈՒՍԷԻ ԵԻ ՅԱՂԹՈՒԹԵԱՆՆ Ի ՁԵՌՆ ԱՇՈՏՈՑ ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆ ԻՇԽԱՆԻՆ, ՁԻ ԵԿՆ ՁՕՐԱՎԻԳՆ ԲԱԳԱՐԱՏԱՅ: -172. Վեցերորդ՝ զի խաւարաւ չարեացն պատրուակեալ զոգին, մինչև զԱստուած ևս անգէտ կարծելով՝ լրբենի երեսօք պատասխանէր – 24. Տե՛ս, ով սիրելի, զի թշնամանելն՝ լեզուին բարբառ է, և ոչ ներէ ստեղծիչն լեզուին զուրացութիւնն բարբառել, զի ոչ եթէ այլ ոք է որ ստեղծ զլեզուն, և այլ ոք է որ արար զսիրտն. – 258. Տե՛ս, ով սիրելի, զի թշնամանելն՝ լեզուին բարբառ է, և ոչ ներէ ստեղծիչն լեզուին զուրացութիւնն բարբառել,

զի ոչ եթէ այլ ոք է որ ստեղծ զլեզուն, և այլ ոք է որ արար զսիրտն. – 258. տես քեզէն և ծանի՛ր, զի ոչ գոյ վնաս իմ յիրիդ յայդմիկ կամ կարողութիւն արձակել զքեզ,,:- 238. քանզի խորհեցան թագաւորեցուցանել զնա ի վերայ Հայոց, զի էր այր սրտեայ և ուժեղ, քաջախորհուրդ և իմաստնախորհ, խոնարհ, առատաձեռն և զուարթամիտ: - 126. Քանզի ասէ, թէ ,,էին ոմանք յելելոց անտի հեթանոսաց, որք եկեալ էին յԵրուսաղէմ ի տօնն, զի երկիրպագանիցեն. – 76. Քանզի ոչ յարմարական՝ բարւոյն և չարին ի միասին առկայանալ, և ոչ լուսոյն ընդ խաւարի, և կամ զի առողջութեանն ընդ հիւանդութեան. – 258. Քանզի տեսեալ, ասէ, որդւոցն Աստուծոյ զդստերսն մարդկան զի գեղեցիկ էին՝ առին իւրեանց կանայս յամենեցունց զոր ընտրեցին: - 28. զի ի մատեանս առաջնոցն ունէին պատուէր ի թագաւորացն զնշանաւոր իրս քաջաց գրել, և ոչ վատաց. – 42. Չորրորդ՝ զի զեղբայր և ոչ զօտար ոք, զոր ոչ երկիւղն Աստուծոյ և ոչ գութ բնութեան մեղկացոյց լքմամբ զձեռս արիւնարբու գազանին: - 24. զի՞ կացուցեր զարսդ զայդ ի գործակալութիւն աշխարհի քո - 82. ,,արիք երթայք առ զօրավարն, տեսէք հաւաստի, և ի վերայ հասեալ գիտասցուք, թէ ի՞ւ իւիք կարասցուք հաճել զմիտս նորա ի խաղաղութիւն,,: - 214. ,,զի՞ զվայր կոխես զաստուծոյ զտուն տեսանել, Աղէքսանդրէ.– 50. Բայց զի՞ մի մի զիւրաքանչիւր հանդէս պատերազմաց նոցա գրեցից յականէ յանուանէ. ասացից կարճառօտ և համառօտեցից զբանս. – 286. ընդ կրունկն դարձիր, թշուառական, քանզի զերջանիկ կամարարացն կղզիս կոխել ոչ կարես. զի՞ յերկինս ելանել բռնանաս,,: - 50.

ՋԻ ԵՒ - ,,և ո՛վ տայր ինձ վկայել ի վերայ ճշմարտութեանն և մեռանել վասն անուանն Քրիստոսի, և զարիւն իմ փոխանակ արեանն Քրիստոսի հեղուլ և զմարմին իմ փոխանակ մարմնոյ նորա ի մահ մատնել և զչարչարանս իմ ընդ նորա չարչարանսն խառնել, զի և ընդ նմա փառաւորեցայց. – 290. և տուն Հայոց անուանեալ առաջին ասէին զՏարօն: - 366. ,,Ոչ, ասէ, վատագոյն մեք քան զԾանարսն եղիցուք, զի և ամուրս հզօրագոյնս և բարձրագոյնս քան զնոսա ունիմք և դիւրափակս՝ առ ի յունել զմուտս կրճիցն. – 276. Այնքան խնամոցն արժանի՝ զի և զվրէժ արեան նոցա առնուլ ի տանէն Սաւուղայ: - 32. Երկրորդ՝ զի և ոչ հաւատայր Գուրգէնի՝ ամբողջ պահելով, զոր ինչ միջնորդեն երդմամբ, զհօրն իւր կիրսն ի նորայն հօրէն կրեալ յուշ առնելով: - 316. Եւ արդ ասացից փոքր ի շատէ զյայտնի գործեցեալսն, զի և որ ինչ ընդ սոքօք և յետ սոցա ի գլուխ ելին հանգամանք իրաց՝ և այնմ առանց երկբայութեան հաւատասցես, իբրև ճշմարիտ և անսուտ պատմողի: - 240. և ծառայն զչարիս խորհեալ սպանանել զԴերենիկն և զաշխարհս նուաճել զիշխանութիւն Գուրգինի, զի և դիպող էր ժամն: - 320. Եւ վասն այսր ամենայնի հարկ է քեզ երթալ, զի և կարծիք ապստամբութեանդ բարձցի – 216. զի և այլազգիքն տեղի ետուն և փախեան յերեսաց Ապումկդէմայ. – 304. զի և աստուածատուր ասացելովքն թևակոխեսցուք յարտաքնոցն վէպս – 18. զի և եօթամբք իսկ շարագրեալք չարիւք ժանդացաւ վիրագն այն ի վնաս, թէ և միատեսակ երևեսցի. - 24. զի և զբազումս պատերազմեալ պէսպէս մարտիւք, և ոչ ինչ կարացեալ ստնանել անմարտնչելի ամրոցացն և քաջութիւն արանցն որ ի նմա՝ ողոքական բանիւք կոչէր ի հաւանութիւն: - 278. զի և զմատեանս առաջնոցն մեծասաստ ստիպով ի մի վայր գումարեալ՝ հրամայեաց այրել. – 44. զի և զմեծութիւն ընչից, որ ի գանձս իմ՝ ամի ամի յաւար տալով՝ զուարթամիտ սրտիւ ինձ համարէի զյափշտակութիւն տան իմոյ որ ի ձէնջ և առ ձեզ - 216. զի և զնախարարս Հայոց գրաւեսցէ մեծապատիւ սիրով – 366. զի և ի հօրէ իւրմէ ուսաւ՝ որդւոյն Սէթայ որդիս Աստուծոյ կոչիլ. – 26. -զի և հետք ևս յիշատակի այլոց անուանեաց մի երևեսցի, բայց ինքեան միայնոյ: - 44. զի և որք յոյժ ատեցողքն են մեր և թշնամիքն՝ տեսցեն և յամօթ լիցին, և բարեկամքն և սիրելիքն յոյժ ուրախ եղիցին,,: - 218. զի և տեղեակ էր դիւանական մատենագրութեանցն: - 90. Նախ զի և լեզուքն շփոթեալք՝ունէին զանմիաբանութեան փոյթս, կամ թէ զի և վատութիւնք քաջաց ապիհարկեալք ոչ գրեցաւ ի մատենագրաց անտի Քաղդէացւոց – 44. Նախ զի և լեզուքն շփոթեալք՝ունէին զանմիաբանութեան փոյթս, կամ թէ զի և վատութիւնք քաջաց ապիհարկեալք ոչ գրեցաւ ի մատենագրաց անտի Քաղդէացւոց – 44.

ՁԻԱ՛ՐԴ - Դարձեալ զի երկրպագէ հրոյ, և արեգական, որ է Հեփեստոս, մասն աստուծոյ ասելով, զիա՛րդ իցէ, զի գողն և ապիկարն իբրև զաստուած երկրպագիցի: - 52. Իսկ եթէ Բէլ հրամանատու Արամազդայ իցէ՝ զիա՛րդ իցէ, զի Արամազդ ի գօտոյ իւրմէ խաշիցի հրամանաւ Բէլայ. – 32. Այլ և զհուրն զիա՛րդ մասն աստուծոյ ոչ ամաչեն ասել - 52. Արդ եթէ զկէսն Որմզդի գողացաւ կաղն, և նա ոչ գիտաց, զիա՛րդ իցէ աստուած կիսատուրն և ի կաղէն գողացեալն: - 52. Արդ զիա՛րդ յետ բազում ժամանակաց զՆինոս ասեն շինել զՆինուէ, զայրն Շամիրամայ, որ ծնաւ զՆինուաս – 14. Բայց ես յանհունս ձգեմ զզարմացմանն յեղանակս, թէ զիա՛րդ բաւել տոկայր, անձանձրանալի բերելով զաշխատութեանն աճմունսն. – 308. զի Քրիստոսն այն, որ զանձն իւր ոչ կարաց ապրեցուցանել ի Հրէիցն, այլ կալան զնա և սպանին ի վերայ փայտի՝ իսկ արդ զքեզ զիա՛րդ կարէ ապրեցուցանել ի ձեռաց իմոց: - 146. Էո՛ւր և զարմացի՛ր և աստանօր ևս առաւել, եթէ զիա՛րդ ողորմութիւն բարերարին՝ արդարադատ բարկութեանն յաղթէր – 28. Սիմոն Սամարացի մատուցեալ առ Փիլիպպոս զհոգւոյն պարգևաց լեզուացն, և սրտին կեղծաւորութեամբ զիա՛րդ պատժապարտեցաւ. – 258. Ազդ եղև Գուրգենի վասն Դերենկին, և զիա՛րդ ընբռնեցաւ. – 322. Աստանօր ոչ է ինձ յայտ թէ զի՞նչ կամ ո՞րպէս դիպեցաւ լինել տոհմին Արծրունեաց, կամ ո՞ւր, կամ զիա՛րդ. – 94. Աստանօր սակաւուք բացայայտեցից զորպիսութիւն բնակչաց լերինն. թէ զիա՛րդ կամ ո՞րպիսի ոք են – 190. Եւ ընթանային ամենեքեան յաճիւռ՝ տեսանել զնոսա և ի վերայ հասանել, թէ զիա՛րդ ի գլուխ ելանիցէ ատեանն: - 242. Եւ զի զսրբոցն իսկ ասացից բանս. եթէ զիարդ ամենեքեան սուրբքն որպէս ժառանգութիւն իմն հայրենի ընկալեալ այնպէս պատահեսցին հարք որդւոց աւանդելով զպահոցն պէտս. - 26. և թէ զիա՛րդ գունդք գունդք հրեշտակաց մի զմիոյ կնի ելևելս առնեն, և զիա՛րդ փայլեալ նշանն տէրունական ահաւոր ճառագայթիւք – 284. և թէ զիա՛րդ գունդք գունդք հրեշտակաց մի զմիոյ կնի ելևելս առնեն, և զիա՛րդ փայլեալ նշանն տէրունական ահաւոր ճառագայթիւք – 284. և հիացմամբ առ նորայն հայելով, թէ ո՛վ ոք էր, և ո՛րպիսի, և ո՛րպէս կորեաւ՝ ասեն, „զիա՛րդ դաղարեաց պահանջողն, հանգեաւ տագնապողն. եթէ ո՛րպէս իջին ի դժոխս փառք նորա„: - 376. զի ուր և իցէ՝ ածցեն զնա առ նա, թէ՛ պատիր խաբէութեամբ և խորամանկ կեղծաւորութեամբ և խարդախութեամբ, կամ պատերազմաւ և մեծամեծ զօրութեամբ, ամենայն պատրաստութեամբ, արքունի կարողութեամբ, որպէս զիարդ և կարասցեն՝ առ նա հասուցանեն: - 224. Իբրև ստուգեաց զազգն, զգաւառն, զաշխարհն, զպատճառ հատուածին, զզետեղելն, զիարդն, զորպէսն, զեղանակն, զդիպուածն, զպատահն և զայլն ամենայն՝ խնդրէ զնա Վաղարշակ յԱրշակայ և առնու աձէ զնա ընդ իւր ի Հայս – 72. Նորա դարձեալ դառնայ ի Սամառայ և ծանուցանէ արքայի զոր ինչ գործեաց, և թէ զիա՛րդ են առ միմեանս միաբանութեամբ իշխանք Հայոց: - 172.

ՁԻՂՋ - յապաշաւանս և ի զիղջ առեկեալ ի վերայ երիտասարդական դիւրահոս արագաւէժ առ չարեացն միտեալ խակութիւն: - 386.

ՁԻՆԱԿԻՐ -մինչ ինքն Հերովդէս փախստեայ անձնապուր լեալ հանդերձ Ուրեղիանոսիւ զինակրաւ՝ անկանի առ քեռին իւր որդի Հիւրկանու քահանայի ի քաղաքն Ասկաղոն: - 78.

ՁԻՆԱՒՈՐԵԼ - մի գուցէ ոչ առնելով իմ զոր խնդրեն՝ առ կայսր հատուածեալ անկանիցին նախարարքն, հարկել և զինաւորել կայսեր: - 118.

ՁԻՆԵԱԼ - և գրեթէ /գրքում՝ գրէթէ/ ոչ ամենևին ուրեք երևեցաւ այնպիսի ահաւոր տեսիլ զօրու և սպառազէն կազմութեան՝ ամենայն թագաւորաց, որ կացեալ էին ընդ ծագս տիեզերաց. զորոյ սաստիկ և ահագին որոտումնն և ճայթումնն և փայլիւն զինուցն, և որ ինչ յայնժամ զարդարեալ և զինեալ պատրաստեցան զօրքն Տաճկաց: - 284. և դիմեցին քաջասրտագոյնս ի վերայ սուսերամերկք զինեալք ի մէջ ամբոխին, Արտաւազդ և Վասակ Մամիկոնեանք - 98. և զերիվարսն և զհեծեալս նոցա զինեալ սպառազինուք – 208. և զհետ նորա աճապարեալ արկանեն զնա ի յամրափակ զինեալ վաշտն ի մէջ փղացն. – 128. Եւ ըստ տոհմս ազգաց, ըստ թուոյ տերանցն Հայոց, կազմեաց զունդս վառեալս զօրականաց, զինեալ և պատրաստեալ. – 296. և ինքն Աշխէթ զինեալ զինքն ի զէն և յասպազէն, զոր

կարծեալ ոմանց երկաթեղէն պատկեր գոգցես զերիվարն և զհեծեալն, աչացն միայն ոչ գոլով ծածկոյթ. – 272. զայն զինեալ ի վերայ անձանց՝ սաստկացուցանեն զպատերազմն, աներկիւղ մնալով ի հրոյն տոչորմանէ. – 208. Իսկ Ապումուսէ վառեալ և զինեալ զինքն ամենայն զօրութեամբ իւրով՝ խաղաց էջ ի վերայ նոցա և եհար ի հարուածս մեծամեծս – 280.

ԶԻՆԵԼ - և հրաման ետ զինել վառել ի զէն և ի զարդ և ի սուր, և զընտիրս երիվարացն յիւրեանց զէնսն պատրաստել: - 228.

ԶԻՆՈՒՈՐ - գումար արարեալ են, ամենայն զինուոր ի գանձարանս ի տունս գանձուց թագաւորին, զոր դարձեալ ուղտիւք կրէին ընդ ինքեանս: - 282. Եւ զինուորք ի մահու վտանգ տուեալ զանձինս՝ի ղոյղս անցանել ի նաւէն ի կղզին. – 50. և առեալ ի ձեռանէ նորա զսուսերն շողացուցեալ՝ հայեցաւ /266/ յայսկոյս յայնկոյս և ասէ, ,,ո՛վ անարի վատ արանց և կանացի այր, թշուառական զինուոր, շուն անպիտան տեառն իւրոյ,, - 268. և բազմութիւն զինուորաց վառելոց աստի և անտի, և վարոցաւորք և սակրաւորք այսր անդր քշել զամբոխն դառոթեալ. – 236. Եւ զայլս ազգի ազգի զինուորք ունէին վաղերք և վակուրք, սուսերք և սուինք, տապարք և վիրգահանք, մեքենայք և ռմբաքարք, վահանք և նիզակք: - 208. և խեցգետի մի ել, կորզեալ ձգեաց ի ջուրն զինուորս ՃԴ: - 50. հրամայեաց զինուց վառելոց զինուորաց պահել զնա – 220. Ընդ աւուրսն ընդ այնոսիկ … կազմեալ գունդ զինուորաց և ընտիրս այրուձիոց, վառեալ զինու բազում պատրաստութեամբ – 220. Իսկ յետ անցանելոյ աւուրց ինչ՝ ետ տանել զնա առ թագաւորն, և ընդ նմա գունդս զինուորաց վառելոց և ընտիր այրուձիոց: - 288. Կաղղիսթենէս, իմ բարեկամ, խրատ ետ ինձ մտանել հանդերձ բարեկամօք Խ, և մանկամբք Ճ, և զինուորօք ՌՄ միայնովք: - 50.

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ - Յաւելում պատկանաբար գրել քեզ զարիական նահատակութենէն հանդիսական ժուժկալութեամբ ողջախոհաբար կրթութեամբ զզինուորական երկասիրութեամբն յօժարաբար դեգերել զմարզպանութեանն արդիւնաւորել անուանակոչութիւն: - 398. և ելեալ Աղան գնաց առ սուրբն Սահակ, և զէնընկեց եղեալ առաջի նորա՝ մերկանայր զհանդերձն զինուորական /գրքում՝զինաւորական/- 112.

ԶԻՆՈՒՈՐԵԼ - ,,զգոյշ լեր, արիաբար մարտեաց, քաջապէս վառեաց, Քրիստոսի զինուորեաց: - 318. Զի որդիքն Աբդռհամանի, որ Կայսիկքն անուանին՝ ապստամբեալ էին ի պետութենէ թագաւորին տալ հարկս և զինուորել որպէս օրէն էր: - 380.

ԶԻՆՈՒՈՐՈՒԹԻՒՆ - Այլ թերևս զայս տարակուսիցիս առ իմաստն՝ յանդիմանակացոյցս առնել զԳուրգէն ընդ աշխատութեան յօժարագոյն առ մարմնական զինուորութեամբն լինել: - 398. Իսկ իշխանն Բագարատ … ել գնաց անխիղճ համարձակութեամբ, տիրասէր խորհրդովք, կատարել զսպաս զինուորութեան, ըստ աստուածեղէն պատուիրանին և ըստ թագաւորական հրամանին, զհետ եկելոյ կոչնականացն, ոչինչ իմացեալ զպատրանս խաբէութեան նորա, որով վրիպեացն: - 186. յոյր ձեռն բազում արութիւն նահատակութեան երևեալ լինէին ի մարտս պատերազմաց և ի հանդէսս ճակատեցելոց ի միայնամարտիկ զինուորութեան: - 170.

ԶԻՆՉ, ԶԻ՞ՆՉ - Այլ զմեզ գիտես ո՛վ ոք եմք և ուստի՛ և յումմէ, և թէ զի՛նչ անուն է մեր՝ կարի քաջայայտ է քեզ - 242. այլ որպէս արմատն՝ նոյնպէս և ուռն և պտուղն. եթէ սկիզբն սուրբ է՝ ապա և արմատն, ապա զինչ ուռն՝ նոյն և տեսակ: - 258. բայց զտոհմէն Արծրունեաց ոչ ինչ այլ իմանալ կարացաք, թէ զինչ գործ գործեալ նոցա, բայց միայն զխաղաղասէր կեանս կեալ առ թագաւորն և առ նախարարսն – 96. և հեծելագունդ զօրացն Կայսկին զկնի նորա, զգացեալ զպատճառ ելիցն նորա ի բանակէն. որում ոչինչ գամագիտ կարացեալ լինել՝ դարձան ամօթալից կորակնեալք, յանգէտս համարեալ զինչ գործեցինն: - 342. Եւ դարձեալ պատասխանի ասէ, մի՛ տալ տեղի՝ լսել հրամանի թագաւորին. թէ վտանգ ինչ հասանէ՝ կրել հանգոյն զինչ կրեցինն: - 132. Եւ մօտ առ սոցա կայ լեառն Կաւկասու, յորում բնակեն ազգք յամենայն լեզուաց բաժանեալք, ըստ ազգս ՀԲ ազգացն, և կեան առանց առաջնորդի, և օրէնս անձանց ունին ամենայն ոք որ զինչ կամի, և ընդ մայրս և ընդ քոյրս ամուսնանալ: - 274. և նովաւ վճարիցեն զի՛նչ պէտ և լինիցին ումեք ի

մեծամեծաց մինչ ի փոքունս նոցա. – 82. և սուսեր ընդ մէջ ածեալ զբանն տերունական, զոր ասացն, թէ ,,յորժամ մատնիցեն զձեզ, մի՛ հոգայցէք թէ ո՛րպէս, կամ զի՛նչ խօսիցիք – 204. Իսկ զօրավարն խոստացաւ երդմամբ տալ նմա զի՛նչ և խնդրիցէ, մինչև հաւասար իւրոյ տէրութեանն բարձակից և պատուակից կացուսցէ: - 218. Իսկ Մեհուժան ծանեաւ զինչ պատահելոց էր նմա ի կայսերէ և ի նախարարացն Հայոց, ոչ յաւել դառնալ ի Հայս. – 110. Յաւել և զինչ գրեալն է զվավաշոտ ցանկասիրութեամբ թեւակոխել: -16. Որպէս Յովսեպոս մեզ զրուցաբանէ և զինչ գործեաց ընդ մանկունսն: - 78. որք ծանուցեալ զբռնանալն նորա ի վերայ պարսկական պետացն և զինչ կրեցին, զմտաւ ածեալ և զխառն ընդ աշխարհիս զդրակցութիւնն, և թէ գուցէ զպարսկայինն հասանիցէ մեզ կրել և աշխարհիս մեր՝ ձեռն ետուն հաւանութեան ի նորայն կալ մնալ հպատակութեան: - 360 Սոքա մերժեալք ի տէրութենէն իւրեանց, զոր տուեալ էր Տիգրանայ և Կիւրոսի՝ կէին անկարգաբար զինչ պիտկէն մինչ ի Կիւրոս Շահակեան: - 72. Տե՛ս և զերանելին Եսայիաս զինչ ասէ – 258. Եւ նոցա ընկալեալ զխնդիրսն՝ հաւանեցան առնել ըստ կամաց նորա, մինչև տեսցեն եթէ զի՞նչ պատասխանի եկեսցէ նոցա յարքայէն իւրեանց, և կամ զօրուն զի՛նչ հրամայեսցէ առնել: - 144. ,,զի՞նչ է այդ, զոր դուք ի ծածուկ գործէք, և ընդէ՞ր խորհուրդք գաղտնիք ընդ միմեանս խորհիք. – 214. ,,զի՞նչ կամիք, ասէ, առնել, և վասն է՞ր եկիք ի տեղիս յայս. – 144. ,,ո՞վ ոք էք դուք և յորմէ՞ աշխարհէ, և զի՞նչ անուն է ձեր. թերևս արդեօք դո՞ւք էք ապստամբեալքն յինէն,,: - 242. Ասէ, ,,զի՞նչ է նոր հաւատդ, որ այժմ ի քէն երևի. եթէ այլ ևս յաւելցիս ասել՝ անձին քում դու եղիջիր պարտական,,. – 160. Աստանօր ոչ է ինձ յայտ թէ զի՞նչ կամ ո՞րպէս դիպեցաւ լինել տոհմին Արծրունեաց, կամ ո՞ւր, կամ զիա՞րդ. – 94. Բայց թէ է՞ր աղագաւ պատմութիւն վկայութեան Վահանայ ոչ է գրեալ ի գիրս պատմագրի՝ ստուգապէս առանց յերկուանալոյ ցուցանեմ քում ուսումնասէր քաջահմտութեանդ: - 128. Բայց զի՞նչ աստանօր ինձ ասելի է – 336. Բայց զի՞նչ իսկ խնդրիցէ թագաւորն ձեր յինէն, որ ոչ առնէ զխաղաղութիւն, բառնա՞լ կամի զթագաւորութիւնս զայս: - 144. եթէ հաւանեալք արդարոյն և ապաւինեալք ի նա՝ յուսացան ի բան նորա, ծառայել երկիւղիւ հրամայելոցն ի նմանէ՝ զի՞նչ անհաւատ թուի և ի փրկութենէն ընդ նմին վայելել. - 32. և ամենայն խորհուրդք իւր ապականեալ ցրուեցան. եթէ զի՞նչ գործիցէ ոչ գիտէր. – 280. Եւ ապա զի՞նչ առ այսոսիկ առցուք ի մէջ զողբերգութեան բերումն ի հառաչանս – 22. և դաստիարակ առընթեր ունելով զբանն տէրունական … և թէ ,,զի՞նչ օգուտ իցէ մարդոյ, եթէ զաշխարհս ամենայն շահեսցի և զանձն իւր տուժեսցէ, կամ զի՞նչ տացէ մարդ փրկանս ընդ անձին իւրոյ. զի եկն որդի մարդոյ խնդրել և կեցուցանել զկորուսեալն,, - 264. և դաստիարակ առընթեր ունելով զբանն տէրունական … և թէ ,,զի՞նչ օգուտ իցէ մարդոյ, եթէ զաշխարհս ամենայն շահեսցի և զանձն իւր տուժեսցէ, կամ զի՞նչ տացէ մարդ փրկանս ընդ անձին իւրոյ. զի եկն որդի մարդոյ խնդրել և կեցուցանել զկորուսեալն,, - 264. և թէ Ադամ առ նմանն իւր և օգնական զայսոսիկ՝ զի՞նչ ի դէպ իցէ կնոջն անմեղադրելի գոլ՝ օձին պատճառել, որ ևս վատթարագոյն քան զանասունն լինիցի: - 22. Եւ յաւուր միում լեալ նորա ի տխրութեան ի սպառնալեաց հօրեղբօրն իւրոյ՝ եկն եմուտ առ նա Ալի որդի Ապուտալպի և ասէ, զի՞նչ են պատճառքդ զի նստիս տխրեալ. – 160. Եւ նոցա ընկալեալ զխնդիրսն՝ հաւանեցան առնել ըստ կամաց նորա, մինչև տեսցեն եթէ զի՞նչ պատասխանի եկեսցէ նոցա յարքայէն իւրեանց, և կամ զօրուն զի՛նչ հրամայեսցէ առնել: - 144. Եւ պատճառ այսոցիկ զի՞նչ, եթէ ոչ այն զոր Պօղոսն ասաց, եթէ ,,վասն զի ոչ ընտրեցին զԱստուած ունել ի գիտութեան՝ մատնեաց զնոսա ի միտս անարգութեան գործել զանարժանս,,: - 374. զի՞նչ Անանիա և Սափիրայ վասն ագարակին և նորին ստութեանն, իմա և ի միտ առ: - 258. Է՞ր աղագաւ կամ վասն ո՞յր պատճառանաց. զի ի քաջէն իմմէ և ի մեծ իշխանէն, ի քաջատոհմիկ և ի բարեփառ գլխոյն իմմէ զրկեալ լինիմ: - 384.

ՋԻ՞ՆՉ ԻՆՉ - եթէ ոչ այլ ինչ յակն ունելեաց բարւոյ ունիցիս ասել, զի՞նչ ինչ բարգաւաճանք քեզ լրութիւն անյագ որովայնին Բէլայ իցէ: - 38. Զի թէ միոյ փայլատակման ընթացք և ճայթումն ամպոց բաւական է պակուցանել քաղել զուշեղութիւն ոգւոց, զի՞նչ ինչ յայնժամ

կրէին ոգիք մնացելոցն յերկրի, ի սահանաբաց և յանդնդաքակ վրդովմանցն հոսելոց, նախ քան զջրհեղեղ ջուրց սատակումնն: - 32.

ԶԻՋԱՆԵԼ - Իսկ ի հասանել սրբոյն Սահակայ ի դուռն հանդերձ նախարարօքն՝ զիջանէ ցածնու Վռամ ի բարկութենէ վրէժխնդրութեան Հայոց քինահարութեան անարգանաց Շապհոյ, և ընդ Յունաց զսերտ խաղաղութիւն ունելով.- 116.

ԶԿՕԵԼ - այլ Մկրտչին հրամայի՝ մի ըմպել գինի և օղի. սա ոչ միայն գինով ոչ զկծէր, այլ և ոչ ջրով զծարաւոյն պէտսն կատարէր, սակաւապետութեամբ ընդովք թրջելովք, և խստավայել բանջարովք առ քաղցն վայելելով: - 376.

ԶԿՆԻ - Յայնժամ իսկ և իսկ արագապէս թլփատեալք եղեն մսլիմանակ, հետևեալք զկնի Բագարատայ Բագրատունեաց – 248. ,,իբրև զդրախտ փափկութեան երկիրն առաջի, և զկնի նորա դաշտ ապականութեան – 238. ,,ոչ միայն զի չես աստուած՝ այլ շուն ես դու, և երամակ շանց՝ որ զկնի քո տողեալ սահին,,: - 40. Գնայ զկնի նոցա և երջանիկն Զուիթայ երէց յԱրտաշատէ զկնի հաւատացեալ Հրէիցն – 104. Գնայ զկնի նոցա և երջանիկն Զուիթայ երէց յԱրտաշատէ զկնի հաւատացեալ Հրէիցն – 104. Ել գնաց զկնի փառաց իշխանասիրութեանն ցանկութեան յորմէ վրիպեացն: - 236. և զԽուրանն Արծրունի մեծ զօրավար արկեալ ընդ ուռկանաւ խարդախութեան, հետևել զկնի իւրոյ մոլորութեանն. – 80. և հեծելագունդ զօրացն Կայսկին զկնի նորա, զգացեալ զպատճառ ելիցն նորա ի բանակէն. որում ոչինչ գամագիտ կարացեալ լինել՝ դարձան ամօթալից կորակնեալք, յանգէտս համարեալ զինչ գործեցինն: - 342. և աղաղակեալ զկնի նորա՝ զի թերևս ի լուր ձայնին և ի փայլումն զինուցն և ի շողալ սուսերին և ի խխնջիւն քաջ երիվարին և ի վազս երագութեանն ուժոյ ազդ լինիցի և դարձցի ի ձայն նոցա և ծանիցէ, և դարձցի ի կորստական ճանապարհէն – 228. և բազումք դրդուեցան և ելին զկնի սատանայի – 222. Եւ գոյժն աւետաբեր եհաս զկնի թագաւորին – 382. Եւ գրեաց թուղթ զկնի նախարարացն Շապուհ, լուծանելով զպատճառ հատուածի նոցա. –110. և ել գնաց զկնի իշխանութեանն ցանկութեան ինքնամոլորութեանն անգիւտ կորստեանն. – 250. Եւ ելանէին գունդք գունդք շտապով և ճեպով մի զմիոյ կնի, և ամենայն ոք որ տեսանէր՝ ընդ մեծաւ երկիւղիւ ներքաղրեալ լինէր: - 284. և եհար սատակեաց Ապումկդէմ ի միում ասպատակի Ը այր, և զերիվարս նոցա, և զէնս և զզարդ մերկեաց ի նոցանէ, եհար զայլազգիսն ի հարուածս մեծամեծս և ինքն դարձեալ ասպատակեաց զկնի նոցա: - 304. եղև զի ամբարձ զաչս իւր և ետես, զի պնդեալ գայր հեծեալն զկնի նորա – 230. Եւ եղև զկնի այսորիկ գնաց անտի Ժիրաք և եկն եմուտ ի Վանտոսպ – 206. Եւ եղև զկնի երից աւուրց անցանելոյ ետուն թուղթ մի տանել առ Գուրգէն, գրեալ Բուխայի լի դառնութեամբ, կնքեալ մատանեաւ արքայի, իբրև այն թէ ի դիմաց արքային և յարքունուստ եկեալ. – 236. Եւ եղև յաւուրն ինն և տասներորդի, յամսեանն մարգաց, որ օր ԻԸ էր ամսոյն, յամի քսան և հինգերորդի թագաւորութեանն Խոսրովու, որ կոչէր Ապրուէզ, զկնի Ժ աւուր անցանելոյ զատկին՝ առին զքաղաքն. – 142. և ետ տանել ընդ առաջ նորա նժոյգս մեծազարդս և երևելիս, և երգեցիկս և գովասացս և բազում գործիս երաժշտականս առաջի և զկնի՝ մինչև եմուտ ի բանակ նոցա: - 288. Եւ զկնի այսորիկ, որ է երկրորդ հարուածք այլազգեացն՝ դարձեալ հրաման ետ ելանել ի պատերազմ, և հետամուտ հասեալ առ նոսա. – 282. և զկնի ինչ փոքու ասէ, ,,զայլազգիսն որ եկեալ յեցեալ իցեն ի Տէր՝ սիրել զանուն նորա, լինել նմա ի ծառայս և յաղախնայս – 224. և զօրացն Վասպուրականի դարձեալ զկնի Աշոտի: - 362. և թագաւորն Լիդէացւոց ճեմս առեալ երթայր զկնի զօրուն: - 66. և թէ զիա՛րդ գունդք գունդք հրեշտակաց մի զմիոյ կնի՛ ելևելս առնեն, և զիա՛րդ փայլեալ նշանն տէրունական ահաւոր ճառագայթիւք – 284. և ինքն հեռացեալ գնաց զկնի Աղէքսանդրի ի Բաբելոն, և անտի եկեալ յԵրուսաղէմ պագին անդ երկիր Աստուծոյ: - 70. և իւրաքանչիւր այր զախոյեան իւր յերկիր հարեալ՝ և ինքն զկնի միւսոյն ճեպէր: - 232. և սուսեր ընդ մէջ ածեալ, և հեծուցեալ ի մեծազարդ ջորւոջ, և նժոյգս առաջի և զկնի ի զարդ և ի զէն սպառազինեալ և ձայնք փողոց և դոփիւնք թմբկաց և այլ երաժշտական գործոց հնչեցուցանէին շուրջանակի. – 236. զի կարծէր դիւրաւ արկանել զնոսա ի հաղբս պատրանաց զկնի դարձելոցն ի

ճշմարտութենէն. – 250. Զի հրամայեաց Դերանիկն ազատագունդ զօրացն իւրոցն դառնալ զկնի արքային տիրել բոլոր աշխարհին հանդերձ ամրոցօքն: - 342. զի Յամանիկն թուղթս և դեսպանս մի գմիոյ կնի առնելով առ իշխանս աշխարհիս՝ զինքն յառաջանալ ի վերակացութիւն Հայոց – 340. Զկնի այսորիկ եկն Աշոտ թագաւորն Հայոց մխիթարել զղուստր իւր և զթոռունս, և ևս առատանայր զհաստատութիւն իշխանութեանն Աշոտի և զոստիկանութիւնն Ապումրուանայ: - 356. Զկնի այսորիկ մեկնեաց Բուխայ յինքենէ արս զօրաւորս յամենայն ազգաց և յամենայն մեծամեծաց և ամենայն աշխարհակալաց, և ի Պարսից և յԵլիմացւոց և ի Բաբելացւոց և յԱրաբացւոց … արս աւելի քան ԺԵ հազարաց և եհան զնոսա զհետ Գուրգինայ – 224. Զկնի այսորիկ յառաջ խաղացեալ Ահմաթ և որ ընդ նմա կայսկազենիցն գունդք, երթեալ մտանել ի քաղաքն Դուին, թերևս կարասցէ ի կատարումն՝ զոր ինչ խորհեցան՝ հասուցանել զչարիսն: - 344. Զկնի Խոսրովու Փոքու թագաւորէ Տիրան որդի նորա: - 96. Իսկ զկնի աւուրցն տասանց ի գլուխ ելանելոյ՝ խնդրեաց սպարապետն մտանել առ նա, և կալեալ զձեռանէ նորա՝ սկսաւ խօսել ընդ նմա և ասէ. – 282. Իսկ զկնի վերանալոյն Քրիստոսի, յետ ԺԵ աւուր, ապա հասանէր Գրիգոր ի քրիստոսակոչ կատարումն. – 254. իսկ իբրև եկն Ապումրուան զհետ փախստէիցն ի Վանտոսպ զկնի թագաւորին՝ և խորհուրդն Գագկայ հաստատնագոյնք զկատարումն առին: - 368. Իսկ սրբոցն որ ի Սուկաւէտ լերինն, քանզի էին համաշխարհիկք և հաւատարիմք Սաթինիկայ եկեալ զկնի նորա – 88. Յայնժամ թագաւորն փութացոյց դեսպանս մի գմիոյ կնի առ իշխանն Աշոտ, զի անյապաղ երագութեամբ հասցէ առ նա: - 382. որ դիւրամոռաց զերախտիսն Քրիստոսի համարէին, միայն զկնի փառաց աշխարհիս ընթանային և մոգութեան մոխրապաշտութեանն հետևէին: - 112. ՈՐ ԻՆՉ ԶԿՆԻ ԱՅՍՈՐԻԿ ԳՈՐԾԵԱՑ ԲՈՒՀԱՅ Ի ԴՈՒԻՆ ՔԱՂԱՔԻ, ԵԻ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՎԿԱՅԻՑՆ: - 260. ՈՐ ԻՆՉ ԶԿՆԻ ԱՆԻՇԽԱՆՈՒԹԵԱՆ ԳՈՐԾԵՑԱԻ ԵԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԱՑՆ: - 298. Որում ունկնդիր եղեալ երեքեան նախարարութիւնքն առն իմաստնոյ Վահանայ Ամատունւոյ՝ զան զկնի նորա անկասկած համարձակութեամբ – 98. Սոքա են գոեահք Ասորոց, որ չուեցին զկնի Ադրամելեքայ և Սանասարայ որդւոց Սենեքերիմ արքայի՝ թագաւորի Ասորեստանի և Նինուէի, յորոց անուն ինքեանք Սանասնայք զինքեանս անուանեն. – 192.

ԶՀԵՏ - այլ յետս կացեալ յուխտէ սրբութեանն դառնալ զհետ պաշտաման կռոցն – 80. այլ և բազումք ի նախարարացն Հայոց ելեալ զհետ Արշակայ գնացին առ Արկադ – 110. ասէ ,,երէցդ այդ եկեալ է զհետ գերելոց քրիստոնէիցն՝ հակառակ կալ հրամանաց արքայիդ և օրինաց Մազդեզանց և Արեաց – 104. Արդ այսքանեաց վկայութեանց ի մի վայր եկելոց՝ մի ելցուք զհետ առասպելաբանիցն թէ ընդ անկոխն գնալով ճանապարհ. – 260. Արդ փութա՛, պնդեա՛, ե՛լ զհետ նոցա, և մի ինչ յայդոսիկ յերկուանայցես, թուլագոյն կալով մնալով յիրիդ յայդմիկ,,: - 184. Բայց երիցս երանելի ոմն երիտասարդ հասակաւ, ինքն տաճիկ և ազգաւ պարսիկ՝ ելեալ զհետ սիրոյն Քրիստոսի հաւատոցն եկն յարեցաւ ի Պատրիկն Անձևացի – 222. Բայց ինքն Բուհայ խաղացեալ զհետ իշխանին – 206. Բայց տուաւ յաղթութիւնն այն մեծ ի ձեռն զօրավարին Ապումուսէի, զի լցցի զոր ասաց Տէր ի բերանոյ Ամովսայ Մարգարէի, ,,խորտակեցից զնիզակս Դամասկոսի,, , որում այժմ Դմիշկն կոչեն, ուր ելին զհետ Բուխայի: - 286. գնաց և Վահան զհետ նախարարացն առ Վարդան յառաջագոյն, տալ նմա զվերակացութիւն Հայոց. – 128. ԵՐԿՐՈՐԴ ՆՈՐԻՆ ԵԻ ԵՐԹԱԼՆ ԳՈՒՐԳԷՆԻ ԶՀԵՏ ԿՈՉՈՂԱՑՆ ԲՈՒԽԱՅԻ ԵԻ ՈՐ ԻՆՉ ԳՈՐԾԵՑԱԻՆ, ԵԻ ԹՈՒՂԹՆ ԻԲՐԵԻ Ի ԴԻՄԱՑ ԱՐՔԱՅԻ: - 234. և լրտեսք քաղաքապետին փութացեալ ասեն, ,,ահա մեկնեալ ի զօրացն զհետ որոց ինչ յանհոգս յանզգուշութեան գայ ընդ այս ինչ տեղի. - 352. և ահա այլազգիքն հասին ի դիմի գրգռել զմարտն և զօրագլուխք փութացան զհետ զօրուն: - 230. Եւ ամենայն մեծամեծքն հանդերձ խառնաղանճ / 240/ ամբոխիւն դառն տուեալ, ոչ միայն ըստ հրամանի թագաւորին ելանել զհետ աղաղակի փողոյն և արքունի կոչնականացն՝ այլ փութացան տեսանել, թէ ո՛վ ոք և ո՛րպիսիք են սոքա – 242. Եւ առեալ զնոսա անցուցանէ յիւրաքանչիւր սահմանս բնակութեան, ինքնին

զհետ նոցա ելանելով, որպէս Կիւրոս արքայ Պարսից զհետ դարձելոցն ի գերութենէն Բաբելոնի. – 218. Եւ առեալ զնոսա անցուցանէ յիւրաքանչիւր սահմանս բնակութեան, ինքնին զհետ նոցա ելանելով, որպէս Կիւրոս արքայ Պարսից զհետ դարձելոցն ի գերութենէն Բաբելոնի. – 218. Եւ ելեալ Աշոտ զհետ կոչնականաց Աւշնի՝ գնաց աներկիւղ համարձակութեամբ: - 362. և ելեալ գնաց զհետ անհանճար իմացմանց առ Պերոզ արքայ Պարսից – 124. Եւ ելեալ գնաց զհետ կոչնականացն ի գութ հարազատութեան, և ի կարծիս սաստիկ հիւանդութեան, թէ մերձ ի մահ անկեալ դնիցի, ըստ ստուգելոյ կոչնականացն: - 348. և զհետ նորա աճապարեալ արկանեն զնա ի յամրափակ զինեալ վաշտն ի մէջ փղացն. – 128. զօրքն, որ ելեալ էին զհետ Գուրգինայ՝ եկին հասին ի սահմանս երկրին, ուր կայր Գուրգէն զօրօքն իւրովք – 226. Եւ հեծեալ փութացաւ պնդեցաւ զհետ Գուրգինի – 228. և մի զմիոյ հետ ստիպէր՝ փութալ միոյ միոյ ի նոցանէ յանդիման նմա հատուցանել ծառայական սպասաւորութիւնս, զոր և արարին իսկ Աշոտ և Գագիկ և Գուրգէն, կամաւոր և ակամայ զնորայն կատարելով հրամայեալս – 370. և նորա գնացեալ զհետ կոչնականացն լի անմտութեամբ: - 102. և ոչ ընթանալ զհետ բազմախոյզ զրուցատրութեանց – 96. Եւ փախեաւ Յազկերտ յերեսաց /164/ նոցա և ոչ կարաց ճողոպրել. քանզի հասին զհետ նորա մերձ ի սահմանս Քուշանաց, և կոտորեցին զամենայն զօրս նորա. – 166. և փախստեայ գնացին զհետ մինչ ի սահմանս իւրեանց. – 308. Եւս քաջասրտագոյն Շաւասպ Արծրունի, խաղս ձիընթացիկ արշաւանաց գնդակացն՝ զհետ մտրակեալ հանէ ի նմանէ զգնդակն բազում անգամ ասելով – 114. սուսեր մերկ ի ձեռին ունի, և միայն առանձին գայ զհետ մեր – 230. Զկնի այսորիկ մեկնեաց Բուխայ յինքենէ արս զօրաւորս յամենայն ազգաց և յամենայն մեծամեծաց և ամենայն աշխարհակալաց, և ի Պարսից և յԵլիմացւոց և ի Բաբելացւոց և յԱրաբացւոց … արս աւելի քան ԺԵ հազարաց և եհան զնոսա զհետ Գուրգինայ – 224. ընդ որս էր և քաջն մեր Աշոտ ախոյեանայարձակ զօրութեամբ և ելեալ զհետ արքունի զօրուն. – 328. Իբրև եհաս գուժական առ մարզպանն Հայոց Գուրգէն՝ ելեալ զհետ նոցա Ռ արամբք, վառեալ ի զէն և յասպազէն, և գնացեալ եհաս յԱյլի գաւառ. – 402. Իսկ Ապումրուանայ ի պատճառ ոստիկանութեան զմանկականն նոցա պատճառելով խաժութիւն հասակի՝ առ սակաւ սակաւ սկսաւ զամուրսն յինքն գրաւել, զհետ իշխանական ցանկութեանն զերասանակ մտացն ձգեալ - 360. Իսկ Ասուդ զհետ Դարէհի ելեալ ի պատերազմ ընդդէմ զօրագլխացն Աղէքսանդրի՝ Հերակղեայ նահատակութեամբն դիւցազնաբար ի դիմի հարեալ՝ ի բաց նահանջէ զուժեղագոյնս զօրագլխացն Աղէքսանդրի հարուստ ժամ մի, մինչ հիացումն զօրօքն արկեալ՝ տային տեղի փախստէի. – 68. Արտաշիր յանդգնագոյնս և առանց պատկառանաց զհետ ամօթալից ախտին գիջութեան իգամոլ ցանկութեանցն ընթացեալ՝ ոչ միայն ի գիշերի այլ և ի տունջեան յանդիման արեգական, անխտիր կատարէր զցանկականն, զանասնական գիջութեամբքն զանցուցեալ: - 116. Իսկ Գուրգէն ընթացեալ զհետ հանդիսի պատերազմող նահատակութեանցն, /310/ անդուլ լինելով զցայգ և զցերեկ հանդերձ որ ընդ նմա միաբանեալ ազատագունդ զօրացն – 312. Իսկ զԱհմատ ընդ Վասպուրական աշխարհն անցանել գնալ՝ ելեալ զհետ նորա Շապուհ որդի Աշոտի, մինչ տանել հասուցանել զնա ի մուտս Ասորեստանեայց ճանապարհին: - 346. իսկ իբրև եկն Ապումրուան զհետ փախստէիցն ի Վանտոսպ զկնի թագաւորին՝ և խորհուրդն Գագկայ հաստատնագոյնք զկատարումն առին: - 368. իշխանն Բագարատ … ել գնաց անխիղճ համարձակութեամբ, տիրասէր խորհրդովք, կատարել զսպաս զինուորութեան, ըստ աստուածեղէն պատուիրանին և ըստ թագաւորական հրամանին, զհետ եկելոյ կոչնականացն, ոչինչ իմացեալ զպատրանս խաբէութեան նորա, որով վրիպեացն: - 186. մի՛ յամառիք զհետ Արշակայ և բնաւ սպառ սպուռ մերժեալ լինիք ի հայրենեաց բնակութենէ – 110. Յայնժամ ետ զզօրսն ի ձեռն Մուշեղի Ապուպելճի եղբօր Գուրգինայ, և ինք ել գնաց զհետ եկելոց կոչնականացն. – 228. իբրև ետես տիկինն, եթէ վարեցան որդիք նորա ի գերութիւն՝ գնաց և ինքն զհետ նոցա, զհերս խզեալ և զօձիս պատառեալ, կոծելով և աշխարելով – 238. Նոյնժամայն ելեալ զհետ Դերանկին կորապաղատն ի նոյն

աղագս ի բաց մեկնել ի դիմաց հազարապետին, գիտելով զոր ինչ խորհեալն էր յաղագս նախարարացն Հայոց եկելոյն առ նա, և մեկնեալ լինէին ի զօրացն անտի ասպարէզս Ե – 342. նոցա ի մտի եդեալ էր, զի թէ գայցէ զհետ կոչնականացն՝ կալցուք զնա և զօրքն նորա լքանիցին, և դիւրաւ յաղթեսցուք նոցա: - 228. Նոքա առ լուրն խնդացեալ՝ լքին զամրացեալ գունդն՝ աճապարել զհետ Կիւրոսի, եւ և ելս արարեալ զմիմեամբք – 66. որ եկեալ էին զհետ նորա ընտանեօք իւրեանց – 238. ուրացան զանձինս և առին զխաչն Քրիստոսի և գնացին զհետ կոչողին, կորուսին զանձինս, այսինքն զկեանս աշխարհիս, զի զյաւիտենից գտցեն զկեանս. – 292. Քանզի այնչափ թանձրացաւ յաճախութիւն սովոյն՝ որ ոչ միայն անասուրբ կենդանիս ուտէին ըստ սրբութեան կարգի, այլ և զսարսափելի և զդժնդակ, որ զգազանայինն անցուցանէ զվայրենամտութիւնն, զմարմինս մեռելոց՝ առանց խղճելոյ ուտէին, ի գերեզմանացն հանեալ զհետ միոյ և երկուց ամաց թաղելոյ: - 374.

ԶՀԵՏ ԵՐԹԱԼ - Եւ երթայր զհետ և սատակէր զնոսա անչափ զօրութեամբ. և բազումք այն էին, որ մեռանն ի սրոյն Գուրգէնի քան որ մնացինն. և զօրքն զհետ մտեալ մնացելոցն հանին յերկրէն իւրեանց: - 308.

ԶՀԵՏ ԵՐԹԵԱԼ - Եւ իմ զհետ երթեալ բանից նորա հարցանէի՝ ո՞ւր ուրեք ասէք լինել զերկիրն զայն անծանօթ. – 48.

ԶՀԵՏ ՄՏԵԱԼ - և այն ինչ ի քթթել ականն դարձուցին զղաշիկն, և զհետ մտեալ փախստէիցն սուր ի գործ արկեալ՝ դիթաւալ կուտակս կուտակս արկանէին. – 382. Եւ երթայր զհետ և սատակէր զնոսա անչափ զօրութեամբ. և բազումք այն էին, որ մեռանն ի սրոյն Գուրգէնի քան որ մնացինն. և զօրքն զհետ մտեալ մնացելոցն հանին յերկրէն իւրեանց: - 308. Եւ զհետ մտեալ Երուանդայ խոյզ և խնդիր լինել Արտաշէսի. – 82. և լեռնային զօրքն Ապումուսէի զհետ մտեալ փախստէիցն՝ իջուցին ի լեռնէ անտի և դարձան առնել դիակապուտ – 282. և կէսքն զհետ մտեալ փախստէիցն, մինչ թանձրացաւ մութ գիշերին՝ հանին ի սահմանացն Հայոց, էր որ ի կողմն Ելոյ և էր որ ի կողմն Ատրպատականի և Պարսից: - 232. և Կիւրոսի զհետ մտեալ զօրուն՝ ոչ սակաւ սատակմունս առնէր – 64. Իբրև իմացան զօրքն Տաճկաց, թէ եմուտ իշխանն յամրոցն՝ զհետ մտեալ բազմութեանն այնուհետև, և շուրջ փակեալ անդէն զամուրն զանել գառագիղն: - 208. Իսկ իշխանքն զհետ մտեալ փախստէիցն անկելոցն յամուրսն՝ ածեն մերձ ի պաշարումն զքաղաքն և զամրոցն 176.

ԶՁԵՌԱՄԲ - բաժանեն զաշխարհս յերիս մասունս. տալով Աշոտի … Եւ Գուրգէն զկողմանս արևելից, յելից Աղբագոյ և որ շուրջ զնովաւ ամենայն Պարսկահայք մինչև ի մուտս Կորդաց, և ուր և ըստ այնմ իցէ հնար ածել զձեռամբ: - 360.

ԶՂՋԱԼԻՑ - և ելեալ յերեսացն Տեառն՝ սնոտի տաժանմամբ շինէր քաղաք, չհամարեալն յազգս զղջալից և արդարաքարոզ նահապետացն: -24.

ԶՂՋԵԼ - և Զ ամ կեցեալ յետ գերադարձն լինելոյ, և մտեալ յաշխարհս՝ համարձակ զքրիստոնէութեանն ունելով զկրօնաւորութիւն, և ի զղջել յապաշաւ ի վերայ ուրացութեանն զՔրիստոս լինելով: - 336.

ԶՂՋՈՒՄՆ - Զոր /336/ և ես ոչ արհամարհելով այպանեմ զզղջմանն և զապաշաւանացն, զի ,,որ կարդասցէ զանուն Տեառն կեցցէ,,: - 338.

ԶՄԱՅԼՈՒՄՆ - ոչ շատացաւ ինքեան ծնելութեամբն առ ի զմայլումն հրաժարել ի կերակրոյ – 20.

ԶՄՌԵԱԼ - - և զօրինակ մահու նորա, և որպէս զմռեալ դի նորա բարձաւ ի գաւառն Հարքայ ի տեսիլ բազմաց: - 42.

ԶՄՏԱՒ ԱԾԵԱԼ - և զմտաւ ածեալ զքսութիւնն զոր զեկուցին զԱշոտոյ կորապաղատէ առ Դերանիկն, եթէ ստութեամբ և եթէ ճշմարտութեամբ՝ մեզ չէ յայտ: - 342. և որ այլ այսպիսիք զմտաւ ածեալ, որ գրեալ է ի սուրբ Աւետարանն – 264. որք ծանուցեալ զբռնանալն նորա ի վերայ պարսկական պետացն և զինչ կրեցին, զմտաւ ածեալ և զխառն ընդ աշխարհիս զդրակցութիւնն, և թէ գուցէ զպարսկայինն հասանիցէ մեզ կրել և աշխարհիս մեր՝ ձեռն ետուն հաւանութեան ի նորայն կալ մնալ հպատակութեան: - 360.

ՁՄՏԱՒ ԱԾԵԼ - և ոչ մեք գրել զմտաւ ածել ջանասցուք. – 68. Յապուշ կրթին միտք իմ զմտաւ ածել զաղետից, խորհրդածել գրել յիշատակարանս. լքեալ լինին ընթացք ձեռացս առ կորովութիւն գրաւորականիս. – 350. Ո՞չ ածեր զմտաւ, թէ յիսկզբանացն մինչ ցայսօր ժամանակի ամենայն ուրեք ուր և գումարէր զօրն և լինէր պատերազմ և սուր և ճակատամարտ՝ երբեմն յաղթեն և երբեմն ի պարտութիւն մատնին. – 282. Ո՞չ ածէք զմտաւ և ոչ զմի ինչ ի բարեացն, զոր ձեր յինէն գտեալ. – 214.

ՁՈՀ - և ետ հրաման ահիւ մեծաւ՝ ամենայն ուրեք կանգնել զպատկեր իւր և երկիրպագանել իբրև աստուծոյ և զոհս մատուցանել. – 40. Յուշ առնէր նմա զխոստումնն Աստուծոյ առ Աբրահամ և զկարգս թլփատութեանցն և զզոհիցն և զայլոցն ամենեցուն, զոր ոչ է այժմ ասել մի ըստ միոջէ. և յայս լինէր խոկումն Իսմայէլացւոցն մինչև իսպառ: - 158.

ՁՈՀԵԼ - որք ի դադարել հալածանացն՝ զամենայն ի զոհելոյ կռոցն ոչ ընդունէր զապաշխարողսն: - 256.

ՁՈՄ - Ցայնժամ երդուեալ միաբանութեամբ գնացին ի գիշերի և անցին ընդ զոմ ի Վեհկաւատ – 150.

ՁՈՎԱՑՈՒՑԱՆԵԼ - յորմէ շնչէ օդք բարեխառն, զովացուցանէ զտապ խորշակի ամարայնոյ՝ յարեգակնակէզն լինելոյ. – 84.

ՁՈՎՍԱՐԷՍ - են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ …Ղամրիդէս ամս ԼԲ… Զովսարէս ամս Ի… Ղամպերէս ամս Լ… – 58.

ՁՈՐ ՕՐԻՆԱԿ - առատապէս հեղեալ զգութ … և ի ձեռն հովուապետին սրբոյն Յովհաննիսի եպիսկոպոսի և ճգնաւոր քահանայի Գրիգորի, որք միշտ զողորմութեանց խնդրուածս վասն ժողովրդեանն տեառն ի վեր առաքէին , զոր օրինակ և հրեշտակն տեառն աղերսէր Աստուծոյ, ասէ – 314. Եւ զոր օրինակ զնա վիշապ առակեցաք յաղագս սաստիկ ուժոյ զօրութեան ձեռին նորա – 262. և զոր օրինակ ոք զբոլոր անդամս մարմնոյ յօշիցէ ի մասունս, և ոչ երևի տեսակ կենդանի մարդոյն, որպէս է գոյացութիւն խառնուածոյն. – 194. Զոր օրինակ փոքր մի վերագոյնն պատմեցաք զծովային վիշապէն ըստ բարոյականի՝ նոյնպէս և այժմ դարձեալ արարից զյիշատակ սորա աղագաւ պատմութեանս խորհրդոյ: - 260.

ՁՈՒԱՐԱԿ - և տեսեալ զուարակ մի՝ գողացաւ և տարեալ մեկուսի յազեաց զնա և կարկառեալ քարամբք՝ մնայր երեկոյինն – 46. Ի դէպ ելանէ և հին առասպելն Ոլպիանու փիլիսոփայի, որ վասն առիւծուն և զուարակացն են բարառնութիւնք. – 196.

ՁՈՒԱՐԹ - և զուարճ և զուարթ խրախութեամբ յուսակցէին առ տիրական նախախնամօղ հոգաբարձութիւն շինութեան աշխարհիս – 360.

ՁՈՒԱՐԹԱՄԻՏ - զի և զմեծութիւն ընչից, որ ի գանձս իմ՝ ամի ամի յաւար տալով՝ զուարթամիտ սրտիւ ինձ համարէի զյափշտակութիւն տան իմոյ որ ի ձէնջ և առ ձեզ - 216. քանզի խորհեցան թագաւորեցուցանել զնա ի վերայ Հայոց, զի էր այր սրտեայ և ուժեղ, քաջախորհուրդ և իմաստնախորհ, խոնարհ, առատաձեռն և զուարթամիտ: - 126.

ՁՈՒԱՐԹԱՆԱԼ - և յորժամ զգան ջերմութեանն՝ զուարթանան զուարճանան, հրճուին կայտռելով ի վեր փքալով հասանել ի ջերմագոյն վայրսն, ի ջրշիղջսն ծովափնեայս ջանան հասանել – 260.

ՁՈՒԱՐԹԱՑՈՒՑԱՆԵԼ - Իսկ ի շնչել հարաւային օդոյն, եռացուցանելով երկրի ի վեր զջերմային զօրութիւնն, զուարթացուցանելով անդնդական բերմամբն զընդարմացեալ արմատս և զբոյսս ի հիւսիսային սառնամանեաց օդոյն շնչելոյ - 188.

ՁՈՒԱՐՃ - և զուարճ և զուարթ խրախութեամբ յուսակցէին առ տիրական նախախնամօղ հոգաբարձութիւն շինութեան աշխարհիս – 360.

ՁՈՒԱՐՃԱՆԱԼ - և յորժամ զգան ջերմութեանն՝ զուարթանան զուարճանան, հրճուին կայտռելով ի վեր փքալով հասանել ի ջերմագոյն վայրսն, ի ջրշիղջսն ծովափնեայս ջանան հասանել – 260.

ՁՈՒԱՐՃԱՑԵԱԼ - և զուարճացեալ լինէին սուրբ ճգնաւորքն յաւուրս պենտեկոստէից. – 254. Եւ յոյժ զուարճացեալ քաղցր բարբառովն Քրիստոսի, որ է անեղծանելի վճիռ

քրիստոսասիրաց անձանց - 252. իբր զթագաւոր մեծավայելուչ պատուական ալեօք զուարճացեալ ի մէջ ճոխ նախարարութեանց – 86. Նոցա ելեալ արտաքս յատենէն մեծաւ խնդութեամբ, և յոյժ զուարճացեալք փութային ելանել ի մարմնոյ աստի և մտանել առ Աստուած – 266.

ԶՈՒԱՐՃՈՒՄՆ - ոչ միայն ի տեսիլ խտղտման աչաց և զուարճումն հոտոտելեաց՝ այլ և ի կազմութիւն դեղոյ բժշկական հնարագիւտ իմաստասիրութեանց կազմեալ Ասկղեպեայ վարժմամբն: - 86.

ԶՈՒԲԱՅՐ - Եւ էր հակառակութիւն մեծ և պատերազմ Աբղլայի որդւոյ Զուբայրի ամս Բ և ամիսս Գ: - 166.

ԶՈՒԳԱԿԻՑ - և հաւատալն նորա ի մի Աստուած Հայր և մի Որդի նորա ի Բանն Աստուած Յիսուս Քրիստոս և ի մի Հոգի սուրբ, զուգակից և բնութենակից և փառակից Հօր և Որդւոյ, ի մի Աստուածութիւն կատարեալ. – 94.

ԶՈՒԳԱԿՇԻՌ - Բայց ինձ ոչ դանդաղելի կամ պատկառելի կամ մեղանչելի է զուգակշիռ նահատակելոցն նահատակակից վարկանել զսա և մարտիրոսականաւն զսորայս դրուատել ճգնողական մրցմունս – 300. Զուգակշիռ հաւասարութեամբ մարզպանն Հայոց Գուրգէն հրաշազան յօրինուածով շինէ զեկեղեցին ի քաղաքին Հադամակերտ ի Մեծն Աղբակ, ի բուն իշխանական սեփհականութեանն իշխանութեան զարմին Արծրունեաց – 396.

ԶՈՒԳԱՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴՈՒԹԻՒՆ - Որգունակ հնչումն տաշելոյ փայտիցն առ Նոյիւ ազդեցութեամբ հիւսնական գործեացն՝ զհեղեղաճուփ անդնդաձիգ սահանացն երկնահոս զուգաճանապարհորդութեանն յապրուստ հաւատարիմ առնն յԱստուած յուսացեալ համամիտ ընտանեացն գործակցութեամբ: - 396.

ԶՈՒԳԱՄԱՍՆ - յերկուց թագաւորազանց զաճմանն սեռի բերելով զբողբոջս զՄենեքերիմայն և զՄամգունեաց ճենազնւոյ, ի միասին զզուգամասն պայազատեալ գահընկալ թագաւորական զարմ - 300.

ԶՈՒԳԱՓԱՌ - որք գնացին առ Վռամ, և ոչ առ Թէոդոս բարեպաշտ և զուգափառ քրիստոնեայ թագաւոր, զեղխեցան ամբարշտաբար առանց խորհրդոց: - 118.

ԶՈՒԳԸՆԹԱՑ - նա և զմտացն ոչ սակաւ հարստանալ յայտարարական բերմամբ առ հանճարեղութիւնն զուգընթաց բողբոջմամբ կատարելագործէին. – 360.

ԶՈՒԻԹԱՅ - Գնայ զկնի նոցա և երջանիկն Զուիթայ երէց յԱրտաշատէ զկնի հաւատացեալ Հրէիցն – 104. և հորդեաց երանելին Զուիթայ ճանապարհ բարի բազմաց վկայից ի մէջ Հայաստան աշխարհիս, որ յարևելս և յարևմուտս: - 104. Իսկ Մեհուժան մտեալ առաջի Շապհոյ սկսաւ չարախօսել զՁուիթայ քահանայէ – 104.

ԶՈՒԼԱՄԲԵԱԼ - Եւ մինչ երթայր և խորհէր՝ խոցեալ նորա երիվարն, և յանկարծակի այն ինչ ոտն երիվարին շաղեալ ընդ փոքր թուփ մի, որպէս ասեն, զուլամբեալ /գրքում՝ զուլումբեալ/ ի վերայ գլխոյն ջարդեալ զողն ու լարն՝ ի բաց ընկէց զհեծեալն զքաջ զօրավարն Ապումկդէմ: - 304.

ԶՈՒՊԵՏԱՅ - /թագաւորեաց/ Յեզիտ ամս Զ … Ահարոն ամս Ե. Մահմետ որդի Ահարոնի և կնոջ Զուպետայ ամս Դ. - 168.

ԶՈՒՏ - և արծաթագործ եօթնփորձեան հրաբորբոք ճարտարապետն ի բովս հալոցացն զուտ և վճիտ արծաթ ընտրելով, արծաթեղինեան զփայտեղէնն պատեալ արտաքուստ – 378. Նա և ջուր մաքուր յապակի զուտ և վճիտ արկեալ, ի տապ արեգականն դնելով, և զնիւթ հրոյն առ ընթեր՝ ի շողոյ անտի արևակէզ եղեալ տոչորի նիւթն: - 52.

ԶՈՒՐ - ,,դու, մոլի մանուկ,/ծն.մոլիմանուկ/ ընդէ՞ր մեռանիս զուր և տարապարտուց,,. – 222.

ԶՉԱՐԱՆԱԼ - Եւ ոչինչ ամենևին զչարացաւ ընդ նմա Բուխայ և ոչ յիշեաց զգործսն զոր գործեաց, և ոչ տրտմեցոյց զերեսս իւր. – 288. Նա թէպէտ և զչարացաւ ընդ եղեալսն՝ սակայն զանգիտեաց թողուլ զնա երթալ, ակնածելով ի չարայոյզ ազգէն Իսմայէլի, զի դեռ ևս տիրէր բռնութիւնն, և գերեալքն և հայրն իւր սպարապետն յարքունիս էին: - 316.

ԶՉԱՐԱՑԵԱԼ - ընդ որ զչարացեալ Շապուհ, թէ ընդէ՞ր առանց իւր հրամանի զայն գործեաց – 112.

ԶՉԱՐԵԱԼ - առ որ զչարեալ Արէտ՝ խորհէր վրէժ առնուլ զանարգանաց դստերն, և ոչ իշխէր համարձակ յինքնակալէն Օգոստեայ Տիբէրի կայսեր: - 78. Եւ զչարեալ ընդ խափանումն խորհրդոցն իւրոց՝ ամբաստան յոյժ լինէր զԱշոտոյ հանդերձ թղթովք Տաճկաց, որք էին ի կողմանս Հայոց, բազում այն ինչ զոր ստութեամբ քան թէ ճշմարտութեամբ զեկուցանեն զնմանէ զգործս, և թէ հակառակս ևս թագաւորութեան քոյ բանընդդէմ լինի հանապազ: - 172. Ընդ որ յոյժ զչարեալ սքանչելին Աղան Արծրունի որդի Վասակայ ընդ հօրն անիմաստասէր բարուցն անխորհրդածութիւն և ընդ այնպիսւոյ աստուածամարտին Մեհուժանայ գթասիրաբար վարել ազգականութեամբ – 112. Ընդ որս զչարեալ նախարարացն Ներսէհի՝ գրգռեն զոմն ի մերձաւորաց Ներսէհի, Դարէհ անուն. – 82. Նորա զչարեալ ընդ հասանել պատգամին՝ առ զայրուցս բարկութեան քինահանութիւն վրէժխնդրութեան արարեալ՝ ի բաց եհան ի գրոցն պատմութենէ՝ որ ինչ վասն տանն Արծրունեաց էր գործոց հանգամանք, և որ ինչ օրինակ մարտիրոսութեան Վահանայ Արծրունոյ: - 130. Ընդ որ զչարեալ նախարարքն Հայոց՝ տաղտկացան ընդ գիջանալն, և խորհեցան զոչ թագաւորելն Արտաշրի ի վերայ Հայոց. – 116.

ԶՌԱՅԼ - և բնակէ յամրոցին, որ այժմ Զռայլ վասն անխեղդ ամրութեանն գեղջկաբանեն: - 122.

ԶՌԱՅԼ ՏԱՒՐՈՍԱԿԱՆ - Այս լուր դառնութեան եհաս առ մեծն Վարդան Մամիկոնեան, որ էր ամրացեալ ի Տաւրոսականն Զռայլ: - 126.

ԶՐԱԴԱՇՏ - և զհակառակութիւն Զրադաշտին հնազանդեալ ընդ իւրով ձեռամբն նուաճեաց ի ծառայութիւն: 44. Դարձեալ ասէ նոյն յիմար Զրադաշտ – 46. Եւ զԶրադաշտ մոգ արքայ Բակտրիացւոց և Մեդաց ընկճեալ հալածեաց մինչև ի սահմանս Խեփտաղաց, հզօրապէս տիրեալ բովանդակ Խուժաստանի և կողմանց արևելից և Պարսից, անդր ևս քան զԲահխ և զԴեպուհան , ի Գովմայիդ և ի Գուզբան, ի Շերիբամական /գրքում՝ Շերիբամամական/ և ի Խոճիհրաստան, և միանգամայն ասել մինչև ի ծովն Հնդկաց՝ յոյժ արութեամբ – 44. Եւ թէ որպիսի օրինակաւ գալուստ նորա և պատերազմ վասն սորին իրաց, և արիական ձեռակերտացն շինուածք, որ և յոյժ արժանաւորք զարմանալեաց, և դարձեալ ապստամբութիւն Զրադաշտին և մահն Շամիրամայ և բան յուռթիցն որ զնմանէ – 44. զոր աւանդեցին խաւարայած արևելականքն, Զրադաշտ և Մանիթոպ իւրեանց հաւանելոցն – 52. Իսկ զկողմանս արևելից Պարս այնքան ունելով Զրադաշտին՝ յայնմ հետէ ոչ երբէք հարկէր Ասորեստանեայց. – 44. զԶրադաշտն ի վերակացութիւն Բաբելոնի և Խուժաստանի և ամենայն արևելեաց Պարսից. – 44. ՞վ ասասցէ յիմար արքային Զրադաշտի՝ ասա՛ ձրավաստակ աստուածոյդ քո Որմզդի՝չաշխատել տարապարտ. – 46. Որ և յետ մահուանն Զրադաշտին դարձեալ միապետեաց ամենայն արևելեաց Պարսից ի հարկի հնազանդութեան ունելով, խաղաղասէր կենօք ամս ԼԸ. – 56. ՎԱՍՆ ԱՍՈՐԵՍՏԱՆԵԱՅՑ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՆ. ԵՒ ԹԷ ՈՐՊԷՍ ԶՐԱԴԱՇՏ ԵՒ ՄԱՆԻԹՈՊ ԿԱՑԵԱԼ ԳԼԽԱՒՈՐՔ ԱՐԵՒԵԼԻՑ ԿՈՂՄԱՆ, ԵՒ ՄՈԼԱՐ ՈՒՍՄԱՆՑ ՆՈՑԱ - 42.

ԶՐԱՀ - և մօտ եղեալ մերկեաց զսուսերն և զաղաւաւարտն և զզրահսն, զոր արկեալ էր զանձամբ – 228. Եւ ինքեանք արկեալ զրահ զանձամբ – 208. և վառեալ զինքեանս յընթացս պատերազմին, զգեցեալ զզրահս արդարութեան և պնդեալ զմէջս ճշմարտութեամբ – 252. շռնջապահս ձիոցն և տաշտս գաւակացն և զանգապանս ի չորս կողմանս, ձգեալ և լանջացն զէն, և բարձրավիզ խրոխտանացն զրահս, և ոտնատորոփ փռնկալոյն մանեակս զանգակեալս, և մահիկս լուսնաձևս ի մէջ ճակատուն կապեալ – 208.

ԶՐԱՀԵԱԼ - զի կարասցէ խոտորել ի գաղտնիս զոգի սրբոյն, զզրահեալն Հոգւովն սրբոյ վերեկութեամբ – 204.

ԶՐԱՋԱՆ - որ և ամբարտաւանեալ մոլեգնականս տալ հրաման զանխորհուրդ միաբանութեան զրաջան վաստակոց, կանգնել բուրգն յերկրէ, որոյ գլուխն հասցէ յերկինս. – 40.

ԶՐԱՒ - արդ զրաւ եղիցի կենաց դորա, և հրաման արքայիդ դիւրաւ զկատարումն առնուցու„: - 104. և աշխարհ զրաւ առցէ յասպատակէ թշնամեաց, որ եկեալ հասեալ է յաւեր և

յեղծումն: - 216. և բարկացեալ յոյժ հրաման ետ փութով զրաւ առնել կենաց նորա: - 206. և զոմանս ընդ սուր հանեալ կամէր միախաղոյն զրաւ առնել ազգին Բագրատունեաց: - 74. և իմ խնայել ի ձեզ ոչ արարից զրաւ կենաց ձերոց ըստ արժանի ապիրատ գործոց և վնասուցն, զոր յանցեայքն առ իս դուք. -244. և նախ յառաջ Սափին կարի յոյժ սիրեցեալն իւր, զսատակչական դեղն արբեալ, անբուժելի կեղով վառեալ յոսկր և ի մարմին՝ և առաջի Աւշնի զրաւ առնոյր ի կենացն: - 376. Եւ նոյնժամայն հրաման հասեալ յափշտուսփս յոմանս ի գաղտնիս՝ զրաւ առնել կենացն նորա. – 328. և ոչ առ փոքր մի ինչ ներեաց կամ անսաց /264/ տալ տեղի պատասխանոյ, այլ հրամայեաց դահճացն տալ ի վերայ նորա զվճիռ մահու, փութով զրաւ առնել նոցա ի սատակումն սրոյ: - 266. Որով պատառեցան ամենայն աղբերք անդնդոց, և սահանք երկնից բացան անընդմիջաբար երկրի և երկնային ծովուն լինել, և համատարած ջրովն զրաւ առնել համօրէն ամենայն շնչաւոր կենդանեաց – 32.

ԶՐԿԵԱԼ - և զրկեալ լինին Հայք ի լուսաւոր վարդապետէն և ի քաջ հովուէն սրբոյն Ներսիսէ. – 108. Է՞ր աղագաւ կամ վասն ո՞յր պատճառանաց. զի ի քաջէն իմմէ և ի մեծ իշխանէն, ի քաջատոհմիկ և ի բարեփառ գլխոյն իմմէ զրկեալ լինիմ: - 384.

ԶՐՈՅՑ/Ք/ - Եւ զրոյցք ժամանակաց սոցա յայլոց գրեալ յառաջագոյն, աւելորդ համարեցաք երկրորդել: - 168. Իսկ առ մեզ հասին զրոյցքս այս ըստ մնացորդաց պատմագրացն առաջնոց, ի Մամբրէէ Վերծանողէ և ի նորուն եղբօրէ Մովսէս կոչեցելոյ, և միւսումն Թէոդորոս Քերթող – 74. Եւ եղև յետ մեծ պատերազմին, որ յառաջ քան զզրուցացդ գրելոյ ելին, ի գլուխս Մանազաւեան նահանգին և Յուշոյ դաշտին, և զխոռվարարս քաղաքացն ի մի վայր գումարելոցն, որք և յունայն ասպատակէին աշխարհ – 398.

ԶՐՈՒԱՆ - անտի և անդ ոչ ոք զօրէր Զրուանայ թագաւորել. բայց միայն կին մի անուանի Դիոնիսեայ, հարստայեղց վավաշոտ հրամանի բարուք. – 16. Եւ հարցեալ Զրուանն – 46. Եւ այսպէս զառածանէր, զՍեմ որդի Նոյի ասել նոր Զրուան, որ և սկիզբն աստուածոց: - 46. և յղացաւ Զրուանն երկուորիս. – 46. և ոչ զոք թուլացուցանէր թագաւորել Զրուանայ, դաշնաւորել երդմամբ՝ մինչն որ ի կնոջէն Ռհեա որ ի Զրուանայ զարմից էր ծնեալ արու՝ անդէն ի ծննդեանն սատակէր. – 14. և ոչ զոք թուլացուցանէր թագաւորել Զրուանայ, դաշնաւորել երդմամբ՝ մինչն որ ի կնոջէն Ռհեա որ ի Զրուանայ զարմից էր ծնեալ արու՝ անդէն ի ծննդեանն սատակէր. – 14. Եւ քանզի առեալ էր Կռոնեայ իւր կին զՌհեա յազգէ Զրուանայ – 14. Նոյ ծնանի երիս որդիս, զԶրուան և զՏիտան և զՅապիտոսթէ, որ են Սեմ, Քամ և Յաբէթ: - 14. որ էր հինգերորդ Զրուանն Քսիսութրեա: - 14. Որպէս և պարսկային ձայնին ի Զրուանն անուն զԶարուանդն անուանեն: - 16. Տիտան բռնացեալ ի վերայ Զրուանայ՝ առնու զԲաբելոն – 14.

ԶՐՈՒՑԱԲԱՆԵԼ - Որպէս Յովսեպոս մեզ զրուցաբանէ և զինչ գործեաց ընդ մանկունսն: - 78.

ԶՐՈՒՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆ - և ոչ ընթանալ զհետ բազմախոյզ զրուցատրութեանց – 96. զի ոչ է ժամ մեզ զներբողականօքն զդեգերումն առնել, զպատմողական զրուցատրութեան կարգաւն զանց առնել: - 78. Զոր և մեր ըստ հրամանի քում, Գագիկ զօրավար Հայոց և Վասպուրական իշխան, ջան յանձին տարեալ ընդ համառօտութիւն զրուցատրութեանցն անցեալ – 74. Ուստի և մեք ըստ կարի մերում անցեալ գտաք զհամառօտութիւն զրուցատրութեանս – 122.

ԶՑԱՅԳ - և մեծաւ աշխատութեամբ և ի բազում ժամանակաց փոյթ յանձին կալեալ անդուլ զցայգ և զցերեկ ի մեծ տարակուսանս ըմբռնեալ կայր վարանեալ – 242.

ԶՑԵՐԵԿ - և մեծաւ աշխատութեամբ և ի բազում ժամանակաց փոյթ յանձին կալեալ անդուլ զցայգ և զցերեկ ի մեծ տարակուսանս ըմբռնեալ կայր վարանեալ – 242. Իսկ Գուրգէն ընթացեալ զհետ հանդիսի պատերազմող նահատակութեանցն, /310/ անդուլ լինելով զցայգ և զցերեկ հանդերձ որ ընդ նմա միաբանեալ ազատագունդ զօրացն – 312.

ԶՓԵՐՈՍ - են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Բաղէոս ամս ԾԲ… Ազտադաս, ամս ԼԲ… Մամիզոս ամս Լ … Մաքազիս ամս Լ … Զփերոս, ամս Ի… - 56.

ՋՔՐԻ - Եւ մինչդեռ այս գործ խորհրդածէր՝ հասին ի վերայ նորա քաղաքապետք երկու, անուն միոյն Բշիր և երկրորդին Ջրքի, և կալան զնա տանել առ Աշոտ որդի սպարապետին: - 316.

ՋՕՇՈՏՈՒԹԻԻՆ - զի զոր անձանց՝ զնոյն և այլոց գիտասցեն հրաժարել ի զօշոտութենէն, որ առաջնոյ անկմանն եղև պատճառ – 26. այս այն Աբղլայն է, զոր ազգ իւր ասացին Աբղլանգէ, այսինքն ծառայ դանգի և ոչ Աստուծոյ, վասն սաստիկ զօշութեանն և անյագ ագահութեանն: - 168.

ՋՕՐ[1] - ,, վնասս և զբեկումն հարկաց արքունի և զկոտորումն զօրաց քոց Աշոտ գործեաց, և նա է պատճառ ամենայն ապստամբութեան Հայոց ի քումմէ թագաւորութենէդ, ասեն, ո՛վ քաջդ և հաւասար աստուածայնոց կարողութեան ինքնակալ, և ընդհանուր իշխեցօղ կենաց և մահու,,: - 180. ,,զօր գումարեա, գունդ կազմեա, խաղացո երթալ մտանել յերկիրն Հայոց: - 196. ,,Թագաւոր մեծ, իշխան ծովու և ցամաքի, տո՛ւր ինձ զօր յօգնականութիւն և հաստատեա՛ զիս ի տեղի թագաւորութեան հարց իմոց – 136. ,,վասն այնր ելի յաշխարհս, զի մի Գուրգէն բռնաբար յինքն կորզեալ ձգիցէ զամուրս աշխարհիս, և յինքն բռնաբար զզօրս քո յանգուցանիցէ: - 362. Ազդ եղև քաջին Վահանայ, եթէ զօր բազում առեալ Հազարաւուխտ յընտրելոցն Պարսից և ահաւադիկ հասեալ գայ ի վերայ: - 134. այլ առնու զզօրսն Պարսից և գայ թագաւորել Հայոց հրամանաւ Շապհոյ արքայի, ունելով ընդ իւր զՎահան Մամիկոնեան. – 106. այլ կուտեաց եդ ի վերայ Բուխայի զապստամբութեան վնասն և զհարուածս զօրացն – 286. այլ հրաման տայր զօրացն՝ նաւս կազմել և անցանել ի Կոստանդնուպօլիս: - 146. անդր հասանէին … սոքա ամենեքին արք ԺՋ ի տանէն Արծրունեաց զօրօքն իւրեանց. – 174. Ապա այնուհետև դարձեալ յղեաց զՀամդոյ զՊարսից ամիրայ, և ի զօրաց արքունի զՀէթմ ազգաւ թուրք, և ընդ նոսա հեծեալս Ժ հազարաց, կազմեալ սպառազէն պատրաստեալ բարձրագոյն քան զառաջինն – 234. Ապա այնուհետև ոչ կարաց կալ համարձակութեամբ ի բացեայ առնել զբանակն իւր, այլ ետ զկէս զօրուն յոմն գլխաւոր և նստոյց զնա ի կողմանէ հիւսիսի կողմն. –280. Ապա յետ փոքր ինչ աւուրց վառեալ զզօրսն ի պատերազմ ընդ բերդայինսն, առնուլ զամրոցն: - 208. Ապա ոմանք թագաւորեցուցին զԱզարմիկ դուստր Խոսրովու, և զօրն Խոռեմայ թագաւորեցուցին զՈրմզդ ոմն ի Մծուին քաղաքի. – 156. Առնուն Մեհուժան և Վահան զզօրս Պարսից, գան մտանեն յերկիրս Հայոց – 102. արդ հաճոյ թուիցի քեզ, քաջ զօրավար, զսորայս գործեցեալ քաջութիւն ի վերայ զօրացն Յունաց,,: - 304. Բայց քանզի ընդարձակ էր պահն Հողցայ՝ փութանակի եկն եհաս Ժիրաք ի գաւառն Ռշտունեաց և զզօրսն առխթեալ ի ձորն Առուանից, ի սահմանս Մոկաց. – 202. բայց այլ ամենայն իշխանք արևելեայք խոյս տուեալ յերեսաց նորա՝ ետուն տեղի, ելին կալան զամրական տեղիս, ի բերդս և ի քաղաքս և ի լերինս, ընդ ինքեանս գումարեալ զզօրս և զբնակիչս աշխարհաց իւրեանց ամենայն պատրաստութեամբ: - 270. Բայց Աշոտ թէպէտ և նուազագոյն զօրու ընդ իւր լինելով, ոչ թիկն ածեալ վերջացաւ առ պատերազմն յառաջանալ: - 364. թէպէտ և ետ օգնականութիւն Հայոց կայսրն Վաղէտիանոս Փռիւգացի զօրօքն՝ սակայն ոչ խաղաղանայր երկիրս – 94. բայց իբրև գիտացին զօրքն որ ընդ նմա եկեալ էին զնորա քաջակարծրագոյն արիութիւնն՝ և պատճառանօք այս ինչ այն ինչ դարձեալ դարձան յանցնիւր տեղի: - 310. Բայց իբրև եղև մեծ պատերազմ սրբոյն Վարդանայ ընդ Մշկանին և ընդ զօրս Պարսից ի յԱւարայրեան դաշտին, յԱրտազական գաւառին. – 128. Բայց իշխանն Դերենիկ անգիտացեալ զեղեալսն՝ ի նմին աւուր եկն բազմաձեռն զօրու բանակեցաւ ի հարաւ կողմն բերդին – 332. Բայց հասեալ Բուխայ անց ընդ գետն մեծ զոր Կուրն կոչեն, և յորձանուտ շարժման գարնանային հոսանացն տեղի տուեալ ելանել զօրուն և բնակել շուրջ զքաղաքաւն. – 270. բայց միայն տէր Ապումկդէմ և որք ընդ նմա պահէին զպահպանութիւն գիշերոյն և դիտէին զդիտաւորութիւն զօրացն – 228. Բայց նոքա քանզի ապաստան լեալ յանկասկածելի յամուրս և ի բազմութիւն զօրացն և ի քաջութիւն արանց պատերազմողաց՝ և ո՛չ առ փոքր մի խոնարհեցան ի բանս նորա կամ ետուն տեղի պատասխանւոյ. – 274. Բայց ոչ միայն քաջքն Հայոց նահատակեցան ի մեծ

պատերազմին այլ և անմարմին զօրք երկնաւորք մարտակից եղեն զնդին Հայոց. – 232. Բանն զմեօք զանց առնէ. և ոչ վայելուչ է լռութեամբ և մոռացկոտ մտօք անփոյթ առնել զայնքան մեծիւ յաղթութեամբ, որ գործեցաւ ի ձեռն զօրացն Վասպուրական ազատանոյն: - 176. Բարկացաւ յոյժ իշխանն ընդ արհամարհանսն, և յոյժ զայրացեալ մեծաւ ցասմամբ՝ առնու զբազմութիւն ազատագունդ զօրաց ըստ տոհմս ազգաց իւրաքանչիւր զօրօք. – 178. Բարկացաւ յոյժ իշխանն ընդ արհամարհանսն, և յոյժ զայրացեալ մեծաւ ցասմամբ՝ առնու զբազմութիւն ազատագունդ զօրաց ըստ տոհմս ազգաց իւրաքանչիւր զօրօք. – 178. դառնալ անդրէն ոչ կամէին, զի կարի սաստիկ ամօթս համարէր զգործեցեալսն, կալ տևել ժուժկալել ընդդէմ նոցա ոչ կամէին, զի բազում անկան ի զօրաց իւրեանց: - 276. դարձեալ յետ փոքր ինչ աւուրց անցանելոյ՝ և խռնեցաւ միւս անգամ պատերազմն, և և՛ս սաստիկ հարան զօրքն արքունի. – 276. Դարձեալ պիտոյ է մեզ դառնալ առ ի վերագոյնսն, որ նախ քան զպատերազմն Աղձնեաց եղեալ են հանգամանք գործոց ի զօրացն Տաճկաց, և թէ ո՛րպէս եկաց ընդդէմ նոցա իշխանն Աշոտ և վանեաց զնոսա սրով սուսերի: - 176. դու դիմօք մարտի առ իս զօր գումարեա և ել ընդդէմ իմ ի պատերազմ, և ի միասին մխեցից զձեռս ի սոսա և բարձից զսոսա ի պետութենէ Հայոց,,: - 340. ԵԹԷ Ո՛ՐՊԷՍ ԱՍՏՈՒԱԾԱՍԱՍ ԲԱՐԿՈՒԹԵԱՄԲ ՍԱՏԱԿԵՑԱՒ ԱՒՇԻՆ ԵՒ ՀԱՄՕՐԷՆ ԶՕՐՔ ԻՒՐ: - 374. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ ... դու ախոյեան՝ և մանկունք իմ յաղթանակ, դու ոսոխ՝ և զօրք իմ դատապարտիչք. – 278 Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … դու գէշ՝ զօրքն իմ պատառիչ գազան, որ պատառեն զառագաստ սրտի քո. – 280. Եմուտ այնուհետև տարակուսական խորհուրդ ի մէջ զօրագլխացն վասն հարուածոց զօրացն ի գնդէն Հայոց. – 234. ես վաղ անարգեցի զքեզ, և ոչ փոքր ինչ երկիւղ կալայ ի սրտի իմում վասն քո, զի քամահելով ի վերայ քո՝ զզօրավարն քո հանդերձ զօրօքն ի սուր մատնեցի, և զաւար նորա բաշխեցի, /294/ և յերկրորդումն ոչ փոքր նախճիրս համարեցի զօրացն քոց. – 296. ես վաղ անարգեցի զքեզ, և ոչ փոքր ինչ երկիւղ կալայ ի սրտի իմում վասն քո, զի քամահելով ի վերայ քո՝ զզօրավարն քո հանդերձ զօրօքն ի սուր մատնեցի, և զաւար նորա բաշխեցի, /294/ և յերկրորդումն ոչ փոքր նախճիրս համարեցի զօրացն քոց. – 296. և անդ ոչ սակաւ վտանգ հասանէր Աշդահակայ վասն հասանելոյ ի վերայ նորա Տիգրանայ զօրու ծանու: - 62. և զօրք Պարսից որք էին ի կողմանս Պաղեստինացւոց, և զօրավար նոցա անուանեալ Ռազմայուզան որ է Խոռեամ՝ խօսէր ընդ Երուսաղէմի զխաղաղութիւն. – 142. և ընդ այգն ընդ առաւօտն, մինչ նոքա ննջէին յիւրաքանչիւր վրանաց օթոցի՝ և զօրքն շուրջ փակեցին սուսերօք և վահանօք և նիզակօք և վառեալ մոմեղինօք, և մտեալ ի ներքս ըստ հրամանի զօրավարին իւրեանց – 296. և լրտեսք քաղաքապետին փութացեալ ասեն, ,,ահա մեկնեալ ի զօրացն զհետ որսոց ինչ յանհոգս յանզգուշութեան գայ ընդ այս ինչ տեղի. - 352. և հեծելագունդ զօրացն Կայսկին զկնի նորա, զգացեալ զպատճառ ելիցն նորա ի բանակէն. որում ոչինչ գամագիտ կարացեալ լինել՝ դարձան ամօթալից կորակնեալք, յանգէտս համարեալ զինչ գործեցինն: - 342. և սկսաւ Խոսրով արքայ ժողովել զմնացեալ նախարարս զօրացն և զզօրն, որ զերծեալ էին ի պատերազմէն: - 150. և սկսաւ Խոսրով արքայ ժողովել զմնացեալ նախարարս զօրացն և զզօրն, որ զերծեալ էին ի պատերազմէն: - 150. և ահա աղաղակ և փողք և քնարք և ջնարք, և վառեալ զինու և սրոյ և ամենայն պատրաստութեամբ անհուն զօրացն, մինչ գրեթէ /գրքումէ՝գրէթէ/ ի հիմանց զլեառնն տապալել – 284. և ահա այլազգիքն հասին ի դիմի գրգռել զմարտն և զօրագլուխք փութացան զհետ զօրուն: - 230. և ամենայն ուրեք ուր և հանդիպէր զօրուն Պարսից՝ առ հասարակ սատակէր զամենեսեան, մինչ ոչ մնալոյ ապրեալ: - 148. Եւ ամիրայն Յիսէ խաղացեալ բազմաձեռն զօրուն՝ յառաջ խաղայ ընդ Աքաղայու /ճիշտը՝ Աքաղաղու/ կատար ասացեալ բլուրն: - 334. Եւ այն ինչ ընդ առաւօտն յեղակարծում հասին ի վերայ զօրք Տաճկաց – 306. և անդ Գուրգէն բազում արութիւն ցուցեալ ընդդէմ յունական զօրացն, ոչ միանգամ այլ բազում անգամ – 302. և անդ յԱստուած խրախուսեալ սուրբ

աստուածաբանակ զօրացն Հայոց կատարեցան ի Քրիստոս: - 128. և անդր գումարեալ են ամենայն զօրք և ռամիկք աշխարհիս, արք կորովիք և պատերազմողք, որք ոչ դառնան ի սրոյ. – 212. և անյապաղ մինչ այս մինչ այն՝ նոցա հարեալ ընկեցեալ ի զօրացն Պարսից գունդ մի հարուստ արք իբրև ՃԽ: - 128. Եւ անցեալ բնակեալ էին զօրքն Հայոց ի դաշտին Օշական ի Մանազաւեան նահանգին: - 380. և Աշոտ զօրու ծանու եկն եմուտ յերկիրն Անձաւացեաց, բանակեցաւ ի Բլրակին գեաւղջն Անձաւացեաց. – 330 Եւ ապա անտի ոչ սակաւ ինչ լինէր յաւուր յայնմիկ ձայն լալոյ, հեղումն արտասուաց յահագին բորբոքմանէ սրտից նոցա և գութ խանդաղատանաց թագաւորին և իշխանացն և զօրացն ամենեցուն և բնակչաց քաղաքին. – 154. Եւ առ այսոքիւք պատեհագոյնս իմն գտեալ իբրև յանիշխանութեան՝ ոմանք Ասորեստանեայք և Քաղդէացիք, յազգէ թագաւորացն … զօր բազում գումարեալ՝ յետ ԻՀ ամի անիշխանութեան Ասորեստանեայց ի ձեռն Փուայ թագաւորեցելոյ դարձեալ տիրեն Բաբելոնի և ստորին Ասորւոց – 60. և ասեն. ,,ահա մեկնեցաք ի մէնջ զզօրսն, և սակաւք են առ մեզ – 226 Եւ արար նմա հաւատարմութիւն յոյժ գրով, և կնքեալ աղիւ ըստ սովորութեանն իւրեանց երդումն, և խնդրեաց ի նմանէ զօր ինչ սակաւ յերևելի մարդկանէ, յորս ինքն վստահն էր: - 154. և արձակեաց զզօրս իւրաքանչիւր զօրագլխօք եկելոց առ նա յամենայն ազգաց յաշխարհէս /գրքում յաշխարէս/ Հայոց՝ երթալ ձմերել յիւրաքանչիւր տեղիս բնակութեանց – 262. Եւ բազում անգամ ի բազում տեղիս տային ճակատ զօրքն Հայոց և Պարսից ընդ միմեանս. – 102. և բազում և ազգի ազգի հոգաբարձութեամբ տուեալ օգնականութիւնս Հայոց աշխարհիս, շինելով քաղաք Թէոդուպօլիս ի Կարին գաւառի, և զօրս կողմնակալս ի պահեստ՝ ընդդէմ կալ պարսկական յարձակմանցն: - 114. և բարձեալ զմարմին սրբոյն բազմամբոխ զօրօքն Հայոց – 108. Եւ բարձեալ զօրքն Հայոց դիակապուտ արարեալ զզարդ և զզէնս զարի արանց և զքաջ երիվարաց, առեալ աւար բազում՝ գնան յիւրաքանչիւր տեղիս մեծաւ յաղթութեամբ: - 178. Եւ գումարեալ այնուհետև զանհուն բազմութիւն զօրացն բարձրագոյն քան զառաջինն՝ և ել խաղաց հասանել ի վերայ արևելից աշխարհին – 270. Եւ գումարեալ Հայրակղի զամենայն զօրս իւր յորդոր և խնդալից սրտիւ, բազմութեամբ զօրաց ել ընդ առաջ սուրբ նշանին, ի պատիւ հրաշալի և երկնաւոր գանձուն – 154. գումարեալ Հայրակղի զամենայն զօրս իւր յորդոր և խնդալից սրտիւ, բազմութեամբ զօրաց ել ընդ առաջ սուրբ նշանին, ի պատիւ հրաշալի և երկնաւոր գանձուն – 154. և Գուրգէն ելեալ ընդդէմ նոցա բազում անգամ՝ոչ սակաւ օճիրս գործէր ընդ զօրս Տաճկաց: - 302. և գրեթէ /գրքում՝ գրէթէ/ ոչ ամենևին ուրեք երևեցաւ այնպիսի ահաւոր տեսիլ զօրու և սպառազէն կազմութեան՝ ամենայն թագաւորաց, որ կացեալ էին ընդ ծագս տիեզերաց. զորոյ սաստիկ և ահագին որոտումնն և ճայթումնն և փայլիւն զինուցն, և որ ինչ յայնժամ զարդարեալ և զինեալ պատրաստեցան զօրքն Տաճկաց: - 284. և գրեթէ /գրքում՝ գրէթէ/ ոչ ամենևին ուրեք երևեցաւ այնպիսի ահաւոր տեսիլ զօրու և սպառազէն կազմութեան՝ ամենայն թագաւորաց, որ կացեալ էին ընդ ծագս տիեզերաց. զորոյ սաստիկ և ահագին որոտումնն և ճայթումնն և փայլիւն զինուցն, և որ ինչ յայնժամ զարդարեալ և զինեալ պատրաստեցան զօրքն Տաճկաց: - 284. Եւ գրեթէ ամենայն իշխանք Հայոց, Վրաց և Աղուանից եկեալ էին ընդ զօրս Հայոց ի վերայ աշխարհին Ապահունեաց. – 380. և գրեցին և ծանուցին արքային՝ զոր ինչ գործեցին և որպէս հարան զօրքն արքունի: - 286. Եւ դարձեալ գումարեալ հեծեալս Ռ, զՍահակ Բագրատունի, զորդիս իշխանաց իշխանի զՍմբատ և զՇապուհ և զՄուշեղ Մոկաց իշխեցողք, և զԱրզնոյ զօրսն – 332. Եւ դէտն ազդ արարեալ զօրացն այլազգեաց՝ վառեն և նոքա ընդդէմ նոցա ի պատերազմ, և ի դիմի հարեալ միմեանց և հատանէին յերիս առաջս: - 178. և եթէ յերկարիցի գործոյս այսորիկ հանդէս և մարտիցն հանգամանք ոչ փութանակի վարիցին՝ գուցէ օգնականութեամբ գիշերոյ եկեսցէ ի վերայ քո և մեծամեծ աւճիրս ի վերայ քո և զօրացդ արքունի հասուցանիցէ: - 212. և ելեալք ի վերայ Փառանու՝ արարին մեծ խորտակումն դիմադարձացն, սպանին և զԱպղջէհրն և զբազումս ի զօրէն Ամովնացւոց և Մովաբացւոց – 160. և եկեալ ի վերայ քաղաքին պաշարեն զնա, և զզօրսն մատնեն ի սատակումն սրոյ, և

զպատանդսն Վասպուրականի հանեն յարգելարանէն. և գերեացն ընդարձակեն, զկապուտ նոցա բաժանեն յինքեանս: - 190 և եհան զզօրսն մինչ մերձ ի գլուխ լերինն և ընդ նոսա նշանս բազումս, իբրև Ռ արանց ընտրելոց քաջ երիվարօք. – 284. Եւ եղև ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ ել Հազարաւուխտ Պարսից զօրավար ծանր զօրու ի վերայ Հայոց՝ տալ պատերազմ ընդ զօրս Հայոց, աւերել գերել գերփել զաշխարհս – 134. Եւ եղև ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ ել Հազարաւուխտ Պարսից զօրավար ծանր զօրու ի վերայ Հայոց՝ տալ պատերազմ ընդ զօրս Հայոց, աւերել գերել գերփել զաշխարհս – 134. Եւ եղև ի մերձենալն նորա ի բանակն՝ եհան ընդ առաջ նորա գունդք գունդք զօրաց. – 236. Եւ եղև իբրև գումարեցան ի մի վայր ամենայն բազմութիւն զօրացն աւելի քան զՄՌ-աց, և կազմեցին ռազմ և կարգեցին ճակատ – 284 Եւ եղև յամի չորեքտասաներորդի Խոսրովայ արքայի, ի քսաներորդ ամի Մուրկայ թագաւորութեանն՝ ապստամբեցան ի կայսերէ զօրքն Յունաց, որք ի Թրակացւոց կողմանէն – 140. և ետու ի ձեռս քո զզօրս իմ հանդերձ զօրագլխովք մեծամեծօք իմովք, յամենայն ազգաց որ ընդ ձեռամբ իմով նուաճեալ են թագաւորազունք – 236. և երագապէս աճապարեալ հասին հանդէպ զօրուն Հայոց. – 380. Եւ երթայր զհետ և սատակէր զնոսա անչափ զօրութեամբ. և բազումք այն էին, որ մեռանն ի սրոյն Գուրգէնի քան որ մնացինն. և զօրքն զհետ մտեալ մնացելոցն հանին յերկրէն իւրեանց: - 308. զայլ բազմութիւն զօրացն առեալ ընդ իւր՝ երթայ ընդ սահմանս Ապահունեաց – 202. Եւ զգանձդ Արեաց թագաւորութեան այնչափ արձակեցից՝ մինչև շատ լիցի ասել ձեզ, և բազմութիւն զօրաց՝ որքան և պիտոյ իցէ ձեզ, մինչև ձեր թագաւորութիւնն հաստատեսցի„: - 138 և զզօրն տուեալ ի ձեռս Վահանայ Ամատունոյ, հոգալ զգործ պատերազմաց, թէ արդեօք դէպ լինիցի ուստեք: - 96. զզօրս լեռնակողմանն ընդ իւրեանս ածելով, ոչինչ աւելի քան զհազար և երկերիւր այր – 126. և զոր ասէն այսպիսի ինչ է. „վա՛յ քեզ, եղո՛ւկ դու երկիրդ Պարսից, յորժամ բազմախուռն գունդք զօրացն Յունաց ի քեզ արշաւանս եդեալ՝ հասանիցեն և հարկանիցեն զքեզ ի սուր սուսերաց, և յառաթուր սմբակաց: - 148. և զքեզ կորակնեալ ամօթալից ի պարտութիւն մատնիցին, որպէս զյառաջագոյն եկեալ հազարապետն արքունուստ, զի ոչ կարաց կալ ընդդէմ նոցա, և ոչ Ճ այր առ Ժ զօրացն Հայոց„: - 214. և զօր գումարեալ ել ընդ առաջ նորա: - 352. Եւ զօր գումարեալ եկն եմուտ ի Վանտոսպ, և Դերենիկն յանդիման եղև նմա. – 322. Եւ զօր Պարսից արքային որ յաշխարհին՝ ոչ գիտացին. – 148. Եւ զօրագլուխք զօրացն էին այսոքիկ, Մուքադմ, Յուսփ ի Թփղիս քաղաքէ, Յուսփ որդի Ռահմայ և Ապուհեշմ՝ Ելոյ տէր և ընդ նոսա զօրք Համդոյի Պարսից ամիրայի: - 226. Եւ զօրագլուխք զօրացն էին այսոքիկ, Մուքադմ, Յուսփ ի Թփղիս քաղաքէ, Յուսփ որդի Ռահմայ և Ապուհեշմ՝ Ելոյ տէր և ընդ նոսա զօրք Համդոյի Պարսից ամիրայի: - 226. Եւ զօրացն քաջալերեալ ընթացան յիւրաքանչիւր զէնսն և հեծեալ յընտիրս երիվարացն՝ կացին ի հանդիպոջ և հանդիսացան գումարեցան ի մի վայր և պնդեցան կարգեցան մածեան հոլովեցան յինքեանս – 230. և զօրացն Վասպուրականի դարձեալ զկնի Աշոտի: - 362. Եւ զօրուն ազդ լինէր վասն իրացն – 228. Եւ զօրուն գնացեալ անտի ձմերեցին ի Սուրիա: - 144. Եւ զօրք Տաճկաց ի զօրացն Բուխայի եկեալ էին ընդ զօրս Յունաց պատերազմել ընդ ամուրսն. – 302. Եւ զօրք Տաճկաց ի զօրացն Բուխայի եկեալ էին ընդ զօրս Յունաց պատերազմել ընդ ամուրսն. – 302. Եւ զօրք Տաճկաց ի զօրացն Բուխայի եկեալ էին ընդ զօրս Յունաց պատերազմել ընդ ամուրսն. – 302. և զօրքն ախոյեանայարձակ զպատերազմն վառէին – 64. Եւ զօրքն Հայոց կային դեռ յանհոգս – 228. Եւ զօրքն Տաճկաց պնդեցան և փակեցին շուրջանակի ի ներքս զգունդն Աղուանից և դիմեցին յանդուգն ի վերայ նոցա. – 284. և զօրքն ցրուեցան քայքայեցան ընդ ամենայն երեսս երկրին: - 238. Եւ զօրքն, որ ելեալ էին զհետ Գուրգինայ՝ եկին հասին ի սահմանս երկրին, ուր կայր Գուրգէն զօրօքն իւրովք – 226. Եւ զօրքն, որ ելեալ էին զհետ Գուրգինայ՝ եկին հասին ի սահմանս երկրին, ուր կայր Գուրգէն զօրօքն իւրովք – 226. Եւ էր գրեալ ի միում թղթի անդ, յիշեցուցանելով զոր ինչ գործեաց Աշոտ ի զօրսն Ապահունեաց զյաղթանակ պատերազմին և զհոյակապ անուն ստանալոյն՝ ասէ – 382. և էր գրեալ ի նմա թողութիւն

վնասուցն և հարուածոցն զօրացն և բազում աւարացն, և երդումն ի հաստատութիւն ասացելոցն, և պարգևս ի պատուական և մեծագնի հանդերձից, և սաղաւարտ ծաղկեայ և սուսեր. – 288. և ընդ նմա քաղաքացիքն Բերկրոյ որ Ութմանիկքն կոչին, և յազատացն Վասպուրականի որ միաբանեալ էին ընդ զօրսն արքունի, արք իբրև Ս – 306. և ըստ միոջէքն՝ և հարեալ ի դիմի դաշիկ զօրուն Պարսից. և նոցա թուէր ծաղր առնել: - 136. և թագապատիւ իշխանութեամբ մեծարեալ՝ տայ զօր բազում յօգնականութիւն – 58. և թագաւորն Լիդէացւոց ճեմս առեալ երթայր զկնի զօրուն: - 66. և թողեալ զքաղաքն Պարտաւ՝ առնու զզօրս իւր երագապէս անցեալ գնացեալ ի յաշխարհն Ասորեստանի: - 374. և ժողովեալ ազգք ազգք յընտրելոց զօրաւորաց արանց քաջամարտկաց, զզօրս Կապուտկացւոց, զՎրաց և զԱղուանից և զԱյրարատեան գազանամարտիկ զանճռռնի զօրսն և զբոլոր բովանդակեալ գունդս զօրացն և զորդիսն Սենեքերիմայ, ամենայարդար պատրաստութեամբ անհուն բազմութեամբ, աճապարել երագել անյապաղ լինել նախ քան զԱշդահակայ դիմեցումն – 62. և ժողովեալ ազգք ազգք յընտրելոց զօրաւորաց արանց քաջամարտկաց, զզօրս Կապուտկացւոց, զՎրաց և զԱղուանից և զԱյրարատեան գազանամարտիկ զանճռռնի զօրսն և զբոլոր բովանդակեալ գունդս զօրացն և զորդիսն Սենեքերիմայ, ամենայարդար պատրաստութեամբ անհուն բազմութեամբ, աճապարել երագել անյապաղ լինել նախ քան զԱշդահակայ դիմեցումն – 62. և ժողովեալ ազգք ազգք յընտրելոց զօրաւորաց արանց քաջամարտկաց, զզօրս Կապուտկացւոց, զՎրաց և զԱղուանից և զԱյրարատեան գազանամարտիկ զանճռռնի զօրսն և զբոլոր բովանդակեալ գունդս զօրացն և զորդիսն Սենեքերիմայ, ամենայարդար պատրաստութեամբ անհուն բազմութեամբ, աճապարել երագել անյապաղ լինել նախ քան զԱշդահակայ դիմեցումն – 62. Եւ ժողովեալ զբազմութիւն զօրաց՝ առնէր վնասս մեծամեծս և սաստիկս ի բաժնին Յունաց: - 140. և ի մտանելն առաջի զօրավարին՝ ոչինչ փոյթ արարեալ զվնասուցն և զհարուածոց զօրացն, իբրև զապստամբէ ինչ ամբաստանել. – 236. և իբրև հողմ զպրակս եղեգան տատանեալ՝ սասանեալ խռովեցուցին զբազմութիւն զօրացն: - 368. և ինքեանք զզօրսն ամենայն մեկնեցին երթալ ի վերայ գնդին Հայոց – 226. և ինքն բազմութեամբ զօրաց նստաւ յարևելից կուսէ – 280. Եւ ինքն թագաւորն ժողովեալ զօր հարուստ աւելի քան զհազարաց հնգից և քսանից, և եկն անց յայնկոյս գետոյն Երասխայ, և բանակեցան ի տեղւոջն: - 382 և ինքն ժողովեալ զզօրս իւր ԺՌ արանց զօրաւորաց՝ եկն եմուտ յամուրսն Վայոց ձորոյ: - 382. Եւ ինքն Խուրան առեալ զմեծ մասն զօրուն գնաց ի Շաւարշան ի Սանատրուկ. – 80. և ինքն Ջափր գործ առնէր առ սակաւ սակաւ մեկնել ի նմանէ զզօրսն՝ դիմօք յաշխարհս աշխարհս /326/ ասպատակ սփռելոյ: - 328. Եւ իշխանն վառեալ զինքն բազում պատրաստութեամբ զինու և զօրօք ազատակոյտ գնդաւ իւրով, և ամենայն բնակ տերամբք իւրոյ իշխանութեանն, և խոյս առեալ շրջէր զկողմամբքն Մարդոստանի և Ջորոյն հասկոյ -184. և լեռնային զօրքն Ապումուսէի գհետ մտեալ փախստէիցն՝ իջուցին ի լեռնէ անտի և դարձան առնել դիակապուտ – 282. և լցեալ էր լեառնն բազմութեամբ զօրացն – 228. Եւ Խոռեմայ առեալ զթագաւորութիւնն՝ յաւուր միում զգեցեալ էր հանդերձ թագաւորական և հեծեալ յերիվար արքունի, և շրջէր ի մէջ ամենայն զօրացն իւրոց, ցուցանել զինքն և քաջալերել զզօրսն. – 154. Եւ Խոռեմայ առեալ զթագաւորութիւնն՝ յաւուր միում զգեցեալ էր հանդերձ թագաւորական և հեծեալ յերիվար արքունի, և շրջէր ի մէջ ամենայն զօրացն իւրոց, ցուցանել զինքն և քաջալերել զզօրսն. – 154. և կարգեցին ճակատս, և բոլորեցին ռազմ, և գունդս գունդս յընտրելոց զօրացն ըստ ազգս ազգս, շուրջանակի ի ներքս փակեցին զլեառնն և դրօշս և նշանս բարձրագոյնս լայնատարածս կանգնեցին. – 280. և Կիւրոսի զհետ մտեալ զօրուն՝ ոչ սակաւ սատակմունս առնէր – 64. Եւ կորեան ի զօրացն Պարսից յաւուր յայնմիկ սպառազէնք հեծելոց ԴՌ հանդերձ նաւօք իւրեանց: - 146. Եւ կուտեալ զբազմութիւն զօրացն մերձ ի քաղաքն որ էր ձմերոց իշխանին Հայոց՝ անցանէր բանակէր ամենայն զօրօք իւրովք. – 172. Եւ կուտեալ զբազմութիւն զօրացն մերձ ի քաղաքն որ էր ձմերոց իշխանին Հայոց՝ անցանէր բանակէր ամենայն զօրօք իւրովք. – 172. և Հայրակղոս

տայ նմա զթագաւորութիւնն և խոստանայ զօր որչափ և պիտոյ իցէ: - 152. Եւ հասեալ ի մի վայր գան հովիտն Կուղան, ուր Գուրգէն բանակ արարեալ /362/ էր ի Կարկինեանս տեղւոջ բազմաձեռն զօրու. – 364. և հատեալ զզօրսն յերկուս առաջս, և հրաման տուեալ ելանել յերկիրն Վասպուրական, ողողել գերել գերփել /200/ զաշխարհն, աւերել և բնաջինջ առնել և մաշել ի սուր սուսերի. – 202. և հարան զօրքն արքունի և դարձան ի բանակն իւրեանց – 276. և հարան զօրքն արքունի ի հարուածս մեծամեծս և դարձան փախստական ի բանակն իւրեանց և մտին յապարանսն զոր շինեալ էին. – 282. Եւ հարան զօրքն Գաղատացւոց, ի մեծամեծաց մինչն ի փոքունս նոցա, և ոչ մնաց ի նոցանէ և ոչ մի: - 66. և հարան ի հարուածս մեծամեծս զօրք նորա -176. և հարան սատակեցան պակասեցան զօրքն արքունի ի զօրացն Ծանարաց – 276. և հարան սատակեցան պակասեցան զօրքն արքունի ի զօրացն Ծանարաց – 276. և հարեալ ի դիմի Խուրէն՝ հարկանին զօրքն Հերովդի – 78. և ճեղքեալ՝ զօրու թշնամեացն յայսկոյս և յայնկոյս՝ արարին մտանել նմա ընդ մէջ զօրուն: - 352. և մեծարի յԱրտաշէսէ Պարսից արքայէ, մինչ ձեռնտու լինի նմա /84/ զօրու օգնականութեամբ – 86. Եւ մեկնեալ զզօրսն ի նմանէ ընդ կողմն Ապահունեաց, մերկ ի զինէ և յասպազինէ թողեալ, ոչ առնել այլ կողոպուտ, գնացին աղխիւ և երիվարօք իւրեանց: - 346. Եւ մի հարկաց ինչ կամ զօրաց կամ այլ ծառայութեան խափանիչ լինելոյ կամ ի վնասս արքայի խառնելոյ փոյթ արասցուք պահանջել վրէժս. – 196. Եւ յայնմ ժամանակի երթեալ ժողովէին ի քաղաքն Եդեսացւոց արք ԺԲՌ յամենայն ցեղիցն Իսրայէլի զի տեսին եթէ մեկնեցաւ անտի զօրն Պարսից, և թողին ի բաց զքաղաքն. – 156. Եւ յայսմ պատերազմի ոչ միայն երանելի եպիսկոպոսն և ճգնաւոր քահանայն մարտակից էին տեառն Գրիգորի, այլ և զօրք հրեղինաց – 252. և յանկարծակի ի մէջ գիշերին Գրիգոր ախոյեանայարձակ դիմեալ շուրջանակի փակեցին ի ներքս զբանակն, սրով և աղեղամբ /330/ վէրս մահաբերս ի վերայ եղեալ՝ յոլովք անկան ի զօրուէն. - 332. Եւ յառաջեալ առաջոյ զօրուն Կիւրոսի՝ հարդարեն զգործ պատերազմին: - 64. և յարձակեալ բազում անգամ ի վերայ յունական զօրուն որք ընդդէմ զօրաց քոց պատերազմէին՝ և անդ ոչ սակաւ հեղմունս արեանց արարեալ փոխանակ զօրաց քոց ի զօրացն Յունաց. – 304. և յարձակեալ բազում անգամ ի վերայ յունական զօրուն որք ընդդէմ զօրաց քոց պատերազմէին՝ և անդ ոչ սակաւ հեղմունս արեանց արարեալ փոխանակ զօրաց քոց ի զօրացն Յունաց. – 304. և յարձակեալ բազում անգամ ի վերայ յունական զօրուն որք ընդդէմ զօրաց քոց պատերազմէին՝ և անդ ոչ սակաւ հեղմունս արեանց արարեալ փոխանակ զօրաց քոց ի զօրացն Յունաց. – 304. և յարձակեալ բազում անգամ ի վերայ յունական զօրուն որք ընդդէմ զօրաց քոց պատերազմէին՝ և անդ ոչ սակաւ հեղմունս արեանց արարեալ փոխանակ զօրաց քոց ի զօրացն Յունաց. – 304. Եւ յելանելն նորա և մօտ լինել ի սահմանս Հայոց զօրօք բազմօք, մերձ ի սահմանս Տարունոյ, Առաջին կոչեցեալ Հայոց՝ իշխան Տարունոյ Բագարատ … առաքէ զոմանս ի մեծամեծաց իւրոց ընդ առաջ նորա պատարագօք ոսկոյ և արծաթոյ և պատուական հանդերձից, համոզեալ մի ելանել յերկիրս Հայոց: - 170. Եւ յետ այսորիկ գումարեցոյց զօրս բազունս Խոռեմ, և ել ի Քաղկեդոն և նստաւ յանդիման Բիւզանդայ, և խնդրէր անցանել և կործանել զքաղաքն թագաւորանիստ: - 142. Եւ յետ աւուր միոյ ընդ մէջ լինելոյ՝ դարձեալ խմբեցաւ պատերազմն, և հարան զօրքն արքունի. – 276. և յերրորդ ամի թագաւորութեան նորա, Սենեքերիմոս զօր գումարէր ի վերայ նորա, և ձերբակալ արարեալ զնա հանդերձ իւրով բարեկամօքն՝ Բաբելոնի կացուցանէր թագաւոր զորդի իւր զԱսորդանիս – 60. և նորա ելեալ սակաւ արամբք՝ իբրև ջուր ընդ զառ ի վայրն հոսեալ՝ արար հալածական զՎահան և զզօրս նորա. – 310. Եւ նոցա ընկալեալ զխնդիրսն՝ հաւանեցան առնել ըստ կամաց նորա, մինչև տեսցեն եթէ զի՞նչ պատասխանի եկեսցէ նոցա յարքայէն իւրեանց, և կամ զօրուն զի՛նչ հրամայեսցէ առնել: - 144. Եւ նոցա ի գլուխ հանեալ զգործ պատերազմին՝ դառնան զօրքն Հայոց մեծաւ յաղթութեամբ – 176. Եւ նոքա թափառնակի անյապաղ հանդերձ իւրաքանչիւր զօրու եկին հասին առ մեծն Վարդան – 126. և ոչ գիտացին զօրն Պարսից զդարձն Հայրակղի ի վերայ նոցա՝ մինչև երթեալ խառնեցան և բախեցին

զմիմեանս պատերազմօք: - 150. Եւ ոչ ևս այնուհետև համարձակ ելանէին և մտանէին յաշխարհս Վասպուրական զօրքն Տաճկաց. զի անկաւ ահ սաստիկ ի վերայ նոցա: - 308. Եւ ոչ կարացեալ ունել զդէմ զօրն Վահրամայ՝ փախստական լինէր առաջի զօրացն Յունաց. – 140. Եւ ոչ կարացեալ ունել զդէմ զօրն Վահրամայ՝ փախստական լինէր առաջի զօրացն Յունաց. – 140. և ոչ միոյ ումեք կորնչել, բայց ի միջէ ումեմնէ, որում /գրքում՝ որուն/ անուն Աշխէթ ճանաչէր, այր պերճ և անուանի ի զօրուն քաջամարտիկ, ունելով ընդ ինքեան գունդ հարուստ /270/ իբրև ծով առելոյ զօրավարաց. – 272. Եւ ոչ ոք այսքան աղէտս տարակուսանս հասոյց ի վերայ մեր և ի վերայ ազգի և զօրաց և զօրավարաց մերոց, որչափ գործեաց Աշոտ իշխան Վասպուրական: - 198. Եւ որպէս ասեն՝ եղև թիւ զօրուն գումարելոյ իբրև ՃՌ-աց. – 366. և որպէս պատմի՝ եղև թիւ պատերազմաց նոցա ԻԸ անգամ, և հարան զօրքն արքունի յայսքան հանդէսս և ի կռիւ: - 286. Եւ ուժեղացեալ ղաշիկն քաղաքային ի վերայ Մուսէի զօրուն, մինչ ածին արկին զբուն բանակաւն ուր և Աշոտն մեր թուէր գոլ խօթացեալ. – 328. և ունին զզօրս քո ընդ իւրեանս – 82. և Սահակայ յղեալ առ Սմբատ՝ մի կալ մնալ ի լերինն, այլ փութալ ելանել դառնալ անդրէն ի հետևի զօրս անդ զի ոչ ելանէ, ասէ, Երուանդ զօրու ի սահմանս Մարաց. – 84. և Սահակայ յղեալ առ Սմբատ՝ մի կալ մնալ ի լերինն, այլ փութալ ելանել դառնալ անդրէն ի հետևի զօրս անդ զի ոչ ելանէ, ասէ, Երուանդ զօրու ի սահմանս Մարաց. – 84. Եւ սկսան յաւելուլ ի վերայ չարեացն այլ չարիս, զի ընդ միմեանս մարտ և կռիւս դնէին յաղագս իշխանութեանն ցանկութեան, և ճեղքեցան ի միմեանց և զօրս գումարեցին ի զերծելոցն ի սրոյն և ի գերութենէն Բուխայի. – 298. և տայր զօրավարին և իշխանացն ամենեցուն պարգևս մեծամեծս, և բաշխէր զօրացն ամենեցուն դահեկանս ի խոռկս, և ճաշս և ընթրիս ուրախութեան կազմէր ամենայն զօրացն մինչև Է օր: - 144. և տայր զօրավարին և իշխանացն ամենեցուն պարգևս մեծամեծս, և բաշխէր զօրացն ամենեցուն դահեկանս ի խոռկս, և ճաշս և ընթրիս ուրախութեան կազմէր ամենայն զօրացն մինչև Է օր: - 144. Եւ տայր նմա զօր կայսերական յօգնականութիւն, և զՅովհան պատրիկ ի Հայոց կողմանէ, և զՆերսէս ստրատեղատ յԱսիւրոց, և զՄուշեղ այր քաջամարտիկ և հզօր զօրութեամբ, և զամենայն զօրս Յունաց և Հայոց, Վրաց և Աղուանից – 138. Եւ տայր նմա զօր կայսերական յօգնականութիւն, և զՅովհան պատրիկ ի Հայոց կողմանէ, և զՆերսէս ստրատեղատ յԱսիւրոց, և զՄուշեղ այր քաջամարտիկ և հզօր զօրութեամբ, և զամենայն զօրս Յունաց և Հայոց, Վրաց և Աղուանից – 138 ճողոպրել. քանզի հասին զհետ նորա մերձ ի սահմանս Քուշանաց, և կոտորեցին զամենայն զօրս նորա. – 166. և փախուցեալ նա անկաւ ի զօրն Թետաղաց, որ էին եկեալ նմա յօգնականութիւն, որ և սպանին զնա հրամանաւ Իսմայէլի, կալեալ զթագաւորութիւնն ամս Ի: - 166. Եւ քանզի հաւատացեալ էր զգաւառսն Բուխայի ի ձեռն սպարապետին Սմբատայ՝ գրէ առ ամիրայն Նախճաւանու Աբրահամ անուն, զեկուցանելով նմա զզօրացն Վասպուրականի. – 304. և քեզ եթէ հաճոյ թուիցի ապրեցուցանել զքեզ և զզօրս քո՝ արի ել աստի և գնա ի սահմանաց իմոց: - 278. Զայս գործ լուեալ Լիդէացւոց թագաւորին Կրոսիսեայ բազմաշփոթ յուզմամբ ամբոխ արարեալ, զօրս բազումս գումարեալ, ելանել տալ պատերազմ ընդ Կիւրոսի – 64. Զայսոսիկ և առաւել քան զսոյնս ասելով՝ դնէր առաջի զօրաց իւրոց աստուածասէր իշխանն Աղուանից: - 276. Զաչս ի վեր ամբարձեալ իշխանն Աշոտ՝ ետես զմի ոմն հարեալ ի զօրաց իւրոց. – 174. զի այնու թերևս քաջ կարասցէ գլել զինքեամբ զզօրս Հայոց նախարարօքն հանդերձ. – 114. Զի այր քաջ է և պատերազմող, և միաբանք են որք ընդ նմա են զօրքն, և զանձինս ի մահ դնիցեն ի վերայ տանց և աշխարհաց և ազանց և տոհմից իւրեանց: - 212. զի ասաց զօրավարն Աղուանից, եթէ ,,մի՛ կարծիցէ ոք զիս ապստամբ գոլ ի թագաւորէն և վասն այնր հարկանել զզօրսդ Ասորեստանի,,. – 286. զի Գուրգէն եղբայր իշխանիս և այլ տոհմն Արծրունեաց և բազմութիւն ազատաց և ազատորդեաց և նոցուն զօրաց քաջաց Վասպուրական տէրութեանս … անցեալ գնացին ի կողմն Ատրպատականի – 212. զի է անդ լիճ մի մեծ մօտ ի տեղին, որ էր տեղի ասպարիսի ճակատամարտ զօրու նահատակութեան քաջացն մերոց իշխանացն Վասպուրականի – 226. զի էր աւերեալ առ

նախնեօքն ի զօրացն Պարսից: - 228. զի թէ հնար իցէ՝ անյապաղ երագութեամբ անձամբ իւրով և զօրու և զինու ձեռնտու լիցի հասանել յօգնականութիւն նմա: - 172. զի թէպէտ նեղեալք և չարչարեալք լինէաք պէսպէս կտտանօք ի զօրացն իսմայէլական ազգացն տաճկական տէրութենէն՝ այլ սակաւագոյնք և առ փոքր ինչ ժամանակս – 194. զի կարծէր ևս համախորհ և միագործ զնիզակակիցսն իւր, զզօրսն և զզօրագլուխս զգունդ ազատացն, որ մտեալ էին ընդ նմա յանձաւն Նկանի: - 210. Զի հրամայեաց Դերանիկն ազատագունդ զօրացն իւրոցն դառնալ զկնի արքային տիրել բոլոր աշխարհին հանդերձ ամրոցօքն: - 342. զի մի /68/ վատութիւն քան զքաջութիւն ճոխասցի, որ կանանցաբարոյիցն քաջ յարմարի, թէպէտ և յարիւն և յապաժոյժ զզօրսն կենացն առնուցուն,,: - 70. զի մի սպառ սպուռ տապալիցի զօրութիւն շինուածոյ աշխարհի, ի բաց ընկենլով զծառայական պաշտօնատրութիւն կողմնակալաց, և քաղաքային անհաւատարիմ կամարարողաց, և հարկաց բեկման և զօրաց – 186. զի տեսանեմ զքեզ այր պռոտաբան, /138/ զի յանձն քո խրախուսես և ոչ յԱստուած, ի բազմութիւն զօրաց և ի փղաց զօրութիւն. – 140. Զծառայս իմ պատրես, և զզօրս աւազակաց ժողովեալ՝ ոչ տաս ինձ հանգչել, այլ հանապազ պատրաստիս ինձ ի պատերազմ, և ասես վստահանալ յԱստուածն իմ: - 146. Զնա յղէ Ապուսէթ ելանել յերկիրն Վասպուրական և անդէն մնալ զօրօք բազմօք, մինչև զբովանդակ զհարկս և զհասս արքունի յամենայն կողմանցն Հայոց առ նա բերցեն յիւրաքանչիւր սահմանաց: - 176. զոր անյապաղ փութով զզօրսն հարաւայինս և հիւսիսայինս տալ ի ձեռս Քսերքսեայ և Արշէզայ որդւոյ նորուն Քսերքսեայ զի փութով անդր հասցեն. – 64. զոր Թէոդորոս եղբայր թագաւորին և բազմութիւն զօրացն կամեցան սատակել զնոսա. – 156. զորոյ զօրաժողով լինելն իմացեալ Կիւրոսի՝ գրէ առ Տիգրան՝ զօրս յօգնականութիւն առաքել նմա. – 64. Զորոյ իրազեկ եղեալ գալուստ նորա առ Ահմատ, և նորա գումարեալ առ ինքն զզօրս իւրոյ նահանգին և Միջագետաց և զԳեթացիսն՝ և եկն եհաս յանդիման նմա: - 366. զորոյ լուեալ էր զբազմաց այլ պատերազմացն արիութիւն, և զհարուածս զօրացն Տաճկաց – 316 Զսա ըմբռնեալ զօրաց Տաճկաց ածին առ զօրավարն. և բազում վնասս ի գործս արքունի կուտեցին ի վերայ նորա և ստութեամբ առաւել քան թէ ճշմարտութեամբ պարտաւորեցին զնա: - 288. զօր գումարել, այրուձի կազմել, մեծամեծաց աշխարհատերանց պարգևս տալ, ի թիկունս և յօգնութիւն զամենեսեան կոչել, զի ըստ յանձնառութեան խրատու նորա նոյնպէս և գործեսցէ: - 346. զօրս գումարէիք, այրուձի կազմէիք, մարտ և պատերազմունս գրգռէիք, ճակատ դնէիք և զզօրս մեր ի սատակումն սրոյ մատնէիք – 244. զօրս գումարէիք, այրուձի կազմէիք, մարտ և պատերազմունս գրգռէիք, ճակատ դնէիք և զզօրս մեր ի սատակումն սրոյ մատնէիք – 244. Էին անդ Վնդոյ և Վստամ և զօրք պարսիկք իբրև ՀՌ հեծեալ, թող զզօրս Յունաց և Հայոց: - 140. Էին անդ Վնդոյ և Վստամ և զօրք պարսիկք իբրև ՀՌ հեծեալ, թող զզօրս Յունաց և Հայոց: - 140. Էր ընդ իշխանսն և մեծ իշխանն Վասպուրական Աշոտ, որդի Դերանկին, և ընդ նմա Գրիգոր իշխանն Մոկաց և զօրքն Անձաւացեաց: - 380. ընդ առաւօտանալն սկսեալ՝ ի ժամս բովանդակ՝ յաղթութիւն սատարեաց և ի փախուստ դարձոյց զբազմութիւն զօրացն Ովայի – 178. Ընդ որում և մեծ իշխանն Արծրունեաց Խուրան և գլխապետ զօրավար զօրու, և միահեծան թագաւորութեան Հայոց մեծաց, որ առաջին ի Քրիստոս հաւատացեալ եղև իշխանս Խուրան և մկրտեալ ի ձեռաց Թադէոսի առաքելոյ. – 78. ընդ որս էր և քաջն մեր Աշոտ ախոյեանայարձակ զօրութեամբ և ելեալ զհետ արքունի զօրուն. – 328. Ըստ նմին օրինակի և զօրավարն Բուխայ, ի հասանել ամառնային ջերմութեանն իբրև ի խորոց անդնդոց ի վեր մղեալ զինքն, ելեալ յերեսաց արքայի բազում և ծանր զօրու՝ եհաս ի վերայ երկրիս ի կողմն հիւսիսոյ ի մուտս Հայաստան աշխարհիս. – 262. ժողովէր և զորս յառաջագոյնն ունէին յինքեանս զազգս զօրօք իւրեանց – 270. ի մօտ առ նոսա հասեալ՝ կարգեցին / 274/ կազմեցին զճակատն և ետուն պատերազմ ընդ զօրացն Ծանարաց. – 276. Ի սոյն աւուրս որք մնացեալ էին ի տանէն Արծրունեաց իբրև լուան զպարտումն զօրացն արքունի ի Ծանարացն՝ ի մի վայր եկեալ գունդ կազմեալ հետևազօրքն մարտակցօք հանդերձ խառնաղանջ ամբոխիւ՝ լինին

թուեալ արք S – 304. Իբրև ետես իշխանն Հայոց զզօրսն Տաճկաց եկեալ բազում կազմութեամբ, հայեցեալ և յիւրեանց սակաւութիւնն՝ գիր պաղատանաց փութանակի տայր առ քաջ նահատակն Աշոտ իշխան - 172. իբրև ի մեծ և յանկասկածելի ամուր ապաւինեալ լինէին ի քաջ զօրավարն Գուրգէն և որք ընդ նմա զօրք Հայոց. – 226. Իբրև իմացան զօրքն Տաճկաց, թէ եմուտ իշխանն յամրոցն՝ զհետ մտեալ բազմութեանն այնուհետև, և շուրջ փակեալ անդէն զամուրն զանել գառագիղն: - 208. Իբրև հասին ուր հանդերձեալն էին՝ և երկոցունց զօրքն անհուն բազմութեամբ յանդիման եղեն միմեանց, և ճակատ առ ճակատ զգործս պատերազմին յարդարէին – 328. Իսկ քաղաքապետն որում Ապլբերս կոչէին, ձեռնտուութեամբ պարսկային զօրու սպասէր նմա ի չարիս ի բազում աւուրց. – 352. Իսկ առաջնորդին Տաճկաց զօր գումարեալ, այրուձի կազմեալ յընտրելոց զօրաց Ասորեստանի և Արաբացւոց – 328. Իսկ առաջնորդին Տաճկաց զօր գումարեալ, այրուձի կազմեալ յընտրելոց զօրաց Ասորեստանի և Արաբացւոց – 328. Իսկ Ասուդ զհետ Դարէհի ելեալ ի պատերազմ ընդդէմ զօրագլխացն Աղէքսանդրի՝ Հերակղեայ նահատակութեամբն դիւցազնաբար ի դիմի հարեալ՝ ի բաց նահանջէ զուժեղագոյնս զօրագլխացն Աղէքսանդրի հարուստ ժամ մի, մինչ հիացումն զօրօքն արկեալ՝ տային տեղի փախստէի. – 68. Իսկ Բուխայի առեալ զբազմութիւն զօրացն իւրոց՝ իջանէ ի դաշտն Գարգարացւոց, և երթեալ մտանէ ի քաղաքն մեծ Պարտաւ: - 276. Իսկ Գուրգէն ընթացեալ զհետ հանդիսի պատերազմող նահատակութեանցն, /310/ անդուլ լինելով զցայգ և զցերեկ հանդերձ որ ընդ նմա միաբանեալ ազատագունդ զօրացն – 312. իսկ զՆախճաւան քաղաք և զԳողթն գաւառ հանեալ էր ի Վասպուրականէ բազում ժամանակօք յառաջ, ՄԺԱ ամօք, յամի այրման եկեղեցւոյն Գրիգորի և վտանգաւոր մահու զօրացն/հավանաբար պետք է լինի զօրավարացն կամ_զօրականացն/ Հայոց: - 390. Իսկ զօրքն Տաճկաց գումարեալ ի վերայ նոցա. շուրջ փակեալ, ձերբակալ արարեալ /220/ ածին առ զօրավարն - 222. Իսկ թագաւորն իբրև գիտաց զընդխառնել ընդ միմեանս զօրացն, կամեցաւ մի՞թէ արդեօք կարասցէ դադարեցուցանել զմաքառումն. – 368. Իսկ ի զօրացն Հայոց զսակաւս յաննշանից ոմանց սպանին, և զտէր Գուրգէն վիրաւորեցին: - 178. Իսկ իբրև եհաս Բուխայ զօրօք բազմօք մերձ ի սահմանս նոցա, և գրեաց հրովարտակս դիմօք խաղաղութեան՝ դառնալ սիրով միաբանութեան ի հնազանդութիւն արքային – 274. Իսկ իբրև լուաւ, թէ ահա առեալ Բուխայ զզօրս իւր գալ հասանել ի վերայ նորա՝ հրաման ետ բոլոր աշխարհին իւրոյ ելանել ունել զլեռնակողմն – 276. Իսկ իբրև տեսին զբազմութիւն պարսկային զօրուն՝ վհատեալ գնդին Հայոց լքին զմիմեանս և գնացին յետս կոյս – 134. Իսկ իշխանն Աշոտ և իշխանն Մոկաց և զօրքն Անձաւացեաց քաջագոյնս արիացան կացին յոտնկայի. – 380. Իսկ Խոռեմայ առեալ զզօրսն երթեալ ի թագաւորանիստն, հրաման տուեալ այլոց ոմանց՝ սպանին զտղայ թագաւորն զԱրտաշիր: - 154 Իսկ Խոսրովու կարծեալ արծարծեալ զզօրս իւր և որք ի դրանէն արքունի որ կոչին համհարզք և փուշտիպանք, և ամենայն արք ընտիրք /148/ տան թագաւորին ոյժ առեալ դարձեալ պատերազմել ընդ Հայրակղի: - 150. Իսկ Կայսիկքն և որք ընդ նոսա և զօրքն Պարսից զմարտն ի գաղտնիս գրգռէին – 380 Իսկ նա անցեալ ի գաւառն Որսիրանից, և ընդ նմա բազմութիւն ազատաց և մեծամեծացն Արծրունեաց նախարարութեանց և ամենայն զօրաց նոցա – 224. Իսկ որ տիրէր աշխարհին Ապահունեաց Կայսիկն՝ զիւր զօրսն առ ինքն գումարեալ և որ շուրջ զնովաւ քաղաքայինք և ասպատակքն Պարսից, որք ի Յունացն վերայ առնէին արշաւանս: - 380. իւրաքանչիւր զօրօք գումարեալ, ի մի վայր խաղացեալ՝ գնացին հասին յայն վայր – 174. լսէին և նոքա, զի ձայն զօրու է և սաստիկ յոյժ: - 228. Խնդրէ և տեղեկութիւն թէ քանի՛ դրօշք /198/ են, կամ քանի՛ նշանք, և կամ քանի՛ առաջս զօրքն բաժանիցին, և կամ քանի՛ փողք գոչիցեն – 200. խնդրէր և զդիւան թուոյ զօրացն. քննեցին և գտին: - 198. Հարին հալածեցին և ի փախուստ դարձուցին զզօրսն. – 232. ճանապարհ արարեալ ընդ Ատրպատական, կասկածելով թէ գուցէ Գուրգէն և կամ մի ոք ի տոհմէն Արծրունեաց և նոցին ազատաց ի կորովացն Վասպուրական հեծելոցն հասանիցէ ի վերայ և թափիցէ զնա ի զօրացն և հանցէ ի ձեռաց իմոց: - 220._ մի՛ երկիցուք

ի բազմութենէ զօրաց նոցա. – 134. միթէ դո՞ւ միայն առաջին յաղթեցար և հարար ի թշնամեաց, կամ քո՞ միայն զօրքդ անկան, կամ քո՞ և եթ աւար բաժանեցաւ: - 282. մինչև հարկեցաւ թագաւորն յամենայն ուժով կարողութեան իւրոյ զօրս գումարել յամենայն ազգաց, որ ընդ ձեռամբ իւրոյ տէրութեանն էին հնազանդեալ թագաւորք և թագաւորազունք – 242. մինչև միահաղոյն զօրսն Աշղահակայ վատնեալ սուսերաւ՝ տիրէ Մարաց և Պարսից: - 64. մնաց միայն զօրքն հետևակազօրքն լքեալ առանց առաջնորդի: - 306. Յայն ժամանակս գայ ոմն Բուտել անուն ի զօրացն արքունի հրամանաւ Բուխայի, հասանել ի վերայ Գուրգինի – 306. Յայնժամ ժողովեալ Խոռեմ Ռազմայուզան /գրքում՝ Եռազմայուզան/ զզօրս իւր բանակեցաւ շուրջ զԵրուսաղէմաւ և պաշարեաց զնա, և պատերազմեցաւ ընդ Երուսաղէմի աւուրս ԺԹ – 142. Յայնժամ ետ զզօրսն ի ձեռն Մուշեղի Ապուպելճի եղբօր Գուրգինայ, և ինք ել գնաց զհետ եկելոց կոչնականացն. – 228. Յայնժամ հրաման ետ զօրավարն Բուխայ զօրաց իւրոց՝ ելանել ընդ առաջ նոցա ի պատերազմ. – 274. Յայնժամ հրաման ետուն ամենայն զօրացն ելանել ի պատերազմ. – 284. Յայնժամ հրովարտակս արարեալ, պնդադեսպանս արձակեալ ընդ ամենայն սահմանս իւրոյ տէրութեանն … և մերձ ի սահմանս Սակաստանի՝ առ զօրս և զօրագլուխս, աշխարհակալս, գաւառապետս քաղաքայինս, հազարապետս կողմնակալս մեծամեծս աշխարհաց. – 198. Յայնժամ ձայն բարձեալ Քսերքսէս և Արշէզ լի իմաստութեամբ, որպէս թէ ի զօրացն Լիդէացւոց իցեն, ասեն՝ հարան /64/ զօրքն Կիւրոսի, և փախեաւ արքայն: - 66. Յայնժամ ձայն բարձեալ Քսերքսէս և Արշէզ լի իմաստութեամբ, որպէս թէ ի զօրացն Լիդէացւոց իցեն, ասեն՝ հարան /64/ զօրքն Կիւրոսի, և փախեաւ արքայն: - 66. յաւուր միում … ետ հրաման իշխանն առնն կորովի եղբօր իւրոյ Աբասայ Հայոց սպարապետի՝ վառել պնդակազմ պատրաստութեամբ, զօրու և զինու և զարդու ամենայարդար հնարաւորութեամբ, որպէս օրէն է նահատակաց քաջ արանց – 344. Յետ այսր՝ յերկրորդ ամի պաշարեն զԿարնային քաղաքն զօրքն Յունաց. և դարձեալ անդրէն ի կամս իւրեանց թողեալ գնացին: - 358. Յետ անցանելոյ չորից ամաց … դարձեալ Գրիգոր եղբայր Աշոտի Վասպուրական իշխանի յԱփհազաց աշխարհէն՝ նոցուն օգնականութեամբ և Վրաց զօրու ընտիր գոլով՝ եկն եմուտ յաշխարհս Վասպուրական՝ տալ պատերազմ ընդ Գուրգինայ. – 310. յորում ոչ սակաւ քաջութիւն նահատակութեան զօրացն Հայոց, որ ի զարմանս կրթեաց զբովանդակ զօրս Պարսից բարբարոսօքն հանդերձ: - 66. յորում ոչ սակաւ քաջութիւն նահատակութեան զօրացն Հայոց, որ ի զարմանս կրթեաց զբովանդակ զօրս Պարսից բարբարոսօքն հանդերձ: - 66. նա և զիւրեաւ տախտակափակ լանջապահս, թիկնապահս, զանգապանս, սռնապանս, գլխապանս, որ գրեթէ բովանդակ պղնձեղէնս զնա իմանալ թուէր, և զետեղեալ բլրաձև զօրու անմատչելի կարծելով. – 64. Նոյնժամայն ելեալ զհետ Դերանկին կորապաղատն ի նոյն աղագս ի բաց մեկնել ի դիմաց հազարապետին, գիտելով զոր ինչ խորհեալն էր յաղագս նախարարացն Հայոց եկելոյն առ նա, և մեկնեալ լինէին ի զօրացն անտի ասպարէզս Ե – 342. Նոյնժամայն զօր գումարեալ, գունդ կազմեալ յընտիր ընտիր հեծելոց արանց զօրաւորաց, զօրօք և զօրագլխօք, և տայ ի ձեռս Յովսեփու ումեմն որդւոյ Ապուսէթի – 184. Նոյնժամայն զօր գումարեալ, գունդ կազմեալ յընտիր ընտիր հեծելոց արանց զօրաւորաց, զօրօք և զօրագլխօք, և տայ ի ձեռս Յովսեփու ումեմն որդւոյ Ապուսէթի – 184. նոյնպէս արարից ընդ քեզ և ընդ զօրս քո: - 278. Նոյնպէս և ամենայն զօրք և զօրագլուխք հանդերձ բազմակոյտ կարաւանին զկորստեան ընկալան զվճիռ. – 376. նորա փութանակի հասեալ ի քաղաքն Բերկրի, և միաբանութեամբ քաղաքացուացն ելեալ պատահեն զօրացն ի զօրագլխացն Վասապուրականի ի գեօղն որում Խոզաղբերքն ասեն. – 304. նստէր փորող պողոտային նրբավտղոց ճանապարհին, որ հանէր ի վերին մայրաքաղաքն Սիոն, ի բանակետղն երկնաւոր զօրացն յարքայանիստ քրիստոսական թագաւորութեան: - 204. Ո՞չ ածեր զմտաւ, թէ յիսկզբանացն մինչ ցայսօր ժամանակի ամենայն ուրեք ուր և գումարէր զօրն և լինէր պատերազմ և սուր և ճակատամարտ՝ երբեմն յաղթեն և երբեմն ի պարտութիւն մատնին. – 282. որ եկեալ էր ընդ զօրսն արքունի

ի Գարդայ Պարսից – 232. որով տաղտկացեալ ի նմանէ բազմութիւն զօրացն՝ արարին լինել նմա պատերազմակուր ի Վարբակայ և ի Բէզոսէ Մարաց զօրագլխէ – 58. որոց թողեալ զգործ պատերազմի ամրոցին՝ դարձաւ գնաց աներկիւղ քաջասրտութեամբ ընդդէմ նորա օժնդակ զօրու Գուրգէնի – 334. Որոց ոչ զպատաղումն բերելով՝ գայ զօրու Աւշնի հասանէ ի վերայ նոցա: - 362. որպէս յարդ ի հողմոյ վարեալ, կամ ծուխ վտնեալ ի մրրկէ՝ այնպէս կորեան գնացին յերեսաց զօրացն Աղուանից: - 286. ունելով ընդ իւր զզօրսն Յունաց բազմամբոխ վահանաւորաց և դրօշուց սաւառնացելոց, և փողք կայսերալուրք և գունդք գունդք վառելոցն վաշտիցն – 106. պակչէին յահէ … և որք ընդ նմա էին գունդք ազատաց և նոցին զօրաց ըստ տոհմս ազգաց, ի բնիկ նախարարացն Վասպուրական տէրութեանս: - 210. սա այն է, որ մինչ յելանելն Բուխայի ի սկզբանն մտանելոյ նորա ի Հայս՝ եկաց ընդդէմ նորա բնակչօք լերինն և հարուածս մեծամեծս հասոյց ի վերայ զօրացն արքունի. – 294. Սա հալածեաց զՅոյնս, և գումարեալ զօր բազում գնաց ի վերայ լքեալ թագաւորութեանն Պարսից յերկիրն Պարթևաց, ի վերայ Յազկերտի անուանեալ արքային Պարսից: - 164. սակայն և յայնմ ոչ ետուն հրաման զօրուն մի ելանել ի պատերազմ: - 230. վահան ի թիկունս եդեալ, նիզակ ի ձեռին ունելով, ի կապարճս աղեղանց ի դիմի հարեալ զօրացն – 202. Վահրամ ոմն Մեհրեւանդակ … այր հզօր զօրութեամբ՝ քաջութեամբ իւրով եհար զզօրս Թետալացւոց – 136. Տեղեկանայր … և կամ քանի՛ պարագլուխք իցեն զօրուն – 198. Տուեալ լինէր այնուհետև զմասն ինչ զօրուն ի ձեռս զօրապետի ումեմն Ժիրաք կոչեցելոյ – 202. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … և ի տանէն Բագրատունեաց Թոռնկայ որդի զօրօք իւրովք. ի տոհմէն Ամատունեաց Շապուհ Ը հարազատօք և զօրօք իւրեանց. – 174. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … և ի տանէն Բագրատունեաց Թոռնկայ որդի զօրօք իւրովք. ի տոհմէն Ամատունեաց Շապուհ Ը հարազատօք և զօրօք իւրեանց. – 174. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … ի տոհմէն Գնունեաց Գրիգոր որդի Հազրի Զ այլ ևս հարազատօք և զօրօք իւրեանց. ի տոհմէն Ընտրունեաց Արտաւազդ Է հարազատօք և զօրօք իւրեանց. – 174. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … ի տոհմէն Գնունեաց Գրիգոր որդի Հազրի Զ այլ ևս հարազատօք և զօրօք իւրեանց. ի տոհմէն Ընտրունեաց Արտաւազդ Է հարազատօք և զօրօք իւրեանց. –174. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին՝ իշխան Աշոտ և եղբարք իւր Գուրգէն և Գրիգոր զօրօք իւրեանց – 174. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին՝ իշխան Աշոտ և եղբարք իւր Գուրգէն և Գրիգոր զօրօք իւրեանց – 174. քանզի դեռ միաբանք և միախորհուրդք և հաւասարք առ միմեանս բնակէին իշխանք Հայոց ազատագունդք բազմութեամբ և զօրաց նոցա – 194. քանզի ոչինչ ունէր զկարծիս դրժանաց առ թագաւորն և առ զօրս նորա – 186. և առեալ սուրբն Ներսէս զՊապ որդի Արշակայ՝ հանդերձ յունական զօրուն թագաւորեցուցանեն զՊապ ի վերայ Հայոց ի տեղի բուն թագաւորութեանն Արշակունեաց: - 108. և իբրև հարան զօրքն՝ մտրակ ի կուշտ արարեալ երիվարացն՝ նախ նոքա փախեան: - 232. և ճեղքեալ՝ զօրու թշնամեացն յայսկոյս և յայնկոյս՝ արարին մտանել նմա ընդ մէջ զօրուն: - 352. նոցա ի մտի եդեալ էր, զի թէ գայցէ զհետ կոչնականացն՝ կալցուք զնա և զօրքն նորա լքանիցին, և դիւրաւ յաղթեսցուք նոցա: - 228. և հրամանէ Աստուծոյ սատակեցան զօրք նորա. – 60.

ՋՕՐ[2] /արմատ՝ զօրելոյ/ - և բունեալ ուրջացեալ բնակեալ էր ի նմա սատանայ զօրօք իւրովք – 248. Իսկ ի Վասպուրական տէրութեանն ի տեղւոջ զօր արութեան մնաց Գուրգէն, և այլ տոհմք Արծրունիք: - 298.

ՋՕՐԱԲԱԲԷԼ - և հաւատան զառաջնորդութիւնն Հրէից՝ Զօրաբաբէլի որդւոյ Սաղաթիէլի յազգէ Յուդայ: - 66.

ՋՕՐԱԳԼՈՒԽ - ախոյանայարձակ լինելով քաջացն Վասպուրականի … փակեցին զբանակն և դարձուցին զզօրագլուխսն – 368. Այլ քանզի յոյժ առաւելեալ էր իմաստութեամբ Գագիկ՝ տեղի տայր բովանդակ գաւառապետաց զօրագլխաց աշխարհիս, գնայր ընդ նոսա

իմաստութեամբ խորագէտ հնարաւորութեամբ, ըստ անձնիւր գահու մեծարեալ պատուադրութեամբ հաճոյանալ ախորժէր նոցա: - 354. Այս լուր քաջութեան և քաջախորհուրդ զպատերազմացն մղելոյ զյարձակմունս եհաս առ զօրագլուխն Բուխայ. – 308. Գրէ և Վահրամ առ Մուշեղ և այլ զօրագլուխսն այսպէս. – 138. Եմուտ այնուհետև տարակուսական խորհուրդ ի մէջ զօրագլխացն վասն հարուածոց զօրացն ի գնդէն Հայոց. – 234. և ահա այլազգիքն հասին ի դիմի գրգռել զմարտն և զօրագլուխք փութացան զհետ զօրուն: - 230. և արձակեաց զզօրս իւրաքանչիւր զօրագլխօք եկելոց առ նա յամենայն ազգաց յաշխարհէս /գրքում յաշխարէս/ Հայոց՝ երթալ ձմերել յիւրաքանչիւր տեղիս բնակութեանց – 262. և ետու ի ձեռս քո զզօրս իմ հանդերձ զօրագլխովք մեծամեծօք իմովք, յամենայն ազգաց որ ընդ ձեռամբ իմով նուաճեալ են թագաւորազունք – 236. և զԱրշաւիր ի գործ պատերազմի զօրագլուխ կարգեաց: - 82. և զօրագլուխ կացեալ էր Մուսէ որդի Բուխայի: - 328. Եւ զօրագլուխք զօրացն էին այսոքիկ, Մուքադմ, Յուսփ ի Թփղիս քաղաքէ, Յուսփ որդի Ռահմայ և Ապուհեշմ՝ Ելոյ տէր և ընդ նոսա զօրք Համդոյի Պարսից ամիրայի: - 226. Եւ իւրաքանչիւր զօրագլխացն եկելոց առ նա պարգևս և պսակս մատուցանէր, գեօղս և աւանս կնքէր և տայր. – 198. Եւ հրամայեաց ածել զնա յատեանն, ուր կային միաբան ժողով զօրագլխացն: - 290. Եւ մինչ նոքա դեռ չև հասեալ էին մերձ առ գունդն Հայոց՝ փութացաւ զօրավարն Գուրգէն յղեաց դեսպանս առ Ապուհեշմ և որ ընդ նմա զօրագլուխքն՝ աղաչել ի խաղաղութիւն – 230. և մինչև հասեալ առ զօրագլուխսն, այլ ի բացեայ երթայր հեռագոյն ի նոցանէ իբրև յերկու մղոնս – 228. Եւ միջնորդէր նմա հետևել հաւատոյ առաջնոյ Իսրայէլականացն, ,,զի թէ յայս եկեսցես՝ իմով հրամանաւ եղիցիս զօրագլուխ մեծ և առաջնորդ ամենայն տոհմի քո,,: - 158. Եւ մտեալ զօրագլխացն առաջի թագաւորին՝ խօսել սկսաւ թագաւորն և ասէ. – 198. Եւ յետ սակաւ աւուրց վախճան առեալ կենաց նորա, ձիոյ խրոխտացելոյ զանձն ամբերթեալ ելոյծ ի կենաց զքաջարանցն զմեծն տերանց զքաջ զօրավարն և զզօրագլուխն Հայոց մեծաց: - 364. և սպանանի Գուրգէն իշխան որդի կորապաղատին նենգութեամբ ի զօրագլխացն Ահմաթայ, այր քաջ և երևելի և քաջայայտ ի մէջ Հայաստանեայցս: - 358. զի կարծէր ևս համախորհ և միագործ զնիզակակիցսն իւր, զզօրսն և զզօրագլուխս զգունդ ազատացն, որ մտեալ էին ընդ նմա յանձաւն Նկանի: - 210. Ընդ որ սքանչացեալ ընդ քաջասրտութիւնն և ընդ իմաստուն բանակարգութիւնն Պտղոմէի և Սելևկեայ զօրագլխացն Աղէքսանդրու՝ խնդրեցին պարգև ի թագաւորէն զԱսուդ. - 70. Իբրև խռնեցան ի զօրագլուխ գունդ Լիդէացւոց նետաձգութեամբ ընդ միմեանս հարեալ – 64. Իսկ Ասուդ զհետ Դարէհի ելեալ ի պատերազմ ընդդէմ զօրագլխացն Աղէքսանդրի՝ Հերակղեայ նահատակութեամբն դիւցազնաբար ի դիմի հարեալ՝ ի բաց նահանջէ զուժեղագոյնս զօրագլխացն Աղէքսանդրի հարուստ ժամ մի, մինչ հիացումն զօրօքն արկեալ՝ տային տեղի փախստէի. – 68. Իսկ Ասուդ զհետ Դարէհի ելեալ ի պատերազմ ընդդէմ զօրագլխացն Աղէքսանդրի՝ Հերակղեայ նահատակութեամբն դիւցազնաբար ի դիմի հարեալ՝ ի բաց նահանջէ զուժեղագոյնս զօրագլխացն Աղէքսանդրի հարուստ ժամ մի, մինչ հիացումն զօրօքն արկեալ՝ տային տեղի փախստէի. – 68 Կարգեաց հրամանատարս և զօրագլուխս ինքեան յիսմայէլականաց անտի՝ զԱլի և զԱպուբաքր և զԱմր և զՈւթման: - 160. Յայնժամ հրովարտակս արարեալ, պնդադեսպանս արձակեալ ընդ ամենայն սահմանս իւրոյ տէրութեանն … և մերձ ի սահմանս Սակաստանի՝ առ զօրս և զօրագլուխս, աշխարհակալս, գաւառապետս քաղաքայինս, հազարապետս կողմնակալս մեծամեծս աշխարհաց. – 198. Յայնմ ժամանակի էին եղբարք բռնակալք ոմանք ի կողմանս ապառաժ Արաբիոյ ի տեղւոջն Փառան որ այժմ կոչի Մաքայ, արք պատերազմողք /156/ զօրագլուխք, պաշտօնատարք մեհենին Ամովնացւոց պատկերին, որ կոչի Սամամ և Քաբար: - 158. Նոյնժամայն զօր գումարեալ, գունդ կազմեալ յընտիր ընտիր հեծելոց արանց զօրաւորաց, զօրօք և զօրագլխօք, և տայ ի ձեռս Յովսեփու ումեմն որդւոյ Ապուսէթի – 184. Նոյնպէս և ամենայն զօրք և զօրագլուխք հանդերձ բազմակոյտ կարաւանին զկորստեան ընկալան զվճիռ. – 376. նորա փութանակի հասեալ ի քաղաքն Բերկրի, և միաբանութեամբ

քաղաքացուացն ելեալ պատահեն զօրացն ի զօրագլխացն Վասապուրականի ի գեօղն որում Խոզաղբերքն ասեն. – 304. որով տաղտկացեալ ի նմանէ բազմութիւն զօրացն՝ արարին լինել նմա պատերազմակուր ի Վարբակայ և ի Բէզոսէ Մարաց զօրագլխէ – 58. զօրագլուխ կացուցանէ նոցա զայր մի Բուղայ անուն, ազգաւ թուրք. – 200.

ՁՕՐԱԺՈՂՈՎ - առ սովաւ Դիոնեսեայ զօրաժողովն ի վերայ Հնդկաց: 58.

ՁՕՐԱԺՈՂՈՎ ԵՂԵԱԼ - Ընդդէմ զօրաժողով եղեալ Սմբատ սպարապետն Հայոց որդի Բագարատայ Բագրատունւոյ – 106. Եւ զօրաժողով եղեալ Մուսէի պատճառաւ հարկաց արքունի՝ եկն եմուտ յերկիրն Տարաւնոյ, տալ պատերազմ ընդ Բագարատայ: - 172. Ընդդէմ նորա զօրաժողով եղեալ տունն Գագայ ազգն Գաղատացւոց, երկոտասան բիւրու – 66. և ի վերայ նոցա զօրաժողով եղեալ Աշոտ և որդի իւր Դերանիկն, առնել մարտ պատերազմի ընդ ամրոցին: - 332.

ՁՕՐԱԺՈՂՈՎ ԼԻՆԵԼ/ԻԼ/ - Եւ ի բազում յուզիցն և ի խնդրոցն և զօրաժողովն լինելոյ և պատերազմ ընդդէմ վառելոյ և զձև ամրական մաքառմանցն յարդարելոյ և բռնալիր ուժեղագոյն մեքենային բախմանց քարձգութեանցն, զոր և ընդունայն աշխատութեամբ վարանեալ, անըստնանելի /հավանաբար՝ անստանալի/ մնալով ամրոցին՝դառնայ յիւր իշխանութիւնն: - 326. զորոյ զօրաժողով լինելն իմացեալ Կիւրոսի՝ գրէ առ Տիգրան՝ զօրս յօգնականութիւն առաքել նմա. – 64. Եւ ի բազում յուզիցն և ի խնդրոցն և զօրաժողովն լինելոյ և պատերազմ ընդդէմ վառելոյ և զձև ամրական մաքառմանցն յարդարելոյ և բռնալիր ուժեղագոյն մեքենային բախմանց քարձգութեանցն, զոր և ընդունայն աշխատութեամբ վարանեալ, անըստնանելի /հավանաբար՝ անստանալի/ մնալով ամրոցին՝դառնայ յիւր իշխանութիւնն: - 326. զորոյ զօրաժողով լինելն իմացեալ Կիւրոսի՝ գրէ առ Տիգրան՝ զօրս յօգնականութիւն առաքել նմա. – 64 Ընդ այն ժամանակս զօրաժողով եղև թագաւորն Հայոց Սմբատ ի վերայ Ապահունեաց աշխարհին: - 380. ՎԱՍՆ ՁՕՐԱԺՈՂՈՎՆ ԼԻՆԵԼՈՑ ՍՄԲԱՏԱՅ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՀԱՅՈՑ Ի ՎԵՐԱՅ ԱՀՄԱՏԱՅ ԱՄԴԱՑԻՈՅՆ, ՎՐԱՑ ԵԻ ԱՂՈՒԱՆԻՑ ԵԻ ԲՈԼՈՐ ՀԱՅՈՑ ԻՇԽԱՆՕՔՆ – 366.

ՁՕՐԱԿԱՆ - և անդ Խուրան բազում նահատակութիւնս և յաղթութիւնս կատարեալ զօրականօքն որ ընդ նմա երթեալ էին յաշխարհէս Հայոց. – 80. Եւ արդ մեք … և այլ գունդք ազատաց և զօրական պետութեանց … գրեցաք առ քեզ Բուխայ գլուխ զօրավարաց Տաճկաց և բարձակից մեծ թագաւորին. – 212. Եւ ըստ տոհմս ազգաց, ըստ թուոյ տերանցն Հայոց, կազմեաց գունդս վառեալս զօրականաց, զինեալ և պատրաստեալ. – 296. Եւ ժողովել զբնակիչս աշխարհին համօրէն զարս և զկանայս և զայլս յերկրէն Աղուանից բազմութիւն ռամիկ շինականաց, և լեգէոնս զօրականաց զսակաւս ի լեառնն ամուր անուանեալն Քթիշ, ըստ այնմ և համբարս ռոճկաց: - 278. և ցուցէք յականէ յանուանէ մի ըստ միոջէ իւրաքանչիւր զվնասս զոր գործեալ եմ, դի՛ք ի լսելիս համագունդ զօրականացս, և մի՛ պատկառէք խօսել զճշմարտութիւնն: - 214. Իսկ ի գալ միւսոյ ամին … առեալ զօրականս այրուձի կազմութեամբ իբրև Չ խաղաց գնաց երկայնագոյն հեռաւորութեամբ հասանել ի վերայ բանակին պարսկական աղխին – 402. մինչ հազիւ թէ ուրեք կարաց նշկահել զսոսա ի պատրանս խաբէութեան և ի նենգութիւն կեղծաւոր խարդախութեան զօրականաց իւրոյ տէրութեանն: - 242. Որ անսայթաք հաւատով յառաջացաւ առ աւարտումն պատերազմին փութացեալ, և ելեալ յամրական տեղւոյն սակաւաձեռն զօրականսն, որ պահէին զպահպանութիւն Շամիրամ բերդին – 400.

ՁՕՐԱՀԱՅ ՀԱԳԱՐԱՑԻ - Բայց ի գնալ մեծ հազարապետին յարքունիս՝ հաւատաց զվերակացութիւնն աշխարհիս Հայոց և հարկս արքունի ի ձեռս Մուսէի ումեմն որդւոյ Զօրահայի հագարացւոյ – 172.

ՁՕՐԱՆԱԼ - Եւ արքայ Խոսրով զարհուրեալ պատրաստի ի փախուստ, քանզի զօրացաւ յաղթութիւնն Հայրակղի. – 148. և զօրացաւ յաւուր յայնմիկ յաղթութիւն Խոսրովայ: - 140. և թէ ի պատերազմին յայնմիկ հասանիցէ զմահուն ընդունել զվճիռ՝ իսկ ըստ յաղթութեանն զխոստովանողականն ժառանգել անուն, զօրանալ զօրութեամբ ի զօրութիւն խաչին Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ: - 400. և ի սաստկանալ ծխոյն զօրանային զունդքն Հայոց, և ի

նուազելն փոքր մի ոգի առնուին ի թշնամեացն: - 234. կարծէր իւրով զօրութեամբ զօրանալ ի վերայ կործանմանն Հայոց, ի մոռացօնս եղեալ հատուցումն մեղաց մերոց ի ձեռանէ Տեառն, որպէս Իսրայէլին ի հնումն առ Սեդեկեաւ զՆաբուքոդոնոսորայն: - 326. ո՞վ ոք յաշխարհակալաց ոչ մատնեցաւ ի սուր. և են իշխանք ազգաց, է ուրեք որ զօրանան, և է ուրեք որ տկարանան,,: - 282.

ԶՕՐԱՊԵՏ - Տուեալ լինէր այնուհետև զմասն ինչ զօրուն ի ձեռս զօրապետի ումեմն Ժիրաք կոչեցելոյ – 202.

ԶՕՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ - Այլ իբրև այն ինչ մերձ լինէր ամրոցն ի պաշարումն՝ Ամդայինն Ցիսէ, որ Շեհի որդին, որ զզօրապետութիւնն Հայոց ունէր, ճանաչէր՝ ի հրապոյրս Մանազաւեան պետոյն և Ութմանացն ելեալ՝ երագապէս եկն եհաս ի վերայ Աշոտի ԺԵ հազարաւ հեծելօք վառելովք. – 334.

ԶՕՐԱՎԱՐ - ,,արիք երթայք առ զօրավարն, տեսէք հաւաստի, և ի վերայ հասեալ գիտասցուք, թէ ի՞ւ իւիք կարասցուք հաճել զմիտս նորա ի խաղաղութիւն,,: - 214. ,,Բուխայ գլուխ զօրավարաց ընդհանուր Թագաւորութեան Տաճկաց, Ջափր իշխեցող ծովու և ցամաքի, հաւասար և օրէնսդրին մերոյ Մահումաթի, և հաւատարիմ միջնորդ Աստուծոյ և մարդկան, և թագաւոր ընդհանուր ազգաց հարաւային աթոռակալութեան … Յղեցի զքեզ ելանել ի վերայ երկրիդ Հայոց ամենայն կենդանեաց – 236. Ապա բարեկամացեալ ընդ Աբգարու թագաւորի Հայոց և ընդ մեծ զօրավարին Խուրանայ Արծրունւոյ՝ յղէ նմա պատարագս և առնու յօգնականութիւն զԽուրէն Արծրունի, զայր իմաստուն և քաջամարտիկ, կորովի յաղեղն և ի զէն և յասպազէն. - 78. Ապա ելեալ ի նաւ՝ եկն ի մէջ ծովուն խօսել ընդ զօրավարին Պարսից. –144. առաջապահեստ ճանապարհորդութեանն արարեալ զՄերշապուհ Արծրունի զօրավար Հայոց և զՎահան Ամատունի և եղբայր Մեհուժանայ՝ տարեալ հանգուցանեն ի տեղւոջ հայրենեացն վկայարանի ի Թորդան: - 108. արդ հաճոյ թուիցի քեզ, քաջ զօրավար, զսորայս գործեցեալ քաջութիւն ի վերայ զօրացն Յունաց,,: - 304. Բայց ինքն Պապ նշկահեալ զկայսր Թէոդոս, զոր ի բուռն առեալ Տերինտեայ զօրավարին Յունաց՝ խաղացուցանէ կապանօք առ կայսր – 108. Բայց տուաւ յաղթութիւնն այն մեծ ի ձեռն զօրավարին Ապումուսէի, զի լցցի զոր ասաց Տէր ի բերանոյ Ամովսայ Մարգարէի, ,,խորտակեցից զնիզակս Դամասկոսի,, , որում այժմ Դմիշկն կոչեն, ուր ելին զհետ Բուխայի: - 286. գրել և ծանուցանել բուն զօրավարին ոչ իշխէին – 234. Դարձեալ շինէ զօրավարն Գագիկ ի գլուխս Օձ ձորոյ, որ վասն խստութեանն սաստկաշունչ դառնալիր մահածին հողմոյն շնչելոյ այսպէս անուանեն – 396. ես վաղ անարգեցի զքեզ, և ոչ փոքր ինչ երկիւղ կալայ ի սրտի իմում վասն քո, զի քամահելով ի վերայ քո՝ զզօրավարն քո հանդերձ զօրօքն ի սուր մատնեցի, և զաւար նորա բաշխեցի, /294/ և յերկրորդումն ոչ փոքր նախճիրս համարեցի զօրացն քոց. – 296. Ետ պատասխանի նմա զօրավարն ի խաղաղութիւն, և ասէ – 226. և առաքեալ էր զմայր իւր զբամբիշն Վասպուրականի առ զօրավարն Բուխայ – 226. Եւ արդ մեք, նահապետք ազատաց Վասպուրական իշխանիս՝ Մուշեղ ի ցեղէ Վահևունեաց, Վահրամ յազգէ Տրունեաց, Վահրամ միւս, որ ի թիկնապահ իշխանիս … գրեցաք առ քեզ Բուխայ գլուխ զօրավարաց Տաճկաց և բարձակից մեծ թագաւորին. – 212. և զԽուրանն Արծրունի մեծ զօրավար արկեալ ընդ ուռկանաւ խարդախութեան, հետևել զկնի իւրոյ մոլորութեանն. – 80. և զօրք Պարսից որք էին ի կողմանս Պաղեստինացւոց, և զօրավար նոցա անուանեալ Ռազմայուզան որ է Խոռեամ՝ խօսէր ընդ Երուսաղէմի զխաղաղութիւն. – 142. և ընդ այգն ընդ առաւօտն, մինչ նոքա ննջէին յիւրաքանչիւր վրանաց օթոցի՝ և զօրքն շուրջ փակեցին սուսերօք և վահանօք և նիզակօք և վառեալ մոմեղինօք, և մտեալ ի ներքս ըստ հրամանի զօրավարին իւրեանց – 296. և նոքա հարեալ սատակեցին զնոսա սրով սուսերի յանխնայ, սպանին և զզօրավարն ի պատերազմին – 150. Եւ անդէն իսկ և իսկ փութացաւ, եհաս գուժկան առ թագաւորն, եթէ սպանաւ զօրավարն քո և ապստամբեաց ի պետութենէ քումմէ աշխարհն Հայոց: - 190. և անցեալ պատմեցին զօրավարին: - 224. Եւ առ վտանգի երկիւղի զօրավարին՝ ածին ի մէջ զիրս տեսլեանն, որ երևեցաւ յերկնից

հրեշտակ Աստուծոյ. – 234. Եւ առեալ զմանրեալ և զխորտակեալ ի մասունս զԽաչն՝ բերին առ զօրավարն, լուացեալ զարիւն պղծոյն, որ ի վերայ խաչին շաղախեալ կայր ի գլորմանէ այսահարին: - 378. Եւ արևելեաց զօրավարին եկեալ պատերազմել ընդ իշխանականն առնուլ զամրոցն, - 302. և բնակէ առ զօրավարի ումեմն և մոգի Պերոզ Վրամ/ճիշտը՝Վռամ/ կոչեալ: - 82. և գունդք ճակատելոցն ելին կացին մօտ առ քաջն մեր Աշոտ և ընտիր զօրավարն Հայոց առ մեծն իշխանաց: - 210. և դեսպանս առ զօրավարն արձակէր: - 184. Եւ ելեալ յիւրաքանչիւր տեղեաց մի քան զմի յառաջանալ ի կոչումն Բուխայի, և ժողովեցան ի մի վայրի և եկին կացին առաջի զօրավարին Տաճկաց: - 296. Եւ եղև ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ ել Հազարաւուխտ Պարսից զօրավար ծանր զօրու ի վերայ Հայոց՝ տալ պատերազմ ընդ զօրս Հայոց, աւերել գերել գերփել զաշխարհս – 134. և զատուցանէ զօրավարն վանիցն գեօղս բաւական առ ընկալումն հիւրոցն և ի տեսչութիւն աղքատացն: - 394. Եւ ի մեռանելն իւրում Աղէքսանդրու հաստատագոյն աներկիւղութեամբ զթագաւորութիւնն իւր միապետեալ՝ կացուցանէ չորս զօրավարս չորեքծագեան կողմանց աշխարհի, զՊտղոմէոս Եգիպտոսի և Հնդկաց, զՍելևկոս Ասիացւոց և ամենայն հիւսիսականաց, զԱնդիպատրոս Պարսից և ամենայն արևելից: - 70. և ի մտանելն առաջի զօրավարին՝ ոչինչ փոյթ արարեալ զվնասուցն և զհարուածոց զօրացն, իբրև զապստամբէ ինչ ամբաստանել. – 236. և իբրև զմի անձն, վառեալ ի զէն և ի սուր և ի ճակատամարտ՝ հասեալ յամուրս՝ տապալէր զզօրութիւն նոցա սրով և աղեղամբ, ի փայլիւն սուսերի և նիզակի և ի գիշերամարտ նահատակութեանց, ըստ նմանութեանն քաջ զօրավարին Իսրայէլի Յեսուայ կամ Գէդէովնի կամ թէ նոյն ինքն նահապետին Աբրահամու, ի վերայ հասեալ Քանանացւոց, զյաւէտ յաղթութեան նահատակութիւն նահատակեալ՝ և դառնայ մեծաւ յաղթութեամբ: - 312. Եւ իբրև ընթերցաւ մեծ զօրավարն զծածուկս ազատանոյն՝ ետ պատասխանի, զոր և գրով իսկ աւանդեաց. – 214. Եւ ինքն զօրավարն Գուրգէն եկաց ի ձախու կողման ճակատուն՝ ի թիկունս լինել գնդին հետևակազօր մարտակցացն – 230. Եւ ինքն զօրավարն Մուսէ ճեպէր շտապէր՝ փութալ առ պատերազմն վառել – 328. Եւ ինքն իսկ գլխովին զօրավարն Բուհայ, հեծեալ յերիվարն, պնդեալ զինքն զինու ի պատերազմ ընդդէմ իշխանին, և զկորովին աղեղնաւորացն Ելիմացւոցն և զընտիրս հեծելոց նոցա ընդ ինքեան վառեալ ի ճակատի: - 208. և հաճոյ թուեցաւ յաչս զօրավարին: - 204. և հասեալ առ զօրավարն իւրեանց մեծաւ յաղթութեամբ և բազում աւարաւ: - 282. և հարցեալ ցնա յաղագս մահուանն Յովսէփու ի վրէժխնդրութեանն աղագս երկրորդ նահատակութեան նորա, որ եկաց ընդդէմ զօրավարին, յուշ առնելով նմա զապստամբութենէ և ընդխառնելոյ նորա ի վնասս արքունի – 294. և մեկնեալ յինքեանց զՎահրամ անուն՝ և տան տանել հրովարտակ առ զօրավարն – 210. մերկ կապուտ կողոպուտ առնէր զնոսա, մինչև զարմանալ զօրավարին ընդ սորայս քաջութիւն՝ գրէ առ Միքայէլ թագաւորն Յունաց զեկուցանելով վասն նորա: - 302. Եւ մինչ երթայր և խորհէր՝ խոցեալ նորա երիվարն, և յանկարծակի այն ինչ ոտն երիվարին շաղեալ ընդ փոքր թուփ մի, որպէս ասեն, զուլումբեալ ի վերայ գլխոյն ջարդեալ զողն ու լարն՝ ի բաց ընկէց զհեծեալն զքաջ զօրավարն Ապումկդէմ: - 304. Եւ մինչ նոքա դեռ չև հասեալ էին մերձ առ գունդն Հայոց՝ փութացաւ զօրավարն Գուրգէն յղեաց դեսպանս առ Ապուհեշմ և որ ընդ նմա զօրագլուխքն՝ աղաչել ի խաղաղութիւն – 230. մինչ չև հասեալ առ զօրավարն՝ եհան ընդ առաջ նորա գունդս գունդս վառեալ զինու և ընտրեալ երիվարօք – 288. Եւ մինչդեռ զայս խորհէին՝ եհաս լուրն առ կայսր ի ձեռն Տիրենտեայ զօրավարին. – 110. և յայնչափ սաստիկ և անհուն ամբոխին սուտ վկայութեանն զբոլոր բարկութիւն բռնաւորին զարթուցին ի վերայ առնն, որպիսի ոչ ի միոյ ուրուք վերայ այնքան ժամանակս եհեղ զբարկութիւն իւր զօրավարն Բուխայ: - 290. Եւ յետ սակաւ աւուրց վախճան առեալ կենաց նորա, ձիոյ խրոխտացելոյ զանձն ամբերթեալ ելոյծ ի կենաց զքաջարանցն զմեծն տերանց զքաջ զօրավարն և զզօրագլուխն Հայոց մեծաց: - 364. Եւ յերկարեալ սպարապետին /282/ խօսել ընդ զօրավարին՝ ի բաց մերկեաց զպատրուակ սրտմտութեան ի սրտէ նորա: - 284. և ոչ միոյ ումեք կորնչել,

բայց ի միջէ ումեմնէ, որում /գրքում՝ որուն/ անուն Աշխէթ ճանաչէր, այր պերճ և անուանի ի զօրուն քաջամարտիկ, ունելով ընդ ինքեան գունդ հարուստ /270/ իբրև ծով առելոյ զօրավարաց. – 272. Եւ ոչ ոք այսքան աղէտս տարակուսանս հասոյց ի վերայ մեր և ի վերայ ազգի և զօրաց և զօրավարաց մերոց, որչափ գործեաց Աշոտ իշխան Վասպուրական: - 198. և տայր զօրավարին և իշխանացն ամենեցուն պարգևս մեծամեծս, և բաշխէր զօրացն ամենեցուն դահեկանս ի խոռկս, և ճաշս և ընթրիս ուրախութեան կազմէր ամենայն զօրացն մինչև Է օր: - 144. Եւ քանզի յետ մահուանն մեծին Սահակայ Բագրատունոյ սպարապետի ասպետի և զօրավարի Հայոց, հաւատացեալ էր Թէոդոսի կայսեր զսպարապետութիւնն Հայոց Համազասպ Մամիկոնէի և որդւոյ իւրում Վարդանայ – 122. զի ասաց զօրավարն Աղուանից, եթէ ,,մի՛ կարծիցէ ոք զիս ապստամբ գոլ ի թագաւորէն և վասն այնր հարկանել զզօրսդ Ասորեստանի,,. – 286. թերևս կարասցեն հաճել զմիտս զօրավարին՝ ի բաց կալ ի խորհրդոցն զոր ինչ խորհեալ էր – 210. զոր արհամարհեալ Շաւասպ /114/ արձակերեսան զերիվարն ի սիգաքայլ արշաւանս արարեալ՝ աներկիւղ համարձակութեամբ էանց գնաց ճեմ զճեմի առ զօրավարն Անատողի: - 116. Զոր և մեր ըստ հրամանի քում, Գագիկ զօրավար Հայոց և Վասպուրական իշխան, ջան յանձին տարեալ ընդ համառօտութիւն զրուցատրութեանցն անցեալ – 74. զոր շարագրեալ յայտարարութեամբ յանդիման կացուցաք քեզ, քա՛ջդ բանասիրաց, Գագիկ Վասպուրական և մեծ զօրավար Հայոց – 122. զորս եթող Բուխայ տիրել աշխարհին իւրեանց յաղագս յառաջագոյն մտերմութեան հօրն նոցա առ թագաւորն և առ զօրավարն, զի գնաց ըստ կամաց նոցա յամենայն ուժոյ զօրութեան մտաց իւրոց: - 298. Զսա ածեալ լինէր առաջի զօրավարին Ժիրաքայ – 204. Զսա ըմբռնեալ զօրաց Տաճկաց ածին առ զօրավարն. և բազում վնասս ի գործս արքունի կուտեցին ի վերայ նորա և ստութեամբ առաւել քան թէ ճշմարտութեամբ պարտաւորեցին զնա: - 288. Ընդ որ ոչ հաճոյացեալ Գուրգէնայ երթալ ի Յոյնս. բայց հաւանեցուցեալ զԳրիգորն տալ զբերդն զզօրավարն, և հաճեսցի զմիտս թագաւորին: - 302. Ընդ որում և մեծ իշխանն Արծրունեաց Խուրան և գլխապետ զօրավար զօրու, և միահեծան թագաւորութեան Հայոց մեծաց, որ առաջին ի Քրիստոս հաւատացեալ եղև իշխանս Խուրան և մկրտեալ ի ձեռաց Թադէոսի առաքելոյ. – 78. Ըստ նմին օրինակի և զօրավարն Բուխայ, ի հասանել ամառնային ջերմութեանն իբրև ի խորոց անդնդոց ի վեր մղեալ զինքն, ելեալ յերեսաց արքայի բազում և ծանր զօրու՝ եհաս ի վերայ երկրիս ի կողմն հիւսիսոյ ի մուտս Հայաստան աշխարհիս. – 262. իբրև ի մեծ և յանկասկածելի ամուր ապաւինեալ լինէին ի քաջ զօրավարն Գուրգէն և որք ընդ նմա զօրք Հայոց. – 226. Իսկ անօրէն զօրավարն … գնաց եմուտ ի ջերմագոյն տեղիս ի քաղաքն Դուին ձմերել անդ. – 262. Իսկ զտեղի թագաւորութեանն Հայոց հրամանաւ Յազկերտի ունի Մշկան զօրավար Պարսից: - 120. Իսկ Անատողի զօրավարն Յունաց զՀաւուկ ոմն Կուկոճացի կացոյց /118/ մասինն Յունաց եպիսկոպոսապետ. – 120. Իսկ զօրավարն Բուխայ կայր ի կոր կործանմանն, ի տարակուսանս ըմբռնեալ փղձկէր ի միտս իւր, ցնորակոծ լինէր, հնարէր ելս իրացն գտանել ի վրանայարկն փակեալ, և ոչ առնոյր դուլ և դադար: - 282. իսկ զօրավարն զիւրն կերպամտեալ խորհուրդս ապականագործս աշխարհաւերս – 268. Իսկ զօրավարն խոստացաւ երդմամբ տալ նմա զի՛նչ և խնդրիցէ, մինչև հաւասար իւրոյ տէրութեանն բարձակից և պատուակից կացուսցէ: - 218. Իսկ զօրքն Տաճկաց զումարեալ ի վերայ նոցա. շուրջ փակեալ, ձերբակալ արարեալ /220/ ածին առ զօրավարն - 222. Իսկ թագաւորն գրէ առ զօրավարն թերևս կարասցէ հաւանեցուցանել զԳուրգէն՝ երթալ ի թագաւորական քաղաքն առ կայսր, և մեծաց պարգևաց և պատուի և գահու յառաջագութեամբ ընկալցի պարգև ի թագաւորէն: - 302. Իսկ իբրև գիտացին եթէ սպանաւ զօրավարն, և խորտակեցաւ բազուկ աջոյ ձեռին, եղեալ ի փախուստ դարձան – 306. իբրև եմուտ տիկինն ի բանակն և եկաց առաջի զօրավարին՝ խօսեցաւ ընդ նմա ըստ պատշաճի իրացն յոր պէտս չոգան: - 226. Իսկ իբրև ընթերցաւ զօրավարն Աղուանից զթուղթ թագաւորին՝ փութացաւ էջ ի լեռնէ անտի և եկն եկաց առաջի Բուխայի. – 288. իսկ իբրև նա ըմբռնեցաւ, և գիտաց զօրավարն

եթէ ոչ ոք այնուհետև յիշխանացն Հայոց մնաց, որ ոչ համագունդ ժողովեալ են առ նա՝ մերկացաւ յայնժամ զպատրուակ կեղծաւորութեանն, զոր սերմանել էր սատանայ ի սիրտ առնն: - 296. Իսկ Յունաց առեալ կացուցին ի բաժնին Արշակայ հիւպատս և զօրավարս և կոմսունս, ոչ զոք թագաւորեցուցեալ այնուհետև: - 112. լռութեամբ և պատճառանօք ոչ կարէին հաճել զմիտս զօրավարին – 234. խորհուրդ չար ի մէջ առեալ և զբարեկամութիւն կեղծաւորեալ, որպէս յերէկն և յեռանդն՝ և յանձն առնուն երթալ առ զօրավարն, խնդրել խաղաղութիւն. – 210. մանաւանդ յառաջագոյն պատրաստեալ պատսպարեաց թղթովք և պատարագօք առ թագաւորն և առ զօրավարն գնալ ըստ հրամանաց նոցա, և ոչ ինչ արտաքոյ կամաց նոցա խորհել կամ գործել ինչ: - 270. միայն զի պատահեսցեն միմեանց սիրով խաղաղութեան, և պարգեւօք /գրքում՝պարգևօք/ պատուեալ ի նոցանէ ըստ հրամանի զօրավարին – 226. մինչև եկեսցէ նմա պատասխանի ի բուն զօրավարէն, և ոչ լուան աղաչելութեան նորա. – 230. Յայնժամ դիմեցին ի վերայ նորա և ի բաց առին զգլուխ նորա և տարան ետուն առ զօրավարն իւրեանց Աբրահիմ. – 304. Յայնժամ իբրև գիտաց զօրավարն Հայոց և ոչ միով իւիք կարաց հաճել զմիտս նոցա, այլ միաբան ետուն հրաման ելանել ի պատերազմ – 230. Յայնժամ իբրև ետես անօրէն զօրավարն Մուսէ, թէ ոչ ելին ի գլուխ խորհուրդ չարին յօժարութեանն … փութացաւ արձակել գուժական յարքունիս, ծանուցանելով արքայի զոր ինչ գործեաց Աշոտ իշխանն Վասպուրական: - 176. Յայնժամ համարձակեալ եմուտ յատեան բռնաւորին և եկաց առաջի զօրավարին աներկիւղ համարձակութեամբ առանց պատկառանաց, և ասէ – 218. Յայնժամ հրամայեաց զօրավարն քարշել զմարմինս սրբոցն արտաքոյ քաղաքին, լինել կերակուր շանց և թռչնոց երկնից. – 268. Յայնժամ հրաման ետ զօրավարն Բուխայ զօրաց իւրոց՝ ելանել ընդ առաջ նոցա ի պատերազմ. – 274. Յայնժամ մեկնեալ ի նմանէ զօրավարն, լցեալ խորհրդովք չարին հնարագիտութեամբ՝ եկն եմուտ ընդ կողմն Ատրպատական յԱղբագ գաւառ յերկիրն Վասպուրական – 184. Յետ մահուանն Աղէքսանդրի զօրավարաց կալեալ զՄակեդոնացւոց /70/ տէրութիւնն – 72. յղեաց առ զօրավարն Ժիրաք, ասէ, ,,փութա՛ ի հանդիպումն իմ,,. – 272. յորում տեղւոջ քաղաքն Տարունոյ շինեալ էր, ուր բնակեալ բայանայր զօրավարն Տաճկաց, զօրհասական արջոյն բերելով նմանութիւն, որ յաւուրս ձմերայնոյ արմատովք պարենաւորեալ՝ ի մէջ կենաց և մահու անցեալ որջանան ի բոյնս իւրեանց: - 188. Նմանապէս, կամ թէ ևս հրաշափառագոյն զյաղթութեան մարտսն յօրինեալ յարդարեաց զպարտութիւն ի վերայ ազգին Իսմայէլի մեծ զօրավարն Գուրգէն, և իսպառ կանգնեաց զնշանակ յաղթութեան ամենևին ամենայն ուրեք ընդ ամենայն տեղիս. – 312. Շինեաց և եկեղեցի մի յԱմրական քարանձաւի, ի կատար քարանձաւին, յանուն քաջամարտիկ զօրավարին սրբոյն Գէորգեայ - 390. որ էին ընդ նմա եկեալ ի գործ պատերազմաց ըստ հրամանի թագաւորին և մեծ զօրավարին – 224. որ ըմբռնեցաւ ի յայլ զօրավարէ ի Խլաթ քաղաք – 248. որ ծանօթ էր զօրավարին – 226. Սոյնպէս և այրն այն Յովսէփ զօրավարն Տաճկաց մնայր անցանել ձմերանն, զի ելցէ ի վերայ աշխարհիս Հայոց սրով և գերութեամբ և մեծամեծ հարուածովք և զմեծամեծս աշխարհիս խաղացուցանէ ի գերութիւն – 188. քանզի յոյժ սիրեցեալ եղև ի զօրավարէն, և առաւել քան զամենայն մեծամեծսն ընդունէր պարգևս և պատիւս – 216. իբրև գիտաց զօրավարն, եթէ յաջողեցաւ նմա ամենայն ինչ ըստ կամաց իւրոց և ըստ հրամանի ամբարիշտ թագաւորին, ի գլուխ ելին խորհուրդ չարութեան նոցա - 238.

ՁՕՐԱՎԱՐԵԼ - որպէս թէ ոչ կամի զթագաւորելն Պարսից և հարկել Հայոց և զօրավարել, այլ զթագաւորելն Յունաց ցանկայ գտանել. – 118.

ՁՕՐԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ - Եւ այն ինչ ընդ մտանելն՝ երագապէս հասեալ ի վերայ ամրոցացն Ջղմար և Սրինգ կոչեցեալ՝ յինքն գրաւէ զամրոցսն. և կալեալ զՎասակ՝ յինքն գրաւեաց զզօրավարութիւնն բոլոր Վասպուրական տէրութեանս: - 306. և զԳագիկ ձգեալ ի պատիւ զօրավարութեան Հայոց մեծաց, ըստ օրինի թագաւորացն Յունաց՝ տալ առաջի նորա նշանակս խաչադրօշս: - 370. Իսկ ի տիրական զօրավարութեանն Գագկայ սկզբնաւորեալ ձեռակերտ իւր՝ շինեաց զհողաբլուր բարձրաւանդակն ի Մահռաշտ գեօղ յափն գետոյն

յելս կոյս, որ հայի յՈստանն Ռշտունեաց – 394. Յանձն առի պատմել ստուգապէս զսքանչելագործ յայտնութեանն հրաշիցն, որ ցուցաւ ի զօրավարութեանն Գագկայ. – 378. որ ի ժամանակին կալեալ էր զմարզպանութիւն և զզօրավարութիւն Հայոց ի խնդրոյ սրբոյն Սահակայ յերկուց թագաւորացն Յունաց և Պարսից – 116. ՎԱՍՆ ՍՔԱՆՉԵԼԵԱՅՆ ՈՐ ՅՈՒՅԱՒ ՅՈՍՏԱՆՆ ՌՇՏՈՒՆԵԱՅ ՅԱՄՍ ԶՕՐԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆՆ ԳԱԳԿԱՅ: - 378.

ԶՕՐԱՎԻԳՆ - Եւ այլք զցաւղածին օրհնութիւն հնոցին երգէին, ի վերուստ կոչել զօրավիգն զհրեշտակ Աստուծոյ – 232. ՎԱՍՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ԲԱԳԱՐԱՏԱՅ ԻՇԽԱՆԻՆ ՀԱՅՈՑ ԵՒ ՄՈՒՍԷԻ ԵՒ ՅԱՂԹՈՒԹԵԱՆՆ Ի ՁԵՌՆ ԱՇՈՏՈՅ ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆ ԻՇԽԱՆԻՆ, ԶԻ ԵԿՆ ԶՕՐԱՎԻԳՆ ԲԱԳԱՐԱՏԱՅ: -172.

ԶՕՐԱՅԵԱԼ - „ընդէ՞ր լքանես զձեռն քո և ընդ արուեստիւն դոցա խառնես վատութիւն և առնես զօրացեալ ի վերայ քո ամենայն աշխարհաց – 282. Այլ ներքին և արտաքին յարձակմունքն ոչ կարէին ի ներքս դիմել մարտնչել ընդ անյաղթ զօրութեան զօրացելոյն ի Քրիստոսէ: - 308. Արդ ելէք ի վերայ աշխարհիդ զօրացեալ զօրութեամբ, և ձեր լիցի երկիրդ ի ժառանգութիւն„: - 362. Եւ Դերանիկն զօրացեալ զօրութեամբ Քրստոսի, և հոյակապ և անուանի եղեալ ընդ բոլոր աշխարհ Հայաստանեայց՝ և խաղաղանայր երկիրս ի շփոթմանցն ի վերայ եկելոցն: - 318. և պարսկական բռնութիւնն զօրացեալ աճէր – 124.

ԶՕՐԱՅՈՒՅԱՆԵԼ - Եւ այնպէս զօրացոյց Տէր զողորմութիւն իւր ի վերայ Հայրակղի յաւուր յայնմիկ՝ տալ ի ձեռս նորա ամենեսեան. – 150. և բազմութիւն քրիստոնէիցն … գոհացեալ միաբան ետուն փառս Աստուծոյ, որ զօրացոյց զսուրբսն և արար յամօթ զսատանայ հանդերձ գործակցովքն իւրեանց: - 268. Եւ մինչդեռ կային կենդանի և գոհանային զՔրիստոսէ զանյաղթ զօրութենէն զոր զօրացոյց զսուրբսն մեծ ասպարիսի ի հոգևորական պատերազմին՝ ևս առաւել բարկացեալ թագաւորն՝ իբրև զինոց վառեալ բորբոքէր. – 292. որ զօրացոյց զսուրբ վկայն և արար յամօթ զսատանայի: - 254. Քանզի ի գնալ նորա զօրացուցանել զքեռին իւր զթագաւորն Հայոց, իսկոյն յելանելն նորա ի տանէ իւրմէ ի Վան քաղաքէ՝ տիրէ ի վերայ նորա ցաւք հիւանդագինք կարապետք մահու, անմերձենալիք ճարտարաց բժշկական ձեռնարկութեանն: - 384.

ԶՕՐԱՅՈՒՅԵԱԼ - և սրբոյն Վարդանայ մտրակեալ զերիվարն ի փախուստ զախոյեանսն Պարսից դարձուցեալ և զկողմն իւրոյ ձեռին գնդին զօրացուցեալ – 128.

ԶՕՐԱՒՈՐ - Այսր աղագաւ արտաքս վազեցի զմեծս զայս բանգտութեան ընթանալ ասպարէզ, զօրաւորաց մտահարուստ արանց կարօտացեալ բաւականանալ իմով անհեդեդ պատմողական հանդիսիւ – 352. այր գազանաբարոյ, վայրենամիտ, առատաձեռն առ արբումն մարդկան, այր զօրաւոր զօրութեամբ ի գործս պատերազմաց, ահարկու ազանց, կարողութիւն և ուժեղութիւն Աւշնի ի սորա ձեռս բաւականացեալ: - 374. Բայց քանզի ոչ բաւէ աղքատիմաստ իմոց /384/ խոհարանաց շարժումն պատկանաբար առ ողբոցն վարել բանակարգութիւն՝ թողի այժմ այլում զօրաւորի կամ այլում ժամանակի: - 386. Եւ բնակեն առանձին ըստ տունս ազգաց, և այնչափ ի բացեայ են ի միմեանց՝ մինչ թէ ոք յարանց զօրաւորաց ի բարձրաբերձ տեղեաց ուժգին խանչիցէ՝ հազիւ թէ ուրեք կարիցէ առնուլ զբոմբիւն ձայնին, իբրև ի վիմաց ինչ արձագանգ/ք/գրքում՝ արձագան/ լինելոյ կարծիս բերելով – 190. և ժողովեալ ազգք ազգք յընտրելոց զօրաւորաց արանց քաջամարտկաց, զզօրս Կապուղկացւոց, զՎրաց և զԱղուանից և զԱյրարատեան գազանամարտիկ զանճոռնի զօրսն և զբոլոր բովանդակեալ գունդս զօրացն և զորդիսն Սենեքերիմայ, ամենայարդար պատրաստութեամբ անհուն բազմութեամբ, աճապարել երագել անյապաղ լինել նախ քան զԱշղահակայ դիմեցումն – 62. Եւ ինքն զԳրիգոր եղբօրորդի իւր հանդերձ ընտրելովք ոմաբք զօրաւորօք վառեալ ի զէն և յասպազէն արք Մ, զոր զգացուցին Աշոտի. – 330. և ինքն ժողովեալ զզօրս իւր ԺՌ արանց զօրաւորաց՝ եկն եմուտ յամուրսն Վայոց ձորոյ: - 382. և չորեքվտակեան անյաղթ և զօրաւոր գետովք ելանէ յաներևելոյն յերևելի աշխարհս: - 20. Զկնի այսորիկ մեկնեաց Բուխայ յինքենէ արս զօրաւորս յամենայն ազգաց և յամենայն մեծամեծաց և ամենայն աշխարհակալաց, և ի Պարսից և յԵլիմացւոց և ի Բաբելացւոց և յԱրաբացւոց … արս աւելի քան ԺԵ հազարաց

և եհան զնոսա զհետ Գուրգինայ – 224. Իսկ սրբոյն Ներսէսի իրազէկ եղեալ չարին չարաբարոյ չարախորհրդութեանն՝ անէծս մեծամեծս և ազդոյս և զօրաւորս դնէ ի վերայ Մարդպետին – 100. որ մեծաւ ախորժանօք յանգուցանէ առ ինքն զնոսա իբրև արս պատուաւորս և քաջամարտիկս զօրաւոր զօրութեամբ, և մանաւանդ զի բազում անգամ զանուն յաղթութեան ստացեալ ունէին: - 366. որք ոչ վրիպէին ի մազոյ, որպէս և յայնժամ յԻսրայէլի էին արք զօրաւորք, գունդք տանն Եփրեմի և Բենիամինի: - 200. զի առ զօրաւորսն զօրաւոր դատաստան առաքէ Աստուած, իսկ խառնաղանջն ներելի ողորմութեան է: - 182. Նոյնժամայն զօր գումարեալ, գունդ կազմեալ յընտիր ընտիր հեծելոց արանց զօրաւորաց, զօրօք և զօրագլխօք, և տայ ի ձեռս Յովսեփու ումեմն որդւոյ Ապուսէթի – 184. զի առ զօրաւորսն զօրաւոր դատաստան առաքէ Աստուած, իսկ խառնաղանջն ներելի ողորմութեան է: - 182.

ԶՕՐԵԼ - ,,ի սկզբան թագաւորութեան նախնեաց մերոց, յորժամ ետ Աստուած զաթոռ բազում թագաւորաց ի ձեռս նոցա, և մինչ առ մեզ հասեալ՝ ոչ ոք զօրեաց կալ ընդդէմ մեր, ոչ ի հեռաւոր աշխարհաց և ոչ ի մերձաւորաց: - 198. Այլ թէպէտ զայս ախորժելով լսէր Պտղոմէոս առ լաւութեան քաջութեան առնն՝ սակայն յայտնել ոչ զօրէր Աղէքսանդրի – 70. անտի և անդ ոչ ոք զօրէր Զրուանայ թագաւորել. բայց միայն կին մի անուանի Դիոնիսեայ, հարստայեղց վավաշոտ հրամանի բարուք. – 16. Բայց քանզի ամենայնիւ ամենայն ուրեք ոչ ոք զօրեաց կալ ընդդէմ նորա յամենայն գործս զոր և կամք իւր ախորժէին՝ սկսաւ ձեռնամուխ լինել կարգաւ ընդ բոլոր աշխարհս արևելեայս – 274. Բայց քանզի յերկնուստ էր հասեալ վտանգն, և աստուածառաք էր բարկութիւնն՝ և ոչ ոք զօրեաց և եկաց ընդդէմ նորա ելանել ի պատերազմ, այլ որ եհարն՝ նոյն և բժշկեաց: - 374. և զի չզօրեաց կալ ընդդէմ նորա, ահ արկանէր, սպառնայր չար ևս կտտանօք լլկել զնոսա, ոտնատորփ լինելով փոնգայր իբրև զձի խստերախ: - 270. Եւ նորա առ ահն պակուցեալ, ասէ. հայր իմ, խնայեա յիս. և այլ ոչ զօրեաց բարբառել ինչ: - 320. զի ոչ ոք զօրեաց կալ ընդդէմ նորա: - 262.

ԶՕՐԵՂԱԳՈՅՆ - Ընդ ժամանակս Պերոզի արքայից արքայի, ումն յաղանդոյն Նեստորի Բարծումայ անուն, որ ունէր զանուն եպիսկոպոսութեան, զօրեղագոյնս զնեստորական հերձուածոյն բուռն հարեալ, և քսութեամբ զնախարարացն Հայոց առ Պերոզ վարելով՝ բազում օճիրս արիւնհեղութեան գործեաց: - 130.

ԶՕՐԷՆ - և զոռթ/ճիշտը՝դռոթ/ տուեալ յանձնիւր որջարանաց զօրէն մեղուացն ի մեղուանոցացն արտաքս դիմեալ ի ժամանակս խաղացման ծննդոցն, առաջնորդութեամբ իւրեանց որդնածին առաջնորդին – 398.

ԶՕՐՀԱՆԱՊԱՋ - և միաբան զաղաղակ բարձեալ ասէին, ,,Աստուած, յօգնել մեզ նայեաց, և Տէր, յընկերել մեզ փութայ,, և որ ի կարգին, ,,զի վասն քո մեռանիմք զօրհանապազ, համարեցաք որպէս զոչխար ի սպանումն,,: - 266. Եւ սաղմոսէին միաբան՝ ,,վասն քո մեռանիմք զօրհանապազ. համարեցաք որպէս զոչխար ի սպանումն,,: - 250.

ԶՕՐՈՒԹԻՒՆ - զի տեսանեմ զքեզ այր պոռոտաբան, /138/ զի յանձն քո խրախուսես և ոչ յԱստուած, ի բազմութիւն զօրաց և ի փղաց զօրութիւն. – 140. ,,զի աներևոյթքն աստուածայինք յարարածոց աստի, ասէ, իմացեալ տեսանին, այսինքն մշտնջենաւորութիւն և զօրութիւն և աստուածութիւն նորա – 54. ,,յորժամ զայս նիշ համբոյր մատուցեալ համբուրեցից զնա՝ դուք զազդոյ վերս ի զօրութիւն նիզակի հարջիք զնա,,: - 352. Այլ ներքին և արտաքին յարձակմունքն ոչ կարէին ի ներքս դիմել մարտնչել ընդ անյաղթ զօրութեան զօրացելոյն ի Քրիստոսէ: - 308. այր գազանաբարոյ, վայրենամիտ, առատաձեռն առ արբումն մարդկան, այր զօրաւոր զօրութեամբ ի գործս պատերազմաց, ահարկու ազանց, կարողութիւն և ուժեղութիւն Աւշնի ի սորա ձեռս բաւականացեալ: - 374. Ապա ուրեմն յայտ է ըստ կարգի ասացելոցս, եթէ որ շարժէ զերկնային մարմինն՝ մի է և անբաւ զօրութիւն ունի և անմարմին է և անեղ է անապական, և ինքն ոչ յումեքէ, և այլք ամենեքեանք նովաւ. – 54. Արդ ելէք ի վերայ աշխարհիդ զօրացեալ զօրութեամբ, և ձեր լիցի երկիրդ ի ժառանգութիւն,,: - 362. բայց

պարտեալ եղև գունդքն Տաճկաց ի քաջէն Գուրգինայ և բեկաւ զօրութիւն նոցա: - 308. գրէ թուղթ հաւատոց առ Ղևոն կայսր Յունաց, և ընկալեալ ի նմանէ պատասխանիս՝ բազում ինչ ի Կուրանէ անտի իւրեանց արտաքս ընկէց զյոյժ առասպելագոյնն, քանզի ստուգապէս ծանեաւ զզօրութիւնն. – 166. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … դու խաղալիկ՝ և մեք մանկունք, ի ձեռն առեալ զզօրութիւն քո՝ խաղալով խաղամք ընդ քեզ և ամենայն հպարտութիւն ամբարհաւաճութեան քո. – 280. Եւ դարձան ուժեղ զօրութեամբ և մեծաւ յաղթութեամբ: - 66. Եւ հանեալ զԱշոտ և զԳուրգէն ի կապանաց՝ տիրեցին զօրութեամբ մեծաւ իւրեանց բնիկ իշխանութեանն, և կէին յանհոգս յանկասկածս այնուհետև: - 370. և յերկիւղ կասկածանաց եղեալ, թէ իցէ ընդելուզեալ Տաճկաց՝ գտեալ զպահեստ գանձին ծախիցեն զզօրութիւն նորա: - 180. Եւ նա գնաց ընդդէմ նոցա սաստիկ զօրութեամբ. – 150. և առ Տիմոթէոս գրէ, հաւատարիմ գոլ զզօրութիւն հաւատոցն, ասէ, ,,թէ ուրանամք՝ և նա ուրանայ զմեզ. թէ չհաւատամք՝ նա հաւատարիմ մնայ,,: - 258. Եւ արդ յայտնի լիցի, զի որչափ բաւէ զօրութիւն իմ և իցեմ կենդանի՝ կացից ընդդէմ զօրութեամբ և ուժով տեառն Աստուծոյ, և ոչ տեսից զքեզ սիրով խաղաղութեան. – 278. Եւ արդ յայտնի լիցի, զի որչափ բաւէ զօրութիւն իմ և իցեմ կենդանի՝ կացից ընդդէմ զօրութեամբ և ուժով տեառն Աստուծոյ, և ոչ տեսից զքեզ սիրով խաղաղութեան. – 278. և արք զօրութեան էք դուք – 244. Եւ Դերանիկն զօրացեալ զօրութեամբ Քրստոսի, և հոյակապ և անուանի եղեալ ընդ բոլոր աշխարհ Հայաստանեայց՝ և խաղաղանայր երկիրս ի շփոթմանցն ի վերայ եկելոցն: - 318. Եւ եբարձ զամենայն արս զօրութեան յերկրէս Հայոց – 298. և եբարձ զամենայն արս զօրութեանց, և ոչ ոք էր այնուհետև որ կարէր կալ ի կայի իւրում ունել զդէմ նորա – 238. Եւ ելեալ գնաց եմուտ յամուրն Կանգուար, և կատարեալ զոր ինչ ախորժեացն՝ տիրեաց Անձաւացեաց մեծաւ զօրութեամբ: - 324. և եղեն իբրև զմի այր կամ թէ իբրև զվէմ մի բլրաձև, արձանացան կարծրացան պնդութեամբ՝ անմատոյց լինել ի նոսա զօրութիւն երկաթի. – 230. Եւ երթայր զհետ և սատակէր զնոսա անչափ զօրութեամբ. և բազումք այն էին, որ մեռանն ի սրոյն Գուրգէնի քան որ մնացինն. և զօրքն զհետ մտեալ մնացելոցն հանին յերկրէն իւրեանց: - 308. Եւ զարմանք կալան զամենայն բազմութիւնն ի վերայ պնդութեան սրտին և զօրութեան ուժոյն և քաջութեան նահատակութեանն, զոր գործեաց երանելին Գէորգ. – 268. և զզօրութիւն աղօթիցն իբրև զնետ ձգեալ ի լայնալիճ աղեղանէ ի նպատակն, հարեալ զկառափն սատանայի դիաթաւալ կացուցեալ յերկիր կործանէր: - 252. Եւ զոր օրինակ զնա վիշապ առակեցաք յաղագս սաստիկ ուժոյ զօրութեան ձեռին նորա – 262. և զփքինս կապարճիցն սպնգով ծածկեալ՝ զսատակչական զօրութիւնն թռուցանէր ընդդէմ սրբոյն –204. և ընդարմացեալ արմատքն և բոյսքն զգենուլ սկսան զզօրութիւն – 268. և թագաւորեալ ի Բաբելոնի սաստիկ զօրութեամբ – 40. և թէ ի պատերազմին յայնմիկ հասանիցէ զմահուն ընդունել զվճիռ՝ իսկ ըստ յաղթութեանն զխոստովանողականն ժառանգել անուն, զօրանալ զօրութեամբ ի զօրութիւն խաչին Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ: - 400. և թէ ի պատերազմին յայնմիկ հասանիցէ զմահուն ընդունել զվճիռ՝ իսկ ըստ յաղթութեանն զխոստովանողականն ժառանգել անուն, զօրանալ զօրութեամբ ի զօրութիւն խաչին Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ: - 400. և ի դիմաց ձերոց երևի, զի զօրութիւն բազում գոյ ի ձեզ, զի այդչափ վնասս գործեալ է ձեր առ իս - 244. և իբրև զմի անձն, վառեալ ի զէն և ի սուր և ի ճակատամարտ՝ հասեալ յամուրս՝ տապալէր զզօրութիւն նոցա սրով և աղեղամբ, ի փայլիւն սուսերի և նիզակի և ի գիշերամարտ նահատակութեանց, ըստ նմանութեանն քաջ զօրավարին Իսրայէլի Յեսուայ կամ Գէդէովնի կամ թէ նոյն ինքն նահապետին Աբրահամու, ի վերայ հասեալ Քանանացւոց, զյաւէտ յաղթութեան նահատակութիւն նահատակեալ՝ և դառնայ մեծաւ յաղթութեամբ: - 312. և հասեալ ի վերայ ծառոց ի բարձրաբերձ գագաթունսն տերևաթափ առնիցէ /260/ և ընդարմացուցանէ զզօրութիւն արմատոյն – 262. և հիւսիսային օդն շնչեալ սաստկացուցանէ զզօրութիւն ցրտոյն – 260. Եւ մինչդեռ կային կենդանի և զոհանային զՔրիստոսէ զանյաղթ զօրութենէն զոր զօրացոյց զսուրբսն մեծ ասպարիսի ի հոգևորական

պատերազմին՝ ևս առաւել բարկացեալ թագաւորն՝ իբրև զինոց վառեալ բորբոքէր. – 292. և յայտնի ոչ վայելչանայր կատարել զոր կամէրն, մի՝ վասն յաղթող մեծանուն գործոյն, նախատ անձին համարելով, երկրորդ՝ վասն վաշտիցն զօրութեան: - 326. Եւ յորժամ դարձեալ պակասիցէ զօրութիւն ջերմ օդոյ հարաւային հողմոյն/260/… յայնժամ վիշապն նեղի, շտապի, տագնապի բռնութեամբ ուժոյ զօրութեանն – 262. Եւ յորժամ դարձեալ պակասիցէ զօրութիւն ջերմ օդոյ հարաւային հողմոյն/260/… յայնժամ վիշապն նեղի, շտապի, տագնապի բռնութեամբ ուժոյ զօրութեանն – 262. և Նեբրովթայ յանդուգն զօրութեամբ հետամտեալ հրոսակաւ մեռանի ի Հայկայ, հարեալ նետիւ – 42. և ողբայր ի վերայ աշխարհիս Հայոց, ընդ նուազել զօրութեան թագաւորութեանս Հայոց և ընդ բռնազբօսութիւնն Պարսից: - 112. Եւ վասն զի մշտաշարժ է երկինն՝ յայտ է եթէ որ շարժէն զնա՝ անբաւ զօրութիւն ունի. – 54. Եւ տայր նմա զօր կայսերական յօգնականութիւն, և զՅովհան պատրիկ ի Հայոց կողմանէ, և զՆերսէս ստրատեղատ յԱսիւրոց, և զՄուշեղ այր քաջամարտիկ և հզօր զօրութեամբ, և զամենայն զօրս Յունաց և Հայոց, Վրաց և Աղուանից – 138. զի եղեալն՝ ի նիւթոյ և ի տեսակէ է, որ ի նիւթոյ է՝ ոչ է անմարմին, և ոչ անբաւ զօրութիւն ունի: - 54. զի թէ բովանդակ զօրութիւն ունէր՝ ոչ հանդուրժէր անդադար շարժել զերկնային մարմինն. - 54. Զի թէպէտ և Գուրգէն մեծաւ զօրութեամբ ունէր զդէմ յարձակելոցն ի վերայ, որոց զիշխանականն ճեպէին հասանել գահ, կամ որ արտաքին տաճկական պատերազմունքն բռնաբար ի ներքս դիմէին՝ սակայն ոչ յապահովանայր դեռ երկիրն: - 316. զի մի սպառ սպուռ տապալիցի զօրութիւն շինուածոյ աշխարհի, ի բաց ընկենլով զծառայական պաշտօնատրութիւն կողմնակալաց, և քաղաքային անհաւատարիմ կամարարողաց, և հարկաց բեկման և զօրաց – 186. զի ուր և իցէ՝ ածցեն զնա առ նա, թէ՛ պատիր խաբէութեամբ և խորամանկ կեղծաւորութեամբ և խարդախութեամբ, կամ պատերազմաւ և մեծամեծ զօրութեամբ, ամենայն պատրաստութեամբ, արքունի կարողութեամբ, որպէս զիարդ և կարասցեն՝ առ նա հասուցանեն: - 224. զոր ի զօրութիւն թիկանց ուժոյ բազկաց ճնշեալ և մածուցեալ ընդ միմեանս՝ զնրբութիւն մազոյն թաղ կոչեցին – 208. զորս եթող Բուխայ տիրել աշխարհին իւրեանց յաղագս յառաջագոյն մտերմութեան հօրն նոցա առ թագաւորն և առ զօրավարն, զի գնաց ըստ կամաց նոցա յամենայն ուժոյ զօրութեան մտաց իւրոց: - 298. ընդ որս էր և քաջն մեր Աշոտ ախոյեանայարձակ զօրութեամբ և ելեալ զհետ արքունի զօրուն. – 328. ի յաղթանդամութիւն ապաստանեալք, և ապարասանք հպարտացեալք ի զօրութիւն բազկի. – 28. իբրև շունք համրացեալք, որ ոչ կարեն հաջել, որպէս ասէ Եսայի մարգարէ, ընդդէմ Տեառն փոխելով զկատաղութիւն մահածին թիւնիցն սատակչական զօրութիւնն – 210. Իսկ Ապումուսէ վառեալ և զինեալ զինքն ամենայն զօրութեամբ իւրով՝ խաղաց էջ ի վերայ նոցա և եհար ի հարուածս մեծամեծս – 280. Իսկ աջ թևն Տաճկաց շարժեցին զզօրութիւնն Հայոց – 308. Իսկ Գուրգէն օր ըստ օրէ աճէր զօրութեամբ ի բազում քան թէ ի սակաւ տեղիս, զոր ի Տարօն և զոր յԱնձաւացիս և զոր յԱրզն և զոր առ այլ ամենայն ուրեք – 324. Իսկ ի շնչել հարաւային օդոյն, եռացուցանելով երկրի ի վեր զջերմային զօրութիւնն, զուարթացուցանելով անդնդական բերմամբն զընդարմացեալ արմատս և զբոյսս ի հիւսիսային սառնամանեաց օդոյն շնչելոյ - 188. Իսկ իբրև սկսաւ սպրդել մտանել ի ներքս երկպառակութիւնն ի մէջ միաբանութեանն, հեռացաւ մեկնեցաւ զնաց շնորհ աստուածատուր զօրութեանն. – 194. Իսկ վասն ձեանն անկայուն զօրութեանն որ այն ինչ յամպոյն ի վայր զեղեալ լինին՝ հնարաւորեալ իւրեանց փայտս իբրև զանուրս չուանօք պարունակեալ շուրջ զոտամբք, դիւրաւ ընթանան ի վերայ ձեանն իբրև ընդ ցամաք երկիր: - 192. ծանուցանէր զզօրութիւն իւրաքանչիւր աշխարհաց և զամուրս նոցա և զզօրութիւն պատերազմաց նոցա ըստ ազգս ազգս: - 270. ծանուցանէր զզօրութիւն իւրաքանչիւր աշխարհաց և զամուրս նոցա և զզօրութիւն պատերազմաց նոցա ըստ ազգս ազգս: - 270. կարծէր իւրով զօրութեամբ զօրանալ ի վերայ կործանմանն Հայոց, ի մոռացօնս եղեալ հատուցումն մեղաց մերոց ի ձեռանէ Տեառն, որպէս Իսրայէլին ի հնումն առ Սեդեկեաւ զՆաբուքոդոնոսորայն: - 326. հասեալ ի վերայ ծառոց մրգաբերաց, կամ ի

դիւրաձախելի բոյսս խոտոյ, այնպէս վատնեցին ծախեցին զզօրութիւն մարդկային ազգի ստացուածովք իւրեանց,,: - 240 յորում որջացեալ բունեալ էր սատանայ զօրութեամբ իւրով: - 200. շինեալ նորոգեաց և զեկեղեցին որ ի նմա յանուանակոչութիւն սուրբ Աստուածածնին Մարիամայ և զարդարեաց զնա մեծագանձ սպասուք և եդ ի նմա զԽաչն, զոր յիշեցաք վերագոյնն, յորոյ ձեռն ծանուցաւ զօրութիւնն հրաշագործ: - 390. որ մեծաւ ախորժանօք յանգուցանէ առ ինքն զնոսա իբրև արս պատուաւորս և քաջամարտիկս զօրաւոր զօրութեամբ, և մանաւանդ զի բազում անգամ զանուն յաղթութեան ստացեալ ունէին: - 366. որ յետ ՋԸ ամի Սենեքերիմ յառաջանայ ի գահ հայրենի իւրոյ թագաւորութեանն մեծաւ զօրութեամբ - 16. որոց յիշատակ նոցա եղիցի բազմաց նպաստ յարութիւն քաջութեան և ի զօրութիւն անարեանցն և ի յորդորումն քաջ նահատակացն: - 202. Որում ոչ անհնազանդ գտեալ՝ իմաստնախորհ զօրութեամբ ելանէ յամրոցացն: - 316. Որպէս և այրս այս արար, անքակ և անմեկնելի զգեցաւ պատեանս յինքեան զզօրութիւն բանսարկուին: -248. որք և ի մերձենալն անգամ տանջեալ լինէին յաներևոյթ զօրութենէն – 50. ուստի յայտ է թէ և անմարմին է, զի մարմինն՝ բովանդակեալ զօրութիւն ունի, և ոչ կարէ հանապազ շարժել զերկին կարգաւորաբար. – 54 Վահրամ ոմն Մեհրեւանդակ … այր հզօր զօրութեամբ՝ քաջութեամբ իւրով եհար զզօրս Թետալացւոց – 136. Քանզի թէ Աստուած կամեսցի՝ տանելոց է սաստկութիւն հողմոյ զզօրութիւն քո իբրև զփոշի ,,: - 140.

Է

Է/թիվ՝յոթ/ - Այս շարժումն սաստկագոյն քան որ եղև յամս Զաքարիայի Հայոց կաթողիկոսի, յետ Է ամի գերութեանն Հայոց: - 358. Արդ նոցա այնքան, իսկ մեզ ի մասնէ զբոլորն համառօտեալ ի թիւս միակաց լրման, և զբովանդակութեան ամաց ըստ տասանց եօթներորդացն որ թուոցն է լիագոյն Է - 314. Եւ զԳագիկ որ և Ապումրուան՝ զնա ոստիկան կարգեաց ի վերայ աշխարհին, տեղապահութեամբ տիրել, զի կարի մատաղօրեայք էին որդիք Դերանկին. Աշոտ էր Թ ամաց, յորժամ մեռաւ Դերանիկն, Գագիկ էր Է ամաց, Գուրգէն Ե ամաց: - 354. զոր և Պօղոս հոգացաւ բացայայտել զ-Է աշտիճանեան մասունս ի Հոգւոյն սրբոյ աւանդեալ եկեղեցւոյ սրբոյ: - 398. Զորս առեալ քրիստոնէից զպատուական մարմինս նոցա՝ ծածկեցին փառաւորապէս թաղմամբ, ամ ըստ ամէ տօնիւք զօր կատարմանն յիշատակել, որք են արք թուով Է: - 268. Համօրէն տիեզերակալեաց ամս Է: - 70. գնաց Արշակ փախստական յԵկեղէց գաւառ և անդ վախճանի իւրով մահու, թագաւորեալ ամս Է: - 112. և տայր զօրավարին և իշխանացն ամենեցուն պարգևս մեծամեծս, և բաշխէր զօրացն ամենեցուն դահեկանս ի խոռկս, և ճաշս և ընթրիսս ուրախութեան կազմէր ամենայն զօրացն մինչև Է օր: - 144. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին …ի տոհմէն Գնունեաց Գրիգոր որդի Հազրի Զ այլ ևս հարազատօք և զօրօք իւրեանց. ի տոհմէն Ընտրունեաց Արտաւազդ Է հարազատօք և զօրօք իւրեանց. – 174. որ կացեալ իշխան ի վերայ Տարունոյ ամս Է՝ յաւելաւ առ հարս իւր, թողեալ զաւակ իւր Աշոտ անուն: - 342. որպէս սահմանեաց Աստուած ի վերայ ժողովրդեանն Իսրայէլի գերելոցն ի Բաբելոն, որպէս գրեալ է ի մարգարէութեանն Երեմիայի, ,,զ-ՀԷ-երորդն ասէ գիտասցես, և խելամուտ լիցիս յելից բանին տալ պատասխանի. մինչև յօծեալն /312/ առաջնորդ եօթներորդ Է և եօթներորդք ԿԲ,,. – 314.

ԷՇ - Եւ արտաքոյ յետ ճանապարհին իմացաք Էշ մատակ, որ ունի յաւանակ – 50. և զինքն համեմատ Փրկչին ասաց լինել և ուղեկից ճանապարհի նորա, յասելն Եսայեայ

մարգարէի, ,,հեծեալ մի իշոյ, և հեծեալ մի ուղտու,,՝ զայս ամենայն յինքն յարակցէր: - 164. Եւ մեկնակազէնքն պատեցին շուրջ զեկեղեցեաւն, և ելեալ առ նա ոմանց ընդ փորուած գմբեթին՝ և եհար մի ոմն աշտէիւն ընդ միջոց թիկանցն՝ և ընդ անթովքն հանեալ ի ներքոյ թոքացն՝ փչեաց զոգին և թաղեցաւ զթաղումն իշոյ: - 190. նաև երամակ ձիոցն և իշոցն և ուղտուցն նովին կեղով վառեալ սատակեցան: - 376.

ԷՋ - Իսկ ի հարաւակողմն կուսէ ի ջրամբար արձանագործ քարեղինէն ճանապարհ աշտիճանեալ /390/ ներքուստ ի վեր մինչ ի կատար անձաւին հեշտալիր զելս և զէջս յօրինեալ, քարագործ աւազամած կրագործութեամբ: - 392.

ԷՐԷ - ուր հոյլքն էրէոցն խայտան և վայրենեացն խոզից և առիւծուցն մորիքն և երամակք ցոռոց պատրաստական առ որսոյն հրճուանք առ ձեռն պատրաստ հոլովին – 392.

Ը

Ը /թիվ՝ ութ/ - /թագաւորեաց/ Յեզիտ ամս Զ … Շամորեհեշմ ամս ԺԹ. Մահմետ որդի Մահադեայ ամս Ը. - 168. Արդ են թագաւորք Ասորեստանեայց ի միւսմէ կողմանէն այսոքիկ … Ներեղիբոս ամս Դ: Սենեքերիմոս ամս ԺԸ: Որդին ամս Ը: - 60. Բայց տիկինն Սոփի կեցեալ յետ մահու Դերանկին զտարի մի և զամիսս Ը՝ յաւելաւ առ հարս իւր. – 356. և եհար սատակեաց Ապումկդէմ ի միում ասպատակի Ը այր, և զերիվարս նոցա, և զէնս և զզարդ մերկեաց ի նոցանէ, եհար զայլազգիսն ի հարուածս մեծամեծս և ինքն դարձեալ ասպատակեաց զկնի նոցա: - 304. ի սորա Ը ամին եղև Մովսէս առաջնորդ և օրինադիր Հրէից: - 58. ի սորա Ը ամին Հերակղեայ նահատակութիւնքն եղեն: - 58. ի սորա Ը ամին Մովսէս մարգարէ վախճանի: - 58. Իբրև լցան ամք Ը Փոկայ՝ սպանաւ և նա ի Հայրակղէ, որ դաւեալ նմա՝ էառ զթագաւորութիւն նորա: - 140. Սա կեցեալ ամիսս Ը կամ Թ յաթոռ հայրապետականին՝ փոխի յաթոռ առաքելական պատուադրութեանն ի փրկչէն մերմէ խոստաբանեալսն: - 376. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … և ի տանէն Բագրատունեաց Թոռնկայ որդի զօրօք իւրովք. ի տոհմէն Ամատունեաց Շապուհ Ը հարազատօք և զօրօք իւրեանց. – 174.

ԸՂՁԱՆԱԼ - և ասէ, ,,եթէ աջողեսցին քեզ խորհուրդ մեր, զոր խորհեցաք ի վերայ Հայոց և իշխանաց նոցա, և ըստ ախորժակաց մերոց ի գլուխ ելանիցեն, որ ինչ կամք յօժարութեանց մերոց ընդձանայցեն- 184.

ԸՄԲՇԱՄԱՐՏԻԿ - Տեղեկանայր … և կամ քանի՛ ընդշամարտիկք, և կամ քանի՛ գունդսաղարթ իցեն – 198.

ԸՄԲՌՆԵԱԼ - այլ ստիպեսցուք զընդբռնեալսն՝ ի բաց կալ ի հաւատոց քրիստոնէութեանն. – 196. Այսպէս և զամենայն ընդբռնեալսն վտանգաւոր մահու տառապեցուցանէին ընդ մէջ կտրելով, ահարկուս տեսողացն զնոցայն վտանկսն կացուցանելով: - 372. և ի ժամուն յայնմիկ մինչ առաւ ամրոցն և զընդբռնեալսն ստիպէին, զի որք ի բաց կացցեն ի Քրիստոսէ՝ և մի մեռցին – 222. Եւ խռովեցան առ հասարակ ազգքն տաճկականք յերեսաց նորա և ահիւ մեծաւ ընդբռնեալք լինէին. – 312. և մեծաւ աշխատութեամբ և ի բազում ժամանակաց փոյթ յանձին կալեալ անդուլ զցայգ և զցերեկ ի մեծ տարակուսանս ընդբռնեալ կայր վարանեալ – 242. Եւ նորա ընդբռնեալ զնա և զամենայն ազգատոհմն նորա ի տանէ Բագրատունեաց և կապեալ երկաթեղէն կապանօք՝ խաղացոյց ի Սամառայ: - 186. Զսա ընդբռնեալ զօրաց Տաճկաց աճին առ զօրավարն. և բազում վնասս ի գործս արքունի կուտեցին ի վերայ նորա և ստութեամբ առաւել քան թէ ճշմարտութեամբ պարտաւորեցին զնա: - 288. Ընդբռնեալ լինէր յայնժամ մի ոմն ի Հայոց ազատանոյն տոհմից Վահևունեաց,

Ապուսահակ ոմն, եղբայր Սահակայ եպիսկոպոսի ոստանին Նախճաւանու և Մարդպետականի. – 204. Իսկ զօրավարն Բուխայ կայր ի կոր կործանմանն, ի տարակուսանս ընկղմեալ փղձկէր ի միտս իւր, ցնորակոծ լինէր, հնարէր ելս իրացն գտանել ի վրանայարկն փակեալ, և ոչ առնոյր դուլ և դադար: - 282. Յայնժամ իբրև լուաւ բռնաւորն զայս դարձուած պատասխանեաց լի հզօրութեամբ և ահագին մեծաւ անարգութեամբ՝ յոյժ տարակուսանօք լցաւ յանձն իւր, և կայր մեծաւ հիացմամբ ընկղմեալ. – 280.

ԸՄԲՌՆԵԼ - Ազդ եղև Գուրգենի վասն Դերենկին, և զիա՛րդ ընկղմեցաւ. – 322. Եւ լուեալ կնոջն Սահակայ, թէ ընկղմեցաւ … փութացաւ գնաց եկաց առաջի Բուխայի, թերևս կարասցէ ըստ պատշաճ գեղոյն և ըստ բազմաձեռն գանձուց ապրեցուցանել զայրն իւր, որ առաւել մահու քան թէ կենաց պատճառ եղև նմա: - 272. և մի՛ այլում ումեք փոյթ առնիջիք յառաջ քան զնա ընկղմել: - 198. Զի թէ իջանիցես յանդունդս ծովու՝ ձգեցից զցանցս իմ և ընկղմեցից զքեզ. և ապա տեսանիցես զիս այնպէս՝ որպէս դու ոչ կամիցիս,,: - 146. իսկ իբրև նա ընկղմեցաւ, և գիտաց զօրավարն եթէ ոչ ոք այնուհետև յիշխանացն Հայոց մնաց, որ ոչ համագունդ ժողովեալ են առ նա՝ մերկացաւ յայնժամ զպատրուակ կեղծաւորութեանն, զոր սերմանել էր սատանայ ի սիրտ առնն: - 296. որ ընկղմեցաւ ի յայլ զօրավարէ ի Խլաթ քաղաք – 248. սա յառաջ քան զընկղմելն նոցա ել գնաց իւրովք կամօք ի Սամառայ – 248. Քանզի իբրև լուաւ երանելին Զաքարիայ, եթէ ընկղմեցաւ Գուրգէն՝ փութացաւ և եկն հանդերձ եպիսկոպոսօք աշխարհին. – 320.

ԸՄԲՌՆԵԼԻ - Իսկ նա անփոյթ արարեալ երկրաւոր մեծութեանս, զի անցաւոր է՝ անսպառ և անվախճան և անծերանալի և անծախ և առանց ընկղմելի ի գողոց խնդրեաց պարգևաց առիթ լինել. – 218.

ԸՄՊԵԼ - այլ Մկրտչին հրամայի՝ մի ընկղմել գինի և օղի. սա ոչ միայն գինով ոչ զկծէր, այլ և ոչ ջրով զծարաւոյն պէտսն կատարէր, սակաւապետութեամբ ընդովք թրջելովք, և խստավայել բանջարովք առ քաղցն վայելելով: - 376. դու ընդէ՞ր ոչ երկիրպագանես Բէլայ, եթէ ո՞չ տեսանես ո՞րչափ ուտէ և ընկղէ: - 38. յետ ջրհեղեղին արք գինի Նոյ, վասն որոյ և անփորձ իրացն եղելոյ՝ արբեալ եղև: - 30.

ԸՄՊԵԼԻ - Եւ զերկնային պարգևացն որ ի հանդերձեալսն խոստացաւ Տէրն, զանպատում և զիրեշտակային նորոգութեան՝ նա ասաց լինել անդ կերակուրք և ընկղելիք ուժգին. զոր և կամեսցի ուտել անյագաբար՝ պատրաստ գտանիցէ, և կանանց կուսից մնացելոց հանապազ անյագաբար խառնակումն: - 164.

ԸՆԴ - Եղեն ընդ նմա և ուխտեցին ուխտ, և ետուն նմա կին յազգէն իւրեանց և պատրաստեցան լինել ընդ նմա, որպէս և կամք իւր հրամայեսցեն. զոր թէ ասիցէ ոք՝ ի հրամանէ Աստուծոյ լինել սկիզբն առաջարկութեանն այնորիկ: - 160. զոր աւերեացն Իսրայէլ յելանելն իւրում յԵգիպտոսէ և ընդ պատերազմելն ընդ Բաղակայ արքայի Մովաբայ: - 156. իսկ զկինն կալաւ ընդ իւր Բուխայ: - 272. Իսկ իբրև ծանուցաւ նմա անլոյծ միաբանութիւն ուխտի ընդ միմեանս Աշոտոյ և Բագարատայ՝ ոչ ինչ յայտնեաց զխորհուրդս չարութեանն, զոր խորհեալ էին ի վերայ նոցա. – 172. պակչէին յահէ … և որք ընդ նմա էին գունդք ազատաց և նոցին զօրաց ըստ տոհմս ազգաց, ի բնիկ նախարարացն Վասպուրական տէրութեանս: - 210. ,,եթէ կամիս կեալ ընդ իս և վայելես ի կեանս աշխարհիս, և ընդունել պարգևս և պատիւս յինէն՝ հաւանեա հրամանի կամաց իմոց և ի բաց լեր ի հաւատոց քրիստոնէութեանդ, զոր պաշտես – 294. ,,Ես այսպէս կարծէի, թէ յորժամ ես ընդ թշնամիս ձեր մարտնչիմ՝ դուք յայդմ կողմանէ օգնական ինձ լինիցիք, և միաբանութեամբ բարձցուք ի միջոյ զտիեզերական պատուհասն, զտունդ Սասանայ: - 138. ,,և ո՛վ տայր ինձ վկայել ի վերայ ճշմարտութեանն և մեռանել վասն անուանն Քրիստոսի, և զարիւն իմ փոխանակ արեանն Քրիստոսի հեղուլ և զմարմին իմ փոխանակ մարմնոյ նորա ի մահ մատնել և զչարչարանս իմ ընդ նորա չարչարանսն խառնել, զի և ընդ նմա փառաւորեցայց. – 290. ,,և ո՛վ տայր ինձ վկայել ի վերայ ճշմարտութեանն և մեռանել վասն անուանն Քրիստոսի, և զարիւն իմ փոխանակ արեանն Քրիստոսի հեղուլ և զմարմին իմ փոխանակ մարմնոյ

նորա ի մահ մատնել և զչարչարանս իմ ընդ նորա չարչարանսն խառնել, զի և ընդ նմա փառաւորեցայց. – 290. ,,զի՞նչ է այդ, զոր դուք ի ծածուկ գործէք, և ընդէ՞ր խորհուրդք գաղտնիք ընդ միմեանս խորհիք. – 214. ,,ընդէ՞ր լքանես զձեռն քո և ընդ արութիւն դոցա խառնես վատութիւն և առնես զօրացեալ ի վերայ քո ամենայն աշխարհաց – 282. ընդէ՞ր, ով աստուածասէր թագաւոր, իբրև ընդ համհարզս և ընդ ստամբակս, իբրև ընդ աննշանս կամ ընդ անընդել վայրագս խօսիս ընդ մեզ – 242. ,,Միայն ի բաց լեր, ասէ, ի հաւատոցն Քրիստոսի, հնազանդեալ ընդ ձեռամբ մեծ թագաւորին – 204. ,,ոչ են օրէնք թագաւորութեանս մերոյ ի պայքար բանից զոք արկանել, և յերկարել ի բանս, որչափ արարաք ընդ ձեզ, զոր ինչ այլ արասցուք. – 246. Ազդ լինէր յոմանց գրումն անյայտիցն, թէ ,,այս ոմանք այսորակ երիվարօք յայս նիշ նիւս կեղթում, ի մէջ բդեդի պահարանեալ նամակ տանին ընդ կողմն Ապահունեաց. արդ զգուշացիր ճանապարհիդ,,. - 340. զաչս իւրեանց և տեսին, զի զկանայս և զմանկունս իւրեանց տեսին ընդ աշխարհական գերիսն: - 220. ամենայն հնարիւք խորամանկութեամբ կապեալ անլոյծ գօտեամբ ընդ ոգւոյ երիցս թշուառականին – 248. ամենեքեան ընդ նմա անցեալ գնացին ի կողմն Ատրպատականի – 212. այլ առնու զզօրսն Պարսից և գայ թագաւորել Հայոց հրամանաւ Շապհոյ արքայի, ունելով ընդ իւր զՎահան Մամիկոնեան. – 106. Այլ ելեալ արտաքս ի ռազմէն՝ դարձաւ փախստեայ ընդ ճանապարհն Հողոցայ. – 368. Այլ և հուր և ծծումբ նաւթիւ բարձեալ ի գործ պատերազմին, և զլոյծ բնութիւնն յանօթս ապակեղէնս եդեալ, և մանր զծծումբն ընդ նմին խառնեալ, եդեալ ի պարսատիկ մեքենայից, և զհուրն առ ընթեր նմին, հնարաւորեալ արկանել զամրոցաւն: - 208. այլ և ընդ միմեանս արկանէին բանս քսութեան – 194. այլ և ոչ տարաբարձական, որպէս և /48/ արդ ևս ոմանք կարծեն, ոչ գիտելով զասացեալսն ի Տեառնէ աւազակին՝ այսօր ընդ իս իցես ի դրախտին: - 50. Այլ թերևս զայս տարակուսիցիս առ իմաստն՝ յանդիմանակացոյցս առնել զԳուրգէն ընդ աշխատութեան յօժարագոյն առ մարմնական զինուորութեամբն լինել: - 398. Այլ ներքին և արտաքին յարձակմունքն ոչ կարէին ի ներքս դիմել մարտնչել ընդ անյաղթ զօրութեան զօրացելոյն ի Քրիստոսէ: - 308. Այլ քանզի յոյժ առաւելեալ էր իմաստութեամբ Գագիկ՝ տեղի տայր բովանդակ գաւառապետաց զօրագլխաց աշխարհիս, գնայր ընդ նոսա իմաստութեամբ խորագէտ հնարաւորութեամբ, ըստ անձնիւր գահու մեծարեալ պատուադրութեամբ հաճոյանալ ախորժէր նոցա: - 354. Այնուհետև սկսաւ կորապաղատն արկանել բանս խարդախութեան ի մէջ Դերանկին և Հասանայ, որ էր որդի քեռն Դերանկին, որպէս թէ ոչ ուղիղ նայի ընդ նա Դերանիկն, այլ թէ՝ և հանել ի նմանէ զամրոցն և զաշխարհն նկրտել. – 346. Այս առաջին խնամանալ եղև ընդ միմեանս Բագրատունեաց և Արծրունեաց: - 76. Այր ոմն Ջափր խրոխտ և ամբարհաւաճ. և սկսաւ եղջիւր ածել անօրէնութեամբ և գոռալով ոգորէր ընդ չորս կողմանս երկրին և նեղեալ տագնապէր զխաղաղասէրս կենօք – 170. այրէր և խորովէր ի սիրտ իւր ի ծածուկ ընդ աւեր աշխարհին և ընդ անողորմ չարչարանս գերելոցն ի թշնամեացն: - 218. այրէր և խորովէր ի սիրտ իւր ի ծածուկ ընդ աւեր աշխարհին և ընդ անողորմ չարչարանս գերելոցն ի թշնամեացն: - 218. հասեալ քաջացն մերոց եղբարցն երեցունց ազատագունդ սակաւաձեռն գրոխիւ ի ձմեռնային ժամանակի, և ընդ լրթնատեսիլ լուսոյն վազս ի վերայ եղեալ՝ հանին ընդ սուր յոլովս քան թէ սակաւս: - 372. Ապա այնուհետև դարձեալ յղեաց զՀամդոյ զՊարսից ամիրայ, և ի զօրաց արքունի զՀէթմ ազգաւ թուրք, և ընդ նոսա հեծեալս Ժ հազարաց, կազմեալ սպառազէն պատրաստեալ բարձրագոյն քան զառաջինն – 234. Ապա բարեկամացեալ ընդ Աբգարու թագաւորի Հայոց և ընդ մեծ զօրավարին Խուրանայ Արծրունւոյ՝ յղէ նմա պատարագս և առնու յօգնականութիւն զԽուրէն Արծրունի, զայր իմաստուն և քաջամարտիկ, կորովի յաղեղն և ի զէն և յասպազէն. - 78. Ապա բարեկամացեալ ընդ Աբգարու թագաւորի Հայոց և ընդ մեծ զօրավարին Խուրանայ Արծրունւոյ՝ յղէ նմա պատարագս և առնու յօգնականութիւն զԽուրէն Արծրունի, զայր իմաստուն և քաջամարտիկ, կորովի յաղեղն և ի զէն և յասպազէն. - 78. Ապա դարձան Վաչէ և Արշաւիր ընդ Արտաշէսի, առեալ զթագաւորութիւնն Երուանդայ ի ԼԱ ամի Արտաշէսի արքայից արքայի և թագաւորին

Յունաց … ամի. – 86. Ապա ելեալ ի նաւ՝ եկն ի մէջ ծովուն խօսել ընդ զօրավարին Պարսից. – 144. Ապա յետ փոքր ինչ աւուրց վառեալ զզօրսն ի պատերազմ ընդ բերդայինսն, առնուլ զամրոցն: - 208. Առ որ հայեցեալ նախարարքն Հայոց՝ կատականօք և արհամարհանօք ընդ նա նայէին – 114. առ սակաւ սակաւ ամփոփեալ ընտանեօք իւրովք, և ընդ նմա ոմանք յազատաց իւրոց - 206. ասէ. ,,զվրէժ արեանն Մուրկայ /140/ առի ի թշնամոյ նորա արդ կա՛մ եղիցի առնել ընդ իս զխաղաղութիւն և արգելուլ զսուր քո յերկրէ իմմէ,,: - 142. ասէ. ,,թէ ոչ բառնաս կորուսանես ի միջոյ զերկուս նախարարութիւնսդ՝ ոչ բարիոքագոյն քո թագաւորութեանդ խորհին խորհուրդ. զի ձեռն նոցա է ընդ Շապհոյ արքայից արքայի,,. – 98. ասէ՝ կինս զոր ետուր /20/ ընդ իս, սա ետ ինձ ի ծառոյ անտի և կերայ. – 22. Արդ այսքանեաց վկայութեանց ի մի վայր եկելոց՝ մի ելցուք զհետ առասպելաբանիցն թէ ընդ անկոխն գնալով ճանապարհ. – 260. արդ ընդ արութիւնս իմ վատութի՞ւն խառնիցեմ և ընդ երկիւղիւ մահու անկանիցի՞մ: - 296. արդ ընդ արութիւնս իմ վատութի՞ւն խառնիցեմ և ընդ երկիւղիւ մահու անկանիցի՞մ: - 296. Արդ խօսեաց ընդ իս ի խաղաղութիւն, զպատրուակ կեղծաւորութեան ի միջոյ երկոցունց ի բաց պարուրեալ,,: - 362. Արդ վճարեալ է յիմմէ կողմանէ շատխօսութիւն ընդ քեզ. – 278. Արշակ տուեալ պատերազմ ընդ Մակեդոնացիսն՝ և անդ Կիւրոս քաջապէս արիացեալ առաւելանայր ի գործ պատերազմին. – 72. Արշակայ գնացեալ զկողմամբ Միջագետաց, լաւ համարեալ ընդ ձեռամբ քրիստոնեայ թագաւորի հնազանդել, քան Պարսկականն հնազանդել տէրութեանն. – 110. Արջամ թագաւորեալ Հայոց՝ զազգն Բագրատունեաց արկանէ ընդ բազում տառապանօք, վասն արձակմանն Հիւրկանոս քահանայի ի կապանաց բանտին – 74. Աւելորդ համարիմ մի ըստ միոջէ զանօրէնութիւն քաղաքին ընդ գրով բացայայտել, զառաւելեալն Սոդովմայ և Երիքովի, լցեալ չարագործութեամբք: - 270. բազմեալ էին ընդ Քրիստոսի իբրև զմանկունս առագաստի: - 254. Բայց աղերսեալ թագաւորն զարս պատուականս, զՎասակ և զՏաճատ և զԳոտեր, որք էին ի մեծ նախարարութենէ տանն Արծրունեաց՝ զի զժողովն ընկալցին ընդ երից սուրբ ժողովոցն: - 132. բայց ընդ Յունաց թագաւորին միայն հնազանդութեամբ նուաճեալ զինքեանս, ի բաց կալով ի հարկատուութենէ Շապհոյ արքայից արքայի.- 96. բայց ակամայ և ի հարկէ գրեցից կարգեցից ի փոքր և ի դուզնաքեայ բանից, բովանդակեցից համառօտ սուղ և սակաւ բանիւ անցանել ընդ պատմութիւն իրիս այսմիկ – 240. բայց այլ ամենայն իշխանք արևելեայք խոյս տուեալ յերեսաց նորա՝ ետուն տեղի, ելին կալան զամրական տեղիս, ի բերդս և ի քաղաքս և ի լերինս, ընդ ինքեանս գումարեալ զզօրս և զբնակիչս աշխարհաց իւրեանց ամենայն պատրաստութեամբ: - 270. Բայց Աշխէ ոմն … ոչ եմուտ ընդ նոսա ձեռնամուխ լինել ընդ նոսա ի գործ պատերազմին, այլ կայր ի բացեայ իբրև հազարօք երկուք – 232. Բայց Աշխէ ոմն … ոչ եմուտ ընդ նոսա ձեռնամուխ լինել ընդ նոսա ի գործ պատերազմին, այլ կայր ի բացեայ իբրև հազարօք երկուք – 232. Բայց Աշոտ գնացեալ տալ պատերազմ ընդ ծովեզրեցիսն որք Ութմանիկ կոչին, որք ամրանային ի յԱմիւկ անկասկածելի քարանձաւին. – 332. Բայց Աշոտ թէպէտ և նուազագոյն զօրու ընդ իւր լինելով, ոչ թիկն ածեալ վերջացաւ առ պատերազմն յառաջանալ: - 364. Բայց ապա հաճոյ թուիցի ձեզ՝ ի բաց կալ ի դոցանէ և միաբանել ընդ իս. – 138. Բայց Գուրգէն կասկած ունելով յԱշոտէ, թէ գուցէ իբրև զապստամբէ ումեմնէ զեկուցանիցէ զնմանէ առաջնորդին Տաճկաց՝ ել գնաց կեալ շրջաբերական յեղափոխմամբ, արիական քաջասրտութեամբ, սիրեցեալ ընդ բնաւ աշխարհաց: - 322. Բայց Դերանիկն խօսի ընդ Հասանայ զխաղաղութիւն, խոստանայ առնել զդարձ ամրոցին Սևանի և աշխարհին նորա. – 350. Բայց զերկրորդ մասն Անձաւացեաց հանդերձ Նորաբերդ ամրոցաւն Դերանկին նուաճեալ ընդ իւր գործակալօք. – 326. բայց զՎասակն յամենայն ժամ իբրև ընդ խաղ ի բուռն առնելով արձակէր խաղաղութեամբ: - 310. Բայց թէպէտ և ունէր զպատճառ զբարեկամանալն Արէտայ ընդ Աբգարու և ընդ Խուրէնայ՝ այլ Աբգար և Խուրան առ փափագումն որ ի Քրիստոս, և առ լուր սրբոյ Փրկչին, և որ ինչ գործեացն Հերովդէս՝ ոխացեալ ընդ Հերովդի – 78. բայց իբրև գիտացին զօրքն որ ընդ նմա եկեալ էին զնորա

քաջակարծրագոյն արիութիւնն՝ և պատճառանօք այս ինչ այն ինչ դարձեալ դարձան յանցնիւր տեղի: - 310. Բայց իբրև եղև մեծ պատերազմ սրբոյն Վարդանայ ընդ Մշկանին և ընդ զօրս Պարսից ի յԱւարայրեան դաշտին, յԱրտազական գաւառին. – 128. Բայց իբրև եղև մեծ պատերազմ սրբոյն Վարդանայ ընդ Մշկանին և ընդ զօրս Պարսից ի յԱւարայրեան դաշտին, յԱրտազական գաւառին. – 128. Բայց հասեալ Բուխայ անց ընդ գետն մեծ զոր Կուրն կոչեն, և յորձանուտ շարժման գարնանային հոսանացն տեղի տուեալ ելանել զօրուն և բնակել շուրջ զքաղաքաւն. – 270. Բայց Մեհուժան Արծրունի ոչ եղեալ ունկնդիր սրբոյն Ներսէսի, և ոչ ընդ թագաւորին հնազանդութեամբ. – 102. բայց միայն տէր Ապումկղէմ և որք ընդ նմա պահէին զպահպանութիւն գիշերոյն և դիտէին զդիտաւորութիւն զօրացն – 228. բայց միայն ի դրան արքունի մտանել և ելանել ընդ հաւատարիմս թագաւորին ի տունս դիւանաց և գանձուց: - 92. Բայց Վասակս այս … վասն ազգակից գոլ նոցա ընդ տոհմին Արծրունեաց… ել գնաց իւրովք կամօք ի Սամառայ և եղև աստուածուրաց – 248. Բայց տէր Ապուջափր և որ ընդ նմա՝ քաջապէս մարտեան ընդ այլազգիսն և առին: - 306. Բայց տէր Ապուջափր և որ ընդ նմա՝ քաջապէս մարտեան ընդ այլազգիսն և առին: - 306. Բայց քանզի ամենայնիւ ամենայն ուրեք ոչ ոք զօրեաց կալ ընդդէմ նորա յամենայն գործս զոր և կամք իւր ախորժէին՝ սկսաւ ձեռնամուխ լինել կարգաւ ընդ բոլոր աշխարհս արևելեայս – 274. Բայց քանզի ոչ ոք յայնժամ ընդ գրով զայնոսիկ ներքադրեաց, որպէս օրէն է թագաւորաց՝ և ոչ մեք երկրորդել պատկան վարկաք: - 246. Բարկացաւ յոյժ իշխանն ընդ արհամարհանսն, և յոյժ զայրացեալ մեծաւ ցասմամբ՝ առնու զբազմութիւն ազատագունդ զօրաց ըստ տոհմս ազգաց իւրաքանչիւր զօրօք. – 178. բարձեալ և զդին սպանելոյն տարան ընդ իւրեանս ի պարծանս իւրեանց: - 354. Բարձեալ ևս ընդ իւր զսուրբ կտակարանս աստուածաշունչ գրոց բազմութեամբ պաշտօնէից քահանայական դասուց: - 186. գնացին առ Ներսէհ արքայ Ասորոց, ընդ իւրեանս ունելով զգիր ուխտի խաղաղութեան Աբգարու և Ներսէհի և զԽուրենէ Արծրունւոյ. – 82. գումար արարեալ են, ամենայն զինուոր ի գանձարանս ի տունս գանձուց թագաւորին, զոր դարձեալ ուղտիւք կրէին ընդ ինքեանս: - 282. գրէ առ կողմանս Ասորեստանի զգուշացուցանելով՝ մի խառնել ընդ նեստորականսն. – 130. գրէթէ անցուցանէր զանցուցանէր զքաջութեամբքն Արշակայ Պարթևի, ընդ քաջացն Քուշանաց, Մարաց և Ելիմացւոց. – 72. դիմեալ գայր և սա ընդ աջաթև կողմն վկայելոցն, ընդդէմ սրոյն մատուցանել զինքն պատարագ կենդանի Որդւոյն Աստուծոյ: - 222. դուզնաքեայ երասանակալ փայտիւն վազս առեալ սիգաքայլ ճեմարանօք ընդ կապուտակաձև երկնագոյն լեռնային և դաշտական ասպարէզս – 396. եթէ դէպ եղև լինել պատերազմ Որմզդի ընդ Հարամանւոյն. – 46. եթէ չար ինչ թուիցիմ յաչս ձեր, և ապիրատս գործեալ եմ առ ձեզ և խարդախութեամբ բնակեալ եմ ընդ ձեզ՝ աւասիկ յանդիման երեսաց իմոց տուք պատասխանի – 214. եթէ ,,Օրէն է աշխարհակալաց արքունի խնամակալութեամբ գնալ ընդ աշխարհ իբրև առ հնազանդս, և զնեղութիւնս տառապելոց բառնալ և ի դիւր հանել իբրև զխնամարկուս, և ոչ աւազակաբար աւարել, և սրով և գերութեամբ յաւեր դարձուցանել. – 278. եթէ հաւանեալք արդարոյն և ապաւինեալք ի նա՝ յուսացան ի բան նորա, ծառայել երկիւղիւ հրամայելոցն ի նմանէ՝ զի՞նչ անհաւատ թուի և ի փրկութենէն ընդ նմին վայելել. - 32. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … դու խաղալիկ՝ և մեք մանկունք, ի ձեռն առեալ զզօրութիւն քո՝ խաղալով խաղամք ընդ քեզ և ամենայն հպարտութիւն ամբարհաւաճութեան քո. – 280. ելին գնացին առ Ատոմ … Յիսէ Տրունեաց տէր որդի Հոնաւարայ, Վարազշապուհ Աբելինից տէր, Թադէոս Ակէացի Շերեփայ որդի, և այլք ընդ նոսա: - 364. Եկն եմուտ ի գաւառն Աղբագ, և ասպատակ սփռէր ընդ կողմանս կողմանս յերկիրն Վասպուրական, գերփէր, աւերէր, յափշտակէր, կապուտ կողոպուտ գործէր ընչից և ստացուածոց. – 176. Եղեն ընդ նմա և ուխտեցին ուխտ, և ետուն նմա կին յազգէն իւրեանց և պատրաստեցան լինել ընդ նմա, որպէս և կամք իւր հրամայեսցեն. զոր թէ ասիցէ ոք՝ ի հրամանէ Աստուծոյ լինել սկիզբն

առաջարկութեանն այնորիկ: - 160. և Ահմատայ ընդ մէջ փակեալ զղաշիկն՝ յանխնայ հարուածովք հարին, մանաւանդ զհետևակազօր գրոխսն և զգռեահսն որք ընդ նոսա. – 368. Եւ այգուն անցեալ ընդ գետն Երասխ յայնկոյս ի դաշտն Շարուր՝ բանակին զգետովն: -382 Եւ այլ ամրաբնակ ազատորերոյն պարգևս և պատիւս օր ըստ օրէ բաշխէր, և յինքն յանգուցանել ախորժելով վարէր ընդ նոսա: - 360. և անդ Խուրան բազում նահատակութիւնս և յաղթութիւնս կատարեալ զօրականօքն որ ընդ նմա երթեալ էին յաշխարհէս Հայոց. – 80. և աներկիւղ համարձակութեամբ լի ամբարտաւանութեամբ առնէր ասպատակ ընդ ամենայն կողմանս տէրութեան նոցա: - 274. և եդեալ ի ներքոյ արգոբայ տաղաւարաց և յղեաց ընդ կողմն Պարսից – 220. զարեգակն ևս ոչ տեսանէաք, այլ ընդ աղօտ օդ յաւուրս Ժ. – 50. Եւ զգեցոյց նոցա հանդերձս և կանգնեաց նշանակ իշխանական և էած սուսեր ընդ մէջ և կամար ականակապ և երիվար ընտիր մեծազարդ. – 314. և զԽուրանն Արծրունի մեծ զօրավար արկեալ ընդ ուռկանաւ խարդախութեան, հետևել զկնի իւրոյ մոլորութեանն. – 80. և զհակառակութիւն Զրադաշտին հնազանդեալ ընդ իւրով ձեռամբն նուաճեաց ի ծառայութիւն: - 44. և զօրք Պարսից որք էին ի կողմանս Պաղեստինացւոց, և զօրավար նոցա անուանեալ Ռազմայուզան որ է Խոռեամ՝ խօսէր ընդ Երուսաղէմի զխաղաղութիւն. – 142. և ի սաստիկ սովոյն ելեալ Որմզդի յածէր ընդ վայրս ի խնդիր կերակրոց. – 46. և լուան ամենեքեան զառնելն քո ընդ իս՝ մի՛ ընդունայն և դատարկ լիցի սիրելութիւն քո առ իս – 218. և լրտեսք քաղաքապետին փութացեալ ասեն, ,,ահա մեկնեալ ի զօրացն զհետ որսոց ինչ յանհոգս յանզգուշութեան գայ ընդ այս ինչ տեղի. - 352. Եւ մեկնակազէնքն պատեցին շուրջ զեկեղեցեաւն, և ելեալ առ նա ոմանց ընդ փորուած գմբեթին՝ և եհար մի ոմն աշտէիւն ընդ միջոց թիկանցն՝ և ընդ անթովքն հանեալ ի ներքոյ թոքացն՝ փչեաց զոգին և թաղեցաւ զթաղումն իշոյ: - 190. մեկնակազէնքն պատեցին շուրջ զեկեղեցեաւն, և ելեալ առ նա ոմանց ընդ փորուած գմբեթին՝ և եհար մի ոմն աշտէիւն ընդ միջոց թիկանցն՝ և ընդ անթովքն հանեալ ի ներքոյ թոքացն՝ փչեաց զոգին և թաղեցաւ զթաղումն իշոյ: - 190. Եւ սկսաւ շրջել կարգաւ ընդ բոլոր աշխարհս, յորում բնակեալ էին Տաճիկք, որ մնային ի սմա ըստ հրամանին Բուխայի: - 306. Եւ սկսաւ ոգորել ընդ իշխանս Հայոց մեծաց խրոխտանօք – 128. և Տիգրան առ երագութեան ձեռինն հարեալ նիզակաւ ընդ սրտադուրսն ի բաց կորզէր զթոքակէսն. – 64. և ագուցեալ զոտս պատրաստութեամբ Աւետարանին խաղաղութեան և սուսեր ընդ մէջ ածեալ զբանն Քրիստոսի, որ հատու է քան զամենայն սուր երկսայրի – 252. Եւ Ալի էր այր քաջ. ասէ ցնա, արի՛ ելցուք, քանզի են և ընդ մեզ արք բազումք, թերևս լիցի ելք իրացդ պիտանութեամբ: - 160. Եւ ահա դարձեալ ասեմ, չկայ ինչ քո. և զի մի կրիցես զոր ինչ խօսեցայ ընդ պատգամաւորս քո, և աւելի քան որոգել ջանար ընդ մեզ՝ զդոյն ընդունիցիս վտանգաւորս,,: - 280. Եւ ահա դարձեալ ասեմ, չկայ ինչ քո. և զի մի կրիցես զոր ինչ խօսեցայ ընդ պատգամաւորս քո, և աւելի քան որոգել ջանար ընդ մեզ՝ զդոյն ընդունիցիս վտանգաւորս,,: - 280. Եւ ամիրայն Յիսէ խաղացեալ բազմաձեռն զօրուն՝ յառաջ խաղայ ընդ Աքաղայու/ ճիշտը՝Աքաղաղու/ կատար ասացեալ բլուրն: - 334. և այլ ոմն յարտաքին իմաստնոց ասէ, ընդ աներկիւղ ի ճանապարհ մի երթալ: - 354. և այլ ոչ ևս այնուհետև համարձակ յանձն առնոյր մտանել ընդ աշխարհս Վասպուրական: - 336. Եւ այլք յաւագ նախարարացն գնացին ամենայն պնդակազմ սպառազինութեամբ ի Պարսս՝ հնազանդել ընդ ձեռամբ հեթանոսական և բարբարիկոն ազգին Սասանականին. – 110. Եւ այն ինչ ընդ մտանելն՝ երագապէս հասեալ ի վերայ ամրոցացն Ջղմար և Սրինգ կոչեցեալ՝ յինքն գրաւէ զամրոցսն. և կալեալ զՎասակ՝ յինքն գրաւեաց զզօրավարութիւնն բոլոր Վասպուրական տէրութեանս: - 306. Եւ այն ինչ ընդ ջեռնուլն արեգականն, մինչ ազևորեալքն մտանէին զառաջեաւ ամիրային, որպէս որսոյ ինչ պատճառանօք հեծեալ յընտիր երիվարս հանդերձ մերձաւոր հարազատօք իւրովք և ազատովք յընտրելոցն Վասպուրականի՝ ելեալ մեկնեցաւ իբրև վտաւանս երկուս. – 342. և այր եղբօր իւրում ոչ ողորմէր, ըստ այնմ զոր ասաց դարձեալ Եսայի, ,,անկցի, ասէ, այր ընդ այր, և այր ընդ ընկերի իւրում, ընդհարցի մանուկն /298/ ընդ ծերոյն և անարգն ընդ պատուականին,,. –

300. և անդ ընդ փոքր զառ ի վայրն իբրև զհեղեղատ յորդեալ հոսեալ հասաւ ի վերայ նոցա, ի Քրիստոս խրախուսեալ – 400. Եւ անդ Վահան Արծրունի խոյակապ և յականաւոր քաջամարտութեամբ ընդ սրբոյն Վարդանայ ճակատ առ ճակատ վառեալ զպատերազմն, իբրև հուր ընդ եղէգն ճեմելով ի մէջ քաջ ախոյեանացն Պարսից: - 128. Եւ անդ Վահան Արծրունի խոյակապ և յականաւոր քաջամարտութեամբ ընդ սրբոյն Վարդանայ ճակատ առ ճակատ վառեալ զպատերազմն, իբրև հուր ընդ եղէգն ճեմելով ի մէջ քաջ ախոյեանացն Պարսից: - 128. և անդուստ խաղացեալք ընդ անապատ ճանապարհ գնացաք ի ծովակողմն կոյս – 50. և աներկբայութեամբ փակես զամենայն ընդ լծով հնազանդութեան քո: - 196. Եւ անյապաղ գլխաւորեալ խորհրդոցն՝ առնու ընդ իւր զԴերենիկն, և էանց գնաց ի տուն իւր ի Բագարան: - 322. և անյապաղ փութով զգործ պատերազմին վճարեալ քաջք ընդ քաջս ելեալ. – 64. Եւ անտի դարձեալ դառնայր Աշոտ ընդ միւս ևս ամրականն ընդ ոստոզերծ քարանձաւի, ի յարևելից կուսէ լերինն Վարագայ, ի վերայ գեաւղջն Կոխպանից, հանդէպ եկեղեցւոյն սրբոյն Հռիփսիմեայ – 334. Եւ անտի դարձեալ դառնայր Աշոտ ընդ միւս ևս ամրականն ընդ ոստոզերծ քարանձաւի, ի յարևելից կուսէ լերինն Վարագայ, ի վերայ գեաւղջն Կոխպանից, հանդէպ եկեղեցւոյն սրբոյն Հռիփսիմեայ – 334. անտի դարձեալ ի Բաբելոն, ընդ իւր տանելով զԼիդէացին.- 66. Եւ անցանելով ընդ գաւառն Բզնունական գայ մտանէ ի Խլաթ. քանզի կամէր անսալ ժամու դիպողագունի, զի որսայցեն նենգութեամբ խաբել: - 186. և առաջնորդ կացուցանէին իւրեանց զԱպուջափր Արծրունի, և ընդ նմա Սահակ Ապումկդէմ քեռորդի Ապուջափրի, այր քաջ և պատերազմող: - 304. և առեալ զնա մտանեն ի մէջ մայրեացն, և ընդ գիրկս մտեալ Շաւասպայ Արծրունւոյ՝ զլայնալիճն լի քարշեալ հարկանէ ի թիկանց ընդ մէջ ողինն զկորովալիր մատանցն զազդոյ շարժումն թռուցեալ թափանցիկ ընդ չարախորհուրդ սրտին միջոցն դիպեցուցանէ. – 100. Եւ ասեն ցթագաւորն, ,,լաւ է մեզ մեռանել վասն անուանն Քրիստոսի, քան վայելել ընդ քեզ. – 292. արդ ասացից փոքր ի շատէ զյայտնի գործեցեալսն, զի և որ ինչ ընդ սոքօք և յետ սոցա ի գլուխ ելին հանգամանք իրաց՝ և այնմ առանց երկբայութեան հաւատասցես, իբրև ճշմարիտ և անսուտ պատմողի: - 240. արդ քանզի խօսեցայ ընդ ձեզ բանիւք ողոքանաց՝ և դուք թերևս յայդ գայթակղեալ խաբեցայք և պնդեալ կայք յամառեալ: - 246. Եւ արևելեաց զօրավարին եկեալ պատերազմել ընդ իշխանականն առնուլ զամրոցն, - 302. և արիաբար հանդիսացեալ գնդին Հայոց՝ ճակատեցան ընդ այլազգիսն հարուստ և ձիգ ժամս և հարին ի հարուածս մեծամեծս զբանակ այլազգեացն: - 306. և բազում ազգք և թագաւորք են զոր նուաճեալ ունիմք ընդ ձեռամբ մերոյ տէրութեանս. – 244. Եւ բազում անգամ ի բազում տեղիս տային ճակատ զօրքն Հայոց և Պարսից ընդ միմեանս. – 102. և բանք սրբոյ Ներսէսի ընդ կենդանի բանին Աստուծոյ խառնեալ՝ դիւրագոյնս զհատուցումն արհամարհողացն հատուցանէր յօրհնութիւնս և յանէծս, անյապաղ զգործն կատարելով. – 100. և գնացեալ ընդ եզր ծովուն Բզնունեաց, ընդ կողմն Ապահունեաց՝ և բանակեցաւ յափն գետոյն, որ իջանէ յԱղձնեաց խոխոմացն: - 366. և գնացեալ ընդ եզր ծովուն Բզնունեաց, ընդ կողմն Ապահունեաց՝ և բանակեցաւ յափն գետոյն, որ իջանէ յԱղձնեաց խոխոմացն: - 366. Գուրգէն երկրորդ հրեշտակս յղէ առ նա զայս օրինակ, եթէ ,,ընդ իս հաստատեա զանզրաւ կապակցութիւն ուխտի խաղաղութեան. և ես ապստամբեցայց յԱշոտէ, և ի միասին բաժանեալ զերկիրս կեցցուք յապահովս,,: - 316. և Գուրգէն ելեալ ընդդէմ նոցա բազում անգամ՝ոչ սակաւ օճիրս գործէր ընդ զօրս Տաճկաց: - 302. և գրեթէ /գրքում՝ գրէթէ/ ոչ ամենևին ուրեք երևեցաւ այնպիսի ահաւոր տեսիլ զօրու և սպառազէն կազմութեան՝ ամենայն թագաւորաց, որ կացեալ էին ընդ ծագս տիեզերաց. զորոյ սաստիկ և ահագին որոտումնն և ճայթումնն և փայլիւն զինուցն, և որ ինչ յայնժամ զարդարեալ և զինեալ պատրաստեցան զօրքն Տաճկաց: - 284. Եւ գրեթէ ամենայն իշխանք Հայոց, Վրաց և Աղուանից եկեալ էին ընդ զօրս Հայոց ի վերայ աշխարհին Ապահունեաց. – 380. և դաստիարակ առընթեր ունելով զբանն տէրունական … և թէ ,,զի՞նչ օգուտ իցէ մարդոյ, եթէ զաշխարհս ամենայն շահեսցի և զանձն իւր տուժեսցէ, կամ զի՞նչ տացէ մարդ

փրկանս ընդ անձին իւրոյ. զի եկն որդի մարդոյ խնդրել և կեցուցանել զկորուսեալն,, - 264. և դարձեալ դառնայ ի Հայս. ընդ իւր ածելով մարզպան զՎնդոյ Պարսից մոգպետ: - 124. և դարձուցին ընդ նոյն ճանապարհ ընդ որ եկեալ էր, ոչ թողացուցին նմա ելանել ընդ աշխարն Վասպուրական. – 336. և դեռ զիւրաքանչիւր սուսեր ածեալ ունէին ընդ մէջ իւր և վահան ի վերայ թիկանց եդեալ. – 220. Եւ Դերանիկն զօրացեալ զօրութեամբ Քրստոսի, և հոյակապ և անուանի եղեալ ընդ բոլոր աշխարհ Հայաստանեայց՝ և խաղաղանայր երկիրս ի շփոթմանցն ի վերայ եկելոցն: - 318. և դժոխք ի ներքուստ դառնացան ի պատահել նմա զանբաւութիւն չարեացն ընդ իւր տանելով: - 376. և դիմեցին ի մէջ նոցա ի չորս առաջս, ըստ նմանութեան տեառնանման խաչին, և բախեցին զճակատն և պատառեցին զոռազմն և դարձուցին ընդ զառ ի վայրն և իջուցին ի լեռնէ անտի, և հարին ի հարուածս մեծամեծս. – 286. և դուք ամենայն ուրեք ամրացեալ ի զգուշութիւն իբրև յամուր քաղաքի ընդ ձեռամբ իմով յանհոգս լեալ լինել ձեզ. – 214. Եւ ելանէին գունդք գունդք շտապով և ճեպով մի զմիոյ կնի, և ամենայն ոք որ տեսանէր՝ ընդ մեծաւ երկիւղիւ ներքադրեալ լինէր: - 284. և ելեալ ի Յադամակերտ քաղաքէ ի Թ ժամու ուրբաթու աւուրն, և անցեալ ընդ ծովակն Յըմբեայ, և ընդ Վարազի Զարեհաւանի. – 402. և ելեալ ի Յադամակերտ քաղաքէ ի Թ ժամու ուրբաթու աւուրն, և անցեալ ընդ ծովակն Յըմբեայ, և ընդ Վարազի Զարեհաւանի. – 402. Եւ ելեալ արտաքս հանգոյն մատնչին ի տնօրինականս Փրկչին, ունելով ընդ ինքեան զիրովարտակն գրեալ այսպէս. – 212. և ելեալ նստաւ ի ջորւոջն, զոր պատրաստեալն ունէին անդէն առ դրան վրանին, և հանին արտաքոյ ղաշիկ բանակին՝ դարձուցեալ դառնալ ընդ նոյն ուստի եկն: - 346. Եւ եկին տալ պատերազմ ընդ ամրոցին Վան քաղաքի - 362. և եհան զզօրսն մինչ մերձ ի գլուխ լերինն և ընդ նոսա նշանս բազումս, իբրև Ռ արանց ընտրելոց քաջ երիվարօք. – 284. Եւ եղև ընդ մեռանելն տեառնն Անձաւացեաց, նորին տիկինն Հեղինէ գրէ առ Գուրգէն – 324. Եւ եղև ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ ել Հազարաւուխտ Պարսից զօրավար ծանր զօրու ի վերայ Հայոց՝ տալ պատերազմ ընդ զօրս Հայոց, աւերել գերել գերփել զաշխարհս – 134. եղև ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ ել Հազարաւուխտ Պարսից զօրավար ծանր զօրու ի վերայ Հայոց՝ տալ պատերազմ ընդ զօրս Հայոց, աւերել գերել գերփել զաշխարհս – 134. Եւ եղև ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ ել Հազարաւուխտ Պարսից զօրավար ծանր զօրու ի վերայ Հայոց՝ տալ պատերազմ ընդ զօրս Հայոց, աւերել գերել գերփել զաշխարհս – 134. Եւ եղև ի գնալ Դերանկին ի ձմերոցս Վասպուրական իշխանացս, ճանապարհ արարեալ ընդ ձորն Ընծայից, որոյ ելքն ընդ գաւառն Հեր քաղաքի: - 352. Եւ եղև ի գնալ Դերանկին ի ձմերոցս Վասպուրական իշխանացս, ճանապարհ արարեալ ընդ ձորն Ընծայից, որոյ ելքն ընդ գաւառն Հեր քաղաքի: - 352. Եւ եղև ի մտանելն նորա ի քաղաքն, ունելով ընդ իւր կապեալս բազումս և գերեալս, որոց ոչ գոյր թիւ. – 262. Եւ եղև իբրև երրորդ ժամ լինէր աւուրն, որ էր միաշաբաթի՝ և ահա ելանէին գունդք գունդք հեծելոցն ընդ կողմն անապատին Սմբատայ կոչեցեալ բերդին – 228. Եւ եղև իբրև կատարեաց Բուխայ զանցս անցից ընդ Վասպուրական աշխարհս և խաղաց յարևելս կոյս՝ ել գնաց Գուրգէն ի Սպեր գաւառ. – 302. և են ստացեալ զէնս աշտեայս հանապազ կրելով ընդ ինքեանս, ի պատրաստութիւն գազանացն որք ի լերինն բնակեն: - 192. Եւ ես աւասիկ արձակեցից թագաւորին ձերում պատարագս և հրեշտակս հրովարտակօք, խնդրել ի նմանէ զխաղաղութիւն աշխարհի և ընդ իս հաշտութիւն,,: - 144. և ետ բերել նմա ըստ օրինի գլխապետութեան սուսեր իշխանական ընդ մէջ արկեալ և գօտի արիական շրջապատեալ զմիջաւ, քուքք խիզախողք և երիվար բարձրավիզ, ոտնատորոփ, խրոխտալիր, յարմարական առ ընթացս պատերազմականս: - 308. և ետու ի ձեռս քո զզօրս իմ հանդերձ զօրագլխովք մեծամեծօք իմովք, յամենայն ազգաց որ ընդ ձեռամբ իմով նուաճեալ են թագաւորազունք – 236. և երիվարին ընդ վազս փռնգալիր խրոխտանացն փրծուցեալ զնա ի ցաւոցն, քանզի այն ինչ կազդուրեալ էր Գուրգէն ի հիւանդութենէ և ի կրից աշխատութեանցն և ի տառապանաց բանտին: - 320. և զազգատոհմ մեր ընդ մեծ նեղութեամբ պաշարէիք և աշխարհի մերոյ աւերիչք գտանէիք և հարկացն եղելոց

խափանիչք լինէիք: - 244. և զայլ բազմութիւն զօրացն առեալ ընդ իւր՝ երթայ ընդ սահմանս Ապահունեաց – 202. և զայն երիս ամս կերակրեալ լինէին սուրբքն ձեռնարուեստիւք իւրեանց, որպէս զնոյն ինքն զաստուածազարդն Պօղոս, թէ ,,զպէտս իմ և որ ընդ իսն էին՝ պաշտէին ձեռքս այս,,: - 252. Եւ զբուն բանակն առնէին ի Ղոկորուատ աւանին, ունելով ընդ ինքեանս զբազմութիւն գերւոյն կուտեալ իբրև զիող: - 208. և զզօրս լեռնակողմանն ընդ իւրեանս ածելով, ոչինչ աւելի քան զհազար և երկերիւր այր – 126. և զի մի՛ ճրագն եօթնաստեղն ընդ գրուանաւ զփայլումն լուսոյն ծածկիցէ – 204. և զկէս գերւոյն ընդ իւրեանց ունելով ի քաղաքին, լինել իւրեանց ջրկիրս և փայտակոտորս. – 188. Եւ զկէսն գերի առեալ ածեն ընդ իւրեանս, և զշէնս և զաւանս և զագարակս հրձիգ արարեալ՝ անապատ կացուցանեն ի մարդոյ և յանասնոյ: - 202. Եւ զչարեալ ընդ խափանումն խորհրդոցն իւրոց՝ ամբաստան յոյժ լինէր զԱշոտոյ հանդերձ թղթովք Տաճկաց, որք էին ի կողմանս Հայոց, բազում այն ինչ զոր ստութեամբ քան թէ ճշմարտութեամբ զեկուցանեն զնմանէ զգործս, և թէ հակառակս ևս թագաւորութեան քոյ բանընդդէմ լինի հանապազ: - 172. և զսակաւուց քան թէ յոլովից գրեաց անուանս ի յիշատակարանի անդ զՇահդոսդ, որ թարգմանի արքայասէր, և զԳոհշթասդ, որ թարգմանի ներկագործ ծիրանեաց արքայական զգեստու, և զՇմաւոն եպիսկոպոս, վէմ եկեղեցւոյ Քրիստոսի ընդ նմին և այլ եպիսկոպոսք և քահանայք արք Ճ - 106. Եւ զօրագլուխք զօրացն էին այսոքիկ, Մուքադմ, Յուսփ ի Թփղիս քաղաքէ, Յուսփ որդի Ռահմայ և Ապուհեշմ՝ Ելոյ տէր և ընդ նոսա զօրք Համդոյի Պարսից ամիրայի: - 226. Եւ զօրաժողով եղեալ Մուսէի պատճառաւ հարկաց արքունի՝ եկն եմուտ յերկիրն Տարաւնոյ, տալ պատերազմ ընդ Բագարատայ: - 172. Եւ զօրք Տաճկաց ի զօրացն Բուխայի եկեալ էին ընդ զօրս Յունաց պատերազմել ընդ ամուրսն. – 302. և զօրքն ցրուեցան քայքայեցան ընդ ամենայն երեսս երկրին: - 238. և էր ընդ նմա Աշոտ իշխանաց իշխան – 320. և էր մտեալ սա ընդ արգելականսն ի բերդն – 222. Եւ էր նեղութիւն մեծ ընդ ամենայն երկիրս, որպիսի ոչ եղև ի սկզբանէ աշխարհի, և մի այլ լիցի. – 238. և ընդ առաջին իշխանացն լինել առաջի թագաւորին – 204. և ընդ հարթն գնասցուք ճանապարհ, և մի խոտորեսցուք մի յաջ և մի յահեակ. – 256 և ընդ մեծ պարսաւանօք ներքադրեալ զբռնաւորն և զմոլար օրէնսդիրն իւրեանց զՄահումաթ: - 206. Եւ ընդ մտանելն նոցա աշխարհս՝ վրդովեցին զուխտ քրիստոնէութեանն, և փոյթ ընդ փոյթ ձեռնամուխ եղեն աւերել քանդել զեկեղեցիս, զտունս աղօթից կործանել. – 124. և ընդ նմա Գրիգոր որդի Վասակայ, և սա նմանապէս ոգեզուարճ իմաստութեամբ առ լցեալ հոյակապ և անուանի ի մէջ Հայկականացս և ցանկալի լսողացս և ուրախարար տեսողաց. – 344. և ընդ նմա Շապուհ յԱմատունի տոհմէ, այն որ գործակիցն եղև Գագկայ առ սպանումն Ապումրուանայ, զոր վերագոյնն յիշեցաք – 372. և ընդ նմա Տաճիկք Հայաստանեայց, որ բնակեալ էին ի կողմանս կողմանս աշխարհիս՝ առաջնորդէին Բուհայի ի մուտ և ելս աշխարհիս: - 206. և ընդ նմա քաղաքացիքն Բերկրոյ որ Ութմանիկքն կոչին, և յազատացն Վասպուրականի որ միաբանեալ էին ընդ զօրսն արքունի, արք իբրև Ս – 306. Եւ ըստ կարգի օրինաց իւրեանց երդուեալ, և աղ ծրարեալ ընդ հրովարտակին ետ տանել. և նոցա առեալ և ընթերցեալ՝ ոչ արարին բանիցն պատասխանի: - 138. և թագաւորէ ընդ նորա Յազկերտ: - 128. Եւ թագաւորէ ընդ նորա որդի իւր Փոքր Թէոդոս. – 114. Եւ թագաւորէ ընդ նորա որդի հօրեղբօր նորա Մուհթիս, և կացեալ ամիսս Գ մեռանի: - 320. և ժողովեալ իբրև հաւ զձագ ընդ թևովք ի պատճառս պահպանութեան – 214. Եւ ի հասանելն նորա առ թագաւորն՝ ունէր ևս ընդ ինքեան թուղթս լի ամբաստանութեամբ զնախարարացն, որ բնակեալ էին ի Հայս – 180. Եւ ի վաղիւ անդր մինչ դեռ արևն ընդ ծայրս հարկանէր՝ կարգեցաւ պատերազմ սաստիկ – 140. և ի վերայ նոցա զօրաժողով եղեալ Աշոտ և որդի իւր Դերանիկն, առնել մարտ պատերազմի ընդ ամրոցին: - 332. և իբրև հուր ընդ եղէգն ընթացեալ՝ այնպէս հասեալ ի վերայ մեր իբրև զմարախ, իբրև զջորեակ և իբրև զթրթուր խառնիճաւն /238/ հանդերձ – 240. Եւ իբրև գիշերն տարածեցաւ և խաւարն թանձրացաւ և սկսան ամենեքին մտանել ի քուն յանձնիւր օթանոցն՝ յանկարծակի փայլիւն սուսերաց և

մոմեղինաց վառելոց և գունդք խորհրդականացն և Հասան ընդ նոսա. – 348 Եւ իբրև ետուն զթուղթն կարծեցեալ իբրև յերեսաց արքայի՝ ,,ընթերցիր զայդ, ասէ, մի՛ ինչ ընդ մեղադրութեամբ արկաներ զիս, և կարծել նենգութեամբ գնալ առ քեզ և դրժել ինչ քեզ և ստել երդմանց /236/ մերոց. – և իբրև մօտ եղև յափն գետոյն՝ քարշեալ ոմն զլայնալիճն, նստելով ընդ դարիւն, և հարեալ նետիւ ընդ բացատն, և երեսանակալ ձեռնն թուլացեալ. կրկնեալ այլ ոմն ճօճ նիզակաւն ընդ նոյն ակն՝ գետավէժ արարին զԱշխէթն. – 272. և իմ թողեալ ձեզ զչարիս ապստամբութեանն ձեր, վայելեսջիք ընդ իս և տիրեցէք աշխարհին ձեր,,: - 246. և ինքն անցանելով խաղաղութեամբ ընդ աշխարհն Վասպուրական սակաւատոյժ վնասիւք՝ զպատանդսն ընդ իւր առեալ տանի: - 186. և ինքն ել գնաց երթալ մտանել ի քաղաքն Դուին, ձմերոց ինքեան պատրաստեալ զնա, մինչ ի ժամ գարնանայինս, ունելով ընդ իւր կապեալս բազումս. – 240. Եւ ինքն եկն /186/ ձմերել ի Մուշ քաղաքին Տարօնոյ, ունելով ընդ իւր պատանդսն, և Վասպուրականի ի նախարարութենէն Արծրունեաց և յազատաց նորա: - 188. և ինքն թագաւոր, փափկասցի, և բռնաւորք խաղալիք նորա, և ինք ընդ ամենայն ամուրս խաղալով խաղասցէ,,: - 200. և ինքն թագաւորեաց փոխանակ /318/ ընդ հօր իւրոյ, և յետ Զ ամսոց մեռանի: - 320. Եւ ինքն իսկ գլխովին զօրավարն Բուհայ, հեծեալ յերիվարն, պնդեալ զինքն զինու ի պատերազմ ընդդէմ իշխանին, և զկորովին աղեղնաւորացն Ելիմացւոցն և զընտիրս հեծելոց նոցա ընդ ինքեան վառեալ ի ճակատի: - 208. և ինքն հանդերձեալ կազմել գնալ ընդ արևելս նաւել ի Քաղկեդոն: - 148. և ինքն Ովայ զերծեալ սակաւ ոմամբք գնաց փախստական ընդ կողմն Բերկրոյ: - 178. և իջեալ ի դաշտավայրն, խումբ արարեալ, ճակատ կազմեալ ընդխառնեցան ի պատերազմ. և զբազումս դիաթաւալ կացուցեալ, ընդ որս էր Շապուհ նահապետն Ամատունեաց յանկելոց վիրաւորացն: - 310. և իսկոյն հարեալ զնա այսոյն պղծոյ և ընդ զառիվայր լերինն թաւագլոր խաղաղացուցեալ հարուստ ձգմամբ մինչ ի դաշտավայր տեղին ուր այգեստանքն: - 378. և խոստանայ զբոլոր Հայս նուաճել ընդ կայսերական իշխանութեամբ. – 112. Եւ խօսէր ընդ նոսա սաստիկ և ահագին դատաստանօք և սպառնալեօք, թէ ընդէ՞ր և դուք ոչ մեռարուք ի պատերազմին, քան թէ ելեալ փախստական գնացէք գալ առ իս և տալ համարձակութիւն ծառայի իմում ի յայսքան վնաս. մի՞թէ արդեօք զԽոսրով մեռեալ կարծէիք,,: - 150. և կալեալ զԱնիանոս նահապետ Բագրատունեաց և սպարապետ Հայոց հանդերձ ընտանեօք և ամենայն ազգաբանութեամբ՝ արկանէ ընդ բազում չարչարանօք – 74. Եւ կատարեալ Աշոտ զկեանս իւր՝ մեռաւ ի Վանտոսպ գաւառի, ՅԻԳ թուականութեանն Հայոց, յամսեանն հոռի, որ օր Զ էր ամսոյն, յաւուր հինգշաբաթոջ. և տարեալ հանգուցանեն ընդ եղբարս իւր ի վանս սուրբ Խաչին յԱղբագ գաւառի: - 338. Եւ Կաւատ արքայ հաստատեցաւ յաթոռ թագաւորութեան և արար խաղաղութիւն մեծ ընդ կայսեր և ընդ ամենայն երկիր իշխանութեան իւրոյ: - 152. Եւ Կաւատ արքայ հաստատեցաւ յաթոռ թագաւորութեան և արար խաղաղութիւն մեծ ընդ կայսեր և ընդ ամենայն երկիր իշխանութեան իւրոյ: - 152. և կէին յապահովս խաղաղացեալք և հնազանդեալք ընդ պետութեամբ իշխանաց իշխանի: - 322. և կոչին սոքա մեկնակազէնք սուրհանդակք, բնակեալք ի լերինն որ բաժանեն ընդ Աղձնիս և ընդ Տարօն: - 192. և հաճեցաւ ընդ նոսա Աստուած. – 278. հանդերձեալ աշխարհին պսակելոց է ի Քրիստոսէ, հանդերձ տիկնաւն Հեղինեայ ընդ ամենայն սուրբս Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ. ամէն: - 80. Եւ հրաման տուեալ ընդ ամենայն երկիրն՝ զի այր իւրաքանչիւր դարձցի յերկիր իւր և կալցի զիւր ժառանգութիւն – 234. Եւ ճանապարհ արարեալ ընդ կողմն հիւսիսոյ՝ ել դէպուղի ի Կարնոյ քաղաք – 148. Եւ մեկնեալ զզօրսն ի նմանէ ընդ կողմն Ապահունեաց, մերկ ի զինէ և յասպազինէ թողեալ, ոչ առնել այլ կողոպուտ, գնացին աղխիւ և երիվարօք իւրեանց: - 346. և մեռանի անձամբ ընդ այլ շղոմարարսն յաշխարհին Մարաց ի Բակուրակերտ աւանի: - 92. Եւ մեր ընկալեալ և հաւատացեալ ճշմարտութեանն՝ և ոչ կարեմք փոխանակել զճշմարտութիւն ընդ սնոտի, առասպելաբան և կարկատուն, ստայօդ և պաճուճազարդ մոլար ուսմանդ ձերոյ: - 246. և մերկ կապուտ կողոպուտ առնէր զնոսա, մինչև զարմանալ զօրավարին ընդ սորայս

քաջութիւն՝ գրէ առ Միքայէլ թագաւորն Յունաց զեկուցանելով վասն նորա: - 302. Եւ մեք ահա անփոյթ այդմ ամենայնի արարաք, զի յայտնի լիցի սէրն և գութ խնամոյն, զոր ասեմք ունել ընդ ձեզ: - 244. և մի եղիցի յիշատակ սորա ընդ սոցա, որք թէպէտ և վրիպեցին և կործանեցան՝ սակայն և ապաշաւեցին և կանգնեցան յետ դարձին իւրեանց ի մեծ կարաւանէ գերութեանն ի միջոյ ժանեաց բռնաւորին. – 248. Եւ մինչ երթայր և խորհէր՝ խոցեալ նորա երիվարն, և յանկարծակի այն ինչ ոտն երիվարին շաղեալ ընդ փոքր թուփ մի, որպէս ասեն, զուլումբեալ ի վերայ գլխոյն ջարդեալ զողն ու լարն՝ ի բաց ընկէց զհեծեալն զքաջ զօրավարն Ապումկդէմ: - 304. Եւ մինչ նոքա դեռ չև հասեալ էին մերձ առ գունդն Հայոց՝ փութացաւ զօրավարն Գուրգէն յղեաց դեսպանս առ Ապուհեշմ և որ ընդ նմա զօրագլուխքն՝ աղաչել ի խաղաղութիւն – 230 և մտանէ Նինոս ի համար Ասորեստանեայց թագաւորաց ընդ կնոջ իւրոյ Շամիրամայ.- 16. Եւ մօտ առ սոցա կայ լեառն Կաւկասու, յորում բնակեն ազգք յամենայն լեզուաց բաժանեալք, ըստ ազգս ՀԲ ազգացն, և կեան առանց առաջնորդի, և օրէնս անձանց ունին ամենայն ոք որ զինչ կամի, և ընդ մայրս և ընդ քոյրս ամուսնանալ: - 274. Եւ մօտ առ սոցա կայ լեառն Կաւկասու, յորում բնակեն ազգք յամենայն լեզուաց բաժանեալք, ըստ ազգս ՀԲ ազգացն, և կեան առանց առաջնորդի, և օրէնս անձանց ունին ամենայն ոք որ զինչ կամի, և ընդ մայրս և ընդ քոյրս ամուսնանալ: - 274. Եւ յամենայն ազգաց որ ընդ ձեռամբ քո են՝ հաւաքեա առ քեզ զընտիրն այրուձիոց, և անց յայնկոյս գետոյն: - 196. և յաջմէ սեղանոյն շինեալ ընդ նովիմբ հիմամբ ի տեղի յիշատակարանի խաչելութիւն տեառն Գողգոթայ տեղւոջ – 390. և յաւեր դարձան գեւղք և ագարակք և աւանք, ի բաց մերկացեալ զզարդ և զբարեձևութիւն, և ընդ ազգականութեամբ փակեալ զանազան բոյսք և տունկք, որ ի վերայ երեսաց երկրի. – 238. Եւ յաւուր յայնմիկ եմուտ ի տապանն Նոյ և որդիք իւր, կին Նոյի և կանայք որդւոց նորա ընդ նմա: - 30 և յետ Բ ամաց վախճանի Վաղարշակ, թագաւորեալ ընդ եղբօրն բոլոր Հայոց: - 110 Եւ յերկարեալ սպարապետին /282/ խօսել ընդ զօրավարին՝ ի բաց մերկեաց զպատրուակ սրտմտութեան ի սրտէ նորա: - 284. և Յիսէ տուեալ պատերազմ ընդ քաղաքին, զտարի մի հանդերձ ամենայն նախարարօքն Հայոց, անգամագիտ լինելով՝ դառնայ յԱսորիս. և այս եղև երկիցս անգամ: - 338. և յղէ զնա ընդ կողմն Ռշտունեաց. – 202. և նա ձեռնամուխ եղև զընդ նովաւ հնազանդեալս ի բաց կորզել քեցել ի նմանէ շրջաբերական թղթովք, զիշխան Վասպուրական զԴերանիկն, զԱպլբառ Կայսիկ զբռնաւորն Ապահունեաց, նմանապէս և զայլսն զոր և կարաց հրապուրել. – 350. և նախ քան ընդ պատժական տանջանաւոր խոշտանգանօք արկանելն զմեզ՝ բանիւք քո իբրև քարամբք հարեալ զմեզ՝ շտապ տագնապի ի վերայ արկանես թափել զոգիս մեր: - 242. նմին հատուցումն ի կարգի որ ասէ, ,,կացո ի վերայ նոցա մեղաւոր, սատանայ կացցէ ընդ աջմէ նորա,, , և որ ինչ ի կարգ սաղմոսիդ է: - 214. Եւ նոյնժամայն եհաս հրաման յարքունուստ՝մի տաղտկալ և վհատել և մի ի բաց կալ պատերազմել ընդ նմա. մինչև եկեսցէ ակամայ կամօք ի հնազանդութիւն արքայի: - 284. և նորա ելեալ սակաւ արամբք՝ իբրև ջուր ընդ զառ ի վայրն հոսեալ՝ արար հալածական զՎահան և զզօրս նորա. – 310. և նոքա տան տանել նմա զհարկս և հասս արքունի և դարձուցանեն զնա ընդ նոյն ուստի եկն: - 172 և նստան անդէն զաւուրս Թ և պատերազմեցան ընդ նոսա աւելի քան ՋԺԹ անգամ. – 276 և ոգորել ընդ բնաւ աշխարհս անդուլ շրջաբերութեամբ, անհանգիստ մնալով, և կեղծաւորական սիրով ընդ Վասպուրական աշխարհիս և ընդ նոցուն պետացս, համարէր լինել կատարելանալ առ սէր. – 370 և ոգորել ընդ բնաւ աշխարհս անդուլ շրջաբերութեամբ, անհանգիստ մնալով, և կեղծաւորական սիրով ընդ Վասպուրական աշխարհիս և ընդ նոցուն պետացս, համարէր լինել կատարելանալ առ սէր. – 370. և ողբայր ի վերայ աշխարհիս Հայոց, ընդ նուազել զօրութեան թագաւորութեանս Հայոց և ընդ բռնազբօսութիւնն Պարսից: - 112. և ոչ առ զխաղաղութիւն մինչև ի Պոռբոս կայսր, որ արար խաղաղութիւն ընդ Արտաշրի: - 94. և ոչ առ մի ոք այդչափ խնամ և հոգաբարձութիւն առնէաք, որչափ ընդ ձեզ և ընդ աշխարհ ձեր. – 244. և ոչ են կամք իմ փութալ պատմել ընդ գրով փակել զկործանումն տերանց իշխանաց մերոց - 240. և ոչ միոյ

ումեք կորնչել, բայց ի միջէ ումեմնէ, որում /գրքում՝ որուն/ անուն Աշխէթ ճանաչէր, այր պերճ և անուանի ի զօրուն քաջամարտիկ, ունելով ընդ ինքեան գունդ հարուստ /270/ իբրև ծով առելոյ զօրավարաց. – 272. Եւ ոչինչ ամենևին զչարացաւ ընդ նմա Բուխայ և ոչ յիշեաց զգործսն զոր գործեաց, և ոչ տրտմեցոյց զերեսս իւր. – 288. և որք ի տանէն Ամատունեաց՝ Շապուհ և Վահան և Սարայ եղբարք միմեանց, Ապուսակր Վահունի և այլք ընդ նոսա, միաբանական խորհրդակցութեամբ խորհրդածեալ ընդ Գագկայ առ ի սպանումն Ապումբրուանայ – 368. և որք ի տանէն Ամատունեաց՝ Շապուհ և Վահան և Սարայ եղբարք միմեանց, Ապուսակր Վահունի և այլք ընդ նոսա, միաբանական խորհրդակցութեամբ խորհրդածեալ ընդ Գագկայ առ ի սպանումն Ապումբրուանայ – 368. և ունին զզօրս քո ընդ իւրեանս – 82. և սա նշկահեալ զկայսերբ՝ յղէ առ Շապուհ արքայից արքայ նուաճել ընդ նմա – 108. Եւ սկսան յաւելուլ ի վերայ չարեացն այլ չարիս, զի ընդ միմեանս մարտ և կռիւս դնէին յաղագս իշխանութեանն ցանկութեան, և ճեղքեցան ի միմեանց և զօրս գումարեցին ի զերծելոցն ի սրոյն և ի գերութենէն Բուխայի. – 298. և սուսեր ընդ մէջ ածեալ զբանն տերունական, զոր ասացն, թէ ,,յորժամ մատնիցեն զձեզ, մի՛ հոգայցէք թէ ո՛րպէս, կամ զի՛նչ խօսիցիք – 204. և սուսեր ընդ մէջ ածեալ, և հեծուցեալ ի մեծազարդ ջորւոջ, և նժոյգս առաջի և զկնի ի զարդ և ի զէն սպառազինեալ և ձայնք փողոց և դոփիւնք թմբկաց և այլ երաժշտական գործոց հնչեցուցանէին շուրջանակի. – 236. և սփռեալ ասպատակ ընդ կողմանս կողմանս – 134. Եւ վազէր ընդ բանակն, կանչէր, հնչէր, շարժէր զձեռնն և ասէր, ,,ես քրիստոնեայ եմ, քրիստոնեայ եմ,, - 224. վազս առեալ փութացան մտին ընդ կողմն Մականայ, բանակեցան ի դաշտավայրին Մեդիացւոց – 62. և Վահան հասեալ յանկարծուստ ի վերայ նորա, այն ինչ ընդ միտ ածելով ստնանել ինչ Գուրգինայ. – 310. և վառեալ ի զէն և յասպազէն՝ արձանացան իբրև զմի այր՝ և յանդուգն դիմացուածով խուռն յարձակմամբ հարեալ ի դիմի, ուր քաջքն այլազգեացն ճակատէին ընդ աջաթև /380/ կողմն. և պատառեցին զգունդն, և պարտեցին զախոյեանսն. – 382. և տաց քեզ զկողմանս Ասորոց և զամենայն Արեւաստան մինչև զՄծուին քաղաք, և ի յերկրէ Հայոց՝ զաշխարհս տանուտերական իշխանութեանն մինչև յԱյրարատ և ընդ Դուին քաղաք և յեզր ծովուն Բզնունեաց և ցԱռեստն աւան, և զմեծ մասն աշխարհին Վրաց մինչև ցՏփղիս քաղաք. – 136. և Տէր ամենակալ էր ընդ նմա ամենայն ուրեք ուր և ախորժէր: - 308. և փախստական եղեալ Մահմէտ և Ալի և ընդ նոսա իբրև արք Խ՝ եկին ի քաղաքն Մադիամ – 160. Եւ փոխանակ նորա թագաւորէ Սմբատ որդի Աշոտի, այր քաջայայտ և հանճարեղագոյն, լի և առոյգ յամենայն իրողութիւնս՝ որ ինչ ընդ երկրաւս համառօտաբար լրութիւն պատկանաբար պիտանան, հաճոյ Աստուծոյ և ընտիր մարդկան: - 356. Եւ քան ընդ ապստամբելն ի նմանէ՝ ընդ յոյժ անմտութեամբ գալն առ նա զարմացաւ: - 272. և քաջն Վահան Արծրունի ընդ նմա նիզակակցեալ՝ մեռանին ի միասին քաջքն և ընտիրքն, մեծ նահատակք Վարդան և Վահան – 128. քարոզն աղաղակէր, թէ ,,առաւ իշխանութիւնն Վասպուրականի աշխարհին ի ձեռս Գուրգէնի փոխանակ եղբօր իւրոյ Աշոտոյ տիրել ընդ նոսա,,: - 236. զայս ասէր, ոչ զի սոդոմայեցիք էին, այլ զի ընդ նոյն մեղս սոդոմական պղծութեանն զառածեալ լինէին՝ սոդոմայեցիս կոչէ: - 182. Զայս գործ լուեալ Լիդէացւոց թագաւորին Կրոսիսեայ բազմաշփոթ յուզմամբ ամբոխ արարեալ, զօրս բազումս գումարեալ, ելանել տալ պատերազմ ընդ Կիւրոսի – 64. Զընդ նոյն ժամանակս և Նաւատիոս երէց ի Հռովմ առաքէր ընդդիմակս Եղկղեսիանոսացն – 256. Զի ահա բարեկամացեալ էր Խուրան Հայր Վաչէի և եղբայր Արշաւրի ընդ Արտաշէսի Պարսից արքայի յերթալն Աբգարու ի Պարս, և եղեալ են դաշինս ի միջի. – 82. Զի ահա ես զարթուցանեմ ի վերայ ձեր զազգ դառն և զերագ, որ գնայ ընդ լայնութիւն երկրի, ժառանգել զխորանս որ ոչ իւր են, ահեղ և երևելի: - 200. Զի այր քաջ է և պատերազմող, և միաբանք են որք ընդ նմա են զօրքն, և զանձինս ի մահ դնիցեն ի վերայ տանց և աշխարհաց և ազանց և տոհմից իւրեանց: - 212. զի ի փոնգալոյ նորա կայծակունք հատանին և ընդ ռնգունս նորա ելանէ ծուխ հնոցի կայծականց, որպէս գրեալ է ի Յովբ: - 246. զի կատարեալ էր սիրտ նորա ընդ տեառն Աստուծոյ ամենակալի: - 316. զի կարծէր

ևս համախորհ և միագործ զնիզակակիցսն իւր, զզօրսն և զզօրագլուխս զգունդ ազատացն, որ մտեալ էին ընդ նմա յանձաւն Նկանի: - 210. Զի նոքա վասն ի կանայսն մոլելոյ ընդ դստերսն Կայէնի խառնակելով՝ ջրով կործանեցան. – 336. զի ոչ եթէ ատեաց զանօրէնն իբրև զանամօթն. զի քան զմեղանչելն առաւել չար այն է՝ չունել զինքն ընդ յանցաւորսն – 248. զի ոչ ևս ունիմ շատ խօսիլ ընդ քեզ,,: - 290. զի ուսմամբ և անուամբ մի ևս ասիցի ունել հաղորդութիւն ընդ Ասորեստանեայս: - 46. Զկնի այսորիկ յառաջ խաղացեալ Ահմաթ և որ ընդ նմա կայսկազենիցն գունդք, երթեալ մտանել ի քաղաքն Դուին, թերևս կարասցէ ի կատարումն՝ զոր ինչ խորհեցաւն՝ հասուցանել զչարիսն: - 344. զոր առաջնոցն մատենագրեալ դրոշմեալ կայ ի գիրս ընդ ժամանակս ժամանակս սոցա քաջարութիւնք և արժանաւորք յոլովագունի և մեծամեծաց գովութեանց: - 96. զոր աւերեացն Իսրայէլ յելանելն իւրում յԵգիպտոսէ և ընդ պատերազմելն ընդ Բաղակայ արքայի Մովաբայ: - 156. զոր գործեաց ընդ սուրբսն Վրթանէս և Յուսիկ և ընդ քահանայն մեծ Դանիէլ – 98. Զոր և մեր ըստ հրամանի քում, Գագիկ զօրավար Հայոց և Վասպուրական իշխան, ջան յանձին տարեալ ընդ համառօտութիւն զրուցատրութեանցն անցեալ – 74. զոր ընկալեալ սուրբ հայրապետին և բարեպաշտ թագաւորին Թէոդոսի հինգ թղթովք և հինգ պատասխանեօք՝ կարգէ զսուրբ վարդապետն ընդ վարդապետութեան աթոռակալութեան սրբոյն Յոհաննու Ոսկեբերանի և այլոց քաջաց և գլխաւոր վարդապետացն – 116. զոր ի զօրութիւն թիկանց ուժոյ բազկաց ճնշեալ և մածուցեալ ընդ միմեանս՝ զնրբութիւն մազոյն թաղ կոչեցին – 208. զոր կազմեաց իւր սատանայ գործի աջողակ յամենայն արուեստ գիտութիւն խարդախութեան, իբրև զպատշաճ դարան դեղեալ նետիւք ընդ խաւար թռուցելոյ յոգիս խաւարամածս: - 248. զոր յիշեցաք վերագոյնն ընդ մեծ նախարարսն - 248. զոր ոչ անփոյթ արարեալ լի բարեմտութեամբ յղփացեալն Աշոտ՝ խօսի ընդ թագաւորին զխաղաղութիւն. – 382. Զոր պարտ էր աստանօր յոլովագունիւք ոմամբք աւաղականօք ընդ ողբակիցս՝ և զմարգարէականն առնուլ ի ձայնարկութիւն – 22. սարսափեմ և հիացմամբ մեծաւ յապուշ կրթին միտք իմ ընդ ժուժկալութիւն այնքանեաց բազմահնար մեքենաւոր չարչարանաց. – 106. զոր ցուցանեմ յայլում տեղւոջ, և զոր ինչ արար արքայն Պարսից ընդ տունն Արծրունեաց ի սադրելոյ Բարծումայի ամբարշտի: - 130. էր երթեալ ընդ նմա և մեծն Ներսէս կաթողիկոսն /98/ Հայոց. – 100. էր ընդ գերեալսն ի լեռնէն Խութայ Յովնան անուն. – 294. էր ընդ իշխանսն և մեծ իշխանն Վասպուրական Աշոտ, որդի Դերանկին, և ընդ նմա Գրիգոր իշխանն Մոկաց և զօրքն Անձաւացեաց: - 380. էր ընդ մեծ նախարարսն երթեալ և Տիրոց, - 94. ընդ առաւօտանալն սկսեալ՝ ի ժամս բովանդակ՝ յաղթութիւն սատարեաց և ի փախուստ դարձոյց զբազմութիւն զօրացն Ովայի – 178. Ընդ աւուրսն ընդ այնոսիկ … կազմեալ գունդ զինուորաց և ընտիրս այրուձիոց, վառեալ զինու բազում պատրաստութեամբ – 220. Ընդ ժամանակս ընդ այնոսիկ էր կացեալ յաթոռ հայրապետութեան տէր Յոհաննէս կաթողիկոս Հայոց: - 180. Ընդ ժամանակս Հայրակղի կայսեր Հռոմոց էր հասեալ ի վախճան թագաւորութեանն Պարսից: - 156. Ընդ ժամանակս Պերոզի արքայից արքայի, ոմն յաղանդոյն Նեստորի Բարծումայ անուն, որ ունէր զանուն եպիսկոպոսութեան, զօրեղագոյնս զնեստորական հերձուածոյն բուռն հարեալ, և քսութեամբ զնախարարացն Հայոց առ Պերոզ վարելով՝ բազում օճիրս արիւնհեղութեան գործեաց: - 130. Ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ Աշոտ թագաւորն Հայոց փոխի յաշխարհէս ի բարիոք ծերութեան, փափկացեալ և յղփացեալ խրախութեամբ, ձեռն նորա յամենեսին և ամենեցուն ձեռք ի նա – 356. Ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ թագաւորէ Յունաց Վաղէս կայսր, և Պարսից՝ Շապուհ արքայից արքայ: - 100. Ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ խաղաց գնաց Արշակ ի մուտս կոյս – 98 Ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ մինչ ճոխացեալ մեծամեծս փքայր Ջափրմոթոքլ ի վերայ քրիստոնէից, որպէս Սենեքէրիմ նախնին մեր ի վերայ Երուսաղէմի և ժողովրդեանն Իսրայէլի՝ յեղակարծում հասեալ ի վերայ նորա որդին իւր Մոթէին սպան զնա – 318. Ընդ նոյն ժամանակս եկն Վահան Աշոտի որդի, հօրեղբօրորդի Սահակայ ի գերութենէն՝ նուաճել զաշխարհս, և

գունդ կազմեալ ընդդէմ Գուրգինայ՝ և ինքն զպարտութիւն քան զյաղթութիւն յինքն կրէր: - 310. Ընդ նոյն ժամանակս ընդարձակեալ բարերարին Աստուծոյ իշխանացն Հայոց՝ դարձան յիւրաքանչիւր բնիկ տէրութիւնս. – 322. Ընդ նոյն ժամանակս խորհուրդ ի մէջ առեալ Շաւասպ Արծրունի եղբայր Վասակայ հօր Աղանայ Արծրունոյ, և խորհեցաւ զտիրելն Հայոց – 124. Ընդ նոյն ժամանակս յղէ թագաւորն զոմն ի յաւագ նախարարացն վերակացու Հայոց և հաւատարիմ ի վերայ հարկաց արքունի Ապուսէթ անուամբ, ըստ տաճկական լեզուին, յարելութեամբ եբրայական դպրութեանն: - 170. Ընդ նոսին և երանելի եպիսկոպոսն Յոհաննէս և ճգնաւոր քահանայ Գրիգոր – 324. ընդ որ յոյժ ուրախացեալ Տիբերի պատուէ ծիրանեօք և բրաբիոնաւ ի Ստադին տեղւոջն. – 80. ընդ որ զչարացեալ Շապուհ, թէ ընդէ՞ր առանց իւր հրամանի զայն գործեաց – 112. Ընդ որ զչարեալ նախարարքն Հայոց՝ տաղտկացան ընդ գիջանալն, և խորհեցան զոչ թագաւորելն Արտաշրի ի վերայ Հայոց. – 116. Ընդ որ յոյժ զչարեալ սքանչելին Աղան Արծրունի որդի Վասակայ ընդ հօրն անիմաստասէր բարուցն անխորհրդածութիւն և ընդ այնպիսւոյ աստուածամարտին Մեհուժանայ գթասիրաբար վարել ազգականութեամբ – 112. Ընդ որ յոյժ ուրախացեալ Շապուհ՝ խոստացաւ փեսայացուցանել զՄեհուժան ի քոյր իւր Որմզդուհի: - 102. Ընդ որ ոչ հաճոյացեալ Գուրգենայ երթալ ի Յոյնս. բայց հաւանեցուցեալ զԳրիգորն տալ զբերդն ցզօրավարն, և հաճեսցի զմիտս թագաւորին: - 302. Ընդ որ սքանչացեալ ընդ քաջասրտութիւնն և ընդ իմաստուն բանակարգութիւնն Պտղոմէի և Սելևկեայ զօրագլխացն Աղէքսանդրու՝ խնդրեցին պարգև ի թագաւորէն զԱսուդ. - 70. Ընդ որում և մեծ իշխանն Արծրունեաց Խուրան և գլխապետ զօրավար զօրու, և միահեծան թագաւորութեան Հայոց մեծաց, որ առաջին ի Քրիստոս հաւատացեալ եղև իշխանս Խուրան և մկրտեալ ի ձեռաց Թադէոսի առաքելոյ. – 78. Ընդ որս զչարեալ նախարարացն Ներսէհի՝ գրգռեն զոմն ի մերձաւորաց Ներսէհի, Դարէհ անուն. – 82. ընդ որս էր և քաջն մեր Աշոտ ախոյեանայարձակ զօրութեամբ և ելեալ զհետ արքունի զօրուն. – 328. ըստ այնմ զոր մարգարէն Եսայի ասաց, ,,յաւուր յայնմիկ բուռն հարկանիցէ այր զեղբօրէ կամ ազգակցէ իւրմէ և ասասցեն՝ լեր մեր իշխան, և կերակուր մեր ընդ քեզ լիցի,,. – 298. թերևս արտաքոյ տանջանացն կայցեն մնայցեն, թէպէտ և ոչ ընդ փեսային վայելեն ի հարսանիսն: - 338. ի մօտ առ նոսա հասեալ՝ կարգեցին / 274/ կազմեցին զճակատն և ետուն պատերազմ ընդ զօրացն Ծանարաց. – 276. Ի սորա յերրորդ ամի թագաւորութեանն ի վերայ Հայոց աստուածատուր բարկութեամբ անդնդաշարժ վրդովմամբք ներքնագոյն խորոցն պատահեալ միմեանց սահանախաղաց դղրդմամբ, հիմնաշարժ տապալմամբ, /356/ ներքսագոյն երկրի թուլացեալ պնդափակ աղխեալ սանդարամետական սահմանին, բարկութեան հողմոց շնչեալ ընդ ջրոցն խաւարայնոց, ի կոհակս անդնդաքակս զթանձրայատակ երկրի զկարծր և զծանրալիր անկշիռ անբաւութիւնն տատանեալ, մինչ յերեսս երկրի ի վեր մղեալ հանդէպ քաղաքին Արտաշատու/ գրքում՝ Արտաշասու/, որ Բլուրն նորուն ասի – 358. Իբրև գիտաց իշխանն, եթէ վճարեալ է չարութիւնն յաչս նոցա, և այլ ընդ այլոյ խօսին, և ի գաղտնիս քրթմնջեն, և անտեղի և անընդունակ հրամանաց նորա լինէին՝ ետ պատասխանի և ասէ – 214. իբրև ի մեծ և յանկասկածելի ամուր ապաւինեալ լինէին ի քաջ զօրավարն Գուրգէն և որք ընդ նմա զօրք Հայոց. – 226. Իբրև խռնեցան ի զօրագլուխ գունդ Լիդէացւոց նետաձգութեամբ ընդ միմեանս հարեալ – 64. ստուգեաց զազգն, զգաւառն, զաշխարհն, զպատճառ հատուածին, զզետեղելն, զիարդն, զորպէսն, զեղանակն, զդիպուածն, զպատահն և զայլն ամենայն՝ խնդրէ զնա Վաղարշակ յԱրշակայ և առնու ածէ զնա ընդ իւր ի Հայս – 72. Իսկ Գուրգէն ընթացեալ զհետ հանդիսի պատերազմող նահատակութեանցն, /310/ անդուլ լինելով զցայգ և զցերեկ հանդերձ որ ընդ նմա միաբանեալ ազատագունդ զօրացն – 312. Իսկ Գրիգորի ոչ բերելով զընդդիմակացսն նորա կատարել՝ խօսի ընդ նմա սիրով խաղաղութեան, և բաժանել զաշխահս յերկուս՝ տեղի ետուն միմեանց ի խաղաղութիւն: - 310. Իսկ զԱհմատ ընդ Վասպուրական աշխարհին անցանել գնալ՝ ելեալ զհետ նորա Շապուհ որդի Աշոտի, մինչ տանել հասուցանել զնա ի մուտս Ասորեստանեայց ճանապարհին: - 346. Իսկ զկնի

աւուրցն տասանց ի գլուխ ելանելոյ՝ խնդրեաց սպարապետն մտանել առ նա, և կալեալ զձեռանէ նորա՝ սկսաւ խօսել ընդ նմա և ասէ. – 282. Իսկ ընդ աւուրսն ընդ այնոսիկ սպանեալ էր Ութմանկացն, որ յամուրսն նստէին՝ զՌստոմ Վարաժնունի, որ զտանուտերական պատիւն յայնժամ ունէր զՎասպուրական աշխարհիս. – 332. Իսկ ընդ աւուրսն ընդ այնոսիկ սպանեալ էր Ութմանկացն, որ յամուրսն նստէին՝ զՌստոմ Վարաժնունի, որ զտանուտերական պատիւն յայնժամ ունէր զՎասպուրական աշխարհիս. – 332. Իսկ թագաւորն աղաչեալ /100/ զսուրբն Ներսէս զհաշտութիւն խօսել Վաղէսի ընդ Արշակայ, զոր և արար իսկ զհաշտութիւնն: - 102. Իսկ թագաւորն իբրև գիտաց զընդխառնել ընդ միմեանս զօրացն, կամեցաւ մի՞թէ արդեօք կարասցէ դադարեցուցանել զմաքառումն. – 368. Իսկ ի հասանել սրբոյն Սահակայ ի դուռն հանդերձ նախարարօքն՝ զիջանէ ցածնու Վռամ ի բարկութենէ վրէժխնդրութեան Հայոց քինահարութեան անարգանաց Շապհոյ, և ընդ Յունաց զսերտ խաղաղութիւն ունելով.- 116. Իսկ ի տանէն Արծրունեաց ընդ մեծ նախարարսն Հայոց մկրտեալ լինի Տիրոց որդի Բաբգէնի երկրորդի - 94. իբրև եմուտ տիկինն ի բանակն և եկաց առաջի զօրավարին՝ խօսեցաւ ընդ նմա ըստ պատշաճի իրացն յոր պէտս չոգան: - 226. իշխանն Վասպուրական, այն ինչ հուպ ընդ հուպ եկն ի ժամադրեալ տեղին. ընդ որ յոյժ ուրախացեալ թագաւորն, իբրև զերծեալ ի կասկածանացն, զոր ունէր յիշխանէն Սիւնեաց: - 382. Իսկ իշխանն Վասպուրական, այն ինչ հուպ ընդ հուպ եկն ի ժամադրեալ տեղին. ընդ որ յոյժ ուրախացեալ թագաւորն, իբրև զերծեալ ի կասկածանացն, զոր ունէր յիշխանէն Սիւնեաց: - 382. Իսկ Խոսրովու կարծեալ արծարծեալ զզօրս իւր և որք ի դրանէն արքունի որ կոչին համհարզք և փուշտիպանք, և ամենայն արք ընտիրք /148/ տան թագաւորին ոյժ առեալ դարձեալ պատերազմել ընդ Հայրակղի: - 150. Իսկ Կայսիկքն և որք ընդ նոսա և զօրքն Պարսից զմարտն ի գաղտնիս գրգռէին – 380. իսկ կինն ճիչ բարձեալ ասէ. ,,առ թագաւորն հասցէ զոյժ իմ,, , շրջելով ընդ բանակն հոլանի, զոր չէր օրէն տաճկական ազգի կանանց, բայց ոչինչ օգնեաց. – 272. Իսկ յետ անցանելոյ աւուրց ինչ՝ ետ տանել զնա առ թագաւորն, և ընդ նմա գունդս զինուորաց վառելոց և ընտիր այրուձիոց: - 288. Իսկ նա անցեալ ի գաւառն Որսիրանից, և ընդ նմա բազմութիւն ազատաց և մեծամեծացն Արծրունեաց նախարարութեանց և ամենայն զօրաց նոցա – 224. իսկ նա քանզի ի հրեշտակէ ասէր ունել պատգամ և ոչ ի մարդոյ՝ յոյժ դժուարեալ ընդ իրսն՝ սպան զնա ի գաղտնիս: - 162. Իսկ նախարարքն Հայոց ի սադրելոյ Վաղէսի գրգռեալ ի մարտ ընդ Արշակայ ի պատերազմ յառաջանան – 100. Իսկ նոքա պատահեալ Պարսից ի գեօղն Երիզ կոչեցեալ, իբրև մրրիկ զփոշի պտուտեալ, իբրև հուր ընդ եղէգն ընթացեալ՝ սուր ի վերայ եղեալ վանեցին զբազումն քան եթէ զսակաւս – 136. իսկ որք արուք ընդ արուս զխայտառակութիւն գործէին՝ ծծմբախառն հրով բորբոքեցան, զյաւիտենական հրոյն զառհաւատչեայս յինքեանս կրելով – 336. Իսկ Պարսկահայոց գոեահին խուժան ածեալ, գաղտագնաց եղեալ ընդ անկոխ ճանապարհս՝ գան հասանեն ի Մարդաստան գաւառ յաւանն Վիտահոտ – 400. Իսկ Սահակ որդի Վաչէի խոյս տուեալ գնայ զկողմամբքն Մարաց, ընդ կողմն Ատրպատականի – 82. Իսկ վասն ձեռնն անկայուն զօրութեանն որ այն ինչ յամպոյն ի վայր զեղեալ լինին՝ հնարաւորեալ իւրեանց փայտս իբրև զանուրս չուանօք պարունակեալ շուրջ զոտամբք, դիւրաւ ընթանան ի վերայ ձեռնն իբրև ընդ ցամաք երկիր: - 192. Իսկ քաղաքապետն Սահակ ելեալ ընդ դուռնն, որ ելանէ ի բերդն Շամշղտայ, սամոյր զինքեամբ արկեալ և գաւազան ի ձեռն առեալ, յիմարեալ մտօք կորոյս զփախուստն իւր, որ կարող էր գնալ յով և կամիցի. – 272. Խօսեցաւ ընդ նոսա բանիւք ողոքանօք, և ոչ լուան նմա. – 222. խօսեցաւ ընդ նոսա խստութեամբ, սակայն և յայնմանէ ոչ երկեան. – 222. խօսի Գուրգէն ընդ Աշոտի յայտնապէս զոր խորհէրն. – 364. և աղեղունս պատրաստականս զառաջեաւ ի նիւսն ունելով, և զարդս ոսկեզարդս և արծաթագործս և կամարս ընդ մէջ ածեալ – 208. կասկած ունելով որ ինչ գործեացն ընդ Աշոտ: - 316. համարձակապէս անցանել գնալ ընդ իշխանութիւնս և ընդ պետութիւնս, ընդ աշխարհակալս խաւարիս այսորիկ, որ անհաւատից քան եթէ հաւատացելոց ոգւոց և

ապաշաւելոց զտիրելն բռնաձգեալ կորզեն յինքեանցն կորուստ: - 388. համոզեաց ի մէջ երկոցունց և գլխաւորեաց զխաղաղութիւն /382/ առ նոսա, մինչ գալ Սահակայ եղբօր իշխանին Սիւնեաց, ընդ իւր բերելով զհարկսն: - 384. հանեն ընդ սուր, վարեն ի գերութիւն և առնուն աւար, և ի յանցին դառնան ի Ճուաշ և ի Թոռնաւան գաւառ, անցեալ ընդ Կրճունեաց գաւառն: - 400. ճակատ առ ճակատու ձգին խումբ և անհնարին խառնուրդ. և մարտուցեալ ընդ միմեանս յայգուէ մինչև ընդ երեկս քաջապէս - 140. ճանապարհ արարեալ ընդ Ատրպատական, կասկածելով թէ գուցէ Գուրգէն և կամ մի ոք ի տոհմէն Արծրունեաց և նոցին ազատաց ի կորովացն Վասպուրական հեծելոցն հասանիցէ ի վերայ և թափիցէ զնա ի զօրացն և հանցէ ի ձեռաց իմոց: - 220. մանաւանդ զի աւերեալ էր երկիրն յասպատակէ Պարսից, այն ինչ հուպ մեռանելն Երուանդայ և ընդ թագաւորելն Արտաշէսի: - 90. մեռան ընդ Քրիստոսի, զի ընդ նմին թագաւորեսցեն: - 292. մեռան ընդ Քրիստոսի, զի ընդ նմին թագաւորեսցեն: - 292. մեռան նոքա անդ և թաղեցան փառաւորապէս ըստ օրինի քրիստոնէից յուխտէ Յակոբկաց, որ անդ են հաւատացեալ ժողովուրդք, և զխոստովանողական անուն ստացեալ փառաւորեցան յերկրի և պսակելոց են ի Քրիստոսէ ընդ ամենայն սուրբս. ամէն: - 324. մերժել հեռանալ … և որ այլ քաղցրագոյն վայելք ընդ երկնաւս ի վերայ երկրի, պայծառ գեղ արեգական և լուսնի, հանդերձ աստեղացն ճոխագործութեամբքն ընդ տարերք երկնի յեղյեղլով, ծովու և այլոց ցամաքայնոց, և ջրայնոցն բարեփառ հոլովմանցն հրճուանաց, և որ ինչ ընդ այլք ընդ դոքօք պատկանին յարմարաբար տնտեսութիւնք առ սկզբնատիպն պատկերակերպութիւն: - 386. միթէ զծով իբրև զցամա՞ք համարիցիք, մարտնչել ի սմա ընդ մեզ. – 144. մինչ կալ մնալ միայն երեսուն արանց ընդ քաջին Վահանայ, Մերշապուհ և Յաշկուր Արծրունիք, և Կամսարն Ներսէհ, և ի տանէն Ամատունեաց՝ զորոց զանուանսն անգիտանամ – 134. մինչ կային ի բանտի իշխանն և որք ընդ նմա ազգատոհմիք և այլովք օտարազգօք – 240. մինչ տայր պատերազմ ընդ Սպանիացիսն վասն ոսկեհան տեղեացն. – 80. մինչ քաղցրատենչ քունն ի վերայ հասանէր որ զպահպանութիւն գիշերոյն պահէին՝ նորա ամբարձեալ զպղծալից ձեռն ի սրբութիւն սրբոցն և առեալ զսուրբ նշան խաչին Քրիստոսի և ընդ պատուհանն արտաքս ելեալ – 378. մինչև հարկեցաւ թագաւորն յամենայն ուժով կարողութեան իւրոյ զօրս գումարել յամենայն ազգաց, որ ընդ ձեռամբ իւրոյ տէրութեանն էին հնազանդեալ թագաւորք և թագաւորազունք – 242. մտեալ Վահան աղերսէր համոզէր՝ մի կալ մնալ, մինչ զքաջանունութիւնն ընդ վատասրտութիւն կարծել յոմանց խառնել, թէպէտ և անկարծ վարկանէր զկեղակարծն: - 328. Յայնժամ ժողովեալ Խոռեմ Ռազմայուզան /գրքում՝ Եռազմայուզան/ զզօրս իւր բանակեցաւ շուրջ զԵրուսաղէմաւ և պաշարեաց զնա, և պատերազմեցաւ ընդ Երուսաղէմի աւուրս ԺԹ – 142. Յայնժամ ետուն զոտս նորա ի կապանս երկաթիս, և ընդ նմա զտէր Գրիգոր Արծրունի – 238. Յայնժամ երդուեալ միաբանութեամբ գնացին ի գիշերի և անցին ընդ զոմ ի Վեհկաւատ – 150. Յայնժամ ի խորհուրդ եմուտ իշխանն և տոհմակիցք իւր, Վահան և Մուշեղ Արծրունիք, և գունդքն ազատանոյն որ ընդ նմա - 210. Յայնժամ հրովարտակս արարեալ, պնդադեսպանս արձակեալ ընդ ամենայն սահմանս իւրոյ տէրութեանն – 198. Յայնժամ մեկնեալ ի նմանէ զօրավարն, լցեալ խորհրդովք չարին հնարագիտութեամբ՝ եկն եմուտ ընդ կողմն Ատրպատական յԱղբագ գաւառ յերկիրն Վասպուրական – 184. Յայնմ ժամանակի Բուհայ եկն եմուտ ի Խլաթ քաղաք, ճանապարհ արարեալ ընդ կողմն Ապահունեաց. – 200. յառաջ խաղացուցից զբանսն, արագաքայլ արշաւանօք անցեալ գնացից ընդ շարագրածս անցնիւր պատմագրաց, զազգաբանութիւնն միայն ոճով դրոշմեցից ի շարի աստ – 74. Յետ անցանելոյ չորից ամաց … դարձեալ Գրիգոր եղբայր Աշոտի Վասպուրական իշխանի յԱփհազաց աշխարհէն՝ նոցուն օգնականութեամբ և Վրաց զօրու ընտիր գոլով՝ եկն եմուտ յաշխարհս Վասպուրական՝ տալ պատերազմ ընդ Գուրգինայ. – 310. յերկուս կողմանս բաժանեալ զնայեցուած խորհրդոցն, և կայր կեղծաւորութեամբ անհաստատագոյն և անօգուտ հնարիմացութեամբ, ընդ քրիստոնեայսն քրիստոնեայ և ընդ պարսկականսն զնոցայսն կեղծաւորէր: - 112.

յիշեցուցանէր զոր ինչ գործեաց ընդ Աշոտ և ընդ աշխարհ նորա, յուշ առնէր և զքաջութիւն արիութեան նորա – 268. յոյժ վայելուչ էր և երանելի քահանային Գրիգորի՝ միաբանել ընդ նոսա և լնուլ զերրեակ թիւն – 250. վերայ սուր եդեալ զբազումս սպանին և զևս բազումս վիրաւորեցին և զյոլովագոյնսն ի գերելոցն հանդերձ ընտանիւք իւրեանց զերծին ի նոցանէ և անցուցին ընդ պահակ ձորոյն յամրական կողմանս լերին: - 220. յորում և ոմն հաւատարիմ Յիսէի Սէմ անուն յառաջ խաղացեալ՝ պատահէ իշխանին, ընդ Վահանայ խորհրդակցեալ խորհել զխաղաղութիւն և զմարտն գրգռեալ ցածուցանել և զվառեալ պատերազմն շիջուցանել. – 334. Նա թէպէտ և զչարացաւ ընդ եղեալսն՝ սակայն զանգիտեաց թողուլ զնա երթալ, ակնածելով ի չարայոյզ ազգէն Իսմայէլի, զի դեռ ևս տիրէր բռնութիւնն, և գերեալքն և հայրն իւր սպարապետն յարքունիս էին: - 316. Նահատակք ոմանք կային յայնժամ ելեալ յարգելանէն ընդ կալանաւորսն – 220. Նմանապէս, կամ թէ ևս հրաշափառագոյն զյաղթութեան մարտսն յօրինեալ յարդարեաց զպարտութիւն ի վերայ ազգին Իսմայէլի մեծ զօրավարն Գուրգէն, և իսպառ կանգնեաց զնշանակ յաղթութեան ամենեին ամենայն ուրեք ընդ ամենայն տեղիս. – 312. Նոյն ժամայն մատուցեալ ոմանց առ Դերանիկն՝ ստուգագոյնս քսէին վասն Գագկայ Ապումրուանայ. խորհել ընդ կորապաղատին, զոր ինչ գործեաց Հասան զանօգուտսն. – 348. նոյնպէս արարից ընդ քեզ և ընդ զօրս քո: - 278. Նոր ոմն Նաբուզարդան կամ Զամրի յայտնեալ ի յաղանդոյն Նեստորի, երեքթշուառեան վատաշուէր, վատմիրհ, զագահութեանն չարիս ախտացեալ՝ սպրդեալ եմուտ ընդ մութ գիշերին յամրական պարսպեալ բլուր, և անցեալ ի սուրբ կոչարանին օթագացեալ. – 378. Նորա արհամարհեալ զառաքեցելովք, չվարկանելով արժանի պատասխանոյ, և նովին օրինակաւ սկսաւ շրջել ընդ բոլոր աշխարհս Վասպուրական: - 178. Նորա զչարեալ ընդ հասանել պատգամին՝ առ զայրուցս բարկութեան քինահանութիւն վրէժխնդրութեան արարեալ՝ ի բաց եհան ի գրոցն պատմութենէ՝ որ ինչ վասն տանն Արծրունեաց էր գործոց հանգամանք, և որ ինչ օրինակ մարտիրոսութեան Վահանայ Արծրունոյ: - 130. նորա լուեալ էր ի պարսկէ ումեմնէ, ի ձորոյն Շատուանոյ, որ էր ընդ դահիճսն, և ի սկզբան վկայութեան մինչ ի կատարումն սրբոյն՝ ի տեղւոջ անդ հանդիպեալ լինէր – 206. Ո՞չ ապաքէն դու իսկ տեսանէիր, զի մտանէի և ելանէի ի սուրբ եկեղեցին ընդ ամենայն հաւատացեալսն – 222. որ արբուցանելով զդրախտն ընկղմի ընդ երկրաւ – 20. որ եկեալ էր ընդ զօրսն արքունի ի Գարդայ Պարսից – 232. որ էին ընդ նմա եկեալ ի գործ պատերազմաց ըստ հրամանի թագաւորին և մեծ զօրավարին – 224. որ ընդ միմեանս երդմամբք հաստատեալ սուրբ Աւետարանաւն և տէրունական նշանաւն – 174. որ ի բախմանէ քարի և երկաթոյ կայծակունք արտաթափին, այլ և ի փայտից ընդ միմեանս յիրար շփելոյ, որպէս և անուոյ բնաւորեցաւ լինել, որ ի սաստիկ շրջագայութենէ սայլիցն բազում անգամ և առեղք փայտիցն վառմամբ հրոյ հրդեհին: - 52. որ ի բնաւին արդարադատութիւն բնաւորեալ՝ ողորմութեանն ընդ նմին լինիցի լծակից. – 24. ՈՐ ԻՆՉ ԳՈՐԾԵՑԱԻ ՅԵՐԿՐՈՐԴՈՒՄ ԱՄԻՆ ԳԱԼՍՏԵԱՆՆ ԲՈՒԽԱՅԻ, ՈՐՔ ԵՆ ՈԼՈՄԲԻԱԹՔ ՎԱՍՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ԸՆԴ ՍԱՀԱԿԱՅ ԻՍՄԱՅԷԼԱՑՈՑ,ՈՐ ԻՍՄԱՅԷԼԻ ՈՐԴԻ ՃԱՆԱՉԷՐ, ԵԻ ՎԱՍՆ ՊԱՇԱՐՄԱՆ ՔԱՂԱՔԻՆ: - 268. գալուստն ազդ եղեալ գնդի այլազգեացն՝ փախեան գնացին բացագոյն, կալան զամրական տեղիս, ցրուեալ ընդ լեռնայինսն անյայտ թաքստեամբ: - 402. որոյ ոսկերքն ընդ այլ սուրբսն հանգուցեալ կան ի վանսն Յադամակերտոյ: - 134. որոց անուանք քաջութեան իւրեանց հռչակ հարկանէր ընդ ծագս տիեզերաց – 242. Որոց կապեալ զԳուրգէն երեքկին կապանօք և դարձեալ ի պարանոցն եղեալ շղթայս՝ յղեն ընդ Ատրպատական Պարսից և տան ի բանդ ընդ կապեալսն. – 318. որպէս և յետոյ ընդ Պիղատոսի խնդրեցին զվրէժ սպանման Մկրտչին և հալածանացն Քրիստոսի. – 78. Որպէս Յովսեպոս մեզ զրուցաբանէ և զինչ գործեաց ընդ մանկունսն: - 78. որջացեալ ի մուտս կոյս յափն ծովուն ի փապար յարձանախիտ քարին և մանրեալ զարծաթեղէնն ընդ փայտեղինին. – 378. որք լեալ էին յաշակերտութենէ Ղևոնդ քահանայի, որ ի Պարսսն մարտիրոսացաւ ընդ այլ սուրբ եպիսկոպոսսն և քահանայսն: -

74. որք ծանուցեալ զբռնանալն նորա ի վերայ պարսկական պետացն և զինչ կրեցին, զմտաւ ածեալ և զխառն ընդ աշխարհիս զդրակցութիւնն, և թէ գուցէ զպարսկայինն հասանիցէ մեզ կրել և աշխարհիս մեր՝ ձեռն ետուն հաւանութեան ի նորայն կալ մնալ հպատակութեան: - 360. որք ոչ առին յանձն միաբանել ընդ գունդս ուրացողացն. – 264. որք ոչ ըստ օրինի եկեղեցականաց կրօնից զվարսն յարմարէին, այլ ընդ մարզպանին Մշկանայ լծակցեալ հոգալ զաշխարհիս: - 118. ունելով ընդ իւր զզօրսն Յունաց բազմամբոխ վահանաւորաց և դրօշուց սաւառնացելոց, և փողք կայսերալուրք և գունդք գունդք վառելոցն վաշտիցն – 106. Պատերազմ յուզեալ Աշդահակայ Մարաց թագաւորի ընդ մեծին Տիգրանայ Հայկազնոյ – 62. պատշաճագոյն զպատերազմին խրոխտական բարձրավզութեամբ վանել զախոյեանսն, և առեալ զբանակն յաւարի, և ընդ սուր հանեալ յոլովս քան թէ սակաւս, հասին ի գոգ տեղի մի ի Մղունիս գեօղ: - 402. սա ելեալ ի Հայս պատերազմաւ արար ընդ իւրով ձեռամբ. – 56. սա էր այր ժանտ, և մոլեկան հոգւով շարժեցեալ՝ բազում չարիք մարտնչէր ընդ ազգն քրիստոնէիցն. – 168. հրամանաւ Վահանայ Արծրունւոյ փոյթ յանձին կալեալ՝ խուզել քննել կարգել ի համառօտ բանս զաճմունս ազգացն անցելոց ոչ կարի ինչ ընդ երկայնագոյնս աշխատասիրաբար անցանել պատմութիւնս: - 74. սփռեալ տարածանեն հէնս ասպատակաւորս ընդ բոլոր երեսս երկրիս Հայոց – 102. վահան ի թիկունս եդեալ, սուսեր ընդ մէջ ածեալ, նիզակ ի ձեռին ունելով - 208. Վաղարշակ թագաւորեալ փոխանակ հօր իւրոյ Տիգրանայ, և տուեալ պատերազմ ընդ հիւսիսայինն Հազրաց՝ մեռանի ի կորովաձիգ աղեղնաւորացն: - 92. Վասն զի իշխանն Մոկաց և իշխանն Անձաւացեաց նուաճեալ էին ընդ ձեռամբ Վասպուրական իշխանութեանն: - 380. ՎԱՍՆ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՋԱՓՐԱՅ, ԶՈՐ ԻՆՉ ԽՈՐՀԵՑԱՒ Ի ՎԵՐԱՅ ԱՇԽԱՐՀԻՍ ՀԱՅՈՑ, ԵՒ Ի ԳԼՈՒԽ ԵՀԱՆ ԶԿԱՄՍ ՉԱՐՈՒԹԵԱՆՆ, ԵՒ ՈՐ ԻՆՉ ԸՆԴ ՍՈՎԱՒ ՆԱԽ ՔԱՆ ԶԼՆՈՒԼ ՎԵՑԵՐՈՐԴ ՅՈՒԲԵԼԻՆԻ, ԵՒ ԵՕԹԱՆԱՍՈՒՆԵՐՈՐԴ ՈԼՈՄՊԻԱԴԻՆ, ՅԵՏ ԻՆՆԵԻՏԱՍՆ ԸՆԴԻՔՏԻՈՆԻՆ, ՅՈՐՈՒՄ ԲՈՎԱՆԴԱԿԻՆ ԺԱՄԱՆԱԿՔ ԲՌՆԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆՆ ՏԱՃԿԱՑ ԱՄՔ ՄԻԲ ԸՍ ԹՈՒՈՑ ՀԱՅԵՐԷՆ ՏՈՒՄԱՐԻ. – 170. ՎԱՍՆ ՄԱՔԱՌՄԱՆ ԱՇՈՏ ԻՇԽԱՆԻ ԸՆԴ ՈՒԹՄԱՆԻԿՍՆ ԵՒ ՏԵՂԱԹԱՓՍ ԱՌՆԵԼՈՑ ՋՅԱՓՇՏԱԿԵԱԼՍՆ Ի ՆՈՑԱՆԷ: - 332. ՎԱՍՆ ՈՐ ԻՆՉ ԳՈՐԾԵՑԱՒ ԸՆԴ ՀԱՆՈՒՐ ԱՇԽԱՐՀՍ ՀԱՅՈՑ. ԵՒ ԵՐԿՊԱՌԱԿՈՒԹԻՒՆ ԻՇԽԱՆԱՑՆ, ԱՆՀԱՒԱՆՔ ԵՒ ԱՆՀՆԱԶԱՆԴՔ ՄԻՄԵԱՆՑ ԼԻՆԵԼՈՎ, ԵՒ ՈՐ ԻՆՉ ԸՆԴ ՍՈՔՕՔ: - 194. Տնկեաց, ասէ, Աստուած զդրախտն յԵդեմ ընդ արևելս. այսինքն յերկրի յարևելս – 18. քանզի էին բարեկամացեալ ընդ միմեանս Կիւրոս և Տիգրան և յամենայնի համանմանքն, համակամքն, միասիրտքն, քաջախոհեմքն և բազմադրուատքն: - 62. քանզի էին հնազանդեալք յառաջագոյն ընդ թագաւորութեամբն Յունաց – 142. Քանզի ոչ յարմարական՝ բարւոյն և չարին ի միասին առկայանալ, և ոչ լուսոյն ընդ խաւարի, և կամ զի առողջութեանն ընդ հիւանդութեան. – 258. քանզի որդիքն Սենեքերիմայ մեծաւ ցասմամբ և անզրաւ հաշտմամբ ընդ Աշդահակայն լինէին – 62. Քանզի Վարդան անցեալ գնացեալ էր սուրբ վարդապետաւն Մաշտոցիւ առ կայսր Թէոդոս և առ Ատտիկոս արքեպիսկոպոս հանդերձ թղթովք սրբոյն Սահակայ, տանելով ընդ իւրեանց և զգիր և զբառ հայերէն դպրութեան. – 116. Քաջապէս մարտուցեալ Գուրգէն եղբայր իշխանին և Վահան Հաւնունի՝ առին անուն յաղթութեան, անցուցանելով ընդ սուր զկողմն թշնամեացն. – 178. քարինս տաշահոս հոլովեալ ի նիւթ եկեղեցւոյն ի Մանազաւեանն նահանգէ ընդ Բզնունական ծովն բերեալ մատուցանէ առ կատարումն հրաշագեղ դիտանոցին սրբոյն Սիոնի, այլովքն սրբական անուանակոչութեամբ տեղեաց տնտեսականին բանին Աստուծոյ մարդ եղելոյ: - 396. դնէր ուխտս ընդ իշխանս աշխարհիս Հայոց՝ գնալ ըստ արժանի /180/ հաւատոցն Քրիստոսի, զի վկայեսցեն ըստ անուան քրիստոնէութեանն և գործքն: - 182.

ԸՆԴ/կապ.մեջ/ - Այլ և զռամիկ Նորագեղջ աւանին Ռշտունեաց առեալ աձեն ի տեղի վաճառուն Ոստանին Ռշտունեաց, արկեալ տոռունս ի պարանոցն հանեն ընդ սուր. – 202. անդ հասեալ քաջացն մերոց եղբարցն երեցունց ազատագունդ սակաւաձեռն գրոհիւ ի

ձմեռնային ժամանակի, և ընդ լրթնատեսիլ լուսոյն վազս ի վերայ եդեալ՝ հանկին ընդ սուր յոլովս քան թէ սակաւս: - 372. Արդ ոչ կարեմք փոյթ ընդ փոյթ շղումարար/ճիշտը՝ շղոմարար/ հաճութեամբ թագաւորիդ յանձն առնուլ՝ զոր հրամայէ կայսերական ճոխութիւնդ. – 132. Եւ /106/ նոյնժամայն հուպ ընդ հուպ ի դիմի հարեալ Մեհուժանայ և կարթակոտոր զասպազինեալ երիվարն արարեալ քաջին Սմբատայ՝ տոռն արկեալ ի պարանոցն Մեհուժանայ ասէ. – 108. և անծանօթ զարմանալի ծառոյն դէպք՝ ի միում աւուր ունել աճմունս փոյթ ընդ փոյթ. և դարձեալ սուզականութիւնս յանկարծօրէնս լինել – 50. Եւ անդէն ոչ կարացեալ շինել զերկիրն այն հուպ ընդ հուպ մինչ յութերորդ ամն Արտաշէսի – 90. Եւ ընդ մտանելն նոցա աշխարհս՝ վրդովեցին զուխտ քրիստոնէութեանն, և փոյթ ընդ փոյթ ձեռնամուխ եղեն աւերել քանդել զեկեղեցիս, զտունս աղօթից կործանել. – 124.

ԸՆԴ ԱԿԱՄԲ ՀԱՅԵԼ - ընդ ակամբ հայելով, թէ գուցէ ճողոպրեալ ելանիցէ ի ձեռաց մերոց, կամ ի գիշերամարտս յանկարծ հասանիցէ ի վերայ մեր մեծամեծ ոճիրս գործիցէ: - 202.

ԸՆԴ ԱՅԳ - և ընդ այգն ընդ առաւօտն, մինչ նոքա ննջէին յիւրաքանչիւր վրանաց օթոցի՝ և զօրքն շուրջ փակեցին սուսերօք և վահանօք և նիզակօք և վառեալ մոմեղինօք, և մտեալ ի ներքս ըստ հրամանի զօրավարին իւրեանց – 296. և ընդ այգն ընդ առաւօտն առին յաւարի զբանակն հանդերձ ախիւն և զտունս գանձուցն զորս առ ինքեանց: - 332. և ընդ այգն ընդ առաւօտն՝ յԸռենայ Յամաց գեօղ և գիշերագնաց հասեալ մինչ ի Տարօնայ կոչեցեալ գետ: - 402. Եւ կոչնականքն ընդ այգն ընդ առաւօտն փութացուցեալ ասեն, ,,եկ, տեսցուք զմիմեանս սիրով խաղաղութեան,,. – 352.

ԸՆԴ ԱՅՆ - Եւ եղև զի անցանէր ընդ այն Մուկաթլ ոմն ի Վանանդ կոչեցեալ ազատութենէ – 288. Ընդ այն ժամանակս ապստամբեալ ի պետութենէն Տաճկաց քաղաքացիքն, որում Կզուինն ասեն: - 328. Ընդ այն ժամանակս զօրաժողով եղև թագաւորն Հայոց Սմբատ ի վերայ Ապահունեաց աշխարհին: - 380. Ընդ այն ժամանակս տէր Զաքարիայ հանգեաւ ի Քրիստոս, կեցեալ ի հայրապետութեանն Հայոց ամս ԺԸ, և հաջորդէ փոխանակ նորա տէր Գէորգ: - 338.

ԸՆԴ ԱՌԱՋ - Եւ գումարեալ Հայրակղի զամենայն զօրս իւր յորդոր և խնդալից սրտիւ, բազմութեամբ զօրաց ել ընդ առաջ սուրբ նշանին, ի պատիւ հրաշալի և երկնաւոր գանձուն – 154. Եւ եղև ի մերձենալն նորա ի բանակն՝ եհան ընդ առաջ նորա գունդ գունդ զօրաց. – 236. և ետ տանել ընդ առաջ նորա նժոյգս մեծազարդս և երևելիս, և երգեցիկս և գովասացս և բազում գործիս երաժշտականս առաջի և զկնի՝ մինչև եմուտ ի բանակ նոցա: - 288. և զօր գումարեալ ել ընդ առաջ նորա: - 352. Եւ էր յղեալ յառաջագոյն զԱշոտ որդի իւր ընդ առաջ նորա, անդստին յելանելն նորա յերեսաց արքայի – 270. և մինչ չև հասեալ առ զօրավարն՝ եհան ընդ առաջ նորա գունդս գունդս վառեալ զինու և ընտրեալ երիվարօք – 288. Եւ յելանելն նորա և մօտ լինել ի սահմանս Հայոց զօրօք բազմօք, մերձ ի սահմանս Տարունոյ, Առաջին կոչեցեալ Հայոց՝ իշխան Տարունոյ Բագարատ … առաքէ զոմանս ի մեծամեծաց իւրոց ընդ առաջ նորա պատարագօք ոսկոյ և արծաթոյ և պատուական հանդերձից, համոզեալ մի ելանել յերկիրս Հայոց: - 170. Յայնժամ հրաման ետ զօրավարն Բուխայ զօրաց իւրոց՝ ելանել ընդ առաջ նոցա ի պատերազմ. – 274. Քանզի Սամուէլ որդի Վահանայ գնաց ընդ առաջ հօր իւրոյ: - 106.

ԸՆԴ ԱՌԱՋ ԵԼԱՆԵԼ - Իբրև ետես կայսր Հայրակղէս զչարիսն ամենայն, որ եկին հասին ի վերայ նորա՝ ակամայ կամեցեալ ցուցանել բարեկամութիւն՝ ել ընդ առաջ նոցա, մեծարել իբրև զվաստակեալս և զհիւրս, ընկալաւ զնոսա մեծամեծ /142/ընծայիւք. – 144. Յայնժամ հրաման ետ զօրավարն Բուխայ զօրաց իւրոց՝ ելանել ընդ առաջ նոցա ի պատերազմ. – 274. Եւ գումարեալ Հայրակղի զամենայն զօրս իւր յորդոր և խնդալից սրտիւ, բազմութեամբ զօրաց ել ընդ առաջ սուրբ նշանին, ի պատիւ հրաշալի և երկնաւոր գանձուն – 154. և զօր գումարեալ ել ընդ առաջ նորա: - 352.

ԸՆԴ ԱՌԱՒՕՏՆ - և ընդ այգն ընդ առաւօտն, մինչ նոքա ննջէին յիւրաքանչիւր վրանաց օթոցի՝ և զօրքն շուրջ փակեցին սուսերօք և վահանօք և նիզակօք և վառեալ մոմեղինօք, և մտեալ ի

ներքս ըստ հրամանի զօրավարին իւրեանց – 296. Եւ ընդ առաւօտն հրամայեաց Հայրակղոս ասպատակս սփռել ի վերայ ամենայն երկրին, և հարկանել զամենայն երկիրն սրով սուսերի: - 150 և ընդ այգն ընդ առաւօտն առին յաւարի զբանակն հանդերձ ախիւն և զտունս գանձուցն զորս առ ինքեանց: - 332. և ընդ այգն ընդ առաւօտն՝ յԸռենայ Յամաց գեօղ և գիշերագնաց հասեալ մինչ ի Տարօնայ կոչեցեալ գետ: - 402. Եւ կոչնականքն ընդ այգն ընդ առաւօտն փութացուցեալ ասեն, ,,եկ, տեսցուք զմիմեանս սիրով խաղաղութեան,,. – 352. Եւ այն ինչ ընդ առաւօտն յեղակարծում հասին ի վերայ զօրք Տաճկաց – 306.

ԸՆԴԱՐՁԱԿ - Բայց քանզի ընդարձակ էր պահն Հողցայ՝ փութանակի եկն եհաս Ժիրաք ի գաւառն Ռշտունեաց և զզօրսն առխթեալ ի ձորն Առուանից, ի սահմանս Մոկաց. – 202. և եբաց զպողոտայն լայն և ընդարձակ, զշաւիղն կորստեան, որ տանի յանգիւտ կորուստն. – 248. մինչև եկից հասից ի լայնանիստ ընդարձակ ասպարէզս մատենից պատմութեանցս՝ ոճով մի ըստ միոջէ շարեցից, կարգեցից, գրեցից զախորժելին քեզ: - 74.

ԸՆԴԱՐՁԱԿԵԱԼ - Բայց յետ աւուրց բազմաց անցանելոյ շփոթմանցն՝ Գուրգէնի ընդարձակեալ նախախնամութեամբն Քրիստոսի և ելեալ փրծեալ ի բանտէն՝ եկն եմուտ յաշխարհ իւր: - 320. Ընդ նոյն ժամանակս ընդարձակեալ բարերարին Աստուծոյ իշխանացն Հայոց՝ դարձան յիւրաքանչիւր բնիկ տէրութիւնս. – 322.

ԸՆԴԱՐՁԱԿԵԼ - Աստանօր ի դէպ ելանէ և մարգարէախառն օրհնութիւնք մեծի նահապետին /40/ և աշխարհահռչակ Նոյի յասելն՝ ընդարձակեսցէ Աստուած Յաբէթի, և բնակեսցէ ի տան Սեմայ: - 42. և կորապաղատին ընդարձակեաց ելանել, զի երթիցէ ուր և կարասցէ հասանել ըստ յաջողելոյ իրին: - 348. և ելեալ ի վերայ Պարսկահայոց գոեհացն և անդ բազում քաջութիւն նահատակութեան ցուցեալ՝ յոլովից գերելոցն ընդարձակեաց, հանելով /400/ և զաւարն ի ձեռաց նոցա – 402. և եկեալ ի վերայ քաղաքին պաշարեն զնա, և զզօրսն մատնեն ի սատակումն սրոյ, և զպատանդսն Վասպուրականի հանեն յարգելարանէն. և գերեացն ընդարձակեն, զկապուտ նոցա բաժանեն յինքեանս: - 190. մանաւանդ մեծ կաթողիկոսն Հայոց Գէորգ պաղատանս առնէր առ Դերան.իկն, զի ընդարձակեսցէ նմա: - 336. միայն թէ ընդարձակեսցես մեզ և տոհմի մերոյ, բնակաց երկրի մերոյ՝ մնալ յիւրաքանչիւր տունս բնակութեանց կալ խաղաղութեամբ – 212.

ԸՆԴԱՐՁԱԿՈՒԹԻՒՆ - որգունակ Խորէն /գրքում՝ խորէն/ և Աբրահամ խոստովանողքն Քրիստոսի ի պարսկայինն զերծեալ լլկանաց դառնագոյն կրիցն՝ զընդարձակութենէ նախարարացն Հայոց մատուցին ողջոյնս աւետաբերս՝ դարձուցանել տեառն զգերութիւն ժողովրդեան իւրոյ: - 324.

ԸՆԴԱՐՄԱՑԵԱԼ - և ընդարմացեալ արմատքն և բոյսքն զգենուլ սկսան զզօրութիւն – 268. Իսկ ի շնչել հարաւային օդոյն, եռացուցանելով երկրի ի վեր զջերմային զօրութիւնն, զուարթացուցանելով անդնդական բերմամբն զընդարմացեալ արմատս և զբոյսս ի հիւսիսային սառնամանեաց օդոյն շնչելոյ - 188.

ԸՆԴԱՐՄԱՑՈՒՑԱՆԵԼ - և հասեալ ի վերայ ծառոց ի բարձրաբերձ գագաթունսն տերևաթափ առնիցէ /260/ և ընդարմացուցանէ զզօրութիւն արմատոյն – 262.

ԸՆԴ ԳԻՐԿՍ ՄՏԵԱԼ - և առեալ զնա մտանեն ի մէջ մայրեացն, և ընդ գիրկս մտեալ Շաւասպայ Արծրունւոյ՝ զլայնալիճն լի քարշեալ հարկանէ ի թիկանց ընդ մէջ ողինն զկորովալիր մատանցն զազդոյ շարժումն թռուցեալ թափանցիկ ընդ չարախորհուրդ սրտին միջոցն դիպեցուցանէ. – 100.

ԸՆԴԴԷՄ - այլ հրամայէր միայն զգուշանալ և ոչ ելանել պատերազմաւ ընդդէմ նոցա, մինչև տեսցէ զելս իրացն. – 162. այսր անդր կորզեալ զկարգ բնութեան առ ի յընդդէմս հրամանին Աստուծոյ դիմագրաւեալք – 28. անդ Վահան Արծրունի ընդմիջեալ զգունդն Պարսից դարձուցանէ ընդդէմ Վարդանայ. – 128. աստէն իսկ դարձաւ յետս երես իւր ի /248/ թիկունս կոյս, ըստ ձախողակի խոտորմանն յետս ընդդէմ զխոտորմանն ժառանգեաց: - 250. Բայց երանելիս այս Գէորգ, մինչ կայր ընդդէմ սրոյն և դահիճն ծեծէր իբրև զանզգայ ինչ, և ոչ փոքր մի գիծ կարացեալ հարկանել ի մարմին սրբոյն զխոցումն

սրոյն – 266. գունդ կազմեալ ռազմ արարեալ զբոլոր դաշտաձև հովիտն ի ներքս փակէր, դառնալ անդրէն ոչ կամէին, զի կարի սաստիկ ամօթս համարէր զգործեցեալսն, կալ տնել ժուժկալել ընդդէմ նոցա ոչ կամէին, զի բազում անկան ի զօրաց իւրեանց: - 276. արձեալ կնամարդ զնա կոչելով ընդդէմ միմեանց անուանաձայնէ. – 114. դիմեալ գայր և սա ընդ աջաթև կողմն վկայելոցն, ընդդէմ սրոյն մատուցանել զինքն պատարագ կենդանի Որդւոյն Աստուծոյ: - 222. դու դիմօք մարտի առ իս զօր գումարեա և ել ընդդէմ իմ ի պատերազմ, և ի միասին մխեցից զձեռս ի սոսա և բարձից զսոսա ի պետութենէ Հայոց,,: - 340. դուք աւադիկ զընդդէմսն ինձ խոկայիք միշտ – 244. Եւ իբրև ազդ եղև Դերենկին՝ գնաց ընդդէմ նորա պատերազմաւ, և դառնայր փախստեայ: - 320. Եւ նա գնաց ընդդէմ նոցա սաստիկ զօրութեամբ. – 150. և ահա Ապումուսէ, որ ճանաչէր երիցու որդի՝ հանդէպ նոցա ել պատերազմ և հանդիսացաւ ընդդէմ նոցա. – 284. և անդ Գուրգէն բազում արութիւն ցուցեալ ընդդէմ յունական զօրացն, ոչ միանգամ այլ բազում անգամ – 302. Եւ գունդն Հայոց խաղացին ընդդէմ նոցա, վիմաձև անքակ ի միմեանց ըստ տոհմս ազգաց, ի տանէն Արծրունեաց՝ Գուրգէն և Վասակ և Պելճ և Մուշեղ և Սահակ և Ապումկդէմ և Աշոտ – 230. և Գուրգէն ելեալ ընդդէմ նոցա բազում անգամ՝ոչ սակաւ օճիրս գործէր ընդ զօրս Տաճկաց: - 302. Եւ դարձեալ ուժեղացեալ դարձաւ ընդդէմ Գուրգինի. – 320. և դարձոյց զերեսանակ երիվարին ընդդէմ նորա, և հասեալ ընդդէմ միմեանց՝ դարձան հասին ի բանակն իւրեանց: - 230. և դարձոյց զերեսանակ երիվարին ընդդէմ նորա, և հասեալ ընդդէմ միմեանց՝ դարձան հասին ի բանակն իւրեանց: - 230. Եւ դէտն ազդ արարեալ զօրացն այլազգեաց՝ վառեն և նոքա ընդդէմ նոցա ի պատերազմ, և ի դիմի հարեալ միմեանց և հատանէին յերիս առաջս: - 178 և զփքինս կապարճիցն սպնգով ծածկեալ՝ զսատակչական զօրութիւնն թոռուցանէր ընդդէմ սրբոյն – 204. Եւ ի բազում յուզիցն և ի խնդրոցն և զօրաժողովն լինելոյ և պատերազմ ընդդէմ վառելոյ և զձև ամրական մաքառմանցն յարդարելոյ և բռնալիր ուժեղագոյն մեքենային բախմանց քարձգութեանցն, զոր և ընդունայն աշխատութեամբ վարանեալ, անըստնանելի /հավանաբար՝ անստանալի/ մնալով ամրոցին՝դառնայ յիւր իշխանութիւնն: - 326. և իբրև զքաջ հովիւն դրուատեալ ի փրկչէն՝ զանձն իւր եդ ի վերայ խաշանց ընդդէմ ապականարար գայլոցն, յարձակեալ յանխնայ դիմեցուածովք, յարիւն և յապաժոյժ, ի սատակումն և ի ծախումն սրոյ մատնեաց բոլորովիմբ զյարձակեալս նեղիչս աշխարհիս. – 312. և ինքն /232/ կայր հեծեալ ի վերայ սպիտակ ձիոյ, և ցանէր զծուխն ընդդէմ թշնամեացն, և օդ քաղցր, որ արկանէր զծուխն զերեսօք նոցա. – 234. Եւ ինքն իսկ գլխովին զօրավարն Բուհայ, հեծեալ յերիվարն, պնդեալ զինքն զինու ի պատերազմ ընդդէմ իշխանին, և զկորովին աղեղնաւորացն Ելիմացւոցն և զընտիրս հեծելոց նոցա ընդ ինքեան վառեալ ի ճակատի: - 208. և հրաման ետ Գուրգէն իւրում գնդին պատրաստել ի պատերազմ, կազմել ռազմ և տալ ճակատ ընդդէմ այլազգեացն – 230. Եւ յայտ յանդիման ի վերայ հասանել ոչ կարէր. գունդ կազմել և ճակատ պատրաստել ընդդէմ՝ անվայելուչ էր. – 346. և յարձակեալ բազում անգամ ի վերայ յունական զօրուն որք ընդդէմ զօրաց քոց պատերազմէին՝ և անդ ոչ սակաւ հեղմունս արեանց արարեալ փոխանակ զօրաց քոց ի զօրացն Յունաց. – 304. և յետս ընդդէմ կործանեալ փչեաց զոգին ի ձեռս խորհրդածուին իւրոյ սատանայի. –100. Եւ նոյնժամայն վառեցան պատրաստեցան, հեծեալ յիւրաքանչիւր յերիվարս ելին ընդդէմ նոցա: - 134. Եւ նոքա կամեցեալ անձնապահ լինել աշխարհին՝ գնացին ընդդէմ նոցա. – 162. և սպանեալ զոստիկանն Պարսից, որ էր ի վերայ նոցա, և ինքեանք պատրաստեալ ի պատերազմ ընդդէմ Պարսից: - 142. Զոր հոյակապն Տրդատ կարգադրեալ վայելչապէս հոգաբարձութեամբ զպատերազմականն հարկանել հարկս ընդդէմ հինից արշաւանաց. զոր կարգապետութիւն և առ սուրբ հրեշտակն գտանեմք /գրքում՝ զտանեմք/ յարարչական նախախնամութենէն, զաշխարհի զօգուտն բերելով: - 398. Ընդ նոյն ժամանակս եկն Վահան Աշոտի որդի, հօրեղբօրորդի Սահակայ ի գերութենէն՝ նուաճել զաշխարհս, և գունդ կազմեալ ընդդէմ Գուրգինայ՝ և ինքն զպարտութիւն քան զյաղթութիւն յինքն կրէր: - 310. ընդդէմ արաբացի ասպատակողացն յարիւն և յապաժոյժ ի

վերայ հայրենի աշխարհի մարտուցեալ և զհոգի և զմարմին փոխանակ սրբոց եկեղեցեաց Քրիստոսի և ի նոյն հաւատացելոց ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ, առ զնոսա ամբողջ և անբիծ պահելոյ – 300. Ընդդէմ զօրաժողով եղեալ Սմբատ սպարապետն Հայոց որդի Բագարատայ Բագրատունւոյ – 106. ընդդէմ ծիծաղելով ծովուն ի հիւսիսի նայեցուածով – 86. ընդդէմ նայելով լերանցն Այրարատեան ազատն Մասեաց, ուր Արտաւազդն Արտաշէսեան քարավիժեալ խոհամանայր ի կոշտն կոհակին: - 392. ընդդէմ նայեցածն ունելով զմեծ լեառնն Մասիք կոչելով բարձրագագաթն ձիւնալիր սպիտակափառ – 86. Ընդդէմ նորա զօրաժողով եղեալ տունն Գագայ ազգն Գաղատացւոց, երկոտասան բիւրու – 66. ընկալջիք հաւատս և օրէնս աստուածատուրս հեռի ի ստութենէ և լի որ ինչ ընդդէմ ստութեան է – 244. թողեալ զերիվարս իւրեանց, ի հետիոտս ելին ընդդէմ նոցա: - 162. Իբրև լուաւ զայսքան և առաւել քան զսոյնս յանդուգն և առանց երկիւղի զընդդէմ պատասխանատրութիւնն մեծաւ համարձակութեամբ՝ապա հրաման ետ փութով ի կենաց բառնալ զգլուխ նորա սուսերաւ: - 296. իբրև շունք համրացեալք, որ ոչ կարեն հաջել, որպէս ասէ Եսայի մարգարէ, ընդդէմ Տեառն փոխելով զկատաղութիւն մահածին թիւնիցն սատակչական զօրութիւնն – 210. Իսկ Ասուդ զհետ Դարէհի ելեալ ի պատերազմ ընդդէմ զօրագլխացն Աղէքսանդրի՝ Հերակղեայ նահատակութեամբն դիւցազնաբար ի դիմի հարեալ՝ ի բաց նահանջէ զուժեղագոյնս զօրագլխացն Աղէքսանդրի հարուստ ժամ մի, մինչ հիացումն զօրօքն արկեալ՝ տային տեղի փախստէի. – 68. Իսկ յաւուրս Վաղարշու մանուկն Վահան Մամիկոնեան ուժեղանայր ընդդէմ Պարսից. – 134. Իսկ նոքա առաւել քան զառաջինն դիմեցին ընդդէմ չարչարանացն խաչակից լինել Քրիստոսի. – 292. մինչ նոքա գունդ առ գունդ ընդդէմ միմեանց ճակատեալ կազմէին զռազմն, և փողքն գոչէին և դրօշքն տարածանէին և նշանքն փողփողէին, վահանաւորքն և նիզակաւորքն գոչէին, այրուձին այսր անդր վազս առնէին և ախոյեանքն յարձակէին, կապարճակիրքն աղեղանցն յուրային: - 174. որոց թողեալ զգործ պատերազմի ամրոցին՝ դարձաւ գնաց աներկիւղ քաջասրտութեամբ ընդդէմ նորա օժնդակ զօրու Գուրգէնի – 334. սրբոյ թագաւորին և քաջ նահատակին Տրդատայ զբարիոք պատերազմեալ ընդդէմ անմարմին և մարմնաւոր պատերազմողաց, փոխի յերկրաւոր աշխատութեանցս ի հանգիստ, մեծաւ պատուով թագաւորական շքեղ և երևելի դիւազարդութեամբ – 96.

ԸՆԴԴԷՄ ԴԱՐՁԵԱԼ - կատարած ամբարշտաց հասցէ դարձելոց ընդդէմ նոցա. – 200.

ԸՆԴԴԷՄ ԵԿԵԱԼ - Ի դառնալն Ապուսէթի յԱսորիս և Մուսէի հաւատալ զվերակացութիւն հարկաց արքունի, և ընդդէմ եկեալ յարքունուստ հազարապետ ոմն հարկաց, Ծովափի կոչեցեալ ամիրայ Ալայ անուն: - 176.

ԸՆԴԴԷՄ ԿԱԼ - և զքեզ կորակնեալ ամօթալից ի պարտութիւն մատնիցին, որպէս զյառաջագոյն եկեալ հազարապետն արքունուստ, զի ոչ կարաց կալ ընդդէմ նոցա, և ոչ Ճ այր առ Ժ զօրացն Հայոց,,: - 214. ,,ի սկզբան թագաւորութեան նախնեաց մերոց, յորժամ ետ Աստուած զաթոռ բազում թագաւորաց ի ձեռս նոցա, և մինչ առ մեզ հասեալ՝ ոչ ոք զօրեաց կալ ընդդէմ մեր, ոչ ի հեռաւոր աշխարհաց և ոչ ի մերձաւորաց: - 198. Բայց քանզի ամենայնիւ ամենայն ուրեք ոչ ոք զօրեաց կալ ընդդէմ նորա յամենայն գործս զոր և կամք իւր ախորժէին՝ սկսաւ ձեռնամուխ լինել կարգաւ ընդ բոլոր աշխարհիս արևելեայս – 274. Բայց քանզի յերկնուստ էր հասեալ վտանգն, և աստուածառաք էր բարկութիւնն՝ և ոչ ոք զօրեաց և եկաց ընդդէմ նորա ելանել ի պատերազմ, այլ որ եհարն՝ նոյն և բժշկեաց: - 374. Դարձեալ պիտոյ է մեզ դառնալ առ ի վերագոյնսն, որ նախ քան զպատերազմն Աղձնեաց եղեալ են հանգամանք գործոց ի զօրացն Տաճկաց, և թէ ո՛րպէս եկաց ընդդէմ նոցա իշխանն Աշոտ և վանեաց զնոսա սրով սուսերի: - 176. Եւ արդ յայտնի լիցի, զի որչափ բաւէ զօրութիւն իմ և իցեմ կենդանի՝ կացից ընդդէմ զօրութեամբ և ուժով տեառն Աստուծոյ, և ոչ տեսից զքեզ սիրով խաղաղութեան. – 278. և բազում և ազգի ազգի հոգաբարձութեամբ տուեալ օգնականութիւնս Հայոց աշխարհիս, շինելով քաղաք Թէոդուպօլիս ի Կարին գաւառի, և զօրս կողմնակալս ի պահեստ՝ ընդդէմ կալ պարսկական յարձակմանցն: - 114. և զանուն քաջութեան քո քեզէն կորուսանես, որով

ամենայն աշխարհ զարհուրեալ դողաց և ոչ ոք եկաց ընդդէմ քո – 282. և զի չզօրեաց կալ ընդդէմ նորա, ահ արկանէր, սպառնայր չար ևս կտտանօք լլկել զնոսա, ոտնատորփ լինելով փոնգայր իբրև զձի խստերախ: - 270. և հարցեալ ցնա յաղագս մահուանն Յովսէփու ի վրէժխնդրութեանն աղագս երկրորդ նահատակութեան նորա, որ եկաց ընդդէմ զօրավարին, յուշ առնելով նմա զապստամբութենէ և ընդխառնելոյ նորա ի վնասս արքունի – 294. Եւ ոչ ոք գտանէր ամենևին ի կողմանէ /174/ թշնամեացն որ կարէր կալ ընդդէմ նոցա, և ոչ մի ոք. – 176. զի ոչ ոք զօրեաց կալ ընդդէմ նորա: - 262. իսկ իբրև ընդդէմ կացին լեռնայնոցն գունդքն Տաճկաց և հարին զլեռնայինսն՝ ձերբակալ արարեալ զերանելին Յովնան տարան ետուն կապանօք ի բանդ արքունի: - 294. սա այն է, որ մինչ յելանելն Բուխայի ի սկզբանն մտանելոյ նորա ի Հայս՝ եկաց ընդդէմ նորա բնակչօք լերինն և հարուածս մեծամեծս հասոյց ի վերայ զօրացն արքունի. – 294.

ԸՆԴԻՄԱԲԱՆԵԱԼ - Իսկ նախարարացն ընդդիմաբանեալ սրբոյն Սահակայ՝ իբր ոչ զնոցայն հաստատել ախորժակս – 118.

ԸՆԴԻՄԱԴՐՈՒԹԻՒՆ - ՈՐ Ի ՎԵՐԱՅ ՈՒՐԱՑՈՒԹԵԱՆՆ ԶՔՐԻՍՏՈՍ ՅԱՒԵԼ ԵԻ ԶԱՅՍ Ի ԿՈՐՇԱՆՈՒՄՆ ԲԱԶՄԱՑ: ԸՆԴԻՄԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՍԱԿԱՒՈՒՔ: - 254.

ԸՆԴԻՄԱԿ - Դարձեալ և յընդդիմակէն՝ ած և Աբէլ ի յանդրանկացն և ի պարարտից: - 24. Եւ երկայնագոյնս է զամենայն բանս պղծութեան նորա շարագրել, զի յոյժ բազում է և ընդդիմակ Աստուծոյ: - 164. Զընդ նոյն ժամանակս և Նաւատիոս երէց ի Հռովմ առաքէր ընդդիմակս Եղկղեսիանոսացն – 256. կեանք ցաւագինք քան թէ առողջութիւն ընդդիմակ մահու յաջորդին: - 384.

ԸՆԴԻՄԱԿԱՑ - և զապստամբս և զընդդիմակայսն ըստ արժանի ապիրատութեանն իւրեանց խրատել գանիւ և բանտիւ և պէսպէս տանջանօք – 212.

ԸՆԴԻՄԱԿԱՑ - զի Աղէքսանդր թէպէտ և լի իմաստութեամբ և հանճարով առաւելանայր՝ սակայն գազանանայր ընդդիմակացաց հրոսաւղացն. – 70. Իսկ Գրիգորի ոչ բերելով զընդդիմակացսն նորա կատարել՝ խօսի ընդ նմա սիրով խաղաղութեան, և բաժանել զաշխահս յերկուս՝ տեղի ետուն միմեանց ի խաղաղութիւն: - 310.

ԸՆԴԻՄԱՆԱԼ - և բռնութեամբ Մարապարսացւոցն ոչ կարացեալ ընդդիմանալ՝ ի կողմանս Պաղեստինացւոց եկեալ պատերազմաւ պաշարեն զՍամարիա – 60. զի մի ամենևին ոք կայցէ յակաստանի, մանաւանդ զի ոչ ոք տևեաց ընդդիմանալ ձեռին նորա. – 296. ուշ եղեալ ուժեղութեամբ և քաջութեամբ սրտիւ ընդդիմանալ, մանաւանդ ի Ծանարացն զնա տեսեալ ի պարտութիւն մատնեալ և յաղթահարեալ: - 276.

ԸՆԴԵԼ - և զի էր վարժեալ ուսմամբ Աստուածաշունչ գրոց և ընդել և ծանոթ էր ճարտասանական հրահանգիցն՝ եդ առ յայն ժամու իմացական տեսութիւնն զերգս – 284. տեղեակ և հմուտ Աստուածաշունչ գրոց, և ընդել և ծանօթս. – 204.

ԸՆԴԵԼԱԿԱՆ - որ ամենատես ակնարկութեամբ ստորիջեալ ի խնդիր կորուսելոյն հեզագնաց գարշապարօք՝ ընդելականս նմա գուշակէր /գրքում՝ զուշակեր/ գալուստ – 20.

ԸՆԴԵԼՈՒԶԵԱԼ - և յերկիւղ կասկածանաց եղեալ, թէ իցէ ընդելուզեալ Տաճկաց՝ գտեալ զպահեստ գանձին ծախիցեն զզօրութիւն նորա: - 180. Եւ ոսկեգործ ականակապ կազմեալ՝ պատեաց ոսկով զփրկագործ սուրբ խաչն, և ընդելուզեալ մարգարտով զարդարեաց զսխրագործ փայտն, հիւսնեալ ի մէջ անուշահոտ փայտից, թողեալ մասն ինչ արտաքս ոսկեպատ պահարանին, յառաջնում իւրոյ քառածրագիծ խաչակերտ փայտեղէն զգրոցկանն: - 394. Զոր հրաշազարդեալ մեծագանձ սպասիւք, ոսկեկերտ խաչադրօշեալ ընդելուզեալ մարգարտով և ականբք պատուականօք հրաշագործեալ: - 396.

ԸՆԴ ԵՐԵԿՍ - ճակատ առ ճակատու ձգին խումբ և անհնարին խառնուրդ. և մարտուցեալ ընդ միմեանս յայգուէ մինչև ընդ երեկս քաջապէս - 140.

ԸՆԴԷ՞Ր - ,,դու, մոլի մանուկ,/ծն.մոլիմանուկ/ ընդէ՞ր մեռանիս զուր և տարապարտուց,,. – 222. ,,զի՞նչ է այդ, զոր դուք ի ծածուկ գործէք, և ընդէ՞ր խորհուրդք գաղտնիք ընդ միմեանս խորհիք. – 214. ,,ընդէ՞ր լքանես զձեռն քո և ընդ արութիւն դոցա խառնես վատութիւն և

առնես զօրացեալ ի վերայ քո ամենայն աշխարհաց – 282. ,,ընդէ՞ր, ով աստուածասէր թագաւոր, իբրև ընդ համհարզս և ընդ ստամբակս, իբրև ընդ աննշանս կամ ընդ անընդել վայրագս խօսիս ընդ մեզ – 242. Այլ և զայս ևս եդին առաջի թագաւորին աղերսական մեղադրանս, եթէ ընդէ՞ր իբրև ժողովն գումարէր՝ ոչ զոք ի Հայոց հարկաւոր համարեցայք կոչել ի միաբանութիւն հաւատոց: - 132. Բայց երանելիս այս Գէորգ … դարձաւ ի դահիճն կոյս պատճառաւ աղաչելութեան՝ տեսանել, թէ ընդէ՞ր ոչ հատանիցէ սուսերն – 266. դու ընդէ՞ր ոչ երկիրպագանես Բէլայ, եթէ ո՞չ տեսանես ո՞ր չափ ուտէ և ըմպէ: - 38. Երկրորդ՝ չարասէր և աներկիւղ նախանձուցն բարք, եթէ ընդէ՞ր ոչ և նորայն ըստ նմին օրինակի եղև արատաձգեալ յԱստուծոյ: - 24. Եւ խօսէր ընդ նոսա սաստիկ և ահագին դատաստանօք և սպառնալեօք, թէ ընդէ՞ր և դուք ոչ մեռարուք ի պատերազմին, քան թէ ելեալ փախստական գնացէք գալ առ իս և տալ համարձակութիւն ծառայի իմում ի յայսքան վնաս. մի՞թէ արդեօք զԽոսրով մեռեալ կարծէիք„: - 150. ,,ընդէ՞ր այսպէս հաճեցար առնել – 82. ,,ընդէ՞ր որպէս մանուկ տղայ համարիս, արկանել առաջի իմ զպատրանս, սնոտի, առասպելաբան, խաբեբայ և պատիր յոյս խոստանալով ինձ՝ հանել զիս ի ճշմարիտ յուսոյն, զոր ի մանկութենէ ի վերայ հասեալ ճշմարտութեանն„: - 294. ընդ որ զչարացեալ Շապուհ, թէ ընդէ՞ր առանց իւր հրամանի զայն գործեաց – 112. իսկ եթէ ընդէ՞ր ոչ ի ծննդաբանութեան՝ վասն զի ոչ իսկ ունէր զաւակ Հաբէլ: - 26.

ԸՆԴԻՔՏԻՈՆ - Արդ ի գալ միւսոյ ամին որ յոբելեանք Զ և ոլըմպիատք ՀԲ, ընդիքտիոնք Ի … աներկբայ խորհուրդ ի մէջ առեալ թագաւորն սինկղիտոսօքն հանդերձ և ամենայն մեծամեծօքն Բաբելացւոց , զի զիշխանս աշխարհին Հայոց ի բաց բարձցէ յիւրաքանչիւր տէրութենէ – 184. և ունի յոբելեանք Զ և ոլոմպիադր և ընդիքտիոնք, և Գ ամ հայրապետութեան Հայոց կաթողիկոսի տեառն Զաքարիայի, և մուտ եօթներորդ ամի, յորում կային յարքունիսն իշխանքն, ըստ եօթնեկի չափոյ շարժման ժամանակաց. – 312. ՎԱՍՆ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՋԱՓՐԱՅ, ԶՈՐ ԻՆՉ ԽՈՐՀԵՑԱՒ Ի ՎԵՐԱՅ ԱՇԽԱՐՀԻՍ ՀԱՅՈՑ, ԵՒ Ի ԳԼՈՒԽ ԵՀԱՆ ԶԿԱՄՍ ՉԱՐՈՒԹԵԱՆՆ, ԵՒ ՈՐ ԻՆՉ ԸՆԴ ՍՈՎԱՒ ՆԱԽ ՔԱՆ ԶԼՆՈՒԼ ՎԵՑԵՐՈՐԴ ՅՈԲԵԼԻՆԻ, ԵՒ ԵՕԹԱՆԱՍՈՒՆԵՐՈՐԴ ՈԼՈՄՊԻԱԴԻՆ, ՅԵՏ ԻՆՆԵԻՏԱՍՆ ԸՆԴԻՔՏԻՈՆԻՆ, ՅՈՐՈՒՄ ԲՈՎԱՆԴԱԿԻՆ ԺԱՄԱՆԱԿՔ ԲՌՆԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆՆ ՏԱՃԿԱՑ ԱՄՔ ՄԻԲ ԸՍ ԹՈՒՈՑ ՀԱՅԵՐԷՆ ՏՈՒՄԱՐԻ. – 170.

ԸՆԴԼԱՅՆԱՆԻՍ - գալ իջանել յելից ի ստորոտէ լերինն Վարագայ առջեղեալ ի հարաւոյ ի հիւսիսի ի խաղաղ ընդլայնանիստ գոգաձև դաշտականացսն – 392.

ԸՆԴԽԱՌՆԵԼ/ԻԼ/ - և հարցեալ ցնա յաղագս մահուանն Յովսէփու ի վրէժխնդրութեանն աղագս երկրորդ նահատակութեան նորա, որ եկաց ընդդէմ զօրավարին, յուշ առնելով նմա զապստամբութենէ և ընդխառնելոյ նորա ի վնասս արքունի – 294. Իսկ թագաւորն իբրև գիտաց զընդխառնել ընդ միմեանս զօրացն, կամեցաւ մի՞թէ արդեօք կարասցէ դադարեցուցանել զմաքառումն. – 368. և իջեալ ի դաշտավայրն, խումբ արարեալ, ճակատ կազմեալ ընդխառնեցան ի պատերազմ. և զբազումս դիաթաւալ կացուցեալ, ընդ որս էր Շապուհ նահապետն Ամատունեաց յանկելոց վիրաւորացն: - 310. զի մինչ ընդխոնեցաւ պատերազմն և դէմ առ դէմ ճակատէին՝ յանկարծակի այր մի ի նմանութիւն լուսոյ եկն եկաց ի մէջ ռազմի ճակատուն – 232.

ԸՆԴ ԿՐՈՒՆԿՆ ԴԱՌՆԱԼ - ընդ կրունկն դարձիր, թշուառական, քանզի զերջանիկ կամարարացն կղզիս կոխել ոչ կարես. զի՞ յերկինս ելանել բռնանաս„: - 50.

ԸՆԴ ՀԱԿԱՌԱԿՍ - արդ թողոցո զերկրորդ մասն Անձաւացեաց որդւոյ իմոյ Դերանկիդ, և այլ մի յաւելուր ընդ հակառակս ինչ ձեռն ի գործ արկանել - 330.

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ - ,, վնասս և զբեկումն հարկաց արքունի և զկոտորումն զօրաց քոց Աշոտ գործեաց, և նա է պատճառ ամենայն ապստամբութեան Հայոց ի քումմէ թագաւորութենէդ, ասեն, ո՛վ քաջդ և հաւասար աստուածայնոց կարողութեան ինքնակալ, և ընդհանուր իշխեցօղ կենաց և մահու„: - 180. ,,Բուխայ գլուխ զօրավարաց ընդհանուր Թագաւորութեան Տաճկաց, Ջափր իշխեցող ծովու և ցամաքի, հաւասար և օրէնսդրին մերոյ Մահումաթի, և

հաւատարիմ միջնորդ Աստուծոյ և մարդկան, և թագաւոր ընդհանուր ազգաց հարաւային աթոռակալութեան … Յղեցի զքեզ ելանել ի վերայ երկրիդ Հայոց ամենայն կենդանեաց – 236. ,,Բուխայ գլուխ զօրավարաց ընդհանուր Թագաւորութեան Տաճկաց, Ջափր իշխեցող ծովու և ցամաքի, հաւասար և օրէնադրին մերոյ Մահումաթի, և հաւատարիմ միջնորդ Աստուծոյ և մարդկան, և թագաւոր ընդհանուր ազգաց հարաւային աթոռակալութեան … Յղեցի զքեզ ելանել ի վերայ երկրիդ Հայոց ամենայն կենդանեաց – 236. Եւ ելեալ իշխանաց իշխանն, որ բարձրագոյն և հանճարեղագոյնն էր քան զբնաւ Հայաստանեայցս և զընդհանուր կացեալս ի ներքոյ երկնից՝ եկն առ նա մեծաշուք պատուադրութեամբ, և պարգևս և պատիւս ոչ սակաւս նմա յառաջաբերեաց. – 344. Եւ խոյակապ և անուանի եղեալ քան որ յառաջագոյն քան զնա էին կացեալ իշխանք ընդհանուր Հայաստանեայցս, որ յարևելս և ի կողմանս հիւսիսոյ, մանաւանդ որք ի Վասպուրական աշխարհիս էին կացեալ նախարարք յիշխանական պետութիւնս: - 170. և ոչ նոցա միայն՝այլ և ընդհանուր մարդկութեան լինել օրինակ արդարութեան և ժուժկալութեան. – 26. և տևեալ զաւուրս Խ՝ փոխի յաշխարհէս ամենեցուն պատկառելին, մանաւանդ թէ ընդհանուր ցանկալին և սիրելին ճոխից և անազգեաց, աղքատաց և փարթամաց, մեծամեծաց և փոքունց: - 384. ԶԱշոտէ ասեմ զնազելի և զբարձրագահ ճոխացելոյ վսեմապետէ, յընդհանուր նախագահանստեալ ի մէջ բոլոր Հայաստանեայցս: - 384.

ԸՆԴ ՀԱՆՈՒՐ - ՎԱՍՆ ՈՐ ԻՆՉ ԳՈՐԾԵՑԱՒ ԸՆԴ ՀԱՆՈՒՐ ԱՇԽԱՐՀՍ ՀԱՅՈՑ. ԵՒ ԵՐԿՊԱՌԱԿՈՒԹԻՒՆ ԻՇԽԱՆԱՑՆ, ԱՆՀԱՒԱՆՔ ԵՒ ԱՆՀՆԱԶԱՆԴՔ ՄԻՄԵԱՆՑ ԼԻՆԵԼՈՎ, ԵՒ ՈՐ ԻՆՉ ԸՆԴ ՍՈՔՕՔ: - 194.

ԸՆԴՀԱՏ - և թէ ոչ այպանել ախորժէք զբանիւք իմովք՝ ոչ ընդհատ կամ պախարակելի թուիցի կոչել զնա նովիմբ անուամբ. – 376.

ԸՆԴՀԱՐԿԱՆԻԼ - և այր եղբօր իւրում ոչ ողորմէր, ըստ այնմ զոր ասաց դարձեալ Եսայի, ,,անկցի, ասէ, այր ընդ այր, և այր ընդ ընկերի իւրում, ընդհարցի մանուկն /298/ ընդ ծերոյն և անարգն ընդ պատուականին,,. – 300.

ԸՆԴ ՀԱՐԿԱՒ - զի յինքեանս գրաւեալ ընդ հարկաւ ծառայեցուցանէին զպաշտօնեայս սրբոյ Խաչին, մանաւանդ զի և զգլխաւոր վանացն զհայրն, որում Գրիգոր անուանէր՝ զնա կալեալ եդեալ ի խորափոր խաւարային բանտի: - 334.

ԸՆԴ ՄԷՋ - այլ ես ասեմ քեզ, եթէ Տէր կամեսցի՝ վաղիւ պատելոց է զքեզ պատերազմ քաջաց. և ճեթեսցեն ի վերայ քո իբրև զամպս երկնից ի բռնալիր նիզակօք անցանիցեն ընդ մէջ բազմութեան քո իբրև զփայլատակունս հրոյ շանթից: - 140. Այսպէս և զամենայն ըմբռնեալսն վտանգաւոր մահու տառապեցուցանէին ընդ մէջ կտրելով, ահարկուս տեսողացն զնոցայն վտանկսն կացուցանելով: - 372. և Ահմատայ ընդ մէջ փակեալ զղաշիկն՝ յանխնայ հարուածովք հարին, մանաւանդ զհետևակազօր գրոխսն և զգռեահսն որք ընդ նոսա. – 368. և առեալ զնա մտանեն ի մէջ մայրեացն, և ընդ գիրկս մտեալ Շաւասպայ Արծրունւոյ՝ զլայնալիճն լի քարշեալ հարկանէ ի թիկանց ընդ մէջ ողինն զկորովալիր մատանցն զազդոյ շարժումն թռուցեալ թափանցիկ ընդ չարախորհուրդ սրտին միջոցն դիպեցուցանէ. – 100. և առնու զԲաբելոն, և շինէ զՏարսոն ի ձև Բաբելոնի, գետոյ ընդ մէջ անցանելոյ որպէս խոնարհագոյն մասնաւորաբար գրեմ: - 16. և ճեղքեալ՝ զօրու թշնամեացն յայսկոյս և յայնկոյս՝ արարին մտանել նմա ընդ մէջ զօրուն: - 352. Եւ յետ աւուր միոյ ընդ մէջ լինելոյ՝ դարձեալ խմբեցաւ պատերազմն, և հարան զօրքն արքունի. – 276.

ԸՆԴՄԻՋԵԱԼ - անդ Վահան Արծրունի ընդմիջեալ զգունդն Պարսից դարձուցանէ ընդդէմ Վարդանայ. – 128.

ԸՆԴՄԻՋԻԼ - Իբրև ձմեռն ընդմիջեցաւ և օդն խստացեալ թանձրացաւ միգախառն մրրկալից – 188.

ԸՆԴ ՄԻՏ ԱԾԵԼ - և Վահան հասեալ յանկարծուստ ի վերայ նորա, այն ինչ ընդ միտ ածելով ստնանել ինչ Գուրգինայ. – 310.

ԸՆԴՈՍՏՈՒՑԵԱԼ - Եւ ընդոստուցեալ Խոսրով ի յահէն և զարհուրեալ մեծաւ դողութեամբ՝ խնդրեաց իւր տեղի փախստեան, աղաղակեաց և ասէ՝ ձի, ձի, և մտեալ յասպաստանն՝ ոչ հանդիպեցան ձիոյ: - 152.

ԸՆԴՈՒՆԱԿ - և յոյժ հաւաստի և ընդունակ գոլ զառ ի բազմաց /244/ վկայութիւն ի վերայ մեծի և կամ փոքու ինչ իրաց կամ ի վերայ կենաց և մահու. – 246.

ԸՆԴՈՒՆԱՅՆ - և լուան ամենեքեան զառնելն քո ընդ իս՝ մի՛ ընդունայն և դատարկ լիցի սիրելութիւն քո առ իս – 218. և տառապելոցդ որ եկեալ յեցեալ են ընդունայն գաղթականութեամբ՝ եղիցի արձակուրդ ի տեղիս իւրաքանչիւր – 216. Եւ ի բազում յուզիցն և ի խնդրոցն և զօրաժողովն լինելոյ և պատերազմ ընդդէմ վառելոյ և զձև ամրական մաքառմանցն յարդարելոյ և բռնալիր ուժեղագոյն մեքենային բախմանց քարձգութեանցն, զոր և ընդունայն աշխատութեամբ վարանեալ, անըստնանելի /հավանաբար՝ անստանալի/ մնալով ամրոցին՝ դառնայ յիւր իշխանութիւնն: - 326.

ԸՆԴՈՒՆԱՅՆՈՒԹԻՒՆ - և ինքն մանկագոյն տիովք, ի ժամանակի անձնիշխանութեան լեալ ամաց ԺԵ, զի ,,մանկութիւն և անմտութիւն ընդունայնութիւն է,, , որպէս գրէ Սողոմոն – 346.

ԸՆԴՈՒՆԵԼ/ԻԼ/ - ,,եթէ կամիս կեալ ընդ իս և վայելես ի կեանս աշխարհիս, և ընդունել պարգևս և պատիւս յինէն՝ հաւանեա հրամանի կամաց իմոց և ի բաց լեր ի հաւատոց քրիստոնէութեանդ, զոր պաշտես – 294. այլ հրամայեսցէ մեզ գրել ի Հայս և հարցանել առաջնորդացն Հայոց, և ընդունել պատասխանիս,,: - 132. անկեալ Աղան յերեսս առաջի սրբոյն Սահակայ և առաջի սպարապետին Սահակայ՝ ընդունել զսքեմ կրօնաւորութեան մոնազնութեան անապատասէր միայնական ստանալ իւր վարս: - 114. բայց մինչ էաք յաշխարհին մեր՝ առաջնորդքն մեր ոչ ետուն տեղի ընդունել զասացեալսն ի սահմանին խոստովանութեան: - 132. և ընդունել պատիւս և ի ձեռն նորա ընդունել զանուն իշխանութեան ճոխութեան: - 274. և ընդունել պատիւս և ի ձեռն նորա ընդունել զանուն իշխանութեան ճոխութեան: - 274. և թէ ի պատերազմին յայնմիկ հասանիցէ զմահուն ընդունել զվճիռ՝ իսկ ըստ յաղթութեանն զխոստովանողականն ժառանգել անուն, զօրանալ զօրութեամբ ի զօրութիւն խաչին Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ: - 400. Եւ մինչ նոքա կային մնային հրաման ինչ ընդունել յարքունուստ՝ /286/ դարձան հրեշտակքն և եկին փութանակի, և բերին թուղթ յարքայէ առ Ապումուսէ՝ գալ ի հնազանդութիւն նոցա և երթալ առ Բուխայ. – 288. Իսկ յառաջագոյն և նա գիտէր ի համբաւուց, և յօժարագոյնս եղև ընդունել զնոսա. - 366. Իսկ թշուառականն զսատակմանն ընկալաւ զվճիռ, և ի հանդերձելումն զխաչահանուացն հատուցանել զպարտիս: - 378. այլ ընկալաւ զնա սիրով խաղաղութեան և մեծաշուք պատուով և պարգևօք ըստ հրամանի թագաւորին: - 288. Բայց աղերսեալ թագաւորն զարս պատուականս, զՎասակ և զՏաճատ և զԳոտեր, որք էին ի մեծ նախարարութենէ տանն Արծրունեաց՝ զի զժողովն ընկալցին ընդ երից սուրբ ժողովոցն: - 132. գոհացող համբերութեամբ ընդունի զվճիռ մարտիրոսական: - 102. Եւ ահա դարձեալ ասեմ, չկայ ինչ քո. և զի մի կրիցես զոր ինչ խօսեցայ ընդ պատգամաւորս քո, և աւելի քան որոգել ջանար ընդ մեզ՝ զդոյն ընդունիցիս վտանգաւորս,,: - 280. և անդ նորա զդատավճիռն ընկալան ի սրոյ քաջացն Վասպուրականի, որպէս գրեցաքն – 398. Եւ եթէ ասիցէ, եթէ այլ թագաւոր նստուցից՝ արասցէ զո և կամեսցի և արձակեսցէ և մեք ընդունիմք, ահաւասիկ է տեղի թագաւորութեանս: - 144. Եւ եղև ի դառնալն սրբոյն Սահակայ ի Պարսից՝ եկն առ նա դարձեալ Աղան Արծրունի, և ընկալաւ ի նմանէ սքեմ կրօնաւորութեան. – 120. և զորդիս ձեր և զմանկունս տեսանելով ի գութ խանդաղատանաց ի գիրկս իմ ընդունէի ընծայիւք մեծաւ զգուանաց, իբրև զառ ի յինէն ծնեալս: - 216. և ընկա՛լ օրէնս և հաւատս արժանի կենաց և գովութեան ի մեծ արքայէն և ի մեր իշխեցող հրամանակատար թագաւորին հնազանդութենէ: - 204. և ընկալան զվճիռ մարտիրոսական և կատարեցան վկայութեամբ ի փառս սուրբ Երրորդութեանն – 222. և թէ մեռանիլ ևս ունիք հասցէ՝ ի պարծանս անձին և ազգին իւրոյ համարեալ է, և պսակ մարտիրոսական ընկալցի ի Քրիստոսէ. –

276. և ծառայեա ճշմարտութեան օրինաց և հաւատոց, զոր ուսաք ի մարգարէէն Մահումաթայ. ապա թէ ոչ՝ զնորին հակառակն ընկալցիս, տանջանս և մահ, և ելցես ի կենաց աստի չարաչար մահուամբ,,: - 294. և կայր դեռ ևս մեծաւ ուժով, և գոհութեամբ ընդունէր զեկեալ ի վերայ նորա չարչարանս վասն սիրոյն Քրիստոսի: - 290. և կէսք ընկալան զճգնութիւն մարտիրոսական մահու - 222. և նա զբոլոր իսկ զաշխարհին կործանեաց, պաշտօնարար լինել սնոտեացն, թէպէտ յետոյ ընդունէր զապաշխարողսն: - 256 և փոխանակ մանեկաց՝ զսուրն փայլեալ ի պարանոցսն ընդունէին: - 266. զի անսայթաք և աներկբայ հաստատուն հաւատով ընկալցին զվճիռ մարտիրոսական, համբերութեամբ բազմաւ և գոհացողական օրհնութեամբ – 266. զոր ոչ անունկնդիր լեալ ընդունի զհայցելին, առնելով հարկս և պատանդս, և զբերդն Երիկաւ Հաղացովտի, զոր հանեալ էր մանազաւեցոյն ի բերկրացոյն. – 382. ընկալջիք հաւատս և օրէնս աստուածատուրս հեռի ի ստութենէ և լի որ ինչ ընդդէմ ստութեան է – 244. Իբրև ետես կայսր Հայրակղէս զչարիսն ամենայն, որ եկին հասին ի վերայ նորա՝ ակամայ կամեցեալ ցուցանել բարեկամութիւն՝ ել ընդ առաջ նոցա, մեծարել իբրև զվաստակեալս և զիւրս, ընկալաւ զնոսա մեծամեծ /142/ ընծայիւք. – 144. իսկ եթէ մի յանդամոցն կորիցէ՝ զպատահումն խեղութեան ընդունիցի, այլ ոչ ի բաց դարձցի կենդանի: - 194. Իսկ թագաւորն գրէ առ զօրավարն թերևս կարասցէ հաւանեցուցանել զԳուրգէն՝ երթալ ի թագաւորական քաղաքն առ կայսր, և մեծաց պարգևաց և պատուի և գահու յառաջաձգութեամբ ընկալցի պարգև ի թագաւորէն: - 302. իսկ թագաւորն Մարկիանոս ընկալաւ զնոսա սիրով ի խաղաղութեան, մեծաշուք պատուով ի բարձ և ի պատիւ յառաջ ածեալ, իբրև զքաջամարտիկ ախոյեանս - 132. Իսկ թագաւորն Պարսից ընդունէր զպատարագսն բերեալս ի կայսերէն,/144/և զհրեշտակսն անդրէն ոչ արձակեաց, և ոչ հրովարտակացն պատասխանի առնէր. -146. յորոց և զկատարումն մարտիրոսական ի նոցունց բարբարոսաց ընկալաւ սուրբն Գրիգորիս ի Վատնիանեայն դաշտին: - 274. Նոյնպէս և ամենայն զօրք և զօրագլուխք հանդերձ բազմակոյտ կարաւանին զկորստեան ընկալան զվճիռ. – 376. որ ըստ արժանի խորհրդոցն ընկալաւ զփոխարէնն:- 100. որք ի դադարել հալածանացն՝ զամենայն ի զոհելոյ կռոցն ոչ ընդունէր զապաշխարողսն: - 256. քանզի յոյժ սիրեցեալ եղև ի զօրավարէն, և առաւել քան զամենայն մեծամեծսն ընդունէր պարգևս և պատիւս – 216.

ԸՆԴՈՒՆԵԼԻ - ողջակէզք նոցա և պատարագ նոցա ընդունելի լիցին ի վերայ սեղանոյ իմոյ – 224.

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ - Եւ կայսր Մուրիկ հաւանեալ նմա՝ յղէր առ նա զՓիլիպիկոս փեսայ իւր. և տայր տանել նմա գիր ընդունելութեան, և առնոյր ի նմանէ երդումն: - 138.

ԸՆԴ ՍՈՒՐ ՀԱՆԵԱԼ - և զոմանս ընդ սուր հանեալ կամէր միախաղոյն զրաւ առնել ազգին Բագրատունեաց: - 74.

ԸՆԴ ՎԶԵԱԼ - ընդ վզեալ ի վերայ Նինոսի, որպէս թէ եկեալ պանդխտաբար մտանել ի թագաւորութիւն Շամիրամայ ի Սեմայ: - 16.

ԸՆԹԱՌՐԵԱԼ - Եւ առ յոյժ յանդուգն յարձակմանն բազում այն լինէր, զոր ձիովքն ընթաղրեալ դիաթաւալ կացուցանէին, քան զոր սրովն սատակէին: - 174. Որով ընթաղրեալ զսիրողական երախտիս Արարչին, միանգամայն և զպատուէրն՝առ սպանողն հատուածեցաւ - 20.

ԸՆԹԱՆԱԼ - Այսր աղագաւ արտաքս վազեցի զմեծս զայս բանգտութեան ընթանալ ասպարէզ, զօրաւորաց մտահարուստ արանց կարօտացեալ բաւականանալ իմով անհեդեդ պատմողական հանդիսիւ – 352. Եւ ընթանային ամենեքեան յաճիւռ՝ տեսանել զնոսա և ի վերայ հասանել, թէ զիա՛րդ ի գլուխ ելանիցէ ատեանն: - 242. Եւ ես զայլովք հայեցեալ բանիւք քամահեալ՝ ուժգնակի կարծիք ի միտս իմ ընթացան առ ի հաւատ ասացելոցս վերջնոյ – 48. Եւ զօրացն քաջալերեալ ընթացան յիւրաքանչիւր զէնսն և հեծեալ յընտիրս երիվարացն՝ կացին ի հանդիպոջ և հանդիսացան գումարեցան ի մի վայր և պնդեցան կարգեցան մածեան հոլովեցան յինքեանս – 230. Եւ ինձ ի վերայ տրտմականացն դէմ եղեալ առ կատարելագոյն և առ անզուգական անհամեմատ խնդութիւնն դեգերել, առ

հոգևորական ուրախութիւնսն ընթանալ յետ մարմնական տրտմականացն յաճախութեանցն: - 386. և ոչ ընթանալ զհետ բազմախոյզ զրուցատրութեանց – 96. և ոչ ըստ տեղիս տեղիս ցուցանէին զհանդէս մարտիցն և զյաղթութեանն քաջութիւն, այլ բոլորովիմբ ամենայն ուրեք ախոյեանայարձակ սլացմամբ ընթանայր. – 312. Իսկ վասն ձեանն անկայուն զօրութեանն որ այն ինչ յամպոյն ի վայր զեղեալ լինին՝ հնարաւորեալ իւրեանց փայտս իբրև զանուրս չուանօք պարունակեալ շուրջ զոտամբք, դիւրաւ ընթանան ի վերայ ձեանն իբրև ընդ ցամաք երկիր: - 192. որ դիւրամոռաց զերախտիսն Քրիստոսի համարէին, միայն զկնի փառաց աշխարհիս ընթանային և մոգութեան մոխրապաշտութեանն հետևէին: - 112.

ԸՆԹԱՑԵԱԼ - Եւ ոմն ընթացեալ ետ գոյժ վաղվաղակի /150/ Խոսրովու, թէ ,,ապստամբեցաւ ամենայն Արեաց երկիր ի քէն, և զորդի քո Կաւատ նստուցին թագաւոր, և ահաւադիկ դիմեալ գա ի վերայ քո,,: - 152. Իսկ Գուրգէն ընթացեալ զհետ հանդիսի պատերազմող նահատակութեանցն, /310/ անդուլ լինելով զցայգ և զցերեկ հանդերձ որ ընդ նմա միաբանեալ ազատագունդ զօրացն – 312. Իսկ նոքա պատահեալ Պարսից ի գեօղն Երիզ կոչեցեալ, իբրև մրրիկ զփոշի պտուտեալ, իբրև հուր ընդ եղէգն ընթացեալ՝ սուր ի վերայ եղեալ վանեցին զբազումն քան եթէ զսակաւս – 136. և իբրև հուր ընդ եղէգն ընթացեալ՝ այնպէս հասեալ ի վերայ մեր իբրև զմարախ, իբրև զջորեակ և իբրև զթրթուր խառնիճաւն/238/ հանդերձ –240. Իսկ Արտաշիր յանդգնագոյնս և առանց պատկառանաց զհետ ամօթալից ախտին գիջութեան իգամոլ ցանկութեանցն ընթացեալ՝ ոչ միայն ի գիշերի այլ և ի տունջեան յանդիման արեգական, անխտիր կատարէր զցանկականն, զանասնական գիջութեամբքն զանցուցեալ: - 116.

ԸՆԹԱՑՈՂ - Փութաճեմ ընթացող արշաւանս ի վերայ ձգեալ՝ հասանել ի լեառն տեառն և ի տուն Աստուծոյ մերոյ, ըստ յորդորման մարգարէիցն – 392.

ԸՆԹԱՑՈՒՄՆ - Եւս առաւել քան զանդնդականն յուզմանցն բռնալիր հողմոցն զծիրանեգոյն ալիսն, զլեռնաձև կուտակսն և զվիշապաձայն գոչմունսն՝ ևս յաւէտ ահագնակի վրդովմամբ զմրրիկ անձանց ի մէջ եռաշարժ ընթացմանցն, ի հոլովմանց խոհարանի իշխանական սրտին ի ներքս հարկաւորաբար բռնազբօսեալ /350/ ձգեն: - 352.

ԸՆԹԱՑՈՒՑԱՆԵԼ - և զայս ոչ միանգամ, այլ յոլովակի՝մի զմիոյ կնի ընթացուցանէր դեսպանս հրովարտակօք և պատարագօք: - 62.

ԸՆԹԱՑՔ - Բայց քանզի խոնջեալ երիվարացն ի յերկայնագոյն ընթացիցն և վասն թանձրամած ձեանն կուտակմանց պակասեալ ուժոյն երիվարացն – 372. և արեգակն ի վայր կոյս զընթացսն առնիցէ – 260. և ետ բերել նմա ըստ օրինի գլխապետութեան սուսեր իշխանական ընդ մէջ արկեալ և գօտի արիական շրջապատեալ զմիջաւ, քուքք խիզախողք և երիվար բարձրավիզ, ոտնատորոփ, խրոխտալիր, յարմարական առ ընթացս պատերազմականս: - 308. և վառեալ զինքեանս յընթացս պատերազմին, զգեցեալ զզրահս արդարութեան և պնդեալ զմէջս ճշմարտութեամբ – 252. Զի թէ միոյ փայլատակման ընթացք և ճայթումն ամպոց բաւական է պակուցանել քաղել զուշեղութիւն ոգւոց, զի՞նչ ինչ յայնժամ կրէին ոգիք մնացելոցն յերկրի, ի սահանաբաց և յանդնդաքակ վրդովմանցն հոսելոց, նախ քան զջրհեղեղ ջուրց սատակումնն: - 32. Իսկ Գագիկ իշխան ի վերայ մկանաց կոհակալիր ձորաբաժին անդնդապտոյտ կուտակմանցն նաւամարտիկ ընթացս կազմեալ – 396. Յապուշ կրթին միտք իմ զմտաւ ածել զաղետիցն, խորհրդածել գրել յիշատակարանս. լքեալ լինին ընթացք ձեռացս առ կորովութիւն գրաւորականիս. – 350. Որկեն և եղեցանն առ նորա բերեալ բացայայտ ի խորհուրդ տապանին, ի Փռիւգացւոց ապարասանութենէ ի մեզ ճախրեալ ապրուստն. ի տանն Աստուծոյ զընթացսն քաջայարմարագոյն հաւատով բերեալ: - 396.

ԸՆԹԵՌՆՈՒԻԼ - Իսկ իբրև ընթերցաւ զնամակն, գրեալ երդմունս ի ծանականս կանանցն իւրեանց և ի մոլար օրէնսդիրն իւրեանց Մահումաթ. – 236. բայց ինքեանք այլոց հասուցանէին տագնապս որպէս ընթեռնուքն – 92. Եւ առեալ Հայրակղի զհրովարտակն՝ հրամայեաց ընթեռնուլ առաջի հայրապետին և ամենայն մեծամեծացն. – 146. Եւ իբրև

ետուն զթուղթն կարծեցեալ իբրև յերեսաց արքայի՝ ,,ընթերցիր զայդ, ասէ, մի՛ ինչ ընդ մեղադրութեամբ արկաներ զիս, և կարծել նենգութեամբ գնալ առ քեզ և դրժել ինչ քեզ և ստել երդմանց /236/ մերոց. – 238. Եւ իբրև ընթերցաւ մեծ զօրավարն զծածուկս ազատանոյն՝ ետ պատասխանի, զոր և գրով իսկ աւանդեաց. – 214. և պաշտօն աւուրն ի գլուխ ելեալ, ընթերցան քահանայքն զսուրբ Աւետարանն ի տեղիս տեղիս ի բանակին – 228. Իբրև յանդիման եղեն դեսպանքն մեծ /172/ իշխանին Աշոտոյ, և ընթերցաւ զգիր պաղատանացն և զյիշատակարան նախնեացն, և զմերձաւորութիւն հարազատութեանն և զկապակցութիւն ուխտին … համագունդ ժողով առնէր ամենայն աշխարհին և ամենայն նախարարօք Վասպուրական տէրութեանն: -174. Իսկ իբրև ընթերցաւ զօրավարն Աղուանից զթուղթ թագաւորին՝ փութացաւ էջ ի լեռնէ անտի և եկն եկաց առաջի Բուխայի. – 288. Որպէս ընթեռնուս ի գիրս մարգարէականս զհանգամանս այսոցիկ. որպէս և ի վեցերորդ տեսլեանն Դանիէլի և Զաքարիայի բանագործութեանն – 398. որպէս ընթեռնուք ի բանիբուն գրակարգութեանն Մովսէսի տիեզերահռչակեալ վարդապետի և քերթողի և մերոյ լուսաւորութեանցս հաստատագոյն յօրինողի – 96. որպէս ընթեռնուք ի գիրս պատմութեան վկայելոցն, որ Արևելեայ ասի գրոցն վերագրութիւն – 106.

ԸՆԹԵՐՑԱՍԷՐ - զոր ընթերցասէրն Պտղոմէոս գրեալ և յարդարեալ ստուգաբանութեամբ, դնեն զգուշութեամբ ի դիւանապահ տունս գանձուց մինչև ի Կղէոպատրա կին, որպէս վերագոյնն գրեցաք: - 74.

ԸՆԹԵՐՑԵԱԼ - Եւ ըստ կարգի օրինաց իւրեանց երդուեալ, և աղ ծրարեալ ընդ հրովարտակին ետ տանել. և նոցա առեալ և ընթերցեալ՝ ոչ արարին բանիցն պատասխանի: - 138.

ԸՆԹՐԻՔ - և տայր զօրավարին և իշխանացն ամենեցուն պարգևս մեծամեծս, և բաշխէր զօրացն ամենեցուն դահեկանս ի խոռկս, և ճաշս և ընթրիս ուրախութեան կազմէր ամենայն զօրացն մինչև Է օր: - 144.

ԸՆԾԱՅ - Առաքեցին առ Մուրիկ թագաւորն արս ճոխս մեծամեծ ընծայիւք և պատարագօք և թուղթ գրեալ ի բերանոյ Խոսրովայ զայս ինչ. – 136. և զորդիս ձեր և զմանկունս տեսանելով ի գութ խանդաղատանաց ի գիրկս իմ ընդունէի ընծայիւք մեծաւ զգուանաց, իբրև զառ ի յինէն ծնեալս: - 216. և նա երթեալ առանց մեր հրամանի թագաւորեաց, և զմեր գանձս մեզ ընծայ մատուցանէ, ոչ գիտելով եթէ համարս խնդրեցից գանձիս այսմիկ, և ոչ դադարեցից մինչև առից զնա ի բուռն իմ,,: - 142. Իբրև ետես կայսր Հայրակղէս զչարիսն ամենայն, որ եկին հասին ի վերայ նորա՝ ակամայ կամեցեալ ցուցանել բարեկամութիւն՝ ել ընդ առաջ նոցա, մեծարել իբրև զվաստակեալս և զիւրս, ընկալաւ զնոսա մեծամեծ /142/ ընծայիւք. – 144. Նա և մայր իշխանին Աշոտի, քոյր Սահակայ և Բագարատայ իշխանին Տարաւնոյ… երթեա՛լ ընծայիւք բազմօք յանդիման լինէր Յովսէփայն և խնդրէր զհաշտութիւն և զխաղաղութիւն հաստատել առ որդիսն իւր և առ բոլոր աշխարհն Վասպուրական: - 186.

ԸՆԾԱՅԱԲԵՐ - Եւ առեալ զգանձսն՝ հրամայեաց սպանանել զընծայաբերսն, և բանիցն Հայրակղի ոչ արար պատասխանի, այլ առնէր վնասս սաստիկս ի կողմանս կողմանս, աւարառութիւն և գերութիւն և սուր. – 142. զի սակաւաջան նպաստաւորութեամբն իբրև ընծայաբեր արար լինելով, և այնր աղագաւ յնս բարձրագոյնսն ձգեսցի ըստ ասացելումն – 20.

ԸՆԾԱՅԵՑՈՒՑԱՆԵԼ - նմանապէս զնոյն ընծայեցուցանէ Դանիէլ: - 314.

ԸՆԾԱՅԻՑ ՁՈՐ - Եւ եղև ի գնալ Դերանկին ի ձմերոցս Վասպուրական իշխանացս, ճանապարհ արարեալ ընդ ձորն Ընծայից, որոյ ելքն ընդ գաւառն Հեր քաղաքի: - 352.

ԸՆԿԱԼԵԱԼ - ,,Ի յարքունուստ ընկալեալ քո զվերակացութիւն աշխարհիս Հայոց – 212. գրէ թուղթ հաւատոց առ Ղևոն կայսր Յունաց, և ընկալեալ ի նմանէ պատասխանիս՝ բազում ինչ ի Կուրանէ անտի իւրեանց արտաքս ընկէց զյոյժ առասպելագոյնն, քանզի ստուգապէս ծանեաւ զզօրութիւնն. – 166. Եւ զի զսրբոցն իսկ ասացից բանս. եթէ զիարդ ամենեքեան սուրբքն որպէս ժառանգութիւն իմն հայրենի ընկալեալ այնպէս պատահեսցին հարք որդւոց աւանդելով զպահոցն պէտս. - 26. Եւ ընկալեալ զիւրատ

նորա երանելոյն Աղանայ անսայր դիպող աւուր: - 114. և ընկալեալ զվճիռ մարտիրոսութեան կատարի ի փառս սուրբ Երրորդութեանն – 104. և ընկալեալ ի նմանէ մեծաշուք պատուով: - 302. և ընկալեալք ի թագաւորէն Արշակայ ըստ գրելոյն ի ձեռն Վահանայ՝ կացին անկասկած: -98. Եւ մեր ընկալեալ և հաւատացեալ ճշմարտութեանն՝ և ոչ կարեմք փոխանակել զճշմարտութիւն ընդ սնոտի, առասպելաբան և կարկատուն, ստայօդ և պաճուճազարդ մոլար ուսմանդ ձերոյ: - 246. Եւ նորա ընկալեալ զպարգևն՝ կատարէր զխնդիրն: - 186. Եւ նոցա ընկալեալ զխնդիրսն՝ հաւանեցան առնել ըստ կամաց նորա, մինչև տեսցեն եթէ զի՞նչ պատասխանի եկեսցէ նոցա յարքայէն իւրեանց, և կամ զօրուն զի՛նչ հրամայեսցէ առնել: - 144. զոր ընկալեալ սուրբ հայրապետին և բարեպաշտ թագաւորին Թէոդոսի հինգ թղթովք և հինգ պատասխանեօք՝ կարգէ զսուրբ վարդապետն ընդ վարդապետութեան աթոռակալութեան սրբոյն Յոհաննու Ոսկեբերանի և այլոց քաջաց և գլխաւոր վարդապետացն – 116. Իսկ Սմբատ որ և Ապլաբաս սպարապետն Հայոց, իբրև գիտաց թէ ոչինչ օգուտ բերէ արտաքոյ հրամանացն նորա լինել՝ փութացաւ եկն առ նա, և ընկալեալ ի նմանէ՝ բնակեաց ինքն և իւրքն հանդերձ իւրաքանչիւր կալուածովք առանց կասկածանաց. – 270.

ԸՆԿԱԼՈՒՄՆ - և զատուցանէ զօրավարն վանիցն գեօղս բաւական առ ընկալումն հիւրոցն և ի տեսչութիւն աղքատացն: - 394.

ԸՆԿԵՆԼԻ - Զի եթէ ոչ ստուգութիւն սրտին և ճշմարտութիւն բերանոյն համամիտ առ հաւատոցն խոստովանութիւն ուղղակի մատչիցին՝ խոտան և ի բաց ընկենլի է և օտար ի սրբոյ առաքելական եկեղեցւոյ: - 258.

ԸՆԿԵՆՈՒԼ - գրէ թուղթ հաւատոց առ Ղևոն կայսր Յունաց, և ընկալեալ ի նմանէ պատասխանիս՝ բազում ինչ ի Կուրանէ անտի իւրեանց արտաքս ընկէց զյոյժ առասպելագոյնն, քանզի ստուգապէս ծանեաւ զզօրութիւնն. – 166. Եւ անմիաբանք լեալ ընկեցին զսուրբն Սահակ յաթոռոյ եպիսկոպոսապետութեանն և զԱրտաշիր ի պատուոյ թագաւորութեան. – 118. և խոտեալ ի բաց ընկենուք զմիոյ անընկեր և անվերոյ իրաց հանդէս, որպէս և իսկ կոչեցեալ մարգարէն ձեր Մահումաթ – 246. և մերկացեալք ի մէջ ամբոխին … ի բաց ընկեցին զհանդերձս ծածկոյթս ապականագործ հնութեան մեղացն – 266. Եւ մինչ երթայր և խորհէր՝ խոցեալ նորա երիվարն, և յանկարծակի այն ինչ ոտն երիվարին շաղեալ ընդ փոքր թուփ մի, որպէս ասեն, զուլումբեալ ի վերայ գլխոյն ջարդեալ զողն ու լարն՝ ի բաց ընկէց զհեծեալն զքաջ զօրավարն Ապումկդէմ: - 304. զի մի սպառ սպուռ տապալիցի զօրութիւն շինուածոյ աշխարհի, ի բաց ընկենլով զծառայական պաշտօնատրութիւն կողմնակալաց, և քաղաքային անհաւատարիմ կամարարողաց, և հարկաց բեկման և զօրաց – 186.

ԸՆԿԵՐ - և իւրաքանչիւր ոք այր զընկերէ և զեղբօրէ իւրմէ ի չարիս խոկային: - 194. Եւ այս եղև, զի լցցի որ ասէ, ,,զարթի՛ր սուր ի վերայ հովուի և ի վերայ առն ընկերի նորա. – 238. և այր եղբօր իւրում ոչ ողորմէր, ըստ այնմ զոր ասաց դարձեալ Եսայի, ,,անկցի, ասէ, այր ընդ այր, և այր ընդ ընկերի իւրում, ընդհարցի մանուկն /298/ ընդ ծերոյն և անարգն ընդ պատուականին,,. – 300. և նոքա կային անշարժ, և ոչ ել /284/ այր քան զընկեր յառաջ. – 286.

ԸՆԿԵՐԵԼ - և միաբան զաղաղակ բարձեալ ասէին, ,,Աստուած, յօգնել մեզ նայեաց, և Տէր, յընկերել մեզ փութայ,, և որ ի կարգին, ,,զի վասն քո մեռանիմք զօրհանապազ, համարեցաք որպէս զոչխար ի սպանումն,,: - 266.

ԸՆԿԵՑԵԱԼ - և անյապաղ մինչ այս մինչ այն՝ նոցա հարեալ ընկեցեալ ի զօրացն Պարսից գունդ մի հարուստ արք իբրև ՃԽ: - 128. և ընկեցեալ զԽոսրով յաթոռոյն՝ կացուցանէ փոխանակ զՎաղարշ զեղբայր Խոսրովու: -112. և կանայք կոտորելոցն հանդերձ խառնիճաղանճ ամբոխիւն լրբենի դիմօք, հոլանեալք և ի բաց ընկեցեալ զձև կանացի բնութեան, որպէս օրէն է նոցա, մանաւանդ տաճկական ազանց, և ի հետիոտս դիմեալք ի դուռն արքունի հասանէին: - 180. զի ստուգեալ քննեցին՝ միոյ առն երկուս յինքեանց հարեալ ընկեցեալ էր, թող զվիրաւորսն և զկողոպուտ և զձերբակալսն – 234.

ԸՆԿՂՄԵԼ - որ արբուցանելով զդրախտն ընկղմի ընդ երկրաւ – 20.

ԸՆԿՃԵԱԼ - Եւ զԶրադաշտ մոգ արքայ Բակտրիացւոց և Մեդաց ընկճեալ հալածեաց մինչև ի սահմանս Խեփտաղաց, հզօրապէս տիրեալ բովանդակ Խուժաստանի և կողմանց արևելից և Պարսից, անդր ևս քան զԲահխ և զԴեպուհան , ի Գովմայիդ և ի Գուզբան, ի Շերիբամական /գրքում՝ Շերիբամամական/ և ի Խոճիհրաստան, և միանգամայն ասել մինչև ի ծովն Հնդկաց՝ յոյժ արութեամբ – 44.

ԸՆՏԱՆԵԳՈՅՆ - ընտանեգոյնս ևս ձայնի կոչելով՝ ո՞ւր ես Ադամ, աւաղականս նմա գորովալիր զանկումնն, թերևս ինքեամբ իսկ զօգտակարօքն տածիցի: - 20.

ԸՆՏԱՆԻՔ - առ սակաւ սակաւ ամփոփեալ ընտանեօք իւրովք, և ընդ նմա ոմանք յազատաց իւրոց - 206. և իւրեանք հանդերձ ընտանեօք իւրեանց նստցին յամուրս Հայոց: - 188. և կալեալ զԱնիանոս նահապետ Բագրատունեաց և սպարապետ Հայոց հանդերձ ընտանեօք և ամենայն ազգաբանութեամբ՝ արկանէ ընդ բազում չարչարանօք – 74. Իսկ ի վերայ բազում հինից եկելոց ի վերայ Գուրգինի և սաստիկ պատերազմացն զոր պատերազմեցաւ յաղթող նահատակութեամբ. ոչ միայն յարտաքին թշնամեացն որ շուրջանակի պաշարէին, բազում այն էր որ ի ներքին ընտանեաց հարազատաց, ազգականաց դրժողաց, ուխտազանցաց, ստոց և ստերդմանց յուզէին աղմուկք: - 308. ԿԱՊՈՒՄՆ ԵԻ ՎՏԱՐՈՒՄՆ ՅԱՇԽԱՐՀԷՍ ԻՇԽԱՆԻՆ ԵԻ ՆԱԽԱՐԱՐԱՑՆ ԵԻ ՆՈՑԻՆ ԸՆՏԱՆԵԱՑ: - 220. համօրէն ընտանիք արկանել ի բերան վիշապի - 216. ճաշակեալ սակաւ ինչ հաց և գինի գոհացաւ, և առ ընտանիս իւր դարձեալ թախանձագին՝ յարուցեալ էջ ի յամրոցացն – 216. մինչ կային ի կապանսն իշխանն և նախարարքն իւրաքանչիւր ընտանեօք – 220. յորոց վերայ սուր եղեալ զբազումս սպանին և զևս բազումս վիրաւորեցին և զյոլովագոյնսն ի գերելոցն հանդերձ ընտանիւք իւրեանց զերծին ի նոցանէ և անցուցին ընդ պահակ ձորոյն յամրական կողմանս լերին: - 220. որ եկեալ էին զհետ նորա ընտանեօք իւրեանց – 238. Որգունակ հնչումն տաշելոյ փայտիցն առ Նոյիւ ազդեցութեամբ հիւսնական գործեացն՝ զհեղեղածուփ անդնդաձիգ սահանացն երկնահոս զուգաճանապարհորդութեանն յապրուստ հաւատարիմ առնն յԱստուած յուսացեալ համամիտ ընտանեացն գործակցութեամբ: - 396. Սոքա ամենքին աղխիւ և ընտանեօք իւրեանց թողին զտունս բնակութեան իւրեանց և զհայրենիս իւրեանց, ի վերայ մտերմութեամբ հպատակութեան որդւոցն Դերանկին. – 364.

ԸՆՏԱՆՈՒԹԻՒՆ - որով փոքր մի ցածուցին զլեռնացեալ ալիսն, և զկոհակսն մրրկալիցս դադարեցուցին և զգազանութիւն բռնաւորին յընտանութիւն ածին: - 234.

ԸՆՏԻՐ - այլ տեսից զքեզ զինու և աղեղամբ և սրով, քաջ արամբք և ընտիր երիվարօք. – 278. գոչեաց առիւծաբար, յարձակեցաւ ի վերայ ընտիր այրուձիոյն, և զաջ թևն բեկեալ՝ զձախոյ կողմամբն արկանէր -174. Եւ զգեցոյց նոցա հանդերձս և կանգնեաց նշանակ իշխանական և էած սուսեր ընդ մէջ և կամար ականակապ և երիվար ընտիր մեծազարդ. – 314. Եւ այն ինչ ընդ ջեռնուլն արեգականն, մինչ ագևորեալքն մտանէին զառաջեաւ ամիրային, որպէս որսոյ ինչ պատճառանօք հեծեալ յընտիր երիվարս հանդերձ մերձաւոր հարազատօք իւրովք և ազատովք յընտրելոցն Վասպուրականի՝ ելեալ մեկնեցաւ իբրև վտաւանս երկուս. – 342. և գունդք ճակատելոցն ելին կացին մօտ առ քաջն մեր Աշոտ և ընտիր զօրավարն Հայոց առ մեծն իշխանաց: - 210. և եհաս ի վերայ նորա վառեալ զինու սպառազէն երիվարաց ընտիր հեծելովք այրուձիոյ: - 178. Եւ զօրացն քաջալերեալ ընթացան յիւրաքանչիւր զէնսն և հեծեալ յընտիրս երիվարացն՝ կացին ի հանդիպոջ և հանդիսացան գումարեցան ի մի վայր և պնդեցան կարգեցան մածեան հոլովեցան յինքեանս – 230. և ընտիր երիվարաց պատրաստել, ի նորա չար խորհրդոցն ի բաց վազել: - 344. ինքն իսկ գլխովին զօրավարն Բուհայ, հեծեալ յերիվարն, պնդեալ զինքն զինու ի պատերազմ ընդդէմ իշխանին, և զկորովին աղեղնաւորացն Ելիմացւոցն և զընտիրս հեծելոց նոցա ընդ ինքեան վառեալ ի ճակատի: - 208. և ինքն Հազարաւուխտ առնու զընտիրս այրուձիոց, զկորովի պատերազմողս ի վառելոցն պարսկային հարստութենէն, և խաղայ գնայ զկողմամբքն Հաշտենից և Ծոփայ, ի վերայ Վահանայ

յանկարծօրէն: - 134. և հրաման ետ զինել վառել ի զէն և ի զարդ և ի սուր, և զընտիրս երիվարացն յիւրեանց զէնսն պատրաստել: - 228. Եւ յամենայն ազգաց որ ընդ ձեռամբ քո են՝ հաւաքեա առ քեզ զընտիրն այրուձիոց, և անց յայնկոյս գետոյն: - 196. և յաւարի առնուին զբանակետղն, դիակապուտ առնէին, ժողովէին աւար բազում, և կուտէին արծաթ և ոսկի յոյժ և զզէնս պատենազարդս, զզարդս և զզէնս արի արանց և զընտիրս երիվարաց և զզարդս նոցա. – 176. և նժոյգաձիգն իւր մատոյց նմա զընտիր երիվարն: - 228. և նոյնգունակ զարդու զարդարեաց զնա բուրուառօք արծաթեղինօք և ընտիր և փորձ արծաթագործ դրոշաձօք նշանի խաչին Քրիստոսի: - 390. Եւ փոխանակ նորա թագաւորէ Սմբատ որդի Աշոտի, այր քաջայայտ և հանճարեղագոյն, լի և առոյգ յամենայն իրողութիւնս՝ որ ինչ ընդ երկրաւս համառօտաբար լրութիւն պատկանաբար պիտանան, հաճոյ Աստուծոյ և ընտիր մարդկան: - 356. և քաջն Վահան Արծրունի ընդ նմա նիզակակցեալ՝ մեռանին ի միասին քաջքն և ընտիրքն, մեծ նահատակք Վարդան և Վահան – 128. Ընդ աւուրսն ընդ այնոսիկ … կազմեալ գունդ զինուորաց և ընտիրս այրուձիոց, վառեալ զինու բազում պատրաստութեամբ – 220. Իսկ Խոսրովու կարծեալ արծարծեալ զզօրս իւր և որք ի դրանէն արքունի որ կոչին համհարզք և փուշտիպանք, և ամենայն արք ընտիրք /148/ տան թագաւորին ոյժ առեալ դարձեալ պատերազմել ընդ Հայրակղի: - 150. Իսկ յետ անցանելոյ աւուրց ինչ՝ ետ տանել զնա առ թագաւորն, և ընդ նմա գունդս զինուորաց վառելոց և ընտիր այրուձիոց: - 288. Յետ անցանելոյ չորից ամաց … դարձեալ Գրիգոր եղբայր Աշոտի Վասպուրական իշխանի յԱփհազաց աշխարհէն՝ նոցուն օգնականութեամբ և Վրաց զօրու ընտիր գոլով՝ եկն եմուտ յաշխարհս Վասպուրական՝ տալ պատերազմ ընդ Գուրգինայ. – 310. Նաև յութիցն մտելոց ի տապանն ոչ ամենէքին ընտիրք երևեցան -32. Նոյնժամայն զօր գումարեալ, գունդ կազմեալ յընտիր ընտիր հեծելոց արանց զօրաւորաց, զօրօք և զօրագլխօք, և տայ ի ձեռս Յովսեփու ումեմն որդւոյ Ապուսէթի – 184.

ԸՆՏԻՐ ԸՆՏԻՐ - Նոյնժամայն զօր գումարեալ, գունդ կազմեալ յընտիր ընտիր հեծելոց արանց զօրաւորաց, զօրօք և զօրագլխօք, և տայ ի ձեռս Յովսեփու ումեմն որդւոյ Ապուսէթի – 184.

ԸՆՏՐԵԱԼ - Եւ ինքն զԳրիգոր եղբօրորդի իւր հանդերձ ընտրելովք ոմաբք զօրաւորօք վառեալ ի զէն և յասպազէն արք Մ, զոր զգացուցին Աշոտի. – 330. Ազդ եղև քաջին Վահանայ, եթէ զօր բազում առեալ Հազարաւուխտ յընտրելոցն Պարսից և ահաւադիկ հասեալ գայ ի վերայ: - 134. Եւ ազատորերոյն Վասպուրականի աղերսեալ՝ մի երթալ զայն ճանապարհ, առաջի դնելով զախտակրելն՝ նորա ընտրեալ զմահ ի վերայ քեռոյն իւր, քան զկեանս կեղակարծ ինչ խորհել զնմանէ: - 384. և ահա իբրև արք Ռ ի յընտրելոցն Աղուանից պատահեալ նոցա հարին զնոսա և աճին փախստեայ ի բանակն և ինքեանք դարձան ողջանդամ, և ոչ մի ոք վիրաւորեցաւ. – 282. Եւ այն ինչ ընդ ջեռնուլն արեգականն, մինչ ագևորեալքն մտանէին զառաջեաւ ամիրային, որպէս որսոյ ինչ պատճառանօք հեծեալ յընտիր երիվարս հանդերձ մերձաւոր հարազատօք իւրովք և ազատովք յընտրելոցն Վասպուրականի՝ ելեալ մեկնեցաւ իբրև վտաւանս երկուս. – 342. և եհան զզօրսն մինչ մերձ ի գլուխ լերինն և ընդ նոսա նշանս բազումս, իբրև Ռ արանց ընտրելոց քաջ երիվարօք. – 284. և ժողովեալ ազգք ազգք յընտրելոց զօրաւորաց արանց քաջամարտկաց, զզօրս Կապուդկացւոց, զՎրաց և զԱղուանից և զԱյրարատեան գազանամարտիկ զանճոռնի զօրսն և զբոլոր բովանդակեալ գունդս զօրացն և զորդիսն Սենեքերիմայ, ամենայարդար պատրաստութեամբ անհուն բազմութեամբ, աճապարել երագել անյապաղ լինել նախ քան զԱշդահակայ դիմեցումն – 62. և Խ արամբք ի դիմի հարեալ հազարի միոյ՝ սպան զբազումս ի նոցանէ զընտրելոցն Յունաց – 302. և կարգեցին ճակատս, և բոլորեցին ռազմ, և գունդս գունդս յընտրելոց զօրացն ըստ ազգս ազգս, շուրջանակի ի ներքս փակեցին զլեառնն և դրօշս և նշանս բարձրագոյնս լայնատարածս կանգնեցին. – 280. և մինչ չև հասեալ առ զօրավարն՝ եհան ընդ առաջ նորա գունդս գունդս վառեալ զինու և ընտրեալ երիվարօք – 288. Իսկ առաջնորդին Տաճկաց զօր գումարեալ, այրուձի կազմեալ յընտրելոց զօրաց Ասորեստանի և Արաբացւոց – 328. Իսկ

երանելի եպիսկոպոսին Յոհաննու ընտրեալ իւր առանձնակ միայնաստան տեղեակ, աղօթից միայն պարապեալ, ի բաց կալով յեպիսկոպոսական հովուապետութենէ: - 324.

ԸՆՏՐԵԼ - ապա մտախորհ եղեն բազում քննութեամբ, և յանբաւ և յառաւել իմացմանց ընտրեցին՝ գրել և ծանուցանել թագաւորին վասն առնն այնորիկ. – 280. Բայց Գուրգէն ընտրեաց զսէրն Քրիստոսի, քան զսէր փոքրամեայ աշխարհիս. ոչ խնդրելով զվրէժ արեան սպանելոյ հօր նորա ի պապոյն նորա – 320. և արծաթագործ եօթնփորձեան հրաբորբոք ճարտարապետն ի բովս հալոցացն զուտ և վճիտ արծաթ ընտրելով, արծաթեղինեան զփայտեղէնն պատեալ արտաքուստ – 378. Եւ ի բազում և քաջ խորհրդոց զայս և եթ հաստատուն խորհուրդ ընտրեցին սինկղիտոսքն, և ասեն ցթագաւորն. – 196. Եւ պատճառ այսոցիկ զի՞նչ, եթէ ոչ այն զոր Պօղոսն ասաց, եթէ ,,վասն զի ոչ ընտրեցին զԱստուած ունել ի գիտութեան՝ մատնեաց զնոսա ի միտս անարգութեան գործել զանարժանս,,: - 374. Նորա ծաղր արարեալ զնովաւ՝ ընտրեաց զկապանս և զբանդ, նաև զմահ քաջութեամբ վասն անուանն Քրիստոսի, քան զկեանս խղճիւ: - 318. Նոցա գեղեցիկ խորհուրդ ի մէջ առեալ՝ ընտրեցին զմահ քաջութեամբ քան զկեանս խղճիւ: - 222. Նոքա պատասխանեալ ասեն. ,,վասն զի մեք ի պարսկական հինից անդուլ և անպարապ գոլով ի բաց լքաք զկրթութիւնն գրոց սրբոց՝ առ ընտրել զհաւատոց խոստովանութեան կանոնադրութիւն. – 132. Քանզի տեսեալ, ասէ, որդւոցն Աստուծոյ զդստերսն մարդկան զի գեղեցիկ էին՝ առին իւրեանց կանայս յամենեցունց զոր ընտրեցին: - 28.

ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ - և անհակառակող հաւանութեամբ հեզահայեաց առ միմեանս սիրոյ յորդորմամբ արտաքոյ վատթարին խոհականաբար մնալով, քաջախորհուրդ առատաբուղխ խաղացմամբ իմաստութեանն զմիմեանս բռնահարելով, զօտարոտին ի բաց վարատելով զբղջախոհութեան անհանճարութիւն՝ զլաւն և զյոյժ օգտակարագոյն ընտրութեամբն գիրկս արկին. – 388. պատմեաց նոցա զհանգամանս տեսլեանն … զբառնալ եպիսկոպոսապետութեանն և թագաւորութեանն ի տանէն Արշակունեաց, և զկարգապետել անարժանիցն, և զընտրութիւնն սրբոց – 120.

ԸՆՏՐՈՒՆԻՔ - Եւ գունդն Հայոց խաղացին ընդդէմ նոցա … ի տանէն Արծրունեաց՝ Գուրգէն … և Վարաժնունիք՝ Մլեահ և Ռստոմ և Վարազշապուհ. … և Ընտրունիքն /ծն.Ընտունիք/՝ Գէորգ և Յիս՝ և Սահակաւն/ ծն. Սահկաւն/, … և Ակէացիք և Վասակ, և Վահևունիք՝ Քաբարակն/ծնՔաբարակաւն/ և Խրախատ – 230. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին …ի տոհմէն Գնունեաց Գրիգոր որդի Հազրի Զ այլ ևս հարազատօք և զօրօք իւրեանց. ի_տոհմէն Ընտրունեաց Արտաւազդ Է հարազատօք և զօրօք իւրեանց. – 174.

ԸՌ - էին անդ Վնդոյ և Վստամ և զօրք պարսիկք իբրև ընդ հեծեալ, թող զզօրս Յունաց և Հայոց: - 140.

ԸՌԵԱ - և ոչ զոք թուլացուցանէր թագաւորել Զրուանայ, դաշնաւորել երդմամբ՝ մինչև որ ի կնոջէն Ըռեա որ ի Զրուանայ զարմից էր ծնեալ արու՝ անդէն ի ծննդեանն սատակէր. – 14. Տե՛ս նաև ՌԵԱ

ԸՌԵՆ - և ընդ այգն ընդ առաւօտն՝ յԸռենապ Յամաց գեօղ և գիշերագնաց հասեալ մինչ ի Տարօնայ կոչեցեալ գետ: - 402.

ԸՌՆԱՅ - Բայց զՏամբէր և զԸռնայն և զԶարեհաւան գաւառ հանեալ էր ի Պարսկահայոց – 390. Իսկ Գուրգինի մարզպանի Հայոց առեալ էր ի բաժնի յելս կոյս և /388/ որ ելանէ ի հարաւակողմն, զԱնձահից ձոր, զԿրճունիս, զԿուղան ովիտ, և զբուն զՄարդաստան գաւառ, զԱրճիշակովիտ, զոտն Առնոյ, զԱղբագ Մեծ և զՓոքր, Ակե, Տամբէր, Տագրեան. Ըռնապ, Զարեհաւան: - 390.

ԸՌՆԱՅ ԳԱԻԱՌ - ելանէ մարզպանն ի վերայ նոցա և յինքն հանէ զՏամբեր և զԸռնապ գաւառ և որ ասի Ապուջափրի բերդ, ի Վիրի քաղաքին Կորճէից զիւր կացուցանէ ոստիկանս ի պահպանութիւն ամրոցին: - 400.

ԸՍ - և կարգեցին ճակատս, և բոլորեցին ռազմ, և գունդս գունդս յընտրելոց զօրացն ըստ ազգս ազգս, շուրջանակի ի ներքս փակեցին զլեառնն և դրօշս և նշանս բարձրագոյնս

լայնատարածս կանգնեցին. – 280. Նոյն գունակ և զՂուկա ազգաբանութիւնն գտցես շարածեալ ի վերջէ յառաջ, և ասէր որպէս կարծէր զՅիսուսէ՝ ի Յովսէփայ ի Յակովբայ ի Հեղեայ, և ապա մի ըստ միոջէքն: -16. Նոյնպէս և զպայման ժամանակացն յանբաւ բիւրս ամաց ձգեն որ ոչ և ըստ միոյ յեղանակի հաւաստանայ առ ի ցուցումն, ոչ արեգական բերմամբ ի նոյն կէտ ամսոց և աւուրց և ոչ ըստ չորից փոխմանց առ ի յեղումն ժամանակի տարւոյն, այլ և ոչ ըստ լուսնական լրութեանն և սուզականութեան: - 18. այլ ընկալաւ զնա սիրով խաղաղութեան և մեծաշուք պատուով և պարգևօք ըստ հրամանի թագաւորին: - 288. այլ ըստ պատմագրացն՝ Մեստրիմ ծնանի զՆեբրովթ – 42. այլ ըստ օրինակի ասացելումն ի Տեառնէ Մովսէսիւ՝ առ ի յանդիմանութիւն արտաքնոցն, զճարպ մեռելոտւոյ տանել ի գործ ինչ արտաքին, այլ ոչ թէ ի կերակուր: - 54. այլ նա ըստ կամս իւր կատարեաց ի վերայ իւր զարենապարտն լինել, որ տալոց է հատուցումն վրիժուց յաւուր դատապարտութեան իւրոյ: - 320. Այլ քանզի յոյժ առաւելեալ էր իմաստութեամբ Գագիկ՝ տեղի տայր բովանդակ գաւառապետաց զօրագլխաց աշխարհիս, գնայր ընդ նոսա իմաստութեամբ խորագէտ հնարաւորութեամբ, ըստ անձնիւր գահու մեծարեալ պատուադրութեամբ հաճոյանալ ախորժէր նոցա: - 354. Ապա երկոքին նոքա դեսպանս արձակեցին առ թագաւորն ի հաւատարիմ արանց ըստ Եսայեայ զոր ասէ – 286. Առ որս ասեմք՝ եթէ ըստ ամենայն յեղանակի անբոյժն ի բարւոյ, ո՞չ մի ինչ ո՞չ ունի մասն ազնիւ՝ թէ ասիցէ ոք անիծիւք ի բաց բառնալ. – 22. Աստանօր լաւագոյնս իմն աստուածայինն Մովսէս գրէ ի բերանոյ Աստուծոյ զյաճախութիւն ամբաստանութեան ամբարշտելոցն, ըստ իւրաքանչիւրոցն և զվնասն նշանակելով: - 28. աստէն իսկ դարձաւ յետս երես իւր ի /248/ թիկունս կոյս, ըստ ձախողակի խոտորմանն յետս ընդդէմ զխոտորմանն ժառանգեաց: - 250. Արդ յայսմ հետէ ըստ նեպակի գեղջն/գրքում՝գեաղջն/ կապճահամար ժժակք յամենայն ի դուռն արքունի ի սատակումն եկեսցեն. – 46. Արդ նոցա այնքան, իսկ մեզ ի մասնէ զբոլորն համառօտեալ ի թիւս միակաց լրման, և զբովանդակութեան ամաց ըստ տասանց եօթներորդացն որ թուոցն է լիագոյն է - 314. արկանել զնա ի կապանս և ի տանջանս մահաբերս, զամուրսն յինքն գրաւել, զաշխարհն տալ ի ձեռս իւրոյ գործավարացն, ըստ պարսկայնոցն հատուցմանց հատուցանել նոցա: - 370. Աւելորդ համարիմ մի ըստ միոջէ զանօրէնութիւն քաղաքին ընդ գրով բացայայտել, զառաւելեալն Սոդովմայ և Երիքովի, լցեալ չարագործութեամբք: - 270. Բազում և այլ բանս ախորժականս և դիւրընկալս ըստ այսոցիկ կարգէր ի թղթի իւրում: - 186. Բայց որպէս բացայայտեցաւ՝ Շամիրամ սեպհականեալ թագաւորէ յազգէ Ասուրա ի Սեմայ Ասորեստանի բնիկ իւրեանց տէրութեանն, և պայազատեալ մի ըստ միոջէ մինչ ի Թոնոս Կոնկողեռոս – 16. Բայց Աստուած ըստ յօժարութեան քո սիրոյդ կատարեսցէ զկամս քո որպէս և հաճոյ թուիցի առաջի Տեառն,,: - 114. Բայց Դերենիկն կալեալ զնա պահէ ի զգուշութեան, ոչ ինչ ստնանել նմա, բաց ի կապանացն յորս արկեալ էր զնա, ըստ հատուցմանն բարւոյ. առ ձեռն պատրաստ կշռեաց նմա և օրհնեցաւ ի սրբոյն Զաքարիայէ: - 320. Բայց ըստ կարգաց քրիստոնէութեան վարէր ըստ արժանի պատուիրանաց Տեառն, և ըստ խրատու մեծին Վրթանեայ յապահովանայր ամենայնիւ, թագաւորեալ ամս ԺԹ: - 96. Բայց ըստ կարգաց քրիստոնէութեան վարէր ըստ արժանի պատուիրանաց Տեառն, և ըստ խրատու մեծին Վրթանեայ յապահովանայր ամենայնիւ, թագաւորեալ ամս ԺԹ: - 96. Բայց ըստ կարգաց քրիստոնէութեան վարէր ըստ արժանի պատուիրանաց Տեառն, և ըստ խրատու մեծին Վրթանեայ յապահովանայր ամենայնիւ, թագաւորեալ ամս ԺԹ: - 96. բայց միայն զազգին շարս ըստ գիւտի աշխատութեանն բաւական համարեցաք յառաջ վարել մինչ ի թագաւորել Տրդատայ – 94. Բայց ոչ գիտեմ, թէ յանուն աշխարհի՞ն թէ ըստ կերպարանին անուանեաց զնոսա Արծրունիս: - 72. Բայց որդիքն Դերանկին, Աշոտ և Գագիկ և Գուրգէն, զըստ մարմնոյ /358/ աճմանն չափ առոգ և բարձրաբերձ ձգմամբ յառաջ տանէին. – 360. Բարկացաւ յոյժ իշխանն ընդ արհամարհանսն, և յոյժ զայրացեալ մեծաւ ցասմամբ՝ առնու զբազմութիւն ազատագունդ զօրաց ըստ տոհմս ազգաց իւրաքանչիւր զօրօք. – 178. գլխաւորն ի նոցանէ Համիս, և

միսն որ ի կողմանց Ժանգանայ՝ ոչ իրաւացի ըստ պատգամաւորին իւրեանց ասացին առնել զայս: - 404. դարձեալ զի թէ և գեցաւ ևս՝ այլ քաջութիւնք արութեանն Նինոսի, ըստ օրինակի Բէլայ, առաւել ամբարձաւ անձնասէր ամբարտաւանութեամբ – 44. Դարձեալ քանզի Մեստրիմ ի Քամայ ըստ բաժանման ազգին և աշխարհին շինէ զԵգիպտոս և անդ հարստանան ազգապետաբար – 18. դիպողագոյնս և զայսսիկ է ասել ըստ օրինակին Բէլայ – 40. դնէր ուխտս ընդ իշխանս աշխարհիս Հայոց՝ գնալ ըստ արժանի /180/ հաւատոցն Քրիստոսի, զի վկայեսցեն ըստ անուան քրիստոնէութեանն և գործքն: - 182. դնէր ուխտս ընդ իշխանս աշխարհիս Հայոց՝ գնալ ըստ արժանի /180/ հաւատոցն Քրիստոսի, զի վկայեսցեն ըստ անուան քրիստոնէութեանն և գործքն: - 182. ԵԹԷ ՈՐՊԷՍ ԿԱՐԳ ԸՍՏ ԿԱՐԳԻ ԵԿԱՑ ԹԱԳԱՎՈՐՈՒԹԻՒՆ /ՃԻՇՏԸ՝ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ/ ԱՍՈՐԵՍՏԱՆԵԱՑՑ ՄԻՆՉԵԻ Ի ԿԻՒՐՈՍ ՊԱՐՍԻԿ: - 56. ելանել ի գագաթն Ամրական անձաւին զբօսնուլ նովաւ առ վճարումն բաւականութեան, ըստ մասանց պիտոյից օժնդակութեան քաղաքայարդար ապարանից թագաւորական պաղատի իւրոյ ձեռակերտին – 392. Երկրորդ՝ չարասէր և աներկիւղ նախանձուցն բարք, եթէ ընդէ՞ր ոչ և նորայն ըստ նմին օրինակի եղև արատաձգեալ յԱստուծոյ: - 24. Եւ այլ ամրաբնակ ազատորերոյն պարգևս և պատիւս օր ըստ օրէ բաշխէր, և յինքն յանգուցանել ախորժելով վարէր ընդ նոսա: - 360. և զվատացն և զաննշանիցն նշանաւորեալ ըստ վատութեանցն և զգործս նոցա – 74. և ընդ այգն ընդ առաւօտն, մինչ նոքա ննջէին յիւրաքանչիւր վրանաց օթոցի՝ և զօրքն շուրջ փակեցին սուսերօք և վահանօք և նիզակօք և վառեալ մոմեղինօք, և մտեալ ի ներքս ըստ հրամանի զօրավարին իւրեանց – 296. և ըստ մեղաց տանն Արշակունեաց առաջին թագաւորացն մերոց հետազօտեալ լինէին, գնային ոտնխեթի, /ճիշտը՝ոտնխթի/ գայթ ի գայթս և աղտեղասէրս – 182. և կորապաղատին ընդարձակեաց ելանել, զի երթիցէ ուր և կարասցէ հասանել ըստ յաջողելոյ իրին: - 348. Եւ սկսաւ շրջել կարգաւ ընդ բոլոր աշխարհս, յորում բնակեալ էին Տաճիկք, որ մնային ի սմա ըստ հրամանին Բուխայի: - 306. Եւ ամենայն մեծամեծքն հանդերձ խառնաղանճ /240/ ամբոխիւն դռոթ տուեալ, ոչ միայն ըստ հրամանի թագաւորին ելանել զհետ աղաղակի փողոյն և արքունի կոչնականացն՝ այլ փութացան տեսանել, թէ ո՛վ ոք և ո՛րպիսիք են սոքա – 242. և ամենայն ոք ըստ ազգս ազգս փութայր ի հնարս ինքեանց վաստակոցն մի զմիով ելանել. – 268. Եւ ամենեցուն ըստ հրամանի թագաւորին յիւրաքանչիւր կողմանց այրուձի գումարեալ՝ հանդերձ այլովք սպառազէն յօրինուածովք անյապաղ երագութեամբ գային ի ժամադրեալ կոչումն: - 198. Եւ այլքն մի ըստ միոջէ կացին ի կարգի ճակատուն – 232. և այսպէս աղմկեալ և շփոթեալ երկիրս Հայոց՝կեայր անմիաբանութեամբ, լի անկարգութեամբ, ըստ յօժարութեան Վաչէի Արծրունոյ: - 120. և անդ գեղեցիկս և համառօտս անպաճոյճս կարգէր մի ըստ միոջէ զվկայութիւն /204/ հաւատոցն որ ի Քրիստոս – 206. և անդ կեցեալ և մեռեալ անձամբ զիւրովի երթեալ, ըստ սահմանելոյ ի վերայ նորա բանի առնն Աստուծոյ սրբոյն Ներսէսի: - 102. և անուանէ զնա Արծրունի, առաջին լինելով նորա ի դաշտավայրին Արծուիք կոչելոյ. դարձեալ ըստ պատահման և տարբերութեան՝ արծռունգն կերպարանօք: - 72. և ասէ, ,,եթէ աջողեսցին քեզ խորհուրդ մեր, զոր խորհեցաք ի վերայ Հայոց և իշխանաց նոցա, և ըստ ախորժակաց մերոց ի գլուխ ելանիցեն, որ ինչ կամք յօժարութեանց մերոց ղղձանայցեն- 184. և աստի և անտի երիվարի փորոյն տախտակագործ գրգեալ ըստ փորոյն չափու մաճուցեալ ի ձև վահանի զգործ արուեստի զինուն ցուցանեն: - 208. Եւ արար նմա հաւատարմութիւն յոյժ գրով, և կնքեալ աղիւ ըստ սովորութեանն իւրեանց երդումն, և խնդրեաց ի նմանէ զօր ինչ սակաւ յերևելի մարդկանէ, յորս ինքն վստահն էր: - 154. Եւ արդ են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ –56 Եւ արդ ըստ Եւսեբեա բազմայեղ յեղանակաց խուզմանցն և ըստ Ափրիկանոսի հաւատարմաբանութեանն և ըստ Մովսէսի Քերթողի՝ նախ ի մէջ առից զորպիսութիւն ազգացն բաժանմանցն գրել: - 12. Եւ արդ ըստ Եւսեբեա բազմայեղ յեղանակաց խուզմանցն և ըստ Ափրիկանոսի հաւատարմաբանութեանն և ըստ Մովսէսի Քերթողի՝ նախ ի մէջ առից զորպիսութիւն ազգացն բաժանմանցն գրել: -

12. Եւ արդ ըստ Եւսեբեա բազմայեղ յեղանակաց խուզմանցն և ըստ Ափրիկանոսի հաւատարմաբանութեանն և ըստ Մովսէսի Քերթողի՝ նախ ի մէջ առից զորպիսութիւն ազգացն բաժանմանցն գրել: - 12. Եւ արդ քանզի կարգ բանիցս էած զմեզ առ այս խնդիր՝ պարտ է նախ գիտել թէ որով օրինակաւ Քաղդէացւոցն մատենագրութիւնք զթիւ նահապետացն տասամբք համարին թուով ըստ աստուածահրաման գրոցս - 18. և բացեալ զտուն դիւանապահ մատենիցն և գտեալ զսերունդս Սենեքերիմայ, և զգործս նոցա զմիոյ միոյ ուրուք յանուանէ զառն իւրաքանչիւր զանուն և զքաջութիւն իւր, նոյնպէս և զայլն ամենայն ըստ տոհմից տեղեաց - 74. Եւ բնակեն առանձին ըստ տունս ազգաց, և այնչափ ի բացեայ են ի միմեանց՝ մինչ թէ ոք յարանց զօրաւորաց ի բարձրաբերձ տեղեաց ուժգին խանչիցէ՝ հազիւ թէ ուրեք կարիցէ առնուլ զբոմբիւն ձայնին, իբրև ի վիմաց ինչ արձագանգ/ք/գրքում՝ արձագան/ լինելոյ կարծիս բերելով – 190. և բնակեսցէ խաղաղութեամբ և կացցէ ըստ կամաց իւրոց - 234. և գլխաւորք Հայոց մեծաց ամրանային ի քարանձաւս ամրաշէն բերդիցս, ըստ տեղիս տեղիս և ըստ աշխարհս աշխարհս. – 124. և գլխաւորք Հայոց մեծաց ամրանային ի քարանձաւս ամրաշէն բերդիցս, ըստ տեղիս տեղիս և ըստ աշխարհս աշխարհս. – 124. Եւ գունդն Հայոց խաղացին ընդդէմ նոցա, վիմաձև անքակ ի միմեանց ըստ տոհմս ազգաց, ի տանէն Արծրունեաց՝ Գուրգէն և Վասակ և Պելճ և Մուշեղ և Սահակ և Ապումկդէմ և Աշոտ – 230. Եւ Գուրգէն ելեալ գնաց փութանակի անյայտ առնել զինքն, մինչև յաջողեսցի ըստ կամաց Քրիստոսի յո՛վ և երթիցէ: - 320. և դիմեցին ի մէջ նոցա ի չորս առաջս, ըստ նմանութեան տեառնանման խաչին, և բախեցին զճակատն և պատառեցին զոգսն և դարձուցին ընդ զառ ի վայրն և իջուցին ի լեռնէ անտի, և հարին ի հարուածս մեծամեծս. – 286. Եւ դրօշք փողփողեալ ըստ միոյ միոյ գնդի – 228. Եւ ելեալ գնաց զհետ կոչնականացն ի գութ հարազատութեան, և ի կարծիս սաստիկ հիւանդութեան, թէ մերձ ի մահ անկեալ դնիցի, ըստ ստուգելոյ կոչնականացն: - 348. և ելեալ ի հրապոյրս ցովութեան ըստ խրատու առնն, յուսացեալ յամրոցն և ի գանձսն, և ի ցանկութիւն իշխանասիրութեան համբարձեալ զաչս – 346. և եկեալ եկաց առաջի ոտն վիրագին, և տուեալ ողջոյն ըստ սովորութեան նոցա: - 216. և եկեալ կացին մօտ առ Կանգուար բերդ, և պատերազմեալ զամիսս Բ՝ ոչ ինչ գործ ի գլուխ ելեալ ըստ ախորժման. – 332. Եւ եղև ի լնուլ վեցերորդ ամի գերութեանն Հայոց որ է ՅԶ ամ ըստ թուոյ հայերէն տումարին - 312. Եւ երթայր աներկիւղ համարձակութեամբ, քաջալերեալ ի միտս և խորհուրդս իւր ըստ պնդութեան արութեան իւրոյ քաջ նահատակն Ապումուսէ: - 288. և զապստամբս և զընդդիմակայսն ըստ արժանի ապիրատութեանն իւրեանց խրատել գանիւ և բանտիւ և պէսպէս տանջանօք – 212. և զի ըստ կամաց նորա հանցէ ի բանակէ անտի զգերիս Վասպուրականի: - 218. և զի մի՛ մի ըստ միոջէ ասացից – 46. և զի ոչ ըստ հրամանի նորա յօրինէին զպէսպէս պատրաստութեան ամրոցին - 214. և զոր ինչ խնդրիցէ՝ առնիցէ ըստ կամաց նորա, կնքել և տալ նմա գեօղս և ագարակս, և տալ հարկս արքունիս և պատանդս խաղաղութեան: - 210. և էր ալևոր ըստ մարմնոյ և հնացեալ արտաքին մարմինն, բայց ներքինն նորոգեալ և գեղեցկատեսիլ ըստ պատկերի արարչին. – 204. և էր ալևոր ըստ մարմնոյ և հնացեալ արտաքին մարմինն, բայց ներքինն նորոգեալ և գեղեցկատեսիլ ըստ պատկերի արարչին. – 204. և ընկալեալք ի թագաւորէն Արշակայ ըստ գրելոյն ի ձեռն Վահանայ՝ կացին անկասկած: - 98. Եւ ըստ արժանի վրիժապարտութեանն լցեալ սուր տեառն բարկութեամբ խաղաց /374/ ի վերայ Աւշնի և բանակի նորա առ հասարակ – 376. և ըստ բարբարոսական հմայիցն պատուէ զտեղիս այս, որպէս ի նմանէ սկսելով զփոփոխումն առնու ի խոնարհագունիցն ի բարձրագոյնսն: - 88. և ըստ Եսայեայ՝ թէ ,, բարբառոյ միոյ հազարք կորիցեն, և ի բարբառոյ հնգից բազումք փախիցեն,,: - 202. և ըստ խնդրելոյ աղերսանաց իշխանին և մեծ հայրապետին՝ զկատարումն առին ասացեալքն. – 348. և ըստ հնարագէտ ազգի իւրեանց խորամանկ կեղծաւորութեամբ, խաղաղասէր դիմօք առ սակաւ սակաւ ջանայր կատարել զկամս չարութեան իւրոյ: - 170. Եւ ըստ հրամանի բռնաւորին դահճացն ձգեալ ի նա նետս շուրջանակի՝ աւանդեաց զոգին ի փառս

Աստուծոյ երանելի նահատակն Քրիստոսի: - 292. և ըստ հրամանի ինքնակալ թագաւորին նուաճեալ ունիս ի հնազանդութիւն պետութեան ձեր զիշխանս և զտեարս, զկողմնակալս և զկուսակալս, զքաղաքապետս և զմարզպետս բոլոր Հայաստանեայցս – 212. Եւ ըստ տոհմս ազգաց, ըստ թուոյ տերանցն Հայոց, կազմեաց գունդս վառեալս զօրականաց, զինեալ և պատրաստեալ. – 296. Եւ ըստ տոհմս ազգաց, ըստ թուոյ տերանցն Հայոց, կազմեաց գունդս վառեալս զօրականաց, զինեալ և պատրաստեալ. – 296. և ըստ օրինակի կեղծաւորական հիւանդութեանն, զոր առ Դերենիկն հնարաւորեցաւ՝ զնոյն և առ Գագիկ գլխաւորեաց: - 350. և թէ ի պատերազմին յայնմիկ հասանիցէ զմահուն ընդունել զվճիռ՝ իսկ ըստ յաղթութեանն զխոստովանողականն ժառանգել անուն, զօրանալ զօրութեամբ ի զօրութիւն խաչին Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ: - 400. թուէ մի ըստ միոջէ, սկսեալ յԱբրահամէ և գայ անցանէ մինչ ի Յովսէփ -16. և թուղթ մի գրեալ և կնքեալ լի խորամանկութեամբ և կեղծաւոր խարդախութեամբ ըստ հնարագիտութեան որդւոցն Իսմայէլի. – 234. և ի մէջ առից, թէ ըստ բազմաշուրթն լեզուացն յետ աշտարակաշինութեանն, յորմէ ցեղէ սկիզբն առ աճել սերունդք Արծրունեաց տոհմին – 12. և ի վերայ նորա շինեաց եկեղեցի զհամբարձմանն ի յերկինս ի Հօրն գահակցել աթոռ, և զերկրորդ գալստեանն զյիշատակ ունելով, որ գալոցն է հայրենի փառօք, ըստ հրեշտակացն առաքեալսն զմխիթարականն և զքաջալերականն աւետիս նոցա առբերելով: - 390. և իբրև զմի անձն, վառեալ ի զէն և ի սուր և ի ճակատամարտ՝ հասեալ յամուրս՝ տապալէր զզօրութիւն նոցա սրով և աղեղամբ, ի փայլիւն սուսերի և նիզակի և ի գիշերամարտ նահատակութեանց, ըստ նմանութեանն քաջ զօրավարին Իսրայէլի Յեսուայ կամ Գէդէովնի կամ թէ նոյն ինքն նահապետին Աբրահամու, ի վերայ հասեալ Քանանացւոց, զյաւէտ յաղթութեան նահատակութիւն նահատակեալ՝ և դառնայ մեծաւ յաղթութեամբ: - 312. և իմ խնայել ի ձեզ ոչ արարից զրաւ կենաց ձերոց ըստ արժանի ապիրատ գործոց և վնասուցն, զոր յանցեայքն առ իս դուք. -244. և լի ծաղու և կատականօք այսն արարեալ՝ արհամարհանօք անարգեցին զբռնաւորն, իբրև զմանուկ մի անպիտան կամ զծեր զառանցեալ և խելագարեալ, որ ոչ ըստ իւրոց կամաց զոր ինչ ախորժիցէ խօսիցի: - 264. Եւ լուեալ կնոջն Սահակայ, թէ ըմբռնեցաւ … փութացաւ գնաց եկաց առաջի Բուխայի, թերևս կարասցէ ըստ պատշաճ գեղոյն և ըստ բազմաձեռն գանձուց ապրեցուցանել զայրն իւր, որ առաւել մահու քան թէ կենաց պատճառ եղև նմա: - 272. Եւ լուեալ կնոջն Սահակայ, թէ ըմբռնեցաւ … փութացաւ գնաց եկաց առաջի Բուխայի, թերևս կարասցէ ըստ պատշաճ գեղոյն և ըստ բազմաձեռն գանձուց ապրեցուցանել զայրն իւր, որ առաւել մահու քան թէ կենաց պատճառ եղև նմա: - 272. և խոստանային գնալ ըստ հրամանի նորա: - 120. Եւ կալեալ Արշակայ զթագաւորութիւնն ամս ԼՋ՝ վախճանի ըստ օրինակի ասացելոց: - 104. և կարգեաց նմա ռոճիկս օր ըստ օրէ ըստ արժանի մեծ տիկնոջն Հռիփսիմեայ: - 226. և կարգեաց նմա ռոճիկս օր ըստ օրէ ըստ արժանի մեծ տիկնոջն Հռիփսիմեայ: - 226. և կացուսցէ ի վերայ աշխարհիս գործավարս, որ ըստ իւրեանց հրամանի զկարգս աշխարհիս յօրինեսցեն – 188. և կուրացեալ աչօք կեցեալ և մեռեալ ըստ արժանի իւր վաստակոցն – 98. Եւ հրամայեաց ածել առաջի զոմանս յերանելի արանց յազատէ տանէ, և զայլս որք ի բնիկ հեծելազանց, ըստ ազգս և ըստ տոհմս աշխարհաց – 264. Եւ հրամայեաց ածել առաջի զոմանս յերանելի արանց յազատէ տանէ, և զայլս որք ի բնիկ հեծելազանց, ըստ ազգս և ըստ տոհմս աշխարհաց – 264. Եւ մեք զայլս ի բանիցն առասպելականաց և որ անպատճառ սոյն է ասացեալ ըստ նոցայցն արժանաբանութեանց առ ի յեղծումն առցուք. – 52. Եւ մեք հետևեալ Աստուածաչունչ գրոց՝ պահեսցուք անբիծ զհաւատս սրտից, և մաքուր զխոստովանութիւն շրթանց, ըստ սրբոյն Պօղոսի վերաբերեալ զօրինականն – 258. Եւ մօտ առ սոցա կայ լեառն Կաւկասու, յորում բնակեն ազգք յամենայն լեզուաց բաժանեալք, ըստ ազգս ՀԲ ազգացն, և կեան առանց առաջնորդի, և օրէնս անձանց ունին ամենայն ոք որ զինչ կամի, և ընդ մայրս և ընդ քոյրս ամուսնանալ: - 274. Եւ յայնմհետէ համարձակութիւն առեալ անօրինացն՝ սկսան գունդս ռամկականս ժողովեալ ըստ

օրինակի մարախոյ անչափ բազմութեամբ, այնոքիկ որ Շեխետիքն կոչէին. և այլ որ ուստեք ուստեք ի հեռաւոր աշխարհաց /402/ Պարսից, ի Ժանգանայ և ի Ջուրջանայ և որք ի Վարառատ գաւառէ – 404. Եւ յետ այնորիկ ի բազմանալ որդւոց մարդկան՝ յերիս մասունս և զերկիր բաժանեալ, ըստ ասացելում Հերոդոտեայն – 34. և Նինոս ի զաւակէ Քամայ ըստ Արիսդոնեա Քաղդէացւոյ և ըստ Եւսեբեա /ճիշտը՝Եւսեբեայ/Կեսարացւոյ և ըստ Մովսէսի Խորենացւոյ և ըստ Յուլիանու Աղիկառնացւոյ ստուգաբանի: - 14. և Նինոս ի զաւակէ Քամայ ըստ Արիսդոնեա Քաղդէացւոյ և ըստ Եւսեբեա Կեսարացւոյ և ըստ Մովսէսի Խորենացւոյ և ըստ Յուլիանու Աղիկառնացւոյ ստուգաբանի: - 14. և Նինոս ի զաւակէ Քամայ ըստ Արիսդոնեա Քաղդէացւոյ և ըստ Եւսեբեա Կեսարացւոյ և ըստ Մովսէսի Խորենացւոյ և ըստ Յուլիանու Աղիկառնացւոյ ստուգաբանի: - 14. և Նինոս ի զաւակէ Քամայ ըստ Արիսդոնեա/ճիշտը՝Արիսդոնեայ/ Քաղդէացւոյ և ըստ Եւսեբեա Կեսարացւոյ և ըստ Մովսէսի Խորենացւոյ և ըստ Յուլիանու Աղիկառնացւոյ ստուգաբանի: - 14. Եւ նորա ըստ ցանկութեան սնոտի փառամոլութեանն կատարեալ զխնդիրն. – 124. Եւ նորա կամեցեալ ցուցանել թագաւորին՝ ի սոյն աւուրս վախճանեցաւ Հայրակղէս. իսկ որդի նորա Կոստանդին ոչ ունէր յանձին ըստ կամաց նորա պատասխանի. – 162. Եւ նոցա ընկալեալ զխնդիրսն՝ հաւանեցան առնել ըստ կամաց նորա, մինչև տեսցեն եթէ զի՞նչ պատասխանի եկեսցէ նոցա յարքայէն իւրեանց, և կամ զօրուն զի՛նչ հրամայեսցէ առնել: - 144. և նոքա ըստ ձախողակի սովորութեանն իւրեանց օրինադրութեանն, արիւնարբու առանց բարւոյ բարեգործութեանցն մանաւանդ թէ լցեալք սատանայական չարութեամբք՝ ձայն արկեալ յամենայն քաղաքսն, խռովեալ ըստ գազանեղէն իւրեանց մոլեգնութեանցն – 398. և նոքա ըստ ձախողակի սովորութեանն իւրեանց օրինադրութեանն, արիւնարբու առանց բարւոյ բարեգործութեանցն մանաւանդ թէ լցեալք սատանայական չարութեամբք՝ ձայն արկեալ յամենայն քաղաքսն, խռովեալ ըստ գազանեղէն իւրեանց մոլեգնութեանցն – 398. Եւ ոչ գնացեալ ըստ խրատու սրբոյն Ներսէսի Պապ թագաւորն Հայոց – 108. և ոչ ըստ տեղիս տեղիս ցուցանէին զհանդէս մարտիցն և զյաղթութեանն քաջութիւն, այլ բոլորովիմբ ամենայն ուրեք ախոյեանայարձակ սլացմամբ ընթանայր. – 312. և ունի յոբելեանք Զ և ոլոմպիադր և ընդիքտիոնք, և Գ ամ հայրապետութեան Հայոց կաթողիկոսի տեառն Զաքարիայի, և մուտ եօթներորդ ամի, յորում կային յարքունիսն իշխանքն, ըստ եօթնեկի չափոյ շարժման ժամանակաց. – 312. և տայր տանել Սահակ զպէտս մանկանն օր ըստ օրէ: - 84. և ցուցէք յականէ յանուանէ մի ըստ միոջէ իւրաքանչիւր զվնասս զոր գործեալ եմ, դի՛ք ի լսելիս համագունդ զօրականացս, և մի՛ պատկառէք խօսել զճշմարտութիւնն: - 214. Եւ քանզի թարգմանի Աբղլայ ծառայ Աստուծոյ ըստ հազարական լեզուին. – 168. եօ՞թն արդեօք իցեն մեղանացն պարտիք, եթէ ըստ յաւելուածոյ սաստից իմասցին ասացեալքն Աստուծոյ – 24. Զի յառաջնումն ոչ ինչ գոյր հոգ ինչ զբաղմանց, և ոչ մի ինչ ըստ աշխարհաշէն /90/ խնամակալութեանց, կամ պատերազմասէր աշխատութեանց – 92. զի սմա և եթ յաւելու ասել, եթէ ծնաւ ըստ կերպարանաց իւրոց, և ըստ պատկերի իւրոյ: - 24. զի սմա և եթ յաւելու ասել, եթէ ծնաւ ըստ կերպարանաց իւրոց, և ըստ պատկերի իւրոյ: - 24. զի Գագիկ անցեալ ամրանայր ի Ճախուկ բերդի, ի կասկածի կալով ի Դերանկէն, ըստ զեկուցմանն զոր ինչ գործեաց Հասան առ Դերանիկն: - 350. զի ըստ իւրաքանչիւր հասակաց՝ զմի մի ոք ի ձէնջ /214/ գթալիր սիրով մեծարէի այնչափ – 214. զի ըստ Պարսիկ ձայնի Մատ՝ Եկք թարգմանի. – 88. զի ոչ եթէ ըստ հասարակաց սահմանաւոր մահու է, այլ ի վերայ սուրբ եկեղեցւոյ և ժողովրդեան Աստուծոյ,,: - 276. զի սակաւաջան նպաստաւորութեամբն իբրև ընձայաբեր արար լինելով, և այնր աղագաւ յնս բարձրագոյնսն ձգեսցի ըստ ասացելումն – 20. զոր ժողովեալ պահեալ և կնքեալ ունէր յօր հատուցման վրիժուց՝ հատուցանել մեզ ըստ գործս մեր, ի հարկանել զքարի զոտս մեր. – 196. զոր ասէ մի ըստ միոջէ մեծն Եպիփանոս: - 34. զոր դիպողագոյն է այժմ ըստ առաջիկայ օրինակիս յայտ առնել. – 158. Զոր և մեր ըստ հրամանի քում, Գագիկ զօրավար Հայոց և Վասպուրական իշխան, ջան յանձին տարեալ ընդ համառօտութիւն զրուցատրութեանցն անցեալ – 74. Զոր օրինակ

փոքր մի վերագոյնն պատմեցաք զծովային վիշապէն ըստ բարոյականի՝ նոյնպէս և այժմ դարձեալ արարից զյիշատակ սորա աղագաւ պատմութեանս խորհրդոյ: - 260. Զորս առեալ քրիստոնէից զպատուական մարմինս նոցա՝ ծածկեցին փառաւորապէս թաղմամբ, ամ ըստ ամէ տօնիւք զօր կատարմանն յիշատակել, որք են արք թուով Է: - 268. զորս եթող Բուխայ տիրել աշխարհին իւրեանց յաղագս յառաջագոյն մտերմութեան հօրն նոցա առ թագաւորն և առ զօրավարն, զի գնաց ըստ կամաց նոցա յամենայն ուժոյ զօրութեան մտաց իւրոց: - 298. զՓրկչին մերոյ Տեառն Յիսուսի Քրիստոսի զըստ մարմնոյ ազգաբանութիւնն գրելով աւետարանիչն Մատթէոս- 16. զօր գումարել, այրուձի կազմել, մեծամեծաց աշխարհատերանց պարգևս տալ, ի թիկունս և յօգնութիւն զամենեսեան կոչել, զի ըստ յանձնառութեան խրատու նորա նոյնպէս և գործեսցէ: - 346. Ընդ նոյն ժամանակս յղէ թագաւորն զոմն ի յաւագ նախարարացն վերակացու Հայոց և հաւատարիմ ի վերայ հարկաց արքունի Ապուսէթ անուամբ, ըստ տաճկական լեզուին, յարելութեամբ եբրայական դպրութեանն: - 170. ըստ այսմիկ և այլ առասպելականք, և գիր մատենական ի նմանէ գրեալ և պահեալ ի Բաբելոնի բազում զգուշութեամբ. -36. ըստ այսմ զարմանալիք և Բաբելացւոցն Բէլայ ասացաւ – 38. ըստ ասացելումն ի Սողոմոնէ, եթէ „հայր թախծեալ տարաժամ սգով՝ վասն վաղամեռիկ լինելոյ որդւոյ արար պատկեր„: - 40. Ըստ նմին օրինակի և զօրավարն Բուխայ, ի հասանել ամառնային ջերմութեանն իբրև ի խորոց անդնդոց ի վեր մղեալ զինքն, ելեալ յերեսաց արքայի բազում և ծանր զօրու՝ եհաս ի վերայ երկրիս ի կողմն հիւսիսոյ ի մուտս Հայաստան աշխարհիս. – 262. ըստ պատկերին Աստուծոյ ստուերացեալ բարձրացեալն՝ նուաստացաւ – 22. ըստ սովորութեան ծանօթացուցանել զիւրաքանչիւրոց առանձնաւորութիւն և զպատուոցն գերակայութիւն, կամ ի ծնողաց կամ ի տեղւոյ կամ ի գաւառէ կամ յազգէ կամ յարիութենէ կամ ի պատահմանէ սկիզբն առ: - 288. ի խնամոտ և ի զգուշացուցիչ աներևութականացն պահպանեալ ըստ օրինակի ցանկոյ ամրագունի – 52. ի հօրէ զՍենեքերիմայն և ի մօրէ զՄամգոնեացն, ըստ ծննդաբանութեան գալ հասանել՝ մինչ յորում եմքս հասեալ ժամանակ – 300. ի ջերմագոյն վայրս ամրանան առանձնանան և միայն բնակեն ըստ ազգս իւրեանց: - 262. Իբրև եհաս թագաւորն յաշխարհին իւր՝ ետ բերել պարգևս և պատիւս Աշոտի ըստ իշխանական յօրինուածի – 370. Իսկ կատարելագոյնքն և ծերքն ի նոցանէ սպուժէին առ այս, և մանաւանդ որք հաւատարիմքն կոչէին ըստ հաւատոյն նոցա որք Կուռայքն անուանէին – 404. Իսկ աշխարհս ոգի առեալ բնակեցան խաղաղութեամբ իւրաքանչիւր ըստ չափոյ հասակի ի մեծամեծաց մինչ ի փոքունս, և գոհացեալ գթութեանցն Աստուծոյ. – 376. Իսկ առ մեզ ծանուցեալ զոր ինքն ասաց, թէ Քրիստոնեայ եմ, ըստ այնմ թէ „ծառայի իմոյ կոչեսցի անուն նոր, որ օրհնեսցի վերայ /ճիշտը՝ի վերայ/ երկրի„՝ գրեցաւ յիշատակարանս սրբոյն: - 224. Իսկ առ մեզ հասին զրոյցքս այս ըստ մնացորդաց պատմագրացն առաջնոց, ի Մամբրէէ Վերծանողէ և ի նորուն եղբօրէ Մովսէս կոչեցելոյ, և միւսումն Թէոդորոս Քերթող – 74. Իսկ Գուրգէն օր ըստ օրէ աճէր զօրութեամբ ի բազում քան թէ ի սակաւ տեղիս, զոր ի Տարօն և զոր յԱնձաւացիս և զոր յԱրզն և զոր առ այլ ամենայն ուրեք – 324. Իսկ Դերանիկն առաւելոյր և առատանայր օր ըստ օրէ առ շինութիւն և խաղաղութիւն աշխարհիս, շինել և տաճել և խնամել զաշխարհս: - 338. Իսկ ըստ բաւականութեան աչաց տեսութեանց դաշտավայրին ի մուտս կոյս, և առ եզերբ ծովուն պարսպաւորս յօրինէ զգոգն - 88. Իսկ ըստ պատմագրաց՝ կարգ ծննդաբանութեանդ ունի զայս օրինակ. – 42. Իսկ իբրև եմուտ տիկինն ի բանակն և եկաց առաջի զօրավարին՝ խօսեցաւ ընդ նմա ըստ պատշաճի իրացն յոր պէտս չոգան: - 226. Իսկ իշխանն Բագարատ … ել գնաց անխիղճ համարձակութեամբ, տիրասէր խորհրդովք, կատարել զսպաս զինուորութեան, ըստ աստուածեղէն պատուիրանին և ըստ թագաւորական հրամանին, զհետ եկելոյ կոչնականացն, ոչինչ իմացեալ զպատրանս խաբէութեան նորա, որով վրիպեացն: - 186. Իսկ իշխանն Բագարատ … ել գնաց անխիղճ համարձակութեամբ, տիրասէր խորհրդովք, կատարել զսպաս զինուորութեան, ըստ աստուածեղէն պատուիրանին և ըստ թագաւորական

հրամանին, զհետ եկելոյ կոչնականացն, ոչինչ իմացեալ զպատրանս խաբէութեան նորա, որով վրիպեացն: - 186. Իսկ Հասան ըստ յանձնառութեանն գնաց մեկնեցաւ ի Դերանկէն, եմուտ առ Գագիկ յամուրն և զտրտունջն զԴերանկէն հաւատարմացոյց առաջի Գագկայ, որ դիւրաւ առ հաւատալն հաստատնագոյն երևէր. – 350. Իսկ նա ըստ սովորականի ցանկասէր պղծալից անյագութեանն՝ խրոխտացեալ մռմռեալ յանձն գազանեղէն թունիւք առաւելեալ, բորբոքեալ տապախառն բոցով հեղուլ զմահածին թոյնսն ի վերայ Բուխայի. – 326. Իսկ նոքա թէպէտ և հաւանէին՝ այլ էր և հակառակութիւն մեծ ի մէջ նոցա. քանզի որոշեալ էին պաշտամամբ կռոց ըստ իւրաքանչիւր կամաց: - 156. Իսկ տեղի շիրմին յորում նախահօրն եղան ոսկերք՝ կատարման և կառափման, որ նոյն ինքն է գագաթն և Գողգոթայ ըստ եբրայականին, երկակի անուամբ. – 34. Լինի յԱդամայ մինչև յամս այս ՎՉԼ, ըստ Եւթանասնիցն թարգմանութեանն: -58. ծանուցանէր զզօրութիւն իւրաքանչիւր աշխարհաց և զամուրս նոցա և զզօրութիւն պատերազմաց նոցա ըստ ազգս ազգս: - 270. Կատարեցաւ Դպրութիւն Առաջին Պատմութեան Հայոց ըստ ազգաբանութեան Արծրունեաց սեռի: - 122. կարգեցին ըստ գունդս գունդս առ Շ այր նշանակ մի. – 280. հարկ եղև ակամայ կարգել դնել առաջի զդէմս անցիցն ըստ իւրաքանչիւր պատահմանց: - 234. մանաւանդ յառաջագոյն պատրաստեալ պատսպարեաց թղթովք և պատարագօք առ թագաւորն և առ զօրավարն գնալ ըստ հրամանաց նոցա, և ոչ ինչ արտաքոյ կամաց նոցա խորհել կամ գործել ինչ: - 270. մասնաւոր ինչ մարգարէական ոգւով եղելւում ի մարդն օժնդակ խորհրդածութեան արծարծել անդրէն ի ձեռն ապաշաւանացն զվրիպանացն կորուստ. ըստ այսմիկ և այլոց կենդանեացն զգայականօքն և թէ ունայնացելովք առ ի դոյզն ինչ զգուշաւորականս: - 22. միայն զի պատահեսցեն միմեանց սիրով խաղաղութեան, և պարգեւօք/գրքում՝պարգևօք/ պատուեալ ի նոցանէ ըստ հրամանի զօրավարին – 226. միայն զմի ոմն կացուցանեն տիրել ի վերայ իւրեանց ըստ կամս անձանց իւրեանց, և միաբան և միախորհ կան և կեան առ միմեանս, և բնակեն ըստ ազգս ազգս, բացագոյն ի միմեանց: - 274. միայն զմի ոմն կացուցանեն տիրել ի վերայ իւրեանց ըստ կամս անձանց իւրեանց, և միաբան և միախորհ կան և կեան առ միմեանս, և բնակեն ըստ ազգս ազգս, բացագոյն ի միմեանց: - 274. միայն ըստ ամացն ծննդաբանութեան հաւատացին Աշոտի զիշխանականն տալ պատուադրութիւն – 360. մինչև եկից հասից ի լայնանիստ ընդարձակ ասպարէզս մատենից պատմութեանցս՝ ոճով մի ըստ միոջէ շարեցից, կարգեցից, գրեցից զախորժելին քեզ: - 74. Յայնժամ իբրև գիտաց զօրավարն, եթէ յաջողեցաւ նմա ամենայն ինչ ըստ կամաց իւրոց և ըստ հրամանի ամբարիշտ թագաւորին, ի գլուխ ելին խորհուրդ չարութեան նոցա - 238. Յայնժամ իբրև գիտաց զօրավարն, եթէ յաջողեցաւ նմա ամենայն ինչ ըստ կամաց իւրոց և ըստ հրամանի ամբարիշտ թագաւորին, ի գլուխ ելին խորհուրդ չարութեան նոցա - 238. Յետ այսր առեալ Սմբատայ զԱրտաշէս ըստ ձևոյ տառապելոյ միոյ, որ շրջիցի խնդրիցէ օր ըստ օրէ զբաւականութիւն աւուրն – 84. Յետ այսր առեալ Սմբատայ զԱրտաշէս ըստ ձևոյ տառապելոյ միոյ, որ շրջիցի խնդրիցէ օր ըստ օրէ զբաւականութիւն աւուրն – 84. Յետ բառնալոյ իշխանութեանն ի Վասպուրական երկրէն մնացին տոհմք Արծրունեաց ըստ ազգս ազգս՝ քաջն Գուրգէն և Մուշեղ եղբայր իւր – 298. յերկրորդն հարկ է մեզ զոճն կանոնել, որ յետ Նոյի և անդր ազգացն բաժանմունք յառաջ խաղան, ըստ ցեղից ցեղից ի կարգ անկեալ աշխարհաբաժին ցեղակարգութեամբ. – 12. Յուշ առնէր նմա զխոստումնն Աստուծոյ առ Աբրահամ և զկարգս թլփատութեանցն և զզոհիցն և զայլոցն ամենեցուն, զոր ոչ է այժմ ասել մի ըստ միոջէ. և յայս լինէր խոկումն Իսմայէլացւոցն մինչև իսպառ: - 158. Նա և զայլ հիացականսն որ ըստ այսոցիկ ուսցիս ի նորին գրոց. – 50. Նոյնպէս և զպայման ժամանակացն յանբաւ բիւրս ամաց ձգեն որ ոչ և ըստ միոյ յեղանակի հաւաստանայ առ ի ցուցումն, ոչ արեգական բերմամբ ի նոյն կէտ ամսոց և աւուրց և ոչ ըստ չորից փոխմանց առ ի յեղումն ժամանակի տարւոյն, այլ և ոչ ըստ լուսնական լրութեանն և սուզականութեան: - 18. Նոյնպէս և զպայման ժամանակացն յանբաւ բիւրս ամաց ձգեն որ ոչ և ըստ միոյ յեՓղանակի հաւաստանայ առ ի ցուցումն, ոչ արեգական

բերմամբ ի նոյն կէտ ամսոց և աւուրց և ոչ ըստ չորից փոխմանց առ ի յեղումն ժամանակի տարւոյն, այլ և ոչ ըստ լուսնական լրութեանն և սուզականութեան: - 18. ո՞չ ապաքէն ըստ այնմ և ելքն ի նմանէ լինիցին շահ ի փառս Բաբելացւոցն ըստ կարծեաց նոցա: - 38. Ոչ կարծողականս ինչ ըստ առաջնոցն Բէլայ ասացելում, կամ այլոց ստուերականացն երևեցելոց երազականաց և խաբեբայ դիւաց, այլ ձեռագործ մեռելականս իսկ եցոյց ի պաշտօն – 40 ոյից ասացաւ պատրաստել թագաւորին ըստ անյաղթ բռնութեան և մեծութեան որովայնի կերակուր Բէլայ: - 38. որ և ըստ ազդեցութեան զկատարումն առնոյր գործն: - 340 որ է ըստ հայերէն թուականութեանն ամք Յ – 184. որ էին ընդ նմա եկեալ ի գործ պատերազմաց ըստ հրամանի թագաւորին և մեծ զօրավարին – 224. որ ըստ աճման և սերելոյ նախարարութեանց՝ եկեալ հասեալ ցայս վայր ժամանակի ի թագաւորել Աբգարու և հաւատալ ի Քրիստոս: - 78. որ ըստ արժանի խորհրդոցն ընկալաւ զփոխարէնն:- 100. որ ըստ սիւղոբայիցն ի հայկական լեզուէ Շամիրամ ձայնաւորի: - 16. որ ձգեցաւ մինչև յամս ՄՕԹ և ըստ ոմանց այլ նախկին թագաւորս ասելով՝ յաւելուն ժամանակս ամաց ՄՂԸ ասել: - 60. որ յետ հաւատոցն որ ի Քրիստոս բազում ուղղութեամբ և երկիւղածութեամբ կրօնս ըստ արժանի հաւատոյն ցուցեալ, գրէթէ ի ծայրս առաքինութեան զաճումն հաւատոցն տարեալ հասուցեալ, որ ինչ յորդորումն աւետարանական վարժիցն ունին դաստիարակութեան ցոյցք: - 78. Որոյ հրամանն փութով զկատարումն առնոյր ըստ ցանկութեան իշխանասիրութեան նոցա. – 362. որոց դատաստանն ի բնէ ոչ դատարկանայ ըստ գրեցելումն – 52. որոց սրտի մտօք ի մանկութենէ զհարկ ծառայութեան հատուցեալ էին ըստ օրինի վայելչութեան հնազանդողաց և հնազանդելոց, ըստ յորդորման հեթանոսաց վարդապետին: - 364. որպէս օրէն է թագաւորաց և թագաւորազանց աշխարհաշէն խնամողաց յանձանձել ըստ վերակացութեանն յԱստուծոյ նոցա հաւատացելոց: - 392. Ուստի և մեք ըստ կարի մերում անցեալ գտաք զհամառօտութիւն զրուցատրութեանս – 122. պակչէին յահէ … և որք ընդ նմա էին գունդք ազատաց և նոցին զօրաց ըստ տոհմս ազգաց, ի բնիկ նախարարացն Վասպուրական տէրութեանս: - 210. պատմեաց նոցա զհանգամանս տեսլեանն … և դարձեալ զնորոգումն հայրապետութեան և թագաւորութեան ի նոյն զարմէ Արշակունեաց, և զգալուստ նեռինն, և զգալուստն Քրիստոսի, և զհանդերձեալ դատաստանացն, և զհատուցումն իւրաքանչիւր ըստ գործս իւր – 120. սա անուանէ զանուն իւր ըստ անուան հաւոյն իւրոյ Սեմայ՝ Սեմիրամ – 16. սագունակ հասեալ ի վերայ Վասպուրական աշխարհիս պարսկական խուժանն ըստ ազգս ազգս և ըստ քաղաքս քաղաքս ի Մարաց և ի Պարսից, յԵլամացւոց և ի Խուժաստանէ, ի Կրմանայ և ի Մուկանաց, ի Թուրքաստանէ և ի Խորասանայ, և յեղակարծում հասին ի Ճուաշն գաւառ – 398. սագունակ հասեալ ի վերայ Վասպուրական աշխարհիս պարսկական խուժանն ըստ ազգս ազգս և ըստ քաղաքս քաղաքս ի Մարաց և ի Պարսից, յԵլամացւոց և ի Խուժաստանէ, ի Կրմանայ և ի Մուկանաց, ի Թուրքաստանէ և ի Խորասանայ, և յեղակարծում հասին ի Ճուաշն գաւառ – 398. Սովորութիւն է գրոց, որպէս զիրն նոյնպէս և զտեղին վերաբերեալ, կամ ըստ ծանօթութեան, կամ ըստ պատուոյ: - 288. Սովորութիւն է գրոց, որպէս զիրն նոյնպէս և զտեղին վերաբերեալ, կամ ըստ ծանօթութեան, կամ ըստ պատուոյ: - 288. վասն զի ըստ Պտղոմեայ և Աղէքսանդրի սահմանադրութեանն, կամ թէ մեր Արտաշէսի որդւոյ Սանատրկոյ՝ ի Վասպուրական գաւառացն համար թուեալ է գաւառն այն – 332. ՎԱՍՆ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՋԱՓՐԱՅ, ԶՈՐ ԻՆՉ ԽՈՐՀԵՑԱՒ Ի ՎԵՐԱՅ ԱՇԽԱՐՀԻՍ ՀԱՅՈՑ, ԵՒ Ի ԳԼՈՒԽ ԵՀԱՆ ԶԿԱՄՍ ՉԱՐՈՒԹԵԱՆՆ, ԵՒ ՈՐ ԻՆՉ ԸՆԴ ՍՈՎԱՒ ՆԱԽ ՔԱՆ ԶԼՆՈՒԼ ՎԵՑԵՐՈՐԴ ՅՈԲԵԼԻՆԻ, ԵՒ ԵՕԹԱՆԱՍՈՒՆԵՐՈՐԴ ՈԼՈՄՊԻԱԴԻՆ, ՅԵՏ ԻՆՆԵԻՏԱՍՆ ԸՆԴԻՔՏԻՈՆԻՆ, ՅՈՐՈՒՄ ԲՈՎԱՆԴԱԿԻՆ ԺԱՄԱՆԱԿՔ ԲՌՆԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆՆ ՏԱՃԿԱՑ ԱՄՔ ՄԻԲ ԸՍՏ ԹՈՒՈՑ ՀԱՅԵՐԷՆ ՏՈՒՄԱՐԻ. – 170. Տեղեկանայր և զայն ևս ըստ իւրաքանչիւր գնդից, զքաջացն և զկորովացն պատերազմողաց ըստ իւրաքանչիւր անուանց – 198. Տեղեկանայր և զայն ևս ըստ իւրաքանչիւր գնդից, զքաջացն և զկորովացն պատերազմողաց ըստ իւրաքանչիւր

անուանց – 198. Փութաճեմ ընթացող արշաւանս ի վերայ ձգեալ՝ հասանել ի լեառն տեառն և ի տուն Աստուծոյ մերոյ, ըստ յորդորման մարգարէիցն – 392. քանզի նուազագոյնքն և տկարք՝ թափառեալք աղքատութեամբ վտանգէին, իսկ կարողագոյնքն և բռնաւորք ըստ բնութեան գազանաց վայրենամիտք լեալ, անամօթ և անարգել յափշտակութեամբ վրդովէին զբոլոր երկիրս: - 300. Քանզի առաջնոցն ուրուականք և ստուերականք ոմանք՝ ըստ իւրաքանչիւր կարծեաց թուելոց վրիպեցան յաստուածածանօթն գիտութենէ հոգեշահ նահապետացն: - 40. քանզի ըստ օրինակի իսրայէլականումն, որ յաւուրս անիշխանութեանն էին անկարգութիւնք, և այր իւրաքանչիւր զհաճոյս աչաց իւրոց առնէր՝ սոյնպիսիք և այժմուս եհաս լինել. – 300. քանզի ոչ էր օրէն թագաւորացն և օրինադրացն զկանանց ազգի թիւ ազգաբանութեան շարել, բայց միայն ըստ ժամանակագրութեանն կանոնի, որպէս և յԻսրայէլի զԳոթողիայ, և յԵգիպտոս զԿղէոպատրեայ դուստր Պտղոմեայ Դիոնիսեայ: - 16.

ԸՍՏ ԱՄԵՆԱՅՆԻ - և ասէ ,,Ահաւասիկ եկն Տէր բիւրովք հրեշտակօք առնել դատաստան ըստ ամենայնի – 26.

ԸՍՏ ԱՅՆՄ - բաժանեն զաշխարհս յերիս մասունս. տալով Աշոտի … Եւ Գուրգէն զկողմանս արևելից, յելից Աղբագոյ և որ շուրջ զնովաւ ամենայն Պարսկահայք մինչև ի մուտս Կորդաց, և ուր և ըստ այնմ իցէ հնար ածել զձեռամբ: - 360. և այր եղբօր իւրում ոչ ողորմէր, ըստ այնմ զոր ասաց դարձեալ Եսայի, ,,անկցի, ասէ, այր ընդ այր, և այր ընդ ընկերի իւրում, ընդհարցի մանուկն /298/ ընդ ծերոյն և անարգն ընդ պատուականին,,. – 300. Եւ ժողովել զբնակիչս աշխարհին համօրէն զարս և զկանայս և զայլս յերկրէն Աղուանից բազմութիւն ռամիկ շինականաց, և լեգէոնս զօրականաց զսակաւս ի լեառնն ամուր անուանեալն Քթիշ, ըստ այնմ և համբարս ռոճկաց: - 278. Եւ յղէ պատգամ առ Թէոդորոս եղբայր Հայրակղի, ըստ այնմ որում Հրէայքն եղեն ձեռնտու, եթէ ,,զերկիրդ զայդ Աբրահամու խոստացաւ Աստուած և զաւակի նորա, և ի ձեռս նոցա էր բազում ժամանակս. – 160. ըստ այնմ և հատուցաւ նմա – 98. ըստ այնմ զոր մարգարէն Եսայի ասաց, ,,յաւուր յայնմիկ բուռն հարկանիցէ այր զեղբօրէ կամ ազգակցէ իւրմէ և ասացեն՝ լեր մեր իշխան, և կերակուր մեր ընդ քեզ լիցի,,. – 298. ո՞չ ապաքէն ըստ այնմ և ելքն ի նմանէ լինիցին շահ ի փառս Բաբելացւոցն ըստ կարծեաց նոցա: - 38.

ԸՍՏ ԿԱՄԻ - Եւ այսպէս խաղաղեցուցեալ զաշխարհս կէին հեշտալիր խաղաղականօք ըստ կամի ախորժակաց զամենայն ժամանակս կենաց Խոսրովու, որ թագաւորեաց ամս ԽԸ: - 92.

ԸՍՏ ԿԱՐԳԻ - Ապա ուրեմն յայտ է ըստ կարգի ասացելոցս, եթէ որ շարժէ զերկնային մարմինն՝ մի է և անբաւ զօրութիւն ունի և անմարմին է և անեղ է անապական, և ինքն ոչ յումեքէ, և այլք ամենեքեանք նովաւ. – 54. բայց զանուանս միայն ըստ կարգի կանոնել բաւական հանարեցաք, որպէս և այլոց առաջնոցն մատենագրացն յայս եկեալ ձև պատմագրութեան. – 68. Եւ Գուրգինի նորին եղբօրն զպատիւ մարզպանութեան գահակալութեան հաւատացեալ, ըստ կարգի բարձաբերձութեան թագաւորացն Հայոց, մանաւանդ մեծին Տրդատայ թագաւորի: - 370. Եւ ըստ կարգի օրինաց իւրեանց երդուեալ, և աղ ծրարեալ ընդ հրովարտակին ետ տանել. և նոցա առեալ և ընթերցեալ՝ ոչ արարին բանիցն պատասխանի: - 138. Զոր յառաջ մատուցեալ ասացից ըստ կարգի, թէպէտ և ոչ խնդամիտ յօժարութեամբ՝ սակայն ակամայ և ի հարկէ ճառագրեցից զբացումն դրան աստուածասաստ բարկութեան ի վերայ մեր – 196. Ուստի և ըստ կարգի մեղանացն՝ և դժուարինք անիծիցն հետևին, նախ օձին և ապա կնոջն: - 22. Քանզի այնչափ թանձրացաւ յաճախութիւն սովոյն՝ որ ոչ միայն անսուրբ կենդանիս ուտէին ըստ սրբութեան կարգի, այլ և զսարսափելի և զդժնդակ, որ զգազանային անցուցանէ զվայրենամտութիւնն, զմարմինս մեռելոց՝ առանց խղճելոյ ուտէին, ի գերեզմանացն հանեալ զհետ միոյ և երկուց ամաց թաղելոյ: - 374.

ԸՍՏ ՄԻՈՋԷՔ - և ըստ միոջէքն՝ և հարեալ ի դիմի դաշիկ զօրուն Պարսից. և նոցա թուէր ծաղր առնել: - 136.

ԸՍՏ ՈՐՈՒՄ - Բայց անյայտք են եթէ կատարելանան, զի հազիւ սպիքն գան, ըստ որումն սրբազանի տրամաբանութեան: - 338. Ելին ի պատերազմ և պատերազմեցան, ըստ որում սաստկացաւ պատերազմն: - 282. Ցոյցք ժամանակացս այսոցիկ, ըստ որում յառաջագոյն ասացաք, որ յաւուրց անտի Բէլայ մինչև ի Նինոս՝ երևելիք ինչ և նշանաւորք ի /42/ մատենիցն առաջնոցն ոչ երևի, թերևս ի բազում խափանմանց: - 44.

ԸՍՏ ՕՐԻՆԻ - և ետ բերել նմա ըստ օրինի գլխապետութեան սուսեր իշխանական ընդ մէջ արկեալ և գօտի արիական շրջապատեալ զմիջաւ, քուքք խիզախողք և երիվար բարձրավիզ, ոտնատորոփ, խրոխտալիր, յարմարական առ ընթացս պատերազմականս: - 308. և զԳագիկ ձգեալ ի պատիւ զօրավարութեան Հայոց մեծաց, ըստ օրինի թագաւորացն Յունաց՝ տալ առաջի նորա նշանակս խաչադրօշս: - 370. հրեշտակի Աստուծոյ հարեալ ի հարուածս անբժշկականս ըստ օրինի Հերովդիայ ախտակրութեան, տորմեալ խղխայթմամբ, չարալլուկ ուռուցմամբ զտրորումն առնոյր արիւնալից արիւնապարտ մարմինն գազանեղինին. – 376. մեռան նոքա անդ և թաղեցան փառաւորապէս ըստ օրինի քրիստոնէից յուխտէ Յակոբկաց, որ անդ են հաւատացեալ ժողովուրդք, և զխոստովանողական անուն ստացեալ փառաւորեցան յերկրի և պսակելոց են ի Քրիստոսէ ընդ ամենայն սուրբս. ամէն: - 324. որոց սրտի մտօք ի մանկութենէ զհարկ ծառայութեան հատուցեալ էին ըստ օրինի վայելչութեան հնազանդողաց և հնազանդելոց, ըստ յորդորման հեթանոսաց վարդապետին: - 364. որք ոչ ըստ օրինի եկեղեցականաց կրօնից զվարսն յարմարէին, այլ ընդ մարզպանին Մշկանայ լծակցեալ հոգալ զաշխարհիս: - 118.

Թ

Թ/թիվ՝ ինն/ - /թագաւորեաց/ Յեզիտ ամս Զ … Սահակ Մահմետի որդի ամս Թ. - 168. Աշոտ էր Թ ամաց, յորժամ մեռաւ Դերանիկն, Գագիկ էր Է ամաց, Գուրգէն Ե ամաց: - 354. և ելեալ ի Յադամակերտ քաղաքէ ի Թ ժամու ուրբաթու աւուրն, և անցեալ ընդ ծովակն Յրմբեայ, և ընդ Վարազի Զարեհաւանի. – 402. և նստան անդէն զաւուրս Թ և պատերազմեցան ընդ նոսա աւելի քան ԶԺԹ անգամ. – 276. Սա կեցեալ ամիսս Ը կամ Թ յաթոռ հայրապետականին՝ փոխի յաթոռ առաքելական պատուադրութեանն ի փրկչէն մերմէ խոստաբանեալսն: - 376.

ԹԱԳ - բայց և նշանակս և դրօշս փողփողել առաջի, և դնել թագ իշխանական ի գլուխ և զգեստս արքունականս զանձամբ. – 236.

ԹԱԳԱԿԱՊ - և փոխանակ ծաղկեալ պատմուճանի գունագոյն երանգ երանգ անկուածոցն՝ զսուրբ և զվարդագոյն կարմրատեսիլ արիւնն իւրեանց ի վերայ սուրբ մարմնոյն, և փոխանակ ոսկեհուռ թագակապ զարդու պսակացն՝ զերկրպագութիւնն Քրիստոսի. – 266. քաջավայելչագոյնս զթագաւորութեանն կատարելագործեալ զժամանակն, Ե ամ յիշխանական ճոխութեան, ԻԵ ամ յիշխանաց իշխանական պետութեանն, Դ ամ ի թագակապ շքեղութեանն. – 356.

ԹԱԳԱՊԱՏԻԻ - և թագապատիւ իշխանութեամբ մեծարեալ՝ տայ զօր բազում յօգնականութիւն – 58.

ԹԱԳԱՒՈՐ - ,,Աստուծոց պատուական և ամենայն թագաւորաց, տէր երկրի և ծովու, ծնունդ մեծին Արամազդայ Խոսրով թագաւոր. առ Հայրակղոս անմիտ և առ անպիտան ծառայ մեր: - 146. ,,Աստուծոց պատուական և ամենայն թագաւորաց, տէր երկրի և ծովու, ծնունդ մեծին Արամազդայ Խոսրով թագաւոր. առ Հայրակղոս անմիտ և առ անպիտան ծառայ

մեր: - 146. ,,բարի՛ է քեզ, թագաւոր Հայոց, ե՛կ այսր զի պսակեցից զքեզ ես սպարապետս,,. – 108. ,,Բուխայ գլուխ զօրավարաց ընդհանուր Թագաւորութեան Տաճկաց, Ջափր իշխեցող ծովու և ցամաքի, հաւասար և օրէնսդրին մերոյ Մահումաթի, և հաւատարիմ միջնորդ Աստուծոյ և մարդկան, և թագաւոր ընդհանուր ազգաց հարաւային աթոռակալութեան … Յղեցի զքեզ ելանել ի վերայ երկրիդ Հայոց ամենայն կենդանեաց – 236. ,,ընդէ՞ր, ով աստուածասէր թագաւոր, իբրև ընդ համհարզս և ընդ ստամբակս, իբրև ընդ աննշանս կամ ընդ անընդել վայրագս խօսիս ընդ մեզ – 242 ,,Թագաւոր մեծ, իշխան ծովու և ցամաքի, տո՛ւր ինձ զօր յօգնականութիւն և հաստատեա՛ զիս ի տեղի թագաւորութեան հարց իմոց – 136. ,,Թագաւորաց աշխարհակալաց օրէնք են՝ մեծաւ հոգաբարձութեամբ խնամ տանել վասն շինութեան աշխարհի և թեթևացուցանել զլուծ բռնութեան /184/ ծանրակի բեռանց, թուլացուցանելով զասաստկութիւն հարկապահանջ խոշտանգանաց – 186. ,,ի սկզբան թագաւորութեան նախնեաց մերոց, յորժամ ետ Աստուած զաթոռ բազում թագաւորաց ի ձեռս նոցա, և մինչ առ մեզ հասեալ՝ ոչ ոք զօրեաց կալ ընդդէմ մեր, ոչ ի հեռաւոր աշխարհաց և ոչ ի մերձաւորաց: - 198. ,,Կաւատ թագաւորն ձեր վախճանեցաւ, և որդի նորա մանուկ տղայ է. բայց արդ ի քեզ հասեալ թագաւորութիւնդ, և ես քեզ տայց զնա – 152. ,,Միայն ի բաց լեր, ասէ, ի հաւատոցն Քրիստոսի, հնազանդեալ ընդ ձեռամբ մեծ թագաւորին – 204. ,,յարուցեալ երթիցես դու ինքնին և քեզէն լուիցես ի նմանէ զոր ինչ ախորժիցէ, և բարձցի ի քէն ապստամբութիւնն, զորմէ կարծեն ապստամբ լինել ի թագաւորէն,,: - 214 այլ և ամենայն թագաւորք Ասորեստանեայց որդի ի հօրէ առեալ զիշխանութիւն ունէին, ոչինչ արժանի յիշատակի ուրուք գործեալ – 56 Այլ և զայս ևս եղին առաջի թագաւորին աղերսական մեղադրանս, եթէ ընդէ՞ր իբրև ժողովն գումարէր՝ ոչ զոք ի Հայոց հարկաւոր համարեցայք կոչել ի միաբանութիւն հաւատոց: - 132. այլ և ինքն թագաւորն հրամանի նորա անսայր: - 200. այլ և ոչ զմեզ ապստամբս կարծիցես գոլ յինքնակալ թագաւորէն և ի քումմէ ճոխութենէդ, եթէ հաւաստեաւ քննիցես: - 212. այլ ընկալաւ զնա սիրով խաղաղութեան և մեծաշուք պատուով և պարգևօք ըստ հրամանի թագաւորին: - 288. Այլ նահատակեցան արիաբար և ետուն պատասխանի թագաւորին մեծաւ համարձակութեամբ , յուսացեալ ի մին միայն ի թագաւորն թագաւորաց և տէրն տերանց, ի Քրիստոս յորդին Աստուծոյ: - 292. Այլ նահատակեցան արիաբար և ետուն պատասխանի թագաւորին մեծաւ համարձակութեամբ , յուսացեալ ի մին միայն ի թագաւորն թագաւորաց և տէրն տերանց, ի Քրիստոս յորդին Աստուծոյ: - 292. Այլ նահատակեցան արիաբար և ետուն պատասխանի թագաւորին մեծաւ համարձակութեամբ , յուսացեալ ի մին միայն ի թագաւորն թագաւորաց և տէրն տերանց, ի Քրիստոս յորդին Աստուծոյ: - 292. Այլ սա ի վեց ամին լքեալ ի Կիւրոսէ, և աստ անկեալ կենօք շրջէր մինչև իսպառ բարձաւ թագաւորութիւնն Ասորեստանեայց և Մարաց ի Կիւրոսէ որ թագաւոր …<այստեղ նախադասությունը չի ավարտված>: - 62. այլ տանելով մեր առաջի թագաւորաց և դատաւորաց վասն իմ ի վկայութիւն՝ պահեսցուք զբարիոք դաւանութիւն և վկայեսցուք որպէս Փրկիչն առաջի Պոնտացւոյ Պիղատոսի. – 260. այսր աղագաւ խնամ տարեալ թագաւորին կնոջն՝ զի ոչ ել առ Երուանդ և ոչ միով իւիք պաշտպանութեամբ: - 90. Անդանօր եկեալ Շապուհ եղբայր թագաւորին, և կացուցանէ զԳագիկ՝ իշխան Վասպուրական տէրութեանն. – 364. Ապա յղէ առ թագաւորն լինել նմա կին. – 272. Ապա բարեկամացեալ ընդ Աբգարու թագաւորի Հայոց և ընդ մեծ զօրավարին Խուրանայ Արծրունւոյ՝ յղէ նմա պատարագս և առնու յօգնականութիւն զԽուրէն Արծրունի, զայր իմաստուն և քաջամարտիկ, կորովի յաղեղն և ի զէն և յասպազէն. - 78. Ապա դարձան Վաչէ և Արշաւիր ընդ Արտաշէսի, առեալ զթագաւորութիւնն Երուանդայ ի ԼԱ ամի Արտաշէսի արքայից արքայի և թագաւորին Յունաց … ամի. – 86. Ապա երկոքին նոքա դեսպանս արձակեցին առ թագաւորն ի հաւատարիմ արանց ըստ Եսայեայ զոր ասէ – 286. ապա մտախորհ եղեն բազում քննութեամբ, և յանբաւ և յառաւել իմացմանց ընտրեցին՝ գրել և ծանուցանել թագաւորին վասն առնն այնորիկ. – 280. ապա ցուցին

զտեղին ուր ծածկեալն էր. զոր առեալ վարեցին ի գերութեան, և ոսկի և արծաթ անբաւ խաղացուցին ի դուռն թագաւորին: - 142. առ սովաւ այլ բազում թագաւորք կացին ի տեղիս տեղիս: - 58. առ սովաւ այլ թագաւոր եկաց ի Թեսաղեայ: - 58. առ սովաւ և Արգիացոց թագաւոր նստաւ: - 58. առ սովաւ թագաւորք բազումք կացին ի տեղիս տեղիս: - 58. Առաքեցին առ Մուրիկ թագաւորն արս ճոխս մեծամեծ ընծայիւք և պատարագօք և թուղթ գրեալ ի բերանոյ Խոսրովայ զայս ինչ. – 136. Ասէ թագաւորն. ,,մի արհամարհեր զթագաւորական բանքս իմ և կորուսաներ /գրքում՝ կորուստաներ/ զկեանս քո – 294. ասէ, զի կացուցի թագաւոր ձեզ յազգէ և ի դենէ ձերմէ, մի՛ ծանր թուիցի ձեզ դառնալ անդրէն և ունել զիւրաքանչիւր ժառանգութիւն. – 110. Արդ ոչ կարեմք փոյթ ընդ փոյթ շղումարար/ճիշտը՝ շղոմարար/ հաճութեամբ թագաւորիդ յանձն առնուլ՝ զոր հրամայէ կայսերական ճոխութիւնդ. – 132. արդ ահաւասիկ հասեալ /242/ կամք առաջի քո, ինքնակալ թագաւոր իշխեցող կենաց և մահու. – 244. Արդ են թագաւորք Ասորեստանեայց ի միւսմէ կողմանէն այսոքիկ. անիշխանութեան ամք ԻԸ: - 60. Արդ ի գալ միւսոյ ամին որ յոբելեանք Զ և ոլըմպիատք ՀԲ, ընդիքտիոնք Ի … աներկբայ խորհուրդ ի մէջ առեալ թագաւորն սինկղիտոսօքն հանդերձ և ամենայն մեծամեծօքն Բաբելացւոց , զի զիշխանս աշխարհին Հայոց ի բաց բարձցէ յիւրաքանչիւր տէրութենէ – 184. Արշակայ գնացեալ զկողմամբ Միջագետաց, լաւ համարեալ ընդ ձեռամբ քրիստոնեայ թագաւորի հնազանդել, քան Պարսկականն հնազանդել տէրութեանն. – 110. Բայց աղերսեալ թագաւորն զարս պատուականս, զՎասակ և զՏաճատ և զԳոտեր, որք էին ի մեծ նախարարութենէ տանն Արծրունեաց՝ զի զժողովն ընկալցին ընդ երից սուրբ ժողովոցն: - 132. բայց ընդ Յունաց թագաւորին միայն հնազանդութեամբ նուաճեալ զինքեանս, ի բաց կալով ի հարկատուութենէ Շապհոյ արքայից արքայի. - 96. Բայց քանզի արդ տեսանեմք զձեզ անձնեայս և գեղեցիկս, և գեղ երեսաց ձերոց պատշաճագոյնս և վայելուչս, և որդիք թագաւորացն այսր աշխարհի լեալ էք դուք, և արժանի էք արգահատելոյ – 244. Բայց այս ոչ իմացեալ եմ, թէ արդեօք թագաւորն դրդուեցաւ ի հրապոյրս նորա թէ ոչ: - 100. բայց Ատոմ յամր առ փոյթն /364/ լինելով վասն թագաւորին ակնածութեան: - 366. Բայց զի՞նչ իսկ խնդրիցէ թագաւորն ձեր յինէն, որ ոչ առնէ զխաղաղութիւն, բառնա՞լ կամի զթագաւորութիւնս զայս: - 144 բայց զտոհմէն Արծրունեաց ոչ ինչ այլ իմանալ կարացաք, թէ զինչ գործ գործեալ նոցա, բայց միայն զխաղաղասէր կեանս կեալ առ թագաւորն և առ նախարարսն – 96. Բայց էր Համամ սէգ և ամբարհաւաճ, յոյլ և թոյլ առ պատերազմի գործ, միայն և շղոմարար հպատակութեամբ վարէր առ թագաւորն – 90. բայց կանոնեցի զանուանս ի մատենիս: Տիգրան. Ադրամելէք. Ներս. Ներսէխ. Մարոդ. Արշամ. Արշաւիր. Ասուդ: Պարսից թագաւորք. Քսերքսէս. Արտաշէս երկայնաձեռն. Դարեհ. Արտաշէս. Ողոքոս. Զարսէս. Դարեհ: Ապա Աղէքսանդրոս Փիլիպպեայ Մակեդոնացի տիեզերակալ թագաւոր: - 68. բայց կանոնեցի զանուանս ի մատենիս: Տիգրան. Ադրամելէք. Ներս. Ներսէխ. Մարոդ. Արշամ. Արշաւիր. Ասուդ: Պարսից թագաւորք. Քսերքսէս. Արտաշէս երկայնաձեռն. Դարեհ. Արտաշէս. Ողոքոս. Զարսէս. Դարեհ: Ապա Աղէքսանդրոս Փիլիպպեայ Մակեդոնացի տիեզերակալ թագաւոր: - 68. Բայց Մեհուժան Արծրունի ոչ եղեալ ունկնդիր սրբոյն Ներսէսի, և ոչ ընդ թագաւորին հնազանդութեամբ. – 102. Բայց մեք քանզի ոչ երբէք ստունգանեցաք հրամանի թագաւորին և ոչ խափանիչ գտաք հարկաց արքունի, իբրև զապստամբս և զանհնազանդս և զստահակս ի ծառայութենէ տէրանց – 178. բայց միայն ի դրան արքունի մտանել և ելանել ընդ հաւատարիմս թագաւորին ի տունս դիւանաց և գանձուց: - 92. բայց նուազեալ ազգին՝ ոչ զոք ունէին, որ կարօղ լինէին զգործ պատերազմին վճարել և զպաշտօն թագաւորին. – 90. բայց ոչինչ ձեռնհաս լինէր օգնել նոցա վասն դառն հրամանի ամբարիշտ թագաւորին. – 218. Բայց քանզի ոչ ոք յայնժամ ընդ գրով զայնոսիկ ներքադրեաց, որպէս օրէն է թագաւորաց՝ և ոչ մեք երկրորդել պատկան վարկաք: - 246. գումար արարեալ են, ամենայն զինուր ի գանձարանս ի տունս գանձուց թագաւորին, զոր դարձեալ ուղտիւք կրէին ընդ ինքեանս: - 282. գրգռէ զարքայ կատարել զասացեալսն Վարազդատայ թագաւորի Հայոց: - 110. Գրէ

Կայսիկն առ թագաւորն՝ խնդրել զխաղաղութիւն, և զոր միանգամ կամիցի՝ եղիցի. յայտնիքն այսպէս, իսկ ծածուկքն՝ որպէս յայտնեցանն: - 380. Դարձեալ ասէ, ,,թագաւոր արդար թագաւորեսցէ, և իշխանք իրաւամբք իշխեսցեն,,. – 182. Եկն այնուհետև Շապուհ որդի թագաւորին Աշոտի և ետ զիշխանութիւնն ի ձեռս Աշոտի որդւոյ Դերանկին, փոխանակ հօր իւրոյ: - 354. ետ բերել փայտս, և եղեալ ի վերայ փայտին զերանելին Սողոմոն՝ և մօտ առ փայտն կացուցին զսուրբն Կահայ, զի գոնեայ մինն ի միւսոյ տանջանացն երկուցեալ հնազանդիցի հրամանի թագաւորին: - 292. ետուն գոյժ զմահուանէ թագաւորին և կացուցին փոխանակ Վաղարշու թագաւոր զորդի իւր զԽոսրով ձեռնտուութեամբ Արտաւանու Պարսից արքայի: - 92. ետուն գոյժ զմահուանէ թագաւորին և կացուցին փոխանակ Վաղարշու թագաւոր զորդի իւր զԽոսրով ձեռնտուութեամբ Արտաւանու Պարսից արքայի: - 92. Եւ արդ մեք, նահապետք ազատաց Վասպուրական իշխանիս՝ Մուշեղ ի ցեղէ Վահևունեաց, Վահրամ յազգէ Տրունեաց, Վահրամ միւս, որ ի թիկնապահ իշխանիս … գրեցաք առ քեզ Բուխայ գլուխ զօրավարաց Տաճկաց և բարձակից մեծ թագաւորին. – 212. և գնացեալ միաբանութեամբ ի Կոստանդնուպօլիս՝ սպանին զՄուրիկ թագաւոր և նստուցին զՓոկաս յաթոռ թագաւորութեան: - 140. և գրեալ էր առ Բուխայ, զի մի՛ ինչ չարիս խորհիցի կամ գործիցէ առնն այնմիկ, այլ տացէ տանել զնա առ թագաւորն մեծաւ պատուով և զգուշութեամբ: - 288. և ըստ մեղաց տանն Արշակունեաց առաջին թագաւորացն մերոց հետազօտեալ լինէին, գնային ոտնխթի,/ճիշտը՝ոտնխթի/ գայթ ի գայթս և աղտեղասէրս – 182. Եւ յոյժ հաճոյ թուեցաւ խորհուրդս այս առաջի թագաւորին, և մեծապէս ուրախ լինէր: - 196. Եւ ամենայն մեծամեծքն հանդերձ խառնաղանճ / 240/ ամբոխիւն դառն տուեալ, ոչ միայն ըստ հրամանի թագաւորին ելանել զհետ աղաղակի փողոյն և արքունի կոչնականացն՝ այլ փութացան տեսանել, թէ ո՛վ ոք և ո՛րպիսիք են սոքա – 242. Եւ ամենեցուն ըստ հրամանի թագաւորին յիւրաքանչիւր կողմանց այրուձի գումարեալ՝ հանդերձ այլովք սպառազէն յօրինուածովք անյապաղ երագութեամբ գային ի ժամադրեալ կոչումն: - 198. և անդ մարգարէն Եզր և թագաւորն Սաղաթիէլ վախճանեալ թաղի ի Մարբակատինա ի բլրակի մի տեղւոջ. – 66. Եւ անդէն իսկ և իսկ փութացաւ, եհաս գուժկան առ թագաւորն, եթէ սպանաւ զօրավարն քո և ապստամբեաց ի պետութենէ քումմէ աշխարհն Հայոց: - 190. Եւ ապա անտի ոչ սակաւ ինչ լինէր յաւուր յայնմիկ ձայն լալոյ, հեղումն արտասուաց յահագին բորբոքմանէ սրտից նոցա և գութ խանդաղատանաց թագաւորին և իշխանացն և զօրացն ամենեցուն և բնակչաց քաղաքին. – 154. Եւ առ այսոքիւք պատեհագոյնս իմն գտեալ իբրև յանիշխանութեան՝ ոմանք Ասորեստանեայք և Քաղդէացիք, յազգէ թագաւորացն … զօր բազում գումարեալ՝ յետ ԻԸ ամի անիշխանութեան Ասորեստանեայց ի ձեռն Փուայ թագաւորեցելոյ դարձեալ տիրեն Բաբելոնի և ստորին Ասորւոց – 60. Եւ ասեն զթագաւորն, ,,լաւ է մեզ մեռանել վասն անուանն Քրիստոսի, քան վայելել ընդ քեզ. – 292. և ասէր, թէ ,,զայս ամենայն զոր գրէ կաթողիկոսն Հայոց և առ ապստամբութիւն խորհել առ ի քէն, և զնախարարսն Հայոց զՅունաց թագաւորին խորհել հնազանդութիւն. արդ տեսանել պարտ է վասն այդր,,: - 130. Եւ արդ են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ – 56. և Արշէզայ շուրջ փակեալ վահանաւորօք զԼիդէացւոց թագաւորաւն, տագնապ մեծ լինէր. – 64. և բազում ազգք և թագաւորք են զոր նուաճեալ ունիմք ընդ ձեռամբ մերոյ տէրութեանս. – 244. և բազում վնասս ի գործս արքունի կուտէին ի վերայ իշխանին Աշոտի. և քմազարդ բանիւք գրգռեն զթագաւորն ի վերայ իշխանին ի չարիս: - 180. Եւ գոյժն աւետաբեր եհաս զկնի թագաւորին – 382. Եւ Գուրգինի նորին եղբօրն զպատիւ մարզպանութեան գահակալութեան հաւատացեալ, ըստ կարգի բարձաբերձութեան թագաւորացն Հայոց, մանաւանդ մեծին Տրդատայ թագաւորի: - 370. Եւ Գուրգինի նորին եղբօրն զպատիւ մարզպանութեան գահակալութեան հաւատացեալ, ըստ կարգի բարձաբերձութեան թագաւորացն Հայոց, մանաւանդ մեծին Տրդատայ թագաւորի: - 370. և գրեթէ /գրքում՝ գրէթէ/ ոչ ամենևին ուրեք երևեցաւ այնպիսի ահաւոր տեսիլ զօրու և սպառազէն կազմութեան՝ ամենայն

թագաւորաց, որ կացեալ էին ընդ ծագս տիեզերաց. զորոյ սաստիկ և ահագին որոտումնն և ճայթումնն և փայլիւն զինուցն, և որ ինչ յայնժամ զարդարեալ և զինեալ պատրաստեցան զօրքն Տաճկաց: - 284. Եւ դարձեալ պատասխանի ասէ, մի՛ տալ տեղի՝ լսել հրամանի թագաւորին. թէ վտանգ ինչ հասանէ՝ կրել հանգոյն զինչ կրեցինն: - 132. և Դաւիթ՝ ,,խօսէի զվկայութիւնս քո առաջի թագաւորաց և ոչ ամաչէի,, - 260. Եւ եթէ ասիցէ, եթէ այլ թագաւոր նստուցից՝ արասցէ զո և կամեսցի և արձակեսցէ և մեք ընդունիմք, ահաւասիկ է տեղի թագաւորութեանս: - 144. Եւ ելեալ թագաւորն նստաւ յատենի ի բարձրաբերձ բեմի միջ, ի մէջ աշխարհակոյտ ամբոխի անհուն բազմութեանն – 242. Եւ եղև ի գալ միւսոյ տարւոյն՝ Սմբատ իշխանն Սիւնեաց ի բաց եկաց ի հնազանդութենէ թագաւորին Հայոց, արգել առնելով հարկացն տալ թագաւորին, թևակոխելով Պարսից բռնաւորին հատուցանել զհարկս և զհասս. 382. Եւ եղև ի գալ միւսոյ տարւոյն՝ Սմբատ իշխանն Սիւնեաց ի բաց եկաց ի հնազանդութենէ թագաւորին Հայոց, արգել առնելով հարկացն տալ թագաւորին, թևակոխելով Պարսից բռնաւորին հատուցանել զհարկս և զհասս. 382. Եւ եղև ի վախճանելն Խոսրովու Հայոց թագաւորի, որ եկաց ի տերութեանն ամս Դ – 114. Եւ եղև յետ աւուրցն այնոցիկ, յորժամ ուրախ արար թագաւորն զնախարարսն Հայոց ի տաճարի խրախից, և խոստացաւ տալ իւրաքանչիւր ումեք զերկիր ի ժառանգութիւն – 314. Եւ ես աւասիկ արձակեցից թագաւորին ձերում պատարագս և հրեշտակս հրովարտակօք, խնդրել ի նմանէ զխաղաղութիւն աշխարհի և ընդ իս հաշտութիւն,,: - 144. և ետ տանել զդիւանն մագաղաթեայ յունարէն գրով հանդերձ պատարագօք՝ Տիգրանայ թագաւորի Հայոց – 74. և զԳագիկ ձգեալ ի պատիւ զօրավարութեան Հայոց մեծաց, ըստ օրինի թագաւորացն Յունաց՝ տալ առաջի նորա նշանակս խաչադրօշս: - 370. և զիշխանն Աշոտ տալ տանել կապանօք առ թագաւորն – 202. Եւ զլեզուդ պղծութեամբ զոր սրէիր ի վերայ մեծազաւր թագաւորին՝ արդ նոր և զարմանալի վիրաւք դատեսցէ զքեզ քան զամենայն տիեզերս: - 164. Եւ զոր ինչ ոչ իմացեալ մեր՝ և ոչ գրել արժանի վարկաք, բայց միայն զի բարձրագոյնք և նախապատիւք ի թագաւորաց անտի էին: - 96. և զոր կամիջիք՝ արասջիք ձեզ թագաւոր – 138. և զորդի նորա Կաւատ նստուցին թագաւոր. – 150. Եւ էր սէր դաշնաւորութեան մեծի ի մէջ երկոցունց թագաւորացն Պարսից և Յունաց: - 140. և ընդ առաջին իշխանացն լինել առաջի թագաւորին – 204 և ընկա՛լ օրէնս և հաւատս արժանի կենաց և գովութեան ի մեծ արքայէն և ի մեր իշխեցող հրամանակատար թագաւորին հնազանդութենէ: - 204. և ընկալեալք ի թագաւորէն Արշակայ ըստ գրելոյն ի ձեռն Վահանայ՝ կացին անկասկած: - 98. և ըստ հրամանի ինքնակալ թագաւորին նուաճեալ ունիս ի հնազանդութիւն պետութեան ձեր զիշխանս և զտեարս, զկողմնակալս և զկուսակալս, զքաղաքապետս և զմարզպետս բոլոր Հայաստանեայցս – 212. և թագաւորն Լիդէացւոց ճեմս առեալ երթայր զկնի զօրուն: - 66. և թագաւորն յանկասկածս լինելով՝ փութացան ելին ի բանակէն փախստեայ հարուստ ասպարիսօք: - 380. Եւ թագաւորն յանձն առնոյր զխաղաղութիւնն: - 380. Եւ թուղթս և դեսպանս առ թագաւորն յղէին ծածուկ ի միմեանց. – 194. Եւ ի բազում և քաջ խորհրդոց զայս և եթ հաստատուն խորհուրդ ընտրեցին սինկղիտոսքն, և ասեն ցթագաւորն. – 196. և ի բաց բառնալ յաշխարհէ զշփոթ և զխռովութիւն ի միջոյ խաղաղութեան որպէս օրէն է խաղաղասէր թագաւորաց և թագաւորազանց, իբրև Աստուծոյ կամարարողաց և հաւատարիմ ծառայից տիրասիրաց: - 212. Եւ ի հասանելն նորա առ թագաւորն՝ ունէր ևս ընդ ինքեան թուղթս լի ամբաստանութեամբ զնախարարացն, որ բնակեալ էին ի Հայս – 180. Եւ ի հասանելն նորա ի Թէոդոսի քաղաքն ի Կարին գաւառ՝ եհաս լուր նորա առ կայսր Միքայէլ թագաւոր Յունաց. – 316. Եւ իբրև կացին նոքա առաջի թագաւորին՝ եհարց հեգնական բանիւք եպերելով լի ամբարհաւաճութեամբ – 242. Եւ իբրև եհաս առ թագաւորն որ ինչ գործեցաւն՝ ոչինչ գոյր տեղի այլ պատասխանւոյ. բայց ասէ, ,,արժանապէս այն գործ նոյն գործեցաւ,,: - 370. և ինքն թագաւոր, փափկասցի, և բռնաւորք խաղալիք նորա, և ինք ընդ ամենայն ամուրս խաղալով խաղասցէ,,: - 200. Եւ ինքն թագաւորն ժողովեալ զօր հարուստ աւելի քան

զհազարաց հնգից և քսանից, և եկն անց յայնկոյս գետոյն Երասխայ, և բանակեցան ի տեղւոջն: - 382. և կալցին զիւրաքանչիւր իշխանութիւն և վայելեսցեն ի պարգևս և ի պատիւս արքունի և կացցեն ի հնազանդութեան թագաւորին: - 296. և կեցցես և վայելեսցես ի պատիւս և ի պարգևս թագաւորին – 290. և կինն անցեալ պատմեաց թագաւորին որ ինչ եղևն, զբողոք բառնալն իւր և զկացուցանելն վկայս՝ թէ ոչ վայել եմ քեզ կին, այլ արքայի, և որ ինչ եղևն – 272. ԵՒ ՀԱՍՏԱՏԵԼ ՅԱԹՈՌ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՆ ՀԱՅՈՑ ՄԵԾԱՑ ՕԳՆԱԿԱՆՈՒԹԵԱՄԲ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՅՈՒՆԱՑ - 94. և մանաւանդ զի հարկ փութոյ եղև մեզ գիտել զպայազատութիւնս երանաց տիրեցելոց մեր աշխարհի և որ յառաջ քան զնոսա թագաւորք Ասորեստանեայց, որդի /34/ ի հօրէ առեալ մինչև ի Սենեքարիմ արքայ, որ առ Եզեկիայիւ Երուսաղէմի արքայիւ եղեալ ազգապետ տանս Արծրունի: - 36. և մերկ կապուտ կողոպուտ առնէր զնոսա, մինչև զարմանալ զօրավարին ընդ սորայս քաջութիւն՝ գրէ առ Միքայէլ թագաւորն Յունաց զեկուցանելով վասն նորա: - 302. Եւ մինչդեռ կային կենդանի և գոհանային զՔրիստոսէ զանյաղթ զօրութենէն զոր զօրացոյց զսուրբսն մեծ ասպարիսի ի հոգևորական պատերազմին՝ ևս առաւել բարկացեալ թագաւորն՝ իբրև զինոց վառեալ բորբոքէր. – 292. և մտանէ Նինոս ի համար Ասորեստանեայց թագաւորաց ընդ կնոջ իւրոյ Շամիրամայ.- 16. Եւ մտեալ զօրագլխացն առաջի թագաւորին՝ խօսել սկսաւ թագաւորն և ասէ. – 198. Եւ մտեալ զօրագլխացն առաջի թագաւորին՝ խօսել սկսաւ թագաւորն և ասէ. – 198. Եւ յաւուր միոջ հրաման ետ թագաւորն ածել զառաջեաւ. – 294. և յետ այնորիկ պահպանիկ թագաւորաց ժամանակք, որ կոչին Պարթևք, մինչև յԱրտևան որդի Վաղարշու – 166. Եւ յետ մահու նորա նստուցին թագաւոր զորդի նորին զԱրտաշիր, կարի տղայ մանուկ: - 152. Եւ յետ նորա ածին զԽոսրոյ ոմն /154/ տղայ մանուկ և նստուցին իւրեանց թագաւոր. և նա փութանակի վախճանեցաւ: - 156. և յերթալն նորա և ի դառնալն՝ գայ գտանէ վախճանեալ զթագաւորն Արտաշէս ի Մարինդ – 92. և յերրորդ ամի թագաւորութեան նորա, Սենեքերիմոս զօր գումարէր ի վերայ նորա, և ձերբակալ արարեալ զնա հանդերձ իւրով բարեկամօքն՝ Բաբելոնի կացուցանէր թագաւոր զորդի իւր զԱսորդանիս – 60. Եւ նորա կամեցեալ ցուցանել թագաւորին՝ ի սոյն աւուրս վախճանեցաւ Հայրակղէս. իսկ որդի նորա Կոստանդին ոչ ունէր յանձին ըստ կամաց նորա պատասխանի. – 162. և նստուցին իւրեանց թագաւոր այր զոմն անուն Փոկաս կոչեցեալ. – 140. Եւ ոմն ընթացեալ ետ գոյժ վաղվաղակի /150/ Խոսրովու, թէ ,,ապստամբեցաւ ամենայն Արեաց երկիր ի քէն, և զորդի քո Կաւատ նստուցին թագաւոր, և ահաւադիկ դիմեալ գա ի վերայ քո,,: - 152. Եւ ոչ գնացեալ ըստ խրատու սրբոյն Ներսէսի Պապ թագաւորն Հայոց – 108. և որդի Որմզդի Խոսրով գնաց փախստական առ Մուրիկ թագաւորն Յունաց՝ զոր առեալ քեռիք նորա Վնդոյ և Վստամ գնացին փախստական ի դուռն կայսերական: - 136. և ունէր զիւրաքանչիւր կալուածս զաւանդեալ ժառանգութիւն նոցա ի թագաւորացն առաջնոցն Մուշեղ, Վահան: - 96. Եւ պատուական արանցն քրիստոսասիրաց մտեալ առաջի թագաւորին՝ խնդրեցին զմարմին սրբոյն, և առեալ պատեցին և եդին ի գերեզմանին. – 254. և Սենեքերիմ պայազատաբար թագաւորէ ի Նինուէ, և ասի Ասորոց թագաւոր: - 14. և քանդեալ աւերեաց զամենայն ապարանս թագաւորին և այրեաց զնոսա հրով, և բազում գանձս մթերեալս յափշտակեաց անչափ աւարաւ գանձս ոսկոյ և արծաթոյ և հանդերձից, և անասուն բազում յոյժ, և բազմութիւն գերեաց իբրև զաւազ ծովու անթիւ: - 150. Զայս գործ լուեալ Լիդէացւոց թագաւորին Կրոսիսեայ բազմաշփոթ յուզմամբ ամբոխ արարեալ, զօրս բազումս գումարեալ, ելանել տալ պատերազմ ընդ Կիւրոսի – 64. Զայս իմացեալ խորհրդականութիւն Քսերքսէս յԱդրամելեայ և Սանասարայ յորդւոցն Սենեքերիմայ՝ ապա գան առ Տիգրան Հայոց թագաւոր և զեկուցանեն նմա վասն որոյ խորհի Աշդահակ. – 62. Զայս ոչ եթէ սակս ուրացութեան ինչ ամբաստան լինի զինքեանէ, կամ վասն ժողովոցն, այլ զի ոչ յանդիմանեցին զթագաւորն, որ արտաքոյ օրինացն ամբարշտէր. – 258. Զայսոցիկ և որ առաւելն քան զսոյն իրողութեանց ցոյցք մոռացմամբ սուզեալ՝ առ երկնաւորսն և առ երկնից թագաւորն թևակոխեալ – 386. զի այնու

հպատակութեամբ լցցէ զպաշտպանակս թագաւորին – 90. զի ասաց զօրավարն Աղուանից, եթէ ,,մի՛ կարծիցէ ոք զիս ապստամբ գոլ ի թագաւորէն և վասն այնր հարկանել զզօրսդ Ասորեստանի,,. – 286. զի թագաւորն Լիդէացւոց ասպազինեալ զերիվարն շուրջանակի պղնձի արկանելեօք յոտից մինչ ի գլուխ բովանդակ չթողեալ տեղի՝ անկոռւելի լինել զինուի – 64. զի ի մատեանս առաջնոցն ունէին պատուէր ի թագաւորացն զնշանաւոր իրս քաջաց գրել, և ոչ վատաց. – 42. Զի որդիքն Աբդռհամանի, որ Կայսիկքն անուանին՝ ապստամբեալ էին ի պետութենէ թագաւորին տալ հարկս և զինուորել որպէս օրէն էր: - 380. զինքն գոլ ասել սկիզբն քաջաց և թագաւոր առաջին - 44. Զկնի այսորիկ եկն Աշոտ թագաւորն Հայոց մխիթարել զդուստր իւր և զթոռունս, և ևս առատանայր զհաստատութիւն իշխանութեանն Աշոտի և զոստիկանութիւնն Ապումրուանայ: - 356. Զնոյն և կողմնակալքն Պարսից գրգռէին զթագաւորն ամբաստան լեալ՝ ամբաստան լինել Աշոտի զպետութենէն Տաճկաց: - 172. զոր Թէոդորոս եղբայր թագաւորին և բազմութիւն զօրացն կամեցան սատակել զնոսա. – 156. զոր աւանդեցին որդիք թագաւորին յետ մահուան հօր և մօր իւրեանց ի պէտս սուրբ Խաչին Աղթամարայ. – 356. զոր և անդրի ոսկեղէն կանգնեալ թագաւորին Բաբելացւոց՝ արձան քաջութեան առ ի յիշատակ: - 38. զոր ընկալեալ սուրբ հայրապետին և բարեպաշտ թագաւորին Թէոդոսի հինգ թղթովք և հինգ պատասխանեօք՝ կարգէ զսուրբ վարդապետն ընդ վարդապետութեան աթոռակալութեան սրբոյն Յոհաննու Ոսկեբերանի և այլոց քաջաց և գլխաւոր վարդապետացն – 116. զոր թագաւորին յանձն առեալ զաշխարհն՝ հրամայէ շինել անդ մեհեան զՀերակղեայ և զԴիոնիսեայ. – 90. զոր հանապազ յղէր առ նա Սմբատ թագաւորն Հայոց: - 366. զոր ոչ անփոյթ արարեալ լի բարեմտութեամբ յղփացեալն Աշոտ՝ խօսի ընդ թագաւորին զխաղաղութիւն. – 382. Զոր տարեալ զթուղթն մատուցին առաջի թագաւորին: - 132. զորոյ լոյծ և մեղկ բարս ուսեալ թագաւորին՝ կացուցանէ զնա ի վերակացութիւն գործակալաց դրան արքունի – 90. զորոյ նախնեացն ջան և վաստակ յուշ արարեալ թագաւորին՝ Համամայ յառաջ մատուցեալ, ի գահ և ի բարձ հայրենեացն ձգել զնա՝ ժառանգեցուցանէ զերկիրն Աղբազ, որպէս Սահակայ նոյնպէս և Համամայ: - 90. զորս եթող Բուխայ տիրել աշխարհին իւրեանց յաղագս յառաջագոյն մտերմութեան հօրն նոցա առ թագաւորն և առ զօրավարն, զի զնաց ըստ կամաց նոցա յամենայն ուժոյ զօրութեան մտաց իւրոց: - 298. Ընդ այն ժամանակս զօրաժողով եղև թագաւորն Հայոց Սմբատ ի վերայ Ապահունեաց աշխարհին: - 380. Ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ Աշոտ թագաւորն Հայոց փոխի յաշխարհէս ի բարիոք ծերութեան, փափկացեալ և յղփացեալ խրախութեամբ, ձեռն նորա յամենեսին և ամենեցուն ձեռք ի նա – 356. Ընդ նոյն ժամանակս յղէ թագաւորն զոմն ի յաւագ նախարարացն վերակացու Հայոց և հաւատարիմ ի վերայ հարկաց արքունի Ապուսէթ անուամբ, ըստ տաճկական լեզուին, յարելութեամբ եբրայական դպրութեանն: -170. Ընդ որ ոչ հաճոյացեալ Գուրգէնայ երթալ ի Յոյնս. բայց հաւանեցուցեալ զԳրիգորն տալ զբերդն ցզօրավարն, և հաճեսցի զմիտս թագաւորին: -302. Ընդ որ սքանչացեալ ընդ քաջասրտութիւնն և ընդ իմաստուն բանակարգութիւնն Պտղոմէի և Սելևկեայ զօրագլխացն Աղէքսանդրու՝ խնդրեցին պարգև ի թագաւորէն զԱսուդ. - 70. ի բազում ժամանակաց լեալ թագաւոր նախնեաց մերոց և մինչ առ մեզ հասեալ – 244. ի կոր կործանման կացեալ Խոսրով մեր թագաւոր, և ջանայր առնուլ զվրէժ մահու հարազատին իւրոյ, թագաւորին Արտաւանայ, զոր և առնէր իսկ – 92. ի մտի եղեալ զի այն ինչ, իբրև թէ ի վերին երեսս հաճիցեն զմիտս թագաւորին, և ի ներքին խորհուրդս պահիցեն զխոստովանութիւնն որ ի Քրիստոս. – 248. իբր զթագաւոր մեծավայելուչ պատուական ալեօք զուարճացեալ ի մէջ ճոխ նախարարութեանց – 86. Իբրև եհաս թագաւորն յաշխարհն իւր՝ ետ բերել պարգևս և պատիւս Աշոտի ըստ իշխանական յօրինուածի – 370. Իբրև հեռացաւ թագաւորն զերկուց աւուրց ճանապարհ՝ Ապումրուան ելեալ ի ձիընթացիկ ասպարէզն զգնայր. – 368. Իբրև օր մի լինէր պարապոյ … և ահա հնչեցին փողք ուժգին գոչմամբ ազդ առնել քաղաքին՝ եթէ ել նստաւ թագաւորն յատենի – 240. Իսկ զթագաւորաբնակ տեղին մեծին Տրդատայ տան ի ձեռս Վահանայ

Արծրունւոյ՝ շինել նմա տուն թագաւորաց, արարս պատրաստութեամբ. – 126. Իսկ Արշակ յերկուս թագաւորսն ձեռնտու եղեալ, երբեմն ի Պարսս երբեմն ի Յոյնս, և զապստամբութիւն ի մէջ առեալ Արշակ յերկոցունց կողմանս: - 100. Իսկ եթէ սովորութիւնն այլանդակեալ ի չարէն ի սոյն, կանգնել պատկերս սկայից և քաջաց և բարբարոսական թագաւորաց ի պատիւ – 40. Իսկ թագաւորն աղաչեալ /100/ զսուրբն Ներսէս զհաշտութիւն խօսել Վաղէսի ընդ Արշակայ, զոր և արար իսկ զհաշտութիւնն: - 102. Իսկ թագաւորն գիտացեալ զհաստատուն և զանդրդուելի միտս նոցա՝ ոչ ինչ փոյթ արարեալ թողու ի կամս կամաց իւրեանց, կեալ որպէս հաճոյ թուի: - 132. Իսկ թագաւորն գրէ առ զօրավարն թերևս կարասցէ հաւանեցուցանել զԳուրգէն՝ երթալ ի թագաւորական քաղաքն առ կայսր, և մեծաց պարգևաց և պատուի և գահու յառաջագոյութեամբ ընկալցի պարգև ի թագաւորէն: - 302. Իսկ թագաւորն գրէ առ զօրավարն թերևս կարասցէ հաւանեցուցանել զԳուրգէն՝ երթալ ի թագաւորական քաղաքն առ կայսր, և մեծաց պարգևաց և պատուի և գահու յառաջագոյութեամբ ընկալցի պարգև ի թագաւորէն: - 302. Իսկ թագաւորն իբրև գիտաց զընդխառնել ընդ միմեանս զօրացն, կամեցաւ մի՞թէ արդեօք կարասցէ դադարեցուցանել զմաքառումն. – 368. Իսկ թագաւորն Հայոց Սմբատ անպատկան վարկանելով զերթալն Աշոտի առ Աւշին, մի՛ գուցէ արդեօք և այլք դրդուիցին յիշխանացն զնորայն հետեւել ուղևորութիւն, և արգելուլն զԱշոտ՝ չանսաց ումեք: - 362. Իսկ թագաւորն Հայրակղէս հրաման ետ պաշարել զնոսա. – 156. իսկ թագաւորն հրաման ետ՝ երթալ գնալ ի սահմանաց իւրոց. – 156. իսկ թագաւորն Մարկիանոս ընկալաւ զնոսա սիրով ի խաղաղութեան, մեծաշուք պատուով ի բարձ և ի պատիւ յառաջ ածեալ, իբրև զքաջամարտիկ ախոյեանս - 132. Իսկ թագաւորն Պարսից ընդունէր զպատարագսն բերեալս ի կայսերէն, /144/և զհրեշտակսն անդրէն ոչ արձակեաց, և ոչ հրովարտակացն պատասխանի առնէր. -146. իսկ իբրև եկն Ապումբրուան զհետ փախստէիցն ի Վանտոսպ զկնի թագաւորին՝ և խորհուրդն Գագկայ հաստատնագոյնք զկատարումն առին: - 368. Իսկ իբրև ընթերցաւ զօրավարն Աղուանից զթուղթ թագաւորին՝ փութացաւ էջ ի լեռնէ անտի և եկն եկաց առաջի Բուխայի. – 288. Իսկ իբրև լուաւ թագաւորն զայս գոյժ աղաղակի հասեալ ի դուռն արքայի՝ մրմռեալ իբրև զառիւծ և իբրև զարջ տարակուսեալ – 180. Իսկ իշխանն Վասպուրական, այն ինչ հուպ ընդ հուպ եկն ի ժամադրեալ տեղին. ընդ որ յոյժ ուրախացեալ թագաւորն, իբրև զերծեալ ի կասկածանացն, զոր ունէր յիշխանէն Սիւնեաց: - 382. Իսկ Խոռեմայ առեալ զզօրսն երթեալ ի թագաւորանիստն, հրաման տուեալ այլոց ոմանց՝ սպանին զտղայ թագաւորն զԱրտաշիր: - 154. Իսկ Խոսրովու կարծեալ արծարծեալ զզօրս իւր և որք ի դրանէն արքունի որ կոչին համհարզք և փուշտիպանք, և ամենայն արք ընտիրք /148/ տան թագաւորին ոյժ առեալ դարձեալ պատերազմել ընդ Հայրակղի: - 150. իսկ կինն ճիչ բարձեալ ասէ. ,,առ թագաւորն հասցէ գոյժ իմ,, , շրջելով ընդ բանակն հոլանի, զոր չէր օրէն տաճկական ազգի կանանց, բայց ոչինչ օգնեաց. – 272. Իսկ յետ անցանելոյ աւուրց ինչ՝ ետ տանել զնա առ թագաւորն, և ընդ նմա գունդս զինուորաց վառելոց և ընտիր այրուձիոց: - 288. Իսկ Ջաջուռ Արծրունի ձեռն ի գործ արարեալ՝մատուցեալ առ թագաւորն խնդրէ զԱնիանոս – 76. Խօսել սկսաւ թագաւորն և ասէ - 244. Կինն դարձեալ ճիչ բարձեալ ասէ. ,,վասն իմ սպաներ զտէրն իմ. ես ոչ վայել եմ քեզ կին, այլ մեծի թագաւորին,,. – 272. Հասեալ ի տեղիս յայս ի պատմութիւն Աբգարու թագաւորի Հայոց – 76. Հաւաստիս այս մեզ Եւսեբիոս Կեսարացի, Յուլիանոս Աղիկառնացի՝ ստուգաբանեն զթագաւորս Ասորոց ի զաւակէ Սեմայ զաճմունս առնել, որպէս ի կանոնեալ սահմանէն իմանալ: - 14. Հերովդէս այլազգի որդի Անդիպատրեայ Ասկաղոնացոյ և մօր Եւպատրեայ Արաբացոյ, թագաւոր Հրէից, յաւուրս ծննդեան տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի: - 78. մանաւանդ յառաջագոյն պատրաստեալ պատսպարեաց թղթովք և պատարագօք առ թագաւորն և առ զօրավարն գնալ ըստ հրամանաց նոցա, և ոչ ինչ արտաքոյ կամաց նոցա խորհել կամ գործել ինչ: - 270. մանաւանդ զի և թագաւորին նախ ակն ունէր զդառնալն ի կռոցն ի յերկրպագութիւն Քրիստոսի ճշմարտին Աստուծոյ. - 88. Մատուցեալ առ թագաւորն Արշակ ասէ. ,,ոչ

բարեօք իմացեալ առաջնոց թագաւորացն, զի ոչ կալան զտեղիս զի զայս ի բնակեալ ճոխութեան թագաւորական վայելչապէս խրախճանութեանց. – 100. Մատուցեալ առ թագաւորն Արշակ ասէ. ,,ոչ բարեօք իմացեալ առաջնոց թագաւորացն, զի ոչ կալան զտեղիս զի զայս ի բնակեալ ճոխութեան թագաւորական վայելչապէս խրախճանութեանց. – 100. Մեծն Թէոդոս յետ Վարազդատայ թագաւորեցոյց ի վերայ Հայոց զԱրշակ և զՎաղարշակ զորդիսն Պապայ թագաւորի Հայոց. – 110. միայն զի եկեսցէ ի բան արքունի և մի ելցէ արտաքոյ կամաց թագաւորին. – 288. մինչև հարկեցաւ թագաւորն յամենայն ուժով կարողութեան իւրոյ զօրս գումարել յամենայն ազգաց, որ ընդ ձեռամբ իւրոյ տէրութեանն էին հնազանդեալ թագաւորք և թագաւորազունք – 242. մինչև հարկեցաւ թագաւորն յամենայն ուժով կարողութեան իւրոյ զօրս գումարել յամենայն ազգաց, որ ընդ ձեռամբ իւրոյ տէրութեանն էին հնազանդեալ թագաւորք և թագաւորազունք – 242. Մշկանս այս փոխանակ Արտաշրի մեր թագաւորի մտեալ ունի զաշխարս հրամանաւ Վռամայ Պարսից արքայի: - 118. Յամի ութերորդի Մուրկայ թագաւորի, թագաւորն Պարսից Որմզդ որ ի տանէ Սասանայ՝ սպանաւ յիւրոց հաւատարմաց – 136. Յամի ութերորդի Մուրկայ թագաւորի, թագաւորն Պարսից Որմզդ որ ի տանէ Սասանայ՝ սպանաւ յիւրոց հաւատարմաց – 136. Յայնժամ բարկացեալ բռնաւորն հրամայեաց նախ զլեզուն հատանել զսրբոյն, զի մի յաճախիցէ առ հասարակ զթագաւորն և զօրէնսդիրն ինքեամբ հանդերձ անարգել. – 290. Յայնժամ դարձեալ ի խորհուրդ եմուտ թագաւորն հանդերձ մեծամեծօքն իւրոյ տէրութեանն, տեսանել զանվրէպ և զանսխալ իմացումն կատարածի ի վերայ աշխարհիս Հայոց: - 196. Յայնժամ թագաւորն դեսպանս արարեալ յամենայն սահմանս տէրութեան Հայոց, Վրաց և Աղուանից, և առ քաղաքացիսն և հազարապետս և գաւառակալս, և որք սիրողաբար առ նա զինազանդութեանն հարկ հարկանէին: - 366. Յայնժամ թագաւորն լի եղև սրտմտութեամբ – 246. Յայնժամ թագաւորն փութացոյց դեսպանս մի զմիոյ կնի առ իշխանն Աշոտ, զի անյապաղ երագութեամբ հասցէ առ նա: - 382. Յայնժամ իբրև գիտաց զօրավարն, եթէ յաջողեցաւ նմա ամենայն ինչ ըստ կամաց իւրոց և ըստ հրամանի ամբարիշտ թագաւորին, ի գլուխ ելին խորհուրդ չարութեան նոցա - 238. Յայնժամ իբրև գիտացին երկոքին կողմանքն, եթէ ոչ գոյ հնար գտանել զելս իրացն և տալ խաղաղութիւն՝ ապա հաճեցան և հաւանեցան գրել առ թագաւորն. Յետ համբառնալոյ Փրկչին մերոյ և վախճանի բարեպաշտ թագաւորին /78/ Աբգարու, թագաւորեաց Անանուն որդի Աբգարու –80. Յետ նորա թագաւորէ եղբայր Սենեքերիմայ…<փութ>ապէս մեռանի ի Մարութաքբաղդան, իբրև … ունէր զվեց ամիս, սպանաւ և նա ի միջէ ումեմնէ որում անունն էր Ներեղիբդ և թագաւոր էր. – 60. նա է տէր տերանց և թագաւոր թագաւորաց և իշխան կենաց և մահու, Աստուած յաւիտենական Յիսուս Քրիստոս: - 290. նա է տէր տերանց և թագաւոր թագաւորաց և իշխան կենաց և մահու, Աստուած յաւիտենական Յիսուս Քրիստոս: - 290. Նմանապէս կամ թէ ևս հրաշափառագոյն երիցս երանելիք Սողովմոն, որ Սևորդին ճանաչի, և Կախայ վերին աշխարհեցին՝ ոչ խոտորեցան ի բանս թագաւորին – 292. Նոյնժամայն ի բարկութիւն ցասմամբ մեծաւ շարժեալ թագաւորն Սմբատ՝ գրէ առ Գուրգէն Անձաւացեաց տէր և առ Գագիկ Ապումրուան, ասէ. – 362. Ոչ կամեցար կամօք տալ զանձն ի ծառայութիւն մեզ, այլ տէր և թագաւոր կոչես զքեզ. զզանձն արքունի որ իմ առ քեզ է՝ ծախես, և զայդ ոչ գիտես, եթէ վաղիւ համարս տալոց ես: - 146. Որ յետ բազում ժամանակի ծախք պիտոյից ասացաւ պատրաստել թագաւորին ըստ անյաղթ բռնութեան և մեծութեան որովայնի կերակուր Բէլայ: - 38. որ առեալ զթագաւորութիւնն Պարթևաց՝ տևեաց մինչև ի ժամանակս Յազկերտի, որ վերջին կացեալ թագաւոր Պարսից՝ սպանաւ ի Տաճկաց: - 166. որ և վկայեաց առաջի թագաւորին զբարիոք դաւանութիւն ի Քրիստոս. – 238. որ էին ընդ նմա եկեալ ի գործ պատերազմաց ըստ հրամանի թագաւորին և մեծ զօրավարին – 224. որ ի ժամանակին կալեալ էր զմարզպանութիւն և զզօրավարութիւն Հայոց ի խնդրոյ սրբոյն Սահակայ յերկուց թագաւորացն Յունաց և Պարսից – 116. որ ի կողմանս Դամասկոսի կացեալ՝ ոմանք թագաւոր ասէին զինքեանս, և այլք յԱսորեստանի

կացեալ՝ զինքեանս ասէին թագաւոր, մինչև ի ժամանակս Աբդլայի – 168. որ ի կողմանս Դամասկոսի կացեալ՝ ոմանք թագաւոր ասէին զինքեանս, և այլք յԱսորեստանի կացեալ՝ զինքեանս ասէին թագաւոր, մինչև ի ժամանակս Աբդլայի – 168. որ ձգեցաւ մինչև յամս ՄԾԹ և ըստ ոմանց այլ նախկին թագաւորս ասելով՝ յաւելուն ժամանակս ամաց ՄՂԸ ասել: - 60. որ չորրորդ կացեալ թագաւոր ի Վաղարշակէ Պարթևէ: - 74. որով պարծի և պսակի ի Քրիստոս հաւատացելոց թագաւորաց երամք: - 394. Որում ոչ կամեցեալ լսել Խոսրովայ՝ ասէ. իմ է թագաւորութիւնն այն և ես զորդին Մուրկայ նստուցի թագաւոր - 142. որպէս Րոբովամ որդին Նաբատայ, որ մեղաւ և յանցոյցն զԻսրայէլ, որպէս գրեալ է ի գիրս թագաւորացն Իսրայէլի – 248 որպէս օրէն է թագաւորաց և թագաւորազանց աշխարհաշէն խնամողաց յանձանձել ըստ վերակացութեանն յԱստուծոյ նոցա հաւատացելոց: - 392. որք գնացին առ Վռամ, և ոչ առ Թէոդոս բարեպաշտ և զուգափառ քրիստոնեայ թագաւոր, զեղխեցան ամբարշտաբար առանց խորհրդոց: - 118. Պատերազմ յուզեալ Աշղահակայ Մարաց թագաւորի ընդ մեծին Տիգրանայ Հայկազնոյ – 62. սա մատուցեալ առ թագաւորն Տիրան՝ սկսաւ քսութեամբ խօսել ի գաղտնի զտանէն Արծրունեաց և զՌշտունեաց - 98. Սոքա են գոռեահք Ասորոց, որ չուեցին զկնի Ադրամելեքայ և Սանասարայ որդւոց Սենեքերիմ արքայի՝ թագաւորի Ասորեստանի և Նինուէի, յորոց անուն ինքեանք Սանասնայք զինքեանս անուանեն. – 192. սրբոյ թագաւորին և քաջ նահատակին Տրդատայ զբարիոք պատերազմեալ ընդդէմ անմարմին և մարմնաւոր պատերազմողաց, փոխի յերկրաւոր աշխատութեանցս ի հանգիստ, մեծաւ պատուով թագաւորական շքեղ և երևելի դիւազարդութեամբ – 96. ՎԱՍՆ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԵԱՆ ՏԱՃԿԱՅՆ ՈՐ ԿԱՅՍԻԿՔՆ ԿՈՉԻՆ ԵՒ ԻՇԽԱՆԻՆ ՍԻՒՆԵԱՅ Ի ԹԱԳԱՒՈՐԵՆ /ՃԻՇՏԸ՝ ԹԱԳԱՒՈՐԷՆ/ ՍՄԲԱՏԱՅ, ԵՒ ԴԱՐՁԵԱԼ ԵՐԿՈՅՈՒՆՅ ՀՆԱԶԱՆԴՈՒԹԻՒՆ: - 380. ՎԱՍՆ ԶՕՐԱԺՈՂՈՎՆ ԼԻՆԵԼՈՅ ՍՄԲԱՏԱՅ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՀԱՅՈՑ Ի ՎԵՐԱՅ ԱՀՄԱՏԱՅ ԱՄԴԱՅԻՈՅՆ, ՎՐԱՅ ԵՒ ԱՂՈՒԱՆԻՑ ԵՒ ԲՈԼՈՐ ՀԱՅՈՑ ԻՇԽԱՆՕՔՆ – 366. ՎԱՍՆ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՋԱՓՐԱՅ, ԶՈՐ ԻՆՉ ԽՈՐՀԵՑԱՒ Ի ՎԵՐԱՅ ԱՇԽԱՐՀԻՍ ՀԱՅՈՑ – 170. վասն որոյ պարծանօք իմն խնդալից սրտիւ ասէ թագաւորն Դանիէլի – 38. քանզի գրեալ է, ,,թագաւոր արդար կանգնէ զաշխարհ, կործանումն է աշխարհի թագաւոր անօրէն,,: - 182. քանզի գրեալ է, ,,թագաւոր արդար կանգնէ զաշխարհ, կործանումն է աշխարհի թագաւոր անօրէն,,: - 182. Քանզի ի գնալ նորա զօրացուցանել զքեռին իւր զթագաւորն Հայոց, իսկոյն յելանելն նորա ի տանէ իւրմէ ի Վան քաղաքէ՝ տիրէ ի վերայ նորա ցաւք հիւանդագինք կարապետք մահու, անմերձենալիք ճարտարաց բժշկական ձեռնարկութեանն: - 384. քանզի կասկածանս ունելով ի թագաւորէն և յորդւոցն – 88. քանզի ոչ էր օրէն թագաւորացն և օրինադրացն զկանանց ազգի թիւ ազգաբանութեան շարել, բայց միայն ըստ ժամանակագրութեանն կանոնի, որպէս և յԻսրայէլի զԳոթողիայ, և յԵգիպտոս զԿղէոպատրեայ դուստր Պտղոմեայ Դիոնիսեայ: - 16. քանզի ոչինչ ունէր զկարծիս դրժանաց առ թագաւորն և առ զօրս նորա – 186. Քանզի սա առաջին ի հեթանոսական թագաւորաց սկիզբն արար ի Քրիստոս հաւատոց: - 76. ի կոր կործանման կացեալ Խոսրով մեր թագաւոր, և ջանայր առնուլ զվրէժ մահու հարազատին իւրոյ, թագաւորին Արտաւանայ, զոր և առնէր իսկ – 92.

ԹԱԳԱՒՈՐԱԲՆԱԿ - և հասեալ ի Բագրաւանդ գաւառ ի Ձիրաւ գեօղ՝ կամէր անցանել ի թագաւորաբնակ տեղիսն Հայոց: - 106. ժամ տուեալ՝ փութով յանդիման լինել նմա ի թագաւորաբնակ քաղաքն իւրեանց: - 198. ի ծովէ ելեալ, այսինքն յերկրէ և յանդնդական խորոց, ի թագաւորաբնակ քաղաքէն – 262. Իսկ զթագաւորաբնակ տեղին մեծին Տրդատայ տան ի ձեռս Վահանայ Արծրունւոյ՝ շինել նմա տուն թագաւորաց, արարս պատրաստութեամբ. – 126.

ԹԱԳԱՒՈՐԱԶՈՒՆ - և ետու ի ձեռս քո զզօրս իմ հանդերձ զօրագլխովք մեծամեծօք իմովք, յամենայն ազգաց որ ընդ ձեռամբ իմով նուաճեալ են թագաւորազունք – 236. մինչև հարկեցաւ թագաւորն յամենայն ուժով կարողութեան իւրոյ զօրս գումարել յամենայն ազգաց, որ ընդ ձեռամբ իւրոյ տէրութեանն էին հնազանդեալ թագաւորք և

թագաւորազունք – 242. յերկուց թագաւորազանց զաճմանն սեռի բերելով զբողբոջս զՍենեքերիմայն և զՄամգունեաց ճենազնւոյ, ի միասին զզուգամասն պայազատեալ գահընկալ թագաւորական զարմ - 300. որպէս օրէն է թագաւորաց և թագաւորազանց աշխարհաշէն խնամողաց յանձանձել ըստ վերակացութեանն յԱստուծոյ նոցա հաւատացելոց: - 392. և ի բաց բառնալ յաշխարհէ զշփոթ և զխռովութիւն ի միջոյ խաղաղութեան որպէս օրէն է խաղաղասէր թագաւորաց և թագաւորազանց, իբրև Աստուծոյ կամարարողաց և հաւատարիմ ծառայից տիրասիրաց: - 212.

ԹԱԳԱՒՈՐԱԿԱՆ - Ասէ թագաւորն. ,,մի արհամարհեր զթագաւորական բանքս իմ և կորուսաներ /գրքում՝ կորուստաներ/ զկեանս քո – 294. բայց ի գնալն աստի ի Մարս և ի Պարսս, դարձեալ դառնայ ուժով մեծաւ և թագաւորական ճոխութեամբ, տիրէ Հայոց մեծաց - 88. ելանել ի գագաթն Ամրական անձաւին զբօսնուլ նովաւ առ վճարումն բաւականութեան, ըստ մասանց պիտոյից օժնդակութեան քաղաքայարդար ապարանից թագաւորական պաղատի իւրոյ ձեռակերտին –392. Եւ Խոռեմայ առեալ զթագաւորութիւնն՝ յաւուր միում զգեցեալ էր հանդերձ թագաւորական և հեծեալ յերիվար արքունի, և շրջէր ի մէջ ամենայն զօրացն իւրոց, ցուցանել զինքն և քաջալերել զզօրսն. – 154. Իսկ թագաւորն գրէ առ զօրավարն թերևս կարասցէ հաւանեցուցանել զԳուրգէն՝ երթալ ի թագաւորական քաղաքն առ կայսր, և մեծաց պարգևաց և պատուի և գահու յառաջագոյութեամբ ընկալցի պարգև ի թագաւորէն: - 302. Իսկ իշխանն Բագարատ …ել գնաց անխիղճ համարձակութեամբ, տիրասէր խորհրդովք, կատարել զսպաս զինուորութեան, ըստ աստուածեղէն պատուիրանին և ըստ թագաւորական հրամանին, զհետ եկելոյ կոչնականացն, ոչինչ իմացեալ զպատրանս խաբէութեան նորա, որով վրիպեացն: - 186. Մատուցեալ առ թագաւորն Արշակ ասէ. ,,ոչ բարեօք իմացեալ առաջնոց թագաւորացն, զի ոչ կալան զտեղիս զի զայս ի բնակեալ ճոխութեան թագաւորական վայելչապէս խրախճանութեանց. – 100. Յայնժամ տեսեալ Երուսաղէմացւոցն զանհնարին դիպուածսն անօգնականութեանն՝ առին զաստուածային սուրբ նշանն տէրունական հանդերձ այլ սպասիւք եկեղեցեացն, փախուցին ի քաղաքն թագաւորական ի Կոստանդին. – 162. յերկուց թագաւորազանց զաճմանն սեռի բերելով զբողբոջս զՍենեքերիմայն և զՄամգունեաց ճենազնւոյ, ի միասին զզուգամասն պայազատեալ գահընկալ թագաւորական զարմ - 300. սրբոյ թագաւորին և քաջ նահատակին Տրդատայ զբարիոք պատերազմեալ ընդդէմ անմարմին և մարմնաւոր պատերազմողաց, փոխի յերկրաւոր աշխատութեանցս ի հանգիստ, մեծաւ պատուով թագաւորական շքեղ և երևելի դիազարդութեամբ – 96.

ԹԱԳԱՒՈՐԱՆԻՍՏ - Եւ յետ այսորիկ գումարեցոյց զօրս բազունս Խոռեմ, և ել ի Քաղկեդոն և նստաւ յանդիման Բիւզանդայ, և խնդրէր անցանել և կործանել զքաղաքն թագաւորանիստ: - 142. Իսկ Խոռեմայ առեալ զզօրսն երթեալ ի թագաւորանիստն, հրաման տուեալ այլոց ոմանց՝ սպանին զտղայ թագաւորն զԱրտաշիր: - 154.

ԹԱԳԱՒՈՐԵԱԼ - Արկադեայ կայսեր թագաւորեալ ամս ԻԳ մեռանի սաստկակոծ պատուհասիւ յաղագս մեղանացն առ Յոհան Ոսկեբերան: - 114. Արշակ թագաւորեալ փոխանակ Տիրանայ հօր իւրոյ – 98. Արջամ թագաւորեալ Հայոց՝ զազգն Բագրատունեաց արկանէ ընդ բազում տառապանօք, վասն արձակմանն Հիւրկանոս քահանայի ի կապանաց բանտին – 74. Բայց ըստ կարգաց քրիստոնէութեան վարէր ըստ արժանի պատուիրանաց Տեառն, և ըստ խրատու մեծին Վրթանեայ յապահովանայր ամենայնիւ, թագաւորեալ ամս ԺԹ: - 96. գնաց Արշակ փախստական յԵկեղէց գաւառ և անդ վախճանի իւրով մահու, թագաւորեալ ամս Է: - 112. և անդ սպանին հրամանաւ կայսեր, թագաւորեալ ամս Ջ: - 108. և եղև վախճանել Տիբերի թագաւորեալ ամս ԻԳ. – 80. Եւ զի ասեն զՆինոս թագաւորեալ յետ Բէլայ՝ անփոյթ զայսքանեօք արարեալ. – 42. և թագաւորեալ ի Բաբելոնի սաստիկ զօրութեամբ – 40. Եւ թագաւորեալ Վռամ որդի Յազկերտի՝ կոչէ ի դուռն զսուրբն Սահակ Հայոց կաթողիկոս: - 116. Եւ կացեալ ԺԲ ամ Աղէքսանդրի մեռանի ի Բաբելոն, կեցեալ ամս ԼԳ, թագաւորեալ ամս ԺԲ: - 70. և յետ Բ ամաց վախճանի Վաղարշակ, թագաւորեալ

ընդ եղբօրն բոլոր Հայոց: - 110. Զայսու ժամանակաւ թագաւորեալ Աղէքսանդր Մակեդովնացի տիեզերակալութեամբ երագահաս հասեալ ի վերայ Դարէհի սպանանել զնա. և բառնայ զթագաւորութիւնն Պարսից Արշաւրեան: - 68. Թագաւորեալ մեծին Տրդատայ ի վերայ հայրենեաց աշխարհին – 94. Իսկ նորա տուեալ զնա ի կղզիս Ովկիանու վախճանի անդ, թագաւորեալ ամս Դ: - 110. Մարկիանոս կայսր թագաւորեալ Յունաց յերկրորդն Թէոդոսի, որ արար զժողովն ի Քաղկեդոն ՈԼԳ եպիսկոպոսաց. առ որով վկայեաց սուրբն Վարդան և Վահան Արծրունի: - 132. Շապուհ արքայ թագաւորեալ՝ բազում և անչափ չարիս հասուցանէր ի վերայ Հայոց աշխարհիս և Ասորեստանեայց և Պաղեստինացւոց – 104. սա թագաւորեալ Եգիպտոսի և Աղէքսանդրի - 74. Վաղարշակ թագաւորեալ փոխանակ հօր իւրոյ Տիգրանայ, և տուեալ պատերազմ ընդ հիւսիսայինն Հազրաց՝ մեռանի ի կորովաձիգ աղեղնաւորացն: - 92. Քանզի և սա ասի թագաւորեալ ամենայն Ասիաստանի և Լիբէաստանի, բայց միայն ի Հնդկաց – 44.

ԹԱԳԱՒՈՐԵԼ - այլ առնու զզօրսն Պարսից և գայ թագաւորել Հայոց հրամանաւ Շապհոյ արքայի, ունելով ընդ իւր զՎահան Մամիկոնեան. – 106. Այսպէս և Շամիրամ կին, ի յազգէն Սեմայ, թագաւորէ Նինոսիւ արամբ իւրով ի վերայ Ասորեստանի պայազատաբար – 16. անտի և անդ ոչ ոք զօրէր Զրուանայ թագաւորել. բայց միայն կին մի անուանի Դիոնիսեայ, հարստայեղց վավաշոտ հրամանի բարուք. – 16. առ այսու ժամանակաւ Դաւիթ թագաւորեաց յԵրուսաղէմ. – 58. ասէ՝ զի դայեկաբար զորդիսն Սանատրկոյ սնուցանէաք, և դու ի թագաւորելդ քոյ որոյ երդմունս արարեալ յԱրտեմի և յԱրամազդ անկասկած կալ մնալ վասն որոյ երկիւղն ունէր: - 82. բազում անգամ աղուեսք թագաւորել խորհեցան, բայց շունք ոչ առին յանձն: - 108. Բայց որպէս բացայայտեցաւ՝ Շամիրամ սեպհականեալ թագաւորէ յազգէ Ասուրա ի Սեմայ Ասորեստանի բնիկ իւրեանց տէրութեանն, և պայազատեալ մի ըստ միոջէ մինչ ի Թոնոս Կոնկողեռոս – 16. բայց միայն զազգին շարս ըստ գիւտի աշխատութեանն բաւական համարեցաք յառաջ վարել մինչ ի թագաւորել Տրդատայ – 94. Բայց յետոյ անմիաբան գտեալք նախարարքն Հայոց՝ թողին զոր խորհեցանն վասն թագաւորելոյ Վահանայ, և անցին /126/ գնացին առ մեծն Վարդան. – 128. ԲԱՐՁՈՒՄՆ ՊԱՀՂԱՒԻԿ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՆ ԵՒ ԹԱԳԱՒՈՐԵԼ ՍՏԱՀՐԱՑՈՑՆ: - 92. Դարձեալ ասէ, ,,թագաւոր արդար թագաւորեսցէ, և իշխանք իրաւամբք իշխեսցեն,,. – 182. և թագաւորէ Աբգար որդի նորա: - 76. Եւ այսպէս խաղաղեցուցեալ զաշխարհս կէին հեշտալիր խաղաղականօք ըստ կամի ախորժակաց զամենայն ժամանակս կենաց Խոսրովու, որ թագաւորեաց ամս ԽԸ: - 92. և առանձին թագաւորեն Ասորեստանեայքն – 18. Եւ թագաւորեաց կայսր Թէոդոս փոխանակ Պապայ զՎարազդատ ոմն յԱրշակունի տոհմէ, այր քաջ և պատերազմող, ահարկու մեծամեծաց և փոքունց. – 108. և թագաւորեաց փոխանակ Տիբէրի Գայիոս փոքրն ամս Գ և կէս: - 80. և թագաւորէ ընդ նորա Յազկերտ: - 128. Եւ թագաւորէ ընդ նորա որդի իւր Փոքր Թէոդոս. – 114. Եւ թագաւորէ ընդ նորա որդի հօրեղբօր նորա Մուհթիս, և կացեալ ամիսս Գ մեռանի: - 320. Եւ ի թագաւորել Արտաշրի խաղաղանայր երկիրս առ վայր մի ի շփոթմանց պարսկական գնդի. – 116. և ինքն թագաւորեաց փոխանակ /318/ ընդ հօր իւրոյ, և յետ Զ ամսոց մեռանի: - 320. և կալցուք ուխտ խաղաղութեան /136/ ի մէջ մեր երկոցունց, և անշուշտ լիցի այս երդումն և պայման ի մէջ մեր և որդւոց մերոց յետ մեր թագաւորելոյ,,: - 138. և կացին մնացեալ անդր մինչև ի դարձն Արտաշէսի որդւոյ Սանատրկոյ, որ եկեալ այսր թագաւորեաց, սպանեալ զԵրուանդ: - 82. Եւ յետ նորա թագաւորէ Ասորեստանեայց Թագղաթփաղասար. – 60. և նա երթեալ առանց մեր հրամանի թագաւորեաց, և զմեր գանձս մեզ ընծայ մատուցանէ, ոչ գիտելով եթէ համարս խնդրեցից գանձիս այսմիկ, և ոչ դադարեցից մինչև առից զնա ի բուռն իմ,,: - 142. և նենգ գործեալ նմա, վասն նախանձու թագաւորեցելոյ Ասորդանի /ճիշտը՝ Ասորդանիս/, երկու ևս որդիք նորա Ադրամելէք և Սանասար՝ սպանին զնա սրով, որ թագաւորեաց ամս ԺԸ – 60. և ոչ զոք թուլացուցանէր թագաւորել Զրուանայ, դաշնաւորել երդմամբ՝ մինչև որ ի կնոջէն Ըռեա որ ի Զրուանայ զարմից էր ծնեալ արու՝ անդէն ի ծննդեանն սատակէր. –

14. և Սենեքերիմ պայազատաբար թագաւորէ ի Նինուէ, և ասի Ասորոց թագաւոր: - 14. Եւ փոխանակ նորա թագաւորէ Սմբատ որդի Աշոտի, այր քաջայայտ և հանճարեղագոյն, լի և առոյգ յամենայն իրողութիւնս՝ որ ինչ ընդ երկրաւս համառօտաբար լրութիւն պատկանաբար պիտանան, հաճոյ Աստուծոյ և ընտիր մարդկան: - 356. Զկնի Խոսրովու Փոքու թագաւորէ Տիրան որդի նորա: - 96. Զոր Եւսեբէս Կեսարացի ասէ՝ ի սովորութենէ մինչև ցայսօր կին մարդ թագաւորէ ի վերայ աշխարհին Հնդկաց: - 30. Ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ թագաւորէ Յունաց Վաղէս կայսր, և Պարսից՝ Շապուհ արքայից արքայ: - 100. Ընդ որ զչարեալ նախարարքն Հայոց՝ տաղտկացան ընդ գիջանալն, և խորհեցան զոչ թագաւորելն Արտաշրի ի վերայ Հայոց. – 116. ԹԱԳԱՒՈՐԵԼ ԹԷՈԴՈՍԻ Ի ՎԵՐԱՅ ՅՈՒՆԱՑ : - 108. ԹԱԳԱՒՈՐԵԼՆ ԱՐՏԱՇԷՍԻ Ի ՎԵՐԱՅ ՀԱՅՈՑ: - 86 Թագաւորէ Խոսրով որդի Տրդատայ փոխանակ հօր իւրոյ, հրամանաւ Կոստանդիանոսի – 96. ԹԱԳԱՒՈՐԷ ՏԱՃԿԱՑ ԹՈՔԼ ՈՄՆ ՋԱՓՐ ԱՆՈՒՆ: - 170. ի թագաւորելն Նինոսի առնու զԲաբիլոն/ճիշտը՝Բաբելոն/ և շինէ զՆինուէ, և փոխէ անդ զթագաւորութիւնն Ասորեստանի: - 18. Ի սորա ԻԵ ամին Թէսաղացւոց առաջին թագաւորեաց Բէղղոքոս ամս ԼԵ. – 56. Իսկ յետ Կ ամի անցանելոյ Աղէքսանդրի և անիշխանութեանն Հայոց և Պարսից՝ թագաւորէ Արշակ Քաջ Մարաց և Պարսից և Եգիպտացւոց և Ելիմացւոց ի Բախլ քաղաքի. – 72. Իսկ Մեհուժան ոչ թողանայր զթագաւորելն Հայոց, կուտեալ առ ինքն անհուն բազմութիւն վաշտից և դրօշուց և նշանաց որոց ոչ գոյր թիւ. – 106. Իսկ Նեբրովթ ի Քամա շինէ զԲաբելոն առաջին քաղաք, և առաջին թագաւորէ ի վերայ երկրի: - 14. մանաւանդ զի աւերեալ էր երկիրն յասպատակէ Պարսից, այն ինչ հուպ մեռանելն Երուանդայ և ընդ թագաւորելն Արտաշէսի: - 90. մեռան ընդ Քրիստոսի, զի ընդ նմին թագաւորեսցեն: - 292. Յետ այսր ամենայնի Յազկերտ թագաւորեաց ի Տիսպովն, և ունէր զթագաւորութիւնն երկիւղիւ, և ոչ հրամանատու այլ անձնապահ: - 156. Յետ Արտաշէսի թագաւորէ Արտաւազդ, ապա Տիրան որդի Արտաշէսի, ապա Տիրան, ապա Տիգրան Վերջին, ապա Վաղարշակ: - 92. Յետ համբառնալոյ Փրկչին մերոյ և վախճանի բարեպաշտ թագաւորին /78/ Աբգարու, թագաւորեաց Անանուն որդի Աբգարու – 80. Յետ նորա թագաւորէ եղբայր Սենեքերիմայ…<փութ>ապէս մեռանի ի Մարութաքբաղդան, իբրև … ունէր զվեց ամիս, սպանաւ և նա ի միջոէ ումեմնէ որում անունն էր Ներեղիբդ և թագաւոր էր. – 60. ոչ առ յանձն Յազկերտ նստուցանել զոք ի տոհմէ Արշակունեաց թագաւորել Հայոց – 114. որ ըստ աճման և սերելոյ նախարարութեանց՝ եկեալ հասեալ ցայս վայր ժամանակի ի թագաւորել Աբգարու և հաւատալ ի Քրիստոս: - 78. որ թագաւորեաց ամս ԺԶ: - 98. որպէս թէ ոչ կամի զթագաւորելն Պարսից և հարկել Հայոց և զօրավարել, այլ զթագաւորելն Յունաց ցանկայ գտանել. – 118. որպէս թէ ոչ կամի զթագաւորելն Պարսից և հարկել Հայոց և զօրավարել, այլ զթագաւորելն Յունաց ցանկայ գտանել. – 118. Վախճանեալ կայսր Վաղէս, և թագաւորէ Յունաց մեծն Թէոդոս. – 108. ՓՈԽԱՆԱԿ ԱՇՈՏԻ ԹԱԳԱՒՈՐԵԼ ՍՄԲԱՏԱՑ: - 356.

ԹԱԳԱՒՈՐԵՑԵԼ - Եւ առ այսոքիւք պատեհագոյնս իմն գտեալ իբրև յանիշխանութեան՝ ոմանք Ասորեստանեայք և Քաղդէացիք, յազգէ թագաւորացն … զօր բազում գումարեալ՝ յետ ԻԸ ամի անիշխանութեան Ասորեստանեայց ի ձեռն Փուայ թագաւորեցելոյ դարձեալ տիրեն Բաբելոնի և ստորին Ասորւոց – 60. և նենգ գործեալ նմա, վասն նախանձու թագաւորեցելոյ Ասորդանի/ճիշտը՝Ասորդանիս/, երկու ևս որդիք նորա Ադրամելէք և Սանասար՝ սպանին զնա սրով, որ թագաւորեաց ամս ԺԸ – 60.

ԹԱԳԱՒՈՐԵՑՈՒՑԱՆԵԼ - այլ թագաւորեցոյց նոցա զորդի իւր Շապուհ – 114. Այս Վահանս զոր յիշեցաք՝ այն Վահան է, զոր թագաւորեցուցին նախարարք Հայոց յաւուրս սրբոյն Վարդանայ – 74. Ապա ոմանք թագաւորեցուցին զԱզարմիկ դուստր Խոսրովու, և զօրն Խոռեմայ թագաւորեցուցին զՈրմզդ ոմն ի Մծուին քաղաքի. – 156. և առեալ սուրբն Ներսէս զՊապ որդի Արշակայ՝ հանդերձ յունական զօրուն թագաւորեցուցանեն զՊապ ի վերայ Հայոց ի տեղի բուն թագաւորութեանն Արշակունեաց: - 108. և թագաւորեցուցանէ զնա ի վերայ Հայոց փոխանակ հօր իւրոյ Սանատրկոյ, ի տեղի թագաւորութեան քաջացն

Արշակունեաց: - 86. և ի խնդրոց նախարարացն և սրբոյն Սահակայ թագաւորեցուցանէ Հայոց Վռամ երկրորդ զԱրտաշէս, որ և Արտաշիր: - 116. Իբրև գիտաց Շապուհ արքայ զոր գործեաց Արշակ՝ թագաւորեցոյց ի վերայ Հայոց զԽոսրով ոմն յազգէն Արշակունեաց: - 110. Մեծն Թէոդոս յետ Վարազդատայ թագաւորեցոյց ի վերայ Հայոց զԱրշակ և զՎաղարշակ զորդիսն Պապայ թագաւորի Հայոց. – 110. քանզի խորհեցան թագաւորեցուցանել զնա ի վերայ Հայոց, զի էր այր սրտեայ և ուժեղ, քաջախորհուրդ և իմաստնախորհ, խոնարհ, առատաձեռն և զուարթամիտ: - 126.

ԹԱԳԱՒՈՐԵՑՈՒՑԵԱԼ - Իսկ Յունաց առեալ կացուցին ի բաժնին Արշակայ հիւպատս և զօրավարս և կոմսունս, ոչ զոք թագաւորեցուցեալ այնուհետև: - 112.

ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ - ,, վնասս և զբեկումն հարկաց արքունի և զկոտորումն զօրաց քոց Աշոտ գործեաց, և նա է պատճառ ամենայն ապստամբութեան Հայոց ի քումմէ թագաւորութենէդ, ասեն, ո՛վ քաջդ և հաւասար աստուածայնոց կարողութեան ինքնակալ, և ընդհանուր իշխեցօղ կենաց և մահու,,: - 180. ,,Բուխայ գլուխ զօրավարաց ընդհանուր Թագաւորութեան Տաճկաց, Ջափր իշխեցող ծովու և ցամաքի, հաւասար և օրէնսդրին մերոյ Մահումաթի, և հաւատարիմ միջնորդ Աստուծոյ և մարդկան, և թագաւոր ընդհանուր ազգաց հարաւային աթոռակալութեան … Յղեցի զքեզ ելանել ի վերայ երկրիդ Հայոց ամենայն կենդանեաց – 236. ,,Զբանս քո լուեալ՝ ասեմ, եթէ յԱստուծոյ է թագաւորութիւն և ում կամի տացէ. – 138. ,,Թագաւոր մեծ, իշխան ծովու և ցամաքի, տո՛ւր ինձ զօր յօգնականութիւն և հաստատեա՛ զիս ի տեղի թագաւորութեան հարց իմոց – 136. ,,ի սկզբան թագաւորութեան նախնեաց մերոց, յորժամ ետ Աստուած զաթոռ բազում թագաւորաց ի ձեռս նոցա, և մինչ առ մեզ հասեալ՝ ոչ ոք զօրեաց կալ ընդդէմ մեր, ոչ ի հեռաւոր աշխարհաց և ոչ ի մերձաւորաց: - 198. ,,ի քո իսկ ինքնակալ թագաւորութենանդ և ի յօրէնս առաջնորդին ձերոյ գրեալ է՝ ոչ գոլ ճշմարիտ վկայութիւն միոյ ուրուք և հաւատարիմ – 244. ,,Կաւատ թագաւորն ձեր վախճանեցաւ, և որդի նորա մանուկ տղայ է. բայց արդ ի քեզ հասեալ թագաւորութիւնդ, և ես քեզ տայց զնա – 152. ,,ոչ են օրէնք թագաւորութեանս մերոյ ի պայքար բանից զոք արկանել, և յերկարել ի բանս, որչափ արարաք ընդ ձեզ, զոր ինչ այլ արասցուք. – 246. Այլ սա ի վեց ամին լքեալ ի Կիւրոսէ, և աստ անկեալ կենօք շրջէր մինչև իսպառ բարձաւ թագաւորութիւնն Ասորեստանեայց և Մարաց ի Կիւրոսէ որ թագաւոր …<այստեղ նախադասությունը չի ավարտված>: - 62. Ապա դարձան Վաչէ և Արշաւիր ընդ Արտաշէսի, առեալ զթագաւորութիւնն Երուանդայ ի ԼԱ ամի Արտաշէսի արքայից արքայի և թագաւորին Յունաց … ամի. – 86. ասէ. ,,թէ ոչ բառնաս կորուսանես ի միջոյ զերկուս նախարարութիւնսդ՝ ոչ բարիոքագոյն քո թագաւորութենանդ խորհին խորհուրդ. զի ձեռն նոցա է ընդ Շապհոյ արքայից արքայի,,. – 98. Արդ են ժամանակք թագաւորութեանն Պարսից, սկսեալ ի Կիւրոսէ ցԴարեհիոն … և ամք անիշխանութեանն զոր ոմանք ի պատմագրաց գրեն Կ, և այլք Հ – 166. Բայց զի՞նչ իսկ խնդրիցէ թագաւորն ձեր յինէն, որ ոչ առնէ զխաղաղութիւն, բառնա՞լ կամի զթագաւորութիւնս զայս: - 144. ԲԱՐՁՈՒՄՆ ՊԱՀՂԱՒԻԿ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՆ ԵՒ ԹԱԳԱՒՈՐԵԼ ՍՏԱՀՐԱՑՈՑՆ: - 92. Բնաբանաբար /ճիշտը՝բնականաբար/ իսկ հետևեալ մեր կարգի ազգաբանութեանս որ վասն առաջի կացելոցս մեզ փութոյ Ասորեստանեայց թագաւորութեանն – 56. գուցե կատարիցեն չարիս ի վերայ քո, և կորզեն յընքեանս զթագաւորութիւն Նինուէի: - 82. գուցէ յորժամ կատարիցեն զչարիսն զոր խորհեալ են ի վերայ քո, որպէս լուաք ի հաւատարմաց իւրեանց՝ օժանդակութեամբ Արտաշէսի մերժիցեն և զզարմ և զզաւակ քո ի թագաւորութենէ Ասորոց: - 82. ԵԹԷ ՈՐՊԷՍ ԿԱՐԳ ԸՍՏ ԿԱՐԳԻ ԵԿԱՑ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆ /ԳՐՔՈՒՄ՝ ԹԱԳԱՎՈՐՈՒԹԻՒՆՆ/ ԱՍՈՐԵՍՏԱՆԵԱՑՑ ՄԻՆՉԵԻ Ի ԿԻՒՐՈՍ ՊԱՐՍԻԿ: - 56. ԵԹԷ Ո՞ՐՊԷՍ ԵՂԵՒ ԲԱՐՁՈՒՄՆ ՉԱՐ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՆ ՊԱՐՍԻՑ ՏԱՆՆ ՍԱՍԱՆԱԿԱՆ: - 136. Եւ անմիաբանք լեալ ընկեցին զսուրբն Սահակ յաթոռոյ եպիսկոպոսապետութեանն և զԱրտաշիր ի պատուոյ թագաւորութեան. – 118. և գնացեալ միաբանութեամբ ի Կոստանդնուպոլիս՝ սպանին

զՄուրիկ թագաւոր և նստուցին զՓոկաս յաթոռ թագաւորութեան: - 140. և շինէ քաղաք թագաւորութեան իւրոյ անդ -14. Եւ ապա առնու զթագաւորութիւնն Ասորոց և Բաբելոնի և վերնոց կողմանցն Սելևկոս Նիկանոր, որ կոչի յաղթող: - 70. Եւ առ սոսա ասացեալն ի Փրկչէն, ,,ամենայն թագաւորութիւն բաժանեալ յանձն աւերի, և ամենայն քաղաք և տուն բաժանեալ յանձն ոչ /194/ կացցէ,,: - 196. և առեալ զնա եկն եհաս ի վերայ որդւոյն Աբգարու բառնալ ի նմանէ զթագաւորութիւնն զոր ունէր: - 80. և առեալ սուրբն Ներսէս զՊապ որդի Արշակայ՝ հանդերձ յունական զօրուն թագաւորեցուցանեն զՊապ ի վերայ Հայոց ի տեղի բուն թագաւորութեանն Արշակունեաց: - 108. Եւ բաժանեալ թագաւորութիւնն Հայոց յերկուս, ի Յոյնս և ի Պարսս. – 110. և դարձեալ հաստատէ զթագաւորութիւն Հայոց – 58. Եւ եթէ ասիցէ, եթէ այլ թագաւոր նստուցից՝ արասցէ զո և կամեսցի և արձակեսցէ և մեք ընդունիմք, ահաւասիկ է տեղի թագաւորութեանս: - 144. և եթէ ոք խախտել ջանայ՝ ի հրամանէն Աստուծոյ ոչ ժառանգէ նա զաթոռ իւր և զթագաւորութիւն: - 356. Եւ եղև յամի չորեքտասաներորդի Խոսրովայ արքայի, ի քսաներորդ ամի Մուրկայ թագաւորութեանն՝ ապստամբեցան ի կայսերէ զօրքն Յունաց, որք ի Թրակացւոց կողմանէն – 140. Եւ եղև յաւուրն ինն և տասներորդի, յամսեանն մարգաց, որ օր ԻԸ էր ամսոյն, յամի քսան և հինգերորդի թագաւորութեանն Խոսրովու, որ կոչէր Ապրուէզ, զկնի Ժ աւուր անցանելոյ զատկին՝ առին զքաղաքն. – 142. Եւ են ժամանակք թագաւորութեանն Ասորեստանեայց ի Բէլայ և Նինեայ ամք ՈՅ. – 58. և երդումն արարեալ ուխտ դիցուք ի մէջ մեր երկոցունց՝ խաղաղութեամբ ունել զթագաւորութիւնն,,: - 152. Եւ զգանձդ Արեաց թագաւորութեան այնչափ արձակեցից՝ մինչև շատ լիցի ասել ձեզ, և բազմութիւն զօրաց՝ որքան և պիտոյ իցէ ձեզ, մինչև ձեր թագաւորութիւնն հաստատեսցի,,: - 138. Եւ զգանձդ Արեաց թագաւորութեան այնչափ արձակեցից՝ մինչև շատ լիցի ասել ձեզ, և բազմութիւն զօրաց՝ որքան և պիտոյ իցէ ձեզ, մինչև ձեր թագաւորութիւնն հաստատեսցի,,: - 138. և զի թագաւորութիւնն Երբայեցւոց յերկուս հակառակս բաժանեալ էր՝ հնազանդ իւր արարեալ Փուայ Ասորեստանւոյ առնու հարկս ի Մանասէէ արքայէ հազար տաղանդ արծաթոյ: - 60. Եւ զչարեալ ընդ խափանումն խորհրդոցն իւրոց՝ ամբաստան յոյժ լինէր զԱշոտոյ հանդերձ թղթովք Տաճկաց, որք էին ի կողմանս Հայոց, բազում այն ինչ զոր ստութեամբ քան թէ ճշմարտութեամբ զեկուցանեն զնմանէ զգործս, և թէ հակառակս ևս թագաւորութեան քոյ բանընդդէմ լինի հանապազ: - 172. և թագաւորեցուցանէ զնա ի վերայ Հայոց փոխանակ հօր իւրոյ Սանատրկոյ, ի տեղի թագաւորութեան քաջացն Արշակունեաց: - 86. և թագաւորութիւնն Ասորեստանեայց նուաղեալ՝ բռնակալք ոմանք կացին ի նոցանէ ի կողմանս Դամասկոսի: - 58. Եւ ի մեռանելն իւրում Աղէքսանդրու հաստատագոյն աներկիւղութեամբ զթագաւորութիւնն իւր միապետեալ՝ կացուցանէ չորս զօրավարս չորեքծագեան կողմանց աշխարհի, զՊտղոմէոս Եգիպտոսի և Հնդկաց, զՍելևկոս Ասիացւոց և ամենայն հիւսիսականաց, զԱնդիպատրոս Պարսից և ամենայն արևելից: - 70. և ի նոյն պատիւ թագաւորութեան կացուցանէ զԱնիանոս Բագրատունի: - 76. և խոշտանգեսցես զնոսա գանիւ և բանտիւ և պէսպէս տանջանօք սպառնալեօք և ողոքանօք և ընչից պատրանօք արկցուք զնոսա ի ներքոյ կամաց թագաւորութեան մերոյ. – 196. Եւ Խոռեմայ առեալ զթագաւորութիւնն՝ յաւուր միում զգեցեալ էր հանդերձ թագաւորական և հեծեալ յերիվար արքունի, և շրջէր ի մէջ ամենայն զօրացն իւրոց, ցուցանել զինքն և քաջալերել զզօրսն. –154. Եւ կալաւ Բորն զթագաւորութիւնն ամս Բ և մեռաւ: - 154. Եւ կալեալ Արշակայ զթագաւորութիւնն ամս ԼՋ՝ վախճանի ըստ օրինակի ասացելոց: - 104. Եւ Կաւատ արքայ հաստատեցաւ յաթոռ թագաւորութեան և արար խաղաղութիւն մեծ ընդ կայսեր և ընդ ամենայն երկիր իշխանութեան իւրոյ: - 152. Եւ հաճոյ թուեցաւ Հայրակղի և ամենայն սինկղիտոսիցն՝ նստուցանել զորդին Հայրակղի յաթոռ թագաւորութեան, որ էր մանուկ /146/ փոքր. – 148. Եւ համարին ամք ժամանակացս այսոցիկ, ի Կիւրոսէ մինչև զթագաւորութիւնն Տաճկաց՝ ամք ՌՃԿ: - 166. և Հայրակղոս տայ նմա զթագաւորութիւնն և խոստանայ զօր որչափ և պիտոյ իցէ: - 152. ԵՒ ՀԱՍՏԱՏԵԼ

ՅԱԹՈՌ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՆ ՀԱՅՈՑ ՄԵԾԱՑ ՕԳՆԱԿԱՆՈՒԹԵԱՄԲ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՅՈՒՆԱՑ - 94. Եւ հաստատեցաւ Խոսրով յաթոռ թագաւորութեան, և զխոստացեալսն կայսեր՝ կատարեաց. – 140. և մեք ոչ եմք ապստամբք ի քումմէ ինքնակալ թագաւորութենէդ. – 242. և յայնմհետէ նուազեալ պատառեցաւ թագաւորութիւնն Պարսից: - 156. Եւ յաւել գրգռել ի սիրտս իւր արքայ Խոսրով. զի Տէր խստացուցանէր զսիրտ նորա, զի կործանելոց էր զթագաւորութիւն նորա. – 146. և յերրորդ ամի թագաւորութեան նորա, Սենեքերիմոս զօր գումարէր ի վերայ նորա, և ձերբակալ արարեալ զնա հանդերձ իւրով բարեկամօքն՝ Բաբելոնի կացուցանէր թագաւոր զորդի իւր զԱսորդանիս – 60. և յինքն գրաւեալ զթագաւորութիւնն – 14. և ողբայր ի վերայ աշխարհիս Հայոց, ընդ նուազել զօրութեան թագաւորութեանս Հայոց և ընդ բռնազբօսութիւնն Պարսից: - 112. և որդի նորա Խոսրով մանկագոյն տիովք մնացեալ՝ առնու զթագաւորութիւն: - 136. և փախուցեալ նա անկաւ ի զօրն Թետաղաց, որ էին եկեալ նմա յօգնականութիւն, որ և սպանին զնա հրամանաւ Իսմայէլի, կալեալ զթագաւորութիւնն ամս Ի: - 166. Եւ քանզի էր Բաբելոն վիճակեալ Սեմա՝ և բռնազբօսութեամբ Նեբրովթ յինքն գրաւէ և հաստատէ անդ զթագաւորութիւնն Եթովպացւոց: - 14. Զայսու ժամանակաւ թագաւորեալ Աղէքսանդր Մակեդովնացի տիեզերակալութեամբ երագահաս հասեալ ի վերայ Դարէհի սպանանել զնա. և բառնայ զթագաւորութիւնն Պարսից Արշաւրեան: - 68. զի թէ ես յաղթեցից՝ երդուեալ ի մեծ աստուածն Որմազդ և յարեգակն և ի լուսին և ի հուր և ի ջուր և ի Միհր և յամենայն աստուածս՝ զի ձեզ տուեալ լիցի թագաւորութիւն Հայոց. – 138. զի թէ կարացից հարկանել զթշնամին իմ և կանգնել զթագաւորութիւնն իմ՝ ես եղէց քեզ որդի հնազանդութեան - 136. Ընդ ժամանակս Հայրակղի կայսեր Հոռոմոց էր հասեալ ի վախճան թագաւորութեանն Պարսից: - 156. Ընդ որում և մեծ իշխանն Արծրունեաց Խուրան և գլխապետ զօրավար զօրու, և միահեծան թագաւոութեան Հայոց մեծաց, որ առաջին ի Քրիստոս հաւատացեալ եղև իշխանս Խուրան և մկրտեալ ի ձեռաց Թադէոսի առաքելոյ. – 78. ընդ վզեալ ի վերայ Նինոսի, որպէս թէ եկեալ պանդխտաբար մտանել ի թագաւորութիւն Շամիրամայ ի Սեմայ: - 16. ԹԷ ՈՐՊԷՍ ԵՂԵՒ ԲԱՐՁՈՒՄՆ ՉԱՐ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՆ ՊԱՐՍԻՑ, ԵՒ ՓՈԽԱՆՈՐԴԵԱՑ ՄԻՒՍ ԵՒՍ ՉԱՐ ԻՍՄԱՅԷԼԱԿԱՆ: - 156. ի թագաւորելն Նինոսի առնու զԲաբիլոն /ճիշտը՝ Բաբելոն/ և շինէ զՆինուէ, և փոխէ անդ զթագաւորութիւնն Ասորեստանի: - 18. Ի սորա յերրորդ ամի թագաւորութեանն ի վերայ Հայոց աստուածատուր բարկութեամբ անդնդաշարժ վրդովմամբք ներքնագոյն խորոցն պատահեալ միմեանց սահանախաղաց դղրդմամբ, հիմնաշարժ տապալմամբ, /356/ ներքսագոյն երկրի թուլացեալ պնդափակ աղխեալ սանդարամետական սահմանին, բարկութեան հողմոց շնչեալ ընդ ջրոցն խաւարայնոց, ի կոհակս անդնդաքակս զթանձրայատակ երկրի զկարծր և զծանրալիր անկշիռ անբաւութիւնն տատանեալ, մինչ յերեսս երկրի ի վեր մղեալ հանդէպ քաղաքին Արտաշատու/ գրքում՝ Արտաշասու/, որ Բլուրն նորուն ասի – 358. Իբրև լցան ամք Ը Փոկայ՝ սպանաւ և նա ի Հայրակղէ, որ դաւեալ նմա՝ էառ զթագաւորութիւն նորա: - 140. Իսկ Ասուր որդի Սեմա զՆինուէ շինէ առաջին քաղաք Ասորւոց թագաւորութեանն: - 14. Իսկ զտեղի թագաւորութեանն Հայոց հրամանաւ Յազկերտի ունի Մշկան զօրավար Պարսից: - 120. Իսկ Ասուդ թէպէտ և այնպէս շքեղութեամբ ճոխանայր եգիպտական և հնդկային հարստութեամբն՝ այլ յիշելով զբուն իւր սեփհական թագաւորութիւն Ասորեստանի՝ ոչ հաճոյանայր կեալ եգիպտացի գահակալութեամբն. – 70. Իսկ իբրև միապետեցաւ թագաւորութիւն Պարսից Կիւրոսի՝ առնու զԲաբելոն և արձակէ զգերին Հրէից: - 66. Իսկ յետ այսց գործոց եղելոց ի բառնալ թագաւորութեանն Հայկազնեայցն, ոմն այսպէս ոմն այնպէս շփոթաբար կեցեալ անիշխանութեամբ - 68. Լինի յԱդամայ մինչև յամս այս ՎՃԼ, ըստ Եւթանասնիցն թարգմանութեանն: - 58. մի՞թէ ոչ կարէին Հոռոմք սպանանել զնա, և բառնալ զթագաւորութիւնն Պարսից ի ժամանակի, իբրև ետ Աստուած զսա ի ձեռս մեր. այլ արարին ի վերայ նորա ողորմութիւն: - 144. միայն յայս բան բովանդակեալ ասէ, ,,որք հաւատով պարտեցին զթագաւորութիւնն,,: - 302. յաղագս

գոլ զնա սերունդ Վարբակայ Մարի, որ եբարձ զթագաւորութիւնն ի Սարդանապաղեայ, հաւուցն Սենեքերիմանց: - 62. Յամի երկրորդի Յազկերտի որդւոյ Վռամայ երկրորդի՝ բարձաւ թագաւորութիւնն ի տանէն Հայոց – 120. Յանգ հանեալ Պտղոմեանց զժամանակ թագաւորութեանցն, և հասեալ/72/ մինչ ի Կղէոպատրեայ, դուստր Պտղոմէի Դիոնիսի. – 74. Յետ այսր ամենայնի Յազկերտ թագաւորեաց ի Տիսպովն, և ունէր զթագաւորութիւնն երկիւղիւ, և ոչ հրամանատու այլ անձնապահ: - 156. Յետ բառնալոյ թագաւորութեանն ի տանէն Արշակունեաց, և հայրապետութեանն ի տանէն սրբոյն Գրիգորի՝ Ղևոնդ ոմն աշակերտ սրբոյն Մաշտոցի տեղապահ լինէր սրբոյն Սահակայ, և Յովսէփ եպիսկոպոս և Մովսէս և Մեղէս: - 120. Յետ բառնալոյ թագաւորութեանն Հայոց ի տանէն Արշակունեաց՝ ապա մարզպանք Պարսից կալեալ տիրէին աշխարհիս. – 124. նստէր փորող պողոտային նրբափողոց ճանապարհին, որ հանէր ի վերին մայրաքաղաքն Սիոն, ի բանակետղն երկնաւոր զօրացն յարքայանիստ քրիստոսական թագաւորութեան: - 204. որ առեալ զթագաւորութիւնն Պարթևաց՝ տևեաց մինչև ի ժամանակս Յազկերտի, որ վերջին կացեալ թագաւոր Պարսից՝ սպանաւ ի Տաճկաց: - 166. Որ և ի սա հասեալ՝ վախճան եղև թագաւորութեանն Պարսից. զոր յետ սակաւու միոյ ասացուք: - 156. Որ և հուպ ժամանակաւ վախճանի և կայսր Թէոդոս, և առնուն զթագաւորութիւնն Ոնորէոս և Արկադ որդիքն Թէոդոսի: - 110. որ յետ ՋԸ ամի Սենեքերիմ յառաջանայ ի գահ հայրենի իւրոյ թագաւորութեանն մեծաւ զօրութեամբ - 16. Որում ոչ կամեցեալ լսել Խոսրովայ՝ ասէ. իմ է թագաւորութիւնն այն և ես զորդին Մուրկայ նստուցի թագաւոր - 142. պատմեաց նոցա զհանգամանս տեսլեանն … և դարձեալ զնորոգումն հայրապետութեան և թագաւորութեան ի նոյն զարմէ Արշակունեաց, և զգալուստ նեռինն, և զգալուստն Քրիստոսի, և զհանդերձեալ դատաստանացն, և զհատուցումն իւրաքանչիւր ըստ գործս իւր – 120. պատմեաց նոցա զհանգամանս տեսլեանն … զբառնալ եպիսկոպոսապետութեանն և թագաւորութեանն ի տանէն Արշակունեաց, և զկարգապետել անարժանիցն, և զընտրութիւնն սրբոց – 120. սա անառակութեամբ զեղծ և ապական յիրս թագաւորութեանն եղեալ – 58 սա և զթագաւորութիւնն Պարսից յինքն կորզեաց – 136. սա իսպառ գերեաց զտասն…<հազար մարդու> <խաղա>ցուցանելով ի լերինս Մարաց և եբարձ զթագաւորութիւնն … որ և տևեաց ամս ՄԾ: - 60. Սա հալածեաց զՅոյնս, և զումարեալ զօր բազում գնաց ի վերայ լքեալ թագաւորութեանն Պարսից յերկիրն Պարթևաց, ի վերայ Յազկերտի անուանեալ արքային Պարսից: - 164. ՎԱՍՆ ԱՍՈՐԵՍՏԱՆԵԱՑ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՆ. ԵԻ ԹԷ ՈՐՊԷՍ ԶՐԱԴԱՇՏ ԵԻ ՄԱՆԻԹՈՊ ԿԱՑԵԱԼ ԳԼԽԱԻՈՐՔ ԱՐԵԻԵԼԻՑ ԿՈՂՄԱՆ, ԵԻ ՄՈԼԱՐ ՈՒՍՄԱՆՑ ՆՈՑԱ - 42. քանզի էին հնազանդեալք յառաջագոյն ընդ թագաւորութեամբն Յունաց – 142. քանզի կարի ախորժելով ունկն դնէր և յօժարէր բառնալ զթագաւորութիւնն Հայոց - 118. քաջավայելչագոյնս զթագաւորութեանն կատարելագործեալ զժամանակն, Ե ամ յիշխանական ճոխութեան, ԻԵ ամ յիշխանաց իշխանական պետութեանն, Դ ամ ի թագակապ շքեղութեանն. – 356.

ԹԱԳՂԱԹՓԱՂԱՍԱՐ - Արդ են թագաւորք Ասորեստանեայց ի միւսմէ կողմանէն այսոքիկ … Փուա ամս ԺԲ: Թագղաթփաղասար ամս ԻԷ: Սաղմանասար ամս ԺԵ: Ներեղիբոս ամս Դ: Սենեքերիմոս ամս ԺԸ: Որդին ամս Ը: Սամոգէս ամս ԻԱ: Նորին եղբայրն ամս ԻԱ: Նաբուպաղսարոս /60/ ամս Ի: Նաբուգոդոնոսոր ամս ԽԳ: Ամիղմարուդաքոս ամս Բ: Ներիգղիսարոս ամս Դ: Նաբունիդոց ամս ԺԵ: - 62. Եւ յետ նորա թագաւորէ Ասորեստանեայց Թագղաթփաղասար. – 60.

ԹԱԴԷՈՍ - ելին գնացին առ Ատոմ … Յիսէ Տրունեաց տէր որդի Հոնաւարայ, Վարազշապուհ Աբելինից տէր, Թադէոս Ակէացի Շերեփայ որդի, և այլք ընդ նոսա: - 364. և այլքն զաղաղակ բարձեալ ի ձայնարկու աշխարանս՝ խնդրեցին զապրուստ ի սրոյ քաջամարտիկ ախոյանէն Շերեփեանն Թադէոսի: - 400. և զպատրաստութիւն պատերազմողական մարտի ամրոցին հաւատացեալ էր Յիսէի եղբօր Թադէոսի – 362. Ընդ որում և մեծ իշխանն Արծրունեաց Խուրան և գլխապետ զօրավար զօրու, և միահեծան

թագաւորութեան Հայոց մեծաց, որ առաջին ի Քրիստոս հաւատացեալ եղև իշխանս Խուրան և մկրտեալ ի ձեռաց Թադէոսի առաքելոյ. – 78. Յայնժամ ամրացեալ նստէր ի Շամիրամ բերդին Թադէոս անուն ի յԱկէացի տոհմէ, Շերեփայ որդի ծանօթացեալ – 400. որ նստէր ի հանգստի սրբոյն Թադէոսի առաքելոյ յԱրդոզական գաւառի – 400. Ազդ եղեալ Շապհոյ եղբօր Թադէոսի Շերեփեանց. – 400.

ԹԱԴԷՈՍ ԱԿԷԱՑԻ - ելին գնացին առ Ատոմ … Յիսէ Տրունեաց տէր որդի Հոնաւարայ, Վարազշապուհ Աբելինից տէր, Թադէոս Ակէացի Շերեփայ որդի, և այլք ընդ նոսա: - 364.

ԹԱԴԷՈՍ ԱՌԱՔԵԱԼ - գրելով և զպատասխանի թղթոյն ի ձեռն Թովմայի առաքելոյ, և զխոստաբանութիւն՝ զԹադէոս առաքեալ լնուլ զփափագումն խնդրոյն. - 76. որ նստէր ի հանգստի սրբոյն Թադէոսի առաքելոյ յԱրդոզական գաւառի – 400.

ԹԱԼԻՆ - Զոր առեալ Զաջուռ ահիւ և ամենայն պատրաստ կազմութեամբ բնակեցուցանէ ի կողմն Արագածոյ, ի գիւղն Թալին կոչեցեալ. – 76.

ԹԱԽԱՆՁԱԳԻՆ - ճաշակեալ սակաւ ինչ հաց և գինի գոհացաւ, և առ ընտանիս իւր դարձեալ թախանձագին՝ յարուցեալ էջ ի յամրոցացն – 216.

ԹԱԽԱՆՁԱՆՔ - Եւ առաքեաց հրեշտակս մեծապէս գանձիւք և հրովարտակօք առ արքայ Խոսրով, խնդրել ի նմանէ զխաղաղութիւն մեծաւ թախանձանօք – 140.

ԹԱԽԱՆՁԵԼ - Իբրև կարի թախանձեաց՝ ետ նմա իշխանութիւն հազար ամ: - 46.

ԹԱԽԻԾ - Բայց երանելի հայրապետն Տէր Գէորգ սաստկագոյն քան զտիեզերական կործանմանն առ Նոյիւ բերելով զտրտմութեանն թախիծս, հանդերձ եպիսկոպոսիւն Գրիգորիւ՝ զաբրահամեանն վաղնջուց աղաչանսն ի կործանմանն Սոդովմայ յառաջաբերեալ մարդասիրին Աստուծոյ. – 358. Թախիծք անզրաւք, քան թէ խնդութեանցն աճեն բողբոջք. – 384.

ԹԱԽԾԵԱԼ - ըստ ասացելումն ի Սողոմոնէ, եթէ ,,հայր թախծեալ տարաժամ սգով՝ վասն վաղամեռիկ լինելոյ որդւոյ արար պատկեր,,: - 40.

ԹԱՂ - և ի տունջեան ամպ թանձրախոծ իբրև զթաղ լմեալ բալաձև սպիտակափայլ յոյժ. զայնմանէ ասէին՝ երկիր օտար անծանօթ: - 48. զոր ի զօրութիւն թիկանց ուժոյ բազկաց ճնշեալ և մածուցեալ ընդ միմեանս՝ զնրբութիւն մազոյն թաղ կոչեցին – 208.

ԹԱՂԵԼ - Եւ մեկնակազէնքն պատեցին շուրջ զեկեղեցեաւն, և ելեալ առ նա ոմանց ընդ փորուած գմբեթին՝ և եհար մի ոմն աշտէիւն ընդ միջոց թիկանցն՝ և ընդ անթովքն հանեալ ի ներքոյ թոքացն՝ փչեաց զոգին և թաղեցաւ զթաղումն իշոյ: - 190. և անդ մարգարէն Եզր և թագաւորն Սաղաթիէլ վախճանեալ թաղի ի Մարբակատինա ի բլրակի մի տեղւոջ. – 66. մեռան նոքա անդ և թաղեցան փառաւորապէս ըստ օրինի քրիստոնէից յուխտէ Յակոբկաց, որ անդ են հաւատացեալ ժողովուրդք, և զխոստովանողական անուն ստացեալ փառաւորեցան յերկրի և պսակելոց են ի Քրիստոսէ ընդ ամենայն սուրբս. ամէն: - 324. Քանզի այնչափ թանձրացաւ յաճախութիւն սովոյն՝ որ ոչ միայն անսուրբ կենդանիս ուտէին ըստ սրբութեան կարգի, այլ և զսարսափելի և զդժնդակ, որ զգազանայինն անցուցանէ զվայրենամտութիւնն, զմարմինս մեռելոց՝ առանց խղճելոյ ուտէին, ի գերեզմանացն հանեալ զհետ միոյ և երկուց ամաց թաղելոյ: - 374.

ԹԱՂՈՒՄՆ - Եւ մեկնակազէնքն պատեցին շուրջ զեկեղեցեաւն, և ելեալ առ նա ոմանց ընդ փորուած գմբեթին՝ և եհար մի ոմն աշտէիւն ընդ միջոց թիկանցն՝ և ընդ անթովքն հանեալ ի ներքոյ թոքացն՝ փչեաց զոգին և թաղեցաւ զթաղումն իշոյ: - 190. Զորս առեալ քրիստոնէից զպատուական մարմինս նոցա՝ ծածկեցին փառաւորապէս թաղմամբ, ամ ըստ ամէ տօնիւք զօր կատարմանն յիշատակել, որք են արք թուով է: - 268. Իսկ ի յահեակ կոյս սեղանոյն շինեաց եկեղեցի ի յիշատակ յարութեանն Քրիստոսի յեռօրեայ թաղմանէն վերելեկեալ աւարառութեամբ դժոխոցն – 390.

ԹԱՆԳԱՐ - Եւ եղև այր թանգար արուեստիւ և հմուտ վաճառականութեան. հարկանէր ճանապարհս հեռաւորս ի գործ վաճառականութեանն, յԵգիպտոս և ի կողմանս Պաղեստինացւոց. – 158.

ԹԱՆՁՐ - և յաղագս անճոռնի և թանձր բլրաձև ծանրակիր մարմնոյ՝ և դժուարաշարժ զի վեր բերումն առնեն: - 260. Եւ քանզի որպէս ասացաւ՝ ի յերկարագնացս աշխատութեանց երիվարացն և հեծելոցն ծանրութիւն ի տքնութենէն ի վերայ հասելոյ, և տօթն արեգականակէզ տապախառն ջերմութեանն, և թանձր ծարաւոյն պասքեցելոց երիվարացն հանդերձ հեծելովքն – 402.

ԹԱՆՁՐԱԽՈՇ - և ի տունջեան ամպ թանձրախոշ իբրև զթաղ լմեալ բալաձև սպիտակափայլ յոյժ. զայնմանէ ասէին՝ երկիր օտար անծանօթ: - 48.

ԹԱՆՁՐԱՄԱԾ - Բայց քանզի խոնջեալ երիվարացն ի յերկայնագոյն ընթացիցն և վասն թանձրամած ձեանն կուտակմանց պակասեալ ուժոյն երիվարացն – 372. և եղև բալ և մութ թանձրամած խաւարին ի վերայ երեսաց ամենայն երկրի. – 150.

ԹԱՆՁՐԱՅԱՏԱԿ - Ի սորա յերրորդ ամի թագաւորութեանն ի վերայ Հայոց աստուածատուր բարկութեամբ անդնդաշարժ վրդովմամբք ներքնագոյն խորոցն պատահեալ միմեանց սահանախաղաց դղրդմամբ, հիմնաշարժ տապալմամբ, /356/ ներքսագոյն երկրի թուլացեալ պնդափակ աղխեալ սանդարամետական սահմանին, բարկութեան հողմոց շնչեալ ընդ ջրոցն խաւարայնոց, ի կոհակս անդնդաքակս զթանձրայատակ երկրի զկարծր և զծանրալիր անկշիռ անբաւութիւնն տատանեալ, մինչ յերեսս երկրի ի վեր մղեալ հանդէպ քաղաքին Արտաշատու/ գրքում՝ Արտաշասու/, որ Բլուրն նորուն ասի – 358.

ԹԱՆՁՐԱՆԱԼ - Եւ իբրև գիշերն տարածեցաւ և խաւարն թանձրացաւ և սկսան ամենեքին մտանել ի քուն յանձնիւր օթանոցն՝ յանկարծակի փայլիւն սուսերաց և մոմեղինաց վառելոց և գունդք խորհրդականացն և Հասան ընդ նոսա. – 348. և կէսքն զհետ մտեալ փախստէիցն, մինչ թանձրացաւ մութ գիշերին՝ հանին ի սահմանացն Հայոց, էր որ ի կողմն Ելոյ և էր որ ի կողմն Ատրպատականի և Պարսից: - 232. զի թանձրացաւ սիրտ ժողովրդեանս այսորիկ – 182. Իբրև ձմեռն ընդմիջեցաւ և օդն խստացեալ թանձրացաւ միգախառն մրրկալից – 188. Քանզի այնչափ թանձրացաւ յաճախութիւն սովոյն՝ որ ոչ միայն անասուրբ կենդանիս ուտէին ըստ սրբութեան կարգի, այլ և զսարսափելի և զդժնդակ, որ զգազանայինն անցուցանէ զվայրենամտութիւնն, զմարմինս մեռելոց՝ առանց խղճելոյ ուտէին, ի գերեզմանացն հանեալ զհետ միոյ և երկուց ամաց թաղելոյ: - 374.

ԹԱՆՁՐԱՑԵԱԼ - Յայնժամ թանձրացեալ մթասցի, բալ և մառախուղ խաւար ի վերայ լերանց և դաշտաց քոց. – 148.

ԹԱՆՁՐՈՒԹԻՒՆ - և թանձրութիւն ձեանն հարթայատակ դիզաւ շուրջ զստորոտով լերինն – 188.

ԹԱՌԱՄԵՑՈՒՑԻՉ - Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … դու ծաղիկ՝ և մեք խորշակ թառամեցուցիչք, դու անդ պտղալից՝ և մեք կարկուտ ապականարար – 280.

ԹԱՐԱՅ - զոր սովորութիւն թէ առցէ ոք արդեօք ասել ի վերայ Փաղեգայ որդւոյ Եբերայ և կամ Առանայ որդւոյ Թարայի: - 40.

ԹԱՐԳՄԱՆ - Եւ այնքան խրթնի անծանօթք պատահեն առ միմեանս, մինչև թարգմանաց անգամ կարօտանան. – 190.

ԹԱՐԳՄԱՆԵԱԼ - Եւ գիտեն զսաղմոսն զհին թարգմանեալսն վարդապետացն Հայոց, զոր հանապազ ի բերան ունին: - 192. Իսկ զանուն քաղաքին կոչեցին Արտամատ, որ թարգմանեալ ստուգաբանի Արտաշէսի ձեռակարտ, կամ թէ՝ Արտաշէսի եկք – 88.

ԹԱՐԳՄԱՆԵԼ - և զսակաւուց քան թէ յոլովից գրեաց անուանս ի յիշատակարանի անդ զՇահդոսդ, որ թարգմանի արքայասէր, և զԳոհշթասդ, որ թարգմանի ներկագործ ծիրանեաց արքայական զգեստու, և զՇմաւոն եպիսկոպոս, վէմ եկեղեցւոյ Քրիստոսի ընդ նմին և այլ եպիսկոպոսաք և քահանայք արք Ճ - 106. և զսակաւուց քան թէ յոլովից գրեաց անուանս ի յիշատակարանի անդ զՇահդոսդ, որ թարգմանի արքայասէր, և զԳոհշթասդ, որ թարգմանի ներկագործ ծիրանեաց արքայական զգեստու, և զՇմաւոն եպիսկոպոս, վէմ եկեղեցւոյ Քրիստոսի ընդ նմին և այլ եպիսկոպոսաք և քահանայք արք Ճ - 106. Եւ

քանզի թարգմանի Աբդլայ ծառայ Աստուծոյ ըստ հագարական լեզուին. – 168. զի ըստ Պարսիկ ձայնի Մատ՝ Եկք թարգմանի. – 88. որ ի նախկին բարբառոյ անտի թարգմանի Արբումն: - 24. որ նոյն ինքն թարգմանի՝ մսուրս կատարեցաւ: - 34.

ԹԱԻ - և երթեալ ի բուրաստանն՝ գտին զնա ի թաւի անդ ղուղեալ, կալան զնա և եկին աձին զնա ի դախղիճ անդր: - 152. և երթեալ ի թաւ պուրակս բուրաստանացն, մտեալ ի ներքոյ թաւ թփոյ ծաղկոցն որ էր մուրտ բազում ղուղեալ դադարեաց: - 152. և երթեալ ի թաւ պուրակս բուրաստանացն, մտեալ ի ներքոյ թաւ թփոյ ծաղկոցն որ էր մուրտ բազում ղուղեալ դադարեաց: - 152.

ԹԱԻԱԳԼՈՐ - և իսկոյն հարեալ զնա այսոյն պղծոյ և ընդ զառիվայր լերինն թաւագլոր խաղաղացուցեալ հարուստ ձգմամբ մինչ ի դաշտավայր տեղին ուր այգեստանքն: - 378.

ԹԱՓԱՆՑԻԿ - և առեալ զնա մտանեն ի մէջ մայրեացն, և ընդ գիրկս մտեալ Շաւասպայ Արծրունւոյ՝ զլայնալիճն լի քարշեալ հարկանէ ի թիկանց ընդ մէջ ողինն զկորովալիր մատանցն զազդոյ շարժումն թռուցեալ թափանցիկ ընդ չարախորհուրդ սրտին միջոցն դիպեցուցանէ. – 100.

ԹԱՓԱՌԱԿԱՆ - և անդ գտեալ զբնակիչսն Ռշտունեաց, թափառականս անկեալ յանողորմ և ի մարդախոշոշ շանցն գիշակերաց – 202. և թափառական զվէմս ապաստան արարեալ յանկասկածագոյն տեղիս դարանի ի փոքր վիմամէջս ի կարկառս հովտաձևս հանդէպ հարաւոյ քաղաքաբերդին Վանի, մօտ այն տեղի, յորում բղխէ աղբիւրաբար առ ստորոտով բլրակի միոյ, մօտ յեզր ծովուն – 84. զի մի հօտն առանց հովուի յանապատս և ի վիհս կորստեան թափառական յածիցին գայլոցն գահավիժութեամբ: - 104.

ԹԱՓԱՌԵԱԼ - քանզի նուազագոյնքն և տկարք՝ թափառեալք աղքատութեամբ վտանգէին, իսկ կարողագոյնքն և բռնաւորք ըստ բնութեան գազանաց վայրենամիտք լեալ, անամօթ և անարգել յափշտակութեամբ վրդովէին զբոլոր երկիրս: - 300.

ԹԱՓԱՌՆԱԿԻ - Եւ նոքա թափառնակի անյապաղ հանդերձ իւրաքանչիւր զօրու եկին հասին առ մեծն Վարդան – 126.

ԹԱՓԵԼ - և հանապազ յանձն իւր տարակուսանօք տարուբերէր, թէ յո՞վ և կամ յո՞յր կողմանս թափիցէ զդառնութիւն մահաբեր թունից իւրոց – 170. և կամ ո՞ւր վատնիցէ թափիցէ զբազմութիւն նետից ի կապարճից խորհրդանոցին, չարին հնարիմացութեան: - 170. և նախ քան ընդ պատժական տանջանաւոր խոշտանգանօք արկանելն զմեզ՝ բանիւք քո իբրև քարամբք հարեալ զմեզ՝ շտապ տագնապի ի վերայ արկանես թափել զոգիս մեր: - 242. Եւ սկսաւ գոռալ, և խորհէր զթոյնս չարութեանն թափել ի վերայ իշխանին Աղուանից, /276/ և յղէր առ նա կոչելով ի հնազանդութիւն. – 276. ճանապարհ արարեալ ընդ Ատրպատական, կասկածելով թէ գուցէ Գուրգէն և կամ մի ոք ի տոհմէն Արծրունեաց և նոցին ազատաց ի կորովացն Վասպուրական հեծելոցն հասանիցէ ի վերայ և թափիցէ զնա ի զօրացն և հանցէ ի ձեռաց իմոց: - 220. սրտմտեալ անժուժկալ ի բարկութեանն ջերմագոյն արեանն մրրկալից շարժմանն, և սկսաւ թափել զմահածին թոյնս իւր ի վերայ կապելոցն, իբրև զթոյնս իժի – 242.

ԹԱՔՈՒՍ - որոյ գալուստն ազդ եղեալ գնդի այլազգեացն՝ փախեան գնացին բացագոյն, կալան զամրական տեղիս, ցրուեալ ընդ լեռնայինսն անյայտ թաքստեամբ: - 402.

ԹԱՔՈՒՑԱՆԵԼ - զի ոչ իսկ է կարողութիւն լռութեամբ ծածկել թաքուցանել անյայտ առնել զանհուն և զանբաւ վիշտս աղէտս եկեալ հասեալ մեզ: - 240. ծածկել և թաքուցանել ոչ մարթէին – 234.

ԹԱՔՈՒՑԵԱԼ - զի էր նորա /178/ գանձ բազում ի կարաս թաքուցեալ ի գետնափոր տան, ի ներքոյ դրացն ապարանից տան - 180.

ԹԵԲԱՅԻՏ - արդ ո՞ւր է Աստուածն այն, զոր դուդ ասես, վասն է՞ր ոչ փրկեաց զԿեսարիայ և զԱնտիոք և զՏարսոն և զԱմասիայ և զԵրուսաղէմ և զԱղէքսանդրիս և զԹեբայիտ և զայլ աշխարս: 146.

ԹԵԹԵՒԱՑՈՒՑԱՆԵԼ - ,,Թագաւորաց աշխարհակալաց օրէնք են՝ մեծաւ հոգաբարձութեամբ խնամ տանել վասն շինութեան աշխարհի և թեթևացուցանել զլուծ բռնութեան /184/

ծանրակի բեռանց, թուլացուցանելով զսաստկութիւն հարկապահանջ խոշտանգանաց – 186.

ԹԵԼԱԴՐՈՒԹԻՒՆ - Եւ անդէն զտարակարծելի գիւտիցն յոյս երկբայութեան՝ յայլոց քննողական աշխատութեանց եղից առ ընթեր թելադրութեամբ. – 12.

ԹԵՍԱՂԻԱ - առ սովաւ այլ թագաւոր եկաց ի Թեսաղեայ: - 58.

ԹԵՏԱԼԱՑԻՔ - Վահրամ ոմն Մեհրեւանդակ … այր հզօր զօրութեամբ՝ քաջութեամբ իւրով եհար զզօրս Թետալացւոց – 136.

ԹԵՏԱՂՔ - և փախուցեալ նա անկաւ ի զօրն Թետաղաց, որ էին եկեալ նմա յօգնականութիւն, որ և սպանին զնա հրամանաւ Իսմայէլի, կալեալ զթագաւորութիւնն ամս Ի: - 166.

ԹԵՐԵԻՍ - ,,ո՞վ ոք էք դուք և յորմէ՞ աշխարհէ, և զի՞նչ անուն է ձեր. թերևս արդեօք դո՞ւք էք ապստամբեալքն յինէն,,: -242. Այլ թերևս զայս տարակուսիցիս առ իմաստն՝ յանդիմանակացոյցս առնել զԳուրգէն ընդ աշխատութեան յօժարագոյն առ մարմնական զինուորութեամբն լինել: - 398. Բայց նոքա ի մտի եդեալ էին, թերևս պատիր խաբէութեամբ /170/ կարասցեն բառնալ զնոսա յիւրաքանչիւր տէրութենէ: - 172. Եւ Ալի էր այր քաջ. ասէ ցնա, արի՛ ելցուք, քանզի են և ընդ մեզ արք բազումք, թերևս լիցի ելք իրացդ պիտանութեամբ: - 160. և աղաղակեալ զկնի նորա՝ զի թերևս ի լուր ձայնին և ի փայլումն զինուցն և ի շողալ սուսերին և ի խխնջիւն քաջ երիվարին և ի վազս երագութեանն ուժոյ ազդ լինիցի և դարձցի ի ձայն նոցա և ծանիցէ, և դարձցի ի կորստական ճանապարհէն – 228. և արդ քանզի խօսեցայ ընդ ձեզ բանիւք ողոքանաց՝ և դուք թերևս յայդ գայթակղեալ խաբեցայք և պնդեալ կայք յամառեալ: - 246. և գրէ առ Սահակ դառնալ առ Երուանդ. թերևս հնար լիցի խորհել ինչ վասն Երուանդայ: - 82. և գրէ առ Սմբատ, թերևս տացէ ի ձեռն նորա զմանուկն Արտաշէս: - 84. Եւ եթէ քոյին կամաւ երթիցես՝ թերևս օգուտ բազմաց և անձին քում եղիցի. – 216. Եւ թերևս զանգիտութեան ոք ունիցի ասել զպատճառ. – 52. Եւ լուեալ կնոջն Սահակայ, թէ ըմբռնեցաւ … փութացաւ գնաց եկաց առաջի Բուխայի, թերևս կարասցէ ըստ պատշաճ գեղոյն և ըստ բազմաձեռն գանձուց ապրեցուցանել զայրն իւր, որ առաւել մահու քան թէ կենաց պատճառ եղև նմա: - 272. և նա տրտմեալ գնաց ի տուն իւր, քանզի հանապազ ստիպէր ի դիւէ անտի, թերևս թոյլ տալովն Աստուծոյ, զոր համարէր ի հրեշտակէ զանկանելն ի մտաց: - 160. զայս խորհեալ Մարդպետին ասէ, թէ զայս ձախողակի իմացմունս կատարել կարացից՝ թերևս և զտուն Մամիկոնեան նախարարութեանց կարացից որսալ ի կորուստ: - 98. զի այնու թերևս քաջ կարասցէ գլել զինքեամբ զզօրս Հայոց նախարարօքն հանդերձ. – 114. զի թերևս կարասցեն հաճել զմիտս զօրավարին՝ ի բաց կալ ի խորհրդոցն զոր ինչ խորհեալ էր – 210. զի թերևս կարասցէ արկանել զերանելին ի ներքոյ պղտոր հրապուրեցուցիչս ժախուն մահածին հնազանդութեանն - 204. զկարգին յառաջ վարել զպահանջումն, թերևս արդեօք գործակցօք յանդգնեցայց վարել առ ողբերգակս: - 352. Զկնի այսորիկ յառաջ խաղացեալ Ահմաթ և որ ընդ նմա կայսկազենիցն գունդք, երթեալ մտանել ի քաղաքն Դուին, թերևս կարասցէ ի կատարումն՝ զոր ինչ խորհեցան՝ հասուցանել զչարիսն: - 344. Զոր և Աղէքսանդրի Մակեդոնացւոյ ի դէպ ելանէ առ Ողըմպիադայ վիպագրութիւնք. թերևս ի մասն ինչ արտաքոյ սահմանաց դրախտին հասանել. – 50. զոր և սուրբքն ասեն, եթէ ձայն դակուացն և բախումն խմբիցն առ ի հեղուսել զփայտսն՝ /28/ այնպէս իբրև յորոտման ամպոյ յամենեցունց հնչէր լսելիս, ի մօտաւորս և ի հեռաւորս, առ ի յերկիւղ և ի զգուշութիւն անզգամ ազգին, թերևս դարձցին և կեցցեն. – 30. Զոր Փիլոն Աղէքսանդրացի փիլիսոփոս և վարդապետ հնոյն՝ Զրարբի ասէ, թերևս զսննդականութեան և զաճողական բազմամարդութեանն պատճառ նշանակեալ յառաջատեսէ հայրն. – 24. ընտանեգոյնս ևս ձայնի կոչելով՝ ո՞ւր ես Ադամ, աւաղականս նմա գորովալիր զանկումնն, թերևս ինքեամբ իսկ զօգտակարօքն տածիցի: - 20. թերևս արտաքոյ տանջանացն կայցեն մնայցեն, թէպէտ և ոչ ընդ փեսային վայելեն ի հարսանիսն: - 338. թերևս և այն իցէ երկիր բնակութեան առաջին մարդոյն. – 48. Իսկ թագաւորն գրէ առ զօրավարն թերևս կարասցէ հաւանեցուցանել զԳուրգէն՝ երթալ ի թագաւորական քաղաքն առ կայսր, և մեծաց

պարգևաց և պատուի և գահու յառաջաձգութեամբ ընկալցի պարգև ի թագաւորէն: - 302. Յայնժամ ողորմագին զաչսն շրջշրջեալ առ քաջ նիզակակիցսն իւր, թէ ո՛վ ոք արդեօք թերևս յօգնութիւն ինչ նմա հասանիցեն. – 354. Նա և զանուանս նոցա և զթիւ ժամանակացն այլափոխս ետուն մեզ, թերևս վասն շփոթեալ և հակառակասէր ազգին – 168. Ցոյցք ժամանակացս այսոցիկ, ըստ որում յառաջագոյն ասացաք, որ յաւուրց անտի Բէլայ մինչև ի Նինոս՝ երևելիք ինչ և նշանաւորք ի /42/ մատենիցն առաջնոցն ոչ երևի, թերևս ի բազում խափանմանց: - 44.

ԹԵՒ - գոչեաց առիւծաբար, յարձակեցաւ ի վերայ ընտիր այրուձիոյն, և զաջ թևն բեկեալ՝ զձախոյ կողմամբն արկանէր -174. Եթէ երկոքումբք թևովք ոչ թռչիցի թռչուն՝ ոչ վերասցի ի բարձունս: - 256. և զաջ թևն տուեալ լինէր ի ձեռն Ապումկդէմայ: - 230. և ժողովեալ իբրև հաւ զձագ ընդ թևովք ի պատճառս պահպանութեան – 214. և ձախոյ կողման թևն Հայոց պարտել սկսաւ – 128. Իսկ աջ թևն Տաճկաց շարժեցին զզօրութիւնն Հայոց – 308.

ԹԵՒԱԿՈՒԽԵԱԼ - Զայսոցիկ և որ առաւելն քան զսոյն իրողութեանց ցոյցք մոռացմամբ սուզեալ՝ առ երկնաւորսն և առ երկնից թագաւորն թևակոխեալ – 386.

ԹԵՒԱԿՈՒԽԵԼ/ԻԼ/Եւ եղև ի գալ միւսոյ տարւոյն՝ Սմբատ իշխանն Սիւնեաց ի բաց եկաց ի հնազանդութենէ թագաւորին Հայոց, արգել առնելով հարկացն տալ թագաւորին, թևակոխելով Պարսից բռնաւորին հատուցանել զհարկս և զհասս. - 382. զի և աստուածատուր ասացելովքն թևակոխեսցուք յարտաքնոցն վէպս – 18. Զորոյ իմացմանց հանգամանս իմացեալ ազատացն Վասպուրականի՝ ոչ հաճոյանայր նոցա թևակոխելն Գագկայ, և զելս իրացն ջանային գտանել, առանց խոռվասէր հանդարտութեան. – 360. Յաւել և զինչ գրեալն է զվավաշոտ ցանկասիրութեամբ թեւակոխել: -16. որք մատուցեալ առ սուրբն Սահակ զեկուցանել նմա զոր ինչ խորհինն, և թևակոխէին առ Պարսից արքայն, զոր և արարին /116/ իսկ. – 118.

ԹԵՒԱՑԵԱԼ - Եւ որո՞վ օրինակաւ թևացեալ քաջալերեցաւ առ այս. – 26.

ԹԵՒԱՒՈՐ - զոր համբաւեն, թէ ձի թևաւոր էր: - 58.

ԹԷ - Այլ ձայն իմն գայր՝ մի՛ ժողովել և մի՛ հատանել, թէ /գրքում՝ թե/ ոչ՝ եղիցի անձն այն մեռեալ, և ժանտ ախտիւ սատակեսցի գումարտակդ: - 50. ասէ. ,,թէ ոչ բառնաս կորուսանես ի միջոյ զերկուս նախարարութիւնդ՝ ոչ բարիոքագոյն քո թագաւորութեանդ խորհին խորհուրդ. զի ձեռն նոցա է ընդ Շապհոյ արքայից արքայի,,. – 98. և դու թէ ոստիկան խաղաղութեան էիր եկեալ յարքունուստ՝ զշինութիւն պարգևաբաշխէիր սոցա, և ոչ զաւերս և զխռովութիւն: -278. նոցա ի մտի եդեալ էր, զի թէ գայցէ զհետ կոչնականացն՝ կալցուք զնա և զօրքն նորա լքանիցին, և դիւրաւ յաղթեսցուք նոցա: - 228. ,,արիք երթայք առ զօրավարն, տեսէք հաւաստի, և ի վերայ հասեալ գիտասցուք, թէ ի՞ւ իւիք կարասցուք հաճել զմիտս նորա ի խաղաղութիւն,,: - 214. ,,արջք գիսակագեղք սպիտակայեղցք որջացեալ ի պրակս անտառախիտ մայրեացդ. արդ թէ հաճոյ թուիցի՝ երթիցուք որսալ զնոսա,,. – 100. ,,Ես այսպէս կարծէի, թէ յորժամ ես ընդ թշնամիս ձեր մարտնչիմ՝ դուք յայդմ կողմանէ օգնական ինձ լինիցիք, և միաբանութեամբ բարձցուք ի միջոյ զտիեզերական պատուհասն, զտունդ Սասանայ: - 138. Ազդ լինէր յոմանց գրումն անյայտիցն, թէ ,,այս ոմանք այսորակ երիվարօք յայս նիշ նիւս կեղթում, ի մէջ բդեղի պահարանեալ նամակ տանին ընդ կողմն Ապահունեաց. արդ զգուշացիր ճանապարհիդ,,. - 340. Այլ զմեզ գիտես ո՛վ ոք եմք և ուստի՛ և յումմէ, և թէ զի՛նչ անուն է մեր՝ կարի քաջայայտ է քեզ - 242. այլ թէ ,,որ ուրասցի զիս առաջի մարդկան՝ ուրացայց և ես զնա առաջի Հօր իմոյ որ յերկինս է. – 256. Այնուհետև սկսաւ կորապաղատն արկանել բանս խարդախութեան ի մէջ Դերանկին և Հասանայ, որ էր որդի քեռն Դերանկին, որպէս թէ ոչ ուղիղ նայի ընդ նա Դերանիկն, այլ թէ՝ և հանել ի նմանէ զամրոցն և զաշխարհն նկրտել. – 346. Այնուհետև սկսաւ կորապաղատն արկանել բանս խարդախութեան ի մէջ Դերանկին և Հասանայ, որ էր որդի քեռն Դերանկին, որպէս թէ ոչ ուղիղ նայի ընդ նա Դերանիկն, այլ թէ՝ և հանել ի նմանէ զամրոցն և զաշխարհն նկրտել. – 346. անդ հասեալ քաջացն մերոց եղբարցն երեցունց ազատագունդ սակաւաձեռն գրոխիւ

ի ձմեռնային ժամանակի, և ընդ լրթնատեսիլ լուսոյն վազս ի վերայ եդեալ՝ հանին ընդ սուր յոլովս քան թէ սակաւս: - 372. Ապա թէ ոչ՝ մի խաբեսցէ զքեզ յոյսն քո սնոտի – 146. Ապա թէ փութաս ելանել ի կենաց աստի առ զայրուցս կատաղութեան քո և զոսկերս ցրուես յանապատս և լինել կերակուր գազանաց երկրի և թռչնոց երկնից՝ քո կամք լիցին, և ես քաւեալ եմ յարենէ քումմէ – 278. Ապա թէ իբրև զհայր գրգեալ և զգուեալ էի զձեզ – 214. Ապա թէ ոչ՝ տեսից վասն քո,,: - 236. որս ասեմք՝ եթէ ըստ ամենայն յեղանակի անբոյժն ի բարւոյ, ո՞չ մի ինչ ո՞չ ունի մասն ազնիւ՝ թէ ասիցէ ոք անիծիւք ի բաց բառնալ. – 22. Ասաց Բագարատ յուրացութեանն իւրում, թէ առ վտանգի նեղութեանցն՝ ուրացութիւնն ոչ ինչ վնասէ, եթէ ի սրտին գաղտնի պահէ զխոստովանութիւնն հաւատոց: - 254. Աստանօր ոչ է ինձ յայտ թէ զի՞նչ կամ ո՞րպէս դիպեցաւ լինել տոհմին Արծրունեաց, կամ ո՞ւր, կամ զիա՞րդ. – 94. Աստանօր սակաւուք բացայայտեցից զորպիսութիւն բնակչաց լերինն. թէ զիա՞րդ կամ ո՞րպիսի ոք են – 190. Արդ այսքանեաց վկայութեանց ի մի վայր եկելոց՝ մի ելցուք զհետ առասպելաբանիցն թէ ընդ անկոխն գնալով ճանապարհ. – 260. արտօսր յորդառատ վտակաց ծաւալին յաչաց, քան թէ ծաղուն խողխոջեն խխնջիւնք. – 384. Բայց բացումն դրան քան զամենայն այս չար է որ յաներևոյթս է բացեալ, դուռն կորստեան հոգոց՝ առաւել քան թէ մարմնոց – 196. Բայց այս ոչ իմացեալ եմ, թէ արդեօք թագաւորն դրդուեցաւ ի հրապոյրս նորա թէ ոչ: - 100. Բայց այս ոչ իմացեալ եմ, թէ արդեօք թագաւորն դրդուեցաւ ի հրապոյրս նորա թէ ոչ: - 100. Բայց Գուրգէն կասկած ունելով յԱշոտէ, թէ գուցէ իբրև զապստամբէ ումեմնէ զեկուցանիցէ զնմանէ առաջնորդին Տաճկաց՝ եւ գնաց կեալ շրջաբերական յեղափոխմամբ, արիական քաջասրտութեամբ, սիրեցեալ ընդ բնաւ աշխարհաց: - 322. բայց դու պարտիս յանձն քո ապաշաւել քան թէ ի մեզ. – 138. Բայց ես յանհունս ձգեմ զզարմացմանն յեղանակս, թէ զիա՞րդ բաւել տոկայր, անձանձրանալի բերելով զաշխատութեանն աճմունսն. – 308. Բայց երանելիս այս Գէորգ … դարձաւ ի դահիճն կոյս պատճառաւ աղաչելութեան՝ տեսանել, թէ ընդէ՞ր ոչ հատանիցէ սուսերն – 266. բայց զտոհմէն Արծրունեաց ոչ ինչ այլ իմանալ կարացաք, թէ զինչ գործ գործեալ նոցա, բայց միայն զխաղաղասէր կեանս կեալ առ թագաւորն և առ նախարարսն – 96. Բայց թէ է՞ր աղագաւ պատմութիւն վկայութեան Վահանայ ոչ է գրեալ ի գիրս պատմագրի՝ ստուգապէս առանց յերկուանալոյ ցուցանեմ քում ուսումնասէր քաջահմտութեանդ: - 128. բայց թէ որպէս եղև կատարումն իրացն մեզ չէ յայտ: - 88. Բայց ոչ գիտեմ, թէ յանուն աշխարհի՞ն թէ ըստ կերպարանին անուանեաց զնոսա Արծրունիս: - 72. Բայց ոչ գիտեմ, թէ յանուն աշխարհի՞ն թէ ըստ կերպարանին անուանեաց զնոսա Արծրունիս: - 72. բանսարկուք ոմանք հրապոյրս պղտորս քսութեան ածէին տանէին ի միջէն առ միւսն, որպէս թէ զչարիսն իրերաց առ հազարապետն խորհել նիւթել յայտ ածէին և զպատճառն զմիմեամբք արկանէին ի գաղտնիս քրթմնջելով: - 342. բեկումն սրտի, քան թէ քաջութիւն պնդութեան ի ներքս դիմեն. – 384. բերանաբաց դժոխաբար լայնեալ զբերան իւր՝ յոգունց քան թէ սակաւուց արար վիժել յանդունդս, որոց ոմանք և տունք նոցա գերեզման նոցին եղեն – 358. բնաւ և ոչ մի ինչ փոյթ ունելով ի դիպաւորագոյնսն/ճիշտը՝ դիպաւորագոյնսն/ առաւել քան թէ ի վատթարագոյնսն: - 28. բովանդակաբար բացայայտել զհաւատարիմն գրել, թէ արդեօք Ասուր, որ զՆինուէ շինեաց, հաւ Նինոսի՞ իցէ ի ծննդոց Սեմայ, ուստի Նեբրովթ, կամ թէ արդեօք ազգն Արծրունեաց Սեմա՞յ սերունդք իցեն, թէ Քամայ ի Նեբրովթայ: - 14. բովանդակաբար բացայայտել զհաւատարիմն գրել, թէ արդեօք Ասուր, որ զՆինուէ շինեաց, հաւ Նինոսի՞ իցէ ի ծննդոց Սեմայ, ուստի Նեբրովթ, կամ թէ արդեօք ազգն Արծրունեաց Սեմա՞յ սերունդք իցեն, թէ Քամայ ի Նեբրովթայ: - 14. գլորումն, քան թէ կանգնումն յառաջատեն – 384. դիմեցին առ կայսրն Վաղէտիանոս, թէ հնար ինչ իցէ առնուլ զվրէժ արեան Խոսրովու և ի /92/ վերջ նահանջել զբռնակալութիւն Ստահրացոյն. – 94. Եղեն ընդ նմա և ուխտեցին ուխտ, և ետուն նմա կին յազգէն իւրեանց և պատրաստեցան լինել ընդ նմա, որպէս և կամք իւր հրամայեսցեն. զոր թէ ասիցէ ոք՝ ի հրամանէ Աստուծոյ լինել սկիզբն առաջարկութեանն

այնորիկ: - 160. Ես իսկ լուայ յորժամ կարդային զԱւետարանն, թէ ասաց Քրիստոս, ,,որ խոստովանեսցի զիս առաջի մարդկան՝ խոստովանեցայց և ես զնա առաջի Հօր իմոյ որ յերկինս է,,. – 222. Եւ զյաճախութիւն ամբաստանութեանն ունի բողոք, թէ նախ զբնութեան օրէնս անարգեալ, և յերեսացն Աստուծոյ անկեալք եղեն: - 54. Եւ ընթանային ամենեքեան յաճիւռ՝ տեսանել զնոսա և ի վերայ հասանել, թէ զիա՛րդ ի գլուխ ելանիցէ ատեանն: - 242. Եւ լցաւ ասացեալն ի Սոփոնիայ մարգարէէն, թէ ,,եղիցի յաւուր յայնմիկ ձայն ի դրանէ օցոտելոցն և գոյժ յերկրորդ դրանէն և բեկումն ի վերայ բլրոց: - 180. և կերիցեն քարինք և փայտք և այլ կաիք երկաթեղէնք, որպէս և զայն որ ի նմայն պատարագի մարմին և արիւն որդւոյն Աստուծոյ, մանաւանդ թէ ինքն իսկ ճշմարտապէս որդին Աստուծոյ. – 396. և հանապազ յանձն իւր տարակուսանօք տարուբերէր, թէ յո՞վ և կամ յո՞յր կողմանս թափիցէ զդառնութիւն մահաբեր թունից իւրոց – 170. և մխիթար բարի ունէր ի բարբառոյ մարգարէին որ ասէր. թէ /գրքում՝ թե/ ,,մանուկ մատաղ ի ծակ իժից արկցէ զձեռս իւր՝ և ոչ մեղիցեն նմա,,: - 252. և յերկիւղ կասկածանաց եղեալ, թէ իցէ ընդելուզեալ Տաճկաց՝ գտեալ զպահեստ գանձին ծախիցեն զզօրութիւն նորա: - 180. Եւ ահա լոյս սաստիկ իջեալ յերկնից և ցոլացեալ ի վերայ սուրբ մարմնոյն, և շուրջ փակեալ զտեղեաւն, թէ ուրեք յարենէ նորա ցայտեալ կայր: - 224. Եւ ամենայն մեծամեծքն հանդերձ խառնաղանճ / 240/ ամբոխիւն դռոթ տուեալ, ոչ միայն ըստ հրամանի թագաւորին ելանել զհետ աղաղակի փողոյն և արքունի կոչնականացն՝ այլ փութացան տեսանել, թէ ո՛վ ոք և ո՛րպիսիք են սոքա – 242. և այլ թէ. ,,մի՞թէ /գրքում՝ մի՞թե/ քաղիցեն ի փշոց խաղող կամ ի տատասկէ թուզ,, - 256 Եւ այլք մերձ կացեալ առ Դերանիկն՝ ամբաստան լեալ Աշոտոյ կորապաղատէ, որպէս թէ նախանձու լցեալ, և քաւութեամբ վարէր ի մէջ հազարապետին, և թէ արկանել ևս ջանայր զնա յիշխանութենէ անտի նորա: - 342. Եւ այն ինչ պատահեալ Գուրգէն հարուստ գնդի Վահանայ ի յառուաւմէջս մուրին՝ ի բազում քանն թէ սակաւ սուսերս ծեծեցին զնա, մինչև ոմն Ջուանշէր անուն յետուստ յանկարծ հարեալ վիրաւորեաց զԳուրգէն – 310. և առ Տիմոթէոս գրէ, հաւատարիմ գոլ զզօրութիւն հաւատոցն, ասէ, ,,թէ ուրանամք՝ և նա ուրանայ զմեզ. թէ չհաւատամք՝ նա հաւատարիմ մնայ,,: - 258. և առ Տիմոթէոս գրէ, հաւատարիմ գոլ զզօրութիւն հաւատոցն, ասէ, ,,թէ ուրանամք՝ և նա ուրանայ զմեզ. թէ չհաւատամք՝ նա հաւատարիմ մնայ,,: - 258. և ասէր, թէ ,,զայս ամենայն զոր գրէ կաթողիկոսն Հայոց և առ ապստամբութիւն խորհել առ ի քէն, և զնախարարսն Հայոց զՅունաց թագաւորին խորհել հնազանդութիւն. արդ տեսանել պարտ է վասն այդր,,: - 130. Եւ արդ քանզի կարգ բանիցս էած զմեզ առ այս խնդիր՝ պարտ է նախ գիտել թէ որով օրինակաւ Քաղդէացւոցն մատենագրութիւնք զթիւ նահապետացն տասամբք համարին թուով ըստ աստուածահրաման գրոցս - 18. և բազում այն էր որ ի մէնջ հարեալ լինէին, քանն թէ մեք հարկանէաք – 194. Եւ բնակեն առանձին ըստ տունս ազգաց, և այնչափ ի բացեայ են ի միմեանց՝ մինչ թէ ոք յարանց զօրաւորաց ի բարձրաբերձ տեղեաց ուժգին խանչիցէ՝ հազիւ թէ ուրեք կարիցէ առնուլ զբոմբիւն ձայնին, իբրև ի վիմաց ինչ արձագանգ/ք/ գրքում՝ արձագան/ լինելոյ կարծիս բերելով – 190. Եւ բնակեն առանձին ըստ տունս ազգաց, և այնչափ ի բացեայ են ի միմեանց՝ մինչ թէ ոք յարանց զօրաւորաց ի բարձրաբերձ տեղեաց ուժգին խանչիցէ՝ հազիւ թէ ուրեք կարիցէ առնուլ զբոմբիւն ձայնին, իբրև ի վիմաց ինչ արձագանգ/ք/գրքում՝ արձագան/ լինելոյ կարծիս բերելով – 190. և դաստիարակ առընթեր ունելով զբանն տէրունական, թէ ,,որ ուրացցի զիս առաջի մարդկան՝ ուրացայց և ես զնա առաջի Հօր իմոյ,, - 264. և դարձեալ թէ՝ ի գերութիւն մատնեսցի ժողովուրդ իմ, վասն ոչ ճանաչելոյ նոցա զՏէր. –182 Եւ դարձեալ պատասխանի ասէ, մի՛ տալ տեղի՝ լսել հրամանի թագաւորին. թէ վտանգ ինչ հասանէ՝ կրել հանգոյն զինչ կրեցինն: - 132. և դարձեալ՝ թէ ,,դատաստանս արդա՛ր դատեցարուք, և ողորմութիւն և իրաւունս արարէք, քանզի առ ձեզ են բանք իմ, ո՛վ բռնաւորք,, , ասէ Սողոմոն. – 182. և դարձեալ՝ թէ ,,զգերութիւն ժողովրդեան իւրոյ դարձուսցէ, ոչ կաշառօք և ոչ պատարագօք, ասէ Տէր,,: - 218. և Դաւիթ ասէ, ,,յոր հաւատացի զնոյն և խօսեցայ,,. և Պօղոս՝ ,,մեք հաւատամք զոր խօսիմքն,,. և դարձեալ

Պօղոս՝ ,,եթէ խոստովանեսցիս բերանով քով զտէր Յիսուս, և հաւատասցես ի սրտի քում թէ Աստուած յարոյց … - 258. Եւ եթէ քաղաքս խնդրիցէ՝ ահաւադիկ է քաղաքք մեծամեծք և պարսպաւորք. այլ զանձս խնդրիցէ՝ ասացի թէ տաց որչափ և ձեռն հասանիցէ. և ոչ կամեցաւ լսել, այլ տակաւին ծարաւի է արիւնարբութեան: - 144. Եւ ելեալ գնաց զհետ կոչնականացն ի գութ հարազատութեան, և ի կարծիս սաստիկ հիւանդութեան, թէ մերձ ի մահ անկեալ դնիցի, ըստ ստուգելոյ կոչնականացն: - 348. Եւ եղև զկնի երից աւուրց անցանելոյ ետուն թուղթ մի տանել առ Գուրգէն, գրեալ Բուխայի լի դառնութեամբ, կնքեալ մատանեաւ արքայի, իբրև այն թէ ի դիմաց արքային և յարքունուստ եկեալ. – 236. և զայն երիս ամս կերակրեալ լինէին սուրբքն ձեռնարուեստիւք իւրեանց, որպէս զնոյն ինքն զաստուածազարդն Պօղոս, թէ ,,զպէտս իմ և որ ընդ իսն էին՝ պաշտէին ձեռքս այս,,: - 252. Եւ զայս Եղկղեսիանոսք. բայց ինձ այսպէս թուէր, թէ աղանդն Եղկղեսիանոսաց վաղուց շիջեալ խափանեալ լինէր ի քաջաց վարդապետացն սրբոց, զոր եդն Աստուած յեկեղեցւոջ. – 254. և զայսոսիկ թէ բարիոք ումեք թուեսցի տեսցուք. – 24. և զզօրն տուեալ ի ձեռս Վահանայ Ամատունոյ, հոգալ զգործ պատերազմաց, թէ արդեօք դէպ լինիցի ուստեք: - 96. Եւ զի ասէ գիր՝ ոգիք իբրև ութ՝ երկբայականս իմն և զայն. առ որս ասեմք, եթէ նոցա տուաւ հրամանն այն. այլ թէ ի ձեռն նոցա և այլք եղեն փրկեալք: - 32. Եւ զչարեալ ընդ խափանումն խորհրդոցն իւրոց՝ ամբաստան յոյժ լինէր զԱշոտոյ հանդերձ թղթովք Տաճկաց, որք էին ի կողմանս Հայոց, բազում այն ինչ զոր ստութեամբ քանն թէ ճշմարտութեամբ զեկուցանեն զնմանէ զգործս, և թէ հակառակս ևս թագաւորութեան քոյ բանընդդէմ լինի հանապազ: - 172. և զսակաւուց քանն թէ յոլովից գրեաց անուանս ի յիշատակարանի անդ զՇահդոսդ, որ թարգմանի արքայասէր, և զԳոհշթասդ, որ թարգմանի ներկագործ ծիրանեաց արքայական զգեստու, և զՇմաւոն եպիսկոպոս, վէմ եկեղեցւոյ Քրիստոսի ընդ նմին և այլ եպիսկոպոսք և քահանայք արք ճ - 106. և ըստ Եսայեայ՝ թէ ,, բարբառոյ միոյ հազարք կորիցեն, և ի բարբառոյ հնգից բազումք փախիցեն,,: - 202. և ի մէջ առից, թէ ըստ բազմաշուրթն լեզուացն յետ աշտարակաշինութեանն, յորմէ ցեղէ սկիզբն առ աճել սերունդք Արծրունեաց տոհմին – 12. և ինքն գնաց անտի և եմուտ ի Պարտաւ՝ ձմերել անդ, և տեսանել վասն յետին կատարածին աշխարհիս Հայոց, թէ որպէս ի գլուխ ելանիցէ. – 298. Եւ լուեալ կնոջն Սահակայ, թէ ըմբռնեցաւ … փութացաւ գնաց եկաց առաջի Բուխայի, թերևս կարասցէ ըստ պատշաճ գեղոյն և ըստ բազմաձեռն գանձուց ապրեցուցանել զայրն իւր, որ առաւել մահու քան թէ կենաց պատճառ եղև նմա: - 272. և խնդրէին տեսանել թէ ո՛րպէս կարասցեն գտանել զելս իրաց վտանգին ի վերայ հասելոյ: - 206. Եւ խօսէր ընդ նոսա սաստիկ և ահագին դատաստանօք և սպառնալեօք, թէ ընդէ՞ր և դուք ոչ մեռարուք ի պատերազմին, քան թէ ելեալ փախստական գնացէք գալ առ իս և տալ համարձակութիւն ծառայի իմում ի յայսքան վնաս. մի՞թէ արդեօք զԽոսրով մեռեալ կարծէիք,,: - 150. Եւ խօսէր ընդ նոսա սաստիկ և ահագին դատաստանօք և սպառնալեօք, թէ ընդէ՞ր և դուք ոչ մեռարուք ի պատերազմին, քանն թէ ելեալ փախստական գնացէք գալ առ իս և տալ համարձակութիւն ծառայի իմում ի յայսքան վնաս. մի՞թէ արդեօք զԽոսրով մեռեալ կարծէիք,,: - 150. և ծանեաւ թէ գուժկան ոք է - 230. և կինն անցեալ պատմեաց թագաւորին որ ինչ եղևն, զբողոք բառնալն իւր և զկացուցանելն վկայս՝ թէ ոչ վայել եմ քեզ կին, այլ արքայի, և որ ինչ եղևն – 272. և հայր քո Վասակ խորհիցի ինչ առ արքայի, և աղմուկ և շփոթ ինչ յուզիցէ հայր քո, որպէս թէ զապստամբութեան ինչ խորհել կարծիս զմէնջ առնուցուն: - 114. և հիացմամբ առ նորայն հայելով, թէ ո՛վ ոք էր, և ո՛րպիսի, և ո՛րպէս կորեաւ՝ ասեն, ,,զիա՛րդ դադարեաց պահանջողն, հանգեաւ տագնապօղն. եթէ ո՛րպէս իջին ի դժոխս փառք նորա,,: - 376. Եւ հնչեաց երկիրն, և զաղաղակ բարձին ամենայն բազմութիւնն, իբրև այն թէ ի հիմանց լեառնն տապալիցի: - 228. և հրովարտակ արքայի ի ձեռս քարոզչացն, թէ յղեաց արքայ զԳրիգոր որդի Աշոտոյ յերկիր իւր՝ տիրել աշխարհի իւրոյ փոխանակ հօր իւրոյ: - 314. և մինչ նոքա կարծեցին, թէ ի ձեռն նոցա մատնեցան՝ և նոքա կային յաղօթս և զԱստուած կարդային օգնել նոցա. – 286. Եւ

միջնորդէր նմա հետևել հաւատոյ առաջնոյ Իսրայէլականացն, ,,զի թէ յայս եկեսցես՝ իմով հրամանաւ եղիցիս զօրագլուխ մեծ և առաջնորդ ամենայն տոհմի քո,,: - 158. և յայսմանէ յայտ է թէ անեղ է. – 54. և յայտ է թէ յայլմէ՝ ապա ուրեմն է՛ ոմն, որ շարժէ զերկնային մարմինն: - 54. և նոքա ըստ ձախողակի սովորութեանն իւրեանց օրինադրութեանն, արիւնարբու առանց բարւոյ բարեգործութեանցն մանաւանդ թէ լցեալք սատանայական չարութեամբք՝ ձայն արկեալ յամենայն քաղաքսն, խռովեալ ըստ գազանեղէն իւրեանց մոլեգնութեանցն – 398. Եւ ոմն ընթացեալ ետ գոյժ վաղվաղակի /150/ Խոսրովու, թէ ,,ապստամբեցաւ ամենայն Արեաց երկիր ի քէն, և զորդի քո Կաւատ նստուցին թագաւոր, և ահաւադիկ դիմեալ գա ի վերայ քո,,: - 152. և սուսեր ընդ մէջ ածեալ զբանն տերունական, զոր ասացն, թէ ,,յորժամ մատնիցեն զձեզ, մի՛ հոգայցէք թէ ո՛րպէս, կամ զի՛նչ խօսիցիք – 204. և սուսեր ընդ մէջ ածեալ զբանն տերունական, զոր ասացն, թէ ,,յորժամ մատնիցեն զձեզ, մի՛ հոգայցէք թէ ո՛րպէս, կամ զի՛նչ խօսիցիք – 204. Եւ տային կարծիս պարսկականին՝ որպէս թէ հաւանեալ օրինաց նոցա: - 110. և տևեալ զաւուրս Խ՝ փոխի յաշխարհէս ամենեցուն պատկառելին, մանաւանդ թէ ընդհանուր ցանկալին և սիրելին ճոխից և անազգեաց, աղքատաց և փարթամաց, մեծամեծաց և փոքունց: - 384. և տուեալ պատերազմ զաւուրս ոչ սակաւս, որպէս թէ ամսօրեայ մի ժամանակ – 66. և քարոզն աղաղակէր, թէ ,,առաւ իշխանութիւնն Վասպուրականի աշխարհին ի ձեռս Գուրգէնի փոխանակ եղբօր իւրոյ Աշոտոյ տիրել ընդ նոսա,,: - 236. զայս խորհեալ Մարդպետին ասէ, թէ զայս ձախողակի իմացմունս կատարել կարացից՝ թերևս և զտուն Մամիկոնեան նախարարութեանց կարացից որսալ ի կորուստ: - 98. զայս խորհելով թէ զայսպիսի քաջ այր և պատերազմող ոչ պատշաճ վարկանելի է ի հեռաբնակ վայրս ի դրանէ արքունի կացուցանել: - 330. զի ասեն, թէ նոքա ի միջոյ բառնայցեն՝ ոչ ոք կարասցէ կալ ի կայի իւրում ունել զդէմ մեր: - 184. զի գիտացին և ծանեան, թէ ունայնութիւն և ստութիւն են կեանք աշխարհիս և երազ դիւրամոռաց և ստուեր երազ ահոս – 264. զի գործ մի գործեմ ես յաւուրս ձեր, գործ որում ոչ հաւատայցէք, թէ ոք պատմեսցէ ձեզ: - 200. Զի թէ առագաստ նաւին յերկոսին կոյս ոչ պարզիցի՝ ոչ ուղղակի նաւարկութիւնն ճանապարհորդիցի, կամ թէ նաւաբեկեսցի իսկ ի բռնութենէ մրրկալից հողմոյն զալիսն կուտակելով: - 256. զի թէ բովանդակ զօրութիւն ունէր՝ ոչ հանդուրժէր անդադար շարժել զերկնային մարմինն. - 54. զի թէ ես յաղթեցից՝ երդուեալ ի մեծ աստուածն Որմազդ և յարեգակն և ի լուսին և ի հուր և ի ջուր և ի Միհր և յամենայն աստուածս՝ զի ձեզ տուեալ լիցի թագաւորութիւն Հայոց. – 138. զի թէ ի բազմաց էր՝ այլայլակ և շփոթեալ լինէր ի բազմաց շարժումն և ոչ կարգաւորաբար: - 54. Զի թէ իջանիցես յանդունդս ծովու՝ ձգեցից զցանցս իմ և ըմբռնեցից զքեզ. և ապա տեսանիցես զիս այնպէս՝ որպէս դու ոչ կամիցիս,,: - 146. զի թէ կարացից հարկանել զթշնամին իմ և կանգնել զթագաւորութիւնն իմ՝ ես եղէց քեզ որդի հնազանդութեան - 136. զի թէ հնար իցէ՝ անյապաղ երագութեամբ անձամբ իւրով և զօրու և զինու ձեռնտու լիցի հասանել յօգնականութիւն նմա: - 172. Զի թէ միոյ փայլատակման ընթացք և ճայթումն ամպոց բաւական է պակուցանել քաղել զուշեղութիւն ոգւոց, զի՞նչ ինչ յայնժամ կրէին ոգիք մնացելոցն յերկրի, ի սահանաբաց և յանդնդաքակ վրդովմանցն հոսելոց, նախ քան զջրհեղեղ ջուրց սատակումնն: - 32. զի հարցեալ լինէր, թէ ո՞վ ոք, և յորո՞ց, և յումմէ՞, և ե՞րբ, և առ որո՞վք: - 72. զի ուր և իցէ՝ ածցեն զնա առ նա, թէ՛ պատիր խաբէութեամբ և խորամանկ կեղծաւորութեամբ և խարդախութեամբ, կամ պատերազմաւ և մեծամեծ զօրութեամբ, ամենայն պատրաստութեամբ, արքունի կարողութեամբ, որպէս զիարդ և կարասցեն՝ առ նա հասուցանեն: - 224. Զի չէ և չէ իսկ հնար, թէ որ հաւատայ բերանով՝ թէ ուրասցի շրթամբք – 256. Զի չէ և չէ իսկ հնար, թէ որ հաւատայ բերանով՝ թէ ուրասցի շրթամբք – 256. զոր ատել արժան էր և չար ի չարի վերայ, թէ հնար էր՝ հասուցանել. – 112. զոր համբաւեն, թէ ձի թևաւոր էր: - 58. զոր սովորութիւն թէ առցէ ոք արդեօք ասել ի վերայ Փաղեգայ որդւոյ Եբերայ և կամ Առանայ որդւոյ Թարայի: - 40. Զոր վկայէ ոմն ի սրբոցն, թէ Մարգարէացաւ ութերորդն յԱդամայ Ենովք – 26. Զսա ըմբռնեալ զօրաց

Տաճկաց ածին առ զօրավարն. և բազում վնասս ի գործս արքունի կուտեցին ի վերայ նորա և ստութեամբ առաւել քան թէ ճշմարտութեամբ պարտաւորեցին զնա: - 288. ընդ ակամբ հայելով, թէ գուցէ ճողոպրեալ ելանիցէ ի ձեռաց մերոց, կամ ի գիշերամարտս յանկարծ հասանիցէ ի վերայ մեր մեծամեծ ոճիրս գործիցէ: - 202. ընդ որ զչարացեալ Շապուհ, թէ ընդէ՞ր առանց իւր հրամանի զայն գործեաց – 112. ընդ վզեալ ի վերայ Նինոսի, ոդպէս թէ եկեալ պանդխտաբար մտանել ի թագաւորութիւն Շամիրամայ ի Սեմայ: - 16. Թախիծք անզրաւք, քան թէ խնդութեանցն աճեն բողբոջք. – 384. թէ ,,մերձ է բան ի բերան քո և ի սրտի քում, այսինքն է բան հաւատոյ զոր քարոզեմք,, - 258. թէ առաքեսցէ նոցա այր մի, որ փրկեսցէ զնոսա - 218. թէ գուցէ դրդուիցի ինչ ի միջոցէ ապաստանին վիմին հաստատնոյ – 204. ԹԷ ՈՐՈ՛Վ ՕՐԻՆԱԿԱՒ ՎԿԱՅԵԱՑ ՄՈՒԿԱԹԼ ի ՎԱՆԱՆԴ ԳԱՒԱՌԷ: - 288. ԹԷ ՈՐՊԷՍ ԵՂԵՒ ԲԱՐՁՈՒՄՆ ՉԱՐ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՆ ՊԱՐՍԻՑ, ԵՒ ՓՈԽԱՆՈՐԴԵԱՑ ՄԻՒՍ ԵՒՍ ՉԱՐ ԻՍՄԱՅԷԼԱԿԱՆ: - 156. ԹԷ ՈՐՊԻՍԻ ՊԱՏՃԱՌԱՒ ՀԱՍԻՆ ՈՄԱՆՔ Ի ՆՈՑԱՆԷ ՍՈՒՐԲ ԿԱՏԱՐՄԱՆՆ: - 220. Իբրև իմացան զօրքն Տաճկաց, թէ եմուտ իշխանն յամրոցն՝ զհետ մտեալ բազմութեանն այնուհետև, և շուրջ փակեալ անդէն զամուրն զանել գառագիղն: - 208. Իսկ առ մեզ ծանուցեալ զոր ինքն ասաց, թէ Քրիստոնեայ եմ, ըստ այնմ թէ ,,ծառայի իմոյ կոչեսցի անուն նոր, որ օրհնեսցի վերայ /ճիշտը՝ի վերայ/ երկրի,,՝ գրեցաւ յիշատակարանս սրբոյն: - 224. Իսկ առ մեզ ծանուցեալ զոր ինքն ասաց, թէ Քրիստոնեայ եմ, ըստ այնմ թէ ,,ծառայի իմոյ կոչեսցի անուն նոր, որ օրհնեսցի վերայ /ճիշտը՝ի վերայ/ երկրի,,՝ գրեցաւ յիշատակարանս սրբոյն: - 224. Իսկ Գուրգէն օր ըստ օրէ աճէր զօրութեամբ ի բազում քան թէ ի սակաւ տեղիս, զոր ի Տարօն և զոր յԱնձաւացիս և զոր յԱրզն և զոր առ այլ ամենայն ուրեք – 324. Իսկ իբրև լուաւ, թէ ահա առեալ Բուխայ զզօրս իւր գալ հասանել ի վերայ նորա՝ հրաման ետ բոլոր աշխարհին իւրոյ ելանել ունել զլեռնակողմն – 276. Իսկ Խուրան լուեալ վասն տիկնոջն Հայոց Հեղինէի կնոջ Աբգարու, թէ ոչ ախորժեաց կալ ի Միջագետս վասն ամբարշտին Սանատրկոյ – 80. Իսկ նորա յղեալ առ նոսա դեսպան զԱբդլայ ոմն … տեսանել թէ իցէ՞ հաւատարիմ զոր ինչ խօսին ի ձեռն դեսպանաց, թէ պատիր խաբէութեամբ ջանան կորուսանեն զնա: - 226. Իսկ նորա յղեալ առ նոսա դեսպան զԱբդլայ ոմն … տեսանել թէ իցէ՞ հաւատարիմ զոր ինչ խօսին ի ձեռն դեսպանաց, թէ պատիր խաբէութեամբ ջանան կորուսանեն զնա: - 226. Իսկ Սմբատ որ և Ապլաբաս սպարապետն Հայոց, իբրև գիտաց թէ ոչինչ օգուտ բերէ արտաքոյ հրամանացն նորա լինել՝ փութացաւ եկն առ նա, և ընկալեալ ի նմանէ՝ բնակեաց ինքն և իւրքն հանդերձ իւրաքանչիւր կալուածովք առանց կասկածանաց. – 270. Իսկ սուրբն վառեալ Հոգւովն սրբով՝ յիշէ զասացեալն ի Փրկչէն, թէ ,,մի երկնչիք յայնցանէ, որ սպանանեն զմարմինն, և զոգին ոչ կարեն ապականել,, - 204. լինել տիրակորոյսք և աշխարհաւերք, բանսարկուք և քսսիչք, խռովասէրք մանաւանդ քան թէ խաղաղասէրք – 210. Խնդրէ և տեղեկութիւն թէ քանի՛ դրօշք /198/ են, կամ քանի՛ նշանք, և կամ քանի՛ առաջս զօրքն բաժանիցին, և կամ քանի՛ փողք գոչիցեն, և կամ քանի՛ թմբուկք դափիցեն: - 200. Կարծելով Վահանայ խոնարհել զորդին իւր յանկանգնելի կործանումն, զոր մեկուսեալ Սամուէլի զհայր իւր Վահան, իբր այն թէ խորհիցին ինչ վասն որոյ եկեալն էին – 106. կեանք ցաւագինք քան թէ առողջութիւն ընդդիմակ մահու յաջորդին: - 384. Ճանապարհ արարեալ ընդ Ատրպատական, կասկածելով թէ գուցէ Գուրգէն և կամ մի ոք ի տոհմէն Արծրունեաց և նոցին ազատաց ի կորովացն Վասպուրական հեծելոցն հասանիցէ ի վերայ և թափիցէ զնա ի զօրացն և հանցէ ի ձեռաց իմոց: - 220. մանաւանդ/370/թէ նախախնամող և պահպանական աջն Քրիստոսի հովանաւորեալ առ ապրուստ հրաժին կարկտաբեր հասեալ կորստական դիպուածին, օգնութիւն հասեալ յԱստուծոյ՝ քաջասրտագոյնս զնա գործեաց և շութափեալ զնա ի ժանեաց գազանին – 372. Մի ջանասցի քանզի յԱստուծոյ հաստատեալ է, և բառնալ զսա անհնար է, քայց թէ Աստուծոյ այնպէս հաճոյ իցէ՝ կամք Աստուծոյ կատարեսցին: - 144. Մի՞թէ և այժմ ոչ գիտիցես, թէ զամենայն երկիր զծով և զցամաք ինձ հնազանդեցուցի. արդ զԿոստանդնուպօլի՞ս միայն ոչ կարիցեմ բերել: - 146.

միայն թէ ընդարձակեսցես մեզ և տոհմի մերոյ, բնակաց երկրի մերոյ՝ մնալ յիւրաքանչիւր տունս բնակութեանց կալ խաղաղութեամբ – 212. Յայնժամ բնակիչք լերինն իբրև տեսին, թէ վարեցաւ իշխանն ի գերութիւն … հասին միաբան բազմութիւնն մեկնակազէնքն Խութայ ի հնարս արուեստգիտութեանն իւրեանց, զոր ի պէտս օժանդակութեան ձմերայնոյ հնարաւորեալ էին: - 190. Յայնժամ իբրև ետես անօրէն զօրավարն Մուսէ, թէ ոչ ելին ի գլուխ խորհուրդ չարին յօժարութեանն … փութացաւ արձակել գուժկան յարքունիս, ծանուցանելով արքայի զոր ինչ գործեաց Աշոտ իշխանն Վասպուրական: - 176. Յայնժամ ձայն բարձեալ Քսերքսէս և Արշէզ լի իմաստութեամբ, որպէս թէ ի զօրացն Լիդէացւոց իցեն, ասեն՝ հարան /64/ զօրքն Կիւրոսի, և փախեաւ արքայն: - 66. Յայնժամ ողորմագին զաչսն շրջշրջեալ առ քաջ նիզակակիցսն իւր, թէ ո՛վ ոք արդեօք թերևս յօգնութիւն ինչ նմա հասանիցեն. – 354. Յայսմ վայրի ոչ մտադիւր ախորժակօք գրեմ զճառս պատմութեանս, որ տրտմականքն, քանն թէ ուրախականքն յառաջանան տիրել ինձ: - 384. յայտնի և յանդիման կացուցանել զթիւ սպանելոցն ոչ առնուին յանձն, թէ Ջ այր միայն հզօր ձեռամբ յաղթեցին ԺԵ հազարացն. – 234. Յղէին պատգամս առ որդիսն Իսմայէլի և ցուցանէին զմտերիմ հարազատութիւն, թէ ,,որդիք Աբրահամու եմք մեք և դուք, եղբարք. պարտ է ձեզ գալ յօգնականութիւն մեզ, և առցուք զերկիր ժառանգութեան մերոյ,,: - 156. Ո՞չ ածեր զմտաւ, թէ յիսկզբանացն մինչ ցայսօր ժամանակի ամենայն ուրեք ուր և գումարէր զօրն և լինէր պատերազմ և սուր և ճակատամարտ՝ երբեմն յաղթեն և երբեմն ի պարտութիւն մատնին. – 282. որ կարի սիրելի է ինձ, մանաւանդ թէ յոլովից, կամ թէ ամենայն հաւատացելոց ի Քրիստոս՝ յերկարագոյնս առնել ի ճառիս զղեգերումն շահատակութեան, ձեզ լսել և ինձ գրել: - 76. որպէս ասաց Պաւղոս, եթէ ,,դուք տաճար էք Աստուծոյ կենդանւոյ,, , և դարձեալ ասէ թէ ,,տուն Աստուծոյ եմք մեք,,. և դարձեալ մարգարէին ասէ, բնակեցայց ի նոսա և գնացից ի նոսա,,: - 394. որպէս ասաց Քրիստոս, թէ ,,ես յորժամ բարձրացայց առ Հայր՝ զամենեսեան ձգեցից առ իս,,: - 254. որպէս և գրեալ է, թէ ,,փակիցէ, և ոչ ոք իցէ որ բանայցէ, և բանայցէ, և ոչ ոք իցէ որ փակիցէ,,: -198. որպէս թէ ոչ կամի զթագաւորելն Պարսից և հարկել Հայոց և զօրավարել, այլ զթագաւորելն Յունաց ցանկայ գտանել. – 118. որպէս Պօղոսի հաճոյ թուի ասել, թէ ,,զորս յառաջն ճանաչէր՝ յառաջագոյն հրաւիրեաց կերպարանակից լինել պատկերի որդւոյ իւրոյ,,: - 300. որպէս Պօղոսի հաճոյ թուի գրել յառ Եբրայեցիս թղթին, թէ ,,չէ բաւական ժամանակս պատմելոյ,, վասն դատաւորացն Իսրայէլի և սրբոց մարգարէիցն – 302. Որպէս ցուցանեն յիշատակարանք հաւատարիմ պատմագրացն. մանաւանդ թէ աւետարանիչն և առաքեալն Յոհաննէս, որդին որոտման, տիեզերաց հնչեցոյց զորոտումն աւետեաց Աւետարանին Քրիստոսի – 76. Չիցէ՞ լուեալ ձեր զոր ասաց Սողոմոն, թէ ,,որ հատուցանէ չար փոխանակ բարւոյ՝ չար ի տանէ նորա մի պակասեսցէ,,: - 214. պատշաճագոյն զպատերազմին խրոխտական բարձրավզութեամբ վանել զախոյեանսն, և առեալ զբանակն յաւարի, և ընդ սուր հանեալ յոլովս քանն թէ սակաւս, հասին ի գոգ տեղի մի ի Մղունիս գեօղ: - 402. սուրբքն ոչ եթէ զերևելի տեղիս ախորժեն, զի թէ ոչ այսպէս, ո՞չ նոքա զնեղ և զանձուկ կեանս կան մահու չափ,,: - 100. Տեղեկանայր … և զայն ևս, թէ քանի՛ սպառազէնք են – 198. տուք ի մեզ զերկիրդ մեր խաղաղութեամբ, ապա թէ ոչ առցուք պատերազմաւ, ոչ միայն զայդ, այլ և զայլ ևս բազումս,,: - 162. Քանզի ասէ, թէ ,,էին ոմանք յելելոց անտի հեթանոսաց, որք եկեալ էին յԵրուսաղէմ ի տօնն, զի երկիրպագանիցեն. – 76. Քանզի թէ Աստուած կամեսցի՝ տանելոց է սաստկութիւն հողմոյ զզօրութիւն քո իբրև զփոշի,,: - 140. քանզի ի ներքս նստելոյ յարքունիս՝ ոչ ոք տեսանէր զնոսա, քանզ թէ հարճք և արք կանացիք: - 56. քանզի հարցեալ ցնա որք նորին ուղեկից՝ թէ ո՞րպիսի պատճառաւ անկեալ եղեր ի մտաց՝ ասէ – 158. Քանզի սուրբ Գրիգոր Հայոց լուսաւորիչն ասէր, թէ ,,ի մէջ օձիցն էր բնակութիւն իմ, և կոտռային զանդամօք իմովք,,: - 252.

ԹԷ ԵՒ - դարձեալ զի թէ և գեցաւ ևս՝ այլ քաջութիւնք արութեանն Նինոսի, ըստ օրինակի Բէլայ, առաւել ամբարձաւ անձնասէր ամբարտաւանութեամբ – 44. և ասէ զնա Ստացուած, թէ և Աստուծով՝ այլ ոչ արժանաժառանգ. – 22. զի և եօթամբք իսկ շարագրեալք չարիւք

ժանդացաւ վիրագն այն ի վնաս, թէ և միատեսակ երևեսցի. - 24. թէ և Յոյնք համարին Պտղոմէիւ պարծիլ՝ երբեմն ի հաւաքումն միահամուռն ազգաց ազգաց, և յեղուլ ի լեզու յոյն. – 18. թուի ինձ թէ և զարդարն Հաբէլ ի սոյն շարի կարգեալ համարեցաւ. – 26. ուստի յայտ է թէ և անմարմին է, զի մարմինն՝ բովանդակեալ զօրութիւն ունի, և ոչ կարէ հանապազ շարժել զերկին կարգաւորաբար. – 54. Իսկ ոմանք ի պատմագրաց ասեն, թէ և դուստր Նոյի և ճարտարապետ նաւին կնաւ և որդւովք և կարևոր բարեկամօք. (տապանի մեջ են մտել) որ և ինձ հաւանականք այսոքիկ թուին. – 30.

ԹԷՂՈՔՈՍ - են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Մամիզոս միւս՝ ամս Լ… Սպարեթոս ամս Խ… Թէղոքոս ամս ԻԵ – 58.

ԹԷՈԴՈՍ - Բայց ինքն Պապ նշկահեալ զկայսր Թէոդոս, զոր ի բուռն առեալ Տերինտեայ զօրավարին Յունաց՝ խաղացուցանէ կապանօք առ կայսր – 108. Եւ թագաւորեաց կայսր Թէոդոս փոխանակ Պապայ զՎարազդատ ոմն յԱրշակունի տոհմէ, այր քաջ և պատերազմող, ահարկու մեծամեծաց և փոքունց. – 108. Եւ թագաւորէ ընդ նորա որդի իւր Փոքր Թէոդոս. – 114. Եւ ի հասանելն նորա ի Թէոդոսի քաղաքն ի Կարին գաւառ՝ եհաս լուր նորա առ կայսր Միքայէլ թագաւոր Յունաց. – 316. Եւ հրամանաւ ինքնակալին Թէոդոսի կայսեր հաւատայ նմա զհազարապետութիւն բաժնին Հայոց, զՄիջագետս մինչև ի յանցս Եփրատ գետոյ: - 116. Եւ քանզի յետ մահուանն մեծին Սահակայ Բագրատունոյ սպարապետի ասպետի և զօրավարի Հայոց, հաւատացեալ էր Թէոդոսի կայսեր զսպարապետութիւնն Հայոց Համազասպ Մամիկոնէի և որդւոյ իւրում Վարդանայ – 122. զոր ընկալեալ սուրբ հայրապետին և բարեպաշտ թագաւորին Թէոդոսի հինգ թղթովք և հինգ պատասխանեօք՝ կարգէ զսուրբ վարդապետն ընդ վարդապետութեան աթոռակալութեան սրբոյն Յոհաննու Ոսկեբերանի և այլոց քաջաց և գլխաւոր վարդապետացն – 116. ԹԱԳԱՒՈՐԵԼ ԹԷՈԴՈՍԻ Ի ՎԵՐԱՅ ՅՈՒՆԱՑ : - 108. Մեծն Թէոդոս յետ Վարազդատայ թագաւորեցոյց ի վերայ Հայոց զԱրշակ և զՎաղարշակ զորդիսն Պապայ թագաւորի Հայոց. – 110. Որ և հուպ ժամանակաւ վախճանի և կայսր Թէոդոս, և առնուն զթագաւորութիւնն Ոնորէոս և Արկադ որդիքն Թէոդոսի: - 110. Որ և հուպ ժամանակաւ վախճանի և կայսր Թէոդոս, և առնուն զթագաւորութիւնն Ոնորէոս և Արկադ որդիքն Թէոդոսի: - 110. որք գնացին առ Վռամ, և ոչ առ Թէոդոս բարեպաշտ և զուգափառ քրիստոնեայ թագաւոր, զեղխեցան ամբարշտաբար առանց խորհրդոց: - 118. Վախճանեալ կայսր Վաղէս, և թագաւորէ Յունաց մեծն Թէոդոս. – 108. Քանզի Վարդան անցեալ գնացեալ էր սուրբ վարդապետաւն Մաշտոցիւ առ կայսր Թէոդոս և առ Ատտիկոս արքեպիսկոպոս հանդերձ թղթովք սրբոյն Սահակայ, տանելով ընդ իւրեանց և զգիր և զբառ հայերէն դպրութեան. – 116.

ԹԷՈԴՈՍ ԵՐԿՐՈՐԴ - Մարկիանոս կայսր թագաւորեալ Յունաց յերկրորդն Թէոդոսի, որ արար զժողովն ի Քաղկեդոն ՈԼԳ եպիսկոպոսաց. առ որով վկայեաց սուրբն Վարդան և Վահան Արծրունի: - 132.

ԹԷՈԴՈՐՈՍ - Եւ յղէ պատգամ առ Թէոդորոս եղբայր Հայրակղի, ըստ այնմ որում Հրէայքն եղեն ձեռնտու, եթէ ,,զերկիրդ զայդ Աբրահամու խոստացաւ Աստուած և զաւակի նորա, և ի ձեռս նոցա էր բազում ժամանակս. – 160. զոր Թէոդորոս եղբայր թագաւորին և բազմութիւն զօրացն կամեցան սատակել զնոսա. – 156. Իսկ առ մեզ հասին զրոյցքս այս ըստ մնացորդաց պատմագրացն առաջնոց, ի Մամբրէէ Վերծանողէ և ի նորուն եղբօրէ Մովսէս կոչեցելոյ, և միւսումն Թէոդորոս Քերթող – 74. յղէ առ Գուրգէն զՎահան Արծրունի և զվանաց երէցն Թէոդորոս զգլխաւորն Հոգեաց վանից, ասէ. – 330.

ԹԷՈԴՈՐՈՍ ՔԵՐԹՈՂ - Իսկ առ մեզ հասին զրոյցքս այս ըստ մնացորդաց պատմագրացն առաջնոց, ի Մամբրէէ Վերծանողէ և ի նորուն եղբօրէ Մովսէս կոչեցելոյ, և միւսումն Թէոդորոս Քերթող – 74.

ԹԷՈԴՈՒՊՕԼԻՍ - և բազում և ազգի ազգի հոգաբարձութեամբ տուեալ օգնականութիւնս Հայոց աշխարհիս, շինելով քաղաք Թէոդուպօլիս ի Կարին գաւառի, և զօրս կողմնակալս ի պահեստ՝ ընդդէմ կալ պարսկական յարձակմանցն: - 114.

ԹԷՊԷՏ - Այլ թէպէտ զայս ախորժելով լսէր Պտղոմէոս առ լաւութեան քաջութեան առնն՝ սակայն յայտնել ոչ զօրէր Աղէքսանդրի – 70. Այլ նոքա թէպէտ առ փոքր մի ոչ կամեցան դառնալ յերկրպագութենէ Աստուածորդւոյն – 246. Եւ թէպէտ յայնմանէ վրիպեցոյց ճշմարիտն Աստուծոյ պատուհաս՝ այլ չարն սովորական բնաւորեալ պահեցաւ անվրէպ: - 38. Եւ թէպէտ տածէր և խնամէր Գագիկ աշխարհս՝ այլ ոչ ուրախ լինէին ի նա ազատատերանցն գրոխք, և կացին ի տարակուսի: - 354. և նա զբոլոր իսկ զաշխարհին կործանեաց, պաշտօնարար լինել սնոտեացն, թէպէտ յետոյ ընդունէր զապաշխարողսն: - 256. զի թէպէտ դառնալով դարձան յայտնապէս յերկրպագութիւնն Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ՝ այլ զկանոնական սահմանադրութիւնսն ոչ բերելով ուղղակի, ոչ միայն Աշոտ, այլ և ամենայն իշխանքն Հայոց, որք գերադարձքն եղեն. – 336. զի թէպէտ նեղեալք և չարչարեալք լինէաք պէսպէս կտտանօք ի զօրացն իսմայէլական ազգացն տաճկական տէրութենէն՝ այլ սակաւագոյնք և առ փոքր ինչ ժամանակս – 194. Քանզի յոյժ պատկառ կայր ի պաշտօնատարութիւն հայրապետին իշխանն Տարունոյ, և նա սաստիկս հոգայր վասն նորա, թէպէտ ոչ օգտէր յիրին յայնմիկ: - 346.

ԹԷՊԷՏ ԵՒ - այլ այսոքիկ փոյթք յօժարութեան առ ի յայլոց ասացելոց նախագունից տեղեկութիւն, և ոչ ինքեամբ և կամ նովաւ գտանել զինարս գիւտի գրոց, թէպէտ և յառաջ քան զնա, այլ ոչ թէ և քան զԲաբելացւոցն իրս – 18. Այլ սոքա թէպէտ և յանձն առնուին և մտադիւրութեամբ լսէին նմա սակայն ոչ մեկնեալ լինէին ի ժանդագործ պղծութենէն զազրալից սողոմական ախտիցն – 182. Աշոտ թէպէտ և նուազագոյն զօրու ընդ իւր լինելով, ոչ թիկն ածեալ վերջացաւ առ պատերազմն յառաջանալ: - 364. Բայց Գուրգէն թէպէտ և գտանէր զնենգիչսն իւր՝ ոչ ումեք զփոխարէն չարին հատուցանէր. – 310. Բայց երկոքեան կողմանք դնին ի ներքոյ պարսաւանաց, թէպէտ և ի բարեպաշտութեան յաղագս մոլորեցան: - 256. բայց թէպէտ և ետ օգնականութիւն Հայոց կայսրն Վաղէտիանոս Փռիւգացի զօրօքն՝ սակայն ոչ խաղաղանայր երկիրս – 94. Բայց թէպէտ և երկոքին պատճառք անուանակոչութեանցն պատկանաբար վարկանելի է՝որպէս իմաստասիրացն հաճոյ թուի, այլ ինձ զառաջինն ախորժելի զհաւատարմութիւնն ի մէջ առնուլ: - 72. Բայց թէպէտ և ունէր զպատճառ զբարեկամանալն Արէտայ ընդ Աբգարու և ընդ Խուրէնայ՝ այլ Աբգար և Խուրան առ փափագումն որ ի Քրիստոս, և առ լուր սրբոյ Փրկչին, և որ ինչ գործեացն Հերովդէս՝ ոխացեալ ընդ Հերովդի – 78. Դէպ եղև նմա ճանապարհաւ գալ ի քաղաքն Մաղիամ, էր և ծանօթ գիտութեան գրոց, թէպէտ և ոչ կատարելապէս: - 162. և մի եղիցի յիշատակ սորա ընդ սոցա, որք թէպէտ և վրիպեցին և կործանեցան՝ սակայն և ապաշաւեցին և կանգնեցան յետ դարձին իւրեանց ի մեծ կարաւանէ գերութեանն ի միջոյ ժանեաց բռնաւորին.– 248. Եւ նոցա ձայն բարձեալ ողորմագին պաղատանօք առ Հայրակղոս, եթէ ,,աստուածասէր և բարերար տէր, արա /գրքում՝ ապա/ ի վերայ մեր ողորմութիւն, թէպէտ և չեմք արժանի ողորմութեան,,: - 150. և ոչ ուրեք գտանէր հնար ելիցն ի վտանգաւոր արգելանէն, թէպէտ և բազմաց հոգ յանձին կալեալ վասն առն պատուականի – 346. Եւ սա բազումս արգել ի կռապաշտութենէ, թէպէտ և մոլորեցոյց անյուսութեամբ զդարձեալսն յապաշխարութիւն – 256 զի Աղէքսանդր թէպէտ և լի իմաստութեամբ և հանճարով առաւելանայր՝ սակայն գազանանայր ընդդիմակացաց հրոսաւղացն. – 70. Զի թէպէտ և Գուրգէն մեծաւ զօրութեամբ ունէր զդէմ յարձակելոցն ի վերայ, որոց զիշխանականն ճեպէին հասանել գահ, կամ որ արտաքին տաճկական պատերազմունքն բռնաբար ի ներքս դիմէին՝ սակայն ոչ յապահովանայր դեռ երկիրն: - 316. զի մի /68/ վատութիւն քան զքաջութիւն ճոխասցի, որ կանանցաբարոյիցն քաջ յարմարի, թէպէտ և յարիւն և յապաժոյժ զզօրսն կենացն առնուցուն,,: - 70. Զոր յառաջ մատուցեալ ասացից ըստ կարգի, թէպէտ և ոչ խնդամիտ յօժարութեամբ՝ սակայն ակամայ և ի հարկէ ճառագրեցից զբացումն դրան աստուածասաստ բարկութեան ի վերայ մեր – 196. թերևս արտաքոյ տանջանացն կայցեն մնայցեն, թէպէտ և ոչ ընդ փեսային վայելեն ի հարսանիսն: - 338. թէպէտ և ի ծածուկ ունէին զերկբայութիւն նենգութեանց: - 194. Թէպէտ և ոչ ինչ նպաստաւորութիւն

առաջիկայ տեսութեանս ունին հետագային ցոյցք որ վասն Բէլայ և նոցուն իսկ Քաղդէացւոց դիւցազնական զառանցութեանցն – 36. թէպէտ և ոչ համարձակեաց զամենայն բառնալ, այլ յոյժ պատկառանօք ամաչեցեալ՝ լքաւ ի ստութենէ անտի, որ յանդիմանեցաւ ի թղթոյ կայսերն, և ի ձեռն այսորիկ ցուցանէր բարեմտութիւն մեծ առ ազգս /166/ քրիստոնէից. – 168. Իսկ Ասուդ թէպէտ և այնպէս շքեղութեամբ ճոխանայր եգիպտական և հնդկային հարստութեամբն՝ այլ յիշելով զբուն իւր սեփհական թագաւորութիւն Ասորեստանի՝ ոչ հաճոյանայր կեալ եգիպտացի գահակալութեամբն. – 70. Իսկ նոքա թէպէտ և հաւանէին՝ այլ էր և հակառակութիւն մեծ ի մէջ նոցա. քանզի որոշեալ էին պաշտամամբ կռոց ըստ իւրաքանչիւր կամաց: - 156. մտեալ Վահան աղերսէր համոզէր՝ մի կալ մնալ, մինչ զքաջանունութիւնն ընդ վատասրտութիւն կարծել յոմանց խառնել, թէպէտ և անկարծ վարկանէր զկեղակարծն: - 328. Յայնժամ խորհուրդ միաբանութեան ի մէջ առեալ ամենեցուն նոցա ասեն. ,,թէպէտ և ի թշնամեացն ապրեցաք՝ սակայն ի ձեռաց դորա մեզ չիք ապրել. արդ եկայք իմասցուք ինչ,,: - 150. Նա թէպէտ և զչարացաւ ընդ եղեալսն՝ սակայն զանգիտեաց թողուլ զնա երթալ, ակնածելով ի չարայոյզ ազգէն Իսմայէլի, զի դեռ ևս տիրէր բռնութիւնն, և գերեալքն և հայրն իւր սպարապետն յարքունիս էին: - 316. Քանզի թէպէտ և անվաւեր ի նոցանէ գրեցեալքն ասացան՝ այլ բազում ինչ և առ ճշմարիտն ստուերաբանեն – 18. Քանզի թէպէտ և տարաժամ լրմամբ ժամանակի չափաբերեալ կենացն Աշոտի՝ հաստատնագոյն և անվրէպ լուծման կենացս առ հոգևորսն և յաւիտենականսն և անվախճան կենացն առաւելութիւնն անցեալ գնացեալ ժամանեաց – 386.

ԹԷՍԱՂԱՑԻՔ - Ի սորա ԻԵ ամին Թէսաղացւոց առաջին թագաւորեաց Բէղղոքոս ամս Լ.Ե. – 56.

ԹԻԿՆ ԱԾԵԱԼ - Բայց Աշոտ թէպէտ և նուազագոյն զօրու ընդ իւր լինելով, ոչ թիկն ածեալ վերջացաւ առ պատերազմն յառաջանալ: - 364.

ԹԻԿՆԱԾԵԼ - որ և զկողմանս Տարունոյ յինքն կորզեալ՝ թիկնաձէր բնաբանապէս ամիրայապետել ամենայն Հայոց: - 366.

ԹԻԿՆԱՊԱՀ - Եւ արդ մեք, նահապետք ազատաց Վասպուրական իշխանիս՝ Մուշեղ ի ցեղէ Վահևունեաց, Վահրամ յազգէ Տրունեաց, Վահրամ միւս, որ ի թիկնապահ իշխանիս … գրեցաք առ քեզ Բուխայ գլուխ զօրավարաց Տաճկաց և բարձակից մեծ թագաւորին. – 212. Իսկ իշխանն Աշոտ … Մուշեղ Վահևունի … և Վահրամ սեպուհ թիկնապահ իշխանին, և Վահրամ Տրունի և Հասան և այլք ի սեպուհ պաշտօնէից … եկին մտին ի բերդն Դղեակ, յամրոցն Նկան, որ ի Թոռնավան գաւառի. – 206. նա և զիւրեաւ տախտակափակ լանջապահս, թիկնապահս, զանգապանս, առնապանս, գլխապանս, որ գրեթէ բովանդակ պղնձեղէնս զնա իմանալ թուէր, և զետեղեալ բլրաձև զօրու անմատչելի կարծելով. – 64.

ԹԻԿՈՒՆՍ ԴԱՐՁՈՒՑԱՆԵԼ - որով անգիտացեալ զհողանիւթեայ իւր զանգուած՝ յահաւորէն Աստուծոյ և յարարչէն խորհեցաւ թիկունս դարձուցանել – 20.

ԹԻԿՈՒՆՔ - ,,և զտանջողացն, ասէ, զճողփիւնն լսէաք, և զհարուածսն եկեալս ի վերայ թիկանցն տեսանէաք – 50. աստէն իսկ դարձաւ յետս երես իւր ի /248/ թիկունս կոյս, ըստ ձախողակի խոտորմանն յետս ընդդէմ զխոտորմանն ժառանգեաց: -250. Եւ մեկնակազէնքն պատեցին շուրջ զեկեղեցեաւն, և ելեալ առ նա ոմանց ընդ փորուած գմբեթին՝ և եհար մի ոմն աշտէիւն ընդ միջոց թիկանցն՝ և ընդ անթովքն հանեալ ի ներքոյ թոքացն՝ փչեաց զոգին և թաղեցաւ զթաղումն իշոյ: - 190. և յանկարծակի ի թիկանց կողմանէ յարձակեալ ի վերայ նորա արանց՝ հարեալ սատակեցին զնա: - 154 և առեալ զնա մտանեն ի մէջ մայրեացն, և ընդ գիրկս մտեալ Շաւասպայ Արծրունւոյ՝ զլայնալիճն լի քարշեալ հարկանէ ի թիկանց ընդ մէջ ողինն զկորովալիր մատանցն զազդոյ շարժումն թռուցեալ թափանցիկ ընդ չարախորհուրդ սրտին միջոցն դիպեցուցանէ. – 100. և դեռ զիւրաքանչիւր սուսեր ածեալ ունէին ընդ մէջ իւր և վահան ի վերայ թիկանց եդեալ. – 220. Եւ ինքն զօրավարն Գուրգէն եկաց ի ձախու կողման ճակատուն՝ ի թիկունս լինել գնդին հետևակազօր մարտակցացն – 230. և կարգեցին ճակատս և ռազմ բոլորեցին, և վահանաւորքն փակեցին զառաջակողմն ճակատուն և կացին ի թիկանց հետևակազօր

նահատակացն. – 306. և որպէս պատմեն զնմանէ՝ զի դարձաւ յետս յԱստուածոյ և դարձոյց զերեսս իւր ի ճշմարիտ դաւանութենէ յերկրպագութենէ Աստուածորդւոյն, որպէս ասաց՝ դարձուցին յիս զթիկունս և ոչ զերեսս իւրեանց. – 248. և վահան ի թիկունս եդեալ ի բոլոր սրտէ զհաւատս անբիծս, և համբարձեալք զձեռս իւրեանց յերկինս իբրև զաղեղն հաստ – 252. զոր ի զօրութիւն թիկանց ուժոյ բազկաց ճնշեալ և մածուցեալ ընդ միմեանս՝ զնրբութիւն մազոյն թաղ կոչեցին – 208. զօր գումարել, այրուձի կազմել, մեծամեծաց աշխարհատերանց պարգևս տալ, ի թիկունս և յօգնութիւն զամենեսեան կոչել, զի ըստ յանձնառութեան խրատու նորա նոյնպէս և գործեսցէ: - 346. յետուստ կողմանէ աճապարեալ Քսերքսէս բուռն հարեալ զդիակաց պղնձակուռ վարապանին Աշդահակայ ի վերայ թիկանցն զգաւակս երիվարին արկեալ – 64. սոցա ի թիկունս հասեալ և հովիւ մի՝ պարսատկաւ քարինս ի վերայ արկանէին.– 202. վահան ի թիկունս եդեալ, սուսեր ընդ մէջ ածեալ, նիզակ ի ձեռին ունելով - 208. վահան ի թիկունս եդեալ, նիզակ ի ձեռին ունելով, ի կապարճս աղեղանց ի դիմի հարեալ զօրացն – 202.

ԹԻՒ - Եւ դարձան կուտեցին աւար, որոց ոչ գոյր թիւ: - 286. Արդ նոցա այնքան, իսկ մեզ ի մասնէ զբոլորն համառօտեալ ի թիւս միակաց լրման, և զբովանդակութեան ամաց ըստ տասանց եօթներորդացն որ թուոցն է լիագոյն է - 314. Արդ նոցա այնքան, իսկ մեզ ի մասնէ զբոլորն համառօտեալ ի թիւս միակաց լրման, և զբովանդակութեան ամաց ըստ տասանց եօթներորդացն որ թուոցն է լիագոյն է - 314. Երէց մի Շապուհ անուն, և մի ոմն յոռամկաց ձորոյն՝ լնուլ զթիւ գնդիցն - 202. Եւ ասի լինել թիւ մարդկանն ապականելոց ի շարժմանէ՝ ոգի առաւել քան ՀՌ: - 358. Եւ արդ քանզի կարգ բանիցս էած զմեզ առ այս խնդիր՝ պարտ է նախ գիտել թէ որով օրինակաւ Քաղդէացւոցն մատենագրութիւնք զթիւ նահապետացն տասամբք համարին թուով ըստ աստուածահրաման գրոցս - 18. Եւ արդ քանզի կարգ բանիցս էած զմեզ առ այս խնդիր՝ պարտ է նախ գիտել թէ որով օրինակաւ Քաղդէացւոցն մատենագրութիւնք զթիւ նահապետացն տասամբք համարին թուով ըստ աստուածահրաման գրոցս - 18. և եղև թիւ սպանելոցն ՌՊ, թող զբազում վիրաւորսն զկողոպուտն և զձերբակալսն: - 232. Եւ եղև ի լնուլ վեցերորդ ամի գերութեանն Հայոց որ է ՅԶ ամ ըստ թուոյ հայերէն տումարին - 312. Եւ եղև ի մտանելն նորա ի քաղաքն, ունելով ընդ իւր կապեալս բազումս և գերեալս, որոց ոչ գոյր թիւ. – 262. Եւ զի զթիւ եօթներորդիս յաւելուածով ասաց ութս լինել - 26. Եւ էին անհուն բազմութիւնն մածեալ շուրջ զլերամբն իբրև զմարախ և իբրև զաւազ ծովու առանց թուոյ. – 226. Եւ ըստ տոհմս ազգաց, ըստ թուոյ տերանցն Հայոց, կազմեաց գունդս վառեալս զօրականաց, զինեալ և պատրաստեալ. – 296. Եւ հրամայեցին համար առնել անկելոց դիակացն, գտաւ թիւ սպանելոցն ՕԷՌ մարդ: - 142. և որպէս ասեն՝ աւելի քան զհինգ հազար լեալ թիւ սպանելոցն. – 368. Եւ որպէս ասեն՝ եղև թիւ զօրուն գումարելոյ իբրև ՃՌ-աց. – 366. և որպէս պատմի՝ եղև թիւ պատերազմաց նոցա ԻԸ անգամ, և հարան զօրքն արքունի յայսքան հանդէսս և ի կռիւ: - 286. զի ոչ էր օրէն զկանանց ազգի թիւ ազգաբանութեան շարակարգել: - 16. Զորս առեալ քրիստոնէից զպատուական մարմինս նոցա՝ ծածկեցին փառաւորապէս թաղմամբ, ամ ըստ ամէ տօնիւք զօր կատարմանն յիշատակել, որք են արք թուով է: - 268. Իսկ Մեհուժան ոչ թողանայր զթագաւորելն Հայոց, կուտեալ առ ինքն անհուն բազմութիւն վաշտից և դրօշուց և նշանաց որոց ոչ գոյր թիւ. – 106. խնդրէր և զդիւան թուոյ զօրացն. քննեցին և գտին: - 198. յայտ առնելով ի թիւ եօթանցն այլ ևս ներողութիւն: - 30. յայտնի և յանդիման կացուցանել զթիւ սպանելոցն ոչ առնուին յանձն, թէ Ջ այր միայն հզօր ձեռամբ յաղթեցին ԺԵ հազարացն. – 234. յոյժ վայելուչ էր և երանելի քահանային Գրիգորի՝ միաբանել ընդ նոսա և լնուլ զերրեակ թիւն – 250. Նա և զանուանս նոցա և զթիւ ժամանակացն այլափոխս ետուն մեզ, թերևս վասն շփոթեալ և հակառակասէր ազգին – 168. նիզակակիցք միմեանց եղեալք երեք տասնեակք թուովն, զսուրբ Երրորդութիւնն յօգնականութիւն /134/ իւրեանց վերաձայնեալ՝ լքին զօգնականութիւն մարդկան. – 136. ՎԱՍՆ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՋԱՓՐԱՅ, ԶՈՐ ԻՆՉ ԽՈՐՀԵՑԱԻ Ի ՎԵՐԱՅ ԱՇԽԱՐՀԻՍ ՀԱՅՈՑ, ԵԻ Ի ԳԼՈՒԽ ԵՀԱՆ ՋԿԱՄՍ ՉԱՐՈՒԹԵԱՆՆ, ԵԻ ՈՐ ԻՆՉ ԸՆԴ ՍՈՎԱՒ ՆԱԽ ՔԱՆ

ԶԼՆՈՒԼ ՎԵՑԵՐՈՐԴ ՅՈԲԵԼԻՆԻ, ԵՒ ԵՕԹԱՆԱՍՈՒՆԵՐՈՐԴ ՈԼՈՄՊԻԱԴԻՆ, ՅԵՏ ԻՆՆԵԻՏԱՍՆ ԸՆԴԻՔՏԻՈՆԻՆ, ՅՈՐՈՒՄ ԲՈՎԱՆԴԱԿԻՆ ԺԱՄԱՆԱԿՔ ԲՌՆԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆՆ ՏԱՃԿԱՑ ԱՄՔ ՄԻԲ ԸՍՏ ԹՈՒՈՑ ՀԱՅԵՐԷՆ ՏՈՒՄԱՐԻ. – 170. Տեղեկանայր … և կամ քանի՛ նիզակաւորք, և կամ ո՛րչափ թիւք աղեղնաւորացն են – 198. քանզի ոչ էր օրէնն թագաւորացն և օրինադրացն զկանանց ազգի թիւ ազգաբանութեան շարել, բայց միայն ըստ ժամանակագրութեանն կանոնի, որպէս և յԻսրայէլի զԳոթողիայ, և յԵգիպտոս զԿղէոպատրեայ դուստր Պտղոմեայ Դիոնիսեայ: - 16.

ԹԻԻՆ - և մուտ եղեալ ի տեղին … ետուն տանել զթուղթն, լի թիւնիւք սատանայական իմացմանց, իբրև զկապարճս լի նետիւք դեղեալ ի գաղտնիս ի գրկաց թռուցանել ի նպատակն: - 234. իբրև շունք համրացեալք, որ ոչ կարեն հաջել, որպէս ասէ Եսայի մարգարէ, ընդդէմ Տեառն փոխելով զկատաղութիւն մահածին թիւնիցն սատակչական զօրութիւնն – 210.

ԹԼՓԱՏԵԱԼ - Յայնժամ իսկ և իսկ արագապէս թլփատեալք եղեն մսլիմանակ, հետևեալք զկնի Բագարատայ Բագրատունեաց – 248.

ԹԼՓԱՏՈՒԹԻՒՆ - Յուշ առնէր նմա զխոստումնն Աստուծոյ առ Աբրահամ և զկարգս թլփատութեանցն և զզոհիցն և զայլոցն ամենեցուն, զոր ոչ է այժմ ասել մի ըստ միոջէ. և յայս լինէր խոկումն Իսմայէլացւոցն մինչև իսպառ: - 158.

ԹՄԲՈՒԿ - և սուսեր ընդ մէջ ածեալ, և հեծուցեալ ի մեծազարդ ջորւոջ, և նժոյգս առաջի և զկնի ի զարդ և ի զէն սպառազինեալ և ձայնք փողոց և դոփիւնք թմբկաց և այլ երաժշտական գործոց հնչեցուցանէին շուրջանակի. – 236. Խնդրէ և տեղեկութիւն թէ քանի՛ դրօշք /198/ են, կամ քանի՛ նշանք, և կամ քանի՛ առաջս զօրքն բաժանիցին, և կամ քանի՛ փողք գոչիցեն, և կամ քանի՛ թմբուկք դափիցեն: - 200. նշանս կանգնեալ և փողք և քնարք հնչէին և թմբուկքն դափէին – 208.

ԹՆԴԻՒՆ - և ահեղ որոտումն և ահեղ թնդիւնք և բախմունք խուռն յարձակելոյ իբրև յամպոյ ճայթիւնք կարկտաբերք հրձգութեանց կերպաձգէին: - 328. Եւ ամբարձ զմիտս իւր ի հանդերձեալ գալուստն Քրիստոսի, և որ յայնժամ լինէին ահեղ որոտմունք և թնդիւնք և հրձգութիւնք և արհաւիրք մեծամեծք յերկնից և յերկրէ – 284. Եւ էր ահեղ որոտումն և արհաւիրք և թնդիւնք. – 228.

ԹՇՆԱՄԱՆԵԼ - ,,որչափ սաստիկ պատժոց արժանի համարիցիք զայն, որ զՈրդին Աստուծոյ առ ոտն եհար և զարիւն նորոյ ուխտին խառնակ համարեցաւ և զՀոգին շնորհաց թշնամանեաց,,: - 258. Տե՛ս, ով սիրելի, զի թշնամանելն՝ լեզուին բարբառ է, և ոչ ներէ ստեղծիչն լեզուին զուրացութիւնն բարբառել, զի ոչ եթէ այլ ոք է որ ստեղծ զլեզուն, և այլ ոք է որ արար զսիրտն. – 258.

ԹՇՆԱՄԻ - ,,Ես այսպէս կարծէի, թէ յորժամ ես ընդ թշնամիս ձեր մարտնչիմ՝ դուք յայդմ կողմանէ օգնական ինձ լինիցիք, և միաբանութեամբ բարձցուք ի միջոյ զտիեզերական պատուհասն, զտունդ Սասանայ: - 138. Այլ և ի ժամանակս հասելոց թշնամեաց յերկիրն իւրեանց՝ գան միաբան լեռնայինքն յօգնութիւն իշխանացն, զի են տիրասէրք: - 192. այրէր և խորովէր ի սիրտ իւր ի ծածուկ ընդ աւեր աշխարհին և ընդ անողորմ չարչարանս գերելոցն ի թշնամեացն: - 218. ասէ. ,,զվրէժ արեանն Մուրկայ /140/ առի ի թշնամոյ նորա արդ կա՛մ եղիցի առնել ընդ իս զխաղաղութիւն և արգելուլ զսուր քո յերկրէ իմմէ,,: - 142. Դու աւադիկ ելեր մտար յերկիր Հայոց, ելեր ի կողմն թշնամեաց իմոց և ապստամբացդ զքեզ միաբանեցեր, զի յապաղեցեր հրամանաց իմոց: - 236. Եւ ամենայն խորհուրդք Մուսէի առին զկատարումն ի վերայ թշնամեացն: - 330. և աշխարհ զրաւ առցէ յասպատակէ թշնամեաց, որ եկեալ հասեալ է յաւեր և յեղծումն: -216. Եւ բարձեալ աշտեայս հանապազակիրս ի պատրաստութիւն գազանացն որ ի մայրիսն որջանան, կամ թշնամեաց ի վերայ հասելոց – 190. և թշնամիքն հանգստեամբ ելեալ ի վերայ նոցա ի լիճս աղեղանց և նիզակաց ձերբակալ արարեալ զոմանս – 372. և ի սաստկանալ ձխոյն զօրանային գունդքն Հայոց, և ի նուազելն փոքր մի ոգի առնուին ի թշնամեացն: - 234. և ինքն /232/ կայր հեծեալ ի վերայ սպիտակ ձիոյ, և ցանէր զծուխն ընդդէմ թշնամեացն, և

օդ քաղցր, որ արկանէր զծուխն զերեսօք նոցա. – 234. Եւ հասեալ ի վերայ նորա թշնամիքն՝ հարին սրով: - 304. Եւ հրամայեաց ածել ոսկերիչ և նորոգեալ նորացոյց զանյաղթ փայտ խաչին Քրիստոսի, մատուցեալ զբեկորսն առ իւրաքանչիւր յօդս, պատեալ մաքուր արծաթով վայելչազոյն քան զառաջինն, ի պարծանս քրիստոնէից և յամօթ և ի նախատինս թշնամեաց խաչին Քրիստոսի: - 378. և ճեղքեալ՝ զօրու թշնամեացն յայսկոյս և յայնկոյս՝ արարին մտանել նմա ընդ մէջ զօրուն: - 352. Եւ յարձակեալ քաջութեամբ և արիական ձայնարկութեամբ՝ դիմէր ի վերայ թշնամեացն. – 178. և յոյժ ուրախ առնէին զթշնամիսն ի քակել միաբանութեան իրերաց: - 194. և նոցա պարտասեալք ի ծանրութենէ զինուցն և ի ջերմութենէ տապոյ արեգականն և ի սաստկութենէ աւազոյն, որ ոչ ունէր զկայ ոտից, և ի հետևակագնացութենէն և ամենեքումբք թշուառացեալք՝ անկան ի ձեռս թշնամեացն – 162. Եւ ոչ ոք գտանէր ամենևին ի կողմանէ /174/ թշնամեացն որ կարէր կալ ընդդէմ նոցա, և ոչ մի ոք. – 176. զի և որք յոյժ ատեցողքն են մեր և թշնամիքն՝ տեսցեն և յամօթ լիցին, և բարեկամքն և սիրելիքն յոյժ ուրախ եղիցին„: - 218. զի թէ կարացից հարկանել զթշնամին իմ և կանգնել զթագաւորութիւնն իմ՝ ես եղէց քեզ որդի հնազանդութեան - 136. զի տեսցէ Տէր զնախատինսն զոր նախատեաց զնա թշնամին: - 146. Իսկ զՎահագն Հայկազնեայ … կացուցանեն ի դրան արքունի, յառաջանալ ի գործ պատերազմին մեծաւ աշխատութեամբ՝ կամ մեռանել ի սրոյ թշնամեաց դիպելոց, կամ յաղթել քաջասրտութեամբ: - 70. Իսկ ի վերայ բազում հինից եկելոց ի վերայ Գուրգինի և սաստիկ պատերազմացն զոր պատերազմեցաւ յաղթող նահատակութեամբ. ոչ միայն յարտաքին թշնամեացն որ շուրջանակի պաշարէին, բազում այն էր որ ի ներքին ընտանեաց հարազատաց, ազգականաց դրժողաց, ուխտազանցաց, ստոց և ստերդմանց յուզէին աղմուկք:- 308. մանաւանդ զի բարեպաշտութիւն մեծ համարիմ սատակել զթշնամիսդ Աստուծոյ, որպէս Մովսէս զԱմաղէկ, և Յեսու զՔանանացիսն, և Սամուէլ զԱգագ, և Դաւիթ զԳողիաթ, և համանգամայն իսկ որպէս սատակեցին Իսրայէլացիքն զայլազգիսն – 278. միթէ դո՞ւ միայն առաջին յաղթեցար և հարար ի թշնամեաց, կամ քո՞ միայն զօրքդ անկան, կամ քո՞ և եթ աւար բաժանեցաւ: - 282. Յայնժամ խորհուրդ միաբանութեան ի մէջ առեալ ամենեցուն նոցա ասեն. ,,թէպէտ և ի թշնամեացն ապրեցաք՝ սակայն ի ձեռաց դորա մեզ չիք ապրել. արդ եկայք իմասցուք ինչ„: - 150. Ոչինչ զանգիտեալ մեր մինչ ցայս վայր, պատմել զվտանգս և զնենգութիւնս եկեալ հասեալ ի վերայ մեր ի թշնամեացն ճշմարտութեանն. – 194. սոքա բնակին յամուրս լեռնականս, յանհոգս խաղաղացեալք յարտաքին թշնամեաց, և հարկք և հասք արքունի ի յինքեանս մնալով – 274. Քաջապէս մարտուցեալ Գուրգէն եղբայր իշխանին և Վահան Հաւնունի՝ առին անուն յաղթութեան, անցուցանելով ընդ սուր զկողմն թշնամեացն. – 178.

ԹՇՈՒԱՌԱԿԱՆ - ամենայն հնարիւք խորամանկութեամբ կապեալ անլոյծ գօտեամբ ընդ ոգւոյ երիցս թշուառականին – 248. և այնպէս ել յաշխարհէս թշուառականն: - 108. և առեալ ի ձեռանէ նորա զսուսերն շողացուցեալ՝ հայեցաւ /266/ յայսկոյս յայնկոյս և ասէ, ,,ո՛վ անարի վատ արանց և կանացի այր, թշուառական զինուոր, շուն անպիտան տեառն իւրոյ„ - 268. ընդ կրունկն դարձիր, թշուառական, քանզի զերջանիկ կամարարացն կղզիս կոխել ոչ կարես. զի՞ յերկինս ելանել բռնանաս„: - 50. Իսկ թշուառականն զատակմանն ընկալաւ զվճիռ, և ի հանդերձելումն զխաչահանուացն հատուցանել զպարտիս: - 378.

ԹՇՈՒԱՌԱՑԵԱԼ - և նոցա պարտասեալք ի ծանրութենէ զինուցն և ի ջերմութենէ տապոյ արեգականն և ի սաստկութենէ աւազոյն, որ ոչ ունէր զկայ ոտից, և ի հետևակագնացութենէն և ամենեքումբք թշուառացեալք՝ անկան ի ձեռս թշնամեացն – 162.

ԹՇՈՒԱՌՈՒԹԻՒՆ - բայց սա յերթալ և ի դառնալ իւրում նովին մտօք և նովին մոլորութեամբ վարեցաւ, լրբեալ լի թշուառութեամբ. – 248. և որ ինչ կրեցին թշուառութիւն զոգւոց

առաւել քան եթէ մարմնոց. – 240. որպէս մարգարէն Յովէլ ողբայ ի վերայ եկեալ հասեալ թշուառութեանն, ասէ – 238.

ԹՈԴՈՐՈՍ ՎԱՐԱԶԽ - Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … և այլք ի նախարարացն Վասպուրական իշխանին, Սմբատ Ապահունի, Գրիգոր Քաջբերունի, Վահան Հաւնունի, սեպուհն Դաւիթ, Գազրիկն Ապուհարազ, Թոդորոս Վարազն, Խոսրով Վահևունի, Խոսրով Ակէացի, Վարդան Գաբայեղէն, Սմբատ Մարացեան, սեպուհ մի Սահակ, Պատրիկն Անձևացի, Գորգ Հարմացի, Դաւիթ Գունդսաղար. – 174.

ԹՈԽ ԵԻ ԲՈՒԽ - բազում ունելով ինչս ի կոխակս բարձրաւանդակս և ի կիրճս նրբականս, ի զերծս և ի խոխոմս ձորոյն ի թոխս և ի բոխս երկրին անբնակ մարդկան յասպատակէ հինիցն Երուանդայ – 84.

ԹՈՂ - Եւ արդ ՆԺԱ են մարգարէք, որ զվկայութիւն աստուածութեանն Քրիստոսի ստուգաբանեն ճշմարտութեամբ յանցնիւր ժամանակս, իբրև ի միջէ բերանոյ, թող զԱւետարանն և զառաքեալս նորա: - 246. և եղև թիւ սպանելոցն ՌՊ, թող զբազում վիրաւորսն զկողոպուտն և զձերբակալսն: - 232. զի ստուգեալ քննեցին՝ միոյ առն երկուս յինքեանց հարեալ ընկեցեալ էր, թող զվիրաւորսն և զկողոպուտ և զձերբակալսն – 234. Էին անդ Վնդոյ և Վստամ և զօրք պարսիկք իբրև ԸՌ հեծեալ, թող զզօրս Յունաց և Հայոց: - 140.

ԹՈՂ ԹԷ - զի ոչ գոնեայ մի ոք գոյ, որ զճշմարտութիւնն վկայէ ուսուցանելով նորա, թող թէ զբազումս: - 246.

ԹՈՂԱՆԱՅ /դիմազ./ - Իսկ Մեհուժան ոչ թողանայր զթագաւորելն Հայոց, կուտեալ առ ինքն անհուն բազմութիւն վաշտից և դրօշուց և նշանաց որոց ոչ գոյր թիւ. – 106.

ԹՈՂԱՑՈՒՑԱՆԵԼ - և դարձուցին ընդ նոյն ճանապարհ ընդ որ եկեալ էր, ոչ թողացուցին նմա ելանել ընդ աշխարն Վասպուրական. – 336. Իսկ Երուանդ պահեալ զերդումն հօրն նորա՝ թողացուցանէ երթալ բնակել և կեալ ուր և հաճոյ թուիցի. – 84. արդ թողոցո/ճիշտը՝ թողացո/ զերկրորդ մասն Անձաւացեաց որդւոյ իմոյ Դերանկիդ, և այլ մի յաւելուր ընդ հակառակս ինչ ձեռն ի գործ արկանել - 330.

ԹՈՂԱՑՈՒՑԵԱԼ - Քանզի հարցեալ և բռնազբօսեալ զերկոսին գլխաւորին Տաճկաց, անունկնդիր լինելով ասացելոցն, և ի տեսչութենէ Աստուծոյ թողացուցեալ նոցա առանց վտանգից՝ որպէս հաճոյ թուիցի կեալ ի հաւատսն Քրիստոսի համարձակաբար. – 324.

ԹՈՂԵԱԼ - ,,բնութեամբ ճշմարտութեամբ աշխարհիդ Վասպուրական ձեր լեալ էր ժառանգութիւն, և զձեզ արտաքս հանեալ թողեալ են նախնեացն Աշոտի: - 362. Եհարց սաստիւ կամ թէ հրամանաւ տէրութեան իւրոյ, ,,ի բաց լեր, ասէ, ի հաւատոցն Քրիստոսի, և իմ թողեալ քեզ զբազում վնասսն զոր գործեցեր – 290. և զՄարդաստան գաւառ զբուն բաժին տուեալ ցԳուրգէն, և նորա զիւր գործակալս թողեալ անդր: - 326. Եւ Աւշնի հաւատացեալ զաշխարս ծառայի ումեմն Սափի անուն ի գերելոցն Յունաց ներքինի, թողեալ զհաւատսն որ ի Քրիստոս, մսլիմանակ դէն ստացեալ, արիւնարբու ուսմամբ բնաւորեալ. – 372. և զի ի գնալ Աշոտի թողեալ էր անդ զտիկինն Վասպուրական զՍետայ – 362. և թողեալ զբնակելն ի Դուինն՝ ելեալ բնակեցաւ ի Նոր քաղաքին ի մեծ եկեղեցւոջն որ յանուն սրբոյն Գրիգորի շինեալ էր երանելւոյ տեառն Ներսիսի երկրորդի Հայոց կաթողիկոսի: - 358. և թողեալ զքաղաքն Պարտաւ՝ առնու զզօրս իւր երագապէս անցեալ գնացեալ ի յաշխարհին Ասորեստանի: - 374. և ի հասանելն նորա անդր թողեալ զհակառակաբար մարտն՝ խօսին ի խաղաղութիւն, առաջի եդեալ զիրամանն արքունի, զգլխաւորին Տաճկաց, և Աշոտի հաւատալ զբոլոր տէրութիւնս Վասպուրականի: - 316. և իմ թողեալ ձեզ զչարիս ապստամբութեանն ձեր, վայելեսջիք ընդ իս և տիրեցէք աշխարհին ձեր,,: - 246. Եւ կէսքն հասանէին մինչ ի շահաստանն Բաղէշ, թողեալ անդէն զբուն բանակն: - 176. և հանին զնա յարգելանէ բանտին, պատանդ թողեալ նմա զԳագիկ որդի Դերանկին և որդի Գրիգորի Արծրունոյ: - 348. Եւ հաւանեալ Խոռեմայ՝ եկն առ Հայրակղոս արքայ Յունաց, թողեալ ի նա զԵրուսաղէմ և զԿեսարիայ

Պաղեստինացւոց և զամենայն կողմանս Անտիոքացոց և զամենայն քաղաքս գաւառացն այնոցիկ, և զՏարսոն Կիւլիկեցւոց և զմեծ մասն Հայոց և զամենայն զոր միանգամ կամեցաւ Հայրակղոս. – 152. Եւ մեկնեալ զզօրսն ի նմանէ ընդ կողմն Ապահունեաց, մերկ ի զինէ և յասպազինէ թողեալ, ոչ առնել այլ կողոպուտ, գնացին աղխիւ և երիվարօք իւրեանց: - 346. Եւ ոսկեզործ ականակապ կազմեալ՝ պատեաց ոսկով զփրկագործ սուրբ խաչն, և ընդելուզեալ մարգարտով զարդարեաց զսխրագործ փայտն, հիւսնեալ ի մէջ անուշահոտ փայտից, թողեալ մասն ինչ արտաքս ոսկեպատ պահարանին, յառաջնում իւրոյ քառածրագիծ խաչակերտ փայտեղէն զզրոցկանն: - 394. զի թագաւորն Լիդէացւոց ասպազինեալ զերիվարն շուրջանակի պղնձի արկանելեօք յոտից մինչ ի գլուխ բովանդակ չթողեալ տեղի՝ անկռուելի լինել զինուի – 64. Թողեալ այնուհետև ի խնամս արարչին, յանձն արարեալ շնորհացն Աստուծոյ: - 346 . թողեալ զերիվարս իւրեանց, ի հետիոտս ելին ընդդէմ նոցա: - 162. թողեալ զօրէնս քրիստոնէութեանն՝ հնազանդեցան որմզդական մոլորութեանն մոխրապաշտ վարդապետութեանն: - 102. Յետ այսր՝ յերկրորդ ամի պաշարեն զԿարնային քաղաքն զօրքն Յունաց. և դարձեալ անդրէն ի կամս իւրեանց թողեալ գնացին: - 358. Յովսէփ անուն ի Յունաց ազգականութենէ ի ծառայութիւն հասեալ Աւշնի, ներքինի, թողեալ զքրիստոսական պաշտօնն, մոլորութեանն Մահումաթայ հաւատացեալ. – 374. որ կացեալ իշխան ի վերայ Տարունոյ ամս է՝ յաւելաւ առ հարս իւր, թողեալ զաւակ իւր Աշոտ անուն: - 342. որոց թողեալ զգործ պատերազմի ամրոցին՝ դարձաւ գնաց աներկիւղ քաջասրտութեամբ ընդդէմ նորա օժնդակ զօրու Գուրգէնի – 334. ուր զսեղանն սուրբ և զգաւազան հովուական և զմատանին պատկերեալ և զգօտին աշխատասէր միջոյն թողեալ ի հանապազորդ յիշատակ լուսաւորութեանն մերոյ հօրն: - 104.

ԹՈՂՈՒԹԻՒՆ - ,,գո՞յ թողութիւն իմոց չարեացն /386/ գործելոց, թողո՞ւ Աստուած զիմ պարտեացն յաճախութիւն. ասացէք ինձ, տուք ինձ պատասխանի,,: - 388. գերեաց գերեդարձ արար, և ամենեցուն շնորհէր զյանցանս, և ձրի թողութիւն առնէր. – 168. և առաջի արկեալ զհառաչանսն, զարտասուսն, զխոստովանութիւնն, զողորմագին պաղատանսն, մինչ ի մահ զտրտմելն, զկենաց դեղն հայցել, զմարմին և զարիւն որդւոյն Աստուծոյ ի թողութիւն մեղաց – 386. և էր գրեալ ի նմա թողութիւն վնասուցն և հարուածոցն զօրացն և բազում աւարացն, և երդումն ի հաստատութիւն ասացելոցն, և պարգևս ի պատուական և մեծագնի հանդերձից, և սաղաւարտ ծաղկեայ և սուսեր. – 288. յուսացեալ ի մարդասիրութիւնն Քրիստոսի, զմաքսաւորին և զաւազակին զյետնորդսն բարբառեալ, և զփրկական մարմին և արիւն որդւոյն Աստուծոյ հայցեալ հաւատով ի թողութիւն մեղաց, յուսացեալ ի քաղցրութիւնն Աստուծոյ: - 336.

ԹՈՂՈՒԼ - ապա թէ ոչ ի կամս կամաց զայդ առնես՝ ակամայութիւն ի վերայ հասեալ՝ և զոր ունիսդ հարկաւորաբար առնէ քեզ զայդ ևս թողուլ,,: - 330. ,,գո՞յ թողութիւն իմոց չարեացն /386/ գործելոց, թողո՞ւ Աստուած զիմ պարտեացն յաճախութիւն. ասացէք ինձ, տուք ինձ պատասխանի,,: - 388. Ազդ առնէ քաղաքապետին Տփղեաց. և խնդրեալ զնա առ ինքն՝ /316/ ստիպէր տագնապէր ահս արկանելով, թողուլ զօրէնս քրիստոնէութեան և յանդորր ելանել: - 318. առ որ յղեալ բազում անգամ պէսպէս սպառնալեօք և ողոքական բանիւք հաւանութեամբ թողուլ զօրէնս քրիստոնէութեան և հաւասարակցել այլոց ուրացողացն զՔրիստոս. – 318. Ասեն. թո՛ղ տեսցուք զելս այսր համբաւոց: - 352. Բայց արդ զամենայն յանցանս քո և զվնաս զոր արարեր թողում քեզ. արի առ զկին քո և զորդիս և եկ այսր. – 146. Բայց ի գնալն Խուրէնայ առ Տիբէր կայսր՝ եթող զորդին իւր զՎաչէ և զեղբայր իւր զԱրշաւիր ի Խառան առ տիկնոջն Հեղինէի. - 80. Բայց յետոյ անմիաբան գտեալք նախարարքն Հայոց՝ թողին զոր խորհեցանն վասն թագաւորելոյ Վահանայ, և անցին /126/ գնացին առ մեծն Վարդան. – 128. Բայց որդին Շեհայ ի մտանելն ի Պարտաւ՝ եթող անդ քաղաքապետ զմի ի հաւատարմաց իւրոց Յամանիկ ոմն: - 338. Նա թէպէտ և զչարացաւ ընդ եղեալսն՝ սակայն զանգիտեաց թողուլ զնա երթալ, ակնածելով ի չարայոյզ ազգէն Իսմայէլի, զի դեռ ևս տիրէր բռնութիւնն, և գերեալքն և հայրն իւր սպարապետն

յարքունիս էին: - 316. Բայց քանզի ոչ բաւէ աղքատիմաստ իմոց /384/ խոհարանաց շարժումն պատկանաբար առ ողբոցն վարել բանակարգութիւն՝ թողի այժմ այլում զօրաւորի կամ այլում ժամանակի: - 386. գերփեն առնուն զշէնս և զաւանս և զագարակս, կապուտ կողոպուտ թողուն ի ստացուածոց և յամենայն ժառանգութեանց, մաշեն ի սուր սուսերի զորս ի բուռն առնուին. – 102. Գրէ բազում անգամ Սմբատ առ Ահմատ՝ թողուլ անդրէն զաշխարհին, տալ ի ձեռս Աշոտի որդւոյ իշխանին Դաւթայ. - 366. Եւ զի էր պաշարել նորա յայնժամ զքաղաքն Մանազկերտ Ապահունեաց աշխարհին, որ ի ձեռս Ապլբառայն էր, և ածեալ հասուցեալ մերձ ի պաշարումն. և ի հասանել գուժկանացն եթող զնոսա, տալով նոցա հրովարտակս ի խաղաղութիւն: -348. և ինքն Աշոտ ճողոպրեալ միաձի ելեալ եհաս փախստեայ մինչ յՈստանն Ռշտունեաց, թողլով զբուն բանակն ի նմին տեղւոջ. – 332. Եւ հասեալ ի գեօղն Արճուճս՝ մնայր անդէն, և դիտակս թողոյր ի վերայ բլրոցն բարձրաւանդակաց: - 178. Եւ յայնմ ժամանակի երթեալ ժողովէին ի քաղաքն Եդեսացւոց արք ԺԲՌ յամենայն ցեղիցն Իսրայէլի զի տեսին եթէ մեկնեցաւ անտի զօրն Պարսից, և թողին ի բաց զքաղաքն. – 156. և ոչ համբարք ի սմա բաւական, թողումք այլ ումեք ասել - 216. և վերակացու նմա թողոյր զՅովհաննէս ոմն քահանայ ի Բոգունի գաւառէ ի յԱնստան գեղջէ: - 394. և քակեցին զռազմն և աւերեցին զճակատն և լքին զմիմեանս, և թողին զպատերազմն և գնացին փախստական ամենայն այր յո՛վ և կարաց զերծանել. - 306. զորս եթող Բուխայ տիրել աշխարհին իւրեանց յաղագս յառաջագոյն մտերմութեան հօրն նոցա առ թագաւորն և առ զօրավարն, զի գնաց ըստ կամաց նոցա յամենայն ուժոյ զօրութեան մտաց իւրոց: - 298. թողուլ լքանել զաշխարհս բազմագաւառս, զամուրս անկասկածելիս – 386. ինքեան և որոց յետ իւր թողլով ժառանգութիւնն որդւոց կեանս վշտագինս հանդերձ մահուամբ, և ծննդականութիւնս տրտմութեամբ: - 22. Իսկ թագաւորն գիտացեալ զհաստատուն և զանդրդուելի միտս նոցա՝ ոչ ինչ փոյթ արարեալ թողու ի կամս կամաց իւրեանց, կեալ որպէս հաճոյ թուի: - 132. Կամ դարձո՝ զխորհեալ նոցա չարիս ի գլուխ իւրեանց, կամ թող զի ելցեն գնասցեն՝ յով և կամեսցին,,: - 82. մանաւանդ զի ոչ բաւականանամ իմով աղքատիմաստ բանգիտութեամբ զսորայս բացայայտել զչափ ներբողականին՝ այլոց ուժեղագունից և մտահարուստ արանց թողի. – 300. Որոց դիպօղ ժամ գտեալ՝ արտաքս ելեալ ի բանակէն, զերծեալք իբրև զայծեամն ի հնարից որսորդաց՝ գնացին խաղաղութեամբ յիւրեանց տեղիս և զնա թողին լքեալ ամօթալից: - 344. Սահակայ առեալ ի պարգևի զաշխարհն՝ թողու զորդին զԱշոտ զլեառնակողմամբքն առաջին իւրեանց տէրութեանն՝ շինել, բնակել, ժառանգեցուցանել զերկիրն ի ժառանգութիւն իւրեանց ազգի ի զաւակ տանն Արծրունեաց: - 90. Սորա որդիք հինգ ծնանի, յորոց մինն Հերովդէս և միւսն Փիլիպպոս, զորոյ կինն հանեալ Հերովդէի՝ թող զկինն իւր զառաջին, զդուստր Արէտայ արքայի Պատրէացւոց. – 78. Սոքա ամենքին աղխիւ և ընտանեօք իւրեանց թողին զտունս բնակութեան իւրեանց և զհայրենիս իւրեանց, ի վերայ մտերմութեամբ հպատակութեան որդւոցն Դերանկին. – 364. ստիպեն լքանել թողուլ կրօնս քրիստոնէութեան, հնազանդել պաշտել զօրէնս մազդեզական մոխրապաշտութեանն – 102. Եւ թողին զնոսա արք իբրև ԴՌ, վիրաւորք, բոկք և մերկք և հետևակք: - 150.

ԹՈՅԼ - Բայց էր Համամ սէգ և ամբարհաւաճ, յոյլ և թոյլ առ պատերազմի գործ, միայն և շղոմարար հպատակութեամբ վարէր առ թագաւորն – 90.

ԹՈՅԼ ՏԱԼ - և թոյլ եւտուն զով և հաճոյ թուիցի արքայի. – 118. և նա տրտմեալ զնաց ի տուն իւր, քանզի հանապազ ստիպէր ի դիւէ անտի, թերևս թոյլ տալովն Աստուծոյ, զոր համարէր ի հրեշտակէ զանկանելն ի մտաց: - 160.

ԹՈՅՆ - և հանապազ յանձն իւր տարակուսանօք տարուբերէր, թէ յո՞վ և կամ յո՞յր կողմանս թափիցէ զդառնութիւն մահաբեր թունից իւրոց – 170. և զբովանդակ թոյնս անբժշկականս իժից և քարբից եհեղ ի վերայ քրիստոնէից. – 104. Եւ սկսաւ գոռալ, և խորհէր զթոյնս չարութեանն թափել ի վերայ իշխանին Աղուանից, /276/ և յղէր առ նա կոչելով ի հնազանդութիւն. – 276. Եւ սկսաւ ի վերայ մղել զժախահոտ և զյիմարեցուցիչ

մաղձախառն թոյնսն –204. Իսկ նա ըստ սովորականի ցանկասէր պղծալից անյագութեանն՝ խրոխտացեալ մոմռեալ յանձն գազանեղէն թունիւք առաւելեալ, բորբոքեալ տապախառն բոցով հեղուլ զմահածին թոյնսն ի վերայ Բուխայի. – 326. Իսկ նա ըստ սովորականի ցանկասէր պղծալից անյագութեանն՝ խրոխտացեալ մոմռեալ յանձն գազանեղէն թունիւք առաւելեալ, բորբոքեալ տապախառն բոցով հեղուլ զմահածին թոյնսն ի վերայ Բուխայի. – 326. - լի թունիւք սատանայական խորհրդոցն, ծածկեալ յաչս իշխանին գառնենի զգեստիւք ի հանդերձս ոչխարաց, և ներքոյքն զապականիչ գայլոցն բերելով զլրբութիւն – 210. սրտմտեալ անժուժկալ ի բարկութեանն ջերմագոյն արեանն մրրկալից շարժմանն, և սկսաւ թափել զմահածին թոյնս իւր ի վերայ կապելոցն, իբրև զթոյնս իժի – 242. սրտմտեալ անժուժկալ ի բարկութեանն ջերմագոյն արեանն մրրկալից շարժմանն, և սկսաւ թափել զմահածին թոյնս իւր ի վերայ կապելոցն, իբրև զթոյնս իժի – 242.

ԹՈՆՈՍ - Բայց որպէս բացայայտեցաւ՝ Շամիրամ սեպհականեալ թագաւորէ յազգէ Ասուրա ի Սեմայ Ասորեստանի բնիկ իւրեանց տէրութեանն, և պայազատեալ մի ըստ միոջէ մինչ ի Թոնոս Կոնկղդեռոս – 16.

ԹՈՆՈՍ ԿՈՆԿՈՂԵՌՈՍ - Բայց որպէս բացայայտեցաւ՝ Շամիրամ սեպհականեալ թագաւորէ յազգէ Ասուրա ի Սեմայ Ասորեստանի բնիկ իւրեանց տէրութեանն, և պայազատեալ մի ըստ միոջէ մինչ ի Թոնոս Կոնկղդեռոս – 16.

ԹՈՌՆ - Զկնի այսորիկ եկն Աշոտ թագաւորն Հայոց մխիթարել զդուստր իւր և զթոռունս, և ևս առատանայր զհաստատութիւն իշխանութեանն Աշոտի և զոստիկանութիւնն Ապումրուանայ: - 356. Իսկ Վարդան Մամիկոնեան, որդի Համազասպայ Մամիկոնէի, թոռն սրբոյն Սահակայ, խոյս տուեալ գնաց զկողմամբքն Մոկաց, ի խոխոմս Տաւրոսական լերինն, ի լեսուրս Ջերմաձորոյ – 122. Որոյ առեալ զթոռունս իւր զՀմայեակ և Համազասպեան գնաց առ արքայ ի Տպղոն: - 116.

ԹՈՌՆԱՎԱՆ - Իսկ իշխանն Աշոտ … Մուշեղ Վահևունի … և Վահրամ սեպուհ թիկնապահ իշխանին, և Վահրամ Տրունի և Հասան և այլք ի սեպուհ պաշտօնէից … եկին մտին ի բերդն Դղեակ, յամրոցն Նկան, որ ի Թոռնավան գաւառի. – 206. առեալ էր ի բաժնէ/ճիշտը՝ ի բաժնի/ Գագիկ իշխանի … զՃուաշ գաւառն և զԹոռնաւան, Արտազ,Մարդաստան, Գառնի, Առբերանի, Աղանդռոտ, Բառիլովիտ, Պալունիք և Մեծնունիք, Տոսպոշտունիք, Բոգունիք, Գուգան գաւառ, Արտաշէսեան: - 388. Եւ ասպատակեալ ի Ճուաշ և ի Թոռնաւան գաւառ՝ յաւարի առնուն. – 304. հանեն ընդ սուր, վարեն ի գերութիւն և առնուն աւար, և ի յանցին դառնան ի Ճուաշ և ի Թոռնաւան գաւառ, անցեալ ընդ Կրճունեաց գաւառն: - 400. սկսաւ զամուրսն յինքն գրաւել … զամուրն Նկան ի Թոռնաւան գաւառի, և զամուրն Կոտոր ի ձորն Ընծայից, զամուրն Սևանի ի փորն Լմբայ: - 360.

ԹՈՌՆԻԿ - Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … և ի տանէն Բագրատունեաց Թոռնկայ որդի զօրօք իւրովք. ի տոհմէն Ամատունեաց Շապուհ Ը հարազատօք և զօրօք իւրեանց. – 174.

ԹՈՎՄԱՅ - Ապա փոյթ ինձ Թովմայի, որ ոչ վերջոտնեալ կալայ ամօթով զյետին տեղին – 122.

ԹՈՎՄԱՅ ԱՌԱՔԵԱԼ - գրելով և զպատասխանի թղթոյն ի ձեռն Թովմայի առաքելոյ, և զխոստաբանութիւն՝ զԹադէոս առաքեալ լնուլ զփափագումն խնդրոյն. - 76.

ԹՈՎՆՈՍ – Եւ արդ են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Ակրապաղէս ամս ԽԲ: Թովնոս Կոնկղդեռոս, որ կոչի յունարէն Սարդանապաղոս՝ ամս Խ. – 58.

ԹՈՎՆՈՍ ԿՈՆԿՈՂԵՌՈՍ – Եւ արդ են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Ակրապաղէս ամս ԽԲ: Թովնոս Կոնկղդեռոս, որ կոչի յունարէն Սարդանապաղոս՝ ամս Խ. – 58.

ԹՈՐԳՈՄ - Այլ անժամանակն Բէլ ծախի ժամանակաւ, նշկահեալ ի Հայկայ որդւոյ Թորգոմայ, որ ի տանէ Յաբէթի – 40.

ԹՈՐԴԱՆ - առաջապահեստ ճանապարհորդութեանն արարեալ զՄերշապուհ Արծրունի զօրավար Հայոց և զՎահան Ամատունի և եղբայր Մեհուժանայ՝ տարեալ հանգուցանեն ի տեղւոջ հայրենեացն վկայարանի ի Թորդան: - 108.

ԹՈՒԱԿԱՆ - Բայց մեզ կայ առաջի ասել վասն Ջափրայ և չար գործոց նորա, անգիրս մնացեալ յայլոց, զոր կատարեաց ի վերայ աշխարհիս Հայոց երկայնագոյն ժամանակաւ և անըմբերելի նեղութեամբ ի մերս հանդիպեալ աւուրս, որ էր Հայոց Ց թուական: - 168. Եւ կատարեցան սուրբ վկայքն ՅԲ թուականին: - 268. Սորա ամք ձգեալ լինի յՅԻԵ թուականէն Հայոց. – 384.

ԹՈՒԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ - Այս Զ ամ էր գերութեանն Հայոց, և ՅԶ նորուն թուականութեան: - 326. Գործեցաւ այս ՅՒԷ թուականութեանս Հայոց, յորում ամի և տէր Գէորգ Հայոց կաթողիկոս փոխեցաւ: - 376. Գործեցաւ այս ՅՕԱ թուականութեանս Հայոց և ի Դ ամի հայրապետութեանն Յօհաննու Հայոց կաթողիկոսի: - 382. Եւ արարին նաւակատիս մեծ հարսանեաց փեսայութեան Դերանկին, ի թուականութեան Հայոց ՅԺԱ-երորդ ամին: - 322. Եւ ծնան նորա երիս որդիս, Սարգիս որ և Աշոտ՝ ՅԻԶ թուականութեանն Հայոց, Խաչիկ որ և Գագիկ ՅԻԸ, և Գուրգէն. մանկունք կայտառք և գեղապանծք և բարենշանք և ամենեցուն ցանկալիք. ծնաւ և երկուս դստերս: - 338. Եւ կատարեալ Աշոտ զկեանս իւր՝ մեռաւ ի Վանտոսպ գաւառի, ՅԻԳ թուականութեանն Հայոց, յամսեանն հոռի, որ օր Զ էր ամսոյն, յաւուր հինգշաբաթոջ. և տարեալ հանգուցանեն ընդ եղբարս իւր ի վանս սուրբ Խաչին յԱղբագ գաւառի: - 338. և մեռաւ ՅԼԹ թուականութեանն Հայոց, և ի ԺԵ ամի հայրապետութեանն Գէորգեայ Հայոց կաթողիկոսի: - 356. Ի ՅԷ ամի Հայոց թուականութեանս եկն Աշոտ Վասպուրական իշխան ի գերութենէն: - 326. Իսկ զԳողթն գաւառ ի ժամանակի կատարման սրբոյն Վահանայ, յամի ՃՋԶ թուականութեանց, յորում ամի կատարեցաւ սուրբն Վահան, որ էր որդի Խոսրովայ Գողթան տեառն: - 390. որ է ըստ հայերէն թուականութեանն ամք Ց – 184.

ԹՈՒԱՑ ԳԻՒՂ - և բանակեալ կային ի լերինն որ ի վերայ գեղջն Թուայ, /224/ ի հովիտս նորա, որ կոչի Արեան լիճ. – 226.

ԹՈՒԵԱԼ - և հաճոյ թուեալ յաչս նորա՝ շինէ զբարաբլուրն ապարանս արքայանիստ, աշնանայինս, պայծառայարդարս, գեղեցկայարմարս պարսպաւորս – 86. Ի սոյն աւուրս որք մնացեալ էին ի տանէն Արծրունեաց իբրև լուան զպարտումն զօրացն արքունի ի Ծանարացն՝ ի մի վայր եկեալ գունդ կազմեալ հետևազօրքն մարտակցօք հանդերձ խառնաղանջ ամբոխիւ՝ լինին թուեալ արք Տ – 304. վասն զի ըստ Պտղոմեայ և Աղէքսանդրի սահմանադրութեանն, կամ թէ մեր Արտաշէսի որդւոյ Սանատրկոյ՝ ի Վասպուրական գաւառացն համար թուեալ է գաւառն այն – 332.

ԹՈՒԵԼ, ԹՈՒԻԼ, ԹՈՒԻ- Եւ են ի թուել մինչ ցայս վայր այսոքիկ. Ադամ, Սէթ, Ենովս, Կայիանան, Մաղաղայէլ, Յարէդ, Ենովք, Մաթուսաղայ, Ղամէք, Նոյ, Քամ, Քուշ, Նեբրովթ որս և Բէլ: - 36. և զի մի մի թուիցէ յանուանէ զյաճախութիւն զինուցն և զսպառազէն կազմութեանցն զձիոցն և զհեծելոց նոցա. – 280. և թուէ մի ըստ միոջէ, սկսեալ յԱբրահամէ և գայ անցանէ մինչ ի Յովսէփ – 16. Եւ հաճոյ թուեցաւ Հայրակղի և ամենայն սինկղիտոսիցն՝ նստուցանել զորդին Հայրակղի յաթոռ թագաւորութեան, որ էր մանուկ /146/ փոքր. – 148. ,,արջք գիսակագեղք սպիտակայեղջք որջացեալ ի պրակս անտառախիտ մայրեացդ. արդ թէ հաճոյ թուիցի՝ երթիցուք որսալ զնոսա,,. – 100. ,,եթէ հաճոյ թուիցիմ քեզ կնութեան, և դու կամիցիս քեզ զտիրելն Անձաւացեաց՝ մի վեհերեալ յապաղելով դանդաղկոտ լինիր և վերջանար զփութալն,,. – 324. ,,և այս ևս քաջահաճոյ թուիցի քեզ, վեհդ և ամենեցուն գիտելիդ. և զի եղիցի ի մէջ քո և Դերենկիդ անկասկած միաւորութիւն՝ զդուստր քո տացես կնութեան Դերենկիդ, տիկնութեան Վասպուրականի,,: - 322. Անդէն փութով և անյապաղ երագութեամբ հրաման ետ, զի որ ոք և հաճոյ թուիցի Սմբատայ՝ մի ոք իշխեսցէ արգել լինել: - 218. Առ սա ինձ թուեցաւ ասացեալն ի մարգարէէն – 224. Առ սա ինձ թուի ասացեալն մարգարէին Ամբակումայ. – 200. ասէ, զի կացուցի թագաւոր ձեզ յազգէ և ի դենէ ձերմէ, մի՛ ծանր թուիցի ձեզ դառնալ անդրէն և ունել զիւրաքանչիւր ժառանգութիւն.

– 110. Աստանօր ոչ հեշտալիր թուին ինձ պատմութիւն ճառիս շարագրութեան: - 350. արդ հաճոյ թուիցի քեզ զոր խորհիմս. –100. արդ հաճոյ թուիցի քեզ, քաջ զօրավար, զսորայս գործեցեալ քաջութիւն ի վերայ զօրացն Յունաց,,: - 304. Բայց ապա հաճոյ թուիցի ձեզ՝ ի բաց կալ ի դոցանէ և միաբանել ընդ իս. – 138. Բայց Աստուած ըստ յօժարութեան քո սիրոյդ կատարեսցէ զկամս քո որպէս և հաճոյ թուիցի առաջի Տեառն,,: - 114. եթէ չար ինչ թուիցիմ յաչս ձեր, և ապիրատս գործեալ եմ առ ձեզ և խարդախութեամբ բնակեալ եմ ընդ ձեզ՝ աւասիկ յանդիման երեսաց իմոց տուք պատասխանի – 214. Եւ յոյժ հաճոյ թուեցաւ խորհուրդս այս առաջի թագաւորին, և մեծապէս ուրախ լինէր: -196. Եւ զայս Եղկղեսիանոսք. բայց ինձ այսպէս թուէր, թէ աղանդն Եղկղեսիանոսաց վաղուց շիջեալ խափանեալ լինէր ի քաջաց վարդապետացն սրբոց, զոր եղեն Աստուած յեկեղեցւոջ. – 254 և զայսոսիկ թէ բարիոք ումեք թուեսցի տեսցուք. – 24. և նոցա թուէր ծաղր առնել: - 136. և թէ ոչ այպանել ախորժէք զբանիւք իմովք՝ ոչ ընդհատ կամ պախարակելի թուիցի կոչել զնա նովիմբ անուամբ. – 376. և թոյլ ետուն զով և հաճոյ թուիցի արքայի. – 118. և հաճոյ թուեցաւ Գուրգինայ խորհուրդք տիկնոջն Հեղինէի: - 324. և հաճոյ թուեցաւ յաչս զօրավարին: - 204. Եւ հրաման ետ այնուհետև, զի զբազմութիւն գերելոցն վաճառակուր արասցեն յազգս ազգս ում և հաճոյ թուիցի. – 240. և ոչ քաղցր թուէր նմա քուն գիշերոյն, և փափկութիւն տունջեան յոչինչ համարեալ լինէր – 242. և քեզ եթէ հաճոյ թուիցի ապրեցուցանել զքեզ և զզօրս քո՝ արի ել աստի և գնա ի սահմանաց իմոց: - 278. թուի ինձ թէ և զարդարն Հաբէլ ի սոյն շարի կարգեալ համարեցաւ. – 26. Իսկ սպառնալիք քո և չարչարանք, զոր ասես ի վերայ իմ հասուցանել՝ խաղ մանկտոյ կամ զառանցելոց թուի յաչս իմ, և բանք քո նոյնպէս, որպէս առն անմտի և խելագար և ցնորեալ ծերոյ,,: - 290. Իսկ ոմանք ի պատմագրաց ասեն, թէ և դուստր Նոյի և ճարտարապետ նաւին կնաւ և որդւովք և կարևոր բարեկամօք. (տապանի մեջ են մտել) որ և ինձ հաւանականք այսոքիկ թուին. – 30. Նախ յառաջ ախորժական թուէր Գագկայ անուանել զեկեղեցին փրկչական անուանակոչութեամբն մակաձայնել ոչ ուղղակի առ հաւատն մատուցեալ – 394. ամուրքն պատրաստական առ ի յամրութիւն, որպէս թուէր մեզ – 216. Ոչ վարկպարազի, որպէս ինձ թուի, ի ճախ է զանց առնել զխնդրոյս այսորիկ զպատճառն - 14. որպէս Պօղոսի հաճոյ թուի ասել, թէ ,,զորս յառաջն ճանաչէր՝ յառաջագոյն հրաւիրեաց կերպարանակից լինել պատկերի որդւոյ իւրոյ,,: - 300. որպէս Պօղոսի հաճոյ թուի գրել յառ Եբրայեցիս թղթին, թէ ,,չէ բաւական ժամանակս պատմելոյ,, վասն դատաւորացն Իսրայէլի և սրբոց մարգարէիցն – 302. որպէս ցուցանեն յիշատակարանքն որք յառաջ քան զմեզ հոգացան, զոր ինձ աւելորդ թուի երկրորդել: - 324. Քանզի հարցեալ և բռնազբօսեալ զերկոսին գլխաւորին Տաճկաց, անունկնդիր լինելով ասացելոցն, և ի տեսչութենէ Աստուծոյ թողացուցեալ նոցա առանց վտանգից՝ որպէս հաճոյ թուիցի կեալ ի հաւատսն Քրիստոսի համարձակաբար. – 324. եթէ հաւանեալք արդարոյն և ապաւինեալք ի նա՝ յուսացան ի բան նորա, ծառայել երկիւղիւ հրամայելոցն ի նմանէ՝ զի՞նչ անհաւատ թուի և ի փրկութենէն ընդ նմին վայելել. - 32. ձկան իմն թուելով ի վերայ մկանաց ալեացն խաղալով – 86. այնպէս թուէր ի խխնջել երիվարացն և յերագ ի վերայ դիմելոցն: - 228. Եւ ուժեղացեալ դաշիկն քաղաքային ի վերայ Մուսէի զօրուն, մինչ ածին արկին զբուն բանակաւն ուր և Աշոտն մեր թուէր գոլ խօթացեալ. – 328. նա և զիւրեաւ տախտակափակ լանջապահս, թիկնապահս, զանգապանս, առնապանս, գլխապանս, որ գրեթէ բովանդակ պղնձեղէնս զնա իմանալ թուէր, և զետեղեալ բլրաձև զօրու անմատչելի կարծելով. – 64.

ԹՈՒԵԼՈՑ - Քանզի առաջնոցն ուրուականք և ստուերականք ոմանք՝ ըստ իւրաքանչիւր կարծեաց թուելոց վրիպեցան յաստուածածանօթն գիտութենէ հոգեշահ նահապետացն: - 40.

ԹՈՒԵՑԵԱԼ - Այսպիսիք իմն ինձ թուեցեալ համարեցան այնոքիկ վայրք. այլոց որպէս կամք իցեն: - 52.

ԹՈՒԵՑՈՒՑԱՆԵԼ - զոր բարբառն եբրայական իբր ծեքելով իմն զբանն՝ թուեցուցանէ իմն ասելով Աւաւրիշըլիմ, այսինքն Երուսաղէմ – 34.

ԹՈՒՋ - և այլ թէ. ,,մի՞թէ /գրքում՝ մի՞թե/ քաղիցեն ի փշոց խաղող կամ ի տատասկէ թուզ,, - 256.

ԹՈՒՀ/դիմազ./ Տե՛ս ԹՈՒԵԼ

ԹՈՒԻԼ Տե՛ս ԹՈՒԵԼ

ԹՈՒԼԱԳՈՅՆ - Արդ փութա՛, պնդեա՛, ե՛լ զհետ նոցա, և մի ինչ յայդոսիկ յերկուանայցես, թուլագոյն կալով մնալով յիրիդ յայդմիկ,,: - 184.

ԹՈՒԼԱՄՈՐԹՈՒԹԻՒՆ - Եւ վասն իւրեանց թուլամորթութեանն և անհաստատ և յողդողդ մտաց սիրեցին զփառս մարդկան առաւել քան զփառս Աստուծոյ. – 246.

ԹՈՒԼԱՑԵԱԼ - և իբրև մօտ եղև յափն գետոյն՝ քարշեալ ոմն զլայնալիճն, նստելով ընդ դարիւն, և հարեալ նետիւ ընդ բացատն, և երեսանակալ ձեռնն թուլացեալ. կրկնեալ այլ ոմն ճօճ նիզակաւն ընդ նոյն ակն՝ գետավէժ արարին զԱշխէթն. – 272. Ի սորա յերրորդ ամի թագաւորութեանն ի վերայ Հայոց աստուածատուր բարկութեամբ անդնդաշարժ վրդովմամբք ներքնագոյն խորոցն պատահեալ միմեանց սահանախաղաց դղրդմամբ, հիմնաշարժ տապալմամբ, /356/ ներքսագոյն երկրի թուլացեալ պնդափակ աղխեալ սանդարամետական սահմանին, բարկութեան հողմոց շնչեալ ընդ ջրոցն խաւարայնոց, ի կոհակս անդնդաքակս զթանձրայատակ երկրի զկարծր և զծանրալիր անկշիռ անբաւութիւնն տատանեալ, մինչ յերեսս երկրի ի վեր մղեալ հանդէպ քաղաքին Արտաշատու/ գրքում՝ Արտաշասու/, որ Բլուրն նորուն ասի – 358.

ԹՈՒԼԱՑՈՒՑԱՆԵԼ - ,,Թագաւորաց աշխարհակալաց օրէնք են՝ մեծաւ հոգաբարձութեամբ խնամ տանել վասն շինութեան աշխարհի և թեթևացուցանել զլուծ բռնութեան /184/ ծանրակի բեռանց, թուլացուցանելով զասստկութիւն հարկապահանջ խոշտանգանաց – 186. և ոչ զոք թուլացուցանէր թագաւորել Զրուանայ, դաշնաւորել երդմամբ՝ մինչև որ ի կնոջէն Ըռեա որ ի Զրուանայ զարմից էր ծնեալ արու՝ անդէն ի ծննդեանն սատակէր. – 14.

ԹՈՒԽ ԳԵՏ - ԵՒ ՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ ՍՄԲԱՏԱՅ ՅԱՀՄԱՏԱՅ Ի ՍԱՀՄԱՆՍ ԱՂՁՆԵԱՑ Ի ՎԵՐԱՅ ԳԵՏՈՅՆ ԹՈՒԽ ԿՈՉԵՑԵԱԼ, ՈՐ ԻՋԱՆԷ Ի ԾՈՎՆ ԲԶՆՈՒՆԵԱՑ: - 336.

ԹՈՒՂԹ - Բազում անգամ թղթովք աղաչեալ զնա ո՛չ առնոյր յանձն. – 346. Առաքեցին առ Մուրիկ թագաւորն արս ճոխս մեծամեծ ընծայիւք և պատարագօք և թուղթ գրեալ ի բերանոյ Խոսրովայ զայս ինչ. – 136. Բազում և այլ բանս ախորժականս և դիւրընկալս ըստ այսոցիկ կարգէր ի թղթի իւրում: - 186. Գրեալ ի թղթի անդ՝ ի ձեռն նորա հաւատալ աշխարհիս Հայաստանեայց – 186. գրելով և զպատասխանի թղթոյն ի ձեռն Թովմայի առաքելոյ, և զխոստաբանութիւն՝ զթադէոս առաքեալ լնուլ զփափագումն խնդրոյն. - 76. Գրէ դարձեալ թուղթս երկրորդս և ասէ. – 138. գրէ թուղթ հաւատոց առ Ղևոն կայսր Յունաց, և ընկալեալ ի նմանէ պատասխանիս՝ բազում ինչ ի Կուրանէ անտի իւրեանց արտաքս ընկէց զյոյժ առասպելագոյնն, քանզի ստուգապէս ծանեաւ զզօրութիւնն. – 166. ԵՐԿՐՈՐԴ ՆՈՐԻՆ ԵԻ ԵՐԹԱԼՆ ԳՈՒՐԳԷՆԻ ԶՀԵՏ ԿՈՉՈՂԱՑՆ ԲՈՒԽԱՅԻ ԵԻ ՈՐ ԻՆՉ ԳՈՐԾԵՑԱԻՆ, ԵԻ ԹՈՒՂԹՆ ԻԲՐԵԻ Ի ԴԻՄԱՑ ԱՐՔԱՅԻ: - 234. Եւ գրեաց թուղթ զկնի նախարարացն Շապուհ, լուծանելով զպատճառ հատուածի նոցա. – 110. Եւ գրեն թուղթ առ Յամանիկն, եթէ ,,ի մտանելն իմ ի Դուին քաղաք և զհարկս արքունի յիս գրաւել՝ և յանկասկած առեալ զիշխանս Հայոց՝ և եկեսցեն առ իս. – 340. Եւ եղև զկնի երից աւուրց անցանելոյ ետուն թուղթ մի տանել առ Գուրգէն, գրեալ Բուխայի լի դառնութեամբ, կնքեալ մատանեաւ արքայի, իբրև այն թէ ի դիմաց արքային և յարքունուստ եկեալ. – 236. Եւ զչարեալ ընդ խափանումն խորհրդոցն իւրոց՝ ամբաստան յոյժ լինէր զԱշոտոյ հանդերձ թղթովք Տաճկաց, որք էին ի կողմանս Հայոց, բազում այն ինչ զոր ստութեամբ քան թէ ճշմարտութեամբ զեկուցանեն զնմանէ զգործս, և թէ հակառակս ևս թագաւորութեան քոյ բանընդդէմ լինի հանապազ: - 172. Եւ էր գրեալ ի միում թղթի անդ, յիշեցուցանելով զոր ինչ գործեաց Աշոտ ի զօրսն Ապահունեաց զյաղթանակ պատերազմին և զհոյակապ անուն ստանալոյն՝ ասէ – 382. և թուղթ մի գրեալ և կնքեալ լի խորամանկութեամբ և կեղծաւոր խարդախութեամբ ըստ հնարագիտութեան որդւոցն Իսմայէլի. – 234. Եւ թուղթս և դեսպանս առ թագաւորն յղէին ծածուկ ի միմեանց. – 194. Եւ

ի ժամու մինչ ագևորեալքն կամէին մտանել զառաջեաւ … յայնժամ շուրջ կացեալ զվրանաւն մեծ սպարապետին զկազմեալ գնդաւ վահանաւոր և նիզակաւոր ամրափակ պնդութեամբ, և մտեալ մատոյց զթուղթն, զոր էր գրեալ առ Յամանիկն ի քաղաքն Պարտաւ Ահմաթայ նենգութեամբ: - 344. Եւ ի հասանելն նորա առ թագաւորն՝ ունէր ևս ընդ ինքեան թուղթս լի ամբաստանութեամբ զնախարարացն, որ բնակեալ էին ի Հայս – 180. Եւ իբրև ետուն զթուղթն կարծեցեալ իբրև յերեսաց արքայի՝ „ընթերցիր զայդ, ասէ, մի՛ ինչ ընդ մեղադրութեամբ արկաներ զիս, և կարծել նենգութեամբ գնալ առ քեզ և դրժել ինչ քեզ և ստել երդմանց /236/ մերոց. – 238. Եւ կալեալ զդեսպանսն հանին զթուղթսն, և զարսն պահեցին ի զգուշութեան, ոչինչ ումեք զգուշացուցանելով որ ինչ եղևն: - 340. Եւ մինչ նոքա կային մնային հրաման ինչ ընդունել յարքունուստ՝ /286/ դարձան հրեշտակքն և եկին փութանակի, և բերին թուղթ յարքայէ առ Ապումուսէ՝ գալ ի հնազանդութիւն նոցա և երթալ առ Բուխայ. – 288. և մուտ եղեալ ի տեղին … ետուն տանել զթուղթն, լի թիւնիւք սատանայական իմացմանց, իբրև զկապարճս լի նետիւք դեղեալ ի գաղտնիս ի գրկաց թռուցանել ի նպատակն: - 234. Եւ յարգելուլ զնա ազատագունդ վաշտիցն՝ չանսայր, քանզի լուեալ էր նոցա, եթէ շրջաբերական թղթով դարան գործեալ էր նմա Աշոտոյ իշխանաց իշխանի: - 352. և նա ձեռնամուխ եղև զընդ նովաւ հնազանդեալս ի բաց կորզել քեցել ի նմանէ շրջաբերական թղթովք, զիշխան Վասպուրական զԴերանիկն, զԱպլբառ Կայսիկ զբռնաւորն Ապահունեաց, նմանապէս և զայլսն զոր և կարաց հրապուրել. – 350. զի Յամանիկն թուղթս և դեսպանս մի զմիոյ կնի առնելով առ իշխանս աշխարհիս՝ զինքն յառաջանալ ի վերակացութիւն Հայոց – 340. զհարստահարութիւնն բացաձգեալ, և զթուղթս առ մի մի յիշխանացն յղել յաճախէր, յղովագոյն առ իշխանն Աշոտ և առ եղբարս իւր. – 360. Զոր զթուղթսն խաբող պատրանօք ի բուռն առեալ Բարձումայ՝ ետ տանել առ արքայ Պերոզ – 130. զոր ընկալեալ սուրբ հայրապետին և բարեպաշտ թագաւորին Թէոդոսի հինգ թղթովք և հինգ պատասխանեօք՝ կարգէ զսուրբ վարդապետն ընդ վարդապետութեան աթոռակալութեան սրբոյն Յոհաննու Ոսկեբերանի և այլոց քաջաց և գլխաւոր վարդապետացն – 116. Զոր տարեալ զթուղթն մատուցին առաջի թագաւորին: - 132. զորս յանդիման Փրկչին կացուցին զառաքեալսն հանդերձ թղթովն Աբգարու, և զխորհրդական պատասխանիսն լուեալ վասն փրկական խաչելութեանն որ վասն աշխարհի - 76. թէպէտ և ոչ համարձակեաց զամենայն բառնալ, այլ յոյժ պատկառանօք ամաչեցեալ՝ լքաւ ի ստութենէ անտի, որ յանդիմանեցաւ ի թղթոյ կայսերն, և ի ձեռն այսորիկ ցուցանէր բարեմտութիւն մեծ առ ազգս /166/ քրիստոնէից. – 168. Իսկ իբրև ընթերցաւ զօրավարն Աղուանից զթուղթ թագաւորին՝ փութացաւ էջ ի լեռնէ անտի և եկն եկաց առաջի Բուխայի. – 288. մանաւանդ յառաջագոյն պատրաստեալ պատսպարեաց թղթովք և պատարագօք առ թագաւորն և առ զօրավարն գնալ ըստ հրամանաց նոցա, և ոչ ինչ արտաքոյ կամաց նոցա խորհել կամ գործել ինչ: - 270. նա և հաւատարմութիւն իւրեանց առեալ զթուղթսն սրբոյն Սահակայ առ կայսրն և առ հայրապետն – 118. որպէս Պօղոսի հաճոյ թուի գրել յառ Եբրայեցիս թղթին, թէ „չէ բաւական ժամանակս պատմելոյ„ վասն դատաւորացն Իսրայէլի և սրբոց մարգարէիցն – 302. Քանզի Վարդան անցեալ գնացեալ էր սուրբ վարդապետաւն Մաշտոցիւ առ կայսր Թէոդոս և առ Ատտիկոս արքեպիսկոպոս հանդերձ թղթովք սրբոյն Սահակայ, տանելով ընդ իւրեանց և զգիր և զբառ հայերէն դպրութեան. – 116. և էր պատճէն թղթոյն զոր կեղծաւորեալ ետուն զնա՝ այս ինչ. – 236.

ԹՈՒՆԱՒՈՐ - Իսկ տէր Գրիգոր ի մէջ մարդակերպ գազանաց ի ժողովս խուժադուժ բարբարոսաց բնակէր, որ ևս չար քան զթունաւոր գազանս են առ մեզ – 252.

ԹՈՒՐՔ - Ապա այնուհետև դարձեալ յղեաց զՀամդոյ զՊարսից ամիրայ, և ի զօրաց արքունի զՀէթմ ազգաւ թուրք, և ընդ նոսա հեծեալս Ժ հազարաց, կազմեալ սպառազէն պատրաստեալ բարձրագոյն քան զառաջինն – 234. Եւ զօրագլուխ կացուցանէ նոցա զայր մի Բուղայ անուն, ազգաւ թուրք. – 200.

ԹՈՒՐՔԱՍՏԱՆ - Յայնժամ հրովարտակս արարեալ, պնդաղեսպանս արձակեալ ընդ ամենայն սահմանս իւրոյ տէրութեանն … Թուրքաստանի և Խուժաստանի, Մարաց և Իլամացւոց – 198. սագունակ հասեալ ի վերայ Վասպուրական աշխարհիս պարսկական խուժանն ըստ ազգս ազգս և ըստ քաղաքս քաղաքս ի Մարաց և ի Պարսից, յԵլամացւոց և ի Խուժաստանէ, ի Կրմանայ և ի Մուկանաց, ի Թուրքաստանէ և ի Խորասանայ, և յեղակարծում հասին ի Ճուաշն գաւառ – 398.

ԹՈՒՓ - և երթեալ ի թաւ պուրակս բուրաստանացն, մտեալ ի ներքոյ թաւ թփոյ ծաղկոցն որ էր մուրտ բազում ղուղեալ դաղարեաց: - 152. Եւ մինչ երթայր և խորհէր՝ խոցեալ նորա երիվարն, և յանկարծակի այն ինչ ոտն երիվարին շաղեալ ընդ փոքր թուփ մի, որպէս ասեն, զուլումբեալ ի վերայ գլխոյն ջարդեալ զողն ու լարն՝ ի բաց ընկէց զհեծեալն զքաջ զօրավարն Ապումկդէմ: - 304.

ԹՈՔ - Եւ մեկնակազէնքն պատեցին շուրջ զեկեղեցեաւն, և ելեալ առ նա ոմանց ընդ փորուած գմբեթին՝ և եհար մի ոմն աշտէիւն ընդ միջոց թիկանցն՝ և ընդ անթովքն հանեալ ի ներքոյ թոքացն՝ փչեաց զոգին և թաղեցաւ զթաղումն իշոյ: - 190.

ԹՈՔԱԿԷՍ - և Տիգրան առ երագութեան ձեռինն հարեալ նիզակաւ ընդ սրտադուրսն ի բաց կորզէր զթոքակէսն. – 64.

ԹՈՔԼ - ԹԱԳԱՒՈՐԷ ՏԱՃԿԱՑ ԹՈՔԼ ՈՄՆ ՋԱՓՐ ԱՆՈՒՆ: - 170.

ԹՌՈՒՑԱՆԵԼ - և զփքինս կապարճիցն սպնգով ծածկեալ՝ զսատակչական զօրութիւնն թռուցանէր ընդդէմ սրբոյն – 204. և մուտ եղեալ ի տեղին … ետուն տանել զթուղթն, լի թիւնիւք սատանայական իմացմանց, իբրև զկապարճս լի նետիւք դեղեալ ի գաղտնիս ի գրկաց թռուցանել ի նպատակն: - 234.

ԹՌՈՒՑԵԱԼ - և առեալ զնա մտանեն ի մէջ մայրեացն, և ընդ գիրկս մտեալ Շաւասպայ Արծրունւոյ՝ զլայնալիճն լի քարշեալ հարկանէ ի թիկանց ընդ մէջ ողինն զկորովալիր մատանցն զազդոյ շարժումն թռուցեալ թափանցիկ ընդ չարախորհուրդ սրտին միջոցն դիպեցուցանէ. – 100. զոր կազմեաց իւր սատանայ գործի աջողակ յամենայն արուեստ գիտութիւն խարդախութեան, իբրև զպատշաճ դարան դեղեալ նետիւք ընդ խաւար թռուցելոյ յոգիս խաւարամածս: - 248.

ԹՌՉԻԼ - Եթէ երկոքումբք թևովք ոչ թռչիցի թռչուն՝ ոչ վերասցի ի բարձունս: - 256.

ԹՌՉՈՒՆ - Ապա թէ փութաս ելանել ի կենաց աստի առ զայրուցս կատաղութեան քո և զոսկերս ցրուես յանապատս և լինել կերակուր գազանաց երկրի և թռչնոց երկնից՝ քո կամք լիցին, և ես քաւեալ եմ յարենէ քումմէ – 278. Եթէ երկոքումբք թևովք ոչ թռչիցի թռչուն՝ ոչ վերասցի ի բարձունս: - 256. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … դու երէ վայրի՝ և մեք որսորդք, դու թռչուն՝ և մեք ի բարձանց ի վայր իջուցանեմք և վարմ ձգեալ. – 280. և բայացեալքն եթէ գազանք և եթէ թռչունք, յորժամ զգան զջերմութիւն օդոյն ի հասարակել տունջեան և գիշերոյ՝ ի գարնանային եղանակի ելեալք յիւրաքանչիւր կայենից. – 188. և զտարի մի կացեալ մարմինք սպանելոցն անյօշելիք ի գազանաց և ի թռչնոց: - 368. և թռչունք և գազանք ծանեան զժամանակս գալստեանն իւրեանց – 268. Յայնժամ հրամայեաց զօրավարն քարշել զմարմինս սրբոցն արտաքոյ քաղաքին, լինել կերակուր շանց և թռչնոց երկնից. – 268. Նոյնպէս բանայ, որպէս և այլ թռչունք և գազանք՝ բնաւորեալ բաժանեն զժամանակս տարւոյն յերկուս կամ յերիս ամարանոցս և ձմերանոցս ինքեանց կենաց պաճարին – 262.

ԹՐԱԲ ԳԱԻԱՌ - Իսկ այլազգեացն անցեալ գնացեալ մտին ի Թրաբ գաւառ և ի Շնաւհ: - 402.

ԹՐԱԿԱՑԻՔ - Եւ եղև յամի չորեքտասաներորդի Խոսրովայ արքայի, ի քսաներորդ ամի Մուրկայ թագաւորութեանն՝ ապստամբեցան ի կայսերէ զօրքն Յունաց, որք ի Թրակացւոց կողմանէն – 140.

ԹՐԹՈՒՐ - և իբրև հուր ընդ եղէգն ընթացեալ՝ այնպէս հասեալ ի վերայ մեր իբրև զմարախ, իբրև զջորեակ և իբրև զթրթուր խառնիճաւն /238/ հանդերձ – 240.

ԹՐՋԵԼ - այլ Մկրտչին հրամայի՝ մի ըմպել գինի և օղի. սա ոչ միայն գինով ոչ զկծէր, այլ և ոչ ջրով զծարաւոյն պէտսն կատարէր, սակաւապետութեամբ ընդովք թրջելովք, և խստավայել բանջարովք առ քաղցն վայելելով: - 376.

ԹՓՂԻՍ - Եւ զօրագլուխք զօրացն էին այսոքիկ, Մուքադմ, Յուսփ ի Թփղիս քաղաքէ, Յուսփ որդի Ռահմայ և Ապուհեշմ՝ Ելոյ տէր և ընդ նոսա զօրք Համդոյի Պարսից ամիրայի: - 226.

Ժ

Ժ/թիվ՝տասն/ - /թագաւորեաց/ Վիղդ որդի Աբդլմէլքի ամս Ժ…Սուլիման որդի Աբդլմէլքի ամս Գ … Ումառ որդի Աբդլազիզա ամս Գ: - 166. /թագաւորեաց/ Յեզիտ ամս Ջ … Մահադի ամս Ժ. - 168. Եւ զարեգակն ևս ոչ տեսանէաք, այլ ընդ աղօտ օդ յաւուրս Ժ. – 50. Եւ հատաւ քուն յաչաց նորա, և ոչ ոք մտանէր և ելանէր առ նա զաւուրս Ժ, զի եմուտ ի սենեակ ամօթալի երեսօք. – 282. զկնի Ժ աւուր անցանելոյ զատկին՝ առին զքաղաքն. – 142. Եւ զի Ժ ազգացն շարք առանց ստութեան կան գրեալ յամենայն մատենադարս - 12. և զքեզ կորակնեալ ամօթալից ի պարտութիւն մատնիցին, որպէս զյառաջագոյն եկեալ հազարապետն արքունուստ, զի ոչ կարաց կալ ընդդէմ նոցա, և ոչ Ճ այր առ Ժ զօրացն Հայոց,,: - 214. Եւ ժողովեալ աշխարհին Վասպուրական՝ զամիսս Ժ արարին կոծ մեծ ի վերայ նորա: - 354. ի սորա Ժ ամին գնացեալ Մովսէս յԵգիպտոսէ առաքինանայր յանապատին: - 58.

Ժ ՀԱՋԱՐ - Ապա այնուհետև դարձեալ յղեաց զՀամդոյ զՊարսից ամիրայ, և ի զօրաց արքունի զՀէթմ ազգաւ թուրք, և ընդ նոսա հեծեալս Ժ հազարաց, կազմեալ սպառազէն պատրաստեալ բարձրագոյն քան զառաջինն – 234.

ԺԱԽ - և կացեալ զաւուրս բազումս անթաղ՝ և ոչ ինչ ամենևին արատեցան մարմինք սրբոցն, և ոչ գոյր հոտ ժախտու ի վերայ նոցա: - 268. զի թերևս կարասցէ արկանել զերանելին ի ներքոյ պղտոր հրապուրեցուցիչս ժախտուն մահածին հնազանդութեանն - 204.

ԺԱԽԱՀՈՏ - և ոչ եղեն ունկնդիր մաղձահամ և ժախահոտ բանիցն, իբրև ի փեռեկեալ գերեզմանէ զնեխահոտութիւնն արտաքս արկանելոյ. – 292. Եւ սկսաւ ի վերայ մղել զժախահոտ և զյիմարեցուցիչ մաղձախառն թոյնսն – 204.

ԺԱՀԱՀՈՏ - Եւ կայր զօնսն պռզտեալ, կոկոզաբանէր լի յոխորտանօք, խրոխտայր, եռացուցանէր ի վեր մղէր զդառնութիւն ժահահոտ մաղձոյն չարաթոյն վատախառնութեանն – 242.

ԺԱՄ - ,,լուռ լե՛ր առ այժմ, և յայլում ժամու հոգացայց վասն որոյ խորհիս. – 114. ,,հրամայեա արձակել արս հաւատարիմս, և ես յորժամ հասից ի դուռն արքունի՝ ի նմին ժամու խնդիր արարից Խաչին, և գտեալ զնա տայց բերել առ քեզ,,: - 154. Բայց Աշոտ, իբրև եհաս ժամ ելից իւր յաշխարհէս՝ յանհունս բերեալ զզեղջ և զապաշաւանս յորդահոսան արտասուօք զխոստովանողականն ի դիմի հարեալ միջնորդութիւնն – 336. բայց զՎասակն յամենայն ժամ իբրև ընդ խաղ ի բուռն առնելով արձակէր խաղաղութեամբ: - 310. բայց քանզի պատմագրութեան է ժամս և ոչ գովասանականութեան՝ արտաքոյ եղէց յոլովից բանբասանաց. – 300. գուցէ ներհակդ առ ընթեր կալով՝ ի միում ժամու բարկացեալ, և զքեզ ևս վարատիցէ: - 46. և ահա ինչէր առ հասարակ երկիրն ամենայն իբրև զծով ալեաց կուտակելոյ, և սաստկացաւ պատերազմն, յառլուսանալ աւուրն մինչև ի սպառել անցից տունջեանն իշխեցողին երկոտասան ժամու աւուրն. – 276. Եւ անցանելով ընդ գաւառն

Բզնունական գայ մտանէ ի Խլաթ. քանզի կամէր անսալ ժամու դիպողագունի, զի որսայցեն նենգութեամբ խաբել: - 186. և արիաբար հանդիսացեալ գնդին Հայոց՝ ճակատեցան ընդ այլազգիսն հարուստ և ձիգ ժամս և հարին ի հարուածս մեծամեծս զբանակ այլազգեացն: - 306. և ելեալ ի Յաղամակերտ քաղաքէ ի Թ ժամու ուրբաթու աւուրն, և անցեալ ընդ ծովակն Յըմբեայ, և ընդ Վարազի Զարեհաւանի. – 402. Եւ եղև իբրև երրորդ ժամ լինէր աւուրն, որ էր միաշաբաթի՝ և ահա ելանէին գունդք գունդք հեծելոցն ընդ կողմն անապատին Սմբատայ կոչեցեալ բերդին – 228. և զի էր վարժեալ ուսմամբ Աստուածաշունչ գրոց և ընդել և ծանոթ էր ճարտասանական հրահանգիցն՝ եդ առ յայն ժամու իմացական տեսութիւնն զերգս – 284. Եւ ի ժամու մինչ ազնորեալքն կամէին մտանել զառաջեաւ … յայնժամ շուրջ կացեալ զվրանաւն մեծ սպարապետին զկազմեալ գնդաւ վահանաւոր և նիզակաւոր ամրափակ պնդութեամբ, և մտեալ մատոյց զթուղթն, զոր էր գրեալ առ Յամանիկն ի քաղաքն Պարտաւ Ահմաթայ նենգութեամբ: - 344. և ի ժամուն յայնմիկ մինչ առաւ ամրոցն և զըմբռնեալսն ստիպէին, զի որք ի բաց կացցեն ի Քրիստոսէ՝ և մի մեռցին – 222. Եւ ի միւսում առաւօտին հասին ի վերայ բանակին խոնջեալ երիվարօք, անզգուշութեամբ առ մուտն պատրաստեալ, և անկան ի նմին ժամու Բ ոմանք, Վլիթ և Մարաճայ. – 402. և ինքն ել գնաց երթալ մտանել ի քաղաքն Դուին, ձմերոց ինքեան պատրաստեալ զնա, մինչ ի ժամ գարնանայինս, ունելով ընդ իւր կապեալս բազումս. – 240. և ծառայն զչարիս խորհեալ սպանանել զԴերենիկն և զաշխարհս նուաճել զիշխանութիւն Գուրգինի, զի և դիպող էր ժամն: - 320. և կարգել նմա ռոճիկս առատապէս, մինչ ինքն պարապագոյն ժամու անդր հասանիցէ: - 70. և յերկարեալ գործ պատերազմին հարուստ մի ժամ - 64. Եւ յերկարեցան գործ պատերազմին մինչ ի տասներորդ ժամ աւուրն – 232. Եւ ոչ անվկայ բանս, որպէս վերագոյնն գրեալ է մեր զդերահատուցականս սորա, վկայութեամբ մարգարէական տառիցն, որպէս և ի պատահմանէ իրացն ճարտար գիտեն՝ որք են ի ժամանակս յայսոսիկ մնացեալ յայն ժամու անդ հանդիպելոցն: - 262. զի ոչ է ժամ մեզ զներբողականօքն զդեգերումն առնել, զպատմողական զրուցատրութեան կարգաւն զանց առնել: - 78. ընդ առաւօտանալն սկսեալ՝ ի ժամս բովանդակ՝ յաղթութիւն սատարեաց և ի փախուստ դարձոյց զբազմութիւն զօրացն Ովայի – 178. ժամ տուեալ՝ փութով յանդիման լինել նմա ի թագաւորաբնակ քաղաքն իւրեանց: - 198. Ի նմին ժամու զգացեալ վասն նորա մեծ իշխանին Արծրունեաց Մերշապհոյ, որ յայնժամ ի Տմորեացն ամրանայր բերդի՝ յղէ առ նա ելանել գնալ ի սահմանացն յայնոցիկ. – 130. Իսկ Ասուդ զհետ Դարէհի ելեալ ի պատերազմ ընդդէմ զօրագլխացն Աղէքսանդրի՝ Հերակղեայ նահատակութեամբն դիւցազնաբար ի դիմի հարեալ՝ ի բաց նահանջէ զուժեղագոյնս զօրագլխացն Աղէքսանդրի հարուստ ժամ մի, մինչ հիացումն զօրօքն արկեալ՝ տային տեղի փախստէի. – 68. լեալ ամաց ԻԹ՝ փոխի յաշխարհէս յամսեանն արեգ, որ օր Դ էր ամսոյն յաւուր երկշաբաթւոջ ի յիններորդ ժամու աւուրն. – 384. Նստան երկոքին կողմանքն պահել զպահպանութիւն իւրեանց մեծաւ զգուշութեամբ, և ետուն ժամ անսալ միմեանց՝ ոչ ելանել ի պատերազմ, մինչև եկեսցեն հրեշտակքն յարքայէ, զոր առաքեցինն: - 286. որոյ դիպող ժամ գտեալ ի միասին կալով նոցա՝ կալեալ զնոսա տայ յամուրս աշխարհին, կապեալս կապանօք երկաթեօք. – 364 որով ժամ ի դէպ իսկ է, առ յայնժամ զարժանապէս նոցա ասել փոխարէն և անմեղադրելի բազմաց, եթէ այնչափ մթերեալ համբարք կերակրոց կուտեցին ի հալոցսն Բէլայ – 38. Որոց դիպող ժամ գտեալ՝ արտաքս ելեալ ի բանակէն, զերծեալք իբրև զայծեամն ի հնարից որսորդաց՝ գնացին խաղաղութեամբ յիւրեանց տեղիս և զնա թողին լքեալ ամօթալից: - 344. որք ի միում ժամու սպանան արք Խ, ամենեքեան ի չափ հասակի եկեալ: -152. Քանզի և ի ժամու անդ յորում զմեծն Գրիգոր առեալ տանէին ի քաղաքն Կեսարացւոց ձեռնադրել զնա ի քահանայութիւն, ի լուսաւոր վարդապետութիւն աշխարհիս Հայոց – 94. էր և նորա աշակերտ մի, որում անուն էր Սաղման. որ ի ժամ մահու միայնակեցին՝ պատուիրէր նմա և ասէր – 162.

ԺԱՄԱԳԻՒՏ - ունելով զտեղիս տեղիս, տալով ձեռս յովպէտ և ժամագիւտ դիպուածք ումեք հանդիպանայր – 68.

ԺԱՄԱԴՐԵԱԼ - Եւ ամենեցուն ըստ հրամանի թագաւորին յիւրաքանչիւր կողմանց այրուձի գումարեալ՝ հանդերձ այլովք սպառազէն յօրինուածովք անյապաղ երագութեամբ գային ի ժամադրեալ կոչումն: - 198. Իսկ իշխանն Վասպուրական, այն ինչ հուպ ընդ հուպ եկն ի ժամադրեալ տեղին. ընդ որ յոյժ ուրախացեալ թագաւորն, իբրև զերծեալ ի կասկածանացն, զոր ունէր յիշխանէն Սիւնեաց: - 382.

ԺԱՄԱՆԱԿ - ,,լաւ է մեռանել վասն Քրիստոսի, քան աւր ժամանակ մի վայելել ի մեղս,,: - 250. Այլ անժամանակն Բէլ ծախի ժամանակաւ, նշկահեալ ի Հայկայ որդւոյ Թորգոմայ, որ ի տանէ Յաբէթի – 40. Այլ և ի ժամանակս հասելոց թշնամեաց յերկիրն իւրեանց՝ գան միաբան լեռնայինքն յօգնութիւն իշխանացն, զի են տիրասէրք: - 192. Այսոքիկ գաւառք անուանիք, զոր յառաջին ժամանակս իւրոյ իշխանութեանն սեփհականս իւր արարեալ ունէր հայրն նենգութեան Մարդպետն կոչեցեալ … և մանաւանդ քաղաքն Շամիրամայ հռչակելին և յոյժ փառաւորագոյնն յամենայն կողմանց Վասպուրականի: - 388. անդ հասեալ քաջացն մերոց եղբարցն երեցունց ազատագունդ սակաւաձեռն գրոխիւ ի ձմեռնային ժամանակի, և ընդ լրթնատեսիլ լուսոյն վազս ի վերայ եղեալ՝ հանին ընդ սուր յոլովս քան թէ սակաւս: - 372. անցցուք ի վեր Եղկղեսիանոսաց, ի ժամանակի հալածանաց որք անկան ի կռապաշտութեանն մոլորութիւն. – 256. առ այսու ժամանակաւ Դաւիթ թագաւորեաց յԵրուսաղէմ. – 58. Արդ են ժամանակք թագաւորութեանն Պարսից, սկսեալ ի Կիւրոսէ ցԴարեհիոն … և ամք անիշխանութեանն զոր ոմանք ի պատմագրաց գրեն Կ, և այլք Հ – 166. Արդ զիա՞րդ յետ բազում ժամանակաց զՆինոս ասեն շինել զՆինուէ, զայրն Շամիրամայ, որ ծնաւ զՆինուաս – 14. Բայց մեզ կայ առաջի ասել վասն Ջափրայ և չար գործոց նորա, անգիրս մնացեալ յայլոց, զոր կատարեաց ի վերայ աշխարհիս Հայոց երկայնագոյն ժամանակաւ և անըմբերելի նեղութեամբ ի մերս հանդիպեալ աւուրս, որ էր Հայոց Յ թուական: - 168. բայց միայն մանուկ մի Դիոս անուն, զոր գաղտաբար ապրեցոյց մայրն, որպէս յետ բազում ժամանակաց զՄովսէս ի յԵգիպտոս – 14. բայց մնայ ի հարստութեան Պտղոմէականն միայն, մինչ տիրել Կղէոպատրեայ կնոջ միոյ եգիպտացւոյ որ յետ բազում ժամանակաց, մինչն յՕգոստոս կայսր: - 72. Բայց քանզի ոչ բաւէ աղքատիմաստ իմոց /384/ խոհարանաց շարժումն պատկանաբար առ ողբոցն վարել բանակարգութիւն՝ թողի այժմ այլում զօրաւորի կամ այլում ժամանակի: - 386. գլխաւորագոյն և բարձրագոյն յիշատակ արձանացուցեալ անջինջ կտակ առ բազմախաղաց ժամանակս տրամադրեաց: -392. Գուրգէն որդի Ապուպելճի Վասպուրական իշխանի, ի շփոթի ժամանակին Բուխայի և ի հայրապետութեանն Յովհաննու Հայոց կաթողիկոսի, իմաստութեամբ գործեալ՝ ոչ եկաց հակառակ չարին. – 302. Եւ այլք յայլ ինչ բազում յածմունս անկեալ ցնդին ժամանակաւ և իրօք. – 36. Եւ այսպէս խաղաղեցուցեալ զաշխարհս կէին հեշտալիր խաղաղականօք ըստ կամի ախորժակաց զամենայն ժամանակս կենաց Խոսրովու, որ թագաւորեաց ամս ԽԸ: - 92. և առ ծովեզերբն զամառնային ժամանակն պարենաւորեալ առկայանան. – 260. Եւ արդ ՆԺԱ են մարգարէք, որ զվկայութիւն աստուածութեանն Քրիստոսի ստուգաբանեն ճշմարտութեամբ յանցնիւր ժամանակս, իբրև ի միոջէ բերանոյ, թող զԱւետարանն և զառաքեալս նորա: - 246. և բնակեցուցանէ զնոսա ի գաւառն Աղբագ, յետ բնակեցուցանելոյն զնոսա ի Ջողախել, ի Վրնջունիս և ի Հախրամի, տեսեալ մինչև ի ժամանակս ինչ – 64. Եւ Գուրգէն և Աշոտ առանձին միմեանց պատահեալ ետուն ողջոյն միմեանց և ուխտեցին ուխտ խաղաղութեան մինչև ցայսօր ժամանակի: - 332. և գոռթ/ճիշտը՝դռոթ/ տուեալ յանձնիւր որջարանաց զօրէն մեղուացն ի մեղուանոցացն արտաքս դիմեալ ի ժամանակս խաղացման ծննդոցն, առաջնորդութեամբ իւրեանց որդնածին առաջնորդին – 398. Եւ եղև ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ ել Հազարաւուխտ Պարսից զօրավար ծանր զօրու ի վերայ Հայոց՝ տալ պատերազմ ընդ զօրս Հայոց, աւերել գերել գերփել զաշխարհս – 134. Եւ եղև իբրև ձմեռն փոքրացաւ և ժամանակ գարնանային

եղանակին մերձեցաւ և օդն մառախլաձև միգախառն յստակեցաւ - 268. Եւ են ժամանակք թագաւորութեանն Ասորեստանեայց ի Բէլայ և Նինեայ ամք ՈՅ. – 58. և զպէտս կերակրոցն վճարեն ի սերմանց ինչ, առաւել ի կորեակ կոչեցեալ սերմանէն, զոր ոմանք ի սով ժամանակի /190/ հաց անուանեն. – 192. Եւ զրոյցք ժամանակաց սոցա յայլոց գրեալ յառաջագոյն, աւելորդ համարեցաք երկրորդել: - 168. Եւ էր ի մէջ Շապհոյ և Արշակայ պատերազմ մեծ զժամանակս կենաց Արշակայ: - 102. և թոչունք և գազանք ծանեան զժամանակս գալստեանն իւրեանց – 268. Եւ ժամանակ բռնակալութեան նորա են ամք ԿԲ – 42. Եւ ի ժամանակին /96/ յայնմիկ ունէր զհազարապետութիւնն Հայոց այր ժանդ չարաբարոյ, որում հայր Մարդպետ անուն էր. – 98. և ինքն մանկագոյն տիովք, ի ժամանակի անձնիշխանութեան լեալ ամաց ԺԵ, զի ,,մանկութիւն և անմտութիւն ընդունայնութիւն է,, , որպէս գրէ Սողոմոն – 346. Եւ իւր հազարապետին գրեալ և ծանուցեալ էր արքայի, զոր ինչ գործեաց ցայն վայր ժամանակի: - 220. Եւ խնդրէին ի բազումողորմէն Աստուծոյ՝ հանել ի գլուխ զառօրեայ ժամանակս անսայթաք և հաստատուն հաւատովք – 252. Եւ կացեալ անդ մինչ ի ժամանակս առաջինն Ղևոնի կայսեր՝ մեռանի անդ Վասակ և Տաճատ և փոխին ի հանգիստ փառաւորապէս ի գերեզմանս մեծամեծացն Յունաց: - 132. և կիսոցն անունկնդիր եղեալ՝ գնացին ի նոյն կործանման մինչև ցայսօր ժամանակի – 274. և հնախօսս շարագրական մատեանս և ի բազում վէպս պատմութեանց անցեալ գրեցի, որ ինչ բաւականանալ ձեռնհաս եղէ, սկսեալ յԱդամայ մինչ առ մեզ հասեալ ժամանակացս գիւտ: - 12. և մեծաւ աշխատութեամբ և ի բազում ժամանակաց փոյթ յանձին կալեալ անդուլ զցայգ և զցերեկ ի մեծ տարակուսանս ըմբռնեալ կայր վարանեալ – 242. Եւ յայնմ ժամանակի երթեալ ժողովէին ի քաղաքն Եդեսացւոց արք ԺԲՌ յամենայն ցեղիցն Իսրայէլի զի տեսին եթէ մեկնեցաւ անտի զօրն Պարսից, և թողին ի բաց զքաղաքն. – 156. և յայնչափ սաստիկ և անհուն ամբոխին սուտ վկայութեանն զբոլոր բարկութիւն բռնաւորին զարթուցին ի վերայ առնն, որպիսի ոչ ի միոյ ուրուք վերայ այնքան ժամանակս եհեղ զբարկութիւն իւր զօրավարն Բուխայ: - 290. և յետ այնորիկ պահղաւիկ թագաւորաց ժամանակք, որ կոչին Պարթևք, մինչև յԱրտևան որդի Վաղարշու – 166. Եւ յղէ պատգամ առ Թէոդորոս եղբայր Հայրակղի, ըստ այնմ որում Հրէայքն եղեն ձեռնտու, եթէ ,,զերկիրդ զայդ Աբրահամու խոստացաւ Աստուած և զաւակի նորա, և ի ձեռս նոցա էր բազում ժամանակս. – 160. Եւ ոչ անվկայ բանս, որպէս վերագոյնն գրեալ է մեր զդերահատուցականս սորա, վկայութեամբ մարգարէական տառիցն, որպէս և ի պատահմանէ իրացն ճարտար գիտեն՝ որք են ի ժամանակս յայսոսիկ մնացեալ յայն ժամու անդ հանդիպելոցն: - 262. և որ ի նմա են կենդանիքն՝ զնոյն առ ի վերայ հասուցանէ և նոքօք զպէտս քաղցոյն վճարէ մինչ ի ժամանակս գարնանայինս: - 262. և ունի յորելեանք Զ և ոլոմպիադր և ընդիքտիոնք, և Գ ամ հայրապետութեան Հայոց կաթողիկոսի տեառն Զաքարիայի, և մուտ եօթներորդ ամի, յորում կային յարքունիսն իշխանքն, ըստ եօթնեկի չափոյ շարժման ժամանակաց. – 312. Եւ սրբոյ վարդապետին մեր Եղիշէի, որ յայնմ ժամանակի ի Մոկաց բնակէր աշխարհին՝ եկեալ առ նա Բարծումայ, խնդրեալ զպատմողական գիրսն Հայոց, զոր գրեալ էր հրամանաւ սրբոյն Վարդանայ. – 130. և տուեալ պատերազմ զաւուրս ոչ սակաւս, որպէս թէ ամսօրեայ մի ժամանակ – 66. Զայսու ժամանակաւ թագաւորեալ Աղէքսանդր Մակեդովնացի տիեզերակալութեամբ երագահաս հասեալ ի վերայ Դարէհի սպանանել զնա. և բառնայ զթագաւորութիւնն Պարսից Արշաւրեան:-68. զառհաւատչեայսն առաջաբերելով ի փոքր ժամանակի զմեծամեծսն կշռեալ, զպոռնիկն, զմաքսաւորն, զաւազակն և որք այսպիսիք – 386 Զընդ նոյն ժամանակս և Նաւատիոս երէց ի Հռովմ առաքէր ընդդիմակս Եղկղեսիանոսացն – 256. զի թէպէտ նեղեալք և չարչարեալք լինէաք պէսպէս կտտանօք ի զօրացն իսմայէլական ազգացն տաճկական տէրութենէն՝ այլ սակաւագոյնք և առ փոքր ինչ ժամանակս – 194. զի ինքն երթիցէ յարքունիս կեղծոտելով զսաստկութիւն ձմեռնային ժամանակին ի վերայ եղելոյ և զխստութիւն հիւսիսային օդոյն սառնամանեաց, անընդել զինքն այնոցիկ վարկանելով: -

186. զոր առաջնոցն մատենագրեալ դրոշմեալ կայ ի գիրս ընդ ժամանակս ժամանակս սոցա քաջարութիւնք և արժանաւորք յոլովագունի և մեծամեծաց գովութեանց: - 96. զոր եցոյց նմա Հոգին սուրբ՝որ ինչ առ յապա ժամանակս գործելոց էր – 120. զորոց զանուանս և զժամանակս գլխաւորելով նշանակեցից փոքր ինչ որ և առ նոքիմբք եղեն: - 56. Ընդ այն ժամանակս ապստամբեալ ի պետութենէն Տաճկաց քաղաքացիքն, որում Կզուինն ասեն: - 328. Ընդ այն ժամանակս զօրաժողով եղև թագաւորն Հայոց Սմբատ ի վերայ Ապահունեաց աշխարհին: - 380. Ընդ այն ժամանակս տէր Զաքարիայ հանգեաւ ի Քրիստոս, կեցեալ ի հայրապետութեանն Հայոց ամս ԺԸ, և հաջորդէ փոխանակ նորա տէր Գէորգ: - 338. Ընդ ժամանակս ընդ այնոսիկ էր կացեալ յաթոռ հայրապետութեան տէր Յոհաննէս կաթողիկոս Հայոց: - 180. Ընդ ժամանակս Հայրակղի կայսեր Հռոմոց էր հասեալ ի վախճան թագաւորութեանն Պարսից: - 156. Ընդ ժամանակս Պերոզի արքայից արքայի, ոմն յաղանդոյն Նեստորի Բարծումայ անուն, որ ունէր զանուն եպիսկոպոսութեան, զօրեղագոյնս զնեստորական հերձուածոյն բուռն հարեալ, և քսութեամբ զնախարարացն Հայոց առ Պերոզ վարելով՝ բազում օճիրս արիւնհեղութեան գործեաց: - 130. Ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ Աշոտ թագաւորն Հայոց փոխի յաշխարհէս ի բարիոք ծերութեան, փափկացեալ և յղփացեալ խրախութեամբ, ձեռն նորա յամենեսին և ամենեցուն ձեռք ի նա – 356. Ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ թագաւորէ Յունաց Վաղէս կայսր, և Պարսից՝ Շապուհ արքայից արքայ: - 100. Ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ խաղաց գնաց Արշակ ի մուտս կոյս – 98. Ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ մինչ ճոխացեալ մեծամեծս փքայր Ջափրմոթոքլ ի վերայ քրիստոնէից, որպէս Սենեքէրիմ նախնին մեր ի վերայ Երուսաղէմի և ժողովրդեանն Իսրայէլի՝ յեղակարծում հասեալ ի վերայ նորա որդին իւր Մոթէին սպան զնա – 318. Ընդ նոյն ժամանակս եկն Վահան Աշոտի որդի, հօրեղբօրորդի Սահակայ ի գերութենէն՝ նուաճել զաշխարհս, և գունդ կազմեալ ընդդէմ Գուրգինայ՝ և ինքն զպարտութիւն քան զյաղթութիւն յինքն կրէր: - 310. Ընդ նոյն ժամանակս ընդարձակեալ բարերարին Աստուծոյ իշխանացն Հայոց՝ դարձան յիւրաքանչիւր բնիկ տէրութիւնս. – 322. Ընդ նոյն ժամանակս խորհուրդ ի մէջ առեալ Շաւասպ Արծրունի եղբայր Վասակայ հօր Աղանայ Արծրունոյ, և խորհեցաւ զտիրելն Հայոց – 124. Ընդ նոյն ժամանակս յղէ թագաւորն զոմն ի յաւագ նախարարացն վերակացու Հայոց և հաւատարիմ ի վերայ հարկաց արքունի Ապուսէթ անուամբ, ըստ տաճկական լեզուին, յարելութեամբ եբրայական դպրութեանն: - 170. ի բազում ժամանակաց լեալ թագաւոր նախնեաց մերոց և մինչ առ մեզ հասեալ – 244. Ի ժամանակին յայնմիկ էր խռովութիւն մեծ ի մէջ Բագարատայ և Մուսէի: - 172. Ի ժամանակին յայնմիկ էր ճոխացեալ պանծալի աթոռակալութեամբ սրբոյն Գրիգորի տէր Քրիստափոր Հայոց կաթողիկոս. - 130. ի հօրէ զՍենեքերիմայն և ի մօրէ զՄամգոնեացն, ըստ ծննդաբանութեան գալ հասանել՝ մինչ յորում եմքս հասեալ ժամանակ – 300. Ի սոյն ժամանակս էր այլ ոմն ի կողմանս Պարսից միայնացեալ կրօնաւորութեամբ – 162. Ի սորա ժամանակս տիրէր Վասպուրական աշխարհիս Աշոտ ի տանէն Արծրունեաց, այր քաջայայտ և ճոխ ի բարձրագոյնս. – 170. Իսկ զԳողթն գաւառ ի ժամանակի կատարման սրբոյն Վահանայ, յամի ՃՋԶ թուականութեանց, յորում ամի կատարեցաւ սուրբն Վահան, որ էր որդի Խոսրովայ Գողթան տեառն: - 390. Իսկ այլք զԿռոնոսդ ոմն անուն՝ լինել հայր Արամազդայ, ևս մօտաւոր ժամանակով – 36. իսկ զՆախճաւան քաղաք և զԳողթն գաւառ հանեալ էր ի Վասպուրականէ բազում ժամանակօք յառաջ, ՄԺԱ ամօք, յամի այրման եկեղեցւոյն Գրիգորի և վտանգաւոր մահու զօրացն Հայոց: - 390. Իսկ նա փոքր ինչ ժամանակ ներեաց նոցա դիմօք սիրոյ խաղաղութեան, մինչն ի գլուխ ելին որ ինչ յաղագս Ապումուսէին էին հանդէսք. – 296. Իսկ վարդապետն Եղիշէ էր ի ժամանակին յայնմիկ բնակեալ ի գաւառին Ռշտունեաց ի ծովեզերին, յորում տեղւոջ և հանգեաւ իսկ ի Քրիստոս սուրբն Աստուծոյ Եղիշայ: - 130. կամ թէ յամպոց ինչ ճայթիւն արձակելոյ և ի վայր հրաձգութիւնն արկանէ ի կարկտաբեր և յանձրևաբեր ժամանակի - 228. հրաման տուեալ ամենեցուն, զի իբրև մերձ լինիցի գարնանային ժամանակն՝ փութով առանց

յապաղանաց առ նա հասանիցեն ամենայն պատրաստութեամբ: - 262. մի՞թէ ոչ կարէին Հոռոմք սպանանել զնա, և բառնալ զթագաւորութիւնն Պարսից ի ժամանակի, իբրև ետ Աստուած զսա ի ձեռս մեր. այլ արարին ի վերայ նորա ողորմութիւն: - 144. Յայն ժամանակս գայ ոմն Բուտել անուն ի զօրացն արքունի հրամանաւ Բուխայի, հասանել ի վերայ Գուրգինի – 306. Յայնմ ժամանակի Բուհայ եկն եմուտ ի Խլաթ քաղաք, ճանապարհ արարեալ ընդ կողմն Ապահունեաց. – 200. Յայնմ ժամանակի էին եղբարք բռնակալք ոմանք ի կողմանս ապառաժ Արաբիոյ ի տեղւոջն Փառան որ այժմ կոչի Մաքայ, արք պատերազմողք /156/ զօրագլուխք, պաշտօնատարք մեհենին Ամովնացւոց պատկերին, որ կոչի Սամամ և Քաբար: -158. Յանգ հանեալ Պտղոմեանց զժամանակ թագաւորութեանցն, և հասեալ /72/ մինչ ի Կղէոպատրեայ, դուստր Պտղոմէի Դիոնիսի. – 74. յեղակարծում ժամանակի հասանէ համբաւ մահուն Արտաւանայ, և տիրել Պարսից Ստահրացւոյն Արտաշրի Սասանականի. – 92. Յերկարեալ վտանգ նեղութեան Հայոց, որպէս ցուցանեն բազումք ի պատմագրաց, մինչ ի ժամանակս Ջամասպայ և Կաւատայ, մինչ ի Խոսրով արքայ: - 134. յորում ժամանակի տէր Զաքարիայ ունէր զաթոռ հայրապետութեան Հայոց կաթողիկոսութեան – 310. Նա և զանուանս նոցա և զթիւ ժամանակացն այլափոխս ետուն մեզ, թերևս վասն շփոթեալ և հակառակասէր ազգին – 168. Նոյնպէս բանայ, որպէս և այլ թռչունք և գազանք՝ բնաւորեալ բաժանեն զժամանակս տարւոյն յերկուս կամ յերիս ամարանոցս և ձմերանոցս ինքեանց կենաց պաճարին – 262. Նոյնպէս և զպայման ժամանակացն յանբաւ բիւրս ամաց ձգեն որ ոչ և ըստ միոյ յեղանակի հաւաստանայ առ ի ցուցումն, ոչ արեգական բերմամբ ի նոյն կէտ ամսոց և աւուրց և ոչ ըստ չորից փոխմանց առ ի յեղումն ժամանակի տարւոյն, այլ և ոչ ըստ լուսնական լրութեանն և սուզականութեան: - 18. Նոյնպէս և զպայման ժամանակացն յանբաւ բիւրս ամաց ձգեն որ ոչ և ըստ միոյ յեղանակի հաւաստանայ առ ի ցուցումն, ոչ արեգական բերմամբ ի նոյն կէտ ամսոց և աւուրց և ոչ ըստ չորից փոխմանց առ ի յեղումն ժամանակի տարւոյն, այլ և ոչ ըստ լուսնական լրութեանն և սուզականութեան: - 18. Ո՞վ յիմարութեան առաջնոցն. ո՞րպիսի կատաղութիւն և գիւտք դիւացն նախկին ժամանակաւ սպրդեալ մուծաւ յաշխարհ, ապստամբութիւն առ Աստուած և տրտմութիւն սրբոց հրեշտակաց, և պատճառ վտանգաւոր մահու ծառայիցն Աստուծոյ յաւուրս ապագայիցն. – 38. Ո՞չ ածեր զմտաւ, թէ յիսկզբանացն մինչ ցայսօր ժամանակի ամենայն ուրեք ուր և գումարէր զօրն և լինէր պատերազմ և սուր և ճակատամարտ՝ երբեմն յաղթեն և երբեմն ի պարտութիւն մատնին. – 282. Որ յետ բազում ժամանակի ծախք պիտոյից ասացաւ պատրաստել թագաւորին ըստ անյաղթ բռնութեան և մեծութեան որովայնի կերակուր Բէլայ: - 38. որ առ ժամեայ սպառնացեալ պատուհասիւն ի հարիւրամեայ ձգէր ժամանակս ներողութեամբ: - 28. որ առեալ զթագաւորութիւնն Պարթևաց՝ տևեաց մինչև ի ժամանակս Յազկերտի, որ վերջին կացեալ թագաւոր Պարսից՝ սպանաւ ի Տաճկաց: - 166. Որ և այլոց կարող տուիչ լինել ժամանակաց, որպէս և արանցն որ յառաջ քան զջրհեղեղն քառասուն ևս աւելի բիւրս ամաց և դարս փոխադրական այլաձևս և խժականս, շարս և ներս և սոսս - 38. Որ և հուպ ժամանակաւ վախճանի և կայսր Թէոդոս, և առնուն զթագաւորութիւնն Ոնորէոս և Արկադ որդիքն Թէոդոսի: - 110 որ էր ի ժամանակին սպարապետ Հայոց. – որ ըստ աճման և սերելոյ նախարարութեանց՝ եկեալ հասեալ ցայս վայր ժամանակի ի թագաւորել Աբգարու և հաւատալ ի Քրիստոս: - 78. որ ի ժամանակին կալեալ էր զմարզպանութիւն և զզօրավարութիւն Հայոց ի խնդրոյ սրբոյն Սահակայ յերկուց թագաւորացն Յունաց և Պարսից – 116 որ ի կողմանս Դամասկոսի կացեալ՝ ոմանք թագաւոր ասէին զինքեանս, և այլք յԱսորեստանի կացեալ՝ զինքեանս ասէին թագաւոր, մինչև ի ժամանակս Աբդլայի – 168. որ ձգեցաւ մինչև յամս ՄԾԹ և ըստ ոմանց այլ նախկին թագաւորս ասելով՝ յաւելուն ժամանակս ամաց ՄՂԸ ասել: - 60. որ տիրեաց Ասորեստանի, այլ և ի ժամանակս ինչ Հայոց – 44. որոյ ժամանակ կենացն տևեալ ձգեալ ամս ՃԻ լի և պարարտ ծերութեամբ – որոյ սերմանք յիմարութեանն պատուեալ առ Բաբելացիսն պահեցաւ մինչև ի ժամանակս Աղէքսանդրի

Մակեդոնացւոյ. – 38. որպէս Պօղոսի հաճոյ թուի գրել յառ Եբրայեցիս թղթին, թէ ,,չէ բաւական ժամանակս պատմելոյ,, վասն դատաւորացն Իսրայէլի և սրբոց մարգարէիցն – 302. սմա ծանօթացեալ և սիրողացեալ ժամանակաւ ուսուցանէր բազում ինչ նմա և յոլովագոյնս զինոց կտակարանաց, և եթէ ոչ գոյ բնութեամբ որդի Աստուծոյ: - 158. ՎԱՍՆ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՋԱՓՐԱՅ, ԶՈՐ ԻՆՉ ԽՈՐՀԵՑԱՒ Ի ՎԵՐԱՅ ԱՇԽԱՐՀԻՍ ՀԱՅՈՑ, ԵՒ Ի ԳԼՈՒԽ ԵՀԱՆ ԶԿԱՄՍ ՉԱՐՈՒԹԵԱՆՆ, ԵՒ ՈՐ ԻՆՉ ԸՆԴ ՍՈՎԱՒ ՆԱԽ ՔԱՆ ԶԼՆՈՒԼ ՎԵՑԵՐՈՐԴ ՅՈԲԵԼԻՆԻ, ԵՒ ԵՕԹԱՆԱՍՈՒՆԵՐՈՐԴ ՈԼՈՄՊԻԱԴԻՆ, ՅԵՏ ԻՆՆԵԻՏԱՍՆ ԸՆԴԻՔՏԻՈՆԻՆ, ՅՈՐՈՒՄ ԲՈՎԱՆԴԱԿԻՆ ԺԱՄԱՆԱԿՔ ԲՌՆԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆՆ ՏԱՃԿԱՑ ԱՄՔ ՄԻԲ ԸՍՏ ԹՈՒՈՑ ՀԱՅԵՐԷՆ ՏՈՒՄԱՐԻ. – 170. Ցոյցք ժամանակացս այսոցիկ, ըստ որում յառաջագոյն ասացաք, որ յաւուրց անտի Բէլայ մինչև ի Նինոս՝ երևելիք ինչ և նշանաւորք ի /42/ մատենիցն առաջնոցն ոչ երևի, թերևս ի բազում խափանմանց: - 44. Քանզի բազում աշխատութեամբ է գտանել զշար ազգաբանութեան տանն Արծրունեաց, վասն հեռաւոր ժամանակաց կացեալ և դիւանացն անյայտութեանց ի մէջ Հայաստանեայցս – 12. Քանզի թէպէտ և տարաժամ լրմամբ ժամանակի չափաբերեալ կենացն Աշոտի՝ հաստատնագոյն և անվրէպ լուծման կենացս առ հոգևորսն և յաւիտենականսն և անվախճան կենացն առաւելութիւնն անցեալ գնացեալ ժամանեաց – 386. քաջավայելչագոյնս զթագաւորութեանն կատարելագործեալ զժամանակն, Ե ամ յիշխանական ճոխութեան, ԻԵ ամ յիշխանաց իշխանական պետութեանն, Դ ամ ի թագակապ շքեղութեանն. – 356. Եւ համարին ամք ժամանակացս այսոցիկ, ի Կիւրոսէ մինչև ցթագաւորութիւնն Տաճկաց՝ ամք ՌՃԿ: - 166.

ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ - քանզի ոչ էր օրէն թագաւորացն և օրինադրացն զկանանց ազգի թիւ ազգաբանութեան շարել, բայց միայն ըստ ժամանակագրութեանն կանոնի, որպէս և յԻսրայէլի զԳոթողիայ, և յԵգիպտոս զԿղէոպատրեայ դուստր Պտղոմեայ Դիոնիսեայ: - 16.

ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԱՐԳԵԼ - ժամանակակարգեաց համառօտեաց ի վերայ նոր Իսրայէլի, այսինքն հեթանոսաց: - 314.

ԺԱՄԱՆԱԿՍ ԺԱՄԱՆԱԿՍ - զոր առաջնոցն մատենագրեալ դրոշմեալ կայ ի գիրս ընդ ժամանակս ժամանակս սոցա քաջարութիւնք և արժանաւորք յոլովագունի և մեծամեծաց գովութեանց: - 96.

ԺԱՄԱՆԵԱԼ - Բայց ոչ ժամանեալ կատարման պատերազմին, զաշտարակն, զոր շինէր որդին Աբգարու փլուզեալ ի վերայ սպան զնա, վրէժխնդիր եղեալ մահուն Աղդէի սրբոյ: - 80.

ԺԱՄԱՆԵԼ - Քանզի թէպէտ և տարաժամ լրմամբ ժամանակի չափաբերեալ կենացն Աշոտի՝ հաստատնագոյն և անվրէպ լուծման կենացս առ հոգևորսն և յաւիտենականսն և անվախճան կենացն առաւելութիւնն անցեալ գնացեալ ժամանեաց – 386.

ԺԱՄ Է - զոր ոչ է ժամ մեզ պատմել - 274.

ԺԱՄ ՏՈՒԵԱԼ - ժամ տուեալ ի գլուխ հանել, յոր չոգանն զգործ պատերազմին: - 328. ժամ տուեալ նմա դառնալ առ նա ի ձմերոց նորա ի քաղաքն Դուին: - 218.

ԺԱՆԳԱՆ - գլխաւորն ի նոցանէ Համիս, և միւսն որ ի կողմանց Ժանգանայ՝ ոչ իրաւացի ըստ պատգամաւորին իւրեանց ասացին առնել զայս: - 404. Եւ յայնմհետէ համարձակութիւն առեալ անօրինացն՝ սկսան գունդս ռամկականս ժողովել ըստ օրինակի մարախոյ անչափ բազմութեամբ, այնոքիկ որ Շեխետիքն կոչէին. և այլ որ ուստեք ուստեք ի հեռաւոր աշխարհաց /402/ Պարսից, ի Ժանգանայ և ի Ջուրջանայ և որք ի Վարառատ գաւառէ – 404.

ԺԱՆԴ - Եւ ի ժամանակին /96/ յայնմիկ ունէր զհազարապետութիւնն Հայոց այր ժանդ չարաբարոյ, որում հայր Մարդպետ անուն էր. – 98.

ԺԱՆԴԱԳՈՐԾ - Այլ սոքա թէպէտ և յանձն առնուին և մտադիւրութեամբ լսէին նմա սակայն ոչ մեկնեալ լինէին ի ժանդագործ պղծութենէն զազրալից սոդոմական ախտիցն – 182.

ԺԱՆԴԱՆԱԼ - զի և եօթամբք իսկ շարագրեալք չարիւք ժանդացաւ վիրագն այն ի վնաս, թէ և միատեսակ երևեսցի. - 24.

ԺԱՆԻՔ - և մի եղիցի յիշատակ սորա ընդ սոցա, որք թէպէտ և վրիպեցին և կործանեցան՝ սակայն և ապաշաւեցին և կանգնեցան յետ դարձին իւրեանց ի մեծ կարաւանէ գերութեանն ի միջոյ ժանեաց բռնաւորին. – 248. Մանաւանդ /370/ թէ նախախնամող և պահպանական աջն Քրիստոսի հովանաւորեալ առ ապրուստ հրածին կարկտաբեր հասեալ կորստական դիպուածին, օգնութիւն հասեալ յԱստուծոյ՝ քաջասրտագոյնս զնա գործեաց և շութափեալ զնա ի ժանեաց գազանին – 372. յոր դիմեալ երթայր՝ /228/ անկանել ի ժանիս արիւնարբու գազանացն: - 230.

ԺԱՆՏ - Այլ ձայն իմն գայր՝ մի՛ ժողովել և մի՛ հատանել, թե ոչ՝ եղիցի անձն այն մեռեալ, և ժանտ ախտիւ սատակեսցի գումարտակդ: - 50. սա էր այր ժանտ, և մոլեկան հոգւով շարժեցեալ՝ բազում չարիք մարտնչէր ընդ ազգն քրիստոնէիցն. – 168.

ԺԱՌԱՆԳ - և զժառանգս Աստուծոյ արար բաժին սատանայի – 264.

ԺԱՌԱՆԳԱԿԻՑ - և զժառանգակիցսն Քրիստոսի արար ժառանգակից դիւաց – 264. և զժառանգակիցսն Քրիստոսի արար ժառանգակից դիւաց – 264.

ԺԱՌԱՆԳԱԻՈՐՈՒԹԻՒՆ - Պտղոմեայ հասեալ ի տէրութիւն ժառանգաւորութեանն՝ փոխանակ իւր կացուցանէ զԱսուդ, տալով ի ձեռս նորա զբոլոր իշխանութիւն Եգիպտոսի և Հնդկաց - 70.

ԺԱՌԱՆԳԵԱԼ - և զվկայիցն անուն ժառանգեալ կատարեցան ի Քրիստոս սուրբ գունդն Հայոց, ՈՂՋ ոգիք: - 128.

ԺԱՌԱՆԳԵԼ - աստէն իսկ դարձաւ յետս երես իւր ի /248/ թիկունս կոյս, ըստ ձախողակի խոտորմանն յետս ընդդէմ զխոտորմանն ժառանգեաց: - 250. և եթէ ոք խախտել ջանայ՝ ի հրամանէն Աստուծոյ ոչ ժառանգէ նա զաթոռ իւր և զթագաւորութիւն: - 356. և թէ ի պատերազմին յայնմիկ հասանիցէ զմահուն ընդունել զվճիռ՝ իսկ ըստ յաղթութեանն զխոստովանողականն ժառանգել անուն, զօրանալ զօրութեամբ ի զօրութիւն խաչին Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ: - 400. Եւ սոցա այսպէս նահատակեալ կատարեցան վկայութեամբ ի փառս Աստուծոյ, և զմարտիրոսական անուն ժառանգեցին ի Քրիստոս ի պատիւ ամենասուրբ Երրորդութեանն: - 266. Եւ փոխանակ նորա ժառանգէ զաթոռ հայրապետական երանելին տէր Յօհաննէս, որ և սնեալ և ուսեալ առ ոտս սրբոյն Մաշտոցի. – 376. Զի ահա ես զարթուցանեմ ի վերայ ձեր զազգ դառն և զերագ, որ գնայ ընդ լայնութիւն երկրի, ժառանգել զխորանս որ ոչ իւր են, ահեղ և երևելի: - 200.

ԺԱՌԱՆԳԵՑՈՒՑԱՆԵԼ - ,,ի հայրենեացն արտաքս հանեալ էք ի ժառանգութենէ և մերժեալ ի բաժնէ եղբայրական հասէ. զա՞յս ևս բռնազբօսել ջանայք, զոր Աստուած ժառանգեցոյց ինձ: -330. Եւ ձեռագրեալ Մուշեղայ զամրոցաւն Նորաբերդ և շուրջ զսահմանսն՝ Դերանկին հաւատալ, և զայլ ևսն՝ որդւոյ իւրում ժառանգեցուցանել: - 324. զորոյ նախնեացն ջան և վաստակ յուշ արարեալ թագաւորին՝ Համամայ յառաջ մատուցեալ, ի գահ և ի բարձ հայրենեացն ձգել զնա՝ ժառանգեցուցանէ զերկիրն Աղբագ, որպէս Սահակայ նոյնպէս և Համամայ: - 90. Սահակայ առեալ ի պարգևի զաշխարհն՝ թողու զորդին զԱշոտ զլեառնակողմամբքն առաջին իւրեանց տէրութեանն՝ շինել, բնակել, ժառանգեցուցանել զերկիրն ի ժառանգութիւն իւրեանց ազգի ի զաւակ տանն Արծրունեաց: - 90.

ԺԱՌԱՆԳՈՐԴ - Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ ... քո ստացուածք՝ և մեք ժառանգորդք, քո աւար՝ և մեք աւարառուք. դու աւազակ՝ և մեք կողոպտիչք - 278. մեք ոչ ի բաց կամք ի սիրոյն Քրիստոսի և ոչ մեկնիմք ի կենացն յաւիտենից և ոչ լինիմք ժառանգորդ յաւիտենական տանջանացն,,: - 292. - որ ոչ եղև ժառանգորդ հայրենեաց հաւատոցն որ ի Քրիստոս. –80.

ԺԱՌԱՆԳՈՒԹԻՒՆ - ,,բնութեամբ ճշմարտութեամբ աշխարհիդ Վասպուրական ձեր լեալ էր ժառանգութիւն, և զձեզ արտաքս հանեալ թողեալ են նախնեացն Աշոտի: - 362. ,,ի հայրենեացն արտաքս հանեալ էք ի ժառանգութենէ և մերժեալ ի բաժնէ եղբայրական հասէ. զա՞յս ևս բռնազբօսել ջանայք, զոր Աստուած ժառանգեցոյց ինձ: -330. առնու զնա Սահակ կնութեան հրամանաւ Արտաշէսի, և կնքեալ աշխարհն հաստատէ Սահակայ ի

սեպհական ժառանգութիւն. – 90. ասէ, զի կացուցի թագաւոր ձեզ յազգէ և ի դենէ ձերմէ, մի՛ ծանր թուիցի ձեզ դառնալ անդրէն և ունել զիւրաքանչիւր ժառանգութիւն. – 110. Արդ ելէք ի վերայ աշխարհիդ զօրացեալ զօրութեամբ, և ձեր լիցի երկիրդ ի ժառանգութիւն,,: - 362. գերփեն առնուն զշէնս և զաւանս և զագարակս, կապուտ կողոպուտ թողուն ի ստացուածոց և յամենայն ժառանգութեանց, մաշեն ի սուր սուսերի զորս ի բուռն առնուին. – 102. և դարձոյց ի նոսա զաշխարհն զոր տուեալ էր ի ժառանգութիւն Տիգրանայ Հայկազնոյ – 86. Եւ եղև յետ աւուրցն այնոցիկ, յորժամ ուրախ արար թագաւորն զնախարարսն Հայոց ի տաճարի խրախից, և խոստացաւ տալ իւրաքանչիւր ումեք զերկիր ի ժառանգութիւն – 314. Եւ զի զսրբոցն իսկ ասացից բանս. եթէ զիարդ ամենեքեան սուրբքն որպէս ժառանգութիւն իմն հայրենի ընկալեալ այնպէս պատահեսցին հարք որդւոց աւանդելով զպահոցն պէտս. - 26. և կարիցես զիշխանս Հայոց կապանօք առ մեզ հասուցանել, մանաւանդ զիշխանն Վասպուրական զԱշոտ՝ քեզ և զաւակի քում տաց զերկիրն զայն ի ժառանգութիւն: - 184. Եւ հրաման տուեալ ընդ ամենայն երկիրն՝ զի այր իւրաքանչիւր դարձցի յերկիր իւր և կալցի զիւր ժառանգութիւն – 234. և ձեր լիցի երկիրն այն ի ժառանգութիւն և որդւոց ձերոց: - 198. Եւ յետ սակաւու միոյ ասէ. ,,ձեզ տաց զերկիրն Քանանու զվիճակ ժառանգութեան ձերոյ,,. – 34. և ոչ ոք կարէր կալ յակաստանի, ունել զժառանգութիւն հայրենի – 94. և ունէր զիւրաքանչիւր կալուածս զաւանդեալ ժառանգութիւն նոցա ի թագաւորացն առաջնոցն Մուշեղ, Վահան: - 96. զի մեր լիցի ժառանգութիւն նոցա. – 184 զոսկերսն Ադամայ բարձեալ Սէմայ գրաստու՝ տարաւ յերկիր ժառանգութեան իւրոյ - 34. զոր իւրեանց սեփհական համարէին ժառանգութիւն - 340. զորս վաճառակուր արարեալ յօտար ազգս, վարել ի ծառայութիւն, գնալ հեռանալ մերժել ի տանց, հայրենի ժառանգութենէ իւրեանց: - 262. ինքեան և որոց յետ իւր թողլով ժառանգութիւնն որդւոց կեանս վշտագինս հանդերձ մահուամբ, և ծննդականութիւնս տրտմութեամբ: - 22. Իսկ Վասակ Արծրունւոյ եկեալ առ Խոսրով և կալեալ զժառանգութիւն և զգահ – 112. մինչև զանբարկանալին Աստուած ի բարկութիւն ածել, ի սատակումն անձանց և ի կործանումն աշխարհի և յաւեր ժառանգութեան տանց հայրենի բնակութեանց. – 182. յափշտակէին զայր և զկին և զժառանգութիւն նոցա: - 176. Յղէին պատգամս առ որդիսն Իսմայէլի և ցուցանէին զմտերիմ հարազատութիւն, թէ ,,որդիք Աբրահամու եմք մեք և դուք, եղբարք. պարտ է ձեզ գալ յօգնականութիւն մեզ, և առցուք զերկիր ժառանգութեան մերոյ,,: - 156. որ կոչի Մեծրայիմ, այսինքն Եգիպտոս, վասն ժառանգութեան սահմանաց Եգիպտոսի. – 42. Սահակայ առեալ ի պարգևի զաշխարհն՝ թողու զորդին զԱշոտ զլեառնակողմամբքն առաջին իւրեանց տէրութեանն՝ շինել, բնակել, ժառանգեցուցանել զերկիրն ի ժառանգութիւն իւրեանց ազգի ի զաւակ տանն Արծրունեաց: - 90.

ԺԲ - Արդ են թագաւորք Ասորեստանեայց ի միւսմէ կողմանէն այսոքիկ … Փուա ամս ԺԲ: Թագղաթփաղասար ամս ԻԷ: - 62. Եւ կացեալ ԺԲ ամ Աղէքսանդրի մեռանի ի Բաբելոն, կեցեալ ամս ԼԳ, թագաւորեալ ամս ԺԲ: - 70. Իսկ Պտղոմէոս նենգութեամբ և հարկանօք կալաւ զԵրուսաղէմ և զՀրէաստան, մինչև ամս ԺԲ: - 70.

ԺԲՌ - Եւ յայնմ ժամանակի երթեալ ժողովէին ի քաղաքն Եդեսացւոց արք ԺԲՌ յամենայն ցեղիցն Իսրայէլի զի տեսին եթէ մեկնեցաւ անտի զօրն Պարսից, և թողին ի բաց զքաղաքն. – 156.

ԺԴ - ի ԺԴ ամի սորա վախճանի Յովսէփ: - 56.

ԺԵ - մեռաւ ՅԼԹ թուականութեանն Հայոց, և ի ԺԵ ամի հայրապետութեանն Գէորգեայ Հայոց կաթողիկոսի: - 356. Արդ են թագաւորք Ասորեստանեայց ի միւսմէ կողմանէն այսոքիկ … Փուա ամս ԺԲ: Թագղաթփաղասար ամս ԻԷ: Սաղմանասար ամս ԺԵ …Նաբունիդոց ամս ԺԵ: - 62. են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Սովսարմոս ամս ԺԵ…Միթրէոս ամս ԻԷ: –58. և ինքն մանկագոյն տիովք, ի ժամանակի անձնիշխանութեան լեալ ամաց ԺԵ, զի ,,մանկութիւն և անմտութիւն ընդունայնութիւն է,, , որպէս գրէ Սողոմոն – 346. Իսկ զկնի վերանալոյն Քրիստոսի, յետ ԺԵ աւուր, ապա հասանէր Գրիգոր ի քրիստոսակոչ կատարումն. – 254.

ԺԵ ՀԱՋԱՐ - Այլ իբրև այն ինչ մերձ լինէր ամրոցն ի պաշարումն՝ Ամդայինն Յիսէ, որ Շեհի որդին, որ զզօրապետութիւնն Հայոց ունէր, ճանաչէր՝ ի հրապոյրս Մանազաւեան պետոյն և Ութմանացն ելեալ՝ երագապէս եկն եհաս ի վերայ Աշոտի ԺԵ հազարաւ հեծելօք վառելովք. – 334. Զկնի այսորիկ մեկնեաց Բուխայ յինքենէ արս զօրաւորս յամենայն ազգաց և յամենայն մեծամեծաց և ամենայն աշխարհակալաց, և ի Պարսից և յԵլիմացւոց և ի Բաբելացւոց և յԱրաբացւոց … արս աւելի քան ԺԵ հազարաց և եհան զնոսա զհետ Գուրգինայ – 224. յայտնի և յանդիման կացուցանել զթիւ սպանելոցն ոչ առնուին յանձն, թէ Ջ այր միայն հզօր ձեռամբ յաղթեցին ԺԵ հազարացն. – 234.

ԺԶ - անդր հասանէին … սոքա ամենեքին արք ԺԶ ի տանէն Արծրունեաց զօրօքն իւրեանց. – 174. Արդ Աշոտի կեցեալ ամս ԺԹ, տևեալ իշխանական ճոխութեանն ԺԶ ամ յառաջ քան զգերութիւնն Հայոց, և Ե ամ ի գերութեանն արարեալ - 336. որ թագաւորեաց ամս ԺԶ: - 98.

ԺԷ - /թագաւորեաց/ Յեզիտ ամս Զ … Զափր որդի Մահմետի ամս ԺԷ: - 168.

ԺԸ - Արդ են թագաւորք Ասորեստանեայց ի միւսմէ կողմանէն այսոքիկ … Սենեքերիմոս ամս ԺԸ: Որդին ամս Ը: - 62. և նենգ գործեալ նմա, վասն նախանձու թագաւորեցելոյ Ասորդանի/ճիշտը՝Ասորդանիս/, երկու ևս որդիք նորա Ադրամելէք և Սանասար՝ սպանին զնա սրով, որ թագաւորեաց ամս ԺԸ – 60. Ընդ այն ժամանակս տէր Զաքարիայ հանգեաւ ի Քրիստոս, կեցեալ ի հայրապետութեանն Հայոց ամս ԺԸ, և հաջորդէ փոխանակ նորա տէր Գէորգ: - 338. ի սորա ԺԸ /56/ ամին ծնանի Մովսէս մարգարէ: - 58.

ԺԸՌ - վարեն ի գերութիւն զբնակիչս քաղաքին ԵՌ զՀրէայսն, և ԺԸՌ զքրիստոնեայսն և զորս ածեալ գերի Բարգափրանայ զՀրէայսն հրամանաւ Տիգրանայ – 104.

ԺԹ - /թագաւորեաց/ Յեզիտ ամս Զ … Շամորեհեշմ ամս ԺԹ. Վլիթ ամս Բ. - 168. Արդ Աշոտի կեցեալ ամս ԺԹ, տևեալ իշխանական ճոխութեանն ԺԶ ամ յառաջ քան զգերութիւնն Հայոց, և Ե ամ ի գերութեանն արարեալ - 336. Բայց ըստ կարգաց քրիստոնէութեան վարէր ըստ արժանի պատուիրանաց Տեառն, և ըստ խրատու մեծին Վրթանեայ յապահովանայր ամենայնիւ, թագաւորեալ ամս ԺԹ: - 96. Յայնժամ ժողովեալ Խոռեմ Ռազմայուզան /գրքում՝ Եռազմայուզան/ զզօրս իւր բանակեցաւ շուրջ զԵրուսաղէմաւ և պաշարեաց զնա, և պատերազմեցաւ ընդ Երուսաղէմի աւուրս ԺԹ – 142.

ԺԺԱԿ - Արդ յայսմ հետէ ըստ նեպակի գեղջն /գրքում՝գեաղջն/ կապճահամար ժժակք յամենայն ի դուռն արքունի ի սատակումն եկեսցեն. – 46.

ԺԻՐԱՔ - Բայց քանզի ընդարձակ էր պահն Հողցայ՝ փութանակի եկն եհաս Ժիրաք ի գաւառն Ռշտունեաց և զզօրսն առխթեալ ի ձորն Առուանից, ի սահմանս Մոկաց. – 202. և գնացեալ Ժիրաքն առնու զնա ածէ կացուցանէ առաջի Բուխայի: - 272. Եւ եղև զկնի այսորիկ գնաց անտի Ժիրաք և եկն եմուտ ի Վանտոսպ – 206. Զսա ածեալ լինէր առաջի զօրավարին Ժիրաքայ – 204. յղեաց առ զօրավարն Ժիրաք, ասէ, ,,փութա՛ ի հանդիպումն իմ,,. – 272. Տուեալ լինէր այնուհետև զմասն ինչ զօրուն ի ձեռս զօրապետի ումեմն Ժիրաք կոչեցելոյ – 202.

ԺՈՂՈՎ - Այլ և զայս ևս եղին առաջի թագաւորին աղերսական մեղադրանս, եթէ ընդէ՞ր իբրև ժողովն գումարէր՝ ոչ զոք ի Հայոց հարկաւոր համարեցայք կոչել ի միաբանութիւն հաւատոց: - 132. Բայց աղերսեալ թագաւորն զարս պատուականս, զՎասակ և զՏաճատ և զԳոտեր, որք էին ի մեծ նախարարութենէ տանն Արծրունեաց՝ զի զժողովն ընկալցին ընդ երից սուրբ ժողովոցն: - 132. Բայց աղերսեալ թագաւորն զարս պատուականս, զՎասակ և զՏաճատ և զԳոտեր, որք էին ի մեծ նախարարութենէ տանն Արծրունեաց՝ զի զժողովն ընկալցին ընդ երից սուրբ ժողովոցն: - 132. Եւ հրամայեաց ածել զնա յատեանն, ուր կային միաբան ժողով զօրագլխացն: - 290. Զայս ոչ եթէ սակս ուրացութեան ինչ ամբաստան լինի զինքենէ, կամ վասն ժողովոցն, այլ զի ոչ յանդիմանեցին զթագաւորն, որ արտաքոյ օրինացն ամբարշտէր. – 258. Իբրև յանդիման եղեն դեսպանքն մեծ /172/ իշխանին Աշոտոյ, և ընթերցաւ զգիր պաղատանացն և զյիշատակարան նախնեացն, և զմերձաւորութիւն հարազատութեանն և զկապակցութիւն ուխտին … համագունդ ժողով

առնէր ամենայն աշխարհին և ամենայն նախարարօք Վասպուրական տէրութեանն: -174. Իսկ տէր Գրիգոր ի մէջ մարդակերպ գազանաց ի ժողովս խուժադուժ բարբարոսաց բնակէր, որ ևս չար քան զթունաւոր գազանս են առ մեզ – 252. Մարկիանոս կայսր թագաւորեալ Յունաց յերկրորդն Թէոդոսի, որ արար զժողովն ի Քաղկեդոն ՈԼԳ եպիսկոպոսաց. առ որով վկայեաց սուրբն Վարդան և Վահան Արծրունի: - 132.

ԺՈՂՈՎԵԱԼ - այլ ես ոչ երկեայց ի ժողովելոց երիցանցդ Հռոմայեցւոց, որ գումարեալ գան ի վերայ իմ: - 138. Դուք աւադիկ ժողովեալ գայք ի վերայ իմ պատերազմաւ. – 138. և անդ լինէին ժողովեալ ամենայն բազմութիւն աշխարհակոյտ ամբոխից գաղթականաց գաւառացն կողմանցն Աղբակոյ, Զարէհվանի և Ակէոյ և ի լեռնակողմանցն Աղզոյ և Ոտնն Առնոյ, մի կողմն ի Ջողայ լեռնէն և անդր: - 226. և առ ինքն ժողովեալ նախարարքն Հայոց՝ դնեն ուխտ և դաշինս աստուածայինս, միջնորդութեամբ սուրբ Աւետարանին – 134. և ժողովեալ ազգք ազգք յընտրելոց զօրաւորաց արանց քաջամարտկաց, զզօրս Կապուտկացւոց, զՎրաց և զԱղուանից և զԱյրարատեան գազանամարտիկ զանճռռնի զօրսն և զբոլոր բովանդակեալ գունդս զօրացն և զորդիսն Սենեքերիմայ, ամենայարդար պատրաստութեամբ անհուն բազմութեամբ, աճապարել երագել անյապաղ լինել նախ քան զԱշղահակայ դիմեցումն – 62. Եւ ժողովեալ աշխարհն Վասպուրական՝ զամիսս Ժ արարին կոծ մեծ ի վերայ նորա: - 354. Եւ ժողովեալ զբազմութիւն զօրաց իւրոց՝ առնէր վնասս մեծամեծս և սաստիկս ի բաժնին Յունաց: - 140. և ժողովեալ իբրև հաւ զձագ ընդ թևովք ի պատճառս պահպանութեան – 214. Եւ ինքն թագաւորն ժողովեալ զօր հարուստ աւելի քան զհազարաց հնգից և քսանից, և եկն անց յայնկոյս գետոյն Երասխայ, և բանակեցան ի տեղւոջն: - 382 և ինքն ժողովեալ զզօրս իւր ԺՌ արանց զօրաւորաց՝ եկն եմուտ յամուրսն Վայոց ձորոյ: - 382 և Հայրակղի ժողովեալ զամենայն արևելեայս իբրև ՃԻՌ՝ դիմէ ի վերայ Խոսրովայ:- 148. Եւ յայնմհետէ համարձակութիւն առեալ անօրինացն՝ սկսան գունդս ռամկականս ժողովեալ ըստ օրինակի մարախոյ անչափ բազմութեամբ, այնոքիկ որ Շեխետիքն կոչէին. և այլ որ ուստեք ուստեք ի հեռաւոր աշխարհաց /402/ Պարսից, ի Ժանգանայ և ի Ջուրջանայ և որք ի Վարառատ գաւառէ – 404. Զծառայս իմ պատրես, և զզօրս աւազակաց ժողովեալ՝ ոչ տաս ինձ հանգչել, այլ հանապազ պատրաստիս ինձ ի պատերազմ, և ասես վստահանալ յԱստուածն իմ: -146. զոր ժողովեալ պահեալ և կնքեալ ունէր յօր հատուցման վրիժուց՝ հատուցանել մեզ ըստ գործս մեր, ի հարկանել զքարի զոտս մեր. – 196. իսկ իբրև նա ըմբռնեցաւ, և գիտաց զօրավարն եթէ ոչ ոք այնուհետև յիշխանացն Հայոց մնաց, որ ոչ համագունդ ժողովեալ են առ նա՝ մերկացաւ յայնժամ զպատրուակ կեղծաւորութեանն, զոր սերմանել էր սատանայ ի սիրտ առնն: - 296. Յայնժամ ժողովեալ Խոռեմ Ռազմայուզան /գրքում՝ Եռազմայուզան/ զզօրս իւր բանակեցաւ շուրջ զԵրուսաղէմաւ և պաշարեաց զնա, և պատերազմեցաւ ընդ Երուսաղէմի աւուրս ԺԹ – 142. որպէս ասաց Քրիստոս,եթէ ,,ուր երկու կամ երեք ժողովեալ են յանուն իմ՝ անդ եմ և ես ի մէջ նոցա,,: - 250.

ԺՈՂՈՎԵԼ - Այլ ձայն իմն գայր՝ մի՛ ժողովել և մի՛ հատանել, թե ոչ՝ եղիցի անձն այն մեռեալ, և ժանտ ախտիւ սատակեսցի գումարտակդ: - 50. և սկսաւ Խոսրով արքայ ժողովել զմնացեալ նախարարս զօրացն և զզօրն, որ զերծեալ էին ի պատերազմէն: - 150. Եւ ելեալ յիւրաքանչիւր տեղեաց մի քան զմի յառաջանալ ի կոչումն Բուխայի, և ժողովեցան ի մի վայրի և եկին կացին առաջի զօրավարին Տաճկաց: - 296. Եւ ժողովել զբնակիչս աշխարհին համօրէն զարս և զկանայս և զայլս յերկրէն Աղուանից բազմութիւն ռամիկ շինականաց, և լեգէոնս զօրականաց զսակաւս ի լեառնն ամուր անուանեալն Քթիշ, ըստ այնմ և համբարս ռոճկաց: - 278. Եւ յայնմ ժամանակի երթեալ ժողովէին ի քաղաքն Եդեսացւոց արք ԺԲՌ յամենայն ցեղիցն Իսրայէլի զի տեսին եթէ մեկնեցաւ անտի զօրն Պարսից, և թողին ի բաց զքաղաքն. – 156. և յաւարի առնուին զբանակետղն, դիակապուտ առնէին, ժողովէին աւար բազում, և կուտէին արծաթ և ոսկի յոյժ և զզէնս պատենազարդս, զզարդս և զզէնս արի արանց և զընտիրս երիվարաց և զզարդս նոցա. – 176. ժողովէր և զորս յառաջագոյնն ունէին յինքեանս զազգս զօրօք իւրեանց – 270. Ապուջափր անցեալ ի

կողմն Աղբագոյ՝ և ժողովեցան առ նա գունդք գունդ յամենայն կողմանց: - 306. հրամանաւ Շապհոյ արքայից արքայի՝ ժողովէ զնախարարութիւնս Հայոց առ ինքն - 98.

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴ - ,,մարդ եմ և պիղծ շրթունս ունիմ, և ի մէջ պղծաշուրթն ժողովրդեան բնակեալ եմ ես,,: - 258. ած եհան զժողովուրդն յերկիր իւր: - 218. առատապէս հեղեալ զգութ … և ի ձեռն հովուապետին սրբոյն Յովհաննիսի եպիսկոպոսի և ճգնաւոր քահանայի Գրիգորի , որք միշտ զողորմութեանց խնդրուածս վասն ժողովրդեանն տեառն ի վեր առաքէին , զոր օրինակ և հրեշտակն տեառն աղերսէր Աստուծոյ, ասէ – 314. և դարձեալ թէ՝ ի գերութիւն մատնեսցի ժողովուրդ իմ, վասն ոչ ճանաչելոյ նոցա զՏէր. – 182. և դարձեալ՝ թէ ,,զգերութիւն ժողովրդեան իւրոյ դարձուսցէ, ոչ կաշառօք և ոչ պատարագօք, ասէ Տէր,,: - 218. և ի վերայ սուրբ եկեղեցեաց և ժողովրդեան Աստուծոյ պատերազմէին: - 232. և ոչ ոք կարէր երգել զօրհնութիւն սաղմոսացն և կամ լսել ի գթալից արտասուաց ժողովրդեանն միանգամայն և յայնչափ խնդութենէն: - 154. և սաստիկ կսկծեցուցանէր զնոսա բանիւք, ունելով իւր վկայ զԵսայի մարգարէ՝ յասելն, ,,լուարուք, իշխանք Սոդոմայեցւոց, ունկն դիք օրիացն Աստուծոյ ժողովուրդ Գոմորացւոց,,. – 182. զի ,,ժողովուրդս այս շրթամբք պաշտեն զիս, և սիրտք իւրեանց հեռացեալ մեկուսի են յինէն,,. – 246. զի ,,ժողովուրդս այս, ասէ, շրթամբք իւրեանց պատուեն, և սիրտք իւրեանց հեռացեալ մեկուսի են յինէն,,: - 256. զի թանձրացաւ սիրտ ժողովրդեանս այսորիկ – 182. զի ոչ եթէ ըստ հասարակաց սահմանաւոր մահու է, այլ ի վերայ սուրբ եկեղեցւոյ և ժողովրդեան Աստուծոյ,,: - 276. զնոյն գրէ և առ որս ի Խուժաստանին էին ժողովուրդ ուղղափառացն: - 130. Ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ մինչ ճոխացեալ մեծամեծս փքայր Ջափրմոթոքլ ի վերայ քրիստոնէից, որպէս Սենեքէրիմ նախնին մեր ի վերայ Երուսաղէմի և ժողովրդեանն Իսրայէլի՝ յեղակարծում հասեալ ի վերայ նորա որդին իւր Մոթէին սպան զնա – 318. մեռան նոքա անդ և թաղեցան փառաւորապէս ըստ օրինի քրիստոնէից յուխտէ Յակոբկաց, որ անդ են հաւատացեալ ժողովուրդք, և զխոստովանողական անուն ստացեալ փառաւորեցան յերկրի և պսակելոց են ի Քրիստոսէ ընդ ամենայն սուրբս. ամէն: - 324. մի՛ ասիցէ այլազգին, որ եկեալ յեցեալ իցէ ի Տէր՝ եթէ մերժելով մերժէ զիս Տէր ի ժողովրդենէ իւրմէ,,. – 224 Ողբացէք բնակիչք կոտորելոցդ, զի նմանեցան ամենայն ժողովուրդք Քանանացւոց, և սատակեցան ամենեքին, որ հպարտացեալ էին արծաթով,,: - 180. որգունակ Խորէն /գրքում՝ խորէն/ և Աբրահամ խոստովանողքն Քրիստոսի ի պարսկայինն զերծեալ լլկանաց դառնագոյն կրիցն՝ զընդարձակութենէ նախարարացն Հայոց մատուցին ողջոյնս աւետաբերս՝ դարձուցանել տեառն զգերութիւն ժողովրդեան իւրոյ: - 324. որպէս ժողովուրդն Աստուծոյ առ գետսն նստէին և լային ի յիշելն իւրեանց զՍիօն, և կամ իբրև զնոյն ինքն զերիս մանկունսն, կապեալք և արկեալք ի հնոց նեղութեան – 252. որպէս սահմանեաց Աստուած ի վերայ ժողովրդեանն Իսրայէլի գերելոցն ի Բաբելոն, որպէս գրեալ է ի մարգարէութեանն Երեմիայի, ,,զ-ՀԷ-երորդն ասէ գիտասցես, և խելամուտ լիցիս յելից բանին տալ պատասխանի. մինչև յօծեալն /312/ առաջնորդ եօթներորդ է և եօթներորդք կԲ,,. – 314. սա ել ի վերայ Հրէաստանի և մեծ մասն ժողովրդեանն գերեաց յԱսորեստան…/Յետ նորա թագաւորեաց/ Սաղմանասար. – 60.

ԺՈՒԺԵԱԼ - Եւ առ չժուժեալ այնպիսի վտանգաւոր նեղութեանն, արիաբար հասեալ ի կիրճս ձորոյն և մերկացեալ զսուսերն՝ յարձակեցան ի վերայ երիվարացն – 220.

ԺՈՒԺԵԼ - Յայնժամ տէր Գուրգէն առ /306/ չժուժել սրտին, մտրակեալ զքաջ երիվարն յորում նստեալն էր՝ և եհար զգունդն զձախակողմն Տաճկաց և պատառեաց զոռազմն և դարձոյց զերեսս նոցա- 308.

ԺՈՒԺԿԱԼԵԱԼ - Այլ ի հրամանէ Աստուծոյ յանդիման դրախտին բնակելով պահոք ապաշխարութեան սգացեալ եղեն, ողբալով զվրիպումն առաջին կենացն, ամենայնիւ հրաժարեալ ի մարմնականաց, հոգիազարդ մարգարէութեամբ ժուժկալեալք ի մսոյ և ի գինւոյ: - 30.

ԺՈՒԺԿԱԼԵԼ - դառնալ անդրէն ոչ կամէին, զի կարի սաստիկ ամօթս համարէր զգործեցեալսն, կալ տնել ժուժկալել ընդդէմ նոցա ոչ կամէին, զի բազում անկան ի զօրաց իւրեանց: - 276.

ԺՈՒԺԿԱԼՈՒԹԻՒՆ - և մտեալ ի խորագոյն բանտ, տարեալ յամենայնի գոհութեամբ վասն անուանն Քրիստոսի, սովով և ծարաւով ժուժկալութեամբ մեծաւ: - 318. և ոչ նոցա միայն՝ այլ և ընդհանուր մարդկութեան լինել օրինակ արդարութեան և ժուժկալութեան. – 26. զոր սարսափեմ և հիացմամբ մեծաւ յապուշ կրթին միտք իմ ընդ ժուժկալութիւն այնքանեաց բազմահնար մեքենաւոր չարչարանաց. – 106. Յաւելում պատկանաբար գրել քեզ զարիական նահատակութենէն հանդիսական ժուժկալութեամբ ողջախոհաբար կրթութեամբ զզինուորական երկասիրութեամբն յօժարաբար դեգերել զմարզպանութեանն արդիւնաւորել անուանակոչութիւն: - 398.

ԺՌ - և ինքն ժողովեալ զզօրս իւր ԺՌ արանց զօրաւորաց՝ եկն եմուտ յամուրսն Վայոց ձորոյ: - 382. մինչ զդի նորա գտելոցն յետ աւուրց ինչ ետ Բուխայ ԺՌ արծաթ, զի այնչափ պատուական էր այրն նմա: - 272.

Ի

Ի /թիվ՝ քսան/ - և կեցեալ ամս Ի ի սմին՝ մեռաւ. – 164. Յետ այսորիկ կայ ի գլխաւորութիւն տաճկաց Ամր, որդի Հատապայ ամս Ի և ամիսս Ջ: - 164 /թագաւորեաց/ Մաւի ամս Ի և ամիսս Գ և աւուրս ինչ: - 166. Եւ կեցեալ Արջամ ամս Ի վախճանի – 76 Արդ են թագաւորք Ասորեստանեայց ի միւսմէ կողմանէն այսոքիկ … Փուա ամս ԺԲ: Թագղաթփաղասար ամս ԻԷ … Նաբուպաղսարոս /60/ ամս Ի: - 62. և փախուցեալ նա անկաւ ի զօրն Թետաղաց, որ էին եկեալ նմա յօգնականութիւն, որ և սպանին զնա հրամանաւ Իսմայէլի, կալեալ զթագաւորութիւնն ամս Ի: - 166.

Ի/նախդիր/ - օգտագործված է 2563 անգամ

Ի/Յ/ նախդիր/ - օգտագործված է 1188 անգամ

Ի/կապ. մեջ/- Բայց քանզի հաւատացեալ էր վերակացութիւն աշխարհիս Հայոց Աշոտի, որ իշխանաց իշխան՝ ձեռն ի գործ արկեալ նուաճել զիշխանս Հայոց, զՎրաց և զԱղուանից, որ եղև իսկ: - 322. և ըստ մեղաց տանն Արշակունեաց առաջին թագաւորացն մերոց հետազօտեալ լինէին, գնային ոտնխեթի,/ճիշտը՝ոտնխթի/ գայթ ի գայթս և աղտեղասէրս – 182. Եւ արդ ասացից փդրքր ի շաւտէ զյայտնի գործեցեալսն, զի և որ ինչ ընդ սոքօք և յետ սոցա ի գլուխ ելին հանգամանք իրաց՝ և այնմ առանց երկբայութեան հաւատասցես , իբրև ճշմարիտ և անսուտ պատմողի: - 240. Զոր և մեր ըստ հրամանի քում, Գագիկ զօրավար Հայոց և Վասպուրական իշխան, ջանս յանձին տարեալ ընդ համառօտութիւն զրուցատրութեանցն անցեալ – 74. զսեղանս խորհրդականս փրկագործութեանն յատակել, հիմն ի վեր /գրքում՝ վերայ/ տապալել զաւազանն մաքրափայլ լուսաւորութեանն Հոգւոյն սրբոյ - 124. զսուրբ եկեղեցիս, զտունս աղօթից քրիստոնէից այրել աւերել հիմն ի վեր տապալել, զքահանայսն նորոյ ուխտի ի սուրս իւրեանց մաշել, զծերս և զպառաւունս մահու սրոյ սպանանել, զերիտասարդս և զկուսանս խաղացուցանել ի գերութիւն, զստացուածս և զինչս վատնել աւարառութեամբ. – 398. սակայն կանոնական սահմանադրութեանն արտաքոյ մնացեալ, գայթ ի գայթս զքրիստոնէութեանն վարս բերելով անառակութեամբք և արբեցութեամբ, խառն անկողնօք և պղծութեամբք աղտապիղծ սարսափելի և գարշելի խառնակութեամբ

արուապղծութեամբք – 336. և յիշատակարան նորա մոլորութեանն որով վրիպեացն և վրիպեալ կործանեաց զազգս բազումս՝ կայ և մնայ ազգաց յազգս մինչն յաւիտեան: - 248. Յայնժամ բնակիչք լերինն իբրև տեսին, թէ վարեցաւ իշխանն ի գերութիւն … հասին միաբան բազմութիւնն մեկնակազէնքն Խութայ ի հնարս արուեստգիտութեանն իւրեանց, զոր ի պէտս օժանդակութեան ձերայնոյ հնարաւորեալ էին: - 190. Նոյնժամայն իբրև ետես տիկինն, եթէ վարեցան որդիք նորա ի գերութիւն՝ գնաց և ինքն զհետ նոցա, զհերս խզեալ և զօձիս պատառեալ, կոծելով և աշխարելով – 238. զորս վաճառակուր արարեալ յօտար ազգս, վարել ի ծառայութիւն, գնալ հեռանալ մերժել ի տանց, հայրենի ժառանգութենէ իւրեանց: - 262. Եւ զբնակիչս աշխարհին վարեաց ի գերութիւն, վաճառակուր առնել ի կողմանս Ասորոց և յամենայն սահմանս տէրութեանն Տաճկաց. – 188. զբազմամարդի գեօղս և աւանս առնել անմարդիս, և զմնացեալսն վարել ի գերութիւն, զկանայս հանդերձ մանկտով. – 202. և զՀրէայսն որ յաւուրց սրբոյն Գրիգորի հաւատացեալ էին ի Քրիստոս՝ վարեն ի գերութիւն, աւելի վտանգ նոցա քան այլոց Հրէիցն հասուցանելով վասն ի Քրիստոս հաւատոցն: - 104. Եւ վարեն ի գերութիւն աւարառութեամբ զԼեկ և զԱղզի և զԿրերեացն և ի Ճախուկ գաւառէ: - 400. հանեն ընդ սուր, վարեն ի գերութիւն և առնուն աւար, և ի յանցին դառնան ի Ճուաշ և ի Թոռնաւան գաւառ, անցեալ ընդ Կրճունեաց գաւառն: - 400. վարեն ի գերութիւն զբնակիչս քաղաքին ԵՌ զՀրէայսն, և ԺՀՌ զքրիստոնեայսն և զորս ածեալ գերի Բարզափրանայ զՀրէայսն հրամանաւ Տիգրանայ – 104. և վարեալ ի գերութիւն զՀրէայսն Ն բիւր, յաւեր դարձուցեալ զՀրէաստան և զսուրբ քաղաքն Երուսաղէմ. – 104. ապա ցուցին զտեղին ուր ծածկեալն էր. զոր առեալ վարեցին ի գերութեան, և ոսկի և արծաթ անբաւ խաղացուցին ի դուռն թագաւորին: - 142.

ԻԱ - /թագաւորեաց/ Յեզիտ ամս Ջ … Մահմետ որդի Ահարոնի և կնոջ Զուպետայ ամս Դ. Մայման եղբայր նորա ամս ԻԱ. - 168. /թագաւորեաց/ Յեզիտ որդի Մաւեայ ամս Գ և ամիսս Գ … Աբդլմէլք որդի Մրուանայ ամս ԻԱ: - 166. Արդ են թագաւորք Ասորեստանեայց ի միւսմէ կողմանէն այսոքիկ … Փուա ամս ԺԲ …Սամոգէս ամս ԻԱ: Նորին եղբայրն ամս ԻԱ: - 62. և նստան ի ներքս ի քաղաքին ԻԱ օր. ապա ելեալ բանակեցան արտաքոյ քաղաքին, և զքաղաքն այրեցին հրով: - 142.

ԻԲ - /թագաւորեաց/ Յեզիտ ամս Ջ … Աբդլայ ամս Գ. միւս Աբդլայ ամս ԻԲ. - 168.

Ի ԲԱՑ - ,,ա՛ղջկամարդ, ի բաց լեր յասպատակէ ասպարիսիս, ա՛յր կանացի, և ծանի՛ր զքեզ,,: - 114. ,,եթէ կամիս կեալ ընդ իս և վայելես ի կեանս աշխարհիս, և ընդունել պարգևս և պատիւս յինէն՝ հաւանեա հրամանի կամաց իմոց և ի բաց լեր ի հաւատոց քրիստոնէութեանդ, զոր պաշտես – 294. ,,և այս ևս գործ կամ խաղաղութեան կամ պատերազմօք և ելցեն ի գլուխ, միայն զյապաղանացն ի բաց լքցես զդեգերանս,,. – 382. ,,Միայն ի բաց լեր, ասէ, ի հաւատոցն Քրիստոսի, հնազանդեալ ընդ ձեռամբ մեծ թագաւորին – 204. արդ ի բաց գնա, այր դու, /222/ ես մեռանիմ վասն Քրիստոսի,,: - 224. Արդ խօսեաց ընդ իս ի խաղաղութիւն, զպատրուակ կեղծաւորութեան ի միջոյ երկոցունց ի բաց պարուրեալ,,: - 362. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ – 278. Եհարց սաստիւ կամ թէ հրամանաւ տէրութեան իւրոյ, ,,ի բաց լեր, ասէ, ի հաւատոցն Քրիստոսի, և իմ թողեալ քեզ զբազում վնասսն զոր գործեցեր – 290. և անհակառակող հաւանութեամբ հեզահայեաց առ միմեանս սիրոյ յորդորմամբ արտաքոյ վատթարին խոհականաբար մնալով, քաջախորհուրդ առատաբուղխ խաղացմամբ իմաստութեանն զմիմեանս բռնահարելով, զօտարոտին ի բաց վարատելով զբղջախոհութեան անհանճարութիւն՝ զլաւն և զյոյժ օգտակարագոյն ընտրութեամբն գիրկս արկին. – 388. և Տիգրան առ երագութեան ձեռինն հարեալ նիզակաւ ընդ սրտադուրսն ի բաց կորզէր զթոքակէսն. – 64. Եւ այս առ այժմ բաւականասցի մտառու ուսումնական անձանց, զանմտացն ի բաց լքանելով զիմացմունս: - 396. Եւ արդ խնայեալ իմ ի ձեզ, և դուք առանց յապաղանաց և զիս աշխատ առնելոյ ի բաց լերուք յերկրպագութենէն Քրիստոսի, և եղիցեն անձինք ձեր ի գիւտս և կեցջիք. – 246.

Եւ գրէ առ իշխանաց իշխան՝ ի բաց լքանել եթէ ունիցի ինչ անօգուտս խորհել, ապա թէ ոչ՝ տեսից զքեզ, ասէ, ի զէն և յասպազէն և ի ճակատամարտ. – 322. և զմարտն ցածուցանել և զաղմուկն ամբոխեալ ի բաց վճարել – 210. և ընտիր երիվարաց պատրաստել, ի նորա չար խորհրդոցն ի բաց վազել: - 344. և ի բաց լերուք ի սնոտի և ի մոլար պաշտամանէ ձերմէ, որ վասն Քրիստոսի էք կաշկանդեալ ի մեծ յամառութեանդ: - 244. և խոտեալ ի բաց ընկենուք զմիոյ անընկեր և անվերոյ իրաց հանդէս, որպէս և իսկ կոչեցեալ մարգարէն ձեր Մահումաթ – 246. և հարեալ զպարանոց դահճին՝ ի բաց առ զգլուխ նորա: - 268. և մերկացեալք ի մէջ ամբոխին … ի բաց ընկեցին զհանդերձս ծածկոյթս ապականագործ հնութեան մեղացն – 266 Եւ մինչ երթայր և խորհէր՝ խոցեալ նորա երիվարն, և յանկարծակի այն ինչ ոտն երիվարին շաղեալ ընդ փոքր թուփ մի, որպէս ասեն, զուլումբեալ ի վերայ գլխոյն ջարդեալ զողն ու լարն՝ ի բաց ընկէց զհեծեալն զքաջ զօրավարն Ապումկդէմ: - 304. և մինչ ոչ ելին ի գլուխ կարծիքն, այլ իբրև զմեքենայ ինչ յամուր անդամանդեայ պարսպէ ի բաց դառնայր – 250. Եւ յայնմ ժամանակի երթեալ ժողովէին ի քաղաքն Եդեսացւոց արք ԺԲՌ յամենայն ցեղիցն Իսրայէլի զի տեսին եթէ մեկնեցաւ անտի զօրն Պարսից, և թողին ի բաց զքաղաքն. – 156. և յաւեր դարձան գեւղք և ագարակք և աւանք, ի բաց մերկացեալ զզարդ և զբարեձևութիւն, և ընդ ազգականութեամբ փակեալ զանազան բոյսք և տունկք, որ ի վերայ երեսաց երկրի. – 238. Եւ յերկարեալ սպարապետին /282/ խօսել ընդ զօրավարին՝ ի բաց մերկեաց զպատրուակ սրտմտութեան ի սրտէ նորա: - 284. և նա ձեռնամուխ եղև զընդ նովաւ հնազանդեալս ի բաց կորզել քեցել ի նմանէ շրջաբերական թղթովք, զիշխան Վասպուրական զԴերանիկն, զԱպլբառ Կայսիկ զբռնաւորն Ապահունեաց, նմանապէս և զայլսն զոր և կարաց հրապուրել. – 350. Զի եթէ ոչ ստուգութիւն սրտին և ճշմարտութիւն բերանոյն համամիտ առ հաւատոցն խոստովանութիւն ուղղակի մատչիցին՝ խոտան և ի բաց ընկենլի է և օտար ի սրբոյ առաքելական եկեղեցւոյ: - 258. զի ի բաց խլիցի ամբարշտութիւն աղանդոյն այնորիկ /254/ յեկեղեցեաց ուղղափառ հաւատացելոց. – 256. Իսկ Ասուդ զհետ Դարէհի ելեալ ի պատերազմ ընդդէմ զօրագլխացն Աղէքսանդրի՝ Հերակղեայ նահատակութեամբն դիւցազնաբար ի դիմի հարեալ՝ ի բաց նահանջէ զուժեղագոյնս զօրագլխացն Աղէքսանդրի հարուստ ժամ մի, մինչ հիացումն զօրօքն արկեալ՝ տային տեղի փախստէի. – 68. եթէ մի յանդամոցն կորիցէ՝ զպատահումն խեղութեան ընդունիցի, այլ ոչ ի բաց դարձցի կենդանի: - 194. Իսկ Սաթինիկ ունկնդիր եղեալ խրատու սրբոցն՝ ոչ ի բաց մերժեցաւ ի կռոցն Աստղկայ անուանեալ պատկերին – 88. կարծեաց համանգամայն զբոլոր պաշտօնեայս Քրիստոսի ի բաց վճարել ի հաւատարիմ երկրպագութենէ ճշմարտին Աստուծոյ տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի. – 264. մինչև զայրանալ դահճացն, և խուռն ի վերայ դիմեալ ի մեծ հրապարակին՝ հարին սրով զերանելին և ի բաց առին զգլուխ նորա – 224. միջնորդեալ հայրապետին երդմամբ ուխտի խաղաղութեան՝ ի բաց լքանել անյիշելի մոռացմամբ զչարեացն գործելոց զվնասս. – 348. Յայնժամ դիմեցին ի վերայ նորա և ի բաց առին զգլուխ նորա և տարան ետուն առ զօրավարն իւրեանց Աբրահիմ. – 304. Նոյնժամայն ելեալ զհետ Դերանկին կորապաղատն ի նոյն աղագս ի բաց մեկնել ի դիմաց հազարապետին, գիտելով զոր ինչ խորհեալն էր յաղագս նախարարացն Հայոց եկելոյն առ նա, և մեկնեալ լինէին ի զօրացն անտի ասպարէզս Ե – 342. Նորա զչարեալ ընդ հասանել պատգամին՝ առ զայրուցս բարկութեան քինահանութիւն վրէժխնդրութեան արարեալ՝ ի բաց եհան ի գրոցն պատմութենէ՝ որ ինչ վասն տանն Արծրունեաց էր գործոց հանգամանք, և որ ինչ օրինակ մարտիրոսութեան Վահանայ Արծրունոյ: - 130. Նոքա պատասխանեալ ասեն. ,,վասն զի մեք ի պարսկական հինիցն անդուլ և անպարապ գոլով ի բաց լքաք զկրթութիւնն գրոց սրբոց՝ առ ընտրել զհաւատոց խոստովանութեան կանոնադրութիւն. – 132. զի մի սպառ սպուռ տապալիցի զօրութիւն շինուածոյ աշխարհի, ի բաց ընկենլով զծառայական պաշտօնատրութիւն կողմնակալաց, և քաղաքային անհաւատարիմ կամարարողաց, և հարկաց բեկման և զօրաց – 186. և կանայք կոտորելոցն հանդերձ խառնիճաղանճ ամբոխիւն լրբենի դիմօք,

հոլանեալք և ի բաց ընկեցեալ զձև կանացի բնութեան, որպէս օրէն է նոցա, մանաւանդ տաճկական ազանց, և ի հետիոտս դիմեալք ի դուռն արքունի հասանէին: - 180. օ՛ն անդր ի բաց տար: - 258.

Ի ԲԱՑ ԱՌՆԵԼ - և ի ձէնջ խնդրեցից երիս ինչս, և լուարուք ինձ – ի բաց արարէք յաշխարհէ զսուր և զհուր և զգերութիւն, և յերիցդ օգուտ գտանէք. – 144.

Ի ԲԱՑ ԲԱՌՆԱԼ - Առ որս ասեմք՝ եթէ ըստ ամենայն յեղանակի անբոյժն ի բարւոյ, ո՞չ մի ինչ ո՞չ ունի մասն ազնիւ՝ թէ ասիցէ ոք անիծիւք ի բաց բառնալ. – 22. և ի բաց բառնալ յաշխարհէ զշփոթ և զխռովութիւն ի միջոյ խաղաղութեան որպէս օրէն է խաղաղասէր թագաւորաց և թագաւորազանց, իբրև Աստուծոյ կամարարողաց և հաւատարիմ ծառայից տիրասիրաց: - 212. և ի բաց բարձ զանուն քրիստոնէութեան ի միջոյ նոցա,,: - 196. զի զիշխանս աշխարհին Հայոց ի բաց բարձցէ յիւրաքանչիւր տէրութենէ – 184. Իսկ Նինոս և Շամիրամ տիրեն Ասիացւոց և Եգիպտացւոց հարկապահանջ հնազանդութեամբ, այլ ոչ զազգին ի բաց բառնալով զպայազատութիւն աշխարհին: - 18.

Ի ԲԱՑ ԴՆԵԼ - Եւ զի մի երկայնեալ որ ինչ վասն նորա ապիրատ և ինքնակամ և անզիղջ և անխիղճ առանց պատկառանաց մոլորութիւն սորա լի անամօթութեամբ՝ ի բաց դիցուք զսա ի միջոյ յիշատակի նախարարացն – 248. զուրացութեանն ի բաց դնելով զվատթարութիւն – 336.

Ի ԲԱՑԵԱՅ - Ապա այնուհետև ոչ կարաց կալ համարձակութեամբ ի բացեայ առնել զբանակն իւր, այլ ետ զկէս զօրուն յոմն գլխաւոր և նստոյց զնա ի կողմանէ հիւսիսի կողմն. – 280. Բայց Աշխէ ոմն … ոչ եմուտ ընդ նոսա ձեռնամուխ լինել ընդ նոսա ի գործ պատերազմին, այլ կայր ի բացեայ իբրև հազարօք երկուք – 232. Եւ բնակեն առանձին ըստ տունս ազգաց, և այնչափ ի բացեայ են ի միմեանց՝ մինչ թէ ոք յարանց զօրաւորաց ի բարձրաբերձ տեղեաց ուժգին խանչիցէ՝ հազիւ թէ ուրեք կարիցէ առնուլ զբոմբիւն ձայնին, իբրև ի վիմաց ինչ արձագանգ/ք/գրքում՝ արձագան/ լինելոյ կարծիս բերելով – 190. և մինչև հասեալ առ զօրագլուխսն, այլ ի բացեայ երթայր հեռագոյն ի նոցանէ իբրև յերկու մղոնս – 228. Եւ նստէր անդ ի բացեայ ի վերայ բլրի միոջ տէր Մուշեղ որդի սպարապետին և կայր հիացեալ ահեղ և մեծ զարմացմամբ: - 284.

Ի ԲԱՑ ԵԴԵԱԼ - յայնժամ մերկացեալ և ի բաց եդեալ զաշխարհական պատրանաց զբաղումն՝ և էանց գնաց ի վեր քան զերևելիսս – 284.

Ի ԲԱՑ ԿԱԼ - բայց ընդ Յունաց թագաւորին միայն հնազանդութեամբ նուաճեալ զինքեանս, ի բաց կալով ի հարկատուութենէ Շապհոյ արքայից արքայի. - 96. ,,Գրեցի ձեզ, ի բաց կալ յայդմանէ, ուրեմն ոչ կամեցարուք լսել, ես զձեզ ապաշաւեմ, ասէ: - 138. այլ ստիպեսցուք զըմբռնեալսն՝ ի բաց կալ ի հաւատոց քրիստոնէութեանն. – 196. Բայց ապա հաճոյ թուիցի ձեզ՝ ի բաց կալ ի դոցանէ և միաբանել ընդ իս. – 138. Եւ ահաբեկ երկիւղիւ ի բաց կացաք յայնմանէ,,: - 50. եղև ի գալ միւսոյ տարոյն՝ Սմբատ իշխանն Սիւնեաց ի բաց եկաց ի հնազանդութենէ թագաւորին Հայոց, արգել առնելով հարկացն տալ թագաւորին, թևակոխելով Պարսից բռնաւորին հատուցանել զհարկս և զհասս. - 382. և ի ժամուն յայնմիկ մինչ առաւ ամրոցն և զըմբռնեալսն ստիպէին, զի որք ի բաց կացցեն ի Քրիստոսէ՝ և մի մեռցին – 222. Եւ նոյնժամայն եհաս հրաման յարքունուստ՝ մի տաղտկալ և վհատել և մի ի բաց կալ պատերազմել ընդ նմա. մինչև եկեսցէ ակամայ կամօք ի հնազանդութիւն արքայի: - 284. զի այնու դիւրաւ կարասցեն հերքել մերժել ի բաց կալ ի սուրբ հաւատոյ պարկեշտ կրօնից քրիստոնէութեան: - 124. զի անտի և անտի ի բաց կացցեն /12/ տարակուսական մտածութեանց ծուփս խորհրդոց ի քումմէ հանճարեղ խոհականալիր բանգիտութենէ: - 14. զի թերևս կարասցեն հաճել զմիտս զօրավարին՝ ի բաց կալ ի խորհրդոցն զոր ինչ խորհեալ էր – 210. Զոր առեալ զարսն ստիպեաց ի բաց կալ յերկրպագութենէն Քրիստոսի, և պատուի և պարգևաց արժանի լինել ի նմանէ, և մի չարաչար տանջանօք մեռանել: - 222. Իսկ երանելի եպիսկոպոսին Յոհաննու ընտրեալ իւր առանձնակ միայնաստան տեղեակ, աղօթից միայն պարապեալ, ի բաց կալով յեպիսկոպոսական հովուապետութենէ: - 324. մեք ոչ ի բաց կամք ի սիրոյն Քրիստոսի և

ոչ մեկնիմք ի կենացն յաւիտենից և ոչ լինիմք ժառանգորդ յաւիտենական տանջանացն,,: - 292. Եւ յորդորականիւ հրաժարեցուցանէր զնոսա ի բաց կալ յապիրատ և ի վնասակար գործոցն զոր գործէին – 182.

Ի ԲԱՑ ԿԱՑԵԱԼ - Նորա ի բաց կացեալ ի հնազանդութենէ իւրոյ պետականին հանդերձ քաղաքային գլխաւորօքն. – 338.

Ի ԲՆԷ - որոց դատաստանն ի բնէ ոչ դատարկանայ ըստ գրեցելումն – 52.

Ի ԲՈԼՈՐ ՍՐՏԷ - և վահան ի թիկունս եդեալ ի բոլոր սրտէ զհաւատս անբիծս, և համբարձեալք զձեռս իւրեանց յերկինս իբրև զաղեղն հաստ – 252.

Ի ԲՈՒՆ - ասա ի բուն մինչև աւերեսցին՝ քաղաքք ի բնակչաց, և տուն առ ի չգոյէ մարդկան. – 182. Զուգակշիռ հաւասարութեամբ մարզպանն Հայոց Գուրգէն հրաշազան յօրինուածով շինէ զեկեղեցին ի քաղաքին Հադամակերտ ի Մեծն Աղբակ, ի բուն իշխանական սեփհականութեանն իշխանութեան զարմին Արծրունեաց – 396. մինչև եկեսցէ նմա պատասխանի ի բուն զօրավարէն, և ոչ լուան աղաչելութեան նորա. – 230.

Ի ԲՈՒՆՆ ԱՌԵԱԼ - Բայց ինքն Պապ նշկահեալ զկայսր Թէոդոս, զոր ի բուռն առեալ Տերինտեայ զօրավարին Յունաց՝ խաղացուցանէ կապանօք առ կայսր – 108. գուցէ, ասէ, ի գնալն ի բուռն առեալ ի մահ դատապարտեսցի: - 84. Զոր զթուղթսն խաբող պատրանօք ի բուռն առեալ Բարծումայ՝ ետ տանել առ արքայ Պերոզ – 130.

Ի ԲՈՒՆՆ ԱՌՆԵԼ - բայց զՎասակն յամենայն ժամ իբրև ընդ խաղ ի բուռն առնելով արձակէր խաղաղութեամբ: - 310.

Ի ԲՈՒՆՆ ԱՌՆՈՒԼ - գերփեն առնուն զշէնս և զաւանս և զագարակս, կապուտ կողոպուտ թողուն ի ստացուածոց և յամենայն ժառանգութեանց, մաշեն ի սուր սուսերի զորս ի բուռն առնուին. – 102.

ԻԲՐ - այլ աստուածայինն Պօղոս ճշմարտագոյնս զայսոսիկ յայտնէ ասելով՝,,ծանեան զԱստուած, և ոչ իբր զԱստուած փառաւորեցին կամ գոհացան. – 52. և զի ասէ՝ գործել և պահել՝ ոչ իբր ի լիութիւն ամենակատար դրախտին կամ պահպանութիւն ի վնասակարաց – 20. և նա դարձուցանէր զնա կսկծեցուցանող բանիւք իբր զարբանեակ սատանայի: - 318. զոր բարբառն եբրայական իբր ծեքելով իմն զբանն՝ թուեցուցանէ իմն ասելով Աւաւրիշըլիմ, այսինքն Երուսաղէմ – 34. իբր զթագաւոր մեծավայելուչ պատուական ալեօք զուարճացեալ ի մէջ ճոխ նախարարութեանց – 86. իբր ոչ անգիտանալով Աստուծոյ զառ ի նոսայսն լինելոյ, այլ բնաւորեալն բարի անփոփոխ բնութեամբ մնալով ամենայնիւ՝ առ ի չարասէրն զուղիղ հատուցումնն յապաղէր. – 30. Իսկ նախարարացն ընդդիմաբանեալ սրբոյն Սահակայ՝ իբր ոչ զնոցայն հաստատել ախորժակս – 118. Կարծելով Վահանայ խոնարհել զորդին իւր յանկանգնելի կործանումն, զոր մեկուսեալ Սամուէլի զհայր իւր Վահան, իբր այն թէ խորհիցին ինչ վասն որոյ եկեալն էին – 106. հանդէպ երեսանալ Աղէքսանդրու ի յանդուգն դիմացուածին, և հայեցեալ ի դէմս Աղէքսանդրու իբր յաստուածոց դիւցազանց՝ զերեսս ի վայր արկեալ զերկիր նշմարէր – 68. մինչև նոքա խոնարհեալ առ նորայն խորհրդական առ յապա պատահմունսն, որ հանդերձեցաւ աշխարհիս Հայոց, իբր մարգարէական իմն գոզցես տեսաւորութիւն – 114. Նախ առաջին՝ զի յետ աւուրց ինչ, իբր անագան իմն այլ ոչ նախապատիւ և կարևոր. և զայն արատաւոր, այլ ոչ անարատ՝ երևի յասացելոցն՝ եթէ ուղիղ մատուցանես և ուղիղ ոչ բաժանես՝ մեղար: - 24.

ԻԲՐԵԻ - Նոյնժամայն իբրև ետես տիկինն, եթէ վարեցան որդիք նորա ի գերութիւն՝ գնաց և ինքն զհետ նոցա, զհերս խզեալ և զօձիս պատառեալ, կոծելով և աշխարելով – 238. Քանզի իբրև լուաւ երանելին Զաքարիայ, եթէ ըմբռնեցաւ Գուրգէն՝ փութացաւ և եկն հանդերձ եպիսկոպոսօք աշխարհին. –320. Եւ այն ինչ ընդ ջեռնուլն արեգականն, մինչ ազնորեալքն մտանէին զառաջեաւ ամիրային, որպէս որսոյ ինչ պատճառանօք հեծեալ յընտիր երիվարս հանդերձ մերձաւոր հարազատօք իւրովք և ազատովք յընտրելոցն Վասպուրականի՝ ելեալ մեկնեցաւ իբրև վտաւանս երկուս. – 342. և դուք ամենայն ուրեք ամրացեալ ի զգուշութիւն իբրև յամուր քաղաքի ընդ ձեռամբ իմով յանհոգս լեալ լինել

ձեզ. – 214. Իսկ իբրև լուաւ թագաւորն զայս գոյժ աղաղակի հասեալ ի դուռն արքայի՝ մրմռեալ իբրև զառիւծ և իբրև զարջ տարակուսեալ – 180. նազելով և սիգալով, իբրև զկորիւն առիւծու ճեմէր, անկասկածելի մնալով, առ ոչինչ համարելով զհէնն եկեալ հասեալ, փակեալ շուրջ զնովաւ. – 210. ,,ընդէ՞ր, ով աստուածասէր թագաւոր, իբրև ընդ համհարզս և ընդ ստամբակս, իբրև ընդ աննշանս կամ ընդ անընդել վայրագս խօսիս ընդ մեզ – 242. ,,ընդէ՞ր, ով աստուածասէր թագաւոր, իբրև ընդ համհարզս և ընդ ստամբակս, իբրև ընդ աննշանս կամ ընդ անընդել վայրագս խօսիս ընդ մեզ – 242. ,,իբրև զդրախտ փափկութեան երկիրն առաջի, և զկնի նորա դաշտ ապականութեան – 238. Այլ իբրև այն ինչ մերձ լինէր ամրոցն ի պաշարումն՝ Ամդայինն Յիսէ, որ Շեհի որդին, որ զզօրապետութիւնն Հայոց ունէր, ճանաչէր՝ ի հրապոյրս Մանազաւեան պետոյն և Ութմանացն ելեալ՝ երագապէս եկն եհաս ի վերայ Աշոտի ԺԵ հազարաւ հեծելօք վառելովք. – 334. այլ ես ասեմ քեզ, եթէ Տէր կամեսցի՝ վաղիւ պատելոց է զքեզ պատերազմ քաջաց. և ճեթեսցեն ի վերայ քո իբրև զամպս երկնից ի բռնալիր նիզակօք անցանիցեն ընդ մէջ բազմութեան քո իբրև զփայլատակունս հրոյ շանթից: - 140. այլ ես ասեմ քեզ, եթէ Տէր կամեսցի՝ վաղիւ պատելոց է զքեզ պատերազմ քաջաց. և ճեթեսցեն ի վերայ քո իբրև զամպս երկնից ի բռնալիր նիզակօք անցանիցեն ընդ մէջ բազմութեան քո իբրև զփայլատակունս հրոյ շանթից: - 140. Այլ և զայս ևս եդին առաջի թագաւորին աղերսական մեղադրանս, եթէ ընդէ՞ր իբրև ժողովն գումարէր՝ ոչ զոք ի Հայոց հարկաւոր համարեցայք կոչել ի միաբանութիւն հաւատոց: - 132. Այլ և իշխանն Գուրգէն հանապազ գրէր աղաչանս առ ծերսն և առ աւագագոյնսն նոցա, իբրև փորձութիւն և դիպուած համարէր զեղեալսն, և ոչ իսպառ այլ իբրև եմուտ Բուխայ յաշխարհս Վասպուրական՝ ել գնաց Գուրգէն առ Քուրդիկ Մամիկոնէից տէր ի Բագրեւանդ գաւառ, և անդ լինէր, զի էր Քուրդիկ քեռի Գուրգինայ: - 302. Անդ հանդիպեալ լինէր և երանելի եպիսկոպոսն Գրիգոր Ռշտունեաց վսամ. ոչ կարաց իւրայնովքն զերծանել, իբրև յայնժամ առղոթաւ /հավանաբար ,,աղօթել,, բայն է / ի լեառն: - 358. անհասական իմն շնորհիւ փառօք և պատուով պսակեալ զմարդն իշխանական ճոխութեամբ՝ վայելեցուցանէ դրախտին, տալով նմա բազմամեայ կենաց սահման իբրև զմի օր - 20. անտրտում խնդութեամբ դիմեցին ի տեղի սպանմանն, իբրև ի հարսանիս երիտասարդական ամուսնութեանն, ուրախ լինել որպէս փեսայ առ հարսին. – 266. Ապա թէ իբրև զհայր գրգեալ և զգուեալ էի զձեզ – 214. Ապա իբրև վախճան առնոյր կարգեալ եպիսկոպոսացն որ ի Պարսից … միաբան ապա նախարարքն Հայոց եկին առ սուրբն Սահակ – 120. արկեալ զիւրն պատմուճան լուսակիզն փայլեալ իբրև զարուսեակ, և յաջոյ ձեռինն ունէր սուսեր, և ի ձախոյն՝ բուրուառ լի խնկով – 232. բազմեալ էին ընդ Քրիստոսի իբրև զմանկունս առագաստի: - 254. Բայց Աշխէ ոմն … ոչ եմուտ ընդ նոսա ձեռնամուխ լինել ընդ նոսա ի գործ պատերազմին, այլ կայր ի բացեայ իբրև հազարօք երկուք – 232. Բայց Աշոտ, իբրև եհաս ժամ ելիցն իւր յաշխարհէս՝ յանհունս բերեալ զզեղջ և զապաշաւանս յորդահոսան արտասուօք զխոստովանողականն ի դիմի հարեալ միջնորդութիւնն – 336. Բայց Գուրգէն կասկած ունելով յԱշոտէ, թէ գուցէ իբրև զապստամբէ ումեմնէ զեկուցանիցէ զնմանէ առաջնորդին Տաճկաց՝ ել գնաց կեալ շրջաբերական յեղափոխմամբ, արիական քաջասրտութեամբ, սիրեցեալ ընդ բնաւ աշխարհաց: - 322. Բայց երանելիս այս Գէորգ, մինչ կայր ընդդէմ սրոյն և դահիճն ծեծէր իբրև զանզգայ ինչ, և ոչ փոքր մի գիծ կարացեալ հարկանել ի մարմին սրբոյն զխոցումն սրոյն – 266. բայց զՎասակն յամենայն ժամ իբրև ընդ խաղ ի բուռն առնելով արձակէր խաղաղութեամբ: - 310. բայց իբրև զիտացին զօրքն որ ընդ նմա եկեալ էին զնորա քաջակարծրագոյն արիութիւնն՝ և պատճառանօք այս ինչ այն ինչ դարձեալ դարձան յանցնիւր տեղի: - 310. Բայց իբրև եղև մեծ պատերազմ սրբոյն Վարդանայ ընդ Մշկանին և ընդ զօրս Պարսից ի յԱւարայրեան դաշտին, յԱրտազական գաւառին. – 128. Բայց մեք քանզի ոչ երբէք ստունգանեցաք հրամանի թագաւորին և ոչ խափանիչ գտաք հարկաց արքունի, իբրև զապստամբս և զանհնազանդս և զստահակս ի ծառայութենէ տէրանց – 178. Բայց Յամանիկն իբրև լուաւ ի դարձուցանելն Աշոտի

զԱհմաթ լի անարգանօք, և զխորհուրդն զոր խորհեալ էին ի վերայ Հայոց ցրել՝ զօրհասն ի վերայ իւր համարեցաւ տեսանել. – 350. բարձրաճիչ աղաղակաւ քարոզեալ. իբրև բանիւ զբարբառ հնչեցուցեալ ազդեցուցանօղ իմացունակութեամբ, զգայական ազդարարութեամբ՝ զեկուցանել զպատրաստութիւն նիւթոյն առ կատարումն սրբոյ եկեղեցւոյն աւարտագործեալ: - 396. Դարձեալ զի երկրպագէ հրոյ, և արեգական, որ է Հեփեստոս, մասն աստուծոյ ասելով, զիա՞րդ իցէ, զի գողն և ապիկարն իբրև զաստուած երկրպագիցի: - 52. եթէ ,,Օրէն է աշխարհակալաց արքունի խնամակալութեամբ գնալ ընդ աշխարհ իբրև առ հնազանդս, և զնեղութիւնս տառապելոց բառնալ և ի դիւր հանել իբրև զխնամարկուս, և ոչ աւազակաբար աւարել, և սրով և գերութեամբ յաւեր դարձուցանել. – 278. եթէ ,,Օրէն է աշխարհակալաց արքունի խնամակալութեամբ գնալ ընդ աշխարհ իբրև առ հնազանդս, և զնեղութիւնս տառապելոց բառնալ և ի դիւր հանել իբրև զխնամարկուս, և ոչ աւազակաբար աւարել, և սրով և գերութեամբ յաւեր դարձուցանել. – 278. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … և դու իբրև զեղջերու առանց եղջեր՝ և մեք արծուիք ի վերայ քո, կուրացուցիչք աչաց քոց, և գէշ զքեզ արկանել ձագաց իմոց և աղուեսուց ի ծակս բնակեցելոյ: - 280. Եղբայր յեղբօրէ օգնեալ իբրև զքաղաք ամուր և հզօր – 202. երկունք իբրև ծննդկանի ի վերայ իմ հասեալ լինին՝ մատենաւորել զայսր աղետաբեր համբաւուց ցոյցս. – 350. ԵՐԿՐՈՐԴ ՆՈՐԻՆ ԵԻ ԵՐԹԱԼՆ ԳՈՒՐԳԷՆԻ ԶՀԵՏ ԿՈՉՈՂԱՑՆ ԲՈՒԽԱՅԻ ԵԻ ՈՐ ԻՆՉ ԳՈՐԾԵՑԱԻՆ, ԵԻ ԹՈՒՂԹՆ ԻԲՐԵԻ Ի ԴԻՄԱՑ ԱՐՔԱՅԻ: - 234. Եւ առհասարակ ամենայն տիեզերք ծխեալ տեսանիցեն, և ի քէն ամենևին հուրն ոչ պակասեսցէ յաւիտեան, իբրև զհնոց խեցագործաց այրեսցիս, և քեզ ոչ եղիցի հանգիստ: - 164. Եւ թողին զնոսա արք իբրև ԴՌ, վիրաւորք, բոկք և մերկք և հետևակք: - 150. Եւ իբրև ազդ եղև Դերենկին՝ գնաց ընդդէմ նորա պատերազմաւ, և դառնայր փախստեայ: - 320. և կարաւան գաղթականին տեսանէր զփայլիւն զինուցն և զշողալ սուսերացն, և այսր և անդր խուճապական լեալ հալածեալս, իբրև զոչխարս ի գայլոց: - 228. և մածեալ պնդեալ իբրև զբլուր պղնձի, իբրև զմի այր, և ասելով միաբան իբրև ի մի բերանոյ. – 136. և մածեալ պնդեալ իբրև զբլուր պղնձի, իբրև զմի այր, և ասելով միաբան իբրև ի մի բերանոյ. – 136. և մածեալ պնդեալ իբրև զբլուր պղնձի, իբրև զմի այր, և ասելով միաբան իբրև ի մի բերանոյ. – 136. և ահա իբրև արք Ռ ի յընտրելոցն Աղուանից պատահեալ նոցա հարին զնոսա և ածին փախստեայ ի բանակն և ինքեանք դարձան ողջանդամ, և ոչ մի ոք վիրաւորեցաւ. – 282. և ահա հնչէր առ հասարակ երկիրն ամենայն իբրև զծով ալեաց կուտակելոյ, և սաստկացաւ պատերազմն, յառլուսանալ աւուրն մինչև ի սպառել անցից տունջեանն իշխեցողին երկոտասան ժամու աւուրն. – 276. և ահեղ որոտումն և ահեղ թնդիւնք և բախմունք խառն յարձակելոյ իբրև յամպոյ ճայթիւնք կարկտաբերք հրձգութեանց կերպաձգէին: - 328. և անդ ընդ փոքր զառ ի վայրն իբրև զհեղեղատ յորդեալ հոսեալ հասաւ ի վերայ նոցա, ի Քրիստոս խրախուսեալ – 400. Եւ անդ Վահան Արծրունի խոյակապ և յականաւոր քաջամարտութեամբ ընդ սրբոյն Վարդանայ ճակատ առ ճակատ վառեալ զպատերազմն, իբրև հուր ընդ եղէգն ճեմելով ի մէջ քաջ ախոյեանացն Պարսից: - 128. և անհնարին բեկմամբ խորտակեցաւ գունդն Հայոց, մինչև ի բազմացն սակաւուց հազիւ ուրեմն մազապուր զերծեալ՝ անկան յաւուր յայնմիկ ի տարապարտ պատերազմին արք անուանիք իբրև Շ - 402. և անյապաղ մինչ այս մինչ այն՝ նոցա հարեալ ընկեցեալ ի զօրացն Պարսից գունդ մի հարուստ արք իբրև ՃԽ: - 128. Եւ առ այսոքիւք պատեհագոյնս իմն գտեալ իբրև յանիշխանութեան՝ ոմանք Ասորեստանեայք և Քաղդէացիք, յազգէ թագաւորացն … զօր բազում գումարեալ՝ յետ ԻԸ ամի անիշխանութեան Ասորեստանեայց ի ձեռն Փուայ թագաւորեցելոյ դարձեալ տիրեն Բաբելոնի և ստորին Ասորւոց – 60. Եւ առ յոյժ յիմարութեանն հարեալ ցանկութեամբ, խլրդենի դիմօք, իբրև զգազան մի կատաղեալ՝ սկսաւ յարձակել ի վերայ աշխարհիս Հայոց. – 170. և արարեալ անդ յոլովագոյն աւուրս իբրև տարոյ միոյ. – 370. Եւ արդ ասացից փոքր ի շատէ զյայտնի գործեցեալսն, զի և որ ինչ ընդ սոքօք և յետ սոցա ի գլուխ ելին հանգամանք իրաց՝ և այնմ

առանց երկբայութեան հաւատասցես, իբրև ճշմարիտ և անսուտ պատմողի: - 240. Եւ արդ ՆԺԱ են մարգարէք, որ զվկայութիւն աստուածութեանն Քրիստոսի ստուգաբանեն ճշմարտութեամբ յանցնիւր ժամանակս, իբրև ի միջէ բերանոյ, թող զԱւետարանն և զառաքեալս նորա: - 246. Եւ բնակեն առանձին ըստ տունս ազգաց, և այնչափ ի բացեայ են ի միմեանց՝ մինչ թէ ոք յարանց զօրաւորաց ի բարձրաբերձ տեղեաց ուժգին խանչիցէ՝ հազիւ թէ ուրեք կարիցէ առնուլ զբոմբիւն ձայնին, իբրև ի վիմաց ինչ արձագանգ/ք /գրքում՝ արձագան/ լինելոյ կարծիս բերելով – 190. և դահճացն հանեալ զսուսերն՝ դիմեցին ի վերայ նոցա իբրև զգազանս արիւնարբուս, և ծեծէին սրովն, իբրև ոք զի հատանիցէ փայտ ի մայրս անտառախիտս հարեալ կացնաւ, և յանխնայ անողորմ յօշէին անդամ անդամ: - 266. և դահճացն հանեալ զսուսերն՝ դիմեցին ի վերայ նոցա իբրև զգազանս արիւնարբուս, և ծեծէին սրովն, իբրև ոք զի հատանիցէ փայտ ի մայրս անտառախիտս հարեալ կացնաւ, և յանխնայ անողորմ յօշէին անդամ անդամ: - 266. և եհան զզօրսն մինչ մերձ ի գլուխ լերինն և ընդ նոսա նշանս բազումս, իբրև Ռ արանց ընտրելոց քաջ երիվարօք. – 284. և եղեն իբրև զմի այր կամ թէ իբրև զվէմ մի բլրաձև, արձանացան կարծրացան պնդութեամբ՝ անմատոյց լինել ի նոսա զօրութիւն երկաթի. – 230. և եղեն իբրև զմի այր կամ թէ իբրև զվէմ մի բլրաձև, արձանացան կարծրացան պնդութեամբ՝ անմատոյց լինել ի նոսա զօրութիւն երկաթի. – 230. Եւ եղև զկնի երից աւուրց անցանելոյ ետուն թուղթ մի տանել առ Գուրգէն, գրեալ Բուխայի լի դառնութեամբ, կնքեալ մատանեաւ արքայի, իբրև այն թէ ի դիմաց արքային և յարքունուստ եկեալ. – 236. Եւ եղև իբրև արար և կատարեաց Բուխայ զոր ինչ խորհեալն էր ի վերայ աշխարհիս Հայոց, բարձումն յաշխարհէս մեծամեծացն Հայոց՝ յաւել և զայս ևս – 296. Եւ եղև իբրև գումարեցան ի մի վայր ամենայն բազմութիւն զօրացն աւելի քան զՄՌ-աց, և կազմեցին ռազմ և կարգեցին ճակատ – 284. Եւ եղև իբրև եհաս իշխանն յարքունիսն՝ ետ կապել զոտս նոցա կրկին շղթայիւք և դնել ի բանտի. – 220. Եւ եղև իբրև երրորդ ժամ լինէր աւուրն, որ էր միաշաբաթի՝ և ահա ելանէին գունդք գունդք հեծելոցն ընդ կողմն անապատին Սմբատայ կոչեցեալ բերդին – 228. և եղև իբրև զբլուր մի մեծ երկաթի, կամ զվէմ անդամանդեայ. – 284. Եւ եղև իբրև կատարեաց Բուխայ զանցս անցից ընդ Վասպուրական աշխարհս և խաղաց յարևելս կոյս՝ ել գնաց Գուրգէն ի Սպեր գաւառ. – 302. Եւ եղև իբրև հասին ի տեղի կատարմանն ասպարիսի նահատակութեանն՝ ծունր եդեալ կային յաղօթս – 266. Եւ եղև իբրև ձմեռն փոքրացաւ և ժամանակ գարնանային եղանակին մերձեցաւ և օդն մառախլաձև միգախառն յստակեցաւ - 268. Եւ եղև իբրև ննջէր Գագիկ յանհոգս յանկասկածս՝ հասեալ Հասան ի գիշերի սուսերամերկ վառեալ փոքր գնդաւ, մոմեղինօք վառելովք՝ և կապեաց զնա կապանօք երկաթի: - 350. և են հրամանք սոցա իբրև զվէմ հաստատուն. – 356. և ետ հրաման ահիւ մեծաւ՝ ամենայն ուրեք կանգնել զպատկեր իւր և երկիրպագանել իբրև աստուծոյ և զոհս մատուցանել. – 40. Եւ զբուն բանակն առնէին ի Ղոկորուատ աւանին, ունելով ընդ ինքեանս զբազմութիւն գերւոյն կուտեալ իբրև զհող: - 208. և զգոյն երեսաց իւրոց բոցագոյն դարձուցեալ, խրոխտացեալ և մրմռեալ իբրև զգազան արիւնարբու՝ հրաման ետ տանել արտաքս յերեսաց ատենին – 246. և զզօրութիւն աղօթիցն իբրև զնետ ձգեալ ի լայնալիճ աղեղանէ ի նպատակն, հարեալ զկառափն սատանայի դիաթաւալ կացուցեալ յերկիր կործանէր: - 252. Եւ զի ասէ գիր՝ ոգիք իբրև ութ՝ երկբայականս իմն և զայն. առ որս ասեմք, եթէ նոցա տուաւ հրամանն այն. այլ թէ ի ձեռն նոցա և այլք եղեն փրկեալք: - 32. և զի չզօրեաց կալ ընդդէմ նորա, ահ արկանէր, սպառնայր չար ևս կտտանօք լլկել զնոսա, ոտնատորփ լինելով փոնգայր իբրև զձի խստերախ: - 270. և զորդիս ձեր և զմանկունս տեսանելով ի գութ խանդաղատանաց ի գիրկս իմ ընդունէի ընծայիւք մեծաւ զգուանաց, իբրև զառ ի յինէն ծնեալս: - 216. Եւ էին անհուն բազմութիւնն մածեալ շուրջ զլերամբն իբրև զմարախ և իբրև զաւազ ծովու առանց թուոյ. – 226. Եւ էին անհուն բազմութիւնն մածեալ շուրջ զլերամբն իբրև զմարախ և իբրև զաւազ ծովու առանց թուոյ. – 226. Եւ էր ամաց իբրև տասանց յորժամ նստաւ իշխան յաթոռ հօր իւրոյ: - 314. և ընդ նմա քաղաքացիքն Բերկրոյ որ

Ութմանիկքն կոչին, և յազատացն Վասպուրականի որ միաբանեալ էին ընդ զօրսն արքունի, արք իբրև U – 306. և ժողովեալ իբրև հաւ զձագ ընդ թևովք ի պատճառս պահպանութեան – 214. և ի բաց բառնալ յաշխարհէ զշփոթ և զխռովութիւն ի միջոյ խաղաղութեան որպէս օրէն է խաղաղասէր թագաւորաց և թագաւորազանց, իբրև Աստուծոյ կամարարողաց և հաւատարիմ ծառայից տիրասիրաց: - 212. և ի մտանելն առաջի զօրավարին՝ ոչինչ փոյթ արարեալ զվնասուցն և զհարուածոց զօրացն, իբրև զապստամբէ ինչ ամբաստանել. – 236. Եւ ի սաստիկ բախմանէ խուռն նիզակացն և ի զինուց փայլելոյ և շողալոյ սուսերացն և սրնգելոյ աղեղանցն լարելոյ՝ հրաձգութիւն իմն արտաքս ելանէր իբրև յամպոց ճայթմանէ – 232. և ի տունջեան ամպ թանձրախոծ իբրև զթաղ լմեալ բալաձև սպիտակափայլ յոյժ. զայնմանէ ասէին՝ երկիր օտար անծանօթ: - 48. Եւ իբրև անցին աւուրք ինչ՝ վախճանեցաւ տանուտէր տանն: - 158. և իբրև եդ առաջի զվնասուցն որով կարծէր արկանել զնա ի հաղբս կորստեան՝ ասէ ցերանելին – 294. Եւ իբրև կացին նոքա առաջի թագաւորին՝ եհարց հեգնական բանիւք եպերելով լի ամբարհաւաճութեամբ – 242. և իբրև հուր ընդ եղէգն ընթացեալ՝ այնպէս հասեալ ի վերայ մեր իբրև զմարախ, իբրև զջորեակ և իբրև զթրթուր խառնիճաւն /238/ հանդերձ – 240. և իբրև հուր ընդ եղէգն ընթացեալ՝ այնպէս հասեալ ի վերայ մեր իբրև զմարախ, իբրև զջորեակ և իբրև զթրթուր խառնիճաւն /238/ հանդերձ – 240. և իբրև հուր ընդ եղէգն ընթացեալ՝ այնպէս հասեալ ի վերայ մեր իբրև զմարախ, իբրև զջորեակ և իբրև զթրթուր խառնիճաւն /238/ հանդերձ – 240. և իբրև հուր ընդ եղէգն ընթացեալ՝ այնպէս հասեալ ի վերայ մեր իբրև զմարախ, իբրև զջորեակ և իբրև զթրթուր խառնիճաւն /238/ հանդերձ – 240. Եւ իբրև զիշերն տարածեցաւ և խաւարն թանձրացաւ և սկսան ամենեքին մտանել ի քուն յանձնիւր օթանոցն՝ յանկարծակի փայլիւն սուսերաց և մոմեղինաց վառելոց և գունդք խորհրդականացն և Հասան ընդ նոսա. – 348. Եւ իբրև եհաս առ թագաւորն որ ինչ գործեցաւն՝ ոչինչ գոյր տեղի այլ պատասխանւոյ. բայց ասէ, ,,արժանապէս այն գործ նոյն գործեցաւ,,: - 370. Եւ իբրև ետուն զթուղթն կարծեցեալ իբրև յերեսաց արքայի՝ ,,ընթերցիր զայդ, ասէ, մի՛ ինչ ընդ մեղադրութեամբ արկաներ զիս, և կարծել նենգութեամբ գնալ առ քեզ և դրժել ինչ քեզ և ստել երդմանց /236/ մերոց. – 238. Եւ իբրև ետուն զթուղթն կարծեցեալ իբրև յերեսաց արքայի՝ ,,ընթերցիր զայդ, ասէ, մի՛ ինչ ընդ մեղադրութեամբ արկաներ զիս, և կարծել նենգութեամբ գնալ առ քեզ և դրժել ինչ քեզ և ստել երդմանց /236/ մերոց. – 238. և իբրև զեկուցաւ նմա եղեալքն՝ դարձաւ անդրէն գնաց յիւր ճանապարհ: - 332. և իբրև զմի անձն, վառեալ ի զէն և ի սուր և ի ճակատամարտ՝ հասեալ յամուրս՝ տապալէր զզօրութիւն նոցա սրով և աղեղամբ, ի փայլիւն սուսերի և նիզակի և ի գիշերամարտ նահատակութեանց, ըստ նմանութեանն քաջ զօրավարին Իսրայէլի Յեսուայ կամ Գէդէովնի կամ թէ նոյն ինքն նահապետին Աբրահամու, ի վերայ հասեալ Քանանացւոց, զյաւէտ յաղթութեան նահատակութիւն նահատակեալ՝ և դառնայ մեծաւ յաղթութեամբ: - 312. և իբրև զպարիսպ անդամանդեայ՝ այնպէս եդին զանձինս ի վերայ բազմութեան գաղթականին աշխարհակոյտ ամբոխիցն, իբրև քաջ հովիւ ի վերայ խաշանց մեռանել յանձն առին: - 230. և իբրև զպարիսպ անդամանդեայ՝ այնպէս եդին զանձինս ի վերայ բազմութեան գաղթականին աշխարհակոյտ ամբոխիցն, իբրև քաջ հովիւ ի վերայ խաշանց մեռանել յանձն առին: - 230. և իբրև զքաջ հովիւն դրուատեալ ի փրկչէն՝ զանձն իւր եդ ի վերայ խաշանց ընդդէմ ապականարար գայլոցն, յարձակեալ յանխնայ դիմեցուածովք, յարիւն և յապաժոյժ, ի սատակումն և ի ծախումն սրոյ մատնեաց բոլորովիմբ զյարձակեալս նեղիչս աշխարհիս. – 312. Եւ իբրև ընթերցաւ մեծ զօրավարն զծածուկս ազատանոյն՝ ետ պատասխանի, զոր և գրով իսկ աւանդեաց. – 214. Եւ իբրև կատարեաց զյօրինուած շինութեան քաղաքին և անմատչելի անկասկածելի զամրոցն պատրաստեաց – 88. և իբրև հարան զօրքն՝ մտրակ ի կուշտ արարեալ երիվարացն՝ նախ նոքա փախեան: - 232. և իբրև հողմ զպրակս եղեգան տատանեալ՝ սասանեալ խռովեցուցին զբազմութիւն զօրացն: - 368. և իբրև հողմ հոսեալ զփոշի ամարայնոյ՝ այնպէս արագապէս զպատերազմին գլխաւորեցին նահատակութիւն: - 330. և իբրև մօտ

եղև յափն գետոյն՝ քարշեալ ոմն զլայնալիճն, նստելով ընդ դարիւն, և հարեալ նետիւ ընդ բացատն, և երեսանակալ ձեռնն թուլացեալ. կրկնեալ այլ ոմն ճօճ նիզակաւն ընդ նոյն ակն՝ գետավէժ արարին զԱշխէթն. – 272. Եւ Իբրև ռազմ երկոցունց կողմանցն խռնեցաւ … սրբոյն Վարդանայ մտրակեալ զերիվարն ի փախուստ զախոյեանսն Պարսից դարձուցեալ– 128. Եւ Իբրև ստուգեաց և տեղեկացաւ զամենայն՝ եգիտ բազմազոյն քան զամենեսեան զկապարճաւորս և զկորովիս աղեղնաւորացն Ելեմացւոց և Արաբացւոց, աջողակք յերկոցունց ձեռաց – 200. և լեառնն Իբրև ի հրոյ վառեալ երևէր: - 232. և լի ծաղու և կատականօք այպն արարեալ՝ արհամարհանօք անարգեցին զբռնաւորն, Իբրև զմանուկ մի անպիտան կամ զծեր զառանցեալ և խելագարեալ, որ ոչ ըստ իւրոց կամաց զոր ինչ ախորժիցէ խօսիցի: - 264. և լինիցիս Իբրև զմի ի մահապարտաց, որ անձամբ զանձինս հերքեցին ի կենաց վտանգաւոր մահուամբ, որպէս և քեզ պատրաստեալ է – 294 և խուռն բոլորեալ գունդն կային մածեալ Իբրև զմի այր: - 284. և Հայրակղի ժողովեալ զամենայն արևելեայս Իբրև ՃԻՌ՝ դիմէ ի վերայ Խոսրովայ: - 148 Եւ հնչեաց երկիրն, և զաղաղակ բարձին ամենայն բազմութիւնն, Իբրև այն թէ ի հիմանց լեառնն տապալիցի: - 228. և մինչ ոչ ելին ի գլուխ կարծիքն, այլ Իբրև զմեքենայ ինչ յամուր անդամանդեայ պարսպէ ի բաց դառնայր – 250. Եւ մինչդեռ կային կենդանի և գոհանային զՔրիստոսէ զանյաղթ զօրութենէն զոր զօրացոյց զսուրբսն մեծ ասպարիսի ի հոգևորական պատերազմին՝ ևս առաւել բարկացեալ թագաւորն՝ Իբրև զինոց վառեալ բորբոքէր. – 292. և մինչև հասեալ առ զօրագլուխսն, այլ ի բացեայ երթայր հեռագոյն ի նոցանէ Իբրև յերկու մղոնս – 228. և մուտ եղեալ ի տեղին … ետուն տանել զթուղթն, լի թիւնիւք սատանայական իմացմանց, Իբրև զկապարճս լի նետիւք դեղեալ ի գաղտնիս ի գրկաց թռուցանել ի նպատակն: - 234. և նախ քան ընդ պատժական տանջանաւոր խոշտանգանօք արկանելն զմեզ՝ բանիւք քո Իբրև քարամբք հարեալ զմեզ՝ շտապ տագնապի ի վերայ արկանես թափել զոգիս մեր: - 242. Եւ նոյնժամայն շուրջ փակեալ բազմութեան՝ արգելին զնա Իբրև յամուրս անձաւաց, զվարս մահաբեր, շուրջ ձգեալ ի կործանումն քաջ նահատակին: - 352. Եւ նոյնժամայն սուսերամերկք խուռն նիզակօքն ի վերայ յարձակեալ Իբրև զգազանս արիւնարբուս մարդախանձս՝ սրախողխող արարեալ սպանին զնա – 352. և նորա ելեալ սակաւ արամբք՝ Իբրև ջուր ընդ զառ ի վայրն հոսեալ՝ արար հալածական զՎահան և զզօրս նորա. – 310. և ոչ եղեն ունկնդիր մաղձահամ և ժախահոտ բանիցն, Իբրև ի փեռեկեալ գերեզմանէ զնեխահոտութիւնն արտաքս արկանելոյ. – 292. և ոչ միոյ ումեք կորնչել, բայց ի միոջէ ումեմնէ, որում /գրքում՝ որուն/ անուն Աշխէթ ճանաչէր, այր պերճ և անուանի ի զօրուն քաջամարտիկ, ունելով ընդ ինքեան գունդ հարուստ /270/ Իբրև ծով առելոյ զօրավարաց. – 272. Եւ որպէս ասեն՝ եղև թիւ զօրուն գումարելոյ Իբրև ՃՌ-աց. – 366. Եւ ուսեալ Հրէիցն զպատճառս փախստեանն՝ խրախուսեցին ի միաբանութիւն, ճշմարիտ ասել զասացեալսն, Իբրև նախանձախնդիրք Աստուծոյ և որդիք Աբրահամու և եղբարք միմեանց: - 160. և սլացեալ Իբրև զարծիւ ի վերայ որսոյ՝ պատահէին անհուն բազմութեանն ի Փայտակշտան գեօղ – 400. Եւ սրբեալ զերկիրս ի պղծութենէ և ի նենգութենէ նեղութեանցն, Իբրև զՅուդայ Մակաբայեցի զԱնտիոքայն սրբելով զանաստուածութիւնն յԻսրայէլէ՝ արար խաղաղութիւն նոցա որոց տիրէրն: - 312. և սրոյ ճարակ զամենեսեան տային, խիզախելով Իբրև զքաջ նահատակս. – 174. և վահան ի թիկունս եդեալ ի բոլոր սրտէ զհաւատս անբիծս, և համբարձեալք զձեռս իւրեանց յերկինս Իբրև զաղեղն հաստ – 252. և վառեալ ի զէն և յասպազէն՝ արձանացան Իբրև զմի այր՝ և յանդուգն դիմացուածով խուռն յարձակմամբ հարեալ ի դիմի, ուր քաջքն այլազգեացն ճակատէին ընդ աջաթև /380/ կողմն. և պատառեցին զգունդն, և պարտեցին զախոյեանսն. – 382. և փախստական եղեալ Մահմէտ և Ալի և ընդ նոսա Իբրև արք Խ՝ եկին ի քաղաքն Մադիամ – 160. և փակեցին ի ներքս զոտն լերինն Իբրև զծով շուրջանակի, ի վեր ձգելով զկուտակումն ալեացն ի բռնութենէ հողմոցն վարելոյ. – 276. և քանդեալ աւերեաց զամենայն ապարանս թագաւորին և այրեաց զնոսա հրով, և բազում գանձս մթերեալս յափշտակեաց անչափ աւարաւ գանձս ոսկոյ և արծաթոյ և հանդերձից, և անասուն

բազում յոյժ, և բազմութիւն գերեաց իբրև զաւազ ծովու անթիւ: - 150. զի ոչ եթէ ատեաց զանօրէնն իբրև զանամօթն. զի քան զմեղանչելն առաւել չար այն է՝ չունել զինքն ընդ յանցաւորսն – 248. Զի ոչ միայն առ շինութիւնն՝ այլ և յարիւն և յապաժոյժ առաքինաբար զանձինս եդեալ ի վերայ խաշանցն մեռանել իբրև զքաջ հովիւ – 392. զի սակաւաջան նպաստաւորութեամբն իբրև ընծայաբեր արար լինելով, և այնր աղագաւ յնս բարձրագոյնսն ձգեսցի ըստ ասացելումն – 20. զոր ի ջուր եդեալ՝ ծծէ իբրև զսպունգ – 208. զոր և սուրբքն ասեն, եթէ ձայն դակուացն և բախումն խմբիցն առ ի հեղուսել զփայտսն՝ /28/ այնպէս իբրև յորոտման ամպոյ յամենեցունց հնչէր լսելիս, ի մօտաւորս և ի հեռաւորս, առ ի յերկիւղ և ի զգուշութիւն անզգամ ազգին, թերևս դարձցին և կեցցեն. – 30. զոր կազմեաց իւր սատանայ գործի աջողակ յամենայն արուեստ գիտութիւն խարդախութեան, իբրև զպատշաճ դարան դեղեալ նետիւք ընդ խաւար թռուցելոյ յոգիս խաւարամածս: - 248. Էին անդ Վնդոյ և Վստամ և զօրք պարսիկք իբրև ՀՌ հեծեալ, թող զզօրս Յունաց և Հայոց: - 140. Ըստ նմին օրինակի և զօրավարն Բուխայ, ի հասանել ամառնային ջերմութեանն իբրև ի խորոց անդնդոց ի վեր մղեալ զինքն, ելեալ յերեսաց արքայի բազում և ծանր զօրու՝ եհաս ի վերայ երկրիս ի կողմն հիւսիսոյ ի մուտս Հայաստան աշխարհիս. – 262. Ի սոյն աւուրս որք մնացեալ էին ի տանէն Արծրունեաց իբրև լուան զպարտումն զօրացն արքունի ի Ծանարացն՝ ի մի վայր եկեալ գունդ կազմեալ հետևազօրքն մարտակցօք հանդերձ խառնաղանջ ամբոխիւ՝ լինին թուեալ արք S – 304. իբրև զորսորդս ինչ առիւծուց կամ այլոց ինչ նոյնպիսեաց, շուրջ ձգեալ զգառագիղն՝ ի մէջ փակել զկորովին և զքաջ արանցն զիշխանն Աշոտ – 202. Իբրև լուաւ զայսքան և առաւել քան զսոյնս յանդուգն և առանց երկիւղի զընդդէմ պատասխանատրութիւնն մեծաւ համարձակութեամբ՝ապա հրաման ետ փութով ի կենաց բառնալ զգլուխ նորա սուսերաւ: - 296. Իբրև աջողութիւն գործոյն գլխաւորեցաւ՝ եղև դառնալ Քսերքսեանց, առեալ ի պարգևի զՏմորիս ամրոցաւն և զգետափնեայսն Նինուէի: - 66. իբրև արար և կատարեաց զամենայն կամս չարութեանն ի վերայ աշխարհիս Վասպուրական կոչեցեալ. – 262. իբրև բազումք առաքինացան մեծաւ ուժով և քաջ նահատակութեամբ ի հանդէս մարտին. – 202. Իբրև գիտաց բռնաւորն, եթէ յաղթեցաւ ի սրբոց արանցն, մանաւանդ ի քաջէն Գրիգորէ – 250. Իբրև գիտաց իշխանն, եթէ վճարեալ է չարութիւնն յաչս նոցա, և այլ ընդ այլոյ խօսին, և ի գաղտնիս քրթմնջեն, և անտեղի և անընդունակ հրամանաց նորա լինէին՝ ետ պատասխանի և ասէ – 214. Իբրև գիտաց Շապուհ արքայ զոր գործեաց Արշակ՝ թագաւորեցոյց ի վերայ Հայոց զԽոսրով ոմն յազգէն Արշակունեաց: - 110. Իբրև գիտացին սուրբքն զանհուն պատերազմ չարին՝ վառեալ և նոքա զինքեանս հանապազակոիւ լինել ի ճակատուն, անխափան սաղմոսերգութեամբ զանուշահոտ աղօթս իւրեանց միշտ ի բարձունս առաքելով – 250. Իբրև եհաս թագաւորն յաշխարհին իւր՝ ետ բերել պարգևս և պատիւս Աշոտի ըստ իշխանական յօրինուածի – 370. Իբրև եհաս ամիրայն ի Խլաթ՝ եմուտ բանակեցաւ յամրոցին որ ի քաղաքին: - 186. Իբրև եհաս գուժկան առ մարզպանն Հայոց Գուրգէն՝ ելեալ զհետ նոցա Ռ արամբք, վառեալ ի զէն և յասպազէն, և գնացեալ եհաս յԱյլի գաւառ. – 402. Իբրև ետես իշխանն Հայոց զզօրսն Տաճկաց եկեալ բազում կազմութեամբ, հայեցեալ և յիւրեանց սակաւութիւնն՝ գիր պաղատանաց փութանակի տայր առ քաջ նահատակն Աշոտ իշխան - 172. Իբրև ետես կայսր Հայրակղէս զչարիսն ամենայն, որ եկին հասին ի վերայ նորա՝ ակամայ կամեցեալ ցուցանել բարեկամութիւն՝ ել ընդ առաջ նոցա, մեծարել իբրև զվաստակեալս և զիւրս, ընկալաւ զնոսա մեծամեծ /142/ ընծայիւք. – 144. Իբրև ետես կայսր Հայրակղէս զչարիսն ամենայն, որ եկին հասին ի վերայ նորա՝ ակամայ կամեցեալ ցուցանել բարեկամութիւն՝ ել ընդ առաջ նոցա, մեծարել իբրև զվաստակեալս և զիւրս, ընկալաւ զնոսա մեծամեծ /142/ ընծայիւք. – 144. իբրև զարծուիս կանչելով, իբրև զկորիւն առիւծուց ի վերայ որսոյ հասեալ բեկանէին: - 174. իբրև զարծուիս կանչելով, իբրև զկորիւն առիւծուց ի վերայ որսոյ հասեալ բեկանէին: - 174. Իբրև զեկուցաւ նմա յոմանց զոր ինչ խորհի վասն նորա Աւշին / 370/ … ելեալ գնաց մեկնեցաւ օգնութեամբ ի վերայ հասեալ գիշերոյն – 372. իբրև

զկարի իմն հնագունից և զանյայտից զինքեանս ասաց նոր առասպելութիւն. – 46. Իբրև զքաջ հովիվ եդեալ զանձն ի վերայ խաշանց մեռանել, նմանակերպեալ պատկերակից լինել որդւոյն Աստուծոյ – 300. Իբրև ի մեծ և յանկասկածելի ամուր ապաւինեալ լինէին ի քաջ զօրավարն Գուրգէն և որք ընդ նմա զօրք Հայոց. – 226. Իբրև իմացան զօրքն Տաճկաց, թէ եմուտ իշխանն յամրոցն՝ զհետ մտեալ բազմութեանն այնուհետև, և շուրջ փակեալ անդէն զամուրն զանել գառագիղն: - 208. Իբրև լուայ զայս դողդոջումն և սարսափումն զիս կալեալ յահէ յերկիւղէն եղելոյ. – 52. Իբրև լուաւ Խոսրով արքայ զլուր համբաւոյն այնորիկ՝ շարժեցաւ ի բարկութիւն մեծ, լինել վրէժխնդիր արեանն Մուրկայ: - 140. Իբրև լցան ամք Ը Փոկայ՝ սպանաւ և նա ի Հայրակղէ, որ դաւեալ նմա՝ էառ զթագաւորութիւն նորա: - 140. Իբրև խոնեցան ի զօրագլուխ գունդ Լիդէացւոց նետաձգութեամբ ընդ միմեանս հարեալ – 64. Իբրև կարի թախանձեաց՝ ետ նմա իշխանութիւն հազար ամ: - 46. Իբրև հասին ուր հանդերձեալն էին՝ և երկոցունց զօրքն անհուն բազմութեամբ յանդիման եղեն միմեանց, և ճակատ առ ճակատ զգործս պատերազմին յարդարէին – 328. Իբրև հարուստ մի մեկնեցան ի գնդէն Պարսից՝ ամբարձեալ Սամուէլ զմիողնին՝ ազդոյ վէրս ի վերայ եդեալ առ ժամայն եհատ զնա ի կենաց. – 106. Իբրև հեռացաւ թագաւորն զերկուց աւուրց ճանապարհ՝ Ապումրուան ելեալ ի ձիընթացիկ ասպարէզն զգնայր. – 368. Իբրև ձմեռն ընդմիջեցաւ և օդն խստացեալ թանձրացաւ միգախառն մրրկալից – 188. Իբրև յանդիման եղեն դեսպանքն մեծ /172/ իշխանին Աշոտոյ, և ընթերցաւ զգիր պաղատանացն և զյիշատակարան նախնեացն, և զմերձաւորութիւն հարազատութեանն և զկապակցութիւն ուխտին … համագունդ ժողով առնէր ամենայն աշխարհին և ամենայն նախարարօք Վասպուրական տէրութեանն: - 174. Իբրև յաջողեցաւ Արտաշէսի ամենայարդար պատրաստութեամբ և աշխարհաշէն հոգաբարձութեամբ, որպէս բացայայտեն գիրք պատմագրաց – 86. Իբրև շունք համրացեալք, որ ոչ կարեն հաջել, որպէս ասէ Եսայի մարգարէ, ընդդէմ Տեառն փոխելով զկատաղութիւն մահածին թիւնիցն սատակչական զօրութիւնն – 210. Իբրև ստուգեաց զազգն, զգաւառն, զաշխարհն, զպատճառ հատուածին, զզետեղելն, զիարդն, զորպէսն, զեղանակն, զդիպուածն, զպատահն և զայլն ամենայն՝ խնդրէ զնա Վաղարշակ յԱրշակայ և առնու ածէ զնա ընդ իւր ի Հայս – 72. Իբրև ստուգեցաւ որ ինչ եղեալն էր՝ փութացան խնդրել ի քաղաքին և ի կիրճս ճանապարհին, յոր կողմ և աճապարեաց ոք, մինչ անցեալ գտին զհարեալն դիւի չարի, զի կայր դեռ կիսամեռ: - 378. Իբրև օր մի լինէր պարապոյ … և ահա հնչեցին փողք ուժգին գոչմամբ ազդ առնել քաղաքին՝ եթէ ել նստաւ թագաւորն յատենի – 240. նախարարքն Հայոց Իբրև տեսին յերկոցունց կողմանց զանկարգ և զանտեղի աշխարհիս պիտաւորութիւն՝ յապաշաւանս դարձեալ ի վերայ անցիցն անցելոց զոր ախորժելովն խնդրեցին՝ դարձան առ Վռամ – 118. Իսկ աբեղայն արիոսեան, զոր յառաջագոյն ասացաք վարդապետ Մահմէտի, տեսեալ զյաջողութիւն իրացն՝ յարուցեալ եկն առ Մահմէտ, ցուցանել նմա զգութ երախտեաց, Իբրև յիւրմէ վարդապետէ ուսեալ եհաս այնպիսի իրաց. – 162. Իսկ թագաւորն Իբրև գիտաց զընդխառնել ընդ միմեանս զօրացն, կամեցաւ մի՞թէ արդեօք կարասցէ դադարեցուցանել զմաքառումն. – 368. իսկ թագաւորն Մարկիանոս ընկալաւ զնոսա սիրով ի խաղաղութեան, մեծաշուք պատուով ի բարձ և ի պատիւ յառաջ ածեալ, Իբրև զքաջամարտիկ ախոյեանս - 132 Իսկ ի գալ միւսոյ ամին … առեալ զօրականս այրուձի կազմութեամբ Իբրև Չ խաղաց գնաց երկայնագոյն հեռաւորութեամբ հասանել ի վերայ բանակին պարսկական աղխին – 402. Իսկ Իբրև գիտաց բռնաւորն, եթէ չելին ի գլուխ կարծիքն զոր ի վերայ սրբոցն խորհեցաւ, որպէս գրեալ է, ,,կարծողն և արհամարհողն այր ամբարտաւան է և ոչ ինչ վճարեսցէ,,- 264. Իսկ Իբրև գիտացին եթէ սպանաւ զօրավարն, և խորտակեցաւ բազուկ աջոյ ձեռին, եղեալ ի փախուստ դարձան – 306. իսկ Իբրև եկն Ապումրուան զհետ փախստէիցն ի Վանտոսպ զկնի թագաւորին՝ և խորհուրդն Գագկայ հաստատնագոյնք զկատարումն առին: - 368. Իսկ Իբրև եկն Գուրգէն երկրորդ՝ փութացաւ գնաց հասանել ի վերայ առաջնոյն Գուրգինի. – 316. Իսկ Իբրև եհաս Բուխայ զօրօք բազմօք մերձ ի սահմանս նոցա, և գրեաց հրովարտակս դիմօք

խաղաղութեան՝ դառնալ սիրով միաբանութեան ի հնազանդութիւն արքային – 274. իբրև եմուտ տիկինն ի բանակն և եկաց առաջի զօրավարին՝ խօսեցաւ ընդ նմա ըստ պատշաճի իրացն յոր պէտս չոգան: - 226. իսկ իբրև ընդդէմ կացին լեռնայնոցն գունդքն Տաճկաց և հարին զլեռնայինսն՝ ձերբակալ արարեալ զերանելին Յովնան տարան ետուն կապանօք ի բանդ արքունի: - 294. Իսկ իբրև ընթերցաւ զնամակն, գրեալ երդմունս ի ծանականս կանանցն իւրեանց և ի մոլար օրէնսդիրն իւրեանց Մահումաթ. – 236. Իսկ իբրև ընթերցաւ զօրավարն Աղուանից զթուղթ թագաւորին՝ փութացաւ էջ ի լեռնէ անտի և եկն եկաց առաջի Բուխայի. – 288. Իսկ իբրև լուաւ թագաւորն զայս գոյժ աղաղակի հասեալ ի դուռն արքայի՝ մրմռեալ իբրև զառիւծ և իբրև զարջ տարակուսեալ – 180. Իսկ իբրև լուաւ թագաւորն զայս գոյժ աղաղակի հասեալ ի դուռն արքայի՝ մրմռեալ իբրև զառիւծ և իբրև զարջ տարակուսեալ – 180. Իսկ իբրև լուաւ, թէ ահա առեալ Բուխայ զզօրս իւր գալ հասանել ի վերայ նորա՝ հրաման ետ բոլոր աշխարհին իւրոյ ելանել ունել զլեռնակողմն – 276. Իսկ իբրև ծանուցաւ նմա անլոյծ միաբանութիւն ուխտի ընդ միմեանս Աշոտոյ և Բագարատայ՝ ոչ ինչ յայտնեաց զխորհուրդս չարութեանն, զոր խորհեալ էին ի վերայ նոցա. – 172. Իսկ իբրև միապետեցաւ թագաւորութիւն Պարսից Կիւրոսի՝ առնու զԲաբելոն և արձակէ զգերին Հրէից: - 66. իսկ իբրև նա ըմբռնեցաւ, և գիտաց զօրավարն եթէ ոչ ոք այնուհետև յիշխանացն Հայոց մնաց, որ ոչ համագունդ ժողովեալ են առ նա՝ մերկացաւ յայնժամ զպատրուակ կեղծաւորութեանն, զոր սերմանել էր սատանայ ի սիրտ առնն: - 296. Իսկ իբրև սկսաւ սպրդել մտանել ի ներքս երկպառակութիւնն ի մէջ միաբանութեանն, հեռացաւ մեկնեցաւ գնաց շնորհ աստուածատուր զօրութեանն. – 194. Իսկ իբրև տեսին զբազմութիւն պարսկային զօրուն՝ վհատեալ գնդին Հայոց լքին զմիմեանս և գնացին յետս կոյս – 134. Իսկ իշխանն Վասպուրական, այն ինչ հուպ ընդ հուպ եկն ի ժամադրեալ տեղին. ընդ որ յոյժ ուրախացեալ թագաւորն, իբրև զերծեալ ի կասկածանացն, զոր ունէր յիշխանէն Սիւնեաց: - 382. Իսկ նոքա պատահեալ Պարսից ի գեօղն Երիզ կոչեցեալ, իբրև մրրիկ զփոշի պտուտեալ, իբրև հուր ընդ եղէգն ընթացեալ՝ սուր ի վերայ եդեալ վանեցին զբազումն քան եթէ զսակաւս – 136. Իսկ նոքա պատահեալ Պարսից ի գեօղն Երիզ կոչեցեալ, իբրև մրրիկ զփոշի պտուտեալ, իբրև հուր ընդ եղէգն ընթացեալ՝ սուր ի վերայ եդեալ վանեցին զբազումն քան եթէ զսակաւս – 136. Իսկ Սմբատ որ և Ապլաբաս սպարապետն Հայոց, իբրև գիտաց թէ ոչինչ օգուտ բերէ արտաքոյ հրամանացն նորա լինել՝ փութացաւ եկն առ նա, և ընկալեալ ի նմանէ՝ բնակեաց ինքն և իւրքն հանդերձ իւրաքանչիւր կալուածովք առանց կասկածանաց. – 270. Իսկ վասն ձեանն անկայուն զօրութեանն որ այն ինչ յամպոյն ի վայր զեղեալ լինին՝ հնարաւորեալ իւրեանց փայտս իբրև զանուրս չուանօք պարունակեալ շուրջ զոտամբք, դիւրաւ ընթանան ի վերայ ձեանն իբրև ընդ ցամաք երկիր: - 192. Իսկ վասն ձեանն անկայուն զօրութեանն որ այն ինչ յամպոյն ի վայր զեղեալ լինին՝ հնարաւորեալ իւրեանց փայտս իբրև զանուրս չուանօք պարունակեալ շուրջ զոտամբք, դիւրաւ ընթանան ի վերայ ձեանն իբրև ընդ ցամաք երկիր: - 192. Իսկ Փիլոն ասէ՝ զոսկերսն Ադամայ, ի պատիւ խնամոց, իբրև հօր հասարակաց՝ առեալ Սէմայ եդ ի տապանի անդ. – 32. ծփայր ի խորհուրդս իւր իբրև զծով, որ ոչ դադարէ զալիսն յուզելոյ. – 268. կուտեսցէ գերի իբրև զաւազ – 200. հարուստ մի հեռի զբարանցն տաշելոյ զհոլովումն բերելով առ տրամադրութիւն կոչարանին իբրև ասպարիսօք երիւք, զբացագոյնն մօտագոյնս գործելով սայլիցն հոլովմամբ. – 396. հրաման տուեալ ամենեցուն, զի իբրև մերձ լինիցի գարնանային ժամանակն՝ փութով առանց յապաղանաց առ նա հասանիցեն ամենայն պատրաստութեամբ: - 262. Մերթ տապալէր իբրև զօձ, մերթ գոչէր իբրև զառիւծ, և իբրև զխոզ վայրենի կնչէր կռնչէր, փրփուր ի վեր բերելով, զատամունս կրճտելով. - 270. Մերթ տապալէր իբրև զօձ, մերթ գոչէր իբրև զառիւծ, և իբրև զխոզ վայրենի կնչէր կռնչէր, փրփուր ի վեր բերելով, զատամունս կրճտելով. - 270. Մերթ տապալէր իբրև զօձ, մերթ գոչէր իբրև զառիւծ, և իբրև զխոզ վայրենի կնչէր կռնչէր, փրփուր ի վեր բերելով, զատամունս կրճտելով. - 270. մի՞թէ ոչ կարէին Հոռոմք սպանանել զնա, և բառնալ զթագաւորութիւնն Պարսից ի ժամանակի,

իբրև ետ Աստուած զսա ի ձեռս մեր. այլ արարին ի վերայ նորա ողորմութիւն: - 144. միթէ զծով իբրև զցամա՞ք համարիցիք, մարտնչել ի սմա ընդ մեզ. – 144. Յայնժամ բարկացեալ բռնաւորն իբրև գազան մի կատաղեալ, յարձակեալ ի վերայ գառանց գէշ արկանել զնոսա՝ հրամայեաց պնդել զնոսա ի ցիցս կապեալ ոտիւք և ձեռօք. – 292. Յայնժամ բնակիչք լերինն իբրև տեսին, թէ վարեցաւ իշխանն ի գերութիւն … հասին միաբան բազմութիւնն մեկնակազէնքն Խութայ ի հնարս արուեստգիտութեանն իւրեանց, զոր ի պէտս օժանդակութեան ձմերայնոյ հնարաւորեալ էին: - 190. Յայնժամ իբրև գիտաց զօրավարն Հայոց և ոչ միով իւիք կարաց հաճել զմիտս նոցա, այլ միաբան ետուն հրաման ելանել ի պատերազմ – 230. Յայնժամ իբրև գիտաց զօրավարն, եթէ յաջողեցաւ նմա ամենայն ինչ ըստ կամաց իւրոց և ըստ հրամանի ամբարիշտ թագաւորին, ի գլուխ ելին խորհուրդ չարութեան նոցա - 238. Յայնժամ իբրև գիտացին երկոքին կողմանքն, եթէ ոչ գոյ հնար գտանել զելս իրացն և տալ խաղաղութիւն՝ ապա հաճեցան և հաւանեցան գրել առ թագաւորն. – 286. Յայնժամ իբրև ետես անօրէն զօրավարն Մուսէ, թէ ոչ ելին ի գլուխ խորհուրդ չարին յօժարութեանն … փութացաւ արձակել գուժկան յարքունիս, ծանուցանելով արքայի զոր ինչ գործեաց Աշոտ իշխանն Վասպուրական: - 176. Յայնժամ իբրև լուաւ բռնաւորն զայս դարձուած պատասխանեաց լի հզօրութեամբ և ահագին մեծաւ անարգութեամբ՝ յոյժ տարակուսանօք լցաւ յանձն իւր, և կայր մեծաւ հիացմամբ ըմբռնեալ. – 280. Յետ նորա թագաւորէ եղբայր Սենեքերիմայ…<փութ>ապէս մեռանի ի Մարութաքբաղդան, իբրև … ունէր զվեց ամիս, սպանաւ և նա ի միոջէ ումեմնէ որում անունն էր Ներեղիբդ և թագաւոր էր. – 60. Յետ ջրհեղեղին հրամայեալ՝ կերիջիք միս իբրև զբանջար խոտոյ. – 30. յերկարեցաւ գործ պատերազմաց սոցա իբրև մօտ ի լնուլ ամի միոյ.- 286. յեցեալ յուսացեալ առ միմեանս, իբրև զքաղաք ամուր իբրև պարիսպ պղնձի – 364. յեցեալ յուսացեալ առ միմեանս, իբրև զքաղաք ամուր իբրև պարիսպ պղնձի – 364. յորոյ վերայ կալեալ և կանչեալ քաջն Վարդան իբրև զառիւծ, իբրև զկորիւն առիւծու, և առ ուժոյ և երագութեան ձեռինն ի վերայ ձգեալ զմիողնին՝ յերկուս կտրէ զՇաւասպն: - 126. յորոյ վերայ կալեալ և կանչեալ քաջն Վարդան իբրև զառիւծ, իբրև զկորիւն առիւծու, և առ ուժոյ և երագութեան ձեռինն ի վերայ ձգեալ զմիողնին՝ յերկուս կտրէ զՇաւասպն: - 126. նոյնժամայն առ յոյժ ամբարտաւանութեանն և սաստիկ բարկութեանն և անհուն սրտմտութեանն և առանց բուժելի կատաղութեանն, յապուշ միտքն կրթեալ իբրև զարբեալ զանզգայ արբեցութեամբ - 264. Նոյնժամայն իբրև կատարեաց զամենայն կամս չարութեան իւրոյ ի վերայ սրբոյ եկեղեցւոյ և /262/ կործանեաց կորոյս զբազումս ի գնդէն քրիստոնէից – 264. ոչ ևս զբանականաց բերելով խորհուրդս, այլ իբրև երամակք վայրենիք վայրածեալք անկարգութեամբ և պէս պէս անառակութեամբք – 28. որ մեծաւ ախորժանօք յանգուցանէ առ ինքն զնոսա իբրև արս պատուաւորս և քաջամարտիկս զօրաւոր զօրութեամբ, և մանաւանդ զի բազում անգամ զանուն յաղթութեան ստացեալ ունէին: - 366. որ յանուն Փրկչին մերոյ շինեալ էր յիշխանէն Բագարատայ, ի ծախս մեծամեծ գանձուց իբրև Յ հազարաց: - 190. Որոց դիպող ժամ գտեալ՝ արտաքս ելեալ ի բանակէն, զերծեալք իբրև զայծեամն ի հնարից որսորդաց՝ գնացին խաղաղութեամբ յիւրեանց տեղիս և զնա թողին լքեալ ամօթալից: - 344. որպէս ասաց Ամովս մարգարէ, ,,գերծիր և կտրեա ի վերայ փափուկ որդւոց քոց, լայնեա զկզումն քո իբրև զարծուոյ, զի գերեցան ի քէն,,: - 238. որպէս ժողովուրդն Աստուծոյ առ գետսն նստէին և լային ի յիշելն իւրեանց զՍիօն, և կամ իբրև զնոյն ինքն զերիս մանկունսն, կապեալք և արկեալք ի հնոց նեղութեան – 252. Սա իբրև զկորիւն առիւծու ի մորւոջ իւրում նստէր վարանեալ. – 400. սրտմտեալ անժուժկալ ի բարկութեանն ջերմագոյն արեանն մրրկալից շարժմանն, և սկսաւ թափել զմահածին թոյնս իւր ի վերայ կապելոցն, իբրև զթոյնս իժի – 242. վառեալ լինէր իբրև զբոց հնոցի, իբրև զալիս ծովու դիզեալ կուտմամբ փրփրեալ ծիրանագոյն արիւնանման, ուժգին գոչելով անդնդաքակ յուզմամբ, իբրև զհեղեղատ յորդահոս ի ճայթմանէ կարկտահոս ամպոց – 180. վառեալ լինէր իբրև զբոց հնոցի, իբրև զալիս ծովու դիզեալ կուտմամբ փրփրեալ ծիրանագոյն արիւնանման, ուժգին գոչելով անդնդաքակ

յուզմամբ, իբրև զհեղեղատ յորդահոս ի ճայթմանէ կարկտահոս ամպոց – 180. վառեալ լինէր իբրև զբոց հնոցի, իբրև զալիս ծովու դիզեալ կուտմամբ փրփրեալ ծիրանագոյն արիւնանման, ուժգին գոչելով անդնդաքակ յուզմամբ, իբրև զհեղեղատ յորդահոս ի ճայթմանէ կարկտահոս ամպոց – 180. Տուեալ էր նշան քաղաքապետին, իբրև զՅուդային ի տէրունական համբոյրն. – 352. Քանզի թէ Աստուած կամեսցի՝ տանելոց է սաստկութիւն հողմոյ զզօրութիւն քո իբրև զփոշի ,,: - 140. Բայց իբրև ետես բռնաւորն զանդառնալի միտսն և զաներկբայութիւն հաւատոցն և զաներկիւղ և զյանդուգն պատասխանիսն և զմեծ անարգութիւնն զոր հասոյց ի վերայ նորա և նոցին օրէնսդրին…բարկացեալ յոյժ հրաման ետ փութով զրաւ առնել կենաց նորա: - 206. Պղպջաձիգ արտօսր իբրև յեռանդնոտ կատսայէ ի վեր յորձանախաղաց սահին. տարակուսանք անյուսալի շուրջ զինև պարագրին ի վերայ եղելոցն: - 350.

ԻԲՐԵԻ ԹԷ - ի մտի եդեալ զի այն ինչ, իբրև թէ ի վերին երեսս հաճիցեն զմիտս թագաւորին, և ի ներքին խորհուրդս պահիցեն զխոստովանութիւնն որ ի Քրիստոս. – 248.

ԻԲՐ ԹԷ - իբր թէ մերձ առ երկնիւքն իցէ. – 48.

ԻԳ - Արկադեայ կայսեր թագաւորեալ ամս ԻԳ մեռանի սաստկակոծ պատուհասիւ յաղագս մեղանացն առ Յոհան Ոսկեբերան: - 114. և եղև վախճանել Տիբերի թագաւորեալ ամս ԻԳ. – 80.

Ի ԳԱՂՏՆԻՍ - - Իբրև գիտաց իշխանն, եթէ վճարեալ է չարութիւնն յաչս նոցա, և այլ ընդ այլոյ խօսին, և ի գաղտնիս քրթմնջեն, և անտեղի և անընդունակ հրամանաց նորա լինէին՝ ետ պատասխանի և ասէ – 214. բանսարկուք ոմանք հրապոյրս պղտորս քսութեան ածէին տանէին ի միջօէն առ միւսն, որպէս թէ զչարիսն իրերաց առ հազարապետն խորհել նիւթել յայտ ածէին և զպատճառն զմիմեամբք արկանէին ի գաղտնիս քրթմնջելով: - 342. Եւ առ չանսալն յետուստ կողմանէ Վահան հարեալ ի գաղտնիս զգարշապար երիվարին՝ արար կաղանալ նժոյգ ասպարակողին. – 334. և մուտ եղեալ ի տեղին … ետուն տանել զթուղթն, լի թիւնիւք սատանայական իմացմանց, իբրև զկապարճս լի նետիւք դեղեալ ի գաղտնիս ի գրկաց թռուցանել ի նպատակն: - 234. Եւ նոյնժամայն հրաման հասեալ յափշտուսփս յոմանս ի գաղտնիս՝ զրաւ առնել կենացն նորա. – 328. զի կարասցէ խոտորել ի գաղտնիս զոգի սրբոյն, զզրահեալն Հոգւովն սրբոյ վերեկութեամբ – 204. Իսկ Կայսիկքն և որք ընդ նոսա և զօրքն Պարսից զմարտն ի գաղտնիս գրգռէին – 380. իսկ նա քանզի ի հրեշտակէ ասէր ունել պատգամ և ոչ ի մարդոյ՝ յոյժ դժուարեալ ընդ իրսն՝ սպան զնա ի գաղտնիս: - 162.

ԻԳԱՄՈԼ - Իսկ Արտաշիր յանդգնագոյնս և առանց պատկառանաց զհետ ամօթալից ախտին գիջութեան իգամոլ ցանկութեանցն ընթացեալ՝ ոչ միայն ի գիշերի այլ և ի տունջեան յանդիման արեգական, անխտիր կատարէր զցանկականն, զանասնական գիջութեամբքն զանցուցեալ: - 116.

Ի ԳԼՈՒԽ ԵԼԱՆԵԼ - ,,և այս ևս գործ կամ խաղաղութեան կամ պատերազմօք և ելցեն ի գլուխ, միայն զյապաղանացն ի բաց լքցես զդեգերանս,,. – 382. Բայց իշխանաց իշխանն Աշոտ անհանդուրժելի մնալով խորհրդոց չարին ի գլուխ ելանել - 344. Եւ ընթանային ամենեքեան յաճիւռ՝ տեսանել զնոսա և ի վերայ հասանել, թէ զիա՛րդ ի գլուխ ելանիցէ ատեանն: - 242. և ասէ, ,,եթէ աջողեսցին քեզ խորհուրդ մեր, զոր խորհեցաք ի վերայ Հայոց և իշխանաց նոցա, և ըստ ախորժակաց մերոց ի գլուխ ելանիցեն, որ ինչ կամք յօժարութեանց մերոց ըղձանայցեն- 184. Եւ արդ ասացից փոքր ի շատէ զյայտնի գործեցեալսն, զի և որ ինչ ընդ սոքօք և յետ սոցա ի գլուխ ելին հանգամանք իրաց՝ և այնմ առանց երկբայութեան հաւատասցես , իբրև ճշմարիտ և անսուտ պատմողի: - 240. և ինքն գնաց անտի և եմուտ ի Պարտաւ՝ ձմերել անդ, և տեսանել վասն յետին կատարածին աշխարհիս Հայոց, թէ որպէս ի գլուխ ելանիցէ. – 298. և մինչ ոչ ելին ի գլուխ կարծիքն, այլ իբրև զմեքենայ ինչ յամուր անդամանդեայ պարսպէ ի բաց դառնայր – 250. Իսկ զկնի աւուրցն տասանց ի գլուխ ելանելոյ՝ խնդրեաց սպարապետն մտանել առ նա, և կալեալ զձեռանէ նորա՝ սկսաւ խօսել ընդ նմա և ասէ. – 282. իբրև գիտաց բռնաւորն, եթէ չելին ի

գլուխ կարծիքն զոր ի վերայ սրբոցն խորհեցաւ, որպէս գրեալ է, ,,կարծողն և արհամարհողն այր ամբարտաւան է և ոչ ինչ վճարեսցէ,,- 264. Իսկ նա փոքր ինչ ժամանակ ներեաց նոցա դիմօք սիրոյ խաղաղութեան, մինչև ի գլուխ ելին որ ինչ յաղագս Ապումուսէին էին հանդէսք. – 296. Յայնժամ իբրև գիտաց զօրավարն, եթէ յաջողեցաւ նմա ամենայն ինչ ըստ կամաց իւրոց և ըստ հրամանի ամբարիշտ թագաւորին, ի գլուխ ելին խորհուրդ չարութեան նոցա - 238. իբրև ետես անօրէն զօրավարն Մուսէ, թէ ոչ ելին ի գլուխ խորհուրդ չարին յօժարութեանն … փութացաւ արձակել գուժկան յարքունիս, ծանուցանելով արքային զոր ինչ գործեաց Աշոտ իշխանն Վասպուրական: - 176.

Ի ԳԼՈՒԽ ԵԼԵԱԼ - և պաշտօն աւուրն ի գլուխ ելեալ, ընթերցան քահանայքն զսուրբ Աւետարանն ի տեղիս տեղիս ի բանակին – 228. և եկեալ կացին մօտ առ Կանգուար բերդ, և պատերազմեալ զամիսս Բ՝ ոչ ինչ գործ ի գլուխ ելեալ ըստ ախորժման. – 332.

Ի ԳԼՈՒԽ ՀԱՆԵԱԼ - Եւ նոցա ի գլուխ հանեալ զգործ պատերազմին՝ դառնան զօրքն Հայոց մեծաւ յաղթութեամբ – 176.

Ի ԳԼՈՒԽ ՀԱՆԵԼ - զորոյ զպաղատանս ոչ անտես արարեալ Քրիստոսի՝ ներէ նմա հանել ի գլուխ զսուրբ քառասնորդսն, խաչակից լինելով Քրիստոսի, մինչև ի պարտ զատկին – 254. ժամ տուեալ ի գլուխ հանել, յոր չոգանն զգործ պատերազմին: - 328. Որդին Ապուսեճի Աւշին, որ զպարսկային հարստութիւնն հզօրապէս յաղթութեամբ ի գլուխ եհան՝ ձեռնամուխ ախորժեաց լինել ի վերայ Հայոց – 360. ՎԱՍՆ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՋԱՓՐԱՅ, ՋՈՐ ԻՆՉ ԽՈՐՀԵՑԱՒ Ի ՎԵՐԱՅ ԱՇԽԱՐՀԻՍ ՀԱՅՈՑ, ԵՒ Ի ԳԼՈՒԽ ԵՀԱՆ ՋԿԱՄՍ ՉԱՐՈՒԹԵԱՆՆ, ԵՒ ՈՐ ԻՆՉ ԸՆԴ ՍՈՎԱՒ ՆԱԽ ՔԱՆ ԶԼՆՈՒԼ ՎԵՑԵՐՈՐԴ ՅՈԲԵԼԻՆԻ, ԵՒ ԵՕԹԱՆԱՍՈՒՆԵՐՈՐԴ ՈԼՈՄՊԻԱԴԻՆ, ՅԵՏ ԻՆՆԵԻՏԱՍՆ ԸՆԴԻՔՏԻՈՆԻՆ, ՅՈՐՈՒՄ ԲՈՎԱՆԴԱԿԻՆ ԺԱՄԱՆԱԿՔ ԲՌՆԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆՆ ՏԱՃԿԱՅ ԱՄՔ ՄԻԲ ԸՍՏ ԹՈՒՈՑ ՀԱՅԵՐԷՆ ՏՈՒՄԱՐԻ. – 170.

Ի ԳՈՐԾ ԱՐԿԱՆԵԼ -արդ թողոցո զերկրորդ մասն Անձաւացեաց որդւոյ իմոյ Դերանկիդ, և այլ մի յաւելուր ընդ հակառակս ինչ ձեռն ի գործ արկանել - 330.

Ի ԴԷՄՍ - Բայց յետ բազում պատերազմացն խորամանկ խաբէութեամբ կոչէ առ ինքն Շապուհ զԱրշակ ի դէմս սիրոյ խաղաղութեան, ոչ ինչ յիշատակ զչարեացն գործելոց ի մէջ առնելով. – 102. մինչ հանդէպ երեսանալ Աղէքսանդրու ի յանդուգն դիմացուածին, և հայեցեալ ի դէմս Աղէքսանդրու իբր յաստուածոց դիւցազանց՝ զերեսս ի վայր արկեալ զերկիր նշմարէր – 68.

Ի ԴԷՊ ԵԼԱՆԵԼ - Աստանօր և ի դէպ ելանէ մարգարէութիւնն Դանիէլի, տեսութիւն անհեդեդ պատկերին բազմախառն նիւթօքն ի վերայ խեցեղէն և երկաթեղէն ոտիցն: -156. Աստանօր ի դէպ ելանէ և մարգարէախառն օրհնութիւնք մեծի նահապետին /40/ և աշխարհահռչակ Նոյի յասելն՝ ընդարձակեսցէ Աստուած Յաբէթի, և բնակեսցէ ի տան Սեմայ: - 42. Զոր և Աղէքսանդրի Մակեդոնացւոյ ի դէպ ելանէ առ Ողըմպիադայ վիպագրութիւնք. թերևս ի մասն ինչ արտաքոյ սահմանաց դրախտին հասանել. – 50. Ի դէպ ելանէ և հին առասպելն Ոլպիանու փիլիսոփայի, որ վասն առիւծուն և զուարակացն են բարառնութիւնք. – 196.

Ի ԴԷՊ Է - զոր ի դէպ է այժմ ասել նենգաւոր գոլ և անմիտ. – 20. և թէ Ադամ առ նմանն իւր և օգնական զայսոսիկ՝ զի՞նչ ի դէպ իցէ կնոջն անմեղադրելի գոլ՝ օձին պատճառել, որ ևս վատթարագոյն քան զանասունն լինիցի: - 22. որով ժամ ի դէպ իսկ է, առ յայնժամ զարժանապէս նոցա ասել փոխարէն և անմեղադրելի բազմաց, եթէ այնչափ մթերեալ համբարք կերակրոց կուտեցին ի հալոցսն Բէլայ – 38.

Ի ԴԻՄԱՑ - ԵՐԿՐՈՐԴ ՆՈՐԻՆ ԵՒ ԵՐԹԱԼՆ ԳՈՒՐԳԷՆԻ ԶՀԵՏ ԿՈՉՈՂԱՑՆ ԲՈՒԽԱՅԻ ԵՒ ՈՐ ԻՆՉ ԳՈՐԾԵՑԱԻՆ, ԵՒ ԹՈՒՂԹՆ ԻԲՐԵԻ Ի ԴԻՄԱՑ ԱՐՔԱՅԻ: - 234. Եւ եղև զկնի երից աւուրց անցանելոյ ետուն թուղթ մի տանել առ Գուրգէն, գրեալ Բուխայի լի դառնութեամբ, կնքեալ մատանեաւ արքայի, իբրև այն թէ ի դիմաց արքային և յարքունուստ եկեալ. – 236. Նոյնժամայն ելեալ զհետ Դերանկին կորապաղատն ի նոյն աղագս ի բաց մեկնել ի դիմաց հազարապետին, գիտելով զոր ինչ խորհեալն էր յաղագս նախարարացն Հայոց եկելոյն առ նա, և մեկնեալ լինէին ի զօրացն անտի ասպարէզս Ե – 342.

Ի ԴԻՄԻ ԵԼԵԱԼ - Զի ազգ բարբարոս խուժադուժ ի դիմի ելեալ գան տալ պատերազմ, կորզել յինքեան զգերին Հրէից: - 66.

Ի ԴԻՄԻ ՀԱՐԵԱԼ - Բայց Աշոտ, իբրև եհաս ժամ ելիցն իւր յաշխարհէս՝ յանհունս բերեալ զզեղջ և զապաշաւանս յորդահոսան արտասուօք զխոստովանողականն ի դիմի հարեալ միջնորդութիւնն – 336. Եւ /106/ նոյնժամայն հուպ ընդ հուպ ի դիմի հարեալ Մեհուժանայ և կարթակոտոր զասպազինեալ երիվարն արարեալ քաջին Սմբատայ՝ տոռն արկեալ ի պարանոցն Մեհուժանայ ասէ. – 108. և ըստ միոջէքն՝ և հարեալ ի դիմի դաշիկ զօրուն Պարսից. և նոցա թուէր ծաղր առնել: - 136. և Խ արամբք ի դիմի հարեալ հազարի միոյ՝ սպան զբազումս ի նոցանէ զընտրելոցն Յունաց – 302. և հարեալ ի դիմի Խուրէն՝ հարկանին զօրքն Հերովդի – 78. և միախուռն յանդուգն յարձակմամբ դիմեցին ի վերայ այլազգեացն, և ի դիմի հարեալ միմեանց՝ այր զախոյեան իւր յերկիր կործանէր: - 174. և վառեալ ի զէն և յասպազէն՝ արձանացան իբրև զմի այր՝ և յանդուգն դիմացուածով խուռն յարձակմամբ հարեալ ի դիմի, ուր քաջքն այլազգեացն ճակատէին ընդ աջաթև /380/ կողմն. և պատառեցին զգունդն, և պարտեցին զախոյեանսն. – 382. Իսկ Աստւդ զհետ Դարէհի ելեալ ի պատերազմ ընդդէմ զօրագլխացն Աղէքսանդրի՝ Հերակղեայ նահատակութեամբն դիւցազնաբար ի դիմի հարեալ՝ ի բաց նահանջէ զուժեղագոյնս զօրագլխացն Աղէքսանդրի հարուստ ժամ մի, մինչ հիացումն զօրօքն արկեալ՝ տային տեղի փախստէի. – 68. վահան ի թիկունս եդեալ, նիզակ ի ձեռին ունելով, ի կապարճս աղեղանց ի դիմի հարեալ զօրացն – 202. Եւ դէտն ազդ արարեալ զօրացն այլազգեաց՝ վառեն և նոքա ընդդէմ նոցա ի պատերազմ, և ի դիմի հարեալ միմեանց և հատանէին յերիս առաջս: - 178.

Ի ԴԻՄԻ ՀԱՐԿԱՆԵԼ - յորոց վերայ հասեալ եկուլ վիշապաբար զորս և կարաց ի դիմի հարկանել: - 262.

ԻԵ - են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Մամիզոս միւս՝ ամս Լ… Թէղոքոս ամս ԻԵ – 58. ի սորա ԻԵ ամին առաւ Ելիոն քաղաք ի յԱթենացւոց անտի – 58. Ի սորա ԻԵ ամին Թէսաղացւոց առաջին թագաւորեաց Բէղղոքոս ամս ԼԵ. – 56. քաջավայելչագոյնս զթագաւորութեանն կատարելագործեալ զժամանակն, Ե ամ յիշխանական ճոխութեան, ԻԵ ամ յիշխանաց իշխանական պետութեանն, Դ ամ ի թագակապ շքեղութեանն. – 356.

ԻԷ - Արդ են թագաւորք Ասորեստանեայց ի միւսմէ կողմանէն այսոքիկ … Փուա ամս ԺԲ: Թագղաթփաղասար ամս ԻԷ: - 62. են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Մամիզոս միւս՝ ամս Լ… Միթրէոս ամս ԻԷ: – 58.

ԻԸ - Արդ են թագաւորք Ասորեստանեայց ի միւսմէ կողմանէն այսոքիկ. անիշխանութեան ամք ԻԸ: - 60. Եւ առ այսոքիւք պատեհագոյնս իմն գտեալ իբրև յանիշխանութեան՝ ոմանք Ասորեստանեայք և Քաղդէացիք, յազգէ թագաւորացն … զօր բազում գումարեալ՝ յետ ԻԸ ամի անիշխանութեան Ասորեստանեայց ի ձեռն Փուայ թագաւորեցելոյ դարձեալ տիրեն Բաբելոնի և ստորին Ասորւոց – 60. Եւ եղև յաւուրն ինն և տասներորդի, յամսեանն մարգաց, որ օր ԻԸ էր ամսոյն, յամի քսան և հինգերորդի թագաւորութեանն Խոսրովու, որ կոչէր Ապրուէզ, զկնի Ժ աւուր անցանելոյ զատկին՝ առին զքաղաքն. – 142. և որպէս պատմի՝ եղև թիւ պատերազմաց նոցա ԻԸ անգամ, և հարան զօրքն արքունի յայսքան հանդէսս և ի կռիւ: - 286.

ԻԹ - լեալ ամաց ԻԹ՝ փոխի յաշխարհէս յամսեանն արեգ, որ օր Դ էր ամսոյն յաւուր երկշաբաթուջ ի յիններորդ ժամու աւուրն. – 384.

ԻԺ - Բայց նոքա ոչ վերակնեալք յօրէնս Տեառն, այլ ստացան իւրեանց անունկնդիր լսարանս, զչարագոյնն ի ձի և զանբժշկականն քարբի, արբեցան գինով յիմարութեանն. ստացան աչս, որովք ոչ տեսանիցեն, և ականջս, որովք ոչ լուիցեն. – 182. և մխիթար բարի ունէր ի բարբառոյ մարգարէին որ ասէր. թէ /գրքում՝ թե/ ,,մանուկ մատաղ ի ծակ ի ձից արկցէ զձեռս իւր՝ և ոչ մեղիցեն նմա,,: - 252. և զբովանդակ թոյնս անբժշկականս ի ձից և քարբից եհեղ ի վերայ քրիստոնէից. – 104. Եւ ինքն Աւշին զտանջանացն փորձական կիրս կրեալ,

դառնագոյն քան զլեղի ի̲ժի̲ ճաշակս ճաշակեալ՝ գնաց զկորստական ճանապարհն. – 376. սրտմտեալ անժուժկալ ի բարկութեանն ջերմագոյն արեանն մրրկալից շարժմանն, և սկսաւ թափել զմահածին թոյնս իւր ի վերայ կապելոցն, իբրև զթոյնս ի̲ժի̲ – 242.

ԻԼԱՄԱՑԻՔ - Յայնժամ հրովարտակս արարեալ, պնդադեսպանս արձակեալ ընդ ամենայն սահմանս իւրոյ տէրութեանն … Թուրքաստանի և Խուժաստանի, Մարաց և Իլամացւոց – 198.

Ի ԽՆԴԻՐ ԱՆԿԵԱԼ - Կալան և զհայրապետն Զաքարիայ, և ի̲ խնդիր անկեալ աստուածային սուրբ նշանին՝ սկսան զնոսա տանջել, մինչև զբազումս ի պաշտօնէիցն կառափեալ սատակեցին. – 142.

Ի ԽՈՅՋ ԵԻ Ի ԽՆԴԻՐ ԵԼԵԱԼ - և ի մեր կար տաժանմամբ ի̲ խոյզ և ի̲ խնդիր ելեալ զհաւաստին գտանել – 12.

Ի ԽՈՐՀՈՒՐԴ ՄՏԱՆԵԼ - Յայնժամ ի̲ խորհուրդ եմուտ իշխանն և տոհմակիցք իւր, Վահան և Մուշեղ Արծրունիք, և գունդքն ազատանոյն որ ընդ նմա - 210.

Ի ՕԱՕՈՒԿ - ,,զի՞նչ է այդ, զոր դուք ի̲ ծածուկ գործէք, և ընդէ՞ր խորհուրդք գաղտնիք ընդ միմեանս խորհիք. – 214. այրէր և խորովէր ի սիրտ իւր ի̲ ծածուկ ընդ աւեր աշխարհին և ընդ անողորմ չարչարանս գերելոցն ի թշնամեացն: - 218. և սկսաւ ոգորել եղջիւր ածել ի վերայ Աշոտի յայտնի և ոչ ի̲ ծածուկ. – 350. զի կարասցէ անսայթաք հաւատով յաղթել հնարից բանսարկուին, որ ի̲ ծածուկ և յայտնի պատերազմին – 206. թէպէտ և ի̲ ծածուկ ունէին զերկբայութիւն նենգութեանց: - 194.

Ի ԾՈՒՆՐ ԻՋԵԱԼ - Իսկ սուրբն ելեալ հանդերձ դահճօքն ի տեղի ասպարիսի կատարմանն երկնաւոր նահատակութեանն՝ ի̲ ծունր իջեալ կայր յաղօթս – 206.

Ի ԿԱՅԻ - զի ասեն, թէ նոքա ի միջոյ բառնայցեն՝ ոչ ոք կարասցէ կալ ի̲ կայի̲ իւրում ունել զդէմ մեր: - 184.

Ի ԿԱՐԳ ԱՆԿԵԱԼ - յերկրորդն հարկ է մեզ զոճն կանոնել, որ յետ Նոյի և անդր ազգացն բաժանմունք յառաջ խաղան, ըստ ցեղից ցեղից ի̲ կարգ անկեալ աշխարհաբաժին ցեղակարգութեամբ. – 12.

Ի ԿՈՐ - Զոր լուեալ Աւշնի ի̲ կոր կործանեցաւ. – 374. ի̲ կոր կործանման կացեալ Խոսրով մեր թագաւոր, և ջանայր առնուլ զվրէժ մահու հարազատին իւրոյ, թագաւորին Արտաւանայ, զոր և առնէր իսկ – 92. Իսկ զօրավարն Բուխայ կայր ի̲ կոր կործանմանն, ի տարակուսանս ըմբռնեալ փղձկէր ի միտս իւր, ցնորակոծ լինէր, հնարէր ելս իրացն գտանել ի վրանայարկն փակեալ, և ոչ առնոյր դուլ և դադար: - 282.

Ի ՀԱՆԴԻՊՈՋ - Եւ զօրացն քաջալերեալ ընթացան յիւրաքանչիւր զէնսն և հեծեալ յընտիրս երիվարացն՝ կացին ի̲ հանդիպոջ և հանդիսացան գումարեցան ի մի վայր և պնդեցան կարգեցան մածեան հոլովեցան յինքեանս – 230.

Ի ՀԱՐԿԷ - բայց ակամայ և ի̲ հարկէ գրեցից կարգեցից ի փոքր և ի դուզնաքեայ բանից, բովանդակեցից համառօտ սուղ և սակաւ բանիւ անցանել ընդ պատմութիւն իրիս այսմիկ – 240. Զոր յառաջ մատուցեալ ասացից ըստ կարգի, թէպէտ և ոչ խնդամիտ յօժարութեամբ՝ սակայն ակամայ և ի̲ հարկէ ճառագրեցից զբացումն դրան աստուածասաստ բարկութեան ի վերայ մեր – 196. ի̲ հարկէ լուայ աստուածայնոյ սքանչելի ձայնին որ ի հաւուցն ասացեալ եղև,,: - 52.

Ի ՀԱՐԿԻ - Որ և յետ մահուանն Զրադաշտին դարձեալ միապետեաց ամենայն արևելեաց Պարսից ի̲ հարկի հնազանդութեան ունելով, խաղաղասէր կենօք ամս ԼԸ. – 56.

Ի ՀԵՏԻՈՏՍ - և կանայք կոտորելոցն հանդերձ խառնիճաղանճ ամբոխիւն լրբենի դիմօք, հոլանեալք և ի բաց ընկեցեալ զձև կանացի բնութեան, որպէս օրէն է նոցա, մանաւանդ տաճկական ազանց, և ի̲ հետիոտս դիմեալք ի դուռն արքունի հասանէին: - 180. թողեալ զերիվարս իւրեանց, ի̲ հետիոտս ելին ընդդէմ նոցա: - 162. մինչ ելեալ արտաքս տիկինն ի̲ հետիոտս լի հառաչանօք՝ բաւական համարել զգործ նահատակութեանն, զոր ետ Աստուած ի ձեռս Աշոտոյ. – 176.

Ի ՁԵՌՆ - համառել պնդել ի հաւատսն Քրիստոսի զոր պաշտեսդ, և ի ձեռն չարաչար տանջանաց ելանել ի կենաց աստի – 290. այլ զի բազում նեղութիւն և սուր, ի ձեռն այսր /46/ սատանայական ուսման՝ սպառեալ կործանեաց զերկիրս Հայոց – 48. այլ ի ձեռն արդարոյն և նուազունքն ապրեցան: - 32. Այս ամենայն վճարեցաւ Պարսից ի ձեռն յունական սրոյն: - 148. այր գազանաբարոյ, վայրենամիտ, առատաձեռն առ արբումն մարդկան, այր զօրաւոր զօրութեամբ ի գործս պատերազմաց, ահարկու ազանց, կարողութիւն և ուժեղութիւն Աւշնի ի սորա ձեռս բաւականացեալ: - 374. անմահից կենաց հաղորդն՝ ի ձեռն անիծիցն հողացաւ - 22. առատապէս հեղեալ զգութ … և ի ձեռն հովուապետին սրբոյն Յովհաննիսի եպիսկոպոսի և ճգնաւոր քահանայի Գրիգորի , որք միշտ զողորմութեանց խնդրուածս վասն ժողովրդեանն տեառն ի վեր առաքէին , զոր օրինակ և հրեշտակն տեառն աղերսէր Աստուծոյ, ասէ – 314. Բանն զմեօք զանց առնէ. և ոչ վայելուչ է լռութեամբ և մոռացկոտ մտօք անփոյթ առնել զայնքան մեծիւ յաղթութեամբ, որ գործեցաւ ի ձեռն զօրացն Վասպուրական ազատանոյն: - 176. Գրեալ ի թղթի անդ՝ ի ձեռն նորա հաւատալ աշխարհիս Հայաստանեայց – 186. առաքելոյ, և զխոստաբանութիւն՝ զԹադէոս առաքեալ լնուլ զփափագումն խնդրոյն. - 76. Դահեկին /ճիշտը՝ դայեկին/ նորա մնալով ի ներքոյ կախաղանին՝ ամփոփէ /102/ զսուրբ զանձն ի ծոց իւր, տարեալ փոխէ ի վկայարան հանգստի ի ձեռն սրբոյն Ներսէսի – 104. և խաչանշան լուսով խաղացուցանեն բազմութեամբ նախարարացն Հայոց ի ձեռն Վահանայ Ամատունոյ – 120. Եւ առ այսոքիւք պատեհագոյնս իմն գտեալ իբրև յանիշխանութեան՝ ոմանք Ասորեստանեայք և Քաղդէացիք, յազգէ թագաւորացն … զօր բազում գումարեալ՝ յետ ԻՀ ամի անիշխանութեան Ասորեստանեայց ի ձեռն Փուայ թագաւորեցելոյ դարձեալ տիրեն Բաբելոնի և ստորին Ասորւոց – 60. և առեալ դահճին զսուրն՝ եհար զերանելին և եհատ զգլուխ նորա, և նոյնժամայն /գրքում՝ նույնժամայն/ աւանդեաց զոգին ի ձեռս Աստուծոյ: - 294. Եւ եթէ զքէն արեանն Մուրկայ խնդրէ՝ զքէն արեանն Մուրկայ խնդրեաց Աստուած ի Փոկասայ ի ձեռն հօր իմոյ Հայրակղի. և եթէ երկիր խնդրիցէ՝ եհան Աստուած ի մէնջ և ետ ի ձեռս ձեր: - 144. Եւ զի ասէ գիր՝ ոգիք իբրև ութ՝ երկբայականս իմն և զայն. առ որս ասեմք, եթէ նոցա տուաւ հրամանն այն. այլ թէ ի ձեռն նոցա և այլք եղեն փրկեալք: - 32. և զպատճառսն ստուգեալ, գրէ ի ձեռն Վահանայ ումեմն ի տոհմէն Ամատունեաց՝ դառնալ գալ բնակել անկասկած կենօք, ի բարձ և ի պատիւ իւրաքանչիւր յառաջանալ: - 98. և ընդունել պատիւս և ի ձեռն նորա ընդունել զանուն իշխանութեան ճոխութեան: - 274. և ընկալեալք ի թագաւորէն Արշակայ ըստ գրելոյն ի ձեռն Վահանայ՝ կացին անկասկած: - 98. Եւ խնդրեալ զդի նորա վաճառականաց՝ պատեցին զնա ի ձեռս եպիսկոպոսին Դաւթի նորուն գաւառի և եդին ի տապանի յեկեղեցւոջն որ ի նմա: - 354. և կամեցեալ իմ պատմել և ձեռնարկել տեսանել ի ձեռն ծառայից, ուր էր երջանկացն վայր - 50 և կարծէր յայնժամ ի ձեռն խոշտանգանաց դիւրաւ արկանել զնոսա ի հաղբս կորուսելոցն և մոլորելոցն ի հաւատէն Քրիստոսի: - 264. և հրովարտակ արքայի ի ձեռս քարոզչացն, թէ յղեաց արքայ զԳրիգոր որդի Աշոտոյ յերկիր իւր՝ տիրել աշխարհի իւրոյ փոխանակ հօր իւրոյ: - 314. և մի ի ձեռն տանջանաւոր մահու ելանիցէք ի բնակութենէ ձերմէ և բնակիցէք ի դժոխս: - 244. Եւ մինչդեռ զայս խորհէին՝ եհաս լուրն առ կայսր ի ձեռն Տիրենտեայ զօրավարին. – 110. և մկրտեալ սուրբ և անբիծ խոստովանութեամբ ի Հայր և յՈրդի և ի սուրբ Հոգին, ի ձեռն մեծին Գրիգորի հանդերձ ամենայն նախարարօքն Հայոց մեծաց: - 94. և սկիզբն լինել լուսաւորութեան Հայոց աշխարհիս ի ձեռն մեծին Գրիգորի Լուսաւորչին: - 94. Եւ վասն այսր իրաց նենգութեամբ և չարակնութեամբ առլցեալ, մանաւանդ յերկիւղէ՝ կարի յոյժ գրգռեցաւ պատերազմ սաստիկ ի ձեռն Վասակայ Արծրունոյ. – 178. թէպէտ և ոչ համարձակեաց զամենայն բառնալ, այլ յոյժ պատկառանօք ամաչեցեալ՝ լքաւ ի ստութենէ անտի, որ յանդիմանեցաւ ի թղթոյ կայսերն, և ի ձեռն այսորիկ ցուցանէր բարեմտութիւն մեծ առ ազգս /166/ քրիստոնէից. – 168. ի ձեռն այնր հաստատագոյնս լինել ի կասկածաւոր պատգամացն – 366. Իսկ զհարկացն տուրս յարքունիսն Կեսարու՝ ի ձեռն դպրապետին

վճարէ առ կայսր. – 96. Իսկ նորա յղեալ առ նոսա դեսպան զԱբդլայ ոմն … տեսանել թէ իցէ՞ հաւատարիմ զոր ինչ խօսին ի ձեռն դեսպանաց, թէ պատիր խաբէութեամբ ջանան կորուսանեն զնա: - 226. կարծէր իւրով զօրութեամբ զօրանալ ի վերայ կործանմանն Հայոց, ի մոռացօնս եղեալ հատուցումն մեղաց մերոց ի ձեռանէ Տեառն, որպէս Իսրայէլին ի հնումն առ Սեղեկեաւ զՆաբուքոդոնոսորայն: - 326. ճաշակեալ ճաշակս զհացն կենդանի, և զաղբիւր արեանն կենդանի և կենդանարար որդւոյն Աստուծոյ՝ աւանդեաց զհոգին ի ձեռս սրբոց հրեշտակաց – 388. մասնաւոր ինչ մարգարէական ոգւով եղելում ի մարդն օժնդակ խորհրդածութեան արծարծել անդրէն ի ձեռն ապաշաւանացն զվրիպանացն կորուստ. ըստ այսմիկ և այլոց կենդանեացն զգայականօքն և թէ ունայնացելովք առ ի դոյզն ինչ զգուշաւորականս: - 22. մինչև կատարեցաւ ասացեալն ի ձեռն Եսայեայ մարգարէի, ,,լսելով լուիջիք և մի՛ իմասջիք, տեսանելով տեսջիք և մի՛ գիտաջիք. /ճիշտը՝գիտասջիք/ – 182. յետուստ երբեմն գտանէր ի ձեռն անիծիցն իմացեալք երկոքին. – 22. Յղէ առ նա իշխանն ի ձեռն հրովարտակի զայս ինչ. – 176. որգունակ քաւութիւնն և այլ կաի սպասու խորանին ի Մովսիսէ օրինադրեալ ի ձեռն ճարտարապետացն Եղիաբ և Բեսելիէլ խորանայարդարք: - 378. վասն որոյ զերկայնութիւն կենաց տալով նահապետացն Աստուծոյ՝ յանդիման դրախտին բնակեցուցանէր, ուսուցանելով՝ ի ձեռն ապաշաւանաց ի նոյն վերադարձիլ կեանս. – 26. ՎԱՍՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ԲԱԳԱՐԱՏԱՅ ԻՇԽԱՆԻՆ ՀԱՅՈՑ ԵԻ ՄՈՒՍԷԻ ԵԻ ՅԱՂԹՈՒԹԵԱՆՆ Ի ՁԵՌՆ ԱՇՈՏՈՅ ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆ ԻՇԽԱՆԻՆ, ՋԻ ԵԿՆ ՋՕՐԱՎԻԳՆ ԲԱԳԱՐԱՏԱՅ: -172.

Ի ՁԵՌՆ ԱՌԵԱԼ - Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … դու խաղալիկ՝ և մեք մանկունք, ի ձեռն առեալ զզօրութիւն քո՝ խաղալով խաղամք ընդ քեզ և ամենայն հպարտութիւն ամբարհաւաճութեան քո. – 280.

Ի ՃԱԽ - Առ սա ինձ ի ճախ ելանէ քերթողական առասպելն որ ասէ. – 108.

Ի ՃԱԽ Է - Ոչ վարկպարազի, որպէս ինձ թուի, ի ճախ է զանց առնել զխնդրոյս այսորիկ զպատճառն - 14.

ԻՄ - Արդ վճարեալ է յիմմէ կողմանէ շատխօսութիւն ընդ քեզ. – 278. ,,գո՞յ թողութիւն իմոց չարեացն /386/ գործելոց, թողո՞ւ Աստուած զիմ պարտեացն յաճախութիւն. ասացէք ինձ, տուք ինձ պատասխանի,,: - 388. ,,գո՞յ թողութիւն իմոց չարեացն /386/ գործելոց, թողո՞ւ Աստուած զիմ պարտեացն յաճախութիւն. ասացէք ինձ, տուք ինձ պատասխանի,,: - 388. ,,եթէ կամիս կեալ ընդ իս և վայելես ի կեանս աշխարհիս, և ընդունել պարգևս և պատիւս յինէն՝ հաւանեա հրամանի կամաց իմոց և ի բաց լեր ի հաւատոց քրիստոնէութեանդ, զոր պաշտես – 294 ,,են ոչխարք իմ, որ ոչ են յայսմ գաւթէ, և զայն ևս պարտ է ինձ ածել այսր, և ձայնի իմում լուիցեն և եղիցին մի հօտ և մի հովիւ. – 224. և հաստատեա՛ զիս ի տեղի թագաւորութեան հարց իմոց – 136. ,,հատուցից չար փոխանակ բարւոյ, ատելութիւն փոխանակ սիրոյ իմոյ,, - 214. ,,որդեակ, ի վախճանելս իմում մի կայցես յայսմ աշխարհի, զի մի կորուսցես զկարգ քո ի մէջ անհաւատից, այլ երթիցես ի կողմանս Եգիպտոսի՝ բնակել ի մէջ բազմութեան եղբարց, զի շահեսցիս զոգիդ քո,,: - 162. ,,որովհետև գտի շնորհս առաջի քո, և արարեր մեծարանս երեսաց իմոց, և առաւել քան զամենայն իշխանս Հայաստանեայց և մեծամեծս արքունի զիս նախամեծար և մեծարգի ցուցեր – 218. ,,Քրիստոնեայ եմ և մեռանիմ վասն Քրիստոսի, և մկրտիմ ի Հայր և ի յՈրդի և ի Հոգին սուրբ, ոչ ջրով, այլ իմով արեամբ: - 222. այլ թէ ,,որ ուրասցի զիս առաջի մարդկան՝ ուրացայց և ես զնա առաջի Հօր իմոյ որ յերկինս է. – 256. Այսր աղագաւ արտաքս վազեցի զմեծս զայս բանգտութեան ընթանալ ասպարէզ, զօրաւորաց մտահարուստ արանց կարօտացեալ բաւականանալ իմով անհեղեղ պատմողական հանդիսիւ – 352 ասէ ,,չգիտեմ, միթէ պահապա՞ն իցեմ եղբօրն իմոյ,,: - 24. ասէ. ,,զվրէժ արեանն Մուրկայ /140/ առի ի թշնամոյ նորա արդ կա՛մ եղիցի առնել ընդ իս զխաղաղութիւն և արգելուլ զսուր քո յերկրէ իմմէ,,: - 142. արդ թողոցո զերկրորդ մասն Անձաւացեաց որդւոյ իմոյ

Դերանկիդ, և այլ մի յաւելուր ընդ հակառակս ինչ ձեռն ի գործ արկանել - 330. Բայց քանզի ոչ բաւէ աղքատիմաստ իմոց /384/ խոհարանաց շարժումն պատկանաբար առ ողբոցն վարել բանակարգութիւն՝ թողի այժմ այլում զօրաւորի կամ այլում ժամանակի: - 386. Դու աւաղիկ ելեր մտար յերկիր Հայոց, ելեր ի կողմն թշնամեաց իմոց և ապստամբացդ զքեզ միաբանեցեր, զի յապաղեցեր հրամանաց իմոց: - 236. Դու աւաղիկ ելեր մտար յերկիր Հայոց, ելեր ի կողմն թշնամեաց իմոց և ապստամբացդ զքեզ միաբանեցեր, զի յապաղեցեր հրամանաց իմոց: - 236. եթէ չար ինչ թուիցիմ յաչս ձեր, և ապիրատս գործեալ եմ առ ձեզ և խարդախութեամբ բնակեալ եմ ընդ ձեզ՝ աւասիկ յանդիման երեսաց իմոց տուք պատասխանի – 214. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … և դու իբրև զեղջերու առանց եղջեր՝ և մեք արծուիք ի վերայ քո, կուրացուցիչք աչաց քոց, և գէշ զքեզ արկանել ձագաց իմոց և աղուեսուց ի ծակս բնակեցելոյ: - 280. Ես ինքնին աչօք իմովք տեսի զայրն զայն, որ հարեալն էր զնա, և ի նմանէ ստուգեցի վասն նորա: - 190. Ես իսկ լուայ յորժամ կարդային զԱւետարանն, թէ ասաց Քրիստոս, ,,որ խոստովանեսցի զիս առաջի մարդկան՝ խոստովանեցայց և ես զնա առաջի Հօր իմոյ որ յերկինս է,,. – 222. վաղ անարգեցի զքեզ, և ոչ փոքր ինչ երկիւղ կալայ ի սրտի իմում վասն քո, զի քամահելով ի վերայ քո՝ զզօրավարն քո հանդերձ զօրօքն ի սուր մատնեցի, և զաւար նորա բաշխեցի, /294/ և յերկրորդումն ոչ փոքր նախճիրս համարեցի զօրացն քոց. – 296. և ամենեքեան որ պահիցեն զշաբաթս իմ և ոչ պղծիցեն, և պահիցեն զպատուիրանս իմ և կացցեն յուխտին իմում՝ տարայց զնոսա ի լեառն սրբութեան իմոյ – 224. և ամենեքեան որ պահիցեն զշաբաթս իմ և ոչ պղծիցեն, և պահիցեն զպատուիրանս իմ և կացցեն յուխտին իմում՝ տարայց զնոսա ի լեառն սրբութեան իմոյ – 224. Եւ արդ այսոքի՞կ են փոխարէնք, զի ետուք յօժարութիւն նենգագործ խորհրդով՝ լինել յարգելանի, և առնել դիւր որսալ ի խնդրողաց անձին իմոյ և իմոց զաւակաց – 216. Եւ արդ այսոքի՞կ են փոխարէնք, զի ետուք յօժարութիւն նենգագործ խորհրդով՝ լինել յարգելանի, և առնել դիւր որսալ ի խնդրողաց անձին իմոյ և իմոց զաւակաց – 216. և դաստիարակ առընթեր ունելով զբանն տէրունական, թէ ,,որ ուրասցի զիս առաջի մարդկան՝ ուրացայց և ես զնա առաջի Հօր իմոյ,, - 264. և դուք ամենայն ուրեք ամրացեալ ի զգուշութիւն իբրև յամուր քաղաքի ընդ ձեռամբ իմով յանհոգս լեալ լինել ձեզ. – 214. Եւ եթէ զքէն արեանն Մուրկայ խնդրէ՝ զքէն արեանն Մուրկայ խնդրեաց Աստուած ի Փոկասայ ի ձեռն հօր իմոյ Հայրակղի. և եթէ երկիր խնդրիցէ՝ եհան Աստուած ի մէնջ և ետ ի ձեռս ձեր: - 144. և ետու ի ձեռս քո զզօրս իմ հանդերձ զօրագլխովք մեծամեծօք իմովք, յամենայն ազգաց որ ընդ ձեռամբ իմով նուաճեալ են թագաւորազունք – 236. և ետու ի ձեռս քո զզօրս իմ հանդերձ զօրագլխովք մեծամեծօք իմովք, յամենայն ազգաց որ ընդ ձեռամբ իմով նուաճեալ են թագաւորազունք – 236. և թէ ոչ այպանել ախորժէք զբանիւք իմովք՝ ոչ ընդհատ կամ պախարակելի թուիցի կոչել զնա նովիմբ անուամբ. – 376. Եւ խօսէր ընդ նոսա սաստիկ և ահագին դատաստանօք և սպառնալեօք, թէ ընդէ՞ր և դուք ոչ մեռարուք ի պատերազմին, քան թէ ելեալ փախստական գնացէք գալ առ իս և տալ համարձակութիւն ծառայի իմում ի յայսքան վնաս. մի՞թէ արդեօք զԽոսրով մեռեալ կարծէիք,,: - 150. Եւ միջնորդէր նմա հետևել հաւատոյ առաջնոյ Իսրայէլականացն, ,,զի թէ յայս եկեսցես՝ իմով հրամանաւ եղիցիս զօրագլուխ մեծ և առաջնորդ ամենայն տոհմի քո,,: - 158. և որ խոստովանեսցի զիս առաջի մարդկան՝ խոստովանեցայց և ես զնա առաջի Հօր իմոյ որ յերկինսն է,,: - 256. և ուրախ արարից զնոսա ի տան աղօթից իմոց. – 224. և քեզ եթէ հաճոյ թուիցի ապրեցուցանել զքեզ և զզօրս քո՝ արի ել աստի և գնա ի սահմանաց իմոց: - 278. զի Քրիստոսն այն, որ զանձն իւր ոչ կարաց ապրեցուցանել ի Հրէիցն, այլ կալան զնա և սպանին ի վերայ փայտի՝ իսկ արդ զքեզ զիա՞րդ կարէ ապրեցուցանել ի ձեռաց իմոց: - 146. զի և զմեծութիւն ընչից, որ ի գանձս իմ՝ ամի ամի յաւար տալով՝ զուարթամիտ սրտիւ ինձ համարէի զյափշտակութիւն տան իմոյ որ ի ձէնջ և առ ձեզ - 216. Է՞ր աղագաւ կամ վասն ո՞յր պատճառանաց. զի ի քաջէն իմմէ և ի մեծ իշխանէն, ի քաջատոհմիկ և ի

բարեփառ գլխոյն իմմէ զրկեալ լինիմ: - 384. Է՞ր աղագաւ կամ վասն ո՞յր պատճառանաց. զի ի քաջէն իմմէ և ի մեծ իշխանէն, ի քաջատոհմիկ և ի բարեփառ գլխոյն իմմէ զրկեալ լինիմ: - 384. առ մեզ ծանուցեալ զոր ինքն ասաց, թէ Քրիստոնեայ եմ, ըստ այնմ թէ ,,ծառայի իմոյ կոչեսցի անուն նոր, որ օրհնեսցի վերայ /ճիշտը՝ի վերայ/ երկրի,,՝ գրեցաւ յիշատակարանս սրբոյն: - 224. ճանապարհ արարեալ ընդ Ատրպատական, կասկածելով թէ գուցէ Գուրգէն և կամ մի ոք ի տոհմէն Արծրունեաց և նոցին ազատաց ի կորովացն Վասպուրական հեծելոցն հասանիցէ ի վերայ և թափիցէ զնա ի զօրացն և հանցէ ի ձեռաց իմոց: - 220. մանաւանդ զի ոչ բաւականանամ իմով աղքատիմաստ բանգիտութեամբ զսորայս բացայայտել զչափ ներբողականին՝ այլոց ուժեղագունից և մտահարուստ արանց թողի. – 300. միայն ոչ ելցէ ի ձեռաց իմոց Աշոտ հանդերձ ազգականօք իւրովք,,: - 214. ողջակէզք նոցա և պատարագ նոցա ընդունելի լիցին ի վերայ սեղանոյ իմոյ – 224. Որում ոչ կամեցեալ լսել Խոսրովայ՝ ասէ. իմ է թագաւորութիւնն այն և ես զորդին Մուրկայ նստուցի թագաւոր - 142. Քանզի սուրբ Գրիգոր Հայոց լուսաւորիչն ասէր, թէ ,,ի մէջ օձիցն էր բնակութիւն իմ, և կոտռային զանդամօք իմովք,,: - 252. Ես ինքնին աչօք իմովք տեսի զայրն զայն, որ հարեալն էր զնա, և ի նմանէ ստուգեցի վասն նորա: - 190.

ԻՄԱՆԱԼ - զի՞նչ Անանիա և Սափիրայ վասն ագարակին և նորին ստութեանն, իմա և ի միտ առ: - 258. ,,մարդ ի պատուի էր և ոչ իմացաւ, հաւասարեաց անասնոց անբանից և նմանեաց նոցա,,: - 22. բայց զտոհմէն Արծրունեաց ոչ ինչ այլ իմանալ կարացաք, թէ զինչ գործ գործեալ նոցա, բայց միայն զխաղաղասէր կեանս կեալ առ թագաւորն և առ նախարարսն – 96. Եւ արտաքոյ յետ ճանապարհին իմացաք էշ մատակ, որ ունի յաւանակ – 50. եօ՞թն արդեօք իցեն մեղանացն պարտիք, եթէ ըստ յաւելուածոյ սաստից իմասցին ասացեալքն Աստուծոյ – 24. Իբրև իմացան զօրքն Տաճկաց, թէ եմուտ իշխանն յամրոցն՝ զհետ մտեալ բազմութեանն այնուհետև, և շուրջ փակեալ անդէն զամուրն զանել գառագիղն: - 208. Հաւաստիս այս մեզ Եւսեբիոս Կեսարացի, Յուլիանոս Աղիկառնացի՝ ստուգաբանեն զթագաւորս Ասորոց ի զաւակէ Սեմայ զաճմունս առնել, որպէս ի կանոնեալ սահմանէն իմանալ: - 14. մինչև կատարեցաւ ասացեալն ի ձեռն Եսայեայ մարգարէի, ,,լսելով լուիջիք և մի՛ իմասջիք, տեսանելով տեսջիք և մի՛ գիտաջիք. /ճիշտը՝գիտասջիք/ – 182. Յայնժամ խորհուրդ միաբանութեան ի մէջ առեալ ամենեցուն նոցա ասեն. ,,թէպէտ և ի թշնամեացն ապրեցաք՝ սակայն ի ձեռաց դորա մեզ չիք ապրել. արդ եկայք իմասցուք ինչ,,: - 150. նա և զիւրեաւ տախտակափակ լանջապահս, թիկնապահս, զանգապանս, սռնապանս, գլխապանս, որ գրեթէ բովանդակ պղնձեղէնս զնա իմանալ թուէր, և զետեղեալ բլրաձև զօրու անմատչելի կարծելով. – 64. Ուստի պարտ իսկ էր նախ զանձանց և եթ գիտել, և ապա յերևելեացս աստի զճարտարապետն սոցա իմանալ. – 54. Քանզի ոչ կարացեալ իմանալ զդէմ փախստէի Արտաշէսի, և այն ի տեսչութենէ Աստուծոյ այնպէս պահեալ լինէր – 84.

ԻՄԱՆԱԼԻ - քանզի արդարև զգալի և շօշափելի էր դրախտն, և ոչ իմանալի կամ ի մէջ երկուց աշխարհաց – 48.

ԻՄԱՆԱԼԻ Է - Եւ արդ զի այսոքիկ այսպէս իցեն՝ ո՛րպիսի ինչ առ մոխրապաշտսն առ այնս իմանալի է – 52. նոյնպէս և զայլս յիշխանական պետութենէ փոքրագոյն կէտս և լողակ մանունս իմանալի է. – 262.

ԻՄԱՍՏ - Այլ թերևս զայս տարակուսիցիս առ իմաստն՝ յանդիմանակացոյցս առնել զԳուրգէն ընդ աշխատութեան յօժարագոյն առ մարմնական զինուորութեամբն լինել: - 398. Զոր բան և վասն օձին սքանչելապէս ուսուցանէ Փիլոն Աղէքսանդրացի՝ յառաջ քան զդրժանացն դիպուածս՝ յոլովութիւն իմաստից ունել ամենայն շնչականաց. – 22. Որ զապիրատ և զլի հնարիւք սատանայական իմաստից, չարահնար խորհրդոց բուռն հարեալ՝ մեծամեծս փքայր փոնքտալով – 200.

ԻՄԱՍՏԱՍԷՐ - Բայց թէպէտ և երկոքին պատճառք անուանակոչութեանցն պատկանաբար վարկանելի է՝որպէս իմաստասիրացն հաճոյ թուի, այլ ինձ զառաջինն ախորժելի զհաւատարմութիւնն ի մէջ առնուլ: - 72. Յոքունց կամ թէ բնաւից կարօտանամ

հմաստասիրաց գումարից ի մի վայր հասելոց՝ զողբերգականացն ճոխաբանել ճարտասանութիւնս. – 352.

ԻՄԱՍՏԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ - Այլ և զՓիլոնեայսն ասացաք երկրորդել զառն քաջի և զյոյժ հմտագունի հմաստասիրութեան - 34. ոչ միայն ի տեսիլ խաղտման աչաց և զուարճումն հոտոտելեաց՝ այլ և ի կազմութիւն դեղոյ բժշկական հնարագիւտ հմաստասիրութեանց կազմեալ Ասկղեպեայ վարժմամբն: - 86.

ԻՄԱՍՏՆԱԳՈՅՆ - Եւ այսոքիկ հմաստնագոյն գիւտք. – 54.

ԻՄԱՍՏՆԱԽՈՐՀ - Որում ոչ անհնազանդ գտեալ՝ հմաստնախորհ զօրութեամբ ելանէ յամրոցացն: - 316. քանզի խորհեցան թագաւորեցուցանել զնա ի վերայ Հայոց, զի էր այր սրտեայ և ուժեղ, քաջախորհուրդ և հմաստնախորհ, խոնարհ, առատաձեռն և զուարթամիտ: - 126.

ԻՄԱՍՏՈՒԹԻՒՆ - Այլ և պատկանաբար հմաստութեամբ պատրաստեաց ջրմուղ ներքսագոյն երկրի ի քարանց տաշելոյ փողոցս գնացից ջրոյն կազմեալ – 392. Այլ քանզի յոյժ առաւելեալ էր հմաստութեամբ Գագիկ՝ տեղի տայր բովանդակ գաւառապետաց զօրագլխաց աշխարհիս, գնայր ընդ նոսա իմաստութեամբ խորագէտ հնարաւորութեամբ, ըստ անձնիւր գահու մեծարեալ պատուադրութեամբ հաճոյանալ ախորժէր նոցա: - 354. Այլ քանզի յոյժ առաւելեալ էր իմաստութեամբ Գագիկ՝ տեղի տայր բովանդակ գաւառապետաց զօրագլխաց աշխարհիս, գնայր ընդ նոսա հմաստութեամբ խորագէտ հնարաւորութեամբ, ըստ անձնիւր գահու մեծարեալ պատուադրութեամբ հաճոյանալ ախորժէր նոցա: - 354. Բայց առոգացեալ հմաստութեամբ իշխանաց իշխան՝ փութացաւ առ կատարումն գրելեացն Գուրգինի: - 322. Գուրգէն որդի Ապուպելճի Վասպուրական իշխանի, ի շփոթի ժամանակին Բուխայի և ի հայրապետութեանն Յովհաննու Հայոց կաթողիկոսի, հմաստութեամբ գործեալ՝ ոչ եկաց հակառակ չարին. –302. և անհակառակող հաւանութեամբ հեզահայեաց առ միմեանս սիրոյ յորդորմամբ արտաքոյ վատթարին խոհականաբար մնալով, քաջախորհուրդ առատաբուղխ խաղացմամբ հմաստութեանն զմիմեանս բռնահարելով, զօտարոտին ի բաց վարատելով զբղջախոհութեան անհանճարութիւն՝ զլաւն և զյոյժ օգտակարագոյն ընտրութեամբն գիրկս արկին. – 388. և ընդ նմա Գրիգոր որդի Վասակայ, և սա նմանապէս ոգեզուարճ հմաստութեամբ առ լցեալ հոյակապ և անուանի ի մէջ Հայկականացս և ցանկալի լսողացս և ուրախարար տեսողաց. – 344. և հարցեալ և պատասխանեալ սուրբն լի կատարեալ հմաստութեամբ Հոգւովն սրբով՝ զոր անմեկնելի ունէր յինքեան սուրբն. – 104. զի Աղէքսանդր թէպէտ և լի հմաստութեամբ և հանճարով առաւելանայր՝ սակայն գազանանայր ընդդիմակացաց հրոսաւղացն. – 70. զի ես տաց ձեզ բերան և հմաստութիւն, որում ոչ կարիցեն կալ հակառակ կամ տալ պատասպանի ամենայն հակառակորդքն ձեր,,: - 204. Իսկ առաւելեալն հմաստութեամբ Աշոտ ոչ յանհոգս և յաներկիւղս կայր մնայր, այլ զգուշանալ հրամայէր ի խելս կամրջաց և յանապատս և ի կիրճս ձորոց: - 340. իսկ որպէս գրեալ հաստատեալ կայ հաւատարմապէս վարդապետացս քաջաբան և լի հմաստութեամբ շարագրածք հրաշափառագոյնք: - 122. Յայնժամ ձայն բարձեալ Քսերքսէս և Արշէզ լի հմաստութեամբ, որպէս թէ ի զօրացն Լիդէացւոց իցեն, ասեն՝ հարան /64/ զօրքն Կիւրոսի, և փախեաւ արքայն: - 66. սա առաւելեաց յամենայն հոգածութիւնս ի գիւտս հմաստութեան ուսումնասիրութեան և այլն ամենայնի՝ քան զհարս և զհաւս իւր: - 334.

ԻՄԱՍՏՈՒՆ - Ապա բարեկամացեալ ընդ Աբգարու թագաւորի Հայոց և ընդ մեծ զօրավարին Խուրանայ Արծրունւոյ՝ յղէ նմա պատարագս և առնու յօգնականութիւն զԽուրէն Արծրունի, զայր հմաստուն և քաջամարտիկ, կորովի յաղեղն և ի զէն և յասպազէն. – 78 առ սովաւ Պրոմիթէս այր հմաստուն երևեցաւ: - 56. և լուեալ ի նմանէ պատասպանիս դիպողագոյնս և հմաստունս՝ հրամայեաց նստել: - 216. և այլ ոմն յարտաքին հմաստնոց ասէ, ընդ աներկիւղ ի ճանապարհ մի երթալ: - 354. Եւ հմաստուն և հանճարեղ խորհրդովք, քաղցր և կակուղ բանիւք ողոքեալ զմանկագոյն Հասան, առաջի արկանելով

նմա զարժանի ալեացն պատուականութիւն և զիշխանական ճոխութեան զբարձրագահութիւն և որ ինչ այդմ հետևէր. – 348. և խաւարեցան անմտութեամբ սիրտք նոցա. զանձինս առ իմաստունս ունէին յիմարեցան. – 52. և կուտէր խումբս սինկղիտոսաց զամենայն իմաստունս Ասորոց և Բաբելացւոց տեսանել վասն գործոյս այսորիկ: - 180. Ընդ որ սքանչացեալ ընդ քաջասրտութիւնն և ընդ իմաստուն բանակարգութիւնն Պտղոմէի և Սելևկեայ զօրագլխացն Աղէքսանդրու՝ խնդրեցին պարգև ի թագաւորէն զԱսուդ. - 70 որ էր կին իմաստուն ի բանս և յիրս և յոյժ խոհեմագոյն միանգամայն և աստուածասէր – 186. Որում ունկնդիր եղեալ երեքեան նախարարութիւնքն առն իմաստնոյ Վահանայ Ամատունւոյ՝ գան զկնի նորա անկասկած համարձակութեամբ – 98.

ԻՄԱՑԱԿԱՆ - և զի էր վարժեալ ուսմամբ Աստուածաշունչ գրոց և ընդել և ծանոթ էր ճարտասանական հրահանգիցն՝ եդ առ յայն ժամու իմացական տեսութիւնն զերգս – 284.

ԻՄԱՑԵԱԼ - ,,զի աներևոյթքն աստուածայինք յարարածոց աստի, ասէ, իմացեալ տեսանին, այսինքն մշտնջենաւորութիւն և զօրութիւն և աստուածութիւն նորա – 54. Բայց այս ոչ իմացեալ եմ, թէ արդեօք թագաւորն դրդուեցաւ ի հրապոյրս նորա թէ ոչ: - 100. Եւ Բուխայի իմացեալ որպիսի պատրաստութեամբ կազմի իշխանն Աղուանից՝ տարակուսեր ի միտս իւր. – 278. և դուք զայսքան հատուցումն հատուցանէք ինձ, չիմացեալ ձեր զոր ասաց Դաւիթ – 214. Եւ զոր ինչ ոչ իմացեալ մեր՝ և ոչ գրել արժանի վարկաք, բայց միայն զի բարձրագոյնք և նախապատիւք ի թագաւորաց անտի էին: - 96. Զայս իմացեալ խորհրդականութիւն Քսերքսէս յԱդրամելեայ և Սանասարայ յորդւոցն Սենեքերիմայ՝ ապա գան առ Տիգրան Հայոց թագաւոր և զեկուցանեն նմա վասն որոյ խորհի Աշդահակ. – 62. Զայս յառաջագոյն իմացեալ հին պատմագրին՝ յառաջատես զկործանումն նոցա յայտ առնէ. – 148. Զորոյ իմացմանց հանգամանս իմացեալ ազատացն Վասպուրականի՝ ոչ հաճոյանայր նոցա թևակոխելն Գագկայ, և զելս իրացն ջանային գտանել, առանց խռովասէր հանդարտութեան. – 360. զորոյ զօրաժողով լինելն իմացեալ Կիւրոսի՝ գրէ առ Տիգրան՝ զօրս յօգնականութիւն առաքել նմա. – 64. Իմացեալ յայնժամ իշխանն զնենգութիւն նոցա և զխորամանկ կեղծաւորութիւնն… ասէ ցնոսա. – 214. Իսկ իշխանն Բագարատ … ել գնաց անխիղճ համարձակութեամբ, տիրասէր խորհրդովք, կատարել զսպաս զինուորութեան, ըստ աստուածեղէն պատուիրանին և ըստ թագաւորական հրամանին, զհետ եկելոյ կոչնականացն, ոչինչ իմացեալ զպատրանս խաբէութեան նորա, որով վրիպեցան: - 186 յետուստ երբեմն գտանէր ի ձեռն անիծիցն իմացեալք երկոքին. – 22. Մատուցեալ առ թագաւորն Արշակ ասէ. ,,ոչ բարեօք իմացեալ առաջնոց թագաւորացն, զի ոչ կալան զտեղիս զի զայս ի բնակեալ ճոխութեան թագաւորական վայելչապէս խրախճանութեանց. – 100.

ԻՄԱՑՈՒԱԾ - Եւ երթեալ Աշոտ ոչ խորհրդական իմացուածովք մտանէ ի լեառնն. – 90.

ԻՄԱՑՈՒՄՆ - ապա հնարաւորեալ պատիր խաբէութեամբ ի կատարումն հասուցանել զխորհրդոյն /346/ զանհաստատ իմացմունսն, և գնաց եմուտ յամրոցն, և զհիւանդութեան կեղծաւորութիւն մերձ առ մահ եդ առաջի: - 348. ապա մտախորհ եղեն բազում քննութեամբ, և յանբաւ և յառաւել իմացմանց ընտրեցին՝ գրել և ծանուցանել թագաւորին վասն առնն այնորիկ. – 280. Բայց բազմաց այլ իմացմունքն յայսոսիկ առ վայր մի առին զկատարումն: - 360. և բազմածուփ ալեացն ներքսագոյն շտեմարանեալ ցանկասիրութեանն՝ անդուլ առնէր զնորայն իմացմունս. – 364. և ելեալ գնաց զհետ անհանճար իմացմանց առ Պերոզ արքայ Պարսից – 124. Եւ զայս առ այժմ բաւական համարեալ նշանակութիւն ցուցանել զլաւութիւն երանելի առնն Խուրանայ Արծրունւոյ, խոհեմագունիցն բաւականանալ առ բովանդակ իմացմունս: - 78. և մուտ եղեալ ի տեղին … ետուն տանել զթուղթն, լի թիւնիւք սատանայական իմացմանց, իբրև զկապարճս լի նետիւք դեղեալ ի գաղտնիս ի գրկաց թռուցանել ի նպատակն: - 234. Եւ այս առ այժմ բաւականասցի մտառու ուսումնական անձանց, զանմտացն ի բաց լքանելով զիմացմունս: - 396. զի Նեստորականացն /գրքում՝ Նստորականացն/ և Քաղկեդոնականին է այս

իմացմունք այլովքն ևս երկաբնակօք, որք բանին՝ տուն և տաղաւար զառ ի կուսէն առեալ մարմին դանդաջեալ ասացին, և ոչ միութեամբ բնութեամբ բանին մարմին լինելով. – 394. զայս խորհեալ Մարդպետին ասէ, թէ զայս ձախողակի իմացմունս կատարել կարացից՝ թերևս և զտուն Մամիկոնեան նախարարութեանց կարացից որսալ ի կորուստ: - 98. զի խորհուրդ յղութիւն է մտաց, և բան ծնունդ է իմացմանց. – 258. Զորոյ իմացմանց հանգամանս իմացեալ ազատացն Վասպուրականի՝ ոչ հաճոյանայր նոցա թևակոխելն Գագկայ, և զելս իրացն ջանային գտանել, առանց խոռվասէր հանդարտութեան. – 360. զորոյ ձախողակի իմացմունս ծանուցեալ իշխանացն Հայոց՝ միով հաւանութեամբ գրեն յարքունիս և խնդրեն զԱհմաթ /338/ որդի Հալթի. – 340. Յայնժամ դարձեալ ի խորհուրդ եմուտ թագաւորն հանդերձ մեծամեծօքն իւրոյ տէրութեանն, տեսանել զանվրէպ և զանսխալ իմացումն կատարածի ի վերայ աշխարհիս Հայոց: - 196.

ԻՄԱՑՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆ - բարձրաճիչ աղաղակաւ քարոզեալ. իբրև բանիւ զբարբառ հնչեցուցեալ ազդեցուցանող իմացունակութեամբ, զգայական ազդարարութեամբ՝ զեկուցանել զպատրաստութիւն նիւթոյն առ կատարումն սրբոյ եկեղեցւոյն աւարտազործեալ: - 396.

Ի ՄԷՋ - ,,և այս ևս քաջահաճոյ թուիցի քեզ, վեհդ և ամենեցուն գիտելիդ. և զի եղիցի ի մէջ քո և Դերենկիդ անկասկած միաւորութիւն՝ զդուստր քո տացես կնութեան Դերենկիդ, տիկնութեան Վասպուրականի,,: - 322. ,,մարդ եմ և պիղծ շրթունս ունիմ, և ի մէջ պղծաշուրթն ժողովրդեան բնակեալ եմ ես,,: - 258. ,,որդեակ, ի վախճանելս իմում մի կայցես յայսմ աշխարհի, զի մի կորուսցես զկարգ քո ի մէջ անհաւատից, այլ երթիցես ի կողմանս Եգիպտոսի՝ բնակել ի մէջ բազմութեան եղբարց, զի շահեսցիս զոգիդ քո,,: - 162. ,,որդեակ, ի վախճանելս իմում մի կայցես յայսմ աշխարհի, զի մի կորուսցես զկարգ քո ի մէջ անհաւատից, այլ երթիցես ի կողմանս Եգիպտոսի՝ բնակել ի մէջ բազմութեան եղբարց, զի շահեսցիս զոգիդ քո,,: - 162. Ազդ լինէր յոմանց գրումն անյայտիցն, թէ ,,այս ոմանք այսորակ երիվարօք յայս նիշ նիւս կեղթում, ի մէջ բդեդի պահարանեալ նամակ տանին ընդ կողմն Ապահունեաց. արդ զգուշացիր ճանապարհիդ,,. - 340. Այնուհետև սկսաւ կորապաղատն արկանել բանս խարդախութեան ի մէջ Դերանկին և Հասանայ, որ էր որդի քեռն Դերանկին, որպէս թէ ոչ ուղիղ նայի ընդ նա Դերանիկն, այլ թէ՝ և հանել ի նմանէ զամրոցն և զաշխարհն նկրտել. – 346. Ապա ելեալ ի նաւ՝ եկն ի մէջ ծովուն խօսել ընդ զօրավարին Պարսից. – 144. ապա համոզեալ Սահակայ և Սմբատայ այլովքն ևս՝ բարձին ի միջոյ զաղմուկն, և սէր բարեկամութեան ի մէջ երկոցունց հաստատեալ՝ գնացին յիւրաքանչիւր տեղիս: - 332. Արդ ի գալ միւսոյ ամին որ յոբելեանք Զ և ոլըմպիատք ՀԲ, ընդիքտիոնք Ի … աներկբայ խորհուրդ ի մէջ առեալ թագաւորն սինկղիտոսօքն հանդերձ և ամենայն մեծամեծօքն Բաբելացւոց , զի զիշխանս աշխարհին Հայոց ի բաց բարձցէ յիւրաքանչիւր տէրութենէ – 184. Բայց թէպէտ և երկոքին պատճառք անուանակոչութեանցն պատկանաբար վարկանելի է՝որպէս իմաստասիրացն հաճոյ թուի, այլ ինձ զառաջինն ախորժելի զհաւատարմութիւնն ի մէջ առնուլ: - 72. Բայց ինքն Դերանիկն ստեաց երդման ուխտի խաղաղութեանն, զոր եդ ի մէջ իւր և ի մէջ Հասանայ – 348. Բայց ինքն Դերանիկն ստեաց երդման ուխտի խաղաղութեանն, զոր եդ ի մէջ իւր և ի մէջ Հասանայ – 348. Բայց յետ բազում պատերազմացն խորամանկ խաբէութեամբ կոչէ առ ինքն Շապուհ զԱրշակ ի դէմս սիրոյ խաղաղութեան, ոչ ինչ յիշատակ զչարեացն գործելոց ի մէջ առնելով. – 102. Եմուտ այնուհետև տարակուսական խորհուրդ ի մէջ զօրագլխացն վասն հարուածոց զօրացն ի գնդէն Հայոց. – 234. և զմնացեալ սակաւսն ի մէջ արարեալ շրջափակ տուեալ՝ կամէին զամենեսեան սատակել: - 150. Եւ այլք մերձ կացեալ առ Դերանիկն՝ ամբաստան լեալ Աշոտոյ կորապաղատէ, որպէս թէ նախանձու լցեալ, և քսութեամբ վարէր ի մէջ հազարապետին, և թէ արկանել ևս ջանայր զնա յիշխանութենէ անտի նորա: - 342. Եւ անդ Վահան Արծրունի խոյակապ և յականաւոր քաջամարտութեամբ ընդ սրբոյն Վարդանայ ճակատ առ ճակատ վառեալ զպատերազմն, իբրև հուր ընդ եղէգն ճեմելով ի մէջ քաջ ախոյեանացն Պարսից: - 128. Եւ առ վտանգի երկիւղի զօրավարին՝ ածին ի մէջ զիրս տեսլեանն, որ երևեցաւ յերկնից հրեշտակ

Աստուծոյ. – 234. և առեալ զնա մտանեն ի մէջ մայրեացն, և ընդ գիրկս մտեալ Շաւասպայ Արծրունւոյ՝ զլայնալիճն լի քարշեալ հարկանէ ի թիկանց ընդ մէջ ողինն զկորովալիր մատանցն զազդոյ շարժումն թռուցեալ թափանցիկ ընդ չարախորհուրդ սրտին միջոցն դիպեցուցանէ. – 100. Եւ արդ ըստ Եւսեբեա բազմայեղ յեղանակաց խուզմանցն և ըստ Ափրիկանոսի հաւատարմաբանութեանն և ըստ Մովսէսի Քերթողի՝ նախ ի մէջ առից զորպիսութիւն ազգացն բաժանմանցն գրել: - 12. Եւ դաշնաւորեալ ի մէջ երկոցունց՝ մնալ առանց կասկածանաց. – 322. և դիմեցին ի մէջ նոցա ի չորս առաջս, ըստ նմանութեան տեառնանման խաչին, և բախեցին զճակատն և պատառեցին զռազմն և դարձուցին ընդ զառ ի վայրն և իջուցին ի լեռնէ անտի, և հարին ի հարուածս մեծամեծս. – 286. և դիմեցին քաջասրտագոյնս ի վերայ սուսերամերկք զինեալք ի մէջ ամբոխին, Արտաւազդ և Վասակ Մամիկոնեանք - 98. Եւ ելեալ թագաւորն նստաւ յատենի ի բարձրաբերձ բեմի միոջ, ի մէջ աշխարհակոյտ ամբոխի անհուն բազմութեանն – 242. Եւ եղև պատերազմ և նաւամարտութիւն սաստիկ ի մէջ ծովուն: - 146. և երդումն արարեալ ուխտ դիցուք ի մէջ մեր երկոցունց՝ խաղաղութեամբ ունել զթագաւորութիւնն,,: - 152. և զհետ նորա աճապարեալ արկանեն զնա ի յամրափակ զինեալ վաշտն ի մէջ փղացն. – 128. Եւ էին ի կասկածի ի մէջ բանակին ի հազարապետէն, զի յայտնի երևեալ լինէր զոր խորհէրն վասն նոցա Ահմատն: - 344. Եւ էր ի մէջ Շապհոյ և Արշակայ պատերազմ մեծ զժամանակս կենաց Արշակայ: - 102. Եւ էր պատերազմ սաստիկ ի մէջ Ալեայ Որդւոյ Ապուտալպի և Մաւեայ ամս Ե և ամիսս Գ: - 166. Եւ էր սէր դաշնաւորութեան մեծի ի մէջ երկոցունց թագաւորացն Պարսից և Յունաց: - 140. և ընդ նմա Գրիգոր որդի Վասակայ, և սա նմանապէս ոգեզուարճ իմաստութեամբ առ լցեալ հոյակապ և անուանի ի մէջ Հայկականացս և ցանկալի լսողացս և ուրախարար տեսողաց. – 344. և ի մէջ առից, թէ ըստ բազմաշուրթն լեզուացն յետ աշտարակաշինութեանն, յորմէ ցեղէ սկիզբն առ աճել սերունդք Արծրունեաց տոհմին – 12. Եւ իշխանքն մեր ստացան ճոխագոյն հոյակապ անուն ի մէջ Հայաստանեայց – 336 Եւ Խոռեմայ առեալ զթագաւորութիւնն՝ յաւուր միում զգեցեալ էր հանդերձ թագաւորական և հեծեալ յերիվար արքունի, և շրջէր ի մէջ ամենայն զօրացն իւրոց, ցուցանել զինքն և քաջալերել զզօրսն. – 154. և խոստանայր շքեղ և երևելի կացուցանել ի մէջ աշխարհակոյտ ամբոխից ի դրան արքունի – 204. և կալցուք ուխտ խաղաղութեան /136/ ի մէջ մեր երկոցունց, և անշուշտ լիցի այս երդումն և պայման ի մէջ մեր և որդւոց մերոց յետ մեր թագաւորելոյ,,: - 138. և կալցուք ուխտ խաղաղութեան /136/ ի մէջ մեր երկոցունց, և անշուշտ լիցի այս երդումն և պայման ի մէջ մեր և որդւոց մերոց յետ մեր թագաւորելոյ,,: - 138. և հորդեաց երանելին Զուիթայ ճանապարհ բարի բազմաց վկայից ի մէջ Հայաստան աշխարհիս, որ յարևելս և յարևմուտս: - 104. և մերկացեալք ի մէջ ամբոխին … ի բաց ընկեցին զհանդերձս ծածկոյթս ապականագործ հնութեան մեղացն – 266. և յանկարծակի ի մէջ գիշերին Գրիգոր ախոյեանայարձակ դիմեալ շուրջանակի փակեցին ի ներքս զբանակն, սրով և աղեղամբ /330/ վէրս մահաբերս ի վերայ եղեալ՝ յոլովք անկան ի զօրուէն. - 332. Եւ ոսկեգործ ականակապ կազմեալ՝ պատեաց ոսկով զփրկագործ սուրբ խաչն, և ընդելուզեալ մարգարտով զարդարեաց զսխրագործ փայտն, հիւսնեալ ի մէջ անուշահոտ փայտից, թողեալ մասն ինչ արտաքս ոսկեպատ պահարանին, յառաջնում իւրոյ քառածրագիծ խաչակերտ փայտեղէն զզրոցկանն: - 394. և սպանանի Գուրգէն իշխան որդի կորապաղատին նենգութեամբ ի զօրագլխացն Ահմաթայ, այր քաջ և երևելի և քաջայայտ ի մէջ Հայաստանեայցս: - 358. Եւս առաւել քան զանդնդականն յուզմանցն բռնալիր հողմոցն զծիրանեգոյն ալիսն, զլեռնաձև կուտակսն և զվիշապաձայն գոչմունսն՝ ևս յաւէտ ահագնակի վրդովմամբ զմրրիկ անձանց ի մէջ եռաշարժ ընթացմանցն, ի հոլովմանց խոհարանի իշխանական սրտին ի ներքս հարկաւորաբար բռնազբօսեալ /350/ ձգեն: - 352. Զայն ի փոքր ինչ աւուրց զապստամբութիւն ի մէջ առեալ Խոսրովայ ի Շապհոյ՝ ի Յոյնս ապաւինի – 112. ԶԱշոտէ ասեմ զնազելի և զբարձրագահ ճոխացելոյ վսեմապետէ, յընդհանուր նախագահանստեալ ի մէջ բոլոր Հայաստանեայցս: - 384. զի մինչ ընդխռնեցաւ պատերազմն և դէմ առ դէմ

ճակատէին՝ յանկարծակի այր մի ի նմանութիւն լուսոյ եկն եկաց ի մէջ ռազմի ճակատուն – 232. Ընդ նոյն ժամանակս խորհուրդ ի մէջ առեալ Շաւասպ Արծրունի եղբայր Վասակայ հօր Աղանայ Արծրունոյ, և խորհեցաւ զտիրելն Հայոց – 124. Ի ժամանակին յայնմիկ էր խռովութիւն մեծ ի մէջ Բագարատայ և Մուսէի: - 172. ի մէջ անցեալ սուրբն Ներսէս համոզէ զնոսա և խաղաղացուցանէ զաղմուկն: - 100. իբր զթագաւոր մեծավայելուչ պատուական ալեօք զուարճացեալ ի մէջ ճոխ նախարարութեանց – 86. իբրև զորսորդս ինչ առիւծուց կամ այլոց ինչ նոյնպիսեաց, շուրջ ձգեալ զգառագիղն՝ ի մէջ փակել զկորովին և զքաջ արանցն զիշխանն Աշոտ – 202. Իսկ որք էին արգելեալք ի քաղաքն աղօթականս և պաղատանս առ մեծ իշխանն Աշոտ յղէին, զի համոզեսցէ ի մէջ նոցա զխաղաղութիւն. – 382. Իսկ Արշակ յերկուս թագաւորսն ձեռնտու եղեալ, երբեմն ի Պարսս երբեմն ի Յոյնս, և զապստամբութիւն ի մէջ առեալ Արշակ յերկոցունց կողմանս: - 100. Իսկ ի մէջ երեքարմատեան գոգաձև հովտին փոքու, որ յերից բլրոցն խոնարհի՝ շինէ աշտարակ բարձրաբերձ փորուածոյ միջոցաւ – 88. Իսկ իբրև սկսաւ սպրդել մտանել ի ներքս երկպառակութիւնն ի մէջ միաբանութեանն, հեռացաւ մեկնեցաւ զնաց շնորհ աստուածատուր զօրութեանն. – 194. նոքա թէպէտ և հաւանէին՝ այլ էր և հակառակութիւն մեծ ի մէջ նոցա. քանզի որոշեալ էին պաշտամամբ կռոց ըստ իւրաքանչիւր կամաց: - 156 Իսկ սուրբն գեղեցիկ խորհուրդ ի մէջ առեալ՝ ասէ ցբռնաւորն. – 294. Իսկ տէր Գրիգոր ի մէջ մարդակերպ գազանաց ի ժողովս խուժադուժ բարբարոսաց բնակէր, որ ևս չար քան զթունաւոր գազանս են առ մեզ – 252. խորհուրդ չար ի մէջ առեալ և զբարեկամութիւն կեղծաւորեալ, որպէս յերէկն և յեռանդն՝ և յանձն առնուն երթալ առ զօրավարն, խնդրել խաղաղութիւն. – 210. համոզեաց ի մէջ երկոցունց և գլխաւորեաց զխաղաղութիւն /382/ առ նոսա, մինչ գալ Սահակայ եղբօր իշխանին Սիւնեաց, ընդ իւր բերելով զհարկսն: - 384. հրախառն տոչորմամբ եռացեալ շուրջ զսրտիւն արիւնն՝ մաղձախառն բերմամբ յապուշ զմիտսն կրթեալ՝ կայր ի մէջ տարակուսի – 180. Յայնժամ խորհուրդ միաբանութեան ի մէջ առեալ ամենեցուն նոցա ասեն. ,,թէպէտ և ի թշնամեացն ապրեցաք՝ սակայն ի ձեռաց դորա մեզ չիք ապրել. արդ եկայք իմասցուք ինչ,,: - 150. Յայնժամ Վահան հայր Գագկայ Ապումրուանայ և ինքն Գագիկ առնէին համոզել ի մէջ նոցա: - 334. յորում տեղւոջ քաղաքն Տարունոյ շինեալ էր, ուր բնակեալ բայանայր զօրավարն Տաճկաց, զօրհասական արջոյն բերելով նմանութիւն, որ յաւուրս ձմերայնոյ արմատովք պարենաւորեալ՝ ի մէջ կենաց և մահու անցեալ որջանան ի բոյնս իւրեանց: - 188. Նոցա գեղեցիկ խորհուրդ ի մէջ առեալ՝ ընտրեցին զմահ քաջութեամբ քան զկեանս խղճիւ: - 222. շռնջապահս ձիոցն և տաշտս գաւակացն և զանգապանս ի չորս կողմանս, ձգեալ և լանջացն զէն, և բարձրավիզ խրոխտանացն զրահս, և ոտնատորոփ փռնկալոյն մանեակս զանգակեալս, և մահիկս լուսնաձևս ի մէջ ճակատուն կապեալ – 208. որոյ ջրմուղ կազմեալ ածեալ հասուցանէ ի մէջ հովտին: - 88. որոյ տեսեալ զբարձրաբերձ վայելչութիւն հասակին և զպատշաճ գեղ երեսացն, զփաղփեալ գոյնն ի տեսիլ արուսեկի ի մէջ սպիտակափայլ ալեացն պատուաբերի – 204. որպէս ասաց Քրիստոս,եթէ ,,ուր երկու կամ երեք ժողովեալ են յանուն իմ՝ անդ եմ և ես ի մէջ նոցա,,: - 250. սրբոյ Աւետարանին հետազօտեալ կրթականին՝ մի բազմել յառաջին բարձին, ոչ եթէ ոչ ունէր նազելի և բարձրագահ պատիւս ի մէջ մեծ նախարարութեանցն Հայոց – 94. քանզի արդարն զգալի և շօշափելի էր դրախտն, և ոչ իմանալի կամ ի մէջ երկուց աշխարհաց – 48. Քանզի բազում աշխատութեամբ է գտանել զշար ազգաբանութեան տանն Արծրունեաց, վասն հեռաւոր ժամանակաց կացեալ և դիւանացն անյայտութեանց ի մէջ Հայաստանեայցս – 12. Քանզի սուրբ Գրիգոր Հայոց լուսաւորիչն ասէր, թէ ,,ի մէջ օձիցն էր բնակութիւն իմ, և կոտռային զանդամօք իմովք,,: - 252. Եւ ապա զի՞նչ առ այսոսիկ առցուք ի մէջ զողբերգութեան բերումն ի հառաչանս – 22.

Ի ՄԻԱՍԻՆ - Գումարեցան ի միասին Հրէայքն հանդերձ Իսմայէլացովք և եղեն բանակ մեծ – 160. դու դիմօք մարտի առ իս զօր գումարեա և ել ընդդէմ իմ ի պատերազմ, և ի միասին մխեցից զձեռս ի սոսա և բարձից զսոսա ի պետութենէ Հայոց,,: - 340. և ոչ ոք մնայր գէթ

երկու ի միասին. – 194. Եւ Գուրգէն երկրորդ հրեշտակս յղէ առ նա զայս օրինակ, եթէ ,,ընդ իս հաստատեա զանզրաւ կապակցութիւն ուխտի խաղաղութեան. և ես ապստամբեցայց յԱշոտէ, և ի միասին բաժանեալ զերկիրս կեցցուք յապահովս,,: - 316. Եւ եղև մինչ կային իշխանքն ի միաբանութեան առանց կարծեաց կասկածանաց ի հպատակութեան ելեալ յարքունուստ հազարապետին /340/ որդւոյն Հալթի, և զմիաբանական սիրոյն շաղկապ ի միասին յօդեալ պնդեալ անքակ պահէին – 342. Եւ մինչդեռ զայս օրինակ խոկային և խորհէին ի միասին՝ միանգամայն արգելականք բերդին անդէն իսկ և իսկ քակեալ ի միաբանութենէ ուխտին – 210. և քաջն Վահան Արծրունի ընդ նմա նիզակակցեալ՝ մեռանին ի միասին քաջքն և ընտիրքն, մեծ նահատակք Վարդան և Վահան – 128. յերկուց թագաւորազանց զաճմանն սեռի բերելով զբողբոջս զՍենեքերիմայն և զՄամգունեաց ճենազնւոյ, ի միասին զզուգամասն պայազատեալ գահընկալ թագաւորական զարմ - 300. որոյ դիպող ժամ գտեալ ի միասին կալով նոցա՝ կալեալ զնոսա տայ յամուրս աշխարհին, կապեալս կապանօք երկաթեօք. – 364. որում անհնար է երկոցունց ի միասին բնակել, և ոչ ոք կարէ երկուց տերանց ծառայել, որպէս ասաց Փրկիչն – 248. Քանզի ոչ յարմարական՝ բարւոյն և չարին ի միասին առկայանալ, և ոչ լուսոյն ընդ խաւարի, և կամ զի առողջութեանն ընդ հիւանդութեան. – 258.

Ի ՄԻՋԻ - և եղև աղաղակ մեծ ի միջի նոցա և կռիւ այնքան, մինչև բազումք ի նոցանէ ի սուրս դիմեցին: - 160. և համոզեալ ի միջի նոցա յուղարկել զնոսա, զի էր քոյր Բագարատայ: - 176. Զի ահա բարեկամացեալ էր Խուրան Հայր Վաչէի և եղբայր Արշաւրի ընդ Արտաշէսի Պարսից արքայի յերթալն Աբգարու ի Պարս, և եղեալ են դաշինս ի միջի. – 82.

Ի ՄԻՋՈՑ - ,,Ես այսպէս կարծէի, թէ յորժամ ես ընդ թշնամիս ձեր մարտնչիմ՝ դուք յայդմ կողմանէ օգնական ինձ լինիցիք, և միաբանութեամբ բարձցուք ի միջոյ զտիեզերական պատուհասն, զտունդ Սասանայ: - 138. ապա համոզեալ Սահակայ և Սմբատայ այլովքն ևս՝ բարձին ի միջոյ զաղմուկն, և սէր բարեկամութեան ի մէջ երկոցունց հաստատեալ՝ գնացին յիւրաքանչիւր տեղիս: - 332. ասէ. ,,թէ ոչ բառնաս կորուսանես ի միջոյ զերկուս նախարարութիւնսդ՝ ոչ բարիոքագոյն քո թագաւորութեանդ խորհին խորհուրդ. զի ձեռն նոցա է ընդ Շապհոյ արքայից արքայի,,. – 98. Արդ խօսեաց ընդ իս ի խաղաղութիւն, զպատրուակ կեղծաւորութեան ի միջոյ երկոցունց ի բաց պարուրեալ,,: - 362. Եւ զի մի երկայնեալ որ ինչ վասն նորա ապիրատ և ինքնակամ և անզիղջ և անխիղճ առանց պատկառանաց մոլորութիւն սորա լի անամօթութեամբ՝ի բաց դիցուք զսա ի միջոյ յիշատակի նախարարացն – 248. և ի բաց բառնալ յաշխարհէ զշփոթ և զխռովութիւն ի միջոյ խաղաղութեան որպէս օրէն է խաղաղասէր թագաւորաց և թագաւորազանց, իբրև Աստուծոյ կամարարողաց և հաւատարիմ ծառայից տիրասիրաց: - 212. և ի բաց բարձ զանուն քրիստոնէութեան ի միջոյ նոցա,,: -196. և մի եղիցի յիշատակ սորա ընդ սոցա, որք թէպէտ և վրիպեցին և կործանեցան՝ սակայն և ապաշաւեցին և կանգնեցան յետ դարձին իւրեանց ի մեծ կարաւանէ գերութեանն ի միջոյ ժանեաց բռնաւորին. – 248. զի ասեն, թէ նոքա ի միջոյ բառնայցեն՝ ոչ ոք կարասցէ կալ ի կայի իւրում ունել զդէմ մեր: - 184.

Ի ՄԻՏ ԱՌԵԱԼ - և ի միտ առեալ էր զսաղմոսն, զոր ասացեալ էր երանելին: - 206.

Ի ՄԻՏ ԱՌՆՈՒԼ - զի՞նչ Անանիա և Սափիրայ վասն ագարակին և նորին ստութեանն, իմա և ի միտ առ: - 258. որ ոչ առին ի միտ լսել զպատուէր սրբոց նախահարցն: - 26.

ԻՄՆ - ,,ձայն իմն ահաւոր հրեշտակի անկեալ ի վերայ իմ՝ հրամայեաց երթալ պատգամաւոր յազգն իմ, ցուցանել զԱստուած արարիչ երկնի և երկրի. առնուլ ինձ անուն գլխաւորութեան, և զստութիւն հաւատոց որ ի կուռս՝ յանդիմանել և քակտել,,: - 158. Այլ ձայն իմն գայր՝ մի՛ ժողովել և մի՛ հատանել, թե ոչ՝ եղիցի անձն այն մեռեալ, և ժանտ ախտիւ սատակեսցի գումարտակդ: - 50. Այսպիսիք իմն ինձ թուեցեալ համարեցան այնոքիկ վայրք. այլոց որպէս կամք իցեն: - 52. անհասական իմն շնորհիւ փառօք և պատուով պսակեալ զմարդն իշխանական ճոխութեամբ՝ վայելեցուցանէ դրախտին,

տալով նմա բազմամեայ կենաց սահման իբրև զմի օր - 20. Աստանօր լաւագոյնս իմն աստուածայինն Մովսէս գրէ ի բերանոյ Աստուծոյ զյաճախութիւն ամբաստանութեան ամբարշտելոցն, ըստ իւրաքանչիւրոցն և զվնասն նշանակելով: - 28. Եւ առ այսոքիւք պատեհագոյնս իմն գտեալ իբրև յանիշխանութեան՝ ոմանք Ասորեստանեայք և Քաղդէացիք, յազգէ թագաւորացն ... զօր բազում գումարեալ՝ յետ ԻԸ ամի անիշխանութեան Ասորեստանեայց ի ձեռն Փուայ թագաւորեցելոյ դարձեալ տիրեն Բաբելոնի և ստորին Ասորւոց – 60. Եւ զի ասէ գիր՝ ոգիք իբրև ութ՝ երկբայականս իմն և զայն. առ որս ասեմք, եթէ նոցա տուաւ հրամանն այն. այլ թէ ի ձեռն նոցա և այլք եղեն փրկեալք: - 32. Եւ զի զսրբոցն իսկ ասացից բանս. եթէ զիարդ ամենեքեան սուրբքն որպէս ժառանգութիւն իմն հայրենի ընկալեալ այնպէս պատահեսցին հարք որդւոց աւանդելով զպահոցն պէտս. - 26. Եւ ի սաստիկ բախմանէ խուռն նիզակացն և ի զինուց փայլելոյ և շողալոյ սուսերացն և սրնգելոյ աղեղանցն լարելոյ՝ հրաձգութիւն իմն արտաքս ելանէր իբրև յամպոց ճայթմանէ – 232. և կանխաճան իմն ոգւովն Աստուծոյ ասէ զնա գոլ որդիս – 22. Եւ նա դարձուցանէր այսպիսի իմն պատասխանի – 278. զոր բարբառն եբրայական իբր ծեքելով իմն զբանն՝ թուեցուցանէ իմն ասելով Աւաւրիշըլիմ, այսինքն Երուսաղէմ – 34. զոր բարբառն եբրայական իբր ծեքելով իմն զբանն՝ թուեցուցանէ իմն ասելով Աւաւրիշըլիմ, այսինքն Երուսաղէմ – 34. իբրև զկարի իմն հնագունից և զանյայտից զինքեանս ասաց նոր առասպելութիւն. – 46. ձկան իմն թուելով ի վերայ մկանաց ալեացն խաղալով – 86. մի գուցէ մատուցեալ առ Արտաշիր ոմանց սուտակասպաս չարախորհաց կեղծաւորութիւն իմն զմէնջ առնուցուն – 114. մինչև նոքա խոնարհեալ առ նորայն խորհրդական առ յապա պատահմունսն, որ հանդերձեցաւ աշխարհիս Հայոց, իբր մարգարէական իմն գոգցես տեսաւորութիւն – 114. Նախ առաջին՝ զի յետ աւուրց ինչ, իբր անագան իմն այլ ոչ նախապատիւ և կարևոր. և զայն արատաւոր, այլ ոչ անարատ՝ երևի յասացելոցն՝ եթէ ուղիղ մատուցանես և ուղիղ ոչ բաժանես՝ մեղար: - 24. վասն որոյ պարծանօք իմն խնդալից սրտիւ ասէ թագաւորն Դանիէլի – 38.

Ի ՄՈՌԱՑՕՆՍ ԵՂԵԱԼ - կարծէր իւրով զօրութեամբ զօրանալ ի վերայ կործանմանն Հայոց, ի մոռացօնս եղեալ հատուցումն մեղաց մերոց ի ձեռանէ Տեառն, որպէս Իսրայէլին ի հնումն առ Սեդեկեաւ զՆաբուքոդոնոսորայն: - 326.

Ի ՄՏԻ ԵԴԵԱԼ- ի մտի եդեալ զի այն ինչ, իբրև թէ ի վերին երեսս հաճիցեն զմիտս թագաւորին, և ի ներքին խորհուրդս պահիցեն զխոստովանութիւնն որ ի Քրիստոս. – 248. Բայց նոքա ի մտի եդեալ էին, թերևս պատիր խաբէութեամբ /170/ կարասցեն բառնալ զնոսա յիւրաքանչիւր տէրութենէ: - 172. նոցա ի մտի եդեալ էր, զի թէ գայցէ զհետ կոչնականացն՝ կալցուք զնա և զօրքն նորա լքանիցին, և դիւրաւ յաղթեսցուք նոցա: - 228.

Ի ՆԵՐՔԻՆ - ի մտի եդեալ զի այն ինչ, իբրև թէ ի վերին երեսս հաճիցեն զմիտս թագաւորին, և ի ներքին խորհուրդս պահիցեն զխոստովանութիւնն որ ի Քրիստոս. – 248.

Ի ՆԵՐՔՈՅ - Բայց երկոքեան կողմանք դնին ի ներքոյ պարսաւանաց, թէպէտ և ի բարեպաշտութեան յաղագս մոլորեցան: - 256. Դահեկին/ճիշտը՝դայեկին/ նորա մնալով ի ներքոյ կախաղանին՝ ամփոփէ /102/ զսուրբ գանձն ի ծոց իւր, տարեալ փոխէ ի վկայարան հանգստի ի ձեռն սրբոյն Ներսէսի – 104. և եդեալ ի ներքոյ արգոբայ տաղաւարաց և յղեաց ընդ կողմն Պարսից – 220. Եւ մեկնակազէնքն պատեցին շուրջ զեկեղեցեաւն, և ելեալ առ նա ոմանց ընդ փորուած գմբեթին՝ և եհար մի ոմն աշտէիւն ընդ միջոց թիկանցն՝ և ընդ անթովքն հանեալ ի ներքոյ թոքացն՝ փչեաց զոգին և թաղեցաւ զթաղումն իշոյ: - 190. և այլքն ամենայն դիւրաւ մտցեն ի ներքոյ ձեռին քո – 196. Եւ ելեալ իշխանաց իշխանն, որ բարձրագոյն և հանճարեղագոյնն էր քան զբնաւ Հայաստանեայցս և զընդհանուր կացեալս ի ներքոյ երկնից՝ եկն առ նա մեծաշուք պատուաւորութեամբ, և պարգևս և պատիւս ոչ սակաւս նմա յառաջաբերեաց. – 344. և երթեալ ի թաւ պուրակս բուրաստանացն, մտեալ ի ներքոյ թաւ թփոյ ծաղկոցն որ էր մուրտ բազում դուրեալ դադարեաց: - 152. և խոշտանգեսցես զնոսա գանիւ և բանտիւ և պէսպէս տանջանօք սպառնալեօք և ողոքանօք և ընչից պատրանօք արկցուք զնոսա ի ներքոյ կամաց

թագաւորութեան մերոյ. – 196. Եւ տիրեաց ամենայն ազգաց որ ի ներքոյ երկնից. – 40. և փորեալ ի ներքոյ զիիմունսն՝ աւերեցին զպարիսպն: - 142. զի էր նորա /178/ գանձ բազում ի կարաս թաքուցեալ ի գետնափոր տան, ի ներքոյ դրացն ապարանից տան - 180. զի թերևս կարասցէ արկանել զերանելին ի ներքոյ պղտոր հրապուրեցուցիչս ժախուն մահածին հնազանդութեանն - 204. սա ևս աւելի խորհեցաւ չար և պատրանօք խաբէութեան որսացեալ զնախարարս աշխարհիս Հայոց՝ արար հրկէզ զամենեսեան ի քաղաքին Նախճաւան և յաւանին Խրամի, որ է ի ներքոյ Աստապատոյ վանացն, յեզր Երասխայ. – 166.

Ի ՆԵՐՔՈՒՍ - և դժոխք ի ներքուստ դառնացան ի պատահել նմա զանբաւութիւն չարեացն ընդ իւր տանելով: - 376. և ճախր առեալ ի ներքուստ ի վեր ի լեառն Վարագ և երկրպագեալ աստուածազարդ քրիստոսապսակեալ փայտի խաչին Քրիստոսի, պատուանդանի ոտիցն Աստուծոյ - 392.

Ի ՆԵՐՔՍ - Այլ ներքին և արտաքին յարձակմունքն ոչ կարէին ի ներքս դիմել մարտնչել ընդ անյաղթ զօրութեան զօրացելոյն ի Քրիստոսէ: - 308. բեկումն սրտի, քան թէ քաջութիւն պնդութեան ի ներքս դիմեն. – 384. գունդ կազմեալ ռազմ արարեալ զբոլոր դաշտաձև հովիտն ի ներքս փակէր, վառեալք զինու և ամենայն պատրաստութեամբ ընդդէմ գնդին Հայոց: - 172. և ընդ այգն ընդ առաւօտն, մինչ նոքա ննջէին յիւրաքանչիւր վրանաց օթոցի՝ և զօրքն շուրջ փակեցին սուսերօք և վահանօք և նիզակօք և վառեալ մոմեղինօք, և մտեալ ի ներքս ըստ հրամանի զօրավարին իւրեանց – 296. և եկեալ ի տեղի մի ծովային և զվրանսն և զբանակն զամենայն ի ներքս եդեալ մտանէաք ի նաւսն – 50. Եւ զօրքն Տաճկաց պնդեցան և փակեցին շուրջանակի ի ներքս զգունդն Աղուանից և դիմեցին յանդուգն ի վերայ նոցա. – 284. և կարգեցին ճակատս, և բոլորեցին ռազմ, և գունդս գունդս յընտրելոց զօրացն ըստ ազգս ազգս, շուրջանակի ի ներքս փակեցին զլեառնն և դրօշս և նշանս բարձրագոյնս լայնատարածս կանգնեցին. – 280. և յանկարծակի ի մէջ գիշերին Գրիգոր ախոյեանայարձակ դիմեալ շուրջանակի փակեցին ի ներքս զբանակն, սրով և աղեղամբ / 330/ վէրս մահաբերս ի վերայ եդեալ՝ յոլովք անկան ի զօրուէն. - 332. և նստան ի ներքս ի քաղաքին ԻԱ օր. ապա ելեալ բանակեցան արտաքոյ քաղաքին, և զքաղաքն այրեցին հրով: - 142. և շամփուր շողացուցեալ մանուածոյս փակէ ի ներքս զգագաթն ամբարշտին. – 108. և փակեցին ի ներքս զոտն լերինն իբրև զծով շուրջանակի, ի վեր ձգելով զկուտակումն ալեացն ի բռնութենէ հողմոցն վարելոյ. – 276. Եւս առաւել քան զանդնդականն յուզմանցն բռնալիր հողմոցն զծիրանեգոյն ալիսն, զլեռնաձև կուտակսն և զվիշապաձայն գոչմունսն՝ ևս յաւէտ ահագնակի վրդովմամբ զմրրիկ անձանց ի մէջ եռաշարժ ընթացմանցն, ի հոլովմանց խոհարանի իշխանական սրտին ի ներքս հարկաւորաբար բռնազբօսեալ /350/ ձգեն: - 352. Զի թէպէտ և Գուրգէն մեծաւ զօրութեամբ ունէր զդէմ յարձակելոցն ի վերայ, որոց զիշխանականն ճեպէին հասանել գահ, կամ որ արտաքին տաճկական պատերազմունքն բռնաբար ի ներքս դիմէին՝ սակայն ոչ յապահովանայր դեռ երկիրն: - 316. Իսկ իբրև սկսաւ սպրդել մտանել ի ներքս երկպառակութիւնն ի մէջ միաբանութեանն, հեռացաւ մեկնեցաւ գնաց շնորհ աստուածատուր զօրութեանն. – 194. քանզի ի ներքս նստելոյ յարքունիս՝ ոչ ոք տեսանէր զնոսա, բայց թէ հարճք և արք կանացիք: - 56.

ԻՆՁ - Եւ վազեսցեն առաւել քան զինձ երիվարք նոցա, և երագունք քան զգայլս Արաբացւոց: - 200.

Ի ՆՄԱՅՆ /Ի ՆՄԱՅՔՆ/ - և կերիցեն քարինք և փայտք և այլ կաիք երկաթեղէնք, որպէս և զայն որ ի նմայն/ճիշտը՝ի նմայքն/ պատարագի մարմին և արիւն որդւոյն Աստուծոյ, մանաւանդ թէ ինքն իսկ ճշմարտապէս որդին Աստուծոյ. – 396.

ԻՆՆԵՐՈՐԴ - լեալ ամաց ԻԹ՝ փոխի յաշխարհէս յամսեանն արեգ, որ օր Դ էր ամսոյն յաւուր երկշաբաթոջ ի յիններորդ ժամու աւուրն. – 384.

ԻՆՆԵԻՏԱՍՆ - ՎԱՍՆ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՋԱՓՐԱՅ, ԶՈՐ ԻՆՉ ԽՈՐՀԵՑԱՒ Ի ՎԵՐԱՅ ԱՇԽԱՐՀԻՍ ՀԱՅՈՑ, ԵԻ Ի ԳԼՈՒԽ ԵՀԱՆ ԶԿԱՄՍ ՉԱՐՈՒԹԵԱՆՆ, ԵԻ ՈՐ ԻՆՉ ԸՆԴ ՍՈՎԱՒ ՆԱԽ

ՔԱՆ ԶԼՆՈՒԼ ՎԵՑԵՐՈՐԴ ՅՈԲԵԼԻՆԻ, ԵԻ ԵՕԹԱՆԱՍՈՒՆԵՐՈՐԴ ՈԼՈՄՊԻԱԴԻՆ, ՅԵՏ ԻՆՆԵԻՏԱՍՆ ԸՆԴԻՔՏԻՈՆԻՆ, ՅՈՐՈՒՄ ԲՈՎԱՆԴԱԿԻՆ ԺԱՄԱՆԱԿՔ ԲՌՆԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆՆ ՏԱՃԿԱՑ ԱՄՔ ՄԻԲ ԸՍՏ ԹՈՒՈՑ ՀԱՅԵՐԷՆ ՏՈՒՄԱՐԻ. – 170.

ԻՆՆ ԵԻ ՏԱՄՆԵՐՈՐԴ - Եւ եղև յաւուրն ինն և տասներորդի, յամսեանն մարգաց, որ օր ԻԸ էր ամսոյն, յամի քսան և հինգերորդի թագաւորութեանն Խոսրովու, որ կոչէր Ապրուէզ, զկնի Ժ աւուր անցանելոյ զատկին՝ առին զքաղաքն. – 142.

Ի ՆՈՅՆ - Բայց զի մի և մեք անկեալք լիցուք ի նոյն՝ ուսցուք ի յԱստուածաշունչ գրոց - 256. Դարձեալ ի նոյն յարեալ՝ և այլ հոգաբարձութեան աշխարհի խնամ տանէր, ի մեղադրանս մատուցեալ մարգարէիւն հանդերձ սպառնալեօք – 182. Եւ նահապետացն արդարոցն անդէն և ի նոյն կալով՝ անդ և վախճանեցան – 30.

ԻՆՉ - և ի ձէնջ խնդրեցից երիս ինչս, և լուարուք ինձ – ի բաց արարէք յաշխարհէ զսուր և զհուր և զգերութիւն, և յերիցդ օգուտ գտանէք. – 144. և Հեփեստոս և Պռոմիթոս, որ է արեգակն և լուսին՝ գողացան զհուրն յՈրմզդայ և մասն ինչ ետուն ի մարդիկ. – 48. Զնոյն տեսեալ ազատացն Վասպուրականի, անտանելի մնալով առ դիպուածն զդր. ինչ գործեաց Ապումրուան՝ ելին գնացին առ Ատոմ որդի մեծին Գուրգինայ յամուրն Կանգուար, գտանել զելս իրացն – 364. մերժել հեռանալ … և որ այլ քաղցրագոյն վայելք ընդ երկնաւս ի վերայ երկրի, պայծառ գեղ արեգական և լուսնի, հանդերձ աստեղացն ճոխագործութեամբքն ընդ տարերբ երկնի յեղյեղլով, ծովու և այլոց ցամաքայնոց, և ջրայնոցն բարեփառ հոլովմանցն հրճուանաց, և դր. ինչ ընդ այլք ընդ դոքօք պատկանին յարմարաբար տնտեսութիւնք առ սկզբնատիպն պատկերակերպութիւն: - 386. ,,արիք երթայք առ զօրավարն, տեսէք հաւաստի, և ի վերայ հասեալ գիտասցուք, թէ ի՞ւ իւիք կարասցուք հաճել զմիտս նորա ի խաղաղութիւն,,: - 214. ,,զդր. ինչ միանգամ կամք յօժարութեան ձերոյ ախորժեսցեն՝ եղիցի ձեզ ստուգապէս առանց երկբայութեան. – 214. ,,յարուցեալ երթիցես դու ինքնին և քեզէն լուիցես ի նմանէ զդր. ինչ ախորժիցէ, և բարձցի ի քէն ապստամբութիւնն, զորմէ կարծեն ապստամբ լինել ի թագաւորէն,,: - 214. ,,ոչ են օրէնք թագաւորութեանս մերոյ ի պայքար բանից զոք արկանել, և յերկարել ի բանս, որչափ արարաք ընդ ձեզ, զդր. ինչ այլ արասցուք. – 246. ահաւասիկ կամ, մի դանդաղիր կատարել՝ զդր. ինչ կամիս առնել,,: - 296. այլ անդ կեցեալ և անդէն վախճանեալ, ոչ արժանի ինչ գործ յիշատակաց ցուցեալ: - 110. այլ ըստ օրինակի ասացելումն ի Տեառնէ Մովսէսիւ՝ առ ի յանդիմանութիւն արտաքնոցն, զճարպ մեռելոտւոյ տանել ի գործ ինչ արտաքին, այլ ոչ թէ ի կերակուր: - 54. Այս եղև զաւուրս ինչ. – 152. այսր աղագաւ խնամ տարեալ թագաւորին կնոջն՝ զի ոչ ել առ Երուանդ և ոչ միով իւիք պաշտպանութեամբ: - 90. Ապա յետ փդրք ինչ աւուրց վառեալ զզօրսն ի պատերազմ ընդ բերդայինսն, առնուլ զամրոցն: - 208. Առ որս ասեմք՝ եթէ ըստ ամենայն յեղանակի անբոյժն ի բարւոյ, ո՞չ մի ինչ ո՞չ ունի մասն ազնիւ՝ թէ ասիցէ ոք անիծիւք ի բաց բառնալ. – 22. Արդ եկայք դիցուք զյանդիմանութիւն սոցա առ փդրք ինչ և դուզնաքեայ ի գրոց սրբոց – 254. արդ թողոցո զերկրորդ մասն Անձաւացեաց որդւոյ իմոյ Դերանկիդ, և այլ մի յաւելուր ընդ հակառակս ինչ ձեռն ի գործ արկանել - 330. Արդ փութա՛, պնդեա՛, ե՛լ զհետ նոցա, և մի ինչ յայդոսիկ յերկուանայցես, թուլագոյն կալով մնալով յիրիդ յայդմիկ,,: - 184. Բազում և այլ ինչ զառանցականս բարբանջանաց օրինադրեաց: - 46. բայց ազդ լինէր իշխանին ի նոյն գնդէն Տաճկաց՝ մի տեսանել զերեսս նորա, ծանուցանելով նմա՝ զդր. ինչ խորհեալ էր վասն նորա և վասն աշխարհին նորա: - 184 Բայց երանելիս այս Գէորգ, մինչ կայր ընդդէմ սրոյն և դահիճն ծեծէր իբրև զանզգայ ինչ, և ոչ փոքր մի գիծ կարացեալ հարկանել ի մարմին սրբոյն զխոցումն սրոյն – 266. Բայց թէպէտ և ունէր զպատճառ զբարեկամանալն Արէտայ ընդ Աբգարու և ընդ Խուրէնայ՝ այլ Աբգար և Խուրան առ փափագումն որ ի Քրիստոս, և առ լուր սրբոյ Փրկչին, և դր. ինչ գործեացն Հերովդէս՝ ոխացեալ ընդ Հերովդի – 78. բնաւ և ոչ մի ինչ փոյթ ունելով ի դիպաւորագոյնսն/ճիշտը՝ դիպաւորագոյնսն/ առաւել քան թէ ի վատթարագոյնսն: - 28. գրէ թուղթ հաւատոց առ Ղևոն կայսր Յունաց, և ընկալեալ ի նմանէ պատասխանիս՝ բազում ինչ ի Կուրանէ անտի իւրեանց արտաքս ընկէց զյոյժ

առասպելագոյնն, քանզի ստուգապէս ծանեաւ զզօրութիւնն. – 166. դարձեալ յետ փոքր ինչ աւուրց անցանելոյ՝ և խոնեցաւ միւս անգամ պատերազմն, և և՛ս սաստիկ հարան զօրքն արքունի. – 276. դիմեցին առ կայսրն Վաղէտիանոս, թէ հնար ինչ իցէ առնուլ զվրէժ արեան Խոսրովու և ի /92/ վերջ նահանջել զբռնակալութիւն Ստահրացոյն. – 94. եթէ ոչ այլ ինչ յակն ունելեաց բարւոյ ունիցիս ասել, զի՞նչ ինչ յակն ունելեաց բարւոյ ունիցիս ասել, զի՞նչ ինչ բարգաւաճանք քեզ լրութիւն անյագ որովայնին Բէլայ իցէ: - 38. եթէ ոչ այլ ինչ յակն ունելեաց բարւոյ ունիցիս ասել, զի՞նչ ինչ բարգաւաճանք քեզ լրութիւն անյագ որովայնին Բէլայ իցէ: - 38. եթէ չար ինչ թուիցիմ յաչս ձեր, և ապիրատս գործեալ եմ առ ձեզ և խարդախութեամբ բնակեալ եմ ընդ ձեզ՝ աւասիկ յանդիման երեսաց իմոց տուք պատասխանի – 214. ես վաղ անարգեցի զքեզ, և ոչ փոքր ինչ երկիւղ կալայ ի սրտի իմում վասն քո, զի քամահելով ի վերայ քո՝ զզօրավարն քո հանդերձ զօրօքն ի սուր մատնեցի, և զաւար նորա բաշխեցի, /294/ և յերկրորդումն ոչ փոքր նախճիրս համարեցի զօրացն քոց. – 296. ԵՐԿՐՈՐԴ ՆՈՐԻՆ ԵԻ ԵՐԹԱԼՆ ԳՈՒՐԳԷՆԻ ԶՀԵՏ ԿՈՉՈՂԱՅՆ ԲՈՒԽԱՅԻ ԵԻ ՈՐ ԻՆՉ ԳՈՐԾԵՑԱԻՆ, ԵԻ ԹՈՒՂԹՆ ԻԲՐԵԻ Ի ԴԻՄԱՑ ԱՐՔԱՅԻ: - 234. Երկրորդ՝ զի և ոչ հաւատայր Գուրգէնի՝ ամբողջ պահելով, զոր ինչ միջնորդեն երդմամբ, զիօրն իւր կիրսն ի նորայն հօրէն կրեալ յուշ առնելով: - 316. Եւ ազատորերոյն Վասպուրականի աղերսեալ՝ մի երթալ զայն ճանապարհ, առաջի դնելով զախտակրելն՝ նորա ընտրեալ զմահ ի վերայ քեռոյն իւր, քան զկեանս կեղակարծ ինչ խորհել զնմանէ: - 384. Եւ ասէին այնոքիկ զորոց և բանս է, եթէ ,,ի մասն ինչ լերինն յայնմիկ հասեալք բազումք ի մերոց – 48. և գրեալ էր առ Բուխայ, զի մի՛ ինչ չարիս խորհիցի կամ գործիցէ առնն այնմիկ, այլ տացէ տանել զնա առ թագաւորն մեծաւ պատուով և զգուշութեամբ: - 288. և լրտեսք քաղաքապետին փութացեալ ասեն, ,,ահա մեկնեալ ի զօրացն զհետ որսոց ինչ յանհոգս յանզգուշութեան գայ ընդ այս ինչ տեղի. - 352. Եւ յոլով այն լինէր զոր ինչ գրէինն՝ զոր ոչ էր գործեալ Հայոց - 194 Եւ ահա դարձեալ ասեմ, չկայ ինչ քո. և զի մի կրիցես զոր ինչ խօսեցայ ընդ պատգամաւորս քո, և աւելի քան որոգել ջանար ընդ մեզ՝ զդոյն ընդունիցիս վտանգաւորս,,: - 280. Եւ այլք յայլ ինչ բազում յածմունս անկեալ ցնդին ժամանակաւ և իրօք. – 36. Եւ այն ինչ ընդ ջեռնուլն արեգականն, մինչ ազնորեալքն մտանէին զառաջեաւ ամիրային, որպէս որսոյ ինչ պատճառանօք հեծեալ յընտիր երիվարս հանդերձ մերձաւոր հարազատօք իւրովք և ազատովք յընտրելոցն Վասպուրականի՝ ելեալ մեկնեցաւ իբրև վտաւանս երկուս. – 342. Եւ այն ինչ ընդ ջեռնուլն արեգականն, մինչ ազնորեալքն մտանէին զառաջեաւ ամիրային, որպէս որսոյ ինչ պատճառանօք հեծեալ յընտիր երիվարս հանդերձ մերձաւոր հարազատօք իւրովք և ազատովք յընտրելոցն Վասպուրականի՝ ելեալ մեկնեցաւ իբրև վտաւանս երկուս. – 342. և այնպէս անկարօտս առ պիտանացուս հոգ տարեալ՝ գլխաւորեաց որ ինչ շինութեան և խաղաղութեան աշխարհիս նպաստաւոր առ օգտակարագոյնսն պահանջէր գործառնութեան եղանակք – 392. և անդ զբարիոք պատերազմն պատերազմեալ ի մեծ անապատին յԱպար աշխարհին, և որ ինչ այլն ամենայն. – 128. Եւ ապա անտի ոչ սակաւ ինչ լինէր յաւուր յայնմիկ ձայն լալոյ, հեղումն արտասուաց յահագին բորբոքմանէ սրտից նոցա և գութ խանդաղատանաց թագաւորին և իշխանացն և զօրացն ամենեցուն և բնակչաց քաղաքին. – 154. և ասէ, ,,եթէ աջողեսցին քեզ խորհուրդ մեր, զոր խորհեցաք ի վերայ Հայոց և իշխանաց նոցա, և ըստ ախորժակաց մերոց ի գլուխ ելանիցեն, որ ինչ կամք յօժարութեանց մերոց ըղձանայցեն- 184. Եւ արար նմա հաւատարմութիւն յոյժ գրով, և կնքեալ աղիւ ըստ սովորութեանն իւրեանց երդումն, և խնդրեաց ի նմանէ զօր ինչ սակաւ յերևելի մարդկանէ, յորս ինքն վստահն էր: - 154. Եւ արդ ասացից փոքր ի շատէ զյայտնի գործեցեալսն, զի և որ ինչ ընդ սոքօք և յետ սոցա ի գլուխ ելին հանգամանք իրաց՝ և այնմ առանց երկբայութեան հաւատասցես, իբրև ճշմարիտ և անսուտ պատմողի: - 240. Եւ արդ զի այսոքիկ այսպէս իցեն՝ ո՛րպիսի ինչ առ մոխրապաշտսն առ այնս իմանալի է – 52. և բազում այն են որ ի նմին իսկ սատակին. և կէսքն դիւրըմբռնելի որսորդաց լինին. և ապրեալքն սաստիկս հասուցանեն վտանգս ուր և դիպիցին, եթէ մարդկան և եթէ այլոց

ինչ կենդանեաց: - 188. Եւ բնակեն առանձին ըստ տունս ազգաց, և այնչափ ի բացեայ են ի միմեանց՝ մինչ թէ ոք յարանց զօրաւորաց ի բարձրաբերձ տեղեաց ուժգին խանչիցէ՝ հազիւ թէ ուրեք կարիցէ առնուլ զբոմբիւն ձայնին, իբրև ի վիմաց ինչ արձագանգ/ք/գրքում՝ արձագան/ լինելոյ կարծիս բերելով – 190. և բնակեցուցանէ զնոսա ի գաւառն Աղբագ, յետ բնակեցուցանելոյն զնոսա ի Ջողախել, ի Վրնջունիս և ի Հախրամի, տեսեալ մինչև ի ժամանակս ինչ – 64. և գրեթէ /գրքում՝ գրէթէ/ ոչ ամենևին ուրեք երևեցաւ այնպիսի ահաւոր տեսիլ զօրու և սպառազէն կազմութեան՝ ամենայն թագաւորաց, որ կացեալ էին ընդ ծագս տիեզերաց. զորոյ սաստիկ և ահագին որոտումնն և ճայթումնն և փայլիւն զինուցն, և ոդ ինչ յայնժամ զարդարեալ և զինեալ պատրաստեցան զօրքն Տաճկաց: - 284. և գրեցին և ծանուցին արքայի՝ զոդ ինչ գործեցին և որպէս հարան զօրքն արքունի: - 286. Եւ գրէ առ իշխանաց իշխան՝ ի բաց լքանել եթէ ունիցի ինչ անօգուտս խորհել, ապա թէ ոչ՝ տեսից զքեզ, ասէ, ի զէն և յասպազէն և ի ճակատամարտ. – 322. և գրէ առ Սահակ դառնալ առ Երուանդ. թերևս հնար լիցի խորհել ինչ վասն Երուանդայ: - 82. Եւ դարձեալ պատասխանի ասէ, մի՛ տալ տեղի՝ լսել հրամանի թագաւորին. թէ վտանգ ինչ հասանէ՝ կրել հանգոյն զինչ կրեցինն: - 132. Եւ ելեալ գնաց եմուտ յամուրն Կանգուար, և կատարեալ զոդ ինչ ախորժեացն՝ տիրեաց Անձաւացեաց մեծաւ զօրութեամբ: - 324 Եւ եղև իբրև արար և կատարեաց Բուխայ զոդ ինչ խորհեալն էր ի վերայ աշխարհիս Հայոց, բարձումն յաշխարհէս մեծամեծացն Հայոց՝ յաւել և զայս ևս – 296. Եւ զայսոսիկ ոչ վայրապար ինչ եհաս մեզ գրել – 46. զի մի երկայնեալ ոդ ինչ վասն նորա ապիրատ և ինքնակամ և անզիղջ և անխիղճ առանց պատկառանաց մոլորութիւն սորա լի անամօթութեամբ՝ի բաց դիցուք զսա ի միջոյ յիշատակի նախարարացն – 248. և զկնի ինչ փոքու ասէ, ,,զայլազգիսն որ եկեալ յեցեալ իցեն ի Տէր՝ սիրել զանուն նորա, լինել նմա ի ծառայս և յաղախնայս – 224. և զոր ասէն այսպիսի ինչ է. ,,վա՛յ քեզ, եղո՛ւկ դու երկիրդ Պարսից, յորժամ բազմախուռն գունդք զօրացն Յունաց ի քեզ արշաւանս եդեալ՝ հասանիցեն և հարկանիցեն զքեզ ի սուր սուսերաց, և յառաթուր սմբակաց: - 148. և զոդ ինչ խնդրիցէ՝ առնիցէ ըստ կամաց նորա, կնքել և տալ նմա գեօղս և ագարակս, և տալ հարկս արքունիս և պատանդս խաղաղութեան: - 210. Եւ զոդ ինչ ոչ իմացեալ մեր՝ և ոչ գրել արժանի վարկաք, բայց միայն զի բարձրագոյնք և նախապատիւք ի թագաւորաց անտի էին: - 96. և զպէտս կերակրոցն վճարեն ի սերմանց ինչ, առաւել ի կորեակ կոչեցեալ սերմանէն, զոր ոմանք ի սով ժամանակի /190/ հաց անուանեն. –192. Եւ էր գրեալ ի միում թղթի անդ, յիշեցուցանելով զոդ ինչ գործեաց Աշոտ ի զօրսն Ապահունեաց զյաղթանակ պատերազմին և զհոյակապ անուն ստանալոյն՝ ասէ – 382. և ի մտանելն առաջի զօրավարին՝ ոչինչ փոյթ արարեալ զվնասուցն և զհարուածոց զօրացն, իբրև զապստամբէ ինչ ամբաստանել. – 236. և ի չափ ինչ հասեալ բնակեցաւ առ ումեմն մեծատան ի նոցունց ազգականից. – 158. Եւ իբրև անցին աւուրք ինչ՝ վախճանեցաւ տանուտէր տանն: - 158. Եւ իբրև եհաս առ թագաւորն ոդ ինչ գործեցաւն՝ ոչինչ գոյր տեղի այլ պատասխանւոյ. բայց ասէ, ,,արժանապէս այն գործ նոյն գործեցաւ,,: - 370. Եւ իբրև ետուն զթուղթն կարծեցեալ իբրև յերեսաց արքայի՝ ,,ընթերցիր զայդ, ասէ, մի՛ ինչ ընդ մեղադրութեամբ արկաներ զիս, և կարծել նենգութեամբ գնալ առ քեզ և դրժել ինչ քեզ և ստել երդմանց /236/ մերոց. – 238. Եւ իբրև ետուն զթուղթն կարծեցեալ իբրև յերեսաց արքայի՝ ,,ընթերցիր զայդ, ասէ, մի՛ ինչ ընդ մեղադրութեամբ արկաներ զիս, և կարծել նենգութեամբ գնալ առ քեզ և դրժել ինչ քեզ և ստել երդմանց /236/ մերոց. – 238. Եւ իմաստուն և հանճարեղ խորհրդովք, քաղցր և կակուղ բանիւք ողոքեալ զմանկագոյն Հասան, առաջի արկանելով նմա զարժանի ալեացն պատուականութիւն և զիշխանական ճոխութեան զբարձրագահութիւն և ոդ ինչ այդմ հետևէր. – 348. Եւ իւր հազարապետին գրեալ և ծանուցեալ էր արքայի, զոդ ինչ գործեաց ցայն վայր ժամանակի: - 220. և լի ծաղու և կատականօք այպն արարեալ՝ արհամարհանօք անարգեցին զբռնաւորն, իբրև զմանուկ մի անպիտան կամ զծեր զառանցեալ և խելագարեալ, որ ոչ ըստ իւրոց կամաց զոդ ինչ

ախորժիցէ խօսիցի: - 264. և կալան անդ զտիկնայսն ամենայն և զհարճսն և զորդիսն արքայի, և զերիվարսն արքունական, որով եկեալ էր Խոսրով արքայ ի Տիսպոն՝ հանին գաղտաբար ի գիշերի, և արքայ Խոսրով ոչ միոյ իւիք չէր տեղեակ. – 150. Եւ կալեալ զդեսպանսն հանին զթուղթսն, և զարսն պահեցին ի զգուշութեան, ոչինչ ումեք զգուշացուցանելով որ ինչ եղևն: - 340. և կինն անցեալ պատմեաց թագաւորին որ ինչ եղևն, զբողոք բառնալն իւր և զկացուցանելն վկայս՝ թէ ոչ վայել եմ քեզ կին, այլ արքայի, և որ ինչ եղևն – 272. և կինն անցեալ պատմեաց թագաւորին որ ինչ եղևն, զբողոք բառնալն իւր և զկացուցանելն վկայս՝ թէ ոչ վայել եմ քեզ կին, այլ արքայի, և որ ինչ եղևն – 272. և հայր քո Վասակ խորհիցի ինչ առ արքայի, և աղմուկ և շփոթ ինչ յուզիցէ հայր քո, որպէս թէ զապստամբութեան ինչ խորհել կարծիս զմէնջ առնուցուն: - 114. և հայր քո Վասակ խորհիցի ինչ առ արքայի, և աղմուկ և շփոթ ինչ յուզիցէ հայր քո, որպէս թէ զապստամբութեան ինչ խորհել կարծիս զմէնջ առնուցուն: - 114. և հայր քո Վասակ խորհիցի ինչ առ արքայի, և աղմուկ և շփոթ ինչ յուզիցէ հայր քո, որպէս թէ զապստամբութեան ինչ խորհել կարծիս զմէնջ առնուցուն: -114 և հնախօսս շարագրական մատեանս և ի բազում վէպս պատմութեանց անցեալ գրեցի, որ ինչ բաւականանալ ձեռնհաս եղէ, սկսեալ յԱդամայ մինչ առ մեզ հասեալ ժամանակացս գիւտ: - 12. և մի ի վերայ մեծ յանցանացն զոր յանցեար, որպէս լսեմդ զոր ինչ ամբաստանեն զքէն՝ յայդ ևս յաւելուր - 290. Եւ մի հարկաց ինչ կամ զօրաց կամ այլ ծառայութեան խափանիչ լինելոյ կամ ի վնասս արքայի խառնելոյ փոյթ արասցուք պահանջել վրէժս. – 196. Եւ մինչ նոքա կային մնային հրաման ինչ ընդունել յարքունուստ՝ /286/ դարձան հրեշտակքն և եկին փութանակի, և բերին թուղթ յարքայէ առ Ապումուսէ՝ գալ ի հնազանդութիւն նոցա և երթալ առ Բուխայ. – 288. և մինչ ոչ ելին ի գլուխ կարծիքն, այլ իբրև զմեքենայ ինչ յամուր անդամանդեայ պարսպէ ի բաց դառնայր – 250. Եւ յանդուգն դիմեցուածովն ի վեր քան զզարմանս՝ այն ինչ ի քթթել ական դարձուցին / 328/ զխրոսակսն, և զռազմն դաշիկ քակեցին և զյառաջագահ ախոյեանսն փայլակնահար արարեալ դիաթաւալ կացուցին – 330. Եւ յետ աւուրց ինչ դարձեալ դառնայ Վահան ի Սամառայ, զեկուցանել Աշոտի որ ինչ գործեցաւն: - 310. Եւ յետ աւուրց ինչ դարձեալ դառնայ Վահան ի Սամառայ, զեկուցանել Աշոտի որ ինչ գործեցաւն: - 310. Եւ յետ փոքր ինչ աւուրց հրաման ետ Բուխայ ելանել ի պատերազմ. – 280. և յոյժ հաւաստի և ընդունակ գոլ զառ ի բազմաց /244/ վկայութիւն ի վերայ մեծի և կամ փոքրու ինչ իրաց կամ ի վերայ կենաց և մահու. – 246. և նմին հատուցումն ի կարգի որ ասէ, ,,կացո ի վերայ նոցա մեղաւոր, սատանայ կացցէ ընդ աջմէ նորա,, , և որ ինչ ի կարգ սաղմոսիդ է: - 214. Եւ նորա առ ահն պակուցեալ, ասէ. հայր իմ, խնայեա յիս. և այլ ոչ զօրեաց բարբառել ինչ: - 320. և ոչ առ փոքր մի ինչ ներեաց կամ անսաց /264/ տալ տեղի պատասխանոյ, այլ հրամայեաց դահճացն տալ ի վերայ նորա զվճիռ մահու, փութով զրաւ առնել նոցա ի սատակումն սրոյ: - 266. և ոչ ևս այնուհետև ինչ ոչ տեսանէաք, ոչ հաւ և ոչ գազան, բայց զերկին և զերկիր: - 50. Եւ ոսկեգործ ականակապ կազմեալ՝ պատեաց ոսկով զփրկագործ սուրբ խաչն, և ընդելուզեալ մարգարտով զարդարեաց զսխրագործ փայտն, հիւսնեալ ի մէջ անուշահոտ փայտից, թողեալ մասն ինչ արտաքս ոսկեպատ պահարանին, յառաջնում իւրոյ քառածրագիծ խաչակերտ փայտեղէն զզրոցկանն: - 394. և որ ինչ այդմ հետևին ի հանդերձեալ գալստեանն Քրիստոսի ի վերջնումն աւուրն. – 284. և որ ինչ ի նմանէ կան պահին պարգևք կացելոյն ի ճշմարտութեան հաւատս, և տանջանք ուրացելոցն և յետս կացելոցն - 206. և որ ինչ կրեցին թշուառութիւն զոգւոց առաւել քան եթէ մարմնոց. – 240 և որոց ոչ գործք ինչ և ոչ քաջութիւն ուրուք յայտ յանդիման ցուցանիւր. – 68. և պատմեցին նմա՝ զոր ինչ գործեցին զիրս քաջութեանն: - 222. և Վահան հասեալ յանկարծուստ ի վերայ նորա, այն ինչ ընդ միտ ածելով ստնանել ինչ Գուրգինայ. – 310. Եւ փոխանակ նորա թագաւորէ Սմբատ որդի Աշոտի, այր քաջայայտ և հանճարեղագոյն, լի և առոյգ յամենայն իրողութիւնս՝ որ ինչ ընդ երկրաւս համառօտաբար լրութիւն պատկանաբար պիտանան, հաճոյ Աստուծոյ և ընտիր մարդկան: - 356. Եւ քանզի այն ինչ վախճանեալ էր կին Դերենկին՝ գրէ Գուրգէն առ

Աշոտ, ասէ. – 322. Զայն ի փոքր ինչ աւուրց զապստամբութիւն ի մէջ առեալ Խոսրովայ ի Շապհոյ՝ ի Յոյնս ապաւինի – 112. Զայս ոչ եթէ սակս ուրացութեան ինչ ամբաստան լինի զինքենէ, կամ վասն ժողովոցն, այլ զի ոչ յանդիմանեցին զթագաւորն, որ արտաքոյ օրինացն ամբարշտէր. – 258. Զի յառաջնումն ոչ ինչ գոյր հոգ ինչ զբաղմանց, և ոչ մի ինչ ըստ աշխարհաշէն /90/ խնամակալութեանց, կամ պատերազմասէր աշխատութեանց – 92. Զի յառաջնումն ոչ ինչ գոյր հոգ ինչ զբաղմանց, և ոչ մի ինչ ըստ աշխարհաշէն /90/ խնամակալութեանց, կամ պատերազմասէր աշխատութեանց – 92. զի Գագիկ անցեալ ամրանայր ի Ճախուկ բերդի, ի կասկածի կալով ի Դերանկէն, ըստ զեկուցմանն զոր ինչ գործեաց Հասան առ Դերանիկն: - 350. զի եկեսցէ առ նոսա առանց պատկառանաց և երկիւղի և առանց միոյ իւիք կասկածանաց – 226. զի թերևս կարասցեն հաճել զմիտս զօրավարին՝ ի բաց կալ ի խորհրդոցն զոր ինչ խորհեալ էր – 210. Զի թէ միոյ փայլատակման ընթացք և ճայթումն ամպոց բաւական է պակուցանել քաղել զուշեղութիւն ոգւոց, զի՞նչ ինչ յայնժամ կրէին ոգիք մնացելոցն յերկրի, ի սահանաբաց և յանդնդաքակ վրդովմանցն հոսելոց, նախ քան զջրհեղեղ ջուրց սատակումնն: - 32. զի թէպէտ նեղեալք և չարչարեալք լինէաք պէսպէս կտտանօք ի զօրացն իսմայէլական ազգացն տաճկական տէրութենէն՝ այլ սակաւագոյնք և առ փոքր ինչ ժամանակս – 194. Զկնի այսորիկ յառաջ խաղացեալ Ահմաթ և որ ընդ նմա կայսկազենիցն գունդք, երթեալ մտանել ի քաղաքն Դուին, թերևս կարասցէ ի կատարումն՝ զոր ինչ խորհեցաւն՝ հասուցանել զչարիսն: - 344. Զոր և Աղէքսանդրի Մակեդոնացւոյ ի դէպ ելանէ առ Ողբմպիադայ վիպագրութիւնք. թերևս ի մասն ինչ արտաքոյ սահմանաց դրախտին հասանել. – 50. զոր եցոյց նմա Հոգին սուրբ՝որ ինչ առ յապա ժամանակս գործելոց էր – 120. զոր ինչ խորհեցան ի վերայ աշխարհիս Վասպուրական իշխանութեանս – 238. զոր յիւրում տեղւոջն կարգաբանութեան գրեցից որ ինչ վասն սորա: - 74. զոր ոչ առ յանձն սուրբն Սահակ գրել ինչ վասն որոյ չարաբանեն զԱրտաշրէ: - 118. զոր ոչ և զմի ոք յիշխանաց ոմանց առաջնոց լուեալ ուրուք եթէ իցէ այսպիսի ինչ արարեալ. – 216. զոր ցուցանեմ յայլում տեղւոջ, և զոր ինչ արար արքայն Պարսից ընդ տունն Արծրունեաց ի սադրելոյ Բարծումայի ամբարշտի: - 130. զորոց զանուանս և զժամանակս գլխաւորելով նշանակեցից փոքր ինչ որ և առ նոքիմբք եղեն: - 56. ընկալջիք հաւատս և օրէնս աստուածատուրս հեռի ի ստութենէ և լի որ ինչ ընդդէմ ստութեան է – 244. թէ գուցէ դրդուիցի ինչ ի միջոցէ ապաստանին վիմին հաստատնոյ – 204. իբրև զորսորդս ինչ առիւծուց կամ այլոց ինչ նոյնպիսեաց, շուրջ ձգեալ զգառագիղն՝ ի մէջ փակել զկորովին և զքաջ արանցն զիշխանն Աշոտ – 202. իբրև զորսորդս ինչ առիւծուց կամ այլոց ինչ նոյնպիսեաց, շուրջ ձգեալ զգառագիղն՝ ի մէջ փակել զկորովին և զքաջ արանցն զիշխանն Աշոտ – 202. Իբրև զեկուցաւ նմա յոմանց զոր ինչ խորհի վասն նորա Աւշին / 370/ … ելեալ գնաց մեկնեցաւ օգնութեամբ ի վերայ հասեալ գիշերոյն – 372. Իբրև ստուգեցաւ որ ինչ եղեալն էր՝ փութացան խնդրել ի քաղաքին և ի կիրճս ճանապարհին, յոր կողմ և աճապարեաց ոք, մինչ անցեալ գտին զհարեալն դիւի չարի, զի կայր դեռ կիսամեռ: - 378. Իսկ յետ անցանելոյ աւուրց ինչ՝ ետ տանել զնա առ թագաւորն, և ընդ նմա գունդս զինուորաց վառելոց և ընտիր այրուձիոց: - 288. Իսկ նա փոքր ինչ ժամանակ ներեաց նոցա դիմօք սիրոյ խաղաղութեան, մինչև ի գլուխ ելին որ ինչ յաղագս Ապումուսէին էին հանդէսք. – 296. Իսկ նա փոքր ինչ ժամանակ ներեաց նոցա դիմօք սիրոյ խաղաղութեան, մինչև ի գլուխ ելին որ ինչ յաղագս Ապումուսէին էին հանդէսք. – 296. Իսկ նորա յղեալ առ նոսա դեսպան զԱբդլայ ոմն … տեսանել թէ իցէ՞ հաւատարիմ զոր ինչ խօսին ի ձեռն դեսպանաց, թէ պատիր խաբէութեամբ ջանան կորուսանեն զնա: - 226. կամ թէ յամպոց ինչ ճայթիւն արձակելոյ և ի վայր հրաձգութիւնն արկանէ ի կարկտաբեր և յանձրևաբեր ժամանակի - 228. կասկած ունելով որ ինչ գործեացն ընդ Աշոտ: - 316. Կարծելով Վահանայ խոնարհել զորդին իւր յանկանգնելի կործանումն, զոր մեկուսեալ Սամուէլի զհայր իւր Վահան, իբր այն թէ խորհիցին ինչ վասն որոյ եկեալն էին – 106. ճաշակեալ սակաւ ինչ հաց և գինի գոհացաւ, և առ ընտանիս իւր դարձեալ թախանձագին՝ յարուցեալ

էջ ի յամրոցացն – 216. մանաւանդ յառաջագոյն պատրաստեալ պատսպարեաց թղթովք և պատարագօք առ թագաւորն և առ զօրավարն գնալ ըստ հրամանաց նոցա, և ոչ ինչ արտաքոյ կամաց նոցա խորհել կամ գործել ինչ: - 270. մասնաւոր ինչ մարգարէական ոգւով եղելում ի մարդն օժնդակ խորհրդածութեան արծարծել անդրէն ի ձեռն ապաշաւանացն զվրիպանացն կորուստ. ըստ այսմիկ և այլոց կենդանեացն զգայականօքն և թէ ունայնացելովք առ ի դոյզն ինչ զգուշաւորականս: - 22. մասնաւոր ինչ մարգարէական ոգւով եղելում ի մարդն օժնդակ խորհրդածութեան արծարծել անդրէն ի ձեռն ապաշաւանացն զվրիպանացն կորուստ. ըստ այսմիկ և այլոց կենդանեացն զգայականօքն և թէ ունայնացելովք առ ի դոյզն ինչ զգուշաւորականս: - 22. մեք տացուք զԱշոտ ի ձեռս քո առանց զինու և մարտից և ճակատուց կազմութեան, և մի ինչ յայնոսիկ աշխատ լինիցիս. – 212. մինչ զդի նորա գտելոցն յետ աւուրց ինչ ետ Բուխայ ԺՌ արծաթ, զի այնչափ պատուական էր այրն նմա: - 272. Յայնժամ իբրև գիտաց զօրավարն Հայոց և ոչ միով իւիք կարաց հաճել զմիտս նոցա, այլ միաբան ետուն հրաման ելանել ի պատերազմ – 230. Յայնժամ իբրև գիտաց զօրավարն, եթէ յաջողեցաւ նմա ամենայն ինչ ըստ կամաց իւրոց և ըստ հրամանի ամբարիշտ թագաւորին, ի գլուխ ելին խորհուրդ չարութեան նոցա - 238. Յայնժամ իբրև ետես անօրէն զօրավարն Մուսէ, թէ ոչ ելին ի գլուխ խորհուրդ չարին յօժարութեաննն … փութացաւ արձակել գուժկան յարքունիս, ծանուցանելով արքայի զոր ինչ գործեաց Աշոտ իշխանն Վասպուրական: - 176 Յայնժամ իսկ և իսկ փութացեալ /գրքում՝փութեցեալ/ եհաս գուժկանն առ հոյակապն Աշոտ իշխանաց իշխան, զեկուցանելով նմա զոր ինչ գործեցաւն: - 348. Յայնժամ խորհուրդ միաբանութեան ի մէջ առեալ ամենեցուն նոցա ասեն. ,,թէպէտ և ի թշնամեացն ապրեցաք՝ սակայն ի ձեռաց դորա մեզ չիք ապրել. արդ եկայք իմասցուք ինչ,,: - 150. Յայնժամ ողորմագին զաչսն շրջշրջեալ առ քաջ նիզակակիցսն իւր, թէ ո՛վ ոք արդեօք թերևս յօգնութիւն ինչ նմա հասանիցեն. – 354. յիշեցուցանէր զոր ինչ գործեաց ընդ Աշոտ և ընդ աշխարհ նորա, յուշ առնէր և զքաջութիւն արիութեան նորա – 268 Յղէ առ իշխանն, զի առանց և ոչ մի ինչ յապաղանաց փութացեալ հասցես այսր: - 348. նա և կենդանականն որ ի նմա՝ ոչ ի բարի ինչ, այլ զի անհրաժեշտ չարին կալով անմահականս չարչարեսցի: - 22. Նախ առաջին՝ զի յետ աւուրց ինչ, իբր անագան իմն այլ ոչ նախապատիւ և կարևոր. և զայն արատաւոր, այլ ոչ անարատ՝ երևի յասացելոցն՝ եթէ ուղիղ մատուցանես և ուղիղ ոչ բաժանես՝ մեղար: - 24. Նոյն ժամայն մատուցեալ ոմանց առ Դերանիկն՝ ստուգագոյնս քսէին վասն Գագկայ Ապումրուանայ. խորհել ընդ կորապաղատին, զոր ինչ գործեաց Հասան զանօգուտսն. – 348. Նոյնժամայն ելեալ զհետ Դերանկին կորապաղատն ի նոյն աղագս ի բաց մեկնել ի դիմաց հազարապետին, գիտելով զոր ինչ խորհեալն էր յաղագս նախարարացն Հայոց եկելոյն առ նա, և մեկնեալ լինէին ի զօրացն անտի ասպարէզս Ե – 342. Նորա դարձեալ դառնայ ի Սամառայ և ծանուցանէ արքայի զոր ինչ գործեաց, և թէ զիա՛րդ են առ միմեանս միաբանութեամբ իշխանք Հայոց: - 172. Նորա զչարեալ ընդ հասանել պատգամին՝ առ զայրուցս բարկութեան քինահանութիւն վրէժխնդրութեան արարեալ՝ ի բաց եհան ի գրոցն պատմութենէ՝ որ ինչ վասն տանն Արծրունեաց էր գործոց հանգամանք, և որ ինչ օրինակ մարտիրոսութեան Վահանայ Արծրունոյ: - 130. Նորա զչարեալ ընդ հասանել պատգամին՝ առ զայրուցս բարկութեան քինահանութիւն վրէժխնդրութեան արարեալ՝ ի բաց եհան ի գրոցն պատմութենէ՝ որ ինչ վասն տանն Արծրունեաց էր գործոց հանգամանք, և որ ինչ օրինակ մարտիրոսութեան Վահանայ Արծրունոյ: -130. շուրջ փակեալ զՄեհուժանեան գնդիւն, զի մի ճողոպրել ինչ աճապարիցի: - 106. Ո՞չ ածէք զմտաւ և ոչ զմի ինչ ի բարեացն, զոր ձեր յինէն գտեալ. – 214. Ոչ կարծողականս ինչ ըստ առաջնոցն Բէլայ ասացելում, կամ այլոց ստուերականացն երևեցելոց երազականաց և խաբեբայ դիւաց, այլ ձեռագործ մեռելականս իսկ եցոյց ի պաշտօն – 40. ՈՐ ԻՆՉ ԳՈՐԾԵՑԱԻ ՅԵՐԿՐՈՐԴՈՒՄ ԱՄԻՆ ԳԱԼՍՏԵԱՆՆ ԲՈՒԽԱՅԻ, ՈՐՔ ԵՆ ՈԼՈՄԲԻԱԹՔ ՎԱՍՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ԸՆԴ ՍԱՀԱԿԱՅ ԻՍՄԱՅԷԼԱՑՈՅ,ՈՐ ԻՍՄԱՅԷԼԻ ՈՐԴԻ ՃԱՆԱՉԷՐ, ԵԻ ՎԱՍՆ ՊԱՇԱՐՄԱՆ ՔԱՂԱՔԻՆ: - 268. ՈՐ ԻՆՉ ՁԿՆԻ

ԱՅՍՈՐԻԿ ԳՈՐԾԵԱՑ ԲՈՒՀԱՅ Ի ԴՈՒԻՆ ՔԱՂԱՔԻ, ԵԻ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՎԿԱՅԻՑՆ: - 260. ՈՐ ԻՆՉ ԶԿՆԻ ԱՆԻՇԽԱՆՈՒԹԵԱՆ ԳՈՐԾԵՑԱԻ ԵԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԱՑՆ: - 298. որ յետ հաւատոցն որ ի Քրիստոս բազում ուղղութեամբ և երկիւղածութեամբ կրօնս ըստ արժանի հաւատոյն ցուցեալ, գրէթէ ի ծայրս առաքինութեան զաճումն հաւատոցն տարեալ հասուցեալ, ոդ. ինչ յորդորումն աւետարանական վարժիցն ունին դաստիարակութեան ցոյցք: - 78. որ ունիցի արմատս ինչ ինքնաբոյս և սակաւախնամս – 52. որ տիրեաց Ասորեստանի, այլ և ի ժամանակս ինչ Հայոց – 44. որք ասեն զՀեփեստեայ գողանալ զհուրն յաստուածոյն, մասն ինչ մարդկան շնորհել և զյոլովն ինքեան ունել – 52. որք մատուցեալ առ սուրբն Սահակ զեկուցանել նմա զոդ. ինչ խորհինն, և թևակոխէին առ Պարսից արքայն, զոր և արարին /116/ իսկ. – 118. որք ոչ արժանաւորք ինչ բարի յիշատակաց: - 108. ոչ պիտոյացեալ եկամուտ լուսոյ, որով նսեմասցի առ ի հասանել երեկոյին, ոչ ապաժամանութիւն արեգական առ ի մերժել զմութ գիշերի լուսազգեստ ստեղծուածոյն, որ յետ առաջնոցն կարգի և դասու՝ զերկրորդն փոխանորդեցաւ վիճակ, ոչ կերակուր հոսանուտ առ ի լրութիւն տարաբարձ ունակութեանց անապականին, որ դոյզն ինչ փոքրագոյն քան զիրեշտակս գոլ. – 20. Սաստիկ և վտանգաւորք և լի դառնութեամբ ոդ. ինչ ի ճառի աստ են յիշատակարանք, սակս յանձնառութեան մեծ նախարարացն և իշխանացն մերոց. – 240. սմա ծանօթացեալ և սիրողացեալ ժամանակաւ ուսուցանէր բազում ինչ նմա և յոլովագոյնս զինոց կտակարանաց, և եթէ ոչ զոյ բնութեամբ որդի Աստուծոյ: - 158. Սոքա հրամանաւ Վահանայ Արծրունւոյ փոյթ յանձին կալեալ՝ խուզել քննել կարգել ի համառօտ բանս զաճմունս ազգացն անցելոց ոչ կարի ինչ ընդ երկայնագոյնս աշխատասիրաբար անցանել պատմութիւնս: - 74. ՎԱՍՆ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՋԱՓՐԱՑ, ԶՈՐ ԻՆՉ ԽՈՐՀԵՑԱԻ Ի ՎԵՐԱՑ ԱՇԽԱՐՀԻՍ ՀԱՅՈՑ, ԵԻ Ի ԳԼՈՒԽ ԵՀԱՆ ԶԿԱՄՍ ՉԱՐՈՒԹԵԱՆՆ, ԵԻ ՈՐ ԻՆՉ ԸՆԴ ՍՈՎԱԻ ՆԱԽ ՔԱՆ ԶԼՆՈՒԼ ՎԵՑԵՐՈՐԴ ՅՈԲԵԼԻՆԻ, ԵԻ ԵՕԹԱՆԱՍՈՒՆԵՐՈՐԴ ՈԼՈՄՊԻԱԴԻՆ, ՅԵՏ ԻՆՆԵԻՏԱՍՆ ԸՆԴԻՔՏԻՈՆԻՆ, ՅՈՐՈՒՄ ԲՈՎԱՆԴԱԿԻՆ ԺԱՄԱՆԱԿՔ ԲՌՆԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆՆ ՏԱՃԿԱՑ ԱՄՔ ՄԻԲ ԸՍՏ ԹՈՒՈՑ ՀԱՅԵՐԷՆ ՏՈՒՄԱՐԻ. – 170. ՎԱՍՆ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՋԱՓՐԱՑ, ԶՈՐ ԻՆՉ ԽՈՐՀԵՑԱԻ Ի ՎԵՐԱՑ ԱՇԽԱՐՀԻՍ ՀԱՅՈՑ, ԵԻ Ի ԳԼՈՒԽ ԵՀԱՆ ԶԿԱՄՍ ՉԱՐՈՒԹԵԱՆՆ, ԵԻ ՈՐ ԻՆՉ ԸՆԴ ՍՈՎԱԻ ՆԱԽ ՔԱՆ ԶԼՆՈՒԼ ՎԵՑԵՐՈՐԴ ՅՈԲԵԼԻՆԻ, ԵԻ ԵՕԹԱՆԱՍՈՒՆԵՐՈՐԴ ՈԼՈՄՊԻԱԴԻՆ, ՅԵՏ ԻՆՆԵԻՏԱՍՆ ԸՆԴԻՔՏԻՈՆԻՆ, ՅՈՐՈՒՄ ԲՈՎԱՆԴԱԿԻՆ ԺԱՄԱՆԱԿՔ ԲՌՆԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆՆ ՏԱՃԿԱՑ ԱՄՔ ՄԻԲ ԸՍՏ ԹՈՒՈՑ ՀԱՅԵՐԷՆ ՏՈՒՄԱՐԻ. – 170. ՎԱՍՆ ՈՐ ԻՆՉ ԳՈՐԾԵՑԱԻ ԸՆԴ ՀԱՆՈՒՐ ԱՇԽԱՐՀՍ ՀԱՅՈՑ. ԵԻ ԵՐԿՊԱՌԱԿՈՒԹԻՒՆ ԻՇԽԱՆԱՑՆ, ԱՆՀԱԻԱՆՔ ԵԻ ԱՆՀՆԱԶԱՆԴՔ ՄԻՄԵԱՆՑ ԼԻՆԵԼՈՎ, ԵԻ ՈՐ ԻՆՉ ԸՆԴ ՍՈՔՕՔ: - 194. ՎԱՍՆ ՈՐ ԻՆՉ ԳՈՐԾԵՑԱԻ ԸՆԴ ՀԱՆՈՒՐ ԱՇԽԱՐՀՍ ՀԱՅՈՑ. ԵԻ ԵՐԿՊԱՌԱԿՈՒԹԻՒՆ ԻՇԽԱՆԱՑՆ, ԱՆՀԱԻԱՆՔ ԵԻ ԱՆՀՆԱԶԱՆԴՔ ՄԻՄԵԱՆՑ ԼԻՆԵԼՈՎ, ԵԻ ՈՐ ԻՆՉ ԸՆԴ ՍՈՔՕՔ: - 194. ՎԱՍՆ ՈՐ ԻՆՉ Ի ԾԱՆԱՐՄՆ ԳՈՐԾԵՑԱԻ: - 274. Տուեալ լինէր այնուհետև զմասն ինչ զօրուն ի ձեռս զօրապետի ումեմն Ժիրաք կոչեցելոյ – 202. Ցոյցք ժամանակացս այսոցիկ, ըստ որում յառաջագոյն ասացաք, որ յաւուրց անտի Բէլայ մինչև ի Նինոս՝ երևելիք ինչ և նշանաւորք ի /42/ մատենիցն առաջնոցն ոչ երևի, թերևս ի բազում խափանմանց: - 44 փոդ. քանչ ի վայր խաղացեալ ի տեղին որում Ձորք ասեն: - 392. Քանզի թէպէտ և անվաւեր ի նոցանէ գրեցեալքն ասացան՝ այլ բազում ինչ և առ ճշմարիտն ստուերաբանեն – 18. քանզի ոչինչ վնաս գիտէին զանձանց և ոչ մի ինչ իրս մեծ կամ փոքր. – 98. Եւ ահա դարձեալ ասեմ, չկայ ինչ քո. և զի մի կրիցես զոր ինչ խօսեցայ ընդ պատգամաւորս քո, և աւելի քան որոգել ջանար ընդ մեզ՝ զդոյն ընդունիցիս վտանգաւորս,,: - 280. /թագաւորեաց/ Մաւի ամս Ի և ամիսս Գ և աւուրս ինչ: - 166. և առաքեցին դեսպանս առ արքայ և ինքեանք նստան շուրջ զլերամբն, մինչև փութով եկեսցէ նոցա հրաման ինչ յարքունուստ: - 280. մասնաւոր ինչ մարգարէական ոգւով եղելում ի մարդն օժնդակ խորհրդածութեան արծարծել անդրէն ի ձեռն ապաշաւանացն զվրիպանացն կորուստ. ըստ այսմիկ և այլոց կենդանեացն

զգայականօքն և թէ ունայնացելովք առ ի դոյզն ինչ զգուշաւորականս: - 22. ոչ պիտոյացեալ եկամուտ լուսոյ, որով նսեմասցի առ ի հասանել երեկոյին, ոչ ապաժամանութիւն արեգական առ ի մերժել զմութ գիշերի լուսազգեստ ստեղծուածոյն, որ յետ առաջնոցն կարգի և դասու՝ զերկրորդն փոխանորդեցաւ վիճակ, ոչ կերակուր հոսանուտ առ ի լրութիւն տարաբարձ ունակութեանց անապականին, որ դոյզն ինչ փոքրագոյն քան զհրեշտակս գոլ. – 20. և սկսան այնուհետև աներկիւղ տարածանել ի վերայ երկրին. քանզի ոչ կասկածէին ի պատերազմէ իմեքէ: - 162.

ԻՆՉ ՈՐ - Իսկ Սաղման յանձն առ գրել նմա. և գրէր գիրս յօդուածոյս, էր ինչ որ ի ստոյգ յիշողութենէ, և էր ինչ որ կարծողական բանք. – 164. Իսկ Սաղման յանձն առ գրել նմա. և գրէր գիրս յօդուածոյս, էր ինչ որ ի ստոյգ յիշողութենէ, և էր ինչ որ կարծողական բանք. – 164.

ԻՆՉՔ - Եկն եմուտ ի գաւառն Աղբագ, և ասպատակ սփռէր ընդ կողմանս կողմանս յերկիրն Վասպուրական, գերփէր, աւերէր, յափշտակէր, կապուտ կողոպուտ գործէր ընչից և ստացուածոց. – 176. Եւ բազում այն էր որ մարտիրոսական ճգնութեամբ վկայեցին, քան որք դրդուեցան, առ ոչինչ համարելով զյափշտակութիւն ընչից և ստացուածոց և զմահս դառնագոյնս: - 124. և ետ բերողացն Հայրակղոս ինչս բազումս և մեծարեալ արձակեաց պատուով: - 154. և խոշտանգեսցես զնոսա գանիւ և բանտիւ և պէսպէս տանջանօք սպառնալեօք և ողոքանօք և ընչից պատրանօք արկցուք զնոսա ի ներքոյ կամաց թագաւորութեան մերոյ. – 196. զի և զմեծութիւն ընչից, որ ի գանձս իմ՝ ամի ամի յաւար տալով՝ զուարթամիտ սրտիւ ինձ համարէի զյափշտակութիւն տան իմոյ որ ի ձէնջ և առ ձեզ - 216. զսուրբ եկեղեցիս, զտունս աղօթից քրիստոնէից այրել աւերել հիմն ի վեր տապալել, զքահանայսն նորոյ ուխտի ի սուրս իւրեանց մաշել, զծերս և զպառաւունս մահու սրոյ սպանանել, զերիտասարդս և զկուսանս խաղացուցանել ի գերութիւն, զստացուածս և զինչս վատնել աւարառութեամբ. – 398. Ոչ ամենևին /գրքում՝ամենեւին/ գոնէ փոքր մի խոտորեցան ի բանս նորա և ոչ առին յանձն ի պատրել մեծութիւն ընչից և ոչ անսացին հնազանդել փառաց աշխարհական ցանկութեանց – 264. Տեսեալ կնոջն զՄահմէտ այր հաւատարիմ և ուշմագոյն յամենայն իրս աշխարհականս՝ եղև նմա կին և ետ ի ձեռն նորա զամենայն հոգս տան և ընչից: - 158. բազում ունելով ինչս ի կոխակս բարձրաւանդակս և ի կիրճս նրբականս, ի զերծս և ի խոխոմս ձորոյն ի թոխ և ի բոխ երկրին անբնակ մարդկան յասպատակէ հինիցն Երուանդայ – 84.

ԻՆՔ - և ինքն թագաւոր, փափկասցի, և բռնաւորք խաղալիք նորա, և ինք ընդ ամենայն ամուրս խաղալով խաղասցէ,,: - 200. Յայնժամ ետ զզօրսն ի ձեռն Մուշեղի Ապուպելճի եղբօր Գուրգինայ, և ինք ել գնաց զհետ եկելոց կոչնականացն. – 228.

ԻՆՔԵԱՄԲ - Իսկ քաղաքապետն Սահակ ելեալ ընդ դուռնն, որ ելանէ ի բերդն Շամշղտայ, սամոյր զինքեամբ արկեալ և գաւազան ի ձեռն առեալ, յիմարեալ մտօք կորոյս զփախուստն իւր, որ կարող էր գնալ յով և կամիցի. – 272.

ԻՆՔՆ - Եւ զօրացն քաջալերեալ ընթացան յիւրաքանչիւր զէնսն և հեծեալ յընտիրս երիվարացն՝ կացին ի հանդիպոջ և հանդիսացան գումարեցան ի մի վայր և պնդեցան կարգեցան մածեան հոլովեցան յինքեանս – 230. և ինքեանք զզօրսն ամենայն մեկնեցին երթալ ի վերայ գնդին Հայոց – 226. Եւ ինքն Աբրահիմ եկն անց յայնկոյս յոստանն Ռշտունեաց և անդ լինէր: - 306. և ինքն հանդերձեալ կազմել գնալ ընդ արևելս նաւել ի Քաղկեդոն: - 148. Զսա տեսեալ Մահմէտի՝ /162/ կոչեաց և յարեցոյց առ ինքն, հրամայեալ նմա գրել գիրս օրինաց ազգին իւրոյ, ձեռամբ Աբութուռաբայ իսմայէլացւոյ. քանզի ինքն ոչ գիտէր գիր և ոչ դպրութիւն: - 164. ,,վասն այնր ելի յաշխարհս, զի մի Գուրգէն բռնաբար յինքն կորզեալ ձգիցէ զամուրս աշխարհիս, և յինքն բռնաբար զզօրս քո յանգուցանիցէ: - 362. ,,վասն այնր ելի յաշխարհս, զի մի Գուրգէն բռնաբար յինքն կորզեալ ձգիցէ զամուրս աշխարհիս, և յինքն բռնաբար զզօրս քո յանգուցանիցէ: - 362. Ազդ առնէ քաղաքապետին Տփղեաց. և խնդրեալ զնա առ ինքն՝ /316/ ստիպէր տագնապէր ահս արկանելով, թողուլ զօրէնս քրիստոնէութեան և յանդորր ելանել: - 318. այլ այսոքիկ փոյթք յօժարութեան առ ի

յայլոց ասացելոց նախագունից տեղեկութիւն, և ոչ ինքեամբ և կամ նովաւ գտանել զինարս գիւտի գրոց, թէպէտ և յառաջ քան զնա, այլ ոչ թէ և քան զԲաբելացւոցն իրս – 18. այլ և ինքն թագաւորն հրամանի նորա անսայր: - 200. այլ և ինքն Մահմէտ, մոլեկան հոգւով շարժեցեալ՝ տայ գրել զանուղղայս, զոր մեք ի բազմաց զսակաւս յիշեսցուք: - 164. այլ զպարտութիւն քան զյաղթութիւն յինքեանս ձգէին ի ձեռանէ Յիսէի, մինչ պակասել պատրաստութեանն բերդին, մանաւանդ ջրոյն սակաւաւորութիւն. – 362. այսոքիւք ծանուցեալ զպատիւ խնամոցն Աստուծոյ՝ ևս յորդորագոյնս յուսացաւ կոչել այցելու ինքեան զԱստուած: - 26. այր հեզ, խոհական, խորհրդական, համեստ ի բանս, համեստ ի նայեցուածս, որ ոչ բազմաց քան եթէ միոյն, այսինքն Քրիստոսի՝ զինքն ծանօթ ջանայր կացուցանել: - 94 Ապա ուրեմն յայտ է ըստ կարգի ասացելոցս, եթէ որ շարժէ զերկնային մարմինն՝ մի է և անբաւ զօրութիւն ունի և անմարմին է և անեղ է անապական, և ինքն ոչ յումեքէ, և այլք ամենեքեանք նովաւ. – 54. արկանել զնա ի կապանս և ի տանջանս մահաբերս, զամուրսն յինքն գրաւել, զաշխարհն տալ ի ձեռս իւրոյ գործավարացն, ըստ պարսկայնոցն հատուցմանց հատուցանել նոցա: - 370. բայց ընդ Յունաց թագաւորին միայն հնազանդութեամբ նուաճեալ զինքեանս, ի բաց կալով ի հարկատուութենէ Շապհոյ արքայից արքայի. - 96. բայց այլ ամենայն իշխանք արևելեայք խոյս տուեալ յերեսաց նորա՝ ետուն տեղի, ելին կալան զամրական տեղիս, ի բերդս և ի քաղաքս և ի լերինս, ընդ ինքեանս գումարեալ զզօրս և զբնակիչս աշխարհաց իւրեանց ամենայն պատրաստութեամբ: - 270. Բայց Գուրգէն խոկայր զմասն աշխարհին յինքն գրաւել, մանաւանդ զՈստանն Ռշտունեաց, որ էր տեղի սպանման հօր իւրոյ, գինս արեան զնա համարելով: - 362. Բայց երիցս երանելի ումն երիտասարդ հասակաւ, ինքն տաճիկ և ազգաւ պարսիկ՝ ելեալ զհետ սիրոյն Քրիստոսի հաւատոցն եկն յարեցաւ ի Պատրիկն Անձևացի – 222. Բայց զաշխարհն Յիսէ որդին Շեհայ բռնազբօսեալ յինքն գրաւեաց և կացոյց ի վերայ նոցա զիւր գործավարս: - 344. բայց ինքեանք այլոց հասուցանէին տագնապս որպէս ընթեռնուքն – 92. Բայց ինքն Բուհայ խաղացեալ զհետ իշխանին – 206. Բայց ինքն Դերանիկն ստեաց երդման ուխտի խաղաղութեանն, զոր եդ ի մէջ իւր և ի մէջ Հասանայ – 348. Բայց ինքն կարծեցեալ մարզպանն փախստեայ անկանի ի բարձրաբերձ եկեղեցին – 190. Բայց ինքն Պապ նշկահեալ զկայսր Թէոդոս, զոր ի բուռն առեալ Տերինտեայ զօրավարին Յունաց՝ խաղացուցանէ կապանօք առ կայսր – 108. Բայց խռովիչքն ատեցողքն խաղաղութեան ոչ դադարէին նիւթել զհակառակս բարւոյն և զաճմունս չարին. մանաւանդ Վասակ որ զկարծեալ իշխանական անունն յինքեան բերէր: - 310. Բայց յետ բազում պատերազմացն խորամանկ խաբէութեամբ կոչէ առ ինքն Շապուհ զԱրշակ ի դէմս սիրոյ խաղաղութեան, ոչ ինչ յիշատակ զչարեացն գործելոց ի մէջ առնելով. – 102. գումար արարեալ են, ամենայն զինուոր ի գանձարանս ի տունս գանձուց թագաւորին, զոր դարձեալ ուղտիւք կրէին ընդ ինքեանս: - 282. գուցե կատարիցեն չարիս ի վերայ քո, և կորզեն յընքեանս զթագաւորութիւն Նինուէի: - 82. դիմեալ գայր և սա ընդ աջաթև կողմն վկայելոցն, ընդդէմ սրոյն մատուցանել զինքն պատարագ կենդանի Որդւոյն Աստուծոյ: - 222. ելանէ մարզպանն ի վերայ նոցա և յինքն հանէ զՏամբեր և զԸռնայ գաւառ և որ ասի Ապուջափրի բերդ, ի Վիրի քաղաքին Կորճէից զիւր կացուցանէ ոստիկանս ի պահպանութիւն ամրոցին: - 400. Եւ այլ ամրաբնակ ազատորերոյն պարգևս և պատիւս օր ըստ օրէ բաշխէր, և յինքն յանգուցանել ախորժելով վարէր ընդ նոսա: - 360. և առաքեցին դեսպանս առ արքայ և ինքեանք նստան շուրջ զլերամբն, մինչև փութով եկեսցէ նոցա հրաման ինչ յարքունուստ: - 280. և բռնազբօսեալ զաշխարհն Ահմաթ որդի Յիսէի Շեհայ յինքն նուաճել – 358. Եւ դարձեալ նոյնպէս ինքն Փրկիչն ասաց – 224. Եւ ինքն /302/ անցեալ գնայր առ իշխանիկն ի յամուրն Աշխարհաբերդն կոչեցեալ. և անտի արիաբար քաջասրտագոյն դիմացուածով ելեալ գնաց դարձեալ առ սպարապետն Սմբատ: - 304. և կերիցեն քարինք և փայտք և այլ կահք երկաթեղէնք, որպէս և զայն որ ի նմայն պատարագի մարմին և արիւն որդւոյն Աստուծոյ, մանաւանդ թէ ինքն իսկ ճշմարտապէս որդին Աստուծոյ. – 396. Եւ կոչեալ առ ինքն զեպիսկոպոսն Մոկաց զՅօհան

և զեպիսկոպոսն Ռշտունեաց Սահակ և զեպիսկոպոսն Անձաւացեաց Շմաւոն – 122. և ահա իբրև արք Ռ ի յընտրելոցն Աղուանից պատահեալ նոցա հարին զնոսա և ածին փախստեայ ի բանակն և ինքեանք դարձան ողջանդամ, և ոչ մի ոք վիրաւորեցաւ. – 282. և ամենայն ուրեք բարեացապարտ զինքն ցուցանէր. – 168. և ամենայն ոք ըստ ազգս ազգս փութայր ի հնարս ինքեանց վաստակոցն մի զմիով ելանել. – 268. Եւ այն ինչ ընդ մտանելն՝ երագապէս հասեալ ի վերայ ամրոցացն Ջղմար և Սրինգ կոչեցեալ՝ յինքն գրաւէ զամրոցսն. և կալեալ զՎասակ՝ յինքն գրաւեաց զզօրավարութիւնն բոլոր Վասպուրական տէրութեանս: - 306. Եւ այն ինչ ընդ մտանելն՝ երագապէս հասեալ ի վերայ ամրոցացն Ջղմար և Սրինգ կոչեցեալ՝ յինքն գրաւէ զամրոցսն. և կալեալ զՎասակ՝ յինքն գրաւեաց զզօրավարութիւնն բոլոր Վասպուրական տէրութեանս: - 306. Եւ այսոսիկ Ահմաթայ յինքն առեալ արկանէր ի կամս ևս յառաջանալ – 366. և առ զայրուցն առ մարդկայինն դիմեալ ազգ՝ կարծել նոցա ստնանէր, յինքեանք ձգել կորզել զսատակչական դարձուածէ. – 398. և առ ինքն ժողովեալ նախարարքն Հայոց՝ դնեն ուխտ և դաշինս աստուածայինս, միջնորդութեամբ սուրբ Աւետարանին – 134. Եւ արար նմա հաւատարմութիւն յոյժ գրով, և կնքեալ աղիւ ըստ սովորութեանն իւրեանց երդումն, և խնդրեաց ի նմանէ զօր ինչ սակաւ յերևելի մարդկանէ, յորս ինքն վստահն էր: - 154. և արևն ի վերայ հասեալ սպառազէն զարդուն՝ և մերկ սուսերացն փայլեալ՝ ճառագայթս արեգակնայինս յինքեանց ձգէին շուրջ զլերամբն. – 208. և բանակեցաւ ի յԱդամակերտ ոստանին Արծրունեաց, և անդէն սկսաւ ասպատակս սփռել, աւար առնել, կուտել առ ինքն զկապուտ աշխարհին յոյժ սաստկութեամբ: - 184. Եւ Գուրգէն Արծրունի և Մուշեղ Բագրատունի, և ինքն փութացաւ հանդերձ կաթողիկոսիւն, եկն բանակեցաւ յամուրն մերձ, ուր էր արգելեալ Դերանիկն: - 348. Եւ Գուրգէն ելեալ զնաց փութանակի անյայտ առնել զինքն, մինչև յաջողեսցի ըստ կամաց Քրիստոսի յո՛վ և երթիցէ: - 320. Եւ դատաստան իւր յանձնէ եղիցի, և առած յինքենէ ելցէ: - 200. Եւ ելեալ արտաքս հանգոյն մատնչին ի տնօրինականս Փրկչին, ունելով ընդ ինքեան զհրովարտակն գրեալ այսպէս. – 212. և եկեալ ի վերայ քաղաքին պաշարեն զնա, և զզօրսն մատնեն ի սատակումն սրոյ, և զպատանդսն Վասպուրականի հանեն յարգելարանէն. և գերեացն ընդարձակեն, զկապուտ նոցա բաժանեն յինքեանս: - 190. և եհար սատակեաց Ապումկդէմ ի միում ասպատակի Ը այր, և զերիվարս նոցա, և զէնս և զզարդ մերկեաց ի նոցանէ, եհար զայլազգիսն ի հարուածս մեծամեծս և ինքն դարձեալ ասպատակեաց զկնի նոցա: - 304. և են ստացեալ զէնս աշտեայս հանապազ կրելով ընդ ինքեանս, ի պատրաստութիւն գազանացն որք ի լերինն բնակեն: - 192. և զայն երիս ամս կերակրեալ լինէին սուրբքն ձեռնարուեստիւք իւրեանց, որպէս զնոյն ինքն զաստուածազարդն Պօղոս, թէ ,,զպէտս իմ և որ ընդ իսն էին՝ պաշտէին ձեռքս այս,,: - 252. և զԲէղէսիոս՝ իշխան /58/ Բաբելոնի կացուցեալ, ինքն զարքունիսն յայնմ հետէ ի Մարս փոփոխէ - 60. Եւ զբուն բանակն առնէին ի Ղոկորուատ աւանին, ունելով ընդ ինքեանս զբազմութիւն գերւոյն կուտեալ իբրև զհող: - 208. և զինքն համեմատ Փրկչին ասաց լինել և ուղեկից ճանապարհի նորա, յասելն Եսայեայ մարգարէի, ,,հեծեալ մի իշոյ, և հեծեալ մի ուղտու,,՝ զայս ամենայն յինքն յարակցէր: - 164. և զինքն համեմատ Փրկչին ասաց լինել և ուղեկից ճանապարհի նորա, յասելն Եսայեայ մարգարէի, ,,հեծեալ մի իշոյ, և հեծեալ մի ուղտու,,՝ զայս ամենայն յինքն յարակցէր: - 164. և զինքն կերպագրեալ յորդին իւր սպանեալ ի Կայենէ: - 22. և զինքն յանձն արար երանելի եպիսկոպոսին և ճգնաւոր քահանային, հանգեաւ բարի խոստովանութեամբ ի հոռի ամսեան, որ օր Ե էր ամսոյն յաւուր ուրբաթու՝ ի Քրիստոս Յիսուս ի Տէր մեր – 254 և ընդ այգն ընդ առաւօտն առին յաւարի զբանակն հանդերձ ախիւն և զտունս գանձուցն զորս առ ինքեանց: - 332. Եւ ի կատարումն ամենայն չարեաց հասեալ՝ ինքն խեղդեալ ի դիւէ սատակեցաւ: - 168. Եւ ի հասանելն նորա առ թագաւորն՝ ունէր ևս ընդ ինքեան թուղթս լի ամբաստանութեամբ զնախարարացն, որ բնակեալ էին ի Հայս – 180. և իբրև զմի անձն, վառեալ ի զէն և ի սուր և ի ճակատամարտ՝ հասեալ յամուրս՝ տապալէր զզօրութիւն նոցա սրով և աղեղամբ, ի փայլիւն սուսերի և նիզակի և ի

գիշերամարտ նահատակութեանց, ըստ նմանութեանն քաջ զօրավարին Իսրայէլի Յեսուայ կամ Գէդէովնի կամ թէ նոյն ինքն նահապետին Աբրահամու, ի վերայ հասեալ Քանանացւոց, զյաւէտ յաղթութեան նահատակութիւն նահատակեալ՝ և դառնայ մեծաւ յաղթութեամբ: - 312. Եւ ինքեանք արկեալ զրահ զանձամբ – 208. և ինքեանք գնացին յարևելս հիւսիսոյ որպէս ասացաւ ի վեր անդ: - 60. և ինքեանք դառնային մեծաւ յաղթութեամբ անպայման խնդութեամբ: - 382. և ինքեանք դառնան մեծաւ յաղթութեամբ: - 126. և ինքեանք դարձան անդրէն. կարծէին ի սպառ հարկանել զգունդն Հայոց. – 308. և ինքեանք դարձան մեծաւ յաղթութեամբ, մատուցին պատարագս Աստուծոյ և լցուցին զպէտս տնանկաց և աղքատաց այրեաց և որբոց: - 136. և ինքեանք իջեալ ի լերանցն՝ կալան զստորոտ լերինն, պատրաստեալ ի պատերազմ: - 274. և ինքն /232/ կայր հեծեալ ի վերայ սպիտակ ձիոյ, և ցանէր զծուխն ընդդէմ թշնամեացն, և օդ քաղցր, որ արկանէր զծուխն զերեսօք նոցա. – 234. և ինքն անցանելով խաղաղութեամբ ընդ աշխարհն Վասպուրական սակաւատոյժ վնասիւք՝ զպատանդսն ընդ իւր առեալ տանի: - 186. Եւ ինքն շտապ տագնապէր փութացուցանէր ռազմ բոլորել, կարգել կազմել զճակատն, պատրաստել ի պատերազմ – 228. և ինքն ամբարձ զձեռս իւր յերկինս, յորդառատ արտասուօք եկաց յաղօթս, ասելով զերեսուն և չորրորդ սաղմոսն և զութսուն երկու – 230. և ինքն Աշխէթ զինեալ զինքն ի զէն և յասպազէն, զոր կարծեալ ոմանց երկաթեղէն պատկեր գոգցես զերիվարն և զհեծեալն, աչացն միայն ոչ գոլով ծածկոյթ. – 272. և ինքն Աշխէթ զինեալ զինքն ի զէն և յասպազէն, զոր կարծեալ ոմանց երկաթեղէն պատկեր գոգցես զերիվարն և զհեծեալն, աչացն միայն ոչ գոլով ծածկոյթ. – 272. և ինքն Աշոտ ճողոպրեալ միաձի ելեալ եհաս փախստեայ մինչ յՈստանն Ռշտունեաց, թողլով զբուն բանակն ի նմին տեղւոջ. – 332. և ինքն Ատոմ հատեալ գնայ ի կողմն Մարաց: - 114. Եւ ինքն Աւշին զտանջանացն փորձական կիրս կրեալ, դառնագոյն քան զլեղի իժի ճաշակս ճաշակեալ՝ գնաց զկորստական ճանապարհն. – 376. և ինքն բազմութեամբ զօրաց նստաւ յարևելից կուսէ – 280. Եւ ինքն Բարձումայ ի չքմեղս լինելով՝ եկն ի Հայս յԱրզնարզիւն և յաշխարհն Մոկաց, զի անդ զնեստորական աղանդոցն սերմանիցէ սերմանս: - 130. և ինքն գնաց անտի և եմուտ ի Պարտաւ՝ ձմերել անդ, և տեսանել վասն յետին կատարածին աշխարհիս Հայոց, թէ որպէս ի գլուխ ելանիցէ. – 298. և ինքն գնաց ի Միջագետս Ասորոց, զի կալեալ հաստատեսցէ ինքեան զքաղաքսն և զսահմանսն ամենայն, որ առ Խոսրովաւ և առ Մուրկաւ հաստատեալ էր: - 154. և ինքն գնաց ի Միջագետս Ասորոց, զի կալեալ հաստատեսցէ ինքեան զքաղաքսն և զսահմանսն ամենայն, որ առ Խոսրովաւ և առ Մուրկաւ հաստատեալ էր: - 154. և ինքն գնաց փախստական ի Պարսից ի կողմանս Խաղտեաց: - 106. և ինքն գնացեալ ի Միջագետս՝ հնազանդեցուցանէր ինքեան քաջութեամբ զԵմաթ և զԱրբաթ և զամենայն կողմանս Դամասկոսի և Կիւլիկեայ և զայլ բազումս: - 60. և ինքն գնացեալ ի Միջագետս՝ հնազանդեցուցանէր ինքեան քաջութեամբ զԵմաթ և զԱրբաթ և զամենայն կողմանս Դամասկոսի և Կիւլիկեայ և զայլ բազումս: - 60. և ինքն գնացեալ յԱսորեստանէ յերկիր Հայոց, ի տոփանս համբաւուց ուրումն Հայկազնոյ: - 44. և ինքն ել գնաց երթալ մտանել ի քաղաքն Դուին, ձմերոց ինքեան պատրաստեալ զնա, մինչ ի ժամ գարնանայինս, ունելով ընդ իւր կապեալս բազումս. – 240. և ինքն ել գնաց երթալ մտանել ի քաղաքն Դուին, ձմերոց ինքեան պատրաստեալ զնա, մինչ ի ժամ գարնանայինս, ունելով ընդ իւր կապեալս բազումս. – 240. Եւ ինքն եկն /186/ ձմերել ի Մուշ քաղաքին Տարօնոյ, ունելով ընդ իւր պատանդսն, և Վասպուրականի ի նախարարութենէն Արծրունեաց և յազատաց նորա: - 188. Եւ ինքն զԳրիգոր եղբօրորդի իւր հանդերձ ընտրելովք ոմաբք զօրաւորօք վառեալ ի զէն և յասպազէն արք Մ, զոր զգացուցին Աշոտի. – 330. Եւ ինքն զօրավարն Գուրգէն եկաց ի ձախու կողման ճակատուն՝ ի թիկունս լինել գնդին հետևակազօր մարտակցացն –230. Եւ ինքն զօրավարն Մուսէ ճեպէր շտապէր՝ փութալ առ պատերազմն վառել – 328. և ինքն թագաւոր, փափկասցի, և բռնաւորք խաղալիք նորա, և ինք ընդ ամենայն ամուրս խաղալով խաղասցէ,,: - 200. և ինքն թագաւորեաց փոխանակ /318/ ընդ հօր իւրոյ, և յետ Զ ամսոց

մեռանի: - 320. Եւ ինքն թագաւորն ժողովեալ զօր հարուստ աւելի քան զհազարաց հնգից և քսանից, և եկն անց յայնկոյս գետոյն Երասխայ, և բանակեցան ի տեղւոջն: - 382. և ինքն ժողովեալ զզօրս իւր ԺՌ արանց զօրաւորաց՝ եկն եմուտ յամուրսն Վայոց ձորոյ: - 382. Եւ ինքն իսկ գլխովին զօրավարն Բուհայ, հեծեալ յերիվարն, պնդեալ զինքն զինու ի պատերազմ ընդդէմ իշխանին, և զկորովին աղեղնաւորացն Ելիմացւոցն և զընտիրս հեծելոց նոցա ընդ ինքեան վառեալ ի ճակատի: - 208. Եւ ինքն իսկ գլխովին զօրավարն Բուհայ, հեծեալ յերիվարն, պնդեալ զինքն զինու ի պատերազմ ընդդէմ իշխանին, և զկորովին աղեղնաւորացն Ելիմացւոցն և զընտիրս հեծելոց նոցա ընդ ինքեան վառեալ ի ճակատի: - 208. Եւ ինքն իսկ գլխովին զօրավարն Բուհայ, հեծեալ յերիվարն, պնդեալ զինքն զինու ի պատերազմ ընդդէմ իշխանին, և զկորովին աղեղնաւորացն Ելիմացւոցն և զընտիրս հեծելոց նոցա ընդ ինքեան վառեալ ի ճակատի: - 208. Եւ ինքն Խուրան առեալ զմեծ մասն զօրուն գնաց ի Շաւարշան ի Սանատրուկ.- 80. և ինքն կացուցանէ ի գլխաւորութիւն Տաճկաց զԱպուբաքր, և սա կեցեալ ամս Բ մեռանի: - 164 և ինքն Հազարաւուխտ առնու զընտիրս այրուձիոց, զկորովի պատերազմողս ի վառելոցն պարսկային հարստութենէն, և խաղայ գնայ զկողմամբքն Հաշտենից և Ծոփայ, ի վերայ Վահանայ յանկարծօրէն: - 134. և ինքն հեռացեալ գնաց զկնի Աղէքսանդրի ի Բաբելոն, և անտի եկեալ յԵրուսաղէմ պագին անդ երկիր Աստուծոյ: - 70. և ինքն մանկագոյն տիովք, ի ժամանակի անձնիշխանութեան լեալ ամաց ԺԵ, զի ,,մանկութիւն և անմտութիւն ընդունայնութիւն է,, , որպէս գրէ Սողոմոն – 346. և ինքն մեռանի ի հրամանէ Կիւրոսի, բարձեալ զտէրութիւնն Լիդէացւոց: - 66. և ինքն Յամանիկն գրէր առ Աշոտ զԴերանկէն՝ լի ապիրատութեամբ խորհել վասն Աշոտի: - 350. և ինքն Ովայ զերծեալ սակաւ ոմամբք գնաց փախստական ընդ կողմն Բերկրոյ: - 178. և ինքն Ջափր գործ առնէր առ սակաւ սակաւ մեկնել ի նմանէ զզօրսն՝ դիմօք յաշխարհս աշխարհս /326/ ասպատակ սփռելոյ: - 328. և ինքն վիրաւորեալ սրով մեռանի ի գեօղն Գիւղիկ ի Ճուաշ գաւառի, մարտիրոսական հասեալ նահատակութեան, ի վերայ խաշանցն Քրիստոսի տուեալ զանձն ի մահ: - 402. Եւ իշխանն վառեալ զինքն բազում պատրաստութեամբ զինու և զօրօք ազատակոյտ գնդաւ իւրով, և ամենայն բնակ տերամբք իւրոյ իշխանութեանն, և խոյս առեալ շրջէր զկողմամբքն Մարդաստանի և Ջորոյն հասկոյ -184. և իւրաքանչիւր այր զախոյեան իւր յերկիր հարեալ՝ և ինքն զկնի միւսոյն ճեպէր: - 232. Եւ Խոռեմայ առեալ զթագաւորութիւնն՝ յաւուր միում զգեցեալ էր հանդերձ թագաւորական և հեծեալ յերիվար արքունի, և շրջէր ի մէջ ամենայն զօրացն իւրոց, ցուցանել զինքն և քաջալերել զզօրսն. – 154. և կարգել նմա ռոճիկս առատապէս, մինչ ինքն պարապագոյն ժամու անդր հասանիցէ: - 70. և կացցէ ինքն և իւրքն ամենեքեան ի հնազանդութեան արքունի, ի հարկս և ի հասս չափոյ սակի արքունական աւանդութեանց: - 226. և հարցեալ և պատասխանեալ սուրբն լի կատարեալ իմաստութեամբ Հոգւովն սրբով՝ զոր անմեկնելի ունէր յինքեան սուրբն. – 104. և ձեռնամուխ եղեն բաժանել զերկիրն յինքեանս. – 238. և մեկնեալ յինքեանց զՎահրամ անուն՝ և տան տանել հրովարտակ առ զօրավարն – 210. և մեկնեաց յինքենէ զԱբրահիմ ոմն և յղեաց զնա հազարապետ Հայոց, և վերակացու ի վերայ հարկաց արքունի, և տիրել փոխանակ իշխանաց սորա: - 298. և յինքն գրաւեալ զթագաւորութիւնն – 14. և նորա արկեալ զնա ի փոքրագոյն տեղի մի նեղ, և ինքն փութացաւ գոյժ ետ վասն նորա՝ մահու պատահել, լի անմտութեամբ մոլի աբեղայն, որում ոչ հրամայեցաւ. – 320. և շտապով փութանակի յասպազինէ երիվարէն ի վայր արկեալ զինքն առաջի Աղէքսանդրի, առ ոչինչ համարեալ յահռնաբար /գրքում՝ յահուռնաբար/ գործսն զոր գործեաց՝ փութացաւ ետ ողջոյն արքայի և ասէ. – 68. և ոչ միոյ ումեք կորնչել, բայց ի միջէ ումեմնէ, որում /գրքում՝ որուն/ անուն Աշխէթ ճանաչէր, այր պերճ և անուանի ի զօրուն քաջամարտիկ, ունելով ընդ ինքեան գունդ հարուստ /270/ իբրև ծով առելոյ զօրավարաց. – 272. և որսորդքն զինքեանց գործիսն պատրաստէին – 268. Եւ որք մերձ առ պարսպօքն զճակատն վառէին և զմարտն գրգռէին՝ զգեստն ինքեանց յասուէից կազմեալ – 208. և սպանեալ զոստիկանն Պարսից, որ էր ի վերայ նոցա, և ինքեանք պատրաստեալ ի

պատերազմ ընդդէմ Պարսից: - 142. և վախճանեալ զհայրն նորա՝ ի նմին աւուր մեռանի և ինքն սրով յիւրայոցն: /ճիշտը՝յիւրայնոցն/- 116. և վառեալ զինքեանս յընթացս պատերազմին, զգեցեալ զզրահս արդարութեան և պնդեալ զմէջս ճշմարտութեամբ – 252. Եւ քանզի էր Բաբելոն վիճակեալ Սեմա՝ և բռնազբօսութեամբ Նեբրովթ յինքն գրաւէ և հաստատէ անդ զթագաւորութիւնն Եթովպացւոց: - 14. Զայս ոչ եթէ սակս ուրացութեան ինչ ամբաստան լինի զինքենէ, կամ վասն ժողովոցն, այլ զի ոչ յանդիմանեցին զթագաւորն, որ արտաքոյ օրինացն ամբարշտէր. – 258. Զի ազգ բարբարոս խուժադուժ ի դիմի ելեալ գան տալ պատերազմ, կորզել յինքեան զգերին Հրէից: - 66. զի այնու թերևս քաջ կարասցէ գլել զինքեամբ զզօրս Հայոց նախարարօքն հանդերձ. – 114. զի այնու փքացեալ առ հուրն յաւակնեալ զինքն տացէ. – 114. զի և հետք ևս յիշատակի այլոց անուանեաց մի երևեսցի, բայց ինքեան միայնոյ: - 44. զի զօրհասն ի վերայ ինքեանց առանց երկբայութեան հաստատեալ տեսանէին: - 312. զի ինքն երթիցէ յարքունիս կեղծոտելով զսաստկութիւն ձմեռնային ժամանակին ի վերայ եղելոյ և զխստութիւն հիւսիսային օդոյն սառնամանեաց, անընդել զինքն այնոցիկ վարկանելով: - 186. զի ինքն երթիցէ յարքունիս կեղծոտելով զսաստկութիւն ձմեռնային ժամանակին ի վերայ եղելոյ և զխստութիւն հիւսիսային օդոյն սառնամանեաց, անընդել զինքն այնոցիկ վարկանելով: - 186. զի Յամանիկն թուղթս և դեսպանս մի զմիոյ կնի առնելով առ իշխանս աշխարհիս՝ զինքն յառաջանալ ի վերակացութիւն Հայոց – 340. զի յանմիետէ կալցի խաղաղութիւն ինքն և աշխարհ իւր – 226. զի յինքեանս գրաւեալ ընդ հարկաւ ծառայեցուցանէին զպաշտօնեայս սրբոյ Խաչին, մանաւանդ զի և զգլխաւոր վանացն զհայրն, որում Գրիգոր անուանէր՝ զնա կալեալ եդեալ ի խորափոր խաւարային բանտի: - 334. զի ոչ եթէ ատեաց զանօրէնն իբրև զանամօթն. զի քան զմեղանչելն առաւել չար այն է՝ չունել զինքն ընդ յանցաւորսն – 248. զի ստուգեալ քննեցին՝ միոյ առն երկուս յինքեանց հարեալ ընկեցեալ էր, թող զվիրաւորսն և զկողոպուտ և զձերբակալսն – 234 Զի Վռամ և Յազկերտ զկէս աշխարհիս յինքեանս յանգուցեալ՝ զբոլոր ապա աշխարհիս զտիրելն յոխորտային: - 114. զինքն գոլ ասել սկիզբն քաջաց և թագաւոր առաջին - 44. Զկնի այսորիկ մեկնեաց Բուխայ յինքենէ արս զօրաւորս յամենայն ազգաց և յամենայն մեծամեծաց և ամենայն աշխարհակալաց, և ի Պարսից և յԵլիմացւոց և ի Բաբելացւոց և յԱրաբացւոց … արս աւելի քան ԺԵ հազարաց և եհան զնոսա զհետ Գուրգինայ – 224. Զնա որպէս զերկիւղած Աստուծոյ ապաստան յինքեան արարեալ՝ խնդրէր պահպանել նմա. – 320. Զորոյ իրազեկ եղեալ գալուստ նորա առ Ահմատ, և նորա գումարեալ առ ինքն զզօրս իւրոյ նահանգին և Միջագետաց և զԳեթացիսն՝ և եկն եհաս յանդիման նմա: - 366. Զսա տեսեալ Մահմէտի՝ /162/ կոչեաց և յարեցոյց առ ինքն, հրամայեալ նմա գրել գիրս օրինաց ազգին իւրոյ, ձեռամբ Աբութուռաբայ իսմայէլացւոյ. քանզի ինքն ոչ գիտէր գիր և ոչ դպրութիւն: - 164. Ընդ նոյն ժամանակս եկն Վահան Աշոտի որդի, հօրեղբօրորդի Սահակայ ի գերութենէն՝ նուաճել զաշխարհս, և գունդ կազմեալ ընդդէմ Գուրգինայ՝ և ինքն զպարտութիւն քան զյաղթութիւն յինքն կրէր: - 310. Ընդ նոյն ժամանակս եկն Վահան Աշոտի որդի, հօրեղբօրորդի Սահակայ ի գերութենէն՝ նուաճել զաշխարհս, և գունդ կազմեալ ընդդէմ Գուրգինայ՝ և ինքն զպարտութիւն քան զյաղթութիւն յինքն կրէր: - 310. ընտանեզոյնս ևս ձայնի կոչելով՝ ո՞ւր ես Ադամ, աւաղականս նմա գորովալիր զանկումն, թերևս ինքեամբ իսկ զօգտակարօքն տածիցի: - 20. Ըստ նմին օրինակի և զօրավարն Բուխայ, ի հասանել ամառնային ջերմութեանն իբրև ի խորոց անդնդոց ի վեր մղեալ զինքն, ելեալ յերեսաց արքայի բազում և ծանր զօրու՝ եհաս ի վերայ երկրիս ի կողմն հիւսիսոյ ի մուտս Հայաստան աշխարհիս. – 262. ժողովէր և զորս յառաջագոյնն ունէին յինքեանս զազգս զօրօք իւրեանց – 270. Իբրև գիտացին սուրբքն զանհուն պատերազմ չարին՝ վառեալ և նոքա զինքեանս հանապազակռիւ լինել ի ճակատուն, անխափան սաղմոսերգութեամբ զանուշահոտ աղօթս իւրեանց միշտ ի բարձունս առաքելով – 250. իբրև զկարի իմն հնագունից և զանյայտից զինքեանս ասաց նոր առասպելութիւն. – 46. ինքեան և որոց յետ իւր թողլով ժառանգութիւնն որդւոց կեանս վշտագինս հանդերձ մահուամբ, և

ծննդականութիւնս տրտմութեամբ: - 22. ինքեանք պատրաստեալ են զնոյն փարշմանն կրել զոր դաշտայինքն կրեցին – 190. իսկ փոյթ յանձին կալեալ՝ ել գնաց մեծաւ հոգաբարձութեամբ, լուծանել զնա ի տառապանաց արգելանին. սակայն և այնպէս ոչ կարաց գտանել զելս իրացն վտանգի առնն: - 346. Իսկ Ապումուսէ վառեալ և զինեալ զինքն ամենայն զօրութեամբ իւրով՝ խաղաց էջ ի վերայ նոցա և եհար ի հարուածս մեծամեծս – 280. Իսկ Ապումրուանայ ի պատճառ ոստիկանութեան զմանկականն նոցա պատճառելով խաժութիւն հասակի՝ առ սակաւ սակաւ սկսաւ զամուրսն յինքն գրաւել, զհետ իշխանական ցանկութեանն զերասանակ մտացն ձգեալ - 360. Իսկ առ մեզ ծանուցեալ զոր ինքն ասաց, թէ Քրիստոնեայ եմ, ըստ այնմ թէ ,,ծառայի իմոյ կոչեսցի անուն նոր, որ օրհնեսցի վերայ /ճիշտը՝ի վերայ/ երկրի,,՝ գրեցաւ յիշատակարանս սրբոյն: - 224. Իսկ եթէ՝ մշակն մեղաց և անդրանիկն ամենայն չարեաց, որ ի յօձն բունեալ ոչ անիծաւ, որպիսիս ուսուցանէ վնասապարտութիւն օձին առ ի պատժականութեանն գտանել պարտաւորութիւն, որ ոչ յընկենէ միայն, այլ մանաւանդ ի գտողէն չարեաց: - 22. Իսկ Մեհուժան ոչ թողանայր զթագաւորելն Հայոց, կուտեալ առ ինքն անհուն բազմութիւն վաշտից և դրօշուց և նշանաց որոց ոչ գոյր թիւ. – 106. իսկ նա առ երագութեան ձեռին ձգեալ զսուսերն՝ եհար զերեսս Ջուանշիրայն, և խլեաց զաչս նորա, և ինքն դարձաւ մեծաւ յաղթութեամբ, եմուտ յամրական տեղիսն: Եւ նոքա յո՛վ և աճապարեցին: - 310. Իսկ Նեբրովթ ինքնադիմաբար ասաց զինքն աստուած – 40. Իսկ որ տիրէր աշխարհին Ապահունեաց Կայսիկն՝ զիւր զօրսն առ ինքն գումարեալ և որ շուրջ զնովաւ քաղաքայինք և ասպատակքն Պարսից, որք ի Յունացն վերայ առնէին արշաւանս: - 380. իսկ որք արուք ընդ արուս զխայտառակութիւն գործէին՝ ծծմբախառն հրով բորբոքեցան, զյաւիտենական հրոյն զառհաւատչեայս յինքեանս կրելով – 336. Իսկ սա ասաց զինքն հնագունիցն լինել անժամանակ Բէլ՝/36/ ոչ հայր աստուածոց, այլ և հրամանատու Արամազդայ: - 38. Իսկ Սմբատ որ և Ապլաբաս սպարապետն Հայոց, իբրև գիտաց թէ ոչինչ օգուտ բերէ արտաքոյ հրամանացն նորա լինել՝ փութացաւ եկն առ նա, և ընկալեալ ի նմանէ՝ բնակեաց ինքն և իւրքն հանդերձ իւրաքանչիւր կալուածովք առանց կասկածանաց. – 270. Իսկ տեղի շիրմին յորում նախահօրն եդան ոսկերք՝ կատարման և կառափման, որ նոյն ինքն է գագաթն և Գողգոթայ ըստ եբրայականին, երկակի անուամբ. – 34. Կարգեաց հրամանատարս և զօրագլուխս ինքեան յիսմայէլականաց անտի՝ զԱլի և զԱպուբաքր և զԱմր և զՈւթման: - 160. Կոչէր առ ինքն զիշխանն դիմօք սիրոյ խաղաղութեան, պատճառաւ հարկաց արքունի. – 184. կորզել ապարասանութեամբ յինքեան և զպատիւ Արարչին – 20. համարձակապէս անցանել գնալ ընդ իշխանութիւնս և ընդ պետութիւնս, ընդ աշխարհակալս խաւարիս այսորիկ, որ անհաւատից քան եթէ հաւատացելոց ոգւոց և ապաշաւելոց զտիրելն բռնաձգեալ կորզեն յինքեանցն կորուստ: - 388. հրամանաւ Շապհոյ արքայից արքայի՝ ժողովէ զնախարարութիւնս Հայոց առ ինքն - 98. միայն որսոց և խաղուց պարապ զինքն հաճոյանայր կացուցանել: - 114. մինչ ինքն Հերովդէս փախստեայ անձնապուր լեալ հանդերձ Ուրեղիանոսիւ զինակրաւ՝ անկանի առ քեռին իւր որդի Հիւրկանու քահանայի ի քաղաքն Ասկաղոն: - 78. մինչ ինքն նստցի յատենի և մուծցէ զնոսա ի դատաստան հարցափորձի և քննութեան վարուցն – 220. Յայնժամ բարկացեալ բռնաւորն հրամայեաց նախ զլեզուն հատանել զսրբոյն, զի մի յաճախիցէ առ հասարակ զթագաւորն և զօրէնսդիրն ինքեամբ հանդերձ անարգել. – 290. ապա ետ հրաման և փորեցին զաչս երանելւոյն, անդամ անդամ յօշեցին զնա, որ մատոյց զինքն պատարագ կենդանի որդւոյն Աստուծոյ. – 290. Յայնժամ Վահան հայր Գագկայ Ապումրուանայ և ինքն Գագիկ առնէին համոզել ի մէջ նոցա: - 334. Նոյնժամայն իբրև ետես տիկինն, եթէ վարեցան որդիք նորա ի գերութիւն՝ գնաց և ինքն զհետ նոցա, զհերս խզեալ և զօձիս պատառեալ, կոծելով և աշխարելով – 238. Նոյնպէս բանայ, որպէս և այլ թռչունք և գազանք՝ բնաւորեալ բաժանեն զժամանակս տարւոյն յերկուս կամ յերիս ամարանոցս և ձմերանոցս ինքեանց կենաց պաճարին – 262. նորին հրահանգեալ կրթարանի ուսումնասիրութեանն վարժիւք ոռոգացեալ, այր քաղցրաբարոյ և

հեզահայեաց, հասարակաբար առ հասարակ զինքն վարկանելով, արտաքոյ ամբարտաւանական բարձրայօնութեանն՝ կալով յաշտիճան հեզոցն, դրուատեալ ի փրկչէն մերմէ Յիսուսէ Քրիստոսէ: - 376. ոչ շատացաւ ինքեան ծնելութեամբն առ ի զմայլումն հրաժարել ի կերակրոյ – 20. որ և զկողմանս Տարունոյ յինքն կորզեալ՝ թիկնաձեր բնաբանապէս ամիրայապետել ամենայն Հայոց: - 366. որ ի կողմանս Դամասկոսի կացեալ՝ ոմանք թագաւոր ասէին զինքեանս, և այլք յԱսորեստանի կացեալ՝ զինքեանս ասէին թագաւոր, մինչև ի ժամանակս Աբդլայի – 168. որ ի կողմանս Դամասկոսի կացեալ՝ ոմանք թագաւոր ասէին զինքեանս, և այլք յԱսորեստանի կացեալ՝ զինքեանս ասէին թագաւոր, մինչև ի ժամանակս Աբդլայի – 168. որ մեծաւ ախորժանօք յանգուցանէ առ ինքն զնոսա իբրև արս պատուաւորս և քաջամարտիկս զօրաւոր զօրութեամբ, և մանաւանդ զի բազում անգամ զանուն յաղթութեան ստացեալ ունէին: - 366. որ նոյն ինքն թարգմանի՝ մսուրս կատարեցաւ: - 34. որոյ գնացեալ առնու յինքն զԳագիկ և յղէ սպառազէն պատրաստութեամբ ի Վանտոսպ առ տիկինն Վասպուրական, և պահել ի զգուշութիւն: - 350. Որպէս և այրս այս արար, անքակ և անմեկնելի զգեցաւ պատեանս յինքեան զզօրութիւն բանսարկուին: - 248. որպէս ժողովուրդն Աստուծոյ առ գետսն նստէին և լային ի յիշելն իւրեանց զՍիօն, և կամ իբրև զնոյն ինքն զերիս մանկունսն, կապեալք և արկեալք ի հնոց նեղութեան – 252. Որպէս վերագոյնն յիշեցաք սակաւուք վասն Ահմատայ՝ յինքն գրաւել զաշխարհն Տարունոյ, հանեալ ի Հայոց պետութենէ: - 366. որք անուանէին զինքեանն համակդէնս, այսինքն ամենագետք ի հաւատ կրակի – 48. որք ասեն զՀեփեստեայ գողանալ զհուրն յաստուածոյն, մասն ինչ մարդկան շնորհել և զյոլովն ինքեան ունել – 52. սա և զթագաւորութիւնն Պարսից յինքն կորզեաց – 136. սա վերստին կանգնեաց զթագաւորութիւնն Նեբրոդայ, որ ասաց զինքն Բէլ: - 56. սոքա բնակին յամուրս լեռնականս, յանհոգս խաղաղացեալք յարտաքին թշնամեաց, և հարկք և հասք արքունի ի յինքեանս մնալով – 274. Սոքա են գոեահք Ասորոց, որ չուեցին զկնի Ադրամելեքայ և Սանասարայ որդւոց Սենեքերիմ արքայի՝ թագաւորի Ասորեստանի և Նինուէի, յորոց անուն ինքեանք Սանասնայք զինքեանս անուանեն. – 192. Սոքա են գոեահք Ասորոց, որ չուեցին զկնի Ադրամելեքայ և Սանասարայ որդւոց Սենեքերիմ արքայի՝ թագաւորի Ասորեստանի և Նինուէի, յորոց անուն ինքեանք Սանասնայք զինքեանս անուանեն.–192. Տեսեալ Մահմէտի զյաջողութիւն իրացն և զմիաբանութիւն Հրէիցն՝ ասաց զինքն գլուխ և առաջնորդ ամենեցուն: - 160. Քանզի ասէր զինքն՝ մխիթարիչն, զոր խոստացաւ տէր Քրիստոս առաքել աշակերտացն իւրոց – 164. Քանզի ասէր Ալի անգաւոր ինքեան զգլխաւորութիւնն Տաճկաց: - 166.

ԻՆՔՆԱԲՈՅՍ - որ ունիցի արմատս ինչ ինքնաբոյս և սակաւախնամս – 52.

ԻՆՔՆԱԴԻՄԱԲԱՐ - Իսկ Նեբրովթ ինքնադիմաբար ասաց զինքն աստուած – 40.

ԻՆՔՆԱԾԻՆ - ոչ ստեղծեալ յումեքէ, այլ որպէս երևիդ՝ նոյնպէս էր. և կայ մնայ, և զմարդ ինքնաձին: - 48.

ԻՆՔՆԱԿԱԼ - ,, վնասս և զբեկումն հարկաց արքունի և զկոտորումն զօրաց քոց Աշոտ գործեաց, և նա է պատճառ ամենայն ապստամբութեան Հայոց ի քումմէ թագաւորութենէդ, ասեն, ո՛վ քաջդ և հաւասար աստուածայնոց կարողութեան ինքնակալ, և ընդհանուր իշխեցօղ կենաց և մահու,,: - 180. ,,ի քո իսկ ինքնակալ թագաւորութեանդ և ի յօրէնս առաջնորդին ձերոյ գրեալ է՝ ոչ գոլ ճշմարիտ վկայութիւն միոյ ուրուք և հաւատարիմ – 244. այլ և ոչ զմեզ ապստամբս կարծիցես գոլ յինքնակալ թագաւորէն և ի քումմէ ճոխութենէդ, եթէ հաւաստեաւ քննիցես: - 212. առ որ զչարեալ Արէտ՝ խորհէր վրէժ առնուլ զանարգանաց դստերն, և ոչ իշխէր համարձակ յինքնակալէն Օգոստեայ Տիբէրի կայսեր: - 78. և ըստ հրամանի ինքնակալ թագաւորին նուաճեալ ունիս ի հնազանդութիւն պետութեան ձեր զիշխանս և զտեարս, զկողմնակալս և զկուսակալս, զքաղաքապետս և զմարզպետս բոլոր Հայաստանեայցս – 212. և մեք ոչ եմք ապստամբք ի քումմէ ինքնակալ թագաւորութենէդ. – 242. արդ ահաւասիկ հասեալ /242/ կամք առաջի քո, ինքնակալ թագաւոր իշխեցող կենաց

և մահու. – 244. Եւ հրամանաւ ինքնակալին Թէոդոսի կայսեր հաւատայ նմա զհազարապետութիւն բաժնին Հայոց, զՄիջագետս մինչև ի յանցս Եփրատ գետոյ: - 116.

ԻՆՔՆԱԿԱՄ - Եւ զի մի երկայնեալ որ ինչ վասն նորա ապիրատ և ինքնակամ և անզիղջ և անխիղճ առանց պատկառանաց մոլորութիւն սորա լի անամօթութեամբ՝ի բաց դիցուք զսա ի միջոյ յիշատակի նախարարացն – 248. և յանձն առեալ ինքնակամ մոլորութեամբ զօրէնս մազդեզանց մոխրապաշտ յամառութեանց – 124.

ԻՆՔՆԱՄՈԼՈՐՈՒԹԻՒՆ - և ել գնաց զկնի իշխանութեանն ցանկութեան ինքնամոլորութեանն անգիւտ կորստեանն. – 250.

ԻՆՔՆԱՇԱՐԺ - քանզի ոչ եթէ մարմին ինքնաշարժ է, այլ հոգին է ինքնաշարժ. – 54. քանզի ոչ եթէ մարմին ինքնաշարժ է, այլ հոգին է ինքնաշարժ. – 54.

ԻՆՔՆԻՆ - ,,յարուցեալ երթիցես դու ինքնին և քեզէն լուիցես ի նմանէ զոր ինչ ախորժիցէ, և բարձցի ի քէն ապստամբութիւնն, զորմէ կարծեն ապստամբ լինել ի թագաւորէն,,: - 214. Ես ինքնին աչօք իմովք տեսի զայրն զայն, որ հարեալն էր զնա, և ի նմանէ ստուգեցի վասն նորա: - 190. Եւ առեալ զնոսա անցուցանէ յիւրաքանչիւր սահմանս բնակութեան, ինքնին զհետ նոցա ելանելով, որպէս Կիւրոս արքայ Պարսից զհետ դարձելոցն ի գերութենէն Բաբելոնի. – 218.

ԻՇԽԱՆ - էր ընդ իշխանսն և մեծ իշխանն Վասպուրական Աշոտ, որդի Դերանկին, և ընդ նմա Գրիգոր իշխանն Մոկաց և զօրքն Անձաւացեաց: - 380. ,,Թագաւոր մեծ, իշխան ծովու և ցամաքի, տո՛ւր ինձ զօր յօգնականութիւն և հաստատեա՛ զիս ի տեղի թագաւորութեան հարց իմոց – 136. ,,իշխանք ձեր ապստամբք, ասէ, գողակիցք են գողոց, սիրեն զկաշառս, վրիժապարտք են: - 182. ,,որովհետև գտի շնորհս առաջի քո, և արարեր մեծարանս երեսաց իմոց, և առաւել քան զամենայն իշխանս Հայաստանեայց և մեծամեծս արքունի զիս նախամեծար և մեծարգի ցուցեր – 218. Այլ և ի ժամանակս հասելոց թշնամեաց յերկիրն իւրեանց՝ գան միաբան լեռնայինքն յօգնութիւն իշխանացն, զի են տիրասէրք: - 192. Այլ և իշխանն Գուրգէն հանապազ գրէր աղաչանս առ ծերսն և առ աւագագոյնսն նոցա, իբրև փորձութիւն և դիպուած համարէր զեղեալսն, և ոչ իսպառ քինահարութեամբ վարիլ առ հարկատուսն և առ հնազանդս իւրեանց: - 404. Այլ որ փոփոխէ զսիրտս իշխանաց նախախնամօղն Աստուած՝ քակեալ բաժանեաց ճեղքեաց զՅովսէփ ի յԱւշնէ. – 374. Անդանօր եկեալ Շապուհ եղբայր թագաւորին, և կացուցանէ զԳագիկ՝ իշխան Վասպուրական տէրութեանն. – 364. Անկեալ էր յայնժամ ի պատերազմին Աշոտ Հայկազնեայ Գեղարքունեաց իշխան, որ Սուփանայ որդին ճանաչէր. – 368. բայց ազդ լինէր իշխանին ի նոյն գնդէն Տաճկաց՝ մի տեսանել զերեսս նորա, ծանուցանելով նմա՝ զոր ինչ խորհեալ էր վասն նորա և վասն աշխարհին նորա: - 184. բայց այլ ամենայն իշխանք արևելեայք խոյս տուեալ յերեսաց նորա՝ ետուն տեղի, ելին կալան զամրական տեղիս, ի բերդս և ի քաղաքս և ի լերինս, ընդ ինքեանս գումարեալ զզօրս և զբնակիչս աշխարհաց իւրեանց ամենայն պատրաստութեամբ: - 270. Բայց առոգացեալ իմաստութեամբ իշխանաց իշխան՝ փութացաւ առ կատարումն գրելեացն Գուրգինի: - 322. Բայց ինքն Բուհայ խաղացեալ զհետ իշխանին – 206. Բայց իշխանաց իշխանն Աշոտ անհանդուրժելի մնալով խորհրդոց չարին ի գլուխ ելանել - 344. Բայց իշխանն Դերենիկ անգիտացեալ զեղեալսն՝ ի նմին աւուր եկն բազմաձեռն զօրու բանակեցաւ ի հարաւ կողմն բերդին – 332. Բայց քաղցրաբարոյ իշխանն Աշոտ, հեզն և ամենայն բարեօք յղփացեալն, տեղի ետ ասացելոյն: - 362. Բայց քանզի հաւատացեալ էր վերակացութիւն աշխարհիս Հայոց Աշոտի, որ իշխանաց իշխան՝ ձեռն ի գործ արկեալ նուաճել զիշխանս Հայոց, զՎրաց և զԱղուանից, որ եղև իսկ: - 322. Բայց քանզի հաւատացեալ էր վերակացութիւն աշխարհիս Հայոց Աշոտի, որ իշխանաց իշխան՝ ձեռն ի գործ արկեալ նուաճել զիշխանս Հայոց, զՎրաց և զԱղուանից, որ եղև իսկ: - 322. Բարկացաւ յոյժ իշխանն ընդ արհամարհանսն, և յոյժ զայրացեալ մեծաւ ցասմամբ՝ առնու զբազմութիւն ազատագունդ զօրաց ըստ տոհմս ազգաց իւրաքանչիւր զօրօք. – 178. Գուրգէն որդի Ապուպելճի Վասպուրական իշխանի, ի շփոթի ժամանակին Բուխայի և ի

հայրապետութեանն Յովհաննու Հայոց կաթողիկոսի, իմաստութեամբ գործեալ՝ ոչ եկաց հակառակ չարին. – 302. Գրէ բազում անգամ Սմբատ առ Ահմատ՝ թողուլ անդրէն զաշխարհին, տալ ի ձեռս Աշոտի որդւոյ իշխանին Դաւթայ. - 366. ԴԱՌՆԱԼ ԴԵՐԱՆԿԻՆ Ի ՀԱՅՍ, ԵՒ ՍԿԻԶԲՆ ԴԱՐՁՈՒՑԱՆԵԼ ՏԵԱՌՆ ԶԳԵՐՈՒԹԻՒՆ ԻՇԽԱՆԱՅՆ ԲՈԼՈՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ: - 312. ԴԱՐՁ ԳԵՐՈՒԹԵԱՆ ԻՇԽԱՆԱՅՆ: - 322. Դարձեալ ասէ, ,,թագաւոր արդար թագաւորեսցէ, և իշխանք իրաւամբք իշխեսցեն,,. – 182. Դարձեալ պիտոյ է մեզ դառնալ առ ի վերագոյնսն, որ նախ քան զպատերազմն Աղձնեաց եղեալ են հանգամանք գործոց ի զօրացն Տաճկաց, և թէ ո՛րպէս եկաց ընդդէմ նոցա իշխանն Աշոտ և վանեաց զնոսա սրով սուսերի: - 176. դնէր ուխտս ընդ իշխանս աշխարհիս Հայոց՝ գնալ ըստ արժանի /180/ հաւատոցն Քրիստոսի, զի վկայեսցեն ըստ անուան քրիստոնէութեանն և գործքն: - 182. ԵԹԷ Ո՛ՐՊԷՍ ԿԵՂԾԱՒՈՐԱԿԱՆ ՍԻՐՈՎ ՆԻՒԹԷՐ ՉԱՐԻՍ ԱՒՇԻՆ Ի ՎԵՐԱՅ ՀԱՅՈՑ Եւ ԻՇԽԱՆԱՑ ՆՈՑԱ: - 370. ելեալ իշխանքն Հայոց յանձնիւր տեղեաց գնացին յանդիման լինել նմա, Դերանիկն, տէր Գագիկ և տէր Գրիգոր և միւս այլ տէր Գրիգոր Վասպուրական իշխան, Աշոտ կորապաղատ Հայոց իշխան, Մուշէղ իշխանն Մոկաց, Շապուհ եղբայր իշխանաց իշխանի և Ապլբառ Կայսիկ Ապահունեաց բռնաւորն և այլք ոմանք: - 340. ելեալ իշխանքն Հայոց յանձնիւր տեղեաց գնացին յանդիման լինել նմա, Դերանիկն, տէր Գագիկ և տէր Գրիգոր և միւս այլ տէր Գրիգոր Վասպուրական իշխան, Աշոտ կորապաղատ Հայոց իշխան, Մուշէղ իշխանն Մոկաց, Շապուհ եղբայր իշխանաց իշխանի և Ապլբառ Կայսիկ Ապահունեաց բռնաւորն և այլք ոմանք: - 340. ելեալ իշխանքն Հայոց յանձնիւր տեղեաց գնացին յանդիման լինել նմա, Դերանիկն, տէր Գագիկ և տէր Գրիգոր և միւս այլ տէր Գրիգոր Վասպուրական իշխան, Աշոտ կորապաղատ Հայոց իշխան, Մուշէղ իշխանն Մոկաց, Շապուհ եղբայր իշխանաց իշխանի և Ապլբառ Կայսիկ Ապահունեաց բռնաւորն և այլք ոմանք: - 340. ելեալ իշխանքն Հայոց յանձնիւր տեղեաց գնացին յանդիման լինել նմա, Դերանիկն, տէր Գագիկ և տէր Գրիգոր և միւս այլ տէր Գրիգոր Վասպուրական իշխան, Աշոտ կորապաղատ Հայոց իշխան, Մուշէղ իշխանն Մոկաց, Շապուհ եղբայր իշխանաց իշխանի և Ապլբառ Կայսիկ Ապահունեաց բռնաւորն և այլք ոմանք: - 340. Եւ արդ մեք, նահապետք ազատաց Վասպուրական իշխանիս՝ Մուշեղ ի ցեղէ Վահևունեաց, Վահրամ յազգէ Տրունեաց, Վահրամ միւս, որ ի թիկնապահ իշխանիս … գրեցաք առ քեզ Բուխայ գլուխ զօրավարաց Տաճկաց և բարձակից մեծ թագաւորին. – 212. Եւ արդ մեք, նահապետք ազատաց Վասպուրական իշխանիս՝ Մուշեղ ի ցեղէ Վահևունեաց, Վահրամ յազգէ Տրունեաց, Վահրամ միւս, որ ի թիկնապահ իշխանիս … գրեցաք առ քեզ Բուխայ գլուխ զօրավարաց Տաճկաց և բարձակից մեծ թագաւորին. – 212. Եւ սկսաւ ոգորել ընդ իշխանս Հայոց մեծաց խրոխտանօք – 128. և աղերսեալ զիշխան Դերենիկ, զի լուծցէ զնա /320/ ի կապանացն: - 322. Եւ այնչափ և առաւել քան զսոյն կազմութեան սպառազէն պատրաստութեանն՝սաստիկ տարակուսանօք և մեծ երկիւղիւ պակչէին յահէ հայկասիրտ իշխանին և յաղթող նահատակին մեր Աշոտոյ – 210. Եւ ապա անտի ոչ սակաւ ինչ լինէր յաւուր յայնմիկ ձայն լալոյ, հեղումն արտասուաց յահագին բորբոքմանէ սրտից նոցա և գութ խանդաղատանաց թագաւորին և իշխանացն և զօրացն ամենեցուն և բնակչաց քաղաքին. – 154. և առ չանսալ իշխանին՝ անդէն նոյն ժամայն ի մարտ պատրաստին: - 364. և ասէ, ,,եթէ աջողեսցին քեզ խորհուրդ մեր, զոր խորհեցաք ի վերայ Հայոց և իշխանաց նոցա, և ըստ ախորժակաց մերոց ի գլուխ ելանիցեն, որ ինչ կամք յօժարութեանց մերոց ըղձանայցեն- 184. և արարին խաւար Վասպուրական աշխարհիս, որ /352/ կեցեալ իշխանին. և էր ամաց Խ յորժամ մեռաւ: - 354. և բազում վնասս ի գործս արքունի կուտէին ի վերայ իշխանին Աշոտի. և քմազարդ բանիւք գրգռեն զթագաւորն ի վերայ իշխանին ի չարիս: - 180. և բազում վնասս ի գործս արքունի կուտէին ի վերայ իշխանին Աշոտի. և քմազարդ բանիւք գրգռեն զթագաւորն ի վերայ իշխանին ի չարիս: - 180. և բախեցին արտաքոյ զդուռնն ուր մտեալ էր իշխանն, և կալեալ զնա հանին ի բարձրագոյն տեղիս ամրոցին, և եդին ի բանտի ի ներքսագոյն սենեկացն. – 348. Եւ Բուխայի իմացեալ որպիսի

պատրաստութեամբ կազմի իշխանն Աղուանից՝ տարակուսէր ի միտս իւր. – 278. Եւ գունդն երրորդ ի ձեռս իշխանին, որ և յարդարիչ պատերազմին: - 178. և գունդք ճակատելոցն ելին կացին մօտ առ քաջն մեր Աշոտ և ընտիր զօրավարն Հայոց առ մեծն իշխանաց: - 210. Եւ գրեթէ ամենայն իշխանք Հայոց, Վրաց և Աղուանից եկեալ էին ընդ զօրս Հայոց ի վերայ աշխարհին Ապահունեաց. – 380. Եւ գրել Դերանիկն առ որդին Հալթի հաստատել զնա իշխան իւրով հրամանաւ. – 342. Եւ գրեն թուղթ առ Յամանիկն, եթէ „ի մտանելն իմ ի Դուին քաղաք և զհարկս արքունի յիս գրաւել՝ և յանկասկած առեալ զիշխանս Հայոց՝ և եկեսցեն առ իս. – 340. Եւ գրէ առ իշխանաց իշխան՝ ի բաց լքանել եթէ ունիցի ինչ անօգուտս խորհել, ապա թէ ոչ՝ տեսից զքեզ, ասէ, ի զէն և յասպազէն և ի ճակատամարտ. – 322. Եւ դարձան մտին յՈստանն Ռշտունեաց և կացուցին յանձանց իւրեանց իշխան զՎասակ Կովակեր, եղբայր Վահանայ: - 306. Եւ դարձեալ գումարեալ հեծեալս Ռ, զՍահակ Բագրատունի, զորդիս իշխանաց իշխանի զՍմբատ և զՇապուհ և զՄուշեղ Մոկաց իշխեցողք, և զԱրզնոյ զօրսն – 332. և ելեալ արտաքոյ բանակին յորդառատ հեղոյր արտասուս ի վերայ բեկման իշխանին և այլոց նախարարացն. – 218. Եւ ելեալ իշխանաց իշխանն, որ բարձրագոյն և հանճարեղագոյնն էր քան զբնաւ Հայաստանեայցս և զընդհանուր կացեալս ի ներքոյ երկնից՝ եկն առ նա մեծաշուք պատուաւորութեամբ, և պարգևս և պատիւս ոչ սակաւս նմա յառաջաբերեաց. – 344. Եւ եկն եհաս առ նա Ատրներսէհ իշխանն Վրաց: - 366. Եւ եղև ի գալ միւսոյ տարւոյն՝ Սմբատ իշխանն Սիւնեաց ի բաց եկաց ի հնազանդութենէ թագաւորին Հայոց, արգել առնելով հարկացն տալ թագաւորին, թևակոխելով Պարսից բռնաւորին հատուցանել զհարկս և զհասս. - 382. Եւ եղև ի գնալ Դերանկին ի ձմերոցս Վասպուրական իշխանացս, ճանապարհ արարեալ ընդ ձորն Ընձայից, որոյ ելքն ընդ գաւառն Հեր քաղաքի: - 352. Եւ եղև ի մտանելն նորա ի Դատուան աւանն … ելեալ իշխանքն Հայոց յանձնիւր տեղեաց գնացին յանդիման լինել նմա – 340. Եւ եղև իբրև եհաս իշխանն յարքունիսն՝ ետ կապել զոտս նոցա կրկին շղթայիւք և դնել ի բանտի. – 220. Եւ եղև մինչ կային իշխանքն ի միաբանութեան առանց կարծեաց կասկածանաց ի հպատակութեան ելեալ յարքունուստ հազարապետին /340/ որդւոյն Հալթի, և զմիաբանական սիրոյն շաղկապ ի միասին յօդեալ պնդեալ անքակ պահէին – 342. և զԲէղէսիոս՝ իշխան /58/ Բաբելոնի կացուցեալ, ինքն զարքունիսն յայնմ հետէ ի Մարս փոփոխէ - 60. և զիշխանն Աշոտ և զորդի նորա Գրիգոր և զՎահան Արծրունի և զորդի նորա Գագիկ … և զՄուշեղ եղբայր Վահանայ և զտիկնայս նոցա և զտիկինն Հրանուշ և զայլս յազատատանէ կապեալ և բարձեալ ի վերայ ուղտուց՝ վտարեաց ի Սամառայ – 220. և զիշխանն Աշոտ տալ տանել կապանօք առ թագաւորն – 202. Եւ էր ամաց իբրև տասանց յորժամ նստաւ իշխան յաթոռ հօր իւրոյ: - 314. և էր ընդ նմա Աշոտ իշխանաց իշխան – 320 և էր նա իշխան Տարաւնոյ, բարձեալ եղև ի Սամառայ և եղև աստուածուրաց – 248. և ընդ առաջին իշխանացն լինել առաջի թագաւորին – 204 և ըստ խնդրելոյ աղերսանաց իշխանին և մեծ հայրապետին՝ զկատարումն առին ասացեալքն. – 348. և ըստ հրամանի ինքնակալ թագաւորին նուաճեալ ունիս ի հնազանդութիւն պետութեան ձեր զիշխանս և զտեարս, զկողմնակալս և զկուսակալս, զքաղաքապետս և զմարզպետս բոլոր Հայաստանեայցս – 212. Եւ ի նմին ամի մեռաւ արքայն իշխան Տարունոյ – 358. Եւ ինքն իսկ գլխովին զօրավարն Բուհայ, հեծեալ յերիվարն, պնդեալ զինքն զինու ի պատերազմ ընդդէմ իշխանին, և զկորովին աղեղնաւորացն Ելիմացւոցն և զընտիրս հեծելոց նոցա ընդ ինքեան վառեալ ի ճակատի: - 208. Եւ իշխանն Աշոտ գրէ առ իշխանն Սմբատ, անօգուտ զապստամբութիւնն համարելով. – 382. Եւ իշխանն Աշոտ գրէ առ իշխանն Սմբատ, անօգուտ զապստամբութիւնն համարելով. – 382. Եւ իշխանն վառեալ զինքն բազում պատրաստութեամբ զինու և զօրօք ազատակոյտ գնդաւ իւրով, և ամենայն բնակ տերամբք իւրոյ իշխանութեանն, և խոյս առեալ շրջէր զկողմամբքն Մարդաստանի և Ձորոյն հասկոյ -184. Եւ իշխանքն Հայոց կային ի տագնապի և խնդրէին զելս իրացն գտանել ի Քրիստոսէ, յորմէ լքեալն էին: - 320. Եւ իշխանքն մեր ստացան ճոխագոյն

հոյակապ անուն ի մէջ Հայաստանեայց – 336. Եւ խոյակապ և անուանի եղեալ քան որ յառաջագոյն քան զնա էին կացեալ իշխանք ընդհանուր Հայաստանեայցս, որ յարևելս և ի կողմանս հիւսիսոյ, մանաւանդ որք ի Վասպուրական աշխարհիս էին կացեալ նախարարք յիշխանական պետութիւնս: - 170. և կարիցես զիշխանս Հայոց կապանօք առ մեզ հասուցանել, մանաւանդ զիշխանն Վասպուրական զԱշոտ՝ քեզ և զաւակի քում տաց զերկիրն զայն ի ժառանգութիւն: - 184. և կարիցես զիշխանս Հայոց կապանօք առ մեզ հասուցանել, մանաւանդ զիշխանն Վասպուրական զԱշոտ՝ քեզ և զաւակի քում տաց զերկիրն զայն ի ժառանգութիւն: - 184. Եւ կացոյց զնա իշխան յիւրում հաւատարիմ տեղւոջ, և այնպէս բարեձևագոյն ճոխացոյց զայրն երևելի: - 308. և կէին յապահովս խաղաղացեալք և հնազանդեալք ընդ պետութեամբ իշխանացս իշխանի: - 322. Եւ կուտեալ զբազմութիւն զօրացն մերձ ի քաղաքն որ էր ձմերոց իշխանին Հայոց՝ անցանէր բանակէր ամենայն զօրօք իւրովք. – 172. և մեկնեաց յինքենէ զԱբրահիմ ոմն և յղեաց զնա հազարապետ Հայոց, և վերակացու ի վերայ հարկաց արքունի, և տիրել փոխանակ իշխանացս սորա: - 298. Եւ մինչ այսպէս կայր աշխարհս յանկարգ խաղաղութեան՝ եհաս լուր գործոյն առ Աւշին և առ իշխանն Աշոտ, եթէ ,,վրդովեալ է երկիրն, և կան ի տարակուսի՝ որք զամուրսն քո ունին. – 362. Եւ յարգելուլ զնա ազատագունդ վաշտիցն՝ չանսայր, քանզի լուեալ էր նոցա, եթէ շրջաբերական թղթով դարան գործեալ էր նմա Աշոտոյ իշխանացս իշխանի: - 352. Եւ յելանելն նորա և մօտ լինել ի սահմանս Հայոց զօրօք բազմօք, մերձ ի սահմանս Տարունոյ, Առաջին կոչեցեալ Հայոց՝ իշխան Տարունոյ Բագարատ … առաքէ զոմանս ի մեծամեծաց իւրոց ընդ առաջ նորա պատարագօք ոսկոյ և արծաթոյ և պատուական հանդերձից, համոզեալ մի ելանել յերկիրս Հայոց: - 170. և նա ձեռնամուխ եղև զընդ նովաւ հնազանդեալս ի բաց կորզել քեցել ի նմանէ շրջաբերական թղթովք, զիշխան Վասպուրական զԴերանիկն, զԱպլբառ Կայսիկ զբռնաւորն Ապահունեաց, նմանապէս և զայլսն զոր և կարաց հրապուրել. – 350. և նա ակն ունէր մեծ իշխանին մտանել առ նա – 344. և ոչ են կամք իմ փութալ պատմել ընդ գրով փակել զկործանումն տերանց իշխանացս մերոց - 240. Եւ ոչ ոք այսքան աղէտս տարակուսանս հասոյց ի վերայ մեր և ի վերայ ազգի և զօրաց և զօրավարաց մերոց, որչափ գործեաց Աշոտ իշխան Վասպուրական: - 198. և ունի յոբելեանք Զ և ոլոմպիադր և ընդիքտիոնք, և Գ ամ հայրապետութեան Հայոց կաթողիկոսի տեառն Զաքարիայի, և մուտ եօթներորդ ամի, յորում կային յարքունիսն իշխանքն, ըստ եօթնեկի չափոյ շարժման ժամանակաց. – 312. և սաստիկ կսկծեցուցանէր զնոսա բանիւք, ունելով իւր վկայ զԵսայի մարգարէ՝ յասելն, ,,լուարուք, իշխանք Սոդոմայեցւոց, ունկն դիք օրինացն Աստուծոյ ժողովուրդ Գոմորացւոց,,. – 182. Եւ սկսաւ գոռալ, և խորհէր զթոյնս չարութեանն թափել ի վերայ իշխանին Աղուանից, /276/ և յղէր առ նա կոչելով ի հնազանդութիւն. – 276. և սպանանի Գուրգէն իշխան որդի կորապաղատին նենգութեամբ ի զօրագլխացն Ահմաթայ, այր քաջ և երևելի և քաջայայտ ի մէջ Հայաստանեայցս: - 358. և տայր զօրավարին և իշխանացն ամենեցուն պարգևս մեծամեծս, և բաշխէր զօրացն ամենեցուն դահեկանս ի խոռկս, և ճաշս և ընթրիս ուրախութեան կազմէր ամենայն զօրացն մինչև Է օր: - 144. Զայսոսիկ և առաւել քան զսոյնս ասելով՝ դնէր առաջի զօրաց իւրոց աստուածասէր իշխանն Աղուանից: - 276. Զաչս ի վեր ամբարձեալ իշխանն Աշոտ՝ ետես զմի ոմն հարեալ ի զօրաց իւրոց. – 174. զի ամենայն մեծամեծք քաղաքին և գլխաւորք և իշխանք յարքունի նախարարութենէն անդ գումարեսցին – 240. զի Գուրգէն եղբայր իշխանիս և այլ տոհմն Արծրունեաց և բազմութիւն ազատաց և ազատորդեաց և նոցուն զօրաց քաջաց Վասպուրական տէրութեանս … անցեալ գնացին ի կողմն Ատրպատականի – 212. զի զիշխանս աշխարհին Հայոց ի բաց բարձցէ յիւրաքանչիւր տէրութենէ – 184. զի է անդ լիճ մի մեծ մօտ ի տեղին, որ էր տեղի ասպարիսի ճակատամարտ զօրու նահատակութեան քաջացն մերոց իշխանացն Վասպուրականի – 226. զի թէպէտ դառնալով դարձան յայտնապէս յերկրպագութիւնն Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ՝ այլ զկանոնական սահմանադրութիւնսն ոչ բերելով ուղղակի, ոչ միայն Աշոտ, այլ և ամենայն իշխանքն

Հայոց, որք գերադարձքն եղեն. – 336. զի Յամանիկն թուղթս և դեսպանս մի զմիոյ կնի առնելով առ իշխանս աշխարհիս՝ զինքն յառաջանալ ի վերակացութիւն Հայոց – 340. զիշխանս և զտեարս կողմնակալս և զկուսակալս աշխարհին, զազատս և զազատորդիս փութով առ մեզ հասուսջիք կապանօք – 198. զհարստահարութիւնն բացաձգեալ, և զթուղթս առ մի մի յիշխանացն յղել յաճախէր, յոլովագոյն առ իշխանն Աշոտ և առ եղբարս իւր. – 360. զհարստահարութիւնն բացաձգեալ, և զթուղթս առ մի մի յիշխանացն յղել յաճախէր, յոլովագոյն առ իշխանն Աշոտ և առ եղբարս իւր. – 360. Զոր և մեր ըստ հրամանի քում, Գագիկ զօրավար Հայոց և Վասպուրական իշխան, ջան յանձին տարեալ ընդ համառօտութիւն զրուցատրութեանցն անցեալ – 74. զոր կուտեալ եդեալ էին ի վերայ իշխանին: - 220. զոր ոչ և զմի ոք յիշխանաց ոմանց առաջնոց լուեալ ուրուք եթէ իցէ այսպիսի ինչ արարեալ. – 216. զորոյ ձախողակի իմացմունս ծանուցեալ իշխանացն Հայոց՝ միով հաւանութեամբ գրեն յարքունիս և խնդրեն զԱհմաթ /338/ որդի Հալթի. – 340. Է՞ր աղագաւ կամ վասն ո՞յր պատճառանաց. զի ի քաջէն իմմէ և ի մեծ իշխանէն, ի քաջատոհմիկ և ի բարեփառ գլխոյն իմմէ զրկեալ լինիմ: - 384. էր ընդ իշխանսն և մեծ իշխանն Վասպուրական Աշոտ, որդի Դերանկին, և ընդ նմա Գրիգոր իշխանն Մոկաց և զօրքն Անձաւացեաց: - 380. էր ընդ իշխանսն և մեծ իշխանն Վասպուրական Աշոտ, որդի Դերանկին, և ընդ նմա Գրիգոր իշխանն Մոկաց և զօրքն Անձաւացեաց: - 380. Ընդ նոյն ժամանակս ընդարձակեալ բարերարին Աստուծոյ իշխանացն Հայոց՝ դարձան յիւրաքանչիւր բնիկ տէրութիւնս. – 322. Ընդ որում և մեծ իշխանն Արծրունեաց Խուրան և գլխապետ զօրավար զօրու, և միահեծան թագաւորութեան Հայոց մեծաց, որ առաջին ի Քրիստոս հաւատացեալ եղև իշխանս Խուրան և մկրտեալ ի ձեռաց Թադէոսի առաքելոյ. – 78. Ընդ որում և մեծ իշխանն Արծրունեաց Խուրան և գլխապետ զօրավար զօրու, և միահեծան թագաւորութեան Հայոց մեծաց, որ առաջին ի Քրիստոս հաւատացեալ եղև իշխանս Խուրան և մկրտեալ ի ձեռաց Թադէոսի առաքելոյ. – 78. ըստ այնմ զոր մարգարէն Եսայի ասաց, ,,յաւուր յայնմիկ բուռն հարկանիցէ այր զեղբօրէ կամ ազգակցէ իւրմէ և ասասցեն՝ լեր մեր իշխան, և կերակուր մեր ընդ քեզ լիցի,,. – 298. Ի ՅԷ ամի Հայոց թուականութեանս եկն Աշոտ Վասպուրական իշխան ի գերութենէն: - 326. Ի նմին ժամու զգացեալ վասն նորա մեծ իշխանին Արծրունեաց Մերշապհոյ, որ յայնժամ ի Տմորեացն ամրանայր բերդի՝ յղէ առ նա ելանել գնալ ի սահմանացն յայնոցիկ. – 130. իբրև զորսորդս ինչ առիւծուց կամ այլոց ինչ նոյնպիսեաց, շուրջ ձգեալ զգառագիղն՝ ի մէջ փակել զկորովին և զքաջ արանցն զիշխանն Աշոտ – 202. Իբրև գիտաց իշխանն, եթէ վճարեալ է չարութիւնն յաչս նոցա, և այլ ընդ այլոյ խօսին, և ի գաղտնիս քրթմնջեն, և անտեղի և անընդունակ հրամանաց նորա լինէին՝ ետ պատասխանի և ասէ – 214. Իբրև ետես իշխանն Հայոց զզօրսն Տաճկաց եկեալ բազում կազմութեամբ, հայեցեալ և յիւրեանց սակաւութիւնն՝ գիր պաղատանաց փութանակի տայր առ քաջ նահատակն Աշոտ իշխան - 172. Իբրև ետես իշխանն Հայոց զզօրսն Տաճկաց եկեալ բազում կազմութեամբ, հայեցեալ և յիւրեանց սակաւութիւնն՝ գիր պաղատանաց փութանակի տայր առ քաջ նահատակն Աշոտ իշխան - 172. Իբրև իմացան զօրքն Տաճկաց, թէ եմուտ իշխանն յամրոցն՝ զհետ մտեալ բազմութեանն այնուհետև, և շուրջ փակեալ անդէն զամուրն զանել գառագիղն: - 208. Իբրև յանդիման եղեն դեսպանքն մեծ /172/ իշխանին Աշոտոյ, և ընթերցաւ զգիր պաղատանացն և զյիշատակարան նախնեացն, և զմերձաւորութիւն հարազատութեանն և զկապակցութիւն ուխտին … համագունդ ժողով առնէր ամենայն աշխարհին և ամենայն նախարարօք Վասպուրական տէրութեանն:-174. Իմացեալ յայնժամ իշխանն զնենգութիւն նոցա և զխորամանկ կեղծաւորութիւնն… ասէ ցնոսա. – 214. Իսկ որք էին արգելեալք ի քաղաքն աղօթականս և պաղատանս առ մեծ իշխանն Աշոտ յղէին, զի համոզեսցէ ի մէջ նոցա զխաղաղութիւն. – 382. Իսկ Գագիկ իշխան ի վերայ մկանաց կոհակալիր ձորաբաժին անդնդապատոյտ կուտակմանցն նաւամարտիկ ընթացս կազմեալ – 396. Իսկ թագաւորն Հայոց Սմբատ անպատկան վարկանելով զերթալն Աշոտի առ Աւշին, մի՛ գուցէ արդեօք և այլք դրդուիցին յիշխանացն զնորայն հետեւել ուղևորութիւն, և արգելուլն

զԱշոտ՝ չանսաց ումեք: - 362. իսկ իբրև նա ըմբռնեցաւ, և գիտաց զօրավարն եթէ ոչ ոք այնուհետև յիշխանացն Հայոց մնաց, որ ոչ համագունդ ժողովեալ են առ նա՝ մերկացաւ յայնժամ զպատրուակ կեղծաւորութեանն, զոր սերմանել էր սատանայ ի սիրտ առնն: - 296. Իսկ իշխանն Աշոտ … Մուշեղ Վահևունի … և Վահրամ սեպուհ թիկնապահ իշխանին, և Վահրամ Տրունի և Հասան և այլք ի սեպուհ պաշտօնէից … եկին մտին ի բերդն Դղեակ, յամրոցն Նկան, որ ի Թոռնավան գաւառի. – 206. Իսկ իշխանն Աշոտ … Մուշեղ Վահևունի … և Վահրամ սեպուհ թիկնապահ իշխանին, և Վահրամ Տրունի և Հասան և այլք ի սեպուհ պաշտօնէից … եկին մտին ի բերդն Դղեակ, յամրոցն Նկան, որ ի Թոռնավան գաւառի. – 206. Իսկ իշխանն Աշոտ և եղբարք իւր խոյս տուեալ զկողմամբքն Փոքր Աղբագոյ, մերձ առ յամուրսն Ջղմար և Սրինգ: - 372. Իսկ իշխանն Աշոտ և իշխանն Մոկաց և զօրքն Անձաւացեաց քաջագոյնս արիացան կացին յոտնկայի. – 380. Իսկ իշխանն Աշոտ և իշխանն Մոկաց և զօրքն Անձաւացեաց քաջագոյնս արիացան կացին յոտնկայի. – 380. Իսկ իշխանն Բագարատ … ել գնաց անխիղճ համարձակութեամբ, տիրասէր խորհրդովք, կատարել զսպաս զինուորութեան, ըստ աստուածեղէն պատուիրանին և ըստ թագաւորական հրամանին, գիտէ եկելոյ կոչնականացն, ոչինչ իմացեալ զպատրանս խաբէութեան նորա, որով վրիպեացն: - 186. Իսկ իշխանն ելեալ կայր ի վերայ պարսպին – 210. Իսկ իշխանն Վասպուրական, այն ինչ հուպ ընդ հուպ եկն ի ժամադրեալ տեղին. ընդ որ յոյժ ուրախացեալ թագաւորն, իբրև զերծեալ ի կասկածանացն, զոր ունէր յիշխանէն Սիւնեաց: - 382. Իսկ իշխանն Վասպուրական, այն ինչ հուպ ընդ հուպ եկն ի ժամադրեալ տեղին. ընդ որ յոյժ ուրախացեալ թագաւորն, իբրև զերծեալ ի կասկածանացն, զոր ունէր յիշխանէն Սիւնեաց: - 382. Իսկ իշխանքն զհետ մտեալ փախստէիցն անկելոցն յամուրսն՝ ածեն մերձ ի պաշարումն զքաղաքն և զամրոցն 176. լաւ համարեցան զկեանս պանդխտութեան յօտարութեան առնել, քան տեսանել կապեալս արգելեալս ի բանդի զորդիս իշխանին իւրեանց, զիշխան աշխարհիս. – 364. լաւ համարեցան զկեանս պանդխտութեան յօտարութեան առնել, քան տեսանել կապեալս արգելեալս ի բանդի զորդիս իշխանին իւրեանց, զիշխան աշխարհիս. – 364. լի թունիւք սատանայական խորհրդոցն, ծածկեալ յաչս իշխանին գառնենի զգեստիւք ի հանդերձս ոչխարաց, և ներքոյքն զապականիչ գայլոցն բերելով զլրբութիւն – 210. ԿԱՊՈՒՄՆ ԵՒ ՎՏԱՐՈՒՄՆ ՅԱՇԽԱՐՀԷՍ ԻՇԽԱՆԻՆ ԵՒ ՆԱԽԱՐԱՐԱՑՆ ԵՒ ՆՈՑԻՆ ԸՆՏԱՆԵԱՑ: - 220. Կոչէր առ ինքն զիշխանն դիմօք սիրոյ խաղաղութեան, պատճառաւ հարկաց արքունի. – 184. համոզեաց ի մէջ երկոցունց և գլխաւորեաց զխաղաղութիւն /382/ առ նոսա, մինչ գալ Սահակայ եղբօր իշխանին Սիւնեաց, ընդ իւր բերելով զհարկսն: - 384. մինչ կային ի բանտի իշխանն և որք ընդ նմա ազգատոհմիւք և այլովք օտարազգօք – 240. մինչ կային ի կապանսն իշխանն և նախարարքն իւրաքանչիւր ընտանեօք – 220. Յայնժամ բնակիչք լերինն իբրև տեսին, թէ վարեցաւ իշխանն ի գերութիւն … հասին միաբան բազմութիւնն մեկնակազէնքն Խութայ ի հնարս արուեստգիտութեանն իւրեանց, զոր ի պէտս օժանդակութեան ձմերայնոյ հնարաւորեալ էին: - 190. Յայնժամ ելեալ իշխանն Գրիգոր յերեսաց արքայի մեծաւ ուրախութեամբ և անպատում խնդութեամբ՝ և եկն եմուտ յերկիր իւր յիշխանութիւն Վասպուրական կոչեցեալ: - 314. Յայնժամ թագաւորն փութացոյց դեսպանս մի զմիոյ կնի առ իշխանն Աշոտ, զի անյապաղ երագութեամբ հասցէ առ նա: - 382. Յայնժամ ի խորհուրդ եմուտ իշխանն և տոհմակիցք իւր, Վահան և Մուշեղ Արծրունիք, և գունդքն ազատանոյն որ ընդ նմա - 210. Յայնժամ իբրև ետես անօրէն զօրավարն Մուսէ, թէ ոչ ելին ի գլուխ խորհուրդ չարին յօժարութեանն … փութացաւ արձակել գուժկան յարքունիս, ծանուցանելով արքայի զոր ինչ գործեաց Աշոտ իշխանն Վասպուրական: - 176. Յայնժամ իսկ և իսկ փութացեալ /գրքում՝ փութեցեալ/ եհաս գուժկանն առ հոյակապն Աշոտ իշխանանց իշխան, զեկուցանելով նմա որ ինչ գործեցան: - 348. յաւուր միում … ետ հրաման իշխանն առնն կորովի եղբօր իւրոյ Աբասայ Հայոց սպարապետի՝ վառել պնդակազմ պատրաստութեամբ, զօրու և զինու և զարդու ամենայարդար հնարաւորութեամբ, որպէս օրէն է նահատակաց քաջ արանց –

344. Յելս կոյս և ի մուտս որ առ հիւսիսի զհայեցածն բերէ՝ առեալ էր ի բաժնէ/ճիշտը՝ ի բաժնի/ Գագիկ իշխանի – 388. Յետ անցանելոյ չորից ամաց … դարձեալ Գրիգոր եղբայր Աշոտի Վասպուրական իշխանի յԱփհազաց աշխարհէն՝ նոցուն օգնականութեամբ և Վրաց զօրու ընտիր գոլով՝ եկն եմուտ յաշխարհս Վասպուրական՝ տալ պատերազմ ընդ Գուրգինայ. – 310. Յղէ առ իշխանն, զի առանց և ոչ մի ինչ յապաղանաց փութացեալ հասցես այսր: - 348. Յղէ առ նա իշխանն ի ձեռն հրովարտակի զայս ինչ. – 176. յորում և ոմն հաւատարիմ Յիսէի Սէմ անուն յառաջ խաղացեալ՝ պատահէ իշխանին, ընդ Վահանայ խորհրդակցեալ խորհել զխաղաղութիւն և զմարտն գրգռեալ ցածուցանել և զվառեալ պատերազմն շիջուցանել. – 334. Նա և մայր իշխանին Աշոտի, քոյր Սահակայ և Բագարատայ իշխանին Տարաւնոյ… երթեա՛լ ընծայիւք բազմօք յանդիման լինէր Յովսէփայն և խնդրէր զհաշտութիւն և զխաղաղութիւն հաստատել առ որդիսն իւր և առ բոլոր աշխարհին Վասպուրական: - 186. Նա և մայր իշխանին Աշոտի, քոյր Սահակայ և Բագարատայ իշխանին Տարաւնոյ… երթեա՛լ ընծայիւք բազմօք յանդիման լինէր Յովսէփայն և խնդրէր զհաշտութիւն և զխաղաղութիւն հաստատել առ որդիսն իւր և առ բոլոր աշխարհին Վասպուրական: - 186. նա է տէր տերանց և թագաւոր թագաւորաց և իշխան կենաց և մահու, Աստուած յաւիտենական Յիսուս Քրիստոս: - 290. Նորա դարձեալ դառնայ ի Սամառայ և ծանուցանէ արքային զոր ինչ գործեաց, և թէ զիա՛րդ են առ միմեանս միաբանութեամբ իշխանք Հայոց: - 172. ո՞վ ոք յաշխարհակալաց ոչ մատնեցաւ ի սուր. և են իշխանք ազգաց, է ուրեք որ զօրանան, և է ուրեք որ տկարանան,,: - 282. որ էր իշխան կողմանցն արևելից – 136. որ կացեալ իշխան ի վերայ Տարունոյ ամս է՝ յաւելաւ առ հարս իւր, թողեալ զաւակ իւր Աշոտ անուն: - 342. որ յանուն Փրկչին մերոյ շինեալ էր յիշխանէն Բագարատայ, ի ծախս մեծամեծ գանձուց իբրև Յ հազարաց: - 190. որով առնիցեն ելանել ի կապանաց իշխանին Աշոտի և Գուրգինի, և դարձուցանել զիշխանութիւնն անդրէն առ իւրեանս – 368. որոց անուանք ճանաչի սոցա … և Ներսեհ իշխան Գարիթայանից և ապա Եսայի Ապումուսէ, որ զշատ պատերազմունսն եհար: - 298. որոց անուանք ճանաչի սոցա … Սահլ Սմբատայ որդի, Շաքեոյ տէր , որ զԲաբանն կալաւ, և իշխանական Վասակ Վայոց ձորոյ տէրն, և Փիլիպպէ իշխանն Սիւնեաց – 298. որոց անուանք ճանաչի սոցա՝ տէր Սմբատ սպարապետ Հայոց, և Գրիգոր Քուրդկայ որդի Մամիկոնէից տէր, և Ատրներսեհ /296/ Աղուանից իշխան, և Գրիգոր Սիւնեաց տէր – 298. Որում ունկնդիր եղեալ իշխանն՝ կատարէ զասացեալսն: - 322. որպէս Ատոմ Մոկաց իշխան՝ յորսն Աստուածորդի զնա ձայնէր – 114. Սա էր իշխան հրամանատար ամենայն տէրութեան Տաճկաց – 200. Սաստիկ և վտանգաւորք և լի դառնութեամբ որ ինչ ի ճառի աստ են յիշատակարանք, սակս յանձնառութեան մեծ նախարարացն և իշխանացն մերոց. – 240. ՎԱՍՆ ԴԱՌՆԱԼՈՅ ԱՇՈՏՈՅ ԻՇԽԱՆԻՆ Ի ԳԵՐՈՒԹԵՆԷՆ ԵԻ ՎԱՍՆ ՎԱՀԱՆԱՅ ԱՐԾՐՈՒՆԻՈՅ: - 328. ՎԱՍՆ ՍՄԲԱՏԱՅ ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻՈՅ, ՄՈԿԱՑ ԻՇԽԱՆԻՆ: - 200. ՎԱՍՆ ԱՊՏԱՄԲՈՒԹԵԱՆ ՏԱՃԿԱՑՆ ՈՐ ԿԱՅՍԻԿՔՆ ԿՈՉԻՆ ԵԻ ԻՇԽԱՆԻՆ ՍԻՒՆԵԱՑ Ի ԹԱԳԱՒՈՐԵՆ /ՃԻՇՏԸ՝ԹԱԳԱՒՈՐԷՆ/ ՍՄԲԱՏԱՅ, ԵԻ ԴԱՐՁԵԱԼ ԵՐԿՈՑՈՒՆՑ ՀՆԱԶԱՆԴՈՒԹԻՒՆ: - 380. Վասն զի իշխանն Մոկաց և իշխանն Անձաւացեաց նուաճեալ էին ընդ ձեռամբ Վասպուրական իշխանութեանն: - 380. Վասն զի իշխանն Մոկաց և իշխանն Անձաւացեաց նուաճեալ էին ընդ ձեռամբ Վասպուրական իշխանութեանն: - 380. վասն զի ունէր յայնժամ զգլխաւորութիւն բարձակցութիւն իշխանաց Հայոց - 170. ՎԱՍՆ ՋՕՐԱԺՈՂՈՎՆ ԼԻՆԵԼՈՅ ՍՄԲԱՏԱՅ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՀԱՅՈՑ Ի ՎԵՐԱՅ ԱՀՄԱՏԱՅ ԱՄԴԱՅԻՈՅՆ, ՎՐԱՑ ԵԻ ԱՂՈՒԱՆԻՑ ԵԻ ԲՈԼՈՐ ՀԱՅՈՑ ԻՇԽԱՆՕՔՆ – 366. ՎԱՍՆ ՄԱՀՈՒՆ ԱՇՈՏԻ ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆ ԻՇԽԱՆԻՆ Ի ՆԱԽՃԱՒԱՆ ՔԱՂԱՔԻ: -384. ՎԱՍՆ ՄԱՔԱՌՄԱՆ ԱՇՈՏ ԻՇԽԱՆԻ ԸՆԴ ՈՒԹՄԱՆԻԿՍՆ ԵԻ ՏԵՂԱԹԱՓՍ ԱՌՆԵԼՈՅ ՋՅԱՓՇՏԱԿԵԱԼՍՆ Ի ՆՈՑԱՆԷ: - 332. վասն նորին իրաց ասեն կալաւ, զնա հաճոյանայր կացուցանել իշխան Տարունոյ որ ասի Հայոց իշխան, որ և եղև իսկ: - 342. վասն նորին իրաց ասեն կալաւ, զնա հաճոյանայր կացուցանել իշխան Տարունոյ որ ասի Հայոց իշխան, որ և եղև իսկ: - 342. ՎԱՍՆ ՈՐ ԻՆՉ ԳՈՐԾԵՑԱՒ ԸՆԴ

ՀԱՆՈՒՐ ԱՇԽԱՐՀՍ ՀԱՅՈՑ. ԵՒ ԵՐԿՊԱՌԱԿՈՒԹԻՒՆ ԻՇԽԱՆԱՅՆ, ԱՆՀԱՒԱՆՔ ԵՒ ԱՆՀՆԱԶԱՆԴՔ ՄԻՄԵԱՆՑ ԼԻՆԵԼՈՎ, ԵՒ ՈՐ ԻՆՉ ԸՆԴ ՍՈՔՕՔ: - 194. ՎԱՍՆ ՈՒՆԵԼՈՅՆ ԴԵՐԱՆԿԻՆ ՁԿՈՐԱՊԱՂԱՏՆ ԻՇԽԱՆ ՏԱՐՈՒՆՈՑ, ԵՒ ՁԴԱՒԻԹ, ՈՐ ԱՐՔԱՅՆ ՃԱՆԱՉԷՐ՝ ԻՇԽԱՆԱՑՈՒՑԱՆԵԼՈՑ: - 340. ՎԱՍՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ԲԱԳԱՐԱՏԱՑ ԻՇԽԱՆԻՆ ՀԱՅՈՑ ԵՒ ՄՈՒՍԷԻ ԵՒ ՅԱՂԹՈՒԹԵԱՆՆ Ի ՁԵՌՆ ԱՇՈՏՈՑ ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆ ԻՇԽԱՆԻՆ, ՁԻ ԵԿՆ ՁՕՐԱՎԻԳՆ ԲԱԳԱՐԱՏԱՅ: -172. ՎԱՍՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ԲԱԳԱՐԱՏԱՅ ԻՇԽԱՆԻՆ ՀԱՅՈՑ ԵՒ ՄՈՒՍԷԻ ԵՒ ՅԱՂԹՈՒԹԵԱՆՆ Ի ՁԵՌՆ ԱՇՈՏՈՑ ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆ ԻՇԽԱՆԻՆ, ՁԻ ԵԿՆ ՁՕՐԱՎԻԳՆ ԲԱԳԱՐԱՏԱՅ: - 172. տարան ետուն ի բանտ արքունի, ուր կայր Աշոտ իշխան և այլ նախարարք ի տանէն Արծրունեաց: - 238. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … և այլք ի նախարարացն Վասպուրական իշխանին, Սմբատ Ապահունի, Գրիգոր Քաջբերունի, Վահան Հաւնունի, սեպուհն Դաւիթ, Գազրիկն Ապուհարազ, Թոդորոս Վարազն, Խոսրով Վահունի, Խոսրով Ակէացի, Վարդան Գաբայեղէն, Սմբատ Մարացեան, սեպուհ մի Սահակ, Պատրիկն Անձևացի, Գորգ Հարմացի, Դաւիթ Գունդսաղար. – 174. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին՝ իշխան Աշոտ և եղբարք իւր Գուրգէն և Գրիգոր զօրօք իւրեանց – 174. քանզի դեռ միաբանք և միախորհուրդք և հաւասարք առ միմեանս բնակէին իշխանք Հայոց ազատագունդք բազմութեամբ և զօրաց նոցա – 194. Քանզի յոյժ պատկառ կայր ի պաշտօնատարութիւն հայրապետին իշխանն Տարունոյ, և նա սաստիկս հոգայր վասն նորա, թէպէտ ոչ օգտէր յիրին յայնմիկ: - 346. Քաջապէս մարտուցեալ Գուրգէն եղբայր իշխանին և Վահան Հաւնունի՝ առին անուն յաղթութեան, անցուցանելով ընդ սուր զկողմն թշնամեացն. – 178. քաջավայելչագոյնս զթագաւորութեանն կատարելագործեալ զժամանակն, Ե ամ յիշխանական ճոխութեան, ԻԵ ամ յիշխանաց իշխանական պետութեանն, Դ ամ ի թագակապ շքեղութեանն. – 356. քող արկեալ զդաւաճանող կեղծաւորութիւնն, զբարձումն բոլոր իշխանացն Հայոց, մանաւանդ զնախագահանստեալն զԱշոտ իշխանաց իշխան: - 340. քող արկեալ զդաւաճանող կեղծաւորութիւնն, զբարձումն բոլոր իշխանացն Հայոց, մանաւանդ զնախագահանստեալն զԱշոտ իշխանաց իշխան: - 340.

ԻՇԽԱՆԱԿԱՆ - անհասական իմն շնորհիւ փառօք և պատուով պսակեալ զմարդն իշխանական ճոխութեամբ՝ վայելեցուցանէ դրախտին, տալով նմա բազմամեայ կենաց սահման իբրև զմի օր - 20. Արդ Աշոտի կեցեալ ամս ԺԹ, տևեալ իշխանական ճոխութեանն ԺԶ ամ յառաջ քան զգերութիւնն Հայոց, և Ե ամ ի գերութեանն արարեալ - 336. բայց և նշանակս և դրօշս փողփողել առաջի, և դնել թագ իշխանական ի գլուխ և զգեստս արքունականս զանձամբ. – 236. Բայց խռովիչքն ատեցողքն խաղաղութեան ոչ դադարէին նիւթել զհակառակս բարւոյն և զաճմունս չարին. մանաւանդ Վասակ որ զկարծեալ իշխանական անունն յինքեան բերէր: - 310. Եւ զգեցոյց նոցա հանդերձս և կանգնեաց նշանակ իշխանական և էած սուսեր ընդ մէջ և կամար ականակապ և երիվար ընտիր մեծազարդ. – 314. և առ եղբայրականն զինազանդութեանն չափ ցուցանելով, անկշիռ վայելչութեամբ զմիմեանս լաւ համարելով քան զանձինս, հասարակ զճոխութիւն իշխանական գահընկալութեանն վարկանելով – 360. Եւ արևելեաց զօրավարին եկեալ պատերազմել ընդ իշխանականն առնուլ զամրոցն, - 302. և ետ բերել նմա ըստ օրինի գլխապետութեան սուսեր իշխանական ընդ մէջ արկեալ և գօտի արիական շրջապատեալ զմիջաւ, քուրք խիզախողք և երիվար բարձրավիզ, ոտնատորոփ, խրոխտալիր, յարմարական առ ընթացս պատերազմականս: - 308. Եւ իմաստուն և հանճարեղ խորհրդովք, քաղցր և կակուղ բանիւք ողոքեալ զմանկագոյն Հասան, առաջի արկանելով նմա զարժանի ալեացն պատուականութիւն և զիշխանական ճոխութեան զբարձրագահութիւն և որ ինչ այդմ հետևէր. – 348. Եւ խոյակապ և անուանի եղեալ քան որ յառաջագոյն քան զնա էին կացեալ իշխանք ընդհանուր Հայաստանեայցս, որ յարևելս և ի կողմանս հիւսիսոյ, մանաւանդ որք ի Վասպուրական աշխարհիս էին կացեալ նախարարք յիշխանական պետութիւնս: - 170.

Եւ տիրեաց երկրի իւրոյ իշխանական ճոխութեամբ: -314. Եւս առաւել քան զանդնդականն յուզմանցն բռնալիր հողմոցն զծիրանեգոյն ալիսն, զլեռնաձև կուտակսն և զվիշապաձայն գոչմունսն՝ ևս յաւէտ ահագնակի վրդովմամբ զմրրիկ անձանց ի մէջ եռաշարժ ընթացմանցն, ի հոլովմանց խոհարանի իշխանական սրտին ի ներքս հարկաւորաբար բռնազբօսեալ /350/ ձգեն: - 352. Զի թէպէտ և Գուրգէն մեծաւ զօրութեամբ ունէր զդէմ յարձակելոցն ի վերայ, որոց զիշխանականն ճեպէին հասանել գահ, կամ որ արտաքին տաճկական պատերազմունքն բռնաբար ի ներքս դիմէին՝ սակայն ոչ յապահովանայր դեռ երկիրն: - 316. Զուգակշիռ հաւասարութեամբ մարզպանն Հայոց Գուրգէն հրաշազան յօրինուածով շինէ զեկեղեցին ի քաղաքին Հաղամակերտ ի Մեծն Աղբակ, ի բուն իշխանական սեփհականութեանն իշխանութեան զարմին Արծրունեաց – 396. Իբրև եհաս թագաւորն յաշխարհին իւր՝ ետ բերել պարգևս և պատիւս Աշոտի ըստ իշխանական յօրինուածի – 370. Իսկ Ապումրուանայ ի պատճառ ոստիկանութեան զմանկականն նոցա պատճառելով խաժութիւն հասակի՝ առ սակաւ սակաւ սկսաւ զամուրսն յինքն գրաւել, զհետ իշխանական ցանկութեանն զերասանակ մտացն ձգեալ - 360. միայն ըստ ամացն ծննդաբանութեան հաւատացին Աշոտի զիշխանականն տալ պատուադրութիւն – 360. նոյնպէս և զայլս յիշխանական պետութենէ փոքրագոյն կէտս և լողակ մանուսս իմանալի է. – 262. որոց անուանք ճանաչի սոցա … Սահլ Սմբատայ որդի, Շաքեոյ տէր, որ զԲաբանն կալաւ, և իշխանական Վասակ Վայոց ձորոյ տէրն, և Փիլիպպէ իշխանն Սիւնեաց – 298. նն կատարելագործեալ զժամանակն, Ե ամ յիշխանական ճոխութեան, ԻԵ ամ յիշխանաց իշխանական պետութեանն, Դ ամ ի թագակապ շքեղութեանն. – 356. քաջավայելչագոյնս զթագաւորութեանն կատարելագործեալ զժամանակն, Ե ամ յիշխանական ճոխութեան, ԻԵ ամ յիշխանաց իշխանական պետութեանն, Դ ամ ի թագակապ շքեղութեանն. – 356.

ԻՇԽԱՆԱՆԱԼ - Լուր եղև այս առ քաջն Գուրգէն պարտումն Վասպուրականի ի Տաճկաց և իշխանանալն Վասակայ: - 306.

ԻՇԽԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ - Բայց Ապումրուան երկնէր գայր զիշխանասիրականն ծնանել գահակալութիւն ի վերայ աշխարհիս: - 364.

ԻՇԽԱՆԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ - Եւ գնաց զկնի փառաց իշխանասիրութեանն ցանկութեան յորմէ վրիպեացն: - 236. և ելեալ ի հրապոյրս ցոփութեան ըստ խրատու առնն, յուսացեալ յամրոցն և ի գանձսն, և ի ցանկութիւն իշխանասիրութեան համբարձեալ զաչս – 346. Որոյ հրամանն փութով զկատարումն առնոյր ըստ ցանկութեան իշխանասիրութեան նոցա. – 362.

ԻՇԽԱՆԱՑ ԻՇԽԱՆ - քող արկեալ զդաւաճանող կեղծաւորութիւնն, զբարձումն բոլոր իշխանացն Հայոց, մանաւանդ զնախագահանստեալն զԱշոտ իշխանաց իշխան: - 340. Բայց առոգացեալ իմաստութեամբ իշխանաց իշխան՝ փութացաւ առ կատարումն գրելեացն Գուրգինի: - 322. Բայց իշխանաց իշխանն Աշոտ անհանդուրժելի մնալով խորհրդոց չարին ի գլուխ ելանել - 344. Բայց քանզի հաւատացեալ էր վերակացութիւն աշխարհիս Հայոց Աշոտի, որ իշխանաց իշխան՝ ձեռն ի գործ արկեալ նուաճել զիշխանս Հայոց, զՎրաց և զԱղուանից, որ եղև իսկ: - 322. ելեալ իշխանքն Հայոց յանձնիւր տեղեաց գնացին յանդիման լինել նմա, Դերանիկն, տէր Գագիկ և տէր Գրիգոր և միւս այլ տէր Գրիգոր Վասպուրական իշխան, Աշոտ կորապաղատ Հայոց իշխան, Մուշէղ իշխանն Մոկաց, Շապուհ եղբայր իշխանաց իշխանի և Ապլբաս Կայսիկ Ապահունեաց բռնաւորն և այլք ոմանք: - 340. Եւ գրէ առ իշխանաց իշխան՝ ի բաց լքանել եթէ ունիցի ինչ անօգուտս խորհել, ապա թէ ոչ՝ տեսից զքեզ, ասէ, ի զէն և յասպազէն և ի ճակատամարտ. – 322. Եւ դարձեալ գումարեալ հեծեալս Ռ, զՍահակ Բագրատունի, զորդիս իշխանաց իշխանի զՍմբատ և զՇապուհ և զՄուշեղ Մոկաց իշխեցողք, և զԱրզնոյ զօրսն – 332. Եւ ելեալ իշխանաց իշխանն, որ բարձրագոյն և հանճարեղագոյնն էր քան զբնաւ Հայաստանեայցս և զընդհանուր կացեալս ի ներքոյ երկնից՝ եկն առ նա մեծաշուք պատուադրութեամբ, և պարգևս և պատիւս ոչ սակաւս նմա յառաջաբերեաց. – 344. և էր ընդ նմա Աշոտ իշխանաց իշխան – 320. և կէին յապահովս խաղաղացեալք և հնազանդեալք ընդ

պետութեամբ իշխանաց իշխանի: - 322. Եւ յարգելուլ զնա ազատագունդ վաշտիցն՝ չանսայր, քանզի լուեալ էր նոցա, եթէ շրջաբերական թղթով դարան գործեալ էր նմա Աշոտոյ իշխանաց իշխանի: - 352. Յայնժամ իսկ և իսկ փութացեալ /գրքում՝փութեցեալ/ եհաս գուժկանն առ հոյակապն Աշոտ իշխանաց իշխան, զեկուցանելով նմա որ ինչ գործեցաւն: - 348.

ԻՇԽԱՆԱՑՈՒՑԱՆԵԼ - ՎԱՄՆ ՈՒՆԵԼՈՑՆ ԴԵՐԱՆԿԻՆ ԶԿՈՐԱՊԱՂԱՏՆ ԻՇԽԱՆ ՏԱՐՈՒՆՈՑ, ԵՒ ԶԴԱՒԻԹ, ՈՐ ԱՐՔԱՅՆ ՃԱՆԱՉԷՐ՝ ԻՇԽԱՆԱՑՈՒՑԱՆԵԼՈՑ: - 340.

ԻՇԽԱՆԻԿ - Եւ ինքն /302/ անցեալ գնայր առ իշխանիկն ի յամուրն Աշխարհաբերդն կոչեցեալ. և անտի արիաբար քաջասրտագոյն դիմացուածով ելեալ գնաց դարձեալ առ սպարապետն Սմբատ: - 304. և էր յայնժամ առեալ Յունաց գաղաբար /հավանաբար պետք է ընդունել որպես հատուկ անուն՝ Գաղաբար/ իշխանիկ կոչեցեալ ի տոհմէ Բագրատունի՝ զբերդն Արամանեակ կոչեցեալ. – 302.

ԻՇԽԱՆՈՒԹԻՒՆ - այլ և ամենայն թագաւորք Ասորեստանեայց որդի ի հօրէ առեալ զիշխանութիւն ունէին, ոչինչ արժանի յիշատակի ուրուք գործեալ – 56. Այսոքիկ գաւառք անուանիք, զոր յառաջին ժամանակս իւրոյ իշխանութեանն սեփհականս իւր արարեալ ունէր հայրն նենգութեան Մարդպետն կոչեցեալ … և մանաւանդ քաղաքն Շամիրամայ հռչակելին և յոյժ փառաւորագոյնն յամենայն կողմանց Վասպուրականի: - 388. Բայց Մուսէ ոչ հաստատնագոյնս վասն Աշոտի զխոստմանն բերելով յանձնառութիւն արձակել զնա յիւր իշխանութիւնն – 330. Եկն այնուհետև Շապուհ որդի թագաւորին Աշոտի և ետ զիշխանութիւնն ի ձեռս Աշոտի որդւոյ Դերանկին, փոխանակ հօր իւրոյ: - 354. Եւ հանեալ զԱշոտ և զԳուրգէն ի կապանաց՝ տիրեցին զօրութեամբ մեծաւ իւրեանց բնիկ իշխանութեանն, և կէին յանհոգս յանկասկածս այնուհետև: - 370. և քարոզքն բարձրացուցանէին զերգսն մեծ և սաստիկ գոչմամբ, եթէ տուաւ իշխանութիւն Վասպուրական աշխարհին Աշոտոյ և որդւոյ իւրոյ Գրիգորի. – 314. Եւ այլք մերձ կացեալ առ Դերանիկն՝ ամբաստան լեալ Աշոտոյ կորապաղատէ, որպէս թէ նախանձու լցեալ, և քսութեամբ վարէր ի մէջ հազարապետին, և թէ արկանել ևս ջանայր զնա յիշխանութենէ անտի նորա: - 342. Եւ առեալ զիշխանութիւն նորա Զամեայ որդի նորա – 44. և ել գնաց զկնի իշխանութեանն ցանկութեան ինքնամոլորութեանն անգիւտ կորստեանն. – 250. և ընդունել պատիւս և ի ձեռն նորա ընդունել զանուն իշխանութեան ճոխութեան: - 274. և թագապատիւ իշխանութեամբ մեծարեալ՝ տայ զօր բազում յօգնականութիւն – 58. Եւ ի բազում յուզիցն և ի խնդրոցն և զօրաժողովն լինելոյ և պատերազմ ընդդէմ վառելոյ և զձև ամրական մաքառմանցն յարդարելոյ և բռնալիր ուժեղագոյն մեքենային բախմանց քարձգութեանցն, զոր և ընդունայն աշխատութեամբ վարանեալ, անըստնանելի /հավանաբար՝ անստանալի/ մնալով ամրոցին՝դառնայ յիւր իշխանութիւնն: - 326. և ի վախճանելն իւրում … ետ զիշխանութիւնն կնոջն իւրում Շամիրամայ – 44. Եւ իշխանն վառեալ զինքն բազում պատրաստութեամբ զինու և զօրօք ազատակոյտ գնդաւ իւրով, և ամենայն բնակ տերամբք իւրոյ իշխանութեանն, և խոյս առեալ շրջէր զկողմամբքն Մարդոստանի և Զորոյն հասկոյ -184. և խնդրեալ յարքայէ զիշխանութիւն Հայոց: - 124. և խոստանայ զբոլոր Հայս նուաճել ընդ կայսերական իշխանութեամբ. – 112. և ծառայն զչարիս խորհեալ սպանանել զԴերենիկն և զաշխարհս նուաճել զիշխանութիւն Գուրգինի, զի և դիպող էր ժամն: - 320. կալցին զիւրաքանչիւր իշխանութիւն և վայելեսցեն ի պարգևս և ի պատիւս արքունի և կացցեն ի հնազանդութեան թագաւորին: - 296. Եւ Կաւատ արքայ հաստատեցաւ յաթոռ թագաւորութեան և արար խաղաղութիւն մեծ ընդ կայսեր և ընդ ամենայն երկիր իշխանութեան իւրոյ: - 152. և ոչ ոք ի նոցանէ նուազագոյն քան Զ-ի ամ կալաւ զիշխանութիւն. – 56. Եւ սկսան յաւելուլ ի վերայ չարեացն այլ չարիս, զի ընդ միմեանս մարտ և կռիւս դնէին յաղագս իշխանութեանն ցանկութեան, և ճեղքեցան ի միմեանց և զօրս գումարեցին ի զերծելոցն ի սրոյն և ի գերութենէն Բուխայի. – 298 և Վարբակայ Մարի բարձեալ զիշխանութիւնն Ասորեստանեայց – 58. և տաց քեզ զկողմանս Ասորոց և զամենայն Արեւաստան մինչև զՄծուին քաղաք, և ի յերկրէ Հայոց՝ զաշխարհս

տանուտերական իշխանութեանն մինչև յԱյրարատ և ընդ Դուին քաղաք և յեզր ծովուն Բզնունեաց և ցԱռեստն աւան, և զմեծ մասն աշխարհին Վրաց մինչև ցՏփղիս քաղաք. – 136. և տացէ ի ձեռս նորա զիշխանութիւնն Վասպուրականի փոխանակ եղբօր իւրոյ – 226. Եւ քանզի իշխանութիւնն Պարսից յոյժ լքեալ էր՝ և աներկիւղ շինեցին զքաղաքն Մադիամ և բնակեցան ի նմա: - 156. և քարոզն աղաղակէր, թէ ,,առաւ իշխանութիւնն Վասպուրականի աշխարհին ի ձեռս Գուրգէնի փոխանակ եղբօր իւրոյ Աշոտոյ տիրել ընդ նոսա,,: - 236. Զկնի այսորիկ եկն Աշոտ թագաւորն Հայոց մխիթարել զդուստր իւր և զթոռունս, և ևս առատանայր զհաստատութիւն իշխանութեանն Աշոտի և զոստիկանութիւնն Ապումրուանայ: - 356. զոր ինչ խորհեցան ի վերայ աշխարհիս Վասպուրական իշխանութեանս – 238. Իբրև կարի թախանձեաց՝ ետ նմա իշխանութիւն հազար ամ: - 46. կէսքն զԳուրգէն յառաջ ածեն ի պատիւ իշխանութեանն և այլք զԱպուջափր, ոմանք զՎասակ. – 298. համարձակապէս անցանել գնալ ընդ իշխանութիւնս և ընդ պետութիւնս, ընդ աշխարհակալս խաւարիս այսորիկ, որ անհաւատից քան եթէ հաւատացելոց ոգւոց և ապաշաւելոց զտիրելն բռնաձգեալ կորզեն յինքեանցն կորուստ: - 388. Յայնժամ ելեալ իշխանն Գրիգոր յերեսաց արքայի մեծաւ ուրախութեամբ և անպատում խնդութեամբ՝ և եկն եմուտ յերկիր իւր յիշխանութիւն Վասպուրական կոչեցեալ: - 314. յանձն առեալ տալ նմա զիշխանութիւնն բնիկ տէրութեանն իւրեանց: - 236. Յետ բառնալոյ իշխանութեանն ի Վասպուրական երկրէն մնացին տոհմք Արծրունեաց ըստ ազգս ազգս՝ քաջն Գուրգէն և Մուշեղ եղբայր իւր – 298. Յետ մահուանն Աշոտի և կատարելոյ զաւուրս սգոյ նորա առնու զիշխանութիւնն Վասպուրական տէրութեանս Գագիկ եղբայր նորին. – 388. Յութերորդ ամի գերութեանն դառնայ Գուրգէն եղբայր Աշոտի միապետել զիշխանութիւն տէրութեանն և յարդարել կարգել յօրինել զկարգս /314/ շփոթեալ աւերեալ երկրիս: - 314. որով առնիցեն ելանել ի կապանաց իշխանին Աշոտի և Գուրգինի, և դարձուցանել զիշխանութիւնն անդրէն առ իւրեանս – 368. Պտղոմեայ հասեալ ի տէրութիւն ժառանգաւորութեանն՝ փոխանակ իւր կացուցանէ զԱսուդ, տալով ի ձեռս նորա զբոլոր իշխանութիւն Եգիպտոսի և Հնդկաց - 70. Վասն զի իշխանն Մոկաց և իշխանն Անձաւացեաց նուաճեալ էին ընդ ձեռամբ Վասպուրական իշխանութեանն: - 380. տալով Աշոտի … զգահն նախնական իշխանութեան այլովք յոլովագոյն միջոցօք աշխարհիս, մինչև յամուրն Նախճաւանու: - 360. Զուգակշիռ հաւասարութեամբ մարզպանն Հայոց Գուրգէն հրաշազան յօրինուածով շինէ զեկեղեցին ի քաղաքին Հադամակերտ ի Մեծն Աղբակ, ի բուն իշխանական սեփհականութեանն իշխանութեան զարմին Արծրունեաց – 396.

ԻՇԽԵԼ - Անդէն փութով և անյապաղ երագութեամբ հրաման ետ, զի որ ոք և հաճոյ թուիցի Սմբատայ՝ մի ոք իշխեսցէ արգել լինել: - 218. առ որ զչարեալ Արէտ՝ խորհէր վրէժ առնուլ զանարգանաց դստերն, և ոչ իշխէր համարձակ յինքնակալէն Օգոստեայ Տիբէրի կայսեր: - 78. գրել և ծանուցանել բուն զօրավարին ոչ իշխէին – 234. Դարձեալ ասէ, ,,թագաւոր արդար թագաւորեսցէ, և իշխանք իրաւամբք իշխեսցեն,,. – 182. և ես մի՛ իշխեցից քան զԱրասխ անցանել յայդկոյս: - 138. և ոչ ոք ամենևին իշխէր ելանել արտաքոյ կամաց ձեռին նորա ի մեծամեծաց մինչև ի փոքունս. – 200.

ԻՇԽԵՑՈՂ - ,,Բուխայ գլուխ զօրավարաց ընդհանուր Թագաւորութեան Տաճկաց, Ջափր իշխեցող ծովու և ցամաքի, հաւասար և օրէնսդրին մերոյ Մահումաթի, և հաւատարիմ միջնորդ Աստուծոյ և մարդկան, և թագաւոր ընդհանուր ազգաց հարաւային աթոռակալութեան … Յղեցի զքեզ ելանել ի վերայ երկրիդ Հայոց ամենայն կենդանեաց – 236. արդ ահաւասիկ հասեալ /242/ կամք առաջի քո, ինքնակալ թագաւոր իշխեցող կենաց և մահու. – 244. և ահա ինչէր առ հասարակ երկիրն ամենայն իբրև զծով ալեաց կուտակելոյ, և սաստկացաւ պատերազմն, յառլուսանալ աւուրն մինչև ի սպառել անցից տունջեանն իշխեցողին երկոտասան ժամու աւուրն. – 276. Եւ դարձեալ գումարեալ հեծեալս Ռ, զՍահակ Բագրատունի, զորդիս իշխանաց իշխանի զՍմբատ և զՇապուհ և զՄուշեղ Մոկաց իշխեցողք, և զԱրզնոյ զօրսն – 332. Եւ եղև յելանել նախարարացն Հայոց յերեսաց

ամիրային՝ մնայ առ նմա միայն Մուշէղ Մոկաց իշխեցողն, այր քաջայայտ և բարձրագահ – 344. և ընկա՛լ օրէնս և հաւատս արժանի կենաց և գովութեան ի մեծ արքայէն և ի մեր իշխեցող հրամանակատար թագաւորին հնազանդութենէ: - 204. Յայնժամ Սմբատ Բագրատունի … Մոկաց իշխեցող…անհանդուրժելի լեալ /216/ անցիցն անցելոց – 218.

ԻՇԽԵՑՕՂ - ,, վնասս և զբեկումն հարկաց արքունի և զկոտորումն զօրաց քոց Աշոտ գործեաց, և նա է պատճառ ամենայն ապստամբութեան Հայոց ի քումմէ թագաւորութենէդ, ասեն, ո՛վ քաջդ և հաւասար աստուածայնոց կարողութեան ինքնակալ, և ընդհանուր իշխեցօղ կենաց և մահու,,: - 180.

Ի ՉԱՓ ՀԱՍԵԱԼ - և ի չափ հասեալ ի տիոց տղայականաց՝ ետուն զդստերս իւրեանց կնութեան մանկանցն: - 98.

Ի ՉՔՄԵՂՍ - Եւ ինքն Բարծումայ ի չքմեղս լինելով՝ եկն ի Հայս յԱրզնարզիւն և յաշխարհն Մոկաց, զի անդ զնեստորական աղանդոցն սերմանիցէ սերմանս: - 130.

Ի ՊԱՏՃԱՌ - Իսկ Ապումրուանայ ի պատճառ ոստիկանութեան զմանկականն նոցա պատճառելով խաժութիւն հասակի՝ առ սակաւ սակաւ սկսաւ զամուրսն յինքն գրաւել, զհետ իշխանական ցանկութեանն զերասանակ մտացն ձգեալ - 360.

Ի ՊԱՏՃԱՌՍ - Առնէր ասպատակ և ի կողմն Անձաւացեաց տէրութեանն, և անտի ևս առնուին աւար ի պատճառս ռոճկաց պիտոյից այրուձիոյն: - 176 և ժողովեալ իբրև հաւ զձագ ընդ թևովք ի պատճառս պահպանութեան – 214.

Ի ՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ ՄԱՏՆԵԱԼ - - ուշ եդեալ ուժեղութեամբ և քաջութեամբ սրտիւ ընդդիմանալ, մանաւանդ ի Ծանարացն զնա տեսեալ ի պարտութիւն մատնեալ և յաղթահարեալ: - 276.

Ի ՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ ՄԱՏՆԵԼ/ԻԼ/ - և օգնութիւն հասեալ նոցա յԱստուծոյ՝ ի պարտութիւն մատնեն զայլազգիսն, բազում վէրս ի վերայ եդեալ – 202. և զքեզ կորակնեալ ամօթալից ի պարտութիւն մատնիցին, որպէս զյառաջագոյն եկեալ հազարապետն արքունուստ, զի ոչ կարաց կալ ընդդէմ նոցա, և ոչ Ճ այր առ Ժ զօրացն Հայոց,,: - 214. Ո՞չ ածեր զմտաւ, թէ յիսկզբանացն մինչ ցայսօր ժամանակի ամենայն ուրեք ուր և գումարէր զօրն և լինէր պատերազմ և սուր և ճակատամարտ՝ երբեմն յաղթեն և երբեմն ի պարտութիւն մատնին. – 282.

ԻՋԱՆԵԼ - գալ իջանել յելից ի ստորոտէ լերինն Վարագայ առշեղեալ ի հարաւոյ ի հիւսիսի ի խաղաղ ընդլայնանիստ գոգաձև դաշտականացսն – 392. և գնացեալ ընդ եզր ծովուն Բզնունեաց, ընդ կողմն Ապահունեաց՝ և բանակեցաւ յափն գետոյն, որ իջանէ յԱղձնեաց խոխոմացն: - 366. և հիացմամբ առ նորայն հայելով, թէ ո՛վ ոք էր, և ո՛րպիսի, և ո՛րպէս կորեաւ՝ ասեն, ,,զիա՛րդ դադարեաց պահանջողն, հանգեաւ տագնապօղն. եթէ ո՛րպէս իջին ի դժոխս փառք նորա,,: - 376. ԵՒ ՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ ՍՄԲԱՏԱՅ ՅԱՀՄԱՏԱՅ Ի ՍԱՀՄԱՆՍ ԱՂՁՆԵԱՑ Ի ՎԵՐԱՅ ԳԵՏՈՅՆ ԹՈՒԽ ԿՈՉԵՑԵԱԼ, ՈՐ ԻՋԱՆԷ Ի ԾՈՎՆ ԲՁՆՈՒՆԵԱՑ: - 336. Զի թէ իջանիցես յանդունդս ծովու՝ ձգեցից զցանցս իմ և ըմբռնեցից զքեզ. և ապա տեսանիցես զիս այնպէս՝ որպէս դու ոչ կամիցիս,,: - 146. Իսկ Ապումուսէ վառեալ և զինեալ զինքն ամենայն զօրութեամբ իւրով՝ խաղաց էջ ի վերայ նոցա և եհար ի հարուածս մեծամեծս – 280. Իսկ Բուխայի առեալ զբազմութիւն զօրացն իւրոց՝ իջանէ ի դաշտն Գարգարացւոց, և երթեալ մտանէ ի քաղաքն մեծ Պարտաւ: - 276. Իսկ իբրև ընթերցաւ զօրավարն Աղուանից զթուղթ թագաւորին՝ փութացաւ էջ ի լեռնէ անտի և եկն եկաց առաջի Բուխայի. – 288. Իսկ վայր խաղացեալ ի Մառականն աւան, առ Կարմիրն կոչեցեալ գետով, որ իջանէ ի գետն Երասխ – 392. խաղայ իջանէ ի խորագոյն և ի ջերմային վայրս անդնդական խորոցն, ձմեռնանայ անդ – 262. ճաշակեալ սակաւ ինչ հաց և գինի գոհացաւ, և առ ընտանիս իւր դարձեալ թախանձագին՝ յարուցեալ էջ ի յամրոցացն – 216.

ԻՋԵԱԼ - Եւ ահա լոյս սաստիկ իջեալ յերկնից և ցոլացեալ ի վերայ սուրբ մարմնոյն, և շուրջ փակեալ զտեղեաւն, թէ ուրեք յարեներ նորա ցայտեալ կայր: - 224. և ինքեանք իջեալ ի լերանցն՝ կալան զստորոտ լերինն, պատրաստեալ ի պատերազմ: - 274. և իջեալ ի դաշտավայրն, խումբ արարեալ, ճակատ կազմեալ ընդխառնեցան ի պատերազմ. և

զբազումս դիաթաւալ կացուցեալ, ընդ որս էր Շապուհ նահապետն Ամատունեաց յանկելոց վիրաւորացն: - 310. Եւ յետ խաչյարդար պայծառութեանն իջեալ ի լեռնէն Գագիկ ի ստորոտ լերինն, ուր աբեղայիցն բնակէին սքեմաձևքն: - 394. Իսկ սուրբն ելեալ հանդերձ դահճօքն ի տեղի ասպարիսի կատարմանն երկնաւոր նահատակութեանն՝ ի ծունկն իջեալ կայր յաղօթս – 206.

ԻՋՈՒՅԱՆԵԼ - և դիմեցին ի մէջ նոցա ի չորս առաջս, ըստ նմանութեան տեառնանման խաչին, և բախեցին զճակատն և պատառեցին զոգսն և դարձուցին ընդ զառ ի վայրն և իջուցին ի լեռնէ անտի, և հարին ի հարուածս մեծամեծս. – 286. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … դու երէ վայրի՝ և մեք որսորդք, դու թռչուն՝ և մեք ի բարձանց ի վայր իջուցանեմք և վարմ ձգեալ. – 280. և լեռնային զօրքն Ապումուսէի զհետ մտեալ փախստէից՝ իջուցին ի լեռնէ անտի և դարձան առնել դիակապուտ – 282. և կատարեալ զխնդիրն իջուցանէ զԱնիանոս ի փայտէն – 76.

ԻՋՈՒՅԵԱԼ - և իջուցեալ ի փայտէն հատին սուսերաւ զգլուխ նորա. – 290. Եւ զբազումս ի նոցանէ իջուցեալ յԵգիպտոս բնակեցուցանէր: - 70.

ԻՍԱՀԱԿ - յերրորդ ամին եղև որդի աւետեաց Աբրահամու Իսահակ. – 56.

ԻՍԿ/շ.ա.գ./ - Իսկ իբրև տեսին զբազմութիւն պարսկային զօրուն՝ վհատեալ գնդին Հայոց լքին զմիմեանս և գնացին յետս կոյս – 134. և զսոյն իսկ ասէին զայսոսիկ այլովք զազիր չարեօք: - 48. իսկ եթէ ընդէ՞ր ոչ ի ծննդաբանութեան՝ վասն զի ոչ իսկ ունէր զաւակ Հաբէլ: - 26. իսկ զՎարդան կարգէ ստրատելատ Հայոց: - 116. Իսկ թագաւորն Պարսից ընդունէր զպատարագսն բերեալս ի կայսերէն, /144/ և զհրեշտակսն անդրէն ոչ արձակեաց, և ոչ հրովարտակացն պատասխանի առնէր. -146. Իսկ Խոսրովու կարծեալ արծարծեալ զզօրս իւր և որք ի դրանէն արքունի որ կոչին համհարզք և փուշտիպանք, և ամենայն արք ընտիրք /148/ տան թագաւորին ոյժ առեալ դարձեալ պատերազմել ընդ Հայրակղի: - 150. Իսկ Նեբրովթ ի Քամա շինէ զԲաբելոն առաջին քաղաք, և առաջին թագաւորէ ի վերայ երկրի: - 14. որով ժամ ի դէպ իսկ է, առ յայնժամ զարժանապէս նոցա ասել փոխարէն և անմեղադրելի բազմաց, եթէ այնչափ մթերեալ համբարք կերակրոց կուտեցին ի հալոցսն Բէլայ – 38. ,,ի քո իսկ ինքնակալ թագաւորութեանդ և ի յօրէնս առաջնորդին ձերոյ գրեալ է՝ ոչ գոլ ճշմարիտ վկայութիւն միոյ ուրուք և հաւատարիմ – 244. ,,իսկ եթէ եկեսցէ առ իս գիր յարքունուստ, կնքեալ մատանեաւ արքայի. և իցէ գրեալ ի նմա հրաման՝ գալ ինձ առ քեզ կամ երթալ յարքունիսն՝ ոչ ելից արտաքոյ հրամանաց նորա: - 286. աստէն իսկ դարձաւ յետս երես իւր ի /248/ թիկունս կոյս, ըստ ձախողակի խոտորմանն յետս ընդդէմ զխոտորմանն ժառանգեաց: - 250. Արդ նոցա այնքան, իսկ մեզ ի մասնէ զբոլորն համառօտեալ ի թիւս միակաց լրման, և զբովանդակութեան ամաց ըստ տասանց եօթներորդացն որ թուոցն է լիագոյն Է - 314. բաժանեն զաշխարհս յերիս մասունս. տալով Աշոտի … Իսկ Գագիկ զկողմանս Ռշտունեաց այլովք մօտակացիւք գաւառօք, և որքան իցէ հասումն ուժոյ՝ անդր ևս յաշխարհն Մոկաց: - 360. Բայց զի՞նչ իսկ խնդրիցէ թագաւորն ձեր յինէն, որ ոչ առնէ զխաղաղութիւն, բառնա՞լ կամի զթագաւորութիւնս զայս: - 144. Բնաբանաբար /ճիշտը՝բնականաբար/ իսկ հետևեալ մեր կարգի ազգաբանութեանս որ վասն առաջի կացելոցս մեզ փութոյ Ասորեստանեայց թագաւորութեանն – 56. Գրէ Կայսիկն առ թագաւորն՝ խնդրել զխաղաղութիւն, և զոր միանգամ կամիցի՝ եղիցի. յայտնիքն այսպէս, իսկ ծածուկքն՝ որպէս յայտնեցանն: - 380. Ես իսկ առ ընթեր գոլով անվրիպագոյն իրազեկ եղէ բովանդակ նորա հաստատնագոյն առ յոյսն կազմեալ փրկութիւն. – 388. Ես իսկ լուայ յորժամ կարդային զԱւետարանն, թէ ասաց Քրիստոս, ,,որ խոստովանեսցի զիս առաջի մարդկան՝ խոստովանեցայց և ես զնա առաջի Հօր իմոյ որ յերկինս է,,. – 222. և կերիցեն քարինք և փայտք և այլ կահք երկաթեղէնք, որպէս և զայն որ ի նմայն պատարագի մարմին և արիւն որդւոյն Աստուծոյ, մանաւանդ թէ ինքն իսկ ճշմարտապէս որդին Աստուծոյ. – 396. Եւ անդէն իսկ և իսկ փութացաւ, եհաս գուժկան առ թագաւորն, եթէ սպանաւ զօրավարն քո և ապստամբեաց

ի պետութենէ քումմէ աշխարհին Հայոց: - 190. և բազում այն են որ ի նմին իսկ սատակին. և կէսքն դիւրըմբռնելի որսորդաց լինին. և ապրեալքն սաստիկս հասուցանեն վտանգս ուր և դիպիցին, եթէ մարդկան և եթէ այլոց ինչ կենդանեաց: - 188. Եւ զի զսրբոցն իսկ ասացից բանս. եթէ զիարդ ամենեքեան սուրբքն որպէս ժառանգութիւն իմն հայրենի ընկալեալ այնպէս պատահեսցին հարք որդւոց աւանդելով զպահոցն պէտս. - 26. և թէ ի պատերազմին յայնմիկ հասանիցէ զմահուն ընդունել զվճիռ՝ իսկ ըստ յաղթութեանն զխոստովանողականն ժառանգել անուն, զօրանալ զօրութեամբ ի զօրութիւն խաչին Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ: - 400. և ի նիրհելն իւրում՝ ձայնէ հոգին աւտար ի բերանոյ կնոջն քարացելոյ եթէ՝ ծնցիս որդի աշխարհակալ. որ և ի պոռնկութենէ յղացեալ իսկ էր դուստր ցեղի Դանայ: - 158. և խոտեալ ի բաց ընկենուք զմիոյ անընկեր և անվերոյ իրաց հանդէս, որպէս և իսկ կոչեցեալ մարգարէն ձեր Մահումաթ – 246. և մի զմիոյ հետ ստիպէր՝ փութալ միոյ միոյ ի նոցանէ յանդիման նմա հատուցանել ծառայական սպասաւորութիւնս, զոր և արարին իսկ Աշոտ և Գագիկ և Գուրգէն, կամաւոր և ակամայ զնորայն կատարելով հրամայեալս – 370. Եւ մինչդեռ զայս օրինակ խոկային և խորհէին ի միասին՝ միանգամայն արգելականք բերդին անդէն իսկ և իսկ քակեալ ի միաբանութենէ ուխտին – 210. և նա զբոլոր իսկ զաշխարհն կործանեաց, պաշտօնարար լինել սնոտեացն, թէպէտ յետոյ ընդունէր զապաշխարողսն: - 256. Եւ նորա կամեցեալ ցուցանել թագաւորին՝ ի սոյն աւուրս վախճանեցաւ Հայրակղէս. իսկ որդի նորա Կոստանդին ոչ ունէր յանձին ըստ կամաց նորա պատասխանի. – 162. Եւ Վահրամ գնաց փախստական և անկաւ ի Բախտ Շախստան. որ և յետոյ իսկ սպանաւ ի հրամանէ Խոսրովայ: - 140. Զայս և ես իսկ տեղեկացեալ գիտացի ի բազմաց, յայնցանէ որ Շախրիքն կոչին. – 48. զի Քրիստոսն այն, որ զանձն իւր ոչ կարաց ապրեցուցանել ի Հրէիցն, այլ կալան զնա և սպանին ի վերայ փայտի՝ իսկ արդ զքեզ զիա՞րդ կարէ ապրեցուցանել ի ձեռաց իմոց: - 146 զի առ զօրաւորսն զօրաւոր դատաստան առաքէ Աստուած, իսկ խառնաղանջն ներելի ողորմութեան է: - 182. զի և եօթամբք իսկ շարագրեալք չարիւք ժանդացաւ վիրագն այն ի վնաս, թէ և միատեսակ երևեսցի. - 24. Զի թէ առագաստ նաւին յերկոսին կոյս ոչ պարզիցի՝ ոչ ուղղակի նաւարկութիւնն ճանապարհորդիցի, կամ թէ նաւաբեկեսցի իսկ ի բռնութենէ մրրկալից հողմոյն զալիսն կուտակելով: - 256. զի ոչ իսկ է կարողութիւն լռութեամբ ծածկել թաքուցանել անյայտ առնել զանհուն և զանբաւ վիշտս աղէտս եկեալ հասեալ մեզ: - 240. Զի չէ և չէ իսկ հնար, թէ որ հաւատայ բերանով՝ թէ ուրասցի շրթամբք – 256. զոր գրեաց իսկ և ծանոյց արքայի. – 286. Թէպէտ և ոչ ինչ նպաստաւորութիւն առաջիկայ տեսութեանս ունին հետագայից ցոյցք որ վասն Բէլայ և նոցուն իսկ Քաղդէացւոց դիւցազնական զառանցութեանցն – 36. Իսկ անօրէն զօրավարն … գնաց եմուտ ի ջերմագոյն տեղիս ի քաղաքն Դուին ձմերել անդ. – 262. Իսկ Ասուր որդի Սեմա զՆինուէ շինէ առաջին քաղաք Ասորւոց թագաւորութեանն: - 14. իսկ եթէ առ փոքրն այնչափ ամբաստանէր զանձն մարգարէին՝ քանի՞ ևս ողբոց և արտասուաց արժանի են՝ որ յՈրդին Աստուծոյ ամբարշտեն շրթամբք իւրեանց: - 258. Իսկ զԳողթն գաւառ ի ժամանակի կատարման սրբոյն Վահանայ, յամի ՃՋՋ թուականութեանց, յորում ամի կատարեցաւ սուրբն Վահան, որ էր որդի Խոսրովայ Գողթան տեառն: - 390. Իսկ զթագաւորաբնակ տեղին մեծին Տրդատայ տան ի ձեռս Վահանայ Արծրունւոյ՝ շինել նմա տուն թագաւորաց, արարս պատրաստութեամբ. – 126. Իսկ զձերբակալսն յղեցին առ Աւշին ի Պարտաւ, որք տուեալ ի կապանս բանտի և դատապարտեցան ի մահ, սրախողխող միջակտուր արարեալ: - 372. Իսկ զտեղի թագաւորութեանն Հայոց հրամանաւ Յազկերտի ունի Մշկան զօրավար Պարսից: - 120. Իսկ կատարելագոյնքն և ծերքն ի նոցանէ սպուժէին առ այս, և մանաւանդ որք հաւատարիմքն կոչէին ըստ հաւատոյն նոցա որք Կուռայքն անուանէին – 404. Իսկ յետ Կ ամի անցանելոյ Աղէքսանդրի և անիշխանութեանն Հայոց և Պարսից՝ թագաւորէ Արշակ Քաջ Մարաց և Պարսից և Եգիպտացւոց և Ելիմացւոց ի Բախլ քաղաքի. – 72. Իսկ նախարարքն Հայոց իբրև տեսին յերկոցունց կողմանց զանկարգ և զանտեղի աշխարհիս պիտաւորութիւն՝

յապաշաւանս դարձեալ ի վերայ անցիցն անցելոց զոր ախորժելովն խնդրեցին՝ դարձան առ Վռամ – 118. Իսկ Նեբրովթ որդի Քուշայ որ ի Քամայ՝ յոյժ ուժգնագոյն ոչ միայն քան զառաջինսն ուրուականաց լինել, այլ և ոչ Հերակլի – 36. Իսկ որք էին արգելեալք ի քաղաքն աղօթականս և պաղատանս առ մեծ իշխանն Աշոտ յղէին, զի համոզեսցէ ի մէջ նոցա զխաղաղութիւն. – 382. Իսկ սուրբն ելեալ հանդերձ դահճօքն ի տեղի ասպարիսի կատարմանն երկնաւոր նահատակութեանն՝ ի ծունր իջեալ կայր յաղօթս – 206. Իսկ սպառնալիք քո և չարչարանք, զոր ասես ի վերայ իմ հասուցանել՝ խաղ մանկտոյ կամ զառանցելոց թուի յաչս իմ, և բանք քո նոյնպէս, որպէս առն անմտի և խելագար և ցնորեալ ծերոյ,,: - 290. Իսկ քաղաքապետն որում Ապլբերս կոչէին, ձեռնտուութեամբ պարսկային զօրու սպասէր նմա ի չարիս ի բազում աւուրց. – 352. Իսկ աբեղայն արիոսեան, զոր յառաջագոյն ասացաք վարդապետ Մահմէտի, տեսեալ զյաջողութիւն իրացն՝ յարուցեալ եկն առ Մահմէտ, ցուցանել նմա զգութ երախտեաց, իբրև յիւրմէ վարդապետէ ուսեալ եհաս այնպիսի իրաց. – 162. Իսկ այլազգեացն անցեալ գնացեալ մտին ի Թրաբ գաւառ և ի Շնաւհ: - 402. Իսկ այլք զԿռոնոսդ ոմն անուն՝ լինել հայր Արամազդայ, ևս մօտաւոր ժամանակով – 36. Իսկ այսոքիկ ոչ այլ ումեք արարածոցս պատշաճին, բայց միայն միոյ Աստուծոյ, և նա է Արարիչ: - 54. Իսկ Անատողի զօրավարն Յունաց զՀաւուկ ոմն Կուկռճացի կացոյց /118/ մասինն Յունաց եպիսկոպոսապետ. – 120. Իսկ Անձահից ձոր վասն այսր կոչեցին. – 84. Իսկ աշխարհն վերին Հնդկաց ասի լինել դստեր նորա: - 30. Իսկ աշխարհս ոգի առեալ բնակեցան խաղաղութեամբ իւրաքանչիւր ըստ չափոյ հասակի ի մեծամեծաց մինչ ի փոքունս, և գոհացեալ գթութեանցն Աստուծոյ. – 376. Իսկ Աշոտ եղբայր Վաչէի քանզի էր մանկագոյն տիովք՝ առեալ դայեկին իւրոյ մատուցանէ առաջի Երուանդայ – 84. Ապումուսէ վառեալ և զինեալ զինքն ամենայն զօրութեամբ իւրով՝ խաղաց էջ ի վերայ նոցա և եհար ի հարուածս մեծամեծս – 280. Իսկ Ապումրուանայ ի պատճառ ոստիկանութեան զմանկականն նոցա պատճառելով խաժութիւն հասակի՝ առ սակաւ սակաւ սկսաւ զամուրսն յինքն գրաւել, զհետ իշխանական ցանկութեանն զերասանակ մտացն ձգեալ – 360 Իսկ Ապուջափր անցեալ ի կողմն Աղբագոյ՝ և ժողովեցան առ նա գունդք գունդ յամենայն կողմանց: - 306. Իսկ աջ թևն Տաճկաց շարժեցին զզօրութիւնն Հայոց – 308. Իսկ առ մեզ ծանուցեալ զոր ինքն ասաց, թէ Քրիստոնեայ եմ, ըստ այնմ թէ ,,ծառայի իմոյ կոչեսցի անուն նոր, որ օրհնեսցի վերայ /ճիշտը՝ի վերայ/ երկրի,,՝ գրեցաւ յիշատակարանս սրբոյն: - 224. Իսկ առ մեզ հասին զրոյցքս այս ըստ մնացորդաց պատմագրացն առաջնոց, ի Մամբրէէ Վերծանողէ և ի նորուն եղբօրէ Մովսէս կոչեցելոյ, և միւսումն Թէոդորոս Քերթող – 74. Իսկ առաւելեալն իմաստութեամբ Աշոտ ոչ յանհոգս և յաներկիւղս կայր մնայր, այլ զգուշանալ հրամայէր ի խելս կամրջաց և յանապատս և ի կիրճս ձորոց: - 340. Իսկ ասելն՝ ամենայն որ սպանանէ զԿայէն՝ եօթն վրէժս լուծցէ – 22. Իսկ Ասուդ զհետ Դարէհի ելեալ ի պատերազմ ընդդէմ զօրագլխացն Աղէքսանդրի՝ Հերակղեայ նահատակութեամբն դիւցազնաբար ի դիմի հարեալ՝ ի բաց նահանջէ զուժեղագոյնս զօրագլխացն Աղէքսանդրի հարուստ ժամ մի, մինչ հիացումն զօրօքն արկեալ՝ տային տեղի փախստէի. – 68. Իսկ Ասուդ թէպէտ և այնպէս շքեղութեամբ ճոխանայր եգիպտական և հնդկային հարստութեամբն՝ այլ յիշելով զբուն իւր սեփհական թագաւորութիւն Ասորեստանի՝ ոչ հաճոյանայր կեալ եգիպտացի գահակալութեամբն. – 70. Իսկ Ասուր երրորդ ի Սեմայ՝ առաջին շինէ զՆինուէ. – 14. Իսկ Արշակ յերկուս թագաւորսն ձեռնտու եղեալ, երբեմն ի Պարսս երբեմն ի Յոյնս, և զապստամբութիւն ի մէջ առեալ Արշակ յերկոցունց կողմանս: - 100. Իսկ Արտաշիր յանդգնագոյնս և առանց պատկառանաց զհետ ամօթալից ախտին գիջութեան իգամոլ ցանկութեանցն ընթացեալ՝ ոչ միայն ի գիշերի այլ և ի տունջեան յանդիման արեգական, անխտիր կատարէր զցանկականն, զանասնական գիջութեամբքն զանցուցեալ: - 116. Իսկ Աւշին դատարկացեալ ի խորհրդոցն զոր խորհեցաւն՝ յաւել զայս օրինակ կատարել զկամս չարագոյնս: - 372. Իսկ Բուխայի առեալ զբազմութիւն զօրացն իւրոց՝ իջանէ ի դաշտն Գարգարացւոց, և երթեալ մտանէ ի քաղաքն մեծ Պարտաւ: - 276. Իսկ Գագիկ

իշխան ի վերայ մկանաց կոհակալիր ձորաբաժին անդնդապտոյտ կուտակմանցն նաւամարտիկ ընթացս կազմեալ – 396. Իսկ գիրք Արարածոցն ասեն զՆեբրովթ. – 42. Իսկ Գուրգէն ընթացեալ զհետ հանդիսի պատերազմող նահատակութեանցն, /310/ անդուլ լինելով զցայգ և զցերեկ հանդերձ որ ընդ նմա միաբանեալ ազատագունդ զօրացն – 312. Իսկ Գուրգինի մարզպանի Հայոց առեալ էր ի բաժնի յելս կոյս և /388/ որ ելանէ ի հարաւակողմն, զԱնձահից ձոր, զԿրճունիս, զԿուղան ովիտ, և զբուն զՄարդաստան գաւառ, զԱրճիշակովիտ. զոտն Առնոյ, զԱղբագ Մեծ և զՓոքր, Ակե, Տամբէր, Տագրեան. Ըռնայ, Զարեհաւան: - 390. Իսկ Գրիգորի ոչ բերելով զընդդիմակացսն նորա կատարել՝ խօսի ընդ նմա սիրով խաղաղութեան, և բաժանել զաշխահս յերկուս՝ տեղի ետուն միմեանց ի խաղաղութիւն: - 310. Իսկ Դերանիկն առաւելոյր և առատանայր օր ըստ օրէ առ շինութիւն և խաղաղութիւն աշխարհիս, շինել և տածել և խնամել զաշխարհս: - 338. Իսկ Դերանիկն գործ առնէր ի գիւտս հնարիմացութեան, և տարուբերէր յանձն իւր՝ գտանել զելս իրացն, որով կարիցէ հանել զամուրսն ի Գուրգինայ և տիրել աշխարհին: - 326. Իսկ եթէ վատացն՝ արութի՛ւն զերկիւղն համարելի է, ո՞րչափ ևս առաւել քաջացն քաջութիւն ստացեալ երկիւղիւն պատսպարել իւրեանց:- 354. Իսկ երանելի եպիսկոպոսին Յոհաննու ընտրեալ իւր առանձնակ միայնաստան տեղեակ, աղօթից միայն պարապեալ, ի բաց կալով յեպիսկոպոսական հովուապետութենէ: - 324. Իսկ երանելիքն գոհացեալ զանպատում պարգևաց Քրիստոսի, որ արժանի արար զնոսա մեռանել վասն անուան նորա - 266. Իսկ երանելոյն Աղանայ Արծրունւոյ որդւոյ Վասակայ դարձեալ ի Յունաց աշխարհէն՝ եկն յերկիրս Հայոց, նովին կրօնաւորական խստամբերութեամբ /132/ և հրեշտակակրօն առաքինութեամբ կեցեալ՝ վերափոխի յաշխարհէս ի դասս սրբոց. – 134. Իսկ երիցս երանելի սուրբքն տէր Յոհաննէս Արծրունեաց եպիսկոպոս և երանելի քահանայն Գրիգոր և տէր Գրիգոր Արծրունի խրախուսեալք յԱստուած, կացեալ յատենի ի մեծ ասպարիսի հոգևորական պատերազմին – 250. Իսկ Երուանդ պահեալ զերդումն հօրն նորա՝ թողացուցանէ երթալ բնակել և կեալ ուր և հաճոյ թուիցի. – 84. Իսկ Երուանդայ հետազօտեալ գայ բնակի առ ստորոտով լերինն ի գլուխս Տոսպ գաւառի, և կոչէ զտեղին /82/ Երուանդականս. – 84. իսկ և իսկ եհաս գուժկան անկելոցն ի պատերազմին ի պարսկական քաղաքն և յԱտրպատական սահմանսն. –398. Իսկ զԱհմատ ընդ Վասպուրական աշխարհն անցանել գնալ՝ ելեալ զհետ նորա Շապուհ որդի Աշոտի, մինչ տանել հասուցանել զնա ի մուտս Ասորեստանեայց ճանապարհին: - 346. իսկ զանուանս նոցա այլափոխ ասելով զատանին: - 18. Իսկ զանուն քաղաքին կոչեցին Արտամատ, որ թարգմանեալ ստուգաբանի Արտաշէսի ձեռակարտ, կամ թէ՝ Արտաշէսի եկք – 88. Իսկ զգերազանցութիւն գեղեցկութեանն որ բերան բաւեսցէ ասել բան մարդկային, միանգամայն և զաստուածագործ տնկոցն հեշտալի տեսութիւն. – 20. իսկ զկինն կալաւ ընդ իւր Բուխայ: - 272. Իսկ զկնի աւուրցն տասանց ի գլուխ ելանելոյ՝ խնդրեաց սպարապետն մտանել առ նա, և կալեալ զձեռանէ նորա՝ սկսաւ խօսել ընդ նմա և ասէ. – 282. Իսկ զկնի վերանալոյն Քրիստոսի, յետ ԺԵ աւուր, ապա հասանէր Գրիգոր ի քրիստոսակոչ կատարումն. – 254. Իսկ զկողմանս արևելից Պարս այնքան ունելով Զրադաշտին՝ յայնմ հետէ ոչ երբէք հարկէր Ասորեստանեայց. – 44. Իսկ զհարկացն տուրս յարքունիսն Կեսարու՝ ի ձեռն դպրապետին վճարէ առ կայսր. – 96. իսկ զՆախճաւան քաղաք և զԳողթն գաւառ հանեալ էր ի Վասպուրականէ բազում ժամանակօք յառաջ, ՄԺԱ ամօք, յամի այրման եկեղեցւոյն Գրիգորի և վտանգաւոր մահու զօրացն Հայոց: - 390. Իսկ զսուրբն Կահայ /292/ հրամայեաց սրով սպանանել. – 294. Իսկ զՎահագն Հայկազնեայ … կացուցանեն ի դրան արքունի, յառաջանալ ի գործ պատերազմին մեծաւ աշխատութեամբ՝ կամ մեռանել ի սրոյ թշնամեաց դիպելոց, կամ յաղթել քաջասրտութեամբ: - 70. Իսկ զվատացն և զնուազագունիցն՝ լոյծս և կանացիս, և միայն վերնագրութեամբ և եթ նշանակեալս: - 42. Իսկ զօրավարն Բուխայ կայր ի կոր կործանմանն, ի տարակուսանս ըմբռնեալ փղձկէր ի միտս իւր, ցնորակոծ լինէր, հնարէր

ելս իրացն գտանել ի վրանայարկն փակեալ, և ոչ առնոյր դուլ և դադար: - 282. Իսկ զօրավարն զիւրն կերպամտեալ խորհուրդս ապականագործս աշխարհաւերս – 268. Իսկ զօրավարն խոստացաւ երդմամբ տալ նմա զի՛նչ և խնդրիցէ, մինչև հաւասար իւրոյ տէրութեանն բարձակից և պատուակից կացուսցէ: - 218. Իսկ զօրքն Տաճկաց գումարեալ ի վերայ նոցա. շուրջ փակեալ, ձերբակալ արարեալ /220/ ածին առ զօրավարն - 222. Իսկ ընդ աւուրսն ընդ այնոսիկ սպանեալ էր Ութմանկացն, որ յամուրսն նստէին՝ զՌստոմ Վարաժնունի, որ զտանուտերական պատիւն յայնժամ ունէր զՎասպուրական աշխարհիս. – 332. Իսկ ըստ բաւականութեան աչաց տեսութեանց դաշտավայրին ի մուտս կոյս, և առ եզերբ ծովուն պարսպաւորս յօրինէ զգոգն - 88. Իսկ ըստ պատմագրաց՝ կարգ ծննդաբանութեանդ ունի զայս օրինակ. – 42. Իսկ թագաւորն աղաչեալ /100/ զսուրբն Ներսէս զհաշտութիւն խօսել Վաղէսի ընդ Արշակայ, զոր և արար իսկ զհաշտութիւնն: - 102. Իսկ թագաւորն գիտացեալ զհաստատուն և զանդրդուելի միտս նոցա՝ ոչ ինչ փոյթ արարեալ թողու ի կամս կամաց իւրեանց, կեալ որպէս հաճոյ թուի: - 132. Իսկ թագաւորն գրէ առ զօրավարն թերևս կարասցէ հաւանեցուցանել զԳուրգէն՝ երթալ ի թագաւորական քաղաքն առ կայսր, և մեծաց պարգևաց և պատուի և գահու յառաջագութեամբ ընկալցի պարգև ի թագաւորէն: - 302. Իսկ թագաւորն իբրև գիտաց զընդխառնել ընդ միմեանս զօրացն, կամեցաւ մի՞թէ արդեօք կարասցէ դադարեցուցանել զմաքառումն. – 368 Իսկ թագաւորն Հայոց Սմբատ անպատկան վարկանելով զերթալն Աշոտի առ Աւշին, մի՛ գուցէ արդեօք և այլք դրդուիցին յիշխանացն զնորայն հետեւել ուղևորութիւն, և արգելուլն զԱշոտ՝ չանսաց ումեք: - 362. Իսկ թագաւորն Հայրակղէս հրաման ետ պաշարել զնոսա. – 156. Իսկ թագաւորն հրաման ետ՝ երթալ գնալ ի սահմանաց իւրոց. – 156. Իսկ թագաւորն Մարկիանոս ընկալաւ զնոսա սիրով ի խաղաղութեան, մեծաշուք պատուով ի բարձ և ի պատիւ յառաջ ածեալ, իբրև զքաջամարտիկ ախոյեանս - 132. Իսկ թշուառականն զատակմանն ընկալաւ զվճիռ, և ի հանդերձելումն զխաչահանուացն հատուցանել զպարտիս: - 378. Իսկ ի հարաւակողմն կուսէ ի ջրամբար արձանագործ քարեղինէն ճանապարհ աշտիճանեալ /390/ ներքուստ ի վեր մինչ ի կատար անձաւին հեշտալիր զելս և զէջս յօրինեալ, քարագործ աւազամած կրագործութեամբ: - 392. Իսկ ի գալ միւսոյ ամին … առեալ զօրականս այրուձի կազմութեամբ իբրև Չ խաղաց գնաց երկայնագոյն հեռաւորութեամբ հասանել ի վերայ բանակին պարսկական աղխին – 402. Իսկ ի դառնալ գրոցն ի յաշխարհն Մոկաց՝ ոչ ինչ ումեք փոյթ վասն այն լինելով, կարծել՝ վարդապետին զայս այսպէս կանոնեալ. – 130. Իսկ ի զօրացն Հայոց զսակաւս յաննշանից ոմանց սպանին, և զտէր Գուրգէն վիրաւորեցին: - 178. Իսկ ի հասանել սրբոյն Սահակայ ի դուռն հանդերձ նախարարօքն՝ զիջանէ ցածնու Վռամ ի բարկութենէ վրէժխնդրութեան Հայոց քինահարութեան անարգանաց Շապհոյ, և ընդ Յունաց զսերտ խաղաղութիւն ունելով.- 116. Իսկ ի մէջ երեքարմատեան գոգաձև հովտին փոքու, որ յերից բլրոցն խոնարհի՝ շինէ աշտարակ բարձրաբերձ փորուածոյ միջոցաւ – 88. Իսկ ի միում յաւուրս անցեալ գնացեալ Գուրգէն՝ հանդիպի նմա ի քաղաքին Պարտաւ - 370. Իսկ ի յահեակ կոյս սեղանոյն շինեաց եկեղեցի ի յիշատակ յարութեանն Քրիստոսի յեռօրեայ թաղմանէն վերելեկեալ աւարառութեամբ դժոխոցն – 390. Իսկ ի շնչել հարաւային օդոյն, եռացուցանելով երկրի ի վեր զջերմային զօրութիւնն, զուարթացուցանելով անդնդական բերմամբն զընդարմացեալ արմատս և զբոյսս ի հիւսիսային սառնամանեաց օդոյն շնչելոյ - 188. Իսկ ի չորրորդ ամին դարձեալ ի բարձրագոյն քան զառաջինն կազմեալ զմեքենայս չարին արկանել զԳրիգոր ի քուրայս նեղութեան. – 252. Իսկ ի Վասպուրական տէրութեանն ի տեղւոջ զօր արութեան մնաց Գուրգէն, և այլ տոհմք Արծրունիք: - 298. Իսկ ի վերայ բազում հինից եկելոց ի վերայ Գուրգինի և սաստիկ պատերազմացն զոր պատերազմեցաւ յաղթող նահատակութեամբ. ոչ միայն յարտաքին թշնամեացն որ շուրջանակի պաշարէին, բազում այն էր որ ի ներքին ընտանեաց հարազատաց, ազգականաց դրժողաց, ուխտազանցաց, ստոց և ստերդմանց յուզէին աղմուկք: - 308. Իսկ ի վերայ բղխեալ աղբիւրն – 86. Իսկ ի տանէն Արծրունեաց ընդ մեծ նախարարսն

Հայոց մկրտեալ լինի Տիրոց որդի Բաբգէնի երկրորդի - 94. Իսկ ի տիրական զօրավարութեանն Գագկայ սկզբնաւորեալ ձեռակերտ իւր՝ շինեաց զհողաբլուր բարձրաւանդակն ի Մահռաշտ գեօղ յափն գետոյն յելս կոյս, որ հայի յՈստանն Ռշտունեաց – 394. Իսկ իբրև գիտաց բռնաւորն, եթէ չելին ի գլուխ կարծիքն զոր ի վերայ սրբոցն խորհեցաւ, որպէս գրեալ է, ,,կարծողն և արհամարհողն այր ամբարտաւան է և ոչ ինչ վճարեսցէ,,- 264. Իսկ իբրև գիտացին եթէ սպանաւ զօրավարն, և խորտակեցաւ բազուկ աջոյ ձեռին, եղեալ ի փախուստ դարձան – 306. Իսկ իբրև եկն Ապումբրուան զհետ փախստէիցն ի Վանտոսպ զկնի թագաւորին՝ և խորհուրդն Գագկայ հաստատնագոյնք զկատարումն առին: - 368. Իսկ իբրև եկն Գուրգէն երկրորդ՝ փութացաւ գնաց հասանել ի վերայ առաջնոյն Գուրգինի. – 316. Իսկ իբրև եհաս Բուխայ զօրօք բազմօք մերձ ի սահմանս նոցա, և գրեաց հրովարտակս դիմօք խաղաղութեան՝ դառնալ սիրով միաբանութեան ի հնազանդութիւն արքային – 274. Իսկ իբրև եմուտ տիկինն ի բանակն և եկաց առաջի զօրավարին՝ խօսեցաւ ընդ նմա ըստ պատշաճի իրացն յոր պէտս չոգան: - 226. Իսկ իբրև ընդդէմ կացին լեռնայնոցն գունդքն Տաճկաց և հարին զլեռնայինսն՝ ձերբակալ արարեալ զերանելին Յովնան տարան ետուն կապանօք ի բանդ արքունի: - 294. Իսկ իբրև ընթերցաւ զնամակն, գրեալ երդմունս ի ծանականս կանանցն իւրեանց և ի մոլար օրէնսդիրն իւրեանց Մահումաթ. – 236. Իսկ իբրև ընթերցաւ զօրավարն Աղուանից զթուղթ թագաւորին՝ փութացաւ էջ ի լեռնէ անտի և եկն եկաց առաջի Բուխայի. – 288. Իսկ իբրև լուաւ թագաւորն զայս գոյժ աղաղակի հասեալ ի դուռն արքայի՝ մրմռեալ իբրև զառիւծ և իբրև զարջ տարակուսեալ – 180. Իսկ իբրև լուաւ, թէ ահա առեալ Բուխայ զզօրս իւր գալ հասանել ի վերայ նորա՝ հրաման ետ բոլոր աշխարհին իւրոյ ելանել ունել զլեռնակողմն – 276. Իսկ իբրև ծանուցաւ նմա անլոյծ միաբանութիւն ուխտի ընդ միմեանս Աշոտոյ և Բագարատայ՝ ոչ ինչ յայտնեաց զխորհուրդս չարութեանն, զոր խորհեալ էին ի վերայ նոցա. – 172. Իսկ իբրև միապետեցաւ թագաւորութիւն Պարսից Կիւրոսի՝ առնու զԲաբելոն և արձակէ զգերին Հրէից: - 66. Իսկ իբրև նա ըմբռնեցաւ, և գիտաց զօրավարն եթէ ոչ ոք այնուհետև յիշխանացն Հայոց մնաց, որ ոչ համագունդ ժողովեալ են առ նա՝ մերկացաւ յայնժամ զպատրուակ կեղծաւորութեանն, զոր սերմանել էր սատանայ ի սիրտ առնն: - 296. Իսկ իբրև սկսաւ սպրդել մտանել ի ներքս երկպառակութիւնն ի մէջ միաբանութեանն, հեռացաւ մեկնեցաւ գնաց շնորհ աստուածատուր զօրութեանն. – 194. Իսկ իշխանն Աշոտ … Մուշեղ Վահևունի … և Վահրամ սեպուհ թիկնապահ իշխանին, և Վահրամ Տրունի և Հասան և այլք ի սեպուհ պաշտօնէից … եկին մտին ի բերդն Դղեակ, յամրոցն Նկան, որ ի Թոռնավան գաւառի. – 206. Իսկ իշխանն Աշոտ և եղբարք իւր խոյս տուեալ զկողմամբքն Փոքր Աղբագոյ, մերձ առ յամուրսն Ջղմար և Սրինգ: - 372. Իսկ իշխանն Աշոտ և իշխանն Մոկաց և զօրքն Անձաւացեաց քաջագոյնս արիացան կացին յոտնկայի. – 380. Իսկ իշխանն Բագարատ … ել գնաց անխիղճ համարձակութեամբ, տիրասէր խորհրդովք, կատարել զսպաս զինուորութեան, ըստ աստուածեղէն պատուիրանին և ըստ թագաւորական հրամանին, զհետ եկելոյ կոչնականացն, ոչինչ իմացեալ զպատրանս խաբէութեան նորա, որով վրիպեացն: - 186. Իսկ իշխանն ելեալ կայր ի վերայ պարսպին – 210. Իսկ իշխանն Վասպուրական, այն ինչ հուպ ընդ հուպ եկն ի ժամադրեալ տեղին. ընդ որ յոյժ ուրախացեալ թագաւորն, իբրև զերծեալ ի կասկածանացն, զոր ունէր յիշխանէն Սիւնեաց: - 382. Իսկ իշխանքն զհետ մտեալ փախստէիցն անկելոցն յամուրսն՝ ածեն մերձ ի պաշարումն զքաղաքն և զամրոցն 176 Իսկ խարդախն ի նոցանէ ստիպեալ նախաժաման եկն յառաջ: - 46. Իսկ Խոռեմայ առեալ զզօրսն երթեալ ի թագաւորանիստն, հրաման տուեալ այլոց ոմանց՝ սպանին զտղայ թագաւորն զԱրտաշիր: - 154. Իսկ Խուրան լուեալ վասն տիկնոջն Հայոց Հեղինէի կնոջ Աբգարու, թէ ոչ ախորժեաց կալ ի Միջագետս վասն ամբարշտին Սանատրկոյ – 80. Իսկ Խուրան ոչ կացեալ առ Սանատրկոյ գնաց յերկիրն Յունաց, առ Կեսար Տիբերիոս – 80. Իսկ Կայսիկքն և որք ընդ նոսա և զօրքն Պարսից զմարտն ի գաղտնիս գրգռէին – 380. Իսկ կինն ճիչ բարձեալ ասէ. ,,առ թագաւորն հասցէ գոյժ իմ,, , շրջելով ընդ բանակն հոլանի,

զոր չէր օրէն տաճկական ազգի կանանց, բայց ոչինչ օգնեաց. – 272. Իսկ Հասան ըստ յանձնառութեանն գնաց մեկնեցաւ ի Դերանկէն, եմուտ առ Գագիկ յամուրն և զտրտունջն զԴերանկէն հաւատարմացոյց առաջի Գագկայ, որ դիւրաւ առ հաւատալն հաստատնագոյն երևէր. - 350. Իսկ հաւատացելեցն տեսեալ, եթէ բարի խոստովանութեամբ ննջեաց տէր սուրբ Գրիգոր՝ գոհութիւն մատուցանէին ամենազօրին Քրիստոսի – 254. Իսկ Մանիթոպ արքայ Խեփտաղաց ևս յաւելուածով զայսոսիկ հաստատէ. – 48. Իսկ Մեհուժան ծանեաւ զինչ պատահելոց էր նմա ի կայսերէ և ի նախարարացն Հայոց, ոչ յաւել դառնալ ի Հայս. – 110. Իսկ Մեհուժան մտեալ առաջի Շապհոյ սկսաւ չարախօսել զՋուիթայ քահանայէ – 104. Իսկ Մեհուժան ոչ թողանայր զթագաւորելն Հայոց, կուտեալ առ ինքն անհուն բազմութիւն վաշտից և դրօշուց և նշանաց որոց ոչ գոյր թիւ. – 106. Իսկ մեք աստուածեղէն գրոց հետևեալք՝ ոչ յօտարաց աստի հաստատեմք զճշմարտութիւն, օ՛ն անդր. – 54. Իսկ մշտնջենաւորն՝ է անսկիզբն և անվախճան: - 54. Իսկ Յամանիկն ի վերայ Հայոց խորհէր ելանել, կամելով և տիրել Հայոց. – 338. Իսկ յառաջագոյն և նա գիտէր ի համբաւուց, և յօժարագոյնս եղև ընդունել զնոսա. 366. Իսկ յաւուրս Վաղարշու մանուկն Վահան Մամիկոնեան ուժեղանայր ընդդէմ Պարսից. – 134. Իսկ յետ այսց գործոց եղելոց ի բառնալ թագաւորութեանն Հայկազնեայցն, ոմն այսպէս ոմն այնպէս շփոթաբար կեցեալ անիշխանութեամբ - 68. Իսկ յետ անցանելոյ աւուրց ինչ՝ ետ տանել զնա առ թագաւորն, և ընդ նմա գունդս զինուորաց վառելոց և ընտիր այրուձիոց: - 288. Իսկ Յունաց առեալ կացուցին ի բաժնին Արշակայ հիւպատս և զօրավարս և կոմսունս, ոչ զոք թագաւորեցուցեալ այնուհետև: - 112. Իսկ նա անդէն և անդ հերքեալ ապաժամանակ առ ուղղակի տեսութիւն մեղանաց՝ առ Աստուած վերաբերէ զպատճառն – 20. Իսկ նա անեղ է և անբաւ, և ոչ յումեքէ եղեալ. և որ անեղ՝ նոյն և անապական և որ անապական՝ նոյն և մշտնջենաւոր. – 54. Իսկ նա անցեալ ի գաւառն Որսիրանից, և ընդ նմա բազմութիւն ազատաց և մեծամեծացն Արծրունեաց նախարարութեանց և ամենայն զօրաց նոցա – 224. Իսկ նա անփոյթ արարեալ երկրաւոր մեծութեանս, զի անցաւոր է՝ անսպառ և անվախճան և անծերանալի և անծախ և առանց ըմբռնելի ի գողոց խնդրեաց պարգևաց առիթ լինել. – 218. Իսկ նա առ երագութեան ձեռին ձգեալ զսուսերն՝ եհար զերեսս Ջուանշիրայն, և խլեաց զաչս նորա, և ինքն դարձաւ մեծաւ յաղթութեամբ, եմուտ յամրական տեղիսն: Եւ նոքա յո՛վ և աճապարեցին: - 310. Իսկ նա ըստ սովորականի ցանկասէր պղծալից անյագութեանն՝ խրոխտացեալ մոմռեալ յանձն գազանեղէն թունիւք առաւելեալ, բորբոքեալ տապախառն բոցով հեղուլ զմահածին թոյնսն ի վերայ Բուխայի. – 326. Իսկ նա ի հրապոյրս ապստամբ վիշապին ելեալ, որ բազմախարդախ չարութեամբն եհեղ առատութեամբ զդառնութիւն խրատոյն յունկն կնոջն անզգամի: - 20. Իսկ նա չանսաւորութիւն անխոնարհելի մնացեալ, և անցեալ օթագայեցեալ ի գեօղն Փեռոտակ յանդիման քաղաքին: - 352. Իսկ նա փոքր ինչ ժամանակ ներեաց նոցա դիմօք սիրոյ խաղաղութեան, մինչև ի գլուխ ելին որ ինչ յաղագս Ապումուսէին էին հանդէսք. – 296. Իսկ նա քանզի ի հրեշտակէ ասէր ունել պատգամ և ոչ ի մարդոյ՝ յոյժ դժուարեալ ընդ իրսն՝ սպան զնա ի գաղտնիս: - 162. Իսկ նախարարացն ընդդիմաբանեալ սրբոյն Սահակայ՝ իբր ոչ զնոցայն հաստատել ախորժակս – 118. Իսկ նախարարքն Հայոց ի սադրելոյ Վաղէսի գրգռեալ ի մարտ ընդ Արշակայ ի պատերազմ յառաջանան – 100. Իսկ Նեբրովթ ինքնադիմաբար ասաց զինքն աստուած – 40. Իսկ Ներսէհ ունկնդիր եղեալ Դարէհի, բայց ոչ կարաց հաւատարմացուցանել զասացեալսն. – 82. Իսկ Նինոս և Շամիրամ տիրեն Ասիացւոց և Եգիպտացւոց հարկապահանջ հնազանդութեամբ, այլ ոչ զազգին ի բաց բառնալով զպայազատութիւն աշխարհին: - 18. Իսկ նորա յղեալ առ նոսա դեսպան զԱբդլայ ոմն … տեսանել թէ իցէ՞ հաւատարիմ զոր ինչ խօսին ի ձեռն դեսպանաց, թէ պատիր խաբէութեամբ ջանան կորուսանեն զնա: - 226. Իսկ նորա տուեալ զնա ի կղզիս Ովկիանու վախճանի անդ, թագաւորեալ ամս Դ: - 110. Իսկ նոցա անմեկնելի զոյսս իւրեանց ի Քրիստոս ունելով, բնաւից գերագոյն և հոյակապ անուն ստացեալ, զյաղթութեան նշանակ կանգնեալ. - 308. Իսկ նոցա ոչ յայտնեալ

զխորհուրդ չարութեանն՝ դարձուցանեն զնա անդէն, զի մի յերկբայս եղիցի գալ առ նոսա. – 226. Իսկ նոքա քանզի ի հանգստեանն էին՝ դիմեցին ի վերայ նոցա – 162. Իսկ նոքա առաւել քան զառաջինն դիմեցին ընդդէմ չարչարանացն խաչակից լինել Քրիստոսի. – 292. Իսկ նոքա թէպէտ և հաւանէին՝ այլ էր և հակառակութիւն մեծ ի մէջ նոցա. քանզի որոշեալ էին պաշտամամբ կռոց ըստ իւրաքանչիւր կամաց: - 156. Իսկ նոքա պատահեալ Պարսից ի գեօղն Երիզ կոչեցեալ, իբրև մրրիկ զփոշի պտուտեալ, իբրև հուր ընդ եղէգն ընթացեալ՝ սուր ի վերայ եղեալ վանեցին զբազումն քան եթէ զսակաւս – 136. Իսկ Շապհոյ զմական գնդին ի դիպուածս Շաւասպայ շարժեալ. – 114 Իսկ Շապհոյ լուեալ զհիւանդանալ հօր իւրոյ՝ փութացաւ գնաց ի Պարսս. – 116. Իսկ շուրջ զբերդանման ապարանօքն՝ պարսպէ զբլուրն շուրջանակի յապառաժուտ տաշելոց քարանց, քաղաք ամենալից զհովիտն ամրացուցանելով: - 86. Իսկ ոմանք ասեն ի Ղաւոդիկեայ Փռիւգացւոց շինեալ տապանին, որ յերից մասանց երկրի՝ Ասիական կոչի կողմ. և յոյժ անհաւաստի են ասացեալքն.- 30. Իսկ ոմանք ի պատմագրաց ասեն, թէ և դուստր Նոյի և ճարտարապետ նաւին կնաւ և որդւովք և կարևոր բարեկամօք. (տապանի մեջ են մտել) որ և ինձ հաւանականք այսոքիկ թուին. – 30. Իսկ որ տիրէր աշխարհին Ապահունեաց Կայսիկն՝ զիւր զօրսն առ ինքն գումարեալ և որ շուրջ զնովաւ քաղաքայինք և ասպատակքն Պարսից, որք ի Յունացն վերայ առնէին արշաւանս: - 380. Իսկ որպէս գրեալ հաստատեալ կայ հաւատարմապէս վարդապետացս քաջաբան և լի իմաստութեամբ շարագրածք հրաշափառագոյնք: - 122. Իսկ որք արուք ընդ արուս զխայտառակութիւն գործէին՝ ծծմբախառն հրով բորբոքեցան, զյաւիտենական հրոյն զառհաւատչեայս յինքեանս կրելով – 336. Իսկ Պարսկահայոց գոեահն խուժան ածեալ, գաղտագնաց եղեալ ընդ անկոխ ճանապարհս՝ գան հասանեն ի Մարդաստան գաւառ յաւանն Վիտահոտ – 400. Իսկ Պտղոմէոս նենգութեամբ և հարկանօք կալաւ զԵրուսաղէմ և զՀրէաստան, մինչև ամս ԺԲ: - 70. Իսկ Ջաջուռ Արծրունի ձեռն ի գործ արարեալ՝մատուցեալ առ թագաւորն խնդրէ զԱնիանոս – 76. Իսկ սա ասաց զինքն հնագունիցն լինել անժամանակ Բէլ՝/36/ ոչ հայր աստուածոց, այլ և հրամանատու Արամազդայ: - 38. Իսկ Սաթինիկ ունկնդիր եղեալ խրատու սրբոցն՝ ոչ ի բաց մերժեցաւ ի կռոցն Աստղկայ անուանեալ պատկերին – 88. Իսկ Սահակ որդի Վաչէի խոյս տուեալ գնայ զկողմամբքն Մարաց, ընդ կողմն Ատրպատականի – 82. Իսկ սահմանք վայրիցն ահաւորք և զզալիք միանգամայն և արտաքոյ զգալեաց. – 52. Իսկ Սաղման յանձն առ գրել նմա. և գրէր գիրս յօդուածոյս, էր ինչ որ ի ստոյգ յիշողութենէ, և էր ինչ որ կարծողական բանք. – 164. Իսկ սերունդք Ասուդայ Սանասարեանց կային յոր պէտս և դիպուածն պատահէր, երբեմն այսպէս և երբեմն այնպէս. Շաւարշ. Գօգեան. Շաւասպ. Պերոզ. Շահակ. Կիւրոս: - 72. Իսկ Սէմայ՝ Ասորեստանեայքն համօրէն լայնութեամբ մինչև ի կողմանս արևելից: - 34. Իսկ Սմբատ առեալ զԱրտաշէս բնակէ ի Զարաւանդ Ատրպատականի – 82. Իսկ Սմբատ առեալ զԱրտաշէս գայ բնակէ ի բարձրաւանդակ լերինն Վարագ: - 82. Իսկ Սմբատ որ և Ապլաբաս սպարապետն Հայոց, իբրև գիտաց թէ ոչինչ օգուտ բերէ արտաքոյ հրամանացն նորա լինել՝ փութացաւ եկն առ նա, և ընկալեալ ի նմանէ՝ բնակեաց ինքն և իւրքն հանդերձ իւրաքանչիւր կալուածովք առանց կասկածանաց. – 270. Իսկ սուրբն գեղեցիկ խորհուրդ ի մէջ առեալ՝ ասէ ցբռնաւորն. – 294. Իսկ սուրբն վառեալ Հոգւովն սրբով՝ յիշէ զասացեալն ի Փրկչէն, թէ ,,մի երկնչիք յայնցանէ, որ սպանանեն զմարմինն, և զոգին ոչ կարեն ապականել,, - 204. Իսկ սրբոյն Ներսէսի իրազէկ եղեալ չարին չարաբարոյ չարախորհրդութեանն՝ անէծս մեծամեծս և ազդոյս և զօրաւորս դնէ ի վերայ Մարդպետին – 100. Իսկ սրբոցն որ ի Սուկաւէտ լերինն, քանզի էին համաշխարհիկք և հաւատարիմք Սաթինիկայ եկեալ զկնի նորա – 88. Իսկ Վահրամ տեսանէր զնա մերձ առ սպանդանոցն. – 222. Իսկ վայր խաղացեալ ի Մառականն աւան, առ Կարմիրն կոչեցեալ գետով, որ իջանէ ի գետն Երասխ – 392. Իսկ Վաչէ Արծրունեաց տէր և Հմայեակ Աշոցաց տէր և այլք յանգուցեալ ի նոսա՝ հաճեցին զկամս Վռամայ – 118. Իսկ Վասակ Արծրունի խոյս տուեալ գնաց առ Արտաշիր Պարսից – 112. Իսկ Վասակ Արծրունի, հայր Աղանայ սրբոյ, առեալ

զՏաճատ և զԳոտեր զեղբայր իւր՝ գնաց առ կայսր. մեկուսի եղեալ ի շփոթմանց պարսկական վրդովմանցն և աւերման աշխարհիս. – 132. Իսկ Վասակ Արծրունւոյ եկեալ առ Խոսրով և կալեալ զժառանգութիւն և զգահ – 112. Իսկ վասն ձեանն անկայուն զօրութեանն որ այն ինչ յամպոյն ի վայր զեղեալ լինին՝ հնարաւորեալ իւրեանց փայտս իբրև զանուրս չուանօք պարունակեալ շուրջ զոտամբք, դիւրաւ ընթանան ի վերայ ձեանն իբրև ընդ ցամաք երկիր: - 192. Իսկ Վարդան Մամիկոնեան, որդի Համազասպայ Մամիկոնէի, թոռն սրբոյն Սահակայ, խոյս տուեալ գնաց զկողմամբքն Մոկաց, ի խոխոմս Տաւրոսական լերինն, ի լեսուրս Ջերմաձորոյ – 122. Իսկ վարդապետն Եղիշէ էր ի ժամանակին յայնմիկ բնակեալ ի գաւառին Ռշտունեաց ի ծովեզերին, յորում տեղւոջ և հանգեաւ իսկ ի Քրիստոս սուրբն Աստուծոյ Եղիշայ: - 130. Իսկ վարդապետն Եղիշէ էր ի ժամանակին յայնմիկ բնակեալ ի գաւառին Ռշտունեաց ի ծովեզերին, յորում տեղւոջ և հանգեաւ իսկ ի Քրիստոս սուրբն Աստուծոյ Եղիշայ: - 130. Իսկ Վռամ յերկմիտս եղեալ, ոչ կարէր կատարել զխնդիրն – 118. Իսկ տեղի շիրմին յորում նախահօրն եդան ոսկերք՝ կատարման և կառափման, որ նոյն ինքն է գագաթն և Գողգոթայ ըստ եբրայականին, երկակի անուամբ. - 34. Իսկ տէր Գրիգոր ի մէջ մարդակերպ գազանաց ի ժողովս խուժադուժ բարբարոսաց բնակէր, որ ևս չար քան զթունաւոր գազանս են առ մեզ – 252. Իսկ Փիլոն ասէ՝ զոսկերսն Ադամայ, ի պատիւ խնամոց, իբրև հօր հասարակաց՝ առեալ Սէմայ եդ ի տապանի անդ. – 32. Իսկ քաղաքապետն Սահակ ելեալ ընդ դուռնն, որ ելանէ ի բերդն Շամշղտայ, սամոյր զինքեամբ արկեալ և գաւազան ի ձեռն առեալ, յիմարեալ մտօք կորոյս զփախուստն իւր, որ կարող էր գնալ յով և կամիցի. – 272. մանաւանդ զի բարեպաշտութիւն մեծ համարիմ սատակել զթշնամիսդ Աստուծոյ, որպէս Մովսէս զԱմաղէկ, և Յեսու զՔանանացիսն, և Սամուէլ զԱգագ, և Դաւիթ զԳողիաթ, և համանգամայն իսկ որպէս սատակեցին Իսրայէլացիքն զայլազգիսն – 278. Յայնժամ իսկ և իսկ արագապէս թլփատեալք եղեն մսլիմանակ, հետևեալք զկնի Բագարատայ Բագրատունեաց – 248. Յայնժամ իսկ և իսկ փութացեալ /գրքում՝փութեցեալ/ եհաս գուժկանն առ հոյակապն Աշոտ իշխանաց իշխան, զեկուցանելով նմա որ ինչ գործեցաւն: - 348. Ո՞չ ապաքէն դու իսկ տեսանէիր, զի մտանէի և ելանէի ի սուրբ եկեղեցին ընդ ամենայն հաւատացեալսն – 222. Ոչ կարծողականս ինչ ըստ առաջնոցն Բէլայ ասացելում, կամ այլոց ստուերականացն երևեցելոց երազականաց և խաբեբայ դիւաց, այլ ձեռագործ մեռելականս իսկ եցոյց ի պաշտօն – 40. որ եղև իսկ պատճառ կորստեան Բուխայի – 272. որով որսացանն իսկ և վրիպեցուցին: - 234. Ուստի պարտ իսկ էր նախ զանձանց և եթ գիտել, և ապա յերևելեացս աստի զճարտարապետն սոցա իմանալ. – 54. Վայել էր իսկ եպիսկոպոսին Յոհաննու՝ առնուլ զլուծ համանուանն իւրոյ զՅոհաննու Մկրտչի, որ կապեալն էր ի Հերովդեայ և տուեալ ի բանտ: - 250. Վասն զի այլոց գործք մի կամ երկու կամ այլս ևս գործք գործեալ է. իսկ սորայս՝ գերազանցեալ յաճախեաց քան զբազմացն իրողութիւնս. – 302. քանզի նուազագոյնքն և տկարք՝ թափառեալք աղքատութեամբ վտանգէին, իսկ կարողագոյնքն և բռնաւորք ըստ բնութեան գազանաց վայրենամիտք լեալ, անամօթ և անարգել յափշտակութեամբ վրդովէին զբոլոր երկիրս: - 300. Իսկ Գուրգէն ընթացեալ զհետ հանդիսի պատերազմող նահատակութեանցն, /310/ անդուլ լինելով զցայգ և զցերեկ հանդերձ որ ընդ նմա միաբանեալ ազատագունդ զօրացն – 312. Եւ իբրև ընթերցաւ մեծ զօրավարն զծածուկս ազատանոյն՝ ետ պատասխանի, զոր և գրով իսկ աւանդեաց. – 214.Իսկ թագաւորն Հայոց Սմբատ անպատկան վարկանելով զերթալն Աշոտի առ Աւշին, մի՛ գուցէ արդեօք և այլք դրդուիցին յիշխանացն զնորայն հետեւել ուղևորութիւն, և արգելուլն զԱշոտ՝ չանսաց ումեք: - 362. Բայց քանզի հաւատացեալ էր վերակացութիւն աշխարհիս Հայոց Աշոտի, որ իշխանաց իշխան՝ ձեռն ի գործ արկեալ նուաճել զիշխանս Հայոց, զՎրաց և զԱղուանից, որ եղև իսկ: - 322. Զոր և այժմ իսկ դեռ ունին զսոյն ասել որդիք հրապաշտիցն: - 48. ընտանեգոյնս ևս ձայնի կոչելով՝ ո՞ւր ես Ադամ, աւաղականս նմա գորովալիր զանկումնն, թերևս ինքեամբ իսկ զօգտակարօքն տածիցի:- 20. ինքն իսկ փոյթ յանձին կալեալ՝ ել գնաց մեծաւ հոգաբարձութեամբ,

լուծանել զնա ի տառապանաց արգելանին. սակայն և այնպէս ոչ կարաց գտանել զելս իրացն վտանգի առնն: - 346. որք մատուցեալ առ սուրբն Սահակ զեկուցանել նմա զոր ինչ խորհինն, և թևակոխէին առ Պարսից արքայն, զոր և արարին /116/ իսկ. – 118. քանզի Եթովպացի իսկ ասի Քուշ որդի Քամայ. – 42. Եւ ինքն իսկ գլխովին զօրավարն Բուհայ, հեծեալ յերիվարն, պնդեալ զինքն զինու ի պատերազմ ընդդէմ իշխանին, և զկորովին աղեղնաւորացն Ելիմացւոցն և զընտիրս հեծելոց նոցա ընդ ինքեան վառեալ ի ճակատի: - 208. ի կոր կործանման կացեալ Խոսրով մեր թագաւոր, և ջանայր առնուլ զվրէժ մահու հարազատին իւրոյ, թագաւորին Արտաւանայ, զոր և առնէր իսկ – 92. Իսկ թագաւորն աղաչեալ /100/ զսուրբն Ներսէս զհաշտութիւն խօսել Վաղէսի ընդ Արշակայ, զոր և արար իսկ զհաշտութիւնն: - 102. վասն նորին իրաց ասեն կալաւ, զնա հաճոյանայր կացուցանել իշխան Տարունոյ որ ասի Հայոց իշխան, որ և եղև իսկ: - 342. Իսկ առաջնորդին Տաճկաց զօր գումարեալ, այրուձի կազմեալ յընտրելոց զօրաց Ասորեստանի և Արաբացւոց – 328. Իսկ Գուրգէն օր ըստ օրէ աճէր զօրութեամբ ի բազում քան թէ ի սակաւ տեղիս, զոր ի Տարօն և զոր յԱնձաւացիս և զոր յԱրզն և զոր առ այլ ամենայն ուրեք – 324.

ԻՍԿԱՊԷՍ - և է Նինուէ իսկապէս վիճակ Սեմայ - 14.

ԻՍԿ ԵԹԷ - Իսկ եթէ՝ մշակն մեղաց և անդրանիկն ամենայն չարեաց, որ ի յօձն բունեալ ոչ անիծաւ, որպիսիս ուսուցանէ վնասապարտութիւն օձին առ ի պատժականութեանն գտանել պարտաւորութիւն, որ ոչ յընկենէ միայն, այլ մանաւանդ ի գտողէն չարեաց: - 22. Իսկ եթէ Բէլ հրամանատու Արամազդայ իցէ՝ զիա՞րդ իցէ, զի Արամազդ ի գօտոյ իւրմէ խաշիցի հրամանաւ Բէլայ. – 32. իսկ եթէ ընդէ՞ր ոչ ի ծննդաբանութեան՝ վասն զի ոչ իսկ ունէր զաւակ Հաբէլ: - 26. իսկ եթէ մի յանդամոցն կորիցէ՝ զպատահումն խեղութեան ընդունիցի, այլ ոչ ի բաց դարձցի կենդանի: - 194. Իսկ եթէ սովորութիւնն այլանդակեալ ի չարէն ի սոյն, կանգնել պատկերս սկայից և քաջաց և բարբարոսական թագաւորաց ի պատիւ – 40.

Ի ՍԿԶԲԱՆԷ - Եւ էր նեղութիւն մեծ ընդ ամենայն երկիրս, որպիսի ոչ եղև ի սկզբանէ աշխարհի, և մի այլ լիցի. – 238.

ԻՍԿ ԵՒ ԻՍԿ - Եւ անդէն իսկ և իսկ փութացաւ, եհաս գուժկան առ թագաւորն, եթէ սպանաւ զօրավարն քո և ապստամբեաց ի պետութենէ քումմէ աշխարհն Հայոց: - 190. և իսկ և իսկ հրամայեալքն զկատարումն առնուին: - 328. Եւ մինչդեռ զայս օրինակ խոկային և խորհէին ի միասին՝ միանգամայն արգելականք բերդին անդէն իսկ և իսկ քակեալ ի միաբանութենէ ուխտին – 210. իսկ և իսկ եհաս գուժկան անկելոցն ի պատերազմին ի պարսկական քաղաքն և յԱտրպատական սահմանսն. – 398. Յայնժամ իսկ և իսկ արագապէս թլփատեալք եղեն մսլիմանակ, հետևեալք զկնի Բագարատայ Բագրատունեաց – 248. Յայնժամ իսկ և իսկ փութացեալ /գրքում՝ փութեցեալ/ եհաս գուժկանն առ հոյակապն Աշոտ իշխանաց իշխան, զեկուցանելով նմա որ ինչ գործեցաւն: - 348.

ԻՍԿԻՋԲՆ - Ո՞չ աձեր զմտաւ, թէ յիսկզբանացն մինչ ցայսօր ժամանակի ամենայն ուրեք ուր և գումարէր զօրն և լինէր պատերազմ և սուր և ճակատամարտ՝ երբեմն յաղթեն և երբեմն ի պարտութիւն մատնին. – 282.

ԻՍԿՈՅՆ - Եւ իսկոյն անյապաղ յական քթթել սպառազինեալ այրուձի պնդակազմ /366/ պատրաստութեամբ, ռազմ բոլորեալ ղաշիկ դիմացուածով զմարտն գրգռեալ - 368. և իսկոյն հարեալ զնա այսոյն պղծոյ և ընդ զառիվայր լերինն թաւագլոր խաղաղացուցեալ հարուստ ձգմամբ մինչ ի դաշտավայր տեղին ուր այգեստանքն: -378. Քանզի ի գնալ նորա զօրացուցանել զքեռին իւր զթագաւորն Հայոց, իսկոյն յելանելն նորա ի տանէ իւրմէ ի Վան քաղաքէ՝ տիրէ ի վերայ նորա ցաւք հիւանդագինք կարապետք մահու, անմերձենալիք ճարտարաց բժշկական ձեռնարկութեանն: - 384.

ԻՍՄԱՅԷԼ - և արդ մեք զաւակ Աբրահամու եմք, և գիտէք դուք զխոստումնն /160/ որ առ Իսմայէլ հայրն մեր. – 162. և բանակն Իսմայէլի հզօրագոյնս ստիպէր ի պատերազմ: - 162. Եւ եկաց սուրբ Խաչն տէրունական յաստուածակերտ քաղաքին մինչն ցմիւսանգամ առածն

Երուսաղէմի որ յորդւոցն Իսմայէլի: - 154. և թուղթ մի գրեալ և կնքեալ լի խորամանկութեամբ և կեղծաւոր խարդախութեամբ ըստ հնարագիտութեան որդւոցն Իսմայէլի. – 234. և Իսմայէլ տիրեաց ամենայն Հրէաստանի: - 162. և նոցա կալեալ զճանապարհն անապատի՝ գնացին ի Տաճկաստան առ որդիսն Իսմայէլի, ի քաղաքն որ կոչի Մադիամ – 156. և փախուցեալ նա անկաւ ի զօրն Թետաղաց, որ էին եկեալ նմա յօգնականութիւն, որ և սպանին զնա հրամանաւ Իսմայէլի, կալեալ զթագաւորութիւնն ամս Ի: - 166. Կինն Սահակայ որդւոյ Իսմայէլի, զորոյ զհանգամանսն ցուցաք, զմեռանելն Սահակայ և զկնոջն հրապարակագոյժ լինել, վասն որոյ պատճառանաց սպանանի այրն նորա. – 326. Մի՛ խոտորիցիս ի մոլար օրէնս վրիպելոցն ի ճշմարտութենէն, ազգին Իսմայէլի, որպէս որք վրիպեցանն գերեալքն Հայոց,,: - 318. Յղէին պատգամս առ որդիսն Իսմայէլի և ցուցանէին զմտերիմ հարազատութիւն, թէ ,,որդիք Աբրահամու եմք մեք և դուք, եղբարք. պարտ է ձեզ գալ յօգնականութիւն մեզ, և առցուք զերկիր ժառանգութեան մերոյ,,: - 156. Նա թէպէտ և զչարացաւ ընդ եղեալսն՝ սակայն զանգիտեաց թողուլ զնա երթալ, ակնածելով ի չարայոյզ ազգէն Իսմայէլի, զի դեռ ևս տիրէր բռնութիւնն, և գերեալքն և հայրն իւր սպարապետն յարքունիս էին: - 316. Նմանապէս, կամ թէ ևս հրաշափառագոյն զյաղթութեան մարտսն յօրինեալ յարդարեաց զպարտութիւն ի վերայ ազգին Իսմայէլի մեծ զօրավարն Գուրգէն, և իսպառ կանգնեաց զնշանակ յաղթութեան ամենևին ամենայն ուրեք ընդ ամենայն տեղիս. – 312. ՈՐ ԻՆՉ ԳՈՐԾԵՑԱԻ ՅԵՐԿՐՈՐԴՈՒՄ ԱՄԻՆ ԳԱԼՍՏԵԱՆՆ ԲՈՒԽԱՅԻ, ՈՐՔ ԵՆ ՈԼՈՄԲԻԱԹՔ ՎԱՍՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ԸՆԴ ՍԱՀԱԿԱՅ ԻՍՄԱՅԷԼԱՑՈՑ,ՈՐ Իսմայէլի ՈՐԴԻ ՃԱՆԱՉԷՐ, ԵԻ ՎԱՍՆ ՊԱՇԱՐՄԱՆ ՔԱՂԱՔԻՆ: - 268.

ԻՍՄԱՅԷԼԱԿԱՆ - զի թէպէտ նեղեալք և չարչարեալք լինէաք պէսպէս կտտանօք ի զօրացն իսմայէլական ազգացն տաճկական տէրութենէն՝ այլ սակաւագոյնք և առ փոքր ինչ ժամանակս – 194. ԹԷ ՈՐՊԷՍ ԵՂԵԻ ԲԱՐՁՈՒՄՆ ՉԱՐ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՆ ՊԱՐՍԻՑ, ԵԻ ՓՈԽԱՆՈՐԴԵԱՑ ՄԻՒՍ ԵԻՍ ՉԱՐ Իսմայէլական: - 156. Կարգեաց հրամանատարս և զօրագլուխս ինքեան յիսմայէլականաց անտի՝ զԱլի և զԱպուբաքր և զԱմր և զՈւթման: - 160.

ԻՍՄԱՅԷԼԱՑԻ - Զսա տեսեալ Մահմէտի՝ /162/ կոչեաց և յարեցոյց առ ինքն, հրամայեալ նմա գրել գիրս օրինաց ազգին իւրոյ, ձեռամբ Աբութուռաբայ իսմայէլացւոյ. քանզի ինքն ոչ գիտէր գիր և ոչ դպրութիւն: - 164. ՈՐ ԻՆՉ ԳՈՐԾԵՑԱԻ ՅԵՐԿՐՈՐԴՈՒՄ ԱՄԻՆ ԳԱԼՍՏԵԱՆՆ ԲՈՒԽԱՅԻ, ՈՐՔ ԵՆ ՈԼՈՄԲԻԱԹՔ ՎԱՍՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ԸՆԴ ՍԱՀԱԿԱՅ ԻՍՄԱՅԷԼԱՑՈՑ,ՈՐ ԻՍՄԱՅԷԼԻ ՈՐԴԻ ՃԱՆԱՉԷՐ, ԵԻ ՎԱՍՆ ՊԱՇԱՐՄԱՆ ՔԱՂԱՔԻՆ: - 268.

ԻՍՄԱՅԷԼԱՑԻՔ - Գումարեցան ի միասին Հրէայքն հանդերձ Իսմայէլացովք և եղեն բանակ մեծ – 160. Յուշ առնէր նմա զխոստումնն Աստուծոյ առ Աբրահամ և զկարգս թլփատութեանցն և զզոհիցն և զայլոցն ամենեցուն, զոր ոչ է այժմ ասել մի ըստ միոջէ. և յայս լինէր խոկումն Իսմայէլացւոցն մինչև իսպառ: - 158.

Ի ՍՈՒՐ ՍՈՒՍԵՐԻ - և լնուն զծովակն որ յանդիման հրատին՝ դիակամբք. զխօսուն և զանասուն, զայր և զկին և զմանուկ առ հասարակ մաշեցին ի սուր սուսերի: - 148. գերփեն առնուն զշէնս և զաւանս և զագարակս, կապուտ կողոպուտ թողուն ի ստացուածոց և յամենայն ժառանգութեանց, մաշեն ի սուր սուսերի զորս ի բուռն առնուին. – 102. և զոր ասէն այսպիսի ինչ է. ,,վա՛յ քեզ, եղո՛ւկ դու երկիրդ Պարսից, յորժամ բազմախուռն գունդք զօրացն Յունաց ի քեզ արշաւանս եդեալ՝ հասանիցեն և հարկանիցեն զքեզ ի սուր սուսերաց, և յառաթուր սմբակաց: - 148. և լնուն զծովակն որ յանդիման հրատին՝ դիակամբք. զխօսուն և զանասուն, զայր և զկին և զմանուկ առ հասարակ մաշեցին ի սուր սուսերի: - 148. և հատեալ զզօրսն յերկուս առաջս, և հրաման տուեալ ելանել յերկիրն Վասպուրական, ողողել գերել գերփել /200/ զաշխարհն, աւերել և բնաջինջ առնել և մաշել ի սուր սուսերի. – 202.

ԻՍՊԱՌ - Այլ և իշխանն Գուրգէն հանապազ գրէր աղաչանս առ ծերսն և առ աւագագոյնսն նոցա, իբրև փորձութիւն և դիպուած համարէր զեղեալսն, և ոչ իսպառ քինահարութեամբ վարիլ առ հարկատուսն և առ հնազանդս իւրեանց: - 404. Այլ սա ի վեց ամին լքեալ ի Կիւրոսէ, և աստ անկեալ կենօք շրջէր մինչև իսպառ բարձաւ թագաւորութիւնն Ասորեստանեայց և Մարաց ի Կիւրոսէ որ թագաւոր …<այստեղ նախադասությունը չի ավարտված>: - 62. Իսպառ ստորև ամրականին ի գոգաձև տեղւոջն … շինեաց եկեղեցի հրաշագործ հրաշազան յօրինուածով եկեղեցի ի տաշեալ քարանց ի Մանազաւեան քաղաքին ի Վանտոսպ, և հիմնեցուցեալ յանուն սրբոյն Սիօնի, որ ի սուրբ քաղաքն Երուսաղէմ. – 390. Յուշ առնէր նմա զխոստումնն Աստուծոյ առ Աբրահամ և զկարգս թլփատութեանցն և զզոհիցն և զայլոցն ամենեցուն, զոր ոչ է այժմ ասել մի ըստ միոջէ. և յայս լինէր խոկումն Իսմայէլացւոցն մինչև իսպառ: - 158. Նմանապէս, կամ թէ ևս հրաշափառագոյն զյաղթութեան մարտսն յօրինեալ յարդարեաց զպարտութիւն ի վերայ ազգին Իսմայէլի մեծ զօրավարն Գուրգէն, և իսպառ կանգնեաց զնշանակ յաղթութեան ամենևին ամենայն ուրեք ընդ ամենայն տեղիս. – 312. սա իսպառ գերեաց զտասն…<հազար մարդու> <խաղա>ցուցանելով ի լերինս Մարաց և եբարձ զթագաւորութիւնն … որ և տևեաց ամս ՄԾ: - 60.

Ի ՍՊԱՌ - այլ ի մարդկապէս բարբառոյ աստի ցուցանէ ի հրաժարականն ի սպառ վախճան: - 28. և ինքեանք դարձան անդրէն. կարծէին ի սպառ հարկանել զգունդն Հայոց. – 308.

ԻՍՐԱՅԷԼ - որպէս Րոբովամ որդին Նաբատայ, որ մեղաւ և յանցոյցն զԻսրայէլ, որպէս գրեալ է ի գիրս թագաւորացն Իսրայէլի – 248. Եւ զորդիսն Իսրայէլի առեալ գնացին յաշխարհն իւրեանց – 66. և իբրև զմի անձն, վառեալ ի զէն և ի սուր և ի ճակատամարտ՝ հասեալ յամուրս՝ տապալէր զզօրութիւն նոցա սրով և աղեղամբ, ի փայլիւն սուսերի և նիզակի և ի գիշերամարտ նահատակութեանց, ըստ նմանութեանն քաջ զօրավարին Իսրայէլի Յեսուայ կամ Գէդէովնի կամ թէ նոյն ինքն նահապետին Աբրահամու, ի վերայ հասեալ Քանանացւոց, զյաւէտ յաղթութեան նահատակութիւն նահատակեալ՝ և դառնայ մեծաւ յաղթութեամբ: - 312. Եւ յայնմ ժամանակի երթեալ ժողովէին ի քաղաքն Եղեսացւոց արք ԺԲՌ յամենայն ցեղիցն Իսրայէլի զի տեսին եթէ մեկնեցաւ անտի զօրն Պարսից, և թողին ի բաց զքաղաքն. – 156. Եւ սրբեալ զերկիրս ի պղծութենէ և ի նենգութենէ նեղութեանցն, իբրև զՅուդայ Մակաբայեցի զԱնտիոքայն սրբելով զանաստուածութիւնն յԻսրայէլէ՝ արար խաղաղութիւն նոցա որոց տիրէրն: - 312. զոր աւերեացն Իսրայէլ յելանելն իւրում յԵգիպտոսէ և ընդ պատերազմելն ընդ Բաղակայ արքայի Մովաբայ: - 156. Ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ մինչ ճոխացեալ մեծամեծս փքայր Ջափրմոթոքլ ի վերայ քրիստոնէից, որպէս Սենեքէրիմ նախնին մեր ի վերայ Երուսաղէմի և ժողովրդեանն Իսրայէլի՝ յեղակարծում հասեալ ի վերայ նորա որդին իւր Մոթէին սպան զնա – 318. ժամանակակարգեաց համառօտեաց ի վերայ նոր Իսրայէլի, այսինքն հեթանոսաց: - 314. կարծէր իւրով զօրութեամբ զօրանալ ի վերայ կործանմանն Հայոց, ի մոռացօնս եղեալ հատուցումն մեղաց մերոց ի ձեռանէ Տեառն, որպէս Իսրայէլին ի հնումն առ Մեդեկեաւ զՆաբուքոդոնոսորայն: - 326. որպէս Պօղոսի հաճոյ թուի գրել յառ Եբրայեցիս թղթին, թէ ,,չէ բաւական ժամանակս պատմելոյ,, վասն դատաւորացն Իսրայէլի և սրբոց մարգարէիցն – 302. որպէս սահմանեաց Աստուած ի վերայ ժողովրդեանն Իսրայէլի գերելոցն ի Բաբելոն, որպէս գրեալ է ի մարգարէութեանն Երեմիայի, ,,զ-ՀԷ-երորդն ասէ գիտասցես, և խելամուտ լիցիս յելից բանին տալ պատասխանի. մինչև յօծեալն /312/ առաջնորդ եօթներորդ է և եօթներորդք կԲ,,. – 314. որպէս Րոբովամ որդին Նաբատայ, որ մեղաւ և յանցոյցն զԻսրայէլ, որպէս գրեալ է ի գիրս թագաւորացն Իսրայէլի – 248. որք ոչ վրիպէին ի մազոյ, որպէս և յայնժամ յԻսրայէլի էին արք զօրաւորք, գունդք տանն Եփրեմի և Բենիամինի: - 200. քանզի ոչ էր օրէն թագաւորացն և օրինադրացն զկանանց ազգի թիւ ազգաբանութեան շարել, բայց միայն ըստ ժամանակագրութեանն կանոնի, որպէս և յԻսրայէլի զԳոթողիայ, և յԵգիպտոս զԿղէոպատրեայ դուստր Պտղոմեայ Դիոնիսեայ: - 16. Եւ յայնմհետէ վտանգի Իսրայէլ յԱսորեստանեայց: - 60.

ԻՍՐԱՅԷԼԱԿԱՆ - Եւ միջնորդէր նմա հետևել հաւատոյ առաջնոյ Իսրայէլականացն, ,,զի թէ յայս եկեսցես՝ իմով հրամանաւ եղիցիս զօրագլուխ մեծ և առաջնորդ ամենայն տոհմի քո,,: - 158. քանզի ըստ օրինակի իսրայէլականումն, որ յաւուրս անիշխանութեանն էին անկարգութիւնք, և այր իւրաքանչիւր զհաճոյս աչաց իւրոց առնէր՝ սոյնպիսիք և այժմուս եհաս լինել. – 300.

ԻՍՐԱՅԷԼԱՑԻՔ - մանաւանդ զի բարեպաշտութիւն մեծ համարիմ սատակել զթշնամիսդ Աստուծոյ, որպէս Մովսէս զԱմաղէկ, և Յեսու զՔանանացիսն, և Սամուէլ զԱգագ, և Դաւիթ զԳողիաթ, և համանգամայն իսկ որպէս սատակեցին Իսրայէլացիքն զայլազգիսն – 278.

ԻՍՐԱՅԷԼԵԱՆ - զի ո՞վ ոք այլ ճոխ քան զՍենեքերիմայսն, /94/ զոր համարձակախօսն Եսայիաս հրապարակէ առ Իսրայէլեան զարմն զսորայս մեծափառութիւն. – 96.

Ի ՎԱՅՐ - բլուր մի պարսպեալ տաճարախիտ շինուածովք, որոյ հայեցածն առ դաշտակողմն ի վայր կոյս բերի, ի խաղս գետոյն Երասխայ – 392. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … դու երէ վայրի՝ և մեք որսորդք, դու թռչուն՝ և մեք ի բարձանց ի վայր իջուցանեմք և վարմ ձգեալ. – 280. Եւ աղբերքն որ ի տեղւոջն և այլ ջրոցն քամուածքն ի ծործորացն ի վայր՝ յարիւն դարձան: - 306. և արեգակն ի վայր կոյս զընթացսն առնիցէ – 260. և քամուածք ջրոյն որ ի ծործորացն ի վայր զեղուին՝ յարիւն դառնային ի բազմութենէ սպանելոցն. – 178. Զայս ասելով, և յերեսն ի վայր ի վերայ մահճացն զգետնեալ՝ ի վայն և յեղուկն զողբոցն խառնուածսն յաճախագոյնս մանուածէր: - 388. Իսկ վասն ձեանն անկայուն զօրութեանն որ այն ինչ յամպոյն ի վայր զեղեալ լինին՝ հնարաւորեալ իւրեանց փայտս իբրև զանուրս չուանօք պարունակեալ շուրջ զոտամբք, դիւրաւ ընթանան ի վերայ ձեանն իբրև ընդ ցամաք երկիր: - 192. կամ թէ յամպոց ինչ ճայթիւն արձակելոյ և ի վայր հրաձգութիւնն արկանէ ի կարկտաբեր և յանձրևաբեր ժամանակի - 228. Նոյն ժամայն առեալ Սմբատայ զԱրտաշէս գայ անցանէ ի վայր ի լեռնէն. – 84. Վէմս զերեսօք արկեալ արտօսր յորդառատս ի խտղտելի աչաց ի վայր հեղեղատելով, զնորափթիթ ծաղկազարդ ոսկեճաճանչն մորուացն ճիրանամբքն զխզումնն, և որ առաւելեալն քան զսոյն զապաշաւանացն զանյագութիւնն: - 386. փոքր ինչ ի վայր խաղացեալ ի տեղին որում Զորք ասեն: - 392.

Ի ՎԱՅՐ ԱՐԿԵԱԼ - և շտապով փութանակի յասպազինէ երիվարէն ի վայր արկեալ զինքն առաջի Աղէքսանդրի, առ ոչինչ համարեալ յահռնաբար /գրքում՝յահուռնաբար/ գործսն զոր գործեաց՝ փութացաւ ետ ողջոյն արքայի և ասէ. – 68. մինչ հանդէպ երեսանալ Աղէքսանդրու ի յանդուգն դիմացուածին, և հայեցեալ ի դէմս Աղէքսանդրու իբր յաստուածոց դիւցազանց՝ զերեսս ի վայր արկեալ զերկիր նշմարէր – 68.

Ի ՎԵՐ - անցցուք ի վեր Եղկղեսիանոսաց, ի ժամանակի հալածանաց որք անկան ի կռապաշտութեանն մոլորութիւն. – 256. առատապէս հեղեալ զգութ … և ի ձեռն հովուապետին սրբոյն Յովհաննիսի եպիսկոպոսի և ճգնաւոր քահանայի Գրիգորի , որք միշտ զողորմութեանց խնդրուածս վասն ժողովրդեանն տեառն ի վեր առաքէին , զոր օրինակ և հրեշտակն տեառն աղերսէր Աստուծոյ, ասէ – 314 դա աւադիկ արմատ դառնութեան ի վեր երևեալ, և բազումք պղծին նովաւ: - 254. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … դու վիշապ ծովական՝ և մեք կարթ, ի քիմս քո ի վեր ձգելով զքեզ ի խորոց անդնդոց. – 280. և ինքեանք գնացին յարևելս հիւսիսոյ որպէս ասացաւ ի վեր անդ: - 60. Եւ կայր զյօնսն պոզտեալ, կոկոզաբանէր լի յոխորտանօք, խրոխտայր, եռացուցանէր ի վեր մղէր զդառնութիւն ժահահոտ մաղձոյն չարաթոյն վատախառնութեանն – 242. և ճախր առեալ ի ներքուստ ի վեր ի լեառն Վարագ և երկրպագեալ աստուածազարդ քրիստոսապսակեալ փայտի խաչին Քրիստոսի, պատուանդանի ոտիցն Աստուծոյ - 392. Եւ յանդուգն դիմեցուածովն ի վեր քան զզարմանս՝ այն ինչ ի քթթել ական դարձուցին /328/ զխրոսակսն, և զռազմն ղաշիկ քակեցին և զյառաջագահ ախոյեանսն փայլակնահար արարեալ դիաթաւալ կացուցին – 330. և յորժամ զգան ջերմութեանն՝ զուարթանան զուարճանան, հրճուին կայտռելով ի վեր փքալով հասանել ի ջերմագոյն վայրսն, ի

ջրշիղջսն ծովափնեայս ջանան հասանել – 260. և նա առաւել յորդորագոյն հնչէր և արտօսր ի վեր բերեալ հեղոյր, ասէ – 222. և փակեցին ի ներքս զոտն լերինն իբրև զծով շուրջանակի, ի վեր ձգելով զկուտակումն ալեացն ի բռնութենէ հողմոցն վարելոյ. – 276. և քահանայքն բարձեալ ի վեր զսուրբ Աւետարանն և նշանակ իւրեանց կանգնեալ զնշան Խաչին – 23 Զաչս ի վեր ամբարձեալ իշխանն Աշոտ՝ ետես զմի ոմն հարեալ ի զօրաց իւրոց. – 174. Ըստ նմին օրինակի և զօրավարն Բուխայ, ի հասանել ամառնային ջերմութեանն իբրև ի խորոց անդնդոց ի վեր մղեալ զինքն, ելեալ յերեսաց արքայի բազում և ծանր զօրու՝ եհաս ի վերայ երկրիս ի կողմն հիւսիսոյ ի մուտս Հայաստան աշխարհիս. – 262. Ի սորա յերրորդ ամի թագաւորութեանն ի վերայ Հայոց աստուածատուր բարկութեամբ անդնդաշարժ վրդովմամբք ներքնագոյն խորոցն պատահեալ միմեանց սահանախաղաց դղրդմամբ, հիմնաշարժ տապալմամբ, /356/ ներքսագոյն երկրի թուլացեալ պնդափակ աղխեալ սանդարամետական սահմանին, բարկութեան հողմոց շնչեալ ընդ ջրոցն խաւարայնոց, ի կոհակս անդնդաքակս զթանձրայատակ երկրի զկարծր և զծանրալիր անկշիռ անբաւութիւնն տատանեալ, մինչ յերեսս երկրի ի վեր մղեալ հանդէպ քաղաքին Արտաշատու/ գրքում՝ Արտաշասու/, որ Բլուրն նորուն ասի – 358. Ի վեր կառուցեալ զաչս սրբոյն Վարդանայ՝ տեսանէ զանօրէնն Վասակ Սիւնեաց տէր – 128. Իսկ ի հարաւակողմն կուսէ ի ջրամբար արձանագործ քարեղինէն ճանապարհ աշտիճանեալ /390/ ներքուստ ի վեր մինչ ի կատար անձաւին հեշտալիր զելս և զէջս յօրինեալ, քարագործ աւազամած կրագործութեամբ: - 392. Իսկ ի շնչել հարաւային օդոյն, եռացուցանելով երկրի ի վեր զջերմային զօրութիւնն, զուարթացուցանելով անդնդական բերմամբն զընդարմացեալ արմատս և զբոյսս ի հիւսիսային սառնամանեաց օդոյն շնչելոյ - 188. յայնժամ մերկացեալ և ի բաց եղեալ զաշխարհական պատրանաց զբաղումն՝ և էանց գնաց ի վեր քան զերևելիսս – 284. Նորա զերկիր նկատեալ՝ ոչ ունէր նայել ի վեր, կայր կորակնեալ, ոչ ունել ոյժ պնդութեանն, զօրհասն ի վերայ իւր գուշակէր եկեալ հասեալ: - 344. Մերթ տապալէր իբրև զօձ, մերթ գոչէր իբրև զառիւծ, և իբրև զխոզ վայրենի կնչէր կոնչէր, փրփուր ի վեր բերելով, զատամունս կրճտելով. - 270. Պղպջաձիգ արտօսր իբրև յեռանդնոտ կատսայէ ի վեր յորձանախաղաց սահին. տարակուսանք անյուսալի շուրջ զինև պարագրին ի վերայ եղելոցն: - 350.

Ի ՎԵՐԱՅ - Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … և դու իբրև զեղջերու առանց եղջեր՝ և մեք արծուիք ի վերայ քո, կուրացուցիչք աչաց քոց, և գէշ զքեզ արկանել ձագաց իմոց և աղուեսուց ի ծակս բնակեցելոյ: - 280. և բազում վնասս ի գործս արքունի կուտէին ի վերայ իշխանին Աշոտի. և քմազարդ բանիւք գրգռեն զթագաւորն ի վերայ իշխանին ի չարիս: - 180. Իսկ ի վերայ բազում հինից եկելոց ի վերայ Գուրգինի և սաստիկ պատերազմացն զոր պատերազմեցաւ յաղթող նահատակութեամբ. ոչ միայն յարտաքին թշնամեացն որ շուրջանակի պաշարէին, բազում այն էր որ ի ներքին ընտանեաց հարազատաց, ազգականաց դրժողաց, ուխտազանցաց, ստոց և ստերդմանց յուզէին աղմուկք: - 308. Իսկ ի վերայ բղխեալ աղբիւրն – 86. ,,արիք երթայք առ զօրավարն, տեսէք հաւաստի, և ի վերայ հասեալ գիտասցուք, թէ ի՞ւ իւիք կարասցուք հաճել զմիտս նորա ի խաղաղութիւն,,: - 214. ,,Բուխայ գլուխ զօրավարաց ընդհանուր Թագաւորութեան Տաճկաց, Ջափր իշխեցող ծովու և ցամաքի, հաւասար և օրէնսդրին մերոյ Մահումաթի, և հաւատարիմ միջնորդ Աստուծոյ և մարդկան, և թագաւոր ընդհանուր ազգաց հարաւային աթոռակալութեան … Յղեցի զքեզ ելանել ի վերայ երկրիդ Հայոց ամենայն կենդանեաց – 236. ,,և զտանջողացն, ասէ, զճողփիւնն լսէաք, և զհարուածսն եկեալս ի վերայ թիկանցն տեսանէաք – 50. ,,և ո՛վ տայր ինձ վկայել ի վերայ ճշմարտութեանն և մեռանել վասն անուանն Քրիստոսի, և զարիւն իմ փոխանակ արեանն Քրիստոսի հեղուլ և զմարմին իմ փոխանակ մարմնոյ նորա ի մահ մատնել և զչարչարանս իմ ընդ նորա չարչարանսն խառնել, զի և ընդ նմա փառաւորեցայց. – 290. ,,ընդէ՞ր լքանես զձեռն քո և ընդ արութիւն դոցա խառնես վատութիւն և առնես զօրացեալ ի վերայ քո ամենայն աշխարհաց – 282. ,,ընդէ՞ր որպէս

մանուկ տղայ համարիս, արկանել առաջի իմ զպատրանս, սնոտի, առասպելաբան, խաբեբայ և պատիր յոյս խոստանալով ինձ՝ հանել զիս ի ճշմարիտ յուսոյն, զոր ի մանկութենէ ի վերայ հասեալ ճշմարտութեանն,,: - 294. ,,ձայն իմն ահաւոր հրեշտակի անկեալ ի վերայ իմ՝ հրամայեաց երթալ պատգամաւոր յազգն իմ, ցուցանել զԱստուած արարիչ երկնի և երկրի. առնուլ ինձ անուն գլխաւորութեան, և զստութիւն հաւատոց որ ի կուռս՝ յանդիմանել և քակտել,,: - 158. Ազդ եղև քաջին Վահանայ, եթէ զօր բազում առեալ Հազարաւուխտ յընտրելոցն Պարսից և ահաւադիկ հասեալ գայ ի վերայ: - 134. Այլ իբրև այն ինչ մերձ լինէր ամրոցն ի պաշարումն՝ Ամդայինն Յիսէ, որ Շեհի որդին, որ զզօրապետութիւնն Հայոց ունէր, ճանաչէր՝ ի հրապոյրս Մանազաւեան պետոյն և Ութմանացն ելեալ՝ երագապէս եկն եհաս ի վերայ Աշոտի ԺԵ հազարաւ հեծելօք վառելովք. – 334. այլ ես ասեմ քեզ, եթէ Տէր կամեսցի՝ վաղիւ պատելոց է զքեզ պատերազմ քաջաց. և ճեթեսցեն ի վերայ քո իբրև զամպս երկնից ի բռնալիր նիզակօք անցանիցեն ընդ մէջ բազմութեան քո իբրև զփայլատակունս հրոյ շանթից: - 140. այլ ես ոչ երկեայց ի ժողովելոց երիցանցդ Հռոմայեցւոց, որ գումարեալ գան ի վերայ իմ: - 138. այլ է արդարև նշոյլք արեգական, /32/ սեռն օդով ծածկեալ ի վերայ խիտ և հոծ ամպոց խոնաւագունից – 34. այլ ի վերայ դնիցի բարձրաբերձ աշտանակի առաքելական եկեղեցւոյ, որպէս զի տեսցեն և փառաւորեսցեն զՀայրն երկնաւոր: - 204. այլ կուտեաց եդ ի վերայ Բուխայի զապստամբութեան վնասն և զհարուածս զօրացն – 286. այլ նա ըստ կամս իւր կատարեաց ի վերայ իւր զարենապարտն լինել, որ տալոց է հատուցումն վրիժուց յաւուր դատապարտութեան իւրոյ: - 320. այն ինչ սուր ի վերայ բերեալ դահճին՝ ձայնէ բարձր և ասէ. – 222. այնպէս թուէր ի խխնջել երիվարացն և յերագ ի վերայ դիմելոցն: - 228. Այսպէս և Շամիրամ կին, ի յազգէն Սեմայ, թագաւորէ Նինոսիւ արամբ իւրով ի վերայ Ասորեստանի պայազատաբար – 16. անդ հասեալ քաջացն մերոց եղբարցն երեցունց ազատագունդ սակաւաձեռն գրոխիւ ի ձմեռնային ժամանակի, և ընդ լրթնատեսիլ լուսոյն վազս ի վերայ եդեալ՝ հանին ընդ սուր յոլովս քան թէ սակաւս: - 372. անդ և տապանն շինեալ եղև և անհնարին չարեացն զեղեալ ի վերայ երկրի. – 30. ապա անարգեաց զնա և Կաւատ արքայ, եհատ ի վերայ նորա դատաստան մահու, և հրամայէ արանց մտանել և սպանանել զնա. – 152. ապա թէ ոչ ի կամս կամաց զայդ առնես՝ ակամայութիւն ի վերայ հասեալ՝ և զոր ունիսդ հարկաւորաբար առնէ քեզ զայդ ևս թողուլ,,: - 330. առ սովաւ Դիոնեսեայ զօրաժողովն ի վերայ Հնդկաց: 58. Աստանօր և ի դէպ ելանէ մարգարէութիւնն Դանիէլի, տեսութիւն անհեդեղ պատկերին բազմախառն նիւթոքն ի վերայ խեցեղէն և երկաթեղէն ոտիցն: -156. Արդ ելէք ի վերայ աշխարհիդ զօրացեալ զօրութեամբ, և ձեր լիցի երկիրդ ի ժառանգութիւն,,: - 362. արդ հաճոյ թուիցի քեզ, քաջ զօրավար, զսորայս գործեցեալ քաջութիւն ի վերայ զօրացն Յունաց,,: - 304. արեգակնային ի վերայ խաղալով ճառագայթաձիգ ճեմականացն, յելս և ի մուտս. – 86. Բայց Ապումրուան երկնէր գայր զիշխանասիրականն ծնանել գահակալութիւն ի վերայ աշխարհիս: - 364. Բայց դոյզն մի զամբարշտին Մեհուժանայ զյանդգնութիւնսն ի վերայ Հայոց բացայայտեցից ի շարի աստ: - 102. Բայց զաշխարհն Յիսէ որդին Շեհայ բռնազբօսեալ յինքն գրաւեաց և կացոյց ի վերայ նոցա զիւր գործավարս: - 344. Բայց իբրև ետես բռնաւորն զանդառնալի միտսն և զաներկբայութիւն հաւատոցն և զաներկիւղ և զյանդուգն պատասխանիսն և զմեծ անարգութիւնն զոր հասոյց ի վերայ նորա և նոցին օրէնադրին…բարկացեալ յոյժ հրաման ետ փութով զրաւ առնել կենաց նորա: - 206. Բայց մեզ կայ առաջի ասել վասն Ջափրայ և չար գործոց նորա, անգիրս մնացեալ յայլոց, զոր կատարեաց ի վերայ աշխարհիս Հայոց երկայնագոյն ժամանակաւ և անըմբերելի նեղութեամբ ի մերս հանդիպեալ աւուրս, որ էր Հայոց Յ թուական: - 168. Բայց Յամանիկն իբրև լուաւ ի դարձուցանելն Աշոտի զԱհմաթ լի անարգանօք, և զխորհուրդն զոր խորհեալ էին ի վերայ Հայոց ցրել՝ զօրհասն ի վերայ իւր համարեցաւ տեսանել. – 350 Բայց Յամանիկն իբրև լուաւ ի դարձուցանելն Աշոտի զԱհմաթ լի անարգանօք, և զխորհուրդն զոր խորհեալ էին ի վերայ Հայոց ցրել՝ զօրհասն ի վերայ իւր համարեցաւ տեսանել. – 350.

Բայց ոչ ժամանեալ կատարման պատերազմին, զաշտարակն, զոր շինէր որդին Աբգարու փլուզեալ ի վերայ սպան զնա, վրէժխնդիր եղեալ մահուն Ադդէի սրբոյ: - 80. Բայց չարեացն այսորիկ հաւատարմութիւն յայտ եղեալ հաստատեցաւ ի վերայ Կայսկին Ապլբառայ: - 342. Բայց քանզի աւերեալ էր զՆինուէ Նաբրովթայ ի բռնանալն ի վերայ Սեմեացն, և զԲաբելոն /16/ փոխանակ նորա շինեալ – 18. բայց քանզի տէր մատնեաց զնա ի ձեռս նոցա, որպէս ասաց Դաւիթ՝ և եղև ահ տեառն ի վերայ ամենեցուն. – 354. բարիատեացն և չարասէրն Աւշին նիւթէր գայր ի վերայ Գուրգինի հասուցանել չարիս մեծամեծս – 370. գոչեաց առիւծաբար, յարձակեցաւ ի վերայ ընտիր այրուձիոյն, և զաջ թևն բեկեալ՝ զձախոյ կողմամբն արկանէր -174. գուցե կատարիցեն չարիս ի վերայ քո, և կորզեն յընքեանս զթագաւորութիւն Նինուէի: - 82. գուցէ յորժամ կատարիցեն զչարիսն զոր խորհեալ են ի վերայ քո, որպէս լուաք ի հաւատարմաց իւրեանց՝ օժանդակութեամբ Արտաշէսի մերժիցեն և զզարմ և զզաւակ քո ի թագաւորութենէ Ասորոց: - 82. Դուք աւադիկ ժողովեալ գայք ի վերայ իմ պատերազմաւ. – 138 ԵԹԷ Ո՛ՐՊԷՍ ԿԵՂԾԱՒՈՐԱԿԱՆ ՍԻՐՈՎ ՆԻԻԹԷՐ ՉԱՐԻՍ ԱՒՇԻՆ Ի ՎԵՐԱՅ ՀԱՅՈՑ Եւ ԻՇԽԱՆԱՑ ՆՈՑԱ: - 370. ելանէ մարզպանն ի վերայ նոցա և յինքն հանէ զՏամբեր և զԸռնայ գաւառ և որ ասի Ապուջափրի բերդ, ի Վհրի քաղաքին Կորճէից զիւր կացուցանէ ոստիկանս ի պահպանութիւն ամրոցին: - 400. ես վաղ անարգեցի զքեզ, և ոչ փոքր ինչ երկիւղ կալայ ի սրտի իմում վասն քո, զի քամահելով ի վերայ քո՝ զզօրավարն քո հանդերձ զօրօքն ի սուր մատնեցի, և զաւար նորա բաշխեցի, /294/ և յերկրորդումն ոչ փոքր նախճիրս համարեցի զօրացն քոց. – 296. ետ բերել փայտս, և եդեալ ի վերայ փայտին զերանելին Սողոմոն՝ և մօտ առ փայտն կացուցին զսուրբն Կահայ, զի գոնեայ մինն ի միւսոյ տանջանացն երկուցեալ հնազանդիցի հրամանի թագաւորին: - 292. երկունք իբրև ծննդկանի ի վերայ իմ հասեալ լինին՝ մատենաւորել զայսր աղետաբեր համբաւուց ցոյցս. – 350. Եւ ազատորերոյն Վասպուրականի աղերսեալ՝ մի երթալ զայն ճանապարհ, առաջի դնելով զախտակրելն՝ նորա ընտրեալ զմահ ի վերայ քեռոյն իւր, քան զկեանս կեղակարծ ինչ խորհել զնմանէ: - 384. և անդ ոչ սակաւ վտանգ հասանէր Աշդահակայ վասն հասանելոյ ի վերայ նորա Տիգրանայ զօրու ծանու: - 62 և բանակեալ կային ի լերինն որ ի վերայ գեղջն Թուայ, /224/ ի հովիտս նորա, որ կոչի Արեան լիճ. – 226. և ելեալ ի վերայ աշխարհիս՝ յերկուս բաժինս հատին զաշխարհս: - 362. Եւ զԳագիկ որ և Ապումբրուան՝ զնա ոստիկան կարգեաց ի վերայ աշխարհին, տեղապահութեամբ տիրել, զի կարի մատաղօրեայք էին որդիք Դերանկին. Աշոտ էր Թ ամաց, յորժամ մեռաւ Դերանիկն, Գագիկ էր Է ամաց, Գուրգէն Ե ամաց: - 354. Եւ ընթանային ամենեքեան յաճիւռ՝ տեսանել զնոսա և ի վերայ հասանել, թէ զիա՛րդ ի գլուխ ելանիցէ ատեանն: - 242. Եւ լցաւ ասացեալն ի Սոփոնիայ մարգարէէն, թէ ,,եղիցի յաւուր յայնմիկ ձայն ի դրանէ օցոտելոցն և գոյժ յերկրորդ դրանէն և բեկումն ի վերայ բլրոց: - 180. և յանկարծակի ի թիկանց կողմանէ յարձակեալ ի վերայ նորա արանց՝ հարեալ սատակեցին զնա: - 154. Եւ ահա դիմեալ գնաց հասանել ի վերայ կողմանց հիւսիսոյ, յերկիրն յորում Ծանակ կոչի. – 274. Եւ ահա լոյս սաստիկ իջեալ յերկնից և ցոլացեալ ի վերայ սուրբ մարմնոյն, և շուրջ փակեալ զտեղեաւն, թէ ուրեք յարենէ նորա ցայտեալ կայր: - 224. Եւ ամենայն խորհուրդք Մուսէի առին զկատարումն ի վերայ թշնամեացն: - 330. և այլ ոչ ևս յաւելին ելանել ի վերայ աշխարհիս ասպատակաւորք հինիցն պարսկայնոցն: - 400. Եւ այն ինչ ընդ մտանելն՝ երագապէս հասեալ ի վերայ ամրոցացն Ջղմար և Սրինգ կոչեցեալ՝ յինքն գրաւէ զամրոցսն. և կալեալ զՎասակ՝ յինքն գրաւեաց զզօրավարութիւնն բոլոր Վասպուրական տէրութեանս: - 306. Եւ այն ինչ ընդ առաւօտն յեղակարծում հասին ի վերայ զօրք Տաճկաց – 306. Եւ այնպէս զօրացոյց Տէր զողորմութիւն իւր ի վերայ Հայրակղի յաւուր յայնմիկ՝ տալ ի ձեռս նորա ամենեսեան. – 150. Եւ այս եղև, զի լցցի որ ասէ, ,,զարթի՛ր սուր ի վերայ հովուի և ի վերայ առն ընկերի նորա. – 238. Եւ այս եղև, զի լցցի որ ասէ, ,,զարթի՛ր սուր ի վերայ հովուի և ի վերայ առն ընկերի նորա. – 238. և անդ զբարիոք պատերազմն պատերազմեալ՝ որպէս քաջ հովիւ զանձն իւր եդ ի վերայ հօտին – 104. և անդ ընդ փոքր

զառ ի վայրն իբրև զհեղեղատ յորդեալ հոսեալ հասաւ ի վերայ նոցա, ի Քրիստոս խրախուսեալ – 400. և անդ կեցեալ և մեռեալ անձամբ զիւրովի երթեալ, ըստ սահմանելոյ ի վերայ նորա բանի առնն Աստուծոյ սրբոյն Ներսէսի: - 102. Եւ անտի դարձեալ դառնայր Աշոտ ընդ միւս ևս ամրականն ընդ ոստոզերծ քարանձաւի, ի յարևելից կուսէ լերինն Վարագայ, ի վերայ գեաւղջն Կոխպանից, հանդէպ եկեղեցւոյն սրբոյն Հռիփսիմեայ – 334. և ապա մտին ի տունն Աստուծոյ, և տարածեալ զիրովարտակն առաջի սրբոյ սեղանոյն՝ անկան ի վերայ երեսաց իւրեանց յերկիր առաջի Տեառն և լացին դառնապէս – 146. և ապաշաւանք ոչ սակաւք դիմեցին հոլովեալ ի վերայ իմ. – 378. Եւ առ յոյժ յիմարութեանն հարեալ ցանկութեամբ, խլրդենի դիմօք, իբրև զգազան մի կատաղեալ՝ սկսաւ յարձակել ի վերայ աշխարհիս Հայոց. – 170. Եւ առ չժուժեալ այնպիսի վտանգաւոր նեղութեանն, արիաբար հասեալ ի կիրճս ձորոյն և մերկացեալ զսուսերն՝ յարձակեցան ի վերայ երիվարացն – 220. Եւ առ չհանդուրժել այնքան եկեալ հասեալ վտանգաւոր նեղութեանցն, և գազանեղէն զայրացմամբ մրմռեալ յոգի իւր ի վերայ կորստեան սուրբ հաւատոյս և կործանման աշխարհիս Հայոց – 126. Եւ առեալ զմանրեալ և զխորտակեալ ի մասունս զԽաչն՝ բերին առ զօրավարն, լուացեալ զարիւն պղծոյն, որ ի վերայ խաչին շաղախեալ կայր ի գլորմանէ այսահարին: - 378. Եւ առեալ զմարմին նորա տիկնոջն Սեդայի կնոջն Աշոտի և եդ ի գերեզմանի, ի տեղւոջն որում Զորոյ վանքն ասեն, ի վերայ գեաղջն Ահաւականից: - 370. և առեալ զնա եկն եհաս ի վերայ որդւոյն Աբգարու բառնալ ի նմանէ զթագաւորութիւնն զոր ունէր: - 80. և առեալ սուրբն Ներսէս զՊապ որդի Արշակայ՝ հանդերձ յունական զօրուն թագաւորեցուցանեն զՊապ ի վերայ Հայոց ի տեղի բուն թագաւորութեանն Արշակունեաց: - 108. և ասէ, ,,եթէ աջողեսցին քեզ խորհուրդ մեր, զոր խորհեցաք ի վերայ Հայոց և իշխանաց նոցա, և ըստ ախորժակաց մերոց ի գլուխ ելանիցեն, որ ինչ կամք յօժարութեանց մերոց ըղձանայցեն - 184. Եւ արդ քաջալերեցարուք, լերո՛ւք արք. ելէք ի վերայ աշխարհին Հայոց սովով և սրով և գերութեամբ. – 198. և արևն ի վերայ հասեալ սպառազէն զարդուն՝ և մերկ սուսերացն փայլեալ՝ ճառագայթս արեգակնայինս յինքեանց ձգէին շուրջ զլերամբն. – 208. և արկանէին վիճակս և լարս ձգէին ի վերայ սահմանաց և բնակէին յամուրս աշխարհիս աներկիւղս. – 238. և բազում վնասս ի գործս արքունի կուտէին ի վերայ իշխանին Աշոտի. և քմազարդ բանիւք գրգռեն զթագաւորն ի վերայ իշխանին ի չարիս: - 180. Եւ բարձեալ աշտեայս հանապազակիրս ի պատրաստութիւն գազանացն որ ի մայրիսն որջանան, կամ թշնամեաց ի վերայ հասելոց – 190. Եւ զումարեալ այնուհետև զանհուն բազմութիւն զօրացն բարձրագոյն քան զառաջինն՝ և ել խաղաց հասանել ի վերայ արևելից աշխարհին – 270. և գունդ անհաւատից դառնացեալ ոգւով ի վերայ կանանց և որդւոց իւրեանց ազգականաց՝ յարձակեցան ի վերայ նոցա ուժգին սաստկութեամբ և սուր ի գործ արարեալ յանխնայ կոտորեցին. – 402. և գունդ անհաւատից դառնացեալ ոգւով ի վերայ կանանց և որդւոց իւրեանց ազգականաց՝ յարձակեցան ի վերայ նոցա ուժգին սաստկութեամբ և սուր ի գործ արարեալ յանխնայ կոտորեցին. – 402. Եւ գրեթէ ամենայն իշխանք Հայոց, Վրաց և Աղուանից եկեալ էին ընդ զօրս Հայոց ի վերայ աշխարհին Ապահունեաց. – 380. Եւ դադարումն լինէր յաւուրս սորա հինից և ասպատակաց ի վերայ երկրին, և քաջավայելչապէս բարեձևանայր կարգ սրբոյ եկեղեցւոյ Քրիստոսի, և երկիւղ և կասկած և ոչ ուստեք: - 338. և դահճացն հանեալ զսուսերն՝ դիմեցին ի վերայ նոցա իբրև զգազանս արիւնարբուս, և ծեծէին սրովն, իբրև ոք զի հատանիցէ փայտ ի մայրս անտառախիտս հարեալ կացնաւ, և յանխնայ անողորմ յօշէին անդամ անդամ: - 266. և դարձաւ սիրտ նորա ի վերայ նորա սիրով խաղաղութեան. – 308. և դարձեալ եդին ի վերայ ի տեղւոջ վկայութեանն նորա. ի Գոռոզու մերձ ի լեառն Քշիթ, ուր էր բանակ այլազգեացն: - 290. և դեռ զիւրաքանչիւր սուսեր ածեալ ունէին ընդ մէջ իւր և վահան ի վերայ թիկանց եդեալ. – 220. Եւ Դերանիկն զօրացեալ զօրութեամբ Քրստոսի, և հոյակապ և անուանի եղեալ ընդ բոլոր աշխարհ Հայաստանեայց՝ և խաղաղանայր երկիրս ի շփոթմանցն ի վերայ եկելոցն: - 318. Եւ դիմեսցեն երիվարք նոցա, դիմեսցեն որպէս

զարծուիս ի վերայ կերոյ. – 200. և դիմեցին քաջասրտագոյնս ի վերայ սուսերամերկք զինեալք ի մէջ ամբոխին, Արտաւազդ և Վասակ Մամիկոնեանք - 98. և եդեալ ի վերայ ուղտուց խաղացուցին ի Սամառայ – 238. և եթէ յերկարիցի գործոյս այսորիկ հանդէս և մարտիցն հանգամանք ոչ փութանակի վարիցին՝ գուցէ օգնականութեամբ գիշերոյ եկեսցէ ի վերայ քո և մեծամեծ աւճիրս ի վերայ քո և զօրացդ արքունի հասուցանիցէ: - 212. և եթէ յերկարիցի գործոյս այսորիկ հանդէս և մարտիցն հանգամանք ոչ փութանակի վարիցին՝ գուցէ օգնականութեամբ գիշերոյ եկեսցէ ի վերայ քո և մեծամեծ աւճիրս ի վերայ քո և զօրացդ արքունի հասուցանիցէ: - 212. և ելեալ արտաքոյ բանակին յորդառատ հեղոյր արտասուս ի վերայ բեկման իշխանին և այլոց նախարարացն. – 218. և ելեալ ի վերայ Պարսկահայոց գոեհացն և անդ բազում քաջութիւն նահատակութեան ցուցեալ՝ յոլովից գերելոցն ընդարձակեաց, հանելով /400/ և զաւարն ի ձեռաց նոցա – 402. և ելեալք ի վերայ Փառանու՝ արարին մեծ խորտակումն դիմադարձացն, սպանին և զԱպղջէհրն և զբազումս ի զօրէն Ամովնացւոց և Մովաբացւոց – 160. և եհաս ի վերայ նորա վառեալ զինու սպառազէն երիվարաց ընտիր հեծելովք այրուձիոյ: - 178. և եղև բալ և մութ թանձրամած խաւարին ի վերայ երեսաց ամենայն երկրի. – 150. Եւ եղև ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ ել Հազարաւուխտ Պարսից զօրավար ծանր զօրու ի վերայ Հայոց՝ տալ պատերազմ ընդ զօրս Հայոց, աւերել գերել գերփել զաշխարհս – 134. Եւ եղև ի միում աւուրց, ի գալ նորա ի նմանէն՝ ձայն օտարոտի, և ազդումն ահագին և դիւական անկեալ ի վերայ /գրքում՝ վերա/ նորա՝ ուշաթափ անկեալ դնէր – 158. Եւ եղև իբրև արար և կատարեաց Բուխայ զոր ինչ խորհեալն էր ի վերայ աշխարհիս Հայոց, բարձումն յաշխարհէս մեծամեծացն Հայոց՝ յաւել և զայս ևս – 296. և Զ ամ կեցեալ յետ գերադարձն լինելոյ, և մտեալ յաշխարհս՝ համարձակ զքրիստոնէութեանն ունելով զկրօնաւորութիւն, և ի զղջել յապաշաւ ի վերայ ուրացութեանն զՔրիստոս լինելով: - 336. և զամենայն վնասս և զգործս ապստամբութեանն ի վերայ Աշոտի կուտէին: - 194. Եւ զարմանք կալան զամենայն բազմութիւնն ի վերայ պնդութեան սրտին և զօրութեան ուժոյն և քաջութեան նահատակութեանն, զոր գործեաց երանելին Գէորգ. – 268. և զբովանդակ թոյնս անբժշկականս իժից և քարբից եհեղ ի վերայ քրիստոնէից. – 104. և զիշխանն Աշոտ և զորդի նորա Գրիգոր և զՎահան Արծրունի և զորդի նորա Գագիկ … և զՄուշեղ եղբայր Վահանայ և զտիկնայս նոցա և զտիկինն Հրանուշ և զայլս յազատատանէ կապեալ և բարձեալ ի վերայ ուղտուց՝ վտարեաց ի Սամառայ – 220. Եւ զլեզուդ պղծութեամբ զոր սրէիր ի վերայ մեծազաւր թագաւորին՝ արդ նոր և զարմանալի վիրաւք դատեսցէ զքեզ քան զամենայն տիեզերս: - 164. և զկէսն մահու դատապարտեալ, զգլուխս նոցա հատեալ ի փայտի բարձրացուցանէին ի վերայ դրանդեաց պարսպին: - 372. և զնշան փրկական Խաչին ի վերայ գլխոցն դրօշմէին – 266. և զՇիրոյ կախեն զփայտէ ի վերայ կրակարանին. – 126. Եւ զօրքն Տաճկաց պնդեցան և փակեցին շուրջանակի ի ներքս զգունդն Աղուանից և դիմեցին յանդուգն ի վերայ նոցա. – 284. Եւ ընդ առաւօտն հրամայեաց Հայրակղոս ասպատակս սփռել ի վերայ ամենայն երկրին, և հարկանել զամենայն երկիրն սրով սուսերի: - 150. Եւ ըստ արժանի վրիժապարտութեանն լցեալ սուր տեառն բարկութեամբ խաղաց /374/ ի վերայ Աւշնի և բանակի նորա առ հասարակ – 376. և թշնամիքն հանգստեամբ ելեալ ի վերայ նոցա ի լիճս աղեղանց և նիզակաց ձերբակալ արարեալ զոմանս – 372. Եւ ժողովեալ աշխարհին Վասպուրական՝ զամիսս Ժ արարին կոծ մեծ ի վերայ նորա: - 354. Եւ ի միւսում առաւօտին հասին ի վերայ բանակին խոնջեալ երիվարօք, անզգուշութեամբ առ մուտն պատրաստեալ, և անկան ի նմին ժամու Բ ոմանք, Վլիթ և Մարաճայ. – 402. և ի վերայ նորա կանգնէ զԱստղկեան պատկերն, և մօտ նորա զտուն գանձու պաշտպանութեան կոռոցն. – 88. և ի վերայ նորա շինեաց եկեղեցի զհամբարձմանն ի յերկինս ի Հօրն գահակցել աթոռ, և զերկրորդ գալստեանն գյիշատակ ունելով, որ գալոցն է հայրենի փառօք, ըստ հրեշտակացն առաքեալսն զմխիթարականն և զքաջալերականն աւետիս նոցա առբերելով: - 390. և ի վերայ նորա շինեաց եկեղեցի զվերնատանն խորհրդական խորհրդածութեանն աւանդութեան նորա ուխտի: - 390. և ի

վերայ նոցա զօրաժողով եղեալ Աշոտ և որդի իւր Դերանիկն, առնել մարտ պատերազմի ընդ ամրոցին: - 332. և ի վերայ սուրբ եկեղեցեաց և ժողովրդեան Աստուծոյ պատերազմէին: - 232. և իբրև հուր ընդ եղէգն ընթացեալ՝ այնպէս հասեալ ի վերայ մեր իբրև զմարախ, իբրև զջորեակ և իբրև զթրթուր խառնիճաւն /238/ հանդերձ – 240. և իբրև զմի անձն, վառեալ ի զէն և ի սուր և ի ճակատամարտ՝ հասեալ յամուրս՝ տապալէր զզօրութիւն նոցա սրով և աղեղամբ, ի փայլիւն սուսերի և նիզակի և ի գիշերամարտ նահատակութեանց, ըստ նմանութեանն քաջ զօրավարին Իսրայէլի Յեսուայ կամ Գէդէովնի կամ թէ նոյն ինքն նահապետին Աբրահամու, ի վերայ հասեալ Քանանացւոց, զյաւէտ յաղթութեան նահատակութիւն նահատակեալ՝ և դառնայ մեծաւ յաղթութեամբ: - 312. և իբրև զպարիսպ անդամանդեայ՝ այնպէս եդին զանձինս ի վերայ բազմութեան գաղթականին աշխարհակոյտ ամբոխիցն, իբրև քաջ հովիւ ի վերայ խաշանց մեռանել յանձն առին: - 230. և իբրև զպարիսպ անդամանդեայ՝ այնպէս եդին զանձինս ի վերայ բազմութեան գաղթականին աշխարհակոյտ ամբոխիցն, իբրև քաջ հովիւ ի վերայ խաշանց մեռանել յանձն առին: - 230. և իբրև զքաջ հովիւն դրուատեալ ի փրկչէն՝ զանձն իւր եդ ի վերայ խաշանց ընդդէմ ապականարար գայլոցն, յարձակեալ յանխնայ դիմեցուածովք, յարիւն և յապաժոյժ, ի սատակումն և ի ծախումն սրոյ մատնեաց բոլորովիմբ զյարձակեալս նեղիչս աշխարհիս. – 312. Եւ ինձ ի վերայ տրտմականացն դէմ եդեալ առ կատարելագոյն և առ անզուգական անհամեմատ խնդութիւնն դեգերել, առ հոգևորական ուրախութիւնսն ընթանալ յետ մարմնական տրտմականացն յաճախութեանցն: - 386. և ինքեանք զզօրսն ամենայն մեկնեցին երթալ ի վերայ գնդին Հայոց – 226. և ինքն /232/ կայր հեծեալ ի վերայ սպիտակ ձիոյ, և ցանէր զծուխն ընդդէմ թշնամեացն, և օդ քաղցր, որ արկանէր զծուխն զերեսօք նոցա. – 234. և ինքն Հազարաւուխտ առնու զընտիրս այրուձիոց, զկորովի պատերազմողս ի վառելոցն պարսկային հարստութենէն, և խաղայ գնայ զկողմամբքն Հաշտենից և Ծոփայ, ի վերայ Վահանայ յանկարծօրէն: - 134. և ինքն վիրաւորեալ սրով մեռանի ի գեօղն Գիւղիկ ի Ճուաշ գաւառի, մարտիրոսական հասեալ նահատակութեան, ի վերայ խաշանցն Քրիստոսի տուեալ զանձն ի մահ: - 402. և խնդրէին տեսանել թէ ո՛րպէս կարասցեն գտանել զելս իրաց վտանգին ի վերայ հասելոյ: - 206. և խորհէր յեղակարծում ի գիշերամարտս հասանել ի վերայ Աշոտի: - 322. Եւ խուռն յարձակմամբ դիմեցին ի վերայ իւրեանց. – 282. և կալեալ զնա եդ ի բանտի ի Նկան բերդի և զամրոց նորա եհան ի նմանէ, և կացոյց զհաւատարիմս իւր պահել զնա, և զտուն և զստացուածս հանեալ ի նմանէ՝ և կացոյց ի վերայ աշխարհին զիւր գործակալս: - 348. և կայր դեռ ևս մեծաւ ուժով, և գոհութեամբ ընդունէր զեկեալ ի վերայ նորա չարչարանս վասն սիրոյն Քրիստոսի: - 290. Եւ կատարեցաւ ի վերայ Սմբատայ ասացեալն յԵսայեայ մարգարէէ – 218. և կարգեցին երիցապետ զոմն ի վերայ քաղաքին որում անուն էր Մոդեստոս: - 142. և կացեալ զաւուրս բազումս անթաղ՝ և ոչ ինչ ամենևին արատեցան մարմինք սրբոցն, և ոչ գոյր հոտ ժախու ի վերայ նոցա: - 268. և կացուսցէ ի վերայ աշխարհիս գործավարս, որ ըստ իւրեանց հրամանի զկարգս աշխարհիս յօրինեսցեն – 188. և կողմնեալք ի սիրոյ աստուածութեանն անկաւ ի վերայ նոցա զարհուրումն մահու, մանաւանդ ոչ կամելով ելանել / 246 / ի սնոտի կենացս դիւրափոփոխ աշխարհիս՝ ասեն. - 248. և Հայրակղի ժողովեալ զամենայն արևելեայս իբրև ՃԻՌ՝ դիմէ ի վերայ Խոսրովայ: - 148. Եւ հասեալ ի գեօղն Արճուճս՝ մնայր անդէն, և դիտակս թողոյր ի վերայ բլրոցն բարձրաւանդակաց: - 178. և հասեալ ի վերայ ծառոց ի բարձրաբերձ գագաթունսն տերևաթափ առնիցէ /260/ և ընդարմացուցանէ զզօրութիւն արմատոյն – 262. Եւ հասեալ ի վերայ Հայոց՝ նախ զԱշոտ վտարանդեալ այսր խաղացուսցես – 196 Եւ հասեալ ի վերայ նորա թշնամիքն՝ հարին սրով: - 304. և հրաման ետ հասանել ի վերայ քաղաքին Տփղիք կոչեցեալ. որում յառաջագոյն Փայտակարան անուանէին. – 270. և ղաշիկ արարեալ յայնկոյս քան զՎանտոսպ, ի տեղւոջն արձանաշար քարակարկառ գոգաձև միջոցի երկուց բլրակաց, որ հայի յԵրիվարաց արկման դաշտն, ի վերայ Լեզւոյ գեաւղջն, որ զաւրացն գեղեցիկ առասպելաբանեն սպիանած վերայն սպանելոցն ի մանկանցն Շամիրամայ: -

334. և մեկնեաց յինքենէ զԱբրահիմ ոմն և յղեաց զնա հազարապետ Հայոց, և վերակացու ի վերայ հարկաց արքունի, և տիրել փոխանակ իշխանաց սորա: - 298. և մի ի վերայ մեծ յանցանացն զոր յանցեար, որպէս լսեմդ զոր ինչ ամբաստանեն զքէն՝ յայդ ևս յաւելուր - 290. և միախուռն յանդուգն յարձակմամբ դիմեցին ի վերայ այլազգեացն, և ի դիմի հարեալ միմեանց՝ այր զախոյեան իւր յերկիր կործանէր: - 174. Եւ մինչ երթայր և խորհէր՝ խոցեալ նորա երիվարն, և յանկարծակի այն ինչ ոտն երիվարին շաղեալ ընդ փոքր թուփ մի, որպէս ասեն, զուլումբեալ ի վերայ գլխոյն ջարդեալ զողն ու լարն՝ ի բաց ընկէց զհեծեալն զքաջ զօրավարն Ապումկդէմ: - 304. Եւ մինչ կարի և ահագին սաստիկս կուտեցաւ ի վերայ նորա ամբոխն, և ամբաստանքն միաբարբառ զաղաղակ /288/ բարձեալ առաջի բռնաւորին զօձիս պատառեալ ասէին, ,,մահապարտ է, չէ պարտ դմա կեալ, և ոչ առնուլ տեղի պատասխանւոյ,, - 290. Եւ մինչդեռ այս գործ խորհրդածէր՝ հասին ի վերայ նորա քաղաքապետք երկու, անուն միոյն Բշիր և երկրորդին Զքրի, և կալան զնա տանել առ Աշոտ որդի սպարապետին: - 316. և յայնչափ սաստիկ և անհուն ամբոխին սուտ վկայութեանն զբոլոր բարկութիւն բռնաւորին զարթուցին ի վերայ առնն, որպիսի ոչ ի միոյ ուրուք վերայ այնքան ժամանակս եհեղ զբարկութիւն իւր զօրավարն Բուխայ: - 290. և յայնչափ սաստիկ և անհուն ամբոխին սուտ վկայութեանն զբոլոր բարկութիւն բռնաւորին զարթուցին ի վերայ առնն, որպիսի ոչ ի միոյ ուրուք վերայ այնքան ժամանակս եհեղ զբարկութիւն իւր զօրավարն Բուխայ: - 290. Եւ յայտ յանդիման ի վերայ հասանել ոչ կարէր. գունդ կազմել և ճակատ պատրաստել ընդդէմ՝ անվայելուչ էր. – 346. և յանկարծակի ի մէջ գիշերին Գրիգոր ախոյեանայարձակ դիմեալ շուրջանակի փակեցին ի ներքս զբանակն, սրով և աղեղամբ / 330/ վէրս մահաբերս ի վերայ եղեալ՝ յոլովք անկան ի զօրուէն. - 332. և յանկարծօրէն յեղակարծ երագութեամբ հասին ի վերայ Շաւասպայ և մարզպանին Վնդոյի: - 126. և յարձակեալ բազում անգամ ի վերայ յունական զօրուն որք ընդդէմ զօրաց քոց պատերազմէին՝ և անդ ոչ սակաւ հեղմունս արեանց արարեալ փոխանակ զօրաց քոց ի զօրացն Յունաց. – 304. Եւ յարձակեալ քաջութեամբ և արիական ձայնարկութեամբ՝ դիմէր ի վերայ թշնամեացն. – 178. և յաւեր դարձան գեւղք և ագարակք և աւանք, ի բաց մերկացեալ զզարդ և զբարեձևութիւն, և ընդ ազգականութեամբ փակեալ զանազան բոյսք և տունկք, որ ի վերայ երեսաց երկրի. – 238. Եւ յետ այսորիկ ել ի վերայ երկրին Պաղեստինացւոց և Երուսաղէմի՝ պաշարել զնա. – 60 և յերրորդ ամի թագաւորութեան նորա, Սենեքերիմոս զօր գումարէր ի վերայ նորա, և ձերբակալ արարեալ զնա հանդերձ իւրով բարեկամօքն՝ Բաբելոնի կացուցանէր թագաւոր զորդի իւր զԱսորդանիս – 60. և յոյժ հաւաստի և ընդունակ գոլ զառ ի բազմաց /244/ վկայութիւն ի վերայ մեծի և կամ փոքու ինչ իրաց կամ ի վերայ կենաց և մահու. – 246. և յոյժ հաւաստի և ընդունակ գոլ զառ ի բազմաց /244/ վկայութիւն ի վերայ մեծի և կամ փոքու ինչ իրաց կամ ի վերայ կենաց և մահու. – 246. և նա դիմեալ եկն ի վերայ նորա: - 150. և նախ քան ընդ պատժական տանջանաւոր խոշտանգանօք արկանելն զմեզ՝ բանիւք քո իբրև քարամբք հարեալ զմեզ՝ շտապ տագնապի ի վերայ արկանես թափել զոգիս մեր: - 242. և նմին հատուցումն ի կարգի որ ասէ, ,,կացո ի վերայ նոցա մեղաւոր, սատանայ կացցէ ընդ աջմէ նորա,, , և որ ինչ ի կարգ սաղմոսիդ է: - 214. Եւ նոյնժամայն սուսերամերկք խուռն նիզակօքն ի վերայ յարձակեալ իբրև զգազանս արիւնարբուս մարդախանձս՝ սրախողխող արարեալ սպանին զնա – 352. Եւ նոցա ձայն բարձեալ ողորմագին պաղատանօք առ Հայրակղոս, եթէ ,,աստուածասէր և բարերար տէր, արա/գրքում՝ ապա/ ի վերայ մեր ողորմութիւն, թէպէտ և չեմք արժանի ողորմութեան,,: - 150. Եւ նստէր անդ ի բացեայ ի վերայ բլրի միջոց տէր Մուշեղ որդի սպարապետին և կայր հիացեալ ահեղ և մեծ զարմացմամբ: - 284. և ողբայր ի վերայ աշխարհիս Հայոց, ընդ նուազել զօրութեան թագաւորութեանս Հայոց և ընդ բռնազբօսութիւնն Պարսից: - 112. Եւ ոմն ընթացեալ ետ գոյժ վաղվաղակի /150/ Խոսրովու, թէ ,,ապստամբեցաւ ամենայն Արեաց երկիր ի քէն, և զորդի քո Կաւատ նստուցին թագաւոր, և ահաւադիկ դիմեալ գա ի վերայ քո,,: - 152. և ոչ գիտացին զօրն Պարսից զդարձն Հայրակղի ի վերայ նոցա՝ մինչև երթեալ խառնեցան և

բախեցին զմիմեանս պատերազմօք: - 150. և ոչ առ փոքր մի ինչ ներեաց կամ անսաց /264/ տալ տեղի պատասխանոյ, այլ հրամայեաց դահճացն տալ ի վերայ նորա զվճիռ մահու, փութով զրաւ առնել նոցա ի սատակումն սրոյ: - 266 Եւ ոչ ևս այնուհետև համարձակ ելանէին և մտանէին յաշխարհս Վասպուրական զօրքն Տաճկաց. զի անկաւ ահ սաստիկ ի վերայ նոցա: - 308. Եւ ոչ ոք այսքան աղէտս տարակուսանս հասոյց ի վերայ մեր և ի վերայ ազգի և զօրաց և զօրավարաց մերոց, որչափ գործեաց Աշոտ իշխան Վասպուրական: - 198. Եւ ոչ ոք այսքան աղէտս տարակուսանս հասոյց ի վերայ մեր և ի վերայ ազգի և զօրաց և զօրավարաց մերոց, որչափ գործեաց Աշոտ իշխան Վասպուրական: - 198. և որ ի նմա են կենդանիքն՝ զնոյն առ ի վերայ հասուցանէ և նոքօք զպէտս քաղցոյն վճարէ մինչ ի ժամանակս գարնանայինս: - 262. Եւ ուժեղացեալ դաշիկն քաղաքային ի վերայ Մուսէի զօրուն, մինչ ածին արկին զբուն բանակաւն ուր և Աշոտն մեր թուէր գոլ խօթացեալ. – 328. ԵՒ ՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ ՍՄԲԱՏԱՅ ՅԱՀՄԱՏԱՅ Ի ՍԱՀՄԱՆՍ ԱՂՁՆԵԱՑ Ի ՎԵՐԱՅ ԳԵՏՈՅՆ ԹՈՒԽ ԿՈՉԵՑԵԱԼ, ՈՐ ԻՋԱՆԷ Ի ԾՈՎՆ ԲԶՆՈՒՆԵԱՑ: - 336. և սլացեալ իբրև զարծիւ ի վերայ որսոյ՝ պատահէին անհուն բազմութեանն ի Փայտակշտան գետոյ – 400. և սկսան այնուհետև աներկիւղ տարածանել ի վերայ երկրին. քանզի ոչ կասկածէին ի պատերազմէ իմեքէ: - 162. Եւ սկսան յաւելուլ ի վերայ չարեացն այլ չարիս, զի ընդ միմեանս մարտ և կռիւս դնէին յաղագս իշխանութեանն ցանկութեան, և ճեղքեցան ի միմեանց և զօրս գումարեցին ի զերծելոցն ի սրոյն և ի գերութենէն Բուխայի. – 298. և սկսաւ ոգորել եղջիւր ածել ի վերայ Աշոտի յայտնի և ոչ ի ծածուկ. – 350. Եւ սկսաւ գոռալ, և խորհէր զթոյնս չարութեանն թափել ի վերայ իշխանին Աղուանից, /276/ և յղէր առ նա կոչելով ի հնազանդութիւն. – 276. Եւ սկսաւ ի վերայ մղել զժախահոտ և գյիմարեցուցիչ մաղձախառն թոյնսն – 204. և սպանեալ զոստիկանն Պարսից, որ էր ի վերայ նոցա, և ինքեանք պատրաստեալ ի պատերազմ ընդդէմ Պարսից: - 142. և Վահան հասեալ յանկարծուստ ի վերայ նորա, այն ինչ ընդ միտ ածելով ստնանել ինչ Գուրգինայ. – 310. Եւ վասն մնացելոցն որք ի քաղաքին և ի սահմանս նորա՝ ել հրաման յարքունուստ առնել ի վերայ նոցա ողորմութիւն, շինել զքաղաքն և հաստատել զամենեսին յիւրաքանչիւր կարգ: - 142. և տեսանելով մեր զխնամարկութիւն բարի կամաց քոց ի վերայ աշխարհի, և զսէր երախտեաց որ առ մեզ՝ յօժարագոյնս եղիցուք և մեք մտերմութեամբ ծառայել և փութով մեծաւ կատարել զհրամայեալսն ի քէն,,: - 186. և փոխանակ ծաղկեալ պատմուճանի գունագոյն երանգ երանգ անկուածոցն՝ զսուրբ և զվարդագոյն կարմրատեսիլ արիւնն իւրեանց ի վերայ սուրբ մարմնոյն, և փոխանակ ոսկեհուռ թագակապ զարդու պսակացն՝ զերկրպագութիւնն Քրիստոսի. – 266. Եւ քանզի որպէս ասացաւ՝ ի յերկարագնացս աշխատութեանց երիվարացն և հեծելոցն ծանրութիւն ի տքնութենէն ի վերայ հասելոյ, և տօթն արեգակնակէզ տապախառն ջերմութեանն, և թանձր ծարաւոյն պասքեցելոց երիվարացն հանդերձ հեծելովքն – 402. և քաջալերեցան դարձեալ ի վերայ գնդին Հայոց, և հարեալ ի հարուածս մեծամեծս: -304. և օգնութիւն հասեալ նոցա յԱստուծոյ՝ ի պարտութիւն մատնեն զայլազգիսն, բազում վէրս ի վերայ եդեալ – 202. զայն զինեալ ի վերայ անձանց՝ սաստկացուցանեն զպատերազմն, աներկիւղ մնալով ի հրոյն տոչորմանէ. – 208. Զայս ասելով, և յերեսն ի վայր ի վերայ մահճացն զգետնեալ՝ ի վայն և յեղուկն զողբոցն խառնուածսն յաճախագոյնս մանուածէր: - 388. Զայսու ժամանակաւ թագաւորեալ Աղէքսանդր Մակեդովնացի տիեզերակալութեամբ երագահաս հասեալ ի վերայ Դարէհի սպանանել զնա. և բառնայ զթագաւորութիւնն Պարսից Արշաւրեան: - 68. զանգապանս ի վերայ բարձիցն պնդեալ – 208. զգարնանայինսն ի բարձրագոյն գագաթունսն լերանց և ի փապարս վիմաց և ի վերայ բարձրաբերձ ծառոց կենցաղավարին – 262. զի ապականեաց ամենայն մարմին զճանապարհս իւր ի վերայ երկրի. – 28. զի Քրիստոսն այն, որ զանձն իւր ոչ կարաց ապրեցուցանել ի Հրէիցն, այլ կալան զնա և սպանին ի վերայ փայտի՝ իսկ արդ զքեզ զիա՞րդ կարէ ապրեցուցանել ի ձեռաց իմոց: - 146. Զի ահա ես զարթուցանեմ ի վերայ ձեր զազգ դառն և զերագ, որ գնայ ընդ լայնութիւն երկրի, ժառանգել զխորանս որ ոչ իւր

են, ահեղ և երևելի: - 200. զի ահա ևս եօթն օր՝ և ածից ջրհեղեղ ջուրց ի վերայ երկրի՝ սատակել զամենայն, յորում է շունչ կենդանի,,. –30. զի ահա հասեալ է պատրաստութեամբ Տէր ի վերայ մեր, որպէս գրեաց Մովսէս: - 196. Զի այր քաջ է և պատերազմող, և միաբանք են որք ընդ նմա են զօրքն, և զանձինս ի մահ դնիցեն ի վերայ տանց և աշխարհաց և ազանց և տոհմից իւրեանց: - 212. զի զօրհասն ի վերայ ինքեանց առանց երկբայութեան հաստատեալ տեսանէին: - 312. Զի թէպէտ և Գուրգէն մեծաւ զօրութեամբ ունէր զդէմ յարձակելոցն ի վերայ, որոց զիշխանականն ճեպէին հասանել գահ, կամ որ արտաքին տաճկական պատերազմունքն բռնաբար ի ներքս դիմէին՝ սակայն ոչ յապահովանայր դեռ երկիրն: - 316. Զի ի հասանել ի վերայ նորա ցաւոցն մահաբերաց՝ ոչ հոգացաւ զմանկականն իւր տարաժամ ելսն յաշխարհէս – 386. զի ինքն երթիցէ յարքունիս կեղծոտելով զսաստկութիւն ձմեռնային ժամանակին ի վերայ եղելոյ և զխստութիւն հիւսիսային օդոյն սառնամանեաց, անընդել զինքն այնոցիկ վարկանելով: - 186. զի մեռաւ նա ի ճանապարհի, ի կողմանս Ասորոց, յելանել նորա ի վերայ աշխարհիս Հայոց՝ չարչարեալ զսոսա որպէս խորհեցանն. – 184 զի ոչ եթէ ըստ հասարակաց սահմանաւոր մահու է, այլ ի վերայ սուրբ եկեղեցւոյ և ժողովրդեան Աստուծոյ,,: - 276. Զի ոչ միայն առ շինութիւնն՝ այլ և յարիւն և յապաժոյժ առաքինաբար զանձինս եդեալ ի վերայ խաշանցն մեռանել իբրև զքաջ հովիւ – 392. Զոր Եւսեբէս Կեսարացի ասէ՝ ի սովորութենէ մինչև ցայսօր կին մարդ թագաւորէ ի վերայ աշխարհին Հնդկաց: - 30. Զոր յառաջ մատուցեալ ասացից ըստ կարգի, թէպէտ և ոչ խնդամիտ յօժարութեամբ՝ սակայն ակամայ և ի հարկէ ճառագրեցից զբացումն դրան աստուածասաստ բարկութեան ի վերայ մեր – 196. զոր շինեալ էր սրբոյն Գրիգորի ի վերայ գեաւղջն Ահևականից ի կատարածի լուսաւորութեանն Հայոց: - 334. զոր ատել արժան էր և չար ի չարի վերայ, թէ հնար էր՝ հասուցանել. – 112. զոր ինչ խորհեցան ի վերայ աշխարհիս Վասպուրական իշխանութեանս – 238. զոր կուտեալ եդեալ էին ի վերայ իշխանին: - 220. զոր սովորութիւն թէ առցէ ոք արդեօք ասել ի վերայ Փաղեգայ որդւոյ Եբերայ և կամ Առանայ որդւոյ Թարայի: - 40. Զսա ըմբռնեալ զօրաց Տաճկաց ածին առ զօրավարն. և բազում վնասս ի գործս արքունի կուտեցին ի վերայ նորա և ստութեամբ առաւել քան թէ ճշմարտութեամբ պարտաւորեցին զնա: - 288. ընդ ակամբ հայելով, թէ գուցէ ճողոպրեալ ելանիցէ ի ձեռաց մերոց, կամ ի գիշերամարտս յանկարծ հասանիցէ ի վերայ մեր մեծամեծ ոճիրս գործիցէ: - 202. Ընդ այն ժամանակս զօրաժողով եղև թագաւորն Հայոց Սմբատ ի վերայ Ապահունեաց աշխարհին: - 380. Ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ մինչ ճոխացեալ մեծամեծս փքայր Ջափրմոթոքլ ի վերայ քրիստոնէից, որպէս Սենեքէրիմ նախնին մեր ի վերայ Երուսաղէմի և ժողովրդեանն Իսրայէլի՝ յեղակարծում հասեալ ի վերայ նորա որդին իւր Մոթէին սպան զնա – 318. Ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ մինչ ճոխացեալ մեծամեծս փքայր Ջափրմոթոքլ ի վերայ քրիստոնէից, որպէս Սենեքէրիմ նախնին մեր ի վերայ Երուսաղէմի և ժողովրդեանն Իսրայէլի՝ յեղակարծում հասեալ ի վերայ նորա որդին իւր Մոթէին սպան զնա – 318. Ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ մինչ ճոխացեալ մեծամեծս փքայր Ջափրմոթոքլ ի վերայ քրիստոնէից, որպէս Սենեքէրիմ նախնին մեր ի վերայ Երուսաղէմի և ժողովրդեանն Իսրայէլի՝ յեղակարծում հասեալ ի վերայ նորա որդին իւր Մոթէին սպան զնա – 318. Ընդ նոյն ժամանակս յղէ թագաւորն զոմն ի յաւագ նախարարացն վերակացու Հայոց և հաւատարիմ ի վերայ հարկաց արքունի Ապուսէթ անուամբ, ըստ տաճկական լեզուին, յարելութեամբ եբրայական դպրութեանն: - 170. Ընդ որ զչարեալ նախարարքն Հայոց՝ տաղտկացան ընդ գիջանալն, և խորհեցան զոչ թագաւորելն Արտաշրի ի վերայ Հայոց. – 116. ընդ վզեալ ի վերայ Նինոսի, որպէս թէ եկեալ պանդխտաբար մտանել ի թագաւորութիւն Շամիրամայ ի Սեմայ: - 16. ընդդէմ արաբացի ասպատակողացն յարիւն և յապաժոյժ ի վերայ հայրենի աշխարհի մարտուցեալ և զհոգի և զմարմին փոխանակ սրբոց եկեղեցեաց Քրիստոսի և ի նոյն հաւատացելոց ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ, առ զնոսա ամբողջ և անբիծ պահելոյ – 300. Թագաւորեալ մեծին Տրդատայ ի վերայ հայրենեաց աշխարհին – 94. ԹԱԳԱՒՈՐԵԼ

ԹԷՈԴՈՍԻ Ի ՎԵՐԱՅ ՅՈՒՆԱՑ : - 108. ԹԱԳԱՒՈՐԵԼՆ ԱՐՏԱՇԷՍԻ Ի ՎԵՐԱՅ ՀԱՅՈՑ: - 86. ժամանակակարգեաց համառօտեաց ի վերայ նոր Իսրայէլի, այսինքն հեթանոսաց: - 314. Ի դառնալն Բուխայի յարքունիսն, և կայր զյօնսն պռզտեալ, փքացեալ լի ամբարտաւանութեամբ՝ կոկոզաբանէր ի վերայ մեծամեծ գործոցն գործելոց – 326. Ի սորա յերրորդ ամի թագաւորութեանն ի վերայ Հայոց աստուածատուր բարկութեամբ անդնդաշարժ վրդովմամբք ներքնագոյն խորոցն պատահեալ միմեանց սահանախաղաց դղրդմամբ, հիմնաշարժ տապալմամբ, /356/ ներքսագոյն երկրի թուլացեալ պնդափակ աղխեալ սանդարամետական սահմանին, բարկութեան հողմոց շնչեալ ընդ ջրոցն խաւարայնոց, ի կոհակս անդնդաքակս զթանձրայատակ երկրի զկարծր և զծանրալիր անկշիռ անբաւութիւնն տատանեալ, մինչ յերեսս երկրի ի վեր մղեալ հանդէպ քաղաքին Արտաշատու/ գրքում՝ Արտաշասու/, որ Բլուրն նորուն ասի – 358. իբրև արար և կատարեաց զամենայն կամս չարութեանն ի վերայ աշխարհիս Վասպուրական կոչեցեալ. – 262. Իբրև գիտաց Շապուհ արքայ զոր գործեաց Արշակ՝ թագաւորեցոյց ի վերայ Հայոց զԽոսրով ոմն յազգէն Արշակունեաց: - 110. Իբրև ետես կայսր Հայրակղէս զչարիսն ամենայն, որ եկին հասին ի վերայ նորա՝ ակամայ կամեցեալ ցուցանել բարեկամութիւն՝ ել ընդ առաջ նոցա, մեծարել իբրև զվաստակեալս և զիւրս, ընկալաւ զնոսա մեծամեծ /142/ ընծայիւք. – 144. իբրև զարծուիս կանչելով, իբրև զկորիւն առիւծուց ի վերայ որսոյ հասեալ բեկանէին: - 174. Իբրև զեկուցաւ նմա յոմանց զոր ինչ խորհի վասն նորա Աւշին / 370/ … ելեալ գնաց մեկնեցաւ օգնութեամբ ի վերայ հասեալ գիշերոյն – 372. իբրև զքաջ հովիվ եդեալ զանձն ի վերայ խաշանց մեռանել, նմանակերպեալ պատկերակից լինել որդւոյն Աստուծոյ – 300. իբրև հարուստ մի մեկնեցան ի գնդէն Պարսից՝ ամբարձեալ Սամուէլ զմիողնին՝ ազդոյ վէրս ի վերայ եդեալ առ ժամայն եհատ զնա ի կենաց. – 106. Իսկ նախարարքն Հայոց իբրև տեսին յերկոցունց կողմանց զանկարգ և զանտեղի աշխարհիս պիտաւորութիւն՝ յապաշաւանս դարձեալ ի վերայ անցիցն անցելոց զոր ախորժելովն խնդրեցին՝ դարձան առ Վռամ – 118. Իսկ սպառնալիք քո և չարչարանք, զոր ասես ի վերայ իմ հասուցանել՝ խաղ մանկտոյ կամ զառանցելոց թուի յաչս իմ, և բանք քո նոյնպէս, որպէս առն անմտի և խելագար և ցնորեալ ծերոյ,,: - 290. Իսկ Ապումուսէ վառեալ և զինեալ զինքն ամենայն զօրութեամբ իւրով՝ խաղաց էջ ի վերայ նոցա և եհար ի հարուածս մեծամեծս – 280. Իսկ առ մեզ ծանուցեալ զոր ինքն ասաց, թէ Քրիստոնեայ եմ, ըստ այնմ թէ ,,ծառայի իմոյ կոչեսցի անուն նոր, որ օրհնեսցի վերայ /ճիշտը՝ի վերայ/ երկրի,,՝ գրեցաւ յիշատակարանս սրբոյն: - 224. Իսկ Գագիկ իշխան ի վերայ մկանաց կոհակալիր ձորաբաժին անդնդապատոյտ կուտակմանցն նաւամարտիկ ընթացս կազմեալ – 396. Իսկ զօրքն Տաճկաց գումարեալ ի վերայ նոցա. շուրջ փակեալ, ձերբակալ արարեալ /220/ ածին առ զօրավարն - 222. Իսկ ի գալ միւսոյ ամին … առեալ զօրականս այրուձի կազմութեամբ իբրև չ խաղաց գնաց երկայնագոյն հեռաւորութեամբ հասանել ի վերայ բանակին պարսկական աղխին – 402. Իսկ ի վերայ բազում հինից եկելոց ի վերայ Գուրգինի և սաստիկ պատերազմացն զոր պատերազմեցաւ յաղթող նահատակութեամբ. ոչ միայն յարտաքին թշնամեացն որ շուրջանակի պաշարէին, բազում այն էր որ ի ներքին ընտանեաց հարազատաց, ազգականաց դրժողաց, ուխտազանցաց, ստոց և ստերդմանց յուզէին աղմուկք: - 308. Իսկ իբրև գիտաց բռնաւորն, եթէ չելին ի գլուխ կարծիքն զոր ի վերայ սրբոցն խորհեցաւ, որպէս գրեալ է, ,,կարծողն և արհամարհողն այր ամբարտաւան է և ոչ ինչ վճարեսցէ,,- 264. Իսկ իբրև եկն Գուրգէն երկրորդ՝ փութացաւ գնաց հասանել ի վերայ առաջնոյն Գուրգինի. – 316. Իսկ իբրև լուաւ, թէ ահա առեալ Բուխայ զզօրս իւր գալ հասանել ի վերայ նորա՝ հրաման ետ բոլոր աշխարհին իւրոյ ելանել ունել զլեռնակողմն – 276. Իսկ իբրև ծանուցաւ նմա անլոյծ միաբանութիւն ուխտի ընդ միմեանս Աշոտոյ և Բագարատայ՝ ոչ ինչ յայտնեաց զխորհուրդս չարութեանն, զոր խորհեալ էին ի վերայ նոցա. – 172. Իսկ իշխանն ելեալ կայր ի վերայ պարսպին – 210. Իսկ Յամանիկն ի վերայ Հայոց խորհէր ելանել, կամելով և տիրել Հայոց. – 338. Իսկ նա ըստ սովորականի ցանկասէր պղծալից անյագութեանն՝ խրոխտացեալ մռմռեալ յանձն գազանեղէն թունիւք

առաւելեալ, բորբոքեալ տապախառն բոցով հեղուլ զմահածին թոյնսն ի վերայ Բուխայի. – 326. Իսկ Նեբրովթ ի Քամա շինէ զԲաբելոն առաջին քաղաք, և առաջին թագաւորէ ի վերայ երկրի: - 14. Իսկ նոքա քանզի ի հանգստեանն էին՝ դիմեցին ի վերայ նոցա – 162. Իսկ նոքա պատահեալ Պարսից ի գեօղն Երիզ կոչեցեալ, իբրև մրրիկ զփոշի պտուտեալ, իբրև հուր ընդ եղէգն ընթացեալ՝ սուր ի վերայ եղեալ վանեցին զբազումն քան եթէ զսակաւս – 136. Իսկ որ տիրէր աշխարհին Ապահունեաց Կայսիկն՝ զիւր զօրսն առ ինքն գումարեալ և որ շուրջ զնովաւ քաղաքայինք և ասպատակքն Պարսից, որք ի Յունացն վերայ առնէին արշաւանս: - 380. Իսկ սրբոյն Ներսէսի իրազէկ եղեալ չարին չարաբարոյ չարախորհրդութեանն՝ անէծս մեծամեծս և ազդոյս և զօրաւորս դնէ ի վերայ Մարդպետին – 100. Իսկ վասն ձեանն անկայուն զօրութեանն որ այն ինչ յամպոյն ի վայր զեղեալ լինին՝ հնարաւորեալ իւրեանց փայտս իբրև զանուրս չուանօք պարունակեալ շուրջ զոտամբք, դիւրաւ ընթանան ի վերայ ձեանն իբրև ընդ ցամաք երկիր: - 192. կարծէր իւրով զօրութեամբ զօրանալ ի վերայ կործանմանն Հայոց, ի մոռացօնս եղեալ հատուցումն մեղաց մերոց ի ձեռանէ Տեառն, որպէս Իսրայէլին ի հնումն առ Սեդեկեաւ զՆաբուքոդոնոսորայն: - 326. կոչեաց զանուն ամրոցին Զարդ, այսինքն պայծառութիւն ի վերայ պայծառայարդար շինուածոյն: - 88. հասեալ ի վերայ ծառոց մրգաբերաց, կամ ի դիւրաճախելի բոյսս խոտոյ, այնպէս վատնեցին ծախեցին զզօրութիւն մարդկային ազգի ստացուածովք իւրեանց,,: - 240. ձկան իմն թուելով ի վերայ մկանաց ալեացն խաղալով – 86. ճանապարհ արարեալ ընդ Ատրպատական, կասկածելով թէ գուցէ Գուրգէն և կամ մի ոք ի տոհմէն Արծրունեաց և նոցին ազատաց ի կորովացն Վասպուրական հեծելոցն հասանիցէ ի վերայ և թափիցէ զնա ի զօրացն և հանցէ ի ձեռաց իմոց: - 220. Մեծն Թէոդոս յետ Վարազդատայ թագաւորեցոյց ի վերայ Հայոց զԱրշակ և զՎաղարշակ զորդիսն Պապայ թագաւորի Հայոց. – 110. մերժել հեռանալ … և որ այլ քաղցրագոյն վայելք ընդ երկնաւս ի վերայ երկրի, պայծառ գեղ արեգական և լուսնի, հանդերձ աստեղացն ճոխագործութեամբքն ընդ տարերք երկնի յեղյեղլով, ծովու և այլոց ցամաքայնոց, և ջրայնոցն բարեփառ հոլովմանցն հրճուանաց, և որ ինչ ընդ այլք ընդ դոքօք պատկանին յարմարաբար տնտեսութիւնք առ սկզբնատիպն պատկերակերպութիւն: - 386. մի՞թէ ոչ կարէին Հոռոմք սպանանել զնա, և բառնալ զթագաւորութիւնն Պարսից ի ժամանակի, իբրև ետ Աստուած զսա ի ձեռս մեր. այլ արարին ի վերայ նորա ողորմութիւն: - 144. միայն զմի ոմն կացուցանեն տիրել ի վերայ իւրեանց ըստ կամս անձանց իւրեանց, և միաբան և միախորհ կան և կեան առ միմեանս, և բնակեն ըստ ազգս ազգս, բացագոյն ի միմեանց: - 274. միանգամայն սաստկացուցանէր ի վերայ նորա զահարկութիւնն, զի գոնեայ այնու կարասցէ արդեօք վրիպեցուցանել ի ճշմարիտ հաւատոցն որ ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ. – 294. մինչ քաղցրատենչ քունն ի վերայ հասանէր որ զպահպանութիւն գիշերոյն պահէին՝ նորա ամբարձեալ զպղծալից ձեռն ի սրբութիւն սրբոցն և առեալ զսուրբ նշան խաչին Քրիստոսի և ընդ պատուհանն արտաքս ելեալ – 378. մինչև եկին հասին ի վերայ մեր մեծամեծ չարիքս այսոքիկ և անկանգնելի գլորումնս – 182. մինչև զայրանալ դահճացն, և խուռն ի վերայ դիմեալ ի մեծ հրապարակին՝ հարին սրով զերանելին և ի բաց առին զգլուխ նորա – 224. Յայն ժամանակս գայ ոմն Բուտել անուն ի զօրացն արքունի հրամանաւ Բուխայի, հասանել ի վերայ Գուրգինի – 306. Յայնժամ թանձրացեալ մթասցի, բալ և մառախուղ խաւար ի վերայ լերանց և դաշտաց քոց. – 148. Յայնժամ բարկացեալ բռնաւորն իբրև գազան մի կատաղեալ, յարձակեալ ի վերայ գառանց գէշ արկանել զնոսա՝ հրամայեաց պնդել զնոսա ի ցիցս կապեալ ոտիւք և ձեռօք. – 292. յայնժամ ահագինս որոտալով ճայթիցէ ի վերայ քո երկինք, և լսիցէ հնչիւն և բոմբիւն և դղրդիւն յանդնդոց, ձայն որոտալոյ սմբակաց բազում ամբոխից երիվարաց և աղաղակ բազում սպառազինաց յարձակեսցին ի վերայ քո. - 148. յայնժամ ահագինս որոտալով ճայթիցէ ի վերայ քո երկինք, և լսիցէ հնչիւն և բոմբիւն և դղրդիւն յանդնդոց, ձայն որոտալոյ սմբակաց բազում ամբոխից երիվարաց և աղաղակ բազում սպառազինաց յարձակեսցին ի վերայ քո. - 148. Յայնժամ դարձեալ ի խորհուրդ եմուտ թագաւորն

հանդերձ մեծամեծօքն իւրոյ տէրութեանն, տեսանել զանվրէպ և զանսխալ իմացումն կատարածի ի վերայ աշխարհիս Հայոց: - 196. Յայնժամ դիմեցին ի վերայ նորա և ի բաց առին զգլուխ նորա և տարան ետուն առ զօրավարն իւրեանց Աբրահիմ. – 304. Յայնժամ Հայրակղոս հրամայեաց առնել ի վերայ նոցա ողորմութիւն: - 150. Յայսմ վայրի ոչ ի վերայ միոյ ազգի և ի վերայ միոյ աշխարհի է լալումն ողբումն և կոծումն, այլ ի վերայ բոլոր ազգաց և աշխարհաց Հայաստանեայց: - 196. Յայսմ վայրի ոչ ի վերայ միոյ ազգի և ի վերայ միոյ աշխարհի է լալումն ողբումն և կոծումն, այլ ի վերայ բոլոր ազգաց և աշխարհաց Հայաստանեայց: - 196. Յայսմ վայրի ոչ ի վերայ միոյ ազգի և ի վերայ միոյ աշխարհի է լալումն ողբումն և կոծումն, այլ ի վերայ բոլոր ազգաց և աշխարհաց Հայաստանեայց: - 196. յապաշաւանս և ի զիղջ առեկեալ ի վերայ երիտասարդական դիւրահոս արագաւէժ առ չարեացն միտեալ խակութիւն: - 386. յեղակարծում հանգստեամբ դիմեալ ի վերայ նոցա, քանզի նոքա կային յանհոգս – 402. յետուստ կողմանէ աճապարեալ Քսերքսէս բուռն հարեալ զդիակաց պղնձակուռ վարապանին Աշդահակայ ի վերայ թիկանցն զգաւակս երիվարին արկեալ – 64. յորոյ վերայ կալեալ և կանչեալ քաջն Վարդան իբրև զառիւծ, իբրև զկորիւն առիւծու, և առ ուժոյ և երագութեան ձեռինն ի վերայ ձգեալ զմիողնին՝ յերկուս կտրէ զՇաւասպն: - 126. յորոց վերայ հասեալ եկուլ վիշապաբար զորս և կարաց ի դիմի հարկանել: - 262. Նմանապէս, կամ թէ ևս հրաշափառագոյն զյաղթութեան մարտսն յօրինեալ յարդարեաց զպարտութիւն ի վերայ ազգին Իսմայէլի մեծ զօրավարն Գուրգէն, և իսպառ կանգնեաց զնշանակ յաղթութեան ամենևին ամենայն ուրեք ընդ ամենայն տեղիս. – 312. Նոյնժամայն իբրև կատարեաց զամենայն կամս չարութեան իւրոյ ի վերայ սրբոյ եկեղեցւոյ և /262/ կործանեաց կորոյս զբազումս ի գնդէն քրիստոնէից – 264. Նորա զերկիր նկատեալ՝ ոչ ունէր նայել ի վեր, կայր կորակնեալ, ոչ ունել ոյժ պնդութեանն, զօրհասն ի վերայ իւր զուշակէր եկեալ հասեալ: - 344. Շապուհ արքայ թագաւորեալ՝ բազում և անչափ չարիս հասուցանէր ի վերայ Հայոց աշխարհիս և Ասորեստանեայց և Պաղեստինացւոց – 104. Շինեաց և ի վերայ Ամրական քարանձաւին յելս և ի մուտս կոյս տունս խրախիցս ոսկեզօծս պատեշգամեալ, յաւելլով ի յառաջագոյն ի հօրէ նորա Դերանկէն շինեալ: - 390. ո՞չ ապաքէն տունդ Սասանայ եբարձ զերկիր ձեր և զտէրութիւնդ, և դուք դիմեալ գայք ի վերայ իմ: - 138. ողջակէզք նոցա և պատարագ նոցա ընդունելի լիցին ի վերայ սեղանոյ իմոյ – 224. Ոչինչ զանգիտեալ մեր մինչ ցայս վայր, պատմել զվտանգս և զնենգութիւնս եկեալ հասեալ ի վերայ մեր ի թշնամեացն ճշմարտութեանն. – 194. ՈՐ Ի ՎԵՐԱՅ ՈՒՐԱՑՈՒԹԵԱՆՆ ՋՔՐԻՍՏՈՍ ՅԱՒԵԼ ԵՒ ՋԱՅՍ Ի ԿՈՐՃԱՆՈՒՄՆ ԲԱԶՄԱՑ: ԸՆԴՀԻՄԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՍԱԿԱՒՈՒՔ: - 254. որ տեղասցեն ի վերայ ձեր նետս երկաթեղէնս և շուառունս մուխս պաղաւատիկք սլաքովք և հաստաձիգք աղեղանց և կռուիք բազմադիմիք՝ որչափ Խոսրովայ և ձեզ պիտոյ իցէ„: - 138. որ ի վերայ եկեղեցեաց Քրիստոսի և սուրբ ուղղափառ հաւատոյ արեամբ չափ ճգնեալ նահատակեցան, և զխոստովանողական անուն ձայն ի վերայ եդեալ կարդային: - 132. որ ի վերայ եկեղեցեաց Քրիստոսի և սուրբ ուղղափառ հաւատոյ արեամբ չափ ճգնեալ նահատակեցան, և զխոստովանողական անուն ձայն ի վերայ եդեալ կարդային: - 132. Որ կամէին դառնաբեր քինահարութեամբ ելանել ի վերայ աշխարհիս առ հասարակ յապականութիւն դարձուցանել: - 404. որ կացեալ իշխան ի վերայ Տարունոյ ամս է՝ յաւելաւ առ հարս իւր, թողեալ զաւակ իւր Աշոտ անուն: - 342. Որդին Ապուսեճի Աւշին, որ զպարսկային հարստութիւնն հզօրապէս յաղթութեամբ ի գլուխ եհան՝ ձեռնամուխ ախորժեաց լինել ի վերայ Հայոց – 360. Որով օրինակաւ կամք քո հրամայեն՝ եկեսցէ ի վերայ մեր պատիժ պատուհասի. – 246. Որոց ոչ զպատաղումն բերելով՝ գայ զօրու Աւշնի հասանէ ի վերայ նոցա: - 362. որպէս մարգարէն Յովէլ ողբայ ի վերայ եկեալ հասեալ թշուառութեանն, ասէ – 238. որպէս ասաց Ամովս մարգարէ, ,,գերծիր և կտրեա ի վերայ փափուկ որդւոց քոց, լայնեա զխզումն քո իբրև զարծուոյ, զի գերեցան ի քէն„: - 238. որպէս գրեալ աւանդեցաւ մեզ այս ի չորրորդ դրուագի խոստաբանեալ պատմութեանն Մովսէսի Խորենացւոյ, վերադարձութեան ի վերայ երեցունց դրուագեալ հատուածին –

122. որպէս սահմանեաց Աստուած ի վերայ ժողովրդեանն Իսրայէլի գերելոցն ի Բաբելոն, որպէս գրեալ է ի մարգարէութեանն Երեմիայի, ,,զ-ՀԷ-երորդն ասէ գիտասցես, և խելամուտ լիցիս յելից բանին տալ պատասխանի. մինչև յօծեալն /312/ առաջնորդ եօթներորդ է և եօթներորդք կԲ,,. – 314. որք ծանուցեալ զբռնանալն նորա ի վերայ պարսկական պետացն և զինչ կրեցին, զմտաւ ածեալ և զխառն ընդ աշխարհիս զդրակցութիւնն, և թէ գուցէ զպարսկայինն հասանիցէ մեզ կրել և աշխարհիս մեր՝ ձեռն ետուն հաւանութեան ի նորայն կալ մնալ հպատակութեան: - 360. Պղպջաձիգ արտօսր իբրև յեռանդնոտ կատսայէ ի վեր յորձանախաղաց սահին. տարակուսանք անյուսալի շուրջ զինն պարագրին ի վերայ եղելոցն: - 350. Սա առաջին գտաւ պտուղ մարտիրոսական ի մեծ վտանգի նեղութեանն, որ եհաս ի վերայ բոլոր Հայաստանեայցս: - 206. սա այն է, որ մինչ յելանելն Բուխայի ի սկզբանն մտանելոյ նորա ի Հայս՝ եկաց ընդդէմ նորա բնակչօք լերինն և հարուածս մեծամեծս հասոյց ի վերայ զօրացն արքունի. – 294. սա ել ի վերայ Հրէաստանի և մեծ մասն ժողովրդեանն գերեաց յԱսորեստան…/Յետ նորա թագաւորեաց/ Սաղմանասար. – 60. Սա հալածեաց զՅոյնս, և գումարեալ զօր բազում գնաց ի վերայ լքեալ թագաւորութեանն Պարսից յերկիրն Պարթևաց, ի վերայ Յազկերտի անուանեալ արքային Պարսից: - 164. Սա հալածեաց զՅոյնս, և գումարեալ զօր բազում գնաց ի վերայ լքեալ թագաւորութեանն Պարսից յերկիրն Պարթևաց, ի վերայ Յազկերտի անուանեալ արքային Պարսից: - 164. սագունակ հասեալ ի վերայ Վասպուրական աշխարհիս պարսկական խուժանն ըստ ազգս ազգս և ըստ քաղաքս քաղաքս ի Մարաց և ի Պարսից, յԵլամացւոց և ի Խուժաստանէ, ի Կրմանայ և ի Մուկանաց, ի Թուրքաստանէ և ի Խորասանայ, և յեղակարծում հասին ի Ճուաշն գաւառ – 398. սկսան այնուհետև աներկիւղ համարձակութեամբ սփռել տարածանել ի վերայ երեսաց երկրիս ամենայն ազգքն Տաճկաց – 238. Սոյնպէս և այրն այն Յովսէփ զօրավարն Տաճկաց մնայր անցանել ձմերանն, զի ելցէ ի վերայ աշխարհիս Հայոց սրով և գերութեամբ և մեծամեծ հարուածովք և զմեծամեծս աշխարհիս խաղացուցանէ ի գերութիւն – 188. սոցա ի թիկունս հասեալ և հովիւ մի՝ պարսատկաւ քարինս ի վերայ արկանէին. – 202. Սոքա ամենքին աղխիւ և ընտանեօք իւրեանց թողին զտունս բնակութեան իւրեանց և զհայրենիս իւրեանց, ի վերայ մտերմութեամբ հպատակութեան որդւոցն Դերանկին. – 364. սրտմտեալ անժուժկալ ի բարկութեանն ջերմագոյն արեանն մրրկալից շարժմանն, և սկսաւ թափել զմահածին թոյնս իւր ի վերայ կապելոցն, իբրև զթոյնս իժի – 242. ՎԱՍՆ ՋՕՐԱԺՈՂՈՎՆ ԼԻՆԵԼՈՅ ՍՄԲԱՏԱՅ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՀԱՅՈՑ Ի ՎԵՐԱՅ ԱՀՄԱՏԱՅ ԱՄԴԱՅԻՈՅՆ, ՎՐԱՅ ԵԻ ԱՂՈՒԱՆԻՑ ԵԻ ԲՈԼՈՐ ՀԱՅՈՑ ԻՇԽԱՆՕՔՆ – 366. ՎԱՍՆ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՋԱՓՐԱՅ, ԶՈՐ ԻՆՉ ԽՈՐՀԵՑԱԻ Ի ՎԵՐԱՅ ԱՇԽԱՐՀԻՍ ՀԱՅՈՑ, ԵԻ Ի ԳԼՈՒԽ ԵՀԱՆ ԶԿԱՄՍ ՉԱՐՈՒԹԵԱՆՆ, ԵԻ ՈՐ ԻՆՉ ԸՆԴ ՍՈՎԱԻ ՆԱԽ ՔԱՆ ԶԼՆՈՒԼ ՎԵՑԵՐՈՐԴ ՅՈՐԵԼԻՆԻ, ԵԻ ԵՕԹԱՆԱՍՈՒՆԵՐՈՐԴ ՈԼՈՄՊԻԱԴԻՆ, ՅԵՏ ԻՆՆԵԻՏԱՍՆ ԸՆԴԻՔՏԻՈՆԻՆ, ՅՈՐՈՒՄ ԲՈՎԱՆԴԱԿԻՆ ԺԱՄԱՆԱԿՔ ԲՌՆԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆՆ ՏԱՃԿԱՑ ԱՄՔ ՄԻԲ ԸՍՏ ԹՈՒՈՑ ՀԱՅԵՐԷՆ ՏՈՒՄԱՐԻ. – 170. Տիտան բռնացեալ ի վերայ Զրուանայ՝ առնու զԲաբելոն – 14. ցաւ է ինձ ի վերայ բեկմանն որ ի նախատորդէն խորտակեցայ: - 350. Փութաճեմ ընթացող արշաւանս ի վերայ ձգեալ՝ հասանել ի լեառն տեառն և ի տուն Աստուծոյ մերոյ, ըստ յորդորման մարգարէիցն – 392. քանզի խորհեցան թագաւորեցուցանել զնա ի վերայ Հայոց, զի էր այր սրտեայ և ուժեղ, քաջախորհուրդ և իմաստնախորհ, խոնարհ, առատաձեռն և զուարթամիտ: - 126. Քանզի ասէ՝ բազմացան չարիք մարդկան ի վերայ երկրի – 28. Քանզի ի գնալ նորա զօրացուցանել զքեռին իւր զթագաւորն Հայոց, իսկոյն յելանելն նորա ի տանէ իւրմէ ի Վան քաղաքէ՝ տիրէ ի վերայ նորա ցաւք հիւանդագինք կարապետք մահու, անմերձենալիք ճարտարաց բժշկական ձեռնարկութեանն: - 384. Քանզի վաղիւ առաւօտուն ցուցանեմ ձեզ փիղս վառեալս, և ի վերայ հզօր սպառազէնս ի քաջաց – 138. զի մողեսք և կովիդայք, քարաթաթօշք և բնդռունք ի վերայ եկեալ կերան զորս նորա: - 46. և եկեալ ի վերայ քաղաքին պաշարեն զնա, և զզօրսն մատնեն ի սատակումն սրոյ, և զպատանդսն Վասպուրականի հանեն

յարգելարանէն. և գերեացն ընդարձակեն, զկապուտ նոցա բաժանեն յինքեանս: - 190. և թագաւորեցուցանէ զնա ի վերայ Հայոց փոխանակ հօր իւրոյ Սանատրկոյ, ի տեղի թագաւորութեան քաջացն Արշակունեաց: - 86. Ըստ նմին օրինակի և զօրավարն Բուխայ, ի հասանել ամառնային ջերմութեանն իբրև ի խորոց անդնդոց ի վեր մղեալ զինքն, ելեալ յերեսաց արքայի բազում և ծանր զօրու՝ եհաս ի վերայ երկրիս ի կողմն հիւսիսոյ ի մուտս Հայաստան աշխարհիս. – 262.

Ի ՎԵՐԻՆ - ի մտի եդեալ զի այն ինչ, իբրև թէ ի վերին երեսս հաճիցեն զմիտս թագաւորին, և ի ներքին խորհուրդս պահիցեն զխոստովանութիւնն որ ի Քրիստոս. – 248.

Ի ՎԵՐՈՒՍ - Եւ այլք զցաւղածին օրհնութիւն հնոցին երգէին, ի վերուստ կոչել զօրավիգն զհրեշտակ Աստուծոյ – 232. և կանխավաղ ցրմամբն ի վերուստ՝ զմիաբարբառ լեզու մարդկութեան շփոթեաց յայլաբան խլրտիւնս. – 40.

Ի ՎԵՐՋ - դիմեցին առ կայսրն Վաղէտիանոս, թէ հնար ինչ իցէ առնուլ զվրէժ արեան Խոսրովու և ի /92/ վերջ նահանջել զբռնակալութիւն Ստահրացոյն. – 94.

Ի ՎԵՐՋԷ - Նոյն գունակ և զՂուկա ազգաբանութիւնն գտցես շարաձեալ ի վերջէ յառաջ, և ասէր որպէս կարծէր զՅիսուսէ՝ ի Յովսէփայ ի Յակովբայ ի Հեղեայ, և ապա մի ըստ միոջէքն: - 16.

Ի ՏԵՂԻ - ,,Թագաւոր մեծ, իշխան ծովու և ցամաքի, տո՛ւր ինձ զօր յօգնականութիւն և հաստատեա՛ զիս ի տեղի թագաւորութեան հարց իմոց – 136. և առեալ սուրբն Ներսէս զՊապ որդի Արշակայ՝ հանդերձ յունական զօրուն թագաւորեցուցանեն զՊապ ի վերայ Հայոց ի տեղի բուն թագաւորութեանն Արշակունեաց: - 108. և թագաւորեցուցանէ զնա ի վերայ Հայոց փոխանակ հօր իւրոյ Սանատրկոյ, ի տեղի թագաւորութեան քաջացն Արշակունեաց: - 86.

Ի ՏԵՂԻՍ ՏԵՂԻՍ - առ սովաւ այլ բազում թագաւորք կացին ի տեղիս տեղիս: - 58. առ սովաւ թագաւորք բազումք կացին ի տեղիս տեղիս: - 58.

ԻՐ - - գրէ առ սուրբ եպիսկոպոսն Գրիգոր Ամատունեաց տանն … գտանել զելս իրացն եկեալ հասեալ հինին. – 400. որպէս գրեալ ցուցանին հանգամանք իրացն գործելոց – 94. Զորոյ իմացմանց հանգամանս իմացեալ ազատացն Վասպուրականի՝ ոչ հաճոյանայր նոցա թևակոխելն Գագկայ, և զելս իրացն ջանային գտանել, առանց խռովասէր հանդարտութեան. – 360. յետ ջրհեղեղին արբ գինի Նոյ, վասն որոյ և անփորձ իրացն եղելոյ՝ արբեալ եղև: -30. այլ այսոքիկ փոյթք յօժարութեան առ ի յայլոց ասացելոց նախագունից տեղեկութիւն, և ոչ ինքեամբ և կամ նովաւ գտանել զինարս գիւտի գրոց, թէպէտ և յառաջ քան զնա, այլ ոչ թէ և քան զԲաբելացւոցն իրս – 18. այլ հրամայէր միայն զգուշանալ և ոչ ելանել պատերազմաւ ընդդէմ նոցա, մինչև տեսցէ զելս իրացն. – 162. Արդ փութա՛, պնդեա՛, ե՛լ զհետ նոցա, և մի ինչ յայդոսիկ յերկուանայցես, թուլագոյն կալով մնալով յիրիդ յայդմիկ,,: - 184. բայց ակամայ և ի հարկէ գրեցից կարգեցից ի փոքր և ի դուզնաքեայ բանից, բովանդակեցից համառօտ սուղ և սակաւ բանիւ անցանել ընդ պատմութիւն իրիս այսմիկ – 240. բայց թէ որպէս եղև կատարումն իրացն մեզ չէ յայտ: - 88. և կորապաղատին ընդարձակեաց ելանել, զի երթիցէ ուր և կարասցէ հասանել ըստ յաջողելոյ իրին: - 348. Եւ Ալի էր այր քաջ. ասէ ցնա, արի՛ ելցուք, քանզի են և ընդ մեզ արք բազումք, թերևս լիցի ելք իրացդ պիտանութեամբ: - 160. Եւ այլք յայլ ինչ բազում յածմունս անկեալ ցնդին ժամանակաւ և իրօք. – 36. և անդ բազում իրս քաջութեան ցուցեալ յախոյանայարձակ պատերազմունսն – 84. Եւ առ վտանգի երկիւղի զօրավարին՝ ածին ի մէջ զիրս տեսլեանն, որ երևեցաւ յերկնից հրեշտակ Աստուծոյ. – 234. Եւ արդ ասացից փոքր ի շատէ զյայտնի գործեցեալսն, զի և որ ինչ ընդ սոքօք և յետ սոցա ի գլուխ ելին հանգամանք իրաց՝ և այնմ առանց երկբայութեան հաւատասցես, իբրև ճշմարիտ և անսուտ պատմողի: - 240. Եւ զօրուն ազդ լինէր վասն իրացն – 228 Եւ թէ որպիսի օրինակաւ գալուստ նորա և պատերազմ վասն սորին իրաց, և արիական ձեռակերտացն շինուածք, որ և յոյժ արժանաւորք զարմանալեաց, և դարձեալ ապստամբութիւն Զրադաշտին և մահն Շամիրամայ և բան յուռթիցն որ զնմանէ – 44. Եւ իշխանքն Հայոց

կային ի տագնապի և խնդրէին զելս իրացն գտանել ի Քրիստոսէ, յորմէ լքեալն էին: - 320. և խնդրէին տեսանել թէ ո՛րպէս կարասցեն գտանել զելս իրաց վտանգին ի վերայ հասելոյ: - 206. և խոտեալ ի բաց ընկենուք զմիոյ անընկեր և անվերոյ իրաց հանդէս, որպէս և իսկ կոչեցեալ մարգարէն ձեր Մահումաթ – 246. և յոյժ հաւաստի և ընդունակ գոլ զառ ի բազմաց /244/ վկայութիւն ի վերայ մեծի և կամ փոքու ինչ իրաց կամ ի վերայ կենաց և մահու.– 246. Եւ ոչ անվկայ բանս, որպէս վերագոյնն գրեալ է մեր զդերահաստուցականս սորա, վկայութեամբ մարգարէական տառիցն, որպէս և ի պատահմանէ իրացն ճարտար գիտեն՝ որք են ի ժամանակս յայսոսիկ մնացեալ յայն ժամու անդ հանդիպելոցն: - 262. և պատմեցին նմա՝ զոր ինչ գործեցին զիրս քաջութեանն: - 222. Սամփսոնի եղեն իրքն առ սովաւ: - 58. Եւ վասն այսր իրաց նենգութեամբ և չարակնութեամբ առլցեալ, մանաւանդ յերկիւղէ՝ կարի յոյժ գրգռեցաւ պատերազմ սաստիկ ի ձեռն Վասակայ Արծրունոյ. – 178. զծանականաց և զամօթալեաց իրս՝ քաջութեան ասել - 38. Զնոյն տեսեալ ազատացն Վասպուրականի, անտանելի մնալով առ դիպուածն զոր ինչ գործեաց Ապումրուան՝ ելին գնացին առ Ատոմ որդի մեծին Գուրգինայ յամուրն Կանգուար, գտանել զելս իրացն – 364. ինքն իսկ փոյթ յանձին կալեալ՝ ել գնաց մեծաւ հոգաբարձութեամբ, լուծանել զնա ի տառապանաց արգելանին. սակայն և այնպէս ոչ կարաց գտանել զելս իրացն վտանգի առնն: - 346. Իսկ աբեղայն արիոսեան, զոր յառաջագոյն ասացաք վարդապետ Մահմէտի, տեսեալ զյաջողութիւն իրացն՝ յարուցեալ եկն առ Մահմէտ, ցուցանել նմա զգութ երախտեաց, իբրև յիւրմէ վարդապետէ ուսեալ եհաս այնպիսի իրաց. – 162. Իսկ աբեղայն արիոսեան, զոր յառաջագոյն ասացաք վարդապետ Մահմէտի, տեսեալ զյաջողութիւն իրացն՝ յարուցեալ եկն առ Մահմէտ, ցուցանել նմա զգութ երախտեաց, իբրև յիւրմէ վարդապետէ ուսեալ եհաս այնպիսի իրաց. – 162. Իսկ Դերանիկն գործ առնէր ի գիւտս հնարիմացութեան, և տարուբերէր յանձն իւր՝ գտանել զելս իրացն, որով կարիցէ հանել զամուրսն ի Գուրգինայ և տիրել աշխարհին: - 326. Իսկ զօրավարն Բուխայ կայր ի կոր կործանմանն, ի տարակուսանս ըմբռնեալ փղձկէր ի միտս իւր, ցնորակոծ լինէր, հնարէր ելս իրացն գտանել ի վրանայարկն փակեալ, և ոչ առնոյր դուլ և դադար: - 282. իսկ նա քանզի ի հրեշտակէ ասէր ունել պատգամ և ոչ ի մարդոյ՝ յոյժ դժուարեալ ընդ իրսն՝ սպան զնա ի գաղտնիս: - 162. խնդրէր գտանել զելն իրացն եկելոցն առ նա գուժկանացն – 180. Ցայնժամ իբրև գիտացին երկոքին կողմանքն, եթէ ոչ գոյ հնար գտանել զելս իրացն և տալ խաղաղութիւն՝ ապա հաճեցան և հաւանեցան գրել առ թագաւորն. – 286. որ զջրհեղեղին իրս գուշակեաց Քսիւսիւթրեայ, և զառաջինս իւր գործոց բնաբանապէս գրել և դնել յաման պղնձի մածեալ կապարով ի պահեստի ի Սիպարացւոց քաղաքին: - 36. որ էր կին իմաստուն ի բանս և յիրս և յոյժ խոհեմագոյն միանգամայն և աստուածասէր – 186. որ յետուստ՝ մոլի բռնաւոր, որ և զՏրովական դժուարամարտիկ իրս քաջապէս և կարողաբար վանեալ՝ աստուած ի նոցանէ ասացաւ, նա և ոչ աշխարհակալին Աղէքսանդրի Մակեդոնացւոյ - 36. սա անառակութեամբ զեղծ և ապական յիրս թագաւորութեանն եղեալ – 58. Սովորութիւն է գրոց, որպէս զիրն նոյնպէս և զտեղին վերաբերեալ, կամ ըստ ծանօթութեան, կամ ըստ պատուոյ: - 288. վասն նորին իրաց ասեն կալաւ, զնա հաճոյանայր կացուցանել իշխան Տարունոյ որ ասի Հայոց իշխան, որ և եղև իսկ: - 342. տես քեզէն և ծանի՛ր, զի ոչ գոյ վնաս իմ յիրիդ յայդմիկ կամ կարողութիւն արձակել զքեզ,,: - 238. Տեսեալ կնոջն զՄահմէտ այր հաւատարիմ և ուշմագոյն յամենայն իրս աշխարհականս՝ եղև նմա կին և ետ ի ձեռն նորա զամենայն հոգս տան և ընչից: - 158. Տեսեալ Մահմէտի զյաջողութիւն իրացն և զմիաբանութիւն Հրէիցն՝ ասաց զինքն գլուխ և առաջնորդ ամենեցուն: - 160. Քանզի յոյժ պատկառ կայր ի պաշտօնատարութիւն հայրապետին իշխանն Տարունոյ, և նա սաստիկս հոգայր վասն նորա, թէպէտ ոչ օգտէր յիրին յայնմիկ: - 346. քանզի ոչինչ վնաս գիտէին զանձանց և ոչ մի ինչ իրս մեծ կամ փոքր. – 98. զի ի մատեանս առաջնոցն ունէին պատուէր ի թագաւորացն զնշանաւոր իրս քաջաց

գրել, և ոչ վատաց. – 42. Իսկ իբրև եմուտ տիկինն ի բանակն և եկաց առաջի զօրավարին՝ խօսեցաւ ընդ նմա ըստ պատշաճի իրացն յոր պէտս չոգան: - 226.

ԻՐԱԶԵԿ/ԷԿ/ ԵՂԵԱԼ - Զորոյ իրազեկ եղեալ գալուստ նորա առ Ահմատ, և նորա գումարեալ առ ինքն զզօրս իւրոյ նահանգին և Միջագետաց և զԳեթացիսն՝ և եկն եհաս յանդիման նմա: - 366. Իսկ սրբոյն Ներսէսի իրազէկ եղեալ չարին չարաբարոյ չարախորհրդութեանն՝ անէծս մեծամեծս և ազդոյս և զօրաւորս դնէ ի վերայ Մարդպետին – 100.

ԻՐԱԶԵԿ ԼԻՆԻԼ - Ես իսկ առ ընթեր գոլով անվրիպագոյն իրազեկ եղէ բովանդակ նորա հաստատնագոյն առ յոյսն կազմեալ փրկութիւն. – 388.

ԻՐԱՐ - որ ի բախմանէ քարի և երկաթոյ կայծակունք արտաթափին, այլ և ի փայտից ընդ միմեանս յիրար շփելոյ, որպէս և անուոյ բնաւորեցաւ լինել, որ ի սաստիկ շրջագայութենէ սայլիցն բազում անգամ և առեղք փայտիցն վառմամբ հրոյ հրդեհին: - 52.

ԻՐԱԻԱԴԱՏՈՒԹԻԻՆ - Եւ սկիզբն արարեալ շինութեան և խաղաղութեան աշխարհիս իրաւադատութեամբ, վերակացութեամբ որբոց և այրեաց, աղքատսիրութեանն լրջմտութեամբ եկեղեցւոյ զարդարմամբ. – 390.

ԻՐԱԻԱՄԲՔ - Դարձեալ ասէ, ,,թագաւոր արդար թագաւորեսցէ, և իշխանք իրաւամբք իշխեսցեն,,. – 182.

ԻՐԱԻԱՑԻ - գլխաւորն ի նոցանէ Համիս, և միւսն որ ի կողմանց Ժանգանայ՝ ոչ իրաւացի ըստ պատգամաւորին իւրեանց ասացին առնել զայս: - 404.

ԻՐԱԻՈՒՆՔ - և ասէր ,,Արարիչ իրաւանց և արդարութեան,,: - 206. այլ բազմացան չարիք մեր, զի մեղաք առաջի տեառն Աստուծոյ մերոյ և յետս հարաք զիրաւունս պատուիրանաց նորա – 242. և դարձեալ՝ թէ ,,դատաստանս արդա՛ր դատեցարուք, և ողորմութիւն և իրաւունս արարէք, քանզի առ ձեզ են բանք իմ, ո՛վ բռնաւորք,, , ասէ Սողոմոն. – 182. որ յետ Ե ամաց վախճանի, կեցեալ կեանս արտաքոյ իրաւանց: - 118. Որբոց իրաւունս ոչ առնեն, և դատաստանի այրեաց ունկն ոչ դնեն,,: - 182. Տեսցէ տէր և դատ արասցէ և հանցէ իրաւունս ինձ, որպէս սովոր է արդար դատաւորն,,: - 330.

ԻՐԵՐԱՑ - յոյժ ուրախ առնէին զթշնամիսն ի քակել միաբանութեան իրերաց: - 194. բանսարկուք ոմանք հրապոյրս պղտորս քսութեան ածէին տանէին ի միջէն առ միւսն, որպէս թէ զչարիսն իրերաց առ հազարապետն խորհել նիւթել յայտ ածէին և զպատճառն զմիմեամբք արկանէին ի գաղտնիս քրթմնջելով: - 342.

ԻՐՈՂՈՒԹԻՒՆ - Եւ փոխանակ նորա թագաւորէ Սմբատ որդի Աշոտի, այր քաջայայտ և հանճարեղագոյն, լի և առոյգ յամենայն իրողութիւնս՝ որ ինչ ընդ երկրաւս համառօտաբար լրութիւն պատկանաբար պիտանան, հաճոյ Աստուծոյ և ընտիր մարդկան: - 356. Զայսոցիկ և որ առաւելն քան զսոյն իրողութեանց ցոյցք մոռացմամբ սուզեալ՝ առ երկնաւորսն և առ երկնից թագաւորն թևակոխեալ – 386. Վասն զի այլոց գործք մի կամ երկու կամ այլս ևս գործք գործեալ է. իսկ սորայս՝ գերազանցեալ յաճախեաց քան զբազմացն իրողութիւնս. – 302.

ԻՒՐ,ԻՒՐԵԱՆՔ - Այլ և իշխանն Գուրգէն հանապազ գրէր աղաչանս առ ծերսն և առ աւագագոյնսն նոցա, իբրև փորձութիւն և դիպուած համարէր զեղեալսն, և ոչ իսպառ քինահարութեամբ վարիլ առ հարկատուսն և առ հնազանդս իւրեանց: - 404. և անտի դարձեալ ի Բաբելոն, ընդ իւր տանելով զԼիդէացին.- 66. և ըստ հնարագէտ ազգի իւրեանց խորամանկ կեղծաւորութեամբ, խաղաղասէր դիմօք առ սակաւ սակաւ ջանայր կատարել զկամս չարութեան իւրոյ: - 170. և տացէ ի ձեռս նորա զիշխանութիւնն Վասպուրականի փոխանակ եղբօր իւրոյ – 226. Զորոց տեղի տուեալ գնացին յամուրս իւրեանց – 362. Իսկ իշխանն Աշոտ և եղբարք իւր խոյս տուեալ զկողմամբքն Փոքր Աղբագոյ, մերձ առ յամուրսն Զղմար և Սրինգ: - 372. միայն ոչ ելցէ ի ձեռաց իմոց Աշոտ հանդերձ ազգականօք իւրովք,,: - 214. որով անգիտացեալ զհողանիւթեայ իւր զանգուած՝ յահաւորէն Աստուծոյ և յարարչէն խորհեցաւ թիկունս դարձուցանել – 20. Վահրամ ոմն Մեհրեւանդակ … այր հզօր զօրութեամբ՝ քաջութեամբ իւրով եհար զզօրս Թետալացւոց – 136. ած եհան զժողովուրդն յերկիր իւր: - 218. ամբարձին զաչս իւրեանց և տեսին, զի

զկանայս և զմանկունս իւրեանց տեսին ընդ աշխարհական գերիսն: - 220. ամբարձին զաչս իւրեանց և տեսին, զի զկանայս և զմանկունս իւրեանց տեսին ընդ աշխարհական գերիսն: - 220. այլ առնու զզօրսն Պարսից և գայ թագաւորել Հայոց հրամանաւ Շապհոյ արքայի, ունելով ընդ իւր զՎահան Մամիկոնեան. – 106. այլ և զվճիռ պատուհասին իւրովն կնքէր բերանով. – 24. Այլ և ի ժամանակս հասելոց թշնամեաց յերկիրն իւրեանց՝ գան միաբան լեռնայինքն յօգնութիւն իշխանացն, զի են տիրասէրք: - 192. Այլ և Վահան Ամատունեաց գաւառին փախստեայ եկեալ ի ձորն, որ մերձ է յամրոցն, ուր տէրն իւրեանց կայր: - 208. այլ թագաւորեցոյց նոցա զորդի իւր Շապուհ – 114. այլ ի շարժելն իւրում՝ ահ առնուն ամենայն լողակք և գազանք ծովայինք, որոյ և կերակուր նոյն լողակք և զեռունք այլովք կենդանեօք: - 260. այլ հատեալ զգլուխն ետ տանել յարքունիս և զկինն ա՛ռ իւր Բուխայ կնութեան: - 272. այլ նա ըստ կամս իւր կատարեաց ի վերայ իւր զարենապարտն լինել, որ տալոց է հատուցումն վրիժուց յաւուր դատապարտութեան իւրոյ: - 320. այլ նա ըստ կամս իւր կատարեաց ի վերայ իւր զարենապարտն լինել, որ տալոց է հատուցումն վրիժուց յաւուր դատապարտութեան իւրոյ: - 320. այլ նա ըստ կամս իւր կատարեաց ի վերայ իւր զարենապարտն լինել, որ տալոց է հատուցումն վրիժուց յաւուր դատապարտութեան իւրոյ: - 320. այլ նանրացան ի խորհուրդս իւրեանց – 52. Այլ Քրիստոս իւր ոչ տուն ոչ տաղաւար ասի, այլ մի տէր Յիսուս Քրիստոս, յԱստուծոյ և ի մարդկանէ կատարեալ. – 394. այն որ յստակագոյնս գիտէ և տեսանէ զամենայն, յառաջ քան զլինել իւրեանց. – 28. Այնուհետև ել գնաց դէմ եդեալ զյունականօքն շրջել զկողմամբքն, յանձն արարեալ զհոգս իւր շնորհացն Աստուծոյ. – 316. այս այն Աբդլայն է, զոր ազգ իւր ասացին Աբդլանգէ, այսինքն ծառայ դանգի և ոչ Աստուծոյ, վասն սաստիկ զօշութեանն և անյագ ագահութեանն: - 168. Այսոքիկ գաւառք անուանիք, զոր յառաջին ժամանակս իւրոյ իշխանութեանն սեփհականս իւր արարեալ ունէր հայրն նենգութեան Մարդպետն կոչեցեալ … և մանաւանդ քաղաքն Շամիրամայ հռչակելին և յոյժ փառաւորագոյնն յամենայն կողմանց Վասպուրականի: - 388. Այսոքիկ գաւառք անուանիք, զոր յառաջին ժամանակս իւրոյ իշխանութեանն սեփհականս իւր արարեալ ունէր հայրն նենգութեան Մարդպետն կոչեցեալ … և մանաւանդ քաղաքն Շամիրամայ հռչակելին և յոյժ փառաւորագոյնն յամենայն կողմանց Վասպուրականի: - 388. Այսպէս և Շամիրամ կին, ի յազգէն Սեմայ, թագաւորէ Նինոսիւ արամբ իւրով ի վերայ Ասորեստանի պայազատաբար – 16. այր իւրաքանչիւր մազապուր զերծեալ փախստեայ գնացեալ հասին յաշխարհն իւրեանց: - 354. այրէր և խորովէր ի սիրտ իւր ի ծածուկ ընդ աւեր աշխարհին և ընդ անողորմ չարչարանս գերելոցն ի թշնամեացն: - 218. անդր հասանէին … սոքա ամենեքին արք ԺՋ ի տանէն Արծրունեաց զօրօքն իւրեանց. – 174. անկեալ Աղան յերեսս առաջի սրբոյն Սահակայ և առաջի սպարապետին Սահակայ՝ ընդունել զսքեմ կրօնաւորութեան մոնազնութեան անապատասէր միայնական ստանալ իւր վարս: - 114. Աշոտ մտրակեալ զիւր ասպայզինեալ երիվարն սպառազէն կազմեալ ի մարտ պատրաստել – 334. Ապա այնուհետև ոչ կարաց կալ համարձակութեամբ ի բացեայ առնել զբանակն իւր, այլ ետ զկէս զօրուն յոմն գլխաւոր և նստոյց զնա ի կողմանէ հիւսիսի կողմն. – 280. Ապա համբարձեալ զձեռս իւր յերկինս՝ ասէ, „յիշեա՛ զիս, Տէր, յորժամ գաս արքայութեամբ քո„. – 254. ապա յամառեալ զարբանեալքն իւր հրամայեաց կապել կրկին շղթայիւք և արկանել ի ներքին բանտ: - 250. առ հօրն յաւելադրելով շինուածս իւր: - 392. Առ սա յանգուցեալ Բելեանն Նինոս առնու իւր կնութեան – 16. առ սակաւ սակաւ ամփոփեալ ընտանեօք իւրովք, և ընդ նմա ոմանք յազատաց իւրոց - 206. առ սակաւ սակաւ ամփոփեալ ընտանեօք իւրովք, և ընդ նմա ոմանք յազատաց իւրոց - 206. Առաւել ի սուգ մտեալ և յողբս անմխիթարս վասն ազգին իւրոյ Արծրունեաց – 112. Ասաց Բագարատ յուրացութեանն իւրում, թէ առ վտանգի նեղութեանցն՝ ուրացութիւնն ոչ ինչ վնասէ, եթէ ի սրտին գաղտնի պահէ զխոստովանութիւնն հաւատոց: - 254. աստէն իսկ դարձաւ յետս երես իւր ի /248/ թիկունս կոյս, ըստ ձախողակի խոտորմանն յետս ընդդէմ զխոտորմանն ժառանգեաց: - 250. Արդ ի հասանել նամակիդ՝ փութով զԳուրգէն և

զազգատոհմդ իւր հանդերձ ազատօքդ Վասպուրականի կապեալս առ մեզ հասուսցես: - 236. արկանել զնա ի կապանս և ի տանջանս մահաբերս, զամուրսն յինքն գրաւել, զաշխարհին տալ ի ձեռս իւրոյ գործավարացն, ըստ պարսկայնոցն հատուցմանց հատուցանել նոցա: - 370. արկեալ զիւրև պատմուճան լուսակիզն փայլեալ իբրև զարուսեակ, և յաջոյ ձեռինն ունէր սուսեր, և ի ձախոյն՝ բուրուառ լի խնկով – 232. Արշակ թագաւորեալ փոխանակ Տիրանայ հօր իւրոյ – 98. Բազում և այլ բանս ախորժականս և դիւրընկալս ըստ այսոցիկ կարգէր ի թղթի իւրում: - 186. Բայց յետ աւուրց բազմաց անցանելոյ շփոթմանցն՝ Գուրգէնի ընդարձակեալ նախախնամութեամբն Քրիստոսի և ելեալ փրծեալ ի բանտէն՝ եկն եմուտ յաշխարհ իւր: - 320. Բայց նոքա ոչ վերակնեալք յօրէնս Տեառն, այլ ստացան իւրեանց անունկնդիր լսարանս, զչարագոյնն իժի և զանբժշկականն քարբի, արբեցան գինով յիմարութեանն. ստացան աչս, որովք ոչ տեսանիցեն, և ականջս, որովք ոչ լուիցեն. – 182. Բայց որպէս բացայայտեցաւ՝ Շամիրամ սեպհականեալ թագաւորէ յազգէ Ասուրա ի Սեմայ Ասորեստանի բնիկ իւրեանց տէրութեանն, և պայազատեալ մի ըստ միոջէ մինչ ի Թոնոս Կոնկողեռոս – 16. բայց այլ ամենայն իշխանք արևելեայք խոյս տուեալ յերեսաց նորա՝ ետուն տեղի, ելին կալան զամրական տեղիս, ի բերդս և ի քաղաքս և ի լերինս, ընդ ինքեանս գումարեալ զզօրս և զբնակիչս աշխարհաց իւրեանց ամենայն պատրաստութեամբ: - 270. Բայց Աշոտ թէպէտ և նուազագոյն զօրու ընդ իւր լինելով, ոչ թիկն ածեալ վերջացաւ առ պատերազմն յառաջանալ: - 364. Բայց Աշոտ վերջոտնեալ հանդերձ Վահանաւ՝ եկն եհաս խաղաղութեամբ և բերկրեալ սրտիւ բազմադէմ յերկիր իւր: - 330. Բայց Աշոտ, իբրև եհաս ժամ ելիցն իւր յաշխարհէս՝ յանհունս բերեալ զզեղջ և զապաշաւանս յորդահոսան արտասուօք զխոստովանողականն ի դիմի հարեալ միջնորդութիւնն – 336. Բայց Գուրգէն թէպէտ և գտանէր զնենգիչսն իւր՝ ոչ ումեք զփոխարէն չարին հատուցանէր. – 310. Բայց Գուրգէն խոկայր զմասն աշխարհին յինքն գրաւել, մանաւանդ զՈստանն Ռշտունեաց, որ էր տեղի սպանման հօր իւրոյ, գինս արեան զնա համարելով: - 362. Բայց Գրիգոր կեցեալ յետ դարձին իւրոյ զմի ամ՝ մեռանի իւրով մահուամբ: - 310. Բայց Գրիգոր կեցեալ յետ դարձին իւրոյ զմի ամ՝ մեռանի իւրով մահուամբ: - 310. Բայց զաշխարհն Յիսէ որդին Շեհայ բռնազբօսեալ յինքն գրաւեաց և կացոյց ի վերայ նոցա զիւր գործավարս: - 344. Բայց զերկրորդ մասն Անձաւացեաց հանդերձ Նորաբերդ ամրոցաւն Դերանկին նուաճեալ ընդ իւր գործակալօք. – 326. Բայց ի գնալն Խուրէնայ առ Տիբէր կայսր՝ եթող զորդին իւր զՎաչէ և զեղբայր իւր զԱրշաւիր ի Խառան առ տիկնոջն Հեղինէի. - 80. Բայց ի գնալն Խուրէնայ առ Տիբէր կայսր՝ եթող զորդին իւր զՎաչէ և զեղբայր իւր զԱրշաւիր ի Խառան առ տիկնոջն Հեղինէի. - 80. Բայց ինքն Դերանիկն ստեաց երդման ուխտի խաղաղութեանն, զոր եդ ի մէջ իւր և ի մէջ Հասանայ – 348. Բայց հրաման ետ Դերանիկն Գրիգոր հարազատի իւրոյ ի նոյն տանէ Արծրունոյ, և կալաւ զնա և եդ ի յամուրսն Սևան. և հրամայեաց Հասանկան քեռորդւոյն իւրոյ՝ պահել զնա յընդարձակի: - 342. Բայց հրաման ետ Դերանիկն Գրիգոր հարազատի իւրոյ ի նոյն տանէ Արծրունոյ, և կալաւ զնա և եդ ի յամուրսն Սևան. և հրամայեաց Հասանկան քեռորդւոյն իւրոյ՝ պահել զնա յընդարձակի: - 342. Բայց Մուսէ ոչ հաստատնագոյնս վասն Աշոտի զխոստմանն բերելով յանձնառութիւն արձակել զնա յիւր իշխանութիւնն – 330. Բայց Յամանիկն իբրև լուաւ ի դարձուցանելն Աշոտի զԱհմաթ լի անարգանօք, և զխորհուրդն զոր խորհեալ էին ի վերայ Հայոց ցրել՝ զօրհասն ի վերայ իւր համարեցաւ տեսանել. – 350. Բայց յաւելեալ լինի պատճառ ունելոյն զնա զայս օրինակ, եթէ էր փեսայացուցեալ զԴաւիթ զեղբայր կորապաղատին ի քոյր իւր Մարիամ. – 342. Բայց որդին Շեհայ ի մտանելն ի Պարտաւ՝ եթող անդ քաղաքապետ զմի ի հաւատարմաց իւրոց Յամանիկ ոմն: - 338. բայց սա յերթալ և ի դառնալ իւրում նովին մտօք և նովին մոլորութեամբ վարեցաւ, լրբեալ լի թշուառութեամբ. – 248. Բայց Վասակս այս … վասն ազգակից գոլ նոցա ընդ տոհմին Արծրունեաց… ել գնաց իւրովք կամօք ի Սամառայ և եղև աստուածուրաց – 248. Բայց տիկինն Սոփի կեցեալ յետ մահու Դերանկին զտարի մի և զամիսս Ը՝ յաւելաւ առ հարս

իւր. – 356. Բայց քանզի ամենայնիւ ամենայն ուրեք ոչ ոք զօրեաց կալ ընդդէմ նորա յամենայն գործս զոր և կամք իւր ախորժէին՝ սկսաւ ձեռնամուխ լինել կարգաւ ընդ բոլոր աշխարհս արևելեայս – 274. բարձեալ և զդին սպանելոյն տարան ընդ իւրեանս ի պարծանս իւրեանց: - 354. բարձեալ և զդին սպանելոյն տարան ընդ իւրեանս ի պարծանս իւրեանց: - 354. Բարձեալ ևս ընդ իւր զսուրբ կտակարանս աստուածաշունչ գրոց բազմութեամբ պաշտօնէից քահանայական դասուց: - 186. բերանաբաց դժոխաբար լայնեալ զբերան իւր՝ յոգունց քան թէ սակաւուց արար վիժել յանդունդս, որոց ոմանք և տունք նոցա գերեզման նոցին եղեն – 358. Գեղեցիկ էր և տեառն Գրիգորի Արծրունւոյ՝ ոչ անփոյթ առնել և զիւրոյ համանուանն զսրբոյն Գրիգորի առնուլ յանձն զխաւարամուտն լինել ի խորին խաւարային վիրապն կապանօք հանդերձ. – 250. գլխաւորն ի նոցանէ Համիս, և միւսն որ ի կողմանց Ժանգանայ՝ ոչ իրաւացի ըստ պատգամաւորին իւրեանց ասացին առնել զայս: - 404. գնաց Արշակ փախստական յԵկեղեց գաւառ և անդ վախճանի իւրով մահու, թագաւորեալ ամս Է: - 112. գնացին առ Ներսէհ արքայ Ասորոց, ընդ իւրեանս ունելով զգիր ուխտի խաղաղութեան Աբգարու և Ներսէհի և զԽուրենէ Արծրունւոյ. – 82. գուցէ յորժամ կատարիցեն զչարիսն զոր խորհեալ են ի վերայ քո, որպէս լուաք ի հաւատարմաց իւրեանց՝ օժանդակութեամբ Արտաշէսի մերժիցեն և զզարմ և զզաւակ քո ի թագաւորութենէ Ասորոց: - 82. գրէ թուղթ հաւատոց առ Ղևոն կայսր Յունաց, և ընկալեալ ի նմանէ պատասխանիս՝ բազում ինչ ի Կուրանէ անտի իւրեանց արտաքս ընկէց զյոյժ առասպելագոյնն, քանզի ստուգապէս ծանեաւ զզօրութիւնն. – 166. գրէ յականէ յանուանէ առ որ մնացեալն էին յաշխարհս յամուրս իւրեանց, զի փութով յիւրաքանչիւր տեղեաց առանց կասկածանաց և երկիւղի առ նա հասանիցեն – 296. Դահեկին/ճիշտը՝դայեկին/ նորա մնալով ի ներքոյ կախաղանին՝ ամփոփէ /102/ զսուրբ գանձն ի ծոց իւր, տարեալ փոխէ ի վկայարան հանգստի ի ձեռն սրբոյն Ներսէսի – 104. դառնալ անդրէն ոչ կամէին, զի կարի սաստիկ ամօթս համարէր զգործեցեալսն, կալ տնել ժուժկալել ընդդէմ նոցա ոչ կամէին, զի բազում անկան ի զօրաց իւրեանց: - 276. եթէ ,,եկայք առ իս ամենայն աշխատեալք և բեռնաւորք, և ես հանգուցից զձեզ,, , և թէ ,,որ ուրասցի զանձն իւր վասն իմ՝ գտցէ զնա,,. - 252._ եթէ եբաց Տէր զգանձս իւր և եհան անտի զանօթս բարկութեան – 196. ԵԹԷ Ո՛ՐՊԷՍ ԱՍՏՈՒԱԾԱՍԱՍ ԲԱՐԿՈՒԹԵԱՄԲ ՍԱՏԱԿԵՑԱՒ ԱՒՇԻՆ ԵՒ ՀԱՄՕՐԷՆ ԶՕՐՔ ԻՒՐ: - 374. ելանել ի գագաթն Ամրական անձաւին զբօսնուլ նովաւ առ վճարումն բաւականութեան, ըստ մասանց պիտոյից օժնդակութեան քաղաքայարդար ապարանից թագաւորական պաղատի իւրոյ ձեռակերտին – 392. ելանէ մարզպանն ի վերայ նոցա և յինքն հանէ զՏամբեր և զԸռնայ գաւառ և որ ասի Ապուջափրի բերդ, ի Վհրի քաղաքին Կորճէից զիւր կացուցանէ ոստիկանս ի պահպանութիւն ամրոցին: - 400. Եկն այնուհետև Շապուհ որդի թագաւորին Աշոտի և ետ զիշխանութիւնն ի ձեռս Աշոտի որդւոյ Դերանկին, փոխանակ հօր իւրոյ: - 354. Եհարց սաստիւ կամ թէ հրամանաւ տէրութեան իւրոյ, ,,ի բաց լեր, ասէ, ի հաւատոցն Քրիստոսի, և իմ թողեալ քեզ զբազում վնասսն զոր գործեցեր – 290. Եղեն ընդ նմա և ուխտեցին ուխտ, և ետուն նմա կին յազգէն իւրեանց և պատրաստեցան լինել ընդ նմա, որպէս և կամք իւր հրամայեսցեն. զոր թէ ասիցէ ոք՝ ի հրամանէ Աստուծոյ լինել սկիզբն առաջարկութեանն այնորիկ: - 160. Եղեն ընդ նմա և ուխտեցին ուխտ, և ետուն նմա կին յազգէն իւրեանց և պատրաստեցան լինել ընդ նմա, որպէս և կամք իւր հրամայեսցեն. զոր թէ ասիցէ ոք՝ ի հրամանէ Աստուծոյ լինել սկիզբն առաջարկութեանն այնորիկ: - 160. ետուն գոյժ զմահուանէ թագաւորին և կացուցին փոխանակ Վաղարշու թագաւոր զորդի իւր զԽոսրով ձեռնտուութեամբ Արտաւանու Պարսից արքայի: - 92. Երկրորդ՝ զի և ոչ հաւատայր Գուրգէնի՝ ամբողջ պահելով, զոր ինչ միջնորդեն երդմամբ, զհօրն իւր կիրսն ի նորայն հօրէն կրեալ յուշ առնելով: - 316. Եւ ազատորերոյն Վասպուրականի աղերսեալ՝ մի երթալ զայն ճանապարհ, առաջի դնելով զախտակրելն՝ նորա ընտրեալ զմահ ի վերայ քեռոյն իւր, քան զկեանս կեղակարծ ինչ խորհել զնմանէ: - 384. և առաքեալ էր զմայր իւր զբամբիշն Վասպուրականի առ զօրավարն Բուխայ – 226.

Եւ բացեալ զմթերս գանձուցն բաշխէր առատապէս ամենեցուն իւրոց սպայիցն: - 168. Եւ գիտացեալ Արհմին զյետարկելն իւր՝ խեռեալ ստամբակեաց Որմզդի, հակառակ աստուած լինելով: - 46. և զխուրանն Արծրունի մեծ զօրավար արկեալ ընդ ուռկանաւ խարդախութեան, հետևել զկնի իւրոյ մոլորութեանն. – 80. և զհակառակութիւն Զրադաշտին հնազանդեալ ընդ իւրով ձեռամբն նուաճեաց ի ծառայութիւն: 44. և զՄարդաստան գաւառ զբուն բաժին տուեալ ցԳուրգէն, և նորա զիւր գործակալս թողեալ անդր: - 326. և ընդ այգն ընդ առաւօտն, մինչ նոքա ննջէին յիւրաքանչիւր վրանաց օթոցի՝ և զօրքն շուրջ փակեցին սուսերօք և վահանօք և նիզակօք և վառեալ մոմեղինօք, և մտեալ ի ներքս ըստ հրամանի զօրավարին իւրեանց – 296. և իւրաքանչիւր ոք այր զընկերէ և զեղբօրէ իւրմէ ի չարիս խոկային: - 194. և լեռնայինքն գային յիւրեանց բանակն: - 276. և խորհեցաւ սա զմիտս զայս, եթէ որ առ վտանգի նեղութեան դարձցի ոք առ ի պաշտօն կոռցն՝ ոչինչ է, եթէ սիրտ իւր ուղիղ պահեսցէ զհաւատսն Քրիստոսի: - 256. և հանապազ յանձն իւր տարակուսանօք տարուբերէր, թէ յո՞վ և կամ յո՞յր կողմանս թափիցէ զդառնութիւն մահաբեր թունից իւրոց – 170. և հանապազ յանձն իւր տարակուսանօք տարուբերէր, թէ յո՞վ և կամ յո՞յր կողմանս թափիցէ զդառնութիւն մահաբեր թունից իւրոց – 170. Եւ հանեալ զԱշոտ և զԳուրգէն ի կապանաց՝ տիրեցին զօրութեամբ մեծաւ իւրեանց բնիկ իշխանութեանն, և կէին յանհոգս յանկասկածս այնուհետև: - 370. և մխիթար բարի ունէր ի բարբառոյ մարգարէին որ ասէր. թէ /գրքում՝ թե/ ,,մանուկ մատաղ ի ծակ իժից արկցէ զձեռս իւր՝ և ոչ մեղիցեն նմա,,: - 252. և յառնուլ զՍաթինիկ տիկին կնութեան Հայոց՝ յիշէ զնժդեհանալն իւր ի վիմամէջսն զոր վերագոյն գրեցաք – 86. և շինէ քաղաք թագաւորութեան իւրոյ անդ -14. և տիրեսցէ փոխանակ եղբօր իւրոյ բոլոր աշխարհի իւրոյ: - 226. և տիրեսցէ փոխանակ եղբօր իւրոյ բոլոր աշխարհի իւրոյ: - 226. և քարոզքն բարձրացուցանէին զերգսն մեծ և սաստիկ գոչմամբ, եթէ տուաւ իշխանութիւն Վասպուրական աշխարհին Աշոտոյ և որդւոյ իւրոյ Գրիգորի. – 314. Եւ ամբարձ զմիտս իւր ի հանդերձեալ գալուստն Քրիստոսի, և որ յայնժամ լինէին աներ որոտմունք և թնդիւնք և հրձգութիւնք և արհաւիրք մեծամեծք յերկնից և յերկրէ – 284. և ամենայն խորհուրդք իւր ապականեալ ցրուեցան. եթէ զի՞նչ գործիցէ ոչ գիտէր. – 280. և ամենայն ոք խորհէր ի սրտի իւրում խնամով ի չարիս: - 28. Եւ այն ինչ ընդ ջեռնուլն արեգականն, մինչ ազևորեալքն մտանէին զառաջեաւ ամիրային, որպէս որսոյ ինչ պատճառանօք հեծեալ յընտիր երիվարս հանդերձ մերձաւոր հարազատօք իւրովք և ազատովք յընտրելոցն Վասպուրականի՝ ելեալ մեկնեցաւ իբրև վտաւանս երկուս. – 342. Եւ այնպէս զօրացոյց Տէր զողորմութիւն իւր ի վերայ Հայրակղի յաւուր յայնմիկ՝ տալ ի ձեռս նորա ամենեսեան. – 150. և այր եղբօր իւրում ոչ ողորմէր, ըստ այնմ զոր ասաց դարձեալ Եսայի, ,,անկցի, ասէ, այր ընդ այր, և այր ընդ ընկերի իւրում, ընդհարցի մանուկն /298/ ընդ ծերոյն և անարգն ընդ պատուականին,,. – 300. և այր եղբօր իւրում ոչ ողորմէր, ըստ այնմ զոր ասաց դարձեալ Եսայի, ,,անկցի, ասէ, այր ընդ այր, և այր ընդ ընկերի իւրում, ընդհարցի մանուկն /298/ ընդ ծերոյն և անարգն ընդ պատուականին,,. – 300. և անդ զբարիոք պատերազմն պատերազմեալ՝ որպէս քաջ հովիւ զանձն իւր եդ ի վերայ հօտին – 104. Եւ անյապաղ գլխաւորեալ խորհրդոցն՝ առնու ընդ իւր զԴերենիկն, և էանց գնաց ի տուն իւր ի Բագարան: - 322. Եւ անյապաղ գլխաւորեալ խորհրդոցն՝ առնու ընդ իւր զԴերենիկն, և էանց գնաց ի տուն իւր ի Բագարան: - 322. և ապա մտին ի տունն Աստուծոյ, և տարածեալ զիրովարտակն առաջի սրբոյ սեղանոյն՝ անկան ի վերայ երեսաց իւրեանց յերկիր առաջի Տեառն և լացին դառնապէս – 146. և առ աւար բազում և դարձաւ ի տեղի իւր ի բանակն իւրեանց: - 280. և առ աւար բազում և դարձաւ ի տեղի իւր ի բանակն իւրեանց: - 280. և առ իւր ազգն ցուցանէր մտերմութիւնս առաւել քան զամենայն առաջինս: - 168. Եւ առ չհանդուրժել այնքան եկեալ հասեալ վտանգաւոր նեղութեանցն, և գազանեղէն զայրացմամբ մրմռեալ յոգի իւր ի վերայ կորստեան սուրբ հաւատոյս և կործանման աշխարհիս Հայոց – 126. և առաջնորդ կացուցանէին իւրեանց զԱպուջափր Արծրունի, և ընդ նմա Սահակ Ապումկդէմ քեռորդի Ապուջափրի, այր քաջ և պատերազմող: - 304. և

առեալ ոսկի զտիկնոջն և զիւր՝ գնաց յԵգիպտոս գնել ցորեան յաւուրս սովոյն որ եղև առ Կղաւդեաւ. – 80. Եւ առնու Ջաջուռ զդուստր Ենիանեայ կնութեան Սահակայ որդւոյ իւրոյ, որում անուն կոչէր Սմբատուհի: - 76. Եւ արար նմա հաւատարմութիւն յոյժ գրով, և կնքեալ աղիւ ըստ սովորութեանն իւրեանց երդումն, և խնդրեաց ի նմանէ զօր ինչ սակաւ յերևելի մարդկանէ, յորս ինքն վստահն էր: - 154. Եւ արձակեաց զնա ի տուն իւր մեծաւ ուրախութեամբ և անտրտում խնդութեամբ – 218. և աւերեալ էր զերկիրս մեր ի մտանել և յելանելն իւրում: - 240. և բազմութիւն քրիստոնէիցն … գոհացեալ միաբան ետուն փառս Աստուծոյ, որ զօրացոյց զսուրբսն և արար յամօթ զսատանայ հանդերձ գործակցովքն իւրեանց: - 268. և բացեալ զտուն դիւանապահ մատենիցն և գտեալ զսերունդս Սենեքերիմայ, և զգործս նոցա զմիոյ միոյ ուրուք յանուանէ զառն իւրաքանչիւր զանուն և զքաջութիւն իւր, նոյնպէս և զայլն ամենայն ըստ տոհմից տեղեաց - 74. Եւ բացեալ լինէր զբերան իւր բանիւն Աստուծոյ – 204. և բնակեսցէ խաղաղութեամբ և կացցէ ըստ կամաց իւրոց - 234. Եւ Բուխայի իմացեալ որպիսի պատրաստութեամբ կազմի իշխանն Աղուանից՝ տարակուսէր ի միտս իւր. – 278. և բունեալ ուրջացեալ բնակեալ էր ի նմա սատանայ զօրօք իւրովք – 248. Եւ գումարեալ Հայրակղի զամենայն զօրս իւր յորդոր և խնդալից սրտիւ, բազմութեամբ զօրաց ել ընդ առաջ սուրբ նշանին, ի պատիւ հրաշալի և երկնաւոր գանձուն – 154. և գունդ անհաւատից դառնացեալ ոգւով ի վերայ կանանց և որդւոց իւրեանց ազգականաց՝ յարձակեցան ի վերայ նոցա ուժգին սաստկութեամբ և սուր ի գործ արարեալ յանխնայ կոտորեցին. – 402. և Գուրգէն դարձեալ գնաց յաշխարն իւր յամուրն Կանգուար: - 364. և գոռթ/ճիշտը՝դոռթ/ տուեալ յանձնիւր որջարանաց զօրէն մեղուացն ի մեղուանոցացն արտաքս դիմեալ ի ժամանակս խաղացման ծննդոցն, առաջնորդութեամբ իւրեանց որդնածին առաջնորդին – 398. Եւ գրել Դերանիկն առ որդին Հալթի հաստատել զնա իշխան իւրով հրամանաւ. – 342. և դաստիարակ առընթեր ունելով զբանն տէրունական … և թէ ,,զի՞նչ օգուտ իցէ մարդոյ, եթէ զաշխարհս ամենայն շահեսցի և զանձն իւր տուժեսցէ, կամ զի՞նչ տացէ մարդ փրկանս ընդ անձին իւրոյ. զի եկն որդի մարդոյ խնդրել և կեցուցանել զկորուսեալն,, - 264. և դաստիարակ առընթեր ունելով զբանն տէրունական … և թէ ,,զի՞նչ օգուտ իցէ մարդոյ, եթէ զաշխարհս ամենայն շահեսցի և զանձն իւր տուժեսցէ, կամ զի՞նչ տացէ մարդ փրկանս ընդ անձին իւրոյ. զի եկն որդի մարդոյ խնդրել և կեցուցանել զկորուսեալն,, - 264. և դաստիարակ առընթեր ունելով զբանն տէրունական … և թէ ,,որ կամիցի կեցուցանել զանձն իւր՝ կորուսցէ զնա, և որ կորոյս զանձն իւր վասն իմ՝ գտցնէ զնա,, - 264. և դաստիարակ առընթեր ունելով զբանն տէրունական … և թէ ,,որ կամիցի կեցուցանել զանձն իւր՝ կորուսցէ զնա, և որ կորոյս զանձն իւր վասն իմ՝ գտցնէ զնա,, - 264. Եւ դատաստան իւր յանձնէ եղիցի, և առած յինքենէ ելցէ: - 200. Եւ դարձան մտին յՈստանն Ռշտունեաց և կացուցին յանձանց իւրեանց իշխան զՎասակ Կովակեր, եղբայր Վահանայ: - 306. Եւ դարձաւ ի տեղի իւր ի Նախճաւան: - 306. և դարձեալ անտի սպան և զմայր իւր զՏաճատուհի – 106. և դարձեալ դառնայ ի Հայս. ընդ իւր ածելով մարզպան զՎնդոյ Պարսից մոգպետ: - 124. և դարձեալ՝ թէ ,,զգերութիւն ժողովրդեան իւրոյ դարձուսցէ, ոչ կաշառօք և ոչ պատարագօք, ասէ Տէր,,: - 218. և դարձոյց զերեսանակ երիվարին ընդդէմ նորա, և հասեալ ընդդէմ միմեանց՝ դարձան հասին ի բանակն իւրեանց: - 230. և դեռ զիւրաքանչիւր սուսեր ածեալ ունէին ընդ մէջ իւր և վահան ի վերայ թիկանց եդեալ. – 220. և դժոխք ի ներքուստ դառնացան ի պատահել նմա զանբաւութիւն չարեացն ընդ իւր տանելով: - 376. և եբարձ զամենայն արս զօրութեանց, և ոչ ոք էր այնուհետև որ կարէր կալ ի կայի իւրում ունել զդէմ նորա – 238. և եթէ ոք խախտել ջանայ՝ ի հրամանէն Աստուծոյ ոչ ժառանգէ նա զաթոռ իւր և զթագաւորութիւն: - 356. Եւ եկեալ ի Փառան՝ զնոյն ասաց երկրորդել զբանս զայսոսիկ առ հօրեղբօրն իւրոյ որ կոչէր Ապղջէհր: - 158. և եկին մտին յաշխարհն իւրեանց: - 372. Եւ եղև զի ամբարձ զաչս իւր և ետես, զի պնդեալ գայր հեծեալն զկնի նորա – 230. Եւ եղև ի մտանելն նորա ի քաղաքն, ունելով ընդ իւր կապեալս բազումս և գերեալս, որոց ոչ գոյր թիւ. – 262. և ետ հրաման ահիւ մեծաւ՝ ամենայն ուրեք կանգնել զպատկեր իւր և

երկիրպագանել իբրև աստուծոյ և զոհս մատուցանել. – 40. Եւ երթայր աներկիւղ համարձակութեամբ, քաջալերեալ ի միտս և խորհուրդս իւր ըստ պնդութեան արութեան իւրոյ քաջ նահատակն Ապումուսէ: - 288. Եւ երթայր աներկիւղ համարձակութեամբ, քաջալերեալ ի միտս և խորհուրդս իւր ըստ պնդութեան արութեան իւրոյ քաջ նահատակն Ապումուսէ: - 288. Եւ երթայր զհետ և սատակէր զնոսա անչափ զօրութեամբ. և բազումք այն էին, որ մեռանն ի սրոյն Գուրգէնի քան որ մնացինն. և զօրքն զհետ մտեալ մնացելոցն հանին յերկրէն իւրեանց: - 308. և զայլ բազմութիւն զօրացն առեալ ընդ իւր՝ երթայ ընդ սահմանս Ապահունեաց – 202. և զայն երիս ամս կերակրեալ լինէին սուրբքն ձեռնարուեստիւք իւրեանց, որպէս զնոյն ինքն զաստուածազարդն Պօղոս, թէ ,,զպէտս իմ և որ ընդ իսն էին՝ պաշտէին ձեռքս այս,,: - 252. Եւ զայս ամենայն հաստատեալ եդ օրէնս ազգի իւրում, կոչելով Կուրանս: - 164. Եւ զայս առատապէս հեղեալ զգութ արարչական խնամոցն առ արարածս իւր, ողորմեալ մարդասիրապէս բարեխօսութեամբ սրբոցն – 314. և զապստամբս և զընդդիմակայսն ըստ արժանի ապիրատութեանն իւրեանց խրատել գանիւ և բանտիւ և պէսպէս տանջանօք – 212. Եւ զբոլոր երկիրս իւրեանց տէրութեանն բաժանեցին յերկուս մասունս: - 388. և զգոյն երեսաց իւրոց բոցագոյն դարձուցեալ, խրոխտացեալ և մրմռեալ իբրև զգազան արիւնարբու՝ հրաման ետ տանել արտաքս յերեսաց ատենին – 246. և զերծեալքն փախստեայ անկանէին ի կողմանս կողմանս աշխարհաց, յաւեր դարձուցեալ զբնաւ աշխարհն, բայց ի լեռնայնոցն՝ որ յամուրս իւրեանց մնային ի լերինն Խոյթ անուանեալ: - 188. և զզօրս լեռնակողմանն ընդ իւրեանս ածելով, ոչինչ աւելի քան զհազար և երկերիւր այր – 126. և զի թագաւորութիւնն Եբրայեցւոց յերկուս հակառակս բաժանեալ էր՝ հնազանդ իւր արարեալ Փուայ Ասորեստանւոյ առնու հարկս ի Մանասէէ արքայէ հազար տաղանդ արծաթոյ: - 60. և զինքն կերպագրեալ յորդին իւր սպանեալ ի Կայենէ: - 22. և զկէս գերւոյն ընդ իւրեանց ունելով ի քաղաքին, լինել իւրեանց ջրկիրս և փայտակոտորս. – 188. Եւ զկէսն գերի առեալ ածեն ընդ իւրեանս, և զշէնս և զաւանս և զագարակս հրձիգ արարեալ՝ անապատ կացուցանեն ի մարդոյ և յանասնոյ: - 202. և զնախարարսն դարձեալսն յԱրշակայ՝ կացոյց յանձն իւր գահու – 112. Եւ զնախնին մեր Ադամ ոչ ասել առաջին մարդ, այլ այլոյ ումեմն որդի Շուռելայ, արըռտաբոյծ ուղտուց, զգուեալ յանծանօթ /գրքում՝ յանծանոթ/ աշխարհի և անհաւատարիմ յայնմ գտեալ՝ հալածեալ եղև կնաւ իւրով ի միջոց երկրի – 48. Եւ զորդիսն Իսրայէլի առեալ գնացին յաշխարհն իւրեանց – 66. Եւ զչարեալ ընդ խափանումն խորհրդոցն իւրոց՝ ամբաստան յոյժ լինէր զԱշոտոյ հանդերձ թղթովք Տաճկաց, որք էին ի կողմանս Հայոց, բազում այն ինչ զոր ստութեամբ քան թէ ճշմարտութեամբ զեկուցանեն զնմանէ զգործս, և թէ հակառակս ևս թագաւորութեան քոյ բանըննդէմ լինի հանապազ: - 172. Եւ զօրքն, որ ելեալ էին զհետ Գուրգինայ՝ եկին հասին ի սահմանս երկրին, ուր կայր Գուրգէն զօրօքն իւրովք – 226. Եւ էր ամաց իբրև տասանց յորժամ նստաւ իշխան յաթոռ հօր իւրոյ: - 314. Եւ էր յղեալ յառաջագոյն զԱշոտ որդի իւր ընդ առաջ նորա, անդստին յելանելն նորա յերեսաց արքայի – 270. և ընդ մեծ պարսաւանօք ներքաղրեալ զբռնաւորն և զմոլար օրէնսդիրն իւրեանց զՄահումաթ: - 206. Եւ ընդոստուցեալ Խոսրով ի յահէն և զարհուրեալ մեծաւ դողութեամբ՝ խնդրեաց իւր տեղի փախստեան, աղաղակեաց և ասէ՝ ձի, ձի, և մտեալ յասպաստանն՝ ոչ հանդիպեցան ձիոյ: - 152. Եւ ըստ կարգի օրինաց իւրեանց երդուեալ, և աղ ծրարեալ ընդ հրովարտակին ետ տանել. և նոցա առեալ և ընթերցեալ՝ ոչ արարին բանիցն պատասխանի: - 138. և ըստ հնարագէտ ազգի իւրեանց խորամանկ կեղծաւորութեամբ, խաղաղասէր դիմօք առ սակաւ սակաւ ջանայր կատարել զկամս չարութեան իւրոյ: - 170. և թագաւորեցուցանէ զնա ի վերայ Հայոց փոխանակ հօր իւրոյ Սանատրկոյ, ի տեղի թագաւորութեան քաջացն Արշակունեաց: - 86. Եւ թագաւորէ ընդ նորա որդի իւր Փոքր Թէոդոս. – 114. և թէ մեռանիլ ևս ումեք հասցէ՝ ի պարծանս անձին և ազգին իւրոյ համարեալ է, և պսակ մարտիրոսական ընկալցի ի Քրիստոսէ. – 276. և թէ Ադամ առ նմանն իւր և օգնական զայսոսիկ՝ զի՞նչ ի դէպ իցէ կնոջն անմեղադրելի գոլ՝ օձին պատճառել, որ ևս վատթարագոյն քան զանասունն լինիցի: - 22.

և թէ նոքա յերիս կամ ի չորս կամ ևս աւելիս բաժանեալ օգնական առնիցեն իւրեանց զամուրսն՝ մեծ աշխատութիւն քեզ հասուցանիցեն, և ամենայն խորհրդոց քոց խափանիչք /212/ գտանիցին – 214. և թողեալ զքաղաքն Պարտաւ՝ առնու զզօրս իւր երագապէս անցեալ գնացեալ ի յաշխարհն Ասորեստանի:- 374. և թռչունք և գազանք ծանեան զժամանակս գալստեանն իւրեանց – 268. Եւ ժողովեալ զբազմութիւն զօրաց իւրոց՝ առնէր վնասս մեծամեծս և սաստիկս ի բաժնին Յունաց: - 140. Եւ ի բազում յուզիցն և ի խնդրոցն և զօրաժողովն լինելոյ և պատերազմ ընդդէմ վառելոյ և զձև ամրական մաքառմանցն յարդարելոյ և բռնալիր ուժեղագոյն մեքենային բախմանց քարձգութեանցն, զոր և ընդունայն աշխատութեամբ վարանեալ, անըստնանելի /հավանաբար՝ անստանալի/ մնալով ամրոցին՝դառնայ յիւր իշխանութիւնն: - 326. Եւ ի մեռանելն իւրում Աղէքսանդրու հաստատագոյն աներկիւղութեամբ զթագաւորութիւնն իւր միապետեալ՝ կացուցանէ չորս զօրավարս չորեքծագեան կողմանց աշխարհի, զՊտղոմէոս Եգիպտոսի և Հնդկաց, զՍելևկոս Ասիացւոց և ամենայն հիւսիսականաց, զԱնդիպատրոս Պարսից և ամենայն արևելից: - 70. Եւ ի մեռանելն իւրում Աղէքսանդրու հաստատագոյն աներկիւղութեամբ զթագաւորութիւնն իւր միապետեալ՝ կացուցանէ չորս զօրավարս չորեքծագեան կողմանց աշխարհի, զՊտղոմէոս Եգիպտոսի և Հնդկաց, զՍելևկոս Ասիացւոց և ամենայն հիւսիսականաց, զԱնդիպատրոս Պարսից և ամենայն արևելից: - 70. և ի նիրհելն իւրում՝ ձայնէ հոգին աւտար ի բերանոյ կնոջն քարացելոյ եթէ՝ ծնցիս որդի աշխարհակալ. որ և ի պոռնկութենէ յղացեալ իսկ էր դուստր ցեղի Դանայ: - 158. և ի չափ հասեալ ի տիոց տղայականաց՝ ետուն զդստերս իւրեանց կնութեան մանկանցն: - 98. և ի վախճանելն իւրում … ետ զիշխանութիւնն կնոջն իւրում Շամիրամայ – 44. և ի վերայ նոցա զօրաժողով եղեալ Աշոտ և որդի իւր Դերանիկն, առնել մարտ պատերազմի ընդ ամրոցին: - 332. և իբրև զեկուցաւ նմա եղեալքն՝ դարձաւ անդրէն գնաց յիւր ճանապարհ: - 332. և իբրև զքաջ հովիւն դրուատեալ ի փրկչէն՝ զանձն իւր եդ ի վերայ խաշանց ընդդէմ ապականարար գայլոցն, յարձակեալ յանխնայ դիմեցուածովք, յարիւն և յապաժոյժ, ի սատակումն և ի ծախումն սրոյ մատնեաց բոլորովիմբ զյարձակեալս նեղիչս աշխարհիս. – 312. և ինքն անցանելով խաղաղութեամբ ընդ աշխարհն Վասպուրական սակաւատոյժ վնասիւք՝ զպատանդսն ընդ իւր առեալ տանի: - 186. և ինքն ամբարձ զձեռս իւր յերկինս, յորդառատ արտասուօք եկաց յաղօթս, ասելով զերեսուն և չորրորդ սաղմոսն և զութսուն երկու – 230. և ինքն ել գնաց երթալ մտանել ի քաղաքն Դուին, ձմերոց ինքեան պատրաստեալ զնա, մինչ ի ժամ գարնանայինս, ունելով ընդ իւր կապեալս բազումս. – 240. Եւ ինքն եկն /186/ ձմերել ի Մուշ քաղաքին Տարօնոյ, ունելով ընդ իւր պատանդսն, և Վասպուրականի ի նախարարութենէն Արծրունեաց և յազատաց նորա: - 188. Եւ ինքն զԳրիգոր եղբօրորդի իւր հանդերձ ընտրելովք ոմանք զօրաւորօք վառեալ ի զէն և յասպազէն արք Մ, զոր զգացուցին Աշոտի. – 330. և ինքն թագաւորեաց փոխանակ /318/ ընդ հօր իւրոյ, և յետ Զ ամսոց մեռանի: - 320. և ինքն ժողովեալ զզօրս իւր ԺՌ արանց զօրաւորաց՝ եկն եմուտ յամուրսն Վայոց ձորոյ: - 382. Եւ իշխանն վառեալ զինքն բազում պատրաստութեամբ զինու և զօրօք ազատակոյտ գնդաւ իւրով, և ամենայն բնակ տերամբք իւրոյ իշխանութեանն, և խոյս առեալ շրջէր զկողմամբքն Մարդոստանի և Զորոյն հասկոյ -184. Եւ իշխանն վառեալ զինքն բազում պատրաստութեամբ զինու և զօրօք ազատակոյտ գնդաւ իւրով, և ամենայն բնակ տերամբք իւրոյ իշխանութեանն, և խոյս առեալ շրջէր զկողմամբքն Մարդոստանի և Զորոյն հասկոյ -184. Եւ իւր հազարապետին գրեալ և ծանուցեալ էր արքայի, զոր ինչ գործեաց ցայն վայր ժամանակի: - 220. և իւրաքանչիւր այր զախոյեան իւր յերկիր հարեալ՝ և ինքն զկնի միւսոյն ճեպէր: - 232. և իւրեանք հանդերձ ընտանեօք իւրեանց նստցին յամուրս Հայոց: - 188. և իւրեանք հանդերձ ընտանեօք իւրեանց նստցին յամուրս Հայոց: - 188. և լի ծաղու և կատականօք այպն արարեալ՝ արհամարհանօք անարգեցին զբռնաւորն, իբրև զմանուկ մի անպիտան կամ զծեր զառանցեալ և խելագարեալ, որ ոչ ըստ իւրոց կամաց զոր ինչ ախորժիցէ խօսիցի: - 264. Եւ լուաւ տէր աղօթից նոցա, և դարձաւ ի բարկութենէ սրտմտութեան իւրոյ զթութեամբ և

ողորմութեամբ, որպէս գրեցին երանելի մարգարէքն: - 314. Եւ լուեալ կնոջն Սահակայ, թէ ըմբռնեցաւ … փութացաւ գնաց եկաց առաջի Բուխայի, թերևս կարասցէ ըստ պատշաճ գեղոյն և ըստ բազմաձեռն գանձուց ապրեցուցանել զայրն իւր, որ առաւել մահու քան թէ կենաց պատճառ եղև նմա: - 272. Եւ Խոռեմայ առեալ զթագաւորութիւնն՝ յաւուր միում զգեցեալ էր հանդերձ թագաւորական և հեծեալ յերիվար արքունի, և շրջէր ի մէջ ամենայն զօրացն իւրոց, ցուցանել զինքն և քաջալերել զզօրսն. – 154. Եւ խուռն յարձակմամբ դիմեցին ի վերայ իւրեանց. – 282. և կալեալ զնա եդ ի բանտի ի Նկան բերդի և զամրոց նորա եհան ի նմանէ, և կացոյց զհաւատարիմս իւր պահել զնա, և զտուն և զստացուածս հանեալ ի նմանէ՝ և կացոյց ի վերայ աշխարհին զիւր գործակալս: - 348. Եւ կայսր Մուրիկ հաւանեալ նմա՝ յղէր առ նա զՓիլիպիկոս փեսայ իւր. և տայր տանել նմա գիր ընդունելութեան, և առնոյր ի նմանէ երդումն: - 138. Եւ կատարեալ Աշոտ զկեանս իւր՝ մեռաւ ի Վանտոսպ գաւառի, ՅԻԳ թուականութեանն Հայոց, յամսեանն հոռի, որ օր Զ էր ամսոյն, յաւուր հինգշաբաթոջ. և տարեալ հանգուցանեն ընդ եղբարս իւր ի վանս սուրբ Խաչին յԱղբագ գաւառի: - 338. Եւ կատարեալ Աշոտ զկեանս իւր՝ մեռաւ ի Վանտոսպ գաւառի, ՅԻԳ թուականութեանն Հայոց, յամսեանն հոռի, որ օր Զ էր ամսոյն, յաւուր հինգշաբաթոջ. և տարեալ հանգուցանեն ընդ եղբարս իւր ի վանս սուրբ Խաչին յԱղբագ գաւառի: - 338. Եւ կարգեալ հաստատեաց Հայրակղոս զսուրբ նշանն անդէն ի տեղւոջ իւրում ի սուրբ Գողգոթայ: - 154. Եւ կացոյց զնա իշխան յիւրում հաւատարիմ տեղւոջ, և այնպէս բարեձևագոյն ճոխացոյց զայրն երևելի: - 308. և կացուսցէ ի վերայ աշխարհիս գործավարս, որ ըստ իւրեանց հրամանի զկարգս աշխարհիս յօրինեսցեն – 188. և կացցէ ինքն և իւրքն ամենեքեան ի հնազանդութեան արքունի, ի հարկս և ի հասս չափոյ սակի արքունական աւանդութեանց: - 226. Եւ Կաւատ արքայ հաստատեցաւ յաթոռ թագաւորութեան և արար խաղաղութիւն մեծ ընդ կայսեր և ընդ ամենայն երկիր իշխանութեան իւրոյ: - 152. և կեայք պանդխտութեամբ կեանս, իւրաքանչիւր ի սուր իւր գտանել զբարձ և զգահ նախարարութեան. – 110. և կինն անցեալ պատմեաց թագաւորին որ ինչ եղևն, զբողոք բառնալն իւր և զկացուցանելն վկայս՝ թէ ոչ վայել եմ քեզ կին, այլ արքայի, և որ ինչ եղևն – 272. Եւ կորեան ի զօրացն Պարսից յաւուր յայնմիկ սպառազէնք հեծելոց ԴՌ հանդերձ նաւօք իւրեանց: - 146. Եւ կուտեալ զբազմութիւն զօրացն մերձ ի քաղաքն որ էր ձմերոց իշխանին Հայոց՝ անցանէր բանակէր ամենայն զօրօք իւրովք. – 172. և կուրացեալ աչօք կեցեալ և մեռեալ ըստ արժանի իւր վաստակոցն – 98. և հասեալ դաւող մահ նորա ի յԱնակայ իւրոյ մերձաւորէ: - 92. և հասեալ առ զօրավարն իւրեանց մեծաւ յաղթութեամբ և բազում աւարաւ: - 282. և հարան զօրքն արքունի և դարձան ի բանակն իւրեանց – 276. և հարան զօրքն արքունի ի հարուածս մեծամեծս և դարձան փախստական ի բանակն իւրեանց և մտին յապարանսն զոր շինեալ էին. – 282. և հրաման ետ Գուրգէն իւրում գնդին պատրաստել ի պատերազմ, կազմել ռազմ և տալ ճակատ ընդդէմ այլազգեացն – 230. և հրաման ետ զինել վառել ի զէն և ի զարդ և ի սուր, և զընտիրս երիվարացն յիւրեանց զէնսն պատրաստել: - 228. Եւ հրաման տուեալ ընդ ամենայն երկիրն՝ զի այր իւրաքանչիւր դարձցի յերկիր իւր և կալցի զիւր ժառանգութիւն – 234. Եւ հրաման տուեալ ընդ ամենայն երկիրն՝ զի այր իւրաքանչիւր դարձցի յերկիր իւր և կալցի զիւր ժառանգութիւն – 234. և հրովարտակ արքայի ի ձեռս քարոզչացն, թէ յղեաց արքայ զԳրիգոր որդի Աշոտոյ յերկիր իւր՝ տիրել աշխարհի իւրոյ փոխանակ հօր իւրոյ: - 314. և հրովարտակ արքայի ի ձեռս քարոզչացն, թէ յղեաց արքայ զԳրիգոր որդի Աշոտոյ յերկիր իւր՝ տիրել աշխարհի իւրոյ փոխանակ հօր իւրոյ: - 314. և հրովարտակ արքայի ի ձեռս քարոզչացն, թէ յղեաց արքայ զԳրիգոր որդի Աշոտոյ յերկիր իւր՝ տիրել աշխարհի իւրոյ փոխանակ հօր իւրոյ: - 314. Եւ ձեռագրեալ Մուշեղայ զամրոցաւն Նորաբերդ և շուրջ զսահմանսն՝ Դերանկին հաւատալ, և զայլ սսն՝ որդւոյ իւրում ժառանգեցուցանել: - 324. և մեծաւ տրտմութեամբ հաչէր և հառաչէր յոգի իւր. – 218. Եւ մեկնեալ զզօրսն ի նմանէ ընդ կողմն Ապահունեաց, մերկ ի զինէ և յասպազինէ թողեալ, ոչ առնել այլ կողոպուտ, գնացին աղխիւ և երիվարօք իւրեանց: - 346. և մի եղիցի յիշատակ

սորա ընդ սոցա, որք թէպէտ և վրիպեցին և կործանեցան՝ սակայն և ապաշաւեցին և կանգնեցան յետ դարձին իւրեանց ի մեծ կարաւանէ գերութեանն ի միջոյ ժանեաց բռնաւորին. – 248. և մի հալածեսցի ոք ի բնակութենէ իւրմէ յօտար երկիր պանդխտութեամբ բնակել: - 234. և միախուռն յանդուգն յարձակմամբ դիմեցին ի վերայ այլազգեացն, և ի դիմի հարեալ միմեանց՝ այր զախոյեան իւր յերկիր կործանէր: - 174. Եւ մտախորհ եղև ի սրտի իւրում – 28. և մտանէ Նինոս ի համար Ասորեստանեայց թագաւորաց ընդ կնոջ իւրոյ Շամիրամայ.- 16. և յայնչափ սաստիկ և անհուն ամբոխին սուտ վկայութեանն զբոլոր բարկութիւն բռնաւորին զարթուցին ի վերայ առնն, որպիսի ոչ ի միոյ ուրուք վերայ այնքան ժամանակս եհեղ զբարկութիւն իւր զօրավարն Բուխայ: - 290. և յանդիմանել զամենայն ամբարիշտս վասն գործոց իւրեանց զոր ամբարշտեցան„: - 26. և յանուն կնոջն Ջայլամար, որ և զամուրն յիւր /անուն/ անուանէ. – 90. Եւ յաւել գրգռել ի սիրտս իւր արքայ Խոսրով. զի Տէր խստացուցանէր զսիրտ նորա, զի կործանելոց էր զթագաւորութիւն նորա. – 146. և յաւիտենական և անսպառ և անվախճան են կեանքն և պարգևքն, զոր պատրաստեաց Աստուած սիրելեաց իւրոց և որք կան համբերութեամբ ի հաւատս ճշմարտութեանն. – 264. Եւ յաւուր միում լեալ նորա ի տխրութեան ի սպառնալեաց հօրեղբօրն իւրոյ՝ եկն եմուտ առ նա Ալի որդի Ապուտալպի և ասէ, զի՞նչ են պատճառքդ զի նստիս տխրեալ. – 160. Եւ յաւուր յայնմիկ եմուտ ի տապանն Նոյ և որդիք իւր, կին Նոյի և կանայք որդւոց նորա ընդ նմա: - 30. Եւ յելանելն նորա և մօտ լինել ի սահմանս Հայոց զօրօք բազմօք, մերձ ի սահմանս Տարունոյ, Առաջին կոչեցեալ Հայոց՝ իշխան Տարունոյ Բագարատ … առաքէ զոմանս ի մեծամեծաց իւրոց ընդ առաջ նորա պատարագօք ոսկոյ և արծաթոյ և պատուական հանդերձից, համոզեալ մի ելանել յերկիրս Հայոց: - 170. Եւ յետ անցանելոյ աւուր, գնացեալ Աշոտ որդի Դերանկին, առեալ զդի նորա՝ տարեալ հանգոյց առ հարս իւր յԱղբակ գաւառի ի վանս սուրբ Խաչին: - 354. Եւ յետ նորա ածին զԽոսրոյ ոմն /154/ տղայ մանուկ և նստուցին իւրեանց թագաւոր. և նա փութանակի վախճանեցաւ: - 156. և յետ նորա Արիաս որդի իւր որ և չորրորդ ի Նինեայ՝ ամս Լ. – 56. և յետս ընդդէմ կործանեալ փչեաց զոգին ի ձեռս խորհրդածուին իւրոյ սատանայի. – 100. և յերրորդ ամի թագաւորութեան նորա, Սենեքերիմոս զօր գումարէր ի վերայ նորա, և ձերբակալ արարեալ զնա հանդերձ իւրով բարեկամօքն՝ Բաբելոնի կացուցանէր թագաւոր զորդի իւր զԱսորդանիս – 60. և յերրորդ ամի թագաւորութեան նորա, Սենեքերիմոս զօր գումարէր ի վերայ նորա, և ձերբակալ արարեալ զնա հանդերձ իւրով բարեկամօքն՝ Բաբելոնի կացուցանէր թագաւոր զորդի իւր զԱսորդանիս – 60. և նա տրտմեալ գնաց ի տուն իւր, քանզի հանապազ ստիպէր ի դիւէ անտի, թերևս թոյլ տալովն Աստուծոյ, զոր համարէր ի հրեշտակէ զանկանելն ի մտաց: - 160. և նախ յառաջ Սափին կարի յոյժ սիրեցեալն իւր, զատակչական դեղն արբեալ, անբուժելի կեղով վառեալ յոսկր և ի մարմին՝ և առաջի Աւշնի զրաւ առնոյր ի կենացն: - 376. և նժոյգաձիգն իւր մատոյց նմա զընտիր երիվարն:- 228. և նմա յանձն առնէ զաշխարհս, փոխանակ հօր իւրոյ Ապուսէթի. – 184. Եւ նորա զայս ամենայն չարիս կատարեալ՝ ևս բազմագոյնս քան զայս հաստատեալ եդ ազգի իւրում օրէնս բազում և այլ չարագործութեամբք. – 164. և նորա համբարձեալ զձեռս իւր յերկինս յաղօթս կալ, զի կարասցէ յաղթել նահատակութեամբ – 296. Եւ նոցա ընկալեալ զխնդիրսն՝ հաւանեցան առնել ըստ կամաց նորա, մինչև տեսցեն եթէ զի՞նչ պատասխանի եկեսցէ նոցա յարքայէն իւրեանց, և կամ զօրուն զի՛նչ հրամայեսցէ առնել: - 144. և նոքա ըստ ձախողակի սովորութեանն իւրեանց օրինադրութեանն, արիւնարբու առանց բարւոյ բարեգործութեանցն մանաւանդ թէ լցեալք սատանայական չարութեամբք՝ ձայն արկեալ յամենայն քաղաքսն, խռովեալ ըստ գազանեղէն իւրեանց մոլեգնութեանցն – 398. և նոքա ըստ ձախողակի սովորութեանն իւրեանց օրինադրութեանն, արիւնարբու առանց բարւոյ բարեգործութեանցն մանաւանդ թէ լցեալք սատանայական չարութեամբք՝ ձայն արկեալ յամենայն քաղաքսն, խռովեալ ըստ գազանեղէն իւրեանց մոլեգնութեանցն – 398. և նստան պահել զպահպանութիւն իւրեանց և աշխարհակոյտ ամբոխին բնակաց իւրոյ տէրութեանն: - 282. և նստան պահել

զպահպանութիւն իւրեանց և աշխարհակոյտ ամբոխին բնակաց իւրոյ տէրութեանն: - 282. և նստուցին իւրեանց թագաւոր այր զոմն անուն Փոկաս կոչեցեալ. – 140. և ո՞րպէս՝ հնարաւորեալ յապրուստ անձանց վճարեն զկարևոր պէտս իւրեանց լի աշխատութեամբ և սաստիկ տառապանօք. – 190. և ոչ ի միում ճակատու դարձոյց Ապումուսէ զերեսս իւր յերեսաց Բուխայի. – 286. Եւ ոչ յանձին կալեալ Արջամայ վստահաբար առ իւր ունել զԱնիանոս՝ յղէ զնա ի Հայս: - 76. Եւ ոչինչ ամենևին զչարացաւ ընդ նմա Բուխայ և ոչ յիշեաց զգործսն զոր գործեաց, և ոչ տրտմեցոյց զերեսս իւր. – 288. Եւ ոսկեգործ ականակապ կազմեալ՝ պատեաց ոսկով զփրկագործ սուրբ խաչն, և ընդելուզեալ մարգարտով զարդարեաց զսխրագործ փայտն, հիւսնեալ ի մէջ անուշահոտ փայտից, թողեալ մասն ինչ արտաքս ոսկեպատ պահարանին, յառաջնում իւրոյ քառածրագիծ խաչակերտ փայտեղէն զզրոցկանն: - 394. և որպէս պատմեն զնմանէ՝ զի դարձաւ յետս յԱստուծոյ և դարձոյց զերեսս իւր ի ճշմարիտ դաւանութենէ յերկրպագութենէ Աստուածորդւոյն, որպէս ասաց՝ դարձուցին յիս զթիկունս և ոչ զերեսս իւրեանց. – 248. և որպէս պատմեն զնմանէ՝ զի դարձաւ յետս յԱստուծոյ և դարձոյց զերեսս իւր ի ճշմարիտ դաւանութենէ յերկրպագութենէ Աստուածորդւոյն, որպէս ասաց՝ դարձուցին յիս զթիկունս և ոչ զերեսս իւրեանց. – 248. և ունին զզօրս քո ընդ իւրեանս – 82. և չոգան ի բանակետղ իւրեանց մեծաւ յաղթութեամբ, ուրախացեալ անտրտում խնդութեամբ – 282. և սաստիկ կսկծեցուցանէր զնոսա բանիւք, ունելով իւր վկայ զԵսայի մարգարէ՝ յասելն, ,,լուարուք, իշխանք Սոդոմայեցւոց, ունկն դիք օրիացն Աստուծոյ ժողովուրդ Գոմորացւոց,,. – 182. և սրբոյն Վարդանայ մտրակեալ զերիվարն ի փախուստ զախոյեանսն Պարսից դարձուցեալ և զկողմն իւրոյ ձեռին գնդին զօրացուցեալ – 128. և վահան ի թիկունս եղեալ ի բոլոր սրտէ զհաւատս անբիծս, և համբարձեալք զձեռս իւրեանց յերկինս իբրև զաղեղն հաստ – 252. Եւ վասն իւրեանց թուլամորթութեանն և անհաստատ և յողդողդ մտաց սիրեցին զփառս մարդկան առաւել քան զփառս Աստուծոյ. – 246. Եւ տարեալ հանգուցանեն ի տեղւոջ հանգստարանացն իւրեանց ի սուրբ Խաչի վանս: - 318. և տիկինն սպարապետական ի Տարունոյ եկեալ և նշանացի զդի նորա գտեալ՝ տարաւ ի Պորպ յիւր աւան և եդ ի գերեզմանի: - 368. Եւ տիրեաց երկրի իւրոյ իշխանական ճոխութեամբ: - 314. և փախստեայ գնացին զհետ մինչ ի սահմանս իւրեանց. – 308. և փոխանակ ծաղկեալ պատմուճանի գունագոյն երանգ երանգ անկուածոցն՝ զսուրբ և զվարդագոյն կարմրատեսիլ արիւնն իւրեանց ի վերայ սուրբ մարմնոյն, և փոխանակ ոսկեհուռ թագակապ զարդու պսակացն՝ զերկրպագութիւնն Քրիստոսի. – 266. և քահանայքն բարձեալ ի վեր զսուրբ Աւետարանն և նշանակ իւրեանց կանգնեալ զնշան Խաչին – 232. Եւ քանզի ոչինչ հաղորդութիւն ունէր Յովսէփ առ ծնունդն Քրիստոսի՝ մտանէ յազգահամարն փոխանակ Մարիամու կնոջ իւրոյ -16. Եւ քանզի առեալ էր Կոռնեայ իւր կին զՌեա յազգէ Զրուանայ – 14. Եւ քանզի յետ մահուանն մեծին Սահակայ Բագրատունոյ սպարապետի ասպետի և զօրավարի Հայոց, հաւատացեալ էր Թէոդոսի կայսեր զսպարապետութիւնն Հայոց Համազասպ Մամիկոնէի և որդւոյ իւրում Վարդանայ – 122. Եւ քանզի վավաշոտ մոլորութեամբ վարելով ոչինչ փոյթ զորդւոց իւրոց առնէր – 44. և քարոզն աղաղակէր, թէ ,,առաւ իշխանութիւնն Վասպուրականի աշխարհին ի ձեռս Գուրգէնի փոխանակ եղբօր իւրոյ Աշոտոյ տիրել ընդ նոսա,,: - 236. Զայս հրաման պատուիրանի տային յօժնդակութիւնն պատիր խաբէութեանն իւրեանց – 234. Զայսոսիկ և առաւել քան զսոյնս ասելով՝ դնէր առաջի զօրաց իւրոց աստուածասէր իշխանն Աղուանից: - 276. Զաչս ի վեր ամբարձեալ իշխանն Աշոտ՝ ետես զմի ոմն հարեալ ի զօրաց իւրոց. – 174. զբազումս տապաստ արկեալ ի սուրս իւրեանց – 98. զի ապականեաց ամենայն մարմին զճանապարհս իւր ի վերայ երկրի. – 28. զի սմա և եթ յաւելու ասել, եթէ ծնաւ ըստ կերպարանաց իւրոց, և ըստ պատկերի իւրոյ: - 24. զի սմա և եթ յաւելու ասել, եթէ ծնաւ ըստ կերպարանաց իւրոց, և ըստ պատկերի իւրոյ: - 24. զի Քրիստոսն այն, որ զանձն իւր ոչ կարաց ապրեցուցանել ի Հրէիցն, այլ կալան զնա և սպանին ի վերայ փայտի՝ իսկ արդ զքեզ զիա՞րդ կարէ ապրեցուցանել ի ձեռաց իմոց: -

146. զի ,,ժողովուրդս այս շրթամբք պաշտեն զիս, և սիրտք իւրեանց հեռացեալ մեկուսի են յինէն,,. – 246. զի ,,ժողովուրդս այս, ասէ, շրթամբք իւրեանց պատուեն, և սիրտք իւրեանց հեռացեալ մեկուսի են յինէն,,: - 256. զի ,,ժողովուրդս այս, ասէ, շրթամբք իւրեանց պատուեն, և սիրտք իւրեանց հեռացեալ մեկուսի են յինէն,,: - 256. Զի ահա ես զարթուցանեմ ի վերայ ձեր զազգ դառն և զերագ, որ գնայ ընդ լայնութիւն երկրի, ժառանգել զխորանս որ ոչ իւր են, ահեղ և երևելի: - 200. Զի այր քաջ է և պատերազմող, և միաբանք են որք ընդ նմա են զօրքն, և զանձինս ի մահ դնիցեն ի վերայ տանց և աշխարհաց և ազանց և տոհմից իւրեանց: - 212. զի և ի հօրէ իւրմէ ուսաւ՝ որդւոյն Սէթայ որդիս Աստուծոյ կոչիլ. – 26. զի զԱշոտ և զեղբարսն իւր փութով առ մեզ հասուսցես: - 236. զի զմահուն սպառնացեալ հօրն պատուհաս՝ աչօք իւրովք տեսցէ – 22. զի թէ հնար իցէ՝ անյապաղ երագութեամբ անձամբ իւրով և զօրու և զինու ձեռնտու լիցի հասանել յօգնականութիւն նմա: - 172. Զի ի հասանել ի վերայ նորա ցաւոցն մահաբերաց՝ ոչ հոգացաւ զմանկականն իւր տարաժամ ելսն յաշխարհէս – 386. զի կարծէր ևս համախորհ և միագործ զնիզակակիցսն իւր, զզօրսն և զզօրագլուխս զգունդ ազատացն, որ մտեալ էին ընդ նմա յանձաւն Նկանի: - 210. Զի հրամայեաց Դերանիկն ազատագունդ զօրացն իւրոցն դառնալ զկնի արքային տիրել բոլոր աշխարհին հանդերձ ամրոցօքն: - 342. զի յանմիտէ կալցի խաղաղութիւն ինքն և աշխարհ իւր – 226. զի Շամիրամն ամրանայր ի բնիկ իւրեանց քաղաքին Նինուէ - 16. զի պայծառ սուրբ և մաքուր ոսկին յիւրումն կտակագրի պատկեր աստուածորդւոյն: - 252. զի տարցի անյայտաբար զգողաւսն առ իւր և լցցէ զսովառնութիւն իւր: - 46. զի տարցի անյայտաբար զգողաւսն առ իւր և լցցէ զսովառնութիւն իւր: - 46. զկամս Աստուծոյ և զօրէնս բնութեան ցուցանել ազգաց եկելոց որ յետ իւր: - 34. Զկնի այսորիկ եկն Աշոտ թագաւորն Հայոց մխիթարել զդուստր իւր և զթոռունս, և ևս առատանայր զհաստատութիւն իշխանութեանն Աշոտի և զոստիկանութիւնն Ապումրուանայ: - 356. զհարստահարութիւնն բացաձգեալ, և զթուղթս առ մի մի յիշխանացն յղել յաճախէր, յոլովագոյն առ իշխանն Աշոտ և առ եղբարս իւր. – 360. զոսկերսն Ադամայ բարձեալ Սէմայ գրաստու՝տարաւ յերկիր ժառանգութեան իւրոյ - 34. զոր իւրեանց սեփհական համարէին ժառանգութիւն - 340. զոր առեալ սնուցանէր հօրեղբայր իւր Ապուտալպ մինչև ցարբունս հասակի. – 158. զոր աւանդեցին խաւարայած արևելականքն, Զրադաշտ և Մանիթոպ իւրեանց հաւանելոցն – 52. զոր աւանդեցին որդիք թագաւորին յետ մահուան հօր և մօր իւրեանց ի պէտս սուրբ Խաչին Աղթամարայ. – 356. զոր աւերեացն Իսրայէլ յելանելն իւրում յԵգիպտոսէ և ընդ պատերազմելն ընդ Բաղակայ արքայի Մովաբայ: - 156. զոր և երանելին Կորիւն, ուսումնակից Մովսէսի և աշակերտ սրբոյն Մեսրովպայ՝ յիւրումն ստուգաբանեալ պատմութեան զայսոսիկ մեզ հաւատարմացուցանէ: - 122. զոր ի կարգի իւրում հարկեցայց ցուցանել: - 248. զոր կազմեաց իւր սատանայ գործի աջողակ յամենայն արուեստ գիտութիւն խարդախութեան, իբրև զպատշաճ դարան դեղեալ նետիւք ընդ խաւար թռուցելոյ յոգիս խաւարամածս: - 248. զոր յառաջ խաղացուցանելով զբանն՝ ցուցից յիւրում կարգի – 182. զոր յիւրում տեղւոջն կարգաբանութեան գրեցից որ ինչ վասն սորա: - 74. զոր ցուցանեմ յիւրում կարգի ի բանս համառօտս: - 272. զոր փառս իւր անուանեաց – 76. Զորոյ իրազեկ եղեալ գալուստ նորա առ Ահմատ, և նորա գումարեալ առ ինքն զզօրս իւրոյ նահանգին և Միջագետաց և զԳեթացիսն՝ և եկն եհաս յանդիման նմա: - 366. զորս եթող Բուխայ տիրել աշխարհին իւրեանց յաղագս յառաջագոյն մտերմութեան հօրն նոցա առ թագաւորն և առ զօրավարն, զի գնաց ըստ կամաց նոցա յամենայն ուժոյ զօրութեան մտաց իւրոց: - 298. զորս եթող Բուխայ տիրել աշխարհին իւրեանց յաղագս յառաջագոյն մտերմութեան հօրն նոցա առ թագաւորն և առ զօրավարն, զի գնաց ըստ կամաց նոցա յամենայն ուժոյ զօրութեան մտաց իւրոց: - 298. զորս վաճառակուր արարեալ յօտար ազգս, վարել ի ծառայութիւն, գնալ հեռանալ մերժել ի տանց, հայրենի ժառանգութենէ իւրեանց: - 262. Զսա տեսեալ Մահմէտի՝ /162/ կոչեաց և յարեցոյց առ ինքն, հրամայեալ նմա գրել գիրս օրինաց ազգին իւրոյ, ձեռամբ Աբութուռաբայ իսմայէլացւոյ. քանզի ինքն ոչ գիտէր գիր և

ոչ դպրութիւն: - 164. զսուրբ եկեղեցիս, զտունս աղօթից քրիստոնէից այրել աւերել հիմն ի վեր տապալել, զքահանայսն նորոյ ուխտի ի սուրս իւրեանց մաշել, զծերս և զպառաւունս մահու սրոյ սպանանել, զերիտասարդս և զկուսանս խաղացուցանել ի գերութիւն, զստացուածս և զինչս վատնել աւարառութեամբ. – 398. Ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ մինչ ճոխացեալ մեծամեծս փքայր Ջափրմոթքլ ի վերայ քրիստոնէից, որպէս Սենեքերիմ նախնին մեր ի վերայ Երուսաղէմի և ժողովրդեանն Իսրայէլի՝ յեղակարծում հասեալ ի վերայ նորա որդին իւր Մոթէին սպան զնա – 318. Ընդ որ յոյժ ուրախացեալ Շապուհ՝ խոստացաւ փեսայացուցանել զՄեհուժան ի քոյր իւր Որմզդուհի: - 102. ըստ այնմ զոր մարգարէն Եսայի ասաց, ,,յաւուր յայնմիկ բուռն հարկանիցէ այր զեղբօրէ կամ ազգակցէ իւրմէ և ասասցեն՝ լեր մեր իշխան, և կերակուր մեր ընդ քեզ լիցի,,. – 298. Թագաւորէ Խոսրով որդի Տրդատայ փոխանակ հօր իւրոյ, հրամանաւ Կոստանդիանոսի – 96. թողեալ զերիվարս իւրեանց, ի հետիոտս ելին ընդդէմ նոցա: - 162. ժամ տուեալ՝ փութով յանդիման լինել նմա ի թագաւորաբնակ քաղաքն իւրեանց: - 198. ժողովէր և զորս յառաջագոյնն ունէին յինքեանս զազգս զօրօք իւրեանց – 270. ի կոր կործանման կացեալ Խոսրով մեր թագաւոր, և ջանայր առնուլ զվրէժ մահու հարազատին իւրոյ, թագաւորին Արտաւանայ, զոր և առնէր իսկ – 92. ի ջերմագոյն վայրս ամրանան առանձնանան և միայն բնակեն ըստ ազգս իւրեանց: - 262. ի սաստ մատուցեալ գնդին իւրոյ պատերազմողացն՝ և ոչ կարաց զբորբոքեալ հնոց դէզադէզ կոխակացն սրախողխող սատակմանն ցածուցանել: - 368. Իբրև գիտացին սուրբքն զանհուն պատերազմ չարին՝ վառեալ և նոքա զինքեանս հանապազակռիւ լինել ի ճակատուն, անխափան սաղմոսերգութեամբ զանուշահոտ աղօթս իւրեանց միշտ ի բարձունս առաքելով – 250. Իբրև եհաս թագաւորն յաշխարհին իւր՝ ետ բերել պարգևս և պատիւս Աշոտի ըստ իշխանական յօրինուածի – 370. Իբրև ետես իշխանն Հայոց զզօրսն Տաճկաց եկեալ բազում կազմութեամբ, հայեցեալ և յիւրեանց սակաւութիւնն՝ գիր պաղատանաց փութանակի տայր առ քաջ նահատակն Աշոտ իշխան - 172. Իբրև ստուգեաց զազգն, զգաւառն, զաշխարհն, զպատճառ հատուածին, զզետեղելն, զիարդն, զորպէսն, զեղանակն, զդիպուածն, զպատահն և զայլն ամենայն՝ խնդրէ զնա Վաղարշակ յԱրշակայ և առնու ածէ զնա ընդ իւր ի Հայս – 72. ինքեան և որոց յետ իւր թողլով ժառանգութիւնն որդւոց կեանս վշտագինս հանդերձ մահուամբ, և ծննդականութիւնս տրտմութեամբ: - 22. իսկ եթէ առ փոքրն այնչափ ամբաստանէր զանձն մարգարէին՝ քանի՞ ևս ողբոց և արտասուաց արժանի են՝ որ յՈրդին Աստուծոյ ամբարշտեն շրթամբք իւրեանց: - 258. Իսկ աբեղայն արիոսեան, զոր յառաջագոյն ասացաք վարդապետ Մահմէտի, տեսեալ զյաջողութիւն իրացն՝ յարուցեալ եկն առ Մահմէտ, ցուցանել նմա զգութ երախտեաց, իբրև յիւրմէ վարդապետէ ուսեալ եհաս այնպիսի իրաց. – 162. Իսկ Աշոտ եղբայր Վաչէի քանզի էր մանկագոյն տիովք՝ առեալ դայեկին իւրոյ մատուցանէ առաջի Երուանդայ – 84. Իսկ Ապումուսէ վառեալ և զինեալ զինքն ամենայն զօրութեամբ իւրով՝ խաղաց էջ ի վերայ նոցա և եհար ի հարուածս մեծամեծս – 280. Իսկ Ասուդ թէպէտ և այնպէս շքեղութեամբ ճոխանայր եգիպտական և հնդկային հարստութեամբն՝ այլ յիշելով զբուն իւր սեփհական թագաւորութիւն Ասորեստանի՝ ոչ հաճոյանայր կեալ եգիպտացի գահակալութեամբն. – 70. Իսկ Բուխայի առեալ զբազմութիւն զօրացն իւրոց՝ իջանէ ի դաշտն Գարգարացւոց, և երթեալ մտանէ ի քաղաքն մեծ Պարտաւ: - 276. Իսկ Դերանիկն գործ առնէր ի գիւտս հնարիմացութեան, և տարուբերէր յանձն իւր՝ գտանել զելս իրացն, որով կարիցէ հանել զամուրսն ի Գուրգինայ և տիրել աշխարհին: - 326. Իսկ եթէ Բէլ հրամանատու Արամազդայ իցէ՝ զիա՞րդ իցէ, զի Արամազդ ի գօտոյ իւրմէ խաշիցի հրամանաւ Բէլայ. – 32. Իսկ եթէ վատացն՝ արութի՛ւն զերկիւղն համարելի է, ո՞րչափ ևս առաւել քաջացն քաջութիւն ստացեալ երկիւղիւն պատսպարել իւրեանց: - 354. Իսկ երանելի եպիսկոպոսին Յոհաննու ընտրեալ իւր առանձնակ միայնաստան տեղեակ, աղօթից միայն պարապեալ, ի բաց կալով յեպիսկոպոսական հովուապետութենէ: - 324. իսկ զկինն կալաւ ընդ իւր Բուխայ: - 272. Իսկ զօրավարն Բուխայ կայր ի կոր կործանմանն, ի

տարակուսանս ըմբռնեալ փղձկէր ի միտս իւր, ցնորակոծ լինէր, հնարէր ելս իրացն գտանել ի վրանայարկն փակեալ, և ոչ առնոյր դուլ և դադար: - 282. իսկ զօրավարն զիւրն կերպամտեալ խորհուրդս ապականագործս աշխարհաւերս – 268. Իսկ զօրավարն խոստացաւ երդմամբ տալ նմա զի՛նչ և խնդրիցէ, մինչև հաւասար իւրոյ տէրութեանն բարձակից և պատուակից կացուսցէ: - 218. Իսկ թագաւորն գիտացեալ զհաստատուն և զանդրդուելի միտս նոցա՝ ոչ ինչ փոյթ արարեալ թողու ի կամս կամաց իւրեանց, կեալ որպէս հաճոյ թուի: - 132. իսկ թագաւորն հրաման ետ՝ երթալ գնալ ի սահմանաց իւրոց. – 156. Իսկ ի տիրական զօրավարութեանն Գագկայ սկզբնաւորեալ ձեռակերտ իւր՝ շինեաց զհողաբլուր բարձրաւանդակն ի Մահռաշտ գեօղ յափն գետոյն յելս կոյս, որ հայի յՈստանն Ռշտունեաց – 394. Իսկ իբրև ընթերցաւ զնամակն, գրեալ երդմունս ի ծանականս կանանցն իւրեանց և ի մոլար օրէնսդիրն իւրեանց Մահումաթ. – 236. Իսկ իբրև ընթերցաւ զնամակն, գրեալ երդմունս ի ծանականս կանանցն իւրեանց և ի մոլար օրէնսդիրն իւրեանց Մահումաթ. – 236. Իսկ իբրև լուաւ, թէ ահա առեալ Բուխայ զզօրս իւր գալ հասանել ի վերայ նորա՝ հրաման ետ բոլոր աշխարհին իւրոյ ելանել ունել զլեռնակողմն – 276. Իսկ իբրև լուաւ, թէ ահա առեալ Բուխայ զզօրս իւր գալ հասանել ի վերայ նորա՝ հրաման ետ բոլոր աշխարհին իւրոյ ելանել ունել զլեռնակողմն – 276. Իսկ Խոսրովու կարծեալ արծարծեալ զզօրս իւր և որք ի դրանէն արքունի որ կոչին համհարզք և փուշտիպանք, և ամենայն արք ընտիրք /148/ տան թագաւորին ոյժ առեալ դարձեալ պատերազմել ընդ Հայրակղի: - 150. Իսկ նոցա անմեկնելի զոյսս իւրեանց ի Քրիստոս ունելով, բնաւից գերագոյն և հոյակապ անուն ստացեալ, զյաղթութեան նշանակ կանգնեալ. - 308. Իսկ Շապհոյ լուեալ զհիւանդանալ հօր իւրոյ՝ փութացաւ գնաց ի Պարսս. – 116. Իսկ որ տիրէր աշխարհին Ապահունեաց Կայսիկն՝ զիւր զօրսն առ ինքն գումարեալ և որ շուրջ զնովաւ քաղաքայինք և ասպատակքն Պարսից, որք ի Յունացն վերայ առնէին արշաւանս: - 380. Իսկ Սմբատ որ և Ապլաբաս սպարապետն Հայոց, իբրև գիտաց թէ ոչինչ օգուտ բերէ արտաքոյ հրամանացն նորա լինել՝ փութացաւ եկն առ նա, և ընկալեալ ի նմանէ՝ բնակեաց ինքն և իւրքն հանդերձ իւրաքանչիւր կալուածովք առանց կասկածանաց. – 270. Իսկ Վասակ Արծրունի, հայր Աղանայ սրբոյ, առեալ զՏաճատ և զԳոտեր զեղբայր իւր՝ գնաց առ կայսր. մեկուսի եղեալ ի շփոթմանց պարսկական վրդովմանցն և աւերման աշխարհիս. – 132. Իսկ վասն ձեանն անկայուն զօրութեանն որ այն ինչ յամպոյն ի վայր զեղեալ լինին՝ հնարաւորեալ իւրեանց փայտս իբրև զանուրս չուանօք պարունակեալ շուրջ զոտամբք, դիւրաւ ընթանան ի վերայ ձեանն իբրև ընդ ցամաք երկիր: - 192. Իսկ քաղաքապետն Սահակ ելեալ ընդ դուռնն, որ ելանէ ի բերդն Շամշղտայ, սամոյր զինքեամբ արկեալ և գաւազան ի ձեռն առեալ, յիմարեալ մտօք կորոյս զփախուստն իւր, որ կարող էր գնալ յով և կամիցի. – 272. լաւ համարեցան զկեանս պանդխտութեան յօտարութեան առնել, քան տեսանել կապեալս արգելեալս ի բանդի զորդիս իշխանին իւրեանց, զիշխան աշխարհիս. – 364. խնդրեցին իւրեանց կաթողիկոս զսուրբն Սահակ: - 118. ծփայր ի խորհուրդս իւր իբրև զծով, որ ոչ դադարէ զալիսն յուզելոյ. – 268. Կամ դարձո՝ զխորհեալ նոցա չարիս ի գլուխ իւրեանց, կամ թող զի ելցեն գնասցեն՝ յով և կամեսցին,,: - 82. Կարծելով Վահանայ խոնարհել զորդին իւր յանկանգնելի կործանումն, զոր մեկուսեալ Սամուէլի զհայր իւր Վահան, իբր այն թէ խորհիցին ինչ վասն որոյ եկեալն էին – 106. Կարծելով Վահանայ խոնարհել զորդին իւր յանկանգնելի կործանումն, զոր մեկուսեալ Սամուէլի զհայր իւր Վահան, իբր այն թէ խորհիցին ինչ վասն որոյ եկեալն էին – 106. կարծէր իւրով զօրութեամբ զօրանալ ի վերայ կործանմանն Հայոց, ի մոռացօնս եղեալ հատուցումն մեղաց մերոց ի ձեռանէ Տեառն, որպէս Իսրայէլին ի հնումն առ Սեդեկեաւ զՆաբուքոդոնոսորա՞յն: - 326. համոզեաց ի մէջ երկոցունց և գլխաւորեաց զխաղաղութիւն /382/ առ նոսա, մինչ գալ Սահակայ եղբօր իշխանին Սիւնեաց, ընդ իւր բերելով զհարկսն: - 384. հասեալ ի վերայ ծառոց մրգաբերաց, կամ ի դիւրաձախելի բոյսս խոտոյ, այնպէս վատնեցին ծախեցին զզօրութիւն մարդկային ազգի ստացուածովք իւրեանց,,: - 240. Հրամայեաց և զեղբարսն իւր սպանանել – 152.

ճաշակեալ սակաւ ինչ հաց և գինի գոհացաւ, և առ ընտանիս իւր դարձեալ թախանձագին՝ յարուցեալ էջ ի յամրոցացն – 216. մանաւանդ զի փեսայացուցեալ էր Շապուհ զԳագիկ ի դուստր իւր. – 364. մի՛ ասիցէ այլազգին, որ եկեալ յեցեալ իցէ ի Տէր՝ եթէ մերժելով մերժէ զիս Տէր ի ժողովրդենէ իւրմէ,,. – 224. միայն զմի ոմն կացուցանեն տիրել ի վերայ իւրեանց ըստ կամս անձանց իւրեանց, և միաբան և միախորհ կան և կեան առ միմեանս, և բնակեն ըստ ազգս ազգս, բացագոյն ի միմեանց: - 274. միայն զմի ոմն կացուցանեն տիրել ի վերայ իւրեանց ըստ կամս անձանց իւրեանց, և միաբան և միախորհ կան և կեան առ միմեանս, և բնակեն ըստ ազգս ազգս, բացագոյն ի միմեանց: - 274. միանգամայն խորհէր վրէժխնդիր լինել ազգին Մամիկոնէից վասն սպանման Մեհուժանայ հաւոյն իւրոյ: - 112. մինչ ինքն Հերովդէս փախստեայ անձնապուր լեալ հանդերձ Ուրեղիանոսիւ զինակրաւ՝ անկանի առ քեռին իւր որդի Հիւրկանու քահանայի ի քաղաքն Ասկաղոն: - 78. մինչ հազիւ թէ ուրեք կարաց նշկահել զսոսա ի պատրանս խաբէութեան և ի նենգութիւն կեղծաւոր խարդախութեան զօրականաց իւրոյ տէրութեանն: - 242. մինչև հարկեցաւ թագաւորն յամենայն ուժով կարողութեան իւրոյ զօրս գումարել յամենայն ազգաց, որ ընդ ձեռամբ իւրոյ տէրութեանն էին հնազանդեալ թագաւորք և թագաւորազունք – 242. մինչև հարկեցաւ թագաւորն յամենայն ուժով կարողութեան իւրոյ զօրս գումարել յամենայն ազգաց, որ ընդ ձեռամբ իւրոյ տէրութեանն էին հնազանդեալ թագաւորք և թագաւորազունք – 242. Յամի ութերորդի Մուրկայ թագաւորի, թագաւորն Պարսից Որմզդ որ ի տանէ Սասանայ՝ սպանաւ յիւրոց հաւատարմաց – 136. Յայնժամ բնակիչք լերինն իբրև տեսին, թէ վարեցաւ իշխանն ի գերութիւն … հասին միաբան բազմութիւնն մեկնակազէնքն Խութայ ի հնարս արուեստգիտութեանն իւրեանց, զոր ի պէտս օժանդակութեան ձմերայնոյ հնարաւորեալ էին: - 190. Յայնժամ ժողովեալ Խոռեմ Ռազմայուզան /գրքում՝ Եռազմայուզան/ զզօրս իւր բանակեցաւ շուրջ զԵրուսաղէմաւ և պաշարեաց զնա, և պատերազմեցաւ ընդ Երուսաղէմի աւուրս ԺԹ – 142. յայնժամ հրամայեաց ածել առաջի իւր զԱշոտ և զորդի նորա Գրիգոր: - 314. Յայնժամ դարձեալ ի խորհուրդ եմուտ թագաւորն հանդերձ մեծամեծօքն իւրոյ տէրութեանն, տեսանել զանվրէպ և զանսխալ իմացումն կատարածի ի վերայ աշխարհիս Հայոց: - 196. Յայնժամ դիմեցին ի վերայ նորա և ի բաց առին զզլուխ նորա և տարան ետուն առ զօրավարն իւրեանց Աբրահիմ. – 304. Յայնժամ ելեալ իշխանն Գրիգոր յերեսաց արքայի մեծաւ ուրախութեամբ և անպատում խնդութեամբ՝ և եկն եմուտ յերկիր իւր յիշխանութիւն Վասպուրական կոչեցեալ: - 314. Յայնժամ ի խորհուրդ եմուտ իշխանն և տոհմակիցք իւր, Վահան և Մուշեղ Արծրունիք, և գունդքն ազատանոյն որ ընդ նմա - 210. Յայնժամ իբրև գիտաց զօրավարն, եթէ յաջողեցաւ նմա ամենայն ինչ ըստ կամաց իւրոց և ըստ հրամանի ամբարիշտ թագաւորին, ի գլուխ ելին խորհուրդ չարութեան նոցա - 238. Յայնժամ իբրև լուաւ բռնաւորն զայս դարձուած պատասխանեաց լի հզօրութեամբ և ահագին մեծաւ անարգութեամբ՝ յոյժ տարակուսանօք լցաւ յանձն իւր, և կայր մեծաւ հիացմամբ ըմբռնեալ. – 280. Յայնժամ հրաման ետ զօրավարն Բուխայ զօրաց իւրոց՝ ելանել ընդ առաջ նոցա ի պատերազմ. – 274. Յայնժամ հրովարտակս արարեալ, պնդադեսպանս արձակեալ ընդ ամենայն սահմանս իւրոյ տէրութեանն – 198. Յայնժամ մերկասցի արեգակն զլոյս իւր ի քէն և զգեցուսցէ քեզ խաւար. – 148. Յայնժամ ողորմագին զաչսն շրջշրջեալ առ քաջ նիզակակիցսն իւր, թէ ո՛վ ոք արդեօք թերևս յօգնութիւն ինչ նմա հասանիցեն. – 354. յանձն առեալ տալ նմա զիշխանութիւնն բնիկ տէրութեանն իւրեանց: - 236. յաւուր միում … ետ հրաման իշխանն առնն կորովի եղբօր իւրոյ Աբասայ Հայոց սպարապետի՝ վառել պնդակազմ պատրաստութեամբ, զօրու և զինու և զարդու ամենայարդար հնարաւորութեամբ, որպէս օրէն է նահատակաց քաջ արանց – 344. Յետ այսորիկ եմուտ Ադամ առ Եւա կին իւր – 22. Յետ այսր՝ յերկրորդ ամի պաշարեն զԿարնային քաղաքն զօրքն Յունաց. և դարձեալ անդրէն ի կամս իւրեանց թողեալ գնացին: - 358. Յետ բառնալոյ իշխանութեանն ի Վասպուրական երկրէն մնացին տոհմք Արծրունեաց ըստ ազգս ազգս՝ քաջն Գուրգէն և Մուշեղ եղբայր իւր – 298. յիշեաց

յաւիտենից զուխտ իւր և զբանն զոր պատուիրեաց՝ մինչն ի հազար ամ: - 34. յղէ ի Հայս զԱրտաշիր որդի իւր - 112. յորոց վերայ սուր եդեալ զբազումս սպանին և զնս բազումս վիրաւորեցին և զյոլովագոյնսն ի գերելոցն հանդերձ ընտանիւք իւրեանց զերծին ի նոցանէ և անցուցին ընդ պահակ ձորոյն յամրական կողմանս լերին: - 220. յորում որջացեալ բունեալ էր սատանայ զօրութեամբ իւրով: - 200. յորում տեղւոջ քաղաքն Տարունոյ շինեալ էր, ուր բնակեալ բայանայր զօրավարն Տաճկաց, զօրհասական արջոյն բերելով նմանութիւն, որ յաւուրս ձմերայնոյ արմատովք պարենաւորեալ՝ ի մէջ կենաց և մահու անցեալ որջանան ի բոյնս իւրեանց: - 188. Նա թէպէտ և զչարացաւ ընդ եղեալսն՝ սակայն զանգիտեաց թողուլ զնա երթալ, ակնածելով ի չարայոյզ ազգէն Իսմայէլի, զի դեռ ևս տիրէր բռնութիւնն, և գերեալքն և հայրն իւր սպարապետն յարքունիս էին: - 316. Նա և բազմախոհեմն Կիւրոս Պարսիկ խաղայ գայ իւրովք հեծելազօր մարտակցովքն՝ գալ օգնել Տիգրանայ. – 62. նա և զիւրեաւ տախտակափակ լանջապահս, թիկնապահս, զանգապանս, սռնապանս, գլխապանս, որ գրեթէ բովանդակ պղնձեղէնս զնա իմանալ թուէր, և զետեղեալ բլրաձև զօրու անմատչելի կարծելով. – 64. նա և հաւատարմութիւն իւրեանց առեալ զթուղթսն սրբոյն Սահակայ առ կայսրն և առ հայրապետն – 118. Նա և մայր իշխանին Աշոտի, քոյր Սահակայ և Բագարատայ իշխանին Տարաւնոյ… երթեա՛լ ընծայիւք բազմօք յանդիման լինէր Յովսէփայն և խնդրէր զհաշտութիւն և զխաղաղութիւն հաստատել առ որդիսն իւր և առ բոլոր աշխարհն Վասպուրական: - 186. նիզակակիցք միմեանց եղեալք երեք տասնեակք թուովն, զսուրբ Երրորդութիւնն յօգնականութիւն /134/ իւրեանց վերաձայնեալ՝ լքին զօգնականութիւն մարդկան. – 136. Նոյնժամայն աճապարեալ աշտանակեալ ի նիւս նժոյգ երիվարին, զէն զանձամբ արկեալ, նիզակ ի ձեռն առեալ, խրախոյս ի ձայն բարձր բարձեալ առ իւր ազատագունդ վաշտն՝ ասէ՝ - 328. Նոյնժամայն իբրև կատարեաց զամենայն կամս չարութեան իւրոյ ի վերայ սրբոյ եկեղեցւոյ և /262/ կործանեաց կորոյս զբազումս ի գնդէն քրիստոնէից – 264. Նորա խոստացեալ էր առնել դառնալ Աշոտի յիւր բնիկ տէրութիւնն. – 328. Նորա զերկիր նկատեալ՝ ոչ ունէր նայել ի վեր, կայր կորակնեալ, ոչ ունել ոյժ պնդութեանն, զօրհասն ի վերայ իւր գուշակէր եկեալ հասեալ: - 344. Նորա ի բաց կացեալ ի հնազանդութենէ իւրոյ պետականին հանդերձ քաղաքային գլխաւորօքն. – 338. Նստան երկոքին կողմանքն պահել զպահպանութիւն իւրեանց մեծաւ զգուշութեամբ, և ետուն ժամ անսալ միմեանց՝ ոչ ելանել ի պատերազմ, մինչն եկեսցեն հրեշտակքն յարքայէ, զոր առաքեցինն: - 286. Շահակս այս անուանէ զանուն որդւոյ իւրոյ՝ Կիւրոս, յիշելով զլաւութիւն առնն և զբարեկամանալն նախնոյն նորա Քսերքսեայ: - 72. շահատակելով գունակ ի խաղս գնդակաց, զսակաւաւորութիւնն իւր հազարաւորս համարելով, քանզի ոչ ունէր աւելի քան զերկու հազարս հեծելոց: - 334. Որ ապա յետ սպանմանն Սենեքերիմայ յորդւոց իւրոց՝ բուռն գնդաւ Ադրամելէք և Սանասար գան մտանեն ի լեառն Սիմ - 16. որ եկեալ էին զհետ նորա ընտանեօք իւրեանց – 238. որ և զՆինուէ քաղաք առաջին արքունեաց շինեալ յԱսուրայ, զոր աւերեացն Նեբրովթ՝ սա վերստին շինեաց ի պատիւ անուան իւրոյ: - 44. որ և զՌահաբ պոռնիկն առ ժամեայ բարեմտութեամբն յերիքովական բարկութենէն ապրեցոյց իւրովք ազգականօքն, և զԳաբաւոնացիսն ի Քանանացւոցն սատակմանէ: - 32. որ զջրհեղեղին իրս գուշակեաց Քսիւսիւթրեայ, և զառաջինս իւր գործոց բնաբանապէս գրել և դնել յաման պղնձի մածեալ կապարով ի պահեստի ի Սիպարացւոց քաղաքին: - 36. որ կացեալ իշխան ի վերայ Տարունոյ ամս է՝ յաւելաւ առ հարս իւր, թողեալ զաւակ իւր Աշոտ անուն: - 342. որ կացեալ իշխան ի վերայ Տարունոյ ամս է՝ յաւելաւ առ հարս իւր, թողեալ զաւակ իւր Աշոտ անուն: - 342. որ յանուն հաւոյն իւրոյ Սեման անուանեալ էր լեառն: - 16. որ յանուն հօրն իւրոյ կոչեցաւ Նինուաս. - 44. որ յետ ՋԸ ամի Սենեքերիմ յառաջանայ ի գահ հայրենի իւրոյ թագաւորութեանն մեծաւ զօրութեամբ - 16. որ սպան զհայր իւր Վահան և զմայր իւր Տաճատուհի վասն պարսկականին հնազանդութեան մոգութեան օրինացն – 110. որ սպան զհայր իւր Վահան և զմայր իւր Տաճատուհի վասն պարսկականին հնազանդութեան մոգութեան

օրինացն – 110. որգունակ Խորէն /գրքում՝ խորէն/ և Աբրահամ խոստովանողքն Քրիստոսի ի պարսկայինն զերծեալ լլկանաց դառնագոյն կրիցն՝ զընդարձակութենէ նախարարացն Հայոց մատուցին ողջոյնս աւետաբերս՝ դարձուցանել տեառն զգերութիւն ժողովրդեան իւրոյ: - 324. Որոյ յօժարութիւն կամաց ախորժակաց իւրոց էր մարմին և արիւն անմեղ մարդկան, առ ի յագումն անհնարին գազանաբարոյ կատաղութեանն: - 200. Որոյ առեալ զթոռունս իւր զՀմայեակ և Համազասպեան գնաց առ արքայ ի Տպղն: - 116. Որոյ երթեալ առ Շապուհ յիշեցուցանէ նմա զհարազատէն իւրմէ Մեհուժանայ՝ միամիտ և հպատակ /108/ լինիլ արքային, և զպատերազմացն գործ և զբազում աւարառութիւնս և զգերփանս Հայոց աշխարհիս ի Մեհուժանայ, և զմահն նորա ի ձեռանէ քաջին Սմբատայ Մամիկոնէի- 110. որով զեղծագործ ապականութիւն նոցա յայտ առնէ, յուսակորոյս յայնմանէ, որ զպատիւ սիրոյ եցոյց ի նոսա՝ որդիս իւր ասելով – 28. որոց անուանք քաջութեան իւրեանց հռչակ հարկանէր ընդ ծագս տիեզերաց – 242. Որոց դիպող ժամ գտեալ՝ արտաքս ելեալ ի բանակէն, զերծեալք իբրև զայծեամն ի հնարից որսորդաց՝ գնացին խաղաղութեամբ յիւրեանց տեղիս և զնա թողին լքեալ ամօթալից: - 344. Որում /110/ ունկնդիր եղեալ՝ դարձան այր իւրաքանչիւր ի բնակութիւն իւր - 112. որպէս ժողովուրդն Աստուծոյ առ գետսն նստէին և լային ի յիշելն իւրեանց զՍիօն, և կամ իբրև զնոյն ինքն զերիս մանկունսն, կապեալք և արկեալք ի հնոց նեղութեան – 252. որպէս որ շրթամբքն պատուեն և ի սիրտս իւրեանց անպատուեն. – 256. որպէս Պօղոսի հաճոյ թուի ասել, թէ ,,զորս յառաջն ճանաչէր՝ յառաջագոյն հրաւիրեաց կերպարանակից լինել պատկերի որդւոյ իւրոյ,,: - 300. որք դատեցին ի սուրս իւրեանց, և եկեալ ի տեղի բանակի նոցա՝ առին աւար բազում - 162. որք հեղին զարիւնս իւրեանց վասն ուղիղ և անբիծ դաւանութեանն ի Քրիստոս – 314. ունելով ընդ իւր զզօրսն Յունաց բազմամբոխ վահանաւորաց և դրօշուց սաւառնացելոց, և փողք կայսերալուրք և գունդք գունդք վառելոցն վաշտիցն – 106. պատմեաց նոցա զհանգամանս տեսլեանն … և դարձեալ զնորոգումն հայրապետութեան և թագաւորութեան ի նոյն զարմէ Արշակունեաց, և զգալուստ նեռինն, և զգալուստն Քրիստոսի, և զհանդերձեալ դատաստանացն, և զհատուցումն իւրաքանչիւր ըստ գործս իւր – 120. Պտղոմեայ հասեալ ի տէրութիւն ժառանգաւորութեանն՝ փոխանակ իւր կացուցանէ զԱսուդ, տալով ի ձեռս նորա զբոլոր իշխանութիւն Եգիպտոսի և Հնդկաց - 70. սա անուանէ զանուն իւր ըստ անուան հաւոյն իւրոյ Սեմայ՝ Սեմիրամ – 16. սա առաւելեաց յամենայն հոգածութիւնս ի գիւտս իմաստութեան ուսումնասիրութեան և այլն ամենայնի՝ քան զհարս և զհաւս իւր: - 334. սա ելեալ ի Հայս պատերազմաւ արար ընդ իւրով ձեռամբ. – 56. Սա իբրև զկորիւն առիւծու ի մորւոջ իւրում նստէր վարանեալ. – 400. Սահակայ առեալ ի պարգևի զաշխարհն՝ թողու զորդին զԱշոտ զլեառնակողմամբքն առաջին իւրեանց տէրութեանն՝ շինել, բնակել, ժառանգեցուցանել զերկիրն ի ժառանգութիւն իւրեանց ազգի ի զաւակ տանն Արծրունեաց: - 90. Սահակայ առեալ ի պարգևի զաշխարհն՝ թողու զորդին զԱշոտ զլեառնակողմամբքն առաջին իւրեանց տէրութեանն՝ շինել, բնակել, ժառանգեցուցանել զերկիրն ի ժառանգութիւն իւրեանց ազգի ի զաւակ տանն Արծրունեաց: - 90. Սորա որդիք հինգ ծնանի, յորոց մինն Հերովդէս և միւսն Փիլիպպոս, զորոյ կինն հանեալ Հերովդէի՝ թող զկինն իւր զառաջին, զդուստր Արէտայ արքայի Պատրէացւոց. – 78. Սոքա ամենքին աղխիւ և ընտանեօք իւրեանց թողին զտունս բնակութեան իւրեանց և զհայրենիս իւրեանց, ի վերայ մտերմութեամբ հպատակութեան որդւոցն Դերանկին. – 364. Սոքա ամենքին աղխիւ և ընտանեօք իւրեանց թողին զտունս բնակութեան իւրեանց և զհայրենիս իւրեանց, ի վերայ մտերմութեամբ հպատակութեան որդւոցն Դերանկին. – 364. Սոքա ամենքին աղխիւ և ընտանեօք իւրեանց թողին զտունս բնակութեան իւրեանց և զհայրենիս իւրեանց, ի վերայ մտերմութեամբ հպատակութեան որդւոցն Դերանկին. – 364. Սոքա մերժեալք ի տէրութենէն իւրեանց, զոր տուեալ էր Տիգրանայ և Կիւրոսի՝ կէին անկարգաբար զինչ պիտկէն մինչ ի Կիւրոս Շահակեան: - 72. սրտմտեալ անժուժկալ ի բարկութեանն ջերմագոյն արեանն մրրկալից շարժմանն, և սկսաւ թափել զմահածին

թոյնս իւր ի վերայ կապելոցն, իբրև զթոյնս իժի – 242. Վա՛յ քեզ, եղո՛ւկ դու, այր քաջ, արքայդ մեծանուն, յորժամ կարկառիցէ բարձրեալն զձեռն իւր ի կործանել զքեզ և ի խորտակել զգաւազան ամբարտաւանութեան քո: - 148. Վաղարշակ թագաւորեալ փոխանակ հօր իւրոյ Տիգրանայ, և տուեալ պատերազմ ընդ հիւսիսայինն Հազրաց՝ մեռանի ի կորովաձիգ աղեղնաւորացն: - 92. Վայել էր իսկ եպիսկոպոսին Յոհաննու՝ առնուլ զլուծ համանուանն իւրոյ զՅոհաննու Մկրտչի, որ կապեալն էր ի Հերովդեայ և տուեալ ի բանտ: - 250. փոխէ անդ գեօղս և շինէ զբլուրն, որ տեղի բանակի դաշիկ առնելոյ էր տանն Արծրունեաց, և անուանեաց յանուն իւր զձեռակերտն Գագկակերտ: - 396. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … և ի տանէն Բագրատունեաց Թոռնկայ որդի զօրօք իւրովք. ի տոհմէն Ամատունեաց Շապուհ Ը հարազատօք և զօրօք իւրեանց. – 174. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … և ի տանէն Բագրատունեաց Թոռնկայ որդի զօրօք իւրովք. ի տոհմէն Ամատունեաց Շապուհ Ը հարազատօք և զօրօք իւրեանց. – 174. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … ի տոհմէն Գնունեաց Գրիգոր որդի Հազրի Զ այլ ևս հարազատօք և զօրօք իւրեանց. ի տոհմէն Ընտրունեաց Արտաւազդ Է հարազատօք և զօրօք իւրեանց. – 174. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … ի տոհմէն Գնունեաց Գրիգոր որդի Հազրի Զ այլ ևս հարազատօք և զօրօք իւրեանց. ի տոհմէն Ընտրունեաց Արտաւազդ Է հարազատօք և զօրօք իւրեանց. – 174. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին՝ իշխան Աշոտ և եղբարք իւր Գուրգէն և Գրիգոր զօրօք իւրեանց – 174. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին՝ իշխան Աշոտ և եղբարք իւր Գուրգէն և Գրիգոր զօրօք իւրեանց – 174. Քանզի ասէր զինքն՝ մխիթարիչն, զոր խոստացաւ տէր Քրիստոս առաքել աշակերտացն իւրոց – 164. Քանզի սոքա յառաջ քան զհարս իւրեանց ասին վախճանեալ. – 40. քանզի ,,բանակք հրեշտակաց Տեառն շուրջ են զերկիւղածովք իւրովք և պահեն զնոսա,,: -252. քանզի ըստ օրինակի իսրայէլականումն, որ յաւուրս անիշխանութեանն էին անկարգութիւնք, և այր իւրաքանչիւր զհաճոյս աչաց իւրոց առնէր՝ սոյնպիսիք և այժմուս եհաս լինել. – 300. Քանզի ի գնալ նորա զօրացուցանել զքեռին իւր զթագաւորն Հայոց, իսկոյն յելանելն նորա ի տանէ իւրմէ ի Վան քաղաքէ՝ տիրէ ի վերայ նորա ցաւք հիւանդագինք կարապետք մահու, անմերձենալիք ճարտարաց բժշկական ձեռնարկութեանն: - 384. Քանզի ի գնալ նորա զօրացուցանել զքեռին իւր զթագաւորն Հայոց, իսկոյն յելանելն նորա ի տանէ իւրմէ ի Վան քաղաքէ՝ տիրէ ի վերայ նորա ցաւք հիւանդագինք կարապետք մահու, անմերձենալիք ճարտարաց բժշկական ձեռնարկութեանն: - 384. քանզի յառաջագոյն տուեալ էր զնոսա ի ծառայութիւն քեռ իւրոյ Տիգրանուհեայ կնոջ Աշդահակայ, յասացեալ տեղիս բնակեցուցանելով: - 64. Քանզի Սամուէլ որդի Վահանայ գնաց ընդ առաջ հօր իւրոյ: - 106. Քանզի Վարդան անցեալ գնացեալ էր սուրբ վարդապետաւն Մաշտոցիւ առ կայսր Թէոդոս և առ Ատտիկոս արքեպիսկոպոս հանդերձ թղթովք սրբոյն Սահակայ, տանելով ընդ իւրեանց և զգիր և զբառ հայերէն դպրութեան. – 116. Քանզի տեսեալ, ասէ, որդւոցն Աստուծոյ զդստերսն մարդկան զի գեղեցիկ էին՝ առին իւրեանց կանայս յամենեցունց զոր ընտրեցին: - 28. և առեալ ի ձեռանէ նորա զսուսերն շողացուցեալ՝ հայեցաւ /266/ յայսկոյս յայնկոյս և ասէ, ,,ո՛վ անարի վատ արանց և կանացի այր, թշուառական զինուոր, շուն անպիտան տեառն իւրոյ,, - 268. և կալեալ զնա եդ ի բանտի ի Նկան բերդի և զամրոց նորա եհան ի նմանէ, և կացոյց զհաւատարիմս իւր պահել զնա, և զտուն և զստացուածս հանեալ ի նմանէ՝ և կացոյց ի վերայ աշխարհին զիւր գործակալս: - 348. զի ասեն, թէ նոքա ի միջոյ բառնայցեն՝ ոչ ոք կարասցէ կալ ի կայի իւրում ունել զդէմ մեր: - 184. ընդ որ զչարացեալ Շապուհ, թէ ընդէ՞ր առանց իւր հրամանի զայն գործեաց – 112. որով առնիցեն ելանել ի կապանաց իշխանին Աշոտի և Գուրգինի, և դարձուցանել զիշխանութիւնն անդրէն առ իւրեանս – 368.

ԻԻՐԱԿԱՆ - մի միայն մնացեալ զիւրականն պահելով լեզու. որ Եբրայեցւոցն ասի նահապետ Եբեր որդի Սաղայի - 40.

ԻԻՐԱՅԻՆ - և վախճանեալ զհայրն նորա՝ ի նմին աւուր մեռանի և ինքն սրով յիւրայոցն:/ ճիշտը՝յիւրայնոցն/ - 116.

ԻԻՐԱՅԻՆՔՆ - Անդ հանդիպեալ լինէր և երանելի եպիսկոպոսն Գրիգոր Ռշտունեաց վսամ. ոչ կարաց իւրայնովքն զերծանել, իբրև յայնժամ առղոթաւ/հավանաբար ,,աղօթել,, բայն է / ի լեառն: - 358.

ԻԻՐԱՔԱՆՉԻՒՐ - այլ դարձջիք այսրէն, և առանց աշխատութեան զերկիր իւրաքանչիւր կալարուք: - 110 . այլ և մարդոյն ևս յստակագոյնս տեսանել զիւրաքանչիւրոցն ի նոցանէ մտածութիւն. – 22. այր իւրաքանչիւր մազապուր զերծեալ փախստեայ գնացեալ հասին յաշխարհին իւրեանց: - 354. ապա համոզեալ Սահակայ և Սմբատայ այլովքն ևս՝ բարձին ի միջոյ զաղմուկն, և սէր բարեկամութեան ի մէջ երկոցունց հաստատեալ՝ գնացին յիւրաքանչիւր տեղիս: - 332. ասէ, զի կացուցի թագաւոր ձեզ յազգէ և ի դենէ ձերմէ, մի՛ ծանր թուիցի ձեզ դառնալ անդրէն և ունել զիւրաքանչիւր ժառանգութիւն. – 110. Աստանօր լաւագոյնս իմն աստուածայինն Մովսէս գրէ ի բերանոյ Աստուծոյ զյաճախութիւն ամբաստանութեան ամբարշտելոցն, ըստ իւրաքանչիւրոցն և զվնասն նշանակելով: - 28. Բայց զի՞ մի մի զիւրաքանչիւր հանդէս պատերազմաց նոցա գրեցից յականէ յանուանէ. ասացից կարճառօտ և համառօտեցից զբանս. – 286. Բայց նոքա ի մտի եդեալ էին, թերևս պատիր խաբէութեամբ /170/ կարասցեն բառնալ զնոսա յիւրաքանչիւր տէրութենէ: - 172. Բարկացաւ յոյժ իշխանն ընդ արհամարհանսն, և յոյժ զայրացեալ մեծաւ ցասմամբ՝ առնու զբազմութիւն ազատագունդ զօրաց ըստ տոհմս ազգաց իւրաքանչիւր զօրօք. – 178. գրէ յականէ յանուանէ առ որ մնացեալն էին յաշխարհս յամուրս իւրեանց, զի փութով յիւրաքանչիւր տեղեաց առանց կասկածանաց և երկիւղի առ նա հասանիցեն – 296. և ընդ այգն ընդ առաւօտն, մինչ նոքա ննջէին յիւրաքանչիւր վրանաց օթոցի՝ և զօրքն շուրջ փակեցին սուսերօք և վահանօք և նիզակօք և վառեալ մոմեղինօք, և մտեալ ի ներքս ըստ հրամանի զօրավարին իւրեանց – 296. և տառապելոցդ որ եկեալ յեցեալ են ընդունայն գաղթականութեամբ՝ եղիցի արձակուրդ ի տեղիս իւրաքանչիւր – 216. Եւ ամենեցուն ըստ հրամանի թագաւորին յիւրաքանչիւր կողմանց այրուձի գումարեալ՝ հանդերձ այլովք սպառազէն յօրինուածովք անյապաղ երագութեամբ գային ի ժամադրեալ կոչումն: - 198. Եւ առեալ զնոսա անցուցանէ յիւրաքանչիւր սահմանս բնակութեան, ինքնին զհետ նոցա ելանելով, որպէս Կիւրոս արքայ Պարսից զհետ դարձելոցն ի գերութենէն Բաբելոնի. – 218. և արձակեաց զզօրս իւրաքանչիւր զօրագլխօք եկելոց առ նա յամենայն ազգաց յաշխարհէս /գրքում յաշխարէս/ Հայոց՝ երթալ ձմերել յիւրաքանչիւր տեղիս բնակութեանց – 262. և արձակեաց զզօրս իւրաքանչիւր զօրագլխօք եկելոց առ նա յամենայն ազգաց յաշխարհէս /գրքում յաշխարէս/ Հայոց՝ երթալ ձմերել յիւրաքանչիւր տեղիս բնակութեանց – 262. և բայացեալքն եթէ գազանք և եթէ թռչունք, յորժամ զգան զջերմութիւն օդոյն ի հասարակել տունջեան և գիշերոյ՝ ի գարնանային եղանակի ելեալք յիւրաքանչիւր կայենից. – 188. Եւ բարձեալ զօրքն Հայոց դիակապուտ արարեալ զզարդ և զզէնս զարի արանց և զքաջ երիվարաց, առեալ աւար բազում՝ գնան յիւրաքանչիւր տեղիս մեծաւ յաղթութեամբ: - 178. և բացեալ զտուն դիւանապահ մատենիցն և գտեալ զսերունդս Սենեքերիմայ, և զգործս նոցա զմիոյ միոյ ուրուք յանուանէ զառն իւրաքանչիւր զանուն և զքաջութիւն իւր, նոյնպէս և զայլն ամենայն ըստ տոհմից տեղեաց - 74. Եւ բնաւ աշխարհս քայքայեալ ցրուեցան՝ յով և կարաց աճապարել փախչել այր իւրաքանչիւր. – 92. և դառնային մեծաւ ուրախութեամբ և անտրտում խնդութեամբ յիւրաքանչիւր տեղիս: - 176. և դեռ զիւրաքանչիւր սուսեր ածեալ ունէին ընդ մէջ իւր և վահան ի վերայ թիկանց եդեալ. – 220. Եւ ելեալ յիւրաքանչիւր տեղեաց մի քան զմի յառաջանալ ի կոչումն Բուխայի, և ժողովեցան ի մի վայրի և եկին կացին առաջի զօրավարին Տաճկաց: - 296. և զպատճառսն ստուգեալ, գրէ ի ձեռն Վահանայ ումեմն ի տոհմէն Ամատունեաց՝ դառնալ գալ բնակել անկասկած կենօք, ի բարձ և ի պատիւ

իւրաքանչիւր յառաջանալ: - 98. Եւ զօրացն քաջալերեալ ընթացան յիւրաքանչիւր զէնսն և հեծեալ յընտիրս երիվարացն՝ կացին ի հանդիպոջ և հանդիսացան գումարեցան ի մի վայր և պնդեցան կարգեցան մածեան հոլովեցան յինքեանս – 230. և իւրաքանչիւր այր զախոյեան իւր յերկիր հարեալ՝ և ինքն զկնի միւսոյն ճեպէր: - 232 Եւ իւրաքանչիւր զօրագլխացն եկելոց առ նա պարգևս և պսակս մատուցանէր, գեօղս և աւանս կնքէր և տայր. – 198. և կալցին զիւրաքանչիւր իշխանութիւն և վայելեսցեն ի պարգևս և ի պատիւս արքունի և կացցեն ի հնազանդութեան թագաւորին: - 296. և կեայք պանդխտութեամբ կեանս, իւրաքանչիւր ի սուր իւր գտանել զբարձ և զգահ նախարարութեան. – 110. Եւ հրամայեաց ածել ոսկերիչ և նորոգեալ նորացոյց զանյաղթ փայտ խաչին Քրիստոսի, մատուցեալ զբեկորսն առ իւրաքանչիւր յօդս, պատեալ մաքուր արծաթով վայելչագոյն քան զառաջինն, ի պարծանս քրիստոնէից և յամօթ և ի նախատինս թշնամեաց խաչին Քրիստոսի: - 378. Եւ հրաման տուեալ ընդ ամենայն երկիրն՝ զի այր իւրաքանչիւր դարձցի յերկիր իւր և կալցի զիւր ժառանգութիւն – 234. Եւ նոյնժամայն վառեցան պատրաստեցան, հեծեալ յիւրաքանչիւր յերիվարս ելին ընդդէմ նոցա: - 134. Եւ նոքա թափառնակի անյապաղ հանդերձ իւրաքանչիւր զօրու եկին հասին առ մեծն Վարդան – 126. և շինեն նախարարքն Հայոց իւրաքաքնչիւր պալատս արքունականս և դաստակերտս յականաւորս, և զքաղաքն որմափակօք պարսպեն, և խաղաղեցուցանեն զերկիրս: - 126. և ունէր զիւրաքանչիւր կալուածս զաւանդեալ ժառանգութիւն նոցա ի թագաւորացն առաջնոցն Մուշեղ, Վահան: - 96. Եւ սկսաւ երկիրս առնուլ զնորոգումն, և եկեղեցիքն պայծառանալ ի զարդ և ի պաշտօնս շքեղութեան, և ցրուեալքն դրոթ տուեալ դարձան յիւրաքանչիւր տեղիս՝ շինել, տնկել, մոռանալ զցաւսն և զտրտմութիւնսն զոր կրեցին: - 318. Եւ վասն մնացելոցն որք ի քաղաքին և ի սահմանս նորա՝ էլ հրաման յարքունուստ առնել ի վերայ նոցա ողորմութիւն, շինել զքաղաքն և հաստատել զամենեսին յիւրաքանչիւր կարգ: - 142. և ցուցէք յականէ յանուանէ մի ըստ միոջէ իւրաքանչիւր զվնասս զոր գործեալ եմ, դի՛ք ի լսելիս համագունդ զօրականացս, և մի՛ պատկառէք խօսել զճշմարտութիւնն: - 214. զի զիշխանս աշխարհին Հայոց ի բաց բարձէ յիւրաքանչիւր տէրութենէ – 184. զի ըստ իւրաքանչիւր հասակաց՝ զմի մի ոք ի ձէնջ /214/ գթալիր սիրով մեծարէի այնչափ – 214. Զնա յղէ Ապուսէթ ելանել յերկիրն Վասպուրական և անդէն մնալ զօրօք բազմօք, մինչև զբովանդակ զհարկս և զհասս արքունի յամենայն կողմանցն Հայոց առ նա բերցեն յիւրաքանչիւր սահմանաց: - 176. ըստ սովորութեան ծանօթացուցանել զիւրաքանչիւրոց առանձնաւորութիւն և զպատուոյն գերակայութիւն, կամ ի ծնողաց կամ ի տեղւոյ կամ ի գաւառէ կամ յազգէ կամ յարիութենէ կամ ի պատահմանէ սկիզբն առ: - 288. Իսկ աշխարհս ոգի առեալ բնակեցան խաղաղութեամբ իւրաքանչիւր ըստ չափոյ հասակի ի մեծամեծաց մինչ ի փոքունս, և գոհացեալ գթութեանցն Աստուծոյ. – 376. Իսկ նոքա թէպէտ և հաւանէին՝ այլ էր և հակառակութիւն մեծ ի մէջ նոցա. քանզի որոշեալ էին պաշտամամբ կռոց ըստ իւրաքանչիւր կամաց: - 156. Իսկ Սմբատ որ և Ապլաբաս սպարապետն Հայոց, իբրև գիտաց թէ ոչինչ օգուտ բերէ արտաքոյ հրամանացն նորա լինել՝ փութացաւ եկն առ նա, և ընկալեալ ի նմանէ՝ բնակեաց ինքն և իւրքն հանդերձ իւրաքանչիւր կալուածովք առանց կասկածանաց. – 270. իւրաքանչիւր զօրօք գումարեալ, ի մի վայր խաղացեալ՝ գնացին հասին յայն վայր – 174. ծանուցանէր զզօրութիւն իւրաքանչիւր աշխարհաց և զամուրս նոցա և զզօրութիւն պատերազմաց նոցա ըստ ազգս ազգս: - 270. հարկ եղև ակամայ կարգել դնել առաջի զդէմս անցիցն ըստ իւրաքանչիւր պատահմանց: - 234 միայն թէ ընդարձակեսցես մեզ և տոհմի մերոյ, բնակաց երկրի մերոյ՝ մնալ յիւրաքանչիւր տունս բնակութեանց կալ խաղաղութեամբ – 212. մինչ կային ի կապանսն իշխանն և նախարարքն իւրաքանչիւր ընտանեօք – 220. Որում /110/ ունկնդիր եղեալ՝ դարձան այր իւրաքանչիւր ի բնակութիւն իւր - 112. պատմեաց նոցա զհանգամանս տեսլեանն … և դարձեալ զնորոգումն հայրապետութեան և թագաւորութեան ի նոյն զարմէ Արշակունեաց, և զգալուստ նեռինն, և զգալուստն Քրիստոսի, և զհանդերձեալ դատաստանացն, և զհատուցումն իւրաքանչիւր

ըստ գործս իւր – 120. Տեղեկանայր և զայն ևս ըստ իւրաքանչիւր գնդից, զքաջացն և զկորովացն պատերազմողաց ըստ իւրաքանչիւր անուանց – 198. Տեղեկանայր և զայն ևս ըստ իւրաքանչիւր գնդից, զքաջացն և զկորովացն պատերազմողաց ըստ իւրաքանչիւր անուանց – 198. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին՝ իշխան Աշոտ և եղբարք իւր Գուրգէն և Գրիգոր զօրօք իւրեանց – 174. Քանզի առաջնոցն ուրուականք և ստուերականք ոմանք՝ ըստ իւրաքանչիւր կարծեաց թուելոց վրիպեցան յաստուածածանօթն գիտութենէ հոգեշահ նահապետացն: - 40. քանզի ըստ օրինակի իսրայէլականումն, որ յաւուրս անիշխանութեանն էին անկարգութիւնք, և այր իւրաքանչիւր զհաճոյս աչաց իւրոց առնէր՝ սոյնպիսիք և այժմուս եհաս լինել. – 300. Ընդ նոյն ժամանակս ընդարձակեալ բարերարին Աստուծոյ իշխանացն Հայոց՝ դարձան յիւրաքանչիւր բնիկ տէրութիւնս. – 322.

ԻԻՐԱՔԱՆՉԻԻՐ ՈՔ - Եւ եղև յետ աւուրցն այնոցիկ, յորժամ ուրախ արար թագաւորն զնախարարսն Հայոց ի տաճարի խրախից, և խոստացաւ տալ իւրաքանչիւր ումեք զերկիր ի ժառանգութիւն – 314. իւրաքանչիւր ոք այր զընկերէ և զեղբօրէ իւրմէ ի չարիս խոկային: - 194.

ԻԻՐԵԱՆՔ - Տե՛ս ԻԻՐ

ԻԻՐՈՎԻ - և անդ կեցեալ և մեռեալ անձամբ զիւրովի երթեալ, ըստ սահմանելոյ ի վերայ նորա բանի առնն Աստուծոյ սրբոյն Ներսէսի: - 102.

Ի ՓԱԽՈՒՍՏ ԴԱՌՆԱԼ - Իսկ իբրև գիտացին եթէ սպանաւ զօրավարն, և խորտակեցաւ բազուկ աջոյ ձեռին, եղեալ ի փախուստ դարձան – 306.

Ի ՓԱԽՈՒՍՏ ԴԱՐՁՈՒՑԵԱԼ - և սրբոյն Վարդանայ մտրակեալ զերիվարն ի փախուստ զախոյեանսն Պարսից դարձուցեալ և զկողմն իւրոյ ձեռին գնդին զօրացուցեալ – 128.

Ի ՓԱԽՈՒՍՏ ԴԱՐՁՈՒՑԱՆԵԼ - ընդ առաւօտանալն սկսեալ՝ ի ժամս բովանդակ՝ յաղթութիւն սատարեաց և ի փախուստ դարձոյց զբազմութիւն զօրացն Ովայի – 178. Իսկ իբրև գիտացին եթէ սպանաւ զօրավարն, և խորտակեցաւ բազուկ աջոյ ձեռին, եղեալ ի փախուստ դարձան – 306. Հարին հալածեցին և ի փախուստ դարձուցին զզօրսն. – 232.

Ի ՔԹԹԵԼ ԱԿԱՆ - Եւ յանդուգն դիմեցուածովն ի վեր քան զզարմանս՝ այն ինչ ի քթթել ական դարձուցին / 328/ զխրոսական, և զռազմն ղաշիկ քակեցին և զյառաջագահ ախոյեանսն փայլակնահար արարեալ դիաթաւալ կացուցին – 330.

Ի/Յ/…ՁԵՌՆ - յոյր ձեռն բազում արութիւն նահատակութեան երևեալ լինէին ի մարտս պատերազմաց և ի հանդէսս ճակատեցելոց ի միայնամարտիկ զինուորութեան: - 170. շինեալ նորոգեաց և զեկեղեցին որ ի նմա յանուանակոչութիւն սուրբ Աստուածածնին Մարիամայ և զարդարեաց զնա մեծագանձ սպասուք և եդ ի նմա զԽաչն, զոր յիշեցաք վերագոյնն, յորոյ ձեռն ծանուցաւ զօրութիւնն հրաշագործ: - 390.

Ի/Յ/…ՄԻՋԻ/ - Յորոց միջի կացեալ Ապումրուան համոզեալ նոցա ցածոյց զճակատ առ ճակատ վառեալ պատերազմն – 364.

Ի/Յ/…ՎԵՐԱՅ - յորոյ վերայ կալեալ և կանչեալ քաջն Վարդան իբրև զառիւծ, իբրև զկորիւն առիւծու, և առ ուժոյ և երագութեան ձեռինն ի վերայ ձգեալ զմիողնին՝ յերկուս կտրէ զՇաւասպն: - 126. յորոց վերայ սուր եդեալ զբազումս սպանին և զևս բազումս վիրաւորեցին և զյոլովագոյնսն ի գերելոցն հանդերձ ընտանիւք իւրեանց զերծին ի նոցանէ և անցուցին ընդ պահակ ձորոյն յամրական կողմանս լերին: - 220. Յորոց վերայ սուր եղեալ կոտորեցին, և լցին դիակամբք սպանելոցն զդաշտաձև հովիտն: - 306. յորոց վերայ սուր եղեալ կոտորէին, և լնուին արեամբ զերկիրն: - 202.

Ի/Յ/…ՏԵՂԻ - Յորոյ տեղի մատուցին զՅոհան ոմն, այր հեզ և բարեպաշտօն, լցեալ երկիւղիւ Տեառն, պատշաճ առ վերակացութիւն եկեղեցւոյն Քրիստոսի: - 324.

Լ/թիվ՝երեսուն/ - են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Մամիզոս ամս Լ … Մաքազիս ամս Լ /56/… Մամիզոս միւս՝ ամս Լ… Բաղեպարէս ամս Լ… Ղամպերէս ամս Լ… Ոթինևս ամս Լ … Պերիտիադէս ամս Լ: – 58. և ետուն պատերազմ անդ զաւուրս Լ, և ոչ ինչ կարացին ստնանել. – 362. և յետ նորա Արիաս որդի իւր որ և չորրորդ ի Նինեայ՝ ամս Լ. – 58.

ԼԱ - Ապա դարձան Վաչէ և Արշաւիր ընդ Արտաշէսի, առեալ զթագաւորութիւնն Երուանդայ ի ԼԱ ամի Արտաշէսի արքայից արքայի – 86. են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Մաւտանէս ամս ԼԱ… Տևտեսայ ամս Խ: – 58.

ԼԱԼ - և ամենեքեան միաբան յարտասուս եղեալ լային. – 228. Եւ ապա անտի ոչ սակաւ ինչ լինէր յաւուր յայնմիկ ձայն լալոյ, հեղումն արտասուաց յահագին բորբոքմանէ սրտից նոցա և գութ խանդաղատանաց թագաւորին և իշխանացն և զօրացն ամենեցուն և բնակչաց քաղաքին. – 154. և ապա մտին ի տունն Աստուծոյ, և տարածեալ զիրովարտակն առաջի սրբոյ սեղանոյն՝ անկան ի վերայ երեսաց իւրեանց յերկիր առաջի Տեառն և լացին դառնապէս – 146. և միաբան յարտասուս հեղեալ լային, և դառնապէս ողբս յողբս հարեալ անմխիթար սգոյ – 114. որպէս ժողովուրդն Աստուծոյ առ գետսն նստէին և լային ի յիշելն իւրեանց զՍիօն, և կամ իբրև զնոյն ինքն զերիս մանկունսն, կապեալք և արկեալք ի հնոց նեղութեան – 252. ,,հրեշտակս արձակիցեն որ լայցեն դառնապէս,, - 286.

ԼԱԼՈՒՄՆ - Յայսմ վայրի ոչ ի վերայ միոյ ազգի և ի վերայ միոյ աշխարհի է լալումն ողբումն և կոծումն, այլ ի վերայ բոլոր ազգաց և աշխարհաց Հայաստանեայց: - 196.

ԼԱՅՆ - և եթաց զպողոտայն լայն և ընդարձակ, զշաւիղն կորստեան, որ տանի յանգիւտ կորուստն. – 248.

ԼԱՅՆԱԳՈՅՆ - զի լայնագոյնս ևս վասն այսորիկ պատմէ մեծ քերթողն Մովսէս – 42.

ԼԱՅՆԱԼԻՃ - և առեալ զնա մտանեն ի մէջ մայրեացն, և ընդ գիրկս մտեալ Շաւասպայ Արծրունւոյ՝ զլայնալիճն լի քարշեալ հարկանէ ի թիկանց ընդ մէջ ողինն զկորովալիր մատանցն զազդոյ շարժումն թռուցեալ թափանցիկ ընդ չարախորհուրդ սրտին միջոցն դիպեցուցանէ. – 100. և զզօրութիւն աղօթիցն իբրև զնետ ձգեալ ի լայնալիճ աղեղանէ ի նպատակն, հարեալ զկառափն սատանայի դիաթաւալ կացուցեալ յերկիր կործանէր: - 252. և իբրև մօտ եղև յափն գետոյն՝ քարշեալ ոմն զլայնալիճն, նստելով ընդ դարիւն, և հարեալ նետիւ ընդ բացատն, և երեսանակալ ձեռնն թուլացեալ. կրկնեալ այլ ոմն ճօճ նիզակաւն ընդ նոյն ակն՝ գետավէժ արարին զԱշխէթն. – 272.

ԼԱՅՆԱՆԻՍՏ - մինչև եկից հասից ի լայնանիստ ընդարձակ ասպարէզս մատենից պատմութեանցս՝ ոճով մի ըստ միոջէ շարեցից, կարգեցից, գրեցից զախորժելին քեզ: - 74.

ԼԱՅՆԱՏԱՐԱԾ - և կարգեցին ճակատս, և բոլորեցին ռազմ, և գունդս գունդս յընտրելոց զօրացն ըստ ազգս ազգս, շուրջանակի ի ներքս փակեցին զլեառնն և դրօշս և նշանս բարձրագոյնս լայնատարածս կանգնեցին. – 280. տեսանեն զկողմանս արևելից, դաշտ յոյժ մեծանիստ, լայնատարած, հարթայատակ, անվայրափակ առ ի սահման, անբաւական ի տեսութիւն աչաց, սաստիկ լուսով զարդարեալ ի գիշերի, բազմակերպ երևմամբ – 48.

ԼԱՅՆԵԱԼ - բերանաբաց դժոխաբար լայնեալ զբերան իւր՝ յոգունց քան թէ սակաւուց արար վիժել յանդունդս, որոց ոմանք և տունք նոցա գերեզման նոցին եղեն – 358.

ԼԱՅՆԵԼ - որպէս ասաց Ամովս մարգարէ, ,,գերծիր և կտրեա ի վերայ փափուկ որդւոց քոց, լայնեա զխզումն քո իբրև զարծուոյ, զի գերեցան ի քէն,,: - 238.

ԼԱՅՆՈՒԹԻՒՆ - Զի ահա ես զարթուցանեմ ի վերայ ձեր զազգ դառն և զերագ, որ գնայ ընդ լայնութիւն երկրի, ժառանգել զխորանս որ ոչ իւր են, ահեղ և երևելի: - 200. Իսկ Սէմայ՝ Ասորեստանեայքն համօրէն լայնութեամբ մինչև ի կողմանս արևելից: - 34.

ԼԱՆՋ - շռնջապահս ձիոցն և տաշտս գաւակացն և զանգապանս ի չորս կողմանս, ձգեալ և լանջացն զէն, և բարձրավիզ խրոխտանացն զրահս, և ոտնատորոփ փռնկալոյն մանեակս զանգակեալս, և մահիկս լուսնաձևս ի մէջ ճակատուն կապեալ – 208.

ԼԱՆՋԱՊԱՀ - նա և զիւրեաւ տախտակափակ լանջապահս, թիկնապահս, զանգապանս, սռնապանս, գլխապանս, որ գրեթէ բովանդակ պղնձեղէնս զնա իմանալ թուէր, և զետեղեալ բլրաձև զօրու անմատչելի կարծելով. – 64.

ԼԱՐ - և արկանէին վիճակս և լարս ձգէին ի վերայ սահմանաց և բնակէին յամուրս աշխարհիս աներկիւղս. – 238. և ի մատնելն մերում լարօք հնգետասան՝ հաւք երկու պատահեցին մեզ – 50. Եւ Խոսրով արքայ փախստական գնաց, և անցեալ զԴեկղաթաւ ի Վեհկաւատ՝ հրամայեաց զլար կամուրջացն կտրել. – 150. Եւ մինչ երթայր և խորհէր՝ խոցեալ նորա երիվարն, և յանկարծակի այն ինչ ոտն երիվարին շաղեալ ընդ փոքր թուփ մի, որպէս ասեն, զուլումբեալ ի վերայ գլխոյն ջարդեալ զողն ու լարն՝ ի բաց ընկէց զհեծեալն զքաջ զօրավարն Ապումկդէմ: - 304.

ԼԱՐԵԼ - Եւ ի սաստիկ բախմանէ խուռն նիզակացն և ի զինուց փայլելոյ և շողալոյ սուսերացն և սրնգելոյ աղեղանցն լարելոյ՝ հրաձգութիւն իմն արտաքս ելանէր իբրև յամպոց ճայթմանէ – 232.

ԼԱՒ - այլ համանգամայն ամենայն բարիքս Որմզդի է և լաւք, և չարք և դևք՝ Հարամանւոյն: - 46. Այլ ճշմարտագոյնք են Սողոմօնեանքն, զի ասէ, ,,վա՛յ միումն. յորժամ գլորիցէ, ո՞ յարուցանիցէ զնա,,. և եթէ ,,լաւ են երկուք քան զմի, զի եթէ միովն գլորիցի ոք՝ կանգնեսցի,,: - 354. Արշակայ գնացեալ զկողմամբ Միջագետաց, լաւ համարեալ ընդ ձեռամբ քրիստոնեայ թագաւորի հնազանդել, քան Պարսկականն հնազանդել տէրութեանն. – 110. Բայց Աւշին որդի Ապուսեճի, քանզի էր այր խոռվասէր, ատեցող զխաղաղութիւն, անյագ առ արբումն արեան մարդկան, և զայն բարգաւաճանս անձին քաջ լաւ համարէր. – 370. բայց եթէ ստութեամբ և թէ ճշմարտութեամբ՝ մեզ չէ յայտ, և զոչն ստուգեալ՝ և ոչ գրել լաւ համարեցայ: - 348. և անհակառակող հաւանութեամբ հեզահայեաց առ միմեանս սիրոյ յորդորմամբ արտաքոյ վատթարին խոհականաբար մնալով, քաջախորհուրդ առատաբուղխ խաղացմամբ իմաստութեանն զմիմեանս բռնահարելով, զօտարոտին ի բաց վարատելով զբղջախոհութեան անհանճարութիւն՝ զլաւն և զյոյժ օգտակարագոյն ընտրութեամբն գիրկս արկին. – 388. և առ եղբայրականն զհնազանդութեանն չափ ցուցանելով, անկշիռ վայելչութեամբ զմիմեանս լաւ համարելով քան զանձինս, հասարակ զճոխութիւն իշխանական գահընկալութեանն վարկանելով – 360. լաւ համարեցան զկեանս պանդխտութեան յօտարութեան առնել, քան տեսանել կապեալս արգելեալս ի բանդի զորդիս իշխանին իւրեանց, զիշխան աշխարհիս. – 364.

ԼԱՒԱԳՈՅՆ - Աստանօր լաւագոյնս իմն աստուածայինն Մովսէս գրէ ի բերանոյ Աստուծոյ զյաճախութիւն ամբաստանութեան ամբարշտելոցն, ըստ իւրաքանչիւրոցն և զվնասն նշանակելով: - 28.

ԼԱՒ Է - ,,լաւ է մեռանել վասն Քրիստոսի, քան առ ժամանակ մի վայելել ի մեղս,,: - 250. Եւ ասեն ցթագաւորն, ,,լաւ է մեզ մեռանել վասն անուանն Քրիստոսի, քան վայելել ընդ քեզ. – 292.

ԼԱՒՈՒԹԻՒՆ - Այլ թէպէտ զայս ախորժելով լսէր Պտղոմէոս առ լաւութեան քաջութեան առնն՝ սակայն յայտնել ոչ զօրէր Աղէքսանդրի – 70. Եւ զայս առ այժմ բաւական համարեալ նշանակութիւն ցուցանել զլաւութիւն երանելի առնն Խուրանայ Արծրունւոյ, խոհեմագունիցն բաւականանալ առ բովանդակ իմացմունս: - 78. Շահակս այս անուանէ զանուն որդւոյ իւրոյ՝ Կիւրոս, յիշելով զլաւութիւն առնն և զբարեկամանալն նախնոյն նորա Քսերքսեայ: - 72.

ԼԲ - են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Բաղէոս ամս ԾԲ… Ազտադաս, ամս ԼԲ. .. Մամիզոս ամս Լ … Մաքազիս ամս Լ … Զփերոս, ամս Ի… - 56. են մի ըստ

միջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Ղամրիդէս ամս ԼԲ… Զովսարէս ամս Ի… – 58.

ԼԳ - Եւ կացեալ ԺԲ ամ Աղէքսանդրի մեռանի ի Բաբելոն, կեցեալ ամս ԼԳ, թագաւորեալ ամս ԺԲ: - 70. և կեցեալ առ նովաւ ամս Մ՝ փոխեցաւ յանմահութիւն յամին ԼԳ Ղամէքայ: - 28. ի սորա ԼԳ համբաւեալ ջրհեղեղն Ովդէգայ: - 56.

ԼԵ - Ի սորա ԻԵ ամին Թէսաղացւոց առաջին թագաւորեաց Բէղղոքոս ամս ԼԵ. – 56.

ԼԵԱԼ - ,,բնութեամբ ճշմարտութեամբ աշխարհիդ Վասպուրական ձեր լեալ էր ժառանգութիւն, և զձեզ արտաքս հանեալ թողեալ են նախնեացն Աշոտի: - 362. Արդ Ենովք լեալ ամաց ՃԿԵ ծնանի զՄաթուսաղայ – 28. Բայց քանզի արդ տեսանեմք զձեզ անձնեայս և գեղեցիկս, և գեղ երեսաց ձերոց պատշաճագոյնս և վայելուչս, և որդիք թագաւորացն այսր աշխարհի լեալ էք դուք, և արժանի էք արգահատելոյ – 244. Բայց նոքա քանզի ապաստան լեալ յանկասկածելի յամուրս և ի բազմութիւն զօրացն և ի քաջութիւն արանց պատերազմողաց՝ և ո՛չ առ փոքր մի խոնարհեցան ի բանս նորա կամ ետուն տեղի պատասխանւոյ. – 274. Ենովս լեալ ամաց ՃՂ ծնաւ զԿայիանան: - 26. Եւ անմիաբանք լեալ ընկեցին զսուրբն Սահակ յաթոռոյ եպիսկոպոսապետութեանն և զԱրտաշիր ի պատուոյ թագաւորութեան. – 118. և կարաւան գաղթականին տեսանէր զփայլիւն զինուցն և զշողալ սուսերացն, և այսր և անդր խուճապական լեալ հալածեալս, իբրև զոչխարս ի գայլոց: - 228. Եւ այլք մերձ կացեալ առ Դերանիկն՝ ամբաստան լեալ Աշոտոյ կորապաղատէ, որպէս թէ նախանձու լցեալ, և քսութեամբ վարէր ի մէջ հազարապետին, և թէ արկանել ևս ջանայր զնա յիշխանութենէ անտի նորա: - 342. և աստի գիտելի է մեզ բարբառն առաջին Եբրայեցի լեալ: - 40. և դուք ամենայն ուրեք ամրացեալ ի զգուշութիւն իբրև յամուր քաղաքի ընդ ձեռամբ իմով յանհոգս լեալ լինել ձեզ. – 214. և ինքն մանկագոյն տիովք, ի ժամանակի անձնիշխանութեան լեալ ամաց ԺԵ, զի ,,մանկութիւն և անմտութիւն ընդունայնութիւն է,, , որպէս գրէ Սողոմոն – 346. Եւ լեալ Ադամ ամաց ՄԼ ծնաւ զՍէթ – 24. Եւ յաւուր միում լեալ նորա ի տխրութեան ի սպառնալեաց հօրեղբօրն իւրոյ՝ եկն եմուտ առ նա Ալի որդի Ապուտալպի և ասէ, զի՞նչ են պատճառքդ զի նստիս տխրեալ. – 160. և որպէս ասեն՝ աւելի քան զհինգ հազար լեալ թիւ սպանելոցն. – 368. Եւ Սէթ լեալ ամաց ՄԵ ծնանի զԵնովս. – 26. Զնոյն և կողմնակալքն Պարսից գրգռէին զթագաւորն ամբաստան լեալ՝ ամբաստան լինել Աշոտի զպետութենէն Տաճկաց: - 172. զոր ոչ անուննկնդիր լեալ Աշոտ՝ վերջոտնեալ եկն բանակեցաւ յԱրտաշէսեան աւանին, և Յիսէ ի Վան քաղաքի: - 334. զոր ոչ անուննկնդիր լեալ ընդունի զհայցելին, առնելով հարկս և պատանդս, և զբերդն Երիկաւ Հաղացովտի, զոր հանեալ էր մանազաւեցոյն ի բերկրացոյն. – 382. ի բազում ժամանակաց լեալ թագաւոր նախնեաց մերոց և մինչ առ մեզ հասեալ – 244. լեալ ամաց ԻԹ՝ փոխի յաշխարհէս յամսեանն արեգ, որ օր Դ էր ամսոյն յաւուր երկշաբաթուջ ի յիններորդ ժամու աւուրն. – 384. Կայիանան լեալ ամաց ՃՀ ծնաւ զՄաղաղայէլ: - 26. Ղամէք լեալ ամաց ՃՁԸ ծնանի զՆոյ - 28. Մաթուսաղայ լեալ ամաց ՃԿԵ ծնանի զՂամէք: - 28. Մաղաղիէլ լեալ ամաց ՃԿԵ-ից, ծնանի զՅարէդ: - 26. մինչ ինքն Հերովդէս փախստեայ անձնասպուր լեալ հանդերձ Ուրեղիանոսիւ զինակրաւ՝ անկանի առ քեռին իւր որդի Հիւրկանու քահանայի ի քաղաքն Ասկաղոն: - 78. Յայնժամ Սմբատ Բագրատունի … Մոկաց իշխեցող…անհանդուրժելի լեալ /216/ անցիցն անցելոց – 218. Յարէդ լեալ ամաց ՃԿԲ ծնանի զՅենովք – 26. Նոյնպէս և բնակիչք Աղձնեաց անհանդուրժելիք լեալք անցիցն անցելոց և առ զայսոսիկ յամբաստանելն – 180. որք լեալ էին յաշակերտութենէ Ղևոնդ քահանայի, որ ի Պարսսն մարտիրոսացաւ ընդ այլ սուրբ եպիսկոպոսսն և քահանայսն: - 74. Քանզի Ասիականք արևելից Սեմայ լեալ վիճակ՝ խոյս տուեալ Հայկայ գայ հատուածեալ ի Բէլայ ի Բաբելոնէ յարևելս Ասիական. – 42. քանզի նուազագոյնքն և տկարք՝ թափառեալք աղքատութեամբ վտանգէին, իսկ կարողագոյնքն և բռնաւորք ըստ բնութեան գազանաց վայրենամիտք լեալ, անամօթ և անարգել յափշտակութեամբ վրդովէին զբոլոր երկիրս: - 300.

ԼԵԱՌՆ - Իսկ Վարդան Մամիկոնեան, որդի Համազասպայ Մամիկոնէի, թոռն սրբոյն Սահակայ, խոյս տուեալ գնաց զկողմամբքն Մոկաց, ի խոխոմս Տաւրոսական լերինն, ի լեսուրս Ջերմաձորոյ – 122. ,,լեառն մի է յոյժ անհնարին բարձր, որոյ անդր քան զնա չի՛ք բնակութիւն մարդկան,,. – 48. Անդ հանդիպեալ լինէր և երանելի եպիսկոպոսն Գրիգոր Ռշտունեաց վսամ. ոչ կարաց իւրայնովքն զերծանել, իբրև յայնժամ առղոթաւ /հավանաբար ,,աղօթել,, բայն է / ի լեառն: - 358. Աստանօր սակաւուք բացայայտեցից զորպիսութիւն բնակչաց լերինն. թէ զիա՞րդ կամ ո՞րպիսի ոք են – 190. բայց այլ ամենայն իշխանք արևելեայք խոյս տուեալ յերեսաց նորա՝ ետուն տեղի, ելին կալան զամրական տեղիս, ի բերդս և ի քաղաքս և ի լերինս, ընդ ինքեանս գումարեալ զզօրս և զբնակիչս աշխարհաց իւրեանց ամենայն պատրաստութեամբ: - 270. գալ իջանել յելից ի ստորոտէ լերինն Վարաժնունեաց առշեղեալ ի հարաւոյ ի հիւսիսի ի խաղաղ ընդլայնանիստ գոգաձև դաշտականացսն – 392. գնացեալ պատահին նմա ի սպառուածս Տաւրոսական լերինն: - 66. գտանէ և ի վերագոյն լերինն անդր ի հարաւոյ կողմանէ աղբիւր սակաւաբուղխ – 88. դրօշ և վերջաւորս փողփողեալս՝ սաւառնաձայն հնչմամբ զլեառնն դնդեցուցանէին – 208. և առաքեցին դեսպանս առ արքայ և ինքեանք նստան շուրջ զլերամբն, մինչև փութով եկեսցէ նոցա հրաման ինչ յարքունուստ: - 280. Եւ ասէին այնոքիկ զորոց և բանս է, եթէ ,,ի մասն ինչ լերինն յայնմիկ հասեալք բազումք ի մերոց – 48. և բանակեալ կային ի լերինն որ ի վերայ գեղջն Թուայ, /224/ ի հովիտս նորա, որ կոչի Արեան լիճ. – 226. և թանձրութիւն ձեանն հարթայատակ դիզաւ շուրջ զստորոտով լերինն – 188. և ահա աղաղակ և փողք և քնարք և ջնարք, և վառեալ զինու և սրոյ և ամենայն պատրաստութեամբ անհուն զօրացն, մինչ գրեթէ /գրքումէ՝գրէթէ/ ի հիմանց զլեառնն տապալել – 284. և ամենեքեան որ պահիցեն զշաբաթս իմ և ոչ պղծիցեն, և պահիցեն զպատուիրանս իմ և կացցեն յուխտին իմում՝ տարայց զնոսա ի լեառն սրբութեան իմոյ – 224. և անդ լինէին ժողովեալ ամենայն բազմութիւն աշխարհակոյտ ամբոխից գաղթականաց գաւառացն կողմանցն Աղբակոյ, Ջարէհվանի և Ակէոյ և ի լեռնակողմանցն Աղզոյ և Ոտնն Առնոյ, մի կողմն ի Ջողայ լեռնէն և անդր: - 226. Եւ անտի դարձեալ դառնայր Աշոտ ընդ միւս ևս ամրականն ընդ ոստոզերծ քարանձաւի, ի յարևելից կուսէ լերինն Վարաժնունեաց, ի վերայ գեաւղջն Կոխպանից, հանդէպ եկեղեցւոյն սրբոյն Հռիփսիմեայ – 334. և արևն ի վերայ հասեալ սպառազէն զարդուն՝ և մերկ սուսերացն փայլեալ՝ ճառագայթս արեգակնայինս յինքեանց ձգէին շուրջ զլերամբն. – 208. և բնակութիւն նոցա ի խորաձորս և ի փապարս լերանց և ի պրակս մայրեաց, ի գագաթունս լերանց: - 190. և բնակութիւն նոցա ի խորաձորս և ի փապարս լերանց և ի պրակս մայրեաց, ի գագաթունս լերանց: - 190. և դարձեալ եդին ի վերայ ի տեղւոջ վկայութեանն նորա. ի Գոռոզու մերձ ի լեառն Քշիթ, ուր էր բանակ այլազգեացն: - 290. և դիմեցին ի մէջ նոցա ի չորս առաջս, ըստ նմանութեան տեառնանման խաչին, և բախեցին զճակատն և պատառեցին զոգազմն և դարձուցին ընդ զառ ի վայրն և իջուցին ի լեռնէ անտի, և հարին ի հարուածս մեծամեծս. – 286. և եհան զզօրսն մինչ մերձ ի գլուխ լերինն և ընդ նոսա նշանս բազումս, իբրև Ռ արանց ընտրելոց քաջ երիվարօք. – 284. Եւ եղեալ նոցա ի Սիմ լերին մինչ ի Տիգրանն Հայկազնեաց: - 16. և են ստացեալ զէնս աշտեայս հանապազ կրելով ընդ ինքեանս, ի պատրաստութիւն գազանացն որք ի լերինն բնակեն: - 192. Եւ երթեալ Աշոտ ոչ խորհրդական իմացուածովք մտանէ ի լեառնն. – 90. և զերծեալքն փախստեայ անկանէին ի կողմանս կողմանս աշխարհաց, յաւեր դարձուցեալ զբնաւ աշխարհն, բայց ի լեռնայնոցն՝ որ յամուրս իւրեանց մնային ի լերինն Խոյթ անուանեալ: - 188. Եւ էին անհուն բազմութիւնն մածեալ շուրջ զլերամբն իբրև զմարախ և իբրև զաւազ ծովու առանց թուոյ. – 226. Եւ ժողովել զբնակիչս աշխարհին համօրէն զարս և զկանայս և զայլս յերկրէն Աղուանից բազմութիւն ռամիկ շինականաց, և լեգէոնս զօրականաց զսակաւս ի լեառնն ամուր անուանեալն Քթիշ, ըստ այնմ և համբարս ռոճկաց: - 278. և ի սաստիկ փայլմանէ զինուցն և սուսերացն շողալոյ, և ի փայլիւնն սպառազէն երիվարացն վառելոցն՝ զկարծիս բերէր զհրոյ վառեալ լերինն – 228. և ինքեանք իջեալ ի լերանցն՝ կալան զստորոտ լերինն,

պատրաստեալ ի պատերազմ: - 274. և ինքեանք իջեալ ի լերանցն՝ կալան զստորոտ լերինն, պատրաստեալ ի պատերազմ: - 274. և իսկոյն հարեալ զնա այսոյն պղծոյ և ընդ զառիվայր լերինն թաւագլոր խաղաղացուցեալ հարուստ ձգմամբ մինչ ի դաշտավայր տեղին ուր այգեստանքն: -378. և լեառնն իբրև ի հրոյ վառեալ երևէր: - 232. և լեռնային զօրքն Ապումուսէի զհետ մտեալ փախստէիցն՝ իջուցին ի լեռնէ անտի և դարձան առնել դիակապուտ – 282. և լցեալ էր լեառնն բազմութեամբ զօրացն – 228. և կարգեցին ճակատս, և բոլորեցին ռազմ, և գունդս գունդս յընտրելոց զօրացն ըստ ազգս ազգս, շուրջանակի ի ներքս փակեցին զլեառնն և դրօշս և նշանս բարձրագոյնս լայնատարածս կանգնեցին. – 280. և կոչին սոքա մեկնակազէնք սուրհանդակք, բնակեալք ի լերինն որ բաժանեն ընդ Աղձնիս և ընդ Տարօն: - 192. Եւ հնչեաց երկիրն, և զաղաղակ բարձին ամենայն բազմութիւնն, իբրև այն թէ ի հիմանց լեառնն տապալիցի: - 228. և ճախր առեալ ի ներքուստ ի վեր ի լեառն Վպրագ և երկրպագեալ աստուածազարդ քրիստոսապսակեալ փայտի խաչին Քրիստոսի, պատուանդանի ոտիցն Աստուծոյ - 392. Եւ մօտ առ սոցա կայ լեառն Կաւկասու, յորում բնակեն ազգք յամենայն լեզուաց բաժանեալք, ըստ ազգս ՀԲ ազգացն, և կեան առանց առաջնորդի, և օրէնս անձանց ունին ամենայն ոք որ զինչ կամի, և ընդ մայրս և ընդ քոյրս ամուսնանալ: - 274. Եւ Յաբէթի Եւրոպն ամենայն յԱմման լեռնէ մինչև ի մուտս հիւսիսոյ: - 34. յաղագս խրթնի և անհետազօտելի խօսիցն և բարուցն կոչին Խութ, յորոց անուն և լեառնն Խոյթ անուանի: - 192. և յելուզակք ոմանք ի կողմանց Հաշտենից ամրանային ի լերինն. – 90. Եւ յետ խաչայարդար պայծառութեանն իջեալ ի լեռնէն Գագիկ ի ստորոտ լերինն, ուր աբեղայիցն բնակէին սքեմաձևքն: - 394. Եւ յետ խաչայարդար պայծառութեանն իջեալ ի լեռնէն Գագիկ ի ստորոտ լերինն, ուր աբեղայիցն բնակէին սքեմաձևքն: - 394. և յետ կատարման աստուածային հրամանին՝ ի ծփական ջուրցն բերեալ տապանն յարևելեայն ի միջոց աշխարհի՝ հանգեաւ ի լերինս Կորդուաց – 32. և նորա առեալ տանի զնա ի լեառնն Սիմ, ի տեղի հայրենեաց բնակութեան յաշխարհին Տարունոյ: - 84. և Սահակայ յղեալ առ Սմբատ՝ մի կալ մնալ ի լերինն, այլ փութալ ելանել դառնալ անդրէն ի հետևի զօրս անդ զի ոչ ելանէ, ասէ, Երուանդ զօրու ի սահմանս Մարաց. – 84. և փակեցին ի ներքս զոտն լերինն իբրև զծով շուրջանակի, ի վեր ձգելով զկուտակումն ալեացն ի բռնութենէ հողմոցն վարելոյ. – 276. զգարնանայինսն ի բարձրագոյն գագաթունսն լերանց և ի փապարս վիմաց և ի վերայ բարձրաբերձ ծառոց կենցաղավարին – 262. զոր և ես գիտեմ յաշխարհագրութեանց անտի Պտղոմեայ՝ զԵմաւոն լեառն յարևելս, որ արդարև բարձր է քան զամենայն երկիր, անկոխելի ոտից մարդոց – 48. զոր կալեալ էր Սանատրկոյ յարքունիս, զլեառնն Սիմ և զԱղձնիս մինչ ի սահմանս Ասորեստանի: - 86. Էր ընդ գերեալսն ի լեռնէն Խութայ Յովնան անուն. – 294. ընդդէմ նայելով լերանցն Այրարատեան ազատն Մասեաց, ուր Արտաւազդն Արտաշէսեան քարավիժեալ խոհամանայր ի կոշտն կոհակին: - 392. ընդդէմ նայեցածն ունելով զմեծ լեառնն Մասիք կոչելով բարձրագագաթն ձիւնալիր սպիտակափառ – 86. Իսկ Երուանդայ հետազօտեալ գայ բնակի առ ստորոտով լերինն ի գլուխս Տոսպ գաւառի, և կոչէ զտեղին /82/ Երուանդականս. – 84. Իսկ իբրև ընթերցաւ զօրավարն Աղուանից զթուղթ թագաւորին՝ փութացաւ էջ ի լեռնէ անտի և եկն եկաց առաջի Բուխայի. – 288. իսկ Սմբատ առեալ զԱրտաշէս գայ բնակէ ի բարձրաւանդակ լերինն Վպրագ: - 82. Իսկ սրբոցն որ ի Սուկաւէտ լերինն, քանզի էին համաշխարհիկք և հաւատարիմք Սաթինիկայ եկեալ զկնի նորա – 88. հազիւ ուրեք ակնակառոյց աչօք նկատել զկատար լերինն – 48. Յայնժամ թանձրացեալ մթասցի, բալ և մառախուղ խաւար ի վերայ լերանց և դաշտաց քոց. – 148. Յայնժամ բնակիչք լերինն իբրև տեսին, թէ վարեցաւ իշխանն ի գերութիւն … հասին միաբան բազմութիւնն մեկնակազէնքն Խութայ ի հնարս արուեստգիտութեանն իւրեանց, զոր ի պէտս օժանդակութեան ձմերայնոյ հնարաւորեալ էին: -190. յորոց վերայ սուր եղեալ զբազումս սպանին և զևս բազումս վիրաւորեցին և զյոլովագոյնսն ի գերելոցն հանդերձ ընտանիւք իւրեանց զերծին ի նոցանէ և անցուցին ընդ պահակ ձորոյն յամրական կողմանս լերին: - 220. Նոյն ժամայն առեալ

Սմբատայ զԱրտաշէս գայ անցանէ ի վայր ի լեռնէն. – 84. Որ ապա յետ սպանմանն Սենեքերիմայ յորդւոց իւրոց՝ բուռն զնդաւ Ադրամելէք և Սանասար գան մտանեն ի լեառն Սիմ - 16. որ յանուն հաւտյն իւրոյ Սեման անուանեալ էր լեառն: - 16. Որպէս և առ Զաքարիայիւ մարգարէիւ շարժեալ մինչ ի լեառն Զիթենեաց: - 358. սա այն է, որ մինչ յելանելն Բուխայի ի սկզբանն մտանելոյ նորա ի Հայս՝ եկաց ընդդէմ նորա բնակչօք լերինն և հարուածս մեծամեծս հասոյց ի վերայ զօրացն արքունի. – 294. սա իսպառ գերեաց զտասն…<հազար մարդու> <խաղա>ցուցանելով ի լերինս Մարաց և եբարձ զթագաւորութիւնն … որ և տևեաց ամս ՄԺ: - 60. Փութաճեմ ընթացող արշաւանս ի վերայ ձգեալ՝ հասանել ի լեառն տեառն և ի տուն Աստուծոյ մերոյ, ըստ յորդորման մարգարէիցն – 392.

ԼԵԱՌՆԱԿՈՂՄՆ - Սահակայ առեալ ի պարգևի զաշխարհն՝ թողու զորդին զԱշոտ զլեառնակողմամբքն առաջին իւրեանց տէրութեանն՝ շինել, բնակել, ժառանգեցուցանել զերկիրն ի ժառանգութիւն իւրեանց ազգի ի զաւակ տանն Արծրունեաց: - 90.

ԼԵԳԷՈՆ - Եւ ժողովել զբնակիչս աշխարհին համօրէն զարս և զկանայս և զայլս յերկրէն Աղուանից բազմութիւն ռամիկ շինականաց, և լեգէոնս զօրականաց զսակաւս ի լեառնն ամուր անուանեալն Քթիշ, ըստ այնմ և համբարս ռոճկաց: - 278.

ԼԵԶՈՒ - ,,վա՛յ քեզ, եղուկ դու, ազգ Տաճկաց, արանց և կանանց ամենայն ծովեզերեայ քաղաքաց. փոխանակ անաւրէնութեան լեզուիդ և պղծութեան կարգաց, որով բացեալ զբերանդ պղծութեան զանաւրէնս բարբառէիր: - 164. այլ և առ Աստուած ևս և առ սուրբս նորա յաւակնեալ՝ յերկինս բացեալ զգայռալիր բերանն և որպէս շուն լիրբ պատուհաթափ եղեալ ածէր զլեզուն զերկրաւ: - 100. Բայց հրաման քո ճոխութեանդ ձգեաց զիս յայս մեծ ձեռնարկութիւնս, սակս որոյ բացաձգեցայց արտաքոյ շաղակրատոյ լեզուաց փառամոլ ոգոց: - 122. Եւ զլեզուդ պղծութեամբ զոր սրէիր ի վերայ մեծազաւր թագաւորին՝ արդ նոր և զարմանալի վիրաւք դատեսցէ զքեզ քան զամենայն տիեզերս: - 164. և ի մէջ առից, թէ ըստ բազմաշուրթն լեզուացն յետ աշտարակաշինութեանն, յորմէ ցեղէ սկիզբն առ աճել սերունդք Արծրունեաց տոհմին – 12. և կանխավաղ ցրմամբն ի վերուստ՝ զմիաբարբառ լեզու մարդկութեան շփոթեաց յայլաբան խլրտիւնս. – 40. և կէսքն վրիպեալք ի բնական հայրենի լեզուէն, յաղագս հեռաբնակ լինելոյ և անհամբոյրք միմեանց հանդիպեալք, և խօսս միմեանց եղեալ կարկատուն մուրացածի բանիւք: - 190. Եւ մօտ առ սոցա կայ լեառն Կաւկասու, յորում բնակեն ազգք յամենայն լեզուաց բաժանեալք, ըստ ազգս ՀԲ ազգացն, և կեան առանց առաջնորդի, և օրէնս անձանց ունին ամենայն ոք որ զինչ կամի, և ընդ մայրս և ընդ քոյրս ամուսնանալ: - 274. Եւ քանզի թարգմանի Աբդլայ ծառայ Աստուծոյ ըստ հագարական լեզուին. – 168. Ընդ նոյն ժամանակս յղէ թագաւորն զոմն ի յաւագ նախարարացն վերակացու Հայոց և հաւատարիմ ի վերայ հարկաց արքունի Ապուսէթ անուամբ, ըստ տաճկական լեզուին, յարելութեամբ եբրայական դպրութեանն: - 170. թէ և Յոյնք համարին Պտղոմէիւ պարծիլ՝ երբեմն ի հաւաքումն միահամուռն ազգաց ազգաց, և յեղուլ ի լեզու յոյն. – 18. մի միայն մնացեալ զիւրականն պահելով լեզու. որ Եբրայեցւոցն ասի նահապետ Եբեր որդի Սաղայի - 40. Յայնժամ բարկացեալ բռնաւորն հրամայեաց նախ զլեզուն հատանել զսրբոյն, զի մի յաճախիցէ առ հասարակ զթագաւորն և զօրէնսդիրն ինքեամբ հանդերձ անարգել. – 290. Նախ զի և լեզուքն շփոթեալք՝ունէին զանմիաբանութեան փոյթս, կամ թէ զի և վատութիւնք քաջաց ապիհարկեալք ոչ գրեցաւ ի մատենագրաց անտի Քաղդէացւոց – 44. որ ըստ սիւղոբայիցն ի հայկական լեզուէ Շամիրամ ձայնաւորի: - 16. Սիմոն Սամարացի մատուցեալ առ Փիլիպպոս զհոգւոյն պարգևաց լեզուացն, և սրտին կեղծաւորութեամբ զիա՞րդ պատժապարտեցաւ. – 258. Տե՛ս, ով սիրելի, զի թշնամանելն՝ լեզուին բարբառ է, և ոչ ներէ ստեղծիչն լեզուին զուրացութիւնն բարբառել, զի ոչ եթէ այլ ոք է որ ստեղծ զլեզուն, և այլ ոք է որ արար զսիրտն. – 258. Տե՛ս, ով սիրելի, զի թշնամանելն՝ լեզուին բարբառ է, և ոչ ներէ ստեղծիչն լեզուին զուրացութիւնն բարբառել, զի ոչ եթէ այլ ոք է որ ստեղծ զլեզուն, և այլ ոք է որ արար զսիրտն. – 258. Տե՛ս, ով սիրելի, զի թշնամանելն՝ լեզուին բարբառ է, և ոչ ներէ

ստեղծիչն լեզուին զուրացութիւնն բարբառել, զի ոչ եթէ այլ ոք է որ ստեղծ զլեզուն, և այլ ոք է որ արար զսիրտն. – 258.

ԼԵԶՈՒԱԳԱՐՈՒԹԻՒՆ - մատուցեալ առ Վռամ հանդերձ Սորմակաւ ումեմն Արծկեցւոյ մոլեգնոտ փառամոլ աբեղայի՝ սկսան ազգի ազգի լեզուագարութեամբ չարախօսել զսրբոյն Սահակայ – 118.

ԼԵԶԻՈՅ ԳԵԱԻՂ/ԼԵԶՈՒՈՅ ԳԵԱԻՂ/ - և դաշիկ արարեալ յայնկոյս քան զՎանտոսպ, ի տեղւոջն արձանաշար քարակարկառ գոգաձև միջոցի երկուց բլրակաց, որ հայի յԵրիվարաց արկման դաշտն, ի վերայ Լեզւոյ գեաւղջն, /ճիշտը՝ Լեզուոյ/ որ զաւրացն գեղեցիկ առասպելաբանեն սպիանած վերայն սպանելոցն ի մանկանցն Շամիրամայ: - 334.

ԼԵԿ - Եւ վարեն ի գերութիւն աւարառութեամբ զԼեկ և զԱղզի և զԿրերեացն և ի Ճախուկ գաւառէ: - 400.

ԼԵՂԻ - Եւ ինքն Աւշին զտանջանացն փորձական կիրս կրեալ, դառնագոյն քան զլեղի իժի ճաշակս ճաշակեալ՝ գնաց զկորստական ճանապարհն. – 376.

ԼԵՌՆԱԿԱՆ - սոքա բնակին յամուրս լեռնականս, յանհոգս խաղաղացեալք յարտաքին թշնամեաց, և հարկք և հասք արքունի ի յինքեանս մնալով – 274.

ԼԵՌՆԱԿՈՂՄՆ - և անդ լինէին ժողովեալ ամենայն բազմութիւն աշխարհակոյտ ամբոխից գաղթականաց գաւառացն կողմանցն Աղբակոյ, Ջարէիվանի և Ակէոյ և ի լեռնակողմանցն Աղզոյ և Ոտնն Առնոյ, մի կողմն ի Ջողայ լեռնէն և անդր: - 226. և զզօրս լեռնակողմանն ընդ իւրեանս ածելով, ոչինչ աւելի քան զհազար և երկերիւր այր – 126. Իսկ իբրև լուաւ, թէ ահա առեալ Բուխայ զզօրս իւր գալ հասանել ի վերայ նորա՝ հրաման ետ բոլոր աշխարհին իւրոյ ելանել ունել զլեռնակողմն – 276.

ԼԵՌՆԱՁԵՒ - Եւս առաւել քան զանդնդականն յուզմանցն բռնալիր հողմոցն զծիրանեգոյն ալիսն, զլեռնաձև կուտակսն և զվիշապաձայն գոչմունսն՝ ևս յաւէտ ահագնակի վրդովմամբ զմրրիկ անձանց ի մէջ եռաշարժ ընթացմանցն, ի հոլովմանց խոհարանի իշխանական սրտին ի ներքս հարկաւորաբար բռնազբօսեալ /350/ ձգեն: - 352.

ԼԵՌՆԱՅԻՆ - Այլ և ի ժամանակս հասելոց թշնամեաց յերկիրն իւրեանց՝ գան միաբան լեռնայինքն յօգնութիւն իշխանացն, զի են տիրասէրք: - 192. դուզնաքեայ երասանակալ փայտիւն վազս առեալ սիգաքայլ ճեմարանօք ընդ կապուտակաձև երկնագոյն լեռնային և դաշտական ասպարէզս – 396. և լեռնայինքն գային յիւրեանց բանակն: - 276. և զերծեալքն փախստեայ անկանէին ի կողմանս կողմանս աշխարհաց, յաւեր դարձուցեալ զբնաւ աշխարհն, բայց ի լեռնայնոցն՝ որ յամուրս իւրեանց մնային ի լերինն Խոյթ անուանեալ: - 188. և լեռնային զօրքն Ապումուսէի զհետ մտեալ փախստէիցն՝ իջուցին ի լեռնէ անտի և դարձան առնել դիակապուտ – 282. իսկ իբրև ընդդէմ կացին լեռնայնոցն գունդքն Տաճկաց և հարին զլեռնայինսն՝ ձերբակալ արարեալ զերանելին Յովնան տարան ետուն կապանօք ի բանդ արքունի: - 294. իսկ իբրև ընդդէմ կացին լեռնայնոցն գունդքն Տաճկաց և հարին զլեռնայինսն՝ ձերբակալ արարեալ զերանելին Յովնան տարան ետուն կապանօք ի բանդ արքունի: - 294. որոյ գալուստն ազդ եղեալ գնդի այլազգեացն՝ փախեան գնացին բացագոյն, կալան զամրական տեղիս, ցրուեալ ընդ լեռնայինսն անյայտ թաքստեամբ: - 402. ՎԱՍՆ ՄԱՀՈՒԱՆՆ ՅՈՎՍԵՓՈՒ Ի ԼԵՌՆԱՅՆՈՑՆ ԽՈՒԹԱՅ ԵՒ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՆՈՑԱ: - 188.

ԼԵՌՆԱՑԵԱԼ - որով փոքր մի ցածուցին զլեռնացեալ ալիսն, և զկոհակսն մրրկալիցս դադարեցուցին և զգազանութիւն բռնաւորին յընտանութիւն ածին: - 234.

ԼԵՍՈՒՐՔ - Իսկ Վարդան Մամիկոնեան, որդի Համազասպայ Մամիկոնէի, թոռն սրբոյն Սահակայ, խոյս տուեալ գնաց զկողմամբքն Մոկաց, ի խոխոմս Տաւրոսական լերինն, ի լեսուրս Ջերմայձորոյ – 122.

ԼՋ - Եւ կալեալ Արշակայ զթագաւորութիւնն ամս ԼՋ՝ վախճանի ըստ օրինակի ասացելոց: - 104.

ԼԸ - Որ և յետ մահուանն Զրադաշտին դարձեալ միապետեաց ամենայն արևելեաց Պարսից ի հարկի հնազանդութեան ունելով, խաղաղասէր կենօք ամս ԼԸ. – 56.

ԼԻ - այլ փոխանակ սոցա մատեայ ի տեղիս յայս, ձեռն արկեալ անիմաստաբար լի անհմտութեամբ և անհանճարութեամբ բուռն հարկանելով զմեծ զայս քերթուածութենէ: - 122. առանց ի տանջանս և ի չարչարանս լի դառն հարուածոց մտանելոյ հաւանեալ մեզ և օրէնադրին մերոյ Մահումաթայ – 244. արկեալ զիւրն պատմուճան լուսակիզն փայլեալ իբրև զարուսեակ, և յաջոյ ձեռինն ունէր սուսեր, և ի ձախոյն՝ բուրուառ լի խնկով – 232. Բայց Յամանիկն իբրև լուաւ ի դարձուցանելն Աշոտի զԱհմաթ լի անարգանօք, և զխորհուրդն զոր խորհեալ էին ի վերայ Հայոց ցրել՝ զօրհասն ի վերայ իւր համարեցաւ տեսանել. – 350. բայց սա յերթալ և ի դառնալ իւրում նովին մտօք և նովին մոլորութեամբ վարեցաւ, լրբեալ լի թշուառութեամբ. – 248. Ետ պատասպանի երանելի Մուկաթլ լի հաւատովք և ճշմարիտ խոստովանութեամբ ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ, ասէ. – 290. և աներկիւղ համարձակութեամբ լի ամբարտաւանութեամբ առնէր ասպատակ ընդ ամենայն կողմանս տէրութեան նոցա: - 274. և ահա հասեալ կայք յատենի առաջի իմ անտրտում և անտխուր երեսօք, որպէս անմեղս և զբարեգործակս, և լի ամենայն կամարարութեամբ մեր, անխիղճ համարձակութեամբ – 244. և այսպէս աղմկեալ և շփոթեալ երկիրս Հայոց՝կեայր անմիաբանութեամբ, լի անկարգութեամբ, ըստ յօժարութեան Վաչէի Արծրունոյ: - 120. և առեալ զնա մտանեն ի մէջ մայրեացն, և ընդ գիրկս մտեալ Շաւասպայ Արծրունւոյ՝ զլայնալիճն լի քարշեալ հարկանէ ի թիկանց ընդ մէջ ողինն զկորովալիր մատանցն զազդոյ շարժումն թռուցեալ թափանցիկ ընդ չարախորհուրդ սրտին միջոցն դիպեցուցանէ. – 100. և դարձան կորակնեալք ամօթալից խայտառակեալք, լի ծանականօք և մեծ բեկմամբ: - 276. Եւ եղև զկնի երից աւուրց անցանելոյ ետուն թուղթ մի տանել առ Գուրգէն, գրեալ Բուխայի լի դառնութեամբ, կնքեալ մատանեաւ արքայի, իբրև այն թէ ի դիմաց արքային և յարքունուստ եկեալ. – 236. Եւ զի մի երկայնեալ որ ինչ վասն նորա ապիրատ և ինքնակամ և անզիղջ և անխիղճ առանց պատկառանաց մոլորութիւն սորա լի անամօթութեամբ՝ի բաց դիցուք զսա ի միջոյ յիշատակի նախարարացն – 248. և թուղթ մի գրեալ և կնքեալ լի խորամանկութեամբ և կեղծաւոր խարդախութեամբ ըստ հնարագիտութեան որդւոցն Իսմայէլի. – 234. Եւ ի հասանելն նորա առ թագաւորն՝ ունէր ևս ընդ ինքեան թուղթս լի ամբաստանութեամբ զնախարարացն, որ բնակեալ էին ի Հայս – 180. Եւ իբրև կացին նոքա առաջի թագաւորին՝ եհարց հեգնական բանիւք եպերելով լի ամբարհաւաճութեամբ – 242. և ինքն Յամանիկն գրէր առ Աշոտ զԴերանկէն՝ լի ապիրատութեամբ խորհել վասն Աշոտի: - 350. և լի ծաղու և կատականօք այպն արարեալ՝ արհամարհանօք անարգեցին զբռնաւորն, իբրև զմանուկ մի անպիտան կամ զծեր զառանցեալ և խելագարեալ, որ ոչ ըստ իւրոց կամաց զոր ինչ ախորժիցէ խօսիցի: - 264. Եւ կայր զյօնսն պոզտեալ, կոկոզաբանէր լի յոխորտանօք, խրոխտայր, եռացուցանէր ի վեր մղէր զդառնութիւն ժահահոտ մաղձոյն չարաթոյն վատախառնութեանն – 242. և հարցեալ և պատասխանեալ սուրբն լի կատարեալ իմաստութեամբ Հոգւովն սրբով՝ զոր անմեկնելի ունէր յինքեան սուրբն. – 104. և մուտ եղեալ ի տեղին … ետուն տանել զթուղթն, լի թիւնիւք սատանայական իմացմանց, իբրև զկապարճս լի նետիւք դեղեալ ի գաղտնիս ի գրկաց թռուցանել ի նպատակն: - 234. և մուտ եղեալ ի տեղին … ետուն տանել զթուղթն, լի թիւնիւք սատանայական իմացմանց, իբրև զկապարճս լի նետիւք դեղեալ ի գաղտնիս ի գրկաց թռուցանել ի նպատակն: - 234. և նորա արկեալ զնա ի փոքրագոյն տեղի մի նեղ, և ինքն փութացաւ գոյժ ետ վասն նորա՝ մահու պատահել, լի անմտութեամբ մոլի աբեղայն, որում ոչ հրամայեցաւ. – 320. և նորա գնացեալ զհետ կոչնականացն լի անմտութեամբ: - 102. և շփոթեալ լի աղաղակաւ երկիրս, և ուր հասանէին՝ աւերէին ասպատակաւ և աւարաւ և յափշտակութեամբ. – 298. և ո՞րպէս՝ հնարաւորեալ յապրուստ անձանց վճարեն զկարևոր պէտս իւրեանց լի աշխատութեամբ և սաստիկ տառապանօք. – 190. Եւ փոխանակ նորա թագաւորէ Սմբատ որդի Աշոտի, այր քաջայայտ և հանճարեղագոյն, լի և առյգ յամենայն իրողութիւնս՝ որ ինչ ընդ երկրաւս համառօտաբար լրութիւն պատկանաբար պիտանան, հաճոյ Աստուծոյ և ընտիր մարդկան: - 356. զի Աղէքսանդր թէպէտ և լի իմաստութեամբ և հանճարով

առաւելանայր՝ սակայն գազանանայր ընդդիմակացաց հրոսաւղացն. – 70. զոր ոչ անփոյթ արարեալ լի բարեմտութեամբ յղփացեալն Աշոտ՝ խօսի ընդ թագաւորին զխաղաղութիւն. – 382. ընկալջիք հաւատս և օրէնս աստուածատուրս հեռի ի ստութենէ և լի որ ինչ ընդդէմ ստութեան է – 244. Ի դառնալն Բուխայի յարքունիսն, և կայր զյօնսն պռզտեալ, փքացեալ լի ամբարտաւանութեամբ՝ կոկոզաբանէր ի վերայ մեծամեծ գործոցն գործելոց – 326. իսկ որպէս գրեալ հաստատեալ կայ հաւատարմապէս վարդապետացս քաջաբան և լի իմաստութեամբ շարագրածք հրաշափառագոյնք: - 122. լի արտասուօք է բանս – 240. լի արտասուօք և հեծեծանօք յիշեցեալք զվերին Սիօն մայրաքաղաքն սուրբ – 252. լի թունիւք սատանայական խորհրդոցն, ծածկեալ յաչս իշխանին գառնենի զգեստիւք ի հանդերձս ոչխարաց, և ներքոյքն զապականիչ գայլոցն բերելով զլրբութիւն – 210. մինչ ելեալ արտաքս տիկինն ի հետիոտս լի հառաչանօք՝ բաւական համարել զգործ նահատակութեանն, զոր ետ Աստուած ի ձեռս Աշոտոյ. – 176. Յայնժամ թագաւորն լի եղև սրտմտութեամբ – 246. Յայնժամ իբրև լուաւ բռնաւորն զայս դարձուած պատասխանեաց լի հզօրութեամբ և ահագին մեծաւ անարգութեամբ՝ յոյժ տարակուսանօք լցաւ յանձն իւր, և կայր մեծաւ հիացմամբ ըմբռնեալ. – 280. Յայնժամ ձայն բարձեալ Քսերքսէս և Արշէզ լի իմաստութեամբ, որպէս թէ ի զօրացն Լիդէացւոց իցեն, ասեն՝ հարան /64/ զօրքն Կիւրոսի, և փախեաւ արքայն: - 66. Որ զապիրատ և զլի հնարիւք սատանայական իմաստից, չարահնար խորհրդոց բուռն հարեալ՝ մեծամեծս փքայր փռնքտալով – 200. որոյ զպատասխանիսն դարձուցեալ լի քաջալերական խրատու յորդորմամբ մարտիրոսական ակնկալութեան պսակաց – 400. որոյ ժամանակ կենացն տևեալ ձգեալ ամս ՃԻ լի և պարարտ ծերութեամբ – 122. Սաստիկ և վտանգաւորք և լի դառնութեամբ որ ինչ ի ճառի աստ են յիշատակարանք, սակս յանձնառութեան մեծ նախարարացն և իշխանացն մերոց. – 240.

ԼԻԱԳՈՅՆ - Արդ նոցա այնքան, իսկ մեզ ի մասնէ զբոլորն համառօտեալ ի թիւս միակաց լրման, և զբովանդակութեան ամաց ըստ տասանց եօթներորդացն որ թուոցն է լիագոյն Է - 314.

ԼԻԱՆԱԼ - և ես ամայացեալ ոչ ինչ փոյթ առնէի, միայն ձեզ զլիանալն սիրելով առ այսոքիւք. – 216.

ԼԻԲԷԱՍՏԱՆ - և Եթովպիայ է մասն Եգիպտոսի և ամենայն Լիբէաստանեայց: - 42. Քանզի և սա ասի թագաւորեալ ամենայն Ասիաստանի և Լիբէաստանի, բայց միայն ի Հնդկաց – 44. - քանզի Քամայ տուաւ ի հօրէն Եգիպտոս և Լիբէաստան և մինչև յարևմուտս հարաւոյ: - 34.

ԼԻԴԷԱՑԻ - և անտի դարձեալ ի Բաբելոն, ընդ իւր տանելով զԼիդէացին.- 66. Նոյն ժամայն Քսերքսէս և Արշէզ վազս առեալ պատահեն Լիդէացւոյն. – 66.

ԼԻԴԷԱՑԻՔ - և Արշէզայ շուրջ փակեալ վահանաւորօք զԼիդէացւոց թագաւորաւն, տագնապ մեծ լինէր. – 64. և թագաւորն Լիդէացւոց ճեմս առեալ երթայր զկնի զօրուն: - 66. և ինքն մեռանի ի հրամանէ Կիւրոսի, բարձեալ զտէրութիւնն Լիդէացւոց: - 66. Զայս գործ լուեալ Լիդէացւոց թագաւորին Կրոսիսեայ բազմաշփոթ յուզմամբ ամբոխ արարեալ, զօրս բազումս գումարեալ, ելանել տալ պատերազմ ընդ Կիւրոսի – 64. զի թագաւորն Լիդէացւոց ասպազինեալ զերիվարն շուրջանակի պղնձի արկանելեօք յոտից մինչ ի գլուխ բովանդակ չթողեալ տեղի՝ անկռուելի լինել զինուի – 64. Իբրև խոնեցան ի զօրագլուխ գունդ Լիդէացւոց նետաձգութեամբ ընդ միմեանս հարեալ – 64. Յայնժամ ձայն բարձեալ Քսերքսէս և Արշէզ լի իմաստութեամբ, որպէս թէ ի զօրացն Լիդէացւոց իցեն, ասեն՝ հարան /64/ զօրքն Կիւրոսի, և փախեաւ արքայն: - 66.

ԼԻՃ - և թշնամիքն հանգստեամբ ելեալ ի վերայ նոցա ի լիճս աղեղանց և նիզակաց ձերբակալ արարեալ զոմանս – 372. և բանակեալ կային ի լերինն որ ի վերայ գեղջն Թուայ, /224/ ի հովիտս նորա, որ կոչի Արեան լիճ. – 226. Եւ յաջորդեալ փոխանակ նորա կացեալ յաթոռ սրբոյն Գրիգորի երանելին Մաշտոց, ելեալ ի կղզոյն Գեղարքունի լճէն, զՅօհաննու Կարապետին զվարուցն բերեալ զօրինակ. – 376. զի է անդ լիճ մի մեծ մօտ ի տեղին, որ էր տեղի ասպարիսի ճակատամարտ զօրու նահատակութեան քաջացն մերոց իշխանացն Վասպուրականի – 226.

ԼԻՃ ԱՂԵՂԱՆ - և թշնամիքն հանգստեամբ ելեալ ի վերայ նոցա ի լիճս աղեղանց և նիզակաց ձերբակալ արարեալ զոմանս – 372.

ԼԻՆԵԼ/ԻԼ/ - Յիսէ տուեալ պատերազմ ընդ քաղաքին, զտարի մի հանդերձ ամենայն նախարարօքն Հայոց, անգամագիտ լինելով՝ դառնայ յԱտրպիս. և այս եղև երկիցս անգամ: - 338. ,,յարուցեալ երթիցես դու ինքնին և քեզէն լուիցես ի նմանէ զոր ինչ ախորժիցէ, և բարձցի ի քէն ապստամբութիւնն, զորմէ կարծեն ապստամբ լինել ի թագաւորէն,,: - 214. ախոյանայարձակ լինելով քաջացն Վասպուրականի … փակեցին զբանակն և դարձուցին զզօրագլուխսն – 368. Այլ և նախապատիւ եւս քան զայրն յաստուածականին լինել կնոջն նախայարձակ ճաշակմամբն: - 20. Այլ թերևս զայս տարակուսիցիս առ իմաստն՝ յանդիմանակացոյցս առնել զԳուրգէն ընդ աշխատութեան յօժարագոյն առ մարմնական զինուորութեամբն լինել: - 398. այլ նա ըստ կամս իւր կատարեաց ի վերայ իւր զարենապարտն լինել, որ տալոց է հատուցումն վրիժուց յաւուր դատապարտութեան իւրոյ: - 320. այն որ յստակագոյնս գիտէ և տեսանէ զամենայն, յառաջ քան զլինել իւրեանց. – 28. Անդէն փութով և անյապաղ երագութեամբ հրաման ետ, զի որ ոք և հաճոյ թուիցի Սմբատայ՝ մի ոք իշխեսցէ արգել լինել: - 218. անտրտում խնդութեամբ դիմեցին ի տեղի սպանմանն, իբրև ի հարսանիս երիտասարդական ամուսնութեանն, նւրյախ լինել որպէս փեսայ առ հարսին. – 266. Ապա յղէ առ թագաւորն լինել նմա կին. – 272. Ապա թէ փութաս ելանել ի կենաց աստի առ զայրուցս կատաղութեան քո և զոսկերս ցրուես յանապատս և լինել կերակուր գազանաց երկրի և թռչնոց երկնից՝ քո կամք լիցին, և ես քաւեալ եմ յարենէ քումմէ – 278. Աստանօր ոչ է ինձ յայտ թէ զի՞նչ կամ ո՞րպէս դիպեցաւ լինել տոհմին Արծրունեաց, կամ ո՞ւր, կամ զիա՞րդ. – 94. Բայց Աշխէ ոմն … ոչ եմուտ ընդ նոսա ձեռնամուխ լինել ընդ նոսա ի գործ պատերազմին, այլ կայր ի բացեայ իբրև հազարօք երկուք – 232. Բայց Աշոտ թէպէտ և նուազագոյն զօրու ընդ իւր լինելով, ոչ թիկն ածեալ վերջացաւ առ պատերազմն յառաջանալ: - 364. բայց Ատոմ յամր առ փոյթն /364/ լինելով վասն թագաւորին ակնածութեան: - 366. Բայց քանզի ամենայնիւ ամենայն ուրեք ոչ ոք զօրեաց կալ ընդդէմ նորա յամենայն գործս զոր և կամք իւր ախորժէին՝ սկսաւ ձեռնամուխ լինել կարգաւ ընդ բոլոր աշխարհս արևելեայս – 274. Բուռն հարեալ սպարապետն զձեռանէ նորա և հանեալ արտաքս, քաջալերելով լինել առանց /344/ երկիւղի. – 346. Գեղեցիկ էր և տեառն Գրիգորի Արծրունւոյ՝ ոչ անփոյթ առնել և զիւրոյ համանուանն զսրբոյն Գրիգորի առնուլ յանձն զխաւարամուխն լինել ի խորին խաւարային վիրապն կապանօք հանդերձ. – 250. եթէ դէպ եղև լինել պատերազմ Որմզդի ընդ Հարամանւոյն. – 46. Եղեն ընդ նմա և ուխտեցին ուխտ, և ետուն նմա կին յազգէն իւրեանց և պատրաստեցան լինել ընդ նմա, որպէս և կամք իւր հրամայեսցեն. զոր թէ ասիցէ ոք՝ ի հրամանէ Աստուծոյ լինել սկիզբն առաջարկութեանն այնորիկ: - 160. Եղեն ընդ նմա և ուխտեցին ուխտ, և ետուն նմա կին յազգէն իւրեանց և պատրաստեցան լինել ընդ նմա, որպէս և կամք իւր հրամայեսցեն. զոր թէ ասիցէ ոք՝ ի հրամանէ Աստուծոյ լինել սկիզբն առաջարկութեանն այնորիկ: - 160. և անծանօթ զարմանալի ծառոյն դէպք՝ ի միում աւուր ունել աճմունս փոյթ ընդ փոյթ. և դարձեալ սուզականութիւնս յանկարծօրէնս լինել – 50. Եւ գիտացեալ Արիմին զյետարկելն իւր՝ խեռեալ ստամբակեաց Որմզդի, հակառակ աստուած լինելով: - 46. Եւ ելեալ արտաքս ի սենեկէն՝ և նստան նւրյախ լինել: - 284. և հեծելագունդ զօրացն Կայսկին զկնի նորա, զգացեալ զպատճառ ելիցն նորա ի բանակէն. որում ոչինչ գամագիտ կարացեալ լինել՝ դարձան ամօթալից կորակնեալք, յանգէտս համարեալ զինչ գործեցինն: - 342. և ամենայն ուրեք ամենեցուն բնակաց աշխարհիս անդորրեալ յանհոգս և յապահովս լինել ի ներքին և յարտաքին հազմարարաց: - 388. և անուանէ զնա Արծրունի, առաջին լինելով նորա ի դաշտավայրին Արծուիք կոչելոյ. դարձեալ ըստ պատահման և տարբերութեան՝ արծռունգն կերպարանօք: - 72. Եւ ասի լինել թիւ մարդկանն ապականելոց ի շարժմանէ՝ ոգի առաւել քան ՀՌ: - 358. Եւ արդ այսոքի՞կ են փոխարէնք, զի ետուք յօժարութիւն նենգագործ խորհրդով՝ լինել յարգելանի, և առնել դիւր որսալ ի խնդրողաց անձին իմոյ և իմոց

զաւակաց – 216. և բարձակից լինել մեծամեծացն արքայի ի գլխաւոր բազմականի անդ, յորժամ ատեանն արքունական յարդարիցի: - 204. Եւ բնակեն առանձին ըստ տունս ազգաց, և այնչափ ի բացեայ են ի միմեանց՝ մինչ թէ ոք յարանց զօրաւորաց ի բարձրաբերձ տեղեաց ուժգին խանչիցէ՝ հազիւ թէ ուրեք կարիցէ առնուլ զբոմբիւն ձայնին, իբրև ի վիմաց ինչ արձագանգ/ք/գրքում՝ արձագան/ լինելոյ կարծիս բերելով – 190. և դուք ամենայն ուրեք ամրացեալ ի զգուշութիւն իբրև յամուր քաղաքի ընդ ձեռամբ իմով յանհոգս լեալ լինել ձեզ. – 214. և եղեն իբրև զմի այր կամ թէ իբրև զվէմ մի բլրաձև, արձանացան կարծրացան պնդութեամբ՝ անմատոյց լինել ի նոսա զօրութիւն երկաթի. – 230. Եւ եղև ի մտանելն նորա ի Դատուան աւանն … ելեալ իշխանքն Հայոց յանձնիւր տեղեաց գնացին յանդիմման լինել նմա – 340. և Զ ամ կեցեալ յետ գերադարձն լինելոյ, և մտեալ յաշխարհս՝ համարձակ զքրիստոնէութեանն ունելով զկրօնաւորութիւն, և ի զղջել յապաշաւ ի վերայ ուրացութեանն զՔրիստոս լինելով: - 336. և Զ ամ կեցեալ յետ գերադարձն լինելոյ, և մտեալ յաշխարհս՝ համարձակ զքրիստոնէութեանն ունելով զկրօնաւորութիւն, և ի զղջել յապաշաւ ի վերայ ուրացութեանն զՔրիստոս լինելով: - 336. Եւ զերկնային պարգևացն որ ի հանդերձեալսն խոստացաւ Տէրն, զանպատում և զիրեշտակային նորոգութեան՝ նա ասաց լինել անդ կերակուրք և ըմպելիք ուժգին. զոր և կամեսցի ուտել անյագաբար՝ պատրաստ գտանիցէ, և կանանց կուսից մնացելոց հանապազ անյագաբար խառնակումն: - 164. Եւ զի առ այսոսիկ փոյթ եղև մեզ քննասիրութեամբ լինել հպարտ և ոչ զանց առնել – 18. Եւ զի զթիւ եօթներորդիս յաւելուածով ասաց ութս լինել - 26. Եւ զի հուպ առ հուպ են խառն աշխարհք երկոցունցն, և քաղաքն ի հովտաձև դաշտին՝ նպաստաւորէր խոշոշ վիրագին քաջասրտագոյնս լինել: - 352. և զի չզօրեաց կալ ընդդէմ նորա, ահ արկանէր, սպառնայր չար ևս կտտանօք լլկել զնոսա, ոտնատորփ լինելով փոնգայր իբրև զձի խստերախ: - 270. և զինքն համեմատ Փրկչին ասաց լինել և ուղեկից ճանապարհի նորա, յասելն Եսայեայ մարգարէի, ,,հեծեալ մի իշոյ, և հեծեալ մի ուղտու,,՝ զայս ամենայն յինքն յարակցէր: - 164. և զկէս գերւոյն ընդ իւրեանց ունելով ի քաղաքին, լինել իւրեանց ջրկիրս և փայտակոտորս. – 188. և զկնի ինչ փոքու ասէ, ,,զայլազգիսն որ եկեալ յեցեալ իցեն ի Տէր՝ սիրել զանուն նորա, լինել նմա ի ծառայս և յաղախնայս – 224. Եւ զհետ մտեալ Երուանդայ խոյզ և խնդիր լինել Արտաշէսի. – 82. և զմնացեալսն փախստականս արարեալ հետամուտ լինելով հանին ի սահմանացն Հայոց. – 136. և ընդ առաջին իշխանացն լինել առաջի թագաւորին – 204. և թագաւորն յանկասկածս լինելով՝ փութացան ելին ի բանակէն փախստեայ հարուստ ասպարիսօք: - 380. և ժողովեալ ազգք ազգք յընտրելոց զօրաւորաց արանց քաջամարտկաց, զզօրս Կապուտկացւոց, զՎրաց և զԱղուանից և զԱյրարատեան գազանամարտիկ զանճոռնի զօրսն և զբոլոր բովանդակեալ գունդս զօրացն և զորդիսն Սենեքերիմայ, ամենայարդար պատրաստութեամբ անհուն բազմութեամբ, աճապարել երագել անյապաղ լինել նախ քան զԱշդահակայ դիմեցումն – 62. Եւ ի բազում յուզիցն և ի խնդրոցն և զօրաժողովն լինելոյ և պատերազմ ընդդէմ վառելոյ և զձև ամրական մաքառմանցն յարդարելոյ և բռնալիր ուժեղագոյն մեքենային բախմանց քարձգութեանցն, զոր և ընդունայն աշխատութեամբ վարանեալ, անըստնանելի /հավանաբար՝ անստանալի/ մնալով ամրոցին՝ դառնայ յիւր իշխանութիւնն: - 326. Եւ իմ զհետ երթեալ բանից նորա հարցանէի՝ ո՞ւր ուրեք ասէք լինել զերկիրն զայն անծանօթ. – 48. Եւ ինքն Բարծումայ ի չքմեղս լինելով՝ եկն ի Հայս յԱրզնարզիւն և յաշխարհն Մոկաց, զի անդ զնեստորական աղանդոցն սերմանիցէ սերմանս: - 130. Եւ ինքն զօրավարն Գուրգէն եկաց ի ձախու կողման ճակատուն՝ ի թիկունս լինել գնդին հետևակազօր մարտակցացն – 230. և լինել պատճառք սրոյ և գերութեան ամենայն աշխարհի,,: - 216. և կէսքն վրիպեալք ի բնական հայրենի լեզուէն, յաղագս հեռաբնակ լինելոյ և անհամբոյրք միմեանց հանդիպեալք, և խօսս միմեանց եդեալ կարկատուն մուրացածի բանիւք: - 190. Եւ մի հարկաց ինչ կամ զօրաց կամ այլ ծառայութեան խափանիչ լինելոյ կամ ի վնասս արքայի խառնելոյ փոյթ արասցուք պահանջել վրէժս. – 196. Եւ յելանելն նորա և մօտ լինել ի սահմանս Հայոց

զօրօք բազմօք, մերձ ի սահմանս Տարունոյ, Առաջին կոչեցեալ Հայոց՝ իշխան Տարունոյ Բագարատ … առաքէ զոմանս ի մեծամեծաց իւրոց ընդ առաջ նորա պատարագօք ոսկոյ և արծաթոյ և պատուական հանդերձից, համոզեալ մի ելանել յերկիրս Հայոց: - 170. Եւ յետ աւուր միոյ ընդ մէջ լինելոյ՝ դարձեալ խմբեցաւ պատերազմն, և հարան զօրքն արքունի. – 276. և նա զբոլոր իսկ զաշխարհին կործանեաց, պաշտօնարար լինել սնոտեացն, թէպէտ յետոյ ընդունէր զապաշխարողսն: - 256. Եւ նոքա կամեցեալ անձնապահ լինել աշխարհին՝ գնացին ընդդէմ նոցա. – 162. և ոգորել ընդ բնաւ աշխարհս անդուլ շրջաբերութեամբ, անհանգիստ մնալով, և կեղծաւորական սիրով ընդ Վասպուրական աշխարհիս և ընդ նոցուն պետացս, համարէր լինել կատարելանալ առ սէր. – 370. և ոչ նոցա միայն՝այլ և ընդհանուր մարդկութեան լինել օրինակ արդարութեան և ժուժկալութեան. – 26. Եւ որք ոչ այսոցիկ նման՝ լուան ի Տեառնէ՝ մի մնասցէ ոգի իմ ի մարդկանդ յայդմիկ յաւիտեան, վասն լինելոյ դոցա մարմին. այսինքն մարմնասէրք և ոչ հոգիասէրք: - 30. և սկիզբն լինել լուսաւորութեան Հայոց աշխարհիս ի ձեռն մեծին Գրիգորի Լուսաւորչին: - 94. և սկիզբն լինել նորոգման արարածոց – 76. և տարածեալ սփռեալ գործավարս յամենայն երկիրս, բայց միայն յամուրսն ոչ կարացին լինել գաւմագիտ: - 372. զի երկիր ի շինութեան լինելով և ի խաղաղութեան՝ և հարկք արքունի կանգուն երթիցեն: - 186. զի թագաւորն Լիդէացւոց ասպազինեալ զերիվարն շուրջանակի պղնձի արկանելեօք յոտից մինչ ի գլուխ բովանդակ չթողեալ տեղի՝ անկոռուելի լինել զինուի – 64. զի Նեստորականացն /գրքում՝ Նստորականացն/ և Քաղկեդոնականին է այս իմացմունք այլովքն ևս երկաբնակօք, որք բանին՝ տուն և տաղաւար զառ ի կուսէն առեալ մարմին դանդաջեալ ասացին, և ոչ միութեամբ բնութեամբ բանին մարմին լինելով. – 394. զի սակաւաջան նպաստաւորութեամբն իբրև ընծայաբեր արար լինելով, և այնր աղագաւ յես բարձրագոյնսն ձգեսցի ըստ ասացելումն – 20. Զնոյն և կողմնակալքն Պարսից գրգռէին զթագաւորն ամբաստան լեալ՝ ամբաստան լինել Աշոտի զպետութենէն Տաճկաց: - 172. Զոր առեալ զարսն ստիպեաց ի բաց կալ յերկրպագութենէն Քրիստոսի, և պատուի և պարգևաց արժանի լինել ի նմանէ, և մի չարաչար տանջանօք մեռանել: - 222. զոր ի սկզբանց ոչ եղեալ՝ Նոյիւ/գրքում՝Նոցիւ/ ասի լինել: - 34. զորոյ զպաղատանս ոչ անտես արարեալ Քրիստոսի՝ ներէ նմա հանել ի գլուխ զսուրբ քառասնորդսն, խաչակից լինելով Քրիստոսի, մինչև ի պարտ զատկին – 254. զորոյ զօրաժողով լինելն իմացեալ Կիւրոսի՝ գրէ առ Տիգրան՝ զօրս յօգնականութիւն առաքել նմա. – 64. ըստ ասացելումն ի Սողոմոնէ, եթէ ,,հայր թախծեալ տարաժամ սգով՝ վասն վաղամեռիկ լինելոյ որդւոյ արար պատկեր,,: - 40. ժամ տուեալ՝ փութով յանդիմման լինել նմա ի թագաւորաբնակ քաղաքն իւրեանց: - 198. ի ձեռն այնր հաստատագոյնս լինել ի կասկածաւոր պատգամացն – 366. ի սակաւուն հաւատարիմ լինելով՝ ոչ այնմ և եթ տիրեսցէ տնկոյն, այլ և բազմերջանիկ երկնայնոցն հասցէ կենաց: - 20. իբր ոչ անգիտանալով Աստուծոյ զառ ի նոսայսն լինելոյ, այլ բնաւորեալն բարի անփոփոխ բնութեամբ մնալով ամենայնիւ՝ առ ի չարասէրն զուղիղ հատուցումն յապաղէր. – 30. Իբրև գիտացին սուրբքն զանհուն պատերազմ չարին՝ վառեալ և նոքա զինքեանս հանապազակռիւ լինել ի ճակատուն, անխափան սաղմոսերգութեամբ զանուշահոտ աղօթս իւրեանց միշտ ի բարձունս առաքելով – 250. իբրև զքաջ հովիվ եդեալ զանձն ի վերայ խաշանց մեռանել, նմանակերպեալ պատկերակից լինել որդւոյն Աստուծոյ – 300. Իբրև լուաւ Խոսրով արքայ զլուր համբաւոյն այնորիկ՝ շարժեցաւ ի բարկութիւն մեծ, լինել վրէժխնդիր արեանն Մուրկայ: - 140. Իսկ Նեբրովթ որդի Քուշայ որ ի Քամայ՝ յոյժ ուժգնագոյն ոչ միայն քան զառաջինսն ուրուականաց լինել, այլ և ոչ Հերակլի – 36. Իսկ այլք զԿռոնոսդ ոմն անուն՝ լինել հայր Արամազդայ, ևս մօտաւոր ժամանակով – 36. իսկ աշխարհին վերին Հնդկաց ասի լինել դստեր նորա: - 30. Իսկ Գուրգէն ընթացեալ զհետ հանդիսի պատերազմող նահատակութեանցն, /310/ անդուլ լինելով զցայգ և զցերեկ հանդերձ որ ընդ նմա միաբանեալ ազատագունդ զօրացն – 312. Իսկ ի դառնալ գրոցն ի յաշխարհին Մոկաց՝ ոչ ինչ ումեք փոյթ վասն այն լինելով, կարծել՝ վարդապետին զայս այսպէս կանոնեալ. – 130.

Իսկ նա անփոյթ արարեալ երկրաւոր մեծութեանս, զի անցաւոր է՝ անսպառ և անվախճան և անծերանալի և անծախ և առանց ըմբռնելի ի գողոց խնդրեաց պարգևաց առիթ լինել. – 218. Իսկ նոքա առաւել քան զառաջինն դիմեցին ընդդէմ չարչարանացն խաչակից լինել Քրիստոսի. – 292. Իսկ սա ասաց զինքն հնագունիցն լինել անժամանակ Բէլ՝/36/ ոչ հայր աստուածոց, այլ և հրամանատու Արամազդայ: - 38. Իսկ Սմբատ որ և Ապլաբաս սպարապետն Հայոց, իբրև գիտաց թէ ոչինչ օգուտ բերէ արտաքոյ հրամանացն նորա լինել՝ փութացաւ եկն առ նա, և ընկալեալ ի նմանէ՝ բնակեաց ինքն և իւրքն հանդերձ իւրաքանչիւր կալուածովք առանց կասկածանաց. – 270. լինել տիրակորոյսք և աշխարհաւերք, բանսարկուք և քսսիչք, խռովասէրք մանաւանդ քան թէ խաղաղասէրք – 210. Կինն Սահակայ որդւոյ Իսմայէլի, զորոյ զհանգամանսն ցուցաք, զմեռանելն Սահակայ և զկնոջն հրապարակագոյժ լինել, վասն որոյ պատճառանաց սպանանի այրն նորա. – 326 միանգամայն խորհէր վրէժխնդիր լինել ազգին Մամիկոնէից վասն սպանման Մեհուժանայ հաւոյն իւրոյ: - 112. Յայնժամ հրամայեաց զօրավարն քարշել զմարմինս սրբոցն արտաքոյ քաղաքին, լինել կերակուր շանց և թռչնոց երկնից. – 268. յորմէ շնչէ օդք բարեխառն, զովացուցանէ զտապ խորշակի ամարայնոյ՝ յարեգակնակէզն լինելոյ. – 84. Նա և տեղիք սրբութեանց տունք աղօթիցն զշարժմանն կիրս կրեալ, պատառմամբ որմաշարժ լինելով – 358. Նոյն ժամայն ել հրաման յարքունուստ, զի զսուրբն Սողոմոն ի նմին փայտի սպանցեն, նետապիգ լինել ի նա: - 292. Նորա խորհեալ հաստատնագոյնս վասն Ապումբռաանայ՝ քաջասրտագոյնս լինել ի սպանումն. – 368. ոչ ինչ ձեռնպմուխ լինելով ի նա, վասն կասկածանաց Պարսից արքային, միայն սպառնական խոստաբանութեամբ յղէ առ նա պատգամս: - 130. Որ և այլոց կարող տուիչ լինել ժամանակաց, որպէս և արանցն որ յառաջ քան զջրհեղեղն քառասուն ևս աւելի բիւրս ամաց և դարս փոխադրական այլաձևս և խժականս, շարս և ներս և սոսս - 38. որ ի բախմանէ քարի և երկաթոյ կայծակունք արտաթափին, այլ և ի փայտից ընդ միմեանս յիրար շփելոյ, որպէս և անուոյ բնաւորեցաւ լինել, որ ի սաստիկ շրջագայութենէ սայլիցն բազում անգամ և առեղք փայտիցն վառմամբ հրոյ հրդեհին: - 52. Որդին Ապուսեճի Աւշին, որ զպարսկային հարստութիւնն հզօրապէս յաղթութեամբ ի գլուխ եհան՝ ձեռնպմուխ ախորժեաց լինել ի վերայ Հայոց – 360. Որով պատառեցան ամենայն աղբերք անդնդոց, և սահանք երկնից բացան անընդմիջաբար երկրի և երկնային ծովուն լինել, և համատարած ջրովն զրաւ առնել համօրէն ամենայն շնչաւոր կենդանեաց – 32. որով տաղտկացեալ ի նմանէ բազմութիւն զօրացն՝ արարին լինել նմա պատերազմակուր ի Վարբակայ և ի Բէզոսէ Մարաց զօրագլխէ – 58. որպէս Պօղոսի հաճոյ թուի ասել, թէ ,,զորս յառաջն ճանաչէր՝ յառաջագոյն հրաւիրեաց կերպարանակից լինել պատկերի որդւոյ իւրոյ,,: - 300. Սա ցանկացաւ լինել, ասէ, հայր Որմզդի և ասէ՝ իցէ՞ եթէ լինէր իմ որդի Որմիզդ անուն, որ արասցէ զերկինս և զերկիր. – 46. ՎԱՍՆ ԶՕՐԱԺՈՂՈՎՆ ԼԻՆԵԼՈՅ ՍՄԲԱՏԱՅ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՀԱՅՈՑ Ի ՎԵՐԱՅ ԱՀՄԱՏԱՅ ԱՄԴԱՅԻՈՅՆ, ՎՐԱՅ ԵԻ ԱՂՈՒԱՆԻՑ ԵԻ ԲՈԼՈՐ ՀԱՅՈՑ ԻՇԽԱՆՕՔՆ – 366. ՎԱՍՆ ՈՐ ԻՆՉ ԳՈՐԾԵՑԱԻ ԸՆԴ ՀԱՆՈՒՐ ԱՇԽԱՐՀՍ ՀԱՅՈՑ. ԵԻ ԵՐԿՊԱՌԱԿՈՒԹԻԻՆ ԻՇԽԱՆԱՅՆ, ԱՆՀԱՒԱՆՔ ԵԻ ԱՆՀՆԱԶԱՆԴՔ ՄԻՄԵԱՆՑ ԼԻՆԵԼՈՎ, ԵԻ ՈՐ ԻՆՉ ԸՆԴ ՍՈՔՕՔ: - 194. քանզի ասեն զբարձրութիւն նորա լինել վաթսուն կանգուն. – 38. քանզի էին Ադամայ և այլ ուստերք և դստերք բազումք, այլ ոչ արժանաժառանգք պայազատութեան աշխարհահայր լինելոյ. – 24. քանզի ըստ օրինակի իսրայէլականումն, որ յաւուրս անիշխանութեանն էին անկարգութիւնք, և այր իւրաքանչիւր զհաճոյս աչաց իւրոց առնէր՝ սոյնպիսիք և այժմուս եհաս լինել. – 300. քանզի յետ ջրհեղեղին ոչ երևի լինել դարձեալ որդիս նահապետին. – 30. քանզի նա խաբկանօք առն մոգի և կախարդի ասաց լինել որդի Ամովնայ և Արամազդայ, այլ ոչ ուրացաւ մահկանացու գոլ: - 36. Ազդ եղև Մամիկոնեան սպարապետութեանն անոպայ գործն – 98. Գումարեցան ի միասին Հրէայքն հանդերձ Իսմայէլացովք և եղեն բանակ մեծ – 160. Եւ եղև իբրև գումարեցան ի մի վայր ամենայն բազմութիւն զօրացն աւելի քան զՄՌ-աց, և կազմեցին ռազմ և կարգեցին ճակատ – 284.

Եւ եղև իբրև երրորդ ժամ լինէր աւուրն, որ էր միաշաբաթի՝ և ահա ելանէին գունդք գունդք հեծելոցն ընդ կողմն անապատին Սմբատայ կոչեցեալ բերդին – 228. քանզի հարցեալ ցնա որք նորին ուղեկից՝ թէ ո՞րպիսի պատճառաւ անկեալ եղեր ի մտաց՝ ասէ – 158. ,,ա՛ղջկամարդ, ի բաց լեր յասպատակէ ասպարիսիս, ա՛յր կանացի, և ծանի՛ր զքեզ,,: - 114. ,,եթէ կամիս կեալ ընդ իս և վայելես ի կեանս աշխարհիս, և ընդունել պարգևս և պատիւս յինէն՝ հաւանեա հրամանի կամաց իմոց և ի բաց լեր ի հաւատոց քրիստոնէութեանդ, զոր պաշտես – 294. ,,եթէ հաճոյ թուիցիմ քեզ կնութեան, և դու կամիցիս քեզ զտիրելն Անձաւացեաց՝ մի վեհերեալ յապաղելով դանդաղկոտ լինիր և վերջանար զփութալն,,. – 324. ,,են ոչխարք իմ, որ ոչ են յայսմ գաւթէ, և զայն ևս պարտ է ինձ ածել այսր, և ձայնի իմում լուիցեն և եղիցին մի հօտ և մի հովիւ. – 224. ,,Ես այսպէս կարծէի, թէ յորժամ ես ընդ թշնամիս ձեր մարտնչիմ՝ դուք յայդմ կողմանէ օգնական ինձ լինիցիք, և միաբանութեամբ բարձցուք ի միջոյ զտիեզերական պատուհասն, զտունդ Սասանայ: - 138. ,,և այս ևս քաջահաճոյ թուիցի քեզ, վեհդ և ամենեցուն գիտելիդ. և զի եղիցի ի մէջ քո և Դերենկիդ անկասկած միաւորութիւն՝ զդուստր քո տացես կնութեան Դերենկիդ, տիկնութեան Վասպուրականի,,: - 322. ,,զգոյշ լեր, արիաբար մարտեաց, քաջապէս վառեաց, Քրիստոսի զինուորեաց: - 318. ,,զոր ինչ միանգամ կամք յօժարութեան ձերոյ ախորժեսցեն՝ եղիցի ձեզ ստուգապէս առանց երկբայութեան. – 214. ,,Ոչ, ասէ, վատագոյն մեք քան զՕանարսն եղիցուք, զի և ամուրս հզօրագոյնս և բարձրագոյնս քան զնոսա ունիմք և դիւրափակս՝ առ ի յունել զմուտս կրճիցն. – 276. Ազդ եղև Գուրգենի վասն Դերենկին, և զիա՛րդ ընբռնեցաւ. – 322. Ազդ եղև մեծին Տիգրանայ պատրաստ պնդութիւն Աշդահակայ. – 62. Ազդ եղև քաջին Վահանայ, եթէ զօր բազում առեալ Հազարաւուխտ յընտրելոցն Պարսից և ահաւադիկ հասեալ գայ ի վերայ: - 134. Ազդ լինէր յոմանց գրումն անյայտիցն, թէ ,,այս ոմանք այսորակ երիվարօք յայս նիշ նիւս կեղթում, ի մէջ բդեղի պահարանեալ նամակ տանին ընդ կողմն Ապահունեաց. արդ զգուշացիր ճանապարհիդ,,. - 340. Այլ իբրև այն ինչ մերձ լինէր ամրոցն ի պաշարումն՝ Ամդայինն Յիսէ, որ Շեհի որդին, որ զզօրապետութիւնն Հայոց ունէր, ճանաչէր՝ ի հրապոյրս Մանազաւեան պետոյն և Ութմանացն ելեալ՝ երագապէս եկն եհաս ի վերայ Աշոտի ԺԵ հազարաւ հեծելօք վառելովք. – 334. Այլ ի հրամանէ Աստուծոյ յանդիման դրախտին բնակելով պահոք ապաշխարութեան սգացեալ եղեն, ողբալով զվրիպումն առաջին կենացն, ամենայնիւ հրաժարեալ ի մարմնականաց, հոգիազարդ մարգարէութեամբ ժուժկալեալք ի մսոյ և ի գինւոյ: - 30. այլ իբրև եմուտ Բուխայ յաշխարհս Վասպուրական՝ ել գնաց Գուրգէն առ Քուրդիկ Մամիկոնէից տէր ի Բագրևանդ գաւառ, և անդ լինէր, զի էր Քուրդիկ քեռի Գուրգինայ: - 302. Այլ ձայն իմն գայր՝ մի՛ ժողովել և մի՛ հատանել, թե ոչ՝ եղիցի անձն այն մեռեալ, և ժանտ ախտիւ սատակեսցի գումարտակդ: - 50. Այլ սոքա թէպէտ և յանձն առնուին և մտադիւրութեամբ լսէին նմա սակայն ոչ մեկնեալ լինէին ի ժանդագործ պղծութենէն զազրալից սոդոմական ախտիցն – 182. Այս առաջին խնամանալ եղև ընդ միմեանս Բագրատունեաց և Արծրունեաց: - 76. Այս եղև զաւուրս ինչ. – 152. Այս եղև յամի յութուտասաներորդի արքայի Պարսից: - 76. Այս շարժումն սաստկագոյն քան որ եղև յամս Զաքարիայի Հայոց կաթողիկոսի, յետ Է ամի գերութեանն Հայոց: - 358. Այսպէս տակաւին ի բազումս քայքայեալ լինէր միաբանութիւն աշխարհիս -194. անդ և տապանն շինեալ եղև և անհնարին չարեացն զեղեալ ի վերայ երկրի. – 30. Անդ հանդիպեալ լինէր և երանելի եպիսկոպոսն Գրիգոր Ռշտունեաց վսամ. ոչ կարաց իւրայնովքն զերծանել, իբրև յայնժամ առղոթաւ /հավանաբար ,,աղօթել,, բայն է/ ի լեառն: - 358. ապա եթէ ոչ՝ պաշտելիք եղիցին եկեղեցիքն, որ փրկիչն անուանին և երկրպագելիքն աստուածային երկրպագութեամբքն. որ է յոյժ ծիծաղելի. – 394. ապա մտպախտրի եղեն բազում քննութեամբ, և յանբաւ և յառաւել իմացմանց ընտրեցին՝ գրել և ծանուցանել թագաւորին վասն առնն այնորիկ.– 280. Ապա մտպախտրի եղեն դարձեալ վառել ի պատերազմ. – 276. ասէ. ,,զվրէժ արեանն Մուրկայ /140/ առի ի թշնամոյ նորա արդ կա՛մ եղիցի առնել ընդ իս զխաղաղութիւն և արգելուլ զսուր քո յերկրէ իմմէ,,: - 142. Արդ ելէք ի

վերայ աշխարհիդ զօրացեալ զօրութեամբ, և ձեր լիցի երկիրդ ի ժառանգութիւն„: - 362. արդ զրաւ եղիցի կենաց դորա, և հրաման արքայիդ դիւրաւ զկատարումն առնուցու„: - 104. բայց ազդ լինէր իշխանին ի նոյն գնդէն Տաճկաց՝ մի տեսանել զերեսս նորա, ծանուցանելով նմա՝ զոր ինչ խորհեալ էր վասն նորա և վասն աշխարհին նորա: - 184. Բայց զգոյշ լերուք, մի՛ գուցէ ոչ հաճեսցի Աստուած, և խնդրեսցէ ի ձէնջ զվրէժ արեան կոտորածի աշխարհի: - 144. Բայց զի մի և մեք անկեալք լիցուք ի նոյն՝ ուսցուք ի յԱստուածաշունչ գրոց - 256. բայց թէ որպէս եղև կատարումն իրացն մեզ չէ յայտ: - 88. Բայց իբրև եղև մեծ պատերազմ սրբոյն Վարդանայ ընդ Մշկանին և ընդ զօրս Պարսից ի յԱւարայրեան դաշտին, յԱրտազական գաւառին. – 128. Բայց մի և այսմ անտեղեակ լինիցիս – 212. Բայց մի ինձ մեղադիր լինիր, ո՛վ ուսումնասէր դու, սակս ոչ զբովանդակ սորա գործս շարել ի ճառս մանրապատումս: - 302. Բայց յաւելեալ լինի պատճառ ունելոյն զնա զայս օրինակ, եթէ էր փեսայացուցեալ զԴաւիթ զեղբայր կորապաղատին ի քոյր իւր Մարիամ. – 342. բայց նուազեալ ազգին՝ ոչ զոք ունէին, որ կարօղ լինէին զգործ պատերազմին վճարել և զպաշտօն թագաւորին. – 90. Բայց ոչ միայն քաջքն Հայոց նահատակեցան ի մեծ պատերազմին այլ և անմարմին զօրք երկնաւորք մարտակից եղեն գնդին Հայոց.– 232. բայց ոչինչ ձեռնհասս լինէր օգնել նոցա վասն դառն հրամանի ամբարիշտ թագաւորին. – 218. բայց պարտեալ եղև գունդքն Տաճկաց ի քաջէն Գուրգինայ և բեկաւ զօրութիւն նոցա: - 308. Բայց Վասակս այս … վասն ազգակից գոլ նոցա ընդ տոհմին Արծրունեաց… ել գնաց իւրովք կամօք ի Սամառայ և եղև աստուածուրաց – 248. Բայց քանզի հաւատացեալ էր վերակացութիւն աշխարհիս Հայոց Աշոտի, որ իշխանաց իշխան՝ ձեռն ի գործ արկեալ նուաճել զիշխանս Հայոց, զՎրաց և զԱղուանից, որ եղև իսկ: - 322. բայց քանզի պատմագրութեան է ժամս և ոչ գովասանականութեան՝ արտաքոյ եղէց յոլովից բանբասանաց. – 300. բայց քանզի տէր մատնեաց զնա ի ձեռս նոցա, որպէս ասաց Դաւիթ՝ և եղև ահ տեառն ի վերայ ամենեցուն. – 354. Բայց եթէ այդ այդպէս ոչ եղիցի, որպէս ասացի՝ աւելի ևս տեսցես քան զոր տեսեր, սուր և պատերազմ„: -286. բերանաբաց դժոխաբար լայնեալ զբերան իւր՝ յոգունց քան թէ սակաւուց արար վիժել յանդունդս, որոց ոմանք և տունք նոցա գերեզման նոցին եղեն – 358. Գրէ Կայսիկն առ թագաւորն՝ խնդրել զխաղաղութիւն, և զոր միանգամ կամիցի՝ եղիցի. յայտնիքն այսպէս, իսկ ծածուկքն՝ որպէս յայտնեցանն: - 380. Դարձեալ վերստին հրաման ոռոգեալ լինի պատմութեան աստ սակս բարձրագահ, համաթոռ, ճոխազգի ազգապետութեանն Արծրունեացս, /76/ մեծ զարմի Սենեքերիմայ ծննդոց. – 78. ԵԹԷ Ո՞ՐՊԷՍ ԵՂԵՒ ԲԱՐՁՈՒՄՆ ՉԱՐ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՆ ՊԱՐՍԻՑ ՏԱՆՆ ՍԱՍԱՆԱԿԱՆ: - 136. Եհարց սաստիւ կամ թէ հրամանաւ տէրութեան իւրոյ, ,,ի բաց լեր, ասէ, ի հաւատոցն Քրիստոսի, և իմ թողեալ քեզ զբազում վնասսն զոր գործեցեր – 290. Եղեն ընդ նմա և ուխտեցին ուխտ, և ետուն նմա կին յազգէն իւրեանց և պատրաստեցան լինել ընդ նմա, որպէս և կամք իւր հրամայեսցեն. զոր թէ ասիցէ ոք՝ ի հրամանէ Աստուծոյ լինել սկիզբն առաջարկութեանն այնորիկ: - 160. եղև սմա կեալ անհաւատութեամբ և մեռանել անյոյս: - 250. Ես իսկ առ ընթեր գոլով անվրիպագոյն իրազեկ եղէ բովանդակ նորա հաստատնագոյն առ յոյսն կազմեալ փրկութիւն. – 388. երկունք իբրև ծննդկանի ի վերայ իմ հասեալ լինին՝ մատենաւորել զայսր աղետաբեր համբաւուց ցոյցս. – 350. Երկրորդ՝ չարաւէր և աներկիւղ նախանձուցն բարք, եթէ ընդէ՞ր ոչ և նորայն ըստ նմին օրինակի եղև արատաձգեալ յԱստուծոյ: - 24. և այսբէն եկեալ ցեղապետ մեր եղև: - 48. Եւ առհասարակ ամենայն տիեզերք ծխեալ տեսանիցեն, և ի քէն ամենեցին հուրն ոչ պակասեսցէ յաւիտեան, իբրև զհնոց խեցագործաց այրեսցիս, և քեզ ոչ եղիցի հանգիստ: - 164. Եւ զյաճախութիւն ամբաստանութեանն ունի բողոք, թէ նախ զբնութեան օրէնս անարգեալ, և յերեսացն Աստուծոյ անկեալք եղեն: - 54. և ըստ մեղաց տանն Արշակունեաց առաջին թագաւորացն մերոց հետազօտեալ լինէին, գնային ոտնխեթի,/ճիշտը՝ոտնխթի/ գայթ ի գայթս և աղտեղասէրս – 182. Եւ իբրև ազդ եղև Դերենկին՝ գնաց ընդդէմ նորա պատերազմաւ, և դառնայր փախստեայ: - 320. և լուան ամենեքեան զառնելն քո ընդ իս՝ մի՛ ընդունայն և դատարկ լիցի սիրելութիւն քո առ իս –

218. Եւ լցաւ ասացեալն ի Սոփոնիայ մարգարէէն, թէ ,,եղիցի յաւուր յայնմիկ ձայն ի դրանէ օցոտելոցն և գոյժ յերկրորդ դրանէն և բեկումն ի վերայ բլրոց: - 180. և խորհուրդք խորհրդականացս յոչինչ համարեալ լինէին ի գործս մարտից և յայլ կարգս հոգաբարձութեան աշխարհիս. – 194. Եւ մեծի փորձութեանցն հասելոց լինէր ի վերին հրամանէն հանդարտութիւն. - 404. Եւ յոլով այն լինէր զոր ինչ գրէինն՝ զոր ոչ էր գործեալ Հայոց - 194 Եւ յոյժ հաճոյ թուեցաւ խորհուրդս այս առաջի թագաւորին, և մեծապէս ուրախ լինէր: - 196. և տառապելոցդ որ եկեալ յեցեալ են ընդունայն գաղթականութեամբ՝ եղիցի արձակուրդ ի տեղիս իւրաքանչիւր – 216. Եւ Ալի էր այր քաջ. ասէ ցնա, արի՛ ելցուք, քանզի են և ընդ մեզ արք բազումք, թերևս լիցի ելք իրացդ պիտանութեամբ: - 160. և աղաղակեալ զկնի նորա՝ զի թերևս ի լուր ձայնին և ի փայլումն զինուցն և ի շողալ սուսերին և ի խխնջիւն քաջ երիվարին և ի վազս երագութեանն ուժոյ ագդ լինիցի և դարձցի ի ձայն նոցա և ծանիցէ, և դարձցի ի կորստական ճանապարհէն – 228. Եւ ամբարձ զմիտս իւր ի հանդերձեալ գալուստն Քրիստոսի, և որ յայնժամ լինէին աներ որոտմունք և թնդիւնք և հրձգութիւնք և արհաւիրք մեծամեծք յերկնից և յերկրէ – 284. և այնչափ սաստիկ լինէր կոտորածն՝ մինչ զի սաստկութիւն վտակաց արեանն խաղացեալ ոռոգանէր զերկիրն ամենայն: - 140. Եւ այս եղև, զի լցցի որ ասէ, ,,զարթի՛ր սուր ի վերայ հովուի և ի վերայ առն ընկերի նորա. – 238. Եւ անդ ի միջոց գմբեթիւն ղօղեալ սալարեալ սարսռալից դողմամբ զետեղեալ լինէր: - 190. և անդ լինէին ժողովեալ ամենայն բազմութիւն աշխարհակոյտ ամբոխից գաղթականաց գաւառացն կողմանցն Աղբակոյ, Զարէհվանի և Ակէոյ և ի լեռնակողմանցն Աղզոյ և Ոտնն Առնոյ, մի կողմն ի Ջողայ լեռնէն և անդր: - 226. և անընդունակք լինէիք՝ որ ի մէնջ առաքեցեալքն հազարապետք և վերակացուք աշխարհիս մերոյ և խնամատարք արքունի հոգաբարձութեան գային առ ձեզ. – 244. Եւ ապա անտի ոչ սակաւ ինչ լինէր յաւուր յայնմիկ ձայն լալոյ, հեղումն արտասուաց յահագին բորբոքմանէ սրտից նոցա և գութ խանդաղատանաց թագաւորին և իշխանացն և զօրացն ամենեցուն և բնակչաց քաղաքին. – 154. Եւ առ յոյժ յանդուգն յարձակմանն բազում այն լինէր, զոր ձիովքն ընթադրեալ դիաթաւալ կացուցանէին, քան զոր սրովն սատակէին: - 174. և առեալ ոսկի զտիկնոջն և զիւր՝ գնաց յԵգիպտոս գնել ցորեան յաւուրս սովոյն որ եղև առ Կղաւդեաւ. – 80. Եւ արդ խնայեալ իմ ի ձեզ, և դուք առանց յապաղանաց և զիս աշխատ առնելոյ ի բաց ելերուք յերկրպագութենէն Քրիստոսի, և եղիցեն անձինք ձեր ի գիւտս և կեցջիք. – 246 Եւ արդ խնայեալ իմ ի ձեզ, և դուք առանց յապաղանաց և զիս աշխատ առնելոյ ի բաց լերուք յերկրպագութենէն Քրիստոսի, և եղիցեն անձինք ձեր ի գիւտս և կեցջիք. – 246. Եւ արդ յայտնի լիցի, զի որչափ բաւէ զօրութիւն իմ և իցեմ կենդանի՝ կացից ընդդէմ զօրութեամբ և ուժով տեառն Աստուծոյ, և ոչ տեսից զքեզ սիրով խաղաղութեան. – 278. Եւ արդ քաջալերեցարուք, ելերո՛ւք արք. ելէք ի վերայ աշխարհին Հայոց սովով և սրով և գերութեամբ. – 198. և Արշէզայ շուրջ փակեալ վահանաւորօք զԼիդէացւոց թագաւորաւն, տագնապ մեծ լինէր. – 64 և բազում այն են որ ի նմին իսկ սատակին. և կէսքն դիւրըմբռնելի որսորդաց լինին. և ապրեալքն սաստիկս հասուցանեն վտանգս ուր և դիպիցին, եթէ մարդկան և եթէ այլոց ինչ կենդանեաց: - 188. և բազում այն էր որ ի մէնջ հարեալ լինէին, քան թէ մեք հարկանէաք – 194. և բազում եղեն դիակունք նոցա վասն սովոյ հացի և ծարաւոյ ջրոյս,,: - 184. Եւ բացեալ լինէր զբերան իւր բանիւն Աստուծոյ – 204. և գրէ առ Սահակ դառնալ առ Երուանդ. թերևս հնար լիցի խորհել ինչ վասն Երուանդայ: - 82. Եւ դադարումն լինէր յաւուրս սորա հինից և ասպատակաց ի վերայ երկրիս, և քաջավայելչապէս բարեձևանայր կարգ սրբոյ եկեղեցւոյ Քրիստոսի, և երկիւղ և կասկած և ոչ ուստեք: - 338. Եւ դատաստան իւր յանձնէ եղիցի, և առած յինքենէ ելցէ: - 200. և եթէ վասն չարութեան գործոց նոցա տաղտկացաւ Աստուած և ետ ի ձեռս ձեր՝ բաւական լիցի ձեզ այդչափ որչափ կալէքդ. – 160. Եւ եթէ քոյին կամաւ երթիցես՝ թերևս օգուտ բազմաց և անձին քում եղիցի. – 216. Եւ ելանէին գունդք գունդք շտապով և ճեպով մի զմիոյ կնի, և ամենայն ոք որ տեսանէր՝ ընդ մեծաւ երկիւղիւ ներքաղրեալ լինէր: - 284. և եղեն բանակք մեծ ի գաւառին Զարևան: - 404. և եղեն իբրև

զմի այր կամ թէ իբրև զվէմ մի բլրաձև, արձանացան կարծրացան պնդութեամբ՝ անմատոյց լինել ի նոսա զօրութիւն երկաթի. – 230. և եղեն հնազանդեալ նմա զամենայն աւուրս Վարդանայ: - 128. Եւ եղև ընդ մեռանելն տեառնն Անձաւացեաց, նորին տիկինն Հեղինէ գրէ առ Գուրգէն – 324. և եղև աղաղակ մեծ ի միջի նոցա և կռիւ այնքան, մինչև բազումք ի նոցանէ ի սուրս դիմեցին: - 160. Եւ եղև այր թանգար արուեստիւ և հմուտ վաճառականութեան. հարկանէր ճանապարհս հեռաւորս ի գործ վաճառականութեանն, յԵգիպտոս և ի կողմանս Պաղեստինացւոց. – 158. և եղև բալ և մութ թանձրամած խաւարին ի վերայ երեսաց ամենայն երկրի. – 150. Եւ եղև զի ամբարձ զաչս իւր և ետես, զի պնդեալ գայր հեծեալն զկնի նորա – 230. Եւ եղև զի անցանէր ընդ այն Մուկաթլ ոմն ի Վանանդ կոչեցեալ ազատութենէ – 288. Եւ եղև զկնի այսորիկ գնաց անտի Ժիրաք և եկն եմուտ ի Վանտոսպ – 206. Եւ եղև զկնի երից աւուրց անցանելոյ ետուն թուղթ մի տանել առ Գուրգէն, գրեալ Բուխայի լի դառնութեամբ, կնքեալ մատանեաւ արքայի, իբրև այն թէ ի դիմաց արքային և յարքունուստ եկեալ. – 236. Եւ եղև ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ ել Հազարաւուխտ Պարսից զօրավար ծանր զօրու ի վերայ Հայոց՝ տալ պատերազմ ընդ զօրս Հայոց, աւերել գերել գերփել զաշխարհս – 134. և եղև թիւ սպանելոցն ՌՊ, թող զբազում վիրաւորսն զկողոպուտն և զձերբակալսն: - 232. Եւ եղև ի գալ միւսոյ տարւոյն՝ Սմբատ իշխանն Սիւնեաց ի բաց եկաց ի հնազանդութենէ թագաւորին Հայոց, արգել առնելով հարկացն տալ թագաւորին, թևակոխելով Պարսից բռնաւորին հատուցանել զհարկս և զհասս. - 382 Եւ եղև ի գնալ Դերանկին ի ձմերոցս Վասպուրական իշխանացս, ճանապարհ արարեալ ընդ ձորն Ընծայից, որոյ ելքն ընդ գաւառն Հեր քաղաքի: - 352. Եւ եղև ի դառնալն սրբոյն Սահակայ ի Պարսից՝ եկն առ նա դարձեալ Աղան Արծրունի, և ընկալաւ ի նմանէ սքեմ կրօնաւորութեան. – 120. Եւ եղև ի լնուլ վեցերորդ ամի գերութեանն Հայոց որ է ՅԶ ամ ըստ թուոյ հայերէն տումարին - 312. Եւ եղև ի մերձենալն նորա ի բանակն՝ եհան ընդ առաջ նորա գունդք գունդք զօրաց. – 236. Եւ եղև ի միում աւուրց, ի գալ նորա ի նմանէն՝ ձայն օտարոտի, և ազդումն ահագին և դիւական անկեալ ի վերայ /գրքում՝ վերա/ նորա՝ ուշաթափ անկեալ դնէր – 158. Եւ եղև ի մտանելն նորա ի Դատուան աւանն … ելեալ իշխանքն Հայոց յանձնիւր տեղեաց գնացին յանդիման լինել նմա – 340. Եւ եղև ի մտանելն նորա ի քաղաքն, ունելով ընդ իւր կապեալս բազումս և գերեալս, որոց ոչ գոյր թիւ. – 262. Եւ եղև ի վախճանելն Խոսրովու Հայոց թագաւորի, որ եկաց ի տերութեանն ամս Դ – 114. Եւ եղև իբրև արար և կատարեաց Բուխայ զոր ինչ խորհեալն էր ի վերայ աշխարհիս Հայոց, բարձումն յաշխարհէս մեծամեծացն Հայոց՝ յաւել և զայս ևս – 296. Եւ եղև իբրև եհաս իշխանն յարքունիսն՝ ետ կապել զոտս նոցա կրկին շղթայիւք և դնել ի բանտի. – 220. Եւ եղև իբրև երրորդ ժամ լինէր աւուրն, որ էր միաշաբաթի՝ և ահա ելանէին գունդք գունդք հեծելոցն ընդ կողմն անապատին Սմբատայ կոչեցեալ բերդին – 228. և եղև իբրև զբլուր մի մեծ երկաթի, կամ զվէմ անդամանդեայ. – 284. Եւ եղև իբրև կատարեաց Բուխայ զանցս անցից ընդ Վասպուրական աշխարհս և խաղաց յարևելս կոյս՝ ել գնաց Գուրգէն ի Սպեր գաւառ. – 302. Եւ եղև իբրև հասին ի տեղի կատարմանն ասպարիսի նահատակութեանն՝ ծունր եդեալ կային յաղօթս – 266. Եւ եղև իբրև ձմեռն փոքրացաւ և ժամանակ գարնանային եղանակին մերձեցաւ և օդն մառախլաձև միգախառն յստակեցաւ - 268. Եւ եղև իբրև ննջէր Գագիկ յանհոգս ՍՍ՝ հասեալ Հասան ի գիշերի սուսերամերկ վառեալ փոքր գնդաւ, մոմեղինօք վառելովք՝ և կապեաց զնա կապանօք երկաթի: - 350. Եւ եղև մինչ կային իշխանքն ի միաբանութեան առանց կարծեաց կասկածանաց ի հպատակութեան ելեալ յարքունուստ հազարապետին / 340 / որդւոյն Հալթի, և զմիաբանական սիրոյն շաղկապ ի միասին յօդեալ պնդեալ անքակ պահէին – 342. Եւ եղև մօտ ի կատարումն հասանել ամին երկրորդի գալստեան նորա՝ ել գնաց ի կողմանս Աղուանից. – 276. Եւ եղև յամի չորեքտասաներորդի Խոսրովայ արքայի, ի քսաներորդ ամի Մուրկայ թագաւորութեանն՝ ապստամբեցան ի կայսերէ զօրքն Յունաց, որք ի Թրակացւոց կողմանէն – 140. Եւ եղև յաւուրն ինն և տասներորդի, յամսեանն մարգաց, որ օր ԻԸ էր ամսոյն, յամի քսան և հինգերորդի թագաւորութեանն

Խոսրովու, որ կոչէր Ապրուէզ, զկնի Ժ աւուր անցանելոյ զատկին՝ առին զքաղաքն. – 142. Եւ եղև յելանել նախարարացն Հայոց յերեսաց ամիրային՝ մնայ առ նմա միայն Մուշէղ Մոկաց իշխեցողն, այր քաջայայտ և բարձրագահ – 344. Եւ եղև յետ աւուրցն այնոցիկ, յորժամ ուրախ արար թագաւորն զնախարարսն Հայոց ի տաճարի խրախից, և խոստացաւ տալ իւրաքանչիւր ումեք զերկիր ի ժառանգութիւն – 314. Եւ եղև յետ մեծ պատերազմին, որ յառաջ քան զզրուցացդ գրելոյ ելին, ի գլուխս Մանազաւեան նահանգին և Յուշոյ դաշտին, և զխռովարարս քաղաքացն ի մի վայր գումարելոցն, որք և յունայն ասպատակէին աշխարհ – 398. Եւ եղև պատերազմ և նաւամարտութիւն սաստիկ ի մէջ ծովուն: - 146. և եղև վախճանել Տիբերի թագաւորեալ ամս ԻԳ. – 80. և զազգատոհմ մեր ընդ մեծ նեղութեամբ պաշարէիք և աշխարհի մերոյ աւերիչք գտանէիք և հարկացն եդելոց խափանիչք լինէիք: - 244. և զայն երիս ամս կերակրեալ լինէին սուրբքն ձեռնարուեստիւք իւրեանց, որպէս զնոյն ինքն զաստուածազարդն Պօղոս, թէ ,,զպէտս իմ և որ ընդ իսն էին՝ պաշտէին ձեռքս այս,,: - 252. Եւ զայս Եղկղեսիանոսք. բայց ինձ այսպէս թուէր, թէ աղանդն Եղկղեսիանոսաց վաղուց շիջեալ խափանեալ լինէր ի քաջաց վարդապետացն սրբոց, զոր եդն Աստուած յեկեղեցւոջ. – 254. և զաջ թևն տուեալ լինէր ի ձեռն Ապումկդէմայ: - 230. Եւ զգանձդ Արեաց թագաւորութեան այնչափ արձակեցից՝ մինչև շատ լիցի ասել ձեզ, և բազմութիւն զօրաց՝ որքան և պիտոյ իցէ ձեզ, մինչև ձեր թագաւորութիւնն հաստատեսցի,,: - 138. և զզօրն տուեալ ի ձեռս Վահանայ Ամատունոյ, հոգալ զգործ պատերազմաց, թէ արդեօք դէպ լինիցի ուստեք: - 96. Եւ զի առ այսոսիկ փոյթ եղև մեզ քննասիրութեամբ լինել հասու և ոչ զանց առնել – 18. Եւ զի ասէ գիր՝ ոգիք իբրև ութ՝ երկբայականս իմն և զայն. առ որս ասեմք, եթէ նոցա տուաւ հրամանն այն. այլ թէ ի ձեռն նոցա և այլք եղեն փրկեալք: - 32. Եւ զնախնին մեր Ադամ ոչ ասել առաջին մարդ, այլ այլոյ ումեմն որդի Շուռելայ, արըռտաբոյծ ուղտուց, զզուեալ յանծանօթ /գրքում՝յանծանոթ/ աշխարհի և անհաւատարիմ յայնմ գտեալ՝ հալածեալ եղև կնաւ իւրով ի միջոց երկրի – 48. և զուարճացեալ լինէին սուրբ ճգնաւորքն յաւուրս պենտեկոստէից. – 254. Եւ զչարեալ ընդ խափանումն խորհրդոցն իւրոց՝ ամբաստան յոյժ լինէր զԱշոտոյ հանդերձ թղթովք Տաճկաց, որք էին ի կողմանս Հայոց, բազում այն ինչ զոր ստութեամբ քան թէ ճշմարտութեամբ զեկուցանեն զնմանէ զգործս, և թէ հակառակս ևս թագաւորութեան քոյ բանըննդդէմ լինի հանապազ: - 172. Եւ զչարեալ ընդ խափանումն խորհրդոցն իւրոց՝ ամբաստան յոյժ լինէր զԱշոտոյ հանդերձ թղթովք Տաճկաց, որք էին ի կողմանս Հայոց, բազում այն ինչ զոր ստութեամբ քան թէ ճշմարտութեամբ զեկուցանեն զնմանէ զգործս, և թէ հակառակս ևս թագաւորութեան քոյ բանընդդէմ լինի հանապազ: - 172. և զրկեալ լինին Հայք ի լուսաւոր վարդապետէն և ի քաջ հովուէն սրբոյն Ներսիսէ. – 108. Եւ զօր գումարեալ եկն եմուտ ի Վանտոպ, և Դերենիկն յանդիմման եղև նմա. – 322. Եւ զօրուն ազդ լինէր վասն իրացն – 228. Եւ էին ի կասկածի ի մէջ բանակին ի հազարապետէն, զի յայտնի երևեալ լինէր զոր խորհէրն վասն նոցա Ահմատն: - 344. և էր նա իշխան Տարաւնոյ, բարձեալ եղև ի Սամառայ և եղև աստուածուրաց – 248. և էր նա իշխան Տարաւնոյ, բարձեալ եղև ի Սամառայ և եղև աստուածուրաց – 248. Եւ էր նեղութիւն մեծ ընդ ամենայն երկիրս, որպիսի ոչ եղև ի սկզբանէ աշխարհի, և մի այլ լիցի. – 238. Եւ էր նեղութիւն մեծ ընդ ամենայն երկիրս, որպիսի ոչ եղև ի սկզբանէ աշխարհի, և մի այլ լիցի. – 238. Եւ ընդ մտանելն նոցա աշխարհս՝ վրդովեցին զուխտ քրիստոնէութեանն, և փոյթ ընդ փոյթ ձեռնասմուխ եղեն աւերել քանդել զեկեղեցիս, զտունս աղօթից կործանել. – 124. և ընդ նմա Շապուհ յԱմատունի տոհմէ, այն որ գործակիցն եղև Գագկայ առ սպանումն Ապումբրուանայ, զոր վերագոյնն յիշեցաք – 372. Եւ թէպէտ տածէր և խնամէր Գագիկ աշխարհս՝ այլ ոչ ուրուխս լինէին ի նա ազատատերանցն գրոխք, և կացին ի տարակուսի: - 354. և ի բաց ելեալ ի սնոտի և ի մոլար պաշտամանէ ձերմէ, որ վասն Քրիստոսի էք կաշկանդեալ ի մեծ յամառութեանդ: - 244. և իբրև մօտ եղև յափն գետոյն՝ քարշեալ ոմն զլայնալիճն, նստելով ընդ դարիւն, և հարեալ նետիւ ընդ բացատն, և երեսանակալ ձեռնն թուլացեալ. կրկնեալ այլ ոմն ճօճ նիզակաւն ընդ նոյն

ակն՝ գետավէժ արարին զԱշխէթն. – 272. Եւ ինքն Աբրահիմ եկն անց յայնկոյս յոստանն Ռշտունեաց և անդ լինէր: - 306. և լինիցիս իբրև զմի ի մահապարտաց, որ անձամբ զանձինս հերքեցին ի կենաց վտանգաւոր մահուամբ, որպէս և քեզ պատրաստեալ է – 294. Եւ լուեալ կնոջն Սահակայ, թէ ըմբռնեցաւ … փութացաւ գնաց եկաց առաջի Բուխայի, թերևս կարասցէ ըստ պատշաճ գեղոյն և ըստ բազմաձեռն գանձուց ապրեցուցանել զայրն իւր, որ առաւել մահու քան թէ կենաց պատճառ եղև նմա: - 272. և խնդրէր առնուլ զտէրունական կնիքն, զի կատարեալ լիցի ի գործս պատուիրանաց Տեառն – 222. Եւ խոռվեցան առ հասարակ ազգքն տաճկականք յերեսաց նորա և ահիւ մեծաւ ըմբռնեալք լինէին. – 312. Եւ կալեալ զդեսպանսն հանին զթուղթսն, և զարսն պահեցին ի զգուշութեան, ոչինչ ումեք զգուշացուցանելով որ ինչ եղևն: - 340. և կալցուք ուխտ խաղաղութեան /136/ ի մէջ մեր երկոցունց, և անշուշտ լիցի այս երդումն և պայման ի մէջ մեր և որդւոց մերոց յետ մեր թագաւորելոյ,,: - 138. նալն իւր և զկացուցանելն վկայս՝ թէ ոչ վայել եմ քեզ կին, այլ արքայի, և որ ինչ եղևն – 272. և կինն անցեալ պատմեաց թագաւորին որ ինչ եղևն, զբողոք բառնալն իւր և զկացուցանելն վկայս՝ թէ ոչ վայել եմ քեզ կին, այլ արքայի, և որ ինչ եղևն – 272. և հարցեալ վասն որոյ ամբաստանն եղեն զԱրտաշրէ. – 118. և հեղմունք արեանց եղեն անհնարինք: -178. և հնախօսս շարագրական մատեանս և ի բազում վէպս պատմութեանց անցեալ գրեցի, որ ինչ բաւականանալ ձեռնհասս եղէ, սկսեալ յԱդամայ մինչ առ մեզ հասեալ ժամանակացս գիւտ: - 12. և ձեռնամուխ եղեն բաժանել զերկիրն յինքեանս. – 238. և ձեր լիցի երկիրն այն ի ժառանգութիւն և որդւոց ձերոց: - 198. և մանաւանդ զի հարկ փութոյ եղև մեզ գիտել զպայազատութիւնս երանաց տիրեցելոց մեր աշխարհի և որ յառաջ քան զնոսա թագաւորք Ասորեստանեայց, որդի /34/ ի հօրէ առեալ մինչև ի Սենեքարիմ արքայ, որ առ Եզեկիայիւ Երուսաղէմի արքայիւ եղեալ ազգապետ տանս Արծրունի: - 36. և մեծարի յԱրտաշէսէ Պարսից արքայէ, մինչ ձեռնտու լինի նմա /84/ զօրու օգնականութեամբ – 86. Եւ մեր անտես արարեալ զգործս վնասուց ձերոց, զոր մեղայք մեզ, և լիցին անձինք ձեր ի գիւտս, և կեցջիք և տիրեցէք աշխարհի և տանց ձերոց, դուք և որդիք ձեր – 244. Եւ մեք ահա անփոյթ այդմ ամենայնի արարաք, զի յայտնի լիցի սէրն և գութ խնամոյն, զոր ասեմք ունել ընդ ձեզ: - 244. և մի եղիցի յիշատակ սորա ընդ սոցա, որք թէպէտ և վրիպեցին և կործանեցան՝ սակայն և ապաշաւեցին և կանգնեցան յետ դարձին իւրեանց ի մեծ կարաւանէ գերութեանն ի միջոյ ժանեաց բռնաւորին. – 248. Եւ միջնորդէր նմա հետևել հաւատոյ առաջնոյ Իսրայէլականացն, ,,զի թէ յայս եկեսցես՝ իմով հրամանաւ եղիցիս զօրագլուխ մեծ և առաջնորդ ամենայն տոհմի քո,,: - 158. Եւ մնդախտրի եղև ի սրտի իւրում – 28. և յապաղեալ խափան լինէր նմա յօժարութիւն ցանկութեան բարեպաշտութեանն. – 222. և Յիսէ տուեալ պատերազմ ընդ քաղաքին, զտարի մի հանդերձ ամենայն նախարարօքն Հայոց, անգամագիտ լինելով՝ դառնայ յԱսորիս. և այս եղև երկիցս անգամ: - 338. Եւ յղէ պատգամ առ Թէոդորոս եղբայր Հայրակղի, ըստ այնմ որում Հրէայքն եղեն ձեռնտու, եթէ ,,զերկիրդ զայդ Աբրահամու խոստացաւ Աստուած և զաւակի նորա, և ի ձեռս նոցա էր բազում ժամանակս. – 160. և նա ձեռնամուխ եղև զընդ նովաւ հնազանդեալս ի բաց կորզել քեցել ի նմանէ շրջաբերական թղթովք, զիշխան Վասպուրական զԴերանիկն, զԱպլբառ Կայսիկ զբռնաւորն Ապահունեաց, նմանապէս և զայլսն զոր և կարաց հրապուրել. – 350. և նախ նոքա եղեն գտակք գրոց – 18. և նովաւ վճարիցեն զի՛նչ պէտ և լինիցին ումեք ի մեծամեծաց մինչ ի փոքունս նոցա. – 82. Եւ նոքա էին արք փառաւորազոյնք ի տանէ Արծրունեաց և յայլոց նախարարաց, որոց Տէր եղիցի այցելու: - 402. և նոքա յոյժ ուրախ եղեն, զի վասն անուանն Տեառն արժանի եղեն մեռանել. – 222. և նոքա յոյժ ուրախ եղեն, զի վասն անուանն Տեառն արժանի եղեն մեռանել. – 222. և ոչ եղեն ունկնդիր մաղձահամ և ժախահոտ բանիցն, իբրև ի փեռեկեալ գերեզմանէ զնեխահոտութիւնն արտաքս արկանելոյ. – 292. և ոչ ինչ փոյթ եղև ումեք հոգալ զուստեք արշաւանս և զգերփանս -96. Եւ ոչ կարացեալ ունել զդէմ զօրն Վահրամայ՝ փախստական լինէր առաջի զօրացն Յունաց. – 140. և ոչ քաղցր թուէր նմա քուն գիշերոյն, և փափկութիւն

տունջեան յոչինչ համարեալ լինէր – 242. Եւ որպէս ասեն՝ եղև թիւ զօրուն գումարելոյ իբրև ՃՌ-աց. – 366. և որպէս պատմի՝ եղև թիւ պատերազմաց նոցա ԻԸ անգամ, և հարան զօրքն արքունի յայսքան հանդէսս և ի կռիւ: - 286. և ուրեմն եղև մեծապէս խնդութեամբ. – 152. և Սամփսոնի եղեն իրքն առ սովաւ: - 58. և վիրաւորք բազումք լինէին յերկոցունց կողմանցն – 160. և տեսանելով մեր զխնամարկութիւն բարի կամաց քոց ի վերայ աշխարհի, և զսէր երախտեաց որ առ մեզ՝ յօժարագոյնս եղիցուք և մեք մտերմութեամբ ծառայել և փութով մեծաւ կատարել զհրամայեալսն ի քէն„: - 186. զայս ասէր, ոչ զի սոդոմայեցիք էին, այլ զի ընդ նոյն մեղս սոդոմական պղծութեանն զառածեալ լինէին՝ սոդոմայեցիս կոչէ: - 182. Զայս ոչ եթէ սակս ուրացութեան ինչ ամբաստան լինի զինքեանէ, կամ վասն ժողովոցն, այլ զի ոչ յանդիմանեցին զթագաւորն, որ արտաքոյ օրինացն ամբարշտէր. – 258. Զգունդն առաջին տուեալ լինէր ի ձեռս Գուրգինայ և Վահանայ Հաւնունոյ, որ և նիզակակից նմա էր: - 178. զի զոր անձանց՝ զնոյն և այլոց գիտասցեն հրաժարել ի զօշոտութենէն, որ առաջնոյ անկմանն եղև պատճառ – 26. զի անմեկնելի եղիցի Քրիստոս ի նոցանէ – 250. զի ասէ, „որ աներկիւղն է՝ անկանի յորոգայթս և ի վիհս, և ի տեղիս ուր ոչ եղիցի այցելութիւն յաւիտենից„: - 354. զի և որք յոյժ ատեցողքն են մեր և թշնամիքն՝ տեսցեն և յամօթ լիցին, և բարեկամքն և սիրելիքն յոյժ ուրախ եղիցին„: - 218. զի և որք յոյժ ատեցողքն են մեր և թշնամիքն՝ տեսցեն և յամօթ լիցին, և բարեկամքն և սիրելիքն յոյժ ուրախ եղիցին„: - 218. զի թէ ես յաղթեցից՝ երդուեալ ի մեծ աստուածն Որմազդ և յարեգակն և ի լուսին և ի հուր և ի ջուր և ի Միհր և յամենայն աստուածս՝ զի ձեզ տուեալ լիցի թագաւորութիւն Հայոց. – 138. զի թէ ի բազմաց էր՝ այլայլակ և շփոթեալ լինէր ի բազմաց շարժումն և ոչ կարգաւորաբար: - 54. զի թէ կարացից հարկանել զթշնամին իմ և կանգնել զթագաւորութիւնն իմ՝ ես եղէց քեզ որդի հնազանդութեան - 136. զի թէ հնար իցէ՝ անյապաղ երագութեամբ անձամբ իւրով և զօրու և զինու ձեռնտու լիցի հասանել յօգնականութիւն նմա: - 172. զի թէպէտ դառնալով դարձան յայտնապէս յերկրպագութիւնն Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ՝ այլ զկանոնական սահմանադրութիւնսն ոչ բերելով ուղղակի, ոչ միայն Աշոտ, այլ և ամենայն իշխանքն Հայոց, որք գերադարձքն եղեն. – 336. զի թէպէտ նեղեալք և չարչարեալք լինէաք պէսպէս կտտանօք ի զօրացն իսմայէլական ազգացն տաճկական տէրութենէն՝ այլ սակաւագոյնք և առ փոքր ինչ ժամանակս – 194. զի հարցեալ լինէր, թէ ո՞վ ոք, և յորո՞ց, և յումմէ՞, և ե՞րբ, և առ որո՞վք: - 72. զի մեր լիցի ժառանգութիւն նոցա. – 184. զի սոքա վնասակարք առ աստուծոյն եղեն: 46. Զոր և մարգարէն առ գերութեամբն Բաբելացւոց ասէ, „կերիցեն հարք զորդիս, և որդիք զհարս„ , որպէս և առ Վեսպասիանոսիւն եղև: - 374. զորոց զանուանս և զժամանակս գլխաւորելով նշանակեցից փոքր ինչ որ և առ նոքիմբք եղեն: - 56. Զսա ածեալ լինէր առաջի զօրավարին Ժիրաքայ – 204. Է՞ր աղագաւ կամ վասն ո՞յր պատճառանաց. զի ի քաջէն իմմէ և ի մեծ իշխանէն, ի քաջատոհմիկ և ի բարեփառ գլխոյն իմմէ զրկեալ լինիմ: - 384. Ըմբռնեալ լինէր յայնժամ մի ոմն ի Հայոց ազատանոյն տոհմից Վահևունեաց, Ապուսահակ ոմն, եղբայր Սահակայ եպիսկոպոսի ոստանին Նախճաւանու և Մարդպետականի. – 204. Ընդ այն ժամանակս զօրաժողով եղև թագաւորն Հայոց Սմբատ ի վերայ Ապահունեաց աշխարհին: - 380. Ընդ որում և մեծ իշխանն Արծրունեաց Խուրան և գլխապետ զօրավար զօրու, և միահեծան թագաւորութեան Հայոց մեծաց, որ առաջին ի Քրիստոս հաւատացեալ եղև իշխանս Խուրան և մկրտեալ ի ձեռաց Թադէոսի առաքելոյ. – 78. ըստ այնմ զոր մարգարէն Եսայի ասաց, „յաւուր յայնմիկ բուռն հարկանիցէ այր զեղբօրէ կամ ազգակցէ իւրմէ և ասասցեն՝ լեր մեր իշխան, և կերակուր մեր ընդ քեզ լիցի„. – 298. ըստ այնմ զոր մարգարէն Եսայի ասաց, „յաւուր յայնմիկ բուռն հարկանիցէ այր զեղբօրէ կամ ազգակցէ իւրմէ և ասասցեն՝ լեր մեր իշխան, և կերակուր մեր ընդ քեզ լիցի„. – 298. ԹԷ ՈՐՊԷՍ ԵՂԵԻ ԲԱՐՁՈՒՄՆ ՉԱՐ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՆ ՊԱՐՍԻՑ, ԵՒ ՓՈԽԱՆՈՐԴԵԱՑ ՄԻԻՍ ԵՒՍ ՉԱՐ ԻՍՄԱՅԷԼԱԿԱՆ: - 156. ի հարկէ լուայ աստուածայնոյ սքանչելի ձայնին որ ի հաւուցն ասացեալ եղև„: - 52. Ի սոյն աւուրս որք մնացեալ էին ի տանէն Արծրունեաց իբրև լուան զպարտումն զօրացն արքունի ի

Ծանարացն՝ ի մի վայր եկեալ գունդ կազմեալ հետևազօրքն մարտակցօք հանդերձ խառնաղանջ ամբոխիւ՝ լինին թուեալ արք S – 304. Ի սոյն աւուրս մեծ նեղութիւն եղև աշխարհիս Հայոց ի չարասէր կամաց նորա: - 166. ի սորա Ը ամին եղև Մովսէս առաջնորդ և օրինադիր Հրէից: - 58. ի սորա Ը ամին Հերակղեայ նահատակութիւնքն եղեն: - 58. ի վերջին ամի սորա եղեն Եսաւ և Յակոբ, որ կոչին երկու նահապետք. – 56. ի տէրութիւն կարգեալն՝ բազմադիմի չարիւք վարատեալ, և ծառայ ախտից եղև - 22. Իբրև աջողութիւն գործոյն գլխաւորեցաւ՝ եղև դառնալ Քսերքսեանց, առեալ ի պարգևի զՏմորիս ամրոցաւն և զգետափնեայսն Նինուէի: - 66. Իբրև գիտաց իշխանն, եթէ վճարեալ է չարութիւնն յաչս նոցա, և այլ ընդ այլոյ խօսին, և ի գաղտնիս քրթմնջեն, և անտեղի և անընդունակ հրամանաց նորա լինէին՝ ետ պատասխանի և ասէ – 214. իբրև ի մեծ և յանկասկածելի ամուր ապաւինեալ լինէին ի քաջ զօրավարն Գուրգէն և որք ընդ նմա զօրք Հայոց. – 226. Իբրև հասին ուր հանդերձեալն էին՝ և երկոցունց զօրքն անհուն բազմութեամբ յանդիմսան եղեն միմեանց, և ճակատ առ ճակատ զգործս պատերազմին յարդարէին – 328. Իբրև յանդիմսան եղեն դեսպանքն մեծ /172/ իշխանին Աշոտոյ, և ընթերցաւ զգիր պաղատանացն և զյիշատակարան նախնեացն, և զմերձաւորութիւն հարազատութեանն և զկապակցութիւն ուխտին … համագունդ ժողով առնէր ամենայն աշխարհին և ամենայն նախարարօք Վասպուրական տէրութեանն: -174. Իբրև օր մի լինէր պարապոյ … և ահա հնչեցին փողք ուժգին գոչմամբ ազդ առնել քաղաքին՝ եթէ ել նստաւ թագաւորն յատենի – 240. Իսկ զօրավարն Բուխայ կայր ի կոր կործանմանն, ի տարակուսանս ըմբռնեալ փղձկէր ի միտս իւր, ցնորակործ լինէր, հնարէր ելս իրացն գտանել ի վրանայարկն փակեալ, և ոչ առնոյր դուլ և դադար: - 282. Իսկ ի տանէն Արծրունեաց ընդ մեծ նախարարսն Հայոց մկրտեալ լինի Տիրոց որդի Բաբգէնի երկրորդի - 94. Իսկ յառաջագոյն և նա գիտէր ի համբաւուց, և յօժարագոյնս եղև ընդունել զնոսա. - 366. Իսկ նոցա ոչ յայտնեալ զխորհուրդ չարութեանն՝ դարձուցանեն զնա անդէն, զի մի յերկբայս եղիցի գալ առ նոսա. – 226. Իսկ վասն ձեանն անկայուն զօրութեանն որ այն ինչ յամպոյն ի վայր զեղեալ լինին՝ հնարաւորեալ իւրեանց փայտս իբրև զանուրս չուանօք պարունակեալ շուրջ զոտամբք, դիւրաւ ընթանան ի վերայ ձեանն իբրև ընդ ցամաք երկիր: - 192. Լինի յԱդամայ մինչև յամս այս ՎՉԼ, ըստ Եւթանասնիցն թարգմանութեանն: - 58. Լուր եղև այս առ քաջն Գուրգէն պարտումն Վասպուրականի ի Տաճկաց և իշխանանալն Վասակայ: - 306. խոկայր և մտախորհ լինէր և վասն այլոց աշխարհաց և աշխարհակալաց չառնուլ դուլ և դադար – 268. Խորտակէր և զնշան տէրունական Խաչին, զոր ուրեք ուրեք կանգնեալ լինէին. քանզի յոյժ ստիպէր զնա հոգին մոլեկան: - 168. հարկ եղև ակամայ կարգել դնել առաջի զդէմս անցիցն ըստ իւրաքանչիւր պատահմանց: - 234. հարկանէր նմա սպասաւորութիւնս միամիտս, արածէր ուղտս և լինէր հրամանատար տանն նորա: - 158. հրաման տուեալ ամենեցուն, զի իբրև մերձ լինիցի գարնանային ժամանակն՝ փութով առանց յապաղանաց առ նա հասանիցեն ամենայն պատրաստութեամբ: - 262. Ձեռնպմուխ եղեն ի գործ պատերազմին և քահանայքն, որ կային ի բազմութեան գաղթականին – 232. մեք ոչ ի բաց կամք ի սիրոյն Քրիստոսի և ոչ մեկնիմք ի կենացն յաւիտենից և ոչ լինիմք ժառանգորդ յաւիտենական տանջանացն,,: - 292. մեք տացուք զԱշոտ ի ձեռս քո առանց զինու և մարտից և ճակատուց կազմութեան, և մի ինչ յայնոսիկ աշխատ լինիցիս. – 212. մի՛ յամառիք զհետ Արշակայ և բնաւ սպառ սպուռ մերժեալ լինիք ի հայրենեաց բնակութենէ – 110. Յայնժամ բացեալ լինէր պատրուակ կեղծաւորութեանն ի խլրդենի դիմացն: - 214. Յայնժամ թագաւորն լի եղև սրտմտութեամբ – 246. Յայնժամ իսկ և իսկ արագապէս թլփատեալք եղեն մսլիմանակ, հետևեալք զկնի Բագարատայ Բագրատունեաց – 248. Յապուշ կրթին միտք իմ զմտաւ ածել զաղետիցն, խորհրդածել գրել յիշատակարանս. լքեալ լինին ընթացք ձեռացս առ կորովութիւն գրաւորականիս. – 350. Յետ բառնալոյ թագաւորութեանն ի տանէն Արշակունեաց, և հայրապետութեանն ի տանէն սրբոյն Գրիգորի՝ Ղևոնդ ոմն աշակերտ սրբոյն Մաշտոցի տեղապահ լինէր սրբոյն Սահակայ, և Յովսէփ եպիսկոպոս և Մովսէս և Մեղէս: - 120. յետ ջրհեղեղին արբ

գինի Նոյ, վասն որոյ և անփորձ իրացն եղելոյ՝ արբեալ եղև: - 30. յերրորդ ամին եղև որդի աւետեաց Աբրահամու Իսահակ. – 56. Յիշեցեալ լինին աստանօր սողոմօնեան բանագործութիւնքն զկատարումն առեալ – 354. յոյր ձեռն բազում արութիւն նահատակութեան երևեալ լինէին ի մարտս պատերազմաց և ի հանդէսս ճակատեցելոց ի միայնամարտիկ զինուորութեան: - 170. Յորժամ անդնդական խորքն ազդ առնիցեն ներքին բնական կենդանեացն զհասանել ջերմութեանն, յորում ջեռացեալ ի հիւսիսային սառնամանեաց օդոյն շնչելոյ, ի խորսն զխաղացումն արարեալ լինին - 260. յորոյ աւուրս Փրկչին մերոյ տեառն Յիսուսի Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ մարմնով յաշխարհի երևումն եղև- 76. Յուշ առնէր նմա զխոստումնն Աստուծոյ առ Աբրահամ և զկարգս թլփատութեանցն և զզոհիցն և զայլոցն ամենեցուն, զոր ոչ է այժմ ասել մի ըստ միոջէ. և յայս լինէր խոկումն Իսմայէլացւոցն մինչև իսպառ: - 158. Նա և մայր իշխանին Աշոտի, քոյր Սահակայ և Բագարատայ իշխանին Տարաւնոյ… երթեա՛լ ընծայիւք բազմօք յանդիմման լինէր Յովսէփայն և խնդրէր զհաշտութիւն և զխաղաղութիւն հաստատել առ որդիսն իւր և առ բոլոր աշխարհին Վասպուրական: - 186. Նոյն ժամայն ածեալ լինի սուրբն առաջի Շապհոյ – 104. Նոյնժամայն ելեալ զհետ Դերանկին կորապաղատն ի նոյն աղագս ի բաց մեկնել ի դիմաց հազարապետին, գիտելով զոր ինչ խորհեալն էր յաղագս նախարարացն Հայոց եկելոյն առ նա, և մեկնեալ լինէին ի զօրացն անտի ասպարէզս Ե – 342. նորա լուեալ էր ի պարսկէ ումեմնէ, ի ձորոյն Շատուանոյ, որ էր ընդ դահիճսն, և ի սկզբան վկայութեան մինչ ի կատարումն սրբոյն՝ ի տեղւոջ անդ հանդիպեալ լինէր – 206. Ո՞չ ածեր զմտաւ, թէ յիսկզբանացն մինչ ցայսօր ժամանակի ամենայն ուրեք ուր և գումարէր զօրն և լինէր պատերազմ և սուր և ճակատամարտ՝ երբեմն յաղթեն և երբեմն ի պարտութիւն մատնին. – 282. ո՞չ ապաքէն ըստ այնմ և ելքն ի նմանէ լինիցին շահ ի փառս Բաբելացւոցն ըստ կարծեաց նոցա: - 38. ողջակէզք նոցա և պատարագ նոցա ընդունելի լիցին ի վերայ սեղանոյ իմոյ – 224. որ ունէին մարդկեղէն երեսս, և մեծ էին քան զհաւսն որ առ մեզ լինին - 50. որ եղև իսկ պատճառ կորստեան Բուխայի – 272. Որ և ի սա հասեալ՝ վախճան եղև թագաւորութեանն Պարսից. զոր յետ սակաւու միոյ ասասցուք: - 156. որ և սկիզբն պատկերապաշտութեան եղև: - 40. որ ի բնաւին արդարադատութիւն բնաւորեալ՝ ողորմութեանն ընդ նմին լինիցի լծակից. – 24. որ ոչ եղև ժառանգորդ հայրենեաց հաւատոցն որ ի Քրիստոս. – 80. Որոյ երթեալ առ Շապուհ յիշեցուցանէ նմա զհարազատէն իւրմէ Մեհուժանայ՝ միամիտ և հպատակ /108/ լինիլ արքայի, և զպատերազմացն գործ և զբազում աւարառութիւնս և զգերփանս Հայոց աշխարհիս ի Մեհուժանայ, և զմահն նորա ի ձեռանէ քաջին Սմբատայ Մամիկոնէի- 110. որոց յիշատակ նոցա եղիցի բազմաց նպաստ յարութիւն քաջութեան և ի զօրութիւն անարեանցն և ի յորդորումն քաջ նահատակացն: - 202. որպէս Տէր հրամայեսցէ՝ եղիցի,,: - 244. որպէս սահմանեաց Աստուած ի վերայ ժողովրդեանն Իսրայէլի գերելոցն ի Բաբելոն, որպէս գրեալ է ի մարգարէութեանն Երեմիայի, ,,զ-ՀԷ-երորդն ասէ գիտասցես, և խելամուտ լիցիս յելից բանին տալ պատասխանի. մինչև յօծեալն /312/ առաջնորդ եօթներորդ է և եօթներորդք ԿԲ,,. – 314. որք և ի մերձենալն անգամ տանջեալ լինէին յաներևոյթ զօրութենէն – 50. Սա ցանկացաւ լինել, ասէ, հայր Որմզդի և ասէ՝ իցէ՞ եթէ լինէր իմ որդի Որմիզդ անուն, որ արասցէ զերկինս և զերկիր. – 46. Սորա ամբ ձգեալ լինի յՅԻԵ թուականէն Հայոց. – 384. վառեալ լինէր իբրև զբոց հնոցի, իբրև զալիս ծովու դիզեալ կուտմամբ փրփրեալ ծիրանագոյն արիւնանման, ուժգին գոչելով անդնդաքակ յուզմամբ, իբրև գեղեղատ յորդահոս ի ճայթմանէ կարկտահոս ամպոց – 180. վասն նորին իրաց ասեն կալաւ, զնա հաճոյանայր կացուցանել իշխան Տարունոյ որ ասի Հայոց իշխան, որ և եղև իսկ: - 342. Տեսեալ կնոջն զՄահմէտ այր հաւատարիմ և ուշմագոյն յամենայն իրս աշխարհականս՝ եղև նմա կին և ետ ի ձեռն նորա զամենայն հոգս տան և ընչից: - 158. Տուեալ լինէր այնուհետև զմասն ինչ զօրուն ի ձեռս զօրապետի ումեմն Ժիրաք կոչեցելոյ – 202. Քանզի հարցեալ և բռնազբօսեալ զերկոսին գլխաւորին Տաճկաց, անունկնդիր լինելով ասացելոցն, և ի տեսչութենէ Աստուծոյ թողացուցեալ նոցա առանց վտանգից՝

որպէս հաճոյ թուիցի կեալ ի հաւատսն Քրիստոսի համարձակաբար. – 324. քանզի յոյժ սիրեցեալ եղև ի զօրավարէն, և առաւել քան զամենայն մեծամեծսն ընդունէր պարգևս և պատիւս – 216. Քանզի ոչ կարացեալ իմանալ զդէմ փախստէի Արտաշէսի, և այն ի տեսչութենէ Աստուծոյ այնպէս պահեալ լինէր – 84. քանզի որդիքն Սենեքերիմայ մեծաւ ցասմամբ և անզրաւ հաշտմամբ ընդ Աշդահակայն լինէին – 62. ,,Միայն ի բաց լեր, ասէ, ի հաւատոցն Քրիստոսի, հնազանդեալ ընդ ձեռամբ մեծ թագաւորին – 204. Ապա թէ փութաս ելանել ի կենաց աստի առ զայրուցս կատաղութեան քո և զոսկերս ցրուես յանապատս և լինել կերակուր գազանաց երկրի և թռչնոց երկնից՝ քո կամք լիցին, և ես քաւեալ եմ յարենէ քումմէ – 278. և թէ Ադամ առ նմանն իւր և օգնական զայսոսիկ՝ զի՞նչ ի դէպ իցէ կնոջն անմեղադրելի գոլ՝ օձին պատճառել, որ ևս վատթարագոյն քան զանասունն լինիցի: - 22. ,,լուր լե՛ր առ այժմ, և յայլում ժամու հոգացայց վասն որոյ խորհիս. – 114.

ԼԻՈՒԹԻՆ - և զի ասէ՝ գործել և պահել՝ ոչ իբր ի լիութիւն ամենակատար դրախտին կամ պահպանութիւն ի վնասակարաց – 20.

ԼԻՐԲ - այլ և առ Աստուած ևս և առ սուրբս նորա յաւակնեալ՝ յերկինս բացեալ զգայռալիր բերանն և որպէս շուն լիրբ պատուհաթափ եղեալ ածէր զլեզուն զերկրաւ: - 100.

ԼԼԿԱՆՔ - Բայց յո՛վ ոք կամ ո՞ր աշխարհ, զոր ոչ կործանեաց Աւշին պէսպէս ղկանօք հինի ասպատակաւ, աւարառու յափշտակութեամբ, սպանմամբ սրոյ և սովոյ: - 374. որգունակ Խորէն /գրքում՝ խորէն/ և Աբրահամ խոստովանողքն Քրիստոսի ի պարսկայինն զերծեալ ղկանաց դառնագոյն կրիցն՝ զընդարձակութենէ նախարարացն Հայոց մատուցին ողջոյնս աւետաբերս՝ դարձուցանել տեառն զգերութիւն ժողովրդեան իւրոյ: - 324.

ԼԼԿԵԼ - և զի չզօրեաց կալ ընդդէմ նորա, ահ արկանէր, սպառնայր չար ևս կտտանօք ղկել զնոսա, ոտնատորփ լինելով փոնգայր իբրև զձի խստերախ: - 270.

ԼՕ - Եւ եկաց Նոյ յետ ջրհեղեղին առ որդւովքն ամս ԼՕ մինչև ի ՀԳ ամն Եբերայ – 34.

ԼՕԱԿԻՑ - որ ի բնաւին արդարադատութիւն բնաւորեալ՝ ողորմութեանն ընդ նմին լինիցի լծակից. – 24.

ԼՕԱԿՑԵԱԼ - որք ոչ ըստ օրինի եկեղեցականաց կրօնից զվարսն յարմարէին, այլ ընդ մարզպանին Մշկանայ լծակցեալ հոգալ զաշխարհիս: - 118.

ԼՄԲԱՅ ՓՈՐ - սկսաւ զամուրսն յինքն գրաւել … զամուրն Նկան ի Թոռնաւան գաւառի, և զամուրն Կոտոր ի ձորն Ընծայից, զամուրն Սևանի ի փորն Լմբայ: - 360.

ԼՄԵԱԼ - և ի տունջեան ամպ թանձրախոծ իբրև զթաղ լմեալ բալաձև սպիտակափայլ յոյժ. զայնմանէ ասէին՝ երկիր օտար անծանօթ: - 48.

ԼՆՈՒԼ - - և լնուն զծովակն որ յանդիման հրատին՝ դիակամբք. զխօսուն և զանասուն, զայր և զկին և զմանուկ առ հասարակ մաշեցին ի սուր սուսերի: - 148. Բայց տուաւ յաղթութիւնն այն մեծ ի ձեռն զօրավարին Ապումուսէի, զի լցցի զոր ասաց Տէր ի բերանոյ Ամովսայ Մարգարէի, ,,խորտակեցից զնիզակս Դամասկոսի,, , որում այժմ Դմիշկն կոչեն, ուր ելին զհետ Բուխայի: - 286. գրելով և զպատասխանի թղթոյն ի ձեռն Թովմայի առաքելոյ, և զխոստաբանութիւն՝ զԹադէոս առաքեալ լնուլ զփափագումն խնդրոյն. - 76. Երէց մի Շապուհ անուն, և մի ոմն յռամկաց ձորոյն՝ լնուլ զթիւ գնդիցն - 202. և զբոլոր ովիտն լնուն դիակամբք կոտորելոցն. – 178. Եւ լցաւ ասացեալն ի Սոփոնիայ մարգարէէն, թէ ,,եղիցի յաւուր յայնմիկ ձայն ի դրանէ օցոտելոցն և գոյժ յերկրորդ դրանէն և բեկումն ի վերայ բլրոց: - 180. Եւ այս եղև, զի լցցի որ ասէ, ,,զարթի՛ր սուր ի վերայ հովուի և ի վերայ առն ընկերի նորա. – 238. Եւ եղև ի լնուլ վեցերորդ ամի գերութեանն Հայոց որ է ՅԶ ամ ըստ թուոյ հայերէն տումարին - 312. և զանձկալից տեսութիւնն հրաշափառապէս և անճառաբար ի վարշամակի տպաւորեալ ելից զկարօտութիւնն Աբգարու աղբիւրն կենաց Քրիստոս: - 76. և նոցա հետամուտ եղեալ մինչև ի մութ երեկոյին, լցին դիակամբք զերկիրն. – 140. և Վաղարշակ եղբայր նորա եկեալ ի Հայս՝ լնու բարեկարգութեամբ զաղմկեալ և զշփոթեալ երկիրս Հայոց: - 72. զի այնու հպատակութեամբ լցցէ զպաշտպանակս թագաւորին – 90. զի տարցի անյայտաբար զգողաւսն առ իւր և լցցէ

զսովառնութիւն իւր: - 46. Իբրև լցան ամք Ը Փոկայ՝ սպանաւ և նա ի Հայրակղէ, որ դաւեալ նմա՝ էառ զթագաւորութիւն նորա: - 140. լնուլ այգեստան տնկախիտ պատրաստութեամբ ականախիտ վայելչութեամբ: - 88. Հինգերորդ՝ զի զծնօղսն անհնարին դառնութեամբ նոր սգովն եղից: - 24. յական քթթել եղից դիակամբք սպանելոցն և վիրաւորացն զերեսս դաշտին. – 400. Յայնժամ իբրև լուաւ բռնաւորն զայս դարձուած պատասխանեաց լի հզօրութեամբ և ահագին մեծաւ անարգութեամբ՝ յոյժ տարակուսանօք լցաւ յանձն իւր, և կայր մեծաւ հիացմամբ ըմբռնեալ. – 280. յերկարեցաւ գործ պատերազմաց սոցա իբրև մօտ ի լնուլ ամի միոյ.- 286. յոյժ վայելուչ էր և երանելի քահանային Գրիգորի՝ միաբանել ընդ նոսա և լնուլ զերրեակ թիւն – 250. յորոց վերայ սուր եղեալ կոտորէին, և լնուին արեամբ զերկիրն: - 202 Յորոց վերայ սուր եղեալ կոտորեցին, և լցին դիակամբք սպանելոցն զղաշտաձև հովիտն: - 306. ՎԱՍՆ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՋԱՓՐԱՅ, ԶՈՐ ԻՆՉ ԽՈՐՀԵՑԱՒ Ի ՎԵՐԱՅ ԱՇԽԱՐՀԻՍ ՀԱՅՈՑ, ԵՒ Ի ԳԼՈՒԽ ԵՀԱՆ ԶԿԱՄՍ ՉԱՐՈՒԹԵԱՆՆ, ԵՒ ՈՐ ԻՆՉ ԸՆԴ ՍՈՎԱՒ ՆԱԽ ՔԱՆ ԶԼՆՈՒԼ ՎԵՑԵՐՈՐԴ ՅՈՓԵԼԻՆԻ, ԵՒ ԵՕԹԱՆԱՍՈՒՆԵՐՈՐԴ ՈԼՈՄՊԻԱԴԻՆ, ՅԵՏ ԻՆՆԵԻՏԱՍՆ ԸՆԴԻՔՏԻՈՆԻՆ, ՅՈՐՈՒՄ ԲՈՎԱՆԴԱԿԻՆ ԺԱՄԱՆԱԿՔ ԲՌՆԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆՆ ՏԱՃԿԱՑ ԱՄՔ ՄԻԲ ԸՍՏ ԹՈՒՈՑ ՀԱՅԵՐԷՆ ՏՈՒՄԱՐԻ. – 170.

ԼՈՂԱԿ - այլ ի շարժելն իւրում՝ ահ առնուն ամենայն լողակք և գազանք ծովայինք, որոյ և կերակուր նոյն լողակք և զեռունք այլովք կենդանեօք: - 260. նոյնպէս և զայլս յիշխանական պետութենէ փոքրագոյն կէտս և լողակ մանուսս իմանալի է. – 262.

ԼՈՅԾ - Այլ և հուր և ծծումբ նաւթիւ բարձեալ ի գործ պատերազմին, և զլոյծ բնութիւնն յանօթս ապակեղէնս եղեալ, և մանր զծծումբն ընդ նմին խառնեալ, եղեալ ի պարսատիկ մեքենայից, և զհուրն առ ընթեր նմին, հնարաւորեալ արկանել զամրոցաւն: - 208. զորոյ լոյծ և մեղկ բարս ուսեալ թագաւորին՝ կացուցանէ զնա ի վերակացութիւն գործակալաց դրան արքունի – 90. Իսկ զվատացն և զնուազագունիցն՝ լոյծս և կանացիս, և միայն վերնագրութեամբ և եթ նշանակեալս: - 42.

ԼՈՅՍ - անդ հասեալ քաջացն մերոց եղբարցն երեցունց ազատագունդ սակաւաձեռն գրոխիւ ի ձմեռնային ժամանակի, և ընդ լրթնատեսիլ լուսոյն վազս ի վերայ եղեալ՝ հանին ընդ սուր յոլովս քան թէ սակաւս: - 372. և խաչանշան լուսով խաղացուցանեն բազմութեամբ նախարարացն Հայոց ի ձեռն Վահանայ Ամատունոյ – 120. Եւ ահա լոյս սաստիկ իջեալ յերկնից և ցոլացեալ ի վերայ սուրբ մարմնոյն, և շուրջ փակեալ զտեղեաւն, թէ ուրեք յարեներ նորա ցայտեալ կայր: - 224. և զի մի՛ ճրագն եօթնաստեղն ընդ գրուանաւ զփայլումն լուսոյն ծածկիցէ – 204. և զորդիս լուսոյ արար որդիս խաւարի - 264. զի մինչ ընդխոնեցաւ պատերազմն և դէմ առ դէմ ճակատէին՝ յանկարծակի այր մի ի նմանութիւն լուսոյ եկն եկաց ի մէջ ռազմի ճակատուն – 232. Յայնժամ մերկասցի արեգական զլոյս իւր ի քէն և զգեցուսցէ քեզ խաւար. – 148. Որմիզդ արար զլոյս – 46. ոչ պիտոյացեալ եկամուտ լուսոյ, որով նսեմասցի առ ի հասանել երեկոյին, ոչ ապաժամանութիւն արեգական առ ի մերժել զմութ գիշերի լուսազգեստ ստեղծուածոյն, որ յետ առաջնոցն կարգի և դասու՝ զերկրորդն փոխանորդեցաւ վիճակ, ոչ կերակուր հոսանուտ առ ի լրութիւն տարաբարձ ունակութեանց անապականին, որ դոյզն ինչ փոքրագոյն քան զհրեշտակս գոլ. – 20. տեսանեն զկողմանս արևելից, դաշտ յոյժ մեծանիստ, լայնատարած, հարթայատակ, անվայրապակ առ ի սահման, անբաւական ի տեսութիւն աչաց, սաստիկ լուսով զարդարեալ ի գիշերի, բազմակերպ երևմամբ – 48. Քանզի ոչ յարմարական՝ բարւոյն և չարին ի միասին առկայանալ, և ոչ լուսոյն ընդ խաւարի, և կամ զի առողջութեանն ընդ հիւանդութեան. – 258.

ԼՈՒԱՑԵԱԼ - Եւ առեալ զմանրեալ և զխորտակեալ ի մասունս զԽաչն՝ բերին առ զօրավարն, լուացեալ զարիւն պղծոյն, որ ի վերայ խաչին շաղախեալ կայր ի գլորմանէ այսահարին: - 378.

ԼՈՒԵԱԼ - ,,Զբանս քո լուեալ՝ ասեմ, եթէ յԱստուծոյ է թագաւորութիւն և ում կամի տացէ. – 138. և լուեալ ի նմանէ պատասպանիս դիպողագոյնս և իմաստունս՝ հրամայեաց նստել: - 216.

Եւ զայս լուեալ գիտաց զառ ի նոցանէ հաստատուն նենգագործութիւնն – 216. Եւ լուեալ կնոջն Սահակայ, թէ ըմբռնեցաւ … փութացաւ գնաց եկաց առաջի Բուխայի, թերևս կարասցէ ըստ պատշաճ գեղոյն և ըստ բազմաձեռն գանձուց ապրեցուցանել զայրն իւր, որ առաւել մահու քան թէ կենաց պատճառ եղև նմա: - 272. Եւ յարգելուլ զնա ազատագունդ վաշտիցն՝չանսայր, քանզի լուեալ էր նոցա, եթէ շրջաբերական թղթով դարան գործեալ էր նմա Աշոտոյ իշխանաց իշխանի: - 352. Եօթներորդ՝ զի զվարկ փոխարինին լուեալ ի Տեառնէ՝ ոչ զարհուրեցաւ վերադարձիլ արտասուօք ի ջնջումն մեղացն. – 24. Զայս գործ լուեալ Լիդէացւոց թագաւորին Կրոսիսեայ բազմաշփոթ յուզմամբ ամբոխ արարեալ, զօրս բազումս գումարեալ, ելանել տալ պատերազմ ընդ Կիւրոսի – 64. Զոր լուեալ Աւշնի ի կոր կործանեցաւ. – 374. զոր ոչ և զմի ոք յիշխանաց ոմանց առաջնոց լուեալ ուրուք եթէ իցէ այսպիսի ինչ արարեալ. – 216. զորոյ լուեալ էր զբազմաց այլ պատերազմացն արիութիւն, և զհարուածս զօրացն Տաճկաց – 316. զորս յանդիման Փրկչին կացուցին զառաքեալսն հանդերձ թղթովն Աբգարու, և զխորհրդական պատասխանիսն լուեալ վասն փրկական խաչելութեանն որ վասն աշխարհի - 76. Իսկ Խուրան լուեալ վասն տիկնոջն Հայոց Հեղինէի կնոջ Աբգարու, թէ ոչ ախորժեաց կալ ի Միջագետս վասն ամբարշտին Սանատրկոյ – 80. Իսկ Շապհոյ լուեալ զհիւանդանալ հօր իւրոյ՝ փութացաւ գնաց ի Պարսս. – 116. նորա լուեալ էր ի պարսկէ ումեմնէ, ի ձորոյն Շատուանոյ, որ էր ընդ դահիճսն, և ի սկզբան վկայութեան մինչ ի կատարումն սրբոյն՝ ի տեղւոջ անդ հանդիպեալ լինէր – 206. Չիցէ՞ լուեալ ձեր զոր ասաց Սողոմոն, թէ ,,որ հատուցանէ չար փոխանակ բարւոյ՝ չար ի տանէ նորա մի պակասեսցէ,,: - 214.

ԼՈՒԾ - ,,Թագաւորաց աշխարհակալաց օրէնք են՝ մեծաւ հոգաբարձութեամբ խնամ տանել վասն շինութեան աշխարհի և թեթևացուցանել զլուծ բռնութեան /184/ ծանրակի բեռանց, թուլացուցանելով զսաստկութիւն հարկապահանջ խոշտանգանաց – 186. և աներկբայութեամբ փակես զամենայն ընդ լծով հնազանդութեան քո: - 196. Վայել էր իսկ եպիսկոպոսին Յոհաննու՝ առնուլ զլուծ համանուանն իւրոյ զՅոհաննու Մկրտչի, որ կապեալն էր ի Հերովդեայ և տուեալ ի բանտ: - 250.

ԼՈՒԾԱՆԵԼ - և աղերսեալ զիշխան Դերենիկ, զի լուծցէ զնա /320/ ի կապանացն: - 322. Եւ գրեաց թուղթ զկնի նախարարացն Շապուհ, լուծանելով զպատճառ հատուածի նոցա. – 110. Եւ յետ սակաւ աւուրց վախճան առեալ կենաց նորա, ձիոյ խրոխտացելոյ զանձն ամբերթեալ ելոյծ ի կենաց զքաջարանցն զմեծն տերանց զքաջ զօրավարն և զզօրագլուխն Հայոց մեծաց: - 364. ինքն իսկ փոյթ յանձին կալեալ՝ ել գնաց մեծաւ հոգաբարձութեամբ, լուծանել զնա ի տառապանաց արգելանին. սակայն և այնպէս ոչ կարաց գտանել զելս իրացն վտանգի առնն: - 346. Իսկ ասելն՝ ամենայն որ սպանանէ զԿայէն՝ եօթն վրէժս լուծցէ – 22.

ԼՈՒԾԵԱԼ - Եւ ծառայ մի Դերենկին որ բանտապանն էր՝ լուծեալ զնա ի կապանացն՝ և տարեալ մուծանէ ի սենեակն ուր ննջէր Դերենիկն. – 320.

ԼՈՒԾՈՒՄՆ - Քանզի թէպէտ և տարաժամ լրմամբ ժամանակի չափաբերեալ կենացն Աշոտի՝ հաստատնագոյն և անվրէպ լուծման կենացս առ հոգևորսն և յաւիտենականսն և անվախճան կենացն առաւելութիւնն անցեալ գնացեալ ժամանեաց – 386.

ԼՈՒՌ ԼԻՆԻԼ- ,,լուռ լե՛ր առ այժմ, և յայլում ժամու հոգացայց վասն որոյ խորհիս. – 114.

ԼՈՒՍԱԶԳԵՍՏ - ոչ պիտոյացեալ եկամուտ լուսոյ, որով նսեմասցի առ ի հասանել երեկոյին, ոչ ապաժամանութիւն արեգական առ ի մերժել զմութ գիշերի լուսազգեստ ստեղծուածոյն, որ յետ առաջնոցն կարգի և դասու՝ զերկրորդն փոխանորդեցաւ վիճակ, ոչ կերակուր հոսանուտ առ ի լրութիւն տարաբարձ ունակութեանց անապականին, որ դոյզն ինչ փոքրագոյն քան զհրեշտակս գոլ. – 20.

ԼՈՒՍԱԿԻԶՆ - արկեալ զիւրև պատմուճան լուսակիզն փայլեալ իբրև զարուսեակ, և յաջոյ ձեռինն ունէր սուսեր, և ի ձախոյն՝ բուրուառ լի խնկով – 232. Երևեալ նմա յայնժամ ի բանտին այր մի գեղեցկատեսիլ ի կերպարանս ալևորի, լուսակիզն փայլմամբ՝ ասէ ցԳուրգէն – 318.

ԼՈՒՍԱՒՈՐ - և զրկեալ լինին Հայք ի լուսաւոր վարդապետէն և ի քաջ հովուէն սրբոյն Ներսիսէ. – 108. որդին իմ Որմզդ լուսաւոր է և անուշահոտ – 46. Քանզի և ի ժամու անդ յորում զմեծն Գրիգոր առեալ տանէին ի քաղաքն Կեսարացւոց ձեռնադրել զնա ի քահանայութիւն, ի լուսաւոր վարդապետութիւն աշխարհիս Հայոց – 94.

ԼՈՒՍԱՒՈՐ ԱՌՆԵԼ - և լուսաւոր առնել զամենայն մարդ, որ յաշխարհ գալոց է. – 76.

ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉ - և սկիզբն լինել լուսաւորութեան Հայոց աշխարհիս ի ձեռն մեծին Գրիգորի Լուսաւորչին: - 94. զոր շինեալ էր սրբոյ Լուսաւորչին մերոյ Գրիգորի ի դառնալն նորա ի ձեռնադրութենէ քահանայապետութեանն: - 100. Քանզի սուրբ Գրիգոր Հայոց լուսաւորիչն ասէր, թէ ,,ի մէջ օձիցն էր բնակութիւն իմ, և կոտռային զանդամօք իմովք,,: - 252.

ԼՈՒՍԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ - և սկիզբն լինել լուսաւորութեան Հայոց աշխարհիս ի ձեռն մեծին Գրիգորի Լուսաւորչին: - 94. զոր շինեալ էր սրբոյն Գրիգորի ի վերայ գեաւղջն Ահևականից ի կատարածի լուսաւորութեանն Հայոց: - 334. զսեղանս խորհրդականս փրկագործութեանն յատակել, հիմն ի վեր /գրքում՝ վերայ/ տապալել զաւազանն մաքրափայլ լուսաւորութեանն Հոգւոյն սրբոյ - 124. կոչեաց զերիցունսն նորոյ կտակիս, զեպիսկոպոսս և զքահանայս, առաջի արկեալ զհաւատոցն կատարելաբանութիւն, զմկրտութեանն լուսաւորութիւն. զառեկելոցն յապաշխարութիւն, զյոյսն յետ վախճանին, զմարդասիրելն Քրիստոսի - 386. որպէս ընթեռնուք ի բանիբուն գրակարգութեանն Մովսէսի տիեզերահռչակեալ վարդապետի և քերթողի և մերոյ լուսաւորութեանցս հաստատագոյն յօրինողի – 96. ուր զսեղանն սուրբ և զգաւազան հովուական և զմատանին պատկերեալ և զգօտին աշխատասէր միջոյն թողեալ ի հանապազորդ յիշատակ լուսաւորութեանն մերոյ հօրն: - 104.

ԼՈՒՍԻՆ - արդ տեսանեմք զերկնային մարմինն, զի կարգաւորաբար անդադար շարժութիւն ունի, այսինքն արեգակն և լուսինն և աստեղք և այլք նոյնպիսիք. – 54. և Հեփեստոս և Պռոմիթոս, որ է արեգակն և լուսին՝ գողացան զհուրն յՈրմզդայ և մասն ինչ ետուն ի մարդիկ. – 48. զի թէ ես յաղթեցից՝ երդուեալ ի մեծ աստուածն Որմազդ և յարեգակն և ի լուսին և ի հուր և ի ջուր և ի Միհր և յամենայն աստուածս՝ զի ձեզ տուեալ լիցի թագաւորութիւն Հայոց. – 138. մերժել հեռանալ … և որ այլ քաղցրագոյն վայելք ընդ երկնաւս ի վերայ երկրի, պայծառ գեղ արեգական և լուսնի, հանդերձ աստեղացն ճոխագործութեամբքն ընդ տարերք երկնի յեղյեղլով, ծովու և այլոց ցամաքայնոց, և ջրայնոցն բարեփառ հոլովմանցն հրճուանաց, և որ ինչ ընդ այլք ընդ դոքօք պատկանին յարմարաբար տնտեսութիւնք առ սկզբնատիպն պատկերակերպութիւն: - 386.

ԼՈՒՍՆԱԿԱՆ - Նոյնպէս և զպայման ժամանակացն յանբաւ բիւրս ամաց ձգեն որ ոչ և ըստ միոյ յեղանակի հաւաստանայ առ ի ցուցումն, ոչ արեգական բերմամբ ի նոյն կէտ ամսոց և աւուրց և ոչ ըստ չորից փոխմանց առ ի յեղումն ժամանակի տարւոյն, այլ և ոչ ըստ լուսնական լրութեանն և սուզականութեան: - 18.

ԼՈՒՍՆԱՁԵՒ - շռնջապահս ձիոցն և տաշտս գաւակացն և զանգապանս ի չորս կողմանս, ձգեալ և լանջացն զէն, և բարձրավիզ խրոխտանացն զրահս, և ոտնատորոփ փռնկալոյն մանեակս զանգակեալս, և մահիկս լուսնաձևս ի մէջ ճակատուն կապեալ – 208.

ԼՈՒՐ - Այս լուր դառնութեան եհաս առ մեծն Վարդան Մամիկոնեան, որ էր ամրացեալ ի Տաւրոսականն Ջռայլ: - 126. Այս լուր քաջութեան և քաջախորհուրդ զպատերազմացն մղելոյ զյարձակմունս եհաս առ զօրագլուխն Բուխայ. – 308. Բայց թէպէտ և ունէր զպատճառ զբարեկամանալն Արէտայ ընդ Աբգարու և ընդ Խուրէնայ՝ այլ Աբգար և Խուրան առ փափագումն որ ի Քրիստոս, և առ լուր սրբոյ Փրկչին, և որ ինչ գործեացն Հերովդէս՝ ոխացեալ ընդ Հերովդի – 78. և աղաղակեալ զկնի նորա՝ զի թերևս ի լուր ձայնին և ի փայլումն զինուցն և ի շողալ սուսերին և ի խխնջիւն քաջ երիվարին և ի վազս երագութեանն ուժոյ ազդ լինիցի և դարձցի ի ձայն նոցա և ծանիցէ, և դարձցի ի կորստական ճանապարհէն – 228. Եւ ի հասանելն նորա ի Թէոդոսի քաղաքն ի Կարին գաւառ՝ եհաս լուր նորա առ կայսր Միքայէլ թագաւոր Յունաց. – 316. Եւ մինչ այսպէս կայր աշխարհս յանկարգ խաղաղութեան՝ եհաս լուր գործոյն առ Աւշին և առ իշխանն

Աշոտ, եթէ ,,վրդովեալ է երկիրն, և կան ի տարակուսի՝ որք զամուրսն քո ունին. – 362. Եւ մինչդեռ զայս խորհէին՝ եհաս լուրն առ կայսր ի ձեռն Տիրենտեայ զօրավարին. – 110 Իբրև լուաւ Խոսրով արքայ զլուր համբաւոյն այնորիկ՝ շարժեցաւ ի բարկութիւն մեծ, լինել վրէժխնդիր արեանն Մուրկայ: - 140. Նոքա առ լուրն խնդացեալ՝ լքին զամրացեալ գունդն՝ աճապարել զհետ Կիւրոսի, ել և ելս արարեալ զմիմեամբք – 66.

ԼՈՒՐ ԼԻՆԻԼ - Լուր եղև այս առ քաջն Գուրգէն պարտումն Վասպուրականի ի Տաճկաց և իշխանանալն Վասակայ: - 306.

ԼՌԵԼ - և լռէ վասն Մարեմայ զազգաբանելն: - 16.

ԼՌՈՒԹԻՒՆ - Բանն զմեօք զանց առնէ. և ոչ վայելուչ է լռութեամբ և մոռացկոտ մտօք անփոյթ առնել զայնքան մեծիւ յաղթութեամբ, որ գործեցաւ ի ձեռն զօրացն Վասպուրական ազատանոյն: - 176. զի ոչ իսկ է կարողութիւն լռութեամբ ծածկել թաքուցանել անյայտ առնել զանհուն և զանբաւ վիշտս աղէտս եկեալ հասեալ մեզ:- 240. լռութեամբ և պատճառանօք ոչ կարէին հաճել զմիտս զօրավարին – 234.

ԼՍԱՐԱՆ – Բայց նոքա ոչ վերակնեալք յօրէնս Տեառն, այլ ստացան իւրեանց անունկնդիր լսարանս, զչարագոյնն իժի և զանբժշկականն քարբի, արբեցան գինով յիմարութեանն. ստացան աչս, որովք ոչ տեսանիցեն, և ականջս, որովք ոչ լուիցեն. – 182.

ԼՍԵԼ - ,,Գրեցի ձեզ, ի բաց կալ յայդմանէ, ուրեմն ոչ կամեցարուք լսել, ես զձեզ ապաշաւեմ, ասէ: - 138. ,,են ոչխարք իմ, որ ոչ են յայսմ գաւթէ, և զայն ևս պարտ է ինձ ածել այսր, և ձայնի իմում լուիցեն և եղիցին մի հօտ և մի հովիւ. – 224. ,,և զտանջողացն, ասէ, զճողփիւնն լսէաք, և զհարուածսն եկեալս ի վերայ թիկանցն տեսանէաք – 50. ,,յարուցեալ երթիցես դու ինքնին և քեզէն լուիցես ի նմանէ զոր ինչ ախորժիցէ, և բարձցի ի քէն ապստամբութիւնն, զորմէ կարծեն ապստամբ լինել ի թագաւորէն,,: - 214. Այլ թէպէտ զայս ախորժելով լսէր Պտղոմէոս առ լաւութեան քաջութեան առնն՝ սակայն յայտնել ոչ զօրէր Աղէքսանդրի – 70. Այլ սոքա թէպէտ և յանձն առնուին և մտադիւրութեամբ լսէին նմա սակայն ոչ մեկնեալ լինէին ի ժանդագործ պղծութենէն զազրալից սողոմական ախտիցն – 182. Բայց նոքա ոչ վերակնեալք յօրէնս Տեառն, այլ ստացան իւրեանց անունկնդիր լսարանս, զչարագոյնն իժի և զանբժշկականն քարբի, արբեցան գինով յիմարութեանն. ստացան աչս, որովք ոչ տեսանիցեն, և ականջս, որովք ոչ լուիցեն. – 182. Բայց Յամանիկն իբրև լուաւ ի դարձուցանելն Աշոտի զԱհմաթ լի անարգանօք, և զխորհուրդն զոր խորհեալ էին ի վերայ Հայոց ցրել՝ զօրհասն ի վերայ իւր համարեցաւ տեսանել. – 350. գուցէ յորժամ կատարիցեն զչարիսն զոր խորհեալ են ի վերայ քո, որպէս լուաք ի հաւատարմաց իւրեանց՝ օժանդակութեամբ Արտաշէսի մերժիցեն և զզարմ և զզաւակ քո ի թագաւորութենէ Ասորոց: - 82. Ես իսկ լուայ յորժամ կարդային զԱւետարանն, թէ ասաց Քրիստոս, ,,որ խոստովանեսցի զիս առաջի մարդկան՝ խոստովանեցայց և ես զնա առաջի Հօր իմոյ որ յերկինս է,,. – 222. և լուան ամենեքեան զառնելն քո ընդ իս՝ մի՛ ընդունայն և դատարկ լիցի սիրելութիւն քո առ իս – 218. և հրաման պատուիրանի տայր յանդիման բազմութեանն, զի խրատու նորա լուիցեն, և հրամանի նորա անսայցեն: - 200 Եւ դարձեալ պատասխանի ասէ, մի՛ տալ տեղի՝ լսել հրամանի թագաւորին. թէ վտանգ ինչ հասանէ՝ կրել հանգոյն զինչ կրեցինն: - 132. Եւ եթէ քաղաքս խնդրիցէ՝ ահաւադիկ է քաղաքք մեծամեծք և պարսպաւորք. այլ զանձս խնդրիցէ՝ ասացի թէ տաց որչափ և ձեռն հասանիցէ. և ոչ կամեցաւ լսել, այլ տակաւին ծարաւի է արիւնարբութեան: - 144. Եւ եհարց եթէ դո՞ւ իցես Աշոտ. ասէ այո ես եմ. երկրորդեալ և երրորդեալ և զսոյն լուաւ. – 216. և ի ձէնջ խնդրեցից երիս ինչս, և լուարուք ինձ – ի բաց արարէք յաշխարհէ զսուր և զհուր և զգերութիւն, և յերիցդ օգուտ գտանէք. – 144. Եւ լուաւ տէր աղօթից նոցա, և դարձաւ ի բարկութենէ սրտմտութեան իւրոյ գթութեամբ և ողորմութեամբ, որպէս գրեցին երանելի մարգարէքն: - 314. և հրամայեաց ածել առաջի զկապեալսն, հարցանել և լսել ի նոցանէ: - 242. և մի ի վերայ մեծ յանցանացն զոր յանցեար, որպէս լսեմդ զոր ինչ ամբաստանեն զքէն՝ յայդ ևս յաւելուր - 290. և ոչ ոք կարէր երգել զօրհնութիւն սաղմոսացն և կամ լսել ի գթալից արտասուաց ժողովրդեանն միանգամայն և յայնչափ խնդութենէն: -

154. Եւ որք ոչ այսոցիկ նման՝ լուան ի Տեառնէ՝ մի մնասցէ ոգի իմ ի մարդկանդ յայդմիկ յաւիտեան, վասն լինելոյ դոցա մարմին. այսինքն մարմնասէրք և ոչ հոգիասէրք: - 30. և սաստիկ կսկծեցուցանէր զնոսա բանիւք, ունելով իւր վկայ զԵսայի մարգարէ՝ յասելն, ,,լուարուք, իշխանք Սոդոմայեցւոց, ունկն դիք օրիացն Աստուծոյ ժողովուրդ Գոմորացւոց,,. – 182. Զոր ոչ առ յանձն լսել նոցա. – 120. ի հարկէ լուայ աստուածայնոյ սքանչելի ձայնին որ ի հաւուցն ասացեալ եղև,,: - 52. Ի սոյն աւուրս որք մնացեալ էին ի տանէն Արծրունեաց իբրև լուան զպարտումն զօրացն արքունի ի Ծանարացն՝ ի մի վայր եկեալ գունդ կազմեալ հետևազօրքն մարտակցօք հանդերձ խառնաղանջ ամբոխիւ՝ լինին թուեալ արք Տ – 304. Իբրև լուաւ զայսքան և առաւել քան զսոյնս յանդուգն և առանց երկիւղի զընդդէմ պատասխանատրութիւնն մեծաւ համարձակութեամբ՝ապա հրաման ետ փութով ի կենաց բառնալ զգլուխ նորա սուսերաւ: - 296. իբրև լուայ զայս դողդոջումն և սարսափումն զիս կալեալ յահէ յերկիւղէն եղելոյ. – 52. Իբրև լուաւ Խոսրով արքայ զլուր համբաւոյն այնորիկ՝ շարժեցաւ ի բարկութիւն մեծ, լինել վրէժխնդիր արեանն Մուրկայ: - 140. Իսկ իբրև լուաւ թագաւորն զայս գոյժ աղաղակի հասեալ ի դուռն արքայի՝ մրմռեալ իբրև զառիւծ և իբրև զարջ տարակուսեալ – 180. Իսկ իբրև լուաւ, թէ ահա առեալ Բուխայ զզօրս իւր գալ հասանել ի վերայ նորա՝ հրաման ետ բոլոր աշխարհին իւրոյ ելանել ունել զլեռնակողմն – 276. Լո՛ւր և զարմացի՛ր և աստանօր ևս առաւել, եթէ զիա՞րդ ողորմութիւն բարերարին՝ արդարադատ բարկութեանն յաղթէր – 28. լսէին և նոքա, զի ձայն զօրու է և սաստիկ յոյժ: - 228. Խօսեցաւ ընդ նոսա բանիւք ողոքանօք, և ոչ լուան նմա. – 222. մինչև եկեսցէ նմա պատասխանի ի բուն զօրավարէն, և ոչ լուան աղաչելութեան նորա. – 230. մինչև կատարեցաւ ասացեալն ի ձեռն Եսայեայ մարգարէի, ,,լսելով լուիջիք և մի՛ իմասջիք, տեսանելով տեսջիք և մի՛ գիտաջիք. /ճիշտը՝գիտասջիք/ – 182. մինչև կատարեցաւ ասացեալն ի ձեռն Եսայեայ մարգարէի, ,,լսելով լուիջիք և մի՛ իմասջիք, տեսանելով տեսջիք և մի՛ գիտաջիք. /ճիշտը՝գիտասջիք/ – 182. յայնժամ ահագինս որոտալով ճայթիցէ ի վերայ քո երկինք, և լսիցէ հնչիւն և բոմբիւն և դղրդիւն յանդնդոց, ձայն որոտալոյ սմբակաց բազում ամբոխից երիվարաց և աղաղակ բազում սպառազինաց յարձակեսցին ի վերայ քո. - 148. Յայնժամ իբրև լուաւ բռնաւորն զայս դարձուած պատասխանեաց լի հզօրութեամբ և ահագին մեծաւ անարգութեամբ՝ յոյժ տարակուսանօք լցաւ յանձն իւր, և կայր մեծաւ հիացմամբ ըմբռնեալ. – 280. յորմէ լսէաք խօսս մարդկան հելլենական, և որք խօսէինն ոչ տեսանէաք: - 50. որ կարի սիրելի է ինձ, մանաւանդ թէ յոլովից, կամ թէ ամենայն հաւատացելոց ի Քրիստոս՝ յերկարագոյնս առնել ի ճառիս զդեգերումն շահատակութեան, ձեզ լսել և ինձ գրել: - 76. որ ոչ առին ի միտ լսել զպատուէր սրբոց նախահարցն: - 26. Որում ոչ կամեցեալ լսել Խոսրովայ՝ ասէ. իմ է թագաւորութիւնն այն և ես զորդին Մուրկայ նստուցի թագաւոր - 142. Վասն մարմնաւորացն այնչափ նահատակեցայ, որպէս գիտացերն և որպէս այժմ լսես յինէն, վասն Քրիստոսի և վասն յաւիտենական կենացն ո՞չ մեռանիցիմ, կամ արդեօք ի քէ՞ն երկնչիցիմ. քա՛ւ լիցի. – 296. Քանզի իբրև լուաւ երանելին Զաքարիայ, եթէ ըմբռնեցաւ Գուրգէն՝ փութացաւ և եկն հանդերձ եպիսկոպոսօք աշխարհին. – 320.

ԼՍԵԼԻՔ - և ցուցէք յականէ յանուանէ մի ըստ միոջէ իւրաքանչիւր զվնասս զոր գործեալ եմ, դի՛ք ի լսելիս համագունդ զօրականացս, և մի՛ պատկառէք խօսել զճշմարտութիւնն: - 214. զոր և սուրբքն ասեն, եթէ ձայն դակուացն և բախումն խմբիցն առ ի հեղուսել զփայտսն՝ /28/ այնպէս իբրև յորոտման ամպոյ յամենեցունց հնչէր լսելիս, ի մօտաւորս և ի հեռաւորս, առ ի յերկիւղ և ի զգուշութիւն անզգամ ազգին, թերևս դարձցին և կեցցեն. – 30.

ԼՍՈՂ - և ընդ նմա Գրիգոր որդի Վասակայ, և սա նմանապէս ոգեզուարճ իմաստութեամբ առ լցեալ հոյակապ և անուանի ի մէջ Հայկականացս և ցանկալի լսողացս և ուրախարար տեսողաց. – 344.

ԼՐԲԵԱԼ - բայց սա յերթալ և ի դառնալ իւրում նովին մտօք և նովին մոլորութեամբ վարեցաւ, լրբեալ լի թշուառութեամբ. – 248.

ԼՐԲԵՆԻ - և կանայք կոտորելոցն հանդերձ խառնիճաղանճ ամբոխիւն լրբենի դիմօք, հոլանեալք և ի բաց ընկեցեալ զձև կանացի բնութեան, որպէս օրէն է նոցա, մանաւանդ տաճկական ազանց, և ի հետիոտս դիմեալք ի դուռն արքունի հասանէին: - 180. Վեցերորդ՝ զի խաւարաւ չարեացն պատրուակեալ զոգին, մինչև զԱստուած ևս անգէտ կարծելով՝ լրբենի երեսօք պատասխանէր – 24.

ԼՐԲՈՒԹԻՒՆ - լի թունիւք սատանայական խորհրդոցն, ծածկեալ յաչս իշխանին գառնենի զգեստիւք ի հանդերձս ոչխարաց, և ներքոյքն զապականիչ գայլոցն բերելով զլրբութիւն – 210. որ անցուցանէ զանցանէ զանասնական խառնակութեամբքն երիքովեան և սոդոմական լրբութեամբ, անամօթաբար այր զարամբք բորբոքեալ, դեզադէզ զհրացանն բերելով յերկնուստ զանզրաւ կիզումնն, անցուցեալ զանցուցեալ զսատակչական կործանմանն ջրհեղեղին: - 336.

ԼՐԹՆԱՏԵՍԻԼ -անդ հասեալ քաջացն մերոց եղբարցն երեցունց ազատագունդ սակաւաձեռն գրոհիւ ի ձմեռնային ժամանակի, և ընդ լրթնատեսիլ լուսոյն վազս ի վերայ եղեալ՝ հանին ընդ սուր յոլովս քան թէ սակաւս: - 372.

ԼՐՈՒԹԻՒՆ - եթէ ոչ այլ ինչ յակն ունելեաց բարւոյ ունիցիս ասել, զի՞նչ ինչ բարգաւաճանք քեզ լրութիւն անյագ որովայնին Բէլայ իցէ: - 38. Եւ փոխանակ նորա թագաւորէ Սմբատ որդի Աշոտի, այր քաջայայտ և հանճարեղագոյն, լի և առոյգ յամենայն իրողութիւնս՝ որ ինչ ընդ երկրաւս համառօտաբար լրութիւն պատկանաբար պիտանան, հաճոյ Աստուծոյ և ընտիր մարդկան: - 356. Նոյնպէս և զպայման ժամանակացն յանբաւ բիւրս ամաց ձգեն որ ոչ և ըստ միոյ յեղանակի հաւաստանայ առ ի ցուցումն, ոչ արեգական բերմամբ ի նոյն կէտ ամսոց և աւուրց և ոչ ըստ չորից փոխմանց առ ի յեղումն ժամանակի տարւոյն, այլ և ոչ ըստ լուսնական լրութեանն և սուզականութեան: - 18. ոչ պիտոյացեալ եկամուտ լուսոյ, որով նսեմասցի առ ի հասանել երեկոյին, ոչ ապաժամանութիւն արեգական առ ի մերժել զմութ գիշերի լուսազգեստ ստեղծուածոյն, որ յետ առաջնոցն կարգի և դասու՝ զերկրորդն փոխանորդեցաւ վիճակ, ոչ կերակուր հոսանուտ առ ի լրութիւն տարաբարձ ունակութեանց անապականին, որ դոյզն ինչ փոքրագոյն քան զհրեշտակս գոլ. – 20.

ԼՐՈՒՄՆ - Արդ նոցա այնքան, իսկ մեզ ի մասնէ զբոլորն համառօտեալ ի թիւս միակաց լրման, և զբովանդակութեան ամաց ըստ տասանց եօթներորդացն որ թուոցն է լիագոյն է - 314. Քանզի թէպէտ և տարաժամ լրմամբ ժամանակի չափաբերեալ կենացն Աշոտի՝ հաստատնագոյն և անվրէպ լուծման կենացս առ հոգևորսն և յաւիտենականսն և անվախճան կենացն առաւելութիւնն անցեալ գնացեալ ժամանեաց – 386.

ԼՐՋՄՏՈՒԹԻՒՆ - Եւ սկիզբն արարեալ շինութեան և խաղաղութեան աշխարհիս իրաւադատութեամբ, վերակացութեամբ որբոց և այրեաց, աղքատսիրութեանն լրջմտութեամբ եկեղեցւոյ զարդարմամբ. – 390.

ԼՐՏԵՍ - և լրտեսք քաղաքապետին փութացեալ ասեն, ,,ահա մեկնեալ ի զօրացն զհետ որսոց ինչ յանհոգս յանզգուշութեան գայ ընդ այս ինչ տեղի. - 352.

ԼՑԵԱԼ - Աւելորդ համարիմ մի ըստ միոջէ զանօրէնութիւն քաղաքին ընդ գրով բացայայտել, զառաւելեալն Սոդովմայ և Երիքովի, լցեալ չարագործութեամբք: - 270. Եւ ամենեցուն բերան լցեալ խնդութեամբ ետուն փառս Աստուծոյ: - 136. Եւ այլք մերձ կացեալ առ Դերանիկն՝ ամբաստան լեալ Աշոտոյ կորապաղատէ, որպէս թէ նախանձու լցեալ, և քսութեամբ վարէր ի մէջ հազարապետին, և թէ արկանել ևս ջանայր զնա յիշխանութենէ անտի նորա: - 342. և լցեալ էր լեառնն բազմութեամբ զօրացն – 228. Եւ խնդութեամբ մեծաւ լցեալ զաշխարհս, որպէս զոք ի մեռելոց եկեալ տեսանիցեն: - 372. և կայր երկիրն ի մեծ տարակուսի, լցեալ կասկածանօք չարեացն: - 398. և կայր յօրացեալ բարձրամտեալ լցեալ խարդախութեամբ: - 264. և նոքա ըստ ձախողակի սովորութեանն իւրեանց օրինադրութեանն, արիւնարբու առանց բարւոյ բարեգործութեանցն մանաւանդ թէ լցեալք սատանայական չարութեամբք՝ ձայն արկեալ յամենայն քաղաքսն, խռովեալ ըստ գազանեղէն իւրեանց մոլեգնութեանցն – 398. Յայնժամ մեկնեալ ի նմանէ զօրավարն, լցեալ խորհրդովք չարին հնարագիտութեամբ՝ եկն եմուտ ընդ կողմն Ատրպատական

յԱղբագ գաւառ յերկիրն Վասպուրական – 184. Յորոյ տեղի մատուցին զՅոհան ոմն, այր հեզ և բարեպաշտօն, լցեալ երկիւղիւ Տեառն, պատշաճ առ վերակացութիւն եկեղեցւոյն Քրիստոսի: - 324. Եւ ըստ արժանի վրիժապարտութեանն լցեալ սուր տեառն բարկութեամբ խաղաց /374/ ի վերայ Աւշնի և բանակի նորա առ հասարակ – 376.

ԼՑՈՒՑԱՆԵԼ - և ինքեանք դարձան մեծաւ յաղթութեամբ, մատուցին պատարագս Աստուծոյ և լցուցին զպէտս տնանկաց և աղքատաց այրեաց և որբոց: - 136.

ԼՔԱՆԵԼ - և քակեցին զոռազմն և աւերեցին զճակատն և լքին զմիմեանս, և թողին զպատերազմն և գնացին փախստական ամենայն այր յո՛վ և կարաց զերծանել. - 306. ,,և այս ևս գործ կամ խաղաղութեան կամ պատերազմօք և ելցեն ի գլուխ, միայն զյապաղանացն ի բաց լքցես զդեգերանս,,. – 382. ,,ընդէ՞ր լքանես զձեռն քո և ընդ արութիւն դոցա խառնես վատութիւն և առնես զօրացեալ ի վերայ քո ամենայն աշխարհաց – 282. Եւ այս առ այժմ բաւականացի մտառու ուսումնական անձանց, զանմտացն ի բաց լքանելով զիմացմունս: - 396. Եւ գրէ առ իշխանաց իշխան՝ ի բաց լքանել եթէ ունիցի ինչ անօգուտս խորհել, ապա թէ ոչ՝ տեսից զքեզ, ասէ, ի զէն և յասպազէն և ի ճակատամարտ. – 322. թողուլ լքանել զաշխարհս բազմագաւառս, զամուրս անկասկածելիս – 386. միջնորդեալ հայրապետին երդմամբ ուխտի խաղաղութեան՝ ի բաց լքանել անյիշելի մոռացմամբ զչարեացն գործելոց զվնասս. – 348. Նոքա առ լուրն խնդացեալ՝ լքին զամրացեալ գունդն՝ աճապարել զհետ Կիւրոսի, ել և ելս արարեալ զմիմեամբք – 66. որք յակամայ կամս լքին զմարտն և ցածուցին զպատերազմն և ետուն զամուրն ի Գագիկ: - 362. ստիպեն լքանել թողուլ կրօնս քրիստոնէութեան, հնազանդել պաշտել զօրէնս մազդեզական մոխրապաշտութեանն – 102. Նոքա պատասխանեալ ասեն. ,,վասն զի մեք ի պարսկական հինիցն անդուլ և անպարապ գոլով ի բաց լքաք զկրթութիւնն գրոց սրբոց՝ առ ընտրել զհաւատոց խոստովանութեան կանոնադրութիւն. – 132. Իսկ իբրև տեսին զբազմութիւն պարսկային զօրուն՝ վհատեալ գնդին Հայոց լքին զմիմեանս և գնացին յետս կոյս – 134. նիզակակիցք միմեանց եղեալք երեք տասնեակք թուովն, զսուրբ Երրորդութիւնն յօգնականութիւն /134/ իւրեանց վերաձայնեալ՝ լքին զօգնականութիւն մարդկան. – 136.

ԼՔԱՆԵԼԻ - ոչ յառաջանայր ի բարձր նախագահս ճոխանալ երևելեօքս և /*նստէր* / լքանելեօքս – 94.

ԼՔԱՆԻԼ - - թէպէտ և ոչ համարձակեաց զամենայն բառնալ, այլ յոյժ պատկառանօք ամաչեցեալ՝ լքաւ ի ստութենէ անտի, որ յանդիմանեցաւ ի թղթոյ կայսերն, և ի ձեռն այսորիկ ցուցանէր բարեմտութիւն մեծ առ ազգս /166/ քրիստոնէից. – 168. նոցա ի մտի եդեալ էր, զի թէ գայցէ զհետ կոչնականացն՝ կալցուք զնա և զօրքն նորա լքանիցին, և դիւրաւ յաղթեսցուք նոցա: - 228.

ԼՔԵԱԼ - Այլ սա ի վեց ամին լքեալ ի Կիւրոսէ, և աստ անկեալ կենօք շրջէր մինչև իսպառ բարձաւ թագաւորութիւնն Ասորեստանեայց և Մարաց ի Կիւրոսէ որ թագաւոր …<այստեղ նախադասությունը չի ավարտված>: - 62. Եւ իշխանքն Հայոց կային ի տագնապի և խնդրէին զելս իրացն գտանել ի Քրիստոսէ, յորմէ լքեալն էին: - 320. Եւ քանզի իշխանութիւնն Պարսից յոյժ լքեալ էր՝ և աներկիւղ շինեցին զքաղաքն Մադիամ և բնակեցան ի նմա: - 156. մնաց միայն զօրքն հետևակազօրքն լքեալ առանց առաջնորդի: - 306. Յապուշ կրթին միտք իմ զմտաւ ածել զաղետիցն, խորհրդածել գրել յիշատակարանս. լքեալ լինին ընթացք ձեռացս առ կորովութիւն գրաւորականիս. – 350. նորոգեն և զառաջին արքունիսն լքեալս ի Բէլայ – 60. որով զաստուածերանն լքեալ զերկիր՝ զախտականս զայս և տաժանելիս փոխանորդեաց վիճակ, անբժշկական և ողորմելի յեղափոխմամբ. – 22. Որոց դիպօղ ժամ գտեալ՝ արտաքս ելեալ ի բանակէն, զերծեալք իբրև զայծեամն ի հնարից որսորդաց՝ գնացին խաղաղութեամբ յիւրեանց տեղիս և զնա թողին լքեալ ամօթալից: - 344. Սա հալածեաց զՅոյնս, և գումարեալ զօր բազում գնաց ի վերայ լքեալ թագաւորութեանն Պարսից յերկիրն Պարթևաց, ի վերայ Յազկերտի անուանեալ արքային Պարսից: - 164.

ԼՔՈՒՄՆ - Չորրորդ՝ զի զեղբայր և ոչ զօտար ոք, զոր ոչ երկիւղն Աստուծոյ և ոչ գութ բնութեան մեղկացոյց լքմամբ զձեռս արիւնարբու գազանին: - 24.

Խ

Խ /թիվ՝քառասուն/ – Եւ արդ են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Սպարեթոս ամս Խ… Ասկատադէս ամս Խ. . . Տետեսայ ամս Խ … Ափրատէս ամս Խ… Թովնոս Կոնկողեռոս, որ կոչի յունարէն Սարդանապաղոս՝ ամս Խ. – 58. և արարին խաւար Վասպուրական աշխարհիս, որ /352/ կեցեալ իշխանին. և էր ամաց Խ յորժամ մեռաւ: - 354. և Խ արամբք ի դիմի հարեալ հազարի միոյ՝ սպան զբազումս ի նոցանէ զընտրելոցն Յունաց – 302. և տևեալ զաւուրս Խ՝ փոխի յաշխարհէս ամենեցուն պատկառելին, մանաւանդ թէ ընդհանուր ցանկալին և սիրելին ճոխից և անազգեաց, աղքատաց և փարթամաց, մեծամեծաց և փոքունց: - 384. և փախստական եղեալ Մահմէտ և Ալի և ընդ նոսա իբրև արք Խ՝ եկին ի քաղաքն Մադիամ – 160. Կաղղիսթենէս, իմ բարեկամ, խրատ ետ ինձ մտանել հանդերձ բարեկամօք Խ, և մանկամբք ճ, և զինուորօք ՌՄ միայնովք: - 50. որք ի միում ժամու սպանան արք Խ, ամենեքեան ի չափ հասակի եկեալ: -152.

ԽԱԲԵԲԱՅ - ,,ընդէ՞ր որպէս մանուկ տղայ համարիս, արկանել առաջի իմ զպատրանս, սնոտի, առասպելաբան, խաբեբայ և պատիր յոյս խոստանալով ինձ՝ հանել զիս ի ճշմարիտ յուսոյն, զոր ի մանկութենէ ի վերայ հասեալ ճշմարտութեանն,,: - 294. ,,ընդէ՞ր որպէս մանուկ տղայ համարիս, արկանել առաջի իմ զպատրանս, սնոտի, առասպելաբան, խաբեբայ և պատիր յոյս խոստանալով ինձ՝ հանել զիս ի ճշմարիտ յուսոյն, զոր ի մանկութենէ ի վերայ հասեալ ճշմարտութեանն,,: - 294. այլ նա ոչ տայր տեղի բանից նորա, քանզի քաջագոյնս գիտէր զբարս նորա խաբեբայս: - 278. Ոչ կարծողականս ինչ ըստ առաջնոցն Բէլայ ասացելում, կամ այլոց ստուերականացն երևեցելոց երազականաց և խաբեբայ դիւաց, այլ ձեռագործ մեռելականս իսկ եցոյց ի պաշտօն – 40.

ԽԱԲԵԼ - Ապա թէ ոչ՝ մի խաբեսցէ զքեզ յոյսն քո սնոտի – 146. Եւ անցանելով ընդ գաւառն Բզնունական գայ մտանէ ի Խլաթ. քանզի կամէր անսալ ժամու դիպողագունի, զի որսայցեն նենգութեամբ խաբել: - 186. և արդ քանզի խօսեցայ ընդ ձեզ բանիւք ողոքանաց՝ և դուք թերևս յայդ գայթակղեալ խաբեցայք և պնդեալ կայք յամառեալ: - 246.

ԽԱԲԷՈՒԹԻՒՆ - ապա հնարաւորեալ պատիր խաբէութեամբ ի կատարումն հասուցանել զխորհիրդոյն /346/ զանհաստատ իմացմունսն, և գնաց եմուտ յամրոցն, և զհիւանդութեան կեղծաւորութիւն մերձ առ մահ եդ առաջի: - 348. Բայց յետ բազում պատերազմացն խորամանկ խաբէութեամբ կոչէ առ ինքն Շապուհ զԱրշակ ի դէմս սիրոյ խաղաղութեան, ոչ ինչ յիշատակ զչարեացն գործելոց ի մէջ առնելով. – 102. Բայց նոքա ի մտի եդեալ էին, թերևս պատիր խաբէութեամբ /170/ կարասցեն բառնալ զնոսա յիւրաքանչիւր տէրութենէ: - 172. զի ուր և իցէ՝ ածցեն զնա առ նա, թէ՛ պատիր խաբէութեամբ և խորամանկ կեղծաւորութեամբ և խարդախութեամբ, կամ պատերազմաւ և մեծամեծ զօրութեամբ, ամենայն պատրաստութեամբ, արքունի կարողութեամբ, որպէս զիարդ և կարասցեն՝ առ նա հասուցանեն: - 224. Իսկ իշխանն Բագարատ … ել գնաց անխիղճ համարձակութեամբ, տիրասէր խորհրդովք, կատարել զսպաս զինուորութեան, ըստ աստուածեղէն պատուիրանին և ըստ թագաւորական հրամանին, զհետ եկելոյ կոչնականացն, ոչինչ

իմացեալ զպատրանս խաբէութեան նորա, որով վրիպեացն: - 186. Իսկ նորա յղեալ առ նոսա դեսպան զԱբդլայ ոմն … տեսանել թէ իցէ՞ հաւատարիմ զոր ինչ խօսին ի ձեռն դեսպանաց, թէ պատիր խաբէութեամբ ջանան կորուսանեն զնա: - 226. մինչ հազիւ թէ ուրեք կարաց նշկահել զսոսա ի պատրանս խաբէութեան և ի նենգութիւն կեղծաւոր խարդախութեան զօրականաց իւրոյ տէրութեանն: - 242. սա ևս աւելի խորհեցաւ չար և պատրանօք խաբէութեան որսացեալ զնախարարս աշխարհիս Հայոց՝ արար հրկէզ զամենեսեան ի քաղաքին Նախճաւան և յաւանին Խրամի, որ է ի ներքոյ Աստապատոյ վանացն, յեզր Երասխայ. – 166. Զայս հրաման պատուիրանի տային յօժնդակութիւնն պատիր խաբէութեանն իւրեանց – 234.

ԽԱԲԿԱՆՔ - քանզի նա խաբկանօք առն մոգի և կախարդի ասաց լինել որդի Ամովնայ և Արամազդայ, այլ ոչ ուրացաւ մահկանացու գոլ: - 36.

ԽԱԲՈՂ - Զոր զթուղթսն խաբող պատրանօք ի բուռն առեալ Բարծումայ՝ ետ տանել առ արքայ Պերոզ – 130.

ԽԱԺՈՒԹԻՒՆ - Իսկ Ապումրուանայ ի պատճառ ոստիկանութեան զմանկականն նոցա պատճառելով խաժութիւն հասակի՝ առ սակաւ սակաւ սկսաւ զամուրսն յինքն գրաւել, զհետ իշխանական ցանկութեանն զերասանակ մտացն ձգեալ - 360.

ԽԱԽՏԵԼ - և եթէ ոք խախտել ջանայ՝ ի հրամանէն Աստուծոյ ոչ ժառանգէ նա զաթոռ իւր և զթագաւորութիւն: - 356.

ԽԱԿՈՒԹԻՒՆ - յապաշաւանս և ի զիղջ առեկեալ ի վերայ երիտասարդական դիւրահոս արագաւէժ առ չարեացն միտեալ խակութիւն: - 386.

ԽԱՂ - բայց զՎասակն յամենայն ժամ իբրև ընդ խաղ ի բուռն առնելով արձակէր խաղաղութեամբ: - 310. բլուր մի պարսպեալ տաճարախիտ շինուածովք, որոյ հայեցածն առ դաշտակողմն ի վայր կոյս բերի, ի խաղս գետոյն Երասխայ – 392. Եւս քաջասրտագոյն Շաւասպ Արծրունի, խաղս ձիընթացիկ արշաւանաց գնդակացն՝ զհետ մտրակեալ հանէ ի նմանէ զգնդակն բազում անգամ ասելով – 114. միայն որսոց և խաղուց պարապ զինքն հաճոյանայր կացուցանել:- 114. շահատակելով գունակ ի խաղս գնդակաց, զսակաւաւորութիւնն իւր հազարաւորս համարելով, քանզի ոչ ունէր աւելի քան զերկու հազարս հեծելոց: - 334. Իսկ սպառնալիք քո և չարչարանք, զոր ասես ի վերայ իմ հասուցանել՝ խաղ մանկտոյ կամ զառանցելոց թուի յաչս իմ, և բանք քո նոյնպէս, որպէս առն անմտի և խելագար և ցնորեալ ծերոյ,,: - 290. Իսկ սպառնալիք քո և չարչարանք, զոր ասես ի վերայ իմ հասուցանել՝ խաղ մանկտոյ կամ զառանցելոց թուի յաչս իմ, և բանք քո նոյնպէս, որպէս առն անմտի և խելագար և ցնորեալ ծերոյ,,: - 290.

ԽԱՂԱԼ - ,,զօր գումարեա, գունդ կազմեա, խաղացո երթալ մտանել յերկիրն Հայոց: - 196. արեգակնային ի վերայ խաղալով ճառագայթաձիգ ճեմականացն, յելս և ի մուտս. – 86. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … դու խաղալիկ՝ և մեք մանկունք, ի ձեռն առեալ զզօրութիւն քո՝ խաղալով խաղամք ընդ քեզ և ամենայն հպարտութիւն ամբարհաւաճութեան քո. – 280. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … դու խաղալիկ՝ և մեք մանկունք, ի ձեռն առեալ զզօրութիւն քո՝ խաղալով խաղամք ընդ քեզ և ամենայն հպարտութիւն ամբարհաւաճութեան քո. – 280. Եւ ամիրայն Յիսէ խաղացեալ բազմաձեռն զօրուն՝ յառաջ խաղայ ընդ Աքաղայու կատար ասացեալ բլուրն: - 334. Եւ գումարեալ այնուհետև զանհուն բազմութիւն զօրացն բարձրագոյն քան զառաջինն՝ և ել խաղաց հասանել ի վերայ արևելից աշխարհին – 270. Եւ գունդն Հայոց խաղացին ընդդէմ նոցա, վիմաձև անքակ ի միմեանց ըստ տոհմս ազգաց, ի տանէն Արծրունեաց՝ Գուրգէն և Վասակ և Պելճ և Մուշեղ և Սահակ և Ապումկդէմ և Աշոտ – 230. Եւ եղև իբրև կատարեաց Բուխայ զանցս անցից ընդ Վասպուրական աշխարհս և խաղաց յարևելս կոյս՝ ել գնաց Գուրգէն ի Սպեր գաւառ. – 302. Եւ եղև իբրև կատարեաց Բուխայ զանցս անցից ընդ Վասպուրական աշխարհս և խաղաց յարևելս կոյս՝ ել գնաց Գուրգէն ի Սպեր գաւառ. – 302. Եւ ըստ արժանի վրիժապարտութեանն

լցեալ սուր տեառն բարկութեամբ խաղաց /374/ ի վերայ Աւշնի և բանակի նորա առ հասարակ – 376. և ինքն թագաւոր, փափկասցի, և բռնաւորք խաղալիք նորա, և ինք ընդ ամենայն ամուրս խաղալով խաղասցէ,,: - 200. և ինքն թագաւոր, փափկասցի, և բռնաւորք խաղալիք նորա, և ինք ընդ ամենայն ամուրս խաղալով խաղասցէ,,: - 200. և ինքն Հազարաւուխտ առնու զընտիրս այրուձիոց, զկորովի պատերազմողս ի վառելոցն պարսկային հարստութենէն, և խաղայ գնայ զկողմամբքն Հաշտենից և Ծոփայ, ի վերայ Վահանայ յանկարծօրէն: - 134. և ձմեռնայինն խաղան գնան ի խորագոյն երկիր – 262. Ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ խաղաց գնաց Արշակ ի մուտս կոյս – 98. Իսկ Ապումուսէ վառեալ և զինեալ զինքն ամենայն զօրութեամբ իւրով՝ խաղաց էջ ի վերայ նոցա և եհար ի հարուածս մեծամեծս – 280. ի գալ միւսոյ ամին … առեալ զօրականս այրուձի կազմութեամբ իբրև Չ խաղաց գնաց երկայնագոյն հեռաւորութեամբ հասանել ի վերայ բանակին պարսկական աղխին – 402. խաղայ իջանէ ի խորագոյն և ի ջերմային վայրս անդնդական խորոցն, ձմեռնանայ անդ – 262. յերկրորդն հարկ է մեզ զոճն կանոնել, որ յետ Նոյի և անդր ազգացն բաժանմունք յառաջ խաղան, ըստ ցեղից ցեղից ի կարգ անկեալ աշխարհաբաժին ցեղակարգութեամբ. – 12. Նա և բազմախոհեմն Կիւրոս Պարսիկ խաղայ գայ իւրովք հեծելազօր մարտակցովքն՝ գալ օգնել Տիգրանայ. – 62. ձկան իմն թուելով ի վերայ մկանաց ալեացն խաղալով – 86.

ԽԱՂԱԼԻԿ - Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … դու խաղալիկ՝ և մեք մանկունք, ի ձեռն առեալ զզօրութիւն քո՝ խաղալով խաղամք ընդ քեզ և ամենայն հպարտութիւն ամբարհաւաճութեան քո. – 280.

ԽԱՂԱԼԻՔ - և ինքն թագաւոր, փափկասցի, և բռնաւորք խաղալիք նորա, և ինք ընդ ամենայն ամուրս խաղալով խաղասցէ,,: - 200.

ԽԱՂԱՂ - գալ իջանել յելից ի ստորոտէ լերինն Վարագայ առջեղեալ ի հարաւոյ ի հիւսիսի ի խաղաղ ընդլայնանիստ գոգաձև դաշտականացսն – 392.

ԽԱՂԱՂԱԿԱՆ - Եւ այսպէս խաղաղեցուցեալ զաշխարհս կէին հեշտալիր խաղաղականօք ըստ կամի ախորժակաց զամենայն ժամանակս կենաց Խոսրովու, որ թագաւորեաց ամս ԽԸ: - 92.

ԽԱՂԱՂԱՆԱԼ - բայց թէպէտ և ետ օգնականութիւն Հայոց կայսրն Վաղէտիանոս Փռիւգացի զօրօքն՝ սակայն ոչ խաղաղանայր երկիրս – 94. Եւ Դերանիկն զօրացեալ զօրութեամբ Քրստոսի, և հոյակապ և անուանի եղեալ ընդ բոլոր աշխարհ Հայաստանեայց՝ և խաղաղանայր երկիրս ի շփոթմանցն ի վերայ եկելոցն: - 318. Եւ ի թագաւորել Արտաշրի խաղաղանայր երկիրս առ վայր մի ի շփոթմանց պարսկական գնդի. – 116. ՎԱՍՆ ԱՆՁԱԻԱՑԵԱՑ ՅՈԻԶՄԱՆՑՆ ԱՇՈՏԻ ԵԻ ԴԱՐՁԵԱԼ ԽԱՂԱՂԱՆԱԼՈՅ – 330.

ԽԱՂԱՂԱՍԷՐ - Այր ոմն Ջափր խրոխտ և ամբարհաւաճ. և սկսաւ եղջիւր ածել անօրէնութեամբ և գոռալով ոգորէր ընդ չորս կողմանս երկրին և նեղեալ տագնապէր զխաղաղասէրս կենօք – 170. բայց զտոհմէն Արծրունեաց ոչ ինչ այլ իմանալ կարացաք, թէ զինչ գործ գործեալ նոցա, բայց միայն զխաղաղասէր կեանս կեալ առ թագաւորն և առ նախարարսն – 96. և ըստ հնարագէտ ազգի իւրեանց խորամանկ կեղծաւորութեամբ, խաղաղասէր դիմօք առ սակաւ սակաւ ջանայր կատարել զկամս չարութեան իւրոյ: - 170. և ի բաց բառնալ յաշխարհէ զշփոթ և զխռովութիւն ի միջոյ խաղաղութեան որպէս օրէն է խաղաղասէր թագաւորաց և թագաւորազանց, իբրև Աստուծոյ կամարարողաց և հաւատարիմ ծառայից տիրասիրաց: - 212. և խաղաղասէր բարեկարգութեամբ հաստատեալ յօրինէ զկարգս աշխարհիս նախարարօքն հանդերձ – 96. զի անպատերազմասէր և խաղաղասէր բարք նոցա յամուր զգուշութեան պահէր զնոսա. – 56. լինել տիրակորոյսք և աշխարհաւերք, բանսարկուք և քսսիչք, խռովասէրք մանաւանդ քան թէ խաղաղասէրք – 210. Որ և յետ մահուանն Զրադաշտին դարձեալ միապետեաց ամենայն արևելեաց Պարսից ի հարկի հնազանդութեան ունելով, խաղաղասէր կենօք ամս ԼԸ. – 56.

ԽԱՂԱՂԱՑԵԱԼ - և կէին յապահովս խաղաղացեալք և հնազանդեալք ընդ պետութեամբ իշխանաց իշխանի: - 322. սոքա բնակին յամուրս լեռնականս, յանհոգս խաղաղացեալք յարտաքին թշնամեաց, և հարկք և հասք արքունի ի յինքեանս մնալով – 274.

ԽԱՂԱՂԱՑՈՒՑԱՆԵԼ - ի մէջ անցեալ սուրբն Ներսէս համոզէ զնոսա և խաղաղացուցանէ զաղմուկն: - 100.

ԽԱՂԱՂԱՑՈՒՑԵԱԼ - և իսկոյն հարեալ զնա այսոյն պղծոյ և ընդ զառիվայր լերինն թաւագլոր խաղաղացուցեալ հարուստ ձգմամբ մինչ ի դաշտավայր տեղին ուր այգեստանքն: - 378.

ԽԱՂԱՂԵՑՈՒՑԱՆԵԼ - և միապետէ զտէրութիւնն Անձաւացեաց և խաղաղեցուցանէ զերկիրն և բնակէ յանհոգս զապահովացեալ ի հինից. շինէ եկեղեցիս և կատարէ տօն նաւակատեաց խաղաղութեան: - 326. և շինեն նախարարքն Հայոց իւրաքանչիւր պալատս արքունականս և դաստակերտս յականաւորս, և զքաղաքն որմափակօք պարսպեն, և խաղաղեցուցանեն զերկիրս: - 126.

ԽԱՂԱՂԵՑՈՒՑԵԱԼ - Եւ այսպէս խաղաղեցուցեալ զաշխարհս կէին հեշտալիր խաղաղականօք ըստ կամի ախորժակաց զամենայն ժամանակս կենաց Խոսրովու, որ թագաւորեաց ամս ԽԸ: - 92.

ԽԱՂԱՂՈՒԹԻՒՆ - զշփոթեալ և զվրդովեալ կարգս աշխարհիս յօրինել առ հանդարտութիւն և խաղաղութիւն յառաջանալ – 388. Յայնժամ իբրև գիտացին երկոքին կողմանքն, եթէ ոչ գոյ հնար գտանել զելս իրացն և տալ խաղաղութիւն՝ ապա հաճեցան և հաւանեցան գրել առ թագաւորն. – 286. Նա և մայր իշխանին Աշոտի, քոյր Սահակայ և Բագարատայ իշխանին Տարաւնոյ… երթեա՛լ ընծայիւք բազմօք յանդիման լինէր Յովսէփայն և խնդրէր զհաշտութիւն և զխաղաղութիւն հաստատել առ որդիսն իւր և առ բոլոր աշխարհին Վասպուրական: - 186. ,,արիք երթայք առ զօրավարն, տեսէք հաւաստի, և ի վերայ հասեալ գիտացուք, թէ ի՞ւ իւիք կարասցուք հաճել զմիտս նորա ի խաղաղութիւն,,: - 214. ,,ես եկի խաղաղութեամբ յարքունուստ հրամանէ, և ոչ նման քեզ զապստամբութիւն ի գործ արկեալ. – 330. ,,և այս ևս գործ կամ խաղաղութեան կամ պատերազմօք և ելցեն ի գլուխ, միայն զյապաղանացն ի բաց լքցես զդեգերանս,,. – 382. այլ ընկալաւ զնա սիրով խաղաղութեան և մեծաշուք պատուով և պարգևօք ըստ հրամանի թագաւորին: - 288. այլ ընկալաւ զնա սիրով խաղաղութեան և մեծաշուք պատուով և պարգևօք ըստ հրամանի թագաւորին: - 288. ասէ. ,,զվրէժ արեանն Մուրկայ /140/ առի ի թշնամոյ նորա արդ կա՛մ եղիցի առնել ընդ իս զխաղաղութիւն և արգելուլ զսուր քո յերկրէ իմմէ,,: - 142. Արդ խօսեաց ընդ իս ի խաղաղութիւն Բայց Աշոտ վերջոտնեալ հանդերձ Վահանաւ՝ եկն եհաս խաղաղութեամբ և բերկրեալ սրտիւ բազմադէմ յերկիր իւր: - 330. Բայց Աւշին որդի Ապուսեճի, քանզի էր այր խոռվասէր, ատեցող զխաղաղութիւն, անյագ առ արբումն արեան մարդկան, և զայն բարգաւաճանս անձին քաջ լաւ համարէր. – 370. Բայց Դերանիկն խօսի ընդ Հասանայ զխաղաղութիւն, խոստանայ առնել զդարձ ամրոցին Սևանի և աշխարհին նորա. – 350. Բայց զի՞նչ իսկ խնդրիցէ թագաւորն ձեր յինէն, որ ոչ առնէ զխաղաղութիւն, բառնա՞լ կամի զթագաւորութիւնս զայս: - 144. բայց զՎասակն յամենայն ժամ իբրև ընդ խաղ ի բուռն առնելով արձակէր խաղաղութեամբ: - 310. Բայց ինքն Դերանիկն ստեաց երդման ուխտի խաղաղութեանն, զոր եդ ի մէջ իւր և ի մէջ Հասանայ – 348. Բայց խռովիչքն ատեցողքն խաղաղութեան ոչ դադարէին նիւթել զհակառակս բարւոյն և զաճմունս չարին. մանաւանդ Վասակ որ զկարծեալ իշխանական անունն յինքեան բերէր:- 310. Բայց յետ բազում պատերազմացն խորամանկ խաբէութեամբ կոչէ առ ինքն Շապուհ զԱրշակ ի դէմս սիրոյ խաղաղութեան, ոչ ինչ յիշատակ զչարեացն գործելոց ի մէջ առնելով. – 102. գնացին առ Ներսէհ արքայ Ասորոց, ընդ իւրեանս ունելով զգիր ուխտի խաղաղութեան Աբգարու և Ներսէհի և զԽուրենէ Արծրունւոյ. – 82. Գրէ Կայսիկն առ թագաւորն՝ խնդրել զխաղաղութիւն, և զոր միանգամ կամիցի՝ եղիցի. յայտնիքն այսպէս, իսկ ծածուկքն՝ որպէս յայտնեցաննն: - 380. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ – 278 Եւ պատասխանի նմա զօրավարն ի խաղաղութիւն, և ասէ – 226.

և զօրք Պարսից որք էին ի կողմանս Պաղեստինացւոց, և զօրավար նոցա անուանեալ Ռազմայուզան որ է Խոռեամ՝ խօսէր ընդ Երուսաղէմի զխաղաղութիւն. – 142. և ագուցեալ զոտս պատրաստութեամբ Աւետարանին խաղաղութեան և սուսեր ընդ մէջ ածեալ զբանն Քրիստոսի, որ հատու է քան զամենայն սուր երկսայրի – 252. և այնպէս անկարօտս առ պիտանացուս հոգ տարեալ՝ գլխաւորեաց որ ինչ շինութեան և խաղաղութեան աշխարհիս նպաստաւոր առ օգտակարագոյնսն պահանջէր գործառնութեան եղանակք – 392. Եւ առաքեաց հրեշտակս մեծապէս զանձիւք և հրովարտակօք առ արքայ Խոսրով, խնդրել ի նմանէ զխաղաղութիւն մեծաւ թախանձանօք – 140. Եւ արդ յայտնի լիցի, զի որչափ բաւէ զօրութիւն իմ և իցեմ կենդանի՝ կացից ընդդէմ զօրութեամբ և ուժով տեառն Աստուծոյ, և ոչ տեսից զքեզ սիրով խաղաղութեան. – 278. և բնակեսցէ խաղաղութեամբ և կացցէ ըստ կամաց իւրոց - 234. Եւ Գուրգէն երկրորդ հրեշտակս յղէ առ նա զայս օրինակ, եթէ ,,ընդ իս հաստատեա զանզրաւ կապակցութիւն ուխտի խաղաղութեան. և ես ապստամբեցայց յԱշոտէ, և ի միասին բաժանեալ զերկիրս կեցցուք յապահովս,,: - 316. Եւ Գուրգէն և Աշոտ առանձին միմեանց պատահեալ ետուն ողջոյն միմեանց և ուխտեցին ուխտ խաղաղութեան մինչև ցայսօր ժամանակի: - 332. և դարձաւ սիրտ նորա ի վերայ նորա սիրով խաղաղութեան. – 308. և դու թէ ոստիկան խաղաղութեան էիր եկեալ յարքունուստ՝ զշինութիւն պարգևաբաշխէիր սոցա, և ոչ զաւերս և զխռովութիւն: - 278. Եւ ես աւասիկ արձակեցից թագաւորին ձերում պատարագս և հրեշտակս հրովարտակօք, խնդրել ի նմանէ զխաղաղութիւն աշխարհի և ընդ իս հաշտութիւն,,: - 144. և երդումն արարեալ ուխտ դիցուք ի մէջ մեր երկոցունց՝ խաղաղութեամբ ունել զթագաւորութիւնն,,: - 152. Եւ զի էր պաշարել նորա յայնժամ զքաղաքն Մանազկերտ Ապահունեաց աշխարհին, որ ի ձեռս Ապլբառայն էր, և ածեալ հասուցեալ մերձ ի պաշարումն. և ի հասանել գուժկանացն եթող զնոսա, տալով նոցա հրովարտակս ի խաղաղութիւն: - 348. և զոր ինչ խնդրիցէ՝ առնիցէ ըստ կամաց նորա, կնքել և տալ նմա գեօղս և ագարակս, և տալ հարկս արքունիս և պատանդս խաղաղութեան: - 210. Եւ թագաւորն յանձն առնոյր զխաղաղութիւնն: - 380. և ի բաց բառնալ յաշխարհէ զշփոթ և զխռովութիւն ի միջոյ խաղաղութեան որպէս օրէն է խաղաղասէր թագաւորաց և թագաւորազանց, իբրև Աստուծոյ կամարարողաց և հաւատարիմ ծառայից տիրասիրաց:- 212. և ինքն անցանելով խաղաղութեամբ ընդ աշխարհն Վասպուրական սակաւատոյժ վնասիւք՝ զպատանդսն ընդ իւր առեալ տանի: - 186. և կալցուք ուխտ խաղաղութեան /136/ ի մէջ մեր երկոցունց, և անշուշտ լիցի այս երդումն և պայման ի մէջ մեր և որդւոց մերոց յետ մեր թագաւորելոյ,,: - 138. Եւ Կաւատ արքայ հաստատեցաւ յաթոռ թագաւորութեան և արար խաղաղութիւն մեծ ընդ կայսեր և ընդ ամենայն երկիր իշխանութեան իւրոյ: - 152. Եւ կոչնականքն ընդ այգն ընդ առաւօտն փութացուցեալ ասեն, ,,եկ, տեսցուք զմիմեանս սիրով խաղաղութեան,,.–352. և միապետէ զտէրութիւնն Անձաւացեաց և խաղաղեցուցանէ զերկիրն և բնակէ յանհոգս զապահովացեալ ի հինից. շինէ եկեղեցիս և կատարէ տօն նաւակատեաց խաղաղութեան: - 326. Եւ մինչ այսպէս կայր աշխարհս յանկարգ խաղաղութեան՝ եհաս լուր գործոյն առ Աւշին և առ իշխանն Աշոտ, եթէ ,,վրդովեալ է երկիրն, և կան ի տարակուսի՝ որք զամուրսն քո ունին. – 362. Եւ մինչ նոքա դեռ չև հասեալ էին մերձ առ գունդն Հայոց՝ փութացաւ զօրավարն Գուրգէն յղեաց դեսպանս առ Ապուհեշմ և որ ընդ նմա զօրագլուխքն՝ աղաչել ի խաղաղութիւն – 230. և մինչդեռ խորհէր արքայ Կաւատ վասն շինութեան աշխարհի և խաղաղութեան՝ եհաս նմա վախճան կենաց և մեռաւ, կեցեալ ամիսս Ջ: - 152. և ոչ առ զխաղաղութիւն մինչև ի Պռոբոս կայսր, որ արար խաղաղութիւն ընդ Արտաշրի: - 94. և ոչ առ զխաղաղութիւն մինչև ի Պռոբոս կայսր, որ արար խաղաղութիւն ընդ Արտաշրի: - 94. Եւ սկիզբն արարեալ շինութեան և խաղաղութեան աշխարհիս իրաւադատութեամբ, վերակացութեամբ որբոց և այրեաց, աղքատսիրութեանն լրջմտութեամբ եկեղեցւոյ զարդարմամբ. – 390. Եւ սրբեալ զերկիրս ի պղծութենէ և ի նենգութենէ նեղութեանցն, իբրև զՅուդայ Մակաբայեցի զԱնտիոքայն սրբելով զանաստուածութիւնն յԻսրայէլէ՝ արար խաղաղութիւն նոցա որոց տիրէրն: -

312. զի երկիր ի շինութեան լինելով և ի խաղաղութեան՝ և հարկք արքունի կանգուն երթիցեն: - 186. զի յանմիետէ կալցի խաղաղութիւն ինքն և աշխարհ իւր – 226. զշինութեան և զխաղաղութեան հայրենի աշխարհի երկասիրաբար հոգ յանձին տանել. – 388. զոր ոչ անփոյթ արարեալ լի բարեմտութեամբ յղփացեալն Աշոտ՝ խօսի ընդ թագաւորին զխաղաղութիւն. – 382. ի քո ձեռս է խաղաղութիւն և խռովութիւն: - 278. Իսկ որք էին արգելեալք ի քաղաքն աղօթականս և պաղատանս առ մեծ իշխանն Աշոտ յղէին, զի համոզեսցէ ի մէջ նոցա զխաղաղութիւն. – 382. Իսկ աշխարհս ոգի առեալ բնակեցան խաղաղութեամբ իւրաքանչիւր ըստ չափոյ հասակի ի մեծամեծաց մինչ ի փոքունս, և գոհացեալ գթութեանցն Աստուծոյ. – 376. Իսկ Գրիգորի ոչ բերելով զընդդիմակացսն նորա կատարել՝ խօսի ընդ նմա սիրով խաղաղութեան, և բաժանել զաշխահս յերկուս՝ տեղի ետուն միմեանց ի խաղաղութիւն: - 310. Իսկ Գրիգորի ոչ բերելով զընդդիմակացսն նորա կատարել՝ խօսի ընդ նմա սիրով խաղաղութեան, և բաժանել զաշխահս յերկուս՝ տեղի ետուն միմեանց ի խաղաղութիւն: - 310. Իսկ Դերանիկն առաւելոյր և առատանայր օր ըստ օրէ առ շինութիւն և խաղաղութիւն աշխարհիս, շինել և տածել և խնամել զաշխարհս: - 338. իսկ թագաւորն Մարկիանոս ընկալաւ զնոսա սիրով ի խաղաղութեան, մեծաշուք պատուով ի բարձ և ի պատիւ յառաջ ածեալ, իբրև զքաջամարտիկ ախոյեանս - 132. Իսկ ի հասանել սրբոյն Սահակայ ի դուռն հանդերձ նախարարօքն՝ զիջանէ ցածնու Վռամ ի բարկութենէ վրէժխնդրութեան Հայոց քինահարութեան անարգանաց Շապհոյ, և ընդ Յունաց զսերտ խաղաղութիւն ունելով.- 116. Իսկ իբրև եհաս Բուխայ զօրօք բազմօք մերձ ի սահմանս նոցա, և գրեաց հրովարտակս դիմօք խաղաղութեան՝ դառնալ սիրով միաբանութեան ի հնազանդութիւն արքային – 274. Իսկ նա փոքր ինչ ժամանակ ներեաց նոցա դիմօք սիրոյ խաղաղութեան, մինչև ի գլուխ ելին որ ինչ յաղագս Ապումուսէին էին հանդէսք. – 296. Իսկ նա փոքր ինչ ժամանակ ներեաց նոցա դիմօք սիրոյ խաղաղութեան, մինչև ի գլուխ ելին որ ինչ յաղագս Ապումուսէին էին հանդէսք. – 296. խորհուրդ չար ի մէջ առեալ և զբարեկամութիւն կեղծաւորեալ, որպէս յերէկն և յեռանդն՝ և յանձն առնուն երթալ առ զօրավարն, խնդրել խաղաղութիւն. – 210. համոզեաց ի մէջ երկոցունց և գլխաւորեաց զխաղաղութիւն /382/ առ նոսա, մինչ գալ Սահակայ եղբօր իշխանին Սիւնեաց, ընդ իւր բերելով զհարկսն: - 384. միայն զի պատահեսցեն միմեանց սիրով խաղաղութեան, և պարգեւօք /գրքում՝պարգևօք/ պատուեալ ի նոցանէ ըստ հրամանի զօրավարին – 226. միայն թէ ընդարձակեսցես մեզ և տոհմի մերոյ, բնակաց երկրի մերոյ՝ մնալ յիւրաքանչիւր տունս բնակութեանց կալ խաղաղութեամբ – 212. միջնորդեալ հայրապետին երդմամբ ուխտի խաղաղութեան՝ ի բաց լքանել անյիշելի մոռացմամբ զչարեացն գործելոց զվնասս. – 348. յորում և ոմն հաւատարիմ Յիսէի Սէմ անուն յառաջ խաղացեալ՝ պատահէ իշխանին, ընդ Վահանայ խորհրդակցեալ խորհել զխաղաղութիւն և զմարտն գրգռեալ ցածուցանել և զվառեալ պատերազմն շիջուցանել. – 334. Նոյնժամայն գնացին Դերանիկն և Գագիկ մտին առաջի Յիսէի, խօսեցան բանս խաղաղութեան, ետուն պատանդս յանձնառութեամբ հարկացն արքունի - 334. ոչ ինչ փոյթ զբազմացուցանելով՝ հեշտասէր և անպատերազմասէր մտօք վարելով կեայր ի խաղաղութեան: - 44. Որոց դիպօղ ժամ գտեալ՝ արտաքս ելեալ ի բանակէն, զերծեալք իբրև զայծեամն ի հնարից որսորդաց՝ գնացին խաղաղութեամբ յիւրեանց տեղիս և զնա թողին լքեալ ամօթալից: - 344. որք քակէին գոլ նոցա ամենայն ուրեք /210/ ուր և դիպէին զմիաբանութիւն ուխտի խաղաղութեան եղբարց և ազգականաց և բարեկամաց: - 212. տուք ի մեզ զերկիրդ մեր խաղաղութեամբ, ապա թէ ոչ առցուք պատերազմաւ, ոչ միայն զայդ, այլ և զայլ ևս բազումս,,: - 162. Կոչէր առ ինքն զիշխանն դիմօք սիրոյ խաղաղութեան, պատճառաւ հարկաց արքունի. – 184. և ի հասանելն նորա անդր թողեալ զհակառակաբար մարտն՝ խօսին ի խաղաղութիւն, առաջի եղեալ զհրամանն արքունի, զգլխաւորին Տաճկաց, և Աշոտի հաւատալ զբոլոր տէրութիւնս Վասպուրականի: - 316.

ԽԱՂԱՑԵԱԼ - Բայց ինքն Բուհայ խաղացեալ զհետ իշխանին – 206. Դարձեալ վերակնեալ յառաւօտինս կոյս խաղացեալ ի Ճուաշոռտ ի Գետս աւան՝ շինէ անդ զվայելչական տեղի

խրախից – 392. ամիրայն Յիսէ խաղացեալ բազմաձեռն զօրուն՝ յառաջ խաղայ ընդ Աքաղայու /ճիշտը՝Աքաղաղու/ կատար ասացեալ բլուրն: - 334. և այնչափ սաստիկ լինէր կոտորածն՝ մինչ զի սաստկութիւն վտակաց արեանն խաղացեալ ոռոգանէր զերկիրն ամենայն: - 140. և անդուստ խաղացեալք ընդ անապատ ճանապարհ գնացաք ի ծովակողմն կոյս – 50. Զկնի այսորիկ յառաջ խաղացեալ Ահմաթ և որ ընդ նմա կայսկազենիցն գունդք, երթեալ մտանել ի քաղաքն Դուին, թերևս կարասցէ ի կատարումն՝ զոր ինչ խորհեցան՝ հասուցանել զչարիսն: - 344. Իսկ վայր խաղացեալ ի Մառականն աւան, առ Կարմիրն կոչեցեալ գետով, որ իջանէ ի գետն Երասխ – 392. իւրաքանչիւր զօրօք գումարեալ, ի մի վայր խաղացեալ՝ գնացին հասին յայն վայր – 174. յորում և ոմն հաւատարիմ Յիսէի Սէմ անուն յառաջ խաղացեալ՝ պատահէ իշխանին, ընդ Վահանայ խորհրդակցեալ խորհել զխաղաղութիւն և զմարտն գրգռեալ ցածուցանել և զվառեալ պատերազմն շիջուցանել. – 334. փոքր ինչ ի վայր խաղացեալ ի տեղին որում Զորք ասեն: - 392.

ԽԱՂԱՅՈՒՄՆ - և անհակառակող հաւանութեամբ հեզահայեաց առ միմեանս սիրոյ յորդորմամբ արտաքոյ վատթարին խոհականաբար մնալով, քաջախորհուրդ առատաբուղխ խաղացմամբ իմաստութեանն զմիմեանս բռնահարելով, զօտարոտին ի բաց վարատելով զբղջախոհութեան անհանճարութիւն՝ զլաւն և զյոյժ օգտակարագոյն ընտրութեամբն գիրկս արկին. – 388. և գոռթ/ճիշտը՝դռոթ/ տուեալ յանձնիւր որջարանաց զօրէն մեղուացն ի մեղուանոցացն արտաքս դիմեալ ի ժամանակս խաղացման ծննդոցն, առաջնորդութեամբ իւրեանց որդնածին առաջնորդին – 398. Յորժամ անդնդական խորքն ազդ առնիցեն ներքին բնական կենդանեացն զհասանել ջերմութեանն, յորում ջեռացեալ ի հիւսիսային սառնամանեաց օդոյն շնչելոյ, ի խորսն զխաղացումն արարեալ լինին - 260.

ԽԱՂԱՅՈՒՅԱՆԵԼ - Բայց ինքն Պապ նշկահեալ զկայսր Թէոդոս, զոր ի բուռն առեալ Տերինտեայ զօրավարին Յունաց՝ խաղացուցանէ կապանօք առ կայսր – 108. ապա ցուցին զտեղին ուր ծածկեալն էր. զոր առեալ վարեցին ի գերութեան, և ոսկի և արծաթ անբաւ խաղացուցին ի դուռն թագաւորին: - 142. եդին զոտս նոցա ի կապանս երկաթիս և բարձին ուղտուց և խաղացուցին ի Սամառայ. – 296. եդին զոտս նոցա ի կապանս երկաթիս և բարձին ուղտուց և խաղացուցին ի Սամառայ. – 296. և խաչանշան լուսով խաղացուցանեն բազմութեամբ նախարարացն Հայոց ի ձեռն Վահանայ Ամատունոյ – 120. և եղեալ ի վերայ ուղտուց խաղացուցին ի Սամառայ – 238. և խաղացուցանեն յԱսպահան, առնուն և զՎաղարշապատ և զԱրտաշատ. – 104 Եւ հասեալ ի վերայ Հայոց՝ նախ զԱշոտ վտարանդեալ այսր խաղացուսցես – 196. Եւ նորա ըմբռնեալ զնա և զամենայն ազգատոհմն նորա ի տանէ Բագրատունեաց և կապեալ երկաթեղէն կապանօք՝ խաղացոյց ի Սամառայ: - 186. զոր յառաջ խաղացուցանելով զբանն՝ ցուցից յիւրում կարգի – 182. զսուրբ եկեղեցիս, զտունս աղօթից քրիստոնէից այրել աւերել հիմն ի վեր տապալել, զքահանայսն նորոյ ուխտի ի սուրս իւրեանց մաշել, զծերս և զպառաւունս մահու սրոյ սպանանել, զերիտասարդս և զկուսանս խաղացուցանել ի գերութիւն, զստացուածս և զինչս վատնել աւարառութեամբ. – 398. յառաջ խաղացուցից զբանսն, արագաքայլ արշաւանօք անցեալ գնացից ընդ շարագրածս անցնիւր պատմագրաց, զազգաբանութիւնն միայն ոճով դրոշմեցից ի շարի աստ – 74. սա իսպառ գերեաց զտասն … <հազար մարդու> <խաղա>ցուցանելով /գրքում՝ցուցանելով/ ի լերինս Մարաց և եբարձ զթագաւորութիւնն … որ և տևեաց ամս ՄԾ: - 60. և այրն այն Յովսէփ զօրավարն Տաճկաց մնայր անցանել ձմերանն, զի ելցէ ի վերայ աշխարհիս Հայոց սրով և գերութեամբ և մեծամեծ հարուածովք և զմեծամեծս աշխարհիս խաղացուցանէ ի գերութիւն – 188.

ԽԱՂՈՂ - և այլ թէ. ,,մի՞թէ /գրքում՝ մի՞թե/ քաղիցեն ի փշոց խաղող կամ ի տատասկէ թուզ,, - 256.

ԽԱՂՏԵԱՑ ՁՈՐ - Դարձեալ գրէ և ի կողմն Դերջանոյ, և Խաղտաց /ճիշտը՝Խաղտեաց/ ձորոյ բնակիչսն և աշխարհակալ տեարս և առ եպիսկոպոսունսն: - 130.

ԽԱՂՏԻՔ - և ինքն գնաց փախստական ի Պարսից ի կողմանս Խաղտեաց: - 106.

ԽԱՅՏԱԼ - ուր հոյլքն էրէոցն խայտան և վայրենեացն խոզից և առիւծուցն մորիքն և երամակք ցռոց պատրաստական առ որսոյն հրճուանք առ ձեռն պատրաստ հոլովին – 392.

ԽԱՅՏԱՌԱԿԵԱԼ - և դարձան կորակնեալք ամօթալից խայտառակեալք, լի ծանականօք և մեծ բեկմամբ: - 276.

ԽԱՅՏԱՌԱԿՈՒԹԻՒՆ - իսկ որք արուք ընդ արուս զխայտառակութիւն գործէին՝ ծծմբախառն հրով բորբոքեցան, զյաւիտենական հրոյն զառհաւատչեայս յինքեանս կրելով – 336.

ԽԱՆԴԱՂԱՏԱՆՔ - Եւ ապա անտի ոչ սակաւ ինչ լինէր յաւուր յայնմիկ ձայն լալոյ, հեղումն արտասուաց յահագին բորբոքմանէ սրտից նոցա և գութ խանդաղատանաց թագաւորին և իշխանացն և զօրացն ամենեցուն և բնակչաց քաղաքին. – 154 և զորդիս ձեր և զմանկունս տեսանելով ի գութ խանդաղատանաց ի գիրկս իմ ընդունէի ընծայիւք մեծաւ զգուանաց, իբրև զառ ի յինէն ծնեալս: - 216. և հարքն ի գութ խանդաղատանաց զպատկերս որդւոց նկարեցին – 40.

ԽԱՆՉԵԼ - Եւ բնակեն առանձին ըստ տունս ազգաց, և այնչափ ի բացեայ են ի միմեանց՝ մինչ թէ ոք յարանց զօրաւորաց ի բարձրաբերձ տեղեաց ուժգին խանչիցէ՝ հազիւ թէ ուրեք կարիցէ առնուլ զբոմբիւն ձայնին, իբրև ի վիմաց ինչ արձագանգ/ք /գրքում՝ արձագան/ լինելոյ կարծիս բերելով – 190.

ԽԱՇԻԼ - Իսկ եթէ Բէլ հրամանատու Արամազդայ իցէ՝ զիա՞րդ իցէ, զի Արամազդ ի գօտոյ իւրմէ խաշիցի հրամանաւ Բէլայ. – 32.

ԽԱՇՆ - և իբրև զպարիսպ անդամանդեայ՝ այնպէս եդին զանձինս ի վերայ բազմութեան գաղթականին աշխարհակոյտ ամբոխիցն, իբրև քաջ հովիւ ի վերայ խաշանց մեռանել յանձն առին: - 230. և իբրև զքաջ հովիւն դրուատեալ ի փրկչէն՝ զանձն իւր եդ ի վերայ խաշանց ընդդէմ ապականարար գայլոցն, յարձակեալ յանխնայ դիմեցուածովք, յարիւն և յապաժոյժ, ի սատակումն և ի ծախումն սրոյ մատնեաց բոլորովիմբ զյարձակեալս նեղիչս աշխարհիս. – 312. և ինքն վիրաւորեալ սրով մեռանի ի գեօղն Գիւղիկ ի Ճուաշ գաւառի, մարտիրոսական հասեալ նահատակութեան, ի վերայ խաշանցն Քրիստոսի տուեալ զանձն ի մահ: - 402. ի ոչ միայն առ շինութիւնն՝ այլ և յարիւն և յապաժոյժ առաքինաբար զանձինս եդեալ ի վերայ խաշանցն մեռանել իբրև զքաջ հովիւ – 392. իբրև զքաջ հովիվ եդեալ զանձն ի վերայ խաշանց մեռանել, նմանակերպեալ պատկերակից լինել որդւոյն Աստուծոյ – 300. իբրև զքաջ հովիվ եդեալ զանձն ի վերայ խաշանց մեռանել, նմանակերպեալ պատկերակից լինել որդւոյն Աստուծոյ – 300.

ԽԱՉ - ,,հրամայեա արձակել արս հաւատարիմս, և ես յորժամ հասից ի դուռն արքունի՝ ի նմին ժամու խնդիր արարից Խաչին, և գտեալ զնա տայց բերել առ քեզ,,: - 154. Այս այն խաչ է զոր վերագոյնն գրեցաք վասն սորա – 394. Եւ առեալ զմանրեալ և զխորտակեալ ի մասունս զԽաչն՝ բերին առ զօրավարն, լուացեալ զարիւն պղծոյն, որ ի վերայ խաչին շաղախեալ կայր ի գլորմանէ այսահարին: - 378. Եւ առեալ զմանրեալ և զխորտակեալ ի մասունս զԽաչն՝ բերին առ զօրավարն, լուացեալ զարիւն պղծոյն, որ ի վերայ խաչին շաղախեալ կայր ի գլորմանէ այսահարին: - 378. և դիմեցին ի մէջ նոցա ի չորս առաջս, ըստ նմանութեան տեառնանման խաչին, և բախեցին զճակատն և պատառեցին զոտազմն և դարձուցին ընդ զառ ի վայրն և իջուցին ի լեռնէ անտի, և հարին ի հարուածս մեծամեծս. – 286. Եւ եկաց սուրբ Խաչն տէրունական յաստուածակերտ քաղաքին մինչև ցմիւսանգամ առածն Երուսաղէմի որ յորդւոցն Իսմայէլի: - 154. և զնշան փրկական Խաչին ի վերայ գլխոցն դրօշմէին – 266. և թէ ի պատերազմին յայնմիկ հասանիցէ զմահուն ընդունել զվճիռ՝ իսկ ըստ յաղթութեանն զխոստովանողականն ժառանգել անուն, զօրանալ զօրութեամբ ի զօրութիւն խաչին Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ: - 400. Եւ կատարեալ Աշոտ զկեանս իւր՝ մեռաւ ի Վանտոսպ գաւառի, ՅԻԳ թուականութեանն Հայոց, յամսեանն հոռի, որ օր Զ էր ամսոյն, յաւուր հինգշաբաթոջ. և տարեալ հանգուցանեն ընդ եղբարս իւր ի վանս սուրբ Խաչին յԱղբագ գաւառի: - 338. Եւ հրամայեաց ածել ոսկերիչ և նորոգեալ նորացոյց զանյաղթ փայտ խաչին Քրիստոսի, մատուցեալ զբեկորսն առ իւրաքանչիւր յօդս, պատեալ մաքուր արծաթով վայելչագոյն քան զառաջինն, ի պարծանս քրիստոնէից

և յամօթ և ի նախատինս թշնամեաց խաչին Քրիստոսի: - 378. Եւ հրամայեաց աձել ոսկերիչ և նորոգեալ նորացոյց զանյաղթ փայտ խաչին Քրիստոսի, մատուցեալ զբեկորսն առ իւրաքանչիւր յօդս, պատեալ մաքուր արծաթով վայելչագոյն քան զառաջինն, ի պարծանս քրիստոնէից և յամօթ և ի նախատինս թշնամեաց խաչին Քրիստոսի: - 378. և ճախր առեալ ի ներքուստ ի վեր ի լեառն Վարագ և երկրպագեալ աստուածազարդ քրիստոսապսակեալ փայտի խաչին Քրիստոսի, պատուանդանի ոտիցն Աստուծոյ - 392. Եւ յետ այսորիկ որդիք նորա Գագիկ և Աշոտ և Գուրգէն կանոնեցին զյիշատակութիւն նոցա ի տօնի սրբոյ Խաչին – 356. Եւ յետ անցանելոյ աւուր, գնացեալ Աշոտ որդի Դերանկին, առեալ զդի նորա՝ տարեալ հանգոյց առ հարս իւր յԱղբակ գաւառի ի վանս սուրբ Խաչին: - 354. և նոյնգունակ զարդու զարդարեաց զնա բուրուառօք արծաթեղինօք և ընտիր և փորձ արծաթագործ դրոշածօք նշանի խաչին Քրիստոսի: - 390. Եւ ոսկեգործ ականակապ կազմեալ՝ պատեաց ոսկով զփրկագործ սուրբ խաչն, և ընդելուզեալ մարգարտով զարդարեաց զսխրագործ փայտն, հիւսնեալ ի մէջ անուշահոտ փայտից, թողեալ մասն ինչ արտաքս ոսկեպատ պահարանին, յառաջնում իւրոյ քառածրագիծ խաչակերտ փայտեղէն զզրոցկանն: - 394. Եւ տարեալ հանգուցանեն զնա ի վանս սուրբ Խաչին յԱղբագ գաւառի: - 310. և տարեալ հանգուցանեն ի նոյն վանս սուրբ Խաչին: - 356. Եւ տարեալ հանգուցանեն ի տեղւոջ հանգստարանացն իւրեանց ի սուրբ Խաչի վանս: - 318. և տիկինն Սեդայ առեալ զդի նորա տարեալ հանգուցանէ ի յԱղբագ ի գեօղն Օսի, ի վանս սուրբ Խաչին: - 384. և քահանայքն բարձեալ ի վեր զսուրբ Աւետարանն և նշանակ իւրեանց կանգնեալ զնշան Խաչին – 232. զի յինքեանս գրաւեալ ընդ հարկաւ ծառայեցուցանէին զպաշտօնեայս սրբոյ Խաչին, մանաւանդ զի և զգլխաւոր վանացն զհայրն, որում Գրիգոր անուանէր՝ զնա կալեալ եդեալ ի խորափոր խաւարային բանտի: - 334. զոր աւանդեցին որդիք թագաւորին յետ մահուան հօր և մօր իւրեանց ի պէտս սուրբ Խաչին Աղթամարայ. – 356. Խորտակէր և զնշան տէրունական Խաչին, զոր ուրեք ուրեք կանգնեալ լինէին. քանզի յոյժ ստիպէր զնա հոգին մոլեկան: - 168. մինչ քաղցրատենչ քունն ի վերայ հասանէր որ զպահպանութիւն գիշերոյն պահէին՝ նորա ամբարձեալ զպղծալից ձեռն ի սրբութիւն սրբոցն և առեալ զսուրբ նշան խաչին Քրիստոսի և ընդ պատուհանն արտաքս ելեալ – 378. Յայնժամ արձակեաց Հայրակղոս արս հաւատարիմս առ Խոռեմ վասն աստուածընկալ սուրբ Խաչին. – 154. շինեալ նորոգեաց և զեկեղեցին որ ի նմա յանուանակոչութիւն սուրբ Աստուածածնին Մարիամայ և զարդարեաց զնա մեծագանձ սպասուք և եդ ի նմա զխաչն, զոր յիշեցաք վերագոյնն, յորոյ ձեռն ծանուցաւ զօրութիւնն հրաշագործ: - 390. ուրացան զանձինս և առին զխաչն Քրիստոսի և գնացին զհետ կոչողին, կորուսին զանձինս, այսինքն զկեանս աշխարհիս, զի զյաւիտենիցն գտցեն զկեանս. – 292. ուրացան զանձինս և առին զխաչն Քրիստոսի և գնացին զհետ կոչողին, կորուսին զանձինս, այսինքն զկեանս աշխարհիս, զի զյաւիտենիցն գտցեն զկեանս. – 292.

ԽԱՉԱԴՐՕՇ - և զԳագիկ ձգեալ ի պատիւ զօրավարութեան Հայոց մեծաց, ըստ օրինի թագաւորացն Յունաց՝ տալ առաջի նորա նշանակս խաչադրօշս: - 370.

ԽԱՉԱԴՐՕՇԵԱԼ - Զոր հրաշազարդեալ մեծագանձ սպասիւք, ոսկեկերտ խաչադրօշեալ ընդելուզեալ մարգարտով և ականբք պատուականօք հրաշագործեալ: - 396.

ԽԱՉԱԿԵՐՏ - Եւ ոսկեգործ ականակապ կազմեալ՝ պատեաց ոսկով զփրկագործ սուրբ խաչն, և ընդելուզեալ մարգարտով զարդարեաց զսխրագործ փայտն, հիւսնեալ ի մէջ անուշահոտ փայտից, թողեալ մասն ինչ արտաքս ոսկեպատ պահարանին, յառաջնում իւրոյ քառածրագիծ խաչակերտ փայտեղէն զզրոցկանն: - 394.

ԽԱՉԱԿԻՑ - զորոյ զպաղատանս ոչ անտես արարեալ Քրիստոսի՝ ներէ նմա հանել ի գլուխ զսուրբ քառասնորդսն, խաչակից լինելով Քրիստոսի, մինչև ի պարտ զատկին – 254. Իսկ նոքա առաւել քան զառաջինն դիմեցին ընդդէմ չարչարանացն խաչակից լինել Քրիստոսի. – 292. Իսկ նոքա առաւել քան զառաջինն դիմեցին ընդդէմ չարչարանացն խաչակից լինել Քրիստոսի. – 292.

ԽԱՉԱՀԱՆ - Իսկ թշուառականն զսատակմանն ընկալաւ զվճիռ, և ի հանդերձելումն զխաչահանուացն հատուցանել զպարտիս: - 378.

ԽԱՉԱՅԱՐԴԱՐ - Եւ յետ խաչայարդար պայծառութեանն իջեալ ի լեռնէն Գագիկ ի ստորոտ լերինն, ուր աբեղայիցն բնակէին սքեմաձևքն: - 394.

ԽԱՉԱՆՇԱՆ - և խաչանշան լուսով խաղացուցանեն բազմութեամբ նախարարացն Հայոց ի ձեռն Վահանայ Ամատունոյ – 120. և փութացոյց վասն նորա զի անյապաղ առ նա հասցէ, և ի մեծ պատիւս հիւպատութեան հասուսցէ զնա, և խաչանշան դրօշիւք ճոխասցի: - 316.

ԽԱՉԵԼՈՒԹԻՒՆ - և յաջմէ սեղանոյն շինեալ ընդ նովիմբ հիմամբ ի տեղի յիշատակարանի խաչելութիւն տեառն Գողգոթայ տեղւոջ – 390. զորս յանդիման Փրկչին կացուցին զառաքեալսն հանդերձ թղթովն Աբգարու, և զխորհրդական պատասխանիսն լուեալ վասն փրկական խաչելութեանն որ վասն աշխարհի - 76.

ԽԱՉԻԿ - Եւ ծնան նորա երիս որդիս, Սարգիս որ և Աշոտ՝ ՅԻԶ թուականութեանն Հայոց, Խաչիկ որ և Գագիկ ՅԻԸ, և Գուրգէն. մանկունք կայտառք և գեղապանծք և բարենշանք և ամենեցուն ցանկալիք. ծնաւ և երկուս դստերս: - 338.

ԽԱՌԱՆ - Բայց ի գնալն Խուրէնայ առ Տիբէր կայսր՝ եթող զորդին իւր զՎաչէ և զեղբայր իւր զԱրշաւիր ի Խառան առ տիկնոջն Հեղինէի. – 80 Եւ զի հուպ առ հուպ են խառն աշխարհք երկոցունցն, և քաղաքն ի հովտաձև դաշտին՝ նպաստաւորէր խոշոշ վիրագին քաջասրտագոյնս լինել: - 352. որք ծանուցեալ զբռնանալն նորա ի վերայ պարսկական պետացն և զինչ կրեցին, զմտաւ ածեալ և զխառն ընդ աշխարհիս զդրակցութիւնն, և թէ գուցէ զպարսկայինն հասանիցէ մեզ կրել և աշխարհիս մեր՝ ձեռն ետուն հաւանութեան ի նորայն կալ մնալ հպատակութեան: - 360. սակայն կանոնական սահմանադրութեանն արտաքոյ մնացեալ, գայթ ի գայթս զքրիստոնէութեանն վարս բերելով անառակութեամբք և արբեցութեամբ, խառն անկողնօք և պղծութեամբք աղտապիղծ սարսափելի և գարշելի խառնակութեամբ արուապղծութեամբք – 336. Քանզի խառն դրակցութեամբ սահմանին առ միմեանս Փոքր Աղբագ և աշխարհն Կորճէից և Պարսկահայոց՝ և հանապազ առ միմեանս զգժտութիւն կեղծաբերէին, մարզպանն և որ զԿորճէիցն ունէին զգործավարութիւն. – 400.

ԽԱՌՆԱԿ - ,,որչափ սաստիկ պատժոց արժանի համարիցիք զայն, որ զՈրդին Աստուծոյ առ ոտն եհար և զարիւն նորոյ ուխտին խառնակ համարեցաւ և զՀոգին շնորհաց թշնամանեաց,,: - 258.

ԽԱՌՆԱԿԵԼ - Զի նոքա վասն ի կանայսն մոլելոյ ընդ դստերսն Կայէնի խառնակելով՝ ջրով կործանեցան. – 336. որում պատուէր տուաւ չխառնակել յանիծեալ զաւակն Կայէնի. -26.

ԽԱՌՆԱԿՈՒԹԻՒՆ - որ անցուցանէ զանցանէ զանասնական խառնակութեամբքն երիքովեան և սոդոմական լրբութեամբ, անամօթաբար այր զարամբք բորբոքեալ, դեզադէզ զհրացանն բերելով յերկնուստ զանզրաւ կիզումնն, անցուցեալ զանցուցեալ զսատակչական կործանմանն ջրհեղեղին: - 336. սակայն կանոնական սահմանադրութեանն արտաքոյ մնացեալ, գայթ ի գայթս զքրիստոնէութեանն վարս բերելով անառակութեամբք և արբեցութեամբ, խառն անկողնօք և պղծութեամբք աղտապիղծ սարսափելի և գարշելի խառնակութեամբ արուապղծութեամբք – 336.

ԽԱՌՆԱԿՈՒՄՆ - Եւ զերկնային պարգևացն որ ի հանդերձելոն խոստացաւ Տէրն, զանպատում և զհրեշտակային նորոգութեան՝ նա ասաց լինել անդ կերակուրք և ըմպելիք ուժգին. զոր և կամեսցի ուտել անյագաբար՝ պատրաստ գտանիցէ, և կանանց կուսից մնացելոց հանապազ անյագաբար խառնակումն: - 164.

ԽԱՌՆԱՂԱՆՃ - Եւ ամենայն մեծամեծքն հանդերձ խառնաղանճ /240/ ամբոխիւն դռոթ տուեալ, ոչ միայն ըստ հրամանի թագաւորին ելանել զհետ աղաղակի փողոյն և արքունի կոչնականացն՝ այլ փութացան տեսանել, թէ ո՛վ ոք և ո՛րպիսիք են սոքա – 242.

ԽԱՌՆԱՂԱՆՋ - զի առ զօրաւորսն զօրաւոր դատաստան առաքէ Աստուած, իսկ խառնաղանջն ներելի ողորմութեան է: - 182. Ի սոյն աւուրս որք մնացեալ էին ի տանէն Արծրունեաց

իբրև լուան զպարտումն զօրացն արքունի ի Ծանարացն՝ ի մի վայր եկեալ գունդ կազմեալ հետևազօրքն մարտակցօք հանդերձ խառնաղանջ ամբոխիւ՝ լինին թուեալ արք S – 304.

ԽԱՌՆԵԱԼ - Այլ և հուր և ծծումբ նաւթիւ բարձեալ ի գործ պատերազմին, և զլոյծ բնութիւնն յանօթս ապակեղէնս եդեալ, և մանր զծծումբն ընդ նմին խառնեալ, եդեալ ի պարսատիկ մեքենայից, և զհուրն առ ընթեր նմին, հնարաւորեալ արկանել զամրոցաւն: - 208. և բանք սրբոյ Ներսէսի ընդ կենդանի բանին Աստուծոյ խառնեալ՝ դիւրագոյնս զհատուցումն արհամարհողացն հատուցանէր յօրհնութիւնս և յանէծս, անյապաղ զգործն կատարելով. – 100.

ԽԱՌՆԵԼ - ,,և ո՛վ տայր ինձ վկայել ի վերայ ճշմարտութեանն և մեռանել վասն անուանն Քրիստոսի, և զարիւն իմ փոխանակ արեանն Քրիստոսի հեղուլ և զմարմին իմ փոխանակ մարմնոյ նորա ի մահ մատնել և զչարչարանս իմ ընդ նորա չարչարանսն խառնել, զի և ընդ նմա փառաւորեցայց. – 290. ,,և ո՛վ տայր ինձ վկայել ի վերայ ճշմարտութեանն և մեռանել վասն անուանն Քրիստոսի, և զարիւն իմ փոխանակ արեանն Քրիստոսի հեղուլ և զմարմին իմ փոխանակ մարմնոյ նորա ի մահ մատնել և զչարչարանս իմ ընդ նորա չարչարանսն խառնել, զի և ընդ նմա փառաւորեցայց. – 290. ,,ընդէ՞ր լքանես զձեռն քո և ընդ արութիւն դոցա խառնես վատութիւն և առնես զօրացեալ ի վերայ քո ամենայն աշխարհաց – 282. արդ ընդ արութիւնս իմ վատութի՞ւն խառնիցեմ և ընդ երկիւղիւ մահու անկանիցի՞մ: - 296. արդ ընդ արութիւնս իմ վատութի՞ւն խառնիցեմ և ընդ երկիւղիւ մահու անկանիցի՞մ: - 296. գրէ առ կողմանս Ասորեստանի զգուշացուցանելով՝ մի խառնել ընդ նեստորականսն. – 130. Եւ մի հարկաց ինչ կամ զօրաց կամ այլ ծառայութեան խափանիչ լինելոյ կամ ի վնասս արքայի խառնելոյ փոյթ արասցուք պահանջել վրէժս. – 196. և ոչ գիտացին զօրն Պարսից զդարձն Հայրակղի ի վերայ նոցա՝ մինչև երթեալ խառնեցան և բախեցին զմիմեանս պատերազմօք: - 150. և ոչ խառնեցան ի խորհուրդ Հայոց զամս բազումս. – 98. մտեալ Վահան աղերսէր համոզէր՝ մի կալ մնալ, մինչ զքաջանունութիւնն ընդ վատասրտութիւն կարծել յոմանց խառնել, թէպէտ և անկարծ վարկանէր զկեղակարծն: - 328.

ԽԱՌՆԻՃ - և իբրև հուր ընդ եղէգն ընթացեալ՝ այնպէս հասեալ ի վերայ մեր իբրև զմարախ, իբրև զջորեակ և իբրև զթրթուր խառնիճաւն /238/ հանդերձ – 240.

ԽԱՌՆԻՃԱՂԱՆՃ - և կանայք կոտորելոցն հանդերձ խառնիճաղանճ ամբոխիւն լրբենի դիմօք, հոլանեալք և ի բաց ընկեցեալ զձև կանացի բնութեան, որպէս օրէն է նոցա, մանաւանդ տաճկական ազանց, և ի հետիոտս դիմեալք ի դուռն արքունի հասանէին: - 180.

ԽԱՌՆՈՒԱԾ - և զոր օրինակ ոք զբոլոր անդամս մարմնոյ յօշիցէ ի մասունս, և ոչ երևի տեսակ կենդանի մարդոյն, որպէս է գոյացութիւն խառնուածոյն. – 194. Զայս ասելով, և յերեսն ի վայր ի վերայ մահճացն զգետնեալ՝ ի վայն և յեղուկն զողբոցն խառնուածսն յաճախագոյնս մանուածէր: - 388.

ԽԱՌՆՈՒՐԴ - Եւ քանզի էին բանակեալ ի խառնուրդս Երասխայ և Մաւրին մեծի՝ պատահի յառաջ Շաւասպ Արծրունի – 126. ճակատ առ ճակատու ձգին խումբ և անհնարին խառնուրդ. և մարտուցեալ ընդ միմեանս յայգուէ մինչև ընդ երեկս քաջապէս - 140.

ԽԱՐԴԱԽ - իսկ խարդախն ի նոցանէ ստիպեալ նախաժաման եկն յառաջ: - 46.

ԽԱՐԴԱԽԱԳՈՅՆ - Աւա՜ղ խարդախագունին այնորիկ խորհրդոյ /ճիշտը՝ խորհրդոյ/ և յիմարակամ մտաբերութեանն -20.

ԽԱՐԴԱԽՈՒԹԻՒՆ - Այնուհետև սկսաւ կորապաղատն արկանել բանս խարդախութեան ի մէջ Դերանկին և Հասանայ, որ էր որդի քեռն Դերանկին, որպէս թէ ոչ ուղիղ նայի ընդ նա Դերանիկն, այլ թէ՝ և հանել ի նմանէ զամրոցն և զաշխարհն նկրտել. – 346. եթէ չար ինչ թուիցիմ յաչս ձեր, և ապիրատս գործեալ եմ առ ձեզ և խարդախութեամբ բնակեալ եմ ընդ ձեզ՝ աւասիկ յանդիման երեսաց իմոց տուք պատասխանի – 214. և զԽուրանն Արծրունի մեծ զօրավար արկեալ ընդ ուռկանաւ խարդախութեան, հետևել զկնի իւրոյ մոլորութեանն. – 80. և թուղթ մի գրեալ և կնքեալ լի խորամանկութեամբ և կեղծաւոր խարդախութեամբ ըստ հնարագիտութեան որդւոցն Իսմայէլի. – 234. և խորամանկ

խարդախութեամբ քողարկեալ զբանսն՝ և ասէ – 242. և կայր յօրացեալ բարձրամտեալ լցեալ խարդախութեամբ: - 264. զի ուր և իցէ՝ ածցեն զնա առ նա, թէ՛ պատիր խաբէութեամբ և խորամանկ կեղծաւորութեամբ և խարդախութեամբ, կամ պատերազմաւ և մեծամեծ զօրութեամբ, ամենայն պատրաստութեամբ, արքունի կարողութեամբ, որպէս զիարդ և կարասցեն՝ առ նա հասուցանեն: - 224. զոր կազմեաց իւր սատանայ գործի աջողակ յամենայն արուեստ գիտութիւն խարդախութեան, իբրև զպատշաճ դարան դեղեալ նետիւք ընդ խաւար թռուցելոյ յոգիս խաւարամածս: - 248. մինչ հազիւ թէ ուրեք կարաց նշկահել զսոսա ի պատրանս խաբէութեան և ի նենգութիւն կեղծաւոր խարդախութեան զօրականաց իւրոյ տէրութեանն: - 242.

ԽԱԻԱՐ - և եղև բալ և մութ թանձրամած խաւարին ի վերայ երեսաց ամենայն երկրի. – 150. Արիմն արար զխաւար. - 46. և արարին խաւար Վասպուրական աշխարհիս, որ /352/ կեցեալ իշխանին. և էր ամաց Խ յորժամ մեռաւ: - 354. և զորդիս լուսոյ արար որդիս խաւարի - 264. Եւ իբրև գիշերն տարածեցաւ և խաւարն թանձրացաւ և սկսան ամենեքին մտանել ի քուն յանձնիւր օթանոցն՝ յանկարծակի փայլիւն սուսերաց և մոմեղինաց վառելոց և գունդք խորհրդականացն և Հասան ընդ նոսա. – 348. զոր կազմեաց իւր սատանայ գործի աջողակ յամենայն արուեստ գիտութիւն խարդախութեան, իբրև զպատշաճ դարան դեղեալ նետիւք ընդ խաւար թռուցելոյ յոգիս խաւարամածս: - 248. համարձակապէս անցանել գնալ ընդ իշխանութիւնս և ընդ պետութիւնս, ընդ աշխարհակալս խաւարիս այսորիկ, որ անհաւատից քան եթէ հաւատացելոց ոգւոց և ապաշաւելոց զտիրելն բռնաձգեալ կորզեն յինքեանցն կորուստ:- 388. Յայնժամ թանձրացեալ մթասցի, բալ և մառախուղ խաւար ի վերայ լերանց և դաշտաց քոց. – 148. Յայնժամ մերկասցի արեգակն զլոյս իւր ի քէն և զգեցուսցէ քեզ խաւար. – 148. Վեցերորդ՝ զի խաւարաւ չարեացն պատրուակեալ զոգին, մինչև զԱստուած ևս անգէտ կարծելով՝ լրբենի երեսօք պատասխանէր – 24. Քանզի ոչ յարմարական՝ բարւոյն և չարին ի միասին առկայանալ, և ոչ լուսոյն ընդ խաւարի, և կամ զի առողջութեանն ընդ հիւանդութեան. – 258.

ԽԱԻԱՐԱՄԱԾ - զոր կազմեաց իւր սատանայ գործի աջողակ յամենայն արուեստ գիտութիւն խարդախութեան, իբրև զպատշաճ դարան դեղեալ նետիւք ընդ խաւար թռուցելոյ յոգիս խաւարամածս: - 248.

ԽԱԻԱՐԱՄՈՒՏ ԼԻՆԵԼ - Գեղեցիկ էր և տեառն Գրիգորի Արծրունւոյ՝ ոչ անփոյթ առնել և զիւրոյ համանուանն զսրբոյն Գրիգորի առնուլ յանձն զխաւարամուտն լինել ի խորին խաւարային վիրապն կապանօք հանդերձ. – 250.

ԽԱԻԱՐԱՅԱԾ - զոր աւանդեցին խաւարեալք արևելականքն, Զրադաշտ և Մանիթոպ իւրեանց հաւանելոցն – 52.

ԽԱԻԱՐԱՅԻՆ - դու խաւարային ես և չարասէր: - 46. Գեղեցիկ էր և տեառն Գրիգորի Արծրունւոյ՝ ոչ անփոյթ առնել և զիւրոյ համանուանն զսրբոյն Գրիգորի առնուլ յանձն զխաւարամուտն լինել ի խորին խաւարային վիրապն կապանօք հանդերձ. – 250. զի յինքեանս գրաւեալ ընդ հարկաւ ծառայեցուցանէին զպաշտօնեայս սրբոյ Խաչին, մանաւանդ զի և զգլխաւոր վանացն զհայրն, որում Գրիգոր անուանէր՝ զնա կալեալ եղեալ ի խորափոր խաւարային բանտի: - 334. Ի սորա յերրորդ ամի թագաւորութեանն ի վերայ Հայոց աստուածատուր բարկութեամբ անդնդաշարժ վրդովմամբք ներքնագոյն խորոցն պատահեալ միմեանց սահանախաղաց դղրդմամբ, հիմնաշարժ տապալմամբ, /356/ ներքսագոյն երկրի թուլացեալ պնդափակ աղխեալ սանդարամետական սահմանին, բարկութեան հողմոց շնչեալ ընդ ջրոցն խաւարայնոց, ի կոհակս անդնդաքակս զթանձրայատակ երկրի զկարծր և զծանրալիր անկշիռ անբաւութիւնն տատանեալ, մինչ յերեսս երկրի ի վեր մղեալ հանդէպ քաղաքին Արտաշատու / գրքում՝ Արտաշասու/, որ Բլուրն նորուն ասի – 358.

ԽԱԻԱՐԻԼ - և խաւարեցան անմտութեամբ սիրտք նոցա. զանձինս առ իմաստունս ունէին յիմարեցան. – 52.

ԽԱՓԱՆ - և յապաղեալ խափան լինէր նմա յօժարութիւն ցանկութեան բարեպաշտութեանն. – 222.

ԽԱՓԱՆԵԱԼ - Եւ զայս Եղկղեսիանոսք. բայց ինձ այսպէս թուէր, թէ աղանդն Եղկղեսիանոսաց վաղուց շիջեալ խափանեալ լինէր ի քաջաց վարդապետացն սրբոց, զոր եդն Աստուած յեկեղեցւոջ. – 254.

ԽԱՓԱՆԻՉ - Բայց մեք քանզի ոչ երբէք ստունգանեցաք հրամանի թագաւորին և ոչ խափանիչ գտաք հարկաց արքունի, իբրև զապստամբս և զանհնազանդս և զստահակս ի ծառայութենէ տէրանց – 178. և զազգատոհմ մեր ընդ մեծ նեղութեամբ պաշարէիք և աշխարհի մերոյ աւերիչք գտանէիք և հարկացն եղելոց խափանիչք լինէիք: - 244. և թէ նոքա յերիս կամ ի չորս կամ ևս աւելիս բաժանեալ օգնական առնիցեն իւրեանց զամուրսն՝ մեծ աշխատութիւն քեզ հասուցանիցեն, և ամենայն խորհրդոց քոց խափանիչք /212/ գտանիցին – 214. Եւ մի հարկաց ինչ կամ զօրաց կամ այլ ծառայութեան խափանիչ լինելոյ կամ ի վնասս արքայի խառնելոյ փոյթ արասցուք պահանջել վրէժս. – 196.

ԽԱՓԱՆՈՒՄՆ - Եւ զչարեալ ընդ խափանումն խորհրդոցն իւրոց՝ ամբաստան յոյժ լինէր զԱշոտոյ հանդերձ թղթովք Տաճկաց, որք էին ի կողմանս Հայոց, բազում այն ինչ զոր ստութեամբ քան թէ ճշմարտութեամբ զեկուցանեն զնմանէ զգործս, և թէ հակառակս ևս թագաւորութեան քոյ բանընդդէմ լինի հանապազ: - 172. Ցոյցք ժամանակացս այսոցիկ, ըստ որում յառաջագոյն ասացաք, որ յաւուրց անտի Բէլայ մինչև ի Նինոս՝ երևելիք ինչ և նշանաւորք ի /42/ մատենիցն առաջնոցն ոչ երևի, թերևս ի բազում խափանմանց: - 44.

ԽԲ - են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Ակրապաղէս ամս ԽԲ: Թովնոս Կոնկողեռոս, որ կոչի յունարէն Սարդանապաղոս՝ ամս Խ. – 58. են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Շամիրամ կին նորա ամս ԽԲ – 56. որ տիրեաց ամս ԽԲ: - 44.

ԽԳ - Արդ են թագաւորք Ասորեստանեայց ի միւսմէ կողմանէն այսոքիկ … Նաբուգոդոնոսոր ամս ԽԳ: Ամիղմարուդաքոս ամս Բ: - 62. ի սորա ԽԳ ամին վախճանեալ Յակոբ մարգարէանայ վասն հեթանոսաց կոչմանն: - 56.

ԽԵ - են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Ամինտէս ամս ԽԵ… Պաննիաս ամս ԽԵ… Ղաւոսթենէս ամս ԽԵ: Պերիտիադէս ամս Լ: – 58.

ԽԵԼԱԳԱՐ - Իսկ սպառնալիք քո և չարչարանք, զոր ասես ի վերայ իմ հասուցանել՝ խաղ մանկտոյ կամ զառանցելոց թուի յաչս իմ, և բանք քո նոյնպէս, որպէս առն անմտի և խելագար և ցնորեալ ծերոյ„: - 290. Իսկ սպառնալիք քո և չարչարանք, զոր ասես ի վերայ իմ հասուցանել՝ խաղ մանկտոյ կամ զառանցելոց թուի յաչս իմ, և բանք քո նոյնպէս, որպէս առն անմտի և խելագար և ցնորեալ ծերոյ„: - 290.

ԽԵԼԱԳԱՐԵԱԼ - Ասէ երանելին. ,,տեսանեմ զքեզ որպէս զմի ի զառանցելոց խելագարեալ որպէս խօսիսդ. – 294. Ասէ երանելին. ,,տեսանեմ զքեզ որպէս զմի ի զառանցելոց խելագարեալ որպէս խօսիսդ. – 294. և լի ծաղու և կատականօք այպն արարեալ՝ արհամարհանօք անարգեցին զբռնաւորն, իբրև զմանուկ մի անպիտան կամ զծեր զառանցեալ և խելագարեալ, որ ոչ ըստ իւրոց կամաց զոր ինչ ախորժիցէ խօսիցի: - 264.

ԽԵԼԱԳԱՐՈՒԹԻՒՆ - այլ և ոչ զծիծաղականս նոցա համբաւեալ քաջութիւն, որպէս կարծեն՝ առանց եպերանաց անցից զխելագարութեամբքն: - 36.

ԽԵԼԱՄՈՒՏ ԼԻՆԻԼ - որպէս սահմանեաց Աստուած ի վերայ ժողովրդեանն Իսրայէլի գերելոցն ի Բաբելոն, որպէս գրեալ է ի մարգարէութեանն Երեմիայի, ,,զ-ՀԷ-երորդն ասէ գիտասցես, և խելամուտ լիցիս յելից բանին տալ պատասխանի. մինչև յօծեալն /312/ առաջնորդ եօթներորդ է և եօթներորդք ԿԲ,,. – 314.

ԽԵԼԱՊԱՏԱԿ - Ո՞վ Բաբելացի կոյր՝ ունելով խելապատակ ցնդեալ ի մկանց և ի խլրդից. – 38.

ԽԵԼՔ ԿԱՄՐՋԱՑ - Իսկ առաւելեալն իմաստութեամբ Աշոտ ոչ յանհոգս և յաներկիւղս կայր մնայր, այլ զգուշանալ հրամայէր ի խելս կամբջաց և յանապատս և ի կիրճս ձորոց: - 340.

ԽԵՂԴԵԱԼ - Եւ ի կատարումն ամենայն չարեաց հասեալ՝ ինքն խեղդեալ ի դիւէ սատակեցաւ: - 168.

ԽԵՂՃ - Նորա ծաղր արարեալ զնովաւ՝ ընտրեաց զկապանս և զբանդ, նաև զմահ քաջութեամբ վասն անուանն Քրիստոսի, քան զկեանս խաղճիւ: - 318. Նոցա գեղեցիկ խորհուրդ ի մէջ առեալ՝ ընտրեցին զմահ քաջութեամբ քան զկեանս խաղճիւ: - 222.

ԽԵՂՈՒԹԻՒՆ - իսկ եթէ մի յանդամոցն կորիցէ՝ զպատահումն խեղութեան ընդունիցի, այլ ոչ ի բաց դարձցի կենդանի: - 194.

ԽԵՌԵԱԼ - Եւ գիտացեալ Արհմին զյետարկելն իւր՝ խեռեալ ստամբակեաց Որմզդի, հակառակ աստուած լինելով: - 46.

ԽԵՑԱԳՈՐԾ - Եւ առհասարակ ամենայն տիեզերք ծխեալ տեսանիցեն, և ի քէն ամենևին հուրն ոչ պակասեսցէ յաւիտեան, իբրև զհնոց խեցագործաց այրեսցիս, և քեզ ոչ եղիցի հանգիստ: - 164.

ԽԵՑԳԵՏԻ - և խեցգետի մի ել, կորզեալ ձգեաց ի ջուրն զինուորս ծԴ: - 50.

ԽԵՑԵՂԷՆ - Աստանօր և ի դէպ ելանէ մարգարէութիւնն Դանիէլի, տեսութիւն անհեդեդ պատկերին բազմախառն նիւթօքն ի վերայ խեցեղէն և երկաթեղէն ոտիցն: -156.

ԽԵՓՏԱՂ - Եւ զԶրադաշտ մոգ արքայ Բակտրիացւոց և Մեդաց ընկճեալ հալածեաց մինչև ի սահմանս Խեփտաղաց, հզօրապէս տիրեալ բովանդակ Խուժաստանի և կողմանց արևելից և Պարսից, անդր ևս քան զԲահխ և զԴեպուհան , ի Գովմայիդ և ի Գուզբան, ի Շերիբամական /գրքում՝ Շերիբամամական/ և ի Խոճիհրաստան, և միանգամայն ասել մինչև ի ծովն Հնդկաց՝ յոյժ արութեամբ – 44. Իսկ Մանիթոպ արքայ Խեփտաղաց ևս յաւելուածով զայսոսիկ հաստատէ. – 48.

ԽԶԵԱԼ - Դարձեալ բողոք հարեալ, ձեռն զօձիւք արկեալ և զհերս խզեալ, զդէմս կեղեքեալ և ձայնս առեալ կական ողբօք արտասուալից հառաչանօք, վայ ի բերան առեալ և խիղբ – 180. Նոյնժամայն իբրև ետես տիկինն, եթէ վարեցան որդիք նորա ի գերութիւն՝ գնաց և ինքն զհետ նոցա, զհերս խզեալ և զօձիս պատառեալ, կոծելով և աշխարելով – 238.

ԽԶԵԼ - Եւ արար՝ մինչ ճեղքեաց խզեաց զմիաբանութիւնն Հայոց: - 350.

ԽԶՈՒՄՆ - որպէս ասաց Ամովս մարգարէ, ,,գերծիր և կտրեա ի վերայ փափուկ որդւոց քոց, լայնեա զխզումն քո իբրև զարծուոյ, զի գերեցան ի քէն,,: - 238. Վէմս զերեսօք արկեալ արտօսր յորդառատս ի խտտելի աչաց ի վայր հեղեղատելով, զնորափթիթ ծաղկազարդ ոսկեճաճանչն մորուացն ճիրանամբքն զխզումնն, և որ առաւելեալն քան զսոյն զապաշաւանացն զանյագութիւնն: - 386.

ԽԸ - Եւ այսպէս խաղաղեցուցեալ զաշխարհս կէին հեշտալիր խաղաղականօք ըստ կամի ախորժակաց զամենայն ժամանակս կենաց Խոսրովու, որ թագաւորեաց ամս ԽԸ: - 92.

ԽԺԱԲԱՐ - Երրորդ՝ խժաբար նենգութիւնն, զոր անփրկանակ ի ծնօղացն մեկուսի տարեալ սպան տարապարտ: - 24.

ԽԺԱԿԱՆ - Որ և այլոց կարող տուիչ լինել ժամանակաց, որպէս և արանցն որ յառաջ քան զջրհեղեղն քառասուն ևս աւելի բիւրս ամաց և դարս փոխադրական այլաձևս և խժականս, շարս և ներս և սոսս - 38.

ԽԻՋԱԽԵԼ - և սրոյ ճարակ զամենեսեան տային, խիզախելով իբրև զքաջ նահատակս. – 174. քաջքն խիզախէին, /208/ սաղարթն կանչէին, նահատակքն գոչէին – 210.

ԽԻՋԱԽՈՂ - և ետ բերել նմա ըստ օրինի գլխապետութեան սուսեր իշխանական ընդ մէջ արկեալ և գօտի արիական շրջապատեալ զմիջաւ, քուքք խիզախողք և երիվար բարձրավիզ, ոտնատորոփ, խրոխտալիր, յարմարական առ ընթացս պատերազմականս: - 308.

ԽԻՋԱԽՈՒԹԻՒՆ - Երրորդ վասն արիութեան քաջութեանն, արծուաբար քաջասրտապէս խիզախութեանցն ի մարտս պատերազմացն՝ յարծուիս առակեցին զնոսա: - 72.

ԽԻՂԲ - Դարձեալ բողոք հարեալ, ձեռն զօձիւք արկեալ և զհերս խզեալ, զդէմս կեղեքեալ և ձայնս առեալ կական ողբօք արտասուալից հառաչանօք, վայ ի բերան առեալ և խիղբ – 180.

ԽԻՍՏ - Աստանօր և զհայհոյական բարսն նշանակէ, և վասն ամենայն խիստ բանից զոր խօսեցան զնմանէ մեղաւորք և ամբարիշտք: - 26. և չարչարէին զնոսա ի գործս խիստ սաստկասառոյց ձմերանն դառնութեան. – 188.

ԽԻՏ - այլ է արդարև նշոյլք արեգական, /32/ սեռն օդով ծածկեալ ի վերայ խիտ և հոծ ամպոց խոնաւագունից – 34.

ԽԼԱԹ - Եւ անցանելով ընդ գաւառն Բզնունական գայ մտանէ ի Խլաթ. քանզի կամէր անսալ ժամու դիպողագունի, զի որսայցեն նենգութեամբ խաբել: - 186. Իբրև եհաս ամիրայն ի Խլաթ՝ եմուտ բանակեցաւ յամրոցին որ ի քաղաքին: - 186. Յայնմ ժամանակի Բուհայ եկն եմուտ ի Խլաթ քաղաք, ճանապարհ արարեալ ընդ կողմն Ապահունեաց. – 200. որ ըմբռնեցաւ ի յայլ զօրավարէ ի Խլաթ քաղաք – 248.

ԽԼԵԼ - զի ի բաց խլիցի ամբարշտութիւն աղանդոյն այնորիկ /254/ յեկեղեցեաց ուղղափառ հաւատացելոց. – 256. իսկ նա առ երագութեան ձեռին ձգեալ զսուսերն՝ եհար զերեսս Ջուանշիրայն, և խլեաց զաչս նորա, և ինքն դարձաւ մեծաւ յաղթութեամբ, եմուտ յամրական տեղիսն: Եւ նոքա յո՛վ և աճապարեցին: - 310.

ԽԼՈՒՐԴ - Ո՞վ Բաբելացի կոյր՝ ունելով խելապատակ ցնդեալ ի մկանց և ի խլրդից. – 38.

ԽԼՐԴԵՆԻ - Եւ առ յոյժ յիմարութեանն հարեալ ցանկութեամբ, խլրդենի դիմօք, իբրև զգազան մի կատաղեալ՝ սկսաւ յարձակել ի վերայ աշխարհիս Հայոց. – 170. Յայնժամ բացեալ լինէր պատրուակ կեղծաւորութեանն ի խլրդենի դիմացն: - 214.

ԽԼՐՏԻՒՆ - և կանխավաղ ցրմամբն ի վերուստ՝ զմիաբարբառ լեզու մարդկութեան շփոթեաց յայլաբան խլրտիւնս. – 40.

ԽԽՆՋԵԼ - այնպէս թուէր ի խխնջել երիվարացն և յերագ ի վերայ դիմելոցն: - 228.

ԽԽՆՋԻՒՆ - արտօսր յորդառատ վտակաց ծաւալին յաչաց, քան թէ ծաղուն խողխոջեն խխնջիւնք. – 384. և աղաղակեալ զկնի նորա՝ զի թերևս ի լուր ձայնին և ի փայլումն զինուցն և ի շողալ սուսերին և ի խխնջիւն քաջ երիվարին և ի վազս երագութեանն ուժոյ ազդ լինիցի և դարձցի ի ձայն նոցա և ծանիցէ, և դարձցի ի կորստական ճանապարհէն – 228.

ԽՂԽԱՅԹՈՒՄՆ - հրեշտակի Աստուծոյ հարեալ ի հարուածս անբժշկականս ըստ օրինի Հերովդիայ ախտակրութեան, տորմեալ խղխայթմամբ, չարալլուկ ուռուցմամբ զտրորումն առնոյր արիւնալից արիւնապարտ մարմինն գազանեղինին. – 376.

ԽՂՃԵԼ - Քանզի այնչափ թանձրացաւ յաճախութիւն սովոյն՝ որ ոչ միայն անսուրբ կենդանիս ուտէին ըստ սրբութեան կարգի, այլ և զսարսափելի և զդժնդակ, որ զգազանային անցուցանէ զվայրենամտութիւնն, զմարմինս մեռելոց՝ առանց խղճելոյ ուտէին, ի գերեզմանացն հանեալ զհետ միոյ և երկուց ամաց թաղելոյ: - 374.

ԽՄԲԵԼ - Եւ յետ աւուր միոյ ընդ մէջ լինելոյ՝ դարձեալ խմբեցաւ պատերազմն, և հարան զօրքն արքունի. – 276.

ԽՆԱՄ - Այնքան խնամոցն արժանի՝ զի և զվրէժ արեան նոցա առնուլ ի տանէն Սաւուղայ: - 32. այսոքիւք ծանուցեալ զպատիւ խնամոցն Աստուծոյ՝ ևս յորդորագոյնս յուսացաւ կոչել այցելու ինքեան զԱստուած: - 26. Եւ մեք ահա անփոյթ այդմ ամենայնի արարաք, զի յայտնի լիցի սէրն և գութ խնամոյն, զոր ասեմք ունել ընդ ձեզ: - 244. և ոչ առ մի ոք այդչափ խնամ և հոգաբարձութիւն առնէաք, որչափ ընդ ձեզ և ընդ աշխարհ ձեր. – 244. Իսկ Փիլոն ասէ՝ զոսկերսն Ադամայ, ի պատիւ խնամոց, իբրև հօր հասարակաց՝ առեալ Սէմայ եդ ի տապանի անդ. – 32.

ԽՆԱՄԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ - եթէ ,,Օրէն է աշխարհակալաց արքունի խնամակալութեամբ գնալ ընդ աշխարհ իբրև առ հնազանդս, և զնեղութիւնս տառապելոց բառնալ և ի դիւր հանել իբրև զխնամարկուս, և ոչ աւազակաբար աւարել, և սրով և գերութեամբ յաւեր դարձուցանել. – 278. Զի յառաջնումն ոչ ինչ գոյր հոգ ինչ զբաղմանց, և ոչ մի ինչ ըստ աշխարհաշէն /90/ խնամակալութեանց, կամ պատերազմասէր աշխատութեանց – 92.

ԽՆԱՄԱՆԱԼ - Այս առաջին խնամանալ եղև ընդ միմեանս Բագրատունեաց և Արծրունեաց: - 76.

ԽՆԱՄԱՏԱՐ - և անընդունակք լինէիք՝ որ ի մէնջ առաքեցեալքն հազարապետք և վերակացուք աշխարհիս մերոյ և խնամատարք արքունի հոգաբարձութեան գային առ ձեզ. – 244.

ԽՆԱՄԱՐԿՈՒ - եթէ ,,Օրէն է աշխարհակալաց արքունի խնամակալութեամբ գնալ ընդ աշխարհ իբրև առ հնազանդս, և զնեղութիւնս տառապելոց բառնալ և ի դիւր հանել իբրև

զխնամարկուս, և ոչ աւազակաբար աւարել, և սրով և գերութեամբ յաւեր դարձուցանել. – 278.

ԽՆԱՄԱՐԿՈՒԹԻՒՆ - և տեսանելով մեր զխնամարկութիւն բարի կամաց քոց ի վերայ աշխարհի, և զսէր երախտեաց որ առ մեզ՝ յօժարագոյնս եղիցուք և մեք մտերմութեամբ ծառայել և փութով մեծաւ կատարել զհրամայեալսն ի քէն„: - 186.

ԽՆԱՄԵԼ - Եւ թէպէտ տածէր և խնամէր Գագիկ աշխարհս՝ այլ ոչ ուրախ լինէին ի նա ազատատերանցն գրոխք, և կացին ի տարակուսի: - 354. Իսկ Դերանիկն առաւելոյր և առատանայր օր ըստ օրէ առ շինութիւն և խաղաղութիւն աշխարհիս, շինել և տածել և խնամել զաշխարհս: - 338.

ԽՆԱՄՈՂ - բայց միայն Աստուծոյ կարողի և յամենայնի խնամողի կարողութիւնս այս է դիւրայարմար – 198. որպէս օրէն է թագաւորաց և թագաւորազանց աշխարհաշէն խնամողաց յանձանձել ըստ վերակացութեանն յԱստուծոյ նոցա հաւատացելոց: - 392.

ԽՆԱՄՈՎ - և ամենայն ոք խորհէր ի սրտի իւրում խնամով ի չարիս: - 28.

ԽՆԱՄՈՏ - ի խնամոտ և ի զգուշացուցիչ աներևութականացն պահպանեալ ըստ օրինակի ցանկոյ ամրագունի – 52.

ԽՆԱՄ ՏԱՆԵԼ - „Թագաւորաց աշխարհակալաց օրէնք են՝ մեծաւ հոգաբարձութեամբ խնամ տանել վասն շինութեան աշխարհի և թեթևացուցանել զլուծ բռնութեան /184/ ծանրակի բեռանց, թուլացուցանելով զասստկութիւն հարկապահանջ խոշտանգանաց – 186. Դարձեալ ի նոյն յարեալ՝ և այլ հոգաբարձութեան աշխարհի խնամ տանէր, ի մեղադրանս մատուցեալ մարգարէիւն հանդերձ սպառնալեօք – 182.

ԽՆԱՄ ՏԱՐԵԱԼ - այսր աղագաւ խնամ տարեալ թագաւորին կնոջն՝ զի ոչ ել առ Երուանդ և ոչ միով իւիք պաշտպանութեամբ: - 90.

ԽՆԱՄՔ - Եւ զայս առատապէս հեղեալ զգութ արարչական խնամոցն առ արարածս իւր, ողորմեալ մարդասիրապէս բարեխօսութեամբ սրբոցն – 314. Թողեալ այնուհետև ի խնամս արարչին, յանձն արարեալ շնորհացն Աստուծոյ: - 346 .

ԽՆԱՅԵԱԼ - Եւ արդ խնայեալ իմ ի ձեզ, և դուք առանց յապաղանաց և զիս աշխատ առնելոյ ի բաց լերուք յերկրպագութենէն Քրիստոսի, և եղիցեն անձինք ձեր ի գիւտս և կեցջիք. – 246.

ԽՆԱՅԵԼ - և իմ խնայել ի ձեզ ոչ արարից զրաւ կենաց ձերոց ըստ արժանի ապիրատ գործոց և վնասուցն, զոր յանցեայքն առ իս դուք. -244. Եւ նորա առ ահն պակուցեալ, ասէ. հայր իմ, խնայեա յիս. և այլ ոչ զօրեաց բարբառել ինչ: - 320. Ո՞վ անծախելի բարերարութեանն Աստուծոյ. ո՞վ անհատական մարդասիրութեանն, որ և դեռ ևս խնայել ասէ յանզգացեալսն: - 30.

ԽՆԴԱԼԻՑ - Եւ գումարեալ Հայրակղի զամենայն զօրս իւր յորդոր և խնդալից սրտիւ, բազմութեամբ զօրաց ել ընդ առաջ սուրբ նշանին, ի պատիւ հրաշալի և երկնաւոր գանձուն – 154. Եւ եկեալ երեկոյին խնդալից՝ ակն ունէր առլնուլ կերակրովն, եգիտ ապականեալ և գիշակեր. – 46. վասն որոյ պարծանօք իմն խնդալից սրտիւ ասէ թագաւորն Դանիէլի – 38.

ԽՆԴԱՄԻՏ - Զոր յառաջ մատուցեալ ասացից ըստ կարգի, թէպէտ և ոչ խնդամիտ յօժարութեամբ՝ սակայն ակամայ և ի հարկէ ճառագրեցից զբացումն դրան աստուածասաստ բարկութեան ի վերայ մեր – 196.

ԽՆԴԱՑԵԱԼ - Նոքա առ լուրն խնդացեալ՝ լքին զամրացեալ գունդն՝ աճապարել զհետ Կիւրոսի, ել և ելս արարեալ զմիմեամբք – 66.

ԽՆԴԻՐ - Բայց խնդրոյն Հայոց զկատարումն առեալ յառաջնորդէն Տաճկաց՝ յղէ ի Հայս զառաջասացեալ զԱհմաթ որդի Հալթի: - 340. գրելով և զպատասխանի թղթոյն ի ձեռն Թովմայի առաքելոյ, և զխոստաբանութիւն՝ զԹադէոս առաքեալ լնուլ զփափագումն խնդրոյն. - 76. և ի սաստիկ սովոյն ելեալ Որմզդի յածէր ընդ վայրս ի խնդիր կերակրոց. – 46. և անտի գնացեալ ի ձորն Աձանայ ի խնդիր փախստէիցն և հասեալ ի յետոյ կողմանցն՝ ի սուր և ի գերութիւն զբազումս ի նոցանէ արկանեն: - 202. Եւ արդ քանզի կարգ բանիցս էած զմեզ առ այս խնդիր՝ պարտ է նախ գիտել թէ որով օրինակաւ

Քաղդէացւոցն մատենագրութիւնք զթիւ նահապետացն տասամբք համարին թուով ըստ աստուածահրաման գրոցս - 18. Եւ զհետ մտեալ Երուանդայ խոյզ և խնդիր լինել Արտաշէսի. – 82. Եւ ի բազում յուզիցն և ի խնդրոցն և զօրաժողովն լինելոյ և պատերազմ ընդդէմ վառելոյ և զձև ամրական մաքառմանցն յարդարելոյ և բռնալիր ուժեղագոյն մեքենային բախմանց քարձգութեանցն, զոր և ընդունայն աշխատութեամբ վարանեալ, անըստնանելի /հավանաբար՝ անստանալի/ մնալով ամրոցին՝դառնայ յիւր իշխանութիւնն: - 326. և ի խնդրոց նախարարացն և սրբոյն Սահակայ թագաւորեցուցանէ Հայոց Վռամ երկրորդ զԱրտաշէս, որ և Արտաշիր: - 116. և ի մեր կար տաժանմամբ ի խոյզ և ի խնդիր ելեալ զհաւաստին գտանել – 12. Եւ խնդրէ ի նմանէ խնդիրս, ,,առաջին, ասէ, զաստուածընկալ սուրբ նշանն, զոր գերեցեր յԵրուսաղէմէ՝ /152/ խնդիր արարեալ մեծաւ փութով այսրէն դարձուսցես,,: - 154. և կատարեալ զխնդիրն իջուցանէ զԱնիանոս ի փայտէն – 76. Եւ նորա ընկալեալ զպարգևն՝ կատարէր զխնդիրն: - 186. Եւ նորա ըստ ցանկութեան սնոտի փառամոլութեանն կատարեալ զխնդիրն. – 124. Եւ նոցա ընկալեալ զխնդիրսն՝ հաւանեցան առնել ըստ կամաց նորա, մինչև տեսցեն եթէ զի՞նչ պատասխանի եկեսցէ նոցա յարքայէն իւրեանց, և կամ զօրուն զի՛նչ հրամայեսցէ առնել: - 144. Իսկ Վռամ յերկմիտս եղեալ, ոչ կարէր կատարել զխնդիրն – 118. Կալան և զհայրապետն Զաքարիայ, և ի խնդիր աննկեալ աստուածային սուրբ նշանին՝ սկսան զնոսա տանջել, մինչև զբազումս ի պաշտօնէիցն կառափեալ սատակեցին. – 142. Ոչ վարկպարազի, որպէս ինձ թուի, ի ճախ է զանց առնել զխնդրոյս այսորիկ զպատճառն - 14. որ ամենատես ակնարկութեամբ ստորիջեալ ի խնդիր կորուսելոյն հեզագնաց գարշապարօք՝ ընդելականս նմա գուշակէր /գրքում՝ զուշակեր/ գալուստ – 20. որ ի ժամանակին կալեալ էր զմարզպանութիւն և զզօրավարութիւն Հայոց ի խնդրոյ սրբոյն Սահակայ յերկուց թագաւորացն Յունաց և Պարսից – 116.

ԽՆԴԻՐ ԱՌՆԵԼ - ,,հրամայեա արձակել արս հաւատարիմս, և ես յորժամ հասից ի դուռն արքունի՝ ի նմին ժամու խնդիր արարից Խաչին, և գտեալ զնա տայց բերել առ քեզ,,: - 154. Եւ Կաւատ արքայ հրամայեաց խնդիր առնել. – 152.

ԽՆԴԻՐ ԱՐԱՐԵԱԼ - Եւ խնդրէ ի նմանէ խնդիրս, ,,առաջին, ասէ, զաստուածընկալ սուրբ նշանն, զոր գերեցեր յԵրուսաղէմէ՝ /152/ խնդիր արարեալ մեծաւ փութով այսրէն դարձուսցես,,: - 154. և նորա խնդիր արարեալ մեծաւ ստիպով, մինչև կարացին գտանել նովիմբ կազմածաւ, և ետ յարսն որք եկեալ էին. – 154.

ԽՆԴՈՒԹԻՒՆ - անտրտում խնդութեամբ դիմեցին ի տեղի սպանմանն, իբրև ի հարսանիս երիտասարդական ամուսնութեանն, ուրախ լինել որպէս փեսայ առ հարսին. – 266. Եւ ամենեցուն բերան լցեալ խնդութեամբ ետուն փառս Աստուծոյ: - 136. Եւ արձակեաց զնա ի տուն իւր մեծաւ ուրախութեամբ և անտրտում խնդութեամբ – 218. Եւ դառնայ մեծաւ պարգևօք և անհամեմատ խնդութեամբ: - 384. և դառնային մեծաւ ուրախութեամբ և անտրտում խնդութեամբ յիւրաքանչիւր տեղիս: - 176. և զսուգ և զտրտմութիւն, զոր կրէին աշխարհս յաղագս մահուանն Դերանկին՝ յուրախութիւն և ի խնդութիւն տրամադրէին. – 360. և ինքեանք դառնային մեծաւ յաղթութեամբ անպայման խնդութեամբ: - 382. Եւ խնդութեամբ մեծաւ լցեալ զաշխարհս, որպէս զոք ի մեռելոց եկեալ տեսանիցեն: - 372. և ոչ ոք կարէր երգել զօրհնութիւն սաղմոսացն և կամ լսել ի գթալից արտասուաց ժողովրդեանն միանգամայն և յայնչափ խնդութենէն: - 154. և ուրախ եղև մեծապէս խնդութեամբ. – 152. և չոգան ի բանակետղ իւրեանց մեծաւ յաղթութեամբ, ուրախացեալ անտրտում խնդութեամբ – 282. Թախիծք անզրաւք, քան թէ խնդութեանցն աճեն բողբոջք. – 384. Յայնժամ ելեալ իշխանն Գրիգոր յերեսաց արքայի մեծաւ ուրախութեամբ և անպատում խնդութեամբ՝ և եկն եմուտ յերկիր իւր յիշխանութիւն Վասպուրական կոչեցեալ: - 314. Նոցա ելեալ արտաքս յատենէն մեծաւ խնդութեամբ, և յոյժ զուարճացեալք փութային ելանել ի մարմնոյ աստի և մտանել առ Աստուած – 266. Եւ ինձ ի վերայ տրտմականացն դէմ եղեալ առ կատարելագոյն և առ անզուգական անհամեմատ

խնդութիւնն դեգերել, առ հոգևորական ուրախութիւնսն ընթանալ յետ մարմնական տրտմականացն յաճախութեանցն: - 386.

ԽՆԴՐԵԱԼ - Ազդ առնէ քաղաքապետին Տփղեաց. և խնդրեալ զնա առ ինքն՝ /316/ ստիպէր տագնապէր ահս արկանելով, թողուլ զօրէնս քրիստոնէութեան և յանդորր ելանել: - 318. Բայց միայն զԱրշակ ոմն ի տոհմէն Վարաժնունեաց */փրկվեց/* խնդրեալ դստերն Շապհոյ Բագրատունոյ, զոր առեալ յայնժամ Աւշնի կնութեան յանօրէն ամուսնութիւն. - 372. Եւ խնդրեալ զդի նորա վաճառականաց՝ պատեցին զնա ի ձեռս եպիսկոպոսին Դաւթի նորուն գաւառի և եդին ի տապանի յեկեղեցւոջն որ ի նմա: - 354. և խնդրեալ յարքայէ զիշխանութիւն Հայոց: - 124. Եւ սրբոյ վարդապետին մեր Եղիշէի, որ յայնմ ժամանակի ի Մոկաց բնակէր աշխարհին՝ եկեալ առ նա Բարծումայ, խնդրեալ զպատմողական գիրսն Հայոց, զոր գրեալ էր հրամանաւ սրբոյն Վարդանայ. – 130.

ԽՆԴՐԵԼ - և նա երթեալ առանց մեր հրամանի թագաւորեաց, և զմեր գանձս մեզ ընծայ մատուցանէ, ոչ գիտելով եթէ համարս խնդրեցից գանձիս այսմիկ, և ոչ դադարեցից մինչև առից զնա ի բուռն իմ„: - 142. որպէս և յետոյ ընդ Պիղատոսի խնդրեցին զվրէժ սպանման Մկրտչին և հալածանացն Քրիստոսի. – 78. „յաւուր յայնմիկ խնդրեցից զվրէժս ի Բէլայ ի Բաբելոն, և հանից /38/ զոր եկուլն՝ ի բերանոյ նորա„: - 40. Ապա առեալ հրաման մեծամեծացն մեր Արծրունեացն՝ գրեն առ Աբրահամ Մամիկոնէից եպիսկոպոս … և ծանուցանեն նմա զոր խնդրէ արքայ: - 132. Բայց Գուրգէն ընտրեաց զսէրն Քրիստոսի, քան զսէր փոքրամեայ աշխարհիս. ոչ խնդրելով զվրէժ արեան սպանելոյ հօր նորա ի պապոյն նորա – 320. Բայց արդ ես զնոյն բարիս խօսեցայց և խնդրեցից ի նմանէ հաշտութիւն և սէր – 144. Բայց զգոյշ լերուք, մի՛ գուցէ ոչ հաճեսցի Աստուած, և խնդրեսցէ ի ձէնջ զվրէժ արեան կոտորածի աշխարհի: - 144. Բայց զի՞նչ իսկ խնդրիցէ թագաւորն ձեր յինէն, որ ոչ առնէ զխաղաղութիւն, բառնա՞լ կամի զթագաւորութիւնս զայս: - 144. Գրէ Կայսիկն առ թագաւորն՝ խնդրել զխաղաղութիւն, և զոր միանգամ կամիցի՝ եղիցի. յայտնիքն այսպէս, իսկ ծածուկքն՝ որպէս յայտնեցանն: - 380. և այլքն զաղաղակ բարձեալ ի ձայնարկու աշխարանս՝ խնդրեցին զապրուստ ի սրոյ քաջամարտիկ ախոյանէն Շերեփեանն Թադէոսի: 400. Եւ առաքեաց հրեշտակս մեծապէս զանձիւք և հրովարտակօք առ արքայ Խոսրով, խնդրել ի նմանէ զխաղաղութիւն մեծաւ թախանձանօք –140. Եւ արար նմա հաւատարմութիւն յոյժ գրով, և կնքեալ աղիւ ըստ սովորութեանն իւրեանց երդումն, և խնդրեաց ի նմանէ զօր ինչ սակաւ յերևելի մարդկանէ, յորս ինքն վստահն էր: - 154. և դաստիարակ առընթեր ունելով զբանն տէրունական … և թէ „զի՞նչ օգուտ իցէ մարդոյ, եթէ զաշխարհս ամենայն շահեսցի և զանձն իւր տուժեսցէ, կամ զի՞նչ տացէ մարդ փրկանս ընդ անձին իւրոյ. զի եկն որդի մարդոյ խնդրել և կեցուցանել զկորուսեալն„ - 264. Եւ եթէ զքէն արեանն Մուրկայ խնդրէ՝ զքէն արեանն Մուրկայ խնդրեաց Աստուած ի Փոկասայ ի ձեռն հօր իմոյ Հայրակղի. և եթէ երկիր խնդրիցէ՝ եհան Աստուած ի մէնջ և ետ ի ձեռս ձեր: - 144.Եւ եթէ զքէն արեանն Մուրկայ խնդրէ՝ զքէն արեանն Մուրկայ խնդրեաց Աստուած ի Փոկասայ ի ձեռն հօր իմոյ Հայրակղի. և եթէ երկիր խնդրիցէ՝ եհան Աստուած ի մէնջ և ետ ի ձեռս ձեր: - 144. Եւ եթէ զքէն արեանն Մուրկայ խնդրէ՝ զքէն արեանն Մուրկայ խնդրեաց Աստուած ի Փոկասայ ի ձեռն հօր իմոյ Հայրակղի. և եթէ երկիր խնդրիցէ՝ եհան Աստուած ի մէնջ և ետ ի ձեռս ձեր: - 144. Եւ եթէ քաղաքս խնդրիցէ՝ ահաւադիկ է քաղաքք մեծամեծք և պարսպաւորք. այլ գանձս խնդրիցէ՝ ասացի թէ տաց որչափ և ձեռն հասանիցէ. և ոչ կամեցաւ լսել, այլ տակաւին ծարաւի է արիւնարբութեան: - 144. Եւ եթէ քաղաքս խնդրիցէ՝ ահաւադիկ է քաղաքք մեծամեծք և պարսպաւորք. այլ գանձս խնդրիցէ՝ ասացի թէ տաց որչափ և ձեռն հասանիցէ. և ոչ կամեցաւ լսել, այլ տակաւին ծարաւի է արիւնարբութեան: - 144. Եւ ես աւասիկ արձակեցից թագաւորին ձերում պատարագս և հրեշտակս հրովարտակօք, խնդրել ի նմանէ զխաղաղութիւն աշխարհի և ընդ իս հաշտութիւն„: - 144. և զոր ինչ խնդրիցէ՝ առնիցէ ըստ կամաց նորա, կնքել և տալ նմա գեօղս և ագարակս, և տալ հարկս արքունիս և պատանդս խաղաղութեան: - 210. Եւ ընդոստուցեալ Խոսրով ի յահէն և զարհուրեալ մեծաւ

դողութեամբ՝ խնդրեաց իւր տեղի փախստեան, աղաղակեաց և ասէ՝ ձի, ձի, և մտեալ յասպաստանն՝ ոչ հանդիպեցան ձիոյ: - 152. և ըստ խնդրելոյ աղերսանաց իշխանին և մեծ հայրապետին՝ զկատարումն առին ասացեալքն. – 348. և ի ձէնջ խնդրեցից երիս ինչս, և լուարուք ինձ – ի բաց արարէք յաշխարհէ զսուր և զհուր և զգերութիւն, և յերիցդ օգուտ գտանէք. – 144. Եւ իշխանքն Հայոց կային ի տագնապի և խնդրէին զելս իրացն գտանել ի Քրիստոսէ, յորմէ լքեալն էին: - 320. Եւ խնդրէ ի նմանէ խնդիրս, ,,առաջին, ասէ, զաստուածընկալ սուրբ նշանն, զոր գերեցեր յԵրուսաղէմէ՝ /152/ խնդիր արարեալ մեծաւ փութով այսրէն դարձուսցես,,: - 154. Եւ խնդրէին ի բազումողորմէն Աստուծոյ՝ հանել ի գլուխ զառօրեայ ժամանակս անսայթաք և հաստատուն հաւատովք – 252. և խնդրէին տեսանել թէ ո՛րպէս կարասցեն գտանել զելս իրաց վտանգին ի վերայ հասելոյ: - 206. Եւ խնդրէր /252/ ի Քրիստոսէ ելանել ի մարմնոյ աստի և մտանել առ Աստուած. – 254. և խնդրէր առնուլ զտէրունական կնիքն, զի կատարեալ լիցի ի գործս պատուիրանաց Տեառն – 222. Եւ յետ այսորիկ գումարեցոյց զօրս բազունս Խոռեմ, և ել ի Քաղկեդոն և նստաւ յանդիման Բիւզանդայ, և խնդրէր անցանել և կործանել զքաղաքն թագաւորանիստ: - 142. Եւ պատուական արանցն քրիստոսասիրաց մտեալ առաջի թագաւորին՝ խնդրեցին զմարմին սրբոյն, և առեալ պատեցին և եդին ի գերեզմանին. – 254. Զնա որպէս զերկիւղած Աստուծոյ ապաստան յինքեան արարեալ՝ խնդրէր պահպանել նմա. – 320. զնոցին օրհնութիւնս զամենայն գիշեր օրհնէին և զնոյն ցօղ օրհնութեան յամենապարգևողէն Քրիստոսէ խնդրէին: - 252. զորոյ ձախողակի իմացմունս ծանուցեալ իշխանացն Հայոց՝ միով հաւանութեամբ գրեն յարքունիս և խնդրեն զԱհմաթ /338/ որդի Հալթի. – 340. Ընդ որ սքանչացեալ ընդ քաջասրտութիւնն և ընդ իմաստուն բանակարգութիւնն Պտղոմէի և Սելևկեայ զօրագլխացն Աղէքսանդրու՝ խնդրեցին պարգև ի թագաւորէն զԱսուդ. - 70. Իբրև ստուգեաց զազգն, զգաւառն, զաշխարհն, զպատճառ հատուածին, զզետեղելն, զիարդն, զորպէսն, զեղանակն, զդիպուածն, զպատահն և զայլն ամենայն՝ խնդրէ զնա Վաղարշակ յԱրշակայ և առնու ածէ զնա ընդ իւր ի Հայս – 72. Իսկ նախարարքն Հայոց իբրև տեսին յերկոցունց կողմանց զանկարգ և զանտեղի աշխարհիս պիտաւորութիւն՝ յապաշաւանս դարձեալ ի վերայ անցիցն անցելոց զոր ախորժելովն խնդրեցին՝ դարձան առ Վռամ – 118. Իսկ զկնի աւուրցն տասանց ի գլուխ ելանելոյ՝ խնդրեաց սպարապետն մտանել առ նա, և կալեալ զձեռանէ նորա՝ սկսաւ խօսել ընդ նմա և ասէ. – 282. Իսկ զօրավարն խոստացաւ երդմամբ տալ նմա զի՛նչ և խնդրիցէ, մինչև հաւասար իւրոյ տէրութեանն բարձակից և պատուակից կացուսցէ: - 218. Իսկ նա անփոյթ արարեալ երկրաւոր մեծութեանս, զի անցաւոր է՝ անսպառ և անվախճան և անծերանալի և անծախ և առանց ըմբռնելի ի գողոց խնդրեաց պարգևաց առիթ լինել. – 218. Իսկ Զաջուռ Արծրունի ձեռն ի գործ արարեալ՝մատուցեալ առ թագաւորն խնդրէ Անիանոս – 76. իւրեանց կաթողիկոս զսուրբն Սահակ: - 118. Խնդրէ և տեղեկութիւն թէ քանի՛ դրօշք /198/ են, կամ քանի՛ նշանք, և կամ քանի՛ առաջս զօրքն բաժանիցին, և կամ քանի՛ փողք գոչիցեն, և կամ քանի՛ թմբուկք դափիցեն: - 200. խնդրէր գտանել զելն իրացն եկելոցն առ նա գուժկանացն – 180. խնդրէր և զդիւան թուոյ զօրացն. քննեցին և գտին: - 198. խորհուրդ չար ի մէջ առեալ և զբարեկամութիւն կեղծաւորեալ, որպէս յերէկն և յեռանդն՝ և յանձն առնուն երթալ առ զօրավարն, խնդրել խաղաղութիւն. – 210. մի գուցէ ոչ առնելով իմ զոր խնդրեն՝ առ կայսր հատուածեալ անկանիցին նախարարքն, հարկել և զինաւորել կայսեր: - 118. Յետ այսր առեալ Սմբատայ զԱրտաշէս ըստ ձևոյ տառապելոյ միոյ, որ շրջիցի խնդրիցէ օր ըստ օրէ զբաւականութիւն աւուրն – 84. Նա և մայր իշխանին Աշոտի, քոյր Սահակայ և Բագարատայ իշխանին Տարաւնոյ… երթե՛լ ընծայիւք բազմօք յանդիման լինէր Յովսէփայն և խնդրէր զհաշտութիւն և զխաղաղութիւն հաստատել առ որդիսն իւր և առ բոլոր աշխարհն Վասպուրական: - 186.

ԽՆԴՐԵԼ[2] - Իբրև ստուգեցաւ որ ինչ եղեալն էր՝ փութացան խնդրել ի քաղաքին և ի կիրճս ճանապարհին, յոր կողմ և աճապարեաց ոք, մինչ անցեալ գտին զհարեալն դիւի չարի, զի կայր դեռ կիսամեռ: - 378.

ԽՆԴՐԵԼԻ - և նորա կատարեալ զխնդրելին: - 130.

ԽՆԴՐՈՂ - Եւ արդ այսոքի՞կ են փոխարէնք, զի ետուք յօժարութիւն նենգագործ խորհրդով՝ լինել յարգելանի, և առնել դիւր որսալ ի խնդրողաց անձին իմոյ և իմոց զաւակաց – 216.

ԽՆԴՐՈՒԱԾ - առատապէս հեղեալ զգութ … և ի ձեռն հովուապետին սրբոյն Յովհաննիսի եպիսկոպոսի և ճգնաւոր քահանայի Գրիգորի, որք միշտ զողորմութեանց խնդրուածս վասն ժողովրդեանն տեառն ի վեր առաքէին, զոր օրինակ և հրեշտակն տեառն աղերսէր Աստուծոյ, ասէ – 314.

ԽՈՋ - Մերթ տապալէր իբրև զօձ, մերթ գոչէր իբրև զառիւծ, և իբրև զխոզ վայրենի կնչէր կռնչէր, փրփուր ի վեր բերելով, զատամունս կրճտելով. - 270. ուր հոյլքն էրէոցն խայտան և վայրենեացն խոզից և առիւծուցն մորիքն և երամակք ցոռոց պատրաստական առ որսոյն հրճուանք առ ձեռն պատրաստ հոլովին – 392. Տայր հրաման և խոզասպանութեան և ջնջէր յերկրէ զբազմութիւն արօտական խոզիցն: - 168.

ԽՈՋԱՂԲԵՐՔ - նորա փութանակի հասեալ ի քաղաքն Բերկրի, և միաբանութեամբ քաղաքացուացն ելեալ պատահեն զօրացն ի զօրագլխացն Վասապուրականի ի գեօղն որում Խոզաղբերքն ասեն. – 304.

ԽՈՋԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ - Տայր հրաման և խոզասպանութեան և ջնջէր յերկրէ զբազմութիւն արօտական խոզիցն: - 168.

ԽՈՒԽՈՄՔ - բազում ունելով ինչս ի կոխակս բարձրաւանդակս և ի կիրճս նրբականս, ի զերծս և ի խոխոմս ձորոյն ի թոխ և ի բոխ երկրին անբնակ մարդկան յասպատակէ հինիցն Երուանդայ – 84. և գնացեալ ընդ եզր ծովուն Բզնունեաց, ընդ կողմն Ապահունեաց՝ և բանակեցաւ յափն գետոյն, որ իջանէ յԱղձնեաց խոխոմացն: - 366. Իսկ Վարդան Մամիկոնեան, որդի Համազասպայ Մամիկոնէի, թոռն սրբոյն Սահակայ, խոյս տուեալ գնաց զկողմամբքն Մոկաց, ի խոխոմս Տաւրոսական լերինն, ի լեսուրս Ջերմաձորոյ – 122.

ԽՈԿԱԼ - Բայց Գուրգէն խոկայր զմասն աշխարհին յինքն գրաւել, մանաւանդ զՈստանն Ռշտունեաց, որ էր տեղի սպանման հօր իւրոյ, գինս արեան զնա համարելով: - 362. դուք աւադիկ զընդդէմսն ինձ խոկայիք միշտ – 244. և իւրաքանչիւր ոք այր զընկերէ և զեղբօրէ իւրմէ ի չարիս խոկային: - 194. Եւ մինչդեռ զայս օրինակ խոկային և խորհէին ի միասին՝ միանգամայն արգելականք բերդին անդէն իսկ և իսկ քակեալ ի միաբանութենէ ուխտին – 210. և վաճառականքն զհեռաւոր ճանապարհացն խոկային պատրաստութիւնն – 268. խոկայր և մտախորհ լինէր և վասն այլոց աշխարհաց և աշխարհակալաց չառնուլ դուլ և դադար – 268.

ԽՈԿՈՒՄՆ - Յուշ առնէր նմա զխոստումնն Աստուծոյ առ Աբրահամ և զկարգս թլփատութեանցն և զզոհիցն և զայլոցն ամենեցուն, զոր ոչ է այժմ ասել մի ըստ միոջէ. և յայս լինէր խոկումն Իսմայէլացւոցն մինչև իսպառ: - 158.

ԽՈՀԱԿԱՆ - այր հեզ, խոհական, խորհրդական, համեստ ի բանս, համեստ ի նայեցուածս, որ ոչ բազմաց քան եթէ միոյն, այսինքն Քրիստոսի՝ զինքն ծանօթ ջանայր կացուցանել: - 94.

ԽՈՀԱԿԱՆԱԲԱՐ - և անհակառակող հաւանութեամբ հեզահայեաց առ միմեանս սիրոյ յորդորմամբ արտաքոյ վատթարին խոհականաբար մնալով, քաջախորհուրդ առատաբուղխ խաղացմամբ իմաստութեանն զմիմեանս բռնահարելով, զօտարոտին ի բաց վարատելով զբղջախոհութեան անհանճարութիւն՝ զլաւն և զյոյժ օգտակարագոյն ընտրութեամբն գիրկս արկին. – 388.

ԽՈՀԱԿԱՆԱԼԻՐ - զի անտի և անտի ի բաց կացցեն /12/ տարակուսական մտածութեանց ծուփս խորհրդոց ի քումմէ հանճարեղ խոհականալիր բանգիտութենէ: - 14.

ԽՈՀԱՐԱՆ - Բայց քանզի ոչ բաւէ աղքատիմաստ իմոց /384/ խոհարանաց շարժումն պատկանաբար առ ողբոցն վարել բանակարգութիւն՝ թողի այժմ այլում զօրաւորի կամ այլում ժամանակի: - 386. Եւս առաւել քան զանդնդականն յուզմանցն բռնալիր հողմոցն զծիրանեգոյն ալիսն, զլեռնաձև կուտակսն և զվիշապաձայն գոչմունսն՝ ևս յաւէտ ահագնակի վրդովմամբ զմրրիկ անձանց ի մէջ եռաշարժ ընթացմանցն, ի հոլովմանց

խոհարանի իշխանական սրտին ի ներքս հարկաւորաբար բռնազբօսեալ /350/ ձգեն: - 352.

ԽՈՀԵՄԱԳՈՅՆ - Եւ զայս առ այժմ բաւական համարեալ նշանակութիւն ցուցանել զլաւութիւն երանելի առնն Խուրանայ Արծրունւոյ, խոհեմագունիցն բաւականանալ առ բովանդակ իմացմունս: - 78. որ էր կին իմաստուն ի բանս և յիրս և յոյժ խոհեմագոյն միանգամայն և աստուածասէր – 186.

ԽՈՀԵՄԱՆԱԼ - ընդդէմ նայելով լերանցն Այրարատեան ազատն Մասեաց, ուր Արտաւազդն Արտաշէսեան քարավիժեալ խոհեմանայր /գրքում՝ խոհամանայր/ ի կոշտն կոհակին: - 392.

ԽՈՀԵՄՈՒԹԻԻՆ - և առեալ զյաղթութեանն քաջանունութիւն, առաւել զհանճարեղութեանն խոհեմութիւն՝ յառաջանայր ի գահ, ի բարձ և ի պարգև - 72.

ԽՈՂԽՈՂՈՒՄՆ - և զազգն նորա փրկեալ ապրեցուցանէ ի սրոյն խողխողմանէ. – 76.

ԽՈՂԽՈՋԵԼ - արտօսր յորդառատ վտակաց ծաւալին յաչաց, քան թէ ծաղուն խողխոջեն խխնջիւնք. – 384.

ԽՈՃԻՀՐԱՍՏԱՆ - Եւ զՋրադաշտ մոգ արքայ Բակտրիացւոց և Մեդաց ընկճեալ հալածեաց մինչև ի սահմանս Խեփտաղաց, հզօրապէս տիրեալ բովանդակ Խուժաստանի և կողմանց արևելից և Պարսից, անդր ևս քան զԲահխ և զԴեպուհան , ի Գովմայիդ և ի Գուզբան, ի Շերիբամական /գրքում՝ Շերիբամամական/ և ի Խոճիհրաստան, և միանգամայն ասել մինչև ի ծովն Հնդկաց՝ յոյժ արութեամբ – 44.

ԽՈՅԱԿԱՊ - Եւ անդ Վահան Արծրունի խոյակապ և յականաւոր քաջամարտութեամբ ընդ սրբոյն Վարդանայ ճակատ առ ճակատ վառեալ զպատերազմն, իբրև հուր ընդ եղէգն ճեմելով ի մէջ քաջ ախոյեանացն Պարսից: - 128. Եւ խոյակապ և անուանի եղեալ քան որ յառաջագոյն քան զնա էին կացեալ իշխանք ընդհանուր Հայաստանեայցս, որ յարևելս և ի կողմանս հիւսիսոյ, մանաւանդ որք ի Վասպուրական աշխարհիս էին կացեալ նախարարք յիշխանական պետութիւնս: - 170.

ԽՈՅՋ - Եւ զհետ մտեալ Երուանդայ խոյզ և խնդիր լինել Արտաշէսի. – 82. և ի մեր կար տաժանմամբ ի խոյզ և ի խնդիր ելեալ զհաւաստին գտանել – 12.

ԽՈՅՋ ԵԻ ԽՆԴԻՐ ԼԻՆԵԼ - Եւ զհետ մտեալ Երուանդայ խոյզ և խնդիր լինել Արտաշէսի. – 82.

ԽՈՅԹ - և զերծեալքն փախստեայ անկանէին ի կողմանս կողմանս աշխարհաց, յաւեր դարձուցեալ զբնաւ աշխարհն, բայց ի լեռնայնոցն՝ որ յամուրս իւրեանց մնային ի լերինն Խոյթ անուանեալ: - 188. Յայնժամ բնակիչք լերինն իբրև տեսին, թէ վարեցաւ իշխանն ի գերութիւն … հասին միաբան բազմութիւնն մեկնակազէնքն Խութայ ի հնարս արուեստգիտութեանն իւրեանց, զոր ի պէտս օժանդակութեան ձմերայնոյ հնարաւորեալ էին: - 190. ՎԱՍՆ ՄԱՀՈՒԱՆՆ ՅՈՎՍԵՓՈՒ Ի ԼԵՌՆԱՅՆՈՅՆ ԽՈՒԹԱՅ ԵԻ ՊԱՏՄՈՒԹԻԻՆ ՆՈՅԱ: - 188. Եւ յաղագս խրթնի և անհետազօտելի խօսիցն և բարուցն կոչին Խութ, յորոց անուն և լեառնն Խոյթ անուանի: - 192.

ԽՈՅՍ ԱՌԵԱԼ - Եւ իշխանն վառեալ զինքն բազում պատրաստութեամբ զինու և զօրօք ազատակոյտ գնդաւ իւրով, և ամենայն բնակ տերամբք իւրոյ իշխանութեանն, և խոյս առեալ շրջէր զկողմամբքն Մարդաստանի և Զորոյն հասկոյ -184.

ԽՈՅՍ ՏՈՒԵԱԼ - բայց այլ ամենայն իշխանք արևելեայք խոյս տուեալ յերեսաց նորա՝ ետուն տեղի, ելին կալան զամրական տեղիս, ի բերդս և ի քաղաքս և ի լերինս, ընդ ինքեանս գումարեալ զզօրս և զբնակիչս աշխարհաց իւրեանց ամենայն պատրաստութեամբ: - 270. Իսկ իշխանն Աշոտ և եղբարք իւր խոյս տուեալ զկողմամբքն Փոքր Աղբագոյ, մերձ առ յամուրսն Ջղմար և Սրինգ: - 372. Իսկ Սահակ որդի Վաչէի խոյս տուեալ գնայ զկողմամբքն Մարաց, ընդ կողմն Ատրպատականի – 82. Իսկ Վասակ Արծրունի խոյս տուեալ գնաց առ Արտաշիր Պարսից – 112. Իսկ Վարդան Մամիկոնեան, որդի Համազասպայ Մամիկոնէի, թոռն սրբոյն Սահակայ, խոյս տուեալ գնաց զկողմամբքն Մոկաց, ի խոխոմս Տաւրոսական լերինն, ի լեսուրս Ջերմաձորոյ – 122. Քանզի

Ասիականք արևելից Սեմայ լեալ վիճակ՝ խոյս տուեալ Հայկայ գայ հատուածեալ ի Բէլայ ի Բաբելոնէ յարևելս Ասիական. – 42.

ԽՈՆԱՐՀ - քանզի խորհեցան թագաւորեցուցանել զնա ի վերայ Հայոց, զի էր այր սրտեայ և ուժեղ, քաջախորհուրդ և իմաստնախորհ, խոնարհ, առատաձեռն և զուարթամիտ: - 126.

ԽՈՆԱՐՀԱԳՈՅՆ - և առնու զԲաբելոն, և շինէ զՏարսոն ի ձև Բաբելոնի, գետոյ ընդ մէջ անցանելոյ որպէս խոնարհագոյն մասնաւորաբար գրեմ: - 16. և ըստ բարբարոսական հմայիցն պատուէ զտեղիս այս, որպէս ի նմանէ սկսելով զփոփոխումն առնու ի խոնարհագունիցն ի բարձրագոյնսն: - 88.

ԽՈՆԱՐՀԵԱԼ - Բայց Ահմատ ոչ խոնարհեալ ունկն դնել ասացելոցն, արհամարհեալ զառաքեցելովքն: - 366. մինչև նոքա խոնարհեալ առ նորայն խորհրդական առ յապա պատահմունսն, որ հանդերձեցաւ աշխարհիս Հայոց, իբր մարգարէական իմն գոգցես տեսաւորութիւն – 114. վասն հանդերձելոցն հոգացեալ, առ կղերս եկեղեցւոյ սրբոյ խոնարհեալ – 386.

ԽՈՆԱՐՀԵԼ - Կարծելով Վահանայ խոնարհել զորդին իւր յանկանգնելի կործանումն, զոր մեկուսեալ Սամուէլի զհայր իւր Վահան, իբր այն թէ խորհիցին ինչ վասն որոյ եկեալն էին – 106.

ԽՈՆԱՐՀԻԼ - Բայց նոքա քանզի ապաստան լեալ յանկասկածելի յամուրս և ի բազմութիւն զօրացն և ի քաջութիւն արանց պատերազմողաց՝ և ո՛չ առ փոքր մի խոնարհեցան ի բանս նորա կամ ետուն տեղի պատասխանւոյ. – 274. Զի որովք բարձրացար և ամբարտաւանեցար՝ նոքիմբք խոնարհեսցիս և անկցիս: - 148. Իսկ ի մէջ երեքարմատեան գոգաձև հովտին փոքու, որ յերից բլրոցն խոնարհի՝ շինէ աշտարակ բարձրաբերձ փորուածոյ միջոցաւ – 88.

ԽՈՆԱՒԱԳՈՅՆ - այլ է արդարև նշոյլք արեգական, /32/ սեռն օդով ծածկեալ ի վերայ խիտ և հոծ ամպոց խոնաւագունից – 34.

ԽՈՆՋԵԱԼ - Բայց քանզի խոնջեալ երիվարացն ի յերկայնագոյն ընթացիցն և վասն թանձրամած ձեանն կուտակմանց պակասեալ ուժոյն երիվարացն – 372. Եւ ի միւսում առաւօտին հասին ի վերայ բանակին խոնջեալ երիվարօք, անզգուշութեամբ առ մուտն պատրաստեալ, և անկան ի նմին ժամու Բ ոմանք, Վլիթ և Մարաճայ. – 402.

ԽՈՇՈՇ - Եւ զի հուպ առ հուպ են խառն աշխարհք երկոցունցն, և քաղաքն ի հովտաձև դաշտին՝ նպաստաւորէր խոշոշ վիրագին քաջասրտագոյնս լինել: - 352.

ԽՈՇՏԱՆԳԱՆՔ - ,,Թագաւորաց աշխարհակալաց օրէնք են՝ մեծաւ հոգաբարձութեամբ խնամ տանել վասն շինութեան աշխարհի և թեթևացուցանել զլուծ բռնութեան /184/ ծանրակի բեռանց, թուլացուցանելով զսաստկութիւն հարկապահանջ խոշտանգանաց – 186. դառնապէս չարալլուկ չարչարել զքահանայս զպաշտօնեայս նորոց Կտակարանացն, զարս և զկանայս մատնել ի բանդս խոշտանգանս ծանրաբեռն հարկապահանջութեամբ. – 124. և կարծէր յայնժամ ի ձեռն խոշտանգանաց դիւրաւ արկանել զնոսա ի հաղբս կորուսելոցն և մոլորելոցն ի հաւատէն Քրիստոսի: - 264. և հարկապահանջք գունդքն ել և ելս առնէին սաստիկ խոշտանգանօք: - 124. նոյնպէս և տանջանքն նմին նման յաւիտենականք և մշտնջենաւորք յանսպառ յաւիտեանս և յանմահ խոշտանգանս՝ պղծոցն և ուրացողացն ի սուրբ և յանբիծ հաւատոց քրիստոնէութեանն. – 264. նոցա կալեալ զտիկինն Ռշտունեաց զկին Գարեգնի զքոյր Վարդանայ Մամիկոնէի աճեալ ի Վանտոսպ ի քաղաքն Շամիրամայ, մատնեն ի խոշտանգանս և ի տանջանս դառնագոյնս. – 102. և նախ քան ընդ պատժական տանջանաւոր խոշտանգանօք արկանելն զմեզ՝ բանիւք քո իբրև քարամբք հարեալ զմեզ՝ շտապ տագնապի ի վերայ արկանես թափել զոգիս մեր: - 242.

ԽՈՇՏԱՆԳԵԼ - և խոշտանգեսցես զնոսա գանիւ և բանտիւ և պէսպէս տանջանօք սպառնալեօք և ողոքանօք և ընչից պատրանօք արկցուք զնոսա ի ներքոյ կամաց թագաւորութեան մերոյ. – 196.

ԽՈՌԵԱՄ - Ապա ոմանք թագաւորեցուցին զԱզարմիկ դուստր Խոսրովու, և զօրն Խոռեմայ թագաւորեցուցին զՈրմզդ ոմն ի Մծուին քաղաքի. – 156. և զօրք Պարսից որք էին ի կողմանս Պաղեստինացւոց, և զօրավար նոցա անուանեալ Ռազմայուզան որ է Խոռեամ՝ խօսէր ընդ Երուսաղէմի զխաղաղութիւն. – 142. Եւ Խոռեմայ առեալ զթագաւորութիւնն՝ յաւուր միում զգեցեալ էր հանդերձ թագաւորական և հեծեալ յերիվար արքունի, և շրջէր ի մէջ ամենայն զօրացն իւրոց, ցուցանել զինքն և քաջալերել զզօրսն. – 154. Եւ հաւանեալ Խոռեմայ՝ եկն առ Հայրակղոս արքայ Յունաց, թողեալ ի նա զԵրուսաղէմ և զԿեսարիայ Պաղեստինացւոց և զամենայն կողմանս Անտիոքացոց և զամենայն քաղաքս գաւառացն այնոցիկ, և զՏարսոն Կիւլիկեցւոց և զմեծ մասն Հայոց և զամենայն զոր միանգամ կամեցաւ Հայրակղոս. – 152. Իսկ Խոռեմայ առեալ զզօրսն երթեալ ի թագաւորանիստն, հրաման տուեալ այլոց ոմանց՝ սպանին զտղայ թագաւորն զԱրտաշիր: - 154. Յայնժամ երդուաւ նմա Խոռեամ և ասէ. – 154. Յայնժամ Հայրակղէս գրէ առ Խոռեամ և ասէ. – 152.

ԽՈՌԵՄ/ԽՈՌԵԱՄ/ - Եւ յետ այսորիկ գումարեցոյց զօրս բազունս Խոռեմ, և ել ի Քաղկեդոն և նստաւ յանդիման Բիւզանդայ, և խնդրէր անցանել և կործանել զքաղաքն թագաւորանիստ: - 142. Յայնժամ ժողովեալ Խոռեմ/Խոռեամ/ Ռ̣ազմ̣այո̣ւզան /գրքում՝ Եռազմայուզան/ զզօրս իւր բանակեցաւ շուրջ զԵրուսաղէմաւ և պաշարեաց զնա, և պատերազմեցաւ ընդ Երուսաղէմի աւուրս ԺԹ – 142. Յայնժամ արձակեաց Հայրակղոս արս հաւատարիմս առ Խոռեմ /ճիշտը՝ Խոռեամ/ վասն աստուածընկալ սուրբ Խաչին. – 154.

ԽՈՌԵՄ/ԽՈՌԵԱՄ/ ՌԱԶՄԱՅՈՒԶԱՆ - Յայնժամ ժողովեալ Խոռեմ/Խոռեամ/ Ռազմայուզան /գրքում՝ Եռազմայուզան/ զզօրս իւր բանակեցաւ շուրջ զԵրուսաղէմաւ և պաշարեաց զնա, և պատերազմեցաւ ընդ Երուսաղէմի աւուրս ԺԹ – 142.

ԽՈՌՈՒ ՈՐՄԶԴ - և կարգեցին հրամանատար ի դրանն զԽոռոմ Որմզդ, որ և սպանաւ ի բամբշանէն որ կոչէին Բոր: - 154.

ԽՈՍՏԱԲԱՆԵԱԼ - որպէս գրեալ աւանդեցաւ մեզ այս ի չորրորդ դրուագի խոստաբանեալ պատմութեանն Մովսէսի Խորենացւոյ, վերադարձութեան ի վերայ երեցունց դրուագեալ հատուածին – 122. Սա կեցեալ ամիսս Ը կամ Թ յաթոռ հայրապետականին՝ փոխի յաթոռ առաքելական պատուադրութեանն ի փրկչէն մերմէ խոստաբանեալսն: - 376.

ԽՈՍՏԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ - գրելով և զպատասխանի թղթոյն ի ձեռն Թովմայի առաքելոյ, և զխոստաբանութիւն՝ զԹադէոս առաքեալ լնուլ զփափագումն խնդրոյն. - 76. ոչ ինչ ձեռնամուխ լինելով ի նա, վասն կասկածանաց Պարսից արքային, միայն սպառնական խոստաբանութեամբ յղէ առ նա պատգամս: - 130.

ԽՈՍՏԱՆԱԼ - ,,ընդէ՞ր որպէս մանուկ տղայ համարիս, արկանել առաջի իմ զպատրանս, սնոտի, առասպելաբան, խաբեբայ և պատիր յոյս խոստանալով ինձ՝ հանել զիս ի ճշմարիտ յուսոյն, զոր ի մանկութենէ ի վերայ հասեալ ճշմարտութեանն,,: - 294. ,,ընդէ՞ր որպէս մանուկ տղայ համարիս, արկանել առաջի իմ զպատրանս, սնոտի, առասպելաբան, խաբեբայ և պատիր յոյս խոստանալով ինձ՝ հանել զիս ի ճշմարիտ յուսոյն, զոր ի մանկութենէ ի վերայ հասեալ ճշմարտութեանն,,: - 294. Բայց Դերանիկն խօսի ընդ Հասանայ զխաղաղութիւն, խոստանայ առնել զդարձ ամրոցին Սևանի և աշխարհին նորա. – 350. Եւ եղև յետ աւուրցն այնոցիկ, յորժամ ուրախ արար թագաւորն զնախարարսն Հայոց ի տաճարի խրախից, և խոստացաւ տալ իւրաքանչիւր ումեք զերկիր ի ժառանգութիւն – 314. Եւ զերկնային պարգևացն որ ի հանդերձեալսն խոստացաւ Տէրն, զանպատում և զիրեշտակային նորոգութեան՝ նա ասաց լինել անդ կերակուրք և ըմպելիք ուժգին. զոր և կամեսցի ուտել անյագաբար՝ պատրաստ գտանիցէ, և կանանց կուսից մնացելոց հանապազ անյագաբար խառնակումն: - 164. և խոստանայ զբոլոր Հայս նուաճել ընդ կայսերական իշխանութեամբ. – 112. և խոստանայ տալ նմա զտէրութիւնն զչորրորդ մասն Սենեքերիմանցն զկողմամբքն Նինուէի և զՄորիս ամրոցաւն որ ի նմա – 62. և խոստանային գնալ ըստ հրամանի նորա: - 120. և խոստանայր նմա զհազարապետութիւնն Հայոց յարքունուստ հրամանէ

հնազանդութեամբ Հայոց: - 366. և խոստանայր շքեղ և երևելի կացուցանել ի մէջ աշխարհակոյտ ամբոխից ի դրան արքունի – 204. և խոստանայր տալ նմա քաղաքս, գաւառս, գեօղս և ագարակս: - 382. և Հայրակղոս տայ նմա զթագաւորութիւնն և խոստանայ զօր որչափ և պիտոյ իցէ: - 152. Եւ յղէ պատգամ առ Թէոդորոս եղբայր Հայրակղի, ըստ այնմ որում Հրէայքն եղեն ձեռնտու, եթէ ,,զերկիրդ զայդ Աբրահամու խոստացաւ Աստուած և զաւակի նորա, և ի ձեռս նոցա էր բազում ժամանակս. – 160. Ընդ որ յոյժ ուրախացեալ Շապուհ՝ խոստացաւ փեսայացուցանել զՄեհուժան ի քոյր իւր Որմզդուհի: - 102. Իսկ զօրավարն խոստացաւ երդմամբ տալ նմա զի՛նչ և խնդրիցէ, մինչև հաւասար իւրոյ տէրութեանն բարձակից և պատուակից կացուսցէ: - 218. Խոստացայ վերագոյնն գրել վասն Բուխայի մասնաւորաբար զվրիժուցն հատուցանել զպարտիս, այլ ոչ զբովանդակն: - 326. խոստացաւ տալ նոցա գանձս, գեօղս և ագարակս, գրել կնքել և կացուցանել նոցա վկայս - 230. Քանզի ասէր զինքն՝ մխիթարիչն, զոր խոստացաւ տէր Քրիստոս առաքել աշակերտացն իւրոց – 164.

ԽՈՍՏԱՑԵԱԼ - Առ ոտն հարկանելով զխոստացեալ նոցա պարգևսն՝ ասեն. – 250. և խոստացեալ պատարագընկալին՝ ոչ ևս զնոյն հատուցանել երկրի ուխտ յաւիտենական հաստատեալ՝ զաղեղն իմ եդից յամպս, որ է ծիածանդ – 32. Եւ հաստատեցաւ Խոսրով յաթոռ թագաւորութեան, և զխոստացեալսն կայսեր՝ կատարեաց. – 140. Նորա խոստացեալ էր առնել դառնալ Աշոտի յիւր բնիկ տէրութիւնն. – 328.

ԽՈՍՏՈՎԱՆԵԼ/ԻԼ/ - Այսու զպտուղ շրթանց մերոց խոստովանելով յանուն նորա պահանջէ սպառնալեօքն և խոստմամբքն: - 256. ,,զի սրտիւ հաւատամք յարդարութիւն, և բերանով խոստովանիմք ի փրկութիւն,, , որպէս ասաց առաքեալն – 256. Ես իսկ լուայ յորժամ կարդային զԱւետարանն, թէ ասաց Քրիստոս, ,,որ խոստովանեսցի զիս առաջի մարդկան՝ խոստովանեցայց և ես զնա առաջի Հօր իմոյ որ յերկինս է,,. – 222. Ես իսկ լուայ յորժամ կարդային զԱւետարանն, թէ ասաց Քրիստոս, ,,որ խոստովանեսցի զիս առաջի մարդկան՝ խոստովանեցայց և ես զնա առաջի Հօր իմոյ որ յերկինս է,,. – 222. և Դաւիթ ասէ, ,,յոր հաւատացի զնոյն և խօսեցայ,,. և Պօղոս՝ ,,մեք հաւատամք զոր խօսիմքն,,. և դարձեալ Պօղոս՝ ,,եթէ խոստովանեսցիս բերանով քով զտէր Յիսուս, և հաւատասցես ի սրտի քում թէ Աստուած յարոյց … - 258. և որ խոստովանեսցի զիս առաջի մարդկան՝ խոստովանեցայց և ես զնա առաջի Հօր իմոյ որ յերկինսն է,,: - 256. և որ խոստովանեսցի զիս առաջի մարդկան՝ խոստովանեցայց և ես զնա առաջի Հօր իմոյ որ յերկինսն է,,: - 256. զի /258/ սրտիւ հաւատամք յարդարութիւն և բերանով խոստովանիմք ի փրկութիւն,,: - 260.

ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՂ - Եւ պատմի այս ի համառօտութեան Աբրահամու Խոստովանողի: - 128. զոր շարագրեաց երանելի խոստովանողն Քրիստոսի Աբրահամի ի գեղջէն Արածոյ. – 106. որգունակ Խորէն /գրքում՝ խորէն/ և Աբրահամ խոստովանողքն Քրիստոսի ի պարսկայինն զերծեալ լլկանաց դառնագոյն կրիցն՝ զընդարձակութենէ նախարարացն Հայոց մատուցին ողջոյնս աւետաբերս՝ դարձուցանել տեառն զգերութիւն ժողովրդեան իւրոյ: - 324. որք հեղին զարիւնս իւրեանց … և վասն ճգնութեան երանելւոյն Գրիգ որի Արծրունոյ քաջ նահատկին, յաղթող վկային, խոստովանողին Քրիստոսի – 314.

ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՂԱԿԱՆ - Բայց Աշոտ, իբրև եհաս ժամ ելիցն իւր յաշխարհէս՝ յանհունս բերեալ զզեղջ և զապաշաւանս յորդահոսան արտասուօք զխոստովանողականն ի դիմի հարեալ միջնորդութիւնն – 336. և թէ ի պատերազմին յայնմիկ հասանիցէ զմահուն ընդունել զվճիռ՝ իսկ ըստ յաղթութեանն զխոստովանողականն ժառանգել անուն, զօրանալ զօրութեամբ ի զօրութիւն խաչին Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ: - 400. մարտիրոսական հանդիսիւ ամբողջ զխոստովանողականն բերելով զանուն – 324. մեռան նոքա անդ և թաղեցան փառաւորապէս ըստ օրինի քրիստոնէից յուխտէ Յակոբկաց, որ անդ են հաւատացեալ ժողովուրդք, և զխոստովանողական անուն ստացեալ փառաւորեցան յերկրի և պսակելոց են ի Քրիստոսէ ընդ ամենայն սուրբս. ամէն: - 324. որ ի վերայ

եկեղեցեաց Քրիստոսի և սուրբ ուղղափառ հաւատոյ արեամբ չափ ճգնեալ նահատակեցան, և զխոստովանողական անուն ձայն ի վերայ եդեալ կարդային: - 132.

ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՒԹԻՒՆ - Ասաց Բագարատ յուրացութեանն իւրում, թէ առ վտանգի նեղութեանցն՝ ուրացութիւնն ոչ ինչ վնասէ, եթէ ի սրտին գաղտնի պահէ զխոստովանութիւնն հաւատոց: - 254. բայց մինչ էաք յաշխարհիին մեր՝ առաջնորդքն մեր ոչ ետուն տեղի ընդունել զասացեալսն ի սահմանին խոստովանութեան: - 132. Ետ պատասպանի երանելի Մուկաթլ լի հաւատովք և ճշմարիտ խոստովանութեամբ ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ, ասէ. – 290. Ետ պատասպանի երանելի Մուկաթլ լի հաւատովք և ճշմարիտ խոստովանութեամբ ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ, ասէ. – 290. և առաջի արկեալ զհառաչանսն, զարտասուսն, զխոստովանութիւնն, զողորմագին պաղատանսն, մինչ ի մահ զտրտմելն, զկենաց դեղն հայցել, զմարմին և զարիւն որդւոյն Աստուծոյ ի թողութիւն մեղաց – 386. և աւանդեաց զոգին երանելին Յովնան ճշմարիտ խոստովանութեամբ ի Հայր և յՈրդի և սուրբ Հոգին, որում փառք յաւիտեանս: - 296. և աւանդեաց զոգին երանելին Յովնան ճշմարիտ խոստովանութեամբ ի Հայր և յՈրդի և սուրբ Հոգին, որում փառք յաւիտեանս: - 296. և զինքն յանձն արար երանելի եպիսկոպոսին և ճգնաւոր քահանային, հանգեաւ բարի խոստովանութեամբ ի հոռի ամսեան, որ օր Ե էր ամսոյն յաւուր ուրբաթու՝ ի Քրիստոս Յիսուս ի Տէր մեր – 254. ԵՒ ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՒԹԻՒՆՆ Ի ՔՐԻՍՏՈՍ ՏԵԱՌՆ ԳՐԻԳՈՐԻ ԱՐԾՐՈՒՆԻՈՅ ԵՒ ՏԵԱՌՆ ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԻ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ ԱՐԾՐՈՒՆԵԱՅ ԵՒ ԳՐԻԳՈՐ ՔԱՀԱՆԱՅԻ, ԵՒ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՆՈՑԱ: - 240. Եւ մեք հետևեալ Աստուածաչունչ գրոց՝ պահեսցուք անբիծ զհաւատս սրտից, և մաքուր զխոստովանութիւն շրթանց, ըստ սրբոյն Պօղոսի վերաբերեալ զօրինականն – 258. և մկրտեալ սուրբ և անբիծ խոստովանութեամբ ի Հայր և յՈրդի և ի սուրբ Հոգին, ի ձեռն մեծին Գրիգորի հանդերձ ամենայն նախարարօքն Հայոց մեծաց: - 94. Զի եթէ ոչ ստուգութիւն սրտին և ճշմարտութիւն բերանոյն համամիտ առ հաւատոցն խոստովանութիւն ուղղակի մատչիցին՝ խոտան և ի բաց ընկենլի է և օտար ի սրբոյ առաքելական եկեղեցւոյ: - 258. զշրթունս մեր մաքրեսցուք ի մաքուր խոստովանութիւն հպելով և զմիտս մեր սուրբ պահելով ի հաւատս ճշմարիտս. – 256. ի մտի եդեալ զի այն ինչ, իբրև թէ ի վերին երեսս հաճիցեն զմիտս թագաւորին, և ի ներքին խորհուրդս պահիցեն զխոստովանութիւնն որ ի Քրիստոս. – 248. Իսկ հաւատացելեցն տեսեալ, եթէ բարի խոստովանութեամբ ննջեաց տէր սուրբ Գրիգոր՝ գոհութիւն մատուցանէին ամենազօրին Քրիստոսի – 254. Նոյնպէս եթէ ոչ հաւատք սրտի և խոստովանութիւն շրթանց ամբողջ պահիցին՝ ոչ կարասցէ հետևել ճշմարիտ դաւանութեանն ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ – 256. Նոքա պատասխանեալ ասեն. ,,վասն զի մեք ի պարսկական հինից անդուլ և անպարապ գոլով ի բաց լքաք զկրթութիւնն գրոց սրբոց՝ առ ընտրել զհաւատոց խոստովանութեան կանոնադրութիւն. – 132.

ԽՈՍՏՈՒՄՆ - Այսու զպտուղ շրթանց մերոց խոստովանելով յանուն նորա պահանջէ սպառնալեօքն և խոստմամբքն: - 256. Բայց Մուսէ ոչ հաստատնագոյնս վասն Աշոտի զխոստմանն բերելով յանձնառութիւն արձակել զնա յիւր իշխանութիւնն – 330. և արդ մեք զաւակ Աբրահամու եմք, և գիտէք դուք զխոստումնն /160/ որ առ Իսմայէլ հայրն մեր. – 162. Յուշ առնէր նմա զխոստումնն Աստուծոյ առ Աբրահամ և զկարգս թլփատութեանցն և զզոհիցն և զայլոցն ամենեցուն, զոր ոչ է այժմ ասել մի ըստ միոջէ. և յայս լինէր խոկումն Իսմայէլացւոցն մինչև իսպառ: - 158.

ԽՈՍՐՈՅ ՈՄՆ - Եւ յետ նորա ածին զԽոսրոյ ոմն /154/ տղայ մանուկ և նստուցին իւրեանց թագաւոր. և նա փութանակի վախճանեցաւ: - 156.

ԽՈՍՐՈՎ - ,,Աստուծոց պատուական և ամենայն թագաւորաց, տէր երկրի և ծովու, ծնունդ մեծին Արամազդայ Խոսրով թագաւոր. առ Հայրակղոս անմիտ և առ անպիտան ծառայ մեր: - 146. Ապա թագաւորեցուցին զԲորն զդուստրն Խոսրովայ, որ էր կին նորին, որում բամբիշն կոչէին. – 154. Ապա ոմանք թագաւորեցուցին զԱզարմիկ դուստր Խոսրովու, և

զօրն Խոռեմայ թագաւորեցուցին զՈրմզդ ումն ի Մծուին քաղաքի. – 156. Առաքեցին առ Մուրիկ թագաւորն արս ճոխս մեծամեծ ընծայիւք և պատարագօք և թուղթ գրեալ ի բերանոյ Խոսրովայ զայս ինչ. – 136. դիմեցին առ կայսրն Վաղէտիանոս, թէ հնար ինչ իցէ առնուլ զվրէժ արեան Խոսրովու և ի /92/ վերջ նահանջել զբռնակալութիւն Ստահրացոյն. – 94. ետուն գոյժ զմահուանէ թագաւորին և կացուցին փոխանակ Վաղարշու թագաւոր զորդի իւր զԽոսրով ձեռնտուութեամբ Արտաւանու Պարսից արքայի: - 92. և սկսաւ Խոսրով արքայ ժողովել զմնացեալ նախարարս զօրացն և զզօրն, որ զերծեալ էին ի պատերազմէն: - 150. Եւ այսպէս խաղաղեցուցեալ զաշխարհս կէին հեշտալիր խաղաղականօք ըստ կամի ախորժակաց զամենայն ժամանակս կենաց Խոսրովու, որ թագաւորեաց ամս ԽԸ: - 92. Եւ առաքեաց հրեշտակս մեծապէս գանձիւք և հրովարտակօք առ արքայ Խոսրով, խնդրել ի նմանէ զխաղաղութիւն մեծաւ թախանձանօք – 140. և առեալ զգանձս Արշակայ բերին առ Խոսրով: - 112. Եւ արքայ Խոսրով զարհուրեալ պատրաստի ի փախուստ, քանզի զօրացաւ յաղթութիւնն Հայրակղի. – 148. Եւ եղեալ պատերազմ մեծ Արշակայ և Խոսրովու յեզր ծովուն Գեղամայ ի մօրին տեղւոջ – 112. Եւ եղև ի վախճանելն Խոսրովու Հայոց թագաւորի, որ եկաց ի տերութեանն ամս Դ – 114. Եւ եղև յամի չորեքտասաներորդի Խոսրովայ արքայի, ի քսաներորդ ամի Մուրկայ թագաւորութեանն՝ ապստամբեցան ի կայսերէ զօրքն Յունաց, որք ի Թրակացւոց կողմանէն – 140. Եւ եղև յաւուրն ինն և տասներորդի, յամսեանն մարգաց, որ օր ԻԸ էր ամսոյն, յամի քսան և հինգերորդի թագաւորութեանն Խոսրովու, որ կոչէր Ապրուէզ, զկնի Ժ աւուր անցանելոյ զատկին՝ առին զքաղաքն. – 142. և զբազումս ձերբակալ արարեալ ածին առ Խոսրով – 140. և զօրացաւ յաւուր յայնմիկ յաղթութիւն Խոսրովայ: - 140. Եւ ընդոստուցեալ Խոսրով ի յահէն և զարհուրեալ մեծաւ դողութեամբ՝ խնդրեաց իւր տեղի փախստեան, աղաղակեաց և ասէ՝ ձի, ձի, և մտեալ յասպաստանն՝ ոչ հանդիպեցան ձիոյ: - 152. և ընկեցեալ զԽոսրով յաթոռոյն՝ կացուցանէ փոխանակ զՎաղարշ զեղբայր Խոսրովու: - 112. և ընկեցեալ զԽոսրով յաթոռոյն՝ կացուցանէ փոխանակ զՎաղարշ զեղբայր Խոսրովու: - 112. և ինքն գնաց ի Միջագետս Ասորոց, զի կալեալ հաստատեսցէ ինքեան զքաղաքսն և զսահմանսն ամենայն, որ առ Խոսրովաւ և առ Մուրկաւ հաստատեալ էր: - 154. Եւ Խոսրով արքայ փախստական գնաց, և անցեալ զԴեկղաթաւ ի Վեհկաւատ՝ հրամայեաց զլար կամուրջացն կտրել. – 150. Եւ խօսէր ընդ նոսա սաստիկ և ահագին դատաստանօք և սպառնալեօք, թէ ընդէ՞ր և դուք ոչ մեռարուք ի պատերազմին, քան թէ ելեալ փախստական գնացէք գալ առ իս և տալ համարձակութիւն ծառայի իմում ի յայսքան վնաս. մի՞թէ արդեօք զԽոսրով մեռեալ կարծէիք,,: - 150. և կալան անդ զտիկնայսն ամենայն և զհարճսն և զորդիսն արքայի, և զերիվարսն արքունական, որով եկեալ էր Խոսրով արքայ ի Տիսպոն՝ հանին գաղտաբար ի գիշերի, և արքայ Խոսրով ոչ միոյ իւիք չէր տեղեակ. – 150. և կալան անդ զտիկնայսն ամենայն և զհարճսն և զորդիսն արքայի, և զերիվարսն արքունական, որով եկեալ էր Խոսրով արքայ ի Տիսպոն՝ հանին գաղտաբար ի գիշերի, և արքայ Խոսրով ոչ միոյ իւիք չէր տեղեակ. – 150. և Հայրակղի ժողովեալ զամենայն արևելեայս իբրև ՃԻՌ՝ դիմէ ի վերայ Խոսրովայ: - 148. Եւ հաստատեցաւ Խոսրով յաթոռ թագաւորութեան, և զխոստացեալսն կայսեր՝ կատարեաց. – 140. Եւ յաւել գրգռել ի սիրտս իւր արքայ Խոսրով. զի Տէր խստացուցանէր զսիրտ նորա, զի կործանելոց էր զթագաւորութիւն նորա. – 146. Եւ ումն ընթացեալ ետ գոյժ վաղվաղակի /150/ Խոսրովու, թէ ,,ապստամբեցաւ ամենայն Արեաց երկիր ի քէն, և զորդի քո Կաւատ նստուցին թագաւոր, և ահաւադիկ դիմեալ գա ի վերայ քո,,: - 152. և որդի նորա Խոսրով մանկագոյն տիովք մնացեալ՝ առնու զթագաւորութիւն: - 136. և որդի Որմզդի Խոսրով գնաց փախստական առ Մուրիկ թագաւորն Յունաց՝ զոր առեալ քեռիք նորա Վնդոյ և Վստամ գնացին փախստական ի դուռն կայսերական: - 136. Եւ Վահրամ գնաց փախստական և անկաւ ի Բախղ Շախստան. որ և յետոյ իսկ սպանաւ ի հրամանէ Խոսրովայ: - 140. Զայն ի փոքր ինչ աւուրց զապստամբութիւն ի մէջ առեալ Խոսրովայ ի Շապհոյ՝ ի Յոյնս ապաւինի – 112. Թագաւորէ Խոսրով որդի Տրդատայ

փոխանակ հօր իւրոյ, հրամանաւ Կոստանդիանոսի – 96. ի կոր կործանման կացեալ Խոսրով մեր թագաւոր, և ջանայր առնուլ զվրէժ մահու հարազատին իւրոյ, թագաւորին Արտաւանայ, զոր և առնէր իսկ – 92. Իբրև գիտաց Շապուհ արքայ զոր գործեաց Արշակ՝ թագաւորեցոյց ի վերայ Հայոց զԽոսրով ոմն յազգէն Արշակունեաց: - 110. Իբրև լուաւ Խոսրով արքայ զլուր համբաւոյն այնորիկ՝ շարժեցաւ ի բարկութիւն մեծ, լինել վրէժխնդիր արեանն Մուրկայ: - 140. Իսկ զԳողթն գաւառ ի ժամանակի կատարման սրբոյն Վահանայ, յամի ՃՋԶ թուականութեանց, յորում ամի կատարեցաւ սուրբն Վահան, որ էր որդի Խոսրովայ Գողթան տեառն: - 390. Իսկ Խոսրովու կարծեալ արծարծեալ զզօրս իւր և որք ի դրանէն արքունի որ կոչին համհարզք և փուշտիպանք, և ամենայն արք ընտիրք /148/ տան թագաւորին ոյժ առեալ դարձեալ պատերազմել ընդ Հայրակղի: - 150. Իսկ Վասակ Արծրունւոյ եկեալ առ Խոսրով և կալեալ զժառանգութիւն և զգահ – 112. խորհելով վասն սպարապետին մեծին Սահակայ, որպէս ի նմանէ Խոսրով զանձնիշխանականն օրինադրեաց հրաման. – 112. Յայնժամ արքայ Խոսրով յայլակերպս եղեալ գնաց եմուտ ի բուրաստանն արքունի – 152. Յերկարեալ վտանգ նեղութեան Հայոց, որպէս ցուցանեն բազումք ի պատմագրաց, մինչ ի ժամանակս Ջամասպայ և Կաւատայ, մինչ ի Խոսրով արքայ: -134. որ տեղասցեն ի վերայ ձեր նետս երկաթեղէնս և շուառունս մուխս պաղաւատիկք սլաքովք և հաստաձիգք աղեղանց և կռուիք բազմադիմիք՝ որչափ Խոսրովայ և ձեզ պիտոյ իցէ,,: - 138. որոց անուանք ճանաչին, միոյն Գէորգ յԱկեցի տոհմէ, և միւսոյն Խոսրով ի Գաբաելեան տոհմէ: - 222. Որում ոչ կամեցեալ լսել Խոսրովայ՝ ասէ. իմ է թագաւորութիւնն այն և ես զորդին Մուրկայ նստուցի թագաւոր - 142. քանզի յետ վախճանի Ասպուրակայ նստուցեալ էր Խոսրովու յաթոռ հայրապետութեան Հայոց զսուրբն Սահակ որդի սրբոյն Ներսէսի. – 112.

ԽՈՍՐՈՎ ԱԿԷԱՑԻ - Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … և այլք ի նախարարացն Վասպուրական իշխանին, Սմբատ Ապահունի, Գրիգոր Քաջբերունի, Վահան Հաւնունի, սեպուհն Դաւիթ, Գազրիկն Ապուհարազ, Թոդորոս Վարազն, Խոսրով Վահևունի, Խոսրով Ակէացի, Վարդան Գաբայեղէն, Սմբատ Մարացեան, սեպուհ մի Սահակ, Պատրիկն Անձևացի, Գորգ Հարմացի, Դաւիթ Գունդսաղար. – 174.

ԽՈՍՐՈՎ ՎԱՀԵՒՈՒՆԻ - Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … և այլք ի նախարարացն Վասպուրական իշխանին, Սմբատ Ապահունի, Գրիգոր Քաջբերունի, Վահան Հաւնունի, սեպուհն Դաւիթ, Գազրիկն Ապուհարազ, Թոդորոս Վարազն, Խոսրով Վահևունի, Խոսրով Ակէացի, Վարդան Գաբայեղէն, Սմբատ Մարացեան, սեպուհ մի Սահակ, Պատրիկն Անձևացի, Գորգ Հարմացի, Դաւիթ Գունդսաղար. – 174.

ԽՈՍՐՈՎ ՓՈՔՐ - Զկնի Խոսրովու Փոքու թագաւորէ Տիրան որդի նորա: - 96.

ԽՈՏ - հասեալ ի վերայ ծառոց մրգաբերաց, կամ ի դիւրածախելի բոյսս խոտոյ, այնպէս վատնեցին ծախեցին զզօրութիւն մարդկային ազգի ստացուածովք իւրեանց,,: - 240. Յետ ջրհեղեղին հրամայեալ՝ կերիջիք միս իբրև զբանջար խոտոյ. – 30.

ԽՈՏԱՆ - Զի եթէ ոչ ստուգութիւն սրտին և ճշմարտութիւն բերանոյն համամիտ առ հաւատոցն խոստովանութիւն ուղղակի մատչիցին՝ խոտան և ի բաց ընկենլի է և օտար ի սրբոյ առաքելական եկեղեցւոյ: - 258.

ԽՈՏԵԱԼ - և խոտեալ ի բաց ընկենուք զմիոյ անընկեր և անվերոյ իրաց հանդէս, որպէս և իսկ կոչեցեալ մարգարէն ձեր Մահումաթ – 246.

ԽՈՏՈՐԵԱԼ - որ զծայրագոյն շնորհացն Աստուծոյ առեալ պարգևս՝ կենդանւոյն ի կարգս անմահիցն փոխանորդեաց վերագրիլ, որ և յառաջ քան զփոխիլն ծանոյց զհամաջինջ բարկութիւն Աստուծոյ խոտորեալ ազգին և որդւոցն անհնազանդից – 26.

ԽՈՏՈՐԵԼ - զի կարասցէ խոտորել ի գաղտնիս զոգի սրբոյն, զզրահեալն Հոգւովն սրբոյ վերեկութեամբ – 204.

ԽՈՏՈՐԻԼ - Մի՛ խոտորիցիս ի մոլար օրէնս վրիպելոցն ի ճշմարտութենէն, ազգին Իսմայէլի, որպէս որք վրիպեցանն գերեալքն Հայոց,,: - 318. և ընդ հարթն գնասցուք ճանապարհ, և մի

խոտորեսցուք մի յաջ և մի յահեակ. – 256. Նմանապէս կամ թէ ևս հրաշափառագոյն երիցս երանելիք Սողովմոն, որ Սևորդին ճանաչի, և Կախայ վերին աշխարհեցին՝ ոչ խոտորեցան ի բանս թագաւորին – 292. Նմանապէս կամ թէ ևս հրաշափառագոյն երիցս երանելիք Սողովմոն, որ Սևորդին ճանաչի, և Կախայ վերին աշխարհեցին՝ ոչ խոտորեցան ի բանս թագաւորին – 292. Ոչ ամենևին /գրքում՝ամենեւին/ գոնէ փոքր մի խոտորեցան ի բանս նորա և ոչ առին յանձն ի պատրել մեծութիւն ընչից և ոչ անսացին հնազանդել փառաց աշխարհական ցանկութեանց – 264. որ ոչ և փոքր մի խոտորեցաւ ի բանս բռնաւորին, վասն սիրոյն Քրիստոսի: - 318.

ԽՈՏՈՐՆԱԿ - այլ գնաց զխոտորնակ և զձախողակի ճանապարհ աղտեղասէր բազմադիմակ պղծութեամբք – 108.

ԽՈՏՈՐՈՒՄՆ - աստէն իսկ դարձաւ յետս երես իւր ի /248/ թիկունս կոյս, ըստ ձախողակի խոտորմանն յետս ընդդէմ զխոտորմանն ժառանգեաց: - 250. աստէն իսկ դարձաւ յետս երես իւր ի /248/ թիկունս կոյս, ըստ ձախողակի խոտորմանն յետս ընդդէմ զխոտորմանն ժառանգեաց: - 250.

ԽՈՐ - Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … դու վիշապ ծովական՝ և մեք կարթ, ի քիմս քո ի վեր ձգելով զքեզ ի խորոց անդնդոց. – 280.

ԽՈՐԱԳԷՏ - Այլ քանզի յոյժ առաւելեալ էր իմաստութեամբ Գագիկ՝ տեղի տայր բովանդակ գաւառապետաց զօրագլխաց աշխարհիս, գնայր ընդ նոսա իմաստութեամբ խորագէտ հնարաւորութեամբ, ըստ անձնիւր գահու մեծարեալ պատուադրութեամբ հաճոյանալ ախորժէր նոցա: - 354.

ԽՈՐԱԳՈՅՆ - և հարաւային ջերմագոյն օդն շնչեաց ի խորագոյն դաշտն քաղաքին Դվնայ – 268. և ձմեռնայինն խաղան գնան ի խորագոյն երկիր – 262. և մտեալ ի խորագոյն բանտ, տարեալ յամենայնի զոհութեամբ վասն անուանն Քրիստոսի, սովով և ծարաւով ժուժկալութեամբ մեծաւ: - 318. խաղայ իջանէ ի խորագոյն և ի ջերմային վայրս անդնդական խորոցն, ձմեռնանայ անդ – 262. հեշտալիր առ զգուշութիւնն յօրինեալ՝ ի խորագոյնս ծովուն զպարիսպն յօրինեալ կազմէ: - 88.

ԽՈՐԱՁՈՐ - և բնակութիւն նոցա ի խորաձորս և ի փապարս լերանց և ի պրակս մայրեաց, ի գագաթունս լերանց: - 190.

ԽՈՐԱՄԱՆԿ - և խորամանկ խարդախութեամբ քողարկեալ զբանսն՝ և ասէ – 242. Բայց յետ բազում պատերազմացն խորամանկ խաբէութեամբ կոչէ առ ինքն Շապուհ զԱրշակ ի դէմս սիրոյ խաղաղութեան, ոչ ինչ յիշատակ զչարեացն գործելոց ի մէջ առնելով. – 102. և ըստ հնարագէտ ազգի իւրեանց խորամանկ կեղծաւորութեամբ, խաղաղասէր դիմօք առ սակաւ սակաւ ջանայր կատարել զկամս չարութեան իւրոյ: - 170. զի ուր և իցէ՝ ածցեն զնա առ նա, թէ՛ պատիր խաբէութեամբ և խորամանկ կեղծաւորութեամբ և խարդախութեամբ, կամ պատերազմաւ և մեծամեծ զօրութեամբ, ամենայն պատրաստութեամբ, արքունի կարողութեամբ, որպէս զիարդ և կարասցեն՝ առ նա հասուցանեն: - 224. Իմացեալ յայնժամ իշխանն զնենգութիւն նոցա և զխորամանկ կեղծաւորութիւնն… ասէ ցնոսա. – 214.

ԽՈՐԱՄԱՆԿՈՒԹԻՒՆ - ամենայն հնարիւք խորամանկութեամբ կապեալ անլոյծ գօտեամբ ընդ ոգւոյ երիցս թշուառականին – 248. և թուղթ մի գրեալ և կնքեալ լի խորամանկութեամբ և կեղծաւոր խարդախութեամբ ըստ հնարագիտութեան որդւոցն Իսմայէլի. – 234.

ԽՈՐԱՆ - Զի ահա ես զարթուցանեմ ի վերայ ձեր զազգ դառն և զերագ, որ գնայ ընդ լայնութիւն երկրի, ժառանգել զխորանս որ ոչ իւր են, ահեղ և երևելի: - 200. որգունակ քաւութիւնն և այլ կահ սպասու խորանին ի Մովսիսէ օրինադրեալ ի ձեռն ճարտարապետացն Եղիաբ և Բեսելիէլ խորանայարդարք: - 378.

ԽՈՐԱՆԱՅԱՐԴԱՐ - որգունակ քաւութիւնն և այլ կահ սպասու խորանին ի Մովսիսէ օրինադրեալ ի ձեռն ճարտարապետացն Եղիաբ և Բեսելիէլ խորանայարդարք: - 378.

ԽՈՐԱՍԱՆ - Ապա յղէ զնա ի Խորասան, և նմա հաւատաց զվերակացութիւն աշխարհին. – 326. զոր առեալ Կիւրոս դառնայ ի Խորասան. – 66. սագունակ հասեալ ի վերայ Վասպուրական աշխարհիս պարսկական խուժանն ըստ ազգս ազգս և ըստ քաղաքս քաղաքս ի Մարաց և ի Պարսից, յԵլամացւոց և ի Խուժաստանէ, ի Կրմանայ և ի Մուկանաց, ի Թուրքաստանէ և ի Խորասանայ, և յեղակարծում հասին ի ճուաշն գաւառ – 398.

ԽՈՐԱՓՈՐ - զի յինքեանս գրաւեալ ընդ հարկաւ ծառայեցուցանէին զպաշտօնեայս սրբոյ Խաչին, մանաւանդ զի և զգլխաւոր վանացն գհայրն, որում Գրիգոր անուանէր՝ զնա կալեալ եղեալ ի խորափոր խաւարային բանտի: - 334.

ԽՈՐԵՆԱՑԻ - և Նինոս ի զաւակէ Քամայ ըստ Արիսդոնեա Քաղդէացւոյ և ըստ Եւսեբեա Կեսարացւոյ և ըստ Մովսէսի Խորենացւոյ և ըստ Յուլիանու Աղիկառնացւոյ ստուգաբանի: - 14. որպէս գրեալ աւանդեցաւ մեզ այս ի չորրորդ դրուագի խոստաբանեալ պատմութեանն Մովսէսի Խորենացւոյ, վերադարձութեան ի վերայ երեցունց դրուագեալ հատուածին – 122.

ԽՈՐԷՆ - որգունակ Խորէն /գրքում՝ խորէն/ և Աբրահամ խոստովանողքն Քրիստոսի ի պարսկայինն զերծեալ լլկանաց դառնագոյն կրիցն՝ զընդարձակութենէ նախարարացն Հայոց մատուցին ողջոյնս աւետաբերս՝ դարձուցանել տեառն զգերութիւն ժողովրդեան իւրոյ: - 324.

ԽՈՐԻՆ - Գեղեցիկ էր և տեառն Գրիգորի Արծրունւոյ՝ ոչ անփոյթ առնել և զիւրոյ համանուանն զսրբոյն Գրիգորի առնուլ յանձն զխաւարամուտն լինել ի խորին խաւարային վիրապն կապանօք հանդերձ. – 250.

ԽՈՐՀԵԱԼ - բայց ազդ լինէր իշխանին ի նոյն գնդէն Տաճկաց՝ մի տեսանել զերեսս նորա, ծանուցանելով նմա՝ զոր ինչ խորհեալ էր վասն նորա և վասն աշխարհին նորա: - 184. Բայց Յամանիկն իբրև լուաւ ի դարձուցանելն Աշոտի զԱհմաթ լի անարգանօք, և զխորհուրդն զոր խորհեալ էին ի վերայ Հայոց ցրել՝ զօրհասն ի վերայ իւր համարեցաւ տեսանել. – 350. գուցէ յորժամ կատարիցեն զչարիսն զոր խորհեալ են ի վերայ քո, որպէս լուաք ի հաւատարմաց իւրեանց՝ օժանդակութեամբ Արտաշէսի մերժիցեն և զզարմ և զզաւակ քո ի թագաւորութենէ Ասորոց: - 82. և եկեալ մտեալ յաշխարհս Հայոց աներկիւղ համարձակութեամբ, խորհեալ խորհուրդ զոր ոչ կարաց հաստատել: - 106. Եւ եղև իբրև արար և կատարեաց Բուխայ զոր ինչ խորհեալն էր ի վերայ աշխարհիս Հայոց, բարձումն յաշխարհէս մեծամեծացն Հայոց՝ յաւել և զայս ևս – 296. Եւ եղև իբրև արար և կատարեաց Բուխայ զոր ինչ խորհեալն էր ի վերայ աշխարհիս Հայոց, բարձումն յաշխարհէս մեծամեծացն Հայոց՝ յաւել և զայս ևս – 296. և ծառայն զչարիս խորհեալ սպանանել զԴերենիկն և զաշխարհս նուաճել զիշխանութիւն Գուրգինի, զի և դիպող էր ժամն: - 320. զայս խորհեալ Մարդպետին ասէ, թէ զայս ձախողակի իմացմունս կատարել կարացից՝ թերևս և զտուն Մամիկոնեան նախարարութեանց կարացից որսալ ի կորուստ: - 98. զի թերևս կարասցեն հաճել զմիտս զօրավարին՝ ի բաց կալ ի խորհրդոցն զոր ինչ խորհեալ էր – 210. Իսկ իբրև ծանուցաւ նմա անլոյծ միաբանութիւն ուխտի ընդ միմեանս Աշոտոյ և Բագարատայ՝ ոչ ինչ յայտնեաց զխորհուրդս չարութեանն, զոր խորհեալ էին ի վերայ նոցա. – 172. Կամ դարձո՝ զխորհեալ նոցա չարիս ի գլուխ իւրեանց, կամ թող զի ելցեն գնասցեն՝ յով և կամեսցին,,: - 82. Նոյնժամայն ելեալ զհետ Դերանկին կորապաղատն ի նոյն աղագս ի բաց մեկնել ի դիմաց հազարապետին, գիտելով զոր ինչ խորհեալն էր յաղագս նախարարացն Հայոց եկելոյն առ նա, և մեկնեալ լինէին ի զօրացն անտի ասպարէզս Ե – 342. Նորա խորհեալ հաստատնագոյնս վասն Ապումրուանայ՝ քաջասրտագոյնս լինել ի սպանումն. – 368.

ԽՈՐՀԵԼ/ԻԼ/ - բանսարկուք ոմանք հրապոյրս պղտորս քսութեան ածէին տանէին ի միջէն առ միւսն, որպէս թէ զչարիսն իրերաց առ հազարապետն խորհել նիւթել յայտ ածէին և զպատճառն զմիմեամբք արկանէին ի գաղտնիս քրթմնջելով: - 342. Դարձեալ զՍողոմոն Բագրատունի վառեալ ի զէն սատանայական՝ յղէ առ նա բազում անգամ զնոյն խորհելով.

– 318. Եւ ազատորերոյն Վասպուրականի աղերսեալ՝ մի երթալ զայն ճանապարհ, առաջի դնելով զախտակրելն՝ նորա ընտրեալ զմահ ի վերայ քեռոյն իւր, քան զկեանս կեղակարծ ինչ խորհել զնմանէ: - 384. և ասէր, թէ ,,զայս ամենայն զոր գրէ կաթողիկոսն Հայոց և առ ապստամբութիւն խորհել առ ի քէն, և զնախարարսն Հայոց զՅունաց թագաւորին խորհել հնազանդութիւն. արդ տեսանել պարտ է վասն այդր,,: - 130. և ասէր, թէ ,,զայս ամենայն զոր գրէ կաթողիկոսն Հայոց և առ ապստամբութիւն խորհել առ ի քէն, և զնախարարսն Հայոց զՅունաց թագաւորին խորհել հնազանդութիւն. արդ տեսանել պարտ է վասն այդր,,: - 130. Եւ գրէ առ իշխանաց իշխան՝ ի բաց լքանել եթէ ունիցի ինչ անօգուտս խորհել, ապա թէ ոչ՝ տեսից զքեզ, ասէ, ի զէն և յասպազէն և ի ճակատամարտ. – 322 և գրէ առ Սահակ դառնալ առ Երուանդ. թերևս հնար լիցի խորհել ինչ վասն Երուանդայ: - 82. և ինքն Յամանիկն գրէր առ Աշոտ զԴերանկէն՝ լի ապիրատութեամբ խորհել վասն Աշոտի: - 350. և հայր քո Վասակ խորհիցի ինչ առ արքայի, և աղմուկ և շփոթ ինչ յուզիցէ հայր քո, որպէս թէ զապստամբութեան ինչ խորհել կարծիս զմէնջ առնուցուն: - 114. զայս խորհելով թէ զայսպիսի քաջ այր և պատերազմող ոչ պատշաճ վարկանելի է ի հեռաբնակ վայրս ի դրանէ արքունի կացուցանել: - 330. խորհելով վասն սպարապետին մեծին Սահակայ, որպէս ի նմանէ Խոսրով զանձնիշխանականն օրինադրեաց հրաման. – 112. մանաւանդ յառաջագոյն պատրաստեալ պատսպարեաց թղթովք և պատարագօք առ թագաւորն և առ զօրավարն գնալ ըստ հրամանաց նոցա, և ոչ ինչ արտաքոյ կամաց նոցա խորհել կամ գործել ինչ: - 270. յորում և ոմն հաւատարիմ Յիսէի Սէմ անուն յառաջ խաղացեալ՝ պատահէ իշխանին, ընդ Վահանայ խորհրդակցեալ խորհել զխաղաղութիւն և զմարտն գրգռեալ ցածուցանել և զվառեալ պատերազմն շիջուցանել. –334. Նոյն ժամայն մատուցեալ ոմանց առ Դերանիկն՝ ստուգագոյնս քսէին վասն Գագկայ Ապումրուանայ. խորհել ընդ կորապաղատին, զոր ինչ գործեաց Հասան զանօգուտսն. – 348. զոր ինչ խորհեցան ի վերայ աշխարհիս Վասպուրական իշխանութեանս – 238. ,,զի՞նչ է այդ, զոր դուք ի ծածուկ գործէք, և ընդէ՞ր խորհուրդք գաղտնիք ընդ միմեանս խորհիք. – 214. ,,լուռ լե՛ր առ այժմ, և յայլում ժամու հոգացայց վասն որոյ խորհիս. – 114. առ որ զչարեալ Արէտ՝ խորհէր վրէժ առնուլ զանարգանաց դստերն, և ոչ իշխէր համարձակ յինքնակալէն Օգոստեայ Տիբէրի կայսեր: - 78 ասէ. ,,թէ ոչ բառնաս կորուսանես ի միջոյ զերկուս նախարարութիւնսդ՝ ոչ բարիոքագոյն քո թագաւորութեանդ խորհին խորհուրդ. զի ձեռն նոցա է ընդ Շապհոյ արքայից արքայի,,. – 98. արդ հաճոյ թուիցի քեզ զոր խորհիմս. – 100. բազում անգամ աղուեսք թագաւորել խորհեցան, բայց շունք ոչ առին յանձն: - 108. Բայց յետոյ անմիաբան գտեալք նախարարքն Հայոց՝ թողին զոր խորհեցանն վասն թագաւորելոյ Վահանայ, և անցին /126/ գնացին առ մեծն Վարդան. – 128. և գրեալ էր առ Բուխայ, զի մի՛ ինչ չարիս խորհիցի կամ գործիցէ առնն այնմիկ, այլ տացէ տանել զնա առ թագաւորն մեծաւ պատուով և զգուշութեամբ: - 288. և գրեալ էր առ Բուխայ, զի մի՛ ինչ չարիս խորհիցի կամ գործիցէ առնն այնմիկ, այլ տացէ տանել զնա առ թագաւորն մեծաւ պատուով և զգուշութեամբ: - 288. և խորհեցաւ սա զմիտս զայս, եթէ որ առ վտանգի նեղութեան դարձցի ոք առ ի պաշտօն կոռցն՝ ոչինչ է, եթէ սիրտ իւր ուղիղ պահեսցէ զհաւատսն Քրիստոսի: - 256. և ամենայն ոք խորհէր ի սրտի իւրում խնամով ի չարիս: - 28. և ասէ, ,,եթէ աջողեսցին քեզ խորհուրդ մեր, զոր խորհեցաք ի վերայ Հայոց և իշխանաց նոցա, և ըստ ախորժակաց մերոց ի գլուխ ելանիցեն, որ ինչ կամք յօժարութեանց մերոց ըղձանայցեն- 184. և Դերանիկն խորհէր տիրել աշխարհին: - 324. Եւ էին ի կասկածի ի մէջ բանակին ի հազարապետէն, զի յայտնի երևեալ լինէր զոր խորհէրն վասն նոցա Ահմատն: - 344. և խորհէր յեղակարծում ի գիշերամարտս հասանել ի վերայ Աշոտի: - 322. և հայր քո Վասակ խորհիցի ինչ առ արքայի, և աղմուկ և շփոթ ինչ յուզիցէ հայր քո, որպէս թէ զապստամբութեան ինչ խորհել կարծիս զմէնջ առնուցուն: - 114. մինչ երթայր և խորհէր՝ խոցեալ նորա երիվարն, և յանկարծակի այն ինչ ոտն երիվարին շաղեալ ընդ փոքր թուփ մի, որպէս ասեն, զուլումբեալ ի վերայ գլխոյն ջարդեալ զողն ու լարն՝ ի բաց ընկէց զհեծեալն զքաջ զօրավարն Ապումկդէմ: - 304. Եւ մինչդեռ զայս օրինակ խոկային

և խորհէին ի միասին՝ միանգամայն արգելականք բերդին անդէն իսկ և իսկ քակեալ ի միաբանութենէ ուխտին – 210. Եւ մինչդեռ զայս խորհէին՝ եհաս լուրն առ կայսր ի ձեռն Տիրենտեայ զօրավարին. – 110. և մինչդեռ խորհէր արքայ Կաւատ վասն շինութեան աշխարհի և խաղաղութեան՝ եհաս նմա վախճան կենաց և մեռաւ, կեցեալ ամիսս Ջ: - 15. Եւ սկսաւ գոռալ, և խորհէր զթոյնս չարութեանն թափել ի վերայ իշխանին Աղուանից, /276/ և յղէր առ նա կոչելով ի հնազանդութիւն. – 276. Զայս իմացեալ խորհրդականութիւն Քսերքսէս յԱդրամելեայ և Սանասարայ յորդւոցն Մենեքերիմայ՝ ապա գան առ Տիգրան Հայոց թագաւոր և զեկուցանեն նմա վասն որոյ խորհի Աշդահակ. – 62. զի մեռաւ նա ի ճանապարհի, ի կողմանս Ասորոց, յելանել նորա ի վերայ աշխարհիս Հայոց՝ չարչարեալ զսոսա որպէս խորհեցանն. – 184 Զկնի այսորիկ յառաջ խաղացեալ Ահմաթ և որ ընդ նմա կայսկազենիցն գունդք, երթեալ մտանել ի քաղաքն Դուին, թերևս կարասցէ ի կատարումն՝ զոր ինչ խորհեցաւն՝ հասուցանել զչարիսն: - 344. Ընդ նոյն ժամանակս խորհուրդ ի մէջ առեալ Շաւասպ Արծրունի եղբայր Վասակայ հօր Աղանայ Արծրունոյ, և խորհեցաւ զտիրելն Հայոց – 124. Ընդ որ զչարեալ նախարարքն Հայոց՝ տաղտկացան ընդ գիջանալն, և խորհեցան զոչ թագաւորելն Արտաշրի ի վերայ Հայոց. – 116. Իբրև զեկուցաւ նմա յոմանց զոր ինչ խորհի վասն նորա Աւշին / 370/ … ելեալ գնաց մեկնեցաւ օգնութեամբ ի վերայ հասեալ գիշերոյն – 372. Իսկ Աւշին դատարկացեալ ի խորհրդոցն զոր խորհեցաւն՝ յաւել զայս օրինակ կատարել զկամս չարագոյնս: - 372. Իսկ իբրև գիտաց բռնաւորն, եթէ չելին ի գլուխ կարծիքն զոր ի վերայ սրբոցն խորհեցաւ, որպէս գրեալ է, ,,կարծողն և արհամարհողն այր ամբարտաւան է և ոչ ինչ վճարեսցէ,,- 264. Իսկ Յամանիկն ի վերայ Հայոց խորհէր ելանել, կամելով և տիրել Հայոց. – 338. խօսի Գուրգէն ընդ Աշոտի յայտնապէս զոր խորհէրն. – 364. Կարծելով Վահանայ խոնարհել զորդին իւր յանկանգնելի կործանումն, զոր մեկուսեալ Սամուէլի զհայր իւր Վահան, իբր այն թէ խորհիցին ինչ վասն որոյ եկեալն էին – 106. միանգամայն խորհէր վրէժխնդիր լինել ազգին Մամիկոնէից վասն սպանման Մեհուժանայ հաւոյն իւրոյ: - 112. որով անգիտացեալ զհողանիւթեայ իւր զանգուած՝ յահաւորէն Աստուծոյ և յարարչէն խորհեցաւ թիկունս դարձուցանել – 20. որք մատուցեալ առ սուրբն Սահակ զեկուցանել նմա զոր ինչ խորհինն, և թևակոխէին առ Պարսից արքայն, զոր և արարին /116/ իսկ. – 118. սա ևս աւելի խորհեցաւ չար և պատրանօք խաբէութեան որսացեալ զնախարարս աշխարհիս Հայոց՝ արար հրկէզ զամենեսեան ի քաղաքին Նախճաւան և յաւանին Խրամի, որ է ի ներքոյ Աստապատոյ վանացն, յեզր Երասխայ. – 166. ՎԱՍՆ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՋԱՓՐԱՅ, ԶՈՐ ԻՆՉ ԽՈՐՀԵՑԱՒ Ի ՎԵՐԱՅ ԱՇԽԱՐՀԻՍ ՀԱՅՈՑ, ԵՒ Ի ԳԼՈՒԽ ԵՀԱՆ ԶԿԱՄՍ ՉԱՐՈՒԹԵԱՆՆ, ԵՒ ՈՐ ԻՆՉ ԸՆԴ ՍՈՎԱՒ ՆԱԽ ՔԱՆ ԶԼՆՈՒԼ ՎԵՑԵՐՈՐԴ ՅՈԲԵԼԻՆԻ, ԵՒ ԵՕԹԱՆԱՍՈՒՆԵՐՈՐԴ ՈԼՈՄՊԻԱԴԻՆ, ՅԵՏ ԻՆՆԵԻՏԱՍՆ ԸՆԴԻՔՏԻՈՆԻՆ, ՅՈՐՈՒՄ ԲՈՎԱՆԴԱԿԻՆ ԺԱՄԱՆԱԿՔ ԲՌՆԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆՆ ՏԱՃԿԱՅ ԱՄՔ ՄԻԲ ԸՍՏ ԹՈՒՈՑ ՀԱՅԵՐԷՆ ՏՈՒՄԱՐԻ. – 170. քանզի խորհեցան թագաւորեցուցանել զնա ի վերայ Հայոց, զի էր այր սրտեայ և ուժեղ, քաջախորհուրդ և իմաստնախորհ, խոնարհ, առատաձեռն և զուարթամիտ: - 126.

ԽՈՐՀՈՒՐԴ - Աւա՜ղ խարդախագունին այնորիկ խորհրդոյ /գրքում՝ խորհրրդոյ/ և յիմարակամ մտաբերութեանն -20. ,,զի՞նչ է այդ, զոր դուք ի ծածուկ գործէք, և ընդէ՞ր խորհուրդք գաղտնիք ընդ միմեանս խորհիք. – 214. այլ նանրացան ի խորհուրդս իւրեանց – 52. Այլ նոքա քանզի հաստատուն մտօք ունէին զմիաբանութիւն դաւաճան խորհրդոյն որ առ բռնաւորն Տաճկաց՝ ետուն պատասխանի և ասեն – 216. Այլ չարիմացն հայր կոչեցեալ Մարդպետ և բնաւորեալ խորհրդոցն չարին ոչ երբէք դադարէր: - 98. ապա հնարաւորեալ պատիր խաբէութեամբ ի կատարումն հասուցանել զխորհրդոյն /346/ զանհաստատ իմացմունսն, և գնաց եմուտ յամրոցն, և զհիւանդութեան կեղծաւորութիւն մերձ առ մահ եդ առաջի: - 348. ասէ. ,,թէ ոչ բառնաս կորուսանես ի միջոյ զերկուս նախարարութիւնսդ՝ ոչ բարիոքագոյն քո թագաւորութեանդ խորհին խորհուրդ. զի ձեռն նոցա է ընդ Շապհոյ արքայից արքայի,,. – 98. արդ դու մի անփոյթ յանհոգս յաղագս այդր մնայցես, անյապաղ

հնարիցիս գտանել զխորհրդոցն նորա դատարկութիւն,,: - 346. Արդ ի գալ միւսոյ ամին որ յոբելեանք Զ և ոլըմպիատք ՀԲ, ընդիքտիոնք Ի … աներկբայ խորհուրդ ի մէջ առեալ թագաւորն սինկղիտոսօքն հանդերձ և ամենայն մեծամեծօքն Բաբելացւոց , զի զիշխանս աշխարհին Հայոց ի բաց բարձցէ յիւրաքանչիւր տէրութենէ – 184. Բայց իշխանաց իշխանն Աշոտ անհանդուրժելի մնալով խորհրդոց չարին ի գլուխ ելանել - 344. Բայց Յամանիկն իբրև լուաւ ի դարձուցանելն Աշոտի զԱհմաթ լի անարգանօք, և զխորհուրդն զոր խորհեալ էին ի վերայ Հայոց ցրել՝ զօրհասն ի վերայ իւր համարեցաւ տեսանել. – 350. Եմուտ այնուհետև տարակուսական խորհուրդ ի մէջ զօրագլխացն վասն հարուածոց զօրացն ի գնդէն Հայոց. – 234. Եւ ամենայն խորհուրդք մեր դիւրաւ կատարեսցին. – 196. և խորհուրդք խորհրդականացս յոչինչ համարեալ լինէին ի գործս մարտից և յայլ կարգս հոգաբարձութեան աշխարհիս. – 194. Եւ յոյժ հաճոյ թուեցաւ խորհուրդս այս առաջի թագաւորին, և մեծապէս ուրախ լինէր: - 196. և ամենայն խորհուրդք իւր ապականեալ ցրուեցան. եթէ զի՞նչ գործիցէ ոչ գիտէր. – 280. Եւ ամենայն խորհուրդք Մուսէի առին զկատարումն ի վերայ թշնամեացն: - 330. Եւ անյապաղ գլխաւորեալ խորհրդոցն՝ առնու ընդ իւր զԴերենիկն, և էանց գնաց ի տուն իւր ի Բագարան: - 322. և ասէ, ,,եթէ աջողեսցին քեզ խորհուրդ մեր, զոր խորհեցաք ի վերայ Հայոց և իշխանաց նոցա, և ըստ ախորժակաց մերոց ի գլուխ ելանիցեն, որ ինչ կամք յօժարութեանց մերոց ըղձանայցեն- 184. Եւ արդ այսոքի՞կ են փոխարէնք, զի ետուք յօժարութիւն նենգագործ խորհրդով՝ լինել յարգելանի, և առնել դիւր որսալ ի խնդրողաց անձին իմոյ և իմոց զաւակաց – 216. և եկեալ մտեալ յաշխարհս Հայոց աներկիւղ համարձակութեամբ, խորհեալ խորհուրդ զոր ոչ կարաց հաստատել: - 106. և եղբայր Մեհուժան Արծրունի յղէ դեսպան առ Շապուհ զնոյն խորհուրդ հաստատել: - 108. Եւ երթայր աներկիւղ համարձակութեամբ, քաջալերեալ ի միտս և խորհուրդս իւր ըստ պնդութեան արութեան իւրոյ քաջ նահատակն Ապումուսէ: - 288. Եւ զչարեալ ընդ խափանումն խորհրդոցն իւրոց՝ ամբաստան յոյժ լինէր զԱշոտոյ հանդերձ թղթովք Տաճկաց, որք էին ի կողմանս Հայոց, բազում այն ինչ զոր ստութեամբ քան թէ ճշմարտութեամբ զեկուցանեն զնմանէ զգործս, և թէ հակառակս ևս թագաւորութեան քոյ բանըննդէմ լինի հանապազ: - 172. և ընտիր երիվարաց պատրաստել, ի նորա չար խորհրդոցն ի բաց վազել: - 344. և թէ նոքա յերիս կամ ի չորս կամ ևս աւելիս բաժանեալ օգնական առնիցեն իւրեանց զամուրսն՝ մեծ աշխատութիւն քեզ հասուցանիցեն, և ամենայն խորհրդոց քոց խափանիչք /212/ գտանիցին – 214. Եւ ի բազում և քաջ խորհրդոց զայս և եթ հաստատուն խորհուրդ ընտրեցին սինկղիտոսքն, և ասեն ցթագաւորն. – 196. Եւ ի բազում և քաջ խորհրդոց զայս և եթ հաստատուն խորհուրդ ընտրեցին սինկղիտոսքն, և ասեն ցթագաւորն. – 196. Եւ իմաստուն և հանճարեղ խորհրդովք, քաղցր և կակուղ բանիւք ողոքեալ զմանկագոյն Հասան, առաջի արկանելով նմա զարժանի ալեացն պատուականութիւն և զիշխանական ճոխութեան զբարձրագահութիւն և որ ինչ այդմ հետևէր. – 348. և հաճոյ թուեցաւ Գուրգինայ խորհուրդք տիկնոջն Հեղինէի: - 324. և ոչ խառնեցան ի խորհուրդ Հայոց զամս բազումս. – 98. զի անտի և անտի ի բաց կացցեն /12/ տարակուսական մտածութեանց ծուփս խորհրդոց ի քումմէ հանճարեղ խոհականալիր բանգիտութենէ: - 14. զի թերևս կարասցեն հաճել զմիտս զօրավարին՝ ի բաց կալ ի խորհրդոցն զոր ինչ խորհեալ էր – 210. զի խորհուրդ յղութիւն է մտաց, և բան ծնունդ է իմացմանց. – 258. Զոր օրինակ փոքր մի վերագոյնն պատմեցաք զծովային վիշապէն ըստ բարոյականի՝ նոյնպէս և այժմ դարձեալ արարից զյիշատակ սորա աղագաւ պատմութեանս խորհրդոյ: - 260. Ընդ նոյն ժամանակս խորհուրդ ի մէջ առեալ Շաւասպ Արծրունի եղբայր Վասակայ հօր Աղանայ Արծրունոյ, և խորհեցաւ զտիրելն Հայոց – 124. ի մտի եդեալ զի այն ինչ, իբրև թէ ի վերին երեսս հաճիցեն զմիտս թագաւորին, և ի ներքին խորհուրդս պահիցեն զխոստովանութիւնն որ ի Քրիստոս. – 248. Իսկ Աւշին դատարկացեալ ի խորհրդոցն զոր խորհեցաւն՝ յաւել զայս օրինակ կատարել զկամս չարագոյնս: - 372. իսկ զօրավարն զիւրն կերպամտեալ խորհուրդս ապականագործս աշխարհաւերս – 268. իսկ իբրև եկն Ապումբուան զհետ

փախստէիցն ի Վանտոսպ զկնի թագաւորին՝ և խորհուրդն Գագկայ հաստատնագոյնք զկատարումն առին: - 368. Իսկ իբրև ծանուցաւ նմա անլոյծ միաբանութիւն ուխտի ընդ միմեանս Աշոտոյ և Բագարատայ՝ ոչ ինչ յայտնեաց զխորհուրդս չարութեանն, զոր խորհեալ էին ի վերայ նոցա. – 172. Իսկ իշխանն Բագարատ … ել գնաց անխիղճ համարձակութեամբ, տիրասէր խորհրդովք, կատարել զպաս զինուորութեան, ըստ աստուածեղէն պատուիրանին և ըստ թագաւորական հրամանին, զհետ եկելոյ կոչնականացն, ոչինչ իմացեալ զպատրանս խաբէութեան նորա, որով վրիպեացն: - 186. Իսկ նոցա ոչ յայտնեալ զխորհուրդ չարութեանն՝ դարձուցանեն զնա անդէն, զի մի յերկբայս եղիցի գալ առ նոսա. – 226. Իսկ սուրբն գեղեցիկ խորհուրդ ի մէջ առեալ՝ ասէ ցբռնաւորն. – 294. Իսկ սուրբն գեղեցիկ խորհուրդ ի մէջ առեալ՝ ասէ ցբռնաւորն. – 294. լի թունիւք սատանայական խորհրդոցն, ծածկեալ յաչս իշխանին գառնենի զգեստիւք ի հանդերձս ոչխարաց, և ներքոյքն զապականիչ գայլոցն բերելով զլրբութիւն – 210. խորհուրդ չար ի մէջ առեալ և զբարեկամութիւն կեղծաւորեալ, որպէս յերէկն և յեռանդն՝ և յանձն առնուն երթալ առ զօրավարն, խնդրել խաղաղութիւն. – 210. ծփայր ի խորհուրդս իւր իբրև զծով, որ ոչ դադարէ զալիսն յուզելոյ. – 268. Յայնժամ դարձեալ ի խորհուրդ եմուտ թագաւորն հանդերձ մեծամեծօքն իւրոյ տէրութեանն, տեսանել զանվրէպ և զանսխալ իմացումն կատարածի ի վերայ աշխարհիս Հայոց: - 196. Յայնժամ ի խորհուրդ եմուտ իշխանն և տոհմակիցք իւր, Վահան և Մուշեղ Արծրունիք, և գունդքն ազատանոյն որ ընդ նմա - 210. Յայնժամ իբրև գիտաց զօրավարն, եթէ յաջողեցաւ նմա ամենայն ինչ ըստ կամաց իւրոց և ըստ հրամանի ամբարիշտ թագաւորին, ի գլուխ ելին խորհուրդ չարութեան նոցա - 238. Յայնժամ իբրև ետես անօրէն զօրավարն Մուսէ, թէ ոչ ելին ի գլուխ խորհուրդ չարին յօժարութեանն … փութացաւ արձակել գուժկան յարքունիս, ծանուցանելով արքայի զոր ինչ գործեաց Աշոտ իշխանն Վասպուրական: - 176. Յայնժամ խորհուրդ միաբանութեան ի մէջ առեալ ամենեցուն նոցա ասեն. ,,թէպէտ և ի թշնամեացն ապրեցաք՝ սակայն ի ձեռաց դորա մեզ չիք ապրել. արդ եկայք իմասցուք ինչ,,: - 150. Յայնժամ մեկնեալ ի նմանէ զօրավարն, լցեալ խորհրդովք չարին հնարագիտութեամբ՝ եկն եմուտ ընդ կողմն Ատրպատական յԱղբագ գաւառ յերկիրն Վասպուրական – 184. յերկուս կողմանս բաժանեալ զնայեցուած խորհրդոցն, և կայր կեղծաւորութեամբ անհաստատագոյն և անօգուտ հնարիմացութեամբ, ընդ քրիստոնեայսն քրիստոնեայ և ընդ պարսկականսն զնոցայսն կեղծաւորէր: - 112. Նոցա գեղեցիկ խորհուրդ ի մէջ առեալ՝ ընտրեցին զմահ քաջութեամբ քան զկեանս խղճիւ: - 222. ոչ ևս զբանականաց բերելով խորհուրդս, այլ իբրև երամակք վայրենիք վայրաձեալք անկարգութեամբ և պէս պէս անառակութեամբք – 28. ոչ կատարելանայր առ աւարտումն հասանել խորհրդոյն. – 364. Որ զապիրատ և զլի հնարիւք սատանայական իմաստից, չարահնար խորհրդոց բուռն հարեալ՝ մեծամեծս փքայր փոնքտալով – 200. որ ըստ արժանի խորհրդոցն ընկալաւ զփոխարէնն:- 100. որ ոչ հաւանեցաւ մտանել յանմիտ խորհուրդ շինութեան աշտարակին. – 40. Որկեն և եղեցանն առ նորա բերեալ բացայայտ ի խորհուրդ տապանին, ի Փռիւգացւոց ապարասանութենէ ի մեզ ճախրեալ ապրուստն. ի տանն Աստուծոյ զընթացսն քաջայարմարագոյն հաւատով բերեալ: - 396. Որոյ ունկնդիր եղեալ Տիրան՝ տայ հրաման յանգ հանել զխորհուրդ անօրէն աստուածատեաց առն: - 98. որք գնացին առ Վռամ, և ոչ առ Թէոդոս բարեպաշտ և զուգափառ քրիստոնեայ թագաւոր, զեղխեցան ամբարշտաբար առանց խորհրդոց: - 118.

ԽՈՐՀՐԴԱԾԵԱԼ - և որք ի տանէն Ամատունեաց՝ Շապուհ և Վահան և Սարայ եղբարք միմեանց, Ապուսակր Վահունի և այլք ընդ նոսա, միաբանական խորհրդակցութեամբ խորհրդաձեալ ընդ Գագկայ առ ի սպանումն Ապումրուանայ – 368.

ԽՈՐՀՐԴԱԾԵԼ - Եւ մինչդեռ այս գործ խորհրդաձէր՝ հասին ի վերայ նորա քաղաքապետք երկու, անուն միոյն Բշիր և երկրորդին Զքրի, և կալան զնա տանել առ Աշոտ որդի սպարապետին: - 316. Յապուշ կրթին միտք իմ զմտաւ ածել զաղետիցն, խորհրդաձել գրել յիշատակարանս. լքեալ լինին ընթացք ձեռացս առ կորովութիւն գրաւորականիս. – 350.

ԽՈՐՀՐԴԱԾՈՒ - և յետս ընդդէմ կործանեալ փչեաց զոգին ի ձեռս խորհրդածուին իւրոյ սատանայի. – 100.

ԽՈՐՀՐԴԱԾՈՒԹԻՒՆ - և ի վերայ նորա շինեաց եկեղեցի զվերնատանն խորհրդական խորհրդածութեանն աւանդութեան նորա ուխտի: - 390. մասնաւոր ինչ մարգարէական ոգւով եղելում ի մարդն օժնդակ խորհրդածութեան արծարծել անդրէն ի ձեռն ապաշաւանացն զվրիպանացն կորուստ. ըստ այսմիկ և այլոց կենդանեացն զգայականօքն և թէ ունայնացելովք առ ի դոյզն ինչ զգուշաւորականս: - 22. ոմանք զայս ինչ, ոմանք զայն ինչ տանէին ածէին խորհրդածութիւն: - 360.

ԽՈՐՀՐԴԱԿԱՆ - ,,բազում անգամ, ասէ, և իմ ստուգեալ զայդ ի հաւատարմաց խորհրդականացն նորա. – 346. այր հեզ, խոհական, խորհրդական, համեստ ի բանս, համեստ ի նայեցուածս, որ ոչ բազմաց քան եթէ միոյն, այսինքն Քրիստոսի՝ զինքն ծանօթ ջանայր կացուցանել: - 94. և խորհուրդք խորհրդականացս յոչինչ համարեալ լինէին ի գործս մարտից և յայլ կարգս հոգաբարձութեան աշխարհիս. – 194. Եւ երթեալ Աշոտ ոչ խորհրդական իմացուածովք մտանէ ի լեառնն. – 90. և ի վերայ նորա շինեաց եկեղեցի զվերնատանն խորհրդական խորհրդածութեանն աւանդութեան նորա ուխտի: - 390. Եւ իբրև գիշերն տարածեցաւ և խաւարն թանձրացաւ և սկսան ամենեքին մտանել ի քուն յանձնիւր օթանոցն՝ յանկարծակի փայլիւն սուսերաց և մոմեղինաց վառելոց և գունդք խորհրդականացն և Հասան ընդ նոսա. – 348. զորս յանդիման Փրկչին կացուցին զառաքեալսն հանդերձ թղթովն Աբգարու, և զխորհրդական պատասխանիսն լուեալ վասն փրկական խաչելութեանն որ վասն աշխարհի - 76. զսեղանս խորհրդականս փրկագործութեանն յատակել, հիմն ի վեր /գրքում՝ վերայ/ տապալել զաւազանն մաքրափայլ լուսաւորութեանն Հոգւոյն սրբոյ - 124. մինչև նոքա խոնարհեալ առ նորայն խորհրդական առ յապա պատահմունսն, որ հանդերձեցաւ աշխարհիս Հայոց, իբր մարգարէական իմն զոգցես տեսաւորութիւն – 114. որք էին անդ խորհրդականք ի յազատ տոհմէ – 210.

ԽՈՐՀՐԴԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ - Զայս իմացեալ խորհրդականութիւն Քսերքսէս յԱդրամելեայ և Սանասարայ յորդւոցն Սենեքերիմայ՝ ապա գան առ Տիգրան Հայոց թագաւոր և զեկուցանեն նմա վասն որոյ խորհի Աշդահակ. – 62.

ԽՈՐՀՐԴԱԿՑԵԱԼ - յորում և ոմն հաւատարիմ Յիսէի Սէմ անուն յառաջ խաղացեալ՝ պատահէ իշխանին, ընդ Վահանայ խորհրդակցեալ խորհել զխաղաղութիւն և զմարտն գրգռեալ ցածուցանել և զվառեալ պատերազմն շիջուցանել. – 334.

ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆ - և որք ի տանէն Ամատունեաց՝ Շապուհ և Վահան և Սարայ եղբարք միմեանց, Ապուսակր Վահունի և այլք ընդ նոսա, միաբանական խորհրդակցութեամբ խորհրդածեալ ընդ Գագկայ առ ի սպանումն Ապումրուանայ – 368.

ԽՈՐՀՐԴԱՆՈՑ - և կամ ո՞ր վատնիցէ թափիցէ զբազմութիւն նետից ի կապարճից խորհրդանոցին, չարին հնարիմացութեան: - 170.

ԽՈՐՇԱԿ - Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … դու ծաղիկ՝ և մեք խորշակ թառամեցուցիչք, դու անդ պտղալից՝ և մեք կարկուտ ապականարար – 280. յորմէ շնչէ օդք բարեխառն, զովացուցանէ զտապ խորշակի ամարայնոյ՝ յարեգակնակէզն լինելոյ. – 84.

ԽՈՐՈՎԵԼ -այրէր և խորովէր ի սիրտ իւր ի ծածուկ ընդ աւեր աշխարհին և ընդ անողորմ չարչարանս գերելոցն ի թշնամեացն: - 218.

ԽՈՐՏԱԿԵԱԼ - Եւ առեալ զմանրեալ և զխորտակեալ ի մասունս զխաչն՝ բերին առ զօրավարն, լուացեալ զարիւն պղծոյն, որ ի վերայ խաչին շաղախեալ կայր ի գլորմանէ այսահարին: - 378.

ԽՈՐՏԱԿԵԼ - Բայց տուաւ յաղթութիւնն այն մեծ ի ձեռն զօրավարին Ապումուսէի, զի լցցի զոր ասաց Տէր ի բերանոյ Ամովսայ Մարգարէի, ,,խորտակեցից զնիզակս Դամասկոսի,, , որում այժմ Դմիշկն կոչեն, ուր ելին զհետ Բուխայի: - 286. և երաժշտականքն երգս առեալ զյաղթութեանն Փարաւոնի՝ գոչէին ,,Տէր խորտակէ զպատերազմունս, Տէր է անուն

նորա„: - 232. Եւ ջանայր զպարիսպն պղնձի կործանել. զգաւազանն երկաթի խորտակել, զհովիւն մատնել ի կորուստ և զհօտն յապականութիւն: - 344. Իսկ իբրև գիտացին եթէ սպանաւ զօրավարն, և խորտակեցաւ բազուկ աջոյ ձեռին, եղեալ ի փախուստ դարձան – 306. Խորտակէր և զնշան տէրունական Խաչին, զոր ուրեք ուրեք կանգնեալ լինէին. քանզի յոյժ ստիպէր զնա հոգին մոլեկան: - 168. Վա՛յ քեզ, եղո՛ւկ դու, այր քաջ, արքայդ մեծանուն, յորժամ կարկառիցէ բարձրեալն զձեռն իւր ի կործանել զքեզ և ի խորտակել զգաւազան ամբարտաւանութեան քո: - 148. տայր հրաման փշրել և խորտակել զկենդանագրեալ պատկերս ճշմարիտ մարդեղութեան Փրկչին և նորին աշակերտաց: - 168. Տէր խորտակէ զպատերազմողսն, Տեառն է պատերազմ, Տէր տկար առնէ զհակառակորդսն, Տէր է յոյս մեր„: - 134. ցաւ է ինձ ի վերայ բեկմանն որ ի նախատորդէն խորտակեցայ: - 350. և անհնարին բեկմամբ խորտակեցաւ գունդն Հայոց, մինչև ի բազմացն սակաւուց հազիւ ուրեմն մազապուր զերծեալ՝ անկան յաւուր յայնմիկ ի տարապարտ պատերազմին արք անուանիք իբրև Շ - 402.

ԽՈՐՏԱԿՈՒՄՆ - և ելեալք ի վերայ Փառանու՝ արարին մեծ խորտակումն դիմադարձացն, սպանին և զԱպղջէհրն և զբազումս ի զօրէն Ամովնացւոց և Մովաբացւոց – 160.

ԽՈՐՔ - Ըստ նմին օրինակի և զօրավարն Բուխայ, ի հասանել ամառնային ջերմութեանն իբրև ի խորոց անդնդոց ի վեր մղեալ զինքն, ելեալ յերեսաց արքայի բազում և ծանր զօրու՝ եհաս ի վերայ երկրիս ի կողմն հիւսիսոյ ի մուտս Հայաստան աշխարհիս. – 262. ի ծովէ ելեալ, այսինքն յերկրէ և յանդնդական խորոց, ի թագաւորաբնակ քաղաքէն – 262. Ի սորա յերրորդ ամի թագաւորութեանն ի վերայ Հայոց աստուածատուր բարկութեամբ անդնդաշարժ վրդովմամբք ներքնագոյն խորոցն պատահեալ միմեանց սահանախաղաց դղրդմամբ, հիմնաշարժ տապալմամբ, /356/ ներքսագոյն երկրի թուլացեալ պնդափակ աղխեալ սանդարամետական սահմանին, բարկութեան հողմոց շնչեալ ընդ ջրոցն խաւարայնոց, ի կոհակս անդնդաքակս զթանձրայատակ երկրի զկարծր և զծանրալիր անկշիռ անբաւութիւնն տատանեալ, մինչ յերեսս երկրի ի վեր մղեալ հանդէպ քաղաքին Արտաշատու /գրքում՝ Արտաշասու/, որ Բլուրն նորուն ասի – 358. խաղայ իջանէ ի խորագոյն և ի ջերմային վայրս անդնդական խորոցն, ձմեռնանայ անդ – 262. Յորժամ անդնդական խորքն ազդ առնիցեն ներքին բնական կենդանեացն զհասանել ջերմութեանն, յորում ջեռացեալ ի հիւսիսային սառնամանեաց օդոյն շնչելոյ, ի խորսն զխաղացումն արարեալ լինին - 260. Յորժամ անդնդական խորքն ազդ առնիցեն ներքին բնական կենդանեացն զհասանել ջերմութեանն, յորում ջեռացեալ ի հիւսիսային սառնամանեաց օդոյն շնչելոյ, ի խորսն զխաղացումն արարեալ լինին - 260.

ԽՈՑԵԱԼ - Եւ մինչ երթայր և խորհէր՝ խոցեալ նորա երիվարն, և յանկարծակի այն ինչ ոտն երիվարին շաղեալ ընդ փոքր թուփ մի, որպէս ասեն, զուլումբեալ ի վերայ գլխոյն ջարդեալ զողն ու լարն՝ ի բաց ընկէց զհեծեալն զքաջ զօրավարն Ապումկդէմ: - 304.

ԽՈՑՈՏԵԼ - և առանց զինու խոցոտեցաւ – 250.

ԽՈՑՈՏԻՉ - Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ ... և դու նպատակ՝ և աղեղն իմ խոցոտիչ – 278.

ԽՈՑՈՒՄՆ - Բայց երանելիս այս Գէորգ, մինչ կայր ընդդէմ սրոյն և դահիճն ծեծէր իբրև զանզգայ ինչ, և ոչ փոքր մի գիծ կարացեալ հարկանել ի մարմին սրբոյն զխոցումն սրոյն – 266.

ԽՈՒԶԵԼ - Սոքա հրամանաւ Վահանայ Արծրունւոյ փոյթ յանձին կալեալ՝ խուզել քննել կարգել ի համառօտ բանս զաճմունս ազգացն անցելոց ոչ կարի ինչ ընդ երկայնագոյնս աշխատասիրաբար անցանել պատմութիւնս: - 74.

ԽՈՒԶՈՒՄՆ - Եւ արդ ըստ Եւսեբեա բազմայեղ յեղանակաց խուզմանցն և ըստ Ափրիկանոսի հաւատարմաբանութեանն և ըստ Մովսէսի Քերթողի՝ նախ ի մէջ առից զորպիսութիւն ազգացն բաժանմանցն գրել: - 12.

ԽՈՒԹ - Եւ յաղագս խրթնի և անհետազօտելի խօսիցն և բարուցն կոչին Խութ, յորոց անուն և լեառնն Խոյթ անուանի: - 192. Էր ընդ գերեալսն ի լեռնէն Խութայ Յովնան անուն. – 294. Էր ընդ գերեալսն ի լեռնէն Խութայ Յովնան անուն. – 294.

ԽՈՒԺԱԴՈՒԺ - Զի ազգ բարբարոս խուժադուժ ի դիմի ելեալ գան տալ պատերազմ, կորզել յինքեան զգերին Հրէից: - 66. Իսկ տէր Գրիգոր ի մէջ մարդակերպ գազանաց ի ժողովս խուժադուժ բարբարոսաց բնակէր, որ ևս չար քան զթունաւոր գազանս են առ մեզ – 252.

ԽՈՒԺԱՆ - Իսկ Պարսկահայոց գռեահն խուժան ածեալ, գաղտագնաց եղեալ ընդ անկոխ ճանապարհս՝ գան հասանեն ի Մարդաստան գաւառ յաւանն Վիտահոտ – 400. սագունակ հասեալ ի վերայ Վասպուրական աշխարհիս պարսկական խուժանն ըստ ազգս ազգս և ըստ քաղաքս քաղաքս ի Մարաց և ի Պարսից, յԵլամացւոց և ի Խուժաստանէ, ի Կրմանայ և ի Մուկանաց, ի Թուրքաստանէ և ի Խորասանայ, և յեղակարծում հասին ի Ճուաշն գաւառ – 398.

ԽՈՒԺԱՍՏԱՆ - Եւ զԶրադաշտ մոգ արքայ Բակտրիացւոց և Մեդաց ընկճեալ հալածեաց մինչև ի սահմանս Խեփտաղաց, հզօրապէս տիրեալ բովանդակ Խուժաստանի և կողմանց արևելից և Պարսից, անդր ևս քան զԲահխ և զԴեպուհան , ի Գովմայիդ և ի Գուզբան, ի Շերիբամական /գրքում՝ Շերիբամամական/ և ի Խոճիհրաստան, և միանգամայն ասել մինչև ի ծովն Հնդկաց՝ յոյժ արութեամբ – 44. զնոյն գրէ և առ որս ի Խուժաստանին էին ժողովուրդ ուղղափառացն: - 130. կացոյց զԶրադաշտն ի վերակացութիւն Բաբելոնի և Խուժաստանի և ամենայն արևելեաց Պարսից. – 44. Յայնժամ հրովարտակս արարեալ, պնդադեսպանս արձակեալ ընդ ամենայն սահմանս իւրոյ տէրութեանն… Թուրքաստանի և Խուժաստանի, Մարաց և Իլամացւոց – 198. որ կոչի Խուժաստան - 60. սագունակ հասեալ ի վերայ Վասպուրական աշխարհիս պարսկական խուժանն ըստ ազգս ազգս և ըստ քաղաքս քաղաքս ի Մարաց և ի Պարսից, յԵլամացւոց և ի Խուժաստանէ, ի Կրմանայ և ի Մուկանաց, ի Թուրքաստանէ և ի Խորասանայ, և յեղակարծում հասին ի Ճուաշն գաւառ – 398.

ԽՈՒՃԱՊԱԿԱՆ - և կարաւան գաղթականին տեսանէր զփայլիւն զինուցն և զշողալ սուսերացն, և այսր և անդր խուճապական լեալ հալածեալս, իբրև զոչխարս ի գայլոց: - 228.

ԽՈՒՄԲ - և կուտէր խումբս սինկղիտոսաց զամենայն իմաստունս Ասորոց և Բաբելացւոց տեսանել վասն գործոյս այսորիկ: - 180. զոր և սուրբքն ասեն, եթէ ձայն դակուացն և բախումն խմբիցն առ ի հեղուսել զփայտսն՝ /28/ այնպէս իբրև յորոտման ամպոյ յամենեցունց հնչէր լսելիս, ի մօտաւորս և ի հեռաւորս, առ ի յերկիւղ և ի զգուշութիւն անզգամ ազգին, թերևս դարձցին և կեցցեն. – 30. ճակատ առ ճակատու ձգին խումբ և անհնարին խառնուրդ. և մարտուցեալ ընդ միմեանս յայգուէ մինչև ընդ երեկս քաջապէս - 140.

ԽՈՒՄԲ ԱՐԱՐԵԱԼ - - և իջեալ ի դաշտավայրն, խումբ արարեալ, ճակատ կազմեալ ընդխառնեցան ի պատերազմ. և զբազումս դիաթաւալ կացուցեալ, ընդ որս էր Շապուհ նահապետն Ամատունեաց յանկելոց վիրաւորացն: - 310.

ԽՈՒՆԿ - արկեալ զիւրև պատմուճան լուսակիզն փայլեալ իբրև զարուսեակ, և յաջոյ ձեռինն ունէր սուսեր, և ի ձախոյն՝ բուրուառ լի խնկով – 232. Եւ բաշխեաց ամենայն եկեղեցեացն և աղքատաց քաղաքին օրհնութիւն և գինս խնկոց – 154.

ԽՈՒՌՆ - և ահեղ որոտումն և ահեղ թնդիւնք և բախմունք խուռն յարձակելոյ իբրև յամպոյ ճայթիւնք կարկտաբերք հրձգութեանց կերպաձգէին: - 328. Եւ դիմեցին խուռն յանդուգն յարձակմամբ և բախեցին զգունդն և պատառեցին զռազմն և դարձուցին զայլազգիսն. - 232. Եւ ի սաստիկ բախմանէ խուռն նիզակացն և ի զինուց փայլելոյ և շողալոյ սուսերացն և սրնգելոյ աղեղանցն լարելոյ՝ հրաձգութիւն իմն արտաքս ելանէր իբրև յամպոյ ճայթմանէ – 232. և խուռն բոլորեալ գունդն կային մածեալ իբրև զմի այր: - 284. Եւ խուռն յարձակմամբ դիմեցին ի վերայ իւրեանց. – 282. Եւ նոյնժամայն սուսերամերկք խուռն նիզակօքն ի վերայ յարձակեալ իբրև զգազանս արիւնաբրուս մարդախանձս՝ սրախողխող արարեալ սպանին զնա – 352. և վառեալ ի զէն և յասպազէն՝ արձանացան իբրև զմի այր՝ և յանդուգն դիմացուածով խուռն յարձակմամբ հարեալ ի դիմի, ուր քաջքն այլազգեացն ճակատէին ընդ աջաթև /380/ կողմն. և պատառեցին զգունդն, և պարտեցին զախոյեանսն. – 382. մինչև զայրանալ դահճացն, և խուռն ի վերայ դիմեալ ի մեծ հրապարակին՝ հարին

սրով զերանելին և ի բաց առին զգլուխ նորա – 224. Նոքա վազս առեալ ճեպով Խուռն յարձակմամբ սպառազինեալ այրուձիոց. – 352. սպանաւ ի Խառան անդ և եղբայր Ովային – 178.

ԽՈՒՐԱՆ - Անդ կեցեալ Խուրան և անդ վախճանեալ ի բարիոք ծերութեանն – 80. Ապա բարեկամացեալ ընդ Աբգարու թագաւորի Հայոց և ընդ մեծ զօրավարին Խուրանայ Արծրունւոյ՝ յղէ նմա պատարագս և առնու յօգնականութիւն զԽուրէն Արծրունի, զայր իմաստուն և քաջամարտիկ, կորովի յաղեղն և ի զէն և յասպազէն. - 78. Բայց թէպէտ և ունէր զպատճառ զբարեկամանալն Արէտայ ընդ Աբգարու և ընդ Խուրէնայ՝ այլ Աբգար և Խուրան առ փափագումն որ ի Քրիստոս, և առ լուր սրբոյ Փրկչին, և որ ինչ գործեացն Հերովդէս՝ ոխացեալ ընդ Հերովդի – 78. և անդ Խուրան բազում նահատակութիւնս և յաղթութիւնս կատարեալ զօրականօքն որ ընդ նմա երթեալ էին յաշխարհէս Հայոց. – 80. և զԽուրանն Արծրունի մեծ զօրավար արկեալ ընդ ուռկանաւ խարդախութեան, հետևել զկնի իւրոյ մոլորութեանն. – 80. Եւ զայս առ այժմ բաւական համարեալ նշանակութիւն ցուցանել զլաւութիւն երանելի առնն Խուրանայ Արծրունւոյ, խոհեմագունիցն բաւականանալ առ բովանդակ իմացմունս: - 78. Եւ ինքն Խուրան առեալ զմեծ մասն զօրուն գնաց ի Շաւարշան ի Սանատրուկ. – 80. Զի ահա բարեկամացեալ էր Խուրան Հայր Վաչէի և եղբայր Արշաւրի ընդ Արտաշէսի Պարսից արքայի յերթալն Աբգարու ի Պարս, և եդեալ են դաշինս ի միջի. – 82. Ընդ որում և մեծ իշխանն Արծրունեաց Խուրան և գլխապետ զօրավար զօրու, և միահեծան թագաւորութեան Հայոց մեծաց, որ առաջին ի Քրիստոս հաւատացեալ եղև իշխանս Խուրան և մկրտեալ ի ձեռաց Թադէոսի առաքելոյ. – 78. Ընդ որում և մեծ իշխանն Արծրունեաց Խուրան և գլխապետ զօրավար զօրու, և միահեծան թագաւորութեան Հայոց մեծաց, որ առաջին ի Քրիստոս հաւատացեալ եղև իշխանս Խուրան և մկրտեալ ի ձեռաց Թադէոսի առաքելոյ. – 78. Իսկ Խուրան լուեալ վասն տիկնոջն Հայոց Հեղինէի կնոջ Աբգարու, թէ ոչ ախորժեաց կալ ի Միջագետս վասն ամբարշտին Սանատրկոյ – 80. Իսկ Խուրան ոչ կացեալ առ Սանատրկոյ գնաց յերկիրն Յունաց, առ Կեսար Տիբերիոս – 80.

ԽՈՒՐԱՆ ԱՐԾՐՈՒՆԻ - - Ապա բարեկամացեալ ընդ Աբգարու թագաւորի Հայոց և ընդ մեծ զօրավարին Խուրանայ Արծրունւոյ՝ յղէ նմա պատարագս և առնու յօգնականութիւն զԽուրէն Արծրունի, զայր իմաստուն և քաջամարտիկ, կորովի յաղեղն և ի զէն և յասպազէն. - 78. և զԽուրանն Արծրունի մեծ զօրավար արկեալ ընդ ուռկանաւ խարդախութեան, հետևել զկնի իւրոյ մոլորութեանն. – 80. Եւ զայս առ այժմ բաւական համարեալ նշանակութիւն ցուցանել զլաւութիւն երանելի առնն Խուրանայ Արծրունւոյ, խոհեմագունիցն բաւականանալ առ բովանդակ իմացմունս: - 78.

ԽՈՒՐԷՆ - Ապա բարեկամացեալ ընդ Աբգարու թագաւորի Հայոց և ընդ մեծ զօրավարին Խուրանայ Արծրունւոյ՝ յղէ նմա պատարագս և առնու յօգնականութիւն զԽուրէն Արծրունի, զայր իմաստուն և քաջամարտիկ, կորովի յաղեղն և ի զէն և յասպազէն. - 78. Բայց թէպէտ և ունէր զպատճառ զբարեկամանալն Արէտայ ընդ Աբգարու և ընդ Խուրէնայ՝ այլ Աբգար և Խուրան առ փափագումն որ ի Քրիստոս, և առ լուր սրբոյ Փրկչին, և որ ինչ գործեացն Հերովդէս՝ ոխացեալ ընդ Հերովդի – 78. Բայց ի գնալն Խուրէնայ առ Տիբէր կայսր՝ եթող զորդին իւր զՎաչէ և զեղբայր իւր զԱրշաւիր ի Խառան առ տիկնոջն Հեղինէի. - 80. և հարեալ ի դիմի Խուրէն՝ հարկանին զօրքն Հերովդի – 78. Եւ նուազեալ ազգին Արծրունեաց ոչ ոք մնաց, բայց միայն մանուկ մի Համամ անուն, որդի Արշաւիրի ծերոյ եղբօր Խուրէնայ, որ կայր ի դրան արքունի – 90. գնացին առ Ներսէհ արքայ Ասորոց, ընդ իւրեանս ունելով զգիր ուխտի խաղաղութեան Աբգարու և Ներսէհի և զԽուրէնէ Արծրունւոյ./գրքում՝զԽուրենէ/ – 82.

ԽՈՒՐԷՆ ԱՐԾՐՈՒՆԻ - Ապա բարեկամացեալ ընդ Աբգարու թագաւորի Հայոց և ընդ մեծ զօրավարին Խուրանայ Արծրունւոյ՝ յղէ նմա պատարագս և առնու յօգնականութիւն զԽուրէն Արծրունի, զայր իմաստուն և քաջամարտիկ, կորովի յաղեղն և ի զէն և

յասպազէն. - 78. գնացին առ Ներսէհ արքայ Ասորոց, ընդ իւրեանս ունելով զզիր ուխտի խաղաղութեան Աբգարու և Ներսէհի և զԽուրենէ Արծրունւոյ. /գրքում՝ զԽուրենէ/ – 82.

ԽՌ - յորմէ բազում սուրբք ի Քրիստոս վկայեցան, և որպէս ասի աւելի քան ԽՌ սրբոց արանց, /104/ որք վկայեցին վասն Քրիստոսի – 106.

ԽՌՆԵԼ - դարձեալ յետ փոքր ինչ աւուրց անցանելոյ՝ և խռնեցաւ միւս անգամ պատերազմն, և և՛ս սաստիկ հարան զօրքն արքունի. – 276. Եւ իբրև ռազմ երկոցունց կողմանցն խռնեցաւ … սրբոյն Վարդանայ մտրակեալ զերիվարն ի փախուստ զախոյեանսն Պարսից դարձուցեալ– 128. Իբրև խռնեցան ի զօրագլուխ գունդ Լիդէացւոց նետաձգութեամբ ընդ միմեանս հարեալ – 64.

ԽՌՈԿ - և տայր զօրավարին և իշխանացն ամենեցուն պարգևս մեծամեծս, և բաշխէր զօրացն ամենեցուն դահեկանս ի խռոկս, և ճաշս և ընթրիս ուրախութեան կազմէր ամենայն զօրացն մինչև է օր: - 144.

ԽՌՈՎԱՍԷՐ - Բայց Աւշին որդի Ապուսեճի, քանզի էր այր խռովասէր, ատեցող զխաղաղութիւն, անյագ առ արբումն արեան մարդկան, և զայն բարգաւաճանս անձին քաջ լաւ համարէր. – 370. Զորոյ իմացմանց հանգամանս իմացեալ ազատացն Վասպուրականի՝ ոչ հաճոյանայր նոցա թևակոխելն Գագկայ, և զելս իրացն ջանային գտանել, առանց խռովասէր հանդարտութեան. – 360. լինել տիրակորոյսք և աշխարհաւերք, բանսարկուք և քսսիչք, խռովասէրք մանաւանդ քան թէ խաղաղասէրք – 210.

ԽՌՈՎԱՐԱՐ - Եւ եղև յետ մեծ պատերազմին, որ յառաջ քան զզրուցացդ գրելոյ ելին, ի գլուխս Մանազաւեան նահանգին և Յուշոյ դաշտին, և զխռովարարս քաղաքացն ի մի վայր գումարելոցն, որք և յունայն ասպատակէին աշխարհ – 398.

ԽՌՈՎԵԱԼ - և նոքա ըստ ձախողակի սովորութեանն իւրեանց օրինադրութեանն, արիւնարբու առանց բարւոյ բարեգործութեանցն մանաւանդ թէ լցեալք սատանայական չարութեամբք՝ ձայն արկեալ յամենայն քաղաքսն, խռովեալ ըստ գազանեղէն իւրեանց մոլեգնութեանցն – 398.

ԽՌՈՎԵՑՈՒՑԱՆԵԼ - և իբրև հողմ զպրակս եղեգան տատանեալ՝ սասանեալ խռովեցուցին զբազմութիւն զօրացն: - 368.

ԽՌՈՎԻԼ - Եւ խռովեցան առ հասարակ ազգքն տաճկականք յերեսաց նորա և ահիւ մեծաւ ըմբռնեալք լինէին. – 312. Որպէս և Դաւիթ ասէ, ,,պատրաստեցայ և ոչ խռովեցայ,,. – 354.

ԽՌՈՎԻՉ - Բայց խռովիչքն ատեցողքն խաղաղութեան ոչ դադարէին նիւթել զհակառակս բարւոյն և զաճմունս չարին. մանաւանդ Վասակ որ զկարծեալ իշխանական անունն յինքեան բերէր: - 310.

ԽՌՈՎՈՒԹԻՒՆ - և դու թէ ոստիկան խաղաղութեան էիր եկեալ յարքունուստ՝ զշինութիւն պարգևաբաշխէիր սոցա, և ոչ զաւերս և զխռովութիւն: - 278. և ի բաց բառնալ յաշխարհէ զշփոթ և զխռովութիւն ի միջոյ խաղաղութեան որպէս օրէն է խաղաղասէր թագաւորաց և թագաւորազանց, իբրև Աստուծոյ կամարարողաց և հաւատարիմ ծառայից տիրասիրաց: - 212. Ի ժամանակին յայնմիկ էր խռովութիւն մեծ ի մէջ Բագարատայ և Մուսէի: - 172. ի քո ձեռս է խաղաղութիւն և խռովութիւն: - 278. քանզի կարի սիրելի էր նմա խռովութիւն և արիւնհեղութիւն. – 170.

ԽՍՏԱՄԲԵՐՈՒԹԻՒՆ - Իսկ երանելոյն Աղանայ Արծրունւոյ որդւոյ Վասակայ դարձեալ ի Յունաց աշխարհէն՝ եկն յերկիրս Հայոց, նովին կրօնաւորական խստամբերութեամբ/132/և հրեշտակակրօն առաքինութեամբ կեցեալ՝ վերափոխի յաշխարհէս ի դասս սրբոց. – 134.

ԽՍՏԱՎԱՅԵԼ - այլ Մկրտչին հրամայի՝ մի ըմպել գինի և օղի. սա ոչ միայն գինով ոչ զկծէր, այլ և ոչ ջրով զծարաւոյն պէտսն կատարէր, սակաւապետութեամբ ընդովք թրջելովք, և խստավայել բանջարովք առ քաղցն վայելելով: - 376.

ԽՍՏԱՑԵԱԼ - Իբրև ձմեռն ընդմիջեցաւ և օդն խստացեալ թանձրացաւ միգախառն մրրկալից – 188.

ԽՍՏԱՑՈՒՑԱՆԵԼ - Եւ յաւել գրգռել ի սիրտս իւր արքայ Խոսրով. զի Տէր խստացուցանէր զսիրտ նորա, զի կործանելոց էր զթագաւորութիւն նորա. – 146.

ԽՍՏԵՐԱԽ - և զի չզօրեաց կալ ընդդէմ նորա, ահ արկանէր, սպառնայր չար ևս կտտանօք լլկել զնոսա, ոտնատորփ լինելով փոնգայր իբրև զձի խստերախ: - 270.

ԽՍՏՈՒԹԻՒՆ - Դարձեալ շինէ զօրավարն Գագիկ ի գլուխս Օձ ձորոյ, որ վասն խստութեանն սաստկաշունչ դառնալիր մահածին հողմոյն շնչելոյ այսպէս անուանեն – 396. Եւ ուժեղացեալ ցաւոյն խստութեան որովայնացաւածութեան՝ երթայ մտանէ ի քաղաքն Նախճաւան – 384. և նա ևս քան զևս զկարծեցեալ հիւանդութեանն աճեցուցանէր զխստութիւն ցաւոցն ծանրանալն նմա: - 328. զի ինքն երթիցէ յարքունիս կեղծոտելով զասաստկութիւն ձմեռնային ժամանակին ի վերայ եղելոյ և զխստութիւն հիւսիսային օդոյն սառնամանեաց, անընդել զինքն այնոցիկ վարկանելով: - 186. խօսեցաւ ընդ նոսա խստութեամբ, սակայն և յայնմանէ ոչ երկեան. – 222.

ԽՏՂՏԵԼԻ - Վէմս զերեսօք արկեալ արտօսր յորդառատս ի խտղտելի աչաց ի վայր հեղեղատելով, զնորափթիթ ծաղկազարդ ոսկեճաճանչն մորուացն ճիրանամբքն զխզումնն, և որ առաւելեալն քան զսոյն զապաշաւանացն զանյագութիւնն: - 386.

ԽՏՂՏՈՒՄՆ - ոչ միայն ի տեսիլ խտղտման աչաց և զուարճումն հոտոտելեաց՝ այլ և ի կազմութիւն դեղոյ բժշկական հնարագիւտ իմաստասիրութեանց կազմեալ Ասկղեպեայ վարժմամբն: - 86.

ԽՐԱԽ - Դարձեալ վերակնեալ յառաւօտինս կոյս խաղացեալ ի ճուաշոռտ ի Գետս աւան՝ շինէ անդ զվայելչական տեղի խրախից – 392. Եւ եղև յետ աւուրցն այնոցիկ, յորժամ ուրախ արար թագաւորն զնախարարսն Հայոց ի տաճարի խրախից, և խոստացաւ տալ իւրաքանչիւր ումեք զերկիր ի ժառանգութիւն – 314. Շինեաց և ի վերայ Ամրական քարանձաւին յելս և ի մուտս կոյս տունս խրախիցս ոսկեզօծս պատեշգամեալ, յաւելլով ի յառաջագոյն ի հօրէ նորա Դերանկէն շինեալ: - 390.

ԽՐԱԽԱՏ - Եւ գունդն Հայոց խաղացին ընդդէմ նոցա … ի տանէն Արծրունեաց՝ Գուրգէն … և Վարաժնունիք՝ Մլեահ և Ռստոմ և Վարազշապուհ. … և Ընտրունիքն /ծն.Ընտունիք/՝ Գէորգ և Յիս՝ և Սահակաւն/ ծն. Սահկաւն/, … և Ակէացիք և Վասակ, և Վահևունիք՝ Քաբարակն/ծնՔաբարակաւն/ և Խրախատ – 230.

ԽՐԱԽՃԱՆԱԿԱՆ - և յօրինեաց պատրաստեաց ապարանս պատուաւորս գեղազարդ խրախճանական կարգադրութեանց դրուագս – 392.

ԽՐԱԽՃԱՆՈՒԹԻՒՆ - Մատուցեալ առ թագաւորն Արշակ ասէ. „ոչ բարեօք իմացեալ առաջնոց թագաւորացն, զի ոչ կալան զտեղիս զի զայս ի բնակեալ ճոխութեան թագաւորական վայելչապէս խրախճանութեանց. – 100. Յաւէտ խրախճանութեամբ բուռն հարկանել ախորժելի է ինձ զպատմութենէ քաջատոհմիկ և բարեփառ բարեյաղթ նահատակէն , զԳուրգինայ ասեմ – 300. Յաւէտ խրախճանութեամբ բուռն հարկանել ախորժելի է ինձ զպատմութենէ քաջատոհմիկ և բարեփառ բարեյաղթ նահատակէն , զԳուրգինայ ասեմ – 300.

ԽՐԱԽՈՅՍ - Նոյնժամայն աճապարեալ աշտանակեալ ի նիւս նժոյգ երիվարին, զէն զանձամբ արկեալ, նիզակ ի ձեռն առեալ, խրախոյս ի ձայն բարձր բարձեալ առ իւր ազատագունդ վաշտն՝ ասէ՝ - 328.

ԽՐԱԽՈՒԹԻՒՆ - և զուարճ և զուարթ խրախութեամբ յուսակցէին առ տիրական նախախնամօղ հոգաբարձութիւն շինութեան աշխարհիս – 360. Ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ Աշոտ թագաւորն Հայոց փոխի յաշխարհէս ի բարիոք ծերութեան, փափկացեալ և յղփացեալ խրախութեամբ, ձեռն նորա յամենեսին և ամենեցուն ձեռք ի նա – 356.

ԽՐԱԽՈՒՍԵԱԼ - և անդ ընդ փոքր զառ ի վայրն իբրև զհեղեղատ յորդեալ հոսեալ հասաւ ի վերայ նոցա, ի Քրիստոս խրախուսեալ – 400. և անդ յԱստուած խրախուսեալ սուրբ աստուածաբանակ զօրացն Հայոց կատարեցան ի Քրիստոս: - 128. Իսկ երիցս երանելի սուրբքն տէր Յոհաննէս Արծրունեաց եպիսկոպոս և երանելի քահանայն Գրիգոր և տէր Գրիգոր Արծրունի խրախուսեալք յԱստուած, կացեալ յատենի ի մեծ ասպարիսի հոգևորական պատերազմին – 250. Նոյն ժամայն աճապարեալ Վահանայ խրախուսեալ յԱստուած, ձայն քաջալերութեան առ նախարարսն Հայոց ասէ. – 134.

ԽՐԱԽՈՒՍԵԼ - Եւ ուսեալ Հրէիցն զպատճառս փախստեանն՝ խրախուսեցին ի միաբանութիւն, ճշմարիտ ասել զասացեալսն, իբրև նախանձախնդիրք Աստուծոյ և որդիք Աբրահամու և եղբարք միմեանց: - 160. զի տեսանեմ զքեզ այր պոռտաբան, /138/ զի յանձն քո խրախուսես և ոչ յԱստուած, ի բազմութիւն զօրաց և ի փղաց զօրութիւն. – 140.

ԽՐԱՄ - սա ևս աւելի խորհեցաւ չար և պատրանօք խաբէութեան որսացեալ զնախարարս աշխարհիս Հայոց՝ արար հրկէզ զամենեսեան ի քաղաքին Նախճաւան և յաւանին Խրամի, որ է ի ներքոյ Աստապատոյ վանացն, յեզր Երասխայ. – 166.

ԽՐԱՏ - Բայց ըստ կարգաց քրիստոնէութեան վարէր ըստ արժանի պատուիրանաց Տեառն, և ըստ խրատու մեծին Վրթանեայ յապահովանայր ամենայնիւ, թագաւորեալ ամս ԺԹ: - 96. և հրաման պատուիրանի տայր յանդիման բազմութեանն, զի խրատու նորա լուիցեն, և հրամանի նորա անսայցեն: - 200. և ելեալ ի հրապոյրս ցոփութեան ըստ խրատու առնն, յուսացեալ յամրոցն և ի գանձսն, և ի ցանկութիւն իշխանասիրութեան համբարձեալ զաչս – 346. Եւ ընկալեալ զխրատ նորա երանելոյն Աղանայ անսայր դիպող աւուր: - 114. Եւ ոչ գնացեալ ըստ խրատու սրբոյն Ներսէսի Պապ թագաւորն Հայոց – 108. զօր գումարել, այրուձի կազմել, մեծամեծաց աշխարհատերանց պարգևս տալ, ի թիկունս և յօգնութիւն զամենեսեան կոչել, զի ըստ յանձնառութեան խրատու նորա նոյնպէս և գործեսցէ: - 346. Իսկ նա ի հրապոյրս ապստամբ վիշապին ելեալ, որ բազմախարդախ չարութեամբն եհեղ առատութեամբ զդառնութիւն խրատոյն յունկն կնոջն անզգամի: - 20. Իսկ Սաթինիկ ունկնդիր եղեալ խրատու սրբոցն՝ ոչ ի բաց մերժեցաւ ի կռոցն Աստղկայ անուանեալ պատկերին – 88. Կաղղիսթենէս, իմ բարեկամ, խրատ ետ ինձ մտանել հանդերձ բարեկամօք Խ, և մանկամբք Ճ, և զինուորօք ՌՄ միայնովք: - 50. որոյ զպատասխանիսն դարձուցեալ լի քաջալերական խրատու յորդորմամբ մարտիրոսական ակնկալութեան պսակաց – 400.

ԽՐԱՏԵԼ - և զապստամբս և զընդդիմակայսն ըստ արժանի ապիրատութեանն իւրեանց խրատել գանիւ և բանտիւ և պէսպէս տանջանօք – 212. Զայս և առաւել քան զսոյն խրատէր և ուսուցանէր սուրբ հայրապետն և քաջ հովիւն տէր Յոհաննէս կաթողիկոս Հայոց մեծաց: - 182.

ԽՐԵԱԼ - Եւ է զի ի նուրբ և ի հուն տեղիս ջուրցն անկեալ՝ ի նմին խրեալ կան անշարժ, և դիւրաւ անկանիցի ի ձեռս որսորդաց. – 260.

ԽՐԹՆԻ - Եւ այնքան խրթնի անծանօթք պատահեն առ միմեանս, մինչև թարգմանաց անգամ կարօտանան. – 190. Եւ յաղագս խրթնի և անհետազօտելի խօսից և բարուցն կոչին Խութ, յորոց անուն և լեառնն Խոյթ անուանի: - 192.

ԽՐՈԽՏ - Այր ոմն Ջափր խրոխտ և ամբարհաւաճ. և սկսաւ եղջիւր ածել անօրէնութեամբ և գոռալով ոգորէր ընդ չորս կողմանս երկրին և նեղեալ տագնապէր զխաղաղասէրս կենօք – 170. Ելեալ խրոխտ և դառնաշունչ փռնկալով մռմռեալ յանձնիւր գազանեղեն զայրացմամբ յարձակեալ յեղակարծում եկն եմուտ ի քաղաքն Շամիրամայ ի Վանտոսպ: - 372.

ԽՐՈԽՏԱԼ - Եւ կայր զյօնսն պռզտեալ, կոկոզաբանէր լի յոխորտանօք, խրոխտայր, եռացուցանէր ի վեր մղէր զդառնութիւն ժահահոտ մաղձոյն չարաթոյն վատախառնութեանն – 242.

ԽՐՈԽՏԱԼԻՐ - և ետ բերել նմա ըստ օրինի գլխապետութեան սուսեր իշխանական ընդ մէջ արկեալ և գօտի արիական շրջապատեալ զմիջաւ, քուքք խիզախողք և երիվար բարձրավիզ, ոտնատորոփ, խրոխտալիր, յարմարական առ ընթացս պատերազմականս: - 308.

ԽՐՈԽՏԱԿԱՆ - պատշաճագոյն զպատերազմին խրոխտական բարձրավզութեամբ վանել զախոյեանսն, և առեալ զբանակն յաւարի, և ընդ սուր հանեալ յոլովս քան թէ սակաւս, հասին ի գոգ տեղի մի ի Մղունիս գեօղ: - 402.

ԽՐՈԽՏԱՆՔ - Եւ սկսաւ ոգորել ընդ իշխանս Հայոց մեծաց խրոխտանօք – 128. և երիվարին ընդ վազս փռնգալիր խրոխտանացն փրծուցեալ զնա ի ցաւոցն, քանզի այն ինչ կազդուրեալ

էր Գուրգէն ի հիւանդութենէ և ի կրից աշխատութեանցն և ի տառապանաց բանտին: - 320. և քաջքն և հոյակապքն ելևելս զմիմեամբք առնէին ախոյեանայարձակ խրոխտանօք: - 328. շռնջապահս ձիոցն և տաշտս գաւակացն և զանգապանս ի չորս կողմանս, ձգեալ և լանջացն զէն, և բարձրավիզ խրոխտանացն զրահս, և ոտնատորոփ փռնկալոյն մանեակս զանգակեալս, և մահիկս լուսնաձևս ի մէջ ճակատուն կապեալ – 208.

ԽՐՈԽՏԱՑԵԱԼ - և զգոյն երեսաց իւրոց բոցագոյն դարձուցեալ, խրոխտացեալ և մրմռեալ իբրև զգազան արիւնարբու՝ հրաման ետ տանել արտաքս յերեսաց ատենին – 246. Իսկ նա ըստ սովորականի ցանկասէր պղծալից անյագութեանն՝ խրոխտացեալ մռմռեալ յանձն գազանեղէն թունիւք առաւելեալ, բորբոքեալ տապախառն բոցով հեղուլ զմահածին թոյնսն ի վերայ Բուխայի. – 326. Եւ յետ սակաւ աւուրց վախճան առեալ կենաց նորա, ձիոյ խրոխտացելոյ զանձն ամբերթեալ ելոյծ ի կենաց զքաջարանցն զմեծն տերանց զքաջ զօրավարն և զզօրագլուխն Հայոց մեծաց: - 364.

ԽՐՈՍԱԿ - Եւ յանդուգն դիմեցուածովն ի վեր քան զզարմանս՝ այն ինչ ի քթթել ական դարձուցին /328/ զխրոսականն, և զռազմն դաշիկ քակեցին և զյառաջագահ ախոյեանսն փայլակնահար արարեալ դիաթաւալ կացուցին – 330.

ԽՕԹԱՑԵԱԼ - Եւ ուժեղացեալ դաշիկն քաղաքային ի վերայ Մուսէի զօրուն, մինչ ածին արկին զբուն բանակաւն ուր և Աշոտն մեր թուէր գոլ խօթացեալ. – 328.

ԽՕՍԵԼ/ԻԼ/ - Խօսել սկսաւ թագաւորն և ասէ -244. Եւ ելեալ նոցա արտաքս՝ սկսաւ խօսել Մահմէտ հրապարակաւ զնոյն բանս. – 160. Եւ մտեալ զօրագլխացն առաջի թագաւորին՝ խօսել սկսաւ թագաւորն և ասէ. – 198. Եւ յերկարեալ սպարապետին /282/ խօսել ընդ զօրավարին՝ ի բաց մերկեաց զպատրուակ սրտմտութեան ի սրտէ նորա: - 284. և ցուցէք յականէ յանուանէ մի ըստ միոջէ իւրաքանչիւր զվնասս զոր գործեալ եմ, դի՛ք ի լսելիս համագունդ զօրականացս, և մի՛ պատկառէք խօսել զճշմարտութիւնն: - 214. Իսկ զկնի աւուրցն տասանց ի գլուխ ելանելոյ՝ խնդրեաց սպարապետն մտանել առ նա, և կալեալ զձեռանէ նորա՝ սկսաւ խօսել ընդ նմա և ասէ. – 282. Իսկ թագաւորն աղաչեալ /100/ զսուրբն Ներսէս զհաշտութիւն խօսել Վաղէսի ընդ Արշակայ, զոր և արար իսկ զհաշտութիւնն: - 102. սա մատուցեալ առ թագաւորն Տիրան՝ սկսաւ քսութեամբ խօսել ի գաղտնի զտանէն Արծրունեաց և զՌշտունեաց - 98. Սկսաւ խօսել բռնաւորն բանիւք ողոքանօք – 204. Ապա ելեալ ի նաւ՝ եկն ի մէջ ծովուն խօսել ընդ զօրավարին Պարսից. – 144. ,,ընդէ՞ր, ով աստուածասէր թագաւոր, իբրև ընդ համարզս և ընդ ստամբակս, իբրև ընդ աննշանս կամ ընդ անընդել վայրագս խօսիս ընդ մեզ – 242. Ասէ երանելին. ,,տեսանեմ զքեզ որպէս զմի ի զառանցելոց խելագարեալ որպէս խօսիսդ. – 294. Ասէ երանելին. ,,տեսանեմ զքեզ որպէս զմի ի զառանցելոց խելագարեալ որպէս խօսիսդ. – 294. Աստանօր և զհայհոյական բարսն նշանակէ, և վասն ամենայն խիստ բանից զոր խօսեցան զնմանէ մեղաւորք և ամբարիշտք: - 26. Արդ խօսեաց ընդ իս ի խաղաղութիւն, զպատրուակ կեղծաւորութեան ի միջոյ երկոցունց ի բաց պարուրեալ,,: - 362. Բայց արդ ես զնոյն բարիս խօսեցայց և խնդրեցից ի նմանէ հաշտութիւն և սէր – 144. Բայց Դերանիկն խօսի ընդ Հասանայ զխաղաղութիւն, խոստանայ առնել զդարձ ամրոցին Սևանի և աշխարհին նորա. – 350. և զօրք Պարսից որք էին ի կողմանս Պաղեստինացւոց, և զօրավար նոցա անուանեալ Ռազմայուզան որ է Խոռեամ՝ խօսէր ընդ Երուսաղէմի զխաղաղութիւն. – 142. Եւ ահա դարձեալ ասեմ, չկայ ինչ քո. և զի մի կրիցես զոր ինչ խօսեցայ ընդ պատգամաւորս քո, և աւելի քան որոգել ջանար ընդ մեզ՝ զդոյն ընդունիցիս վտանգաւորս,,: - 280. և արդ քանզի խօսեցայ ընդ ձեզ բանիւք ողոքանաց՝ և դուք թերևս յայդ գայթակղեալ խաբեցայք և պնդեալ կայք յամառեալ: - 246. և Դաւիթ ասէ, ,,յոր հաւատացի զնոյն և խօսեցայ,,. և Պօղոս՝ ,,մեք հաւատամք զոր խօսիմքն,,. և դարձեալ Պօղոս՝ ,,եթէ խոստովանեսցիս բերանով քով զտէր Յիսուս, և հաւատասցես ի սրտի քում թէ Աստուած յարոյց … - 258. և Դաւիթ ասէ, ,,յոր հաւատացի զնոյն և խօսեցայ,,. և Պօղոս՝ ,,մեք հաւատամք զոր խօսիմքն,,. և դարձեալ Պօղոս՝ ,,եթէ խոստովանեսցիս բերանով քով զտէր Յիսուս, և հաւատասցես ի սրտի քում թէ Աստուած յարոյց … - 258. և Դաւիթ՝

,,խօսէի զվկայութիւնս քո առաջի թագաւորաց և ոչ ամաչէի,, - 260. և ի հասանելն նորա անդր թողեալ զհակառակաբար մարտն՝ խօսին ի խաղաղութիւն, առաջի եդեալ զիրամանն արքունի, զգլխաւորին Տաճկաց, և Աշոտի հաւատալ զբոլոր տէրութիւնս Վասպուրականի: - 316. և լի ծաղու և կատականօք այպն արարեալ՝ արհամարհանօք անարգեցին զբռնաւորն, իբրև զմանուկ մի անպիտան կամ զծեր զառանցեալ և խելագարեալ, որ ոչ ըստ իւրոց կամաց զոր ինչ ախորժիցէ խօսիցի: - 264. Եւ խօսէր ընդ նոսա սաստիկ և ահագին դատաստանօք և սպառնալեօք, թէ ընդէ՞ր և դուք ոչ մեռարուք ի պատերազմին, քան թէ ելեալ փախստական գնացէք գալ առ իս և տալ համարձակութիւն ծառայի իմում ի յայսքան վնաս. մի՞թէ արդեօք զԽոսրով մեռեալ կարծէիք,,: - 150. և մտանէին առ նա արք ի նախարարացն, խօսէին դատաստանօք և նախատէին զնա, անարգէին և գնային: - 152. և սուսեր ընդ մէջ ածեալ զբանն տերունական, զոր ասացն, թէ ,,յորժամ մատնիցեն զձեզ, մի՛ հոգայցէք թէ ո՛րպէս, կամ զի՛նչ խօսիցիք – 204. Զի գրեալ է՝ յաւելորդէ սրտի խօսի բերանն – 258. զի ոչ ևս ունիմ շատ խօսիլ ընդ քեզ,,: - 290. զի ոչ ևս ունիմ շատ խօսիլ ընդ քեզ,,: - 290. զոր ոչ անփոյթ արարեալ լի բարեմտութեամբ յդփացեալն Աշոտ՝ խօսի ընդ թագաւորին զխաղաղութիւն. – 382. Իբրև գիտաց իշխանն, եթէ վճարեալ է չարութիւնն յաչս նոցա, և այլ ընդ այլոյ խօսին, և ի գաղտնիս քրթմնջեն, և անտեղի և անընդունակ հրամանաց նորա լինէին՝ ետ պատասխանի և ասէ – 214. Իսկ Գրիգորի ոչ բերելով զընդդիմակացսն նորա կատարել՝ խօսի ընդ նմա սիրով խաղաղութեան, և բաժանել զաշխահս յերկուս՝ տեղի ետուն միմեանց ի խաղաղութիւն: - 310. Իսկ իբրև եմուտ տիկինն ի բանակն և եկաց առաջի զօրավարին՝ խօսեցաւ ընդ նմա ըստ պատշաճի իրացն յոր պէտս չոգան: - 226. Իսկ նորա յղեալ առ նոսա դեսպան զԱբդլայ ոմն … տեսանել թէ իցէ՞ հաւատարիմ զոր ինչ խօսին ի ձեռն դեսպանաց, թէ պատիր խաբէութեամբ ջանան կորուսանեն զնա: - 226. Խօսեցաւ ընդ նոսա բանիւք ողոքանօք, և ոչ լուան նմա. – 222. խօսեցաւ ընդ նոսա խստութեամբ, սակայն և յայնմանէ ոչ երկեան. – 222. խօսի Գուրգէն ընդ Աշոտի յայտնապէս զոր խորհէրն. – 364. յորմէ լսէաք խօսս մարդկան հելլենական, և որք խօսէինն ոչ տեսանէաք: - 50. Նոյնժամայն գնացին Դերանիկն և Գագիկ մտին առաջի Յիսէի, խօսեցան բանս խաղաղութեան, ետուն պատանդս յանձնառութեամբ հարկացն արքունի - 334.

ԽՕՍՈՒՆ - և լնուն զծովակն որ յանդիման հրատին՝ դիակամբք. զխօսուն և զանասուն, զայր և զկին և զմանուկ առ հասարակ մաշեցին ի սուր սուսերի: - 148.

ԽՕՍՔ - և հելլենական խօսիւք ի բարձանց աղաղակեցին. – 50. և կէսքն վրիպեալք ի բնական հայրենի լեզուէն, յաղագս հեռաբնակ լինելոյ և անհամբոյրք միմեանց հանդիպեալք, և խօսս միմեանց եդեալ կարկատուն մուրացածի բանիւք: - 190. Եւ յաղագս խրթնի և անհետազօտելի խօսիցն և բարուցն կոչին Խութ, յորոց անուն և լեառնն Խոյթ անուանի: - 192. յորմէ լսէաք խօսս մարդկան հելլենական, և որք խօսէինն ոչ տեսանէաք: - 50.

Ծ

Ծ /թիվ՝ հիսուն/ – Եւ արդ են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Ափրատէս ամս Խ: Ափրատանէս ամս Ծ: Ակրապաղէս ամս ԽԲ: – 58.

ԾԱԳ - և գրեթէ /գրքում՝ գրէթէ/ ոչ ամենևին ուրեք երևեցաւ այնպիսի ահաւոր տեսիլ զօրու և սպառազէն կազմութեան՝ ամենայն թագաւորաց, որ կացեալ էին ընդ ծագս տիեզերաց.

զորոյ սաստիկ և ահագին որոտումնն և ճայթումնն և փայլիւն զինուցն, և որ ինչ յայնժամ զարդարեալ և զինեալ պատրաստեցան զօրքն Տաճկաց: - 284. որոց անուանք քաջութեան իւրեանց հոչակ հարկանէր ընդ ծագս տիեզերաց – 242.

ԾԱԳԵԼ -և եկաք յերկուս աւուրս ի տեղիսն, ուր արեգական ոչ ծագէ. – 50.

ԾԱԽԵԼ - Այլ անժամանակն Բէլ ծախի ժամանակաւ, նշկահեալ ի Հայկայ որդւոյ Թորգոմայ, որ ի տանէ Յաբէթի – 40. և յերկիւղ կասկածանաց եղեալ, թէ իցէ ընդելուզեալ Տաճկաց՝ գտեալ զպահեստ գանձին ծախիցեն զզօրութիւն նորա: - 180. հասեալ ի վերայ ծառոց մրգաբերաց, կամ ի դիւրաճախելի բոյսս խոտոյ, այնպէս վատնեցին ծախեցին զզօրութիւն մարդկային ազգի ստացուածովք իւրեանց,,: - 240. Ոչ կամեցար կամօք տալ զանձն ի ծառայութիւն մեզ, այլ տէր և թագաւոր կոչես զքեզ. զգանձն արքունի որ իմ առ քեզ է՝ ծախես, և զայդ ոչ գիտես, եթէ վաղիւ համարս տալոց ես: - 146.

ԾԱԽՈՒՄՆ - և իբրև զքաջ հովիւն դրուատեալ ի փրկչէն՝ զանձն իւր եդ ի վերայ խաշանց ընդդէմ ապականարար գայլոցն, յարձակեալ յանխնայ դիմեցուածովք, յարիւն և յապաժոյժ, ի սատակումն և ի ծախումն սրոյ մատնեաց բոլորովիմբ զյարձակեալս նեղիչս աշխարհիս. – 312.

ԾԱԽՔ - Որ յետ բազում ժամանակի ծախք պիտոյից ասացաւ պատրաստել թագաւորին ըստ անյաղթ բռնութեան և մեծութեան որովայնի կերակուր Բէլայ: - 38. որ յանուն Փրկչին մերոյ շինեալ էր յիշխանէն Բագարատայ, ի ծախս մեծամեծ գանձուց իբրև Յ հազարաց: - 190.

ԾԱԾԿԵԱԼ - այլ է արդարև նշոյլք արեգական, /32/ սեռն օդով ծածկեալ ի վերայ խիտ և հոծ ամպոց խոնաւագունից – 34. ապա ցուցին զտեղին ուր ծածկեալն էր. զոր առեալ վարեցին ի գերութեան, և ոսկի և արծաթ անբաւ խաղացուցին ի դուռն թագաւորին: - 142. և զփքինս կապարճիցն սպնգով ծածկեալ՝ զսատակչական զօրութիւնն թռուցանէր ընդդէմ սրբոյն – 204. լի թունիւք սատանայական խորհրդոցն, ծածկեալ յաչս իշխանին գառնենի զգեստիւք ի հանդերձս ոչխարաց, և ներքոյքն զապականիչ գայլոցն բերելով զլրբութիւն – 210.

ԾԱԾԿԵԼ - և զի մի՛ ճրագն եօթնաստեղն ընդ գրուանաւ զփայլումն լուսոյն ծածկիցէ – 204. զի ոչ իսկ է կարողութիւն լռութեամբ ծածկել թաքուցանել անյայտ առնել զանհուն և զանբաւ վիշտս աղէտս եկեալ հասեալ մեզ: - 240. Զորս առեալ քրիստոնէից զպատուական մարմինս նոցա՝ ծածկեցին փառաւորապէս թաղմամբ, ամ ըստ ամէ տօնիւք զօր կատարմանն յիշատակել, որք են արք թուով է: - 268. ծածկել և թաքուցանել ոչ մարթէին – 234.

ԾԱԾԿՈՅԹ - և է զգեստ նոցա ասուիս ի ծածկոյթ մերկութեանն, և օդ ոտիցն հնարաւորեն զձև կաւշկաց, ի մորթոց այծից կազմեալ – 192. և ինքն Աշխէթ զինեալ զինքն ի զէն և յասպազէն, զոր կարծեալ ոմանց երկաթեղէն պատկեր գոգցես զերիվարն և զհեծեալն, աչացն միայն ոչ գոլով ծածկոյթ. – 272. և մերկացեալք ի մէջ ամբոխին … ի բաց ընկեցին զհանդերձս ծածկոյթս ապականագործ հնութեան մեղացն – 266.

ԾԱԾՈՒԿ - Գրէ Կայսիկն առ թագաւորն՝ խնդրել զխաղաղութիւն, և զոր միանգամ կամիցի՝ եղիցի. յայտնիքն այսպէս, իսկ ծածուկքն՝ որպէս յայտնեցանն: - 380. Եւ թուղթս և դեսպանս առ թագաւորն յղէին ծածուկ ի միմեանց. – 194. Եւ իբրև ընթերցաւ մեծ զօրավարն զծածուկս ազատանոյն՝ ետ պատասխանի, զոր և գրով իսկ աւանդեաց. – 214.

ԾԱԿ - Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … և դու իբրև զեղջերու առանց եղջեր՝ և մեք արծուիք ի վերայ քո, կուրացուցիչք աչաց քոց, և գէշ զքեզ արկանել ձագաց իմոց և աղուեսուց ի ծակս բնակեցելոյ: - 280. և միխիթար բարի ունէր ի բարբառոյ մարգարէին որ ասէր. թէ /գրքում՝ թե/ ,,մանուկ մատաղ ի ծակ իժից արկցէ զձեռս իւր՝ և ոչ մեղիցեն նմա,,: - 252.

ԾԱՂԻԿ - Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … դու ծաղիկ՝ և մեք խորշակ թառամեցուցիչք, դու անդ պտղալից՝ և մեք կարկուտ ապականարար – 280. և երթեալ ի թաւ պուրակս բուրաստանացն, մտեալ ի

ներքոյ թաւ թփոյ ծաղկոցն որ էր մուրտ բազում ղուղեալ դաղարեաց: - 152. զշէնս պատրաստեալ, և շուրջ զամրոցաւն տնկախիտս բուրաստանս ծաղկաւէտս և անուշահոտս ի զանազան ծաղկանց. – 86.

ԾԱՂԿԱՋԱՐԴ - Վէմս զերեսօք արկեալ արտօսր յորդառատս ի խտղտելի աչաց ի վայր հեղեղատելով, զնորափթիթ ծաղկազարդ ոսկեճաճանչն մորուացն ճիրանամբքն զխզումնն, և որ առաւելեալն քան զսոյն զապաշաւանացն զանյագութիւնն: - 386.

ԾԱՂԿԱՒԷՏ - զշէնս պատրաստեալ, և շուրջ զամրոցաւն տնկախիտս բուրաստանս ծաղկաւէտս և անուշահոտս ի զանազան ծաղկանց. – 86.

ԾԱՂԿԵԱԼ - և փոխանակ ծաղկեալ պատմուճանի գունագոյն երանգ երանգ անկուածոցն՝ զսուրբ և զվարդագոյն կարմրատեսիլ արիւնն իւրեանց ի վերայ սուրբ մարմնոյն, և փոխանակ ոսկեհուռ թագակապ զարդու պսակացն՝ զերկրպագութիւնն Քրիստոսի. – 266.

ԾԱՂԿԵԱՅ - և էր գրեալ ի նմա թողութիւն վնասուցն և հարուածոցն զօրացն և բազում աւարացն, և երդումն ի հաստատութիւն ասացելոցն, և պարգևս ի պատուական և մեծագնի հանդերձից, և սաղաւարտ ծաղկեալ և սուսեր. – 288.

ԾԱՂՐ - և լի ծաղու և կատականօք այպն արարեալ՝ արհամարհանօք անարգեցին զբռնաւորն, իբրև զմանուկ մի անպիտան կամ զծեր զառանցեալ և խելագարեալ, որ ոչ ըստ իւրոց կամաց զոր ինչ ախորժիցէ խօսիցի: - 264. Արդ ո՞վ ոք արժանի յոյժ ծաղու զբանք ուսմանս այսորիկ համարեսցի. – 46. արտօսր յորդառատ վտակաց ծաւալին յաչաց, քան թէ ծաղուն խողխոջեն խխնջիւնք. – 384.

ԾԱՂՐ ԱՌՆԵԼ - և ըստ միոջէքն՝ և հարեալ ի դիմի ղաշիկ զօրուն Պարսից. և նոցա թուէր ծաղր առնել: - 136.

ԾԱՂՐ ԱՐԱՐԵԱԼ - Նորա ծաղր արարեալ զնովաւ՝ ընտրեաց զկապանս և զբանդ, նաև զմահ քաջութեամբ վասն անուանն Քրիստոսի, քան զկեանս խղճիւ: - 318.

ԾԱՅՐ - Եւ ի վաղիւ անդր մինչ դեռ արևն ընդ ծայրս հարկանէր՝ կարգեցաւ պատերազմ սաստիկ – 140. Մինչդեռ կայր ևս կենդանի՝ ետ կանգնել փայտ մի մեծ և բարձր յոյժ, և դնել զնա ի ծայր փայտին, ունել ի բարձրաւանդակ տեղւոջ. – 290. որ յետ հաւատոցն որ ի Քրիստոս բազում ուղղութեամբ և երկիւղածութեամբ կրօնս ըստ արժանի հաւատոյն ցուցեալ, գրէթէ ի ծայրս առաքինութեան զաճումն հաւատոցն տարեալ հասուցեալ, որ ինչ յորդորումն աւետարանական վարժիցն ունին դաստիարակութեան ցոյցք: - 78.

ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ - որ զծայրագոյն շնորհացն Աստուծոյ առեալ պարգևս՝ կենդանւոյն ի կարգս անմահիցն փոխանորդեաց վերագրիլ, որ և յառաջ քան զփոխիլն ծանոյց զհամաջինջ բարկութիւն Աստուծոյ խոտորեալ ազգին և որդւոցն անհնազանդից – 26.

ԾԱՆԱԿ - Եւ ահա դիմեալ գնաց հասանել ի վերայ կողմանց հիւսիսոյ, յերկիրն յորում Ծանակ կոչի. – 274.

ԾԱՆԱԿԱՆՔ - Իսկ իբրև ընթերցաւ զնամակն, գրեալ երդմունս ի ծանականս կանանցն իւրեանց և ի մոլար օրէնսդիրն իւրեանց Մահումաթ. – 236. և դարձան կորակնեալք ամօթալից խայտառակեալք, լի ծանականօք և մեծ բեկմամբ: - 276. զծանականաց և զամօթալեաց իրս՝ քաջութեան ասել - 38.

ԾԱՆԱՐՔ - „Ոչ, ասէ, վատագոյն մեք քան զԾանարսն եղիցուք, զի և ամուրս հզօրագոյնս և բարձրագոյնս քան զնոսա ունիմք և դիւրափակս՝ առ ի յունել զմուտս կրճիցն. – 276. և հարան սատակեցան պակասեցան զօրքն արքունի ի զօրացն Ծանարաց – 276. ի մօտ առ նոսա հասեալ՝ կարգեցին / 274/ կազմեցին զճակատն և ետուն պատերազմ ընդ զօրացն Ծանարաց. – 276. Ի սոյն աւուրս որք մնացեալ էին ի տանէն Արծրունեաց իբրև լուան զպարտումն զօրացն արքունի ի Ծանարացն՝ ի մի վայր եկեալ գունդ կազմեալ հետևազօրքն մարտակցօք հանդերձ խառնաղանջ ամբոխիւ՝ լինին թուեալ արք Տ – 304. յորս բազումք անկեալ ի նա հաւատացին ի Քրիստոս, որպէս Ծանարքն և Աւրհազքն. – 274. ուշ եղեալ ուժեղութեամբ և քաջութեամբ սրտիւ ընդդիմանալ, մանաւանդ ի Ծանարացն զնա տեսեալ ի պարտութիւն մատնեալ և յաղթահարեալ: - 276. ՎԱՍՆ ՈՐ ԻՆՉ Ի ԾԱՆԱՐՍՆ ԳՈՐԾԵՑԱՒ: - 274..

ԾԱՆՈԹ - և զի էր վարժեալ ուսմամբ Աստուածաշունչ գրոց և ընդել և ծանոթ էր ճարտասանական հրահանգիցն՝ եդ առ յայն ժամու իմացական տեսութիւնն զերգս – 284.

ԾԱՆՈՒՑԱՆԵԼ - շինեալ նորոգեաց և զեկեղեցին որ ի նմա յանուանակոչութիւն սուրբ Աստուածածնին Մարիամայ և զարդարեաց զնա մեծագանձ սպասուք և եդ ի նմա զԽաչն, զոր յիշեցաք վերագոյնն, յորոյ ձեռն ծանուցաւ զօրութիւնն հրաշագործ: - 390. Ապա առեալ հրաման մեծամեծացն մեր Արծրունեացն՝ գրեն առ Աբրահամ Մամիկոնէից եպիսկոպոս … և ծանուցանեն նմա զոր խնդրէ արքայ: - 132. ապա մտախորհ եղեն բազում քննութեամբ, և յանբաւ և յառաւել իմացմանց ընտրեցին՝ գրել և ծանուցանել թագաւորին վասն առնն այնորիկ. – 280. բայց ազդ լինէր իշխանին ի նոյն գնդէն Տաճկաց՝ մի տեսանել զերեսս նորա, ծանուցանելով նմա՝ զոր ինչ խորհեալ էր վասն նորա և վասն աշխարհին նորա: - 184. բայց միայն զհարկաց և զայլ հոգաբարձութենէ ծանուցանէ զպատճառ գալստեանն. – 172. գրել և ծանուցանել բուն զօրավարին ոչ իշխէին – 234. և գրեցին և ծանուցին արքայի՝ զոր ինչ գործեցին և որպէս հարան զօրքն արքունի: - 286. զոր գրեաց իսկ և ծանոյց արքայի. – 286. Իսկ իբրև ծանուցաւ նմա անլոյծ միաբանութիւն ուխտի ընդ միմեանս Աշոտոյ և Բագարատայ՝ ոչ ինչ յայտնեաց զխորհուրդս չարութեանն, զոր խորհեալ էին ի վերայ նոցա. – 172. Յայնժամ իբրև ետես անօրէն զօրավարն Մուսէ, թէ ոչ ելին ի գլուխ խորհուրդ չարին յօժարութեանն … փութացաւ արձակել գուժկան յարքունիս, ծանուցանելով արքայի զոր ինչ գործեաց Աշոտ իշխանն Վասպուրական: - 176 Նորա դարձեալ դառնայ ի Սամառայ և ծանուցանէ արքայի զոր ինչ գործեաց, և թէ զիա՛րդ են առ միմեանս միաբանութեամբ իշխանք Հայոց: - 172. որ զծայրագոյն շնորհացն Աստուծոյ առեալ պարգևս՝ կենդանւոյն ի կարգս անմահիցն փոխանորդեաց վերագրիլ, որ և յառաջ քան զփոխիլն ծանոյց զհամաջինջ բարկութիւն Աստուծոյ խոտորեալ ազգին և որդւոցն անհնազանդից – 26.

ԾԱՆՈՒՑԵԱԼ - այսոքիւք ծանուցեալ զպատիւ խնամոցն Աստուծոյ՝ ևս յորդորագոյնս յուսացաւ կոչել այցելու ինքեան զԱստուած: - 26. Եւ իւր հազարապետին գրեալ և ծանուցեալ էր արքայի, զոր ինչ գործեաց ցայն վայր ժամանակի: - 220. և փոխանակ զգեստու հարսանեաց զգեստ մկրտութեանն ծանուցեալ ցուցին, զոր ջրով և Հոգւովն սրբով զգեցեալ էին – 266. զորոյ ձախողակի իմացմունս ծանուցեալ իշխանացն Հայոց՝ միով հաւանութեամբ գրեն յարքունիս և խնդրեն զԱհմաթ /338/ որդի Հալթի. – 340. Իսկ առ մեզ ծանուցեալ զոր ինքն ասաց, թէ Քրիստոնեայ եմ, ըստ այնմ թէ ,,ծառայի իմոյ կոչեսցի անուն նոր, որ օրհնեսցի վերայ /ճիշտը՝ի վերայ/ երկրի,,՝ գրեցաւ յիշատակարանս սրբոյն: - 224. որք ծանուցեալ զբռնանալն նորա ի վերայ պարսկական պետացն և զինչ կրեցին, զմտաւ ածեալ և զխառն ընդ աշխարհիս զդրակցութիւնն, և թէ գուցէ զպարսկայինն հասանիցէ մեզ կրել և աշխարհիս մեր՝ ձեռն ետուն հաւանութեան ի նորայն կալ մնալ հպատակութեան: - 360.

ԾԱՆՐ - ասէ, զի կացուցի թագաւոր ձեզ յազգէ և ի դենէ ձերմէ, մի՛ ծանր թուիցի ձեզ դառնալ անդրէն և ունել զիւրաքանչիւր ժառանգութիւն. – 110. և անդ ոչ սակաւ վտանգ հասանէր Աշդահակայ վասն հասանելոյ ի վերայ նորա Տիգրանայ զօրու ծանու: - 62. և Աշոտ զօրու ծանու եկն եմուտ յերկիրն Անձաւացեաց, բանակեցաւ ի Բլրակին գեաւղջն Անձաւացեաց. – 330. Եւ եղև ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ ել Հազարաւուխտ Պարսից զօրավար ծանր զօրու ի վերայ Հայոց՝ տալ պատերազմ ընդ զօրս Հայոց, աւերել գերել գերփել զաշխարհս – 134. Ըստ նմին օրինակի և զօրավարն Բուխայ, ի հասանել ամառնային ջերմութեանն իբրև ի խորոց անդնդոց ի վեր մղեալ զինքն, ելեալ յերեսաց արքայի բազում և ծանր զօրու՝ եհաս ի վերայ երկրիս ի կողմն հիւսիսոյ ի մուտս Հայաստան աշխարհիս. – 262.

ԾԱՆՐԱԲԵՌՆ - դառնապէս չարալլուկ չարչարել զքահանայս զպաշտօնեայս նորոց Կտակարանացն, զարս և զկանայս մատնել ի բանդս խոշտանգանս ծանրաբեռն հարկապահանջութեամբ. – 124. Եւ նախարարքն Հայոց կրէին կիրս ծանրաբեռինս ի զէն և ի ճակատամարտ: - 134.

ԾԱՆՐԱԼԻՐ - Ի սորա յերրորդ ամի թագաւորութեանն ի վերայ Հայոց աստուածատուր բարկութեամբ անդնդաշարժ վրդովմամբք ներքնագոյն խորոցն պատահեալ միմեանց սահանախաղաց դղրդմամբ, հիմնաշարժ տապալմամբ, /356/ ներքսագոյն երկրի թուլացեալ պնդափակ աղխեալ սանդարամետական սահմանին, բարկութեան հողմոց շնչեալ ընդ ջրոցն խաւարայնոց, ի կոհակս անդնդաքակս զթանձրայատակ երկրի զկարծր և զծանրալիր անկշիռ անբաւութիւնն տատանեալ, մինչ յերեսս երկրի ի վեր մղեալ հանդէպ քաղաքին Արտաշատու/ գրքում՝ Արտաշասու/, որ Բլուրն նորուն ասի – 358.

ԾԱՆՐԱԿԻ - ,,Թագաւորաց աշխարհակալաց օրէնք են՝ մեծաւ հոգաբարձութեամբ խնամ տանել վասն շինութեան աշխարհի և թեթևացուցանել զլուծ բռնութեան /184/ ծանրակի բեռանց, թուլացուցանելով զսաստկութիւն հարկապահանջ խոշտանգանաց – 186.

ԾԱՆՐԱԿԻՐ - և յաղագս անճոռնի և թանձր բլրաձև ծանրակիր մարմնոյ՝ և դժուարաշարժ զի վեր բերումն առնեն: - 260.

ԾԱՆՐԱՆԱԼ - և նա ևս քան զևս զկարծեցեալ հիւանդութեանն աճեցուցանէր զխստութիւն ցաւոցն ծանրանալն նմա: - 328.

ԾԱՆՐՈՒԹԻՒՆ - և նոցա պարտասեալք ի ծանրութենէ զինուցն և ի ջերմութենէ տապոյ արեգականն և ի սաստկութենէ աւազոյն, որ ոչ ունէր զկայ ոտից, և ի հետևակագնացութենէն և ամենեքումբք թշուառացեալք՝ անկան ի ձեռս թշնամեացն – 162. Եւ քանզի որպէս ասացաւ՝ ի յերկարագնացս աշխատութեանց երիվարացն և հեծելոցն ծանրութիւն ի տքնութենէն ի վերայ հասելոյ, և տօթն արեգականակէզ տապախառն ջերմութեանն, և թանձր ծարաւոյն պասքեցելոց երիվարացն հանդերձ հեծելովքն – 402.

ԾԱՆՕԹ - այր հեզ, խոհական, խորհրդական, համեստ ի բանս, համեստ ի նայեցուածս, որ ոչ բազմաց քան եթէ միոյն, այսինքն Քրիստոսի՝ զինքն ծանօթ ջանայր կացուցանել: - 94. Դէպ եղև նմա ճանապարհաւ գալ ի քաղաքն Մադիամ, էր և ծանօթ գիտութեան գրոց, թէպէտ և ոչ կատարելապէս: - 162. որ ծանօթ էր զօրավարին – 226. տեղեակ և հմուտ Աստուածաշունչ գրոց, և ընդել և ծանօթս. – 204.

ԾԱՆՕԹԱԳՈՅՆ - Նա ևս ծանօթագոյն քեզ գրեմ – 16.

ԾԱՆՕԹԱՑԵԱԼ - Յայնժամ ամրացեալ նստէր ի Շամիրամ բերդին Թադէոս անուն ի յԱկէացի տոհմէ, Շերեփայ որդի ծանօթացեալ – 400. սմա ծանօթացեալ և սիրողացեալ ժամանակաւ ուսուցանէր բազում ինչ նմա և յոլովագոյնս զինոց կտակարանաց, և եթէ ոչ գոյ բնութեամբ որդի Աստուծոյ: - 158.

ԾԱՆՕԹԱՑՈՒՑԱՆԵԼ - ըստ սովորութեան ծանօթացուցանել զիւրաքանչիւրոց առանձնաւորութիւն և զպատուոյն գերակայութիւն, կամ ի ծնողաց կամ ի տեղւոյ կամ ի գաւառէ կամ յազգէ կամ յարիութենէ կամ ի պատահմանէ սկիզբն առ: - 288.

ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆ - Սովորութիւն է գրոց, որպէս զիրն նոյնպէս և զտեղին վերաբերեալ, կամ ըստ ծանօթութեան, կամ ըստ պատուոյ: - 288.

ԾԱՌ - առաջի տեսանելով զկապուտակ ծիրանափայլ դաշտաձև ծովն. դաստակերտս մեծամեծս շուրջ զեզերբն անտառախիտ ծառովք և գիներբեր որթովք և զանազան պտղովք. – 86. ասէ՝ կինս զոր ետուր /20/ ընդ իս, սա ետ ինձ ի ծառոյ անտի և կերայ. – 22. և անծանօթ զարմանալի ծառոյն դէպք՝ ի միում աւուր ունել աճմունս փոյթ ընդ փոյթ. և դարձեալ սուզականութիւնս յանկարծօրէնս լինել – 50. և հասեալ ի վերայ ծառոց ի բարձրաբերձ գագաթունսն տերևաթափ առնիցէ /260/ և ընդարմացուցանէ զզօրութիւն արմատոյն – 262. զգարնանայինսն ի բարձրագոյն գագաթունսն լերանց և ի փապարս վիմաց և ի վերայ բարձրաբերձ ծառոց կենցաղավարին – 262. զի ,,ոչ կարէ ծառ պտուղ չար առնել, և ոչ ծառ չար՝ պտուղ բարի առնել,, , որպէս ասաց Փրկիչն – 256. զի ,,ոչ կարէ ծառ պտուղ չար առնել, և ոչ ծառ չար՝ պտուղ բարի առնել,, , որպէս ասաց Փրկիչն – 256. հասեալ ի վերայ ծառոց մրգաբերաց, կամ ի դիւրաճախելի բոյսս խոտոյ, այնպէս վատնեցին ծախեցին զզօրութիւն մարդկային ազգի ստացուածովք իւրեանց,,: - 240.

ԾԱՌԱՅ - ,,Աստուծոց պատուական և ամենայն թագաւորաց, տէր երկրի և ծովու, ծնունդ մեծին Արամազդայ Խոսրով թագաւոր. առ Հայրակղոս անմիտ և առ անպիտան ծառայ մեր: - 146. այս այն Աբդլայն է, զոր ազգ իւր ասացին Աբդլանգէ, այսինքն ծառայ դանգի և ոչ Աստուծոյ, վասն սաստիկ զօշութեանն և անյագ ագահութեանն: - 168. Եւ Աւշնի հաւատացեալ զաշխարս ծառայի ումեմն Սափի անուն ի գերելոցն Յունաց ներքինի, թողեալ զհաւատսն որ ի Քրիստոս, մսլիմանակ դեն ստացեալ, արիւնարբու ուսմամբ բնաւորեալ. – 372. և զկնի ինչ փոքու ասէ, ,,զայլազգիսն որ եկեալ յեցեալ իցեն ի Տէր՝ սիրել զանուն նորա, լինել նմա ի ծառայս և յաղախնայս – 224. և ի բաց բառնալ յաշխարհէ զշփոթ և զխռովութիւն ի միջոյ խաղաղութեան որպէս օրէն է խաղաղասէր թագաւորաց և թագաւորազանց, իբրև Աստուծոյ կամարարողաց և հաւատարիմ ծառայից տիրասիրաց: - 212. Եւ խօսէր ընդ նոսա սաստիկ և ահագին դատաստանօք և սպառնալեօք, թէ ընդէ՞ր և դուք ոչ մեռարուք ի պատերազմին, քան թէ ելեալ փախստական գնացէք գալ առ իս և տալ համարձակութիւն ծառայի իմում ի յայսքան վնաս. մի՞թէ արդեօք զԽոսրով մեռեալ կարծէիք,,: - 150. Եւ ծառայ մի Դերենկին որ բանտապանն էր՝ լուծեալ զնա ի կապանացն՝ և տարեալ մուծանէ ի սենեակն ուր ննջէր Դերենիկն. – 320. և ծառայն զչարիս խորհեալ սպանանել զԴերենիկն և զաշխարհս նուաճել զիշխանութիւն Գուրգինի, զի և դիպող էր ժամն: - 320. և կամեցեալ իմ պատմել և ձեռնարկել տեսանել ի ձեռն ծառայից, ուր էր երջանկացն վայր - 50. Եւ քանզի թարգմանի Աբդլայ ծառայ Աստուծոյ ըստ հագարական լեզուին. – 168. Զծառայս իմ պատրես, և զզօրս աւազակաց ժողովեալ՝ ոչ տաս ինձ հանգչել, այլ հանապազ պատրաստիս ինձ ի պատերազմ, և ասես վստահանալ յԱստուածն իմ: - 14 ի տէրութիւն կարգեալն՝ բազմադիմի չարիւք վարատեալ, և ծառայ ախտից եղև - 22 Իսկ առ մեզ ծանուցեալ զոր ինքն ասաց, թէ Քրիստոնեայ եմ, ըստ այնմ թէ ,,ծառայի իմոյ կոչեսցի անուն նոր, որ օրհնեսցի վերայ /ճիշտը՝ի վերայ/ երկրի,,՝ գրեցաւ յիշատակարանս սրբոյն: - 224. Ո՞վ յիմարութեան առաջնոցն. ո՞րպիսի կատաղութիւն և գիւտք դիւացն նախկին ժամանակաւ սպրդեալ մուծաւ յաշխարհ, ապստամբութիւն առ Աստուած և տրտմութիւն սրբոց հրեշտակաց, և պատճառ վտանգաւոր մահու ծառայիցն Աստուծոյ յաւուրս ապագայիցն. – 38.

ԾԱՌԱՅԱԿԱՆ - և մի զմիոյ հետ ստիպէր՝ փութալ միոյ միոյ ի նոցանէ յանդիման նմա հատուցանել ծառայական սպասաւորութիւնս, զոր և արարին իսկ Աշոտ և Գագիկ և Գուրգէն, կամաւոր և ակամայ զնորայն կատարելով հրամայեալս – 370. զի մի սպառ սպուռ տապալիցի զօրութիւն շինուածոյ աշխարհի, ի բաց ընկենլով զծառայական պաշտօնատրութիւն կողմնակալաց, և քաղաքային անհաւատարիմ կամարարողաց, և հարկաց բեկման և զօրաց – 186.

ԾԱՌԱՅԵԼ - եթէ հաւանեալք արդարոյն և ապաւինեալք ի նա՝ յուսացան ի բան նորա, ծառայել երկիւղիւ հրամայելոցն ի նմանէ՝ զի՞նչ անհաւատ թուի և ի փրկութենէն ընդ նմին վայելել. - 32. և ծառայեա ճշմարտութեան օրինաց և հաւատոց, զոր ուսաք ի մարգարէէն Մահումաթայ. ապա թէ ոչ՝ զնորին հակառակն ընկալցիս, տանջանս և մահ, և ելցես ի կենաց աստի չարաչար մահուամբ,,: - 294. և տեսանելով մեր զխնամարկութիւն բարի կամաց քոց ի վերայ աշխարհի, և զսէր երախտեաց որ առ մեզ՝ յօժարագոյնս եղիցուք և մեք մտերմութեամբ ծառայել և փութով մեծաւ կատարել զհրամայեալսն ի քէն,,: - 186. որում անհնար է երկոցունց ի միասին բնակել, և ոչ ոք կարէ երկուց տերանց ծառայել, որպէս ասաց Փրկիչն – 248.

ԾԱՌԱՅԵՑՈՒՑԱՆԵԼ - զի յինքեանս գրաւեալ ընդ հարկաւ ծառայեցուցանէին զպաշտօնեայս սրբոյ Խաչին, մանաւանդ զի և զգլխաւոր վանացն զհայրն, որում Գրիգոր անուանէր՝ զնա կալեալ եդեալ ի խորափոր խաւարային բանտի: - 334.

ԾԱՌԱՅՈՒԹԻՒՆ - Բայց մեք քանզի ոչ երբէք ստունգանեցաք հրամանի թագաւորին և ոչ խափանիչ գտաք հարկաց արքունի, իբրև զապստամբս և զանհնազանդս և զստահակս ի ծառայութենէ տէրանց – 178. և զհակառակութիւն Զրադաշտին հնազանդեալ ընդ իւրով ձեռամբն նուաճեաց ի ծառայութիւն: 44. և կացուցեալ զնոսա ի կարգի ստրկութեան, որոյ

զփոյթ հպատակութեան ցուցեալ՝ կարգէ զնոսա ի գործ ծառայութեան, կրել արծուիս և բազէս. – 64. Եւ մի հարկաց ինչ կամ զօրաց կամ այլ ծառայութեան խափանիչ լինելոյ կամ ի վնասս արքայի խառնելոյ փոյթ արասցուք պահանջել վրէժս. – 196. զորս վաճառակուր արարեալ յօտար ազգս, վարել ի ծառայութիւն, գնալ հեռանալ մերժել ի տանց, հայրենի ժառանգութենէ իւրեանց: - 262. Յովսէփ անուն ի Յունաց ազգականութենէ ի ծառայութիւն հասեալ Աւշնի, ներքինի, թողեալ զքրիստոսական պաշտօնն, մոլորութեանն Մահումաթայ հաւատացեալ. – 374. Ոչ կամեցար կամօք տալ զանձն ի ծառայութիւն մեզ, այլ տէր և թագաւոր կոչես զքեզ. զգանձն արքունի որ իմ առ քեզ է՝ ծախես, և զայդ ոչ գիտես, եթէ վաղիւ համարս տալոց ես: - 146. որոց սրտի մտօք ի մանկութենէ զհարկ ծառայութեան հատուցեալ էին ըստ օրինի վայելչութեան հնազանդողաց և հնազանդելոց, ըստ յորդորման հեթանոսաց վարդապետին: - 364. քանզի յառաջագոյն տուեալ էր զնոսա ի ծառայութիւն քեռ իւրոյ Տիգրանուհեայ կնոջ Աշդահակայ, յասացեալ տեղիս բնակեցուցանելով: - 64.

ԾԱՐԱՒ - այլ Մկրտչին հրամայի՝ մի ըմպել գինի և օղի. սա ոչ միայն գինով ոչ զկծէր, այլ և ոչ ջրով զծարաւոյն պէտսն կատարէր, սակաւապետութեամբ ընդովք թրջելովք, և խստավայել բանջարովք առ քաղցն վայելելով: - 376. և բազում եղեն դիակունք նոցա վասն սովոյ հացի և ծարաւոյ ջրոյս,,: - 184. և մտեալ ի խորագոյն բանտ, տարեալ յամենայնի գոհութեամբ վասն անուանն Քրիստոսի, սովով և ծարաւով ժուժկալութեամբ մեծաւ: - 318. Եւ քանզի որպէս ասացաւ՝ ի յերկարագնացս աշխատութեանց երիվարացն և հեծելոցն ծանրութիւն ի տքնութենէն ի վերայ հասելոյ, և տօթն արեգականակէզ տապախառն ջերմութեանն, և թանձր ծարաւոյն պասքեցելոց երիվարացն հանդերձ հեծելովքն – 402.

ԾԱՐԱԻԻ - Եւ եթէ քաղաքս խնդրիցէ՝ ահաւադիկ է քաղաքք մեծամեծք և պարսպաւորք. այլ գանձս խնդրիցէ՝ ասացի թէ տաց որչափ և ձեռն հասանիցէ. և ոչ կամեցաւ լսել, այլ տակաւին ծարաւի է արիւնարբութեան: - 144.

ԾԱԻԱԼԵԼ - արտօսր յորդառատ վտակաց ծաւալին յաչաց, քան թէ ծաղուն խողխոջեն խխնջիւնք. – 384.

ԾԲ - Եւ արդ են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Նինոս որդի Արբէելայ ի ցեղէն Քամայ ամս ԾԲ . .. Բաղէոս ամս ԾԲ… Ազտադաս, ամս ԼԲ. – 56. և քաջութեամբ վանեաց ամս ԾԲ - 44.

ԾԳ - զոր պայազատեաց առաջին Զամեսոս, որ և Նինուաս, որդի Նինեայ և Շամիրամայ, ի ԾԳ ամի կենաց Աբրահամու նահապետի – 56.

ԾԴ - և խեցգետի մի ել, կորզեալ ձգեաց ի ջուրն զինուորս ԾԴ: - 50.

ԾԵԾԵԼ - Բայց երանելիս այս Գէորգ, մինչ կայր ընդդէմ սրոյն և դահիճն ծեծէը իբրև զանզգայ ինչ, և ոչ փոքր մի գիծ կարացեալ հարկանել ի մարմին սրբոյն զխոցումն սրոյն – 266. Եւ այն ինչ պատահեալ Գուրգէն հարուստ գնդի Վահանայ ի յառուամէջս մուրին՝ ի բազում քան թէ սակաւ սուսերս ծեծեցին զնա, մինչև ոմն Ջուանշէր անուն յետուստ յանկարծ հարեալ վիրաւորեաց զԳուրգէն – 310. և դահճացն հանեալ զսուսերն՝ դիմեցին ի վերայ նոցա իբրև զգազանս արիւնարբուս, և ծեծէին սրովն, իբրև ոք զի հատանիցէ փայտ ի մայրս անտառախիտս հարեալ կացնաւ, և յանխնայ անողորմ յօշէին անդամ անդամ: - 266.

ԾԵՐ - Այլ և իշխանն Գուրգէն հանապազ գրէր աղաչանս առ ծերսն և առ աւագագոյնսն նոցա, իբրև փորձութիւն և դիպուած համարէր զեղեալսն, և ոչ իսպառ քինահարութեամբ վարիլ առ հարկատուսն և առ հնազանդս իւրեանց: - 404. և այր եղբօր իւրում ոչ ողորմէր, ըստ այնմ զոր ասաց դարձեալ Եսայի, ,,անկցի, ասէ, այր ընդ այր, և այր ընդ ընկերի իւրում, ընդհարցի մանուկն /298/ ընդ ծերոյն և անարգն ընդ պատուականին,,. – 300. և լի ծաղու և կատականօք այպն արարեալ՝ արհամարհանօք անարգեցին զբռնաւորն, իբրև զմանուկ մի անպիտան կամ զծեր զառանցեալ և խելագարեալ, որ ոչ ըստ իւրոց կամաց զոր ինչ ախորժիցէ խօսիցի: - 264. Եւ նուազեալ ազգին Արծրունեաց ոչ ոք մնաց, բայց միայն մանուկ մի Համամ անուն, որդի Արշաւիրի ծերոյ եղբօր Խուրէնայ, որ կայր ի դրան

արքունի – 90. զսուրբ եկեղեցիս, զտունս աղօթից քրիստոնէից այրել աւերել հիմն ի վեր տապալել, զքահանայսն նորոյ ուխտի ի սուրս իւրեանց մաշել, զծերս և զպառաւունս մահու սրոյ սպանանել, զերիտասարդս և զկուսանս խաղացուցանել ի գերութիւն, զստացուածս և զինչս վատնել աւարառութեամբ. – 398. Իսկ կատարելագոյնքն և ծերքն ի նոցանէ սպուժէին առ այս, և մանաւանդ որք հաւատարիմքն կոչէին ըստ հաւատոյն նոցա որք Կուռայքն անուանէին – 404. Իսկ սպառնալիք քո և չարչարանք, զոր ասես ի վերայ իմ հասուցանել՝ խաղ մանկտոյ կամ զառանցելոց թուի յաչս իմ, և բանք քո նոյնպէս, որպէս առն անմտի և խելագար և ցնորեալ ծերոյ,,: - 290.

ԾԵՐՈՒԹԻՒՆ - Անդ կեցեալ Խուրան և անդ վախճանեալ ի բարիոք ծերութեանն – 80. Ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ Աշոտ թագաւորն Հայոց փոխի յաշխարհէս ի բարիոք ծերութեան, փափկացեալ և յղփացեալ խրախութեամբ, ձեռն նորա յամենեսին և ամենեցուն ձեռք ի նա – 356. որոյ ժամանակ կենացն տևեալ ձգեալ ամս ՃԻ լի և պարարտ ծերութեամբ – 122.

ԾԵՔԵԼ - զոր բարբառն եբրայական իբր ծեքելով իմն զբանն՝ թուեցուցանէ իմն ասելով Աւաւրիշըլիմ, այսինքն Երուսաղէմ – 34.

ԾԷՌ - Եւ հրամայեցին համար առնել անկելոց դիակացն, գտաւ թիւ սպանելոցն ԾԷՌ մարդ: - 142.

ԾԻԱԾԱՆ - և խոստացեալ պատարագընկալին՝ ոչ ևս զնոյն հատուցանել երկրի ուխտ յաւիտենական հաստատեալ՝ զաղեղն իմ եդից յամպս, որ է ծիածանդ – 32.

ԾԻԾԱՂԱԿԱՆ - այլ և ոչ զծիծաղականս նոցա համբաւեալ քաջութիւն, որպէս կարծեն՝ առանց եպերանաց անցից զինելագարութեամբքն: - 36.

ԾԻԾԱՂԵԼ - և պարզապէս յայտնի առանց կասկածանաց ասի աստուած՝ եկեղեցին և մարմին բանին և ևս յաւելցի /394/ ծիծաղելն. – 396. ընդդէմ ծիծաղելով ծովուն ի հիւսիսի նայեցուածով – 86.

ԾԻԾԱՂԵԼԻ - և դարձեալ յոյժ ծիծաղելի է: - 396. ապա եթէ ոչ՝ պաշտելիք եղիցին եկեղեցիքն, որ փրկիչն անուանին և երկրպագելիքն աստուածային երկրպագութեամբքն. որ է յոյժ ծիծաղելի. – 394.

ԾԻՐԱՆԱԳՈՅՆ - վառեալ լինէր իբրև զբոց հնոցի, իբրև զալիս ծովու դիզեալ կուտմամբ փրփրեալ ծիրանագոյն արիւնանման, ուժգին գոչելով անդնդաքակ յուզմամբ, իբրև զհեղեղատ յորդահոս ի ճայթմանէ կարկտահոս ամպոց – 180.

ԾԻՐԱՆԱՓԱՅԼ - առաջի տեսանելով զկապուտակ ծիրանափայլ դաշտաձև ծովն. դաստակերտս մեծամեծս շուրջ զեզերբն անտառախիտ ծառովք և գինեբեր որթովք և զանազան պտղովք. – 86.

ԾԻՐԱՆԵԳՈՅՆ - Եւս առաւել քան զանդնդականն յուզմանցն բռնալիր հողմոցն զծիրանեգոյն ալիսն, զլեռնաձև կուտակսն և զվիշապաձայն գոչմունսն՝ ևս յաւէտ ահագնակի վրդովմամբ զմրրիկ անձանց ի մէջ եռաշարժ ընթացմանցն, ի հոլովմանց խոհարանի իշխանական սրտին ի ներքս հարկաւորաբար բռնազբօսեալ /350/ ձգեն: - 352.

ԾԻՐԱՆԻ - և զսակաւուց քան թէ յոլովից գրեաց անուանս ի յիշատակարանի անդ զՇահդոսդ, որ թարգմանի արքայասէր, և զԳոհշթասդ, որ թարգմանի ներկագործ ծիրանեաց արքայական զգեստու, և զՇմաւոն եպիսկոպոս, վէմ եկեղեցւոյ Քրիստոսի ընդ նմին և այլ եպիսկոպոսք և քահանայք արք Ճ - 106. ընդ որ յոյժ ուրախացեալ Տիբերի պատուէ ծիրանեօք և բրաբիոնաւ ի Ստադին տեղւոջն. – 80.

ԾԽԵԱԼ - Եւ առհասարակ ամենայն տիեզերք ծխեալ տեսանիցեն, և ի քէն ամենևին հուրն ոչ պակասեսցէ յաւիտեան, իբրև զհնոց խեցագործաց այրեսցիս, և քեզ ոչ եղիցի հանգիստ: - 164.

ԾՇԵԼ - զոր ի ջուր եդեալ՝ ծծէ իբրև զսպունգ – 208.

ԾՇՄԲԱԽԱՌՆ - իսկ որք արուք ընդ արուս զխայտառակութիւն գործէին՝ ծծմբախառն հրով բորբոքեցան, զյաւիտենական հրոյն զառհաւատչեայս յինքեանս կրելով – 336.

ԾՕՈՒՄԲ - Այլ և հուր և ծծումբ նաւթիւ բարձեալ ի գործ պատերազմին, և զլոյծ բնութիւնն յանօթս ապակեղէնս եդեալ, և մանր զծծումբն ընդ նմին խառնեալ, եդեալ ի պարսատիկ մեքենայից, և զհուրն առ ընթեր նմին, հնարաւորեալ արկանել զամրոցաւն: - 208. Այլ և հուր և ծծումբ նաւթիւ բարձեալ ի գործ պատերազմին, և զլոյծ բնութիւնն յանօթս ապակեղէնս եդեալ, և մանր զծծումբն ընդ նմին խառնեալ, եդեալ ի պարսատիկ մեքենայից, և զհուրն առ ընթեր նմին, հնարաւորեալ արկանել զամրոցաւն: - 208.

ԾՆԱՆԵԼ/իԼ/ - Բայց Ապումրուան երկնէր գայր զիշխանասիրականն ծնանել գահակալութիւն ի վերայ աշխարհիս: - 364. և յաւել ծնանել զեղբայրն նորա զՀաբէլ.- 22. այլ ըստ պատմագրացն՝ Մեստրիմ ծնանի զՆեբրովթ – 42. Անեբիս ծնանի զԱրբէլ - 42. Արբէլ ծնանի զՆինոս զայրն Շամիրամայ: - 42. Արբէլ ծնանի զՔայաղ – 42. Արդ Ենովք լեալ ամաց ՃԿԵ ծնանի զՄաթուսաղայ – 28. Արդ զիա՛րդ յետ բազում ժամանակաց զՆինոս ասեն շինել զՆինուէ, զայրն Շամիրամայ, որ ծնաւ զՆինուաս – 14. Բաբ ծնանի զԱնեբիս – 42. Ենովս լեալ ամաց ՃՂ ծնաւ զԿայիանան: - 26. Եւ զոր ծնաք և զգուեցերն՝ քեզէն կոչեսցես ի մահ„: - 148. և ի նիրհելն իւրում՝ ձայնէ հոգին աւտար ի բերանոյ կնոջն քարացելոյ եթէ՝ ծնցիս որդի աշխարհակալ. որ և ի պոռնկութենէ յղացեալ իսկ էր դուստր ցեղի Դանայ: - 158. Եւ լեալ Ադամ ամաց ՄԼ ծնաւ զՍէթ – 24 Եւ ծնան նորա երիս որդիս, Սարգիս որ և Աշոտ՝ ՅԻՋ թուականութեանն Հայոց, Խաչիկ որ և Գագիկ ՅԻԸ, և Գուրգէն. մանկունք կայտառք և գեղապանծք և բարենշանք և ամենեցուն ցանկալիք. ծնաւ և երկուս դստերս: - 338. Եւ ծնան նորա երիս որդիս, Սարգիս որ և Աշոտ՝ ՅԻՋ թուականութեանն Հայոց, Խաչիկ որ և Գագիկ ՅԻԸ, և Գուրգէն. մանկունք կայտառք և գեղապանծք և բարենշանք և ամենեցուն ցանկալիք. ծնաւ և երկուս դստերս: - 338. և յղացաւ և ծնաւ զԿայէն – 22. Եւ Սէթ լեալ ամաց ՄԵ ծնանի զԵնովս. – 26. զի սմա և եթ յաւելու ասել, եթէ ծնաւ ըստ կերպարանաց իւրոց, և ըստ պատկերի իւրոյ: - 24. ի սորա ԺԸ /56/ ամին ծնանի Մովսէս մարգարէ: - 58. Կայիանան լեալ ամաց ՃՀ ծնաւ զՄաղաղայէլ: - 26. Ղամէք լեալ ամաց ՃՁԸ ծնանի զՆոյ - 28. Մաթուսաղայ լեալ ամաց ՃԿԵ ծնանի զՂամէք: - 28. Մաղաղիէլ լեալ ամաց ՃԿԵ-ից, ծնանի զՅարէդ: - 26. Յարէդ լեալ ամաց ՃԿԲ ծնանի զՅենովք – 26. Յետ հազար ամի ապա ծնաւ Որմզդ – 46. Նեբրովթ ծնանի զԲաբ - 42. Նոյ ծնանի երիս որդիս, զՋրուան և զՏիտան և զՅապիտոսթէ, որ են Սեմ, Քամ և Յաբէթ: - 14. Սեմ ծնանի զԵղամ և զԱսուր և զԱրփաքսաթ և զԱրամ և զՂուդ: - 14. Սորա որդիք հինգ ծնանի, յորոց մինն Հերովդէս և միւսն Փիլիպպոս, զորոյ կինն հանեալ Հերովդէի՝ թող զկինն իւր զառաջին, զդուստր Արէտայ արքայի Պատրէացւոց. – 78. Քամ ծնանի զՔուշ – 42. Քայաղ ծնանի զմիւս Արբէլ – 42. Քուշ ծնանի զՄեստրիմ: - 42.

ԾՆԱՆԵԼՈՑ - քանզի ասեն զկնոջէն, յորմէ նեռնն է ծնանելոց՝ ճանապարհորդել յԵգիպտոսէ յաշխարհն Պաղեստինացւոց, և ցանկացեալ տեսանել զարձան կնոջն Ղաւտայ երթեալ դադարէ անդ հանգստութեամբ. – 158.

ԾՆԵԱԼ - և զորդիս ձեր և զմանկունս տեսանելով ի գութ խանդաղատանաց ի գիրկս իմ ընդունէի ընծայիւք մեծաւ զգուանաց, իբրև զառ ի յինէն ծնեալս: - 216. և ոչ զոք թուլացուցանէր թագաւորել Զրուանայ, դաշնաւորել երդմամբ՝ մինչև որ ի կնոջէն Ըռեա որ ի Զրուանայ զարմից էր ծնեալ արու՝ անդէն ի ծննդեանն սատակէր. – 14. յայնժամ ելցէ հուր ի քէն ծնեալ, և կերիցէ զքեզ և զբազմութիւն ուստերաց և դստերաց քոց, ի քէն ակն ունելով զբորբոքումն: - 148.

ԾՆԵԼՈՒԹԻՒՆ - ոչ շատացաւ ինքեան ծնելութեամբն առ ի զմայլումն հրաժարել ի կերակրոյ – 20.

ԾՆՆԴԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ - Առ սոքօք էին ազգք Արծրունեաց ծննդաբանութեամբ՝ Համազասպ. Շաւարշ. Ասուդ. Բաբգեան: - 92. ի հօրէ զՍենեքերիմայն և ի մօրէ զՄամգոնեացն, ըստ ծննդաբանութեան գալ հասանել՝ մինչ յորում եմքս հասեալ ժամանակ – 300. իսկ եթէ ընդէ՞ր ոչ ի ծննդաբանութեան՝ վասն զի ոչ իսկ ունէր զաւակ Հաբէլ: - 26. Իսկ ըստ պատմագրաց՝ կարգ ծննդաբանութեանդ ունի զայս օրինակ. – 42. միայն ըստ ամացն ծննդաբանութեան հաւատացին Աշոտի զիշխանականն տալ պատուադրութիւն – 360.

ԾՆՆԴԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ - ինքեան և որոց յետ իւր թողլով ժառանգութիւնն որդւոց կեանս վշտագինս հանդերձ մահուամբ, և ծննդականութիւնս տրտմութեամբ: - 22.

ԾՆՆԴԿԱՆ - երկունք իբրև ծննդկանի ի վերայ իմ հասեալ լինին՝ մատենաւորել զայսր աղետաբեր համբաւուց ցոյցս. – 350.

ԾՆՈՂ - ըստ սովորութեան ծանօթացուցանել զիւրաքանչիւրոց առանձնաւորութիւն և զպատուոյն գերակայութիւն, կամ ի ծնողաց կամ ի տեղւոյ կամ ի գաւառէ կամ յազգէ կամ յարիութենէ կամ ի պատահմանէ սկիզբն առ: - 288.

ԾՆՈՒՆԴ - ,,Աստուծոց պատուական և ամենայն թագաւորաց, տէր երկրի և ծովու, ծնունդ մեծին Արամազդայ Խոսրով թագաւոր. առ Հայրակղոս անմիտ և առ անպիտան ծառայ մեր: - 146. բովանդակաբար բացայայտել զհաւատարիմն գրել, թէ արդեօք Ասուր, որ զՆինուէ շինեաց, հաւ Նինոսի՞ իցէ ի ծննդոց Սեմայ, ուստի Ներբրովթ, կամ թէ արդեօք ազգն Արծրունեաց Սեմա՞յ սերունդք իցեն, թէ Քամայ ի Ներբրովթայ: - 14. Դարձեալ վերստին հրճուանօք ոռոգեալ լինի պատմութեան աստ սակս բարձրագահ, համաթոռ, ճոխազգի ազգապետութեանն Արծրունեացս, /76/ մեծ զարմի Սենեքերիմայ ծննդոց. – 78. և եկեալ ի մի վայր Գագիկ և Գուրգէն եղբարք համահարք և միոյ մօր ծնունդք, յերկուց քաջատոհմիկ գահակալութենէ Սենէքարիմայ և Դաւթի – 388. Եւ այս են ծնունդք Արծրունեաց. ի Բաբգենայ Մուշեղ. Վահան. Ներսէհ. միւս Բաբգէն. Տիրոց: - 94. և գոռթ/ճիշտը՝դոռթ/ տուեալ յանձնիւր որջարանաց զօրէն մեղուացն ի մեղուանոցացն արտաքս դիմեալ ի ժամանակս խաղացման ծննդոցն, առաջնորդութեամբ իւրեանց որդնածին առաջնորդին – 398 և ոչ զոք թուլացուցանէր թագաւորել Զրուանայ, դաշնաւորել երդմամբ՝ մինչև որ ի կնոջէն Ըռեա որ ի Զրուանայ զարմիցն էր ծնեալ արու՝ անդէն ի ծննդեանն սատակէր. – 14. Եւ քանզի ոչինչ հաղորդութիւն ունէր Յովսէփ առ ծնունդն Քրիստոսի՝ մտանէ յազգահամարն փոխանակ Մարիամու կնոջ իւրոյ -16. զի խորհուրդ յղութիւն է մտաց, և բան ծնունդ է իմացմանց. – 258. Հերովդէս այլազգի որդի Անդիպատրեայ Ասկաղոնացոյ և մօր Եւպատրեայ Արաբացոյ, թագաւոր Հրէից, յաւուրս ծննդեան տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի: - 78. ՎԱՍՆ ԾՆՆԴՈՅ ԴԵՐԱՆԿԻՆ: - 338.

ԾՆՕՂ - Երրորդ՝ խժաբար նենգութիւնն, զոր անփրկանակ ի ծնօղացն մեկուսի տարեալ սպան տարապարտ: - 24. Հինգերորդ՝ զի զծնօղսն անհնարին դառնութեամբ նոր սգովն ելից: - 24.

ԾՈՎ - ,,Աստուծոց պատուական և ամենայն թագաւորաց, տէր երկրի և ծովու, ծնունդ մեծին Արամազդայ Խոսրով թագաւոր. առ Հայրակղոս անմիտ և առ անպիտան ծառայ մեր: - 146. ,,Բուխայ գլուխ զօրավարաց ընդհանուր Թագաւորութեան Տաճկաց, Ջափր իշխեցող ծովու և ցամաքի, հաւասար և օրէնսդրին մերոյ Մահումաթի, և հաւատարիմ միջնորդ Աստուծոյ և մարդկան, և թագաւոր ընդհանուր ազգաց հարաւային աթոռակալութեան … Յղեցի զքեզ ելանել ի վերայ երկրիդ Հայոց ամենայն կենդանեաց – 236. ,,Թագաւոր մեծ, իշխան ծովու և ցամաքի, տո՛ւր ինձ զօր յօգնականութիւն հաստատեա՛ զիս ի տեղի թագաւորութեան հարց իմոց – 136. Ապա ելեալ ի նաւ՝ եկն ի մէջ ծովուն խօսել ընդ զօրավարին Պարսից. – 144. առաջի տեսանելով զկապուտակ ծիրանափայլ դաշտաձև ծովն. դաստակերտս մեծամեծս շուրջ զեզերբն անտառախիտ ծառովք և գիւնեբեր որթովք և զանազան պտղովք. – 86. ետ նմա զԱրևաստան զամենայն մինչև ցՄծուին և զերկիրն Հայոց մինչև ցգետն Հուրասդան, և զգաւառն Կոտայից մինչև յաւանն Գառնի յեզր ծովուն Բզնունեաց և մինչև յԱռեստն աւան և զԿոգովիտ գաւառ մինչև զՀացիւն և ցՄակու: - 140. և ահա հնչէր առ հասարակ երկիրն ամենայն իբրև զծով ալեաց կուտակելոյ, և սաստկացաւ պատերազմն, յառլուսանալ աւուրն մինչև ի սպառել անցից տունջեանն իշխեցողին երկոտասան ժամու աւուրն. – 276. և գնացեալ ընդ եզր ծովուն Բզնունեաց, ընդ կողմն Ապահունեաց՝ և բանակեցաւ յափն գետոյն, որ իջանէ յԱղձնեաց խոխոմացն: - 366. Եւ եղեալ պատերազմ մեծ Արշակայ և Խոսրովու յեզր ծովուն Գեղամայ ի մօրին տեղւոջ – 112. Եւ եղև պատերազմ և նաւամարտութիւն սաստիկ ի մէջ ծովուն: - 146. Եւ զԶրադաշտ մոգ արքայ Բակտրիացւոց և Մեդաց ընկճեալ հալածեաց մինչև ի սահմանս

Խեփտաղաց, հզօրապէս տիրեալ բովանդակ Խուժաստանի և կողմանց արևելից և Պարսից, անդր ևս քան զԲահխ և զԴեպուհան, ի Գովմայիդ և ի Գուզբան, ի Շերիբամական /գրքում՝ Շերիբամամական/ և ի Խոճիհրաստան, և միանգամայն ասել մինչև ի ծովն Հնդկաց՝ յոյժ արութեամբ – 44. Եւ էին անհուն բազմութիւնն մածեալ շուրջ զլերամբն իբրև զմարախ և իբրև զաւազ ծովու առանց թուոյ. – 226. և թափառական զվէմս ապաստան արարեալ յանկասկածագոյն տեղիս դարանի ի փոքր վիմամէջս ի կարկառս հովտաձևս հանդէպ հարաւոյ քաղաքաբերդին Վանի, մօտ այն տեղի, յորում բղխէ աղբիւրաբար առ ստորոտով բլրակի միոյ, մօտ յեզր ծովուն – 84. և նաւէաք ի կղզի մի ծովուն, որ ոչ էր հեռի յերկրէ – 50. և ոչ միոյ ումեք կորնչել, բայց ի միջօէ ումեմնէ, որում /գրքում՝ որուն/ անուն Աշխէթ ճանաչէր, այր պերճ և անուանի ի զօրուն քաջամարտիկ, ունելով ընդ ինքեան գունդ հարուստ /270/ իբրև ծով առելոյ զօրավարաց. – 272. ԵՒ ՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ ՍՄԲԱՏԱՅ ՅԱՀՄԱՏԱՅ Ի ՍԱՀՄԱՆՍ ԱՂՁՆԵԱՅ Ի ՎԵՐԱՅ ԳԵՏՈՅՆ ԹՈՒԽ ԿՈՉԵՑԵԱԼ, ՈՐ ԻՋԱՆԷ Ի ԾՈՎՆ ԲԶՆՈՒՆԵԱՅՑ: - 336. և տաց քեզ զկողմանս Ասորոց և զամենայն Արեւաստան մինչև զՄծուին քաղաք, և ի յերկրէ Հայոց՝ զաշխարհս տանուտերական իշխանութեանն մինչև յԱյրարատ և ընդ Դուին քաղաք և յեզր ծովուն Բզնունեաց և ցԱռեստն աւան, և զմեծ մասն աշխարհին Վրաց մինչև ցՏփղիս քաղաք. – 136. և փակեցին ի ներքս զոտն լերինն իբրև զծով շուրջանակի, ի վեր ձգելով զկուտակումն ալեացն ի բռնութենէ հողմոցն վարելոյ. – 276. և քանդեալ աւերեաց զամենայն ապարանս թագաւորին և այրեաց զնոսա հրով, և բազում գանձս մթերեալս յափշտակեաց անչափ աւարաւ գանձս ոսկոյ և արծաթոյ և հանդերձից, և անասուն բազում յոյժ, և բազմութիւն գերեաց իբրև զաւազ ծովու անթիւ: - 150. Զի թէ իջանիցես յանդունդս ծովու՝ ձգեցից զցանցս իմ և ըմբռնեցից զքեզ. և ապա տեսանիցես զիս այնպէս՝ որպէս դու ոչ կամիցիս,,: - 146. ընդդէմ ծիծաղելով ծովուն ի հիւսիսի նայեցուածով – 86. ի ծովէ ելեալ, այսինքն յերկրէ և յանդնդական խորոց, ի թագաւորաբնակ քաղաքէն – 262. Իսկ ըստ բաւականութեան աչաց տեսութեանց դաշտավայրին ի մուտս կոյս, և առ եզերբ ծովուն պարսպաւորս յօրինէ զգոգն - 88. ծփայր ի խորհուրդս իւր իբրև զծով, որ ոչ դադարէ զալիսն յուզելոյ. – 268. կարող է Ատուած, եթէ կամեսցի՝ ցամաքեցուցանել զծովս առաջի ձեր: - 144. հեշտալիր առ զգուշութիւնն յօրինեալ՝ ի խորագոյնս ծովուն զպարիսպն յօրինեալ կազմէ: - 88. մերժել հեռանալ … և որ այլ քաղցրագոյն վայելք ընդ երկնաւս ի վերայ երկրի, պայծառ գեղ արեգական և լուսնի, հանդերձ աստեղացն ճոխագործութեամբքն ընդ տարերբ երկնի յեղյեղլով, ծովու և այլոց ցամաքայնոց, և ջրայնոցն բարեփառ հոլովմանցն հրճուանաց, և որ ինչ ընդ այլք ընդ դոքօք պատկանին յարմարաբար տնտեսութիւնք առ սկզբնատիպն պատկերակերպութիւն: - 386. Մի՞թէ և այժմ ոչ գիտիցես, թէ զամենայն երկիր զծով և զցամաք ինձ հնազանդեցուցի. արդ զԿոստանդնուպօլի՞ս միայն ոչ կարիցեմ բերել: - 146. միթէ զծով իբրև զցամա՞ք համարիցիք, մարտնչել ի սմա ընդ մեզ. – 144. Որով պատառեցան ամենայն աղբերք անդնդոց, և սահանք երկնից բացան անընդմիջաբար երկրի և երկնային ծովուն լինել, և համատարած ջրովն զրաւ առնել համօրէն ամենայն շնչաւոր կենդանեաց – 32. որջացեալ ի մուտս կոյս յափն ծովուն ի փապար յարձանախիտ քարին և մանրեալ զարծաթեղէնն ընդ փայտեղինին. – 378. վառեալ լինէր իբրև զբոց հնոցի, իբրև զալիս ծովու դիզեալ կուտմամբ փրփրեալ ծիրանագոյն արիւնանման, ուժգին գոչելով անդնդաքակ յուզմամբ, իբրև զհեղեղատ յորդահոս ի ճայթմանէ կարկտահոս ամպոց – 180. քարինս տաշահոս հոլովեալ ի նիւթ եկեղեցւոյն ի Մանազաւեանն նահանգէ ընդ Բզնունեացն ծովն բերեալ մատուցանէ առ կատարումն հրաշագեղ դիտանոցին սրբոյն Սիօնի, այլովքն սրբական անուանակոչութեամբ տեղեաց տնտեսականին բանին Աստուծոյ մարդ եղելոյ: - 396.

ԾՈՎԱԿ - և ելեալ ի Յադամակերտ քաղաքէ ի Թ ժամու ուրբաթու աւուրն, և անցեալ ընդ ծովակն Ցղմբեայ, և ընդ Վարազի Զարեհաւանի. – 402. և լնուն զծովակն որ յանդիման

հրատին՝ դիակամբք. զխօսուն և զանասուն, զայր և զկին և զմանուկ առ հասարակ մաշեցին ի սուր սուսերի: - 148.

ԾՈՎԱԿԱՆ - Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … դու վիշապ ծովական՝ և մեք կարթ, ի քիմս քո ի վեր ձգելով զքեզ ի խորոց անդնդոց. – 280.

ԾՈՎԱԿՈՂՄՆ - և անդուստ խաղացեալք ընդ անապատ ճանապարհ գնացաք ի ծովակողմն կոյս – 50.

ԾՈՎԱՅԻՆ - այլ ի շարժելն իւրում՝ աի առնուն ամենայն լողակք և գազանք ծովայինք, որոյ և կերակուր նոյն լողակք և զեռունք այլովք կենդանեօք: - 260. և եկեալ ի տեղի մի ծովային և զվրանսն և զբանակն զամենայն ի ներքս եդեալ մտանէաք ի նաւսն – 50. Զոր օրինակ փոքր մի վերագոյնն պատմեցաք զծովային վիշապէն ըստ բարոյականի՝ նոյնպէս և այժմ դարձեալ արարից զյիշատակ սորա աղագաւ պատմութեանս խորհրդոյ: - 260.

ԾՈՎԱՓԻ - Ի դառնալն Ապուսէթի յԱսորիս և Մուսէի հաւատալ զվերակացութիւն հարկաց արքունի, և ընդդէմ եկեալ յարքունուստ հազարապետ ոմն հարկաց, Ծովափի կոչեցեալ ամիրայ Ալայ անուն: - 176.

ԾՈՎԱՓՆԵԱՅ - և յորժամ զգան ջերմութեանն՝ զուարթանան զուարճանան, հրճուին կայտռելով ի վեր փքալով հասանել ի ջերմագոյն վայրսն, ի ջրշիղջսն ծովափնեայս ջանան հասանել – 260.

ԾՈՎԵՋԵՐԵԱՅ - ,,վա՛յ քեզ, եղուկ դու, ազգ Տաճկաց, արանց և կանանց ամենայն ծովեզերեայ քաղաքաց. փոխանակ անաւրէնութեան լեզուիդ և պղծութեան կարգաց, որով բացեալ զբերանդ պղծութեան զանաւրէնս բարբառէիր: - 164.

ԾՈՎԵՋՐ - և առ ծովեզերքն զամառնային ժամանակն պարենաւորեալ առկայանան. – 260. Իսկ վարդապետն Եղիշէ էր ի ժամանակին յայնմիկ բնակեալ ի գաւառին Ռշտունեաց ի ծովեզերին, յորում տեղւոջ և հանգեաւ իսկ ի Քրիստոս սուրբն Աստուծոյ Եղիշայ: - 130.

ԾՈՎԵՋՐԵՑԻ - Բայց Աշոտ գնացեալ տալ պատերազմ ընդ ծովեզրեցիսն որք Ութմանիկ կոչին, որք ամրանային ի յԱմիւկ անկասկածելի քարանձաւին. – 332.

ԾՈՐԾՈՐ - Եւ աղբերքն որ ի տեղւոջն և այլ ջրոցն քամուածքն ի ծործորացն ի վայր՝ յարիւն դարձան: - 306. և քամուածք ջրոյն որ ի ծործորացն ի վայր զեղուին՝ յարիւն դառնային ի բազմութենէ սպանելոցն. – 178.

ԾՈՑ - Դահեկին/ճիշտը՝դայեկին/ նորա մնալով ի ներքոյ կախաղանին՝ ամփոփէ /102/ զսուրբ գանձն ի ծոց իւր, տարեալ փոխէ ի վկայարան հանգստի ի ձեռն սրբոյն Ներսէսի – 104.

ԾՈՒԽ - և ի սաստկանալ ծխոյն զօրանային գունդքն Հայոց, և ի նուազելն փոքր մի ոգի առնուին ի թշնամեացն: - 234. և ինքն /232/ կայր հեծեալ ի վերայ սպիտակ ձիոյ, և ցանէր զծուխն ընդդէմ թշնամեացն, և օդ քաղցր, որ արկանէր զծուխն զերեսօք նոցա. – 234. և ինքն /232/ կայր հեծեալ ի վերայ սպիտակ ձիոյ, և ցանէր զծուխն ընդդէմ թշնամեացն, և օդ քաղցր, որ արկանէր զծուխն զերեսօք նոցա. – 234. զի ի փոնգալոյ նորա կայծակունք հատանին և ընդ ռնգունս նորա ելանէ ծուխ հնոցի կայծականց, որպէս գրեալ է ի Յովը: - 246. որպէս յարդ ի հողմոյ վարեալ, կամ ծուխ վատնեալ ի մրրկէ՝ այնպէս կորեան գնացին յերեսաց զօրացն Աղուանից: - 286.

ԾՈՒՆՐ - Իսկ սուրբն ելեալ հանդերձ դահճօքն ի տեղի ասպարիսի կատարմանն երկնաւոր նահատակութեանն՝ ի ծունր ի֊ջե֊ալ կայր յաղօթս – 206.

ԾՈՒՆՐ ԵԴԵԱԼ - Եւ եղև իբրև հասին ի տեղի կատարմանն ասպարիսի նահատակութեանն՝ ծունր եդեալ կային յաղօթս – 266.

ԾՈՒՓ - զի անտի և անտի ի բաց կացցեն /12/ տարակուսական մտածութեանց ծուփս խորհրդոց ի քումմէ հանճարեղ խոհականալիր բանգիտութենէ: - 14.

ԾՈՓՔ - և ինքն Հազարաւուխտ առնու զընտիրս այրուձիոց, զկորովի պատերազմողս ի վառելոցն պարսկային հարստութենէն, և խաղայ գնայ զկողմամբքն Հաշտենից և Ծոփայ,/հավանաբար՝Ծոփաց/ ի վերայ Վահանայ յանկարծօրէն: - 134.

ՕՐԱՐԵԱԼ - Եւ ըստ կարգի օրինաց իւրեանց երդուեալ, և աղ ծրարեալ ընդ հրովարտակին ետ տանել. և նոցա առեալ և ընթերցեալ՝ ոչ արարին բանիցն պատասխանի: - 138.

ՕՓԱԼ - ծփայր ի խորհուրդս իւր իբրև զծով, որ ոչ դադարէ զալիսն յուզելոյ. – 268.

ՕՓԱԿԱՆ - և յետ կատարման աստուածային հրամանին՝ ի ծփական ջուրցն բերեալ տապանն յարևելեայն ի միջոց աշխարհի՝ հանգեաւ ի լերինս Կորդուաց – 32.

Կ

Կ/թիվ՝վաթսուն/ - Արդ են ժամանակք թագաւորութեանն Պարսից, սկսեալ ի Կիւրոսէ ցԴարեհիոն … և ամք անիշխանութեանն զոր ոմանք ի պատմագրաց գրեն Կ, և այլք Հ – 166. Իսկ յետ Կ ամի անցանելոյ Աղէքսանդրի և անիշխանութեանն Հայոց և Պարսից՝ թագաւորէ Արշակ Քաջ Մարաց և Պարսից և Եգիպտացւոց և Ելիմացւոց ի Բախլ քաղաքի. – 72.

ԿԱԴՄՈՍ ՓԻՒՆԻԿԵՑԻ - քանզի Յունաց հուսկ երբեմն յետոյ գտաւ գիր ի Կադմեա յումեմնէ Փիւնիկեցւոյ: - 18 .

ԿԱԴՄՈՍ - քանզի Յունաց հուսկ երբեմն յետոյ գտաւ գիր ի Կադմեա յումեմնէ Փիւնիկեցւոյ: - 18 .

ԿԱԶԴՈՒՐԵԱԼ - և երիվարին ընդ վազս փոնգալիր խրոխտանացն փրծուցեալ զնա ի ցաւոցն, քանզի այն ինչ կազդուրեալ էր Գուրգէն ի հիւանդութենէ և ի կրից աշխատութեանցն և ի տառապանաց բանտին: - 320. Եւ ապա փոքր մի կազդուրեալ գնդին Տաճկաց՝ կացին յոտն: - 306.

ԿԱԶՄԱԾ - և ի փայտից մայրեաց շինեալ էր քաղաքն նոցա, պարիսպք և պատուարք և ապարանք նոցա և ամենայն տուն բնակաց քաղաքին և ամենայն կազմած պատրաստութեան նոցա: - 270. և նորա խնդիր արարեալ մեծաւ ստիպով, մինչև կարացին գտանել նովիմբ կազմածաւ, և ետ յարսն որք եկեալ էին. – 154.

ԿԱԶՄԵԱԼ - Այլ և պատկանաբար իմաստութեամբ պատրաստեաց ջրմուղ ներքսագոյն երկրի ի քարանց տաշելոյ փողոցս գնացից ջրոյն կազմեալ – 392. Աշոտ մտրակեալ զիւր ասպայզինեալ երիվարն սպառազէն կազմեալ ի մարտ պատրաստել – 334. Ապա այնուհետև դարձեալ յղեաց զՀամդոյ զՊարսից ամիրայ, և ի զօրաց արքունի զՀէթմ ազգաւ թուրք, և ընդ նոսա հեծեալս Ժ հազարաց, կազմեալ սպառազէն պատրաստեալ բարձրագոյն քան զառաջինն – 234. գունդ կազմեալ ռազմ արարեալ զբոլոր դաշտաձև հովիտն ի ներքս փակէր, վառեալք զինու և ամենայն պատրաստութեամբ ընդդէմ գնդին Հայոց: - 172. Ես իսկ առ ընթեր գոլով անվրիպագոյն իրազեկ եղէ բովանդակ նորա հաստատնագոյն առ յոյսն կազմեալ փրկութիւն. – 388. և է զգեստ նոցա ասուիս ի ծածկոյթ մերկութեանն, և օդ ոտիցն հնարաւորեն զձև կաւշկաց, ի մորթոց այծից կազմեալ – 192. Եւ ի ժամու մինչ ագևորեալքն կամէին մտանել զառաջեաւ … յայնժամ շուրջ կացեալ զվրանաւն մեծ սպարապետին զկազմեալ գնդաւ վահանաւոր և նիզակաւոր ամրափակ պնդութեամբ, և մտեալ մատոյց զթուղթն, զոր էր գրեալ առ Յամանիկն ի քաղաքն Պարտաւ Ահմաթայ նենգութեամբ: - 344. և իջեալ ի դաշտավայրն, խումբ արարեալ, ճակատ կազմեալ ընդխառնեցան ի պատերազմ. և զբազումս դիաթաւալ կացուցեալ, ընդ որս էր Շապուհ նահապետն Ամատունեաց յանկելոց վիրաւորացն: - 310. Եւ ոսկեզործ ականակապ կազմեալ՝ պատեաց ոսկով զփրկագործ սուրբ խաչն, և ընդելուզեալ մարգարտով զարդարեաց զսխրագործ փայտն, հիւսնեալ ի մէջ անուշահոտ փայտից, թողեալ մասն ինչ արտաքս ոսկեպատ պահարանին, յառաջնում իւրոյ քառածրագիծ խաչակերտ փայտեղէն զզրոցկանն: - 394. Եւ որք մերձ առ պարսպօքն զճակատն վառէին

և զմարտն գրգռէին՝ զգեստն ինքեանց յասուէից կազմեալ – 208. Ընդ աւուրսն ընդ այնոսիկ … կազմեալ գունդ զինուորաց և ընտիրս այրուձիոց, վառեալ զինու բազում պատրաստութեամբ – 220. Ընդ նոյն ժամանակս եկն Վահան Աշոտի որդի, հօրեղբօրորդի Սահակայ ի գերութենէն՝ նուաճել զաշխարհս, և գունդ կազմեալ ընդդէմ Գուրգինայ՝ և ինքն զպարտութիւն քան զյաղթութիւն յինքն կրէր: - 31 Ի սոյն աւուրս որք մնացեալ էին ի տանէն Արծրունեաց իբրև լուան զպարտումն զօրացն արքունի ի Ծանարացն՝ ի մի վայր եկեալ գունդ կազմեալ հետևազօրքն մարտակցօք հանդերձ խառնաղանջ ամբոխիւ՝ լինին թուեալ արք Տ – 304. Իսկ առաջնորդին Տաճկաց զօր գումարեալ, այրուձի կազմեալ յընտրելոց զօրաց Ասորեստանի և Արաբացւոց – 328. Իսկ Գագիկ իշխան ի վերայ մկանաց կոհակալիր ձորաբաժին անդնդապտոյտ կուտակմանցն նաւամարտիկ ընթացս կազմեալ – 396. Իսկ ի չորրորդ ամին դարձեալ ի բարձրագոյն քան զառաջինն կազմեալ զմեքենայս չարին արկանել զԳրիգոր ի քուրայս նեղութեան. – 252. մինչ նոքա յանհոգս յապահովս բնակէին՝ նոքա զռազմն կազմեալ վառեցին զճակատն. – 380. Նոյնժամայն զօր գումարեալ, գունդ կազմեալ յընտիր ընտիր հեծելոց արանց զօրաւորաց, զօրօք և զօրագլխօք, և տայ ի ձեռս Յովսեփու ումեմն որդւոյ Ապուսէթի – 184. ոչ միայն ի տեսիլ խտղտման աչաց և զուարճումն հոտոտելեաց՝ այլ և ի կազմութիւն դեղոյ բժշկական հնարագիւտ իմաստասիրութեանց կազմեալ Ասկղեպեայ վարժմամբն: - 86. որոյ ջրմուղ կազմեալ ածեալ հասուցանէ ի մէջ հովտին: - 88.

ԿԱԶՄԵԼ - ,,զօր գումարեա, գունդ կազմեա, խաղացո երթալ մտանել յերկիրն Հայոց: - 196. այլ հրաման տայր զօրացն՝ նաւս կազմել և անցանել ի Կոստանդնուպօլիս: - 146. Եւ Բուխայի իմացեալ որպիսի պատրաստութեամբ կազմի իշխանն Աղուանից՝ տարակուսեր ի միտս իւր. – 278. Եւ եղև իբրև գումարեցան ի մի վայր ամենայն բազմութիւն զօրացն աւելի քան զՄՌ-աց, և կազմեցին ռազմ և կարգեցին ճակատ – 284. Եւ ըստ տոհմս ազգաց, ըստ թուոյ տերանցն Հայոց, կազմեաց գունդս վառեալս զօրականաց, զինեալ և պատրաստեալ. – 296. Եւ ինքն շտապ տագնապէր փութացուցանէր ռազմ բոլորել, կարգել կազմել զճակատն, պատրաստել ի պատերազմ – 228. և ինքն հանդերձեալ կազմել գնալ ընդ արևելս նաւել ի Քաղկեդոն: - 148. և հրաման ետ Գուրգէն իւրում գնդին պատրաստել ի պատերազմ, կազմել ռազմ և տալ ճակատ ընդդէմ այլազգեացն: - 230. Եւ յայտ յանդիման ի վերայ հասանել ոչ կարէր. գունդ կազմել և ճակատ պատրաստել ընդդէմ՝ անվայելուչ էր. – 346. և տայր զօրավարին և իշխանացն ամենեցուն պարգևս մեծամեծս, և բաշխէր զօրացն ամենեցուն դահեկանս ի խոռոկս, և ճաշս և ընթրիսս ուրախութեան կազմէր ամենայն զօրացն մինչև է օր: - 144. զոր կազմեաց իւր սատանայ գործի աջողակ յամենայն արուեստ գիտութիւն խարդախութեան, իբրև զպատշաճ դարան դեղեալ նետիւք ընդ խաւար թռուցելոյ յոգիս խաւարամածս: - 248. զօր գումարել, այրուձի կազմել, մեծամեծաց աշխարհատերանց պարգևս տալ, ի թիկունս և յօգնութիւն զամենեսեան կոչել, զի ըստ յանձնառութեան խրատու նորա նոյնպէս և գործեսցէ: - 346. զօրս գումարէիք, այրուձի կազմէիք, մարտ և պատերազմունս գրգռէիք, ճակատ դնէիք և զզօրս մեր ի սատակումն սրոյ մատնէիք – 244. ի մօտ առ նոսա հասեալ՝ կարգեցին /274/ կազմեցին զճակատն և ետուն պատերազմ ընդ զօրացն Ծանարաց. – 276. հեշտալիր առ զգուշութիւնն յօրինեալ՝ ի խորագոյնս ծովուն զպարիսպն յօրինեալ կազմէ: - 88. մինչ նոքա գունդ առ գունդ ընդդէմ միմեանց ճակատեալ կազմէին զռազմն, և փողքն գոչէին և դրօշքն տարածանէին և նշանքն փողփողէին, վահանաւորքն և նիզակաւորքն գոչէին, այրուձին այսր անդր վազս առնէին և ախոյեանքն յարձակէին, կապարճակիրքն աղեղանցն յուրային: - 174. Նոյ էր ամաց Շ, յորժամ առ հրաման որդւովքն կազմել զտապանն: - 28. Որով ետ հրաման արդարոյն կազմել զտապանն ի գուշակումն անօրինաց կորստեանն: - 28.

ԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆ - Եւ այնչափ և առաւել քան զսոյն կազմութեան սպառազէն պատրաստութեանն՝ սաստիկ տարակուսանօք և մեծ երկիւղիւ պակչէին յահէ հայկասիրտ իշխանին և յաղթող նահատակին մեր Աշոտոյ – 210. և գրեթէ /գրքում՝ գրէթէ/

ոչ ամենևին ուրեք երևեցաւ այնպիսի ահաւոր տեսիլ զօրու և սպառազէն կազմութեան՝ ամենայն թագաւորաց, որ կացեալ էին ընդ ծագս տիեզերաց. զորոյ սաստիկ և ահագին որոտումնն և ճայթումնն և փայլիւն զինուցն, և որ ինչ յայնժամ զարդարեալ և զինեալ պատրաստեցան զօրքն Տաճկաց: - 284. և զի մի մի թուիցէ յանուանէ զյաճախութիւն զինուցն և զսպառազէն կազմութեանցն զձիոցն և զհեծելոց նոցա. – 280. Զոր առեալ Ջաջուռ ահիւ և ամենայն պատրաստ կազմութեամբ բնակեցուցանէ ի կողմն Արագածոյ, ի գիւղն Թալին կոչեցեալ. – 76. Իբրև ետես իշխանն Հայոց զզօրսն Տաճկաց եկեալ բազում կազմութեամբ, հայեցեալ և յիւրեանց սակաւութիւնն՝ գիր պաղատանաց փութանակի տայր առ քաջ նահատակն Աշոտ իշխան - 172. Իսկ ի գալ միւսոյ ամին … առեալ զօրականս այրուձի կազմութեամբ իբրև Չ խաղաց գնաց երկայնագոյն հեռաւորութեամբ հասանել ի վերայ բանակին պարսկական աղխին – 402. մեք տացուք զԱշոտ ի ձեռս քո առանց զինու և մարտից և ճակատուց կազմութեան, և մի ինչ յայնոսիկ աշխատ լինիցիս. – 212. ոչ միայն ի տեսիլ խտղտման աչաց և զուարճումն հոտոտելեաց՝ այլ և ի կազմութիւն դեղոյ բժշկական հնարագիւտ իմաստասիրութեանց կազմեալ Ասկղեպեայ վարժմամբն: - 86.

ԿԱԹՈՂԻԿԷ - և ոչ եմ բաւական պատմել զանցս անցիցն կորստականութեանն նոցա մոլորութեան, վրիպել յուղիղ և յամբիծ առաքելաքարոզ դաւանութեան հաւատոց կաթողիկէ եկեղեցւոյ ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ. – 240.

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ - Այս շարժումն սաստկագոյն քան որ եղև յամս Զաքարիայի Հայոց կաթողիկոսի, յետ Է ամի գերութեանն Հայոց: - 358. Գործեցաւ այս ՅԽԷ թուականութեանս Հայոց, յորում ամի և տէր Գէորգ Հայոց կաթողիկոս փոխեցաւ: - 376 Գործեցաւ այս ՅԾԱ թուականութեանս Հայոց և ի Դ ամի հայրապետութեանն Յօհաննու Հայոց կաթողիկոսի: - 382. Գուրգէն որդի Ապուպելճի Վասպուրական իշխանի, ի շփոթի ժամանակին Բուխայի և ի հայրապետութեանն Յովհաննու Հայոց կաթողիկոսի, իմաստութեամբ գործեալ՝ ոչ եկաց հակառակ չարին. – 302. և ասէր, թէ ,,զայս ամենայն զոր գրէ կաթողիկոսն Հայոց և առ ապստամբութիւն խորհել առ ի քէն, և զնախարարսն Հայոց զՅունաց թագաւորին խորհել հնազանդութիւն. արդ տեսանել պարտ է վասն այդր,,: - 130. Գուրգէն Արծրունի և Մուշեղ Բագրատունի, և ինքն փութացաւ հանդերձ կաթողիկոսիւն, եկն բանակեցաւ յամուրն մերձ, ուր էր արգելեալ Դերանիկն: - 348. Եւ թագաւորեալ Վռամ որդի Յազկերտի՝ կոչէ ի դուռն զսուրբն Սահակ Հայոց կաթողիկոս: - 116. և թողեալ զընակելն ի Դուինն՝ ելեալ բնակեցաւ ի Նոր քաղաքին ի մեծ եկեղեցւոջն որ յանուն սրբոյն Գրիգորի շինեալ էր երանելւոյ տեառն Ներսիսի երկրորդի Հայոց կաթողիկոսի: - 358. և մեռաւ ՅԼԹ թուականութեանն Հայոց, և ի ԺԵ ամի հայրապետութեանն Գէորգեայ Հայոց կաթողիկոսի: - 356. և ունի յորելեանք Զ և ոլոմպիադր և ընդիքտիոնք, և Գ ամ հայրապետութեան Հայոց կաթողիկոսի տեառն Զաքարիայի, և մուտ եօթներորդ ամի, յորում կային յարքունիսն իշխանքն, ըստ եօթնեկի չափոյ շարժման ժամանակաց. – 312. և փոխեն անդ զկաթողիկոսն Հայոց զԳիւտ – 126. Զայս և առաւել քան զսոյն խրատէր և ուսուցանէր սուրբ հայրապետն և քաջ հովիւն տէր Յոհաննէս կաթողիկոս Հայոց մեծաց: - 182. էր երթեալ ընդ նմա և մեծն Ներսէս կաթողիկոսն /98/ Հայոց. – 100. Ընդ ժամանակս ընդ այնոսիկ էր կացեալ յաթոռ հայրապետութեան տէր Յոհաննէս կաթողիկոս Հայոց: - 180. Ի ժամանակին յայնմիկ էր ճոխացեալ պանծալի աթոռակալութեամբ սրբոյն Գրիգորի տէր Քրիստափոր Հայոց կաթողիկոս. - 130. խնդրեցին իւրեանց կաթողիկոս զսուրբն Սահակ: - 118. մանաւանդ մեծ կաթողիկոսն Հայոց Գէորգ պաղատանս առնէր առ Դերանիկն, զի ընդարձակեսցէ նմա: - 336. ՄԾԹ ամօք յառաջ զսորայս բացայայտեալ զցոյցս յայտնութեանն, յամս Ներսեսի երրորդի Հայոց կաթողիկոսի և Վարդանայ Ռշտունեաց պատրկի և յամի ունելութեանն Տաճկաց զհայկական աշխարհս: - 394.

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՈՒԹԻՒՆ - յորում ժամանակի տէր Զաքարիայ ունէր զաթոռ հայրապետութեան Հայոց կաթողիկոսութեան – 310.

ԿԱԼ,ԿԱ/Յ/ - զի թերևս կարասցեն հաճել զմիտս զօրավարին՝ ի քաց կալ ի խորհրդոցն զոր ինչ խորհեալ էր – 210. դիպօղ ժամ գտեալ ի միասին կալով նոցա՝ կալեալ զնոսա տայ յամուրս աշխարհին, կապեալս կապանօք երկաթեօք. – 364. տարան ետուն ի բանտ արքունի, ուր կայր Աշոտ իշխան և այլ նախարարք ի տանէն Արծրունեաց: - 238. ,,Գրեցի ձեզ, ի քաց կալ յայդմանէ, ուրեմն ոչ կամեցարուք լսել, ես զձեզ ապաշաւեմ, ասէ: - 138. ի սկզբան թագաւորութեան նախնեաց մերոց, յորժամ ետ Աստուած զաթոռ բազում թագաւորաց ի ձեռս նոցա, և մինչ առ մեզ հասեալ՝ ոչ ոք զօրեաց կալ ընդդէմ մեր, ոչ ի հեռաւոր աշխարհաց և ոչ ի մերձաւորաց: - 198. ,,որդեակ, ի վախճանելս իմում մի կայցես յայսմ աշխարհի, զի մի կորուսցես զկարգ քո ի մէջ անհաւատից, այլ երթիցես ի կողմանս Եգիպտոսի՝ բնակել ի մէջ բազմութեան եղբարց, զի շահեսցիս զոգիդ քո,,: - 162. ,,քաջք քաջաց պատահեալ՝ անմեղադրելիք կան մնան զյաւակնութեամբքն – 68. ահաւասիկ կամ, մի դանդաղիր կատարել՝ զոր ինչ կամիս առնել,,: - 296. Այլ և Վահան Ամատունեաց գաւառին փախստեայ եկեալ ի ձորն, որ մերձ է յամրոցն, ուր տէրն իւրեանց կայր: - 208. Այլ կորապաղատն Տարունոյ կայր ամրոցին Սևան, որ ի ձեռին Հասանայ որդւոյ Վասակայ ամբարշտի – 346. այլ նա ի նոյն միտս չարախորհրդութեան յամառեալ պնդեալ կայր: - 344. այլ ստիպեսցուք զըմբռնեալսն՝ ի քաց կալ ի հաւատոց քրիստոնէութեանն. – 196. Ապա այնուհետև ոչ կարաց կալ համարձակութեամբ ի բացեայ առնել զբանակն իւր, այլ ետ զկէս զօրուն յոմն գլխաւոր և նստոյց զնա ի կողմանէ հիւսիսի կողմն. – 280. առ սովաւ այլ բազում թագաւորք կացին ի տեղիս տեղիս: - 58. առ սովաւ թագաւորք բազումք կացին ի տեղիս տեղիս: - 58. ասէ ,,երէցդ այդ եկեալ է զհետ գերելոց քրիստոնէիցն՝ հակառակ կալ հրամանաց արքայիդ և օրինաց Մազդեզանց և Արեաց – 104. ասէ՝ զի դայեկաբար զորդիսն Սանատրկոյ սնուցանէաք, և դու ի թագաւորելդ քոյ որոյ երդմունս արարեալ յԱրտեմի և յԱրամազդ անկասկած կալ մնալ վասն որոյ երկիւղն ունէր: - 82. արդ աւասիկ հասեալ կայ և մնայ քո հրամանի. – 304. արդ ահաւասիկ հասեալ /242/ կամք առաջի քո, ինքնակալ թագաւոր իշխեցող կենաց և մահու. – 244. Արդ փութա՛, պնդեա՛, ե՛լ զհետ նոցա, և մի ինչ յայդոսիկ յերկուանայցես, թուլագոյն կալով մնալով յիրիդ յայդմիկ,,: - 184. բայց ընդ Յունաց թագաւորին միայն հնազանդութեամբ նուաճեալ զինքեանս, ի քաց կալով ի հարկատուութենէ Շապհոյ արքայից արքայի. - 96. Բայց Աշխէ ոմն … ոչ եմուտ ընդ նոսա ձեռնամուխ լինել ընդ նոսա ի գործ պատերազմին, այլ կայր ի բացեայ իբրև հազարօք երկուք – 232. Բայց ապա հաճոյ թուիցի ձեզ՝ ի քաց կալ ի դոցանէ և միաբանել ընդ իս. – 138. Բայց երանելիս այս Գէորգ, մինչ կայր ընդդէմ սրոյն և դահիճն ծեծէր իբրև զանզգայ ինչ, և ոչ փոքր մի գիծ կարացեալ հարկանել ի մարմին սրբոյն զխոցումն սրոյն – 266. Բայց մեզ կալ ապաջի ասել վասն Ջափրայ և չար գործոց նորա, անգիրս մնացեալ յայլոց, զոր կատարեաց ի վերայ աշխարհիս Հայոց երկայնագոյն ժամանակաւ և անըմբերելի նեղութեամբ ի մերս հանդիպեալ աւուրս, որ էր Հայոց Յ թուական: - 168. Բայց քանզի ամենայնիւ ամենայն ուրեք ոչ ոք զօրեաց կալ ընդդէմ նորա յամենայն գործս զոր և կամք իւր ախորժէին՝ սկսաւ ձեռնամուխ լինել կարգաւ ընդ բոլոր աշխարհս արևելեայս – 274. Բայց քանզի յերկնուստ էր հասեալ վտանգն, և աստուածառաք էր բարկութիւնն՝ և ոչ ոք զօրեաց և եկաց ընդդէմ նորա ելանել ի պատերազմ, այլ որ եհարն՝ նոյն և բժշկեաց: - 374. Գուրգէն որդի Ապուպելճի Վասպուրական իշխանի, ի շփոթի ժամանակին Բուխայի և ի հայրապետութեանն Յովհաննու Հայոց կաթողիկոսի, իմաստութեամբ գործեալ՝ ոչ եկաց հակառակ չարին. – 302 գուցէ ներհակդ առ ընթեր կալով՝ ի միում ժամու բարկացեալ, և զքեզ ևս վարատիցէ: - 46. դառնալ անդրէն ոչ կամէին, զի կարի սաստիկ ամօթս համարէր զգործեցեալսն, կալ տնել ժուժկալել ընդդէմ նոցա ոչ կամէին, զի բազում անկան ի զօրաց իւրեանց: - 276. Դարձեալ պիտոյ է մեզ դառնալ առ ի վերագոյնսն, որ նախ քան զպատերազմն Աղձնեաց եղեալ են հանգամանք գործոց ի զօրացն Տաճկաց, և թէ ո՛րպէս եկաց ընդդէմ նոցա իշխանն Աշոտ և վանեաց զնոսա սրով սուսերի: - 176. եթէ կացցես ի նմին յամառութեան ի հաւատսդ Յիսուսի որդւոյն Մարիամայ կնոջ հրէի,,: - 294. երկեաւ Վարդան ի

մարզպանէն բնակել յանդորրու, այլ այնր աղագաւ էանց գնաց յամուրսն Մոկաց, և կայր մնայր ի նախախնամութենէ Աստուծոյ այցելել աշխարհիս Հայոց: - 122. Եւ ահաբեկ երկիւղիւ ի բաց կացաք յայնմանէ,,: - 50. և բանակեալ կային ի լերինն որ ի վերայ գեղջն Թուայ, /224/ ի հովիտս նորա, որ կոչի Արեան լիճ. – 226. և յիշատակարան նորա մոլորութեանն որով վրիպեացն և վրիպեալ կործանեաց զազգս բազումս՝ կայ և մնայ ազգաց յազգս մինչև յաւիտեան: - 248. Եւ ահա դարձեալ ասեմ, չկայ ինչ քո. և զի մի կրիցես զոր ինչ խօսեցայ ընդ պատգամաւորս քո, և աւելի քան որոգել ջանար ընդ մեզ՝ զդոյն ընդունիցիս վտանգաւորս,,: - 280. Եւ ահա լոյս սաստիկ իջեալ յերկնից և ցոլացեալ ի վերայ սուրբ մարմնոյն, և շուրջ փակեալ զտեղեաւն, թէ ուրեք յարենէ նորա ցայտեալ կայր: - 224. և ահա հասեալ կայր յատենի առաջի իմ անտրտում և անխռով երեսօք, որպէս անմեղս և զբարեգործակս, և լի ամենայն կամարարութեամբ մեր, անխիղճ համարձակութեամբ – 244. և ամենեքեան որ պահիցեն զշաբաթս իմ և ոչ պղծիցեն, և պահիցեն զպատուիրանս իմ և կացցեն յուխտին իմում՝ տարայց զնոսա ի լեառն սրբութեան իմոյ – 224. Եւ այլքն մի ըստ միոջէ կացին ի կարգի ճակատուն – 232. Եւ ապա փոքր մի կազդուրեալ գնդին Տաճկաց՝ կացին յոտն: - 306. Եւ առ սոսա ասացեալն ի Փրկչէն, ,,ամենայն թագաւորութիւն բաժանեալ յանձն աւերի, և ամենայն քաղաք և տուն բաժանեալ յանձն ոչ /194/ կացցէ,,: - 196. Եւ առեալ զմանրեալ և զխորտակեալ ի մասունս զԽաչն՝ բերին առ զօրավարն, լուացեալ զարիւն պղծոյն, որ ի վերայ խաչին շաղախեալ կայր ի գլորմանէ այսահարին: - 378. Եւ արդ յայտնի լիցի, զի որչափ բաւէ զօրութիւն իմ և իցեմ կենդանի՝ կացից ընդդէմ զօրութեամբ և ուժով տեառն Աստուծոյ, և ոչ տեսից զքեզ սիրով խաղաղութեան. – 278. և արդ քանզի խօսեցայ ընդ ձեզ բանիւք ողոքանաց՝ և դուք թերևս յայդ գայթակղեալ խաբեցայք և պնդեալ կայք յամառեալ: - 246. և բազում և ազգի ազգի հոգաբարձութեամբ տուեալ օգնականութիւնս Հայոց աշխարհիս, շինելով քաղաք Թէոդուպօլիս ի Կարին գաւառի, և զօրս կողմնակալս ի պահեստ՝ ընդդէմ կալ պարսկական յարձակմանցն: - 114. և բնակեսցէ խաղաղութեամբ և կացցէ ըստ կամաց իւրոց - 234. Եւ Բուխայ հրամայեաց սպարապետին, զի աներկիւղ կացցէ մնասցէ Գուրգէն առ սպարապետին մեծաւ շնորհակալիւք: - 304. և գունդք ճակատելոցն ելին կացին մօտ առ քաջն մեր Աշոտ և ընտիր զօրավարն Հայոց առ մեծն իշխանաց: - 210. և դեռ ևս հեծեալ կայր ի նիւս երիվարին, փութացան ի բանակն. – 228. Եւ ելեալ յիւրաքանչիւր տեղեաց մի քան զմի յառաջանալ ի կոչումն Բուխայի, և ժողովեցան ի մի վայրի և եկին կացին առաջի զօրավարին Տաճկաց: - 296. Եւ եկաց սուրբ Խաչն տէրունական յաստուածակերտ քաղաքին մինչև ցմիւսանգամ առածն Երուսաղէմի որ յորդւոցն Իսմայէլի: - 154. և եկեալ եկաց առաջի ոսոխ վիրագին, և տուեալ ողջոյն ըստ սովորութեան նոցա: - 216. և եկեալ կացին մօտ առ Կանգուար բերդ, և պատերազմեալ զամիսս Բ՝ ոչ ինչ գործ ի գլուխ ելեալ ըստ ախորժման. – 332. Եւ եղև ի գալ միւսոյ տարոյն՝ Սմբատ իշխանն Սիւնեաց ի բաց եկաց ի հնազանդութենէ թագաւորին Հայոց, արգել առնելով հարկացն տալ թագաւորին, թևակոխելով Պարսից բռնաւորին հատուցանել զհարկս և զհասս. 382. Եւ եղև ի վախճանելն Խոսրովու Հայոց թագաւորի, որ եկաց ի տերութեանն ամս Դ – 114. Եւ եղև իբրև հասին ի տեղի կատարմանն ասպարիսի նահատակութեանն՝ ծունր եդեալ կային յաղօթս – 266. Եւ եղև մինչ կային իշխանքն ի միաբանութեան առանց կարծեաց կասկածանաց ի հպատակութեան ելեալ յարքունուստ հազարապետին /340/ որդւոյն Հալթի, և զմիաբանական սիրոյն շաղկապ ի միասին յօդեալ պնդեալ անքակ պահէին – 342. և զանուն քաջութեան քո քեզէն կորուսանես, որով ամենայն աշխարհ զարհուրեալ դողաց և ոչ ոք եկաց ընդդէմ քո – 282. և զաչս առ Աստուած համբարձեալ եկաց յաղօթս – 216. Եւ զի Ժ ազգացն շարք առանց ստութեան կան գրեալ յամենայն մատենադարս - 12. և զի հաւասարութիւն երից ազգացն, այսինքն որդւոցն Նոյի, կարգաւ կանոնեալ դրոշմեալ կան յոլովից գիրս ոչ է մեզ հարկաւոր զնոյն երկայնաբանութեամբ երկրորդել: - 12. և զի չզօրեաց կալ ընդդէմ նորա, ահ արկանէր, սպառնայր չար ևս կտտանօք լլկել զնոսա, ոտնատորփ լինելով փոնգայր իբրև զձի

խստերախ: - 270. և զքեզ կորակնեալ ամօթալից ի պարտութիւն մատնիցին, որպէս զյառաջագոյն եկեալ հազարապետն արքունուստ, զի ոչ կարաց կալ ընդդէմ նոցա, և ոչ ճ այր առ Ժ զօրացն Հայոց,,: - 214. Եւ զօրացն քաջալերեալ ընթացան յիւրաքանչիւր զէնսն և հեծեալ յընտիրս երիվարացն՝ կացին ի հանդիպոջ և հանդիսացան գումարեցան ի մի վայր և պնդեցան կարգեցան մածեան հոլովեցան յինքեանս – 230. Եւ զօրքն Հայոց կային դեռ յանհոգս – 228. Եւ զօրքն, որ ելեալ էին զհետ Գուրգինայ՝ եկին հասին ի սահմանս երկրին, ուր կայր Գուրգէն զօրօքն իւրովք – 226. Եւ է զի ի նուրբ և ի հուն տեղիս ջուրցն անկեալ՝ ի նմին խրեալ կան անշարժ, և դիւրաւ անկանիցի ի ձեռս որսորդաց. – 260. և ընկալեալք ի թագաւորէն Արշակայ ըստ գրելոյն ի ձեռն Վահանայ՝ կացին անկասկած: - 98. և թագաւորութիւնն Ասորեստանեայց նուաղեալ՝ բռնակալք ոմանք կացին ի նոցանէ ի կողմանս Դամասկոսի: - 58. Եւ թէ հաստատել ոք կամեսցի՝ անսասանելի կացցէ նա յայսմ աշխարհիս. ամէն: - 356. Եւ թէպէտ տածէր և խնամէր Գագիկ աշխարհս՝ այլ ոչ ուրախ լինէին ի նա ազատատերանցն գրոխք, և կացին ի տարակուսի: - 354. և ի ժամուն յայնմիկ մինչ առաւ ամրոցն և զըմբռնեալսն ստիպէին, զի որք ի բաց կացցեն ի Քրիստոսէ՝ և մի մեռցին – 222. Եւ իբրև կացին նոքա առաջի թագաւորին՝ եհարց հեգնական բանիւք եպերելով լի ամբարհաւաճութեամբ – 242. և ինքն /232/ կայր հեծեալ ի վերայ սպիտակ ձիոյ, և ցանէր զծուխն ընդդէմ թշնամեացն, և օդ քաղցր, որ արկանէր զծուխն զերեսօք նոցա. – 234. և ինքն ամբարձ զձեռս իւր յերկինս, յորդառատ արտասուօք եկաց յաղօթս, ասելով զերեսուն և չորրորդ սաղմոսն և զութսուն երկու – 230. Եւ ինքն զօրավարն Գուրգէն եկաց ի ձախու կողման ճակատուն՝ ի թիկունս լինել գնդին հետևակազօր մարտակցացն – 230. Եւ իշխանքն Հայոց կային ի տագնապի և խնդրէին զելս իրացն գտանել ի Քրիստոսէ, յորմէ լքեալն էին: - 320. Եւ լուեալ կնոջն Սահակայ, թէ ըմբռնեցաւ … փութացաւ գնաց եկաց առաջի Բուխայի, թերևս կարասցէ ըստ պատշաճ գեղոյն և ըստ բազմաձեռն գանձուց ապրեցուցանել զայրն իւր, որ առաւել մահու քան թէ կենաց պատճառ եղև նմա: - 272. և խուռն բոլորեալ գունդն կային մածեալ իբրև զմի այր: - 284. և կալցին զիւրաքանչիւր իշխանութիւն և վայելեսցեն ի պարգևս և ի պատիւս արքունի և կացցեն ի հնազանդութեան թագաւորին: - 296. և կային ի մեծ տարակուսի. – 276. և կայր աշխարհս ի մեծ վտանգաւոր աղէտս: - 126. և կայր դեռ ևս մեծաւ ուժով, և գոհութեամբ ընդունէր զեկեալ ի վերայ նորա չարչարանս վասն սիրոյն Քրիստոսի: - 290. և կայր երկիրն ի մեծ տարակուսի, լցեալ կասկածանօք չարեացն: - 398. Եւ կայր զյօնսն պռզտեալ, կոկոզաբանէր լի յոխորտանօք, խրոխտայր, եռացուցանէր ի վեր մղէր զդառնութիւն ժահահոտ մաղձոյն չարաթոյն վատախառնութեանն – 242. և կայր յօրացեալ բարձրամտեալ լցեալ խարդախութեամբ: - 264. և կարգեցին ճակատս և ռազմ բոլորեցին, և վահանաւորքն փակեցին զառաջակողմն ճակատուն և կացին ի թիկանց հետևակազօր նահատակացն. – 306. Եւ կացին եպիսկոպոսապետք Հայոց յետ մահու սրբոյն Ներսէսի ոմանք ի զաւակէ Աղբիանոսի եպիսկոպոսի Բզնունեաց, առն պատուականի, Շահակ և Զաւէն և Ասպուրակէս – 108. և կացին մնացեալ անդր մինչև ի դարձն Արտաշէսի որդւոյ Սանատրկոյ, որ եկեալ այսր թագաւորեաց, սպանեալ զԵրուանդ: - 82. և կացցէ ինքն և իւրքն ամենեքեան ի հնազանդութեան արքունի, ի հարկս և ի հասս չափոյ սակի արքունական աւանդութեանց: - 226. և հարցեալ ցնա յաղագս մահուանն Յովսէփու ի վրէժխնդրութեանն աղագս երկրորդ նահատակութեան նորա, որ եկաց ընդդէմ զօրավարին, յուշ առնելով նմա զապստամբութենէ և ընդխառնելոյ նորա ի վնասս արքունի – 294. Եւ հրամայեաց աճել զնա յատեանն, ուր կային միաբան ժողով զօրագլխացն: - 290. և ձմեռնային եղանակն առ դուրս հասեալ կայցէ – 260. և մեծաւ աշխատութեամբ և ի բազում ժամանակաց փոյթ յանձին կալեալ անդուլ զցայգ և զցերեկ ի մեծ տարակուսանս ըմբռնեալ կայր վարանեալ – 242. Եւ մինչ այսպէս կայր աշխարհս յանկարգ խաղաղութեան՝ եհաս լուր գործոյն առ Աւշին և առ իշխանն Աշոտ, եթէ ,,վրդովեալ է երկիրն, և կան ի տարակուսի՝ որք զամուրսն քո ունին. – 362. Եւ մինչ այսպէս կայր աշխարհս յանկարգ խաղաղութեան՝ եհաս լուր գործոյն առ Աւշին և առ

իշխանն Աշոտ, եթէ ,,վրդովեալ է երկիրն, և կան ի տարակուսի՝ որք զամուրսն քո ունին. – 362. Եւ մինչ նոքա կային մնային հրաման ինչ ընդունել յարքունուստ՝ /286/ դարձան հրեշտակքն և եկին փութանակի, և բերին թուղթ յարքայէ առ Ապումուսէ՝ գալ ի հնազանդութիւն նոցա և երթալ առ Բուխայ. – 288. և մինչ նոքա կարծեցին, թէ ի ձեռն նոցա մատնեցան՝ և նոքա կային յաղօթս և զԱստուած կարդային օգնել նոցա. – 286. Եւ մինչդեռ կային կենդանի և գոհանային զՔրիստոսէ զանյաղթ զօրութենէն զոր զօրացոյց զսուրբսն մեծ ասպարիսի ի հոգևորական պատերազմին՝ ևս առաւել բարկացեալ թագաւորն՝ իբրև զինոց վառեալ բորբոքէր. – 292. Եւ մօտ առ սոցա կայ լեառն Կաւկասու, յորում բնակեն ազգք յամենայն լեզուաց բաժանեալք, ըստ ազգս ՀԲ ազգացն, և կեան առանց առաջնորդի, և օրէնս անձանց ունին ամենայն ոք որ զինչ կամի, և ընդ մայրս և ընդ քոյրս ամուսնանալ: - 274. և յաւիտենական և անսպառ և անվախճան են կեանքն և պարգևքն, զոր պատրաստեաց Աստուած սիրելեաց իւրոց և որք կան համբերութեամբ ի հաւատս ճշմարտութեանն. – 264. Եւ յորդորականիւ հրաժարեցուցանէր զնոսա ի բաց կալ յապիրատ և ի վնասակար գործոցն զոր գործէին – 182. Եւ նա ևս քան զևս պնդեալ հաստատեալ կայր ի հաւատս, ի սէր և ի յոյսն Քրիստոսի. – 318. Եւ նահապետացն արդարոցն անդէն և ի նոյն կալով՝ անդ և վախճանեցան – 30. և նմին հատուցումն ի կարգի որ ասէ, ,,կացո ի վերայ նոցա մեղաւոր, սատանայ կացցէ ընդ աջմէ նորա,, , և որ ինչ ի կարգ սաղմոսիդ է: - 214. և նմին հատուցումն ի կարգի որ ասէ, ,,կացո ի վերայ նոցա մեղաւոր, սատանայ կացցէ ընդ աջմէ նորա,, , և որ ինչ ի կարգ սաղմոսիդ է: - 214. Եւ նոյնժամայն եհաս հրաման յարքունուստ՝մի տաղտկալ և վհատել և մի ի բաց կալ պատերազմել ընդ նմա. մինչև եկեսցէ ակամայ կամօք ի հնազանդութիւն արքայի: - 284. և նորա համբարձեալ զձեռս իւր յերկինս յաղօթս կալ, զի կարասցէ յաղթել նահատակութեամբ – 296. Եւ նուազեալ ազգին Արծրունեաց ոչ ոք մնաց, բայց միայն մանուկ մի Համամ անուն, որդի Արշաւիրի ծերոյ եղբօր Խուրէնայ, որ կայր ի դրան արքունի – 90. և նոքա կային անշարժ, և ոչ ել /284/ այր քան զընկեր յառաջ. – 286. և նոքա կային մեծաւ ուժով և գոհանային զանբաւ և զառատաշնորհ պարգևացն Քրիստոսի, որ արժանի արար զնոսա մեռանել վասն անուանն Քրիստոսի և առնուլ զմարտիրոսական պսակն: - 292. Եւ նստէր անդ ի բացեայ ի վերայ բլրի միոջ տէր Մուշեղ որդի սպարապետին և կայր հիացեալ ահեղ և մեծ զարմացմամբ: - 284. Եւ ոչ ոք գտանէր ամենևին ի կողմանէ /174/ թշնամեացն որ կարէր կալ ընդդէմ նոցա, և ոչ մի ոք. – 176. և ոչ ոք կարէր կալ յակաստանի, ունել զժառանգութիւն հայրենի – 94. և որ ինչ ի նմանէ կան պահին պարգևք կացելոյն ի ճշմարտութեան հաւատս, և տանջանք ուրացելոցն և յետս կացելոցն - 206. և ունի յոբելեանք Զ և ոլոմպիադր և ընդիքտիոնք, և Գ ամ հայրապետութեան Հայոց կաթողիկոսի տեառն Զաքարիայի, և մուտ եօթներորդ ամի, յորում կային յարքունիսն իշխանքն, ըստ եօթնեկի չափոյ շարժման ժամանակաց. – 312. և Սահակայ յղեալ առ Սմբատ՝ մի կալ մնալ ի լերինն, այլ փութալ ելանել դառնալ անդրէն ի հետևի զօրս անդ զի ոչ ելանէ, ասէ, Երուանդ զօրու ի սահմանս Մարաց. – 84. զի այնու դիւրաւ կարասցեն հերքել մերժել ի բաց կալ ի սուրբ հաւատոյ պարկեշտ կրօնից քրիստոնէութեան: - 124. զի անտի և անտի ի բաց կացցեն /12/ տարակուսական մտածութեանց ծուփս խորհրդոց ի քումմէ հանճարեղ խոհականալիր բանգիտութենէ: - 14. զի ասեն, թէ նոքա ի միջոյ բառնայցեն՝ ոչ ոք կարասցէ կալ ի կայի իւրում ունել զդէմ մեր: - 184. զի Գագիկ անցեալ ամրանայր ի Ճախուկ բերդի, ի կասկածի կալով ի Դերանկէն, ըստ զեկուցմանն զոր ինչ գործեաց Հասան առ Դերանիկն: - 350. զի ես տաց ձեզ բերան և իմաստութիւն, որում ոչ կարիցեն կալ հակառակ կամ տալ պատասպանի ամենայն հակառակորդքն ձեր,,: - 204. զի մի ամենևին ոք կայցէ յակաստանի, մանաւանդ զի ոչ ոք տևեաց ընդդիմանալ ձեռին նորա. – 296. Զի մինչ այսպէս կայր աշխարհս ի տարակուսի, և ակն ունէին գթութեանցն Աստուծոյ առատանալ, որպէս սովոր է Աստուած ի բարկութեան զողորմութիւն յիշել. - 374. զի մինչ ընդխոնեցաւ պատերազմն և դէմ առ դէմ ճակատէին՝ յանկարծակի այր մի ի նմանութիւն լուսոյ եկն եկաց ի մէջ

ռազմի ճակատուն – 232. զի ոչ ոք զօրեաց կալ ընդդէմ նորա: - 262. զոր առաջնոցն մատենագրեալ դրոշմեալ կայ ի գիրս ընդ ժամանակս ժամանակս սոցա քաջարութիւնք և արժանաւորք յոլովագունի և մեծամեծաց գովութեանց: - 96. Զոր առեալ զարսն ստիպեաց ի բաց կալ յերկրպագութենէն Քրիստոսի, և պատուի և պարգևաց արժանի լինել ի նմանէ, և մի չարաչար տանջանօք մեռանել: - 222. թերևս արտաքոյ տանջանացն կայցեն մնայցեն, թէպէտ և ոչ ընդ փեսային վայելեն ի հարսանիսն: - 338. Ի դառնալն Բուխայի յարքունիսն, և կայր զյօնսն պոզտեալ, փքացեալ լի ամբարտաւանութեամբ՝ կոկոզաբանէր ի վերայ մեծամեծ գործոցն գործելոց – 326. Իբրև ստուգեցաւ որ ինչ եղեալն էր՝ փութացան խնդրել ի քաղաքին և ի կիրճս ճանապարհին, յոր կողմ և աճապարեաց ոք, մինչ անցեալ գտին զհարեալն դիւի չարի, զի կայր դեռ կիսամեռ: - 378. Իսկ սուրբն ելեալ հանդերձ դահճօքն ի տեղի ասպարիսի կատարմանն երկնաւոր նահատակութեանն՝ ի ծունր իջեալ կայր յաղօթս – 206. Իսկ առաւելեալն իմաստութեամբ Աշոտ ոչ յանհոգս և յաներկիւղս կայր մնայր, այլ զգուշանալ հրամայէր ի խելս կամրջաց և յանապատս և ի կիրճս ձորոց: - 340. Իսկ երանելի եպիսկոպոսին Յոհաննու ընտրեալ իւր առանձնակ միայնաստան տեղեակ, աղօթից միայն պարապեալ, ի բաց կալով յեպիսկոպոսական հովուապետութենէ: - 324. Իսկ զօրավարն Բուխայ կայր ի կոր կործանմանն, ի տարակուսանս ըմբռնեալ փղձկէր ի միտս իւր, ցնորակոծ լինէր, հնարէր ելս իրացն գտանել ի վրանայարկն փակեալ, և ոչ առնոյր դուլ և դադար: - 282. Իսկ իբրև եմուտ տիկինն ի բանակն և եկաց առաջի զօրավարին՝ խօսեցաւ ընդ նմա ըստ պատշաճի իրացն յոր պէտս չոգան: - 226. Իսկ իբրև ընթերցաւ զօրավարն Աղուանից զթուղթ թագաւորին՝ փութացաւ էջ ի լեռնէ անտի և եկն եկաց առաջի Բուխայի. – 288. Իսկ իշխանն Աշոտ և իշխանն Մոկաց և զօրքն Անձաւացեաց քաջագոյնս արիացան կացին յոտնկայի. – 380. Իսկ իշխանն ելեալ կայր ի վերայ պարսպին – 210. Իսկ Խուրան լուեալ վասն տիկնոջն Հայոց Հեղինէի կնոջ Աբգարու, թէ ոչ ախորժեաց կալ ի Միջագետս վասն ամբարշտին Սանատրկոյ – 80. իսկ որպէս գրեալ հաստատեալ կայ հաւատարմապէս վարդապետացս քաջաբան և լի իմաստութեամբ շարագրածք հրաշափառագոյնք: - 122. Իսկ սերունդք Ասուդայ Սանասարեանց կային յոր պէտս և դիպուածն պատահէր, երբեմն այսպէս և երբեմն այնպէս. Շաւարշ. Գօգեան. Շաւասպ. Պերոզ. Շահակ. Կիւրոս: - 72. Կեցեալ անդ ամս բազումս մեռանի յԵգիպտոս և կայ անդէն: - 70. Հասեալ կային յանդիման մեծազաւրին Աստուծոյ: - 164. հրախառն տոչորմամբ եռացեալ շուրջ զսրտիւն արիւնն՝ մաղձախառն բերմամբ յապուշ զմիտսն կրթեալ՝ կայր ի մէջ տարակուսի – 180. Ձեռնամուխ եղեն ի գործ պատերազմին և քահանայքն, որ կային ի բազմութեան գաղթականին – 232. մեք ոչ ի բաց կամք ի սիրոյն Քրիստոսի և ոչ մեկնիմք ի կենացն յաւիտենից և ոչ լինիմք ժառանգորդ յաւիտենական տանջանացն,,: - 292. միայն զմի ոմն կացուցանեն տիրել ի վերայ իւրեանց ըստ կամս անձանց իւրեանց, և միաբան և միախորհ կան և կեան առ միմեանս, և բնակեն ըստ ազգս ազգս, բացագոյն ի միմեանց: - 274. միայն թէ ընդարձակեսցես մեզ և տոհմի մերոյ, բնակաց երկրի մերոյ՝ մնալ յիւրաքանչիւր տունս բնակութեանց կալ խաղաղութեամբ – 212. միայն միաբանութեամբ սրտիւ կացցուք ապաւինեալ յօգնականութիւնն Աստուծոյ. – 276. մինչ այնքան շքեղութիւն մեծարանօք յղփացեալ յօրացեալ կայր հազարապետն – 344. մինչ կալ մնալ միայն երեսուն արանց ընդ քաջին Վահանայ, Մերշապուհ և Յաշկուր Արծրունիք, և Կամսարն Ներսէհ, և ի տանէն Ամատունեաց՝ զորոց զանուանսն անգիտանամ – 134. մինչ կային ի բանտի իշխանն և որք ընդ նմա ազգատոհմիք և այլովք օտարազգօք – 240. մինչ կային ի կապանսն իշխանն և նախարարքն իւրաքանչիւր ընտանեօք – 220. Մինչդեռ կայր ևս կենդանի՝ ետ կանգնել փայտ մի մեծ և բարձր յոյժ, և դնել զնա ի ծայր փայտին, ունել ի բարձրաւանդակ տեղւոջ. – 290. մտեալ Վահան աղերսէր համոզէր՝ մի կալ մնալ, մինչ զքաջանունութիւնն ընդ վատասրտութիւն կարծել յոմանց խառնել, թէպէտ և անկարծ վարկանէր զկեղակարծն: - 328. Յայնժամ իբրև լուաւ բռնաւորն զայս դարձուած պատասխանեաց լի հզօրութեամբ և ահագին մեծաւ անարգութեամբ՝ յոյժ

տարակուսանօք լցաւ յանձն իւր, և կայր մեծաւ հիացմամբ ըմբռնեալ. – 280. Յայնժամ համարձակեալ եմուտ յատեան բռնաւորին և եկաց առաջի զօրավարին աներկիւղ համարձակութեամբ առանց պատկառանաց, և ասէ – 218. յեղակարծում հանգստեամբ դիմեալ ի վերայ նոցա, քանզի նոքա կային յանհոգս – 402. Յետ այսորիկ կաց ի գլխաւորութիւն տաճկաց Ամր, որդի Հատապայ ամս Ի և ամիսս Ջ: - 164. յերկուս կողմանս բաժանեալ զնայեցուած խորհրդոցն, և կայր կեղծաւորութեամբ անհաստատագոյն և անօգուտ հնարիմացութեամբ, ընդ քրիստոնեայսն քրիստոնեայ և ընդ պարսկականսն զնոցայսն կեղծաւորէր: - 112. յորոց ձեռս հաստատեալ կաց մահ և կեանք: - 236. նա և կենդանականն որ ի նմա՝ ոչ ի բարի ինչ, այլ զի անհրաժեշտ չարին կալով անմահականս չարչարեսցի: - 22. Նահատակք ոմանք կային յայնժամ ելեալ յարգելանէն ընդ կալանաւորսն – 220. Նորա զերկիր նկատեալ՝ ոչ ունէր նայել ի վեր, կայր կորակնեալ, ոչ ունել ոյժ պնդութեանն, զօրհասն ի վերայ իւր գուշակէր եկեալ հասեալ: - 344 նորին հրահանգեալ կրթարանի ուսումնասիրութեանն վարժիւք ոռոգացեալ, այր քաղցրաբարոյ և հեզահայեաց, հասարակաբար առ հասարակ զինքն վարկանելով, արտաքոյ ամբարտաւանական բարձրայօնութեանն՝ կալով յաշտիճան հեզոցն, դրուատեալ ի փրկչէն մերմէ Յիսուսէ Քրիստոսէ: - 376. ոչ ստեղծեալ յումեքէ, այլ որպէս երևիդ՝ նոյնպէս էր. և կաց մնայ, և զմարդ ինքնածին: - 48. որ արտաքոյ պարսպեալ բուրաստանին արքունի կացցէ: - 52. որոյ ոսկերքն ընդ այլ սուրբսն հանգուցեալ կան ի վանսն Յադամակերտոյ: - 134. Որպէս կաց և այս ի գիրս տեսութեանն Յովելեայ մարգարէի: - 240. որք ծանուցեալ զբռնանալն նորա ի վերայ պարսկական պետացն և զինչ կրեցին, զմտաւ ածեալ և զխառն ընդ աշխարհիս զդրակցութիւնն, և թէ գուցէ զպարսկայինն հասանիցէ մեզ կրել և աշխարհիս մեր՝ ձեռն ետուն հաւանութեան ի նորայն կալ մնալ հպատակութեան: - 360. սա այն է, որ մինչ յելանելն Բուխայի ի սկզբանն մտանելոյ նորա ի Հայս՝ եկաց ընդդէմ նորա բնակչօք լերինն և հարուածս մեծամեծս հասոյց ի վերայ զօրացն արքունի. – 294. սա առաջին ի տանէն Բագրատունեաց եկեալ կաց նա զայսու կողմամբ Այրարատեան նահանգի: - 76. սուրբքն ոչ եթէ զերևելի տեղիս ախորժեն, զի թէ ոչ այսպէս, ո՞չ նոքա զնեղ և զանձուկ կեանս կան մահու չափ,,: - 100. Քանզի յոյժ պատկառ կայր ի պաշտօնատարութիւն հայրապետին իշխանն Տարունոյ, և նա սաստիկս հոգայր վասն նորա, թէպէտ ոչ օգտէր յիրին յայնմիկ: - 346. և կանգնեցին պատնէշ և կուտեցին քարինս և կանգնեցին մեքենայս և կացին ի պատրաստութեան: - 280 իսկ իբրև ընդդէմ կացին լեռնայնոցն գունդքն Տաճկաց և հարին զլեռնայինսն՝ ձերբակալ արարեալ զերանելին Յովնան տարան ետուն կապանօք ի բանդ արքունի: - 294.

ԿԱԼԱՆԱՒՈՐ - Նահատակք ոմանք կային յայնժամ ելեալ յարգելանէն ընդ կալանաւորսն – 220.

ԿԱԼԵԱԼ - դիպող ժամ գտեալ ի միասին կալով նոցա՝ կալեալ զնոսա տայ յամուրս աշխարհին, կապեալս կապանօք երկաթեօք. – 364. Եւ կալեալ Արշակայ զթագաւորութիւնն ամս ԼՋ՝ վախճանի ըստ օրինակի ասացելոց: - 104. Բայց Դերենիկն կալեալ զնա պահէ ի զգուշութեան, ոչ ինչ ստնանել նմա, բաց ի կապանացն յորս արկեալ էր զնա, ըստ հատուցմանն բարւոյ. առ ձեռն պատրաստ կշռեաց նմա և օրհնեցաւ ի սրբոյն Զաքարիայէ: - 320. և բռնութեամբ կալեալ զԲախլ և զամենայն երկիրն Քուշանաց, մինչև յայնկոյս գետոյն մեծի որ կոչի Վահոօտ. – 136. Եւ այն ինչ ընդ մտանելն՝ երագապէս հասեալ ի վերայ ամրոցացն Ջղմար և Սրինգ կոչեցեալ՝ յինքն գրաւէ զամրոցսն. և կալեալ զՎասակ՝ յինքն գրաւեաց զզօրավարութիւնն բոլոր Վասպուրական տէրութեանս: - 306. և բախեցին արտաքոյ զդուռնն ուր մտեալ էր իշխանն, և կալեալ զնա հանին ի բարձրագոյն տեղիս ամրոցին, և եդին ի բանտի ի ներքսագոյն սենեկացն. – 348. և ինքն գնաց ի Միջագետս Ասորոց, զի կալեալ հաստատեսցէ ինքեան զքաղաքսն և զսահմանսն ամենայն, որ առ Խոսրովաւ և առ Մուրկաւ հաստատեալ էր: - 154. և կալեալ զԱնիանոս նահապետ Բագրատունեաց և սպարապետ Հայոց հանդերձ ընտանեօք և ամենայն ազգաբանութեամբ՝ արկանէ ընդ բազում չարչարանօք – 74. Եւ կալեալ զդեսպանսն հանին զթուղթսն, և զարսն պահեցին ի զգուշութեան, ոչինչ ումեք զգուշացուցանելով որ

ինչ եղևն: - 340. և կալեալ զնա եդ ի բանտի ի Նկան բերդի և զամրոց նորա եհան ի նմանէ, և կացոյց զհաւատարիմս իւր պահել զնա, և զտուն և զստացուածս հանեալ ի նմանէ՝ և կացոյց ի վերայ աշխարհին զիւր գործակալս: - 348. և մեծաւ աշխատութեամբ և ի բազում ժամանակաց փոյթ յանձին կալեալ անդուլ զցայգ և զցերեկ ի մեծ տարակուսանս ըմբռնեալ կայր վարանեալ – 242. և նորա կալեալ զնա և ի կապանս մատնեալ որպէս զանհնազանդ ոմն՝ և եկն անց յՈստանն Ռշտունեաց: - 322. և նոցա կալեալ զճանապարհն անապատի՝ գնացին ի Տաճկաստան առ որդիսն Իսմայէլի, ի քաղաքն որ կոչի Մադիամ – 156. Եւ ոչ յանձին կալեալ Արջամայ վստահաբար առ իւր ունել զԱնիանոս՝ յղէ զնա ի Հայս: - 76. և ոչ ուրեք գտանէր հնար ելիցն ի վտանգաւոր արգելանէն, թէպէտ և բազմաց հոգ յանձին կալեալ վասն առն պատուականի – 346. և փախուցեալ նա անկաւ ի զօրն Թետաղաց, որ էին եկեալ նմա յօգնականութիւն, որ և սպանին զնա հրամանաւ Իսմայէլի, կալեալ զթագաւորութիւնն ամս Ի: - 166. զի յինքեանս գրաւեալ ընդ հարկաւ ծառայեցուցանէին զպաշտօնեայս սրբոյ Խաչին, մանաւանդ զի և զգլխաւոր վանացն զհայրն, որում Գրիգոր անուանէր՝ զնա կալեալ եդեալ ի խորափոր խաւարային բանտի: - 334. զոր կալեալ էր Սանատրկոյ յարքունիս, զլեառնն Սիմ և զԱղձնիս մինչ ի սահմանս Ասորեստանի: - 86. իբրև լուայ զայս դողդոջումն և սարսափումն զիս կալեալ յահէ յերկիւղէն եղելոյ. – 52. ինքն իսկ փոյթ յանձին կալեալ՝ ել գնաց մեծաւ հոգաբարձութեամբ, լուծանել զնա ի տառապանաց արգելանին. սակայն և այնպէս ոչ կարաց գտանել զելս իրացն վտանգի առնն: - 346. Իսկ զկնի աւուրցն տասանց ի գլուխ ելանելոյ՝ խնդրեաց սպարապետն մտանել առ նա, և կալեալ զձեռանէ նորա՝ սկսաւ խօսել ընդ նմա և ասէ. – 282. Իսկ Վասակ Արծրունւոյ եկեալ առ Խոսրով և կալեալ զժառանգութիւն և զգահ – 112. Յետ բառնալոյ թագաւորութեանն Հայոց ի տանէն Արշակունեաց՝ ապա մարզպանք Պարսից կալեալ տիրէին աշխարհիս. – 124. Յետ մահուանն Աղէքսանդրի զօրավարաց կալեալ զՄակեդոնացւոց /70/ տէրութիւնն – 72. յորոյ վերայ կալեալ և կանչեալ քաջն Վարդան իբրև զառիւծ, իբրև զկորիւն առիւծու, և առ ուժոյ և երագութեան ձեռինն ի վերայ ձգեալ զմիողնին՝ յերկուս կտրէ զՇաւասպն: - 126. նոցա կալեալ զտիկինն Ռշտունեաց զկին Գարեգնի զքոյր Վարդանայ Մամիկոնէի ածեալ ի Վանտոսպ ի քաղաքն Շամիրամայ, մատնեն ի խոշտանգանս և ի տանջանս դառնագոյնս. – 102. որ ի ժամանակին կալեալ էր զմարզպանութիւն և զզօրավարութիւն Հայոց ի խնդրոյ սրբոյն Սահակայ յերկուց թագաւորացն Յունաց և Պարսից – 116. Սոքա հրամանաւ Վահանայ Արծրունւոյ փոյթ յանձին կալեալ՝ խուզել քննել կարգել ի համառօտ բանս զաճմունս ազգացն անցելոց ոչ կարի ինչ ընդ երկայնագոյնս աշխատասիրաբար անցանել պատմութիւնս: - 74.

ԿԱԼ Ի ԿԱՅԻ - և եբարձ զամենայն արս զօրութեանց, և ոչ ոք էր այնուհետև որ կարէր կալ ի կայի իւրում ունել զդէմ նորա – 238.

ԿԱԼՈՒԱԾ - և ունէր զիւրաքանչիւր կալուածս զաւանդեալ ժառանգութիւն նոցա ի թագաւորացն առաջնոցն Մուշեղ, Վահան: - 96. Իսկ Սմբատ որ և Ապլաբաս սպարապետն Հայոց, իբրև գիտաց թէ ոչինչ օգուտ բերէ արտաքոյ հրամանացն նորա լինել՝ փութացաւ եկն առ նա, և ընկալեալ ի նմանէ՝ բնակեաց ինքն և իւրքն հանդերձ իւրաքանչիւր կալուածովք առանց կասկածանաց. – 270. Քանզի և զոստանն Նախճաւան տուեալ էր ի կալուած զյաղթութեանն մանազաւենին Կայսկի: - 382.

ԿԱԽԱՂԱՆ - Դահեկին/ճիշտը՝դայեկին/ նորա մնալով ի ներքոյ կախաղանին՝ ամփոփէ /102/ զսուրբ գանձն ի ծոց իւր, տարեալ փոխէ ի վկայարան հանգստի ի ձեռն սրբոյն Ներսէսի – 104.

ԿԱԽԱՅ - Նմանապէս կամ թէ ևս հրաշափառագոյն երիցս երանելիք Սողովմոն, որ Սևորդին ճանաչի, և Կախայ վերին աշխարհեցին՝ ոչ խոտորեցան ի բանս թագաւորին – 292.

ԿԱԽԱՐԴ - քանզի նա խարկանօք առն մոգի և կախարդի ասաց լինել որդի Ամովնայ և Արամազդայ, այլ ոչ ուրացաւ մահկանացու գոլ: - 36.

ԿԱԽԱՐԴՈՒԹԻՒՆ - առնէր և նշանս կախարդութեամբ և առ աչօք մինչև ի զարմացումն ամենեցուն: - 40.

ԿԱԽԵԱԼ - զի էր կախեալ զփայտէ – 76.

ԿԱԽԵԼ - արկանեն տոռունս ի սրունսն, կախեն զհիւսիսայինն աշտարակէն. – 102. և զՇիրոյ կախեն զփայտէ ի վերայ կրակարանին. – 126.

ԿԱԿԱՆ - Դարձեալ բողոք հարեալ, ձեռն զօձիւք արկեալ և զհերս խզեալ, զդէմս կեղեքեալ և ձայնս առեալ կական ողբօք արտասուալից հառաչանօք, վայ ի բերան առեալ և խիղբ – 180.

ԿԱԿՈՒՂ - Եւ իմաստուն և հանճարեղ խորհրդովք, քաղցր և կակուղ բանիւք ողոքեալ զմանկագոյն Հասան, առաջի արկանելով նմա զարժանի ալեացն պատուականութիւն և զիշխանական ճոխութեան զբարձրագահութիւն և որ ինչ այդմ հետևէր. – 348.

ԿԱՀ - և կերիցեն քարինք և փայտք և այլ կահք երկաթեղէնք, որպէս և զայն որ ի նմայն պատարագի մարմին և արիւն որդւոյն Աստուծոյ, մանաւանդ թէ ինքն իսկ ճշմարտապէս որդին Աստուծոյ. – 396. որգունակ քաւութիւնն և այլ կահ սպասու խորանին ի Մովսիսէ օրինադրեալ ի ձեռն ճարտարապետացն Եղիաբ և Բեսելիէլ խորանայարդարք: - 378.

ԿԱՀԱՅ - ետ բերել փայտս, և եդեալ ի վերայ փայտին զերանելին Սողոմոն՝ և մօտ առ փայտն կացուցին զսուրբն Կահայ, զի գոնեայ մինն ի միւսոյ տանջանացն երկուցեալ հնազանդիցի հրամանի թագաւորին: - 292. Իսկ զսուրբն Կահայ /292/ հրամայեաց սրով սպանանել. – 294.

ԿԱՂ - Արդ եթէ զկէսն Որմզդի գողացաւ կաղն, և նա ոչ գիտաց, զիա՞րդ իցէ աստուած կիսատուրն և ի կաղէն գողացեալն: - 52. և զՀեփեստես ասեն կաղ յերկոցունց ոտիցն, և կայծակնավարս ունի ի ձեռնն աքցանս և կռանս, և նստեալ դարբնէ մարդկան: - 52.

ԿԱՂԱՆԱԼ - Եւ առ չանսալն յետուստ կողմանէ Վահան հարեալ ի գաղտնիս զգարշապար երիվարին՝ արար կաղանալ նժոյգ ասպարակողին. – 334.

ԿԱՂՂԻՍԹԵՆԷՍ - Կաղղիսթենէս, իմ բարեկամ, խրատ ետ ինձ մտանել հանդերձ բարեկամօք Խ, և մանկամբք Ճ, և զինուորօք ՌՄ միայնովք: - 50.

ԿԱՄ - ,,և այս ևս գործ կամ խաղաղութեան կամ պատերազմօք և ելցեն ի գլուխ, միայն զյապաղանացն ի բաց լքցես զդեգերանս,,. – 382. ,,ընդէ՞ր, ով աստուածասէր թագաւոր, իբրև ընդ համհարզս և ընդ ստամբակս, իբրև ընդ աննշանս կամ ընդ անընդել վայրագս խօսիս ընդ մեզ – 242. ,,իսկ եթէ եկեսցէ առ իս գիր յարքունուստ, կնքեալ մատանեաւ արքայի. և իցէ գրեալ ի նմա հրաման՝ զալ ինձ առ քեզ կամ երթալ յարքունիսն՝ ոչ ելից արտաքոյ հրամանաց նորա: - 286. այլ աստուածայինն Պօղոս ճշմարտագոյնս զայսոսիկ յայտնէ ասելով՝,,ծանեան զԱստուած, և ոչ իբր զԱստուած փառաւորեցին կամ գոհացան. – 52. Աստանօր ոչ է ինձ յայտ թէ զի՞նչ կամ ո՞րպէս դիպեցաւ լինել տոհմին Արծրունեաց, կամ ո՞ւր, կամ զիա՞րդ. – 94. Աստանօր սակաւուք բացայայտեցից զորպիսութիւն բնակչաց լերինն. թէ զիա՞րդ կամ ո՞րպիսի ոք են – 190. Բայց ինձ ոչ դանդաղելի կամ պատկառելի կամ մեղանչելի է զուգակշիռ նահատակելոցն նահատակակից վարկանել զսա և մարտիրոսականաւն զսորայս դրուատել ճգնողական մրցմունս – 300. Բայց ինձ ոչ դանդաղելի կամ պատկառելի կամ մեղանչելի է զուգակշիռ նահատակելոցն նահատակակից վարկանել զսա և մարտիրոսականաւն զսորայս դրուատել ճգնողական մրցմունս – 300. Բայց յո՛վ ոք կամ ո՞ր աշխարհ, զոր ոչ կործանեաց Աւշին պէսպէս լլկանօք հինի ասպատակաւ, աւարառու յափշտակութեամբ, սպանմամբ սրոյ և սովոյ: - 374. Բայց նոքա քանզի ապաստան լեալ յանկասկածելի յամուրս և ի բազմութիւն զօրացն և ի քաջութիւն արանց պատերազմողաց՝ և ո՛չ առ փոքր մի խոնարհեցան ի բանս նորա կամ ետուն տեղի պատասխանւոյ. – 274. Բայց քանզի ոչ բաւէ աղքատիմաստ իմոց /384/ խոհարանաց շարժումն պատկանաբար առ ողբոցն վարել բանակարգութիւն՝ թողի այժմ այլում զօրաւորի կամ այլում ժամանակի: - 386. և գրեալ էր առ Բուխայ, զի մի՛ ինչ չարիս խորհիցի կամ գործիցէ առնն այնմիկ, այլ տացէ տանել զնա առ թագաւորն մեծաւ պատուով և զգուշութեամբ: - 288. և հանապազ յանձն իւր տարակուսանօք տարուբերէր,

թէ յո՞վ և կամ յո՞յր կողմանս թափիցէ զդառնութիւն մահաբեր թունից իւրոց – 170. և այլ թէ. ,,մի՞թէ /գրքում՝ մի՞թե/ քաղիցեն ի փշոց խաղող կամ ի տատասկէ թուզ,, - 256. Եւ բարձեալ աշտեայս հանապազակիրս ի պատրաստութիւն գազանացն որ ի մայրիսն որջանան, կամ թշնամեաց ի վերայ հասելոց – 190. և դաստիարակ առընթեր ունելով զբանն տէրունական … և թէ ,,զի՞նչ օգուտ իցէ մարդոյ, եթէ զաշխարհս ամենայն շահեսցի և զանձն իւր տուժեսցէ, կամ զի՞նչ տացէ մարդ փրկանս ընդ անձին իւրոյ. զի եկն որդի մարդոյ խնդրել և կեցուցանել զկորուսեալն,, - 264. և եղև իբրև զբլուր մի մեծ երկաթի, կամ զվէմ անդամանդեայ. – 284. և զի ասէ՝ գործել և պահել՝ ոչ իբր ի լիութիւն ամենակատար դրախտին կամ պահպանութիւն ի վնասակարաց – 20. և զնոյն ոռոգեալ ոտիւք ի միջոցս պրակացն, կամ երկմատնի փայտատովք սերմանեալ. – 192. և թէ նոքա յերիս կամ ի չորս կամ ևս աւելիս բաժանեալ օգնական առնիցեն իւրեանց զամուրսն՝ մեծ աշխատութիւն քեզ հասուցանիցեն, և ամենայն խորհրդոց քոց խափանիչք /212/ գտանիցին – 214. և թէ ոչ այպանել ախորժէք զբանիւք իմովք՝ ոչ ընդհատ կամ պախարակելի թուիցի կոչել զնա նովիմբ անուամբ. – 376. և իբրև զմի անձն, վառեալ ի զէն և ի սուր և ի ճակատամարտ՝ հասեալ յամուրս՝ տապալէր զզօրութիւն նոցա սրով և աղեղամբ, ի փայլիւն սուսերի և նիզակի և ի գիշերամարտ նահատակութեանց, ըստ նմանութեանն քաջ զօրավարին Իսրայէլի Յեսուայ կամ Գէդէովնի կամ թէ նոյն ինքն նահապետին Աբրահամու, ի վերայ հասեալ Քանանացւոց, զյաւէտ յաղթութեան նահատակութիւն նահատակեալ՝ և դառնայ մեծաւ յաղթութեամբ: - 312. և լի ծաղու և կատականօք այպն արարեալ՝ արհամարհանօք անարգեցին զբռնաւորն, իբրև զմանուկ մի անպիտան կամ զծեր զառանցեալ և խելագարեալ, որ ոչ ըստ իւրոց կամաց զոր ինչ ախորժիցէ խօսիցի: - 264. Եւ մի հարկաց ինչ կամ զօրաց կամ այլ ծառայութեան խափանիչ լինելոյ կամ ի վնասս արքայի խառնելոյ փոյթ արասցուք պահանջել վրէժս. – 196. և յոյժ հաւաստի և ընդունակ գոլ զառ ի բազմաց /244/ վկայութիւն ի վերայ մեծի և կամ փոքու ինչ իրաց կամ ի վերայ կենաց և մահու. – 246. և ոչ առ փոքր մի ինչ ներեաց կամ անսաց /264/ տալ տեղի պատասխանոյ, այլ հրամայեաց դահճացն տալ ի վերայ նորա զվճիռ մահու, փութով զրաւ առնել նոցա ի սատակումն սրոյ: - 266. և սուսեր ընդ մէջ ածեալ զբանն տերունական, զոր ասացն, թէ ,,յորժամ մատնիցեն զձեզ, մի՛ հոգայցէք թէ ո՛րպէս, կամ զի՛նչ խօսիցիք – 204. Զայս ոչ եթէ սակս ուրացութեան ինչ ամբաստան լինի զինքենէ, կամ վասն ժողովոցն, այլ զի ոչ յանդիմանեցին զթագաւորն, որ արտաքոյ օրինացն ամբարշտէր. – 258. Զի յառաջնումն ոչ ինչ գոյր հոգ ինչ զբաղմանց, և ոչ մի ինչ ըստ աշխարհաշէն /90/ խնամակալութեանց, կամ պատերազմասէր աշխատութեանց – 92. զի ես տաց ձեզ բերան և իմաստութիւն, որում ոչ կարիցեն կալ հակառակ կամ տալ պատասպանի ամենայն հակառակորդքն ձեր,,: - 204. Զի թէպէտ և Գուրգէն մեծաւ զօրութեամբ ունէր զդէմ յարձակելոցն ի վերայ, որոց զիշխանականն ճեպէին հասանել գահ, կամ որ արտաքին տաճկական պատերազմունքն բռնաբար ի ներքս դիմէին՝ սակայն ոչ յապահովանայր դեռ երկիրն: - 316. Զի ոչ թէ վասն աստուածպաշտութեան ձերոյ կամ բարեգործութեան և սրբութեան արար Աստուած զայս այսպէս, այլ վասն մերոյ ամբարշտութեան ի Տէր. – 144. զի ուր և իցէ՝ ածցեն զնա առ նա, թէ՛ պատիր խաբէութեամբ և խորամանկ կեղծաւորութեամբ և խարդախութեամբ, կամ պատերազմաւ և մեծամեծ զօրութեամբ, ամենայն պատրաստութեամբ, արքունի կարողութեամբ, որպէս զիարդ և կարասցեն՝ առ նա հասուցանեն: - 224. զկամս Աստուծոյ և զօրէնս բնութեան ցուցանել ազգաց եկելոց որ յետ իւր: - 34. Է՞ր աղագաւ կամ վասն ո՞յր պատճառանաց. զի ի քաջէն իմմէ և ի մեծ իշխանէն, ի քաջատոհմիկ և ի բարեփառ գլխոյն իմմէ զրկեալ լինիմ: - 384. ընդ ակամբ հայելով, թէ գուցէ ճողոպրեալ ելանիցէ ի ձեռաց մերոց, կամ ի գիշերամարտս յանկարծ հասանիցէ ի վերայ մեր մեծամեծ ոճիրս գործիցէ: - 202. ըստ այնմ զոր մարգարէն Եսայի ասաց, ,,յաւուր յայնմիկ բուռն հարկանիցէ այր զեղբօրէ կամ ազգակցէ իւրմէ և ասասցեն՝ լեր մեր իշխան, և կերակուր մեր ընդ քեզ լիցի,,. – 298. ըստ սովորութեան ծանօթացուցանել զիւրաքանչիւրոց առանձնաւորութիւն և զպատուոյն

գերակայութիւն, կամ ի ծնողաց կամ ի տեղւոյ կամ ի գաւառէ կամ յազգէ կամ յարիութենէ կամ ի պատահմանէ սկիզբն առ: - 288. իբրև զորսորդս ինչ առիւծուց կամ այլոց ինչ նոյնպիսեաց, շուրջ ձգեալ զգառագիղն՝ ի մէջ փակել զկորովին և զքաջ արանցն զիշխանն Աշոտ – 202. Իսկ սպառնալիք քո և չարչարանք, զոր ասես ի վերայ իմ հասուցանել՝ խաղ մանկտոյ կամ զառանցելոց թուի յաչս իմ, և բանք քո նոյնպէս, որպէս առն անմտի և խելագար և ցնորեալ ծերոյ,,: - 290. Իսկ զՎահագն Հայկազնեայ … կացուցանեն ի դրան արքունի, յառաջանալ ի գործ պատերազմին մեծաւ աշխատութեամբ՝ կամ մեռանել ի սրոյ թշնամեաց դիպելոց, կամ յաղթել քաջասրտութեամբ: - 70. Խնդրէ և տեղեկութիւն թէ քանի՛ դրօշք /198/ են, կամ քանի՛ նշանք, և կամ քանի՛ առաջս զօրքն բաժանիցին, և կամ քանի՛ փողք գոչիցեն, և կամ քանի՛ թմբուկք դափիցեն: - 200. Կամ դարձո՝ զխորհեալ նոցա չարիս ի գլուխ իւրեանց, կամ թող զի ելցեն գնասցեն՝ յով և կամեսցին,,: - 82. հասեալ ի վերայ ծառոց մրգաբերաց, կամ ի դիւրածախելի բոյս խոտոյ, այնպէս վատնեցին ծախեցին զզօրութիւն մարդկային ազգի ստացուածովք իւրեանց,,: - 240. մանաւանդ յառաջագոյն պատրաստեալ պատսպարեաց թղթովք և պատարագօք առ թագաւորն և առ զօրավարն գնալ ըստ հրամանաց նոցա, և ոչ ինչ արտաքոյ կամաց նոցա խորհել կամ գործել ինչ: - 270. միթէ դո՞ւ միայն առաջին յաղթեցար և հարար ի թշնամեաց, կամ քո՞ միայն զօրքդ անկան, կամ քո՞ և եթ աւար բաժանեցաւ: - 282. Նոյնպէս բանայ, որպէս և այլ թռչունք և գազանք՝ բնաւորեալ բաժանեն զժամանակս տարւոյն յերկուս կամ յերիս ամարանոցս և ձմերանոցս ինքեանց կենաց պաճարին – 262. Նոր ոմն Նաբուզարդան կամ Ջամրի յայտնեալ ի յաղանդոյն Նեստորի, երեքթշուառեան վատաշուէր, վատմիրհ, զագահութեանն չարիս ախտացեալ՝ սպրդեալ եմուտ ընդ մութ գիշերին յամրական պարսպեալ բլուր, և անցեալ ի սուրբ կոչարանին օթագացեալ. – 378. Ոչ կարծողականս ինչ ըստ առաջնոցն Բէլայ ասացելում, կամ այլոց ստուերականացն երևեցելոց երազականաց և խաբեբայ դիւաց, այլ ձեռագործ մեռելականս իսկ եցոյց ի պաշտօն – 40. որով իցէ ասել արևմտական զդրախտն կամ /18/ ի միջոցի ուրեք. – 20. որպէս ասաց Քրիստոս,եթէ ,,ուր երկու կամ երեք ժողովեալ են յանուն իմ՝ անդ եմ և ես ի մէջ նոցա,,: - 250. որպէս յարդ ի հողմոյ վարեալ, կամ ծուխ վատնեալ ի մրրկէ՝ այնպէս կորեան գնացին յերեսաց զօրացն Աղուանից: - 286. Որպէս Պօղոս ուսուցանէ. ,,արհամարհեալ ասէ, ուրուք զօրէնս Մովսէսի՝ մեռանէր, ի բերանոյ Բ կամ Գ վկայիւք. քանի սաստկագոյն համարիմք զայն, որ զորդին Աստուծոյ առ ոտն եհար,, , և որ ի կարգին է: - 380. Սա կեցեալ ամիսս Ը կամ Թ յաթոռ հայրապետականին՝ փոխի յաթոռ առաքելական պատուաղրութեանն ի փրկչէն մերմէ խոստաբանեալսն: - 376. Սովորութիւն է գրոց, որպէս զիրն նոյնպէս և զտեղին վերաբերեալ, կամ ըստ ծանօթութեան, կամ ըստ պատուոյ: - 288. Վասն զի այլոց գործք մի կամ երկու կամ այլս ևս գործք գործեալ է. իսկ սորայս՝ գերազանցեալ յաճախեաց քան զբազմացն իրողութիւնս. – 302. Վասն մարմնաւորացն այնչափ նահատակեցայ, որպէս գիտացերն և որպէս այժմ լսես յինէն, վասն Քրիստոսի և վասն յաւիտենական կենացս ո՞չ մեռանիցիմ, կամ արդեօք ի քէ՞ն երկնչիցիմ. քա՛ւ լիցի. – 296. տես քեզէն և ծանի՛ր, զի ոչ գոյ վնաս իմ յիրիդ յայդմիկ կամ կարողութիւն արձակել զքեզ,,: - 238. քանզի բանականն յերիս յայսոսիկ տեսանի, ի հրեշտակս, ի մարդիկ և ի դևս. այլ ոչ ի հաւս կամ ի յայլ կենդանիս: - 52. քանզի արդարև զգալի և շօշափելի էր դրախտն, և ոչ իմանալի կամ ի մէջ երկուց աշխարհաց – 48. քանզի ոչինչ վնաս գիտէին զանձանց և ոչ մի ինչ իրս մեծ կամ փոքր. – 98.

ԿԱՄԱԿՑՈՒԹԻՒՆ - Ելեալ փութանակի եկն եհաս յաշխարհս Վասպուրական սպարապետին կամակցութեամբ: - 306.

ԿԱՄԱՐ - Եւ զգեցոյց նոցա հանդերձս և կանգնեաց նշանակ իշխանական և էած սուսեր ընդ մէջ և կամար ականակապ և երիվար ընտիր մեծազարդ. – 314. կապարճս և աղեղունս պատրաստականս զառաջեաւ ի նիւսն ունելով, և զարդս ոսկեզարդս և արծաթագործս և կամարս ընդ մէջ ածեալ – 208.

ԿԱՄԱՐԱՐ - ընդ կրունկն դարձիր, թշուառական, քանզի զերջանիկ կամաբարացն կղզիս կոխել ոչ կարես. զի՞ յերկինս ելանել բռնանաս,,: - 50.

ԿԱՄԱՐԱՐՈՂ - և ի բաց բառնալ յաշխարհէ զշփոթ և զխռովութիւն ի միջոյ խաղաղութեան որպէս օրէն է խաղաղասէր թագաւորաց և թագաւորազանց, իբրև Աստուծոյ կամաբարողաց և հաւատարիմ ծառայից տիրասիրաց: - 212. զի մի սպառ սպուռ տապալիցի զօրութիւն շինուածոյ աշխարհի, ի բաց ընկենլով զծառայական պաշտօնատրութիւն կողմնակալաց, և քաղաքային անհաւատարիմ կամաբարողաց, և հարկաց բեկման և զօրաց – 186.

ԿԱՄԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ - և ահա հասեալ կայք յատենի առաջի իմ անտրտում և անտխուր երեսօք, որպէս անմեղս և զբարեգործակս, և լի ամենայն կամաբարութեամբ մեր, անխիղճ համարձակութեամբ – 244.

ԿԱՄԱՒ - - Եւ եթէ քոյին կամաւ երթիցես՝ թերևս օգուտ բազմաց և անձին քում եղիցի. – 216.

ԿԱՄԱՒՈՐ - և մի զմիոյ հետ ստիպէր՝ փութալ միոյ միոյ ի նոցանէ յանդիման նմա հատուցանել ծառայական սպասաւորութիւնս, զոր և արարին իսկ Աշոտ և Գագիկ և Գուրգէն, կամաւոր և ակամայ զնորայն կատարելով հրամայեալս – 370.

ԿԱՄԲԻՒՍԷՍ - ՅԵՏ ԿԻՒՐՈՍԻ /թագավորում են/ ԿԱՄԲԻՒՍԷՍ, ՇՄԵՐԳԻՍ ՄՈԳ, ԴԱՐԵՀ ՎՇՏԱՍՊԱ. - 68.

ԿԱՄԵԼ/ԻԼ/ - Իսկ Յամանիկն ի վերայ Հայոց խորհէր ելանել, կամելով և տիրել Հայոց. – 338. դառնալ անդրէն ոչ կամէին, զի կարի սաստիկ ամօթս համարէր զգործեցեալսն, կալ տևել ժուժկալել ընդդէմ նոցա ոչ կամէին, զի բազում անկան ի զօրաց իւրեանց: - 276. դառնալ անդրէն ոչ կամէին, զի կարի սաստիկ ամօթս համարէր զգործեցեալսն, կալ տևել ժուժկալել ընդդէմ նոցա ոչ կամէին, զի բազում անկան ի զօրաց իւրեանց: - 276. և կողմնեալք ի սիրոյ աստուածութեանն անկաւ ի վերայ նոցա զարհուրումն մահու, մանաւանդ ոչ կամելով ելանել /246/ ի սնոտի կենացս դիւրափոփոխ աշխարհիս՝ ասեն. - 248. Զոր և մեք ակն ունիմք և քեզ զսոյն զայս կամել – 186. Կամ դարձո՝ զխորհեալ նոցա չարիս ի գլուխ իւրեանց, կամ թող զի ելցեն գնասցեն՝ յով և կամեսցին,,: - 82. ,,բազում անգամ աղաչեցին զիս բարեկամքն դառնալ, և ես ոչ կամեցայ – 50. ,,եթէ կամիս կեալ ընդ իս և վայելես ի կեանս աշխարհիս, և ընդունել պարգևս և պատիւս յինէն՝ հաւանեա հրամանի կամաց իմոց և ի բաց լեր ի հաւատոց քրիստոնէութեանդ, զոր պաշտես – 294. ,,եթէ հաճոյ թուիցիմ քեզ կնութեան, և դու կամիցիս քեզ զտիրելն Անձաւացեաց՝ մի վեհերեալ յապաղելով դանդաղկոտ լինիր և վերջանար զփութալն,,. – 324. ,,Զբանս քո լուեալ՝ ասեմ, եթէ յԱստուծոյ է թագաւորութիւն և ում կամի տացէ. – 138. ,,զի՞նչ կամիք, ասէ, առնել, և վասն է՞ր եկիք ի տեղիս յայս. – 144. ահաւասիկ կամ, մի դանդաղիր կատարել՝ զոր ինչ կամիս առնել,,: - 296. այլ ես ասեմ քեզ, եթէ Տէր կամեսցի՝ վաղիւ պատելոց է զքեզ պատերազմ քաջաց. և ճեթեսցեն ի վերայ քո իբրև զամպս երկնից ի բռնալիր նիզակօք անցանիցեն ընդ մէջ բազմութեան քո իբրև զփայլատակունս հրոյ շանթից: - 140. Բայց զի՞նչ իսկ խնդրիցէ թագաւորն ձեր յինէն, որ ոչ առնէ զխաղաղութիւն, բառնա՞լ կամի զթագաւորութիւնս զայս: - 144. Գրէ Կայսիկն առ թագաւորն՝ խնդրել զխաղաղութիւն, և զոր միանգամ կամիցի՝ եղիցի. յայտնիքն այսպէս, իսկ ծածուկքն՝ որպէս յայտնեցանն: - 380. Ետ և կայսեր զամենայն զոր և կամեցաւ առնուլ. – 152. և զմնացեալ սակաւսն ի մէջ արարեալ շրջափակ տուեալ՝ կամէին զամենեսեան սատակել: - 150. Եւ վախճանեալ միայնակեցին՝ կամեցաւ կատարել զպատուէր նորա Սաղման: - 162. Եւ անցանելով ընդ գաւառն Բզնունական գայ մտանէ ի Խլաթ. քանզի կամէր անսալ ժամու դիպողագունի, զի որսայցեն նենգութեամբ խաբել: - 186. և դաստիարակ առընթեր ունելով զբանն տէրունական … և թէ ,,որ կամիցի կեցուցանել զանձն իւր՝ կորուսցէ զնա, և որ կորոյս զանձն իւր վասն իմ՝ գտցնէ զնա,, - 264. Եւ եթէ ասիցէ, եթէ այլ թագաւոր նստուցից՝ արասցէ զո և կամեսցի և արձակեսցէ և մեք ընդունիմք, ահաւասիկ է տեղի թագաւորութեանս: - 144. և եթէ զաւր պիտոյ իցէ յօգնականութիւն՝ արձակեցից որչափ և կամիս. 152. Եւ եթէ քաղաքս խնդրիցէ՝ ահաւադիկ է քաղաքք մեծամեծք և պարսպաւորք.

այլ գանձս խնդրիցէ՝ ասացի թէ տաց որչափ և ձեռն հասանիցէ. և ոչ կամեցաւ լսել, այլ տակաւին ծարաւի է արիւնարբութեան: - 144. Եւ զերկնային պարգևացն որ ի հանդերձեալսն խոստացաւ Տէրն, զանպատում և զիրեշտակային նորոգութեան՝ նա ասաց լինել անդ կերակուրք և ըմպելիք ուժգին. զոր և կամեսցի ուտել անյագաբար՝ պատրաստ գտանիցէ, և կանանց կուսից մնացելոց հանապազ անյագաբար խառնակումն: - 164. և զոմանս ընդ սուր հանեալ կամէր միախաղոյն զրաւ առնել ազգին Բագրատունեաց: - 74. և զոր կամիջիք՝ արասջիք ձեզ թագաւոր – 138. Եւ թէ հաստատել ոք կամեսցի՝ անսասանելի կացցէ նա յայսմ աշխարհիս. ամէն: - 356. Եւ ի ժամու մինչ ազնորեալքն կամէին մտանել զառաջեաւ … յայնժամ շուրջ կացեալ զվրանաւն մեծ սպարապետին զկազմեալ գնդաւ վահանաւոր և նիզակաւոր ամրափակ պնդութեամբ, և մտեալ մատոյց զթուղթն, զոր էր գրեալ առ Յամանիկն ի քաղաքն Պարտաւ Ահմաթայ նենգութեամբ: - 344. և հասեալ ի Բագրաւանդ գաւառ ի Ձիրաւ գեօղ՝ կամէր անցանել ի թագաւորաբնակ տեղիսն Հայոց: - 106. Եւ հաւանեալ Խոռեմայ՝ եկն առ Հայրակղոս արքայ Յունաց, թողեալ ի նա զԵրուսաղէմ և զԿեսարիայ Պաղեստինացւոց և զամենայն կողմանս Անտիոքացոց և զամենայն քաղաքս գաւառացն այնոցիկ, և զՏարսոն Կիւլիկեցւոց և զմեծ մասն Հայոց և զամենայն զոր միանգամ կամեցաւ Հայրակղոս. – 152. Եւ մօտ առ սոցա կայ լեառն Կաւկասու, յորում բնակեն ազգք յամենայն լեզուաց բաժանեալք, ըստ ազգս ՀԲ ազգացն, և կեան առանց առաջնորդի, և օրէնս անձանց ունին ամենայն ոք որ զինչ կամի, և ընդ մայրս և ընդ քոյրս ամուսնանալ: - 274. և յայտնի ոչ վայելչանայր կատարել զոր կամէրն, մի՝ վասն յաղթող մեծանուն գործոյն, նախատ անձին համարելով, երկրորդ՝ վասն վաշտիցն զօրութեան: - 326. Եւ յոր կոյս կամի հայեցուցանէ զնոսա: - 314. Զի թէ իջանիցես յանդունդս ծովու՝ ձգեցից զցանցս իմ և ըմբռնեցից զքեզ. և ապա տեսանիցես զիս այնպէս՝ որպէս դու ոչ կամիցիս„: - 146. զի ոչ կամիմ զմահ մեղաւորի, որպէս բառնալ նորա ի չար ճանապարհէն և կեալ: - 30. զի ոչ կարաց զերծանել գնալ յով և կամիցի – 84. զոր Թէոդորոս եղբայր թագաւորին և բազմութիւն զօրացն կամեցան սատակել զնոսա. – 156. Իսկ թագաւորն իբրև գիտաց զընդխառնել ընդ միմեանս զօրացն, կամեցաւ մի՞թէ արդեօք կարասցէ դադարեցուցանել զմաքառումն. – 368. Իսկ քաղաքապետն Սահակ ելեալ ընդ դուռնն, որ ելանէ ի բերդն Շամշղտայ, սամոյր զինքեամբ արկեալ և գաւազան ի ձեռն առեալ, յիմարեալ մտօք կորոյս զփախուստն իւր, որ կարող էր գնալ յով և կամիցի. – 272. ուած, եթէ կամեսցի՝ ցամաքեցուցանել զծովս առաջի ձեր: - 144. Մինչև յե՞րբ ոչ կամիցի յագենալ արեամբ. – 144. Ոչ կամեցար կամօք տալ զանձն ի ծառայութիւն մեզ, այլ տէր և թագաւոր կոչես զքեզ. զգանձն արքունի որ իմ առ քեզ է՝ ծախես, և զայդ ոչ գիտես, եթէ վաղիւ համարս տալոց ես: - 146. Որ կամէին դառնաբեր քինահարութեամբ ելանել ի վերայ աշխարհիս առ հասարակ յապականութիւն դարձուցանել: - որ կարծիւք յիմարութեան աստուածանալ կամեցաւ: - 26. որով մահուամբ և կամիս՝ պատրաստ եմք յամենայն հնարս չարչարանաց մտանել, զոր ուսոյց քեզ վարդապետն չարեաց հայրն քո սատանայ. – 292. որպէս թէ ոչ կամի զթագաւորելն Պարսից և հարկել Հայոց և զօրավարել, այլ զթագաւորելն Յունաց ցանկայ գտանել. – 118. որք և մատուցեալ առ Փիլիպպոս որ ի Բէթսայիդայն, ասեն Կամիմք զՅիսուս տեսանել„. – 76. Քանզի թէ Աստուած կամեսցի՝ տանելոց է սաստկութիւն հողմոյ զզօրութիւն քո իբրև զփոշի „: - 140. քանզի կամէի տեսանել զկատարած երկրի. – 50.

ԿԱՄԵՆԱԼ - „Գրեցի ձեզ, ի բաց կալ յայդմանէ, ուրեմն ոչ կամեցարուք լսել, ես զձեզ ապաշաւեմ, ասէ: - 138. Այլ նոքա թէպէտ առ փոքր մի ոչ կամեցան դառնալ յերկրպագութենէ Աստուածորդւոյն – 246.

ԿԱՄԵՑԵԱԼ - և կամեցեալ իմ պատմել և ձեռնարկել տեսանել ի ձեռն ծառայից, ուր էր երջանկացն վայր - 50. Եւ նորա կամեցեալ ցուցանել թագաւորին՝ ի սոյն աւուրս վախճանեցաւ Հայրակղէս. իսկ որդի նորա Կոստանդին ոչ ունէր յանձին ըստ կամաց նորա պատասխանի. – 162. Եւ նոքա կամեցեալ անձնապահ լինել աշխարհին՝ գնացին ընդդէմ նոցա. – 162. Իբրև ետես կայսր Հայրակղէս զչարիսն ամենայն, որ եկին հասին ի

վերայ նորա՝ ակամայ կամեցեալ ցուցանել բարեկամութիւն՝ եւ ընդ առաջ նոցա, մեծարել իբրև զվաստակեալս և զիւրս, ընկալաւ զնոսա մեծամեծ /142/ ընծայիւք. – 144. Որում ոչ կամեցեալ լսել Խոսրովայ՝ ասէ. իմ է թագաւորութիւնն այն և ես զորդին Մուրկայ նստուցի թագաւոր - 142.

ԿԱՄ ԹԷ - բովանդակաբար բացայայտել զհաւատարիմն գրել, թէ արդեօք Ասուր, որ զՆինուէ շինեաց, հաւ Նինոսի՞ իցէ ի ծննդոց Սեմայ, ուստի Նեբրովթ, կամ թէ արդեօք ազգն Արծրունեաց Սեմա՞յ սերունդք իցեն, թէ Քամայ ի Նեբրովթայ: - 14. Եհարց սաստիւ կամ թէ հրամանաւ տէրութեան իւրոյ, ,,ի բաց լեր, ասէ, ի հաւատոցն Քրիստոսի, և իմ թողեալ քեզ զբազում վնասսն զոր գործեցեր – 290. և դու նոյնպէս սակաւուք եկ, կամ թէ ևս աւելի արամբք, և տեսցուք /226/ զմիմեանս,,: - 228. և եղեն իբրև զմի այր կամ թէ իբրև զվէմ մի բլրաձև, արձանացան կարծրացան պնդութեամբ՝ անմատոյց լինել ի նոսա զօրութիւն երկաթի. – 230. և իբրև զմի անձն, վառեալ ի զէն և ի սուր և ի ճակատամարտ՝ հասեալ յամուրս՝ տապալէր զզօրութիւն նոցա սրով և աղեղամբ, ի փայլիւն սուսերի և նիզակի և ի գիշերամարտ նահատակութեանց, ըստ նմանութեանն քաջ զօրավարին Իսրայէլի Յեսուայ կամ Գէդէովնի կամ թէ նոյն ինքն նահապետին Աբրահամու, ի վերայ հասեալ Քանանացւոց, գլաւէտ յաղթութեան նահատակութիւն նահատակեալ՝ և դառնայ մեծաւ յաղթութեամբ: - 312. Զի թէ առագաստ նաւին յերկոսին կոյս ոչ պարզիցի՝ ոչ ուղղակի նաւարկութիւնն ճանապարհորդիցի, կամ թէ նաւաբեկեսցի իսկ ի բռնութենէ մրրկալից հողմոյն զալիսն կուտակելով: - 256. Իսկ զանուն քաղաքին կոչեցին Արտամատ, որ թարգմանեալ ստուգաբանի Արտաշէսի ձեռակարտ, կամ թէ՝ Արտաշէսի եկք – 88. կամ թէ յամպոց ինչ ճայթիւն արձակելոյ և ի վայր հրաձգութիւնն արկանէ ի կարկտաբեր և յանձրևաբեր ժամանակի - 228. Յոքունց կամ թէ բնաւից կարօտանամ իմաստասիրաց գումարից ի մի վայր հասելոց՝ զողբերգականացն ճոխաբանել ճարտասանութիւնս. – 352. Նախ զի և լեզուքն շփոթեալք՝ունէին զանմիաբանութեան փոյթս, կամ թէ զի և վատութիւնք քաջաց ապիհարկեալք ոչ գրեցաւ ի մատենագրաց անտի Քաղդէացւոց – 44. Նմանապէս կամ թէ ևս հրաշափառագոյն երիցս երանելիք Սողովմոն, որ Սևորդին ճանաչի, և Գախայ վերին աշխարհեցին՝ ոչ խոտորեցան ի բանս թագաւորին – 292. Նմանապէս, կամ թէ ևս հրաշափառագոյն գյաղթութեան մարտսն յօրինեալ յարդարեաց զպարտութիւն ի վերայ ազգին Իսմայէլի մեծ զօրավարն Գուրգէն, և իսպառ կանգնեաց զնշանակ յաղթութեան ամենևին ամենայն ուրեք ընդ ամենայն տեղիս. – 312. որ կարի սիրելի է ինձ, մանաւանդ թէ յոլովից, կամ թէ ամենայն հաւատացելոց ի Քրիստոս՝ յերկարագոյնս առնել ի ճառիս զդեգերումն շահատակութեան, ձեզ լսել և ինձ գրել: - 76. վասն զի ըստ Պտղոմեայ և Աղէքսանդրի սահմանադրութեանն, կամ թէ մեր Արտաշէսի որդւոյ Սանատրկոյ՝ ի Վասպուրական գաւառացն համար թուեալ է գաւառն այն – 332.

ԿԱՄ ԼԻՆԻ - ասէ. ,,զվրէժ արեանն Մուրկայ /140/ առի ի թշնամոյ նորա արդ կա՛մ եղիցի առնել ընդ իս զխաղաղութիւն և արգելուլ զսուր քո յերկրէ իմմէ,,: - 142.

ԿԱՄՈՒՐՋ - Եւ Խոսրով արքայ փախստական գնաց, և անցեալ զԴեկղաթաւ ի Վեհկաւատ՝ հրամայեաց զլար կամուրջացն կտրել. – 150. ՎԻսկ առաւելեալն իմաստութեամբ Աշոտ ոչ յանհոգս և յաներկիւղս կայր մնայր, այլ զգուշանալ հրամայէր ի խելս կամրջաց և յանապատս և ի կիրճս ձորոց: - 340.

ԿԱՄՍԱՐ - մինչ կալ մնալ միայն երեսուն արանց ընդ քաջին Վահանայ, Մերշապուհ և Յաշկուր Արծրունիք, և Կամսարն Ներսէհ, և ի տանէն Ամատունեաց՝ զորոց զանուանսն անգիտանամ – 134.

ԿԱՄՔ - ,,եթէ կամիս կեալ ընդ իս և վայելես ի կեանս աշխարհիս, և ընդունել պարգևս և պատիւս յինէն՝ հաւանեա հրամանի կամաց իմոց և ի բաց լեր ի հաւատոց քրիստոնէութեանդ, զոր պաշտես – 294. ,,զոր ինչ միանգամ կամք յօժարութեան ձերոյ ախորժեսցեն՝ եղիցի ձեզ ստուգապէս առանց երկբայութեան. – 214. ,,նիստ դու աստ, մինչև արձակեցից զքեզ և արարից զկամս հայցուածոց քոց վասն որոյ եկեալ ես,,: - 226. ,,տո՛ւր ինձ, ասէ, ի գերելոց այտի՝ որչափ և կամք քո հրամայեսցեն,,: - 218. այլ նա ըստ կամս իւր կատարեաց ի

վերայ իւր զարենապարտն լինել, որ տալոց է հատուցումն վրիժուց յաւուր դատապարտութեան իւրոյ: - 320. Այսպիսիք իմն ինձ թուեցեալ համարեցան այնոքիկ վայրք. այլոց որպէս կամք իցեն: - 52. Ապա թէ փութաս ելանել ի կենաց աստի առ զայրուցս կատաղութեան քո և զոսկերս ցրուես յանապատս և լինել կերակուր գազանաց երկրի և թռչնոց երկնից՝ քո կամք լիցին, և ես քաւեալ եմ յարենէ քումմէ – 278. ապա թէ ոչ ի կամս կամաց զայդ առնես՝ ակամայութիւն ի վերայ հասեալ՝ և զոր ունիսդ հարկաւորաբար առնէ քեզ զայդ ևս թողուլ„: - 330. ապա թէ ոչ ի կամս կամաց զայդ առնես՝ ակամայութիւն ի վերայ հասեալ՝ և զոր ունիսդ հարկաւորաբար առնէ քեզ զայդ ևս թողուլ„: - 330. Բայց Աստուած ըստ յօժարութեան քո սիրոյդ կատարեսցէ զկամս քո որպէս և հաճոյ թուիցի առաջի Տեառն„: - 114 Բայց Վասակս այս … վասն ազգակից զոլ նոցա ընդ տոհմին Արծրունեաց… ել գնաց իւրովք կամօք ի Սամառայ և եղև աստուածուրաց – 248. Բայց քանզի ամենայնիւ ամենայն ուրեք ոչ ոք զօրեաց կալ ընդդէմ նորա յամենայն գործս զոր և կամք իւր ախորժէին՝ սկսաւ ձեռնամուխ լինել կարգաւ ընդ բոլոր աշխարհս արևելեայս – 274 Եղեն ընդ նմա և ուխտեցին ուխտ, և ետուն նմա կին յազգէն իւրեանց և պատրաստեցան լինել ընդ նմա, որպէս և կամք իւր հրամայեսցեն. զոր թէ ասիցէ ոք՝ ի հրամանէ Աստուծոյ լինել սկիզբն առաջարկութեանն այնորիկ: - 160. Եւ այսոսիկ Ահմաթայ յինքն առեալ արկանէր ի կամս ևս յառաջանալ – 366. և ասէ, „եթէ աջողեսցին քեզ խորհուրդ մեր, զոր խորհեցաք ի վերայ Հայոց և իշխանաց նոցա, և ըստ ախորժակաց մերոց ի գլուխ ելանիցեն, որ ինչ կամք յօժարութեանց մերոց ղղձանայցեն- 184. և բնակեսցէ խաղաղութեամբ և կացցէ ըստ կամաց իւրոց - 234. Եւ Գուրգէն ելեալ գնաց փութանակի անյայտ առնել զինքն, մինչև յաջողեսցի ըստ կամաց Քրիստոսի յո՛վ և երթիցէ: - 320. և զի ըստ կամաց նորա հանցէ ի բանակէ անտի զգերիս Վասպուրականի: - 218. և զոր ինչ խնդրիցէ՝ առնիցէ ըստ կամաց նորա, կնքել և տալ նմա գեօղս և ագարակս, և տալ հարկս արքունիս և պատանդս խաղաղութեան: - 210. և ըստ հնարագէտ ազգի իւրեանց խորամանկ կեղծաւորութեամբ, խաղաղասէր դիմօք առ սակաւ սակաւ ջանայր կատարել զկամս չարութեան իւրոյ: - 170. և լի ծաղու և կատականօք այպն արարեալ՝ արհամարհանօք անարգեցին զբռնաւորն, իբրև զմանուկ մի անպիտան կամ զծեր զառանցեալ և խելագարեալ, որ ոչ ըստ իւրոց կամաց զոր ինչ ախորժիցէ խօսիցի: - 264. և խոշտանգեսցես զնոսա գանիւ և բանտիւ և պէսպէս տանջանօք սպառնալեօք և ողոքանօք և ընչից պատրանօք արկցուք զնոսա ի ներքոյ կամաց թագաւորութեան մերոյ. – 196. Եւ նոյնժամայն եհաս հրաման յարքունուստ՝մի տաղտկալ և վհատել և մի ի բաց կալ պատերազմել ընդ նմա. մինչև եկեսցէ ակամայ կամօք ի հնազանդութիւն արքայի: - 284. Եւ նորա կամեցեալ ցուցանել թագաւորին՝ ի սոյն աւուրս վախճանեցաւ Հայրակղէս. իսկ որդի նորա Կոստանդին ոչ ունէր յանձին ըստ կամաց նորա պատասխանի. – 162. Եւ նոցա ընկալեալ զխնդիրսն՝ հաւանեցան առնել ըստ կամաց նորա, մինչև տեսցեն եթէ զի՞նչ պատասխանի եկեսցէ նոցա յարքայէն իւրեանց, և կամ զօրուն զի՛նչ հրամայեսցէ առնել: - 144. և ոչ են կամք իմ փութալ պատմել ընդ գրով փակել զկործանումն տերանց իշխանաց մերոց - 240. և ոչ ոք ամենևին իշխէր ելանել արտաքոյ կամաց ձեռին նորա ի մեծամեծաց մինչև ի փոքունս. – 200. և տեսանելով մեր զխնամարկութիւն բարի կամաց քոց ի վերայ աշխարհի, և զսէր երախտեաց որ առ մեզ՝ յօժարագոյնս եղիցուք և մեք մտերմութեամբ ծառայել և փութով մեծաւ կատարել զհրամայեալսն ի քէն„: - 186. զորս եթող Բուխայ տիրել աշխարհին իւրեանց յաղագս յառաջագոյն մտերմութեան հօրն նոցա առ թագաւորն և առ զօրավարն, զի գնաց ըստ կամաց նոցա յամենայն ուժոյ զօրութեան մտաց իւրոց: - 298. ի կամս անձնիշխան կամաց մոլորեցաւ – 250. ի կամս անձնիշխան կամաց մոլորեցաւ – 250. Ի սոյն աւուրս մեծ նեղութիւն եղև աշխարհիս Հայոց ի չարասէր կամաց նորա: - 166. իբրև արար և կատարեաց զամենայն կամս չարութեանն ի վերայ աշխարհիս Վասպուրական կոչեցեալ. – 262. Իսկ Աւշին դատարկացեալ ի խորհրդոցն զոր խորհեցան՝ յաւել զայս օրինակ կատարել զկամս չարագոյնս: - 372. Իսկ թագաւորն գիտացեալ զհաստատուն և զանդրդուելի միտս նոցա՝ ոչ ինչ փոյթ արարեալ թողու ի

կամս կամաց իւրեանց, կեալ որպէս հաճոյ թուի: - 132. Իսկ թագաւորն գիտացեալ զհաստատուն և զանդրդուելի միտս նոցա՝ ոչ ինչ փոյթ արարեալ թողու ի կամս կամաց իւրեանց, կեալ որպէս հաճոյ թուի: - 132. Իսկ նոքա թէպէտ և հաւանէին՝ այլ էր և հակառակութիւն մեծ ի մէջ նոցա. քանզի որոշեալ էին պաշտամամբ կռոց ըստ իւրաքանչիւր կամաց: - 156. մանաւանդ յառաջագոյն պատրաստեալ պատսպարեաց թղթովք և պատարագօք առ թագաւորն և առ զօրավարն գնալ ըստ հրամանաց նոցա, և ոչ ինչ արտաքոյ կամաց նոցա խորհել կամ գործել ինչ: - 270. Մի ջանասցի քանզի յԱստուծոյ հաստատեալ է, և բառնալ զսա անհնար է, բայց թէ Աստուծոյ այնպէս հաճոյ իցէ՝ կամք Աստուծոյ կատարեսցին: - 144. միայն զի եկեսցէ ի բան արքունի և մի ելցէ արտաքոյ կամաց թագաւորին. – 288. միայն զմի ոմն կացուցանեն տիրել ի վերայ իւրեանց ըստ կամս անձանց իւրեանց, և միաբան և միախորհ կան և կեան առ միմեանս, և բնակեն ըստ ազգս ազգս, բացագոյն ի միմեանց: - 274. Յայնժամ իբրև գիտաց զօրավարն, եթէ յաջողեցաւ նմա ամենայն ինչ ըստ կամաց իւրոց և ըստ հրամանի ամբարիշտ թագաւորին, ի գլուխ ելին խորհուրդ չարութեան նոցա - 238. Յետ այսր՝ յերկրորդ ամի պաշարեն զԿարնային քաղաքն զօրքն Յունաց. և դարձեալ անդրէն ի կամս իւրեանց թողեալ գնացին: - 358. Նոյնժամայն իբրև կատարեաց զամենայն կամս չարութեան իւրոյ ի վերայ սրբոյ եկեղեցւոյ և /262/ կործանեաց կորոյս զբազումս ի գնդէն քրիստոնէից – 264. Ոչ կամեցար կամօք տալ զանձն ի ծառայութիւն մեզ, այլ տէր և թագաւոր կոչես զքեզ. զգանձն արքունի որ իմ առ քեզ է՝ ծախես, և զայդ ոչ գիտես, եթէ վաղիւ համարս տալոց ես: - 146. Որոյ յօժարութիւն կամաց ախորժակաց իւրոց էր մարմին և արիւն անմեղ մարդկան, առ ի յագումն անհնարին գազանաբարոյ կատաղութեանն: - 200. Որով օրինակաւ կամք քո հրամայեն՝ եկեսցէ ի վերայ մեր պատիժ պատուհասի. – 246. որք յակամայ կամս լքին զմարտն և ցածուցին զպատերազմն և ետուն զամուրն ի Գագիկ: - 362. Եւ նոյնժամայն եհաս հրաման յարքունուստ՝մի տաղտկալ և վհատել և մի ի բաց կալ պատերազմել ընդ նմա. մինչև եկեսցէ ակամայ կամօք ի հնազանդութիւն արքայի: - 284. ՎԱՍՆ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՋԱՓՐԱՅ, ԶՈՐ ԻՆՉ ԽՈՐՀԵՑԱՒ Ի ՎԵՐԱՅ ԱՇԽԱՐՀԻՍ ՀԱՅՈՑ, ԵՒ Ի ԳԼՈՒԽ ԵՀԱՆ ԶԿԱՄՍ ՉԱՐՈՒԹԵԱՆՆ, ԵՒ ՈՐ ԻՆՉ ԸՆԴ ՍՈՎԱՒ ՆԱԽ ՔԱՆ ԶԼՆՈՒԼ ՎԵՑԵՐՈՐԴ ՅՈԲԵԼԻՆԻ, ԵՒ ԵՕԹԱՆԱՍՈՒՆԵՐՈՐԴ ՈԼՈՄՊԻԱԴԻՆ, ՅԵՏ ԻՆՆԵԻՏԱՍՆ ԸՆԴԻՔՏԻՈՆԻՆ, ՅՈՐՈՒՄ ԲՈՎԱՆԴԱԿԻՆ ԺԱՄԱՆԱԿՔ ԲՌՆԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆՆ ՏԱՃԿԱՅ ԱՄՔ ՄԻԲ ԸՍՏ ԹՈՒՈՑ ՀԱՅԵՐԷՆ ՏՈՒՄԱՐԻ. – 170. Իսկ Վաչէ Արծրունեաց տէր և Հմայեակ Աշոցաց տէր և այլք յանգուցեալ ի նոսա՝ հաճեցին զկամս Վռամայ – 118. և որպէս վերագոյն ասացաք՝ վասն հեզ և ցած բարուցն կամօք յանձն կրէր – 94.

ԿԱՅ - և նոցա պարտասեալք ի ծանրութենէ զինուցն և ի ջերմութենէ տապոյ արեգականն և ի սաստկութենէ աւազոյն, որ ոչ ունէր զկայ ոտից, և ի հետևակագնացութենէն և ամենեքումբք թշուառացեալք՝ անկան ի ձեռս թշնամեացն – 162.

ԿԱՅԵԱՆ - և բայացեալքն եթէ գազանք և եթէ թռչունք, յորժամ զգան զջերմութիւն օդոյն ի հասարակել տունջեան և գիշերոյ՝ ի գարնանային եղանակի ելեալք յիւրաքանչիւր կայենից. – 188.

ԿԱՅԷՆ - Եւ դարձեալ՝ եթէ յարոյց ինձ Աստուած զաւակ այլ՝ փոխանակ Հաբէլի զոր սպան Կայէն: - 24. և զինքն կերպագրեալ յորդին իւր սպանեալ ի Կայենէ: - 22. և յղացաւ և ծնաւ զԿայէն – 22. Զի նոքա վասն ի կանայսն մոլելոյ ընդ դստերսն Կայէնի խառնակելով՝ ջրով կործանեցան. – 336. Իսկ ասելն՝ ամենայն որ սպանանէ զԿայէն՝ եօթն վրէժս լուծցէ – 22. որում պատուէր տուաւ չխառնակել յանիծեալ զաւակն Կայէնի. -26.

ԿԱՅԻԱՆԱՆ - Ենովս լեալ ամաց ՃՂ ծնաւ զԿայիանան: - 26. Եւ են ի թուել մինչ ցայս վայր այսոքիկ. Ադամ, Սէթ, Ենովս, Կայիանան, Մաղաղայէլ, Յարէդ, Ենովք, Մաթուսաղայ, Ղամէք, Նոյ, Քամ, Քուշ, Նեբրովթ որս և Բէլ: - 36. Կայիանան լեալ ամաց ՃՀ ծնաւ զՄաղաղայէլ: - 26.

ԿԱՅԾԱԿՆ - որ ի բախմանէ քարի և երկաթոյ կայծակունք արտաթափին, այլ և ի փայտից ընդ միմեանս յիրար շփելոյ, որպէս և անուոյ բնաւորեցաւ լինել, որ ի սաստիկ շրջագայութենէ սայլիցն բազում անգամ և առեղք փայտիցն վառմամբ հրոյ հրդեհին: - 52. զի ի փռնգալոյ նորա կայծակունք հատանին և ընդ ռնգունս նորա ելանէ ծուխ հնոցի կայծականց, որպէս գրեալ է ի Յովբ: - 246. զի ի փռնգալոյ նորա կայծակունք հատանին և ընդ ռնգունս նորա ելանէ ծուխ հնոցի կայծականց, որպէս գրեալ է ի Յովբ: - 246.

ԿԱՅԾԱԿՆԱՎԱՐ - և զՀեփեստես ասեն կաղ յերկոցունց ոտիցն, և կայծակնավարս ունի ի ձեռնն աքցանս և կռանս, և նստեալ դարբնէ մարդկան: - 52.

ԿԱՅՍԵՐԱԼՈՒՐ - ունելով ընդ իւր զզօրսն Յունաց բազմամբոխ վահանաւորաց և դրօշուց սաւառնացելոց, և փողք կայսերալուրք և գունդք գունդք վառելոցն վաշտիցն – 106.

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ - և որդի Որմզդի Խոսրով գնաց փախստական առ Մուրիկ թագաւորն Յունաց՝ զոր առեալ քեռիք նորա Վնդոյ և Վստամ գնացին փախստական ի դուռն կայսերական: - 136. Արդ ոչ կարեմք փոյթ ընդ փոյթ շղումարար /ճիշտը՝ շղոմարար/ հաճութեամբ թագաւորիդ յանձն առնուլ՝ զոր հրամայէ կայսերական ճոխութիւնդ. – 132. և խոստանայ զբոլոր Հայս նուաճել ընդ կայսերական իշխանութեամբ. – 112. Եւ տայր նմա զօր կայսերական յօգնականութիւն, և զՅովհան պատրիկ ի Հայոց կողմանէ, և զՆերսէս ստրատեղատ յԱսիւրոց, և զՄուշեղ այր քաջամարտիկ և հզօր զօրութեամբ, և զամենայն զօրս Յունաց և Հայոց, Վրաց և Աղուանից – 138.

ԿԱՅՍԻԿ - Բայց չարեացն այսորիկ հաւատարմութիւն յայտ եղեալ հաստատեցաւ ի վերայ Կայսկին Ապլքառայ: - 342. Գրէ Կայսիկն առ թագաւորն՝ խնդրել զխաղաղութիւն, և զոր միանգամ կամիցի՝ եղիցի. յայտնիքն այսպէս, իսկ ծածուկքն՝ որպէս յայտնեցանն: - 380. և հեծելագունդ զօրացն Կայսկին զկնի նորա, զգացեալ զպատճառ ելիցն նորա ի բանակէն. որում ոչինչ գամագիտ կարացեալ լինել՝ դարձան ամօթալից կորակնեալք, յանգէտս համարեալ զինչ գործեցինն: - 342. և նա ձեռնամուխ եղև զընդ նովաւ հնազանդեալս ի բաց կորզել քեցել ի նմանէ շրջաբերական թղթովք, զիշխան Վասպուրական զԴերանիկն, զԱպլքառ Կայսիկ զբռնաւորն Ապահունեաց, նմանապէս և զայլսն զոր և կարաց հրապուրել. – 350. Իսկ որ տիրէր աշխարհին Ապահունեաց Կայսիկն՝ զիւր զօրսն առ ինքն գումարեալ և որ շուրջ զնովաւ քաղաքայինք և ասպատակքն Պարսից, որք ի Յունացն վերայ առնէին արշաւանս: - 380. Քանզի և զոստանն Նախճաւան տուեալ էր ի կալուած զյաղթութեանն մանազաւենին Կայսկի: - 382. ելեալ իշխանքն Հայոց յանձնիւր տեղեաց գնացին յանդիման լինել նմա, Դերանիկն, տէր Գագիկ և տէր Գրիգոր և միւս այլ տէր Գրիգոր Վասպուրական իշխան, Աշոտ կորապաղատ Հայոց իշխան, Մուշէղ իշխանն Մոկաց, Շապուհ եղբայր իշխանաց իշխանի և Ապլքառ Կայսիկ Ապահունեաց բռնաւորն և այլք ոմանք: - 340.

ԿԱՅՍԻԿՔ - Զի որդիքն Աբդռհամանի, որ Կայսիկքն անուանին՝ ապստամբեալ էին ի պետութենէ թագաւորին տալ հարկս և զինուորել որպէս օրէն էր: - 380. Իսկ Կայսիկքն և որք ընդ նոսա և զօրքն Պարսից զմարտն ի գաղտնիս գրգռէին – 380. ՎԱՍՆ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԵԱՆ ՏԱՃԿԱՑՆ ՈՐ ԿԱՅՍԻԿՔՆ ԿՈՉԻՆ ԵԻ ԻՇԽԱՆԻՆ ՍԻՒՆԵԱՑ Ի ԹԱԳԱՒՈՐԵՆ /ՃԻՇՏԸ՝ԹԱԳԱՒՈՐԷՆ/ ՍՄԲԱՏԱՑ, ԵԻ ԴԱՐՁԵԱԼ ԵՐԿՈՑՈՒՆՑ ՀՆԱԶԱՆԴՈՒԹԻՒՆ: - 380.

ԿԱՅՍԿԱԶԵՆԻՑ ԳՈՒՆԴ - Զկնի այսորիկ յառաջ խաղացեալ Ահմաթ և որ ընդ նմա կայսկազենիցն գունդք, երթեալ մտանել ի քաղաքն Դուին, թերևս կարասցէ ի կատարումն՝ զոր ինչ խորհեցաւն՝ հասուցանել զչարիսն: - 344.

ԿԱՅՍՐ - առ որ զչարեալ Արէտ՝ խորհէր վրէժ առնուլ զանարգանաց դստերն, և ոչ իշխէր համարձակ յինքնակալէն Օգոստեայ Տիբէրի կայսեր:-78. Արկադեայ կայսեր թագաւորեալ ամս ԻԳ մեռանի սաստկակոծ պատուհասիւ յաղագս մեղանացն առ Յոհան Ոսկեբերան: - 114. Բայց դեսպան արձակեալ Արտաշէսի զՀամամ առ կայսր Աղրիանոս վասն Բարքոբայ աւազակի և նորուն պատերազմին յԱսորիս.– 92. բայց թէպէտ և ետ օգնականութիւն Հայոց կայսրն Վաղէտիանոս Փռիւգացի զօրօքն՝ սակայն ոչ

խաղաղանայր երկիրս – 94. Բայց ի գնալն Խուրէնայ առ Տիբէր կայսր՝ եթող զորդին իւր զՎաչէ և զեղբայր իւր զԱրշաւիր ի Խառան առ տիկնոջն Հեղինէի. - 80. ալ Տերինտեայ զօրավարին Յունաց՝ խաղացուցանէ կապանօք առ կայսր – 108. Բայց ինքն Պապ նշկահեալ զկայսր Թէոդոս, զոր ի բուռն առեալ Տերինտեայ զօրավարին Յունաց՝ խաղացուցանէ կապանօք առ կայսր – 108. բայց մնայ ի հարստութեան Պտղոմէականն միայն, մինչ տիրել Կղէոպատրեայ կնոջ միոյ եգիպտացւոյ որ յետ բազում ժամանակաց, մինչև յՕգոստոս կայսր: - 72. գրէ թուղթ հաւատոց առ Ղևոն կայսր Յունաց, և ընկալեալ ի նմանէ պատասխանիս՝ բազում ինչ ի Կուրանէ անտի իւրեանց արտաքս ընկէց զյոյժ առասպելագոյնն, քանզի ստուգապէս ծանեաւ զզօրութիւնն. – 166. գրէ հրովարտակ նախատանաց առ կայսր, որ ունէր օրինակ այս. – 146. դիմեցին առ կայսրն Վաղէտիանոս, թէ հնար ինչ իցէ առնուլ զվրէժ արեան Խոսրովու և ի/92/ վերջ նահանջել զբռնակալութիւն Ստահրացոյն. – 94. Ետ և կայսեր զամենայն զոր և կամեցաւ առնուլ. – 152. և անդ սպանին հրամանաւ կայսեր, թագաւորեալ ամս Ջ: - 108. Եւ եղև յամի չորեքտասաներորդի Խոսրովայ արքայի, ի քսաներորդ ամի Մուրկայ թագաւորութեանն՝ ապստամբեցան ի կայսերէ զօրքն Յունաց, որք ի Թրակացւոց կողմանէն – 140. և զի չև էր դարձեալ պատասխանի յարքայէն՝ հրաման եհաս ի կայսերէ առ Վարազդատ անյապաղ առ նա հասանել: - 110. և էր ամ վեշտասաներորդ Տիբերի կայսէր: - 78. Եւ թագաւորեաց կայսր Թէոդոս փոխանակ Պապայ զՎարազդատ ոմն յԱրշակունի տոհմէ, այր քաջ և պատերազմող, ահարկու մեծամեծաց և փոքունց. – 108. Եւ ի հասանելն նորա ի Թէոդոսի քաղաքն ի Կարին գաւառ՝ եհաս լուր նորա առ կայսր Միքայէլ թագաւոր Յունաց. – 316. Եւ կայսր Մուրիկ հաւանեալ նմա՝ յղէր առ նա զՓիլիպիկոս փեսայ իւր. և տայր տանել նմա գիր ընդունելութեան, և առնոյր ի նմանէ երդումն: - 138. Եւ կացեալ անդ մինչ ի ժամանակս առաջինն Ղևոնի կայսեր՝ մեռանի անդ Վասակ և Տաճատ և փոխին ի հանգիստ փառաւորապէս ի գերեզմանս մեծամեծացն Յունաց: - 132. Եւ կացեալ Շաւասպ առ կայսեր ամս Դ: - 116. Եւ Կաւատ արքայ հաստատեցաւ յաթոռ թագաւորութեան և արար խաղաղութիւն մեծ ընդ կայսեր և ընդ ամենայն երկիր իշխանութեան իւրոյ: - 152. Եւ հաստատեցաւ Խոսրով յաթոռ թագաւորութեան, և զխոստացեալսն կայսեր՝ կատարեաց. – 140. Եւ հրամանաւ ինքնակալին Թէոդոսի կայսեր հաւատայ նմա զհազարապետութիւն բաժնին Հայոց, զՄիջագետս մինչև ի յանցս Եփրատ գետոյ: - 116. Եւ մինչդեռ զայս խորհէին՝ եհաս լուրն առ կայսր ի ձեռն Տիրենտեայ զօրավարին. – 110. և ոչ առ զխաղաղութիւն մինչև ի Պռոբոս կայսր, որ արար խաղաղութիւն ընդ Արտաշրի: - 94. և սա նշկահեալ զկայսերքն՝ յղէ առ Շապուհ արքայից արքայ նուաճել ընդ նմա – 108. Եւ քանզի յետ մահուանն մեծին Սահակայ Բագրատունոյ սպարապետի ասպետի և զօրավարի Հայոց, հաւատացեալ էր Թէոդոսի կայսեր զսպարապետութիւնն Հայոց Համազասպ Մամիկոնէի և որդւոյ իւրում Վարդանայ – 122. Ընդ ժամանակս Հայրակղի կայսեր Հռոմոց էր հասեալ ի վախճան թագաւորութեանն Պարսից: - 156. Ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ թագաւորէ Յունաց Վաղէս կայսր, և Պարսից՝ Շապուհ արքայից արքայ: - 100. թէպէտ և ոչ համարձակեաց զամենայն բառնալ, այլ յոյժ պատկառանօք ամաչեցեալ՝ լքաւ ի ստութենէ անտի, որ յանդիմանեցաւ ի թղթոյ կայսերէն, և ի ձեռն այսորիկ ցուցանէր բարեմտութիւն մեծ առ ազգս /166/ քրիստոնէից. – 168. Իբրև ետես կայսր Հայրակղէս զչարիսն ամենայն, որ եկին հասին ի վերայ նորա՝ ակամայ կամեցեալ ցուցանել բարեկամութիւն՝ ել ընդ առաջ նոցա, մեծարել իբրև զվաստակեալս և զիւրս, ընկալաւ զնոսա մեծամեծ /142/ ընծայիւք. – 144. Իսկ զհարկացն տուրս յարքունիսն Կեսարու՝ ի ձեռն դպրապետին վճարէ առ կայսր. – 96. Իսկ թագաւորն գրէ առ զօրավարն թերևս կարասցէ հաւանեցուցանել զԳուրգէն՝ երթալ ի թագաւորական քաղաքն առ կայսր, և մեծաց պարգևաց և պատուի և գահու յառաջագութեամբ ընկալցի պարգև ի թագաւորէն: - 302. Իսկ թագաւորն Պարսից ընդունէր զպատարագսն բերեալս ի կայսերէն, /144/և զիրեշտակսն անդրէն ոչ արձակեաց, և ոչ հրովարտակացն պատասխանի առնէր. -146. Իսկ Մեհուժան ծանեաւ զինչ պատահելոց էր նմա ի կայսերէ

և ի նախարարացն Հայոց, ոչ յաւել դառնալ ի Հայս. – 110. Իսկ Վասակ Արծրունի, հայր Աղանայ սրբոյ, առեալ զՏաճատ և զԳոտեր զեղբայր իւր՝ գնաց առ կայսր. մեկուսի եղեալ ի շփոթմանց պարսկական վրդովմանցն և աւերման աշխարհիս. – 132. ճողոպրեալ Գարեգինն անձնապուրծ գնաց փախստեայ առ կայսրն Յունաց. – 102. Մարկիանոս կայսր թագաւորեալ Յունաց յերկրորդն Թէոդոսի, որ արար զժողովն ի Քաղկեդոն ՈԼԳ եպիսկոպոսաց. առ որով վկայեաց սուրբն Վարդան և Վահան Արծրունի: - 132. մի գուցէ ոչ առնելով իմ զոր խնդրեն՝ առ կայսր հատուածեալ անկանիցին նախարարքն, հարկել և զինաւորել կայսեր: - 118. մի գուցէ ոչ առնելով իմ զոր խնդրեն՝ առ կայսր հատուածեալ անկանիցին նախարարքն, հարկել և զինաւորել կայսեր: - 118. նա և հաւատարմութիւն իւրեանց առեալ զթուղթսն սրբոյն Սահակայ առ կայսրն և առ հայրապետն – 118. Որ և հուպ ժամանակաւ վախճանի և կայսր Թէոդոս, և առնուն զթագաւորութիւնն Ոնորէոս և Արկադ որդիքն Թէոդոսի: - 110. Սահակս այս այն Սահակ է, որոյ հրամանաւ գրեաց մեծ վարդապետն Մովսէս տիեզերահռչակեալ քերթողն զգիրս Պատմութեան Հայոց մեծաց, հրաշազան յօրինուածով, սկսեալ յԱդամայ մինչ ի կայսր Զենոն. – 122. Վախճանեալ կայսր Վաղէս, և թագաւորէ Յունաց մեծն Թէոդոս. – 108. Քանզի Վարդան անցեալ գնացեալ էր սուրբ վարդապետաւն Մաշտոցիւ առ կայսր Թէոդոս և առ Ատտիկոս արքեպիսկոպոս հանդերձ թղթովք սրբոյն Սահակայ, տանելով ընդ իւրեանց և զգիր և զբառ հայերէն դպրութեան. – 116.

ԿԱՅՏԱՌ - Եւ ծնան նորա երիս որդիս, Սարգիս որ և Աշոտ՝ ՅԻԶ թուականութեանն Հայոց, Խաչիկ որ և Գագիկ ՅԻԸ, և Գուրգէն. մանկունք կայտառք և գեղապանծք և բարենշանք և ամենեցուն ցանկալիք. ծնաւ և երկուս դստերս: - 338.

ԿԱՅՏՌԵԼ - և յորժամ զգան ջերմութեանն՝ զուարթանան զուարճանան, հրճուին կայտռելով ի վեր փքալով հասանել ի ջերմագոյն վայրսն, ի ջրշիղջսն ծովափնեայս ջանան հասանել – 260. և ցնծային հրճուէին կայտռելով, բերկրեալ և ուրախացեալ սրտիւ – 266.

ԿԱՆԱՆՑԱԲԱՐՈՑ - զի մի /68/ վատութիւն քան զքաջութիւն ճոխասցի, որ կանանցաբարոյիցն քաջ յարմարի, թէպէտ և յարիւն և յապաժոյժ զզօրսն կենացն առնուցուն,,: - 70.

ԿԱՆԱՑԻ - ,,ա՛ղջկամարդ, ի բաց լեր յասպատակէ ասպարիսիս, ա՛յր կանացի, և ծանի՛ր զքեզ,,: - 114. և առեալ ի ձեռանէ նորա զսուսերն շողացուցեալ՝ հայեցաւ /266/ յայսկոյս յայնկոյս և ասէ, ,,ո՛վ անարի վատ արանց և կանացի այր, թշուառական զինուոր, շուն անպիտան տեառն իւրոյ,, - 268. և կանայք կոտորելոցն հանդերձ խառնիճաղանճ ամբոխիւն լրբենի դիմօք, հոլանեալք և ի բաց ընկեցեալ զձև կանացի բնութեան, որպէս օրէն է նոցա, մանաւանդ տաճկական ազանց, և ի հետիոտս դիմեալք ի դուռն արքունի հասանէին: - 180. Իսկ զվատացն և զնուազագունիցն՝ լոյծս և կանացիս, և միայն վերնագրութեամբ և եթ նշանակեալս: - 42. քանզի ի ներքս նստելոյ յարքունիս՝ ոչ ոք տեսանէր զնոսա, բայց թէ հարճք և ապրք կանացիք: - 56.

ԿԱՆԳՆԵԱԼ - և քահանայքն բարձեալ ի վեր զսուրբ Աւետարանն և նշանակ իւրեանց կանգնեալ զնշան Խաչին – 232. զոր և անդրի ոսկեղէն կանգնեալ թագաւորին Բաբելացւոց՝ արձան քաջութեան առ ի յիշատակ: - 38. Իսկ նոցա անմեկնելի զոյսս իւրեանց ի Քրիստոս ունելով, բնաւից գերագոյն և հոյակապ անուն ստացեալ, զյաղթութեան նշանակ կանգնեալ. - 308. Խորտակէր և զնշան տէրունական Խաչին, զոր ուրեք ուրեք կանգնեալ լինէին. քանզի յոյժ ստիպէր զնա հոգին մոլեկան: - 168. նշանս կանգնեալ և փողք և քնարք հնչէին և թմբուկքն դափէին – 208.

ԿԱՆԳՆԵԼ - Այլ ճշմարտագոյնք են Սողոմօնեանքն, զի ասէ, ,,վա՛յ միումն. յորժամ գլորիցէ, ո՞ յարուցանիցէ զնա,,. և եթէ ,,լաւ են երկուք քան զմի, զի եթէ միովն գլորիցի ոք՝ կանգնեսցի,,: - 354. Եւ զգեցոյց նոցա հանդերձս և կանգնեաց նշանակ իշխանական և էած սուսեր ընդ մէջ և կամար ականակապ և երիվար ընտիր մեծազարդ. – 314. և ետ հրաման ահիւ մեծաւ՝ ամենայն ուրեք կանգնել զպատկեր իւր և երկիրպագանել իբրև աստուծոյ և զոհս մատուցանել. – 40. և ի վերայ նորա կանգնէ զԱստղկեան պատկերն, և մօտ նորա զտուն գանձու պաշտպանութեան կոտցն. – 88. և կանգնեցին պատնեշս և շինեցին

ապարանս և արարին տուն բնակութեան – 276. և կանգնեցին պատնէշ և կուտեցին քարինս և կանգնեցին մեքենայս և կացին ի պատրաստութեան: - 280. և կանգնեցին պատնէշ և կուտեցին քարինս և կանգնեցին մեքենայս և կացին ի պատրաստութեան: - 280. և կարգեցին ճակատս, և բոլորեցին ռազմ, և գունդս գունդս յընտրելոց զօրացն ըստ ազգս ազգս, շուրջանակի ի ներքս փակեցին զլեառնն և դրօշս և նշանս բարձրագոյնս լայնատարածս կանգնեցին. – 280. զի թէ կարացից հարկանել զթշնամին իմ և կանգնել զթագաւորութիւնն իմ՝ ես եղէց քեզ որդի հնազանդութեան - 136. Իսկ եթէ սովորութիւնն այլանդակեալ ի չարէն ի սոյն, կանգնել պատկերս սկայից և քաջաց և բարբարոսական թագաւորաց ի պատիւ – 40. Մինչդեռ կայր ևս կենդանի՝ ետ կանգնել փայտ մի մեծ և բարձր յոյժ, և դնել զնա ի ծայր փայտին, ունել ի բարձրաւանդակ տեղւոջ. – 290. Նմանապէս, կամ թէ ևս հրաշափառագոյն զյաղթութեան մարտսն յօրինեալ յարդարեաց զպարտութիւն ի վերայ ազգին Իսմայէլի մեծ զօրավարն Գուրգէն, և իսպառ կանգնեաց զնշանակ յաղթութեան ամենևին ամենայն ուրեք ընդ ամենայն տեղիս. – 312. որ և ամբարտաւանեալ մոլեգնականս տալ հրաման զանխորհուրդ միաբանութեան զրաջան վաստակոց, կանգնել բուրգն յերկրէ, որոյ գլուխն հասցէ յերկինս. – 40. սա վերստին կանգնեաց զթագաւորութիւնն Նէբրոդայ, որ ասաց զինքն Բէլ: - 56. քանզի գրեալ է, ,,թագաւոր արդար կանգնէ զաշխարհ, կործանումն է աշխարհի թագաւոր անօրէն,,: - 182.

ԿԱՆԳՆԻԼ - և հարկացն արքունի կանգնեցան դիւանքն, զի այն Ե ամ բեկեալ հարկք և զաւրք ի յարքունէ Պարսից: - 116. և մի եղիցի յիշատակ սորա ընդ սոցա, որք թէպէտ և վրիպեցին և կործանեցան՝ սակայն և ապաշաւեցին և կանգնեցան յետ դարձին իւրեանց ի մեծ կարաւանէ գերութեանն ի միջոյ ժանեաց բռնաւորին. – 248.

ԿԱՆԳՆՈՒՄՆ - գլորումն, քան թէ կանգնումն յառաջատեն – 384.

ԿԱՆԳՈՒԱՐ - և Գուրգէն դարձեալ գնաց յաշխարն իւր յամուրն Կանգուար: - 364. Եւ ելեալ գնաց եմուտ յամուրն Կանգուար, և կատարեալ զոր ինչ ախորժեացն՝ տիրեաց Անձաւացեաց մեծաւ զօրութեամբ: - 324. և եկեալ կացին մօտ առ Կանգուար բերդ, և պատերազմեալ զամիսս Բ՝ ոչ ինչ գործ ի գլուխ ելեալ ըստ ախորժման. – 332. Զնոյն տեսեալ ազատացն Վասպուրականի, անտանելի մնալով առ դիպուածն զոր ինչ գործեաց Ապումրուան՝ ելին գնացին առ Ատոմ որդի մեծին Գուրգինայ յամուրն Կանգուար, գտանել զելս իրացն – 364.

ԿԱՆԳՈՒՆ - զի երկիր ի շինութեան լինելով և ի խաղաղութեան՝ և հարկք արքունի կանգուն երթիցեն: - 186. քանզի ասեն զբարձրութիւն նորա լինել վաթսուն կանգուն. – 38.

ԿԱՆԽԱԾԱՆ - և կանխածան իմն ոգւովն Աստուծոյ ասէ զնա գոլ որդիս – 22.

ԿԱՆԽԱՎԱՂ - և կանխավաղ ցրմամբն ի վերուստ՝ զմիաբարբառ լեզու մարդկութեան շփոթեաց յայլաբան խլրտիւնս. – 40.

ԿԱՆՈՆ - Արդ որպէս յառաջագոյն ասացաք՝ սակս կարևոր յուզմանցն միապետեալ ի շարս կանոնաց, միայն յայտարարութիւնս առնել զազգացն Արծրունեաց – 96. և պաշտօնեայքն կատարէին զտէրունական կանոնն – 232. ի կանոնի անդ գտցես զՆինոս և զՇամիրամ և զԱբրահամ և զվեշտասաներորդ հարստութիւն Եգիպտացւոց, և ի չորրորդ դպրութեանն Յուլիանու Աղիկառնացւոյ, որպէս և ի չորրորդ դպրութեանն Մովսէսի: - 18. քանզի ոչ էր օրէն թագաւորացն և օրինադրացն զկանանց ազգի թիւ ազգաբանութեան շարել, բայց միայն ըստ ժամանակագրութեանն կանոնի, որպէս և յԻսրայէլի զԳոթողիայ, և յԵգիպտոս զԿղէոպատրեայ դուստր Պտղոմեայ Դիոնիսեայ: - 16.

ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆ - Նոքա պատասխանեալ ասեն. ,,վասն զի մեք ի պարսկական հինիցն անդուլ և անպարապ գոլով ի բաց լքաք զկրթութիւնն գրոց սրբոց՝ առ ընտրել զհաւատոց խոստովանութեան կանոնադրութիւն. – 132.

ԿԱՆՈՆԱԿԱՆ - զի թէպէտ դառնալով դարձան յայտնապէս յերկրպագութիւնն Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ՝ այլ զկանոնական սահմանադրութիւնսն ոչ բերելով ուղղակի, ոչ միայն Աշոտ, այլ և ամենայն իշխանքն Հայոց, որք գերադարձքն եղեն. – 336. սակայն կանոնական սահմանադրութեանն արտաքոյ մնացեալ, գայթ ի գայթս

զքրիստոնէութեանն վարս բերելով անառակութեամբք և արբեցութեամբ, խառն անկողնօք և պղծութեամբք աղտապիղծ սարսափելի և գարշելի խառնակութեամբ արուապղծութեամբք – 336.

ԿԱՆՈՆԵԱԼ - և զի հաւասարութիւն երից ազգացն, այսինքն որդւոցն Նոյի, կարգաւ կանոնեալ դրոշմեալ կան յոլովից գիրս ոչ է մեզ հարկաւոր զնոյն երկայնաբանութեամբ երկրորդել: - 12. Իսկ ի դառնալ գրոցն ի յաշխարհն Մոկաց՝ ոչ ինչ ումեք փոյթ վասն այն լինելով, կարծել՝ վարդապետին զայս այսպէս կանոնեալ. – 130. Հաւաստիս այս մեզ Եւսեբիոս Կեսարացի, Յուլիանոս Աղիկառնացի՝ ստուգաբանեն զթագաւորս Ասորոց ի զաւակէ Սեմայ զաճմունս առնել, որպէս ի կանոնեալ սահմանէն իմանալ: - 14.

ԿԱՆՈՆԵԼ - բայց զանուանս միայն ըստ կարգի կանոնել բաւական հանարեցաք, որպէս և այլոց առաջնոցն մատենագրացն յայս եկեալ ձև պատմագրութեան. – 68. բայց կանոնեցի զանուանս ի մատենիս: Տիգրան. Ադրամելէք. Ներս. Ներսէխ. Մարոդ. Արշամ. Արշաւիր. Ասուդ: Պարսից թագաւորք. Քսերքսէս. Արտաշէս երկայնաձեռն. Դարեհ. Արտաշէս. Ողոքոս. Զարսէս. Դարեհ: Ապա Աղէքսանդրոս Փիլիպպեայ Մակեդոնացի տիեզերակալ թագաւոր: - 68. և հրաման հարկեցուցանող ճոխութեան քո ստիպէ զմեզ, ճեպել փութալ առ գիւտն հանդիսանալ և կարգել ոճով զփափագելին յայտարարական գրով, դրոշմել կանոնել ի գիրս աստ – 12. Եւ յետ այսորիկ որդիք նորա Գագիկ և Աշոտ և Գուրգէն կանոնեցին զյիշատակութիւն նոցա ի տօնի սրբոյ Խաչին – 356. յերկրորդն հարկ է մեզ զոճն կանոնել, որ յետ Նոյի և անդր ազգացն բաժանմունք յառաջ խաղան, ըստ ցեղից ցեղից ի կարգ անկեալ աշխարհաբաժին ցեղակարգութեամբ. – 12.

ԿԱՆՉԵԱԼ - յորոյ վերայ կալեալ և կանչեալ քաջն Վարդան իբրև զառիւծ, իբրև զկորիւն առիւծու, և առ ուժոյ և երագութեան ձեռինն ի վերայ ձգեալ զմիողնին՝ յերկուս կտրէ զՇաւասպն: - 126.

ԿԱՆՉԵԼ - Եւ վազէր ընդ բանակն, կանչէր, հնչէր, շարժէր զձեռնն և ասէր, ,,ես քրիստոնեայ եմ, քրիստոնեայ եմ,, - 224. իբրև զարծուիս կանչելով, իբրև զկորիւն առիւծուց ի վերայ որսոյ հասեալ բեկանէին: - 174. քաջքն խիզախէին, /208/ սաղարքն կանչէին, նահատակքն գոչէին – 210.

ԿԱՇԱՌ - ,,իշխանք ձեր ապստամբք, ասէ, գողակիցք են գողոց, սիրեն զկաշառս, վրիժապարտք են: - 182. և դարձեալ՝ թէ ,,զգերութիւն ժողովրդեան իւրոյ դարձուսցէ, ոչ կաշառօք և ոչ պատարագօք, ասէ Տէր,,: - 218.

ԿԱՇԿԱՆԴԵԱԼ - և ի բաց լերուք ի սնոտի և ի մոլար պաշտամանէ ձերմէ, որ վասն Քրիստոսի էք կաշկանդեալ ի մեծ յամառութեանդ: - 244.

ԿԱՊԱԿՑՈՒԹԻՒՆ - Եւ Գուրգէն երկրորդ հրեշտակս յղէ առ նա զայս օրինակ, եթէ ,,ընդ իս հաստատեա զանզրաւ կապակցութիւն ուխտի խաղաղութեան. և ես ապստամբեցայց յԱշոտէ, և ի միասին բաժանեալ զերկիրս կեցցուք յապահովս,,: - 316. Եւ քանզի էին երեքին սոքա անքակ անխզելի առ միմեանս, զմիաբանական կապակցութիւն շաղկապեալ, Աշոտի և Գագկայ և Գուրգինայ, որդիք Դերանկին – 364. Իբրև յանդիման եղեն դեսպանքն մեծ /172/ իշխանին Աշոտոյ, և ընթերցաւ զգիր պաղատանացն և զյիշատակարան նախնեացն, և զմերձաւորութիւն հարազատութեանն և զկապակցութիւն ուխտին … համագունդ ժողով առնէր ամենայն աշխարհին և ամենայն նախարարօք Վասպուրական տէրութեանն: -174.

ԿԱՊԱՆՔ - Յայնժամ ետուն զոտս նորա ի կապանս երկաթիս, և ընդ նմա զտէր Գրիգոր Արծրունի – 238. անդ կեցեալ և մեռեալ ի նմին ի կապանս: - 84. արկանել զնա ի կապանս և ի տանջանս մահաբերս, զամուրսն յինքն գրաւել, զաշխարհն տալ ի ձեռս իւրոյ գործավարացն, ըստ պարսկայնոցն հատուցմանց հատուցանել նոցա: - 370. Արջամ թագաւորեալ Հայոց՝ զազգն Բագրատունեաց արկանէ ընդ բազում տառապանօք, վասն արձակմանն Հիւրկանոս քահանայի ի կապանաց բանտին – 74. Բայց Ապումրուան զԳագիկ որդի Դերանկին պահէր ընդարձակի, հանեալ ի կապանաց բանտին: - 368. Բայց Դերենիկն կալեալ զնա պահէ ի զգուշութեան, ոչ ինչ ստնանել նմա, բաց ի կապանացն

յորս արկեալ էր զնա, ըստ հատուցմանն բարւոյ. առ ձեռն պատրաստ կշռեաց նմա և օրհնեցաւ ի սրբոյն Զաքարիայէ: - 320. ինքն Պապ նշկահեալ զկայսր Թէոդոս, զոր ի բուռն առեալ Տերինտեայ զօրավարին Յունաց՝ խաղացուցանէ կապանօք առ կայսր – 108. Գեղեցիկ էր և տեառն Գրիգորի Արծրունւոյ՝ ոչ անփոյթ առնել և զիւրոյ համանուանն զսրբոյն Գրիգորի առնուլ յանձն զխաւարամուտն լինել ի խորին խաւարային վիրապն կապանօք հանդերձ. – 250. եդին զոտս նոցա ի կապանս երկաթիս և բարձին ուղտուց և խաղացուցին ի Սամառայ. – 296. Եւ հանեալ զԱշոտ և զԳուրգէն ի կապանաց՝ տիրեցին զօրութեամբ մեծաւ իւրեանց բնիկ իշխանութեանն, և կէին յանհոգս յանկասկածս այնուհետև: - 370. և աղերսեալ զիշխան Դերենիկ, զի լուծցէ զնա /320/ ի կապանացն: - 322. Եւ եղև իբրև ննջէր Գագիկ յանհոգս յանկասկածս՝ հասեալ Հասան ի գիշերի սուսերամերկ վառեալ փոքր գնդաւ, մոմեղինօք վառելովք՝ և կապեաց զնա կապանօք երկաթի: - 350. և զիշխանն Աշոտ տալ տանել կապանօք առ թագաւորն – 202. Եւ ծառայ մի Դերենկին որ բանտապանն էր՝ լուծեալ զնա ի կապանացն՝ և տարեալ մուծանէ ի սենեակն ուր ննջէր Դերենիկն. – 320. և կարիցես զիշխանս Հայոց կապանօք առ մեզ հասուցանել, մանաւանդ զիշխանն Վասպուրական զԱշոտ՝ քեզ և զաւակի քում տաց զերկիրն զայն ի ժառանգութիւն: - 184. Եւ կացեալ սուրբքն ի կապանս զերիս ամս ի ներքին բանտին: - 252. Եւ նորա ըմբռնեալ զնա և զամենայն ազգատոհմն նորա ի տանէ Բագրատունեաց և կապեալ երկաթեղէն կապանօք՝ խաղացոյց ի Սամառայ: - 186. և նորա կալեալ զնա և ի կապանս մատնեալ որպէս զանհնազանդ ոմն՝ և եկն անց յՈստանն Ռշտունեաց: - 322. Զայս զգացեալ Երուանդայ՝ ետ տանել զՍահակ կապանօք յԱրմաւիր. – 84. զիշխանս և զտեարս կողմնակալս և զկուսակալս աշխարհին, զազատս և զազատորդիս փութով առ մեզ հասուսջիք կապանօք – 198. Իսկ զձերբակալսն յղեցին առ Աւշին ի Պարտաւ, որք տուեալ ի կապանս բանտի և դատապարտեցան ի մահ, սրախողխող միջակտուր արարեալ: - 372. իսկ իբրև ընդդէմ կացին լեռնայնոցն գունդքն Տաճկաց և հարին զլեռնայինսն՝ ձերբակալ արարեալ զերանելին Յովնան տարան ետուն կապանօք ի բանդ արքունի: - 294. Կապէ երկաթի կապանօք և տայ տանել յԱնուշ կոչեցեալ բերդն ի սահմանս Տիսպոնի. – 102. մինչ կային ի կապանսն իշխանն և նախարարքն իւրաքանչիւր ընտանեօք – 220. Յայնժամ հրամայեաց բռնաւորն կապել զնոսա երկաթի կապանօք և դնել ի բանտի: - 250. Նորա ծաղր արարեալ զնովաւ՝ ընտրեաց զկապանս և զբանդ, նաև զմահ քաջութեամբ վասն անուանն Քրիստոսի, քան զկեանս խղճիւ: - 318. որոյ դիպող ժամ գտեալ ի միասին կալով նոցա՝ կալեալ զնոսա տայ յամուրս աշխարհին, կապեալս կապանօք երկաթեօք. – 364. որով առնիցեն ելանել ի կապանաց իշխանին Աշոտի և Գուրգինի, և դարձուցանել զիշխանութիւնն անդրէն առ իւրեանս – 368. Որոց կապեալ զԳուրգէն երեքկին կապանօք և դարձեալ ի պարանոցն եդեալ շղթայս՝ յղեն ընդ Ատրպատական Պարսից և տան ի բանդ ընդ կապեալսն. – 318. պատրաստ եմք ի կապանս, ի բանտս, ի գանս, ի հուր, ի սուր, ի ջուր, ի տանջանս հարուածոց և յամենայն հնարս չարչարանաց,,: - 246.

ԿԱՊԱՐ - որ զջրհեղեղին իրս գուշակեաց Քսիւսիւթրեայ, և զառաջինս իւր գործոց բնաբանապէս գրել և դնել յաման պղնձի մածեալ կապարով ի պահեստի ի Սիպարացւոց քաղաքին: - 36.

ԿԱՊԱՐՃ - Ելեմացիք, ասէ, առեալ զկապարճս, հեծեալ յերիվարս. – 210. և զփքինս կապարճիցն սպնգով ծածկեալ՝ զսատակչական զօրութիւնն թռուցանէր ընդդէմ սրբոյն – 204. և կամ ո՞ւր վատնիցէ թափիցէ զբազմութիւն նետից ի կապարճից խորհրդանոցին, չարին հնարիմացութեան: - 170 և մուտ եղեալ ի տեղին … ետուն տանել զթուղթն, լի թիւնիւք սատանայական իմացմանց, իբրև զկապարճս լի նետիւք դեղեալ ի գաղտնիս ի գրկաց թռուցանել ի նպատակն: - 234. կապարճս և աղեղունս պատրաստականս զառաջեաւ ի նիւսն ունելով, և զարդս ոսկեզարդս և արծաթագործս և կամարս ընդ մէջ ածեալ – 208. վահան ի թիկունս եդեալ, նիզակ ի ձեռին ունելով, ի կապարճս աղեղանց ի դիմի հարեալ զօրացն – 202.

ԿԱՊԱՐՃԱԿԻՐ - մինչ նոքա գունդ առ գունդ ընդդէմ միմեանց ճակատեալ կազմէին զռազմն, և փողքն գոչէին և դրօշքն տարածանէին և նշանքն փողփողէին, վահանաւորքն և նիզակաւորքն գոչէին, այրուձին այսր անդր վազս առնէին և ախոյեանքն յարձակէին, կապարճակիրքն աղեղանցն յուրային: - 174.

ԿԱՊԱՐՃԱԻՈՐ - Եւ իբրև ստուգեաց և տեղեկացաւ զամենայն՝ եգիտ բազմագոյն քան զամենեսեան զկապարճաւորս և զկորովիս աղեղնաւորացն Ելեմացւոց և Արաբացւոց, աջողակք յերկոցունց ձեռաց – 200.

ԿԱՊԵԱԼ - ամենայն հնարիւք խորամանկութեամբ կապեալ անլոյծ զօտեամբ ընդ ոգւոյ երիցս թշուառականին – 248. Արդ ի հասանել նամակիդ՝ փութով զԳուրգէն և զազգատոհմդ իւր հանդերձ ազատօքդ Վասպուրականի կապեալս առ մեզ հասուսցես: - 236. Եւ եղև ի մտանելն նորա ի քաղաքն, ունելով ընդ իւր կապեալս բազումս և գերեալս, որոց ոչ գոյր թիւ. – 262. և զիշխանն Աշոտ և զորդի նորա Գրիգոր և զՎահան Արծրունի և զորդի նորա Գագիկ … և զՄուշեղ եղբայր Վահանայ և զտիկնայս նոցա և զտիկինն Հրանուշ և զայլս յազատատանէ կապեալ և բարձեալ ի վերայ ուղտուց՝ վտարեաց ի Սամառայ – 220. և ինքն ել գնաց երթալ մտանել ի քաղաքն Դուին, ձմերոց ինքեան պատրաստեալ գնա, մինչ ի ժամ գարնանայինս, ունելով ընդ իւր կապեալս բազումս. – 240. և հրամայեաց ածել առաջի զկապեալսն, հարցանել և լսել ի նոցանէ: - 242. Եւ նորա ըմբռնեալ գնա և զամենայն ազգատոհմն նորա ի տանէ Բագրատունեաց և կապեալ երկաթեղէն կապանօք՝ խաղացոյց ի Սամառայ: - 186. զի զկապեալսն յառաջ մատուսցեն ի հանդէս հարցափորձի քննութեան: - 240. լաւ համարեցան զկեանս պանդխտութեան յօտարութեան առնել, քան տեսանել կապեալս արգելեալս ի բանդի զորդիս իշխանին իւրեանց, զիշխան աշխարհիս. – 364. Յայնժամ բարկացեալ բռնաւորն իբրև գազան մի կատաղեալ, յարձակեալ ի վերայ գառանց գէշ արկանել զնոսա՝ հրամայեաց պնդել զնոսա ի ցիցս կապեալ ոտիւք և ձեռօք. – 292. շռնջապահս ձիոցն և տաշտս գաւակացն և զանգապանս ի չորս կողմանս, ձգեալ և լանջացն զէն, և բարձրավիզ խրոխտանացն զրահս, և ոտնատորոփ փռնկալոյն մանեակս զանգակեալս, և մահիկս լուսնաձևս ի մէջ ճակատուն կապեալ – 208. որոյ դիպող ժամ գտեալ ի միասին կալով նոցա՝ կալեալ զնոսա տայ յամուրս աշխարհին, կապեալս կապանօք երկաթեօք. – 364. Որոց կապեալ զԳուրգէն երեքկին կապանօք և դարձեալ ի պարանոցն եղեալ շղթայս՝ յղեն ընդ Ատրպատական Պարսից և տան ի բանդ ընդ կապեալսն. – 318. Որոց կապեալ զԳուրգէն երեքկին կապանօք և դարձեալ ի պարանոցն եղեալ շղթայս՝ յղեն ընդ Ատրպատական Պարսից և տան ի բանդ ընդ կապեալսն. – 318. որպէս ժողովուրդն Աստուծոյ առ գետսն նստէին և լային ի յիշելն իւրեանց զՍիօն, և կամ իբրև զնոյն ինքն զերիս մանկունսն, կապեալք և արկեալք ի հնոց նեղութեան – 252. սրտմտեալ անժուժկալ ի բարկութեաննն ջերմագոյն արեանն մրրկալից շարժմանն, և սկսաւ թափել զմահաճին թոյնս իւր ի վերայ կապելոցն, իբրև զթոյնս իժի – 242. Վայել էր իսկ եպիսկոպոսին Յոհաննու՝ առնուլ զլուծ համանուանն իւրոյ զՅոհաննու Մկրտչի, որ կապեալն էր ի Հերովդեայ և տուեալ ի բանտ: - 250.

ԿԱՊԵԼ - ապա յամառեալ զարբանեալքն իւր հրամայեաց կապել կրկին շղթայիւք և արկանել ի ներքին բանտ: - 250. Եւ եղև իբրև եհաս իշխանն յարքունիսն՝ ետ կապել զոտս նոցա կրկին շղթայիւք և դնել ի բանտի. – 220. Եւ եղև իբրև ննջէր Գագիկ յանհոգս յանկասկածս՝ հասեալ Հասան ի գիշերի սուսերամերկ վառեալ փոքր գնդաւ, մոմեղինօք վառելովք՝ և կապեաց զնա կապանօք երկաթի: - 350 զորոյ կապեցաք անդէն զյաւանակն ի բանակին. – 50. Կապէ երկաթի կապանօք և տայ տանել յԱնուշ կոչեցեալ բերդն ի սահմանս Տիսպոնի. – 102. Յայնժամ հրամայեաց բռնաւորն կապել զնոսա երկաթի կապանօք և դնել ի բանտի: - 250.

ԿԱՊՃԱՀԱՄԱՐ - Արդ յայսմ հետէ ըստ նեպակի գեղջն/գրքում՝գեաղջն/ կապճահամաք ժժակք յամենայն ի դուռն արքունի ի սատակումն եկեսցեն. – 46.

ԿԱՊՈՒԴԿԱՑԻՔ - և ժողովեալ ազգք ազգք յընտրելոց զօրաւորաց արանց քաջամարտկաց, զզօրս Կապուդկացւոց, զՎրաց և զԱղուանից և զԱյրարատեան գազանամարտիկ

զանճռռնի զօրսն և զբոլոր բովանդակեալ գունդս զօրացն և զորդիսն Սենեքերիմայ, ամենայարդար պատրաստութեամբ անհուն բազմութեամբ, աճապարել երագել անյապաղ լինել նախ քան զԱշդահակայ դիմեցումն – 62.

ԿԱՊՈՒՄՆ - ԿԱՊՈՒՄՆ ԵՒ ՎՏԱՐՈՒՄՆ ՅԱՇԽԱՐՀԷՍ ԻՇԽԱՆԻՆ ԵՒ ՆԱԽԱՐԱՐԱՑՆ ԵՒ ՆՈՑԻՆ ԸՆՏԱՆԵԱՑ: - 220.

ԿԱՊՈՒՏ - և բանակեցաւ ի յԱդամակերտ ոստանին Արծրունեաց, և անդէն սկսաւ ասպատակս սփռել, աւար առնել, կուտել առ ինքն զկապուտ աշխարհին յոյժ սաստկութեամբ: - 184. և եկեալ ի վերայ քաղաքին պաշարեն զնա, և զզօրսն մատնեն ի սատակումն սրոյ, և զպատանդսն Վասպուրականի հանեն յարգելարանէն. և գերեացն ընդարձակեն, զկապուտ նոցա բաժանեն յինքեանս: - 190.

ԿԱՊՈՒՏԱԿ - առաջի տեսանելով զկապուտակ ծիրանափայլ դաշտաձև ծովն. դաստակերտս մեծամեծս շուրջ զեզերբն անտառախիտ ծառովք և գինեբեր որթովք և զանազան պտղովք. – 86.

ԿԱՊՈՒՏԱԿԱՋԵՒ - դուզնաքեայ երասանակալ փայտիւն վազս առեալ սիգաքայլ ճեմարանօք ընդ կապուտակաձև երկնագոյն լեռնային և դաշտական ասպարէզս – 396.

ԿԱՊՈՒՏ ԿՈՂՈՊՈՒՏ - գերփեն առնուն զշէնս և զաւանս և զագարակս, կապուտ կողոպուտ թողուն ի ստացուածոց և յամենայն ժառանգութեանց, մաշեն ի սուր սուսերի զորս ի բուռն առնուին. – 102. Եկն եմուտ ի գաւառն Աղբագ, և ասպատակ սփռէր ընդ կողմանս կողմանս յերկիրն Վասպուրական, գերփէր, աւերէր, յափշտակէր, կապուտ կողոպուտ գործէր ընչից և ստացուածոց. – 176. և մերկ կապուտ կողոպուտ առնէր զնոսա, մինչև զարմանալ զօրավարին ընդ սորայս քաջութիւն՝ գրէ առ Միքայէլ թագաւորն Յունաց զեկուցանելով վասն նորա: - 302.

ԿԱՌԱՓԵԱԼ - Կալան և զհայրապետն Զաքարիայ, և ի խնդիր անկեալ աստուածային սուրբ նշանին՝ սկսան զնոսա տանջել, մինչև զբազումս ի պաշտօնէիցն կառապետեալ սատակեցին. – 142.

ԿԱՌԱՓՆ - և զզօրութիւն աղօթիցն իբրև զնետ ձգեալ ի լայնալիճ աղեղանէ ի նպատակն, հարեալ զկառափն սատանայի դիաթաւալ կացուցեալ յերկիր կործանէր: - 252.

ԿԱՌԱՓՈՒՄՆ - Իսկ տեղի շիրմին յորում նախահօրն եդան ոսկերք՝ կատարման և կառափման, որ նոյն ինքն է գագաթն և Գողգոթայ ըստ եբրայականին, երկակի անուամբ. – 34.

ԿԱՌՈՒՑԵԱԼ - Ի վեր կառուցեալ զաչս սրբոյն Վարդանայ՝ տեսանէ զանօրէնն Վասակ Սիւնեաց տէր – 128.

ԿԱՍԿԱԾ - Բայց Գուրգէն կասկած ունելով յԱշոտէ, թէ գուցէ իբրև զապստամբէ ումեմնէ զեկուցանիցէ զնմանէ առաջնորդին Տաճկաց՝ ել գնաց կեալ շրջաբերական յեղափոխմամբ, արիական քաջասրտութեամբ, սիրեցեալ ընդ բնաւ աշխարհաց: - 322. Եւ դադարումն լինէր յաւուրս սորա հինից և ասպատակաց ի վերայ երկրիս, և քաջավայելչապէս բարեձևանայր կարգ սրբոյ եկեղեցւոյ Քրիստոսի, և երկիւղ և կասկած և ոչ ուստեք: - 338. Եւ էին ի կասկածի ի մէջ բանակին ի հազարապետէն, զի յայտնի երևեալ լինէր զոր խորհէրն վասն նոցա Ահմատն: - 344. զի Գագիկ անցեալ ամրանայր ի Ճախուկ բերդի, ի կասկածի կալով ի Դերանկէն, ըստ զեկուցմանն զոր ինչ գործեաց Հասան առ Դերանիկն: - 350. զի յորմէ սակաւ մի կասկածս ունէր՝ անտի ևս աներկիւղ հաստատեցան: - 238. կասկած ունելով որ ինչ գործեացն ընդ Աշոտ: - 316.

ԿԱՍԿԱԾԱՆՔ - ապա նոքա մերկացեալ զկեալն կասկածանօք առ Ապումրուան՝ գան առ նա առանց ակնածութեան. – 364. գրէ յականէ յանուանէ առ որ մնացեալն էին յաշխարհս յամուրս իւրեանց, զի փութով յիւրաքանչիւր տեղեաց առանց կասկածանաց և երկիւղի առ նա հասանիցեն – 296. և կասկածանօք տարուբերէր ի միտս – 118. և յերկիւղ կասկածանաց եղեալ, թէ իցէ ընդելուզեալ Տաճկաց՝ գտեալ զպահեստ գանձին ծախիցեն զզօրութիւն նորա: - 180. և անդէն կացեալ զաւուրս բազումս յապահովացեալ ի կասկածանաց երկիւղէ Երուանդայ: - 84. Եւ դաշնաւորեալ ի մէջ երկոցունց՝ մնալ առանց կասկածանաց. – 322. Եւ եղև մինչ կային իշխանքն ի միաբանութեան առանց կարծեաց

կասկածանաց ի հպատակութեան ելեալ յարքունուստ հազարապետին / 340 / որդւոյն Հալթի, և զմիաբանական սիրոյն շաղկապ ի միասին յօդեալ պնդեալ անքակ պահէին – 342. և կայր երկիրն ի մեծ տարակուսի, լցեալ կասկածանօք չարեացն: - 398. և պարզապէս յայտնի առանց կասկածանաց ասի աստուած՝ եկեղեցին և մարմին բանին և ևս յաւելցի /394/ ծիծաղելն. – 396. զի եկեսցէ առ նոսա առանց պատկառանաց և երկիւղի և առանց միոյ իւիք կասկածանաց – 226. Իսկ իշխանն Վասպուրական, այն ինչ հուպ ընդ հուպ եկն ի ժամադրեալ տեղին. ընդ որ յոյժ ուրախացեալ թագաւորն, իբրև զերծեալ ի կասկածանացն, զոր ունէր յիշխանէն Սիւնեաց: - 382. Իսկ Սմբատ որ և Ապլաբաս սպարապետն Հայոց, իբրև գիտաց թէ ոչինչ օգուտ բերէ արտաքոյ հրամանացն նորա լինել՝ փութացաւ եկն առ նա, և ընկալեալ ի նմանէ՝ բնակեաց ինքն և իւրքն հանդերձ իւրաքանչիւր կալուածովք առանց կասկածանաց. – 270. ոչ ինչ ձեռնամուխ լինելով ի նա, վասն կասկածանաց Պարսից արքային, միայն սպառնական խոստաբանութեամբ յղէ առ նա պատգամս: - 130. քանզի կասկածանս ունելով ի թագաւորէն և յորդւոցն – 88.

ԿԱՍԿԱԾԱԻՈՐ - ի ձեռն այնր հաստատագոյնս լինել ի կասկածաւոր պատգամացն – 366.

ԿԱՍԿԱԾԵԼ - և սկսան այնուհետև աներկիւղ տարածանել ի վերայ երկրին. քանզի ոչ կասկածէին ի պատերազմէ իմեքէ: - 162. ճանապարհ արարեալ ընդ Ատրպատական, կասկածելով թէ գուցէ Գուրգէն և կամ մի ոք ի տոհմէն Արծրունեաց և նոցին ազատաց ի կորովացն Վասպուրական հեծելոցն հասանիցէ ի վերայ և թափիցէ զնա ի զօրացն և հանցէ ի ձեռաց իմոց: - 220.

ԿԱՏԱԿԱՆՔ - Առ որ հայեցեալ նախարարքն Հայոց՝ կատականօք և արհամարհանօք ընդ նա նայէին – 114. և լի ծաղու և կատականօք այսպ արարեալ՝ արհամարհանօք անարգեցին զբռնաւորն, իբրև զմանուկ մի անպիտան կամ զծեր զառանցեալ և խելագարեալ, որ ոչ ըստ իւրոց կամաց զոր ինչ ախորժիցէ խօսիցի: - 264.

ԿԱՏԱՂԵԱԼ - Եւ առ յոյժ յիմարութեանն հարեալ ցանկութեամբ, խլրդենի դիմօք, իբրև զգազան մի կատաղեալ՝ սկսաւ յարձակել ի վերայ աշխարհիս Հայոց. – 170. Յայնժամ բարկացեալ բռնաւորն իբրև գազան մի կատաղեալ, յարձակեալ ի վերայ գառանց գէշ արկանել զնոսա՝ հրամայեաց պնդել զնոսա ի ցիցս կապեալ ոտիւք և ձեռօք. – 292.

ԿԱՏԱՂՈՒԹԻՒՆ - Ապա թէ փութաս ելանել ի կենաց աստի առ զայրուցս կատաղութեան քո և զոսկերս ցրուես յանապատս և լինել կերակուր գազանաց երկրի և թռչնոց երկնից՝ քո կամք լիցին, և ես քաւեալ եմ յարենէ քումմէ – 278. իբրև շունք համրացեալք, որ ոչ կարեն հաջել, որպէս ասէ Եսայի մարգարէ, ընդդէմ Տեառն փոխելով զկատաղութիւն մահածին թիւնիցն սատակչական զօրութիւնն – 210. նոյնժամայն առ յոյժ ամբարտաւանութեանն և սաստիկ բարկութեանն և անհուն սրտմտութեանն և առանց բուժելի կատաղութեաննն, յապուշ միտքն կրթեալ իբրև զարբեալ զանզգայ արբեցութեամբ - 264. Ո՞վ յիմարութեան առաջնոցն. ո՞րպիսի կատաղութիւն և գիւտք դիւացն նախկին ժամանակաւ սպրդեալ մուծաւ յաշխարհ, ապստամբութիւն առ Աստուած և տրտմութիւն սրբոց հրեշտակաց, և պատճառ վտանգաւոր մահու ծառայիցն Աստուծոյ յաւուրս ապագայիցն. – 38. Որոյ յօժարութիւն կամաց ախորժակաց իւրոց էր մարմին և արիւն անմեղ մարդկան, առ ի յագումն անհնարին գազանաբարոյ կատաղութեաննն: - 200.

ԿԱՏԱՐ - Եւ ամիրայն Յիսէ խաղացեալ բազմաձեռն զօրուն՝ յառաջ խաղայ ընդ Աքաղաղոյ կատաք /գրքում՝ Աքաղայու կատար/ ասացեալ բլուրն: - 334. Իսկ ի հարաւակողմն կուսէ ի ջրամբար արձանագործ քարեղինէն ճանապարհ աշտիճանեալ /390/ ներքուստ ի վեր մինչ ի կատաք անձաւին հեշտալիր զելս և զէջս յօրինեալ, քարագործ աւազամած կրագործութեամբ: - 392. հազիւ ուրեք ակնակառոյց աչօք նկատել զկատաք լերինն – 48. Շինեաց և եկեղեցի մի յԱմրական քարանձաւի, ի կատաք քարանձաւին, յանուն քաջամարտիկ զօրավարին սրբոյն Գէորգեայ - 390.

ԿԱՏԱՐԱԾ - և ինքն գնաց անտի և եմուտ ի Պարտաւ՝ ձմերել անդ, և տեսանել վասն յետին կատարածին աշխարհիս Հայոց, թէ որպէս ի գլուխ ելանիցէ. – 298. զոր շինեալ էր սրբոյն Գրիգորի ի վերայ գեաւղջն Ահևականից ի կատարածի լուսաւորութեանն Հայոց: - 334.

կատարած ամբարշտաց հասցէ դարձելոց ընդդէմ նոցա. – 200. Յայնժամ դարձեալ ի խորհուրդ եմուտ թագաւորն հանդերձ մեծամեծօքն իւրոյ տէրութեանն, տեսանել զանվրէպ և զանսխալ իմացումն կատարածի ի վերայ աշխարհիս Հայոց: - 196. Որգունակ և յաղագս փրկչական տնտեսութեանն գրէ Յոհաննէս ի կատարածի աւետարանական շարագրածին: - 302. քանզի կամէի տեսանել զկատարած երկրի. – 50.

ԿԱՏԱՐԵԱԼ - Այլ Քրիստոս իւր ոչ տուն ոչ տաղաւար ասի, այլ մի տէր Յիսուս Քրիստոս, յԱստուածոյ և ի մարդկանէ կատարեալ. – 394. և անդ Խուրան բազում նահատակութիւնս և յաղթութիւնս կատարեալ զօրականօքն որ ընդ նմա երթեալ էին յաշխարհէս Հայոց. – 80. Եւ ելեալ գնաց եմուտ յամուրն Կանգուար, և կատարեալ զոր ինչ ախորժեացն՝ տիրեաց Անձաւացեաց մեծաւ զօրութեամբ: - 324. Եւ ելեալ ի տեղին սրբութեան և կատարեալ զաղօթսն՝ ելին շրջել զբօսնուլ յայլ ևս տեղիսն: - 100. և խնդրէր առնուլ զտէրունական կնիքն, զի կատարեալ լիցի ի գործս պատուիրանաց Տեառն – 222. Եւ կատարեալ Աշոտ զկեանս իւր՝ մեռաւ ի Վանտոսպ գաւառի, ՅԻԳ թուականութեանն Հայոց, յամսեանն հոռի, որ օր Զ էր ամսոյն, յաւուր հինգշաբաթոջ. և տարեալ հանգուցանեն ընդ եղբարս իւր ի վանս սուրբ Խաչին յԱղբագ գաւառի: - 338. և կատարեալ զաղօթսն և գոհացեալ՝ ետուն զփառս Աստուծոյ և հատուցին զամէնն և նստան ուտել հաց. – 228. և կատարեալ զխնդիրն իջուցանէ զԱնիանոս ի փայտէն – 76. և հարցեալ և պատասխանեալ սուրբն լի կատարեալ իմաստութեամբ Հոգւովն սրբով՝ զոր անմեկնելի ունէր յինքեան սուրբն. – 104. և հաւատալն նորա ի մի Աստուած Հայր և մի Որդի նորա ի Բանն Աստուած Յիսուս Քրիստոս և ի մի Հոգի սուրբ, զուգակից և բնութենակից և փառակից Հօր և Որդւոյ, ի մի Աստուածութիւն կատարեալ. – 94. Եւ նորա զայս ամենայն չարիս կատարեալ՝ ևս բազմագոյնս քան զայս հաստատեալ եդ ազգի իւրում օրէնս բազում և այլ չարագործութեամբք. – 164. Եւ նորա ըստ ցանկութեան սնոտի փառամոլութեանն կատարեալ զխնդիրն. – 124. և նորա կատարեալ զխնդրելին: - 130. զի կատարեալ էր սիրտ նորա ընդ տեառն Աստուծոյ ամենակալի: - 316.

ԿԱՏԱՐԵԼ - ահաւասիկ կամ, մի դանդաղիր կատարել՝ զոր ինչ կամիս առնել,,: - 296 այլ Մկրտչին հրամայի՝ մի ըմպել գինի և օղի. սա ոչ միայն գինով ոչ զկծէր, այլ և ոչ ջրով զծարաւոյն պէտսն կատարէր, սակաւապետութեամբ ընդովք թրջելովք, և խստավայել բանջարովք առ քաղցն վայելելով: - 376. այլ նա ըստ կամս իւր կատարեաց ի վերայ իւր զարենապարտն լինել, որ տալոց է հատուցումն վրիժուց յաւուր դատապարտութեան իւրոյ: - 320. Բայց Աստուած ըստ յօժարութեան քո սիրոյդ կատարեսցէ զկամս քո որպէս և հաճոյ թուիցի առաջի Տեառն,,: - 114. Բայց մեզ կայ առաջի ասել վասն Ջափրայ և չար գործոց նորա, անգիրս մնացեալ յայլոց, զոր կատարեաց ի վերայ աշխարհիս Հայոց երկայնագոյն ժամանակաւ և անըմբերելի նեղութեամբ ի մերս հանդիպեալ աւուրս, որ էր Հայոց Յ թուական: - 168. Բայց Մեհուժան ոչ բաւականացաւ կատարել զչարիսն – 106 գուցե կատարիցեն չարիս ի վերայ քո, և կորզեն յընքեանս զթագաւորութիւն Նինուէի: - 82. գուցէ յորժամ կատարիցեն զչարիսն զոր խորհեալ են ի վերայ քո, որպէս լուաք ի հաւատարմաց իւրեանց՝ օժանդակութեամբ Արտաշէսի մերժիցեն և զզարմ և զզաւակ քո ի թագաւորութենէ Ասորոց: - 82. գրգռէ զարքայ կատարել զասացեալսն Վարազդատայ թագաւորի Հայոց: - 110. Եւ ամենայն խորհուրդք մեր դիւրաւ կատարեսցին. – 196. Եւ վախճանեալ միայնակեցին՝ կամեցաւ կատարել զպատուէր նորա Սաղման: - 162. Եւ անդէն վաղվաղակի կատարէին զիրաման արքունի. – 142. և բանք սրբոյ Ներսէսի ընդ կենդանի բանին Աստուծոյ խառնեալ՝ դիւրագոյնս զհատուցումն արհամարհողացն հատուցանէր յօրհնութիւնս և յանէծս, անյապաղ զգործն կատարելով. – 100. Եւ եղև իբրև արար և կատարեաց Բուխայ զոր ինչ խորհեալն էր ի վերայ աշխարհիս Հայոց, բարձումն յաշխարհէս մեծամեծացն Հայոց՝ յաւել և զայս ևս – 296. Եւ եղև իբրև կատարեաց Բուխայ զանցս անցից ընդ Վասպուրական աշխարհս և խաղաց յարևելս կոյս՝ ել գնաց Գուրգէն ի Սպեր գաւառ. – 302. և ըստ հնարագէտ ազգի իւրեանց խորամանկ կեղծաւորութեամբ, խաղաղասէր դիմօք առ սակաւ սակաւ ջանայր կատարել զկամս չարութեան իւրոյ: - 170.

Եւ իբրև կատարեաց զյօրինուած շինութեան քաղաքին և անմատչելի անկասկածելի զամրոցն պատրաստեաց – 88. և կարգէ զդասս պաշտօնէից կատարել զպաշտօն Տեառն ի տուէ և ի գիշերի անձանձրոյթ աշխատութեամբ և առատաձեռն տեսչութեամբ աղքատաց, զի գտցեն զողորմութիւն ի Քրիստոսէ: - 122. Եւ հաստատեցաւ Խոսրով յաթոռ թագաւորութեան, և զխոստացեալսն կայսեր՝ կատարեաց. – 140. և մի զմիոյ հետ ստիպէր՝ փութալ միոյ միոյ ի նոցանէ յանդիման նմա հատուցանել ծառայական սպասաւորութիւնս, զոր և արարին իսկ Աշոտ և Գագիկ և Գուրգէն, կամաւոր և ակամայ զնորայն կատարելով հրամայեալս – 370. և միապետէ զտէրութիւնն Անձաւացեաց և խաղաղեցուցանէ զերկիրն և բնակէ յանհոգս զապահովացեալ ի հինից. շինէ եկեղեցիս և կատարէ տօն նաւակատեաց խաղաղութեան: - 326. վասն յաղթող մեծանուն գործոյն, նախատ անձին համարելով, երկրորդ՝ վասն վաշտիցն զօրութեան: - 326. Եւ նորա ընկալեալ զպարգևն՝ կատարէր զխնդիրն:-186 և պաշտօնեայքն կատարէին զտէրունական կանոնն – 232. և տեսանելով մեր զխնամարկութիւն բարի կամաց քոց ի վերայ աշխարհի, և զսէր երախտեաց որ առ մեզ՝ յօժարագոյնս եղիցուք և մեք մտերմութեամբ ծառայել և փութով մեծաւ կատարել զհրամայեալսն ի քէն,,: - 186. զայս խորհեալ Մարդպետին ասէ, թէ զայս ձախողակի իմացմունս կատարել կարացից՝ թերևս և զտուն Մամիկոնեան նախարարութեանց կարացից որսալ ի կորուստ: - 98. իբրև արար և կատարեաց զամենայն կամս չարութեանն ի վերայ աշխարհիս Վասպուրական կոչեցեալ. – 262. Իսկ Արտաշիր յանդգնագոյնս և առանց պատկառանաց զհետ ամօթալից ախտին գիջութեան իգամոլ ցանկութեանցն ընթացեալ՝ ոչ միայն ի գիշերի այլ և ի տունջեան յանդիման արեգական, անխտիր կատարէր զցանկականն, զանասնական գիջութեամբքն զանցուցեալ: - 116. Իսկ Աւշին դատարկացեալ ի խորհրդոցն զոր խորհեցաւն՝ յաւել զայս օրինակ կատարել զկամս չարագոյնս: - 372. Իսկ Գրիգորի ոչ բերելով զընդդիմակացսն նորա կատարել՝ խօսի ընդ նմա սիրով խաղաղութեան, և բաժանել զաշխահս յերկուս՝ տեղի ետուն միմեանց ի խաղաղութիւն: - 310. Իսկ իշխանն Բագարատ … ել գնաց անխիղճ համարձակութեամբ, տիրասէր խորհրդովք, կատարել զսպաս զինուորութեան, ըստ աստուածեղէն պատուիրանին և ըստ թագաւորական հրամանին, զհետ եկելոյ կոչնականացն, ոչինչ իմացեալ զպատրանս խաբէութեան նորա, որով վրիպեացն: - 186. Իսկ Վռամ յերկմիտս եղեալ, ոչ կարէր կատարել զխնդիրն – 118. Մի ջանասցի քանզի յԱստուծոյ հաստատեալ է, և բառնալ զսա անհնար է, բայց թէ Աստուծոյ այնպէս հաճոյ իցէ՝ կամք Աստուծոյ կատարեսցին: - 144. Յետ մահուանն Աշոտի և կատարելոյ զաւուրս սգոյ նորա առնու զիշխանութիւնն Վասպուրական տէրութեանս Գագիկ եղբայր նորին. – 388. Նոյնժամայն իբրև կատարեաց զամենայն կամս չարութեան իւրոյ ի վերայ սրբոյ եկեղեցւոյ և /262/ կործանեաց կորոյս զբազումս ի գնդէն քրիստոնէից – 264. որ նոյն ինքն թարգմանի՝ մսուրս կատարեցաւ: - 34. Որում ունկնդիր եղեալ իշխանն՝ կատարէ զասացեալսն: - 322. Եւ այսպէս կատարեցաւ երանելին Ապուսահակ: - 206. Եւ այսպէս կատարեցաւ սուրբն ամենայաղթ նահատակն Քրիստոսի Մուկաթլ փառաւորապէս ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ, որում փառք յաւիտեանս ամէն: - 290. և անդ յԱստուած խրախուսեալ սուրբ աստուածաբանակ զօրացն Հայոց կատարեցան ի Քրիստոս: - 128. և զվկայիցն անուն ժառանգեալ կատարեցան ի Քրիստոս սուրբ գունդն Հայոց, ՈՂՋ ոգիք: - 128. և ընկալան զվճիռ մարտիրոսական և կատարեցան վկայութեամբ ի փառս սուրբ Երրորդութեանն – 222. և ընկալեալ զվճիռ մարտիրոսութեան կատարի ի փառս սուրբ Երրորդութեանն – 104. Եւ կատարեցան սուրբ վկայքն ՅԲ թուականին: - 268. Եւ կատարեցաւ ի վերայ Սմբատայ ասացեալն յԵսայեայ մարգարէէ – 218. Եւ կատարեցաւ սուրբ վկայն փառաւորապէս ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ -224. և կատարեցաւ սրով: - 202. Եւ սոցա այսպէս նահատակեալ կատարեցան վկայութեամբ ի փառս Աստուծոյ, և զմարտիրոսական անուն ժառանգեցին ի Քրիստոս ի պատիւ ամենասուրբ Երրորդութեանն: - 266. Իսկ զԳողթն գաւառ ի ժամանակի կատարման սրբոյն Վահանայ, յամի ՃՋՋ թուականութեանց, յորում ամի կատարեցաւ

սուրբն Վահան, որ էր որդի Խոսրովայ Գողթան տեառն: - 390. Կատարեցաւ Դպրութիւն Առաջին Պատմութեան Հայոց ըստ ազգաբանութեան Արծրունեաց սեռի: - 122. մինչն կատարեցաւ ասացեալն ի ձեռն Եսայեայ մարգարէի, ,,լսելով լուիջիք և մի՛ իմասջիք, տեսանելով տեսջիք և մի՛ գիտաջիք. /ճիշտը՝գիտասջիք/ – 182. որ կատարեցան միանգամայն սրով ի միում աւուր ի մեծի ուրբաթի զատկին: - 106.

ԿԱՏԱՐԵԼԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ - կոչեաց զերիցունսն նորոյ կտակիս, զեպիսկոպոսս և զքահանայս, առաջի արկեալ զհաւատոցն կատարելաբանութիւն, զմկրտութեանն լուսաւորութիւն. զառեկելոցն յապաշխարութիւն, զյոյսն յետ վախճանին, զմարդասիրելն Քրիստոսի - 386.

ԿԱՏԱՐԵԼԱԳՈՅՆ - Եւ ինձ ի վերայ տրտմականացն դէմ եդեալ առ կատարելագոյն և առ անզուգական անհամեմատ խնդութիւնն դեգերել, առ հոգևորական ուրախութիւնսն ընթանալ յետ մարմնական տրտմականացն յաճախութեանցն: - 386. Իսկ կատարելագոյնքն և ծերքն ի նոցանէ սպուժէին առ այս, և մանաւանդ որք հաւատարիմքն կոչէին ըստ հաւատոյն նոցա որք Կուռայքն անուանէին – 404.

ԿԱՏԱՐԵԼԱԳՈՐԾԵԱԼ - Սապէս և Գուրգէն կատարելագործեալ ի բարձրաւանդակ ի սարաւանդակ տեղւոջն բարեձևագունի վայելչացուցեալ զհրաշակերտ յաջմէ և յահեկէ սեղանոյն երկուս ևս եկեղեցեօք: - 396. քաջավայելչագոյնս զթագաւորութեանն կատարելագործեալ զժամանակն, Ե ամ յիշխանական ճոխութեան, ԻԵ ամ յիշխանաց իշխանական պետութեանն, Դ ամ ի թագակապ շքեղութեանն. – 356.

ԿԱՏԱՐԵԼԱԳՈՐԾԵԼ - նա և զմտացն ոչ սակաւ հարստանալ յայտարարական բերմամբ առ հանճարեղութիւնն զուգընթաց բողբոջմամբ կատարելագործէին. – 360.

ԿԱՏԱՐԵԼԱՆԱԼ - Բայց անյայտք են եթէ կատարելանան, զի հազիւ սպիքն գան, ըստ որումն սրբազանի տրամաբանութեան: - 338. և ոգորել ընդ բնաւ աշխարհս անդուլ շրջաբերութեամբ, անհանգիստ մնալով, և կեղծաւորական սիրով ընդ Վասպուրական աշխարհիս և ընդ նոցուն պետացս, համարէր լինել կատարելանալ առ սէր. – 370. ոչ կատարելանայր առ աւարտումն հասանել խորհրդոյն. – 364.

ԿԱՏԱՐԵԼԱՊԷՍ - Դէպ եղև նմա ճանապարհաւ գալ ի քաղաքն Մադիամ, էր և ծանօթ գիտութեան գրոց, թէպէտ և ոչ կատարելապէս: - 162.

ԿԱՏԱՐՈՒՄՆ - ապա հնարաւորեալ պատիր խաբէութեամբ ի կատարումն հասուցանել զխորհրդոյն /346/ զանհաստատ իմացմունսն, և զնաց եմուտ յամրոցն, և զհիւանդութեան կեղծաւորութիւն մերձ առ մահ եդ առաջի: - 348. արդ զրաւ եղիցի կենաց դորա, և հրաման արքայիդ դիւրաւ զկատարումն առնուցու,,: - 104. Բայց առոգացեալ իմաստութեամբ իշխանաց իշխան՝ փութացաւ առ կատարումն գրելեացն Գուրգինի: - 322. Բայց բազմաց այլ իմացմունքն յայսոսիկ առ վայր մի առին զկատարումն: - 360. բայց թէ որպէս եղև կատարումն իրացն մեզ չէ յայտ: - 88. Բայց խնդրոյն Հայոց զկատարումն առեալ յառաջնորդէն Տաճկաց՝ յղէ ի Հայս զառաջասացեալ զԱհմաթ որդի Հալթի: - 340. Բայց ոչ ժամանեալ կատարման պատերազմին, զաշտարակն, զոր շինէր որդին Աբգարու փլուզեալ ի վերայ սպան զնա, վրէժխնդիր եղեալ մահուն Ադդէի սրբոյ: - 80. բարձրաճիչ աղաղակաւ քարոզեալ. իբրև բանիւ զբարբառ հնչեցուցեալ ազդեցուցանօղ իմացունակութեամբ, զգայական ազդարարութեամբ՝ զեկուցանել զպատրաստութիւն նիւթոյն առ կատարումն սրբոյ եկեղեցւոյն աւարտագործեալ: - 396. Եւ ամենայն խորհուրդք Մուսէի առին զկատարումն ի վերայ թշնամեացն: - 330. և ասացեալքն ի սրբոյն հանդերձ գործով զկատարումն առնու: - 100. Եւ եղև իբրև հասին ի տեղի կատարմանն ասպարիսի նահատակութեանն՝ ծունր եդեալ կային յաղօթս – 266. Եւ եղև մօտ ի կատարումն հասանել ամին երկրորդի գալստեան նորա՝ ել գնաց ի կողմանս Աղուանից. – 276. և ըստ խնդրելոյ աղերսանաց իշխանին և մեծ հայրապետին՝ զկատարումն առին ասացեալքն. – 348. Եւ ի կատարումն ամենայն չարեաց հասեալ՝ ինքն խեղդեալ ի դիւէ սատակեցաւ: - 168 և իսկ և իսկ հրամայեալքն զկատարումն առնուին: - 328. և յետ կատարման աստուածային հրամանին՝ ի ծփական ջուրցն բերեալ տապանն յարևելեայն ի միջոց աշխարհի՝ հանգեաւ ի լերինս Կորդուաց – 32. Զկնի այսորիկ յառաջ

խաղացեալ Ահմաթ և որ ընդ նմա կայսկազենիցն գունդք, երթեալ մտանել ի քաղաքն Դուին, թերևս կարասցէ ի կատարումն՝ զոր ինչ խորհեցան՝ հասուցանել զչարիսն: - 344. Զորս առեալ քրիստոնէից զպատուական մարմինս նոցա՝ ծածկեցին փառաւորապէս թաղմամբ, ամ ըստ ամէ տօնիւք զօր կատարմանն յիշատակել, որք են արք թուով է: - 268. ԹԷ ՈՐՊԻՍԻ ՊԱՏՃԱՌԱԻ ՀԱՍԻՆ ՈՄԱՆՔ Ի ՆՈՑԱՆԷ ՍՈՒՐԲ ԿԱՏԱՐՄԱՆՆ: - 220. Իսկ զԳողթն գաւառ ի ժամանակի կատարման սրբոյն Վահանայ, յամի ՃՋՋ թուականութեանց, յորում ամի կատարեցաւ սուրբն Վահան, որ էր որդի Խոսրովայ Գողթան տեառն: - 390. Իսկ սուրբն ելեալ հանդերձ դահճօքն ի տեղի ասպարիսի կատարմանն երկնաւոր նահատակութեանն՝ ի ծունր իջեալ կայր յաղօթս – 206. Իսկ զկնի վերանալոյն Քրիստոսի, յետ ԺԵ աւուր, ապա հասանէր Գրիգոր ի քրիստոսակոչ կատարումն. – 254. իսկ իբրև եկն Ապումբռաան զհետ փախստէից ի Վանտոսպ զկնի թագաւորին՝ և խորհուրդն Գագկայ հաստատնագոյնք զկատարումն առին: - 368. Իսկ տեղի շիրմին յորում նախահօրն եղան ոսկերք՝ կատարման և կառափման, որ նոյն ինքն է գագաթն և Գողգոթայ ըստ եբրայականին, երկակի անուամբ. – 34. Յիշեցեալ լինին աստանօր սողոմօնեան բանագործութիւնքն զկատարումն առեալ – 354. յորոց և զկատարումն մարտիրոսական ի նոցունց բարբարոսաց ընկալաւ սուրբն Գրիգորիս ի Վատնիանեայն դաշտին: - 274. նորա լուեալ էր ի պարսկէ ումեմնէ, ի ձորոյն Շատուանոյ, որ էր ընդ դահիճսն, և ի սկզբան վկայութեան մինչ ի կատարումն սրբոյն՝ ի տեղւոջ անդ հանդիպեալ լինէր – 206. որ և ըստ ազդեցութեան զկատարումն առնոյր գործն: - 340. Որոյ հրամանն փութով զկատարումն առնոյր ըստ ցանկութեան իշխանասիրութեան նոցա. – 362. քարինս տաշահոս հոլովեալ ի նիւթ եկեղեցւոյն ի Մանազաւեանն նահանգէ ընդ Բզնունական ծովն բերեալ մատուցանէ առ կատարումն հրաշագեղ դիտանոցին սրբոյն Սիոնի, այլովքն սրբական անուանակոչութեամբ տեղեաց տնտեսականին բանին Աստուծոյ մարդ եղելոյ: - 396.

ԿԱՏՍԱՅ - Պղպջաձիգ արտօսր իբրև յեռանդնոտ կատսայէ ի վեր յորձանախաղաց սահին. տարակուսանք անյուսալի շուրջ զինև պարագրին ի վերայ եղելոցն: - 350.

ԿԱՐ - և ի մեր կաղ տաժանմամբ ի խոյզ և ի խնդիր ելեալ զհաւաստին գտանել – 12. - Ուստի և մեք ըստ կարի մերում անցեալ գտաք զհամառօտութիւն զրուցատրութեանս – 122.

ԿԱՐԱՊԵՏ - Եւ յաջորդեալ փոխանակ նորա կացեալ յաթոռ սրբոյն Գրիգորի երանելին Մաշտոց, ելեալ ի կղզոյն Գեղարքունի լճէն, զՅօհաննու Կարապետին զվարուցն բերեալ զօրինակ. – 376. Քանզի ի գնալ նորա զօրացուցանել զքեռին իւր զթագաւորն Հայոց, իսկոյն յելանելն նորա ի տանէ իւրմէ ի Վան քաղաքէ՝ տիրէ ի վերայ նորա ցաւք հիւանդագինք կարապետք մահու, անմերձենալիք ճարտարաց բժշկական ձեռնարկութեանն: - 384.

ԿԱՐԱՍ - զի էր նորա /178/ գանձ բազում ի կարաս թաքուցեալ ի գետնափոր տան, ի ներքոյ դրացն ապարանից տան - 180.

ԿԱՐԱՑԵԱԼ - Բայց երանելիս այս Գէորգ, մինչ կայր ընդդէմ սրոյն և դահիճն ծեծէր իբրև զանզգայ ինչ, և ոչ փոքր մի գիծ կարացեալ հարկանել ի մարմին սրբոյն զխոցումն սրոյն – 266. և հեծելագունդ զօրացն Կայսկին զկնի նորա, զգացեալ զպատճառ ելիցն նորա ի բանակէն. որում ոչինչ գամագիտ կարացեալ լինել՝ դարձան ամօթալից կորակնեալք, յանգէտս համարեալ զինչ գործեցինն: - 342. Եւ անդէն ոչ կարացեալ շինել զերկիրն այն հուպ ընդ հուպ մինչ յութերորդ ամն Արտաշէսի – 90. և բռնութեամբ Մարապարսացւոցն ոչ կարացեալ ընդդիմանալ՝ ի կողմանս Պաղեստինացւոց եկեալ պատերազմաւ պաշարեն զՍամարիա – 60. Եւ ոչ կարացեալ ունել զդէմ զօրն Վահրամայ՝ փախստական լինէր առաջի զօրացն Յունաց. – 140. զի և զբազումս պատերազմեալ պէսպէս մարտիւք, և ոչ ինչ կարացեալ ստնանել անմարտնչելի ամրոցացն և քաջութիւն արանցն որ ի նմա՝ ողոքական բանիւք կոչէր ի հաւանութիւն: - 278. Քանզի ոչ կարացեալ իմանալ զդէմ փախստէի Արտաշէսի, և այն ի տեսչութենէ Աստուծոյ այնպէս պահեալ լինէր – 84.

ԿԱՐԱՒԱՆ - և կարաւան գաղթականին տեսանէր զփայլիւն զինուցն և զշողոլ սուսերացն, և այսր և անդր խուճապական լեալ հալածեալս, իբրև զոչխարս ի գայլոց: - 228. Եւ տեսին

առ հասարակ ամենայն բազմութիւն կարաւանին: - 224. և մի եղիցի յիշատակ սորա ընդ սոցա, որք թէպէտ և վրիպեցին և կործանեցան՝ սակայն և ապաշաւեցին և կանգնեցան յետ դարձին իւրեանց ի մեծ կարաւանէ գերութեանն ի միջոյ ժանեաց բռնաւորին. – 248. Նոյնպէս և ամենայն զօրք և զօրագլուխք հանդերձ բազմակոյտ կարաւանին զկորստեան ընկալան զվճիռ. – 376.

ԿԱՐԳ - Եւ այլքն մի ըստ միոջէ կացին ի կարգի ճակատուն – 232. Եւ ըստ կարգի օրինաց իւրեանց երդուեալ, և աղ ծրարեալ ընդ հրովարտակին ետ տանել. և նոցա առեալ և ընթերցեալ՝ ոչ արարին բանիցն պատասխանի: - 138. ,,որդեակ, ի վախճանելս իմում մի կայցես յայսմ աշխարհի, զի մի կորուսցես զկարգ քո ի մէջ անհաւատից, այլ երթիցես ի կողմանս Եգիպտոսի՝ բնակել ի մէջ բազմութեան եղբարց, զի շահեսցիս զոգիդ քո,,: - 162. ,,վա՛յ քեզ, եղուկ դու, ազգ Տաճկաց, արանց և կանանց ամենայն ծովեզերեայ քաղաքաց. փոխանակ անաւրէնութեան լեզուիդ և պղծութեան կարգաց, որով բացեալ զբերանդ պղծութեան զանաւրէնս բարբառէիր: - 164. Այլ այժմիկ ի կարգ բանին երթիցուք: - 26. այսր անդր կորզեալ զկարգ բնութեան առ ի յընդդէմս հրամանին Աստուծոյ դիմագրաւեալք – 28. Բայց ըստ կարգաց քրիստոնէութեան վարէր ըստ արժանի պատուիրանաց Տեառն, և ըստ խրատու մեծին Վրթանեայ յապահովանայր ամենայնիւ, թագաւորեալ ամս ԺԹ: - 96. Բնաբանաբար/ճիշտը՝բնականաբար/ իսկ հետևեալ մեր կարգի ազգաբանութեանս որ վասն առաջի կացելոցս մեզ փութոյ Ասորեստանեայց թագաւորութեանն – 56. ԵԹԷ ՈՐՊԷՍ ԿԱՐԳ ԸՍՏ ԿԱՐԳԻ ԵԿԱՑ ԹԱԳԱՎՈՐՈՒԹԻՒՆ /ՃԻՇՏԸ՝ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ/ ԱՍՈՐԵՍՏԱՆԵԱՅՑ ՄԻՆՉԵԻ Ի ԿԻՒՐՈՍ ՊԱՐՍԻԿ: - 54. և խորհուրդք խորհրդականացս յոչինչ համարեալ լինէին ի գործս մարտից և յայլ կարգս հոգաբարձութեան աշխարհիս. – 194. Եւ յաւէտ հրաշիւք յօրինէր զկարգս սրբոյ եկեղեցւոյ ուղղափառ առաքելական հաւատոց ի տէր Յիսուս Քրիստոս. – 180. Եւ այս ամենայն այսպէս եղեալ, կեցեալ սուրբն Սահակ ամս ՃԻ՝ փոխի յաշխարհէս ի կարգս հրեշտակաց – 120. Եւ արդ քանզի կարգ բանիցս էած զմեզ առ այս խնդիր՝ պարտ է նախ գիտել թէ որով օրինակաւ Քաղդէացւոցն մատենագրութիւնք զթիւ նահապետացն տասամբք համարին թուով ըստ աստուածահրաման գրոցս - 18. Եւ դադարումն լինէր յաւուրս սորա հինից և ասպատակաց ի վերայ երկրիս, և քաջավայելչապէս բարեձևանայր կարգ սրբոյ եկեղեցւոյ Քրիստոսի, և երկիւղ և կասկած և ոչ ուստեք: - 338. և խաղաղասէր բարեկարգութեամբ հաստատեալ յօրինէ զկարգս աշխարհիս նախարարօքն հանդերձ – 96. և կացուսցէ ի վերայ աշխարհիս գործավարս, որ ըստ իւրեանց հրամանի զկարգս աշխարհիս յօրինեսցեն – 188. և կացուցեալ զնոսա ի կարգի ստրկութեան, որոյ զփոյթ հպատակութեան ցուցեալ՝ կարգէ զնոսա ի գործ ծառայութեան, կրել արծուիս և բազէս. – 64. Եւ մեք այժմ զկարգն յառաջ վարեսցուք. Կիւրոս. Վարգէն. Վահան. Շամբիթ. Ջաջ. Ջաջուռ: - 74. Եւ մեք զկարգ պատմութեանցս մասնաւորաբար և համառօտապէս յառաջ վարեսցուք – 78. և նմին հատուցումն ի կարգի որ ասէ, ,,կացո ի վերայ նոցա մեղաւոր, սատանայ կացցէ ընդ աջմէ նորա,, , և որ ինչ ի կարգ սաղմոսիդ է: - 214. և նմին հատուցումն ի կարգի որ ասէ, ,,կացո ի վերայ նոցա մեղաւոր, սատանայ կացցէ ընդ աջմէ նորա,, , և որ ինչ ի կարգ սաղմոսիդ է: - 214. Եւ վասն մնացելոցն որք ի քաղաքին և ի սահմանս նորա՝ ել հրաման յարքունուստ առնել ի վերայ նոցա ողորմութիւն, շինել զքաղաքն և հաստատել զամենեսին յիւրաքանչիւր կարգ: - 142. զկարգին յառաջ վարել զպահանջումն, թերևս արդեօք գործակցօք յանդգնեցայց վարել առ ողբերգակս: - 352. զշփոթեալ և զվրդովեալ կարգս աշխարհիս յօրինել առ հանդարտութիւն և խաղաղութիւն յառաջանալ – 388. Զոր յառաջ մատուցեալ ասացից ըստ կարգի, թէպէտ և ոչ խնդամիտ յօժարութեամբ՝ սակայն ակամայ և ի հարկէ ճառագրեցից զբացումն դրան աստուածասաստ բարկութեան ի վերայ մեր – 196. զոր ի կարգի իւրում հարկեցայց ցուցանել: - 248. զոր յառաջ խաղացուցանելով զբանն՝ ցուցից յիւրում կարգի – 182. զոր ցուցանեմ յիւրում կարգի ի բանս համառօտս: - 272. Իսկ ըստ պատմագրաց՝ կարգ ծննդաբանութեանդ ունի զայս օրինակ. – 42. յերկրորդն հարկ է մեզ

զոճն կանոնել, որ յետ Նոյի և անդր ազգացն բաժանմունք յառաջ խաղան, ըստ ցեղից ցեղից ի կարգ անկեալ աշխարհաբաժին ցեղակարգութեամբ. – 12. յորոց աճմամբ յառաջանայ կարգն և գայ հասանէ ի Սենեքերիմ արքայ, առ Եզեկիայիւ Եբրայեցւոցն առաջնորդաւ և առ մերովն Հարամայիւ: - 14. Յութերորդ ամի գերութեանն դառնայ Գուրգէն եղբայր Աշոտի միապետել զիշխանութիւն տէրութեանն և յարդարել կարգել յօրինել զկարգս /314/ շփոթեալ աւերեալ երկրիս: - 314. Յուշ առնէր նմա զխոստումնն Աստուծոյ առ Աբրահամ և զկարգս թլփատութեանցն և զզոհիցն և զայլոցն ամենեցուն, զոր ոչ է այժմ ասել մի ըստ միոջէ. և յայս լինէր խոկումն Իսմայէլացւոցն մինչև իսպառ: - 158. որ եկեալ ոչ կարգաւորաբար աշխարհախնամ հոգածութեամբ յարդարէր զկարգս աշխարհիս. – 114. որ զծայրագոյն շնորհացն Աստուծոյ առեալ պարգևս՝ կենդանւոյն ի կարգս անմահիցն փոխանորդեաց վերագրիլ, որ և յառաջ քան զփոխիլն ծանոյց զհամաջինջ բարկութիւն Աստուծոյ խոտորեալ ազգին և որդւոցն անհնազանդից – 26. Ուստի և ըստ կարգի մեղանացն՝ և դժուարինք անիծիցն հետևին, նախ օձին և ապա կնոջն: - 22. ոչ պիտոյացեալ եկամուտ լուսոյ, որով նսեմասցի առ ի հասանել երեկոյին, ոչ ապաժամանութիւն արեգական առ ի մերժել զմութ գիշերի լուսազգեստ ստեղծուածոյն, որ յետ առաջնոցն կարգի և դասու՝ զերկրորդն փոխանորդեցաւ վիճակ, ոչ կերակուր հոսանուտ առ ի լրութիւն տարաբարձ ունակութեանց անապականին, որ դոյզն ինչ փոքրագոյն քան զհրեշտակս գոլ. – 20. վկայեցին վասն Քրիստոսի …բազումք յեպիսկոպոսաց, ի քահանայից և յայլ կարգէ յեկեղեցական զնդէ – 106.

ԿԱՐԳԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ - զոր յիւրում տեղւոջն կարգաբանութեան գրեցից որ ինչ վասն սորա: - 74.

ԿԱՐԳԱԴՐԵԱԼ - Զոր հոյակապն Տրդատ կարգադրեալ վայելչապէս հոգաբարձութեամբ զպատերազմականն հարկանել հարկս ընդդէմ հինից արշաւանաց. զոր կարգապետութիւն և առ սուրբ հրեշտակն գտանեմք /գրքում՝ զտանեմք/ յարարչական նախախնամութենէն, զաշխարհի զօգուտն բերելով: - 398.

ԿԱՐԳԱԴՐՈՒԹԻՒՆ - և յօրինեաց պատրաստեաց ապարանս պատուաւորս գեղազարդ խրախճանական կարգադրութեանց դրուագս – 392.

ԿԱՐԳԱՊԵՏԵԼ - պատմեաց նոցա զհանգամանս տեսլեանն … զբառնալ եպիսկոպոսապետութեանն և թագաւորութեանն ի տանէն Արշակունեաց, և զկարգապետել անարժանիցն, և զընտրութիւնն սրբոց – 120.

ԿԱՐԳԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ - Զոր հոյակապն Տրդատ կարգադրեալ վայելչապէս հոգաբարձութեամբ զպատերազմականն հարկանել հարկս ընդդէմ հինից արշաւանաց. զոր կարգապետութիւն և առ սուրբ հրեշտակն գտանեմք /գրքում՝ զտանեմք/ յարարչական նախախնամութենէն, զաշխարհի զօգուտն բերելով: - 398.

ԿԱՐԳԱՒ - Բայց քանզի ամենայնիւ ամենայն ուրեք ոչ ոք զօրեաց կալ ընդդէմ նորա յամենայն գործս զոր և կամք իւր ախորժէին՝ սկսաւ ձեռնամուխ լինել կարգաւ ընդ բոլոր աշխարհս արևելեայս – 274. Եւ սկսաւ շրջել կարգաւ ընդ բոլոր աշխարհս, յորում բնակեալ էին Տաճիկք, որ մնային ի սմա ըստ հրամանին Բուխայի: - 306. և զի հաւասարութիւն երից ազգացն, այսինքն որդւոցն Նոյի, կարգաւ կանոնեալ դրոշմեալ կան յոլովից գիրս ոչ է մեզ հարկաւոր զնոյն երկայնաբանութեամբ երկրորդել: - 12. զի ոչ է ժամ մեզ զներբողականօքն զդեգերումն առնել, զպատմողական զրուցատրութեան կարգաւն զանց առնել: - 78.

ԿԱՐԳԱԻՈՐԱԲԱՐ - արդ տեսանեմք զերկնային մարմինն, զի կարգաւորաբար անդադար շարժութիւն ունի, այսինքն արեգակն և լուսինն և աստեղք և այլք նոյնպիսիք. – 54. զի թէ ի բազմաց էր՝ այլայլակ և շփոթեալ լինէր ի բազմաց շարժումնն և ոչ կարգաւորաբար: - 54. որ եկեալ ոչ կարգաւորաբար աշխարհախնամ հոգածութեամբ յարդարէր զկարգս աշխարհիս. – 114. ուստի յայտ է թէ և անմարմին է, զի մարմինն՝ բովանդակեալ զօրութիւն ունի, և ոչ կարէ հանապազ շարժել զերկինն կարգաւորաբար. – 54.

ԿԱՐԳԱԻՈՐՈՒԹԻՒՆ - ուստի և մեզ կարգաւորութիւն փոփոխմանց պահեցաւ ստացուածս այս: - 26.

ԿԱՐԳԵԱԼ - Ապա իբրև վախճան առնոյր կարգեալ եպիսկոպոսացն որ ի Պարսից … միաբան ապա նախարարքն Հայոց եկին առ սուրբն Սահակ – 120. Եւ կարգեալ հաստատեաց Հայրակղոս զսուրբ նշանն անդէն ի տեղւոջ իւրում ի սուրբ Գողգոթայ: - 154. թուի ինձ թէ և զարդարն Հաբէլ ի սոյն շարի կարգեալ համարեցաւ. – 26. ի տէրութիւն կարգեալն՝ բազմադիմի չարիւք վարատեալ, և ծառայ ախտից եղև - 22. վասն որոյ և աստուածայնոցն առ Մովսէսիւ հրամայեալ՝ առնուլ վրէժխնդրութեամբ ազգացն Քանանացւոց զառ ի նահապետէն կարգեալ սահման. – 34.

ԿԱՐԳԵԼ - ի մօտ առ նոսա հասեալ՝ կարգեցին / 274/ կազմեցին զճակատն և ետուն պատերազմ ընդ զօրացն Ծանարաց. – 276. աներկիւղ համարձակութեամբ, բանիբուն համառօտութեամբ կարգեցին եդին առաջի բռնաւորին բանս գեղեցկայարմարս յԱստուածաշունչ գրոց վասն ի Քրիստոս հաւատոցն – 250. Բազում և այլ բանս ախորժականս և դիւրընկալս ըստ այսոցիկ կարգէր ի թղթի իւրում: - 186. բայց ակամայ և ի հարկէ գրեցից կարգեցից ի փոքր և ի դուզնաքեայ բանից, բովանդակեցից համառօտ սուղ և սակաւ բանիւ անցանել ընդ պատմութիւն իրիս այսմիկ – 240. Բայց արդ որպէս յառաջագոյն հատուցի զարտաքոյ պարսաւանաց զիս ներքոյ գրել, վասն ոչ ոճով զսորայս կարգել դնել ի շարի աստ զշարագրածս, վասն ոչ բաւելոյ զանչափութիւնն ի մի վայր գումարել յանմասնաւորաբար նշանակութեամբ – 308. Եւ զԳագիկ որ և Ապումրուան՝ զնա ոստիկան կարգեաց ի վերայ աշխարհին, տեղապահութեամբ տիրել, զի կարի մատաղօրեայք էին որդիք Դերանկին. Աշոտ էր Թ ամաց, յորժամ մեռաւ Դերանիկն, Գագիկ էր Է ամաց, Գուրգէն Ե ամաց: - 354. և անդ գեղեցիկս և համառօտս անպաճոյճս կարգէր մի ըստ միոջէ զվկայութիւն /204/ հաւատոցն որ ի Քրիստոս – 206. Եւ եղև իբրև գումարեցան ի մի վայր ամենայն բազմութիւն զօրացն աւելի քան զՄՌ-աց, և կազմեցին ռազմ և կարգեցին ճակատ – 284. և զԱրշաւիր ի գործ պատերազմի զօրագլուխ կարգեաց: - 82. Եւ զօրացն քաջալերեալ ընթացան յիւրաքանչիւր զէնսն և հեծեալ յընտիրս երիվարացն՝ կացին ի հանդիպոջ և հանդիսացան գումարեցան ի մի վայր և պնդեցան կարգեցան մածեան հոլովեցան յինքեանս – 230. Եւ ի վաղիւ անդր մինչ դեռ արևն ընդ ծայրս հարկանէր՝ կարգեցաւ պատերազմ սաստիկ – 140. Եւ ինքն շտապ տագնապէր փութացուցանէր ռազմ բոլորել, կարգել կազմել զճակատն, պատրաստել ի պատերազմ – 228. և կարգեաց նմա ոճիկս օր ըստ օրէ ըստ արժանի մեծ տիկնոջն Հռիփսիմեայ: - 226. և կարգել նմա ոճիկս առատապէս, մինչ ինքն պարապազոյն ժամու անդր հասանիցէ: - 70. և կարգեցին երիցապետ զոմն ի վերայ քաղաքին որում անուն էր Մոդեստոս: - 142. և կարգեցին հրամանատար ի դրանն զԽոռոխ Որմզդ, որ և սպանաւ ի բամբշանէն որ կոչէին Բոր: - 154. և կարգեցին ճակատս և ռազմ բոլորեցին, և վահանաւորքն փակեցին զառաջակողմն ճակատուն և կացին ի թիկանց հետևակազօր նահատակացն. – 306. և կարգեցին ճակատս, և բոլորեցին ռազմ, և գունդս գունդս յընտրելոց զօրացն ըստ ազգս ազգս, շուրջանակի ի ներքս փակեցին զլեառնն և դրօշս և նշանս բարձրագոյնս լայնատարածս կանգնեցին. – 280. և կարգէ զդասս պաշտօնէից կատարել զպաշտօն Տեառն ի տուէ և ի գիշերի անձանձրոյթ աշխատութեամբ և առատաձեռն տեսչութեամբ աղքատաց, զի գտցեն զողորմութիւն ի Քրիստոսէ: - 122. և կացուցեալ զնոսա ի կարգի ստրկութեան, որոյ զփոյթ հպատակութեան ցուցեալ՝ կարգէ զնոսա ի գործ ծառայութեան, կրել արծուիս և բազէս. – 64. և հրաման հարկեցուցանող ճոխութեան քո ստիպէ զմեզ, ճեպել փութալ առ գիւտն հանդիսանալ և կարգել ոճով զփափագելին յայտարարական գրով, դրոշմել կանոնել ի գիրս աստ – 12. Զայս ևս առաւել քան զսոյնս և բազմապատիկ կարգեցին եդին բանս գեղեցկայարմարս ի Քրիստոս հաւատոցն: - 246. զոր ընկալեալ սուրբ հայրապետին և բարեպաշտ թագաւորին Թէոդոսի հինգ թղթովք և հինգ պատասխանեօք՝ կարգէ զսուրբ վարդապետն ընդ վարդապետութեան աթոռակալութեան սրբոյն Յոհաննու Ոսկեբերանի և այլոց քաջաց և գլխաւոր վարդապետացն – 116. զոր կարգէ զնոսա Ներսէի ի վերակացութիւն գործակալութեան – 82. զռազմ ճակատուն կարգեցին պատրաստեցին. – 210. իսկ զՎարդան կարգէ

ստրատելատ Հայոց: - 116. Կարգեաց հրամանատարս և զօրագլուխս ինքեան յիսմայէլականաց անտի՝ զԱլի և զԱպուբաքր և զԱմր և զՈւթման: - 160. կարգեցին ըստ գունդս գունդս առ Շ այր նշանակ մի. – 280. կարգեցին յօրինեցին զռազմն: - 230. կարգէ և յօրինէ ի նմա փողոցս վաճառոց ամենալիցս և բաւականս. – 88. հարկ եղև ակամայ կարգել դնել առաջի զդէմս անցիցն ըստ իւրաքանչիւր պատահմանց: - 234. մինչև եկից հասից ի լայնանիստ ընդարձակ ասպարէզս մատենից պատմութեանցս՝ ոճով մի ըստ միոջէ շարեցից, կարգեցից, գրեցից զախորժելին քեզ: - 74. մտօք սրտի գիտել զերկիւղն Աստուծոյ, կարգել և օրէնս բնութեան ի մարդիկ. – 26. Յորում տեղւոջ բանակ կրօնաւորաց կարգեաց, և հաւատաց զառաջնորդութիւնն նախասացեալ քահանային – 394. Յութերորդ ամի գերութեանն դառնայ Գուրգէն եղբայր Աշոտի միապետել զիշխանութիւն տէրութեանն և յարդարել կարգել յօրինել զկարգս /314/ շփոթեալ աւերեալ երկրիս: - 314. Սոքա հրամանաւ Վահանայ Արծրունւոյ փոյթ յանձին կալեալ՝ խուզել քննել կարգել ի համառօտ բանս զաճմունս ազգացն անցելոց ոչ կարի ինչ ընդ երկայնագոյնս աշխատասիրաբար անցանել պատմութիւնս: - 74.

ԿԱՐԴԱԼ - Ես իսկ լուայ յորժամ կարդային զԱւետարանն, թէ ասաց Քրիստոս, ,,որ խոստովանեսցի զիս առաջի մարդկան՝ խոստովանեցայց և ես զնա առաջի Հօր իմոյ որ յերկինս է,,. – 222. և մինչ նոքա կարծեցին, թէ ի ձեռն նոցա մատնեցան՝ և նոքա կային յաղօթս և զԱստուած կարդային օգնել նոցա. – 286. Զոր /336/ և ես ոչ արհամարհելով այպանեմ զզղջմանն և զապաշաւանացն, զի ,,որ կարդասցէ զանուն Տեառն կեցցէ,,: - 338. որ ի վերայ եկեղեցեաց Քրիստոսի և սուրբ ուղղափառ հաւատոյ արեամբ չափ ճգնեալ նահատակեցան, և զխոստովանողական անուն ձայն ի վերայ եդեալ կարդային: - 132.

ԿԱՐԵԼ - և քակեցին զռազմն և աւերեցին զճակատն և լքին զմիմեանս, և թողին զպատերազմն և գնացին փախստական ամենայն այր յո՛վ և կարաց զերծանել. - 306. ,,արիք երթայք առ զօրավարն, տեսէք հաւաստի, և ի վերայ հասեալ գիտասցուք, թէ ի՞ւ իւիք կարասցուք հաճել զմիտս նորա ի խաղաղութիւն,,: - 214. Այլ ներքին և արտաքին յարձակմունքն ոչ կարէին ի ներքս դիմել մարտնչել ընդ անյաղթ զօրութեան զօրացելոյն ի Քրիստոսէ: - 308. Անդ հանդիպեալ լինէր և երանելի եպիսկոպոսն Գրիգոր Ռշտունեաց վսամ. ոչ կարաց իւրայնովքն զերծանել, իբրև յայնժամ առղոթաւ/հավանաբար ,,աղօթել,, բայն է / ի լեառն: - 358. Ապա այնուհետև ոչ կարաց կալ համարձակութեամբ ի բացեայ առնել զբանակն իւր, այլ ետ զկէս զօրուն յոմն գլխաւոր և նստոյց զնա ի կողմանէ հիւսիսի կողմն. – 280. Արդ ոչ կարեմք փոյթ ընդ փոյթ շղումարար /ճիշտը՝ շղոմարար/ հաճութեամբ թագաւորիդ յանձն առնուլ՝ զոր հրամայէ կայսերական ճոխութիւնդ. – 132. բայց զտոհմէն Արծրունեաց ոչ ինչ այլ իմանալ կարացաք, թէ զինչ գործ գործեալ նոցա, բայց միայն զխաղաղասէր կեանս կեալ առ թագաւորն և առ նախարարսն – 96. Բայց նոքա ի մտի եդեալ էին, թերևս պատիր խաբէութեամբ /170/ կարասցեն բառնալ զնոսա յիւրաքանչիւր տէրութենէ: - 172. և ետուն պատերազմ անդ զաւուրս Լ, և ոչ ինչ կարացին ստնանել. – 362. և կորապաղատին ընդարձակեաց ելանել, զի երթիցէ ուր և կարասցէ հասանել ըստ յաջողելոյ իրին: -348. և այնու աղագաւ կարաց չէն պահել զերկիրն շատամարդկութեամբ: - 90. Եւ բնակեն առանձին ըստ տունս ազգաց, և այնչափ ի բացեայ են ի միմեանց՝ մինչ թէ ոք յարանց զօրաւորաց ի բարձրաբերձ տեղեաց ուժգին խանչիցէ՝ հազիւ թէ ուրեք կարիցէ առնուլ զբոմբիւն ձայնին, իբրև ի վիմաց ինչ արձագանգ/ք/գրքում՝ արձագան/ լինելոյ կարծիս բերելով – 190. և եբարձ զամենայն արս զօրութեանց, և ոչ ոք էր այնուհետև որ կարէր կալ ի կայի իւրում ունել զդէմ նորա – 238. և եկեալ մտեալ յաշխարհս Հայոց աներկիւղ համարձակութեամբ, խորհեալ խորհուրդ զոր ոչ կարաց հաստատել: - 106. և զքեզ կորակնեալ ամօթալից ի պարտութիւն մատնիցին, որպէս զյառաջագոյն եկեալ հազարապետն արքունուստ, զի ոչ կարաց կալ ընդդէմ նոցա, և ոչ Ճ այր առ Ժ զօրացն Հայոց,,: - 214. Եւ լուեալ կնոջն Սահակայ, թէ ըմբռնեցաւ … փութացաւ գնաց եկաց առաջի Բուխայի, թերևս կարասցէ ըստ պատշաճ գեղոյն և ըստ բազմաձեռն գանձուց ապրեցուցանել զայրն իւր, որ առաւել մահու քան թէ կենաց պատճառ եղև նմա: - 272. և

խնդրէին տեսանել թէ ո՛րպէս կարասցեն գտանել զելս իրաց վտանգին ի վերայ հասելոյ: - 206. Եւ մեր ընկալեալ և հաւատացեալ ճշմարտութեանն՝ և ոչ կարեմք փոխանակել զճշմարտութիւն ընդ սնոտի, առասպելաբան և կարկատուն, ստայօդ և պաճուճազարդ մոլար ուսմանդ ձերոյ: - 246. և մնացեալքն կէսքն փախեան երեսաց յո՛վ և կարաց ոք զերծանել – 400. Եւ յայտ յանդիման ի վերայ հասանել ոչ կարէր. գունդ կազմել և ճակատ պատրաստել ընդդէմ՝ անվայելուչ էր. – 346. և նա ձեռնամուխ եղև զընդ նովաւ հնազանդեալս ի բաց կորզել քեցել ի նմանէ շրջաբերական թղթովք, զիշխան Վասպուրական զԴերանիկն, զԱպլբառ Կայսիկ զբռնաւորն Ապահունեաց, նմանապէս և զայլսն զոր և կարաց հրապուրել. – 350. և նորա խնդիր արարեալ մեծաւ ստիպով, մինչև կարացին գտանել նովիմբ կազմածաւ, և ետ յարսն որք եկեալ էին. – 154. և նորա համբարձեալ զձեռս իւր յերկինս յաղօթս կալ, զի կարասցէ յաղթել նահատակութեամբ – 296. Եւ ոչ ոք գտանէր ամենևին ի կողմանէ /174/ թշնամեացն որ կարէր կալ ընդդէմ նոցա, և ոչ մի ոք. – 176. և ոչ ոք կարէր կալ յակաստանի, ունել զժառանգութիւն հայրենի – 94. և ոչ ոք կարէր երգել զօրհնութիւն սաղմոսացն և կամ լսել ի գթալից արտասուաց ժողովրդեանն միանգամայն և յայնչափ խնդութենէն: - 154. և տարածեալ սփռեալ գործավարս յամենայն երկիրս, բայց միայն յամուրսն ոչ կարացին լինել գամագիտ: - 372. Եւ փախեաւ Յազկերտ յերեսաց /164/ նոցա և ոչ կարաց ճողոպրել. քանզի հասին զհետ նորա մերձ ի սահմանս Քուշանաց, և կոտորեցին զամենայն զօրս նորա. – 166. զայս խորհեալ Մարդպետին ասէ, թէ զայս ձախողակի իմացմունս կատարել կարացից՝ թերևս և զտուն Մամիկոնեան նախարարութեանց կարացից որսալ ի կորուստ: - 98. զայս խորհեալ Մարդպետին ասէ, թէ զայս ձախողակի իմացմունս կատարել կարացից՝ թերևս և զտուն Մամիկոնեան նախարարութեանց կարացից որսալ ի կորուստ: - 98. զի Քրիստոսն այն, որ զանձն իւր ոչ կարաց ապրեցուցանել ի Հրէիցն, այլ կալան զնա և սպանին ի վերայ փայտի՝ իսկ արդ զքեզ զիա՞րդ կարէ ապրեցուցանել ի ձեռաց իմոց: - 146. զի Քրիստոսն այն, որ զանձն իւր ոչ կարաց ապրեցուցանել ի Հրէիցն, այլ կալան զնա և սպանին ի վերայ փայտի՝ իսկ արդ զքեզ զիա՞րդ կարէ ապրեցուցանել ի ձեռաց իմոց: - 146. զի ,,ոչ կարէ ծառ պտուղ չար առնել, և ոչ ծառ չար՝ պտուղ բարի առնել,, , որպէս ասաց Փրկիչն – 256. զի այնու դիւրաւ կարասցեն հերքել մերժել ի բաց կալ ի սուրբ հաւատոյ պարկեշտ կրօնից քրիստոնէութեան: - 124. զի այնու թերևս քաջ կարասցէ գլել զինքեամբ զզօրս Հայոց նախարարօքն հանդերձ. – 114. զի ասեն, թէ նոքա ի միջոյ բառնայցեն՝ ոչ ոք կարասցէ կալ ի կայի իւրում ունել զդէմ մեր: - 184. զի թերևս կարասցեն հաճել զմիտս զօրավարին՝ ի բաց կալ ի խորհրդոցն զոր ինչ խորհեալ էր – 210. զի թերևս կարասցէ արկանել զերանելին ի ներքոյ պղտոր հրապուրեցուցիչս ժախուն մահածին հնազանդութեանն - 204. զի թէ կարացից հարկանել զթշնամին իմ և կանգնել զթագաւորութիւնն իմ՝ ես եղէց քեզ որդի հնազանդութեան - 136. զի կարասցէ անսայթաք հաւատով յաղթել հնարից բանսարկուին, որ ի ծածուկ և յայտնի պատերազմին – 206. զի կարասցէ խոտորել ի գաղտնիս զոգի սրբոյն, զզրահեալն Հոգւովն սրբոյ վերեկութեամբ – 204. զի ոչ կարաց զերծանել գնալ յով և կամիցի – 84. զի ուր և իցէ՝ ածցեն զնա առ նա, թէ՛ պատիր խաբէութեամբ և խորամանկ կեղծաւորութեամբ և խարդախութեամբ, կամ պատերազմաւ և մեծամեծ զօրութեամբ, ամենայն պատրաստութեամբ, արքունի կարողութեամբ, որպէս զիարդ և կարասցեն՝ առ նա հասուցանեն: - 224 Զկնի այսորիկ յառաջ խաղացեալ Ահմաթ և որ ընդ նմա կայսկազենիցն գունդք, երթեալ մտանել ի քաղաքն Դուին, թերևս կարասցէ ի կատարումն՝ զոր ինչ խորհեցաւն՝ հասուցանել զչարիսն: - 344. ընդ կրունկն դարձիր, թշուառական, քանզի զերջանիկ կամարարացն կղզիս կոխել ոչ կարես. զի՞ յերկինս ելանել բռնանաս,,: - 50. ի սաստ մատուցեալ զնդին իւրոյ պատերազմողացն՝ և ոչ կարաց զբորբոքեալ հնոց դէզադէզ կոխակացն սրախողխող սատակմանն ցածուցանել: - 368. իբրև շունք համրացեալք, որ ոչ կարեն հաջել, որպէս ասէ Եսայի մարգարէ, ընդդէմ Տեառն փոխելով զկատաղութիւն մահածին թիւնիցն սատակչական զօրութիւնն – 210. ինքն իսկ փոյթ յանձին կալեալ՝ ել գնաց մեծաւ

հոգաբարձութեամբ, լուծանել զնա ի տառապանաց արգելանին. սակայն և այնպէս ոչ կարաց գտանել զելս իրացն վտանգի առնն: - 346. Իսկ Դերանիկն գործ առնէր ի գիւտս հնարիմացութեան, և տարուբերէր յանձն իւր՝ գտանել զելս իրացն, որով կարիցէ հանել զամուրսն ի Գուրգինայ և տիրել աշխարհին: - 326. Իսկ թագաւորն գրէ առ զօրավարն թերևս կարասցէ հաւանեցուցանել զԳուրգէն՝ երթալ ի թագաւորական քաղաքն առ կայսր, և մեծաց պարգևաց և պատուի և գահու յառաջագութեամբ ընկալցի պարգև ի թագաւորէն: - 302. Իսկ թագաւորն իբրև գիտաց զընդխառնել ընդ միմեանս զօրացն, կամեցաւ մի՞թէ արդեօք կարասցէ դադարեցուցանել զմաքառումն. – 368. Իսկ Ներսէհ ունկնդիր եղեալ Դարէհի, բայց ոչ կարաց հաւատարմացուցանել զասացեալսն. – 82. Իսկ սուրբն վառեալ Հոգւովն սրբով՝ յիշէ զասացեալն ի Փրկչէն, թէ ,,մի երկնչիք յայնցանէ, որ սպանանեն զմարմինն, և զոգին ոչ կարեն ապականել,, - 204. Իսկ Վռամ յերկմիտս եղեալ, ոչ կարէր կատարել զխնդիրն – 118. լռութեամբ և պատճառանօք ոչ կարէին հաճել զմիտս զօրավարին – 234. Մի՞թէ և այժմ ոչ գիտիցես, թէ զամենայն երկիր զծով և զցամաք ինձ հնազանդեցուցի. արդ զԿոստանդնուպօլի՞ս միայն ոչ կարիցեմ բերել: - 146. մի՞թէ ոչ կարէին Հոռոմք սպանանել զնա, և բառնալ զթագաւորութիւնն Պարսից ի ժամանակի, իբրև ետ Աստուած զսա ի ձեռս մեր. այլ արարին ի վերայ նորա ողորմութիւն: - 144. միանգամայն սաստկացուցանէր ի վերայ նորա զահարկութիւնն, զի գոնեայ այնու կարասցէ արդեօք վրիպեցուցանել ի ճշմարիտ հաւատոցն որ ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ. – 294. մինչ հազիւ թէ ուրեք կարաց նշկահել զսոսա ի պատրանս խաբէութեան և ի նենգութիւն կեղծաւոր խարդախութեան զօրականաց իւրոյ տէրութեանն: - 242. Նոյնպէս եթէ ոչ հաւատք սրտի և խոստովանութիւն շրթանց ամբողջ պահիցին՝ ոչ կարասցէ հետևել ճշմարիտ դաւանութեանն ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ – 256. որում անհնար է երկոցունց ի միասին բնակել, և ոչ ոք կարէ երկուց տերանց ծառայել, որպէս ասաց Փրկիչն – 248. ուստի յայտ է թէ և անմարմին է, զի մարմինն՝ բովանդակեալ զօրութիւն ունի, և ոչ կարէ հանապազ շարժել զերկին կարգաւորաբար. – 54. ,,ոչ կարեմք զդէմ ունել անհնարին ուժոյ բռնութեանն արքունի – 216. և կարիցես զիշխանս Հայոց կապանօք առ մեզ հասուցանել, մանաւանդ զիշխանն Վասպուրական զԱշոտ՝ քեզ և զաւակի քում տաց զերկիրն զայն ի ժառանգութիւն: - 184. Յայնժամ իբրև գիտաց զօրավարն Հայոց և ոչ միով իւիք կարաց հաճել զմիտս նոցա, այլ միաբան ետուն հրաման ելանել ի պատերազմ – 230. յորոց վերայ հասեալ եկուլ վիշապաբար զորս և կարաց ի դիմի հարկանել: - 262. Եւ բնաւ աշխարհս քայքայեալ ցրուեցան՝ յով և կարաց աճապարել փախչել այր իւրաքանչիւր. – 92. զի ես տաց ձեզ բերան և իմաստութիւն, որում ոչ կարիցեն կալ հակառակ կամ տալ պատասպանի ամենայն հակառակորդքն ձեր,,: - 204.

ԿԱՐԵԻՈՐ - Արդ որպէս յառաջագոյն ասացաք՝ սակս կարևոր յուզմանցն միապետեալ ի շարս կանոնաց, միայն յայտարարութիւնս առնել զազգացն Արծրունեաց – 96. Եւ զոր ոչ հաւատարմանայ մեզ՝ և ոչ գրել կարևոր համարեցայ: - 100. և ո՞րպէս՝ հնարաւորեալ յապրուստ անձանց վճարեն զկարևոր պէտս իւրեանց լի աշխատութեամբ և սաստիկ տառապանօք. – 190. զաւերումն աշխարհի քան զշինութիւն կարևոր համարէր – 370. Իսկ ոմանք ի պատմագրաց ասեն, թէ և դուստր Նոյի և ճարտարապետ նաւին կնաւ և որդւովք և կարևոր բարեկամօք. (տապանի մեջ են մտել) որ և ինձ հաւանականք այսոքիկ թուին. – 30. յաճախագոյնս վասն Գուրգինայ վայելէ զդրուատեացն, կարևոր է բազմաձեռն աճմամբ զդրուատեացն յերկարագոյնս հատուցանել զճարտասանութիւնս. - 300. Նախ առաջին՝ զի յետ աւուրց ինչ, իբր անագան իմն այլ ոչ նախապատիւ և կարևոր. և զայն արատաւոր, այլ ոչ անարատ՝ երևի յասացելոցն՝ եթէ ուղիղ մատուցանես և ուղիղ ոչ բաժանես՝ մեղար: - 24.

ԿԱՐԳ ԸՍՏ ԿԱՐԳԻ - ԵԹԷ ՈՐՊԷՍ ԿԱՐԳ ԸՍՏ ԿԱՐԳԻ ԵԿԱՑ ԹԱԳԱՎՈՐՈՒԹԻՒՆՆ /ՃԻՇՏԸ՝ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆ/ ԱՍՈՐԵՍՏԱՆԵԱՅՑ ՄԻՆՉԵԻ Ի ԿԻՒՐՈՍ ՊԱՐՍԻԿ: - 56.

ԿԱՐԹ - Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … դու վիշապ ծովական՝ և մեք կարթ, ի քիմս քո ի վեր ձգելով զքեզ ի խորոց անդնդոց. – 280.

ԿԱՐԹԱԿՈՏՈՐ - Եւ /106/ նոյնժամայն հուպ ընդ հուպ ի դիմի հարեալ Մեհուժանայ և կարթակոտոր զասպազինեալ երիվարն արարեալ քաջին Սմբատայ՝ տոռն արկեալ ի պարանոցն Մեհուժանայ ասէ. – 108.

ԿԱՐԻ - Այլ զմեզ գիտես ո՛վ ոք եմք և ուստի՛ և յումմէ, և թէ զի՛նչ անուն է մեր՝ կարի քաջայայտ է քեզ - 242. դառնալ անդրէն ոչ կամէին, զի կարի սաստիկ ամօթս համարէր զգործեցեալսն, կալ տևել ժուժկալել ընդդէմ նոցա ոչ կամէին, զի բազում անկան ի զօրաց իւրեանց: - 276. Եւ զԳագիկ որ և Ապումրուան՝ զնա ոստիկան կարգեաց ի վերայ աշխարհին, տեղապահութեամբ տիրել, զի կարի մատաղօրեայք էին որդիք Դերանկին. Աշոտ էր Թ ամաց, յորժամ մեռաւ Դերանիկն, Գագիկ էր Է ամաց, Գուրգէն Ե ամաց: - 354. Եւ մինչ կարի և ահագին սաստիկս կուտեցաւ ի վերայ նորա ամբոխն, և ամբաստանքն միաբարբառ զաղաղակ /288/ բարձեալ առաջի բռնաւորին զօձիս պատառեալ ասէին, ,,մահապարտ է, չէ պարտ դմա կեալ, և ոչ առնուլ տեղի պատասխանւոյ,, - 290. Եւ յետ մահու նորա նստուցին թագաւոր զորդի նորին զԱրտաշիր, կարի տղայ մանուկ: - 152. և նախ յառաջ Սափին կարի յոյժ սիրեցեալն իւր, զսատակչական դեղն արբեալ, անբուժելի կեղով վառեալ յոսկր և ի մարմին՝ և առաջի Աւշնի զրաւ առնոյր ի կենացն: - 376. իբրև զկարի իմն հնագունից և զանյայտից զինքեանս ասաց նոր առասպելութիւն. – 46. Իբրև կարի թախանձեաց՝ ետ նմա իշխանութիւն հազար ամ: - 46. որ կարի սիրելի է ինձ, մանաւանդ թէ յոլովից, կամ թէ ամենայն հաւատացելոց ի Քրիստոս՝ յերկարագոյնս առնել ի ճառիս զդեգերումն շահատակութեան, ձեզ լսել և ինձ գրել: - 76. Սոքա հրամանաւ Վահանայ Արծրունւոյ փոյթ յանձին կալեալ՝ խուզել քննել կարգել ի համառօտ բանս զաճմունս ազգացն անցելոց ոչ կարի ինչ ընդ երկայնագոյնս աշխատասիրաբար անցանել պատմութիւնս: - 74. քանզի կարի ախորժելով ունկն դնէր և յօժարէր բառնալ զթագաւորութիւնն Հայոց - 118. քանզի կարի սիրելի էր նմա խոռվութիւն և արիւնհեղութիւն. – 170.

ԿԱՐԻ ՅՈՅԺ - Եւ վասն այսր իրաց նենգութեամբ և չարակնութեամբ առլցեալ, մանաւանդ յերկիւղէ՝ կարի յոյժ գրգռեցաւ պատերազմ սաստիկ ի ձեռն Վասակայ Արծրունւոյ. – 178.

ԿԱՐԻՆ ԳԱԻԱՌ - և բազում և ազգի ազգի հոգաբարձութեամբ տուեալ օգնականութիւնս Հայոց աշխարհիս, շինելով քաղաք Թէոդուպոլիս ի Կարին գաւառի, և զօրս կողմնակալս ի պահեստ՝ ընդդէմ կալ պարսկական յարձակմանցն: - 114. և զերթալն Մեսրովպայ և Վարդանայ ի Յոյնս առաջի արկանէին, և զգալն Անատողեայ և զշինել քաղաքին ի Կարին գաւառ: - 118. Եւ ի հասանելն նորա ի Թէոդոսի քաղաքն ի Կարին գաւառ՝ եհաս լուր նորա առ կայսր Միքայէլ թագաւոր Յունաց. – 316.

ԿԱՐՃԵԱԼ - Բայց խռովիչքն ատեցողքն խաղաղութեան ոչ դադարէին նիւթել զհակառակս բարւոյն և զաճմունս չարին. մանաւանդ Վասակ որ զկարճեալ իշխանական անունն յինքեան բերէր: - 310. և ինքն Աշխէթ զինեալ զինքն ի զէն և յասպազէն, զոր կարճեալ ոմանց երկաթեղէն պատկեր գոգցես զերիվարն և զհեծեալն, աչացն միայն ոչ գոլով ծածկոյթ. – 272. Եւ մինչդեռ յայնմ մահիճսն կարճեալ հիւանդութեաննն կեղծաւորէր՝ և ախոյեանարձակքն /ճիշտը՝ախոյեանայարձակ/ զմիմեամբք շուրթափէին – 328. Իսկ Խոսրովու կարճեալ արծարծեալ զզօրս իւր և որք ի դրանէն արքունի որ կոչին համահարզք և փուշտիպանք, և ամենայն արք ընտիրք /148/ տան թագաւորին ոյժ առեալ դարձեալ պատերազմել ընդ Հայրակղի: - 150.

ԿԱՐՃԵԼ - ,,Ես այսպէս կարճէի, թէ յորժամ ես ընդ թշնամիս ձեր մարտնչիմ՝ դուք յայդմ կողմանէ օգնական ինձ լինիցիք, և միաբանութեամբ բարձցուք ի միջոյ զտիեզերական պատուհասն, զտունդ Սասանայ: - 138. ,,յարուցեալ երթիցես դու ինքնին և քեզէն լուիցես ի նմանէ զոր ինչ ախորժիցէ, և բարձցի ի քէն ապստամբութիւնն, զորմէ կարճեն ապստամբ լինել ի թագաւորէն,,: - 214. այլ և ոչ զծիծաղականս նոցա համբաւեալ

քաջութիւն, որպէս կարծեն՝ առանց եպերանաց անցից զխելագարութեամբքն: - 36. այլ և ոչ զմեզ ապստամբս կարծիցես գոլ յինքնակալ թագաւորէն և ի քումմէ ճոխութենէդ, եթէ հաւաստեաւ քննիցես: - 212. այլ և ոչ տարաբարձական, որպէս և /48/ արդ ևս ոմանք կարծեն, ոչ գիտելով զասացեալսն ի Տեառնէ աւազակին՝ այսօր ընդ իս իցես ի դրախտին: - 50. և առ զայրուցն առ մարդկայինն դիմեալ ազգ՝ կարծել նոցա ստնանէր, յինքեանք ձգել կորզել զսատակչական դարձուածէ. – 398. և ետ բերել քուքս և տանջել զնոսա քքովքն յերկար, մինչ կարծել ի նմին վախճանել – 292. և իբրև եդ առաջի զվնասուցն որով կարծէր արկանել զնա ի հաղբս կորստեան՝ ասէ ցերանելին – 294. Եւ իբրև ետուն զթուղթն կարծեցեալ իբրև յերեսաց արքայի՝ ,,ընթերցիր զայդ, ասէ, մի՛ ինչ ընդ մեղադրութեամբ արկաներ զիս, և կարծել նենգութեամբ գնալ առ քեզ և դրժել ինչ քեզ և ստել երդմանց /236/ մերոց. – 238. և ինքեանք դարձան անդրէն. կարծէին ի սպառ հարկանել զգունդն Հայոց. – 308. Եւ խօսէր ընդ նոսա սաստիկ և ահագին դատաստանօք և սպառնալեօք, թէ ընդէ՞ր և դուք ոչ մեռարուք ի պատերազմին, քան թէ ելեալ փախստական գնացէք գալ առ իս և տալ համարձակութիւն ծառայի իմում ի յայսքան վնաս. մի՞թէ արդեօք զխոսրով մեռեալ կարծէիք,,: - 150. և կարծէր յայնժամ ի ձեռն խոշտանգանաց դիւրաւ արկանել զնոսա ի հաղբս կորուսելոցն և մոլորելոցն ի հաւատէն Քրիստոսի: - 264. և մինչ նոքա կարծեցին, թէ ի ձեռն նոցա մատնեցան՝ և նոքա կային յաղօթս և զԱստուած կարդային օգնել նոցա. – 286. զի ասաց զօրավարն Աղուանից, եթէ ,,մի՛ կարծիցէ ոք զիս ապստամբ գոլ ի թագաւորէն և վասն այնր հարկանել զզօրսդ Ասորեստանի,,. – 286. զի կարծէր դիւրաւ արկանել զնոսա ի հաղբս պատրանաց զկնի դարձելոցն ի ճշմարտութենէն. – 250. զի կարծէր ևս համախորհ և միագործ զնիզակակիցսն իւր, զզօրսն և զզօրագլուխս զգունդ ազատացն, որ մտեալ էին ընդ նմա յանձաւն Նկանի: - 210. զի մի քաջասրտագոյն կարծիցի Մարն քան զՀայկազնեայն: - 62. զի ոչ ունէք զայդ յանձին կալաւ Աղէքսանդրոս՝ կարծել տիրել ունէք երկրի բաց յԱղէքսանդրէ: - 70. Իսկ ի դառնալ գրոցն ի յաշխարհն Մոկաց՝ ոչ ինչ ունէք փոյթ վասն այն լինելով, կարծել՝ վարդապետին զայս այսպէս կանոնեալ. – 130. կարծեաց համանգամայն զբոլոր պաշտօնեայս Քրիստոսի ի բաց վճարել ի հաւատարիմ երկրպագութենէ ճշմարտին Աստուծոյ տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի. – 264. Կարծելով Վահանայ խոնարհել զորդին իւր յանկանգնելի կործանումն, զոր մեկուսեալ Սամուէլի զհայր իւր Վահան, իբր այն թէ խորհիցին ինչ վասն որոյ եկեալն էին – 106. կարծէր իւրով զօրութեամբ զօրանալ ի վերայ կործանմանն Հայոց, ի մոռացօնս եղեալ հատուցումն մեղաց մերոց ի ձեռանէ Տեառն, որպէս Իսրայէլին ի հնումն առ Սեդեկեաւ զՆաբուքոդոնոսորայն: - 326. մտեալ Վահան աղերսէր համոզէր՝ մի կալ մնալ, մինչ զքաջանունութիւնն ընդ վատասրտութիւն կարծել յոմանց խառնել, թէպէտ և անկարծ վարկանէր զկեղակարծն: - 328. նա և զիւրեաւ տախտակափակ լանջապահս, թիկնապահս, զանգապանս, սռնապանս, գլխապանս, որ գրեթէ բովանդակ պղնձեղէնս զնա իմանալ թուէր, և զետեղեալ բլրաձև զօրու անմատչելի կարծելով. – 64. Նոյն գունակ և զՂուկա ազգաբանութիւնն գտցես շարածեալ ի վերջէ յառաջ, և ասէր որպէս կարծէր զՅիսուսէ՝ ի Յովսէփայ ի Յակովբայ ի Հեղեայ, և ապա մի ըստ միոջէքն: -16. Վեցերորդ՝ զի խաւարաւ չարեացն պատրուակեալ զոգին, մինչն զԱստուած ևս անգէտ կարծելով՝ լրբենի երեսօք պատասխանէր – 24.

ԿԱՐԾԵՑԵԱԼ - - և նա ևս քան զևս զկարծեցեալ հիւանդութեանն աճեցուցանէր զխստութիւն ցաւոցն ծանրանալն նմա: - 328. Բայց ինքն կարծեցեալ մարզպանն փախստեայ անկանի ի բարձրաբերձ եկեղեցին – 190. Եւ իբրև ետուն զթուղթն կարծեցեալ իբրև յերեսաց արքայի՝ ,,ընթերցիր զայդ, ասէ, մի՛ ինչ ընդ մեղադրութեամբ արկաներ զիս, և կարծել նենգութեամբ գնալ առ քեզ և դրժել ինչ քեզ և ստել երդմանց /236/ մերոց. – 238.

ԿԱՐԾԻՔ - Եւ բնակեն առանձին ըստ տունս ազգաց, և այնչափ ի բացեայ են ի միմեանց՝ մինչ թէ ոք յարանց զօրաւորաց ի բարձրաբերձ տեղեաց ուժգին խանչիցէ՝ հազիւ թէ ուրեք կարիցէ առնուլ զբոմբիւն ձայնին, իբրև ի վիմաց ինչ արձագանգ/ք/գրքում՝ արձագան/ լինելոյ կարծիս բերելով – 190. Եւ ելեալ գնաց զհետ կոչնականացն ի գութ հարազատութեան, և ի

կարծիս սաստիկ հիւանդութեան, թէ մերձ ի մահ անկեալ դնիցի, ըստ ստուգելոյ կոչնականացն: - 348. Եւ եղև մինչ կային իշխանքն ի միաբանութեան առանց կարծեաց կասկածանաց ի հպատակութեան ելեալ յարքունուստ հազարապետին / 340 / որդւոյն Հալթի, և զմիաբանական սիրոյն շաղկապ ի միասին յօդեալ պնդեալ անքակ պահէին – 342. Եւ ես զայլովք հայեցեալ բանիւք քամահեալ՝ ուժգնակի կարծիք ի միտս իմ ընթացան առ ի հաւատ ասացելոցս վերջնոյ – 48. և ի սաստիկ փայլմանէ զինուցն և սուսերացն շողալոյ, և ի փայլիւնն սպառազէն երիվարացն վառելոցն՝ զկարծիս բերէր զիրոյ վառեալ լերինն – 228. և հայր քո Վասակ խորհիցի ինչ առ արքայի, և աղմուկ և շփոթ ինչ յուզիցէ հայր քո, որպէս թէ զապստամբութեան ինչ խորհել կարծիս զմէնջ առնուցուն: - 114. և մինչ ոչ ելին ի գլուխ կարծիքն, այլ իբրև զմեքենայ ինչ յամուր անդամանդեայ պարսպէ ի բաց դառնայր – 250. և յանդիմանեալ ի սրբոյն Ներսիսէ՝ արբուցանեն նմա դեղ մահու, զանխուլ կարծիս բերելով. – 108. Եւ վասն այսր ամենայնի հարկ է քեզ երթալ, զի և կարծիք ապստամբութեանդ բարձցի – 216. Եւ տային կարծիս պարսկականին՝ որպէս թէ հաւանեալ օրինաց նոցա: - 110. Իսկ իբրև գիտաց բռնաւորն, եթէ չելին ի գլուխ կարծիքն զոր ի վերայ սրբոցն խորհեցաւ, որպէս գրեալ է, ,,կարծողն և արհամարհողն այր ամբարտաւան է և ոչ ինչ վճարեսցէ,,- 264. ո՞չ ապաքէն ըստ այնմ և ելքն ի նմանէ լինիցին շահ ի փառս Բաբելացւոցն ըստ կարծեաց նոցա: - 38. որ կարծիւք յիմարութեան աստուածանալ կամեցաւ: - 26. Քանզի առաջնոցն ուրուականք և ստուերականք ոմանք՝ ըստ իւրաքանչիւր կարծեաց թուելոց վրիպեցան յաստուածածանօթն գիտութենէ հոգեշահ նահապետացն: - 40. քանզի ոչինչ ունէր զկարծիս դրժանաց առ թագաւորն և առ զօրս նորա – 186.

ԿԱՐԾՈՂ - Իսկ իբրև գիտաց բռնաւորն, եթէ չելին ի գլուխ կարծիքն զոր ի վերայ սրբոցն խորհեցաւ, որպէս գրեալ է, ,,կարծողն և արհամարհողն այր ամբարտաւան է և ոչ ինչ վճարեսցէ,,- 264.

ԿԱՐԾՈՂԱԿԱՆ - Իսկ Սաղման յանձն առ գրել նմա. և գրէր գիրս յօդուածոյս, էր ինչ որ ի ստոյգ յիշողութենէ, և էր ինչ որ կարծողական բանք. – 164. Ոչ կարծողականս ինչ ըստ առաջնոցն Բէլայ ասացելում, կամ այլոց ստուերականացն երևեցելոց երազականաց և խաբեբայ դիւաց, այլ ձեռագործ մեռելականս իսկ եցոյց ի պաշտօն – 40.

ԿԱՐԾՐ - Ի սորա յերրորդ ամի թագաւորութեանն ի վերայ Հայոց աստուածատուր բարկութեամբ անդնդաշարժ վրդովմամբք ներքնագոյն խորոցն պատահեալ միմեանց սահանախաղաց դղրդմամբ, հիմնաշարժ տապալմամբ, /356/ ներքսագոյն երկրի թուլացեալ պնդափակ աղխեալ սանդարամետական սահմանին, բարկութեան հողմոց շնչեալ ընդ ջրոցն խաւարայնոց, ի կոհակս անդնդաքակս զթանձրայատակ երկրի զկարծր և զծանրալիր անկշիռ անբաւութիւնն տատանեալ, մինչ յերեսս երկրի ի վեր մղեալ հանդէպ քաղաքին Արտաշատու/ գրքում՝ Արտաշասու/, որ Բլուրն նորուն ասի – 358.

ԿԱՐԾՐԱՆԱԼ - և եղեն իբրև զմի այր կամ թէ իբրև զվէմ մի բլրաձև, արձանացան կարծրացան պնդութեամբ՝ անմատոյց լինել ի նոսա զօրութիւն երկաթի. – 230.

ԿԱՐԿԱՌ - և թափառական զվէմս ապաստան արարեալ յանկասկածագոյն տեղիս դարանի ի փոքր վիմամէջս ի կարկառս հովտաձևս հանդէպ հարաւոյ քաղաքաբերդին Վանի, մօտ այն տեղի, յորում բղխէ աղբիւրաբար առ ստորոտով բլրակի միոյ, մօտ յեզր ծովուն – 84.

ԿԱՐԿԱՌԵԱԼ - և տեսեալ զուարակ մի՝ գողացաւ և տարեալ մեկուսի յազեաց զնա և կարկառեալ քարամբք՝ մնայր երեկոյինն – 46.

ԿԱՐԿԱՌԵԼ - Վա՛յ քեզ, եղո՛ւկ դու, այր քաջ, արքայդ մեծանուն, յորժամ կարկառիցէ բարձրեալն զձեռն իւր ի կործանել զքեզ և ի խորտակել զգաւազան ամբարտաւանութեան քո: - 148.

ԿԱՐԿԱՏՈՒՆ - և կէսքն վրիպեալք ի բնական հայրենի լեզուէն, յաղագս հեռաբնակ լինելոյ և անհամբոյրք միմեանց հանդիպեալք, և խօսս միմեանց եղեալ կարկատուն մուրացածի բանիւք: - 190. Եւ մեր ընկալեալ և հաւատացեալ ճշմարտութեանն՝ և ոչ կարեմք փոխանակել զճշմարտութիւն ընդ սնոտի, առասպելաբան և կարկատուն, ստայօդ և պաճուճազարդ մոլար ուսմանդ ձերոյ: - 246.

ԿԱՐԿԻՆԵԱՆՔ ՏԵՂԻ - Եւ հասեալ ի մի վայր գան հովիտն Կուղան, ուր Գուրգէն բանակ արարեալ /362/ էր ի Կարկինեանս տեղւոջ բազմաձեռն զօրու. – 364.

ԿԱՐԿՈՒՏ - Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … դու ծաղիկ՝ և մեք խորշակ թառամեցուցիչք, դու անդ պտղալից՝ և մեք կարկուտ ապականարար – 280.

ԿԱՐԿՏԱԲԵՐ - և ահեղ որոտումն և ահեղ թնդիւնք և բախմունք խուռն յարձակելոյ իբրև յամպոյ ճայթիւնք կարկտաբերք հրձգութեանց կերպաձգէին: - 328. կամ թէ յամպոց ինչ ճայթիւն արձակելոյ և ի վայր հրաձգութիւնն արկանէ ի կարկտաբեր և յանձրևաբեր ժամանակի - 228. Մանաւանդ /370/ թէ նախախնամող և պահպանական աջն Քրիստոսի հովանաւորեալ առ ապրուստ հրածին կարկտաբեր հասեալ կորստական դիպուածին, օգնութիւն հասեալ յԱստուծոյ՝ քաջասրտագոյնս զնա գործեաց և շութափեալ զնա ի ժանեաց գազանին – 372.

ԿԱՐԿՏԱՀՈՍ - վառեալ լինէր իբրև զբոց հնոցի, իբրև զալիս ծովու դիզեալ կուտմամբ փրփրեալ ծիրանագոյն արիւնանման, ուժգին գոչելով անդնդաքակ յուզմամբ, իբրև զհեղեղատ յորդահոս ի ճայթմանէ կարկտահոս ամպոց – 180.

ԿԱՐՃԱՌՕՏ - Բայց զի՞ մի մի զիւրաքանչիւր հանդէս պատերազմաց նոցա գրեցից յականէ յանուանէ. ասացից կարճառօտ և համառօտեցից զբանս. – 286.

ԿԱՐՄԻՐ ԳԵՏ - Իսկ վայր խաղացեալ ի Մառականն աւան, առ Կարմիրն կոչեցեալ գետով, որ իջանէ ի գետն Երասխ – 392.

ԿԱՐՄՐԱՏԵՍԻԼ - և փոխանակ ծաղկեալ պատմուճանի գունագոյն երանգ երանգ անկուածոցն՝ զսուրբ և զվարդագոյն կարմրատեսիլ արիւնն իւրեանց ի վերայ սուրբ մարմնոյն, և փոխանակ ոսկեհուռ թագակապ զարդու պսակացն՝ զերկրպագութիւնն Քրիստոսի. – 266.

ԿԱՐՆԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔ - Յետ այսր՝ յերկրորդ ամի պաշարեն զԿարնային քաղաքն զօրքն Յունաց. և դարձեալ անդրէն ի կամս իւրեանց թողեալ գնացին: - 358.

ԿԱՐՆՈՅ ՔԱՂԱՔ - Եւ ճանապարհ արարեալ ընդ կողմն հիւսիսոյ՝ ել դէպ ուղի ի Կարնոյ քաղաք – 148.

ԿԱՐՈՂ/ՕՂ/ - բայց միայն Աստուծոյ կարողի և յամենայնի խնամողի կարողութիւնս այս է դիւրայարմար – 198. Իսկ քաղաքապետն Սահակ ելեալ ընդ դուռնն, որ ելանէ ի բերդն Շամշղտայ, սամոյր զինքեամբ արկեալ և գաւազան ի ձեռն առեալ, յիմարեալ մտօք կորոյս զփախուստն իւր, որ կարող էր գնալ յով և կամիցի. – 272. կարող է Ատուած, եթէ կամեսցի՝ ցամաքեցուցանել զծովս առաջի ձեր: - 144. Ուր և այլոց կարող տուիչ լինել ժամանակաց, որպէս և արանցն որ յառաջ քան զջրհեղեղն քառասուն ևս աւելի բիւրս ամաց և դարս փոխադրական այլաձևս և խժականս, շարս և ներս և սոսս - 38. բայց նուազեալ ազգին՝ ոչ զոք ունէին, որ կարօղ լինէին զգործ պատերազմին վճարել և զպաշտօն թագաւորին. – 90.

ԿԱՐՈՂԱԲԱՐ - որ յետուստ՝ մոլի բռնաւոր, որ և զՏրովական դժուարամարտիկ իրս քաջապէս և կարողաբար վանեալ՝ աստուած ի նոցանէ ասացաւ, նա և ոչ աշխարհակալին Աղէքսանդրի Մակեդոնացւոյ - 36.

ԿԱՐՈՂԱԳՈՅՆ - քանզի նուազագոյնքն և տկարք՝ թափառեալք աղքատութեամբ վտանգէին, իսկ կարողագոյնքն և բռնաւորք ըստ բնութեան գազանաց վայրենամիտք լեալ, անամօթ և անարգել յափշտակութեամբ վրդովէին զբոլոր երկիրս: - 300.

ԿԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆ - ,, վնասս և զբեկումն հարկաց արքունի և զկոտորումն զօրաց քոց Աշոտ գործեաց, և նա է պատճառ ամենայն ապստամբութեան Հայոց ի քումմէ թագաւորութենէդ, ասեն, ո՛վ քաջդ և հաւասար աստուածայնոց կարողութեան ինքնակալ, և ընդհանուր իշխեցօղ կենաց և մահու,,: - 180. այր գազանաբարոյ, վայրենամիտ, առատաձեռն առ արբումն մարդկան, այր զօրաւոր զօրութեամբ ի գործս պատերազմաց, ահարկու ազանց, կարողութիւն և ուժեղութիւն Աւշնի ի սորա ձեռս բաւականացեալ: - 374. բայց միայն Աստուծոյ կարողի և յամենայնի խնամողի

կարողութիւնս այս է դիւրայարմար – 198. զի ոչ իսկ է կարողութիւն լռութեամբ ծածկել թաքուցանել անյայտ առնել զանհուն և զանբաւ վիշտս աղէտս եկեալ հասեալ մեզ: - 240. զի ուր և իցէ՝ ածցեն զնա առ նա, թէ՛ պատիր խաբէութեամբ և խորամանկ կեղծաւորութեամբ և խարդախութեամբ, կամ պատերազմաւ և մեծամեծ զօրութեամբ, ամենայն պատրաստութեամբ, արքունի կարողութեամբ, որպէս զիարդ և կարասցեն՝ առ նա հասուցանեն: - 224. Զոր մարդկային կարողութեան անհնար է /196/ փակել զբացումն դրանն ի կորուստ. – 198. մինչև հարկեցաւ թագաւորն յամենայն ուժով կարողութեան իւրոյ զօրս գումարել յամենայն ազգաց, որ ընդ ձեռամբ իւրոյ տէրութեանն էին հնազանդեալ թագաւորք և թագաւորազունք – 242. տես քեզէն և ծանի՛ր, զի ոչ գոյ վնաս իմ յիրիդ յայդմիկ կամ կարողութիւն արձակել զքեզ,,: - 238.

ԿԱՐՕՂ - Տե՛ս ԿԱՐՈՂ

ԿԱՐՕՏԱՆԱԼ - Եւ այնքան խրթնի անծանօթք պատահեն առ միմեանս, մինչև թարգմանաց անգամ կարօտանան. – 190. Յոքունց կամ թէ բնաւից կարօտանամ իմաստասիրաց գումարից ի մի վայր հասելոց՝ զողբերգականացն ճոխաբանել ճարտասանութիւնս. – 352.

ԿԱՐՕՏԱՅԵԱԼ - Այսր աղագաւ արտաքս վազեցի զմեծս զայս բանգտութեան ընթանալ ասպարէզ, զօրաւորաց մտահարուստ արանց կարօտացեալ բաւականանալ իմով անհեդեդ պատմողական հանդիսիւ – 352.

ԿԱՐՕՏՈՒԹԻՒՆ - և զանձկալից տեսութիւնն հրաշափառապէս և անճառաբար ի վարշամակի տպաւորեալ ելից զկարօտութիւնն Աբգարու աղբիւրն կենաց Քրիստոս: - 76.

ԿԱՑԵԱԼ - այլ յետս կացեալ յուխտէ սրբութեանն դառնալ զհետ պաշտաման կոռոցն – 80. Բնաբանաբար/ճիշտը՝բնականաբար/ իսկ հետևեալ մեր կարգի ազգաբանութեանս որ վասն առաջի կացելոցս մեզ փութոյ Ասորեստանեայց թագաւորութեանն – 56. Եւ յաջորդեալ փոխանակ նորա կացեալ յաթոռ սրբոյն Գրիգորի երանելին Մաշտոց, ելեալ ի կղզոյն Գեղարքունի լճէն, զՅօհաննու Կարապետին զվարուցն բերեալ զօրինակ. – 376. Եւ այլք մերձ կացեալ առ Դերանիկն՝ ամբաստան լեալ Աշոտոյ կորապաղատէ, որպէս թէ նախանձու լցեալ, և քսութեամբ վարէր ի մէջ հազարապետին, և թէ արկանել ևս ջանայր զնա յիշխանութենէ անտի նորա: - 342. և անդէն կացեալ զաւուրս բազումս յապահովացեալ ի կասկածանաց երկիւղէ Երուանդայ: - 84. և գրեթէ /գրքում՝ գրէթէ/ ոչ ամենևին ուրեք երևեցաւ այնպիսի ահաւոր տեսիլ զօրու և սպառազէն կազմութեան՝ ամենայն թագաւորաց, որ կացեալ էին ընդ ծագս տիեզերաց. զորոյ սաստիկ և ահագին որոտումնն և ճայթումնն և փայլիւն զինուցն, և որ ինչ յայնժամ զարդարեալ և զինեալ պատրաստեցան զօրքն Տաճկաց: - 284. Եւ ելեալ իշխանաց իշխանն, որ բարձրագոյն և հանճարեղագոյնն էր քան զբնաւ Հայաստանեայցս և զընդհանուր կացեալսս ի ներքոյ երկնից՝ եկն առ նա մեծաշուք պատուաղրութեամբ, և պարգևս և պատիւս ոչ սակաւս նմա յառաջաբերեաց. – 344. և զտարի մի կացեալ մարմինք սպանելոցն անյօշելիք ի գազանաց և ի թռչնոց: - 368. և զօրագլուխ կացեալ էր Մուսէ որդի Բուխայի: - 328. Եւ էր կացեալ եպիսկոպոսապետ Հայոց Զաւէն, զոր յառաջագոյն ասացաք, յետ չորրորդ ամի Շահակայ: - 110. Եւ թագաւորէ ընդ նորա որդի հօրեղբօր նորա Մուհթիս, և կացեալ ամիսս Գ մեռանի: - 320. Եւ ի ժամու մինչ ագևորեալքն կամէին մտանել զառաջեաւ … յայնժամ շուրջ կացեալ զվրանաւն մեծ սպարապետին զկազմեալ գնդաւ վահանաւոր և նիզակաւոր ամրափակ պնդութեամբ, և մտեալ մատոյց զթուղթն, զոր էր գրեալ առ Յամանիկն ի քաղաքն Պարտաւ Ահմաթայ նենգութեամբ: - 344. Եւ խոյակապ և անուանի եղեալ քան որ յառաջագոյն քան զնա էին կացեալ իշխանք ընդհանուր Հայաստանեայցս, որ յարևելս և ի կողմանս հիւսիսոյ, մանաւանդ որք ի Վասպուրական աշխարհիս էին կացեալ նախարարք յիշխանական պետութիւնս: - 170. Եւ խոյակապ և անուանի եղեալ քան որ յառաջագոյն քան զնա էին կացեալ իշխանք ընդհանուր Հայաստանեայցս, որ յարևելս և ի կողմանս հիւսիսոյ, մանաւանդ որք ի Վասպուրական աշխարհիս էին կացեալ նախարարք յիշխանական պետութիւնս: - 170. Եւ կացեալ անդ մինչ ի ժամանակս առաջինն Ղևոնի կայսեր՝ մեռանի անդ Վասակ և Տաճատ և փոխին ի հանգիստ

փառաւորապէս ի գերեզմանս մեծամեծացն Յունաց: - 132. և կացեալ զաւուրս բազումս անթաղ՝ և ոչ ինչ ամենևին արատեցան մարմինք սրբոցն, և ոչ գոյր հոտ ժախտու ի վերայ նոցա: - 268. Եւ կացեալ ԺԲ ամ Աղէքսանդրի մեռանի ի Բաբելոն, կեցեալ ամս ԼԳ, թագաւորեալ ամս ԺԲ: - 70. կացեալ Շաւասպ առ կայսեր ամս Դ: - 116. Եւ կացեալ սուրբքն ի կապանս զերիս ամս ի ներքին բանտին: - 252. և որ ինչ ի նմանէ կան պահին պարգևք կացելոյն ի ճշմարտութեան հաւատս, և տանջանք ուրացելոցն և յետս կացելոցն - 206. և որ ինչ ի նմանէ կան պահին պարգևք կացելոյն ի ճշմարտութեան հաւատս, և տանջանք ուրացելոցն և յետս կացելոցն - 206. Ընդ ժամանակս ընդ այնոսիկ էր կացեալ յաթոռ հայրապետութեան տէր Յոհաննէս կաթողիկոս Հայոց: - 180. ի կոր կործանման կացեալ Խոսրով մեր թագաւոր, և ջանայր առնուլ զվրէժ մահու հարազատին իւրոյ, թագաւորին Արտաւանայ, զոր և առնէր իսկ – 92. Իսկ երիցս երանելի սուրբքն տէր Յոհաննէս Արծրունեաց եպիսկոպոս և երանելի քահանայն Գրիգոր և տէր Գրիգոր Արծրունի խրախուսեալք յԱստուած, կացեալ յատենի ի մեծ ասպարիսի հոգևորական պատերազմին – 250. Իսկ Խուրան ոչ կացեալ առ Սանատրկոյ զնաց յերկիրն Յունաց, առ Կեսար Տիբերիոս – 80. մերժել հեռանալ ի ճոխ և ի նազելի եղբարցն պատուաւորաց, ի պարոյ կացեալ ազատագունդ ազգի ազգի պերճութենէ – 386. Յորոց միջի կացեալ Ապումբուան համոզեալ նոցա ցածոյց զճակատ առ ճակատ վառեալ պատերազմն – 364. Նորա ի բաց կացեալ ի հնազանդութենէ իւրոյ պետականին հանդերձ քաղաքային գլխաւորօքն. – 338. որ առեալ զթագաւորութիւնն Պարթևաց՝ տևեաց մինչև ի ժամանակս Յազկերտի, որ վերջին կացեալ թագաւոր Պարսից՝ սպանաւ ի Տաճկաց: - 166. որ ի կողմանս Դամասկոսի կացեալ՝ ոմանք թագաւոր ասէին զինքեանս, և այլք յԱսորեստանի կացեալ՝ զինքեանս ասէին թագաւոր, մինչև ի ժամանակս Աբդլայի – 168. որ ի կողմանս Դամասկոսի կացեալ՝ ոմանք թագաւոր ասէին զինքեանս, և այլք յԱսորեստանի կացեալ՝ զինքեանս ասէին թագաւոր, մինչև ի ժամանակս Աբդլայի – 168. որ կացեալ իշխան ի վերայ Տարունոյ ամս Է՝ յաւելաւ առ հարս իւր, թողեալ զաւակ իւր Աշոտ անուն: - 342. որ չորրորդ կացեալ թագաւոր ի Վաղարշակէ Պարթևէ: - 74. Սահակ որդի Վաչէի կացեալ ի դրան Արտաշէսի շքեղ և երևելի ճոխութեամբ – 90. ՎԱՍՆ ԱՍՈՐԵՍՏԱՆԵԱՑՑ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՆ. ԵՒ ԹԷ ՈՐՊԷՍ ԶՐԱԴԱՇՏ ԵՒ ՄԱՆԻԹՈՊ ԿԱՑԵԱԼ ԳԼԽԱՒՈՐՔ ԱՐԵՒԵԼԻՑ ԿՈՂՄԱՆ, ԵՒ ՄՈԼԱՐ ՈՒՍՄԱՆՑ ՆՈՑԱ - 42. Քանզի բազում աշխատութեամբ է գտանել զշար ազգաբանութեան տանն Արծրունեաց, վասն հեռաւոր ժամանակաց կացեալ և դիւանացն անյայտութեանց ի մէջ Հայաստանեայցս – 12.

ԿԱՑԻՆ - և դահճացն հանեալ զսուսերն՝ դիմեցին ի վերայ նոցա իբրև զգազանս արիւնարբուս, և ծեծէին սրովն, իբրև ոք զի հատանիցէ փայտ ի մայրս անտառախիտս հարեալ կացնաւ, և յանխնայ անողորմ յօշէին անդամ անդամ: - 266.

ԿԱՑՈՒՑԱՆԵԼ - Այսպէս և զամենայն ըմբռնեալսն վտանգաւոր մահու տառապեցուցանէին ընդ մէջ կտրելով, ահարկուս տեսողացն զնոցայն վտանգսն կացուցանելով: - 372. այր հեզ, խոհական, խորհրդական, համեստ ի բանս, համեստ ի նայեցուածս, որ ոչ բազմաց քան եթէ միոյն, այսինքն Քրիստոսի՝ զինքն ծանօթ ջանայր կացուցանել: - 94. Անդանօր եկեալ Շապուհ եղբայր թագաւորին, և կացուցանէ զԳագիկ՝ իշխան Վասպուրական տէրութեանն. – 364. ասէ, զի կացուցի թագաւոր ձեզ յազգէ և ի դենէ ձերմէ, մի՛ ծանր թուիցի ձեզ դառնալ անդրէն և ունել զիւրաքանչիւր ժառանգութիւն. – 110. Բայց զաշխարհն Յիսէ որդին Շեհայ բռնազբօսեալ յինքն գրաւեաց և կացոյց ի վերայ նոցա զիւր գործավարս: - 344. ելանէ մարզպանն ի վերայ նոցա և յինքն հանէ զՏամբեր և զԸռնայ գաւառ և որ ասի Ապուջափրի բերդ, ի Վհրի քաղաքին Կորճէից զիւր կացուցանէ ոստիկանս ի պահպանութիւն ամրոցին: - 400. ետ բերել փայտս, և եդեալ ի վերայ փայտին զերանելին Սողոմոն՝ և մօտ առ փայտն կացուցին զսուրբն Կահայ, զի գոնեայ մինն ի միւսոյ տանջանացն երկուցեալ հնազանդիցի հրամանի թագաւորին: - 292. ետուն գոյժ զմահուանէ թագաւորին և կացուցին փոխանակ Վաղարշու թագաւոր զորդի իւր զԽոսրով

ձեռնտուութեամբ Արտաւանու Պարսից արքայի: - 92. Եւ զօրագլուխ կացուցանէ նոցա զայր մի Բուղայ անուն, ազգաւ թուրք. – 200. և ձերբակալ արարեալ մերկանան ի զինէ և յասպազինէ և տանին կացուցանեն առաջի Կիւրոսի. – 66. Եւ առ յոյժ յանդուգն յարձակմանն բազում այն լինէր, զոր ձիովքն ընթադրեալ դիւաթաւալ կացուցանէին, քան զոր սրովն սատակէին: - 174. և առաջնորդ կացուցանէին իւրեանց զԱպուջափր Արծրունի, և ընդ նմա Սահակ Ապումկդէմ քեռորդի Ապուջափրի, այր քաջ և պատերազմող: - 304. և գնացեալ Ժիրաքն առնու զնա ածէ կացուցանէ առաջի Բուխայի: - 272. Եւ դարձան մտին յՈստանն Ռշտունեաց և կացուցին յանձանց իւրեանց իշխան զՎասակ Կովակեր, եղբայր Վահանայ: - 306. Եւ զկէսն գերի առեալ ածեն ընդ իւրեանս, և զշէնս և զաւանս և զագարակս հրձիգ արարեալ՝ անապատ կացուցանեն ի մարդոյ և յանասնոյ: - 202. և զնախարարսն դարձեալսն յԱրշակայ՝ կացոյց յանձն իւր գահու – 112. և ընկեցեալ զԽոսրով յաթոռոյն՝ կացուցանէ փոխանակ զՎաղարշ զեղբայր Խոսրովու: 112. և ի գինարբուսն ի տեղի մատռուակութեան յառաջացուցեալ՝ ի գահ նախարարութեան ձգեալ կացուցանէ – 64. Եւ ի մեռանելն իւրում Աղէքսանդրու հաստատագոյն աներկիւղութեամբ զթագաւորութիւնն իւր միապետեալ՝ կացուցանէ չորս զօրավարս չորեքծագեան կողմանց աշխարհի, զՊտղոմէոս Եգիպտոսի և Հնդկաց, զՍելևկոս Ասիացւոց և ամենայն հիւսիսականաց, զԱնդիպատրոս Պարսից և ամենայն արևելից: - 70. և ի նոյն պատիւ թագաւորութեան կացուցանէ զԱնիանոս Բագրատունի: - 76. և ինքն կացուցանէ ի գլխաւորութիւն Տաճկաց զԱպուբաքր, և սա կեցեալ ամս Բ մեռանի: - 164. և խոստանայր շքեղ և երևելի կացուցանել ի մէջ աշխարհակոյտ ամբոխից ի դրան արքունի – 204. և կալեալ զնա եդ ի բանտի ի Նկան բերդի և զամրոց նորա եհան ի նմանէ, և կացոյց զհաւատարիմս իւր պահել զնա, և զտուն և զստացուածս հանեալ ի նմանէ՝ և կացոյց ի վերայ աշխարհին զիւր գործակալս: - 348. և կալեալ զնա եդ ի բանտի ի Նկան բերդի և զամրոց նորա եհան ի նմանէ, և կացոյց զհաւատարիմս իւր պահել զնա, և զտուն և զստացուածս հանեալ ի նմանէ՝ և կացոյց ի վերայ աշխարհին զիւր գործակալս: - 348. Եւ կացոյց զնա իշխան յիւրում հաւատարիմ տեղւոջ, և այնպէս բարեձևագոյն ճոխացոյց զայրն երևելի: - 308. և կացուսցէ ի վերայ աշխարհիս գործավարս, որ ըստ իւրեանց հրամանի զկարգս աշխարհիս յօրինեսցեն – 188. և կացուցին հակառակաթոռ սրբոյն Սահակայ զՍորմակ մոլի, և ապա զԲքրիշոյ Ասորի, և ապա զՍամուէլ – 118. և կինն անցեալ պատմեաց թագաւորին որ ինչ եղևն, զբողոք բառնալն իւր և զկացուցանելն վկայս՝ թէ ոչ վայել եմ քեզ կին, այլ արքայի, և որ ինչ եղևն – 272. Եւ յանդուգն դիմեցուածովն ի վեր քան զզարմանս՝ այն ինչ ի քթթել ական դարձուցին / 328/ զխրոսական, և զռազմն ղաշիկ քակեցին և զյառաջագահ ախոյեանսն փայլակնահար արարեալ դիւաթաւալ կացուցին – 330. և յերրորդ ամի թագաւորութեան նորա, Սենեքերիմոս զօր գումարէր ի վերայ նորա, և ձերբակալ արարեալ զնա հանդերձ իւրով բարեկամօքն՝ Բաբելոնի կացուցանէր թագաւոր զորդի իւր զԱսորդանիս – 60. զայս խորհեալով թէ զայսպիսի քաջ այր և պատերազմող ոչ պատշաճ վարկանելի է ի հեռաբնակ վայրս ի դրանէ արքունի կացուցանել: - 330. զի՞ կացուցեր զարսդ զայդ ի գործակալութիւն աշխարհի քո - 82. զոր շարագրեալ յայտարարութեամբ յանդիման կացուցաք քեզ, քա՛ջդ բանասիրաց, Գագիկ Վասպուրական և մեծ զօրավար Հայոց – 122. զորոյ լոյծ և մեղկ բարս ուսեալ թագաւորին՝ կացուցանէ զնա ի վերակացութիւն գործակալաց դրան արքունի – 90. զորս յանդիման Փրկչին կացուցին զառաքեալսն հանդերձ թղթովն Աբգարու, և զխորհրդական պատասխանիսն լուեալ վասն փրկական խաչելութեանն որ վասն աշխարհի - 76. զՎաչէ կացոյց ի դրան արքունի, զի ամենայն ոք նովաւ մտցէ և ելցէ յարքունիսն – 82. Իսկ Անատողի զօրավարն Յունաց զՀաւուկ ոմն Կուկոճացի կացոյց /118/ մասինն Յունաց եպիսկոպոսապետ. – 120. Իսկ զՎահագն Հայկազնեայ … կացուցանեն ի դրան արքունի, յառաջանալ ի գործ պատերազմին մեծաւ աշխատութեամբ՝ կամ մեռանել ի սրոյ թշնամեաց դիպելոց, կամ յաղթել քաջասրտութեամբ: - 70. Իսկ զօրավարն խոստացաւ երդմամբ տալ նմա զի՛նչ և խնդրիցէ,

մինչև հաւասար իւրոյ տէրութեանն բարձակից և պատուակից կացուսցէ: - 218. Իսկ Յունաց առեալ կացուցին ի բաժնին Արշակայ հիւպատս և զօրավարս և կոմսունս, ոչ զոք թագաւորեցուցեալ այնուհետև: - 112. խոստացաւ տալ նոցա գանձս, գեօղս և ագարակս, գրել կնքել և կացուցանել նոցա վկայս - 230. կացոյց զՋրադաշտն ի վերակացութիւն Բաբելոնի և Խուժաստանի և ամենայն արևելեաց Պարսից. – 44. միայն զմի ոմն կացուցանեն տիրել ի վերայ իւրեանց ըստ կամս անձանց իւրեանց, և միաբան և միախորհ կան և կեան առ միմեանս, և բնակեն ըստ ազգս ազգս, բացագոյն ի միմեանց: - 274. միայն որսոց և խաղուց պարապ զինքն հաճոյանայր կացուցանել: - 114. յայտնի և յանդիման կացուցանել զթիւ սպանելոցն ոչ առնուին յանձն, թէ Ջ այր միայն հզօր ձեռամբ յաղթեցին ԺԵ հազարացն. – 234. նորա զՍամուէլն զայն կացուցանէ ի տեղի եպիսկոպոսապետութեանն Հայոց – 118. Պտղոմեայ հասեալ ի տէրութիւն ժառանգաւորութեանն՝ փոխանակ իւր կացուցանէ զԱսուդ, տալով ի ձեռս նորա զբոլոր իշխանութիւն Եգիպտոսի և Հնդկաց - 70. վասն նորին իրաց ասեն կալաւ, զնա հաճոյանայր կացուցանել իշխան Տարունոյ որ ասի Հայոց իշխան, որ և եղև իսկ: - 342.

ԿԱՑՈՒՑԵԱԼ - և զԲէղէսիոս՝ իշխան /58/ Բաբելոնի կացուցեալ, ինքն զարքունիսն յայնմ հետէ ի Մարս փոփոխէ - 60. և զզօրութիւն աղօթիցն իբրև զնետ ձգեալ ի լայնալիճ աղեղանէ ի նպատակն, հարեալ զկառափն սատանայի դիւաթաւալ կացուցեալ յերկիր կործանէր: - 252. և իջեալ ի դաշտավայրն, խումբ արարեալ, ճակատ կազմեալ ընդխառնեցան ի պատերազմ. և զբազումս դիւաթաւալ կացուցեալ, ընդ որս էր Շապուհ նահապետն Ամատունեաց յանկելոց վիրաւորացն: - 310. և կացուցեալ զնոսա ի կարգի ստրկութեան, որոյ զփոյթ հպատակութեան ցուցեալ՝ կարգէ զնոսա ի գործ ծառայութեան, կրել արծուիս և բազէս. – 64.

ԿԱՀԱՏ - ,,Կաւատ թագաւորն ձեր վախճանեցաւ, և որդի նորա մանուկ տղայ է. բայց արդ ի քեզ հասեալ թագաւորութիւնդ, և ես քեզ տայց զնա – 152. ապա անարգեաց զնա և Կաւատ արքայ, եհատ ի վերայ նորա դատաստան մահու, և հրամայէ արանց մտանել և սպանանել զնա. – 152. և զորդի նորա Կաւատ նստուցին թագաւոր. – 150. Եւ Կաւատ արքայ հաստատեցաւ յաթոռ թագաւորութեան և արար խաղաղութիւն մեծ ընդ կայսեր և ընդ ամենայն երկիր իշխանութեան իւրոյ: - 152. Եւ Կաւատ արքայ հրամայեաց խնդիր առնել. – 152. և մինչդեռ խորհէր արքայ Կաւատ վասն շինութեան աշխարհի և խաղաղութեան՝ եհաս նմա վախճան կենաց և մեռաւ, կեցեալ ամիսս Ջ: - 152. Եւ ոմն ընթացեալ ետ գոյժ վաղվաղակի /150/ Խոսրովու, թէ ,,ապստամբեցաւ ամենայն Արեաց երկիր ի քէն, և զորդի քո Կաւատ նստուցին թագաւոր, և ահաւադիկ դիմեալ գա ի վերայ քո,,: - 152. Հրաման ետ արքայ Կաւատ արկանել զնա ի տուն մի արքունական սենեկացն. – 152. Յերկարեալ վտանգ նեղութեան Հայոց, որպէս ցուցանեն բազումք ի պատմագրաց, մինչ ի ժամանակս Ջամասպայ և Կաւատայ, մինչ ի Խոսրով արքայ: -134.

ԿԱՀԿԱՍ - Եւ մօտ առ սոցա կայ լեառն Կաւկասու, յորում բնակեն ազգք յամենայն լեզուաց բաժանեալք, ըստ ազգս ՀԲ ազգացն, և կեան առանց առաջնորդի, և օրէնս անձանց ունին ամենայն ոք որ զինչ կամի, և ընդ մայրս և ընդ քոյրս ամուսնանալ: - 274.

ԿԱՀՇԻԿ - և է զգեստ նոցա ասուիս ի ծածկոյթ մերկութեանն, և օդ ոտիցն հնարաւորեն զձև կաւշկաց, ի մորթոց այծից կազմեալ – 192.

ԿԱՓԱՀՈՐ - Եւ ետ նմա սուրհանդակս և մեկնակազէնս և սակրաւորս և կապաւորս - 218.

ԿԲ - Եւ ժամանակ բռնակալութեան նորա են ամք ԿԲ – 42. որպէս սահմանեաց Աստուած ի վերայ ժողովրդեանն Իսրայէլի գերելոցն ի Բաբելոն, որպէս գրեալ է ի մարգարէութեանն Երեմիայի, ,,զ-ՀԷ-երորդն ասէ գիտասցես, և խելամուտ լիցիս յելից բանին տալ պատասխանի. մինչև յօծեալն /312/ առաջնորդ եօթներորդ է և եօթներորդք ԿԲ,,. – 314.

ԿԵԱԼ - - Եւ մեր անտես արարեալ զգործս վնասուց ձերոց, զոր մեղայք մեզ, և լիցին անձինք ձեր ի գիւտս, և կեցջիք և տիրեցէք աշխարհի և տանց ձերոց, դուք և որդիք ձեր – 244. ոչ ինչ փոյթ զբազմացուցանելով՝ հեշտասէր և անպատերազմասէր մտօք վարելով կեայր ի խաղաղութեան: - 44. ,,եթէ կամիս կեալ ընդ իս և վայելես ի կեանս աշխարհիս, և ընդունել

պարգևս և պատիւս յինէն՝ հաւանեա հրամանի կամաց իմոց և ի բաց լեր ի հաւատոց քրիստոնէութեանդ, զոր պաշտես – 294. այլ ելեալ գայ ի սուրբ քաղաքն Երուսաղէմ, և անդ կեալ բարեպաշտութեամբ – 80. ապա նոքա մերկացեալ զկեալն կասկածանօք առ Ապումրուան՝ գան առ նա առանց ակնածութեան. – 364. Բայց Գուրգէն կասկած ունելով յԱշոտէ, թէ գուցէ իբրև զապստամբէ ումեմնէ զեկուցանիցէ զնմանէ առաջնորդին Տաճկաց՝ ել գնաց կեալ շրջաբերական յեղափոխմամբ, արիական քաջասրտութեամբ, սիրեցեալ ընդ բնաւ աշխարհաց: - 322. բայց զտոհմէն Արծրունեաց ոչ ինչ այլ իմանալ կարացաք, թէ զինչ գործ գործեալ նոցա, բայց միայն զխաղաղասէր կեանս կեալ առ թագաւորն և առ նախարարսն – 96. եղև սմա կեալ անհաւատութեամբ և մեռանել անյոյս: - 250. Եւ հանեալ զԱշոտ և զԳուրգէն ի կապանաց՝ տիրեցին զօրութեամբ մեծաւ իւրեանց բնիկ իշխանութեանն, և կէին յանհոգս յանկասկածս այնուհետև: - 370. և այսպէս աղմկեալ և շփոթեալ երկիրս Հայոց՝կեայր անմիաբանութեամբ, լի անկարգութեամբ, ըստ յօժարութեան Վաչէի Արծրունոյ: - 120. Եւ այսպէս խաղաղեցուցեալ զաշխարհս կէին հեշտալիր խաղաղականօք ըստ կամի ախորժակաց զամենայն ժամանակս կենաց Խոսրովու, որ թագաւորեաց ամս ԽԸ: - 92. Եւ արդ խնայեալ իմ ի ձեզ, և դուք առանց յապաղանաց և զիս աշխատ առնելոյ ի բաց լերուք յերկրպագութենէն Քրիստոսի, և եղիցեն անձինք ձեր ի գիւտս և կեցջիք. – 246. Եւ Գուրգէն երկրորդ հրեշտակս յղէ առ նա զայս օրինակ, եթէ ,,ընդ իս հաստատեա զանզրաւ կապակցութիւն ուխտի խաղաղութեան. և ես ապստամբեցայց յԱշոտէ, և ի միասին բաժանեալ զերկիրս կեցցուք յապահովս,,: - 316. և կեայք պանդխտութեամբ կեանս, իւրաքանչիւր ի սուր իւր գտանել զբարձ և զգահ նախարարութեան. – 110. և կեցցես և վայելեսցես ի պատիւս և ի պարգևս թագաւորին – 290. և կէին յապահովս խաղաղացեալք և հնազանդեալք ընդ պետութեամբ իշխանաց իշխանի: - 322. Եւ մինչ կարի և ահագին սաստիկս կուտեցաւ ի վերայ նորա ամբոխն, և ամբաստանքն միաբարբառ զաղաղակ /288/ բարձեալ առաջի բռնաւորին զօձիս պատառեալ ասէին, ,,մահապարտ է, չէ պարտ դմա կեալ, և ոչ առնուլ տեղի պատասխանւոյ,, - 290. Եւ մօտ առ սոցա կայ լեառն Կաւկասու, յորում բնակեն ազգք յամենայն լեզուաց բաժանեալք, ըստ ազգս ՀԲ ազգացն, և կեան առանց առաջնորդի, և օրէնս անձանց ունին ամենայն ոք որ զինչ կամի, և ընդ մայրս և ընդ քոյրս ամուսնանալ: - 274. Եւ յանդորր ելեալ աշխարհս Վասպուրական կեցին յապահովս յանհոգս. – 400. զի ոչ կամիմ զմահ մեղաւորի, որպէս բառնալ նորա ի չար ճանապարհէն և կեալ: - 30. Զոր /336/ և ես ոչ արհամարհելով այպանեմ զզղջմանն և զապաշաւանացն, զի ,,որ կարդասցէ զանուն Տեառն կեցցէ,,: - 338. զոր և սուրբքն ասեն, եթէ ձայն դակուացն և բախումն խմբիցն առ ի հեղուսել զփայտսն՝ /28/ այնպէս իբրև յորոտման ամպոյ յամենեցունց հնչէր լսելիս, ի մօտաւորս և ի հեռաւորս, առ ի յերկիւղ և ի զգուշութիւն անզգամ ազգին, թերևս դարձցին և կեցցեն. – 30. Իսկ Ասուդ թէպէտ և այնպէս շքեղութեամբ ճոխանայր եգիպտական և հնդկային հարստութեամբն՝ այլ յիշելով զբուն իւր սեփհական թագաւորութիւն Ասորեստանի՝ ոչ հաճոյանայր կեալ եգիպտացի գահակալութեամբն. – 70. Իսկ Երուանդ պահեալ զերդումն հօրն նորա՝ թողացուցանէ երթալ բնակել և կեալ ուր և հաճոյ թուիցի. – 84. Իսկ թագաւորն գիտացեալ զհաստատուն և զանդրդուելի միտս նոցա՝ ոչ ինչ փոյթ արարեալ թողու ի կամս կամաց իւրեանց, կեալ որպէս հաճոյ թուի: - 132. միայն զմի ոմն կացուցանեն տիրել ի վերայ իւրեանց ըստ կամս անձանց իւրեանց, և միաբան և միախորհ կան և կեան առ միմեանս, և բնակեն ըստ ազգս ազգս, բացագոյն ի միմեանց: - 274. Մուշեղ Անձաւացեաց տէր հիւանդացեալ զյետին կեալն, ունելով որդի ստնդեայ. – 324. Սոքա մերժեալք ի տէրութենէն իւրեանց, զոր տուեալ էր Տիգրանայ և Կիւրոսի՝ կէին անկարգաբար զինչ պիտկէն մինչ ի Կիւրոս Շահակեան: - 72. Քանզի հարցեալ և բռնազբօսեալ զերկոսին գլխաւորին Տաճկաց, անունկնդիր լինելով ասացելոցն, և ի տեսչութենէ Աստուծոյ թողացուցեալ նոցա առանց վտանգից՝ որպէս հաճոյ թուիցի կեալ ի հաւատսն Քրիստոսի համարձակաբար. – 324.

ԿԵԱՆՔ - ,, վնասս և զբեկումն հարկաց արքունի և զկոտորումն զօրաց քոց Աշոտ գործեաց, և նա է պատճառ ամենայն ապստամբութեան Հայոց ի քումմէ թագաւորութենէդ, ասեն, ո՛վ քաջդ և հաւասար աստուածայնոց կարողութեան ինքնակալ, և ընդհանուր իշխեցօղ կենաց և մահու,,: - 180. ,,եթէ կամիս կեալ ընդ իս և վայելես ի կեանս աշխարհիս, և ընդունել պարգևս և պատիւս յինէն՝ հաւանեա հրամանի կամաց իմոց և ի բաց լեր ի հաւատոց քրիստոնէութեանդ, զոր պաշտես – 294. Այլ ի հրամանէ Աստուծոյ յանդիման դրախտին բնակելով պահոք ապաշխարութեան սգացեալ եղեն, ողբալով զվրիպումն առաջին կենացն, ամենայնիւ հրաժարեալ ի մարմնականաց, հոգիազարդ մարգարէութեամբ ժուժկալեալք ի մսոյ և ի գինւոյ: - 30. Այլ սա ի վեց ամին լքեալ ի Կիւրոսէ, և աստ անկեալ կենօք շրջէր մինչև իսպառ բարձաւ թագաւորութիւնն Ասորեստանեայց և Մարաց ի Կիւրոսէ որ թագաւոր …<այստեղ նախադասությունը չի ավարտված>: - 62. Այր ոմն Ջափր խրոխտ և ամբարհաւաճ. և սկսաւ եղջիւր աճել անօրէնութեամբ և գոռալով ոգորէր ընդ չորս կողմանս երկրին և նեղեալ տագնապէր զխաղաղասէրս կենօք – 170. անհասական իմն շնորհիւ փառօք և պատուով պսակեալ զմարդն իշխանական ճոխութեամբ՝ վայելեցուցանէ դրախտին, տալով նմա բազմամեայ կենաց սահման իբրև զմի օր - 20. անմահից կենաց հաղորդն՝ ի ձեռն անիծիցն հողացաւ -.22. Ապա թէ փութաս ելանել ի կենաց աստի առ զայրուցս կատաղութեան քո և զոսկերս ցրուես յանապատս և լինել կերակուր գազանաց երկրի և թռչնոց երկնից՝ քո կամք լիցին, և ես քաւեալ եմ յարենէ քումմէ – 278. Առ սոսա գնացեալ Գրիգորէս երեց որդին Վրթանայ՝ քարոզեաց նոցա զբանն կենաց. – 274. Ասէ թագաւորն. ,,մի արհամարհեր զթագաւորական բանքս իմ և կորուսաներ /գրքում՝ կորուստաներ/ զկեանս քո – 294. արդ ահաւասիկ հասեալ /242/ կամք առաջի քո, ինքնակալ թագաւոր իշխեցող կենաց և մահու. – 244. արդ զրաւ եղիցի կենաց դորա, և հրաման արքայիդ դիւրաւ զկատարումն առնուցու,,: - 104. բայց զտոհմէն Արծրունեաց ոչ ինչ այլ իմանալ կարացաք, թէ զինչ գործ գործեալ նոցա, բայց միայն զխաղաղասէր կեանս կեալ առ թագաւորն և առ նախարարսն – 96. Եւ ազատորերոյն Վասպուրականի աղերսեալ՝ մի երթալ զայն ճանապարհ, առաջի դնելով զախտակրելն՝ նորա ընտրեալ զմահ ի վերայ քեռոյն իւր, քան զկեանս կեղակարծ ինչ խորհել զնմանէ: - 384. Եւ այսպէս խաղաղեցուցեալ զաշխարհս կէին հեշտալիր խաղաղականօք ըստ կամի ախորժակաց զամենայն ժամանակս կենաց Խոսրովու, որ թագաւորեաց ամս ԽԸ: - 92. և առաջի արկեալ զհառաչանսն, զարտասուսն, զխոստովանութիւնն, զողորմագին պաղատանսն, մինչ ի մահ զտրտմելն, զկենաց դեղն հայցել, զմարմին և զարիւն որդւոյն Աստուծոյ ի թողութիւն մեղաց – 386. և բարկացեալ յոյժ հրաման ետ փութով զրաւ առնել կենաց նորա: - 206. և ես տամ նոցա զկեանսն յաւիտենից,,: - 224 և զանձկալից տեսութիւնն հրաշափառապէս և անճառաբար ի վարշամակի տպաւորեալ ելից զկարօտութիւնն Աբգարու աղբիւրն կենաց Քրիստոս: - 76. և զպատճառսն ստուգեալ, գրէ ի ձեռն Վահանայ ումեմն ի տոհմէն Ամատունեաց՝ դառնալ գալ բնակել անկասկած կենօք, ի բարձ և ի պատիւ իւրաքանչիւր յառաջանալ: - 98. Եւ էր ի մէջ Շապհոյ և Արշակայ պատերազմ մեծ զժամանակս կենաց Արշակայ: - 102. և ընկա՛լ օրէնս և հաւատս արժանի կենաց և գովութեան ի մեծ արքայէն և ի մեր իշխեցող հրամանակատար թագաւորին հնազանդութենէ: - 204. և իմ խնայել ի ձեզ ոչ արարից զրաւ կենաց ձերոց ըստ արժանի ապիրատ գործոց և վնասուցն, զոր յանցեայքն առ իս դուք. -244. և լինիցիս իբրև զմի ի մահապարտաց, որ անձամբ զանձինս հերքեցին ի կենաց վտանգաւոր մահուամբ, որպէս և քեզ պատրաստեալ է – 294. Եւ լուեալ կնոջն Սահակայ, թէ ըմբռնեցաւ … փութացաւ գնաց եկաց առաջի Բուխայի, թերևս կարասցէ ըստ պատշաճ գեղոյն և ըստ բազմաձեռն գանձուց ապրեցուցանել զայրն իւր, որ առաւել մահու քան թէ կենաց պատճառ եղև նմա: - 272. և ծառայեա ճշմարտութեան օրինաց և հաւատոց, զոր ուսաք ի մարգարէէն Մահումաթայ. ապա թէ ոչ՝ զնորին հակառակն ընկալցիս, տանջանս և մահ, և ելցես ի կենաց աստի չարաչար մահուամբ,,: - 294. Եւ կատարեալ Աշոտ զկեանս իւր՝ մեռաւ ի Վանտոսպ գաւառի, ՅԻԳ թուականութեանն Հայոց, յամսեանն հոռի, որ օր Ջ

էր ամսոյն, յաւուր հինգշաբաթոջ. և տարեալ հանգուցանեն ընդ եղբարս իւր ի վանս սուրբ Խաչին յԱղբագ գաւառի: - 338. և կեայք պանդխտութեամբ կեանս, իւրաքանչիւր ի սուր իւր գտանել զբարձ և զգահ նախարարութեան. – 110. և կողմնեալք ի սիրոյ աստուածութեանն անկաւ ի վերայ նոցա զարհուրումն մահու, մանաւանդ ոչ կամելով ելանել / 246 / ի սնոտի կենացս դիւրափոփոխ աշխարհիս՝ ասեն. - 248. և մինչդեռ խորհէր արքայ Կաւատ վասն շինութեան աշխարհի և խաղաղութեան՝ եհաս նմա վախճան կենաց և մեռաւ, կեցեալ ամիսս Ջ: - 152. և յաւիտենական և անսպառ և անվախճան են կեանքն և պարգևքն, զոր պատրաստեաց Աստուած սիրելեաց իւրոց և որք կան համբերութեամբ ի հաւատս ճշմարտութեանն. – 264. Եւ յետ սակաւ աւուրց վախճան առեալ կենաց նորա, ձիոյ խրոխտացելոյ զանձն ամբերթեալ ելոյծ ի կենաց զքաջարանցն զմեծն տերանց զքաջ զօրավարն և զզօրագլուխն Հայոց մեծաց: - 364. Եւ յետ սակաւ աւուրց վախճան առեալ կենաց նորա, ձիոյ խրոխտացելոյ զանձն ամբերթեալ ելոյծ ի կենաց զքաջարանցն զմեծն տերանց զքաջ զօրավարն և զզօրագլուխն Հայոց մեծաց: - 364. և յոյժ հաւաստի և ընդունակ գոլ զառ ի բազմաց /244/ վկայութիւն ի վերայ մեծի և կամ փոքու ինչ իրաց կամ ի վերայ կենաց և մահու. – 246. և նախ յառաջ Սափին կարի յոյժ սիրեցեալն իւր, զաստակչական դեղն արբեալ, անբուժելի կեղով վառեալ յոսկր և ի մարմին՝ և առաջի Աւշնի զրաւ առնոյր ի կենացն: - 376. Եւ նոյնժամայն հրաման հասեալ յափփուսփս յոմանս ի գաղտնիս՝ զրաւ առնել կենացն նորա. – 328. զի գիտացին և ծանեան, թէ ունայնութիւն և ստութիւն են կեանք աշխարհիս և երազ դիւրամոռաց և ստուեր երագահոս – 264. զի մի /68/ վատութիւն քան զքաջութիւն ճոխասցի, որ կանանցաբարոյիցն քաջ յարմարի, թէպէտ և յարիւն և յապաժոյժ զզօրսն կենացն առնուցուն,,: - 70. զոր պայազատեաց առաջին Ջամեսոս, որ և Նինուաս, որդի Նինեայ և Շամիրամայ, ի ԾԳ ամի կենաց Աբրահամու նահապետի – 56. ի սակաւուն հաւատարիմ լինելով՝ ոչ այնմ և եթ տիրեսցէ տնկոյն, այլ և բազմերջանիկ երկնայնոցն հասցէ կենաց: - 20. Իբրև լուաւ զայսքան և առաւել քան զսոյնս յանդուգն և առանց երկիւղի զընդդէմ պատասխանատրութիւնն մեծաւ համարձակութեամբ՝ապա հրաման ետ փութով ի կենաց բառնալ զգլուխ նորա սուսերաւ: - 296. իբրև հարուստ մի մեկնեցան ի գնդէն Պարսից՝ ամբարձեալ Սամուէլ զմիողնին՝ ազդոյ վէրս ի վերայ եդեալ առ ժամայն եհատ զնա ի կենաց. – 106. ինքեան և որոց յետ իւր թողլով ժառանգութիւնն որդւոց կեանս վշտագինս հանդերձ մահուամբ, և ծննդականութիւնս տրտմութեամբ: - 22. լաւ համարեցան զկեանս պանդխտութեան յօտարութեան առնել, քան տեսանել կապեալս արգելեալս ի բանդի զորդիս իշխանին իւրեանց, զիշխան աշխարհիս. – 364. կեանք ցաւագինք քան թէ առողջութիւն ընդդիմակ մահու յաջորդին: - 384. համառել պնդել ի հաւատսն Քրիստոսի զոր պաշտեադ, և ի ձեռն չարաչար տանջանաց ելանել ի կենաց աստի – 290. մեք ոչ ի բաց կամք ի սիրոյն Քրիստոսի և ոչ մեկնիմք ի կենացն յաւիտենից և ոչ լինիմք ժառանգորդ յաւիտենական տանջանացն,,: - 292. Մինչդեռ այսպէս յանդորրութեան կեանս յապահովանայր երկիս Հայոց, և ոչ ուստեք գոյր վտանգ կրել – 92. յորոց ձեռս հաստատեալ կայ մահ և կեանք: - 2 յորում տեղւոջ քաղաքն Տարունոյ շինեալ էր, ուր բնակեալ բայանայր զօրավարն Տաճկաց, զօրհասական արջոյն բերելով նմանութիւն, որ յաւուրս ձմերայնոյ արմատովք պարենաւորեալ՝ ի մէջ կենաց և մահու անցեալ որջանան ի բոյնս իւրեանց: - 188. նա արար զկեանս – 46. նա է տէր տերանց և թագաւոր թագաւորաց և իշխան կենաց և մահու, Աստուած յաւիտենական Յիսուս Քրիստոս: - 290. Նոյնպէս բանայ, որպէս և այլ թռչունք և գազանք՝ բնաւորեալ բաժանեն զժամանակս տարւոյն յերկուս կամ յերիս ամարանոցս և ձմերանոցս ինքեանց կենաց պաճարին – 262. Նորա ծաղր արարեալ զնովաւ՝ ընտրեաց զկապանս և զբանդ, նաև զմահ քաջութեամբ վասն անուանն Քրիստոսի, քան զկեանս խղճիւ: - 318. Նոցա գեղեցիկ խորհուրդ ի մէջ առեալ՝ ընտրեցին զմահ քաջութեամբ քան զկեանս խղճիւ: - 222. Որ և յետ մահուանն Զրադաշտին դարձեալ միապետեաց ամենայն արևելեաց Պարսից ի հարկի հնազանդութեան ունելով, խաղաղասէր կենօք ամս ԼԸ. – 56. որ յետ Ե ամաց

վախճանի, կեցեալ կեանս արտաքոյ իրաւանց: - 118. որոյ անունն գրեալ է ի դպրութեան կենաց: - 224. որոյ ժամանակ կենացն տևեալ ձգեալ ամս ՃԻ լի և պարարտ ծերութեամբ – 122. ուրացան զանձինս և առին զխաչն Քրիստոսի և գնացին զհետ կոչողին, կորուսին զանձինս, այսինքն զկեանս աշխարհիս, զի զյաւիտենիցն գտցեն զկեանս. – 292. ուրացան զանձինս և առին զխաչն Քրիստոսի և գնացին զհետ կոչողին, կորուսին զանձինս, այսինքն զկեանս աշխարհիս, զի զյաւիտենիցն գտցեն զկեանս. – 292. Վասն մարմնաւորացն այնչափ նահատակեցայ, որպէս գիտացերն և որպէս այժմ լսես յինէն, վասն Քրիստոսի և վասն յաւիտենական կենացն ո՞չ մեռանիցիմ, կամ արդեօք ի քէ՞ն երկնչիցիմ. քա՛ւ լիցի. – 296. վասն որոյ զերկայնութիւն կենաց տալով նահապետացն Աստուծոյ՝ յանդիման դրախտին բնակեցուցանէր, ուսուցանելով՝ ի ձեռն ապաշաւանաց ի նոյն վերադարձիլ կեանս. – 26. վասն որոյ զերկայնութիւն կենաց տալով նահապետացն Աստուծոյ՝ յանդիման դրախտին բնակեցուցանէր, ուսուցանելով՝ ի ձեռն ապաշաւանաց ի նոյն վերադարձիլ կեանս. – 26. Քանզի թէպէտ և տարաժամ լրմամբ ժամանակի չափաբերեալ կենացն Աշոտի՝ հաստատնագոյն և անվրէպ լուծման կենացս առ հոգևորսն և յաւիտենականսն և անվախճան կենացն առաւելութիւնն անցեալ գնացեալ ժամանեաց – 386. Քանզի թէպէտ և տարաժամ լրմամբ ժամանակի չափաբերեալ կենացն Աշոտի՝ հաստատնագոյն և անվրէպ լուծման կենացս առ հոգևորսն և յաւիտենականսն և անվախճան կենացն առաւելութիւնն անցեալ գնացեալ ժամանեաց – 386. Քանզի թէպէտ և տարաժամ լրմամբ ժամանակի չափաբերեալ կենացն Աշոտի՝ հաստատնագոյն և անվրէպ լուծման կենացս առ հոգևորսն և յաւիտենականսն և անվախճան կենացն առաւելութիւնն անցեալ գնացեալ ժամանեաց – 386. սուրբքն ոչ եթէ զերևելի տեղիս ախորժեն, զի թէ ոչ այսպէս, ո՞չ նոքա զնեղ և զանձուկ կեանս կան մահու չափ,,: - 100.

ԿԵՂ - և նախ յառաջ Սափին կարի յոյժ սիրեցեալն իւր, զսատակչական դեղն արբեալ, անբուժելի կեղով վառեալ յոսկր և ի մարմին՝ և առաջի Աւշնի զրաւ առնոյր ի կենացն: - 376. նաև երամակ ձիոցն և իշոցն և ուղտուցն նովին կեղով վառեալ սատակեցան: - 376.

ԿԵՂԱԿԱՐԾ - Եւ ազատորերոյն Վասպուրականի աղերսեալ՝ մի երթալ զայն ճանապարհ, առաջի դնելով զախտակրելն՝ նորա ընտրեալ զմահ ի վերայ քեռոյն իւր, քան զկեանս կեղակարծ ինչ խորհել զնմանէ: - 384. մտեալ Վահան աղերսէր համոզէր՝ մի կալ մնալ, մինչ զքաջանուանութիւնն ընդ վատասրտութիւն կարծել յոմանց խառնել, թէպէտ և անկարծ վարկանէր զկեղակարծն: - 328.

ԿԵՂԱԿԱՐԾՈՒԹԻՒՆ - նոյնպէս և զանուանս նահապետացն կեղակարծութեամբք այլաբանել. – 38.

ԿԵՂԵՔԵԱԼ - Դարձեալ բողոք հարեալ, ձեռն զօձիւք արկեալ և զհերս խզեալ, զդէմս կեղեքեալ և ձայնս առեալ կական ողբօք արտասուալից հառաչանօք, վայ ի բերան առեալ և խիղբ – 180.

ԿԵՂԹ - Ազդ լինէր յոմանց գրումն անյայտիցն, թէ ,,այս ոմանք այսորակ երիվարօք յայս նիշ նիւս կեղթում, ի մէջ բդեղի պահարանեալ նամակ տանին ընդ կողմն Ապահունեաց. արդ զգուշացիր ճանապարհիդ,,. Քանզի խառն դրակցութեամբ սահմանին առ միմեանս Փոքր Աղբագ և աշխարհն Կորճէից և Պարսկահայոց՝ և հանապազ առ միմեանս զգժտութիւն կեղծաբերէին, մարզպանն և որ զԿորճէիցն ունէին զգործավարութիւն. – 400.

ԿԵՂԾԱԻՈՐ - և թուղթ մի գրեալ և կնքեալ լի խորամանկութեամբ և կեղծաւոր խարդախութեամբ ըստ հնարագիտութեան որդւոցն Իսմայէլի. – 234. մինչ հազիւ թէ ուրեք կարաց նշկահել զսոսա ի պատրանս խաբէութեան և ի նենգութիւն կեղծաւոր խարդախութեան զօրականաց իւրոյ տէրութեանն: - 242.

ԿԵՂԾԱԻՈՐԱԿԱՆ - ԵԹԷ Ո՛ՐՊԷՍ ԿԵՂԾԱԻՈՐԱԿԱՆ ՍԻՐՈՎ ՆԻԻԹԷՐ ՉԱՐԻՍ ԱԻՇԻՆ Ի ՎԵՐԱՅ ՀԱՅՈՑ Եւ ԻՇԽԱՆԱՅ ՆՈՑԱ:- 370. և ըստ օրինակի կեղծաւորական հիւանդութեանն, զոր առ Դերենիկն հնարաւորեցաւ՝ զնոյն և առ Գագիկ գլխաւորեաց: - 350. և ոգորել ընդ բնաւ աշխարհս անդուլ շրջաբերութեամբ, անհանգիստ մնալով, և

կեղծաւորական սիրով ընդ Վասպուրական աշխարհիս և ընդ նոցուն պետացս, համարէր լինել կատարելանալ առ սէր. – 370.

ԿԵՂԾԱՒՈՐԵԱԼ - Անդանօր քաջն մեր Աշոտ զիւանդութիւնն կեղծաւորեալ ի տեղւոջ օթոցին անկեալ դնէր, մինչ ակն ունէին յառաջանալ ի գործ պատերազմին: - 328. և էր պատճէն թղթոյն զոր կեղծաւորեալ ետուն զնա՝ այս ինչ. – 236. խորհուրդ չար ի մէջ առեալ և զբարեկամութիւն կեղծաւորեալ, որպէս յերէկն և յեռանդն՝ և յանձն առնուն երթալ առ զօրավարն, խնդրել խաղաղութիւն. – 210.

ԿԵՂԾԱՒՈՐԵԼ - Եւ մինչդեռ յայնմ մահիճսն կարծեալ հիւանդութեանն կեղծաւորէր՝ և ախոյեանարձակքն/ճիշտը՝ախոյեանայարձակ/ զմիմեամբք շութափէին – 328. յերկուս կողմանս բաժանեալ զնայեցուած խորհրդոցն, և կայր կեղծաւորութեամբ անհաստատագոյն և անօգուտ հնարիմացութեամբ, ընդ քրիստոնեայսն քրիստոնեայ և ընդ պարսկականսն զնոցայսն կեղծաւորէր: - 112. առ մերձաւորսն կեղծաւորէր զբարեկամութիւն, և առ հեռաւորսն բարձրացուցանէր զչարութեան սպառնալիս: - 270.

ԿԵՂԾԱՒՈՐՈՒԹԻԻՆ - ապա հնարաւորեալ պատիր խաբէութեամբ ի կատարումն հասուցանել զխորհրդոյն /346/ զանհաստատ իմացմունսն, և գնաց եմուտ յամրոցն, և զիւանդութեան կեղծաւորութիւն մերձ առ մահ եդ առաջի: - 348. Արդ խօսեաց ընդ իս ի խաղաղութիւն, զպատրուակ կեղծաւորութեան ի միջոյ երկոցունց ի բաց պարուրեալ„: - 362. և ըստ հնարագէտ ազգի իւրեանց խորամանկ կեղծաւորութեամբ, խաղաղասէր դիմօք առ սակաւ սակաւ ջանայր կատարել զկամս չարութեան իւրոյ: - 170. զի ուր և իցէ՝ ածցեն զնա առ նա, թէ՛ պատիր խաբէութեամբ և խորամանկ կեղծաւորութեամբ և խարդախութեամբ, կամ պատերազմաւ և մեծամեծ զօրութեամբ, ամենայն պատրաստութեամբ, արքունի կարողութեամբ, որպէս զիարդ և կարասցեն՝ առ նա հասուցանեն: - 224. Իմացեալ յայնժամ իշխանն զնենգութիւն նոցա և զխորամանկ կեղծաւորութիւնն… ասէ ցնոսա. – 214. իսկ իբրև նա ըմբռնեցաւ, և գիտաց զօրավարն եթէ ոչ ոք այնուհետև յիշխանացն Հայոց մնաց, որ ոչ համագունդ ժողովեալ են առ նա՝ մերկացաւ յայնժամ զպատրուակ կեղծաւորութեանն, զոր սերմանել էր սատանայ ի սիրտ առնն: - 296. մի գուցէ մատուցեալ առ Արտաշիր ոմանց սուտակասպաս չարախորհաց կեղծաւորութիւն իմն զմէնջ առնուցուն – 114. Յայնժամ բացեալ լինէր պատրուակ կեղծաւորութեանն ի խլրդենի դիմացն: - 214. յերկուս կողմանս բաժանեալ զնայեցուած խորհրդոցն, և կայր կեղծաւորութեամբ անհաստատագոյն և անօգուտ հնարիմացութեամբ, ընդ քրիստոնեայսն քրիստոնեայ և ընդ պարսկականսն զնոցայսն կեղծաւորէր: - 112. Սիմոն Սամարացի մատուցեալ առ Փիլիպպոս զհոգւոյն պարգևաց լեզուացն, և սրտին կեղծաւորութեամբ զիա՞րդ պատժապարտեցաւ. – 258. քող արկեալ զդաւաճանող կեղծաւորութիւնն, զբարձումն բոլոր իշխանացն Հայոց, մանաւանդ զնախագահանստեալն զԱշոտ իշխանաց իշխան: - 340.

ԿԵՂԾՈՏԵԼ - զի ինքն երթիցէ յարքունիս կեղծոտելով զսաստկութիւն ձմեռնային ժամանակին ի վերայ եղելոյ և զխստութիւն հիւսիսային օդոյն սառնամանեաց, անընդել զինքն այնոցիկ վարկանելով: - 186.

ԿԵՆԴԱՆԱԳՈՅՆ -Այլ և ուսումնական բանգիտութեանն քաջահմտագոյն, անընչասիրութեամբն մեռելագոյն. առատաձեռնութեամբն կենդանագոյն: - 376.

ԿԵՆԴԱՆԱԳՐԵԱԼ - տայր հրաման փշրել և խորտակել զկենդանագրեալ պատկերս ճշմարիտ մարդեղութեան Փրկչին և նորին աշակերտաց: - 168.

ԿԵՆԴԱՆԱԳՐԵԼ - այլ և նկարագիրս ոմանս պատկերաց զպատկեր քաջաց արականս և շքեղաւորս կենդանագրել: - 42.

ԿԵՆԴԱՆԱԿԱՆ - նա և կենդանականն որ ի նմա՝ ոչ ի բարի ինչ, այլ զի անհրաժեշտ չարին կալով անմահականս չարչարեսցի: - 22.

ԿԵՆԴԱՆԱՐԱՐ - ճաշակեալ ճաշակս զհացն կենդանի, և զաղբիւր արեանն կենդանի և կենդանարար որդւոյն Աստուծոյ՝ աւանդեաց զհոգին ի ձեռս սրբոց հրեշտակաց – 388.

ԿԵՆԴԱՆԻ/գ. ա./ - ,,Բուխայ գլուխ զօրավարաց ընդհանուր Թագաւորութեան Տաճկաց, Ջափր իշխեցող ծովու և ցամաքի, հաւասար և օրէնսդրին մերոյ Մահումաթի, և հաւատարիմ միջնորդ Աստուծոյ և մարդկան, և թագաւոր ընդհանուր ազգաց հարաւային աթոռակալութեան … Յղեցի զքեզ ելանել ի վերայ երկրիդ Հայոց ամենայն կենդանեաց – 236. ապա ետ հրաման և փորեցին զաչս երանելւոյն, անդամ անդամ յօշեցին զնա, որ մատոյց զինքն պատարագ կենդանի որդւոյն Աստուծոյ. – 290. դիմեալ գայր և սա ընդ աջաթև կողմն վկայելոցն, ընդդէմ սրոյն մատուցանել զինքն պատարագ կենդանի Որդւոյն Աստուծոյ: - 222. և բանք սրբոյ Ներսէսի ընդ կենդանի բանին Աստուծոյ խառնեալ՝ դիւրագոյնս զհատուցումն արհամարհողացն հատուցանէր յօրհնութիւնս և յանէծս, անյապաղ զգործն կատարելով. – 100. և զոր օրինակ ոք զբոլոր անդամս մարմնոյ յօշիցէ ի մասունս, և ոչ երևի տեսակ կենդանի մարդոյն, որպէս է գոյացութիւն խառնուածոյն. – 194. զի ահա ևս եօթն օր՝ և ածից ջրհեղեղ ջուրց ի վերայ երկրի՝ սատակել զամենայն, յորում է շունչ կենդանի,,. – 30. զոր և այլուր ասէ՝ կենդանի եմ ես Տէր Տէր - 30. իսկ եթէ մի յանդամոցն կորիցէ՝ զպատահումն խեղութեան ընդունիցի, այլ ոչ ի բաց դարձցի կենդանի: - 194. մասնաւոր ինչ մարգարէական ոգւով եղելում ի մարդն օժնդակ խորհրդածութեան արծարծել անդրէն ի ձեռն ապաշաւանացն զվրիպանացն կորուստ. ըստ այսմիկ և այլոց կենդանեացն զգայականօքն և թէ ունայնացելովք առ ի դոյզն ինչ զգուշաւորականս: - 22. որ զծայրագոյն շնորհացն Աստուծոյ առեալ պարգևս՝ կենդանւոյն ի կարգս անմահիցն փոխանորդեաց վերագրիլ, որ և յառաջ քան զփոխիլն ծանոյց զհամաջինջ բարկութիւն Աստուծոյ խոտորեալ ազգին և որդւոցն անհնազանդից – 26. Որով պատառեցան ամենայն աղբերք անդնդոց, և սահանք երկնից բացան անընդմիջաբար երկրի և երկնային ծովուն լինել, և համատարած ջրովն զրաւ առնել համօրէն ամենայն շնչաւոր կենդանեաց – 32. քանզի բանականն յերիս յայսոսիկ տեսանի, ի հրեշտակս, ի մարդիկ և ի դևս. այլ ոչ ի հաւս կամ ի յայլ կենդանիս: - 52. և բազում այն են որ ի նմին իսկ սատակին. և կէսքն դիւրըմբռնելի որսորդաց լինին. և ապրեալքն սաստիկս հասուցանեն վտանգս ուր և դիպիցին, եթէ մարդկան և եթէ այլոց ինչ կենդանեաց: - 188. այլ ի շարժելն իւրում՝ ահ առնուն ամենայն լողակք և գազանք ծովայինք, որոյ և կերակուր նոյն լողակք և զեռունք այլովք կենդանեօք: - 260. և որ ի նմա են կենդանիքն՝ զնոյն առ ի վերայ հասուցանէ և նոքօք զպէտս քաղցոյն վճարէ մինչ ի ժամանակս գարնանայինս: - 262. անդնդական խորքն ազդ առնիցեն ներքին բնական կենդանեացն զհասանել ջերմութեանն, յորում ջեռացեալ ի հիւսիսային սառնամանեաց օդոյն շնչելոյ, ի խորսն զխաղացումն արարեալ լինին - 260. Քանզի այնչափ թանձրացաւ յաճախութիւն սովոյն՝ որ ոչ միայն անսուրբ կենդանիս ուտէին ըստ սրբութեան կարգի, այլ և զսարսափելի և զդժնդակ, որ զգազանայինն անցուցանէ զվայրենամտութիւնն, զմարմինս մեռելոց՝ առանց խղճելոյ ուտէին, ի գերեզմանացն հանեալ զհետ միոյ և երկուց ամաց թաղելոյ: - 374. Եւ արդ յայտնի լիցի, զի որչափ բաւէ զօրութիւն իմ և իցեմ կենդանի՝ կացից ընդդէմ զօրութեամբ և ուժով տեառն Աստուծոյ, և ոչ տեսից զքեզ սիրով խաղաղութեան. – 278. Եւ մինչդեռ կային կենդանի և գոհանային զՔրիստոսէ զանյաղթ զօրութենէն զոր զօրացոյց զսուրբսն մեծ ասպարիսի ի հոգևորական պատերազմին՝ ևս առաւել բարկացեալ թագաւորն՝ իբրև զինոց վառեալ բորբոքէր. – 292. զի դեռ ևս կենդանիք են բազումք ի նոցանէ: - 206. Մինչդեռ կայր ևս կենդանի՝ ետ կանգնել փայտ մի մեծ և բարձր յոյժ, և դնել զնա ի ծայր փայտին, ունել ի բարձրաւանդակ տեղւոջ. – 290. որպէս ասաց Պաւղոս, եթէ ,,դուք տաճար էք Աստուծոյ կենդանւոյ,, , և դարձեալ ասէ թէ ,,տուն Աստուծոյ եմք մեք,,. և դարձեալ մարգարէին ասէ, բնակեցայց ի նոսա և գնացից ի նոսա,,: - 394. ճաշակեալ ճաշակս զհացն կենդանի, և զաղբիւր արեանն կենդանի և կենդանարար որդւոյն Աստուծոյ՝ աւանդեաց զհոգին ի ձեռս սրբոց հրեշտակաց – 388. ճաշակեալ ճաշակս զհացն կենդանի, և զաղբիւր արեանն կենդանի և կենդանարար որդւոյն Աստուծոյ՝ աւանդեաց զհոգին ի ձեռս սրբոց հրեշտակաց – 388.

ԿԵՆՑԱՂԱՎԱՐԻԼ - զգարնանայինսն ի բարձրագոյն գագաթունսն լերանց և ի փապարս վիմաց և ի վերայ բարձրաբերձ ծառոց կենցաղավարին – 262.

ԿԵՍԱՐ - Իսկ զհարկացն տուրս յարքունիսն Կեսարու՝ ի ձեռն դպրապետին վճարէ առ կայսր. – 96. Իսկ Խուրան ոչ կացեալ առ Սանատրկոյ գնաց յերկիրն Յունաց, առ Կեսար Տիբերիոս – 80.

ԿԵՍԱՐԱՑԻ - և Նինոս ի զաւակէ Քամայ ըստ Արիստոնեա Քաղդէացւոյ և ըստ Եւսեբեա Կեսարացւոյ և ըստ Մովսէսի Խորենացւոյ և ըստ Յուլիանու Աղիկառնացւոյ ստուգաբանի: - 14. Զոր Եւսեբէս Կեսարացի ասէ՝ ի սովորութենէ մինչև ցայսօր կին մարդ թագաւորէ ի վերայ աշխարհին Հնդկաց: - 30. որպէս ուսուցանէ գիրք Եւսեբի. Կեսարացւոյ: - 34. Հաւաստիս այս մեզ Եւսեբիոս Կեսարացի, Յուլիանոս Աղիկառնացի՝ ստուգաբանեն զթագաւորս Ասորոց ի զաւակէ Սեմայ զաճմունս առնել, որպէս ի կանոնեալ սահմանէն իմանալ: - 14.

ԿԵՍԱՐԱՑԻՔ - Քանզի և ի ժամու անդ յորում զմեծն Գրիգոր առեալ տանէին ի քաղաքն Կեսարացւոց ձեռնադրել զնա ի քահանայութիւն, ի լուսաւոր վարդապետութիւն աշխարհիս Հայոց – 94.

ԿԵՍԱՐԻԱՅ - արդ ո՞ւր է Աստուածն այն, զոր դուդ ասես, վասն է՞ր ոչ փրկեաց զԿեսարիայ և զԱնտիոք և զՏարսոն և զԱմասիայ և զԵրուսաղէմ և զԱղէքսանդրիս և զԹեբայիտ և զայլ աշխարս: 146. Եւ հաւանեալ Խոռեմայ՝ եկն առ Հայրակղոս արքայ Յունաց, թողեալ ի նա զԵրուսաղէմ և զԿեսարիայ Պաղեստինացւոց և զամենայն կողմանս Անտիոքացոց և զամենայն քաղաքս գաւառացն այնոցիկ, և զՏարսոն Կիւլիկեցւոց և զմեծ մասն Հայոց և զամՋ - ենայն զոր միանգամ կամեցաւ Հայրակղոս. – 152.

ԿԵՍԱՐՈՒ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ - որք առանց եպիսկոպոսին Կեսարու ձեռնադրեցան յերանեալ եպիսկոպոսէ – 120.

ԿԵՐ - Եւ դիմեսցեն երիվարք նոցա, դիմեսցեն որպէս զարծուիս ի վերայ կերոյ. – 200.

ԿԵՐԱԿՈՒՐ - այլ ըստ օրինակի ասացելումն ի Տեառնէ Մովսէսիւ՝ առ ի յանդիմանութիւն արտաքնոցն, զճարպ մեռելոտւոյ տանել ի գործ ինչ արտաքին, այլ ոչ թէ ի կերակուր: - 54. այլ ի շարժելն իւրում՝ ահ առնուն ամենայն լողակք և գազանք ծովայինք, որոյ և կերակուր նոյն լողակք և զեռունք այլովք կենդանեօք: - 260. Ապա թէ փութաս ելանել ի կենաց աստի առ զայրուցս կատաղութեան քո և զոսկերս ցրուես յանապատս և լինել կերակուր գազանաց երկրի և թռչնոց երկնից՝ քո կամք լիցին, և ես քաւեալ եմ յարենէ քումմէ – 278. և ի սաստիկ սովոյն ելեալ Որմզդի յածէր ընդ վայրս ի խնդիր կերակրոց. – 46. Եւ եկեալ երեկոյին խնդալից՝ ակն ունէր առլնուլ կերակրովն, եգիտ ապականեալ և գիշակեր. – 46. Եւ զերկնային պարգևացն որ ի հանդերձեալսն խոստացաւ Տէրն, զանպատում և զիրեշտակային նորոգութեան՝ նա ասաց լինել անդ կերակուրք և ըմպելիք ուժգին. զոր և կամեսցի ուտել անյագաբար՝ պատրաստ գտանիցէ, և կանանց կուսից մնացելոց հանապազ անյագաբար խառնակումն: - 164. և զպէտս կերակրոցն վճարեն ի սերմանց ինչ, առաւել ի կորեակ կոչեցեալ սերմանէն, զոր ոմանք ի սով ժամանակի /190/ հաց անուանեն. – 192. և միով կերակրով և միով հանդերձիւ բաւականանան զամառն և զձմեռն. – 192. ըստ այնմ զոր մարգարէն Եսայի ասաց, ,,յաւուր յայնմիկ բուռն հարկանիցէ այր զեղբօրէ կամ ազգակցէ իւրմէ և ասասցեն՝ լեր մեր իշխան, և կերակուր մեր ընդ քեզ լիցի,,. – 298. Յայնժամ հրամայեաց զօրավարն քարշել զմարմինս սրբոցն արտաքոյ քաղաքին, լինել կերակուր շանց և թռչնոց երկնից. – 268. Յայնմ հետէ ի տարակոյս անկեալ Երուանդ՝ ոչ քաղցրանայր նմա քուն գիշերոյ, և ոչ համեղանայր կերակուր ի քիմս նորա: - 84. Որ յետ բազում ժամանակի ծախք պիտոյից ասացաւ պատրաստել թագաւորին ըստ անյաղթ բռնութեան և մեծութեան որովայնի կերակուր Բէլայ: - 38. որով ժամ ի դէպ իսկ է, առ յայնժամ զարժանապէս նոցա ասել փոխարէն և անմեղադրելի բազմաց, եթէ այնչափ մթերեալ համբարք կերակրոց կուտեցին ի հալոցսն Բէլայ – 38. ոչ պիտոյացեալ եկամուտ լուսոյ, որով նսեմասցի առ ի հասանել երեկոյին, ոչ ապաժամանութիւն արեգական առ ի մերժել զմութ գիշերի լուսազգեստ ստեղծուածոյն,

որ յետ առաջնոցն կարգի և դասու՝ զերկրորդն փոխանորդեցաւ վիճակ, ոչ կերակուր հոսանուտ առ ի լրութիւն տարաբարձ ունակութեանց անապականին, որ դոյզն ինչ փոքրագոյն քան զիրեշտակս գոլ. – 20. ոչ շատացաւ ինքեան ծնելութեամբն առ ի զմայլումն հրաժարել ի կերակրոյ – 20.

ԿԵՐԱԿՐԵԱԼ - և զայն երիս ամս կերակրեալ լինէին սուրբքն ձեռնարուեստիւք իւրեանց, որպէս զնոյն ինքն զաստուածազարդն Պօղոս, թէ ,,զպէտս իմ և որ ընդ իսն էին՝ պաշտէին ձեռքս այս,,: - 252.

ԿԵՐՊԱԳՐԵԱԼ - և զինքն կերպագրեալ յորդին իւր սպանեալ ի Կայենէ: - 22.

ԿԵՐՊԱՁԳԵԼ - և ահեղ որոտումն և ահեղ թնդիւնք և բախմունք խուռն յարձակելոյ իբրև յամպոյ ճայթիւնք կարկտաբերք հրձգութեանց կերպաձգէին: - 328.

ԿԵՐՊԱՄՏԵԱԼ - իսկ զօրավարն զիւրն կերպամտեալ խորհուրդս ապականագործս աշխարհաւերս – 268.

ԿԵՐՊԱՐԱՆ - Բայց ոչ գիտեմ, թէ յանուն աշխարհի՞ն թէ ըստ կերպարանին անուանեաց զնոսա Արծրունիս: - 72.

ԿԵՐՊԱՐԱՆԱԿԻՑ - որպէս Պօղոսի հաճոյ թուի ասել, թէ ,,զորս յառաջն ճանաչէր՝ յառաջագոյն հրաւիրեաց կերպարանակից լինել պատկերի որդւոյ իւրոյ,,: - 300.

ԿԵՐՊԱՐԱՆՔ - Երևեալ նմա յայնժամ ի բանտին այր մի գեղեցկատեսիլ ի կերպարանս ալևորի, լուսակիզն փայլմամբ՝ ասէ ցԳուրգէն – 318. և անուանէ զնա Արծրունի, առաջին լինելով նորա ի դաշտավայրին Արծուիք կոչելոյ. դարձեալ ըստ պատահման և տարբերութեան՝ արծռունգն կերպարանօք: - 72. զի սմա և եթ յաւելու ասել, եթէ ծնաւ ըստ կերպարանաց իւրոց, և ըստ պատկերի իւրոյ: - 24.

ԿԵՑԱԼ - և անդ կեցեալ և մեռեալ անձամբ զիւրովի երթեալ, ըստ սահմանելոյ ի վերայ նորա բանի առնն Աստուծոյ սրբոյն Ներսէսի: - 102. այլ անդ կեցեալ և անդէն վախճանեալ, ոչ արժանի ինչ գործ յիշատակաց ցուցեալ: - 110. անդ կեցեալ և մեռեալ ի նմին ի կապանս: - 84. Անդ կեցեալ Խուրան և անդ վախճանեալ ի բարիոք ծերութեանն – 80. Արդ Աշոտի կեցեալ ամս ԺԹ, տևեալ իշխանական ճոխութեանն ԺԶ ամ յառաջ քան զգերութիւնն Հայոց, և Ե ամ ի գերութեանն արարեալ - 336. Բայց Գուրգէն զմի ամ կեցեալ փոխի յաշխարհէս, դարձեալ յուրացողական ամբարշտութենէն: - 318. Բայց Գրիգոր կեցեալ յետ դարձին իւրոյ զմի ամ՝ մեռանի իւրով մահուամբ: - 310. Բայց տիկինն Սոփի կեցեալ յետ մահու Դերանկին զտարի մի և զամիսս Ը՝ յաւելաւ առ հարս իւր. – 356. Եւ այս ամենայն այսպէս եղեալ, կեցեալ սուրբն Սահակ ամս ՃԻ՝ փոխի յաշխարհէս ի կարգս հրեշտակաց – 120. և արարին խաւար Վասպուրական աշխարհիս, որ /352/ կեցեալ իշխանին. և էր ամաց Խ յորժամ մեռաւ: - 354. և Զ ամ կեցեալ յետ գերադարձն լինելոյ, և մտեալ յաշխարհս՝ համարձակ զքրիստոնէութեանն ունելով զկրօնաւորութիւն, և ի զղջել յապաշաւ ի վերայ ուրացութեանն զՔրիստոս լինելով: - 336. Եւ ի սորա հարիւր և երեսուն և հինգերորդ ամին վախճանեցաւ նախահայրն Ադամ, կեցեալ ամս ՋԼ. – 26 և ինքն կացուցանէ ի գլխաւորութիւն Տաճկաց զԱպուբաքր, և սա կեցեալ ամս Բ մեռանի: - 164. Եւ կացեալ ԺԲ ամ Աղէքսանդրի մեռանի ի Բաբելոն, կեցեալ ամս ԼԳ, թագաւորեալ ամս ԺԲ: - 70. և կեցեալ ամս Ի ի սմին՝ մեռաւ. – 164. և կեցեալ առ նովաւ ամս Մ՝ փոխեցաւ յանմահութիւն յամին ԼԳ Ղամէքայ: - 28. և կեցեալ առ նովաւ ամս ՇԿԵ, մինչև ի հանդերձել տապանին: - 28. Եւ կեցեալ Արջամ ամս Ի վախճանի – 76. և կուրացեալ աչօք կեցեալ և մեռեալ ըստ արժանի իւր վաստակոցն – 98. և մինչդեռ խորհէր արքայ Կաւատ վասն շինութեան աշխարհի և խաղաղութեան՝ եհաս նմա վախճան կենաց և մեռաւ, կեցեալ ամիսս Զ: - 152. Ընդ այն ժամանակս տէր Զաքարիայ հանգեաւ ի Քրիստոս, կեցեալ ի հայրապետութեանն Հայոց ամս ԺԸ, և հաջորդէ փոխանակ նորա տէր Գէորգ: - 338. Իսկ երանելոյն Աղանայ Արծրունւոյ որդւոյ Վասակայ դարձեալ ի Յունաց աշխարհէն՝ եկն յերկիրս Հայոց, նովին կրօնաւորական խստամբերութեամբ/132/և հրեշտակակրօն առաքինութեամբ կեցեալ՝ վերափոխի յաշխարհէս ի դասս սրբոց. – 134. Իսկ յետ այսց գործոց եղելոց ի բառնալ թագաւորութեանն Հայկազնեայցն, ոմն այսպէս

ոմն այնպէս շփոթաբար կեցեալ անիշխանութեամբ - 68. Կեցեալ անդ ամս բազումս մեռանի յԵգիպտոս և կայ անդէն: - 70. որ յետ Ե ամաց վախճանի, կեցեալ կեանս արտաքոյ իրաւանց: - 118. Սա կեցեալ ամիսս Ը կամ Թ յաթոռ հայրապետականին՝ փոխի յաթոռ առաքելական պատուադրութեանն ի փրկչէն մերմէ խոստաբանեալսն: - 376.

ԿԵՑՈՒՑԱՆԵԼ - և դաստիարակ առընթեր ունելով զբանն տէրունական … և թէ ,,որ կամիցի կեցուցանել զանձն իւր՝ կորուսցէ զնա, և որ կորոյս զանձն իւր վասն իմ՝ գտցնէ զնա,, - 264. և դաստիարակ առընթեր ունելով զբանն տէրունական … և թէ ,,զի՞նչ օգուտ իցէ մարդոյ, եթէ զաշխարհս ամենայն շահեսցի և զանձն իւր տուժեսցէ, կամ զի՞նչ տացէ մարդ փրկանս ընդ անձին իւրոյ. զի եկն որդի մարդոյ խնդրել և կեցուցանել զկորուսեալն,, - 264.

ԿՋՈՒԻՆ - Ընդ այն ժամանակս ապստամբեալ ի պետութենէն Տաճկաց քաղաքացիքն, որում Կզուինն ասեն: - 328.

ԿԷՍ - Ապա այնուհետև ոչ կարաց կալ համարձակութեամբ ի բացեայ առնել զբանակն իւր, այլ ետ զկէս զօրուն յոմն գլխաւոր և նստոյց զնա ի կողմանէ հիւսիսի կողմն. – 280. Արդ եթէ զկէսն Որմզդի գողացաւ կաղն, և նա ոչ գիտաց, զիա՞րդ իցէ աստուած կիսատուրն և ի կաղէն գողացեալն: - 52. և բազում այն են որ ի նմին իսկ սատակին. և կէսքն դիւրըմբռնելի որսորդաց լինին. և ապրեալքն սաստիկս հասուցանեն վտանգս ուր և դիպիցին, եթէ մարդկան և եթէ այլոց ինչ կենդանեաց: - 188. և զկէս գերւոյն ընդ իւրեանց ունելով ի քաղաքին, լինել իւրեանց ջրկիրս և փայտակոտորս. – 188. Եւ զկէսն գերի առեալ ածեն ընդ իւրեանս, և զշէնս և զաւանս և զագարակս հրձիգ արարեալ՝ անապատ կացուցանեն ի մարդոյ և յանասնոյ: - 202. և զկէսն մահու դատապարտեալ, զգլուխս նոցա հատեալ ի փայտի բարձրացուցանէին ի վերայ դրանդեաց պարսպին: - 372. և թագաւորեաց փոխանակ Տիբէրի Գայիոս փոքրն ամս Գ և կէս: - 80. և կէսք ընկալան զճգնութիւն մարտիրոսական մահու – 222 և կէսքն զհետ մտեալ փախստէիցն, մինչ թանձրացաւ մութ գիշերին՝ հանին ի սահմանացն Հայոց, էր որ ի կողմն Ելոյ և էր որ ի կողմն Ատրպատականի և Պարսից: - 232. Եւ կէսքն հասանէին մինչ ի շահաստանն Բաղէշ, թողեալ անդէն զբուն բանակն: - 176. և կէսքն վրիպեալք ի բնական հայրենի լեզուէն, յաղագս հեռաբնակ լինելոյ և անհամբոյրք միմեանց հանդիպեալք, և խօսս միմեանց եղեալ կարկատուն մուրացածի բանիւք: - 190. և կիսոցն անունկնդիր եղեալ՝ գնացին ի նոյն կործանման մինչև ցայսօր ժամանակի – 274. և մնացեալքն կէսքն փախեան երեսաց յո՛վ և կարաց ոք զերծանել – 400. Զի Վռամ և Յազկերտ զկէս աշխարհիս յինքեանս յանգուցեալ՝ զբոլոր ապա աշխարհիս զտիրելն յոխորտային: - 114. կէսքն զԳուրգէն յառաջ ածեն ի պատիւ իշխանութեանն և այլք զԱպուջափր, ոմանք զՎասակ. – 298.

ԿԷՏ - նոյնպէս և զայլս յիշխանական պետութենէ փոքրագոյն կէտս և լողակ մանուսս իմանալի է. – 262. Նոյնպէս և զպայման ժամանակացն յանբաւ բիւրս ամաց ձգեն որ ոչ և ըստ միոյ յեղանակի հաւաստանայ առ ի ցուցումն, ոչ արեգական բերմամբ ի նոյն կէտ ամսոց և աւուրց և ոչ ըստ չորից փոխմանց առ ի յեղումն ժամանակի տարւոյն, այլ և ոչ ըստ լուսնական լրութեանն և սուզականութեան: - 18.

ԿԻՋՈՒՄՆ - որ անցուցանէ զանցանէ զանասնական խառնակութեամբքն երիքովեան և սոդոմական լրբութեամբ, անամօթաբար այր զարամբք բորբոքեալ, դեզադէզ զհրացանն բերելով յերկնուստ զանզրաւ կիզումնն, անցուցեալ զանցուցեալ զաատակչական կործանմանն ջրհեղեղին: - 336.

ԿԻՆ - Եւ յաւուր յայնմիկ եմուտ ի տապանն Նոյ և որդիք իւր, կին Նոյի և կանայք որդւոց նորա ընդ նմա: - 30. ,,Մուտ ի տապանն դու և որդիք քո և կանայք որդւոց քոց. – 30. ,,վա՛յ քեզ, եղուկ դու, ազգ Տաճկաց, արանց և կանանց ամենայն ծովեզերեայ քաղաքաց. փոխանակ անաւրէնութեան լեզուիդ և պղծութեան կարգաց, որով բացեալ զբերանդ պղծութեան զանաւրէնս բարբառէիր: - 164. /թագաւորեաց/ Յեզիտ ամս Ջ … Ահարոն ամս Ե. Մահմետ որդի Ահարոնի և կնոջ Զուպետայ ամս Դ. - 168. ամբարձին զաչս իւրեանց և տեսին, զի

զկանայս և զմանկունս իւրեանց տեսին ընդ աշխարհական գերիսն: - 220. Այլ և նախապատիւ եւս քան զայրն յաստուածականին լինել կնոջն նախայարձակ ճաշակմամբն: - 20. այլ հատեալ զգլուխն ետ տանել յարքունիս և զկինն ա՛ռ իւր Բուխայ կնութեան: - 272. Այսպէս և Շամիրամ կին, ի յազգէն Սեմայ, թագաւորէ Նինոսիւ արամբ իւրով ի վերայ Ասորեստանի պայազատաբար – 16. այսր աղագաւ խնամ տարեալ թագաւորին կնոջն՝ զի ոչ ել առ Երուանդ և ոչ միով իւիք պաշտպանութեամբ: - 90. անտի և անդ ոչ ոք զօրէր Զրուանայ թագաւորել. բայց միայն կին մի անուանի Դիոնիսեայ, հարստայեղց վավաշոտ հրամանի բարուք. – 16. Ապա յղէ առ թագաւորն լինել նմա կին. – 272. ասէ՝ կինս զոր ետուր /20/ ընդ իս, սա ետ ինձ ի ծառոյ անտի և կերայ. – 22. Բայց արդ զամենայն յանցանս քո և զվնաս զոր արարեր թողում քեզ. արի առ զկին քո և զորդիս և եկ այսր. – 146. Բայց կին ոմն յազգէն Աշդահակայ բնակէ յամուրսն Զլմար և ի Սրինգ, ի գաւառին ի Փոքր Աղբագ – 90 բայց մնայ ի հարստութեան Պտղոմէականն միայն, մինչ տիրել Կղէոպատրեայ կնոջ միոյ եգիպտացւոյ որ յետ բազում ժամանակաց, մինչև յՕգոստոս կայսր: - 72. դառնապէս չարալլուկ չարչարել զքահանայս զպաշտօնեայս նորոց Կտակարանացն, զարս և զկանայս մատնել ի բանդս խոշտանգանս ծանրաբեռն հարկապահանջութեամբ. – 124. եթէ կացցես ի նմին յամառութեան ի հաւատսդ Յիսուսի որդւոյն Մարիամայ կնոջ հրէի„,: - 294. Եղեն ընդ նմա և ուխտեցին ուխտ, և ետուն նմա կին յազգէն իւրեանց և պատրաստեցան լինել ընդ նմա, որպէս և կամք իւր հրամայեսցեն. զոր թէ ասիցէ ոք՝ ի հրամանէ Աստուծոյ լինել սկիզբն առաջարկութեանն այնորիկ: - 160. են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Շամիրամ կին նորա ամս ԽԲ – 56. Եւ առեալ զմարմին նորա տիկնոջն Սեդայի կնոջն Աշոտի և եդ ի գերեզմանի, ի տեղւոջն որում Զորոյ վանքն ասեն, ի վերայ գեաղջն Ահաւականից: - 370 և գունդ անհաւատից դառնացեալ ոգւով ի վերայ կանանց և որդւոց իւրեանց ազգականաց՝ յարձակեցան ի վերայ նոցա ուժգին սաստկութեամբ և սուր ի գործ արարեալ յանխնայ կոտորեցին. – 402. Եւ զերկնային պարգևացն որ ի հանդերձեալսն խոստացաւ Տէրն, զանպատում և զիրեշտակային նորոգութեան՝ նա ասաց լինել անդ կերակուրք և ըմպելիք ուժգին. զոր և կամեսցի ուտել անյագաբար՝ պատրաստ գտանիցէ, և կանանց կուսից մնացելոց հանապազ անյագաբար խառնակումն: - 164. Եւ զնախնին մեր Ադամ ոչ ասել առաջին մարդ, այլ այլոյ ումեմն որդի Շուռելայ, արըռտաբոյծ ուղտուց, զզուեալ յանծանօթ /գրքում՝յանծանոթ/ աշխարհի և անհաւատարիմ յայնմ գտեալ՝ հալածեալ եղև կնաւ իւրով ի միջոց երկրի – 48. և թէ Ադամ առ նմանն իւր և օգնական զայսոսիկ՝ զի՞նչ ի դէպ իցէ կնոջն անմեղադրելի գոլ՝ օձին պատճառել, որ ևս վատթարագոյն քան զանասունն լինիցի: - 22. Եւ ժողովել զբնակիչս աշխարհին համօրէն զարս և զկանայս և զայլս յերկրէն Աղուանից բազմութիւն ռամիկ շինականաց, և լեզէոնս զօրականաց զսակաւս ի լեառնն ամուր անուանեալն Քթիշ, ըստ այնմ և համբարս ռոճկաց: - 278. և ի նիրհելն իւրում՝ ձայնէ հոգին աւտար ի բերանոյ կնոջն քարացելոյ եթէ՝ ծնցիս որդի աշխարհակալ. որ և ի պոռնկութենէ յղացեալ իսկ էր դուստր ցեղի Դանայ: - 158. և ի վախճանելն իւրում … ետ զիշխանութիւնն կնոջն իւրում Շամիրամայ – 44. և լնուն զծովակն որ յանդիման հրատին՝ դիակամբք. զխօսուն և զանասուն, զայր և զկին և զմանուկ առ հասարակ մաշեցին ի սուր սուսերի: - 148. Եւ լուեալ կնոջն Սահակայ, թէ ըմբռնեցաւ … փութացաւ գնաց եկաց առաջի Բուխայի, թերևս կարասցէ ըստ պատշաճ գեղոյն և ըստ բազմաձեռն գանձուց ապրեցուցանել զայրն իւր, որ առաւել մահու քան թէ կենաց պատճառ եղև նմա: - 272. և կանայք կոտորելոցն հանդերձ խառնիճաղանճ ամբոխիւն լրբենի դիմօք, հոլանեալք և ի բաց ընկեցեալ զձև կանացի բնութեան, որպէս օրէն է նոցա, մանաւանդ տաճկական ազանց, և ի հետիոտս դիմեալք ի դուռն արքունի հասանէին: - 180. և կինն անցեալ պատմեաց թագաւորին որ ինչ եղևն, զբողոք բառնալն իւր և զկացուցանելն վկայս՝ թէ ոչ վայել եմ քեզ կին, այլ արքայի, և որ ինչ եղևն – 272. և կինն անցեալ պատմեաց թագաւորին որ ինչ եղևն, զբողոք բառնալն իւր և զկացուցանելն վկայս՝ թէ ոչ վայել եմ քեզ կին, այլ արքայի, և որ ինչ եղևն – 272. և մտանէ Նինոս ի համար

Ասորեստանեայց թագաւորաց ընդ կնոջ իւրոյ Շամիրամայ.- 16. և յանուն կնոջն Ջայլամար, որ և զամուրն յիւր /անուն/ անուանէ. – 90. Եւ յաւուր յայնմիկ եմուտ ի տապանն Նոյ և որդիք իւր, կին Նոյի և կանայք որդւոց նորա ընդ նմա: - 30. և ոչ զոք թուլացուցանէր թագաւորել Զրուանայ, դաշնաւորել երդմամբ՝ մինչև որ ի կնոջէն Ըռեա որ ի Զրուանայ զարմից էր ծնեալ արու՝ անդէն ի ծննդեանն սատակէր. – 14. և ունէր կինն զանձ բազում, և նորա դուստր մի Անուշ անուն. – 90. Եւ քանզի ոչինչ հաղորդութիւն ունէր Յովսէփ առ ծնունդն Քրիստոսի՝ մտանէ յազգահամարն փոխանակ Մարիամու կնոջ իւրոյ -16. Եւ քանզի այն ինչ վախճանեալ էր կին Դերենկին՝ գրէ Գուրգէն առ Աշոտ, ասէ. – 322. Եւ քանզի առեալ էր Կոռնեայ իւր կին զՌեա յազգէ Զրուանայ – 14. և քանզի էր կին գեղեցիկ – 272. զբազմամարդի գեօղս և աւանս առնել անմարդիս, և զմնացեալսն վարել ի գերութիւն, զկանայս հանդերձ մանկտով. – 202. Զի նոքա վասն ի կանայսն մոլելոյ ընդ դստերսն Կայէնի խառնակելով՝ ջրով կործանեցան. – 336. զի ոչ էր օրէն զկանանց ազգի թիւ ազգաբանութեան շարակարգել: - 16. Զոր Եւսեբէս Կեսարացի ասէ՝ ի սովորութենէ մինչև ցայսօր կին մարդ թագաւորէ ի վերայ աշխարհին Հնդկաց: - 30. զոր ընթերցասէրն Պտղոմէոս գրեալ և յարդարեալ ստուգաբանութեամբ, դնեն զգուշութեամբ ի դիւանապահ տունս գանձուց մինչև ի Կղէոպատրա կին, որպէս վերագոյնն գրեցաք: - 74. զսա աղերսեալ տիկինն Վասպուրական Սեդայ, կին Աշոտի և դուստր Ապումրուանայ՝ զերծին զնա ի սրոյն Աւշնի: - 374. իսկ զկինն կալաւ ընդ իւր Բուխայ: - 272. Իսկ իբրև ընթերցաւ զնամակն, գրեալ երդմունս ի ծանականս կանանցն իւրեանց և ի մոլար օրէնսդիրն իւրեանց Մահումաթ. – 236. Իսկ Խուրան լուեալ վասն տիկնոջն Հայոց Հեղինէի կնոջ Աբգարու, թէ ոչ ախորժեաց կալ ի Միջագետս վասն ամբարշտին Սանատրկոյ – 80 իսկ կինն ճիչ բարձեալ ասէ. ,,առ թագաւորն հասցէ գոյժ իմ,, , շրջելով ընդ բանակն հոլանի, զոր չէր օրէն տաճկական ազգի կանանց, բայց ոչինչ օգնեաց. – 272. իսկ կինն ճիչ բարձեալ ասէ. ,,առ թագաւորն հասցէ գոյժ իմ,, , շրջելով ընդ բանակն հոլանի, զոր չէր օրէն տաճկական ազգի կանանց, բայց ոչինչ օգնեաց. – 272. Իսկ նա ի հրապոյրս ապստամբ վիշապին ելեալ, որ բազմախարդախ չարութեամբն եհեղ առատութեամբ զդառնութիւն խրատոյն յունկն կնոջն անզգամի: - 20. Իսկ ոմանք ի պատմագրաց ասեն, թէ և դուստր Նոյի և ճարտարապետ նաւին կնաւ և որդւովք և կարևոր բարեկամօք. (տապանի մեջ են մտել) որ և ինձ հաւանականք այսոքիկ թուին. – 30. Կինն դարձեալ ճիչ բարձեալ ասէ. ,,վասն իմ սպաներ զտէրն իմ. ես ոչ վայել եմ քեզ կին, այլ մեծի թագաւորին,,. – 272. Կինն դարձեալ ճիչ բարձեալ ասէ. ,,վասն իմ սպաներ զտէրն իմ. ես ոչ վայել եմ քեզ կին, այլ մեծի թագաւորին,,. – 272. Կինն Սահակայ որդւոյ Իսմայէլի, զորոյ զհանգամանսն ցուցաք, զմեռանելն Սահակայ և զկնոջն հրապարակագոյժ լինել, վասն որոյ պատճառանաց սպանանի այրն նորա. – 326. Կինն Սահակայ որդւոյ Իսմայէլի, զորոյ զհանգամանսն ցուցաք, զմեռանելն Սահակայ և զկնոջն հրապարակագոյժ լինել, վասն որոյ պատճառանաց սպանանի այրն նորա. – 326. յափշտակէին զայր և զկին և զժառանգութիւն նոցա: - 176. Յետ այսորիկ եմուտ Ադամ առ Եւա կին իւր – 22. նոցա կալեալ զտիկինն Ռշտունեաց զկին Գարեգնի զքոյր Վարդանայ Մամիկոնէի ածեալ ի Վանտոսպ ի քաղաքն Շամիրամայ, մատնեն ի խոշտանգանս և ի տանջանս դառնագոյնս. – 102. որ էր կին իմաստուն ի բանս և յիրս և յոյժ խոհեմագոյն միանգամայն և աստուածասէր – 186. Ուստի և ըստ կարգի մեղանացն՝ և դժուարինք անիծիցն հետևին, նախ օձին և ապա կնոջն: - 22. Սորա որդիք հինգ ծնանի, յորոց մինն Հերովդէս և միւսն Փիլիպպոս, զորոյ կինն հանեալ Հերովդէի՝ թող զկինն իւր զառաջին, զդուստր Արէտայ արքայի Պատրէացւոց. – 78. Սորա որդիք հինգ ծնանի, յորոց մինն Հերովդէս և միւսն Փիլիպպոս, զորոյ կինն հանեալ Հերովդէի՝ թող զկինն իւր զառաջին, զդուստր Արէտայ արքայի Պատրէացւոց. – 78. Տեսեալ կնոջն զՄահմէտ այր հաւատարիմ և ուշմագոյն յամենայն իրս աշխարհականս՝ եղև նմա կին և ետ ի ձեռն նորա զամենայն հոգս տան և ընչից: - 158. Տեսեալ կնոջն զՄահմէտ այր հաւատարիմ և ուշմագոյն յամենայն իրս աշխարհականս՝ եղև նմա կին և ետ ի ձեռն նորա զամենայն հոգս տան և

ընչից: - 158. քանզի ասեն զկնոջէն, յորմէ նեռնն է ծնանելոց՝ ճանապարհորդել յԵգիպտոսէ յաշխարհին Պաղեստինացւոց, և ցանկացեալ տեսանել զարձան կնոջն Ղաւտայ երթեալ դադարէ անդ հանգստութեամբ. – 158. քանզի ասեն զկնոջէն, յորմէ նեռնն է ծնանելոց՝ ճանապարհորդել յԵգիպտոսէ յաշխարհին Պաղեստինացւոց, և ցանկացեալ տեսանել զարձան կնոջն Ղաւտայ. երթեալ դադարէ անդ հանգստութեամբ. – 158. քանզի յառաջագոյն տուեալ էր զնոսա ի ծառայութիւն քեռ իւրոյ Տիգրանուհեայ կնոջ Աշդահակայ, յասացեալ տեղիս բնակեցուցանելով: - 64. քանզի ոչ էր օրէն թագաւորացն և օրինադրացն զկանանց ազգի թիւ ազգաբանութեան շարել, բայց միայն ըստ ժամանակագրութեանն կանոնի, որպէս և յԻսրայէլի զԳոթողիայ, և յԵգիպտոս զԿղէոպատրեայ դուստր Պտղոմեայ Դիոնիսեայ: - 16. Քանզի տեսեալ, ասէ, որդւոցն Աստուծոյ զդստերսն մարդկան զի գեղեցիկ էին՝ առին իւրեանց կանայս յամենեցունց զոր ընտրեցին: - 28. Ապա թագաւորեցուցին զԲորն զդուստրն Խոսրովայ, որ էր կին նորին, որում բամբիշն կոչէին. – 154.

ԿԻՆ ՄԱՐԴ - Զոր Եւսեբէս Կեսարացի ասէ՝ ի սովորութենէ մինչև ցայսօր կին մարդ թագաւորէ ի վերայ աշխարհին Հնդկաց: - 30.

ԿԻՍԱՄԵՌ - Իբրև ստուգեցաւ որ ինչ եղեալն էր՝ փութացան խնդրել ի քաղաքին և ի կիրճս ճանապարհին, յոր կողմ և աճապարեաց ոք, մինչ անցեալ գտին զհարեալն դիւի չարի, զի կայր դեռ կիսամեռ: - 378.

ԿԻՍԱՏՈՒՐ - Արդ եթէ զկէսն Որմզդի գողացաւ կաղն, և նա ոչ գիտաց, զիա՞րդ իցէ աստուած կիսատուրն և ի կաղէն գողացեալն: - 52.

ԿԻՐ - Երկրորդ՝ զի և ոչ հաւատայր Գուրգէնի՝ ամբողջ պահելով, զոր ինչ միջնորդեն երդմամբ, զհօրն իւր կիրսն ի նորայն հօրէն կրեալ յուշ առնելով: - 316. Եւ ինքն Աւշին զտանջանացն փորձական կիրս կրեալ, դառնագոյն քան զլեղի իժի ճաշակս ճաշակեալ՝ գնաց զկորստական ճանապարհն. – 376. Եւ նախարարքն Հայոց կրէին կիրս ծանրաբեռինս ի զէն և ի ճակատամարտ: - 134. Նա և տեղիք սրբութեանց տունք աղօթիցն զշարժմանն կիրս կրեալ, պատառմամբ որմաշարժ լինելով – 358.

ԿԻՐՃ - ,,Ոչ, ասէ, վատագոյն մեք քան զՕանարսն եղիցուք, զի և ամուրս հզօրագոյնս և բարձրագոյնս քան զնոսա ունիմք և դիւրափակս՝ առ ի յունել զմուտս կրճիցն. – 276. բազում ունելով ինչս ի կոխակս բարձրաւանդակս և ի կիրճս նրբականս, ի զերծս և ի խոխոմս ձորոյն ի թոխ և ի բոխ երկրին անբնակ մարդկան յասպատակէ հինիցն Երուանդայ – 84. Բայց երկու ոմանք ի սաղարաց սուրհանդակաց, եղբարք միմեանց, հասեալ ի կիրճս ձորոյն – 202. Եւ առ չժուժեալ այնպիսի վտանգաւոր նեղութեանն, արիաբար հասեալ ի կիրճս ձորոյն և մերկացեալ զսուսերն՝ յարձակեցան ի վերայ երիվարացն – 220. Եւ արգելին փակեցին զպահակս ամրականացն և զկիրճս ձորոց, որ հանէին յերկիր նոցա մտանել յամուրսն: - 274. Իբրև ստուգեցաւ որ ինչ եղեալն էր՝ փութացան խնդրել ի քաղաքին և ի կիրճս ճանապարհին, յոր կողմ և աճապարեաց ոք, մինչ անցեալ գտին զհարեալն դիւի չարի, զի կայր դեռ կիսամեռ: - 378. Իսկ առաւելեալն իմաստութեամբ Աշոտ ոչ յանհոգս և յաներկիւղս կայր մնայր, այլ զգուշանալ հրամայէր ի խելս կամրջաց և յանապատս և ի կիրճս ձորոց: - 340.

ԿԻՐՔ - և երիվարին ընդ վազս փոնգալիր խրոխտանացն փրծուցեալ զնա ի ցաւոցն, քանզի այն ինչ կազդուրեալ էր Գուրգէն ի հիւանդութենէ և ի կրից աշխատութեանցն և ի տառապանաց բանտին: - 320. որգունակ Խորէն /գրքում՝ խորէն/ և Աբրահամ խոստովանողքն Քրիստոսի ի պարսկայինն զերծեալ լլկանաց դառնագոյն կրիցն՝ զընդարձակութենէ նախարարացն Հայոց մատուցին ողջոյնս աւետաբերս՝ դարձուցանել տեառն զգերութիւն ժողովրդեան իւրոյ: - 324.

ԿԻԻԼԻԿԵՑԻՔ - Եւ հաւանեալ Խոռեմայ՝ եկն առ Հայրակղոս արքայ Յունաց, թողեալ ի նա զԵրուսաղէմ և զԿեսարիայ Պաղեստինացւոց և զամենայն կողմանս Անտիոքացոց և զամենայն քաղաքս գաւառացն այնոցիկ, և զՏարսոն Կիւլիկեցւոց և զմեծ մասն Հայոց և զամենայն զոր միանգամ կամեցաւ Հայրակղոս. – 152.

ԿԻԻԼԻԿԻԱ - և ինքն գնացեալ ի Միջագետս՝ հնազանդեցուցանէր ինքեան քաջութեամբ զԵմաթ և զԱրբաթ և զամենայն կողմանս Դամասկոսի և Կիւլիկեայ և զայլ բազումս: - 60.

ԿԻՒՐՈՍ - Այլ սա ի վեց ամին լքեալ ի Կիւրոսէ, և աստ անկեալ կենօք շրջէր մինչև իսպառ բարձաւ թագաւորութիւնն Ասորեստանեայց և Մարաց ի Կիւրոսէ որ թագաւոր …<այստեղ նախադասությունը չի ավարտված>: - 62. Արդ են ժամանակք թագաւորութեանն Պարսից, սկսեալ ի Կիւրոսէ ցԴարեհիոն … և ամք անիշխանութեանն զոր ոմանք ի պատմագրաց գրեն Կ, և այլք Հ – 166. Արշակ տուեալ պատերազմ ընդ Մակեդոնացիսն՝ և անդ Կիւրոս քաջապէս արիացեալ առաւելանայր ի գործ պատերազմին. – 72. Բայց մինչդեռ չև առ միմեանս հասեալ Տիգրան և Կիւրոս՝ յղէ Աշդահակ պատարագս Կիւրոսի - 62. Բայց մինչդեռ չև առ միմեանս հասեալ Տիգրան և Կիւրոս՝ յղէ Աշդահակ պատարագս Կիւրոսի - 62. գրէ Կիւրոս առ Տիգրան վասն օգնականութեան մատուցանել նմա: - 66. և ձերբակալ արարեալ մերկանան ի զինէ և յասպազինէ և տանին կացուցանեն առաջի Կիւրոսի. – 66. Եւ առեալ զնոսա անցուցանէ յիւրաքանչիւր սահմանս բնակութեան, ինքնին զհետ նոցա ելանելով, որպէս Կիւրոս արքայ Պարսից զհետ դարձելոցն ի գերութենէն Բաբելոնի. – 218. և ինքն մեռանի ի հրամանէ Կիւրոսի, բարձեալ զտէրութիւնն Լիդէացւոց: - 66. և Կիւրոսի զհետ մտեալ զօրուն՝ ոչ սակաւ սատակմունս առնէր – 64. Եւ համարին ամք ժամանակացս այսոցիկ, ի Կիւրոսէ մինչև ցթագաւորութիւնն Տաճկաց՝ ամք ՌՃԿ: - 166. Եւ մեք այժմ զկարգն յառաջ վարեսցուք. Կիւրոս. Վարգէն. Վահան. Շամբիթ. Ջաջ. Ջաջուռ: - 74. Եւ յառաջեալ առաջոյ զօրուն Կիւրոսի՝ հարդարեն զգործ պատերազմին: - 64. Զայս գործ լուեալ Լիդէացւոց թագաւորին Կրոսիսեայ բազմաշփոթ յուզմամբ ամբոխ արարեալ, զօրս բազումս գումարեալ, ելանել տալ պատերազմ ընդ Կիւրոսի – 64. զոր առեալ Կիւրոս դառնայ ի Խորասան. – 66. զորոյ զօրաժողով լինելն իմացեալ Կիւրոսի՝ գրէ առ Տիգրան՝ զօրս յօգնականութիւն առաքել նմա. – 64. Իսկ իբրև միապետեցաւ թագաւորութիւն Պարսից Կիւրոսի՝ առնու զԲաբելոն և արձակէ զգերին Հրէից: - 66. Իսկ սերունդք Ասուդայ Սանասարեանց կային յոր պէտս և դիպուածն պատահէր, երբեմն այսպէս և երբեմն այնպէս. Շաւարշ. Գօգեան. Շաւասպ. Պերոզ. Շահակ. Կիւրոս: - 72. հասանէ արքայն Կիւրոս և Քսերքսէս. – 64. Յայնժամ առեալ հրովարտակ Սանասարեանց ի Տիգրանայ պատարագօք գնացին առ Կիւրոս. – 64. Յայնժամ ձայն բարձեալ Քսերքսէս և Արշէզ լի իմաստութեամբ, որպէս թէ ի զօրացն Լիդէացւոց իցեն, ասեն՝ հարան /64/ զօրքն Կիւրոսի, և փախեաւ արքայն: - 66. ՅԵՏ ԿԻՒՐՈՍԻ/թագավորում են/ ԿԱՄԲԻՍԷՍ, ՇՄԵՐԳԻՍ ՄՈԳ, ԴԱՐԵՀ ՎՇՏԱՍՊԱ. - 68. Նոքա առ լուրն խնդացեալ՝ լքին զամրացեալ գունդն՝ աճապարել զհետ Կիւրոսի, եւ և ելս արարեալ զմիմեամբք – 66. Շահակս այս անուանէ զանուն որդւոյ իւրոյ՝ Կիւրոս, յիշելով զլաւութիւն առնն և զբարեկամանալն նախնոյն նորա Քսերքսեայ: - 72. Սոքա մերժեալք ի տէրութենէն իւրեանց, զոր տուեալ էր Տիգրանայ և Կիւրոսի՝ կէին անկարգաբար զինչ պիտկէն մինչ ի Կիւրոս Շահակեան: - 72. Սոքա մերժեալք ի տէրութենէն իւրեանց, զոր տուեալ էր Տիգրանայ և Կիւրոսի՝ կէին անկարգաբար զինչ պիտկէն մինչ ի Կիւրոս Շահակեան: - 72. քանզի էին բարեկամացեալ ընդ միմեանս Կիւրոս և Տիգրան և յամենայնի համանմանքն, համակամքն, միասիրտքն, քաջախոհեմքն և բազմադրուատքն: - 62.

ԿԻՒՐՈՍ ՇԱՀԱԿԵԱՆ - Սոքա մերժեալք ի տէրութենէն իւրեանց, զոր տուեալ էր Տիգրանայ և Կիւրոսի՝ կէին անկարգաբար զինչ պիտկէն մինչ ի Կիւրոս Շահակեան: - 72.

ԿԻՒՐՈՍ ՊԱՐՍԻԿ - ԵԹԷ ՈՐՊԷՍ ԿԱՐԳ ԸՍՏ ԿԱՐԳԻ ԵԿԱՑ ԹԱԳԱՎՈՐՈՒԹԻՒՆՆ /ՃԻՇՏԸ՝ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆ/ ԱՍՈՐԵՍՏԱՆԵԱՅՑ ՄԻՆՉԵԻ Ի ԿԻՒՐՈՍ ՊԱՐՍԻԿ: - 56. Նա և բազմախոհեմն Կիւրոս Պարսիկ խաղայ գայ իւրովք հեծելազօր մարտակցովքն՝ գալ օգնել Տիգրանայ. – 62.

ԿԼԱՆԵԼ - - յորոց վերայ հասեալ եկուլ վիշապաբար զորս և կարաց ի դիմի հարկանել: - 262. ,,յաւուր յայնմիկ խնդրեցից զվրէժս ի Բէլայ ի Բաբելոն, և հանից /38/ զոր եկուլն՝ ի բերանոյ նորա,,: - 40.

ԿՂԱԻԴԻՈՍ/կայսր/ - և առեալ ոսկի զտիկնոջն և զիւր՝ գնաց յԵգիպտոս գնել ցորեան յաւուրս սովոյն որ եղև առ Կղաւդեաւ. – 80.

ԿՂԵՐ - վասն հանդերձելոցն հոգացեալ, առ կղերս եկեղեցւոյ սրբոյ խոնարհեալ – 386.

ԿՂՋԻ - Եւ զինուորք ի մահու վտանգ տուեալ զանձինս՝ի ղոյղս անցանել ի նաւէն ի կղզին. – 50. Եւ յաջորդեալ փոխանակ նորա կացեալ յաթոռ սրբոյն Գրիգորի երանելին Մաշտոց, ելեալ ի կղզոյն Գեղարքունի լճէն, զՅօհաննու Կարապետին զվարուցն բերեալ զօրինակ. – 376. և ետուն ի սուրբ եկեղեցին Դ ագարակս. զվանքն Փշոց և զագարակն Ահավանք, յանդիման եկեղեցւոյն որ ի կղզին, և զքարն Մանակերտ, որ է հանդէպ հարաւոյ կուսէ, և զԲերկրի և այլ բազում տեղիս – 356. ի մի ծովուն, որ ոչ էր հեռի յերկրէ – 50. ընդ կրունկն դարձիր, թշուառական, քանզի զերջանիկ կամարարացն կղզիս կոխել ոչ կարես. զի՞ յերկինս ելանել բռնանաս,,: - 50. նորա տուեալ զնա ի կղզիս Ովկիանու վախճանի անդ, թագաւորեալ ամս Դ : - 110.

ԿՂԷՈՊԱՏՐԱՅ/ԿՂԷՈՊԱՏՐԵԱՅ/ - զոր ընթերցասէրն Պտղոմէոս գրեալ և յարդարեալ ստուգաբանութեամբ, դնեն զգուշութեամբ ի դիւանապահ տունս գանձուց մինչև ի Կղէոպատրա կին, որպէս վերագոյնն գրեցաք: - 74. քանզի ոչ էր օրէն թագաւորացն և օրինադրացն զկանանց ազգի թիւ ազգաբանութեան շարել, բայց միայն ըստ ժամանակագրութեանն կանոնի, որպէս և յԻսրայէլի զԳոթողիայ, և յԵգիպտոս զԿղէոպատրեայ դուստր Պտղոմեայ Դիոնիսեայ: - 16. բայց մնայ ի հարստութեան Պտղոմէականն միայն, մինչ տիրել Կղէոպատրեայ կնոջ միոյ եգիպտացւոյ որ յետ բազում ժամանակաց, մինչև յՕգոստոս կայսր: - 72. Յանգ հանեալ Պտղոմեանց զժամանակ թագաւորութեանցն, և հասեալ/72/ մինչ ի Կղէոպատրեայ, դուստր Պտղոմէի Դիոնիսի. – 74.

ԿՆԱՄԱՐԴ - դարձեալ կնամարդ զնա կոչելով ընդդէմ միմեանց անուանաձայնէ. – 114.

ԿՆԻ - և զայս ոչ միանգամ, այլ յոլովակի՝ մի զմիոյ կնի ընթացուցանէր դեսպանս հրովարտակօք և պատարագօք: - 62.

ԿՆԻՔ - և խնդրէր առնուլ զտէրունական կնիքն, զի կատարեալ լիցի ի գործս պատուիրանաց Տեառն – 222.

ԿՆՈՒԹԻՒՆ - ,,եթէ հաճոյ թուիցիմ քեզ կնութեան, և դու կամիցիս քեզ զտիրելն Անձաւացեաց՝ մի վեհերեալ յապաղելով դանդաղկոտ լինիր և վերջանար զփութալն,,. – 324. ,,և այս ևս քաջահաճոյ թուիցի քեզ, վեհդ և ամենեցուն գիտելիդ. և զի եղիցի ի մէջ քո և Դերենկիդ անկասկած միաւորութիւն՝ զդուստր քո տացես կնութեան Դերենկիդ, տիկնութեան Վասպուրականի,,: - 322. այլ հատեալ զգլուխն ետ տանել յարքունիս և զկինն ա՛ռ իւր Բուխայ կնութեան: - 272. Առ սա յանգուցեալ Բելեանն Նինոս առնու իւր կնութեան – 16. առնու զնա Սահակ կնութեան հրամանաւ Արտաշէսի, և կնքեալ աշխարհն հաստատէ Սահակայ ի սեպհական ժառանգութիւն. – 90. Բայց միայն զԱրշակ ոմն ի տոհմէն Վարաժնունեաց */փրկվեց/* խնդրեալ դստերն Շապհոյ Բագրատունոյ, զոր առեալ յայնժամ Աւշնի կնութեան յանօրէն ամուսնութիւն. - 372. և յառնուլ զՍաթինիկ տիկին կնութեան Հայոց՝ յիշէ զնժդեհանալն իւր ի վիմամէջսն զոր վերագոյն գրեցաք – 86. Եւ առնու Ջաջուռ զդուստր Ենիանեայ կնութեան Սահակայ որդւոյ իւրոյ, որում անուն կոչէր Սմբատուհի: - 76. և ի չափ հասեալ ի տիոց տղայականաց՝ ետուն զդստերս իւրեանց կնութեան մանկանցն: - 98.

ԿՆՉԵԼ - Մերթ տապալէր իբրև զօձ, մերթ գոչէր իբրև զառիւծ, և իբրև զխոզ վայրենի կնչէր կռնչէր, փրփուր ի վեր բերելով, զատամունս կրճտելով. - 270.

ԿՆՔԵԱԼ - ,,իսկ եթէ եկեսցէ առ իս գիր յարքունուստ, կնքեալ մատանեաւ արքայի. և իցէ գրեալ ի նմա հրաման՝ գալ ինձ առ քեզ կամ երթալ յարքունիսն՝ ոչ ելից արտաքոյ հրամանաց նորա: - 286. առնու զնա Սահակ կնութեան հրամանաւ Արտաշէսի, և կնքեալ աշխարհն հաստատէ Սահակայ ի սեպհական ժառանգութիւն.–90. Եւ արար նմա հաւատարմութիւն յոյժ գրով, և կնքեալ աղիւ ըստ սովորութեանն իւրեանց երդումն, և խնդրեաց ի նմանէ զօր ինչ սակաւ յերևելի մարդկանէ, յորս ինքն վստահն էր: - 154. Եւ եղև զկնի երից աւուրց

անցանելոյ ետուն թուղթ մի տանել առ Գուրգէն, գրեալ Բուխայի լի դառնութեամբ, կնքեալ մատանեաւ արքայի, իբրև այն թէ ի դիմաց արքային և յարքունուստ եկեալ. – 236. և թուղթ մի գրեալ և կնքեալ լի խորամանկութեամբ և կեղծաւոր խարդախութեամբ ըստ հնարագիտութեան որդւոցն Իսմայէլի. – 234. զոր ժողովեալ պահեալ և կնքեալ ունէր յօր հատուցման վրիժուց՝ հատուցանել մեզ ըստ գործս մեր, ի հարկանել զքարի զոտս մեր. – 196.

ԿՆՔԵԼ - այլ և զվճիռ պատուհասին իւրովն կնքէր բերանով. – 24. և զոր ինչ խնդրիցէ՝ առնիցէ ըստ կամաց նորա, կնքել և տալ նմա գեօղս և ագարակս, և տալ հարկս արքունիս և պատանդս խաղաղութեան: - 210. Եւ իւրաքանչիւր զօրագլխացն եկելոց առ նա պարգևս և պսակս մատուցանէր, գեօղս և աւանս կնքէր և տայր. – 198. տալ նոցա զանձս, գեօղս և ագարակս, գրել կնքել և կացուցանել նոցա վկայս - 230.

ԿՇՌԵԱԼ - զառհաւատչեայսն առաջաբերելով ի փոքր ժամանակի զմեծամեծսն կշռեալ, զպոռնիկն, զմաքսաւորն, զաւազակն և որք այսպիսիք – 386.

ԿՇՌԵԼ - Բայց Դերենիկն կալեալ զնա պահէ ի զգուշութեան, ոչ ինչ ստնանել նմա, բաց ի կապանացն յորս արկեալ էր զնա, ըստ հատուցմանն բարւոյ. առ ձեռն պատրաստ կշռեաց նմա և օրհնեցաւ ի սրբոյն Զաքարիայէ: - 320.

ԿՈԳՈՎԻՏ - ետ նմա զԱրևաստան զամենայն մինչև ցՄծուին և զերկիրն Հայոց մինչև ցգետն Հուրասդան, և զգաւառն Կոտայից մինչև յաւանն Գառնի յեզր ծովուն Բզնունեաց և մինչև յԱռեստն աւան և զԿոգովիտ գաւառ մինչև զՀացիւն և ցՄակու: - 140.

ԿՈՒԱԿ - բազում ունելով ինչս ի կոխակս բարձրաւանդակս և ի կիրճս նրբականս, ի զերծս և ի խոխոմս ձորոյն ի թոխ և ի բոխ երկրին անբնակ մարդկան յասպատակէ հինիցն Երուանդայ – 84. ի սաստ մատուցեալ գնդին իւրոյ պատերազմողացն՝ և ոչ կարաց զբորբոքեալ հնոց դէզադէզ կոխակացն սրախողխող սատակմանն ցածուցանել: - 368.

ԿՈՒԵԼ - ,,զի՞ զվայր կոխես զաստուածոյ զտուն տեսանել, Աղէքսանդրէ. – 50. ընդ կրունկն դարձիր, թշուառական, քանզի զերջանիկ կամարարացն կղզիս կոխել ոչ կարես. զի՞ յերկինս ելանել բռնանաս,,: - 50.

ԿՈՒՊԱՆ ԳԵԱՒՂ - Եւ անտի դարձեալ դառնայր Աշոտ ընդ միւս ևս ամրականն ընդ ոստոզերծ քարանձաւի, ի յարևելից կուսէ լերինն Վարագայ, ի վերայ գեաւղջն Կոխպանից, հանդէպ եկեղեցւոյն սրբոյն Հռիփսիմեայ – 334.

ԿՈԾ - Եւ ժողովեալ աշխարհն Վասպուրական՝ զամիսս Ժ արարին կոծ մեծ ի վերայ նորա: - 354.

ԿՈԾԵԼ - Նոյնժամայն իբրև ետես տիկինն, եթէ վարեցան որդիք նորա ի գերութիւն՝ գնաց և ինքն զհետ նոցա, զհերս խզեալ և զօձիս պատառեալ, կոծելով և աշխարելով – 238.

ԿՈԾՈՒՄՆ - Յայսմ վայրի ոչ ի վերայ միոյ ազգի և ի վերայ միոյ աշխարհի է լալումն ողբումն և կոծումն, այլ ի վերայ բոլոր ազգաց և աշխարհաց Հայաստանեայց: - 196.

ԿՈԿՈԶԱԲԱՆԵԼ - Եւ կայր զյօնսն պոզտեալ, կոկոզաբանէր լի յոխորտանօք, խրոխտայր, եռացուցանէր ի վեր մղէր զդառնութիւն ժահահոտ մաղձոյն չարաթոյն վատախառնութեանն – 242. Ի դառնալն Բուխայի յարքունիսն, և կայր զյօնսն պոզտեալ, փքացեալ լի ամբարտաւանութեամբ՝ կոկոզաբանէր ի վերայ մեծամեծ գործոցն գործելոց – 326.

ԿՈՀԱԿ - ընդդէմ նայելով լերանցն Այրարատեան ազատն Մասեաց, ուր Արտաւազդն Արտաշէսեան քարավիժեալ խոհամանայր ի կոշտն կոհակին: - 392. Ի սորա յերրորդ ամի թագաւորութեանն ի վերայ Հայոց աստուածատուր բարկութեամբ անդնդաշարժ վրդովմամբք ներքնագոյն խորոցն պատահեալ միմեանց սահանախաղաց դղրդմամբ, հիմնաշարժ տապալմամբ, /356/ ներքսագոյն երկրի թուլացեալ պնդափակ աղխեալ սանդարամետական սահմանին, բարկութեան հողմոց շնչեալ ընդ ջրոցն խաւարայնոց, ի կոհակս անդնդաքակս զթանձրայատակ երկրի զկարծր և զծանրալիր անկշիռ անբաւութիւնն տատանեալ, մինչ յերեսս երկրի ի վեր մղեալ հանդէպ քաղաքին Արտաշատու /գրքում՝ Արտաշասու/, որ Բլուրն նորուն ասի – 358. որով փոքր մի

ցածուցին զլեռնացեալ ալիսն, և զկոհականն մրրկալիցս դադարեցուցին և զգազանութիւն բռնաւորին յընտանութիւն ածին: - 234.

ԿՈՀԱԿԱԼԻՐ - Իսկ Գագիկ իշխան ի վերայ մկանաց կոհակալիր ձորաբաժին անդնդապտոյտ կուտակմանցն նաւամարտիկ ընթացս կազմեալ – 396.

ԿՈՂՄ/Ն/ - այլ քայքայեալ ցրուեցան յոր կողմ և աճապարել ախորժեաց ոք - 116. Իբրև ստուգեցաւ որ ինչ եղեալն էր՝ փութացան խնդրել ի քաղաքին և ի կիրճս ճանապարհին, յոր կողմ և աճապարեաց ոք, մինչ անցեալ գտին զհարեալն դիւի չարի, զի կայր դեռ կիսամեռ: - 378. Իսկ ոմանք ասեն ի Ղաւոդիկեայ Փռիւգացւոց շինեալ տապանին, որ յերից մասանց երկրի՝ Ասիական կոչի կողմ. և յոյժ անհաւաստի են ասացեալքն.- 30. ,,Ես այսպէս կարծէի, թէ յորժամ ես ընդ թշնամիս ձեր մարտնչիմ՝ դուք յայդմ կողմանէ օգնական ինձ լինիցիք, և միաբանութեամբ բարձցուք ի միջոյ զտիեզերական պատուհասն, զտունդ Սասանայ: - 138. ,,որդեակ, ի վախճանելս իմում մի կայցես յայսմ աշխարհի, զի մի կորուսցես զկարգ քո ի մէջ անհաւատից, այլ երթիցես ի կողմանս Եգիպտոսի՝ բնակել ի մէջ բազմութեան եղբարց, զի շահեսցիս զոգիդ քո,,: - 162. Ազդ լինէր յոմանց գրումն անյայտիցն, թէ ,,այս ոմանք այսորակ երիվարօք յայս նիշ նիւս կեղթում, ի մէջ բդեղի պահարանեալ նամակ տանին ընդ կողմն Ապահունեաց. արդ զգուշացիր ճանապարհիդ,,. - 340. ամենեքեան ընդ նմա անցեալ գնացին ի կողմն Ատրպատականի – 212. Այնուհետև ել գնաց դէմ եղեալ զյունականօքն շրջել զկողմամբքն, յանձն արարեալ զհոգս իւր շնորհացն Աստուծոյ. – 316. Այսոքիկ գաւառք անուանիք, զոր յառաջին ժամանակս իւրոյ իշխանութեանն սեփհականս իւր արարեալ ունէր հայրն նենգութեան Մարդպետն կոչեցեալ … և մանաւանդ քաղաքն Շամիրամայ հռչակելին և յոյժ փառաւորագոյնն յամենայն կողմանց Վասպուրականի: - 388. Այր ոմն Ջափր խրոխտ և ամբարհաւաճ. և սկսաւ եղջիւր ածել անօրէնութեամբ և գոռալով ոգորէր ընդ չորս կողմանս երկրին և նեղեալ տագնապէր զխաղաղասէրս կենօք – 170. զբանակն իւր, այլ ետ զկէս զօրուն յոմն գլխաւոր և նստոյց զնա ի կողմանէ հիւսիսի կողմն. – 280. Ապա այնուհետև ոչ կարաց կալ համարձակութեամբ ի բացեայ առնել զբանակն իւր, այլ ետ զկէս զօրուն յոմն գլխաւոր և նստոյց զնա ի կողմանէ հիւսիսի կողմն. – 280. Առնէր ասպատակ և ի կողմն Անձաւացեաց տէրութեանն, և անտի ևս առնուին աւար ի պատճառս ռոճկաց պիտոյից այրուձիոյն: - 176. Արդ են թագաւորք Ասորեստանեայց ի միւսմէ կողմանէն այսոքիկ. անիշխանութեան ամք ԻԸ: - 60. Արդ վճարեալ է յիմմէ կողմանէ շատխօսութիւն ընդ քեզ. – 278. Արշակայ գնացեալ զկողմամբ Միջագետաց, լաւ համարեալ ընդ ձեռամբ քրիստոնեայ թագաւորի հնազանդել, քան Պարսկականն հնազանդել տէրութեանն. – 110 բաժանեն զաշխարհս յերից մասունս. տալով Աշոտի … Եւ Գուրգէն զկողմանս արևելից, յելից Աղբագոյ և որ շուրջ զնովաւ ամենայն Պարսկահայք մինչև ի մուտս Կորդաց, և ուր և ըստ այնմ իցէ հնար ածել զձեռամբ: - 360. բաժանեն զաշխարհս յերից մասունս. տալով Աշոտի … Իսկ Գագիկ զկողմանս Ռշտունեաց այլովք մօտակացիւք գաւառօք, և որքան իցէ հասումն ուժոյ՝ անդր ևս յաշխարհն Մոկաց: - 360. բայց արդ եկ ի կողմանցդ յայդցանէ, եկից և ես յԱսորեստան. – 152. Բայց երկոքեան կողմանք դնին ի ներքոյ պարսաւանաց, թէպէտ և ի բարեպաշտութեան յաղագս մոլորեցան: - 256. Բայց իշխանն Դերենիկ անգիտացեալ զեղեալսն՝ ի նմին աւուր եկն բազմաձեռն զօրու բանակեցաւ ի հարաւ կողմն բերդին – 332. գլխաւորն ի նոցանէ Համիս, և միւսն որ ի կողմանց Ժանգանայ՝ ոչ իրաւացի ըստ պատգամաւորին իւրեանց ասացին առնել զայս: - 404. գոչեաց առիւծաբար, յարձակեցաւ ի վերայ ընտիր այրուձիոյն, և զաջ թևն բեկեալ՝ զձախոյ կողմամբն արկանէր -174. Ատրպատականի ի Վառարատ գաւատի: - 138. գտանէ և ի վերագոյն լերինն անդր ի հարաւոյ կողմանէ աղբիւր սակաւաբուղխ – 88. գրէ առ կողմանս Ասորեստանի զգուշացուցանելով՝ մի խառնել ընդ նեստորականսն. – 130. Դարձեալ գրէ և ի կողմն Դերջանոյ, և Խաղտաց ձորոյ բնակիչսն և աշխարհակալ տեարս և առ եպիսկոպոսունսն: - 130. դիմեալ գայր և սա ընդ աջաթև կողմն վկայելոցն, ընդդէմ սրոյն մատուցանել զինքն պատարագ կենդանի Որդւոյն

Աստուծոյ: - 222. Դու աւադիկ ելեր մտար յերկիր Հայոց, ելեր ի կողմն թշնամեաց իմոց և ապստամբացդ զքեզ միաբանեցեր, զի յապաղեցեր հրամանաց իմոց: - 236. Եկն եմուտ ի գաւառն Աղբագ, և ասպատակ սփռէր ընդ կողմսն կողմանս յերկիրն Վասպուրական, գերփէր, աւերէր, յափշտակէր, կապուտ կողոպուտ գործէր ընչից և ստացուածոց. – 176. և ազատացն յետուստ կողմանէ սուր ի գործ արկեալ սպանին զնա, և զգլուխ նորա հատեալ առ /368/ բերդայինսն յղէին: - 370. և աներկիւղ համարձակութեամբ լի ամբարտաւանութեամբ առնէր ասպատակ ընդ ամենայն կողմանս տէրութեան նոցա: - 274. և եդեալ ի ներքոյ արգոբայ տաղաւարաց և յղեաց ընդ կողմն Պարսից – 220. և զօրք Պարսից որք էին ի կողմանս Պաղեստինացւոց, և զօրավար նոցա անուանեալ Ռազմայուզան որ է Խոռեամ՝ խօսէր ընդ Երուսաղէմի զխաղաղութիւն. – 142. և հանապազ յանձն իւր տարակուսանօք տարուբերէր, թէ յո՞վ և կամ յո՞յր կողմանս թափիցէ զդառնութիւն մահաբեր թունից իւրոց – 170. և յանկարծակի ի թիկանց կողմանէ յարձակեալ ի վերայ նորա արանց՝ հարեալ սատակեցին զնա: - 154. Եւ ահա դիմեալ գնաց հասանել ի վերայ կողմանց հիւսիսոյ, յերկիրն յորում Ծանակ կոչի. – 274. Եւ ամենեցուն ըստ հրամանի թագաւորին յիւրաքանչիւր կողմանց այրուձի գումարեալ՝ հանդերձ այլովք սպառազէն յօրինուածովք անյապաղ երագութեամբ գային ի ժամադրեալ կոչումն: - 198. և անդ լինէին ժողովեալ ամենայն բազմութիւն աշխարհակոյտ ամբոխից գաղթականաց գաւառացն կողմանցն Աղբակոյ, Զարէհվանի և Ակէոյ և ի լեռնակողմանցն Աղզոյ և Ոտնն Առնոյ, մի կողմն ի Ջողայ լեռնէն և անդր: - 226. և անդ լինէին ժողովեալ ամենայն բազմութիւն աշխարհակոյտ ամբոխից գաղթականաց գաւառացն կողմանցն Աղբակոյ, Զարէհվանի և Ակէոյ և ի լեռնակողմանցն Աղզոյ և Ոտնն Առնոյ, մի կողմն ի Ջողայ լեռնէն և անդր: - 226. և անտի գնացեալ ի ձորն Աճանայ ի խնդիր փախստէիցն և հասեալ ի յետոյ կողմանցն՝ ի սուր և ի գերութիւն զբազումս ի նոցանէ արկանէն: - 202. Եւ ապա առնու զթագաւորութիւնն Ասորոց և Բաբելոնի և վերնոց կողմանցն Սելևկոս Նիկանոր, որ կոչի յաղթող: - Եւ առ չաննալն յետուստ կողմանէ Վահան հարեալ ի գաղտնիս զգարշապար երիվարին՝ արար կաղանալ նժոյգ ասպարակողին. – 334. Եւ առեալ զգանձսն՝ հրամայեաց սպանանել զընծայաբերսն, և բանիցն Հայրակղի ոչ արար պատասխանի, այլ առնէր վնասս սաստիկս ի կողմսն կողմանս, աւարառութիւն և գերութիւն և սուր. – 142. և բռնութեամբ Մարապարսացւոցն ոչ կարացեալ ընդդիմանալ՝ ի կողմանս Պաղեստինացւոց եկեալ պատերազմաւ պաշարեն զՍամարիա – և գնացեալ ընդ եզր ծովուն Բզնունեաց, ընդ կողմն Ապահունեաց՝ և բանակեցաւ յափն գետոյն, որ իջանէ յԱղձնեաց խոխոմացն: - 366. Եւ եղև այր թանգար արուեստիւ և հմուտ վաճառականութեան. հարկանէր ճանապարհս հեռաւորս ի գործ վաճառականութեանն, յԵգիպտոս և ի կողմանս Պաղեստինացւոց. – 158. Եւ եղև իբրև երրորդ ժամ լինէր աւուրն, որ էր միաշաբաթի՝ և ահա ելանէին գունդք գունդք հեծելոցն ընդ կողմն անապատին Սմբատայ կոչեցեալ բերդին – 22 Եւ եղև մօտ ի կատարումն հասանել ամին երկրորդի գալստեան նորա՝ ել գնաց ի կողմանս Աղուանից. – 276. Եւ եղև յամի չորեքտասաներորդի Խոսրովայ արքայի, ի քսաներորդ ամի Մուրկայ թագաւորութեանն՝ ապստամբեցան ի կայսերէ զօրքն Յունաց, որք ի Թրակացւոց կողմանէն – 140. Եւ զբնակիչս աշխարհին վարեաց ի գերութիւն, վաճառակուր առնել ի կողմանս Ասորոց և յամենայն սահմանս տէրութեանն Տաճկաց. – 188. և զերծեալքն փախստեայ անկանէին ի կողմսն կողմանս աշխարհաց, յաւեր դարձուցեալ զբնաւ աշխարհին, բայց ի լեռնայնոցն՝ որ յամուրս իւրեանց մնային ի լերինն Խոյթ անուանեալ: - 188. Եւ զԶրադաշտ մոգ արքայ Բակտրիացւոց և Մեդաց ընկճեալ հալածեաց մինչև ի սահմանս Խեփտաղաց, հզօրապէս տիրեալ բովանդակ Խուժաստանի և կողմանց արևելից և Պարսից, անդր ևս քան զԲահխ և զԴեպուհան , ի Գովմայիդ և ի Գուզբան, ի Շերիբամական /գրքում՝ Շերիբամամական/ և ի Խոճիհրաստան, և միանգամայն ասել մինչև ի ծովն Հնդկաց՝ յոյժ արութեամբ – 44. Եւ զչարեալ ընդ խափանումն խորհրդոցն իւրոց՝ ամբաստան յոյժ լինէր զԱշոտոյ հանդերձ թղթովք Տաճկաց, որք էին ի կողմանս Հայոց, բազում այն ինչ զոր ստութեամբ քան թէ

ճշմարտութեամբ զեկուցանեն զնմանէ զգործս, և թէ հակառակս ևս թագաւորութեան քոյ բանընդդէմ լինի հանապազ: - 172. և ընդ նմա Տաճիկք Հայաստանեայց, որ բնակեալ էին ի կողմսյսնյս կողմանս աշխարհիս՝ առաջնորդէին Բուհայի ի մուտ և ելս աշխարհիս: - 206. և թագաւորութիւնն Ասորեստանեայց նուաղեալ՝ բռնակալք ոմանք կացին ի նոցանէ ի կողմանս Դամասկոսի: - 58. Եւ ի մեռանելն իւրում Աղէքսանդրու հաստատագոյն աներկիւղութեամբ զթագաւորութիւնն իւր միապետեալ՝ կացուցանէ չորս զօրավարս չորեքծագեան կողմանց աշխարհի, զՊտղոմէոս Եգիպտոսի և Հնդկաց, զՍելևկոս Ասիացւոց և ամենայն հիւսիսականաց, զԱնդիպատրոս Պարսից և ամենայն արևելից: - 70. Եւ իբրև ռազմ երկոցունց կողմանցն խռնեցաւ … սրբոյն Վարդանայ մտրակեալ զերիվարն ի փախուստ զախոյեանսն Պարսից դարձուցեալ - 128. և ինքն Ատոմ հատեալ գնայ ի կողմն Մարաց: - 114. և ինքն գնաց փախստական ի Պարսից ի կողմանս Խաղտեաց: - 106. և ինքն գնացեալ ի Միջագետս՝ հնազանդեցուցանէր ինքեան քաջութեամբ զԵմաթ և զԱրբաթ և զամենայն կողմանս Դամասկոսի և Կիւլիկեայ և զայլ բազումս: - 60 Եւ ինքն զօրավարն Գուրգէն եկաց ի ձախու կողման ճակատուն՝ ի թիկունս լինել գնդին հետևակազօր մարտակցացն – 230. և ինքն Հազարաւուխտ առնու զընտիրս այրուձիոց, զկորովի պատերազմողս ի վառելոցն պարսկային հարստութենէն, և խաղայ գնայ զկողմամբքն Հաշտենից և Ծոփայ, ի վերայ Վահանայ յանկարծօրէն: - 134. և ինքն Ովայ զերծեալ սակաւ ոմամբք գնաց փախստական ընդ կողմն Բերկրոյ: - 178 Եւ իշխանն վառեալ զինքն բազում պատրաստութեամբ զինու և զօրօք ազատակոյտ գնդաւ իւրով, և ամենայն բնակ տերամբք իւրոյ իշխանութեանն, և խոյս առեալ շրջէր զկողմամբքն Մարդոստանի և Զորոյն հասկոյ -184. Եւ խոյակապ և անուանի եղեալ քան որ յառաջագոյն քան զնա էին կացեալ իշխանք ընդհանուր Հայաստանեայցս, որ յարևելս և ի կողմանս հիւսիսոյ, մանաւանդ որք ի Վասպուրական աշխարհիս էին կացեալ նախարարք յիշխանական պետութիւնս: - 170. և խոստանայ տալ նմա զտէրութիւնն զչորրորդ մասն Սենեքերիմանցն զկողմամբքն Նինուէի և զՏմորիս ամրոցաւն որ ի նմա – 62. և կէսքն զհետ մտեալ փախստէիցն, մինչ թանձրացաւ մութ գիշերին՝ հանին ի սահմանացն Հայոց, էր որ ի կողմն Ելոյ և էր որ ի կողմն Ատրպատականի և Պարսից: - 232. և կէսքն զհետ մտեալ փախստէիցն, մինչ թանձրացաւ մութ գիշերին՝ հանին ի սահմանացն Հայոց, էր որ ի կողմն Ելոյ և էր որ ի կողմն Ատրպատականի և Պարսից: - 232. Եւ հաւանեալ Խոռեմայ՝ եկն առ Հայրակղոս արքայ Յունաց, թողեալ ի նա զԵրուսաղէմ և զԿեսարիայ Պաղեստինացւոց և զամենայն կողմանս Անտիոքացոց և զամենայն քաղաքս գաւառացն այնոցիկ, և զՏարսոն Կիւլիկեցւոց և զմեծ մասն Հայոց և զամենայն զոր միանգամ կամեցաւ Հայրակղոս. – 152. և ձախոյ կողման թևն Հայոց պարտել սկսաւ – 128. Եւ ճանապարհ արարեալ ընդ կողմն հիւսիսոյ՝ ել դէպուղի ի Կարնոյ քաղաք – 148. Եւ մեկնեալ զզօրսն ի նմանէ ընդ կողմն Ապահունեաց, մերկ ի զինէ և յասպազինէ թողեալ, ոչ առնել այլ կողոպուտ, գնացին աղխիւ և երիվարօք իւրեանց: - 346. և մինչ այսմ գործոյ պարապէր՝ դէպ եղև նմա ի կողմանս Եգիպտացւոց հանդիպել առն միոյ մոնազնի, որում կոչէին Սարգիս Բհիրայ, որ էր եղեալ աշակերտ մոլեգնութեանն արիանոսաց. – 158. և յելուզակք ոմանք ի կողմանց Հաշտենից ամրանային ի լերինն. – 90. և յղէ զնա ընդ կողմն Ռշտունեաց. – 202. և յոգնեցան երկոքեան կողմանքն ի մեծ պատերազմին. – 140. Եւ նորա զեկուցեալ վասն նորա Բուխայի՝ ասէ. ,,այրս այս Գուրգէն ի տոհմէն Արծրունեաց, այր քաջ և պատերազմող, ի յահէ քումմէ անցեալ գնացեալ զկողմամբքն Յունաց – 304. Եւ ոչ ոք գտանէր ամենևին ի կողմանէ /174/ թշնամեացն որ կարէր կալ ընդդէմ նոցա, և ոչ մի ոք. – 176. Եւ պարտեցաւ կողմն Մահմէտի – 160. և ռամիկքն ամբոխին ոմանք ի կողմանէ մխեցին զձեռս ի գործ պատերազմին քարամբք: - 232. և սրբոյն Վարդանայ մտրակեալ զերիվարն ի փախուստ զախոյեանսն Պարսից դարձուցեալ և զկողմն իւրոյ ձեռին գնդին զօրացուցեալ – 128. և սփռեալ ասպատակ ընդ կողմսյսնյս կողմանս – 134. Եւ վազս առեալ փութացան մտին ընդ կողմն Մականայ, բանակեցան ի դաշտավայրին Մեդիացւոց – 62. և վառեալ ի զէն և

յասպազէն՝ արձանացան իբրև զմի այր՝ և յանդուգն դիմացուածով խուռն յարձակմամբ հարեալ ի դիմի, ուր քաջքն այլազգեացն ճակատէին ընդ աջաթև /380/ կողմն. և պատառեցին զգունդն, և պարտեցին զախոյեանսն. – 382. և վիրաւորք բազումք լինէին յերկոցունց կողմանցն – 160. Եւ տայր նմա զօր կայսերական յօգնականութիւն, և զՅովհան պատրիկ ի Հայոց կողմանէ, և զՆերսէս ստրատեղատ յԱսիւրոց, և զՄուշեղ այր քաջամարտիկ և հզօր զօրութեամբ, և զամենայն զօրս Յունաց և Հայոց, Վրաց և Աղուանից – 138. և տաց քեզ զկողմանս Ասորոց և զամենայն Արեւաստան մինչև զՄծուին քաղաք, և ի յերկրէ Հայոց՝ զաշխարհս տանուտերական իշխանութեանն մինչև յԱյրարատ և ընդ Դուին քաղաք և յեզր ծովուն Բզնունեաց և ցԱռեստն աւան, և զմեծ մասն աշխարհին Վրաց մինչև ցՏփղիս քաղաք. – 136. և տիրէր յայնժամ մեծի կողմանն Աղուանից Ապումուսէ ոմն, որում վերծանութեանն յայտնութիւն՝ երիցու որդի ճանաչէր: - 276. և փախեան այլազգիքն յերեսաց Գուրգէնի մի կողմն: - 308. զի մեռաւ նա ի ճանապարհի, ի կողմանս Ասորոց, յելանել նորա ի վերայ աշխարհիս Հայոց՝ չարչարեալ զսուսա որպէս խորհեցանն. – 184. Զնա յղէ Ապուսէթ ելանել յերկիրն Վասպուրական և անդէն մնալ զօրօք բազմօք, մինչև զբովանդակ զհարկս և զհասս արքունի յամենայն կողմանցն Հայոց առ նա բերցեն յիւրաքանչիւր սահմանաց: - 176. Զոր առեալ Զաջուռ ահիւ և ամենայն պատրաստ կազմութեամբ բնակեցուցանէ ի կողմն Արագածոյ, ի գիւղն Թալին կոչեցեալ. – 76. Ըստ նմին օրինակի և զօրավարն Բուխայ, ի հասանել ամառնային ջերմութեանն իբրև ի խորոց անդնդոց ի վեր մղեալ զինքն, ելեալ յերեսաց արքայի բազում և ծանր զօրու՝ եհաս ի վերայ երկրիս ի կողմն հիւսիսոյ ի մուտս Հայաստան աշխարհիս. – 262. Ի սոյն ժամանակս էր այլ ոմն ի կողմանս Պարսից միայնացեալ կրօնաւորութեամբ – 162. Իսկ նախարարքն Հայոց իբրև տեսին յերկոցունց կողմանց զանկարգ և զանտեղի աշխարհիս պիտաւորութիւն՝ յապաշաւանս դարձեալ ի վերայ անցիցն անցելոց զոր ախորժելովն խնդրեցին՝ դարձան առ Վռամ – 118. Իսկ Ապուջափր անցեալ ի կողմն Աղբագոյ՝ և ժողովեցան առ նա գունդք գունդ յամենայն կողմանց: - 306. Իսկ Ապուջափր անցեալ ի կողմն Աղբագոյ՝ և ժողովեցան առ նա գունդք գունդ յամենայն կողմանց: - 306. Իսկ Արշակ յերկուս թագաւորսն ձեռնտու եղեալ, երբեմն ի Պարսս երբեմն ի Յոյնս, և զապստամբութիւն ի մէջ առեալ Արշակ յերկոցունց կողմանս: - 100. Իսկ զկողմանս արևելից Պարս այնքան ունելով Զրադաշտին՝ յայնմ հետէ ոչ երբէք հարկէր Ասորեստանեայց. – 44. Իսկ իշխանն Աշոտ և եղբարք իւր խոյս տուեալ զկողմամբքն Փոքր Աղբագոյ, մերձ առ յամուրսն Զղմար և Սրինգ: - 372. Իսկ Սահակ որդի Վաչէի խոյս տուեալ գնայ զկողմամբքն Մարաց, ընդ կողմն Ատրպատականի – 82. Իսկ Սահակ որդի Վաչէի խոյս տուեալ գնայ զկողմամբքն Մարաց, ընդ կողմն Ատրպատականի – 82. Իսկ Սէմայ՝ Ասորեստանեայքն համօրէն լայնութեամբ մինչև ի կողմանս արևելից: - 34. Իսկ Վարդան Մամիկոնեան, որդի Համազասպայ Մամիկոնէի, թոռն սրբոյն Սահակայ, խոյս տուեալ գնաց զկողմամբքն Մոկաց, ի խոխոմս Տաւրոսական լերինն, ի լեսուրս Ջերմաձորոյ – 12. ձեզ տուեալ լիցի թագաւորութիւն Հայոց … և յԱսիւրոց կողմանէ զԱսորեստան և զՄծուին և զՆուշիրական մինչև ցսահմանս Տաճկաց – 138. Յայնժամ իբրև գիտացին երկոքին կողմանքն, եթէ ոչ գոյ հնար գտանել զելս իրացն և տալ խաղաղութիւն՝ ապա հաճեցան և հաւանեցան գրել առ թագաւորն. – 286. Յայնժամ հրովարտակս արարեալ, պնդադեսպանս արձակեալ ընդ ամենայն սահմանս իւրոյ տէրութեանն … Եգիպտացւոց և մինչև ի ներքին կողմն Տաճկաստանի – 198. Յայնժամ մեկնեալ ի նմանէ զօրավարն, լցեալ խորհրդովք չարին հնարագիտութեամբ՝ եկն եմուտ ընդ կողմն Ատրպատական յԱղբագ գաւառ յերկիրն Վասպուրական – 184 Յայնմ ժամանակի Բուհայ եկն եմուտ ի Խլաթ քաղաք, ճանապարհ արարեալ ընդ կողմն Ապահունեաց. – 200. Յայնմ ժամանակի էին եղբարք բռնակալք ոմանք ի կողմանս ապառաժ Արաբիոյ ի տեղւոջն Փառան որ այժմ կոչի Մաքայ, արք պատերազմողք /156/ զօրագլուխք, պաշտօնատարք մեհենին Ամովնացւոց պատկերին, որ կոչի Սամամ և Քաբար: - 158. յետուստ կողմանէ աճապարեալ Քսերքսէս բուռն հարեալ զդիակաց

պղնձակուռ վարապանին Աշղահակայ ի վերայ թիկանցն զգաւակս երիվարին արկեալ – 64. յերկուս կողմանս բաժանեալ զնայեցուած խորհրդոցն, և կայր կեղծաւորութեամբ անհաստատագոյն և անօգուտ հնարիմացութեամբ, ընդ քրիստոնեայսն քրիստոնեայ և ընդ պարսկականսն զնոցայսն կեղծաւորէր: - 112. յորոց վերայ սուր եղեալ զբազումս սպանին և զնս բազումս վիրաւորեցին և զյոլովագոյնսն ի գերելոցն հանդերձ ընտանիւք իւրեանց զերծին ի նոցանէ և անցուցին ընդ պահակ ձորոյն յամրական կողմանս լերին: - 220. Նստան երկոքին կողմանքն պահել զպահպանութիւն իւրեանց մեծաւ զգուշութեամբ, և ետուն ժամ անսալ միմեանց՝ ոչ ելանել ի պատերազմ, մինչև եկեսցեն հրեշտակքն յարքայէ, զոր առաքեցինն: - 286. շռնջապահս ձիոցն և տաշտս գաւակացն և զանգապանս ի չորս կողմանս, ձգեալ և լանջացն զէն, և բարձրավիզ խրոխտանացն զրահս, և ոտնատորոփ փռնկալոյն մանեակս զանգակեալս, և մահիկս լուսնաձևս ի մէջ ճակատուն կապեալ – 208. որ տիրէր յայնժամ Արզնայ և ներքոյ կողմանն Աղձնեաց մերձ ի սահմանս Տարունոյ: - 172. որ և զկողմանս Տարունոյ յինքն կորզեալ՝ թիկնածէր բնաբանապէս ամիրայապետել ամենայն Հայոց: - 366. որ էր իշխան կողմանցն արևելից – 136. որ ի կողմանս Դամասկոսի կացեալ՝ ոմանք թագաւոր ասէին զինքեանս, և այլք յԱսորեստանի կացեալ՝ զինքեանս ասէին թագաւոր, մինչև ի ժամանակս Աբդլայի – 168. որ յառաջագոյն՝ հատուածեալք ի կողմանս Դամասկոսի և Նինուէի – 60. սա առաջին ի տանէն Բագրատունեաց եկեալ կայ նա զայսու կողմամբ Այրարատեան նահանգի: - 76. ՎԱՄՆ ԱՍՈՐԵՍՏԱՆԵԱՅՑ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՆ. ԵՒ ԹԷ ՈՐՊԷՍ ԶՐԱԴԱՇՏ ԵՒ ՄԱՆԻԹՈՊ ԿԱՑԵԱԼ ԳԼԽԱՒՈՐՔ ԱՐԵՒԵԼԻՑ ԿՈՂՄԱՆ, ԵՒ ՄՈԼԱՐ ՈՒՍՄԱՆՑ ՆՈՑԱ - 42. տեսանեն զկողմանս արևելից, դաշտ յոյժ մեծանիստ, լայնատարած, հարթայատակ, անվայրափակ առ ի սահման, անբաւական ի տեսութիւն աչաց, սաստիկ լուսով զարդարեալ ի գիշերի, բազմակերպ երևմամբ – 48. փութացաւ ի կողմանցն Տարունոյ երագագոյն ճեպ զճեպի. – 322. Քաջապէս մարտուցեալ Գուրգէն եղբայր իշխանին և Վահան Հաւնունի՝ առին անուն յաղթութեան, անցուցանելով ընդ սուր զկողմն թշնամեացն. – 178.

ԿՈՂՄԱՆՍ ԿՈՂՄԱՆՍ - և սփռեալ ասպատակ ընդ կողմանս կողմանս – 134. Եւ առեալ զգանձս՝ հրամայեաց սպանանել զընծայաբերսն, և բանիցն Հայրակղի ոչ արար պատասխանի, այլ առնէր վնասս սաստիկս ի կողմանս կողմանս, աւարառութիւն և գերութիւն և սուր. – 142. և ընդ նմա Տաճիկք Հայաստանեայց, որ բնակեալ էին ի կողմանս կողմանս աշխարհիս՝ առաջնորդէին Բուհայի ի մուտ և ելս աշխարհիս: - 206. Եկն եմուտ ի գաւառն Աղբագ, և ասպատակ սփռէր ընդ կողմանս կողմանս յերկիրն Վասպուրական, գերփէր, աւերէր, յափշտակէր, կապուտ կողոպուտ գործէր ընչից և ստացուածոց. – 176. և զերծեալքն փախստեայ անկանէին ի կողմանս կողմանս աշխարհաց, յաւեր դարձուցեալ զընաւ աշխարհն, բայց ի լեռնայնոցն՝ որ յամուրս իւրեանց մնային ի լերինն Խոյթ անուանեալ: - 188.

ԿՈՂՄՆ - Տե՛ս ԿՈՂՄ

ԿՈՂՄՆԱԿԱԼ - և բազում և ազգի ազգի հոգաբարձութեամբ տուեալ օգնականութիւնս Հայոց աշխարհիս, շինելով քաղաք Թէոդուպօլիս ի Կարին գաւառի, և զօրս կողմնակալս ի պահեստ՝ ընդդէմ կալ պարսկական յարձակմանցն: - 114. և ըստ հրամանի ինքնակալ թագաւորին նուաճեալ ունիս ի հնազանդութիւն պետութեան ձեր զիշխանս և զտեարս, զկողմնակալս և զկուսակալս, զքաղաքապետս և զմարզպետս բոլոր Հայաստանեայցս – 212. զի մի սպառ սպուռ տապալիցի զօրութիւն շինուածոյ աշխարհի, ի բաց ընկենլով զծառայական պաշտօնատրութիւն կողմնակալաց, և քաղաքային անհաւատարիմ կամարարողաց, և հարկաց բեկման և զօրաց – 186. զիշխանս և զտեարս կողմնակալս և զկուսակալս աշխարհին, զազատս և զազատորդիս փութով առ մեզ հասուսջիք կապանօք – 198. Զնոյն և կողմնակալքն Պարսից գրգռէին զթագաւորն ամբաստան լեալ՝ ամբաստան լինել Աշոտի զպետութենէն Տաճկաց: - 172. Յայնժամ հրովարտակս արարեալ, պնդադեսպանս արձակեալ ընդ ամենայն սահմանս իւրոյ տէրութեանն … և մերձ ի

սահմանս Սակաստանի՝ առ զօրս և զօրագլուխս, աշխարհակալս, գաւառապետս քաղաքայինս, հազարապետս կողմնակալս մեծամեծս աշխարհաց. – 198.

ԿՈՂՄՆԵԱԼ - և կողմնեալք ի սիրոյ աստուածութեանն անկաւ ի վերայ նոցա զարհուրումն մահու, մանաւանդ ոչ կամելով ելանել / 246 / ի սնոտի կենացս դիւրափոփոխ աշխարհիս՝ ասեն. - 248.

ԿՈՂՈՊՈՒՏ - գերփեն առնուն զշէնս և զաւանս և զագարակս, կապուտ կողոպուտ թողուն ի ստացուածոց և յամենայն ժառանգութեանց, մաշեն ի սուր սուսերի զորս ի բուռն առնուին. – 102. Եկն եմուտ ի գաւառն Աղբագ, և ասպատակ սփռէր ընդ կողմանս կողմանս յերկիրն Վասպուրական, գերփէր, աւերէր, յափշտակէր, կապուտ կողոպուտ գործէր ընչից և ստացուածոց. – 176. և եղև թիւ սպանելոցն ՌՊ, թող զբազում վիրաւորսն զկողոպուտսն և զձերբակալսն: - 232. Եւ մեկնեալ զզօրսն ի նմանէ ընդ կողմն Ապահունեաց, մերկ ի զինէ և յասպազինէ թողեալ, ոչ առնել այլ կողոպուտ, գնացին աղխիւ և երիվարօք իւրեանց: - 346. և մերկ կապուտ կողոպուտ առնէր զնոսա, մինչև զարմանալ զօրավարին ընդ սորայս քաջութիւն՝ գրէ առ Միքայէլ թագաւորն Յունաց զեկուցանելով վասն նորա: - 302. զի ստուգեալ քննեցին՝ միոյ առն երկուս յինքեանց հարեալ ընկեցեալ էր, թող զվիրաւորսն և զկողոպուտ և զձերբակալսն – 234.

ԿՈՂՈՊՏԻՉ - Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ ... քո ստացուածք՝ և մեք ժառանգորդք, քո աւար՝ և մեք աւարառուք. դու աւազակ՝ և մեք կողոպտիչք - 278.

ԿՈՄՍ - Իսկ Յունաց առեալ կացուցին ի բաժնին Արշակայ հիւպատս և զօրավարս և կոմսունս, ոչ զոք թագաւորեցուցեալ այնուհետև: - 112.

ԿՈՅՍ - աստէն իսկ դարձաւ յետս երես իւր ի /248/ թիկունս կոյս, ըստ ձախողակի խոտորմանն յետս ընդդէմ զխոտորմանն ժառանգեաց: - 250. Բայց երանելիս այս Գէորգ … դարձաւ ի դահիճն կոյս պատճառաւ աղաչելութեան՝ տեսանել, թէ ընդէ՞ր ոչ հատանիցէ սուսերն – 266. բլուր մի պարսպեալ տաճարախիտ շինուածովք, որոյ հայեցածն առ դաշտակողմն ի վայր կոյս բերի, ի խաղս գետոյն Երասխայ – 392. Դարձեալ վերակնեալ յառաւօտինս կոյս խաղացեալ ի ճուաշոռոտ ի Գետս աւան՝ շինէ անդ զվայելչական տեղի խրախից – 392. և անդուստ խաղացեալք ընդ անապատ ճանապարհ գնացաք ի ծովակողմն կոյս – 50. Եւ անտի դարձեալ դառնայր Աշոտ ընդ միւս ևս ամրականն ընդ ոստոզերծ քարանձաւի, ի յարևելից կուսէ լերինն Վարագայ, ի վերայ գեաւղջն Կոխպանից, հանդէպ եկեղեցւոյն սրբոյն Հռիփսիմեայ – 334. և արեգակն ի վայր կոյս զընթացսն առնիցէ – 260. Եւ եղև իբրև կատարեաց Բուխայ զանցս անցից ընդ Վասպուրական աշխարհս և խաղաց յարևելս կոյս՝ ել գնաց Գուրգէն ի Սպեր գաւառ. – 302. և ետուն ի սուրբ եկեղեցին Դ ագարակս. զվանքն Փշոց և զագարակն Ահավանք, յանդիման եկեղեցւոյն որ ի կղզին, և զքարն Մանակերտ, որ է հանդէպ հարաւոյ կուսէ, և զԲերկրի և այլ բազում տեղիս – 356. Եւ զերկնային պարգևացն որ ի հանդերձեալսն խոստացաւ Տէրն, զանպատում և զիրեշտակային նորոգութեան՝ նա ասաց լինել անդ կերակուրք և ըմպելիք ուժգին. զոր և կամեսցի ուտել անյագաբար՝ պատրաստ գտանիցէ, և կանանց կուսից մնացելոց հանապազ անյագաբար խառնակումն: - 164. և ինքն բազմութեամբ զօրաց նստաւ յարևելից կուսէ – 280. Եւ յոր կոյս կամի հայեցուցանէ զնոսա: - 314. Զի թէ առագաստ նաւին յերկոսին կոյս ոչ պարզիցի՝ ոչ ուղղակի նաւարկութիւնն ճանապարհորդիցի, կամ թէ նաւաբեկեսցի իսկ ի բռնութենէ մրրկալից հողմոյն զալիսն կուտակելով: - 256. զի Նեստորականացն /գրքում՝ Նստորականացն/ և Քաղկեդոնականին է այս իմացմունք այլովքն ևս երկաբնակօք, որք բանին՝ տուն և տաղաւար զառ ի կուսէն առեալ մարմին դանդաջեալ ասացին, և ոչ միութեամբ բնութեամբ բանին մարմին լինելով. – 394. զսուրբ եկեղեցիս, զտունս աղօթից քրիստոնէից այրել աւերել հիմն ի վեր տապալել, զքահանայսն նորոյ ուխտի ի սուրս իւրեանց մաշել, զծերս և զպառաւունս մահու սրոյ սպանանել, զերիտասարդս և զկուսանս խաղացուցանել ի գերութիւն, զստացուածս և զինչս վատնել աւարառութեամբ. – 398. Ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ խաղաց գնաց Արշակ ի մուտս

կոյս – 98. Իսկ Գուրգինի մարզպանի Հայոց առեալ էր ի բաժնի յելս կոյս և /388/ որ ելանէ ի հարաւակողմն, զԱնձահից ձոր, զԿրճունիս, զԿուղան ովիտ, և զբուն զՄարդաստան գաւառ, զԱրճիշակովիտ. զոտն Առնոյ, զԱղբագ Մեծ և զՓոքր, Ակե, Տամբէր, Տագրեան. Ըռնայ, Զարեհաւան: - 390. Իսկ ըստ բաւականութեան աչաց տեսութեանց դաշտավայրին ի մուտս կոյս, և առ եզերբ ծովուն պարսպաւորս յօրինէ զգոգն - 88. Իսկ ի հարաւակողմն կուսէ ի ջրամբար արձանագործ քարեղինէն ճանապարհ աշտիճանեալ /390/ ներքուստ ի վեր մինչ ի կատար անձաւին հեշտալիր զելս և զէջս յօրինեալ, քարագործ աւազամած կրագործութեամբ: - 392. Իսկ ի յահեակ կոյս սեղանոյն շինեաց եկեղեցի ի յիշատակ յարութեանն Քրիստոսի յեռօրեայ թաղմանէն վերելեկեալ աւարառութեամբ դժոխոցն – 390. Իսկ ի տիրական զօրավարութեանն Գագկայ սկզբնաւորեալ ձեռակերտ իւր՝ շինեաց զհողաբլուր բարձրաւանդակն ի Մահռաշտ գեօղ յափն գետոյն յելս կոյս, որ հայի յՈստանն Ռշտունեաց – 394. Իսկ իբրև տեսին զբազմութիւն պարսկային զօրուն՝ վհատեալ գնդին Հայոց լքին զմիմեանս և գնացին յետս կոյս – 134. Ցելս կոյս և ի մուտս որ առ հիւսիսի զհայեցածն բերէ՝ առեալ էր ի բաժնէ/ճիշտը՝ ի բաժնի/ Գագիկ իշխանի – 388. Շինեաց և ի վերայ Ամրական քարանձաւին յելս և ի մուտս կոյս տունս խրախճից ոսկեզօծս պատեշգամեալ, յաւելլով ի յառաջագոյն ի հօրէ նորա Դերանկէն շինեալ: - 390. Որպես և Յոյնք երբեմն համբաւեցին՝ Հերակղէս աստուած յիսուն կոյս ի միում գիշերի ապականէր. – 38. որջացեալ ի մուտս կոյս յափն ծովուն ի փապար յարձանախիտ քարին և մանրեալ զարծաթեղէնն ընդ փայտեղինին. – 378.

ԿՈՅՐ - Ո՞վ Բաբելացի կոյր՝ ունելով խելապատակ ցնդեալ ի մկանց և ի խլրդից. – 38.

ԿՈՆԿՈՂԵՌՈՍ - Բայց որպէս բացայայտեցաւ՝ Շամիրամ սեպհականեալ թագաւորէ յազգէ Ասուրա ի Սեմայ Ասորեստանի բնիկ իւրեանց տէրութեանն, և պայազատեալ մի ըստ միոջէ մինչ ի Թռնկոս Կոնկողեռոս – 16. են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Սպարեթոս ամս Խ… Թռվնկոս Կոնկողեռոս, որ կոչի յունարէն Սարդանապաղոս՝ ամս Խ. – 58.

ԿՈՇՏ - ընդդէմ նայելով լերանցն Այրարատեան ազատն Մասեաց, ուր Արտաւազդն Արտաշէսեան քարավիժեալ խոհամանայր ի կոշտն կոհակին: - 392.

ԿՈՉԱՐԱՆ - հարուստ մի հեռի զքարանցն տաշելոյ զհոլովումն բերելով առ տրամադրութիւն կոչարանին իբրև ասպարիսօք երիւք, զբացագոյնն մօտագոյնս գործելով սայլիցն հոլովմամբ. – 396. Նոր ոմն Նաբուզարդան կամ Զամրի յայտնեալ ի յաղանդոյն Նեստորի, երեքթշուառեան վատաշուէր, վատմիրհ, զագահութեանն չարիս ախտացեալ՝ սպրդեալ եմուտ ընդ մութ գիշերին յամրական պարսպեալ բլուր, և անցեալ ի սուրբ կոչարանին օթագացեալ. – 378.

ԿՈՉԵԱԼ - Եւ կոչեալ առ ինքն զեպիսկոպոսն Մոկաց զՅօհան և զեպիսկոպոսն Ռշտունեաց Սահակ և զեպիսկոպոսն Անձաւացեաց Շմաւոն – 122. և բնակէ առ զօրավարի ումեմն և մոգի Պերոզ Վրամ/ճիշտը՝Վռամ/ կոչեալ: - 82.

ԿՈՉԵԼ - դարձեալ կնամարդ զնա կոչելով ընդդէմ միմեանց անուանաձայնէ. – 114. Այլ և զայս ևս եղին առաջի թագաւորին աղերսական մեղադրանս, եթէ ընդէ՞ր իբրև ժողովն գումարէր՝ ոչ զոք ի Հայոց հարկաւոր համարեցայք կոչել ի միաբանութիւն հաւատոց: - 132. այսոքիւք ծանուցեալ զպատիւ խնամոցն Աստուծոյ՝ ևս յորդորագոյնս յուսացաւ կոչել այցելու ինքեան զԱստուած: - 26. Ապա թագաւորեցուցին զԲորն զդուստրն Խոսրովայ, որ էր կին նորին, որում բամբիշն կոչէին. – 154. Ասուր շինէ զՆինոս քաղաք, որ է Նինուէ, որ կոչի առաջին Ասորիք: - 14. Բայց Աշոտ գնացեալ տալ պատերազմ ընդ ծովեզրեցիսն որք Ութմանիկ կոչին, որք ամրանային ի յԱմիւկ անկասկածելի քարանձաւին. – 332. Բայց հասեալ Բուխայ անց ընդ գետն մեծ զոր Կուրն կոչեն, և յորձանուտ շարժման գարնանային հոսանացն տեղի տուեալ ելանել զօրուն և բնակել շուրջ զքաղաքաւն. – 270. Բայց յետ բազում պատերազմացն խորամանկ խաբէութեամբ կոչէ առ ինքն Շապուհ զԱրշակ ի դէմս սիրոյ խաղաղութեան, ոչ ինչ յիշատակ զչարեացն գործելոց ի մէջ առնելով. – 102. Բայց տուաւ յաղթութիւնն այն մեծ ի ձեռն զօրավարին Ապումուսէի, զի

լցցի զոր ասաց Տէր ի բերանոյ Ամովսայ Մարգարէի, ,,խորտակեցից զնիզակս Դամասկոսի,, , որում այժմ Դմիշկն կոչեն, ուր ելին գետ Բուխայի: - 286. Դէպ եղև միում ի նոցանէ մեռանել, որում կոչէին Աբդլայ. – 158. են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Սպարեթոս ամս Խ … Թովնոս Կոնկողեռոս, որ կոչի յունարէն Սարդանապաղոս՝ ամս Խ. – 58. Երկրորդ վասն բնակութեան նախնեացն նորա Ադրամելեայ և Սանասարայ Արզն՝ կոչեցին Արզրունիք: - 72. և բանակեալ կային ի լերինն որ ի վերայ գեղջն Թուայ, /224/ ի հովիտս նորա, որ կոչի Արեան լիճ. – 226. և բռնութեամբ կալեալ զԲախլ և զամենայն երկիրն Քուշանաց, մինչև յայնկոյս գետոյն մեծի որ կոչի Վահոտ. – 136. Եւ ահա դիմեալ գնաց հասանել ի վերայ կողմանց հիւսիսոյ, յերկիրն յորում Ծանակ կոչի. – 274. Եւ այլք զցաւղածին օրհնութիւն հնոցին երգէին, ի վերուստ կոչել զօրավիգն զհրեշտակ Աստուծոյ – 232. և անուանէ զնա Արծրունի, առաջին լինելով նորա ի դաշտավայրին Արծուիք կոչելոյ. դարձեալ ըստ պատահման և տարբերութեան՝ արծռունգն կերպարանօք: - 72. Եւ ապա առնու զթագաւորութիւնն Ասորոց և Բաբելոնի և վերնոց կողմանցն Սելևկոս Նիկանոր, որ կոչի յաղթող: - 70. Եւ առնու Ջաջուռ զդուստր Ենիանեայ կնութեան Սահակայ որդւոյ իւրոյ, որում անուն կոչէր Սմբատուհի: - 76. և դիմեալ ի Գանձակն Ատրպատականի՝ բրէ զնա, աւերէ զԱհմատան և զՄայ կործանէ և զբագինն հրատին մեծի, որում Վշնապն կոչեն – 148. Եւ եկեալ ի Փառան՝ զնոյն ասաց երկրորդել զբանս զայսոսիկ առ հօրեղբօրն իւրոյ որ կոչէր Ապղջէիր: - 158. Եւ եղև յաւուրն ինն և տասներորդի, յամսեանն մարգաց, որ օր ԻԸ էր ամսոյն, յամի քսան և հինգերորդի թագաւորութեանն Խոսրովու, որ կոչէր Ապրուէզ, զկնի Ժ աւուր անցանելոյ զատկին՝ առին զքաղաքն. – 142. Եւ զայս ամենայն հաստատեալ եդ օրէնս ազգի իւրում, կոչելով Կուրանս: - 164. Եւ զոր ծնար և զգուեցերն՝ քեզէն կոչեսցես ի մահ,,: - 148. և ընդ նմա քաղաքացիքն Բերկրոյ որ Ութմանիկքն կոչին, և յազատացն Վասպուրականի որ միաբանեալ էին ընդ զօրսն արքունի, արք իբրև Ս – 306. Եւ թագաւորեալ Վռամ որդի Յազկերտի՝ կոչէ ի դուռն զսուրբն Սահակ Հայոց կաթողիկոս: - 116. և թէ ոչ այպանել ախորժէք զբանիւք իմովք՝ ոչ ընդհատ կամ պախարակելի թուիցի կոչել զնա նովիմբ անուամբ. – 376. և կարգեցին հրամանատար ի դրանն զԽոռոխ Որմզդ, որ և սպանաւ ի բամբշանէն որ կոչէին Բոր: - 154. և կոչին սոքա մեկնակազէնք սուրհանդակք, բնակեալք ի լերինն որ բաժանեն ընդ Աղձնիս և ընդ Տարօն: - 192. և մինչ այսմ գործոյ պարապէր՝ դէպ եղև նմա ի կողմանս Եգիպտացւոց հանդիպել առն միոյ մոնազնի, որում կոչէին Սարգիս Բհիրայ, որ էր եղեալ աշակերտ մոլեգնութեանն արիանոսաց. – 158. Եւ յաղագս խրթնի և անհետազօտելի խօսիցն և բարուցն կոչին Խութ, յորոց անուն և լեառնն Խոյթ անուանի: - 192. Եւ յայնմհետէ համարձակութիւն առեալ անօրինացն՝ սկսան գունդս ռամկականս ժողովել ըստ օրինակի մարախոյ անչափ բազմութեամբ, այնոքիկ որ Շեխետիքն կոչէին. և այլ որ ուստեք ուստեք ի հեռաւոր աշխարհաց /402/ Պարսից, ի Ժանգանայ և ի Ջուրջանայ և որք ի Վարառատ գաւառէ – 404. և յետ այնորիկ պահղաւիկ թագաւորաց ժամանակք, որ կոչին Պարթևք, մինչև յԱրտևան որդի Վաղարշու – 166. և նոցա կալեալ զճանապարհն անապատի՝ գնացին ի Տաճկաստան առ որդիսն Իսմայէլի, ի քաղաքն որ կոչի Մաղիամ – 156. և որդի նորա մնացեալ մատաղ հասակաւ, որում Մահմէտ կոչէին. – 158. Եւ սկսաւ գոռալ, և խորհէր զթոյնս չարութեանն թափել ի վերայ իշխանին Աղուանից, /276/ և յղէր առ նա կոչելով ի հնազանդութիւն. – 278. Եւ Վռամ … փութացաւ կոչեաց դարձեալ ի դուռն զԱրտաշիր և զսուրբն Սահակ բազմութեամբ նախարարացն Հայոց. - 118. և տարեալ հանգուցանեն զնա ի Յօշական գեօղ, ի գաւառին որ կոչի Ոտն Արագածոյ: - 120. զայս ասէր, ոչ զի սոդոմայեցիք էին, այլ զի ընդ նոյն մեղս սոդոմական պղծութեանն զառածեալ լինէին՝ սոդոմայեցիս կոչէ: - 182 Զայս և ես իսկ տեղեկացեալ գիտացի ի բազմաց, յայնցանէ որ Շախրիքն կոչին. – 48. զի և զբազումս պատերազմեալ պէսպէս մարտիւք, և ոչ ինչ կարացեալ ստնանել անմարտնչելի ամրոցացն և քաջութիւն արանցն որ ի նմա՝ ողոքական բանիւք կոչէր ի հաւանութիւն: - 278. զի տուն իմ տուն աղօթից կոչեսցի

ամենայն հեթանոսաց, ասաց Տէր,,: - 224. զոր ի զօրութիւն թիկանց ուժոյ բազկաց ճնշեալ և մաճուցեալ ընդ միմեանս՝ զնրբութիւն մազոյն թաղ կոչեցին – 208. Զսա տեսեալ Մահմէտի՝ /162/ կոչեաց և յարեցոյց առ ինքն, հրամայեալ նմա գրել գիրս օրինաց ազգին իւրոյ, ձեռամբ Աբութուռաբայ իսմայէլացւոյ. քանզի ինքն ոչ գիտէր գիր և ոչ դպրութիւն: - 164. զօր գումարել, այրուձի կազմել, մեծամեծաց աշխարհատերանց պարգևս տալ, ի թիկունս և յօգնութիւն զամենեսեան կոչել, զի ըստ յանձնառութեան խրատու նորա նոյնպէս և գործեսցէ: - 346. ընդդէմ նայեցածն ունելով զմեծ լեառնն Մասիք կոչելով բարձրագագաթն ձիւնալիր սպիտակափառ – 86. ընտանեգոյնս ևս ձայնի կոչելով՝ ո՞ւր ես Ադամ, աւաղականս նմա գորովալիր զանկումնն, թերևս ինքեամբ իսկ զօգտակարօքն տածիցի: - 20. ի վերջին ամի սորա եղեն Եսաւ և Յակոբ, որ կոչին երկու նահապետք. – 56. Իսկ կատարելագոյնքն և ծերքն ի նոցանէ սպուժէին առ այս, և մանաւանդ որք հաւատարիմքն կոչէին ըստ հաւատոյն նոցա որք Կուռայքն անուանէին – 404. Իսկ քաղաքապետն որում Ապլբերս կոչէին, ձեռնտուութեամբ պարսկային զօրու սպասէր նմա ի չարիս ի բազում աւուրց. – 352. Իսկ Անձահից ձոր վասն այսր կոչեցին. – 84. Իսկ առ մեզ ծանուցեալ զոր ինքն ասաց, թէ Քրիստոնեայ եմ, ըստ այնմ թէ ,,ծառայի իմոյ կոչեսցի անուն նոր, որ օրհնեսցի վերայ /ճիշտը՝ի վերայ/ երկրի,,՝ գրեցաւ յիշատակարանս սրբոյն: - 224. Իսկ Երուանդայ հետազօտեալ գայ բնակի առ ստորոտով լերինն ի գլուխս Տոսպ գաւառի, և կոչէ զտեղին /82/ Երուանդականս. – 84. Իսկ զանուն քաղաքին կոչեցին Արտամատ, որ թարգմանեալ ստուգաբանի Արտաշէսի ձեռակարտ, կամ թէ՝ Արտաշէսի եկք – 88. Իսկ Խոսրովու կարծեալ արծարծեալ զզօրս իւր և որք ի դրանէն արքունի որ կոչին համահարզք և փուշտիպանք, և ամենայն արք ընտիրք /148/ տան թագաւորին ոյժ առեալ դարձեալ պատերազմել ընդ Հայրակղի: - 150. Իսկ ոմանք ասեն ի Ղաւոդիկեայ Փռիւգացւոց շինեալ տապանին, որ յերից մասանց երկրի՝ Ասիական կոչի կողմ. և յոյժ անհաւաստի են ասացեալքն.- 30. կոչեաց զանուն ամրոցին Զարդ, այսինքն պայծառութիւն ի վերայ պայծառայարդար շինուածոյն: - 88. կոչեաց զերիցունսն նորոյ կտակիս, զեպիսկոպոսս և զքահանայս, առաջի արկեալ զհաւատոցն կատարելաբանութիւն, զմկրտութեանն լուսաւորութիւն. Զառեկելոցն յապաշխարութիւն, զյոյսն յետ վախճանին, զմարդասիրելն Քրիստոսի - 386. Կոչէր առ ինքն զիշխանն դիմօք սիրոյ խաղաղութեան, պատճառաւ հարկաց արքունի. – 184. Յայնմ ժամանակի էին եղբարք բռնակալք ոմանք ի կողմանս ապառաժ Արաբիոյ ի տեղւոջն Փառան որ այժմ կոչի Մաքայ, արք պատերազմողք /156/ զօրագլուխք, պաշտօնատարք մեհենին Ամովնացւոց պատկերին, որ կոչի Սամամ և Քաբար: - 158. Յայնմ ժամանակի էին եղբարք բռնակալք ոմանք ի կողմանս ապառաժ Արաբիոյ ի տեղւոջն Փառան որ այժմ կոչի Մաքայ, արք պատերազմողք /156/ զօրագլուխք, պաշտօնատարք մեհենին Ամովնացւոց պատկերին, որ կոչի Սամամ և Քաբար: - 158. նա յուսացաւ կոչել զանուն Աստուծոյ: - 26. Ոչ կամեցար կամօք տալ զանձն ի ծառայութիւն մեզ, այլ տէր և թագաւոր կոչես զքեզ. զզանձն արքունի որ իմ առ քեզ է՝ ծախես, և զայդ ոչ գիտես, եթէ վաղիւ համարս տալոց ես: - 146. որ և Ապումրուան կոչէր - 220. որ էր այր հեզ, ցածուն և պատուական վարուք և պատշաճագոյն յոր կոչեցաւն. – 394. որ կոչի Խուժաստան - 60. որ կոչի Մեծրայիմ, այսինքն Եգիպտոս, վասն ժառանգութեան սահմանաց Եգիպտոսի. – 42. որ յանուն հօրն իւրոյ կոչեցաւ Նինուաս. - 44. ՎԱՍՆ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԵԱՆ ՏԱՃԿԱՑՆ ՈՐ ԿԱՅՍԻԿՔՆ ԿՈՉԻՆ ԵԻ ԻՇԽԱՆԻՆ ՍԻՒՆԵԱՑ Ի ԹԱԳԱՒՈՐԵՆ /ՃԻՇՏՀ՝ ԹԱԳԱՒՈՐԷՆ/ ՍՄԲԱՏԱՑ, ԵԻ ԴԱՐՁԵԱԼ ԵՐԿՈՑՈՒՆՑ ՀՆԱԶԱՆԴՈՒԹԻՒՆ: - 380. Ցայս վայր զայս գրեալ Աղէքսանդրի՝ Մակեդոնացւոյ, ի Սենեքերիմայ յառաջ մինչև ի Պտղոմէոս եգիպտացի, զոր և նոքա Պտղոմեանքն կոչէին. – 74. Քանզի ասեն սկիզբն աստուածոց՝ զիին ոմն Բելոս, հայր Դիայ, որ կոչի հայերէն Արամազդ՝ ՄԺԵ բիւր ամաց աւուրս ունել և ևս յառաջ. – 36.

ԿՈՉԵՑԵԱԼ - Այլ չարիմացն հայր կոչեցեալ Մարդպետ և բնաւորեալ խորհրդոցն չարին ոչ երբէք դադարէր: - 98. Այսոքիկ գաւառք անուանիք, զոր յառաջին ժամանակս իւրոյ

իշխանութեանն սեփհականս իւր արարեալ ունէր հայրն նենգութեան Մարդպետն կոչեցեալ … և մանաւանդ քաղաքն Շամիրամայ հռչակելին և յոյժ փառաւորագոյնն յամենայն կողմանց Վասպուրականի: - 388. Եւ ինքն /302/ անցեալ գնայր առ իշխանիկն ի յամուրն Աշխարհաբերդն կոչեցեալ. և անտի արիաբար քաջասրտագոյն դիմացուածով ելեալ գնաց դարձեալ առ սպարապետն Սմբատ: - 304. Եւ այն ինչ ընդ մտանելն՝ երագապէս հասեալ ի վերայ ամրոցացն Ջղմար և Սրինգ կոչեցեալ՝ յինքն գրաւէ զամրոցսն. և կալեալ զՎասակ՝ յինքն գրաւեաց զզօրավարութիւնն բոլոր Վասպուրական տէրութեանս: - 306. և բնակեցան յեզր գետոյն Ջաւ կոչեցեալ: - 226. Եւ եղև զի անցանէր ընդ այն Մուկաթլ ոմն ի Վանանդ կոչեցեալ ազատութենէ – 288. Եւ եղև իբրև երրորդ ժամ լինէր աւուրն, որ էր միաշաբաթի՝ և ահա ելանէին գունդք գունդք հեծելոցն ընդ կողմն անապատին Սմբատայ կոչեցեալ բերդին – 228. և զպէտս կերակրոցն վճարեն ի սերմանց ինչ, առաւել ի կորեակ կոչեցեալ սերմանէն, զոր ոմանք ի սով ժամանակի /190/ հաց անուանեն. – 192. և էր յայնժամ առեալ Յունաց գաղաբար /հավանաբար պետք է ընդունել որպես հատուկ անուն՝ Գաղաբար/ իշխանիկ կոչեցեալ ի տոհմէ Բագրատունի՝ զբերդն Արամանեակ կոչեցեալ. – 302. և էր յայնժամ առեալ Յունաց գաղաբար /հավանաբար պետք է ընդունել որպես հատուկ անուն՝ Գաղաբար/ իշխանիկ կոչեցեալ ի տոհմէ Բագրատունի՝ զբերդն Արամանեակ կոչեցեալ. – 302. և ընդ այգն ընդ առաւօտն՝ յՀռենայ Յամաց գեօղ և գիշերագնաց հասեալ մինչ ի Տարօնայ կոչեցեալ գետ: - 402. և խոտեալ ի բաց ընկենուք զմիոյ անընկեր և անվերոյ իրաց հանդէս, որպէս և իսկ կոչեցեալ մարգարէն ձեր Մահումաթ – 246. և հրաման ետ հասանել ի վերայ քաղաքին Տփղիք կոչեցեալ. որում յառաջագոյն Փայտակարան անուանէին. – 270. Եւ յելանելն նորա և մօտ լինել ի սահմանս Հայոց զօրօք բազմօք, մերձ ի սահմանս Տարունոյ, Առաջին կոչեցեալ Հայոց՝ իշխան Տարունոյ Բագարատ … առաքէ զոմանս ի մեծամեծաց իւրոց ընդ առաջ նորա պատարագօք ոսկոյ և արծաթոյ և պատուական հանդերձից, համոզեալ մի ելանել յերկիրս Հայոց: - 170. և նստուցին իւրեանց թագաւոր այր զոմն անուն Փոկաս կոչեցեալ. – 140. ԵՒ ՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ ՍՄԲԱՏԱՅ ՅԱՀՄԱՏԱՅ Ի ՍԱՀՄԱՆՍ ԱՂՁՆԵԱՅ Ի ՎԵՐԱՅ ԳԵՏՈՅՆ ԹՈՒԽ ԿՈՂԵՑԵԱԼ, ՈՐ ԻՋԱՆԷ Ի ԾՈՎՆ ԲՁՆՈՒՆԵԱՅ: - 336. Զոր առեալ Ջաջուռ ահիւ և ամենայն պատրաստ կազմութեամբ բնակեցուցանէ ի կողմն Արագածոյ, ի գիւղն Թալին կոչեցեալ. – 76. Ի դառնալն Ապուսէթի յԱսորիս և Մուսէի հաւատալ զվերակացութիւն հարկաց արքունի, և ընդդէմ եկեալ յարքունուստ հազարապետ ոմն հարկաց, Ծովափի կոչեցեալ ամիրայ Ալայ անուն: - 176. իբրև արար և կատարեաց զամենայն կամս չարութեանն ի վերայ աշխարհիս Վասպուրական կոչեցեալ. – 262. Իսկ առ մեզ հասին զրոյցքս այս ըստ մնացորդաց պատմագրացն առաջնոց, ի Մամբրէէ Վերծանողէ և ի նորուն եղբօրէ Մովսէս կոչեցելոյ, և միւսումն Թէոդորոս Քերթող – 74. Իսկ նոքա պատահեալ Պարսից ի գեօղն Երիզ կոչեցեալ, իբրև մրրիկ զփոշի պտուտեալ, իբրև հուր ընդ եղէգն ընթացեալ՝ սուր ի վերայ եղեալ վանեցին զբազումն քան եթէ զսակաւս – 136. Իսկ վայր խաղացեալ ի Մառականն աւան, առ Կարմիրն կոչեցեալ գետով, որ իջանէ ի գետն Երասխ – 392. Կապէ երկաթի կապանօք և տայ տանել յԱնուշ կոչեցեալ բերդն ի սահմանս Տիսպոնի. – 102. Յայնժամ ելեալ իշխանն Գրիգոր յերեսաց արքայի մեծաւ ուրախութեամբ և անպատում խնդութեամբ՝ և եկն եմուտ յերկիր իւր յիշխանութիւն Վասպուրական կոչեցեալ: - 314. Տուեալ լինէր այնուհետև զմասն ինչ զօրուն ի ձեռս զօրապետի ումեմն Ժիրաք կոչեցելոյ – 202.

ԿՈՉԻԼ - զի և ի հօրէ իւրմէ ուսաւ՝ որդւոյն Սէթայ որդիս Աստուծոյ կոչիլ. – 26.

ԿՈՉՆԱԿԱՆ - Եւ ամենայն մեծամեծքն հանդերձ խառնաղանճ / 240/ ամբոխիւն դռոթ տուեալ, ոչ միայն ըստ հրամանի թագաւորին ելանել զհետ աղաղակի փողոյն և արքունի կոչնականացն՝ այլ փութացան տեսանել, թէ ո՛վ ոք և ո՛րպիսիք են սոքա – 242. Եւ ելեալ Աշոտ զհետ կոչնականաց Աւշնի՝ գնաց աներկիւղ համարձակութեամբ: - 362. Եւ ելեալ գնաց զհետ կոչնականացն ի գութ հարազատութեան, և ի կարծիս սաստիկ հիւանդութեան, թէ մերձ ի մահ անկեալ դնիցի, ըստ ստուգելոյ կոչնականացն: - 348. Եւ

ելեալ գնաց զհետ կոչնականացն ի գութ հարազատութեան, և ի կարծիս սաստիկ հիւանդութեան, թէ մերձ ի մահ անկեալ դնիցի, ըստ ստուգելոյ կոչնականացն: - 348. Եւ կոչնականքն ընդ այգն ընդ առաւօտն փութացուցեալ ասեն, ,,եկ, տեսցուք զմիմեանս սիրով խաղաղութեան,,. – 352. և նորա ոչ հաւատայր երթելոց կոչնականացն, մինչև կրկնեաց և երեքկնեաց. – 272. և նորա գնացեալ զհետ կոչնականացն լի անմտութեամբ: - 102. Իսկ իշխանն Բագարատ … ել գնաց անխիղճ համարձակութեամբ, տիրասէր խորհրդովք, կատարել զսպաս զինուորութեան, ըստ աստուածեղէն պատուիրանին և ըստ թագաւորական հրամանին, զհետ եկելոյ կոչնականացն, ոչինչ իմացեալ զպատրանս խաբէութեան նորա, որով վրիպեացն: - 186. Յայնժամ ետ զզօրսն ի ձեռն Մուշեղի Ապուպելճի եղբօր Գուրգինայ, և ինք ել գնաց զհետ եկելոց կոչնականացն. – 228. նոցա ի մտի եդեալ էր, զի թէ գայցէ զհետ կոչնականացն՝ կալցուք զնա և զօրքն նորա լքանիցին, և դիւրաւ յաղթեսցուք նոցա: - 228. Յղեաց զկոչնականսն զպատահմանն տանելով առ նա զպատասխանիսն. – 352.

ԿՈՉՈՂ - Արձակէ առ Բագարատ, կոչողս պատճենիւք հանդերձ, զի եկեսցէ առ նա առանց պատճառանաց և երկիւղի: - 186. ԵՐԿՐՈՐԴ ՆՈՐԻՆ ԵԻ ԵՐԹԱԼՆ ԳՈՒՐԳԷՆԻ ԶՀԵՏ ԿՈՉՈՂԱՅՆ ԲՈՒԽԱՅԻ ԵԻ ՈՐ ԻՆՉ ԳՈՐԾԵՑԱԻՆ, ԵԻ ԹՈՒՂԹ ԻԲՐԵԻ Ի ԴԻՄԱՑ ԱՐՔԱՅԻ: - 234. ուրացան զանձինս և առին զխաչն Քրիստոսի և գնացին զհետ կոչողին, կորուսին զանձինս, այսինքն զկեանս աշխարհիս, զի զյաւիտենիցն գտցեն զկեանս. – 292.

ԿՈՉՈՒՄՆ - Եւ ամենեցուն ըստ հրամանի թագաւորին յիւրաքանչիւր կողմանց այրուձի գումարեալ՝ հանդերձ այլովք սպառազէն յօրինուածովք անյապաղ երագութեամբ գային ի ժամադրեալ կոչումն: - 198. Եւ ելեալ յիւրաքանչիւր տեղեաց մի քան զմի յառաջանալ ի կոչումն Բուխայի, և ժողովեցան ի մի վայրի և եկին կացին առաջի զօրավարին Տաճկաց: - 296. ի սորա ԽԳ ամին վախճանեալ Յակոբ մարգարէանայ վասն հեթանոսաց կոչմանն: - 56.

ԿՈՍՏԱՆԴԻԱՆՈՍ - Թագաւորէ Խոսրով որդի Տրդատայ փոխանակ հօր իւրոյ, հրամանաւ Կոստանդիանոսի – 96.

ԿՈՍՏԱՆԴԻՆ - Եւ նորա կամեցեալ ցուցանել թագաւորին՝ ի սոյն աւուրս վախճանեցաւ Հայրակղէս. իսկ որդի նորա Կոստանդին ոչ ունէր յանձին ըստ կամաց նորա պատասխանի. – 162. Յայնժամ տեսեալ Երուսաղէմացւոցն զանհնարին դիպուածսն անօգնականութեանն՝ առին զաստուածային սուրբ նշանն տէրունական հանդերձ այլ սպասիւք եկեղեցեացն, փախուցին ի քաղաքն թագաւորական ի Կոստանդին. – 162.

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ - այլ հրաման տայր զօրացն՝ նաւս կազմել և անցանել ի Կոստանդնուպօլիս: - 146. և գնացեալ միաբանութեամբ ի Կոստանդնուպօլիս՝ սպանին զՄուրիկ թագաւոր և նստուցին զՓոկաս յաթոռ թագաւորութեան: - 140. Մի՞թէ և այժմ ոչ գիտիցես, թէ զամենայն երկիր զծով և զցամաք ինձ հնազանդեցուցի. արդ զԿոստանդնուպօլի՞ս միայն ոչ կարիցեմ բերել: - 146.

ԿՈՎԱԿԵՐ - Եւ դարձան մտին յՈստանն Ռշտունեաց և կացուցին յանձանց իւրեանց իշխան զՎասակ Կովակեր, եղբայր Վահանայ: - 306.

ԿՈՎԻԴԵԱՅ - զի մողեսք և կովիդայք, /ճիշտը՝կովիդեայք/ քարաթաթօշք և բնդռունք ի վերայ եկեալ կերան զորս նորա: - 46.

ԿՈՏԱՅՔ - ետ նմա զԱրևաստան զամենայն մինչև ցՄծուին և զերկիրն Հայոց մինչև ցգետն Հուրասդան, և զգաւառն Կոտայից մինչև յաւանն Գառնի յեզր ծովուն Բզնունեաց և մինչև յԱռեստն աւան և զԿոգովիտ գաւառ մինչև զՀացիւն և ցՄակու: - 140.

ԿՈՏՈՐ - զԱշոտ տարեալ յանկասկածելին Նկան, զԳագիկ յամուրն Սևան, զԳուրգէն ի Կոտորն քեղդ: - 364. սկսաւ զամուրսն յինքն գրաւել … զամուրն Նկան ի Թոռնաւան գաւառի, և զամուրն Կոտոր ի ձորն Ընծայից, զամուրն Սևանի ի փորն Լմբայ: - 360.

ԿՈՏՈՐԱԾ - Բայց զգոյշ լերուք, մի՛ գուցէ ոչ հաճեսցի Աստուած, և խնդրեսցէ ի ձէնջ զվրէժ արեան կոտորածի աշխարհի: - 144. և այնչափ սաստիկ լինէր կոտորածն՝ մինչ զի սաստկութիւն վտակաց արեանն խաղացեալ ոռոգանէր զերկիրն ամենայն: - 140.

ԿՈՏՈՐԵԱԼ - և զբոլոր ովիտն լնուն դիակամբք կոտորելոցն. – 178. և կանայք կոտորելոցն հանդերձ խառնիճաղանճ ամբոխիւն լրբենի դիմօք, հոլանեալք և ի բաց ընկեցեալ զձև կանացի բնութեան, որպէս օրէն է նոցա, մանաւանդ տաճկական ազանց, և ի հետիոտս դիմեալք ի դուռն արքունի հասանէին: - 180. Ողբացէք բնակիչք կոտորելոցդ, զի նմանեցան ամենայն ժողովուրդք Քանանացւոց, և սատակեցան ամենեքին, որ հպարտացեալ էին արծաթով,,: - 180.

ԿՈՏՈՐԵԼ - ելցեն ի քեզ փայտահարք բազումք և կոտորեսցեն զմայրս քո մեծամեծս և զմատաղատունկս բարձունս. – 148. և գունդ անհաւատից դառնացեալ ոգւով ի վերայ կանանց և որդւոց իւրեանց ազգականաց՝ յարձակեցան ի վերայ նոցա ուժգին սաստկութեամբ և սուր ի գործ արարեալ յանխնայ կոտորեցին. – 402. Եւ փախեաւ Յազկերտ յերեսաց /164/ նոցա և ոչ կարաց ճողոպրել. քանզի հասին զհետ նորա մերձ ի սահմանս Քուշանաց, և կոտորեցին զամենայն զօրս նորա. – 166. յորոց վերայ սուր եդեալ կոտորէին, և լնուին արեամբ զերկիրն: - 202. Յորոց վերայ սուր եդեալ կոտորեցին, և լցին դիակամբք սպանելոցն զդաշտաձև հովիտն: - 306.

ԿՈՏՈՐՈՒՄՆ - ,, վնասս և զբեկումն հարկաց արքունի և զկոտորումն զօրաց քոց Աշոտ գործեաց, և նա է պատճառ ամենայն ապստամբութեան Հայոց ի քումմէ թագաւորութենէդ, ասեն, ո՛վ քաջդ և հաւասար աստուածայնոց կարողութեան ինքնակալ, և ընդհանուր իշխեցօղ կենաց և մահու,,: - 180.

ԿՈՏՌԱԼ - Քանզի սուրբ Գրիգոր Հայոց լուսաւորիչն ասէր, թէ ,,ի մէջ օձիցն էր բնակութիւն իմ, և կոտռայինն զանդամօք իմովք,,: - 252.

ԿՈՐԱԿՆԵԱԼ - և հեծելագունդ զօրացն Կայսկին զկնի նորա, զգացեալ զպատճառ ելիցն նորա ի բանակէն. որում ոչինչ գամագիտ կարացեալ լինել՝ դարձան ամօթալից կորակնեալք, յանգէտս համարեալ զինչ գործեցինն: - 342. և դարձան կորակնեալք ամօթալից խայտառակեալք, լի ծանականօք և մեծ բեկմամբ: - 276. և զքեզ կորակնեալ ամօթալից ի պարտութիւն մատնիցին, որպէս զյառաջագոյն եկեալ հազարապետն արքունուստ, զի ոչ կարաց կալ ընդդէմ նոցա, և ոչ ճ այր առ Ժ զօրացն Հայոց,,: - 214. Նորա զերկիր նկատեալ՝ ոչ ունէր նայել ի վեր, կայր կորակնեալ, ոչ ունել ոյժ պնդութեանն, զօրհասն ի վերայ իւր գուշակէր եկեալ հասեալ: - 344.

ԿՈՐԱՊԱՂԱՏ - Այլ կորապաղատն Տարունոյ կայր ամրոցին Սևան, որ ի ձեռին Հասանայ որդւոյ Վասակայ ամբարշտի – 346. Այնուհետև սկսաւ կորապաղատն արկանել բանս խարդախութեան ի մէջ Դերանկին և Հասանայ, որ էր որդի քեռն Դերանկին, որպէս թէ ոչ ուղիղ նայի ընդ նա Դերանիկն, այլ թէ՝ և հանել ի նմանէ զամրոցն և զաշխարհն նկրտել. – 346. Բայց յաւելեալ լինի պատճառ ունելոյն զնա զայս օրինակ, եթէ էր փեսայացուցեալ զԴաւիթ զեղբայր կորապաղատին ի քոյր իւր Մարիամ. – 342. ելեալ իշխանքն Հայոց յանձնիւր տեղեաց գնացին յանդիման լինել նմա, Դերանիկն, տէր Գագիկ և տէր Գրիգոր և միւս այլ տէր Գրիգոր Վասպուրական իշխան, Աշոտ կորապաղատ Հայոց իշխան, Մուշէղ իշխանն Մոկաց, Շապուհ եղբայր իշխանաց իշխանի և Ապլբառ Կայսիկ Ապահունեաց բռնաւորն և այլք ոմանք: - 340. և կորապաղատին ընդարձակեաց ելանել, զի երթիցէ ուր և կարասցէ հասանել ըստ յաջողելոյ իրին: - 348. Եւ այլք մերձ կացեալ առ Դերանիկն՝ ամբաստան լեալ Աշոտոյ կորապաղատէ, որպէս թէ նախանձու լցեալ, և քսութեամբ վարէր ի մէջ հազարապետին, և թէ արկանել ևս ջանայր զնա յիշխանութենէ անտի նորա: - 342. և զմտաւ ածեալ զքսութիւնն զոր զեկուցին զԱշոտոյ կորապաղատէ առ Դերանիկն, եթէ ստութեամբ և եթէ ճշմարտութեամբ՝ մեզ չէ յայտ: - 342. և սպանանի Գուրգէն իշխան որդի կորապաղատին նենգութեամբ ի զօրագլխացն Ահմաթայ, այր քաջ և երևելի և քաջայայտ ի մէջ Հայաստանեայցս: - 358. Նոյն ժամայն մատուցեալ ոմանց առ Դերանիկն՝ ստուգագոյնս քսէին վասն Գագկայ Ապումբռւանայ. խորհել ընդ կորապաղատին, զոր ինչ գործեաց Հասան զանօգուտսն. – 348. Նոյնժամայն ելեալ զհետ Դերանկին կորապաղատն ի նոյն աղագս ի բաց մեկնել ի դիմաց հազարապետին, գիտելով զոր ինչ խորհեալն էր յաղագս նախարարացն Հայոց եկելոյն առ նա, և մեկնեալ լինէին ի զօրացն

անտի ասպարէզս Ե – 342. ՎԱՍՆ ՈՒՆԵԼՈՅՆ ԴԵՐԱՆԿԻՆ ԶԿՈՐԱՊԱՂԱՏՆ ԻՇԽԱՆ ՏԱՐՈՒՆՈՅ, ԵՒ ԶԴԱՒԻԹ, ՈՐ ԱՐՔԱՅՆ ՃԱՆԱՉԷՐ՝ ԻՇԽԱՆԱՅՈՒՅԱՆԵԼՈՅ: - 340.

ԿՈՐԴԻՔ - բաժանեն զաշխարհս յերիս մասունս. տալով Աշոտի … Եւ Գուրգէն զկողմանս արևելից, յելից Աղբագոյ և որ շուրջ զնովաւ ամենայն Պարսկահայք մինչև ի մուտս Կորդաց, և ուր և ըստ այնմ իցէ հնար ածել զձեռամբ: - 360.

ԿՈՐԴՈՒԻՔ - և յետ կատարման աստուածային հրամանին՝ ի ծփական ջուրցն բերեալ տապանն յարևելեայն ի միջոց աշխարհի՝ հանգեաւ ի լերինս Կորդուաց – 32.

ԿՈՐԵԱԿ - և զպէտս կերակրոցն վճարեն ի սերմանց ինչ, առաւել ի կորեակ կոչեցեալ սերմանէն, զոր ոմանք ի սով ժամանակի /190/ հաց անուանեն. – 192.

ԿՈՐՁԵԱԼ - ,,վասն այնր ելի յաշխարհս, զի մի Գուրգէն բռնաբար յինքն կորզեալ ձգիցէ զամուրս աշխարհիս, և յինքն բռնաբար զզօրս քո յանգուցանիցէ: - 362. այսր անդր կորզեալ զկարգ բնութեան առ ի յընդդէմս հրամանին Աստուծոյ դիմագրաւեալք – 28. և խեցգետի մի ել, կորզեալ ձգեաց ի ջուրն զինուորս ԾՂ: - 50. որ և զկողմանս Տարունոյ յինքն կորզեալ՝ թիկնածէր բնաբանապէս ամիրայապետել ամենայն Հայոց: - 366.

ԿՈՐՁԵԼ - գուցե կատարիցեն չարիս ի վերայ քո, և կորզեն յընքեանս զթագաւորութիւն Նինուէի: - 82. և Տիգրան առ երագութեան ձեռինն հարեալ նիզակաւ ընդ սրտադուրսն ի բաց կորզէր զթոքակէսն. – 64. և առ զայրուցն առ մարդկայինն դիմեալ ազգ՝ կարծել նոցա ստնանէր, յինքեանք ձգել կորզել զսատակչական դարձուածէ. – 398. և նա ձեռնամուխ եղև զընդ նովաւ հնազանդեալս ի բաց կորզել քեցել ի նմանէ շրջաբերական թղթովք, զիշխան Վասպուրական զԴերանիկն, զԱպլբառ Կայսիկ զբռնաւորն Ապահունեաց, նմանապէս և զայլսն զոր և կարաց հրապուրել. – 350. Զի ազգ բարբարոս խուժադուժ ի դիմի ելեալ գան տալ պատերազմ, կորզել յինքեան զգերին Հրէից: - 66. կորզել ապարասանութեամբ յինքեան և զպատիւ Արարչին – 20. սա և զթագաւորութիւնն Պարսից յինքն կորզեաց – 136. համարձակապէս անցանել գնալ ընդ իշխանութիւնս և ընդ պետութիւնս, ընդ աշխարհակալս խաւարիս այսորիկ, որ անհաւատից քան եթէ հաւատացելոց ոգւոց և ապաշաւելոց զտիրելն բռնաձգեալ կորզեն յինքեանցն կորուստ: - 388.

ԿՈՐԻՒՆ/հատ.և հաս.անուն/ - զոր և երանելին Կորիւն, ուսումնակից Մովսէսի և աշակերտ սրբոյն Մեսրովպայ՝ յիւրումն ստուգաբանեալ պատմութեան զայսոսիկ մեզ հաւատարմացուցանէ: - 122. իբրև զարծուիս կանչելով, իբրև զկորիւն առիւծուց ի վերայ որսոյ հասեալ բեկանէին: - 174. յորոյ վերայ կալեալ և կանչեալ քաջն Վարդան իբրև զառիւծ, իբրև զկորիւն առիւծու, և առ ուժոյ և երագութեան ձեռինն ի վերայ ձգեալ զմիողնին՝ յերկուս կտրէ զՇաւասպն: - 126. նազելով և սիգալով, իբրև զկորիւն առիւծու ճեմէր, անկասկածելի մնալով, առ ոչինչ համարելով զիէնն եկեալ հասեալ, փակեալ շուրջ զնովաւ. – 210. Սա իբրև զկորիւն առիւծու ի մորւոջ իւրում նստէր վարանեալ. – 400.

ԿՈՐԽԱՅԻՆ - Գունակ Կորխային բանակին յանդնդաքակ տունսն զբնակութիւնսն արարին, անխայեալ ի նինուէականն ստրջացեալ նախ անդ ո՛չ անխայեալ առ քարեղէն սիրտ քաղաքացւոցն Դունայ: - 358.

ԿՈՐԾԱՆԵԱԼ - և յետս ընդդէմ կորձանեալ փչեաց զոգին ի ձեռս խորհրդածուին իւրոյ սատանայի. – 100.

ԿՈՐԾԱՆԵԼ - այլ զի բազում նեղութիւն և սուր, ի ձեռն այսր /46/ սատանայական ուսման՝ սպառեալ կորձանեաց զերկիրս Հայոց – 48. Բայց յո՛վ ոք կամ ո՞ր աշխարհ, զոր ոչ կորձանեաց Աւշին պէսպէս լլկանօք հինի ասպատակաւ, աւարառու յափշտակութեամբ, սպանմամբ սրոյ և սովոյ: - 374. և յիշատակարան նորա մոլորութեանն որով վրիպեացն և վրիպեալ կորձանեաց զազգս բազումս՝ կայ և մնայ ազգաց յազգս մինչև յաւիտեան: - 248. և դիմեալ ի Գանձակն Ատրպատականի՝ բրէ զնա, աւերէ զԱհմատան և զՄայ կորձանէ և զբագինն հրատին մեծի, որում Վշնապն կոչեն – 148. և զզօրութիւն աղօթիցն իբրև զնետ ձգեալ ի լայնալիճ աղեղանէ ի նպատակն, հարեալ զկառափն սատանայի դիաթաւալ կացուցեալ յերկիր կորձանէր: - 252. Եւ ընդ մտանելն նոցա աշխարհս՝

վրդովեցին զուխտ քրիստոնէութեանն, և փոյթ ընդ փոյթ ձեռնամուխ եղեն աւերել քանդել զեկեղեցիս, զտունս աղօթից կործանել. – 124. և միախուռն յանդուգն յարձակմամբ դիմեցին ի վերայ այլազգեացն, և ի դիմի հարեալ միմեանց՝ այր զախոյեան իւր յերկիր կործանէր: - 174. Եւ յետ այսորիկ գումարեցոյց զօրս բազունս Խոռեմ, և ել ի Քաղկեդոն և նստաւ յանդիման Բիւզանդայ, և խնդրէր անցանել և կործանել զքաղաքն թագաւորանիստ: - 142. և նա զբոլոր իսկ զաշխարհին կործանեաց, պաշտօնարար լինել սնոտեացն, թէպէտ յետոյ ընդունէր զապաշխարողսն: - 256. Եւ ջանայր զպարիսպն պղնձի կործանել. զգաւազանն երկաթի խորտակել, զհովիւն մատնել ի կորուստ և զհօտն յապականութիւն: - 344. Զի նոքա վասն ի կանայսն մոլելոյ ընդ դստերսն Կայէնի խառնակելով՝ ջրով կործանեցան. – 336. Զոր լուեալ Աւշնի ի կոր կործանեցաւ. – 374. կործանեցին և զպատկերսն Սամամայ, որ ի բագնին այնորիկ. – 160. Նոյնժամայն իբրև կատարեաց զամենայն կամս չարութեան իւրոյ ի վերայ սրբոյ եկեղեցւոյ և /262/ կործանեաց կորոյս զբազումս ի գնդէն քրիստոնէից – 264. Վա՛յ քեզ, եղո՛ւկ դու, այր քաջ, արքայդ մեծանուն, յորժամ կարկառիցէ բարձրեալն զձեռն իւր ի կործանել զքեզ և ի խորտակել զգաւազան ամբարտաւանութեան քո: - 148. և մի եղիցի յիշատակ սորա ընդ սոցա, որք թէպէտ և վրիպեցին և կործանեցան՝ սակայն և ապաշաւեցին և կանգնեցան յետ դարձին իւրեանց ի մեծ կարաւանէ գերութեանն ի միջոյ ժանեաց բռնաւորին. – 248.

ԿՈՐԾԱՆԵԼՈՑ - Եւ յաւել գրգռել ի սիրտս իւր արքայ Խոսրով. զի Տէր խստացուցանէր զսիրտ նորա, զի կործանելոց էր զթագաւորութիւն նորա. – 146.

ԿՈՐԾԱՆՈՒՄՆ - Կարծելով Վահանայ խոնարհել զորդին իւր յանկանգնելի կործանումն, զոր մեկուսեալ Սամուէլի զհայր իւր Վահան, իբր այն թէ խորհիցին ինչ վասն որոյ եկեալն էին – 106. այն ինչ արծարծեալ առ նորոգումն շինութեան եկեղեցւոյ Քրիստոսի ի կործանմանէ հինի յետ մեծ պատերազմին սրբոյն Վարդանայ. – 134. Բայց երանելի հայրապետն Տէր Գէորգ սաստկագոյն քան զտիեզերական կործանմանն առ Նոյիւ բերելով զտրտմութեանն թախիծս, հանդերձ եպիսկոպոսիւն Գրիգորիւ՝ զաբրահամեանն վաղնջուց աղաչանսն ի կործանմանն Սողովմայ յառաջաբերեալ մարդասիրին Աստուծոյ. – 358. Եւ առ չհանդուրժել այնքան եկեալ հասեալ վտանգաւոր նեղութեանցն, և գազանեղէն զայրացմամբ մրմռեալ յոգի իւր ի վերայ կորստեան սուրբ հաւատոյս և կործանման աշխարհիս Հայոց – 126. և կիսոցն անունկնդիր եղեալ՝ գնացին ի նոյն կործանման մինչև ցայսօր ժամանակի – 274. Եւ նոյնժամայն շուրջ փակեալ բազմութեան՝ արգելին զնա իբրև յամուրս անձաւաց, զվարմ մահաբեր, շուրջ ձգեալ ի կործանումն քաջ նահատակին: - 352. և ոչ են կամք իմ փութալ պատմել ընդ գրով փակել զկործանումն տերանց իշխանաց մերոց - 240. Զայս յառաջագոյն իմացեալ հին պատմագրին՝ յառաջատես զկործանումն նոցա յայտ առնէ. – 148. ի կոր կործանման կացեալ Խոսրով մեր թագաւոր, և ջանայր առնուլ զվրէժ մահու հարազատին իւրոյ, թագաւորին Արտաւանայ, զոր և առնէր իսկ – 92. Իսկ զօրավարն Բուխայ կայր ի կոր կործանմանն, ի տարակուսանս ըմբռնեալ փղձկէր ի միտս իւր, ցնորակոծ լինէր, հնարէր ելս իրացն գտանել ի վրանայարկն փակեալ, և ոչ առնոյր դուլ և դադար: - 282. կարծէր իւրով զօրութեամբ զօրանալ ի վերայ կործանմանն Հայոց, ի մոռացօնս եղեալ հատուցումն մեղաց մերոց ի ձեռանէ Տեառն, որպէս Իսրայէլին ի հնումն առ Սեդեկեաւ զՆաբուքոդոնոսորայն: - 326. ԿՈՐԾԱՆՈՒՄՆ ՔԱՂԱՔԻՆ ԴՈՒՆԻ Ի ՍԱՍՏԻԿ ՇԱՐԺՄԱՆԷՆ: - 356. մինչև զանբարկանալին Աստուած ի բարկութիւն ածել, ի սատակումն անձանց և ի կործանումն աշխարհի և յաւեր ժառանգութեան տանց հայրենի բնակութեանց. – 182. ՈՐ Ի ՎԵՐԱՅ ՈՒՐԱՑՈՒԹԵԱՆՆ ՋՔՐԻՍՏՈՍ ՅԱՒԵԼ ԵՒ ՋԱՅՍ Ի ԿՈՐԾԱՆՈՒՄՆ ԲԱԶՄԱՑ: ԸՆԴԴԻՄԱԴՐՈՒԹԻԻՆ ՍԱԿԱՒՈՒՔ: - 254. որ անցուցանէ զանցանէ զանասնական խառնակութեամբքն երիքովեան և սողմական լրբութեամբ, անամօթաբար այր զարամբք բորբոքեալ, դեզադէզ զհրացանն բերելով յերկնուստ զանզրաւ կիզումնն, անցուցեալ զանցուցեալ զսատակչական կործանմանն ջրհեղեղին: - 336. քանզի գրեալ է, ,,թագաւոր արդար կանգնէ զաշխարհ, կործանումն է աշխարհի

թագաւոր անօրէն„: - 182. Բայց երանելի հայրապետն Տէր Գէորգ սաստկագոյն քան զտիեզերական կործանմանն առ Նոյիւ բերելով զտրտմութեանն թախիծս, հանդերձ եպիսկոպոսիւն Գրիգորիւ՝ զաբրահամեանն վաղնջուց աղաչանսն ի կործանմանն Սոդովմայ յառաջաբերեալ մարդասիրին Աստուծոյ. – 358.

ԿՈՐՃԱՅՔ - ելանէ մարզպանն ի վերայ նոցա և յինքն հանէ զՏամբեր և զԸռնայ գաւառ և որ ասի Ապուջափրի բերդ, ի Վիրի քաղաքին Կորճէից զիւր կացուցանէ ոստիկանս ի պահպանութիւն ամրոցին: - 400. Քանզի խառն դրակցութեամբ սահմանին առ միմեանս Փոքր Աղբագ և աշխարհն Կորճէից և Պարսկահայոց՝ և հանապազ առ միմեանս զգժտութիւն կեղծաբերէին, մարզպանն և որ զԿորճէիցն ունէին զգործավարութիւն. – 400. Քանզի խառն դրակցութեամբ սահմանին առ միմեանս Փոքր Աղբագ և աշխարհն Կորճէից և Պարսկահայոց՝ և հանապազ առ միմեանս զգժտութիւն կեղծաբերէին, մարզպանն և որ զԿորճէիցն ունէին զգործավարութիւն. – 400.

ԿՈՐՆՉԵԼ/ԻԼ/ - և ոչ միոյ ումեք կորնչել, բայց ի միջէ ումեմնէ, որում /գրքում՝ որուն/ անուն Աշխէթ ճանաչէր, այր պերճ և անուանի ի զօրուն քաջամարտիկ, ունելով ընդ ինքեան գունդ հարուստ /270/ իբրև ծով առելոյ զօրավարաց. – 272. և ըստ Եսայեայ՝ թէ ,,բարբառոյ միոյ հազարք կորիցեն, և ի բարբառոյ հնգից բազումք փախիցեն„: - 202. Եւ կորեան ի զօրացն Պարսից յաւուր յայնմիկ սպառազէնք հեծելոց ԴՌ հանդերձ նաւօք իւրեանց: - 146. և հիացմամբ առ նորայն հայելով, թէ ո՛վ ոք էր, և ո՛րպիսի, և ո՛րպէս կորեաւ՝ ասեն, ,,զիա՛րդ դադարեաց պահանջողն, հանգեաւ տագնապօղն. եթէ ո՛րպէս իջին ի դժոխս փառք նորա„: - 376. զի ոչ դուք նուազիցիք ի սովոյ, և ոչ հարկք արքունի կորնչիցին: - 144. իսկ եթէ մի յանդամոցն կորիցէ՝ զպատահումն խեղութեան ընդունիցի, այլ ոչ ի բաց դարձցի կենդանի: - 194. որպէս յարդ ի հողմոյ վարեալ, կամ ծուխ վատնեալ ի մրրկէ՝ այնպէս կորեան գնացին յերեսաց զօրացն Աղուանից: - 286.

ԿՈՐՈՎ - ճանապարհ արարեալ ընդ Ատրպատական, կասկածելով թէ գուցէ Գուրգէն և կամ մի ոք ի տոհմէն Արծրունեաց և նոցին ազատաց ի կորովացն Վասպուրական հեծելոցն հասանիցէ ի վերայ և թափիցէ զնա ի զօրացն և հանցէ ի ձեռաց իմոց: - 220._ Տեղեկանայր և զայն ևս ըստ իւրաքանչիւր գնդից, զքաջացն և զկորովացն պատերազմողաց ըստ իւրաքանչիւր անուանց – 198.

ԿՈՐՈՎԱԶԵՆ - զի յայն վայր ոմանք ի զարմիցն Աշդահակայ Մարի բնակէին անդ, արք քաջք, կորովազենք և դիպաղեղունք – 90.

ԿՈՐՈՎԱԼԻՐ - և առեալ զնա մտանեն ի մէջ մայրեացն, և ընդ գիրկս մտեալ Շաւասպայ Արծրունւոյ՝ զլայնալիճն լի քարշեալ հարկանէ ի թիկանց ընդ մէջ ողինն զկորովալիր մատանցն զազդոյ շարժումն թռուցեալ թափանցիկ ընդ չարախորհուրդ սրտին միջոցն դիպեցուցանէ. – 100.

ԿՈՐՈՎԱԶԻԳ - Վաղարշակ թագաւորեալ փոխանակ հօր իւրոյ Տիգրանայ, և տուեալ պատերազմ ընդ հիւսիսայինն Հազրաց՝ մեռանի ի կորովաձիգ աղեղնաւորացն: - 92.

ԿՈՐՈՎԻ - Ապա բարեկամացեալ ընդ Աբգարու թագաւորի Հայոց և ընդ մեծ զօրավարին Խուրանայ Արծրունւոյ՝ յղէ նմա պատարագս և առնու յօգնականութիւն զԽուրէն Արծրունի, զայր իմաստուն և քաջամարտիկ, կորովի յաղեղն և ի զէն և յասպազէն. - 78. և անդր գումարեալ են ամենայն զօրք և ռամիկք աշխարհիս, արք կորովիք և պատերազմողք, որք ոչ դառնան ի սրոյ. – 212. Եւ իբրև ստուգեաց և տեղեկացաւ զամենայն՝ եգիտ բազմագոյն քան զամենեսեան զկապարճաւորս և զկորովիս աղեղնաւորացն Ելեմացւոց և Արաբացւոց, աջողակք յերկոցունց ձեռաց – 200. Եւ ինքն իսկ գլխովին զօրավարն Բուհայ, հեծեալ յերիվարն, պնդեալ զինքն զինու ի պատերազմ ընդդէմ իշխանին, և զկորովին աղեղնաւորացն Ելիմացւոցն և զընտիրս հեծելոց նոցա ընդ ինքեան վառեալ ի ճակատի: - 208. և ինքն Հազարաւուխտ առնու զընտիրս այրուձիոց, զկորովի պատերազմողս ի վառելոցն պարսկային հարստութենէն, և խաղայ գնայ զկողմամբքն Հաշտենից և Ծոփայ, ի վերայ Վահանայ յանկարծօրէն: - 134. իբրև զորսորդս ինչ առիւծուց կամ այլոց ինչ նոյնպիսեաց, շուրջ ձգեալ զգառագիղն՝ ի մէջ

փակել զկորովին և զքաջ արանցն զիշխանն Աշոտ – 202. յաւուր միում … ետ հրաման իշխանն առնն կորովի եղբօր իւրոյ Աբասայ Հայոց սպարապետի՝ վառել պնդակազմ պատրաստութեամբ, զօրու և զինու և զարդու ամենայարդար հնարաւորութեամբ, որպէս օրէն է նահատակաց քաջ արանց – 344.

ԿՈՐՈՎՈՒԹԻՒՆ - Յապուշ կրթին միտք իմ զմտաւ ածել զաղետիցն, խորհրդածել գրել յիշատակարանս. լքեալ լինին ընթացք ձեռացս առ կորովութիւն գրաւորականիս. – 350.

ԿՈՐՈՒԱՆԵԼ - և դաստիարակ առընթեր ունելով զբանն տէրունական … և թէ ,,որ կամիցի կեցուցանել զանձն իւր՝ կորուսցէ զնա, և որ կորոյս զանձն իւր վասն իմ՝ գտցնէ զնա,, - 264. ,,որդեակ, ի վախճանելս իմում մի կայցես յայսմ աշխարհի, զի մի կորուսցես զկարգ քո ի մէջ անհաւատից, այլ երթիցես ի կողմանս Եգիպտոսի՝ բնակել ի մէջ բազմութեան եղբարց, զի շահեսցիս զոգիդ քո,,: - 162. Ասէ թագաւորն. ,,մի արհամարհեր զթագաւորական բանքս իմ և կորուսաներ /գրքում՝ կորուստաներ/ զկեանս քո – 294. ասէ. ,,թէ ոչ բառնաս կորուսանես ի միջոյ զերկուս նախարարութիւնդ՝ ոչ բարիոքագոյն քո թագաւորութեանդ խորհին խորհուրդ. զի ձեռն նոցա է ընդ Շապհոյ արքայից արքայի,,. – 98. և դաստիարակ առընթեր ունելով զբանն տէրունական … և թէ ,,որ կամիցի կեցուցանել զանձն իւր՝ կորուսցէ զնա, և որ կորոյս զանձն իւր վասն իմ՝ գտցնէ զնա,, - 264. և զանուն քաջութեան քո քեզէն կորուսանես, որով ամենայն աշխարհ զարհուրեալ դողաց և ոչ ոք եկաց ընդդէմ քո – 282. Իսկ նորա յղեալ առ նոսա դեսպան զԱբդլայ ոմն … տեսանել թէ իցէ՞ հաւատարիմ զոր ինչ խօսին ի ձեռն դեսպանաց, թէ պատիր խաբէութեամբ ջանան կորուսանեն զնա: - 226. Իսկ քաղաքապետն Սահակ ելեալ ընդ դուռնն, որ ելանէ ի բերդն Շամշղտայ, սամոյր զինքեամբ արկեալ և գաւազան ի ձեռն առեալ, յիմարեալ մտօք կորոյս զփախուստն իւր, որ կարող էր գնալ յով և կամիցի. – 272. Նոյնժամայն իբրև կատարեաց զամենայն կամս չարութեան իւրոյ ի վերայ սրբոյ եկեղեցւոյ և /262/ կործանեաց կորոյս զբազումս ի գնդէն քրիստոնէից – 264. ուրացան զանձինս և առին զխաչն Քրիստոսի և գնացին զհետ կոչողին, կորուսին զանձինս, այսինքն զկեանս աշխարհիս, զի գլաւիտենից գտցեն զկեանս. – 292. և դաստիարակ առընթեր ունելով զբանն տէրունական … և թէ ,,զի՞նչ օգուտ իցէ մարդոյ, եթէ զաշխարհս ամենայն շահեսցի և զանձն իւր տուժեսցէ, կամ զի՞նչ տացէ մարդ փրկանս ընդ անձին իւրոյ. զի եկն որդի մարդոյ խնդրել և կեցուցանել զկորուսեալն,, - 264.

ԿՈՐՈՒՍԵԱԼ - և կարծէր յայնժամ ի ձեռն խոշտանգանաց դիւրաւ արկանել զնոսա ի հաղբս կորուսելոցն և մոլորելոցն ի հաւատէն Քրիստոսի: - 264. որ ամենատես ակնարկութեամբ ստորիջեալ ի խնդիր կորուսելոյն հեզագնաց գարշապարօք՝ ընդելականս նմա գուշակէր /գրքում՝ գուշակեր/ գալուստ – 20.

ԿՈՐՈՒՍ - առանց վեր ի վերայ/ճիշտը՝վեր ի վերոյ/ դնելոյ սփռել տարածանել ի կորուստ և յապականութիւն բազմաց: - 242. Բայց բացումն դրան քան զամենայն այս չար է որ յաներևոյթս է բացեալ, դուռն կորստեան հոգոց՝ առաւել քան թէ մարմնոց – 196. եկեալ հասեալ աւուր կորստեան մերձ առ դուրս մեր – 196. Եւ առ չհանդուրժել այնքան եկեալ հասեալ վտանգաւոր նեղութեանցն, և գազանեղէն զայրացմամբ մրմռեալ յոգի իւր ի վերայ կորստեան սուրբ հաւատոյս և կործանման աշխարհիս Հայոց – 126. և եթաց զպողոտայն լայն և ընդարձակ, զշաւիղն կորստեան, որ տանի յանգիւտ կորուստն. – 248. և եթաց զպողոտայն լայն և ընդարձակ, զշաւիղն կորստեան, որ տանի յանգիւտ կորուստն. – 248. և ել գնաց զկնի իշխանութեանն ցանկութեան ինքնամոլորութեանն անգիւտ կորստեանն. – 250. և իբրև եդ առաջի զվնասուցն որով կարծէր արկանել զնա ի հաղբս կորստեան՝ ասէ ցերանելին – 294. և կորուստն նոցա ոչ նիրհեսցէ: - 52. Եւ ջանայր զպարիսպն պղնձի կործանել. զգաւազանն երկաթի խորտակել, զհովիւն մատնել ի կորուստ և զհօտն յապականութիւն: - 344. Եւ տեսեալ զայնպիսի կորուստ՝ ոչ ևս համարձակեցան ի նոյն գործ, այլ տարածեալ կալան զերկիրն ամենայն: - 146. զայս խորհեալ Մարդպետին ասէ, թէ զայս ձախողակի իմացմունս կատարել կարացից՝ թերևս և զտուն Մամիկոնեան նախարարութեանց կարացից որսալ ի կորուստ: - 98 զի մի հօտն

առանց հովուի յանապատս և ի վիհս կորստեան թափառական յածիցին գայլոցն գահավիժութեամբ: - 104. Զոր մարդկային կարողութեան անհնար է /196/ փակել զբացումն դրանն ի կորուստ. – 198. համարձակապէս անցանել գնալ ընդ իշխանութիւնս և ընդ պետութիւնս, ընդ աշխարհակալս խաւարիս այսորիկ, որ անհաւատից քան եթէ հաւատացելոց ոգւոց և ապաշաւելոց զտիրելն բռնաձգեալ կորզեն յինքեանցն կորուստ: - 388. մասնաւոր ինչ մարգարէական ոգւով եղելում ի մարդն օժնդակ խորհրդածութեան արծարծել անդրէն ի ձեռն ապաշաւանացն զվրիպանացս կորուստ. ըստ այսմիկ և այլոց կենդանեացն զգայականօքն և թէ ունայնացելովք առ ի դոյզն ինչ զգուշաւորականս: - 22. Նոյնպէս և ամենայն զօրք և զօրագլուխք հանդերձ բազմակոյտ կարաւանին զկորստեան ընկալան զվճիռ. – 376. որ եղև իսկ պատճառ կորստեան Բուխայի – 272. Որով ետ հրաման արդարոյն կազմել զտապանն ի գուշակումն անօրինաց կորստեանն: - 28. որոց հնազանդութիւնն կորստեան պատճառք գտաւ աշխարհիս Հայոց: - 110.

ԿՈՐՍՏԱԿԱՆ - և աղաղակեալ զկնի նորա՝ զի թերևս ի լուր ձայնին և ի փայլումն զինուցն և ի շողալ սուսերին և ի խխնջիւն քաջ երիվարին և ի վազս երագութեանն ուժոյ ազդ լինիցի և դարձցի ի ձայն նոցա և ծանիցէ, և դարձցի ի կորստական ճանապարհէն – 228. Եւ ինքն Աւշին զտանջանացն փորձական կիրս կրեալ, դառնագոյն քան զլեղի իժի ճաշակս ճաշակեալ՝ գնաց զկորստական ճանապարհին. – 376. մանաւանդ/370/ թէ նախախնամող և պահպանական աջն Քրիստոսի հովանաւորեալ առ ապրուստ հրածին կարկտաբեր հասեալ կորստական դիպուածին, օգնութիւն հասեալ յԱստուծոյ՝ քաջասրտագոյնս զնա գործեաց և շութափեալ զնա ի ժանեաց գազանին – 372.

ԿՈՐՍՏԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ - և ոչ եմ բաւական պատմել զանցս անցիցն կորստականութեանն նոցա մոլորութեան, վրիպել յուղիղ և յամբիծ առաքելաքարոզ դաւանութեան հաւատոց կաթողիկէ եկեղեցւոյ ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ. – 240.

ԿՈՒԿՈՃԱՑԻ - Իսկ Անատողի զօրավարն Յունաց զՀայուկ ոմն Կուկոճացի կացոյց /118/ մասինն Յունաց եպիսկոպոսապետ. – 120.

ԿՈՒՂԱՆ ՀՈՎԻՏ - Եւ հասեալ ի մի վայր գան հովիտն Կուղան, ուր Գուրգէն բանակ արարեալ /362/ էր ի Կարկինեանս տեղւոջ բազմաձեռն զօրու. – 364.

ԿՈՒՂԱՆ ՈՎԻՏ - Իսկ Գուրգինի մարզպանի Հայոց առեալ էր ի բաժնի յելս կոյս և /388/ որ ելանէ ի հարաւակողմն, զԱնձահից ձոր, զԿրճունիս, զԿուղան ովիտ, /ճիշտը՝զԿուղանովիտ/ և զբուն զՄարդաստան գաւառ, զԱրճիշակովիտ. զոտն Առնոյ, զԱղբագ Մեծ և զՓոքր, Ակե, Տամբէր, Տագրեան. Ըռնայ, Զարեհաւան: - 390.

ԿՈՒՇՏ - և իբրև հարան զօրքն՝ մտրակ ի կուշտ արարեալ երիվարացն՝ նախ նոքա փախեան: - 232.

ԿՈՒՌԱՅՔ - Իսկ կատարելագոյնքն և ծերքն ի նոցանէ սպուժէին առ այս, և մանաւանդ որք հաւատարիմքն կոչէին ըստ հաւատոյն նոցա որք Կուռայքն անուանէին – 404.

ԿՈՒՌՔ - ,,ձայն իմն ահաւոր հրեշտակի անկեալ ի վերայ իմ՝ հրամայեաց երթալ պատգամաւոր յազգն իմ, ցուցանել զԱստուած արարիչ երկնի և երկրի. առնուլ ինձ անուն գլխաւորութեան, և զստութիւն հաւատոց որ ի կուռս՝ յանդիմանել և քակտել,,: - 158. այլ յետս կացեալ յուխտէ սրբութեանն դառնալ զհետ պաշտաման կռոցն – 80. և խորհեցաւ սա զմիտս զայս, եթէ որ առ վտանգի նեղութեան դարձցի ոք առ ի պաշտօն կռոցն՝ ոչինչ է, եթէ սիրտ իւր ուղիղ պահեսցէ զհաւատսն Քրիստոսի: - 256. և ի վերայ նորա կանգնէ զԱստղկեան պատկերն, և մօտ նորա զտուն գանձու պաշտպանութեան կռոցն. – 88. Իսկ նոքա թէպէտ և հաւանէին՝ այլ էր և հակառակութիւն մեծ ի մէջ նոցա. քանզի որոշեալ էին պաշտամամբ կռոց ըստ իւրաքանչիւր կամաց: - 156. Իսկ Սաթինիկ ունկնդիր եղեալ խրատու սրբոցն՝ ոչ ի բաց մերժեցաւ ի կռոցն Աստղկայ անուանեալ պատկերին – 88. մանաւանդ զի և թագաւորին նախ ակն ունէր զդառնալն ի կռոցն ի յերկրպագութիւն Քրիստոսի ճշմարտին Աստուծոյ. - 88. յղեն զոմն ի ճգնաւորացն առ տիկինն, զկռոցն յանդիմանելով զսնոտի և զանօգուտ պաշտօնն, որպէս և սուրբն Քոհւսի առ Արտաշէս: -

88. որք ի դադարել հալածանացն՝ զամենայն ի զոհելոյ կռոցն ոչ ընդունէր զապաշխարողսն: - 256.

ԿՈՒՍԱԿԱԼ - և ըստ հրամանի ինքնակալ թագաւորին նուաճեալ ունիս ի հնազանդութիւն պետութեան ձեր զիշխանս և զտեարս, զկողմնակալս և զկուսակալս, զքաղաքապետս և զմարզպետս բոլոր Հայաստանեայցս – 212. զիշխանս և զտեարս կողմնակալս և զկուսակալս աշխարհին, զազատս և զազատորդիս փութով առ մեզ հասուսջիք կապանօք – 198.

ԿՈՒՏԱԿ - և այն ինչ ի քթթել ականն դարձուցին զղաշիկն, և զհետ մտեալ փախստէիցն սուր ի գործ արկեալ՝ դիթաւալ կուտակս կուտակս արկանէին. – 382. Եւս առաւել քան զանդնդականն յուզմանցն բռնալիր հողմոցն զծիրանեգոյն ալիսն, զլեռնաձն կուտակսն և զվիշապաձայն գոչմունսն՝ ևս յաւէտ ահագնակի վրդովմամբ զմրրիկ անձանց ի մէջ եռաշարժ ընթացմանցն, ի հոլովմանց խոհարանի իշխանական սրտին ի ներքս հարկաւորաբար բռնազբօսեալ /350/ ձգեն: - 352.

ԿՈՒՏԱԿԵԼ - և ահա ինչէր առ հասարակ երկիրն ամենայն իբրև զծով ալեաց կուտակելոյ, և սաստկացաւ պատերազմն, յառլուսանալ աւուրն մինչև ի սպառել անցից տունջեանն իշխեցողին երկոտասան ժամու աւուրն. – 276. Զի թէ առագաստ նաւին յերկոսին կոյս ոչ պարզիցի՝ ոչ ուղղակի նաւարկութիւնն ճանապարհորդիցի, կամ թէ նաւաբեկեսցի իսկ ի բռնութենէ մրրկալից հողմոյն զալիսն կուտակելով: - 256.

ԿՈՒՏԱԿՈՒՄՆ - Բայց քանզի խոնջեալ երիվարացն ի յերկայնագոյն ընթացիցն և վասն թանձրամած ձեանն կուտակմանց պակասեալ ուժոյն երիվարացն – 372. և փակեցին ի ներքս զոտն լերինն իբրև զծով շուրջանակի, ի վեր ձգելով զկուտակումն ալեացն ի բռնութենէ հողմոցն վարելոյ. – 276. Իսկ Գագիկ իշխան ի վերայ մկանաց կոհակալիր ձորաբաժին անդնդապատոյտ կուտակմանցն նաւամարտիկ ընթացս կազմեալ – 396.

ԿՈՒՏԱԿՍ ԿՈՒՏԱԿՍ - և այն ինչ ի քթթել ականն դարձուցին զղաշիկն, և զհետ մտեալ փախստէիցն սուր ի գործ արկեալ՝ դիթաւալ կուտակս կուտակս արկանէին. – 382.

ԿՈՒՏԵԱԼ - Եւ զբուն բանակն առնէին ի Ղոկորուատ աւանին, ունելով ընդ ինքեանս զբազմութիւն զերւոյն կուտեալ իբրև զհող: - 208. Եւ կուտեալ զբազմութիւն զօրացն մերձ ի քաղաքն որ էր ձմերոց իշխանին Հայոց՝ անցանէր բանակէր ամենայն զօրօք իւրովք. – 172. զոր կուտեալ եղեալ էին ի վերայ իշխանին: - 220. Իսկ Մեհուժան ոչ թողանայր զթագաւորելն Հայոց, կուտեալ առ ինքն անհուն բազմութիւն վաշտից և դրօշուց և նշանաց որոց ոչ գոյր թիւ. – 106.

ԿՈՒՏԵԼ - այլ կուտեաց եդ ի վերայ Բուխայի զապստամբութեան վնասն և զհարուածս զօրացն – 286. և բազում վնասս ի գործս արքունի կուտէին ի վերայ իշխանին Աշոտի. և քմազարդ բանիւք գրգռեն զթագաւորն ի վերայ իշխանին ի չարիս: - 180. և բանակեցաւ ի յԱդամակերտ ոստանին Արծրունեաց, և անդէն սկսաւ ասպատակս սփռել, աւար առնել, կուտել առ ինքն զկապուտ աշխարհին յոյժ սաստկութեամբ: - 184. Եւ դարձան կուտեցին աւար, որոց ոչ գոյր թիւ: - 286. և զամենայն վնասս և զգործս ապստամբութեանն ի վերայ Աշոտի կուտէին: - 194. և կանգնեցին պատնէշ և կուտեցին քարինս և կանգնեցին մեքենայս և կացին ի պատրաստութեան: - 280. և կուտէր խումբս սինկղիտոսաց զամենայն իմաստունս Ասորոց և Բաբելացւոց տեսանել վասն գործոյս այսորիկ: - 180. Եւ մինչ կարի և ահագին սաստիկս կուտեցաւ ի վերայ նորա ամբոխն, և ամբաստանքն միաբարբառ զաղաղակ /288/ բարձեալ առաջի բռնաւորին զօձիս պատառեալ ասէին, ,,մահապարտ է, չէ պարտ դմա կեալ, և ոչ առնուլ տեղի պատասխանւոյ,, - 290. և յաւարի առնուին զբանակետղն, դիակապուտ առնէին, ժողովէին աւար բազում, և կուտէին արծաթ և ոսկի յոյժ և զզէնս պատենազարդս, զզարդս և զզէնս արի արանց և զընտիրս երիվարաց և զզարդս նոցա. – 176. Զսա ըմբռնեալ զօրաց Տաճկաց աճին առ զօրավարն. և բազում վնասս ի գործս արքունի կուտեցին ի վերայ նորա և ստութեամբ առաւել քան թէ ճշմարտութեամբ պարտաւորեցին զնա: - 288. կուտեսցէ գերի իբրև զաւազ – 200. որով

ժամ ի դէպ իսկ է, առ յայնժամ զարժանապէս նոցա ասել փոխարէն և անմեղադրելի բազմաց, եթէ այնչափ մթերեալ համբարք կերակրոց կուտեցին ի հալոցսն Բէլայ – 38.

ԿՈԻՏՈՒՄՆ - վառեալ լինէր իբրև զբոց հնոցի, իբրև զալիս ծովու դիզեալ կուտմամբ փրփրեալ ծիրանագոյն արիւնանման, ուժգին գոչելով անդնդաքակ յուզմամբ, իբրև զհեղեղատ յորդահոս ի ճայթմանէ կարկտահոս ամպոց – 180.

ԿՈՒՐ - Բայց հասեալ Բուխայ անց ընդ գետն մեծ զոր Կուրն կոչեն, և յորձանուտ շարժման գարնանային հոսանացն տեղի տուեալ ելանել զօրուն և բնակել շուրջ զքաղաքաւն. – 270.

ԿՈՒՐԱՆ - գրէ թուղթ հաւատոց առ Ղևոն կայսր Յունաց, և ընկալեալ ի նմանէ պատասխանիս՝ բազում ինչ ի Կուրանէ անտի իւրեանց արտաքս ընկէց զյոյժ առասպելագոյնն, քանզի ստուգապէս ծանեաւ զզօրութիւնն. – 166. Եւ զայս ամենայն հաստատեալ եդ օրէնս ազգի իւրում, կոչելով Կուրանս: - 164.

ԿՈՒՐԱՑԵԱԼ - և կուրացեալ աչօք կեցեալ և մեռեալ ըստ արժանի իւր վաստակոցն – 98.

ԿՈՒՐԱՑՈՒՑԻՉ - Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … և դու իբրև զեղջերու առանց եղջեր՝ և մեք արծուիք ի վերայ քո, կուրացուցիչք աչաց քոց, և գէշ զքեզ արկանել ձագաց իմոց և աղուեսուց ի ծակս բնակեցելոյ: - 280.

ԿՌԱՆ - և զՀեփեստես ասեն կաղ յերկոցունց ոտիցն, և կայծակնավարս ունի ի ձեռնն աքցանս և կռանս, և նստեալ դարբնէ մարդկան: - 52.

ԿՌԱՊԱՇՏՈՒԹԻՒՆ - անցցուք ի վեր Եղկղեսիանոսաց, ի ժամանակի հալածանաց որք անկան ի կռապաշտութեանն մոլորութիւն. – 256. Եւ սա բազումս արգել ի կռապաշտութենէ, թէպէտ և մոլորեցոյց անյուսութեամբ զդարձեալսն յապաշխարութիւն – 256.

ԿՌԻԻ - Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ – 278. և եղև աղաղակ մեծ ի միջի նոցա և կռիւ այնքան, մինչև բազումք ի նոցանէ ի սուրս դիմեցին: - 160. և որպէս պատմի՝ եղև թիւ պատերազմաց նոցա ԻԸ անգամ, և հարան զօրքն արքունի յայսքան հանդէսս և ի կռիւ: - 286. Եւ սկսան յաւելուլ ի վերայ չարեացն այլ չարիս, զի ընդ միմեանս մարտ և կռիւս դնէին յաղագս իշխանութեանն ցանկութեան, և ճեղքեցան ի միմեանց և զօրս գումարեցին ի զերծելոցն ի սրոյն և ի գերութենէն Բուխայի. – 298.

ԿՌՆՉԵԼ - Մերթ տապալէր իբրև զօձ, մերթ գոչէր իբրև զառիւծ, և իբրև զխոզ վայրենի կնչէր կռնչէր, փրփուր ի վեր բերելով, զատամունս կրճտելով. - 270.

ԿՌՈՆՈՍ - Եւ քանզի առեալ էր Կռոնեայ իւր կին զՌեա յազգէ Զրուանայ – 14. Իսկ այլք զԿռոնոսդ ոմն անուն՝ լինել հայր Արամազդայ, ևս մօտաւոր ժամանակով – 36.

ԿՌՈՒՓ - որ տեղասցեն ի վերայ ձեր նետս երկաթեղէնս և շուառունս մուխս պաղաւատիկք սլաքովք և հաստաձիգք աղեղանց և կռուփք բազմադիմիք՝ որչափ Խոսրովայ և ձեզ պիտոյ իցէ,,: - 138.

ԿՍԿԾԵՑՈՒՑԱՆԵԼ - և սաստիկ կսկծեցուցանէր զնոսա բանիւք, ունելով իւր վկայ զԵսայի մարգարէ՝ յասելն, ,,լուարուք, իշխանք Սոդոմայեցւոց, ունկն դիք օրիացն Աստուծոյ ժողովուրդ Գոմորացւոց,,. – 182.

ԿՍԿԾԵՑՈՒՑԱՆՈՂ - և նա դարձուցանէր զնա կսկծեցուցանող բանիւք իբր զարբանեակ սատանայի: - 318.

ԿՏԱԿ - գլխաւորագոյն և բարձրագոյն յիշատակ արձանացուցեալ անջինջ կտակ առ բազմախաղաց ժամանակս տրամադրեաց: - 392. կոչեաց զերիցունսն նորոյ կտակիս, զեպիսկոպոսս և զքահանայս, առաջի արկեալ զհաւատոցն կատարելաբանութիւն, զմկրտութեանն լուսաւորութիւն. զառեկելոցն յապաշխարութիւն, զյոյսն յետ վախճանին, զմարդասիրելն Քրիստոսի - 386.

ԿՏԱԿԱԳՐԵԼ - զի պայծառ սուրբ և մաքուր ոսկին յիւրումն կտակագրի պատկեր աստուածորդւոյն: - 252.

ԿՏԱԿԱՐԱՆ - Բարձեալ ևս ընդ իւր զսուրբ կտակարանս աստուածաշունչ գրոց բազմութեամբ պաշտօնէից քահանայական դասուց: - 186. դառնապէս չարալլուկ չարչարել զքահանայս զպաշտօնեայս նդրոց Կտակարանացն, զարս և զկանայս մատնել ի բանդս խոշտանգանս ծանրաբեռն հարկապահանջութեամբ. – 124. սմա ծանօթացեալ և սիրողացեալ ժամանակաւ ուսուցանէր բազում ինչ նմա և յոլովագոյնս զինոց կտակարանաց, և եթէ ոչ գոյ բնութեամբ որդի Աստուծոյ: - 158.

ԿՏՏԱՆՔ - և զի չզօրեաց կալ ընդդէմ նորա, ահ արկանէր, սպառնայր չար ևս կտտանօք լլկել զնոսա, ոտնատորփ լինելով փոնգայր իբրև զձի խստերախ: - 270. զի թէպէտ նեղեալք և չարչարեալք լինէաք պէսպէս կտտանօք ի զօրացն իսմայէլական ազգացն տաճկական տէրութենէն՝ այլ սակաւագոյնք և առ փոքր ինչ ժամանակս – 194.

ԿՏՐԵԼ - Այսպէս և զամենայն ըմբռնեալսն վտանգաւոր մահու տառապեցուցանէին ընդ մէջ կտրելով, ահարկուս տեսողացն զնոցայն վտանկսն կացուցանելով: - 372. Եւ Խոսրով արքայ փախստական գնաց, և անցեալ զԴեկղաթաւ ի Վեհկաւատ՝ հրամայեաց զլար կամուրջացն կտրել. – 150. յորոյ վերայ կալեալ և կանչեալ քաջն Վարդան իբրև զառիւծ, իբրև զկորիւն առիւծու, և առ ուժոյ և երագութեան ձեռինն ի վերայ ձգեալ զմիողնին՝ յերկուս կտրէ զՇաւասպն: - 126. որպէս ասաց Ամովս մարգարէ, ,,գերծիր և կտրեա ի վերայ փափուկ որդւոց քոց, լայնեա զխզումն քո իբրև զարծուոյ, զի գերեցան ի քէն,,: - 238.

ԿՐԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ - Իսկ ի հարաւակողմն կուսէ ի ջրամբար արձանագործ քարեղինէն ճանապարհ աշտիճանեալ /390/ ներքուստ ի վեր մինչ ի կատար անձաւին հեշտալիր զելս և զէջս յօրինեալ, քարագործ աւազամած կրագործութեամբ: - 392.

ԿՐԱԿ - և անարգէ զկրակ և առ ոչինչ համարել զարեգակն. – 104. որք անուանէին զինքեանն համակղէնս, այսինքն ամենագետք ի հաւատ կրակի – 48.

ԿՐԱԿԱՊԱՇՏՈՒԹԻՒՆ - Եւ հասեալ Շաւասպայ Արծրունւոյ ամբարշտի յԱրտաշատ հանդերձ մարզպանաւն՝ շինեն ի դուռն քաղաքին զորմզդական մեհեանն, /124/ և զկրակապաշտութեան մոլութիւն բորբոքեն ի նմա. – 126.

ԿՐԱԿԱՐԱՆ - և զՇիրոյ կախեն զփայտէ ի վերայ կրակարանին. – 126. և հուր կրակարանին բորբոքեալ՝ աստուածակէզ արարին զնա յորմզդական մեհենին. – 126.

ԿՐԵԱԼ - Երկրորդ՝ զի և ոչ հաւատայր Գուրգէնի՝ ամբողջ պահելով, զոր ինչ միջնորդեն երդմամբ, զհօրն իւր կիրսն ի նորայն հօրէն կրեալ յուշ առնելով: - 316. Եւ ինքն Աւշին զտանջանացն փորձական կիրս կրեալ, դառնագոյն քան զլեղի իժի ճաշակս ճաշակեալ՝ գնաց զկորստական ճանապարհին. – 376. Նա և տեղիք սրբութեանց տունք աղօթիցն զշարժմանն կիրս կրեալ, պատառմամբ որմաշարժ լինելով – 358.

ԿՐԵԼ - գումար արարեալ են, ամենայն զինուոր ի գանձարանս ի տունս գանձուց թագաւորին, զոր դարձեալ ուղտիւք կրէին ընդ ինքեանս: - 282 Եւ ահա դարձեալ ասեմ, չկայ ինչ քո. և զի մի կրիցես զոր ինչ խօսեցայ ընդ պատգամաւորս քո, և աւելի քան որոգել ջանար ընդ մեզ՝ զդոյն ընդունիցիս վտանգաւորս,,: - 280. Եւ դարձեալ պատասխանի ասէ, մի՛ տալ տեղի՝ լսել հրամանի թագաւորին. թէ վտանգ ինչ հասանէ՝ կրել հանգոյն զինչ կրեցինն: - 132. Եւ դարձեալ պատասխանի ասէ, մի՛ տալ տեղի՝ լսել հրամանի թագաւորին. թէ վտանգ ինչ հասանէ՝ կրել հանգոյն զինչ կրեցինն: - 132. և են ստացեալ զէնս աշտեայս հանապազ կրելով ընդ ինքեանս, ի պատրաստութիւն գազանացն որք ի լերինն բնակեն: - 192. և զսուգ և զտրտմութիւն, զոր կրէին աշխարհս յաղագս մահուանն Դերանկին՝ յուրախութիւն և ի խնդութիւն տրամադրէին. – 360. և կացուցեալ զնոսա ի կարգի ստրկութեան, որոյ զփոյթ հպատակութեան ցուցեալ՝ կարգէ զնոսա ի գործ ծառայութեան, կրել արծուիս և բազէս. – 64. Եւ նախարարքն Հայոց կրէին կիրս ծանրաբեռինս ի զէն և ի ճակատամարտ: - 134. և որ ինչ կրեցին թշուառութիւն զոգւոց առաւել քան եթէ մարմնոց. – 240. և որպէս վերագոյն ասացաք՝ վասն հեզ և ցած բարուցն կամօք յանձն կրէր – 94. Եւ սկսաւ երկիրս առնուլ զնորոգումն, և եկեղեցիքն պայծառանալ ի զարդ և ի պաշտօնս շքեղութեան, և ցրուեալքն դռոթ տուեալ դարձան յիւրաքանչիւր տեղիս՝ շինել, տնկել, մոռանալ զցաւսն և զտրտմութիւնսն զոր կրեցին: - 318. Զի թէ միոյ

փայլատակման ընթացք և ճայթումն ամպոց բաւական է պակուցանել քաղել զուշեղութիւն ոգւոց, զի՞նչ ինչ յայնժամ կրէին ոգիք մնացելոցն յերկրի, ի սահանաբաց և յանդնդաքակ վրդովմանցն հոսելոց, նախ քան զջրհեղեղ ջուրց սատակումնն: - 32. Ընդ նոյն ժամանակս եկն Վահան Աշոտի որդի, հօրեղբօրորդի Սահակայ ի գերութենէն՝ նուաճել զաշխարհս, և գունդ կազմեալ ընդդէմ Գուրգինայ՝ և ինքն զպարտութիւն քան զյաղթութիւն յինքն կրէր: - 310. ինքեանք պատրաստեալ են զնոյն փարշմանն կրել զոր դաշտայինքն կրեցին – 190. ինքեանք պատրաստեալ են զնոյն փարշմանն կրել զոր դաշտայինքն կրեցին – 190. իսկ որք արուք ընդ արուս զխայտառակութիւն գործէին՝ ծծմբախառն հրով բորբոքեցան, զյաւիտենական հրոյն զառհաւատչեայս յինքեանս կրելով – 336. Մինչդեռ այսպէս յանդորրութեան կեանս յապահովանայր երկիս Հայոց, և ոչ ուստեք գոյր վտանգ կրել – 9. որք ծանուցեալ զբռնանալն նորա ի վերայ պարսկական պետացն և զինչ կրեցին, զմտաւ ածեալ և զխառն ընդ աշխարհիս զդրակցութիւնն, և թէ գուցէ զպարսկայինն հասանիցէ մեզ կրել և աշխարհիս մեր՝ ձեռն ետուն հաւանութեան ի նորայն կալ մնալ հպատակութեան: - 360. Պատասխանի ետ Մարկիանոս և ասէ. ,,վասն զի առաջնորդքն Հայոց զպարսկական շփոթմանցն զվտանգ կրէին,,: - 132.

ԿՐԵՐԵԱՑ/գաւառ/ - Եւ վարեն ի գերութիւն աւարառութեամբ զԼեկ և զԱղզի և զԿրեղեացն և ի ճախուկ գաւառէ: - 400.

ԿՐԹԱԿԱՆ - սրբոյ Աւետարանին հետազօտեալ կրթականին՝ մի բազմել յառաջին բարձին, ոչ եթէ ոչ ունէր նազելի և բարձրագահ պատիւս ի մէջ մեծ նախարարութեանցն Հայոց – 94.

ԿՐԹԱՐԱՆ - նորին հրահանգեալ կրթարանի ուսումնասիրութեանն վարժիւք ոռոգացեալ, այր քաղցրաբարոյ և հեզահայեաց, հասարակաբար առ հասարակ զինքն վարկանելով, արտաքոյ ամբարտաւանական բարձրայօնութեանն՝ կալով յաշտիճան հեզոցն, դրուատեալ ի փրկչէն մերմէ Յիսուսէ Քրիստոսէ: - 376.

ԿՐԹԵԱԼ - հրախառն տոչորմամբ եռացեալ շուրջ զսրտիւն արիւնն՝ մաղձախառն բերմամբ յապուշ զմիտսն կրթեալ՝ կայր ի մէջ տարակուսի – 180. Նաև սրբոց հրեշտակացն ի տեսաւորութիւն ձևացեալ, որոց սարսափմամբ առ նորա զնայեցած յապուշ միտքն կրթեալ, շուրջ փակեալ զնայեցածն՝ ի հարց մատուցեալ ասէ – 386. նոյնժամայն առ յոյժ ամբարտաւանութեանն և սաստիկ բարկութեանն և անհուն սրտմտութեանն և առանց բուժելի կատաղութեանն, յապուշ միտքն կրթեալ իբրև զարբեալ զանզգայ արբեցութեամբ - 264.

ԿՐԹԵԼ - յորում ոչ սակաւ քաջութիւն նահատակութեան զօրացն Հայոց, որ ի զարմանս կրթեաց զբովանդակ զօրս Պարսից բարբարոսօքն հանդերձ: - 66.

ԿՐԹԻԼ - Յապուշ կրթին միտք իմ զմտաւ ածել զաղետից, խորհրդածել գրել յիշատակարանս. լքեալ լինին ընթացք ձեռացս առ կորովութիւն գրաւորականիս. – 350. զոր սարսափեմ և հիացմամբ մեծաւ յապուշ կրթին միտք իմ ընդ ժուժկալութիւն այնքանեաց բազմահնար մեքենաւոր չարչարանաց. – 106.

ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ - Յաւելում պատկանաբար գրել քեզ զարիական նահատակութենէն հանդիսական ժուժկալութեամբ ողջախոհաբար կրթութեամբ զզինուորական երկասիրութեամբն յօժարաբար դեգերել զմարզպանութեանն արդիւնաւորել անուանակոչութիւն: - 398. Նոքա պատասխանեալ ասեն. ,,վասն զի մեք ի պարսկական հինից անդուլ և անպարապ գոլով ի բաց լքաք զկրթութիւնն գրոց սրբոց՝ առ ընտրել զհաւատոց խոստովանութեան կանոնադրութիւն. – 132.

ԿՐԿԻՆ - ապա յամառեալ զարբանեալքն իւր հրամայեաց կապել կրկին շղթայիւք և արկանել ի ներքին բանտ: - 250. եղև իբրև եհաս իշխանն յարքունիսն՝ ետ կապել զոտս նոցա կրկին շղթայիւք և դնել ի բանտի. – 220.

ԿՐԿՆԵԱԼ - և իբրև մօտ եղև յափն գետոյն՝ քարշեալ ոմն զլայնալիճն, նստելով ընդ դարիւն, և հարեալ նետիւ ընդ բացատն, և երեսանակալ ձեռնն թուլացեալ. կրկնեալ այլ ոմն ճօճ նիզակաւն ընդ նոյն ակն՝ գետավէժ արարին զԱշխէթն. – 272.

ԿՐԿՆԵԼ - և նորա ոչ հաւատայր երթելոց կոչնականացն, մինչև կրկնեաց և երեքկնեաց. – 272.

ԿՐՃՈՒՆԻՔ - Իսկ Գուրգինի մարզպանի Հայոց առեալ էր ի բաժնի յելս կոյս և /388/ որ ելանէ ի հարաւակողմն, զԱնձահից ձոր, զԿրճունիս, զԿուղան ովիտ, և զբուն զՄարդաստան գաւառ, զԱրճիշակովիտ. զոտն Առնոյ, զԱղբագ Մեծ և զՓոքր, Ակե, Տամբէր, Տագրեան. Ըռնայ, Զարեհաւան: - 390. հանեն ընդ սուր, վարեն ի գերութիւն և առնուն աւար, և ի յանցին դառնան ի Ճուաշ և ի Թոռնաւան գաւառ, անցեալ ընդ Կրճունեաց գաւառն: - 400.

ԿՐՃՏԵԼ - Մերթ տապալէր իբրև զօձ, մերթ գոչէր իբրև զառիւծ, և իբրև զխոզ վայրենի կնչէր կռնչէր, փրփուր ի վեր բերելով, զատամունս կրճտելով. - 270.

ԿՐՄԱՆ - սագունակ հասեալ ի վերայ Վասպուրական աշխարհիս պարսկական խուժանն ըստ ազգս ազգս և ըստ քաղաքս քաղաքս ի Մարաց և ի Պարսից, յԵլամացւոց և ի Խուժաստանէ, ի Կրմանայ և ի Մուկանաց, ի Թուրքաստանէ և ի Խորասանայ, և յեղակարծում հասին ի Ճուաշն գաւառ – 398.

ԿՐՈՍԻՍ - Զայս գործ լուեալ Լիդէացւոց թագաւորին Կրոսիսեայ բազմաշփոթ յուզմամբ ամբոխ արարեալ, զօրս բազումս գումարեալ, ելանել տալ պատերազմ ընդ Կիւրոսի – 64.

ԿՐՈՒՆԿՆ - ընդ կրունկն դպրձիր, թշուառական, քանզի զերջանիկ կամարարացն կղզիս կոխել ոչ կարես. զի՞ յերկինս ելանել բռնանաս,,: - 50.

ԿՐՕՆ - զի այնու դիւրաւ կարասցեն հերքել մերժել ի բաց կալ ի սուրբ հաւատոյ պարկեշտ կրօնից քրիստոնէութեան: - 124. որ յետ հաւատոցն որ ի Քրիստոս բազում ուղղութեամբ և երկիւղածութեամբ կրօնս ըստ արժանի հաւատոյն ցուցեալ, գրէթէ ի ծայրս առաքինութեան զաճումն հաւատոցն տարեալ հասուցեալ, որ ինչ յորդորումն աւետարանական վարժիցն ունին դաստիարակութեան ցոյցք: - 78. որք ոչ ըստ օրինի եկեղեցականաց կրօնից զվարսն յարմարէին, այլ ընդ մարզպանին Մշկանայ լծակցեալ հոգալ զաշխարհիս: - 118. ստիպեն լքանել թողուլ կրօնս քրիստոնէութեան, հնազանդել պաշտել զօրէնս մազդեզական մոխրապաշտութեանն – 102.

ԿՐՕՆԱՒՈՐ - Յորում տեղւոջ բանակ կրօնաւորաց կարգեաց, և հաւատաց զառաջնորդութիւնն նախասացեալ քահանային – 394.

ԿՐՕՆԱՒՈՐԱԿԱՆ - Իսկ երանելոյն Աղանայ Արծրունւոյ որդւոյ Վասակայ դարձեալ ի Յունաց աշխարհէն՝ եկն յերկիրս Հայոց, նովին կրօնաւորական խստամբերութեամբ/132/և հրեշտակակրօն առաքինութեամբ կեցեալ՝ վերափոխի յաշխարհէս ի դասս սրբոց. – 134.

ԿՐՕՆԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ - անկեալ Աղան յերեսս առաջի սրբոյն Սահակայ և առաջի սպարապետին Սահակայ՝ ընդունել զսքեմ կրօնաւորութեան մոնազնութեան անապատասէր միայնական ստանալ իւր վարս: - 114. Եւ եղև ի դառնալն սրբոյն Սահակայ ի Պարսից՝ եկն առ նա դարձեալ Աղան Արծրունի, և ընկալաւ ի նմանէ սքեմ կրօնաւորութեան. – 120. և Զ ամ կեցեալ յետ գերադարձն լինելոյ, և մտեալ յաշխարհս՝ համարձակ զքրիստոնէութեանն ունելով զկրօնաւորութիւն, և ի զղջել յապաշաւ ի վերայ ուրացութեանն զՔրիստոս լինելով: - 336. Ի սոյն ժամանակս էր այլ ոմն ի կողմանս Պարսից միայնացեալ կրօնաւորութեամբ – 162.

ԿՕՇԻԿ - Եւ մի ոմն մերկանայր զկօշիկս ոտիցն նորա. և հարեալ աքացի զվատ այրն հանդէպ սրտին՝ և սպան զնա: - 304.

ԿՕՇԿԱԶԵԻ - օդ ոտիցն կօշկաձև արուեստաւորեալ – 208.

Հ

Հ /թիվ՝յոթանասուն/ - Արդ են ժամանակք թագաւորութեանն Պարսից, սկսեալ ի Կիւրոսէ ցԴարեհիոն … և ամք անիշխանութեանն զոր ոմանք ի պատմագրաց գրեն Կ, և այլք Հ – 166.

Հ ԵՐՈՐԴ - ,,մինչեւ յե՞րբ ոչ ողորմեսցիս Երուսաղէմի և քաղաքացն Յուդայ. այս Հ երորդ ամ է,,: - 314.

ՀԱԲԷԼ - Եւ դարձեալ՝ եթէ յարոյց ինձ Աստուած զաւակ այլ՝ փոխանակ Հաբէլի զոր սպան Կայէն: - 24. և յաւել ծնանել զեղբայրն նորա զՀաբէլ. - 22. թուի ինձ թէ և զարդարն Հաբէլ ի սոյն շարի կարգեալ համարեցաւ. – 26. իսկ եթէ ընդէ՞ր ոչ ի ծննդաբանութեան՝ վասն զի ոչ իսկ ունէր զաւակ Հաբէլ: - 26.

ՀԱԳԱՐԱԿԱՆ - Եւ քանզի թարգմանի Աբդլայ ծառայ Աստուծոյ ըստ հագարական լեզուին. – 168.

ՀԱԳԱՐԱՑԻ - Բայց ի գնալ մեծ հազարապետին յարքունիս՝ հաւատաց զվերակացութիւնն աշխարհիս Հայոց և հարկս արքունի ի ձեռս Մուսէի ումեմն որդւոյ Զօրահայի հագարացւոյ – 172.

ՀԱԴԱՄԱԿԵՐՏ - Եւ հասեալ կալան զնա և տարան ետուն ի բանտ երկաթից ի քաղաքն Հադամակերտ: - 320. Զուգակշիռ հաւասարութեամբ մարզպանն Հայոց Գուրգէն հրաշազան յօրինուածով շինէ զեկեղեցին ի քաղաքին Հադամակերտ ի Մեծն Աղբակ, ի բուն իշխանական սեփհականութեանն իշխանութեան զարմին Արծրունեաց – 396.

ՀԱԶԱՐ - և զի թագաւորութիւնն Եբրայեցւոց յերկուս հակառակս բաժանեալ էր՝ հնազանդ իւր արարեալ Փուայ Ասորեստանւոյ առնու հարկս ի Մանասէէ արքայէ հազար տաղանդ արծաթոյ: - 60. և ըստ Եսայեայ՝ թէ ,, բարբառոյ միոյ հազարք կորիցեն, և ի բարբառոյ հնգից բազումք փախիցեն,,: - 202. և Խ արամբք ի դիմի հարեալ հազարի միոյ՝ սպան զբազումս ի նոցանէ զընտրելոցն Յունաց – 302. Իբրև կարի թախանձեաց՝ ետ նմա իշխանութիւն հազար ամ: - 46. հազար ամ անսացեալ իմ քեզ, արդ դու ինձ անսա: - 46. Յետ հազար ամի ապա ծնաւ Որմզդ – 46. յիշեաց յաւիտենից զուխտ իւր և զբանն զոր պատուիրեաց՝ մինչև ի հազար ամ: - 34.

ՀԱԶԱՐԱՊԵՏ - Բայց ի գնալ մեծ հազարապետին յարքունիս՝ հաւատաց զվերակացութիւնն աշխարհիս Հայոց և հարկս արքունի ի ձեռս Մուսէի ումեմն որդւոյ Զօրահայի հագարացւոյ – 172. բանսարկուք ոմանք հրապոյրս պղտորս քսութեան ածէին տանէին ի միջէն առ միւսն, որպէս թէ զչարիսն իրերաց առ հազարապետն խորհել նիւթել յայտ ածէին և զպատճառն զմիմեամբք արկանէին ի գաղտնիս քրթմնջելով: - 342. Եւ այլք մերձ կացեալ առ Դերանիկն՝ ամբաստան լեալ Աշոտոյ կորապաղատէ, որպէս թէ նախանձու լցեալ, և քսութեամբ վարէր ի մէջ հազարապետին, և թէ արկանել ևս ջանայր զնա յիշխանութենէ անտի նորա: - 342. և անընդունակք լինէիք՝ որ ի մէնջ առաքեցեալքն հազարապետք և վերակացուք աշխարհիս մերոյ և խնամատարք արքունի հոգաբարձութեան գային առ ձեզ. – 244. Եւ եղև մինչ կային իշխանքն ի միաբանութեան առանց կարծեաց կասկածանաց ի հպատակութեան ելեալ յարքունուստ հազարապետին /340/ որդւոյն Հալթի, և զմիաբանական սիրոյն շաղկապ ի միասին յօդեալ պնդեալ անքակ պահէին – 342. և զքեզ կորակնեալ ամօթալից ի պարտութիւն մատնիցին, որպէս զյառաջագոյն եկեալ հազարապետն արքունուստ, զի ոչ կարաց կալ ընդդէմ նոցա, և ոչ Ճ այր առ Ժ զօրացն Հայոց,,: - 214. Եւ էին ի կասկածի ի մէջ բանակին ի հազարապետէն, զի յայտնի երևեալ լինէր զոր խորհէրն վասն նոցա Ահմատն: - 344. Եւ իւր հազարապետին գրեալ և ծանուցեալ էր արքայի, զոր ինչ գործեաց ցայն վայր ժամանակի: - 220. և մեկնեաց յինքենէ զԱբրահիմ ոմն և յղեաց զնա հազարապետ Հայոց, և վերակացու ի վերայ հարկաց արքունի, և տիրել փոխանակ իշխանաց սորա: - 298. Ի դառնալն Ապուսէթի յԱսորիս և Մուսէի հաւատալ զվերակացութիւն հարկաց արքունի, և ընդդէմ եկեալ յարքունուստ հազարապետ ոմն հարկաց, Ծովափի կոչեցեալ ամիրայ Ալայ անուն: -176. մինչ այնքան շքեղութիւն մեծարանօք յղփացեալ յօրացեալ կայր հազարապետն – 344. Յայնժամ թագաւորն դեսպանս արարեալ յամենայն սահմանս տէրութեան Հայոց, Վրաց և

Աղուանից, և առ քաղաքացիսն և հազարապետս և գաւառակալս, և որք սիրողաբար առ նա զինազանդութեանն հարկ հարկանէին: - 366. Յայնժամ հրովարտակս արարեալ, պնդադեսպանս արձակեալ ընդ ամենայն սահմանս իւրոյ տէրութեանն … և մերձ ի սահմանս Սակաստանի՝ առ զօրս և զօրագլուխս, աշխարհակալս, գաւառապետս քաղաքայինս, հազարապետս կողմնակալս մեծամեծս աշխարհաց. – 198. Նոյնժամայն ելեալ զհետ Դերանկին կորապաղատն ի նոյն աղագս ի բաց մեկնել ի դիմաց հազարապետին, գիտելով զոր ինչ խորհեալն էր յաղագս նախարարացն Հայոց եկելոյն առ նա, և մեկնեալ լինէին ի զօրացն անտի ասպարէզս Ե – 342.

ՀԱԶԱՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ - Եւ ի ժամանակին /96/ յայնմիկ ունէր զհազարապետութիւնն Հայոց այր ժանդ չարաբարոյ, որում հայր Մարդպետ անուն էր. – 98. և խոստանայր նմա զհազարապետութիւնն Հայոց յարքունուստ հրամանէ հնազանդութեամբ Հայոց: - 366. Եւ հրամանաւ ինքնակալին Թէոդոսի կայսեր հաւատայ նմա զհազարապետութիւն բաժնին Հայոց, զՄիջագետս մինչև ի յանցս Եփրատ գետոյ: - 116.

ՀԱԶԱՐԱՒՈՐ - շահատակելով գունակ ի խաղս գնդակաց, զսակաւաւորութիւնն իւր հազարաւորս համարելով, քանզի ոչ ունէր աւելի քան զերկու հազարս հեծելոց: - 334.

ՀԱԶԱՐԱՒՈՒԽՏ - Ազդ եղև քաջին Վահանայ, եթէ զօր բազում առեալ Հազարաւուխտ յընտրելոցն Պարսից և ահաւադիկ հասեալ գայ ի վերայ: - 134. Եւ եղև ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ ել Հազարաւուխտ Պարսից զօրավար ծանր զօրու ի վերայ Հայոց՝ տալ պատերազմ ընդ զօրս Հայոց, աւերել գերել գերփել զաշխարհս – 134. և ինքն Հազարաւուխտ առնու զընտիրս այրուձիոց, զկորովի պատերազմողս ի վառելոցն պարսկային հարստութենէն, և խաղայ գնայ զկողմամբքն Հաշտենից և Ծոփայ, ի վերայ Վահանայ յանկարծօրէն: - 134.

ՀԱԶԱՐ ԵՒ ԵՐԿԵՐԻՒՐ - և զզօրս լեռնակողմանն ընդ իւրեանս ածելով, ոչինչ աւելի քան զհազար և երկերիւր այր – 126.

ՀԱԶԻՐՔ - Վաղարշակ թագաւորեալ փոխանակ հօր իւրոյ Տիգրանայ, և տուեալ պատերազմ ընդ հիւսիսայինն Հազրաց՝ մեռանի ի կորովաձիգ աղեղնաւորացն: - 92.

ՀԱԶԻՒ - Բայց անյայտք են եթէ կատարելանան, զի հազիւ սպիքն գան, ըստ որումն սրբազանի տրամաբանութեան: - 338. հազիւ ուրեք ակնակառոյց աչօք նկատել զկատար լերինն – 48. և անհնարին բեկմամբ խորտակեցաւ գունդն Հայոց, մինչև ի բազմացն սակաւուց հազիւ ուրեմն մազապուր զերծեալ՝ անկան յաւուր յայնմիկ ի տարապարտ պատերազմին արք անուանիք իբրև Շ - 402.

ՀԱԶԻՒ ԹԷ - Եւ բնակեն առանձին ըստ տունս ազգաց, և այնչափ ի բացեայ են ի միմեանց՝ մինչ թէ ոք յարանց զօրաւորաց ի բարձրաբերձ տեղեաց ուժգին խանչիցէ՝ հազիւ թէ ուրեք կարիցէ առնուլ զբոմբիւն ձայնին, իբրև ի վիմաց ինչ արձագանգ/ք/գրքում՝ արձագան/ լինելոյ կարծիս բերելով – 190. մինչ հազիւ թէ ուրեք կարաց նշկահել զսոսս ի պատրանս խաբէութեան և ի նենգութիւն կեղծաւոր խարդախութեան զօրականաց իւրոյ տէրութեանն: - 242.

ՀԱԶՄԱՐԱՐ - և ամենայն ուրեք ամենեցուն բնակաց աշխարհիս անդորրեալ յանհոգս և յապահովս լինել ի ներքին և յարտաքին հազմաբարաց: - 388.

ՀԱԶՐ - Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … ի տոհմէն Գնունեաց Գրիգոր որդի Հազրի Զ այլ ևս հարազատօք և զօրօք իւրեանց. ի տոհմէն Ընտրունեաց Արտաւազդ Է հարազատօք և զօրօք իւրեանց. – 174.

ՀԱԼԱԾԱԿԱՆ ԱՌՆԵԼ - և նորա ելեալ սակաւ արամբք՝ իբրև ջուր ընդ զառ ի վայրն հոսեալ՝ արար հալածական զՎահան և զզօրս նորա. – 310.

ՀԱԼԱԾԱՆՔ - անցցուք ի վեր Եղկղեսիանոսաց, ի ժամանակի հալածանաց որք անկան ի կռապաշտութեանն մոլորութիւն. – 256. որպէս և յետոյ ընդ Պիղատոսի խնդրեցին զվրէժ սպանման Մկրտչին և հալածանացն Քրիստոսի. – 78. որք ի դադարել հալածանացն՝ զամենայն ի զոհելոյ կռոցն ոչ ընդունէր զապաշխարողսն: - 256.

ՀԱԼԱԾԵԱԼ - և կարաւան գաղթականին տեսանէր զփայլիւն զինուցն և զշողալ սուսերացն, և այսր և անդր խուճապական լեալ հալածեալս, իբրև զոչխարս ի գայլոց: - 228. Եւ զնախնին մեր Ադամ ոչ ասել առաջին մարդ, այլ այլոյ ումեմն որդի Շուռելայ, արըռտաբոյծ ուղտուց, զզուեալ յանծանօթ /գրքում՝յանծանոթ/ աշխարհի և անհաւատարիմ յայնմ գտեալ՝ հալածեալ եղև կնաւ իւրով ի միջոց երկրի – 48.

ՀԱԼԱԾԵԼ - և մի հալածեսցի ոք ի բնակութենէ իւրմէ յօտար երկիր պանդխտութեամբ բնակել: - 234. Եւ զԶրադաշտ մոգ արքայ Բակտրիացւոց և Մեդաց ընկճեալ հալածեաց մինչև ի սահմանս Խեփտաղաց, հզօրապէս տիրեալ բովանդակ Խուժաստանի և կողմանց արևելից և Պարսից, անդր ևս քան զԲահխ և զԴեպուհան , ի Գովմայիդ և ի Գուզբան, ի Շերիբամական /գրքում՝ Շերիբամամական/ և ի Խոճիհրաստան, և միանգամայն ասել մինչև ի ծովն Հնդկաց՝ յոյժ արութեամբ – 44. Հարին հալածեցին և ի փախուստ դարձուցին զզօրսն. – 232. Սա հալածեաց զՅոյնս, և գումարեալ զօր բազում գնաց ի վերայ լքեալ թագաւորութեանն Պարսից յերկիրն Պարթևաց, ի վերայ Յազկերտի անուանեալ արքային Պարսից: - 164.

ՀԱԼԹ - Բայց խնդրոյն Հայոց զկատարումն առեալ յառաջնորդէն Տաճկաց՝ յղէ ի Հայս զառաջասացեալ զԱհմաթ որդի Հալթի: - 340. Եւ գրել Դերանիկն առ որդին Հալթի հաստատել զնա իշխան իւրով հրամանաւ. – 342. Եւ եղև մինչ կային իշխանքն ի միաբանութեան առանց կարծեաց կասկածանաց ի հպատակութեան ելեալ յարքունուստ հազարապետին / 340 / որդւոյն Հալթի, և զմիաբանական սիրոյն շաղկապ ի միասին յօդեալ պնդեալ անքակ պահէին – 342. զորոյ ձախողակի իմացմունս ծանուցեալ իշխանացն Հայոց՝ միով հաւանութեամբ գրեն յարքունիս և խնդրեն զԱհմաթ /338/ որդի Հալթի. – 340.

ՀԱԼՈՑ - և արծաթագործ եօթնփորձեան հրաբորբոք ճարտարապետն ի բովս հալոցացն զուտ և վճիտ արծաթ ընտրելով, արծաթեղինեաւն զփայտեղէնն պատեալ արտաքուստ – 378. որով ժամ ի դէպ իսկ է, առ յայնժամ զարժանապէս նոցա ասել փոխարէն և անմեղադրելի բազմաց, եթէ այնչափ մթերեալ համբարք կերակրոց կուտեցին ի հալոցսն Բէլայ– 38.

ՀԱԽՐԱՄ - և բնակեցուցանէ զնոսա ի գաւառն Աղբագ, յետ բնակեցուցանելոյն զնոսա ի Ջողաախել, ի Վրնջունիս և ի Հախրամի, տեսեալ մինչև ի ժամանակս ինչ – 64.

ՀԱԿԱՌԱԿ - Բայց խռովիչքն ատեցողքն խաղաղութեան ոչ դադարէին նիւթել զհակառակս բարւոյն և զաճմունս չարին. մանաւանդ Վասակ որ զկարծեալ իշխանական անունն յինքեան բերէր: - 310. Եւ գիտացեալ Արհմին զյետարկելն իւր՝ խեռեալ ստամբակեաց Որմզդի, հակառակ աստուած լինելով: - 46. և զի թագաւորութիւնն Եբրայեցւոց յերկուս հակառակս բաժանեալ էր՝ հնազանդ իւր արարեալ Փուայ Ասորեստանւոյ առնու հարկս ի Մանասէէ արքայէ հազար տաղանդ արծաթոյ: - 60. Եւ զչարեալ ընդ խափանումն խորհրդոցն իւրոց՝ ամբաստան յոյժ լինէր զԱշոտոյ հանդերձ թղթովք Տաճկաց, որք էին ի կողմանս Հայոց, բազում այն ինչ զոր ստութեամբ քան թէ ճշմարտութեամբ զեկուցանեն զնմանէ զգործս, և թէ հակառակս ևս թագաւորութեան քոյ բանընդդէմ լինի հանապազ: - 172. և ծառայեա ճշմարտութեան օրինաց և հաւատոց, զոր ուսաք ի մարգարէէն Մահումաթայ. ապա թէ ոչ՝ զնորին հակառակն ընկալցիս, տանջանս և մահ, և ելցես ի կենաց աստի չարաչար մահուամբ,,: - 294.

ՀԱԿԱՌԱԿԱԲԱՐ - և ի հասանելն նորա անդր թողեալ զհակառակաբար մարտն՝ խօսին ի խաղաղութիւն, առաջի եդեալ զհրամանն արքունի, զգլխաւորին Տաճկաց, և Աշոտի հաւատալ զբոլոր տէրութիւնս Վասպուրականի: - 316.

ՀԱԿԱՌԱԿԱԹՈՌ - և կացուցին հակառակաթոռ սրբոյն Սահակայ զՍորմակ մոլի, և ապա զԲքրիշոյ Ասորի, և ապա զՍամուէլ – 118.

ՀԱԿԱՌԱԿԱՍԵՐ - Նա և զանուանս նոցա և զթիւ ժամանակացն այլափոխս ետուն մեզ, թերևս վասն շփոթեալ և հակառակասէր ազգին – 168.

ՀԱԿԱՌԱԿ ԿԱԼ - ասէ ,,երէցդ այդ եկեալ է զհետ գերելոց քրիստոնէիցն՝ հակառակ կալ հրամանաց արքայիդ և օրինաց Մազդեզանց և Արեաց – 104. Գուրգէն որդի Ապուպելճի

Վասպուրական իշխանի, ի շփոթի ժամանակին Բուխայի և ի հայրապետութեանն Յովհաննու Հայոց կաթողիկոսի, իմաստութեամբ գործեալ՝ ոչ եկաց հակառակ չարին. – 302. զի ես տաց ձեզ բերան և իմաստութիւն, որում ոչ կարիցեն կալ հակառակ կամ տալ պատասպանի ամենայն հակառակորդքն ձեր,,: - 204.

ՀԱԿԱՌԱԿՈՐԴ - զի ես տաց ձեզ բերան և իմաստութիւն, որում ոչ կարիցեն կալ հակառակ կամ տալ պատասպանի ամենայն հակառակորդքն ձեր,,: - 204. Տէր խորտակէ զպատերազմողսն, Տեառն է պատերազմ, Տէր տկար առնէ զհակառակորդսն, Տէր է յոյս մեր,,: - 134.

ՀԱԿԱՌԱԿՈՒԹԻՒՆ - և զհակառակութիւն Զրադաշտին հնազանդեալ ընդ իւրով ձեռամբն նուաճեաց ի ծառայութիւն: 44. Եւ էր հակառակութիւն մեծ և պատերազմ Աբդլայի որդւոյ Զուբայրի ամս Բ և ամիսս Գ: - 166. Իսկ նոքա թէպէտ և հաւանէին՝ այլ էր և հակառակութիւն մեծ ի մէջ նոցա. քանզի որոշեալ էին պաշտամամբ կռոց ըստ իւրաքանչիւր կամաց: - 156.

ՀԱՂԱՅՈՎԻՏ - զոր ոչ անունկնդիր լեալ ընդունի զհայցելին, առնելով հարկս և պատանդս, և զբերդն Երիկաւ Հաղացովտի, զոր հանեալ էր մանազաւեցոյն ի բերկրացոյն. – 382.

ՀԱՂԲ - և իբրև եդ առաջի զվնասուցն որով կարծէր արկանել զնա ի հաղբս կորստեան՝ ասէ ցերանելին – 294. և կարծէր յայնժամ ի ձեռն խոշտանգանաց դիւրաւ արկանել զնոսա ի հաղբս կորուսելոցն և մոլորելոցն ի հաւատէն Քրիստոսի: - 264. զի կարծէր դիւրաւ արկանել զնոսա ի հաղբս պատրանաց զկնի դարձելոցն ի ճշմարտութենէն. – 250.

ՀԱՂՈՐԴ - անմահից կենաց հաղորդն՝ ի ձեռն անիծիցն հողացաւ -.22.

ՀԱՂՈՐԴՈՒԹԻՒՆ - Եւ քանզի ոչինչ հաղորդութիւն ունէր Յովսէփ առ ծնունդն Քրիստոսի՝ մտանէ յազգահամարն փոխանակ Մարիամու կնոջ իւրոյ -16. զի ուսմամբ և անուամբ մի ևս ասիցի ունել հաղորդութիւն ընդ Ասորեստանեայս: - 46.

ՀԱՃԱԽԵԼ - Վասն զի այլոց գործք մի կամ երկու կամ այլս ևս գործք գործեալ է. իսկ սորայս՝ գերազանցեալ յաճախեաց քան զբազմացն իրողութիւնս. – 302.

ՀԱՃԵԼ - ,,արիք երթայք առ զօրավարն, տեսէք հաւաստի, և ի վերայ հասեալ գիտացուք, թէ ի՞ւ իւիք կարասցուք հաճել զմիտս նորա ի խաղաղութիւն,,: - 214. և մեք տացուք քեզ զհաւս հարկացն և հաճեսցուք զմիտս քո – 178. զի թերևս կարասցեն հաճել զմիտս զօրավարին՝ ի բաց կալ ի խորհրդոցն զոր ինչ խորհեալ էր – 210. ի մտի եդեալ զի այն ինչ, իբրև թէ ի վերին երեսս հաճիցեն զմիտս թագաւորին, և ի ներքին խորհուրդս պահիցեն զխոստովանութիւնն որ ի Քրիստոս. – 248 Իսկ Վաչէ Արծրունեաց տէր և Հմայեակ Աշոցաց տէր և այլք յանգուցեալ ի նոսա՝ հաճեցին զկամս Վռամայ – 118. լռութեամբ և պատճառանօք ոչ կարէին հաճել զմիտս զօրավարին – 234. Յայնժամ իբրև գիտաց զօրավարն Հայոց և ոչ միով իւիք կարաց հաճել զմիտս նոցա, այլ միաբան ետուն հրաման ելանել ի պատերազմ – 230.

ՀԱՃԻԼ - ,,ընդէ՞ր այսպէս հաճեցար առնել – 82. Բայց զգոյշ լերուք, մի՛ գուցէ ոչ հաճեսցի Աստուած, և խնդրեսցէ ի ձէնջ զվրէժ արեան կոտորածի աշխարհի: - 144. և հաճեցաւ ընդ նոսա Աստուած. – 278. Ընդ որ ոչ հաճոյացեալ Գուրգէնայ երթալ ի Յոյնս. բայց հաւանեցուցեալ զԳրիգորն տալ զբերդն ցզօրավարն, և հաճեսցի զմիտս թագաւորին: - 302. Յայնժամ իբրև գիտացին երկոքին կողմանքն, եթէ ոչ գոյ հնար գտանել զելս իրացն և տալ խաղաղութիւն՝ ապա հաճեցան և հաւանեցան գրել առ թագաւորն. – 286.

ՀԱՃՈՅ - ,,եթէ հաճոյ թուիցիմ քեզ կնութեան, և դու կամիցիս քեզ զտիրելն Անձաւացեաց՝ մի վեհերեալ յապաղելով դանդաղկոտ լինիր և վերջանար զփութալն,,. – 324. Եւ յոյժ հաճոյ թուեցաւ խորհուրդս այս առաջի թագաւորին, և մեծապէս ուրախ լինէր: - 196. և հաճոյ թուեցաւ Գուրգինայ խորհուրդք տիկնոջն Հեղինէի: - 324. Եւ հաճոյ թուեցաւ Հայրակղի և ամենայն սինկղիտոսիցն՝ նստուցանել զորդին Հայրակղի յաթոռ թագաւորութեան, որ էր մանուկ /146/ փոքր. – 148. և հաճոյ թուեցաւ յաչս զօրավարին: - 204. Եւ փոխանակ նորա թագաւորէ Սմբատ որդի Աշոտի, այր քաջայայտ և հանճարեղագոյն, լի և առոյգ յամենայն

իրողութիւնս՝ որ ինչ ընդ երկրաւս համառօտաբար լրութիւն պատկանաբար պիտանան, հաճոյ Աստուծոյ և ընտիր մարդկան: - 356.

ՀԱՃՈՅԱՆԱԼ - Այլ քանզի յոյժ առաւելեալ էր իմաստութեամբ Գագիկ՝ տեղի տայր բովանդակ գաւառապետաց զօրագլխաց աշխարհիս, գնայր ընդ նոսա իմաստութեամբ խորագէտ հնարաւորութեամբ, ըստ անձնիւր գահու մեծարեալ պատուադրութեամբ հաճոյանալ ախորժէր նոցա: - 354. Զորոյ իմացմանց հանգամանս իմացեալ ազատացն Վասպուրականի՝ ոչ հաճոյանայր նոցա թևակոխելն Գագկայ, և զելս իրացն ջանային գտանել, առանց խոռվասէր հանդարտութեան. – 360. միայն որսոց և խաղուց պարապ զինքն հաճոյանայր կացուցանել: - 114. նորին իրաց ասեն կալաւ, զնա հաճոյանայր կացուցանել իշխան Տարունոյ որ ասի Հայոց իշխան, որ և եղև իսկ: - 342. Իսկ Աստւդ թէպէտ և այնպէս շքեղութեամբ ճոխանայր եգիպտական և հնդկային հարստութեամբն՝ այլ յիշելով զբուն իւր սեփհական թագաւորութիւն Ասորեստանի՝ ոչ հաճոյանայր կեալ եգիպտացի գահակալութեամբն. – 70.

ՀԱՃՈՅԱՑԵԱԼ - Ընդ որ ոչ հաճոյացեալ Գուրգէնայ երթալ ի Յոյնս. բայց հաւանեցուցեալ զԳրիգորն տալ զբերդն ցզօրավարն, և հաճեսցի զմիտս թագաւորին: - 302.

ՀԱՃՈՅ Է - զոր ոչ է հաճոյ երկրորդել ի գիրս աստ. – 108. Մի ջանասցի քանզի յԱստուծոյ հաստատեալ է, և բառնալ զսա անհնար է, բայց թէ Աստուծոյ այնպէս հաճոյ իցէ՝ կամք Աստուծոյ կատարեսցին: - 144.

ՀԱՃՈՅ ԹՈՒԵԱԼ - և հաճոյ թուեալ յաչս նորա՝ շինէ զքարաբլուրն ապարանս արքայանիստ, աշնանայինս, պայծառայարդարս, գեղեցկայարմարս պարսպաւորս – 86.

ՀԱՃՈՅ ԹՈՒԻ - որպէս Պօղոսի հաճոյ թուի ասել, թէ ,,զորս յառաջն ճանաչէր՝ յառաջագոյն հրաւիրեաց կերպարանակից լինել պատկերի որդւոյ իւրոյ,,: - 300. որպէս Պօղոսի հաճոյ թուի գրել յառ Եբրայեցիս թղթին, թէ ,,չէ բաւական ժամանակս պատմելոյ,, վասն դատաւորացն Իսրայէլի և սրբոց մարգարէիցն – 302. Բայց թէպէտ և երկոքին պատճառք անուանակոչութեանցն պատկանաբար վարկանելի է՝որպէս իմաստասիրացն հաճոյ թուի, այլ ինձ զառաջինն ախորժելի զհաւատարմութիւնն ի մէջ առնուլ: - 72. Իսկ թագաւորն գիտացեալ զհաստատուն և զանդրդուելի միտս նոցա՝ ոչ ինչ փոյթ արարեալ թողու ի կամս կամաց իւրեանց, կեալ որպէս հաճոյ թուի: - 132. Իսկ Երուանդ պահեալ զերդումն հօրն նորա՝ թողացուցանէ երթալ բնակել և կեալ ուր և հաճոյ թուիցի. – 84. ,,արջք զիսակագեղք սպիտակայեղջք որջացեալ ի պրակս անտառախիտ մայրեացդ. արդ թէ հաճոյ թուիցի՝ երթիցուք որսալ զնոսա,,. – 100. Անդէն փութով և անյապաղ երագութեամբ հրաման ետ, զի որ ոք և հաճոյ թուիցի Սմբատայ՝ մի ոք իշխեսցէ արգել լինել: - 218. արդ հաճոյ թուիցի քեզ զոր խորհիմս. – 100. արդ հաճոյ թուիցի քեզ, քաջ զօրավար, զսորայս գործեցեալ քաջութիւն ի վերայ զօրացն Յունաց,,: - 304. Բայց ապա հաճոյ թուիցի ձեզ՝ ի բաց կալ ի դոցանէ և միաբանել ընդ իս. – 138. Բայց Աստուած ըստ յօժարութեան քո սիրոյդ կատարեսցէ զկամս քո որպէս և հաճոյ թուիցի առաջի Տեառն,,: - 114. և թոյլ ետուն զով և հաճոյ թուիցի արքայի. – 118. Եւ հրաման ետ այնուհետև, զի զբազմութիւն գերելոցն վաճառակուր արասցեն յազգս ազգս ում և հաճոյ թուիցի. – 240. և քեզ եթէ հաճոյ թուիցի ապրեցուցանել զքեզ և զզօրս քո՝ արի ել աստի և գնա ի սահմանաց իմոց: - 278. Քանզի հարցեալ և բռնազբօսեալ զերկոսին գլխաւորին Տաճկաց, անունկնդիր լինելով ասացելոցն, և ի տեսչութենէ Աստուծոյ թողացուցեալ նոցա առանց վտանգից՝ որպէս հաճոյ թուիցի կեալ ի հաւատսն Քրիստոսի համարձակաբար. – 324.

ՀԱՃՈՅՔ - քանզի ըստ օրինակի իսրայէլականումն, որ յաւուրս անիշխանութեանն էին անկարգութիւնք, և այր իւրաքանչիւր զհաճոյս աչաց իւրոց առնէր՝ սոյնպիսիք և այժմուս եհաս լինել. – 300.

ՀԱՃՈՒԹԻՒՆ - Արդ ոչ կարեմք փոյթ ընդ փոյթ շղումարար /ճիշտը՝ շղոմարար/ հաճութեամբ թագաւորիդ յանձն առնուլ՝ զոր հրամայէ կայսերական ճոխութիւնդ. – 132.

ՀԱՄԱԳՈՒՆԴ - և ցուցէք յականէ յանուանէ մի ըստ միոջէ իւրաքանչիւր զվնասս զոր գործեալ եմ, դի՛ք ի լսելիս համագունդ զօրականացս, և մի՛ պատկառէք խօսել զճշմարտութիւնն: -

214. Իբրև յանդիման եղեն դեսպանքն մեծ /172/ իշխանին Աշոտոյ, և ընթերցաւ զգիր պաղատանացն և զյիշատակարան նախնեացն, և զմերձաւորութիւն հարազատութեանն և զկապակցութիւն ուխտին … համագունդ ժողով առնէր ամենայն աշխարհին և ամենայն նախարարօք Վասպուրական տէրութեանն: -174. իսկ իբրև նա ըմբռնեցաւ, և գիտաց զօրավարն եթէ ոչ ոք այնուհետև յիշխանացն Հայոց մնաց, որ ոչ համագունդ ժողովեալ են առ նա՝ մերկացաւ յայնժամ զպատրուակ կեղծաւորութեանն, զոր սերմանել էր սատանայ ի սիրտ առնն: - 296.

ՀԱՄԱԶԱՍՊ - Առ սոքօք էին ազգք Արծրունեաց ծննդաբանութեամբ՝ Համազասպ. Շաւարշ. Ասուդ. Բաբգեան: - 92. Եւ քանզի յետ մահուանն մեծին Սահակայ Բագրատունոյ սպարապետի ասպետի և զօրավարի Հայոց, հաւատացեալ էր Թէոդոսի կայսեր զսպարապետութիւնն Հայոց Համազասպ Մամիկոնէի և որդւոյ իւրում Վարդանայ – 122. Եւ քանզի վախճանեալ էր Համազասպ Մամիկոնեան … ոչ ոք այնուհետև առաջնորդէր Հայոց աշխարհիս. – 116. Իսկ Վարդան Մամիկոնեան, որդի Համազասպայ Մամիկոնէի, թոռն սրբոյն Սահակայ, խոյս տուեալ գնաց զկողմամբքն Մոկաց, ի խոխոմս Տաւրոսական լերինն, ի լեսուրս Ջերմաձորոյ – 122. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … և ի տոհմէն Արծրունեաց՝ Վահան և Վասակ և Մուշեղ և Ապուպէլճ և Գուրգէն և Վասակ և Ապուջափր և Մուշեղ և Ապումայեայ և Վասակ և Վահան և Համազասպ և Վասակ որդի Գրիգորի և Ապումկդէմ և Մեհուժան և Գրիգոր – 174.

ՀԱՄԱԶԱՍՊԵԱՆ - Որոյ առեալ զթոռունս իւր զՀմայեակ և Համազասպեան գնաց առ արքայ ի Տսպոն: - 116.

ՀԱՄԱԶԱՍՊ ՄԱՄԻԿՈՆԵԱՆ - Եւ քանզի յետ մահուանն մեծին Սահակայ Բագրատունոյ սպարապետի ասպետի և զօրավարի Հայոց, հաւատացեալ էր Թէոդոսի կայսեր զսպարապետութիւնն Հայոց Համազասպ Մամիկոնէի և որդւոյ իւրում Վարդանայ – 122. Եւ քանզի վախճանեալ էր Համազասպ Մամիկոնեան … ոչ ոք այնուհետև առաջնորդէր Հայոց աշխարհիս. – 116. Իսկ Վարդան Մամիկոնեան, որդի Համազասպայ Մամիկոնէի, թոռն սրբոյն Սահակայ, խոյս տուեալ գնաց զկողմամբքն Մոկաց, ի խոխոմս Տաւրոսական լերինն, ի լեսուրս Ջերմաձորոյ – 122.

ՀԱՄԱԶԱՍՊՈՒՀԻ - զոր չառեալ յանձն սուրբ տիկնոջն Համազասպուհեայ՝ տանին հանեն ի բարձրաւանդակ ամրական բերդաքաղաքն, մերկանան ի հանդերձիցն, զի քրիստոսեան փառօքն զգեցցի. – 102.

ՀԱՄԱԹՈՌ - Դարձեալ վերստին հրճուանօք ոռոգեալ լինի պատմութեան աստ սակս բարձրագահ, համաթոռ, ճոխազգի ազգապետութեանն Արծրունեացս, /76/ մեծ զարմի Սենեքերիմայ ծննդոց. – 78.

ՀԱՄԱԽՈՐՀ - զի կարծէր ևս համախորհ և միագործ զնիզակակիցսն իւր, զզօրսն և զզօրագլուխս զգունդ ազատացն, որ մտեալ էին ընդ նմա յանձաւն Նկանի: - 210.

ՀԱՄԱԿԱՄ - քանզի էին բարեկամացեալ ընդ միմեանս Կիւրոս և Տիգրան և յամենայնի համանմանքն, համակամքն, միասիրտքն, քաջախոհեմքն և բազմադրուատքն: - 62.

ՀԱՄԱԿԴԷՆ - որք անուանէին զինքեանն համակդէնս, այսինքն ամենագետք ի հաւատ կրակի– 48.

ՀԱՄԱՀԱՅՐ - և եկեալ ի մի վայր Գագիկ և Գուրգէն եղբարք համահարք և միոյ մօր ծնունդք, յերկուց քաջատոհմիկ գահակալութենէ Սենէքարիմայ և Դաւթի – 388.

ՀԱՄԱՄ - Բայց դեսպան արձակեալ Արտաշէսի զՀամամ առ կայսր Ադրիանոս վասն Բարքոբայ աւազակի և նորուն պատերազմին յԱսորիս. – 92. Բայց էր Համամ սէգ և ամբարհաւաճ, յոյլ և թոյլ առ պատերազմի գործ, միայն և շղոմարար հպատակութեամբ վարէր առ թագաւորն – 90. Եւ նուազեալ ազգին Արծրունեաց ոչ ոք մնաց, բայց միայն մանուկ մի Համամ անուն, որդի Արշաւիրի ծերոյ եղբօր Խուրէնայ, որ կայր ի դրան արքունի – 90. զորոյ նախնեացն ջան և վաստակ յուշ արարեալ թագաւորին՝ Համամայ յառաջ մատուցեալ, ի գահ և ի բարձ հայրենեացն ձգել զնա՝ ժառանգեցուցանէ զերկիրն Աղբաց, որպէս Սահակայ նոյնպէս և Համամայ: - 90. զորոյ նախնեացն ջան և վաստակ յուշ

արարեալ թագաւորին՝ Համամայ յառաջ մատուցեալ, ի գահ և ի բարձ հայրենեացն ձգել զնա՝ ժառանգեցուցանէ զերկիրն Աղբագ, որպէս Սահակայ նոյնպէս և Համամայ: - 90.

ՀԱՄԱՄԻՏ - Զի եթէ ոչ ստուգութիւն սրտին և ճշմարտութիւն բերանոյն համամիտ առ հաւատոցն խոստովանութիւն ուղղակի մատչիցին՝ խոտան և ի բաց ընկենլի է և օտար ի սրբոյ առաքելական եկեղեցւոյ: - 258. Որգունակ հնչումն տաշելոյ փայտիցն առ Նոյիւ ազդեցութեամբ հիւսնական գործեացն՝ զհեղեղածուփ անդնդաձիգ սահանացն երկնահոս զուգաճանապարհորդութեանն յապրուստ հաւատարիմ առնն յԱստուած յուսացեալ համամիտ ընտանեացն գործակցութեամբ: - 396.

ՀԱՄԱՆԳԱՄԱՅՆ - այլ համանգամայն ամենայն բարիքս Որմզդի է և լաւք, և չարք և դնք՝ Հարամանւոյն: - 46. կարծեաց համանգամայն զբոլոր պաշտօնեայս Քրիստոսի ի բաց վճարել ի հաւատարիմ երկրպագութենէ ճշմարտին Աստուծոյ տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի. – 264. մանաւանդ զի բարեպաշտութիւն մեծ համարիմ սատակել զթշնամիսդ Աստուծոյ, որպէս Մովսէս զԱմաղէկ, և Յեսու զՔանանացիսն, և Սամուէլ զԱգագ, և Դաւիթ զԳողիաթ, և համանգամայն իսկ որպէս սատակեցին Իսրայէլացիքն զայլազգիսն – 278.

ՀԱՄԱՆՄԱՆ - քանզի էին բարեկամացեալ ընդ միմեանս Կիւրոս և Տիգրան և յամենայնի համանմանքն, համակամքն, միասիրտքն, քաջալխոհեմքն և բազմադրուատքն: - 62.

ՀԱՄԱՆՈՒՆ - Գեղեցիկ էր և տեառն Գրիգորի Արծրունւոյ՝ ոչ անփոյթ առնել և զիւրոյ համանուանն զսրբոյն Գրիգորի առնուլ յանձն զխաւարամուտն լինել ի խորին խաւարային վիրապն կապանօք հանդերձ. – 250. Վայել էր իսկ եպիսկոպոսին Յոհաննու՝ առնուլ զլուծ համանուանն իւրոյ զՅոհաննու Մկրտչի, որ կապեալն էր ի Հերովդեայ և տուեալ ի բանտ: - 250.

ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԻԿ - Իսկ սրբոցն որ ի Սուկաւէտ լերինն, քանզի էին համաշխարհիկք և հաւատարիմք Սաթինիկայ եկեալ զկնի նորա – 88.

ՀԱՄԱՋԻՆՋ - որ զծայրագոյն շնորհացն Աստուծոյ առեալ պարգևս՝ կենդանւոյն ի կարգս անմահիցն փոխանորդեաց վերագրիլ, որ և յառաջ քան զփոխիլն ծանոյց զհամաջինջ բարկութիւն Աստուծոյ խոտորեալ ազգին և որդւոցն անհնազանդից – 26.

ՀԱՄԱՌԵԼ - համառել պնդել ի հաւատսն Քրիստոսի զոր պաշտեսդ, և ի ձեռն չարաչար տանջանաց ելանել ի կենաց աստի – 290.

ՀԱՄԱՌՕՏ - բայց ակամայ և ի հարկէ գրեցից կարգեցից ի փոքր և ի դուզնաքեայ բանից, բովանդակեցից համառօտ սուղ և սակաւ բանիւ անցանել ընդ պատմութիւն իրիս այսմիկ – 240. և անդ գեղեցիկս և համառօտս անպաճոյճս կարգէր մի ըստ միոջէ զվկայութիւն /204/ հաւատոցն որ ի Քրիստոս – 206. Սոքա հրամանաւ Վահանայ Արծրունւոյ փոյթ յանձին կալեալ՝ խուզել քննել կարգել ի համառօտ բանս զաճմունս ազգացն անցելոց ոչ կարի ինչ ընդ երկայնագոյնս աշխատասիրաբար անցանել պատմութիւնս: - 74. զոր ցուցանեմ յիւրում կարգի ի բանս համառօտս: - 272.

ՀԱՄԱՌՕՏԱԲԱՐ - և մեք զպատմողականն համառօտաբար յառաջ վարեսցուք հարկաւորութիւն: - 302. Եւ փոխանակ նորա թագաւորէ Սմբատ որդի Աշոտի, այր քաջայայտ և հանճարեղագոյն, լի և առոյգ յամենայն իրողութիւնս՝ որ ինչ ընդ երկրաւս համառօտաբար լրութիւն պատկանաբար պիտանան, հաճոյ Աստուծոյ և ընտիր մարդկան: - 356. զոր արդ այժմ համառօտաբար հատուցից զհարկ պարտեաց շարագրութեանս: - 378.

ՀԱՄԱՌՕՏԱՊԷՍ - Եւ մեք զկարգ պատմութեանցս մասնաւորաբար և համառօտապէս յառաջ վարեսցուք – 78.

ՀԱՄԱՌՕՏԵԱԼ - Արդ նոցա այնքան, իսկ մեզ ի մասնէ զբոլորն համառօտեալ ի թիւս միակաց լրման, և զբովանդակութեան ամաց ըստ տասանց եօթներորդացն որ թուոցն է լիագոյն է - 314. վասն այնր առ այժմ համառօտեալ ի նշանագիրս սուղոյբայից – 302.

ՀԱՄԱՌՕՏԵԼ - Բայց զի՞ մի մի զիւրաքանչիւր հանդէս պատերազմաց նոցա գրեցից յականէ յանուանէ. ասացից կարճառօտ և համառօտեցից զբանս. – 286. ժամանակակարգեաց համառօտեաց ի վերայ նոր Իսրայէլի, այսինքն հեթանոսաց: - 314.

ՀԱՄԱՌՕՏՈՒԹԻՒՆ - աներկիւղ համարձակութեամբ, բանիբուն համառօտութեամբ կարգեցին եդին առաջի բռնաւորին բանս գեղեցկայարմարս յԱստուածաշունչ գրոց վասն ի Քրիստոս հաւատոցն – 250. Եւ պատմի այս ի համառօտութեան Աբրահամու Խոստովանողի: - 128. Զոր և մեր ըստ հրամանի քում, Գագիկ զօրավար Հայոց և Վասպուրական իշխան, ջան յանձին տարեալ ընդ համառօտութիւն զրուցատրութեանցն անցեալ – 74. Ուստի և մեք ըստ կարի մերում անցեալ գտաք զհամառօտութիւն զրուցատրութեանս – 122.

ՀԱՄԱՏԱՐԱԾ - Որով պատառեցան ամենայն աղբերք անդնդոց, և սահանք երկնից բացան անընդմիջաբար երկրի և երկնային ծովուն լինել, և համատարած ջրովն զրաւ առնել համօրէն ամենայն շնչաւոր կենդանեաց – 32.

ՀԱՄԱՐ - Եւ հրամայեցին համար առնել անկելոց դիակացն, գտաւ թիւ սպանելոցն ՃԷՌ մարդ: - 142. և մտանէ Նինոս ի համար Ասորեստանեայց թագաւորաց ընդ կնոջ իւրոյ Շամիրամայ.- 16. և նա երթեալ առանց մեր հրամանի թագաւորեաց, և զմեր գանձս մեզ ընծայ մատուցանէ, ոչ գիտելով եթէ համարս խնդրեցից գանձիս այսմիկ, և ոչ դադարեցից մինչև առից զնա ի բուռն իմ,,: - 142. Ոչ կամեցար կամօք տալ զանձն ի ծառայութիւն մեզ, այլ տէր և թագաւոր կոչես զքեզ. զգանձն արքունի որ իմ առ քեզ է՝ ծախես, և զայդ ոչ գիտես, եթէ վաղիւ համարս տալոց ես: - 146. վասն զի ըստ Պտղոմեայ և Աղէքսանդրի սահմանադրութեանն, կամ թէ մեր Արտաշէսի որդւոյ Սանատրկոյ՝ ի Վասպուրական գաւառացն համար թուեալ է գաւառն այն – 332.

ՀԱՄԱՐԵԱԼ - Արշակայ գնացեալ զկողմամբ Միջագետաց, լաւ համարեալ ընդ ձեռամբ քրիստոնեայ թագաւորի հնազանդել, քան Պարսկականն հնազանդել տէրութեանն. – 110. և խորհուրդք խորհրդականացս յոչինչ համարեալ լինէին ի գործս մարտից և յայլ կարգս հոգաբարձութեան աշխարհիս. – 194. և հեծելագունդ զօրացն Կայսկին զկնի նորա, զգացեալ զպատճառ ելիցն նորա ի բանակէն. որում ոչինչ գամագիտ կարացեալ լինել՝ դարձան ամօթալից կորակնեալք, յանգէտս համարեալ զինչ գործեցինն: - 342. և նա արհամարհեալ յոչինչ համարեալ զզեկուցմանն, զամբարտաւանս բարբառեալ. – 330. և ելեալ յերեսացն Տեառն՝ սնոտի տաժանմամբ շինէր քաղաք, չհամարեալն յազգս զղջալից և արդարաքարոզ նահապետացն: - 24. Եւ զայս առ այժմ բաւական համարեալ նշանակութիւն ցուցանել զլաւութիւն երանելի առնն Խուրանայ Արծրունւոյ, խոհեմագունիցն բաւականանալ առ բովանդակ իմացմունս: - 78. և թէ մեռանիլ ևս ումեք հասցէ՝ ի պարծանս անձին և ազգին իւրոյ համարեալ է, և պսակ մարտիրոսական ընկալցի ի Քրիստոսէ. – 276. և շտապով փութանակի յասպազինէ երիվարէն ի վայր արկեալ զինքն առաջի Աղէքսանդրի, առ ոչինչ համարեալ յահռնաբար /գրքում՝ յահուռնաբար/ գործոն զոր գործեաց՝ փութացաւ ետ ողջոյն արքայի և ասէ. – 68. և ոչ քաղցր թուէր նմա քուն գիշերոյն, և փափկութիւն տունջեան յոչինչ համարեալ լինէր – 242.

ՀԱՄԱՐԵԼ - Բայց Գուրգէն խոկայր զմասն աշխարհին յինքն գրաւել, մանաւանդ զՈստանն Ռշտունեաց, որ էր տեղի սպանման հօր իւրոյ, գինս արեան զնա համարելով: - 362. բայց միայն զազգին շարս ըստ գիւտի աշխատութեանն բաւական համարեցաք յառաջ վարել մինչ ի թագաւորել Տրդատայ – 94. ես վաղ անարգեցի զքեզ, և ոչ փոքր ինչ երկիւղ կալայ ի սրտի իմում վասն քո, զի քամահելով ի վերայ քո՝ զզօրավարն քո հանդերձ զօրօքն ի սուր մատնեցի, և զաւար նորա բաշխեցի, /294/ և յերկրորդումն ոչ փոքր նախճիրս համարեցի զօրացն քոց. – 296. և անարգէ զկրակ և առ ոչինչ համարել զարեգակն. – 104. և առ եղբայրականն զինազանդութեանն չափ ցուցանելով, անկշիռ վայելչութեամբ զմիմեանս լաւ համարելով քան զանձինս, հասարակ զճոխութիւն իշխանական գահընկալութեանն վարկանելով – 360. Եւ բազում այն էր որ մարտիրոսական ճգնութեամբ վկայեցին, քան որք դրդուեցան, առ ոչինչ համարելով զյափշտակութիւն ընչից և ստացուածոց և զմահս դառնագոյնս: - 124. Եւ են գազանաբարոյք, արիւնարբուք, առ ոչինչ համարելով զսպանումն եղբարց հարազատաց, նա և զանձանց ևս. – 192. Եւ զրոյցք ժամանակաց

սոցա յայլոց գրեալ յառաջագոյն, աւելորդ համարեցաք երկրորդել: - 168. Եւ իշխանն Աշոտ գրէ առ իշխանն Սմբատ, անօգուտ զապստամբութիւնն համարելով. – 382. և յայտնի ոչ վայելչանայր կատարել զոր կամէրն, մի՝ վասն յաղթող մեծանուն գործոյն, նախատ անձին համարելով, երկրորդ՝ վասն վաշտիցն զօրութեան: - 326. և նա տրտմեալ գնաց ի տուն իւր, քանզի հանապազ ստիպէր ի դիւէ անտի, թերևս թոյլ տալովն Աստուծոյ, զոր համարէր ի հրեշտակէ զանկանելն ի մտաց: - 160. Եւ փոխանակ սուրբ մկրտութեանն՝ հանապազ ողողանիլ ջրով, և զայն բաւական համարել ի սրբութիւն: - 164. զոր իւրեանց սեփհական համարէին ժառանգութիւն - 340. մինչ ելեալ արտաքս տիկինն ի հետիոտս լի հառաչանօք՝ բաւական համարել զգործ նահատակութեանն, զոր ետ Աստուած ի ձեռս Աշոտոյ. – 176. նազելով և սիգալով, իբրև զկորիւն առիւծու ճեմէր, անկասկածելի մնալով, առ ոչինչ համարելով զհէնն եկեալ հասեալ, փակեալ շուրջ զնովաւ. – 210. շահատակելով գունակ ի խաղս գնդակաց, զսակաւաւորութիւնն իւր հազարաւորս համարելով, քանզի ոչ ունէր աւելի քան զերկու հազարս հեծելոց: - 334. որ դիւրամոռաց զերախտիսն Քրիստոսի համարէին, միայն զկնի փառաց աշխարհիս ընթանային և մոգութեան մոխրապաշտութեանն հետևէին: - 112.

ՀԱՄԱՐԵԼԻ Է - Իսկ եթէ վատացն՝ արութի՛ւն զերկիւղն համարելի է, ո՞րչափ ևս առաւել քաջացն քաջութիւն ստացեալ երկիւղիւն պատսպարել իւրեանց: - 354.

ՀԱՄԱՐԻԼ - Եւ արդ քանզի կարգ բանիցս էած զմեզ առ այս խնդիր՝ պարտ է նախ գիտել թէ որով օրինակաւ Քաղդէացւոցն մատենագրութիւնք զթիւ նահապետացն տասամբք համարին թուով ըստ աստուածահրաման գրոցս - 18. և Փրկիչն՝ ,,եթէ ոք այսօր համարեսցի զբանս իմ,,: - 260. ,,ընդէ՞ր որպէս մանուկ տղայ համարիս, արկանել առաջի իմ զպատրանս, սնոտի, առասպելաբան, խաբեբայ և պատիր յոյս խոստանալով ինձ՝ հանել զիս ի ճշմարիտ յուսոյն, զոր ի մանկութենէ ի վերայ հասեալ ճշմարտութեանն,,: - 294. ,,որչափ սաստիկ պատժոց արժանի համարիցիք զայն, որ զՈրդին Աստուծոյ առ ոտն եհար և զարիւն նորոյ ուխտին խառնակ համարեցաւ և զՀոգին շնորհաց թշնամանեաց,,: - 258. ,,որչափ սաստիկ պատժոց արժանի համարիցիք զայն, որ զՈրդին Աստուծոյ առ ոտն եհար և զարիւն նորոյ ուխտին խառնակ համարեցաւ և զՀոգին շնորհաց թշնամանեաց,,: - 258. Այլ և իշխանն Գուրգէն հանապազ գրէր աղաչանս առ ծերսն և առ աւագագոյնսն նոցա, իբրև փորձութիւն և դիպուած համարէր զեղեալսն, և ոչ իսպառ քինահարութեամբ վարիլ առ հարկատուսն և առ հնազանդս իւրեանց: - 404. Այսպիսիք իմն ինձ թուեցեալ համարեցան այնոքիկ վայրք. այլոց որպէս կամք իցեն: - 52. Արդ ո՞վ ոք արժանի յոյժ ծաղու զբանք ուսմանս այսորիկ համարեսցի. – 46. Աւելորդ համարիմ մի ըստ միոջէ զանօրէնութիւն քաղաքին ընդ գրով բացայայտել, զառաւելեալն Սոդովմայ և Երիքովի, լցեալ չարագործութեամբք: - 270. Բայց Աւշին որդի Ապուսեճի, քանզի էր այր խռովասէր, ատեցող զխաղաղութիւն, անյագ առ արբումն արեան մարդկան, և զայն բարգաւաճանս անձին քաջ լաւ համարէր. – 370. բայց եթէ ստութեամբ և թէ ճշմարտութեամբ՝ մեզ չէ յայտ, և զոչն ստուգեալ՝ և ոչ գրել լաւ համարեցայ: - 348. բայց զանուանս միայն ըստ կարգի կանոնել բաւական հանարեցաք, որպէս և այլոց առաջնոցն մատենագրացն յայս եկեալ ձև պատմագրութեան. – 68. Բայց Յամանիկն իբրև լուաւ ի դարձուցանելն Աշոտի զԱհմաթ լի անարգանօք, և զխորհուրդն զոր խորհեալ էին ի վերայ Հայոց ցրել՝ զօրհասն ի վերայ իւր համարեցաւ տեսանել. – 350. Բայց քանզի մեր ոչ ոք յայնժամ հանդիպէր ի պատասխանատրութիւնս երանելոյն՝ և ոչ գրել արժանի համարեցաք: - 206. դառնալ անդրէն ոչ կամէին, զի կարի սաստիկ ամօթս համարէր զգործեցեալսն, կալ տևել ժուժկալել ընդդէմ նոցա ոչ կամէին, զի բազում անկան ի զօրաց իւրեանց: - 276. Եւ զոր ոչ հաւատարմանայ մեզ՝ և ոչ գրել կարևոր համարեցայ: - 100. Եւ համարին ամք ժամանակացս այսոցիկ, ի Կիւրոսէ մինչև ցթագաւորութիւնն Տաճկաց՝ ամք ՌՃԿ: - 166. և միաբան զաղաղակ բարձեալ ասէին, ,,Աստուած, յօգնել մեզ նայեաց, և Տէր, յընկերել մեզ փութայ,, և որ ի կարգին, ,,զի վասն քո մեռանիմք զօրհանապազ, համարեցաք որպէս զոչխար ի սպանումն,,: - 266. և ոգորել ընդ բնաւ աշխարհս անդուլ շրջաբերութեամբ,

անհանգիստ մնալով, և կեղծաւորական սիրով ընդ Վասպուրական աշխարհիս և ընդ նոցուն պետացս, համարէր լինել կատարելանալ առ սէր. – 370. Եւ սաղմոսէին միաբան՝ ,,վասն քո մեռանիմք զօրհանապազ. համարեցաք որպէս զոչխար ի սպանումն,,: - 250. զաւերումն աշխարհի քան զշինութիւն կարևոր համարէր – 370. զի և զմեծութիւն ընչից, որ ի գանձս իմ՝ ամի ամի յաւար տալով՝ զուարթամիտ սրտիւ ինձ համարէի զյափշտակութիւն տան իմոյ որ ի ձէնջ և առ ձեզ - 216. զոր աւելորդ համարիմ երկրորդել զմիանգամայն ասացեալսն: - 128. զոր աւելորդ համարիմ երկրորդել զյառաջագոյն պատմագրաց նշանագրութիւնս: - 102. թէ և Յոյնք համարին Պտղոմէիւ պարծիլ՝ երբեմն ի հաւաքումն միահամուռն ազգաց ազգաց, և յեղուլ ի լեզու յոյն. – 18. ինձ թէ և զարդարն Հաբէլ ի սոյն շարի կարգեալ համարեցաւ. –26. լաւ համարեցան զկեանս պանդխտութեան յօտարութեան առնել, քան տեսանել կապեալս արգելեալս ի բանդի զորդիս իշխանին իւրեանց, զիշխան աշխարհիս. – 364. մանաւանդ զի բարեպաշտութիւն մեծ համարիմ սատակել զթշնամիսդ Աստուծոյ, որպէս Մովսէս զԱմաղէկ, և Յեսու զՔանանացիսն, և Սամուէլ զԱգագ, և Դաւիթ զԳողիաթ, և համանգամայն իսկ որպէս սատակեցին Իսրայէլացիքն զայլազգիսն – 278. միթէ զծով իբրև զցամա՞ք համարիցիք, մարտնչել ի սմա ընդ մեզ. –144. որպէս ասէ Պօղոս առ Տիմոթէոս, ,,մի ոյմ՞ք համարիցիս զվկայութիւն Տեառն մերոյ,, - 260. Որպէս Պօղոս ուսուցանէ. ,,արհամարհեալ ասէ, ուրուք զօրէնս Մովսէսի՝ մեռանէր, ի բերանոյ Բ կամ Գ վկայիւք. քանի սաստկագոյն համարիմք զայն, որ զորդին Աստուծոյ առ ոտն եհար,, , և որ ի կարգին է: - 380. Այլ և զայս ևս եդին առաջի թագաւորին աղերսական մեղադրանս, եթէ ընդէ՞ր իբրև ժողովն գումարէր՝ ոչ զոք ի Հայոց հարկաւոր համարեցայք կոչել ի միաբանութիւն հաւատոց: - 132.

ՀԱՄԱՐՁԱԿ - առ որ զչարեալ Արէտ՝ խորհէր վրէժ առնուլ զանարգանաց դստերն, և ոչ իշխէր համարձակ յինքնակալէն Օգոստեայ Տիբէրի կայսեր: - 78. և այլ ոչ ևս այնուհետև համարձակ յանձն առնոյր մտանել ընդ աշխարհս Վասպուրական: - 336. և Զ ամ կեցեալ յետ գերադարձն լինելոյ, և մտեալ յաշխարհս՝ համարձակ զքրիստոնէութեանն ունելով զկրօնաւորութիւն, և ի զղջել յապաշաւ ի վերայ ուրացութեանն զՔրիստոս լինելով: - 336. Եւ ոչ ևս այնուհետև համարձակ ելանէին և մտանէին յաշխարհս Վասպուրական զօրքն Տաճկաց. զի անկաւ ահ սաստիկ ի վերայ նոցա: - 308.

ՀԱՄԱՐՁԱԿԱԲԱՐ - Քանզի հարցեալ և բռնազբօսեալ զերկոսին գլխաւորին Տաճկաց, անունկնդիր լինելով ասացելոցն, և ի տեսչութենէ Աստուծոյ թողացուցեալ նոցա առանց վտանգից՝ որպէս հաճոյ թուիցի կեալ ի հաւատսն Քրիստոսի համարձակաբար. – 324.

ՀԱՄԱՐՁԱԿԱԽՕՍ - զի ո՞վ ոք այլ ճոխ քան զՍենեքերիմայսն, /94/ զոր համարձակախօսն Եսայիաս հրապարակէ առ Իսրայէլեան զարմն զսորայս մեծափառութիւն. – 96.

ՀԱՄԱՐՁԱԿԱՊԷՍ - համարձակապէս անցանել գնալ ընդ իշխանութիւնս և ընդ պետութիւնս, ընդ աշխարհակալս խաւարիս այսորիկ, որ անհաւատից քան եթէ հաւատացելոց ոգւոց և ապաշաւելոց զտիրելն բռնաձգեալ կորզեն յինքեանցն կորուստ: - 388.

ՀԱՄԱՐՁԱԿԵԱԼ - Յայնժամ համարձակեալ եմուտ յատեան բռնաւորին և եկաց առաջի զօրավարին աներկիւղ համարձակութեամբ առանց պատկառանաց, և ասէ – 218.

ՀԱՄԱՐՁԱԿԻԼ - Եւ տեսեալ զայնպիսի կորուստ՝ ոչ ևս համարձակեցան ի նոյն գործ, այլ տարաձեալ կալան զերկիրն ամենայն: - 146. թէպէտ և ոչ համարձակեաց զամենայն բառնալ, այլ յոյժ պատկառանօք ամաչեցեալ՝ լքաւ ի ստութենէ անտի, որ յանդիմանեցաւ ի թղթոյ կայսերն, և ի ձեռն այսորիկ ցուցանէր բարեմտութիւն մեծ առ ազգս /166/ քրիստոնէից. – 168.

ՀԱՄԱՐՁԱԿՈՒԹԻՒՆ - Այլ նահատակեցան արիաբար և ետուն պատասխանի թագաւորին մեծաւ համարձակութեամբ , յուսացեալ ի մին միայն ի թագաւորն թագաւորաց և տէրն տերանց, ի Քրիստոս յորդին Աստուծոյ: - 292. աներկիւղ համարձակութեամբ, բանիբուն համառօտութեամբ կարգեցին եդին առաջի բռնաւորին բանս գեղեցկայարմարս յԱստուածաշունչ գրոց վասն ի Քրիստոս հաւատոցն – 250. Ապա այնուհետև ոչ կարաց կալ համարձակութեամբ ի բացեայ առնել զբանակն իւր, այլ ետ զկէս զօրուն յոմն

գլխաւոր և նստոյց գնա ի կողմանէ հիւսիսի կողմն. – 280. և աներկիւղ համարձակութեամբ լի ամբարտաւանութեամբ առնէր ասպատակ ընդ ամենայն կողմանս տէրութեան նոցա: - 274. և ահա հասեալ կայք յատենի առաջի իմ անտրտում և անտխուր երեսօք, որպէս անմեղս և զբարեգործակս, և լի ամենայն կամարարութեամբ մեր, անխիղճ համարձակութեամբ – 244. Եւ ելեալ Աշոտ զհետ կոչնականաց Աւշնի՝ գնաց աներկիւղ համարձակութեամբ: - 362. և եկեալ մտեալ յաշխարհս Հայոց աներկիւղ համարձակութեամբ, խորհեալ խորհուրդ զոր ոչ կարաց հաստատել: - 106. Եւ երթայր աներկիւղ համարձակութեամբ, քաջալերեալ ի միտս և խորհուրդս իւր ըստ պնդութեան արութեան իւրոյ քաջ նահատակն Ապումուսէ: - 288. և երկից և երից և բազում անգամ զնոյն հաստատեցին երդմամբ, զի անվեհեր համարձակութեամբ եկեսցէ առ նոսա. – 226. Եւ խօսէր ընդ նոսա սաստիկ և ահագին դատաստանօք և սպառնալեօք, թէ ընդէ՞ր և դուք ոչ մեռարուք ի պատերազմին, քան թէ ելեալ փախստական գնացէք գալ առ իս և տալ համարձակութիւն ծառայի իմում ի յայսքան վնաս. մի՞թէ արդեօք զԽոսրով մեռեալ կարծէիք,,: - 150. Եւ յայնմհետէ համարձակութիւն առեալ անօրինացն՝ սկսան գունդս ռամկականս ժողովեալ ըստ օրինակի մարախոյ անչափ բազմութեամբ, այնոքիկ որ Շեխետիքն կոչէին. և այլ որ ուստեք ուստեք ի հեռաւոր աշխարհաց /402/ Պարսից, ի Ժանգանայ և ի Ջուրջանայ և որք ի Վարառատ գաւառէ – 404. զոր արհամարհեալ Շաւասպ /114/ արձակերեսան զերիվարն ի սիգաքայլ արշաւանս արարեալ՝ աներկիւղ համարձակութեամբ էանց գնաց ճեմ զճեմի առ զօրավարն Անատողի: - 116. Իբրև լուաւ զայսքան և առաւել քան զսոյնս յանդուգն և առանց երկիւղի զընդդէմ պատասխանատրութիւնն մեծաւ համարձակութեամբ՝ապա հրաման ետ փութով ի կենաց բառնալ զգլուխ նորա սուսերաւ: - 296. Իսկ իշխանն Բագարատ … ել գնաց անխիղճ համարձակութեամբ, տիրասէր խորհրդովք, կատարել զսպաս զինուորութեան, ըստ աստուածեղէն պատուիրանին և ըստ թագաւորական հրամանին, զհետ եկելոյ կոչնականացն, ոչինչ իմացեալ զպատրանս խաբէութեան նորա, որով վրիպեացն: - 186 Յայնժամ համարձակեալ եմուտ յատեան բռնաւորին և եկաց առաջի զօրավարին աներկիւղ համարձակութեամբ առանց պատկառանաց, և ասէ – 218. Որում ունկնդիր եղեալ երեքեան նախարարութիւնքն առն իմաստնոյ Վահանայ Ամատունւոյ՝ գան զկնի նորա անկասկած համարձակութեամբ – 98. սկսան այնուհետև աներկիւղ համարձակութեամբ սփռել տարածանել ի վերայ երեսաց երկրիս ամենայն ազգքն Տաճկաց – 238.

ՀԱՄԲԱՌՆԱԼ - Յետ համբառնալոյ Փրկչին մերոյ և վախճանի բարեպաշտ թագաւորին /78/ Աբգարու, թագաւորեաց Անանուն որդի Աբգարու – 80.

ՀԱՄԲԱՐ - Եւ ժողովել զբնակիչս աշխարհին համօրէն զարս և զկանայս և զայլս յերկրէն Աղուանից բազմութիւն ռամիկ շինականաց, և լեգէոնս զօրականաց զսակաւս ի լեառնն ամուր անուանեալն Քթիշ, ըստ այնմ և համբարս ռոճկաց: - 278. և ոչ համբարք ի սմա բաւական, թողումք այլ ումեք ասել - 216. որով ժամ ի դէպ իսկ է, առ յայնժամ զարժանապէս նոցա ասել փոխարէն և անմեղադրելի բազմաց, եթէ այնչափ մթերեալ համբարք կերակրոց կուտեցին ի հալոցսն Բէլայ – 38.

ՀԱՄԲԱՐՁԵԱԼ - Ապա համբարձեալ զձեռս իւր յերկինս՝ ասէ, ,,յիշեա՛ զիս, Տէր, յորժամ գաս արքայութեամբ քո,,.– 254. և ելեալ ի հրապոյրս ցոփութեան ըստ խրատու առնն, յուսացեալ յամրոցն և ի գանձսն, և ի ցանկութիւն իշխանասիրութեան համբարձեալ զաչս – 346. և զաչս առ Աստուած համբարձեալ եկաց յաղօթս – 216. Եւ զձեռս յերկինս համբարձեալ, ունելով զպարանոցն առաջի դահճացն. – 206. և նորա համբարձեալ զձեռս իւր յերկինս յաղօթս կալ, զի կարասցէ յաղթել նահատակութեամբ – 296. և վահան ի թիկունս եդեալ ի բոլոր սրտէ զհաւատս անբիծս, և համբարձեալք զձեռս իւրեանց յերկինս իբրև զաղեղն հաստ – 252.

ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄՆ - և ի վերայ նորա շինեաց եկեղեցի զհամբարձմանն ի յերկինս ի Հօրն գահակցել աթոռ, և զերկրորդ գալստեանն զյիշատակ ունելով, որ գալոցն է հայրենի

փառօք, ըստ հրեշտակացն առաքեալսն զմխիթարականն և զքաջալերականն աւետիս նոցա առբերելով: - 390.

ՀԱՄԲԱՒ - Ասեն. թո՛ղ տեսցուք զելս այսր համբաւոց: - 352. երկունք իբրն ծննդկանի ի վերայ իմ հասեալ լինին՝ մատենաւորել զայսր աղետաբեր համբաւուց ցոյցս. – 350. և ինքն գնացեալ յԱսորեստանէ յերկիր Հայոց, ի տոփանս համբաւուց ուրումն Հայկազնոյ: - 44. Իբրև լուաւ Խոսրով արքայ զլուր համբաւոյն այնորիկ՝ շարժեցաւ ի բարկութիւն մեծ, լինել վրէժխնդիր արեանն Մուրկայ: - 140. Իսկ յառաջագոյն և նա գիտէր ի համբաւուց, և յօժարագոյնս եղև ընդունել զնոսա. 366. յեղակարծում ժամանակի հասանէ համբաւ մահուն Արտաւանայ, և տիրել Պարսից Ստահրացւոյն Արտաշրի Սասանականի. – 92.

ՀԱՄԲԱՒԵԱԼ - այլ և ոչ զծիծաղականս նոցա համբաւեալ քաջութիւն, որպէս կարծեն՝ առանց եպերանաց անցից զխելագարութեամբքն: - 36. ի սորա ԼԳ համբաւեալ ջրհեղեղն Ովդէգայ: - 56.

ՀԱՄԲԱՒԵԼ - զոր համբաւեն, թէ ձի թևաւոր էր: - 58. Որպես և Յոյնք երբեմն համբաւեցին՝ Հերակղէս աստուած յիսուն կոյս ի միում գիշերի ապականէր. – 38. որպէս որք զՅովրեգենին համբաւեն. – 48.

ՀԱՄԲԵՐՈՒԹԻՒՆ - գոհացող համբերութեամբ ընդունի զվճիռ մարտիրոսական: - 102. և յաւիտենական և աննպաո և անվախճան են կեանքն և պարգևքն, զոր պատրաստեաց Աստուած սիրելեաց իւրոց և որք կան համբերութեամբ ի հաւատս ճշմարտութեանն. – 264. զի անսայթաք և աներկբայ հաստատուն հաւատով ընկալցին զվճիռ մարտիրոսական, համբերութեամբ բազմաւ և գոհացողական օրհնութեամբ – 266.

ՀԱՄԲՈՅՐ - ,,յորժամ զայս նիշ համբոյր մատուցեալ համբուրեցից զնա՝ դուք զազդոյ վէրս ի զօրութիւն նիզակի հարջիք զնա,,: - 352. Տուեալ էր նշան քաղաքապետին, իբրև զՅուդային ի տէրունական համբոյրն. – 352.

ՀԱՄԲՈՅՐԱԶԱՆ - Գունդ մի հարուստ անցեալ մնացին ի Համբոյրազան աւանի Մարդաստան գաւառի, ուր եպիսկոպոսական աթոռ մարդպետականին յայնժամ փոխեալ դնէր ի Նախճաւան քաղաքէ. – 372.

ՀԱՄԲՈՒՐԵԼ - ,,յորժամ զայս նիշ համբոյր մատուցեալ համբուրեցից զնա՝ դուք զազդոյ վէրս ի զօրութիւն նիզակի հարջիք զնա,,: - 352.

ՀԱՄԴՈՅ - Ապա այնուհետև դարձեալ յղեաց զՀամդոյ զՊարսից ամիրայ, և ի զօրաց արքունի զՀէթմ ազգաւ թուրք, և ընդ նոսա հեծեալս Ժ հազարաց, կազմեալ սպառազէն պատրաստեալ բարձրագոյն քան զառաջինն – 234. Եւ զօրագլուխք զօրացն էին այսոքիկ, Մուքադմ, Յուսփ ի Թփղիս քաղաքէ, Յուսփ որդի Ռահմայ և Ապուհեշմ՝ Ելոյ տէր և ընդ նոսա զօրք Համդոյի Պարսից ամիրայի: - 226.

ՀԱՄԵՂԱՆԱԼ - Յայնմ հետէ ի տարակոյս անկեալ Երուանդ՝ ոչ քաղցրանայր նմա քուն գիշերոյ, և ոչ համեղանայր կերակուր ի քիմս նորա: - 84.

ՀԱՄԵՄԱՏ - և զինքն համեմատ Փրկչին ասաց լինել և ուղեկից ճանապարհի նորա, յասելն Եսայեայ մարգարէի, ,,հեծեալ մի իշոյ, և հեծեալ մի ուղտու,,՝ զայս ամենայն յինքն յարակցէր: - 164.

ՀԱՄԵՄԱՏՈՒԹԻՒՆ - Բայց մի՛ ինձ բասրանս դիցես՝ զօրինականին առ աւետարանականս /378/ դնել համեմատութիւն, զոր և ոչ ես անգիտանամ զմեծն և զփոքրն, զօրինակն և զճշմարտութիւնն: - 380.

ՀԱՄԵՍ - այր հեզ, խոհական, խորհրդական, համեստ ի բանս, համեստ ի նայեցուածս, որ ոչ բազմաց քան եթէ միոյն, այսինքն Քրիստոսի՝ զինքն ծանօթ ջանայր կացուցանել: - 94. այր հեզ, խոհական, խորհրդական, համեստ ի բանս, համեստ ի նայեցուածս, որ ոչ բազմաց քան եթէ միոյն, այսինքն Քրիստոսի՝ զինքն ծանօթ ջանայր կացուցանել: - 94.

ՀԱՄԻՍ - գլխաւորն ի նոցանէ Համիս, և միւսն որ ի կողմանց Ժանգանայ՝ ոչ իրաւացի ըստ պատգամաւորին իւրեանց ասացին առնել զայս: - 404.

ՀԱՄՀԱՐՁ - ,,ընդէ՞ր, ով աստուածասէր թագաւոր, իբրև ընդ համհարզս և ընդ ստամբակս, իբրև ընդ աննշանս կամ ընդ անընդել վայրագս խօսիս ընդ մեզ – 242. Իսկ Խոսրովու կարծեալ

արծարծեալ զզօրս իւր և որք ի դրանէն արքունի որ կոչին համհարզք և փուշտիպանք, և ամենայն արք ընտիրք /148/ տան թագաւորին ոյժ առեալ դարձեալ պատերազմել ընդ Հայրակղի: - 150.

ՀԱՄՈԶԵԱԼ - ապա համոզեալ Սահակայ և Սմբատայ այլովքն ևս՝ բարձին ի միջոյ զաղմուկն, և սէր բարեկամութեան ի մէջ երկոցունց հաստատեալ՝ գնացին յիւրաքանչիւր տեղիս: - 332. և համոզեալ ի միջի նոցա յուղարկել զնոսա, զի էր քոյր Բագարատայ: - 176. Եւ յելանելն նորա և մօտ լինել ի սահմանս Հայոց զօրօք բազմօք, մերձ ի սահմանս Տարունոյ, Առաջին կոչեցեալ Հայոց՝ իշխան Տարունոյ Բագարատ … առաքէ զոմանս ի մեծամեծաց իւրոց ընդ առաջ նորա պատարագօք ոսկոյ և արծաթոյ և պատուական հանդերձից, համոզեալ մի ելանել յերկիրս Հայոց: - 170. Յորոց միջի կացեալ Ապումբռւան համոզեալ նոցա ցածոյց զճակատ առ ճակատ վառեալ պատերազմն – 364.

ՀԱՄՈԶԵԼ - ի մէջ անցեալ սուրբն Ներսէս համոզէ զնոսա և խաղաղացուցանէ զաղմուկն: - 100. Իսկ որք էին արգելեալք ի քաղաքն աղօթականս և պաղատանս առ մեծ իշխանն Աշոտ յղէին, զի համոզեսցէ ի մէջ նոցա զխաղաղութիւն. – 382. համոզեաց ի մէջ երկոցունց և գլխաւորեաց զխաղաղութիւն /382/ առ նոսա, մինչ գալ Սահակայ եղբօր իշխանին Սիւնեաց, ընդ իւր բերելով զհարկսն: - 384. մտեալ Վահան աղերսէր համոզէր՝ մի կալ մնալ, մինչ զքաջանունութիւնն ընդ վատասրտութիւն կարծել յոմանց խառնել, թէպէտ և անկարծ վարկանէր զկեղակարծն: - 328. Յայնժամ Վահան հայր Գագկայ Ապումբռւանայ և ինքն Գագիկ առնէին համոզել ի մէջ նոցա: - 334.

ՀԱՄՐԱՑԵԱԼ - իբրև շունք համբացեալք, որ ոչ կարեն հաջել, որպէս ասէ Եսայի մարգարէ, ընդդէմ Տեառն փոխելով զկատաղութիւն մահածին թիւնիցն սատակչական զօրութիւնն – 210.

ՀԱՄՕՐԷՆ - ԵԹԷ Ո՛ՐՊԷՍ ԱՍՏՈՒԱԾԱՍԱՍ ԲԱՐԿՈՒԹԵԱՄԲ ՍԱՏԱԿԵՑԱՒ ԱՒՇԻՆ ԵՒ ՀԱՄՕՐԷՆ ԶՕՐՔ ԻՒՐ: - 374. Եւ ժողովել զբնակիչս աշխարհին համօրէն զարս և զկանայս և զայլս յերկրէն Աղուանից բազմութիւն ռամիկ շինականաց, և լեգէոնս զօրականաց զսակաւս ի լեառնն ամուր անուանեալն Քթիշ, ըստ այնմ և համբարս ռոճկաց: - 278. Իսկ Սէմայ՝ Ասորեստանեայքն համօրէն լայնութեամբ մինչն ի կողմանս արևելից: - 34. համօրէն ընտանիւք արկանել ի բերան վիշապի - 216. Համօրէն տիեզերակալեաց ամս է: - 70. Որով պատառեցան ամենայն աղբերք անդնդոց, և սահանք երկնից բացան անընդմիջաբար երկրի և երկնային ծովուն լինել, և համատարած ջրովն զրաւ առնել համօրէն ամենայն շնչաւոր կենդանեաց – 32.

ՀԱՅԱՍՏԱՆ - անկեղծաւոր և աննենգ տիրասիրութեամբ ցուցանել հնազանդութիւն հպատակութեամբ, մինչ յարիւն և յապաժոյժ նահատակութեամբ առնուլ վրէժս ի Պարսկացն հինիցն՝ զաւեր եկեղեցեացն Հայաստանի և զնեղութեանցն և զգերփանացն և զասստիկ արիւնահեղութեանցն զքրիստոնէից և զուխտի մանկանց եկեղեցւոյ սրբոյ: - 134.

ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԱՇԽԱՐՀ - Ըստ նմին օրինակի և զօրավարն Բուխայ, ի հասանել ամառնային ջերմութեանն իբրև ի խորոց անդնդոց ի վեր մղեալ զինքն, ելեալ յերեսաց արքայի բազում և ծանր զօրու՝ եհաս ի վերայ երկրիս ի կողմն հիւսիսոյ ի մուտս Հայաստան աշխարհիս. – 262. և հորդեաց երանելին Զուիթայ ճանապարհ բարի բազմաց վկայից ի մէջ Հայաստան աշխարհիս, որ յարևելս և յարևմուտս: - 104. զոր արար քրիստոնէիցն ևս առաւել Հայաստան աշխարհիս – 106.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՔ - Եւ Դերանիկն զօրացեալ զօրութեամբ Քրստոսի, և հոյակապ և անուանի եղեալ ընդ բոլոր աշխարհ Հայաստանեայց՝ և խաղաղանայր երկիրս ի շփոթմանցն ի վերայ եկելոցն: - 318. ,,որովհետև գտի շնորհս առաջի քո, և արարեր մեծարանս երեսաց իմոց, և առաւել քան զամենայն իշխանս Հայաստանեայց և մեծամեծս արքունի զիս նախամեծար և մեծարգի ցուցեր – 218. Գրեալ ի թղթի անդ՝ ի ձեռն նորա հաւատալ աշխարհիս Հայաստանեայց – 186. ԴԱՌՆԱԼ ԴԵՐԱՆԿԻՆ Ի ՀԱՅՍ, ԵՒ ՍԿԻԶԲՆ ԴԱՐՁՈՒՑԱՆԵԼ ՏԵԱՌՆ ԶԳԵՐՈՒԹԻՒՆ ԻՇԽԱՆԱՅՆ ԲՈԼՈՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ: - 312.

Եւ ելեալ իշխանաց իշխանն, որ բարձրագոյն և հանճարեղագոյնն էր քան զընաւ Հայաստանեայցս և զընդհանուր կացեալս ի ներքոյ երկնից՝ եկն առ նա մեծաշուք պատուաւորութեամբ, և պարգևս և պատիւս ոչ սակաւս նմա յառաջաբերեաց. – 344. և ընդ նմա Տաճիկք Հայաստանեայց, որ բնակեալ էին ի կողմանս կողմանս աշխարհիս՝ առաջնորդէին Բուհայի ի մուտ և ելս աշխարհիս: - 206. և ըստ հրամանի ինքնակալ թագաւորին նուաճեալ ունիս ի հնազանդութիւն պետութեան ձեր զիշխանս և զտեարս, զկողմնակալս և զկուսակալս, զքաղաքապետս և զմարզպետս բոլոր Հայաստանեայցս – 212. Եւ իշխանքն մեր ստացան ճոխագոյն հոյակապ անուն ի մէջ Հայաստանեայց – 336. Եւ խոյակապ և անուանի եղեալ քան որ յառաջագոյն քան զնա էին կացեալ իշխանք ընդհանուր Հայաստանեայցս, որ յարևելս և ի կողմանս հիւսիսոյ, մանաւանդ որք ի Վասպուրական աշխարհիս էին կացեալ նախարարք յիշխանական պետութիւնս: - 170. և սպանանի Գուրգէն իշխան որդի կորապաղատին նենգութեամբ ի զօրագլխացն Ահմաթայ, այր քաջ և երևելի և քաջայայտ ի մէջ Հայաստանեայցս: - 358. ԶԱշոտէ ասեմ զնազելի և զբարձրագահ ճոխացելոյ վսեմապետէ, յընդհանուր նախագահանստեալ ի մէջ բոլոր Հայաստանեայցս: - 384. Յայսմ վայրի ոչ ի վերայ միոյ ազգի և ի վերայ միոյ աշխարհի է լալումն ողբումն և կոծումն, այլ ի վերայ բոլոր ազգաց և աշխարհաց Հայաստանեայց: - 196. Սա առաջին գտաւ պտուղ մարտիրոսական ի մեծ վտանգի նեղութեանն, որ եհաս ի վերայ բոլոր Հայաստանեայցս: - 206. Քանզի բազում աշխատութեամբ է գտանել զշար ազգաբանութեան տանն Արծրունեաց, վասն հեռաւոր ժամանակաց կացեալ և դիւանացն անյայտութեանց ի մէջ Հայաստանեայցս – 12.

ՀԱՅԵԼ/ԻԼ/ - և հիացմամբ առ նորայն հայելով, թէ ո՛վ ոք էր, և ո՛րպիսի, և ո՛րպէս կորեաւ՝ ասեն, ,,զիա՛րդ դադարեաց պահանջողն, հանգեաւ տագնապօղն. եթէ ո՛րպէս իջին ի դժոխս փառք նորա,,: - 376. ընդ ակամբ հայելով, թէ գուցէ ճողոպրեալ ելանիցէ ի ձեռաց մերոց, կամ ի գիշերամարտս յանկարծ հասանիցէ ի վերայ մեր մեծամեծ ոճիրս գործիցէ: - 202. և առեալ ի ձեռանէ նորա զսուսերն շողացուցեալ՝ հայեցաւ /266/ յայսկոյս յայնկոյս և ասէ, ,,ո՛վ անարի վատ արանց և կանացի այր, թշուառական զինուոր, շուն անպիտան տեառն իւրոյ,, - 268. և դաշիկ արարեալ յայնկոյս քան զՎանտոսպ, ի տեղւոջն արձանաշար քարակարկառ գոգաձև միջոցի երկուց բլրակաց, որ հայի յԵրիվարաց արկման դաշտն, ի վերայ Լեզւոյ գեաւղջն, որ զաւրացն գեղեցիկ առասպելաբանեն սպիանած վերայն սպանելոցն ի մանկանցն Շամիրամայ: - 334. Իսկ ի տիրական զօրավարութեանն Գագկայ սկզբնաւորեալ ձեռակերտ իւր՝ շինեաց զհողաբլուր բարձրաւանդակն ի Մահռաշտ գեօղ յափն գետոյն յելս կոյս, որ հայի յՈստանն Ռշտունեաց – 394.

ՀԱՅԵՐԷՆ - Եւ եղև ի լնուլ վեցերորդ ամի գերութեանն Հայոց որ է ՅԶ ամ ըստ թուոյ հայերէն տումարին – 312 որ է ըստ հայերէն թուականութեանն ամք Յ – 184. ՎԱՍՆ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՋԱՓՐԱՅ, ԶՈՐ ԻՆՉ ԽՈՐՀԵՑԱՒ Ի ՎԵՐԱՅ ԱՇԽԱՐՀԻՍ ՀԱՅՈՑ, ԵՒ Ի ԳԼՈՒԽ ԵՀԱՆ ԶԿԱՍՍ ՉԱՐՈՒԹԵԱՆՆ, ԵՒ ՈՐ ԻՆՉ ԸՆԴ ՍՈՎԱՒ ՆԱԽ ՔԱՆ ԶԼՆՈՒԼ ՎԵՑԵՐՈՐԴ ՅՈԲԵԼԻՆԻ, ԵՒ ԵՕԹԱՆԱՍՈՒՆԵՐՈՐԴ ՈԼՈՄՊԻԱԴԻՆ, ՅԵՏ ԻՆՆԵԻՏԱՍՆ ԸՆԴԻՔՏԻՈՆԻՆ, ՅՈՐՈՒՄ ԲՈՎԱՆԴԱԿԻՆ ԺԱՄԱՆԱԿՔ ԲՌՆԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆՆ ՏԱՃԿԱՑ ԱՄՔ ՄԻԲ ԸՍՏ ԹՈՒՈՑ ՀԱՅԵՐԷՆ ՏՈՒՄԱՐԻ. – 170. Քանզի ասեն սկիզբն աստուածոց՝ զհին ոմն Բելոս, հայր Դիայ, որ կոչի հայերէն Արամազդ՝ ՄԺԵ բիւր ամաց աւուրս ունել և ևս յառաջ. – 36. Քանզի Վարդան անցեալ գնացեալ էր սուրբ վարդապետաւն Մաշտոցիւ առ կայսր Թէոդոս և առ Ատտիկոս արքեպիսկոպոս հանդերձ թղթովք սրբոյն Սահակայ, տանելով ընդ իւրեանց և զգիր և զբառ հայերէն դպրութեան. – 116.

ՀԱՅԵՑԱԾ - բլուր մի պարսպեալ տաճարախիտ շինուածովք, որոյ հայեցածն առ դաշտակողմն ի վայր կոյս բերի, ի խաղս գետոյն Երասխայ – 392. Ցելս կոյս և ի մուտս որ առ հիւսիսի զհայեցածն բերէ՝ առեալ էր ի բաժնէ /ճիշտը՝ ի բաժնի/ Գագիկ իշխանի – 388.

ՀԱՅԵՑԵԱԼ - Առ որ հայեցեալ նախարարքն Հայոց՝ կատականօք և արհամարհանօք ընդ նա նայէին – 114. Եւ այս արտաքոյ անյուսութեանն ելանելով, հայեցեալ ի քաղցրութիւնն Աստուծոյ: - 338. Եւ ես զայլովք հայեցեալ բանիւք քամահեալ՝ ուժգնակի կարծիք ի միտս իմ ընթացան առ ի հաւատ ասացելոցս վերջնոյ – 48. Իբրև ետես իշխանն Հայոց զզօրսն Տաճկաց եկեալ բազում կազմութեամբ, հայեցեալ և յիւրեանց սակաւութիւնն՝ գիր պաղատանաց փութանակի տայր առ քաջ նահատակն Աշոտ իշխան - 172. մինչ հանդէպ երեսանալ Աղէքսանդրու ի յանդուգն դիմացուածին, և հայեցեալ ի դէմս Աղէքսանդրու իբր յաստուածոց դիւցազանց՝ զերեսս ի վայր արկեալ զերկիր նշմարէր – 68.

ՀԱՅԵՑՈՒՑԱՆԵԼ - Եւ յոր կոյս կամի հայեցուցանէ զնոսա: - 314.

ՀԱՅԿ - Այլ անժամանակն Բէլ ծախի ժամանակաւ, նշկահեալ ի Հայկայ որդւոյ Թորգոմայ, որ ի տանէ Յաբէթի – 40. և Նեբրովթայ յանդուգն զօրութեամբ հետամտեալ հրոսակաւ մեռանի ի Հայկայ, հարեալ նետիւ – 42. Քանզի Ասիականք արևելից Սեմայ լեալ վիճակ՝ խոյս տուեալ Հայկայ գայ հատուածեալ ի Բէլայ ի Բաբելոնէ յարևելս Ասիական. – 42.

ՀԱՅԿԱԶՆ - և դարձոյց ի նոսա զաշխարհին զոր տուեալ էր ի ժառանգութիւն Տիգրանայ Հայկազնոյ – 86. յորում տեղւոջ յառաջագոյն ապարանք պարսպատրք եղեալ էր Վարդ պատրկի Ռշտունւոյ հայկազնոյ – 394. Պատերազմ յուզեալ Աշդահակայ Մարաց թագաւորի ընդ մեծին Տիգրանայ Հայկազնոյ – 62. և ինքն գնացեալ յԱսորեստանէ յերկիր Հայոց, ի տոփանս համբաւուց ուրումն Հայկազնոյ: - 44.

ՀԱՅԿԱԶՆԵԱՅ - զի մի քաջասրտագոյն կարծիցի Մարն քան զՀայկազնեայն: - 62. Ի ՔՍԱՆԵՐՈՐԴԻ ԱՄԻ ԴԱՐԵՀԻ ՄԵՌԱԻ ՏԻԳՐԱՆ ՀԱՅԿԱԶՆԵԱՅ: - 68. Իսկ զՎախագն Հայկազնեայ … կացուցանեն ի դրան արքունի, յառաջանալ ի գործ պատերազմին մեծաւ աշխատութեամբ՝ կամ մեռանել ի սրոյ թշնամեաց դիպելոց, կամ յաղթել քաջասրտութեամբ: - 70. Անկեալ էր յայնժամ ի պատերազմին Աշոտ Հայկազնեայ Գեղարքունեաց իշխան, որ Սուփանայ որդին ճանաչէր. – 368. զՊարդայր Հայկազնեայ ապահարկէ ի հարկաբարձութենէ – 58.

ՀԱՅԿԱԶՈՒՆՔ - Իսկ յետ այսց գործոց եղելոց ի բառնալ թագաւորութեանն Հայկազնեայցն, ոմն այսպէս ոմն այնպէս շփոթաբար կեցեալ անիշխանութեամբ - 68. Եւ եղեալ նոցա ի Սիմ լերին մինչ ի Տիգրանն Հայկազնեաց: - 16.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ - ՄԾԹ ամօք յառաջ զսորայս բացայայտեալ զցոյցս յայտնութեանն, յամս Ներսեսի երրորդի Հայոց կաթողիկոսի և Վարդանայ Ռշտունեաց պատրկի և յամի ունելութեանն Տաճկաց զհայկական աշխարհս: - 394. և ընդ նմա Գրիգոր որդի Վասակայ, և սա նմանապէս ոգեզուարճ իմաստութեամբ առ լցեալ հոյակապ և անուանի ի մէջ Հայկականացս և ցանկալի լսողացս և ուրախարար տեսողաց. – 344. որ ըստ սիւղոբայիցն ի հայկական լեզուէ Շամիրամ ձայնաւորի: - 16.

ՀԱՅԿԱՍԻՐՏ - Եւ այնչափ և առաւել քան զսոյն կազմութեան սպառազէն պատրաստութեանն՝ սաստիկ տարակուսանօք և մեծ երկիւղիւ պակչէին յահէ հայկասիրտ իշխանին և յաղթող նահատակին մեր Աշոտոյ – 210.

ՀԱՅՀՈՅԱԿԱՆ - Աստանօր և զհայհոյական բարսն նշանակէ, և վասն ամենայն խիստ բանից զոր խօսեցան զնմանէ մեղաւորք և ամբարիշտք: - 26.

ՀԱՅՈՑ ԱՇԽԱՐՀ- որոց հնազանդութիւնն կորստեան պատճառք գտաւ աշխարհիս Հայոց: - 110. Բայց քանզի հաւատացեալ էր վերակացութիւն աշխարհիս Հայոց Աշոտի, որ իշխանաց իշխան՝ ձեռն ի գործ արկեալ նուաճել զիշխանս Հայոց, զՎրաց և զԱղուանից, որ եղև իսկ: - 322. և ինքն գնաց անտի և եմուտ ի Պարտաւ՝ ձմերել անդ, և տեսանել վասն յետին կատարածին աշխարհիս Հայոց, թէ որպէս ի գլուխ ելանիցէ. – 298. երկեաւ Վարդան ի մարզպանէն բնակել յանդորրու, այլ այնր աղագաւ էանց գնաց յամուրսն Մոկաց, և կայր մնայր ի նախախնամութենէ Աստուծոյ այցելել աշխարհիս Հայոց: - 122. և անդ Խուրան բազում նահատակութիւնս և յաղթութիւնս կատարեալ զօրականօքն որ ընդ նմա երթեալ էին յաշխարհէս Հայոց. – 80. Եւ անդէն իսկ և իսկ փութացաւ, եհաս գուժկան առ թագաւորն, եթէ սպանաւ զօրավարն քո և ապստամբեաց ի պետութենէ քումմէ աշխարհն

Հայոց: - 190. զի մեռաւ նա ի ճանապարհի, ի կողմանս Ասորոց, յելանել նորա ի վերայ աշխարհիս Հայոց՝ չարչարեալ զսոսա որպէս խորհեցանն. – 184. Ի սոյն աւուրս մեծ նեղութիւն եղև աշխարհիս Հայոց ի չարասէր կամաց նորա: - 166. Սոյնպէս և այրն այն Յովսէփ զօրավարն Տաճկաց մնայր անցանել ձմերանն, զի ելցէ ի վերայ աշխարհիս Հայոց սրով և գերութեամբ և մեծամեծ հարուածովք և զմեծամեծս աշխարհիս խաղացուցանէ ի գերութիւն – 188. ՎԱՍՆ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՋԱՓՐԱՅ, ԶՈՐ ԻՆՉ ԽՈՐՀԵՑԱՒ Ի ՎԵՐԱՅ ԱՇԽԱՐՀԻՍ ՀԱՅՈՑ, ԵՒ Ի ԳԼՈՒԽ ԵՀԱՆ ԶԿԱՄՍ ՉԱՐՈՒԹԵԱՆՆ, ԵՒ ՈՐ ԻՆՉ ԸՆԴ ՍՈՎԱՒ ՆԱԽ ՔԱՆ ԶԼՆՈՒԼ ՎԵՑԵՐՈՐԴ ՅՈԲԵԼԻՆԻ, ԵՒ ԵՕԹԱՆԱՍՈՒՆԵՐՈՐԴ ՈԼՈՄՊԻԱԴԻՆ, ՅԵՏ ԻՆՆԵԻՏԱՍՆ ԸՆԴԻՔՏԻՈՆԻՆ, ՅՈՐՈՒՄ ԲՈՎԱՆԴԱԿԻՆ ԺԱՄԱՆԱԿՔ ԲՌՆԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆՆ ՏԱՃԿԱՑ ԱՄՔ ՄԻԲ ԸՍՏ ԹՈՒՈՑ ՀԱՅԵՐԷՆ ՏՈՒՄԱՐԻ. – 170. ,,Ելեր դու յաշխարհս Հայոց հրամանաւ արքունի՝ առնուլ զհարկս արքունի. մի՞թէ /176/ և հրաման ունիս յարքունուստ, գերել գերփել յաւեր դարձուցանել զաշխարհս մեր: - 178. ,,Ի յարքունուստ ընկալեալ քո զվերակացութիւն աշխարհիս Հայոց – 212. Անդ Բաբգեան և ասպետն մեծ Աշոտ նիզակակիցք միմեանց զերծեալ ի մեծ պատերազմէն՝ փութանակի մտին յաշխարհս Հայոց – 92. Բայց ի գնալ մեծ հազարապետին յարքունիս՝ հաւատաց զվերակացութիւնն աշխարհիս Հայոց և հարկս արքունի ի ձեռս Մուսէի ումեմն որդւոյ Զօրահայի հազարացւոյ – 172. Բայց մեզ կայ առաջի ասել վասն Ջափրայ և չար գործոց նորա, անգիրս մնացեալ յայլոց, զոր կատարեաց ի վերայ աշխարհիս Հայոց երկայնագոյն ժամանակաւ և անըմբերելի նեղութեամբ ի մերս հանդիպեալ աւուրս, որ էր Հայոց Յ թուական: - 168. դնէր ուխտս ընդ իշխանս աշխարհիս Հայոց՝ գնալ ըստ արժանի /180/ հաւատոցն Քրիստոսի, զի վկայեսցեն ըստ անուան քրիստոնէութեանն և գործքն: - 182. և այրուձի կազմեալ՝ գալ մտանել յաշխարհս Հայոց, առնել որպէս նիւթեաց զչարիսն: - 62. Եւ առ յոյժ յիմարութեանն հարեալ ցանկութեամբ, խլրդենի դիմօք, իբրև զգազան մի կատաղեալ՝ սկսաւ յարձակել ի վերայ աշխարհիս Հայոց. – 170. Եւ առ չհանդուրժել այնքան եկեալ հասեալ վտանգաւոր նեղութեանցն, և գազանեղէն զայրացմամբ մրմռեալ յոգի իւր ի վերայ կորստեան սուրբ հաւատոյս և կործանման աշխարհիս Հայոց – 126. Եւ արդ քաջալերեցարուք, լերո՛ւք արք. ելէք ի վերայ աշխարհին Հայոց սովով և սրով և գերութեամբ. – 198. և բազում և ազգի ազգի հոգաբարձութեամբ տուեալ օգնականութիւնս Հայոց աշխարհիս, շինելով քաղաք Թէոդուպօլիս ի Կարին գաւառի, և զօրս կողմնակալս ի պահեստ՝ ընդդէմ կալ պարսկական յարձակմանցն: - 114. և եկեալ մտեալ յաշխարհս Հայոց աներկիւղ համարձակութեամբ, խորհեալ խորհուրդ զոր ոչ կարաց հաստատել: - 106. Եւ եղև իբրև արար և կատարեաց Բուխայ զոր ինչ խորհեալն էր ի վերայ աշխարհիս Հայոց, բարձումն յաշխարհէս մեծամեծացն Հայոց՝ յաւել և զայս ևս – 296. և ողբայր ի վերայ աշխարհիս Հայոց, ընդ նուազել զօրութեան թագաւորութեանս Հայոց և ընդ բռնազբօսութիւնն Պարսից: - 112. և սկիզբն լինել լուսաւորութեան Հայոց աշխարհիս ի ձեռն մեծին Գրիգորի Լուսաւորչին: - 94. Եւ քանզի վախճանեալ էր Համազասպ Մամիկոնեան … ոչ ոք այնուհետև առաջնորդէր Հայոց աշխարհիս. – 116. զի զիշխանս աշխարհին Հայոց ի բաց բարձցէ յիւրաքանչիւր տէրութենէ – 184. մինչև նոքա խոնարհեալ առ նորայն խորհրդական առ յապա պատահմունսն, որ հանդերձեցաւ աշխարհիս Հայոց, իբր մարգարէական իմն գոգցես տեսաւորութիւն – 114. Յայնժամ դարձեալ ի խորհուրդ եմուտ թագաւորն հանդերձ մեծամեծօքն իւրոյ տէրութեանն, տեսանել զանվրէպ և զանսխալ իմացումն կատարածի ի վերայ աշխարհիս Հայոց: - 196. Շապուհ արքայ թագաւորեալ՝ բազում և անչափ չարիս հասուցանէր ի վերայ Հայոց աշխարհիս և Ասորեստանեայց և Պաղեստինացւոց – 104. Որոյ երթեալ առ Շապուհ յիշեցուցանէ նմա զհարազատէն իւրմէ Մեհուժանայ՝ միամիտ և հպատակ /108/ լինիլ արքայի, և զպատերազմացն գործ և զբազում աւարառութիւնս և զգերփանս Հայոց աշխարհիս ի Մեհուժանայ, և զմահն նորա ի ձեռանէ քաջին Սմբատայ Մամիկոնէի- 110. սա ևս աւելի խորհեցաւ չար և պատրանօք խաբէութեան որսացեալ զնախարարս աշխարհիս Հայոց՝

արար հրկէզ զամենեսեան ի քաղաքին Նախճաւան և յաւանին Խրամի, որ է ի ներքոյ Աստապատոյ վանացն, յեզր Երասխայ. – 166. ՎԱՍՆ ՈՐ ԻՆՉ ԳՈՐԾԵՑԱՒ ԸՆԴ ՀԱՆՈՒՐ ԱՇԽԱՐՀՍ ՀԱՅՈՑ. ԵՒ ԵՐԿՊԱՌԱԿՈՒԹԻՒՆ ԻՇԽԱՆԱՑՆ, ԱՆՀԱՒԱՆՔ ԵՒ ԱՆՀՆԱԶԱՆԴՔ ՄԻՄԵԱՆՑ ԼԻՆԵԼՈՎ, ԵՒ ՈՐ ԻՆՉ ԸՆԴ ՍՈՔՕՔ: - 194. Քանզի և ի ժամու անդ յորում զմեծն Գրիգոր առեալ տանէին ի քաղաքն Կեսարացւոց ձեռնադրել զնա ի քահանայութիւն, ի լուսաւոր վարդապետութիւն աշխարհիս Հայոց – 94.

ՀԱՅՐ - Երկրորդ՝ զի և ոչ հաւատայր Գուրգէնի՝ ամբողջ պահելով, զոր ինչ միջնորդեն երդմամբ, զհօրն իւր կիրսն ի նորայն հօրէն կրեալ յուշ առնելով: - 316. ,,Թագաւոր մեծ, իշխան ծովու և ցամաքի, տո՛ւր ինձ զօր յօգնականութիւն և հաստատեա՛ զիս ի տեղի թագաւորութեան հարց իմոց – 136. ,,Քրիստոնեայ եմ և մեռանիմ վասն Քրիստոսի, և մկրտիմ ի Հայր և ի յՈրդի և ի Հոգին սուրբ, ոչ ջրով, այլ իմով արեամբ: - 222. այլ և ամենայն թագաւորք Ասորեստանեայց որդի ի հօրէ առեալ զիշխանութիւն ունէին, ոչինչ արժանի յիշատակի ուրուք գործեալ – 56. այլ թէ ,,որ ուրասցի զիս առաջի մարդկան՝ ուրացայց և ես զնա առաջի Հօր իմոյ որ յերկինս է. – 256. այլ ի վերայ դնիցի բարձրաբերձ աշտանակի առաքելական եկեղեցւոյ, որպէս զի տեսցեն և փառաւորեսցեն զՀայրն երկնաւոր: - 204. Այսոքիկ գաւառք անուանիք, զոր յառաջին ժամանակս իւրոյ իշխանութեանն սեփհականս իւր արարեալ ունէր հայրն նենգութեան Մարդպետն կոչեցեալ … և մանաւանդ քաղաքն Շամիրամայ հռչակելին և յոյժ փառաւորագոյնն յամենայն կողմանց Վասպուրականի: - 388. Ապա թէ իբրև զհայր գրգեալ և գգուեալ էի զձեզ – 214. առ հօրն յաւելադրելով շինուածս իւր: - 392. Արշակ թագաւորեալ փոխանակ Տիրանայ հօր իւրոյ – 98. Բայց Գուրգէն ընտրեաց զսէրն Քրիստոսի, քան զսէր փոքրամեայ աշխարհիս. ոչ խնդրելով զվրէժ արեան սպանելոյ հօր նորա ի պապոյն նորա – 320. Բայց Գուրգէն խոկայր զմասն աշխարհին յինքն գրաւել, մանաւանդ զՈստանն Ռշտունեաց, որ էր տեղի սպանման հօր իւրոյ, գինս արեան զնա համարելով: - 362. Բայց ի տան հօրն Քրիստոսի օթևանք բազում են. – 338. Բայց տիկինն Սոփի կեցեալ յետ մահու Դերանկին զտարի մի և զամիս Ը՝ յաւելաւ առ հարս իւր. – 356. Եկն այնուհետև Շապուհ որդի թագաւորին Աշոտի և ետ զիշխանութիւնն ի ձեռս Աշոտի որդւոյ Դերանկին, փոխանակ հօր իւրոյ: - 354. Ես իսկ լուայ յորժամ կարդային զԱւետարանն, թէ ասաց Քրիստոս, ,,որ խոստովանեսցի զիս առաջի մարդկան՝ խոստովանեցայց և ես զնա առաջի Հօր իմոյ որ յերկինս է,,. – 222. Ետ պատասպանի երանելի Մուկաթլ լի հաւատովք և ճշմարիտ խոստովանութեամբ ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ, ասէ. – 290. Երկրորդ՝ զի և ոչ հաւատայր Գուրգէնի՝ ամբողջ պահելով, զոր ինչ միջնորդեն երդմամբ, զհօրն իւր կիրսն ի նորայն հօրէն կրեալ յուշ առնելով: - 316. Եւ այսպէս կատարեցաւ սուրբն ամենայաղթ նահատակն Քրիստոսի Մուկաթլ փառաւորապէս ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ, որում փառք յաւիտեանս ամէն: - 290. և արդ մեք զաւակ Աբրահամու եմք, և գիտէք դուք զխոստումնն /160/ որ առ Իսմայէլ հայրն մեր. – 162. և աւանդեաց զոգին երանելին Յովնան ճշմարիտ խոստովանութեամբ ի Հայր և յՈրդի և սուրբ Հոգին, որում փառք յաւիտեանս: - 296. և դաստիարակ առընթեր ունելով զբանն տէրունական, թէ ,,որ ուրասցի զիս առաջի մարդկան՝ ուրացայց և ես զնա առաջի Հօր իմոյ,, - 264. Եւ եթէ զքէն արեանն Մուրկայ խնդրէ՝ զքէն արեանն Մուրկայ խնդրեաց Աստուած ի Փոկասայ ի ձեռն հօր իմոյ Հայրակղի. և եթէ երկիր խնդրիցէ՝ եհան Աստուած ի մէնջ և ետ ի ձեռս ձեր: - 144. Եւ զի զսրբոցն իսկ ասացից բանս. եթէ զիարդ ամենեքեան սուրբքն որպէս ժառանգութիւն իմն հայրենի ընկալեալ այնպէս պատահեսցին հարք որդւոց աւանդելով զպահոցն պէտս. - 26. Եւ էր ամաց իբրև տասանց յորժամ նստաւ իշխան յաթոռ հօր իւրոյ: - 314. և թագաւորեցուցանէ զնա ի վերայ Հայոց փոխանակ հօր իւրոյ Սանատրկոյ, ի տեղի թագաւորութեան քաջացն Արշակունեաց: - 86. և ի վերայ նորա շինեաց եկեղեցի զհամբարձմանն ի յերկինս ի Հօրն գահակցել աթոռ, և զերկրորդ գալստեանն զյիշատակ ունելով, որ գալոցն է հայրենի փառօք, ըստ հրեշտակացն առաքեալսն զմխիթարականն և զքաջալերականն աւետիս նոցա առբերելով: - 390. և ինքն թագաւորեաց փոխանակ

/318/ ընդ հօր իւրոյ, և յետ Զ ամսոց մեռանի: - 320. Եւ կատարեցաւ սուրբ վկայն փառաւորապէս ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ - 224. և հայր քո Վասակ խորհիցի ինչ առ արքայի, և աղմուկ և շփոթ ինչ յուզիցէ հայր քո, որպէս թէ զապստամբութեան ինչ խորհել կարծիս զմէնջ առնուցուն: - 114. և հայր քո Վասակ խորհիցի ինչ առ արքայի, և աղմուկ և շփոթ ինչ յուզիցէ հայր քո, որպէս թէ զապստամբութեան ինչ խորհել կարծիս զմէնջ առնուցուն: - 114. և հարքն ի գութ խանդաղատանաց զպատկերս որդւոց նկարեցին – 40. և հաւատալն նորա ի մի Աստուած Հայր և մի Որդի նորա ի Բանն Աստուած Յիսուս Քրիստոս և ի մի Հոգի սուրբ, զուգակից և բնութենակից և փառակից Հօր և Որդւոյ, ի մի Աստուածութիւն կատարեալ. – 94. և հաւատալն նորա ի մի Աստուած Հայր և մի Որդի նորա ի Բանն Աստուած Յիսուս Քրիստոս և ի մի Հոգի սուրբ, զուգակից և բնութենակից և փառակից Հօր և Որդւոյ, ի մի Աստուածութիւն կատարեալ. – 94. և հրովարտակ արքայի ի ձեռս քարոզչացն, թէ յղեաց արքայ զԳրիգոր որդի Աշոտոյ յերկիր իւր՝ տիրել աշխարհի իւրոյ փոխանակ հօր իւրոյ: - 314. և մանաւանդ զի հարկ փութոյ եղև մեզ գիտել զպայազատութիւնս երանաց տիրեցելոց մեր աշխարհի և որ յառաջ քան զնոսա թագաւորք Ասորեստանեայց, որդի /34/ ի հօրէ առեալ մինչև ի Սենեքարիմ արքայ, որ առ Եզեկիայիւ Երուսաղէմի արքայիւ եղեալ ազգապետ տանս Արծրունի: - 36 և մկրտեալ սուրբ և անբիծ խոստովանութեամբ ի Հայր և յՈրդի և ի սուրբ Հոգին, ի ձեռն մեծին Գրիգորի հանդերձ ամենայն նախարարօքն Հայոց մեծաց: - 94. Եւ յետ անցանելոյ աւուր, գնացեալ Աշոտ որդի Դերանկին, առեալ զդի նորա՝ տարեալ հանգոյց առ հարս իւր յԱղբակ գաւառի ի վանս սուրբ Խաչին: - 354. և նմա յանձն առնէ զաշխարհս, փոխանակ հօր իւրոյ Ապուսէթի. – 184. Եւ նորա առ ահն պակուցեալ, ասէ. հայր իմ, խնայեա յիս. և այլ ոչ զօրեաց բարբառել ինչ: - 320. և ոչ եմ բաւական պատմել զանցս անցիցն կորստականութեանն նոցա մոլորութեան, վրիպել յուղիղ և յամբիծ առաքելաքարոզ դաւանութեան հաւատոց կաթողիկէ եկեղեցւոյ ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ. – 240. և որ խոստովանեսցի զիս առաջի մարդկան՝ խոստովանեցայց և ես զնա առաջի Հօր իմոյ որ յերկինսն է,,: - 256. և վախճանեալ զհայրն նորա՝ ի նմին աւուր մեռանի և ինքն սրով յիւրայոցն: /ճիշտը՝յիւրայնոցն/ - 116. Զի ահա բարեկամացեալ էր Խուրան Հայր Վաչէի և եղբայր Արշաւրի ընդ Արտաշէսի Պարսից արքայի յերթալն Աբգարու ի Պարս, և եղեալ են դաշինս ի միջի. – 82 զի և ի հօրէ իւրմէ ուսաւ՝ որդւոյն Սէթայ որդիս Աստուծոյ կոչիլ. – 26. զի զմահուն սպառնացեալ հօրն պատուհաս՝ աչօք իւրովք տեսցէ – 22. զի յինքեանս գրաւեալ ընդ հարկաւ ծառայեցուցանէին զպաշտօնեայս սրբոյ Խաչին, մանաւանդ զի և զգլխաւոր վանացն զհայրն, որում Գրիգոր անուանէր՝ զնա կալեալ եդեալ ի խորափոր խաւարային բանտի: - 334. զոր աւանդեցին որդիք թագաւորին յետ մահուան հօր և մօր իւրեանց ի պէտս սուրբ Խաչին Աղթամարայ. – 356. զոր գիրք Արարածոցն հայր Նեբրովթայ ասեն - 42. Զոր և մարգարէն առ գերութեամբն Բաբելացւոց ասէ, ,,կերիցեն հարք զորդիս, և որդիք զհարս,, , որպէս և առ Վեսպասիանոսիւն եղև: - 374. Զոր և մարգարէն առ գերութեամբն Բաբելացւոց ասէ, ,,կերիցեն հարք զորդիս, և որդիք զհարս,, , որպէս և առ Վեսպասիանոսիւն եղև: - 374. զոր ոմանք ի պատմագրաց ասեն հայր սորա զՄեստրիմ – 42. Զոր Փիլոն Աղէքսանդրացի փիլիսոփոս և վարդապետ հնոյն՝ Զրարբի ասէ, թերևս զսննդականութեան և զաճողական բազմամարդութեանն պատճառ նշանակեալ յառաջատեսէ հայրն. – 24 զորս եթող Բուխայ տիրել աշխարհին իւրեանց յաղագս յառաջագոյն մտերմութեան հօրն նոցա առ թագաւորն և առ զօրավարն, զի գնաց ըստ կամաց նոցա յամենայն ուժոյ զօրութեան մտաց իւրոց: - 298. Ընդ նոյն ժամանակս խորհուրդ ի մէջ առեալ Շաւասպ Արծրունի եղբայր Վասակայ հօր Աղանայ Արծրունոյ, և խորհեցաւ զտիրելն Հայոց – 124. Ընդ որ յոյժ զչարեալ սքանչելին Աղան Արծրունի որդի Վասակայ ընդ հօրն անիմաստասէր բարուցն անխորհրդածութիւն և ընդ այնպիսւոյ աստուածամարտին Մեհուժանայ գթասիրաբար վարել ազգականութեամբ – 112. ընդդէմ արաբացի ասպատակողացն յարիւն և յապաժոյժ ի վերայ հայրենի աշխարհի մարտուցեալ և զհոգի և զմարմին փոխանակ սրբոց եկեղեցեաց Քրիստոսի և ի նոյն

հաւատացելոց ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ, առ զնոսա ամբողջ և անբիծ պահելոյ – 300. ըստ ասացելումն ի Սողոմոնէ, եթէ ,,հայր թախծեալ տարաժամ սգով՝ վասն վաղամեռիկ լինելոյ որդւոյ արար պատկեր,,: - 40. Թագաւորէ Խոսրով որդի Տրդատայ փոխանակ հօր իւրոյ, հրամանաւ Կոստանդիանոսի – 96. ի հօրէ զՍենեքերիմայն և ի մօրէ զՄամգոնեացն, ըստ ծննդաբանութեան գալ հասանել՝ մինչ յորում եմքս հասեալ ժամանակ – 300. Իսկ այլք զԿռոնոսդ ոմն անուն՝ լինել հայր Արամազդայ, ևս մօտաւոր ժամանակով – 36. Իսկ Երուանդ պահեալ զերդումն հօրն նորա՝ թողացուցանէ երթալ բնակել և կեալ ուր և հաճոյ թուիցի. – 84. Իսկ Շապհոյ լուեալ զհիւանդանալ հօր իւրոյ՝ փութացաւ գնաց ի Պարսս. – 116. Իսկ սա ասաց զինքն հնագունիցն լինել անժամանակ Բէլ՝/36/ ոչ հայր աստուածոց, այլ և հրամանատու Արամազդայ: - 38. Իսկ Վասակ Արծրունի, հայր Աղանայ սրբոյ, առեալ զՏաճատ և զԳոտեր զեղբայր իւր՝ գնաց առ կայսր. մեկնուսի եղեալ ի շփոթմանց պարսկական վրդովմանցն և աւերման աշխարհիս. – 132. Իսկ Փիլոն ասէ՝ զոսկերսն Ադամայ, ի պատիւ խնամոց, իբրև հօր հասարակաց՝ առեալ Սէմայ եդ ի տապանի անդ. – 32. Կարծելով Վահանայ խոնարհել զորդին իւր յանկանգնելի կործանումն, զոր մեկնուսեալ Սամուէլի զհայր իւր Վահան, իբր այն թէ խորհիցին ինչ վասն որոյ եկեալն էին – 106. միանգամայն սաստկացուցանէր ի վերայ նորա զահարկութիւնն, զի գոնեայ այնու կարասցէ արդեօք վրիպեցուցանել ի ճշմարիտ հաւատոցն որ ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ. – 294. Յայնժամ Վահան հայր Գագկայ Ապումրուանայ և ինքն Գագիկ առնէին համոզել ի մէջ նոցա: - 334. Նա թէպէտ և զչարացաւ ընդ եղեալսն՝ սակայն զանգիտեաց թողուլ զնա երթալ, ակնածելով ի չարայոյզ ազգէն Իսմայէլի, զի դեռ ևս տիրէր բռնութիւնն, և գերեալքն և հայրն իւր սպարապետն յարքունիս էին: - 316. Նոյնպէս եթէ ոչ հաւատք սրտի և խոստովանութիւն շրթանց ամբողջ պահիցին՝ ոչ կարասցէ հետևել ճշմարիտ դաւանութեանն ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ – 25. Շինեաց և ի վերայ Ամրական քարանձաւին յելս և ի մուտս կոյս տունս խրախիցս ոսկեզօծս պատեշգամեալ, յաւելլով ի յառաջագոյն ի հօրէ նորա Դերանկէն շինեալ: - 390. որ կացեալ իշխան ի վերայ Տարունոյ ամս է՝ յաւելաւ առ հարս իւր, թողեալ զաւակ իւր Աշոտ անուն: - 342. որ յանուն հօրն իւրոյ կոչեցաւ Նինուաս. - 44. որ սպան զհայր իւր Վահան և զմայր իւր Տաճատուհի վասն պարսկականին հնազանդութեան մոգութեան օրինացն – 110. որով մահուամբ և կամիս՝ պատրաստ եմք յամենայն հնարս չարչարանաց մտանել, զոր ուսոյց քեզ վարդապետն չարեաց հայրն քո սատանայ. – 292. որպէս ասաց Քրիստոս, թէ ,,ես յորժամ բարձրացայց առ Հայր՝ զամենեսեան ձգեցից առ իս,,: - 254. Որպէս և Եզեկիէլ մարգարէ ասէ, ,,հայր քո քանանացի էր և մայր քո քետացի,,: - 182. ուր զսեղանն սուրբ և զգաւազան հովուական և զմատանին պատկերեալ և զգօտին աշխատասէր միջոյն թողեալ ի հանապազորդ յիշատակ լուսաւորութեանն մերոյ հօրն: - 104. սա առաւելեաց յամենայն հոգածութիւնս ի գիւտս իմաստութեան ուսումնասիրութեան և այլն ամենայնի՝ քան զհարս և զհաւս իւր: - 334. Սա ցանկացաւ լինել, ասէ, հայր Որմզդի և ասէ՝ իցէ՞ եթէ լինէր իմ որդի Որմիզդ անուն, որ արասցէ զերկինս և զերկիր. – 46. Վաղարշակ թագաւորեալ փոխանակ հօր իւրոյ Տիգրանայ, և տուեալ պատերազմ ընդ հիւսիսայինն Հազրաց՝ մեռանի ի կորովաձիգ աղեղնաւորացն: - 92. վրիպել յանբիծ և յուղիղ յառաքելաքարոզ հաւատոցն ի Հայր և յՈրդի՝ և ի Հոգին Սուրբ: - 196. Քանզի սոքա յառաջ քան զհարս իւրեանց ասին վախճանեալ. – 40. Քանզի ասեն սկիզբն աստուածոց՝ զհին ոմն Բելոս, հայր Դիայ, որ կոչի հայերէն Արամազդ՝ ՄԺԵ բիւր ամաց աւուրս ունել և ևս յառաջ. – 36. Քանզի Սամուէլ որդի Վահանայ գնաց ընդ առաջ հօր իւրոյ: - 106. քանզի Քամայ տուաւ ի հօրէն Եգիպտոս և Լիբէաստան և մինչև յարևմուտս հարաւոյ: - 34.

ՀԱՅՐ ՄԱՐԴՊԵՏ - Այլ չարիմացն հայր կոչեցեալ Մարդպետ և բնաւորեալ խորհրդոցն չարին ոչ երբէք դադարէր: - 98. Եւ ի ժամանակին /96/ յայնմիկ ունէր զհազարապետութիւնն Հայոց այր ժանդ չարաբարոյ, որում հայր Մարդպետ անուն էր. – 98. Չարախորհուրդն հայր Մարդպետ որդին սատանայի ոչ բաւականացաւ չարեօք մարդկան – 100.

ՀԱՅՐԱԿՂ,ՀԱՅՐԱԿՂԷՍ,ՀԱՅՐԱԿՂՈՍ - Իբրև լցան ամք Ը Փոկայ՝ սպանաւ և նա ի Հայրակղէ, որ դաւեալ նմա՝ էառ զթագաւորութիւն նորա: - 140. Եւ նորա կամեցեալ ցուցանել թագաւորին՝ ի սոյն աւուրս վախճանեցաւ Հայրակղէս. իսկ որդի նորա Կոստանդին ոչ ունէր յանձին ըստ կամաց նորա պատասխանի. – 162. Իբրև ետես կայսր Հայրակղէս զչարիսն ամենայն, որ եկին հասին ի վերայ նորա՝ ակամայ կամեցեալ ցուցանել բարեկամութիւն՝ ել ընդ առաջ նոցա, մեծարել իբրև զվաստակեալս և զիւրս, ընկալաւ զնոսա մեծամեծ /142/ ընծայիւք. – 144. Իսկ թագաւորն Հայրակղէս հրաման ետ պաշարել զնոսա. – 156. Յայնժամ Հայրակղէս գրէ առ Խոռեամ և ասէ. – 152. ,,Աստուծոց պատուական և ամենայն թագաւորաց, տէր երկրի և ծովու, ծնունդ մեծին Արամազդայ Խոսրով թագաւոր. առ Հայրակղոս անմիտ և առ անպիտան ծառայ մեր: - 146. Եւ այնպէս զօրացոյց Տէր զողորմութիւն իւր ի վերայ Հայրակղի յաւուր յայնմիկ՝ տալ ի ձեռս նորա ամենեսեան. – 150. Եւ առեալ զգանձսն՝ հրամայեաց սպանանել զընծայաբերսն, և բանիցն Հայրակղի ոչ արար պատասխանի, այլ առնէր վնասս սաստիկս ի կողմանս կողմանս, աւարառութիւն և գերութիւն և սուր. – 142. Եւ առեալ Հայրակղի զհրովարտակն՝ հրամայեաց ընթեռնուլ առաջի հայրապետին և ամենայն մեծամեծացն. – 146 Եւ արքայ Խոսրով զարհուրեալ պատրաստի ի փախուստ, քանզի զօրացաւ յաղթութիւնն Հայրակղի. – 148. Եւ գումարեալ Հայրակղի զամենայն զօրս իւր յորդոր և խնդալից սրտիւ, բազմութեամբ զօրաց ել ընդ առաջ սուրբ նշանին, ի պատիւ հրաշալի և երկնաւոր գանձուն – 154. Եւ եթէ զքէն արեանն Մուրկայ խնդրէ՝ զքէն արեանն Մուրկայ խնդրեաց Աստուած ի Փոկասայ ի ձեռն հօր իմոյ Հայրակղի. և եթէ երկիր խնդրիցէ՝ եհան Աստուած ի մէնջ և ետ ի ձեռս ձեր: - 144. և ետ բերողացն Հայրակղոս ինչս բազումս և մեծարեալ արձակեաց պատուով: - 154. Եւ ընդ առաւօտն հրամայեաց Հայրակղոս ասպատակս սփռել ի վերայ ամենայն երկրին, և հարկանել զամենայն երկիրն սրով սուսերի: - 150. Եւ կարգեալ հաստատեաց Հայրակղոս զսուրբ նշանն անդէն ի տեղւոջ իւրում ի սուրբ Գողգոթայ: - 154. Եւ հաճոյ թուեցաւ Հայրակղի և ամենայն սինկղիտոսիցն՝ նստուցանել զորդին Հայրակղի յաթոռ թագաւորութեան, որ էր մանուկ /146/ փոքր. – 148. Եւ հաճոյ թուեցաւ Հայրակղի և ամենայն սինկղիտոսիցն՝ նստուցանել զորդին Հայրակղի յաթոռ թագաւորութեան, որ էր մանուկ /146/ փոքր. – 148. և Հայրակղի ժողովեալ զամենայն արևելեայս իբրև ՃԻՌ՝ դիմէ ի վերայ Խոսրովայ: - 148. և Հայրակղի հասեալ բանակեցաւ առ դուրս Տիսպոն քաղաքի. – 150. և Հայրակղոս տայ նմա զթագաւորութիւնն և խոստանայ զօր որչափ և պիտոյ իցէ: - 152. Եւ հաւանեալ Խոռեմայ՝ եկն առ Հայրակղոս արքայ Յունաց, թողեալ ի նա զԵրուսաղէմ և զԿեսարիայ Պաղեստինացւոց և զամենայն կողմանս Անտիոքացոց և զամենայն քաղաքս գաւառացն այնոցիկ, և զՏարսոն Կիւլիկեցւոց և զմեծ մասն Հայոց և զամենայն զոր միանգամ կամեցաւ Հայրակղոս. – 152. Եւ հաւանեալ Խոռեմայ՝ եկն առ Հայրակղոս արքայ Յունաց, թողեալ ի նա զԵրուսաղէմ և զԿեսարիայ Պաղեստինացւոց և զամենայն կողմանս Անտիոքացոց և զամենայն քաղաքս գաւառացն այնոցիկ, և զՏարսոն Կիւլիկեցւոց և զմեծ մասն Հայոց և զամենայն զոր միանգամ կամեցաւ Հայրակղոս. – 152. Եւ յղէ պատգամ առ Թէոդորոս եղբայր Հայրակղի, ըստ այնմ որում Հրէայքն եղեն ձեռնտու, եթէ ,,զերկիրդ զայդ Աբրահամու խոստացաւ Աստուած և զաւակի նորա, և ի ձեռս նոցա էր բազում ժամանակս. – 160. Եւ նոցա ձայն բարձեալ ողորմագին պաղատանօք առ Հայրակղոս, եթէ ,,աստուածասէր և բարերար տէր, արա /գրքում՝ ապա/ ի վերայ մեր ողորմութիւն, թէպէտ և չեմք արժանի ողորմութեան,,: - 150. և ոչ գիտացին զօրն Պարսից զդարձն Հայրակղի ի վերայ նոցա՝ մինչև երթեալ խառնեցան և բախեցին զմիմեանս պատերազմօք: - 150. Ընդ ժամանակս Հայրակղի կայսեր Հոռոմոց էր հասեալ ի վախճան թագաւորութեանն Պարսից: - 156. Իսկ Խոսրովու կարծեալ արծարծեալ զզօրս իւր և որք ի դրանէն արքունի որ կոչին համհարզք և փուշտիպանք, և ամենայն արք ընտիրք /148/ տան թագաւորին ոյժ առեալ դարձեալ պատերազմել ընդ Հայրակղի: - 150. Յայնժամ արձակեաց Հայրակղոս արս հաւատարիմս

առ Խոռեմ վասն աստուածընկալ սուրբ Խաչին. – 154. Յայնժամ Հայրակղոս հրամայեաց առնել ի վերայ նոցա ողորմութիւն: - 150.

ՀԱՅՐԱԿՂԷՍ Տե՛ս ՀԱՅՐԱԿՂ

ՀԱՅՐԱԿՂՈՍ Տե՛ս ՀԱՅՐԱԿՂ

ՀԱՅՐԱՊԵՏ - Բայց երանելի հայրապետն Տէր Գէորգ սաստկագոյն քան զտիեզերական կործանմանն առ Նոյիւ բերելով զտրտմութեանն թախիծս, հանդերձ եպիսկոպոսիւն Գրիգորիւ՝ զաբրահամեանն վաղնջուց աղաչանսն ի կործանմանն Սոդովմայ յառաջաբերեալ մարդասիրին Աստուծոյ. – 358. Եւ պատասխանի սուրբ հայրապետն Յոհաննէս հանդերձ մեծ նախարարօքն Հայոց և ասեն. – 244. Եւ առեալ Հայրակղի զիրովարտակն՝ հրամայեաց ընթեռնուլ առաջի հայրապետին և ամենայն մեծամեծացն. – 146. և ըստ խնդրելոյ աղերսանաց իշխանին և մեծ հայրապետին՝ զկատարումն առին ասացեալքն. – 348. Զայս և առաւել քան զսոյն խրատէր և ուսուցանէր սուրբ հայրապետն և քաջ հովիւն տէր Յոհաննէս կաթողիկոս Հայոց մեծաց: - 182. զոր ընկալեալ սուրբ հայրապետին և բարեպաշտ թագաւորին Թէոդոսի հինգ թղթովք և հինգ պատասխանեօք՝ կարգէ զսուրբ վարդապետն ընդ վարդապետութեան աթոռակալութեան սրբոյն Յոհաննու Ոսկեբերանի և այլոց քաջաց և գլխաւոր վարդապետացն – 116. Կալան և զհայրապետն Զաքարիայ, և ի խնդիր անկեալ աստուածային սուրբ նշանին՝ սկսան զնոսա տանջել, մինչև զբազումս ի պաշտօնէիցն կառափեալ սատակեցին. – 142. միջնորդեալ հայրապետին երդմամբ ուխտի խաղաղութեան՝ ի բաց լքանել անյիշելի մոռացմամբ զչարեացն գործելոց զվնասս. – 348. նա և հաւատարմութիւն իւրեանց առեալ զթուղթսն սրբոյն Սահակայ առ կայսրն և առ հայրապետն – 118. Քանզի յոյժ պատկառ կայր ի պաշտօնատարութիւն հայրապետին իշխանն Տարոնոյ, և նա սաստիկս հոգայր վասն նորա, թէպէտ ոչ օգտէր յիրին յայնմիկ: - 346.

ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ - Եւ փոխանակ նորա ժառանգէ զաթոռ հայրապետական երանելին տէր Յօհաննէս, որ և սնեալ և ուսեալ առ ոտս սրբոյն Մաշտոցի. – 376. Սա կեցեալ ամիսս Ը կամ Թ յաթոռ հայրապետականին՝ փոխի յաթոռ առաքելական պատուադրութեանն ի փրկչէն մերմէ խոստաբանեալսն: - 376.

ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ - անկեալ առ ոտս նորա մեծաւ հառաչանօք՝ մի՛ յիշել զանցս զանցիցն անցելոց, զոր արարինն առ սուրբն, այլ դարձեալ կալցի զաթոռ հայրապետութեանն. – 120. Գործեցաւ այս ՅԾԱ թուականութեանս Հայոց և ի Դ ամի հայրապետութեանն Յօհաննու Հայոց կաթողիկոսի: - 382. Գուրգէն որդի Ապուպելճի Վասպուրական իշխանի, ի շփոթի ժամանակին Բուխայի և ի հայրապետութեանն Յովհաննու Հայոց կաթողիկոսի, իմաստութեամբ գործեալ՝ ոչ եկաց հակառակ չարին. – 302. և մեռաւ ՅԼԹ թուականութեանն Հայոց, և ի ԺԵ ամի հայրապետութեանն Գէորգեայ Հայոց կաթողիկոսի: - 356. և ունի յոբելեանք Զ և ոլոմպիադր և ընդիքտիոնք, և Գ ամ հայրապետութեան Հայոց կաթողիկոսի տեառն Զաքարիայի, և մուտ եօթներորդ ամի, յորում կային յարքունիսն իշխանքն, ըստ եօթնեկի չափոյ շարժման ժամանակաց. – 312. Ընդ այն ժամանակս տէր Զաքարիայ հանգեաւ ի Քրիստոս, կեցեալ ի հայրապետութեանն Հայոց ամս ԺԸ, և հաջորդէ փոխանակ նորա տէր Գէորգ: - 338. Ընդ ժամանակս ընդ այնոսիկ էր կացեալ յաթոռ հայրապետութեան տէր Յոհաննէս կաթողիկոս Հայոց: - 180. Յետ բառնալոյ թագաւորութեանն ի տանէն Արշակունեաց, և հայրապետութեանն ի տանէն սրբոյն Գրիգորի՝ Ղևոնդ ոմն աշակերտ սրբոյն Մաշտոցի տեղապահ լինէր սրբոյն Սահակայ, և Յովսէփ եպիսկոպոս և Մովսէս և Մեղէս: - 120. յորում ժամանակի տէր Զաքարիայ ունէր զաթոռ հայրապետութեան Հայոց կաթողիկոսութեան – 310. պատմեաց նոցա զհանգամանս տեսլեանն … և դարձեալ զնորոգումն հայրապետութեան և թագաւորութեան ի նոյն զարմէ Արշակունեաց, և զգալուստ նեռինն, և զգալուստն Քրիստոսի, և զհանդերձեալ դատաստանացն, և զհատուցումն իւրաքանչիւր ըստ գործս

իւր – 120. քանզի յետ վախճանի Ասպուրակայ նստուցեալ էր Խոսրովու յաթոռ հայրապետութեան Հայոց զսուրբն Սահակ որդի սրբոյն Ներսէսի. – 112.

ՀԱՅՐԵՆԻ/Ք/ - առաջապահեստ ճանապարհորդութեանն արարեալ զՄերշապուհ Արծրունի զօրավար Հայոց և զՎահան Ամատունի և եղբայր Մեհուժանայ՝ տարեալ հանգուցանեն ի տեղւոջ հայրենեացն վկայարանի ի Թորդան: - 108. Եւ զի զսրբոցն իսկ ասացից բանս. եթէ զիարդ ամենեքեան սուրբքն որպէս ժառանգութիւն իմն հայրենի ընկալեալ այնպէս պատահեսցին հարք որդւոց աւանդելով զպահոցն պէտս. - 26. և ի վերայ նորա շինեաց եկեղեցի զհամբարձմանն ի յերկինս ի Հօրն զահակցել աթոռ, և զերկրորդ գալստեանն զյիշատակ ունելով, որ գալոցն է հայրենի փառօք, ըստ հրեշտակացն առաքեալսն զմխիթարականն և զքաջալերականն աւետիս նոցա առբերելով: - 390. և կէսքն վրիպեալք ի բնական հայրենի լեզուէն, յաղագս հեռաբնակ լինելոյ և անհամբոյրք միմեանց հանդիպեալք, և խօսս միմեանց եղեալ կարկատուն մուրացածի բանիւք: - 190. և նորա առեալ տանի զնա ի լեառնն Սիմ, ի տեղի հայրենեաց բնակութեան յաշխարհին Տարունոյ: - 84. և ոչ ոք կարէր կալ յակաստանի, ունել զժառանգութիւն հայրենի – 9 զշինութեան և զխաղաղութեան հայրենի աշխարհի երկասիրաբար հոգ յանձին տանել. – 388. զորոյ նախնեացն ջան և վաստակ յուշ արարեալ թագաւորին՝ Համամայ յառաջ մատուցեալ, ի գահ և ի բարձ հայրենեացն ձգել զնա՝ ժառանգեցուցանէ զերկիրն Աղբագ, որպէս Սահակայ նոյնպէս և Համամայ: - 90. զորս վաճառակուր արարեալ յօտար ազգս, վարել ի ծառայութիւն, գնալ հեռանալ մերժել ի տանց, հայրենի ժառանգութենէ իւրեանց: - 262. ընդդէմ արաբացի ասպատակողացն յարիւն և յապաժոյժ ի վերայ հայրենի աշխարհի մարտուցեալ և զհոգի և զմարմին փոխանակ սրբոց եկեղեցեաց Քրիստոսի և ի նոյն հաւատացելոց ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ, առ զնոսա ամբողջ և անբիծ պահելոյ – Թագաւորեալ մեծին Տրդատայ ի վերայ հայրենեաց աշխարհին – 94 մի՛ յամառիք զհետ Արշակայ և բնաւ սպառ սպուռ մերժեալ լինիք ի հայրենեաց բնակութենէ – 110 մինչև զանբարկանալին Աստուած ի բարկութիւն ածել, ի սատակումն անձանց և ի կործանումն աշխարհի և յաւեր ժառանգութեան տանց հայրենի բնակութեանց. – 182. որ յետ ՋՀ ամի Սենեքերիմ յառաջանայ ի գահ հայրենի իւրոյ թագաւորութեանն մեծաւ զօրութեամբ - 16. որ ոչ եղև ժառանգորդ հայրենեաց հաւատոցն որ ի Քրիստոս. – 80. Սոքա ամենքին աղխիւ և ընտանեօք իւրեանց թողին զտունս բնակութեան իւրեանց և զհայրենիս իւրեանց, ի վերայ մտերմութեամբ հպատակութեան որդւոցն Դերանկին. – 364. ստացան բարեկարգաբար զարդարել զմերկացեալն ի բարեզարդութենէ, զմերժեալն և զհեռացեալն ի հայրենեաց և ի տանց՝ յանձնիւրս առնել դարձումն. – 388. ,,ի հայրենեացն արտաքս հանեալ էք ի ժառանգութենէ և մերժեալ ի բաժնէ եղբայրական հասէ. զա՞յս ևս բռնազբօսել ջանայք, զոր Աստուած ժառանգեցոյց ինձ: -330.

ՀԱՅՑԵԱԼ - յուսացեալ ի մարդասիրութիւնն Քրիստոսի, զմաքսաւորին և զաւազակին զյետնորդսն բարբառեալ, և զփրկական մարմին և արիւն որդւոյն Աստուծոյ հայցեալ հաւատով ի թողութիւն մեղաց, յուսացեալ ի քաղցրութիւնն Աստուծոյ: - 336.

ՀԱՅՑԵԼ - և առաջի արկեալ զհառաչանսն, զարտասուսն, զխոստովանութիւնն, զողորմազին պաղատանսն, մինչ ի մահ զտրտմելն, զկենաց դեղն հայցել, զմարմին և զարիւն որդւոյն Աստուծոյ ի թողութիւն մեղաց – 386. և հայցէին յամենայաղթն Քրիստոսէ յաղթել մեծի պատերազմին - 250.

ՀԱՅՑԵԼԻ - զոր ոչ անունկնդիր լեալ ընդունի զհայցելին, առնելով հարկս և պատանդս, և զբերդն Երիկաւ Հաղացովտի, զոր հանեալ էր մանազաւեցոյն ի բերկրացոյն. – 382.

ՀԱՅՑՈՒԱԾ - ,,նիստ դու աստ, մինչև արձակեցից զքեզ և արարից զկամս հայցուածոց քոց վասն որոյ եկեալ ես,,: - 226.

ՀԱՅՔ - և յետ Բ ամաց վախճանի Վաղարշակ, թագաւորեալ ընդ եղբօրն բոլոր Հայոց: - 110. և արիաբար հանդիսացեալ գնդին Հայոց՝ ճակատեցան ընդ այլազգիսն հարուստ և ձիգ ժամս և հարին ի հարուածս մեծամեծս զբանակ այլազգեացն: - 306. ,, վնասս և զբեկումն հարկաց արքունի և զկոտորումն զօրաց քոց Աշոտ գործեաց, և նա է պատճառ ամենայն

ապստամբութեան Հայոց ի քումմէ թագաւորութենէդ, ասեն, ո՛վ քաջդ և հաւասար աստուածայնոց կարողութեան ինքնակալ, և ընդհանուր իշխեցօղ կենաց և մահու,,: - 180 ,,բարի՛ է քեզ, թագաւոր Հայոց, ե՛կ այսր զի պսակեցից զքեզ ես սպարապետս,,. – 108. ընդհանուր Թագաւորութեան Տաճկաց, Ջափր իշխեցող ծովու և ցամաքի, հաւասար և օրէնսդրին մերոյ Մահումաթի, և հաւատարիմ միջնորդ Աստուծոյ և մարդկան, և թագաւոր ընդհանուր ազգաց հարաւային աթոռակալութեան … Յղեցի զքեզ ելանել ի վերայ երկրիդ Հայոց ամենայն կենդանեաց – 236. ,,զօր գումարեա, գունդ կազմեա, խաղացո երթալ մտանել յերկիրն Հայոց: - 196. ,,հա՛պա, քաջք Հայոց, և յայսմ ծանիցեն զմեզ և զարիանալն մեր,,: - 328. Այլ իբրև այն ինչ մերձ լինէր ամրոցն ի պաշարումն՝ Ամդայինն Յիսէ, որ Շեհի որդին, որ զզօրապետութիւնն Հայոց ունէր, ճանաչէր՝ ի հրապոյրս Մանազաւեան պետոյն և Ութմանացն ելեալ՝ երագապէս եկն եհաս ի վերայ Աշոտի ԺԵ հազարաւ հեծելօք վառելովք. – 334. այլ առնու զզօրսն Պարսից և գայ թագաւորել Հայոց հրամանաւ Շապհոյ արքային, ունելով ընդ իւր զՎահան Մամիկոնեան. – 106 այլ և բազումք ի նախարարացն Հայոց ելեալ զհետ Արշակայ գնացին առ Արկադ – 110. Այլ և զայս ևս եդին առաջի թագաւորին աղերսական մեղադրանս, եթէ ընդէ՞ր իբրև ժողովն գումարէր՝ ոչ զոք ի Հայոց հարկաւոր համարեցայք կոչել ի միաբանութիւն հաւատոց: - 132. այլ զի բազում նեղութիւն և սուր, ի ձեռն այսր /46/ սատանայական ուսման՝ սպառեալ կործանեաց զերկիրս Հայոց – 48. այլ հրամայեսցէ մեզ գրել ի Հայս և հարցանել առաջնորդացն Հայոց, և ընդունել պատասխանիս,,: - 132. այլ հրամայեսցէ մեզ գրել ի Հայս և հարցանել առաջնորդացն Հայոց, և ընդունել պատասխանիս,,: - 132. Այս Զ ամ էր գերութեանն Հայոց, և ՅԶ նորուն թուականութեան: - 326. Այս շարժումն սաստկագոյն քան որ եղև յամս Զաքարիայի Հայոց կաթողիկոսի, յետ Է ամի գերութեանն Հայոց: - 358. Այս Վահանս զոր յիշեցաք՝ այն Վահան է, զոր թագաւորեցուցին նախարարք Հայոց յաւուրս սրբոյն Վարդանայ – 74. Ապա բարեկամացեալ ընդ Աբգարու թագաւորի Հայոց և ընդ մեծ զօրավարին Խուրանայ Արծրունւոյ՝ յղէ նմա պատարագս և առնու յօգնականութիւն զԽուրէն Արծրունի, զայր իմաստուն և քաջամարտիկ, կորովի յաղեղն և ի զէն և յասպազէն. - 78. Ապա իբրև վախճան առնոյր կարգեալ եպիսկոպոսացն որ ի Պարսից … միաբան ապա նախարարքն Հայոց եկին առ սուրբն Սահակ – 120. Առ որ հայեցեալ նախարարքն Հայոց՝ կատականօք և արհամարհանօք ընդ նա նայէին - 114. առաջապահեստ ճանապարհորդութեանն արարեալ զՄերշապուհ Արծրունի զօրավար Հայոց և զՎահան Ամատունի և եղբայր Մեհուժանայ՝ տարեալ հանգուցանեն ի տեղւոջ հայրենեացն վկայարանի ի Թորդան: - 108. Առնուն Մեհուժան և Վահան զզօրս Պարսից, գան մտանեն յերկիրս Հայոց – 102. Արդ Աշոտի կեցեալ ամս ԺԹ, տևեալ իշխանական ճոխութեանն ԺԶ ամ յառաջ քան զգերութիւնն Հայոց, և Ե ամ ի գերութեանն արարեալ - 336. արդ դու յարուցեալ գնասցես ի մի քաղաքացդ Հայոց, որպէս օրէն է աշխարհակալաց. – 178. Արջամ թագաւորեալ Հայոց՝ զազգն Բագրատունեաց արկանէ ընդ բազում տառապանօք, վասն արձակմանն Հիւրկանոս քահանայի ի կապանաց բանտին – 74. Բայց դոյզն մի զամբարշտին Մեհուժանայ զյանդգնութիւնսն ի վերայ Հայոց բացայայտեցից ի շարի աստ: - 102. Բայց դուք, Հայք, տարաժամ ցուցանէք զտիրասիրութիւն. – 138. Բայց երկուք ոմանք ի զաւակէ Աշդահակայ ձերբակալ արարեալ Տիգրանայ առեալ աձէ ի Հայս. – 64. բայց թէպէտ և ետ օգնականութիւն Հայոց կայսրն Վաղէտիանոս Փռիւգացի զօրօքն՝ սակայն ոչ խաղաղանայր երկիրս – 94. բայց ի գնալն աստի ի Մարս և ի Պարսս, դարձեալ դառնայ ուժով մեծաւ և թագաւորական ճոխութեամբ, տիրէ Հայոց մեծաց - 88. Բայց խնդրոյն Հայոց զկատարումն առեալ յառաջնորդէն Տաճկաց՝ յղէ ի Հայս զառաջասացեալ զԱհմաթ որդի Հալթի: - 340. Բայց խնդրոյն Հայոց զկատարումն առեալ յառաջնորդէն Տաճկաց՝ յղէ ի Հայս զառաջասացեալ զԱհմաթ որդի Հալթի: - 340. Բայց մեզ կայ առաջի ասել վասն Ջափրայ և չար գործոց նորա, անգիրս մնացեալ յայլոց, զոր կատարեաց ի վերայ աշխարհիս Հայոց երկայնագոյն ժամանակաւ և անըմբերելի նեղութեամբ ի մերս հանդիպեալ աւուրս, որ էր Հայոց Յ թուական: - 168. Բայց Յամանիկն իբրև լուաւ ի

դարձուցանելն Աշոտի զԱհմաթ լի անարգանօք, և զխորհուրդն զոր խորհեալ էին ի վերայ Հայոց ցրել՝ զօրհասն ի վերայ իւր համարեցաւ տեսանել. – 350. Բայց յետոյ անմիաբան գտեալք նախարարքն Հայոց՝ թողին զոր խորհեցանն վասն թագաւորելոյ Վահանայ, և անցին /126/ գնացին առ մեծն Վարդան. – 128. Բայց ոչ միայն քաջքն Հայոց նահատակեցան ի մեծ պատերազմին այլ և անմարմին զօրք երկնաւորք մարտակից եղեն գնդին Հայոց. – 232. Բայց ոչ միայն քաջքն Հայոց նահատակեցան ի մեծ պատերազմին այլ և անմարմին զօրք երկնաւորք մարտակից եղեն գնդին Հայոց. – 232. Բայց քանզի հաւատացեալ էր վերակացութիւն աշխարհիս Հայոց Աշոտի, որ իշխանաց իշխան՝ ձեռն ի գործ արկեալ նուաճել զիշխանս Հայոց, զՎրաց և զԱղուանից, որ եղև իսկ: - 322. գնաց և Վահան զհետ նախարարացն առ Վարդան յառաջագոյն, տալ նմա զվերակացութիւն Հայոց. – 128. Գործեցաւ այս ՅԽԷ թուականութեանս Հայոց, յորում ամի և տէր Գէորգ Հայոց կաթողիկոս փոխեցաւ: - 376. Գործեցաւ այս ՅԽԷ թուականութեանս Հայոց, յորում ամի և տէր Գէորգ Հայոց կաթողիկոս փոխեցաւ: - 376. Գործեցաւ այս ՅԾԱ թուականութեանս Հայոց և ի Դ ամի հայրապետութեանն Յօհաննու Հայոց կաթողիկոսի: - 382. Գործեցաւ այս ՅԾԱ թուականութեանս Հայոց և ի Դ ամի հայրապետութեանն Յօհաննու Հայոց կաթողիկոսի: - 382. գունդ կազմեալ ռազմ արարեալ զբոլոր դաշտաձև հովիտն ի ներքս փակէր, վառեալք զինու և ամենայն պատրաստութեամբ ընդդէմ գնդին Հայոց: - 172. Գուրգէն որդի Ապուպելճի Վասպուրական իշխանի, ի շփոթի ժամանակին Բուխայի և ի հայրապետութեանն Յովհաննու Հայոց կաթողիկոսի, իմաստութեամբ գործեալ՝ ոչ եկաց հակառակ չարին. – 302. գրգռէ զարքայ կատարել զասացեալսն Վարազդատայ թագաւորի Հայոց: - 110. ԴԱՌՆԱԼ ԴԵՐԱՆԿԻՆ Ի ՀԱՅՍ, ԵԻ ՍԿԻՋԲՆ ԴԱՐՁՈՒՑԱՆԵԼ ՏԵԱՌՆ ԶԳԵՐՈՒԹԻԻՆ ԻՇԽԱՆԱՑՆ ԲՈԼՈՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՑՑ: - 312. Դու աւադիկ ելեր մտար յերկիր Հայոց, ելեր ի կողմն թշնամեաց իմոց և ապստամբացդ զքեզ միաբանեցեր, զի յապաղեցեր հրամանաց իմոց: - 236. դու դիմօք մարտի առ իս զօր գումարեա և ել ընդդէմ իմ ի պատերազմ, և ի միասին մխեցից զձեռս ի սոսա և բարձից զսոսա ի պետութենէ Հայոց,,: - 340. ԵԹԷ Ո՛ՐՊԷՍ ԿԵՂԾԱՒՈՐԱԿԱՆ ՍԻՐՈՎ ՆԻՒԹԷՐ ՉԱՐԻՍ ԱՒՇԻՆ Ի ՎԵՐԱՅ ՀԱՅՈՑ Եւ ԻՇԽԱՆԱՑ ՆՈՑԱ: - 370. ելեալ իշխանքն Հայոց յանձնիւր տեղեաց գնացին յանդիման լինել նմա, Դերանիկն, տէր Գագիկ և տէր Գրիգոր և միւս այլ տէր Գրիգոր Վասպուրական իշխան, Աշոտ կորապաղատ Հայոց իշխան, Մուշէղ իշխանն Մոկաց, Շապուհ եղբայր իշխանաց իշխանի և Ապլբառ Կայսիկ Ապահունեաց բռնաւորն և այլք ոմանք: - 340. Եմուտ այնուհետև տարակուսական խորհուրդ ի մէջ զօրագլխացն վասն հարուածոց զօրացն ի գնդէն Հայոց. – 234. ետ նմա զԱրևաստան զամենայն մինչև ցՄծուին և զերկիրն Հայոց մինչև ցգետն Հուրասդան, և զգաւառն Կոտայից մինչև յաւանն Գառնի յեզր ծովուն Բզնունեաց և մինչև յԱռեստն աւան և զԿոգովիտ գաւառ մինչև զՀացիւն և ցՄակու: - 140. Ետ պատասխանի սուրբ հայրապետն Յոհաննէս հանդերձ մեծ նախարարօքն Հայոց և ասեն. – 244. և խաչանշան լուսով խաղացուցանեն բազմութեամբ նախարարացն Հայոց ի ձեռն Վահանայ Ամատունոյ – 120. և յառնուլ զՍաթինիկ տիկին կնութեան Հայոց՝ յիշէ զնժդեհանալն իւր ի վիմամէջսն զոր վերագոյն գրեցաք – 86. Եւ յոլով այն լինէր զոր ինչ գրէինն՝ զոր ոչ էր գործեալ Հայոց - 194. Եւ սկսաւ ոգորել ընդ իշխանս Հայոց մեծաց խրոխտանօք – 128. և ամենայն ուրեք դա է պատճառ ապստամբութեան Հայոց յարքայից արքայէ. – 104. և այսպէս աղմկեալ և շփոթեալ երկիրս Հայոց՝կեայր անմիաբանութեամբ, լի անկարգութեամբ, ըստ յօժարութեան Վաչէի Արծրունոյ: - 120. և անդ յԱստուած խրախուսեալ սուրբ աստուածաբանակ զօրացն Հայոց կատարեցան ի Քրիստոս: - 128. և անհնարին բեկմամբ խորտակեցաւ գունդն Հայոց, մինչև ի բազմացն սակաւուց հազիւ ուրեմն մազապուր զերծեալ՝ անկան յաւուր յայնմիկ ի տարապարտ պատերազմին արք անուանիք իբրև Շ - 402. Եւ անցեալ բնակեալ էին զօրքն Հայոց ի դաշտին Օշական ի Մանազաւեան նահանգին: - 380. և առ ինքն ժողովեալ նախարարքն Հայոց՝ դնեն ուխտ և դաշինս աստուածայինս, միջնորդութեամբ սուրբ Աւետարանին – 134. և առեալ սուրբն Ներսէս

զՊապ որդի Արշակայ՝ հանդերձ յունական զօրուն թագաւորեցուցանեն զՊապ ի վերայ Հայոց ի տեղի բուն թագաւորութեանն Արշակունեաց: - 108. և ասէ, ,,եթէ աջողեսցին քեզ խորհուրդ մեր, զոր խորհեցաք ի վերայ Հայոց և իշխանաց նոցա, և ըստ ախորժակաց մերոց ի գլուխ ելանիցեն, որ ինչ կամք յօժարութեանց մերոց ըղձանայցեն- 184. և ասէր, թէ ,,զայս ամենայն զոր գրէ կաթողիկոսն Հայոց և առ ապստամբութիւն խորհել առ ի քէն, և զնախարարսն Հայոց զՅունաց թագաւորին խորհել հնազանդութիւն. արդ տեսանել պարտ է վասն այդր,,: - 130. և ասէր, թէ ,,զայս ամենայն զոր գրէ կաթողիկոսն Հայոց և առ ապստամբութիւն խորհել առ ի քէն, և զնախարարսն Հայոց զՅունաց թագաւորին խորհել հնազանդութիւն. արդ տեսանել պարտ է վասն այդր,,: - 130. Եւ արար՝ մինչ ճեղքեաց խզեաց զմիաբանութիւնն Հայոց: - 350. Եւ արարին նաւակատիս մեծ հարսանեաց փեսայութեան Դերանկին, ի թուականութեան Հայոց ՅԺԱ-երորդ ամին: - 322. և արձակեաց զզօրս իւրաքանչիւր զօրագլխօք եկելոց առ նա յամենայն ազգաց յաշխարհէս /գրքում յաշխարէս/ Հայոց՝ երթալ ձմերել յիւրաքանչիւր տեղիս բնակութեանց – 262. Եւ բազում անգամ ի բազում տեղիս տային ճակատ զօրքն Հայոց և Պարսից ընդ միմեանս. – 102. Եւ բաժանեալ թագաւորութիւնն Հայոց յերկուս, ի Յոյնս և ի Պարսս. – 110. և բարձեալ զմարմին սրբոյն բազմամբոխ զօրօքն Հայոց – 108. Եւ բարձեալ զօրքն Հայոց դիակապուտ արարեալ զզարդ և զզէնս զարի արանց և զքաջ երիվարաց, առեալ աւար բազում՝ գնան յիւրաքանչիւր տեղիս մեծաւ յաղթութեամբ: - 178. Եւ գիտեն զսաղմոսն զհին թարգմանեալսն վարդապետացն Հայոց, զոր հանապազ ի բերան ունին: - 192. և գլխաւորք Հայոց մեծաց ամրանային ի քարանձաւս ամրաշէն բերդիցս, ըստ տեղիս տեղիս և ըստ աշխարհս աշխարհս. – 124. Եւ գունդն Հայոց խաղացին ընդդէմ նոցա, վիմաձև անքակ ի միմեանց ըստ տոհմս ազգաց, ի տանէն Արծրունեաց՝ Գուրգէն և Վասակ և Պելճ և Մուշեղ և Սահակ և Ապումկդէմ և Աշոտ – 230. և գունդք ճակատելոցն ելին կացին մօտ առ քաջն մեր Աշոտ և ընտիր զօրավարն Հայոց առ մեծն իշխանաց: - 210. Եւ Գուրգինի նորին եղբօրն զպատիւ մարզպանութեան գահակալութեան հաւատացեալ, ըստ կարգի բարձաբերձութեան թագաւորացն Հայոց, մանաւանդ մեծին Տրդատայ թագաւորի: - 370. Եւ գրեթէ ամենայն իշխանք Հայոց, Վրաց և Աղուանից եկեալ էին ընդ զօրս Հայոց ի վերայ աշխարհին Ապահունեաց. – 380. Եւ գրեթէ ամենայն իշխանք Հայոց, Վրաց և Աղուանից եկեալ էին ընդ զօրս Հայոց ի վերայ աշխարհին Ապահունեաց. – 380. Եւ գրեն թուղթ առ Յամանիկն, եթէ ,,ի մտանելն իմ ի Դուին քաղաք և զհարկս արքունի յիս գրաւել՝ և յանկասկած առեալ զիշխանս Հայոց՝ և եկեսցեն առ իս. – 340. և դարձեալ դառնայ ի Հայս. ընդ իւր ածելով մարզպան զՎնդոյ Պարսից մոգպետ: - 124. և դարձեալ հաստատէ զթագաւորութիւն Հայոց – 58. Եւ եբարձ զամենայն արս զօրութեան յերկրէս Հայոց – 298. Եւ եղև ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ ել Հազարաւուխտ Պարսից զօրավար ծանր զօրու ի վերայ Հայոց՝ տալ պատերազմ ընդ զօրս Հայոց, աւերել գերել գերփել զաշխարհս – 134. Եւ եղև ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ ել Հազարաւուխտ Պարսից զօրավար ծանր զօրու ի վերայ Հայոց՝ տալ պատերազմ ընդ զօրս Հայոց, աւերել գերել գերփել զաշխարհս – 134 Եւ եղև ի գալ միւսոյ տարւոյն՝ Սմբատ իշխանն Սիւնեաց ի բաց եկաց ի հնազանդութենէ թագաւորին Հայոց, արգել առնելով հարկացն տալ թագաւորին, թևակոխելով Պարսից բռնաւորին հատուցանել զհարկս և զհասս. 382 Եւ եղև ի լնուլ վեցերորդ ամի գերութեանն Հայոց որ է ՅՋ ամ ըստ թուոյ հայերէն տումարին - 312. Եւ եղև ի մտանելն նորա ի Դատուան աւանն … ելեալ իշխանքն Հայոց յանձնիւր տեղեաց գնացին յանդիման լինել նմա – 340. Եւ եղև ի վախճանելն Խոսրովու Հայոց թագաւորի, որ եկաց ի տերութեանն ամս Դ – 114. Եւ եղև իբրև արար և կատարեաց Բուխայ զոր ինչ խորհեալն էր ի վերայ աշխարհիս Հայոց, բարձումն յաշխարհէս մեծամեծացն Հայոց՝ յաւել և զայս ևս – 296. Եւ եղև յելանել նախարարացն Հայոց յերեսաց ամիրային՝ մնայ առ նմա միայն Մուշէղ Մոկաց իշխեցողն, այր քաջայայտ և բարձրագահ – 344. Եւ եղև յետ աւուրցն այնոցիկ, յորժամ ուրախ արար թագաւորն զնախարարսն Հայոց ի տաճարի խրախից, և խոստացաւ տալ իւրաքանչիւր ումեք զերկիր ի ժառանգութիւն – 314. և ետ տանել

զդիւանն մագաղաթեայ յունարէն գրով հանդերձ պատարագօք՝ Տիգրանայ թագաւորի Հայոց – 74. և երագապէս աճապարեալ հասին հանդէպ զօրուն Հայոց. – 380. և երկիրս Հայոց յապահովանայր ի հինիցն Պարսից. –128. և զԳագիկ ձգեալ ի պատիւ զօրավարութեան Հայոց մեծաց, ըստ օրինի թագաւորացն Յունաց՝ տալ առաջի նորա նշանակս խաչադրօշս: - 370. և զմնացեալսն փախստականս արարեալ հետամուտ լինելով հանին ի սահմանացն Հայոց. – 136. Եւ զչարեալ ընդ խափանումն խորհրդոցն իւրոց՝ ամբաստան յոյժ լինէր զԱշոտոյ հանդերձ թղթովք Տաճկաց, որք էին ի կողմանս Հայոց, բազում այն ինչ զոր ստութեամբ քան թէ ճշմարտութեամբ զեկուցանեն զնմանէ զգործս, և թէ հակառակս ևս թագաւորութեան քոյ բանընդդէմ լինի հանապազ: - 172. և զվկայիցն անուն ժառանգեալ կատարեցան ի Քրիստոս սուրբ գունդն Հայոց, ՈՂՋ ոգիք: - 128. և զրկեալ լինին Հայք ի լուսաւոր վարդապետէն և ի քաջ հովուէն սրբոյն Ներսիսէ. – 108. և զքեզ կորակնեալ ամօթալից ի պարտութիւն մատնիցին, որպէս զյառաջագոյն եկեալ հազարապետն արքունուստ, զի ոչ կարաց կալ ընդդէմ նոցա, և ոչ Ճ այր առ Ժ զօրացն Հայոց,,: - 214. Եւ զօրքն Հայոց կային դեռ յանհոգս – 228. Եւ էր կացեալ եպիսկոպոսապետ Հայոց Զաւէն, զոր յառաջագոյն ասացաք, յետ չորրորդ ամի Շահակայ: - 110. Եւ ըստ տոհմս ազգաց, ըստ թուոյ տերանցն Հայոց, կազմեաց գունդս վառեալս զօրականաց, զինեալ և պատրաստեալ. – 296. Եւ թագաւորեալ Վռամ որդի Յազկերտի՝ կոչէ ի դուռն զսուրբն Սահակ Հայոց կաթողիկոս: - 116 և թագաւորեցուցանէ զնա ի վերայ Հայոց փոխանակ հօր իւրոյ Սանատրկոյ, ի տեղի թագաւորութեան քաջացն Արշակունեաց: - 86. և թողեալ զբնակելն ի Դուինն՝ ելեալ բնակեցաւ ի Նոր քաղաքին ի մեծ եկեղեցւոջն որ յանուն սրբոյն Գրիգորի շինեալ էր երանելւոյ տեառն Ներսիսի երկրորդի Հայոց կաթողիկոսի: - 358. Եւ ի ժամանակին /96/ յայնմիկ ունէր զհազարապետութիւնն Հայոց այր ժանդ չարաբարոյ, որում հայր Մարդպետ անուն էր. – 98. և ի խնդրոց նախարարացն և սրբոյն Սահակայ թագաւորեցուցանէ Հայոց Վռամ երկրորդ զԱրտաշէս, որ և Արտաշիր: - 116. Եւ ի հասանելն նորա առ թագաւորն՝ ունէր ևս ընդ ինքեան թուղթս լի ամբաստանութեամբ զնախարարացն, որ բնակեալ էին ի Հայս – 180 և ի սաստկանալ ծխոյն զօրանային գունդքն Հայոց, և ի նուազելն փոքր մի ոգի առնուին ի թշնամեացն: - 234. և ինքեանք դարձան անդրէն. կարծէին ի սպառ հարկանել զգունդն Հայոց. – 308. և ինքեանք զզօրսն ամենայն մեկնեցին երթալ ի վերայ գնդին Հայոց – 226. Եւ ինքն Բարծումայ ի չքմեղս լինելով՝ եկն ի Հայս յԱրզնարզիւն և յաշխարհն Մոկաց, զի անդ զնեստորական աղանդոցն սերմանիցէ սերմանս: - 130. և ինքն գնացեալ յԱսորեստանէ յերկիր Հայոց, ի տոփանս համբաւուց ուրումն Հայկազնոյ: - 44 Եւ իշխանքն Հայոց կային ի տագնապի և խնդրէին զելս իրացն գտանել ի Քրիստոսէ, յորմէ լքեալն էին: - 320. և իւրեանք հանդերձ ընտանեօք իւրեանց նստցին յամուրս Հայոց: - 188. և խնդրեալ յարքայէ զիշխանութիւն Հայոց: - 124. և խոստանայ զբոլոր Հայս նուաճել ընդ կայսերական իշխանութեամբ. – 112. և խոստանայր նմա զհազարապետութիւնն Հայոց յարքունուստ հրամանէ հնազանդութեամբ Հայոց: - 366. և խոստանայր նմա զհազարապետութիւնն Հայոց յարքունուստ հրամանէ հնազանդութեամբ Հայոց: - 366. Եւ ծնան նորա երիս որդիս, Սարգիս որ և Աշոտ՝ ՅԻԶ թուականութեանն Հայոց, Խաչիկ որ և Գագիկ ՅԻԸ, և Գուրգէն. մանկունք կայտառք և գեղապանծք և բարենշանք և ամենեցուն ցանկալիք. ծնաւ և երկուս դստերս: - 338. և կալեալ զԱնիհանոս նահապետ Բագրատունեաց և սպարապետ Հայոց հանդերձ ընտանեօք և ամենայն ազգաբանութեամբ՝ արկանէ ընդ բազում չարչարանօք – 74. Եւ կատարեալ Աշոտ զկեանս իւր՝ մեռաւ ի Վանտոսպ գաւառի, ՅԻԳ թուականութեանն Հայոց, յամսեանն հոռի, որ օր Զ էր ամսոյն, յաւուր հինգշաբաթոջ. և տարեալ հանգուցանեն ընդ եղբարս իւր ի վանս սուրբ Խաչին յԱղբագ գաւառի: - 338. և կարիցես զիշխանս Հայոց կապանօք առ մեզ հասուցանել, մանաւանդ զիշխանն Վասպուրական զԱշոտ՝ քեզ և զաւակի քում տաց զերկիրն զայն ի ժառանգութիւն: - 184. Եւ կացին եպիսկոպոսապետք Հայոց յետ մահու սրբոյն Ներսէսի ոմանք ի զաւակէ Աղբիանոսի եպիսկոպոսի Բզնունեաց, առն

պատուականի, Շահակ և Զաւէն և Ասպուրակէս – 108 և կէսքն զհետ մտեալ փախստէիցն, մինչ թանձրացաւ մութ գիշերին՝ հանին ի սահմանացն Հայոց, էր որ ի կողմն Ելոյ և էր որ ի կողմն Ատրպատականի և Պարսից: - 232. Եւ կուտեալ զբազմութիւն զօրացն մերձ ի քաղաքն որ էր ձմերոց իշխանին Հայոց՝ անցանէր բանակէր ամենայն զօրօք իւրովք. – 172. և հանդիպեցան միմեանց յՈրդոք գետ, ի գլուխս ձորոյն Հայոց, որ հանէ յԱրուանթունի գաւառն: - 306. և հասեալ ի Բագրաւանդ գաւառ ի Ձիրաւ գետ՝ կամէր անցանել ի թագաւորաբնակ տեղիսն Հայոց: - 106. Եւ հասեալ ի վերայ Հայոց՝ նախ զԱշոտ վտարանդեալ այսր խաղացուսցես – 196. ԵԻ ՀԱՍՏԱՏԵԼ ՅԱԹՈՌ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՆ ՀԱՅՈՑ ՄԵԾԱՑ ՕԳՆԱԿԱՆՈՒԹԵԱՄԲ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՅՈՒՆԱՑ - 94. Եւ հաւանեալ Խոռեմայ՝ եկն առ Հայրակղոս արքայ Յունաց, թողեալ ի նա զԵրուսաղէմ և զԿեսարիայ Պաղեստինացւոց և զամենայն կողմանս Անտիոքացոց և զամենայն քաղաքս գաւառացն այնոցիկ, և զՏարսոն Կիւլիկեցւոց և զմեծ մասն Հայոց և զամենայն զոր միանգամ կամեցաւ Հայրակղոս. – 152. Եւ հրամանաւ ինքնակալին Թէոդոսի կայսեր հաւատայ նմա զհազարապետութիւն բաժնին Հայոց, զՄիջագետս մինչև ի յանցս Եփրատ գետոյ: - 116. և ձախոյ կողման թևն Հայոց պարտել սկսաւ – 128 և մեկնեաց յինքենէ զԱբրահիմ ոմն և յղեաց զնա հազարապետ Հայոց, և վերակացու ի վերայ հարկաց արքունի, և տիրել փոխանակ իշխանաց սորա: - 298. և մեռաւ ՅԼԹ թուականութեանն Հայոց, և ի ԺԵ ամի հայրապետութեանն Գէորգեայ Հայոց կաթողիկոսի: - 356. և մեռաւ ՅԼԹ թուականութեանն Հայոց, և ի ԺԵ ամի հայրապետութեանն Գէորգեայ Հայոց կաթողիկոսի: - 356. Եւ մինչ նոքա դեռ չև հասեալ էին մերձ առ գունդն Հայոց՝ փութացաւ զօրավարն Գուրգէն յղեաց դեսպանս առ Ապուհեշմ և որ ընդ նմա զօրագլուխքն՝ աղաչել ի խաղաղութիւն – 230. և մկրտեալ սուրբ և անբիծ խոստովանութեամբ ի Հայր և յՈրդի և ի սուրբ Հոգին, ի ձեռն մեծին Գրիգորի հանդերձ ամենայն նախարարօքն Հայոց մեծաց: - 94. Եւ յելանելն նորա և մօտ լինել ի սահմանս Հայոց զօրօք բազմօք, մերձ ի սահմանս Տարունոյ, Առաջին կոչեցեալ Հայոց՝ իշխան Տարունոյ Բագարատ … առաքէ զոմանս ի մեծամեծաց իւրոց ընդ առաջ նորա պատարագօք ոսկոյ և արծաթոյ և պատուական հանդերձից, համոզեալ մի ելանել յերկիրս Հայոց: - 170. Եւ յելանելն նորա և մօտ լինել ի սահմանս Հայոց զօրօք բազմօք, մերձ ի սահմանս Տարունոյ, Առաջին կոչեցեալ Հայոց՝ իշխան Տարունոյ Բագարատ … առաքէ զոմանս ի մեծամեծաց իւրոց ընդ առաջ նորա պատարագօք ոսկոյ և արծաթոյ և պատուական հանդերձից, համոզեալ մի ելանել յերկիրս Հայոց: - 170. Եւ յելանելն նորա և մօտ լինել ի սահմանս Հայոց զօրօք բազմօք, մերձ ի սահմանս Տարունոյ, Առաջին կոչեցեալ Հայոց՝ իշխան Տարունոյ Բագարատ … առաքէ զոմանս ի մեծամեծաց իւրոց ընդ առաջ նորա պատարագօք ոսկոյ և արծաթոյ և պատուական հանդերձից, համոզեալ մի ելանել յերկիրս Հայոց: - 170. Եւ յետ սակաւ աւուրց վախճան առեալ կենաց նորա, ձիոյ խրոխտացելոյ զանձն ամբերթեալ ելոյծ ի կենաց զքաջարանցն զմեծն տերանց զքաջ զօրավարն և զզօրագլուխն Հայոց մեծաց: - 364. և Ցիսէ տուեալ պատերազմ ընդ քաղաքին, զտարի մի հանդերձ ամենայն նախարարօքն Հայոց, անգամագիտ լինելով՝ դառնայ յԱսորիս. և այս եղև երկիցս անգամ: - 338. Եւ նախարարքն Հայոց կրէին կիրս ծանրաբեռինս ի զէն և ի ճակատամարտ: - 134. Եւ նոցա ի գլուխ հանեալ զգործ պատերազմին՝ դառնան զօրքն Հայոց մեծաւ յաղթութեամբ – 176. և շինեն նախարարքն Հայոց իւրաքանչիւր պալատս արքունականս և դաստակերտս յականաւորս, և զքաղաքն որմափակօք պարսպեն, և խաղաղեցուցանեն զերկիրս: - 126. և ողբայր ի վերայ աշխարհիս Հայոց, ընդ նուազել զօրութեան թագաւորութեանս Հայոց և ընդ բռնազբօսութիւնն Պարսից: - 112. Եւ ոչ գնացեալ ըստ խրատու սրբոյն Ներսէսի Պապ թագաւորն Հայոց – 108. և ոչ խառնեցան ի խորհուրդ Հայոց զամս բազումս. – 98. Եւ ոչ յանձին կալեալ Արջամայ վստահաբար առ իւր ունել զԱնիանոս՝ յղէ զնա ի Հայս: - 76 և ունի յորելեանք Զ և ոլոմպիադր և ընդիքտիոնք, և Գ ամ հայրապետութեան Հայոց կաթողիկոսի տեառն Զաքարիայի, և մուտ եօթներորդ ամի, յորում կային յարքունիսն իշխանքն, ըստ եօթնեկի չափոյ շարժման ժամանակաց. – 312. Եւ սրբոյ վարդապետին մեր

Եղիշէի, որ յայնմ ժամանակի ի Մոկաց բնակէր աշխարհին՝ եկեալ առ նա Բարծումայ, խնդրեալ զպատմողական գիրսն Հայոց, զոր գրեալ էր հրամանաւ սրբոյն Վարդանայ. – 130. և Վաղարշակ եղբայր նորա եկեալ ի Հայս՝ լնու բարեկարգութեամբ զաղմկեալ և զշփոթեալ երկիրս Հայոց: - 72. և Վաղարշակ եղբայր նորա եկեալ ի Հայս՝ լնու բարեկարգութեամբ զաղմկեալ և զշփոթեալ երկիրս Հայոց: - 72. Եւ Վռամ … փութացաւ կոչեաց դարձեալ ի դուռն զԱրտաշիր և զսուրբն Սահակ բազմութեամբ նախարարացն Հայոց. - 118. Եւ տայր նմա զօր կայսերական յօգնականութիւն, և զՅովհան պատրիկ ի Հայոց կողմանէ, և զՆերսէս ստրատեղատ յԱսիւրոց, և զՄուշեղ այր քաջամարտիկ և հզօր զօրութեամբ, և զամենայն զօրս Յունաց և Հայոց, Վրաց և Աղուանից – 138. Եւ տայր նմա զօր կայսերական յօգնականութիւն, և զՅովհան պատրիկ ի Հայոց կողմանէ, և զՆերսէս ստրատեղատ յԱսիւրոց, և զՄուշեղ այր քաջամարտիկ և հզօր զօրութեամբ, և զամենայն զօրս Յունաց և Հայոց, Վրաց և Աղուանից – 138. և տաց քեզ զկողմանս Ասորոց և զամենայն Արեւաստան մինչև զՄծուին քաղաք, և ի յերկրէ Հայոց՝ զաշխարհս տանուտերական իշխանութեանն մինչև յԱյրարատ և ընդ Դուին քաղաք և յեզր ծովուն Բզնունեաց և ցԱռեստն աւան, և զմեծ մասն աշխարհին Վրաց մինչև ցՏփղիս քաղաք. – 136. և փոխեն անդ զկաթողիկոսն Հայոց զԳիւտ – 126. Եւ քանզի յետ մահուանն մեծին Սահակայ Բագրատունոյ սպարապետի ասպետի և զօրավարի Հայոց, հաւատացեալ էր Թէոդոսի կայսեր զսպարապետութիւնն Հայոց Համազասպ Մամիկոնէի և որդւոյ իւրում Վարդանայ – 122. Եւ քանզի յետ մահուանն մեծին Սահակայ Բագրատունոյ սպարապետի ասպետի և զօրավարի Հայոց, հաւատացեալ էր Թէոդոսի կայսեր զսպարապետութիւնն Հայոց Համազասպ Մամիկոնէի և որդւոյ իւրում Վարդանայ – 122. և քաջալերեցան դարձեալ ի վերայ գնդին Հայոց, և հարեալ ի հարուածս մեծամեծս: -304. Զայս և առաւել քան զսոյն խրատէր և ուսուցանէր սուրբ հայրապետն և քաջ հովիւն տէր Յոհաննէս կաթողիկոս Հայոց մեծաց: - 182. Զայս իմացեալ խորհրդականութիւն Քսերքսէս յԱդրամելեայ և Սանասարայ յորդւոցն Սենեքերիմայ՝ ապա գան առ Տիգրան Հայոց թագաւոր և զեկուցանեն նմա վասն որոյ խորհի Աշդահակ. – 62. զի այնու թերևս քաջ կարասցէ գլել զինքեամբ զզօրս Հայոց նախարարօքն հանդերձ. – 114. զի և զնախարարս Հայոց գրաւեսցէ մեծապատիւ սիրով – 366. Զի և տուն Հայոց անուանեալ առաջին ասէին զՏարօն: - 366. զի թէ ես յաղթեցից՝ երդուեալ ի մեծ աստուածն Որմազդ և յարեգակն և ի լուսին և ի հուր և ի ջուր և ի Միհր և յամենայն աստուածս՝ զի ձեզ տուեալ լիցի թագաւորութիւն Հայոց. –138. զի թէպէտ դառնալով դարձան յայտնապէս յերկրպագութիւնն Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ՝ այլ զկանոնական սահմանադրութիւնսն ոչ բերելով ուղղակի, ոչ միայն Աշոտ, այլ և ամենայն իշխանքն Հայոց, որք գերադարձքն եղեն. – 336. զի Յամանիկն թուղթս և դեսպանս մի զմիոյ կնի առնելով առ իշխանս աշխարհիս՝ զինքն յառաջանալ ի վերակացութիւն Հայոց – 340. Զկնի այսորիկ եկն Աշոտ թագաւորն Հայոց մխիթարել զդուստր իւր և զթոռունս, և ևս առատանայր զհաստատութիւն իշխանութեանն Աշոտի և զոստիկանութիւնն Ապումրուանայ: - 356. Զնա յղէ Ապուսէթ ելանել յերկիրն Վասպուրական և անդէն մնալ զօրօք բազմօք, մինչև զբովանդակ զհարկս և զհասս արքունի յամենայն կողմանցն Հայոց առ նա բերցեն յիւրաքանչիւր սահմանաց: - 176. զոր շինեալ էր սրբոյն Գրիգորի ի վերայ գեաւղջն Ահևականից ի կատարածի լուսաւորութեանն Հայոց: - 334. Զոր և մեր ըստ հրամանի քում, Գագիկ զօրավար Հայոց և Վասպուրական իշխան, ջան յանձին տարեալ ընդ համառօտութիւն զրուցատրութեանցն անցեալ – 74. զոր հանապազ յղէր առ նա Սմբատ թագաւորն Հայոց: - 366. զոր շարագրեալ յայտարարութեամբ յանդիման կացուցաք քեզ, քա՛ջդ բանասիրաց, Գագիկ Վասպուրական և մեծ զօրավար Հայոց – 122. զորոյ ձախողակի իմացմունս ծանուցեալ իշխանացն Հայոց՝ միով հաւանութեամբ գրեն յարքունիս և խնդրեն զԱհմաթ /338/ որդի Հալթի. – 340. Զուգակշիռ հաւասարութեամբ մարզպանն Հայոց Գուրգէն հրաշազան յօրինուածով շինէ զեկեղեցին ի քաղաքին Հադամակերտ ի Մեծն Աղբակ, ի բուն իշխանական սեփհականութեանն իշխանութեան

զարմին Արծրունեաց – 396. Էին անդ Վնդոյ և Վստամ և զօրք պարսիկք իբրև ԸՌ հեծեալ, թող զզօրս Յունաց և Հայոց: - 140. - էր երթեալ ընդ նմա և մեծն Ներսէս կաթողիկոսն /98/ Հայոց. – 100. Ըմբռնեալ լինէր յայնժամ մի ոմն ի Հայոց ազատանոյն տոհմից Վահևունեաց, Ապուսահակ ոմն, եղբայր Սահակայ եպիսկոպոսի ոստանին Նախճաւանու և Մարդպետականի. – 204. Ընդ այն ժամանակս զօրաժողով եղև թագաւորն Հայոց Սմբատ ի վերայ Ապահունեաց աշխարհին: - 380. Ընդ այն ժամանակս տէր Զաքարիայ հանգեաւ ի Քրիստոս, կեցեալ ի հայրապետութեանն Հայոց ամս ԺԸ, և հաջորդէ փոխանակ նորա տէր Գէորգ: - 338. Ընդ ժամանակս ընդ այնոսիկ էր կացեալ յաթոռ հայրապետութեան տէր Յոհաննէս կաթողիկոս Հայոց: - 180. Ընդ ժամանակս Պերոզի արքայից արքայի, ոմն յաղանդոյն Նեստորի Բարծումայ անուն, որ ունէր զանուն եպիսկոպոսութեան, զօրեղագոյնս զնեստորական հերձուածոյն բուռն հարեալ, և քսութեամբ զնախարարացն Հայոց առ Պերոզ վարելով՝ բազում օճիրս արիւնհեղութեան գործեաց: - 130. Ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ Աշոտ թագաւորն Հայոց փոխի յաշխարհէս ի բարիոք ծերութեան, փափկացեալ և յղփացեալ խրախութեամբ, ձեռն նորա յամենեսին և ամենեցուն ձեռք ի նա – 356. Ընդ նոյն ժամանակս ընդարձակեալ բարերարին Աստուծոյ իշխանացն Հայոց՝ դարձան յիւրաքանչիւր բնիկ տէրութիւնս. – 322. Ընդ նոյն ժամանակս խորհուրդ ի մէջ առեալ Շաւասպ Արծրունի եղբայր Վասակայ հօր Աղանայ Արծրունոյ, և խորհեցաւ զտիրելն Հայոց – 124. Ընդ նոյն ժամանակս յղէ թագաւորն զոմն ի յաւագ նախարարացն վերակացու Հայոց և հաւատարիմ ի վերայ հարկաց արքունի Ապուսէթ անուամբ, ըստ տաճկական լեզուին, յարելութեամբ եբրայական դպրութեանն: - 170. Ընդ որ զչարեալ նախարարքն Հայոց՝ տաղտկացան ընդ գիջանալն, և խորհեցան զոչ թագաւորելն Արտաշրի ի վերայ Հայոց. – 116. Ընդ որ զչարեալ նախարարքն Հայոց՝ տաղտկացան ընդ գիջանալն, և խորհեցան զոչ թագաւորելն Արտաշրի ի վերայ Հայոց. – 116. Ընդ որում և մեծ իշխանն Արծրունեաց Խուրան և գլխապետ զօրավար զօրու, և միահեծան թագաւորութեան Հայոց մեծաց, որ առաջին ի Քրիստոս հաւատացեալ եղև իշխանս Խուրան և մկրտեալ ի ձեռաց Թադէոսի առաքելոյ. – 78. Ընդդէմ զօրաժողով եղեալ Սմբատ սպարապետն Հայոց որդի Բագարատայ Բագրատունւոյ – 106. ԹԱԳԱՒՈՐԵԼՆ ԱՐՏԱՇԷՍԻ Ի ՎԵՐԱՅ ՀԱՅՈՑ: - 86. Ի ժամանակին յայնմիկ էր ճոխացեալ պանծալի աթոռակալութեամբ սրբոյն Գրիգորի տէր Քրիստափոր Հայոց կաթողիկոս. - 130. Ի ՅԷ ամի Հայոց թուականութեանս եկն Աշոտ Վասպուրական իշխան ի գերութենէն: - 326. Ի սորա յերրորդ ամի թագաւորութեանն ի վերայ Հայոց աստուածատուր բարկութեամբ անդնդաշարժ վրդովմամբք ներքնագոյն խորոցն պատահեալ միմեանց սահանախաղաց դղրդմամբ, հիմնաշարժ տապալմամբ, /356/ ներքսագոյն երկրի թուլացեալ պնդափակ աղխեալ սանդարամետական սահմանին, բարկութեան հողմոց շնչեալ ընդ ջրոցն խաւարայնոց, ի կոհակս անդնդաքակս զթանձրայատակ երկրի զկարծր և զծանրալիր անկշիռ անբաւութիւնն տատանեալ, մինչ յերեսս երկրի ի վեր մղեալ հանդէպ քաղաքին Արտաշատու /գրքում՝ Արտաշասու/, որ Բլուրն նորուն ասի – 358. Իբրև գիտաց Շապուհ արքայ զոր գործեաց Արշակ՝ թագաւորեցոյց ի վերայ Հայոց զԽոսրով ոմն յազգէն Արշակունեաց: - 110. Իբրև եհաս գուժական առ մարզպանն Հայոց Գուրգէն՝ ելեալ զհետ նոցա Ռ արամբք, վառեալ ի զէն և յասպազէն, և գնացեալ եհաս յԱյլի գաւառ. – 402. Իբրև ետես իշխանն Հայոց զզօրսն Տաճկաց եկեալ բազում կազմութեամբ, հայեցեալ և յիւրեանց սակաւութիւնն՝ գիր պաղատանաց փութանակի տայր առ քաջ նահատակն Աշոտ իշխան - 172. իբրև ի մեծ և յանկասկածելի ամուր ապաւինեալ լինէին ի քաջ զօրավարն Գուրգէն և որք ընդ նմա զօրք Հայոց. – 226. Իբրև ստուգեաց զազգն, զգաւառն, զաշխարհն, զպատճառ հատուածին, զզետեղելն, զիարդն, զորպէսն, զեղանակն, զդիպուածն, զպատահն և զայլն ամենայն՝ խնդրէ զնա Վաղարշակ յԱրշակայ և առնու ածէ զնա ընդ իւր ի Հայս – 72. Իսկ զտեղի թագաւորութեանն Հայոց հրամանաւ Յազկերտի ունի Մշկան զօրավար Պարսից: - 120. Իսկ յետ Կ ամի անցանելոյ Աղէքսանդրի և անիշխանութեանն Հայոց և Պարսից՝ թագաւորէ Արշակ Քաջ Մարաց և

Պարսից և Եգիպտացւոց և Ելիմացւոց ի Բախլ քաղաքի. – 72. Իսկ նախարարքն Հայոց իբրև տեսին յերկոցունց կողմանց զանկարգ և զանտեղի աշխարհիս պիտաւորութիւն՝ յապաշաւանս դարձեալ ի վերայ անցիցն անցելոց զոր ախորժելովն խնդրեցին՝ դարձան առ Վռամ – 118. Իսկ աջ թևն Տաճկաց շարժեցին զզօրութիւնն Հայոց – 308. Իսկ Գուրգինի մարզպանի Հայոց առեալ էր ի բաժնի յելս կոյս և /388/ որ ելանէ ի հարաւակողմն, զԱնձահից ձոր, զԿրճունիս, զԿուղան ովիտ, և զբուն զՄարդաստան գաւառ, զԱրճիշակովիտ. զոտն Առնոյ, զԱղբագ Մեծ և զՓոքր, Ակե, Տամբէր, Տագրեան. Ըռնայ, Զարեհաւան: - 390. Իսկ երանելոյն Աղանայ Արծրունւոյ որդւոյ Վասակայ դարձեալ ի Յունաց աշխարհէն՝ եկն յերկիրս Հայոց, նովին կրօնաւորական խստամբերութեամբ/132/և հրեշտակակրօն առաքինութեամբ կեցեալ՝ վերափոխի յաշխարհէս ի դասս սրբոց. – 134. իսկ զՆախճաւան քաղաք և զԳողթն գաւառ հանեալ էր ի Վասպուրականէ բազում ժամանակօք յառաջ, ՄԺԱ ամօք, յամի այրման եկեղեցւոյն Գրիգորի և վտանգաւոր մահու զօրացն Հայոց: - 390. իսկ զՎարդան կարգէ ստրատելատ Հայոց: - 116. Իսկ թագաւորն Հայոց Սմբատ անպատկան վարկանելով զերթալն Աշոտի առ Աւշին, մի՛ գուցէ արդեօք և այլք դրդուիցին յիշխանացն զնորայն հետեւել ուղևորութիւն, և արգելուլն զԱշոտ՝ չանսաց ումեք: - 362. Իսկ ի զօրացն Հայոց զսակաւս յաննշանից ոմանց սպանին, և զտէր Գուրգէն վիրաւորեցին: - 178. Իսկ ի հասանել սրբոյն Սահակայ ի դուռն հանդերձ նախարարօքն՝ զիջանէ ցածնու Վռամ ի բարկութենէ վրէժխնդրութեան Հայոց քինահարութեան անարգանաց Շապհոյ, և ընդ Յունաց զսերտ խաղաղութիւն ունելով.- 116. Իսկ ի տանէն Արծրունեաց ընդ մեծ նախարարսն Հայոց մկրտեալ լինի Տիրոց որդի Բաբգէնի երկրորդի - 94. իսկ իբրև նա ըմբռնեցաւ, և գիտաց զօրավարն եթէ ոչ ոք այնուհետև յիշխանացն Հայոց մնաց, որ ոչ համագունդ ժողովեալ են առ նա՝ մերկացաւ յայնժամ զպատրուակ կեղծաւորութեանն, զոր սերմանել էր սատանայ ի սիրտ առնն: - 296. Իսկ իբրև տեսին զբազմութիւն պարսկային զօրուն՝ վհատեալ գնդին Հայոց լքին զմիմեանս և գնացին յետս կոյս – 134. Իսկ Խուրան լուեալ վասն տիկնոջն Հայոց Հեղինէի կնոջ Աբգարու, թէ ոչ ախորժեաց կալ ի Միջագետս վասն ամբարշտին Սանատրկոյ – 80. Իսկ Մեհուժան ծանեաւ զինչ պատահելոց էր նմա ի կայսերէ և ի նախարարացն Հայոց, ոչ յաւել դառնալ ի Հայս. – 110. Իսկ Մեհուժան ծանեաւ զինչ պատահելոց էր նմա ի կայսերէ և ի նախարարացն Հայոց, ոչ յաւել դառնալ ի Հայս. – 110. Իսկ Մեհուժան ոչ թողանայր զթագաւորելն Հայոց, կուտեալ առ ինքն անհուն բազմութիւն վաշտից և դրօշուց և նշանաց որոց ոչ գոյր թիւ. – 106. Իսկ Յամանիկն ի վերայ Հայոց խորհէր ելանել, կամելով և տիրել Հայոց. – 338. Իսկ նախարարքն Հայոց ի սադրելոյ Վաղէսի գրգռեալ ի մարտ ընդ Արշակայ ի պատերազմ յառաջանան – 100. Իսկ Սմբատ որ և Ապլաբաս սպարապետն Հայոց, իբրև գիտաց թէ ոչինչ օգուտ բերէ արտաքոյ հրամանացն նորա լինել՝ փութացաւ եկն առ նա, և ընկալեալ ի նմանէ՝ բնակեաց ինքն և իւրքն հանդերձ իւրաքանչիւր կալուածովք առանց կասկածանաց. – 270. Կատարեցաւ Դպրութիւն Առաջին Պատմութեան Հայոց ըստ ազգաբանութեան Արծրունեաց սեռի: - 122. կարծէր իւրով զօրութեամբ զօրանալ ի վերայ կործանմանն Հայոց, ի մոռացօնս եղեալ հատուցումն մեղաց մերոց ի ձեռանէ Տեառն, որպէս Իսրայէլին ի հնումն առ Սեդեկեաւ զՆաբուքոդոնոսորայն: - 326. Հասեալ ի տեղիս յայս ի պատմութիւն Աբգարու թագաւորի Հայոց – 76. հրամանաւ Շապհոյ արքայից արքայի՝ ժողովէ զնախարարութիւնս Հայոց առ ինքն - 98. մանաւանդ մեծ կաթողիկոսն Հայոց Գէորգ պաղատանս առնէր առ Դերանիկն, զի ընդարձակեսցէ նմա: - 336. Մեծն Թէոդոս յետ Վարազդատայ թագաւորեցոյց ի վերայ Հայոց զԱրշակ և զՎաղարշակ զորդիսն Պապայ թագաւորի Հայոց. – 110. Մեծն Թէոդոս յետ Վարազդատայ թագաւորեցոյց ի վերայ Հայոց զԱրշակ և զՎաղարշակ զորդիսն Պապայ թագաւորի Հայոց. – 110. Մի՛ խոտորիցիս ի մոլար օրէնս վրիպելոցն ի ճշմարտութենէն, ազգին Իսմայէլի, որպէս որք վրիպեցանն գերեալքն Հայոց,,: - 318. Մինչդեռ այսպէս յանդորրութեան կեանս յապահովանայր երկիս Հայոց, և ոչ ուստեք գոյր վտանգ կրել – 92. ՄԾԹ ամօք յառաջ զսորայս բացայայտեալ զցոյցս յայտնութեանն, յամս Ներսեսի երրորդի Հայոց

կաթողիկոսի և Վարդանայ Ռշտունեաց պատրկի և յամի ունելութեանն Տաճկաց զհայկական աշխարհս: - 394. Յամի երկրորդի Յազկերտի որդւոյ Վռամայ երկրորդի՝ բարձաւ թագաւորութիւնն ի տանէն Հայոց – 120. Յայնժամ թագաւորն դեսպանս արարեալ յամենայն սահմանս տէրութեան Հայոց, Վրաց և Աղուանից, և առ քաղաքացիսն և հազարապետս և գաւառակալս, և որք սիրողաբար առ նա զինազանդութեանն հարկ հարկանէին: - 366. Յայնժամ իբրև գիտաց զօրավարն Հայոց և ոչ միով իւիք կարաց հաճել զմիտս նոցա, այլ միաբան ետուն հրաման ելանել ի պատերազմ – 230. Յայնժամ սկսան ամենայն նախարարքն Հայոց ցրուել մեկնել ի միմեանց. – 238. յաւուր միում … ետ հրաման իշխանն առնն կորովի եղբօր իւրոյ Աբասայ Հայոց սպարապետի՝ վառել պնդակազմ պատրաստութեամբ, զօրու և զինու և զարդու ամենայարդար հնարաւորութեամբ, որպէս օրէն է նահատակաց՝ քաջ արանց – 344. Յետ բառնալոյ թագաւորութեանն Հայոց ի տանէն Արշակունեաց՝ ապա մարզպանք Պարսից կալեալ տիրէին աշխարհիս. – 124. Յերկարեալ վտանգ նեղութեան Հայոց, որպէս ցուցանեն բազումք ի պատմագրաց, մինչ ի ժամանակս Ջամասպայ և Կաւատայ, մինչ ի Խոսրով արքայ: -134. յղէ ի Հայս զԱրտաշիր որդի իւր - 112. յորում ժամանակի տէր Զաքարիայ ունէր զաթոռ հայրապետութեան Հայոց կաթողիկոսութեան – 310. յորում ոչ սակաւ քաջութիւն նահատակութեան զօրացն Հայոց, որ ի զարմանս կրթեաց զբովանդակ զօրս Պարսից բարբարոսքն հանդերձ: - 66. Նոյն ժամայն աճապարեալ Վահանայ խրախուսեալ յԱստուած, ձայն քաջալերութեան առ նախարարսն Հայոց ասէ. – 134. Նոյնժամայն ելեալ զհետ Դերանկին կորապաղատն ի նոյն աղագս ի բաց մեկնել ի դիմաց հազարապետին, գիտելով զոր ինչ խորհեալն էր յաղագս նախարարացն Հայոց եկելոյն առ նա, և մեկնեալ լինէին ի զօրացն անտի ասպարէզս Ե – 342. Նորա դարձեալ դառնայ ի Սամառայ և ծանուցանէ արքայի զոր ինչ գործեաց, և թէ զիա՛րդ են առ միմեանս միաբանութեամբ իշխանք Հայոց: - 172. նորա զՍամուէլն զայն կացուցանէ ի տեղի եպիսկոպոսապետութեանն Հայոց – 118. ոչ առ յանձն Յազկերտ նստուցանել զոք ի տոհմէ Արշակունեաց թագաւորել Հայոց – 114. որ և զկողմանս Տարունոյ յինքն կորզեալ՝ թիկնածէր բնաբանապէս ամիրայապետել ամենայն Հայոց: - 366. որ էր ի ժամանակին սպարապետ Հայոց. – 120. որ ի ժամանակին կալեալ էր զմարզպանութիւն և զզօրավարութիւն Հայոց ի խնդրոյ սրբոյն Սահակայ յերկուց թագաւորացն Յունաց և Պարսից – 116. որ տիրեաց Ասորեստանի, այլ և ի ժամանակս ինչ Հայոց – 44. որգունակ Խորէն /գրքում՝ խորէն/ և Աբրահամ խոստովանողքն Քրիստոսի ի պարսկայինն զերծեալ լլկանաց դառնագոյն կրիցն՝ զընդարձակութենէ նախարարացն Հայոց մատուցին ողջոյնս աւետաբերս՝ դարձուցանել տեառն զգերութիւն ժողովրդեան իւրոյ: - 324. Որդին Ապուսեճի Աւշին, որ զպարսկային հարստութիւնն հզօրապէս յաղթութեամբ ի գլուխ եհան՝ ձեռնամուխ ախորժեաց լինել ի վերայ Հայոց – 360. որոց անուանք ճանաչի սոցա՝ տէր Սմբատ սպարապետ Հայոց, և Գրիգոր Քուրդկայ որդի Մամիկոնէից տէր, և Ատրներսեհ /296/ Աղուանից իշխան, և Գրիգոր Սիւնեաց տէր – 298. որպէս թէ ոչ կամի զթագաւորելն Պարսից և հարկել Հայոց և զօրավարել, այլ զթագաւորելն Յունաց ցանկայ գտանել. – 118. Որպէս վերագոյնն յիշեցաք սակաւուք վասն Ահմատայ՝ յինքն գրաւել զաշխարհն Տարունոյ, հանեալ ի Հայոց պետութենէ: - 366. որպէս ցուցանեն յիշատակարանքն առաջնոց պատմագրաց, զաւերումն Հայոց և զյաճախել նեղութեանցն և զանթիւ բազմութիւն վկայից, որք վասն Քրիստոսի նահատակեցան,և զքաջապէս արիանալ սրբոց քահանայիցն – 128. ուր բանակն Հայոց նստէր – 234. Պատասխանի ետ Մարկիանոս և ասէ. ,,վասն զի առաջնորդքն Հայոց զպարսկական շփոթմանցն զվտանգ կրէին,,: - 132. սա այն է, որ մինչ յելանելն Բուխայի ի սկզբանն մտանելոյ նորա ի Հայս՝ եկաց ընդդէմ նորա բնակչօք լերինն և հարուածս մեծամեծս հասոյց ի վերայ զօրացն արքունի. – 294. սա ելեալ ի Հայս պատերազմաւ արար ընդ իւրով ձեռամբ. – 56. Սահակս այս այն Սահակ է, որոյ հրամանաւ գրեաց մեծ վարդապետն Մովսէս տիեզերահռչակեալ քերթողն զգիրս Պատմութեան Հայոց մեծաց, հրաշազան յօրինուածով, սկսեալ յԱդամայ

մինչ ի կայսր Զենոն. – 122. Սորա ամք ձգեալ լինի յՅԻԵ թուականէն Հայոց. – 384. սրբոյ Աւետարանին հետազօտեալ կրթականին՝ մի բազմել յառաջին բարձին, ոչ եթէ ոչ ունէր նազելի և բարձրագահ պատիւս ի մէջ մեծ նախարարութեանցն Հայոց – 94. սփռեալ տարածանեն հէնս ասպատակաւորս ընդ բոլոր երեսս երկրիս Հայոց – 102. վասն զի ունէր յայնժամ զգլխաւորութիւն բարձակցութիւն իշխանաց Հայոց - 170. ՎԱՍՆ ԶՕՐԱԺՈՂՎՆ ԼԻՆԵԼՈՅ ՍՄԲԱՏԱՅ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՀԱՅՈՑ Ի ՎԵՐԱՅ ԱՀՄԱՏԱՅ ԱՄԴԱՅԻՈՅՆ, ՎՐԱՑ ԵԻ ԱՂՈՒԱՆԻՑ ԵԻ ԲՈԼՈՐ ՀԱՅՈՑ ԻՇԽԱՆՕՔՆ – 366. վասն նորին իրաց ասեն կալաւ, զնա հաճոյանայր կացուցանել իշխան Տարունոյ որ ասի Հայոց իշխան, որ և եղև իսկ: - 342. ՎԱՍՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ԲԱԳԱՐԱՏԱՅ ԻՇԽԱՆԻՆ ՀԱՅՈՑ ԵԻ ՄՈՒՍԷԻ ԵԻ ՅԱՂԹՈՒԹԵԱՆՆ Ի ՁԵՌՆ ԱՇՈՏՈՅ ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆ ԻՇԽԱՆԻՆ, ԶԻ ԵԿՆ ԶՕՐԱՎԻԳՆ ԲԱԳԱՐԱՏԱՅ: -172. տիրեալ ամենայն Ասիաստանի և Հայոց: - 56. քանզի խորհեցան թագաւորեցուցանել զնա ի վերայ Հայոց, զի էր այր սրտեայ և ուժեղ, քաջախորհուրդ և իմաստնախորհ, խոնարհ, առատաձեռն և զուարթամիտ: - 126. քանզի դեռ միաբանք և միախորհուրդք և հաւասարք առ միմեանս բնակէին իշխանք Հայոց ազատագունդք բազմութեամբ և զօրաց նոցա – 194. Քանզի ի գնալ նորա զօրացուցանել զքեռին իւր զթագաւորն Հայոց, իսկոյն յելանելն նորա ի տանէ իւրմէ ի Վան քաղաքէ՝ տիրէ ի վերայ նորա ցաւք հիւանդագինք կարապետք մահու, անմերձենալիք ճարտարաց բժշկական ձեռնարկութեանն: - 384. քանզի կարի ախորժելով ունկն դնէր և յօժարէր բառնալ զթագաւորութիւնն Հայոց - 118. քանզի յետ վախճանի Ասպուրակայ նստուցեալ էր Խոսրովու յաթոռ հայրապետութեան Հայոց զսուրբն Սահակ որդի սրբոյն Ներսէսի. – 112. Քանզի սուրբ Գրիգոր Հայոց լուսաւորիչն ասէր, թէ ,,ի մէջ օձիցն էր բնակութիւն իմ, և կոտռային զանդամօք իմովք,,: - 252. քող արկեալ զդաւաճանող կեղծաւորութիւնն, զբարձումն բոլոր իշխանացն Հայոց, մանաւանդ զնախագահանստեալն զԱշոտ իշխանաց իշխան: - 340.

ՀԱՆԱՊԱԶ - Այլ և իշխանն Գուրգէն հանապազ գրէր աղաչանս առ ծերսն և առ աւագագոյնսն նոցա, իբրև փորձութիւն և դիպուած համարէր զեղեալսն, և ոչ իսպառ քինահարութեամբ վարիլ առ հարկատուսն և առ հնազանդս իւրեանց: - 404. և հանապազ յանձն իւր տարակուսանօք տարուբերէր, թէ յո՞վ և կամ յո՞յր կողմանս թափիցէ զդառնութիւն մահաբեր թունից իւրոց – 170. Եւ գիտեն զսաղմոսսն զհին թարգմանեալսն վարդապետացն Հայոց, զոր հանապազ ի բերան ունին: - 192. և են ստացեալ զէնս աշտեայս հանապազ կրելով ընդ ինքեանս, ի պատրաստութիւն գազանացն որք ի լերինն բնակեն: - 192. Եւ զերկնային պարգևացն որ ի հանդերձեալսն խոստացաւ Տէրն, զանպատում և զիրեշտակային նորոգութեան՝ նա ասաց լինել անդ կերակուրք և ըմպելիք ուժգին. զոր և կամեսցի ուտել անյագաբար՝ պատրաստ գտանիցէ, և կանանց կուսից մնացելոց հանապազ անյագաբար խառնակումն: - 164. Եւ զչարեալ ընդ խափանումն խորհրդոցն իւրոց՝ ամբաստան յոյժ լինէր զԱշոտոյ հանդերձ թղթովք Տաճկաց, որք էին ի կողմանս Հայոց, բազում այն ինչ զոր ստութեամբ քան թէ ճշմարտութեամբ զեկուցանեն զնմանէ զգործս, և թէ հակառակս ևս թագաւորութեան քոյ բանընդդէմ լինի հանապազ: - 172. և նա տրտմեալ գնաց ի տուն իւր, քանզի հանապազ ստիպէր ի դիւէ անտի, թերևս թոյլ տալովն Աստուծոյ, զոր համարէր ի հրեշտակէ զանկանելն ի մտաց: - 160. Եւ փոխանակ սուրբ մկրտութեանն՝ հանապազ ողողանիլ ջրով, և զայն բաւական համարել ի սրբութիւն: - 164. Զծառայս իմ պատրես, և զզօրս աւազակաց ժողովեալ՝ ոչ տաս ինձ հանգչել, այլ հանապազ պատրաստիս ինձ ի պատերազմ, և ասես վստահանալ յԱստուածն իմ: - 146. զոր հանապազ յղէր առ նա Սմբատ թագաւորն Հայոց: - 366. ուստի յայտ է թէ և անմարմին է, զի մարմինն՝ բովանդակեալ զօրութիւն ունի, և ոչ կարէ հանապազ շարժել զերկին կարգաւորաբար. – 54. Քանզի խառն դրակցութեամբ սահմանին առ միմեանս Փոքր Աղբագ և աշխարհն Կորճէից և Պարսկահայոց՝ և հանապազ առ միմեանս զգժտութիւն կեղծաբերէին, մարզպանն և որ զԿորճէիցն ունէին զգործավարութիւն. – 400.

ՀԱՆԱՊԱԶԱԿԻՐ - Եւ բարձեալ աշտեայս հանապազակիրս ի պատրաստութիւն գազանացն որ ի մայրիսն որջանան, կամ թշնամեաց ի վերայ հասելոց – 190.

ՀԱՆԱՊԱԶԱԿՈՒԻ - Իբրև գիտացին սուրբքն զանհուն պատերազմ չարին՝ վառեալ և նոքա զինքեանս հանապազակռիւ լինել ի ճակատուն, անխափան սաղմոսերգութեամբ զանուշահոտ աղօթս իւրեանց միշտ ի բարձունս առաքելով – 250.

ՀԱՆԱՊԱԶՈՐԴ - ուր զսեղանն սուրբ և զգաւազան հովուական և զմատանին պատկերեալ և զգօտին աշխատասէր միջոյն թողեալ ի հանապազորդ յիշատակ լուսաւորութեանն մերոյ հօրն: - 104.

ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ - այլ եկ պատմեաց նոցա զհանգամանս տեսլեանն – 120. Դարձեալ պիտոյ է մեզ դառնալ առ ի վերագոյնսն, որ նախ քան զպատերազմն Աղձնեաց եղեալ են հանգամանք գործոց ի զօրացն Տաճկաց, և թէ ո՛րպէս եկաց ընդդէմ նոցա իշխանն Աշոտ և վանեաց զնոսա սրով սուսերի: - 176. Եւ արդ ասացից փոքր ի շատէ զյայտնի գործեցեալսն, զի և որ ինչ ընդ սոքօք և յետ սոցա ի գլուխ ելին հանգամանք իրաց՝ և այնմ առանց երկբայութեան հաւատասցես , իբրև ճշմարիտ և անսուտ պատմողի: - 240. և եթէ յերկարիցի գործոյս այսորիկ հանդէս և մարտիցն հանգամանք ոչ փութանակի վարիցին՝ գուցէ օգնականութեամբ գիշերոյ եկեսցէ ի վերայ քո և մեծամեծ աւճիրս ի վերայ քո և զօրացդ արքունի հասուցանիցէ: - 212. Զորոյ իմացմանց հանգամանս իմացեալ ազատացն Վասպուրականի՝ ոչ հաճոյանայր նոցա թևակոխելն Գագկայ, և զելս իրացն ջանային գտանել, առանց խռովասէր հանդարտութեան. – 360. Կինն Սահակայ որդւոյ Իսմայէլի, զորոյ զհանգամանսն ցուցաք, զմեռանելն Սահակայ և զկնոջն հրապարակագոյժ լինել, վասն որոյ պատճառանաց սպանանի այրն նորա. – 326. Նորա զչարեալ ընդ հասանել պատգամին՝ առ զայրուցս բարկութեան քինահանութիւն վրէժխնդրութեան արարեալ՝ ի բաց եհան ի գրոցն պատմութենէ՝ որ ինչ վասն տանն Արծրունեաց էր գործոց հանգամանք, և որ ինչ օրինակ մարտիրոսութեան Վահանայ Արծրունւոյ: - 130. որպէս գրեալ ցուցանին հանգամանք իրացն գործելոց – 94. Որպէս ընթեռնուս ի գիրս մարգարէականս զհանգամանս այսոցիկ. որպէս և ի վեցերորդ տեսլեանն Դանիէլի և Զաքարիայի բանագործութեանն – 398.

ՀԱՆԳԻՍՏ - Դահեկին/ճիշտը՝դայեկին/ նորա մնալով ի ներքոյ կախաղանին՝ ամփոփէ /102/ զսուրբ զանձն ի ծոց իւր, տարեալ փոխէ ի վկայարան հանգստի ի ձեռն սրբոյն Ներսէսի – 104. Եւ կացեալ անդ մինչ ի ժամանակս առաջինն Ղևոնի կայսեր՝ մեռանի անդ Վասակ և Տաճատ և փոխին ի հանգիստ փառաւորապէս ի գերեզմանս մեծամեծացն Յունաց: - 132. Իսկ նոքա քանզի ի հանգստեանն էին՝ դիմեցին ի վերայ նոցա – 162. յեղակարծում հանգստեամբ դիմեալ ի վերայ նոցա, քանզի նոքա կային յանհոգս – 402. որ նստէր ի հանգստի սրբոյն Թադէոսի առաքելոյ յԱրդոզական գաւառի – 400. սրբոյ թագաւորին և քաջ նահատակին Տրդատայ զբարիոք պատերազմեալ ընդդէմ անմարմին և մարմնաւոր պատերազմողաց, փոխի յերկրաւոր աշխատութեանցս ի հանգիստ, մեծաւ պատուով թագաւորական շքեղ և երևելի դիազարդութեամբ – 96. և թշնամիքն հանգստեամբ ելեալ ի վերայ նոցա ի լիճս աղեղանց և նիզակաց ձերբակալ արարեալ զոմանս – 372. Եւ առհասարակ ամենայն տիեզերք ծխեալ տեսանիցեն, և ի քէն ամենինին հուրն ոչ պակասեսցէ յաւիտեան, իբրև զհնոց խեցագործաց այրեսցիս, և քեզ ոչ եղիցի հանգիստ: - 164.

ՀԱՆԳՈՅՆ - Եւ դարձեալ պատասխանի ասէ, մի՛ տալ տեղի՝ լսել հրամանի թագաւորին. թէ վտանգ ինչ հասանէ՝ կրել հանգոյն զինչ կրեցինն: - 132. Եւ ելեալ արտաքս հանգոյն մատնչին ի տնօրինականս Փրկչին, ունելով ընդ ինքեան զհրովարտակն գրեալ այսպէս. – 212.

ՀԱՆԳՈՒՑԱՆԵԼ - առաջապահեստ ճանապարհորդութեանն արարեալ զՄերշապուհ Արծրունի զօրավար Հայոց և զՎահան Ամատունի և եղբայր Մեհուժանայ՝ տարեալ հանգուցանեն ի տեղւոջ հայրենեացն վկայարանի ի Թորդան: - 108. եթէ ,,եկայք առ իս ամենայն աշխատեալք և բեռնաւորք, և ես հանգուցից զձեզ,, , և թէ ,,որ ուրասցի զանձն իւր վասն

իմ՝ գտցէ զնա,,. - 252. Եւ կատարեալ Աշոտ զկեանս իւր՝ մեռաւ ի Վանտոսպ գաւառի, ՅԻԳ թուականութեանն Հայոց, յամսեանն հոռի, որ օր Զ էր ամսոյն, յաւուր հինգշաբաթոջ. և տարեալ հանգուցանեն ընդ եղբարս իւր ի վանս սուրբ Խաչին յԱղբագ գաւառի: - 338. Եւ յետ անցանելոյ աւուր, գնացեալ Աշոտ որդի Դերանկին, առեալ զդի նորա՝ տարեալ հանգոյց առ հարս իւր յԱղբակ գաւառի ի վանս սուրբ Խաչին: - 354. և տարեալ հանգուցանեն զնա ի Յօշական գեօղ, ի գաւառին որ կոչի Ոտն Արագածոյ: - 120. Եւ տարեալ հանգուցանեն զնա ի վանս սուրբ Խաչին յԱղբագ գաւառի: - 310. և տարեալ հանգուցանեն զնշխարս սրբոյն յԱշտիշատ Տարօնոյ ի տեղւոջ վկայարանի սրբոյն Յոհաննու Մկրտչին և Աթանագինի վկային: - 120. և տարեալ հանգուցանեն ի նոյն վանս սուրբ Խաչին: - 356. Եւ տարեալ հանգուցանեն ի տեղւոջ հանգստարանացն իւրեանց ի սուրբ Խաչի վանս: - 318. և տիկինն Սեդայ առեալ զդի նորա տարեալ հանգուցանէ ի յԱղբագ ի գեօղն Օսի, ի վանս սուրբ Խաչին: - 384. զոր տարեալ հանգուցանեն ի տեղւոջն, զոր այժմ Զորոյ վանս անուանեն, ի վկայարան սրբոց Հռիփսիմեանց. – 104.

ՀԱՆԳՈՒՅԵԱԼ - որոյ ոսկերքն ընդ այլ սուրբսն հանգուցեալ կան ի վանսն Յադամակերտոյ: - 134.

ՀԱՆԳՉԵԼ/ԻԼ/ - Զծառայս իմ պատրես, և զզօրս աւազակաց ժողովեալ՝ ոչ տաս ինձ հանգչել, այլ հանապազ պատրաստիս ինձ ի պատերազմ, և ասես վստահանալ յԱստուածն իմ: - 146. և զինքն յանձն արար երանելի եպիսկոպոսին և ճգնաւոր քահանային, հանգեաւ բարի խոստովանութեամբ ի հոռի ամսեան, որ օր Ե էր ամսոյն յաւուր ուրբաթու՝ ի Քրիստոս Յիսուս ի Տէր մեր – 254. և հիացմամբ առ նորայն հայելով, թէ ո՛վ ոք էր, և ո՛րպիսի, և ո՛րպէս կորեաւ՝ ասեն, ,,զիա՛րդ դադարեաց պահանջողն, հանգեաւ տագնապօղն. եթէ ո՛րպէս իջին ի դժոխս փառք նորա,,: - 376. և յետ կատարման աստուածային հրամանին՝ ի ծփական ջուրցն բերեալ տապանն յարևելեայն ի միջոց աշխարհի՝ հանգեաւ ի լերինս Կորդուաց – 32. Ընդ այն ժամանակս տէր Զաքարիայ հանգեաւ ի Քրիստոս, կեցեալ ի հայրապետութեանն Հայոց ամս ԺԸ, և հաջորդէ փոխանակ նորա տէր Գէորգ: - 338. Իսկ վարդապետն Եղիշէ էր ի ժամանակին յայնմիկ բնակեալ ի գաւառին Ռշտունեաց ի ծովեզերին, յորում տեղւոջ և հանգեաւ իսկ ի Քրիստոս սուրբն Աստուծոյ Եղիշայ: - 130.

ՀԱՆԳՍՏԱՐԱՆ - Եւ տարեալ հանգուցանեն ի տեղւոջ հանգստարանացն իւրեանց ի սուրբ Խաչի վանս: - 318.

ՀԱՆԳՍՏՈՒԹԻՒՆ - քանզի ասեն զկնոջէն, յորմէ նեռնն է ծնանելոց՝ ճանապարհորդել յԵգիպտոսէ յաշխարհն Պաղեստինացւոց, և ցանկացեալ տեսանել զարձան կնոջն Ղաւտայ երթեալ դադարէ անդ հանգստութեամբ. – 158.

ՀԱՆԴԱՐՏՈՒԹԻՒՆ - Եւ մեծի փորձութեանցն հասելոց լինէր ի վերին հրամանէն հանդարտութիւն. - 404. Զորոյ իմացմանց հանգամանս իմացեալ ազատացն Վասպուրականի՝ ոչ հաճոյանայր նոցա թևակոխելն Գագկայ, և զելս իրացն ջանային գտանել, առանց խռովասէր հանդարտութեան. – 360. զշփոթեալ և զվրդովեալ կարգս աշխարհիս յօրինել առ հանդարտութիւն և խաղաղութիւն յառաջանալ – 388.

ՀԱՆԴԵՐՁ[1] - Դարձեալ ի նոյն յարեալ՝ և այլ հոգաբարձութեան աշխարհի խնամ տանէր, ի մեղադրանս մատուցեալ մարգարէիւն հանդերձ սպառնալեօք – 182. Արդ ի հասանել նամակիդ՝ փութով զԳուրգէն և զազգատոհմ իւր հանդերձ ազատօքդ Վասպուրականի կապեալս առ մեզ հասուսցես: - 236. Արդ ի գալ միւսոյ ամին որ յորելեանք Զ և ոլըմպիատք ՀԲ, ընդիքտիոնք Ի … աներկբայ խորհուրդ ի մէջ առեալ թագաւորն սինկղիտոսօքն հանդերձ և ամենայն մեծամեծօքն Բաբելացւոց , զի զիշխանս աշխարհին Հայոց ի բաց բարձցէ յիւրաքանչիւր տէրութենէ – 184. Արձակէ առ Բագարատ, կոչողս պատճենիւք հանդերձ, զի եկեսցէ առ նա առանց պատճառանաց և երկիւղի: - 186. Բայց Աշոտ վերջոտնեալ հանդերձ Վահանաւ՝ եկն եհաս խաղաղութեամբ և բերկրեալ սրտիւ բազմադէմ յերկիր իւր: - 330. Բայց երանելի հայրապետն Տէր Գէորգ սաստկագոյն քան զտիեզերական կործանմանն առ Նոյիւ բերելով զտրտմութեանն թախիծս, հանդերձ եպիսկոպոսիւն Գրիգորիւ՝ զաբբահամեանն վաղնջուց աղաչանսն ի կործանմանն

Սոդովմայ յառաջաբերեալ մարդասիրին Աստուծոյ. – 358. Բայց զերկրորդ մասն Անձաւացեաց հանդերձ Նորաբերդ ամրոցաւն Դերանկին նուաճեալ ընդ իւր գործակալօք. – 326. Գեղեցիկ էր և տեառն Գրիգորի Արծրունւոյ՝ ոչ անփոյթ առնել և զիւրոյ համանուանն զսրբոյն Գրիգորի առնուլ յանձն զխաւարամուտն լինել ի խորին խաւարային վիրապն կապանօք հանդերձ. – 250. Գումարեցան ի միասին Հրէայքն հանդերձ Իսմայէլացովք և եղեն բանակ մեծ – 160. ես վաղ անարգեցի զքեզ, և ոչ փոքր ինչ երկիւղ կալայ ի սրտի իմում վասն քո, զի քամահելով ի վերայ քո՝ զզօրավարն քո հանդերձ զօրօքն ի սուր մատնեցի, և զաւար նորա բաշխեցի, /294/ և յերկրորդումն ոչ փոքր նախճիրս համարեցի զօրացն քոց. – 296. Ետ պատասխանի սուրբ հայրապետն Յոհաննէս հանդերձ մեծ նախարարօքն Հայոց և ասեն. – 244. Եւ ամենայն մեծամեծքն հանդերձ խառնաղանճ /240/ ամբոխիւն դռոթ տուեալ, ոչ միայն ըստ հրամանի թագաւորին ելանել զհետ աղաղակի փողոյն և արքունի կոչնականացն՝ այլ փութացան տեսանել, թէ ո՛վ ոք և ո՛րպիսիք են սոքա – 242. Եւ ամենեցուն ըստ հրամանի թագաւորին յիւրաքանչիւր կողմանց այրուձի գումարեալ՝ հանդերձ այլովք սպառազէն յօրինուածովք անյապաղ երագութեամբ գային ի ժամադրեալ կոչումն: - 198. Եւ այն ինչ ընդ ջեռնուլն արեգականն, մինչ ագևորեալքն մտանէին զառաջեաւ ամիրային, որպէս որսոյ ինչ պատճառանօք հեծեալ յընտիր երիվարս հանդերձ մերձաւոր հարազատօք իւրովք և ազատովք յընտրելոցն Վասպուրականի՝ ելեալ մեկնեցաւ իբրև վտաւանս երկուս. – 342. և առեալ սուրբն Ներսէս զՊապ որդի Արշակայ՝ հանդերձ յունական զօրուն թագաւորեցուցանեն զՊապ ի վերայ Հայոց ի տեղի բուն թագաւորութեանն Արշակունեաց: - 108. և ասացեալքն ի սրբոյն հանդերձ գործով զկատարումն առնու: - 100. և բազմութիւն քրիստոնէիցն … գոհացեալ միաբան ետուն փառս Աստուծոյ, որ զօրացոյց զսուրբսն և արար յամօթ զսատանայ հանդերձ գործակցովքն իւրեանց: - 268. Եւ Գուրգէն Արծրունի և Մուշեղ Բագրատունի, և ինքն փութացաւ հանդերձ կաթողիկոսիւն, եկն բանակեցաւ յամուրն մերձ, ուր էր արգելեալ Դերանիկն: - 348. և ետ տանել զդիւանն մագաղաթեայ յունարէն գրով հանդերձ պատարագօք՝ Տիգրանայ թագաւորի Հայոց – 74. և ետու ի ձեռս քո զզօրս իմ հանդերձ զօրագլխովք մեծամեծօք իմովք, յամենայն ազգաց որ ընդ ձեռամբ իմով նուաճեալ են թագաւորազունք – 236. և ընդ այգն ընդ առաւօտն առին յաւարի զբանակն հանդերձ ախիւն և զտունս գանձուցն զորս առ ինքեանց: - 332. և իբրև հուր ընդ եղէգն ընթացեալ՝ այնպէս հասեալ ի վերայ մեր իբրև զմարախ, իբրև զջորեակ և իբրև զթրթուր խառնիճաւն /238/ հանդերձ – 240. Եւ ինքն զԳրիգոր եղբօրորդի իւր հանդերձ ընտրելովք ոմաբք զօրաւորօք վառեալ ի զէն և յասպազէն արք Մ, զոր զգացուցին Աշոտի. – 330. և իւրեանք հանդերձ ընտանեօք իւրեանց նստցին յամուրս Հայոց: - 188. և խաղաղասէր բարեկարգութեամբ հաստատեալ յօրինէ զկարգս աշխարհիս նախարարօքն հանդերձ – 96. և կալեալ զԱնիանոս նահապետ Բագրատունեաց և սպարապետ Հայոց հանդերձ ընտանեօք և ամենայն ազգաբանութեամբ՝ արկանէ ընդ բազում չարչարանօք – 74. և կանայք կոտորելոցն հանդերձ խառնիճաղանճ ամբոխիւն լրբենի դիմօք, հոլանեալք և ի բաց ընկեցեալ զձև կանացի բնութեան, որպէս օրէն է նոցա, մանաւանդ տաճկական ազանց, և ի հետիոտս դիմեալք ի դուռն արքունի հասանէին: - 180. Եւ կորեան ի զօրացն Պարսից յաւուր յայնմիկ սպառազէնք հեծելոց ԴՌ հանդերձ նաւօք իւրեանց: - 146. և հանդերձեալ աշխարհին պսակելոց է ի Քրիստոսէ, հանդերձ տիկնաւն Հեղինեայ ընդ ամենայն սուրբս Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ. ամէն: - 80. Եւ հասեալ Շաւասպայ Արծրունւոյ ամբարշտի յԱրտաշատ հանդերձ մարզպանաւն՝ շինեն ի դուռն քաղաքին զորմզդական մեհեանն, /124/ և զկրակապաշտութեան մոլութիւն բորբոքեն ի նմա. – 126. և մկրտեալ սուրբ և անբիծ խոստովանութեամբ ի Հայր և յՈրդի և ի սուրբ Հոգին, ի ձեռն մեծին Գրիգորի հանդերձ ամենայն նախարարօքն Հայոց մեծաց: - 94. և յերրորդ ամի թագաւորութեան նորա, Սենեքերիմոս զօր գումարէր ի վերայ նորա, և ձերբակալ արարեալ զնա հանդերձ իւրով բարեկամօքն՝ Բաբելոնի կացուցանէր թագաւոր զորդի իւր զԱսորդանիս – 60. և Յիսէ տուեալ պատերազմ ընդ քաղաքին, զտարի մի հանդերձ

ամենայն նախարարօքն Հայոց, անգամագիտ լինելով՝ դառնայ յԱսորիս. և այս եղև երկիցս անգամ: - 338. Եւ նոքա թափառնակի անյապաղ հանդերձ իւրաքանչիւր զօրու եկին հասին առ մեծն Վարդան – 126. Եւ քանզի որպէս ասացաւ՝ ի յերկարագնացս աշխատութեանց երիվարացն և հեծելոցն ծանրութիւն ի տքնութենէն ի վերայ հասելոյ, և տօթն արեգականակէզ տապախառն ջերմութեանն, և թանձր ծարաւոյն պասքեցելոց երիվարացն հանդերձ հեծելովքն – 402. զբազմամարդի գեօղս և աւանս առնել անմարդիս, և զմնացեալսն վարել ի գերութիւն, զկանայս հանդերձ մանկտով. – 202. զի այնու թերևս քաջ կարասցէ գլել զինքեամբ զզօրս Հայոց նախարարօքն հանդերձ. – 114. Զի հրամայեաց Դերանիկն ազատագունդ զօրացն իւրոցն դառնալ զկնի արքային տիրել բոլոր աշխարհին հանդերձ ամրոցօքն: - 342. զորս յանդիման Փրկչին կացուցին զառաքեալսն հանդերձ թղթովն Աբգարու, և զխորհրդական պատասխանիսն լուեալ վասն փրկական խաչելութեանն որ վասն աշխարհի - 76. սոյն աւուրս որք մնացեալ էին ի տանէն Արծրունեաց իբրև լուան զպարտումն զօրացն արքունի ի Ծանարացն՝ ի մի վայր եկեալ գունդ կազմեալ հետևազօրքն մարտակցօք հանդերձ խառնաղանջ ամբոխիւ՝ լինին թուեալ արք Տ – 304. ինքեան և որոց յետ իւր թողլով ժառանգութիւնն որդւոց կեանս վշտագինս հանդերձ մահուամբ, և ծննդականութիւնս տրտմութեամբ: - 22. Իսկ սուրբն ելեալ հանդերձ դահճօքն ի տեղի ասպարիսի կատարմանն երկնաւոր նահատակութեանն՝ ի ծունր իջեալ կայր յաղօթս – 206. Իսկ Գուրգէն ընթացեալ զհետ հանդիսի պատերազմող նահատակութեանցն, /310/ անդուլ լինելով զցայգ և զցերեկ հանդերձ որ ընդ նմա միաբանեալ ազատագունդ զօրացն – 312. Իսկ ի հասանել սրբոյն Սահակայ ի դուռն հանդերձ նախարարօքն՝ զիջանէ ցածնու Վռամ ի բարկութենէ վրէժխնդրութեան Հայոց քինահարութեան անարգանաց Շապհոյ, և ընդ Յունաց զսերտ խաղաղութիւն ունելով.- 116. Իսկ Սմբատ որ և Ապլաբաս սպարապետն Հայոց, իբրև գիտաց թէ ոչինչ օգուտ բերէ արտաքոյ հրամանացն նորա լինել՝ փութացաւ եկն առ նա, և ընկալեալ ի նմանէ՝ բնակեաց ինքն և իւրքն հանդերձ իւրաքանչիւր կալուածովք առանց կասկածանաց. –270. Կաղղիսթենէս, իմ բարեկամ, խրատ ետ ինձ մտանել հանդերձ բարեկամօք Խ, և մանկամբք Ճ, և զինուորօք ՌՄ միայնովք: - 50. մատուցեալ առ Վռամ հանդերձ Սորմակաւ ումեմն Արծկեցւոյ մոլեգնոտ փառամոլ աբեղայի՝ սկսան ազգի ազգի լեզուագարութեամբ չարախօսել զսրբոյն Սահակայ – 118. մերժել հեռանալ … և որ այլ քաղցրագոյն վայելք ընդ երկնաւս ի վերայ երկրի, պայծառ գեղ արեգական և լուսնի, հանդերձ աստեղացն ճոխագործութեամբքն ընդ տարերք երկնի յեղյեղլով, ծովու և այլոց ցամաքայնոց, և ջրայնոցն բարեփառ հոլովմանցն հրճուանաց, և որ ինչ ընդ այլք ընդ դոքօք պատկանին յարմարաբար տնտեսութիւնք առ սկզբնատիպն պատկերակերպութիւն: - 386. միայն ոչ ելցէ ի ձեռաց իմոց Աշոտ հանդերձ ազգականօք իւրովք,,: - 214. մինչ ինքն Հերովդէս փախստեայ անձնապուր լեալ հանդերձ Ուրեղիանոսիւ զինակրաւ՝ անկանի առ քեռին իւր որդի Հիւրկանու քահանայի ի քաղաքն Ասկաղոն: - 78. Յայնժամ բարկացեալ բռնաւորն հրամայեաց նախ զլեզուն հատանել զսրբոյն, զի մի յաճախիցէ առ հասարակ զթագաւորն և զօրէնսդիրն ինքեամբ հանդերձ անարգել. – 290. Յայնժամ դարձեալ ի խորհուրդ եմուտ թագաւորն հանդերձ մեծամեծօքն իւրոյ տէրութեանն, տեսանել զանվրէպ և զանսխալ իմացումն կատարածի ի վերայ աշխարհիս Հայոց: - 196. Յայնժամ տեսեալ Երուսաղէմացւոցն զանհնարին դիպուածսն անօգնականութեանն՝ առին զաստուածային սուրբ նշանն տէրունական հանդերձ այլ սպասիւք եկեղեցեացն, փախուցին ի քաղաքն թագաւորական ի Կոստանդին. – 162. յորոց վերայ սուր եղեալ զբազումս սպանին և զևս բազումս վիրաւորեցին և զյոլովագոյնսն ի գերելոցն հանդերձ ընտանիւք իւրեանց զերծին ի նոցանէ և անցուցին ընդ պահակ ձորոյն յամրական կողմանս լերին: - 220. յորում ոչ սակաւ քաջութիւն նահատակութեան զօրացն Հայոց, որ ի զարմանս կրթեաց զբովանդակ զօրս Պարսից բարբարոսօքն հանդերձ: - 66. Նոյնպէս և ամենայն զօրք և զօրագլուխք հանդերձ բազմակոյտ կարաւանին զկորստեան ընկալան զվճիռ. – 376. Նորա ի բաց կացեալ ի հնազանդութենէ իւրոյ պետականին

հանդերձ քաղաքային գլխաւորօքն. – 338. Քանզի իբրև լուաւ երանելին Զաքարիայ, եթէ ըմբռնեցաւ Գուրգէն՝ փութացաւ և եկն հանդերձ եպիսկոպոսօք աշխարհին. – 320 Քանզի Վարդան անցեալ գնացեալ էր սուրբ վարդապետաւն Մաշտոցիւ առ կայսր Թէոդոս և առ Ատտիկոս արքեպիսկոպոս հանդերձ թղթովք սրբոյն Սահակայ, տանելով ընդ իւրեանց և զգիր և զբառ հայերէն դպրութեան. – 116. Եւ զչարեալ ընդ խափանումն խորհրդոցն իւրոց՝ ամբաստան յոյժ լինէր զԱշոտոյ հանդերձ թղթովք Տաճկաց, որք էին ի կողմանս Հայոց, բազում այն ինչ զոր ստութեամբ քան թէ ճշմարտութեամբ զեկուցանեն զնմանէ զգործս, և թէ հակառակս ևս թագաւորութեան քոյ բանըննդէմ լինի հանապազ: - 172.

ՀԱՆԴԵՐՁ[2] - և միով կերակրով և միով հանդերձիւ բաւականանան զամառն և զձմեռն. – 192. Եւ Խոռեմայ առեալ զթագաւորութիւնն՝ յաւուր միում զգեցեալ էր հանդերձ թագաւորական և հեծեալ յերիվար արքունի, և շրջէր ի մէջ ամենայն զօրացն իւրոց, ցուցանել զինքն և քաջալերել զզօրսն. – 154. Եւ զգեցոյց նոցա հանդերձս և կանգնեաց նշանակ իշխանական և էած սուսեր ընդ մէջ և կամար ականակապ և երիվար ընտիր մեծազարդ. – 314. և ելեալ Աղան գնաց առ սուրբն Սահակ, և զէնընկեց եղեալ առաջի նորա՝ մերկանայր զհանդերձն զինաւորական - 112. և էր գրեալ ի նմա թողութիւն վնասուցն և հարուածոցն զօրացն և բազում աւարացն, և երդումն ի հաստատութիւն ասացելոցն, և պարգևս ի պատուական և մեծագնի հանդերձից, և սաղաւարտ ծաղկեայ և սուսեր. – 288. և մերկացեալք ի մէջ ամբոխին … ի բաց ընկեցին զհանդերձս ծածկոյթս ապականագործ հնութեան մեղացն – 266. զոր չառեալ յանձն սուրբ տիկնոջն Համազասպուհեայ՝ տանին հանեն ի բարձրաւանդակ ամրական բերդաքաղաքն, մերկանան ի հանդերձից, զի քրիստոսեան փառօքն զգեցցի. – 102. լի թունիւք սատանայական խորհրդոցն, ծածկեալ յաչս իշխանին գառնենի զգեստիւք ի հանդերձս ոչխարաց, և ներքոյքն զապականիչ գայլոցն բերելով զլրբութիւն – 210. Եւ յելանելն նորա և մօտ լինել ի սահմանս Հայոց զօրօք բազմօք, մերձ ի սահմանս Տարունոյ, Առաջին կոչեցեալ Հայոց՝ իշխան Տարունոյ Բագարատ … առաքէ զոմանս ի մեծամեծաց իւրոց ընդ առաջ նորա պատարագօք ոսկոյ և արծաթոյ և պատուական հանդերձից, համոզեալ մի ելանել յերկիրս Հայոց: - 170. և քանդեալ աւերեաց զամենայն ապարանս թագաւորին և այրեաց զնոսա հրով, և բազում գանձս մթերեալս յափշտակեաց անչափ աւարաւ գանձս ոսկոյ և արծաթոյ և հանդերձից, և անասուն բազում յոյժ, և բազմութիւն գերեաց իբրև զաւազ ծովու անթիւ: - 150.

ՀԱՆԴԵՐՁԵԱԼ - և յերկրորդումն հանդերձեալ են վերստին մտանել ի տանջանս յաւիտենականս, ուր որդն ոչ վախճանի և հուրն ոչ շիջանի: - 336. Եւ ամբարձ զմիտս իւր ի հանդերձեալ գալուստն Քրիստոսի, և որ յայնժամ լինէին ահեղ որոտմունք և թնդիւնք և հրձգութիւնք և արհաւիրք մեծամեծք յերկնից և յերկրէ – 284. Եւ զերկնային պարգևացն որ ի հանդերձեալսն խոստացաւ Տէրն, զանպատում և զիրեշտակային նորոգութեան՝ նա ասաց լինել անդ կերակուրք և ըմպելիք ուժգին. զոր և կամեսցի ուտել անյագաբար՝ պատրաստ գտանիցէ, և կանանց կուսից մնացելոց հանապազ անյագաբար խառնակումն: - 164. և ինքն հանդերձեալ կազմել գնալ ընդ արևելս նաւել ի Քաղկեդոն: - 148. և հանդերձեալ աշխարհին պսակելոց է ի Քրիստոսէ, հանդերձ տիկնաւն Հեղինեայ ընդ ամենայն սուրբս Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ. ամէն: - 80. և որ ինչ այդմ հետևին ի հանդերձեալ գալստեանն Քրիստոսի ի վերջնումն աւուրն. – 284. Իբրև հասին ուր հանդերձեալն էին՝ և երկոցունց զօրքն անհուն բազմութեամբ յանդիման եղեն միմեանց, և ճակատ առ ճակատ զգործս պատերազմին յարդարէին – 328. պատմեաց նոցա զհանգամանս տեսլեանն … և դարձեալ զնորոգումն հայրապետութեան և թագաւորութեան ի նոյն զարմէ Արշակունեաց, և զգալուստ նեռինն, և զգալուստն Քրիստոսի, և զհանդերձեալ դատաստանացն, և զհատուցումն իւրաքանչիւր ըստ գործս իւր – 120. վասն հանդերձելոցն հոգացեալ, առ կղերս եկեղեցւոյ սրբոյ խոնարհեալ – 386. Իսկ թշուառականն զսատակմանն ընկալաւ զվճիռ, և ի հանդերձելումն զխաչահանուացն հատուցանել զպարտիս: - 378.

ՀԱՆԴԵՐՁԵԼ - և կեցեալ առ նովաւ ամս ՇԿԵ, մինչև ի հանդերձել տապանին: - 28.

ՀԱՆԴԵՐՁԻԼ - մինչև նոքա խոնարհեալ առ նորայն խորհրդական առ յապա պատահմունսն, որ հանդերձեցաւ աշխարհիս Հայոց, իբր մարգարէական իմն գոգցես տեսաւորութիւն – 114.

ՀԱՆԴԷՊ - և ահա Ապումուսէ, որ ճանաչէր երիցու որդի՝ հանդէպ նոցա ել պատերազմ և հանդիսացաւ ընդդէմ նոցա. – 284. Եւ անտի դարձեալ դառնայր Աշոտ ընդ միւս ևս ամրականն ընդ ոստոզերծ քարանձաւի, ի յարևելից կուսէ լերինն Վարագայ, ի վերայ գեաւղջն Կոխպանից, հանդէպ եկեղեցւոյն սրբոյն Հռիփսիմեայ – 334. և Դերանիկն ճեմս առեալ սիգաքայլ երիվարաւն եհաս հանդէպ ճակատու գնդին վառեալ, միայն և առանձինն ի յառուամէջ տեղւոջ. – 352. և ետուն ի սուրբ եկեղեցին Դ ագարակս. զվանքն Փշոց և զագարակն Ահավանք, յանդիման եկեղեցւոյն որ ի կղզին, և զքարն Մանակերտ, որ է հանդէպ հարաւոյ կուսէ, և զԲերկրի և այլ բազում տեղիս – 356. և երագապէս աճապարեալ հասին հանդէպ զօրուն Հայոց. – 380. և թափառական զվէմս ապաստան արարեալ յանկասկածագոյն տեղիս դարանի ի փոքր վիմամէջս ի կարկառս հովտաձևս հանդէպ հարաւոյ քաղաքաբերդին Վանի, մօտ այն տեղի, յորում բղխէ աղբիւրաբար առ ստորոտով բլրակի միոյ, մօտ յեզր ծովուն – 84. Եւ մի ոմն մերկանայր զկօշիկս ոտիցն նորա. և հարեալ աքացի զվատ այրն հանդէպ սրտին՝ և սպան զնա: - 304. Ի սորա յերրորդ ամի թագաւորութեանն ի վերայ Հայոց աստուածատուր բարկութեամբ անդնդաշարժ վրդովմամբք ներքնագոյն խորոցն պատահեալ միմեանց սահանախաղաց դղրդմամբ, հիմնաշարժ տապալմամբ, /356/ ներքսագոյն երկրի թուլացեալ պնդափակ աղխեալ սանդարամետական սահմանին, բարկութեան հողմոց շնչեալ ընդ ջրոցն խաւարայնոց, ի կոհակս անդնդաքակս զթանձրայատակ երկրի զկարծր և զծանրալիր անկշիռ անբաւութիւնն տատանեալ, մինչ յերեսս երկրի ի վեր մղեալ հանդէպ քաղաքին Արտաշատու /գրքում՝ Արտաշասու/, որ Բլուրն նորուն ասի – 358. մինչ հանդէպ երեսանալ Աղէքսանդրու ի յանդուգն դիմացուածին, և հայեցեալ ի դէմս Աղէքսանդրու իբր յաստուածոց դիւցազանց՝ զերեսս ի վայր արկեալ զերկիր նշմարէր – 68.

ՀԱՆԴԷՍ - Այսր աղագաւ արտաքս վազեցի զմեծս զայս բանգտութեան ընթանալ ասպարէզ, զօրաւորաց մտահարուստ արանց կարօտացեալ բաւականանալ իմով անհեդեդ պատմողական հանդիսիւ – 352. Բայց զի՞ մի մի զիւրաքանչիւր հանդէս պատերազմաց նոցա գրեցից յականէ յանուանէ. ասացից կարճառօտ և համառօտեցից զբանս. – 286. և եթէ յերկարիցի գործոյս այսորիկ հանդէս և մարտիցն հանգամանք ոչ փութանակի վարիցին՝ գուցէ օգնականութեամբ գիշերոյ եկեսցէ ի վերայ քո և մեծամեծ աւճիրս ի վերայ քո և զօրացդ արքունի հասուցանիցէ: - 212. և խոտեալ ի բաց ընկենուք զմիոյ անընկեր և անվերոյ իրաց հանդէս, որպէս և իսկ կոչեցեալ մարգարէն ձեր Մահումաթ – 246. և նախ քան զմտացն յօժարագոյն առ հանդէսսն յառաջանալ՝ զմարմնոյն պնդութիւն անհանգիստ առ ճակատամարտսն յարատևել: - 308. և ոչ ըստ տեղիս տեղիս ցուցանէին զհանդէս մարտիցն և զյաղթութեանն քաջութիւն, այլ բոլորովիմբ ամենայն ուրեք ախոյեանայարձակ սլացմամբ ընթանայր. – 312. և որպէս պատմի՝ եղև թիւ պատերազմաց նոցա ԻՀ անգամ, և հարան զօրքն արքունի յայսքան հանդէսս և ի կռիւ: - 286. զի զկապեալսն յառաջ մատուսցեն ի հանդէս հարցափորձի քննութեան: - 240. զի մի յերկարաձգեալ զդեր հատուցական բանիս՝ յետնեալ գտցուք յառաջիկայ մեզ գրաւորութենէն, որ սակս պատմութեանցն են հանդէսք: - 260. իբրև բազումք առաքինացան մեծաւ ուժով և քաջ նահատակութեամբ ի հանդէս մարտին. – 202. Իսկ Գուրգէն ընթացեալ զհետ հանդիսի պատերազմող նահատակութեանցն, /310/ անդուլ լինելով զցայգ և զցերեկ հանդերձ որ ընդ նմա միաբանեալ ազատագունդ զօրացն – 312. Իսկ նա փոքր ինչ ժամանակ ներեաց նոցա դիմօք սիրոյ խաղաղութեան, մինչև ի գլուխ ելին որ ինչ յաղագս Ապումուսէին էին հանդէսք. – 296. մարտիրոսական հանդիսիւ ամբողջ զխոստովանողականն բերելով զանուն – 324 յոյր ձեռն բազում արութիւն նահատակութեան երևեալ լինէին ի մարտս պատերազմաց և ի հանդէսս ճակատեցելոց ի միայնամարտիկ զինուորութեան: - 170.

ՀԱՆԴԻՊԱՆԱԼ - ունելով զտեղիս տեղիս, տալով ձեռս յովպէտ և ժամագիւտ դիպուածք ումեք հանդիպանայր – 68.

ՀԱՆԴԻՊԵԱԼ - Անդ հանդիպեալ լինէր և երանելի եպիսկոպոսն Գրիգոր Ռշտունեաց վսամ. ոչ կարաց իւրայնովքն զերծանել, իբրև յայնժամ առղոթաւ /հավանաբար ,,աղօթել,, բայն է / ի լեառն: - 358. Բայց մեզ կայ առաջի ասել վասն Ջափրայ և չար գործոց նորա, անգիրս մնացեալ յայլոց, զոր կատարեաց ի վերայ աշխարհիս Հայոց երկայնագոյն ժամանակաւ և անըմբերելի նեղութեամբ ի մերս հանդիպեալ աւուրս, որ էր Հայոց Յ թուական: - 168. և կէսքն վրիպեալք ի բնական հայրենի լեզուէն, յաղագս հեռաբնակ լինելոյ և անհամբոյրք միմեանց հանդիպեալք, և խօսս միմեանց եղեալ կարկատուն մուրացածի բանիւք: - 190. Եւ ոչ անվկայ բանս, որպէս վերագոյնն գրեալ է մեր զդերահատուցականս սորա, վկայութեամբ մարգարէական տառիցն, որպէս և ի պատահմանէ իրացն ճարտար գիտեն՝ որք են ի ժամանակս յայսոսիկ մնացեալ յայն ժամու անդ հանդիպելոցն: - 262. նորա լուեալ էր ի պարսկէ ումեմնէ, ի ձորոյն Շատուանոյ, որ էր ընդ դահիճսն, և ի սկզբան վկայութեան մինչ ի կատարումն սրբոյն՝ ի տեղւոջ անդ հանդիպեալ լինէր – 206.

ՀԱՆԴԻՊԵԼ/ԻԼ/ - Բայց քանզի մեր ոչ ոք յայնժամ հանդիպէր ի պատասխանատրութիւնս երանելոյն՝ և ոչ գրել արժանի համարեցաք: - 206. և ամենայն ուրեք ուր և հանդիպէր զօրուն Պարսից՝ առ հասարակ սատակէր զամենեսեան, մինչ ոչ մնալոյ ապրեալ: - 148. և մինչ այսմ գործոյ պարապէր՝ դէպ եղև նմա ի կողմանս Եգիպտացւոց հանդիպել առն միոյ մոնազնի, որում կոչէին Սարգիս Բհիրայ, որ էր եղեալ աշակերտ մոլեգնութեանն արիանոսաց. – 158. որոց դէպ եղև ինձ հանդիպել եկելոց ոմանց ի յԱպղաստան աշխարհէ – 48. Եւ ընդոստուցեալ Խոսրով ի յահէն և զարհուրեալ մեծաւ դողութեամբ՝ խնդրեաց իւր տեղի փախստեան, աղաղակեաց և ասէ՝ ձի, ձի, և մտեալ յասպաստանն՝ ոչ հանդիպեցան ձիոյ: - 152. և հանդիպեցան միմեանց յՈրդոք գետոյ, ի գլուխս ձորոյն Հայոց, որ հանէ յԱրեւանթունի գաւառն: - 306. Գուրգէն՝ հանդիպի նմա ի քաղաքին Պարտաւ - 370.

ՀԱՆԴԻՊՈՒՄՆ - յղեաց առ զօրավարն Ժիրաք, ասէ, ,,փութա՛ ի հանդիպումն իմ,,. – 272.

ՀԱՆԴԻՍԱԿԱՆ - Յաւելում պատկանաբար գրել քեզ զարիական նահատակութենէն հանդիսական ժուժկալութեամբ ողջախոհաբար կրթութեամբ զզինուորական երկասիրութեամբն յօժարաբար դեգերել զմարզպանութեանն արդիւնաւորել անուանակոչութիւն: - 398.

ՀԱՆԴԻՍԱՆԱԼ - և ահա Ապումուսէ, որ ճանաչէր երիցու որդի՝ հանդէպ նոցա ել պատերազմ և հանդիսացաւ ընդդէմ նոցա. – 284. Եւ զօրացն քաջալերեալ ընթացան յիւրաքանչիւր զէնսն և հեծեալ յընտիրս երիվարացն՝ կացին ի հանդիպոջ և հանդիսացան գումարեցան ի մի վայր և պնդեցան կարգեցան մաճեան հոլովեցան յինքեանս – 230. և հրաման հարկեցուցանող ճոխութեան քո ստիպէ զմեզ, ճեպել փութալ առ գիւտն հանդիսանալ և կարգել ոճով զփափագելին յայտարարական գրով, դրոշմել կանոնել ի գիրս աստ – 12.

ՀԱՆԴԻՍԱՑԵԱԼ - և արիաբար հանդիսացեալ գնդին Հայոց՝ ճակատեցան ընդ այլազգիսն հարուստ և ձիգ ժամս և հարին ի հարուածս մեծամեծս զբանակ այլազգեացն: - 306.

ՀԱՆԴՈՒՐԺԵԼ - Եւ առ չհանդուրժել այնքան եկեալ հասեալ վտանգաւոր նեղութեանցն, և գազանեղէն զայրացմամբ մրմռեալ յոգի իւր ի վերայ կորստեան սուրբ հաւատոյս և կործանման աշխարհիս Հայոց – 126. զի թէ բովանդակ զօրութիւն ունէր՝ ոչ հանդուրժէր անդադար շարժել զերկնային մարմինն. - 54.

ՀԱՆԵԱԼ - ,,բնութեամբ ճշմարտութեամբ աշխարհիդ Վասպուրական ձեր լեալ էր ժառանգութիւն, և զձեզ պրտաքս հանեալ թողեալ են նախնեացն Աշոտի: - 362. ,,ի հայրենեացն պրտաքս հանեալ էք ի ժառանգութենէ և մերժեալ ի բաժնէ եղբայրական հասէ. զա՞յս ևս բռնազբօսել ջանայք, զոր Աստուած ժառանգեցոյց ինձ: -330. Բայց զՏամբէր և զԸռնայն և զՋարեհաւան գաւառ հանեալ էր ի Պարսկահայոց – 390. Բուռն հարեալ սպարապետն զձեռանէ նորա և հանեալ արտաքս, քաջալերելով լինել առանց /344/ երկիւղի. – 346. Եւ հանեալ զԱշոտ և զԳուրգէն ի կապանաց՝ տիրեցին զօրութեամբ մեծաւ իւրեանց բնիկ իշխանութեանն, և կէին յանհոգս յանկասկածս այնուհետև: - 370. Եւ մեկնակազէնքն

պատեցին շուրջ զեկեղեցեաւն, և ելեալ առ նա ոմանց ընդ փորուած գմբեթին՝ և եհար մի ոմն աշտէիւն ընդ միջոց թիկանցն՝ և ընդ անթովքն հանեալ ի ներքոյ թոքացն՝ փչեաց զոգին և թաղեցաւ զթաղումն իշոյ: - 190. և դահճացն հանեալ զսուսերն՝ դիմեցին ի վերայ նոցա իբրև զգազանս արիւնարբուս, և ծեծէին սրովն, իբրև ոք զի հատանիցէ փայտ ի մայրս անտառախիտս հարեալ կացնաւ, և յանխնայ անողորմ յօշէին անդամ անդամ: - 266. և զոմանս ընդ սուր հանեալ կամէր միախաղոյն զրաւ առնել ազգին Բագրատունեաց: - 74. և կալեալ զնա եդ ի բանտի ի Նկան բերդի և զամրոց նորա եհան ի նմանէ, և կացոյց զհաւատարիմս իւր պահել զնա, և զտուն և զստացուածս հանեալ ի նմանէ՝ և կացոյց ի վերայ աշխարհին զիւր գործակալս: - 348. Եւ նոցա ի գլուխ հանեալ զգործ պատերազմին՝ դառնան զօրքն Հայոց մեծաւ յաղթութեամբ – 176. զոր ճ ամոյ յառաջ հանեալ էր բռնակալութիւնն Տաճկաց ի Վասպուրական պետութենէ: - 332. զոր ոչ անուննկնդիր լեալ ընդունի զհայցելին, առնելով հարկս և պատանդս, և զբերդն Երիկաւ Հաղացովտի, զոր հանեալ էր մանազաւեցոյն ի բերկրացոյն. – 382. իսկ զՆախճաւան քաղաք և զԳողթն գաւառ հանեալ էր ի Վասպուրականէ բազում ժամանակօք յառաջ, ՄԺԱ ամօք, յամի այրման եկեղեցւոյն Գրիգորի և վտանգաւոր մահու զօրացն Հայոց: - 390. Յանգ հանեալ Պտղոմեանց զժամանակ թագաւորութեանցն, և հասեալ/72/ մինչ ի Կղէոպատրեայ, դուստր Պտղոմէի Դիոնիսի. – 74. նոցա հանեալ էր ի Գինունի ազգէն, ի զարմէ Մեժեժի Գնունոյ, ի Վասպուրական բաժնէ, նաև Բերկրի բաժին եղեալ էր Վասպուրականի. և դարձուցանէ անդէն առ բերկրացիսն – 382. Որպէս վերագոյնն յիշեցաք սակաւուք վասն Ահմատայ՝ յինքն գրաւել զաշխարհն Տարունոյ, հանեալ ի Հայոց պետութենէ: - 366. Սորա որդիք հինգ ծնանի, յորոց մինն Հերովդէս և միւսն Փիլիպպոս, զորոյ կինն հանեալ Հերովդէի՝ թող զկինն իւր զառաջին, զդուստր Արէտայ արքայի Պատրէացւոց. – 78. Քանզի այնչափ թանձրացաւ յաճախութիւն սովոյն՝ որ ոչ միայն անսուրբ կենդանիս ուտէին ըստ սրբութեան կարգի, այլ և զսարսափելի և զդժնդակ, որ զգազանային անցուցանէ զվայրենամտութիւնն, զմարմինս մեռելոց՝ առանց խղճելոյ ուտէին, ի գերեզմանացն հանեալ զհետ միոյ և երկուց ամաց թաղելոյ: - 374. Բայց Ապումրուան զԳագիկ որդի Դերանկին պահէր ընդարձակի, հանեալ ի կապանաց բանտին: - 368. պատշաճագոյն զպատերազմին խրոխտական բարձրավզութեամբ վանել զախոյեանսն, և առեալ զբանակն յաւարի, և ընդ սուր հանեալ յոլովս քան թէ սակաւս, հասին ի գոգ տեղի մի ի Մղունիս գեօղ: - 402.

ՀԱՆԵԼ - ,,ընդէ՞ր որպէս մանուկ տղայ համարիս, արկանել առաջի իմ զպատրանս, սնոտի, առասպելաբան, խաբեբայ և պատիր յոյս խոստանալով ինձ՝ հանել զիս ի ճշմարիտ յուսոյն, զոր ի մանկութենէ ի վերայ հասեալ ճշմարտութեանն,,: - 294. ,,յաւուր յայնմիկ խնդրեցից զվրէժս ի Բէլայ ի Բաբելոն, և հանից /38/ զոր եկուլն՝ ի բերանոյ նորա,,: - 40. ած եհան զժողովուրդն յերկիր իւր: - 218. Այնուհետև սկսաւ կորապաղատն արկանել բանս խարդախութեան ի մէջ Դերանկին և Հասանայ, որ էր որդի քեռն Դերանկին, որպէս թէ ոչ ուղիղ նայի ընդ նա Դերանիկն, այլ թէ՝ և հանել ի նմանէ զամրոցն և զաշխարհն նկրտել. – 346. եթէ ,,Օրէն է աշխարհակալաց արքունի խնամակալութեամբ գնալ ընդ աշխարհ իբրև առ հնազանդս, և զնեղութիւնս տառապելոց բառնալ և ի դիւր հանել իբրև զինամարկուս, և ոչ աւազակաբար աւարել, և սրով և գերութեամբ յաւեր դարձուցանել. – 278. եթէ եբաց Տէր զգանձս իւր և եհան անտի զանօթս բարկութեան – 196. ելանէ մարզպանն ի վերայ նոցա և յինքն հանէ զՏամբեր և զԸռնայ գաւառ և որ ասի Ապուջափրի բերդ, ի Վհրի քաղաքին Կորճէից զիւր կացուցանէ ոստիկանս ի պահպանութիւն ամրոցին: - 400. Եւ արգելին փակեցին զպահակս ամրականացն և զկիրճս ձորոց, որ հանէին յերկիր նոցա մտանել յամուրսն: - 274. և բախեցին արտաքոյ զդուռնն ուր մտեալ էր իշխանն, և կալեալ զնա հանին ի բարձրագոյն տեղիս ամրոցին, և եդին ի բանտի ի ներքսագոյն սենեկացն. – 348. Եւ եթէ զքէն արեանն Մուրկայ խնդրէ՝ զքէն արեանն Մուրկայ խնդրեաց Աստուած ի Փոկասայ ի ձեռն հօր իմոյ Հայրակղի. և եթէ երկիր խնդրիցէ՝ եհան Աստուած ի մէնջ և ետ ի ձեռս ձեր: - 144. և ելեալ ի վերայ Պարսկահայոց

գոեհացն և անդ բազում քաջութիւն նահատակութեան ցուցեալ՝ յոլովից գերելոցն ընդարձակեաց, հանելով /400/ և զաւարն ի ձեռաց նոցա – 402. և ելեալ նստաւ ի ջրուռջն, զոր պատրաստեալն ունէին անդէն առ դրան վրանին, և հանին արտաքոյ դաշիկ բանակին՝ դարձուցեալ դառնալ ընդ նոյն ուստի եկն: - 346. և եկեալ ի վերայ քաղաքին պաշարեն զնա, և զզօրսն մատնեն ի սատակումն սրոյ, և զպատանդսն Վասպուրականի հանեն յարգելարանէն. և գերեացն ընդարձակեն, զկապուտ նոցա բաժանեն յինքեանս: - 190. Եւ եհան արձակեաց զնա Տէր Աստուած ի դրախտէն փափկութեան՝ գործել զերկիր ուստի առաւ: - 22. և եհան զզօրսն մինչ մերձ ի գլուխ լերինն և ընդ նոսա նշանս բազումս, իբրև Ռ արանց ընտրելոց քաջ երիվարօք. – 284. և եհան զնոսա յատենէն հոյակապ և շքեղ և երևելի պատուով ի ձայնս երգոց և ի հնչիւնս փողոց. – 314. Եւ եղև ի մերձենալն նորա ի բանակն՝ եհան ընդ առաջ նորա գունդք գունդք զօրաց. – 236. Եւ երթայր զհետ և սատակէր զնոսա անչափ զօրութեամբ. և բազումք այն էին, որ մեռանն ի սրոյն Գուրգէնի քան որ մնացինն. և զօրքն զհետ մտեալ մնացելոցն հանին յերկրէն իւրեանց: - 308. Եւ զի ստեալ Դերանկին Գուրգենայ եհան անտի զգործակալսն՝ նոյն գունակ Գուրգէն հնարաւորեալ առնու զամրոցն և հանէ զնորա գործակալսն – 326. Եւ զի ստեալ Դերանկին Գուրգենայ եհան անտի զգործակալսն՝ նոյն գունակ Գուրգէն հնարաւորեալ առնու զամրոցն և հանէ զնորա գործակալսն – 326. և զի ըստ կամաց նորա հանցէ ի բանակէ անտի զգերիս Վասպուրականի: - 218. և զմնացեալսն փախստականս արարեալ հետամուտ լինելով հանին ի սահմանացն Հայոց. – 136. և կալան անդ զտիկնայսն ամենայն և զհարճսն և զորդիսն արքայի, և զերիվարսն արքունական, որով եկեալ էր Խոսրով արքայ ի Տիսպոն՝ հանին գաղտաբար ի գիշերի, և արքայ Խոսրով ոչ միոյ իւիք չէր տեղեակ. – 150. Եւ կալեալ զդեսպանսն հանին զթուղթսն, և զարսն պահեցին ի զգուշութեան, ոչինչ ումեք զգուշացուցանելով որ ինչ եղևն: - 340. և կալեալ զնա եդ ի բանտի ի Նկան բերդի և զամրոց նորա եհան ի նմանէ, և կացոյց զհաւատարիմս իւր պահել զնա, և զտուն և զստացուածս հանեալ ի նմանէ՝ և կացոյց ի վերայ աշխարհին զիւր գործակալս: - 348. և կէսքն զհետ մտեալ փախստէիցն, մինչ թանձրացաւ մութ գիշերին՝ հանին ի սահմանացն Հայոց, էր որ ի կողմն Ելոյ և էր որ ի կողմն Ատրպատականի և Պարսից: - 232. և հանդիպեցան միմեանց յՈրդոք գեօղ, ի գլուխս ձորոյն Հայոց, որ հանէ յԱրուանթունի գաւառն: - 306. և հանին զնա յարգելանէ բանտին, պատանդ թողեալ նմա զԳագիկ որդի Դերանկին և որդի Գրիգորի Արծրունոյ: - 348. և մինչ չև հասեալ առ զօրավարն՝ եհան ընդ առաջ նորա գունդս գունդս վառեալ զինու և ընտրեալ երիվարօք – 288. Եւս քաջասրտագոյն Շաւասպ Արծրունի, խաղս ձիընթացիկ արշաւանաց գնդակացն՝ զհետ մտրակեալ հանէ ի նմանէ զգնդակն բազում անգամ ասելով – 114. Զկնի այսորիկ մեկնեաց Բուխայ յինքենէ արս զօրաւորս յամենայն ազգաց և յամենայն մեծամեծաց և ամենայն աշխարհակալաց, և ի Պարսից և յԵլիմացւոց և ի Բաբելացւոց և յԱրաբացւոց … արս աւելի քան ԺԵ հազարաց և եհան զնոսա զհետ Գուրգինայ – 224. զոր չառեալ յանձն սուրբ տիկնոջն Համազասպուհեայ՝ տանին հանեն ի բարձրաւանդակ ամրական բերդաքաղաքն, մերկանան ի հանդերձից, զի քրիստոսեան փառօքն զգեցցի. – 102. զորոյ զպաղատանս ոչ անտես արարեալ Քրիստոսի՝ ներէ նմա հանել ի գլուխ զսուրբ քառասնորդսն, խաչակից լինելով Քրիստոսի, մինչև ի պարտ զատկին – 254. ժամ տուեալ ի գլուխ հանել, յոր չոգանն զգործ պատերազմին: - 328. Իսկ Դերանիկն գործ առնէր ի գիւտս հնարիմացութեան, և տարուբերէր յանձն իւր՝ գտանել զելս իրացն, որով կարիցէ հանել զամուրսն ի Գուրգինայ և տիրել աշխարհին: - 326. հանեն ընդ սուր, վարեն ի գերութիւն և առնուն աւար, և ի յանցին դառնան ի Ճուաշ և ի Թոռնաւան գաւառ, անցեալ ընդ Կրճունեաց գաւառն: - 400. ճանապարհ արարեալ ընդ Ատրպատական, կասկածելով թէ գուցէ Գուրգէն և կամ մի ոք ի տոհմէն Արծրունեաց և նոցին ազատաց ի կորովացն Վասպուրական հեծելոցն հասանիցէ ի վերայ և թափիցէ զնա ի զօրացն և հանցէ ի ձեռաց իմոց: - 220. Նորա զչարեալ ընդ հասանել պատգամին՝ առ զայրուցս բարկութեան քինահանութիւն վրէժխնդրութեան արարեալ՝ ի բաց եհան ի գրոցն պատմութենէ՝ որ ինչ

վասն տանն Արծրունեաց էր գործոց հանգամանք, և որ ինչ օրինակ մարտիրոսութեան Վահանայ Արծրունոյ: - 130. նստէր փորող պողոտային նրբափողոց ճանապարհին, որ հանէր ի վերին մայրաքաղաքն Սիոն, ի բանակետղն երկնաւոր զօրացն յարքայանիստ քրիստոսական թագաւորութեան: - 204. Որդին Ապուսեճի Աւշին, որ զպարսկային հարստութիւնն հզօրապէս յաղթութեամբ ի գլուխ եհան՝ ձեռնամուխ ախորժեաց լինել ի վերայ Հայոց – 360 Որոյ ունկնդիր եղեալ Տիրան՝ տայ հրաման յանգ հանել զխորհուրդ անօրէն աստուածատեաց առն: - 98. ՎԱՍՆ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՋԱՓՐԱՅ, ԶՈՐ ԻՆՉ ԽՈՐՀԵՑԱՒ Ի ՎԵՐԱՅ ԱՇԽԱՐՀԻՍ ՀԱՅՈՑ, ԵԻ Ի ԳԼՈՒԽ ԵՀԱՆ ԶԿԱՄՍ ՉԱՐՈՒԹԵԱՆՆ, ԵԻ ՈՐ ԻՆՉ ԸՆԴ ՍՈՎԱՒ ՆԱԽ ՔԱՆ ԶԼՆՈՒԼ ՎԵՑԵՐՈՐԴ ՅՈՐԵԼԻՆԻ, ԵԻ ԵՕԹԱՆԱՍՈՒՆԵՐՈՐԴ ՈԼՈՄՊԻԱԴԻՆ, ՅԵՏ ԻՆՆԵԻՏԱՍՆ ԸՆԴԻՔՏԻՈՆԻՆ, ՅՈՐՈՒՄ ԲՈՎԱՆԴԱԿԻՆ ԺԱՄԱՆԱԿՔ ԲՌՆԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆՆ ՏԱՃԿԱՑ ԱՄՔ ՄԻԲ ԸՍՏ ԹՈՒՈՑ ՀԱՅԵՐԷՆ ՏՈՒՄԱՐԻ. – 170. Տեսցէ տէր և դատ արասցէ և հանցէ իրաւունս ինձ, որպէս սովոր է արդար դատաւորն,,: - 330.

ՀԱՆԵԼ ԸՆԴ ՍՈՒՐ - Այլ և զռամիկ Նորագեղջ աւանին Ռշտունեաց առեալ ածեն ի տեղի վաճառուն Ոստանին Ռշտունեաց, արկեալ տոռունս ի պարանոցն հանեն ընդ սուր. – 202. անդ հասեալ քաջացն մերոց եղբարցն երեցունց ազատագունդ սակաւաձեռն գրոխիւ ի ձմեռնային ժամանակի, և ընդ լրթնատեսիլ լուսոյն վազս ի վերայ եղեալ՝ հանին ընդ սուր յոլովս քան թէ սակաւս: - 372.

ՀԱՆԵԼ Ի ԳԼՈՒԽ - Եւ խնդրէին ի բազումողորմէն Աստուծոյ՝ հանել ի գլուխ զառօրեայ ժամանակս անսայթաք և հաստատուն հաւատովք – 252.

ՀԱՆՃԱՐ - զի Աղէքսանդր թէպէտ և լի իմաստութեամբ և հանճարով առաւելանայր՝ սակայն գազանանայր ընդդիմակացաց հրոսաւղացն. – 70.

ՀԱՆՃԱՐԵՂ - Եւ իմաստուն և հանճարեղ խորհրդովք, քաղցր և կակուղ բանիւք ողոքեալ զմանկագոյն Հասան, առաջի արկանելով նմա զարժանի ալեացն պատուականութիւն և զիշխանական ճոխութեան զբարձրագահութիւն և որ ինչ այդմ հետևէր. – 348. զի անտի և անտի ի բաց կացցեն /12/ տարակուսական մտածութեանց ծուփս խորհրդոց ի քումմէ հանճարեղ խոհականալիր բանգիտութենէ: - 14.

ՀԱՆՃԱՐԵՂԱԳՈՅՆ - Եւ ելեալ իշխանաց իշխանն, որ բարձրագոյն և հանճարեղագոյնն էր քան զբնաւ Հայաստանեայցս և զընդհանուր կացեալս ի ներքոյ երկնից՝ եկն առ նա մեծաշուք պատուադրութեամբ, և պարգևս և պատիւս ոչ սակաւս նմա յառաջաբերեաց. – 344. Եւ փոխանակ նորա թագաւորէ Սմբատ որդի Աշոտի, այր քաջայայտ և հանճարեղագոյն, լի և առոյգ յամենայն իրողութիւնս՝ որ ինչ ընդ երկրաւս համառօտաբար լրութիւն պատկանաբար պիտանան, հաճոյ Աստուծոյ և ընտիր մարդկան: - 356.

ՀԱՆՃԱՐԵՂՈՒԹԻՒՆ - և առեալ զյաղթութեանն քաջանունութիւն, առաւել զհանճարեղութեանն խոհեմութիւն՝ յառաջանայր ի գահ, ի բարձ և ի պարգև - 72. նա և զմտացն ոչ սակաւ հարստանալ յայտարարական բերմամբ առ հանճարեղութիւնն զուգընթաց բողբոջմամբ կատարելագործէին. – 360.

ՀԱՇՏԵԱՆՔ - և ինքն հազարաւուխտ առնու զընտիրս այրուձիոց, զկորովի պատերազմողս ի վառելոցն պարսկային հարստութենէն, և խաղայ գնայ զկողմամբքն Հաշտենից և Ծոփայ, ի վերայ Վահանայ յանկարծօրէն: - 134. և յելուզակք ոմանք ի կողմանց Հաշտենից ամրանային ի լերինն. – 90.

ՀԱՇՏՈՒԹԻՒՆ - Բայց արդ ես զնոյն բարիս խօսեցայց և խնդրեցից ի նմանէ հաշտութիւն և սէր – 144. Եւ ես աւասիկ արձակեցից թագաւորին ձերում պատարագս և հրեշտակս հրովարտակօք, խնդրել ի նմանէ զխաղաղութիւն աշխարհի և ընդ իս հաշտութիւն,,: - 144. Իսկ թագաւորն աղաչեալ /100/ զսուրբն Ներսէս զհաշտութիւն խօսել Վաղէսի ընդ Արշակայ, զոր և արար իսկ զհաշտութիւնն: - 102. Իսկ թագաւորն աղաչեալ /100/ զսուրբն Ներսէս զհաշտութիւն խօսել Վաղէսի ընդ Արշակայ, զոր և արար իսկ զհաշտութիւնն: - 102. Նա և մայր իշխանին Աշոտի, քոյր Սահակայ և Բագարատայ իշխանին Տարաւնոյ… երթեա՛լ ընծայիւք բազմօք յանդիման լինէր Յովսէփայն և խնդրէր

զհաշտութիւն և զխաղաղութիւն հաստատել առ որդիսն իւր և առ բոլոր աշխարհն Վասպուրական: - 186.

ՀԱՇՏՈՒՄՆ - քանզի որդիքն Սենեքերիմայ մեծաւ ցասմամբ և անզրաւ հաշտմամբ ընդ Աշդահակայն լինէին – 62.

ՀԱՉԵԼ - և մեծաւ տրտմութեամբ հաչէր և հառաչէր յոգի իւր. – 218.

ՀԱՊԱ - ,,հա՛պա, քաջք Հայոց, և յայսմ ծանիցեն զմեզ և զարիանալն մեր,,: - 328. ,,հապա, քաջք, վառեալ ի զէն և յասպազէն, արիաբար մարտիցուք. – 134.

ՀԱՋԵԼ - իբրև շունք համրացեալք, որ ոչ կարեն հաջել, որպէս ասէ Եսայի մարգարէ, ընդդէմ Տեառն փոխելով զկատաղութիւն մահածին թիւնիցն սատակչական զօրութիւնն – 210.

ՀԱՋՈՐԴԵԼ - Ընդ այն ժամանակս տէր Զաքարիայ հանգեաւ ի Քրիստոս, կեցեալ ի հայրապետութեանն Հայոց ամս ԺԸ, և հաջորդէ փոխանակ նորա տէր Գէորգ: - 338.

ՀԱՌԱՋԱՆՔ - անկեալ առ ոտս նորա մեծաւ հառաչանօք՝ մի՛ յիշել զանցս զանցիցն անցելոց, զոր արարինն առ սուրբն, այլ դարձեալ կալցի զաթոռ հայրապետութեանն. – 120. Դարձեալ բողոք հարեալ, ձեռն զօձիւք արկեալ և զհերս խզեալ, զդէմս կեղեքեալ և ձայնս առեալ կական ողբօք արտասուալից հառաչանօք, վայ ի բերան առեալ և խիղբ – 180. Եւ ապա զի՞նչ առ այսոսիկ առցուք ի մէջ զողբերգութեան բերումն ի հառաչանս – 22. և առաջի արկեալ զհառաչանսն, զարտասուսն, զխոստովանութիւնն, զողորմագին պաղատանսն, մինչ ի մահ զտրտմելն, զկենաց դեղն հայցել, զմարմին և զարիւն որդւոյն Աստուծոյ ի թողութիւն մեղաց – 386. մինչ ելեալ արտաքս տիկինն ի հետիոտս լի հառաչանօք՝ բաւական համարել զգործ նահատակութեանն, զոր ետ Աստուած ի ձեռս Աշոտոյ. – 176.

ՀԱՌԱՉԵԼ - և մեծաւ տրտմութեամբ հաչէր և հառաչէր յոգի իւր. – 218.

ՀԱՌԱՉՈՒՄՆ - զվայն և զեղուկն անյարմար հառաչմամբ, մեծակական ողբովք առ Քրիստոս ամբառնալով: - 386.

ՀԱՍ - ,,ի հայրենեացն արտաքս հանեալ էք ի ժառանգութենէ և մերժեալ ի բաժնէ եղբայրական հասէ. զա՞յս ևս բռնազբօսել ջանայք, զոր Աստուած ժառանգեցոյց ինձ: -330. Եւ եղև ի գալ միւսոյ տարւոյն՝ Սմբատ իշխանն Սիւնեաց ի բաց եկաց ի հնազանդութենէ թագաւորին Հայոց, արգել առնելով հարկացն տալ թագաւորին, թևակոխելով Պարսից բռնաւորին հատուցանել զհարկս և զհասս. - 382. և կացցէ ինքն և իւրքն ամենեքեան ի հնազանդութեան արքունի, ի հարկս և ի հասս չափոյ սակի արքունական աւանդութեանց: - 226. և մեք տացուք քեզ զհասս հարկացն և հաճեսցուք զմիտս քո – 178. և նոքա տան տանել նմա զհարկս և հասս արքունի և դարձուցանեն զնա ընդ նոյն ուստի եկն: - 172. Զնա յղէ Ապուսէթ ելանել յերկիրն Վասպուրական և անդէն մնալ զօրօք բազմօք, մինչև զբովանդակ զհարկս և զհասս արքունի յամենայն կողմանցն Հայոց առ նա բերցեն յիւրաքանչիւր սահմանաց: - 176. սոքա բնակին յամուրս լեռնականս, յանհոգս խաղաղացեալք յարտաքին թշնամեաց, և հարկք և հասք արքունի ի յինքեանս մնալով – 274.

ՀԱՍԱԿ - Բայց երիցս երանելի ոմն երիտասարդ հասակաւ, ինքն տաճիկ և ազգաւ պարսիկ՝ ելեալ զհետ սիրոյն Քրիստոսի հաւատոցն եկն յարեցաւ ի Պատրիկն Անձևացի – 222. և որդի նորա մնացեալ մատաղ հասակաւ, որում Մահմէտ կոչէին. – 158. զի ըստ իւրաքանչիւր հասակաց՝ զմի մի ոք ի ձէնջ /214/ գթալիր սիրով մեծարէի այնչափ – 214. զոր առեալ սնուցանէր հօրեղբայր իւր Ապուտալպ մինչև ցարբունս հասակի. – 158. Իսկ աշխարհս ոգի առեալ բնակեցան խաղաղութեամբ իւրաքանչիւր ըստ չափոյ հասակի ի մեծամեծաց մինչ ի փոքունս, և գոհացեալ գթութեանցն Աստուծոյ. – 376. Իսկ Ապումրուանայ ի պատճառ ոստիկանութեան զմանկականն նոցա պատճառելով խաժութիւն հասակի՝ առ սակաւ սակաւ սկսաւ զամուրսն յինքն գրաւել, զհետ իշխանական ցանկութեանն զերասանակ մտացն ձգեալ - 360. յօրացեալ և ապաստանեալ ի յոյժ բազկի և ի յաղթանդամութիւն հասակի – 38. որոյ տեսեալ զբարձրաբերձ վայելչութիւն հասակին և զպատշաճ գեղ երեսացն, զփաղփեալ գոյնն ի տեսիլ արուսեկի ի

մէջ սպիտակափայլ ալեացն պատուաբերի – 204. որք ի միում ժամու սպանան արք Խ, ամենեքեան ի չափ հասակի եկեալ: -152.

ՀԱՍԱՆ - Այնուհետև սկսաւ կորապաղատն արկանել բանս խարդախութեան ի մէջ Դերանկին և Հասանայ, որ էր որդի քեռն Դերանկին, որպէս թէ ոչ ուղիղ նայի ընդ նա Դերանիկն, այլ թէ՝ և հանել ի նմանէ զամրոցն և զաշխարհն նկրտել. – 346. Այլ կորապաղատն Տարունոյ կայր ամրոցին Սևան, որ ի ձեռին Հասանայ որդւոյ Վասակայ ամբարշտի – 346. Բայց Դերանիկն խօսի ընդ Հասանայ զխաղաղութիւն, խոստանայ առնել զդարձ ամրոցին Սևանի և աշխարհին նորա. – 350. Բայց ինքն Դերանիկն ստեաց երդման ուխտի խաղաղութեանն, զոր եդ ի մէջ իւր և ի մէջ Հասանայ – 348. Եւ գունդն Հայոց խաղացին ընդդէմ նոցա … ի տանէն Արծրունեաց՝ Գուրգէն … և Անձևացիքն՝ Պատրիկն և Գէորգ, Դաւիթ և Հասան և Դաւիթ գունդսաղար – 230. Եւ դարձեալ զՍևան բերդ տայ ի ձեռս Հասանայ որդւոյ Վասակայ ամբարշտի: - 364. Եւ եղև իբրև ննջէր Գագիկ յանհոգս յանկասկածս՝ հասեալ Հասան ի գիշերի սուսերամերկ վառեալ փոքր գնդաւ, մոմեղինօք վառելովք՝ և կապեաց զնա կապանօք երկաթի: - 350. Եւ իբրև գիշերն տարածեցաւ և խաւարն թանձրացաւ և սկսան ամենեքին մտանել ի քուն յանձնիւր օթանոցն՝ յանկարծակի փայլիւն սուսերաց և մոմեղինաց վառելոց և գունդք խորհրդականացն և Հասան ընդ նոսա. – 348. Եւ իմաստուն և հանճարեղ խորհրդովք, քաղցր և կակուղ բանիւք ողոքեալ զմանկագոյն Հասան, առաջի արկանելով նմա զարժանի ալեացն պատուականութիւն և զիշխանական ճոխութեան զբարձրագահութիւն և որ ինչ այդմ հետևէր. – 348. զի Գագիկ անցեալ ամրանայր ի Ճախուկ բերդի, ի կասկածի կալով ի Դերանկէն, ըստ զեկուցմանն զոր ինչ գործեաց Հասան առ Դերանիկն: - 350. Իսկ իշխանն Աշոտ … Մուշեղ Վահևունի … և Վահրամ սեպուհ թիկնապահ իշխանին, և Վահրամ Տրունի և Հասան և այլք ի սեպուհ պաշտօնէից … եկին մտին ի բերդն Դղեակ, յամրոցն Նկան, որ ի Թոռնավան գաւառի. – 206. Իսկ Հասան ըստ յանձնառութեանն գնաց մեկնեցաւ ի Դերանկէն, եմուտ առ Գագիկ յամուրն և զտրտունջն զԴերանկէն հաւատարմացոյց առաջի Գագկայ, որ դիւրաւ առ հաւատալն հաստատնագոյն երևէր. – 350. Նոյն ժամայն մատուցեալ ոմանց առ Դերանիկն՝ ստուգագոյնս քսէին վասն Գագկայ Ապումրուանայ. խորհել ընդ կորապաղատին, զոր ինչ գործեաց Հասան զանօգուտսն. – 348.

ՀԱՍԱՆԵԼ - և Դերանիկն ճեմս առեալ սիգաքայլ երիվարաւն եհաս հանդէպ ճակատու գնդին վառեալ, միայն և առանձինն ի յառուամէջ տեղւոջ. – 352. Իբրև եհաս ամիրայն ի Խլաթ՝ եմուտ բանակեցաւ յամրոցին որ ի քաղաքին: - 186. ոչ կատարելանայր առ աւարտումն հասանել խորհրդոյն. – 364. Որոց ոչ զպատաղումն բերելով՝ գայ զօրու Աւշնի հասանէ ի վերայ նոցա: - 362. ,,հրամայեա արձակել արս հաւատարիմս, և ես յորժամ հասից ի դուռն արքունի՝ ի նմին ժամու խնդիր արարից Խաչին, և գտեալ զնա տայց բերել առ քեզ,,: - 154. Այլ իբրև այն ինչ մերձ լինէր ամրոցն ի պաշարումն՝ Ամդայինն Յիսէ, որ Շեհի որդին, որ զզօրապետութիւնն Հայոց ունէր, ճանաչէր՝ ի հրապոյրս Մանազաւեան պետոյն և Ութմանացն ելեալ՝ երագապէս եկն եհաս ի վերայ Աշոտի ԺԵ հազարաւ հեծելօք վառելովք. – 334. Այս լուր դառնութեան եհաս առ մեծն Վարդան Մամիկոնեան, որ էր ամրացեալ ի Տաւրոսականն Ջռայլ: - 126. Այս լուր քաջութեան և քաջախորհուրդ զպատերազմացն մղելոյ գյարձակմունս եհաս առ զօրագլուխն Բուխայ. – 308. այր իւրաքանչիւր մազապուր զերծեալ փախստեայ գնացեալ հասին յաշխարհն իւրեանց: - 354. Արդ ի հասանել նամակիդ՝ փութով զԳուրգէն և զազգատոհմդ իւր հանդերձ ազատօքդ Վասպուրականի կապեալս առ մեզ հասուցես: - 236. Բայց յետ բազում յուզիցն և պատերազմացն եհաս տիրել նմա Անձաւացեաց տէրութեանն զայս օրինակ: - 324. Բայց քանզի ընդարձակ էր պահն Հողցայ՝ փութանակի եկն եհաս Ժիրաք ի գաւառն Ռշտունեաց և զզօրսն առխթեալ ի ձորն Առուանից, ի սահմանս Մոկաց. – 202. Բայց Աշոտ վերջոտնեալ հանդերձ Վահանաւ՝ եկն եհաս խաղաղութեամբ և բերկրեալ սրտիւ բազմադէմ յերկիր իւր: - 330. Բայց Աշոտ, իբրև եհաս ժամ ելիցն իւր յաշխարհէս՝

յանհունս բերեալ զզեղջ և զապաշաւանս յորդահոսան արտասուօք զխոստովանողականն ի դիմի հարեալ միջնորդութիւնն – 336. գուցէ ակամայ երթալովն, և նեղիչն աշխատելով ի պահելն՝ յաճախեսցէ ի վնաս և ի քէն, և օճան բարւոյ յայնմ հետէ ոչ ևս ումեք հասցէ գտանել,,: - 216. գրէ յականէ յանուանէ առ որ մնացեալն էին յաշխարհս յամուրս իւրեանց, զի փութով յիւրաքանչիւր տեղեաց առանց կասկածանաց և երկիւղի առ նա հասանիցեն – 296. Ելեալ փութանակի եկն եհաս յաշխարհս Վասպուրական սպարապետին կամակցութեամբ: - 306 և անդ ոչ սակաւ վտանգ հասանէր Աշդահակայ վասն հասանելոյ ի վերայ նորա Տիգրանայ զօրու ծանու: - 62. և անդ ոչ սակաւ վտանգ հասանէր Աշդահակայ վասն հասանելոյ ի վերայ նորա Տիգրանայ զօրու ծանու: - 62. Եւ ընթանային ամենեքեան յաճիւռ՝ տեսանել զնոսա և ի վերայ հասանել, թէ զիա՛րդ ի գլուխ ելանիցէ ատեանն: - 242. և կորապաղատին ընդարձակեաց ելանել, զի երթիցէ ուր և կարասցէ հասանել ըստ յաջողելոյ իրին: - 348. և ահա այլազգիքն հասին ի դիմի գրգռել զմարտն և զօրագլուխք փութացան զհետ զօրուն: - 230. Եւ ահա դիմեալ գնաց հասանել ի վերայ կողմանց հիւսիսոյ, յերկիրն յորում Ծանակ կոչի. – 274. Եւ այն ինչ ընդ առաւօտն յեղակարծում հասին ի վերայ զօրք Տաճկաց – 306. Եւ անդէն իսկ և իսկ փութացաւ, եհաս գուժական առ թագաւորն, եթէ սպանաւ զօրավարն քո և ապստամբեաց ի պետութենէ քումմէ աշխարհին Հայոց: - 190. և առեալ զնա եկն եհաս ի վերայ որդւոյն Աբգարու բառնալ ի նմանէ զթագաւորութիւնն զոր ունէր: - 80. Եւ գոյժն աւետաբեր եհաս զկնի թագաւորին – 382. Եւ գումարեալ այնուհետև զանհուն բազմութիւն զօրացն բարձրագոյն քան զառաջինն՝ և ել խաղաց հասանել ի վերայ արևելից աշխարհին – 270. և դարձեալ գնաց եհաս ի Պարտաւ յաշխարհն Գագարացւոց: - 336. Եւ դարձեալ պատասխանի ասէ, մի՛ տալ տեղի՝ լսել հրամանի թագաւորին. թէ վտանգ ինչ հասանէ՝ կրել հանգոյն զինչ կրեցինն: - 132. և դարձոյց զերեսանակ երիվարին ընդդէմ նորա, և հասեալ ընդդէմ միմեանց՝ դարձան հասին ի բանակն իւրեանց: - 230. Եւ եթէ քաղաքս խնդրիցէ՝ ահաւադիկ է քաղաքք մեծամեծք և պարսպաւորք. այլ գանձս խնդրիցէ՝ ասացի թէ տաց որչափ և ձեռն հասանիցէ. և ոչ կամեցաւ լսել, այլ տակաւին ծարաւի է արիւնարբութեան: - 144. Եւ եկն եհաս առ նա Ատրներսէհ իշխանն Վրաց: - 366. և եհաս ի վերայ նորա վառեալ զինու սպառազէն երիվարաց ընտիր հեծելովք այրուձիոյ: - 178. Եւ եղև իբրև եհաս իշխանն յարքունիսն՝ ետ կապել զոտս նոցա կրկին շղթայիւք և դնել ի բանտի. – 220. Եւ եղև իբրև հասին ի տեղի կատարմանն ասպարիսի նահատակութեանն՝ ծունր եդեալ կային յաղօթս – 266. Եւ եղև մօտ ի կատարումն հասանել ամին երկրորդի գալստեան նորա՝ ել գնաց ի կողմանս Աղուանից. – 276. և երագապէս աճապարեալ հասին հանդէպ զօրուն Հայոց. – 380. Եւ երթեալ հասանէ ի գիւղակ մի Երանգանի անուն առ մոնազն մի, որ էր երէց վանիցն:- 320. Եւ զայսոսիկ ոչ վայրապար ինչ եհաս մեզ գրել – 46. Եւ զի էր պաշարել նորա յայնժամ զքաղաքն Մանազկերտ Ապահունեաց աշխարհին, որ ի ձեռս Ապլբառայն էր, և ածեալ հասուցեալ մերձ ի պաշարումն. և ի հասանել գուժկանացն եթող զնոսա, տալով նոցա հրովարտակս ի խաղաղութիւն: - 348. և զի չև էր դարձեալ պատասխանի յարքայէն՝ հրաման եհաս ի կայսերէ առ Վարազդատ անյապաղ առ նա հասանել: - 110. և զի չև էր դարձեալ պատասխանի յարքայէն՝ հրաման եհաս ի կայսերէ առ Վարազդատ անյապաղ առ նա հասանել: - 110. և զոր ասէն այսպիսի ինչ է. ,,վա՛յ քեզ, եղո՛ւկ դու երկիրդ Պարսից, յորժամ բազմախուռն գունդք զօրացն Յունաց ի քեզ արշաւանս եդեալ՝ հասանիցեն և հարկանիցեն զքեզ ի սուր սուսերաց, և յառաթուր սմբակաց: - 148. Եւ զօրքն, որ ելեալ էին զհետ Գուրգինայ՝ եկին հասին ի սահմանս երկրին, ուր կայր Գուրգէն զօրօքն իւրովք – 226. և թէ ի պատերազմին յայնմիկ հասանիցէ զմահուն ընդունել զվճիռ՝ իսկ ըստ յաղթութեանն զխոստովանողականն ժառանգել անուն, զօրանալ զօրութեամբ ի զօրութիւն խաչին Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ: - 400. և ի հասանելն նորա անդր թողեալ զհակառակաբար մարտն՝ խօսին ի խաղաղութիւն, առաջի եդեալ զհրամանն արքունի, զգլխաւորին Տաճկաց, և Աշոտի հաւատալ զբոլոր տէրութիւնս Վասպուրականի: - 316. Եւ ի հասանելն նորա առ թագաւորն՝ ունէր ևս ընդ

ինքեան թուղթս լի ամբաստանութեամբ զնախարարացն, որ բնակեալ էին ի Հայս – 180. Եւ ի հասանելն նորա ի Թէոդոսի քաղաքն ի Կարին գաւառ՝ եհաս լուր նորա առ կայսր Միքայէլ թագաւոր Յունաց. – 316. Եւ ի հասանելն նորա ի Թէոդոսի քաղաքն ի Կարին գաւառ՝ եհաս լուր նորա առ կայսր Միքայէլ թագաւոր Յունաց. – 316. Եւ ի միւսում առաւօտին հասին ի վերայ բանակին խոնջեալ երիվարօք, անզգուշութեամբ առ մուտն պատրաստեալ, և անկան ի նմին ժամու Բ ոմանք, Վլիթ և Մարաճայ. – 402. Եւ իբրև եհաս առ թագաւորն որ ինչ գործեցաւն՝ ոչինչ գոյր տեղի այլ պատասխանւոյ. բայց ասէ, ,,արժանապէս այն գործ նոյն գործեցաւ,,: - 370. և ինքն Աշոտ ճողոպրեալ միահի ելեալ եհաս փախստեայ մինչ յՈստանն Ռշտունեաց, թողլով զբուն բանակն ի նմին տեղւոջ. – 332. և խորհէր յեղակարծում ի գիշերամարտս հասանել ի վերայ Աշոտի: - 322. և կանայք կոտորելոցն հանդերձ խառնիճաղանճ ամբոխիւն լրբենի դիմօք, հոլանեալք և ի բաց ընկեցեալ զձև կանացի բնութեան, որպէս օրէն է նոցա, մանաւանդ տաճկական ազանց, և ի հետիոտս դիմեալք ի դուռն արքունի հասանէին: - 180. և կարգել նմա ռոճիկս առատապէս, մինչ ինքն պարապագոյն ժամու անդր հասանիցէ: - 70. Եւ կէսքն հասանէին մինչ ի շահաստանն Բաղէշ, թողեալ անդէն զբուն բանակն: - 176. և հրաման ետ հասանել ի վերայ քաղաքին Տփղիք կոչեցեալ. որում յառաջագոյն Փայտակարան անուանէին. – 270. Եւ մինչ այսպէս կայր աշխարհս յանկարգ խաղաղութեան՝ եհաս լուր գործոյն առ Աւշին և առ իշխանն Աշոտ, եթէ ,,վրդովեալ է երկիրն, և կան ի տարակուսի՝ որք զամուրսն քո ունին. – 362. Եւ մինչդեռ այս գործ խորհրդածէր՝ հասին ի վերայ նորա քաղաքապետք երկու, անուն միոյն Բշիր և երկրորդին Զքրի, և կալան զնա տանել առ Աշոտ որդի սպարապետին: - 316. Եւ մինչդեռ զայս խորհէին՝ եհաս լուրն առ կայսր ի ձեռն Տիրենտեայ զօրավարին. – 110. Եւ մինչդեռ զայսքան և զայսօրինակ մարտն գրգռէր՝ ահա յանկարծակի հասանէր քաջն մեր Աշոտ. – 174. և մինչդեռ խորհէր արքայ Կաւատ վասն շինութեան աշխարհի և խաղաղութեան՝ եհաս նմա վախճան կենաց և մեռաւ, կեցեալ ամիսս Զ: - 152. Եւ յայտ յանդիման ի վերայ հասանել ոչ կարէր. գունդ կազմել և ճակատ պատրաստել ընդդէմ՝ անվայելուչ էր. - 346. և յանկարծօրէն յեղակարծ երագութեամբ հասին ի վերայ Շաւասպայ և մարզպանին Վնդոյի: - 126. և յորժամ զգան ջերմութեանն՝ զուարթանան զուարճանան, հրճուին կայտռելով ի վեր փքալով հասանել ի ջերմագոյն վայրսն, ի ջրշիղջսն ծովափնեայս ջանան հասանել – 260. և յորժամ զգան ջերմութեանն՝ զուարթանան զուարճանան, հրճուին կայտռելով ի վեր փքալով հասանել ի ջերմագոյն վայրսն, ի ջրշիղջսն ծովափնեայս ջանան հասանել – 260. Եւ նոյնժամայն եհաս հրաման յարքունուստ՝ մի տաղտկալ և վհատել և մի ի բաց կալ պատերազմել ընդ նմա. մինչև եկեսցէ ակամայ կամօք ի հնազանդութիւն արքայի: - 284. Եւ նոքա թափառնակի անյապաղ հանդերձ իւրաքանչիւր զօրու եկին հասին առ մեծն Վարդան – 126. և շփոթեալ լի աղաղակաւ երկիրս, և ուր հասանէին՝ աւերէին ասպատակաւ և աւարաւ և յափշտակութեամբ. – 298. Եւ փախեաւ Յազկերտ յերեսաց /164/ նոցա և ոչ կարաց ճողոպրել. քանզի հասին զհետ նորա մերձ ի սահմանս Քուշանաց, և կոտորեցին զամենայն զօրս նորա. – 166. և փութացաւ գրեաց առ Սափի որ ի Վանտոսպ նստեալ և ճոխանայր Վասպուրական տէրութեամբն. որ առանց յապաղանաց զփոյթն յառաջաբերեալ՝ գնաց եհաս առ Աւշին ի Մարակայ քաղաք: - 374. և փութացոյց վասն նորա զի անյապաղ առ նա հասցէ, և ի մեծ պատիւս հիւպատութեան հասուսցէ զնա, և խաչանշան դրօշիւք ճոխասցի: - 316. զերծեալ ի բանտէն յոր տուանն՝ և գան հասանեն յերկիրս այս մեր, բերելով զաւետիս արձակման գերելոցն – 324. զի թէ հնար իցէ՝ անյապաղ երագութեամբ անձամբ իւրով և զօրու և զինու ձեռնտու լիցի հասանել յօգնականութիւն նմա: - 172. Զի թէպէտ և Գուրգէն մեծաւ զօրութեամբ ունէր զդէմ յարձակելոցն ի վերայ, որոց զիշխանականն ճեպէին հասանել գահ, կամ որ արտաքին տաճկական պատերազմունքն բռնաբար ի ներքս դիմէին՝ սակայն ոչ յապահովանայր դեռ երկիրն: - 316. Զի ի հասանել ի վերայ նորա ցաւոցն մահաբերաց՝ ոչ հոգացաւ զմանկականն իւր տարաժամ ելսն յաշխարհէս – 386. զոր անյապաղ փութով զզօրսն

հարաւայինս և հիւսիսայինս տալ ի ձեռս Քսերքսեայ և Արշէզայ որդւոյ նորուն Քսերքսեայ զի փութով անդր հասցեն. – 64. Զոր և Աղէքսանդրի Մակեդոնացւոյ ի դէպ ելանէ առ Ողըմպիադայ վիպագրութիւնք. թերևս ի մասն ինչ արտաքոյ սահմանաց դրախտին հասանել. – 50. Զորոյ իրազեկ եղեալ գալուստ նորա առ Ահմատ, և նորա գումարեալ առ ինքն զզօրս իւրոյ նահանգին և Միջագետաց և զԳեթացիսն՝ և եկն եհաս յանդիման նմա: - 366. ընդ ակամբ հայելով, թէ գուցէ ճողոպրեալ ելանիցէ ի ձեռաց մերոց, կամ ի գիշերամարտս յանկարծ հասանիցէ ի վերայ մեր մեծամեծ ոճիրս գործիցէ: - 202. Ըստ նմին օրինակի և զօրավարն Բուխայ, ի հասանել ամառնային ջերմութեանն իբրև ի խորոց անդնդոց ի վեր մղեալ զինքն, ելեալ յերեսաց արքայի բազում և ծանր զօրու՝ եհաս ի վերայ երկրիս ի կողմն հիւսիսոյ ի մուտս Հայաստան աշխարհիս. – 262. Ըստ նմին օրինակի և զօրավարն Բուխայ, ի հասանել ամառնային ջերմութեանն իբրև ի խորոց անդնդոց ի վեր մղեալ զինքն, ելեալ յերեսաց արքայի բազում և ծանր զօրու՝ եհաս ի վերայ երկրիս ի կողմն հիւսիսոյ ի մուտս Հայաստան աշխարհիս. – 262. ԹԷ ՈՐՊԻՍԻ ՊԱՏՃԱՌԱԻ ՀԱՍԻՆ ՈՄԱՆՔ Ի ՆՈՅԱՆԷ ՍՈՒՐԲ ԿԱՏԱՐՄԱՆՆ: - 220. ի հօրէ զՍենեքերիմայն և ի մօրէ զՄամզոնեացն, ըստ ծննդաբանութեան գալ հասանել՝ մինչ յորում եմքս հասեալ ժամանակ – 300. ի սակաւուն հաւատարիմ լինելով՝ ոչ այնմ և եթ տիրեսցէ տնկոյն, այլ և բազմերջանիկ երկնայնոցն հասցէ կենաց: - 20. Իբրև եհաս թագաւորն յաշխարհին իւր՝ ետ բերել պարգևս և պատիւս Աշոտի ըստ իշխանական յօրինուածի – 370. Իբրև եհաս գուժկան առ մարզպանն Հայոց Գուրգէն՝ ելեալ զհետ նոցա Ռ արամբք, վառեալ ի զէն և յասպազէն, և գնացեալ եհաս յԱյլի գաւառ. – 402. Իբրև եհաս գուժկան առ մարզպանն Հայոց Գուրգէն՝ ելեալ զհետ նոցա Ռ արամբք, վառեալ ի զէն և յասպազէն, և գնացեալ եհաս յԱյլի գաւառ. – 402. Իբրև ետես կայսր Հայրակղէս զչարիսն ամենայն, որ եկին հասին ի վերայ նորա՝ ակամայ կամեցեալ ցուցանել բարեկամութիւն՝ ել ընդ առաջ նոցա, մեծարել իբրև զվաստակեալս և զհիւրս, ընկալաւ զնոսա մեծամեծ /142/ ընծայիւք. – 144. Իբրև հասին ուր հանդերձեալն էին՝ և երկոցունց զօրքն անհուն բազմութեամբ յանդիման եղեն միմեանց, և ճակատ առ ճակատ զգործս պատերազմին յարդարէին – 328. Իսկ աբեղայն արիոսեան, զոր յառաջագոյն ասացաք վարդապետ Մահմէտի, տեսեալ զյաջողութիւն իրացն՝ յարուցեալ եկն առ Մահմէտ, ցուցանել նմա զգութ երախտեաց, իբրև յիւրմէ վարդապետէ ուսեալ եհաս այնպիսի իրաց. – 162. Իսկ առ մեզ հասին զրոյցքս այս ըստ մնացորդաց պատմագրացն առաջնոց, ի Մամբրէէ Վերծանողէ և ի նորուն եղբօրէ Մովսէս կոչեցելոյ, և միւսումն Թէոդորոս Քերթող – 74. իսկ և իսկ եհաս գուժկան անկելոցն ի պատերազմին ի պարսկական քաղաքն և յԱտրպատական սահմանսն. – 398. Իսկ զկնի վերանալոյն Քրիստոսի, յետ ԺԵ աւուր, ապա հասանէր Գրիգոր ի քրիստոսակոչ կատարումն. – 254. Իսկ ի գալ միւսոյ ամին … առեալ զօրականս այրուձի կազմութեամբ իբրև Չ խաղաց գնաց երկայնագոյն հեռաւորութեամբ հասանել ի վերայ բանակին պարսկական աղխին – 402. Իսկ ի հասանել սրբոյն Սահակայ ի դուռն հանդերձ նախարարօքն՝ զիջանէ ցածնու Վռամ ի բարկութենէ վրէժխնդրութեան Հայոց քինահարութեան անարգանաց Շապհոյ, և ընդ Յունաց զսերտ խաղաղութիւն ունելով.- 116. Իսկ իբրև եկն Գուրգէն երկրորդ՝ փութացաւ գնաց հասանել ի վերայ առաջնոյն Գուրգինի. – 316. Իսկ իբրև եհաս Բուխայ զօրօք բազմօք մերձ ի սահմանս նոցա, և գրեաց հրովարտակս դիմօք խաղաղութեան՝ դառնալ սիրով միաբանութեան ի հնազանդութիւն արքային – 274. Իսկ իբրև լուաւ, թէ ահա առեալ Բուխայ զզօրս իւր գալ հասանել ի վերայ նորա՝ հրաման ետ բոլոր աշխարհին իւրոյ ելանել ունել զլեռնակողմն – 276. իսկ կինն ճիչ բարձեալ ասէ. ,,առ թագաւորն հասցէ գոյժ իմ,, , շրջելով ընդ բանակն հոլանի, զոր չէր օրէն տաճկական ազգի կանանց, բայց ոչինչ օգնեաց. – 272. Իսկ Պարսկահայոց գոեահն խուժան ածեալ, գաղտագնաց եղեալ ընդ անկոխ ճանապարհս՝ գան հասանեն ի Մարդաստան գաւառ յաւանն Վիտահոտ – 400. իւրաքանչիւր զօրօք գումարեալ, ի մի վայր խաղացեալ՝ գնացին հասին յայն վայր – 174. կատարած ամբարշտաց հասցէ դարձելոց ընդդէմ նոցա. – 200. հասանէ արքայն

Կիւրոս և Քսերքսէս. – 64. հրաման տուեալ ամենեցուն, զի իբրև մերձ լինիցի գարնանային ժամանակն՝ փութով առանց յապաղանաց առ նա հասանիցեն ամենայն պատրաստութեամբ: - 262. ճանապարհ արարեալ ընդ Ատրպատական, կասկածելով թէ գուցէ Գուրգէն և կամ մի ոք ի տոհմէն Արծրունեաց և նոցին ազատաց ի կորովացն Վասպուրական հեծելոցն հասանիցէ ի վերայ և թափիցէ զնա ի զօրացն և հանցէ ի ձեռաց իմոց: - 220. մինչ քաղցրատենչ քունն ի վերայ հասանէր որ զպահպանութիւն գիշերոյն պահէին՝ նորա ամբարձեալ զպղծալից ձեռն ի սրբութիւն սրբոցն և առեալ զսուրբ նշան խաչին Քրիստոսի և ընդ պատուհանն արտաքս ելեալ – 378. մինչև եկին հասին ի վերայ մեր մեծամեծ չարիքս այսոքիկ և անկանգնելի գլորումնս – 182. մինչև եկից հասից ի լայնանիստ ընդարձակ ասպարէզս մատենից պատմութեանցս՝ ոճով մի ըստ միոջէ շարեցից, կարգեցից, գրեցից զախորժելին քեզ: - 74. Յայն ժամանակս գայ ոմն Բուտել անուն ի զօրացն արքունի հրամանաւ Բուխայի, հասանել ի վերայ Գուրգինի – 306. Յայնժամ բնակիչք լերինն իբրև տեսին, թէ վարեցաւ իշխանն ի գերութիւն … հասին միաբան բազմութիւնն մեկնակազէնքն Խութայ ի հնարս արուեստգիտութեանն իւրեանց, զոր ի պէտս օժանդակութեան ձմերայնոյ հնարաւորեալ էին: - 190. Յայնժամ թագաւորն փութացոյց դեսպանս մի զմիոյ կնի առ իշխանն Աշոտ, զի անյապաղ երագութեամբ հասցէ առ նա: - 382. Յայնժամ իսկ և իսկ փութացեալ /գրքում՝փութեցեալ/ եհաս գուժկանն առ հոյակապն Աշոտ իշխանաց իշխան, զեկուցանելով նմա որ ինչ գործեցաւն: - 348. Յայնժամ ողորմագին զաչսն շրջշրջեալ առ քաջ նիզակակիցսն իւր, թէ ո՛վ ոք արդեօք թերևս յօգնութիւն ինչ նմա հասանիցեն. – 354. յեղակարծում ժամանակի հասանէ համբաւ մահուն Արտաւանայ, և տիրել Պարսից Ստահրացւոյն Արտաշրի Սասանականի. – 92. Յղէ առ իշխանն, զի առանց և ոչ մի ինչ յապաղանաց փութացեալ հասցես այսր: - 348. Յորժամ անդնդական խորքն ազդ առնիցեն ներքին բնական կենդանեացն զհասանել ջերմութեանն, յորում ջեռացեալ ի հիւսիսային սառնամանեաց օդոյն շնչելոյ, ի խորսն զխաղացումն արարեալ լինին - 260. յորոց աճմամբ յառաջանայ կարգն և գայ հասանէ ի Սենեքերիմ արքայ, առ Եզեկիայիւ Եբրայեցւոցն առաջնորդաւ և առ մերովն Հարամայիւ: - 14. Նորա զչարեալ ընդ հասանել պատգամին՝ առ զայրուցս բարկութեան քինահանութիւն վրէժխնդրութեան արարեալ՝ ի բաց եհան ի գրոցն պատմութենէ՝ որ ինչ վասն տանն Արծրունեաց էր գործոց հանգամանք, և որ ինչ օրինակ մարտիրոսութեան Վահանայ Արծրունոյ: - 130. որ և ամբարտաւանեալ մոլեգնականս տալ հրաման զանխորհուրդ միաբանութեան զրաջան վաստակոց, կանգնել բուրգն յերկրէ, որոյ գլուխն հասցէ յերկինս. – 40. որք ծանուցեալ զբռնանալն նորա ի վերայ պարսկական պետացն և զինչ կրեցին, զմտաւ ածեալ և զխառն ընդ աշխարհիս զդրակցութիւնն, և թէ գուցէ զպարսկայինն հասանիցէ մեզ կրել և աշխարհիս մեր՝ ձեռն ետուն հաւանութեան ի նորայն կալ մնալ հպատակութեան: - 360. պատշաճագոյն զպատերազմին խրոխտական բարձրավզութեամբ վանել զախոյեանսն, և առեալ զբանակն յաւարի, և ընդ սուր հանեալ յոլովս քան թէ սակաւս, հասին ի գոգ տեղի մի ի Մղունիս գեօղ: - 402. ոչ պիտոյացեալ եկամուտ լուսոյ, որով նսեմասցի առ ի հասանել երեկոյին, ոչ ապաժամանութիւն արեգական առ ի մերժել զմութ գիշերի լուսազգեստ ստեղծուածոյն, որ յետ առաջնոցն կարգի և դասու՝ զերկրորդն փոխանորդեցաւ վիճակ, ոչ կերակուր հոսանուտ առ ի լրութիւն տարաբարձ ունակութեանց անապականին, որ դոյզն ինչ փոքրագոյն քան զհրեշտակս գոլ. – 20. Սա առաջին գտաւ պտուղ մարտիրոսական ի մեծ վտանգի նեղութեանն, որ եհաս ի վերայ բոլոր Հայաստանեայցս: - 206. սագունակ հասեալ ի վերայ Վասպուրական աշխարհիս պարսկական խուժանն ըստ ազգս ազգս և ըստ քաղաքս քաղաքս ի Մարաց և ի Պարսից, յԵլամացւոց և ի Խուժաստանէ, ի Կրմանայ և ի Մուկանաց, ի Թուրքաստանէ և ի Խորասանայ, և յեղակարծում հասին ի ճուաշն գաւառ – 398. Փութաճեմ ընթացող արշաւանս ի վերայ ձգեալ՝ հասանել ի լեառն տեառն և ի տուն Աստուծոյ մերոյ, ըստ յորդորման մարգարէիցն – 392. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին՝ իշխան Աշոտ և

եղբարք իւր Գուրգէն և Գրիգոր զօրօք իւրեանց – 174. քանզի ըստ օրինակի իսրայէլականումն, որ յաւուրս անիշխանութեանն էին անկարգութիւնք, և այր իւրաքանչիւր զհաճոյս աչաց իւրոց առնէր՝ սոյնպիսիք և այժմուս եհաս լինել. – 300. և թէ մեռանիլ ևս ումեք հասցէ՝ ի պարծանս անձին և ազգին իւրոյ համարեալ է, և պսակ մարտիրոսական ընկալցի ի Քրիստոսէ. – 276. և անդ ընդ փոքր զառ ի վայրն իբրև զհեղեղատ յորդեալ հոսեալ հասաւ ի վերայ նոցա, ի Քրիստոս խրախուսեալ – 400.

ՀԱՍԱՆԻԿ - Բայց հրաման ետ Դերանիկն Գրիգոր հարազատի իւրոյ ի նոյն տանէ Արծրունոյ, և կալաւ զնա և եդ ի յամուրսն Սևան. և հրամայեաց Հասանկան քեռորդւոյն իւրոյ՝ պահել զնա յընդարձակի: - 342.

ՀԱՍԱՐԱԿ - և առ եղբայրականն զհնազանդութեանն չափ ցուցանելով, անկշիռ վայելչութեամբ զմիմեանս լաւ համարելով քան զանձինս, հասարակ զճոխութիւն իշխանական գահընկալութեանն վարկանելով – 360.

ՀԱՍԱՐԱԿԱԲԱՐ - նորին հրահանգեալ կրթարանի ուսումնասիրութեանն վարժիւք ոռոգացեալ, այր քաղցրաբարոյ և հեզահայեաց, հասարակաբար առ հասարակ զինքն վարկանելով, արտաքոյ ամբարտաւանական բարձրայօնութեանն՝ կալով յաշտիճան հեզոցն, դրուատեալ ի փրկչէն մերմէ Յիսուսէ Քրիստոսէ: - 376.

ՀԱՍԱՐԱԿԱՅ - զի ոչ եթէ ըստ հասարակաց սահմանաւոր մահու է, այլ ի վերայ սուրբ եկեղեցւոյ և ժողովրդեան Աստուծոյ,,: - 276. Իսկ Փիլոն ասէ՝ զոսկերսն Ադամայ, ի պատիւ խնամոց, իբրև հօր հասարակաց՝ առեալ Սէմայ եդ ի տապանի անդ. – 32.

ՀԱՍԱՐԱԿԵԼ - և բայացեալքն եթէ գազանք և եթէ թռչունք, յորժամ զգան զջերմութիւն օդոյն ի հասարակել տունջեան և գիշերոյ՝ ի գարնանային եղանակի ելեալք յիւրաքանչիւր կայենից. – 188.

ՀԱՍԵԱԼ - Եւ հասեալ Շաւասպայ Արծրունւոյ ամբարշտի յԱրտաշատ հանդերձ մարզպանաւն՝ շինեն ի դուռն քաղաքին զորմզդական մեհեանն, /124/ և զկրակապաշտութեան մոլութիւն բորբոքեն ի նմա. – 126. ,,արիք երթայք առ զօրավարն, տեսէք հաւաստի, և ի վերայ հասեալ գիտասցուք, թէ ի՞ւ իւիք կարասցուք հաճել զմիտս նորա ի խաղաղութիւն,,: - 214. ,,ընդէ՞ր որպէս մանուկ տղայ համարիս, արկանել առաջի իմ զպատրանս, սնոտի, առասպելաբան, խաբեբայ և պատիր յոյս խոստանալով ինձ՝ հանել զիս ի ճշմարիտ յուսոյն, զոր ի մանկութենէ ի վերայ հասեալ ճշմարտութեանն,,: - 294. ,,ի սկզբան թագաւորութեան նախնեաց մերոց, յորժամ ետ Աստուած զաթոռ բազում թագաւորաց ի ձեռս նոցա, և մինչ առ մեզ հասեալ՝ ոչ ոք զօրեաց կալ ընդդէմ մեր, ոչ ի հեռաւոր աշխարհաց և ոչ ի մերձաւորաց: - 198. ,,Կաւատ թագաւորն ձեր վախճանեցաւ, և որդի նորա մանուկ տղայ է. բայց արդ ի քեզ հասեալ թագաւորութիւնդ, և ես քեզ տայց զնա – 152. Ազդ եղև քաջին Վահանայ, եթէ զօր բազում առեալ Հազարաւուխտ յընտրելոցն Պարսից և ահաւադիկ հասեալ գայ ի վերայ: - 134. Այլ և ի ժամանակս հասելոց թշնամեաց յերկիրն իւրեանց՝ գան միաբան լեռնայինքն յօգնութիւն իշխանացն, զի են տիրասէրք: - 192. անդ հասեալ քաջացն մերոց եղբարցն երեցունց ազատագունդ սակաւաձեռն գրոխիւ ի ձմեռնային ժամանակի, և ընդ լրթնատեսիլ լուսոյն վազս ի վերայ եդեալ՝ հանին ընդ սուր յոլովս քան թէ սակաւս: - 372. ապա թէ ոչ ի կամս կամաց զայդ առնես՝ ակամայութիւն ի վերայ հասեալ՝ և զոր ունիսդ հարկաւորաբար առնէ քեզ զայդ ևս թողուլ,,: - 330. արդ աւասիկ հասեալ կայ և մնայ քո հրամանի. – 304. արդ ահաւասիկ հասեալ /242/ կամք առաջի քո, ինքնակալ թագաւոր իշխեցող կենաց և մահու. – 244. Բայց երկու ոմանք ի սաղարաց սուրհանդակաց, եղբարք միմեանց, հասեալ ի կիրճս ձորոյն – 202. Բայց հասեալ Բուխայ անց ընդ գետն մեծ զոր Կուրն կոչեն, և յորձանուտ շարժման գարնանային հոսանացն տեղի տուեալ ելանել զօրուն և բնակել շուրջ զքաղաքաւն. – 270. Բայց քանզի յերկնուստ էր հասեալ վտանգն, և աստուածառաք էր բարկութիւնն՝ և ոչ ոք զօրեաց և եկաց ընդդէմ նորա ելանել ի պատերազմ, այլ որ եհարն՝ նոյն և բժշկեաց: - 374. գրէ առ սուրբ եպիսկոպոսն Գրիգոր Ամատունեաց տանն … գտանել զելս իրացն եկեալ հասեալ հինին. – 400. եկեալ հասեալ վրէժխնդրութեան պատիժք, վասն անօրէնութեանց

մերոց զոր գործէաք առ հասարակ ի փոքրկանց մինչև ցմեծամեծս. – 196. եկեալ հասեալ աւուր կորստեան մերձ առ դուրս մեր – 196. երկունք իբրև ծննդկանի ի վերայ իմ հասեալ լինին՝ մատենաւորել զայսր աղետաբեր համբաւուց ցոյցս. – 350. Եւ ասէին այնոքիկ զորոց և բանս է, եթէ ,,ի մասն ինչ լերինն յայնմիկ հասեալք բազումք ի մերոց – 48. և ահա հասեալ կայք յատենի առաջի իմ անտրտում և անտխուր երեսօք, որպէս անմեղս և զբարեգործակս, և լի ամենայն կամարարութեամբ մեր, անխիղճ համարձակութեամբ – 244. Եւ այն ինչ ընդ մտանելն՝ երագապէս հասեալ ի վերայ ամրոցացն Ջղմար և Սրինգ կոչեցեալ՝ յինքն գրաւէ զամրոցսն. և կալեալ զՎասակ՝ յինքն գրաւեաց զզօրավարութիւնն բոլոր Վասպուրական տէրութեանս: - 306. և անտի գնացեալ ի ձորն Ածանայ ի խնդիր փախստէիցն և հասեալ ի յետոյ կողմանցն՝ ի սուր և ի գերութիւն զբազումս ի նոցանէ արկանեն: - 202. և անցանէ ի Շիրակ, և հասեալ ի Դուին՝ աւերէ զնա և զՆախճաւան և զՈրմի – 148. և աշխարհ զրաւ առցէ յասպատակէ թշնամեաց, որ եկեալ հասեալ է յաւեր և յեղծումն: - 216. Եւ առ չժուժեալ այնպիսի վտանգաւոր նեղութեանն, արիաբար հասեալ ի կիրճս ձորոյն և մերկացեալ զսուսերն՝ յարձակեցան ի վերայ երիվարացն – 220. Եւ առ չհանդուրժել այնքան եկեալ հասեալ վտանգաւոր նեղութեանցն, և գազանեղէն զայրացմամբ մրմռեալ յոգի իւր ի վերայ կորստեան սուրբ հաւատոյս և կործանման աշխարհիս Հայոց – 126. և արևն ի վերայ հասեալ սպառազէն զարդուն՝ և մերկ սուսերացն փայլեալ՝ ճառագայթս արեգակնայինս յինքեանց ձգէին շուրջ զլերամբն. – 208. Եւ բարձեալ աշտեայս հանապազակիրս ի պատրաստութիւն գազանացն որ ի մայրիսն որջանան, կամ թշնամեաց ի վերայ հասելոց – 190. և դարձոյց զերեսանակ երիվարին ընդդէմ նորա, և հասեալ ընդդէմ միմեանց՝ դարձան հասին ի բանակն իւրեանց: - 230. Եւ եղև իբրև ննջէր Գագիկ յանհոգս յանկասկածս՝ հասեալ Հասան ի գիշերի սուսերամերկ վառեալ փոքր գնդաւ, մոմեղինօք վառելովք՝ և կապեաց զնա կապանօք երկաթի: - 350. Եւ զկնի այսորիկ, որ է երկրորդ հարուածք այլազգեացն՝ դարձեալ հրաման ետ ելանել ի պատերազմ, և հետամուտ հասեալ առ նոսա. – 282. և ընդ այգն ընդ առաւօտն՝ յՌենայ Յամաց գեօղ և գիշերագնաց հասեալ մինչ ի Տարօնայ կոչեցեալ գետ: - 402. Եւ ի կատարումն ամենայն չարեաց հասեալ՝ ինքն խեղդեալ ի դիւէ սատակեցաւ: - 168. և ի չափ ինչ հասեալ բնակեցաւ առ ումեմն մեծատան ի նոցունց ազգականից. – 158. և ի չափ հասեալ ի տիոց տղայականաց՝ ետուն զդստերս իւրեանց կնութեան մանկանցն: - 98. և իբրև հուր ընդ եղէգն ընթացեալ՝ այնպէս հասեալ ի վերայ մեր իբրև զմարախ, իբրև զջորեակ և իբրև զթրթուր խառնիճաւն /238/ հանդերձ – 240. և իբրև զմի անձն, վառեալ ի զէն և ի սուր և ի ճակատամարտ՝ հասեալ յամուրս՝ տապալէր զզօրութիւն նոցա սրով և աղեղամբ, ի փայլիւն սուսերի և նիզակի և ի գիշերամարտ նահատակութեանց, ըստ նմանութեանն քաջ զօրավարին Իսրայէլի Յեսուայ կամ Գէդէովնի կամ թէ նոյն ինքն նահապետին Աբրահամու, ի վերայ հասեալ Քանանացւոց, զյաւէտ յաղթութեան նահատակութիւն նահատակեալ՝ և դառնայ մեծաւ յաղթութեամբ: - 312. և ինքն վիրաւորեալ սրով մեռանի ի գեօղն Գիւղիկ ի Ճուաշ գաւառի, մարտիրոսական հասեալ նահատակութեան, ի վերայ խաշանցն Քրիստոսի տուեալ զանձն ի մահ: - 402. և խնդրէին տեսանել թէ ո՛րպէս կարասցեն գտանել զելս իրաց վտանգին ի վերայ հասելոյ: - 206. և Հայրակղի հասեալ բանակեցաւ առ դուրս Տիսպոն քաղաքի. – 150. և հասեալ դաւող մահ նորա ի յԱնակայ իւրոյ մերձաւորէ: - 92. և հասեալ առ զօրավարն իւրեանց մեծաւ յաղթութեամբ և բազում աւարաւ: - 282. և հասեալ ի Բագրաւանդ գաւառ ի Զիրաւ գեօղ՝ կամէր անցանել ի թագաւորաբնակ տեղիսն Հայոց: - 106. Եւ հասեալ ի գեօղն Արճուճս՝ մնայր անդէն, և դիտակս թողոյր ի վերայ բլրոցն բարձրաւանդակաց: - 178. Եւ հասեալ ի մի վայր գան հովիտն Կուղան, ուր Գուրգէն բանակ արարեալ /362/ էր ի Կարկինեանս տեղւոջ բազմաձեռն զօրու. – 364. և հասեալ ի վերայ ծառոց ի բարձրաբերձ գագաթունսն տերևաթափ առնիցէ /260/ և ընդարմացուցանէ զզօրութիւն արմատոյն – 262. Եւ հասեալ ի վերայ Հայոց՝ նախ զԱշոտ վտարանդեալ այսր խաղացուսցես – 196. Եւ հասեալ ի վերայ նորա թշնամիքն՝ հարին սրով: - 304. և հասեալ

ի տեղի ապառաժ քուաւոր՝ անդէն զետեղէր և զգրաստն: - 34. Եւ հասեալ կալան զնա և տարան ետուն ի բանտ երկաթից ի քաղաքն Հադամակերտ: - 320. և հասեալ յԱշտիշատ Տարունւոյ ի վկայարանս սրբոյն Յովհաննու և Մկրտչի, և Աթանագինէի վկային – 100. և հնախօսս շարագրական մատեանս և ի բազում վէպս պատմութեանց անցեալ գրեցի, որ ինչ բաւականանալ ձեռնհաս եղէ, սկսեալ յԱդամայ մինչ առ մեզ հասեալ ժամանակացս գիւտ: - 12. և ձմեռնային եղանակն առ դուրս հասեալ կայցէ – 260. Եւ մինչ նոքա դեռ չև հասեալ էին մերձ առ գունդն Հայոց՝ փութացաւ զօրավարն Գուրգէն յղեաց դեսպանս առ Ապուհեշմ և որ ընդ նմա զօրագլուխքն՝ աղաչել ի խաղաղութիւն – 230. և մինչ չև հասեալ առ զօրավարն՝ եհան ընդ առաջ նորա գունդս գունդս վառեալ զինու և ընտրեալ երիվարօք – 288. և մինչև հասեալ առ զօրագլուխսն, այլ ի բացեայ երթայր հեռագոյն ի նոցանէ իբրև յերկու մղոնս – 228. Եւ յարբունս հասելոյ Արտաշէսի՝ երթայ գնայ առ Արտաշէս Պարսից արքայն – 84. Եւ նոյնժամայն հրաման հասեալ յափշտուսփս յոմանս ի գաղտնիս՝ զրաւ առնել կենացն նորա. – 328. և Վահան հասեալ յանկարծուստ ի վերայ նորա, այն ինչ ընդ միտ ածելով ստնանել ինչ Գուրգինայ. –310. Եւ քանզի որպէս ասացաւ՝ ի յերկարագնացս աշխատութեանց երիվարացն և հեծելոցն ծանրութիւն ի տքնութենէն ի վերայ հասելոյ, և տօթն արեգականակէզ տապախառն ջերմութեանն, և թանձր ծարաւոյն պասքեցելոց երիվարացն հանդերձ հեծելովքն – 402. և օգնութիւն հասեալ նոցա յԱստուծոյ՝ ի պարտութիւն մատնեն զայլազգիսն, բազում վէրս ի վերայ եդեալ – 202. Զայսու ժամանակաւ թագաւորեալ Աղէքսանդր Մակեդովնացի տիեզերակալութեամբ երագահաս հասեալ ի վերայ Դարէհի սպանանել զնա. և բառնայ զթագաւորութիւնն Պարսից Արշաւրեան: - 68. զի ահա հասեալ է պատրաստութեամբ Տէր ի վերայ մեր, որպէս գրեաց Մովսէս: - 196. զի ոչ իսկ է կարողութիւն լռութեամբ ծածկել թաքուցանել անյայտ առնել զանհուն և զանբաւ վիշտս աղէտս եկեալ հասեալ մեզ: - 240. Ընդ ժամանակս Հայրակղի կայսեր Հոռոմոց էր հասեալ ի վախճան թագաւորութեանն Պարսից: - 156. Ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ մինչ ճոխացեալ մեծամեծս փքայր Ջափրմոթոքլ ի վերայ քրիստոնէից, որպէս Սենեքէրիմ նախնին մեր ի վերայ Երուսաղէմի և ժողովրդեանն Իսրայէլի՝ յեղակարծում հասեալ ի վերայ նորա որդին իւր Մոթէին սպան զնա – 318. ի բազում ժամանակաց լեալ թագաւոր նախնեաց մերոց և մինչ առ մեզ հասեալ – 244. ի հօրէ զՍենեքերիմայն և ի մօրէ զՄամգոնեացն, ըստ ծննդաբանութեան գալ հասանել՝ մինչ յորում եմքս հասեալ ժամանակ – 300. ի մօտ առ նոսա հասեալ՝ կարգեցին / 274/ կազմեցին զճակատն և ետուն պատերազմ ընդ զօրացն Ծանարաց. – 276. իբրև զարծուիս կանչելով, իբրև զկորիւն առիւծուց ի վերայ որսոյ հասեալ բեկանէին: - 174. Իբրև զեկուցաւ նմա յոմանց զոր ինչ խորհի վասն նորա Աւշին / 370/ … ելեալ գնաց մեկնեցաւ օգնութեամբ ի վերայ հասեալ գիշերոյն – 372. Իսկ իբրև լուաւ թագաւորն զայս գոյժ աղաղակի հասեալ ի դուռն արքայի՝ մրմռեալ իբրև զառիւծ և իբրև զարջ տարակուսեալ – 180. հասեալ ի վերայ ծառոց մրգաբերաց, կամ ի դիւրաճախելի բոյսս խոտոյ, այնպէս վատնեցին ծախեցին զզօրութիւն մարդկային ազգի ստացուածովք իւրեանց,,: - 240. Հասեալ ի տեղիս յայս ի պատմութիւն Աբգարու թագաւորի Հայոց – 76. Հասեալ կայիք յանդիման մեծազարհին Աստուծոյ: -164. Մանաւանդ /370/ թէ նախախնամող և պահպանական աջն Քրիստոսի հովանաւորեալ առ ապրուստ հրածին կարկտաբեր հասեալ կորստական դիպուածին, օգնութիւն հասեալ յԱստուծոյ՝ քաջասրտագոյնս զնա գործեաց և շութափեալ զնա ի ժանեաց գազանին – 372. մանաւանդ/370/ թէ նախախնամող և պահպանական աջն Քրիստոսի հովանաւորեալ առ ապրուստ հրածին կարկտաբեր հասեալ կորստական դիպուածին, օգնութիւն հասեալ յԱստուծոյ՝ քաջասրտագոյնս զնա գործեաց և շութափեալ զնա ի ժանեաց գազանին – 372. Յանգ հանեալ Պտղոմեանց զժամանակ թագաւորութեանցն, և հասեալ/72/ մինչ ի Կղէոպատրեայ, դուստր Պտղոմէի Դիոնիսի. – 74. Յովսէփ անուն ի Յունաց ազգականութենէ ի ծառայութիւն հասեալ Աւշնի, ներքինի, թողեալ զքրիստոսական պաշտօնն, մոլորութեանն Մահումաթայ հաւատացեալ. – 374. յորոց

վերայ հասեալ եկուլ վիշապաբար զորս և կարաց ի դիմի հարկանել: - 262. Յոքունց կամ թէ բնաւից կարօտանամ իմաստասիրաց գումարից ի մի վայր հասելոց՝ զողբերգականացն ճոխաբանել ճարտասանութիւնս. – 352. նազելով և սիգալով, իբրև զկորիւն առիւծու ճեմէր, անկասկածելի մնալով, առ ոչինչ համարելով զհէնն եկեալ հասեալ, փակեալ շուրջ զնովաւ. – 210. Նորա զերկիր նկատեալ՝ ոչ ունէր նայել ի վեր, կայր կորակնեալ, ոչ ունել ոյժ պնդութեանն, զօրհասն ի վերայ իւր գուշակէր եկեալ հասեալ: - 344. նորա փութանակի հասեալ ի քաղաքն Բերկրի, և միաբանութեամբ քաղաքացուացն ելեալ պատահեն զօրացն ի զօրագլխացն Վասապուրականի ի գեօղն որում Խոզաղբերքն ասեն. – 304. Ոչինչ զանգիտեալ մեր մինչ ցայս վայր, պատմել զվտանգս և զնենգութիւնս եկեալ հասեալ ի վերայ մեր ի թշնամեացն ճշմարտութեանն. – 194. Որ և ի սա հասեալ՝ վախճան եղև թագաւորութեանն Պարսից. զոր յետ սակաւու միոյ ասացուք: - 156. որպէս մարգարէն Յովէլ ողբայ ի վերայ եկեալ հասեալ թշուառութեանն, ասէ – 238. Պտղոմեայ հասեալ ի տէրութիւն ժառանգաւորութեանն՝ փոխանակ իւր կացուցանէ զԱսուդ, տալով ի ձեռս նորա զբոլոր իշխանութիւն Եգիպտոսի և Հնդկաց - 70. սագունակ հասեալ ի վերայ Վասպուրական աշխարհիս պարսկական խուժանն ըստ ազգս ազգս և ըստ քաղաքս քաղաքս ի Մարաց և ի Պարսից, յԵլամացւոց և ի Խուժաստանէ, ի Կրմանայ և ի Մուկանաց, ի Թուրքաստանէ և ի Խորասանայ, և յեղակարծում հասին ի ճուաշն գաւառ – 398. սոցա ի թիկունս հասեալ և հովիւ մի՝ պարսատկաւ քարինս ի վերայ արկանէին. – 202. վասն զի իմ ոչ բերեալ ոյժ առ այսքան եկեալ հասեալ աղետիցս զդամբանականն երգել երգս: - 352. տեղեկացեալ և վասն տոհմին Արծրունեաց և Ռշտունեաց և որք ի նախարարութենէն Մամիկոնէից հասեալ գնացեալ ամրանային ի յամուրսն Տայոց – 98. Բայց մինչդեռ չև առ միմեանս հասեալ Տիգրան և Կիւրոս՝ յղէ Աշդահակ պատարագս Կիւրոսի - 62. և իբրև զմի անձն, վառեալ ի զէն և ի սուր և ի ճակատամարտ՝ հասեալ յամուրս՝ տապալէր զզօրութիւն նոցա սրով և աղեղամբ, ի փայլիւն սուսերի և նիզակի և ի գիշերամարտ նահատակութեանց, ըստ նմանութեանն քաջ զօրավարին Իսրայէլի Յեսուայ կամ Գէդէովնի կամ թէ նոյն ինքն նահապետին Աբրահամու, ի վերայ հասեալ Քանանացւոց, զյաւէտ յաղթութեան նահատակութիւն նահատակեալ՝ և դառնայ մեծաւ յաղթութեամբ: - 312. որ ըստ աճման և սերելոյ նախարարութեանց՝ եկեալ հասեալ ցայս վայր ժամանակի ի թագաւորել Աբգարու և հաւատալ ի Քրիստոս: - 78.

ՀԱՍԵԼՈՑ - Եւ մեծի փորձութեանցն հասելոց լինէր ի վերին հրամանէն հանդարտութիւն. - 404.

ՀԱՍԿ - Եւ իշխանն վառեալ զինքն բազում պատրաստութեամբ զինու և զօրօք ազատակոյտ գնդաւ իւրով, և ամենայն բնակ տերամբք իւրոյ իշխանութեանն, և խոյս առեալ շրջէր զկողմամբքն Մարդոստանի և Ջորոյն հասկոյ -184.

ՀԱՍՈՒ ԼԻՆԵԼ - Եւ զի առ այսոսիկ փոյթ եղև մեզ քննասիրութեամբ լինել հասու և ոչ զանց առնել – 18.

ՀԱՍՈՒՄՆ - բաժանեն զաշխարհս յերիս մասունս. տալով Աշոտի … Իսկ Գագիկ զկողմանս Ռշտունեաց այլովք մօտակացիւք գաւառօք, և որքան իցէ հասումն ուժոյ՝ անդր ևս յաշխարհն Մոկաց: - 360.

ՀԱՍՈՒՑԱՆԵԼ - և փութացոյց վասն նորա զի անյապաղ առ նա հասցէ, և ի մեծ պատիւս հիւպատութեան հասուսցէ զնա, և խաչանշան դրօշիւք ճոխասցի: - 316. ապա հնարաւորեալ պատիր խաբէութեամբ ի կատարումն հասուցանել զխորհրդոյն /346/ զանհաստատ իմացմունսն, և գնաց եմուտ յամրոցն, և զհիւանդութեան կեղծաւորութիւն մերձ առ մահ եղ առաջի: - 348. Արդ ի հասանել նամակիդ՝ փութով զԳուրգէն և զազգատոհմ իւր հանդերձ ազատօքդ Վասպուրականի կապեալս առ մեզ հասուսցես: - 236. Բայց իբրև ետես բռնաւորն զանդառնալի միտսն և զաներկբայութիւն հաւատոցն և զաներկիւղ և զյանդուգն պատասխանիսն և զմեծ անարգութիւնն զոր հասոյց ի վերայ նորա և նոցին օրէնսդրին…բարկացեալ յոյժ հրաման ետ փութով զրաւ առնել կենաց

նորա: - 206. բայց ինքեանք այլոց հասուցանէին տագնապս որպէս ընթեռնուքն – 92. բարիատեացն և չարասէրն Աւշին նիւթէր գայր ի վերայ Գուրգինի հասուցանել չարիս մեծամեծս – 370. և բազում այն են որ ի նմին իսկ սատակին. և կէսքն դիւրըմբռնելի որսորդաց լինին. և ապրեալքն սաստիկս հասուցանեն վտանգս ուր և դիպիցին, եթէ մարդկան և եթէ այլոց ինչ կենդանեաց: - 188. և եթէ յերկարիցի գործոյս այսորիկ հանդէս և մարտիցն հանգամանք ոչ փութանակի վարիցին՝ գուցէ օգնականութեամբ գիշերոյ եկեսցէ ի վերայ քո և մեծամեծ աւճիրս ի վերայ քո և զօրացդ արքունի հասուցանիցէ: - 212. և զՀրէայսն որ յաւուրց սրբոյն Գրիգորի հաւատացեալ էին ի Քրիստոս՝ վարեն ի գերութիւն, աւելի վտանգ նոցա քան այլոց Հրէիցն հասուցանելով վասն ի Քրիստոս հաւատոցն: - 104. և թէ նոքա յերիս կամ ի չորս կամ ևս աւելիս բաժանեալ օգնական առնիցեն իւրեանց զամուրսն՝ մեծ աշխատութիւն քեզ հասուցանիցեն, և ամենայն խորհրդոց քոց խափանիչք /212/ գտանիցին – 214. և կարիցես զիշխանս Հայոց կապանօք առ մեզ հասուցանել, մանաւանդ զիշխանն Վասպուրական զԱշոտ՝ քեզ և զաւակի քում տաց զերկիրն զայն ի ժառանգութիւն: - 184. ոչ ոք այսքան աղէտս տարակուսանս հասոյց ի վերայ մեր և ի վերայ ազգի և զօրաց և զօրավարաց մերոց, որչափ գործեաց Աշոտ իշխան Վասպուրական: - 198. և որ ի նմա են կենդան իքն՝ զնոյն առ ի վերայ հասուցանէ և նոքօք զպէտս քաղցոյն վճարէ մինչ ի ժամանակս գարնանայինս: - 262. և տարեալ հասուցանէր ի սուրբ քաղաքն Երուսաղէմ: - 154. զի զԱշոտ և զեղբարսն իւր փութով առ մեզ հասուսցես: - 236. զի ուր և իցէ՝ ածցեն զնա առ նա, թէ՛ պատիր խաբէութեամբ և խորամանկ կեղծաւորութեամբ և խարդախութեամբ, կամ պատերազմաւ և մեծամեծ զօրութեամբ, ամենայն պատրաստութեամբ, արքունի կարողութեամբ, որպէս զիարդ և կարասցեն՝ առ նա հասուցանեն: - 224. զիշխանս և զտեարս կողմնակալս և զկուսակալս աշխարհին, զազատս և զազատորդիս փութով առ մեզ հասուսջիք կապանօք – 198. Զկնի այսորիկ յառաջ խաղացեալ Ահմաթ և որ ընդ նմա կայսկազենիցն գունդք, երթեալ մտանել ի քաղաքն Դուին, թերևս կարասցէ ի կատարումն՝ զոր ինչ խորհեցան՝ հասուցանել զչարիսն: - 344. զոր ատել արժան էր և չար ի չարի վերայ, թէ հնար էր՝ հասուցանել. – 112. Իսկ սպառնալիք քո և չարչարանք, զոր ասես ի վերայ իմ հասուցանել՝ խաղ մանկտոյ կամ զառանցելոց թուի յաչս իմ, և բանք քո նոյնպէս, որպէս առն անմտի և խելագար և ցնորեալ ծերոյ,,: - 290. Իսկ զԱհմատ ընդ Վասպուրական աշխարհին անցանել գնալ՝ ելեալ զհետ նորա Շապուհ որդի Աշոտի, մինչ տանել հասուցանել զնա ի մուտս Ասորեստանեայց ճանապարհին: - 346. Շապուհ արքայ թագաւորեալ՝ բազում և անչափ չարիս հասուցանէր ի վերայ Հայոց աշխարհիս և Ասորեստանեայց և Պաղեստինացւոց – 104. որոյ ջրմուղ կազմեալ ածեալ հասուցանէ ի մէջ հովտին: - 88. սա այն է, որ մինչ յելանելն Բուխայի ի սկզբանն մտանելոյ նորա ի Հայս՝ եկաց ընդդէմ նորա բնակչօք լերինն և հարուածս մեծամեծս հասոյց ի վերայ զօրացն արքունի. – 294.

ՀԱՍՈՒՑԵԱԼ - Եւ զի էր պաշարել նորա յայնժամ զքաղաքն Մանազկերտ Ապահունեաց աշխարհին, որ ի ձեռս Ապլբառայն էր, և ածեալ հասուցեալ մերձ ի պաշարումն. և ի հասանել գուժկանացն եթող զնոսա, տալով նոցա հրովարտակս ի խաղաղութիւն: - 348. որ յետ հաւատոցն որ ի Քրիստոս բազում ուղղութեամբ և երկիւղածութեամբ կրօնս ըստ արժանի հաւատոյն ցուցեալ, գրէթէ ի ծայրս առաքինութեան զաճումն հաւատոցն տարեալ հասուցեալ, որ ինչ յորդորումն աւետարանական վարժիցն ունին դաստիարակութեան ցոյցք: - 78.

ՀԱՍՏ - և վահան ի թիկունս եդեալ ի բոլոր սրտէ զհաւատս անբիծս, և համբարձեալք զձեռս իւրեանց յերկինս իբրև զաղեղն հաստ – 252.

ՀԱՍՏԱՁԻԳ - որ տեղասցեն ի վերայ ձեր նետս երկաթեղէնս և շուառունս մուխս պաղաւատիկք սլաքովք և հաստաձիգք աղեղանց և կռուիք բազմադիմիք՝ որչափ Խոսրովայ և ձեզ պիտոյ իցէ,,: - 138.

ՀԱՍՏԱՏԱԳՈՅՆ - Եւ ի մեռանելն իւրում Աղէքսանդրու հաստատագոյն աներկիւղութեամբ զթագաւորութիւնն իւր միապետեալ՝ կացուցանէ չորս զօրավարս չորեքծագեան

կողմանց աշխարհի, զՊտղոմէոս Եգիպտոսի և Հնդկաց, զՍելևկոս Ասիացւոց և ամենայն հիւսիսականաց, զԱնդիպատրոս Պարսից և ամենայն արևելից: - 70. ի ձեռն այնր հաստատագոյնս լինել ի կասկածաւոր պատգամացն – 366. որպէս ընթեռնուք ի բանիբուն գրակարգութեանն Մովսէսի տիեզերահռչակեալ վարդապետի և քերթողի և մերոյ լուսաւորութեանցս հաստատագոյն յօրինողի – 96.

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ - ապա համոզեալ Սահակայ և Սմբատայ այլովքն ևս՝ բարձին ի միջոյ զաղմուկն, և սէր բարեկամութեան ի մէջ երկոցունց հաստատեալ՝ գնացին յիւրաքանչիւր տեղիս: - 332. երդմամբ հաստատեալ ասէ – 214. Եւ զայս ամենայն հաստատեալ եդ օրէնս ազգի իւրում, կոչելով Կուրանս: - 164. և ինքն գնաց ի Միջագետս Ասորոց, զի կալեալ հաստատեսցէ ինքեան զքաղաքսն և զսահմանսն ամենայն, որ առ Խոսրովաւ և առ Մուրկաւ հաստատեալ էր: - 154. և խաղաղասէր բարեկարգութեամբ հաստատեալ յօրինէ զկարգս աշխարհիս նախարարօքն հանդերձ – 96. և խոստացեալ պատարագընկալին՝ ոչ ևս զնոյն հատուցանել երկրի ուխտ յաւիտենական հաստատեալ՝ զաղեղն իմ եդից յամպս, որ է ծիածանդ – 32. Եւ նա ևս քան զևս պնդեալ հաստատեալ կայր ի հաւատս, ի սէր և ի յոյսն Քրիստոսի. – 318. Եւ նորա զայս ամենայն չարիս կատարեալ՝ ևս բազմազոյնս քան զայս հաստատեալ եդ ազգի իւրում օրէնս բազում և այլ չարագործութեամբք. – 164. զի զօրհասն ի վերայ ինքեանց առանց երկբայութեան հաստատեալ տեսանէին: - 312. իսկ որպէս գրեալ հաստատեալ կայ հաւատարմապէս վարդապետացս քաջաբան և լի իմաստութեամբ շարագրածք հրաշափառագոյնք: - 122. Մի ջանասցի քանզի յԱստուծոյ հաստատեալ է, և բառնալ զսա անհնար է, բայց թէ Աստուծոյ այնպէս հաճոյ իցէ՝ կամք Աստուծոյ կատարեսցին: - 144. յորոց ձեռս հաստատեալ կայ մահ և կեանք: - 236. որ ընդ միմեանս երդմամբք հաստատեալ սուրբ Աւետարանաւն և տէրունական նշանաւն – 174.

ՀԱՍՏԱՏԵԼ/ԻԼ/ - զի յորմէ սակաւ մի կասկածս ունէր՝ անտի ևս աներկիւղ հաստատեցան: - 238. ,,Թագաւոր մեծ, իշխան ծովու և ցամաքի, տո՛ւր ինձ զօր յօգնականութիւն և հաստատեա՛ զիս ի տեղի թագաւորութեան հարց իմոց – 136. առնու զնա Սահակ կնութեան հրամանաւ Արտաշէսի, և կնքեալ աշխարհն հաստատէ Սահակայ ի սեպհական ժառանգութիւն. – 90. Եւ Գուրգէն երկրորդ հրեշտակս յղէ առ նա զայս օրինակ, եթէ ,,ընդ իս հաստատեա զանզրաւ կապակցութիւն ուխտի խաղաղութեան. և ես ապստամբեցայց յԱշոտէ, և ի միասին բաժանեալ զերկիրս կեցցուք յապահովս,,: - 316. Եւ գրել Դերանիկն առ որդին Հալթի հաստատել զնա իշխան իւրով հրամանաւ. – 342. և դարձեալ հաստատէ զթագաւորութիւն Հայոց – 58. և եկեալ մտեալ յաշխարհս Հայոց աներկիւղ համարձակութեամբ, խորհեալ խորհուրդ զոր ոչ կարաց հաստատել: - 106. և եղբայր Մեհուժան Արծրունի յղէ դեսպան առ Շապուհ զնոյն խորհուրդ հաստատել: - 108. և երկից և երից և բազում անգամ զնոյն հաստատեցին երդմամբ, զի անվեհեր համարձակութեամբ եկեսցէ առ նոսա. – 226. Եւ թէ հաստատել ոք կամեսցի՝ անսասանելի կացցէ նա յայսմ աշխարհիս. ամէն: - 356. և ինքն գնաց ի Միջագետս Ասորոց, զի կալեալ հաստատեսցէ ինքեան զքաղաքսն և զսահմանսն ամենայն, որ առ Խոսրովաւ և առ Մուրկաւ հաստատեալ էր: - 154. Եւ կարգեալ հաստատեաց Հայրակղոս զսուրբ նշանն անդէն ի տեղւոջ իւրում ի սուրբ Գողգոթայ: - 154. ԵՒ ՀԱՍՏԱՏԵԼ ՅԱԹՈՌ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՆ ՀԱՅՈՑ ՄԵԾԱՑ ՕԳՆԱԿԱՆՈՒԹԵԱՄԲ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՅՈՒՆԱՑ - 94. Եւ վասն մնացելոցն որք ի քաղաքին և ի սահմանս նորա՝ ել հրաման յարքունուստ առնել ի վերայ նոցա ողորմութիւն, շինել զքաղաքն և հաստատել զամենեսին յիւրաքանչիւր կարգ: - 142. Եւ քանզի էր Բաբելոն վիճակեալ Սեմա՝ և բռնազբօսութեամբ Նեբրովթ յինքն գրաւէ և հաստատէ անդ զթագաւորութիւնն Եթովպացւոց: - 14. Իսկ Մանիթոպ արքայ Խեփտաղաց ևս յաւելուածով զայսոսիկ հաստատէ. – 48. իսկ մեք աստուածեղէն գրոց հետևեալք՝ ոչ յօտարաց աստի հաստատեմք զճշմարտութիւն, օ՛ն անդր. – 54. Իսկ նախարարացն ընդդիմաբանեալ սրբոյն Սահակայ՝ իբր ոչ զնոցայն հաստատել ախորժակս – 118. Նա և մայր իշխանին Աշոտի, քոյր Սահակայ և Բագարատայ իշխանին Տարաւնոյ… երթեա՛լ ընծայիւք բազմօք յանդիման լինէր

Յովսէփայն և խնդրէր զհաշտութիւն և զխաղաղութիւն հաստատել առ որդիսն իւր և առ բոլոր աշխարհին Վասպուրական: - 186. Եւ հաստատեցաւ Խոսրով յաթոռ թագաւորութեան, և զխոստացեալսն կայսեր՝ կատարեաց. – 140. Եւ Կաւատ արքայ հաստատեցաւ յաթոռ թագաւորութեան և արար խաղաղութիւն մեծ ընդ կայսեր և ընդ ամենայն երկիր իշխանութեան իւրոյ: - 152. Բայց չարեացն այսորիկ հաւատարմութիւն յայտ եղեալ հաստատեցաւ ի վերայ Կայսկին Ապլբառայ: - 342. Եւ զգանձդ Արեաց թագաւորութեան այնչափ արձակեցից՝ մինչև շատ լիցի ասել ձեզ, և բազմութիւն զօրաց՝ որքան և պիտոյ իցէ ձեզ, մինչև ձեր թագաւորութիւնն հաստատեսցի,,: - 138.

ՀԱՍՏԱՏՆԱԳՈՅՆ - Բայց Մուսէ ոչ հաստատնագոյնս վասն Աշոտի զխոստմանն բերելով յանձնառութիւն արձակել զնա յիւր իշխանութիւնն – 330. Իսկ Հասան ըստ յանձնառութեանն գնաց մեկնեցաւ ի Դերանկէն, եմուտ առ Գագիկ յամուրն և զտրտունջն զԴերանկէն հաւատարմացոյց առաջի Գագկայ, որ դիւրաւ առ հաւատալն հաստատնագոյն երևէր. – 350. Ես իսկ առ ընթեր գոլով անվրիպագոյն իրազեկ եղէ բովանդակ նորա հաստատնագոյն առ յոյսն կազմեալ փրկութիւն. – 388. իսկ իբրև եկն Ապումրուան զհետ փախստէիցն ի Վանտոսպ զկնի թագաւորին՝ և խորհուրդն Գագկայ հաստատնագոյնք զկատարումն առին: - 368. Նորա խորհեալ հաստատնագոյնս վասն Ապումրուանայ՝ քաջասրտագոյնս լինել ի սպանումն. – 368. Քանզի թէպէտ և տարաժամ լրմամբ ժամանակի չափաբերեալ կենացն Աշոտի՝ հաստատնագոյն և անվրէպ լուծման կենացս առ հոգևորսն և յաւիտենականսն և անվախճան կենացն առաւելութիւնն անցեալ գնացեալ ժամանեաց – 386.

ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ - ո՞վ ահեղական ձայնիցն և սասանման հաստատութեան երկնի և երկրի: - 32. և էր գրեալ ի նմա թողութիւն վնասուցն և հարուածոցն զօրացն և բազում աւարացն, և երդումն ի հաստատութիւն ասացելոցն, և պարգևս ի պատուական և մեծագնի հանդերձից, և սաղաւարտ ծաղկեայ և սուսեր. – 288. Զկնի այսորիկ եկն Աշոտ թագաւորն Հայոց մխիթարել զդուստր իւր և զթոռունս, և ևս առատանայր զհաստատութիւն իշխանութեանն Աշոտի և զոստիկանութիւնն Ապումրուանայ: - 356.

ՀԱՍՏԱՏՈՒՆ - Այլ նոքա քանզի հաստատուն մտօք ունէին զմիաբանութիւն դաւաճան խորհրդոյն որ առ բռնաւորն Տաճկաց՝ ետուն պատասխանի և ասեն – 216. և են հրամանք սոցա իբրև զվէմ հաստատուն. – 356. Եւ զայս լուեալ գիտաց զառ ի նոցանէ հաստատուն նենգագործութիւնն – 216. Եւ ի բազում և քաջ խորհրդոց զայս և եթ հաստատուն խորհուրդ ընտրեցին սինկղիտոսքն, և ասեն ցթագաւորն. – 196. Եւ խնդրէին ի բազումողորմէն Աստուծոյ՝ հանել ի գլուխ զառօրեայ ժամանակս անսայթաք և հաստատուն հաւատովք – 252. զի անսայթաք և աներկբայ հաստատուն հաւատով ընկալցին զվճիռ մարտիրոսական, համբերութեամբ բազմաւ և գոհացողական օրհնութեամբ – 266. թէ գուցէ դրդուիցի ինչ ի միջոցէ ապաստանին վիմին հաստատնոյ – 204. Իսկ թագաւորն գիտացեալ զհաստատուն և զանդրդուելի միտս նոցա՝ ոչ ինչ փոյթ արարեալ թողու ի կամս կամաց իւրեանց, կեալ որպէս հաճոյ թուի: - 132.

ՀԱՏԱՆԵԼ/ԻԼ/ - Այլ ձայն իմն գայր՝ մի՛ ժողովել և մի՛ հատանել, թե ոչ՝ եղիցի անձն այն մեռեալ, և ժանտ ախտիւ սատակեսցի գումարտակդ: - 50. ապա անարգեաց զնա և Կաւատ արքայ, եհատ ի վերայ նորա դատաստան մահու, և հրամայէ արանց մտանել և սպանանել զնա. – 152. ապա հրամայեաց զերկոսին զձեռսն և զերկոսին զոտսն հատանել. - 290. Բայց երանելիս այս Գէորգ … դարձաւ ի դահիճն կոյս պատճառաւ աղաչելութեան՝ տեսանել, թէ ընդէ՞ր ոչ հատանիցէ սուսերն – 266. և ելեալ ի վերայ աշխարհիս՝ յերկուս բաժինս հատին զաշխարհս: - 362. և առեալ դահճին զսուրն՝ եհար զերանելին և եհատ զգլուխ նորա, և նոյնժամայն /գրքում՝ նույնժամայն/ աւանդեաց զոգին ի ձեռս Աստուծոյ: - 294. և առեալ մի ոմն զսուրն՝ եհար զերանելին և եհատ զգլուխ նորա: - 206. և դահճացն հանեալ զսուսերն՝ դիմեցին ի վերայ նոցա իբրև զգազանս արիւնարբուս, և ծեծէին սրովն, իբրև ոք զի հատանիցէ փայտ ի մայրս անտառախիտս հարեալ կացնաւ, և յանխնայ անողորմ յօշէին անդամ անդամ: - 266. Եւ դէտն ազդ արարեալ զօրացն այլազգեաց՝

վառեն և նոքա ընդդէմ նոցա ի պատերազմ, և ի դիմի հարեալ միմեանց և հատանէին յերիս առաջս: - 178. և իջուցեալ ի փայտէն հատին սուսերաւ զգլուխ նորա. – 290. և մատուցեալ զպարանոցն առ դահիճն՝ եհատ զգլուխ նորա – 296. իբրև հարուստ մի մեկնեցան ի գնդէն Պարսից՝ ամբարձեալ Սամուէլ զմիողնին՝ ազդոյ վէրս ի վերայ եդեալ առ ժամայն եհատ զնա ի կենաց. – 106. Յայնժամ բարկացեալ բռնաւորն հրամայեաց նախ զլեզուն հատանել զսրբոյն, զի մի յաճախիցէ առ հասարակ զթագաւորն և զօրէնսդիրն ինքեամբ հանդերձ անարգել. – 290. Եւ հատաւ քուն յաչաց նորա, և ոչ ոք մտանէր և ելանէր առ նա զաւուրս Ժ, զի եմուտ ի սենեակ ամօթալի երեսօք. – 282. զի ի փոնգալոյ նորա կայծակունք հատանին և ընդ ոնգունս նորա ելանէ ծուխ հնոցի կայծականց, որպէս գրեալ է ի Յովբ: - 246.

ՀԱՏԱՊ - Յետ այսորիկ կայ ի գլխաւորութիւն տաճկաց Ամր, որդի Հատապայ ամս Ի և ամիսս Ջ: - 164.

ՀԱՏԵԱԼ - այլ հատեալ զգլուխն ետ տանել յարքունիս և զկինն ա՛ռ իւր Բուխայ կնութեան: - 272. և ազատացն յետուստ կողմանէ սուր ի գործ արկեալ սպանին զնա, և զգլուխ նորա հատեալ առ /368/ բերդայինսն յղէին: - 370. և ինքն Ատոմ հատեալ գնայ ի կողմն Մարաց: - 114. և հատեալ զզօրսն յերկուս առաջս, և հրաման տուեալ ելանել յերկիրն Վասպուրական, ողողել գերել գերփել /200/ զաշխարհն, աւերել և բնաջինջ առնել և մաշել ի սուր սուսերի. – 202. և զկէսն մահու դատապարտեալ, զգլուխս նոցա հատեալ ի փայտի բարձրացուցանէին ի վերայ դրանդեաց պարսպին: - 372.

ՀԱՏՈՒ - և ազուցեալ զոտս պատրաստութեամբ Աւետարանին խաղաղութեան և սուսեր ընդ մէջ ածեալ զբանն Քրիստոսի, որ հատու է քան զամենայն սուր երկսայրի – 252.

ՀԱՏՈՒԱԾ - Եւ գրեաց թուղթ զկնի նախարարացն Շապուհ, լուծանելով զպատճառ հատուածի նոցա. – 110. Իբրև ստուգեաց զազգն, զգաւառն, զաշխարհն, զպատճառ հատուածին, զզետեղելն, զիարդն, զորպէսն, զեղանակն, զդիպուածն, զպատահն և զայլն ամենայն՝ խնդրէ զնա Վաղարշակ յԱրշակայ և առնու ածէ զնա ընդ իւր ի Հայս – 72. որպէս գրեալ աւանդեցաւ մեզ այս ի չորրորդ դրուագի խոստաբանեալ պատմութեանն Մովսէսի Խորենացւոյ, վերադարձութեան ի վերայ երեցունց դրուագեալ հատուածին – 122.

ՀԱՏՈՒԱԾԵԱԼ - մի գուցէ ոչ առնելով իմ զոր խնդրեն՝ առ կայսր հատուածեալ աննկանիցին նախարարքն, հարկել և զինաւորել կայսեր: - 118. որ յառաջագոյն՝ հատուածեալք ի կողմանս Դամասկոսի և Նինուէի – 60. Քանզի Ասիականք արևելից Սեմայ լեալ վիճակ՝ խոյս տուեալ Հայկայ գայ հատուածեալ ի Բէլայ ի Բաբելոնէ յարևելս Ասիական. – 42.

ՀԱՏՈՒԱԾԻԼ - Որով ընթադրեալ զսիրողական երախտիս Արարչին, միանգամայն և զպատուէրն՝ առ սպանողն հատուածեցաւ - 20.

ՀԱՏՈՒՑԱԿԱՆ - զի մի յերկարաձգեալ զդեր հատուցական բանիս՝ յետնեալ գտցուք յառաջիկայ մեզ գրաւորութենէն, որ սակս պատմութեանցն են հանդէպք: - 260.

ՀԱՏՈՒՑԱՆԵԼ - ,,հատուցից չար փոխանակ բարւոյ, ատելութիւն փոխանակ սիրոյ իմոյ,, - 214. Արդ եթէ Սոդոմայեցիքն, որ հրով զվրիժուցն հատուցին փոխարէնս, և դարձեալ տանջելոց են՝ որ բովանդակ չարիւք անդր երթալոց են ո՞րպիսի ակնկալութիւն տանջանաց զանց արասցէ զնոքօք. – 336. արկանել զնա ի կապանս և ի տանջանս մահաբերս, զամուրսն յինքն գրաւել, զաշխարհն տալ ի ձեռս իւրոյ գործավարացն, ըստ պարսկայնոցն հատուցմանց հատուցանել նոցա: - 370. Բայց արդ որպէս յառաջագոյն հատուցի զարտաքոյ պարսաւանաց զիս ներքոյ գրել, վասն ոչ ոճով զսորայս կարգել դնել ի շարի աստ զշարագրածս, վասն ոչ բաւելոյ զանչափութիւնն ի մի վայր գումարել յանմասնաւորաբար նշանակութեամբ – 308. Բայց Գուրգէն թէպէտ և գտանէր զնենգիչսն իւր՝ ոչ ումեք զվոխարէն չարին հատուցանէր. – 310. և բանք սրբոյ Ներսէսի ընդ կենդանի բանին Աստուծոյ խառնեալ՝ դիւրագոյնս զհատուցումն արհամարհողացն հատուցանէր յօրհնութիւնս և յանէծս, անյապաղ զգործն կատարելով. – 100. և դուք զայսքան հատուցումն հատուցանէք ինձ, չիմացեալ ձեր զոր ասաց Դաւիթ – 214. Եւ եղև ի գալ միւսոյ տարւոյն՝ Սմբատ իշխանն Սիւնեաց ի բաց եկաց ի հնազանդութենէ թագաւորին

Հայոց, արգել առնելով հարկացն տալ թագաւորին, թևակոխելով Պարսից բռնաւորին հատուցանել զհարկս և զհասս. 382. և խոստացեալ պատարագընկալին՝ ոչ ևս զնոյն հատուցանել երկրի ուխտ յաւիտենական հաստատեալ՝ զաղեղն իմ եդից յամպս, որ է ծիածանդ – 32. և կատարեալ զաղօթսն և գոհացեալ՝ ետուն զփառս Աստուծոյ և հատուցին զամէնն և նստան ուտել հաց. – 228. և մի զմիոյ հետ ստիպէր՝ փութալ միոյ միոյ ի նոցանէ յանդիման նմա հատուցանել ծառայական սպասաւորութիւնս, զոր և արարին իսկ Աշոտ և Գագիկ և Գուրգէն, կամաւոր և ակամայ զնորայն կատարելով հրամայեալս – 370. զոր ժողովեալ պահեալ և կնքեալ ունէր յօր հատուցման վրիժուց՝ հատուցանել մեզ ըստ գործս մեր, ի հարկանել զքարի զոտս մեր. – 196. զոր արդ այժմ համառօտաբար հատուցից զհարկ պարտեաց շարագրութեանս: - 378. ըստ այնմ և հատուցաւ նմա – 98. Իսկ թշուառականն զատակմանն ընկալաւ զվճիռ, և ի հանդերձելումն զխաչահանուացն հատուցանել զպարտիս: - 378. Խոստացայ վերագոյնն գրել վասն Բուխայի մասնաւորաբար զվրիժուցն հատուցանել զպարտիս, այլ ոչ զբովանդակն: - 326. յաճախագոյնս վասն Գուրգինայ վայելէ զդրուատեացն, կարևոր է բազմաձեռն աճմամբ զդրուատեացն յերկարագոյնս հատուցանել զճարտասանութիւնս. - 300. Չիցէ՞ լուեալ ձեր զոր ասաց Սողոմոն, թէ ,,որ հատուցանէ չար փոխանակ բարւոյ՝ չար ի տանէ նորա մի պակասեսցէ,,: - 214.

ՀԱՏՈՒՑԵԱԼ - որոց սրտի մտօք ի մանկութենէ զհարկ ծառայութեան հատուցեալ էին ըստ օրինի վայելչութեան հնազանդողաց և հնազանդելոց, ըստ յորդորման հեթանոսաց վարդապետին: - 364.

ՀԱՏՈՒՑՈՒՄՆ - այլ նա ըստ կամս իւր կատարեաց ի վերայ իւր զարենապարտն լինել, որ տալոց է հատուցումն վրիժուց յաւուր դատապարտութեան իւրոյ: - 320. արկանել զնա ի կապանս և ի տանջանս մահաբերս, զամուրսն յինքն գրաւել, զաշխարհն տալ ի ձեռս իւրոյ գործավարացն, ըստ պարսկայնոցն հատուցմանց հատուցանել նոցա: - 370. Բայց Դերենիկն կալեալ զնա պահէ ի զգուշութեան, ոչ ինչ ստնանել նմա, բաց ի կապանացն յորս արկեալ էր զնա, ըստ հատուցմանն բարւոյ. առ ձեռն պատրաստ կշռեաց նմա և օրհնեցաւ ի սրբոյն Զաքարիայէ: - 320. և բանք սրբոյ Ներսէսի ընդ կենդանի բանին Աստուծոյ խառնեալ՝ դիւրագոյնս զհատուցումն արհամարհողացն հատուցանէր յօրհնութիւնս և յանէծս, անյապաղ զգործն կատարելով. – 100. և դուք զայսքան հատուցումն հատուցանէք ինձ, չիմացեալ ձեր զոր ասաց Դաւիթ – 214. և նմին հատուցումն ի կարգի որ ասէ, ,,կացո ի վերայ նոցա մեղաւոր, սատանայ կացցէ ընդ աջմէ նորա,, , և որ ինչ ի կարգ սաղմոսիդ է: - 214. զոր ժողովեալ պահեալ և կնքեալ ունէր յօր հատուցման վրիժուց՝ հատուցանել մեզ ըստ գործս մեր, ի հարկանել զքարի զոտս մեր. – 196. իբր ոչ անգիտանալով Աստուծոյ զառ ի նոսայսն լինելոյ, այլ բնաւորեալն բարի անփոփոխ բնութեամբ մնալով ամենայնիւ՝ առ ի չարասէրն զուղիղ հատուցմանն յապաղէր. – 30. կարծէր իւրով զօրութեամբ զօրանալ ի վերայ կործանմանն Հայոց, ի մոռացօնս եղեալ հատուցումն մեղաց մերոց ի ձեռանէ Տեառն, որպէս Իսրայէլին ի հնումն առ Սեդեկեաւ զՆաբուքոդոնոսորայն: - 326. պատմեաց նոցա զհանգամանս տեսլեանն … և դարձեալ զնորոգումն հայրապետութեան և թագաւորութեան ի նոյն զարմէ Արշակունեաց, և զգալուստ նեռինն, և զգալուստն Քրիստոսի, և զհանդերձեալ դատաստանացն, և զհատուցումն իւրաքանչիւր ըստ գործս իւր – 120.

ՀԱՐԱՋԱՏ - Բայց հրաման ետ Դերանիկն Գրիգոր հաբազատի իւրոյ ի նոյն տանէ Արծրունոյ, և կալաւ զնա և եդ ի յամուրսն Սևան. և հրամայեաց Հասանկան քեռորդւոյն իւրոյ՝ պահել զնա յընդարձակի: - 342. Եւ այն ինչ ընդ ջեռնուլն արեգականն, մինչ ագևորեալքն մտանէին զառաջեաւ ամիրային, որպէս որսոյ ինչ պատճառանօք հեծեալ յընտիր երիվարս հանդերձ մերձաւոր հաբազատօք իւրովք և ազատովք յընտրելոցն Վասպուրականի՝ ելեալ մեկնեցաւ իբրև վտաւանս երկուս. – 342. Եւ են գազանաբարոյք, արիւնարբուք, առ ոչինչ համարելով զսպանումն եղբարց հաբազատաց, նա և զանձանց ևս. – 192. ի կոր կործանման կացեալ Խոսրով մեր թագաւոր, և ջանայր առնուլ զվրէժ

մահու հարազատին իւրոյ, թագաւորին Արտաւանայ, զոր և առնէր իսկ – 92. Իսկ ի վերայ բազում հինից եկելոց ի վերայ Գուրգինի և սաստիկ պատերազմացն զոր պատերազմեցաւ յաղթող նահատակութեամբ. ոչ միայն յարտաքին թշնամեացն որ շուրջանակի պաշարէին, բազում այն էր որ ի ներքին ընտանեաց հարազատաց, ազգականաց դրժողաց, ուխտազանցաց, ստոց և ստերդմանց յուզէին աղմուկք: - 308. Որոյ երթեալ առ Շապուհ յիշեցուցանէ նմա զհարազատէն իւրմէ Մեհուժանայ՝ միամիտ և հպատակ /108/ լինիլ արքայի, և զպատերազմացն գործ և զբազում աւարառութիւնս և զգերփանս Հայոց աշխարհիս ի Մեհուժանայ, և զմահն նորա ի ձեռանէ քաջին Սմբատայ Մամիկոնէի- 110. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … և ի տանէն Բագրատունեաց Թոռնկայ որդի զօրօք իւրովք. ի տոհմէն Ամատունեաց Շապուհ Ը հարազատօք և զօրօք իւրեանց. – 174. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … ի տոհմէն Գնունեաց Գրիգոր որդի Հազրի Զ այլ ևս հարազատօք և զօրօք իւրեանց. ի տոհմէն Ընտրունեաց Արտաւազդ Է հարազատօք և զօրօք իւրեանց. – 174. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … ի տոհմէն Գնունեաց Գրիգոր որդի Հազրի Զ այլ ևս հարազատօք և զօրօք իւրեանց. ի տոհմէն Ընտրունեաց Արտաւազդ Է հարազատօք և զօրօք իւրեանց. – 174.

ՀԱՐԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆ - Եւ ելեալ գնաց զհետ կոչնականացն ի գութ հարազատութեան, և ի կարծիս սաստիկ հիւանդութեան, թէ մերձ ի մահ անկեալ դնիցի, ըստ ստուգելոյ կոչնականացն: - 348. Իբրև յանդիման եղեն դեսպանքն մեծ /172/ իշխանին Աշոտոյ, և ընթերցաւ զգիր պաղատանացն և զյիշատակարան նախնեացն, և զմերձաւորութիւն հարազատութեանն և զկապակցութիւն ուխտին … համագունդ ժողով առնէր ամենայն աշխարհին և ամենայն նախարարօք Վասպուրական տէրութեանն: -174. Յղէին պատգամս առ որդիսն Իսմայէլի և ցուցանէին զմտերիմ հարազատութիւն, թէ ,,որդիք Աբրահամու եմք մեք և դուք, եղբարք. պարտ է ձեզ գալ յօգնականութիւն մեզ, և առցուք զերկիր ժառանգութեան մերոյ,,: - 156.

ՀԱՐԱՄԱՅ - յորոց աճմամբ յառաջանայ կարգն և գայ հասանէ ի Սենեքերիմ արքայ, առ Եզեկիայիւ Եբրայեցւոցն առաջնորդաւ և առ մերովն Հարամայիւ: - 14.

ՀԱՐԱՄԱՆԻ - այլ համանգամայն ամենայն բարիքս Որմզդի է և լաւք, և չարք և դնք՝ Հարամանւոյն: - 46. եթէ դէպ եղև լինել պատերազմ Որմզդի ընդ Հարամանւոյն. – 46.

ՀԱՐԱԻ - Բայց իշխանն Դերենիկ անգիտացեալ զեղեալսն՝ ի նմին աւուր եկն բազմաձեռն զօրու բանակեցաւ ի հարաւ կողմն բերդին – 332. գալ իջանել յելից ի ստորոտէ լերինն Վարագայ առշեղեալ ի հարաւոյ ի հիւսիսի ի խաղաղ ընդլայնանիստ գոգաձև դաշտականացսն – 392. գտանէ և ի վերագոյն լերինն անդր ի հարաւոյ կողմանէ աղբիւր սակաւաբուղխ – 88. և ետուն ի սուրբ եկեղեցին Դ ագարակս. զվանքն Փշոց և զագարակն Աիավանք, յանդիման եկեղեցւոյն որ ի կղզին, և զքարն Մանակերտ, որ է հանդէպ հարաւոյ կուսէ, և զԲերկրի և այլ բազում տեղիս – 356. և թափառական զվէմս ապաստան արարեալ յանկասկածագոյն տեղիս դարանի ի փոքր վիմամէջս ի կարկառս հովտաձևս հանդէպ հարաւոյ քաղաքաբերդին Վանի, մօտ այն տեղի, յորում բղխէ աղբիւրաբար առ ստորոտով բլրակի միոյ, մօտ յեզր ծովուն – 84. քանզի Քամայ տուաւ ի հօրէն Եգիպտոս և Լիբէաստան և մինչև յարևմուտս հարաւոյ: - 34.

ՀԱՐԱՒԱԿՈՂՄՆ - Իսկ Գուրգինի մարզպանի Հայոց առեալ էր ի բաժնի յելս կոյս և /388/ որ ելանէ ի հարաւակողմն, զԱնձահից ձոր, զԿրճունիս, զԿուղան ովիտ, և զբուն զՄարդաստան գաւառ, զԱրճիշակովիտ. զոտն Առնոյ, զԱղբագ Մեծ և զՓոքր, Ակե, Տամբէր, Տագրեան. Ըռնայ, Զարեհաւան: - 390. Իսկ ի հարաւակողմն կուսէ ի ջրամբար արձանագործ քարեղինէն ճանապարհ աշտիճանեալ /390/ ներքուստ ի վեր մինչ ի կատար անձաւին հեշտալիր զելս և զէջս յօրինեալ, քարագործ աւազամած կրագործութեամբ: - 392.

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ - ,,Բուխայ գլուխ զօրավարաց ընդհանուր Թագաւորութեան Տաճկաց, Ջափր իշխեցող ծովու և ցամաքի, հաւասար և օրէնսդրին մերոյ Մահումաթի, և հաւատարիմ միջնորդ Աստուծոյ և մարդկան, և թագաւոր ընդհանուր ազգաց հարաւային

աթոռակալութեան … Յղեցի զքեզ ելանել ի վերայ երկրիդ Հայոց ամենայն կենդանեաց – 236. և հարաւային ջերմագոյն օդն շնչեաց ի խորագոյն դաշտն քաղաքին Դվնայ – 268. Եւ յորժամ դարձեալ պակասիցէ զօրութիւն ջերմ օդոյ հարաւային հողմոյն /260/… յայնժամ վիշապն նեղի, շտապի, տագնապի բռնութեամբ ուժոյ զօրութեանն – 262. զոր անյապաղ փութով զզօրսն հարաւայինս և հիւսիսայինս տալ ի ձեռս Քսերքսեայ և Արշէզայ որդւոյ նորուն Քսերքսեայ զի փութով անդր հասցեն. – 64. Իսկ ի շնչել հարաւային օդոյն, եռացուցանելով երկրի ի վեր զջերմային զօրութիւնն, զուարթացուցանելով անդնդական բերմամբն զընդարմացեալ արմատս և զբոյսս ի հիւսիսային սառնամանեաց օդոյն շնչելոյ - 188.

ՀԱՐԴԱՐԵԼ - Եւ յառաջեալ առաջոյ զօրուն Կիւրոսի՝ հարդարեն զգործ պատերազմին: - 64.

ՀԱՐԵԱԼ - Բայց Աշոտ, իբրև եհաս ժամ ելիցն իւր յաշխարհէս՝ յանհունս բերեալ զզեղջ և զապաշաւանս յորդահոսան արտասուօք զխոստովանողականն ի դիմի հարեալ միջնորդութիւնն – 336. Բռնն հարեալ սպարապետն զձեռանէ նորա և հանեալ արտաքս, քաջալերելով լինել առանց /344/ երկիւղի. – 346. Դարձեալ բողոք հարեալ, ձեռն զօձիւք արկեալ և զհերս խզեալ, զդէմս կեղեքեալ և ձայնս առեալ կական ողբօք արտասուալից հառաչանօք, վայ ի բերան առեալ և խիղբ – 180. Ես ինքնին աչօք իմովք տեսի զայրն զայն, որ հարեալն էր զնա, և ի նմանէ ստուգեցի վասն նորա: - 190. Եւ /106/ նոյնժամայն հուպ ընդ հուպ ի դիմի հարեալ Մեհուժանայ և կարթակոտոր զասպազինեալ երիվարն արարեալ քաջին Սմբատայ՝ տոռն արկեալ ի պարանոցն Մեհուժանայ ասէ. – 108. և յանկարծակի ի թիկանց կողմանէ յարձակեալ ի վերայ նորա արանց՝ հարեալ սատակեցին զնա: - 154. և նոքա հարեալ սատակեցին զնոսա սրով սուսերի յանխնայ, սպանին և զզօրավարն ի պատերազմին – 150. և Տիգրան առ երագութեան ձեռինն հարեալ նիզակաւ ընդ սրտադուրսն ի բաց կորզէր զթոքակէսն. – 64. Եւ այն ինչ պատահեալ Գուրգէն հարուստ զնդի Վահանայ ի յառուամէջս մուրին՝ ի բազում քան թէ սակաւ սուսերս ծեծեցին զնա, մինչև ոմն Ջուանշէր անուն յետուստ յանկարծ հարեալ վիրաւորեաց զԳուրգէն – 310. և անյապաղ մինչ այս մինչ այն՝ նոցա հարեալ ընկեցեալ ի զօրացն Պարսից գունդ մի հարուստ արք իբրև ՃԽ: - 128. Եւ առ յոյժ յիմարութեանն հարեալ ցանկութեամբ, խլրդենի դիմօք, իբրև զգազան մի կատաղեալ՝ սկսաւ յարձակել ի վերայ աշխարհիս Հայոց. – 170. Եւ առ չանսալն յետուստ կողմանէ Վահան հարեալ ի գաղտնիս զգարշապար երիվարին՝ արար կաղանալ նժոյգ ասպարակողին. – 334. և բազում այն էր որ ի մէնջ հարեալ լինէին, քան թէ մեք հարկանէաք – 194. և դահճացն հանեալ զսուսերն՝ դիմեցին ի վերայ նոցա իբրև զգազանս արիւնարբուս, և ծեծէին սրովն, իբրև ոք զի հատանիցէ փայտ ի մայրս անտառախիտս հարեալ կացնաւ, և յանխնայ անողորմ յօշէին անդամ անդամ: - 266. Եւ դէտն ազդ արարեալ զօրացն այլազգեաց՝ վառեն և նոքա ընդդէմ նոցա ի պատերազմ, և ի դիմի հարեալ միմեանց և հատանէին յերիս առաջս: - 178. և զզօրութիւն աղօթիցն իբրև զնետ ձգեալ ի լայնալիճ աղեղանէ ի նպատակն, հարեալ զկառափն սատանայի դիաթաւալ կացուցեալ յերկիր կործանէր: - 252. և ըստ միոջէքն՝ և հարեալ ի դիմի դաշիկ զօրուն Պարսից. և նոցա թուէր ծաղր առնել: - 136. և իբրև մօտ եղև յափն գետոյն՝ քարշեալ ոմն զլայնալիճն, նստելով ընդ դարիւն, և հարեալ նետիւ ընդ բացատն, և երեսանակալ ձեռնն թուլացեալ. կրկնեալ այլ ոմն ճօճ նիզակաւն ընդ նոյն ակն՝ գետավէժ արարին զԱշխէթն. – 272. և իսկոյն հարեալ զնա այսոյն պղծոյ և ընդ զառիվայր լերինն թաւագլոր խաղաղացուցեալ հարուստ ձգմամբ մինչ ի դաշտավայր տեղին ուր այգեստանքն: - 378. և իւրաքանչիւր այր զախոյեան իւր յերկիր հարեալ՝ և ինքն զկնի միւսոյն ճեպէր: - 232. և Խ արամբք ի դիմի հարեալ հազարի միոյ՝ սպան զբազումս ի նոցանէ զընտրելոցն Յունաց – 302. և հարեալ զպարանոց դահճին՝ ի բաց առ զգլուխ նորա: - 268. և հարեալ ի դիմի Խուրէն՝ հարկանին զօրքն Հերովդի – 78. Եւ մի ոմն մերկանայր զկօշիկս ոտիցն նորա. և հարեալ աքացի զվատ այրն հանդէպ սրտին՝ և սպան զնա: - 304. և միաբան յարտասուս հեղեալ լային, և դառնապէս ողբս յողբս հարեալ անմխիթար սգոյ – 114. և միախուռն յանդուգն յարձակմամբ դիմեցին

ի վերայ այլազգեացն, և ի դիւմի հարեալ միմեանց՝ այր զախոյեան իւր յերկիր կործանէր: - 174. և նախ քան ընդ պատժական տանջանաւոր խոշտանգանօք արկանելն զմեզ՝ բանիւք քո իբրև քարամբք հարեալ զմեզ՝ շտապ տագնապի ի վերայ արկանես թափել զոգիս մեր: - 242. և Նեբրովթայ յանդուգն զօրութեամբ հետամտեալ հրոսակաւ մեռանի ի Հայկայ, հարեալ նետիւ – 42. և վառեալ ի զէն և յասպազէն՝ արձանացան իբրև զմի այր՝ և յանդուգն դիմացուածով խուռն յարձակմամբ հարեալ ի դիւմի, ուր քաջքն այլազգեացն ճակատէին ընդ աջաթև /380/ կողմն. և պատառեցին զգունդն, և պարտեցին զախոյեանսն. – 382. և քաջալերեցան դարձեալ ի վերայ գնդին Հայոց, և հարեալ ի հարուածս մեծամեծս: -304. զի ստուգեալ քննեցին՝ միոյ առն երկուս յինքեանց հարեալ ընկեցեալ էր, թող զվիրաւորսն և զկողոպուտ և զձերբակալսն – 234. Ընդ ժամանակս Պերոզի արքայից արքայի, ոմն յաղանդոյն Նեստորի Բարծումայ անուն, որ ունէր զանուն եպիսկոպոսութեան, զօրեղագոյնս զնեստորական հերձուածոյն բռնի հարեալ, և քսութեամբ զնախարարացն Հայոց առ Պերոզ վարելով՝ բազում օճիրս արիւնհեղութեան գործեաց: - 130. Իբրև խռնեցան ի զօրագլուխ գունդ Լիդէացւոց նետաձգութեամբ ընդ միմեանս հարեալ – 64. Իբրև ստուգեցաւ որ ինչ եղեալն էր՝ փութացան խնդրել ի քաղաքին և ի կիրճս ճանապարհին, յոր կողմ և աճապարեաց ոք, մինչ անցեալ գտին զհարեալն դիւի չարի, զի կայր դեռ կիսամեռ: - 378. Իսկ Ասուդ զհետ Դարէհի ելեալ ի պատերազմ ընդդէմ զօրագլխացն Աղէքսանդրի՝ Հերակղեայ նահատակութեամբն դիւցազնաբար ի դիւմի հարեալ՝ ի բաց նահանջէ զուժեղագոյնս զօրագլխացն Աղէքսանդրի հարուստ ժամ մի, մինչ հիացումն զօրոքն արկեալ՝ տային տեղի փախստէի. – 68. հրեշտակի Աստուծոյ հարեալ ի հարուածս անբժշկականս ըստ օրինի Հերովդիայ ախտակրութեան, տորմեալ խղխղայթմամբ, չարալլուկ ուռուցմամբ զտրորումն առնոյր արիւնալից արիւնապարտ մարմինն գազանեղինին. – 376. յետուստ կողմանէ աճապարեալ Քսերքսէս բռնի հարեալ զդիակաց պղնձակուռ վարապանին Աշդահակայ ի վերայ թիկանցն զգաւակս երիվարին արկեալ – 64. Որ զապիրատ և զլի հնարիւք սատանայական իմաստից, չարահնար խորհրդոց բռնի հարեալ՝ մեծամեծս փքայր փոնքտալով – 200. վահան ի թիկունս եդեալ, նիզակ ի ձեռին ունելով, ի կապարճս աղեղանց ի դիւմի հարեալ զօրացն – 202. Ձաչս ի վեր ամբարձեալ իշխանն Աշոտ՝ ետես զմի ոմն հարեալ ի զօրաց իւրոց. – 174.

ՀԱՐԹ - և ընդ հարթն գնասցուք ճանապարհ, և մի խոտորեսցուք մի յաջ և մի յահեակ. – 256.

ՀԱՐԹԱՅԱՏԱԿ - և թանձրութիւն ձեանն հարթայատակ դիզաւ շուրջ զստորոտով լերինն – 188. տեսանեն զկողմանս արևելից, դաշտ յոյժ մեծանիստ, լայնատարած, հարթայատակ, անվայրապիակ առ ի սահման, անբաւական ի տեսութիւն աչաց, սաստիկ լուսով զարդարեալ ի գիշերի, բազմակերպ երևմամբ – 48.

ՀԱՐԻԻՐ ԵԻ ԵՐԵՍՈՒՆ ԵԻ ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ - Եւ ի սորա հարիւր և երեսուն և հինգերորդ ամին վախճանեցաւ նախահայրն Ադամ, կեցեալ ամս ՋԼ. – 26.

ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱՅ - որ առ ժամեայ սպառնացեալ պատուհասիւն ի հարիւրամեայ ձգէր ժամանակս ներողութեամբ: - 28.

ՀԱՐԿ[1] - ,, վնասս և զբեկումն հարկաց արքունի և զկոտորումն զօրաց քոց Աշոտ գործեաց, և նա է պատճառ ամենայն ապստամբութեան Հայոց ի քումմէ թագաւորութենէդ, ասեն, ո՛վ քաջդ և հաւասար աստուածայնոց կարողութեան ինքնակալ, և ընդհանուր իշխեցօղ կենաց և մահու,,: - 180. ,,Ելեր դու յաշխարհս Հայոց հրամանաւ արքունի՝ առնուլ զհարկս արքունի. մի՞թէ /176/ և հրաման ունիս յարքունուստ, գերել գերփել յաւեր դարձուցանել զաշխարհս մեր: -178. Բայց ի գնալ մեծ հազարապետին յարքունիս՝ հաւատաց զվերակացութիւնն աշխարհիս Հայոց և հարկս արքունի ի ձեռս Մուսէի ումեմն որդւոյ Զօրահայի հազարացւոյ – 172. Բայց մեք քանզի ոչ երբէք ստունգանեցաք հրամանի թագաւորին և ոչ խափանիչ գտաք հարկաց արքունի, իբրև զապստամբս և զանհնազանդս և զստահակս ի ծառայութենէ տէրանց – 178. բայց միայն զհարկաց և զայլ հոգաբարձութենէ ծանուցանէ զպատճառ գալստեանն. – 172. Եւ գրեն թուղթ առ

Յամանիկն, եթէ ,,ի մտանելն իմ ի Դուին քաղաք և զհարկս արքունի յիս գրաւել՝ և յանկասկած առեալ զիշխանս Հայոց՝ և եկեսցեն առ իս. – 340. Եւ եղև ի գալ միւսոյ տարոյն՝ Սմբատ իշխանն Սիւնեաց ի բաց եկաց ի հնազանդութենէ թագաւորին Հայոց, արգել առնելով հարկացն տալ թագաւորին, թևակոխելով Պարսից բռնաւորին հատուցանել զհարկս և զհասս. 382. Եւ եղև ի գալ միւսոյ տարոյն՝ Սմբատ իշխանն Սիւնեաց ի բաց եկաց ի հնազանդութենէ թագաւորին Հայոց, արգել առնելով հարկացն տալ թագաւորին, թևակոխելով Պարսից բռնաւորին հատուցանել զհարկս և զհասս. 382. և զազգատոհմ մեր ընդ մեծ նեղութեամբ պաշարէիք և աշխարհի մերոյ աւերիչք գտանէիք և հարկացն եղելոց խափանիչք լինէիք: - 244. և զի թագաւորութիւնն Եբրայեցւոց յերկուս հակառակս բաժանեալ էր՝ հնազանդ իւր արարեալ Փուայ Ասորեստանւոյ առնու հարկս ի Մանասէէ արքայէ հազար տաղանդ արծաթոյ: - 60. և զոր ինչ խնդրիցէ՝ առնիցէ ըստ կամաց նորա, կնքել և տալ նմա գեօղս և ագարակս, և տալ հարկս արքունիս և պատանդս խաղաղութեան: - 210. Եւ զօրաժողով եղեալ Մուսէի պատճառաւ հարկաց արքունի՝ եկն եմուտ յերկիրն Տարաւնոյ, տալ պատերազմ ընդ Բագարատայ: - 172. և կացցէ ինքն և իւրքն ամենեքեան ի հնազանդութեան արքունի, ի հարկս և ի հասս չափոյ սակի արքունական աւանդութեանց: - 226. և հարկացն արքունի կանգնեցան դիւանքն, զի այն Ե ամ բեկեալ հարկք և զաւրք ի յարքունէ Պարսից: - 116. և հարկացն արքունի կանգնեցան դիւանքն, զի այն Ե ամ բեկեալ հարկք և զաւրք ի յարքունէ Պարսից: - 116. և մանաւանդ զի հարկ փութոյ եղև մեզ գիտել զպայազատութիւնս երանաց տիրեցելոց մեր աշխարհի և որ յառաջ քան զնոսա թագաւորք Ասորեստանեայց, որդի /34/ ի հօրէ առեալ մինչև ի Սենեքարիմ արքայ, որ առ Եզեկիայիւ Երուսաղէմի արքայիւ եղեալ ազգապետ տանս Արծրունի: - 36. և մեկնեաց յինքենէ զԱբրահիմ ոմն և յղեաց զնա հազարապետ Հայոց, և վերակացու ի վերայ հարկաց արքունի, և տիրել փոխանակ իշխանաց սորա: - 298. և մեք տացուք քեզ զհասս հարկացն և հաճեսցուք զմիտս քո – 178. Եւ մի հարկաց ինչ կամ զօրաց կամ այլ ծառայութեան խափանիչ լինելոյ կամ ի վնասս արքայի խառնելոյ փոյթ արասցուք պահանջել վրէժս. – 196. և նոքա տան տանել նմա զհարկս և հասս արքունի և դարձուցանեն զնա ընդ նոյն ուստի եկն: - 172. զի երկիր ի շինութեան լինելով և ի խաղաղութեան՝ և հարկք արքունի կանգուն երթիցեն: - 186. զի մի սպառ սպուռ տապալիցի զօրութիւն շինուածոյ աշխարհի, ի բաց ընկենլով զծառայական պաշտօնատրութիւն կողմնակալաց, և քաղաքային անհաւատարիմ կամարարողաց, և հարկաց բեկման և զօրաց – 186. զի ոչ դուք նուազիցիք ի սովոյ, և ոչ հարկք արքունի կորնչիցին: - 144. Զի որդիքն Աբդռհամանի, որ Կայսիկքն անուանին՝ ապստամբեալ էին ի պետութենէ թագաւորին տալ հարկս և զինուորել որպէս օրէն էր: - 380. Զնա յղէ Ապուսէթ ելանել յերկիրն Վասպուրական և անդէն մնալ զօրօք բազմօք, մինչև զբովանդակ զհարկս և զհասս արքունի յամենայն կողմանցն Հայոց առ նա բերցեն յիւրաքանչիւր սահմանաց: - 176. զոր ոչ անունկնդիր լեալ ընդունի զհայցելին, առնելով հարկս և պատանդս, և զբերդն Երիկաւ Հաղացովտի, զոր հանեալ էր մանազաւեցոյն ի բերկրացոյն. – 382. Ընդ նոյն ժամանակս յղէ թագաւորն զոմն ի յաւագ նախարարացն վերակացու Հայոց և հաւատարիմ ի վերայ հարկաց արքունի Ապուսէթ անուամբ, ըստ տաճկական լեզուին, յարելութեամբ եբրայական դպրութեանն: - 170. Ի դառնալն Ապուսէթի յԱսորիս և Մուսէի հաւատալ զվերակացութիւն հարկաց արքունի, և ընդդէմ եկեալ յարքունուստ հազարապետ ոմն հարկաց, Ծովափի կոչեցեալ ամիրայ Ալայ անուն: - 176. Իսկ զհարկացն տուրս յարքունիսն Կեսարու՝ ի ձեռն դպրապետին վճարէ առ կայսր. – 96. Կոչէր առ ինքն զիշխանն դիմօք սիրոյ խաղաղութեան, պատճառաւ հարկաց արքունի. – 184. համոզեաց ի մէջ երկոցունց և գլխաւորեաց զխաղաղութիւն /382/ առ նոսա, մինչ գալ Սահակայ եղբօր իշխանին Սիւնեաց, ընդ իւր բերելով զհարկսն:- 384. Նոյնժամայն գնացին Դերանիկն և Գագիկ մտին առաջի Յիսէի, խօսեցան բանս խաղաղութեան, ետուն պատանդս յանձնառութեամբ հարկացն արքունի - 334. սոքա

բնակին յամուրս լեռնականս, յանհոգս խաղաղացեալք յարտաքին թշնամեաց, և հարկք և հասք արքունի ի յինքեանս մնալով – 274.

ՀԱՐԿ[2] - զոր արդ այժմ համառօտաբար հատուցից զհարկ պարտեաց շարագրութեանս: - 378. Զոր հոյակապն Տրդատ կարգադրեալ վայելչապէս հոգաբարձութեամբ զպատերազմականն հարկանել հարկս ընդդէմ հինից արշաւանաց. զոր կարգապետութիւն և առ սուրբ հրեշտակն գտանեմք /գրքում՝ գտանեմք/ յարարչական նախախնամութենէն, զաշխարհի զօգուտն բերելով: - 398. որոց սրտի մտօք ի մանկութենէ զհարկ ծառայութեան հատուցեալ էին ըստ օրինի վայելչութեան հնազանդողաց և հնազանդելոց, ըստ յորդորման հեթանոսաց վարդապետին: - 364.

ՀԱՐԿ[3] - Իսկ Պտղոմէոս նենգութեամբ և հարկանօք կալաւ զԵրուսաղէմ և զՀրէաստան, մինչև ամս ԺԲ: - 70.

ՀԱՐԿԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆ - զՊարոյր Հայկազնեայ ապահարկէ ի հարկաբարձութենէ – 58.

ՀԱՐԿԱՆԵԼ - ,,յորժամ զայս նիշ համբոյր մատուցեալ համբուրեցից զնա՝ դուք զազդոյ վէրս ի զօրութիւն նիզակի հարջիք զնա,,: - 352. ,,որչափ սաստիկ պատժոց արժանի համարիցիք զայն, որ զՈրդին Աստուծոյ աղ ոտն եհար և զարիւն նորոյ ուխտին խառնակ համարեցաւ և զՀոգին շնորհաց թշնամանեաց,,: - 258. այլ բազմացան չարիք մեր, զի մեղաք առաջի տեառն Աստուծոյ մերոյ և յետս հարաք զիրաւունս պատուիրանաց նորա – 242. այլ փոխանակ սոցա մատեայ ի տեղիս յայս, ձեռն արկեալ անիմաստաբար լի անհմտութեամբ և անհանճարութեամբ բուռն հարկանելով զմեծ զայս քերթուածութենէն: - 122. Աղ ոտն հարկանելով զխոստացեալ նոցա պարգևսն՝ ասեն. – 250. Բայց երանելիս այս Գէորգ, մինչ կայր ընդդէմ սրոյն և դահիճն ծեծէր իբրև զանզգայ ինչ, և ոչ փոքր մի գիծ կարացեալ հարկանել ի մարմին սրբոյն զխոցումն սրոյն – 266. Բայց քանզի յերկնուստ էր հասեալ վտանգն, և աստուածառաք էր բարկութիւնն՝ և ոչ ոք զօրեաց և եկաց ընդդէմ նորա ելանել ի պատերազմ, այլ որ եհարն՝ նոյն և բժշկեաց: - 374. և Ահմատայ ընդ մէջ փակեալ զղաշիկն՝ յանխնայ հարուածովք հարին, մանաւանդ զհետևակազօր գրոխսն և զգռեահսն որք ընդ նոսա. – 368. Եւ մեկնակազէնքն պատեցին շուրջ զեկեղեցեաւն, և ելեալ առ նա ոմանց ընդ փորուած գմբեթին՝ և եհար մի ոմն աշտէիւն ընդ միջոց թիկանցն՝ և ընդ անթովքն հանեալ ի ներքոյ թոքացն՝ փչեաց զոգին և թաղեցաւ զթաղումն իշոյ: - 190. և առեալ դահճին զսուրն՝ եհար զերանելին և եհատ զգլուխ նորա, և նոյնժամայն /գրքում՝ նույնժամայն/ աւանդեաց զոգին ի ձեռս Աստուծոյ: - 294. և առեալ զնա մտանեն ի մէջ մայրեացն, և ընդ գիրկս մտեալ Շաւասպայ Արծրունւոյ՝ զլայնալիճն լի քարշեալ հարկանէ ի թիկանց ընդ մէջ ողինն զկորովալիր մատանցն զազդոյ շարժումն թռուցեալ թափանցիկ ընդ չարախորհուրդ սրտին միջոցն դիպեցուցանէ. – 100. և առեալ մի ոմն զսուրն՝ եհար զերանելին և եհատ զգլուխ նորա: - 206. և արիաբար հանդիսացեալ զնդին Հայոց՝ ճակատեցան ընդ այլազգիսն հարուստ և ձիգ ժամս և հարին ի հարուածս մեծամեծս զբանակ այլազգեացն: - 306. և գոչէին վիշապաձայն և բեկանէին առիւծաբար և հարկանէին վարազաբար, և մատնեցին ի սատակումն և ի պարտութիւն – 232. և դիմեցին ի մէջ նոցա ի չորս առաջս, ըստ նմանութեան տեառնանման խաչին, և բախեցին զճակատն և պատառեցին զռազմն և դարձուցին ընդ զառ ի վայրն և իջուցին ի լեռնէ անտի, և հարին ի հարուածս մեծամեծս. – 286. և եհար սատակեաց Ապումկդէմ ի միում ասպատակի Ը այր, և զերիվարս նոցա, և զէնս և զզարդ մերկեաց ի նոցանէ, եհար զայլազգիսն ի հարուածս մեծամեծս և ինքն դարձեալ ասպատակեաց զկնի նոցա: - 304. և եհար սատակեաց Ապումկդէմ ի միում ասպատակի Ը այր, և զերիվարս նոցա, և զէնս և զզարդ մերկեաց ի նոցանէ, եհար զայլազգիսն ի հարուածս մեծամեծս և ինքն դարձեալ ասպատակեաց զկնի նոցա: - 304. Եւ եղև այր թանգար արուեստիւ և հմուտ վաճառականութեան. հարկանէր ճանապարհս հեռաւորս ի գործ վաճառականութեանն, յԵգիպտոս և ի կողմանս Պաղեստինացւոց. – 158. և զոր ասէն այսպիսի ինչ է. ,,վա՛յ քեզ, եղո՛ւկ դու երկիրդ Պարսից, յորժամ բազմախուռն գունդք զօրացն Յունաց ի քեզ արշաւանս եդեալ՝ հասանիցեն և հարկանիցեն զքեզ ի սուր սուսերաց, և յառաթուր

սմբակաց: - 148. Եւ ընդ առաւօտն հրամայեաց Հայրակղոս ասպատակս սփռել ի վերայ ամենայն երկրին, և հպարկպանել զամենայն երկիրն սրով սուսերի: - 150. Եւ ի վաղիւ անդր մինչ դեռ արևն ընդ ծայրս հարկանէր՝ կարգեցաւ պատերազմ սաստիկ – 140. և ինքեանք դարձան անդրէն. կարծէին ի սպառ հարկանել զգունդն Հայոց. – 308. Եւ հասեալ ի վերայ նորա թշնամիքն՝ հարին սրով: - 304. և հարին ի հարուածս մեծամեծս զայլազգիսն. – 232. զի ասաց զօրավարն Աղուանից, եթէ ,,մի՛ կարծիցէ ոք զիս ապստամբ գոլ ի թագաւորէն և վասն այնր հարկանել զզօրսդ Ասորեստանի,,. – 286. Զոր հոյակապն Տրդատ կարգադրեալ վայելչապէս հոգաբարձութեամբ զպատերազմականն հարկանել հպարկս ընդդէմ հինից արշաւանաց. զոր կարգապետութիւն և առ սուրբ հրեշտակն գտանեմք /գրքում՝ գտանեմք/ յարարչական նախախնամութենէն, զաշխարհի զօգուտն բերելով: - 398. ըստ այնմ զոր մարգարէն Եսայի ասաց, ,,յաւուր յայնմիկ քրտնն հարկանիցէ այր զեղբօրէ կամ ազգակցէ իւրմէ և ասասցեն՝ լեր մեր իշխան, և կերակուր մեր ընդ քեզ լիցի,,. – 298. Իսկ Ապումուսէ վառեալ և զինեալ զինքն ամենայն զօրութեամբ իւրով՝ խաղաց էջ ի վերայ նոցա և եհար ի հարուածս մեծամեծս – 280. իսկ իբրև ընդդէմ կացին լեռնայնոցն գունդքն Տաճկաց և հարին զլեռնայինսն՝ ձերբակալ արարեալ զերանելին Յովնան տարան ետուն կապանօք ի բանդ արքունի: - 294. իսկ նա առ երագութեան ձեռին ձգեալ զսուսերն՝ եհար զերեսս Ջուանշիրայն, և խլեաց զաչս նորա, և ինքն դարձաւ մեծաւ յաղթութեամբ, եմուտ յամրական տեղիսն: Եւ նոքա յո՛վ և աճապարեցին: - 310. Հարին հալածեցին և ի փախուստ դարձուցին զզօրսն. – 232. հարից զհովիւն և ցրուեցին ոչխարքն. – 238. մինչև զայրանալ դահճացն, և խուռն ի վերայ դիմեալ ի մեծ հրապարակին՝ հարին սրով զերանելին և ի բաց առին զգլուխ նորա – 224. հարկանէր նմա սպասաւորութիւնս միամիտս, արածէր ուղտս և լինէր հրամանատար տանն նորա: -158. Յայնժամ թագաւորն դեսպանս արարեալ յամենայն սահմանս տէրութեան Հայոց, Վրաց և Աղուանից, և առ քաղաքացիսն և հազարապետս և գաւառակալս, և որք սիրողաբար առ նա զինազանդութեանն հպարկ հարկանէին: /ճիշտը՝հարկս հարկանէին/ - 366. Յայնժամ տէր Գուրգէն առ /306/ չժուժել սրտին, մտրակեալ զքաջ երիվարն յորում նստեալն էր՝ և եհար զգունդն զձախակողմն Տաճկաց և պատառեաց զոազմն և դարձոյց զերեսս նոցա- 308. Յաւէտ խրախճանութեամբ քրտնն հարկանել ախորժելի է ինձ զպատմութենէ քաջատոհմիկ և բարեփառ բարեյաղթ նահատակէն , զԳուրգինայ ասեմ – 300. յորոց վերայ հասեալ եկուլ վիշապաբար զորս և կարաց ի դիմի հարկանել: - 262. որոց անուանք քաջութեան իւրեանց հռչակ հարկանէր ընդ ծագս տիեզերաց – 242. որոց անուանք ճանաչի սոցա … և Ներսեհ իշխան Գարիթայանից և ապա Եսայի Ապումուսէ, որ զշատ պատերազմունսն եհար: - 298. Որպէս Պօղոս ուսուցանէ. ,,արհամարհեալ ասէ, ուրուք զօրէնս Մովսէսի՝ մեռանէր, ի բերանոյ Բ կամ Գ վկայիւք. քանի սաստկագոյն համարիմք զայն, որ զորդին Աստուծոյ առ ոտն եհար,, , և որ ի կարգին է: - 380. Վահրամ ոմն Մեհրեւանդակ … այր հզօր զօրութեամբ՝ քաջութեամբ իւրով եհար զզօրս Թետալացւոց – 136. և ահա իբրև արք Ռ ի յընտրելոցն Աղուանից պատահեալ նոցա հարին զնոսա և ածին փախստեայ ի բանակն և ինքեանք դարձան ողջանդամ, և ոչ մի ոք վիրաւորեցաւ. – 282 զի թէ կարացից հարկանել զթշնամին իմ և կանգնել զթագաւորութիւնն իմ՝ ես եղէց քեզ որդի հնազանդութեան - 136.

ՀԱՐԿԱՆԵԼ ԶՔԱՐԻ - զոր ժողովեալ պահեալ և կնքեալ ունէր յօր հատուցման վրիժուց՝ հատուցանել մեզ ըստ գործս մեր, ի հարկանել զքարի զոտս մեր. – 196.

ՀԱՐԿԱՆԻԼ - միթէ դո՞ւ միայն առաջին յաղթեցար և հարար ի թշնամեաց, կամ քո՞ միայն զօրքդ անկան, կամ քո՞ և եթ աւար բաժանեցաւ: - 282. Յայնժամ ձայն բարձեալ Քսերքսէս և Արշէզ լի իմաստութեամբ, որպէս թէ ի զօրացն Լիդէացւոց իցեն, ասեն՝ հարան /64/ զօրքն Կիւրոսի, և փախեաւ արքայն: - 66. դարձեալ յետ փոքր ինչ աւուրց անցանելոյ՝ և խռնեցաւ միւս անգամ պատերազմն, և և՛ս սաստիկ հարան զօրքն արքունի. – 276. և բազում այն էր որ ի մէնջ հարեալ լինէին, քան թէ մեք հարկանէաք – 194. և գրեցին և ծանուցին արքայի՝ զոր ինչ գործեցին և որպէս հարան զօրքն արքունի: - 286. և իբրև

հաբան զօրքն՝ մտրակ ի կուշտ արարեալ երիվարացն՝ նախ նոքա փախեան: - 232. և հաբան զօրքն արքունի և դարձան ի բանակն իւրեանց – 276. և հաբան զօրքն արքունի ի հարուածս մեծամեծս և դարձան փախստական ի բանակն իւրեանց և մտին յապարանսն զոր շինեալ էին. – 282. Եւ հաբան զօրքն Գաղատացւոց, ի մեծամեծաց մինչև ի փոքունս նոցա, և ոչ մնաց ի նոցանէ և ոչ մի: - 66. և հաբան ի հարուածս մեծամեծս զօրք նորա -176. և հաբան սատակեցան պակասեցան զօրքն արքունի ի զօրացն Ծանարաց – 276. և հարեալ ի դիմի Խուրէն՝ հարկանին զօրքն Հերովդի – 78. Եւ յետ աւուր միոյ ընդ մէջ լինելոյ՝ դարձեալ խմբեցաւ պատերազմն, և հաբան զօրքն արքունի. – 276. և որպէս պատմի՝ եղև թիւ պատերազմաց նոցա ԻԸ անգամ, և հաբան զօրքն արքունի յայսքան հանդէսս և ի կռիւ: - 286.

ՀԱՐԿԱՊԱՀԱՆՋ - Իսկ Նինոս և Շամիրամ տիրեն Ասիացւոց և Եգիպտացւոց հարկապահանջ հնազանդութեամբ, այլ ոչ զազգին ի բաց բառնալով զպայազատութիւն աշխարհին: - 18. ,,Թագաւորաց աշխարհակալաց օրէնք են՝ մեծաւ հոգաբարձութեամբ խնամ տանել վասն շինութեան աշխարհի և թեթևացուցանել զլուծ բռնութեան /184/ ծանրակի բեռանց, թուլացուցանելով զաստկութիւն հարկապահանջ խոշտանգանաց – 186. Եւ այնպէս յանհոգս աներկիւղս հարկապահանջ գործակալօք վարէին: - 372. և հարկապահանջք գունդքն ել և ելս առնէին սաստիկ խոշտանգանօք: - 124. Եւ այնպէս յանհոգս աներկիւղս հարկապահանջ գործակալօք վարէին: - 372.

ՀԱՐԿԱՊԱՀԱՆՋՈՒԹԻՒՆ - դառնապէս չարալլուկ չարչարել զքահանայս զպաշտօնեայս նորոց Կտակարանացն, զարս և զկանայս մատնել ի բանդս խոշտանգանս ծանրաբեռն հարկապահանջութեամբ. – 124.

ՀԱՐԿԱՏՈՒ - Այլ և իշխանն Գուրգէն հանապազ գրէր աղաչանս առ ծերսն և առ աւագագոյնսն նոցա, իբրև փորձութիւն և դիպուած համարէր զեղեալսն, և ոչ իսպառ քինահարութեամբ վարիլ առ հարկատուսն և առ հնազանդս իւրեանց: - 404.

ՀԱՐԿԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ - բայց ընդ Յունաց թագաւորին միայն հնազանդութեամբ նուաճեալ զինքեանս, ի բաց կալով ի հարկատուութենէ Շապհոյ արքայից արքայի. - 96.

ՀԱՐԿԱՒՈՐ - Այլ և զայս ևս եղին առաջի թագաւորին աղերսական մեղադրանս, եթէ ընդէ՞ր իբրև ժողովն գումարէր՝ ոչ զոք ի Հայոց հարկաւոր համարեցայք կոչել ի միաբանութիւն հաւատոց: - 132. և զի հաւասարութիւն երից ազգացն, այսինքն որդւոցն Նոյի, կարգաւ կանոնեալ դրոշմեալ կան յոլովից գիրս ոչ է մեզ հարկաւոր զնոյն երկայնաբանութեամբ երկրորդել: - 12. Յերկարագոյնս վասն սորա աճեցուցանել հարկաւոր է զողբերգականացն ճարտասանութիւնս: - 384.

ՀԱՐԿԱՒՈՐԱԲԱՐ - ապա թէ ոչ ի կամս կամաց զայդ առնես՝ ակամայութիւն ի վերայ հասեալ՝ և զոր ունիսդ հարկաւորաբար առնէ քեզ զայդ ևս թողուլ,,: - 330. Եւս առաւել քան զանդնդականն յուզմանցն բռնալիր հողմոցն զծիրանեգոյն ալիսն, զլեռնաձև կուտակսն և զվիշապաձայն գոչմունսն՝ ևս յաւէտ ահագնակի վրդովմամբ զմրրիկ անձանց ի մէջ եռաշարժ ընթացմանցն, ի հոլովմանց խոհարանի իշխանական սրտին ի ներքս հարկաւորաբար բռնազբօսեալ /350/ ձգեն: - 352.

ՀԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ - և մեք զպատմողականն համառօտաբար յառաջ վարեսցուք հարկաւորութիւն: - 302.

ՀԱՐԿԵԼ/ԻԼ/ - զոր ի կարգի իւրում հարկեցայց ցուցանել: - 248. Իսկ զկողմանս արևելից Պարս այնքան ունելով Զրադաշտին՝ յայնմ հետէ ոչ երբէք հարկէր Ասորեստանեայց. – 44. մի գուցէ ոչ առնելով իմ զոր խնդրեն՝ առ կայսր հատուածեալ անկանիցին նախարարքն, հարկել և զինաւորել կայսեր: - 118. որպէս թէ ոչ կամի զթագաւորելն Պարսից և հարկել Հայոց և զօրավարել, այլ զթագաւորելն Յունաց ցանկայ գտանել. – 118. մինչև հարկեցաւ թագաւորն յամենայն ուժով կարողութեան իւրոյ զօրս գումարել յամենայն ազգաց, որ ընդ ձեռամբ իւրոյ տէրութեանն էին հնազանդեալ թագաւորք և թագաւորազունք – 242.

ՀԱՐԿԵՑՈՒՑԱՆՈՂ - և հրաման հարկեցուցանող ճոխութեան քո ստիպէ զմեզ, ճեպել փութալ առ գիւտն հանդիսանալ և կարգել ոճով զփափագելին յայտարարական գրով, դրոշմել կանոնել ի գիրս աստ – 12.

ՀԱՐԿ Է - այլ և ոչ հուր մեկնեալ յամպոյ, ապա թէ ոչ՝ հարկ էր և ի գիշերի երևել. – 32. Եւ վասն այսր ամենայնի հարկ է քեզ երթալ, զի և կարծիք ապստամբութեանդ բարձցի – 216. յերկրորդն հարկ է մեզ զոճն կանոնել, որ յետ Նոյի և անդր ազգացն բաժանմունք յառաջ խաղան, ըստ ցեղից ցեղից ի կարգ անկեալ աշխարհաբաժին ցեղակարգութեամբ. – 12.

ՀԱՐԿ ԼԻՆԻԼ - հարկ եղև ակամայ կարգել դնել առաջի զդէմս անցիցն ըստ իւրաքանչիւր պատահմանց: - 234.

ՀԱՐԿՍ ՀԱՐԿԱՆԵԼ - Յայնժամ թագաւորն դեսպանս արարեալ յամենայն սահմանս տէրութեան Հայոց, Վրաց և Աղուանից, և առ քաղաքացիսն և հազարապետս և գաւառակալս, և որք սիրողաբար առ նա զինազանդութեանն հարկ հարկանէին: /ճիշտը՝ հարկս հարկանէին/ - 366. Զոր հոյակապն Տրդատ կարգադրեալ վայելչապէս հոգաբարձութեամբ զպատերազմականն հարկանել հարկս ընդդէմ հինից արշաւանաց. զոր կարգապետութիւն և առ սուրբ հրեշտակն գտանեմք /գրքում՝ գտանեմք/ յարարչական նախախնամութենէն, զաշխարհի զօգուտն բերելով: - 398.

ՀԱՐՃ - Բայց տիկնայքն և հարճքն և ամենայն որդիքն արքայի և արքունի երիվարացն՝ էին անդէն ի Վեհկաւատ. – 150. և կալան անդ զտիկնայսն ամենայն և զհարճսն և զորդիսն արքայի, և զերիվարսն արքունական, որով եկեալ էր Խոսրով արքայ ի Տիսպոն՝ հանին գաղտաբար ի գիշերի, և արքայ Խոսրով ոչ միոյ իւիք չէր տեղեակ. – 150. քանզի ի ներքս նստելոյ յարքունիս՝ ոչ ոք տեսանէր զնոսա, բայց թէ հարճք և արք կանացիք: - 56.

ՀԱՐՄԱՑԻ - Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … և այլք ի նախարարացն Վասպուրական իշխանին, Սմբատ Ապահունի, Գրիգոր Քաջբերունի, Վահան Հաւնունի, սեպուհն Դաւիթ, Գազրիկն Ապուհարազ, Թոդորոս Վարազն, Խոսրով Վահևունի, Խոսրով Ակէացի, Վարդան Գաբայեղէն, Սմբատ Մարացեան, սեպուհ մի Սահակ, Պատրիկն Անձևացի, Գոդգ Հարմացի, Դաւիթ Գունդսաղար. – 174.

ՀԱՐՈՒԱԾ - ,,և զտանջողացն, ասէ, զճողփիւնն լսէաք, և զհարուածսն եկեալս ի վերայ թիկանցն տեսանէաք – 50. Այլ և սաստիկ հարուածովք սատակեսցէ զքեզ: - 164. այլ կուտեաց եդ ի վերայ Բուխայի զապստամբութեան վնասն և զհարուածս զօրացն – 286. առանց ի տանջանս և ի չարչարանս լի դառն հարուածոց մտանելոյ հաւանեալ մեզ և օրէնսդրին մերոյ Մահումաթայ – 244. Եմուտ այնուհետև տարակուսական խորհուրդ ի մէջ զօրագլխացն վասն հարուածոց զօրացն ի գնդէն Հայոց. – 234. և Ահմատայ ընդ մէջ փակեալ զղաշիկն՝ յանխնայ հարուածովք հարին, մանաւանդ զհետևակազօր գրոխսն և զգռեահսն որք ընդ նոսա. – 368. Եւ առնէր հարուածս մեծամեծս այլազգեացն. և սատակէր զնոսա սրով և աղեղամբ, և եբարձ զամենայն ազգս Տաճկաց, որ բնակեալ էին Վասպուրական տէրութեանն: - 306. և արիաբար հանդիսացեալ գնդին Հայոց՝ ճակատեցան ընդ այլազգիսն հարուստ և ձիգ ժամս և հարին ի հարուածս մեծամեծս զբանակ այլազգեացն: - 306. և դիմեցին ի մէջ նոցա ի չորս առաջս, ըստ նմանութեան տեառնանման խաչին, և բախեցին զճակատն և պատառեցին զռազմն և դարձուցին ընդ զառ ի վայրն և իջուցին ի լեռնէ անտի, և հարին ի հարուածս մեծամեծս. – 286. և եհար սատակեաց Ապումկդէմ ի միում ասպատակի Ը այր, և զերիվարս նոցա, և զէնս և զզարդ մերկեաց ի նոցանէ, եհար զայլազգիսն ի հարուածս մեծամեծս և ինքն դարձեալ ասպատակեաց զկնի նոցա: - 304. Եւ զկնի այսորիկ, որ է երկրորդ հարուածք այլազգեացն՝ դարձեալ հրաման ետ ելանել ի պատերազմ, և հետամուտ հասեալ առ նոսա. – 282. և էր գրեալ ի նմա թողութիւն վնասուցն և հարուածոցն զօրացն և բազում աւարացն, և երդումն ի հաստատութիւն ասացելոցն, և պարգևս ի պատուական և մեծագնի հանդերձից, և սաղաւարտ ծաղկեայ և սուսեր. – 288. և ի մտանելն առաջի զօրավարին՝ ոչինչ փոյթ արարեալ զվնասուցն և զհարուածոց զօրացն, իբրև զապստամբէ ինչ ամբաստանել. – 236. և հարան զօրքն արքունի ի հարուածս մեծամեծս և դարձան

փախստական ի բանակն իւրեանց և մտին յապարանսն զոր շինեալ էին. – 282. և հարան ի հարուածս մեծամեծս զօրք նորա -176. և հարին ի հարուածս մեծամեծս զայլազգիսն. – 232. և քաջալերեցան դարձեալ ի վերայ գնդին Հայոց, և հարեալ ի հարուածս մեծամեծս: - 304. զորոյ լուեալ էր զբազմաց այլ պատերազմացն արիութիւն, և զհարուածս զօրացն Տաճկաց – 316. Իսկ Ապումուսէ վառեալ և զինեալ զինքն ամենայն զօրութեամբ իւրով՝ խաղաց էջ ի վերայ նոցա և եհար ի հարուածս մեծամեծս – 280. հրեշտակի Աստուծոյ հարեալ ի հարուածս անբժշկականս ըստ օրինի Հերովդիայ ախտակրութեան, տորմեալ խղխայթմամբ, չարալլուկ ուռուցմամբ զտրորումն առնոյր արիւնալից արիւնապարտ մարմինն գազանեղինին. – 376. պատրաստ եմք ի կապանս, ի բանտս, ի գանս, ի հուր, ի սուր, ի ջուր, ի տանջանս հարուածոց և յամենայն հնարս չարչարանաց,,: - 246. սա այն է, որ մինչ յելանելն Բուխայի ի սկզբանն մտանելոյ նորա ի Հայս՝ եկաց ընդդէմ նորա բնակչօք լերինն և հարուածս մեծամեծս հասոյց ի վերայ զօրացն արքունի. – 294. Սոյնպէս և այրն այն Յովսէփ զօրավարն Տաճկաց մնայր անցանել ձմերանն, զի ելցէ ի վերայ աշխարհիս Հայոց սրով և գերութեամբ և մեծամեծ հարուածովք և զմեծամեծս աշխարհիս խաղացուցանէ ի գերութիւն – 188.

ՀԱՐՈՒՍ - Գունդ մի հարուստ անցեալ մնացին ի Համբոյրազան աւանի Մարդաստան գաւառի, ուր եպիսկոպոսական աթոռ մարդպետականին յայնժամ փոխեալ դնէր ի Նախճաւան քաղաքէ. – 372. Եւ այն ինչ պատահեալ Գուրգէն հարուստ գնդի Վահանայ ի յառուամէջս մուրին՝ ի բազում քան թէ սակաւ սուսերս ծեծեցին զնա, մինչև ոմն Ջուանշէր անուն յետուստ յանկարծ հարեալ վիրաւորեաց զԳուրգէն – 310. և անյապաղ մինչ այս մինչ այն՝ նոցա հարեալ ընկեցեալ ի զօրացն Պարսից գունդ մի հարուստ արք իբրև ճՀ: - 128. և արիաբար հանդիսացեալ գնդին Հայոց՝ ճակատեցան ընդ այլազգիսն հարուստ և ձիգ ժամս և հարին ի հարուածս մեծամեծս զբանակ այլազգեացն: - 306. և թագաւորն յանկասկածս լինելով՝ փութացան ելին ի բանակէն փախստեայ հարուստ ասպարիսօք: - 380. Եւ ինքն թագաւորն ժողովեալ զօր հարուստ աւելի քան զհազարաց հնգից և քսանից, և եկն անց յայնկոյս գետոյն Երասխայ, և բանակեցան ի տեղւոջն: - 382. և իսկոյն հարեալ զնա այսոյն պղծոյ և ընդ զառիվայր լերինն թաւագլոր խաղաղացուցեալ հարուստ ձգմամբ մինչ ի դաշտավայր տեղին ուր այգեստանքն: -378. և յերկարեալ գործ պատերազմին հարուստ մի ժամ - 64. և ոչ միոյ ումեք կորնչել, բայց ի միջոցէ ումեմնէ, որում /գրքում՝ որուն/ անուն Աշխէթ ճանաչէր, այր պերճ և անուանի ի զօրուն քաջամարտիկ, ունելով ընդ ինքեան գունդ հարուստ /270/ իբրև ծով առելոյ զօրավարաց. – 272. իբրև հարուստ մի մեկնեցան ի գնդէն Պարսից՝ ամբարձեալ Սամուէլ զմիողնին՝ ազդոյ վէրս ի վերայ եդեալ առ ժամայն եհատ զնա ի կենաց. – 106. Իսկ Ասուդ զհետ Դարէհի ելեալ ի պատերազմ ընդդէմ զօրագլխացն Աղէքսանդրի՝ Հերակղեայ նահատակութեամբն դիւցազնաբար ի դիմի հարեալ՝ ի բաց նահանջէ զուժեղագոյնս զօրագլխացն Աղէքսանդրի հարուստ ժամ մի, մինչ հիացումն զօրօքն արկեալ՝ տային տեղի փախստէի. – 68. հարուստ մի հեռի զքարանցն տաշելոյ զհոլովումն բերելով առ տրամադրութիւն կոչարանին իբրև ասպարիսօք երիւք, զբացագոյնն մօտագոյնս գործելով սայլիցն հոլովմամբ. – 396.

ՀԱՐՍԱՆԻՔ - անտրտում խնդութեամբ դիմեցին ի տեղի սպանմանն, իբրև ի հարսանիս երիտասարդական ամուսնութեանն, ուրախ լինել որպէս փեսայ առ հարսին. – 266. Եւ արարին նաւակատիս մեծ հարսանեաց փեսայութեան Դերանկին, ի թուականութեան Հայոց ՅԺԱ-երորդ ամին: - 322. և փոխանակ զգեստու հարսանեաց զգեստ մկրտութեանն ծանուցեալ ցուցին, զոր ջրով և Հոգւովն սրբով զգեցեալ էին – 266. թերևս արտաքոյ տանջանացն կայցեն մնայցեն, թէպէտ և ոչ ընդ փեսային վայելեն ի հարսանիսն: - 338

ՀԱՐՍՆ - անտրտում խնդութեամբ դիմեցին ի տեղի սպանմանն, իբրև ի հարսանիս երիտասարդական ամուսնութեանն, ուրախ լինել որպէս փեսայ առ հարսին. – 266.

ՀԱՐՍՏԱՀԱՐՈՒԹԻՒՆ - զհարստահարութիւնն բացաձգեալ, և զթուղթս առ մի մի յիշխանացն յղել յաճախէր, յոլովագոյն առ իշխանն Աշոտ և առ եղբարս իւր. – 360.

ՀԱՐՍՏԱՅԵՂՑ - անտի և անդ ոչ ոք զօրէր Զրուանայ թագաւորել. բայց միայն կին մի անուանի Դիոնիսեայ, հարստայեղց վավաշոտ հրամանի բարուք. – 16.

ՀԱՐՍՏԱՆԱԼ - Դարձեալ քանզի Մեստրիմ ի Քամայ ըստ բաժանման ազգին և աշխարհին շինէ զԵգիպտոս և անդ հարստանան ազգապետաբար – 18. նա և զմտացն ոչ սակաւ հարստանալ յայտարարական բերմամբ առ հանճարեղութիւնն զուգընթաց բողբոջմամբ կատարելագործէին. – 360.

ՀԱՐՍՏՈՒԹԻՒՆ - բայց մնայ ի հարստութեան Պտղոմէականն միայն, մինչ տիրել Կղէոպատրեայ կնոջ միոյ եգիպտացւոյ որ յետ բազում ժամանակաց, մինչև յՕգոստոս կայսր: - 72. և ինքն Հազարաւուխտ առնու զընտիրս այրուձիոց, զկորովի պատերազմողս ի վառելոցն պարսկային հարստութենէն, և խաղայ գնայ զկողմամբքն Հաշտենից և Ծոփայ, ի վերայ Վահանայ յանկարծօրէն:- 134. ի կանոնի անդ գտցես զՆինոս և զՇամիրամ և զԱբրահամ և զվեշտասաներորդ հարստութիւն Եգիպտացւոց, և ի չորրորդ դպրութեանն Յուլիանու Աղիկառնացւոյ, որպէս և ի չորրորդ դպրութեանն Մովսէսի: - 18. Իսկ Ասուդ թէպէտ և այնպէս շքեղութեամբ ճոխանայր եգիպտական և հնդկային հարստութեամբն՝ այլ յիշելով զբուն իւր սեփհական թագաւորութիւն Ասորեստանի՝ ոչ հաճոյանայր կեալ եգիպտացի գահակալութեամբն. – 70. Որդին Ապուսեճի Աւշին, որ զպարսկային հարստութիւնն հզօրապէս յաղթութեամբ ի գլուխ եհան՝ ձեռնամուխ ախորժեաց լինել ի վերայ Հայոց – 360.

ՀԱՐՑ - Նաև սրբոց հրեշտակացն ի տեսաւորութիւն ձևացեալ, որոց սարսափմամբ առ նորա զնայեցած յապուշ միտքն կրթեալ, շուրջ փակեալ զնայեցածն՝ ի հարց մատուցեալ ասէ – 386.

ՀԱՐՑԱՆԵԼ - այլ հրամայեսցէ մեզ գրել ի Հայս և հարցանել առաջնորդացն Հայոց, և ընդունել պատասխանիս,,: - 132. Եհարց սաստիւ կամ թէ հրամանաւ տէրութեան իւրոյ, ,,ի բաց լեր, ասէ, ի հաւատոցն Քրիստոսի, և իմ թողեալ քեզ զբազում վնասսն զոր գործեցեր – 290. Եւ եհարց եթէ դո՞ւ իցես Աշոտ. ասէ այո ես եմ. երկրորդեալ և երրորդեալ և զսոյն լուաւ. – 216. Եւ իբրև կացին նոքա առաջի թագաւորին՝ եհարց հեգնական բանիւք եպերելով լի ամբարհաւաճութեամբ – 242. Եւ իմ զհետ երթեալ բանից նորա հարցանէի՝ ո՞ւր ուրեք ասէք լինել զերկիրն զայն անծանօթ. – 48. և հրամայեաց ածել առաջի զկապեալսն, հարցանել և լսել ի նոցանէ: - 242.

ՀԱՐՑԱՓՈՐՁ - զի զկապեալսն յառաջ մատուսցեն ի հանդէս հարցափորձի քննութեան: - 240. մինչ ինքն նստցի յատենի և մուծցէ զնոսա ի դատաստան հարցափորձի և քննութեան վարուցն – 220.

ՀԱՐՑԵԱԼ - Եւ հարցեալ Զրուանն – 46. և հարցեալ և պատասխանեալ սուրբն լի կատարեալ իմաստութեամբ Հոգւովն սրբով՝ զոր անմեկնելի ունէր յինքեան սուրբն. – 104. և հարցեալ վասն որոյ ամբաստանն եղեն զԱրտաշրէ. – 118 և հարցեալ ցնա յաղագս մահուանն Յովսէփու ի վրէժխնդրութեանն աղագս երկրորդ նահատակութեան նորա, որ եկաց ընդդէմ զօրավարին, յուշ առնելով նմա զապստամբութենէ և ընդխառնելոյ նորա ի վնասս արքունի – 294. զի հարցեալ լինէր, թէ ո՞վ ոք, և յորո՞ց, և յումմէ՞, և ե՞րբ, և առ որո՞վք: - 72. հարցեալ ցնա - 24. Քանզի հարցեալ և բռնազբօսեալ զերկոսին գլխաւորին Տաճկաց, անունկնդիր լինելով ասացելոցն, և ի տեսչութենէ Աստուծոյ թողացուցեալ նոցա առանց վտանգից՝ որպէս հաճոյ թուիցի կեալ ի հաւատսն Քրիստոսի համարձակաբար. – 324. քանզի հարցեալ ցնա որք նորին ուղեկից՝ թէ ո՞րպիսի պատճառաւ անկեալ եղեր ի մտաց՝ ասէ – 158.

ՀԱՐՔ - և զօրինակ մահու նորա, և որպէս զմռեալ դի նորա բարձաւ ի գաւառն Հարքայ ի տեսիլ բազմաց: - 42.

ՀԱՑ - և բազում եղեն դիակունք նոցա վասն սովոյ հացի և ծարաւոյ ջրոյս,,: - 184. և զպէտս կերակրոցն վճարեն ի սերմանց ինչ, առաւել ի կորեակ կոչեցեալ սերմանէն, զոր ոմանք ի սով ժամանակի /190/ հաց անուանեն. – 192. և կատարեալ զաղօթսն և զոհացեալ՝ ետուն զփառս Աստուծոյ և հատուցին զամէնն և նստան ուտել հաց. – 228. ճաշակեալ ճաշակս

զհացն կենդանի, և զաղբիւր արեանն կենդանի և կենդանարար որդւոյն Աստուծոյ՝ աւանդեաց զհոգին ի ձեռս սրբոց հրեշտակաց – 388. ճաշակեալ սակաւ ինչ հաց և գինի գոհացաւ, և առ ընտանիս իւր դարձեալ թախանձագին՝ յարուցեալ էջ ի յամրոցացն – 216.

ՀԱՑԻՒՆ - ետ նմա զԱրևաստան զամենայն մինչև ցՄծուին և զերկիրն Հայոց մինչև ցգետն Հուրասդան, և զգաւառն Կոտայից մինչև յաւանն Գառնի յեզր ծովուն Բզնունեաց և մինչև յԱռեստն աւան և զԿոգովիտ գաւառ մինչև զՀացիւն և ցՄակու: - 140.

ՀԱՒ - բովանդակաբար բացայայտել զհաւատարիմն գրել, թէ արդեօք Ասուր, որ զՆինուէ շինեաց, հաւ Նինոսի՞ իցէ ի ծննդոց Սեմայ, ուստի Նեբրովթ, կամ թէ արդեօք ազգն Արծրունեաց Սեմա՞յ սերունդք իցեն, թէ Քամայ ի Նեբրովթայ: - 14. և ժողովեալ իբրև հաւ զձագ ընդ թևովք ի պատճառս պահպանութեան – 214. և ի մատնելն մերում լարօք հնգետասան՝ հաւք երկու պատահեցին մեզ – 50. և ոչ ևս այնուհետև ինչ ոչ տեսանէաք, ոչ հաւ և ոչ գազան, բայց զերկին և զերկիր: - 50. ի հարկէ լուայ աստուածայնոյ սքանչելի ձայնին որ ի հաւուցն ասացեալ եղև„: - 52. միանգամայն խորհէր վրէժխնդիր լինել ազգին Մամիկոնէից վասն սպանման Մեհուժանայ հաւոյն իւրոյ: - 112. յաղագս գոլ զնա սերունդ Վարբակայ Մարի, որ եբարձ զթագաւորութիւնն ի Սարդանապաղեայ, հաւուցն Սենեքերիմանց: - 62. որ ունէին մարդկեղէն երեսս, և մեծ էին քան զհաւսն որ առ մեզ լինին - 50. որ յանուն հաւոյն իւրոյ Սեման անուանեալ էր լեառն: - 16. սա անուանէ զանուն իւր ըստ անուան հաւոյն իւրոյ Սեմայ՝ Սեմիրամ – 16. սա առաւելեաց յամենայն հոգածութիւնս ի գիւտս իմաստութեան ուսումնասիրութեան և այլն ամենայնի՝ քան զհարս և զհաւս իւր: - 334. քանզի բանականն յերիս յայսոսիկ տեսանի, ի հրեշտակս, ի մարդիկ և ի դևս. այլ ոչ ի հաւս կամ ի յայլ կենդանիս: - 52.

ՀԱՒԱՆԱԿԱՆ - Իսկ ոմանք ի պատմագրաց ասեն, թէ և դուստր Նոյի և ճարտարապետ նաւին կնաւ և որդւովք և կարևոր բարեկամօք. (տապանի մեջ են մտել) որ և ինձ հաւանականք այսոքիկ թուին. – 30.

ՀԱՒԱՆԵԱԼ - առանց ի տանջանս և ի չարչարանս լի դառն հարուածոց մտանելոյ հաւանեալ մեզ և օրէնսդրին մերոյ Մահումաթայ – 244. եթէ հաւանեալք արդարոյն և ապաւինեալք ի նա՝ յուսացան ի բան նորա, ծառայել երկիւղիւ հրամայելոցն ի նմանէ՝ զի՞նչ անհաւատ թուի և ի փրկութենէն ընդ նմին վայելել. - 32. Եւ կայսր Մուրիկ հաւանեալ նմա՝ յղէր առ նա զՓիլիպիկոս փեսայ իւր. և տայր տանել նմա գիր ընդունելութեան, և առնոյր ի նմանէ երդումն: - 138. Եւ տային կարծիս պարսկականին՝ որպէս թէ հաւանեալ օրինաց նոցա: - 110. զոր աւանդեցին խաւարայած արևելականքն, Զրադաշտ և Մանիթոպ իւրեանց հաւանելոցն – 52. Եւ հաւանեալ Խոռեմայ՝ եկն առ Հայրակղոս արքայ Յունաց, թողեալ ի նա զԵրուսաղէմ և զԿեսարիայ Պաղեստինացւոց և զամենայն կողմանս Անտիոքացոց և զամենայն քաղաքս գաւառացն այնոցիկ, և զՏարսոն Կիւլիկեցւոց և զմեծ մասն Հայոց և զամենայն զոր միանգամ կամեցաւ Հայրակղոս. – 152.

ՀԱՒԱՆԵՑՈՒՑԱՆԵԼ - Իսկ թագաւորն գրէ առ զօրավարն թերևս կարասցէ հաւանեցուցանել զԳուրգէն՝ երթալ ի թագաւորական քաղաքն առ կայսր, և մեծաց պարգևաց և պատուի և գահու յառաջագութեամբ ընկալցի պարգև ի թագաւորէն: - 302.

ՀԱՒԱՆԵՑՈՒՑԵԱԼ - Ընդ որ ոչ հաճոյացեալ Գուրգէնայ երթալ ի Յոյնս. բայց հաւանեցուցեալ զԳրիգորն տալ զբերդն ցզօրավարն, և հաճեսցի զմիտս թագաւորին: - 302.

ՀԱՒԱՆԻԼ - Եւ բազումք ի նոցանէ հաւանեցան նմա՝ պատգամաւոր Աստուծոյ ասել: - 160. Եւ նոցա ընկալեալ զխնդիրսն՝ հաւանեցան առնել ըստ կամաց նորա, մինչև տեսցեն եթէ զի՞նչ պատասխանի եկեսցէ նոցա յարքայէն իւրեանց, և կամ զօրուն զի՛նչ հրամայեսցէ առնել: - 144. զոր ես ոչ հաւանիմ ասել ի դիւաց. – 50. Յայնժամ իբրև գիտացին երկոքին կողմանքն, եթէ ոչ գոյ հնար գտանել զելս իրացն և տալ խաղաղութիւն՝ ապա հաճեցան և հաւանեցան գրել առ թագաւորն. – 286. որ ոչ հաւանեցաւ մտանել յանմիտ խորհուրդ շինութեան աշտարակին. – 40. „եթէ կամիս կեալ ընդ իս և վայելես ի կեանս աշխարհիս, և ընդունել պարգևս և պատիւս յինէն՝ հաւանեա հրամանի հմոց և ի բաց լեր ի հաւատոց քրիստոնէութեանդ, զոր պաշտես – 294. Իսկ նոքա թէպէտ և հաւանէին՝ այլ էր

և հակառակութիւն մեծ ի մէջ նոցա. քանզի որոշեալ էին պաշտամամբ կռոց ըստ իւրաքանչիւր կամաց: - 156.

ՀԱՒԱՆՈՒԹԻՒՆ - առ որ յղեալ բազում անգամ պէսպէս սպառնալեօք և ողոքական բանիւք հաւանութեամբ թողուլ օրէնս քրիստոնէութեան և հաւասարակցել այլոց ուրացողացն զՔրիստոս. – 318. և անհակառակող հաւանութեամբ հեզահայեաց առ միմեանս սիրոյ յորդորմամբ արտաքոյ վատթարին խոհականաբար մնալով, քաջախորհուրդ առատաբուղխ խաղացմամբ իմաստութեանն զմիմեանս բռնահարելով, զօտարոտին ի բաց վարատելով զբղջախոհութեան անհանճարութիւն՝ զլաւն և զյոյժ օգտակարագոյն ընտրութեամբն գիրկս արկին. – 388. զի և զբազումս պատերազմեալ պէսպէս մարտիւք, և ոչ ինչ կարացեալ ստնանել անմարտնչելի ամրոցացն և քաջութիւն արանցն որ ի նմա՝ ողոքական բանիւք կոչէր ի հաւանութիւն: - 278. զորոյ ձախողակի իմացմունս ծանուցեալ իշխանացն Հայոց՝ միով հաւանութեամբ գրեն յարքունիս և խնդրեն զԱհմաթ /338/ որդի Հալթի. – 340. որք ծանուցեալ զբռնանալն նորա ի վերայ պարսկական պետացն և զինչ կրեցին, զմտաւ ածեալ և զխառն ընդ աշխարհիս զդրակցութիւնն, և թէ գուցէ զպարսկայինն հասանիցէ մեզ կրել և աշխարհիս մեր՝ ձեռն ետուն հաւանութեան ի նորայն կալ մնալ հպատակութեան: - 360.

ՀԱՒԱՍԱՐ - ,, վնասս և զբեկումն հարկաց արքունի և զկոտորումն զօրաց քոց Աշոտ գործեաց, և նա է պատճառ ամենայն ապստամբութեան Հայոց ի քումմէ թագաւորութենէդ, ասեն, ո՛վ քաջդ և հաւասար աստուածայնոց կարողութեան ինքնակալ, և ընդհանուր իշխեցօղ կենաց և մահու,,:- 180. ,,Բուխայ գլուխ զօրավարաց ընդհանուր Թագաւորութեան Տաճկաց, Ջափր իշխեցող ծովու և ցամաքի, հաւասար և օրէնսդրին մերոյ Մահումաթի, և հաւատարիմ միջնորդ Աստուծոյ և մարդկան, և թագաւոր ընդհանուր ազգաց հարաւային աթոռակալութեան … Յղեցի զքեզ ելանել ի վերայ երկրիդ Հայոց ամենայն կենդանեաց – 236. Իսկ զօրավարն խոստացաւ երդմամբ տալ նմա զի՛նչ և խնդրիցէ, մինչև հաւասար իւրոյ տէրութեանն բարձակից և պատուակից կացուսցէ: - 218. քանզի դեռ միաբանք և միախորհուրդք և հաւասարք առ միմեանս բնակէին իշխանք Հայոց ազատագունդք բազմութեամբ և զօրաց նոցա – 194.

ՀԱՒԱՍԱՐԱԿՑԵԼ - առ որ յղեալ բազում անգամ պէսպէս սպառնալեօք և ողոքական բանիւք հաւանութեամբ թողուլ զօրէնս քրիստոնէութեան և հաւասարակցել այլոց ուրացողացն զՔրիստոս. – 318.

ՀԱՒԱՍԱՐԻԼ - ,,մարդ ի պատուի էր և ոչ իմացաւ, հաւասարեաց անասնոց անբանից և նմանեաց նոցա,,: - 22.

ՀԱՒԱՍԱՐՈՒԹԻՒՆ - և զի հաւասարութիւն երից ազգացն, այսինքն որդւոցն Նոյի, կարգաւ կանոնեալ դրոշմեալ կան յոլովից գիրս ոչ է մեզ հարկաւոր զնոյն երկայնաբանութեամբ երկրորդել: - 12. Զուգակշիռ հաւասարութեամբ մարզպանն Հայոց Գուրգէն հրաշազան յօրինուածով շինէ զեկեղեցին ի քաղաքին Հադամակերտ ի Մեծն Աղբակ, ի բուն իշխանական սեփհականութեանն իշխանութեան զարմին Արծրունեաց – 396.

ՀԱՒԱՍՏԱՆԱԼ - Նոյնպէս և զպայման ժամանակացն յանբաւ բիւրս ամաց ձգեն որ ոչ և ըստ միոյ յեղանակի հաւաստանայ առ ի ցուցումն, ոչ արեգական բերմամբ ի նոյն կէտ ամսոց և աւուրց և ոչ ըստ չորից փոխմանց առ ի յեղումն ժամանակի տարւոյն, այլ և ոչ ըստ լուսնական լրութեանն և սուզականութեան: - 18.

ՀԱՒԱՍՏԵԱՒ - այլ և ոչ զմեզ ապստամբս կարծիցես գոլ յինքնակալ թագաւորէն և ի քումմէ ճոխութենէդ, եթէ հաւաստեաւ քննիցես: - 212.

ՀԱՒԱՍՏԻ - ,,արիք երթայք առ զօրավարն, տեսէք հաւաստի, և ի վերայ հասեալ գիտասցուք, թէ ի՞ւ իւիք կարասցուք հաճել զմիտս նորա ի խաղաղութիւն,,: - 214. և ի մեր կար տաժանմամբ ի խոյզ և ի խնդիր ելեալ զհաւաստին գտանել – 12. և յոյժ հաւաստի և ընդունակ գոլ զառ ի բազմաց /244/ վկայութիւն ի վերայ մեծի և կամ փոքու ինչ իրաց կամ ի վերայ կենաց և մահու. – 246.

ՀԱՒԱՍՏԻՔ - Հաւաստիս այս մեզ Եւսեբիոս Կեսարացի, Յուլիանոս Աղիկառնացի՝ ստուգաբանեն զթագաւորս Ասորոց ի զաւակէ Սեմայ զաճմունս առնել, որպէս ի կանոնեալ սահմանէն իմանալ: - 14.

ՀԱՒԱՏ - ,,եթէ կամիս կեալ ընդ իս և վայելես ի կեանս աշխարհիս, և ընդունել պարգևս և պատիւս յինէն՝ հաւանեա հրամանի կամաց իմոց և ի բաց լեր ի հաւատոց քրիստոնէութեանդ, զոր պաշտես – 294. ,,ձայն իմն ահաւոր հրեշտակի անկեալ ի վերայ իմ՝ հրամայեաց երթալ պատգամաւոր յազգն իմ, ցուցանել զԱստուած արարիչ երկնի և երկրի. առնուլ ինձ անուն գլխաւորութեան, և զտութիւն հաւատոց որ ի կուռս՝ յանդիմանել և քակտել,,: - 158. ,,Միայն ի բաց լեր, ասէ, ի հաւատոցն Քրիստոսի, հնազանդեալ ընդ ձեռամբ մեծ թագաւորին – 204. Այլ և զայս ևս եդին առաջի թագաւորին աղերսական մեղադրանս, եթէ ընդէ՞ր իբրև ժողովն գումարէր՝ ոչ զոք ի Հայոց հարկաւոր համարեցայք կոչել ի միաբանութիւն հաւատոց: - 132. այլ ստիպեսցուք զըմբռնեալսն՝ ի բաց կալ ի հաւատոց քրիստոնէութեանն. – 196. աներկիւղ համարձակութեամբ, բանիբուն համառօտութեամբ կարգեցին եդին առաջի բռնաւորին բանս գեղեցկայարմարս յԱստուածաշունչ գրոց վասն ի Քրիստոս հաւատոցն – 250. Ասաց Բագարատ յուրացութեանն իւրում, թէ առ վտանգի նեղութեանցն՝ ուրացութիւնն ոչ ինչ վնասէ, եթէ ի սրտին գաղտնի պահէ զխոստովանութիւնն հաւատոց: - 254. Ասէ, ,,զի՞նչ է նոր հաւատդ, որ այժմ ի քէն երևի. եթէ այլ ևս յաւելցիս ասել՝ անձին քում դու եղիջիր պարտական,,. – 160. Բայց երիցս երանելի ոմն երիտասարդ հասակաւ, ինքն տաճիկ և ազգաւ պարսիկ՝ ելեալ զհետ սիրոյն Քրիստոսի հաւատոցն եկն յարեցաւ ի Պատրիկն Անձևացի – 222. Բայց իբրև ետես բռնաւորն զանդառնալի միտսն և զաներկբայութիւն հաւատոցն և զաներկիւղ և զյանդուգն պատասխանիսն և զմեծ անարգութիւնն զոր հասոյց ի վերայ նորա և նոցին օրէնսդրին…բարկացեալ յոյժ հրաման ետ փութով զրաւ առնել կենաց նորա: - 206. գրէ թուղթ հաւատոց առ Ղևոն կայսր Յունաց, և ընկալեալ ի նմանէ պատասխանիս՝ բազում ինչ ի Կուրանէ անտի իւրեանց արտաքս ընկէց զյոյժ առասպելագոյնն, քանզի ստուգապէս ծանեաւ զզօրութիւնն. – 166. դնէր ուխտս ընդ իշխանս աշխարհիս Հայոց՝ գնալ ըստ արժանի /180/ հաւատոցն Քրիստոսի, զի վկայեսցեն ըստ անուան քրիստոնէութեանն և գործքն: - 182. եթէ կացցես ի նմին յամառութեան ի հաւատդ Յիսուսի որդւոյն Մարիամայ կնոջ հրէի,,: - 294. Եհարց սաստիւ կամ թէ հրամանաւ տէրութեան իւրոյ, ,,ի բաց լեր, ասէ, ի հաւատոցն Քրիստոսի, և իմ թողեալ քեզ զբազում վնասսն զոր գործեցեր – 290. Ետ պատասպանի երանելի Մուկաթլ լի հաւատովք և ճշմարիտ խոստովանութեամբ ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ, ասէ. – 290. և խորհեցաւ սա զմիտս զայս, եթէ որ առ վտանգի նեղութեան դարձցի ոք առ ի պաշտօն կռոցն՝ ոչինչ է, եթէ սիրտ իւր ուղիղ պահեսցէ զհաւատսն Քրիստոսի: - 256. և անդ գեղեցիկս և համառօտս անպաճոյճս կարգէր մի ըստ միոջէ զվկայութիւն /204/ հաւատոցն որ ի Քրիստոս – 206. Եւ առ չհանդուրժել այնքան եկեալ հասեալ վտանգաւոր նեղութեանցն, և գազանեղէն զայրացմամբ մրմռեալ յոգի իւր ի վերայ կորստեան սուրբ հաւատոյս և կործանման աշխարհիս Հայոց – 126. Եւ Աւշնի հաւատացեալ զաշխարս ծառայի ումեմն Սափի անուն ի գերելոցն Յունաց ներքինի, թողեալ զհաւատսն որ ի Քրիստոս, մսլիմանակ դեն ստացեալ, արիւնարբու ուսմամբ բնաւորեալ. – 372. և դու ջանաս մոլորեցուցանել զիս ի հաւատէն Քրիստոսի: - 222. Եւ ես զայլովք հայեցեալ բանիւք քամահեալ՝ ուժգնակի կարծիք ի միտս իմ ընթացան առ ի հաւատ ասացելոցս վերջնոյ – 48. և զՀրէայսն որ յաւուրց սրբոյն Գրիգորի հաւատացեալ էին ի Քրիստոս՝ վարեն ի գերութիւն, աւելի վտանգ նոցա քան այլոց Հրէիցն հասուցանելով վասն ի Քրիստոս հաւատոցն: - 104. և ընկա՛լ օրէնս և հաւատս արժանի կենաց և գովութեան ի մեծ արքայէն և ի մեր իշխեցող հրամանակատար թագաւորին հնազանդութենէ: - 204. Եւ խնդրէին ի բազումողորմէն Աստուծոյ՝ հանել ի գլուխ զառօրեայ ժամանակս անսայթաք և հաստատուն հաւատովք – 252. և ծառայեա ճշմարտութեան օրինաց և հաւատոց, զոր ուսաք ի մարգարէէն Մահումաթայ. ապա թէ ոչ՝ զնորին հակառակն ընկալցիս, տանջանս

և մահ, և ելցես ի կենաց աստի չարաչար մահուամբ,,: - 294. և կարծէր յայնժամ ի ձեռն խոշտանգանաց դիւրաւ արկանել զնոսա ի հաղբս կորուսելոցն և մոլորելոցն ի հաւատէն Քրիստոսի: - 264. Եւ մեք հետևեալ Աստուածաչունչ գրոց՝ պահեսցուք անբիծ զհաւատս սրտից, և մաքուր զխոստովանութիւն շրթանց, ըստ սրբոյն Պօղոսի վերաբերեալ զօրինականն – 258. Եւ միջնորդէր նմա հետևել հաւատոյ առաջնոյ Իսրայէլականացն, ,,զի թէ յայս եկեսցես՝ իմով հրամանաւ եղիցիս զօրագլուխ մեծ և առաջնորդ ամենայն տոհմի քո,,: - 158. Եւ յաւէտ հրաշիւք յօրինէր զկարգս սրբոյ եկեղեցւոյ ուղղափառ առաքելական հաւատոց ի տէր Յիսուս Քրիստոս. – 180. և յաւիտենական և անսպառ և անվախճան են կեանքն և պարգևքն, զոր պատրաստեաց Աստուած սիրելեաց իւրոց և որք կան համբերութեամբ ի հաւատս ճշմարտութեանն.– 264. Եւ նա ևս քան զնս պնդեալ հաստատեալ կայր ի հաւատս, ի սէր և ի յոյսն Քրիստոսի. – 318. և ոչ եմ բաւական պատմել զանցս անցիցն կորստականութեանն նոցա մոլորութեան, վրիպել յուղիղ և յամբիծ առաքելաքարոզ դաւանութեան հաւատոց կաթողիկէ եկեղեցւոյ ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ. – 240. և որ ինչ ի նմանէ կան պահին պարգևք կացելոյն ի ճշմարտութեան հաւատս, և տանջանք ուրացելոցն և յետս կացելոցն - 206. և վահան ի թիկունս եդեալ ի բոլոր սրտէ զհաւատս անբիծս, և համբարձեալք զձեռս իւրեանց յերկինս իբրև զաղեղն հաստ – 252. ԵԻ ՎԱՍՆ ՀԱՒԱՏՈՑՆ ՈՐ Ի ՔՐԻՍՏՈՍ: - 94. Զայս ևս առաւել քան զսոյնս և բազմապատիկ կարգեցին եղին բանս գեղեցկայարմարս ի Քրիստոս հաւատոցն: - 246. զի այնու դիւրաւ կարասցեն հերքել մերժել ի բաց կալ ի սուրբ հաւատոյ պարկեշտ կրօնից քրիստոնէութեան: - 124. զի աննկեալ էր ի սիրտս նոցա հաւատ սուրբ առաքելոցն – 246. զի անսայթաք և աներկբայ հաստատուն հաւատով ընկալցին զվճիռ մարտիրոսական, համբերութեամբ բազմաւ և գոհացողական օրհնութեամբ – 266. զի կարասցէ անսայթաք հաւատով յաղթել հնարից բանսարկուին, որ ի ծածուկ և յայտնի պատերազմին – 206. զշրթունս մեր մաքրեսցուք ի մաքուր խոստովանութիւն հպելով և զմիտս մեր սուրբ պահելով ի հաւատս ճշմարիտս. – 256. ընկալջիք հաւատս և օրէնս աստուածատուրս հեռի ի ստութենէ և լի որ ինչ ընդդէմ ստութեան է – 244. թէ ,,մերձ է բան ի բերան քո և ի սրտի քում, այսինքն է բան հաւատոյ զոր քարոզեմք,, - 258. Իսկ կատարելագոյնքն և ծերքն ի նոցանէ սպուժէին առ այս, և մանաւանդ որք հաւատարիմքն կոչէին ըստ հաւատոյն նոցա որք Կուռայքն անուանէին – 404. կոչեաց զերիցունսն նորոյ կտակիս, զեպիսկոպոսս և զքահանայս, առաջի արկեալ զհաւատոցն կատարելաբանութիւն, զմկրտութեանն լուսաւորութիւն. զառեկելոցն յապաշխարութիւն, զյոյսն յետ վախճանին, զմարդասիրելն Քրիստոսի - 386. համառել պնդել ի հաւատսն Քրիստոսի զոր պաշտեաղ, և ի ձեռն չարաչար տանջանաց ելանել ի կենաց աստի – 290. միայն յայս բան բովանդակեալ ասէ, ,,որք հաւատով պարտեցին զթագաւորութիւնն,,: - 302. միանգամայն սաստկացուցանէր ի վերայ նորա զահարկութիւնն, զի գոնեայ այնու կարասցէ արդեօք վրիպեցուցանել ի ճշմարիտ հաւատոցն որ ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ. – 294. յուսացեալ ի մարդասիրութիւնն Քրիստոսի, զմաքսաւորին և զաւազակին զետնորդսն բարբառեալ, և զփրկական մարմին և արիւն որդւոյն Աստուծոյ հայցեալ հաւատով ի թողութիւն մեղաց, յուսացեալ ի քաղցրութիւնն Աստուծոյ: - 336. Նախ յառաջ ախորժական թուէր Գագկայ անուանել զեկեղեցին փրկչական անուանակոչութեամբն մակաձայնել ոչ ուղղակի առ հաւատն մատուցեալ – 394. նոյնպէս և տանջանքն նմին նման յաւիտենականք և մշտնջենաւորք յանսպառ յաւիտեանս և յանմահ խոշտանգանս՝ պղծոցն և ուրացողացն ի սուրբ և յանբիծ հաւատոց քրիստոնէութեանն. – 264. Նոքա պատասխանեալ ասեն. ,,վասն զի մեք ի պարսկական հինից անդուլ և անպարապ գոլով ի բաց լքաք զկրթութիւնն գրոց սրբոց՝ առ ընտրել զհաւատոց խոստովանութեան կանոնադրութիւն. – 132. որ ի վերայ եկեղեցեաց Քրիստոսի և սուրբ ուղղափառ հաւատոյ արեամբ չափ ճգնեալ նահատակեցան, և զխոստովանողական անուն ձայն ի վերայ եղեալ կարդային: - 132. որ յետ հաւատոցն որ ի Քրիստոս բազում ուղղութեամբ և երկիւղածութեամբ կրօնս ըստ արժանի հաւատոյն ցուցեալ, գրէթէ ի ծայրս

առաքինութեան զաճումն հաւատոցն տարեալ հասուցեալ, որ ինչ յորդորումն աւետարանական վարժիցն ունին դաստիարակութեան ցոյցք: - 78. որ յետ հաւատոցն որ ի Քրիստոս բազում ուղղութեամբ և երկիւղածութեամբ կրօնս ըստ արժանի հաւատոյն ցուցեալ, գրէթէ ի ծայրս առաքինութեան զաճումն հաւատոցն տարեալ հասուցեալ, որ ինչ յորդորումն աւետարանական վարժիցն ունին դաստիարակութեան ցոյցք: - 78. որ յետ հաւատոցն որ ի Քրիստոս բազում ուղղութեամբ և երկիւղածութեամբ կրօնս ըստ արժանի հաւատոյն ցուցեալ, գրէթէ ի ծայրս առաքինութեան զաճումն հաւատոցն տարեալ հասուցեալ, որ ինչ յորդորումն աւետարանական վարժիցն ունին դաստիարակութեան ցոյցք: - 78. որ ոչ եղև ժառանգորդ հայրենեաց հաւատոցն որ ի Քրիստոս. – 80. Որկեն և եղեցանն առ նորա բերեալ բացայայտ ի խորհուրդ տապանին, ի Փռիւգացւոց ապարասանութենէ ի մեզ ճախրեալ ապրուստն. ի տանն Աստուծոյ զընթացսն քաջայարմարագոյն հաւատով բերեալ: - 396. որք անուանէին զինքեանն համակդէնս, այսինքն ամենագետք ի հաւատ կրակի – 48. վրիպել յանբիծ և յուղիղ յառաքելաքարոզ հաւատոցն ի Հայր և յՈրդի՝ և ի Հոգին Սուրբ: - 196. տանջեաց զնոսա գանիւ, և նոքա ևս առաւել պնդեցան ի հաւատսն և ի յոյս բարեաց և ի սէրն Քրիստոսի: - 222. Քանզի հարցեալ և բռնազբօսեալ զերկոսին գլխաւորին Տաճկաց, անունկնդիր լինելով ասացելոցն, և ի տեսչութենէ Աստուծոյ թողացուցեալ նոցա առանց վտանգից՝ որպէս հաճոյ թուիցի կեալ ի հաւատսն Քրիստոսի համարձակաբար. – 324. Քանզի սա առաջին ի հեթանոսական թագաւորաց սկիզբն արար ի Քրիստոս հաւատոց: - 76. Որ անսայթաք հաւատով յառաջացաւ առ աւարտումն պատերազմին փութացեալ, և ելեալ յամրական տեղւոյն սակաւաձեռն զօրականաւն, որ պահէին զպահպանութիւն Շամիրամ բերդին – 400.

ՀԱՒԱՏԱԼ - ,,զի սրտիւ հաւատամք յարդարութիւն, և բերանով խոստովանիմք ի փրկութիւն,, , որպէս ասաց առաքեալն – 256. Ապա յղէ զնա ի Խորասան, և նմա հաւատաց զվերակացութիւն աշխարհին. – 326. Բայց ի գնալ մեծ հազարապետին յարքունիս՝ հաւատաց զվերակացութիւնն աշխարհիս Հայոց և հարկս արքունի ի ձեռս Մուսէի ումեմն որդւոյ Զօրահայի հազարացւոյ – 172. Գրեալ ի թղթի անդ՝ ի ձեռն նորա հաւատալ աշխարհիս Հայաստանեայց – 186. Երկրորդ՝ զի և ոչ հաւատայր Գուրգէնի՝ ամբողջ պահելով, զոր ինչ միջնորդեն երդմամբ, զհօրն իւր կիրսն ի նորայն հօրէն կրեալ յուշ առնելով: - 316. և առ Տիմոթէոս գրէ, հաւատարիմ գոլ զզօրութիւն հաւատոցն, ասէ, ,,թէ ուրանամք՝ և նա ուրանայ զմեզ. թէ չհաւատամք՝ նա հաւատարիմ մնայ,,: - 258. Եւ արդ ասացից փոքր ի շատէ զյայտնի գործեցեալսն, զի և որ ինչ ընդ սոքօք և յետ սոցա ի գլուխ ելին հանգամանք իրաց՝ և այնմ առանց երկբայութեան հաւատասցես, իբրև ճշմարիտ և անսուտ պատմողի: - 240. և Դաւիթ ասէ, ,,յոր հաւատացի զնոյն և խօսեցայ,,. և Պօղոս՝ ,,մեք հաւատամք զոր խօսիմքն,,. և դարձեալ Պօղոս՝ ,,եթէ խոստովանեսցիս բերանով քով զտէր Յիսուս, և հաւատասցես ի սրտի քում թէ Աստուած յարոյց … - 258. և ի հասանելն նորա անդր թողեալ զհակառակաբար մարտն՝ խօսին ի խաղաղութիւն, առաջի եդեալ զհրամանն արքունի, զգլխաւորին Տաճկաց, և Աշոտի հաւատալ զբոլոր տէրութիւնս Վասպուրականի: - 316. և հաւատալն նորա ի մի Աստուած Հայր և մի Որդի նորա ի Բանն Աստուած Յիսուս Քրիստոս և ի մի Հոգի սուրբ, զուգակից և բնութենակից և փառակից Հօր և Որդւոյ, ի մի Աստուածութիւն կատարեալ.– 94. և հաւատան զառաջնորդութիւնն Հրէից՝ Զօրաբաբէլի որդւոյ Սաղաթիէլի յազգէ Յուդայ: - 66. Եւ հրամանաւ ինքնակալին Թէոդոսի կայսեր հաւատայ նմա զհազարապետութիւն բաժնին Հայոց, զՄիջագետս մինչև ի յանցս Եփրատ գետոյ: - 116. Եւ ձեռագրեալ Մուշեղայ զամրոցաւն Նորաբերդ և շուրջ զսահմանսն՝ Դերանկին հաւատալ, և զայլ ևսն՝ որդւոյ իւրում ժառանգեցուցանել: - 324. և նորա ոչ հաւատայր երթելոց կոչնականացն, մինչև կրկնեաց և երեքկնեաց. – 272. զի /258/ սրտիւ հաւատամք յարդարութիւն և բերանով խոստովանիմք ի փրկութիւն,,: - 260. զի գործ մի գործեմ ես յաւուրս ձեր, գործ որում ոչ հաւատայցէք, թէ ոք պատմեսցէ ձեզ: - 200. Զի չէ և չէ իսկ հնար, թէ որ հաւատայ

բերանով՝ թէ ուրասցի շրթամբք – 256. Ի դառնալն Ապուսէթի յԱսորիս և Մուսէի հաւատալ զվերակացութիւն հարկաց արքունի, և ընդդէմ եկեալ յարքունուստ հազարապետ ոմն հարկաց, Ծովափի կոչեցեալ ամիրայ Ալայ անուն: - 176. Իսկ Հասան ըստ յանձնառութեանն գնաց մեկնեցաւ ի Դերանկէն, եմուտ առ Գագիկ յամուրն և զտրտունջն զԴերանկէն հաւատարմացոյց առաջի Գագկայ, որ դիւրաւ առ հաւատալն հաստատնագոյն երևէր. – 350. միայն ըստ ամացն ծննդաբանութեան հաւատացին Աշոտի զիշխանականն տալ պատուադրութիւն – 360. յոր ձեռն հաւատաց Արտաշէս զգաւառն Աղբագ.– 90. Յորում տեղւոջ բանակ կրօնաւորաց կարգեաց, և հաւատաց զառաջնորդութիւնն նախասացեալ քահանային – 394. յորս բազումք անկեալ ի նա հաւատացին ի Քրիստոս, որպէս Ծանարքն և Աւրհազքն. – 274. որ ըստ աճման և սերելոյ նախարարութեանց՝ եկեալ հասեալ ցայս վայր ժամանակի ի թագաւորել Աբգարու և հաւատալ ի Քրիստոս: - 78.

ՀԱԻԱՏԱԼՈՑ - որ ի նայն հաւատալոց էին: - 76.

ՀԱԻԱՏԱՐԻՄ - ,,բազում անգամ, ասէ, և իմ ստուգեալ զայդ ի հաւատարմաց խորհրդականացն նորա. – 346. ,,Բուխայ գլուխ զօրավարաց ընդհանուր Թագաւորութեան Տաճկաց, Ջափր իշխեցող ծովու և ցամաքի, հաւասար և օրէնսդրին մերոյ Մահումաթի, և հաւատարիմ միջնորդ Աստուծոյ և մարդկան, և թագաւոր ընդհանուր ազգաց հարաւային աթոռակալութեան … Յղեցի զքեզ ելանել ի վերայ երկրիդ Հայոց ամենայն կենդանեաց – 236. կարծեաց համանգամայն զբոլոր պաշտօնեայս Քրիստոսի ի բաց վճարել ի հաւատարիմ երկրպագութենէ ճշմարտին Աստուծոյ տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի. – 264. ,,ի քո իսկ ինքնակալ թագաւորութեանդ և ի յօրէնս առաջնորդին ձերոյ գրեալ է՝ ոչ գոլ ճշմարիտ վկայութիւն միոյ ուրուք և հաւատարիմ – 244. ,,հրամայեա արձակել արս հաւատարիմս, և ես յորժամ հասից ի դուռն արքունի՝ ի նմին ժամու խնդիր արարից Խաչին, և գտեալ զնա տայց բերել առ քեզ,,: - 154. Ապա երկոքին նոքա դեսպանս արձակեցին առ թագաւորն ի հաւատարիմ արանց ըստ Եսայեայ զոր ասէ – 286. բայց միայն ի դրան արքունի մտանել և ելանել ընդ հաւատարիմս թագաւորին ի տունս դիւանաց և գանձուց: - 92. Բայց որդին Շեհայ ի մտանելն ի Պարտաւ՝ եթող անդ քաղաքապետ զմի ի հաւատարմաց իւրոց Յամանիկ ոմն: - 338. բովանդակաբար բացայայտել զհաւատարիմն գրել, թէ արդեօք Ասուր, որ զՆինուէ շինեաց, հաւ Նինոսի՞ իցէ ի ծննդոց Սեմայ, ուստի Նեբրովթ, կամ թէ արդեօք ազգն Արծրունեաց Սեմա՞յ սերունդք իցեն, թէ Քամայ ի Նեբրովթայ: - 14. գուցէ յորժամ կատարիցեն զչարիսն զոր խորհեալ են ի վերայ քո, որպէս լուաք ի հաւատարմաց իւրեանց՝ օժանդակութեամբ Արտաշէսի մերժիցեն և զզարմ և զզաւակ քո ի թագաւորութենէ Ասորոց: - 82. և առ Տիմոթէոս գրէ, հաւատարիմ գոլ զզօրութիւն հաւատոցն, ասէ, ,,թէ ուրանամք՝ և նա ուրանայ զմեզ. թէ չհաւատամք՝ նա հաւատարիմ մնայ,,: - 258. և առ Տիմոթէոս գրէ, հաւատարիմ գոլ զզօրութիւն հաւատոցն, ասէ, ,,թէ ուրանամք՝ և նա ուրանայ զմեզ. թէ չհաւատամք՝ նա հաւատարիմ մնայ,,: - 258. և ի բաց բառնալ յաշխարհէ զշփոթ և զխռովութիւն ի միջոյ խաղաղութեան որպէս օրէն է խաղաղասէր թագաւորաց և թագաւորազանց, իբրև Աստուծոյ կամարարողաց և հաւատարիմ ծառայից տիրասիրաց: - 212. և կալեալ զնա եդ ի բանտի ի Նկան բերդի և զամրոց նորա եհան ի նմանէ, և կացոյց զհաւատարիմս իւր պահել զնա, և զտուն և զստացուածս հանեալ ի նմանէ՝ և կացոյց ի վերայ աշխարհին զիւր գործակալս: - 348. Եւ կացոյց զնա իշխան յիւրում հաւատարիմ տեղւոջ, և այնպէս բարեձևագոյն ճոխացոյց զայրն երևելի: - 308. Ընդ նոյն ժամանակս յղէ թագաւորն զոմն ի յաւագ նախարարացն վերակացու Հայոց և հաւատարիմ ի վերայ հարկաց արքունի Ապուսէթ անուամբ, ըստ տաճկական լեզուին, յարելութեամբ եբրայական դպրութեանն: - 170. ի սակաւուն հաւատարիմ լինելով՝ ոչ այնմ և եթ տիրեսցէ տնկոյն, այլ և բազմերջանիկ երկնայնոցն հասցէ կենաց: - 20. Իսկ կատարելագոյնքն և ծերքն ի նոցանէ սպուժէին առ այս, և մանաւանդ որք հաւատարիմքն կոչէին ըստ հաւատոյն նոցա որք Կուռայքն անուանէին – 404. Իսկ նորա յղեալ առ նոսա

դեսպան զԱբդլայ ոմն … տեսանել թէ իցէ՞ հաւատարիմ զոր ինչ խօսին ի ձեռն դեսպանաց, թէ պատիր խաբէութեամբ ջանան կորուսանեն զնա: - 226. Իսկ սրբոցն որ ի Սուկաւէտ լերինն, քանզի էին համաշխարհիկք և հաւատարիմք Սաթինիկայ եկեալ զկնի նորա – 88. Յամի ութերորդի Մուրկայ թագաւորի, թագաւորն Պարսից Որմզդ որ ի տանէ Սասանայ՝ սպանաւ յիւրոց հաւատարմաց – 136. Յայնժամ արձակեաց Հայրակղոս արս հաւատարիմս առ Խոռեմ վասն աստուածընկալ սուրբ Խաչին. – 154. յորում և ոմն հաւատարիմ Յիսէի Սէմ անուն յառաջ խաղացեալ՝ պատահէ իշխանին, ընդ Վահանայ խորհրդակցեալ խորհել զխաղաղութիւն և զմարտն գրգռեալ ցածուցանել և զվառեալ պատերազմն շիջուցանել. – 334. Որգունակ հնչումն տաշելոյ փայտիցն առ Նոյիւ ազդեցութեամբ հիւսնական գործեացն՝ զհեղեղածուփ անդնդաձիգ սահանացն երկնահոս զուգաճանապարհորդութեանն յապրուստ հաւատարիմ առնն յԱստուած յուսացեալ համամիտ ընտանեացն գործակցութեամբ: - 396. Որպէս ցուցանեն յիշատակարանք հաւատարիմ պատմագրացն. մանաւանդ թէ աւետարանիչն և առաքեալն Յոհաննէս, որդին որոտման, տիեզերաց հնչեցոյց զորոտումն աւետեաց Աւետարանին Քրիստոսի – 76. Տեսեալ կնոջն զՄահմէտ այր հաւատարիմ և ուշմագոյն յամենայն իրս աշխարհականս՝ եղև նմա կին և ետ ի ձեռն նորա զամենայն հոգս տան և ընչից: - 158.

ՀԱԻԱՏԱՐՄԱԲԱՆՈՒԹԻԻՆ - Եւ արդ ըստ Եւսեբեա բազմայեղ յեղանակաց խուզմանցն և ըստ Ափրիկանոսի հաւատարմաբանութեաննն և ըստ Մովսէսի Քերթողի՝ նախ ի մէջ առից զորպիսութիւն ազգացն բաժանմանցն գրել: - 12.

ՀԱԻԱՏԱՐՄԱՆԱԼ - Եւ զոր ոչ հաւատարմանայ մեզ՝ և ոչ գրել կարևոր համարեցայ: - 100.

ՀԱԻԱՏԱՐՄԱՊԷՍ - իսկ որպէս գրեալ հաստատեալ կայ հաւատարմապէս վարդապետացս քաջաբան և լի իմաստութեամբ շարագրածք հրաշափառագոյնք: - 122.

ՀԱԻԱՏԱՐՄԱՑՈՒՑԱՆԵԼ - զոր և երանելին Կորիւն, ուսումնակից Մովսէսի և աշակերտ սրբոյն Մեսրովպայ՝ յիւրումն ստուգաբանեալ պատմութեան զայսոսիկ մեզ հաւատարմացուցանէ: - 122. Իսկ Հասան ըստ յանձնառութեանն գնաց մեկնեցաւ ի Դերանկէն, եմուտ առ Գագիկ յամուրն և զտրտունջն զԴերանկէն հաւատարմացոյց առաջի Գագկայ, որ դիւրաւ առ հաւատալն հաստատնագոյն երևէր. – 350. Իսկ Ներսէհ ունկնդիր եղեալ Դարէհի, բայց ոչ կարաց հաւատարմացուցանել զասացեալսն. – 82.

ՀԱԻԱՏԱՐՄՈՒԹԻՒՆ - Բայց թէպէտ և երկոքին պատճառք անուանակոչութեանցն պատկանաբար վարկանելի է՝որպէս իմաստասիրացն հաճոյ թուի, այլ ինձ զառաջինն ախորժելի զհաւատարմութիւնն ի մէջ առնուլ: - 72. Բայց չարեացն այսորիկ հաւատարմութիւն յայտ եղեալ հաստատեցաւ ի վերայ Կայսկին Ապլբառայ: - 342. Եւ արար նմա հաւատարմութիւն յոյժ գրով, և կնքեալ աղիւ ըստ սովորութեանն իւրեանց երդումն, և խնդրեաց ի նմանէ զօր ինչ սակաւ յերևելի մարդկանէ, յորս ինքն վստահն էր: - 154. նա և հաւատարմութիւն իւրեանց առեալ զթուղթսն սրբոյն Սահակայ առ կայսրն և առ հայրապետն – 118.

ՀԱԻԱՏԱՑԵԱԼ - Բայց քանզի հաւատացեալ էր վերակացութիւն աշխարհիս Հայոց Աշոտի, որ իշխանաց իշխան՝ ձեռն ի գործ արկեալ նուաճել զիշխանս Հայոց, զՎրաց և զԱղուանից, որ եղև իսկ: - 322. բաշխել զայն որբոց և այրեաց միանգամ յամենայն հաւատացեալ ի Քրիստոս տնանկացն – 80. Գնայ զկնի նոցա և երջանիկն Զուիթայ երէց յԱրտաշատէ զկնի հաւատացեալ Հրէիցն – 104. Եւ Աւշնի հաւատացեալ զաշխարս ծառայի ումեմն Սափի անուն ի գերելոցն Յունաց ներքինի, թողեալ զհաւատսն որ ի Քրիստոս, մսլիմանակ դեն ստացեալ, արիւնարբու ուսմամբ բնաւորեալ. – 372. Եւ Գուրգինի նորին եղբօրն զպատիւ մարզպանութեան գահակալութեան հաւատացեալ, ըստ կարգի բարձաբերձութեան թագաւորացն Հայոց, մանաւանդ մեծին Տրդատայ թագաւորի: - 370. և զՀրէայսն որ յաւուրց սրբոյն Գրիգորի հաւատացեալ էին ի Քրիստոս՝ վարեն ի գերութիւն, աւելի վտանգ նոցա քան այլոց Հրէիցն հասուցանելով վասն ի Քրիստոս հաւատոցն: - 104. և զպատրաստութիւն պատերազմողական մարտի ամրոցին հաւատացեալ էր Յիսէի եղբօր Թադէոսի – 362. Եւ մեր ընկալեալ և հաւատացեալ ճշմարտութեանն՝ և ոչ կարեմք

փոխանակել զճշմարտութիւն ընդ սնոտի, առասպելաբան և կարկատուն, ստայօդ և պաճուճազարդ մոլար ուսմանդ ձերոյ: - 246. Եւ քանզի հաւատացեալ էր զգաւառն Բուխայի ի ձեռն սպարապետին Սմբատայ՝ գրէ առ ամիրայն Նախճաւանու Աբրահամ անուն, զեկուցանելով նմա զզօրացն Վասպուրականի. – 304. Եւ քանզի յետ մահուանն մեծին Սահակայ Բագրատունոյ սպարապետի ասպետի և զօրավարի Հայոց, հաւատացեալ էր Թէոդոսի կայսեր զսպարապետութիւնն Հայոց Համազասպ Մամիկոնէի և որդւոյ իւրում Վարդանայ – 122. զի ի բաց խլիցի ամբարշտութիւն աղանդոյն այնորիկ /254/ յեկեղեցեաց ուղղափառ հաւատացելոց. – 256. Ընդ որում և մեծ իշխանն Արծրունեաց Խուրան և գլխապետ զօրավար զօրու, և միահեծան թագաւորութեան Հայոց մեծաց, որ առաջին ի Քրիստոս հաւատացեալ եղև իշխանս Խուրան և մկրտեալ ի ձեռաց Թադէոսի առաքելոյ. – 78. ընդդէմ արաբացի ասպատակողացն յարիւն և յապաժոյժ ի վերայ հայրենի աշխարհի մարտուցեալ և զհոգի և զմարմին փոխանակ սրբոց եկեղեցեաց Քրիստոսի և ի նոյն հաւատացելոց ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ, առ զնոսա ամբողջ և անբիծ պահելոյ – 300. Իսկ հաւատացելեցն տեսեալ, եթէ բարի խոստովանութեամբ ննջեաց տէր սուրբ Գրիգոր՝ գոհութիւն մատուցանէին ամենազօրին Քրիստոսի – 254. համարձակապէս անցանել գնալ ընդ իշխանութիւնս և ընդ պետութիւնս, ընդ աշխարհակալս խաւարիս այսորիկ, որ անհաւատից քան եթէ հաւատացելոց ոգւոց և ապաշաւելոց զտիրելն բռնաձգեալ կորզեն յինքեանցն կորուստ: - 388. մեռան նոքա անդ և թաղեցան փառաւորապէս ըստ օրինի քրիստոնէից յուխտէ Յակոբկաց, որ անդ են հաւատացեալ ժողովուրդք, և զխոստովանողական անուն ստացեալ փառաւորեցան յերկրի և պսակելոց են ի Քրիստոսէ ընդ ամենայն սուրբս. ամէն: - 324. Յովսէփ անուն ի Յունաց ազգականութենէ ի ծառայութիւն հասեալ Աւշնի, ներքինի, թողեալ զքրիստոսական պաշտօնն, մոլորութեանն Մահումաթայ հաւատացեալ. – 374. նոյնպէս և ոչ է հնար սրտի հաւատացելոյն պղծել շրթամբք: - 258. Ո՞չ ապաքէն դու իսկ տեսանէիր, զի մտանէի և ելանէի ի սուրբ եկեղեցին ընդ ամենայն հաւատացեալսն – 222. որ կարի սիրելի է ինձ, մանաւանդ թէ յոլովից, կամ թէ ամենայն հաւատացելոց ի Քրիստոս՝ յերկարագոյնս առնել ի ճառիս զղեգերումն շահատակութեան, ձեզ լսել և ինձ գրել: - 76. որով պարծի և պսակի ի Քրիստոս հաւատացելոց թագաւորաց երամք: - 394. որպէս օրէն է թագաւորաց և թագաւորազանց աշխարհաշէն խնամողաց յանձանձել ըստ վերակացութեանն յԱստուծոյ նոցա հաւատացելոց: - 392.

ՀԱԻԱՏՔ - Դարձեալ նմին նման ասէ Պօղոս, զօրինացն ստորոգելով գրաւորութիւն, այսպէս ասելով, ,,մերձ է բան ի բերան քո և ի սրտի քում, այսինքն է /256/ բան հաւատոց զոր քարոզեմք,,. – 258. և առ Տիմոթէոս գրէ, հաւատարիմ գոլ զզօրութիւն հաւատոցն, ասէ, ,,թէ ուրանամք՝ և նա ուրանայ զմեզ. թէ չհաւատամք՝ նա հաւատարիմ մնայ,,: - 258. Զի եթէ ոչ ստուգութիւն սրտին և ճշմարտութիւն բերանոյն համամիտ առ հաւատոցն խոստովանութիւն ուղղակի մատչիցին՝ խոտան և ի բաց ընկենլի է և օտար ի սրբոյ առաքելական եկեղեցւոյ: - 258. Նոյնպէս եթէ ոչ հաւատք սրտի և խոստովանութիւն շրթանց ամբողջ պահիցին՝ ոչ կարասցէ հետևել ճշմարիտ դաւանութեանն ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ – 256.

ՀԱԻԱՔԵԱԼ - մանաւանդ զի յառաջագոյն /308/քան զմեզ այլոց ոմանց բանակարգեալ գրեալ հաւաքեալ է ի մի շար: - 310.

ՀԱԻԱՔԵԼ - Եւ յամենայն ազգաց որ ընդ ձեռամբ քո են՝ հաւաքեա առ քեզ զընտիրն այրուձիոց, և անց յայնկոյս գետոյն: - 196.

ՀԱԻԱՔՈՒՄՆ - թէ և Յոյնք համարին Պտղոմէիւ պարծիլ՝ երբեմն ի հաւաքումն միահամուռն ազգաց ազգաց, և յեղուլ ի լեզու յոյն. – 18.

ՀԱԻՆՈՒՆԻ - Զգունդն առաջին տուեալ լինէր ի ձեռս Գուրգինայ և Վահանայ Հաւնունոյ, որ և նիզակակից նմա էր: - 178. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … և այլք ի նախարարացն Վասպուրական իշխանին, Սմբատ Ապահունի, Գրիգոր Քաջբերունի, Վահան Հաւնունի, սեպուհն Դաւիթ, Գազրիկն Ապուհարազ,

Թոդորոս Վարազխ, Խոսրով Վահևունի, Խոսրով Ակէացի, Վարդան Գաբայեղէն, Սմբատ Մարացեան, սեպուհ մի Սահակ, Պատրիկն Անձևացի, Գորգ Հարմացի, Դաւիթ Գունդսաղար. – 174. Քաջապէս մարտուցեալ Գուրգէն եղբայր իշխանին և Վահան Հաւնունի՝ առին անուն յաղթութեան, անցուցանելով ընդ սուր զկողմն թշնամեացն. – 178.

ՀԱԻՈՒԿ - Իսկ Անատողի զօրավարն Յունաց զՀաւուկ ոմն Կուկոճացի կացոյց /118/ մասինն Յունաց եպիսկոպոսապետ. – 120.

ՀԱԻՈՒԿ ԿՈՒԿՈՃԱՑԻ - Իսկ Անատողի զօրավարն Յունաց զՀաւուկ ոմն Կուկոճացի կացոյց /118/ մասինն Յունաց եպիսկոպոսապետ. – 120.

ՀԲ - Արդ ի գալ միւսոյ ամին որ յորելեանք Զ և ոլըմպիատք ՀԲ, ընդիքտիոնք Ի … աներկբայ խորհուրդ ի մէջ առեալ թագաւորն սինկղիտոսօքն հանդերձ և ամենայն մեծամեծօքն Բաբելացւոց , զի զիշխանս աշխարհին Հայոց ի բաց բարձցէ յիւրաքանչիւր տէրութենէ – 184. Եւ մօտ առ սոցա կայ լեառն Կաւկասու, յորում բնակեն ազգք յամենայն լեզուաց բաժանեալք, ըստ ազգս ՀԲ ազգացն, և կեան առանց առաջնորդի, և օրէնս անձանց ունին ամենայն ոք որ զինչ կամի, և ընդ մայրս և ընդ քոյրս ամուսնանալ: - 274.

ՀԳ - Եւ եկաց Նոյ յետ ջրհեղեղին առ որդւովքն ամս ԼԾ մինչև ի ՀԳ ամն Եբերայ – 34.

ՀԵԳՆԱԿԱՆ - Եւ իբրև կացին նոքա առաջի թագաւորին՝ եհարց հեգնական բանիւք եպերելով լի ամբարհաւաճութեամբ – 242.

ՀԵԶ - այր հեզ, խոհական, խորհրդական, համեստ ի բանս, համեստ ի նայեցուածս, որ ոչ բազմաց քան եթէ միոյն, այսինքն Քրիստոսի՝ զինքն ծանօթ ջանայր կացուցանել: - 94. Բայց քաղցրաբարոյ իշխանն Աշոտ, հեզն և ամենայն բարեօք յղփացեալն, տեղի ետ ասացելոյն: - 362. և որպէս վերագոյն ասացաք՝ վասն հեզ և ցած բարուցն կամօք յանձն կրէր – 94. Յորոյ տեղի մատուցին զՅոհան ոմն, այր հեզ և բարեպաշտօն, լցեալ երկիւղիւ Տեառն, պատշաճ առ վերակացութիւն եկեղեցւոյն Քրիստոսի: - 324. նորին հրահանգեալ կրթարանի ուսումնասիրութեանն վարժիւք ոռոգացեալ, այր քաղցրաբարոյ և հեզահայեաց, հասարակաբար առ հասարակ զինքն վարկանելով, արտաքոյ ամբարտաւանական բարձրայօնութեանն՝ կալով յաշտիճան հեզոցն, դրուատեալ ի փրկչէն մերմէ Յիսուսէ Քրիստոսէ: - 376. որ էր այր հեզ, ցածուն և պատուական վարուք և պատշաճագոյն յոր կոչեցաւն. – 394.

ՀԵԶԱԲԱՐ - Եւ Գուրգէն հեզաբար, արտաքոյ ամբարտաւանութիւն առնէ նմա պատասխանիս, ասէ. – 330.

ՀԵԶԱԳՆԱՑ - որ ամենատես ակնարկութեամբ ստորիջեալ ի խնդիր կորուսելոյն հեզագնաց գարշապարօք՝ ընդելականս նմա գուշակէր /գրքում՝ գուշակեր/ գալուստ – 20.

ՀԵԶԱՀԱՅԵԱՑ - և անհակառակող հաւանութեամբ հեզահայեաց առ միմեանս սիրոյ յորդորմամբ արտաքոյ վատթարին խոհականաբար մնալով, քաջախորհուրդ առատաբուղխ խաղացմամբ իմաստութեանն զմիմեանս բռնահարելով, զօտարոտին ի բաց վարատելով զբղջախոհութեան անհանճարութիւն՝ զլաւն և զյոյժ օգտակարագոյն ընտրութեամբն գիրկս արկին. – 388. նորին հրահանգեալ կրթարանի ուսումնասիրութեանն վարժիւք ոռոգացեալ, այր քաղցրաբարոյ և հեզահայեաց, հասարակաբար առ հասարակ զինքն վարկանելով, արտաքոյ ամբարտաւանական բարձրայօնութեանն՝ կալով յաշտիճան հեզոցն, դրուատեալ ի փրկչէն մերմէ Յիսուսէ Քրիստոսէ: - 376.

ՀԵԹԱՆՈՍ - զի տուն իմ տուն աղօթից կոչեսցի ամենայն հեթանոսաց, ասաց Տէր,,: - 224. ժամանակակարգեաց համառօտեաց ի վերայ նոր Իսրայէլի, այսինքն հեթանոսաց: - 314. ի սորա ԽԳ ամին վախճանեալ Յակոբ մարգարէանայ վասն հեթանոսաց կոչմանն: - 56. որոց սրտի մտօք ի մանկութենէ զհարկ ծառայութեան հատուցեալ էին ըստ օրինի վայելչութեան հնազանդողաց և հնազանդելոց, ըստ յորդորման հեթանոսաց վարդապետին: - 364. Քանզի ասէ, թէ ,,էին ոմանք յելելոց անտի հեթանոսաց, որք եկեալ էին յԵրուսաղէմ ի տօնն, զի երկիրպագանիցեն. – 76.

ՀԵԹԱՆՈՍԱԿԱՆ - Եւ այլք յաւագ նախարարացն գնացին ամենայն պնդակազմ սպառազինութեամբ ի Պարսս՝ հնազանդել ընդ ձեռամբ հեթանոսական և բարբարիկոն

ազգին Սասանականին. – 110. Քանզի սա առաջին ի հեթանոսական թագաւորաց սկիզբն արար ի Քրիստոս հաւատոց: - 76.

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ - և հելլենական խօսիւք ի բարձանց աղաղակեցին. – 50. յորմէ լսէաք խօսս մարդկան հելլենական, և որք խօսէինն ոչ տեսանէաք: - 50.

ՀԵՕԵԱԼ/գ.ա./ - Այլ իբրև այն ինչ մերձ լինէր ամրոցն ի պաշարումն՝ Ամդայինն Յիսէ, որ Շեհի որդին, որ զզօրապետութիւնն Հայոց ունէր, ճանաչէր՝ ի հրապոյրս Մանազաւեան պետոյն և Ութմանացն ելեալ՝ երագապէս եկն եհաս ի վերայ Աշոտի ԺԵ հազարաւ հեծելօք վառելովք. – 334. Ապա այնուհետև դարձեալ յղեաց զՀամդոյ զՊարսից ամիրայ, և ի զօրաց արքունի զՀէթմ ազգաւ թուրք, և ընդ նոսա հեծեալս Ժ հազարաց, կազմեալ սպառազէն պատրաստեալ բարձրագոյն քան զառաջինն – 234. Ելեմացիք, ասէ, առեալ զկապարճս, հեծեալ յերիվարս. – 210. և աճապարեալ Գուրգէն հեծեալ յերիվարն. – 306. Եւ այն ինչ ընդ ջեռնուլն արեգականն, մինչ ագևորեալքն մտանէին զառաջեաւ ամիրային, որպէս որսոյ ինչ պատճառանօք հեծեալ յընտիր երիվարս հանդերձ մերձաւոր հարազատօք իւրովք և ազատովք յընտրելոցն Վասպուրականի՝ ելեալ մեկնեցաւ իբրև վտաւանս երկուս. – 342. Եւ դարձեալ գումարեալ հեծեալս Ռ, զՍահակ Բագրատունի, զորդիս իշխանաց իշխանի զՄմբատ և զՇապուհ և զՄուշեղ Մոկաց իշխեցողք, և զԱրզնոյ զօրսն – 332. և դեռ ևս հեծեալ կայր ի նիւս երիվարին, փութացան ի բանակն. – 228. և եհաս ի վերայ նորա վառեալ զինու սպառազէն երիվարաց ընտիր հեծելովք այրուձիոյ: - 178. Եւ եղև զի ամբարձ զաչս իւր և ետես, զի պնդեալ գայր հեծեալն զկնի նորա – 230. Եւ եղև իբրև երրորդ ժամ լինէր աւուրն, որ էր միաշաբաթի՝ և ահա ելանէին գունդք գունդք հեծելոցն ընդ կողմն անապատին Սմբատայ կոչեցեալ բերդին – 228. և զերիվարսն և զհեծեալս նոցա զինեալ սպառազինուք – 208. և զինքն համեմատ Փրկչին ասաց լինել և ուղեկից ճանապարհի նորա, յասելն Եսայեայ մարգարէի, ,,հեծեալ մի իշոյ, և հեծեալ մի ուղտու,,՝ զայս ամենայն յինքն յարակցեր: - 164. և զինքն համեմատ Փրկչին ասաց լինել և ուղեկից ճանապարհի նորա, յասելն Եսայեայ մարգարէի, ,,հեծեալ մի իշոյ, և հեծեալ մի ուղտու,,՝ զայս ամենայն յինքն յարակցեր: - 164. Եւ զօրացն քաջալերեալ ընթացան յիւրաքանչիւր զէնսն և հեծեալ յընտիրս երիվարացն՝ կացին ի հանդիպոջ և հանդիսացան գումարեցան ի մի վայր և պնդեցան կարգեցան մաճեան հոլովեցան յինքեանս – 230. և ինքն /232/ կայր հեծեալ ի վերայ սպիտակ ձիոյ, և ցանէր զծուխն ընդդէմ թշնամեացն, և օդ քաղցր, որ արկանէր զծուխն զերեսօք նոցա. – 234. և ինքն Աշխէթ զինեալ զինքն ի զէն և յասպազէն, զոր կարծեալ ոմանց երկաթեղէն պատկեր գոգցես զերիվարն և զհեծեալն, աչացն միայն ոչ գոլով ծածկոյթ. – 272. Եւ ինքն իսկ գլխովին զօրավարն Բուհայ, հեծեալ յերիվարն, պնդեալ զինքն զինու ի պատերազմ ընդդէմ իշխանին, և զկորովին աղեղնաւորացն Ելիմացւոցն և զընտիրս հեծելոց նոցա ընդ ինքեան վառեալ ի ճակատի: - 208. Եւ ինքն իսկ գլխովին զօրավարն Բուհայ, հեծեալ յերիվարն, պնդեալ զինքն զինու ի պատերազմ ընդդէմ իշխանին, և զկորովին աղեղնաւորացն Ելիմացւոցն և զընտիրս հեծելոց նոցա ընդ ինքեան վառեալ ի ճակատի: - 208. Եւ Խոռեմայ առեալ զթագաւորութիւնն՝ յաւուր միում զգեցեալ էր հանդերձ թագաւորական և հեծեալ յերիվար արքունի, և շրջէր ի մէջ ամենայն զօրացն իւրոց, ցուցանել զինքն և քաջալերել զզօրսն. – 154. Եւ կորեան ի զօրացն Պարսից յաւուր յայնմիկ սպառազէնք հեծելոց ԴՌ հանդերձ նաւօք իւրեանց: - 146. Եւ հեծեալ փութացաւ պնդեցաւ զհետ Գուրգինի – 228. Եւ մինչ երթայր և խորհէր՝ խոցեալ նորա երիվարն, և յանկարծակի այն ինչ ոտն երիվարին շաղեալ ընդ փոքր թուփ մի, որպէս ասեն, զուլումբեալ ի վերայ գլխոյն ջարդեալ զողն ու լարն՝ ի բաց ընկէց զհեծեալն զքաջ զօրավարն Ապումկդէմ: - 304. Եւ նոյնժամայն վառեցան պատրաստեցան, հեծեալ յիւրաքանչիւր յերիվարս ելին ընդդէմ նոցա: - 134. Եւ քանզի որպէս ասացաւ՝ ի յերկարագնացս աշխատութեանց երիվարացն և հեծելոցն ծանրութիւն ի տքնութենէն ի վերայ հասելոյ, և տօթն արեգականակէզ տապախառն ջերմութեանն, և թանձր ծարաւոյն պասքեցելոց երիվարացն հանդերձ հեծելովքն – 402. Եւ քանզի որպէս ասացաւ՝ ի յերկարագնացս աշխատութեանց

երիվարացն և հեծելոցն ծանրութիւն ի տքնութենէն ի վերայ հասելոյ, և տօթն արեգականակէզ տապախառն ջերմութեանն, և թանձր ծարաւոյն պասքեցելոց երիվարացն հանդերձ հեծելովքն – 402. Էին անդ Վնդոյ և Վստամ և զօրք պարսիկք իբրև ԸՌ հեծեալ, թող զզօրս Յունաց և Հայոց: - 140. ճանապարհ արարեալ ընդ Ատրպատական, կասկածելով թէ գուցէ Գուրգէն և կամ մի ոք ի տոհմէն Արծրունեաց և նոցին ազատաց ի կորովացն Վասպուրական հեծելոցն հասանիցէ ի վերայ և թափիցէ զնա ի զօրացն և հանցէ ի ձեռաց իմոց: - 220. Նոյնժամայն զօր գումարեալ, գունդ կազմեալ յընտիր ընտիր հեծելոց արանց զօրաւորաց, զօրօք և զօրագլխօք, և տայ ի ձեռս Յովսեփու ումեմն որդւոյ Ապուսէթի – 184. շահատակելով գունակ ի խաղս գնդակաց, զսակաւաւորութիւնն իւր հազարաւորս համարելով, քանզի ոչ ունէր աւելի քան զերկու հազարս հեծելոց: - 334. և զի մի մի թուիցէ յանուանէ զյաճախութիւն զինուցն և զսպառազէն կազմութեանցն զձիոցն և զհեծելոց նոցա. – 280.

ՀԵՃԵԼԱԳՈՒՆԴ - և հեծելագունդ զօրացն Կայսկին զկնի նորա, զգացեալ զպատճառ ելիցն նորա ի բանակէն. որում ոչինչ գամագիտ կարացեալ լինել՝ դարձան ամօթալից կորակնեալք, յանգէտս համարեալ զինչ գործեցինն: - 342.

ՀԵՃԵԼԱԶՆ - Եւ հրամայեաց ածել առաջի զոմանս յերանելի արանց յազատէ տանէ, և զայլս որք ի բնիկ հեծելազանց, ըստ ազգս և ըստ տոհմս աշխարհաց – 264.

ՀԵՃԵԼԱԶՕՐ - Նա և բազմախոհեմն Կիւրոս Պարսիկ խաղայ գայ իւրովք հեծելազօր մարտակցովքն՝ գալ օգնել Տիգրանայ. – 62.

ՀԵՃԵՃԱՆՔ - լի արտասուօք և հեծեծանօք յիշեցեալք զվերին Սիօն մայրաքաղաքն սուրբ – 252.

ՀԵՃՈՒՑԵԱԼ - և սուսեր ընդ մէջ ածեալ, և հեծուցեալ ի մեծազարդ ջորւոջ, և նժոյգս առաջի և զկնի ի զարդ և ի զէն սպառազինեալ և ձայնք փողոց և դոփիւնք թմբկաց և այլ երաժշտական գործոց հնչեցուցանէին շուրջանակի. – 236.

ՀԵՂԵԱԼ - Եւ զայս առատապէս հեղեալ զգութ արարչական խնամոցն առ արարածս իւր, ողորմեալ մարդասիրապէս բարեխօսութեամբ սրբոցն – 314. և միաբան յարտասուս հեղեալ լային, և դառնապէս ողբս յողբս հարեալ անմխիթար սգոյ – 114.

ՀԵՂԵՂ - Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … դու շինուած առանց հիման՝ և ես հեղեղ հիմն ի վեր տապալիչ – 280.

ՀԵՂԵՂԱԾՈՒՓ - Որգունակ հնչումն տաշելոյ փայտիցն առ Նոյիւ ազդեցութեամբ հիւսնական գործեացն՝ զհեղեղաձուփ անդնդաձիգ սահանացն երկնահոս զուգաճանապարհորդութեանն յապրուստ հաւատարիմ առնն յԱստուած յուսացեալ համամիտ ընտանեացն գործակցութեամբ: - 396.

ՀԵՂԵՂԱՏ - և անդ ընդ փոքր զառ ի վայրն իբրև զհեղեղատ յորդեալ հոսեալ հասաւ ի վերայ նոցա, ի Քրիստոս խրախուսեալ – 400. վառեալ լինէր իբրև զբոց հնոցի, իբրև զալիս ծովու դիզեալ կուտմամբ փրփրեալ ծիրանագոյն արիւնանման, ուժգին գոչելով անդնդաքակ յուզմամբ, իբրև զհեղեղատ յորդահոս ի ճայթմանէ կարկտահոս ամպոց – 180.

ՀԵՂԵՂԱՏԵԼ - Վէմս զերեսօք արկեալ արտօսր յորդառատս ի խտղտելի աչաց ի վայր հեղեղատելով, զնորափթիթ ծաղկազարդ ոսկեճաճանչն մորուացն ճիրանամբքն զխզումնն, և որ առաւելեալն քան զսոյն զապաշաւանացն զանյագութիւնն: - 386.

ՀԵՂԻ - Նոյն գունակ և զՂուկա ազգաբանութիւնն գտցես շարածեալ ի վերջէ յառաջ, և ասէր որպէս կարծէր զՅիսուսէ՝ ի Յովսէփայ ի Յակովբայ ի Հեղեայ, և ապա մի ըստ միոջէքն: - 16.

ՀԵՂԻՆԷ - Բայց ի գնալն Խուրէնայ առ Տիբէր կայսր՝ եթող զորդին իւր զՎաչէ և զեղբայր իւր զԱրշաւիր ի Խառան առ տիկնոջն Հեղինէի. - 80. Եւ եղև ընդ մեռանելն տեառնն Անձաւացեաց, նորին տիկինն Հեղինէ գրէ առ Գուրգէն – 324. և հաճոյ թուեցաւ Գուրգինայ խորհուրդք տիկնոջն Հեղինէի: - 324. և հանդերձեալ աշխարհին պսակելոց է ի Քրիստոսէ, հանդերձ տիկնաւն Հեղինեայ ընդ ամենայն սուրբս Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ. ամէն: -

80. Իսկ Խուրան լուեալ վասն տիկնոջն Հայոց Հեղինէի կնոջ Աբգարու, թէ ոչ ախորժեաց կալ ի Միջագետս վասն ամբարշտին Սանատրկոյ – 80.

ՀԵՂՈՒԼ - ,,և ո՛վ տայր ինձ վկայել ի վերայ ճշմարտութեանն և մեռանել վասն անուանն Քրիստոսի, և զարիւն իմ փոխանակ արեանն Քրիստոսի հեղուլ և զմարմին իմ փոխանակ մարմնոյ նորա ի մահ մատնել և զչարչարանս իմ ընդ նորա չարչարանսն խառնել, զի և ընդ նմա փառաւորեցայց. – 290. և ելեալ արտաքոյ բանակին յորդառատ հեղոյր արտասուս ի վերայ բեկման իշխանին և այլոց նախարարացն. – 218. և զբովանդակ թոյնս անբժշկականս իժից և քարբից եհեղ ի վերայ քրիստոնէից. – 104. և յայնչափ սաստիկ և անհուն ամբոխին սուտ վկայութեանն զբոլոր բարկութիւն բռնաւորին զարթուցին ի վերայ առնն, որպիսի ոչ ի միոյ ուրուք վերայ այնքան ժամանակս եհեղ զբարկութիւն իւր զօրավարն Բուխայ: - 290. և նա առաւել յորդորագոյն հնչէր և արտօսր ի վեր բերեալ հեղոյր, ասէ – 222. Իսկ նա ըստ սովորականի ցանկասէր պղծալից անյագութեանն՝ խրոխտացեալ մռմռեալ յանձն գազանեղէն թունիւք առաւելեալ, բորբոքեալ տապախառն բոցով հեղուլ զմահածին թոյնսն ի վերայ Բուխայի. – 326. Իսկ նա ի հրապոյրս ապստամբ վիշապին ելեալ, որ բազմախարդախ չարութեամբն եհեղ առատութեամբ զդառնութիւն խրատոյն յունկն կնոջն անզգամի: - 20. որք հեղին զարիւնս իւրեանց վասն ուղիղ և անբիծ դաւանութեանն ի Քրիստոս – 314.

ՀԵՂՈՒՄՆ - Եւ ապա անտի ոչ սակաւ ինչ լինէր յաւուր յայնմիկ ձայն լալոյ, հեղումն արտասուաց յահագին բորբոքմանէ սրտից նոցա և գութ խանդաղատանաց թագաւորին և իշխանացն և զօրացն ամենեցուն և բնակչաց քաղաքին. – 154. և հեղմունք արեանց եղեն անհնարինք: - 178. և յարձակեալ բազում անգամ ի վերայ յունական զօրուն որք ընդդէմ զօրաց քոց պատերազմէին՝ և անդ ոչ սակաւ հեղմունս արեանց արարեալ փոխանակ զօրաց քոց ի զօրացն Յունաց. – 304.

ՀԵՂՈՒՍԵԼ - զոր և սուրբքն ասեն, եթէ ձայն դակուացն և բախումն խմբիցն առ ի հեղուսել զփայտսն՝ /28/ այնպէս իբրև յորոտման ամպոյ յամենեցունց հնչէր լսելիս, ի մօտաւորս և ի հեռաւորս, առ ի յերկիւղ և ի զգուշութիւն անզգամ ազգին, թերևս դարձցին և կեցցեն. – 30.

ՀԵՇՏԱԼԻ - Իսկ զզերազանցութիւն գեղեցկութեանն որ բերան բաւեսցէ ասել բան մարդկային, միանգամայն և զաստուածագործ տնկոցն հեշտալի տեսութիւն. – 20.

ՀԵՇՏԱԼԻՐ - Աստանօր ոչ հեշտալիր թուին ինձ պատմութիւն ճառիս շարագրութեան: - 350. Եւ այսպէս խաղաղեցուցեալ զաշխարհս կէին հեշտալիր խաղաղականօք ըստ կամի ախորժակաց զամենայն ժամանակս կենաց Խոսրովու, որ թագաւորեաց ամս ԽԸ: - 92. Իսկ ի հարաւակողմն կուսէ ի ջրամբար արձանագործ քարեղինէն ճանապարհ աշտիճանեալ /390/ ներքուստ ի վեր մինչ ի կատար անձաւին հեշտալիր զելս և զէջս յօրինեալ, քարագործ աւազամած կրագործութեամբ: - 392. հեշտալիր առ զգուշութիւնն յօրինեալ՝ ի խորագոյնս ծովուն զպարիսպն յօրինեալ կազմէ: - 88.

ՀԵՇՏԱՍԷՐ - ոչ ինչ փոյթ զբազմացուցանելով՝ հեշտասէր և անպատերազմասէր մտօք վարելով կեայր ի խաղաղութեան: - 44.

ՀԵՌԱԲՆԱԿ - և կէսքն վրիպեալք ի բնական հայրենի լեզուէն, յաղագս հեռաբնակ լինելոյ և անհամբոյրք միմեանց հանդիպեալք, և խօսս միմեանց եղեալ կարկատուն մուրացածի բանիւք: - 190. զայս խորհելով թէ զայսպիսի քաջ այր և պատերազմող ոչ պատշաճ վարկանելի է ի հեռաբնակ վայրս ի դրանէ արքունի կացուցանել: - 330. Յայնժամ հրովարտակս արարեալ, պնդադեսպանս արձակեալ ընդ ամենայն սահմանս իւրոյ տէրութեանն …. ի հեռաբնակ վայրս Ասորոց և Բաբելացւոց - 198.

ՀԵՌԱԳՈՅՆ - և մինչև հասեալ առ զօրագլուխսն, այլ ի բացեայ երթայր հեռագոյն ի նոցանէ իբրև յերկու մղոնս – 228.

ՀԵՌԱՆԱԼ - զորս վաճառակուր արարեալ յօտար ազգս, վարել ի ծառայութիւն, գնալ հեռանալ մերժել ի տանց, հայրենի ժառանգութենէ իւրեանց: - 262. Իբրև հեռացաւ թագաւորն զերկուց աւուրց ճանապարհ՝ Ապումրուան ելեալ ի ձիընթացիկ ասպարէզն զգնայր. – 368.

Իսկ իբրև սկսաւ սպրդել մտանել ի ներքս երկպառակութիւնն ի մէջ միաբանութեանն, հեռացաւ մեկնեցաւ գնաց շնորհ աստուածատուր զօրութեանն. – 194. մերժել հեռանալ ի ճոխ և ի նազելի եղբարցն պատուաւորաց, ի պարոյ կացեալ ազատագունդ ազգի ազգի պերճութենէ – 386. Որոց տուաւ պատուէր՝ հեռանալ յայնցանէ. - 28.

ՀԵՌԱՑԵԱԼ - Բայց արքայն Պարսից հեռացեալ պատերազմաւ ի Քուշանն ի դուռն Ճորայ. – 128. և ինքն հեռացեալ գնաց զկնի Աղէքսանդրի ի Բաբելոն, և անտի եկեալ յԵրուսաղէմ պագին անդ երկիր Աստուծոյ: - 70. զի ,,ժողովուրդս այս շրթամբք պաշտեն զիս, և սիրտք իւրեանց հեռացեալ մեկուսի են յինէն,,. – 246. զի ,,ժողովուրդս այս, ասէ, շրթամբք իւրեանց պատուեն, և սիրտք իւրեանց հեռացեալ մեկուսի են յինէն,,: - 256. ստացան բարեկարգաբար զարդարել զմերկացեալն ի բարեզարդութենէ, զմերժեալն և զհեռացեալն ի հայրենեաց և ի տանց՝ յանձնիւրս առնել դարձումն. – 388.

ՀԵՌԱԻՈՐ - ,,ի սկզբան թագաւորութեան նախնեաց մերոց, յորժամ ետ Աստուած զաթոռ բազում թագաւորաց ի ձեռս նոցա, և մինչ առ մեզ հասեալ՝ ոչ ոք զօրեաց կալ ընդդէմ մեր, ոչ ի հեռաւոր աշխարհաց և ոչ ի մերձաւորաց:- 198. առ մերձաւորսն կեղծաւորէր զբարեկամութիւն, և առ հեռաւորսն բարձրացուցանէր զչարութեան սպառնալիս: - 270. և վիշապաձայն որոտալով ահ արկանել հեռաւորաց և մերձաւորաց: - 200. Եւ եղև այր թանգար արուեստիւ և հմուտ վաճառականութեան. հարկանէր ճանապարհս հեռաւորս ի գործ վաճառականութեանն, յԵգիպտոս և ի կողմանս Պաղեստինացւոց.– 158. Եւ յայնմհետէ համարձակութիւն առեալ անօրինացն՝ սկսան գունդս ռամկականս ժողովեալ ըստ օրինակի մարախոյ անչափ բազմութեամբ, այնոքիկ որ Շեխետիքն կոչէին. և այլ որ ուստեք ուստեք ի հեռաւոր աշխարհաց /402/ Պարսից, ի Ժանգանայ և ի Ջուրջանայ և որք ի Վարառատ գաւառէ – 404. և վաճառականքն զհեռաւոր ճանապարհացն խոկային պատրաստութիւնն – 268. և օրինեաց զամենեսեան զհեռաւորս և զմերձաւորս յանձն արար շնորհացն Աստուծոյ – 254. և օրինեցաւ և դրուատեցաւ ի հեռաւորաց և ի մերձաւորաց, բնակաց և եկաց աշխարհիս: - 312. զոր և սուրբքն ասեն, եթէ ձայն դակուացն և բախումն խմբիցն առ ի հեղուսել զփայտսն՝ /28/ այնպէս իբրև յորոտման ամպոյ յամենեցունց հնչէր լսելիս, ի մօտաւորս և ի հեռաւորս, առ ի յերկիւղ և ի զգուշութիւն անզգամ ազգին, թերևս դարձցին և կեցցեն. – 30. Քանզի բազում աշխատութեամբ է գտանել զշար ազգաբանութեան տանն Արծրունեաց, վասն հեռաւոր ժամանակաց կացեալ և դիւանացն անյայտութեանց ի մէջ Հայաստանեայցս – 12.

ՀԵՌԱԻՈՐՈՒԹԻՒՆ - Իսկ ի գալ միւսոյ ամին … առեալ զօրականս այրուձի կազմութեամբ իբրև Չ խաղաց գնաց երկայնագոյն հեռաւորութեամբ հասանել ի վերայ բանակին պարսկական աղխին – 402.

ՀԵՌԻ - և նաւէաք ի կղզի մի ծովուն, որ ոչ էր հեռի յերկրէ – 50. ընկալջիք հաւատս և օրէնս աստուածատուրս հեռի ի ստութենէ և լի որ ինչ ընդդէմ ստութեան է – 244. հարուստ մի հեռի զքարանցն տաշելոյ զհոլովումն բերելով առ տրամադրութիւն կոչարանին իբրև ասպարիսօք երիւք, զբացագոյնն մօտագոյնս գործելով սայլիցն հոլովմամբ. – 396.

ՀԵՏԱԳԱՅ - Թէպէտ և ոչ ինչ նպաստաւորութիւն առաջիկայ տեսութեանս ունին հետագայից ցոյցք որ վասն Բէլայ և նոցուն իսկ Քաղդէացւոց դիւցազնական զառանցութեանցն – 36.

ՀԵՏԱՋՕՏԵԱԼ - և ըստ մեղաց տանն Արշակունեաց առաջին թագաւորացն մերոց հետազօտեալ լինէին, գնային ոտնխեթի,/ճիշտը՝ոտնխթի/ գայթ ի գայթս և աղտեղասէրս – 182. Իսկ Երուանդայ հետազօտեալ գայ բնակի առ ստորոտով լերինն ի գլուխս Տոսպ գաւառի, և կոչէ զտեղին /82/ Երուանդականս. – 84. սրբոյ Աւետարանին հետազօտեալ կրթականին՝ մի բազմել յառաջին բարձին, ոչ եթէ ոչ ունէր նազելի և բարձրագահ պատիւս ի մէջ մեծ նախարարութեանցն Հայոց – 94.

ՀԵՏԱՄՈՒՏ - Եւ զկնի այսորիկ, որ է երկրորդ հարուածք այլազգեացն՝ դարձեալ հրաման ետ ելանել ի պատերազմ, և հետամուտ հասեալ առ նոսա. – 282.

ՀԵՏԱՄՈՒՏ ԵՂԵԱԼ - և նոցա հետամուտ եղեալ մինչև ի մութ երեկոյին, լցին դիակամբք զերկիրն. – 140.

ՀԵՏԱՄՈՒՏ ԼԻՆԵԼ - և զմնացեալսն փախստականս արարեալ հետամուտ լինելով հանին ի սահմանացն Հայոց. – 136.

ՀԵՏԱՄՏԵԱԼ - և Նեբրովթայ յանդուգն զօրութեամբ հետամտեալ հրոսակաւ մեռանի ի Հայկայ, հարեալ նետիւ – 42.

ՀԵՏԵԻԱԶՕՐ - Ի սոյն աւուրս որք մնացեալ էին ի տանէն Արծրունեաց իբրև լուան զպարտումն զօրացն արքունի ի Ծանարացն՝ ի մի վայր եկեալ գունդ կազմեալ հետևազօրքն մարտակցօք հանդերձ խառնաղանջ ամբոխիւ՝ լինին թուեալ արք S – 304.

ՀԵՏԵԻԱԿ - Եւ թողին զնոսա արք իբրև ԴՌ, վիրաւորք, բոկք և մերկք և հետևակք: - 150. Տեղեկանայր … և կամ քանի՛ այնոքիկ, որք վահանաւորք հետեւակաց են – 198.

ՀԵՏԵԻԱԿԱԳՆԱՅՈՒԹԻՒՆ - և նոցա պարտասեալք ի ծանրութենէ զինուցն և ի ջերմութենէ տապոյ արեգականն և ի սաստկութենէ աւազոյն, որ ոչ ունէր զկայ ոտից, և ի հետևակագնացութենէն և ամենեքումբք թշուառացեալք՝ անկան ի ձեռս թշնամեացն – 162.

ՀԵՏԵԻԱԿԱԶՕՐ - և Ահմատայ ընդ մէջ փակեալ զղաշիկն՝ յանխնայ հարուածովք հարին, մանաւանդ զհետևակազօր գրոխսն և զգռեահսն որք ընդ նոսա. – 368. Եւ ինքն զօրավարն Գուրգէն եկաց ի ձախու կողման ճակատուն՝ ի թիկունս լինել գնդին հետևակազօր մարտակցացն – 230. և կարգեցին ճակատս և ռազմ բոլորեցին, և վահանաւորքն փակեցին զառաջակողմն ճակատուն և կացին ի թիկանց հետևակազօր նահատակացն. – 306. մնաց միայն զօրքն հետևակազօրքն լքեալ առանց առաջնորդի: - 306.

ՀԵՏԵԻԵԱԼ - Բնաբանաբար/ճիշտը՝ բնականաբար/ իսկ հետևեալ մեր կարգի ազգաբանութեանս որ վասն առաջի կացելոցս մեզ փութոյ Ասորեստանեայց թագաւորութեանն – 56. Եւ մեք հետևեալ Աստուածաչունչ գրոց՝ պահեսցուք անբիծ զհաւատս սրտից, և մաքուր զխոստովանութիւն շրթանց, ըստ սրբոյն Պօղոսի վերաբերեալ զօրինականն – 258. իսկ մեք աստուածեղէն գրոց հետևեալք՝ ոչ յօտարաց աստի հաստատեմք զճշմարտութիւն, օ՛ն անդր. – 54. Յայնժամ իսկ և իսկ արագապէս թլփատեալք եղեն մսլիմանակ, հետևեալք զկնի Բագարատայ Բագրատունեաց – 248.

ՀԵՏԵԻԵԼ/ԻԼ/ - և զԽուրանն Արծրունի մեծ զօրավար արկեալ ընդ ուռկանաւ խարդախութեան, հետևել զկնի իւրոյ մոլորութեանն. – 80. Իսկ թագաւորն Հայոց Սմբատ անպատկան վարկանելով զերթալն Աշոտի առ Աւշին, մի՛ գուցէ արդեօք և այլք դրդուիցին յիշխանացն զնորայն հետեւել ուղևորութիւն, և արգելուլն զԱշոտ՝ չանսաց ումեք: - 362. Եւ միջնորդէր նմա հետևել հաւատոյ առաջնոյ Իսրայէլականացն, ,,զի թէ յայս եկեսցես՝ իմով հրամանաւ եղիցիս զօրագլուխ մեծ և առաջնորդ ամենայն տոհմի քո,,: - 158. Նոյնպէս եթէ ոչ հաւատք սրտի և խոստովանութիւն շրթանց ամբողջ պահիցին՝ ոչ կարասցէ հետևել ճշմարիտ դաւանութեանն ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ – 256. և Սահակայ յղեալ առ Սմբատ՝ մի կալ մնալ ի լերինն, այլ փութալ ելանել դառնալ անդրէն ի հետևի զօրս անդ զի ոչ ելանէ, ասէ, Երուանդ զօրու ի սահմանս Մարաց. – 84. Եւ իմաստուն և հանճարեղ խորհրդովք, քաղցր և կակուղ բանիւք ողոքեալ զմանկագոյն Հասան, առաջի արկանելով նմա զարժանի ալեացն պատուականութիւն և զիշխանական ճոխութեան զբարձրագահութիւն և որ ինչ այդմ հետևէր. – 348. և որ ինչ այդմ հետևին ի հանդերձեալ գալստեանն Քրիստոսի ի վերջնումն աւուրն. – 284. որ դիւրամոռաց զերախտիսն Քրիստոսի համարէին, միայն զկնի փառաց աշխարհիս ընթանային և մոգութեան մոխրապաշտութեանն հետևէին: - 112. Ուստի և ըստ կարգի մեղանացն՝ և դժուարինք անիծիցն հետևին, նախ օձին և ապա կնոջն:- 22. Իսկ թագաւորն Հայոց Սմբատ անպատկան վարկանելով զերթալն Աշոտի առ Աւշին, մի՛ գուցէ արդեօք և այլք դրդուիցին յիշխանացն զնորայն հետեւել ուղևորութիւն, և արգելուլն զԱշոտ՝ չանսաց ումեք: - 362.

ՀԵՏԵԻՈՂ - որ էր աշակարտ և հետևող սրբոց Ղևոնդեանց – 106. որ յետոյ և հետևող սուրբ առաքելոցն եղեալ բազում ուսմունս ի հնոց հրէականաց նպաստաւորեաց եկեղեցւոյ գեղեցիկ օրինակօք – 34.

ՀԵՏԷ - գուցէ ակամայ երթալովն, և նեղիչն աշխատելով ի պահելն՝ յաճախեսցէ ի վնաս և ի քէն, և օճան բարւոյ յայնմ հետէ ոչ ևս ունէք հասցէ գտանել,,: - 216.

ՀԵՏՔ - զի և հետք ևս յիշատակի այլոց անուանեաց մի երևեսցի, բայց ինքեան միայնոյ: - 44.

ՀԵՐ - Դարձեալ բողոք հարեալ, ձեռն զօձիւք արկեալ և զհեբս խզեալ, զդէմս կեղեքեալ և ձայնս առեալ կական ողբօք արտասուալից հառաչանօք, վայ ի բերան առեալ և խիղբ – 180. Եւ եղև ի գնալ Դերանկին ի ձմերոցս Վասպուրական իշխանացս, ճանապարհ արարեալ ընդ ձորն Ընձայից, որոյ ելքն ընդ գաւառն Հեր քաղաքի: - 352. Նոյնժամայն իբրև ետես տիկինն, եթէ վարեցան որդիք նորա ի գերութիւն՝ գնաց և ինքն զհետ նոցա, զհեբս խզեալ և զօձիս պատառեալ, կոծելով և աշխարելով – 238.

ՀԵՐԱԿԼ - Իսկ Նեբրովթ որդի Քուշայ որ ի Քամայ՝ յոյժ ուժգնագոյն ոչ միայն քան զառաջինսն ուրուականաց լինել, այլ և ոչ Հերակլի – 36.

ՀԵՐԱԿՂԷՍ - զոր թագաւորին յանձն առեալ զաշխարհն՝ հրամայէ շինել անդ մեհեան զՀերակղեայ և զԴիոնիսեայ. – 90. ի սորա Ը ամին Հերակղեայ նահատակութիւնքն եղեն: - 58. Իսկ Ասուդ զհետ Դարէհի ելեալ ի պատերազմ ընդդէմ զօրագլխացն Աղէքսանդրի՝ Հերակղեայ նահատակութեամբն դիւցազնաբար ի դիմի հարեալ՝ ի բաց նահանջէ զուժեղագոյնս զօրագլխացն Աղէքսանդրի հարուստ ժամ մի, մինչ հիացումն զօրոքն արկեալ՝ տային տեղի փախստէի. – 68. Որպես և Յոյնք երբեմն համբաւեցին՝ Հերակղէս աստուած յիսուն կոյս ի միում գիշերի ապականէր. – 38.

ՀԵՐՁՈՒԱԾ - Ընդ ժամանակս Պերոզի արքայից արքայի, ոմն յաղանդոյն Նեստորի Բարձումայ անուն, որ ունէր զանուն եպիսկոպոսութեան, զօրեղագոյնս զնեստորական հերձուածոյն բուռն հարեալ, և քսութեամբ զնախարարացն Հայոց առ Պերոզ վարելով՝ բազում օճիրս արիւնհեղութեան գործեաց: - 130. ՎԱՍՆ ՀԵՐՁՈՒԱԾՈՅՆ ԲԱԳԱՐԱՏԱՅ ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻՈՅ – 254.

ՀԵՐՁՈՒԱԾՈՂ - Բաւականասցի իմ դուզնաքեայ բանքս առ հերձուածող մոլորութեանց: - 258.

ՀԵՐՈԴՈՏ - Եւ յետ այնորիկ ի բազմանալ որդւոց մարդկան՝ յերիս մասունս և զերկիր բաժանեալ, ըստ ասացելում Հերոդոտեայն – 34.

ՀԵՐՈՎԴԷՍ - Բայց թէպէտ և ունէր զպատճառ զբարեկամանալն Արէտայ ընդ Աբգարու և ընդ Խուրէնայ՝ այլ Աբգար և Խուրան առ փափագումն որ ի Քրիստոս, և առ լուր սրբոյ Փրկչին, և որ ինչ գործեացն Հերովդէս՝ ոխացեալ ընդ Հերովդի – 78 Բայց թէպէտ և ունէր զպատճառ զբարեկամանալն Արէտայ ընդ Աբգարու և ընդ Խուրէնայ՝ այլ Աբգար և Խուրան առ փափագումն որ ի Քրիստոս, և առ լուր սրբոյ Փրկչին, և որ ինչ գործեացն Հերովդէս՝ ոխացեալ ընդ Հերովդի – 78. և հարեալ ի դիմի Խուրէն՝ հարկանին զօրքն Հերովդի – 78. Հերովդէս այլազգի որդի Անդիպատրեայ Ասկաղոնացոյ և մօր Եւպատրեայ Արաբացոյ, թագաւոր Հրէից, յաւուրս ծննդեան տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի: - 78. հրեշտակի Աստուծոյ հարեալ ի հարուածս անբժշկականս ըստ օրինի Հերովդիայ ախտակրութեան, տորոմեալ խղխայթմամբ, չարալլուկ ուռուցմամբ զտրորումն առնոյր արիւնալից արիւնապարտ մարմինն գազանեղինին. – 376. մինչ ինքն Հերովդէս փախստեայ անձնապուր լեալ հանդերձ Ուրեղիանոսիւ զինակրաւ՝ անկանի առ քեռին իւր որդի Հիւրկանու քահանայի ի քաղաքն Ասկաղոն: - 78. Սորա որդիք հինգ ծնանի, յորոց մինն Հերովդէս և միսն Փիլիպպոս, զորոյ կինն հանեալ Հերովդէի՝ թող զկինն իւր զառաջին, զդուստր Արէտայ արքայի Պատրէացւոց. – 78. Սորա որդիք հինգ ծնանի, յորոց մինն Հերովդէս և միսն Փիլիպպոս, զորոյ կինն հանեալ Հերովդէի՝ թող զկինն իւր զառաջին, զդուստր Արէտայ արքայի Պատրէացւոց. – 78. Վայել էր իսկ եպիսկոպոսին Յոհաննու՝ առնուլ զլուծ համանուանն իւրոյ զՅոհաննու Մկրտչի, որ կապեալն էր ի Հերովդեայ և տուեալ ի բանտ: - 250.

ՀԵՐՔԵԱԼ - Իսկ նա անդէն և անդ հերքեալ ապաժամանակ առ ուղղակի տեսութիւն մեղանաց՝ առ Աստուած վերաբերէ զպատճառն – 20.

ՀԵՐՔԵԼ - և լինիցիս իբրև զմի ի մահապարտաց, որ անձամբ զանձինս հերքեցին ի կենաց վտանգաւոր մահուամբ, որպէս և քեզ պատրաստեալ է – 294. զի այնու դիւրաւ կարասցեն հերքել մերժել ի բաց կալ ի սուրբ հաւատոյ պարկեշտ կրօնից քրիստոնէութեան: - 124.

ՀԵՓԵՍՏՈՍ - Դարձեալ զի երկրպագէ հրոյ, և արեգական, որ է Հեփեստոս, մասն աստուծոյ ասելով, զիա՞րդ իցէ, զի գողն և ապիկարն իբրև զաստուած երկրպագիցի: - 52. և զՀեփեստոս /գրքում՝ Հեփեստես/ ասեն կաղ յերկոցունց ոտիցն, և կայծակնավարս ունի ի ձեռնն աքցանս և կռանս, և նստեալ դարբնէ մարդկան: - 52. և Հեփեստոս և Պռոմիթոս, որ է արեգակն և լուսին՝ գողացան զհուրն յՈրմզդայ և մասն ինչ ետուն ի մարդիկ. – 48. որք ասեն զՀեփեստեայ գողանալ զհուրն յաստուածոյն, մասն ինչ մարդկան շնորհել և զյոլովն ինքեան ունել – 52.

ՀՁՕՐ - Եղբայր յեղբօրէ օգնեալ իբրև զքաղաք ամուր և հզօր – 202. և զբազուկս և զձեռս քո հզօր տկարացուցանես. – 282. Եւ տայր նմա զօր կայսերական յօգնականութիւն, և զՅովհան պատրիկ ի Հայոց կողմանէ, և զՆերսէս ստրատեղատ յԱսիւրոց, և զՄուշեղ այր քաջամարտիկ և հզօր զօրութեամբ, և զամենայն զօրս Յունաց և Հայոց, Վրաց և Աղուանից – 138. յայտնի և յանդիման կացուցանել զթիւ սպանելոցն ոչ առնուին յանձն, թէ Ջ այր միայն հզօր ձեռամբ յաղթեցին ԺԵ հազարացն. – 234. Վահրամ ոմն Մեհրեւանդակ … այր հզօր զօրութեամբ՝ քաջութեամբ իւրով եհար զզօրս Թետալացւոց – 136. Քանզի վաղիւ առաւօտուն ցուցանեմ ձեզ փիղս վառեալս, և ի վերայ հզօր սպառազէնս ի քաջաց – 138.

ՀՁՕՐԱԳՈՅՆ - ,,Ոչ, ասէ, վատագոյն մեք քան զՕանարսն եղիցուք, զի և ամուրս հզօրագոյնս և բարձրագոյնս քան զնոսա ունիմք և դիւրափակս՝ առ ի յունել զմուտս կրճիցն. – 276. և բանակն Իսմայէլի հզօրագոյնս ստիպէր ի պատերազմ: - 162.

ՀՁՕՐԱՊԷՍ - Եւ զՋրադաշտ մոգ արքայ Բակտրիացւոց և Մեդաց ընկճեալ հալածեաց մինչև ի սահմանս Խեփտաղաց, հզօրապէս տիրեալ բովանդակ Խուժաստանի և կողմանց արևելից և Պարսից, անդր ևս քան զԲահխ և զԴեպուհան , ի Գովմայիդ և ի Գուզբան, ի Շերիբամական /գրքում՝ Շերիբամամական/ և ի Խոճիհրաստան, և միանգամայն ասել մինչև ի ծովն Հնդկաց՝ յոյժ արութեամբ – 44. Որդին Ապուսեճի Աւշին, որ զպարսկային հարստութիւնն հզօրապէս յաղթութեամբ ի գլուխ եհան՝ ձեռնամուխ ախորժեաց լինել ի վերայ Հայոց – 360.

ՀՁՕՐՈՒԹԻՒՆ - Յայնժամ իբրև լուաւ բռնաւորն զայս դարձուած պատասխանեաց լի հզօրութեամբ և ահագին մեծաւ անարգութեամբ՝ յոյժ տարակուսանօք լցաւ յանձն իւր, և կայր մեծաւ հիացմամբ ըմբռնեալ. – 280.

ՀԷ-ԵՐՈՐԴ - որպէս սահմանեաց Աստուած ի վերայ ժողովրդեանն Իսրայէլի գերելոցն ի Բաբելոն, որպէս գրեալ է ի մարգարէութեանն Երեմիայի, ,,զ-Հէ-երորդն ասէ գիտասցես, և խելամուտ լիցիս յելից բանին տալ պատասխանի. մինչև յօծեալն /312/ առաջնորդ եօթներորդ է և եօթներորդք ԿԲ,,. – 314.

ՀԷԹՄ - Ապա այնուհետև դարձեալ յղեաց զՀամդոյ զՊարսից ամիրայ, և ի զօրաց արքունի զՀէթմ ազգաւ թուրք, և ընդ նոսա հեծեալս Ժ հազարաց, կազմեալ սպառազէն պատրաստեալ բարձրագոյն քան զառաջինն – 234.

ՀԷՆ - Այլ հինիցն ասպատակքն, սովոյն բռնութիւն, գերիվարացն տառապանք, գազանաց յարձակմունքն, ներքին և արտաքին վրդովմունքն հոլանի առնէին զաշխարհս: - 316. այն ինչ արծարծեալ առ նորոգումն շինութեան եկեղեցւոյ Քրիստոսի ի կործանմանէ հինի յետ մեծ պատերազմին սրբոյն Վարդանայ. – 134. անկեղծաւոր և աննենգ տիրասիրութեամբ ցուցանել հնազանդութիւն հպատակութեամբ, մինչ յարիւն և յապաժոյժ նահատակութեամբ առնուլ վրէժս ի Պարսկացն հինիցն՝ զաւեր եկեղեցեացն Հայաստանի և զնեղութեանցն և զգերփանացն և զսաստիկ արիւնահեղութեանցն զքրիստոնէից և զուխտի մանկանց եկեղեցւոյ սրբոյ: - 134. բազում ունելով ինչս ի կոխակս բարձրաւանդակս և ի կիրճս նրբականս, ի զերծս և ի խոխոմս ձորոյն ի թոխ և ի բոխ երկրին անբնակ մարդկան յասպատակէ հինիցն Երուանդայ – 84. Բայց յո՛վ ոք կամ ո՞ր աշխարհ, զոր ոչ կործանեաց Աւշին պէսպէս լլկանօք հինի ասպատակաւ, աւարառու

յափշտակութեամբ, սպանմամբ սրոյ և սովոյ: - 374. գրէ առ սուրբ եպիսկոպոսն Գրիգոր Ամատունեաց տանն … գտանել զելս իրացն եկեալ հասեալ հինին. – 400. և այլ ոչ ևս յաւելին ելանել ի վերայ աշխարհիս ասպատակաւորք հինիցն պարսկայնոցն: - 400. Եւ դադարումն լինէր յաւուրս սորա հինից և ասպատակաց ի վերայ երկրիս, և քաջավայելչապէս բարեձևանայր կարգ սրբոյ եկեղեցւոյ Քրիստոսի, և երկիւղ և կասկած և ոչ ուստեք: - 338. և երկիրս Հայոց յապահովանայր ի հինիցն Պարսից. – 128. և միապետէ զտէրութիւնն Անձաւացեաց և խաղաղեցուցանէ զերկիրն և բնակէ յանհոգս զապահովացեալ ի հինից. շինէ եկեղեցիս և կատարէ տօն նաւակատեաց խաղաղութեան: -326. Զոր հոյակապն Տրդատ կարգադրեալ վայելչապէս հոգաբարձութեամբ զպատերազմականն հարկանել հարկս ընդդէմ հինից արշաւանաց. զոր կարգապետութիւն և առ սուրբ հրեշտակն գտանեմք /գրքում՝ գտանեմք/ յարարչական նախախնամութենէն, զաշխարհի զօգուտն բերելով: - 398. Իսկ ի վերայ բազում հինիցն եկելոց ի վերայ Գուրգինի և սաստիկ պատերազմացն զոր պատերազմեցաւ յաղթող նահատակութեամբ. ոչ միայն յարտաքին թշնամեացն որ շուրջանակի պաշարէին, բազում այն էր որ ի ներքին ընտանեաց հարազատաց, ազգականաց դրժողաց, ուխտազանցաց, ստոց և ստերդմանց յուզէին աղմուկք: - 308. նազելով և սիգալով, իբրև զկորիւն առիւծու ճեմէր, անկասկածելի մնալով, առ ոչինչ համարելով զհէնն եկեալ հասեալ, փակեալ շուրջ զնովաւ. – 210. Նոքա պատասխանեալ ասեն. ,,վասն զի մեք ի պարսկական հինիցն անդուլ և անպարապ գոլով ի բաց լքաք զկրթութիւնն գրոց սրբոց՝ առ ընտրել զհաւատոց խոստովանութեան կանոնադրութիւն. – 132. շինէ և անդ ամրական տեղի, դժուարամատչելի ասպատակող հինից, դնելով ի նմա նմանապէս ապարանս փողոցայարդարս, տաճարակերտս սենեկագործս, բաւական ի պէտսն պատրաստեալ – 392. սփռեալ տարածանեն հէնս ասպատակաւորս ընդ բոլոր երեսս երկրիս Հայոց – 102. քանզի հէնք բազումք կալան զերկիրս: - 116.

ՀԻԱՑԱԿԱՆ - Նա և զայլ հիացականսն որ ըստ այսոցիկ ուսցիս ի նորին գրոց. – 50.

ՀԻԱՑԵԱԼ - Եւ նստէր անդ ի բացեայ ի վերայ բլրի միջոց տէր Մուշեղ որդի սպարապետին և կայր հիացեալ ահեղ և մեծ զարմացմամբ: - 284.

ՀԻԱՑՈՒՄՆ - և հիացմամբ առ նորայն հայելով, թէ ո՛վ ոք էր, և ո՛րպիսի, և ո՛րպէս կորեաւ՝ ասեն, ,,զիա՛րդ դադարեաց պահանջողն, հանգեաւ տագնապօղն. եթէ ո՛րպէս իջին ի դժոխս փառք նորա,,: - 376. զոր սարսափեմ և հիացմամբ մեծաւ յապուշ կրթին միտք իմ ընդ ժուժկալութիւն այնքանեաց բազմահնար մեքենաւոր չարչարանաց. – 106. Իսկ Ասուդ զհետ Դարէհի ելեալ ի պատերազմ ընդդէմ զօրագլխացն Աղէքսանդրի՝ Հերակղեայ նահատակութեամբն դիւցազնաբար ի դիմի հարեալ՝ ի բաց նահանջէ զուժեղագոյնս զօրագլխացն Աղէքսանդրի հարուստ ժամ մի, մինչ հիացումն զօրօքն արկեալ՝ տային տեղի փախստէի. – 68. Յայնժամ իբրև լուաւ բռնաւորն զայս դարձուած պատասխանեաց լի հզօրութեամբ և ահագին մեծաւ անարգութեամբ՝ յոյժ տարակուսանօք լցաւ յանձն իւր, և կայր մեծաւ հիացմամբ ըմբռնեալ. – 280.

ՀԻՄՆ - Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … դու շինուած առանց հիման՝ և ես հեղեղ հիմն ի վեր տապալիչ – 280. և ահա աղաղակ և փողք և քնարք և ջնարք, և վառեալ զինու և սրոյ և ամենայն պատրաստութեամբ անհուն զօրացն, մինչ գրեթէ /գրքումէ՝գրէթէ/ ի հիմանց զլեառնն տապալել – 284. Եւ հնչեաց երկիրն, և զաղաղակ բարձին ամենայն բազմութիւնն, իբրև այն թէ ի հիմանց լեառնն տապալիցի: - 228. և յաջմէ սեղանոյն շինեալ ընդ նովիմբ հիմամբ ի տեղի յիշատակարանի խաչելութիւն տեառն Գողգոթայ տեղւոջ – 390. և փորեալ ի ներքոյ զհիմունսն՝ աւերեցին զպարիսպն: - 142. Զնա ի հիմանց տապալեալ. – 358.

ՀԻՄՆ Ի ՎԵՐ - Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … դու շինուած առանց հիման՝ և ես հեղեղ հիմն ի վեր տապալիչ – 280. զսեղանս խորհրդականս փրկագործութեանն յատակել, հիմն ի վեր /գրքում՝ հիմն ի

վերայ/ տապալել զաւազանն մաքրափայլ լուսաւորութեանն Հոգւոյն սրբոյ - 124. զսուրբ եկեղեցիս, զտունս աղօթից քրիստոնէից այրել աւերել հիմն ի վեր տապալել, զքահանայսն նորոյ ուխտի ի սուրս իւրեանց մաշել, զծերս և զպառաւունս մահու սրոյ սպանանել, զերիտասարդս և զկուսանս խաղացուցանել ի գերութիւն, զստացուածս և զինչս վատնել աւարառութեամբ. – 398.

ՀԻՄՆԱՇԱՐԺ - Ի սորա յերրորդ ամի թագաւորութեանն ի վերայ Հայոց աստուածատուր բարկութեամբ անդնդաշարժ վրդովմամբք ներքնագոյն խորոցն պատահեալ միմեանց սահանախաղաց դղրդմամբ, հիմնաշարժ տապալմամբ, /356/ ներքսագոյն երկրի թուլացեալ պնդափակ աղխեալ սանդարամետական սահմանին, բարկութեան հողմոց շնչեալ ընդ ջրոցն խաւարայնոց, ի կոհակս անդնդաքակս զթանձրայատակ երկրի զկարծր և զծանրալիր անկշիռ անբաւութիւնն տատանեալ, մինչ յերեսս երկրի ի վեր մղեալ հանդէպ քաղաքին Արտաշատու/ գրքում՝ Արտաշասու/, որ Բլուրն նորուն ասի – 358.

ՀԻՄՆԵՅՈՒՑԵԱԼ - Իսպառ ստորն ամրականին ի գոգաձև տեղւոջն … շինեաց եկեղեցի հրաշագործ հրաշազան յօրինուածով եկեղեցի ի տաշեալ քարանց ի Մանազաւեան քաղաքին ի Վանտոսպ, և հիմնեցուցեալ յանուն սրբոյն Սիօնի, որ ի սուրբ քաղաքն Երուսաղէմ. – 390.

ՀԻՆ - Եւ արդ եկ ասացից քեզ, ո՛րպիսի ողբովք ողբայ զնոսա հին մատենագիրն ասելով. – 164. Եւ գիտեն զսաղմոսսն զհին թարգմանեալսն վարդապետացն Հայոց, զոր հանապազ ի բերան ունին: - 192. Զայս յառաջագոյն իմացեալ հին պատմագրին՝ յառաջատես զկործանումն նոցա յայտ առնէ. – 148. Զոր Փիլոն Աղէքսանդրացի փիլիսոփոս և վարդապետ հնոյն՝ Ջրարբի ասէ, թերևս զսննդականութեան և զաճողական բազմամարդութեանն պատճառ նշանակեալ յառաջատեսէ հայրն. – 24. Ի դէպ ելանէ և հին առասպելն Ոլպիանու փիլիսոփայի, որ վասն առիւծուն և զուարակացն են բարառնութիւնք. – 196. կարծէր իւրով զօրութեամբ զօրանալ ի վերայ կործանմանն Հայոց, ի մոռացօնս եղեալ հատուցումն մեղաց մերոց ի ձեռանէ Տեառն, որպէս Իսրայէլին ի հնումն առ Սեղեկեաւ զՆաբուքոդոնոսորայն: - 326. որ յետոյ և հետևող սուրբ առաքելոցն եղեալ բազում ուսմունս ի հնոց հրէականաց նպաստաւորեաց եկեղեցւոյ գեղեցիկ օրինակօք – 34. Քանզի ասեն սկիզբն աստուածոց՝ զհին ոմն Բելոս, հայր Դիայ, որ կոչի հայերէն Արամազդ՝ ՄԺԵ բիւր ամաց աւուրս ունել և ևս յառաջ. – 36.

ՀԻՆԳ - և ըստ Եսայեայ՝ թէ ,, բարբառոյ միոյ հազարք կորիցեն, և ի բարբառոյ հնգից բազումք փախիցեն,,: - 202. զոր ընկալեալ սուրբ հայրապետին և բարեպաշտ թագաւորին Թէոդոսի հինգ թղթովք և հինգ պատասխանեօք՝ կարգէ զսուրբ վարդապետն ընդ վարդապետութեան աթոռակալութեան սրբոյն Յոհաննու Ոսկեբերանի և այլոց քաջաց և գլխաւոր վարդապետացն – 116. զոր ընկալեալ սուրբ հայրապետին և բարեպաշտ թագաւորին Թէոդոսի հինգ թղթովք և հինգ պատասխանեօք՝ կարգէ զսուրբ վարդապետն ընդ վարդապետութեան աթոռակալութեան սրբոյն Յոհաննու Ոսկեբերանի և այլոց քաջաց և գլխաւոր վարդապետացն – 116. Սորա որդիք հինգ ծնանի, յորոց մինն Հերովդէս և միւսն Փիլիպպոս, զորոյ կինն հանեալ Հերովդէի՝ թող զկինն իւր զառաջին, զդուստր Արէտայ արքայի Պատրէացւոց. – 78.

ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ - Հինգերորդ՝ զի զծնօղսն անհնարին դառնութեամբ նոր սգովն ելից: - 24. որ էր հինգերորդ Զրուանն Քսիսութրեա: - 14.

ՀԻՆԳ ՀԱԶԱՐ - և որպէս ասեն՝ աւելի քան զհինգ հազար լեալ թիւ սպանելոցն. – 368.

ՀԻՆԳՇԱԲԱԹԻ - Եւ կատարեալ Աշոտ զկեանս իւր՝ մեռաւ ի Վանտոսպ գաւառի, ՅԻԳ թուականութեանն Հայոց, յամսեանն հոռի, որ օր Ջ էր ամսոյն, յաւուր հինգշաբաթոջ. և տարեալ հանգուցանեն ընդ եղբարս իւր ի վանս սուրբ Խաչին յԱղբագ գաւառի: - 338. զոր ետես ի մեծի հինգշաբաթոջն: - 120.

ՀԻՆ ԿՏԱԿԱՐԱՆ - սմա ծանօթացեալ և սիրողացեալ ժամանակաւ ուսուցանէր բազում ինչ նմա և յոլովագոյնս զհնոց կտակարանաց, և եթէ ոչ գոյ բնութեամբ որդի Աստուծոյ: - 158.

ՀԻՒԱՆԴԱԳԻՆ - Քանզի ի գնալ նորա զօրացուցանել զքեռին իւր զթագաւորն Հայոց, իսկոյն յելանելն նորա ի տանէ իւրմէ ի Վան քաղաքէ՝ տիրէ ի վերայ նորա ցաւք հիւանդագինք կարապետք մահու, անմերձենալիք ճարտարաց բժշկական ձեռնարկութեանն: - 384.

ՀԻՒԱՆԴԱՆԱԼ - Իսկ Շապհոյ լուեալ զհիւանդանալ հօր իւրոյ՝ փութացաւ գնաց ի Պարսս. – 116.

ՀԻՒԱՆԴԱՑԵԱԼ - Մուշեղ Անձաւացեաց տէր հիւանդացեալ զյետին կեալն, ունելով որդի ստնդեայ. – 324.

ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆ - Անդանօր քաջն մեր Աշոտ զհիւանդութիւնն կեղծաւորեալ ի տեղւոջ օթոցին անկեալ դնէր, մինչ ակն ունէին յառաջանալ ի գործ պատերազմին: - 328. ապա հնարաւորեալ պատիր խաբէութեամբ ի կատարումն հասուցանել զխորհրդոյն /346/ զանհաստատ իմացմունսն, և գնաց եմուտ յամրոցն, և զհիւանդութեան կեղծաւորութիւն մերձ առ մահ եդ առաջի: - 348. Եւ ելեալ գնաց զհետ կոչնականացն ի գութ հարազատութեան, և ի կարծիս սաստիկ հիւանդութեան, թէ մերձ ի մահ անկեալ դնիցի, ըստ ստուգելոյ կոչնականացն: - 348. և երիվարին ընդ վազս փռնգալիր խրոխտանացն փրծուցեալ զնա ի ցաւոցն, քանզի այն ինչ կազդուրեալ էր Գուրգէն ի հիւանդութենէ և ի կրից աշխատութեանցն և ի տառապանաց բանտին:-320. և ըստ օրինակի կեղծաւորական հիւանդութեանն, զոր առ Դերենիկն հնարաւորեցաւ՝ զնոյն և առ Գագիկ գլխաւորեաց: - 350. Եւ մինչդեռ յայնմ մահիճսն կարծեալ հիւանդութեանն կեղծաւորէր՝ և ախոյեանարձակքն /ճիշտը՝ախոյեանայարձակ/ զմիմեամբք շութափէին – 328. և նա ևս քան զևս զկարծեցեալ հիւանդութեանն աճեցուցանէր զխստութիւն ցաւոցն ծանրանալն նմա: - 328. Քանզի ոչ յարմարական՝ բարւոյն և չարին ի միասին առկայանալ, և ոչ լուսոյն ընդ խաւարի, և կամ զի առողջութեանն ընդ հիւանդութեան. – 258.

ՀԻՊԱՏ - Իսկ Յունաց առեալ կացուցին ի բաժնին Արշակայ հիւպատոս և զօրավարս և կոմսունս, ոչ զոք թագաւորեցուցեալ այնուհետև: - 112.

ՀԻՊԱՏՈՒԹԻՒՆ - և փութացոյց վասն նորա զի անյապաղ առ նա հասցէ, և ի մեծ պատիւս հիւպատութեան հասուսցէ զնա, և խաչանշան դրօշիւք ճոխասցի: - 316.

ՀԻՍԻՍ - Ապա այնուհետև ոչ կարաց կալ համարձակութեամբ ի բացեայ առնել զբանակն իւր, այլ ետ զկէս զօրուն յոմն գլխաւոր և նստոյց զնա ի կողմանէ հիւսիսի կողմն. – 280. գալ իջանել յելից ի ստորոտէ լերինն Վարագայ առշեղեալ ի հարաւոյ ի հիւսիսի ի խաղաղ ընդլայնանիստ զոգաձև դաշտականացսն – 392. Եւ ահա դիմեալ գնաց հասանել ի վերայ կողմանց հիւսիսոյ, յերկիրն յորում Ծանակ կոչի. – 274. և ինքեանք գնացին յարևելս հիւսիսոյ որպէս ասացաւ ի վեր անդ: - 60. Եւ խոյակապ և անուանի եղեալ քան որ յառաջագոյն քան զնա էին կացեալ իշխանք ընդհանուր Հայաստանեայցս, որ յարևելս և ի կողմանս հիւսիսոյ, մանաւանդ որք ի Վասպուրական աշխարհիս էին կացեալ նախարարք յիշխանական պետութիւնս: - 170. Եւ ճանապարհ արարեալ ընդ կողմն հիւսիսոյ՝ ել դէպուղի ի Կարնոյ քաղաք – 148. Եւ Յաբէթի Եւրոպն ամենայն յԱմման լեռնէ մինչև ի մուտս հիւսիսոյ: - 34. ընդդէմ ծիծաղելով ծովուն ի հիւսիսի նայեցուածով – 86. Ըստ նմին օրինակի և զօրավարն Բուխայ, ի հասանել ամառնային ջերմութեանն իբրև ի խորոց անդնդոց ի վեր մղեալ զինքն, ելեալ յերեսաց արքայի բազում և ծանր զօրու՝ եհաս ի վերայ երկրիս ի կողմն հիւսիսոյ ի մուտս Հայաստան աշխարհիս. – 262. որ առ հիւսիսի առ ի շեղ տեսանի – 390.

ՀԻՍԻՍԱԿԱՆ - Եւ ի մեռանելն իւրում Աղէքսանդրու հաստատագոյն աներկիւղութեամբ զթագաւորութիւնն իւր միապետեալ՝ կացուցանէ չորս զօրավարս չորեքծագեան կողմանց աշխարհի, զՊտղոմէոս Եգիպտոսի և Հնդկաց, զՍելևկոս Ասիացւոց և ամենայն հիւսիսականաց, զԱնդիպատրոս Պարսից և ամենայն արևելից: - 70.

ՀԻՍԻՍԱՅԻՆ - արկանեն տոռունս ի սրունսն, կախեն զհիւսիսայինն աշտարակէն. – 102. և հիւսիսայինն օդն շնչեալ սաստկացուցանէ զզօրութիւն ցրտոյն – 260. զի ինքն երթիցէ յարքունիս կեղծոտելով զսաստկութիւն ձմեռնային ժամանակին ի վերայ եղելոյ և զխստութիւն հիւսիսայինն օդոյն սառնամանեաց, անընդել զինքն այնոցիկ վարկանելով: - 186. զոր անյապաղ փութով զզօրսն հարաւայինս և հիւսիսայինս տալ ի ձեռս Քսերքսեայ

և Արշէզայ որդւոյ նորուն Քսերքսեայ զի փութով անդր հասցեն. – 64. Իսկ ի շնչել հարաւային օդոյն, եռացուցանելով երկրի ի վեր զջերմային զօրութիւնն, զուարթացուցանելով անդնդական բերմամբն զընդարմացեալ արմատս և զբոյսս ի հիւսիսային սառնամանեաց օդոյն շնչելոյ - 188. Յորժամ անդնդական խորքն ազդ առնիցեն ներքին բնական կենդանեացն զհասանել ջերմութեանն, յորում ջեռացեալ ի հիւսիսային սառնամանեաց օդոյն շնչելոյ, ի խորսն զխաղացումն արարեալ լինին - 260. ուր յաճախ շնչէ օդն հիւսիսային – 262. Վաղարշակ թագաւորեալ փոխանակ հօր իւրոյ Տիգրանայ, և տուեալ պատերազմ ընդ հիւսիսայինն Հազրաց՝ մեռանի ի կորովաձիգ աղեղնաւորացն: - 92.

ՀԻՍԻՍ - Ցելս կոյս և ի մուտս որ առ հիւսիսի զհայեցածն բերէ՝ առեալ էր ի բաժնէ /ճիշտը՝ ի բաժնի/ Գագիկ իշխանի – 388.

ՀԻՍՆԱԿԱՆ - Որգունակ հնչումն տաշելոյ փայտիցն առ Նոյիւ ազդեցութեամբ հիւսնական գործեացն՝ զհեղեղածուփ անդնդաձիգ սահանացն երկնահոս զուգաճանապարհորդութեանն յապրուստ հաւատարիմ առնն յԱստուած յուսացեալ համամիտ ընտանեացն գործակցութեամբ: - 396.

ՀԻՍՆԵԱԼ - Եւ ոսկեգործ ականակապ կազմեալ՝ պատեաց ոսկով զփրկագործ սուրբ խաչն, և ընդելուզեալ մարգարտով զարդարեաց զսխրագործ փայտն, հիւսնեալ ի մէջ անուշահոտ փայտից, թողեալ մասն ինչ արտաքս ոսկեպատ պահարանին, յառաջնում իւրոյ քառածրագիծ խաչակերտ փայտեղէն զգրոցկանն: - 394. Նշանն քրիստոսեան քառածրագիծ փայտիւ արուեստագործեալ ճարտարապետի ումեմն հիւսնեալ – 378.

ՀԻՐ - և զատուցանէ զօրավարն վանիցն գեօղս բաւական առ ընկալումն հիւրոցն և ի տեսչութիւն աղքատացն: - 394. Իբրև ետես կայսր Հայրակղէս զչարիսն ամենայն, որ եկին հասին ի վերայ նորա՝ ակամայ կամեցեալ ցուցանել բարեկամութիւն՝ ել ընդ առաջ նոցա, մեծարել իբրև զվաստակեալս և զհիւրս, ընկալաւ զնոսա մեծամեծ /142/ ընծայիւք. – 144.

ՀԻՐԱՍԷՐ - և են հիւրասէրք օտարընկալք, պատուադիրք: - 192.

ՀԻՐԿԱՆՈՍ - Արջամ թագաւորեալ Հայոց՝ զազգն Բագրատունեաց արկանէ ընդ բազում տառապանօք, վասն արձակմանն Հիւրկանոս քահանայի ի կապանաց բանտին – 74. մինչ ինքն Հերովդէս փախստեայ անձնապուր լեալ հանդերձ Ուրեղիանոսիւ զինակրաւ՝ անկանի առ քեռին իւր որդի Հիւրկանու քահանայի ի քաղաքն Ասկաղոն: - 78.

ՀՄԱՅԵԱԿ - Իսկ Վաչէ Արծրունեաց տէր և Հմայեակ Աշոցաց տէր և այլք յանգուցեալ ի նոսա՝ հաճեցին զկամս Վռամայ – 118. Որոյ առեալ զթոռոունս իւր զՀմայեակ և Համազասպեան գնաց առ արքայ ի Տպղոն: - 116.

ՀՄԱՅՔ - և ըստ բարբարոսական հմայիցն պատուէ զտեղիս այս, որպէս ի նմանէ սկսելով զփոփոխումն առնու ի խոնարհագունիցն ի բարձրագոյնսն: - 88.

ՀՄՈՒՏ - Եւ եղև այր թանգար արուեստիւ և հմուտ վաճառականութեան. հարկանէր ճանապարհս հեռաւորս ի գործ վաճառականութեանն, յԵգիպտոս և ի կողմանս Պաղեստինացւոց. – 158. որոց Շերեփայ որդիք անուանէին, ի յԱկէացի տոհմէ, քաջամարտիկք և հմուտք պատերազմողական յարդարմանց – 362. տեղեակ և հմուտ Աստուածաշունչ գրոց, և ընդել և ծանօթս. – 204.

ՀՄՏԱԳՈՅՆ - Այլ և զՓիլոնեայսն ասացաք երկրորդել զառն քաջի և զյոյժ հմտագունի հմաստասիրութեան - 34.

ՀՆԱԳՈՅՆ - իբրև զկարի իմն հնագունից և զանյայտից զինքեանս ասաց նոր առասպելութիւն. – 46. Իսկ սա ասաց զինքն հնագունիցն լինել անժամանակ Բէլ՝/36/ ոչ հայր աստուածոց, այլ և հրամանատու Արամազդայ: - 38.

ՀՆԱՁԱՆԴ - Այլ և իշխանն Գուրգէն հանապազ գրէր աղաչանս առ ծերսն և առ աւագագոյնսն նոցա, իբրև փորձութիւն և դիպուած համարէր զեղեալսն, և ոչ իսպառ քինահարութեամբ վարիլ առ հարկատուսն և առ հնազանդս իւրեանց: - 404. եթէ ,,Օրէն է աշխարհակալաց արքունի խնամակալութեամբ գնալ ընդ աշխարհ իբրև առ հնազանդս, և զնեղութիւնս տառապելոց բառնալ և ի դիւր հանել իբրև զխնամարկուս, և ոչ աւազակաբար աւարել, և

սրով և գերութեամբ յաւեր դարձուցանել. – 278. և զի թագաւորութիւնն Եբրայեցւոց յերկուս հակառակս բաժանեալ էր՝ հնազանդ իւր արարեալ Փուայ Ասորեստանւոյ առնու հարկս ի Մանասէէ արքայէ հազար տաղանդ արծաթոյ: - 60.

ՀՆԱԶԱՆԴԵԱԼ - ,,Միայն ի բաց լեր, ասէ, ի հաւատոցն Քրիստոսի, հնազանդեալ ընդ ձեռամբ մեծ թագաւորին – 204. և զհակառակութիւն Զրադաշտին հնազանդեալ ընդ իւրով ձեռամբն նուաճեաց ի ծառայութիւն: 44. և եղեն հնազանդեալ նմա զամենայն աւուրս Վարդանայ: - 128. և կէին յապահովս խաղաղացեալք և հնազանդեալք ընդ պետութեամբ իշխանաց իշխանի: - 322. և նա ձեռնամուխ եղև զընդ նովաւ հնազանդեալս ի բաց կորզել քեցել ի նմանէ շրջաբերական թղթովք, զիշխան Վասպուրական զԴերանիկն, զԱպլբառ Կայսիկ զբռնաւորն Ապահունեաց, նմանապէս և զայլսն զոր և կարաց հրապուրել. – 350. մինչև հարկեցաւ թագաւորն յամենայն ուժով կարողութեան իւրոյ զօրս գումարել յամենայն ազգաց, որ ընդ ձեռամբ իւրոյ տէրութեանն էին հնազանդեալ թագաւորք և թագաւորազունք – 242. որոց սրտի մտօք ի մանկութենէ զհարկ ծառայութեան հատուցեալ էին ըստ օրինի վայելչութեան հնազանդողաց և հնազանդելոց, ըստ յորդորման հեթանոսաց վարդապետին: - 364. քանզի էին հնազանդեալք յառաջագոյն ընդ թագաւորութեամբն Յունաց – 142.

ՀՆԱԶԱՆԴԵԼ - Արշակայ գնացեալ զկողմամբ Միջագետաց, լաւ համարեալ ընդ ձեռամբ քրիստոնեայ թագաւորի հնազանդել, քան Պարսկականն հնազանդել տէրութեանն. – 110. Արշակայ գնացեալ զկողմամբ Միջագետաց, լաւ համարեալ ընդ ձեռամբ քրիստոնեայ թագաւորի հնազանդել, քան Պարսկականն հնազանդել տէրութեանն. – 110. Եւ այլք յաւագ նախարարացն գնացին ամենայն պնդակազմ սպառազինութեամբ ի Պարսս՝ հնազանդել ընդ ձեռամբ հեթանոսական և բարբարիկոն ազգին Սասանականին. – 110. Ոչ ամենևին /գրքում՝ամենեւին/ գոնէ փոքր մի խոտորեցան ի բանս նորա և ոչ առին յանձն ի պատրել մեծութիւն ընչից և ոչ անսացին հնազանդել փառաց աշխարհական ցանկութեանց – 264. ստիպեն լքանել թողուլ կրօնս քրիստոնէութեան, հնազանդել պաշտել զօրէնս մազդեզական մոխրապաշտութեանն – 102.

ՀՆԱԶԱՆԴԵՑՈՒՑԱՆԵԼ - և ինքն գնացեալ ի Միջագետս՝ հնազանդեցուցանէր ինքեան քաջութեամբ զԵմաթ և զԱրբաթ և զամենայն կողմանս Դամասկոսի և Կիւլիկեայ և զայլ բազումս: - 60. հնազանդեցուցին և զամենայն բնակիչս սահմանացն մերձակայից, և զապստամբսն միահաղոյն բարձին սրով: - 160. Մի՞թէ և այժմ ոչ գիտիցես, թէ զամենայն երկիր զծով և զցամաք ինձ հնազանդեցուցի. արդ զԿոստանդնուպօլի՞ս միայն ոչ կարիցեմ բերել: - 146.

ՀՆԱԶԱՆԴԻԼ - ետ բերել փայտս, և եդեալ ի վերայ փայտին զերանելին Սողոմոն՝ և մօտ առ փայտն կացուցին զսուրբն Կահայ, զի գոնեայ մինն ի միւսոյ տանջանացն երկուցեալ հնազանդիցի հրամանի թագաւորին: - 292. թողեալ զօրէնս քրիստոնէութեանն՝ հնազանդեցան որմզդական մոլորութեանն մոխրապաշտ վարդապետութեանն: - 102.

ՀՆԱԶԱՆԴՈՂ - որոց սրտի մտօք ի մանկութենէ զհարկ ծառայութեան հատուցեալ էին ըստ օրինի վայելչութեան հնազանդողաց և հնազանդելոց, ըստ յորդորման հեթանոսաց վարդապետին: - 364.

ՀՆԱԶԱՆԴՈՒԹԻՒՆ - անկեղծաւոր և աննենգ տիրասիրութեամբ ցուցանել հնազանդութիւն հպատակութեամբ, մինչ յարիւն և յապաժոյժ նահատակութեամբ առնուլ վրէժս ի Պարսկացն հինից՝ զաւեր եկեղեցեացն Հայաստանի և զնեղութեանցն և զգերփանացն և զաստիկ արիւնահեղութեանցն զքրիստոնէից և զուխտի մանկանց եկեղեցւոյ սրբոյ: - 134. բայց ընդ Յունաց թագաւորին միայն հնազանդութեամբ նուաճեալ զինքեանս, ի բաց կալով ի հարկատուութենէ Շապհոյ արքայից արքայի. - 96. Բայց Մեհուժան Արծրունի ոչ եղեալ ունկնդիր սրբոյն Ներսէսի, և ոչ ընդ թագաւորին հնազանդութեամբ. – 102. և առ եղբայրականն զհնազանդութեանն չափ ցուցանելով, անկշիռ վայելչութեամբ զմիմեանս լաւ համարելով քան զանձինս, հասարակ զճոխութիւն իշխանական գահընկալութեանն վարկանելով – 360. և ասէր, թէ ,,զայս ամենայն զոր գրէ կաթողիկոսն Հայոց և առ

ապստամբութիւն խորհել առ ի քէն, և զնախարարսն Հայոց զՅունաց թագաւորին խորհել հնազանդութիւն. արդ տեսանել պարտ է վասն այդր„: - 130. Եւ եղև ի գալ միւսոյ տարւոյն՝ Սմբատ իշխանն Սիւնեաց ի բաց եկաց ի հնազանդութենէ թագաւորին Հայոց, արգել առնելով հարկացն տալ թագաւորին, թևակոխելով Պարսից բռնաւորին հատուցանել զհարկս և զհասս. - 382. և ընկա՛լ օրէնս և հաւատս արժանի կենաց և գովութեան ի մեծ արքայէն և ի մեր իշխեցող հրամանակատար թագաւորին հնազանդութենէ: - 204. և ըստ հրամանի ինքնակալ թագաւորին նուաճեալ ունիս ի հնազանդութիւն պետութեան ձեր զիշխանս և զտեարս, զկողմնակալս և զկուսակալս, զքաղաքապետս և զմարզպետս բոլոր Հայաստանեայցս – 212. և խոստանայր նմա զհազարապետութիւնն Հայոց յարքունուստ հրամանէ հնազանդութեամբ Հայոց: - 366. և կալցին զիւրաքանչիւր իշխանութիւն և վայելեսցեն ի պարգևս և ի պատիւս արքունի և կացցեն ի հնազանդութեան թագաւորին: - 296. և կացցէ ինքն և իւրքն ամենեքեան ի հնազանդութեան արքունի, ի հարկս և ի հասս չափոյ սակի արքունական աւանդութեանց: - 226. Եւ մինչ նոքա կային մնային հրաման ինչ ընդունել յարքունուստ՝ /286/ դարձան հրեշտակքն և եկին փութանակի, և բերին թուղթ յարքայէ առ Ապումուսէ՝ գալ ի հնազանդութիւն նոցա և երթալ առ Բուխայ. – 288. Եւ նոյնժամայն եհաս հրաման յարքունուստ՝մի տաղտկալ և վհատել և մի ի բաց կալ պատերազմել ընդ նմա. մինչև եկեսցէ ակամայ կամօք ի հնազանդութիւն արքայի: - 284. Եւ սկսաւ գոռալ, և խորհէր զթոյնս չարութեանն թափել ի վերայ իշխանին Աղուանից, /276/ և յղէր առ նա կոչելով ի հնազանդութիւն. – 278. զի թերևս կարասցէ արկանել զերանելին ի ներքոյ պղտոր հրապուրեցուցիչս ժախուն մահածին հնազանդութեանն - 204. զի թէ կարացից հարկանել զթշնամին իմ և կանգնել զթագաւորութիւնն իմ՝ ես եղէց քեզ որդի հնազանդութեան - 136. Իսկ իբրև եհաս Բուխայ զօրօք բազմօք մերձ ի սահմանս նոցա, և գրեաց հրովարտակս դիմօք խաղաղութեան՝ դառնալ սիրով միաբանութեան ի հնազանդութիւն արքային – 274. Իսկ Նինոս և Շամիրամ տիրեն Ասիացւոց և Եգիպտացւոց հարկապահանջ հնազանդութեամբ, այլ ոչ զազգին ի բաց բառնալով զպայազատութիւն աշխարհին: - 18.. Յայնժամ թագաւորն դեսպանս արարեալ յամենայն սահմանս տէրութեան Հայոց, Վրաց և Աղուանից, և առ քաղաքացիսն և հազարապետս և գաւառակալս, և որք սիրողաբար առ նա զհնազանդութեանն հարկ հարկանէին: - 366. Նորա ի բաց կացեալ ի հնազանդութենէ իւրոյ պետականին հանդերձ քաղաքային գլխաւորօքն. – 338. Որ և յետ մահուանն Զրադաշտին դարձեալ միապետեաց ամենայն արևելեաց Պարսից ի հարկի հնազանդութեան ունելով, խաղաղասէր կենօք ամս ԼԸ. – 56. որ սպան զհայր իւր Վահան և զմայր իւր Տաճատուհի վասն պարսկականին հնազանդութեան մոգութեան օրինացն – 110. որոց հնազանդութիւնն կորստեան պատճառք գտաւ աշխարհիս Հայոց: - 110. ՎԱՍՆ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԵԱՆ ՏԱՃԿԱՑՆ ՈՐ ԿԱՅՍԻԿՔՆ ԿՈՉԻՆ ԵԻ ԻՇԽԱՆԻՆ ՍԻՒՆԵԱՑ Ի ԹԱԳԱՒՈՐԵՆ /ՃԻՇՏԸ՝ ԹԱԳԱՒՈՐԷՆ/ ՍՄԲԱՏԱՅ, ԵԻ ԴԱՐՁԵԱԼ ԵՐԿՈՑՈՒՆՑ ՀՆԱԶԱՆԴՈՒԹԻՒՆ: - 380. և աներկբայութեամբ փակես զամենայն ընդ լծով հնազանդութեան քո: - 196.

ՀՆԱԽՕՍ - և հնախօսս շարագրական մատեանս և ի բազում վէպս պատմութեանց անցեալ գրեցի, որ ինչ բաւականանալ ձեռնհաս եղէ, սկսեալ յԱդամայ մինչ առ մեզ հասեալ ժամանակացս գիւտ: - 12.

ՀՆԱՐ - ամենայն հնարիւք խորամանկութեամբ կապեալ անլոյծ զօտեամբ ընդ ոգւոյ երիցս թշուառականին – 248. այլ այսոքիկ փոյթք յօժարութեան առ ի յայլոց ասացելոց նախագունից տեղեկութիւն, և ոչ ինքեամբ և կամ նովաւ գտանել զհնարս գիւտի գրոց, թէպէտ և յառաջ քան զնա, այլ ոչ թէ և քան զԲաբելացւոցն իրս – 18. դիմեցին առ կայսրն Վաղէտիանոս, թէ հնար ինչ իցէ առնուլ զվրէժ արեան Խոսրովու և ի /92/ վերջ նահանջել զբռնակալութիւն Ստահրացոյն. – 94. և ամենայն ոք ըստ ազգս ազգս փութայր ի հնարս ինքեանց վաստակոցն մի զմիով ելանել. – 268. և գրէ առ Սահակ դառնալ առ Երուանդ. թերևս հնար լիցի խորհել ինչ վասն Երուանդայ: - 82. և ոչ ուրեք գտանէր հնար

ելիցն ի վտանգաւոր արգելանէն, թէպէտ և բազմաց հոգ յանձին կալեալ վասն առն պատուականի – 346. զի կարասցէ անսայթաք հաւատով յաղթել հնարից բանսարկուին, որ ի ծածուկ և յայտնի պատերազմին – 206. Յայնժամ իբրև գիտացին երկոքին կողմանքն, եթէ ոչ գոյ հնար գտանել զելս իրացն և տալ խաղաղութիւն՝ ապա հաճեցան և հաւանեցան գրել առ թագաւորն. – 286. որով մահուամբ և կամիս՝ պատրաստ եմք յամենայն հնարս չարչարանաց մտանել, զոր ուսոյց քեզ վարդապետն չարեաց հայրն քո սատանայ. – 292. Որոց դիպօղ ժամ գտեալ՝ արտաքս ելեալ ի բանակէն, զերծեալք իբրև զայծեամն ի հնարից որսորդաց՝ գնացին խաղաղութեամբ յիւրեանց տեղիս և զնա թողին լքեալ ամօթալից: - 344. պատրաստ եմք ի կապանս, ի բանտս, ի գանս, ի հուր, ի սուր, ի ջուր, ի տանջանս հարուածոց և յամենայն հնարս չարչարանաց,,: - 246.

ՀՆԱՐԱԳԷՏ - և ըստ հնարագէտ ազգի իւրեանց խորամանկ կեղծաւորութեամբ, խաղաղասէր դիմօք առ սակաւ սակաւ ջանայր կատարել զկամս չարութեան իւրոյ: - 170.

ՀՆԱՐԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ - և թուղթ մի գրեալ և կնքեալ լի խորամանկութեամբ և կեղծաւոր խարդախութեամբ ըստ հնարագիտութեան որդւոցն Իսմայէլի. – 234. Յայնժամ մեկնեալ ի նմանէ զօրավարն, լցեալ խորհրդովք չարին հնարագիտութեամբ՝ եկն եմուտ ընդ կողմն Ատրպատական յԱղբագ գաւառ յերկիրն Վասպուրական – 184.

ՀՆԱՐԱԳԻՏ - ոչ միայն ի տեսիլ խտղտման աչաց և զուարճումն հոտոտելեաց՝ այլ և ի կազմութիւն դեղոյ բժշկական հնարագիւտ իմաստասիրութեանց կազմեալ Ասկղեպեայ վարժմամբն: - 86.

ՀՆԱՐԱՒՈՐԵԱԼ - ,,միայն, ասէ, զԳագիկ Ապումրուան առ իս ածցես հնարաւորեալ վասն նորա,,. – 350. Այլ և հուր և ծծումբ նաւթիւ բարձեալ ի գործ պատերազմին, և զլոյծ բնութիւնն յանօթս ապակեղէնս եդեալ, և մանր զծծումբն ընդ նմին խառնեալ, եդեալ ի պարսատիկ մեքենայից, և զհուրն առ ընթեր նմին, հնարաւորեալ արկանել զամրոցաւն: - 208. ապա հնարաւորեալ պատիր խաբէութեամբ ի կատարումն հասուցանել զխորհրդոյն /346/ զանհաստատ իմացմունսն, և զնաց եմուտ յամրոցն, և զհիւանդութեան կեղծաւորութիւն մերձ առ մահ եղ առաջի: - 348. Եւ զի ստեալ Դերանկին Գուրգենայ եհան անտի զգործակալսն՝ նոյն գունակ Գուրգէն հնարաւորեալ առնու զամրոցն և հանէ զնորա գործակալսն – 326. և ո՞րպէս՝ հնարաւորեալ յապրուստ անձանց վճարեն զկարևոր պէտս իւրեանց լի աշխատութեամբ և սաստիկ տառապանօք. – 190. Իսկ վասն ձեանն անկայուն զօրութեանն որ այն ինչ յամպոյն ի վայր զեղեալ լինին՝ հնարաւորեալ իւրեանց փայտս իբրև զանուրս չուանօք պարունակեալ շուրջ զոտամբք, դիւրաւ ընթանան ի վերայ ձեանն իբրև ընդ ցամաք երկիր: - 192. Յայնժամ բնակիչք լերինն իբրև տեսին, թէ վարեցաւ իշխանն ի գերութիւն … հասին միաբան բազմութիւնն մեկնակազէնքն Խութայ ի հնարս արուեստգիտութեանն իւրեանց, զոր ի պէտս օժանդակութեան ձմերայնոյ հնարաւորեալ էին: - 190.

ՀՆԱՐԱՒՈՐԵԼ/ԻԼ/ - և է զգեստ նոցա ասուիս ի ծածկոյթ մերկութեանն, և օդ ոտիցն հնարաւորեն զձև կաւշկաց, ի մորթոց այծից կազմեալ – 192. և ըստ օրինակի կեղծաւորական հիւանդութեանն, զոր առ Դերենիկն հնարաւորեցաւ՝ զնոյն և առ Գագիկ գլխաւորեաց: - 350.

ՀՆԱՐԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ - Այլ քանզի յոյժ առաւելեալ էր իմաստութեամբ Գագիկ՝ տեղի տայր բովանդակ գաւառապետաց զօրագլխաց աշխարհիս, գնայր ընդ նոսա իմաստութեամբ խորագէտ հնարաւորութեամբ, ըստ անձնիւր գահու մեծարեալ պատուադրութեամբ հաճոյանալ ախորժէր նոցա: - 354. յաւուր միում … ետ հրաման իշխանն առնն կորովի եղբօր իւրոյ Աբասայ Հայոց սպարապետի՝ վառել պնդակազմ պատրաստութեամբ, զօրու և զինու և զարդու ամենայարդար հնարաւորութեամբ, որպէս օրէն է նահատակաց քաջ արանց – 344.

ՀՆԱՐԵԼ - Իսկ զօրավարն Բուխայ կայր ի կոր կործանմանն, ի տարակուսանս ըմբռնեալ փղձկէր ի միտս իւր, ցնորակոծ լինէր, հնարէր ելս իրացն գտանել ի վրանայարկն փակեալ, և ոչ առնոյր դուլ և դադար: - 282.

ՀՆԱՐ Է - բաժանեն զաշխարհս յերիս մասունս. տալով Աշոտի … Եւ Գուրգէն զկողմանս արևելից, յելից Աղբագոյ և որ շուրջ զնովաւ ամենայն Պարսկահայք մինչև ի մուտս Կորդաց, և ուր և ըստ այնմ հցէ հնար ածել զձեռամբ: - 360. զի թէ հնար հցէ՝ անյապաղ երագութեամբ անձամբ իւրով և զօրու և զինու ձեռնտու լիցի հասանել յօգնականութիւն նմա: - 172. Զի չէ և չէ իսկ հնար, թէ որ հաւատայ բերանով՝ թէ ուրասցի շրթամբք – 256. զոր ատել արժան էր և չար ի չարի վերայ, թէ հնար էր՝ հասուցանել. – 112. նոյնպէս և ոչ է հնար սրտի հաւատացելոյն պղծել շրթամբք: - 258.

ՀՆԱՐԻԼ - արդ դու մի անփոյթ յանհոգս յաղագս այդր մնայցես, անյապաղ հնարիցիս գտանել զխորհրդոցն նորա դատարկութիւն,,: - 346.

ՀՆԱՐԻՄԱՑՈՒԹԻՒՆ - և կամ ո՞ւր վատնիցէ թափիցէ զբազմութիւն նետից ի կապարճից խորհրդանոցին, չարին հնարիմացութեան: - 170. Իսկ Դերանիկն գործ առնէր ի գիւտս հնարիմացութեան, և տարուբերէր յանձն իւր՝ գտանել զելս իրացն, որով կարիցէ հանել զամուրսն ի Գուրգինայ և տիրել աշխարհին: - 326. յերկուս կողմանս բաժանեալ զնայեցուած խորհրդոցն, և կայր կեղծաւորութեամբ անհաստատագոյն և անօգուտ հնարիմացութեամբք, ընդ քրիստոնեայսն քրիստոնեայ և ընդ պարսկականսն զնոցայսն կեղծաւորէր: - 112.

ՀՆԱՐՔ - Յայնժամ բնակիչք լերինն իբրև տեսին, թէ վարեցաւ իշխանն ի գերութիւն … հասին միաբան բազմութիւնն մեկնակազէնքն Խութայ ի հնարս արուեստգիտութեաննն իւրեանց, զոր ի պէտս օժանդակութեան ձմերայնոյ հնարաւորեալ էին: - 190. Որ զապիրատ և զլի հնարիւք սատանայական իմաստից, չարահնար խորհրդոց բուռն հարեալ՝ մեծամեծս փքայր փոնքտալով – 200.

ՀՆԱՑԵԱԼ - և էր ալևոր ըստ մարմնոյ և հնացեալ արտաքին մարմինն, բայց ներքինն նորոգեալ և գեղեցկատեսիլ ըստ պատկերի արարչին. – 204.

ՀՆԳԵՏԱՍԱՆ - և ի մատնելն մերում լարօք հնգետասան՝ հաւք երկու պատահեցին մեզ – 50.

ՀՆԴԻԿՔ - առ սովաւ Դիոնեսեայ զօրաժողովն ի վերայ Հնդկաց: 58. Եւ ի մեռանելն իւրում Աղէքսանդրու հաստատագոյն աներկիւղութեամբ զթագաւորութիւնն իւր միապետեալ՝ կացուցանէ չորս զօրավարս չորեքծագեան կողմանց աշխարհի, զՊտղոմէոս Եգիպտոսի և Հնդկաց, զՍելևկոս Ասիացւոց և ամենայն հիւսիսականաց, զԱնդիպատրոս Պարսից և ամենայն արևելից: - 70. Պտղոմեայ հասեալ ի տէրութիւն ժառանգաւորութեանն՝ փոխանակ իւր կացուցանէ զԱսուդ, տալով ի ձեռս նորա զբոլոր իշխանութիւն Եգիպտոսի և Հնդկաց - 70. Քանզի և սա ասի թագաւորեալ ամենայն Ասիաստանի և Լիբէաստանի, բայց միայն ի Հնդկաց – 44.

ՀՆԴԿԱՅԻՆ - Իսկ Ասուդ թէպէտ և այնպէս շքեղութեամբ ճոխանայր եգիպտական և հնդկային հարստութեամբն՝ այլ յիշելով զբուն իւր սեփհական թագաւորութիւն Ասորեստանի՝ ոչ հաճոյանայր կեալ եգիպտացի գահակալութեամբն. – 70.

ՀՆԴԿԱՑ ԱՇԽԱՐՀ - Զոր Եւսեբէս Կեսարացի ասէ՝ ի սովորութենէ մինչև ցայսօր կին մարդ թագաւորէ ի վերայ աշխարհին Հնդկաց: - 30. իսկ աշխարհն վերին Հնդկաց ասի լինել դստեր նորա: - 30.

ՀՆԴԿԱՑ ԾՈՎ - Եւ զԶրադաշտ մոգ արքայ Բակտրիացւոց և Մեդաց ընկճեալ հալածեաց մինչև ի սահմանս Խեփտաղաց, հզօրապէս տիրեալ բովանդակ Խուժաստանի և կողմանց արևելից և Պարսից, անդր ևս քան զԲահխ և զԴեպուհան , ի Գովմայիդ և ի Գուզբան, ի Շերիբամական /գրքում՝ Շերիբամամական/ և ի Խոճիհրաստան, և միանգամայն ասել մինչև ի ծովն Հնդկաց՝ յոյժ արութեամբ – 44.

ՀՆՁԵԼ - և տաց քեզ ագարակս, այգիս և ձիթենիս և սերմանս, զի վարեսցես և հնձեսցես, և մեք սիրով նայեսցուք ի քեզ: - 146.

ՀՆՈՑ - Եւ առհասարակ ամենայն տիեզերք ծխեալ տեսանիցեն, և ի քէն ամենևին հուրն ոչ պակասեսցէ յաւիտեան, իբրև զհնոց խեցագործաց այրեսցիս, և քեզ ոչ եղիցի հանգիստ: - 164. Եւ այլք զցաւոցածին օրհնութիւն հնոցին երգէին, ի վերուստ կոչել զօրավիգն զհրեշտակ Աստուծոյ – 232. Եւ մինչդեռ կային կենդանի և գոհանային զՔրիստոսէ

զանյաղթ զօրութենէն զոր զօրացոյց զսուրբսն մեծ ասպարիսի ի հոգևորական պատերազմին՝ ևս առաւել բարկացեալ թագաւորն՝ իբրև զհնոց վառեալ բորբոքէր. – 292. զի ի փոնգալոյ նորա կայծակունք հատանին և ընդ ռնգունս նորա ելանէ ծուխ հնոցի կայծականց, որպէս գրեալ է ի Յովբ: - 246. ի սաստ մատուցեալ գնդին իւրոյ պատերազմողացն՝ և ոչ կարաց զբորբոքեալ հնոց դէզադէզ կոխակացն սրախողխող սատակմանն ցածուցանել: - 368. որպէս ժողովուրդն Աստուծոյ առ գետսն նստէին և լային ի յիշելն իւրեանց զՍիօն, և կամ իբրև զնոյն ինքն զերիս մանկունսն, կապեալք և արկեալք ի հնոց նեղութեան – 252. վառեալ լինէր իբրև զբոց հնոցի, իբրև զալիս ծովու դիզեալ կուտմամբ փրփրեալ ծիրանագոյն արիւնանման, ուժգին գոչելով անդնդաքակ յուզմամբ, իբրև զհեղեղատ յորդահոս ի ճայթմանէ կարկտահոս ամպոց – 180.

ՀՆՈՒԹԻՒՆ - և մերկացեալք ի մէջ ամբոխին … ի բաց ընկեցին զհանդերձս ծածկոյթս ապականագործ հնութեան մեղացն – 266.

ՀՆՉԵԼ - և ահա հնչէր առ հասարակ երկիրն ամենայն իբրև զծով ալեաց կուտակելոյ, և սաստկացաւ պատերազմն, յառլուսանալ աւուրն մինչև ի սպառել անցից տունջեանն իշխեցողին երկոտասան ժամու աւուրն. – 276. Եւ հնչեաց երկիրն, և զաղաղակ բարձին ամենայն բազմութիւնն, իբրև այն թէ ի հիմանց լեառնն տապալիցի: - 228. և նա առաւել յորդորագոյն հնչէր և արտօսր ի վեր բերեալ հեղոյր, ասէ – 222. Եւ վազէր ընդ բանակն, կանչէր, հնչէր, շարժէր զձեռնն և ասէր, ,,ես քրիստոնեայ եմ, քրիստոնեայ եմ,, - 224. զոր և սուրբքն ասեն, եթէ ձայն դակուացն և բախումն խմբիցն առ ի հեղուսել զփայտսն՝ /28/ այնպէս իբրև յորոտման ամպոյ յամենեցունց հնչէր լսելիս, ի մօտաւորս և ի հեռաւորս, առ ի յերկիւղ և ի զգուշութիւն անզգամ ազգին, թերևս դարձցին և կեցցեն. – 30. Իբրև օր մի լինէր պարապոյ … և ահա հնչեցին փողք ուժգին գոչմամբ ազդ առնել քաղաքին՝ եթէ ել նստաւ թագաւորն յատենի – 240. նշանս կանգնեալ և փողք և քնարք հնչէին և թմբուկքն դափէին – 208.

ՀՆՉԵՑՈՒՑԱՆԵԼ - և սուսեր ընդ մէջ ածեալ, և հեծուցեալ ի մեծազարդ ջորւոջ, և նժոյգս առաջի և զկնի ի զարդ և ի զէն սպառազինեալ և ձայնք փողոց և դոփիւնք թմբկաց և այլ երաժշտական գործոց հնչեցուցանէին շուրջանակի. – 236. Որպէս ցուցանեն յիշատակարանք հաւատարիմ պատմագրացն. մանաւանդ թէ աւետարանիչն և առաքեալն Յոհաննէս, որդին որոտման, տիեզերաց հնչեցոյց զորոտումն աւետեաց Աւետարանին Քրիստոսի – 76.

ՀՆՉԵՑՈՒՑԵԱԼ - բարձրաճիչ աղաղակաւ քարոզեալ. իբրև բանիւ զբարբառ հնչեցուցեալ ազդեցուցանօղ իմացունակութեամբ, զգայական ազդարարութեամբ՝ զեկուցանել զպատրաստութիւն նիւթոյն առ կատարումն սրբոյ եկեղեցւոյն աւարտագործեալ: - 396.

ՀՆՉԻՒՆ - և եհան զնոսա յատենէն հոյակապ և շքեղ և երևելի պատուով ի ձայնս երգոց և ի հնչիւնս փողոց. – 314. յայնժամ ահագինս որոտալով ճայթիցէ ի վերայ քո երկինք, և լսիցէ հնչիւն և բոմբիւն և դղրդիւն յանդնդոց, ձայն որոտալոյ սմբակաց բազում ամբոխից երիվարաց և աղաղակ բազում սպառազինաց յարձակեսցին ի վերայ քո. - 148.

ՀՆՉՈՒՄՆ - դրօշ և վերջաւորս փողփողեալս՝ սաւառնաձայն հնչմամբ զլեառնն դնդեցուցանէին – 208. Որգունակ հնչումն տաշելոյ փայտիցն առ Նոյիւ ազդեցութեամբ հիւսնական գործեացն՝ զհեղեղածուփ անդնդաձիգ սահանացն երկնահոս զուգաճանապարհորդութեանն յապրուստ հաւատարիմ առնն յԱստուած յուսացեալ համամիտ ընտանեացն գործակցութեամբ: - 396.

ՀՈԳ - Այնուհետև ել գնաց դէմ եղեալ զյունականօքն շրջել զկողմամբքն, յանձն արարեալ զհոգս իւր շնորհացն Աստուծոյ. – 316. և ոչ ուրեք գտանէր հնար ելիցն ի վտանգաւոր արգելանէն, թէպէտ և բազմաց հոգ յանձին կալեալ վասն առն պատուականի – 346. Զի յառաջնումն ոչ ինչ գոյր հոգ ինչ զբաղմանց, և ոչ մի ինչ ըստ աշխարհաշէն /90/ խնամակալութեանց, կամ պատերազմասէր աշխատութեանց – 92. Տեսեալ կնոջն զՄահմէտ այր հաւատարիմ և ուշմագոյն յամենայն իրս աշխարհականս՝ եղև նմա կին և ետ ի ձեռն նորա զամենայն հոգս տան և ընչից: - 158.

ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆ - բայց միայն զհարկաց և զայլ հոգաբարձութենէ ծանուցանէ զպատճառ գալստեանն. – 172. Դարձեալ ի նոյն յարեալ՝ և այլ հոգաբարձութեան աշխարհի խնամ տանէր, ի մեղադրանս մատուցեալ մարգարէիւն հանդերձ սպառնալեօք – 182. և խորհուրդք խորհրդականացս յոչինչ համարեալ լինէին ի գործս մարտից և յայլ կարգս հոգաբարձութեան աշխարհիս. – 194. և անընդունակք լինէիք՝ որ ի մէնջ առաքեցեալքն հազարապետք և վերակացուք աշխարհիս մերոյ և խնամատարք արքունի հոգաբարձութեան գային առ ձեզ. – 244. և բազում և ազգի ազգի հոգաբարձութեամբ տուեալ օգնականութիւնս Հայոց աշխարհիս, շինելով քաղաք Թէոդուպօլիս ի Կարին գաւառի, և զօրս կողմնակալս ի պահեստ՝ ընդդէմ կալ պարսկական յարձակմանցն: - 114. և զուարճ և զուարթ խրախութեամբ յուսակցէին առ տիրական նախախնամօղ հոգաբարձութիւն շինութեան աշխարհիս – 360. և ոչ առ մի ոք այդչափ խնամ և հոգաբարձութիւն առնէաք, որչափ ընդ ձեզ և ընդ աշխարհ ձեր. – 244. Զոր հոյակապն Տրդատ կարգադրեալ վայելչապէս հոգաբարձութեամբ զպատերազմականն հարկանել հարկս ընդդէմ հինից արշաւանաց. զոր կարգապետութիւն և առ սուրբ հրեշտակն գտանեմք /գրքում՝ զտանեմք/ յարարչական նախախնամութենէն, զաշխարհի զօգուտն բերելով: - 398. ի ձեռս մեր է հոգաբարձութիւն աշխարհիս – 212. Իբրև յաջողեցաւ Արտաշէսի ամենայարդար պատրաստութեամբ և աշխարհաշէն հոգաբարձութեամբ, որպէս բացայայտեն գիրք պատմագրաց – 86. ինքն իսկ փոյթ յանձին կալեալ՝ ել գնաց մեծաւ հոգաբարձութեամբ, լուծանել զնա ի տառապանաց արգելանին. սակայն և այնպէս ոչ կարաց գտանել զելս իրացն վտանգի առնն: - 346. ,,Թագաւորաց աշխարհակալաց օրէնք են՝ մեծաւ հոգաբարձութեամբ խնամ տանել վասն շինութեան աշխարհի և թեթևացուցանել զլուծ բռնութեան /184/ ծանրակի բեռանց, թուլացուցանելով զաստկութիւն հարկապահանջ խոշտանգանաց – 186.

ՀՈԳԱԼ - ,,լուռ լե՛ր առ այժմ, և յայլում ժամու հոգացայց վասն որոյ խորհիս. – 114. և զզօրն տուեալ ի ձեռս Վահանայ Ամատունոյ, հոգալ զգործ պատերազմաց, թէ արդեօք դէպ լինիցի ուստեք: - 96. և ոչ ինչ փոյթ եղև ումեք հոգալ զուստեք արշաւանս և զգերփանս - 96. և սուսեր ընդ մէջ ածեալ զբանն տերունական, զոր ասացն, թէ ,,յորժամ մատնիցեն զձեզ, մի՛ հոգայցէք թէ ո՛րպէս, կամ զի՛նչ խօսիցիք – 204. Զի ի հասանել ի վերայ նորա ցաւոցն մահաբերաց՝ ոչ հոգացաւ զմանկականն իւր տարաժամ ելսն յաշխարհէս – 386. զոր և Պօղոս հոգացաւ բացայայտել զ-Է աշտիճանեան մասունս ի Հոգւոյն սրբոյ աւանդեալ եկեղեցւոյ սրբոյ: - 398. որպէս ցուցանեն յիշատակարանքն որք յառաջ քան զմեզ հոգացան, զոր ինձ աւելորդ թուի երկրորդել:- 324. որք ոչ ըստ օրինի եկեղեցականաց կրօնից զվարսն յարմարէին, այլ ընդ մարզպանին Մշկանայ լծակցեալ հոգալ զաշխարհիս: - 118. Քանզի յոյժ պատկառ կայր ի պաշտօնատարութիւն հայրապետին իշխանն Տարունոյ, և նա սաստիկս հոգայր վասն նորա, թէպէտ ոչ օգտէր յիրին յայնմիկ: - 346.

ՀՈԳԱԾՈՒԹԻՒՆ - որ եկեալ ոչ կարգաւորաբար աշխարհախնամ հոգածութեամբ յարդարէր զկարգս աշխարհիս. – 114. սա առաւելեաց յամենայն հոգածութիւնս ի գիւտս իմաստութեան ուսումնասիրութեան և այլն ամենայնի՝ քան զհարս և զհաւս իւր: - 334.

ՀՈԳԱՑԵԱԼ - վասն հանդերձելոցն հոգացեալ, առ կղերս եկեղեցւոյ սրբոյ խոնարհեալ – 386.

ՀՈԳԵԱՑ ՎԱՆՔ - յղէ առ Գուրգէն զՎահան Արծրունի և զվանաց երէցն Թէոդորոս զգլխաւորն Հոգեաց վանից, ասէ. – 330.

ՀՈԳԵՇԱՀ - Քանզի առաջնոցն ուրուականք և ստուերականք ոմանք՝ ըստ իւրաքանչիւր կարծեաց թուելոց վրիպեցան յաստուածածանօթն գիտութենէ հոգեշահ նահապետացն: - 40.

ՀՈԳԵՒՈՐ - զի հոգևոր էր պատերազմն և ոչ մարմնաւոր - 232. Քանզի թէպէտ և տարաժամ լրմամբ ժամանակի չափաբերեալ կենացն Աշոտի՝ հաստատնագոյն և անվրէպ լուծման կենացս առ հոգևորսն և յաւիտենականսն և անվախճան կենացն առաւելութիւնն անցեալ գնացեալ ժամանեաց – 386.

ՀՈԳԵՒՈՐԱԿԱՆ - Եւ ինձ ի վերայ տրտմականացն դէմ եդեալ առ կատարելագոյն և առ անզուգական անհամեմատ խնդութիւնն դեգերել, առ հոգևորական ուրախութիւնսն ընթանալ յետ մարմնական տրտմականացն յաճախութեանցն: - 386. Եւ մինչդեռ կային կենդանի և գոհանային զՔրիստոսէ զանյաղթ զօրութենէն զոր զօրացոյց զսուրբսն մեծ ասպարիսի ի հոգևորական պատերազմին՝ ևս առաւել բարկացեալ թագաւորն՝ իբրև զինոց վառեալ բորբոքէր. – 292. Իսկ երիցս երանելի սուրբքն տէր Յոհաննէս Արծրունեաց եպիսկոպոս և երանելի քահանայն Գրիգոր և տէր Գրիգոր Արծրունի խրախուսեալք յԱստուած, կացեալ յատենի ի մեծ ասպարիսի հոգևորական պատերազմին – 250.

ՀՈԳԻ - ,,որչափ սաստիկ պատժոց արժանի համարիցիք զայն, որ զՈրդին Աստուծոյ առ ոտն եհար և զարիւն նորոյ ուխտին խառնակ համարեցաւ և զՀոգին շնորհաց թշնամանեաց,,: - 258. ,,Քրիստոնեայ եմ և մեռանիմ վասն Քրիստոսի, և մկրտիմ ի Հայր և ի յՈրդի և ի Հոգին սուրբ, ոչ ջրով, այլ իմով արեամբ: - 222. այլ և ինքն Մահմէտ, մոլեկան հոգւով շարժեցեալ՝ տայ գրել զանուղղայս, զոր մեք ի բազմաց զսակաւս յիշեսցուք: - 164. Բայց բացումն դրան քան զամենայն այս չար է որ յաներևոյթս է բացեալ, դուռն կորստեան հոգոց՝ առաւել քան թէ մարմնոց – 196. Ետ պատասպանի երանելի Մուկաթլ լի հաւատովք և ճշմարիտ խոստովանութեամբ ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ, ասէ. – 290. Եւ այսպէս կատարեցաւ սուրբն ամենայաղթ նահատակն Քրիստոսի Մուկաթլ փառաւորապէս ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ, որում փառք յաւիտեանս ամէն: - 290 և աւանդեաց զոգին երանելին Յովնան ճշմարիտ խոստովանութեամբ ի Հայր և յՈրդի և սուրբ Հոգին, որում փառք յաւիտեանս: - 296. և ի նիրհելն իւրում՝ ձայնէ հոգին աւտար ի բերանոյ կնոջն քարացելոյ եթէ՝ ծնցիս որդի աշխարհակալ. որ և ի պոռնկութենէ յղացեալ իսկ էր դուստր ցեղի Դանայ: - 158. Եւ կատարեցաւ սուրբ վկայն փառաւորապէս ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ -224. և հարցեալ և պատասխանեալ սուրբն լի կատարեալ իմաստութեամբ Հոգւովն սրբով՝ զոր անմեկնելի ունէր յինքեան սուրբն. – 104. և հաւատալն նորա ի մի Աստուած Հայր և մի Որդի նորա ի Բանն Աստուած Յիսուս Քրիստոս և ի մի Հոգի սուրբ, զուգակից և բնութենակից և փառակից Հօր և Որդւոյ, ի մի Աստուածութիւն կատարեալ. – 94. և մկրտեալ սուրբ և անբիծ խոստովանութեամբ ի Հայր և յՈրդի և ի սուրբ Հոգին, ի ձեռն մեծին Գրիգորի հանդերձ ամենայն նախարարօքն Հայոց մեծաց: - 94. և ոչ եմ բաւական պատմել զանցս անցիցն կորստականութեանն նոցա մոլորութեան, վրիպել յուղիղ և յամբիծ առաքելաքարոզ դաւանութեան հաւատոց կաթողիկէ եկեղեցւոյ ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ. – 240. և փոխանակ զգեստու հարսանեաց զգեստ մկրտութեանն ծանուցեալ ցուցին, զոր ջրով և Հոգւովն սրբով զգեցեալ էին – 266. զի կարասցէ խոտորել ի գաղտնիս զոգի սրբոյն, զզրահեալն Հոգւովն սրբոյ վերեկութեամբ – 204. զոր եցոյց նմա Հոգին սուրբ՝որ ինչ առ յապա ժամանակս գործելոց էր – 120. զոր և Պօղոս հոգացաւ բացայայտել զ-Է աշտիճանեան մասունս ի Հոգւոյն սրբոյ աւանդեալ եկեղեցւոյ սրբոյ: - 398. զսեղանս խորհրդականս փրկագործութեանն յատակել, հիմն ի վեր /գրքում՝ վերայ/ տապալել զաւազանն մաքրափայլ լուսաւորութեանն Հոգւոյն սրբոյ - 124. ընդդէմ արաբացի ասպատակողացն յարիւն և յապաժոյժ ի վերայ հայրենի աշխարհի մարտուցեալ և զհոգի և զմարմին փոխանակ սրբոց եկեղեցեաց Քրիստոսի և ի նոյն հաւատացելոց ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ, առ զնոսա ամբողջ և անբիծ պահելոյ – 300. ընդդէմ արաբացի ասպատակողացն յարիւն և յապաժոյժ ի վերայ հայրենի աշխարհի մարտուցեալ և զհոգի և զմարմին փոխանակ սրբոց եկեղեցեաց Քրիստոսի և ի նոյն հաւատացելոց ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ, առ զնոսա ամբողջ և անբիծ պահելոյ – 300. Իսկ սուրբն վառեալ Հոգւովն սրբով՝ յիշէ զասացեալն ի Փրկչէն, թէ ,,մի երկնչիք յայնցանէ, որ սպանանեն զմարմինն, և զոգին ոչ կարեն ապականել,, - 204. Խորտակէր և զնշան տէրունական Խաչին, զոր ուրեք ուրեք կանգնեալ լինէին. քանզի յոյժ ստիպէր զնա հոգին մոլեկան: - 168. ճաշակեալ ճաշակս զհացն կենդանի, և զաղբիւր արեանն կենդանի և կենդանարար որդւոյն Աստուծոյ՝ աւանդեաց զհոգին ի ձեռս սրբոց հրեշտակաց – 388. միանգամայն սաստկացուցանէր ի վերայ նորա զահարկութիւնն, զի գոնեայ այնու

կարասցէ արդեօք վրիպեցուցանել ի ճշմարիտ հաւատոցն որ ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ. – 294. Նոյնպէս եթէ ոչ հաւատք սրտի և խոստովանութիւն շրթանց ամբողջ պահիցին՝ ոչ կարասցէ հետևել ճշմարիտ դաւանութեանն ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ. – 256. սա էր այր ժանտ, և մոլեկան հոգւով շարժեցեալ՝ բազում չարիք մարտնչէր ընդ ազգն քրիստոնէիցն. – 168. Սիմոն Սամարացի մատուցեալ առ Փիլիպպոս զհոգւոյն պարգևաց լեզուացն, և սրտին կեղծաւորութեամբ զիա՞րդ պատժապարտեցաւ. – 258. վրիպել յանբիծ և յուղիղ յառաքելաքարոզ հաւատոցն ի Հայր և յՈրդի՝ և ի Հոգին Սուրբ: - 196. քանզի ոչ եթէ մարմին ինքնաշարժ է, այլ հոգին է ինքնաշարժ. – 54.

ՀՈԳԻԱԶԱՐԴ - Այլ ի հրամանէ Աստուծոյ յանդիման դրախտին բնակելով պահոք ապաշխարութեան սգացեալ եղեն, ողբալով զվրիպումն առաջին կենացն, ամենայնիւ հրաժարեալ ի մարմնականաց, հոգիազարդ մարգարէութեամբ ժուժկալեալք ի մսոյ և ի գինւոյ: - 30.

ՀՈԳԻԱՍԷՐ - Եւ որք ոչ այսոցիկ նման՝ լուան ի Տեառնէ՝ մի մնասցէ ոգի իմ ի մարդկանդ յայդմիկ յաւիտեան, վասն լինելոյ դոցա մարմին. այսինքն մարմնասէրք և ոչ հոգիասէրք: - 30.

ՀՈԳ ՏԱՆԵԼ - զշինութեան և զխաղաղութեան հայրենի աշխարհի երկասիրաբար հոգ յանձին տանել. – 388.

ՀՈԳ ՏԱՐԵԱԼ - և այնպէս անկարօտս առ պիտանացուս հոգ տարեալ՝ գլխաւորեաց որ ինչ շինութեան և խաղաղութեան աշխարհիս նպաստաւոր առ օգտակարագոյնսն պահանջէր գործառնութեան եղանակք – 392.

ՀՈԼԱՆԵԱԼ - և կանայք կոտորելոցն հանդերձ խառնիճաղանճ ամբոխիւն լրբենի դիմօք, հոլանեալք և ի բաց ընկեցեալ զձև կանացի բնութեան, որպէս օրէն է նոցա, մանաւանդ տաճկական ազանց, և ի հետիոտս դիմեալք ի դուռն արքունի հասանէին: - 180.

ՀՈԼԱՆԻ - Այլ հինիցն ասպատակքն, սովոյն բռնութիւն, գերիվարացն տառապանք, գազանաց յարձակմունքն, ներքին և արտաքին վրդովմունքն հոլանի առնէին զաշխարհս: - 316. իսկ կինն ճիչ բարձեալ ասէ. ,,առ թագաւորն հասցէ գոյժ իմ,, , շրջելով ընդ բանակն հոլանի, զոր չէր օրէն տաճկական ազգի կանանց, բայց ոչինչ օգնեաց. – 272.

ՀՈԼՈՎԵԱԼ - և ապաշաւանք ոչ սակաւք դիմեցին հոլովեալ ի վերայ իմ. – 378. քարինս տաշահոս հոլովեալ ի նիւթ եկեղեցւոյն ի Մանազաւեանն նահանգէ ընդ Բզնունական ծովն բերեալ մատուցանէ առ կատարումն հրաշագեղ դիտանոցին սրբոյն Սիօնի, այլովքն սրբական անուանակոչութեամբ տեղեաց տնտեսականին բանին Աստուծոյ մարդ եղելոյ: - 396.

ՀՈԼՈՎԵԼ - Եւ զօրացն քաջալերեալ ընթացան յիւրաքանչիւր զէնսն և հեծեալ յընտիրս երիվարացն՝ կացին ի հանդիպոջ և հանդիսացան գումարեցան ի մի վայր և պնդեցան կարգեցան մածեան հոլովեցան յինքեանս – 230. ուր հոյլքն էրէոցն խայտան և վայրենեացն խոզից և առիւծուցն մորիքն և երամակք ցոռոց պատրաստական առ որսոյն հրճուանք առ ձեռն պատրաստ հոլովին – 392.

ՀՈԼՈՎՈՒՄՆ - Եւս առաւել քան զանդնդականն յուզմանցն բռնալիր հողմոցն զծիրանեգոյն ալիսն, զլեռնաձև կուտակսն և զվիշապաձայն գոչմունսն՝ ևս յաւէտ ահագնակի վրդովմամբ զմրրիկ անձանց ի մէջ եռաշարժ ընթացմանցն, ի հոլովմանց խոհարանի իշխանական սրտին ի ներքս հարկաւորաբար բռնազբօսեալ /350/ ձգեն: - 352. հարուստ մի հեռի զքարանցն տաշելոյ զհոլովումն բերելով առ տրամադրութիւն կոչարանին իբրև ասպարիսօք երիւք, զբացագոյնն մօտագոյնս գործելով սայլիցն հոլովմամբ. – 396. հարուստ մի հեռի զքարանցն տաշելոյ զհոլովումն բերելով առ տրամադրութիւն կոչարանին իբրև ասպարիսօք երիւք, զբացագոյնն մօտագոյնս գործելով սայլիցն հոլովմամբ. – 396. մերժել հեռանալ … և որ այլ քաղցրագոյն վայելք ընդ երկնաւս ի վերայ երկրի, պայծառ գեղ արեգական և լուսնի, հանդերձ աստեղացն ճոխագործութեամբքն ընդ տարերբ երկնի յեղյեղով, ծովու և այլոց ցամաքայնոց, և ջրայնոցն բարեփառ հոլովմանցն հրճուանաց, և որ ինչ ընդ այլք ընդ դոքօք պատկանին յարմարաբար տնտեսութիւնք առ սկզբնատիպն պատկերակերպութիւն: - 386.

ՀՈԼՈՎՔ - Բայց սպարապետն Սմբատ և տիկինն Վասպուրական Հռիփսիմէ անդէն մնաց, և յաւելան ի մարտիրոսական հոլովսն: - 324.

ՀՈԾ - այլ է արդարև նշոյլք արեգական, /32/ սեռն օդով ծածկեալ ի վերայ խիտ և հոծ ամպոց խոնաւագունից – 34.

ՀՈՂ - Եւ զբուն բանակն առնէին ի Ղոկորուատ աւանին, ունելով ընդ ինքեանս զբազմութիւն գերւոյն կուտեալ իբրև զհող: - 208.

ՀՈՂԱԲԼՈՒՐ - Իսկ ի տիրական զօրավարութեանն Գագկայ սկզբնաւորեալ ձեռակերտ իւր՝ շինեաց զհողաքլուր բարձրաւանդակն ի Մահռաշտ գեօղ յափն գետոյն յելս կոյս, որ հայի յՈստանն Ռշտունեաց – 394.

ՀՈՂԱՆԱԼ - անմահից կենաց հաղորդն՝ ի ձեռն անիծիցն հողացաւ -.22.

ՀՈՂԱՆԻԹԵԱՅ - որով անգիտացեալ զհողանիւթեայ իւր զանգուած՝ յահաւորէն Աստուծոյ և յարարչէն խորհեցաւ թիկունս դարձուցանել – 20.

ՀՈՂՄ - Դարձեալ շինէ զօրավարն Գագիկ ի գլուխս Օձ ձորոյ, որ վասն խստութեանն սաստկաշունչ դառնալիր մահածին հողմոյն շնչելոյ այսպէս անուանեն – 396. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ ... դու եղէգն՝ և մեք հուր դիւրաճախ, դու յարդ՝ և մեք հողմք դիւրափուչ – 280. և առանց հողմոյ նաւաբեկեցաւ – 250. և իբրև հողմ զպրակս եղեգան տատանեալ՝ սասանեալ խռովեցուցին զբազմութիւն զօրացն: - 368. և իբրև հողմ հոսեալ զփոշի ամարայնոյ՝ այնպէս արագապէս զպատերազմին գլխաւորեցին նահատակութիւն: - 330. Եւ յորժամ դարձեալ պակասիցէ զօրութիւն ջերմ օդոյ հարաւային հողմոյն/260/… յայնժամ վիշապն նեղի, շտապի, տագնապի բռնութեամբ ուժոյ զօրութեանն – 262. Եւս առաւել քան զանդնդականն յուզմանցն բռնալիր հողմոցն զծիրանեգոյն ալիսն, զլեռնաձև կուտակսն և զվիշապաձայն գոչմունսն՝ ևս յաւէտ ահագնակի վրդովմամբ զմրրիկ անձանց ի մէջ եռաշարժ ընթացմանցն, ի հոլովմանց խոհարանի իշխանական սրտին ի ներքս հարկաւորաբար բռնազբօսեալ /350/ ձգեն: - 352. Զի թէ առագաստ նաւին յերկոսին կոյս ոչ պարզիցի՝ ոչ ուղղակի նաւարկութիւնն ճանապարհորդիցի, կամ թէ նաւաբեկեսցի իսկ ի բռնութենէ մրրկալից հողմոյն զալիսն կուտակելով: - 256. Ի սորա յերրորդ ամի թագաւորութեանն ի վերայ Հայոց աստուածատուր բարկութեամբ անդնդաշարժ վրդովմամբք ներքնագոյն խորոցն պատահեալ միմեանց սահանախաղաց դղրդմամբ, հիմնաշարժ տապալմամբ, /356/ ներքսագոյն երկրի թուլացեալ պնդափակ աղխեալ սանդարամետական սահմանին, բարկութեան հողմոց շնչեալ ընդ ջրոցն խաւարայնոց, ի կոհակս անդնդաքակս զթանձրայատակ երկրի զկարծր և զծանրալիր անկշիռ անբաւութիւնն տատանեալ, մինչ յերեսս երկրի ի վեր մղեալ հանդէպ քաղաքին Արտաշատու /գրքում՝ Արտաշասու/, որ Բլուրն նորուն ասի – 358. որպէս յարդ ի հողմոյ վարեալ, կամ ծուխ վատնեալ ի մրրկէ՝ այնպէս կորեան գնացին յերեսաց զօրացն Աղուանից: - 286. Քանզի թէ Աստուած կամեսցի՝ տանելոց է սաստկութիւն հողմոյ զզօրութիւն քո իբրև զփոշի,,: - 140. և փակեցին ի ներքս զոտն լերինն իբրև զծով շուրջանակի, ի վեր ձգելով զկուտակումն ալեացն ի բռնութենէ հողմոցն վարելոյ. – 276.

ՀՈՂՑ - Այլ ելեալ արտաքս ի ռազմէն՝ դարձաւ փախստեայ ընդ ճանապարհն Հողցայ. – 368.

ՀՈՂՑԱՅ ՊԱՀ - Բայց քանզի ընդարձակ էր պահն Հողցայ՝ փութանակի եկն եհաս Ժիրաք ի գաւառն Ռշտունեաց և զզօրսն առխթեալ ի ձորն Առուանից, ի սահմանս Մոկաց. – 202.

ՀՈՄԱՆԻ - ամենածախ գանձիւք առատաձեռն պատուով հոմանեաց և եթ ունելով ուշ – 44.

ՀՈՅԱԿԱՊ - Եւ Դերանիկն զօրացեալ զօրութեամբ Քրստոսի, և հոյակապ և անուանի եղեալ ընդ բոլոր աշխարհ Հայաստանեայց՝ և խաղաղանայր երկիրս ի շփոթմանցն ի վերայ եկելոցն: - 318. և եհան զնոսա յատենէն հոյակապ և շքեղ և երևելի պատուով ի ձայնս երգոց և ի հնչիւնս փողոց. – 314. Եւ էր գրեալ ի միում թղթի անդ, յիշեցուցանելով զոր ինչ գործեաց Աշոտ ի զօրսն Ապահունեաց զյաղթանակ պատերազմին և զհոյակապ անուն ստանալոյն՝ ասէ – 382. և ընդ նմա Գրիգոր որդի Վասակայ, և սա նմանապէս ոգեզուարճ իմաստութեամբ առ լցեալ հոյակապ և անուանի ի մէջ Հայկականացս և ցանկալի

լսողացս և ուրախարար տեսողաց. – 344. Եւ իշխանքն մեր ստացան ճոխագոյն հոյակապ անուն ի մէջ Հայաստանեայց – 336. և քաջքն և հոյակապքն ելևելս զմիմեամբք առնէին ախոյեանայարձակ խրոխտանօք: - 328. Զոր հոյակապն Տրդատ կարգադրեալ վայելչապէս հոգաբարձութեամբ զպատերազմականն հարկանել հարկս ընդդէմ հինից արշաւանաց. զոր կարգապետութիւն և առ սուրբ հրեշտակն գտանեմք /գրքում՝ զտանեմք/ յարարչական նախախնամութենէն, զաշխարհի զօգուտն բերելով: - 398. Իսկ նոցա անմեկնելի գոյոյս իւրեանց ի Քրիստոս ունելով, բնաւից գերագոյն և հոյակապ անուն ստացեալ, գյաղթութեան նշանակ կանգնեալ. - 308. Յայնժամ իսկ և իսկ փութացեալ /գրքում՝փութեցեալ/ եհաս գուժկանն առ հոյակապն Աշոտ իշխանաց իշխան, զեկուցանելով նմա որ ինչ գործեցաւն: - 348.

ՀՈՅԼՔ - ուր հոյլքն էրէոցն խայտան և վայրենեացն խոզից և առիւծուցն մորիքն և երամակք ցոռոց պատրաստական առ որսոյն հրճուանք առ ձեռն պատրաստ հոլովին – 392.

ՀՈՅՆՔ - և Խ արամբք ի դիմի հարեալ հազարի միոյ՝ սպան զբազումս ի նոցանէ զընտրելոցն Յունաց – 302.

ՀՈՆԱԻԱՐ - ելին գնացին առ Ատոմ … Յիսէ Տրունեաց տէր որդի Հոնաւաբայ, Վարազշապուհ Աբելինից տէր, Թադէոս Ակէացի Շերեփայ որդի, և այլք ընդ նոսա: - 364.

ՀՈՌԻ - և զինքն յանձն արար երանելի եպիսկոպոսին և ճգնաւոր քահանային, հանգեաւ բարի խոստովանութեամբ ի հոռի ամսեան, որ օր Ե էր ամսոյն յաւուր ուրբաթու՝ ի Քրիստոս Յիսուս ի Տէր մեր – 254. Եւ կատարեալ Աշոտ զկեանս իւր՝ մեռաւ ի Վանտոսպ գաւառի, ՅԻԳ թուականութեանն Հայոց, յամսեանն հոռի, որ օր Զ էր ամսոյն, յաւուր հինզշաբաթոջ. և տարեալ հանգուցանեն ընդ եղբարս իւր ի վանս սուրբ Խաչին յԱղբագ գաւառի: - 338.

ՀՈՌՈՄՔ - Ընդ ժամանակս Հայրակղի կայսեր Հոռոմոց էր հասեալ ի վախճան թագաւորութեանն Պարսից: - 156. մի՞թէ ոչ կարէին Հոռոմք սպանանել զնա, և բառնալ զթագաւորութիւնն Պարսից ի ժամանակի, իբրև ետ Աստուած զսա ի ձեռս մեր. այլ արարին ի վերայ նորա ողորմութիւն: - 144.

ՀՈՍԱՆՈՒՏ - ոչ պիտոյացեալ եկամուտ լուսոյ, որով նսեմասցի առ ի հասանել երեկոյին, ոչ ապաժամանութիւն արեգական առ ի մերժել զմութ գիշերի լուսազգեստ ստեղծուածոյն, որ յետ առաջնոցն կարգի և դասու՝ զերկրորդն փոխանորդեցաւ վիճակ, ոչ կերակուր հոսանուտ առ ի լրութիւն տարաբարձ ունակութեանց անապականին, որ դոյզն ինչ փոքրագոյն քան զհրեշտակս գոլ. – 20.

ՀՈՍԱՆՔ - Բայց հասեալ Բուխայ անց ընդ գետն մեծ զոր Կուրն կոչեն, և յորձանուտ շարժման գարնանային հոսանացն տեղի տուեալ ելանել զօրուն և բնակել շուրջ զքաղաքաւն. – 270.

ՀՈՍԵԱԼ - և անդ ընդ փոքր զառ ի վայրն իբրև զհեղեղատ յորդեալ հոսեալ հասաւ ի վերայ նոցա, ի Քրիստոս խրախուսեալ – 400. և իբրև հողմ հոսեալ զփոշի ամարայնոյ՝ այնպէս արագապէս զպատերազմին գլխաւորեցին նահատակութիւն: - 330. և նորա ելեալ սակաւ արամբք՝ իբրև ջուր ընդ զառ ի վայրն հոսեալ՝ արար հալածական զՎահան և զզօրս նորա. – 310.

ՀՈՍԵԼՈՑ - Զի թէ միոյ փայլատակման ընթացք և ճայթումն ամպոց բաւական է պակուցանել քաղել զուշեղութիւն ոգւոց, զի՞նչ ինչ յայնժամ կրէին ոգիք մնացելոցն յերկրի, ի սահանաբաց և յանդնդաքակ վրդովմանցն հոսելոց, նախ քան զջրհեղեղ ջուրց սատակումնն: - 32.

ՀՈՎԱՆԱԻՈՐԵԱԼ – մանաւանդ /370/ թէ նախախնամող և պահպանական աջն Քրիստոսի հովանաւորեալ առ ապրուստ հրածին կարկտաբեր հասեալ կորստական դիպուածին, օգնութիւն հասեալ յԱստուծոյ՝ քաջասրտագոյնս զնա գործեաց և շութափեալ զնա ի ժանեաց գազանին – 372.

ՀՈՎԻՏ - գունդ կազմեալ ռազմ արարեալ զբոլոր դաշտաձև հովիտն ի ներքս փակէր, վառեալք զինու և ամենայն պատրաստութեամբ ընդդէմ գնդին Հայոց: - 172. և բանակեալ կային ի լերինն որ ի վերայ գեղջն Թուայ, /224/ ի հովիտս նորա, որ կոչի Արեան լիճ. – 226. Եւ

հասեալ ի մի վայր գան հովիտն Կուղպան, ուր Գուրգէն բանակ արարեալ /362/ էր ի Կարկինեանս տեղւոջ բազմաձեռն զօրու. – 364. Յորոց վերայ սուր եդեալ կոտորեցին, և լցին դիակամբք սպանելոցն զդաշտաձև հովիտն: - 306. և հովիւքն տաւաղելով զգառինսն քշէին ի դալարաբեր հովիտն – 268. Իսկ ի մէջ երեքբարմատեան զոգաձև հովտին փոքու, որ յերից բլրոցն խոնարհի՝ շինէ աշտարակ բարձրաբերձ փորուածոյ միջոցաւ – 88. Իսկ շուրջ զբերդանման ապարանօքն՝ պարսպէ զբլուրն շուրջանակի յապառաժուտ տաշելոց քարանց, քաղաք ամենալից զհովիտն ամրացուցանելով: - 86. որոյ ջրմուղ կազմեալ ածեալ հասուցանէ ի մէջ հովտին: - 88.

ՀՈՎԻՒ - ,,են ոչխարք իմ, որ ոչ են յայսմ գաւթէ, և զայն ևս պարտ է ինձ ածել այսր, և ձայնի իմում լուիցեն և եղիցին մի հօտ և մի հովիւ. – 224. Եւ այս եղև, զի լցցի որ ասէ, ,,զարթի՛ր սուր ի վերայ հովուի և ի վերայ առն ընկերի նորա. – 238. իբրև զքաջ հովիվ/ճիշտը՝ հովիւ/ եդեալ զանձն ի վերայ խաշանց մեռանել, նմանակերպեալ պատկերակից լինել որդւոյն Աստուծոյ – 300. և անդ զբարիոք պատերազմն պատերազմեալ՝ որպէս քաջ հովիւ զանձն իւր եդ ի վերայ հօտին – 104. և զրկեալ լինին Հայք ի լուսաւոր վարդապետէն և ի քաջ հովուէն սրբոյն Ներսիսէ. – 108. և իբրև զպարիսպ անդամանդեայ՝ այնպէս եդին զանձինս ի վերայ բազմութեան զաղթականին աշխարհակոյտ ամբոխիցն, իբրև քաջ հովիւ ի վերայ խաշանց մեռանել յանձն առին: - 230. և իբրև զքաջ հովիւն դրուատեալ ի փրկչէն՝ զանձն իւր եդ ի վերայ խաշանց ընդդէմ ապականարար գայլոցն, յարձակեալ յանխնայ դիմեցուածովք, յարիւն և յապաժոյժ, ի սատակումն և ի ծախումն սրոյ մատնեաց բոլորովիմբ զյարձակեալս նեղիչս աշխարհիս. – 312. և հովիւքն տաւաղելով զգառինսն քշէին ի դալարաբեր հովիտն – 268. Եւ ջանայր զպարիսպն պղնձի կործանել. զգաւազանն երկաթի խորտակել, զհովիւն մատնել ի կորուստ և զհօտն յապականութիւն: - 344. Զայս և առաւել քան զսոյն խրատէր և ուսուցանէր սուրբ հայրապետն և քաջ հովիւն տէր Յոհաննէս կաթողիկոս Հայոց մեծաց: - 182. զի մի հօտն առանց հովուի յանապատս և ի վիհս կորստեան թափառական յածիցին գայլոցն գահավիժութեամբ: - 104. Զի ոչ միայն առ շինութիւնն՝ այլ և յարիւն և յապաժոյժ առաքինաբար զանձինս եդեալ ի վերայ խաշանցն մեռանել իբրև զքաջ հովիւ – 392. ի վերջին ամի սորա տիրեն Եգիպտացւոց հովիւքն… - 56. հարից զհովիւն և ցրուեցին ոչխարքն. – 238. սոցա ի թիկունս հասեալ և հովիւ մի՝ պարսատկաւ քարինս ի վերայ արկանէին. – 202.

ՀՈՎՈՒԱԿԱՆ - ուր զսեղանն սուրբ և զգաւազան հովուական և զմատանին պատկերեալ և զգօտին աշխատասէր միջոյն թողեալ ի հանապազորդ յիշատակ լուսաւորութեանն մերոյ հօրն: - 104.

ՀՈՎՈՒԱՊԵՏ - առատապէս հեղեալ զգութ … և ի ձեռն հովուապետին սրբոյն Յովհաննիսի եպիսկոպոսի և ճգնաւոր քահանայի Գրիգորի , որք միշտ զողորմութեանց խնդրուածս վասն ժողովրդեանն տեառն ի վեր առաքէին , զոր օրինակ և հրեշտակն տեառն աղերսէր Աստուծոյ, ասէ – 314.

ՀՈՎՈՒԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ - Իսկ երանելի եպիսկոպոսին Յոհաննու ընտրեալ իւր առանձնակ միայնաստան տեղեակ, աղօթից միայն պարապեալ, ի բաց կալով յեպիսկոպոսական հովուապետութենէ: - 324.

ՀՈՎՏԱՁԵՒ - Եւ զի հուպ առ հուպ են խառն աշխարհք երկոցունցն, և քաղաքն ի հովտաձև դաշտին՝ նպաստաւորէր խոշոշ վիրագին քաջասրտագոյնս լինել: - 352. և թափառական զվէմս ապաստան արարեալ յանկասկածագոյն տեղիս դարանի ի փոքր վիմամէջս ի կարկառս հովտաձևս հանդէպ հարաւոյ քաղաքաբերդին Վանի, մօտ այն տեղի, յորում բղխէ աղբիւրաբար առ ստորոտով բլրակի միոյ, մօտ յեզր ծովուն – 84.

ՀՈՏ - և կացեալ զաւուրս բազումս անթաղ՝ և ոչ ինչ ամենևին արատեցան մարմինք սրբոցն, և ոչ գոյր հոտ ժախտ ի վերայ նոցա: - 268.

ՀՈՏՈՏԵԼԻՔ - ոչ միայն ի տեսիլ խտղտման աչաց և զուարճումն հոտոտելեաց՝ այլ և ի կազմութիւն դեղոյ բժշկական հնարագիւտ իմաստասիրութեանց կազմեալ Ասկղեպեայ վարժմամբն: - 86.

ՀՈՐԴԵԼ - և հորդեաց երանելին Զուիթայ ճանապարհ բարի բազմաց վկայից ի մէջ Հայաստան աշխարհիս, որ յարևելս և յարևմուտս: - 104.

ՀՈՒՆ - Եւ է զի ի նուրբ և ի հուն տեղիս ջուրցն անկեալ՝ ի նմին խրեալ կան անշարժ, և դիւրաւ անկանիցի ի ձեռս որսորդաց. – 260.

ՀՈՒՊ - Եւ /106/ նոյնժամայն հուպ ընդ հուպ ի դիմի հարեալ Մեհուժանայ և կարթակոտոր զասպազինեալ երիվարն արարեալ քաջին Սմբատայ՝ տոռն արկեալ ի պարանոցն Մեհուժանայ ասէ. – 108. Եւ անդէն ոչ կարացեալ շինել զերկիրն այն հուպ ընդ հուպ մինչ յութերորդ ամն Արտաշէսի – 90. Եւ զի հուպ առ հուպ են խառն աշխարհք երկոցունցն, և քաղաքն ի հովտաձև դաշտին՝ նպաստաւորէր խոշոշ վիրագին քաջասրտագոյնս լինել: - 352. Իսկ իշխանն Վասպուրական, այն ինչ հուպ ընդ հուպ եկն ի ժամադրեալ տեղին. ընդ որ յոյժ ուրախացեալ թագաւորն, իբրև զերծեալ ի կասկածանացն, զոր ունէր յիշխանէն Սիւնեաց: - 382. մանաւանդ զի աւերեալ էր երկիրն յասպատակէ Պարսից, այն ինչ հուպ մեռանելն Երուանդայ և ընդ թագաւորելն Արտաշէսի:- 90. Որ և հուպ ժամանակաւ վախճանի և կայսր Թէոդոս, և առնուն զթագաւորութիւնն Ոնորէոս և Արկադ որդիքն Թէոդոսի: - 110.

ՀՈՒՊ ԱՌ ՀՈՒՊ - Եւ զի հուպ առ հուպ են խառն աշխարհք երկոցունցն, և քաղաքն ի հովտաձև դաշտին՝ նպաստաւորէր խոշոշ վիրագին քաջասրտագոյնս լինել: - 352.

ՀՈՒՊ ԸՆԴ ՀՈՒՊ – Եւ /106/ նոյնժամայն հուպ ընդ հուպ ի դիմի հարեալ Մեհուժանայ և կարթակոտոր զասպազինեալ երիվարն արարեալ քաջին Սմբատայ՝ տոռն արկեալ ի պարանոցն Մեհուժանայ ասէ. – 108. Եւ անդէն ոչ կարացեալ շինել զերկիրն այն հուպ ընդ հուպ մինչ յութերորդ ամն Արտաշէսի – 90. Իսկ իշխանն Վասպուրական, այն ինչ հուպ ընդ հուպ եկն ի ժամադրեալ տեղին. ընդ որ յոյժ ուրախացեալ թագաւորն, իբրև զերծեալ ի կասկածանացն, զոր ունէր յիշխանէն Սիւնեաց: - 382.

ՀՈՒՍԿ - քանզի Յունաց հուսկ երբեմն յետոյ գտաւ զիր ի Կաղմեա յումեմնէ Փիւնիկեցւոյ: - 18.

ՀՈՒՐ - այլ ես ասեմ քեզ, եթէ Տէր կամեսցի՝ վաղիւ պատելոց է զքեզ պատերազմ քաջաց. և ճեթեսցեն ի վերայ քո իբրև զամպս երկնից ի բռնալիր նիզակօք անցանիցեն ընդ մէջ բազմութեան քո իբրև զփայլատակունս հրոյ շանթից: - 140. Այլ և զհուրն զիա՞րդ մասն աստուծոյ ոչ ամաչեն ասել - 52. Այլ և հուր և ծծումբ նաւթիւ բարձեալ ի գործ պատերազմին, և զլոյծ բնութիւնն յանօթս ապակեղէնս եդեալ, և մանր զծծումբն ընդ նմին խառնեալ, եդեալ ի պարսատիկ մեքենայից, և զհուրն առ ընթեր նմին, հնարաւորեալ արկանել զամրոցաւն: - 208. Այլ և հուր և ծծումբ նաւթիւ բարձեալ ի գործ պատերազմին, և զլոյծ բնութիւնն յանօթս ապակեղէնս եդեալ, և մանր զծծումբն ընդ նմին խառնեալ, եդեալ ի պարսատիկ մեքենայից, և զհուրն առ ընթեր նմին, հնարաւորեալ արկանել զամրոցաւն: - 208. այլ և ոչ հուր մեկնեալ յամպոյ, ապա թէ ոչ՝ հարկ էր և ի գիշերի երևել. – 32. Արդ եթէ Սոդոմայեցիքն, որ հրով զվրիժուցն հատուցին փոխարէնս, և դարձեալ տանջելոց են՝ որ բովանդակ չարիւք անդր երթալոց են ո՞րպիսի ակնկալութիւն տանջանաց զանց արասցէ զնոքօք. – 336. Դարձեալ զի երկրպագէ հրոյ, և արեգական, որ է Հեփեստոս, մասն աստուծոյ ասելով, զիա՞րդ իցէ, զի գողն և ապիկարն իբրև զաստուած երկրպագիցի: - 52. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ ... դու եղէգն՝ և մեք հուր դիւրածախ, դու յարդ՝ և մեք հողմք դիւրափուչ – 280. Եւ առհասարակ ամենայն տիեզերք ծխեալ տեսանիցեն, և ի քէն ամենեսին հուրն ոչ պակասեսցէ յաւիտեան, իբրև զինոց խեցագործաց այրեսցիս, և քեզ ոչ եղիցի հանգիստ: - 164. և յերկրորդումն հանդերձեալ են վերստին մտանել ի տանջանս յաւիտենականս, ուր որդն ոչ վախճանի և հուրն ոչ շիջանի: - 336. Եւ անդ Վահան Արծրունի խոյակապ և յականաւոր քաջամարտութեամբ ընդ սրբոյն Վարդանայ ճակատ առ ճակատ վառեալ զպատերազմն, իբրև հուր ընդ եղէգն ճեմելով ի մէջ քաջ ախոյեանացն Պարսից: - 128. և զբնակիչս արքայութեան արար բնակիչս յաւիտենական հրոյն - 264. և ի ձէնջ խնդրեցից երիս ինչս, և լուարուք ինձ – ի բաց արարէք յաշխարհէ զսուր և զհուրք և զգերութիւն, և յերիցդ օգուտ գտանէք. – 144. և ի սաստիկ փայլմանէ

զինուցն և սուսերացն շողալոյ, և ի փայլիւնն սպառազէն երիվարացն վառելոցն՝ զկարծիս բերէր զհրոյ վառեալ լերինն – 228. և իբրև հուր ընդ եղէգն ընթացեալ՝ այնպէս հասեալ ի վերայ մեր իբրև զմարախ, իբրև զջրոհեակ և իբրև զթրթուր խառնիճաւն /238/ հանդերձ – 240. և լեառնն իբրև ի հրոյ վառեալ երևէր: - 232. և Հեփեստոս և Պռոմիթոս, որ է արեգական և լուսին՝ գողացան զհուրն յՈրմզդայ և մասն ինչ ետուն ի մարդիկ.– 48. և հուր կրակարանին բորբոքեալ՝ աստուածակէզ արարին զնա յորմզդական մեհենին. – 126. Եւ նոյն ժամայն շուրջ փակեալ զքաղաքաւն հրձգութեամբ, և դիզեալ բորբոքէր հուրն ի դիւրածախ փայտէն մայրից և գիոց: - 272. և նստան ի ներքս ի քաղաքին ԻԱ օր. ապա ելեալ բանակեցան արտաքոյ քաղաքին, և զքաղաքն այրեցին հրով: - 142. և քանդեալ աւերեաց զամենայն ապարանս թագաւորին և այրեաց զնոսա հրով, և բազում գանձս մթերեալս յափշտակեաց անչափ աւարաւ գանձս ոսկոյ և արծաթոյ և հանդերձից, և անասուն բազում յոյժ, և բազմութիւն գերեաց իբրև զաւազ ծովու անթիւ: - 150. զայն զինեալ ի վերայ անձանց՝ սաստկացուցանեն զպատերազմն, աներկիւղ մնալով ի հրոյն տոչորմանէ. – 208. զի այնու փքացեալ առ հուրն յաւակնեալ զինքն տացէ. – 114. զի թէ ես յաղթեցից՝ երդուեալ ի մեծ աստուածն Որմազդ և յարեգական և ի լուսին և ի հուր և ի ջուր և ի Միհր և յամենայն աստուածս՝ զի ձեզ տուեալ լիցի թագաւորութիւն Հայոց. – 138. զոր ոմանք հուր մեկնեալ յամպոյ ասացին, և որդիք տարրապաշտիցն՝ գօտի Արամազդայ: - 32. Իսկ նոքա պատահեալ Պարսից ի գեօղն Երիզ կոչեցեալ, իբրև մրրիկ զփոշի պտուտեալ, իբրև հուր ընդ եղէգն ընթացեալ՝ սուր ի վերայ եղեալ վանեցին զբազումն քան եթէ զսակաւս – 136. իսկ որք արուք ընդ արուս զխայտառակութիւն գործէին՝ ծծմբախառն հրով բորբոքեցան, զյաւիտենական հրոյն զառհաւատչեայս յինքեանս կրելով – 336. իսկ որք արուք ընդ արուս զխայտառակութիւն գործէին՝ ծծմբախառն հրով բորբոքեցան, զյաւիտենական հրոյն զառհաւատչեայս յինքեանս կրելով – 336. մինչև անձամբ անձին արարեալ ի հուր սատակի: - 58. յայնժամ ելցէ հուր ի քէն ծնեալ, և կերիցէ զքեզ և զբազմութիւն ուստերաց և դստերաց քոց, ի քէն ակն ունելով զբորբոքումն: - 148. նա արար զհուր – 46. Նա և ջուր մաքուր յապակի զուտ և վճիտ արկեալ, ի տապ արեգականն դնելով, և զնիւթ հրոյն առ ընթեր՝ ի շողոյ անտի արևակէզ եղեալ տոչորի նիւթն: - 52. ոչ ասել զհուր արարած Որմզդի, այլ բնութիւն Որմզդի – 48. որ ի բախմանէ քարի և երկաթոյ կայծակունք արտաթափին, այլ և ի փայտից ընդ միմեանս յիրար շփելոյ, որպէս և անուոյ բնաւորեցաւ լինել, որ ի սաստիկ շրջագայութենէ սայլիցն բազում անգամ և առեղք փայտիցն վառմամբ հրոյ հրդեհին: - 52. որք ասեն զՀեփեստեայ գողանալ զհուրն յաստուածոյն, մասն ինչ մարդկան շնորհել և զոլովն ինքեան ունել – 52. պատրաստ եմք ի կապանս, ի բանտս, ի գանս, ի հուր, ի սուր, ի ջուր, ի տանջանս հարուածոց և յամենայն հնարս չարչարանաց,,: - 246.

ՀՈՒՐԱՍԴԱՆ ԳԵՏ - ետ նմա զԱրևաստան զամենայն մինչև ցՄծուին և զերկիրն Հայոց մինչև ցգետն Հուրասդան, և զգաւառն Կոտայից մինչև յաւանն Գառնի յեզր ծովուն Բզնունեաց և մինչև յԱռեստն աւան և զԿոգովիտ գաւառ մինչև զՀացիւն և ցՄակու: - 140.

ՀՊԱՏԱԿ - Որոյ երթեալ առ Շապուհ յիշեցուցանէ նմա զհարազատէն իւրմէ Մեհուժանայ՝ միամիտ և հպատակ /108/ լինիլ արքայի, և զպատերազմացն գործ և զբազում աւարառութիւնս և զգերփանս Հայոց աշխարհիս ի Մեհուժանայ, և զմահն նորա ի ձեռանէ քաջին Սմբատայ Մամիկոնէի- 110.

ՀՊԱՏԱԿՈՒԹԻՒՆ - անկեղծաւոր և աննենգ տիրասիրութեամբ ցուցանել հնազանդութիւն հպատակութեամբ, մինչ յարիւն և յապաժոյժ նահատակութեամբ առնուլ վրէժս ի Պարսկացն հինիցն՝ զաւեր եկեղեցեացն Հայաստանի և զնեղութեանցն և զգերփանացն և զաստիկ արիւնահեղութեանցն զքրիստոնէից և զուխտի մանկանց եկեղեցւոյ սրբոյ: - 134. Բայց էր Համամ սեգ և ամբարհաւաճ, յոյլ և թոյլ առ պատերազմի գործ, միայն և շղոմարար հպատակութեամբ վարէր առ թագաւորն – 90. Եւ եղև մինչ կային իշխանքն ի միաբանութեան առանց կարծեաց կասկածանաց ի հպատակութեան ելեալ յարքունուստ հազարապետին /340/ որդւոյն Հալթի, և զմիաբանական սիրոյն շաղկապ ի միասին յօդեալ

պնդեալ անքակ պահէին – 342. և կացուցեալ զնոսա ի կարգի ստրկութեան, որոյ զփոյթ հպատակութեան ցուցեալ՝ կարգէ զնոսա ի գործ ծառայութեան, կրել արծուիս և բազէս. – 64. զի այնու հպատակութեամբ լցցէ զպաշտպանակս թագաւորին – 90. որք ծանուցեալ զբռնանալն նորա ի վերայ պարսկական պետացն և զինչ կրեցին, զմտաւ ածեալ և զխառն ընդ աշխարհիս զդրակցութիւնն, և թէ գուցէ զպարսկայինն հասանիցէ մեզ կրել և աշխարհիս մեր՝ ձեռն ետուն հաւանութեան ի նորայն կալ մնալ հպատակութեան: - 360. Սոքա ամենքին աղխիւ և ընտանեօք իւրեանց թողին զտունս բնակութեան իւրեանց և զհայրենիս իւրեանց, ի վերայ մտերմութեամբ հպատակութեան որդւոցն Դերանկին. – 364.

ՀՊԱՐՏԱՅԵԱԼ - ի յաղթանդամութիւն ապաստանեալք, և ապարասանք հպարտացեալք ի զօրութիւն բազկի.–28. Ողբացէք բնակիչք կոտորելոցդ, զի նմանեցան ամենայն ժողովուրդք Քանանացւոց, և սատակեցան ամենեքին, որ հպարտացեալ էին արծաթով,,: - 180.

ՀՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ - Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … դու խաղալիկ՝ և մեք մանկունք, ի ձեռն առեալ զզօրութիւն քո՝ խաղալով խաղամք ընդ քեզ և ամենայն հպարտութիւն ամբարհաւաճութեան քո. – 280.

ՀՊԵԼ - զշրթունս մեր մաքրեսցուք ի մաքուր խոստովանութիւն հպելով և զմիտս մեր սուրբ պահելով ի հաւատս ճշմարիտս. – 256.

ՀՌ - Եւ ասի լինել թիւ մարդկանն ապականելոց ի շարժմանէ՝ ոգի առաւել քան ՀՌ: - 358.

ՀՌԻՓՍԻՄԵԱՆՔ - զոր տարեալ հանգուցանեն ի տեղւոջն, զոր այժմ Զորոյ վանս անուանեն, ի վկայարան սրբոց Հռիփսիմեանց. – 104.

ՀՌԻՓՍԻՄԷ - Բայց սպարապետն Սմբատ և տիկինն Վասպուրական Հռիփսիմէ անդէն մնաց, և յաւելան ի մարտիրոսական հոլովսն: - 324. Եւ անտի դարձեալ դառնայր Աշոտ ընդ միւս ևս ամրականն ընդ ոստոզերծ քարանձաւի, ի յարևելից կուսէ լերինն Վարագայ, ի վերայ գեաւղջն Կոխպանից, հանդէպ եկեղեցւոյն սրբոյն Հռիփսիմեայ – 334. և կարգեաց նմա ռոճիկս օր ըստ օրէ ըստ արժանի մեծ տիկնոջն Հռիփսիմեայ: - 226.

ՀՌՈՄԱՅԵՑԻՔ - այլ ես ոչ երկեայց ի ժողովելոց երիցանցդ Հռոմայեցւոց, որ գումարեալ գան ի վերայ իմ: - 138.

ՀՌՈՎՄ - Զընդ նոյն ժամանակս և Նաւատիոս երէց ի Հռովմ առաքէր ընդդիմակս Եղկղեսիանոսացն – 256.

ՀՌՈՎՄԱՅԵՑԻՔ - նոքա երթեալ մտին անդ, փակեցին զդրունսն և ամրացան ի նմա և սկսան ապստամբել ի Հռովմայեցւոց տէրութենէն: - 156.

ՀՌՉԱԿ - որոց անուանք քաջութեան իւրեանց հռչակ հարկանէր ընդ ծագս տիեզերաց – 242.

ՀՌՉԱԿԵԱԼ - Բայց մեք զյոյժ հռչակեալսն միայն նշանակեցաք. – 96.

ՀՌՉԱԿԵԼԻ - Այսոքիկ գաւառք անուանիք, զոր յառաջին ժամանակս իւրոյ իշխանութեանն սեփհականս իւր արարեալ ունէր հայրն նենգութեան Մարդպետն կոչեցեալ … և մանաւանդ քաղաքն Շամիրամայ հռչակելին և յոյժ փառաւորագոյնն յամենայն կողմանց Վասպուրականի: - 388.

ՀՐԱԲՈՐԲՈՔ - և արծաթագործ եօթնփորձեան հրաբորբոք ճարտարապետն ի բովս հալոցացն զուտ և վճիտ արծաթ ընտրելով, արծաթեղինեան զփայտեղէնն պատեալ արտաքուստ – 378.

ՀՐԱԺԱՐԱԿԱՆ - այլ ի մարդկապէս բարբառոյ աստի ցուցանէ ի հրաժարականն ի սպառ վախճան: - 28.

ՀՐԱԺԱՐԵԱԼ - Այլ ի հրամանէ Աստուծոյ յանդիման դրախտին բնակելով պահոք ապաշխարութեան սգացեալ եղեն, ողբալով զվրիպումն առաջին կենացն, ամենայնիւ հրաժարեալ ի մարմնականաց, հոգիազարդ մարգարէութեամբ ժուժկալեալք ի մսոյ և ի գինւոյ: - 30.

ՀՐԱԺԱՐԵԼ - զի զոր անձանց՝ զնոյն և այլոց գիտասցեն հրաժարել ի զօշոտութենէն, որ առաջնոյ անկմանն եղև պատճառ – 26. ոչ շատացաւ ինքեան ծնելութեամբն առ ի զմայլումն հրաժարել ի կերակրոյ – 20.

ՀՐԱԺԱՐԵՑՈՒՑԱՆԵԼ - Եւ յորդորականիւ հրաժարեցուցանէր զնոսա ի բաց կալ յապիրատ և ի վնասակար գործոցն զոր գործէին – 182.

ՀՐԱԽԱՌՆ - հրախառն տոչորմամբ եռացեալ շուրջ զսրտիւն արիւնն՝ մաղձախառն բերմամբ յապուշ զմիտսն կրթեալ՝ կայր ի մէջ տարակուսի – 180.

ՀՐԱԾԻՆ - մանաւանդ/370/ թէ նախախնամող և պահպանական աջն Քրիստոսի հովանաւորեալ առ ապրուստ հրածին կարկտաբեր հասեալ կորստական դիպուածին, օգնութիւն հասեալ յԱստուծոյ՝ քաջասրտագոյնս զնա գործեաց և շութափեալ զնա ի ժանեաց գազանին – 372.

ՀՐԱՀԱՆԳ - և զի էր վարժեալ ուսմամբ Աստուածաշունչ գրոց և ընդել և ծանոթ էր ճարտասանական հրահանգիցն՝ եդ առ յայն ժամու իմացական տեսութիւնն զերգս – 284.

ՀՐԱՀԱՆԳԵԱԼ - նորին հրահանգեալ կրթարանի ուսումնասիրութեանն վարժիւք ոռոգացեալ, այր քաղցրաբարոյ և հեզահայեաց, հասարակաբար առ հասարակ զինքն վարկանելով, արտաքոյ ամբարտաւանական բարձրայօնութեանն՝ կալով յաշտիճան հեզոցն, դրուատեալ ի փրկչէն մերմէ Յիսուսէ Քրիստոսէ: - 376.

ՀՐԱՋԳՈՒԹԻՒՆ - Եւ ի սաստիկ բախմանէ խուռն նիզակացն և ի զինուց փայլելոյ և շողալոյ սուսերացն և սրնգելոյ աղեղանցն լարելոյ՝ հրաձգութիւն իմն արտաքս ելանէր իբրև յամպոց ճայթմանէ – 232. Եւ նոյն ժամայն շուրջ փակեալ զքաղաքաւն հրձգութեամբ, և դիզեալ բորբոքէր հուրն ի դիւրածախ փայտէն մայրից և գիոց: - 272. կամ թէ յամպոց ինչ ճայթիւն արձակելոյ և ի վայր հրաձգութիւննն արկանէ ի կարկտաբեր և յանձրևաբեր ժամանակի - 228.

ՀՐԱՄԱՅԵԱԼ - և իսկ և իսկ հրամայեալքն զկատարումն առնուին: - 328. և մի զմիոյ հետ ստիպէր՝ փութալ միոյ միոյ ի նոցանէ յանդիման նմա հատուցանել ծառայական սպասաւորութիւնս, զոր և արարին իսկ Աշոտ և Գագիկ և Գուրգէն, կամաւոր և ակամայ զնորայն կատարելով հրամայեալս – 370. և տեսանելով մեր զխնամարկութիւն բարի կամաց քոց ի վերայ աշխարհի, և զսէր երախտեաց որ առ մեզ՝ յօժարագոյնս եղիցուք և մեք մտերմութեամբ ծառայել և փութով մեծաւ կատարել զհրամայեալսն ի քէն„: - 186. Զսա տեսեալ Մահմէտի՝ /162/ կոչեաց և յարեցոյց առ ինքն, հրամայեալ նմա գրել գիրս օրինաց ազգին իւրոյ, ձեռամբ Աբութուռաբայ իսմայէլացւոյ. քանզի ինքն ոչ գիտէր գիր և ոչ դպրութիւն: - 164. Յետ ջրհեղեղին հրամայեալ՝ կերիջիք միս իբրև զբանջար խոտոյ. – 30. վասն որոյ և աստուածայնոցն առ Մովսէսիւ հրամայեալ՝ առնուլ վրէժխնդրութեամբ ազգացն Քանանացւոց զառ ի նահապետէն կարգեալ սահման. – 34. եթէ հաւանեալք արդարոյն և ապաւինեալք ի նա՝ յուսացան ի բան նորա, ծառայել երկիւղիւ հրամայելոցն ի նմանէ՝ զի՞նչ անհաւատ թուի և ի փրկութենէն ընդ նմին վայելել. - 32.

ՀՐԱՄԱՅԵԼ - զի և զմատեանս առաջնոցն մեծասաստ ստիպով ի մի վայր գումարեալ՝ հրամայեաց այրել. – 44. ,,հրամայեա արձակել արս հաւատարիմս, և ես յորժամ հասից ի դուռն արքունի՝ ի նմին ժամու խնդիր արարից Խաչին, և գտեալ զնա տայց բերել առ քեզ„: - 154. „ձայն իմն ահաւոր հրեշտակի անկեալ ի վերայ իմ՝ հրամայեաց երթալ պատգամաւոր յազգն իմ, ցուցանել զԱստուած արարիչ երկնի և երկրի. առնուլ ինձ անուն գլխաւորութեան, և զստութիւն հաւատոց որ ի կուռս՝ յանդիմանել և քակտել„: - 158. „տո՛ւր ինձ, ասէ, ի գերելոց այտի՝ որչափ և կամք քո հրամայեսցեն„: - 218. այլ հրամայեսցէ մեզ գրել ի Հայս և հարցանել առաջնորդացն Հայոց, և ընդունել պատասխանիս„: - 132. այլ հրամայէր միայն զգուշանալ և ոչ ելանել պատերազմաւ ընդդէմ նոցա, մինչև տեսցէ զելս իրացն. – 162. այլ Մկրտչին հրամայի՝ մի ըմպել գինի և օղի. սա ոչ միայն գինով ոչ զկծէր, այլ և ոչ ջրով զծարաւոյն պէտսն կատարէր, սակաւապետութեամբ ընդոմիք թրջելովք, և խստավայել բանջարովք առ քաղցն վայելելով: - 376. ապա անարգեաց զնա և Կաւատ արքայ, եհատ ի վերայ նորա դատաստան մահու, և հրամայէ արանց մտանել և սպանանել զնա. – 152. ապա հրամայեաց զերկոսին զձեռն

և զերկոսին զոտսն հատանել. - 290. ապա յամառեալ զարբանեալքն իւր հրամայեաց կապել կրկին շղթայիւք և արկանել ի ներքին բանտ: - 250. Արդ ոչ կարեմք փոյթ ընդ փոյթ շղումարար /ճիշտը՝ շղոմարար/ հաճութեամբ թագաւորիդ յանձն առնուլ՝ զոր հրամայէ կայսերական ճոխութիւնդ. – 132. Բայց հրաման ետ Դերանիկն Գրիգոր հարազատի իւրոյ ի նոյն տանէ Արծրունոյ, և կալաւ զնա և եդ ի յամուրսն Սևան. և հրամայեաց Հասանկան քեռորդւոյն իւրոյ՝ պահել զնա յընդարձակի: - 342. Եղեն ընդ նմա և ուխտեցին ուխտ, և ետուն նմա կին յազգէն իւրեանց և պատրաստեցան լինել ընդ նմա, որպէս և կամք իւր հրամայեսցեն. զոր թէ ասիցէ ոք՝ ի հրամանէ Աստուծոյ լինել սկիզբն առաջարկութեանն այնորիկ:- 160. և լուեալ ի նմանէ պատասպանիս դիպողագոյնս և իմաստունս՝ հրամայեաց նստել: - 216. Եւ հրամայեաց Բուխայ դահճացն՝ բառնալ զգլուխ նորա. – 272. Եւ առեալ զգանձսն՝ հրամայեաց սպանանել զընծայաբերսն, և բանիցն Հայրակղի ոչ արար պատասխանի, այլ առնէր վնասս սաստիկս ի կողմանս կողմանս, աւարառութիւն և գերութիւն և սուր. – 142. Եւ առեալ Հայրակղի զհրովարտակն՝ հրամայեաց ընթեռնուլ առաջի հայրապետին և ամենայն մեծամեծացն. – 146. Եւ Բուխայ հրամայեաց սպարապետին, զի աներկիւղ կացցէ մնասցէ Գուրգէն առ սպարապետին մեծաւ շնորհակալիւք: - 304. և զտունս գանձի նորա հրամայեաց աճել յաւարի. – 66. Եւ ընդ առաւօտն հրամայեաց Հայրակղոս ասպատակս սփռել ի վերայ ամենայն երկրին, և հարկանել զամենայն երկիրն սրով սուսերի: - 150. Եւ Խոսրով արքայ փախստական գնաց, և անցեալ զԴեկղաթաւ ի Վեհկաւատ՝ հրամայեաց զլար կամուրջացն կտրել. – 150. Եւ Կաւատ արքայ հրամայեաց խնդիր առնել. – 152. և հրամայեաց աճել առաջի զկապեալսն, հարցանել և լսել ի նոցանէ: - 242. Եւ հրամայեաց աճել առաջի զոմանս յերանելի արանց յազատէ տանէ, և զայլս որք ի բնիկ հեծելազանց, ըստ ազգս և ըստ տոհմս աշխարհաց – 264. Եւ հրամայեաց աճել զնա յատեանն, ուր կային միաբան ժողով զօրագլխացն: - 290. Եւ հրամայեաց աճել ոսկերիչ և նորոգեալ նորացոյց զանյաղթ փայտ խաչին Քրիստոսի, մատուցեալ զբեկորսն առ իւրաքանչիւր յօդս, պատեալ մաքուր արծաթով վայելչագոյն քան զառաջինն, ի պարծանս քրիստոնէից և յամօթ և ի նախատինս թշնամեաց խաչին Քրիստոսի: - 378. և հրամայեաց զինուց վառելոց զինուորաց պահել զնա – 220. Եւ հրամայեաց պահել զնա յընդարձակի – 226. Եւ հրամայեցին համար առնել անկելոց դիակացն, գտաւ թիւ սպանելոցն ՃԷՌ մարդ: - 142. և նորա արկեալ զնա ի փոքրագոյն տեղի մի նեղ, և ինքն փութացաւ գոյժ ետ վասն նորա՝ մահու պատահել, լի անմտութեամբ մոլի աբեղայն, որում ոչ հրամայեցաւ. – 320. Եւ նոցա ընկալեալ զխնդիրսն՝ հաւանեցան առնել ըստ կամաց նորա, մինչև տեսցեն եթէ զի՞նչ պատասխանի եկեսցէ նոցա յարքայէն իւրեանց, և կամ զօրուն զի՛նչ հրամայեսցէ առնել: - 144. և ոչ առ փոքր մի ինչ ներեաց կամ անսաց /264/ տալ տեղի պատասխանոյ, այլ հրամայեաց դահճացն տալ ի վերայ նորա զվճիռ մահու, փութով զրաւ առնել նոցա ի սատակումն սրոյ: - 266. և պարգևս և պատիւս մեծամեծս հրամայէ բերել առաջի – 204. Զի հրամայեաց Դերանիկն ազատագունդ զօրացն իւրոցն դառնալ զկնի արքային տիրել բոլոր աշխարհին հանդերձ ամրոցօքն: - 342. զոր թագաւորին յանձն առեալ զաշխարհն՝ հրամայէ շինել անդ մեհեան զՀերակղեայ և զԴիոնիսեայ. – 90. Իսկ առաւելեալն իմաստութեամբ Աշոտ ոչ յանհոգս և յաներկիւղս կայր մնայր, այլ զգուշանալ հրամայէր ի խելս կամրջաց և յանապատս և ի կիրճս ձորոց: - 340. Իսկ զսուրբն Կահայ /292/ հրամայեաց սրով սպանանել. – 294. Հրամայեաց և զեղբարսն իւր սպանանել – 152. Յայնժամ բարկացեալ բռնաւորն իբրև գազան մի կատաղեալ, յարձակեալ ի վերայ գառանց գէշ արկանել զնոսա՝ հրամայեաց պնդել զնոսա ի ցիցս կապեալ ոտիւք և ձեռօք. – 292. յայնժամ հրամայեաց աճել առաջի իւր զԱշոտ և զորդի նորա Գրիգոր: - 314. Յայնժամ բարկացեալ բռնաւորն հրամայեաց նախ զլեզուն հատանել զսրբոյն, զի մի յաճախիցէ առ հասարակ զթագաւորն և զօրէնսդիրն ինքեամբ հանդերձ անարգել. – 290. Յայնժամ Հայրակղոս հրամայեաց առնել ի վերայ նոցա ողորմութիւն: - 150. Յայնժամ հրամայեաց բռնաւորն կապել զնոսա երկաթի կապանօք և դնել ի բանտի: - 250. Յայնժամ

հրամայեաց զօրավարն քարշել զմարմինս սրբոցն արտաքոյ քաղաքին, լինել կերակուր շանց և թռչնոց երկնից. – 268. Որով օրինակաւ կամք քո հրամայեն՝ եկեսցէ ի վերայ մեր պատիժ պատուհասի. – 246. որպէս Տէր հրամայեսցէ՝ եղիցի,,: - 244.

ՀՐԱՄԱՆ - ,,եթէ կամիս կեալ ընդ իս և վայելես ի կեանս աշխարհիս, և ընդունել պարգևս և պատիւս յինէն՝ հաւանեա հրամանի կամաց իմոց և ի բաց լեր ի հաւատոց քրիստոնէութեանդ, զոր պաշտես – 294. ,,Ելեր դու յաշխարհս Հայոց հրամանաւ արքունի՝ առնուլ զհարկս արքունի. մի՞թէ /176/ և հրաման ունիս յարքունուստ, գերել գերփել յաւեր դարձուցանել զաշխարհս մեր: - 178. ,,Ելեր դու յաշխարհս Հայոց հրամանաւ արքունի՝ առնուլ զհարկս արքունի. մի՞թէ /176/ և հրաման ունիս յարքունուստ, գերել գերփել յաւեր դարձուցանել զաշխարհս մեր: - 178. ,,ես եկի խաղաղութեամբ յարքունուստ հրամանէ, և ոչ նման քեզ զապստամբութիւն ի գործ արկեալ. – 330. ,,իսկ եթէ եկեսցէ առ իս գիր յարքունուստ, կնքեալ մատանեաւ արքայի. և իցէ գրեալ ի նմա հրաման՝ գալ ինձ առ քեզ կամ երթալ յարքունիսն՝ ոչ ելից արտաքոյ հրամանաց նորա: - 286 ,,իսկ եթէ եկեսցէ առ իս գիր յարքունուստ, կնքեալ մատանեաւ արքայի. և իցէ գրեալ ի նմա հրաման՝ գալ ինձ առ քեզ կամ երթալ յարքունիսն՝ ոչ ելից արտաքոյ հրամանաց նորա: - 286. ,,յանձն առնումք զհրամանս արքունականս,, - 248. այլ առնու զզօրսն Պարսից և գայ թագաւորել Հայոց հրամանաւ Շապհոյ արքայի, ունելով ընդ իւր զՎահան Մամիկոնեան. – 106. այլ և ինքն թագաւորն հրամանի նորա անսայր: - 200. այլ ընկալաւ զնա սիրով խաղաղութեան և մեծաշուք պատուով և պարգևօք ըստ հրամանի թագաւորին: - 288. Այլ ի հրամանէ Աստուծոյ յանդիման դրախտին բնակելով պահոք ապաշխարութեան սգացեալ եղեն, ողբալով զվրիպումն առաջին կենացն, ամենայնիւ հրաժարեալ ի մարմնականաց, հոգիազարդ մարգարէութեամբ ժուժկալեալք ի մսոյ և ի գինւոյ: - 30. այսր անդր կորզեալ զկարգ բնութեան առ ի յընդդէմս հրամանին Աստուծոյ դիմագրաւեալք – 28. անտի և անդ ոչ ոք զօրէր Զրուանայ թագաւորել. բայց միայն կին մի անուանի Դիոնիսեայ, հարստայեղց վավաշոտ հրամանի բարուք. – 16. Ապա առեալ հրաման մեծամեծացն մեր Արծրունեացն՝ գրեն առ Աբրահամ Մամիկոնէից եպիսկոպոս … և ծանուցանեն նմա զոր խնդրէ արքայ: - 132. առնու զնա Սահակ կնութեան հրամանաւ Արտաշէսի, և կնքեալ աշխարհին հաստատէ Սահակայ ի սեպհական ժառանգութիւն. – 90. ասէ ,,երէցդ այդ եկեալ է զհետ գերելոց քրիստոնէիցն՝ հակառակ կալ հրամանաց արքայիդ և օրինաց Մազդեզանց և Արեաց – 104. արդ աւասիկ հասեալ կայ և մնայ քո հրամանի. – 304. արդ զրաւ եղիցի կենաց դորա, և հրաման արքայիդ դիւրաւ զկատարումն առնուցու,,: - 104. Բայց հրաման քո ճոխութեանդ ձգեաց զիս յայս մեծ ձեռնարկութիւնս, սակս որոյ բացաձգեցայց արտաքոյ շաղակրատոյ լեզուաց փառամոլ ոգոց: - 122. Բայց մեք քանզի ոչ երբէք ստունգանեցաք հրամանի թագաւորին և ոչ խափանիչ գտաք հարկաց արքունի, իբրև զապստամբս և զանհնազանդս և զստահակս ի ծառայութենէ տէրանց – 178. բայց ոչինչ ձեռնհաս լինէր օգնել նոցա վասն դառն հրամանի ամբարիշտ թագաւորին. – 218. Դու աւադիկ ելեր մտար յերկիր Հայոց, ելեր ի կողմն թշնամեաց իմոց և ապստամբացդ զքեզ միաբանեցեր, զի յապաղեցեր հրամանաց իմոց: - 236. Եհարց սաստիւ կամ թէ հրամանաւ տէրութեան իւրոյ, ,,ի բաց լեր, ասէ, ի հաւատոցն Քրիստոսի, և իմ թողեալ քեզ զբազում վնասսն զոր գործեցեր – 290. Եղեն ընդ նմա և ուխտեցին ուխտ, և ետուն նմա կին յազգէն իւրեանց և պատրաստեցան լինել ընդ նմա, որպէս և կամք իւր հրամայեսցեն. զոր թէ ասիցէ ոք՝ ի հրամանէ Աստուծոյ լինել սկիզբն առաջարկութեանն այնորիկ: - 160. ետ բերել փայտս, և եդեալ ի վերայ փայտին զերանելին Սողոմոն՝ և մօտ առ փայտն կացուցին զսուրբն Կահայ, զի գոնեայ մինն ի միւսոյ տանջանացն երկուցեալ հնազանդիցի հրամանի թագաւորին: - 292. և առաքեցին դեսպանս առ արքայ և ինքեանք նստան շուրջ զլերամբն, մինչև փութով եկեսցէ նոցա հրաման ինչ յարքունուստ: - 280. և ընդ այգն ընդ առաւօտն, մինչ նոքա ննջէին յիւրաքանչիւր վրանաց օթոցի՝ և զօրքն շուրջ փակեցին սուսերօք և վահանօք և նիզակօք և վառեալ մոմեղինօք, և մտեալ ի ներքս ըստ հրամանի զօրավարին իւրեանց – 296. և հրաման պատուիրանի տայր յանդիման բազմութեանն, զի

խրատու նորա լուիցեն, և հրամանի նորա անսայցեն: - 200. և հրաման պատուիրանի տայր յանդիման բազմութեանն, զի խրատու նորա լուիցեն, և հրամանի նորա անսայցեն: - 200. Եւ մեծի փորձութեանցն հասելոց լինէր ի վերին հրամանէն հանդարտութիւն. - 404. Եւ սկսաւ շրջել կարգաւ ընդ բոլոր աշխարհս, յորում բնակեալ էին Տաճիկք, որ մնային ի սմա ըստ հրամանին Բուխայի: - 306. Եւ ամենայն մեծամեծքն հանդերձ խառնաղանճ / 240/ ամբոխիւն դռոթ տուեալ, ոչ միայն ըստ հրամանի թագաւորին ելանել զհետ աղաղակի փողոյն և արքունի կոչնականացն՝ այլ փութացան տեսանել, թէ ո՛վ ոք և ո՛րպիսիք են սոքա – 242. Եւ ամենեցուն ըստ հրամանի թագաւորին յիւրաքանչիւր կողմանց այրուձի գումարեալ՝ հանդերձ այլովք սպառազէն յօրինուածովք անյապաղ երագութեամբ գային ի ժամադրեալ կոչումն: - 198. և անդ սպանին հրամանաւ կայսեր, թագաւորեալ ամս Ջ: - 108. Եւ անդէն վաղվաղակի կատարէին զհրաման արքունի. – 142. Եւ գրել Դերանիկն առ որդին Հալթի հաստատել զնա իշխան իւրով հրամանաւ. – 342. Եւ դարձեալ պատասխանի ասէ, մի՛ տալ տեղի՝ լսել հրամանի թագաւորին. թէ վտանգ ինչ հասանէ՝ կրել հանգոյն զինչ կրեցինն: - 132. և եթէ ոք խախտել ջանայ՝ ի հրամանէն Աստուծոյ ոչ ժառանգէ նա զաթոռ իւր և զթագաւորութիւն: - 356. և են հրամանք սոցա իբրև զվէմ հաստատուն. – 356. և զի ոչ ըստ հրամանի նորա յօրինէին զպէսպէս պատրաստութեան ամրոցին - 214. և զի չև էր դարձեալ պատասխանի յարքայէն՝ հրաման եհաս ի կայսերէ առ Վարազդատ անյապաղ առ նա հասանել: - 110. Եւ ըստ հրամանի բռնաւորին դահճացն ձգեալ ի նա նետս շուրջանակի՝ աւանդեաց զոգին ի փառս Աստուծոյ երանելի նահատակն Քրիստոսի: - 292. և ըստ հրամանի ինքնակալ թագաւորին նուաճեալ ունիս ի հնազանդութիւն պետութեան ձեր զիշխանս և զտեարս, զկողմնակալս և զկուսակալս, զքաղաքապետս և զմարզպետս բոլոր Հայաստանեայցս – 212. և ի բողոքել արդարոյն յետ Ճ ամի՝ ապա հրաման միայնոյ և ահաւորին Աստուծոյ ասէ. – 30. և ի հասանելն նորա անդր թողեալ զհակառակաբար մարտն՝ խօսին ի խաղաղութիւն, առաջի եդեալ զհրամանն արքունի, զգլխաւորին Տաճկաց, և Աշոտի հաւատալ զբոլոր տէրութիւնս Վասպուրականի: - 316. և ինքն մեռանի ի հրամանէ Կիւրոսի, բարձեալ զտէրութիւնն Լիդէացւոց: - 66. և խոստանային գնալ ըստ հրամանի նորա: - 120. և խոստանայր նմա զհազարապետութիւնն Հայոց յարքունուստ հրամանէ հնազանդութեամբ Հայոց: - 366. և կացուսցէ ի վերայ աշխարհիս գործավարս, որ ըստ իւրեանց հրամանի զկարգս աշխարհիս յօրինեսցեն – 188. և հրաման հարկեցուցանող ճոխութեան քո ստիպէ զմեզ, ճեպել փութալ առ գիւտն հանդիսանալ և կարգել ոճով զփափագելին յայտարարական գրով, դրոշմել կանոնել ի գիրս աստ – 12. Եւ հրամանաւ ինքնակալին Թէոդոսի կայսեր հաւատայ նմա զհազարապետութիւն բաժնին Հայոց, զՄիջագետս մինչև ի յանցս Եփրատ գետոյ: - 116. և հրամանէ Աստուծոյ սատակեցան զօրք նորա. – 60. Եւ մինչ նոքա կային մնային հրաման ինչ ընդունել յարքունուստ՝ /286/ դարձան հրեշտակքն և եկին փութանակի, և բերին թուղթ յարքայէ առ Ապումուսէ՝ գալ ի հնազանդութիւն նոցա և երթալ առ Բուխայ. – 288. Եւ միջնորդէր նմա հետևել հաւատոյ առաջնոյ Իսրայէլականացն, ,,զի թէ յայս եկեսցես՝ իմով հրամանաւ եղիցիս զօրագլուխ մեծ և առաջնորդ ամենայն տոհմի քո,,: - 158. և յետ կատարման աստուածային հրամանին՝ ի ծփական ջուրցն բերեալ տապանն յարևելեայն ի միջոց աշխարհի՝ հանգեաւ ի լերինս Կորդուաց – 32. և նա երթեալ առանց մեր հրամանի թագաւորեաց, և զմեր գանձս մեզ ընծայ մատուցանէ, ոչ գիտելով եթէ համարս խնդրեցից գանձիս այսմիկ, և ոչ դադարեցից մինչև առից զնա ի բուռն իմ,,: - 142. Եւ նոյնժամայն եհաս հրաման յարքունուստ՝ մի տաղտկալ և վհատել և մի ի բաց կալ պատերազմել ընդ նմա. մինչև եկեսցէ ակամայ կամօք ի հնազանդութիւն արքայի: - 284. Եւ նոյնժամայն հրաման հասեալ յափշտուսփս յոմանս ի գաղտնիս՝ զրաւ առնել կենացն նորա. – 328. Եւ սրբոյ վարդապետին մեր Եղիշէի, որ յայնմ ժամանակի ի Մոկաց բնակէր աշխարհին՝ եկեալ առ նա Բարծումայ, խնդրեալ զպատմողական գիրսն Հայոց, զոր գրեալ էր հրամանաւ սրբոյն Վարդանայ. – 130. Եւ Վահրամ գնաց փախստական և անկաւ ի Բախղ Շախստան. որ և

յետոյ իսկ սպանաւ ի հրամանէ Խոսրովայ: - 140. Եւ վասն մնացելոցն որք ի քաղաքին և ի սահմանս նորա՝ ել հրաման յարքունուստ առնել ի վերայ նոցա ողորմութիւն, շինել զքաղաքն և հաստատել զամենեսին յիւրաքանչիւր կարգ: - 142. և փախուցեալ նա անկաւ ի զօրն Թետաղաց, որ էին եկեալ նմա յօգնականութիւն, որ և սպանին զնա հրամանաւ Իսմայէլի, կալեալ զթագաւորութիւնն ամս Ի: - 166. Զայս հրաման պատուիրանի տային յօժնդակութիւնն պատիր խաբէութեանն իւրեանց – 234. Զոր և մեր ըստ հրամանի քում, Գագիկ զօրավար Հայոց և Վասպուրական իշխան, ջան յանձին տարեալ ընդ համառօտութիւն զրուցատրութեանցն անցեալ – 74. ընդ որ զչարացեալ Շապուհ, թէ ընդէ՞ր առանց իւր հրամանի զայն գործեաց – 112. Թագաւորէ Խոսրով որդի Տրդատայ փոխանակ հօր իւրոյ, հրամանաւ Կոստանդիանոսի – 96. Իբրև գիտաց իշխանն, եթէ վճարեալ է չարութիւնն յաչս նոցա, և այլ ընդ այլոյ խօսին, և ի գաղտնիս քրթմնջեն, և անտեղի և անընդունակ հրամանաց նորա լինէին՝ ետ պատասխանի և ասէ – 214. Իսկ զտեղի թագաւորութեանն Հայոց հրամանաւ Յազկերտի ունի Մշկան զօրավար Պարսից: - 120. Իսկ եթէ Բէլ հրամանատու Արամազդայ իցէ՝ զիա՞րդ իցէ, զի Արամազդ ի գօտոյ իւրմէ խաշիցի հրամանաւ Բէլայ. – 32. Իսկ իշխանն Բագարատ … ել գնաց անխիղճ համարձակութեամբ, տիրասէր խորհրդովք, կատարել զսպաս զինուորութեան, ըստ աստուածեղէն պատուիրանին և ըստ թագաւորական հրամանին, զհետ եկելոյ կոչնականացն, ոչինչ իմացեալ զպատրանս խաբէութեան նորա, որով վրիպեացն: - 186. Իսկ Սմբատ որ և Ապլաբաս սպարապետն Հայոց, իբրև գիտաց թէ ոչինչ օգուտ բերէ արտաքոյ հրամանացն նորա լինել՝ փութացաւ եկն առ նա, և ընկալեալ ի նմանէ՝ բնակեաց ինքն և իւրքն հանդերձ իւրաքանչիւր կալուածովք առանց կասկածանաց. – 270. խորհելով վասն սպարապետին մեծին Սահակայ, որպէս ի նմանէ Խոսրով զանձնիշխանականն օրինադրեաց հրաման.– 112. հրամանաւ Շապհոյ արքայից արքայի՝ ժողովէ զնախարարութիւնս Հայոց առ ինքն - 98. մանաւանդ յառաջագոյն պատրաստեալ պատսպարեաց թղթովք և պատարագօք առ թագաւորն և առ զօրավարն գնալ ըստ հրամանաց նոցա, և ոչ ինչ արտաքոյ կամաց նոցա խորհել կամ գործել ինչ: - 270. միայն զի պատահեսցեն միմեանց սիրով խաղաղութեան, և պարգեւօք /գրքում՝պարգևօք/ պատուեալ ի նոցանէ ըստ հրամանի զօրավարին – 226. Մշկանս այս փոխանակ Արտաշրի մեր թագաւորի մտեալ ունի զաշխարս հրամանաւ Վռամայ Պարսից արքայի: - 118. Յայն ժամանակս գայ ոմն Բուտել անուն ի զօրացն արքունի հրամանաւ Բուխայի, հասանել ի վերայ Գուրգինի – 306. Յայնժամ իբրև գիտաց զօրավարն Հայոց և ոչ միով իւիք կարաց հաճել զմիտս նոցա, այլ միաբան ետուն հրաման ելանել ի պատերազմ – 230. Յայնժամ իբրև գիտաց զօրավարն, եթէ յաջողեցաւ նմա ամենայն ինչ ըստ կամաց իւրոց և ըստ հրամանի ամբարիշտ թագաւորին, ի գլուխ ելին խորհուրդ չարութեան նոցա - 238. յաւուր միում … ետ հրաման իշխանն առնն կորովի եղբօր իւրոյ Աբասայ Հայոց սպարապետի՝ վառել պնդակազմ պատրաստութեամբ, զօրու և զինու և զարդու ամենայարդար հնարաւորութեամբ, որպէս օրէն է նահատակաց քաջ արանց – 344. Նոյն ժամայն ել հրաման յարքունուստ, զի զսուրբն Սողոմոն ի նմին փայտի սպանցեն, նետաձիգ լինել ի նա: - 292. Ո՞վ ահագնասաստ բարկութեան հրաման նորին օրհասին. – 32. որ էին ընդ նմա եկեալ ի գործ պատերազմաց ըստ հրամանի թագաւորին և մեծ զօրավարին – 224. Որոյ հրամանն փութով զկատարումն առնոյր ըստ ցանկութեան իշխանասիրութեան նոցա. – 362. սակայն և յայնմ ոչ ետուն հրաման զօրուն մի ելանել ի պատերազմ: - 230. Սահակս այս այն Սահակ է, որոյ հրամանաւ գրեաց մեծ վարդապետն Մովսէս տիեզերահռչակեալ քերթողն զգիրս Պատմութեան Հայոց մեծաց, հրաշազան յօրինուածով, սկսեալ յԱդամայ մինչ ի կայսր Զենոն. – 122. Սոքա հրամանաւ Վահանայ Արծրունւոյ փոյթ յանձին կալեալ՝ խուզել քննել կարգել ի համառօտ բանս զաճմունս ազգացն անցելոց ոչ կարի ինչ ընդ երկայնագոյնս աշխատասիրաբար անցանել պատմութիւնս: - 74. վարեն ի գերութիւն զբնակիչս քաղաքին ԵՌ զՀրէայսն, և ԺԸՌ

զքրիստոնեայսն և զորս ածեալ գերի Բարզափրանայ զՀրէայսն հրամանաւ Տիգրանայ – 104.

ՀՐԱՄԱՆԱԿԱՏԱՐ - և ընկա՛լ օրէնս և հաւատս արժանի կենաց և գովութեան ի մեծ արքայէն և ի մեր իշխեցող հրամանակատար թագաւորին հնազանդութենէ: - 204.

ՀՐԱՄԱՆ ԱՌՆՈՒԼ - Նոյ էր ամաց Շ, յորժամ առ հրաման որդւովքն կազմել զտապանն: - 28.

ՀՐԱՄԱՆԱՏԱՐ - և կարգեցին հրամանատար ի դրանն զԽոռոխ Որմզդ, որ և սպանաւ ի բամբշանէն որ կոչէին Բոր: - 154. Կարգեաց հրամանատարս և զօրագլուխս ինքեան յիսմայէլականաց անտի՝ զԱլի և զԱպուբաքր և զԱմր և զՈւթման: - 160. հարկանէր նմա սպասաւորութիւնս միամիտս, արածէր ուղտս և լինէր հրամանատար տանն նորա: - 158. Սա էր իշխան հրամանատար ամենայն տէրութեան Տաճկաց – 200.

ՀՐԱՄԱՆԱՏՈՒ - Իսկ սա ասաց զինքն հնագունիցն լինել անժամանակ Բէլ՝/36/ ոչ հայր աստուածոց, այլ և հրամանատու Արամազդայ: - 38. Իսկ եթէ Բէլ հրամանատու Արամազդայ իցէ՝ զիա՞րդ իցէ, զի Արամազդ ի գօտոյ իւրմէ խաշիցի հրամանաւ Բէլայ. – 32. Յետ այսր ամենայնի Յազկերտ թագաւորեաց ի Տիսպովն, և ունէր զթագաւորութիւնն երկիւղիւ, և ոչ հրամանատու այլ անձնապահ: - 156.

ՀՐԱՄԱՆ ՏԱԼ - Հրաման ետ արքայ Կաւատ արկանել զնա ի տուն մի արքունական սենեկացն. – 152. այլ հրաման տայր զօրացն՝ նաւս կազմել և անցանել ի Կոստանդնուպօլիս: - 146. Այնուհետև հրաման ետ սրով բառնալ զգլուխս նոցա. – 222. ապա ետ հրաման և փորեցին զաչս երանելւոյն, անդամ անդամ յօշեցին զնա, որ մատոյց զինքն պատարագ կենդանի որդւոյն Աստուծոյ. – 290. Բայց հրաման ետ Դերանիկն Գրիգոր հարազատի իւրոյ ի նոյն տանէ Արծրունոյ, և կալաւ զնա և եդ ի յամուրսն Սևան. և հրամայեաց Հասանկան քեռորդւոյն իւրոյ՝ պահել զնա յընդարձակի: - 342. և բարկացեալ յոյժ հրաման ետ փութով զրաւ առնել կենաց նորա: - 206. և զգոյն երեսաց իւրոց բոցագոյն դարձուցեալ, խրոխտացեալ և մրմռեալ իբրև զգազան արիւնարբու՝ հրաման ետ տանել արտաքս յերեսաց ատենին – 246. Եւ զի ասէ գիր՝ ոգիք իբրև ութ՝ երկբայականս իմն և զայն. առ որս ասեմք, եթէ նոցա տուաւ հրամանն այն. այլ թէ ի ձեռն նոցա և այլք եղեն փրկեալք: - 32. Եւ զկնի այսորիկ, որ է երկրորդ հարուածք այլազգեացն՝ դարձեալ հրաման ետ ելանել ի պատերազմ, և հետամուտ հասեալ առ նոսա. – 282. Եւ հրաման ետ այնուհետև, զի զբազմութիւն գերելոցն վաճառակուր արասցեն յազգս ազգս ում և հաճոյ թուիցի. – 240. և հրաման ետ Գուրգէն իւրում գնդին պատրաստել ի պատերազմ, կազմել ռազմ և տալ ճակատ ընդդէմ այլազգեացն – 230. և հրաման ետ զինել վառել ի զէն և ի զարդ և ի սուր, և զընտիրս երիվարացն յիւրեանց զէնսն պատրաստել: - 228. և հրաման ետ հասանել ի վերայ քաղաքին Տփղիք կոչեցեալ. որում յառաջագոյն Փայտակարան անուանէին. – 270. Եւ յաւուր միոջ հրաման ետ թագաւորն ածել զառաջեաւ. – 294. Եւ յետ փոքր ինչ աւուրց հրաման ետ Բուխայ ելանել ի պատերազմ. – 280. Իբրև լուաւ զայսքան և առաւել քան զսոյնս յանդուգն և առանց երկիւղի զընդդէմ պատասխանատրութիւնն մեծաւ համարձակութեամբ՝ապա հրաման ետ փութով ի կենաց բառնալ զգլուխ նորա սուսերաւ: - 296. Իսկ թագաւորն Հայրակղէս հրաման ետ պաշարել զնոսա. – 156. իսկ թագաւորն հրաման ետ՝ երթալ գնալ ի սահմանաց իւրոց. – 156. Իսկ իբրև լուաւ, թէ ահա առեալ Բուխայ զզօրս իւր զալ հասանել ի վերայ նորա՝ հրաման ետ բոլոր աշխարհին իւրոյ ելանել ունել զլեռնակողմն – 276. Հրաման տայր փութով ամենեցուն պատրաստական գտանել ի դաշտն քաղաքին. – 270. Յայնժամ հրաման ետ զօրավարն Բուխայ զօրաց իւրոց՝ ելանել ընդ առաջ նոցա ի պատերազմ. – 274. Յայնժամ հրաման ետուն ամենայն զօրացն ելանել ի պատերազմ. – 284. որ և ամբարտաւանեալ մոլեգնականս տալ հրաման զանխորհուրդ միաբանութեան զրաջան վաստակոց, կանգնել բուրգս յերկրէ, որոյ գլուխն հասցէ յերկինս. – 40. Որոյ ունկնդիր եղեալ Տիրան՝ տայ հրաման յանգ հանել զխորհուրդ անօրէն աստուածատեաց առն: - 98. Որով ետ հրաման արդարոյն կազմել զտապանն ի գուշակումն անօրինաց կորստեանն: - 28. Տայր հրաման և խոզապանութեան և ջնջէր յերկրէ զբազմութիւն արօտական խոզիցն: -168 տայր հրաման փշրել և խորտակել

զկենդանագրեալ պատկերս ճշմարիտ մարդեղութեան Փրկչին և նորին աշակերտաց: - 168. Անդէն փութով և անյապաղ երագութեամբ հրաման ետ, զի որ ոք և հաճոյ թուիցի Սմբատայ՝ մի ոք իշխեսցէ արգել լինել: - 218. և ետ հրաման ահիւ մեծաւ՝ ամենայն ուրեք կանգնել զպատկեր իւր և երկիրպագանել իբրև աստուծոյ և զոհս մատուցանել. – 40.

ՀՐԱՄԱՆ ՏՈՒԵԱԼ - և հատեալ զզօրսն յերկուս առաջս, և հրաման տուեալ ելանել յերկիրն Վասպուրական, ողողել գերել գերփել /200/ զաշխարհն, աւերել և բնաջինջ առնել և մաշել ի սուր սուսերի. – 202. Եւ հրաման տուեալ ընդ ամենայն երկիրն՝ զի այր իւրաքանչիւր դարձցի յերկիր իւր և կալցի զիւր ժառանգութիւն – 234. Իսկ Խոռեմայ առեալ զզօրսն երթեալ ի թագաւորանիստն, հրաման տուեալ այլոց ոմանց՝ սպանին զտղայ թագաւորն զԱրտաշիր: - 154. հրաման տուեալ ամենեցուն, զի իբրև մերձ լինիցի գարնանային ժամանակն՝ փութով առանց յապաղանաց առ նա հասանիցեն ամենայն պատրաստութեամբ: - 262.

ՀՐԱՆՈՒՇ - և զիշխանն Աշոտ և զորդի նորա Գրիգոր և զՎահան Արծրունի և զորդի նորա Գագիկ … և զՄուշեղ եղբայր Վահանայ և զտիկնայս նոցա և զտիկինն Հրանուշ և զայլս յազատատանէ կապեալ և բարձեալ ի վերայ ուղտուց՝ վտարեաց ի Սամառայ – 220.

ՀՐԱՇԱԳԵՂ - քարինս տաշահոս հոլովեալ ի նիւթ եկեղեցւոյն ի Մանազաւեանն նահանգէ ընդ Բզնունական ծովն բերեալ մատուցանէ առ կատարումն հրաշագեղ դիտանոցին սրբոյն Սիոնի, այլովքն սրբական անուանակոչութեամբ տեղեաց տնտեսականին բանին Աստուծոյ մարդ եղելոյ: - 396.

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾ - Իսպառ ստորև ամրականին ի գոգաձև տեղւոջն … շինեաց եկեղեցի հրաշագործ հրաշազան յօրինուածով եկեղեցի ի տաշեալ քարանց ի Մանազաւեան քաղաքին ի Վանտոսպ, և հիմնեցուցեալ յանուն սրբոյն Սիոնի, որ ի սուրբ քաղաքն Երուսաղէմ. – 390. շինեալ նորոգեաց և զեկեղեցին որ ի նմա յանուանակոչութիւն սուրբ Աստուածածնին Մարիամայ և զարդարեաց զնա մեծագանձ սպասուք և եդ ի նմա զԽաչն, զոր յիշեցաք վերագոյնն, յորոյ ձեռն ծանուցաւ զօրութիւնն հրաշագործ: - 390.

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾԵԱԼ - Զոր հրաշազարդեալ մեծագանձ սպասիւք, ոսկեկերտ խաչադրօշեալ ընդելուզեալ մարգարտով և ականբք պատուականօք հրաշագործեալ: - 396.

ՀՐԱՇԱԶԱՆ - Զուգակշիռ հաւասարութեամբ մարզպանն Հայոց Գուրգէն հրաշազան յօրինուածով շինէ զեկեղեցին ի քաղաքին Հադամակերտ ի Մեծն Աղբակ, ի բուն իշխանական սեփհականութեանն իշխանութեան զարմին Արծրունեաց – 396. Իսպառ ստորև ամրականին ի գոգաձև տեղւոջն … շինեաց եկեղեցի հրաշագործ հրաշազան յօրինուածով եկեղեցի ի տաշեալ քարանց ի Մանազաւեան քաղաքին ի Վանտոսպ, և հիմնեցուցեալ յանուն սրբոյն Սիոնի, որ ի սուրբ քաղաքն Երուսաղէմ. – 390. Սահակս այս այն Սահակ է, որոյ հրամանաւ գրեաց մեծ վարդապետն Մովսէս տիեզերահռչակեալ քերթողն զգիրս Պատմութեան Հայոց մեծաց, հրաշազան յօրինուածով, սկսեալ յԱդամայ մինչ ի կայսր Զենոն. – 122.

ՀՐԱՇԱԶԱՐԴԵԱԼ - Զոր հրաշազարդեալ մեծագանձ սպասիւք, ոսկեկերտ խաչադրօշեալ ընդելուզեալ մարգարտով և ականբք պատուականօք հրաշագործեալ: - 396.

ՀՐԱՇԱԼԻ - Եւ գումարեալ Հայրակղի զամենայն զօրս իւր յորդոր և խնդալից սրտիւ, բազմութեամբ զօրաց ել ընդ առաջ սուրբ նշանին, ի պատիւ հրաշալի և երկնաւոր գանձուն – 154.

ՀՐԱՇԱԿԵՐՏ - Սապէս և Գուրգէն կատարելագործեալ ի բարձրաւանդակ ի սարաւանդակ տեղւոջն բարեձևագունի վայելչացուցեալ զհրաշակերտ յաջմէ և յահեկէ սեղանոյն երկուս ևս եկեղեցեօք: - 396.

ՀՐԱՇԱՓԱՌԱԳՈՅՆ - իսկ որպէս գրեալ հաստատեալ կայ հաւատարմապէս վարդապետացս քաջաբան և լի իմաստութեամբ շարագրածք հրաշափառագոյնք: - 122. Նմանապէս կամ թէ ևս հրաշափառագոյն երիցս երանելիք Սողովմոն, որ Սևորդին ճանաչի, և Կախայ վերին աշխարհեցին՝ ոչ խոտորեցան ի բանս թագաւորին – 292. Նմանապէս, կամ թէ ևս հրաշափառագոյն զյաղթութեան մարտսն յօրինեալ յարդարեաց զպարտութիւն ի վերայ

ազգին Իսմայէլի մեծ զօրավարն Գուրգէն, և իսպառ կանգնեաց զնշանակ յաղթութեան ամենևին ամենայն ուրեք ընդ ամենայն տեղիս. – 312.

ՀՐԱՇԱՓԱՌԱՊԷՍ - և զանձկալից տեսութիւնն հրաշափառապէս և անճառաբար ի վարշամակի տպաւորեալ ելից զկարօտութիւնն Աբգարու աղբիւրն կենաց Քրիստոս: - 76.

ՀՐԱՇՔ - Եւ յաւէտ հրաշիւք յօրինէր զկարգս սրբոյ եկեղեցւոյ ուղղափառ առաքելական հաւատոց ի տէր Յիսուս Քրիստոս. – 180. Յանձն առի պատմել ստուգապէս զսքանչելագործ յայտնութեանն հրաշիցն, որ ցուցաւ ի զօրավարութեանն Գագկայ. – 378.

ՀՐԱՊԱՇՏ - Զոր և այժմ իսկ դեռ ունին զսոյն ասել որդիք հրապաշտիցն: - 48.

ՀՐԱՊԱՐԱԿ - մինչև զայրանալ դահճացն, և խուռն ի վերայ դիմեալ ի մեծ հրապարակին՝ հարին սրով զերանելին և ի բաց առին զգլուխ նորա – 224.

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱԳՈՅԺ - Կինն Սահակայ որդւոյ Իսմայէլի, զորոյ զհանգամանսն ցուցաք, զմեռանելն Սահակայ և զկնոջն հրապարակագոյժ լինել, վասն որոյ պատճառանաց սպանանի այրն նորա. – 326.

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՒ - Եւ ելեալ նոցա արտաքս՝ սկսաւ խօսել Մահմէտ հրապարակաւ զնոյն բանս. – 160.

ՀՐԱՊԱՐԱԿԵԼ - զի ո՞վ ոք այլ ճոխ քան զՍենեքերիմայսն, /94/ զոր համարձակախօսն Եսայիաս հրապարակէ առ Իսրայէլեան զարմն զսորայս մեծափառութիւն. – 96.

ՀՐԱՊՈՅՐՔ- Այլ իբրև այն ինչ մերձ լինէր ամրոցն ի պաշարումն՝ Ամդայինն Յիսէ, որ Շեհի որդին, որ զզօրապետութիւնն Հայոց ունէր, ճանաչէր՝ ի հրապոյրս Մանազաւեան պետոյն և Ութմանացն ելեալ՝ երագապէս եկն եհաս ի վերայ Աշոտի ԺԵ հազարաւ հեծելօք վառելովք. – 334. բանսարկուք ոմանք հրապոյրս պղտորս քսութեան ածէին տանէին ի միջէն առ միւսն, որպէս թէ զչարիսն իրերաց առ հազարապետն խորհել նիւթել յայտ ածէին և զպատճառն զմիմեամբք արկանէին ի գաղտնիս քրթմնջելով: - 342. և ելեալ ի հրապոյրս ցոփութեան ըստ խրատու առնն, յուսացեալ յամրոցն և ի գանձսն, և ի ցանկութիւն իշխանասիրութեան համբարձեալ զաչս – 346. Իսկ նա ի հրապոյրս ապստամբ վիշապին ելեալ, որ բազմախարդախ չարութեամբն եհեղ առատութեամբ զդառնութիւն խրատոյն յունկն կնոջն անզգամի: - 20. Բայց այս ոչ իմացեալ եմ, թէ արդեօք թագաւորն դրդուեցաւ ի հրապոյրս նորա թէ ոչ: - 100. նուաճեաց զանձն, հրապոյրս պղտորս արբուցանէ Վահանայ Մամիկոնէի, որ էր աներ Մեհուժանայ, և անցեալ գնացին առ Շապուհ. – 102.

ՀՐԱՊՈՒՐԵԼ - և նա ձեռնամուխ եղև զընդ նովաւ հնազանդեալս ի բաց կորզել քեցել ի նմանէ շրջաբերական թղթովք, զիշխան Վասպուրական զԴերանիկն, զԱպլբառ Կայսիկ զբռնաւորն Ապահունեաց, նմանապէս և զայլսն զոր և կարաց հրապուրել. – 350.

ՀՐԱՊՈՒՐԵՑՈՒՑԻՉ - զի թերևս կարասցէ արկանել զերանելին ի ներքոյ պղտոր հրապուրեցուցիչս ժախուն մահածին հնազանդութեանն - 204.

ՀՐԱՊՈՒՐԻՉ - որով փորձիւ և հրապուրիչն նորա բանսարկուն ախտացաւ: - 20.

ՀՐԱՏ - և դիմեալ ի Գանձակն Ատրպատականի՝ բրէ զնա, աւերէ զԱհմատան և զՄայ կործանէ և զբագինն հրատին մեծի, որում Վշնապն կոչեն – 148. և լնուն զծովակն որ յանդիման հրատին՝ դիակամբք. զխօսուն և զանասուն, զայր և զկին և զմանուկ առ հասարակ մաշեցին ի սուր սուսերի: - 148.

ՀՐԱՑԱՆ - որ անցուցանէ զանցանէ զանասնական խառնակութեամբքն երիքովեան և սոդոմական լրբութեամբ, անամօթաբար այր զարամբք բորբոքեալ, դեզադէզ զհրացանն բերելով յերկնուստ զանզրաւ կիզումնն, անցուցեալ զանցուցեալ զսատակչական կործանմանն ջրհեղեղին: - 336.

ՀՐԱՒԻՐԵԼ - որպէս Պօղոսի հաճոյ թուի ասել, թէ ,,զորս յառաջն ճանաչէր՝ յառաջագոյն հրաւիրեաց կերպարանակից լինել պատկերի որդւոյ իւրոյ,,: - 300.

ՀՐԴԵՀԵԼ - որ ի բախմանէ քարի և երկաթոյ կայծակունք արտաթափին, այլ և ի փայտից ընդ միմեանս յիրար շփելոյ, որպէս և անուոյ բնաւորեցաւ լինել, որ ի սաստիկ շրջագայութենէ սայլիցն բազում անգամ և առեղք փայտիցն վառմամբ հրոյ հրդեհին: - 52.

ՀՐԵՂԷՆ - Եւ յայսմ պատերազմի ոչ միայն երանելի եպիսկոպոսն և ճգնաւոր քահանայն մարտակից էին տեառն Գրիգորի, այլ և զօրք հրեղինաց – 252.

ՀՐԵՇՏԱԿ - ,,Ձայն իմն ահաւոր հրեշտակի անկեալ ի վերայ իմ՝ հրամայեաց երթալ պատգամաւոր յազգն իմ, ցուցանել զԱստուած արարիչ երկնի և երկրի. առնուլ ինձ անուն գլխաւորութեան, և զստութիւն հաւատոց որ ի կուռս՝ յանդիմանել և քակտել,,: - 158. առատապէս հեղեալ զգութ … և ի ձեռն հովուապետին սրբոյն Յովհաննիսի եպիսկոպոսի և ճգնաւոր քահանայի Գրիգորի , որք միշտ զողորմութեանց խնդրուածս վասն ժողովրդեանն տեառն ի վեր առաքէին , զոր օրինակ և հրեշտակն տեառն աղերսէր Աստուծոյ, ասէ – 314. Եւ դիպողագոյնս է առ այս հրեշտակս զայնս ասել. - 52. Եւ այլք զցաւղածին օրհնութիւն հնոցին երգէին, ի վերուստ կոչել զօրավիգն զհրեշտակ Աստուծոյ – 232. Եւ այս ամենայն այսպէս եղեալ, կեցեալ սուրբն Սահակ ամս ՃԻ՝ փոխի յաշխարհէս ի կարգս հրեշտակաց – 120. Եւ առ վտանգի երկիւղի զօրավարին՝ աճին ի մէջ զիրս տեսլեանն, որ երևեցաւ յերկնից հրեշտակ Աստուծոյ. – 234 Եւ առաքեաց հրեշտակս մեծապէս գանձիւք և հրովարտակօք առ արքայ Խոսրով, խնդրել ի նմանէ զխաղաղութիւն մեծաւ թախանձանօք – 140. և ասէ ,,Ահաւասիկ եկն Տէր բիւրովք հրեշտակօք առնել դատաստան ըստ ամենայնի – 26. Եւ Գուրգէն երկրորդ հրեշտակս յղէ առ նա զայս օրինակ, եթէ ,,ընդ իս հաստատեա զանզրաւ կապակցութիւն ուխտի խաղաղութեան. և ես ապստամբեցայց յԱշոտէ, և ի միասին բաժանեալ զերկիրս կեցցուք յապահովս,,: - 316. Եւ ես աւասիկ արձակեցից թագաւորին ձերում պատարագս և հրեշտակս հրովարտակօք, խնդրել ի նմանէ զխաղաղութիւն աշխարհի և ընդ իս հաշտութիւն,,: - 144. և թէ զիա՛րդ գունդք գունդք հրեշտակաց մի զմիոյ կնի ելևելս առնեն, և զիա՛րդ փայլեալ նշանն տէրունական ահաւոր ճառագայթիւք – 284. և ի վերայ նորա շինեաց եկեղեցի զհամբարձմանն ի յերկինս ի Հօրն գահակցել աթոռ, և զերկրորդ գալստեանն զյիշատակ ունելով, որ գալոցն է հայրենի փառօք, ըստ հրեշտակացն առաքեալսն զմխիթարականն և զքաջալերականն աւետիս նոցա առբերելով: - 390. Եւ մինչ նոքա կային մնային հրաման ինչ ընդունել յարքունուստ՝ /286/ դարձան հրեշտակքն և եկին փութանակի, և բերին թուղթ յարքայէ առ Ապումուսէ՝ գալ ի հնազանդութիւն նոցա և երթալ առ Բուխայ. – 288. և նա տրտմեալ գնաց ի տուն իւր, քանզի հանապազ ստիպէր ի դիւէ անտի, թերևս թոյլ տալովն Աստուծոյ, զոր համարէր ի հրեշտակէ զանկանելն ի մտաց: - 160. Զոր հոյակապն Տրդատ կարգադրեալ վայելչապէս հոգաբարձութեամբ զպատերազմականն հարկանել հարկս ընդդէմ հինից արշաւանաց. զոր կարգապետութիւն և առ սուրբ հրեշտակն գտանեմք /գրքում՝ զտանեմք/ յարարչական նախախնամութենէն, զաշխարհի զօգուտն բերելով: - 398. Իսկ թագաւորն Պարսից ընդունէր զպատարագսն բերեալս ի կայսերէն, /144/ և զհրեշտականս անդրէն ոչ արձակեաց, և ոչ հրովարտակացն պատասխանի առնէր. -146. իսկ նա քանզի ի հրեշտակէ ասէր ունել պատգամ և ոչ ի մարդոյ՝ յոյժ դժուարեալ ընդ իրսն՝ սպան զնա ի գաղտնիս: - 162. հրեշտակի Աստուծոյ հարեալ ի հարուածս անբժշկականս ըստ օրինի Հերովդիայ ախտակրութեան, տորմեալ խղխայթմամբ, չարալլուկ ուռուցմամբ զտրորումն առնոյր արիւնալից արիւնապարտ մարմինն գազանեղինին. – 376. ճաշակեալ ճաշակս զհացն կենդանի, և զաղբիւր արեանն կենդանի և կենդանարար որդւոյն Աստուծոյ՝ աւանդեաց զհոգին ի ձեռս սրբոց հրեշտակաց – 388. Նաև սրբոց հրեշտակացն ի տեսաւորութիւն ձևացեալ, որոց սարսափմամբ առ նորա զնայեցած յապուշ միտքն կրթեալ, շուրջ փակեալ զնայեցածն՝ ի հարց մատուցեալ ասէ – 386. Նստան երկոքին կողմանքն պահել զպահպանութիւն իւրեանց մեծաւ զգուշութեամբ, և ետուն ժամ անսալ միմեանց՝ ոչ ելանել ի պատերազմ, մինչև եկեսցեն հրեշտակքն յարքայէ, զոր առաքեցինն: - 286. Ո՞վ յիմարութեան առաջնոցն. ո՞րպիսի կատաղութիւն և գիւտք դիւացն նախկին ժամանակաւ սպրդեալ մուծաւ յաշխարհ, ապստամբութիւն առ Աստուած և տրտմութիւն սրբոց հրեշտակաց, և պատճառ վտանգաւոր մահու ծառայիցն Աստուծոյ յաւուրս ապագայիցն. – 38. ոչ պիտոյացեալ եկամուտ լուսոյ, որով նսեմասցի առ ի հասանել երեկոյին, ոչ

ապաժամանութիւն արեգական առ ի մերժել զմութ գիշերի լուսազգեստ ստեղծուածոյն, որ յետ առաջնոցն կարգի և դասու՝ զերկրորդն փոխանորդեցաւ վիճակ, ոչ կերակուր հոսանուտ առ ի լրութիւն տարաբարձ ունակութեանց անապականին, որ դոյզն ինչ փոքրագոյն քան զհրեշտակս գոլ. – 20. քանզի բանականն յերիս յայսոսիկ տեսանի, ի հրեշտակս, ի մարդիկ և ի դևս. այլ ոչ ի հաւս կամ ի յայլ կենդանիս: - 52. ,,հրեշտակս արձակիցեն որ լայցեն դառնապէս,, - 286. քանզի ,,բանակք հրեշտակաց Տեառն շուրջ են զերկիւղածովք իւրովք և պահեն զնոսա,,: - 252.

ՀՐԵՇՏԱԿԱԿՐՕՆ - և երթեալ բնակէ առանձնապէս ի Գողթն գաւառի ի տեղւոջ վարդապետութեան սրբոյն Մեսրովպայ, ճգնասէր հրեշտակակրօն վարուք, երանելի մարդկան և ահարկու դիւաց: - 120. Իսկ երանելոյն Աղանայ Արծրունւոյ որդւոյ Վասակայ դարձեալ ի Յունաց աշխարհէն՝ եկն յերկիրս Հայոց, նովին կրօնաւորական խստամբերութեամբ /132/ և հրեշտակակրօն առաքինութեամբ կեցեալ՝ վերափոխի յաշխարհէս ի դասս սրբոց. – 134.

ՀՐԵՇՏԱԿԱՅԻՆ - Եւ զերկնային պարգևացն որ ի հանդերձեալսն խոստացաւ Տէրն, զանպատում և զհրեշտակային նորոգութեան՝ նա ասաց լինել անդ կերակուրք և ըմպելիք ուժգին. զոր և կամեսցի ուտել անյագաբար՝ պատրաստ գտանիցէ, և կանանց կուսից մնացելոց հանապազ անյագաբար խառնակումն: - 164.

ՀՐԷԱԿԱՆ - որ յետոյ և հետևող սուրբ առաքելոցն եղեալ բազում ուսմունս ի հնոց հրէականաց նպաստաւորեաց եկեղեցւոյ գեղեցիկ օրինակօք – 34.

ՀՐԷԱՅ - եթէ կացցես ի նմին յամառութեան ի հաւատսդ Յիսուսի որդւոյն Մարիամայ կնոջ հրէի,,: - 294.

ՀՐԷԱՅՔ - Գնայ զկնի նոցա և երջանիկն Զուիթայ երէց յԱրտաշատէ զկնի հաւատացեալ Հրէիցն – 104. Գումարեցան ի միասին Հրէայքն հանդերձ Իսմայէլացովք և եղեն բանակ մեծ – 160. և զՀրէայսն որ յաւուրց սրբոյն Գրիգորի հաւատացեալ էին ի Քրիստոս՝ վարեն ի գերութիւն, աւելի վտանգ նոցա քան այլոց Հրէիցն հասուցանելով վասն ի Քրիստոս հաւատոցն: - 104. և զՀրէայսն որ յաւուրց սրբոյն Գրիգորի հաւատացեալ էին ի Քրիստոս՝ վարեն ի գերութիւն, աւելի վտանգ նոցա քան այլոց Հրէիցն հասուցանելով վասն ի Քրիստոս հաւատոցն: - 104. և հաւատան զառաջնորդութիւնն Հրէից՝ Զօրաբաբէլի որդւոյ Սաղաթիէլի յազգէ Յուդայ: - 66. Եւ յղէ պատգամ առ Թէոդորոս եղբայր Հայրակղի, ըստ այնմ որում Հրէայքն եղեն ձեռնտու, եթէ ,,զերկիրդ զայդ Աբրահամու խոստացաւ Աստուած և զաւակի նորա, և ի ձեռս նոցա էր բազում ժամանակս. – 160. Եւ ուսեալ Հրէիցն զպատճառս փախստեանն՝ խրախուսեցին ի միաբանութիւն, ճշմարիտ ասել զասացեալսն, իբրև նախանձախնդիրք Աստուծոյ և որդիք Աբրահամու և եղբարք միմեանց: - 160. և վարեալ ի գերութիւն զՀրէայսն Ն բիւր, յաւեր դարձուցեալ զՀրէաստան և զսուրբ քաղաքն Երուսաղէմ. – 104. զի Քրիստոսն այն, որ զանձն իւր ոչ կարաց ապրեցուցանել ի Հրէիցն, այլ կալան զնա և սպանին ի վերայ փայտի՝ իսկ արդ զքեզ զիա՞րդ կարէ ապրեցուցանել ի ձեռաց իմոց: - 146. Զի ազգ բարբարոս խուժադուժ ի դիմի ելեալ գան տալ պատերազմ, կորզել յինքեան զգերին Հրէից: - 66. ի սորա Ը ամին եղև Մովսէս առաջնորդ և օրինադիր Հրէից: - 58. Իսկ իբրև միապետեցաւ թագաւորութիւն Պարսից Կիւրոսի՝ առնու զԲաբելոն և արձակէ զգերին Հրէից: - 66. Հերովդէս այլազգի որդի Անդիպատրեայ Ասկաղոնացոյ և մօր Եւպատրեայ Արաբացոյ, թագաւոր Հրէից, յաւուրս ծննդեան տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի: - 78. վարեն ի գերութիւն զբնակիչս քաղաքին ԵՌ զՀրէայսն, և ԺԸՌ զքրիստոնեայսն և զորս ածեալ գերի Բարզափրանայ զՀրէայսն հրամանաւ Տիգրանայ – 104. վարեն ի գերութիւն զբնակիչս քաղաքին ԵՌ զՀրէայսն, և ԺԸՌ զքրիստոնեայսն և զորս ածեալ գերի Բարզափրանայ զՀրէայսն հրամանաւ Տիգրանայ – 104. Տեսեալ Մահմէտի զյաջողութիւն իրացն և զմիաբանութիւն Հրէիցն՝ ասաց զինքն գլուխ և առաջնորդ ամենեցուն: - 160.

ՀՐԷԱՍՏԱՆ - և Իսմայէլ տիրեաց ամենայն Հրէաստանի: - 162. և վարեալ ի գերութիւն զՀրէայսն Ն բիւր, յաւեր դարձուցեալ զՀրէաստան և զսուրբ քաղաքն Երուսաղէմ. – 104. Իսկ

Պտղոմէոս նենգութեամբ և հարկանօք կալաւ զԵրուսաղէմ և զՀրէաստան, մինչև ամս ԺԲ: - 70. սա ել ի վերայ Հրէաստանի և մեծ մասն ժողովրդեանն գերեաց յԱսորեստան…/Յետ նորա թագաւորեաց/ Սաղմանասար. – 60.

ՀՐԿԷՋ ԱՌՆԵԼ - սա ևս աւելի խորհեցաւ չար և պատրանօք խաբէութեան որսացեալ զնախարարս աշխարհիս Հայոց՝ արար հրկէզ զամենեսեան ի քաղաքին Նախճաւան և յաւանին Խրամի, որ է ի ներքոյ Աստապատոյ վանացն, յեզր Երասխայ. – 166.

ՀՐՃԳՈՒԹԻՒՆ - և ահեղ որոտումն և ահեղ թնդիւնք և բախմունք խուռն յարձակելոյ իբրև յամպոյ ճայթիւնք կարկտաբերք հրձգութեանց կերպաձգէին: - 328. Եւ ամբարձ զմիտս իւր ի հանդերձեալ գալուստն Քրիստոսի, և որ յայնժամ լինէին ահեղ որոտմունք և թնդիւնք և հրձգութիւնք և արհաւիրք մեծամեծք յերկնից և յերկրէ – 284.

ՀՐՃԻԳ ԱՌՆԵԼ - և ի յանցին հրձիգ արար զմեծ եկեղեցին յաւանին Արտամետոյ: - 206.

ՀՐՃԻԳ ԱՐԱՐԵԱԼ - Եւ զկէսն գերի առեալ ածեն ընդ իւրեանս, և զշէնս և զաւանս և զագարակս հրձիգ արարեալ՝ անապատ կացուցանեն ի մարդոյ և յանասնոյ: - 202.

ՀՐՃՈՒԱՆՔ - Դարձեալ վերստին հրճուանօք ոռոգեալ լինի պատմութեան աստ սակս բարձրագահ, համաթոռ, ճոխազգի ազգապետութեանն Արծրունեացս, /76/ մեծ զարմի Սենեքերիմայ ծննդոց. – 78. մերժել հեռանալ … և որ այլ քաղցրագոյն վայելք ընդ երկնաւս ի վերայ երկրի, պայծառ գեղ արեգական և լուսնի, հանդերձ աստեղացն ճոխագործութեամբքն ընդ տարերբ երկնի յեղյեղլով, ծովու և այլոց ցամաքայնոց, և ջրայնոցն բարեփառ հոլովմանցն հրճուանաց, և որ ինչ ընդ այլք ընդ դոքօք պատկանին յարմարաբար տնտեսութիւնք առ սկզբնատիպն պատկերակերպութիւն: - 386. ուր հոյլքն էրէոցն խայտան և վայրենեացն խոզից և առիւծուցն մորիքն և երամակք ցոռոց պատրաստական առ որսոյն հրճուանք առ ձեռն պատրաստ հոլովին – 392.

ՀՐՃՈՒԻԼ - և յորժամ զգան ջերմութեանն՝ զուարթանան զուարճանան, հրճուին կայտռելով ի վեր փքալով հասանել ի ջերմագոյն վայրսն, ի ջրշիղջսն ծովափնեայս ջանան հասանել – 260. և ցնծային հրճուէին կայտռելով, բերկրեալ և ուրախացեալ սրտիւ – 266.

ՀՐՈՍԱԿ - և Նեբրովթայ յանդուգն զօրութեամբ հետամտեալ հրոսակաւ մեռանի ի Հայկայ, հարեալ նետիւ – 42.

ՀՐՈՍԱՀՂ - զի Աղէքսանդր թէպէտ և լի իմաստութեամբ և հանճարով առաւելանայր՝ սակայն գազանանայր ընդդիմակացաց հրոսաւղացն. – 70.

ՀՐՈՎԱՐՏԱԿ - Գրէ հրովարտակ մի զայս օրինակ: -184. գրէ հրովարտակ նախատանաց առ կայսր, որ ունէր օրինակ այս. – 146. և ապա մտին ի տունն Աստուծոյ, և տարածեալ զհրովարտակն առաջի սրբոյ սեղանոյն՝ անկան ի վերայ երեսաց իւրեանց յերկիր առաջի Տեառն և լացին դառնապէս – 146. Եւ առաքեաց հրեշտակս մեծապէս գանձիւք և հրովարտակօք առ արքայ Խոսրով, խնդրել ի նմանէ զխաղաղութիւն մեծաւ թախանձանօք – 140. Եւ առեալ Հայրակղի զհրովարտակն՝ հրամայեաց ընթեռնուլ առաջի հայրապետին և ամենայն մեծամեծացն. – 146. Եւ ելեալ արտաքս հանգոյն մատնչին ի տնօրինականս Փրկչին, ունելով ընդ ինքեան զհրովարտակն գրեալ այսպէս. – 212. Եւ ես աւասիկ արձակեցից թագաւորին ձերում պատարագս և հրեշտակս հրովարտակօք, խնդրել ի նմանէ զխաղաղութիւն աշխարհի և ընդ իս հաշտութիւն,,: - 144. և զայս ոչ միանգամ, այլ յոլովակի՝ մի զմիոյ կնի ընթացուցանէր դեսպանս հրովարտակօք և պատարագօք: - 62. Եւ զի էր պաշարել նորա յայնժամ զքաղաքն Մանազկերտ Ապահունեաց աշխարհին, որ ի ձեռս Ապլբառայն էր, և ածեալ հասուցեալ մերձ ի պաշարումն. և ի հասանել գուժկանացն եթող զնոսա, տալով նոցա հրովարտակս ի խաղաղութիւն: - 348. Եւ ըստ կարգի օրինաց իւրեանց երդուեալ, և աղ ծրարեալ ընդ հրովարտակին ետ տանել. և նոցա առեալ և ընթերցեալ՝ ոչ արարին բանիցն պատասխանի: - 138. և հրովարտակ արքայի ի ձեռս քարոզչացն, թէ յղեաց արքայ զԳրիգոր որդի Աշոտոյ յերկիր իւր՝ տիրել աշխարհի իւրոյ փոխանակ հօր իւրոյ: - 314. և մեկնեալ յինքեանց զՎահրամ անուն՝ և տան տանել հրովարտակ առ զօրավարն – 210. Իսկ թագաւորն Պարսից ընդունէր զպատարագսն բերեալս ի կայսերէն,/144/և

զհրեշտական անդրէն ոչ արձակեաց, և ոչ հրովարտակացն պատասխանի առնէր. -146 Իսկ իբրև եհաս Բուխայ զօրօք բազմօք մերձ ի սահմանս նոցա, և գրեաց հրովարտակս դիմօք խաղաղութեան՝ դառնալ սիրով միաբանութեան ի հնազանդութիւն արքային – 274. Յայնժամ առեալ հրովարտակ Սանասարեանց ի Տիգրանայ պատարագօք գնացին առ Կիւրոս. – 64. Յայնժամ հրովարտակս արարեալ, պնդաղեսպանս արձակեալ ընդ ամենայն սահմանս իւրոյ տէրութեանն – 198. Յղէ առ նա իշխանն ի ձեռն հրովարտակի զայս ինչ. – 176.

ՀՕՏ - ,,են ոչխարք իմ, որ ոչ են յայսմ գաւթէ, և զայն ևս պարտ է ինձ ածել այսր, և ձայնի իմում լուիցեն և եղիցին մի հօտ և մի հովիւ. – 224. և անդ զբարիոք պատերազմն պատերազմեալ՝ որպէս քաջ հովիւ զանձն իւր եդ ի վերայ հօտին – 104. Եւ ջանայր զպարիսպն պղնձի կործանել. զգաւազանն երկաթի խորտակել, զհովիւն մատնել ի կորուստ և զհօտն յապականութիւն: - 344. զի մի հօտն առանց հովուի յանապատս և ի վիհս կորստեան թափառական յածիցին գայլոցն գահավիժութեամբ: - 104.

ՀՕՐԵՂԲԱՅՐ - Եւ եկեալ ի Փառան՝ զնոյն ասաց երկրորդել զբանս զայսոսիկ առ հօրեղբօրն իւրոյ որ կոչէր Ապղջէիր: - 158. Եւ թագաւորէ ընդ նորա որդի հօրեղբօր նորա Մուհթիս, և կացեալ ամիսս Գ մեռանի: - 320. Եւ յաւուր միում լեալ նորա ի տխրութեան ի սպառնալեաց հօրեղբօրն իւրոյ՝ եկն եմուտ առ նա Ալի որդի Ապուտալպի և ասէ, զի՞նչ են պատճառքդ զի նստիս տխրեալ. – 160. զոր առեալ սնուցանէր հօրեղբայր իւր Ապուտալպ մինչև ցարբունս հասակի. – 158.

ՀՕՐԵՂԲՕՐՈՐԴԻ - Ընդ նոյն ժամանակս եկն Վահան Աշոտի որդի, հօրեղբօրորդի Սահակայ ի գերութենէն՝ նուաճել զաշխարհս, և գունդ կազմեալ ընդդէմ Գուրգինայ՝ և ինքն զպարտութիւն քան զյաղթութիւն յինքն կրէր: - 310.

Զ

ՁԱԳ - Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … և դու իբրև զեղջերու առանց եղջեր՝ և մեք արծուիք ի վերայ քո, կուրացուցիչք աչաց քոց, և գէշ զքեզ արկանել ձագաց իմոց և աղուեսուց ի ծակս բնակեցելոյ: - 280. և ժողովեալ իբրև հաւ զձագ ընդ թևովք ի պատճառս պահպանութեան – 214.

ՁԱԽ - արկեալ զիւրև պատմուճան լուսակիզն փայլեալ իբրև զարուսեակ, և յաջոյ ձեռինն ունէր սուսեր, և ի ձախոյն՝ բուրուառ լի խնկով – 232. գոչեաց առիւծաբար, յարձակեցաւ ի վերայ ընտիր այրուձիոյն, և զաջ թևն բեկեալ՝ ձախոյ կողմամբն արկանէր -174. Եւ ինքն զօրավարն Գուրգէն եկաց ի ձախու կողման ճակատուն՝ ի թիկունս լինել գնդին հետևակազօր մարտակցացն – 230. և ձախոյ կողման թևն Հայոց պարտել սկսաւ – 128.

ՁԱԽԱԿՈՂՄՆ - Յայնժամ տէր Գուրգէն առ /306/ չժուժել սրտին, մտրակեալ զքաջ երիվարն յորում նստեալն էր՝ և եհար զգունդն զձախակողմն Տաճկաց և պատառեաց զռազմն և դարձոյց զերեսս նոցա- 308.

ՁԱԽՈՂԱԿԻ - այլ գնաց զխոտորնակ և զձախողակի ճանապարհ աղտեղասէր բազմադիմակ պղծութեամբք – 108. աստէն իսկ դարձաւ յետս երես իւր ի /248/ թիկունս կոյս, ըստ ձախողակի խոտորմանն յետս ընդդէմ զխոտորմանն ժառանգեաց: - 250. և նոքա ըստ ձախողակի սովորութեանն իւրեանց օրինադրութեանն, արիւնարբու առանց բարւոյ

բարեգործութեանցն մանաւանդ թէ լցեալք սատանայական չարութեամբք՝ ձայն արկեալ յամենայն քաղաքսն, խռովեալ ըստ գազանեղէն իւրեանց մոլեգնութեանցն – 398. զայս խորհեալ Մարդպետին ասէ, թէ զայս ձախողակի իմացմունս կատարել կարացից՝ թերևս և զտուն Մամիկոնեան նախարարութեանց կարացից որսալ ի կորուստ: - 98. զորոյ ձախողակի իմացմունս ծանուցեալ իշխանացն Հայոց՝ միով հաւանութեամբ գրեն յարքունիս և խնդրեն զԱհմաթ /338/ որդի Հալթի. – 340.

ՁԱՅՆ - ,,ձայն իմն ահաւոր հրեշտակի անկեալ ի վերայ իմ՝ հրամայեաց երթալ պատգամաւոր յազգն իմ, ցուցանել զԱստուած արարիչ երկնի և երկրի. առնուլ ինձ անուն գլխաւորութեան, և զստութիւն հաւատոց որ ի կուռս՝ յանդիմանել և քակտել,,: - 158. ,,են ոչխարք իմ, որ ոչ են յայսմ գաւթէ, և զայն ևս պարտ է ինձ ածել այսր, և ձայնի իմում լուիցեն և եղիցին մի հօտ և մի հովիւ. – 224. Այլ ձայն իմն գայր՝ մի՛ ժողովել և մի՛ հատանել, թե ոչ՝ եղիցի անձն այն մեռեալ, և ժանտ ախտիւ սատակեսցի գումարտակդ: - 50. Եւ լցաւ ասացեալն ի Սոփոնիայ մարգարէէն, թէ ,,եղիցի յաւուր յայնմիկ ձայն ի դրանէ օցոտելոցն և գոյժ յերկրորդ դրանէն և բեկումն ի վերայ բլրոց: - 180. և աղաղակեալ զկնի նորա՝ զի թերևս ի լուր ձայնին և ի փայլումն զինուցն և ի շողալ սուսերին և ի խխնջիւն քաջ երիվարին և ի վազս երագութեանն ուժոյ ազդ լինիցի և դարձցի ի ձայն նոցա և ծանիցէ, և դարձցի ի կորստական ճանապարհէն – 228. և աղաղակեալ զկնի նորա՝ զի թերևս ի լուր ձայնին և ի փայլումն զինուցն և ի շողալ սուսերին և ի խխնջիւն քաջ երիվարին և ի վազս երագութեանն ուժոյ ազդ լինիցի և դարձցի ի ձայն նոցա և ծանիցէ, և դարձցի ի կորստական ճանապարհէն – 228. Եւ ապա անտի ոչ սակաւ ինչ լինէր յաւուր յայնմիկ ձայն լալոյ, հեղումն արտասուաց յահագին բորբոքմանէ սրտից նոցա և գութ խանդաղատանաց թագաւորին և իշխանացն և զօրացն ամենեցուն և բնակչաց քաղաքին. – 154. Եւ բնակեն առանձին ըստ տունս ազգաց, և այնչափ ի բացեայ են ի միմեանց՝ մինչ թէ ոք յարանց զօրաւորաց ի բարձրաբերձ տեղեաց ուժգին խանչիցէ՝ հազիւ թէ ուրեք կարիցէ առնուլ զբոմբիւն ձայնին, իբրև ի վիմաց ինչ արձագանգ/ք/գրքում՝ արձագան/ լինելոյ կարծիս բերելով – 190. և եհան զնոսա յատենէն հոյակապ և շքեղ և երևելի պատուով ի ձայնս երգոց և ի հնչիւնս փողոց. – 314. Եւ եղև ի միում աւուրց, ի գալ նորա ի նմանէն՝ ձայն օտարոտի, և ազդումն ահագին և դիւական անկեալ ի վերայ /գրքում՝ վերա/ նորա՝ ուշաթափ անկեալ դնէր – 158. և սուսեր ընդ մէջ ածեալ, և հեծուցեալ ի մեծազարդ ջորւոջ, և նժոյգս առաջի և զկնի ի զարդ և ի զէն սպառազինեալ և ձայնք փողոց և դոփիւնք թմբկաց և այլ երաժշտական գործոց հնչեցուցանէին շուրջանակի. – 236. զի ըստ Պարսիկ ձայնի Մատ՝ Եկք թարգմանի. – 88. զոր և սուրբքն ասեն, եթէ ձայն դակուացն և բախումն խմբիցն առ ի հեղուսել զփայտսն՝ /28/ այնպէս իբրև յորոտման ամպոյ յամենեցունց հնչէր լսելիս, ի մօտաւորս և ի հեռաւորս, առ ի յերկիւղ և ի զգուշութիւն անզգամ ազգին, թերևս դարձցին և կեցցեն. – 30. ընտանեգոյնս ևս ձայնի կոչելով՝ ո՞ւր ես Ադամ, աւաղականս նմա գորովալիր զանկումնն, թերևս ինքեամբ իսկ զօգտակարօքն տածիցի: - 20. ի հարկէ լուայ աստուածայնոյ սքանչելի ձայնին որ ի հաւուցն ասացեալ եղև,,: - 52. լսէին և նոքա, զի ձայն զօրու է և սաստիկ յոյժ: - 228. յայնժամ ահագինս որոտալով ճայթիցէ ի վերայ քո երկինք, և լսիցէ հնչիւն և բոմբիւն և դղրդիւն յանդնդոց, ձայն որոտալոյ սմբակաց բազում ամբոխից երիվարաց և աղաղակ բազում սպառազինաց յարձակեսցին ի վերայ քո. - 148. Նոյն ժամայն աճապարեալ Վահանայ խրախուսեալ յԱստուած, ձայն քաջալերութեան առ նախարարսն Հայոց ասէ. – 134. Նոյնժամայն աճապարեալ աշտանակեալ ի նիւս նժոյգ երիվարին, զէն զանձամբ արկեալ, նիզակ ի ձեռն առեալ, խրախոյս ի ձայն բարձր բարձեալ առ իւր ազատագունդ վաշտն՝ ասէ՝ - 328. ո՞վ ահեղական ձայնիցն և սասանման հաստատութեան երկնի և երկրի: - 32. որ ի վերայ եկեղեցեաց Քրիստոսի և սուրբ ուղղափառ հաւատոյ արեամբ չափ ճգնեալ նահատակեցան, և զխոստովանողական անուն ձայն ի վերայ եդեալ կարդային: - 132. Որպէս և պարսկային ձայնին ի Զրուանն անուն զԶարուանդն

անուանեն: - 16. որպէս յայնժամ ի մահուն Ոզիայ արքայի, յաւուրս Եսայեայ մարգարէի՝ ի ձայնէ սրովբէից շարժեալ տաճարին տեառն, մինչ բարձրանալ դրանդեացն: - 358.

ՁԱՅՆ ԱՌԵԱԼ - Դարձեալ բողոք հարեալ, ձեռն զօձիւք արկեալ և զերս խզեալ, զդէմս կեղեքեալ և ձայնս առեալ կական ողբօք արտասուալից հառաչանօք, վայ ի բերան առեալ և խիղբ – 180.

ՁԱՅՆ ԱՐԿԵԱԼ - և նոքա ըստ ձախողակի սովորութեանն իւրեանց օրինադրութեանն, արիւնարբու առանց բարւոյ բարեգործութեանցն մանաւանդ թէ լցեալք սատանայական չարութեամբք՝ ձայն արկեալ յամենայն քաղաքսն, խռովեալ ըստ գազանեղէն իւրեանց մոլեգնութեանցն – 398.

ՁԱՅՆԱՐԿՈՒ - և այլքն զաղաղակ բարձեալ ի ձայնարկու աշխարանս՝ խնդրեցին զապրուստ ի սրոյ քաջամարտիկ ախոյանէն Շերեփեանն Թադէոսի: - 400.

ՁԱՅՆԱՐԿՈՒԹԻՒՆ - Եւ յարձակեալ քաջութեամբ և արիական ձայնարկութեամբ՝ դիմէր ի վերայ թշնամեացն. – 178. Զոր պարտ էր աստանօր յոլովագունիւք ոմամբք աւաղականօք ընդ ողբակիցս՝ և զմարգարէականն առնուլ ի ձայնարկութիւն – 22.

ՁԱՅՆԱՒՈՐԻ - որ ըստ սիւղոբայիցն ի հայկական լեզուէ Շամիրամ ձայնաւորի: - 16.

ՁԱՅՆ ԲԱՐՁԵԱԼ - Եւ նոցա ձայն բարձեալ ողորմագին պաղատանօք առ Հայրակղոս, եթէ ,,աստուածասէր և բարերար տէր, արա/գրքում՝ ապա/ ի վերայ մեր ողորմութիւն, թէպէտ և չեմք արժանի ողորմութեան,,: - 150. ձայն բարձեալ արտասուալից առ Դերենիկն, և զսուսեր մերկ ի ձեռին ունելով, և վաղր և սակր մի՝ ասէ. ,,որդեա՛կ իմ Դերենիկ, ողջոյն քեզ, ողջոյն քեզ, ողջոյն քեզ. ես ելի գնացի ի յաշխարհն Յունաց,,: - 320. Յայնժամ ձայն բարձեալ Քսերքսէս և Արշէզ լի իմաստութեամբ, որպէս թէ ի զօրացն Լիդէացւոց իցեն, ասեն՝ հարան /64/ զօրքն Կիւրոսի, և փախեաւ արքայն: - 66.

ՁԱՅՆԵԼ - այն ինչ սուր ի վերայ բերեալ դահճին՝ ձայնէ բարձր և ասէ. – 222. և ի նիրհելն իւրում՝ ձայնէ հոգին աւտար ի բերանոյ կնոջն քարացելոյ եթէ՝ ծնցիս որդի աշխարհակալ. որ և ի պոռնկութենէ յղացեալ իսկ էր դուստր ցեղի Դանայ: - 158. որպէս Ատոմ Մոկաց իշխան՝ յորսն Աստուածորդի զնա ձայնէր – 114.

ՁԱՅՆ ՏԱԼ - և ետուն ձայն այր առն ախոյեան ելանել. – 284.

ՁԳԵԱԼ - Իսկ Ապումրուանայ ի պատճառ ոստիկանութեան զմանկականն նոցա պատճառելով խաժութիւն հասակի՝ առ սակաւ սակաւ սկսաւ զամուրսն յինքն գրաւել, զհետ իշխանական ցանկութեանն զերասանակ մտացն ձգեալ - 360. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … դու երէ վայրի՝ և մեք որսորդք, դու թռչուն՝ և մեք ի բարձանց ի վայր իջուցանեմք և վարմ ձգեալ. – 280. և զԳագիկ ձգեալ ի պատիւ զօրավարութեան Հայոց մեծաց, ըստ օրինի թագաւորացն Յունաց՝ տալ առաջի նորա նշանակս խաչադրօշս: - 370. և զզօրութիւն աղօթիցն իբրև զնետ ձգեալ ի լայնալիճ աղեղանէ ի նպատակն, հարեալ զկառափն սատանայի դիաթաւալ կացուցեալ յերկիր կործանէր: - 252. Եւ ըստ հրամանի բռնաւորին դահճացն ձգեալ ի նա նետս շուրջանակի՝ աւանդեաց զոգին ի փառս Աստուծոյ երանելի նահատակն Քրիստոսի:- 292. և ի գինարբուսն ի տեղի մատռուակութեան յառաջացուցեալ՝ ի գահ նախարարութեան ձգեալ կացուցանէ – 64. Եւ նոյնժամայն շուրջ փակեալ բազմութեան՝ արգելին զնա իբրև յամուրս անձաւաց, զվարմ մահաբեր, շուրջ ձգեալ ի կործանումն քաջ նահատակին: - 352. իբրև զորսորդս ինչ առիւծուց կամ այլոց ինչ նոյնպիսեաց, շուրջ ձգեալ զգառագիղն՝ ի մէջ փակել զկորովին և զքաջ արանցն զիշխանն Աշոտ – 202. իսկ նա առ երագութեան ձեռին ձգեալ զսուսերն՝ եհար զերեսս Ջուանշիրայն, և խլեաց զաչս նորա, և ինքն դարձաւ մեծաւ յաղթութեամբ, եմուտ յամրական տեղիսն: Եւ նոքա յո՛վ և աճապարեցին: - 310. յորոյ վերայ կալեալ և կանչեալ քաջն Վարդան իբրև զառիւծ, իբրև զկորիւն առիւծու, և առ ուժոյ և երագութեան ձեռինն ի վերայ ձգեալ զմիողնին՝ յերկուս կտրէ զՇաւասպն: - 126. շոնջապահս ձիոցն և տաշտս գաւակացն և զանգապանս ի չորս կողմանս, ձգեալ և լանջացն զէն, և բարձրավիզ խրոխտանացն զրահս, և ոտնատորոփ փռնկալոյն մանեակս զանգակեալս, և մահիկս

լուսնաձևս ի մէջ ճակատուն կապեալ – 208. որոյ ժամանակ կենացն տևեալ ձգեալ ամս ՃԻ լի և պարարտ ծերութեամբ – 122. Սորա ամք ձգեալ լինի յՅԻԵ թուականէն Հայոց. – 384. Փութաճեմ ընթացող արշաւանս ի վերայ ձգեալ՝ հասանել ի լեառն տեառն և ի տուն Աստուծոյ մերոյ, ըստ յորդորման մարգարէիցն – 392.

ՁԳԵԼ - զի սակաւաջան նպաստաւորութեամբն իբրև ընծայաբեր արար լինելով, և այնր աղագաւ յնս բարձրագոյնսն ձգեսցի ըստ ասացելումն – 20. ,,վասն այնր ելի յաշխարհս, զի մի Գուրգէն բռնաբար յինքն կորզեալ ձգիցէ զամուրս աշխարհիս, և յինքն բռնաբար զզօրս քո յանգուցանիցէ: - 362. այլ զպարտութիւն քան զյաղթութիւն յինքեանս ձգէին ի ձեռանէ Ցիսէի, մինչ պակասել պատրաստութեանն բերդին, մանաւանդ ջրոյն սակաւաւորութիւն. – 362. Բայց հրաման քո Ճոխութեանդ ձգեաց զիս յայս մեծ ձեռնարկութիւնս, սակս որոյ բացաձգեցայց արտաքոյ շաղակրատոյ լեզուաց փառամոլ ոգոց: - 122. Բայց ես յանհունս ձգեմ զզարմացմանն յեղանակս, թէ զիա՞րդ բաւել տոկայր, անձանձրանալի բերելով զաշխատութեանն աճմունսն. – 308. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … դու վիշապ ծովական՝ և մեք կարթ, ի քիմս քո ի վեր ձգելով զքեզ ի խորոց անդնդոց. – 280. և առ զայրուցն առ մարդկայինն դիմեալ ազգ՝ կարծել նոցա ստնանէր, յինքեանք ձգել կորզել զատակչական դարձուածէ. – 398. և արևն ի վերայ հասեալ սպառազէն զարդուն՝ և մերկ սուսերացն փայլեալ՝ ճառագայթս արեգականայինս յինքեանց ձգէին շուրջ զլերամբն. – 208. և արկանէին վիճակս և լարս ձգէին ի վերայ սահմանաց և բնակէին յամուրս աշխարհիս աներկիւղս. – 238. Եւ երկայնագոյնս զպատաղմունսն ի ճանապարհին արարեալ՝ ձգին մինչ յԱրզն Աղձնեաց – 66. և խեցգետի մի ել, կորզեալ ձգեաց ի ջուրն զինուորս ծԴ: - 50. և փակեցին ի ներքս զոտն լերինն իբրև զծով շուրջանակի, ի վեր ձգելով զկուտակումն ալեացն ի բռնութենէ հողմոցն վարելոյ. – 276. Եւս առաւել քան զանդնդականն յուզմանցն բռնալիր հողմոցն զծիրանեգոյն ալիսն, զլեռնաձև կուտակսն և զվիշապաձայն գոչմունսն՝ ևս յաւէտ ահագնակի վրդովմամբ զմրրիկ անձանց ի մէջ եռաշարժ ընթացմանցն, ի հոլովմանց խոհարանի իշխանական սրտին ի ներքս հարկաւորաբար բռնազբօսեալ /350/ ձգեն: - 352. Զի թէ իջանիցես յանդունդս ծովու՝ ձգեցից զցանցս իմ և ըմբռնեցից զքեզ. և ապա տեսանիցես զիս այնպէս՝ որպէս դու ոչ կամիցիս,,: - 146. զորոյ նախնեացն ջան և վաստակ յուշ արարեալ թագաւորին՝ Համամայ յառաջ մատուցեալ, ի գահ և ի բարձ հայրենեացն ձգել զնա՝ ժառանգեցուցանէ զերկիրն Աղբագ, որպէս Սահակայ նոյնպէս և Համամայ: - 90. ճակատ առ ճակատու ձգին խումբ և անհնարին խառնուրդ. և մարտուցեալ ընդ միմեանս յայգուէ մինչև ընդ երեկս քաջապէս - 140. Նոյնպէս և զպայման ժամանակացն յանբաւ բիւրս ամաց ձգեն որ ոչ և ըստ միոյ յեղանակի հաւաստանայ առ ի ցուցումն, ոչ արեգական բերմամբ ի նոյն կէտ ամսոց և աւուրց և ոչ ըստ չորից փոխմանց առ ի յեղումն ժամանակի տարւոյն, այլ և ոչ ըստ լուսնական լրութեանն և սուզականութեան: - 18. որ առ ժամեայ սպառնացեալ պատուհասիւն ի հարիւրամեայ ձգէր ժամանակս ներողութեամբ: - 28. որ ձգեցաւ մինչև յամս ՄԾԹ և ըստ ոմանց այլ նախկին թագաւորս ասելով՝ յաւելուն ժամանակս ամաց ՄՂԸ ասել: - 60. որպէս ասաց Քրիստոս, թէ ,,ես յորժամ բարձրացայց առ Հայր՝ զամենեսեան ձգեցից առ իս,,: - 254.

ՁԳՈՒՄՆ - Բայց որդիքն Դերանկին, Աշոտ և Գագիկ և Գուրգէն, զըստ մարմնոյ /358/ աճմանն չափ առոգ և բարձրաբերձ ձգմամբ յառաջ տանէին. – 360. և իսկոյն հարեալ զնա այսոյն պղծոյ և ընդ զառիվայր լերինն թաւագլոր խաղաղացուցեալ հարուստ ձգմամբ մինչ ի դաշտավայր տեղին ուր այգեստանքն: -378.

ՁԵՌԱԳՈՐԾ - Ոչ կարծողականս ինչ ըստ առաջնոցն Բէլայ ասացելում, կամ այլոց ստուերականացն երևեցելոց երազականաց և խաբեբայ դիւաց, այլ ձեռագործ մեռելականս իսկ եցոյց ի պաշտօն – 40.

ՁԵՌԱԳՐԵԱԼ - Եւ ձեռագրեալ Մուշեղայ զամրոցաւն Նորաբերդ և շուրջ զսահմանսն՝ Դերանկին հաւատալ, և զայլ նսն՝ որդւոյ իւրում ժառանգեցուցանել: - 324.

ՁԵՌԱԿԵՐՏ - ելանել ի գագաթն Ամրական անձաւին զբօսնուլ նովաւ առ վճարումն բաւականութեան, ըստ մասանց պիտոյից օժնդակութեան քաղաքայարդար ապարանից թագաւորական պաղատի իւրոյ ձեռակերտին – 392. Եւ թէ որպիսի օրինակաւ գալուստ նորա և պատերազմ վասն սորին իրաց, և արիական ձեռակերտացն շինուածք, որ և յոյժ արժանաւորք զարմանալեաց, և դարձեալ ապստամբութիւն Զրադաշտին և մահն Շամիրամայ և բան յուդիցն որ զնմանէ – 44. Իսկ զանուն քաղաքին կոչեցին Արտամատ, որ թարգմանեալ ստուգաբանի Արտաշէսի ձեռակերտ, կամ թէ՝ Արտաշէսի եկք – 88. Իսկ ի տիրական զօրավարութեանն Գագկայ սկզբնաւորեալ ձեռակերտ իւր՝ շինեաց զհողաբլուր բարձրաւանդակն ի Մահռաշտ գեօղ յափն գետոյն յելս կոյս, որ հայի յՈստանն Ռշտունեաց – 394. փոխէ անդ գեօղս և շինէ զբլուրն, որ տեղի բանակի դաշիկ առնելոյ էր տանն Արծրունեաց, և անուանեաց յանուն իւր զձեռակերտն Գագկակերտ: - 396.

ՁԵՌՆ - և քարոզն աղաղակէր, թէ ,,առաւ իշխանութիւնն Վասպուրականի աշխարհին ի ձեռս Գուրգէնի փոխանակ եղբօր իւրոյ Աշոտոյ տիրել ընդ նոսա,,: - 236. զի ի գնալ Արտաշէսի յայսմ տեղւոջէ՝ ոչ ևս յաւել ձեռն Երուանդայ տագնապել զնա – 88 ,,ընդէ՞ր լքանես զձեռն քո և ընդ արութիւն դոցա խառնես վատութիւն և առնես զօրացեալ ի վերայ քո ամենայն աշխարհաց – 282. ,,ի սկզբան թագաւորութեան նախնեաց մերոց, յորժամ ետ Աստուած զաթոռ բազում թագաւորաց ի ձեռս նոցա, և մինչ առ մեզ հասեալ՝ ոչ ոք զօրեաց կալ ընդդէմ մեր, ոչ ի հեռաւոր աշխարհաց և ոչ ի մերձաւորաց: - 198. ,,Միայն ի բաց լեր, ասէ, ի հաւատոցն Քրիստոսի, հնազանդեալ ընդ ձեռամբ մեծ թագաւորին – 204. ,,օրհնեալ է տէր Աստուած մեր, որ ուսոյց զձեռս մեր ի պատերազմ, և զմատունս մեր ի ճակատամարտ,, , և որ ի կարգին է: - 252. Այլ կորապաղատն Տարունոյ կայր ամրոցին Սևան, որ ի ձեռին Հասանայ որդւոյ Վասակայ ամբարշտի – 346. այլ զպարտութիւն քան զյաղթութիւն յինքեանս ձգէին ի ձեռանէ Յիսէի, մինչ պակասել պատրաստութեանն բերդին, մանաւանդ ջրոյն սակաւաւորութիւն. – 362. Ապա համբարձեալ զձեռս իւր յերկինս՝ ասէ, ,,յիշեա՛ զիս, Տէր, յորժամ գաս արքայութեամբ քո,,. – 254. ապա հրամայեաց զերկոսին զձեռսն և զերկոսին զոտսն հատանել. - 290. ասէ. ,,թէ ոչ բառնաս կորուսանես ի միջոյ զերկուս նախարարութիւնդ՝ ոչ բարիոքագոյն քո թագաւորութեանդ խորհին խորհուրդ. զի ձեռն նոցա է ընդ Շապհոյ արքայից արքայի,,. –98. արդ փութա պատահեաց նմա, զի մատնեաց զնա Աստուած ի ձեռս քո,,: - 352. արկանել զնա ի կապանս և ի տանջանս մահաբերս, զամուրսն յինքն գրաւել, զաշխարհն տալ ի ձեռս իւրոյ գործավարացն, ըստ պարսկայնոցն հատուցմանց հատուցանել նոցա: - 370. արկեալ զիւրև պատմուճան լուսակիզն փայլեալ իբրև զարուսեակ, և յաջոյ ձեռինն ունէր սուսեր, և ի ձախոյն՝ բուրուառ լի խնկով – 232. Արշակայ գնացեալ զկողմամբ Միջագետաց, լաւ համարեալ ընդ ձեռամբ քրիստոնեայ թագաւորի հնազանդել, քան Պարսկականն հնազանդել տէրութեանն. – 110. բազպանս ի ձեռն արկեալ – 208. Բայց ի գնալ մեծ հազարապետին յարքունիս՝ հաւատաց զվերակացութիւնն աշխարհիս Հայոց և հարկս արքունի ի ձեռս Մուսէի ումեմն որդւոյ Զօրահայի հազարապետի – 172. բայց Տիրան պղծութեան աղտեղութեամբն զգառեալ մատնի ի ձեռս Շապհոյ – 98. Բայց տուաւ յաղթութիւնն այն մեծ ի ձեռն զօրավարին Ապումուսէի, զի լցի զոր ասաց Տէր ի բերանոյ Ամովսայ Մարգարէի, ,,խորտակեցից զնիզակս Դամասկոսի,, , որում այժմ Դմիշկն կոչեն, ուր ելին զհետ Բուխայի: - 286. Բայց քանզի անպատերազմելի էր ամրոցն, միայն բաւականաւն ռոճկաց մի վատնիցի՝ առեալ զՎարագ ի ձեռանէ Տաճկացն - 332. բայց քանզի տէր մատնեաց զնա ի ձեռս նոցա, որպէս ասաց Դաւիթ՝ և եղև ահ տեառն ի վերայ ամենեցուն. – 354. Բուռն հարեալ սպարապետն զձեռանէ նորա և հանեալ արտաքս, քաջալերելով լինել առանց /344/ երկիւղի. – 346. Գրէ բազում անգամ Սմբատ առ Ահմատ՝ թողուլ անդրէն զաշխարհն, տալ ի ձեռս Աշոտի որդւոյ իշխանին Դաւթայ. - 366. Դարձեալ բողոք հարեալ, ձեռն զօձիւք արկեալ և զհերս խզեալ, զդէմս կեղեքեալ և ձայնս առեալ կական ողբօք արտասուալից հառաչանօք, վայ ի բերան առեալ և խիղճ – 180. դու դիմօք

մարտի առ իս զօր գումարեա և ել ընդդէմ իմ ի պատերազմ, և ի միասին մխեցից զձեռս ի սոսա և բարձից զսոսա ի պետութենէ Հայոց,,: - 340. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … դու խաղալիկ՝ և մեք մանկունք, ի ձեռն առեալ զզօրութիւն քո՝ խաղալով խաղամք ընդ քեզ և ամենայն հպարտութիւն ամբարհաւաճութեան քո. –280. Եկն այնուհետև Շապուհ որդի թագաւորին Աշոտի և ետ զիշխանութիւնն ի ձեռս Աշոտի որդւոյ Դերանկին, փոխանակ հօր իւրոյ: - 354. և զհակառակութիւն Զրադաշտին հնազանդեալ ընդ իւրով ձեռամբն նուաճեաց ի ծառայութիւն: 44. և մխիթար բարի ունէր ի բարբառոյ մարգարէին որ ասէր. թէ /գրքում՝ թե/ ,,մանուկ մատաղ ի ծակ իժից արկցէ զձեռս իւր՝ և ոչ մեղիցեն նմա,,: - 252. և Տիգրան առ երագութեան ձեռինն հարեալ նիզակաւ ընդ սրտադուրսն ի բաց կորզէր զթոքակէսն. – 64. Եւ ամուրք յոյժ և անկասկածելիք ի ձեռս նոցա են, ամուրն Ջլմար և Սրինգ, և Ճախուկ բերդն. – 212. Եւ այլք յաւագ նախարարացն գնացին ամենայն պնդակազմ սպառազինութեամբ ի Պարսս՝ հնազանդել ընդ ձեռամբ հեթանոսական և բարբարիկոն ազգին Սասանականին. – 110. և այլքն ամենայն դիւրաւ մտցեն ի ներքոյ ձեռին քո – 196. Եւ այնպէս զօրացոյց Տէր զողորմութիւն իւր ի վերայ Հայրակղի յաւուր յայնմիկ՝ տալ ի ձեռս նորա ամենեսեան. – 150. և առեալ ի ձեռանէ նորա զսուսերն շողացուցեալ՝ հայեցաւ /266/ յայսկոյս յայնկոյս և ասէ, ,,ո՛վ անարի վատ արանց և կանացի այր, թշուառական զինուոր, շուն անպիտան տեառն իւրոյ,, - 268. և բազում ազգք և թագաւորք են զոր նուաճեալ ունիմք ընդ ձեռամբ մերոյ տէրութեանս. – 244. Եւ գունդն երրորդ ի ձեռս իշխանին, որ և յարդարիչ պատերազմին: - 178. և գրէ առ Սմբատ, թերևս տացէ ի ձեռն նորա զմանուկն Արտաշէս: - 84. դարձեալ զՍևան բերդ տայ ի ձեռս Հասանայ որդւոյ Վասակայ ամբարշտի: - 364. և դուք ամենայն ուրեք ամրացեալ ի զգուշութիւն իբրև յամուր քաղաքի ընդ ձեռամբ իմով յանհոգս լեալ լինել ձեզ. – 214. Եւ եթէ զքէն արեանն Մուրկայ խնդրէ՝ զքէն արեանն Մուրկայ խնդրեաց Աստուած ի Փոկասայ ի ձեռն հօր իմոյ Հայրակղի. և եթէ երկիր խնդրիցէ՝ եհան Աստուած ի մէնջ և ետ ի ձեռս ձեր: - 144. և եթէ վասն չարութեան գործոց նոցա տաղտկացաւ Աստուած և ետ ի ձեռս ձեր՝ բաւական լիցի ձեզ այդչափ որչափ կալէքդ. – 160. Եւ եթէ քաղաքս խնդրիցէ՝ ահաւադիկ է քաղաքք մեծամեծք և պարսպաւորք. այլ գանձս խնդրիցէ՝ ասացի թէ տաց որչափ և ձեռն հասանիցէ. և ոչ կամեցաւ լսել, այլ տակաւին ծարաւի է արիւնարբութեան: - 144. և ելեալ ի վերայ Պարսկահայոց գոեհացն և անդ բազում քաջութիւն նահատակութեան ցուցեալ՝ յոլովից գերելոցն ընդարձակեաց, հանելով /400/ և զաւարն ի ձեռաց նոցա – 402. և ետու ի ձեռս քո զզօրս իմ հանդերձ զօրագլխովք մեծամեծօք իմովք, յամենայն ազգաց որ ընդ ձեռամբ իմով նուաճեալ են թագաւորազունք – 236. և ետու ի ձեռս քո զզօրս իմ հանդերձ զօրագլխովք մեծամեծօք իմովք, յամենայն ազգաց որ ընդ ձեռամբ իմով նուաճեալ են թագաւորազունք – 236. և զայն երիս ամս կերակրեալ լինէին սուրբքն ձեռնարուեստիւք իւրեանց, որպէս զնոյն ինքն զաստուածազարդն Պօղոս, թէ ,,զպէտս իմ և որ ընդ իսն էին՝ պաշտէին ձեռքս այս,,: - 252. և զաջ թևն տուեալ լինէր ի ձեռն Ապումկդէմայ: - 230. և զբազուկս և զձեռս քո հզօր տկարացուցանես. – 282. Եւ զգունդն երկրորդ ի ձեռս Գուրգինայ Ապուպելճի, և նիզակակից էր նորա Վահան Արծրունի: - 17 և զզօրն տուեալ ի ձեռս Վահանայ Ամատունոյ, հոգալ զգործ պատերազմաց, թէ արդեօք դէպ լինիցի ուստեք: - 96. Եւ զի էր պաշարել նորա յայնժամ զքաղաքն Մանազկերտ Ապահունեաց աշխարհին, որ ի ձեռս Ապլբառայն էր, և ածեալ հասուցեալ մերձ ի պաշարումն. և ի հասանել գուժկանացն եթող զնոսա, տալով նոցա հրովարտակս ի խաղաղութիւն: -348. և զՀեփեստես ասեն կաղ յերկոցունց ոտիցն, և կայծակնավարս ունի ի ձեռնն աքցանս և կռանս, և նստեալ դարբնէ մարդկան: - 52. Եւ զձեռս յերկինս համբարձեալ, ունելով զպարանոցն առաջի դահճացն. – 206. Եւ զոր օրինակ զնա վիշապ առակեցաք յաղագս սաստիկ ուժոյ զօրութեան ձեռին նորա – 262. Եւ է զի ի նուրբ և ի հուն տեղիս ջուրցն անկեալ՝ ի նմին խրեալ կան անշարժ, և դիւրաւ անկանիցի ի ձեռս որսորդաց. – 260. և իբրև մօտ եղև յափն գետոյն՝ քարշեալ ոմն զլայնալիճն, նստելով ընդ դարիւն, և հարեալ

նետիւ ընդ բացատն, և երեսանակալ ձեռնն թուլացեալ. կրկնեալ այլ ոմն ճօճ նիզական ընդ նոյն ակն՝ գետավէժ արարին զԱշխէթն. – 272. Եւ իբրև ստուգեաց և տեղեկացաւ զամենայն՝ եգիտ բազմագոյն քան զամենեսեան զկապարճաւորս և զկորովիս աղեղնաւորացն Ելեմացւոց և Արաբացւոց, աջողակք յերկոցունց ձեռաց – 200. և ինքն ամբարձ զձեռս իւր յերկինս, յորդառատ արտասուօք եկաց յաղօթս, ասելով զերեսուն և չորրորդ սաղմոսն և զութսուն երկու – 230. և մատնեաց զմեզ Աստուած ի ձեռս քո. – 242. և մինչ նոքա կարծեցին, թէ ի ձեռն նոցա մատնեցան՝ և նոքա կային յաղօթս և զԱստուած կարդային օգնել նոցա. – 286. Եւ յամենայն ազգաց որ ընդ ձեռամբ քո են՝ հաւաքեա առ քեզ զընտիրն այրուձիոց, և անց յայնկոյս գետոյն: - 196. և յետս ընդդէմ կործանեալ փչեաց զոգին ի ձեռս խորհրդածուին իւրոյ սատանայի. – 100. Եւ յղէ պատգամ առ Թէոդորոս եղբայր Հայրակղի, ըստ այնմ որում Հրէայքն եղեն ձեռնտու, եթէ ,,զերկիրդ զայդ Աբրահամու խոստացաւ Աստուած և զաւակի նորա, և ի ձեռս նոցա էր բազում ժամանակս. – 160. և նորա համբարձեալ զձեռս իւր յերկինս յաղօթս կալ, զի կարասցէ յաղթել նահատակութեամբ – 296. և նոցա պարտասեալք ի ծանրութենէ զինուցն և ի ջերմութենէ տապոյ արեգականն և ի սաստկութենէ աւազոյն, որ ոչ ունէր զկայ ոտից, և ի հետևակագնացութենէն և ամենեքումբք թշուառացեալք՝ անկան ի ձեռս թշնամեացն – 162. և շէն մարգարիտ զքարաբլուրն յօրինէ պարսպաւոր անկասկածելիս անմատչելիս ձեռաց պատերազմողաց – 88. և ոչ ոք ամենևին իշխէր ելանել արտաքոյ կամաց ձեռին նորա ի մեծամեծաց մինչև ի փոքունս. – 200. և ռամիկքն ամբոխին ոմանք ի կողմանէ մխեցին զձեռս ի գործ պատերազմին քարամբք: - 232. և սրբոյն Վարդանայ մտրակեալ զերիվարն ի փախուստ զախոյեանսն Պարսից դարձուցեալ և զկողմն իւրոյ ձեռին գնդին զօրացուցեալ – 128. Եւ վազէր ընդ բանակն, կանչէր, հնչէր, շարժէր զձեռնն և ասէր, ,,ես քրիստոնեայ եմ, քրիստոնեայ եմ,, - 224. և վահան ի թիկունս եդեալ ի բոլոր սրտէ զհաւատս անբիծս, և համբարձեալք զձեռս իւրեանց յերկինս իբրև զաղեղն հաստ – 252. և տացէ ի ձեռս նորա զիշխանութիւնն Վասպուրականի փոխանակ եղբօր իւրոյ – 226. և Տէր մատնեաց զնոսա ի ձեռս նոցա - 220. Եւ քանզի հաւատացեալ էր զզաւառսն Բուխայի ի ձեռն սպարապետին Սմբատայ՝ գրէ առ ամիրայն Նախճաւանու Աբրահամ անուն, զեկուցանելով նմա զզօրացն Վասպուրականի. – 304. Զգունդն առաջին տուեալ լինէր ի ձեռս Գուրգինայ և Վահանայ Հաւնունոյ, որ և նիզակակից նմա էր: - 178. զի սուսեր մերկ ի ձեռին ունի, և միայն առանձին գայ զհետ մեր – 230. զի Քրիստոսն այն, որ զանձն իւր ոչ կարաց ապրեցուցանել ի Հրէիցն, այլ կալան զնա և սպանին ի վերայ փայտի՝ իսկ արդ զքեզ զիա՞րդ կարէ ապրեցուցանել ի ձեռաց իմոց: - 146. զի մի ամենևին ոք կայցէ յակաստանի, մանաւանդ զի ոչ ոք տևեաց ընդդիմանալ ձեռին նորա. – 296. զոր անյապաղ փութով զզօրսն հարաւայինս և հիւսիսայինս տալ ի ձեռս Քսերքսեայ և Արշէզայ որդւոյ նորուն Քսերքսեայ զի փութով անդր հասցեն. – 64. Զսա տեսեալ Մահմէտի՝ /162/ կոչեաց և յարեցոյց առ ինքն, հրամայեալ նմա գրել գիրս օրինաց ազգին իւրոյ, ձեռամբ Աբութուռաբայ իսմայէլացւոյ. քանզի ինքն ոչ գիտէր գիր և ոչ դպրութիւն: - 164. ընդ ակամբ հայելով, թէ գուցէ ճողոպրեալ ելանիցէ ի ձեռաց մերոց, կամ ի գիշերամարտս յանկարծ հասանիցէ ի վերայ մեր մեծամեծ ոճիրս գործիցէ: - 202. Ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ Աշոտ թագաւորն Հայոց փոխի յաշխարհէս ի բարիոք ծերութեան, փափկացեալ և յղփացեալ խրախութեամբ, ձեռն նորա յամենեսին և ամենեցուն ձեռք ի նա – 356. Ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ Աշոտ թագաւորն Հայոց փոխի յաշխարհէս ի բարիոք ծերութեան, փափկացեալ և յղփացեալ խրախութեամբ, ձեռն նորա յամենեսին և ամենեցուն ձեռք ի նա – 356. Ընդ որում և մեծ իշխանն Արծրունեաց Խուրան և գլխապետ զօրավար զօրու, և միահեծան թագաւորութեան Հայոց մեծաց, որ առաջին ի Քրիստոս հաւատացեալ եղև իշխանս Խուրան և մկրտեալ ի ձեռաց Թադէոսի առաքելոյ. – 78. ի ձեռս մեր է հոգաբարձութիւն աշխարհիս – 212 ի քո ձեռս է խաղաղութիւն և խռովութիւն: - 278. Իսկ զթագաւորաբնակ տեղին մեծին Տրդատայ տան ի ձեռս Վահանայ Արծրունւոյ՝ շինել նմա տուն թագաւորաց, արարս պատրաստութեամբ. – 126. Իսկ զկնի

աւուրցն տասանց ի գլուխ ելանելոյ՝ խնդրեաց սպարապետն մտանել առ նա, և կալեալ զձեռանէ նորա՝ սկսաւ խօսել ընդ նմա և ասէ. – 282. Իսկ իբրև գիտացին եթէ սպանաւ զօրավարն, և խորտակեցաւ բազուկ աջոյ ձեռին, եղեալ ի փախուստ դարձան – 306. իսկ նա առ երագութեան ձեռին ձգեալ զսուսերն՝ եհար զերեսս Ջուանշիրայն, և խլեաց զաչս նորա, և ինքն դարձաւ մեծաւ յաղթութեամբ, եմուտ յամրական տեղիսն: Եւ նոքա յո՛վ և աճապարեցին: - 310. Իսկ Ջաջուռ Արծրունի ձեռն ի գործ արարեալ՝մատուցեալ առ թագաւորն խնդրէ զԱնիանոս – 76. Իսկ քաղաքապետն Սահակ ելեալ ընդ դուռնն, որ ելանէ ի բերդն Շամշղտայ, սամոյր զինքեամբ արկեալ և գաւազան ի ձեռն առեալ, յիմարեալ մտօք կորոյս զփախուստն իւր, որ կարող էր գնալ յով և կամիցի. – 272. ձայն բարձեալ արտասուալից առ Դերենիկն, և զսուսեր մերկ ի ձեռին ունելով, և վաղր և սակր մի՝ ասէ. ,,որդեա՛կ իմ Դերենիկ, ողջոյն քեզ, ողջոյն քեզ, ողջոյն քեզ. ես ելի գնացի ի յաշխարհն Յունաց,,: - 320. ճանապարհ արարեալ ընդ Ատրպատական, կասկածելով թէ գուցէ Գուրգէն և կամ մի ոք ի տոհմէն Արծրունեաց և նոցին ազատաց ի կորովացն Վասպուրական հեծելոցն հասանիցէ ի վերայ և թափիցէ զնա ի զօրացն և հանցէ ի ձեռաց իմոց: - 220._ մեք տացուք զԱշոտ ի ձեռս քո առանց զինու և մարտից և ճակատուց կազմութեան, և մի ինչ յայնոսիկ աշխատ լինիցիս. – 212. մի՞թէ ոչ կարէին Հոռոմք սպանանել զնա, և բառնալ զթագաւորութիւնն Պարսից ի ժամանակի, իբրև ետ Աստուած զսա ի ձեռս մեր. այլ արարին ի վերայ նորա ողորմութիւն: - 144. միայն ոչ ելցէ ի ձեռաց իմոց Աշոտ հանդերձ ազգականօք իւրովք,,: - 214. մինչ ելեալ արտաքս տիկինն ի հետիոտս լի հառաչանօք՝ բաւական համարել զգործ նահատակութեանն, զոր ետ Աստուած ի ձեռս Աշոտոյ. – 176. մինչ քաղցրատենչ քունն ի վերայ հասանէր որ զպահպանութիւն գիշերոյն պահէին՝ նորա ամբարձեալ զպղծալից ձեռն ի սրբութիւն սրբոցն և առեալ զսուրբ նշան խաչին Քրիստոսի և ընդ պատուհանն արտաքս ելեալ – 378. մինչև հարկեցաւ թագաւորն յամենայն ուժով կարողութեան իւրոյ զօրս գումարել յամենայն ազգաց, որ ընդ ձեռամբ իւրոյ տէրութեանն էին հնազանդեալ թագաւորք և թագաւորազունք – 242. Յայնժամ բարկացեալ բռնաւորն իբրև գազան մի կատաղեալ, յարձակեալ ի վերայ գառանց գէշ արկանել զնոսա՝ հրամայեաց պնդել զնոսա ի ցիցս կապեալ ոտիւք և ձեռօք. – 292. Յայնժամ ետ զզօրսն ի ձեռն Մուշեղի Ապուպելճի եղբօր Գուրգինայ, և ինք ել գնաց զհետ եկելոց կոչնականացն. – 228. Յայնժամ խորհուրդ միաբանութեան ի մէջ առեալ ամենեցուն նոցա ասեն. ,,թէպէտ և ի թշնամեացն ապրեցաք՝ սակայն ի ձեռաց դորա մեզ չիք ապրել. արդ եկայք իմասցուք ինչ,,:- 150. յայտնի և յանդիման կացուցանել զթիւ սպանելոցն ոչ առնուին յանձն, թէ Ջ այր միայն հզօր ձեռամբ յաղթեցին ԺԵ հազարացն. – 234. Յապուշ կրթին միտք իմ զմտաւ աձել զաղետիցն, խորհրդածել գրել յիշատակարանս. լքեալ լինին ընթացք ձեռացս առ կորովութիւն գրաւորականիս. – 350. յոր ձեռն հաւատաց Արտաշէս զգաւառն Աղբագ. – 90. յորոյ վերայ կալեալ և կանչեալ քաջն Վարդան իբրև զառիւծ, իբրև զկորիւն առիւծու, և առ ուժոյ և երագութեան ձեռինն ի վերայ ձգեալ զմիողնին՝ յերկուս կտրէ զՇաւասպն: - 126. յորոց ձեռս հաստատեալ կայ մահ և կեանք: - 236. Նոյնժամայն աճապարեալ աշտանակեալ ի նիւս նժոյգ երիվարին, զէն զանձամբ արկեալ, նիզակ ի ձեռն առեալ, խրախոյս ի ձայն բարձր բարձեալ առ իւր ազատագունդ վաշտն՝ ասէ՝ - 328. Նոյնժամայն զօր գումարեալ, գունդ կազմեալ յընտիր ընտիր հեծելոց արանց զօրաւորաց, զօրօք և զօրագլխօք, և տայ ի ձեռս Յովսեփու ումեմն որդւոյ Ապուսէթի – 184. Որոյ երթեալ առ Շապուհ յիշեցուցանէ նմա զհարազատէն իւրմէ Մեհուժանայ՝ միամիտ և հպատակ /108/ լինիլ արքայի, և զպատերազմացն գործ և զբազում աւարառութիւնս և զգերփանս Հայոց աշխարհիս ի Մեհուժանայ, և զմահն նորա ի ձեռանէ քաջին Սմբատայ Մամիկոնէի- 110. ունելով զտեղիս տեղիս, տալով ձեռս յովպէտ և ժամագիւտ դիպուածք ումեք հանդիպանայր – 68. Չորրորդ՝ զի զեղբայր և ոչ զօտար ոք, զոր ոչ երկիւղն Աստուծոյ և ոչ գութ բնութեան մեղկացոյց լքմամբ զձեռս արիւնարբու գազանին: - 24. Պտղոմեայ հասեալ ի տէրութիւն ժառանգաւորութեանն՝ փոխանակ իւր կացուցանէ զԱսուդ, տալով ի ձեռս նորա զբոլոր

իշխանութիւն Եգիպտոսի և Հնդկաց - 70. սա ելեալ ի Հայս պատերազմաւ արար ընդ իւրով ձեռամբ. – 56. Վա՛յ քեզ, եղո՛ւկ դու, այր քաջ, արքայդ մեծանուն, յորժամ կարկառիցէ բարձրեալն զձեռն իւր ի կործանել զքեզ և ի խորտակել զզաւազան ամբարտաւանութեան քո: - 148. վահան ի թիկունս եդեալ, սուսեր ընդ մէջ ածեալ, նիզակ ի ձեռին ունելով - 208. վահան ի թիկունս եդեալ, նիզակ ի ձեռին ունելով, ի կապարճս աղեղանց ի դիմի հարեալ զօրացն – 202. Վասն զի իշխանն Մոկաց և իշխանն Անձաւացեաց նուաճեալ էին ընդ ձեռամբ Վասպուրական իշխանութեանն: - 380. Տեսեալ կնոջն զՄահմէտ այր հաւատարիմ և ուշմագոյն յամենայն իրս աշխարհականս՝ եղև նմա կին և ետ ի ձեռն նորա զամենայն հոգս տան և ընչից: - 158. Տուեալ լինէր այնուհետև զմասն ինչ զօրուն ի ձեռս զօրապետի ումեմն Ժիրաք կոչեցելոյ – 202.

ՁԵՌՆԱԴՐԵԼ - որք առանց եպիսկոպոսին Կեսարու ձեռնադրեցան յերանեալ եպիսկոպոսէ – 120. Քանզի և ի ժամու անդ յորում զմեծն Գրիգոր առեալ տանէին ի քաղաքն Կեսարացւոց ձեռնադրել զնա ի քահանայութիւն, ի լուսաւոր վարդապետութիւն աշխարհիս Հայոց – 94.

ՁԵՌՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆ - զոր շինեալ էր սրբոյ Լուսաւորչին մերոյ Գրիգորի ի դառնալն նորա ի ձեռնադրութենէ քահանայապետութեանն: - 100.

ՁԵՌՆԱՄՈՒԽ ԼԻՆԵԼ/ԻԼ/ - և նա ձեռնամուխ եղև զընդ նովաւ հնազանդեալս ի բաց կորզել քեցել ի նմանէ շրջաբերական թղթովք, զիշխան Վասպուրական զԴերանիկն, զԱպլբառ Կայսիկ զբռնաւորն Ապահունեաց, նմանապէս և զայլսն զոր և կարաց հրապուրել. – 350. Բայց Աշխէ ոմն … ոչ եմուտ ընդ նոսա ձեռնամուխ լինել ընդ նոսա ի գործ պատերազմին, այլ կայր ի բացեայ իբրև հազարօք երկուք – 232. Բայց քանզի ամենայնիւ ամենայն ուրեք ոչ ոք զօրեաց կալ ընդդէմ նորա յամենայն գործս զոր և կամք իւր ախորժէին՝ սկսաւ ձեռնամուխ լինել կարգաւ ընդ բոլոր աշխարհս արևելեայս – 274. ոչ ինչ ձեռնամուխ լինելով ի նա, վասն կասկածանաց Պարսից արքային, միայն սպառնական խոստաբանութեամբ յղէ առ նա պատգամս: - 130. Որդին Ապուսեճի Աւշին, որ զպարսկային հարստութիւնն հզօրապէս յաղթութեամբ ի գլուխ եհան՝ ձեռնամուխ ախորժեաց լինել ի վերայ Հայոց – 360. Եւ ընդ մտանելն նոցա աշխարհս՝ վրդովեցին զուխտ քրիստոնէութեանն, և փոյթ ընդ փոյթ ձեռնամուխ եղեն աւերել քանդել զեկեղեցիս, զտունս աղօթից կործանել. – 124. և ձեռնամուխ եղեն բաժանել զերկիրն յինքեանս. – 238. Ձեռնամուխ եղեն ի գործ պատերազմին և քահանայքն, որ կային ի բազմութեան գաղթականին – 232.

ՁԵՌՆ ԱՐԿԱՆԵԼ - և նախ ձեռս արկցէ յԱշոտ և տուն նորա և ի Բագարատ և տուն նորա – 184. այլ փոխանակ սոցա մատեայ ի տեղիս յայս, ձեռն արկեալ անիմաստաբար լի անհմտութեամբ և անհանճարութեամբ բուռն հարկանելով զմեծ զայս քերթուածութենէ: - 122.

ՁԵՌՆԱՐԿԵԼ - և կամեցեալ իմ պատմել և ձեռնարկել տեսանել ի ձեռն ծառայից, ուր էր երջանկացն վայր - 50.

ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹԻՒՆ - Բայց հրաման քո Ճոխութեանդ ձգեաց զիս յայս մեծ ձեռնարկութիւնս, սակս որոյ բացաձգեցայց արտաքոյ շաղակրատոյ լեզուաց փառամոլ ոգոց: - 122. Քանզի ի գնալ նորա զօրացուցանել զքեռին իւր զթագաւորն Հայոց, իսկոյն յելանելն նորա ի տանէ իւրմէ ի Վան քաղաքէ՝ տիրէ ի վերայ նորա ցաւք հիւանդագինք կարապետք մահու, անմերձենալիք ճարտարաց բժշկական ձեռնարկութեանն: - 384.

ՁԵՌՆԱՐՈՒԵՍՏ - և զայն երիս ամս կերակրեալ լինէին սուրբքն ձեռնարուեստիւք իւրեանց, որպէս զնոյն ինքն զաստուածազարդն Պօղոս, թէ ,,զպէտս իմ և որ ընդ իսն էին՝ պաշտէին ձեռքս այս,,: - 252.

ՁԵՌՆ Ի ԳՈՐԾ ԱՐԿԱՆԵԼ - արդ թողոցո զերկրորդ մասն Անձաւացեաց որդւոյ իմոյ Դերանկիդ, և այլ մի յաւելուր ընդ հակառակս ինչ ձեռն ի գործ արկանել - 330.

ՁԵՌՆ Ի ԳՈՐԾ ԱՐԿԵԱԼ - Բայց քանզի հաւատացեալ էր վերակացութիւն աշխարհիս Հայոց Աշոտի, որ իշխանաց իշխան՝ ձեռն ի գործ արկեալ նուաճել զիշխանս Հայոց, զՎրաց և զԱղուանից, որ եղև իսկ: - 322.

ՁԵՌՆ ՏԱԼ- որք ծանուցեալ զբռնանալն նորա ի վերայ պարսկական պետացն և զինչ կրեցին, զմտաւ ածեալ և զխառն ընդ աշխարհիս զդրակցութիւնն, և թէ գուցէ զպարսկայինն հասանիցէ մեզ կրել և աշխարհիս մեր՝ ձեռն ետուն հաւանութեան ի նորայն կալ մնալ հպատակութեան: - 360.

ՁԵՌՆՏՈՒ ԵՂԵԱԼ -Իսկ Արշակ յերկուս թագաւորսն ձեռնտու եղեալ, երբեմն ի Պարսս երբեմն ի Յոյնս, և զապստամբութիւն ի մէջ առեալ Արշակ յերկոցունց կողմանս: - 100.

ՁԵՌՆՏՈՒ ԼԻՆԻԼ - և մեծարի յԱրտաշէսէ Պարսից արքայէ, մինչ ձեռնտու լինի նմա /84/ զօրու օգնականութեամբ – 86. Եւ յղէ պատգամ առ Թէոդորոս եղբայր Հայրակղի, ըստ այնմ որում Հրէայքն եղեն ձեռնտու, եթէ ,,զերկիրդ զայդ Աբրահամու խոստացաւ Աստուած և զաւակի նորա, և ի ձեռս նոցա էր բազում ժամանակս. – 160. զի թէ հնար իցէ՝ անյապաղ երագութեամբ անձամբ իւրով և զօրու և զինու ձեռնտու լիցի հասանել յօգնականութիւն նմա: - 172.

ՁԵՌՆՏՈՒՈՒԹԻՒՆ - ետուն գոյժ զմահուանէ թագաւորին և կացուցին փոխանակ Վաղարշու թագաւոր զորդի իւր զԽոսրով ձեռնտուութեամբ Արտաւանու Պարսից արքայի: - 92. Իսկ քաղաքապետն որում Ապլբերս կոչէին, ձեռնտուութեամբ պարսկային զօրու սպասէր նմա ի չարիս ի բազում աւուրց. – 352.

ՁԵՐ - - և ի բաց լերուք ի սնոտի և ի մոլար պաշտամանէ ձերմէ, որ վասն Քրիստոսի էք կաշկանդեալ ի մեծ յամառութեանդ: - 244. ,,զոր ինչ միանգամ կամք յօժարութեան ձերոյ ախորժեսցեն՝ եղիցի ձեզ ստուգապէս առանց երկբայութեան. – 214. ,,ի քո իսկ ինքնակալ թագաւորութեանդ և ի յօրէնս առաջնորդին ձերոյ գրեալ է՝ ոչ գոլ ճշմարիտ վկայութիւն միոյ ուրուք և հաւատարիմ – 244. ասէ, զի կացուցի թագաւոր ձեզ յազգէ և ի դենէ ձերմէ, մի՛ ծանր թուիցի ձեզ դառնալ անդրէն և ունել զիւրաքանչիւր ժառանգութիւն. – 110. Բայց քանզի արդ տեսանեմք զձեզ անձնեայս և գեղեցիկս, և գեղ երեսաց ձերոց պատշաճագոյնս և վայելուչս, և որդիք թագաւորացն այսր աշխարհի լեալ էք դուք, և արժանի էք արգահատելոյ – 244. Եւ ես աւասիկ արձակեցից թագաւորին ձերում պատարագս և հրեշտակս հրովարտակօք, խնդրել ի նմանէ զխաղաղութիւն աշխարհի և ընդ իս հաշտութիւն,,: - 144. և ի դիմաց ձերոց երևի, զի զօրութիւն բազում գոյ ի ձեզ, զի այդչափ վնասս գործեալ է ձեր առ իս - 244. և իմ խնայել ի ձեզ ոչ արարից զրաւ կենաց ձերոց ըստ արժանի ապիրատ գործոց և վնասուցն, զոր յանցեայքն առ իս դուք. -244. և ձեր լիցի երկիրն այն ի ժառանգութիւն և որդւոց ձերոց: - 198. Եւ մեր անտես արարեալ զգործս վնասուց ձերոց, զոր մեղայք մեզ, և լիցին անձինք ձեր ի գիւտս, և կեցջիք և տիրեցէք աշխարհի և տանց ձերոց, դուք և որդիք ձեր – 244. Եւ մեր անտես արարեալ զգործս վնասուց ձերոց, զոր մեղայք մեզ, և լիցին անձինք ձեր ի գիւտս, և կեցջիք և տիրեցէք աշխարհի և տանց ձերոց, դուք և որդիք ձեր – 244. Եւ մեր ընկալեալ և հաւատացեալ ճշմարտութեանն՝ և ոչ կարեմք փոխանակել զճշմարտութիւն ընդ սնոտի, առասպելաբան և կարկատուն, ստայօդ և պաճուճազարդ մոլար ուսմանդ ձերոյ: - 246. և մի ի ձեռն տանջանաւոր մահու ելանիցէք ի բնակութենէ ձերմէ և բնակիցէք ի դժոխս: - 244. Եւ յետ սակաւու միոյ ասէ. ,,ձեզ տաց զերկիրն Քանանու զվիճակ ժառանգութեան ձերոյ,,. – 34. Զի ոչ թէ վասն աստուածպաշտութեան ձերոյ կամ բարեգործութեան և սրբութեան արար Աստուած զայս այսպէս, այլ վասն մերոյ ամբարշտութեան ի Տէր. – 144.

ՁԵՐԲԱԿԱԼ - և եղև թիւ սպանելոցն ՌՊ, թող զբազում վիրաւորսն զկողոպուտն և զձերբակալսն: - 232. զի ստուգեալ քննեցին՝ միոյ առն երկուս յինքեանց հարեալ ընկեցեալ էր, թող զվիրաւորսն և զկողոպուտ և զձերբակալսն – 234. Իսկ զձերբակալսն յղեցին առ Աւշին ի Պարտաւ, որք տուեալ ի կապանս բանտի և դատապարտեցան ի մահ, սրախողխող միջակտուր արարեալ: - 372.

ՁԵՐԲԱԿԱԼ ԱՐԱՐԵԱԼ - Բայց երկուք ոմանք ի զաւակէ Աշղահակայ ձերբակալ արարեալ Տիգրանայ առեալ ածէ ի Հայս. – 64. Բայց միայն զնահապետն Ամատունեաց զԱպուսակր ձերբակալ արարեալ, առին գնացին ի քաղաքն – 354. և ձերբակալ արարեալ մերկանան ի զինէ և յասպազինէ և տանին կացուցանեն առաջի Կիւրոսի. – 66. և զբազումս ձերբակալ

արարեալ ածին առ Խոսրով – 140. և թշնամիքն հանգստեամբ ելեալ ի վերայ նոցա ի լիճս աղեղանց և նիզակաց ձերբակալ արարեալ զոմանս – 372. և յերրորդ ամի թագաւորութեան նորա, Սենեքերիմոս զօր գումարէր ի վերայ նորա, և ձերբակալ արարեալ զնա հանդերձ իւրով բարեկամօքն՝ Բաբելոնի կացուցանէր թագաւոր զորդի իւր զԱսորդանիս – 60. Իսկ զօրքն Տաճկաց գումարեալ ի վերայ նոցա. շուրջ փակեալ, ձերբակալ արարեալ /220/ ածին առ զօրավարն - 222. իսկ իբրև ընդդէմ կացին լեռնայնոցն գունդքն Տաճկաց և հարին զլեռնայինսն՝ ձերբակալ արարեալ զերանելին Յովնան տարան ետուն կապանօք ի բանդ արքունի: - 294.

ՁԵԻ - բայց զանուանս միայն ըստ կարգի կանոնել բաւական հանարեցաք, որպէս և այլոց առաջնոցն մատենագրացն յայս եկեալ ձև պատմագրութեան. – 68. և առնու զԲաբելոն, և շինէ զՏարսոն ի ձև Բաբելոնի, գետոյ ընդ մէջ անցանելոյ որպէս խոնարհագոյն մասնաւորաբար գրեմ: - 16. և աստի և անտի երիվարի փորոյն տախտակագործ գրգեալ ըստ փորոյն չափու մածուցեալ ի ձև վահանի զգործ արուեստի զինուն ցուցանեն: - 208. և է զգեստ նոցա ասուիս ի ծածկոյթ մերկութեանն, և օդ ոտիցն հնարաւորեն զձև կաւշկաց, ի մորթոց այծից կազմեալ – 192. Եւ ի բազում յուզիցն և ի խնդրոցն և զօրաժողովն լինելոյ և պատերազմ ընդդէմ վառելոյ և զձև ամրական մաքառմանցն յարդարելոյ և բռնալիր ուժեղագոյն մեքենային բախմանց քարձգութեանցն, զոր և ընդունայն աշխատութեամբ վարանեալ, անըստնանելի /հավանաբար՝ անստանալի/ մնալով ամրոցին՝դառնայ յիւր իշխանութիւնն: - 326. և կանայք կոտորելոցն հանդերձ խառնիճաղանճ ամբոխիւն լրբենի դիմօք, հոլանեալք և ի բաց ընկեցեալ զձև կանացի բնութեան, որպէս օրէն է նոցա, մանաւանդ տաճկական ազանց, և ի հետիոտս դիմեալք ի դուռն արքունի հասանէին: - 180. Յետ այսր առեալ Սմբատայ զԱրտաշէս ըստ ձևոյ տառապելոյ միոյ, որ շրջիցի խնդրիցէ օր ըստ օրէ զբաւականութիւն աւուրն – 84.

ՁԵԻԱՑԵԱԼ - Նաև սրբոց հրեշտակացն ի տեսաւորութիւն ձևացեալ, որոց սարսափմամբ առ նորա զնայեցած յապուշ միտքն կրթեալ, շուրջ փակեալ զնայեցածն՝ ի հարց մատուցեալ ասէ – 386.

ՁԸ - որ յետ ՁԸ ամի Սենեքերիմ յառաջանայ ի գահ հայրենի իւրոյ թագաւորութեանն մեծաւ զօրութեամբ - 16.

ՁԻ - Եւ առ յոյժ յանդուգն յարձակմանն բազում այն լինէր, զոր ձիովքն ընթադրեալ դիաթաւալ կացուցանէին, քան զոր սրովն սատակէին: - 174. և զի մի մի թուիցէ յանուանէ զյաճախութիւն զինուցն և զսպառազէն կազմութեանցն զձիոցն և զհեծելոց նոցա. – 280. և զի չզօրեաց կալ ընդդէմ նորա, ահ արկանէր, սպառնայր չար ևս կտտանօք լլկել զնոսա, ոտնատորփ լինելով փոնգայր իբրև զձի խստերախ: - 270. Եւ ընդոստուցեալ Խոսրով ի յահէն և զարհուրեալ մեծաւ դողութեամբ՝ խնդրեաց իւր տեղի փախստեան, աղաղակեաց և ասէ՝ ձի, ձի, և մտեալ յասպաստանն՝ ոչ հանդիպեցան ձիոյ: - 152. Եւ ընդոստուցեալ Խոսրով ի յահէն և զարհուրեալ մեծաւ դողութեամբ՝ խնդրեաց իւր տեղի փախստեան, աղաղակեաց և ասէ՝ ձի, ձի, և մտեալ յասպաստանն՝ ոչ հանդիպեցան ձիոյ: - 152. Եւ ընդոստուցեալ Խոսրով ի յահէն և զարհուրեալ մեծաւ դողութեամբ՝ խնդրեաց իւր տեղի փախստեան, աղաղակեաց և ասէ՝ ձի, ձի, և մտեալ յասպաստանն՝ ոչ հանդիպեցան ձիոյ: - 152. և ինքն /232/ կայր հեծեալ ի վերայ սպիտակ ձիոյ, և ցանէր զծուխն ընդդէմ թշնամեացն, և օդ քաղցր, որ արկանէր զծուխն զերեսօք նոցա. – 234. Եւ յետ սակաւ աւուրց վախճան առեալ կենաց նորա, ձիոյ խրոխտացելոյ զանձն ամբերթեալ ելոյծ ի կենաց զքաջարանցն զմեծն տերանց զքաջ զօրավարն և զզօրագլուխն Հայոց մեծաց: - 364. զոր համբաւեն, թէ ձի թևաւոր էր: - 58. նաև երամակ ձիոցն և իշոցն և ուղտուցն նովին կեղով վառեալ սատակեցան:- 376. շռնջապահս ձիոցն և տաշտս գաւակացն և զանգապանս ի չորս կողմանս, ձգեալ և լանջացն զէն, և բարձրավիզ խրոխտանացն զրահս, և ոտնատորոփ փռնկալոյն մանեակս զանգակեալս, և մահիկս լուսնաձևս ի մէջ ճակատուն կապեալ – 208.

ՁԻԳ - և արիաբար հանդիսացեալ գնդին Հայոց՝ ճակատեցան ընդ այլազգիսն հարուստ և ձիգ ժամս և հարին ի հարուածս մեծամեծս զբանակ այլազգեացն: - 306.

ՁԻԸՆԹԱՑԻԿ - Եւս քաջասրտագոյն Շաւասպ Արծրունի, խաղս ձիընթացիկ արշաւանաց գնդակացն՝ զհետ մտրակեալ հանէ ի նմանէ զգնդակն բազում անգամ ասելով – 114. Իբրև հեռացաւ թագաւորն զերկուց աւուրց ճանապարհ՝ Ապումբուան ելեալ ի ձիընթացիկ ասպարէզն զգնայր. – 368.

ՁԻԹԵՆԵԱՑ ԼԵԱՌՆ - Որպէս և առ Զաքարիայիւ մարգարէիւ շարժեալ մինչ ի լեառն Ձիթենեաց: - 358.

ՁԻԹԵՆԻ - և տաց քեզ ազարակս, այգիս և ձիթենիս և սերմանս, զի վարեսցես և հնձեսցես, և մեք սիրով նայեսցուք ի քեզ: - 146.

ՁԻՐԱՒ ԳԵՕՂ - և հասեալ ի Բագրաւանդ գաւառ ի Ձիրաւ գետ՝ կամէր անցանել ի թագաւորաբնակ տեղիսն Հայոց: - 106.

ՁԻՒՆ - Բայց քանզի խոնջեալ երիվարացն ի յերկայնագոյն ընթացիցն և վասն թանձրամած ձեանն կուտակմանց պակասեալ ուժոյն երիվարացն – 372. և թանձրութիւն ձեանն հարթայատակ դիզաւ շուրջ զստորոտով լերինն – 188. Իսկ վասն ձեանն անկայուն զօրութեանն որ այն ինչ յամպոյն ի վայր զեղեալ լինին՝ հնարաւորեալ իւրեանց փայտս իբրև զանուրս չուանօք պարունակեալ շուրջ զոտամբք, դիւրաւ ընթանան ի վերայ ձեանն իբրև ընդ ցամաք երկիր: - 192. Իսկ վասն ձեանն անկայուն զօրութեանն որ այն ինչ յամպոյն ի վայր զեղեալ լինին՝ հնարաւորեալ իւրեանց փայտս իբրև զանուրս չուանօք պարունակեալ շուրջ զոտամբք, դիւրաւ ընթանան ի վերայ ձեանն իբրև ընդ ցամաք երկիր: - 192.

ՁԻՒՆԱԼԻՐ - ընդդէմ նայեցածն ունելով զմեծ լեառնն Մասիք կոչելով բարձրագագաթն ձիւնալիր սպիտակափառ – 86.

ՁՄԵՌՆ - Եւ եղև իբրև ձմեռն փոքրացաւ և ժամանակ գարնանային եղանակին մերձեցաւ և օդն մառախլաձև միգախառն յստակեցաւ - 268. և միով կերակրով և միով հանդերձիւ բաւականանան զամառն և զձմեռն. – 192. ձմեռն ընդմիջեցաւ և օդն խստացեալ թանձրացաւ միգախառն մրրկալից – 188. Սոյնպէս և այրն այն Յովսէփ զօրավարն Տաճկաց մնայր անցանել ձմերանն, զի ելցէ ի վերայ աշխարհիս Հայոց սրով և գերութեամբ և մեծամեծ հարուածովք և զմեծամեծս աշխարհիս խաղացուցանէ ի գերութիւն – 188. և չարչարէին զնոսա ի գործս խիստ սաստկասառոյց ձմերանն դառնութեան. – 188.

ՁՄԵՌՆԱՅԻՆ - անդ հասեալ քաջացն մերոց եղբարցն երեցունց ազատագունդ սակաւաձեռն գրոխիւ ի ձմեռնային ժամանակի, և ընդ լրթնատեսիլ լուսոյն վազս ի վերայ եդեալ՝ հանին ընդ սուր յոլովս քան թէ սակաւս: - 372. և ձմեռնային եղանակն առ դուրս հասեալ կայցէ – 260. զի ինքն երթիցէ յարքունիս կեղծոտելով զսաստկութիւն ձմեռնային ժամանակին ի վերայ եղելոյ և զխստութիւն հիւսիսային օդոյն սառնամանեաց, անընդել զինքն այնոցիկ վարկանելով: - 186. և ձմեռնայինն խաղան գնան ի խորագոյն երկիր – 262.

ՁՄԵՌՆԱՆԱԼ - խաղայ իջանէ ի խորագոյն և ի ջերմային վայրս անդնդական խորոցն, ձմեռնանալ անդ – 262.

ՁՄԵՐԱՅԻՆ - Յայնժամ բնակիչք լերինն իբրև տեսին, թէ վարեցաւ իշխանն ի գերութիւն … հասին միաբան բազմութիւնն մեկնակազէնքն Խութայ ի հնարս արուեստգիտութեանն իւրեանց, զոր ի պէտս օժանդակութեան ձմերայնոյ հնարաւորեալ էին: - 190. յորում տեղւոջ քաղաքն Տարունոյ շինեալ էր, ուր բնակեալ բայանայր զօրավարն Տաճկաց, զօրհասական արջոյն բերելով նմանութիւն, որ յաւուրս ձմերայնոյ արմատովք պարենաւորեալ՝ ի մէջ կենաց և մահու անցեալ որջանան ի բոյնս իւրեանց: - 188.

ՁՄԵՐԱՆՈՑ - Նոյնպէս բանայ, որպէս և այլ թռչունք և գազանք՝ բնաւորեալ բաժանեն զժամանակս տարւոյն յերկուս կամ յերիս ամարանոցս և ձմերանոցս ինքեանց կենաց պաճարին – 262.

ՁՄԵՐԵԼ - և արձակեաց զզօրս իւրաքանչիւր զօրագլխօք եկելոց առ նա յամենայն ազգաց յաշխարհէս /գրքում յաշխարէս/ Հայոց՝ երթալ ձմերել յիւրաքանչիւր տեղիս բնակութեանց

– 262. Եւ զօրուն գնացեալ անտի ձմերեցին ի Սուրիա: - 144. և ինքն գնաց անտի և եմուտ ի Պարտաւ՝ ձմերել անդ, և տեսանել վասն յետին կատարածին աշխարհիս Հայոց, թէ որպէս ի գլուխ ելանիցէ. – 298. Եւ ինքն եկն /186/ ձմերել ի Մուշ քաղաքին Տարօնոյ, ունելով ընդ իւր պատանդսն, և Վասպուրականի ի նախարարութենէն Արծրունեաց և յազատաց նորա: - 188. Եւ յետ սակաւ աւուրց ել գնաց Դերանիկն ի Ճուաշ գաւառ՝ ձմերել յաւանին Մառական: - 350. Իսկ անօրէն զօրավարն … գնաց եմուտ ի ջերմագոյն տեղիս ի քաղաքն Դուին ձմերել անդ. – 262.

ՁՄԵՐՈՑ - Եւ եղև ի գնալ Դերանկին ի ձմերոցս Վասպուրական իշխանացս, ճանապարհ արարեալ ընդ ձորն Ընծայից, որոյ ելքն ընդ գաւառն Հեր քաղաքի: - 352. և ինքն ել գնաց երթալ մտանել ի քաղաքն Դուին, ձմերոց ինքեան պատրաստեալ զնա, մինչ ի ժամ գարնանայինս, ունելով ընդ իւր կապեալս բազումս. – 240. Եւ կուտեալ զբազմութիւն զօրացն մերձ ի քաղաքն որ էր ձմերոց իշխանին Հայոց՝ անցանէր բանակէր ամենայն զօրօք իւրովք. – 172. ժամ տուեալ նմա դառնալ առ նա ի ձմերոց նորա ի քաղաքն Դուին: - 218.

ՁՈՐ - Այլ և Վահան Ամատունեաց գաւառին փախստեայ եկեալ ի ձորն, որ մերձ է յամրոցն, ուր տէրն իւրեանց կայր: - 208. բազում ունելով ինչս ի կոխակս բարձրաւանդակս և ի կիրճս նրբականս, ի զերծս և ի խոխոմս ձորոյն ի թոխ և ի բոխ երկրին անբնակ մարդկան յասպատակէ հինիցն Երուանդայ – 84. Բայց քանզի ընդարձակ էր պահն Հողցայ՝ փութանակի եկն եհաս Ժիրաք ի գաւառն Ռշտունեաց և զզօրսն առխթեալ ի ձորն Աղուանից, ի սահմանս Մոկաց. – 202. Բայց երկու ոմանք ի սաղարաց սուրհանդակաց, եղբարք միմեանց, հասեալ ի կիրճս ձորոյն – 202. դառնայ Երուանդ առ սահմանօքն Ատրպատականի ի ձորն Անձահից: - 84. Դարձեալ գրէ և ի կողմն Դերջանոյ, և Խաղտից ձորոյ/ճիշտը՝ Խաղտոյ ձորոյ/ բնակիչսն և աշխարհակալ տեարս և առ եպիսկոպոսունսն: - 130. Դարձեալ շինէ զօրավարն Գագիկ ի գլուխս Օձ ձորոյ, որ վասն խստութեանն սաստկաշունչ դառնալիր մահածին հողմոյն շնչելոյ այսպէս անուանեն – 396. Երէց մի Շապուհ անուն, և մի ոմն յոամկաց ձորոյն՝ լնուլ զթիւ գնդիցն - 202 և անտի գնացեալ ի ձորն Աջանայ ի խնդիր փախստէիցն և հասեալ ի յետոյ կողմանցն՝ ի սուր և ի գերութիւն զբազումս ի նոցանէ արկանեն: - 202. Եւ առ չժուժեալ այնպիսի վտանգաւոր նեղութեանն, արիաբար հասեալ ի կիրճս ձորոյն և մերկացեալ զսուսերն՝ յարձակեցան ի վերայ երիվարացն – 220. Եւ արգելին փակեցին զպահակս ամրականացն և զկիրճս ձորոց, որ հանէին յերկիր նոցա մտանել յամուրսն: - 274. Եւ եղև ի գնալ Դերանկին ի ձմերոցս Վասպուրական իշխանացս, ճանապարհ արարեալ ընդ ձորն Ընծայից, որոյ ելքն ընդ գաւառն Հեր քաղաքի: - 352. և ինքն ժողովեալ զզօրս իւր ԺՌ արանց զօրաւորաց՝ եկն եմուտ յամուրսն Վայոց ձորոյ: - 382. և հանդիպեցան միմեանց յՈրդոք գեօղ, ի գլուխս ձորոյն Հայոց, որ հանէ յԱրտանութունի գաւառն: - 306. Իսկ Անձահից ձոր վասն այսր կոչեցին. – 84. Իսկ առաւելեալն իմաստութեամբ Աշոտ ոչ յանհոգս և յաներկիւղս կայր մնայր, այլ զգուշանալ հրամայէր ի խելս կամրջաց և յանապատս և ի կիրճս ձորոց: - 340. Իսկ Գուրգինի մարզպանի Հայոց առեալ էր ի բաժնի յելս կոյս և /388/ որ ելանէ ի հարաւակողմն, զԱնձահից ձոր, զԿրճունիս, զԿուղան ովիտ, և զբուն զՄարդաստան գաւառ, զԱրճիշակովիտ. զոտն Առնոյ, զԱղբագ Մեծ և զՓոքր, Ակե, Տամբէր, Տագրեան. Ըռնայ, Զարեհաւան: - 390. յորոց վերայ սուր եդեալ զբազումս սպանին և զնս բազումս վիրաւորեցին և զյոլովագոյնսն ի գերելոցն հանդերձ ընտանիւք իւրեանց զերծին ի նոցանէ և անցուցին ընդ պահակ ձորոյն յամրական կողմանս լերին: - 220. նորա լուեալ էր ի պարսկէ ումեմնէ, ի ձորոյն Շատուանոյ, որ էր ընդ դահիճսն, և ի սկզբան վկայութեան մինչ ի կատարումն սրբոյն՝ ի տեղւոջ անդ հանդիպեալ լինէր – 206. որոց անուանք ճանաչի սոցա … Սահլ Սմբատայ որդի, Շաքեոյ տէր , որ զԲաբանն կալաւ, և իշխանական Վասակ Վայոց ձորոյ տէրն, և Փիլիպպէ իշխանն Սիւնեաց – 298. սկսաւ զամուրսն յինքն գրաւել … զամուրն Նկան ի Թոռնաւան գաւառի, և զամուրն Կոտոր ի ձորն Ընծայից, զամուրն Սևանի ի փորն Լմբայ: - 360.

ՁՈՐԱԲԱԺԻՆ - Իսկ Գագիկ իշխան ի վերայ մկանաց կոհակալիր ձորաբաժին անղնդապտոյտ կուտակմանցն նաւամարտիկ ընթացս կազմեալ – 396.

ՁՈՐՈՅ ՀԱՍԿ - Եւ իշխանն վառեալ զինքն բազում պատրաստութեամբ զինու և զօրօք ազատակոյտ գնդաւ իւրով, և ամենայն բնակ տերամբք իւրոյ իշխանութեանն, և խոյս առեալ շրջէր զկողմամբքն Մարդոստանի և Ձորոյն հասկոյ -184.

ՁՈՐՈՅ ՎԱՆՔ - Եւ առեալ զմարմին նորա տիկնոջն Սեդայի կնոջն Աշոտի և եդ ի գերեզմանի, ի տեղւոջն որում Ձորոյ վանքն ասեն, ի վերայ գեաղջն Ահաւականից: - 370. զոր տարեալ հանգուցանեն ի տեղւոջն, զոր այժմ Ձորոյ վանս անուանեն, ի վկայարան սրբոց Հռիփսիմեանց. – 104.

ՁՈՐՔ - փոքր ինչ ի վայր խաղացեալ ի տեղին որում Ձորք ասեն: - 392.

ՁՈՒԿՆ - ձկան իմն թուելով ի վերայ մկանաց ալեացն խաղալով – 86.

ՁՐԱՎԱՍՏԱԿ - ո՞վ ասասցէ յիմար արքային Զրադաշտի՝ ասա՛ ձրավաստակ աստուածոյդ քո Որմզդի՝ չաշխատել տարապարտ. – 46.

ՁՐԻ - գերեաց գերեդարձ արար, և ամենեցուն շնորհէր զյանցանս, և ձրի թողութիւն առնէր. – 168.

Ղ

ՂԱՄԷՔ - Եւ են ի թուել մինչ ցայս վայր այսոքիկ. Ադամ, Սէթ, Ենովս, Կայիանան, Մաղաղայէլ, Յարէդ, Ենովք, Մաթուսաղայ, Ղամէք, Նոյ, Քամ, Քուշ, Նեբրովթ որս և Բէլ: - 36. և կեցեալ առ նովաւ ամս Մ՝ փոխեցաւ յանմահութիւն յամին ԼԳ Ղամէքայ: - 28. Ղամէք լեալ ամաց ՃՁԸ ծնանի զՆոյ - 28. Մաթուսաղայ լեալ ամաց ՃԿԵ ծնանի զՂամէք: - 28.

ՂԱՄՊԵՐԷՍ – Եւ արդ են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Զովսարէս ամս Ի… Ղամպերէս ամս Լ… Պաննիաս ամս ԽԵ… - 58.

ՂԱՄՐԻԴԷՍ – Եւ արդ են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Բաղեպարէս ամս Լ… Ղամրիդէս ամս ԼԲ… Զովսարէս ամս Ի…- 58.

ՂԱՇԻԿ - և Ահմատայ ընդ մէջ փակեալ զղաշիկն՝ յանխնայ հարուածովք հարին, մանաւանդ զհետևակազօր գրոխսն և զգռեահսն որք ընդ նոսա. – 368. և այն ինչ ի քթթել ականն դարձուցին զղաշիկն, և զհետ մտեալ փախստէիցն սուր ի գործ արկեալ՝ դիթաւալ կուտակս կուտակս արկանէին. – 382. և ելեալ նստաւ ի ջորւոջն, զոր պատրաստեալն ունէին անդէն առ դրան վրանին, և հանին արտաքոյ ղաշիկ բանակին՝ դարձուցեալ դառնալ ընդ նոյն ուստի եկն: - 346 և ըստ միոջէքն՝ և հարեալ ի դիմի ղաշիկ զօրուն Պարսից. և նոցա թուէր ծաղր առնել: - 136. Եւ իսկոյն անյապաղ յական քթթել սպառազինեալ այրուձի պնդակազմ /366/ պատրաստութեամբ, ռազմ բոլորեալ ղաշիկ դիմացուածով զմարտն գրգռեալ - 368. և ղաշիկ արարեալ յայնկոյս քան զՎանտոսպ, ի տեղւոջն արձանաշար քարակարկառ գոգաձև միջոցի երկուց բլրակաց, որ հայի յԵրիվարաց արկման դաշտն, ի վերայ Լեզւոյ գեաւղջն, որ զաւրացն գեղեցիկ առասպելաբանեն սպիանած վերայն սպանելոցն ի մանկանցն Շամիրամայ: - 334. Եւ յանդուգն դիմեցուածովն ի վեր քան զզարմանս՝ այն ինչ ի քթթել ական դարձուցին / 328/ զխրոսական, և զռազմն ղաշիկ քակեցին և զյառաջագահ ախոյեանսն փայլակնահար արարեալ դիաթաւալ կացուցին – 330. Եւ ուժեղացեալ ղաշիկն քաղաքային ի վերայ Մուսէի զօրուն, մինչ ածին արկին զբուն բանակաւն ուր և Աշոտն մեր թուէր գոլ խօթացեալ. – 328. փոխէ անդ գեօղս և շինէ զբլուրն, որ տեղի բանակի ղաշիկ առնելոյ էր տանն Արծրունեաց, և անուանեաց յանուն իւր զձեռակերտն Գագկակերտ: - 396.

ՂԱՒՈԴԻԿԷ - Իսկ ոմանք ասեն ի Ղաւոդիկեայ Փռիւգացւոց շինեալ տապանին, որ յերից մասանց երկրի՝ Ասիական կոչի կողմ. և յոյժ անհաւաստի են ասացեալքն.- 30.

ՂԱՒՈԴԻԿԷ ՓՌԻԳԱՑԻՈՑ - Իսկ ոմանք ասեն ի Ղաւոդիկեայ Փռիւգացւոց շինեալ տապանին, որ յերից մասանց երկրի՝ Ասիական կոչի կողմ. և յոյժ անհաւաստի են ասացեալքն.- 30.

ՂԱՒՈՍԹԵՆԷՍ – Եւ արդ են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Ղաւոսթենէս ամս ԽԵ: Պերիտիադէս ամս Լ: - 58.

ՂԱՒՏԱՅ ԿԻՆ - քանզի ասեն զկնոջէն, յորմէ նեռնն է ծնանելոց՝ ճանապարհորդել յԵգիպտոսէ յաշխարհն Պաղեստինացւոց, և ցանկացեալ տեսանել զարձան կնոջն Ղաւտայ երթեալ դադարէ անդ հանգստութեամբ. – 158.

ՂԵՒՈՆ /ԼԵՎՈՆ/ ԿԱՅՍՐ - գրէ թուղթ հաւատոց առ Ղևոն կայսր Յունաց, և ընկալեալ ի նմանէ պատասխանիս՝ բազում ինչ ի Կուրանէ անտի իւրեանց արտաքս ընկէց զյոյժ առասպելագոյնն, քանզի ստուգապէս ծանեաւ զզօրութիւնն. – 166. Եւ կացեալ անդ մինչ ի ժամանակս առաջինն Ղևոնի կայսեր՝ մեռանի անդ Վասակ և Տաճատ և փոխին ի հանգիստ փառաւորապէս ի գերեզմանս մեծամեծացն Յունաց: - 132.

ՂԵՒՈՆԴ - Յետ բառնալոյ թագաւորութեանն ի տանէն Արշակունեաց, և հայրապետութեանն ի տանէն սրբոյն Գրիգորի՝ Ղևոնդ ոմն աշակերտ սրբոյն Մաշտոցի տեղապահ լինէր սրբոյն Սահակայ, և Յովսէփ եպիսկոպոս և Մովսէս և Մեղէս: - 120. որք լեալ էին յաշակերտութենէ Ղևոնդ քահանայի, որ ի Պարսսն մարտիրոսացաւ ընդ այլ սուրբ եպիսկոպոսսն և քահանայսն: - 74.

ՂԵՒՈՆԴԵԱՆՔ - որ էր աշակարտ և հետևող սրբոց Ղևոնդեանց – 106.

ՂՈԿՈՐՈՒԱՏ ԱՒԱՆ - Եւ զբուն բանակն առնէին ի Ղոկորուատ աւանին, ունելով ընդ ինքեանս զբազմութիւն գերւոյն կուտեալ իբրև զհող: - 208.

ՂՈՅՂ - Եւ զինուորք ի մահու վտանգ տուեալ զանձինս՝ ի ղոյղս անցանել ի նաւէն ի կղզին. – 50.

ՂՈՒԴ - Սեմ ծնանի զԵղամ և զԱսուր և զԱրփաքսաթ և զԱրամ և զՂուդ: - 14.

ՂՈՒԿԱՍ - Նոյն գունակ և զՂուկա ազգաբանութիւնն գտցես շարածեալ ի վերջէ յառաջ, և ասէր որպէս կարծէր զՅիսուսէ՝ ի Յովսէփայ ի Յակովբայ ի Հեղեայ, և ապա մի ըստ միոջէքն: - 16.

ՂՈՒՂԵԱԼ - և երթեալ ի բուրաստանն՝ գտին զնա ի թաւի անդ ղուղեալ, կալան զնա և եկին ածին զնա ի դախղիճ անդր: - 152. և երթեալ ի թաւ պուրակս բուրաստանացն, մտեալ ի ներքոյ թաւ թփոյ ծաղկոցն որ էր մուրտ բազում ղուղեալ դադարեաց: - 152.

ՂՕՂԵԱԼ - Եւ անդ ի միջոց գմբեթիւն ղօղեալ սալարեալ սարսռալից դողմամբ զետեղեալ լինէր: - 190.

Ճ

Ճ /թիւ՝հարյուր/ - և զսակաւուց քան թէ յոլովից գրեաց անուանս ի յիշատակարանի անդ զՇահդոսդ, որ թարգմանի արքայասէր, և զԳոհշթասդ, որ թարգմանի ներկագործ ծիրանեաց արքայական զգեստու, և զՇմաւոն եպիսկոպոս, վէմ եկեղեցւոյ Քրիստոսի ընդ նմին և այլ եպիսկոպոսաք և քահանայք արք Ճ - 106. և զքեզ կորակնեալ ամօթալից ի պարտութիւն մատնիցին, որպէս զյառաջագոյն եկեալ հազարապետն արքունուստ, զի ոչ կարաց կալ ընդդէմ նոցա, և ոչ Ճ այր առ Ժ զօրացն Հայոց,,: - 214. և ի բողոքել արդարոյն յետ Ճ ամի՝ ապա հրաման միայնոյ և անհաւորին Աստուծոյ ասէ. – 30. զոր Ճ ամոյ յառաջ հանեալ էր բռնակալութիւնն Տաճկաց ի Վասպուրական պետութենէ: -332. Կաղղիսթենէս,

իմ բարեկամ, խրատ ետ ինձ մտանել հանդերձ բարեկամօք Խ, և մանկամբք Ճ, և զինուորօք ՌՄ միայնովք: - 50.

ՃԱԽ - Ոչ վարկպարազի, որպէս ինձ թուի, ի ճախ է զանց առնել զխնդրոյս այսորիկ զպատճառն - 14.

ՃԱԽՈՒԿ - Եւ ամուրք յոյժ և անկասկածելիք ի ձեռս նոցա են, ամուրն Ջլմար և Սրինգ, և Ճախուկ բերդն. – 212. Եւ վարեն ի գերութիւն աւարառութեամբ զԼեկ և զԱղզի և զԿրերեացն և ի Ճախուկ գաւառէ: - 400. զի Գագիկ անցեալ ամրանայր ի Ճախուկ բերդի, ի կասկածի կալով ի Դերանկէն, ըստ զեկուցմանն զոր ինչ գործեաց Հասան առ Դերանիկն: - 350.

ՃԱԽՐ ԱՌԵԱԼ - և ճախր առեալ ի ներքուստ ի վեր ի լեառն Վարագ և երկրպագեալ աստուածազարդ քրիստոսապսակեալ փայտի խաչին Քրիստոսի, պատուանդանի ոտիցն Աստուծոյ - 392.

ՃԱԽՐԵԱԼ - Որկեն և եղեցանն առ նորա բերեալ բացայայտ ի խորհուրդ տապանին, ի Փռիւգացւոց ապարասանութենէ ի մեզ ճախրեալ ապրուստն. ի տանն Աստուծոյ զընթացսն քաջայարմարագոյն հաւատով բերեալ: - 396.

ՃԱԿԱՏ - Եւ այլքն մի ըստ միոջէ կացին ի կարգի ճակատուն – 232. Եւ անդ Վահան Արծրունի խոյակապ և յականաւոր քաջամարտութեամբ ընդ սրբոյն Վարդանայ ճակատ առ ճակատ վառեալ զպատերազմն, իբրև հուր ընդ եղէգն ճեմելով ի մէջ քաջ ախոյեանացն Պարսից: - 128. Եւ բազում անգամ ի բազում տեղիս տային ճակատ զօրքն Հայոց և Պարսից ընդ միմեանս. – 102. և Դերանիկն ճեմս առեալ սիգաքայլ երիվարաւն եհաս հանդէպ ճակատու գնդին վառեալ, միայն և առանձինն ի յառուամէջ տեղւոջ. – 352. և դիմեցին ի մէջ նոցա ի չորս առաջս, ըստ նմանութեան տեառնանման խաչին, և բախեցին զճակատն և պատառեցին զոռազմն և դարձուցին ընդ զառ ի վայրն և իջուցին ի լեռնէ անտի, և հարին ի հարուածս մեծամեծս. – 286. Եւ եղև իբրև գումարեցան ի մի վայր ամենայն բազմութիւն զօրացն աւելի քան զՄՌ-աց, և կազմեցին ռազմ և կարգեցին ճակատ – 284. Եւ ինքն շտապ տագնապէր փութացուցանէր ռազմ բոլորել, կարգել կազմել զճակատն, պատրաստել ի պատերազմ – 228. Եւ ինքն զօրավարն Գուրգէն եկաց ի ձախու կողման ճակատուն՝ ի թիկունս լինել գնդին հետևակազօր մարտակցացն – 230. Եւ ինքն իսկ գլխովին զօրավարն Բուհայ, հեծեալ յերիվարն, պնդեալ զինքն զինու ի պատերազմ ընդդէմ իշխանին, և զկորովին աղեղնաւորացն Ելիմացւոցն և զընտիրս հեծելոց նոցա ընդ ինքեան վառեալ ի ճակատի: - 208. և իջեալ ի դաշտավայրն, խումբ արարեալ, ճակատ կազմեալ ընդխառնեցան ի պատերազմ. և զբազումս դիաթաւալ կացուցեալ, ընդ որս էր Շապուհ նահապետն Ամատունեաց յանկելոց վիրաւորացն: - 310. և կարգեցին ճակատս և ռազմ բոլորեցին, և վահանաւորքն փակեցին զառաջակողմն ճակատուն և կացին ի թիկանց հետևակազօր նահատակացն. – 306. և կարգեցին ճակատս և ռազմ բոլորեցին, և վահանաւորքն փակեցին զառաջակողմն ճակատուն և կացին ի թիկանց հետևակազօր նահատակացն. – 306. և կարգեցին ճակատս, և բոլորեցին ռազմ, և գունդս գունդս յընտրելոց զօրացն ըստ ազգս ազգս, շուրջանակի ի ներքս փակեցին զլեառնն և դրօշս և նշանս բարձրագոյնս լայնատարածս կանգնեցին. – 280. և հրաման ետ Գուրգէն իւրում գնդին պատրաստել ի պատերազմ, կազմել ռազմ և տալ ճակատ ընդդէմ այլազգեացն – 230. Եւ յայտ յանդիման ի վերայ հասանել ոչ կարէր. գունդ կազմել և ճակատ պատրաստել ընդդէմ՝ անվայելուչ էր. – 346. և ոչ ի միում ճակատու դարձոյց Ապումուսէ զերեսս իւր յերեսաց Բուխայի. – 286. Եւ որք մերձ առ պարսպօքն զճակատն վառէին և զմարտն գրգռէին՝ զգեստն ինքեանց յասուէից կազմեալ – 208. և քակեցին զոռազմն և աւերեցին զճակատն և լքին զմիմեանս, և թողին զպատերազմն և գնացին փախստական ամենայն այր յո՛վ և կարաց զերծանել. - 306. զի մինչ ընդխոնեցաւ պատերազմն և դէմ առ դէմ ճակատէին՝ յանկարծակի այր մի ի նմանութիւն լուսոյ եկն եկաց ի մէջ ռազմի ճակատուն – 232. զոռազմ ճակատուն կարգեցին պատրաստեցին. – 210. զօրս գումարէիք, այրուձի կազմէիք, մարտ և պատերազմունս գրգռէիք, ճակատ դնէիք և զզօրս մեր ի

սատակումն սրոյ մատնէիք – 244. ի մօտ առ նոսա հասեալ՝ կարգեցին / 274/ կազմեցին զճակատն և ետուն պատերազմ ընդ զօրացն Ծանարաց. – 276. Իբրև գիտացին սուրբքն զանհուն պատերազմ չարին՝ վառեալ և նոքա զինքեանս հանապազակռիւ լինել ի ճակատուն, անխափան սաղմոսերգութեամբ զանուշահոտ աղօթս իւրեանց միշտ ի բարձունս առաքելով – 250. Իբրև հասին ուր հանդերձեալն էին՝ և երկոցունց զօրքն անհուն բազմութեամբ յանդիման եղեն միմեանց, և ճակատ առ ճակատ զգործս պատերազմին յարդարէին – 328. ճակատ առ ճակատու ձգին խումբ և անհնարին խառնուրդ. և մարտուցեալ ընդ միմեանս յայգուէ մինչև ընդ երեկս քաջապէս - 140. մեք տացուք զԱշոտ ի ձեռս քո առանց զինու և մարտից և ճակատուց կազմութեան, և մի ինչ յայնոսիկ աշխատ լինիցիս. – 212. մինչ նոքա յանհոգս յապահովս բնակէին՝ նոքա զռազմն կազմեալ վառեցին զճակատն. – 380. Յորոց միջի կացեալ Ապումբրուան համոզեալ նոցա ցածոյց զճակատ առ ճակատ վառեալ պատերազմն – 364. շռնջապահս ձիոցն և տաշտս գաւակացն և զանգապանս ի չորս կողմանս, ձգեալ և լանջացն զէն, և բարձրավիզ խրոխտանացն զրահս, և ոտնատորոփ փռնկալոյն մանեակս զանգակեալս, և մահիկս լուսնաձևս ի մէջ ճակատուն կապեալ – 208.

ՃԱԿԱՏ ԱՌ ՃԱԿԱՏ - Եւ անդ Վահան Արծրունի խոյակապ և յականաւոր քաջամարտութեամբ ընդ սրբոյն Վարդանայ ճակատ առ ճակատ վառեալ զպատերազմն, իբրև հուր ընդ եղէգն ճեմելով ի մէջ քաջ ախոյեանացն Պարսից: - 128. Իբրև հասին ուր հանդերձեալն էին՝ և երկոցունց զօրքն անհուն բազմութեամբ յանդիման եղեն միմեանց, և ճակատ առ ճակատ զգործս պատերազմին յարդարէին – 328. Յորոց միջի կացեալ Ապումբրուան համոզեալ նոցա ցածոյց զճակատ առ ճակատ վառեալ պատերազմն – 364. ճակատ առ ճակատու ձգին խումբ և անհնարին խառնուրդ. և մարտուցեալ ընդ միմեանս յայգուէ մինչև ընդ երեկս քաջապէս - 140.

ՃԱԿԱՏԱՄԱՐՏ - Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ – 278. Եւ գրէ առ իշխանաց իշխան՝ ի բաց լքանել եթէ ունիցի ինչ անօգուտս խորհել, ապա թէ ոչ՝ տեսից զքեզ, ասէ, ի զէն և յասպազէն և ի ճակատամարտ. – 322. և իբրև զմի անձն, վառեալ ի զէն և ի սուր և ի ճակատամարտ՝ հասեալ յամուրս՝ տապալէր զզօրութիւն նոցա սրով և աղեղամբ, ի փայլիւն սուսերի և նիզակի և ի գիշերամարտ նահատակութեանց, ըստ նմանութեանն քաջ զօրավարին Իսրայէլի Յեսուայ կամ Գէդէովնի կամ թէ նոյն ինքն նահապետին Աբրահամու, ի վերայ հասեալ Քանանացւոց, զյաւէտ յաղթութեան նահատակութիւն նահատակեալ՝ և դառնայ մեծաւ յաղթութեամբ: - 312. և նախ քան զմտացն յօժարագոյն առ հանդէսսն յառաջանալ՝ զմարմնոյն պնդութիւն անհանգիստ առ ճակատամարտսն յարատևել: -308. Եւ նախարարքն Հայոց կրէին կիրս ծանրաբեռինս ի զէն և ի ճակատամարտ: - 134. զի է անդ լիճ մի մեծ մօտ ի տեղին, որ էր տեղի ասպարիսի ճակատամարտ զօրու նահատակութեան քաջացն մերոց իշխանացն Վասպուրականի – 226. Ո՞չ ածեր զմտաւ, թէ յիսկզբանացն մինչ ցայսօր ժամանակի ամենայն ուրեք ուր և գումարէր զօրն և լինէր պատերազմ և սուր և ճակատամարտ՝ երբեմն յաղթեն և երբեմն ի պարտութիւն մատնին. – 282. ,,օրհնեալ է տէր Աստուած մեր, որ ուսոյց զձեռս մեր ի պատերազմ, և զմատունս մեր ի ճակատամարտ,, , և որ ի կարգին է: - 252.

ՃԱԿԱՏԵԱԼ - և գունդք ճակատելոցն ելին կացին մօտ առ քաջն մեր Աշոտ և ընտիր զօրավարն Հայոց առ մեծն իշխանաց: - 210. մինչ նոքա գունդ առ գունդ ընդդէմ միմեանց ճակատեալ կազմէին զռազմն, և փողքն գոչէին և դրօշքն տարածանէին և նշանքն փողփողէին, վահանաւորքն և նիզակաւորքն գոչէին, այրուձին այսր անդր վազս առնէին և ախոյեանքն յարձակէին, կապարճակիրքն աղեղանցն յուրային: - 174.

ՃԱԿԱՏԵԼ - և վառեալ ի զէն և յասպազէն՝ արձանացան իբրև զմի այր՝ և յանդուգն դիմացուածով խուռն յարձակմամբ հարեալ ի դիմի, ուր քաջքն այլազգեացն ճակատէին ընդ աջաթև /380/ կողմն. և պատառեցին զգունդն, և պարտեցին զախոյեանսն. – 382.

ՃԱԿԱՏԵՅԵԱԼ - յոյր ձեռն բազում արութիւն նահատակութեան երևեալ լինէին ի մարտս պատերազմաց և ի հանդէսս ճակատեցելոց ի միայնամարտիկ զինուորութեան: - 170.

ՃԱԿԱՏԻԼ - և արիաբար հանդիսացեալ գնդին Հայոց՝ ճակատեցան ընդ այլազգիսն հարուստ և ձիգ ժամս և հարին ի հարուածս մեծամեծս զբանակ այլազգեացն: - 306. զի մինչ ընդխոնեցաւ պատերազմն և դէմ առ դէմ ճակատէին՝ յանկարծակի այր մի ի նմանութիւն լուսոյ եկն եկաց ի մէջ ռազմի ճակատուն – 232.

ՃԱՅԹԵԼ - այլ ես ասեմ քեզ, եթէ Տէր կամեսցի՝ վաղիւ պատելոց է զքեզ պատերազմ քաջաց. և ճեթեսցեն/ճիշտը՝ճայթեսցեն/ ի վերայ քո իբրև զամպս երկնից ի բռնալիր նիզակօք անցանիցեն ընդ մէջ բազմութեան քո իբրև զփայլատակունս հրոյ շանթից: - 140. յայնժամ ահագինս որոտալով ճայթիցէ ի վերայ քո երկինք, և լսիցէ հնչիւն և բոմբիւն և դղրդիւն յանդնդոց, ձայն որոտալոյ սմբակաց բազում ամբոխից երիվարաց և աղաղակ բազում սպառազինաց յարձակեսցին ի վերայ քո. - 148.

ՃԱՅԹԻԻՆ - և ահեղ որոտումն և ահեղ թնդիւնք և բախմունք խուռն յարձակելոյ իբրև յամպոյ ճայթիւնք կարկտաբերք հրձգութեանց կերպաձգէին: - 328. կամ թէ յամպոց ինչ ճայթիւն արձակելոյ և ի վայր հրաձգութիւնն արկանէ ի կարկտաբեր և յանձրևաբեր ժամանակի - 228.

ՃԱՅԹՈՒՄՆ - և գրեթէ /գրքում՝ գրէթէ/ ոչ ամենևին ուրեք երևեցաւ այնպիսի ահաւոր տեսիլ զօրու և սպառազէն կազմութեան՝ ամենայն թագաւորաց, որ կացեալ էին ընդ ծագս տիեզերաց. զորոյ սաստիկ և ահագին որոտումնն և ճայթումնն և փայլիւն զինուցն, և որ ինչ յայնժամ զարդարեալ և զինեալ պատրաստեցան զօրքն Տաճկաց: - 284. Եւ ի սաստիկ բախմանէ խուռն նիզակացն և ի զինուց փայլելոյ և շողալոյ սուսերացն և սրնգելոյ աղեղանցն լարելոյ՝ հրաձգութիւն իմն արտաքս ելանէր իբրև յամպոց ճայթմանէ – 232. Զի թէ միոյ փայլատակման ընթացք և ճայթումն ամպոց բաւական է պակուցանել քաղել զուշեղութիւն ոգւոց, զի՞նչ ինչ յայնժամ կրէին ոգիք մնացելոցն յերկրի, ի սահանաբաց և յանդնդաքակ վրդովմանցն հոսելոց, նախ քան զջրհեղեղ ջուրց սատակումնն:-32. վառեալ լինէր իբրև զբոց հնոցի, իբրև զալիս ծովու դիզեալ կուտմամբ փրփրեալ ծիրանագոյն արիւնանման, ուժգին գոչելով անդնդաքակ յուզմամբ, իբրև զհեղեղատ յորդահոս ի ճայթմանէ կարկտահոս ամպոց – 180.

ՃԱՆԱՉԵԼ - ,,ա՛ղջկամարդ, ի բաց լեր յասպատակէ ասպարիսիս, ա՛յր կանացի, և ծանի՛ր զքեզ,,: - 114. ,,հա՛պա, քաջք Հայոց, և յայսմ ծանիցեն զմեզ և զարիանալն մեր,,: - 328. Այլ իբրև այն ինչ մերձ լինէր ամրոցն ի պաշարումն՝ Ամդայինն Յիսէ, որ Շեհի որդին, որ զզօրապետութիւնն Հայոց ունէր, ճանաչէր՝ ի հրապոյրս Մանազաւեան պետոյն և Ութմանացն ելեալ՝ երազապէս եկն եհաս ի վերայ Աշոտի ԺԵ հազարաւ հեծելօք վառելովք. – 334. այլ աստուածայինն Պօղոս ճշմարտագոյնս զայսոսիկ յայտնէ ասելով՝,,ծանեան զԱստուած, և ոչ իբր զԱստուած փառաւորեցին կամ գոհացան. – 52. Անկեալ էր յայնժամ ի պատերազմին Աշոտ Հայկազնեայ Գեղարքունեաց իշխան, որ Սուփանայ որդին ճանաչէր. – 368. գրէ թուղթ հաւատոց առ Ղևոն կայսր Յունաց, և ընկալեալ ի նմանէ պատասխանիս՝ բազում ինչ ի Կուրանէ անտի իւրեանց արտաքս ընկէց զյոյժ առասպելագոյնն, քանզի ստուգապէս ծանեաւ զզօրութիւնն. – 166. և ահա Ապումուսէ, որ ճանաչէր երիցու որդի՝ հանդէպ նոցա ել պատերազմ և հանդիսացաւ ընդդէմ նոցա. – 284. և աղաղակեալ զկնի նորա՝ զի թերևս ի լուր ձայնին և ի փայլումն զինուցն և ի շողալ սուսերին և ի խխնջիւն քաջ երիվարին և ի վազս երագութեանն ուժոյ ազդ լինիցի և դարձցի ի ձայն նոցա և ծանիցէ, և դարձցի ի կորստական ճանապարհէն – 228. և դարձեալ թէ՝ ի գերութիւն մատնեսցի ժողովուրդ իմ, վասն ոչ ճանաչելոյ նոցա զՏէր. – 182. և թռչունք և գազանք ծանեան զժամանակս գալստեանն իւրեանց – 268. և ծանեաւ թէ գուժկան ոք է - 230. և ոչ միոյ ումեք կորնչել, բայց ի միջոէ ումեմնէ, որում /գրքում՝ որուն/ անուն Աշխէթ ճանաչէր, այր պերճ և անուանի ի զօրուն քաջամարտիկ, ունելով ընդ ինքեան գունդ հարուստ /270/ իբրև ծով առելոյ զօրավարաց. – 272. և տիրէր յայնժամ մեծի կողմանն Աղուանից Ապումուսէ ոմն, որում վերծանութեանն յայտնութիւն՝ երիցու

որդի ճանաչէր: - 276. Զայս սակաւուք ի մասնէ գրեցի ճանաչել միայն զազգս: - 18. գիտացին և ծանեան, թէ ունայնութիւն և ստութիւն են կեանք աշխարհիս և երազ դիւրամոռաց և ստուեր երագահոս – 264. Իսկ Մեհուժան ծանեաւ զինչ պատահելոց էր նմա ի կայսերէ և ի նախարարացն Հայոց, ոչ յաւել դառնալ ի Հայս. – 110. ծանուցանէր զզօրութիւն իւրաքանչիւր աշխարհաց և զամուրս նոցա և զզօրութիւն պատերազմաց նոցա ըստ ազգս ազգս: - 270. Նմանապէս կամ թէ ևս հրաշափառագոյն երիցս երանելիք Սողովմոն, որ Սևորդին ճանաչի, և Կախայ վերին աշխարհեցին՝ ոչ խոտորեցան ի բանս թագաւորին – 292. ՈՐ ԻՆՉ ԳՈՐԾԵՑԱՒ ՅԵՐԿՐՈՐԴՈՒՄ ԱՄԻՆ ԳԱԼՍՏԵԱՆՆ ԲՈՒԽԱՅԻ, ՈՐՔ ԵՆ ՈԼՈՄԲԻԱԹՔ ՎԱՄՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ԸՆԴ ՍԱՀԱԿԱՅ ԻՍՄԱՅԷԼԱՑՈՅ,ՈՐ ԻՍՄԱՅԷԼԻ ՈՐԴԻ ՃԱՆԱՉԷՐ, ԵԻ ՎԱՄՆ ՊԱՇԱՐՄԱՆ ՔԱՂԱՔԻՆ: - 268. որոց անուանք ճանաչի սոցա՝ տէր Սմբատ սպարապետ Հայոց, և Գրիգոր Քուրդկայ որդի Մամիկոնէից տէր, և Ատրներսէհ /296/ Աղուանից իշխան, և Գրիգոր Սիւնեաց տէր – 298. որոց անուանք ճանաչին, միոյն Գէորգ յԱկեցի տոհմէ, և միւսոյն Խոսրով ի Գաբաելեան տոհմէ: - 222. որպէս Պօղոսի հաճոյ թուի ասել, թէ ,,զորս յառաջն ճանաչէր՝ յառաջագոյն հրաւիրեաց կերպարանակից լինել պատկերի որդւոյ իւրոյ,,: - 300. Սոցա անուանք ճանաչին՝ Ատոմ Անձևացի և Մլեհի Վարաժնունի և Գէորգ Բողկացի և Վասակ, և այլք բազումք, որոց անուանք գրեալ են յերկինս: - 266. Սոքա անուանք ճանաչին միոյն – 202. ՈՒՆԵԼՈՅՆ ԴԵՐԱՆԿԻՆ ԶԿՈՐԱՊԱՂԱՏՆ ԻՇԽԱՆ ՏԱՐՈՒՆՈՅ, ԵԻ ԶԴԱՒԻԹ, ՈՐ ԱՐՔԱՅՆ ՃԱՆԱՉԷՐ՝ ԻՇԽԱՆԱՑՈՒՑԱՆԵԼՈՅ: - 340. տես քեզէն և ծանի՛ր, զի ոչ գոյ վնաս իմ յիրիդ յայդմիկ կամ կարողութիւն արձակել զքեզ,,: - 238.

ՃԱՆԱՊԱՐՀ - Ազդ լինէր յոմանց գրումն անյայտիցն, թէ ,,այս ոմանք այսորակ երիվարօք յայս նիշ նիւս կեղթում, ի մէջ բղեղի պահարանեալ նամակ տանին ընդ կողմն Ապահունեաց. արդ զգուշացիր ճանապարհիդ,,. - 340. այլ գնաց զխոտորնակ և զձախողակի ճանապարհ աղտեղասէր բազմադիմակ պղծութեամբք – 108. Այլ ելեալ արտաքս ի ռազմէն՝ դարձաւ փախստեայ ընդ ճանապարհին Հողցայ. – 368. Արդ այսքանեաց վկայութեանց ի մի վայր եկելոց՝ մի ելցուք գհետ առասպելաբանիցն թէ ընդ անկոխն գնալով ճանապարհ. – 260. Դէպ եղև նմա ճանապարհաւ գալ ի քաղաքն Մադիամ, էր և ծանօթ գիտութեան գրոց, թէպէտ և ոչ կատարելապէս: - 162. Եւ ազատորերոյն Վասպուրականի աղերսեալ՝ մի երթալ զայն ճանապարհ, առաջի դնելով զախտակրելն՝ նորա ընտրեալ զմահ ի վերայ քեռոյն իւր, քան զկեանս կեղակարծ ինչ խորհել զնմանէ: - 384. և աղաղակեալ զկնի նորա՝ զի թերևս ի լուր ձայնին և ի փայլումն զինուցն և ի շողալ սուսերին և ի խխնջիւն քաջ երիվարին և ի վազս երագութեանն ուժոյ ազդ լինիցի և դարձցի ի ձայն նոցա և ծանիցէ, և դարձցի ի կորստական ճանապարհէն – 228. և այլ ոմն յարտաքին իմաստնոց ասէ, ընդ աներկիւղ ի ճանապարհ մի երթալ: - 354. և անդուստ խաղացեալք ընդ անապատ ճանապարհ գնացաք ի ծովակողմն կոյս – 50. Եւ արտաքոյ յետ ճանապարհին իմացաք էշ մատակ, որ ունի յաւանակ – 50. և դարձուցին ընդ նոյն ճանապարհ ընդ որ եկեալ էր, ոչ թողացուցին նմա ելանել ընդ աշխարն Վասպուրական. – 336. Եւ եղև այր թանգար արուեստիւ և հմուտ վաճառականութեան. հարկանէր ճանապարհս հեռաւորս ի գործ վաճառականութեանն, յԵգիպտոս և ի կողմանս Պաղեստինացւոց. – 158. Եւ երկայնագոյնս զպատաղմունսն ի ճանապարհին արարեալ՝ ձգին մինչ յԱրզն Աղձնեաց – 66. և զինքն համեմատ Փրկչին ասաց լինել և ուղեկից ճանապարհի նորա, յասելն Եսայեայ մարգարէի, ,,հեծեալ մի իշոյ, և հեծեալ մի ուղտու,,՝ զայս ամենայն յինքն յարակցէր: - 164. և ընդ հարթն գնասցուք ճանապարհ, և մի խոտորեսցուք մի յաջ և մի յահեակ. – 256. և իբրև զեկուցաւ նմա եղեալքն՝ դարձաւ անդրէն գնաց յիւր ճանապարհ: - 332. Եւ ինքն Աւշին զտանջանացն փորձական կիրս կրեալ, դառնագոյն քան զլեղի իժի ճաշակս ճաշակեալ՝ գնաց զկորստական ճանապարհին. – 376. և հորդեաց երանելին Զուիթայ ճանապարհ բարի բազմաց վկայից ի մէջ Հայաստան աշխարհիս, որ յարևելս և յարևմուտս: - 104. և նոցա կալեալ զճանապարհն անապատի՝ գնացին ի Տաճկաստան առ որդիսն Իսմայէլի, ի քաղաքն որ կոչի Մադիամ – 156. և վաճառականքն զհեռաւոր

ճանապարհացն խոկային պատրաստութիւնն – 268. զի ապականեաց ամենայն մարմին զճանապարհս իւր ի վերայ երկրի. – 28. զի մեռաւ նա ի ճանապարհի, ի կողմանս Ասորոց, յելանել նորա ի վերայ աշխարհիս Հայոց՝ չարչարեալ զսուսա որպէս խորհեցանն. – 184. զի ոչ կամիմ զմահ մեղաւորի, որպէս բառնալ նորա ի չար ճանապարհէն և կեալ: - 30. Իբրև հեռացաւ թագաւորն զերկուց աւուրց ճանապարհ՝ Ապումբուան ելեալ ի ձիընթացիկ ասպարէզն զգնայր. – 368. Իբրև ստուգեցաւ որ ինչ եղեալն էր՝ փութացան խնդրել ի քաղաքին և ի կիրճս ճանապարհին, յոր կողմ և աճապարեաց ոք, մինչ անցեալ գտին զհարեալն դիւի չարի, զի կայր դեռ կիսամեռ: - 378. Իսկ զԱհմատ ընդ Վասպուրական աշխարհն անցանել գնալ՝ ելեալ զհետ նորա Շապուհ որդի Աշոտի, մինչ տանել հասուցանել զնա ի մուտս Ասորեստանեայց ճանապարհին: - 346. Իսկ ի հարաւակողմն կուսէ ի ջրամբար արձանագործ քարեղինէն ճանապարհ աշտիճանեալ /390/ ներքուստ ի վեր մինչ ի կատար անձաւին հեշտալիր զելս և զէջս յօրինեալ, քարագործ աւազամած կրագործութեամբ: - 392. Իսկ Պարսկահայոց գոեահն խուժան ածեալ, գաղտագնաց եղեալ ընդ անկոխ ճանապարհս՝ գան հասանեն ի Մարդաստան գաւառ յաւանն Վիտահոտ – 400. նստէր փորող պողոտային նրբավողոց ճանապարհին, որ հանէր ի վերին մայրաքաղաքն Սիոն, ի բանակետղն երկնաւոր զօրացն յարքայանիստ քրիստոսական թագաւորութեան: - 204.

ՃԱՆԱՊԱՐՀ ԱՐԱՐԵԱԼ - Եւ եղև ի գնալ Դերանկին ի ձմերոցս Վասպուրական իշխանացս, ճանապարհ արարեալ ընդ ձորն Ընծայից, որոյ ելքն ընդ գաւառն Հեր քաղաքի: - 352. Եւ ճանապարհ արարեալ ընդ կողմն հիւսիսոյ՝ ել դէպուղի ի Կարնոյ քաղաք – 148. ճանապարհ արարեալ ընդ Ատրպատական, կասկածելով թէ գուցէ Գուրգէն և կամ մի ոք ի տոհմէն Արծրունեաց և նոցին ազատաց ի կորովացն Վասպուրական հեծելոցն հասանիցէ ի վերայ և թափիցէ զնա ի զօրացն և հանցէ ի ձեռաց իմոց: - 220. Յայնմ ժամանակի Բուհայ եկն եմուտ ի Խլաթ քաղաք, ճանապարհ արարեալ ընդ կողմն Ապահունեաց. – 200.

ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴԵԼ - քանզի ասեն զկնոջէն, յորմէ նեռնն է ծնանելոց՝ ճանապարհորդել յԵգիպտոսէ յաշխարհն Պաղեստինացւոց, և ցանկացեալ տեսանել զարձան կնոջն Ղաւտայ երթեալ դադարէ անդ հանգստութեամբ. – 158.

ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴԻԼ - Զի թէ առագաստ նաւին յերկոսին կոյս ոչ պարզիցի՝ ոչ ուղղակի նաւարկութիւնն ճանապարհորդիցի, կամ թէ նաւաբեկեսցի իսկ ի բռնութենէ մրրկալից հողմոյն զալիսն կուտակելով: - 256.

ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴՈՒԹԻՒՆ - առաջապահեստ ճանապարհորդութեանն արարեալ զՄերշապուհ Արծրունի զօրավար Հայոց և զՎահան Ամատունի և եղբայր Մեհուժանայ՝ տարեալ հանգուցանեն ի տեղւոջ հայրենեացն վկայարանի ի Թորդան: - 108.

ՃԱՇ - և տայր զօրավարին և իշխանացն ամենեցուն պարգևս մեծամեծս, և բաշխէր զօրացն ամենեցուն դահեկանս ի խոռկս, և ճաշս և ընթրիս ուրախութեան կազմէր ամենայն զօրացն մինչև Է օր: - 144.

ՃԱՇԱԿ - ճաշակեալ ճաշակս զհացն կենդանի, և զաղբիւր արեանն կենդանի և կենդանարար որդւոյն Աստուծոյ՝ աւանդեաց զհոգին ի ձեռս սրբոց հրեշտակաց – 388. Եւ ինքն Աւշին զտանջանացն փորձական կիրս կրեալ, դառնագոյն քան զլեղի իժի ճաշակս ճաշակեալ՝ գնաց զկորստական ճանապարհն. – 376.

ՃԱՇԱԿԵԱԼ - Եւ ինքն Աւշին զտանջանացն փորձական կիրս կրեալ, դառնագոյն քան զլեղի իժի ճաշակս ճաշակեալ՝ գնաց զկորստական ճանապարհն. – 376. ճաշակեալ ճաշակս զհացն կենդանի, և զաղբիւր արեանն կենդանի և կենդանարար որդւոյն Աստուծոյ՝ աւանդեաց զհոգին ի ձեռս սրբոց հրեշտակաց – 388. ճաշակեալ սակաւ ինչ հաց և գինի գոհացաւ, և առ ընտանիս իւր դարձեալ թախանձագին՝ յարուցեալ էջ ի յամրոցացն – 216.

ՃԱՇԱԿՈՒՄՆ - Այլ և նախապատիւ եւս քան զայրն յաստուածականին լինել կնոջն նախայարձակ ճաշակմամբն: - 20.

ՃԱՌ - Աստանօր ոչ հեշտալիր թուին ինձ պատմութիւն ճառիս շարագրութեան: - 350. Բայց մի ինձ մեղադիր լինիր, ո՛վ ուսումնասէր դու, սակս ոչ զբովանդակ սորա գործս շարել ի ճառս մանրապատումս: - 302. Յայսմ վայրի ոչ մտադիւր ախորժակօք գրեմ զճառս պատմութեանս, որ տրտմականքն, քան թէ ուրախականքն յառաջանան տիրել ինձ: - 384. որ կարի սիրելի է ինձ, մանաւանդ թէ յոլովից, կամ թէ ամենայն հաւատացելոց ի Քրիստոս՝ յերկարագոյնս առնել ի ճառիս զդեգերումն շահատակութեան, ձեզ լսել և ինձ գրել: - 76. Սաստիկ և վտանգաւորք և լի դառնութեամբ որ ինչ ի ճառի աստ են յիշատակարանք, սակս յանձնառութեան մեծ նախարարացն և իշխանացն մերոց. – 240.

ՃԱՌԱԳԱՅԹ - և արևն ի վերայ հասեալ սպառազէն զարդուն՝ և մերկ սուսերացն փայլեալ՝ ճառագայթս արեգականայինս յինքեանց ձգէին շուրջ զլերամբն. – 208. և թէ զիա՛րդ գունդք գունդք հրեշտակաց մի զմիոյ կնի ելևելս առնեն, և զիա՛րդ փայլեալ նշանն տէրունական ահաւոր ճառագայթիւք – 284.

ՃԱՌԱԳԱՅԹԱՁԻԳ - արեգականային ի վերայ խաղալով ճառագայթաձիգ ճեմականացն, յելս և ի մուտս. – 86.

ՃԱՌԱԳՐԵԼ - Զոր յառաջ մատուցեալ ասացից ըստ կարգի, թէպէտ և ոչ խնդամիտ յօժարութեամբ՝ սակայն ակամայ և ի հարկէ ճառագրեցից զբացումն դրան աստուածասաստ բարկութեան ի վերայ մեր – 196.

ՃԱՐԱԿ - և սրոյ ճարակ զամենեսեան տային, խիզախելով իբրև զքաջ նահատակս. – 174.

ՃԱՐՊ - այլ ըստ օրինակի ասացելումն ի Տեառնէ Մովսէսիւ՝ առ ի յանդիմանութիւն արտաքնոցն, զճարպ մեռելոտւոյ տանել ի գործ ինչ արտաքին, այլ ոչ թէ ի կերակուր: - 54.

ՃԱՐՏԱՍԱՆԱԳԱՆ - և զի էր վարժեալ ուսմամբ Աստուածաշունչ գրոց և ընդել և ծանոթ էր ճարտասանական հրահանգիցն՝ եդ առ յայն ժամու իմացական տեսութիւնն զերգս – 284.

ՃԱՐՏԱՍԱՆՈՒԹԻՒՆ - յաճախագոյնս վասն Գուրգինայ վայելէ զդրուատեացն, կարևոր է բազմաձեռն աճմամբ զդրուատեացն յերկարագոյնս հատուցանել զճարտասանութիւնս. - 300. Յերկարագոյնս վասն սորա աճեցուցանել հարկաւոր է զողբերգականացն ճարտասանութիւնս: - 384. Յոքունց կամ թէ բնաւից կարօտանամ իմաստասիրաց գումարից ի մի վայր հասելոց՝ զողբերգականացն ճոխաբանել ճարտասանութիւնս. – 352.

ՃԱՐՏԱՐ - Եւ ոչ անվկայ բանս, որպէս վերագոյնն գրեալ է մեր զդերահատուցականս սորա, վկայութեամբ մարգարէական տառիցն, որպէս և ի պատահմանէ իրացն ճարտար գիտեն՝ որք են ի ժամանակս յայսոսիկ մնացեալ յայն ժամու անդ հանդիպելոցն: - 262. Քանզի ի գնալ նորա զօրացուցանել զքեռին իւր զթագաւորն Հայոց, իսկոյն յելանելն նորա ի տանէ իւրմէ ի Վան քաղաքէ՝ տիրէ ի վերայ նորա ցաւք հիւանդագինք կարապետք մահու, անմերձենալիք ճարտարաց բժշկական ձեռնարկութեանն: - 384.

ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏ - և արծաթագործ եօթնփորձեան հրաբորբոք ճարտարապետն ի բովս հալոցացն զուտ և վճիտ արծաթ ընտրելով, արծաթեղինաւն զփայտեղէնն պատեալ արտաքուստ – 378. Իսկ ոմանք ի պատմագրաց ասեն, թէ և դուստր Նոյի և ճարտարապետ նաւին կնաւ և որդւովք և կարևոր բարեկամօք. (տապանի մեջ են մտել) որ և ինձ հաւանականք այսոքիկ թուին. – 30. Նշանն քրիստոսեան քառածրագիծ փայտիւ արուեստագործեալ ճարտարապետի ումեմն հիւսնեալ – 378. որգունակ քաւութիւնն և այլ կաի սպասու խորանին ի Մովսիսէ օրինադրեալ ի ձեռն ճարտարապետացն Եղիաբ և Բեսելիէլ խորանայարդարք: - 378. Ուստի պարտ իսկ էր նախ զանձանց և եթ գիտել, և ապա յերևելեացս աստի զճարտարապետն սոցա իմանալ. – 54.

ՃԳՆԱՍԷՐ - և երթեալ բնակէ առանձնապէս ի Գողթն գաւառի ի տեղւոջ վարդապետութեան սրբոյն Մեսրովպայ, ճգնասէր հրեշտակակրօն վարուք, երանելի մարդկան և ահարկու դիւաց: - 120.

ՃԳՆԱՒՈՐ - առատապէս հեղեալ զգութ … և ի ձեռն հովուապետին սրբոյն Յովհաննիսի եպիսկոպոսի և ճգնաւոր քահանայի Գրիգորի, որք միշտ զողորմութեանց խնդրուածս վասն ժողովրդեանն տեառն ի վեր առաքէին , զոր օրինակ և հրեշտակն տեառն աղերսէր Աստուծոյ, ասէ – 314. և զինքն յանձն արար երանելի եպիսկոպոսին և ճգնաւոր

քահանային, հանգեաւ բարի խոստովանութեամբ ի հոռի ամսեան, որ օր Ե էր ամսոյն յաւուր ուրբաթու՝ ի Քրիստոս Յիսուս ի Տէր մեր – 254. և զուարճացեալ լինէին սուրբ ճգնաւորքն յաւուրս պենտեկոստէից. – 254. Եւ յայսմ պատերազմի ոչ միայն երանելի եպիսկոպոսն և ճգնաւոր քահանայն մարտակից էին տեառն Գրիգորի, այլ և զօրք հրեղինաց – 252. Ընդ նոսին և երանելի եպիսկոպոսն Յոհաննէս և ճգնաւոր քահանայ Գրիգոր – 324. ղեն զոմն ի ճգնաւորացն առ տիկինն, զկռոցն յանդիմանելով զսնոտի և զանօգուտ պաշտօնն, որպէս և սուրբն Քոհւսի առ Արտաշէս: - 88.

ՃԳՆԵԱԼ - որ ի վերայ եկեղեցեաց Քրիստոսի և սուրբ ուղղափառ հաւատոյ արեամբ չափ ճգնեալ նահատակեցան, և զխոստովանողական անուն ձայն ի վերայ եդեալ կարդային: - 132.

ՃԳՆՈՂԱԿԱՆ - Բայց ինձ ոչ դանդաղելի կամ պատկառելի կամ մեղանչելի է զուգակշիռ նահատակելոցն նահատակակից վարկանել զսա և մարտիրոսականաւն զսորայս դրուատել ճգնողական մրցմունս – 300.

ՃԳՆՈՒԹԻՒՆ - Եւ բազում այն էր որ մարտիրոսական ճգնութեամբ վկայեցին, քան որք դրդուեցան, առ ոչինչ համարելով զյափշտակութիւն ընչից և ստացուածոց և զմահս դառնագոյնս: - 124. և կէսք ընկալան զճգնութիւն մարտիրոսական մահու - 222. որք հեղին զարիւնս իւրեանց … և վասն ճգնութեան երանելոյն Գրիգորի Արծրունոյ քաջ նահատկին, յաղթող վկային, խոստովանողին Քրիստոսի – 314.

ՃԵՂՔԵԱԼ - և ճեղքեալ՝ զօրու թշնամեացն յայսկոյս և յայնկոյս՝ արարին մտանել նմա ընդ մէջ զօրուն: - 352.

ՃԵՂՔԵԼ - Այլ որ փոփոխէ զսիրտս իշխանաց նախախնամօղն Աստուած՝ քակեալ բաժանեաց ճեղքեաց զՅովսէփ ի յԱւշնէ. – 374. Եւ արար՝ մինչ ճեղքեաց խզեաց զմիաբանութիւնն Հայոց: - 350. Եւ սկսան յաւելուլ ի վերայ չարեացն այլ չարիս, զի ընդ միմեանս մարտ և կռիւս դնէին յաղագս իշխանութեանն ցանկութեան, և ճեղքեցան ի միմեանց և զօրս գումարեցին ի զերծելոցն ի սրոյն և ի գերութենէն Բուխայի. – 298.

ՃԵՄ - զոր արհամարհեալ Շաւասպ /114/ արձակերեսան զերիվարն ի սիգաքայլ արշաւանս արարեալ՝ աներկիւղ համարձակութեամբ էանց գնաց ճեմ զճեմի առ զօրավարն Անատողի: - 116. զոր արհամարհեալ Շաւասպ /114/ արձակերեսան զերիվարն ի սիգաքայլ արշաւանս արարեալ՝ աներկիւղ համարձակութեամբ էանց գնաց ճեմ զճեմի առ զօրավարն Անատողի: - 116.

ՃԵՄԱԿԱՆ - արեգակնային ի վերայ խաղալով ճառագայթաձիգ ճեմականացն, յելս և ի մուտս. – 86.

ՃԵՄ ԱՌԵԱԼ- և թագաւորն Լիդէացւոց ճեմս առեալ երթայր զկնի զօրուն: - 66. և Դերանիկն ճեմս առեալ սիգաքայլ երիվարաւն եհաս հանդէպ ճակատու գնդին վառեալ, միայն և առանձինն ի յառուամէջ տեղւոջ. – 352.

ՃԵՄԱՐԱՆՔ - դուզնաքեայ երասանակալ փայտիւն վազս առեալ սիգաքայլ ճեմարանօք ընդ կապուտակաձև երկնագոյն լեռնային և դաշտական ասպարէզս – 396.

ՃԵՄԵԼ - Եւ անդ Վահան Արծրունի խոյակապ և յականաւոր քաջամարտութեամբ ընդ սրբոյն Վարդանայ ճակատ առ ճակատ վառեալ զպատերազմն, իբրև հուր ընդ եղէգն ճեմելով ի մէջ քաջ ախոյեանացն Պարսից: - 128.

ՃԵՄԻԼ - նազելով և սիգալով, իբրև զկորիւն առիւծու ճեմէր, անկասկածելի մնալով, առ ոչինչ համարելով զհէնն եկեալ հասեալ, փակեալ շուրջ զնովաւ. – 210.

ՃԵՆԱԶՆԵԱՅ/ՃԵՆԱԶՆ/ - յերկուց թագաւորազանց զաճմանն սեռի բերելով զբողբոջս զՍենեքերիմայն և զՄամգունեաց ճենազնւոյ, ի միասին զզուգամասն պայազատեալ գահընկալ թագաւորական զարմ - 300.

ՃԵՊ - Եւ ելանէին գունդք գունդք շտապով և ճեպով մի զմիոյ կնի, և ամենայն ոք որ տեսանէր՝ ընդ մեծաւ երկիւղիւ ներքաղրեալ լինէր: - 284. Նոքա վազս առեալ ճեպով խուռն յարձակմամբ սպառազինեալ այրուձիոց. – 352. փութացաւ ի կողմանցն Տարունոյ երագագոյն ճեպ զճեպի. – 322.

ՃԵՊ ՋՃԵՊԻ - փութացաւ ի կողմանցն Տարունոյ երագագոյն ճեպ զճեպի. – 322.

ՃԵՊԵԼ - Աստանօր զվկայեալ բանիս՝ և մեք ի ճեպելն փութասցուք – 260. Եւ ինքն զօրավարն Մուսէ ճեպէր շտապէր՝ փութալ առ պատերազմն վառել – 328. և իւրաքանչիւր այր զախոյեան իւր յերկիր հարեալ՝ և ինքն զկնի միւսոյն ճեպէր: - 232. և հրաման հարկեցուցանող ճոխութեան քո ստիպէ զմեզ, ճեպել փութալ առ գիւտն հանդիսանալ և կարգել ոճով զփափագելին յայտարարական գրով, դրոշմել կանոնել ի գիրս աստ – 12. Զի թէպէտ և Գուրգէն մեծաւ զօրութեամբ ունէր զդէմ յարձակելոցն ի վերայ, որոց զիշխանականն ճեպէին հասանել գահ, կամ որ արտաքին տաճկական պատերազմունքն բռնաբար ի ներքս դիմէին՝ սակայն ոչ յապահովանայր դեռ երկիրն: - 316.

ՃԻ - Եւ այս ամենայն այսպէս եղեալ, կեցեալ սուրբն Սահակ ամս ՃԻ՝ փոխի յաշխարհէս ի կարգս հրեշտակաց – 120. որոյ ժամանակ կենացն տևեալ ձգեալ ամս ՃԻ լի և պարարտ ծերութեամբ – 122.

ՃԻՉ ԲԱՐՁԵԱԼ - իսկ կինն ճիչ բարձեալ ասէ. ,,առ թագաւորն հասցէ գոյժ իմ,, , շրջելով ընդ բանակն հոլանի, զոր չէր օրէն տաճկական ազգի կանանց, բայց ոչինչ օգնեաց. – 272. և նորա ճիչ բարձեալ ասէ, քրիստոնեայ եմ. և նա ևս պնդէր և ասէր, ,,մի՛ մեռանիր, մսլիմանակ ես,,. – 222. Կինն դարձեալ ճիչ բարձեալ ասէ. ,,վասն իմ սպաներ զտէրն իմ. ես ոչ վայել եմ քեզ կին, այլ մեծի թագաւորին,,. – 272.

ՃԻՌ - և Հայրակղի ժողովեալ զամենայն արևելեայս իբրև ՃԻՌ՝ դիմէ ի վերայ Խոսրովայ: - 148.

ՃԻՐԱՆ - Վէմս զերեսօք արկեալ արտօսր յորդառատս ի խտղտելի աչաց ի վայր հեղեղատելով, զնորափթիթ ծաղկազարդ ոսկեճաճանչն մորուացն ճիրանամբքն զխզումնն, և որ առաւելեալն քան զսոյն զապաշաւանացն զանյագութիւնն: - 386.

ՃԽ - և անյապաղ մինչ այս մինչ այն՝ նոցա հարեալ ընկեցեալ ի զօրացն Պարսից գունդ մի հարուստ արք իբրև ՃԽ: - 128.

ՃԿԲ - Յարէդ լեալ ամաց ՃԿԲ ծնանի զՅենովք – 26.

ՃԿԵ - Արդ Ենովք լեալ ամաց ՃԿԵ ծնանի զՄաթուսաղայ – 28. Մաթուսաղայ լեալ ամաց ՃԿԵ ծնանի զՂամէք: - 28. Մաղաղիէլ լեալ ամաց ՃԿԵ-ից, ծնանի զՅարէդ: - 26.

ՃՀ - Կայինան լեալ ամաց ՃՀ ծնաւ զՄաղաղայէլ: - 26.

ՃՁԶ - Իսկ զԳողթն գաւառ ի ժամանակի կատարման սրբոյն Վահանայ, յամի ՃՁԶ թուականութեանց, յորում ամի կատարեցաւ սուրբն Վահան, որ էր որդի Խոսրովայ Գողթան տեառն: - 390.

ՃՁԸ - Ղամէք լեալ ամաց ՃՁԸ ծնանի զՆոյ - 28.

ՃՂ - Ենովս լեալ ամաց ՃՂ ծնաւ զԿայինան: - 26.

ՃՆՇԵԱԼ - զոր ի զօրութիւն թիկանց ուժոյ բազկաց ճնշեալ և մածուցեալ ընդ միմեանս՝ զնրբութիւն մազոյն թաղ կոչեցին – 208.

ՃՇՄԱՐԻՏ - մանաւանդ զի և թագաւորին նախ ակն ունէր զդառնալն ի կռոցն ի յերկրպագութիւն Քրիստոսի ճշմարտին Աստուծոյ. - 88. ,,ընդէ՞ր որպէս մանուկ տղայ համարիս, արկանել առաջի իմ զպատրանս, սնոտի, առասպելաբան, խաբեբայ և պատիր յոյս խոստանալով ինձ՝ հանել զիս ի ճշմարիտ յուսոյն, զոր ի մանկութենէ ի վերայ հասեալ ճշմարտութեանն,,: - 294. ,,ի քո իսկ ինքնակալ թագաւորութեանդ և ի յօրէնս առաջնորդին ձերոյ գրեալ է՝ ոչ գոլ ճշմարիտ վկայութիւն միոյ ուրուք և հաւատարիմ – 244. Ետ պատասպանի երանելի Մուկաթլ լի հաւատովք և ճշմարիտ խոստովանութեամբ ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ, ասէ. – 290. Եւ արդ ասացից փոքր ի շատէ զյայտնի գործեցեալսն, զի և որ ինչ ընդ սոքօք և յետ սոցա ի գլուխ ելին հանգամանք իրաց՝ և այնմ առանց երկբայութեան հաւատասցես, իբրև ճշմարիտ և անսուտ պատմողի: - 240. և աւանդեաց զոգին երանելին Յովնան ճշմարիտ խոստովանութեամբ ի Հայր և յՈրդի և սուրբ Հոգին, որում փառք յաւիտեանս: - 296. Եւ թէպէտ յայնմանէ վրիպեցոյց ճշմարիտն Աստուծոյ պատուհաս՝ այլ չարն սովորական բնաւորեալ պահեցաւ անվրէպ: - 38. և որպէս պատմեն զնմանէ՝ զի դարձաւ յետս յԱստուծոյ և դարձոյց զերեսս իւր ի ճշմարիտ դաւանութենէ յերկրպագութենէ Աստուածորդւոյն, որպէս ասաց՝ դարձուցին յիս զթիկունս և ոչ զերեսս իւրեանց. – 248. Եւ ուսեալ Հրէիցն զպատճառս փախստեանն՝

խրախուսեցին ի միաբանութիւն, ճշմարիտ ասել զասացեալսն, իբրև նախանձախնդիրք Աստուծոյ և որդիք Աբրահամու և եղբարք միմեանց: - 160. զշրթունս մեր մաքրեսցուք ի մաքուր խոստովանութիւն հպելով և զմիտս մեր սուրբ պահելով ի հաւատս ճշմարիտս. – 256.կարծեաց համանգամայն զբոլոր պաշտօնեայս Քրիստոսի ի բաց վճարել ի հաւատարիմ երկրպագութենէ ճշմարտին Աստուծոյ տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի. – 264. միանգամայն սաստկացուցանէր ի վերայ նորա զահարկութիւնն, զի գոնեայ այնու կարասցէ արդեօք վրիպեցուցանել ի ճշմարիտ հաւատոցն որ ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ. – 294. Նոյնպէս եթէ ոչ հաւատք սրտի և խոստովանութիւն շրթանց ամբողջ պահիցին՝ ոչ կարասցէ հետևել ճշմարիտ դաւանութեանն ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ – 256. տայր հրաման փշրել և խորտակել զկենդանագրեալ պատկերս ճշմարիտ մարդեղութեան Փրկչին և նորին աշակերտաց: - 168. Քանզի թէպէտ և անվաւեր ի նոցանէ գրեցեալքն ասացան՝ այլ բազում ինչ և առ ճշմարիտն ստուերաբանեն – 18.

ՃՇՄԱՐՏԱԳՈՅՆ - այլ աստուածայինն Պօղոս ճշմարտագոյնս զայսոսիկ յայտնէ ասելով՝,,ծանեան զԱստուած, և ոչ իբր զԱստուած փառաւորեցին կամ գոհացան. – 52. Այլ ճշմարտագոյնք են Սողոմօնեանքն, զի ասէ, ,,վա՛յ միումն. յորժամ գլորիցէ, ո՞ յարուցանիցէ զնա,,. և եթէ ,,լաւ են երկուք քան զմի, զի եթէ միովն գլորիցի ոք՝ կանգնեսցի,,: - 354.

ՃՇՄԱՐՏԱՊԷՍ - և կերիցեն քարինք և փայտք և այլ կաիք երկաթեղէնք, որպէս և զայն որ ի նմայն պատարագի մարմին և արիւն որդւոյն Աստուծոյ, մանաւանդ թէ ինքն իսկ ճշմարտապէս որդին Աստուծոյ. – 396.

ՃՇՄԱՐՏՈՒԹԻՒՆ - և ծառայեա ճշմարտութեան օրինաց և հաւատոց, զոր ուսաք ի մարգարէէն Մահումաթայ. ապա թէ ոչ՝ զնորին հակառակն ընկալցիս, տանջանս և մահ, և ելցես ի կենաց աստի չարաչար մահուամբ,,: - 294. ,,բնութեամբ ճշմարտութեամբ աշխարհիդ Վասպուրական ձեր լեալ էր ժառանգութիւն, և զձեզ արտաքս հանեալ թողեալ են նախնեացն Աշոտի: - 362. ,,և ո՛վ տայր ինձ վկայել ի վերայ ճշմարտութեանն և մեռանել վասն անուանն Քրիստոսի, և զարիւն իմ փոխանակ արեանն Քրիստոսի հեղուլ և զմարմին իմ փոխանակ մարմնոյ նորա ի մահ մատնել և զչարչարանս իմ ընդ նորա չարչարանսն խառնել, զի և ընդ նմա փառաւորեցայց. – 290. ,,ընդէ՞ր որպէս մանուկ տղայ համարիս, արկանել առաջի իմ զպատրանս, սնոտի, առասպելաբան, խաբեբայ և պատիր յոյս խոստանալով ինձ՝ հանել զիս ի ճշմարիտ յուսոյն, զոր ի մանկութենէ ի վերայ հասեալ ճշմարտութեանն,,: - 294. բայց եթէ ստութեամբ և թէ ճշմարտութեամբ՝ մեզ չէ յայտ, և զոչն ստուգեալ՝ և ոչ գրել լաւ համարեցայ: - 348. Բայց մի՛ ինձ բասրանս դիցես՝ զօրինականին առ աւետարանականս /378/ դնել համեմատութիւն, զոր և ոչ ես անգիտանամ զմեծն և զփոքրն, զօրինակն և զճշմարտութիւնն: - 380. Եւ արդ ՆԺԱ են մարգարէք, որ զվկայութիւն աստուածութեանն Քրիստոսի ստուգաբանեն ճշմարտութեամբ յանցնիւր ժամանակս, իբրև ի միջէ բերանոյ, թող զԱւետարանն և զառաքեալս նորա: - 246. և զմտաւ ածեալ զքսութիւնն զոր զեկուցին զԱշոտոյ կորապաղատէ առ Դերանիկն, եթէ ստութեամբ և եթէ ճշմարտութեամբ՝ մեզ չէ յայտ: - 342. Եւ զչարեալ ընդ խափանումն խորհրդոցն իւրոց՝ ամբաստան յոյժ լինէր զԱշոտոյ հանդերձ թղթովք Տաճկաց, որք էին ի կողմանս Հայոց, բազում այն ինչ զոր ստութեամբ քան թէ ճշմարտութեամբ զեկուցանեն զնմանէ զգործս, և թէ հակառակս նս թագաւորութեան քոյ բանընդդէմ լինի հանապազ: - 172. Եւ մեր ընկալեալ և հաւատացեալ ճշմարտութեանն՝ և ոչ կարեմք փոխանակել զճշմարտութիւն ընդ սնոտի, առասպելաբան և կարկատուն, ստայօդ և պաճուճազարդ մոլար ուսմանդ ձերոյ: - 246. Եւ մեր ընկալեալ և հաւատացեալ ճշմարտութեանն՝ և ոչ կարեմք փոխանակել զճշմարտութիւն ընդ սնոտի, առասպելաբան և կարկատուն, ստայօդ և պաճուճազարդ մոլար ուսմանդ ձերոյ: - 246. և յաւիտենական և անսպառ և անվախճան են կեանքն և պարգևքն, զոր պատրաստեաց Աստուած սիրելեաց իւրոց և որք կան համբերութեամբ ի հաւատս ճշմարտութեանն. – 264. և որ ինչ ի նմանէ կան պահին պարգևք կացելոյն ի

ճշմարտութեան հաւատս, և տանջանք ուրացելոցն և յետս կացելոցն - 206. և վառեալ զինքեանս յընթացս պատերազմին, զգեցեալ զզրահս արդարութեան և պնդեալ զմէջս ճշմարտութեամբ – 252. և ցուցէք յականէ յանուանէ մի ըստ միոջէ իւրաքանչիւր զվնասս զոր գործեալ եմ, դի՛ք ի լսելիս համագունդ զօրականացս, և մի՛ պատկառէք խօսել զճշմարտութիւնն: - 214. Զի եթէ ոչ ստուգութիւն սրտին և ճշմարտութիւն բերանոյն համամիտ առ հաւատոցն խոստովանութիւն ուղղակի մատչիցին՝ խոտան և ի բաց ընկենուլի է և օտար ի սրբոյ առաքելական եկեղեցւոյ: - 258. զի կարծէր դիւրաւ արկանել զնոսա ի հաղբս պատրանաց զկնի դարձելոցն ի ճշմարտութենէն. – 250. զի ոչ գոնեայ մի ոք գոյ, որ զճշմարտութիւնն վկայէ ուսուցանելով նորա, թող թէ զբազումս: - 246. Զսա ըմբռնեալ զօրաց Տաճկաց ածին առ զօրավարն. և բազում վնասս ի գործս արքունի կուտեցին ի վերայ նորա և ստութեամբ առաւել քան թէ ճշմարտութեամբ պարտաւորեցին զնա: - 288. իսկ մեք աստուածեղէն գրոց հետևեալք՝ ոչ յօտարաց աստի հաստատեմք զճշմարտութիւն, օ՛ն անդր. – 54. Մի՛ խոտորիցիս ի մոլար օրէնս վրիպելոցն ի ճշմարտութենէն, ազգին Իսմայէլի, որպէս որք վրիպեցանն գերեալքն Հայոց,,: - 318. Ոչինչ զանգիտեալ մեր մինչ ցայս վայր, պատմել զվտանգս և զնենգութիւնս եկեալ հասեալ ի վերայ մեր ի թշնամեացն ճշմարտութեանն. – 194.

ՃՈՒ - Առաքեցին առ Մուրիկ թագաւորն արս ճոխս մեծամեծ ընծայիւք և պատարագօք և թուղթ գրեալ ի բերանոյ Խոսրովայ զայս ինչ. – 136. և տևեալ զաւուրս Խ՝ փոխի յաշխարհէս ամենեցուն պատկառելին, մանաւանդ թէ ընդհանուր ցանկալին և սիրելին ճոխից և անազգեաց, աղքատաց և փարթամաց, մեծամեծաց և փոքունց: - 384. զի էին ազգք ճոխք և երևելիք, քաջք և անուանիք, և ամենեցուն պատկառելիք – 98. զի ո՞վ ոք այլ ճոխ քան զՄենեքերիմայսն, /94/ զոր համարձակախօսն Եսայիաս հրապարակէ առ Իսրայէլեան զարմն զսորայս մեծափառութիւն. – 96. զյոյժ փառացի և ճոխ և նազելի զնախագահ նստեալ զարմէ – 300. Ի սորա ժամանակս տիրէր Վասպուրական աշխարիս Աշոտ ի տանէն Արծրունեաց, այր քաջայայտ և ճոխ ի բարձրագոյնս. – 170. իբր զթագաւոր մեծավայելուչ պատուական ալեօք զուարճացեալ ի մէջ ճոխ նախարարութեանց – 86. մերժել հեռանալ ի ճոխ և ի նազելի եղբարցն պատուաւորաց, ի պարոյ կացեալ ազատագունդ ազգի ազգի պերճութենէ – 386.

ՃՈԽԱԲԱՆԵԼ - Յոքունց կամ թէ բնաւից կարօտանամ իմաստասիրաց գումարից ի մի վայր հասելոց՝ զողբերգականացն ճոխաբանել ճարտասանութիւնս. – 352.

ՃՈԽԱԳՈՅՆ - Եւ իշխանքն մեր ստացան ճոխագոյն հոյակապ անուն ի մէջ Հայաստանեայց – 336.

ՃՈԽԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ - մերժել հեռանալ … և որ այլ քաղցրագոյն վայելք ընդ երկնաւս ի վերայ երկրի, պայծառ գեղ արեգական և լուսնի, հանդերձ աստեղացն ճոխագործութեամբքն ընդ տարերբ երկնի յեղյեղլով, ծովու և այլոց ցամաքայնոց, և ջրայնոցն բարեփառ հոլովմանցն հրճուանաց, և որ ինչ ընդ այլք ընդ դոքօք պատկանին յարմարաբար տնտեսութիւնք առ սկզբնատիպն պատկերակերպութիւն: - 386.

ՃՈԽԱՋԳԻ - Դարձեալ վերստին հրճուանօք ոռոգեալ լինի պատմութեան աստ սակս բարձրագահ, համաթոռ, ճոխազգի ազգապետութեանն Արծրունեացս, /76/ մեծ զարմի Սենեքերիմայ ծննդոց. – 78.

ՃՈԽԱՆԱԼ - - և փութացոյց վասն նորա զի անյապաղ առ նա հասցէ, և ի մեծ պատիւս հիւպատութեան հասուսցէ զնա, և խաչանշան դրօշիւք ճոխասցի: - 316. և փութացաւ գրեաց առ Սափի որ ի Վանտոսպ նստեալ և ճոխանայր Վասպուրական տէրութեամբն. որ առանց յապաղանաց զփոյթն յառաջաբերեալ՝ գնաց եհաս առ Աւշին ի Մարակայ քաղաք: - 374. զի մի /68/ վատութիւն քան զքաջութիւն ճոխասցի, որ կանանցաբարոյիցն քաջ յարմարի, թէպէտ և յարիւն և յապաժոյժ զզօրսն կենացն առնուցուն,,: - 70. Իսկ Ասուդ թէպէտ և այնպէս շքեղութեամբ ճոխանայր եգիպտական և հնդկային հարստութեամբն՝ այլ յիշելով զբուն իւր սեփհական թագաւորութիւն Ասորեստանի՝ ոչ հաճոյանայր կեալ

եգիպտացի գահակալութեամբն. – 70. ոչ յառաջանայր ի բարձր նախագահս ճոխանալ երևելեօքս և /*նստէր* / լքանելեօքս – 94.

ՃՈԽԱՑԵԱԼ - ՋԱշոտէ ասեմ զնազելի և զբարձրագահ ճոխացելոյ վսեմապետէ, յընդհանուր նախագահանստեալ ի մէջ բոլոր Հայաստանեայցս: - 384. Ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ մինչ ճոխացեալ մեծամեծս փքայր Ջափրմոթոքլ ի վերայ քրիստոնէից, որպէս Սենեքէրիմ նախնին մեր ի վերայ Երուսաղէմի և ժողովրդեանն Իսրայէլի՝ յեղակարծում հասեալ ի վերայ նորա որդին իւր Մոթէին սպան զնա – 318. Ի ժամանակին յայնմիկ էր ճոխացեալ պանծալի աթոռակալութեամբ սրբոյն Գրիգորի տէր Քրիստափոր Հայոց կաթողիկոս. - 130.

ՃՈԽԱՑՈՒՑԱՆԵԼ - Եւ կացոյց զնա իշխան յիւրում հաւատարիմ տեղւոջ, և այնպէս բարեձևագոյն ճոխացոյց զայրն երևելի: - 308.

ՃՈԽՈՒԹԻՒՆ - այլ և ոչ զմեզ ապստամբս կարծիցես գոլ յինքնակալ թագաւորէն և ի քումմէ ճոխութենէդ, եթէ հաւաստեաւ քննիցես: - 212. անհասական իմն շնորհիւ փառօք և պատուով պսակեալ զմարդն իշխանական ճոխութեամբ՝ վայելեցուցանէ դրախտին, տալով նմա բազմամեայ կենաց սահման իբրև զմի օր - 20. Արդ ոչ կարեմք փոյթ ընդ փոյթ շղումարար /ճիշտը՝ շղոմարար/ հաճութեամբ թագաւորիդ յանձն առնուլ՝ զոր հրամայէ կայսերական ճոխութիւնդ. – 132. Արդ Աշոտի կեցեալ ամս ԺԹ, տևեալ իշխանական ճոխութեանն ԺՋ ամ յառաջ քան զգերութիւնն Հայոց, և Ե ամ ի գերութեանն արարեալ - 336. Բայց հրաման քո ճոխութեանդ ձգեաց զիս յայս մեծ ձեռնարկութիւնս, սակս որոյ բացաձգեցայց արտաքոյ շաղակրատոյ լեզուաց փառամոլ ոգոց: - 122. բայց ի գնալն աստի ի Մարս և ի Պարսս, դարձեալ դառնայ ուժով մեծաւ և թագաւորական ճոխութեամբ, տիրէ Հայոց մեծաց - 88. և առ եղբայրականն զհնազանդութեանն չափ ցուցանելով, անկշիռ վայելչութեամբ զմիմեանս լաւ համարելով քան զանձինս, հասարակ զճոխութիւն իշխանական գահընկալութեանն վարկանելով – 360. և ընդունել պատիւս և ի ձեռն նորա ընդունել զանուն իշխանութեան ճոխութեան: - 274. Եւ իմաստուն և հանճարեղ խորհրդովք, քաղցր և կակուղ բանիւք ողոքեալ զմանկագոյն Հասան, առաջի արկանելով նմա զարժանի ալեացն պատուականութիւն և զիշխանական ճոխութեան զբարձրագահութիւն և որ ինչ այդմ հետևէր. – 348. և հրաման հարկեցուցանող ճոխութեան քո ստիպէ զմեզ, ճեպել փութալ առ գիւտն հանդիսանալ և կարգել ոճով զփափագելին յայտարարական գրով, դրոշմել կանոնել ի գիրս աստ – 12. Եւ տիրեաց երկրի իւրոյ իշխանական ճոխութեամբ: - 314. Մատուցեալ առ թագաւորն Արշակ ասէ. ,,ոչ բարեօք իմացեալ առաջնոց թագաւորացն, զի ոչ կալան զտեղիս զի զայս ի բնակեալ ճոխութեան թագաւորական վայելչապէս խրախճանութեանց. – 100. Սահակ որդի Վաչէի կացեալ ի դրան Արտաշէսի շքեղ և երևելի ճոխութեամբ – 90. քաջավայելչագոյնս զթագաւորութեանն կատարելագործեալ զժամանակն, Ե ամ յիշխանական ճոխութեան, ԻԵ ամ յիշխանաց իշխանական պետութեանն, Դ ամ ի թագակապ շքեղութեանն. – 356.

ՃՈՂՈՊՐԵԱԼ - և ինքն Աշոտ ճողոպրեալ միաձի ելեալ եհաս փախստեայ մինչ յՈստանն Ռշտունեաց, թողլով զբուն բանակն ի նմին տեղւոջ. – 332. ընդ ակամբ հայելով, թէ գուցէ ճողոպրեալ ելանիցէ ի ձեռաց մերոց, կամ ի գիշերամարտս յանկարծ հասանիցէ ի վերայ մեր մեծամեծ ոճիրս գործիցէ: - 202. ճողոպրեալ Գարեգինն անձնապուրծ գնաց փախստեայ առ կայսրն Յունաց. – 102.

ՃՈՂՈՊՐԵԼ - Եւ փախեաւ Յազկերտ յերեսաց /164/ նոցա և ոչ կարաց ճողոպրել. քանզի հասին զհետ նորա մերձ ի սահմանս Քուշանաց, և կոտորեցին զամենայն զօրս նորա.– 166. շուրջ փակեալ զՄեհուժանեան գնդիւն, զի մի ճողոպրել ինչ աճապարիցի: - 106.

ՃՈՂՓԻԻՆ - ,,և զտանջողացն, ասէ, զճողփիւնն լսէաք, և զհարուածսն եկեալս ի վերայ թիկանցն տեսանէաք – 50.

ՃՈՐԱՅ ԴՈՒՌՆ - Բայց արքայն Պարսից հեռացեալ պատերազմաւ ի Քուշանն ի դուռն Ճորայ. – 128.

ՃՈՒԱՇ - առեալ էր ի բաժնէ /ճիշտը՝ ի բաժնի/ Գագիկ իշխանի … զՃուաշ գաւառն և զԹոռնաւան, Արտազ,Մարդաստան, Գառնի, Առբերանի, Աղանդռոտ, Բառիլովիտ, Պալունիք և Մեծնունիք, Տոսպոշտունիք, Բոգունիք, Գուգան գաւառ, Արտաշէսեան: - 388. Եւ ասպատակեալ ի Ճուաշ և ի Թոռնաւան գաւառ՝ յաւարի առնուն. – 304. և ինքն վիրաւորեալ սրով մեռանի ի գեօղն Գիւղիկ ի Ճուաշ գաւառի, մարտիրոսական հասեալ նահատակութեան, ի վերայ խաշանցն Քրիստոսի տուեալ զանձն ի մահ: - 402. Եւ յետ սակաւ աւուրց ել գնաց Դերանիկն ի Ճուաշ գաւառ՝ ձմերել յաւանին Մառական: - 350. հանեն ընդ սուր, վարեն ի գերութիւն և առնուն աւար, և ի յանցին դառնան ի Ճուաշ և ի Թոռնաւան գաւառ, անցեալ ընդ Կրճունեաց գաւառն: - 400. սագունակ հասեալ ի վերայ Վասպուրական աշխարհիս պարսկական խուժանն ըստ ազգս ազգս և ըստ քաղաքս քաղաքս ի Մարաց և ի Պարսից, յԵլամացւոց և ի Խուժաստանէ, ի Կրմանայ և ի Մուկանաց, ի Թուրքաստանէ և ի Խորասանայ, և յեղակարծում հասին ի Ճուաշն գաւառ – 398.

ՃՈՒԱՇՌՈՏ - Դարձեալ վերակնեալ յառաւօտինս կոյս խաղացեալ ի Ճուաշռոտ ի Գետս աւան՝ շինէ անդ զվայելչական տեղի խրախից – 392.

ՃՌ - Եւ որպէս ասեն՝ եղև թիւ զօրուն գումարելոյ իբրև ՃՌ-աց. – 366.

ՃՐԱԳ - և զի մի՛ ճրագն եօթնաստեղն ընդ գրուանաւ զփայլումն լուսոյն ծածկիցէ – 204.

ՃՕՃ - և իբրև մօտ եղև յափն գետոյն՝ քարշեալ ոմն զլայնալիճն, նստելով ընդ դարիւն, և հարեալ նետիւ ընդ բացատն, և երեսանակալ ձեռնն թուլացեալ. կրկնեալ այլ ոմն ճօճ նիզակաւն ընդ նոյն ակն՝ գետավէժ արարին զԱշխէթն. – 272.

Մ

Մ /թիվ՝երկու հարիւր/ - Եւ ինքն զԳրիգոր եղբօրորդի իւր հանդերձ ընտրելովք ոմանք զօրաւորօք վառեալ ի զէն և յասպազէն արք Մ, զոր զգացուցին Աշոտի. – 330. և կեցեալ առ նովաւ ամս Մ՝ փոխեցաւ յանմահութիւն յամին ԼԳ Ղամէքայ: - 28.

ՄԱԳԱՂԱԹԵԱՅ - և ետ տանել զդիւանն մագաղաթեայ յունարէն գրով հանդերձ պատարագօք՝ Տիգրանայ թագաւորի Հայոց – 74.

ՄԱԳՈՎԳ - Այս այն Գովգ և Մագովգ զոր յիշեն գիր մարգարէիցն, Ամովս և Եզակիէլ: - 66.

ՄԱԴԻԱՄ - Դէպ եղև նմա ճանապարհաւ գալ ի քաղաքն Մադիամ, էր և ծանօթ գիտութեան գրոց, թէպէտ և ոչ կատարելապէս: - 162. և նոցա կալեալ զճանապարհն անապատի՝ գնացին ի Տաճկաստան առ որդիսն Իսմայէլի, ի քաղաքն որ կոչի Մադիամ – 156. և փախստական եղեալ Մահմէտ և Ալի և ընդ նոսա իբրև արք Խ՝ եկին ի քաղաքն Մադիամ – 160. Եւ քանզի իշխանութիւնն Պարսից յոյժ լքեալ էր՝ և աներկիւղ շինեցին զքաղաքն Մադիամ և բնակեցան ի նմա: - 156.

ՄԱԶ - զոր ի զօրութիւն թիկանց ուժոյ բազկաց ճնշեալ և մածուցեալ ընդ միմեանս՝ զնրբութիւն մազոյն թաղ կոչեցին – 208. որք ոչ վրիպէին ի մազոյ, որպէս և յայնժամ յԻսրայէլի էին արք զօրաւորք, գունդք տանն Եփրեմի և Բենիամինի: - 200.

ՄԱԶԱՊՈՒՐ - այր իւրաքանչիւր մազապուր զերծեալ փախստեայ գնացեալ հասին յաշխարհն իւրեանց: - 354. և անհնարին բեկմամբ խորտակեցաւ գունդն Հայոց, մինչև ի բազմացն սակաւուց հազիւ ուրեմն մազապուր զերծեալ՝ անկան յաւուր յայնմիկ ի տարապարտ պատերազմին արք անուանիք իբրև Շ - 402.

ՄԱԶԴԵԶԱԿԱՆ - ստիպեն լքանել թողուլ կրօնս քրիստոնէութեան, հնազանդել պաշտել զօրէնս մազդեզական մոխրապաշտութեանն – 102.

ՄԱԶԴԵԶԱՆՔ - ասէ ,,երէցդ այդ եկեալ է զհետ գերելոց քրիստոնէիցն՝ հակառակ կալ հրամանաց արքայիդ և օրինաց Մազդեզանց և Արեաց – 104.

ՄԱԶԴԵԶՆ - և յանձն առեալ ինքնակամ մոլորութեամբ զօրէնս մազդեզանց մոխրապաշտ յամառութեանց – 124.

ՄԱԹՈՒՍԱՂԱՅ - Մաթուսաղայ լեալ ամաց ՃԿԵ ծնանի զՂամէք: - 28. Արդ Ենովք լեալ ամաց ՃԿԵ ծնանի զՄաթուսաղայ – 28. Եւ են ի թուել մինչ ցայս վայր այսոքիկ. Ադամ, Սէթ, Ենովս, Կայիանան, Մաղաղայէլ, Յարէդ, Ենովք, Մաթուսաղայ, Ղամէք, Նոյ, Քամ, Քուշ, Նեբրովթ որս և Բէլ: - 36.

ՄԱԾԵԱԼ - և մածեալ պնդեալ իբրև զբլուր պղնձի, իբրև զմի այր, և ասելով միաբան իբրև ի մի բերանոյ. – 136. Եւ էին անհուն բազմութիւնն մածեալ շուրջ զլերամբն իբրև զմարախ և իբրև զաւազ ծովու առանց թուոյ. – 226. և խուռն բոլորեալ գունդն կային մածեալ իբրև զմի այր: - 284. որ զջրհեղեղին իրս գուշակեաց Քսիւսիւթրեայ, և զառաջինս իւր գործոց բնաբանապէս գրել և դնել յաման պղնձի մածեալ կապարով ի պահեստի ի Սիպարացւոց քաղաքին: - 36.

ՄԱԾՆՈՒԼ - Եւ զօրացն քաջալերեալ ընթացան յիւրաքանչիւր զէնսն և հեծեալ յընտիրս երիվարացն՝ կացին ի հանդիպոջ և հանդիսացան գումարեցան ի մի վայր և պնդեցան կարգեցան մածեան հոլովեցան յինքեանս – 230.

ՄԱԾՈՒՑԵԱԼ - և աստի և անտի երիվարի փորոյն տախտակագործ գրգեալ ըստ փորոյն չափու մածուցեալ ի ձև վահանի զգործ արուեստի զինուն ցուցանեն: - 208. զոր ի զօրութիւն թիկանց ուժոյ բազկաց ճնշեալ և մածուցեալ ընդ միմեանս՝ զնրբութիւն մազոյն թաղ կոչեցին – 208.

ՄԱԿԱԲԱՅԵՑԻ - Եւ սրբեալ զերկիրս ի պղծութենէ և ի նենգութենէ նեղութեանցն, իբրև զՅուդայ Մակաբայեցի զԱնտիոքայն սրբելով զանաստուածութիւնն յԻսրայէլէ՝ արար խաղաղութիւն նոցա որոց տիրէրն: - 312.

ՄԱԿԱՁԱՅՆԵԼ - Նախ յառաջ ախորժական թուէր Գագկայ անուանել զեկեղեցին փրկչական անուանակոչութեամբն մակաձայնել ոչ ուղղակի առ հաւատն մատուցեալ – 394.

ՄԱԿԱՆ/հատ.անուն/ - Եւ վազս առեալ փութացան մտին ընդ կողմն Մականայ, բանակեցան ի դաշտավայրին Մեղիացւոց – 62.

ՄԱԿԱՆ/հաս.անուն/ - Իսկ Շապհոյ զմական զնդին ի դիպուածս Շաւասպայ շարժեալ. – 114.

ՄԱԿԵԴՈՆԱՑԻ - այլ և Մակեդոնացին Աղէքսանդրոս ոչ սակաւ դրուատեօք արձանս գրէր ի մատեանս դիւանապահ աւանդութիւնս զսորայս մեծափառ գլխաւորութիւն: - 96. բայց կանոնեցի զանուանս ի մատենիս: Տիգրան. Աղրամելէք. Ներս. Ներսէխ. Մարոդ. Արշամ. Արշաւիր. Ասուդ: Պարսից թագաւորք. Քսերքսէս. Արտաշէս երկայնաձեռն. Դարեհ. Արտաշէս. Ողոքոս. Զարսէս. Դարեհ: Ապա Աղէքսանդրոս Փիլիպպեայ Մակեդոնացի տիեզերակալ թագաւոր: - 68. Զոր և Աղէքսանդրի Մակեդոնացւոյ ի դէպ ելանէ առ Ողըմպիադայ վիպագրութիւնք. թերևս ի մասն ինչ արտաքոյ սահմանաց դրախտին հասանել. – 50. որ յետուստ՝ մոլի բռնաւոր, որ և զՏրովական դժուարամարտիկ իրս քաջապէս և կարողաբար վանեալ՝ աստուած ի նոցանէ ասացաւ, նա և ոչ աշխարհակալին Աղէքսանդրի Մակեդոնացւոյ - 36. որոյ սերմանք յիմարութեանն պատուեալ առ Բաբելացիսն պահեցաւ մինչև ի ժամանակս Աղէքսանդրի Մակեդոնացւոյ. – 38. Ցայս վայր զայս գրեալ Աղէքսանդրի՝ Մակեդոնացւոյ, ի Մենեքերիմայ յառաջ մինչև ի Պտղոմէոս եգիպտացի, զոր և նոքա Պտղոմեանքն կոչէին. – 74.

ՄԱԿԵԴՈՆԱՑԻՔ - Արշակ տուեալ պատերազմ ընդ Մակեդոնացիսն՝ և անդ Կիւրոս քաջապէս արիացեալ առաւելանայր ի գործ պատերազմին. – 72. Յետ մահուանն Աղէքսանդրի զօրավարաց կալեալ զՄակեդոնացւոց /70/ տէրութիւնն – 72.

ՄԱԿԵԴՈՎՆԱՑԻ - Զայսու ժամանակաւ թագաւորեալ Աղէքսանդր Մակեդովնացի տիեզերակալութեամբ երագահաս հասեալ ի վերայ Դարէհի սպանանել զնա. և բառնայ զթագաւորութիւնն Պարսից Արշաւրեան: - 68. զոր սպան Աղէքսանդրոս Մակեդովնացի - 166.

ՄԱԿՈՒ - ետ նմա զԱրևաստան զամենայն մինչև ցՄծուին և զերկիրն Հայոց մինչև ցգետն Հուրասդան, և զգաւառն Կոտայից մինչև յաւանն Գառնի յեզր ծովուն Բզնունեաց և մինչև յԱռեստն աւան և զԿոգովիտ գաւառ մինչև զՀացիւն և ցՄակու: - 140.

ՄԱՀ - Եւ քանզի յետ մահուանն մեծին Սահակայ Բագրատունոյ սպարապետի ասպետի և զօրավարի Հայոց, հաւատացեալ էր Թէոդոսի կայսեր զսպարապետութիւնն Հայոց Համազասպ Մամիկոնէի և որդւոյ իւրում Վարդանայ – 122. ընդ արութիւնս իմ վատութի՞ւն խառնիցեմ և ընդ երկիւղիւ մահու անկանիցի՞մ: - 296. ,, վնասս և զբեկումն հարկաց արքունի և զկոտորումն զօրաց քոց Աշոտ գործեաց, և նա է պատճառ ամենայն ապստամբութեան Հայոց ի քումմէ թագաւորութենէդ, ասեն, ո՛վ քաջդ և հաւասար աստուածայնոց կարողութեան ինքնակալ, և ընդհանուր իշխեցօղ կենաց և մահու,,: - 180. ,,և ո՛վ տայր ինձ վկայել ի վերայ ճշմարտութեանն և մեռանել վասն անուանն Քրիստոսի, և զարիւն իմ փոխանակ արեանն Քրիստոսի հեղուլ և զմարմին իմ փոխանակ մարմնոյ նորա ի մահ մատնել և զչարչարանս իմ ընդ նորա չարչարանսն խառնել, զի և ընդ նմա փառաւորեցայց. – 290. Այսպէս և զամենայն ըմբռնեալսն վտանգաւոր մահու տառապեցուցանէին ընդ մէջ կտրելով, ահարկուս տեսողացն զնոցայն վտանկսն կացուցանելով: - 372. ապա անարգեաց զնա և Կաւատ արքայ, եհատ ի վերայ նորա դատաստան մահու, և հրամայէ արանց մտանել և սպանանել զնա. – 152. ապա հնարաւորեալ պատիր խաբէութեամբ ի կատարումն հասուցանել զխորհրդոյն /346/ զանհաստատ իմացմունսն, և գնաց եմուտ յամրոցն, և զհիւանդութեան կեղծաւորութիւն մերձ առ մահ եդ առաջի: - 348. արդ ահաւասիկ հասեալ /242/ կամք առաջի քո, ինքնակալ թագաւոր իշխեցող կենաց և մահու. – 244. Բայց Գրիգոր կեցեալ յետ դարձին իւրոյ զմի ամ՝ մեռանի իւրով մահուամբ: - 310. Բայց ոչ ժամանեալ կատարման պատերազմին, զաշտարակն, զոր շինէր որդին Աբգարու փլուզեալ ի վերայ սպան զնա, վրէժխնդիր եղեալ մահուն Ադդէի սրբոյ: - 80. Բայց տիկինն Սոփի կեցեալ յետ մահու Դերանկին զտարի մի և զամիսս Ը՝ յաւելաւ առ հարս իւր. – 356. գնաց Արշակ փախստական յԵկեղէց գաւառ և անդ վախճանի իւրով մահու, թագաւորեալ ամս Է: - 112. գուցէ, ասէ, ի գնալն ի բուռն առեալ ի մահ դատապարտեսցի: - 84. ետուն գոյժ զմահուանէ թագաւորին և կացուցին փոխանակ Վաղարշու թագաւոր զորդի իւր զԽոսրով ձեռնտուութեամբ Արտաւանու Պարսից արքայի: - 92. Եւ ազատորերոյն Վասպուրականի աղերսեալ՝ մի երթալ զայն ճանապարհ, առաջի դնելով զախտակրելն՝ նորա ընտրեալ զմահ ի վերայ քեռոյն իւր, քան զկեանս կեղակարծ ինչ խորհել զնմանէ: - 384. Եւ զինուորք ի մահու վտանգ տուեալ զանձինս՝ի ղոյղս անցանել ի նաւէն ի կղզին. – 50. և զօրինակ մահու նորա, և որպէս զմռեալ դի նորա բարձաւ ի գաւառն Հարքայ ի տեսիլ բազմաց: - 42. և առաջի արկեալ զհառաչանսն, զարտասուսն, զխոստովանութիւնն, զողորմագին պաղատանսն, մինչ ի մահ զտրտմելն, զկենաց դեղն հայցել, զմարմին և զարիւն որդւոյն Աստուծոյ ի թողութիւն մեղաց – 386. Եւ բազում այն էր որ մարտիրոսական ճգնութեամբ վկայեցին, քան որք դրդուեցան, առ ոչինչ համարելով զյափշտակութիւն ընչից և ստացուածոց և զմահս դառնագոյնս: - 124. Եւ ելեալ գնաց զհետ կոչնականացն ի գութ հարազատութեան, և ի կարծիս սաստիկ հիւանդութեան, թէ մերձ ի մահ անկեալ դնիցի, ըստ ստուգելոյ կոչնականացն: - 348. և զկէսն մահու դատապարտեալ, զգլուխս նոցա հատեալ ի փայտի բարձրացուցանէին ի վերայ դրանդեաց պարսպին: - 372. և զսուգ և զտրտմութիւն, զոր կրէին աշխարհս յաղագս մահուանն Դերանկին՝ յուրախութիւն և ի խնդութիւն տրամադրէին. – 360. և զօր մահուան սրբոյն ամենայն Ասորեստան տօնախմբեալ մեծաւ ուրախութեամբ ի Քրիստոս Յիսուս ի Տէր մեր - 254. Եւ թէ որպիսի օրինակաւ գալուստ նորա և պատերազմ վասն սորին իրաց, և արիական ձեռակերտացն շինուածք, որ և յոյժ արժանաւորք զարմանալեաց, և դարձեալ ապստամբութիւն Զրադաշտին և մահին Շամիրամայ և բան յուռթիցն որ զնմանէ – 44. և թէ ի պատերազմին յայնմիկ հասանիցէ զմահուն ընդունել զվճիռ՝ իսկ ըստ յաղթութեանն զխոստովանողականն ժառանգել անուն, զօրանալ զօրութեամբ ի զօրութիւն խաչին Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ: - 400. և ինքն վիրաւորեալ սրով մեռանի ի գեօղն Գիւղիկ ի ճուաշ գաւառի, մարտիրոսական հասեալ նահատակութեան, ի վերայ խաշանցն Քրիստոսի տուեալ զանձն ի մահ: - 402. և լինիցիս իբրև զմի ի մահապարտաց, որ անձամբ

զանձինս հերքեցին ի կենաց վտանգաւոր մահուամբ, որպէս և քեզ պատրաստեալ է – 294. Եւ լուեալ կնոջն Սահակայ, թէ ըմբռնեցաւ … փութացաւ գնաց եկաց առաջի Բուխայի, թերևս կարասցէ ըստ պատշաճ գեղոյն և ըստ բազմաձեռն գանձուց ապրեցուցանել զայրն իւր, որ առաւել մահու քան թէ կենաց պատճառ եղև նմա:- 272. և ծառայեա ճշմարտութեան օրինաց և հաւատոց, զոր ուսաք ի մարգարէէն Մահումաթայ. ապա թէ ոչ՝ զնորին հակառակն ընկալցիս, տանջանս և մահ, և ելցես ի կենաց աստի չարաչար մահուամբ,,: - 294. Եւ կացին եպիսկոպոսապետք Հայոց յետ մահու սրբոյն Ներսէսի ոմանք ի զաւակէ Աղբիանոսի եպիսկոպոսի Բզնունեաց, առն պատուականի, Շահակ և Զաւէն և Ասպուրակէս – 108. և կէսք ընկալան զճգնութիւն մարտիրոսական մահու – 222 և կողմնեալք ի սիրոյ աստուածութեանն անկաւ ի վերայ նոցա զարհուրումն մահու, մանաւանդ ոչ կամելով ելանել /246/ ի սնոտի կենացս դիւրափոփոխ աշխարհիս՝ ասեն. - 248. և հասեալ դաւող մահ նորա ի յԱնակայ իւրոյ մերձաւորէ: - 92. և հարցեալ ցնա յաղագս մահուանն Յովսէփու ի վրէժխնդրութեանն աղագս երկրորդ նահատակութեան նորա, որ եկաց ընդդէմ զօրավարին, յուշ առնելով նմա զապստամբութենէ և ընդխառնելոյ նորա ի վնասս արքունի – 294. և մի ի ձեռն տանջանաւոր մահու ելանիցէք ի բնակութենէ ձերմէ և բնակիցէք ի դժոխս: - 244. և յանդիմանեալ ի սրբոյն Ներսիսէ՝ արբուցանեն նմա դեղ մահու, զանխուլ կարծիս բերելով. – 108. Եւ յետ մահու նորա նստուցին թագաւոր զորդի նորին զԱրտաշիր, կարի տղայ մանուկ: - 152. և յոյժ հաւաստի և ընդունակ գոլ զառ ի բազմաց /244/ վկայութիւն ի վերայ մեծի և կամ փոքու ինչ իրաց կամ ի վերայ կենաց և մահու. – 246. և նորա արկեալ զնա ի փոքրագոյն տեղի մի նեղ, և ինքն փութացաւ գոյժ ետ վասն նորա՝ մահու պատահել, լի անմտութեամբ մոլի աբեղայն, որում ոչ հրամայեցաւ. – 320. և ոչ առ փոքր մի ինչ ներեաց կամ անսաց /264/ տալ տեղի պատասխանոյ, այլ հրամայեաց դահճացն տալ ի վերայ նորա զվճիռ մահու, փութով զրաւ առնել նոցա ի սատակումն սրոյ: - 266. Զի այր քաջ է և պատերազմող, և միաբանք են որք ընդ նմա են զօրքն, և զանձինս ի մահ դնիցեն ի վերայ տանց և աշխարհաց և ազանց և տոհմից իւրեանց: - 212. զի զմահուն սպառնացեալ հօրն պատուհաս՝ աչօք իւրովք տեսցէ – 22. զի ոչ եթէ ըստ հասարակաց սահմանաւոր մահու է, այլ ի վերայ սուրբ եկեղեցւոյ և ժողովրդեան Աստուծոյ,,: - 276. զի ոչ կամիմ զմահ մեղաւորի, որպէս բառնալ նորա ի չար ճանապարհէն և կեալ: - 30. զոր աւանդեցին որդիք թագաւորին յետ մահուան հօր և մօր իւրեանց ի պէտս սուրբ Խաչին Աղթամարայ. – 356. զսուրբ եկեղեցիս, զտունս աղօթից քրիստոնէից այրել աւերել հիմն ի վեր տապալել, զքահանայսն նորոյ ուխտի ի սուրս իւրեանց մաշել, զծերս և զպառաւունս մահու սրոյ սպանանել, զերիտասարդս և զկուսանս խաղացուցանել ի գերութիւն, զստացուածս և զինչս վատնել աւարառութեամբ. – 398. էր և նորա աշակերտ մի, որում անուն էր Սաղման. որ ի ժամ մահու միայնակեցին՝ պատուիրէր նմա և ասէր – 162. ի կոր կործանման կացեալ Խոսրով մեր թագաւոր, և ջանայր առնուլ զվրէժ մահու հարազատին իւրոյ, թագաւորին Արտաւանայ, զոր և առնէր իսկ – 92. ինքեան և որոց յետ իւր թողլով ժառանգութիւնն որդւոց կեանս վշտագինս հանդերձ մահուամբ, և ծննդականութիւնս տրտմութեամբ: - 22. Իսկ զձերբակալսն յղեցին առ Աւշին ի Պարտաւ, որք տուեալ ի կապանս բանտի և դատապարտեցան ի մահ, սրախողխող միջակտուր արարեալ: - 372. իսկ զՆախճաւան քաղաք և զԳողթն գաւառ հանեալ էր ի Վասպուրականէ բազում ժամանակօք յառաջ, ՄԺԱ ամօք, յամի այրման եկեղեցւոյն Գրիգորի և վտանգաւոր մահու զօրացն Հայոց: - 390. կեանք ցաւագինք քան թէ առողջութիւն ընդդիմակ մահու յաջորդին: - 384. յեղակարծում ժամանակի հասանէ համբաւ մահուն Արտաւանայ, և տիրել Պարսից Ստահրացւոյն Արտաշրի Սասանականի. – 92. Յետ մահուանն Աղէքսանդրի զօրավարաց կալեալ զՄակեդոնացւոց /70/ տէրութիւնն – 72. Յետ մահուանն Աշոտի և կատարելոյ զաւուրս սգոյ նորա առնու զիշխանութիւնն Վասպուրական տէրութեանս Գագիկ եղբայր նորին. – 388. յորոց ձեռս հաստատեալ կայ մահ և կեանք: - 236. յորում տեղւոջ քաղաքն Տարունոյ շինեալ էր, ուր բնակեալ բայանայր զօրավարն Տաճկաց, զօրհասական արջոյն բերելով նմանութիւն, որ

յաւուրս ձմերայնոյ արմատովք պարենաւորեալ՝ ի մէջ կենաց և մահու անցեալ որջանան ի բոյնս իւրեանց: - 188. նա է տէր տերանց և թագաւոր թագաւորաց և իշխան կենաց և մահու, Աստուած յաւիտենական Յիսուս Քրիստոս: - 290. Նորա ծաղր արարեալ զնովաւ՝ ընտրեաց զկապանս և զբանդ, նաև զմահ քաջութեամբ վասն անուանն Քրիստոսի, քան զկեանս խղճիւ:- 318. Նոցա գեղեցիկ խորհուրդ ի մէջ առեալ՝ ընտրեցին զմահ քաջութեամբ քան զկեանս խղճիւ: - 222. Ո՞վ յիմարութեան առաջնոցն. ո՞րպիսի կատաղութիւն և գիւտք դիւացն նախկին ժամանակաւ սպրդեալ մուծաւ յաշխարհ, ապստամբութիւն առ Աստուած և տրտմութիւն սրբոց հրեշտակաց, և պատճառ վտանգաւոր մահու ծառայիցն Աստուծոյ յաւուրս ապագայիցն. – 38. Որ և յետ մահուանն Զրադաշտին դարձեալ միապետեաց ամենայն արևելեաց Պարսից ի հարկի հնազանդութեան ունելով, խաղաղասէր կենօք ամս ԼԸ. – 56. Որոյ երթեալ առ Շապուհ յիշեցուցանէ նմա զհարազատէն իւրմէ Մեհուժանայ՝ միամիտ և հպատակ /108/ լինիլ արքային, և զպատերազմացն գործ և զբազում աւարառութիւնս և զգերփանս Հայոց աշխարհիս ի Մեհուժանայ, և զմահին նորա ի ձեռանէ քաջին Սմբատայ Մամիկոնէի- 110. որով մահուամբ և կամիս՝ պատրաստ եմք յամենայն հնարս չարչարանաց մտանել, զոր ուսոյց քեզ վարդապետն չարեաց հայրն քո սատանայ. – 292. որպէս յայնժամ ի մահուն Ոզիայ արքային, յաւուրս Եսայեայ մարգարէի՝ ի ձայնէ սրովբէից շարժեալ տաճարին տեառն, մինչ բարձրանալ դրանդեացն: - 358. սա արար զմահ. – 46. ՎԱՍՆ ՄԱՀՈՒԱՆՆ ԱՊՈՒՄՐՈՒԱՆԱՅ – 368. ՎԱՍՆ ՄԱՀՈՒԱՆՆ ՅՈՎՍԵՓՈՒ Ի ԼԵՌՆԱՅՆՈՑՆ ԽՈՒԹԱՅ ԵՒ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՆՈՑԱ: - 188. ՎԱՍՆ ՄԱՀՈՒՆ ԱՇՈՏԻ ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆ ԻՇԽԱՆԻՆ Ի ՆԱԽՃԱՒԱՆ ՔԱՂԱՔԻ: - 384. Քանզի ի գնալ նորա զօրացուցանել զքեռին իւր զթագաւորն Հայոց, իսկոյն յելանելն նորա ի տանէ իւրմէ ի Վան քաղաքէ՝ տիրէ ի վերայ նորա ցաւք հիւանդագինք կարապետք մահու, անմերձենալիք ճարտարաց բժշկական ձեռնարկութեանն: - 384. Եւ զոր ծնար և զգուեցերն՝ քեզէն կոչեսցես ի մահ,,: - 148. և ծառայեա ճշմարտութեան օրինաց և հաւատոց, զոր ուսաք ի մարգարէէն Մահումաթայ. ապա թէ ոչ՝ զնորին հակառակն ընկալցիս, տանջանս և մահ, և ելցես ի կենաց աստի չարաչար մահուամբ,,: - 294.

ՄԱՀԱԲԵՐ - արկանել զնա ի կապանս և ի տանջանս մահաբերս, զամուրսն յինքն գրաւել, զաշխարհին տալ ի ձեռս իւրոյ գործավարացն, ըստ պարսկայնոցն հատուցմանց հատուցանել նոցա: - 370. և հանապազ յանձն իւր տարակուսանօք տարուբերէր, թէ յո՞վ և կամ յո՞յր կողմանս թափիցէ զդառնութիւն մահաբեր թունից իւրոց – 170. և յանկարծակի ի մէջ գիշերին Գրիգոր ախոյեանայարձակ դիմեալ շուրջանակի փակեցին ի ներքս զբանակն, սրով և աղեղամբ /330/ վերս մահաբերս ի վերայ եդեալ՝ յոլովք անկան ի զօրուէն. - 332. Եւ նոյնժամայն շուրջ փակեալ բազմութեան՝ արգելին զնա իբրև յամուրս անձաւաց, զվարս մահաբեր, շուրջ ձգեալ ի կործանումն քաջ նահատակին: - 352. Զի ի հասանել ի վերայ նորա ցաւոցն մահաբերաց՝ ոչ հոգացաւ զմանկականն իւր տարաժամ ելսն յաշխարհէս – 386.

ՄԱՀԱԴԻ - /թագաւորեաց/ Յեզիտ ամս Զ … Մահադի ամս Ժ. Մահմետ որդի Մահադեայ ամս Ը. - 168.

ՄԱՀԱԾԻՆ - Դարձեալ շինէ զօրավարն Գագիկ ի գլուխս Օձ ձորոյ, որ վասն խստութեանն սաստկաշունչ դառնալիր մահածին հողմոյն շնչելոյ այսպէս անուանեն – 396. զի թերևս կարասցէ արկանել զերանելին ի ներքոյ պղտոր հրապուրեցուցիչս ժախուն մահածին հնազանդութեանն - 204. իբրև շունք համրացեալք, որ ոչ կարեն հաջել, որպէս ասէ Եսայի մարգարէ, ընդդէմ Տեառն փոխելով զկատաղութիւն մահածին թիւնիցն սատակչական զօրութիւնն – 210. Իսկ նա ըստ սովորականի ցանկասէր պղծալից անյագութեանն՝ խրոխտացեալ մռմռեալ յանձն գազանեղէն թունիւք առաւելեալ, բորբոքեալ տապախառն բոցով հեղուլ զմահածին թոյնսն ի վերայ Բուխայի. – 326. սրտմտեալ անժուժկալ ի բարկութեանն ջերմագոյն արեանն մրրկալից շարժմանն, և սկսաւ թափել զմահածին թոյնս իւր ի վերայ կապելոցն, իբրև զթոյնս իժի – 242.

ՄԱՀԱՊԱՐՏ - և լինիցիս իբրև զմի ի մահապարտաց, որ անձամբ զանձինս հերքեցին ի կենաց վտանգաւոր մահուամբ, որպէս և քեզ պատրաստեալ է – 294. Եւ մինչ կարի և ահագին սաստիկս կուտեցաւ ի վերայ նորա ամբոխն, և ամբաստանքն միաբարբառ զաղաղակ /288/ բարձեալ առաջի բռնաւորին զօձիս պատառեալ ասէին, ,,մահապարտ է, չէ պարտ դմա կեալ, և ոչ առնուլ տեղի պատասխանւոյ,, - 290.

ՄԱՀԻԿ - շռնջապահս ձիոցն և տաշտս գաւակացն և զանգապանս ի չորս կողմանս, ձգեալ և լանջացն զէն, և բարձրավիզ խրոխտանացն զրահս, և ոտնատորոփ փռնկալոյն մանեակս զանգակեալս, և մահիկս լուսնաձևս ի մէջ ճակատուն կապեալ – 208.

ՄԱՀԻՃՔ - Եւ մինչդեռ յայնմ մահիճսն կարծեալ հիւանդութեանն կեղծաւորէր՝ և ախոյեանարձակքն /ճիշտը՝ախոյեանայարձակ/ զմիմեամբք շութափէին – 328. Զայս ասելով, և յերեսն ի վայր ի վերայ մահճացն զգետնեալ՝ ի վայն և յեղուկն զողբոցն խառնուածսն յաճախագոյնս մանուածէր: - 388.

ՄԱՀԿԱՆԱՑՈՒ - քանզի նա խարկանօք առն մոգի և կախարդի ասաց լինել որդի Ամովնայ և Արամազդայ, այլ ոչ ուրացաւ մահկանացու գոլ: - 36.

ՄԱՀՄԵՏ,ՄԱՀՄԷՏ - /թագաւորեաց/ Յեզիտ ամս Զ … Շամորեհեշմ ամս ԺԹ. Վլիթ ամս Բ. Մրուան ամս Զ. Աբդլայ ամս Գ. միւս Աբդլայ ամս ԻԲ. Մահադի ամս Ժ. Մահմետ որդի Մահադեայ ամս Ը. Մուսէ ամս /գրքում՝ ամ/ Ա. Ահարոն ամս Ե. Մահմետ որդի Ահարոնի և կնոջ Զուպետայ ամս Դ. Մայմաւն եղբայր նորա ամս ԻԱ. Սահակ Մահմետի որդի ամս Թ. Ահարոն որդի Մահմետի ամս Ե և ամիսս Զ. Ջաֆր որդի Մահմետի ամս ԺԷ: - 168. այլ և ինքն Մահմէտ, մոլեկան հոգւով շարժեցեալ՝ տայ գրել զանուղղայս, զոր մեք ի բազմաց զսակաւս յիշեսցուք: - 164. Եւ ելեալ նոցա արտաքս՝ սկսաւ խօսել Մահմէտ հրապարակաւ զնոյն բանս. – 160. և որդի նորա մնացեալ մատաղ հասակաւ, որում Մահմէտ կոչէին. – 158. Եւ պարտեցաւ կողմն Մահմէտի – 160. և փախստական եղեալ Մահմէտ և Ալի և ընդ նոսա իբրև արք Խ՝ եկին ի քաղաքն Մադիամ – 160. Զսա տեսեալ Մահմէտի՝ /162/ կոչեաց և յարեցոյց առ ինքն, հրամայեալ նմա գրել գիրս օրինաց ազգին իւրոյ, ձեռամբ Աբութուռաբայ իսմայէլացւոյ. քանզի ինքն ոչ գիտէր գիր և ոչ դպրութիւն: - 164. Իսկ աբեղայն արիոսեան, զոր յառաջագոյն ասացաք վարդապետ Մահմէտի, տեսեալ զյաջողութիւն իրացն՝ յարուցեալ եկն առ Մահմէտ, ցուցանել նմա զգութ երախտեաց, իբրև յիւրմէ վարդապետէ ուսեալ եհաս այնպիսի իրաց. – 162. Իսկ աբեղայն արիոսեան, զոր յառաջագոյն ասացաք վարդապետ Մահմէտի, տեսեալ զյաջողութիւն իրացն՝ յարուցեալ եկն առ Մահմէտ, ցուցանել նմա զգութ երախտեաց, իբրև յիւրմէ վարդապետէ ուսեալ եհաս այնպիսի իրաց. – 162. Տեսեալ կնոջն զՄահմէտ այր հաւատարիմ և ուշմագոյն յամենայն իրս աշխարհականս՝ եղև նմա կին և ետ ի ձեռն նորա զամենայն հոգս տան և ընչից: - 158. Տեսեալ Մահմէտի զյաջողութիւն իրացն և զմիաբանութիւն Հրէիցն՝ ասաց զինքն գլուխ և առաջնորդ ամենեցուն: - 160.

ՄԱՀՈՒՄԱԹ - ,,Բուխայ գլուխ զօրավարաց ընդհանուր Թագաւորութեան Տաճկաց, Ջափր իշխեցող ծովու և ցամաքի, հաւասար և օրէնսդրին մերոյ Մահումաթի, և հաւատարիմ միջնորդ Աստուծոյ և մարդկան, և թագաւոր ընդհանուր ազգաց հարաւային աթոռակալութեան … Յղեցի զքեզ ելանել ի վերայ երկրիդ Հայոց ամենայն կենդանեաց – 236. առանց ի տանջանս և ի չարչարանս լի դառն հարուածոց մտանելոյ հաւանեալ մեզ և օրէնսդրին մերոյ Մահումաթայ – 244. և ընդ մեծ պարսաւանօք ներքաղրեալ զբռնաւորն և զմոլար օրէնսդիրն իւրեանց զՄահումաթ: - 206. և խոտեալ ի բաց ընկենուք զմիոյ անընկեր և անվերոյ իրաց հանդէս, որպէս և իսկ կոչեցեալ մարգարէն ձեր Մահումաթ – 246. և ծառայեա ճշմարտութեան օրինաց և հաւատոց, զոր ուսաք ի մարգարէէն Մահումաթայ. ապա թէ ոչ՝ զնորին հակառակն ընկալցիս, տանջանս և մահ, և ելցես ի կենաց աստի չարաչար մահուամբ,,: - 294. և պախարակելով զմոլար օրէնսդիրն նոցա Մահումաթ: - 250. Իսկ իբրև ընթերցաւ զնամակն, գրեալ երդմունս ի ծանականս կանանցն իւրեանց և ի մոլար օրէնսդիրն իւրեանց Մահումաթ. – 236. Յովսէփ անուն ի

Յունաց ազգականութենէ ի ծառայութիւն հասեալ Աւշնի, ներքինի, թողեալ զքրիստոսական պաշտօնն, մոլորութեանն Մահումաթայ հաւատացեալ. – 374.

ՄԱՀՈՒ ՉԱՓ - սուրբքն ոչ եթէ զերևելի տեղիս ախորժեն, զի թէ ոչ այսպէս, ո՞չ նոքա զնեղ և զանձուկ կեանս կան մահու չափ,,: - 100.

ՄԱՀՌԱՇՏ - Իսկ ի տիրական զօրավարութեանն Գագկայ սկզբնաւորեալ ձեռակերտ իւր՝ շինեաց զհողաբլուր բարձրաւանդակն ի Մահռաշտ գեօղ յափն գետոյն յելս կոյս, որ հայի յՈստանն Ռշտունեաց – 394.

ՄԱՂԱՂԱՅԵԼ - Եւ են ի թուել մինչ ցայս վայր այսոքիկ. Ադամ, Սէթ, Ենովս, Կայիանան, Մաղաղայէլ, Յարէդ, Ենովք, Մաթուսաղայ, Ղամէք, Նոյ, Քամ, Քուշ, Նեբրովթ որս և Բէլ: - 36. Կայիանան լեալ ամաց ՃՀ ծնաւ զՄաղաղայէլ: - 26.

ՄԱՂԱՂԻԷԼ - Մաղաղիէլ լեալ ամաց ՃԿԵ-ից, ծնանի զՅարէդ: - 26.

ՄԱՂՋ - Եւ կայր գյօնսն պռզտեալ, կոկոզաբանէր լի յոխորտանօք, խրոխտայր, եռացուցանէր ի վեր մղէր զդառնութիւն ժահահոտ մաղձոյն չարաթոյն վատախառնութեանն – 242.

ՄԱՂՁԱԽԱՌՆ - Եւ սկսաւ ի վերայ մղել զժախահոտ և զյիմարեցուցիչ մաղձախառն թոյնսն – 204. հրախառն տոչորմամբ եռացեալ շուրջ զսրտիւն արիւնն՝ մաղձախառն բերմամբ յապուշ զմիտսն կրթեալ՝ կայր ի մէջ տարակուսի – 180.

ՄԱՂՁԱՀԱՄ - և ոչ եղեն ունկնդիր մաղձահամ և ժախահոտ բանիցն, իբրև ի փեռեկեալ գերեզմանէ զնեխահոտութիւնն արտաքս արկանելոյ. – 292.

ՄԱՄԲՐԷ - Իսկ առ մեզ հասին զրոյցքս այս ըստ մնացորդաց պատմագրացն առաջնոց, ի Մամբրէէ Վերծանողէ և ի նորուն եղբօրէ Մովսէս կոչեցելոյ, և միւսումն Թէոդորոս Քերթող – 74.

ՄԱՄԲՐԷ ՎԵՐԾԱՆՈՂ - Իսկ առ մեզ հասին զրոյցքս այս ըստ մնացորդաց պատմագրացն առաջնոց, ի Մամբրէէ Վերծանողէ և ի նորուն եղբօրէ Մովսէս կոչեցելոյ, և միւսումն Թէոդորոս Քերթող – 74.

ՄԱՄԳՈՒՆԻՔ - ի հօրէ զՍենեքերիմայն և ի մօրէ զՄամգոնեացն, /ճիշտը՝ Մամգունեացն/ ըստ ծննդաբանութեան գալ հասանել՝ մինչ յորում եմքս հասեալ ժամանակ – 300. յերկուց թագաւորազանց զաճմանն սեռի բերելով զբողբոջս զՍենեքերիմայն և զՄամգունեաց ճենազնւոյ, ի միասին զզուգամասն պայազատեալ գահընկալ թագաւորական զարմ - 300.

ՄԱՄԻՋՈՍ - Եւ արդ են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Բաղէոս ամս ՕԲ… Մամիգոս ամս Լ … Մամիգոս միւս՝ ամս Լ - 56.

ՄԱՄԻԿՈՆԵԱՆ - Ազդ եղև Մամիկոնեան սպարապետութեանն անոպայ գործն – 98. այլ առնու զզօրսն Պարսից և գայ թագաւորել Հայոց հրամանաւ Շապհոյ արքայի, ունելով ընդ իւր զՎահան Մամիկոնեան. – 106. Այս լուր դառնութեան եհաս առ մեծն Վարդան Մամիկոնեան, որ էր ամրացեալ ի Տաւրոսականն Զռայլ: - 126. գնացին առ Արկադ … Սամուէլ Մամիկոնեան … և Վասակ Արծրունի: - 110. և դիմեցին քաջասրտագոյնս ի վերայ սուսերամերկք զինեալք ի մէջ ամբոխին, Արտաւազդ և Վասակ Մամիկոնեանք - 98. Եւ քանզի յետ մահուանն մեծին Սահակայ Բագրատունոյ սպարապետի ասպետի և զօրավարի Հայոց, հաւատացեալ էր Թէոդոսի կայսեր զսպարապետութիւնն Հայոց Համազասպ Մամիկոնէի և որդւոյ իւրում Վարդանայ – 122. Եւ քանզի վախճանեալ էր Համազասպ Մամիկոնեան … ոչ ոք այնուհետև առաջնորդէր Հայոց աշխարհիս. – 116. զայս խորհեալ Մարդպետին ասէ, թէ զայս ձախողակի իմացմունս կատարել կարացից՝ թերևս և զտուն Մամիկոնեան նախարարութեանց կարացից որսալ ի կորուստ: - 98. Իսկ յաւուրս Վաղարշու մանուկն Վահան Մամիկոնեան ուժեղանայր ընդդէմ Պարսից. – 134. Իսկ Վարդան Մամիկոնեան, որդի Համազասպայ Մամիկոնէի, թոռն սրբոյն Սահակայ, խոյս տուեալ գնաց զկողմամբքն Մոկաց, ի խոխոմս Տաւրոսական լերինն, ի լեսուրս Ջերմաձորոյ – 122. Իսկ Վարդան Մամիկոնեան, որդի Համազասպայ Մամիկոնէի, թոռն սրբոյն Սահակայ, խոյս տուեալ գնաց զկողմամբքն Մոկաց, ի խոխոմս Տաւրոսական լերինն, ի լեսուրս Ջերմաձորոյ – 122. նոցա կալեալ զտիկինն Ռշտունեաց զկին Գարեգնի զքոյր Վարդանայ Մամիկոնէի ածեալ ի Վանտոսպ ի քաղաքն Շամիրամայ, մատնեն ի

խոշտանգանս և ի տանջանս դառնագոյնս. – 102. նուաճեաց զանձն, հրապոյրս պղտորս արբուցանէ Վահանայ Մամիկոնէի, որ էր աներ Մեհուժանայ, և անցեալ գնացին առ Շապուհ. – 102. Որոյ երթեալ առ Շապուհ յիշեցուցանէ նմա զհարազատէն իւրմէ Մեհուժանայ՝ միամիտ և հպատակ /108/ լինիլ արքայի, և զպատերազմացն գործ և զբազում աւարառութիւնս և զգերփանս Հայոց աշխարհիս ի Մեհուժանայ, և զմահն նորա ի ձեռանէ քաջին Սմբատայ Մամիկոնէի- 110.

ՄԱՄԻԿՈՆԵԱՆՔ - տեղեկացեալ և վասն տոհմին Արծրունեաց և Ռշտունեաց և որք ի նախարարութենէն Մամիկոնէից հասեալ գնացեալ ամրանային ի յամուրսն Տայոց – 98. այլ իբրև եմուտ Բուխայ յաշխարհս Վասպուրական՝ ել գնաց Գուրգէն առ Քուրդիկ Մամիկոնէից տէր ի Բագրևանդ գաւառ, և անդ լինէր, զի էր Քուրդիկ քեռի Գուրգինայ: - 302. Ապա առեալ հրաման մեծամեծացն մեր Արծրունեացն՝ գրեն առ Աբրահամ Մամիկոնէից եպիսկոպոս … և ծանուցանեն նմա զոր խնդրէ արքայ: - 132. միանգամայն խորհէր վրէժխնդիր լինել ազգին Մամիկոնէից վասն սպանման Մեհուժանայ հաւոյն իւրոյ: - 112. որոց անուանք ճանաչի սոցա՝ տէր Սմբատ սպարապետ Հայոց, և Գրիգոր Քուրդկայ որդի Մամիկոնէից տէր, և Ատրներսեհ /296/ Աղուանից իշխան, և Գրիգոր Սիւնեաց տէր – 298.

ՄԱՅ - և դիմեալ ի Գանձակն Ատրպատականի՝ բրէ զնա, աւերէ զԱհմատան և զՄայ կործանէ և զբագինն հրատին մեծի, որում Վշնապն կոչեն – 148.

ՄԱՅՄԱԻՆ/հավանաբար՝ՄԱՅՄՈՒՆ/ /թագաւորեաց/ Յեզիտ ամս Ջ … Մահմետ որդի Ահարոնի և կնոջ Զուպետայ ամս Դ. Մայմուն /գրքում՝Մայմաւն/ եղբայր նորա ամս ԻԱ. - 168.

ՄԱՅՐ[1] - բայց միայն մանուկ մի Դիոս անուն, զոր գաղտաբար ապրեցոյց մայրն, որպէս յետ բազում ժամանակաց զՄովսէս ի յԵգիպտոս – 14. և առաքեալ էր զմայր իւր զբամբիշն Վասպուրականի առ զօրավարն Բուխայ – 226. և եկեալ ի մի վայր Գագիկ և Գուրգէն եղբարք համահարք և միոյ մօր ծնունդք, յերկուց քաջատոհմիկ գահակալութենէ Սենէքարիմայ և Դաւթի – 388. Եւ առնու պատանդս արս անուանիս և պատուականս, և զմայրն Աշոտի դարձուցանէ մեծաւ պատուով. – 186. և դարձեալ անտի սպան և զմայր իւր զՏաճատուհի – 106. Եւ մօտ առ սոցա կայ լեառն Կաւկասու, յորում բնակեն ազգք յամենայն լեզուաց բաժանեալք, ըստ ազգս ՀԲ ազգացն, և կեան առանց առաջնորդի, և օրէնս անձանց ունին ամենայն ոք որ զինչ կամի, և ընդ մայրս և ընդ քոյրս ամուսնանալ: - 274. զոր աւանդեցին որդիք թագաւորին յետ մահուան հօր և մօր իւրեանց ի պէտս սուրբ Խաչին Աղթամարայ. – 356. ի հօրէ զՍենեքերիմայն և ի մօրէ զՄամգոնեացն, ըստ ծննդաբանութեան գալ հասանել՝ մինչ յորում եմքս հասեալ ժամանակ – 300. Հերովդէս այլազգի որդի Անդիպատրեայ Ասկաղոնացոյ և մօր Եւպատրեայ Արաբացոյ, թագաւոր Հրէից, յաւուրս ծննդեան տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի: - 78. Նա և մայր իշխանին Աշոտի, քոյր Սահակայ և Բագարատայ իշխանին Տարաւնոյ… երթեա՛լ ընծայիւք բազմօք յանդիման լինէր Յովսէփայն և խնդրէր զհաշտութիւն և զխաղաղութիւն հաստատել առ որդիսն իւր և առ բոլոր աշխարհն Վասպուրական: - 186. որ սպան զհայր իւր Վահան և զմայր իւր Տաճատուհի վասն պարսկականին հնազանդութեան մոգութեան օրինացն – 110. Որպէս և Եզեկիէլ մարգարէ ասէ, ,,հայր քո քանանացի էր և մայր քո քետացի,,: - 182.

ՄԱՅՐ[2] - ելցեն ի քեզ փայտահարք բազումք և կոտորեսցեն զմայրս քո մեծամեծս և զմատաղատունկս բարձունս. – 148. և դահճացն հանեալ զսուսերն՝ դիմեցին ի վերայ նոցա իբրև զգազանս արիւնարբուս, և ծեծէին սրովն, իբրև ոք զի հատանիցէ փայտ ի մայրս անտառախիտս հարեալ կացնաւ, և յանխնայ անողորմ յօշէին անդամ անդամ: - 266.

ՄԱՅՐԱՔԱՂԱՔ - լի արտասուօք և հեծեծանօք յիշեցեալք զվերին Սիօն մայրաքաղաքն սուրբ – 252. նստէր փորող պողոտային նրբափողոց ճանապարհին, որ հանէր ի վերին մայրաքաղաքն Սիոն, ի բանակետղն երկնաւոր զօրացն յարքայանիստ քրիստոսական թագաւորութեան: - 204.

ՄԱՅՐԻ - ,,արջք գիսակազեղք սպիտակայեղցք որջացեալ ի պրակս անտառախիտ մայրեացդ. արդ թէ հաճոյ թուիցի՝ երթիցուք որսալ զնոսա,,. – 100. այլ մնացեալքն ի սրոյն փախստական անկանէին յամուրս մայրեացն: - 176. և առեալ զնա մտանեն ի մէջ մայրեացն, և ընդ գիրկս մտեալ Շաւասպայ Արծրունւոյ՝ զլայնալիճն լի քարշեալ հարկանէ ի թիկանց ընդ մէջ ողինն զկորովալիր մատանցն զազդոյ շարժումն թռուցեալ թափանցիկ ընդ չարախորհուրդ սրտին միջոցն դիպեցուցանէ. – 100. Եւ բարձեալ աշտեայս հանապազակիրս ի պատրաստութիւն գազանացն որ ի մայրիսն որջանան, կամ թշնամեաց ի վերայ հասելոց – 190. և բնակութիւն նոցա ի խորաձորս և ի փապարս լերանց և ի պրակս մայրեաց, ի գագաթունս լերանց: - 190. և ի փայտից մայրեաց շինեալ էր քաղաքն նոցա, պարիսպք և պատուարք և ապարանք նոցա և ամենայն տուն բնակաց քաղաքին և ամենայն կազմած պատրաստութեան նոցա: - 270. Եւ նոյն ժամայն շուրջ փակեալ զքաղաքաւն հրձգութեամբ, և դիզեալ բորբոքէր հուրն ի դիւրածախ փայտէն մայրից և գիոց: - 272.

ՄԱՆԱՋԱԻԵԱՆ - Այլ իբրև այն ինչ մերձ լինէր ամրոցն ի պաշարումն՝ Ամդայինն Յիսէ, որ Շեհի որդին, որ զզօրապետութիւնն Հայոց ունէր, ճանաչէր՝ ի հրապոյրս Մանազաւեան պետոյն և Ութմանացն ելեալ՝ երագապէս եկն եհաս ի վերայ Աշոտի ԺԵ հազարաւ հեծելօք վառելովք. – 334. և մնացեալքն փախստեամբ ի Մանազաւեանն անկանէին քաղաք: - 382. Իսպառ ստորև ամրականին ի գոգաձև տեղւոջն … շինեաց եկեղեցի հրաշագործ հրաշազան յօրինուածով եկեղեցի ի տաշեալ քարանց ի Մանազաւեան քաղաքին ի Վանտոսպ, և հիմնեցուցեալ յանուն սրբոյն Սիօնի, որ ի սուրբ քաղաքն Երուսաղէմ. – 390. Քանզի և զոստանն Նախճաւան տուեալ էր ի կալուած զյաղթութեանն մանազաւենին Կայսկի: - 382.

ՄԱՆԱՋԱԻԵԱՆ ՆԱՀԱՆԳ - Եւ եղև յետ մեծ պատերազմին, որ յառաջ քան զզրուցացդ գրելոյ ելին, ի գլուխս Մանազաւեան նահանգին և Յուշոյ դաշտին, և զխռովարարս քաղաքացն ի մի վայր գումարելոցն, որք և յունայն ասպատակէին աշխարհ – 398. Եւ անցեալ բնակեալ էին զօրքն Հայոց ի դաշտին Օշական ի Մանազաւեան նահանգին: - 380. քարինս տաշահոս հոլովեալ ի նիւթ եկեղեցւոյն ի Մանազաւեանն նահանգէ ընդ Բզնունական ծովն բերեալ մատուցանէ առ կատարումն հրաշագեղ դիտանոցին սրբոյն Սիօնի, այլովքն սրբական անուանակոչութեամբ տեղեաց տնտեսականին բանին Աստուծոյ մարդ եղելոյ: - 396.

ՄԱՆԱՋԱԻԵՅԻ - զոր ոչ անուննկնդիր լեալ ընդունի զհայցելին, առնելով հարկս և պատանդս, և զբերդն Երիկաւ Հաղացովտի, զոր հանեալ էր մանազաւեցոյն ի բերկրացոյն. – 382.

ՄԱՆԱՋԿԵՐՏ - Եւ զի էր պաշարել նորա յայնժամ զքաղաքն Մանազկերտ Ապահունեաց աշխարհին, որ ի ձեռս Ապլբառայն էր, և ածեալ հասուցեալ մերձ ի պաշարումն. և ի հասանել գուժկանացն եթող զնոսա, տալով նոցա հրովարտակս ի խաղաղութիւն: - 348. և ետուն ի սուրբ եկեղեցին Դ ագարակս. զվանքն Փշոց և զագարակն Ահավանք, յանդիման եկեղեցւոյն որ ի կղզին, և զքարն Մանակերտ, որ է հանդէպ հարաւոյ կուսէ, և զԲերկրի և այլ բազում տեղիս – 356.

ՄԱՆԱՍԷ - և զի թագաւորութիւնն Եբրայեցւոց յերկուս հակառակս բաժանեալ էր՝ հնազանդ իւր արարեալ Փուայ Ասորեստանւոյ առնու հարկս ի Մանասէէ արքայէ հազար տաղանդ արծաթոյ: - 60.

ՄԱՆԱԻԱՆԴ - այլ զպարտութիւն քան զյաղթութիւն յինքեանս ձգէին ի ձեռանէ Յիսէի, մինչ պակասել պատրաստութեանն բերդին, մանաւանդ ջրոյն սակաւաւորութիւն. – 362. Այսոքիկ գաւառք անուանիք, զոր յառաջին ժամանակս իւրոյ իշխանութեանն սեփհականս իւր արարեալ ունէր հայրն նենգութեան Մարդպետն կոչեցեալ … և մանաւանդ քաղաքն Շամիրամայ հռչակելին և յոյժ փառաւորագոյնն յամենայն կողմանց Վասպուրականի: - 388. Բայց Գուրգէն խոկայր զմասն աշխարհին յինքն գրաւել, մանաւանդ զՈստանն Ռշտունեաց, որ էր տեղի սպանման հօր իւրոյ, գինս արեան զնա համարելով: - 362. Բայց խռովիչքն ատեցողքն խաղաղութեան ոչ դադարէին նիւթել

զհակառակս բարւոյն և զաճմունս չարին. մանաւանդ Վասակ որ զկարծեալ իշխանական անունն յինքեան բերէր: - 310. և Ահմատայ ընդ մէջ փակեալ զղաշիկն՝ յանխնայ հարուածովք հարին, մանաւանդ զհետևակազօր գրոխսն և զգռեահսն որք ընդ նոսա. – 368. Եւ Գուրգինի նորին եղբօրն զպատիւ մարզպանութեան զահակալութեան հաւատացեալ, ըստ կարգի բարձաբերձութեան թագաւորացն Հայոց, մանաւանդ մեծին Տրդատայ թագաւորի: - 370. Եւ խոյակապ և անուանի եղեալ քան որ յառաջագոյն քան զնա էին կացեալ իշխանք ընդհանուր Հայաստանեայցս, որ յարևելս և ի կողմանս հիւսիսոյ, մանաւանդ որք ի Վասպուրական աշխարհիս էին կացեալ նախարարք յիշխանական պետութիւնս: - 170. և կանայք կոտորելոցն հանդերձ խառնիճաղանճ ամբոխիւն լրբենի դիմօք, հոլանեալք և ի բաց ընկեցեալ զձև կանացի բնութեան, որպէս օրէն է նոցա, մանաւանդ տաճկական ազանց, և ի հետիոտս դիմեալք ի դուռն արքունի հասանէին: - 180. և կարիցես զիշխանս Հայոց կապանօք առ մեզ հասուցանել, մանաւանդ զիշխանն Վասպուրական զԱշոտ՝ քեզ և զաւակի քում տաց զերկիրն զայն ի ժառանգութիւն: - 184. և կողմնեալք ի սիրոյ աստուածութեանն անկաւ ի վերայ նոցա զարհուրումն մահու, մանաւանդ ոչ կամելով ելանել /246/ ի սնոտի կենացս դիւրափոփոխ աշխարհիս՝ ասեն. - 248. Եւ վասն այսր իրաց նենգութեամբ և չարակնութեամբ առլցեալ, մանաւանդ յերկիւղէ՝ կարի յոյժ գրգռեցաւ պատերազմ սաստիկ ի ձեռն Վասակայ Արծրունոյ. – 178. Իբրև գիտաց բռնաւորն, եթէ յաղթեցաւ ի սրբոց արանցն, մանաւանդ ի քաջէն Գրիգորէ – 250. Իսկ կատարելագոյնքն և ծերքն ի նոցանէ սպուժէին առ այս, և մանաւանդ որք հաւատարիմքն կոչէին ըստ հաւատոյն նոցա որք Կուռայքն անուանէին – 404. Իսկ եթէ՝ մշակն մեղաց և անդրանիկն ամենայն չարեաց, որ ի յօձն բունեալ ոչ անիծաւ, որպիսիս ուսուցանէ վնասապարտութիւն օձին առ ի պատժականութեանն գտանել պարտաւորութիւն, որ ոչ յընքենէ միայն, այլ մանաւանդ ի գտողէն չարեաց: - 22. լինել տիրակորոյսք և աշխարհաւերք, բանսարկուք և քսսիչք, խռովասէրք մանաւանդ քան թէ խաղաղասէրք – 210. մանաւանդ յառաջագոյն պատրաստեալ պատսպարեաց թղթովք և պատարագօք առ թագաւորն և առ զօրավարն գնալ ըստ հրամանաց նոցա, և ոչ ինչ արտաքոյ կամաց նոցա խորհել կամ գործել ինչ: - 270. մանաւանդ մեծ կաթողիկոսն Հայոց Գէորգ պաղատանս առնէր առ Դերանիկն, զի ընդարձակեսցէ նմա: - 336. ուշ եղեալ ուժեղութեամբ և քաջութեամբ սրտիւ ընդդիմանալ, մանաւանդ ի Ծանարացն զնա տեսեալ ի պարտութիւն մատնեալ և յաղթահարեալ: - 276. քող արկեալ զդաւաճանող կեղծաւորութիւնն, զբարձումն բոլոր իշխանացն Հայոց, մանաւանդ զնախագահանստեալն զԱշոտ իշխանաց իշխան: - 340.

ՄԱՆԱՒԱՆԴ ՁԻ - և մանաւանդ զի հարկ փութոյ եղև մեզ գիտել զպայազատութիւնս երանաց տիրեցելոց մեր աշխարհի և որ յառաջ քան զնոսա թագաւորք Ասորեստանեայց, որդի /34/ ի հօրէ առեալ մինչև ի Սենեքարիմ արքայ, որ առ Եզեկիայիւ Երուսաղէմի արքայիւ եղեալ ազգապետ տանս Արծրունի: - 36. զի մի ամենևին ոք կայցէ յակաստանի, մանաւանդ զի ոչ ոք տևեաց ընդդիմանալ ձեռին նորա. – 296. զի յինքեանս գրաւեալ ընդ հարկաւ ծառայեցուցանէին զպաշտօնեայս սրբոյ Խաչին, մանաւանդ զի և զգլխաւոր վանացն զհայրն, որում Գրիգոր անուանէր՝ զնա կալեալ եղեալ ի խորափոր խաւարային բանտի: - 334. մանաւանդ զի աւերեալ էր երկիրն յասպատակէ Պարսից, այն ինչ հուպ մեռանելն Երուանդայ և ընդ թագաւորելն Արտաշէսի: - 90. մանաւանդ զի բարեպաշտութիւն մեծ համարիմ սատակել զթշնամիսդ Աստուծոյ, որպէս Մովսէս զԱմաղէկ, և Յեսու զՔանանացիսն, և Սամուէլ զԱգագ, և Դաւիթ զԳողիաթ, և համանգամայն իսկ որպէս սատակեցին Իսրայէլացիքն զայլազգիսն – 278. մանաւանդ զի և թագաւորին նախ ակն ունէր զդառնալն ի կռոցն ի յերկրպագութիւն Քրիստոսի ճշմարտին Աստուծոյ. - 88. մանաւանդ զի յառաջագոյն /308/քան զմեզ այլոց ոմանց բանակարգեալ գրեալ հաւաքեալ է ի մի շար: -310. մանաւանդ զի ոչ բաւականանամ իմով աղքատիմաստ բանգիտութեամբ զսորայս բացայայտել զչափ ներբողականին՝ այլոց ուժեղագունից և մտահարուստ արանց թողի. – 300. մանաւանդ զի փեսայացուցեալ էր Շապուհ զԳագիկ ի դուստր իւր. –

364. որ մեծաւ ախորժանօք յանգուցանէ առ ինքն զնոսա իբրև արս պատուաւորս և քաջամարտիկս զօրաւոր զօրութեամբ, և մանաւանդ զի բազում անգամ զանուն յաղթութեան ստացեալ ունէին: - 366.

ՄԱՆԱՒԱՆԴ ԹԷ - և կերիցեն քարինք և փայտք և այլ կահք երկաթեղէնք, որպէս և զայն որ ի նմայն պատարագի մարմին և արիւն որդւոյն Աստուծոյ, մանաւանդ թէ ինքն իսկ ճշմարտապէս որդին Աստուծոյ. – 396. և նոքա ըստ ձախողակի սովորութեանն իւրեանց օրինադրութեանն, արիւնարբու առանց բարւոյ բարեգործութեանցն մանաւանդ թէ լցեալք սատանայական չարութեամբք՝ ձայն արկեալ յամենայն քաղաքսն, խռովեալ ըստ գազանեղէն իւրեանց մոլեգնութեանցն – 398. տևեալ զաւուրս Խ՝ փոխի յաշխարհէս ամենեցուն պատկառելին, մանաւանդ թէ ընդհանուր ցանկալին և սիրելին ճոխից և անազգեաց, աղքատաց և փարթամաց, մեծամեծաց և փոքունց: - 384. մանաւանդ /370/ թէ նախախնամող և պահպանական աջն Քրիստոսի հովանաւորեալ առ ապրուստ հրածին կարկտաբեր հասեալ կորստական դիպուածին, օգնութիւն հասեալ յԱստուծոյ՝ քաջասրտագոյնս զնա գործեաց և շութափեալ զնա ի ժանեաց գազանին – 372. որ կարի սիրելի է ինձ, մանաւանդ թէ յոլովից, կամ թէ ամենայն հաւատացելոց ի Քրիստոս՝ յերկարագոյնս առնել ի ճառիս զդեզերումն շահատակութեան, ձեզ լսել և ինձ գրել: - 76. Որպէս ցուցանեն յիշատակարանք հաւատարիմ պատմագրացն. մանաւանդ թէ աւետարանիչն և առաքեալն Յօհաննէս, որդին որոտման, տիեզերաց հնչեցոյց զորոտումն աւետեաց Աւետարանին Քրիստոսի – 76.

ՄԱՆԵԱԿ - և փոխանակ մանեկաց՝ զսուրն փայլեալ ի պարանոցսն ընդունէին: - 266. շռնջապահս ձիոցն և տաշտս գաւակացն և զանգապանս ի չորս կողմանս, ձգեալ և լանջացն զէն, և բարձրավիզ խրոխտանացն զրահս, և ոտնատորոփ փռնկալոյն մանեակս զանգակեալս, և մահիկս լուսնաձևս ի մէջ ճակատուն կապեալ – 208.

ՄԱՆԻԹՈՊ - զոր աւանդեցին խաւարայած արևելականքն, Զրադաշտ և Մանիթոպ իւրեանց հաւանելոցն – 52. Մանիթոպ արքայ Խեփտաղաց ևս յաւելուածով զայսոսիկ հաստատէ. – 48. ՎԱՍՆ ԱՍՈՐԵՍՏԱՆԵԱՑՑ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՆ. ԵԻ ԹԷ ՈՐՊԷՍ ԶՐԱԴԱՇՏ ԵԻ ՄԱՆԻԹՈՊ ԿԱՑԵԱԼ ԳԼԽԱՒՈՐՔ ԱՐԵԻԵԼԻՑ ԿՈՂՄԱՆ, ԵԻ ՄՈԼԱՐ ՈՒՍՄԱՆՑ ՆՈՑԱ - 42.

ՄԱՆԿԱԳՈՑՆ - Եւ իմաստուն և հանճարեղ խորհրդովք, քաղցր և կակուղ բանիւք ողոքեալ զմանկագոյն Հասան, առաջի արկանելով նմա զարժանի ալեացն պատուականութիւն և զիշխանական ճոխութեան զբարձրագահութիւն և որ ինչ այդմ հետևէր. – 348. և ինքն մանկագոյն տիովք, ի ժամանակի անձնիշխանութեան լեալ ամաց ԺԵ, զի ,,մանկութիւն և անմտութիւն ընդունայնութիւն է,, , որպէս գրէ Սողոմոն – 346. և որդի նորա Խոսրով մանկագոյն տիովք մնացեալ՝ առնու զթագաւորութիւն: - 136. Իսկ Աշոտ եղբայր Վաչէի քանզի էր մանկագոյն տիովք՝ առեալ դայեկին իւրոյ մատուցանէ առաջի Երուանդայ – 84. քանզի էին մանկագոյնք տիովք. առին գնացին յամուրսն Տայոց. – 98. քանզի էին որդիք նորա յոյժ մանկագոյնք – 44.

ՄԱՆԿԱԿԱՆ - Զի ի հասանել ի վերայ նորա ցաւոցն մահաբերաց՝ ոչ հոգացաւ զմանկականն իւր տարաժամ ելսն յաշխարհէս – 386. Իսկ Ապումրուանայ ի պատճառ ոստիկանութեան զմանկականն նոցա պատճառելով խաժութիւն հասակի՝ առ սակաւ սակաւ սկսաւ զամուրսն յինքն գրաւել, զհետ իշխանական ցանկութեանն զերասանակ մտացն ձգեալ - 360.

ՄԱՆԿՈՒԹԻՒՆ - ,,ընդէ՞ր որպէս մանուկ տղայ համարիս, արկանել առաջի իմ զպատրանս, սնոտի, առասպելաբան, խաբեբայ և պատիր յոյս խոստանալով ինձ՝ հանել զիս ի ճշմարիտ յուսոյն, զոր ի մանկութենէ ի վերայ հասեալ ճշմարտութեանն,,: - 294. և ինքն մանկագոյն տիովք, ի ժամանակի անձնիշխանութեան լեալ ամաց ԺԵ, զի ,,մանկութիւն և անմտութիւն ընդունայնութիւն է,, , որպէս գրէ Սողոմոն – 346. որոց սրտի մտօք ի մանկութենէ զհարկ ծառայութեան հատուցեալ էին ըստ օրինի վայելչութեան հնազանդողաց և հնազանդելոց, ըստ յորդորման հեթանոսաց վարդապետին: - 364.

ՄԱՆԿՏԻ - զբազմամարդի գեօղս և աւանս առնել անմարդիս, և զմնացեալսն վարել ի գերութիւն, զկանայս հանդերձ մանկտով. – 202. Իսկ սպառնալիք քո և չարչարանք, զոր ասես ի վերայ իմ հասուցանել՝ խաղ մանկտոյ կամ զառանցելոց թուի յաչս իմ, և բանք քո նոյնպէս, որպէս առն անմտի և խելագար և ցնորեալ ծերոյ,,: - 290.

ՄԱՆՈՒԱԾԵԼ - Զայս ասելով, և յերեսն ի վայր ի վերայ մահճացն զգետնեալ՝ ի վայն և յեղուկն զողբոցն խառնուածսն յաճախագոյնս մանուածէր: - 388.

ՄԱՆՈՒԱԾՈՅ - և շամփուր շողացուցեալ մանուածոյս փակէ ի ներքս զզազաթն ամբարշտին. – 108.

ՄԱՆՈՒԿ/գ.ա./ - ,,դու, մոլի մանուկ/ծն.մոլիմանուկ/, ընդէ՞ր մեռանիս զուր և տարապարտուց,,. – 222. ,,ընդէ՞ր որպէս մանուկ տղայ համարիս, արկանել առաջի իմ զպատրանս, սնոտի, առասպելաբան, խաբեբայ և պատիր յոյս խոստանալով ինձ՝ հանել զիս ի ճշմարիտ յուսոյն, զոր ի մանկութենէ ի վերայ հասեալ ճշմարտութեանն,,: - 294. ամբարձին զաչս իւրեանց և տեսին, զի զկանայս և զմանկունս իւրեանց տեսին ընդ աշխարհական գերիսն: -220. անկեղծաւոր և աննենգ տիրասիրութեամբ ցուցանել հնազանդութիւն հպատակութեամբ, մինչ յարիւն և յապաժոյժ նահատակութեամբ առնուլ վրէժս ի Պարսկացն հինից՝ զաւեր եկեղեցեացն Հայաստանի և զնեղութեանցն և զգերփանացն և զաստիկ արիւնահեղութեանցն զքրիստոնէից և զուխտի մանկանց եկեղեցւոյ սրբոյ: - 134. բազմեալ էին ընդ Քրիստոսի իբրև զմանկունս առագաստի: - 254. բայց միայն մանուկ մի Դիոս անուն, զոր գաղտաբար ապրեցոյց մայրն, որպէս յետ բազում ժամանակաց զՄովսէս ի յԵգիպտոս – 14 Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ ... դու ախոյեան՝ և մանկունք իմ յաղթանակ, դու ոսոխ՝ և զօրք իմ դատապարտիչք. – 278. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … դու խաղալիկ՝ և մեք մանկունք, ի ձեռն առեալ զզօրութիւն քո՝ խաղալով խաղամք ընդ քեզ և ամենայն հպարտութիւն ամբարհաւաճութեան քո. – 280. և մխիթար բարի ունէր ի բարբառոյ մարգարէին որ ասէր. թէ /գրքում՝ թե/ ,,մանուկ մատաղ ի ծակ իժից արկցէ զձեռս իւր՝ և ոչ մեղիցեն նմա,,: - 252. և այր եղբօր իւրում ոչ ողորմէր, ըստ այնմ զոր ասաց դարձեալ Եսայի, ,,անկցի, ասէ, այր ընդ այր, և այր ընդ ընկերի իւրում, ընդհարցի մանուկն /298/ ընդ ծերոյն և անարգն ընդ պատուականին,,. – 300. և գրէ առ Սմբատ, թերևս տացէ ի ձեռն նորա զմանուկն Արտաշէս: - 84. և զորդիս ձեր և զմանկունս տեսանելով ի գութ խանդաղատանաց ի գիրկս իմ ընդունէի ընծայիւք մեծաւ գգուանաց, իբրև զառ ի յինէն ծնեալս: - 216. և ի չափ հասեալ ի տիոց տղայականաց՝ ետուն զդստերս իւրեանց կնութեան մանկանցն: - 98. և լի ծաղու և կատականօք այպն արարեալ՝ արհամարհանօք անարգեցին զբռնաւորն, իբրև զմանուկ մի անպիտան կամ զծեր զառանցեալ և խելագարեալ, որ ոչ ըստ իւրոց կամաց զոր ինչ ախորժիցէ խօսիցի: - 264. և լնուն զծովակն որ յանդիման հրատին՝ դիակամբք. զխօսուն և զանասուն, զայր և զկին և զմանուկ առ հասարակ մաշեցին ի սուր սուսերի: - 148. Եւ ծնան նորա երիս որդիս, Սարգիս որ և Աշոտ՝ ՅԻՋ թուականութեանն Հայոց, Խաչիկ որ և Գագիկ ՅԻԸ, և Գուրգէն. մանկունք կայտառք և գեղապանծք և բարենշանք և ամենեցուն ցանկալիք. ծնաւ և երկուս դստերս: - 338. Եւ հաճոյ թուեցաւ Հայրակղի և ամենայն սինկղիտոսիցն՝ նստուցանել զորդին Հայրակղի յաթոռ թագաւորութեան, որ էր մանուկ /146/ փոքր. – 148. և ղաշիկ արարեալ յայնկոյս քան զՎանտոպ, ի տեղւոջն արձանաշար քարակարկառ գոգաձև միջոցի երկուց բլրակաց, որ հայի յԵրիվարաց արկման դաշտն, ի վերայ Լեզւոյ գեաւղջն, որ զաւրացն գեղեցիկ առասպելաբանեն սպիանած վերայն սպանելոցն ի մանկանցն Շամիրամայ: - 334. Եւ յետ մահու նորա նստուցին թագաւոր զորդի նորին զԱրտաշիր, կարի տղայ մանուկ[2]: - 152. Եւ յետ նորա ածին զԽոսրոյ ոմն /154/ տղայ մանուկ և նստուցին իւրեանց թագաւոր. և նա փութանակի վախճանեցաւ: - 156. Եւ նուազեալ ազգին Արծրունեաց ոչ ոք մնաց, բայց միայն մանուկ մի Համամ անուն, որդի Արշաւիրի ծերոյ եղբօր Խուրէնայ, որ կայր ի դրան արքունի – 90. և տայր տանել Սահակ զպէտս

մանկանն օր ըստ օրէ: - 84 Կաղղիսթենէս, իմ բարեկամ, խրատ ետ ինձ մտանել հանդերձ բարեկամօք Խ, և մանկամբք ճ, և զինուորօք ՌՄ միայնովք: - 50. որպէս ժողովուրդն Աստուծոյ առ գետսն նստէին և լային ի յիշելն իւրեանց զՍիօն, և կամ իբրև զնոյն ինքն զերիս մանկունսն, կապեալք և արկեալք ի հնոց նեղութեան – 252. Որպէս Յովսեպոս մեզ զրուցաբանէ և զինչ գործեաց ընդ մանկունսն:- 78. ,,Կաւատ թագաւորն ձեր վախճանեցաւ, և որդի նորա մանուկ տղայ է. բայց արդ ի քեզ հասեալ թագաւորութիւնդ, և ես քեզ տայց զնա – 152. Իսկ յաւուրս Վաղարշու մանուկն Վահան Մամիկոնեան ուժեղանայր ընդդէմ Պարսից. – 134.

ՄԱՆՐ - Այլ և հուր և ծծումբ նաւթիւ բարձեալ ի գործ պատերազմին, և զլոյծ բնութիւնն յանօթս ապակեղէնս եդեալ, և մանր զծծումբն ընդ նմին խառնեալ, եդեալ ի պարսատիկ մեքենայից, և զհուրն առ ընթեր նմին, հնարաւորեալ արկանել զամրոցաւն: - 208. նոյնպէս և զայլս յիշխանական պետութենէ փոքրագոյն կէտս և լողակ մանունս իմանալի է. – 262.

ՄԱՆՐԱՊԱՏՈՒՄ - Բայց մի ինձ մեղադիր լինիր, ո՛վ ուսումնասէր դու, սակս ոչ զբովանդակ սորա գործս շարել ի ճառս մանրապատումս: - 302.

ՄԱՆՐԵԱԼ - Եւ առեալ զմանրեալ և զխորտակեալ ի մասունս զԽաչն՝ բերին առ զօրավարն, լուացեալ զարիւն պղծոյն, որ ի վերայ խաչին շաղախեալ կայր ի գլորմանէ այսահարին: - 378. որջացեալ ի մուտս կոյս յափն ծովուն ի փապար յարձանախիտ քարին և մանրեալ զարծաթեղէնն ընդ փայտեղինին. – 378.

ՄԱՇԵԼ - և լնուն զծովակն որ յանդիման հրատին՝ դիակամբք. զխօսուն և զանասուն, զայր և զկին և զմանուկ առ հասարակ մաշեցին ի սուր սուսերի: - 148. գերփեն առնուն զշէնս և զաւանս և զագարակս, կապուտ կողոպուտ թողուն ի ստացուածոց և յամենայն ժառանգութեանց, մաշեն ի սուր սուսերի զորս ի բուռն առնուին. – 102. և հատեալ զզօրսն յերկուս առաջս, և հրաման տուեալ ելանել յերկիրն Վասպուրական, ողողել գերել գերփել /200/ զաշխարհն, աւերել և բնաջինջ առնել և մաշել ի սուր սուսերի. – 202. զսուրբ եկեղեցիս, զտունս աղօթից քրիստոնէից այրել աւերել հիմն ի վեր տապալել, զքահանայսն նորոյ ուխտի ի սուրս իւրեանց մաշել, զծերս և զպառաւունս մահու սրոյ սպանանել, զերիտասարդս և զկուսանս խաղացուցանել ի գերութիւն, զստացուածս և զինչս վատնել աւարառութեամբ. – 398.

ՄԱՇՏՈՑ - Եւ յաջորդեալ փոխանակ նորա կացեալ յաթոռ սրբոյն Գրիգորի երանելին Մաշտոց, ելեալ ի կղզոյն Գեղարքունի լճէն, զՅոհաննու Կարապետին զվարուցն բերեալ զօրինակ. – 376. Եւ փոխանակ նորա ժառանգէ զաթոռ հայրապետական երանելին տէր Յոհաննէս, որ և սնեալ և ուսեալ առ ոտս սրբոյն Մաշտոցի. – 376. Ի նմին ամի յետ վեց ամսոյ անցանելոյ փոխի և սուրբ վարդապետն Մաշտոց. – 120. Յետ բառնալոյ թագաւորութեանն ի տանէն Արշակունեաց, և հայրապետութեանն ի տանէն սրբոյն Գրիգորի՝ Ղևոնդ ոմն աշակերտ սրբոյն Մաշտոցի տեղապահ լինէր սրբոյն Սահակայ, և Յովսէփ եպիսկոպոս և Մովսէս և Մեղէս: - 120. Քանզի Վարդան անցեալ գնացեալ էր սուրբ վարդապետաւն Մաշտոցիւ առ կայսր Թէոդոս և առ Ատտիկոս արքեպիսկոպոս հանդերձ թղթովք սրբոյն Սահակայ, տանելով ընդ իւրեանց և զգիր և զբառ հայերէն դպրութեան. – 116.

ՄԱՌԱԽԼԱՁԵՒ - Եւ եղև իբրև ձմեռն փոքրացաւ և ժամանակ գարնանային եղանակին մերձեցաւ և օդն մառախլաձև միգախառն յստակեցաւ - 268.

ՄԱՌԱԽՈՒՂ - Յայնժամ թանձրացեալ մթասցի, բալ և մառախուղ խաւար ի վերայ լերանց և դաշտաց քոց. – 148.

ՄԱՌԱԿԱՆ - Եւ յետ սակաւ աւուրց ել գնաց Դերանիկն ի Ճուաշ գաւառ՝ ձմերել յաւանին Մառական: - 350. Իսկ վայր խաղացեալ ի Մառականն աւան, առ Կարմիրն կոչեցեալ գետով, որ իջանէ ի գետն Երասխ – 392.

ՄԱՍԻՔ - ընդդէմ նայելով լերանցն Այրարատեան ազատն Մասեաց, ուր Արտաւազդն Արտաշէսեան քարավիժեալ խոհամանայր ի կոշտն կոհակին: - 392. ընդդէմ նայեցածն ունելով զմեծ լեառնն Մասիք կոչելով բարձրագագաթն ձիւնալիր սպիտակափառ – 86.

ՄԱՍՆ - Զոր և Աղէքսանդրի Մակեդոնացւոյ ի դէպ ելանէ առ Ողըմպիադայ վիպագրութիւնք. թերևս ի մասն ինչ արտաքոյ սահմանաց դրախտին հասանել. – 50. Այլ և զիուրն զիա՛րդ մասն աստուծոյ ոչ ամաչեն ասել - 52. Առ որս ասեմք՝ եթէ ըստ ամենայն յեղանակի անբոյժն ի բարւոյ, ո՞չ մի ինչ ո՞չ ունի մասն ազնիւ՝ թէ ասիցէ ոք անիծիւք ի բաց բառնալ. – 22. արդ թողոցո զերկրորդ մասն Անձաւացեաց որդւոյ իմոյ Դերանկիդ, և այլ մի յաւելուր ընդ հակառակս ինչ ձեռն ի գործ արկանել - 330. Արդ նոցա այնքան, իսկ մեզ ի մասնէ զբոլորն համառօտեալ ի թիւս միակաց լրման, և զբովանդակութեան ամաց ըստ տասանց եօթներորդացն որ թուոցն է լիագոյն Է - 314. Բայց Գուրգէն խոկայր զմասն աշխարհին յինքն գրաւել, մանաւանդ զՈստանն Ռշտունեաց, որ էր տեղի սպանման հօր իւրոյ, գինս արեան զնա համարելով: - 362. Բայց զերկրորդ մասն Անձաւացեաց հանդերձ Նորաբերդ ամրոցաւն Դերանկին նուաճեալ ընդ իւր գործակալօք. – 326. Դարձեալ զի երկրպագէ հրոյ, և արեգական, որ է Հեփեստոս, մասն աստուծոյ ասելով, զիա՛րդ իցէ, զի գողն և ապիկարն իբրև զաստուած երկրպագիցի: - 52. ելանել ի գագաթն Ամրական անձաւին զբօսնուլ նովաւ առ վճարումն բաւականութեան, ըստ մասանց պիտոյից օժնդակութեան քաղաքայարդար ապարանից թագաւորական պաղատի իւրոյ ձեռակերտին – 392. և անհակառակող գտեալ բարուք՝ բաժանեն զաշխարհս յերիս մասունս. – 360. ասէին այնոքիկ զորոց և բանս է, եթէ ,,ի մասն ինչ լերինն յայնմիկ հասեալք բազումք ի մերոց – 48. Եւ առեալ զմանրեալ և զխորտակեալ ի մասունս զԽաչն՝ բերին առ զօրավարն, լուացեալ զարիւն պղծոյն, որ ի վերայ խաչին շաղախեալ կայր ի գլորմանէ այսահարին: - 378. և Եթովպիայ է մասն Եգիպտոսի և ամենայն Լիբէաստանեայց: - 42. Եւ զբոլոր երկիրս իւրեանց տէրութեանն բաժանեցին յերկուս մասունս: - 388. և զոր օրինակ ոք զբոլոր անդամս մարմնոյ յօշիցէ ի մասունս, և ոչ երևի տեսակ կենդանի մարդոյն, որպէս է գոյացութիւն խառնուածոյն. – 194. Եւ ինքն Խուրան առեալ զմեծ մասն զօրուն գնաց ի Շաւարշան ի Սանատրուկ. - 80. և խոստանայ տալ նմա զտէրութիւնն զչորրորդ մասն Սենեքերիմանցն զկողմամբքն Նինուէի և զՏմորիս ամրոցաւն որ ի նմա – 62. Եւ հաւանեալ Խոռեմայ՝ եկն առ Հայրակղոս արքայ Յունաց, թողեալ ի նա զԵրուսաղէմ և զԿեսարիայ Պաղեստինացւոց և զամենայն կողմանս Անտիոքացոց և զամենայն քաղաքս գաւառացն այնոցիկ, և զՏարսոն Կիւլիկեցւոց և զմեծ մասն Հայոց և զամենայն զոր միանգամ կամեցաւ Հայրակղոս. – 152. և Հեփեստոս և Պռոմիթոս, որ է արեգակն և լուսին՝ գողացան զհուրն յՈրմզդայ և մասն ինչ ետուն ի մարդիկ. – 48. Եւ յետ այնորիկ ի բազմանալ որդւոց մարդկան՝ յերիս մասունս և զերկիր բաժանեալ, ըստ ասացելումն Հերոդոտեայն – 34. Եւ ոսկեգործ ականակապ կազմեալ՝ պատեաց ոսկով զփրկագործ սուրբ խաչն, և ընդելուզեալ մարգարտով զարդարեաց զսխրագործ փայտն, հիւսնեալ ի մէջ անուշահոտ փայտից, թողեալ մասն ինչ արտաքս ոսկեպատ պահարանին, յառաջնում իւրոյ քառածրագիծ խաչակերտ փայտեղէն զգրոցկանն: - 394. և տաց քեզ զկողմանս Ասորոց և զամենայն Արեւաստան մինչև զՄծուին քաղաք, և ի յերկրէ Հայոց՝ զաշխարհս տանուտերական իշխանութեանն մինչև յԱյրարատ և ընդ Դուին քաղաք և յեզր ծովուն Բզնունեաց և ցԱռեստն աւան, և զմեծ մասն աշխարհին Վրաց մինչև ցՏփղիս քաղաք. – 136 Զայս սակաւուք ի մասնէ գրեցի ճանաչել միայն զազգս: - 18 Իսկ Անատողի զօրավարն Յունաց զՀաւուկ ոմն Կուկոճացի կացոյց /118/ մասինն Յունաց եպիսկոպոսապետ. – 120. Իսկ ոմանք ասեն ի Ղաւոդիկեայ Փռիւգացւոց շինեալ տապանին, որ յերից մասանց երկրի՝ Ասիական կոչի կողմ. և յոյժ անհաւաստի են ասացեալքն.- 30. որք ասեն զՀեփեստեայ գողանալ զհուրն յաստուծոյն, մասն ինչ մարդկան շնորհել և զյոլովն ինքեան ունել – 52. սա ել ի վերայ Հրէաստանի և մեծ մասն ժողովրդեանն գերեաց յԱսորեստան…/Յետ նորա թագաւորեաց/ Սաղմանասար. – 60. Տուեալ լինէր այնուհետև զմասն ինչ զօրուն ի ձեռս զօրապետի ումեմն Ժիրաք կոչեցելոյ – 202.

ՄԱՍՆԱԻՈՐ - մասնաւոր ինչ մարգարէական ոգւով եղելում ի մարդն օժնդակ խորհրդածութեան արծարծել անդրէն ի ձեռն ապաշաւանացն զվրիպանացն կորուստ.

ըստ այսմիկ և այլոց կենդանեացն զգայականօքն և թէ ունայնացելովք առ ի դոյզն ինչ զգուշաւորականս: - 22.

ՄԱՍՆԱՒՈՐԱԲԱՐ - և առնու զԲաբելոն, և շինէ զՏարսոն ի ձև Բաբելոնի, գետոյ ընդ մէջ անցանելոյ որպէս խոնարհագոյն մասնաւորաբար գրեմ: - 16. Եւ մեք զկարգ պատմութեանցս մասնաւորաբար և համառօտապէս յառաջ վարեսցուք – 78. Խոստացայ վերագոյնն գրել վասն Բուխայի մասնաւորաբար զվրիժուցն հատուցանել զպարտիս, այլ ոչ զբովանդակն: - 326.

ՄԱՍՈՒՆՔ - զոր և Պօղոս հոգացաւ բացայայտել զ-Է աշտիճանեան մասունս ի Հոգւոյն սրբոյ աւանդեալ եկեղեցւոյ սրբոյ: - 398.

ՄԱՏ - զի ըստ Պարսիկ ձայնի Մատ՝ Եկք թարգմանի. – 88.

ՄԱՏԱԿ - Եւ արտաքոյ յետ ճանապարհին իմացաք էշ մատակ, որ ունի յաւանակ – 50.

ՄԱՏԱՂ - և մխիթար բարի ունէր ի բարբառոյ մարգարէին որ ասէր. թէ /գրքում՝ թե/ ,,մանուկ մատաղ ի ծակ իժից արկցէ զձեռս իւր՝ և ոչ մեղիցեն նմա,,: - 252. և որդի նորա մնացեալ մատաղ հասակաւ, որում Մահմէտ կոչէին. – 158.

ՄԱՏԱՂԱՏՈՒՆԿ - ելցեն ի քեզ փայտահարք բազումք և կոտորեսցեն զմայրս քո մեծամեծս և զմատաղատունկս բարձունս. – 148.

ՄԱՏԱՂՕՐԵԱՅ - Եւ զԳագիկ որ և Ապումրուան՝ զնա ոստիկան կարգեաց ի վերայ աշխարհին, տեղապահութեամբ տիրել, զի կարի մատաղօրեայք էին որդիք Դերանկին. Աշոտ էր Թ ամաց, յորժամ մեռաւ Դերանիկն, Գագիկ էր Է ամաց, Գուրգէն Ե ամաց: - 354.

ՄԱՏԱՆԻ - ,,իսկ եթէ եկեսցէ առ իս գիր յարքունուստ, կնքեալ մատանեաւ արքայի. և իցէ գրեալ ի նմա հրաման՝ գալ ինձ առ քեզ կամ երթալ յարքունիսն՝ ոչ ելից արտաքոյ հրամանաց նորա: - 286. Եւ եղև զկնի երից աւուրց անցանելոյ ետուն թուղթ մի տանել առ Գուրգէն, գրեալ Բուխայի լի դառնութեամբ, կնքեալ մատանեաւ արքայի, իբրև այն թէ ի դիմաց արքային և յարքունուստ եկեալ. – 236. ուր զսեղանն սուրբ և զզաւազան հովուական և զմատանին պատկերեալ և զգօտին աշխատասէր միջոյն թողեալ ի հանապազորդ յիշատակ լուսաւորութեանն մերոյ հօրն: - 104.

ՄԱՏԵԱՆ - այլ և Մակեդոնացին Աղէքսանդրոս ոչ սակաւ դրուատեօք արձանս գրէր ի մատեանս դիւանապահ աւանդութիւնս զսորայս մեծափառ գլխաւորութիւն: - 96. բայց կանոնեցի զանուանս ի մատենիս: Տիգրան. Ադրամելէք. Ներս. Ներսէխ. Մարոդ. Արշամ. Արշաւիր. Ասուդ: Պարսից թագաւորք. Քսերքսէս. Արտաշէս երկայնաձեռն. Դարեհ. Արտաշէս. Ողոքոս. Զարսէս. Դարեհ: Ապա Աղէքսանդրոս Փիլիպպեայ Մակեդոնացի տիեզերակալ թագաւոր: - 68. և բացեալ զտուն դիւանապահ մատենիցն և գտեալ զսերունդս Սենեքերիմայ, և զգործս նոցա զմիոյ միոյ ուրուք յանուանէ զառն իւրաքանչիւր զանուն և զքաջութիւն իւր, նոյնպէս և զայլն ամենայն ըստ տոհմից տեղեաց - 74. և հնախօսս շարագրական մատեանս և ի բազում վէպս պատմութեանց անցեալ գրեցի, որ ինչ բաւականանալ ձեռնհաս եղէ, սկսեալ յԱդամայ մինչ առ մեզ հասեալ ժամանակացս գիւտ: - 12. զի և զմատեանս առաջնոցն մեծասաստ ստիպով ի մի վայր գումարեալ՝ հրամայեաց այրել. – 44. զի ի մատեանս առաջնոցն ունէին պատուէր ի թագաւորացն զնշանաւոր իրս քաջաց գրել, և ոչ վատաց. – 42. մինչև եկից հասից ի լայնանիստ ընդարձակ ասպարէզս մատենից պատմութեանցս՝ ոճով մի ըստ միոջէ շարեցից, կարգեցից, գրեցից զախորժելին քեզ: - 74. Ցոյցք ժամանակացս այսոցիկ, ըստ որում յառաջագոյն ասացաք, որ յաւուրց անտի Բէլայ մինչև ի Նինոս՝ երևելիք ինչ և նշանաւորք ի /42/ մատենիցն առաջնոցն ոչ երևի, թերևս ի բազում խափանմանց: - 44.

ՄԱՏԵՆԱԳԻՐ - բայց զանուանս միայն ըստ կարգի կանոնել բաւական հանարեցաք, որպէս և այլոց առաջնոցն մատենագրացն յայս եկեալ ձև պատմագրութեան. – 68. Եւ արդ եկ ասացից քեզ, ո՛րպիսի ողբովք ողբայ զնոսա հին մատենագիրն ասելով. – 164. Նախ զի և լեզուքն շփոթեալք՝ունէին զանմիաբանութեան փոյթս, կամ թէ զի և վատութիւնք քաջաց ապիհարկեալք ոչ գրեցաւ ի մատենագրաց անտի Քաղդէացւոց – 44.

ՄԱՏԵՆԱԳՐԵԱԼ - զոր առաջնոցն մատենագրեալ դրոշմեալ կայ ի գիրս ընդ ժամանակս ժամանակս սոցա քաջարութիւնք և արժանաւորք յոլովագունի և մեծամեծաց գովութեանց: - 96.

ՄԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԻԻՆ - Եւ արդ քանզի կարգ բանիցս էած զմեզ առ այս խնդիր՝ պարտ է նախ գիտել թէ որով օրինակաւ Քաղդէացւոցն մատենագրութիւնք զթիւ նահապետացն տասամբք համարին թուով ըստ աստուածահրաման գրոցս - 18. զի և տեղեակ էր դիւանական մատենագրութեանցն: - 90.

ՄԱՏԵՆԱԴԱՐ - Եւ զի Ժ ազգացն շարք առանց ստութեան կան գրեալ յամենայն մատենադարս - 12.

ՄԱՏԵՆԱԿԱՆ - ըստ այսմիկ և այլ առասպելականք, և գիր մատենական ի նմանէ գրեալ և պահեալ ի Բաբելոնի բազում զգուշութեամբ. -36.

ՄԱՏԵՆԱՀՈՐԵԼ - երկունք իբրև ծննդկանի ի վերայ իմ հասեալ լինին՝ մատենաւորել զայսր աղետաբեր համբաւուց ցոյցս. – 350.

ՄԱՏԹԷՈՍ - զՓրկչին մերոյ Տեառն Յիսուսի Քրիստոսի զըստ մարմնոյ ազգաբանութիւնն գրելով աւետարանիչն Մատթէոս - 16.

ՄԱՏՆ - ,,օրհնեալ է տէր Աստուած մեր, որ ուսոյց զձեռս մեր ի պատերազմ, և զմատունս մեր ի ճակատամարտ,, , և որ ի կարգին է: - 252. և առեալ զնա մտանեն ի մէջ մայրեացն, և ընդ գիրկս մտեալ Շաւասպայ Արծրունւոյ՝ զլայնալիճն լի քարշեալ հարկանէ ի թիկանց ընդ մէջ ողինն զկորովալիր մատանցն զազդոյ շարժումն թռուցեալ թափանցիկ ընդ չարախորհուրդ սրտին միջոցն դիպեցուցանէ. – 100.

ՄԱՏՆԵԱԼ - և նորա կալեալ զնա և ի կապանս մատնեալ որպէս զանհնազանդ ոմն՝ և եկն անց յՈստանն Ռշտունեաց: - 322. ուշ եղեալ ուժեղութեամբ և քաջութեամբ սրտիւ ընդդիմանալ, մանաւանդ ի Ծանարացն զնա տեսեալ ի պարտութիւն մատնեալ և յաղթահարեալ: - 276.

ՄԱՏՆԵԼ - ,,և ո՛վ տայր ինձ վկայել ի վերայ ճշմարտութեանն և մեռանել վասն անուանն Քրիստոսի, և զարիւն իմ փոխանակ արեանն Քրիստոսի հեղուլ և զմարմին իմ փոխանակ մարմնոյ նորա ի մահ մատնել և զչարչարանս իմ ընդ նորա չարչարանսն խառնել, զի և ընդ նմա փառաւորեցայց. – 290. արդ փութա պատահեաց նմա, զի մատնեաց զնա Աստուած ի ձեռս քո,,: - 352. բայց Տիրան պղծութեան աղտեղութեամբն զգառեալ մատնի ի ձեռս Շապհոյ – 98. բայց քանզի տէր մատնեաց զնա ի ձեռս նոցա, որպէս ասաց Դաւիթ՝ և եղև ահ տեառն ի վերայ ամենեցուն. – 354. դառնապէս չարալլուկ չարչարել զքահանայս զպաշտօնեայս նորոց Կտակարանացն, զարս և զկանայս մատնել ի բանդս խոշտանգանս ծանրաբեռն հարկապահանջութեամբ. – 124. ես վաղ անարգեցի զքեզ, և ոչ փոքր ինչ երկիւղ կալայ ի սրտի իմում վասն քո, զի քամահելով ի վերայ քո՝ զզօրավարն քո հանդերձ զօրօքն ի սուր մատնեցի, և զաւար նորա բաշխեցի, /294/ և յերկրորդումն ոչ փոքր նախճիրս համարեցի զօրացն քոց. – 296. և գոչէին վիշապաձայն և բեկանէին առիւծաբար և հարկանէին վարազաբար, և մատնեցին ի սատակումն և ի պարտութիւն – 232. և դարձեալ թէ՝ ի գերութիւն մատնեսցի ժողովուրդ իմ, վասն ոչ ճանաչելոյ նոցա զՏէր. – 182. և ի մատնելն մերում լարօք հնգետասան՝ հաւք երկու պատահեցին մեզ – 50. և իբրև զքաջ հովիւն դրուատեալ ի փրկչէն՝ զանձն իւր եդ ի վերայ խաշանց ընդդէմ ապականարար գայլոցն, յարձակեալ յանխնայ դիմեցուածովք, յարիւն և յապաժոյժ, ի սատակումն և ի ծախումն սրոյ մատնեաց բոլորովիմբ զյարձակեալս նեղիչս աշխարհիս. – 312. և մատնեաց զմեզ Աստուած ի ձեռս քո. – 242. Եւ պատճառ այսոցիկ զի՞նչ, եթէ ոչ այն զոր Պօղոսն ասաց, եթէ ,,վասն զի ոչ ընտրեցին զԱստուած ունել ի գիտութեան՝ մատնեաց զնոսա ի միտս անարգութեան գործել զանարժանս,,: - 374. Եւ ջանայր զպարիսպն պղնձի կործանել. զգաւազանն երկաթի խորտակել, զհովիւն մատնել ի կորուստ և զհօտն յապականութիւն: - 344. և սուսեր ընդ մէջ ածեալ զբանն տերունական, զոր ասացն, թէ ,,յորժամ մատնիցեն զձեզ, մի՛ հոգայցէք թէ ո՛րպէս, կամ զի՛նչ խօսիցիք – 204. և Տէր մատնեաց զնոսա ի ձեռս նոցա - 220. և օգնութիւն հասեալ նոցա յԱստուծոյ՝ ի

պարտութիւն մատնեն զայլազգիսն, բազում վէրս ի վերայ եդեալ – 202. զօրս գումարէիք, այրուձի կազմէիք, մարտ և պատերազմունս գրգռէիք, ճակատ դնէիք և զզօրս մեր ի սատակումն սրոյ մատնէիք – 244. նոցա կալեալ զտիկինն Ռշտունեաց զկին Գարեգնի զքոյր Վարդանայ Մամիկոնէի ածեալ ի Վանտոսպ ի քաղաքն Շամիրամայ, մատնեն ի խոշտանգանս և ի տանջանս դառնագոյնս. – 102. և զքեզ կորակնեալ ամօթալից ի պարտութիւն մատնիցին, որպէս զյառաջագոյն եկեալ հազարապետն արքունուստ, զի ոչ կարաց կալ ընդդէմ նոցա, և ոչ Ճ այր առ Ժ զօրացն Հայոց,,: - 214. և եկեալ ի վերայ քաղաքին պաշարեն զնա, և զզօրսն մատնեն ի սատակումն սրոյ, և զպատանդսն Վասպուրականի հանեն յարգելարանէն. և գերեացն ընդարձակեն, զկապուտ նոցա բաժանեն յինքեանս: - 190. և մինչ նոքա կարծեցին, թէ ի ձեռն նոցա մատնեցան՝ և նոքա կային յաղօթս և զԱստուած կարդային օգնել նոցա. – 286. Ո՞չ ածեր զմտաւ, թէ յիսկզբանացն մինչ ցայսօր ժամանակի ամենայն ուրեք ուր և գումարէր զօրն և լինէր պատերազմ և սուր և ճակատամարտ՝ երբեմն յաղթեն և երբեմն ի պարտութիւն մատնին. – 282. ո՞վ ոք յաշխարհակալաց ոչ մատնեցաւ ի սուր. և են իշխանք ազգաց, է ուրեք որ զօրանան, և է ուրեք որ տկարանան,,: - 282.

ՄԱՏՆԻՉ - Եւ ելեալ արտաքս հանգոյն մատնչին ի տնօրինականս Փրկչին, ունելով ընդ ինքեան զհրովարտակն գրեալ այսպէս. – 212.

ՄԱՏՈՒՑԱՆԵԼ - ապա ետ հրաման և փորեցին զաչս երանելւոյն, անդամ անդամ յօշեցին զնա, որ մատոյց զինքն պատարագ կենդանի որդւոյն Աստուծոյ. – 290. գրէ Կիւրոս առ Տիգրան վասն օգնականութեան մատուցանել նմա: - 66. դիմեալ գայր և սա ընդ աջաթև կողմն վկայելոցն, ընդդէմ սրոյն մատուցանել զինքն պատարագ կենդանի Որդւոյն Աստուծոյ: - 222. և ետ հրաման ահիւ մեծաւ՝ ամենայն ուրեք կանգնել զպատկեր իւր և երկիրպագանել իբրև աստուծոյ և զոհս մատուցանել. – 40. Եւ ի ժամու մինչ ագևորեալքն կամէին մտանել զառաջեաւ … յայնժամ շուրջ կացեալ զվրանաւն մեծ սպարապետին զկազմեալ գնդաւ վահանաւոր և նիզակաւոր ամրափակ պնդութեամբ, և մտեալ մատոյց զթուղթն, զոր էր գրեալ առ Յամանիկն ի քաղաքն Պարտաւ Ահմաթայ նենգութեամբ: - 344. և ինքեանք դարձան մեծաւ յաղթութեամբ, մատուցին պատարագս Աստուծոյ և լցուցին զպէտս տնանկաց և աղքատաց այրեաց և որբոց: - 136. Եւ իւրաքանչիւր զօրագլխացն եկելոց առ նա պարգևս և պսակս մատուցանէր, գեօղս և աւանս կնքէր և տայր. – 198. և նա երթեալ առանց մեր հրամանի թագաւորեաց, և զմեր գանձս մեզ ընծայ մատուցանէ, ոչ գիտելով եթէ համարս խնդրեցից գանձիս այսմիկ, և ոչ դադարեցից մինչև առից զնա ի բուռն իմ,,: - 142. և նահապետն ողջակէզ գոհութեան Աստուծոյ մատուցանէր. – 32. և նժոյգաձիգն իւր մատոյց նմա զընտիր երիվարն: - 228. զի զկապեալսն յառաջ մատուսցեն ի հանդէս հարցափորձի քննութեան: - 240. Զոր տարեալ զթուղթն մատուցին առաջի թագաւորին: - 132. Իսկ Աշոտ եղբայր Վաչէի քանզի էր մանկագոյն տիովք՝ առեալ դայեկին իւրոյ մատուցանէ առաջի Երուանդայ – 84. Իսկ հաւատացելեցն տեսեալ, եթէ բարի խոստովանութեամբ ննջեաց տէր սուրբ Գրիգոր՝ գոհութիւն մատուցանէին ամենազօրին Քրիստոսի – 254. Յորոյ տեղի մատուցին զՅոհան ոմն, այր հեզ և բարեպաշտօն, լցեալ երկիւղիւ Տեառն, պատշաճ առ վերակացութիւն եկեղեցւոյն Քրիստոսի: - 324. Նախ առաջին՝ զի յետ աւուրց ինչ, իբր անագան իմն այլ ոչ նախապատիւ և կարևոր. և զայն արատաւոր, այլ ոչ անարատ՝ երևի յասացելոցն՝ եթէ ուղիղ մատուցանես և ուղիղ ոչ բաժանես՝ մեղար: - 24. որգունակ Խորէն /գրքում՝ խորէն/ և Աբրահամ խոստովանողքն Քրիստոսի ի պարսկայինն զերծեալ լլկանաց դառնագոյն կրիցն՝ զընդարձակութենէ նախարարացն Հայոց մատուցին ողջոյնս աւետաբերս՝ դարձուցանել տեառն զգերութիւն ժողովրդեան իւրոյ: - 324. քարինս տաշահոս հոլովեալ ի նիւթ եկեղեցւոյն ի Մանազաւեանն նահանգէ ընդ Բզնունական ծովն բերեալ մատուցանէ առ կատարումն հրաշագեղ դիտանոցին սրբոյն Սիօնի, այլովքն սրբական անուանակոչութեամբ տեղեաց տնտեսականին բանին Աստուծոյ մարդ եղելոյ: - 396.

ՄԱՏՈՒՑԵԱԼ - ,,յորժամ զայս նիշ համբոյր մատուցեալ համբուրեցից զնա՝ դուք զազդոյ վէրս ի զօրութիւն նիզակի հարջիք զնա,,: - 352. Անդէն վաղվաղակի մատուցեալ Շաւասպ Արծրունի առ Մարդպետն՝ ասէ – 100. Դարձեալ ի նոյն յարեալ՝ և այլ հոգաբարձութեան աշխարհի խնամ տանէր, ի մեղադրանս մատուցեալ մարգարէիւն հանդերձ սպառնալեօք – 182. Եւ հրամայեաց ածել ոսկերիչ և նորոգեալ նորացոյց զանյաղթ փայտ խաչին Քրիստոսի, մատուցեալ զբեկորսն առ իւրաքանչիւր յօդս, պատեալ մաքուր արծաթով վայելչագոյն քան զառաջինն, ի պարծանս քրիստոնէից և յամօթ և ի նախատինս թշնամեաց խաչին Քրիստոսի: - 378. և մատուցեալ զպարանոցն առ դահիճն՝ եհատ զգլուխ նորա – 296. Եւ նախարարութիւնս յօրինէ, յանուն և ի բարձ և ի գահ յառաջ մատուցեալ: - 72. Եւ վասն յաղթութեանն գոհութիւն մատուցեալ Քրիստոսի՝ ասէին. – 252. Զոր յառաջ մատուցեալ ասացից ըստ կարգի, թէպէտ և ոչ խնդամիտ յօժարութեամբ՝ սակայն ակամայ և ի հարկէ ճառագրեցից զբացումն դրան աստուածասաստ բարկութեան ի վերայ մեր – 196. զորոյ նախնեացն ջան և վաստակ յուշ արարեալ թագաւորին՝ Համամայ յառաջ մատուցեալ, ի գահ և ի բարձ հայրենեացն ձգել զնա՝ ժառանգեցուցանէ զերկիրն Աղբագ, որպէս Սահակայ նոյնպէս և Համամայ: - 90. ի սաստ մատուցեալ գնդին իւրոյ պատերազմողացն՝ և ոչ կարաց զբորբոքեալ հնոց դէզադէզ կոխակացն սրախողխող սատակմանն ցածուցանել: - 368. Իսկ Ջաջուռ Արծրունի ձեռն ի գործ արարեալ՝մատուցեալ առ թագաւորն խնդրէ զԱնիանոս – 76. Մատուցեալ առ թագաւորն Արշակ ասէ. ,,ոչ բարեօք իմացեալ առաջնոց թագաւորացն, զի ոչ կալան զտեղիս զի զայս ի բնակեալ ճոխութեան թագաւորական վայելչապէս խրախճանութեանց. – 100. մատուցեալ առ Վռամ հանդերձ Սորմակաւ ումեմն Արծկեցւոյ մոլեգնոտ փառամոլ աբեղայի՝ սկսան ազգի ազգի լեզուագարութեամբ չարախօսել զսրբոյն Սահակայ – 118. մի գուցէ մատուցեալ առ Արտաշիր ոմանց սուտակասպաս չարախորհից կեղծաւորութիւն իմն զմէնջ առնուցուն – 114. Նաև սրբոց հրեշտակացն ի տեսաւորութիւն ձևացեալ, որոց սարսափմամբ առ նորա զնայեցած յապուշ միտքն կրթեալ, շուրջ փակեալ զնայեցածն՝ ի հարց մատուցեալ ասէ – 386. Նախ յառաջ ախորժական թուէր Գագկայ անուանել զեկեղեցին փրկչական անուանակոչութեամբն մակաձայնել ոչ ուղղակի առ հաւատն մատուցեալ – 394. Նոյն ժամայն մատուցեալ ոմանց առ Դերանիկն՝ ստուգագոյնս քսէին վասն Գագկայ Ապումրուանայ. խորհել ընդ կորապաղատին, զոր ինչ գործեաց Հասան զանօգուտսն. – 348. որ մատուցեալ առ Ներսէհ ասէ – 82. որք և մատուցեալ առ Փիլիպպոս որ ի Բէթսայիդայն, ասեն Կամիմք զՅիսուս տեսանել,,. – 76. որք մատուցեալ առ սուրբն Սահակ զեկուցանել նմա զոր ինչ խորհինն, և թևակոխէին առ Պարսից արքայն, զոր և արարին /116/ իսկ. – 118. սա մատուցեալ առ թագաւորն Տիրան՝ սկսաւ քսութեամբ խօսել ի գաղտնի զտանէն Արծրունեաց և զՌշտունեաց - 98. Սիմոն Սամարացի մատուցեալ առ Փիլիպպոս զհոգւոյն պարգևաց լեզուացն, և սրտին կեղծաւորութեամբ զիա՞րդ պատժապարտեցաւ. – 258.

ՄԱՏՉԻԼ - այլ փոխանակ սոցա մատեայ ի տեղիս յայս, ձեռն արկեալ անիմաստաբար լի անհմտութեամբ և անհանճարութեամբ բուռն հարկանելով զմեծ զայս քերթուածութենէ: - 122. Զի եթէ ոչ ստուգութիւն սրտին և ճշմարտութիւն բերանոյն համամիտ առ հաւատոցն խոստովանութիւն ուղղակի մատչիցին՝ խոտան և ի բաց ընկենլի է և օտար ի սրբոյ առաքելական եկեղեցւոյ: - 258.

ՄԱՏՌՈՒԱԿՈՒԹԻՒՆ - և ի գինարբուսն ի տեղի մատռուակութեան յառաջացուցեալ՝ ի գահ նախարարութեան ձգեալ կացուցանէ – 64.

ՄԱՐ - և Վաղբակայ Մարի բարձեալ զիշխանութիւնն Ասորեստանեայց – 58. զի մի քաջասրտագոյն կարծիցի Մարն քան զՀայկազնեայն: - 62. զի յայն վայր ոմանք ի զարմից Աշդահակայ Մարի բնակէին անդ, արք քաջք, կորովազէնք և դիպաղեղունք – 90. յաղագս գոլ զնա սերունդ Վաղբակայ Մարի, որ եբարձ զթագաւորութիւնն ի Սարդանապաղեայ, հաւուցն Սենեքերիմանց: - 62.

ՄԱՐԱԽ - Եւ էին անհուն բազմութիւնն մաճեալ շուրջ զլերամբն իբրև զմարախ և իբրև զաւազ ծովու առանց թուոյ. – 226. և իբրև հուր ընդ եղէգն ընթացեալ՝ այնպէս հասեալ ի վերայ մեր իբրև զմարախ, իբրև զջորեակ և իբրև զթրթուր խառնիճաւն /238/ հանդերձ – 240. Եւ յայնմհետէ համարձակութիւն առեալ անօրինացն՝ սկսան գունդս ռամկականս ժողովեալ ըստ օրինակի մարախոյ անչափ բազմութեամբ, այնոքիկ որ Շեխետիքն կոչէին. և այլ որ ուստեք ուստեք ի հեռաւոր աշխարհաց /402/ Պարսից, ի Ժանգանայ և ի Ջուրջանայ և որք ի Վարառատ գաւառէ – 404.

ՄԱՐԱԿԱՅ /քաղաք/ - և փութացաւ գրեաց առ Սափի որ ի Վանտոսպ նստեալ և ճոխանայր Վասպուրական տէրութեամբն. որ առանց յապաղանաց զփոյթն յառաջաբերեալ՝ գնաց եհաս առ Աւշին ի Մարակայ քաղաք: - 374.

ՄԱՐԱՃԱՅ - Եւ ի միւսում առաւօտին հասին ի վերայ բանակին խոնջեալ երիվարօք, անզգուշութեամբ առ մուտն պատրաստեալ, և անկան ի նմին ժամու Բ ոմանք, Վլիթ և Մարաճայ. – 402.

ՄԱՐԱՊԱՐՍԱՅԻՔ - և բռնութեամբ Մարապարսացւոցն ոչ կարացեալ ընդդիմանալ՝ ի կողմանս Պաղեստինացւոց եկեալ պատերազմաւ պաշարեն զՍամարիա – 60.

ՄԱՐԱՅԵԱՆ - Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … և այլք ի նախարարացն Վասպուրական իշխանին, Սմբատ Ապահունի, Գրիգոր Քաջբերունի, Վահան Հաւնունի… Սմբատ Մարացեան – 174.

ՄԱՐԲԱԿԱՏԻՆԱ - և անդ մարգարէն Եզր և թագաւորն Սաղաթիէլ վախճանեալ թաղի ի Մարբակատինա ի բլրակի մի տեղւոջ. – 66.

ՄԱՐԳԱՐԷ - Այս այն Գովգ և Մագովգ զոր յիշեն գիր մարգարէիցն, Ամովս և Եզակիէլ: - 66. Առ սա ինձ թուեցաւ ասացեալն ի մարգարէէն – 224. Առ սա ինձ թուի ասացեալն մարգարէին Ամբակումայ. – 200. Բայց տուաւ յաղթութիւնն այն մեծ ի ձեռն զօրավարին Ապումուսէի, զի լցցի զոր ասաց Տէր ի բերանոյ Ամովսայ Մարգարէի, ,,խորտակեցից զնիզակս Դամասկոսի,, , որում այժմ Դմիշկն կոչեն, ուր ելին գետ Բուխայի: - 286. Դարձեալ ի նոյն յարեալ՝ և այլ հոգաբարձութեան աշխարհի խնամ տանէր, ի մեղադրանս մատուցեալ մարգարէիւն հանդերձ սպառնալեօք – 182. Եւ լցաւ ասացեալն ի Սոփոնիայ մարգարէէն, թէ ,,եղիցի յաւուր յայնմիկ ձայն ի դրանէ օցոտելոցն և գոյժ յերկրորդ դրանէն և բեկումն ի վերայ բլրոց: - 180. և մխիթար բարի ունէր ի բարբառոյ մարգարէին որ ասէր. թէ /գրքում՝ թե/ ,,մանուկ մատաղ ի ծակ իժից արկցէ զձեռս իւր՝ և ոչ մեղիցեն նմա,,: - 252. և անդ մարգարէն Եզր և թագաւորն Սաղաթիէլ վախճանեալ թաղի ի Մարբակատինա ի բլրակի մի տեղւոջ. – 66. Եւ արդ ՆԺԱ են մարգարէք, որ զվկայութիւն աստուածութեանն Քրիստոսի ստուգաբանեն ճշմարտութեամբ յանցնիւր ժամանակս, իբրև ի միջէ բերանոյ, թող զԱւետարանն և զառաքեալս նորա: - 246. և դարձեալ վերագոյնն ասէ, զոր ասաց տէր ի բերանոյ մարգարէին: - 238 և զինքն համեմատ Փրկչին ասաց լինել և ուղեկից ճանապարհի նորա, յասելն Ելսայեայ մարգարէի, ,,հեծեալ մի իշոյ, և հեծեալ մի ուղտու,,՝ զայս ամենայն յինքն յարակցէր: - 164. Եւ լուաւ տէր աղօթից նոցա, և դարձաւ ի բարկութենէ սրտմտութեան իւրոյ գթութեամբ և ողորմութեամբ, որպէս գրեցին երանելի մարգարէքն: - 314. և խոտեալ ի բաց ընկենուք զմիոյ անընկեր և անվերոյ իրաց հանդէս, որպէս և իսկ կոչեցեալ մարգարէն ձեր Մահումաթ – 246. և ծառայեա ճշմարտութեան օրինաց և հաւատոց, զոր ուսաք ի մարգարէէն Մահումաթայ. ապա թէ ոչ՝ զնորին հակառակն ընկալցիս, տանջանս և մահ, և ելցես ի կենաց աստի չարաչար մահուամբ,,: - 294. Եւ կատարեցաւ ի վերայ Սմբատայ ասացեալն յԵղսայեայ մարգարէէ – 218. և սաստիկ կսկծեցուցանէր զնոսա բանիւք, ունելով իւր վկայ զԵղսայի մարգարէ՝ յասելն, ,,լուարուք, իշխանք Սողոմայեցւոց, ունկն դիք օրիացն Աստուծոյ ժողովուրդ Գոմորացւոց,,. – 182. Զոր և մարգարէն առ գերութեամբն Բաբելացւոց ասէ, ,,կերիցեն հարք զորդիս, և որդիք զհարս,, , որպէս և առ Վեսպասիանոսիւն եղև: - 374. ըստ այնմ զոր մարգարէն Ելսայի ասաց, ,,յաւուր յայնմիկ բուռն հարկանիցէ այր զեղբօրէ կամ ազգակցէ իւրմէ և ասասցեն՝ լեր մեր իշխան, և կերակուր մեր ընդ քեզ լիցի,,. – 298. ի սորա Ը ամին Մովսէս մարգարէ

վախճանի: - 58. ի սորա ԺԸ /56/ ամին ծնանի Մովսէս մարգարէ: - 58. իբրև շունք համրացեալք, որ ոչ կարեն հաջել, որպէս ասէ Ես. մարգարէ, ընդդէմ Տեառն փոխելով զկատաղութիւն մահածին թիւնիցն սատակչական զօրութիւնն – 210. իսկ եթէ առ փոքրն այնչափ ամբաստանէր զանձն մարգարէին՝ քանի՞ ևս ողբոց և արտասուաց արժանի են՝ որ յՈրդին Աստուծոյ ամբարշտեն շրթամբք իւրեանց: - 258. մինչև կատարեցաւ ասացեալն ի ձեռն Ես. մարգարէի, ,,լսելով լուիջիք և մի՛ իմասջիք, տեսանելով տեսջիք և մի՛ գիտաջիք. /ճիշտը՝գիտասջիք/ – 182. որպէս մարգարէն Յովէլ ողբայ ի վերայ եկեալ հասեալ թշուառութեանն, ասէ – 238. որպէս ասաց Ամովս մարգարէ, ,,գերծիր և կտրեա ի վերայ փափուկ որդւոց քոց, լայնեա զխզումն քո իբրև զարծուոյ, զի գերեցան ի քէն,,: - 238. որպէս ասաց Պաւղոս, եթէ ,,դուք տաճար էք Աստուծոյ կենդանւոյ,, , և դարձեալ ասէ թէ ,,տուն Աստուծոյ եմք մեք,,. և դարձեալ մարգարէին ասէ, բնակեցայց ի նոսա և գնացից ի նոսա,,: - 394. Որպէս և առ Զաքարիայի մարգարէիս շարժեալ մինչ ի լեառն Զիթենեաց: - 358. Որպէս և Եզեկիէլ մարգարէ ասէ, ,,հայր քո քանանացի էր և մայր քո քետացի,,: - 182. Որպէս կայ և այս ի գիրս տեսութեանն Յովէլեայ մարգարէի: - 240. որպէս յայնժամ ի մահուն Ոզիայ արքայի, յաւուրս Ես. մարգարէի՝ ի ձայնէ սրովբէից շարժեալ տաճարին տեառն, մինչ բարձրանալ դրանդեացն: - 358. որպէս Պօղոսի հաճոյ թուի գրել յառ Եբրայեցիս թղթին, թէ ,,չէ բաւական ժամանակս պատմելոյ,, վասն դատաւորացն Իսրայէլի և սրբոց մարգարէիցն – 302. ՄԻԱՅՆ միայն յայս բան բովանդակեալ ասէ, ,,որք հաւատով պարտեցին զթագաւորութիւնն,,: - 302. Փութաճեմ ընթացող արշաւանս ի վերայ ձգեալ՝ հասանել ի լեառն տեառն և ի տուն Աստուծոյ մերոյ, ըստ յորդորման մարգարէիցն – 392.

ՄԱՐԳԱՐԷԱԽԱՌՆ - Աստանօր ի դէպ ելանէ և մարգարէախառն օրինութիւնք մեծի նահապետին /40/ և աշխարհահռչակ Նոյի յասելն՝ ընդարձակեսցէ Աստուած Յաբէթի, և բնակեսցէ ի տան Սեմայ: - 42.

ՄԱՐԳԱՐԷԱԿԱՆ - Եւ ոչ անվկայ բանս, որպէս վերագոյնն գրեալ է մեր զղերահատուցականս սորա, վկայութեամբ մարգարէական տառիցն, որպէս և ի պատահմանէ իրացն ճարտար գիտեն՝ որք են ի ժամանակս յայսոսիկ մնացեալ յայն ժամու անդ հանդիպելոցն: - 262. Զոր պարտ էր աստանօր յոլովագունիւք ոմամբք աւաղականօք ընդ ողբակիցս՝ և զմարգարէականն առնուլ ի ձայնարկութիւն – 22. մասնաւոր ինչ մարգարէական ոգւով եղելում ի մարդն օժնդակ խորհրդածութեան արծարծել անդրէն ի ձեռն ապաշաւանացն զվրիպանացն կորուստ. ըստ այսմիկ և այլոց կենդանեացն զգայականօքն և թէ ունայնացելովք առ ի դոյզն ինչ զգուշաւորականս: - 22. մինչև նոքա խոնարհեալ առ նորայն խորհրդական առ յապա պատահմունսն, որ հանդերձեցաւ աշխարհիս Հայոց, իբր մարգարէական իմն զոգցես տեսաւորութիւն – 114. Որպէս ընթեռնուս ի գիրս մարգարէականս զհանգամանս այսոցիկ. որպէս և ի վեցերորդ տեսլեանն Դանիէլի և Զաքարիայի բանագործութեանն – 398.

ՄԱՐԳԱՐԷԱՆԱԼ - Զոր վկայէ ոմն ի սրբոցն, թէ Մարգարէացաւ ութերորդն յԱդամայ Ենովք – 26. ի սորա ԽԳ ամին վախճանեալ Յակոբ մարգարէանայ վասն հեթանոսաց կոչմանն: - 56.

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ - Այլ ի հրամանէ Աստուծոյ յանդիման դրախտին բնակելով պահոք ապաշխարութեան սգացեալ եղեն, ողբալով զվրիպումն առաջին կենացն, ամենայնիւ հրաժարեալ ի մարմնականաց, հոգիազարդ մարգարէութեամբ ժուժկալեալք ի մսոյ և ի գինւոյ: - 30. Աստանօր և ի դէպ ելանէ մարգարէութիւնն Դանիէլի, տեսութիւն անհեդեդ պատկերին բազմախառն նիւթոքն ի վերայ խեցեղէն և երկաթեղէն ոտիցն: -156. որպէս և գրեալ է ի մարգարէութեանն Երեմիայի – 196. որպէս սահմանեաց Աստուած ի վերայ ժողովրդեանն Իսրայէլի գերելոցն ի Բաբելոն, որպէս գրեալ է ի մարգարէութեանն Երեմիայի, ,,զ-ՀԷ-երորդն ասէ գիտասցես, և խելամուտ լիցիս յելից բանին տալ պատասխանի. մինչև յօծեալն /312/ առաջնորդ եօթներորդ Է և եօթներորդք ԿԲ,,. – 314.

ՄԱՐԳԱՐԻՏ - և շէն մարգարիտ զքարաբլուրն յօրինէ պարսպաւոր անկասկածելիս անմատչելիս ձեռաց պատերազմողաց – 88. Եւ ոսկեգործ ականակապ կազմեալ՝ պատեաց ոսկով զփրկագործ սուրբ խաչն, և ընդելուզեալ մարգարտով զարդարեաց զսխրագործ փայտն, հիւսնեալ ի մէջ անուշահոտ փայտից, թողեալ մասն ինչ արտաքս ոսկեպատ պահարանին, յառաջնում իւրոյ քառածրագիծ խաչակերտ փայտեղէն զզրոցկանն: - 394. Զոր հրաշազարդեալ մեծագանձ սպասիւք, ոսկեկերտ խաչադրօշեալ ընդելուզեալ մարգարտով և ակամբք պատուականօք հրաշագործեալ: - 396.

ՄԱՐԳԱՑ - Եւ եղև յաւուրն ինն և տասներորդի, յամսեանն մարգաց, որ օր ԻԸ էր ամսոյն, յամի քսան և հինգերորդի թագաւորութեանն Խոսրովու, որ կոչէր Ապրուէզ, զկնի Ժ աւուր անցանելոյ զատկին՝ առին զքաղաքն. – 142.

ՄԱՐԴ - ,,մարդ եմ և պիղծ շրթունս ունիմ, և ի մէջ պղծաշուրթն ժողովրդեան բնակեալ եմ ես,,: - 258. ,,մարդ ի պատուի էր և ոչ իմացաւ, հաւասարեաց անասնոց անբանից և նմանեաց նոցա,,: - 22. այլ և մարդոյն ևս յստակագոյնս տեսանել զիւրաքանչիւրոցն ի նոցանէ մտածութիւն. – 22. անհասական իմն շնորհիւ փառօք և պատուով պսակեալ զմարդն իշխանական ճոխութեամբ՝ վայելեցուցանէ դրախտին, տալով նմա բազմամեայ կենաց սահման իբրև զմի օր - 20. և դաստիարակ առընթեր ունելով զբանն տէրունական … և թէ ,,զի՞նչ օգուտ իցէ մարդոյ, եթէ զաշխարհս ամենայն շահեսցի և զանձն իւր տուժեսցէ, կամ զի՞նչ տացէ մարդ փրկանս ընդ անձին իւրոյ. զի եկն որդի մարդոյ խնդրել և կեցուցանել զկորուսեալն,, - 264. և դաստիարակ առընթեր ունելով զբանն տէրունական … և թէ ,,զի՞նչ օգուտ իցէ մարդոյ, եթէ զաշխարհս ամենայն շահեսցի և զանձն իւր տուժեսցէ, կամ զի՞նչ տացէ մարդ փրկանս ընդ անձին իւրոյ. զի եկն որդի մարդոյ խնդրել և կեցուցանել զկորուսեալն,, - 264. և դաստիարակ առընթեր ունելով զբանն տէրունական … և թէ ,,զի՞նչ օգուտ իցէ մարդոյ, եթէ զաշխարհս ամենայն շահեսցի և զանձն իւր տուժեսցէ, կամ զի՞նչ տացէ մարդ փրկանս ընդ անձին իւրոյ. զի եկն որդի մարդոյ խնդրել և կեցուցանել զկորուսեալն,, - 264 Եւ զկէսն գերի առեալ ածեն ընդ իւրեանս, և զշէնս և զաւանս և զագարակս հրձիգ արարեալ՝ անապատ կացուցանեն ի մարդոյ և յանասնոյ: - 202. Եւ զնախնին մեր Ադամ ոչ ասել առաջին մարդ, այլ այլոյ ումեմն որդի Շուռելայ, արըռտաբոյծ ուղտուց, զզուեալ յանծանօթ /գրքում՝յանծանոթ/ աշխարհի և անհաւատարիմ յայնմ գտեալ՝ հալածեալ եղև կնաւ իւրով ի միջոց երկրի – 48. և զոր օրինակ ոք զբոլոր անդամս մարմնոյ յօշիցէ ի մասունս, և ոչ երևի տեսակ կենդանի մարդոյն, որպէս է գոյացութիւն խառնուածոյն. – 194. և լուսաւոր առնել զամենայն մարդ, որ յաշխարհ գալոց է. – 76. Եւ հրամայեցին համար առնել անկելոց դիակացն, գտաւ թիւ սպանելոցն ԾԷՌ մարդ: - 142. և սուր ի գործ արարեալ զերիս աւուրս՝ սպառեցին զամենայն մարդ ի քաղաքին. – 142. Եւ ստրջացաւ Աստուած քանզի արար զմարդն: - 28 Զոր Եւսեբէս Կեսարացի ասէ՝ ի սովորութենէ մինչև ցայսօր կին մարդ թագաւորէ ի վերայ աշխարհին Հնդկաց: -30. զոր և ես գիտեմ յաշխարհագրութեանց անտի Պտղոմեայ՝ զԵմաւոն լեառն յարևելս, որ արդարև բարձր է քան զամենայն երկիր, անկոխելի ոտից մարդոց – 48. թերևս և այն իցէ երկիր բնակութեան առաջին մարդոյն. – 48. իսկ նա քանզի ի հրեշտակէ ասէր ունել պատգամ և ոչ ի մարդոյ՝ յոյժ դժուարեալ ընդ իրսն՝ սպան զնա ի գաղտնիս: - 162. մասնաւոր ինչ մարգարէական ոգւով եղելում ի մարդն օժնդակ խորհրդածութեան արծարծել անդրէն ի ձեռն ապաշաւանացն զվրիպանացն կորուստ. ըստ այսմիկ և այլոց կենդանեացն զգայականօքն և թէ ունայնացելովք առ ի դոյզն ինչ զգուշաւորականս: - 22. ոչ ստեղծեալ յումեքէ, այլ որպէս երևիդ՝ նոյնպէս էր. և կայ մնայ, և զմարդ ինքնածին: - 48. քարինս տաշահոս հոլովեալ ի նիւթ եկեղեցւոյն ի Մանազաւեանն նահանգէ ընդ Բզնունական ծովն բերեալ մատուցանէ առ կատարումն հրաշագեղ դիտանոցին սրբոյն Սիօնի, այլովքն սրբական անուանակոչութեամբ տեղեաց տնտեսականին բանին Աստուծոյ մարդ եղելոյ: - 396.

ՄԱՐԴԱԽԱՆՁ - Եւ նոյնժամայն սուսերամերկք խուռն նիզակօքն ի վերայ յարձակեալ իբրև զգազանս արիւնարբուս մարդախանձս՝ սրախողխող արարեալ սպանին զնա – 352.

ՄԱՐԴԱԽԻՏ - յորում շահաստանն Դուին, մարդախիտ պարսպաւոր պատնիշօք պատուարեալ և տուրևառիկ վաճառականութեամբ և ազգի ազգի պղծութեամբ յափրացեալ յղփացեալ: - 358.

ՄԱՐԴԱԽՈՇՈՇ - և անդ գտեալ զբնակիչսն Ռշտունեաց, թափառականս անկեալ յանողորմ և ի մարդախոշոշ շանցն գիշակերաց – 202.

ՄԱՐԴԱԿԵՐՊ - Իսկ տէր Գրիգոր ի մէջ մարդակերպ գազանաց ի ժողովս խուժադուժ բարբարոսաց բնակէր, որ ևս չար քան զթունաւոր գազանս են առ մեզ – 252.

ՄԱՐԴԱՍԷՐ - Բայց երանելի հայրապետն Տէր Գէորգ սաստկագոյն քան զտիեզերական կործանմանն առ Նոյիւ բերելով զտրտմութեանն թախիծս, հանդերձ եպիսկոպոսիւն Գրիգորիւ՝ զաբրահամեանն վաղնջուց աղաչանսն ի կործանմանն Սոդովմայ յառաջաբերեալ մարդասիրին Աստուծոյ. – 358.

ՄԱՐԴԱՍԻՐԱՊԷՍ - Եւ զայս առատապէս հեղեալ զգութ արարչական խնամոցն առ արարածս իւր, ողորմեալ մարդասիրապէս բարեխօսութեամբ սրբոցն – 314.

ՄԱՐԴԱՍԻՐԵԼ - կոչեաց զերիցունսն նորոյ կտակիս, զեպիսկոպոսս և զքահանայս, առաջի արկեալ զհաւատոցն կատարելաբանութիւն, զմկրտութեանն լուսաւորութիւն. զառեկելոցն յապաշխարութիւն, զյոյսն յետ վախճանին, զմարդասիրելն Քրիստոսի - 386.

ՄԱՐԴԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ - յուսացեալ ի մարդասիրութիւնն Քրիստոսի, զմաքսաւորին և զաւազակին զյետնորդսն բարբառեալ, և զփրկական մարմին և արիւն որդւոյն Աստուծոյ հայցեալ հաւատով ի թողութիւն մեղաց, յուսացեալ ի քաղցրութիւնն Աստուծոյ: - 336. Ո՞վ անծախելի բարերարութեանն Աստուծոյ. ո՞վ անհատական մարդասիրութեանն, որ և դեռ ևս խնայել ասէ յանզգացեալսն: - 30.

ՄԱՐԴԱՍՏԱՆ - Իսկ Պարսկահայոց գոեահին խուժան ածեալ, գաղտագնաց եղեալ ընդ անկոխ ճանապարհս՝ գան հասանեն ի Մարդաստան գաւառ յաւանն Վիտահոտ – 400. առեալ էր ի բաժնէ /ճիշտը՝ ի բաժնի/ Գագիկ իշխանի … զճուաշ գաւառն և զԹոռնաւան, Արտագ,Մարդաստան, Գառնի, Առբերանի, Աղանդռոտ, Բառիլովիտ, Պալունիք և Մեծնունիք, Տոսպոշտունիք, Բոգունիք, Գուգան գաւառ, Արտաշէսեան: - 388. Գունդ մի հարուստ անցեալ մնացին ի Համբոյրազան աւանի Մարդաստան գաւառի, ուր եպիսկոպոսական աթոռ մարդպետականին յայնժամ փոխեալ դնէր ի Նախճաւան քաղաքէ. – 372. և զՄարդաստան գաւառ զբուն բաժին տուեալ ցԳուրգէն, և նորա զիւր գործակալս թողեալ անդր: - 326. և զՄարդաստան գաւառն զբուն բաժին Գուրգենայ դարձոյց առ նա Դերենիկն: - 322. Իսկ Գուրգինի մարզպանի Հայոց առեալ էր ի բաժնի յելս կոյս և /388/ որ ելանէ ի հարաւակողմն, զԱնձահից ձոր, զԿրճունիս, զԿուղան ովիտ, և զբուն զՄարդաստան գաւառ, զԱրճիշակովիտ. զոտն Առնոյ, զԱղբագ Մեծ և զՓոքր, Ակե, Տամբէր, Տագրեան. Ըռնայ, Զարեհաւան: - 390.

ՄԱՐԴԵՂՈՒԹԻՒՆ - տայր հրաման փշրել և խորտակել զկենդանագրեալ պատկերս ճշմարիտ մարդեղութեան Փրկչին և նորին աշակերտաց: - 168.

ՄԱՐԴԻԿ - և բազում այն են որ ի նմին իսկ սատակին. և կէսքն դիւրըմբռնելի որսորդաց լինին. և ապրեալքն սաստիկս հասուցանեն վտանգս ուր և դիպիցին, եթէ մարդկան և եթէ այլոց ինչ կենդանեաց: - 188. ,,Բուխայ գլուխ զօրավարաց ընդհանուր Թագաւորութեան Տաճկաց, Ջափր իշխեցող ծովու և ցամաքի, հաւասար և օրէնսդրին մերոյ Մահումաթի, և հաւատարիմ միջնորդ Աստուծոյ և մարդկան, և թագաւոր ընդհանուր ազգաց հարաւային աթոռակալութեան … Յղեցի զքեզ ելանել ի վերայ երկրիդ Հայոց ամենայն կենդանեաց – 236. ,,լեառն մի է յոյժ անհնարին բարձր, որոյ անդր քան զնա չի՛ք բնակութիւն մարդկան,,. – 48. այլ թէ ,,որ ուրացի զիս առաջի մարդկան՝ ուրացայց և ես զնա առաջի Հօր իմոյ որ յերկինս է. – 256. Այլ Քրիստոս իւր ոչ տուն ոչ տաղաւար ասի, այլ մի տէր Յիսուս Քրիստոս, յԱստուծոյ և ի մարդկանէ կատարեալ. – 394. այր գազանաբարոյ, վայրենամիտ, առատաձեռն առ արբումն մարդկան, այր զօրաւոր զօրութեամբ ի գործս պատերազմաց, ահարկու ազանց, կարողութիւն և ուժեղութիւն Աւշնի ի սորա ձեռս բաւականացեալ: - 374. ասա ի բուն մինչև աւերեսցին՝ քաղաքք ի բնակչաց, և տուն առ ի չգոյէ մարդկան. –

182. բազում ունելով ինչս ի կոխակս բարձրաւանդակս և ի կիրճս նրբականս, ի զերծս և ի խոխոմս ձորոյն ի թոխ և ի բոխ երկրին անբնակ մարդկան յասպատակէ հինիցն Երուանդայ – 84. Բայց Աւշին որդի Ապուսեճի, քանզի էր այր խռովասէր, ատեցող զխաղաղութիւն, անյագ առ արբումն արեան մարդկան, և զայն բարգաւաճանս անձին քաջ լաւ համարէր. – 370 Ես իսկ լուայ յորժամ կարդային զԱւետարանն, թէ ասաց Քրիստոս, ,,որ խոստովանեսցի զիս առաջի մարդկան՝ խոստովանեցայց և ես զնա առաջի Հօր իմոյ որ յերկինս է,,. – 222. Եւ ասի լինել թիւ մարդկանն ապականելոց ի շարժմանէ՝ ոգի առաւել քան ՀՌ: - 358. Եւ արար նմա հաւատարմութիւն յոյժ զրով, և կնքեալ աղիւ ըստ սովորութեանն իւրեանց երդումն, և խնդրեաց ի նմանէ զօր ինչ սակաւ յերևելի մարդկանէ, յորս ինքն վստահն էր: - 154. և դաստիարակ առընթեր ունելով զբանն տէրունական, թէ ,,որ ուրասցի զիս առաջի մարդկան՝ ուրացայց և ես զնա առաջի Հօր իմոյ,, - 264. և երթեալ բնակէ առանձնապէս ի Գողթն գաւառի ի տեղւոջ վարդապետութեան սրբոյն Մեսրովպայ, ճգնասէր հրեշտակակրօն վարուք, երանելի մարդկան և ահարկու դիւաց: - 120. և զՀեփեստես ասեն կաղ յերկոցունց ոտիցն, և կայծակնավարս ունի ի ձեռնն աքցանս և կռանս, և նստեալ դարբնէ մարդկան: - 52. և Հեփեստոս և Պռոմիթոս, որ է արեգակն և լուսին՝ գողացան զհուրն յՈրմզդայ և մասն ինչ ետուն ի մարդիկ. – 48. Եւ յետ այնորիկ ի բազմանալ որդւոց մարդկան՝ յերիս մասունս և զերկիր բաժանեալ, ըստ ասացելումն Հերոդոտեայն – 34. և որ խոստովանեսցի զիս առաջի մարդկան՝ խոստովանեցայց և ես զնա առաջի Հօր իմոյ որ յերկինսն է,,: - 256. Եւ որք ոչ այսոցիկ նման՝ լուան ի Տեառնէ՝ մի մնասցէ ոգի իմ ի մարդկանդ յայդմիկ յաւիտեան, վասն լինելոյ դոցա մարմին. այսինքն մարմնասէրք և ոչ հոգիասէրք: - 30. Եւ վասն իւրեանց թուլամորթութեանն և անհաստատ և յողդողդ մտաց սիրեցին զփառս մարդկան առաւել քան զփառս Աստուծոյ. – 246. փոխանակ նորա թագաւորէ Սմբատ որդի Աշոտի, այր քաջայայտ և հանճարեղագոյն, լի և առոյգ յամենայն իրողութիւնս՝ որ ինչ ընդ երկրաւս համառօտաբար լրութիւն պատկանաբար պիտանան, հաճոյ Աստուծոյ և ընտիր մարդկան: - 356. զորոյ չունի բան ասել անդր ևս քան զնա յարևելս ունել բնակութիւն մարդկան. – 18. մտօք սրտի գիտել զերկիւղն Աստուծոյ, կարգել և օրէնս բնութեան ի մարդիկ. – 26. յորմէ լսէաք խօսս մարդկան հելլենական, և որք խօսէինն ոչ տեսանէաք: - 50. նիզակակիցք միմեանց եղեալք երեք տասնեակք թուովն, զսուրբ Երրորդութիւնն յօգնականութիւն /134/ իւրեանց վերաձայնեալ՝ լքին զօգնականութիւն մարդկան. – 136. Որոյ յօժարութիւն կամաց ախորժակաց իւրոց էր մարմին և արիւն անմեղ մարդկան, առ ի յագումն անհնարին գազանաբարոյ կատաղութեանն: - 200. որք ասեն զՀեփեստեայ գողանալ զհուրն յաստուծոյն, մասն ինչ մարդկան շնորհել և զյոլովն ինքեան ունել – 52. Չարախորհուրդն հայր Մարդպետ որդին սատանայի ոչ բաւականացաւ չարեօք մարդկան – 100. քանզի բանականն յերիս յայսոսիկ տեսանի, ի հրեշտակս, ի մարդիկ և ի դևս. այլ ոչ ի հաւս կամ ի յայլ կենդանիս: - 52. Քանզի ասէ՝ բազմացան չարիք մարդկան ի վերայ երկրի – 28. Քանզի տեսեալ, ասէ, որդւոցն Աստուծոյ զդստերսն մարդկան զի գեղեցիկ էին՝ առին իւրեանց կանայս յամենեցունց զոր ընտրեցին: - 28.

ՄԱՐԴԿԱՅԻՆ - և առ զայրուցն առ մարդկայինն դիմեալ ազգ՝ կարծել նոցա ստնանէր, յինքեանք ձգել կորզել զսատակչական դարձուածէ. – 398. Զոր մարդկային կարողութեան անհնար է /196/ փակել զբացումն դրանն ի կորուստ. – 198. Իսկ զգերազանցութիւն գեղեցկութեանն որ բերան բաւեսցէ ասել բան մարդկային, միանգամայն և զաստուածազործ տնկոցն հեշտալի տեսութիւն. – 20. հասեալ ի վերայ ծառոց մրգաբերաց, կամ ի դիւրածախելի բոյսս խոտոյ, այնպէս վատնեցին ծախեցին զզօրութիւն մարդկային ազգի ստացուածովք իւրեանց,,: - 240.

ՄԱՐԴԿԱՊԷՍ - այլ ի մարդկապէս բարբառոյ աստի ցուցանէ ի հրաժարականն ի սպառ վախճան: - 28.

ՄԱՐԴԿԵՂԷՆ - որ ունէին մարդկեղէն երեսս, և մեծ էին քան զհաւսն որ առ մեզ լինին - 50.

ՄԱՐԴԿՈՒԹԻՒՆ - և կանխավաղ ցրմամբն ի վերուստ՝ զմիաբարբառ լեզու մարդկութեան շփոթեաց յայլաբան խլրտիւնս. – 40. և ոչ նոցա միայն՝այլ և ընդհանուր մարդկութեան լինել օրինակ արդարութեան և ժուժկալութեան. – 26. Զոր մեք սակաւուք այժմ յիշատակեալ զազգաբանութիւն բնաւին մարդկութեան ի նահապետացն առաջնոցն. – 34.

ՄԱՐԴՈՍՏԱՆ - Եւ իշխանն վառեալ զինքն բազում պատրաստութեամբ զինու և զօրօք ազատակոյտ գնդաւ իւրով, և ամենայն բնակ տերամբք իւրոյ իշխանութեանն, և խոյս առեալ շրջէր զկողմամբքն Մարդոստանի և Զորոյն հասկոյ -184.

ՄԱՐԴՊԵՏ - Այլ չարիմացն հայր կոչեցեալ Մարդպետ և բնաւորեալ խորհրդոցն չարին ոչ երբէք դադարէր: - 98. Այսոքիկ գաւառք անուանիք, զոր յառաջին ժամանակս իւրոյ իշխանութեանն սեփհականս իւր արարեալ ունէր հայրն նենգութեան Մարդպետն կոչեցեալ … և մանաւանդ քաղաքն Շամիրամայ հռչակելին և յոյժ փառաւորագոյնն յամենայն կողմանց Վասպուրականի: - 388. Անդէն վաղվաղակի մատուցեալ Շաւասպ Արծրունի առ Մարդպետն՝ ասէ – 100. Եւ ի ժամանակին /96/ յայնմիկ ունէր զհազարապետութիւնն Հայոց այր ժանդ չարաբարոյ, որում հայր Մարդպետ անուն էր. – 98. զայս խորհեալ Մարդպետին ասէ, թէ զայս ձախողակի իմացմունս կատարել կարացից՝ թերևս և զտուն Մամիկոնեան նախարարութեանց կարացից որսալ ի կորուստ: - 98. Իսկ սրբոյն Ներսէսի իրազէկ եղեալ չարին չարաբարոյ չարախորհրդութեանն՝ անէծս մեծամեծս և ազդոյս և զօրաւորս դնէ ի վերայ Մարդպետին – 100. Չարախորհուրդն հայր Մարդպետ որդին սատանայի ոչ բաւականացաւ չարեօք մարդկան – 100.

ՄԱՐԴՊԵՏԱԿԱՆ - Գունդ մի հարուստ անցեալ մնացին ի Համբոյրազան աւանի Մարդաստան գաւառի, ուր եպիսկոպոսական աթոռ մարդպետականին յայնժամ փոխեալ դնէր ի Նախճաւան քաղաքէ. – 372. Ըմբռնեալ լինէր յայնժամ մի ոմն ի Հայոց ազատանոյն տոհմից Վահևունեաց, Ապուսահակ ոմն, եղբայր Սահակայ եպիսկոպոսի ոստանին Նախճաւանու և Մարդպետականի. – 204.

ՄԱՐԶՊԱՆ - - ելանէ մարզպանն ի վերայ նոցա և յինքն հանէ զՏամբեր և զԸռնայ գաւառ և որ ասի Ապուջափրի բերդ, ի Վիրի քաղաքին Կորճէից զիւր կացուցանէ ոստիկանս ի պահպանութիւն ամրոցին: - 400. Բայց ինքն կարծեցեալ մարզպանն փախստեայ անկանի ի բարձրաբերձ եկեղեցին – 190. երկեաւ Վարդան ի մարզպանէն բնակել յանդորրու, այլ այնր աղագաւ էանց գնաց յամուրսն Մոկաց, և կայր մնայր ի նախախնամութենէ Աստուծոյ այցելել աշխարհիս Հայոց: - 122. և երիվար մարզպանին պակասեաց առ վազսն – 402. և դարձեալ դառնայ ի Հայս. ընդ իւր ածելով մարզպան զՎնդոյ Պարսից մոգպետ: - 124. Եւ հասեալ Շաւասպայ Արծրունւոյ ամբարշտի յԱրտաշատ հանդերձ մարզպանաւն՝ շինեն ի դուռն քաղաքին զորմզդական մեհեանն, /124/ և զկրակապաշտութեան մոլութիւն բորբոքեն ի նմա. – 126. և յանկարծօրէն յեղակարծ երագութեամբ հասին ի վերայ Շաւասպայ և մարզպանին Վնդոյի: - 126. Իբրև եհաս գուժկան առ մարզպանն Հայոց Գուրգէն՝ ելեալ զհետ նոցա Ռ արամբք, վառեալ ի զէն և յասպազէն, և գնացեալ եհաս յԱյլի գաւառ. – 402. Իսկ Գուրգինի մարզպանի Հայոց առեալ էր ի բաժնի յելս կոյս և /388/ որ ելանէ ի հարաւակողմն, զԱնձահից ձոր, զԿրճունիս, զԿուղան ովիտ, և զբուն զՄարդաստան գաւառ, զԱրճիշակովիտ. զոտն Առնոյ, զԱղբագ Մեծ և զՓոքր, Ակե, Տամբէր, Տագրեան. Ըռնայ, Զարեհաւան: - 390. մինչ նոքա յանհոգս յապահովս մնացին յերկիւղէ մարզպանին – 402. Յետ բառնալոյ թագաւորութեանն Հայոց ի տանէն Արշակունեաց՝ ապա մարզպանք Պարսից կալեալ տիրէին աշխարհիս. – 124. որք ոչ ըստ օրինի եկեղեցականաց կրօնից զվարսն յարմարէին, այլ ընդ մարզպանին Մշկանայ լծակցեալ հոգալ զաշխարհիս: - 118. Քանզի խառն դրակցութեամբ սահմանին առ միմեանս Փոքր Աղբագ և աշխարհն Կորճէից և Պարսկահայոց՝ և հանապազ առ միմեանս զգժտութիւն կեղծաբերէին, մարզպանն և որ զԿորճէիցն ունէին զգործավարութիւն. – 400. Զուգակշիռ հաւասարութեամբ մարզպանն Հայոց Գուրգէն հրաշազան յօրինուածով շինէ

զեկեղեցին ի քաղաքին Հադամակերտ ի Մեծն Աղբակ, ի բուն իշխանական սեփհականութեանն իշխանութեան զարմին Արծրունեաց – 396.

ՄԱՐԶՊԱՆՈՒԹԻՒՆ - Եւ Գուրգինի նորին եղբօրն զպատիւ մարզպանութեան գահակալութեան հաւատացեալ, ըստ կարգի բարձաբերձութեան թագաւորացն Հայոց, մանաւանդ մեծին Տրդատայ թագաւորի: - 370. Յաւելում պատկանաբար գրել քեզ զարիական նահատակութենէն հանդիսական ժուժկալութեամբ ողջախոհաբար կրթութեամբ զզինուորական երկասիրութեամբն յօժարաբար դեգերել զմարզպանութեանն արդիւնաւորել անուանակոչութիւն: - 398. որ ի ժամանակին կալեալ էր զմարզպանութիւն և զզօրավարութիւն Հայոց ի խնդրոյ սրբոյն Սահակայ յերկուց թագաւորացն Յունաց և Պարսից – 116.

ՄԱՐԶՊԵՏ - և ըստ հրամանի ինքնակալ թագաւորին նուաճեալ ունիս ի հնազանդութիւն պետութեան ձեր զիշխանս և զտեարս, զկողմնակալս և զկուսակալս, զքաղաքապետս և զմարզպետս բոլոր Հայաստանեայցս – 212.

ՄԱՐԹԵԼ - ծածկել և թաքուցանել ոչ մարթէին – 234.

ՄԱՐԻԱՄ - Բայց յաւելեալ լինի պատճառ ունելոյն զնա զայս օրինակ, եթէ էր փեսայացուցեալ զԴաւիթ զեղբայր կորապաղատին ի քոյր իւր Մարիամ. – 342. եթէ կացցես ի նմին յամառութեան ի հաւատսդ Յիսուսի որդւոյն Մարիամայ կնոջ հրէի,,: - 294. և լռէ վասն Մարեմայ զազգաբանելն: -16. Եւ քանզի ոչինչ հաղորդութիւն ունէր Յովսէփ առ ծնունդն Քրիստոսի՝ մտանէ յազգահամարն փոխանակ Մարիամու կնոջ իւրոյ -16. շինեալ նորոգեաց և զեկեղեցին որ ի նմա յանուանակոչութիւն սուրբ Աստուածածնին Մարիամայ և զարդարեաց զնա մեծագանձ սպասուք և եդ ի նմա զԽաչն, զոր յիշեցաք վերագոյնն, յորոյ ձեռն ծանուցաւ զօրութիւնն հրաշագործ: - 390.

ՄԱՐԻՆԴ - և յերթալն նորա և ի դառնալն՝ գայ գտանէ վախճանեալ զթագաւորն Արտաշէս ի Մարինդ – 92.

ՄԱՐԿԻԱՆՈՍ - իսկ թագաւորն Մարկիանոս ընկալաւ զնոսա սիրով ի խաղաղութեան, մեծաշուք պատուով ի բարձ և ի պատիւ յառաջ ածեալ, իբրև զքաջամարտիկ ախոյեանս - 132. Մարկիանոս կայսր թագաւորեալ Յունաց յերկրորդն Թէոդոսի, որ արար զժողովն ի Քաղկեդոն ՈԼԳ եպիսկոպոսաց. առ որով վկայեաց սուրբն Վարդան և Վահան Արծրունի: - 132. Պատասխանի ետ Մարկիանոս և ասէ. ,,վասն զի առաջնորդքն Հայոց զպարսկական շփոթմանցն զվտանգ կրէին,,: - 132.

ՄԱՐՄԻՆ - ,,և ո՛վ տայր ինձ վկայել ի վերայ ճշմարտութեանն և մեռանել վասն անուանն Քրիստոսի, և զարիւն իմ փոխանակ արեանն Քրիստոսի հեղուլ և զմարմին իմ փոխանակ մարմնոյ նորա ի մահ մատնել և զչարչարանս իմ ընդ նորա չարչարանսն խառնել, զի և ընդ նմա փառաւորեցայց. – 290. ,,և ո՛վ տայր ինձ վկայել ի վերայ ճշմարտութեանն և մեռանել վասն անուանն Քրիստոսի, և զարիւն իմ փոխանակ արեանն Քրիստոսի հեղուլ և զմարմին իմ փոխանակ մարմնոյ նորա ի մահ մատնել և զչարչարանս իմ ընդ նորա չարչարանսն խառնել, զի և ընդ նմա փառաւորեցայց. – 290. Ապա ուրեմն յայտ է ըստ կարգի ասացելոցս, եթէ որ շարժէ զերկնային մարմինն՝ մի է և անբաւ զօրութիւն ունի և անմարմին է և անեղ է անապական, և ինքն ոչ յումեքէ, և այլք ամենեքեանք նովաւ. – 54. արդ տեսանեմք զերկնային մարմինն, զի կարգաւորաբար անդադար շարժութիւն ունի, այսինքն արեգակն և լուսինն և աստեղք և այլք նոյնպիսիք. – 54. Բայց բացումն դրան քան զամենայն այս չար է որ յաներևոյթս է բացեալ, դուռն կորստեան հոգոց՝ առաւել քան թէ մարմնոց – 196. Բայց երանելիս այս Գէորգ, մինչ կայր ընդդէմ սրոյն և դահիճն ծեծէր իբրև զանզգայ ինչ, և ոչ փոքր մի գիծ կարացեալ հարկանել ի մարմին սրբոյն զխոցումն սրոյն – 266. Բայց որդիքն Դերանկին, Աշոտ և Գագիկ և Գուրգէն, զըստ մարմնոյ /358/ աճմանն չափ առոգ և բարձրաբերձ ձգմամբ յառաջ տանէին. – 360. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ ... քո պատերազմ՝ և մեր յաղթութիւն, քո մարմին՝ և իմ նիզակ, քո պարանոց՝ և իմ սուսեր. – 278. և կերիցեն քարինք և փայտք և այլ կահք երկաթեղէնք, որպէս և զայն որ ի նմայն

պատարագի մարմին և արիւն որդւոյն Աստուծոյ, մանաւանդ թէ ինքն իսկ ճշմարտապէս որդին Աստուծոյ. – 396. Եւ ահա լոյս սաստիկ իջեալ յերկնից և ցոլացեալ ի վերայ սուրբ մարմնոյն, և շուրջ փակեալ զտեղեաւն, թէ ուրեք յարենէ նորա ցայտեալ կայր: - 224. և առաջի արկեալ զհառաչանսն, զարտասուսն, զխոստովանութիւնն, զողորմագին պաղատանսն, մինչ ի մահ զտրտմելն, զկենաց դեղն հայցել, զմարմին և զարիւն որդւոյն Աստուծոյ ի թողութիւն մեղաց – 386. Եւ առեալ զմարմին նորա տիկնոջն Սեդայի կնոջն Աշոտի և եդ ի գերեզմանի, ի տեղւոջն որում Զորոյ վանքն ասեն, ի վերայ գեաղջն Ահաւականից: -370. և արտաքնոցն ուշիմագոյնքն ասեն, եթէ, ամենայն մարմին շարժուն՝ յայլմէ բնաւորեցաւ շարժիլ. – 54. և բարձեալ զմարմին սրբոյն բազմամբոխ զօրօքն Հայոց – 108. և զոր օրինակ ոք զբոլոր անդամս մարմնոյ յօշիցէ ի մասունս, և ոչ երևի տեսակ կենդանի մարդոյն, որպէս է գոյացութիւն խառնուածոյն. – 194. և զտարի մի կացեալ մարմինք սպանելոցն անյօշելիք ի գազանաց և ի թռչնոց: - 368. և էր ալևոր ըստ մարմնոյ և հնացեալ արտաքին մարմինն, բայց ներքինն նորոգեալ և գեղեցկատեսիլ ըստ պատկերի արարչին. – 204. և էր ալևոր ըստ մարմնոյ և հնացեալ արտաքին մարմինն, բայց ներքինն նորոգեալ և գեղեցկատեսիլ ըստ պատկերի արարչին. – 204. Եւ խնդրէր /252/ ի Քրիստոսէ ելանել ի մարմնոյ աստի և մտանել առ Աստուած. – 254. և կացեալ զաւուրս բազումս անթաղ՝ և ոչ ինչ ամենևին արատեցան մարմինք սրբոցն, և ոչ գոյր հոտ ժախտու ի վերայ նոցա: - 268. և յաղագս անճոռնի և թանձր բլրաձև ծանրակիր մարմնոյ՝ և դժուարաշարժ զի վեր բերումն առնեն: - 26 և յայտ է թէ յայլմէ շարժի. և եթէ յայլմէ՝ ապա ուրեմն է՛ ոմն, որ շարժէ զերկնային մարմինն: - 54. և նախ յառաջ Սափին կարի յոյժ սիրեցեալն իւր, զսատակչական դեղն արբեալ, անբուժելի կեղով վառեալ յոսկր և ի մարմին՝ և առաջի Աւշնի զրաւ առնոյր ի կենացն: - 376. և նախ քան զմտացն յօժարագոյն առ հանդէսսն յառաջանալ՝ զմարմնոյն պնդութիւն անհանգիստ առ ճակատամարտսն յարատևել: - 308. և որ ինչ կրեցին թշուառութիւն զոգւոց առաւել քան եթէ մարմնոց. – 240. Եւ որք ոչ այսոցիկ նման՝ լուան ի Տեառնէ՝ մի մնասցէ ոգի իմ ի մարդկանդ յայդմիկ յաւիտեան, վասն լինելոյ դոցա մարմին. այսինքն մարմնասէրք և ոչ հոգիասէրք: - 30. Եւ պատուական արանցն քրիստոսասիրաց մտեալ առաջի թագաւորին՝ խնդրեցին զմարմին սրբոյն, և առեալ պատեցին և եդին ի գերեզմանին. – 254. կասկածանաց ասի աստուած՝ եկեղեցին և մարմին բանին և ևս յաւելցի /394/ ծիծաղելն. – 396. և փոխանակ ծաղկեալ պատմուճանի գունագոյն երանգ երանգ անկուածոցն՝ զսուրբ և զվարդագոյն կարմրատեսիլ արիւնն իւրեանց ի վերայ սուրբ մարմնոյն, և փոխանակ ոսկեհուռ թագակապ զարդու պսակացն՝ զերկրպագութիւնն Քրիստոսի. – 266. զի ապականեաց ամենայն մարմին զճանապարհս իւր ի վերայ երկրի. – 28. զի թէ բովանդակ զօրութիւն ունէր՝ ոչ հանդուրժէր անդադար շարժել զերկնային մարմինն. - 54. զի Նեստորականացն /գրքում՝ Նստորականացն/ և Քաղկեդոնականին է այս իմացմունք այլովքն ևս երկաբնակօք, որք բանին՝ տուն և տաղաւար զառ ի կուսէն առեալ մարմին դանդաջեալ ասացին, և ոչ միութեամբ բնութեամբ բանին մարմին լինելով. – 394. զի Նեստորականացն /գրքում՝ Նստորականացն/ և Քաղկեդոնականին է այս իմացմունք այլովքն ևս երկաբնակօք, որք բանին՝ տուն և տաղաւար զառ ի կուսէն առեալ մարմին դանդաջեալ ասացին, և ոչ միութեամբ բնութեամբ բանին մարմին լինելով. – 394. Զորս առեալ քրիստոնէից զպատուական մարմինս նոցա՝ ծածկեցին փառաւորապէս թաղմամբ, ամ ըստ ամէ տօնիւք զօր կատարմանն յիշատակել, որք են արք թուով է: - 268. զՓրկչին մերոյ Տեառն Յիսուսի Քրիստոսի զըստ մարմնոյ ազգաբանութիւնն գրելով աւետարանիչն Մատթէոս - 16. ընդդէմ արաբացի ասպատակողացն յարիւն և յապաժոյժ ի վերայ հայրենի աշխարհի մարտուցեալ և զհոգի և զմարմին փոխանակ սրբոց եկեղեցեաց Քրիստոսի և ի նոյն հաւատացելոց ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ, առ զնոսա ամբողջ և անբիծ պահելոյ – 300. Իսկ սուրբն վառեալ Հոգւովն սրբով՝ յիշէ զասացեալն ի Փրկչէն, թէ ,,մի երկնչիք յայնցանէ, որ սպանանեն զմարմինն, և զոգին ոչ կարեն ապականել,, - 204. հրեշտակի Աստուծոյ հարեալ ի հարուածս անբժշկականս ըստ օրինի Հերովդիայ

ախտակրութեան, տորոմեալ խղխայթմամբ, չարալլուկ ուռուցմամբ զտրորումն առնոյր արիւնալից արիւնապարտ մարմինն գազանեղինին. – 376. Յայնժամ հրամայեաց զօրավարն քարշել զմարմինս սրբոցն արտաքոյ քաղաքին, լինել կերակուր շանց և թռչնոց երկնից. – 268. յորոյ աւուրս Փրկչին մերոյ տեառն Յիսուսի Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ մարմնով յաշխարհի երևումն եղև - 76. յուսացեալ ի մարդասիրութիւնն Քրիստոսի, զմաքսաւորին և զաւազակին զյետնորդսն բարբառեալ, և զփրկական մարմին և արիւն որդւոյն Աստուծոյ հայցեալ հաւատով ի թողութիւն մեղաց, յուսացեալ ի քաղցրութիւնն Աստուծոյ: - 336. Նոցա ելեալ արտաքս յատենէն մեծաւ խնդութեամբ, և յոյժ զուարճացեալք փութային ելանել ի մարմնոյ աստի և մտանել առ Աստուած – 266. Որոյ յօժարութիւն կամաց ախորժակաց իւրոց էր մարմին և արիւն անմեղ մարդկան, առ ի յագումն անհնարին գազանաբարոյ կատաղութեանն: - 200. ուստի յայտ է թէ և անմարմին է, զի մարմինն՝ բովանդակեալ զօրութիւն ունի, և ոչ կարէ հանապազ շարժել զերկին կարգաւորաբար. – 54. քանզի ոչ եթէ մարմին ինքնաշարժ է, այլ հոգին է ինքնաշարժ. – 54. Քանզի այնչափ թանձրացաւ յաճախութիւն սովոյն՝ որ ոչ միայն անսուրբ կենդանիս ուտէին ըստ սրբութեան կարգի, այլ և զսարսափելի և զդժնդակ, որ զգազանայինն անցուցանէ զվայրենամտութիւնն, զմարմինս մեռելոց՝ առանց խղճելոյ ուտէին, ի գերեզմանացն հանեալ զհետ միոյ և երկուց ամաց թաղելոյ: - 374.

ՄԱՐՄՆԱԿԱՆ - Այլ թերևս զայս տարակուսիցիս առ իմաստն՝ յանդիմանակացոյցս առնել զԳուրգէն ընդ աշխատութեան յօժարագոյն առ մարմնական զինուորութեամբն լինել: - 398. Այլ ի հրամանէ Աստուծոյ յանդիման դրախտին բնակելով պահոք ապաշխարութեան սգացեալ եղեն, ողբալով զվրիպումն առաջին կենացն, ամենայնիւ հրաժարեալ ի մարմնականաց, հոգիազարդ մարգարէութեամբ ժուժկալեալք ի մսոյ և ի գինւոյ: - 30. Եւ ինձ ի վերայ տրտմականացն դէմ եդեալ առ կատարելագոյն և առ անզուգական անհամեմատ խնդութիւնն դեգերել, առ հոգևորական ուրախութիւնսն ընթանալ յետ մարմնական տրտմականացն յաճախութեանցն: - 386.

ՄԱՐՄՆԱՍԷՐ - Եւ որք ոչ այսոցիկ նման՝ լուան ի Տեառնէ՝ մի մնասցէ ոգի իմ ի մարդկանդ յայդմիկ յաւիտեան, վասն լինելոյ դոցա մարմին. այսինքն մարմնասէրք և ոչ հոգիասէրք: - 30.

ՄԱՐՄՆԱՒՈՐ - սրբոյ թագաւորին և քաջ նահատակին Տրդատայ զբարիոք պատերազմեալ ընդդէմ անմարմին և մարմնաւոր պատերազմողաց, փոխի յերկրաւոր աշխատութեանցս ի հանգիստ, մեծաւ պատուով թագաւորական շքեղ և երևելի դիւազարդութեամբ – 96. Վասն մարմնաւորացն այնչափ նահատակեցայ, որպէս գիտացերն և որպէս այժմ լսես յինէն, վասն Քրիստոսի և վասն յաւիտենական կենացն ո՞չ մեռանիցիմ, կամ արդեօք ի քէ՞ն երկնչիցիմ. քա՛ւ լիցի. – 296. զի հոգևոր էր պատերազմն և ոչ մարմնաւոր - 232.

ՄԱՐՈՂ - բայց կանոնեցի զանուանս ի մատենիս: Տիգրան. Աղրամելէք. Ներս. Ներսէխ. Մարող. Արշամ. Արշաւիր. Ասուդ: Պարսից թագաւորք. Քսերքսէս. Արտաշէս երկայնաձեռն. Դարեհ. Արտաշէս. Ողոքոս. Զարսէս. Դարեհ: Ապա Աղէքսանդրոս Փիլիպպեայ Մակեդոնացի տիեզերակալ թագաւոր: - 68.

ՄԱՐՈՒԹԱՔԲԱՂԴԱՆ - Յետ նորա թագաւորէ եղբայր Սենեքերիմայ…<փութ>ապէս մեռանի ի Մարութաքբաղդան, իբրև … ունէր զվեց ամիս, սպանաւ և նա ի միոջէ ումեմնէ որում անունն էր Ներեղիբդ և թագաւոր էր. – 60.

ՄԱՐՏ - Բայց նոքա ևս քան զևս սաստկացուցանէին զմարտն: - 210. դու դիմօք մարտի առ իս զօր գումարեա և ել ընդդէմ իմ ի պատերազմ, և ի միասին մխեցից զձեռս ի սուսա և բարձից զսուսա ի պետութենէ Հայոց,,: - 340. Երրորդ վասն արիութեան քաջութեանն, արծուաբար քաջասրտապէս խիզախութեանցն ի մարտս պատերազմացն՝ յարծուիս առակեցին զնոսա: - 72. և խորհուրդք խորհրդականացս յոչինչ համարեալ լինէին ի գործս մարտից և յայլ կարգս հոգաբարձութեան աշխարհիս. – 194. և ահա այլազգիքն հասին ի դիմի գրգռել զմարտն և զօրագլուխք փութացան զհետ զօրուն: - 230. և առ չանսալ իշխանին՝ անդէն նոյն ժամայն ի մարտ պատրաստին: - 364. եթէ յերկարիցի գործոյս այսորիկ հանդէս և

մարտիցն հանգամանք ոչ փութանակի վարիցին՝ գուցէ օգնականութեամբ գիշերոյ եկեսցէ ի վերայ քո և մեծամեծ աւճիրս ի վերայ քո և զօրացդ արքունի հասուցանիցէ: - 212. և զպատրաստութիւն պատերազմողական մարտի ամրոցին հաւատացեալ էր Յիսէի եղբօր Թաղէոսի – 362. և ի հասանելն նորա անդր թողեալ զհակառակաբար մարտն՝ խօսին ի խաղաղութիւն, առաջի եդեալ զիրամանն արքունի, զգլխաւորին Տաճկաց, և Աշոտի հաւատալ զբոլոր տէրութիւնս Վասպուրականի: - 316. և ի վերայ նոցա զօրաժողով եղեալ Աշոտ և որդի իւր Դերանիկն, առնել մարտ պատերազմի ընդ ամրոցին: - 332. Եւ իսկոյն անյապաղ յական քթթել սպառազինեալ այրուձի պնդակազմ /366/ պատրաստութեամբ, ռազմ բոլորեալ դաշիկ դիմացուածով զմարտն գրգռեալ - 368. Եւ մինչդեռ զայսքան և զայսօրինակ մարտն գրգռէր՝ ահա յանկարծակի հասանէր քաջն մեր Աշոտ. – 174. և ոչ ըստ տեղիս տեղիս ցուցանէին զհանդէս մարտիցն և զյաղթութեանն քաջութիւն, այլ բոլորովիմբ ամենայն ուրեք ախոյեանայարձակ սլացմամբ ընթանայր. – 312. Եւ որք մերձ առ պարսպօքն զճակատն վառէին և զմարտն գրգռէին՝ զգեստն ինքեանց յասուէից կազմեալ – 208. Եւ սկսան յաւելուլ ի վերայ չարեացն այլ չարիս, զի ընդ միմեանս մարտ և կռիւս դնէին յաղագս իշխանութեանն ցանկութեան, և ճեղքեցան ի միմեանց և զօրս գումարեցին ի զերծելոցն ի սրոյն և ի գերութենէն Բուխայի. – 298. զի և զբազումս պատերազմեալ պէսպէս մարտիւք, և ոչ ինչ կարացեալ ստնանել անմարտնչելի ամրոցացն և քաջութիւն արանցն որ ի նմա՝ ողոքական բանիւք կոչէր ի հաւանութիւն: - 278. զօրս գումարէիք, այրուձի կազմէիք, մարտ և պատերազմունս գրգռէիք, ճակատ դնէիք և զզօրս մեր ի սատակումն սրոյ մատնէիք – 244. իբրև բազումք առաքինացան մեծաւ ուժով և քաջ նահատակութեամբ ի հանդէս մարտին. – 202. Իսկ Կայսիկքն և որք ընդ նոսա և զօրքն Պարսից զմարտն ի գաղտնիս գրգռէին – 380. Իսկ նախարարքն Հայոց ի սադրելոյ Վաղէսի գրգռեալ ի մարտ ընդ Արշակայ ի պատերազմ յառաջանան – 100. մեք տացուք զԱշոտ ի ձեռս քո առանց զինու և մարտից և ճակատուց կազմութեան, և մի ինչ յայնոսիկ աշխատ լինիցիս. – 212. յոյր ձեռն բազում արութիւն նահատակութեան երևեալ լինէին ի մարտս պատերազմաց և ի հանդէսս ճակատեցելոց ի միայնամարտիկ զինուորութեան: - 170. յորում և ոմն հաւատարիմ Յիսէի Սէմ անուն յառաջ խաղացեալ՝ պատահէ իշխանին, ընդ Վահանայ խորհրդակցեալ խորհել զխաղաղութիւն և զմարտն գրգռեալ ցածուցանել և զվառեալ պատերազմն շիջուցանել. – 334. Նմանապէս, կամ թէ ևս հրաշափառագոյն զյաղթութեան մարտսն յօրինեալ յարդարեաց զպարտութիւն ի վերայ ազգին Իսմայէլի մեծ զօրավարն Գուրգէն, և իսպառ կանգնեաց զնշանակ յաղթութեան ամենևին ամենայն ուրեք ընդ ամենայն տեղիս. – 312. որք յակամայ կամս լքին զմարտն և ցածուցին զպատերազմն և ետուն զամուրն ի Գագիկ: - 362. մտրակեալ զիւր ասպայզինեալ երիվարն սպառազէն կազմեալ ի մարտ պատրաստել – 334. և զմարտն ցածուցանել և զաղմուկն ամբոխեալ ի բաց վճարել – 210.

ՄԱՐՏԱԿԻՑ - Բայց ոչ միայն քաջքն Հայոց նահատակեցան ի մեծ պատերազմին այլ և անմարմին զօրք երկնաւորք մարտակից եղեն զնդին Հայոց. – 232. Եւ ինքն զօրավարն Գուրգէն եկաց ի ձախու կողման ճակատուն՝ ի թիկունս լինել գնդին հետևակազօր մարտակցացն – 230. Եւ յայսմ պատերազմի ոչ միայն երանելի եպիսկոպոսն և ճգնաւոր քահանայն մարտակից էին տեառն Գրիգորի, այլ և զօրք հրեղինաց – 252. Ի սոյն աւուրս որք մնացեալ էին ի տանէն Արծրունեաց իբրև լուան զպարտումն զօրացն արքունի ի Ծանարացն՝ ի մի վայր եկեալ գունդ կազմեալ հետևազօրքն մարտակցօք հանդերձ խառնաղանջ ամբոխիւ՝ լինին թուեալ արք Տ – 304. Նա և բազմախոհեմն Կիւրոս Պարսիկ խաղայ գայ իւրովք հեծելազօր մարտակցովքն՝ գալ օգնել Տիգրանայ. – 62.

ՄԱՐՏԻՐՈՍԱԿԱՆ - Բայց ինձ ոչ դանդաղելի կամ պատկառելի կամ մեղանչելի է զուգակշիռ նահատակելոցն նահատակակից վարկանել զսա և մարտիրոսականաւն զսորայս դրուատել ճգնողական մրցմունս – 300. Բայց սպարապետն Սմբատ և տիկինն Վասպուրական Հռիփսիմէ անդէն մնաց, և յաւելան ի մարտիրոսական հոլովսն: - 324. գոհացող համբերութեամբ ընդունի զվճիռ մարտիրոսական: - 102. Եւ բազում այն էր որ

մարտիրոսական ճգնութեամբ վկայեցին, քան որք դրդուեցան, առ ոչինչ համարելով զյափշտակութիւն ընչից և ստացուածոց և զմահս դառնագոյնս: - 124. և ընկալան զվճիռ մարտիրոսական և կատարեցան վկայութեամբ ի փառս սուրբ Երրորդութեանն – 222. և թէ մեռանիլ ևս ունիք հասցէ՝ ի պարծանս անձին և ազգին իւրոյ համարեալ է, և պսակ մարտիրոսական ընկալցի ի Քրիստոսէ. – 276. և ինքն վիրաւորեալ սրով մեռանի ի գեօղն Գիւղիկ ի ճուաշ գաւառի, մարտիրոսական հասեալ նահատակութեան, ի վերայ խաշանցն Քրիստոսի տուեալ զանձն ի մահ: - 402. և կէսք ընկալան զճգնութիւն մարտիրոսական մահու - 222. և նոքա կային մեծաւ ուժով և գոհանային զանբաւ և զառատաշնորհ պարգևացն Քրիստոսի, որ արժանի արար զնոսա մեռանել վասն անուանն Քրիստոսի և առնուլ զմարտիրոսական պսակն: - 292. Եւ սոցա այսպէս նահատակեալ կատարեցան վկայութեամբ ի փառս Աստուծոյ, և զմարտիրոսական անուն ժառանգեցին ի Քրիստոս ի պատիւ ամենասուրբ Երրորդութեանն: - 266. զի անսայթաք և աներկբայ հաստատուն հաւատով ընկալցին զվճիռ մարտիրոսական, համբերութեամբ բազմաւ և գոհացողական օրհնութեամբ – 266. մարտիրոսական հանդիսիւ ամբողջ զխոստովանողականն բերելով զանուն – 324. յորոց և զկատարումն մարտիրոսական ի նոցունց բարբարոսաց ընկալաւ սուրբն Գրիգորիս ի Վատնիանեայն դաշտին: - 274. որոյ զպատասխանիսն դարձուցեալ լի քաջալերական խրատու յորդորմամբ մարտիրոսական ակնկալութեան պսակաց – 400. Սա առաջին գտաւ պտուղ մարտիրոսական ի մեծ վտանգի նեղութեանն, որ եհաս ի վերայ բոլոր Հայաստանեայցս: - 206.

ՄԱՐՏԻՐՈՍԱՆԱԼ - որք լեալ էին յաշակերտութենէ Ղևոնդ քահանայի, որ ի Պարսսն մարտիրոսացաւ ընդ այլ սուրբ եպիսկոպոսսն և քահանայսն: - 74.

ՄԱՐՏԻՐՈՍՈՒԹԻՆ - և ընկալեալ զվճիռ մարտիրոսութեան կատարի ի փառս սուրբ Երրորդութեանն – 104. Նորա զչարեալ ընդ հասանել պատգամին՝ առ զայրուցս բարկութեան քինահանութիւն վրէժխնդրութեան արարեալ՝ ի բաց եհան ի գրոցն պատմութենէ՝ որ ինչ վասն տանն Արծրունեաց էր գործոց հանգամանք, և որ ինչ օրինակ մարտիրոսութեան Վահանայ Արծրունոյ: - 130.

ՄԱՐՏՆՉԵԼ/ԻԼ/ - Այլ ներքին և արտաքին յարձակմունքն ոչ կարէին ի ներքս դիմել մարտնչել ընդ անյաղթ զօրութեան զօրացելոյն ի Քրիստոսէ: - 308. միթէ զծով իբրև զցամաք համարիցիք, մարտնչել ի սմա ընդ մեզ. – 144. ,,Ես այսպէս կարծէի, թէ յորժամ ես ընդ թշնամիս ձեր մարտնչիմ՝ դուք յայդմ կողմանէ օգնական ինձ լինիցիք, և միաբանութեամբ բարձցուք ի միջոյ զտիեզերական պատուհասն, զտունդ Սասանայ: - 138. ,,զգոյշ լեր, արիաբար մարտեաց, քաջապէս վառեաց, Քրիստոսի զինուորեաց: - 318. Բայց տէր Ապուջափր և որ ընդ նմա՝ քաջապէս մարտեան ընդ այլազգիսն և առին: - 306. սա էր այր ժանտ, և մոլեկան հոգւով շարժեցեալ՝ բազում չարիք մարտնչէր ընդ ազգն քրիստոնէիցն. – 168. ,,հապա, քաջք, վառեալ ի զէն և յասպազէն, արիաբար մարտիցուք. – 134.

ՄԱՐՏՈՒՑԵԱԼ - ընդդէմ արաբացի ասպատակողացն յարիւն և յապաժոյժ ի վերայ հայրենի աշխարհի մարտուցեալ և զհոգի և զմարմին փոխանակ սրբոց եկեղեցեաց Քրիստոսի և ի նոյն հաւատացելոց ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ, առ զնոսա ամբողջ և անբիծ պահելոյ – 300. ճակատ առ ճակատու ձգին խումբ և անհնարին խառնուրդ. և մարտուցեալ ընդ միմեանս յայգուէ մինչև ընդ երեկս քաջապէս - 140. Քաջապէս մարտուցեալ Գուրգէն եղբայր իշխանին և Վահան Հաւնունի՝ առին անուն յաղթութեան, անցուցանելով ընդ սուր զկողմն թշնամեացն. – 178.

ՄԱՐՔ - Այլ սա ի վեց ամին լքեալ ի Կիւրոսէ, և աստ անկեալ կենօք շրջէր մինչև իսպառ բարձաւ թագաւորութիւնն Ասորեստանեայց և Մարաց ի Կիւրոսէ որ թագաւոր …<այստեղ նախադասությունը չի ավարտված>: - 62. բայց ի գնալն աստի ի Մարս և ի Պարսս, դարձեալ դառնայ ուժով մեծաւ և թագաւորական ճոխութեամբ, տիրէ Հայոց մեծաց - 88. գրէթէ անցուցանէր զանցուցանէր զքաջութեամբքն Արշակայ Պարթևի, ընդ քաջացն Քուշանաց, Մարաց և Ելիմացւոց. – 72. երթեալ տուայտի ի դրան Մարաց Դարէհի, մինչ

զգալ վասն նորա Երուանդայ. – 84. և զԲէղէսիոս՝ իշխան /58/ Բաբելոնի կացուցեալ, ինքն զարքունիսն յայնմ հետէ ի Մարս փոփոխէ - 60. և ինքն Ատոմ հատեալ գնայ ի կողմն Մարաց: - 114. և մեռանի անձամբ ընդ այլ շղոմարարսն յաշխարհին Մարաց ի Բակուրակերտ աւանի: - 92. և Սահակայ յղեալ առ Սմբատ՝ մի կալ մնալ ի լերինն, այլ փութալ ելանել դառնալ անդրէն ի հետևի զօրս անդ զի ոչ ելանէ, ասէ, Երուանդ զօրու ի սահմանս Մարաց. – 84. Իսկ յետ Կ ամի անցանելոյ Աղէքսանդրի և անիշխանութեանն Հայոց և Պարսից՝ թագաւորէ Արշակ Քաջ Մարաց և Պարսից և Եգիպտացւոց և Ելիմացւոց ի Բախլ քաղաքի. – 72. Իսկ Սահակ որդի Վաչէի խոյս տուեալ գնայ զկողմամբքն Մարաց, ընդ կողմն Ատրպատականի – 82. միանգամայն և միահաղոյն որոշել զՊարս և Մարս ի Բաբելացւոց – 46. մինչև միահաղոյն զօրսն Աշդահակայ վատնեալ սուսերաւ՝ տիրէ Մարաց և Պարսից: - 64. Յայնժամ հրովարտակս արարեալ, պնդադեսպանս արձակեալ ընդ ամենայն սահմանս իւրոյ տէրութեանն … Թուրքաստանի և Խուժաստանի, Մարաց և Իլամացւոց – 198. որով տաղտկացեալ ի նմանէ բազմութիւն զօրացն՝ արարին լինել նմա պատերազմակուր ի Վարբակայ և ի Բէզոսէ Մարաց զօրագլխէ – 58. Պատերազմ յուզեալ Աշդահակայ Մարաց թագաւորի ընդ մեծին Տիգրանայ Հայկազնոյ – 62. սա իսպառ գերեաց զտասն…<հազար մարդու> <խաղա>ցուցանելով ի լերինս Մարաց և եբարձ զթագաւորութիւնն … որ և տևեաց ամս ՄԾ: - 60. սագունակ հասեալ ի վերայ Վասպուրական աշխարհիս պարսկական խուժանն ըստ ազգս ազգս և ըստ քաղաքս քաղաքս ի Մարաց և ի Պարսից, յԵլամացւոց և ի Խուժաստանէ, ի Կրմանայ և ի Մուկանաց, ի Թուրքաստանէ և ի Խորասանայ, և յեղակարծում հասին ի Ճուաշն գաւառ – 398.

ՄԱԻԻ - /թագաւորեաց/ Մալի ամս Ի և ամիս Գ և աւուրս ինչ … Յեզիտ որդի Մաւեայ ամս Գ և ամիս Գ … - 166. Եւ էր պատերազմ սաստիկ ի մէջ Ալեայ Որդւոյ Ապուտալպի և Մաւեայ ամս Ե և ամիս Գ: - 166.

ՄԱԻՏԱՆԷՍ – Եւ արդ են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Միթրէոս ամս ԻԷ: Մաւտանէս ամս ԼԱ… Տևտեսայ ամս Խ: – 58.

ՄԱԻՐԻՆ - Եւ այն ինչ պատահեալ Գուրգէն հարուստ գնդի Վահանայ ի յառուամէջս մուրին՝ /հավանաբար պետք է լինի մաւրին/ ի բազում քան թէ սակաւ սուսերս ծեծեցին զնա, մինչև ոմն Ջուանշէր անուն յետուստ յանկարծ հարեալ վիրաւորեաց զԳուրգէն – 310. Տե՛ս ՄՕՐԻՆ

ՄԱԻՐ ՄԵԾ /ՄԵԾԱՄՕՐ/ - Եւ քանզի էին բանակեալ ի խառնուրդս Երասխայ և Մաւրին մեծի՝ պատահի յառաջ Շաւասպ Արծրունի – 126.

ՄԱՔԱԶԻՍ - Եւ արդ են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Մամիզոս ամս Լ … Մաքազիս ամս Լ … Զփերոս, ամս Ի… - 56.

ՄԱՔԱՅ - Յայնմ ժամանակի էին եղբարք բռնակալք ոմանք ի կողմանս ապառաժ Արաբիոյ ի տեղւոջն Փառան որ այժմ կոչի Մաքայ, արք պատերազմողք /156/ զօրագլուխք, պաշտօնատարք մեհենին Ամովնացւոց պատկերին, որ կոչի Սամամ և Քաբար: - 158.

ՄԱՔԱՌՈՒՄՆ - Եւ ի բազում յուզիցն և ի խնդրոցն և զօրաժողովն լինելոյ և պատերազմ ընդդէմ վառելոյ և զձև ամրական մաքառմանցն յարդարելոյ և բռնալիր ուժեղագոյն մեքենային բախմանց քարձգութեանցն, զոր և ընդունայն աշխատութեամբ վարանեալ, անըստնանելի /հավանաբար՝ անստանալի/ մնալով ամրոցին՝ դառնայ յիւր իշխանութիւնն: - 326. Իսկ թագաւորն իբրև գիտաց զընդխառնել ընդ միմեանս զօրացն, կամեցաւ մի՞թէ արդեօք կարասցէ դադարեցուցանել զմաքառումն. – 368. ՎԱՍՆ ՄԱՔԱՌՄԱՆ ԱՇՈՏ ԻՇԽԱՆԻ ԸՆԴ ՈՒԹՄԱՆԻԿՍՆ ԵՒ ՏԵՂԱԹԱՓՍ ԱՌՆԵԼՈՅ ՋՅԱՓՇՏԱԿԵԱԼՍՆ Ի ՆՈՅԱՆԷ: - 332.

ՄԱՔՈՒՐ - Եւ հրամայեաց աճել ոսկերիչ և նորոգեալ նորացոյց զանյաղթ փայտ խաչին Քրիստոսի, մատուցեալ զբեկորսն առ իւրաքանչիւր յօդս, պատեալ մաքուր արծաթով վայելչագոյն քան զառաջինն, ի պարծանս քրիստոնէից և յամօթ և ի նախատինս թշնամեաց խաչին Քրիստոսի: - 378. Եւ մեք հետևեալ Աստուածաչունչ գրոց՝ պահեսցուք

անբիծ զհաւատս սրտից, և մաքուր զխոստովանութիւն շրթանց, ըստ սրբոյն Պօղոսի վերաբերեալ զօրինականն – 258. զի պայծառ սուրբ և մաքուր ոսկին յիւրումն կտակագրի պատկեր աստուածորդւոյն: - 252. զշրթունս մեր մաքրեսցուք ի մաքուր խոստովանութիւն հպելով և զմիտս մեր սուրբ պահելով ի հաւատս ճշմարիտս. – 256. Նա և ջուր մաքուր յապակի զուտ և վճիտ արկեալ, ի տապ արեգականն դնելով, և զնիւթ հրոյն առ ընթեր՝ ի շողոյ անտի արևակէզ եղեալ տոչորի նիւթն: - 52.

ՄԱՔՍԱԻՈՐ - զառհաւատչեայսն առաջաբերելով ի փոքր ժամանակի զմեծամեծսն կշռեալ, զպոռնիկն, զմաքսաւորն, զաւազակն և որք այսպիսիք – 386. յուսացեալ ի մարդասիրութիւնն Քրիստոսի, զմաքսաւորին և զաւազակին զյետնորդսն բարբառեալ, և զփրկական մարմին և արիւն որդւոյն Աստուծոյ հայցեալ հաւատով ի թողութիւն մեղաց, յուսացեալ ի քաղցրութիւնն Աստուծոյ: - 336.

ՄԱՔՐԱՓԱՅԼ - զսեղանս խորհրդականս փրկագործութեանն յատակել, հիմն ի վեր /գրքում՝ վերայ/ տապալել զաւազանն մաքրափայլ լուսաւորութեանն Հոգւոյն սրբոյ - 124.

ՄԱՔՐԵԼ - զշրթունս մեր մաքրեսցուք ի մաքուր խոստովանութիւն հպելով և զմիտս մեր սուրբ պահելով ի հաւատս ճշմարիտս. – 256.

ՄԵ - Եւ Սէթ լեալ ամաց ՄԵ ծնանի զԵնովս. – 26.

ՄԵԴԱՑԻՔ, ՄԵԴԻԱՑԻՔ - Եւ զԶրադաշտ մոգ արքայ Բակտրիացւոց և Մեդաց ընկճեալ հալածեաց մինչև ի սահմանս Խեփտաղաց, հզօրապէս տիրեալ բովանդակ Խուժաստանի և կողմանց արևելից և Պարսից, անդր ևս քան զԲահիխ և զԴեպուհան , ի Գովմայիդ և ի Գուզբան, ի Շերիբամական /գրքում՝ Շերիբամամական/ և ի Խոճիհրաստան, և միանգամայն ասել մինչև ի ծովն Հնդկաց՝ յոյժ արութեամբ – 44. Եւ վազս առեալ փութացան մտին ընդ կողմն Մականայ, բանակեցան ի դաշտավայրին Մեդիացւոց – 62.

ՄԵԺԵԺ - նոցա հանեալ էր ի Գինունի ազգէն, ի զարմէ Մեժեժի Գնունոյ, ի Վասպուրական բաժնէ, նաև Բերկրի բաժին եղեալ էր Վասպուրականի. և դարձուցանէ անդէն առ բերկրացիսն – 382.

ՄԵԺԵԺ ԳՆՈՒՆԻ - նոցա հանեալ էր ի Գինունի ազգէն, ի զարմէ Մեժեժի Գնունոյ, ի Վասպուրական բաժնէ, նաև Բերկրի բաժին եղեալ էր Վասպուրականի. և դարձուցանէ անդէն առ բերկրացիսն – 382.

ՄԵՕ - և անդ զբարիոք պատերազմն պատերազմեալ ի մեծ անապատին յԱպար աշխարհին, և որ ինչ այլն ամենայն. – 128. ,,Աստուծոց պատուական և ամենայն թագաւորաց, տէր երկրի և ծովու, ծնունդ մեծին Արամազդայ Խոսրով թագաւոր. առ Հայրակղոս անմիտ և առ անպիտան ծառայ մեր: - 146. ,,Թագաւոր մեծ, իշխան ծովու և ցամաքի, տո՛ւր ինձ զօր յօգնականութիւն և հաստատեա՛ զիս ի տեղի թագաւորութեան հարց իմոց – 136. ,,Միայն ի բաց լեր, ասէ, ի հաւատոցն Քրիստոսի, հնազանդեալ ընդ ձեռամբ մեծ թագաւորին – 204. այլ փոխանակ սոցա մատեայ ի տեղիս յայս, ձեռն արկեալ անիմաստաբար լի անհմտութեամբ և անհանճարութեամբ բուռն հարկանելով զմեծ զայս քերթուածութենէ: - 122. այն ինչ արծարծեալ առ նորոգումն շինութեան եկեղեցւոյ Քրիստոսի ի կործանմանէ հինի յետ մեծ պատերազմին սրբոյն Վարդանայ. – 134. Այսր աղագաւ արտաքս վազեցի զմեծս զայս բանգտութեան ընթանալ ասպարէզ, զօրաւորաց մտահարուստ արանց կարօտացեալ բաւականանալ իմով անհեդեդ պատմողական հանդիսիւ – 352. Անդ Բաբգեան և ասպետն մեծ Աշոտ նիզակակիցք միմեանց զերծեալ ի մեծ պատերազմէն՝ փութանակի մտին յաշխարհս Հայոց – 92. Անդ Բաբգեան և ասպետն մեծ Աշոտ նիզակակիցք միմեանց զերծեալ ի մեծ պատերազմէն՝ փութանակի մտին յաշխարհս Հայոց – 92. Ապա բարեկամացեալ ընդ Աբգարու թագաւորի Հայոց և ընդ մեծ զօրավարին Խուրանայ Արծրունւոյ՝ յղէ նմա պատարագս և առնու յօգնականութիւն զԽուրէն Արծրունի, զայր իմաստուն և քաջամարտիկ, կորովի յաղեղն և ի զէն և յասպազէն. - 78. Բայց աղերսեալ թագաւորն զարս պատուականս, զՎասակ և զՏաճատ և զԳոտեր, որք էին ի մեծ նախարարութենէ տանն Արծրունեաց՝ զի զժողովն ընկալցին ընդ երից սուրբ ժողովոցն: - 132. Բայց հրաման քո ճոխութեանդ ձգեաց զիս յայս մեծ ձեռնարկութիւնս,

սակս որոյ բացաձգեցայց արտաքոյ շաղակրատոյ լեզուաց փառամոլ ոգոց: - 122. Բայց ի գնալ մեծ հազարապետին յարքունիս՝ հաւատաց զվերակացութիւնն աշխարհիս Հայոց և հարկս արքունի ի ձեռս Մուսէի ումեմն որդւոյ Զօրահայի հազարացւոյ – 172. Բայց իբրև ետես բռնաւորն զանդառնալի միտսն և զաներկբայութիւն հաւատոցն և զաներկիւղ և զյանդուգն պատասխանիսն և զմեծ անարգութիւնն զոր հասոյց ի վերայ նորա և նոցին օրէնսդրին…բարկացեալ յոյժ հրաման ետ փութով զրաւ առնել կենաց նորա: - 206. Բայց իբրև եղև մեծ պատերազմ սրբոյն Վարդանայ ընդ Մշկանին և ընդ զօրս Պարսից ի յԱւարայրեան դաշտին, յԱրտազական գաւառին. – 128. Բայց հասեալ Բուխայ անց ընդ գետն մեծ զոր Կուրն կոչեն, և յորձանուտ շարժման գարնանային հոսանացն տեղի տուեալ ելանել զօրուն և բնակել շուրջ զքաղաքաւն. – 270. Բայց մի՛ ինձ բասրանս դիցես՝ զօրինականին առ աւետարանականս /378/ դնել համեմատութիւն, զոր և ոչ ես անգիտանամ զմեծն և զփոքրն, զօրինակն և զճշմարտութիւնն: - 380. Բայց ոչ միայն քաջքն Հայոց նահատակեցան ի մեծ պատերազմին այլ և անմարմին զօրք երկնաւորք մարտակից եղեն գնդին Հայոց. – 232. Բայց տուաւ յաղթութիւնն այն մեծ ի ձեռն զօրավարին Ապումուսէի, զի լցցի զոր ասաց Տէր ի բերանոյ Ամովսայ Մարգարէի, ,,խորտակեցից զնիզակս Դամասկոսի,, , որում այժմ Դմիշկն կոչեն, ուր ելին զհետ Բուխայի: - 286. Բանն զմեօք զանց առնէ. և ոչ վայելուչ է լռութեամբ և մոռացկոտ մտօք անփոյթ առնել զայնքան մեծիւ յաղթութեամբ, որ գործեցաւ ի ձեռն զօրացն Վասպուրական ազատանոյն: - 176. Գումարեցան ի միասին Հրէայքն հանդերձ Իսմայէլացովք և եղեն բանակ մեծ – 160. Դարձեալ վերստին հրճուանօք ոռոգեալ լինի պատմութեան աստ սակս բարձրագահ, համաթոռ, ճոխազգի ազգապետութեանն Արծրունեացս, /76/ մեծ զարմի Սենեքերիմայ ծննդոց. – 78. Ետ պատասխանի սուրբ հայրապետն Յոհաննէս հանդերձ մեծ նախարարօքն Հայոց և ասեն. – 244. Եւ արդ մեք, նահապետք ազատաց Վասպուրական իշխանիս՝ Մուշեղ ի ցեղէ Վահևունեաց, Վահրամ յազգէ Տրունեաց, Վահրամ միւս, որ ի թիկնապահ իշխանիս … գրեցաք առ քեզ Բուխայ գլուխ զօրավարաց Տաճկաց և բարձակից մեծ թագաւորին. – 212. և բռնութեամբ կալեալ զԲախլ և զամենայն երկիրն Քուշանաց, մինչև յայնկոյս գետոյն մեծի որ կոչի Վահոօտ. – 136. և զԽուրանն Արծրունի մեծ զօրավար արկեալ ընդ ուռկանաւ խարդախութեան, հետևել զկնի իւրոյ մոլորութեանն. – 80 Եւ մեծի փորձութեանցն հասելոց լինէր ի վերին հրամանէն հանդարտութիւն. - 404. Եւ սկսաւ ոգորել ընդ իշխանս Հայոց մեծաց խրոխտանօք – 128. և քարոզքն բարձրացուցանէին զերգսն մեծ և սաստիկ գոչմամբ, եթէ տուաւ իշխանութիւն Վասպուրական աշխարհին Աշոտոյ և որդւոյ իւրոյ Գրիգորի. – 314. Եւ այնչափ և առաւել քան զսոյն կազմութեան սպառազէն պատրաստութեանն՝ սաստիկ տարակուսանօք և մեծ երկիւղիւ պակչէին յահէ հայկասիրտ իշխանին և յաղթող նահատակին մեր Աշոտոյ –210. Եւ արարին նաւակատիս մեծ հարսանեաց փեսայութեան Դերանկին, ի թուականութեան Հայոց ՅԺԱ-երորդ ամին: - 322. և Արշէզայ շուրջ փակեալ վահանաւորօք զԼիդէացւոց թագաւորաւն, տագնապ մեծ լինէր. – 64. և գլխաւորք Հայոց մեծաց ամրանային ի քարանձաւս ամրաշէն բերդիցս, ըստ տեղիս տեղիս և ըստ աշխարհս աշխարհս. – 124. և գունդք ճակատելոցն ելին կացին մօտ առ քաջն մեր Աշոտ և ընտիր զօրավարն Հայոց առ մեծն իշխանաց: - 210. և դարձան կորակնեալք ամօթալից խայտառակեալք, լի ծանականօք և մեծ բեկմամբ: - 276. և դիմեալ ի Գանձակն Ատրպատականի՝ բրէ զնա, աւերէ զԱհմատան և զՄայ կործանէ և զբագինն հրատին մեծի, որում Վշնապն կոչեն – 148. և ելեալք ի վերայ Փառանու՝ արարին մեծ խորտակումն դիմադարձացն, սպանին և զԱպղջէհրն և զբազումս ի զօրէն Ամովնացւոց և Մովաբացւոց – 160. Եւ եղեալ պատերազմ մեծ Արշակայ և Խոսրովու յեզր ծովուն Գեղամայ ի մօրին տեղւոջ – 112. և եղեն բանակք մեծ ի գաւառին Զարևան: - 404. և եղև աղաղակ մեծ ի միջի նոցա և կռիւ այնքան, մինչև բազումք ի նոցանէ ի սուրս դիմեցին: - 160. և եղև իբրև զբլուր մի մեծ երկաթի, կամ զվէմ անդամանդեայ. – 284. Եւ եղև յետ մեծ պատերազմին, որ յառաջ քան զզրուցացդ գրելոյ ելին, ի գլուխս Մանազաւեան նահանգին և Յուշոյ դաշտին, և

զխոռվարարս քաղաքացն ի մի վայր գումարելոցն, որք և յունայն ասպատակէին աշխարհ – 398. և զազգատոհմ մեր ընդ մեծ նեղութեամբ պաշարէիք և աշխարհի մերոյ աւերիչք գտանէիք և հարկացն եդելոց խափանիչք լինէիք: - 244. Եւ էր ի մէջ Շապհոյ և Արշակայ պատերազմ մեծ զժամանակս կենաց Արշակայ: - 102. Եւ էր հակառակութիւն մեծ և պատերազմ Աբղլայի որդւոյ Զուբայրի ամս Բ և ամիսս Գ: - 166. Եւ էր նեղութիւն մեծ ընդ ամենայն երկիրս, որպիսի ոչ եղև ի սկզբանէ աշխարհի, և մի այլ լիցի. – 238. Եւ էր սէր դաշնաւորութեան մեծի ի մէջ երկոցունց թագաւորացն Պարսից և Յունաց: - 140. և ընդ մեծ պարսաւանօք ներքաղրեալ զբռնաւորն և զմոլար օրէնսդիրն իւրեանց զՄահումաթ: - 206. և ընկա՛լ օրէնս և հաւատս արժանի կենաց և գովութեան ի մեծ արքայէն և ի մեր իշխեցող հրամանակատար թագաւորին հնազանդութենէ: - 204. և ըստ խնդրելոյ աղերսանաց իշխանին և մեծ հայրապետին՝ զկատարումն առին ասացեալքն. – 348. և թէ նոքա յերիս կամ ի չորս կամ ևս աւելիս բաժանեալ օգնական առնիցեն իւրեանց զամուրսն՝ մեծ աշխատութիւն քեզ հասուցանիցեն, և ամենայն խորհրդոց քոց խափանիչք /212/ գտանիցին – 214. և թողեալ զբնակելն ի Դուինն՝ ելեալ բնակեցաւ ի Նոր քաղաքին ի մեծ եկեղեցւոջն որ յանուն սրբոյն Գրիգորի շինեալ էր երանելւոյ տեառն Ներսիսի երկրորդի Հայոց կաթողիկոսի: - 358 Եւ ժողովեալ աշխարհն Վասպուրական՝ զամիսս Ժ արարին կոծ մեծ ի վերայ նորա: - 354. և ի բաց լերուք ի սնոտի և ի մոլար պաշտամանէ ձերմէ, որ վասն Քրիստոսի էք կաշկանդեալ ի մեծ յամառութենանդ: - 244. Եւ ի ժամու մինչ ագևորեալքն կամէին մտանել զառաջեաւ … յայնժամ շուրջ կացեալ զվրանսն մեծ սպարապետին զկազմեալ գնդաւ վահանաւոր և նիզակաւոր ամրափակ պնդութեամբ, և մտեալ մատոյց զթուղթն, զոր էր գրեալ առ Յամանիկն ի քաղաքն Պարտաւ Ահմաթայ նենգութեամբ: - 344. և ի յանցին հրձիգ արար զմեծ եկեղեցին յաւանին Արտամետոյ: - 206. Եւ իբրև ընթերցաւ մեծ զօրավարն զծածուկս ազատանոյն՝ ետ պատասխանի, զոր և գրով իսկ աւանդեաց. – 214. Եւ ինքն Խուրան առեալ զմեծ մասն զօրուն գնաց ի Շաւարշան ի Սանատրուկ. – 80. և կային ի մեծ տարակուսի. – 276. և կայր աշխարհս ի մեծ վտանգաւոր աղէտս: - 126. և կայր երկիրն ի մեծ տարակուսի, լցեալ կասկածանօք չարեացն: - 398. և կարգեաց նմա ռոճիկս օր ըստ օրէ ըստ արժանի մեծ տիկնոջն Հռիփսիմեայ: - 226. Կաւատ արքայ հաստատեցաւ յաթոռ թագաւորութեան և արար խաղաղութիւն մեծ ընդ կայսեր և ընդ ամենայն երկիր իշխանութեան իւրոյ: - 152. և հայցէին յամենայաղթն Քրիստոսէ յաղթել մեծի պատերազմին - 250. Եւ հաւանեալ Խոռեմայ՝ եկն առ Հայրակղոս արքայ Յունաց, թողեալ ի նա զԵրուսաղէմ և զԿեսարիայ Պաղեստինացւոց և զամենայն կողմանս Անտիոքացոց և զամենայն քաղաքս գաւառացն այնոցիկ, և զՏարսոն Կիւլիկեցւոց և զմեծ մասն Հայոց և զամենայն զոր միանգամ կամեցաւ Հայրակղոս. – 152. և մեծաւ աշխատութեամբ և ի բազում ժամանակաց փոյթ յանձին կալեալ անդուլ զցայգ և զցերեկ ի մեծ տարակուսանս ըմբռնեալ կայր վարանեալ – 242. և մի եղիցի յիշատակ սորա ընդ սոցա, որք թէպէտ և վրիպեցին և կործանեցան՝ սակայն և ապաշաւեցին և կանգնեցան յետ դարձին իւրեանց ի մեծ կարաւանէ գերութեանն ի միջոյ ժանեաց բռնաւորին. – 248. և մի ի վերայ մեծ յանցանացն զոր յանցեար, որպէս լսեմդ զոր ինչ ամբաստանեն զքէն՝ յայդ ևս յաւելուր - 290 Եւ մինչդեռ կային կենդանի և գոհանային զՔրիստոսէ զանյաղթ զօրութենէն զոր զօրացոյց զսուրբսն մեծ ասպարիսի ի հոգևորական պատերազմին՝ևս առաւել բարկացեալ թագաւորն՝ իբրև զինոց վառեալ բորբոքէր. – 292. Եւ միջնորդէր նմա հետևել հաւատոյ առաջնոյ Իսրայէլականացն, „զի թէ յայս եկեսցես՝ իմով հրամանաւ եղիցիս զօրագլուխ մեծ և առաջնորդ ամենայն տոհմի քո„: - 158. Եւ յետ սակաւ աւուրց վախճան առեալ կենաց նորա, ձիոյ խրոխտացելոյ զանձն ամբերթեալ ելոյծ ի կենաց զքաջարանցն զմեծն տերանց զքաջ զօրավարն և զզօրագլուխն Հայոց մեծաց: - 364. Եւ յերկարեալ Աղան զողբսն, ջերմեռանդն յորդահոս արտասուաց բղխմունս առաջի սրբոյն Սահակայ և մեծ սպարապետին Սահակայ և այլոց նախարարացն. – 112. և յոգնեցան երկոքեան կողմանքն ի մեծ պատերազմին. – 140. և յոյժ հաւաստի և ընդունակ գոլ զառ ի բազմաց /244/ վկայութիւն ի վերայ մեծի և կամ փոքու

ինչ իրաց կամ ի վերայ կենաց և մահու. – 246. և նա ակն ունէր մեծ իշխանին մտանել առ նա – 344. Եւ նստէր անդ ի բացեայ ի վերայ բլրի միջոց տէր Մուշեղ որդի սպարապետին և կայր հիացեալ ահեղ և մեծ զարմացմամբ: - 284. և տաց քեզ զկողմանս Ասորոց և զամենայն Արեւաստան մինչև զՄծուին քաղաք, և ի յերկրէ Հայոց՝ զաշխարհս տանուտերական իշխանութեանն մինչև յԱյրարատ և ընդ Դուին քաղաք և յեզր ծովուն Բզնունեաց և ցԱռեստն աւան, և զմեծ մասն աշխարհին Վրաց մինչև ցՏփղիս քաղաք. – 136. և տիրէր յայնժամ մեծի կողմանն Աղուանից Ապումուսէ ոմն, որում վերծանութեանն յայտնութիւն՝ երիցու որդի ճանաչէր: - 276. և փութացոյց վասն նորա զի անյապաղ առ նա հասցէ, և ի մեծ պատիւս հիւպատութեան հասուսցէ զնա, և խաչանշան դրօշիւք ճոխասցի: - 316. Եւ քանդեն աւերեն զմեհեանն և յատակեալ զտեղին՝ շինեն նորին քարամբք զմեծ եկեղեցին զսուրբ Գրիգորն ի Բլուր տեղւոջն – 126. և քաջն Վահան Արծրունի ընդ նմա նիզակակցեալ՝ մեռանին ի միասին քաջքն և ընտիրքն, մեծ նահատակք Վարդան և Վահան – 128. Զայս և առաւել քան զսոյն խրատէր և ուսուցանէր սուրբ հայրապետն և քաջ հովիւն տէր Յոհաննէս կաթողիկոս Հայոց մեծաց: - 182. զի է անդ լիճ մի մեծ մօտ ի տեղին, որ էր տեղի ասպարիսի ճակատամարտ զօրու նահատակութեան քաջացն մերոց իշխանացն Վասպուրականի – 226. զի թէ ես յաղթեցից՝ երդուեալ ի մեծ աստուածն Որմազդ և յարեգակն և ի լուսին և ի հուր և ի ջուր և ի Միհր և յամենայն աստուածս՝ զի ձեզ տուեալ լիցի թագաւորութիւն Հայոց. – 138. զի լայնագոյնս ևս վասն այսորիկ պատմէ մեծ քերթողն Մովսէս – 42. զոր գործեաց ընդ սուրբսն Վրթանէս և Յուսիկ և ընդ քահանայն մեծ Դանիէլ – 98. զոր ետես ի մեծի հինգշաբաթոջն: - 120. զոր յիշեցաք վերագոյնն ընդ մեծ նախարարսն - 248. զոր շարագրեալ յայտարարութեամբ յանդիման կացուցաք քեզ, քա՛ջդ բանասիրաց, Գագիկ Վասպուրական և մեծ զօրավար Հայոց – 122. զոր վերագոյնն յիշեցաք յայլում վայրի ի մեծ պատերազմին ի սահմանս Աղձնեաց: - 400. Է՞ր աղագաւ կամ վասն ո՞յր պատճառանաց. զի ի քաջէն իմմէ և ի մեծ իշխանէն, ի քաջատոհմիկ և ի բարեփառ գլխոյն իմմէ զրկեալ լինիմ: - 384. էր ընդ իշխանսն և մեծ իշխանն Վասպուրական Աշոտ, որդի Դերանկին, և ընդ նմա Գրիգոր իշխանն Մոկաց և զօրքն Անձաւացեաց: - 380. էր ընդ մեծ նախարարսն երթեալ և Տիրոց - 94. Ընդ որում և մեծ իշխանն Արծրունեաց Խուրան և գլխապետ զօրավար զօրու, և միահեծան թագաւորութեան Հայոց մեծաց, որ առաջին ի Քրիստոս հաւատացեալ եղև իշխանս Խուրան և մկրտեալ ի ձեռաց Թադէոսի առաքելոյ. – 78. Ընդ որում և մեծ իշխանն Արծրունեաց Խուրան և գլխապետ զօրավար զօրու, և միահեծան թագաւորութեան Հայոց մեծաց, որ առաջին ի Քրիստոս հաւատացեալ եղև իշխանս Խուրան և մկրտեալ ի ձեռաց Թադէոսի առաքելոյ. – 78. ընդդէմ նայեցածն ունելով զմեծ լեառնն Մասիք կոչելով բարձրագագաթն ձիւնալիր սպիտակափառ – 86. թէպէտ և ոչ համարձակեաց զամենայն բառնալ, այլ յոյժ պատկառանօք ամաչեցեալ՝ լքաւ ի ստութենէ անտի, որ յանդիմանեցաւ ի թղթոյ կայսերն, և ի ձեռն այսորիկ ցուցանէր բարեմտութիւն մեծ առ ազգս /166/ քրիստոնէից. – 168. Ի ժամանակին յայնմիկ էր խռովութիւն մեծ ի մէջ Բագարատայ և Մուսէի: - 172. Ի նմին ժամու զգացեալ վասն նորա մեծ իշխանին Արծրունեաց Մերշապհոյ, որ յայնժամ ի Տմորեացն ամրանայր բերդի՝ յղէ առ նա ելանել գնալ ի սահմանացն յայնոցիկ. – 130. Ի սոյն աւուրս մեծ նեղութիւն եղև աշխարհիս Հայոց ի չարասէր կամաց նորա: - 166. իբրև ի մեծ և յանկասկածելի ամուր ապաւինեալ լինէին ի քաջ զօրավարն Գուրգէն և որք ընդ նմա զօրք Հայոց. – 226. Իբրև լուաւ Խոսրով արքայ զլուր համբաւոյն այնորիկ՝ շարժեցաւ ի բարկութիւն մեծ, լինել վրէժխնդիր արեանն Մուրկայ: - 140. Իբրև յանդիման եղեն դեսպանքն մեծ /172/ իշխանին Աշոտոյ, և ընթերցաւ զգիր պաղատանացն և զյիշատակարան նախնեացն, և զմերձաւորութիւն հարազատութեանն և զկապակցութիւն ուխտին … համագունդ ժողով առնէր ամենայն աշխարհին և ամենայն նախարարօք Վասպուրական տէրութեանն: -174. Իսկ որք էին արգելեալք ի քաղաքն աղօթականս և պաղատանս առ մեծ իշխանն Աշոտ յղէին, զի համոզեսցէ ի մէջ նոցա զխաղաղութիւն. – 382. Իսկ Բուխայի առեալ զբազմութիւն զօրացն

իւրոց՝ իջանէ ի դաշտն Գարգարացւոց, և երթեալ մտանէ ի քաղաքն մեծ Պարտաւ: - 276. Իսկ Գուրգինի մարզպանի Հայոց առեալ էր ի բաժնի յելս կոյս և /388/ որ ելանէ ի հարաւակողմն, զԱնձահից ձոր, զԿրճունիս, զԿուղան ովիտ, և զբուն զՄարդաստան գաւառ, զԱրճիշակովիտ, զոտն Առնոյ, զԱղբակ Մեծ և զՓոքր, Ակե, Տամբէր, Տագրեան. Ըռնայ, Զարեհաւան: - 390. Իսկ երիցս երանելի սուրբքն տէր Յոհաննէս Արծրունեաց եպիսկոպոս և երանելի քահանայն Գրիգոր և տէր Գրիգոր Արծրունի խրախուսեալք յԱստուած, կացեալ յատենի ի մեծ ասպարիսի հոգևորական պատերազմին – 250. Իսկ թագաւորն գրէ առ զօրավարն թերևս կարասցէ հաւանեցուցանել զԳուրգէն՝ երթալ ի թագաւորական քաղաքն առ կայսր, և մեծաց պարգևաց և պատուի և գահու յառաջագութեամբ ընկալցի պարգև ի թագաւորէն: - 302. Իսկ ի տանէն Արծրունեաց ընդ մեծ նախարարսն Հայոց մկրտեալ լինի Տիրոց որդի Բաբգէնի երկրորդի - 94. Իսկ նոքա թէպէտ և հաւանէին՝ այլ էր և հակառակութիւն մեծ ի մէջ նոցա. քանզի որոշեալ էին պաշտամամբ կռոց ըստ իւրաքանչիւր կամաց: - 156. Կինն դարձեալ ճիչ բարձեալ ասէ. ,,վասն իմ սպաներ զտէրն իմ. ես ոչ վայել եմ քեզ կին, այլ մեծի թագաւորին,,. – 272. մանաւանդ զի բարեպաշտութիւն մեծ համարիմ սատակել զթշնամիսդ Աստուծոյ, որպէս Մովսէս զԱմաղէկ, և Յեսու զՔանանացիսն, և Սամուէլ զԱգագ, և Դաւիթ զԳողիաթ, և համանգամայն իսկ որպէս սատակեցին Իսրայէլացիքն զայլազգիսն – 278. մանաւանդ մեծ կաթողիկոսն Հայոց Գէորգ պաղատանս առնէր առ Դերանիկն, զի ընդարձակեսցէ նմա: - 336. Մինչդեռ կայր ևս կենդանի՝ ետ կանգնել փայտ մի մեծ և բարձր յոյժ, և դնել զնա ի ծայր փայտին, ունել ի բարձրաւանդակ տեղւոջ. – 290. մինչև զայրանալ դահճացն, և խուռն ի վերայ դիմեալ ի մեծ հրապարակին՝ հարին սրով զերանելին և ի բաց առին զգլուխ նորա – 224. Նմանապէս, կամ թէ ևս հրաշափառագոյն զյաղթութեան մարտսն յօրինեալ յարդարեաց զպարտութիւն ի վերայ ազգին Իսմայէլի մեծ զօրավարն Գուրգէն, և իսպառ կանգնեաց զնշանակ յաղթութեան ամենևին ամենայն ուրեք ընդ ամենայն տեղիս. – 312. որ ունէին մարդկեղէն երեսս, և մեծ էին քան զհաւասն որ առ մեզ լինին - 50. որ էին ընդ նմա եկեալ ի գործ պատերազմաց ըստ հրամանի թագաւորին և մեծ զօրավարին – 224. որ կատարեցան միանգամայն սրով ի միում աւուր ի մեծի ուրբաթի զատկին: - 106. Պատմեաց զայս մեզ մեծ քահանայն Սամուէլ յաւանին Արտամետ. – 206. Սա առաջին գտաւ պտուղ մարտիրոսական ի մեծ վտանգի նեղութեանն, որ եհաս ի վերայ բոլոր Հայաստանեայցս: - 206. սա ել ի վերայ Հրէաստանի և մեծ մասն ժողովրդեանն գերեաց յԱսորեստան…/Յետ նորա թագաւորեաց/ Սաղմանասար. – 60. Սահակս այս այն Սահակ է, որոյ հրամանաւ գրեաց մեծ վարդապետն Մովսէս տիեզերահռչակեալ քերթողն զգիրս Պատմութեան Հայոց մեծաց, հրաշազան յօրինուածով, սկսեալ յԱդամայ մինչ ի կայսր Զենոն. – 122. Սահակս այս այն Սահակ է, որոյ հրամանաւ գրեաց մեծ վարդապետն Մովսէս տիեզերահռչակեալ քերթողն զգիրս Պատմութեան Հայոց մեծաց, հրաշազան յօրինուածով, սկսեալ յԱդամայ մինչ ի կայսր Զենոն. – 122. Սաստիկ և վտանգաւորք և լի դառնութեամբ որ ինչ ի ճառի աստ են յիշատակարանք, սակս յանձնառութեան մեծ նախարարացն և իշխանացն մերոց. – 240. սրբոյ Աւետարանին հետազօտեալ կրթականին՝ մի բազմել յառաջին բարձին, ոչ եթէ ոչ ունէր նազելի և բարձրագահ պատիւս ի մէջ մեծ նախարարութեանցն Հայոց – 94. քանզի ոչինչ վնաս գիտէին զանձանց և ոչ մի ինչ իրս մեծ կամ փոքր. – 98.

ՄԵԾ ԱՂԲԱԿ - Զուգակշիռ հաւասարութեամբ մարզպանն Հայոց Գուրգէն հրաշազան յօրինուածով շինէ զեկեղեցին ի քաղաքին Հադամակերտ ի Մեծն Աղբակ, ի բուն իշխանական սեփհականութեանն իշխանութեան զարմին Արծրունեաց – 396.

ՄԵԾ ՀԱՅՔ - բայց ի գնալն աստի ի Մարս և ի Պարսս, դարձեալ դառնայ ուժով մեծաւ և թագաւորական ճոխութեամբ, տիրէ Հայոց մեծաց - 88. - և զԳագիկ ձգեալ ի պատիւ զօրավարութեան Հայոց մեծաց, ըստ օրինի թագաւորացն Յունաց՝ տալ առաջի նորա նշանակս խաչադրօշս: - 370. և մկրտեալ սուրբ և անբիծ խոստովանութեամբ ի Հայր և յՈրդի և ի սուրբ Հոգին, ի ձեռն մեծին Գրիգորի հանդերձ ամենայն նախարարօքն Հայոց

մեծաց: - 94. ԵԻ ՀԱՍՏԱՏԵԼ ՅԱԹՈՌ ԹԱԳԱԻՈՐՈԻԹԵԱՆՆ ՀԱՅՈՑ ՄԵԾԱՑ ՕԳՆԱԿԱՆՈԻԹԵԱՄԲ ԹԱԳԱԻՈՐԻՆ ՅՈԻՆԱՑ - 94. Եւ յետ սակաւ աւուրց վախճան առեալ կենաց նորա, ձիոյ խրոխտացելոյ զանձն ամբերթեալ ելոյծ ի կենաց զքաջարանցն զմեծն տերանց զքաջ զօրավարն և զզօրագլուխն Հայոց մեծաց: - 364.

ՄԵԾԱԳԱՆՁ - Ձոր հրաշազարդեալ մեծագանձ սպասիւք, ոսկեկերտ խաչադրօշեալ ընդելուզեալ մարգարտով և ակամբք պատուականօք հրաշագործեալ: - 396. շինեալ նորոգեաց և զեկեղեցին որ ի նմա յանուանակոչութիւն սուրբ Աստուածածնին Մարիամայ և զարդարեաց զնա մեծագանձ սպասուք և եդ ի նմա զԽաչն, զոր յիշեցաք վերագոյնն, յորոյ ձեռն ծանուցաւ զօրութիւնն հրաշագործ: - 390.

ՄԵԾԱԳՆԻ - և էր գրեալ ի նմա թողութիւն վնասուցն և հարուածոցն զօրացն և բազում աւարացն, և երդումն ի հաստատութիւն ասացելոցն, և պարգևս ի պատուական և մեծագնի հանդերձից, և սաղաւարտ ծաղկեայ և սուսեր. – 288.

ՄԵԾԱՁԱՐԴ - Եւ զգեցոյց նոցա հանդերձս և կանգնեաց նշանակ իշխանական և էած սուսեր ընդ մէջ և կամար ականակապ և երիվար ընտիր մեծազարդ. – 314. և ետ տանել ընդ առաջ նորա նժոյգս մեծազարդս և երևելիս, և երգեցիկս և գովասացս և բազում գործիս երաժշտականս առաջի և զկնի՝ մինչև եմուտ ի բանակ նոցա: - 288. և սուսեր ընդ մէջ ածեալ, և հեծուցեալ ի մեծազարդ ջորւոջ, և նժոյգս առաջի և զկնի ի զարդ և ի զէն սպառազինեալ և ձայնք փողոց և դոփիւնք թմբկաց և այլ երաժշտական գործոց հնչեցուցանէին շուրջանակի. – 236.

ՄԵԾԱՁԱԻՐ - Եւ զլեզուդ պղծութեամբ զոր սրէիր ի վերայ մեծազաւր թագաւորին՝ արդ նոր և զարմանալի վիրաւք դատեսցէ զքեզ քան զամենայն տիեզերս: - 164. Հասեալ կայիք յանդիման մեծազաւրին Աստուծոյ: - 164.

ՄԵԾԱԿԱԿԱՆ - զվայն և զեղուկն անյարմար հառաչմամբ, մեծակական ողբովք առ Քրիստոս ամբառնալով: - 386.

ՄԵԾԱՄԵԾ/գ.ա./ - Ապա առեալ հրաման մեծամեծացն մեր Արծրունեացն՝ գրեն առ Աբրահամ Մամիկոնէից եպիսկոպոս … և ծանուցանեն նմա զոր խնդրէ արքայ: - 132. առաջի տեսանելով զկապուտակ ծիրանափայլ դաշտաձև ծովն. դաստակերտս մեծամեծս շուրջ զեզերբն անտառախիտ ծառովք և գիւներբեր որթովք և զանազան պտղովք. – 86. Առաքեցին առ Մուրիկ թագաւորն արս ճոխս մեծամեծ ընծայիւք և պատարագօք և թուղթ գրեալ ի բերանոյ Խոսրովայ զայս ինչ. – 136. Արդ ի գալ միւսոյ ամին որ յորելեանք Ջ և ոլըմպիատք ՀԲ, ընդիքտիոնք Ի … աներկբայ խորհուրդ ի մէջ առեալ թագաւորն սինկղիտոսօքն հանդերձ և ամենայն մեծամեծօքն Բաբելացւոց , զի զիշխանս աշխարհին Հայոց ի բաց բարձցէ յիւրաքանչիւր տէրութենէ – 184. ելցեն ի քեզ փայտահարք բազումք և կոտորեսցեն զմայրս քո մեծամեծս և զմատաղատունկս բարձունս. – 148. Եւ ամբարձ զմիտս իւր ի հանդերձեալ գալուստն Քրիստոսի, և որ յայնժամ լինէին ահեղ որոտմունք և թնդիւնք և հրձգութիւնք և արհաւիրք մեծամեծք յերկնից և յերկրէ – 284. Եւ առեալ Հայրակղի զհրովարտակն՝ հրամայեաց ընթեռնուլ առաջի հայրապետին և ամենայն մեծամեծացն. – 146. Եւ եթէ քաղաքս խնդրիցէ՝ ահաւադիկ է քաղաքք մեծամեծք և պարսպաւորք. այլ զանձս խնդրիցէ՝ ասացի թէ տաց որչափ և ձեռն հասանիցէ. և ոչ կամեցաւ լսել, այլ տակաւին ծարաւի է արիւնարբութեան: - 144. Եւ թագաւորեաց կայսր Թէոդոս փոխանակ Պապայ զՎարազդատ ոմն յԱրշակունի տոհմէ, այր քաջ և պատերազմող, ահարկու մեծամեծաց և փոքունց. – 108. Եւ ժողովեալ զբազմութիւն զօրաց իւրոց՝ առնէր վնասս մեծամեծս և սաստիկս ի բաժնին Յունաց: - 140. Եւ կացեալ անդ մինչ ի ժամանակս առաջինն Ղևոնի կայսեր՝ մեռանի անդ Վասակ և Տաճատ և փոխին ի հանգիստ փառաւորապէս ի գերեզմանս մեծամեծացն Յունաց: - 132. և հարան զօրքն արքունի ի հարուածս մեծամեծս և դարձան փախստական ի բանակն իւրեանց և մտին յապարանսն զոր շինեալ էին. – 282. հարան զօրքն Գաղատացւոց, ի մեծամեծաց մինչև ի փոքունս նոցա, և ոչ մնաց ի նոցանէ և ոչ մի: - 66. և հարան ի հարուածս մեծամեծս զօրք նորա -176. Եւ յելանելն նորա և մօտ լինել ի սահմանս Հայոց զօրօք

բազմօք, մերձ ի սահմանս Տարունոյ, Առաջին կոչեցեալ Հայոց՝ իշխան Տարունոյ Բագարատ … առաքէ զոմանս ի մեծամեծաց իւրոց ընդ առաջ նորա պատարագօք ոսկոյ և արծաթոյ և պատուական հանդերձից, համոզեալ մի ելանել յերկիրս Հայոց: - 170. և նովաւ վճարիցեն զի՛նչ պէտ և լինիցին ումեք ի մեծամեծաց մինչ ի փոքունս նոցա. – 82. և ոչ ոք ամենևին իշխէր ելանել արտաքոյ կամաց ձեռին նորա ի մեծամեծաց մինչև ի փոքունս. – 200. և պարգևս և պատիւս մեծամեծս հրամայէ բերել առաջի – 204. և տայր զօրավարին և իշխանացն ամենեցուն պարգևս մեծամեծս, և բաշխէր զօրացն ամենեցուն դահեկանս ի խոռկս, և ճաշս և ընթրիսս ուրախութեան կազմէր ամենայն զօրացն մինչև Է օր: - 144. զոր առաջնոցն մատենագրեալ դրոշմեալ կայ ի գիրս ընդ ժամանակս ժամանակս սոցա քաջարութիւնք և արժանաւորք յոլովագունի և մեծամեծաց գովութեանց: - 96. Ի դառնալն Բուխայի յարքունիսն, և կայր զյօնսն պռզտեալ, փքացեալ լի ամբարտաւանութեամբ՝ կոկոզաբանէր ի վերայ մեծամեծ գործոցն գործելոց – 326. Իբրև ետես կայսր Հայրակղէս զչարիսն ամենայն, որ եկին հասին ի վերայ նորա՝ ակամայ կամեցեալ ցուցանել բարեկամութիւն՝ ել ընդ առաջ նոցա, մեծարել իբրև զվաստակեալս և զհիւրս, ընկալաւ զնոսա մեծամեծ /142/ ընծայիւք. – 144. Իսկ Ապումուսէ վառեալ և զինեալ զինքն ամենայն զօրութեամբ իւրով՝ խաղաց էջ ի վերայ նոցա և եհար ի հարուածս մեծամեծս – 280. Իսկ սրբոյն Ներսէսի իրազէկ եղեալ չարին չարաբարոյ չարախորհրդութեանն՝ անէծս մեծամեծս և ազդոյս և զօրաւորս դնէ ի վերայ Մարդպետին – 100. մինչև եկին հասին ի վերայ մեր մեծամեծ չարիքս այսոքիկ և անկանգնելի գլորումնս – 182. Յայնժամ դարձեալ ի խորհուրդ եմուտ թագաւորն հանդերձ մեծամեծօքն իւրոյ տէրութեանն, տեսանել զանվրէպ և զանսխալ իմացումն կատարածի ի վերայ աշխարհիս Հայոց: - 196. Սոյնպէս և այրն այն Յովսէփ զօրավարն Տաճկաց մնայր անցանել ձմերանն, զի ելցէ ի վերայ աշխարհիս Հայոց սրով և գերութեամբ և մեծամեծ հարուածովք և զմեծամեծս աշխարհիս խաղացուցանէ ի գերութիւն – 188. ,,որովհետև գտի շնորհս առաջի քո, և արարեր մեծարանս երեսաց իմոց, և առաւել քան զամենայն իշխանս Հայաստանեայց և մեծամեծս արքունի զիս նախամեծար և մեծարգի ցուցեր – 218. Եւ ամենայն մեծամեծքն հանդերձ խառնաղանճ /240/ ամբոխիւն դռոթ տուեալ, ոչ միայն ըստ հրամանի թագաւորին ելանել զհետ աղաղակի փողոյն և արքունի կոչնականացն՝ այլ փութացան տեսանել, թէ ո՛վ ոք և ո՛րպիսիք են սոքա – 242. և բարձակից լինել մեծամեծացն արքայի ի գլխաւոր բազմականի անդ, յորժամ ատեանն արքունական յարդարիցի: - 204. Եւ եղև իբրև արար և կատարեաց Բուխայ զոր ինչ խորհեալն էր ի վերայ աշխարհիս Հայոց, բարձումն յաշխարհէս մեծամեծացն Հայոց՝ յաւել և զայս ևս – 296. զի ամենայն մեծամեծք քաղաքին և գլխաւորք և իշխանք յարքունի նախարարութենէն անդ գումարեսցին – 240. Զկնի այսորիկ մեկնեաց Բուխայ յինքենէ արս զօրաւորս յամենայն ազգաց և յամենայն մեծամեծաց և ամենայն աշխարհակալաց, և ի Պարսից և յԵլիմացւոց և ի Բաբելացւոց և յԱրաբացւոց … արս աւելի քան ԺԵ հազարաց և եհան զնոսա զհետ Գուրգինայ – 224. զօր գումարել, այրուձի կազմել, մեծամեծաց աշխարհատերանց պարգևս տալ, ի թիկունս և յօգնութիւն զամենեսեան կոչել, զի ըստ յանձնառութեան խրատու նորա նոյնպէս և գործեսցէ: - 346. Իսկ նա անցեալ ի գաւառն Որսիրանից, և ընդ նմա բազմութիւն ազատաց և մեծամեծացն Արծրունեաց նախարարութեանց և ամենայն զօրաց նոցա – 224. Յայնժամ հրովարտակս արարեալ, պնդադեսպանս արձակեալ ընդ ամենայն սահմանս իւրոյ տէրութեանն … և մերձ ի սահմանս Սակաստանի՝ առ զօրս և զօրագլուխս, աշխարհակալս, գաւառապետս քաղաքայինս, հազարապետս կողմնակալս մեծամեծս աշխարհաց. – 198. քանզի յոյժ սիրեցեալ եղև ի զօրավարէն, և առաւել քան զամենայն մեծամեծսն ընդունէր պարգևս և պատիւս – 216. որ յանուն Փրկչին մերոյ շինեալ էր յիշխանէն Բագարատայ, ի ծախս մեծամեծ գանձուց իբրև Յ հազարաց: - 190. Սոյնպէս և այրն այն Յովսէփ զօրավարն Տաճկաց մնայր անցանել ձմերանն, զի ելցէ ի վերայ աշխարհիս Հայոց սրով և գերութեամբ և մեծամեծ հարուածովք և զմեծամեծս աշխարհիս խաղացուցանէ ի գերութիւն – 188.

բարիատեացն և չարասէրն Աւշին նիւթէր գայր ի վերայ Գուրգինի հասուցանել չարիս մեծամեծս – 370. եկեալ հասեալ վրէժխնդրութեան պատիժք, վասն անօրէնութեանց մերոց զոր գործէաք առ հասարակ ի փոքրկանց մինչև ցմեծամեծս. – 196 և յարգելուլ զնա մեծամեծաց նախարարացն՝ չանսաց բնաւ ումեք – 228. Եւ առնէր հարուածս մեծամեծս այլազգեացն. և սատակէր զնոսա սրով և աղեղամբ, և եբարձ զամենայն ազգս Տաճկաց, որ բնակեալ էին Վասպուրական տէրութեանն: - 306. և արիաբար հանդիսացեալ գնդին Հայոց՝ ճակատեցան ընդ այլազգիսն հարուստ և ձիգ ժամս և հարին ի հարուածս մեծամեծս զբանակ այլազգեացն: - 306. և եթէ յերկարիցի գործոյս այսորիկ հանդէս և մարտիցն հանգամանք ոչ փութանակի վարիցին՝ գուցէ օգնականութեամբ գիշերոյ եկեսցէ ի վերայ քո և մեծամեծ աւճիրս ի վերայ քո և զօրացդ արքունի հասուցանիցէ: - 212. և եհար սատակեաց Ապումկդէմ ի միում ասպատակի Ը այր, և զերիվարս նոցա, և զէնս և զզարդ մերկեաց ի նոցանէ, եհար զայլազգիսն ի հարուածս մեծամեծս և ինքն դարձեալ ասպատակեաց զկնի նոցա: - 304. և ետու ի ձեռս քո զզօրս իմ հանդերձ զօրագլխովք մեծամեծօք իմովք, յամենայն ազգաց որ ընդ ձեռամբ իմով նուաճեալ են թագաւորազունք – 236. և հարին ի հարուածս մեծամեծս զայլազգիսն. – 232. և տևեալ զաւուրս Խ՝ փոխի յաշխարհէս ամենեցուն պատկառելին, մանաւանդ թէ ընդհանուր ցանկալին և սիրելին ճոխից և անազգեաց, աղքատաց և փարթամաց, մեծամեծաց և փոքունց: - 384. և քաջալերեցան դարձեալ ի վերայ գնդին Հայոց, և հարեալ ի հարուածս մեծամեծս: -304. զի ուր և իցէ՝ ածցեն զնա առ նա, թէ՛ պատիր խաբէութեամբ և խորամանկ կեղծաւորութեամբ և խարդախութեամբ, կամ պատերազմաւ և մեծամեծ զօրութեամբ, ամենայն պատրաստութեամբ, արքունի կարողութեամբ, որպէս զիարդ և կարասցեն՝ առ նա հասուցանեն: - 224. ընդ ակամբ հայելով, թէ գուցէ ճողոպրեալ ելանիցէ ի ձեռաց մերոց, կամ ի գիշերամարտս յանկարծ հասանիցէ ի վերայ մեր մեծամեծ ոճիրս գործիցէ: - 202. Ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ մինչ ճոխացեալ մեծամեծս փքայր Ջափրմոթոքլ ի վերայ քրիստոնէից, որպէս Սենեքէրիմ նախնին մեր ի վերայ Երուսաղէմի և ժողովրդեանն Իսրայէլի՝ յեղակարծում հասեալ ի վերայ նորա որդին իւր Մոթէին սպան զնա – 318. Իսկ աշխարհս ոգի առեալ բնակեցան խաղաղութեամբ իւրաքանչիւր ըստ չափոյ հասակի ի մեծամեծաց մինչ ի փոքունս, և գոհացեալ գթութեանցն Աստուծոյ. – 376. Որ զապիրատ և զլի հնարիւք սատանայական իմաստից, չարահնար խորհրդոց բուռն հարեալ՝ մեծամեծս փքայր փոնքտալով – 200. սա այն է, որ մինչ յելանելն Բուխայի ի սկզբանն մտանելոյ նորա ի Հայս՝ եկաց ընդդէմ նորա բնակչօք լերինն և հարուածս մեծամեծս հասոյց ի վերայ զօրացն արքունի. – 294. և դիմեցին ի մէջ նոցա ի չորս առաջս, ըստ նմանութեան տեառնանման խաչին, և բախեցին զճակատն և պատառեցին զռազմն և դարձուցին ընդ զառ ի վայրն և իջուցին ի լեռնէ անտի, և հարին ի հարուածս մեծամեծս. – 286. զառհաւատչեայսն առաջաբերելով ի փոքր ժամանակի զմեծամեծսն կշռեալ, զպռոնիկն, զմաքսաւորն, զաւազակն և որք այսպիսիք – 386.

ՄԵԾԱՆԻՍ - տեսանեն զկողմանս արևելից, դաշտ յոյժ մեծանիստ, լայնատարած, հարթայատակ, անվայրափակ առ ի սահման, անբաւական ի տեսութիւն աչաց, սաստիկ լուսով զարդարեալ ի գիշերի, բազմակերպ երևմամբ – 48.

ՄԵԾԱՆՈՒՆ - և յայտնի ոչ վայելչանայր կատարել զոր կամէրն, մի՝ վասն յաղթող մեծանուն գործոյն, նախատ անձին համարելով, երկրորդ՝ վասն վաշտիցն զօրութեան: - 326. Վա՛յ քեզ, եղո՛ւկ դու, այր քաջ, արքայդ մեծանուն, յորժամ կարկառիցէ բարձրեալն զձեռն Իեղուկ - ւր ի կործանել զքեզ և ի խորտակել զգաւազան ամբարտաւանութեան քո: - 148.

ՄԵԾԱՇՈՒՔ - այլ ընկալաւ զնա սիրով խաղաղութեան և մեծաշուք պատուով և պարգևօք ըստ հրամանի թագաւորին: - 288. Եւ ելեալ իշխանաց իշխանն, որ բարձրագոյն և հանճարեղագոյնն էր քան զբնաւ Հայաստանեայցս և զընդհանուր կացեալս ի ներքոյ երկնից՝ եկն առ նա մեծաշուք պատուադրութեամբ, և պարգևս և պատիւս ոչ սակաւս նմա յառաջաբերեաց. – 344. և ընկալեալ ի նմանէ մեծաշուք պատուով: - 302. իսկ

թագաւորն Մարկիանոս ընկալաւ զնոսա սիրով ի խաղաղութեան, մեծաշուք պատուով ի բարձ և ի պատիւ յառաջ ածեալ, իբրև զքաջամարտիկ ախոյեանս - 132.

ՄԵԾԱՊԱՏԻԻ - զի և զնախարարս Հայոց գրաւեսցէ մեծապատիւ սիրով – 366.

ՄԵԾԱՊԷՍ - Եւ յոյժ հաճոյ թուեցաւ խորհուրդս այս առաջի թագաւորին, և մեծապէս ուրախ լինէր: - 196. Եւ առաքեաց հրեշտակս մեծապէս զանձիւք և հրովարտակօք առ արքայ Խոսրով, խնդրել ի նմանէ զխաղաղութիւն մեծաւ թախանձանօք – 140. և ուրախ եղև մեծապէս խնդութեամբ. – 152.

ՄԵԾԱՍԱՍՏ - զի և զմատեանս առաջնոցն մեծասաստ ստիպով ի մի վայր գումարեալ՝ հրամայեաց այրել. – 44.

ՄԵԾԱՎԱՅԵԼՈՒՉ - իբր զթագաւոր մեծավայելուչ պատուական ալեօք զուարճացեալ ի մէջ ճոխ նախարարութեանց – 86.

ՄԵԾԱՏՈՒՆ - և ի չափ ինչ հասեալ բնակեցաւ առ ումեմն մեծատան ի նոցունց ազգականից. – 158.

ՄԵԾԱՐԱՆՔ - ,,որովհետև գտի շնորհս առաջի քո, և արարեր մեծարանս երեսաց իմոց, և առաւել քան զամենայն իշխանս Հայաստանեայց և մեծամեծս արքունի զիս նախամեծար և մեծարգի ցուցեր – 218. մինչ այնքան շքեղութիւն մեծարանօք յղփացեալ յօրացեալ կայր հազարապետն – 344.

ՄԵԾԱՐԳԻ - ,,որովհետև գտի շնորհս առաջի քո, և արարեր մեծարանս երեսաց իմոց, և առաւել քան զամենայն իշխանս Հայաստանեայց և մեծամեծս արքունի զիս նախամեծար և մեծարգի ցուցեր – 218.

ՄԵԾԱՐԵԱԼ - Այլ քանզի յոյժ առաւելեալ էր իմաստութեամբ Գագիկ՝ տեղի տայր բովանդակ գաւառապետաց զօրագլխաց աշխարհիս, գնայր ընդ նոսա իմաստութեամբ խորագէտ հնարաւորութեամբ, ըստ անձնիւր գահու մեծարեալ պատուադրութեամբ հաճոյանալ ախորժէր նոցա: - 354. և ետ բերողացն Հայրակղոս ինչս բազումս և մեծարեալ արձակեաց պատուով: - 154. և թագապատիւ իշխանութեամբ մեծարեալ՝ տայ զօր բազում յօգնականութիւն – 58.

ՄԵԾԱՐԵԼ - և մեծարի յԱրտաշէսէ Պարսից արքայէ, մինչ ձեռնտու լինի նմա /84/ զօրու օգնականութեամբ – 86. զի ըստ իւրաքանչիւր հասակաց՝ զմի մի ոք ի ձէնջ /214/ գթալիր սիրով մեծարէի այնչափ – 216. Իբրև ետես կայսր Հայրակղէս զչարիսն ամենայն, որ եկին հասին ի վերայ նորա՝ ակամայ կամեցեալ ցուցանել բարեկամութիւն՝ ել ընդ առաջ նոցա, մեծարել իբրև զվաստակեալս և զհիւրս, ընկալաւ զնոսա մեծամեծ /142/ ընծայիւք. – 144.

ՄԵԾԱՒ - որ յետ ՋԸ ամի Սենեքերիմ յառաջանայ ի գահ հայրենի իւրոյ թագաւորութեանն մեծաւ զօրութեամբ - 16. ,,Թագաւորաց աշխարհակալաց օրէնք են՝ մեծաւ հոգաբարձութեամբ խնամ տանել վասն շինութեան աշխարհի և թեթևացուցանել զլուծ բռնութեան /184/ ծանրակի բեռանց, թուլացուցանելով զասստկութիւն հարկապահանջ խոշտանգանաց – 186. Այլ նահատակեցան արիաբար և ետուն պատասխանի թագաւորին մեծաւ համարձակութեամբ, յուսացեալ ի մին միայն ի թագաւորն թագաւորաց և տէրն տերանց, ի Քրիստոս յորդին Աստուծոյ: - 292. անկեալ առ ոտս նորա մեծաւ հառաչանօք՝ մի՛ յիշել զանցս զանցիցն անցելոց, զոր արարինն առ սուրբն, այլ դարձեալ կալցի զաթոռ հայրապետութեանն. – 120. բայց ի գնալն աստի ի Մարս և ի Պարսս, դարձեալ դառնայ ուժով մեծաւ և թագաւորական ճոխութեամբ, տիրէ Հայոց մեծաց - 88. Բարկացաւ յոյժ իշխանն ընդ արհամարհանսն, և յոյժ զայրացեալ մեծաւ ցասմամբ՝ առնու զբազմութիւն ազատագունդ զօրաց ըստ տոհմս ազգաց իւրաքանչիւր զօրօք. – 178. և գրեալ էր առ Բուխայ, զի մի՛ ինչ չարիս խորհիցի կամ գործիցէ առնն այնմիկ, այլ տացէ տանել զնա առ թագաւորն մեծաւ պատուով և զգուշութեամբ: - 288. Եւ դարձան ուժեղ զօրութեամբ և մեծաւ յաղթութեամբ: - 66. Եւ հանեալ զԱշոտ և զԳուրգէն ի կապանաց՝ տիրեցին զօրութեամբ մեծաւ իւրեանց բնիկ իշխանութեանն, և կէին յանհոգս յանկասկածս այնուհետև: - 370. Եւ առաքեաց հրեշտակս մեծապէս գանձիւք և հրովարտակօք առ արքայ Խոսրով, խնդրել ի նմանէ զխաղաղութիւն մեծաւ

թախանձանօք – 140. Եւ առնու պատանդս արս անուանիս և պատուականս, և զմայրն Աշոտի դարձուցանէ մեծաւ պատուով. – 186. Եւ արձակեաց զնա ի տուն իւր մեծաւ ուրախութեամբ և անտրտում խնդութեամբ – 218. Եւ բարձեալ զօրքն Հայոց դիակապուտ արարեալ զզարդ և զզէնս զարի արանց և զքաջ երիվարաց, առեալ աւար բազում՝ գնան յիւրաքանչիւր տեղիս մեծաւ յաղթութեամբ: - 178. կացցէ մնասցէ Գուրգէն առ սպարապետին մեծաւ շնորհակալիւք: - 304. Եւ դառնայ մեծաւ պարգևօք և անհամեմատ խնդութեամբ: - 384. և դառնային մեծաւ ուրախութեամբ և անտրտում խնդութեամբ յիւրաքանչիւր տեղիս: - 176. Եւ ելանէին գունդք գունդք շտապով և ճեպով մի զմիոյ կնի, և ամենայն ոք որ տեսանէր՝ ընդ մեծաւ երկիւղիւ ներքաղրեալ լինէր: - 284. Եւ ելեալ գնաց եմուտ յամուրն Կանգուար, և կատարեալ զոր ինչ ախորժեացն՝ տիրեաց Անձաւացեաց մեծաւ զօրութեամբ: - 324. և ետ հրաման ահիւ մեծաւ՝ ամենայն ուրեք կանգնել զպատկեր իւր և երկիրպագանել իբրև աստուծոյ և զոհս մատուցանել. – 40. անդաղատանաց ի գիրկս իմ ընդունէի ընծայիւք մեծաւ զգուանաց, իբրև զառ ի յինէն ծնեալս: - 216. և զօր մահուան սրբոյն ամենայն Ասորեստան տօնախմբեալ մեծաւ ուրախութեամբ ի Քրիստոս Յիսուս ի Տէր մեր - 254. Եւ ընդոստուցեալ Խոսրով ի յահէն և զարհուրեալ մեծաւ դողութեամբ՝ խնդրեաց իւր տեղի փախստեան, աղաղակեաց և ասէ՝ ձի, ձի, և մտեալ յասպաստանն՝ ոչ հանդիպեցան ձիոյ: - 152. և իբրև զմի անձն, վառեալ ի զէն և ի սուր և ի ճակատամարտ՝ հասեալ յամուրս՝ տապալէր զզօրութիւն նոցա սրով և աղեղամբ, ի փայլիւն սուսերի և նիզակի և ի գիշերամարտ նահատակութեանց, ըստ նմանութեանն քաջ զօրավարին Իսրայէլի Յեսուայ կամ Գէդէովնի կամ թէ նոյն ինքն նահապետին Աբրահամու, ի վերայ հասեալ Քանանացւոց, զյաւէտ յաղթութեան նահատակութիւն նահատակեալ՝ և դառնայ մեծաւ յաղթութեամբ: - 312. և ինքեանք դառնային մեծաւ յաղթութեամբ անպայման խնդութեամբ: - 382. և ինքեանք դառնան մեծաւ յաղթութեամբ: - 126. և ինքեանք դարձան մեծաւ յաղթութեամբ, մատուցին պատարագս Աստուծոյ և լցուցին զպէտս տնանկաց և աղքատաց այրեաց և որբոց: - 136. Եւ խնդութեամբ մեծաւ լցեալ զաշխարհս, որպէս զոք ի մեռելոց եկեալ տեսանիցեն: - 372. Եւ խնդրէ ի նմանէ խնդիրս, ,,առաջին, ասէ, զաստուածընկալ սուրբ նշանն, զոր գերեցեր յԵրուսաղէմէ՝ /152/ խնդիր արարեալ մեծաւ փութով այսրէն դարձուսցես,,: - 154. Եւ խռովեցան առ հասարակ ազգքն տաճկականք յերեսաց նորա և ահիւ մեծաւ ըմբռնեալք լինէին. – 312. և կայր դեռ ևս մեծաւ ուժով, և գոհութեամբ ընդունէր զեկեալ ի վերայ նորա չարչարանս վասն սիրոյն Քրիստոսի: - 290. և հասեալ առ զօրավարն իւրեանց մեծաւ յաղթութեամբ և բազում աւարաւ: - 282. և մեծաւ աշխատութեամբ և ի բազում ժամանակաց փոյթ յանձին կալեալ անդուլ զցայգ և զցերեկ ի մեծ տարակուսանս ըմբռնեալ կայր վարանեալ – 242. և մեծաւ տրտմութեամբ հաչէր և հառաչէր յոգի իւր. – 218. և մտեալ ի խորագոյն բանտ, տարեալ յամենայնի գոհութեամբ վասն անուանն Քրիստոսի, սովով և ծարաւով ժուժկալութեամբ մեծաւ: - 318. և նորա խնդիր արարեալ մեծաւ ստիպով, մինչև կարացին գտանել նովիմբ կազմածաւ, և ետ յարսն որք եկեալ էին. – 154. Եւ նոցա ի գլուխ հանեալ զգործ պատերազմին՝ դառնան զօրքն Հայոց մեծաւ յաղթութեամբ – 176. և նոքա կային մեծաւ ուժով և գոհանային զանբաւ և զառատաշնորհ պարգևացն Քրիստոսի, որ արժանի արար զնոսա մեռանել վասն անուանն Քրիստոսի և առնուլ զմարտիրոսական պսակն: - 292. և շինեցին ապարանս ամուրս և պարսպեցին մեծաւ զգուշութեամբ. – 280. և չոգան ի բանակետղ իւրեանց մեծաւ յաղթութեամբ, ուրախացեալ անտրտում խնդութեամբ – 282. և տեսանելով մեր զխնամարկութիւն բարի կամաց քոց ի վերայ աշխարհի, և զսէր երախտեաց որ առ մեզ՝ յօժարագոյնս եղիցուք և մեք մտերմութեամբ ծառայել և փութով մեծաւ կատարել զհրամայեալսն ի քէն,,: - 186. Զի թէպէտ և Գուրգէն մեծաւ զօրութեամբ ունէր զդէմ յարձակելոցն ի վերայ, որոց զիշխանականն ճեպէին հասանել գահ, կամ որ արտաքին տաճկական պատերազմունքն բռնաբար ի ներքս դիմէին՝ սակայն ոչ յապահովանայր դեռ երկիրն: - 316. զոր սարսափեմ և հիացմամբ մեծաւ յապուշ կրթին միտք իմ ընդ ժուժկալութիւն այնքանեաց բազմահնար

մեքենաւոր չարչարանաց. – 106. Իբրև լուաւ զայսքան և առաւել քան զսոյնս յանդուգն և առանց երկիւղի զընդդէմ պատասխանատրութիւնն մեծաւ համարձակութեամբ՝ապա հրաման ետ փութով ի կենաց բառնալ զգլուխ նորա սուսերաւ: - 296. իբրև բազումք առաքինացան մեծաւ ուժով և քաջ նահատակութեամբ ի հանդէս մարտին. – 202. ինքն իսկ փոյթ յանձին կալեալ՝ եւ գնաց մեծաւ հոգաբարձութեամբ, լուծանել զնա ի տառապանաց արգելանին. սակայն և այնպէս ոչ կարաց գտանել զելս իրացն վտանգի առնն: - 346. Իսկ զՎահագն Հայկազնեայ … կացուցանեն ի դրան արքունի, յառաջանալ ի գործ պատերազմին մեծաւ աշխատութեամբ՝ կամ մեռանել ի սրոյ թշնամեաց դիպելոց, կամ յաղթել քաջասրտութեամբ: - 70. իսկ նա առ երազութեան ձեռին ձգեալ զսուսերն՝ եհար զերեսս Ջուանշիրայն, և խլեաց զաչս նորա, և ինքն դարձաւ մեծաւ յաղթութեամբ, եմուտ յամրական տեղիսն: Եւ նոքա յո՛վ և աճապարեցին: - 310. Յայնժամ ելեալ իշխանն Գրիգոր յերեսաց արքայի մեծաւ ուրախութեամբ և անպատում խնդութեամբ՝ և եկն եմուտ յերկիր իւր յիշխանութիւն Վասպուրական կոչեցեալ: - 314. Յայնժամ իբրև լուաւ բռնաւորն զայս դարձուած պատասխանեաց լի հզօրութեամբ և ահագին մեծաւ անարգութեամբ՝ յոյժ տարակուսանօք լցաւ յանձն իւր, և կայր մեծաւ հիացմամբ ըմբռնեալ. – 280. Յայնժամ իբրև լուաւ բռնաւորն զայս դարձուած պատասխանեաց լի հզօրութեամբ և ահագին մեծաւ անարգութեամբ՝ յոյժ տարակուսանօք լցաւ յանձն իւր, և կայր մեծաւ հիացմամբ ըմբռնեալ. – 280. Նոյնժամայն ի բարկութիւն ցասմամբ մեծաւ շարժեալ թագաւորն Սմբատ՝ գրէ առ Գուրգէն Անձաւացեաց տէր և առ Գագիկ Ապումրուան, ասէ. – 362. Նոցա ելեալ արտաքս յատենէն մեծաւ խնդութեամբ, և յոյժ զուարճացեալք փութային ելանել ի մարմնոյ աստի և մտանել առ Աստուած – 266. Նստան երկոքին կողմանքն պահել զպահպանութիւն իւրեանց մեծաւ զգուշութեամբ, և ետուն ժամ անսալ միմեանց՝ ոչ ելանել ի պատերազմ, մինչև եկեսցեն հրեշտակքն յարքայէ, զոր առաքեցինն: - 286. որ մեծաւ ախորժանօք յանգուցանէ առ ինքն զնոսա իբրև արս պատուաւորս և քաջամարտիկս զօրաւոր զօրութեամբ, և մանաւանդ զի բազում անգամ զանուն յաղթութեան ստացեալ ունէին: - 366. սրբոյ թագաւորին և քաջ նահատակին Տրդատայ զբարիոք պատերազմեալ ընդդէմ անմարմին և մարմնաւոր պատերազմողաց, փոխի յերկրաւոր աշխատութեանցս ի հանգիստ, մեծաւ պատուով թագաւորական շքեղ և երևելի դիազարդութեամբ – 96. քանզի որդիքն Սենեքերիմայ մեծաւ ցասմամբ և անզրաւ հաշտմամբ ընդ Աշդահակայն լինէին – 62.

ՄԵԾԱՓԱՌ - այլ և Մակեդոնացին Աղէքսանդրոս ոչ սակաւ դրուատեօք արձանս գրէր ի մատեանս դիւանապահ աւանդութիւնս զսորայս մեծափառ գլխաւորութիւն: - 96.

ՄԵԾԱՓԱՌՈՒԹԻՒՆ - զի ո՞վ ոք այլ ճոխ քան զՍենեքերիմայսն, /94/ զոր համարձակախօսն Եսայիաս հրապարակէ առ Իսրայէլեան զարմն զսորայս մեծափառութիւն. – 96.

ՄԵԾՆ ԵՊԻՓԱՆՈՍ - զոր ասէ մի ըստ միոջէ մեծն Եպիփանոս: - 34.

ՄԵԾՆ ԳՈՒՐԳԷՆ - Զնոյն տեսեալ ազատացն Վասպուրականի, անտանելի մնալով առ դիպուածն զոր ինչ գործեաց Ապումրուան՝ ելին գնացին առ Ատոմ որդի մեծին Գուրգինայ յամուրն Կանգուար, գտանել զելս իրացն – 364.

ՄԵԾՆ ԳՐԻԳՈՐ - և մկրտեալ սուրբ և անբիծ խոստովանութեամբ ի Հայր և յՈրդի և ի սուրբ Հոգին, ի ձեռն մեծին Գրիգորի հանդերձ ամենայն նախարարօքն Հայոց մեծաց: - 94. Քանզի և ի ժամու անդ յորում զմեծն Գրիգոր առեալ տանէին ի քաղաքն Կեսարացւոց ձեռնադրել զնա ի քահանայութիւն, ի լուսաւոր վարդապետութիւն աշխարհիս Հայոց – 94.

ՄԵԾՆ ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉ - և սկիզբն լինել լուսաւորութեան Հայոց աշխարհիս ի ձեռն մեծին Գրիգորի Լուսաւորչին: - 94.

ՄԵԾՆ ԹԷՈԴՈՍ - Մեծն Թէոդոս յետ Վարազդատայ թագաւորեցոյց ի վերայ Հայոց զԱրշակ և զՎաղարշակ զորդիսն Պապայ թագաւորի Հայոց. – 110. Վախճանեալ կայսր Վաղէս, և թագաւորէ Յունաց մեծն Թէոդոս. – 108.

ՄԵԾՆ ՆԵՐՍԷՍ - էր երթեալ ընդ նմա և մեծն Ներսէս կաթողիկոսն /98/ Հայոց. – 100.

ՄԵԾՆՈՒՆԻՔ - առեալ էր ի բաժնէ/ճիշտը՝ ի բաժնի/ Գագիկ իշխանի … զճուաշ գաւառն և զթոռնաւան, Արտազ,Մարդաստան, Գառնի, Առբերանի, Աղանդռոտ, Բառիլովիտ, Պալունիք և Մեծնունիք, Տոսպոշտունիք, Բոգունիք, Գուգան գաւառ, Արտաշէսեան: - 388.

ՄԵԾՆ ՍԱՀԱԿ - խորհելով վասն սպարապետին մեծին Սահակայ, որպէս ի նմանէ Խոսրով զանձնիշխանականն օրինադրեաց հրաման. – 112.

ՄԵԾՆ ՍԱՀԱԿ ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻ - Եւ քանզի յետ մահուանն մեծին Սահակայ Բագրատունոյ սպարապետի ասպետի և զօրավարի Հայոց, հաւատացեալ էր Թէոդոսի կայսեր զսպարապետութիւնն Հայոց Համազասպ Մամիկոնէի և որդւոյ իւրում Վարդանայ – 122.

ՄԵԾՆ ՎԱՐԴԱՆ - Բայց յետոյ անմիաբան գտեալք նախարարքն Հայոց՝ թողին զոր խորհեցանն վասն թագաւորելոյ Վահանայ, և անցին /126/ գնացին առ մեծն Վարդան. – 128. Եւ նոքա թափառնակի անյապաղ հանդերձ իւրաքանչիւր զօրու եկին հասին առ մեծն Վարդան – 126.

ՄԵԾՆ ՎԱՐԴԱՆ ՄԱՄԻԿՈՆԵԱՆ - Այս լուր դառնութեան եհաս առ մեծն Վարդան Մամիկոնեան, որ էր ամրացեալ ի Տաւրոսականն Ջռայլ: - 126.

ՄԵԾՆ ՎՐԹԱՆԷՍ - Բայց ըստ կարգաց քրիստոնէութեան վարէր ըստ արժանի պատուիրանաց Տեառն, և ըստ խրատու մեծին Վրթանեայ յապահովանայր ամենայնիւ, թագաւորեալ ամս ԺԹ: - 96.

ՄԵԾՆ ՏԻԳՐԱՆ - Ազդ եղև մեծին Տիգրանայ պատրաստ պնդութիւն Աշդահակայ. – 62.

ՄԵԾՆ ՏԻԳՐԱՆ ՀԱՅԿԱԶՆ - Պատերազմ յուզեալ Աշդահակայ Մարաց թագաւորի ընդ մեծին Տիգրանայ Հայկազնոյ – 62.

ՄԵԾՆ ՏՐԴԱՏ - Թագաւորեալ մեծին Տրդատայ ի վերայ հայրենեաց աշխարհին – 94. Իսկ զթագաւորաբնակ տեղին մեծին Տրդատայ տան ի ձեռս Վահանայ Արծրունւոյ՝ շինել նմա տուն թագաւորաց, արարս պատրաստութեամբ. – 126. Եւ Գուրգինի նորին եղբօրն զպատիւ մարզպանութեան գահակալութեան հաւատացեալ, ըստ կարգի բարձաբերձութեան թագաւորացն Հայոց, մանաւանդ մեծին Տրդատայ թագաւորի: - 370.

ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ - և զանբաւութիւն մեծութեանն յայտ առնել սաստկութիւն յորդահոս աղբերն – 20. Իսկ նա անփոյթ արարեալ երկրաւոր մեծութեանս, զի անցաւոր է՝ անսպառ և անվախճան և անծերանալի և անծախ և առանց ըմբռնելի ի գողոց խնդրեաց պարգևաց առիթ լինել. – 218. Ոչ ամենևին /գրքում՝ամենեւին/ գոնէ փոքր մի խոտորեցան ի բանս նորա և ոչ առին յանձն ի պատրել մեծութիւն ընչից և ոչ անսացին հնազանդել փառաց աշխարհական ցանկութեանց – 264. Որ յետ բազում ժամանակի ծախք պիտոյից ասացաւ պատրաստել թագաւորին ըստ անյաղթ բռնութեան և մեծութեան որովայնի կերակուր Բէլայ: - 38. զի և զմեծութիւն ընչից, որ ի գանձս իմ՝ ամի ամի յաւար տալով՝ զուարթամիտ սրտիւ ինձ համարէի զյափշտակութիւն տան իմոյ որ ի ձէնջ և առ ձեզ - 216.

ՄԵԾՐԱՅԻՄ - որ կոչի Մեծրայիմ, այսինքն Եգիպտոս, վասն ժառանգութեան սահմանաց Եգիպտոսի. – 42.

ՄԵԿՆԱԿԱԶԷՆ - Եւ մեկնակազէնքն պատեցին շուրջ զեկեղեցեաւն, և ելեալ առ նա ոմանց ընդ փորուած գմբեթին՝ և եհար մի ոմն աշտէիւն ընդ միջոց թիկանցն՝ և ընդ անթովքն հանեալ ի ներքոյ թոքացն՝ փչեաց զոգին և թաղեցաւ զթաղումն իշոյ: - 190. Եւ ետ նմա սուրհանդակս և մեկնակազէնս և սակրաւորս և կափաւորս - 218. և կոչին սոքա մեկնակազէնք սուրհանդակք, բնակեալք ի լերինն որ բաժանեն ընդ Աղձնիս և ընդ Տարօն: - 192. Յայնժամ բնակիչք լերինն իբրև տեսին, թէ վարեցաւ իշխանն ի գերութիւն … հասին միաբան բազմութիւնն մեկնակազէնքն Խութայ ի հնարս արուեստգիտութեանն իւրեանց, զոր ի պէտս օժանդակութեան ձմերայնոյ հնարաւորեալ էին: - 190.

ՄԵԿՆԵԱԼ - այլ և ոչ հուր մեկնեալ յամպոյ, ապա թէ ոչ՝ հարկ էր և ի գիշերի երևել. – 32. Այլ սոքա թէպէտ և յանձն առնուին և մտադիւրութեամբ լսէին նմա սակայն ոչ մեկնեալ լինէին ի ժանդագործ պղծութենէն զազրալից սոդոմական ախտիցն – 182. և լրտեսք քաղաքապետին փութացեալ ասեն, ,,ահա մեկնեալ ի զօրացն զհետ որսոց ինչ յանհոգս

յանզգուշութեան գայ ընդ այս ինչ տեղի. - 352. Եւ մեկնեալ զզօրսն ի նմանէ ընդ կողմն Ապահունեաց, մերկ ի զինէ և յասպազինէ թողեալ, ոչ առնել այլ կողոպուտ, գնացին աղխիւ և երիվարօք իւրեանց: - 346. և մեկնեալ յինքեանց զՎահրամ անուն՝ և տան տանել հրովարտակ առ զօրավարն – 210. զոր ոմանք հուր մեկնեալ յամպոյ ասացին, և որդիք տարրապաշտիցն՝ գօտի Արամազդայ: - 32 Յայնժամ մեկնեալ ի նմանէ զօրավարն, լցեալ խորհրդովք չարին հնարագիտութեամբ՝ եկն եմուտ ընդ կողմն Ատրպատական յԱղբագ գաւառ յերկիրն Վասպուրական – 184. Նոյնժամայն ելեալ զհետ Դերանկին կորապաղատն ի նոյն աղագս ի բաց մեկնել ի դիմաց հազարապետին, գիտելով զոր ինչ խորհեալն էր յաղագս նախարարացն Հայոց եկելոյն առ նա, և մեկնեալ լինէին ի զօրացն անտի ասպարէզս Ե – 342.

ՄԵԿՆԵԼ - և ինքեանք զզօրսն ամենայն մեկնեցին երթալ ի վերայ գնդին Հայոց – 226. և ինքն Ջափր գործ առնէր առ սակաւ սակաւ մեկնել ի նմանէ զզօրսն՝ դիմօք յաշխարհս աշխարհս /326/ ասպատակ սփռելոյ: - 328. և մեկնեաց յինքենէ զԱբրահիմ ոմն և յղեաց զնա հազարապետ Հայոց, և վերակացու ի վերայ հարկաց արքունի, և տիրել փոխանակ իշխանաց սորա: - 298. Զկնի այսորիկ մեկնեաց Բուխայ յինքենէ արս զօրաւորս յամենայն ազգաց և յամենայն մեծամեծաց և ամենայն աշխարհակալաց, և ի Պարսից և յԵլիմացւոց և ի Բաբելացւոց և յԱրաբացւոց … արս աւելի քան ԺԵ հազարաց և եհան զնոսա զհետ Գուրգինայ –224. Յայնժամ սկսան ամենայն նախարարքն Հայոց ցրուել մեկնել ի միմեանց. – 238. Նոյնժամայն ելեալ զհետ Դերանկին կորապաղատն ի նոյն աղագս ի բաց մեկնել ի դիմաց հազարապետին, գիտելով զոր ինչ խորհեալն էր յաղագս նախարարացն Հայոց եկելոյն առ նա, և մեկնեալ լինէին ի զօրացն անտի ասպարէզս Ե – 342.

ՄԵԿՆԻԼ - Եւ այն ինչ ընդ ջեռնուլն արեգականն, մինչ ազևորեալքն մտանէին զառաջեաւ ամիրային, որպէս որսոյ ինչ պատճառանօք հեծեալ յընտիր երիվարս հանդերձ մերձաւոր հարազատօք իւրովք և ազատովք յընտրելոցն Վասպուրականի՝ ելեալ մեկնեցաւ իբրև վտաւանս երկուս. – 342. և ասեն. ,,ահա մեկնեցաք ի մէնջ զզօրսն, և սակաւք են առ մեզ – 226. Եւ յայնմ ժամանակի երթեալ ժողովէին ի քաղաքն Եդեսացւոց արք ԺԲՌ յամենայն ցեղիցն Իսրայէլի զի տեսին եթէ մեկնեցաւ անտի զօրն Պարսից, և թողին ի բաց զքաղաքն. – 156. Իբրև զեկուցաւ նմա յոմանց զոր ինչ խորհի վասն նորա Աւշին / 370/ … ելեալ գնաց մեկնեցաւ օգնութեամբ ի վերայ հասեալ գիշերոյն – 372. իբրև հարուստ մի մեկնեցան ի գնդէն Պարսից՝ ամբարձեալ Սամուէլ զմիողնին՝ ազդոյ վէրս ի վերայ եդեալ առ ժամայն եհատ զնա ի կենաց. – 106. Իսկ իբրև սկսաւ սպրդել մտանել ի ներքս երկպառակութիւնն ի մէջ միաբանութեանն, հեռացաւ մեկնեցաւ գնաց շնորհ աստուածատուր զօրութեանն. – 194. Իսկ Հասան ըստ յանձնառութեանն գնաց մեկնեցաւ ի Դերանկէն, եմուտ առ Գագիկ յամուրն և զտրտունջն զԴերանկէն հաւատարմացոյց առաջի Գագկայ, որ դիւրաւ առ հաւատալն հաստատնագոյն երևէր. – 350. մեք ոչ ի բաց կամք ի սիրոյն Քրիստոսի և ոչ մեկնիմք ի կենացն յաւիտենից և ոչ լինիմք ժառանգորդ յաւիտենական տանջանացն,,: - 292. Նոյնժամայն ելեալ մեկնեցաւ յերեսաց արքայի այրն այն Բուղայ – 200.

ՄԵԿՆՈՒԹԻՒՆ - Զոր ի մեկնութեան Եբրայականացն անուանց ասէ Փիլոն – 34.

ՄԵԿՈՒՍԵԱԼ - Կարծելով Վահանայ խոնարհել զորդին իւր յանկանգնելի կործանումն, զոր մեկուսեալ Սամուէլի զհայր իւր Վահան, իբր այն թէ խորհիցին ինչ վասն որոյ եկեալն էին – 106.

ՄԵԿՈՒՍԻ - Երրորդ՝ խժաբար նենգութիւնն, զոր անփրկանակ ի ծնօղացն մեկուսի տարեալ սպան տարապարտ: - 24. և տեսեալ զուարակ մի՝ գողացաւ և տարեալ մեկուսի յազեաց զնա և կարկառեալ քարամբք՝ մնայր երեկոյինն – 46. զի ,,ժողովուրդս այս շրթամբք պաշտեն զիս, և սիրտք իւրեանց հեռացեալ մեկուսի են յինէն,,. – 246. զի ,,ժողովուրդս այս, ասէ, շրթամբք իւրեանց պատուեն, և սիրտք իւրեանց հեռացեալ մեկուսի են յինէն,,: - 256. Իսկ Վասակ Արծրունի, հայր Աղանայ սրբոյ, առեալ զՏաճատ և զԳոտեր զեղբայր իւր՝ գնաց առ կայսր. մեկուսի եղեալ ի շփոթմանց պարսկական վրդովմանցն և աւերման աշխարհիս. – 132.

ՄԵՀԵԱՆ - Եւ հասեալ Շաւասպայ Արծրունւոյ ամբարշտի յԱրտաշատ հանդերձ մարզպանաւն՝ շինեն ի դուռն քաղաքին զորմզդական մեհեանն, /124/ և զկրակապաշտութեան մոլութիւն բորբոքեն ի նմա. – 126. և հուր կրակարանին բորբոքեալ՝ աստուածակէզ արարին զնա յորմզդական մեհենին. – 126. Եւ քանդեն աւերեն զմեհեանն և յատակեալ զտեղին՝ շինեն նորին քարամբք զմեծ եկեղեցին զսուրբ Գրիգորն ի Բլուր տեղւոջն – 126. զոր թագաւորին յանձն առեալ զաշխարհն՝ հրամայէ շինել անդ մեհեան զՀերակղեայ և զԴիոնիսեայ. – 90. Յայնմ ժամանակի էին եղբարք բռնակալք ոմանք ի կողմանս ապառաժ Արաբիոյ ի տեղւոջն Փառան որ այժմ կոչի Մաքայ, արք պատերազմողք /156/ զօրագլուխք, պաշտօնատարք մեհենին Ամովնացւոց պատկերին, որ կոչի Սամամ և Քաբար: - 158. յանդգնեցան ասել և զմեհեան՝ տուն Աբրահամու – 160. Քանզի էր և տեղին այն յառաջագոյն տեղի մեհենից Վահեւավահյնի: - 334.

ՄԵՀԷԴԱԿ - յափշտակեցին զՇաւասպ որդի Վաչէի Արծրունւոյ, և զՄեհէդակ Ռշտունի – 98.

ՄԵՀԷԴԱԿ ՌՇՏՈՒՆԻ - յափշտակեցին զՇաւասպ որդի Վաչէի Արծրունւոյ, և զՄեհէդակ Ռշտունի – 98.

ՄԵՀՈՒԺԱՆ - առաջապահեստ ճանապարհորդութեանն արարեալ զՄերշապուհ Արծրունի զօրավար Հայոց և զՎահան Ամատունի և եղբայր Մեհուժանայ՝ տարեալ հանգուցանեն ի տեղւոջ հայրենեացն վկայարանի ի Թորդան: - 108. Առնուն Մեհուժան և Վահան զզօրս Պարսից, գան մտանեն յերկիրս Հայոց – 102. դոյզն մի զամբարշտին Մեհուժանայ զյանդգնութիւնսն ի վերայ Հայոց բացայայտեցից ի շարի աստ: - 102. Բայց Մեհուժան Արծրունի ոչ եղեալ ունկնդիր սրբոյն Ներսէսի, և ոչ ընդ թագաւորին հնազանդութեամբ. – 102. Բայց Մեհուժան ոչ բաւականացաւ կատարել զչարիսն – 106. Գան դարձեալ Մեհուժան և Վահան և առնուն զՎանտոսպ – 104. Եւ /106/ նոյնժամայն հուպ ընդ հուպ ի դիմի հարեալ Մեհուժանայ և կարթակոտոր զասպազինեալ երիվարն արարեալ քաջին Սմբատայ՝ տոռն արկեալ ի պարանոցն Մեհուժանայ ասէ. – 108. և եղբայր Մեհուժան Արծրունի յղէ դեսպան առ Շապուհ զնոյն խորհուրդ հաստատել: - 108. Ընդ որ յոյժ զչարեալ սքանչելին Աղան Արծրունի որդի Վասակայ ընդ հօրն անիմաստասէր բարուցն անխորհրդածութիւն և ընդ այնպիսւոյ աստուածամարտին Մեհուժանայ գթասիրաբար վարել ազգականութեամբ – 112. Ընդ որ յոյժ ուրախացեալ Շապուհ՝ խոստացաւ փեսայացուցանել զՄեհուժան ի քոյր իւր Որմզդուհի: - 102. Իսկ Մեհուժան ծանեաւ զինչ պատահելոց էր նմա ի կայսերէ և ի նախարարացն Հայոց, ոչ յաւել դառնալ ի Հայս. – 110. Իսկ Մեհուժան մտեալ առաջի Շապհոյ սկսաւ չարախօսել զՁուիթայ քահանայէ – 104. Իսկ Մեհուժան ոչ թողանայր զթագաւորելն Հայոց, կուտեալ առ ինքն անհուն բազմութիւն վաշտից և դրօշուց և նշանաց որոց ոչ գոյր թիւ. – 106. միանգամայն խորհէր վրէժխնդիր լինել ազգին Մամիկոնէից վասն սպանման Մեհուժանայ հաւոյն իւրոյ: - 112. նուաճեաց զանձն, հրապոյրս պղտորս արբուցանէ Վահանայ Մամիկոնէի, որ էր աներ Մեհուժանայ, և անցեալ գնացին առ Շապուհ. – 102. Որոյ երթեալ առ Շապուհ յիշեցուցանէ նմա զհարազատէն իւրմէ Մեհուժանայ՝ միամիտ և հպատակ /108/ լինիլ արքայի, և զպատերազմացն գործ և զբազում աւարառութիւնս և զգերփանս Հայոց աշխարհիս ի Մեհուժանայ, և զմահն նորա ի ձեռանէ քաջին Սմբատայ Մամիկոնէի - 110. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … և ի տոհմէն Արծրունեաց՝ Վահան և Վասակ և Մուշեղ և Ապուպէլճ և Գուրգէն և Վասակ և Ապուջափր և Մուշեղ և Ապումայեայ և Վասակ և Վահան և Համազասպ և Վասակ որդի Գրիգորի և Ապումկդէմ և Մեհուժան և Գրիգոր – 174.

ՄԵՀՈՒԺԱՆ ԱՐԾՐՈՒՆԻ - Բայց Մեհուժան Արծրունի ոչ եղեալ ունկնդիր սրբոյն Ներսէսի, և ոչ ընդ թագաւորին հնազանդութեամբ. – 102. և եղբայր Մեհուժան Արծրունի յղէ դեսպան առ Շապուհ զնոյն խորհուրդ հաստատել: - 108.

ՄԵՀՈՒԺԱՆԵԱՆ - շուրջ փակեալ զՄեհուժանեան գնդիւն, զի մի ճողոպրել ինչ աճապարիցի: - 106.

ՄԵՀՐԵՒԱՆԴԱԿ - Վահրամ ոմն Մեհրեւանդակ … այր հզօր զօրութեամբ՝ քաջութեամբ իւրով եհար զզօրս Թետալացւոց – 136.

ՄԵՂԱԴԻՐ ԼԻՆԻԼ - Բայց մի ինձ մեղադիր լինիք, ո՛վ ուսումնասէր դու, սակս ոչ զբովանդակ սորա գործս շարել ի ճառս մանրապատումս: - 302.

ՄԵՂԱԴՐԱԿԱՆ - ապա բանս մեղադրականս բազումս յաճախեաց եդ առաջի նորա. – 216.

ՄԵՂԱԴՐԱՆՔ - Այլ և զայս ևս եդին առաջի թագաւորին աղերսական մեղադրանս, եթէ ընդէ՞ր իբրև ժողովն գումարէր՝ ոչ զոք ի Հայոց հարկաւոր համարեցայք կոչել ի միաբանութիւն հաւատոց: - 132. Դարձեալ ի նոյն յարեալ՝ և այլ հոգաբարձութեան աշխարհի խնամ տանէր, ի մեղադրանս մատուցեալ մարգարէիւն հանդերձ սպառնալեօք – 182.

ՄԵՂԱԴՐՈՒԹԻՒՆ - Եւ իբրև ետուն զթուղթն կարծեցեալ իբրև յերեսաց արքայի՝ ,,ընթերցիր զայդ, ասէ, մի՛ ինչ ընդ մեղադրութեամբ արկաներ զիս, և կարծել նենգութեամբ գնալ առ քեզ և դրժել ինչ քեզ և ստել երդմանց /236/ մերոց. – 238.

ՄԵՂԱՆՉԵԼ - այլ բազմացան չարիք մեր, զի մեղաք առաջի տեառն Աստուծոյ մերոյ և յետս հարաք զիրաւունս պատուիրանաց նորա – 242. և մխիթար բարի ունէր ի բարբառոյ մարգարէին որ ասէր. թէ /գրքում՝ թե/ ,,մանուկ մատաղ ի ծակ իժից արկցէ զձեռս իւր՝ և ոչ մեղիցեն նմա,,: - 252. Եւ մեր անտես արարեալ զգործս վնասուց ձերոց, զոր մեղայք մեզ, և լիցին անձինք ձեր ի գիւտս, և կեցջիք և տիրեցէք աշխարհի և տանց ձերոց, դուք և որդիք ձեր – 244. զի ոչ եթէ ատեաց զանօրէնն իբրև զանամօթն. զի քան զմեղանչելն առաւել չար այն է՝ չունել զինքն ընդ յանցաւորսն – 248. Նախ առաջին՝ զի յետ աւուրց ինչ, իբր անագան իմն այլ ոչ նախապատիւ և կարևոր. և զայն արատաւոր, այլ ոչ անարատ՝ երևի յասացելոցն՝ եթէ ուղիղ մատուցանես և ուղիղ ոչ բաժանես՝ մեղաք: - 24. որպէս Րոբովամ որդին Նաբատայ, որ մեղաւ և յանցոյցն զԻսրայէլ, որպէս գրեալ է ի գիրս թագաւորացն Իսրայէլի – 248.

ՄԵՂԱՆՉԵԼԻ - Բայց ինձ ոչ դանդաղելի կամ պատկառելի կամ մեղանչելի է զուգակշիռ նահատակելոցն նահատակակից վարկանել զսա և մարտիրոսականաւն զսորայս դրուատել ճգնողական մրցմունս – 300.

ՄԵՂԱՆՔ - եօ՞թն արդեօք իցեն մեղանացն պարտիք, եթէ ըստ յաւելուածոյ սաստից իմասցին ասացեալքն Աստուծոյ – 24. Արկադեայ կայսեր թագաւորեալ ամս ԻԳ մեռանի սաստկակոծ պատուհասիւ յաղագս մեղանացն առ Յոհան Ոսկեբերան: - 114. Իսկ նա անդէն և անդ հերքեալ ապաժամանակ առ ուղղակի տեսութիւն մեղանաց՝ առ Աստուած վերաբերէ զպատճառն – 20. Ուստի և ըստ կարգի մեղանացն՝ և դժուարինք անիծիցն հետևին, նախ օձին և ապա կնոջն: - 22.

ՄԵՂԱՒՈՐ - Աստանօր և զհայհոյական բարսն նշանակէ, և վասն ամենայն խիստ բանից զոր խօսեցան զնմանէ մեղաւորք և ամբարիշտք: - 26. և նմին հատուցումն ի կարգի որ ասէ, ,,կացո ի վերայ նոցա մեղաւոր, սատանայ կացցէ ընդ աջմէ նորա,, , և որ ինչ ի կարգ սաղմոսիդ է: - 214. զի ոչ կամիմ զմահ մեղաւորի, որպէս բառնալ նորա ի չար ճանապարհէն և կեալ: - 30.

ՄԵՂԷՍ - Յետ բառնալոյ թագաւորութեանն ի տանէն Արշակունեաց, և հայրապետութեանն ի տանէն սրբոյն Գրիգորի՝ Ղևոնդ ոմն աշակերտ սրբոյն Մաշտոցի տեղապահ լինէր սրբոյն Սահակայ, և Յովսէփ եպիսկոպոս և Մովսէս և Մեղէս: - 120.

ՄԵՂԿ - զորոյ լոյծ և մեղկ բարս ուսեալ թագաւորին՝ կացուցանէ զնա ի վերակացութիւն գործակալաց դրան արքունի – 90.

ՄԵՂԿԱՑՈՒՑԱՆԵԼ - Չորրորդ՝ զի զեղբայր և ոչ զօտար ոք, զոր ոչ երկիւղն Աստուծոյ և ոչ գութ բնութեան մեղկացոյց լքմամբ զձեռս արիւնարբու գազանին: - 24.

ՄԵՂՈՒ - և գոռթ/ճիշտը՝դոռթ/ տուեալ յանձնիւր որջարանաց զօրէն մեղուացն ի մեղուանոցացն արտաքս դիմեալ ի ժամանակս խաղացման ծննդոցն, առաջնորդութեամբ իւրեանց որդնածին առաջնորդին – 398.

ՄԵՂՈՒԱՆՈՑ - և գոռթ/ճիշտը՝դոռթ/ տուեալ յանձնիւր որջարանաց զօրէն մեղուացն ի մեղուանոցացն արտաքս դիմեալ ի ժամանակս խաղացման ծննդոցն, առաջնորդութեամբ իւրեանց որդնածին առաջնորդին – 398.

ՄԵՂՔ - ,,լաւ է մեռանել վասն Քրիստոսի, քան առ ժամանակ մի վայելել ի մեղս,,: - 250. արդ տես, մեղք քան զմեղս և տանջանք քան զտանջանս: - 336. արդ տես, մեղք քան զմեղս և տանջանք քան զտանջանս: - 336. և ըստ մեղաց տանն Արշակունեաց առաջին թագաւորացն մերոց հետազօտեալ լինէին, գնային ոտնխեթի,/ճիշտը՝ոտնխթի/ գայթ ի գայթս և աղտեղասէրս – 182. և առաջի արկեալ զհառաչանսն, զարտասուսն, զխոստովանութիւնն, զողորմագին պաղատանսն, մինչ ի մահ զտրտմելն, զկենաց դեղն հայցել, զմարմին և զարիւն որդւոյն Աստուծոյ ի թողութիւն մեղաց – 386. և մերկացեալք ի մէջ ամբոխին … ի բաց ընկեցին զհանդերձս ծածկոյթս ապականագործ հնութեան մեղացն – 266. Եօթներորդ՝ զի զվարկ փոխարինին լուեալ ի Տեառնէ՝ ոչ զարհուրեցաւ վերադարձիլ արտասուօք ի ջնջումն մեղացն. – 24. ասէր, ոչ զի սոդոմայեցիք էին, այլ զի ընդ նոյն մեղս սոդոմական պղծութեանն զառածեալ լինէին՝ սոդոմայեցիս կոչէ: - 182. Իսկ եթէ՝ մշակն մեղաց և անդրանիկն ամենայն չարեաց, որ ի յօձն բունեալ ոչ անիծաւ, որպիսիս ուսուցանէ վնասապարտութիւն օձին առ ի պատժականութեանն գտանել պարտաւորութիւն, որ ոչ յընքենէ միայն, այլ մանաւանդ ի գտողէն չարեաց: - 22. կարծէր իւրով զօրութեամբ զօրանալ ի վերայ կործանմանն Հայոց, ի մոռացօնս եղեալ հատուցումն մեղաց մերոց ի ձեռանէ Տեառն, որպէս Իսրայէլին ի հնումն առ Սեդեկեաւ զՆաբուքոդոնոսորայն: - 326. մեղք մեր արարին և ոչ քաջութիւն ձեր: - 144. յուսացեալ ի մարդասիրութիւնն Քրիստոսի, զմաքսաւորին և զաւազակին զետնորդսն բարբառեալ, և զփրկական մարմին և արիւն որդւոյն Աստուծոյ հայցեալ հաւատով ի թողութիւն մեղաց, յուսացեալ ի քաղցրութիւնն Աստուծոյ: - 336.

ՄԵՌԱՆԵԼ/ԻԼ/ - ,,և ո՛վ տայր ինձ վկայել ի վերայ ճշմարտութեանն և մեռանել վասն անուանն Քրիստոսի, և զարիւն իմ փոխանակ արեանն Քրիստոսի հեղուլ և զմարմին իմ փոխանակ մարմնոյ նորա ի մահ մատնել և զչարչարանս իմ ընդ նորա չարչարանսն խառնել, զի և ընդ նմա փառաւորեցայց. – 290. ,,լաւ է մեռանել վասն Քրիստոսի, քան առ ժամանակ մի վայելել ի մեղս,,: - 250. Դէպ եղև միում ի նոցանէ մեռանել, որում կոչէին Աբդլայ. – 158. եղև սմա կեալ անհաւատութեամբ և մեռանել անյոյս: - 250. Եւ ասեն ցթագաւորն, ,,լաւ է մեզ մեռանել վասն անուանն Քրիստոսի, քան վայելել ընդ քեզ. – 292. Եւ եղև ընդ մեռանելն տեառնն Անձաւացեաց, նորին տիկինն Հեղինէ գրէ առ Գուրգէն – 324. Եւ ի մեռանելն իւրում Աղէքսանդրու հաստատագոյն աներկիւղութեամբ զթագաւորութիւնն իւր միապետեալ՝ կացուցանէ չորս զօրավարս չորեքծագեան կողմանց աշխարհի, զՊտղոմէոս Եգիպտոսի և Հնդկաց, զՍելևկոս Ասիացւոց և ամենայն հիւսիսականաց, զԱնդիպատրոս Պարսից և ամենայն արևելից: - 70. և նոքա կային մեծաւ ուժով և գոհանային զանբաւ և զառատաշնորհ պարգևացն Քրիստոսի, որ արժանի արար զնոսա մեռանել վասն անուանն Քրիստոսի և առնուլ զմարտիրոսական պսակն: - 292. և նոքա յոյժ ուրախ եղեն, զի վասն անուանն Տեառն արժանի եղեն մեռանել. – 222. Զի ոչ միայն առ շինութիւնն՝ այլ և յարիւն և յապաժոյժ առաքինաբար զանձինս եդեալ ի վերայ խաշանցն մեռանել իբրև զքաջ հովիւ – 392. Զոր առեալ զարսն ստիպեաց ի բաց կալ յերկրպագութենէն Քրիստոսի, և պատուի և պարգևաց արժանի լինել ի նմանէ, և մի չարաչար տանջանօք մեռանել: - 222. իբրև զքաջ հովիվ եդեալ զանձն ի վերայ խաշանց մեռանել, նմանակերպեալ պատկերակից լինել որդւոյն Աստուծոյ – 300. Իսկ երանելիքն գոհացեալ զանպատում պարգևաց Քրիստոսի, որ արժանի արար զնոսա մեռանել վասն անուան նորա - 266. Իսկ զՎահագն Հայկազնեայ … կացուցանեն ի դրան արքունի, յառաջանալ ի գործ պատերազմին մեծաւ աշխատութեամբ՝ կամ մեռանել ի սրոյ թշնամեաց դիպելոց, կամ յաղթել քաջասրտութեամբ: - 70. Կինն Սահակայ որդւոյ Իսմայէլի, զորոյ զհանգամանսն ցուցաք, զմեռանելն Սահակայ և զկնոջն հրապարակագոյժ լինել, վասն որոյ պատճառանաց սպանանի այրն նորա. – 326.

մանաւանդ զի աւերեալ էր երկիրն յասպատակէ Պարսից, այն ինչ հուպ մեռանելն Երուանդայ և ընդ թագաւորելն Արտաշէսի: - 90. Եւ թագաւորէ ընդ նորա որդի հօրեղբօր նորա Մուհթիս, և կացեալ ամիսս Գ մեռանի: - 320. ,,Քրիստոնեայ եմ և մեռանիմ վասն Քրիստոսի, և մկրտիմ ի Հայր և ի յՈրդի և ի Հոգին սուրբ, ոչ ջրով, այլ իմով արեամբ: - 222. արդ ի բաց գնա, այր դու, /222/ ես մեռանիմ վասն Քրիստոսի,,: - 224. Արկաղեայ կայսեր թագաւորեալ ամս ԻԳ մեռանի սաստկակոծ պատուհասիւ յաղագս մեղանացն առ Յոհան Ոսկեբերան: - 114. Բայց Գրիգոր կեցեալ յետ դարձին իւրոյ զմի ամ՝ մեռանի իւրով մահուամբ: - 310. Եւ զԳագիկ որ և Ապումրուան՝ զնա ոստիկան կարգեաց ի վերայ աշխարհին, տեղապահութեամբ տիրել, զի կարի մատաղօրեայք էին որդիք Դերանկին. Աշոտ էր Թ ամաց, յորժամ մեռաւ Դերանիկն, Գագիկ էր Է ամաց, Գուրգէն Ե ամաց: - 354. և արարին խաւար Վասպուրական աշխարհիս, որ /352/ կեցեալ իշխանին. և էր ամաց Խ յորժամ մեռաւ: - 354. Եւ երթայր զհետ և սատակէր զնոսա անչափ զօրութեամբ. և բազումք այն էին, որ մեռանն ի սրոյն Գուրգէնի քան որ մնացինն. և զօրքն զհետ մտեալ մնացելոցն հանին յերկրէն իւրեանց: - 308. և թէ մեռանիլ ևս ումեք հասցէ՝ ի պարծանս անձին և ազգին իւրոյ համարեալ է, և պսակ մարտիրոսական ընկալցի ի Քրիստոսէ. – 276. և ի ժամուն յայնմիկ մինչ առաւ ամրոցն և զըմբռնեալսն ստիպէին, զի որք ի բաց կացցեն ի Քրիստոսէ՝ և մի մեռցին – 222. Եւ ի նմին ամի մեռաւ արքայն իշխան Տարունոյ – 358. և իբրև զպարիսպ անդամանդեայ՝ այնպէս եդին զանձինս ի վերայ բազմութեան գաղթականին աշխարհակոյտ ամբոխիցն, իբրև քաջ հովիւ ի վերայ խաշանց մեռանել յանձն առին: - 230. և ինքն թագաւորեաց փոխանակ /318/ ընդ հօր իւրոյ, և յետ Զ ամսոց մեռանի: - 320. և ինքն կացուցանէ ի գլխաւորութիւն Տաճկաց զԱպուբաքր, և սա կեցեալ ամս Բ մեռանի: - 164. և ինքն մեռանի ի հրամանէ Կիւրոսի, բարձեալ զտէրութիւնն Լիդէացւոց: - 66. և ինքն վիրաւորեալ սրով մեռանի ի գեօղն Գիւղիկ ի ճուաշ գաւառի, մարտիրոսական հասեալ նահատակութեան, ի վերայ խաշանցն Քրիստոսի տուեալ զանձն ի մահ: - 402. Եւ խօսէր ընդ նոսա սաստիկ և ահագին դատաստանօք և սպառնալեօք, թէ ընդէ՞ր և դուք ոչ մեռարուք ի պատերազմին, քան թէ ելեալ փախստական գնացէք գալ առ իս և տալ համարձակութիւն ծառայի իմում ի յայսքան վնաս. մի՞թէ արդեօք զԽոսրով մեռեալ կարծէիք,,:- 150. Եւ կալաւ Բորն զթագաւորութիւնն ամս Բ և մեռաւ: - 154. Եւ կատարեալ Աշոտ զկեանս իւր՝ մեռաւ ի Վանտոսպ գաւառի, ՅԻԳ թուականութեանն Հայոց, յամսեանն հոռի, որ օր Զ էր ամսոյն, յաւուր հինգշաբաթոջ. և տարեալ հանգուցանեն ընդ եղբարս իւր ի վանս սուրբ Խաչին յԱղբագ գաւառի: - 338. Եւ կացեալ անդ մինչ ի ժամանակս առաջինն Ղևոնի կայսեր՝ մեռանի անդ Վասակ և Տաճատ և փոխին ի հանգիստ փառաւորապէս ի գերեզմանս մեծամեծացն Յունաց: - 132. Եւ կացեալ ԺԲ ամ Աղէքսանդրի մեռանի ի Բաբելոն, կեցեալ ամս ԼԳ, թագաւորեալ ամս ԺԲ: - 70. և կեցեալ ամս Ի ի սմին՝ մեռաւ. – 164. և մեռանի անձամբ ընդ այլ շղոմարարսն յաշխարհին Մարաց ի Բակուրակերտ աւանի: - 92. և մեռաւ ՅԼԹ թուականութեանն Հայոց, և ի ԺԵ ամի հայրապետութեանն Գէորգեայ Հայոց կաթողիկոսի: - 356. և միաբան զաղաղակ բարձեալ ասէին, ,,Աստուած, յօգնել մեզ նայեաց, և Տէր, յընկերել մեզ փութայ,, և որ ի կարգին, ,,զի վասն քո մեռանիմք զօրհանապազ, համարեցաք որպէս զոչխար ի սպանումն,,: - 266. և մինչդեռ խորհէր արքայ Կաւատ վասն շինութեան աշխարհի և խաղաղութեան՝ եհաս նմա վախճան կենաց և մեռաւ, կեցեալ ամիսս Զ: - 152. և Նեբրովթայ յանդուգն զօրութեամբ հետամտեալ հրոսակաւ մեռանի ի Հայկայ, հարեալ նետիւ – 42. և նորա ճիչ բարձեալ ասէ, քրիստոնեայ եմ. և նա ևս պնդէր և ասէր, ,,մի՛ մեռանիր, մսլիմանակ ես,,. – 222. Եւ սաղմոսէին միաբան՝ ,,վասն քո մեռանիմք զօրհանապազ. համարեցաք որպէս զոչխար ի սպանումն,,: - 250. և վախճանեալ զհայրն նորա՝ ի նմին աւուր մեռանի և ինքն սրով յիւրայոցն: /ճիշտը՝ յիւրայնոցն/ - 116. և քաջն Վահան Արծրունի ընդ նմա նիզակակցեալ՝ մեռանին ի միասին քաջքն և ընտիրքն, մեծ նահատակք Վարդան և Վահան – 128. զի մեռաւ նա ի ճանապարհի, ի կողմանս Ասորոց, յելանել նորա ի վերայ աշխարհիս Հայոց՝ չարչարեալ զսոսա որպէս խորհեցանն. – 184. Ի

ՔՍԱՆԵՐՈՐԴԻ ԱՄԻ ԴԱՐԵՀԻ ՄԵՌԱԻ ՏԻԳՐԱՆ ՀԱՅԿԱԶՆԵԱՅ: - 68. Կեցեալ անդ ամս բազումս մեռանի յԵգիպտոս և կայ անդէն: - 70. մեռան ընդ Քրիստոսի, զի ընդ նմին թագաւորեսցեն: - 292. մեռան նոքա անդ և թաղեցան փառաւորապէս ըստ օրինի քրիստոնէից յուխտէ Յակոբկաց, որ անդ են հաւատացեալ ժողովուրդք, և զխոստովանողական անուն ստացեալ փառաւորեցան յերկրի և պսակելոց են ի Քրիստոսէ ընդ ամենայն սուրբս. ամէն: - 324. Յետ նորա թագաւորէ եղբայր Սենեքերիմայ…<փութ>ապէս մեռանի ի Մարութաքբաղդան, իբրև … ունէր զվեց ամիս, սպանաւ և նա ի միջէ ումեմնէ որում անունն էր Ներեղիբդ և թագաւոր էր. – 60. Որպէս Պօղոս ուսուցանէ. ,,արհամարհեալ ասէ, ուրուք զօրէնս Մովսէսի՝ մեռանէր, ի բերանոյ Բ կամ Գ վկայիւք. քանի սաստկագոյն համարիմք զայն, որ զորդին Աստուծոյ առ ոտն եհար,, , և որ ի կարգին է: - 380. պատահեն միմեանց և մեռանի անդ անզգուշաբար ի յաւակնայեղոց դիմացուածոյն: - 90. Վաղարշակ թագաւորեալ փոխանակ հօր իւրոյ Տիգրանայ, և տուեալ պատերազմ ընդ հիւսիսայինն Հազրաց՝ մեռանի ի կորովաձիգ աղեղնաւորացն: - 92. Վասն մարմնաւորացն այնչափ նահատակեցայ, որպէս գիտացերն և որպէս այժմ լսես յինէն, վասն Քրիստոսի և վասն յաւիտենական կենացն ո՞չ մեռանիցիմ, կամ արդեօք ի քէ՞ն երկնչիցիմ. քա՛ւ լիցի. –296. ,,դու, մոլի մանուկ,/ծն.մոլիմանուկ/ ընդէ՞ր մեռանիս զուր և տարապարտուց,,. – 222.

ՄԵՌԵԱԼ - Այլ ձայն իմն գայր՝ մի՛ ժողովել և մի՛ հատանել, թե ոչ՝ եղիցի անձն այն մեռեալ, և ժանտ ախտիւ սատակեսցի գումարտակդ: - 50. անդ կեցեալ և մեռեալ ի նմին ի կապանս: - 84. և անդ կեցեալ և մեռեալ անձամբ զիւրովի երթեալ, ըստ սահմանելոյ ի վերայ նորա բանի առնն Աստուծոյ սրբոյն Ներսէսի: - 102. Եւ խնդութեամբ մեծաւ լցեալ զաշխարհս, որպէս զոք ի մեռելոց եկեալ տեսանիցեն: - 372. Եւ խօսէր ընդ նոսա սաստիկ և ահագին դատաստանօք և սպառնալեօք, թէ ընդէ՞ր և դուք ոչ մեռարուք ի պատերազմին, քան թէ ելեալ փախստական գնացէք գալ առ իս և տալ համարձակութիւն ծառայի իմում ի յայսքան վնաս. մի՞թէ արդեօք զԽոսրով մեռեալ կարծէիք,,: - 150. և կուրացեալ աչօք կեցեալ և մեռեալ ըստ արժանի իւր վաստակոցն – 98. Քանզի այնչափ թանձրացաւ յաճախութիւն սովոյն՝ որ ոչ միայն անսուրբ կենդանիս ուտէին ըստ սրբութեան կարգի, այլ և զսարսափելի և զդժնդակ, որ զգազանայինն անցուցանէ զվայրենամտութիւնն, զմարմինս մեռելոց՝ առանց խղճելոյ ուտէին, ի գերեզմանացն հանեալ զհետ միոյ և երկուց ամաց թաղելոյ: - 374.

ՄԵՌԵԼԱԳՈՅՆ - Այլ և ուսումնական բանգիտութեանն քաջահմտագոյն, անընչասիրութեամբն մեռելագոյն. առատաձեռնութեամբն կենդանագոյն: - 376.

ՄԵՌԵԼԱԿԱՆ - Ոչ կարծողականս ինչ ըստ առաջնոցն Բէլայ ասացելում, կամ այլոց ստուերականացն երևեցելոց երազականաց և խաբեբայ դիւաց, այլ ձեռագործ մեռելականս իսկ եցոյց ի պաշտօն – 40.

ՄԵՌԵԼՈՏԻ - այլ ըստ օրինակի ասացելումն ի Տեառնէ Մովսէսիւ՝ առ ի յանդիմանութիւն արտաքնոցն, զճարպ մեռելոտոյ տանել ի գործ ինչ արտաքին, այլ ոչ թէ ի կերակուր: - 54.

ՄԵՍՏՐԻՄ - այլ ըստ պատմագրացն՝ Մեստրիմ ծնանի զՆեբրովթ – 42. Դարձեալ քանզի Մեստրիմ ի Քամայ ըստ բաժանման ազգին և աշխարհին շինէ զԵգիպտոս և անդ հարստանան ազգապետաբար – 18. զոր ոմանք ի պատմագրաց ասեն հայր սորա զՄեստրիմ – 42. Քուշ ծնանի զՄեստրիմ: - 42.

ՄԵՍՐՈՎՊ - և երթեալ բնակէ առանձնապէս ի Գողթն գաւառի ի տեղւոջ վարդապետութեան սրբոյն Մեսրովպայ, ճգնասէր հրեշտակակրօն վարուք, երանելի մարդկան և ահարկու դիւաց: - 120. և զերթալն Մեսրովպայ և Վարդանայ ի Յոյնս առաջի արկանէին, և զգալն Անաստողեայ և զշինել քաղաքին ի Կարին գաւառ: - 118. զոր և երանելին Կորիւն, ուսումնակից Մովսէսի և աշակերտ սրբոյն Մեսրովպայ՝ յիւրումն ստուգաբանեալ պատմութեան զայսոսիկ մեզ հաւատարմացուցանէ: - 122.

ՄԵՐ - ,,Բուխայ գլուխ զօրավարաց ընդհանուր Թագաւորութեան Տաճկաց, Ջափր իշխեցող ծովու և ցամաքի, հաւասար և օրէնսդրին մերոյ Մահումաթի, և հաւատարիմ միջնորդ

Աստուծոյ և մարդկան, և թագաւոր ընդհանուր ազգաց հարաւային աթոռակալութեան … Յղեցի զքեզ ելանել ի վերայ երկրիդ Հայոց ամենայն կենդանեաց – 236. ,,ի սկզբան թագաւորութեան նախնեաց մերոց, յորժամ ետ Աստուած զաթոռ բազում թագաւորաց ի ձեռս նոցա, և մինչ առ մեզ հասեալ՝ ոչ ոք զօրեաց կալ ընդդէմ մեր, ոչ ի հեռաւոր աշխարհաց և ոչ ի մերձաւորաց: - 198. ,,ոչ են օրէնք թագաւորութեանս մերոյ ի պայքար բանից զոք արկանել, և յերկարել ի բանս, որչափ արարաք ընդ ձեզ, զոր ինչ այլ արասցուք. – 246. այլ բազմացան չարիք մեր, զի մեղաք առաջի տեառն Աստուծոյ մերոյ և յետս հարաք զիրաւունս պատուիրանաց նորա – 242. Այսու զպտուղ շրթանց մերոց խոստովանելով յանուն նորա պահանջէ սպառնալեօքն և խոստմամբքն: - 256. անդ հասեալ քաջացն մերոց եղբարցն երեցունց ազատագունդ սակաւաձեռն գրոխիւ ի ձմեռնային ժամանակի, և ընդ լրթնատեսիլ լուսոյն վազս ի վերայ եղեալ՝ հանին ընդ սուր յոլովս քան թէ սակաւս: - 372. առանց ի տանջանս և ի չարչարանս լի դառն հարուածոց մտանելոյ հաւանեալ մեզ և օրէնսդրին մերոյ Մահումաթայ – 244. Բայց մեզ կայ առաջի ասել վասն Ջափրայ և չար գործոց նորա, անգիրս մնացեալ յայլոց, զոր կատարեաց ի վերայ աշխարհիս Հայոց երկայնագոյն ժամանակաւ և անըմբերելի նեղութեամբ ի մերս հանդիպեալ աւուրս, որ էր Հայոց Ց թուական: - 168. եկեալ հասեալ վրէժխնդրութեան պատիժք, վասն անօրէնութեանց մերոց զոր գործէաք առ հասարակ ի փոքրկանց մինչև ցմեծամեծս. – 196. Եւ ասէին այնոքիկ զորոց և բանս է, եթէ ,,ի մասն ինչ լերինն յայնմիկ հասեալք բազումք ի մերոց – 48. և ըստ մեղաց տանն Արշակունեաց առաջին թագաւորացն մերոց հետազօտեալ լինէին, գնային ոտնխեթի,/ճիշտը՝ոտնխթի/ գայթ ի գայթս և աղտեղասէրս – 182. և անընդունակք լինէիք՝ որ ի մէնջ առաքեցեալքն հազարապետք և վերակացուք աշխարհիս մերոյ և խնամատարք արքունի հոգաբարձութեան գային առ ձեզ. – 244. և ասէ, ,,եթէ աջողեսցին քեզ խորհուրդ մեր, զոր խորհեցաք ի վերայ Հայոց և իշխանաց նոցա, և ըստ ախորժակաց մերոց ի գլուխ ելանիցեն, որ ինչ կամք յօժարութեանց մերոց ըղձանայցեն- 184. և ասէ, ,,եթէ աջողեսցին քեզ խորհուրդ մեր, զոր խորհեցաք ի վերայ Հայոց և իշխանաց նոցա, և ըստ ախորժակաց մերոց ի գլուխ ելանիցեն, որ ինչ կամք յօժարութեանց մերոց ըղձանայցեն- 184. և բազում ազգք և թագաւորք են զոր նուաճեալ ունիմք ընդ ձեռամբ մերոյ տէրութեանս. – 244. և զազգատոհմ մեր ընդ մեծ նեղութեամբ պաշարէիք և աշխարհի մերոյ աւերիչք գտանէիք և հարկացն եղելոց խափանիչք լինէիք: - 244. և թէ ի պատերազմին յայնմիկ հասանիցէ զմահուն ընդունել զվճիռ՝ իսկ ըստ յաղթութեանն զխոստովանողականն ժառանգել անուն, զօրանալ զօրութեամբ ի զօրութիւն խաչին Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ: - 400. և ի մատնելն մերում լարօք հնգետասան՝ հաւք երկու պատահեցին մեզ – 50. Եւ իբրև ետուն զթուղթն կարծեցեալ իբրև յերեսաց արքայի՝ ,,ընթերցիր զայդ, ասէ, մի՛ ինչ ընդ մեղադրութեամբ արկաներ զիս, և կարծել նենգութեամբ գնալ առ քեզ և դրժել ինչ քեզ և ստել երդմանց /236/ մերոց. – 238. և խոշտանգեսցես զնոսա գանիւ և բանտիւ և պէսպէս տանջանօք սպառնալեօք և ողոքանօք և ընչից պատրանօք արկցուք զնոսա ի ներքոյ կամաց թագաւորութեան մերոյ. – 196. և կալցուք ուխտ խաղաղութեան /136/ ի մէջ մեր երկոցունց, և անշուշտ լիցի այս երդումն և պայման ի մէջ մեր և որդւոց մերոց յետ մեր թագաւորելոյ,,: - 138. և հանդերձեալ աշխարհին պսակելոց է ի Քրիստոսէ, հանդերձ տիկնաւն Հեղինեայ ընդ ամենայն սուրբս Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ. ամէն: - 80. և ոչ են կամք իմ փութալ պատմել ընդ գրով փակել զկործանումն տերանց իշխանաց մերոց - 240. Եւ ոչ ոք այսքան աղէտս տարակուսանս հասոյց ի վերայ մեր և ի վերայ ազգի և զօրաց և զօրավարաց մերոց, որչափ գործեաց Աշոտ իշխան Վասպուրական: - 198. և պաշտեսցեն զօրէնս մերոյ պատգամաւորին և օրէնսդրին: - 196. զի է անդ լիճ մի մեծ մօտ ի տեղին, որ էր տեղի ասպարիսի ճակատամարտ զօրու նահատակութեան քաջացն մերոց իշխանացն Վասպուրականի – 226. զի թէպէտ դառնալով դարձան յայտնապէս յերկրպագութիւնն Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ՝ այլ զկանոնական սահմանադրութիւնսն ոչ բերելով ուղղակի, ոչ միայն Աշոտ, այլ և ամենայն իշխանքն Հայոց, որք գերադարձքն եղեն. – 336. Զի ոչ թէ

վասն աստուածպաշտութեան ձերոյ կամ բարեգործութեան և սրբութեան արար Աստուած զայս այսպէս, այլ վասն մերոյ ամբարշտութեան ի Տէր. – 144. զոր շինեալ էր սրբոյ Լուսաւորչին մերոյ Գրիգորի ի դառնալն նորա ի ձեռնադրութենէ քահանայապետութեանն: - 100. զՓրկչին մերոյ Տեառն Յիսուսի Քրիստոսի զըստ մարմնոյ ազգաբանութիւնն գրելով աւետարանիչն Մատթէոս - 16. ընդ ակամբ հայելով, թէ գուցէ ճողոպրեալ ելանիցէ ի ձեռաց մերոց, կամ ի գիշերամարտս յանկարծ հասանիցէ ի վերայ մեր մեծամեծ ոճիրս գործիցէ: - 202. ի բազում ժամանակաց լեալ թագաւոր նախնեաց մերոց և մինչ առ մեզ հասեալ – 244. կարծեաց համանգամայն զբոլոր պաշտօնեայս Քրիստոսի ի բաց վճարել ի հաւատարիմ երկրպագութենէ ճշմարտին Աստուծոյ տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի. – 264. կարծէր իւրով զօրութեամբ զօրանալ ի վերայ կործանմանն Հայոց, ի մոռացօնս եղեալ հատուցումն մեղաց մերոց ի ձեռանէ Տեառն, որպէս Իսրայէլին ի հնումն առ Սեդեկեաւ զՆաբուքոդոնոսորայն: - 326. Հերովդէս այլազգի որդի Անդիպատրեայ Ասկաղոնացոյ և մօր Եւպատրեայ Արաբացոյ, թագաւոր Հրէից, յաւուրս ծննդեան տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի: - 78. միայն թէ ընդարձակեսցես մեզ և տոհմի մերոյ, բնակաց երկրի մերոյ՝ մնալ յիւրաքանչիւր տունս բնակութեանց կալ խաղաղութեամբ – 212. միայն թէ ընդարձակեսցես մեզ և տոհմի մերոյ, բնակաց երկրի մերոյ՝ մնալ յիւրաքանչիւր տունս բնակութեանց կալ խաղաղութեամբ – 212. Յետ համբառնալոյ Փրկչին մերոյ և վախճանի բարեպաշտ թագաւորին /78/ Աբգարու, թագաւորեաց Անանուն որդի Աբգարու – 80. Յղէին պատգամս առ որդիսն Իսմայէլի և ցուցանէին զմտերիմ հարազատութիւն, թէ ,,որդիք Աբրահամու եմք մեք և դուք, եղբարք. պարտ է ձեզ գալ յօգնականութիւն մեզ, և առցուք զերկիր ժառանգութեան մերոյ,,: - 156. յորոյ աւուրս Փրկչին մերոյ տեառն Յիսուսի Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ մարմնով յաշխարհի երևումն եղև - 76. յորոյ աւուրս Փրկչին մերոյ տեառն Յիսուսի Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ մարմնով յաշխարհի երևումն եղև - 76. յորոց աճմամբ յառաջանայ կարգն և գայ հասանէ ի Սենեքերիմ արքայ, առ Եզեկիայիւ Եբրայեցւոցն առաջնորդաւ և առ մերովն Հարամայիւ: - 14. նորին հրահանգեալ կրթարանի ուսումնասիրութեանն վարժիւք ոռոգացեալ, այր քաղցրաբարոյ և հեզահայեաց, հասարակաբար առ հասարակ զինքն վարկանելով, արտաքոյ ամբարտաւանական բարձրայօնութեանն՝ կալով յաշտիճան հեզոցն, դրուատեալ ի փրկչէն մերմէ Յիսուսէ Քրիստոսէ: - 376. որ յանուն Փրկչին մերոյ շինեալ էր յիշխանէն Բագարատայ, ի ծախս մեծամեծ զանձուց իբրև Յ հազարաց: - 190. որպէս ասէ Պօղոս առ Տիմոթէոս, ,,մի ամօթ համարիցիս զվկայութիւն Տեառն մերոյ,, - 260. որպէս ընթեռնուք ի բանիբուն գրակարգութեանն Մովսէսի տիեզերահռչակեալ վարդապետի և քերթողի և մերոյ լուսաւորութեանցս հաստատագոյն յօրինողի – 96 Ուստի և մեք ըստ կարի մերում անցեալ գտաք զհամառօտութիւն զրուցատրութեանս – 122. ուր զսեղանն սուրբ և զգաւազան հովուական և զմատանին պատկերեալ և զգօտին աշխատասէր միջոյն թողեալ ի հանապազորդ յիշատակ լուսաւորութեանն մերոյ հօրն: - 104. Սա կեցեալ ամիսս Ը կամ Թ յաթոռ հայրապետականին՝ փոխի յաթոռ առաքելական պատուադրութեանն ի փրկչէն մերմէ խոստաբանեալսն: - 376. Սաստիկ և վտանգաւորք և լի դառնութեամբ որ ինչ ի ճառի աստ են յիշատակարանք, սակս յանձնառութեան մեծ նախարարացն և իշխանացն մերոց. – 240. Փութաճեմ ընթացող արշաւանս ի վերայ ձգեալ՝ հասանել ի լեառն տեառն և ի տուն Աստուծոյ մերոյ, ըստ յորդորման մարգարէիցն – 392.

ՄԵՐԹ - Մերթ տապալէր իբրև զօձ, մերթ գոչէր իբրև զառիւծ, և իբրև զխոզ վայրենի կնչէր կոնչէր, փրփուր ի վեր բերելով, զատամունս կրճտելով. -270. Մերթ տապալէր իբրև զօձ, մերթ գոչէր իբրև զառիւծ, և իբրև զխոզ վայրենի կնչէր կոնչէր, փրփուր ի վեր բերելով, զատամունս կրճտելով. - 270.

ՄԵՐԺԵԱԼ - ,,ի հայրենեացն արտաքս հանեալ էք ի ժառանգութենէ և մերժեալ ի բաժնէ եղբայրական հասէ. զա՞յս ևս բռնազբօսել ջանայք, զոր Աստուած ժառանգեցոյց ինձ: -330. մի՛ յամառիք զհետ Արշակայ և բնաւ սպառ սպուռ մերժեալ լինիք ի հայրենեաց

բնակութենէ – 110. Սոքա մերժեալք ի տէրութենէն իւրեանց, զոր տուեալ էր Տիգրանայ և Կիւրոսի՝ կէին անկարգաբար զինչ պիտկէն մինչ ի Կիւրոս Շահակեան: - 72. ստացան բարեկարգաբար զարդարել զմերկացեալն ի բարեզարդութենէ, զմերժեալն և զհեռացեալն ի հայրենեաց և ի տանց՝ յանձնիւրս առնել դարձումն. – 388.

ՄԵՐԺԵԼ - գուցէ յորժամ կատարիցեն զչարիսն զոր խորհեալ են ի վերայ քո, որպէս լուաք ի հաւատարմաց իւրեանց՝ օժանդակութեամբ Արտաշէսի մերժիցեն և զզարմ և զզաւակ քո ի թագաւորութենէ Ասորոց: - 82. զի այնու դիւրաւ կարասցեն հերքել մերժել ի բաց կալ ի սուրբ հաւատոյ պարկեշտ կրօնից քրիստոնէութեան: - 124. զոր արհամարհեաց մերժեաց Աբգար - 80. զորս վաճառակուր արարեալ յօտար ազգս, վարել ի ծառայութիւն, գնալ հեռանալ մերժել ի տանց, հայրենի ժառանգութենէ իւրեանց: - 262. մերժել հեռանալ ի ճոխ և ի նազելի եղբարցն պատուաւորաց, ի պարոյ կացեալ ազատագունդ ազգի ազգի պերճութենէ – 386. մի՛ ասիցէ այլազգին, որ եկեալ յեցեալ իցէ ի Տէր՝ եթէ մերժելով մերժէ զիս Տէր ի ժողովրդենէ իւրմէ,,. – 224. մի՛ ասիցէ այլազգին, որ եկեալ յեցեալ իցէ ի Տէր՝ եթէ մերժելով մերժէ զիս Տէր ի ժողովրդենէ իւրմէ,,. – 224. ոչ պիտոյացեալ եկամուտ լուսոյ, որով նսեմասցի առ ի հասանել երեկոյին, ոչ ապաժամանութիւն արեգական առ ի մերժել զմութ գիշերի լուսազգեստ ստեղծուածոյն, որ յետ առաջնոցն կարգի և դասու՝ զերկրորդն փոխանորդեցաւ վիճակ, ոչ կերակուր հոսանուտ առ ի լրութիւն տարաբարձ ունակութեանց անապականին, որ դոյզն ինչ փոքրագոյն քան զիրեշտակս գոլ. – 20.

ՄԵՐԺԻԼ - Իսկ Սաթինիկ ունկնդիր եղեալ խրատու սրբոցն՝ ոչ ի բաց մերժեցաւ ի կռոցն Աստղկայ անուանեալ պատկերին – 88.

ՄԵՐԿ - և մերկ կապուտ կողոպուտ առնէր զնոսա, մինչև զարմանալ զօրավարին ընդ սորայս քաջութիւն՝ գրէ առ Միքայէլ թագաւորն Յունաց զեկուցանելով վասն նորա: - 302. Եւ թողին զնոսա արք իբրև ԴՌ, վիրաւորք, բոկք և մերկք և հետևակք: - 150. և արևն ի վերայ հասեալ սպառազէն զարդուն՝ և մերկ սուսերացն փայլեալ՝ ճառագայթս արեգակնայինս յինքեանց ձգէին շուրջ զլերամբն. – 208. Եւ մեկնեալ զզօրսն ի նմանէ ընդ կողմն Ապահունեաց, մերկ ի զինէ և յասպազինէ թողեալ, ոչ առնել այլ կողոպուտ, գնացին աղխիւ և երիվարօք իւրեանց: - 346. զի սուսեր մերկ ի ձեռին ունի, և միայն առանձին գայ զհետ մեր – 230. ձայն բարձեալ արտասուալից առ Դերենիկն, և զսուսեր մերկ ի ձեռին ունելով, և վաղր և սակր մի՝ ասէ. ,,որդեա՛կ իմ Դերենիկ, ողջոյն քեզ, ողջոյն քեզ, ողջոյն քեզ. ես ելի գնացի ի յաշխարհն Յունաց,,: - 320.

ՄԵՐԿԱՆԱԼ - և ձերբակալ արարեալ մերկանան ի զինէ և յասպազինէ և տանին կացուցանեն առաջի Կիւրոսի. – 66. և ելեալ Աղան գնաց առ սուրբն Սահակ, և զէնընկեց եղեալ առաջի նորա՝ մերկանայր գհանդերձն զինաւորական - 112. Եւ մի ոմն մերկանայր զկօշիկս ոտիցն նորա. և հարեալ աքացի զվատ այրն հանդէպ սրտին՝ և սպան զնա: - 304. զոր չառեալ յանձն սուրբ տիկնոջն Համազասպուհեայ՝ տանին հանեն ի բարձրաւանդակ ամրական բերդաքաղաքն, մերկանան ի հանդերձից, զի քրիստոսեան փառօքն զգեցցի. – 102. իսկ իբրև նա ըմբռնեցաւ, և գիտաց զօրավարն եթէ ոչ ոք այնուհետև յիշխանացն Հայոց մնաց, որ ոչ համագունդ ժողովեալ են առ նա՝ մերկացաւ յայնժամ զպատրուակ կեղծաւորութեանն, զոր սերմանել էր սատանայ ի սիրտ առնն: - 296. Յայնժամ մերկասցի արեգակն զլոյս իւր ի քէն և զգեցուսցէ քեզ խաւար. – 148.

ՄԵՐԿԱՑԵԱԼ - ապա նոքա մերկացեալ զկեալն կասկածանօք առ Ապումրուան՝ գան առ նա առանց ակնածութեան. – 364. Եւ առ չժուժեալ այնպիսի վտանգաւոր նեղութեանն, արիաբար հասեալ ի կիրճս ձորոյն և մերկացեալ զսուսերն՝ յարձակեցան ի վերայ երիվարացն – 220. և մերկացեալք ի մէջ ամբոխին … ի բաց ընկեցին զհանդերձս ծածկոյթս ապականագործ հնութեան մեղացն – 266 և յաւեր դարձան գեղք և ագարակք և աւանք, ի բաց մերկացեալ զզարդ և զբարեձևութիւն, և ընդ ազգականութեամբ փակեալ զանազան բոյսք և տունկք, որ ի վերայ երեսաց երկրի. – 238. յայնժամ մերկացեալ և ի բաց եդեալ զաշխարհական պատրանաց զբաղումն՝ և էանց գնաց ի վեր քան զերևելիսս – 284.

ստացան բարեկարգաբար զարդարել զմեր<u>կ</u>ացեալն ի բարեզարդութենէ, զմերժեալն և զհեռացեալն ի հայրենեաց և ի տանց՝ յանձնիւրս առնել դարձումն. – 388.

ՄԵՐԿԵԼ - և մօտ եղեալ <u>մերկեաց</u> զսուսերն և զսաղավարտն և զզրահսն, զոր արկեալ էր զանձամբ – 228. և եհար սատակեաց Ապումկդէմ ի միում ասպատակի Ը այր, և զերիվարս նոցա, և զէնս և զզարդ <u>մերկեաց</u> ի նոցանէ, եհար զայլազգիսն ի հարուածս մեծամեծս և ինքն դարձեալ ասպատակեաց զկնի նոցա: - 304. Եւ յերկարեալ սպարապետին /282/ խօսել ընդ զօրավարին՝ ի բաց <u>մերկեաց</u> զպատրուակ սրտմտութեան ի սրտէ նորա: - 284.

ՄԵՐԿՈՒԹԻՒՆ - և է զգեստ նոցա ասուիս ի ծածկոյթ <u>մերկութեանն</u>, և օդ ոտիցն հնարաւորեն զձև կաւշկաց, ի մորթոց այծից կազմեալ – 192.

ՄԵՐՁ - Այլ իբրև այն ինչ <u>մերձ</u> լինէր ամրոցն ի պաշարումն՝ Ամդայինն Յիսէ, որ Շեհի որդին, որ զզօրապետութիւնն Հայոց ունէր, ճանաչէր՝ ի հրապոյրս Մանազաւեան պետոյն և Ութմանացն ելեալ՝ երագապէս եկն եհաս ի վերայ Աշոտի ԺԵ հազարաւ հեծելօք վառելովք. – 334. Այլ և Վահան Ամատունեաց գաւառին փախստեայ եկեալ ի ձորն, որ <u>մերձ</u> է յամրոցն, ուր տէրն իւրեանց կայր:- 208. ապա հնարաւորեալ պատիր խաբէութեամբ ի կատարումն հասուցանել զխորհրդոյն /346/ զանհաստատ իմացմունսն, և գնաց եմուտ յամրոցն, և զհիւանդութեան կեղծաւորութիւն <u>մերձ</u> առ մահ եդ առաջի: - 348. Դարձեալ նմին նման ասէ Պօղոս, զօրինացն ստորոգելով գրաւորութիւն, այսպէս ասելով, ,,<u>մերձ</u> է բան ի բերան քո և ի սրտի քում, այսինքն է /256/ բան հաւատոց զոր քարոզեմք,,. – 258. եկեալ հասեալ աւուր կորստեան <u>մերձ</u> առ դուրս մեր – 196. Եւ այլք <u>մերձ</u> կացեալ առ Դերանիկն՝ ամբաստան լեալ Աշոտոյ կորապաղատէ, որպէս թէ նախանձու լցեալ, և քսութեամբ վարէր ի մէջ հազարապետին, և թէ արկանել ևս ջանայր զնա յիշխանութենէ անտի նորա: - 342. Եւ Գուրգէն Արծրունի և Մուշեղ Բագրատունի, և ինքն փութացաւ հանդերձ կաթողիկոսիւն, եկն բանակեցաւ յամուրն <u>մերձ</u>, ուր էր արգելեալ Դերանիկն: - 348 և դարձեալ եդին ի վերայ ի տեղւոջ վկայութեանն նորա. ի Գոռոզու <u>մերձ</u> ի լեառն Քշիթ, ուր էր բանակ այլազգեացն: - 290. Եւ ելեալ գնաց զհետ կոչնականացն ի գութ հարազատութեան, և ի կարծիս սաստիկ հիւանդութեան, թէ <u>մերձ</u> ի մահ անկեալ դնիցի, ըստ ստուգելոյ կոչնականացն: - 348. և եհան զզօրսն մինչ <u>մերձ</u> ի գլուխ լերինն և ընդ նոսա նշանս բազումս, իբրև Ռ արանց ընտրելոց քաջ երիվարօք. – 284. Եւ զի էր պաշարել նորա յայնժամ զքաղաքն Մանազկերտ Ապահունեաց աշխարհին, որ ի ձեռս Ապլբառայն էր, և ածեալ հասուցեալ <u>մերձ</u> ի պաշարումն. և ի հասանել գուժկանացն եթող զնոսա, տալով նոցա հրովարտակս ի խաղաղութիւն: -348. Եւ կուտեալ զբազմութիւն զօրացն <u>մերձ</u> ի քաղաքն որ էր ձմերոց իշխանին Հայոց՝ անցանէր բանակէր ամենայն զօրօք իւրովք. – 172. Եւ մինչ նոքա դեռ չև հասեալ էին <u>մերձ</u> առ գունդն Հայոց՝ փութացաւ զօրավարն Գուրգէն յղեաց դեսպանս առ Ապուհեշմ և որ ընդ նմա զօրագլուխքն՝ աղաչել ի խաղաղութիւն – 230. Եւ յելանելն նորա և մօտ լինել ի սահմանս Հայոց զօրօք բազմօք, <u>մերձ</u> ի սահմանս Տարունոյ, Առաջին կոչեցեալ Հայոց՝ իշխան Տարունոյ Բագարատ … առաքէ զոմանս ի մեծամեծաց իւրոց ընդ առաջ նորա պատարագօք ոսկոյ և արծաթոյ և պատուական հանդերձից, համոզեալ մի ելանել յերկիրս Հայոց: - 170. Եւ որք <u>մերձ</u> առ պարսպօքն զճակատն վառէին և զմարտն գրգռէին՝ զգեստն ինքեանց յասուէից կազմեալ – 208. Եւ փախեաւ Յազկերտ յերեսաց /164/ նոցա և ոչ կարաց ճողոպրել. քանզի հասին զհետ նորա <u>մերձ</u> ի սահմանս Քուշանաց, և կոտորեցին զամենայն զօրս նորա. – 166. թէ ,,<u>մերձ</u> է բան ի բերան քո և ի սրտի քում, այսինքն է բան հաւատոյ զոր քարոզեմք,, - 258. իբր թէ <u>մերձ</u> առ երկնիւքն իցէ. – 48. Իսկ իբրև եհաս Բուխայ զօրօք բազմօք <u>մերձ</u> ի սահմանս նոցա, և գրեաց հրովարտակս դիմօք խաղաղութեան՝ դառնալ սիրով միաբանութեան ի հնազանդութիւն արքային – 274. Իսկ իշխանն Աշոտ և եղբարք իւր խոյս տուեալ զկողմամբքն Փոքր Աղբագոյ, <u>մերձ</u> առ յամուրսն Ջղմար և Սրինգ: - 372. Իսկ իշխանքն զհետ մտեալ փախստէիցն անկելոցն յամուրսն՝ ածեն <u>մերձ</u> ի պաշարումն զքաղաքն և զամրոցն 176. Իսկ Վահրամ տեսանէր

զնա մերձ առ սպանդանոցն. – 222. հրաման տուեալ ամենեցուն, զի իբրև մերձ լինիցի գարնանային ժամանակն՝ փութով առանց յապաղանաց առ նա հասանիցեն ամենայն պատրաստութեամբ: - 262. Յայնժամ հրովարտակս արարեալ, պնդադեսպանս արձակեալ ընդ ամենայն սահմանս իւրոյ տէրութեանն … և մերձ ի սահմանս Սակաստանի՝ առ զօրս և զօրագլուխս, աշխարհակալս, գաւառապետս քաղաքայինս, հազարապետս կողմնակալս մեծամեծս աշխարհաց. – 198. որ տիրէր յայնժամ Արզնայ և ներքոյ կողմանն Աղձնեաց մերձ ի սահմանս Տարունոյ: - 172.

ՄԵՐՁԱԿԱՅՔ - հնազանդեցուցին և զամենայն բնակիչս սահմանացն մերձակայից, և զապստամբսն միահաղոյն բարձին սրով: - 160.

ՄԵՐՁԱԻՈՐ - „ի սկզբան թագաւորութեան նախնեաց մերոց, յորժամ ետ Աստուած զաթոռ բազում թագաւորաց ի ձեռս նոցա, և մինչ առ մեզ հասեալ՝ ոչ ոք զօրեաց կալ ընդդէմ մեր, ոչ ի հեռաւոր աշխարհաց և ոչ ի մերձաւորաց: - 198. մերձաւորսն կեղծաւորէր զբարեկամութիւն, և առ հեռաւորսն բարձրացուցանէր զչարութեան սպառնալիս: - 270. և վիշապաձայն որոտալով աի արկանել հեռաւորաց և մերձաւորաց: - 200. Եւ այն ինչ ընդ ջեռնուլն արեգականն, մինչ ագևորեալքն մտանէին զառաջեաւ ամիրային, որպէս որսոյ ինչ պատճառանօք հեծեալ յընտիր երիվարս հանդերձ մերձաւոր հարազատօք իւրովք և ազատովք յընտրելոցն Վասպուրականի՝ ելեալ մեկնեցաւ իբրև վտաւանս երկուս. – 342. և հասեալ դաւող մահ նորա ի յԱնակայ իւրոյ մերձաւորէ: - 92. և օրհնեաց զամենեսեան զհեռաւորս և զմերձաւորս յանձն արար շնորհացն Աստուծոյ – 254. օրհնեցաւ և դրուատեցաւ ի հեռաւորաց և ի մերձաւորաց, բնակաց և եկաց աշխարհիս: - 312. Ընդ որս զչարեալ նախարարացն Ներսէհի՝ գրգռեն զոմն ի մերձաւորաց Ներսէհի, Դարէի անուն. – 82.

ՄԵՐՁԱԻՈՐՈՒԹԻՒՆ - Իբրև յանդիման եղեն դեսպանքն մեծ /172/ իշխանին Աշոտոյ, և ընթերցաւ զգիր պաղատանացն և զյիշատակարան նախնեացն, և զմերձաւորութիւն հարազատութեանն և զկապակցութիւն ուխտին … համագունդ ժողով առնէր ամենայն աշխարհին և ամենայն նախարարօք Վասպուրական տէրութեանն: -174.

ՄԵՐՁԵՆԱԼ - Եւ եղև ի մերձենալն նորա ի բանակն՝ եհան ընդ առաջ նորա գունդ գունդ զօրաց. – 236. Եւ եղև իբրև ձմեռն փոքրացաւ և ժամանակ գարնանային եղանակին մերձեցաւ և օդն մառախլաձև միգախառն յստակեցաւ - 268. որք և ի մերձենալն անգամ տանջեալ լինէին յաներևոյթ զօրութենէն – 50.

ՄԵՐՇԱՊՈՒՀ - առաջապահեստ ճանապարհորդութեանն արարեալ զՄերշապուհ Արծրունի զօրավար Հայոց և զՎահան Ամատունի և եղբայր Մեհուժանայ՝ տարեալ հանգուցանեն ի տեղւոջ հայրենեացն վկայարանի ի Թորդան: - 108. Ի նմին ժամու զգացեալ վասն նորա մեծ իշխանին Արծրունեաց Մերշապհոյ, որ յայնժամ ի Տմորեացն ամրանայր բերդի՝ յղէ առ նա ելանել գնալ ի սահմանացն յայնոցիկ. – 130. մինչ կալ մնալ միայն երեսուն արանց ընդ քաջին Վահանայ, Մերշապուհ և Յաշկուր Արծրունիք, և Կամսարն Ներսէհ, և ի տանէն Ամատունեաց՝ զորոց զանուանսն անգիտանամ – 134.

ՄԵՐՇԱՊՈՒՀ ԱՐԾՐՈՒՆԻ - առաջապահեստ ճանապարհորդութեանն արարեալ զՄերշապուհ Արծրունի զօրավար Հայոց և զՎահան Ամատունի և եղբայր Մեհուժանայ՝ տարեալ հանգուցանեն ի տեղւոջ հայրենեացն վկայարանի ի Թորդան: - 108. մինչ կալ մնալ միայն երեսուն արանց ընդ քաջին Վահանայ, Մերշապուհ և Յաշկուր Արծրունիք, և Կամսարն Ներսէհ, և ի տանէն Ամատունեաց՝ զորոց զանուանսն անգիտանամ – 134.

ՄԵՔԵՆԱՅ - Եւ զայլս ազգի ազգի զինուորք ունէին վաղերք և վակուրք, սուսերք և սուինք, տապարք և վիրգահանք, մեքենայք և ռմբաքարք, վահանք և նիզակք: - 208. Եւ ի բազում յուզիցն և ի խնդրոցն և զօրաժողովն լինելոյ և պատերազմ ընդդէմ վառելոյ և զձև ամրական մաքառմանցն յարդարելոյ և բռնալիր ուժեղագոյն մեքենային բախմանց քարձգութեանցն, զոր և ընդունայն աշխատութեամբ վարանեալ, անըստնանելի /հավանաբար՝ անստանալի/ մնալով ամրոցին՝դառնայ յիւր իշխանութիւնն: - 326. և կանգնեցին պատնէշ և կուտեցին քարինս և կանգնեցին մեքենայս և կացին ի

պատրաստութեան: - 280. և մինչ ոչ ելին ի գլուխ կարծիքն, այլ իբրև զմեքենայ ինչ յամուր անդամանդեայ պարսպէ ի բաց դառնայր – 250. Իսկ ի չորրորդ ամին դարձեալ ի բարձրագոյն քան զառաջինն կազմեալ զմեքենայս չարին արկանել զԳրիգոր ի քուրայս նեղութեան. – 252. Այլ և հուր և ծծումբ նաւթիւ բարձեալ ի գործ պատերազմին, և զլոյծ բնութիւնն յանօթս ապակեղէնս եդեալ, և մանր զծծումբն ընդ նմին խառնեալ, եդեալ ի պարսատիկ մեքենայից, և զհուրն առ ընթեր նմին, հնարաւորեալ արկանել զամրոցաւն: - 208.

ՄԵՔԵՆԱՒՈՐ - զոր սարսափեմ և հիացմամբ մեծաւ յապուշ կրթին միտք իմ ընդ ժուժկալութիւն այնքանեաց բազմահնար մեքենաւորդ չարչարանաց. – 106.

ՄԷՋ - և ագուցեալ զոտս պատրաստութեամբ Աւետարանին խաղաղութեան և սուսեր ընդ մէջ ածեալ զբանն Քրիստոսի, որ հատու է քան զամենայն սուր երկսայրի – 252. և դեռ զիւրաքանչիւր սուսեր ածեալ ունէին ընդ մէջ իւր և վահան ի վերայ թիկանց եդեալ. – 220. և սուսեր ընդ մէջ ածեալ, և հեծուցեալ ի մեծազարդ ջորւոջ, և նժոյգս առաջի և զկնի ի զարդ և ի զէն սպառազինեալ և ձայնք փողոց և դոփիւնք թմբկաց և այլ երաժշտական գործոց հնչեցուցանէին շուրջանակի. – 236. կապարճս և աղեղունս պատրաստականս զառաջեաւ ի նիւսն ունելով, և զարդս ոսկեզարդս և արծաթագործս և կամարս ընդ մէջ ածեալ – 208. վահան ի թիկունս եդեալ, սուսեր ընդ մէջ ածեալ, նիզակ ի ձեռին ունելով - 208. և սուսեր ընդ մէջ ածեալ զբանն տերունական, զոր ասացն, թէ ,,յորժամ մատնիցեն զձեզ, մի՛ հոգայցէք թէ ո՛րպէս, կամ զի՛նչ խօսիցիք – 204. ուր զսեղանն սուրբ և զգաւազան հովուական և զմատանին պատկերեալ և զգօտին աշխատասէր միջոյն թողեալ ի հանապազորդ յիշատակ լուսաւորութեանն մերոյ հօրն: - 104. և ետ բերել նմա ըստ օրինի գլխապետութեան սուսեր իշխանական ընդ մէջ արկեալ և գօտի արիական շրջապատեալ զմիջաւ, քուրք խիզախողք և երիվար բարձրավիզ, ոտնատորոփ, խրոխտալիր, յարմարական առ ընթացս պատերազմականս: - 308. Եւ զգեցոյց նոցա հանդերձս և կանգնեաց նշանակ իշխանական և էած սուսեր ընդ մէջ և կամար ականակապ և երիվար ընտիր մեծազարդ. – 314. և վառեալ զինքեանս յընթացս պատերազմին, զգեցեալ զզրահս արդարութեան և պնդեալ զմէջս ճշմարտութեամբ – 252.

ՄԷՋԵՐԿՐԱՅՍ - քանզի սուրբ նահապետացն տասանց բնաւ ոչ երբէք ումեք երևի ասել ի Մէջերկրայս ունել բնակութիւն: - 30.

ՄԹԱՆԱԼ - Յայնժամ թանձրացեալ մթասցի, բալ և մառախուղ խաւար ի վերայ լերանց և դաշտաց քոց. – 148.

ՄԹԵՐ - Եւ բացեալ զմթերս գանձուցն բաշխէր առատապէս ամենեցուն իւրոց սպայիցն: - 168.

ՄԹԵՐԵԱԼ - և քանդեալ աւերեաց զամենայն ապարանս թագաւորին և այրեաց զնոսա հրով, և բազում գանձս մթերեալս յափշտակեաց անչափ աւարաւ գանձս ոսկոյ և արծաթոյ և հանդերձից, և անասուն բազում յոյժ, և բազմութիւն գերեաց իբրև զաւազ ծովու անթիւ: - 150. Եւ քանզի յոյժ անկասկածելի էր ամրոցն, և գանձս ոչ սակաւս մթերեալ ի նմա ի բազում ամաց – 346. որով ժամ ի դէպ իսկ է, առ յայնժամ զարժանապէս նոցա ասել փոխարէն և անմեղադրելի բազմաց, եթէ այնչափ մթերեալ համբարք կերակրոց կուտեցին ի հալոցսն Բէլայ – 38.

ՄԺԱ - իսկ զՆախճաւան քաղաք և զԳողթն գաւառ հանեալ էր ի Վասպուրականէ բազում ժամանակօք յառաջ, ՄԺԱ ամօք, յամի այրման եկեղեցւոյն Գրիգորի և վտանգաւոր մահու զօրացն Հայոց: - 390.

ՄԺԵ - Քանզի ասեն սկիզբն աստուածոց՝ զհին ոմն Բելոս, հայր Դիայ, որ կոչի հայերէն Արամազդ՝ ՄԺԵ բիւր ամաց աւուրս ունել և ևս յառաջ. – 36.

ՄԻ[1]/թվ./ - Երէց մի Շապուհ անուն, և մի ոմն յոռամկաց ձորոյն՝ լնուլ զթիւ գնդիցն - 202. և ըստ Եսայեայ՝ թէ ,,բարբառոյ միոյ հազարք կորիցեն, և ի բարբառոյ հնգից բազումք փախիցեն,,: - 202. զի գործ մի գործեմ ես յաւուրս ձեր, գործ որում ոչ հաւատայցէք, թէ ոք պատմեսցէ ձեզ: - 200. իսկ եթէ մի յանդամոցն կորիցէ՝ զպատահումն խեղութեան ընդունիցի, այլ ոչ ի բաց դարձցի կենդանի: - 194. սոցա ի թիկունս հասեալ և հովիւ մի՝

պարսատկաւ քարինս ի վերայ արկանէին. – 202. Բայց որդին Շեհայ ի մտանելն ի Պարտաւ՝ եթող անդ քաղաքապետ զմի ի հաւատարմաց իւրոց Յամանիկ ոմն: - 338. բանսարկուք ոմանք հրապոյրս պղտորս քսութեան ածէին տանէին ի միոջէն առ միւսն, որպէս թէ զչարիսն իրերաց առ հազարապետն խորհել նիւթել յայտ ածէին և զպատճառն զմիմեամբք արկանէին ի գաղտնիս քրթմնջելով: - 342. յաւուր միում … ետ հրաման իշխանն առնն կորովի եղբօր իւրոյ Աբասայ Հայոց սպարապետի՝ վառել պնդակազմ պատրաստութեամբ, զօրու և զինու և զարդու ամենայարդար հնարաւորութեամբ, որպէս օրէն է նահատակաց քաջ արանց – 344. և զի մի՛ մի ըստ միոջէ ասացից – 46. Եւ դարձեալ պատասխանի ասէ, մի՛ տալ տեղի՝ լսել հրամանի թագաւորին. թէ վտանգ ինչ հասանէ՝ կրել հանգոյն զինչ կրեցինն: - 132. ,,են ոչխարք իմ, որ ոչ են յայսմ գաւթէ, և զայն ևս պարտ է ինձ ածել այսր, և ձայնի իմում լուիցեն և եղիցին մի հօտ և մի հովիւ. – 224. ,,լեառն մի է յոյժ անհնարին բարձր, որոյ անդր քան զնա չի՛ք բնակութիւն մարդկան,,. – 48. Այլ ճշմարտագոյնք են Սողոմօնեանքն, զի ասէ, ,,վա՛յ միումն. յորժամ գլորիցէ, ո՞ յարուցանիցէ զնա,,. և եթէ ,,լաւ են երկուք քան զմի, զի եթէ միովն գլորիցի ոք՝ կանգնեսցի,,: - 354. ՄԻ՛[1] /թվ./ - Երէց մի Շապուհ անուն, և մի ոմն յռամկաց ձորոյն՝ լնուլ զթիւ գնդիցն - 202. և ըստ Եսայեայ՝ թէ ,, բարբառոյ միոյ հազարք կորիցեն, և ի բարբառոյ հնգից բազումք փախիցեն,,: - 202. զի գործ մի գործեմ ես յաւուրս ձեր, գործ որում ոչ հաւատայցէք, թէ ոք պատմեսցէ ձեզ: - 200. իսկ եթէ մի յանդամոցն կորիցէ՝ զպատահումն խեղութեան ընդունիցի, այլ ոչ ի բաց դարձցի կենդանի: - 194. սոցա ի թիկունս հասեալ և հովիւ մի՝ պարսատկաւ քարինս ի վերայ արկանէին. – 202. Բայց որդին Շեհայ ի մտանելն ի Պարտաւ՝ եթող անդ քաղաքապետ զմի ի հաւատարմաց իւրոց Յամանիկ ոմն: - 338. բանսարկուք ոմանք հրապոյրս պղտորս քսութեան ածէին տանէին ի միոջէն առ միւսն, որպէս թէ զչարիսն իրերաց առ հազարապետն խորհել նիւթել յայտ ածէին և զպատճառն զմիմեամբք արկանէին ի գաղտնիս քրթմնջելով: - 342. յաւուր միում … ետ հրաման իշխանն առնն կորովի եղբօր իւրոյ Աբասայ Հայոց սպարապետի՝ վառել պնդակազմ պատրաստութեամբ, զօրու և զինու և զարդու ամենայարդար հնարաւորութեամբ, որպէս օրէն է նահատակաց քաջ արանց – 344. և զի մի՛ մի ըստ միոջէ ասացից – 46. Եւ դարձեալ պատասխանի ասէ, մի՛ տալ տեղի՝ լսել հրամանի թագաւորին. թէ վտանգ ինչ հասանէ՝ կրել հանգոյն զինչ կրեցինն: - 132. Այլ Քրիստոս իւր ոչ տուն ոչ տաղաւար ասի, այլ մի տէր Յիսուս Քրիստոս, յԱստուծոյ և ի մարդկանէ կատարեալ. – 394. այսր աղագաւ խնամ տարեալ թագաւորին կնոջն՝ զի ոչ ել առ Երուանդ և ոչ միով իւիք պաշտպանութեամբ: - 90. այր հեզ, խոհական, խորհրդական, համեստ ի բանս, համեստ ի նայեցուածս, որ ոչ բազմաց քան եթէ միոյն, այսինքն Քրիստոսի՝ զինքն ծանօթ ջանայր կացուցանել: - 94. անհասական իմն շնորհիւ փառօք և պատուով պսակեալ զմարդն իշխանական ճոխութեամբ՝ վայելեցուցանէ դրախտին, տալով նմա բազմամեայ կենաց սահման իբրև զմի օր - 20. անտի և անդ ոչ ոք զօրէր Զրուանայ թագաւորել. բայց միայն կին մի անուանի Դիոնիսեայ, հարստայեղց վավաշոտ հրամանի բարուք. – 16. Ապա ուրեմն յայտ է ըստ կարգի ասացելոցս, եթէ որ շարժէ զերկնային մարմինն՝ մի է և անբաւ զօրութիւն ունի և անմարմին է և անեղ է անապական, և ինքն ոչ յումեքէ, և այլք ամենեքեանք նովաւ. – 54. Ասէ երանելին. ,,տեսանեմ զքեզ որպէս զմի ի զառանցելոց խելագարեալ որպէս խօսիսդ. – 294. Արդ այսքանեաց վկայութեանց ի մի վայր եկելոց՝ մի ելցուք զհետ առասպելաբանիցն թէ ընդ անկոխն գնալով ճանապարհ. – 260. արդ դու յարուցեալ գնասցես ի մի քաղաքացդ Հայոց, որպէս օրէն է աշխարհակալաց. – 178. Բայց արդ որպէս յառաջագոյն հատուցի զարտաքոյ պարսաւանաց զիս ներքոյ գրել, վասն ոչ ոճով զսրայս կարգել դնել ի շարի աստ զշարագրածս, վասն ոչ բաւելոյ զանչափութիւնն ի մի վայր գումարել յանմասնաւորաբար նշանակութեամբ – 308. Բայց Գրիգոր կեցեալ յետ դարձին իւրոյ զմի ամ՝ մեռանի իւրով մահուամբ: - 310. Բայց դոյզն մի զամբարշտին Մեհուժանայ զյանդգնութիւնսն ի վերայ Հայոց բացայայտեցից ի շարի աստ: - 102. բայց մնայ ի հարստութեան Պտղոմէականն միայն, մինչ տիրել Կղէոպատրեայ կնոջ միոյ եգիպտացւոյ

որ յետ բազում ժամանակաց, մինչև յՕգոստոս կայսր: - 72. Բայց տիկինն Սոփի կեցեալ յետ մահու Դերանկին զտարի մի և զամիսս Ը՝ յաւելաւ առ հարս իւր. – 356. բլուր մի պարսպեալ տաճարախիտ շինուածովք, որոյ հայեցածն առ դաշտակողմն ի վայր կոյս բերի, ի խաղս գետոյն Երասխայ – 392. Գունդ մի հարուստ անցեալ մնացին ի Համբոյրազան աւանի Մարդաստան գաւառի, ուր եպիսկոպոսական աթոռ մարդպետականին յայնժամ փոխեալ դնէր ի Նախճաւան քաղաքէ. – 372. գուցէ ներհակդ առ ընթեր կալով՝ ի միում ժամու բարկացեալ, և զքեզ ևս վարատիցէ: - 46. Գրէ հրովարտակ մի զայս օրինակ: -184. Դէպ եղև միում ի նոցանէ մեռանել, որում կոչէին Աբդլայ. – 158. երկոտասան արդու ալեր և քառասուն ոչխար ի միում գիշերի ուտել Բէլայ. –38. և անծանօթ զարմանալի ծառոյն դէպք՝ ի միում աւուր ունել աճմունս փոյթ ընդ փոյթ. և դարձեալ սուզականութիւնս յանկարծօրէնս լինել – 50. և եկեալ ի մի վայր Գագիկ և Գուրգէն եղբարք համահարք և միով մօր ծնունդք, յերկուց քաջատոհմիկ գահակալութենէ Սենէքարիմայ և Դաւթի – 388. Եւ զօրագլուխ կացուցանէ նոցա զայր մի Բուղայ անուն, ազգաւ թուրք. – 200. և մածեալ պնդեալ իբրև զբլուր պղնձի, իբրև զմի այր, և ասելով միաբան իբրև ի մի բերանոյ. – 136. և մածեալ պնդեալ իբրև զբլուր պղնձի, իբրև զմի այր, և ասելով միաբան իբրև ի մի բերանոյ. – 136. և ամենայն ոք ըստ ազգս ազգս փութայր ի հնարս ինքեանց վաստակոցն մի զմիով ելանել. – 268. և անդ լինէին ժողովեալ ամենայն բազմութիւն աշխարհակոյտ ամբոխից գաղթականաց գաւառացն կողմանցն Աղբակոյ, Զարէիվանի և Ակէոյ և ի լեռնակողմանցն Աղզոյ և Ոտնն Առնոյ, մի կողմն ի Ջողայ լեռնէն և անդր: - 226. և անդ մարգարէն Եզր և թագաւորն Սաղաթիէլ վախճանեալ թաղի ի Մարբակատինա ի բլրակի մի տեղւոջ. – 66. և անյապաղ մինչ այս մինչ այն՝ նոցա հարեալ ընկեցեալ ի զօրացն Պարսից գունդ մի հարուստ արք իբրև ՃԽ: - 128. և արարեալ անդ յոլովագոյն աւուրս իբրև տարոյ միով. – 370. Եւ արդ ՆԺԱ են մարգարէք, որ զվկայութիւն աստուածութեանն Քրիստոսի ստուգաբանեն ճշմարտութեամբ յանցնիւր ժամանակս, իբրև ի միոջէ բերանոյ, թող զԱւետարանն և զառաքեալս նորա: - 246. Եւ ելեալ թագաւորն նստաւ յատենի ի բարձրաբերձ բեմի միոջ, ի մէջ աշխարհակոյտ ամբոխի անհուն բազմութեանն – 242. Եւ ելեալ յիւրաքանչիւր տեղեաց մի քան զմի յառաջանալ ի կոչումն Բուխայի, և ժողովեցան ի մի վայրի և եկին կացին առաջի զօրավարին Տաճկաց: - 296. և եկեալ ի տեղի մի ծովային և զվրանսն և զբանակն զամենայն ի ներքս եդեալ մտանէաք ի նաւսն – 50. և եհար սատակեաց Ապումկդէմ ի միում ասպատակի Ը այր, և զերիվարս նոցա, և զէնս և զզարդ մերկեաց ի նոցանէ, եհար զայլազգիսն ի հարուածս մեծամեծս և ինքն դարձեալ ասպատակեաց զկնի նոցա: - 304. և եղեն իբրև զմի այր կամ թէ իբրև զվէմ մի բլրաձև, արձանացան կարծրացան պնդութեամբ՝ անմատոյց լինել ի նոսա զօրութիւն երկաթի. – 230. Եւ եղև զկնի երից աւուրց անցանելոյ ետուն թուղթ մի տանել առ Գուրգէն, գրեալ Բուխայի լի դառնութեամբ, կնքեալ մատանեաւ արքայի, իբրև այն թէ ի դիմաց արքային և յարքունուստ եկեալ. – 236. Եւ եղև ի միում աւուրց, ի գալ նորա ի նմանէն՝ ձայն օտարոտի, և ազդումն ահագին և դիւական անկեալ ի վերայ /գրքում՝ վերա/ նորա՝ ուշաթափ անկեալ դնէր – 158. Եւ եղև իբրև գումարեցան ի մի վայր ամենայն բազմութիւն զօրացն աւելի քան զՄՌ-աց, և կազմեցին ռազմ և կարգեցին ճակատ – 284. և եղև իբրև զբլուր մի մեծ երկաթի, կամ զվէմ անդամանդեայ. – 284. Եւ եղև յետ մեծ պատերազմին, որ յառաջ քան զզրուցացդ գրելոյ ելին, ի գլուխս Մանազաւեան նահանգին և Յուշոյ դաշտին, և զխռովարարս քաղաքացն ի մի վայր գումարելոցն, որք և յունայն ասպատակէին աշխարհ – 398. և զինքն համեմատ Փրկչին ասաց լինել և ուղեկից ճանապարհի նորա, յասելն Եսայեայ մարգարէի, ,,հեծեալ մի իշոյ, և հեծեալ մի ուղտու,,՝ զայս ամենայն յինքն յարակցեր: - 164. և զտարի մի կացեալ մարմինք սպանելոցն անյօշելիք ի գազանաց և ի թռչնոց: - 368. Եւ զօրացն քաջալերեալ ընթացան յիւրաքանչիւր զէնսն և հեծեալ յընտիրս երիվարացն՝ կացին ի հանդիպոջ և հանդիսացան գումարեցան ի մի վայր և պնդեցան կարգեցան մածեան հոլովեցան յինքեանս – 230. Եւ էր գրեալ ի միում թղթի անդ, յիշեցուցանելով զոր ինչ գործեաց Աշոտ ի զօրսն Ապահունեաց զյաղթանակ

պատերազմին և զհոյակապ անուն ստանալոյն՝ ասէ – 382. և ընդ հարթն գնասցուք ճանապարհ, և մի խոտորեսցուք մի յաջ և մի յահեակ. – 256. և թափառական զվէմս ապաստան արարեալ յանկասկածագոյն տեղիս դարանի ի փոքր վիմամէջս ի կարկառս հովտաձևս հանդէպ հարաւոյ քաղաքաբերդին Վանի, մօտ այն տեղի, յորում բղխէ աղբիւրաբար առ ստորոտով բլրակի միով, մօտ յեզր ծովուն – 84. և թուղթ մի գրեալ և կնքեալ լի խորամանկութեամբ և կեղծաւոր խարդախութեամբ ըստ հնարագիտութեան որդւոցն Իսմայէլի. – 234. և իբրև զմի անձն, վառեալ ի զէն և ի սուր և ի ճակատամարտ՝ հասեալ յամուրս՝ տապալէր զզօրութիւն նոցա սրով և աղեղամբ, ի փայլիւն սուսերի և նիզակի և ի գիշերամարտ նահատակութեանց, ըստ նմանութեանն քաջ զօրավարին Իսրայէլի Յեսուայ կամ Գէդէովնի կամ թէ նոյն ինքն նահապետին Աբրահամու, ի վերայ հասեալ Քանանացւոց, զյաւէտ յաղթութեան նահատակութիւն նահատակեալ՝ և դառնայ մեծաւ յաղթութեամբ: - 312. և լի ծաղու և կատականօք այպն արարեալ՝ արհամարհանօք անարգեցին զբռնաւորն, իբրև զմանուկ մի անպիտան կամ զծեր զառանցեալ և խելագարեալ, որ ոչ ըստ իւրոց կամաց զոր ինչ ախորժիցէ խօսիցի: - 264. և լինիցիս իբրև զմի ի մահապարտաց, որ անձամբ զանձինս հերքեցին ի կենաց վտանգաւոր մահուամբ, որպէս և քեզ պատրաստեալ է – 294. և Խ արամբք ի դիմի հարեալ հազարի միով՝ սպան զբազումս ի նոցանէ զընտրելոցն Յունաց – 302. և խեցգետի մի ել, կորզեալ ձգեաց ի ջուրն զինուորս ՃԴ: - 50. Եւ Խոռեմայ առեալ զթագաւորութիւնն՝ յաւուր միում զգեցեալ էր հանդերձ թագաւորական և հեծեալ յերիվար արքունի, և շրջէր ի մէջ ամենայն զօրացն իւրոց, ցուցանել զինքն և քաջալերել զզօրսն. – 154. և խոտեալ ի բաց ընկենուք զմիով անընկեր և անվերոյ իրաց հանդէս, որպէս և իսկ կոչեցեալ մարգարէն ձեր Մահումաթ – 246. և խուռն բոլորեալ գունդն կային մածեալ իբրև զմի այր: - 284. և կալան անդ զտիկնայսն ամենայն և զհարճսն և զորդիսն արքայի, և զերիվարսն արքունական, որով եկեալ էր Խոսրով արքայ ի Տիսպոն՝ հանին գաղտաբար ի գիշերի, և արքայ Խոսրով ոչ միով իւիք չէր տեղեակ. – 150. Եւ հասեալ ի մի վայր գան հովիտն Կուղան, ուր Գուրգէն բանակ արարեալ /362/ էր ի Կարկինեանս տեղւոջ բազմաձեռն զօրու. – 364. Եւ հարան զօրքն Գաղատացւոց, ի մեծամեծաց մինչև ի փոքունս նոցա, և ոչ մնաց ի նոցանէ և ոչ մի: - 66. և հաւատալն նորա ի մի Աստուած Հայր և մի Որդի նորա ի Բանն Աստուած Յիսուս Քրիստոս և ի մի Հոգի սուրբ, զուգակից և բնութենակից և փառակից Հօր և Որդւոյ, ի մի Աստուածութիւն կատարեալ. – 94. և հաւատալն նորա ի մի Աստուած Հայր և մի Որդի նորա ի Բանն Աստուած Յիսուս Քրիստոս և ի մի Հոգի սուրբ, զուգակից և բնութենակից և փառակից Հօր և Որդւոյ, ի մի Աստուածութիւն կատարեալ. – 94. և մի զմիով հետ ստիպէր՝ փութալ միոյ միոյ ի նոցանէ յանդիման նմա հատուցանել ծառայական սպասաւորութիւնս, զոր և արարին իսկ Աշոտ և Գագիկ և Գուրգէն, կամաւոր և ակամայ զնորայն կատարելով հրամայեալս – 370. և մինչ այսմ գործոյ պարապէր՝ դէպ եղև նմա ի կողմանս Եգիպտացւոց հանդիպել առն միոյ մոնազնի, որում կոչէին Սարգիս Բհիրայ, որ էր եղեալ աշակերտ մոլեգնութեանն արիանոսաց. – 158. Եւ մինչ երթայր և խորհէր՝ խոցեալ նորա երիվարն, և յանկարծակի այն ինչ ոտն երիվարին շաղեալ ընդ փոքր թուփ մի, որպէս ասեն, զուլումբեալ ի վերայ գլխոյն ջարդեալ զողն ու լարն՝ ի բաց ընկէց զհեծեալն զքաջ զօրավարն Ապումկդէմ: - 304. և միով կերակրով և միով հանդերձիւ բաւականանան զամառն և զձմեռն. – 192. և միով կերակրով և միով հանդերձիւ բաւականանան զամառն և զձմեռն. – 192. Եւ յաւուր միոջ հրաման ետ թագաւորն ածել զառաջեաւ. – 294. Եւ յաւուր միում լեալ նորա ի տխրութեան ի սպառնալեաց հօրեղբօրն իւրոյ՝ եկն եմուտ առ նա Ալի որդի Ապուտալպի և ասէ, զի՞նչ են պատճառքդ զի նստիս տխրեալ. – 160. Եւ յետ աւուր միոյ ընդ մէջ լինելոյ՝ դարձեալ խմբեցաւ պատերազմն, և հարան զօրքն արքունի. – 276. և յերկարեալ գործ պատերազմին հարուստ մի ժամ - 64. և Յիսէ տուեալ պատերազմ ընդ քաղաքին, զտարի մի հանդերձ ամենայն նախարարօքն Հայոց, անգամագիտ լինելով՝ դառնայ յԱսորիս. և այս եղև երկիցս անգամ: - 338. և նաւէաք ի կղզի մի ծովուն, որ ոչ էր հեռի յերկրէ – 50. Եւ նուազեալ ազգին Արծրունեաց ոչ

ոք մնաց, բայց միայն մանուկ մի Համամ անուն, որդի Արշաւիրի ծերոյ եղբօր Խուրէնայ, որ կայր ի դրան արքունի – 90. Եւ նստէր անդ ի բացեայ ի վերայ բլրի միջոջ տէր Մուշեղ որդի սպարապետին և կայր հիացեալ ահեղ և մեծ զարմացմամբ: - 284. և ոչ ի միում ճակատու դարձոյց Ապումուսէ զերեսս իւր յերեսաց Բուխայի. – 286. և ոչ միոյ ումեք կորնչել, բայց ի միջոջ ումեմնէ, որում /գրքում՝ որուն/ անուն Աշխէթ ճանաչէր, այր պերճ և անուանի ի զօրուն քաջամարտիկ, ունելով ընդ ինքեան գունդ հարուստ /270/ իբրև ծով առելոյ զօրավարաց. – 272. և ոչ միոյ ումեք կորնչել, բայց ի միջոջէ ումեմնէ, որում /գրքում՝ որուն/ անուն Աշխէթ ճանաչէր, այր պերճ և անուանի ի զօրուն քաջամարտիկ, ունելով ընդ ինքեան գունդ հարուստ /270/ իբրև ծով առելոյ զօրավարաց. – 272. ունէր կինն զանձ բազում, և նորա դուստր մի Անուշ անուն. – 90. և վառեալ ի զէն և յասպազէն՝ արձանացան իբրև զմի այր՝ և յանդուգն դիմացուածով խուռն յարձակմամբ հարեալ ի դիմի, ուր քաջքն այլազգեացն ճակատէին ընդ աջաթև /380/ կողմն. և պատառեցին զգունդն, և պարտեցին զախոյեանսն. – 382. Եւ վասն զի մի և նոյն շարժումն է երկնի՝ յայտ է եթէ ի միջոջէ ումեմնէ է և ոչ ի բազմաց. - 54. և տեսեալ զուարակ մի՝ գողացաւ և տարեալ մեկուսի յազեաց զնա և կարկառեալ քարամբք՝ մնայր երեկոյինն – 46. և տուեալ պատերազմ զաւուրս ոչ սակաւս, որպէս թէ ամսօրեայ մի ժամանակ – 66. և փախեան այլազգիքն յերեսաց Գուրգէնի մի կողմն: - 308. զայս ասաց Եսայի միով բանիւ. – 210. զի եթէ երկոքեան միով բարեպաշտութեամբ ոչ վառեսցին՝ ոչ ինչ օգուտ ի միջոէն բերցի: - 256. զի եթէ երկոքեան միով բարեպաշտութեամբ ոչ վառեսցին՝ ոչ ինչ օգուտ ի միջոէն բերցի: - 256. զի եկեսցէ առ նոսա առանց պատկառանաց և երկիւղի և առանց միոյ իւիք կասկածանաց – 226. զի և զմատեանս առաջնոցն մեծասաստ ստիպով ի մի վայր գումարեալ՝ հրամայեաց այրել. – 44. զի է անդ լիճ մի մեծ մօտ ի տեղին, որ էր տեղի ասպարիսի ճակատամարտ զօրու նահատակութեան քաջացն մերոց իշխանացն Վասպուրականի – 226. Զի թէ միոյ փայլատակման ընթացք և ճայթումն ամպոց բաւական է պակուցանել քաղել զուշեղութիւն ոգւոց, զի՞նչ ինչ յայնժամ կրէին ոգիք մնացելոցն յերկրի, ի սահանաբաց և յանդնդաքակ վրդովմանցն հոսելոց, նախ քան զջրհեղեղ ջուրց սատակումնն: - 32. զի մինչ ընդխոնեցաւ պատերազմն և դէմ առ դէմ ճակատէին՝ յանկարծակի այր մի ի նմանութիւն լուսոյ եկն եկաց ի մէջ ռազմի ճակատուն – 232. զի Յամանիկն թուղթս և դեսպանս մի զմիոյ կնի առնելով առ իշխանս աշխարհիս՝ զինքն յառաջանալ ի վերակացութիւն Հայոց – 340. զի ստուգեալ քննեցին՝ միոյ առն երկուս յինքեանց հարեալ ընկեցեալ էր, թող զվիրաւորսն և զկողոպուտ և զձերբակալսն – 234. զորոյ ձախողակի իմացմունս ծանուցեալ իշխանացն Հայոց՝ միով հաւանութեամբ գրեն յարքունիս և խնդրեն զԱհմաթ /338/ որդի Հալթի. – 340. զտարի մի ողջոյն մնալ յապականութեան երկրի. – 32. էր և նորա աշակերտ մի, որում անուն էր Սաղման. որ ի ժամ մահու միայնակեցին՝ պատուիրէր նմա և ասէր – 162. թէ առաքեսցէ նոցա այր մի, որ փրկեսցէ զնոսա - 218. Ի սոյն աւուրս որք մնացեալ էին ի տանէն Արծրունեաց իբրև լուան զպարտումն զօրացն արքունի ի Ծանարացն՝ ի մի վայր եկեալ գունդ կազմեալ հետևազօրքն մարտակցօք հանդերձ խառնաղանջ ամբոխիւ՝ լինին թուեալ արք S – 304. իբրև հարուստ մի մեկնեցան ի գնդէն Պարսից՝ ամբարձեալ Սամուէլ զմիողնին՝ ազդոյ վէրս ի վերայ եդեալ առ ժամայն եհատ զնա ի կենաց. – 106. Իբրև օր մի լինէր պարապոյ … և ահա հնչեցին փողք ուժգին գոչմամբ ազդ առնել քաղաքին՝ եթէ ել նստաւ թագաւորն յատենի – 240. իսկ այսոքիկ ոչ այլ ումեք արարածոցս պատշաճին, բայց միայն միոյ Աստուծոյ, և նա է Արարիչ: - 54. Իսկ Ասուդ գհետ Դարէհի ելեալ ի պատերազմ ընդդէմ զօրագլխացն Աղէքսանդրի՝ Հերակղեայ նահատակութեամբն դիւցազնաբար ի դիմի հարեալ՝ ի բաց նահանջէ զուժեղագոյնս զօրագլխացն Աղէքսանդրի հարուստ ժամ մի, մինչ հիացումն զօրօքն արկեալ՝ տային տեղի փախստէի. – 68. Իսկ ի միում յաւուրս անցեալ գնացեալ Գուրգէն՝ հանդիպի նմա ի քաղաքին Պարտաւ - 370. իւրաքանչիւր զօրօք գումարեալ, ի մի վայր խաղացեալ՝ գնացին հասին յայն վայր – 174. կարգեցին ըստ գունդս գունդս առ Շ այր նշանակ մի. – 280. հարուստ մի հեռի զքարանցն տաշելոյ

զհոլովումն բերելով առ տրամադրութիւն կոչարանին իբրև ասպարիսօք երիւք, զբացագոյնն մօտագոյնս գործելով սայլիցն հոլովմամբ. – 396. Հրաման ետ արքայ Կաւատ արկանել զնա ի տուն մի արքունական սենեկացն. – 152. մանաւանդ զի յառաջագոյն /308/քան զմեզ այլոց ոմանց բանակարգեալ գրեալ հաւաքեալ է ի մի շար: - 310. Մարութաքբաղդան, իբրև … ունէր զվեց ամիս, սպանաւ և նա ի միջոջէ ումեմնէ որում անունն էր Ներեղիբդ և թագաւոր էր. – 60. Մինչդեռ կայր ևս կենդանի՝ ետ կանգնել փայտ մի մեծ և բարձր յոյժ, և դնել զնա ի ծայր փայտին, ունել ի բարձրաւանդակ տեղւոջ. – 290. Յայնժամ բարկացեալ բռնաւորն իբրև գազան մի կատաղեալ, յարձակեալ ի վերայ գառանց գէշ արկանել զնոսա՝ հրամայեաց պնդել զնոսա ի ցիցս կապեալ ոտիւք և ձեռօք. – 292. Յայնժամ իբրև գիտաց զօրավարն Հայոց և ոչ միով իւիք կարաց հաճել զմիտս նոցա, այլ միաբան ետուն հրաման ելանել ի պատերազմ – 230. Յայսմ վայրի ոչ ի վերայ միոյ ազգի և ի վերայ միոյ աշխարհի է լալումն ողբումն և կոծումն, այլ ի վերայ բոլոր ազգաց և աշխարհաց Հայաստանեայց: - 196. Յետ այսր առեալ Սմբատայ զԱրտաշէս ըստ ձևոյ տառապելոյ միոյ, որ շրջիցի խնդրիցէ օր ըստ օրէ զբաւականութիւն աւուրն – 84. յերկարեցաւ գործ պատերազմաց սոցա իբրև մօտ ի լնուլ ամի միոյ.- 286. Յոքունց կամ թէ բնաւից կարօտանամ իմաստասիրաց գումարից ի մի վայր հասելոց՝ զողբերգականացն ճոխաբանել ճարտասանութիւնս. – 352. Նոյնպէս և զպայման ժամանակացն յանբաւ բիւրս ամաց ձգեն որ ոչ և ըստ միոյ յեղանակի հաւաստանայ առ ի ցուցումն, ոչ արեգական բերմամբ ի նոյն կէտ ամսոց և աւուրց և ոչ ըստ չորից փոխմանց առ ի յեղումն ժամանակի տարւոյն, այլ և ոչ ըստ լուսնական լրութեանն և սուզականութեան: - 18. Շինեաց և եկեղեցի մի յԱմրական քարանձաւի, ի կատար քարանձաւին, յանուն քաջամարտիկ զօրավարին սրբոյն Գէորգեայ - 390. որ կատարեցան միանգամայն սրով ի միում աւուր ի մեծի ուրբաթի զատկին: - 106. որոց անուանք ճանաչին, միոյն Գէորգ յԱկեցի տոհմէ, և միւսոյն Խոսրով ի Գաբաելեան տոհմէ: - 222. Որպես և Յոյնք երբեմն համբաւեցին՝ Հերակղէս աստուած յիսուն կոյս ի միում գիշերի ապականէր. – 38. որք ի միում ժամու սպանան արք Խ, ամենեքեան ի չափ հասակի եկեալ: -152. Վասն զի այլոց գործք մի կամ երկու կամ այլս ևս գործք գործեալ է. իսկ սորայս՝ գերազանցեալ յաճախեաց քան զբազմացն իրողութիւնս. – 302. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … և այլք ի նախարարացն Վասպուրական իշխանին, Սմբատ Ապահունի, Գրիգոր Քաջբերունի, Վահան Հաւնունի, սեպուհն Դաւիթ, Գազրիկն Ապուհարազ, Թոդորոս Վարազն, Խոսրով Վահևունի, Խոսրով Ակէացի, Վարդան Գաբայեղէն, Սմբատ Մարացեան, սեպուհ մի Սահակ, Պատրիկն Անձևացի, Գորգ Հարմացի, Դաւիթ Գունդսաղար. – 174. Քանզի այնչափ թանձրացաւ յաճախութիւն սովոյն՝ որ ոչ միայն անսուրբ կենդանիս ուտէին ըստ սրբութեան կարգի, այլ և զսարսափելի և զդժնդակ, որ զգազանայինն անցուցանէ զվայրենամտութիւնն, զմարմինս մեռելոց՝ առանց խղճելոյ ուտէին, ի գերեզմանացն հանեալ զհետ միոյ և երկուց ամաց թաղելոյ: - 374. Սոքա անուանք ճանաչին միոյն – 202. ձայն բարձեալ արտասուալից առ Դերենիկն, և զսուսեր մերկ ի ձեռին ունելով, և վաղր և սակր մի՝ ասէ. ,,որդեա՛կ իմ Դերենիկ, ողջոյն քեզ, ողջոյն քեզ, ողջոյն քեզ. ես ելի գնացի ի յաշխարհին Յունաց,,: - 320. Բայց Գուրգէն զմի ամ կեցեալ փոխի յաշխարհէս, դարձեալ յուրացողական ամբարշտութենէն: - 318. բայց միայն մանուկ մի Դիոս անուն, զոր գաղտաբար ապրեցոյց մայրն, որպէս յետ բազում ժամանակաց զՄովսէս ի յԵգիպտոս – 14. Բայց ոչ ետ տեղի Գուրգէն այսմ՝ յերկուց պատճառաց, մի՝ զի մի՛ ապստամբ երևեցայց Տաճկաց բռնաւորին – 316. Երևեալ նմա յայնժամ ի բանտին այր մի գեղեցկատեսիլ ի կերպարանս ալևորի, լուսակիզն փայլմամբ՝ ասէ ցԳուրգէն – 318. Եւ երթեալ հասանէ ի գիւղակ մի Երանգանի անուն առ մոնազն մի, որ էր երէց վանիցն:- 320. Եւ երթեալ հասանէ ի գիւղակ մի Երանգանի անուն առ մոնազն մի, որ էր երէց վանիցն:- 320. Եւ ծառայ մի Դերենկին որ բանտապանն էր՝ լուծեալ զնա ի կապանացն՝ և տարեալ մուծանէ ի սենեակն ուր ննջէր Դերենիկն. – 320. Եւ մինչդեռ այս գործ խորհրդածէր՝ հասին ի վերայ նորա քաղաքապետք

երկու, անուն միոյն Բշիր և երկրորդին Զքրի, և կալան զնա տանել առ Աշոտ որդի սպարապետին: - 316. և նորա արկեալ զնա ի փոքրագոյն տեղի մի նեղ, և ինքն փութացաւ գոյժ ետ վասն նորա՝ մահու պատահել, լի անմտութեամբ մոլի աբեղայն, որում ոչ հրամայեցաւ. – 320. Եւ առ յոյժ յիմարութեանն հարեալ ցանկութեամբ, խլրդենի դիմօք, իբրև զգազան մի կատաղեալ՝ սկսաւ յարձակել ի վերայ աշխարհիս Հայոց. – 170. և յայտնի ոչ վայելչանայր կատարել զոր կամէրն, մի՝ վասն յաղթող մեծանուն գործոյն, նախատ անձին համարելով, երկրորդ՝ վասն վաշտիցն զօրութեան: - 326. Եւ յետ սակաւու միոյ ասէ. ,,ձեզ տաց զերկիրն Քանանու զվիճակ ժառանգութեան ձերոյ,,. – 34. և յետ սակաւու միոյ ասէր – 50. զոր յետ սակաւու միոյ երկրորդեցից զառ ի նմանէսն: - 32. Որ և ի սա հասեալ՝ վախճան եղև թագաւորութեանն Պարսից. զոր յետ սակաւու միոյ ասացուք: - 156.

ՄԻ²/արգ.մասնիկ/ - արդ դու մի անփոյթ յանհոգս յաղագս այդր մնայցես, անյապաղ հնարիցիս գտանել զխորհրդոցն նորա դատարկութիւն,,: - 346. մտեալ Վահան աղերսէր համոզէր՝ մի կալ մնալ, մինչ զքաջանունութիւնն ընդ վատասրտութիւն կարծել յոմանց խառնել, թէպէտ և անկարծ վարկանէր զկեղակարծն: - 328. և սուսեր ընդ մէջ ածեալ զբանն տերունական, զոր ասացն, թէ ,,յորժամ մատնիցեն զձեզ, մի՛ հոգայցէք թէ ո՛րպէս, կամ զի՛նչ խօսիցիք – 204. Ապա թէ ոչ՝ մի խաբեսցէ զքեզ յոյսն քո սնոտի – 146. Եւ նոյնժամայն եհաս հրաման յարքունուստ՝մի տաղտկալ և վհատել և մի ի բաց կալ պատերազմել ընդ նմա. մինչև եկեսցէ ակամայ կամօք ի հնազանդութիւն արքայի: - 284. զի ուսմամբ և անուամբ մի ևս ասիցի ունել հաղորդութիւն ընդ Ասորեստանեայս: - 46. Մի ջանասցի քանզի յԱստուծոյ հաստատեալ է, և բառնալ զսա անհնար է, բայց թէ Աստուծոյ այնպէս հաճոյ իցէ՝ կամք Աստուծոյ կատարեսցին: - 144. և մի ի վերայ մեծ յանցանացն զոր յանցեար, որպէս լսեմդ զոր ինչ ամբաստանեն զքէն՝ յայդ ևս յաւելուր - 290. Եւ յելանելն նորա և մօտ լինել ի սահմանս Հայոց զօրօք բազմօք, մերձ ի սահմանս Տարունոյ, Առաջին կոչեցեալ Հայոց՝ իշխան Տարունոյ Բագարատ … առաքէ զոմանս ի մեծամեծաց իւրոց ընդ առաջ նորա պատարագօք ոսկոյ և արծաթոյ և պատուական հանդերձից, համոզեալ մի ելանել յերկիրս Հայոց: - 170. ,,եթէ հաճոյ թուիցիմ քեզ կնութեան, և դու կամիցիս քեզ զտիրելն Անձաւացեաց՝ մի վեհերեալ յապաղելով դանդաղկոտ լինիր և վերջանար զփութալն,,. – 324. ,,որդեակ, ի վախճանելս իմում մի կայցես յայսմ աշխարհի, զի մի կորուսցես զկարգ քո ի մէջ անհաւատից, այլ երթիցես ի կողմանս Եգիպտոսի՝ բնակել ի մէջ բազմութեան եղբարց, զի շահեսցիս զոգիդ քո,,: - 162. ,,որդեակ, ի վախճանելս իմում մի կայցես յայսմ աշխարհի, զի մի կորուսցես զկարգ քո ի մէջ անհաւատից, այլ երթիցես ի կողմանս Եգիպտոսի՝ բնակել ի մէջ բազմութեան եղբարց, զի շահեսցիս զոգիդ քո,,: - 162. ,,վասն այնր ելի յաշխարհս, զի մի Գուրգէն բռնաբար յինքն կորզեալ ձգիցէ զամուրս աշխարհիս, և յինքն բռնաբար զզօրս քո յանգուցանիցէ: - 362. ահաւասիկ կամ, մի դանդաղիր կատարել՝ զոր ինչ կամիս առնել,,: - 296. այլ Մկրտչին հրամայի՝ մի ըմպել գինի և օղի. սա ոչ միայն գինով ոչ զկծէր, այլ և ոչ ջրով զծարաւոյն պէտսն կատարէր, սակաւապետութեամբ ընդովք թրջելովք, և խստավայել բանջարովք առ քաղցն վայելելով: - 376. ասէ, զի կացուցի թագաւոր ձեզ յազգէ և ի դենէ ձերմէ, մի՛ ծանր թուիցի ձեզ դառնալ անդրէն և ունել զիւրաքանչիւր ժառանգութիւն. – 110. Արդ այսքանեաց վկայութեանց ի մի վայր եկելոց՝ մի ելցուք զհետ առասպելաբանիցն թէ ընդ անկոխն գնալով ճանապարհ. – 260. արդ թողոցո զերկրորդ մասն Անձաւացեաց որդւոյ իմոյ Դերանկիդ, և այլ մի յաւելուր ընդ հակառակս ինչ ձեռն ի գործ արկանել - 330. բայց ազդ լինէր իշխանին ի նոյն գնդէն Տաճկաց՝ մի տեսանել զերեսս նորա, ծանուցանելով նմա՝ զոր ինչ խորհեալ էր վասն նորա և վասն աշխարհին նորա: - 184. Բայց զի մի և մեք անկեալք լիցուք ի նոյն՝ ուսցուք ի յԱստուածաշունչ գրոց - 256. Բայց մի և այսմ անտեղեակ լինիցիս – 212. Բայց մի ինձ մեղադիր լինիր, ո՛վ ուսումնասէր դու, սակս ոչ զբովանդակ սորա գործս շարել ի ճառս մանրապատումս: - 302. Բայց քանզի անպատերազմելի էր ամրոցն, միայն բաւականաւն ռոճկաց մի վատնիցի՝ առեալ զՎարագ ի ձեռանէ Տաճկացն - 332. գրէ առ կողմանս

Ասորեստանի զգուշացուցանելով՝ մի խառնել ընդ նեստորականսն.– 130. Եւ ազատորերոյն Վասպուրականի աղերսեալ՝ մի երթալ զայն ճանապարհ, առաջի դնելով զախտակրելն՝ նորա ընտրեալ զմահ ի վերայ քեռոյն իւր, քան զկեանս կեղակարծ ինչ խորհել զնմանէ: - 384. Եւ ահա դարձեալ ասեմ, չկայ ինչ քո. և զի մի կրիցես զոր ինչ խօսեցայ ընդ պատգամաւորս քո, և աւելի քան որոգել ջանար ընդ մեզ՝ զդոյն ընդունիցիս վտանգաւորս,,: - 280. և այլ ոմն յարտաքին իմաստնոց ասէ, ընդ աներկիւղ ի ճանապարհ մի երթալ: - 354. Եւ զի մի երկայնեալ որ ինչ վասն նորա ապիրատ և ինքնակամ և անզիջող և անխիղճ առանց պատկառանաց մոլորութիւն սորա լի անամօթութեամբ՝ի բաց դիցուք զսա ի միջոյ յիշատակի նախարարացն – 248. Եւ էր նեղութիւն մեծ ընդ ամենայն երկիրս, որպիսի ոչ եղև ի սկզբանէ աշխարհի, և մի այլ լիցի. – 238. և ընդ հարթն գնասցուք ճանապարհ, և մի խոտորեսցուք մի յաջ և մի յահեակ. – 256. և ի ժամուն յայնմիկ մինչ առաւ ամրոցն և զըմբռնեալսն ստիպէին, զի որք ի բաց կացցեն ի Քրիստոսէ՝ և մի մեռցին – 222. և մի եղիցի յիշատակ սորա ընդ սոցա, որք թէպէտ և վրիպեցին և կործանեցան՝ սակայն և ապաշաւեցին և կանգնեցան յետ դարձին իւրեանց ի մեծ կարաւանէ գերութեանն ի միջոյ ժանեաց բռնաւորին. – 248. և մի ի ձեռն տանջանաւոր մահու ելանիցէք ի բնակութենէ ձերմէ և բնակիցէք ի դժոխս: - 244. և մի հալածեսցի ոք ի բնակութենէ իւրմէ յօտար երկիր պանդխտութեամբ բնակել: - 234. Եւ մի հարկաց ինչ կամ զօրաց կամ այլ ծառայութեան խափանիչ լինելոյ կամ ի վնասս արքայի խառնելոյ փոյթ արասցուք պահանջել վրէժս. – 196. և մի յանխնայ ասպատակելով յաւեր դարձուցանես զերկիր իմ,,: - 178. և մի՛ այլում ումեք փոյթ առնիջիք յառաջ քան զնա ըմբռնել: - 198. Եւ նոյնժամայն եհաս հրաման յարքունուստ՝մի տաղտկալ և վհատել և մի ի բաց կալ պատերազմել ընդ նմա. մինչև եկեսցէ ակամայ կամօք ի հնազանդութիւն արքայի: - 284. Եւ որք ոչ այսոցիկ նման՝ լուան ի Տեառնէ՝ մի մնասցէ ոգի իմ ի մարդկանդ յայդմիկ յաւիտեան, վասն լինելոյ դոցա մարմին. այսինքն մարմնասէրք և ոչ հոգիասէրք: - 30. և Սահակայ յղեալ առ Սմբատ՝ մի կալ մնալ ի լերինն, այլ փութալ ելանել դառնալ անդրէն ի հետևի զօրս անդ զի ոչ ելանէ, ասէ, Երուանդ զօրու ի սահմանս Մարաց. – 84. և ցուցէք յականէ յանուանէ մի ըստ միոջէ իւրաքանչիւր զվնասս զոր գործեալ եմ, դի՛ք ի լսելիս համագունդ զօրականացս, և մի՛ պատկառէք խօսել զճշմարտութիւնն: - 214. զի ասաց զօրավարն Աղուանից, եթէ ,,մի՛ կարծիցէ ոք զիս ապստամբ գոլ ի թագաւորէն և վասն այնր հարկանել զզօրսդ Ասորեստանի,,. – 286. զի մի /68/ վատութիւն քան զքաջութիւն ճոխասցի, որ կանանցաբարոյիցն քաջ յարմարի, թէպէտ և յարիւն և յապաժոյժ զզօրսն կենացն առնուցուն,,: - 70. զի մի հօտն առանց հովուի յանապատս և ի վիհս կորստեան թափառական յածիցին գայլոցն գահավիժութեամբ: - 104. զի մի յերկարաձգեալ զդեր հատուցական բանիս՝ յետնեալ գտցուք յառաջիկայ մեզ գրաւորութենէն, որ սակս պատմութեանցն են հանդէսք: - 260. զի մի սպառ սպուռ տապալիցի զօրութիւն շինուածոյ աշխարհի, ի բաց ընկենլով զծառայական պաշտօնատրութիւն կողմնակալաց, և քաղաքային անհաւատարիմ կամարարողաց, և հարկաց բեկման և զօրաց – 186. զի մի քաջասրտագոյն կարծիցի Մարն քան զՀայկազնեայն: - 62. Զոր առեալ զարսն ստիպեաց ի բաց կալ յերկրպագութենէն Քրիստոսի, և պատուի և պարգևաց արժանի լինել ի նմանէ, և մի չարաչար տանջանօք մեռանել: - 222. Իսկ նոցա ոչ յայտնեալ զխորհուրդ չարութեանն՝ դարձուցանեն զնա անդէն, զի մի յերկբայս եղիցի գալ առ նոսա. – 226. Իսկ սուրբն վառեալ Հոգւովն սրբով՝ յիշէ զասացեալն ի Փրկչէն, թէ ,,մի երկնչիք յայնցանէ, որ սպանանեն զմարմինն, և զոգին ոչ կարեն ապականել,, - 204. մի՛ յամառիք գհետ Արշակայ և բնաւ սպառ սպուռ մերժեալ լինիք ի հայրենեաց բնակութենէ – 110. միայն զի եկեսցէ ի բան արքունի և մի ելցէ արտաքոյ կամաց թագաւորին. – 288. Յայնժամ բարկացեալ բռնաւորն հրամայեաց նախ զլեզուն հատանել զսրբոյն, զի մի յաճախիցէ առ հասարակ զթագաւորն և զօրէնսդիրն ինքեամբ հանդերձ անարգել. – 290. շուրջ փակեալ զՄեհուժանեան գնդիւն, զի մի ճողոպրել ինչ աճապարիցի: - 106. որպէս ասէ Պօղոս առ Տիմոթէոս, ,,մի ամօթ համարիցիս զվկայութիւն Տեառն մերոյ,, - 260. Չիցէ՞ լուեալ ձեր զոր

ասաց Սողոմոն, թէ ,,որ հատուցանէ չար փոխանակ բարւոյ՝ չար ի տանէ նորա մի պակասեսցէ,,: - 214. սակայն և յայնմ ոչ ետուն հրաման զօրուն մի ելանել ի պատերազմ: - 230. սրբոյ Աւետարանին հետազօտեալ կրթականին՝ մի բազմել յառաջին բարձին, ոչ եթէ ոչ ունէր նազելի և բարձրագահ պատիւս ի մէջ մեծ նախարարութեանցն Հայոց – 94. Ասէ թագաւորն. ,,մի արհամարհեր զթագաւորական բանքս իմ և կորուսաներ /գրքում՝ կորուստաներ/ զկեանս քո – 294. զի և հետք ևս յիշատակի այլոց անուանեաց մի երևեսցի, բայց ինքեան միայնոյ: - 44. Այլ ձայն իմն գայր՝ մի՛ ժողովել և մի՛ հատանել, թե ոչ՝ եղիցի անձն այն մեռեալ, և ժանտ ախտիւ սատակեսցի գումարտակդ: - 50. Բայց մի՛ ինձ բասրանս դիցես՝ զօրինականին առ աւետարանականս / 378/ դնել համեմատութիւն, զոր և ոչ ես անգիտանամ զմեծն և զփոքրն, զօրինակն և զճշմարտութիւնն: - 380. և ես մի՛ իշխեցից քան զԱրասխ անցանել յայդկոյս: - 138. մի՛ երկիցուք ի բազմութենէ զօրաց նոցա. – 134. Մի՛ խոտորիցիս ի մոլար օրէնս վրիպելոցն ի ճշմարտութենէն, ազգին Իսմայէլի, որպէս որք վրիպեցանն գերեալքն Հայոց,,: - 318. Այլ ձայն իմն գայր՝ մի՛ ժողովել և մի՛ հատանել, թե ոչ՝ եղիցի անձն այն մեռեալ, և ժանտ ախտիւ սատակեսցի գումարտակդ: - 50. անկեալ առ ոտս նորա մեծաւ հառաչանօք՝ մի՛ յիշել զանցս զանցիցն անցելոց, զոր արարինն առ սուրբն, այլ դարձեալ կալցի զաթոռ հայրապետութեանն. – 120. Բայց ոչ ետ տեղի Գուրգէն այսմ՝ յերկուց պատճառաց, մի՝ զի մի՛ ապստամբ երևեցայց Տաճկաց բռնաւորին – 316. և լուան ամենեքեան զառնելն քո ընդ իս՝ մի՛ ընդունայն և դատարկ լիցի սիրելութիւն քո առ իս – 218. և զի մի՛ ճրագն եօթնաստեղն ընդ գրուանաւ զփայլումն լուսոյն ծածկիցէ – 204. և նորա ճիչ բարձեալ ասէ, քրիստոնեայ եմ. և նա ևս պնդէր և ասէր, ,,մի՛ մեռանիր, մսլիմանակ ես,,. – 222. մի՛ ասիցէ այլազգին, որ եկեալ յեցեալ իցէ ի Տէր՝ եթէ մերժելով մերժէ զիս Տէր ի ժողովրդենէ իւրմէ,,. – 224. մինչև կատարեցաւ ասացեալն ի ձեռն Եսայեայ մարգարէի, ,,լսելով լուիջիք և մի՛ իմասջիք, տեսանելով տեսջիք և մի՛ գիտաջիք. /ճիշտը՝ գիտասջիք/ – 182.

ՄԻ/կապ. մեջ/ - ,,լաւ է մեռանել վասն Քրիստոսի, քան առ ժամանակ մի վայելել ի մեղս,,: - 250. Բայց բազմաց այլ իմացմունքն յայսոսիկ առ վայր մի առին զկատարումն: - 360. Եւ ի թագաւորել Արտաշրի խաղաղանայր երկիրս առ վայր մի ի շփոթմանց պարսկական գնդի. – 116. Զոր առ վայր մի ոչ առեալ յանձն սրբոյն Սահակայ՝ ասէ - 114. և զայս ոչ միանգամ, այլ յոլովակի՝մի զմիով կնի ընթացուցանէր դեսպանս հրովարտակօք և պատարագօք: - 62. և թէ զիա՛րդ գունդք գունդք հրեշտակաց մի զմիով կնի ելևելս առնեն, և զիա՛րդ փայլեալ նշանն տէրունական ահաւոր ճառագայթիւք – 284. Յայնժամ թագաւորն փութացոյց դեսպանս մի զմիով կնի առ իշխանն Աշոտ, զի անյապաղ երագութեամբ հասցէ առ նա: - 382. զի Յամանիկն թուղթս և դեսպանս մի զմիով կնի առնելով առ իշխանս աշխարհիս՝ զինքն յառաջանալ ի վերակացութիւն Հայոց – 340. Աւելորդ համարիմ մի ըստ միոջէ զանօրէնութիւն քաղաքին ընդ գրով բացայայտել, զառաւելեալն Սողովմայ և Երիքովի, լցեալ չարագործութեամբք: - 270. Բայց որպէս բացայայտեցաւ՝ Շամիրամ սեպհականեալ թագաւորէ յազգէ Ասուրա ի Սեմայ Ասորեստանի բնիկ իւրեանց տէրութեանն, և պայազատեալ մի ըստ միոջէ մինչ ի Թոնոս Կոնկողեռոս – 16. Եւ այլքն մի ըստ միոջէ կացին ի կարգի ճակատուն – 232. և անդ գեղեցիկս և համառօտս անպաճոյճս կարգէր մի ըստ միոջէ զվկայութիւն /204/ հաւատոցն որ ի Քրիստոս – 206. Եւ արդ են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ – 56. և զի մի՛ մի ըստ միոջէ ասացից – 46. Յուշ առնէր նմա զխոստումնն Աստուծոյ առ Աբրահամ և զկարգս թլփատութեանցն և զզոհիցն և զայլոցն ամենեցուն, զոր ոչ է այժմ ասել մի ըստ միոջէ. և յայս լինէր խոկումն Իսմայէլացւոցն մինչև իսպառ: - 158. Նոյն գունակ և զՂուկա ազգաբանութիւնն գտցես շարածեալ ի վերջէ յառաջ, և ասէր որպէս կարծէր զՅիսուսէ՝ ի Յովսէփայ ի Յակովբայ ի Հեղեայ, և ապա մի ըստ միոջէքն: - 16. և ցուցէք յականէ յանուանէ մի ըստ միոջէ իւրաքանչիւր զվնասս զոր գործեալ եմ, դի՛ք ի լսելիս համագունդ զօրականացս, և մի՛ պատկառէք խօսել զճշմարտութիւնն: - 214. զոր ասէ մի ըստ միոջէ մեծն Եպիփանոս: - 34. մինչև եկից հասից ի լայնանիստ ընդարձակ ասպարէզս մատենից պատմութեանցս՝

ոճով մի ըստ միոջէ շարեցից, կարգեցից, գրեցից զախորժելին քեզ: - 74. և զի մի մի թուիցէ յանուանէ զյաճախութիւն զինուցն և զսպառազէն կազմութեանցն զձիոցն և զհեծելոց նոցա. – 280. Բայց զի՞ մի մի զիւրաքանչիւր հանդէս պատերազմաց նոցա գրեցից յականէ յանուանէ. ասացից կարճառօտ և համառօտեցից զբանս. – 286. և բացեալ զտուն դիւանապահ մատենիցն և գտեալ զսերունդս Սենեքերիմայ, և զգործս նոցա զմիոյ միոյ ուրուք յանուանէ զառն իւրաքանչիւր զանուն և զքաջութիւն իւր, նոյնպէս և զայլն ամենայն ըստ տոհմից տեղեաց - 74. Եւ դրօշք փողփողեալ ըստ միոյ միոյ գնդի – 228. և երթային մի մի նոյնպէս և դառնային: - 370. և մի զմիոյ հետ ստիպէր՝ փութալ միոյ միոյ ի նոցանէ յանդիման նմա հատուցանել ծառայական սպասաւորութիւնս, զոր և արարին իսկ Աշոտ և Գագիկ և Գուրգէն, կամաւոր և ակամայ զնորայն կատարելով հրամայեալս – 370. Եւ ելեալ յիւրաքանչիւր տեղեաց մի քանի զմի յառաջանալ ի կոչումն Բուխայի, և ժողովեցան ի մի վայրի և եկին կացին առաջի զօրավարին Տաճկաց: - 296. զոր յետ սակաւու միոյ երկրորդեցից զառ ի նմանէսն: - 32. զի յորմէ սակաւ մի կասկածս ունէր՝ անտի ևս աներկիւղ հաստատեցան: - 238. աստանօր պարտ է սակաւիկ մի յապաղումն տալ պատմութեանս. – 18. Որ և ի սա հասեալ՝ վախճան եղև թագաւորութեանն Պարսից. զոր յետ սակաւու միոյ ասասցուք: - 156. Եւ յետ սակաւու միոյ ասէ. ,,ձեզ տաց զերկիրն Քանանու զվիճակ ժառանգութեան ձերոյ,,. – 34. և յետ սակաւու միոյ ասէր – 50. Այլ նոքա թէպէտ առ փոքր մի ոչ կամեցան դառնալ յերկրպագութենէ Աստուածորդւոյն – 246. Բայց երանելիս այս Գէորգ, մինչ կայր ընդդէմ սրոյն և դահիճն ծեծէր իբրև զանզգայ ինչ, և ոչ փոքր մի գիծ կարացեալ հարկանել ի մարմին սրբոյն զխոցումն սրոյն – 266. Բայց նոքա քանզի ապաստան լեալ յանկասկածելի յամուրս և ի բազմութիւն զօրացն և ի քաջութիւն արանց պատերազմողաց՝ և ո՛չ առ փոքր մի խոնարհեցան ի բանս նորա կամ ետուն տեղի պատասխանւոյ. – 274. Ոչ ամենևին /գրքում՝ամենեւին/ գոնէ փոքր մի խոտորեցան ի բանս նորա և ոչ առին յանձն ի պատրել մեծութիւն ընչից և ոչ անսացին հնազանդել փառաց աշխարհական ցանկութեանց – 264. և ոչ առ փոքր մի ինչ ներեաց կամ անսաց /264/ տալ տեղի պատասխանոյ, այլ հրամայեաց դահճացն տալ ի վերայ նորա զվճիռ մահու, փութով զրաւ առնել նոցա ի սատակումն սրոյ: - 266. որով փոքր մի ցածուցին զլեռնացեալ ալիսն, և զկոհակսն մրրկալիցս դադարեցուցին և զգազանութիւն բռնաւորին յընտանութիւն ածին: - 234. որ ոչ և փոքր մի խոտորեցաւ ի բանս բռնաւորին, վասն սիրոյն Քրիստոսի: - 318. և ի սաստկանալ ծխոյն զօրանային գունդքն Հայոց, և ի նուազելն փոքր մի ոգի առնուին ի թշնամեացն: - 234. Զոր օրինակ փոքր մի վերագոյնն պատմեցաք զծովային վիշապէն ըստ բարոյականի՝ նոյնպէս և այժմ դարձեալ արարից զյիշատակ սորա աղագաւ պատմութեանս խորհրդոյ: - 260.

ՄԻԱԲԱՆ - Այլ և ի ժամանակս հասելոց թշնամեաց յերկիրն իւրեանց՝ գան միաբան լեռնայինքն յօգնութիւն իշխանացն, զի են տիրասէրք: - 192. Ապա իբրև վախճան առնոյր կարգեալ եպիսկոպոսացն որ ի Պարսից … միաբան ապա նախարարքն Հայոց եկին առ սուրբն Սահակ – 120. և մածեալ պնդեալ իբրև զբլուր պղնձի, իբրև զմի այր, և ասելով միաբան իբրև ի մի բերանոյ. – 136. և ամենեքեան միաբան յարտասուս եղեալ լային. – 228. և բազմութիւն քրիստոնէիցն … գոհացեալ միաբան ետուն փառս Աստուծոյ, որ զօրացոյց զսուրբսն և արար յամօթ զսատանայ հանդերձ գործակցովքն իւրեանց: - 268. Եւ հրամայեաց աճել զնա յատեանն, ուր կային միաբան ժողով զօրագլխացն: - 290. և միաբան զաղաղակ բարձեալ ասէին, ,,Աստուած, յօգնել մեզ նայեաց, և Տէր, յընկերել մեզ փութայ,, և որ ի կարգին, ,,զի վասն քո մեռանիմք զօրհանապազ, համարեցաք որպէս զոչխար ի սպանումն,,: - 266. և միաբան յարտասուս հեղեալ լային, և դառնապէս ողբս յողբս հարեալ անմխիթար սգոյ – 114. Եւ սաղմոսէին միաբան՝ ,,վասն քո մեռանիմք զօրհանապազ. համարեցաք որպէս զոչխար ի սպանումն,,: - 250. Զի այր քաջ է և պատերազմող, և միաբանք են որք ընդ նմա են զօրքն, և զանձինս ի մահ դնիցեն ի վերայ տանց և աշխարհաց և ազանց և տոհմից իւրեանց: - 212. միայն զմի ոմն կացուցանեն տիրել ի վերայ իւրեանց ըստ կամս անձանց իւրեանց, և միաբան և միախորհ կան և կեան

առ միմեանս, և բնակեն ըստ ազգս ազգս, բացագոյն ի միմեանց: - 274. Յայնժամ բնակիչք լերինն իբրև տեսին, թէ վարեցաւ իշխանն ի գերութիւն … հասին միաբան բազմութիւնն մեկնակազէնքն Խութայ ի հնարս արուեստգիտութեանն իւրեանց, զոր ի պէտս օժանդակութեան ձմերայնոյ հնարաւորեալ էին: - 190. Յայնժամ իբրև գիտաց զօրավարն Հայոց և ոչ միով իւիք կարաց հաճել զմիտս նոցա, այլ միաբան ետուն հրաման ելանել ի պատերազմ – 230. քանզի դեռ միաբանք և միախորհուրդք և հաւասարք առ միմեանս բնակէին իշխանք Հայոց ազատագունդք բազմութեամբ և զօրաց նոցա – 194.

ՄԻԱԲԱՆԱԿԱՆ - Եւ եղև մինչ կային իշխանքն ի միաբանութեան առանց կարծեաց կասկածանաց ի հպատակութեան ելեալ յարքունուստ հազարապետին /340/ որդւոյն Հալթի, և զմիաբանական սիրոյն շաղկապ ի միասին յօդեալ պնդեալ անքակ պահէին – 342. և որք ի տանէն Ամատունեաց՝ Շապուհ և Վահան և Սարայ եղբարք միմեանց, Ապուսակր Վահունի և այլք ընդ նոսա, միաբանական խորհրդակցութեամբ խորհրդածեալ ընդ Գագկայ առ ի սպանումն Ապումրուանայ – 368. Եւ քանզի էին երեքին սոքա անքակ անխզելի առ միմեանս, զմիաբանական կապակցութիւն շաղկապեալ, Աշոտի և Գագկայ և Գուրգինայ, որդիք Դերանկին – 364.

ՄԻԱԲԱՆԵԱԼ - և ընդ նմա քաղաքացիքն Բերկրոյ որ Ութմանիկքն կոչին, և յազատացն Վասպուրականի որ միաբանեալ էին ընդ զօրսն արքունի, արք իբրև Ս – 306. Իսկ Գուրգէն ընթացեալ զհետ հանդիսի պատերազմող նահատակութեանցն, /310/ անդուլ լինելով զցայգ և զցերեկ հանդերձ որ ընդ նմա միաբանեալ ազատագունդ զօրացն – 312.

ՄԻԱԲԱՆԵԼ - Բայց ապա հաճոյ թուիցի ձեզ՝ ի բաց կալ ի դոցանէ և միաբանել ընդ իս. – 138. Դու աւադիկ ելեր մտար յերկիր Հայոց, ելեր ի կողմն թշնամեաց իմոց և ապստամբացդ զքեզ միաբանեցեք, զի յապաղեցեր հրամանաց իմոց: - 236. յոյժ վայելուչ էր և երանելի քահանային Գրիգորի՝ միաբանել ընդ նոսա և լնուլ զերրեակ թիւն – 250. որք ոչ առին յանձն միաբանել ընդ գունդս ուրացողացն. – 264.

ՄԻԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ - ,,Ես այսպէս կարծէի, թէ յորժամ ես ընդ թշնամիս ձեր մարտնչիմ՝ դուք յայդմ կողմանէ օգնական ինձ լինիցիք, և միաբանութեամբ բարձցուք ի միջոյ զտիեզերական պատուհասն, զտունդ Սասանայ: - 138. Այլ և զայս ևս եդին առաջի թագաւորին աղերսական մեղադրանս, եթէ ընդէ՞ր իբրև ժողովն գումարէր՝ ոչ զոք ի Հայոց հարկաւոր համարեցայք կոչել ի միաբանութիւն հաւատոց: - 132. Այլ նոքա քանզի հաստատուն մտօք ունէին զմիաբանութիւն դաւաճան խորհրդոյն որ առ բռնաւորն Տաճկաց՝ ետուն պատասխանի և ասեն – 216. Այսպէս տակաւին ի բազումս քայքայեալ լինէր միաբանութիւն աշխարհիս -194. արդ փութա անյապաղ վճարել զբռնահարեալ գործ միաբանութեան նոցա քակտել,,: - 362. և գնացեալ միաբանութեամբ ի Կոստանդնուպօլիս՝ սպանին զՄուրիկ թագաւոր և նստուցին զՓոկաս յաթոռ թագաւորութեան: - 140. Եւ արար՝ մինչ ճեղքեաց խզեաց զմիաբանութիւնն Հայոց: - 350. Եւ եղև մինչ կային իշխանքն ի միաբանութեան առանց կարծեաց կասկածանաց ի հպատակութեան ելեալ յարքունուստ հազարապետին /340/ որդւոյն Հալթի, և զմիաբանական սիրոյն շաղկապ ի միասին յօդեալ պնդեալ անքակ պահէին – 342. Եւ մինչդեռ զայս օրինակ խոկային և խորհէին ի միասին՝ միանգամայն արգելականք բերդին անդէն իսկ և իսկ քակեալ ի միաբանութենէ ուխտին – 210. և յոյժ ուրախ առնէին զթշնամիսն ի քակել միաբանութեան իրերաց: - 194. Եւ ուսեալ Հրէիցն զպատճառս փախստեանն՝ խրախուսեցին ի միաբանութիւն, ճշմարիտ ասել զասացեալսն, իբրև նախանձախնդիրք Աստուծոյ և որդիք Աբրահամու և եղբարք միմեանց: - 160. Իսկ իբրև եհաս Բուխայ զօրօք բազմօք մերձ ի սահմանս նոցա, և գրեաց հրովարտակս դիմօք խաղաղութեան՝ դառնալ սիրով միաբանութեան ի հնազանդութիւն արքային – 274. Իսկ իբրև ծանուցաւ նմա անլոյծ միաբանութիւն ուխտի ընդ միմեանս Աշոտոյ և Բագարատայ՝ ոչ ինչ յայտնեաց զխորհուրդս չարութեանն, զոր խորհեալ էին ի վերայ նոցա. – 172. Իսկ իբրև սկսաւ սպրդել մտանել ի ներքս երկպառակութիւնն ի մէջ միաբանութեանն, հեռացաւ մեկնեցաւ գնաց շնորհ աստուածատուր զօրութեանն. – 194. Յայնժամ երդուեալ

միաբանութեամբ գնացին ի գիշերի և անցին ընդ զոմ ի Վեհկաւատ – 150. Յայնժամ խորհուրդ միաբանութեան ի մէջ առեալ ամենեցուն նոցա ասեն. ,,թէպէտ և ի թշնամեացն ապրեցաք՝ սակայն ի ձեռաց դորա մեզ չիք ապրել. արդ եկայք իմասցուք ինչ,,: - 150. Նորա դարձեալ դառնայ ի Սամառայ և ծանուցանէ արքայի զոր ինչ գործեաց, և թէ զիա՛րդ են առ միմեանս միաբանութեամբ իշխանք Հայոց: - 172. նորա փութանակի հասեալ ի քաղաքն Բերկրի, և միաբանութեամբ քաղաքացուացն ելեալ պատահեն զօրացն ի զօրագլխացն Վասապուրականի ի գեօղն որում Խոզաղբերքն ասեն. – 304. որ և ամբարտաւանեալ մոլեգնականս տալ հրաման զանխորհուրդ միաբանութեան զրաջան վաստակոց, կանգնել բուրգն յերկրէ, որոյ գլուխն հասցէ յերկինս. – 40. որք քակէին զոլ նոցա ամենայն ուրեք /210/ ուր և դիպէին զմիաբանութիւն ուխտի խաղաղութեան եղբարց և ազգականաց և բարեկամաց: - 212. Տեսեալ Մահմէտի զյաջողութիւն իրացն և զմիաբանութիւն Հրէիցն՝ ասաց զինքն գլուխ և առաջնորդ ամենեցուն: - 160. միայն միաբանութեամբ սրտիւ կացցուք ապաւինեալ յօգնականութիւնն Աստուծոյ. – 276.

ՄԻԱԲԱՐԲԱՌ - և կանխավաղ ցրմամբն ի վերուստ՝ զմիաբարբառ լեզու մարդկութեան շփոթեաց յայլաբան խլրտիւնս. – 40. Եւ մինչ կարի և ահագին սաստիկս կուտեցաւ ի վերայ նորա ամբոխն, և ամբաստանքն միաբարբառ զաղաղակ /288/ բարձեալ առաջի բռնաւորին զօձիս պատառեալ ասէին, ,,մահապարտ է, չէ պարտ դմա կեալ, և ոչ առնուլ տեղի պատասխանւոյ,, - 290.

ՄԻԱԳՈՐԾ - զի կարծէր ևս համախորհ և միագործ զնիզակակիցսն իւր, զզօրսն և զզօրագլուխս զգունդ ազատացն, որ մտեալ էին ընդ նմա յանձաւն Նկանի: - 210.

ՄԻԱԽՈՐՀ - միայն զմի ոմն կացուցանեն տիրել ի վերայ իւրեանց ըստ կամս անձանց իւրեանց, և միաբան և միախորհ կան և կեան առ միմեանս, և բնակեն ըստ ազգս ազգս, բացագոյն ի միմեանց: - 274.

ՄԻԱԽՈՐՀՈՒՐԴ - քանզի դեռ միաբանք և միախորհուրդք և հաւասարք առ միմեանս բնակէին իշխանք Հայոց ազատագունդք բազմութեամբ և զօրաց նոցա – 194.

ՄԻԱԽՈՒՌՆ -և միախուռն յանդուգն յարձակմամբ դիմեցին ի վերայ այլազգեացն, և ի դիմի հարեալ միմեանց՝ այր զախոյեան իւր յերկիր կործանէր: - 174.

ՄԻԱԿ - Արդ նոցա այնքան, իսկ մեզ ի մասնէ զբոլորն համառօտեալ ի թիւս միակաց լրման, և զբովանդակութեան ամաց ըստ տասանց եօթներորդացն որ թուոցն է լիագոյն Է - 314.

ՄԻԱՀԱՂՈՅՆ - հնազանդեցուցին և զամենայն բնակիչս սահմանացն մերձակայից, և զապստամբսն միահաղոյն բարձին սրով: - 160. միանգամայն և միահաղոյն որոշել զՊարս և Մարս ի Բաբելացւոց – 46. մինչև միահաղոյն զօրսն Աշդահակայ վատնեալ սուսերաւ՝ տիրէ Մարաց և Պարսից: - 64. և զոմանս ընդ սուր հանեալ կամէր միահաղոյն/գրքում՝ միախաղոյն/ զրաւ առնել ազգին Բագրատունեաց: - 74.

ՄԻԱՀԱՄՈՒՌ - թէ և Յոյնք համարին Պտղոմէիւ պարծիլ՝ երբեմն ի հաւաքումն միահամուռն ազգաց ազգաց, և յեղուլ ի լեզու յոյն. – 18.

ՄԻԱՀԵԾԱՆ - Ընդ որում և մեծ իշխանն Արծրունեաց Խուրան և գլխապետ զօրավար զօրու, և միահեծան թագաւորութեան Հայոց մեծաց, որ առաջին ի Քրիստոս հաւատացեալ եղև իշխանս Խուրան և մկրտեալ ի ձեռաց Թադէոսի առաքելոյ. – 78.

ՄԻԱՁԻ - և ինքն Աշոտ ճողոպրեալ միաձի ելեալ եհաս փախստեայ մինչ յՈստանն Ռշտունեաց, թողլով զբուն բանակն ի նմին տեղւոջ. – 332.

ՄԻԱՄԻՏ - հարկանէր նմա սպասաւորութիւնս միամիտս, արածէր ուղտս և լինէր հրամանատար տանն նորա: - 158. Որոյ երթեալ առ Շապուհ յիշեցուցանէ նմա զհարազատէն իւրմէ Մեհուժանայ՝ միամիտ և հպատակ /108/ լինիլ արքայի, և զպատերազմացն գործ և զբազում աւարառութիւնս և զգերփանս Հայոց աշխարհիս ի Մեհուժանայ, և զմահն նորա ի ձեռանէ քաջին Սմբատայ Մամիկոնէի- 110.

ՄԻԱՅՆ - ,,և այս ևս գործ կամ խաղաղութեան կամ պատերազմօք և ելցեն ի գլուխ, միայն զյապաղանացն ի բաց լքցես զդեգերանս,,. – 382. ,,Միայն ի բաց լեր, ասէ, ի հաւատոցն Քրիստոսի, հնազանդեալ ընդ ձեռամբ մեծ թագաւորին – 204. այլ հրամայէր միայն

զգուշանալ և ոչ ելանել պատերազմաւ ընդդէմ նոցա, մինչև տեսցէ զելս իրացն. – 162. Այլ նահատակեցան արիաբար և ետուն պատասխանի թագաւորին մեծաւ համարձակութեամբ , յուսացեալ ի մին միայն ի թագաւորն թագաւորաց և տէրն տերանց, ի Քրիստոս յորդին Աստուծոյ: - 292. անտի և անդ ոչ ոք զօրէր Զրուանայ թագաւորել. բայց միայն կին մի անուանի Դիոնիսեայ, հարստայեղց վավաշոտ հրամանի բարուք. – 16. Արդ որպէս յառաջագոյն ասացաք՝ սակս կարևոր յուզմանցն միապետեալ ի շարս կանոնաց, միայն յայտարարութիւնս առնել զազգացն Արծրունեաց – 96. բայց ընդ Յունաց թագաւորին միայն հնազանդութեամբ նուաճեալ զինքեանս, ի բաց կալով ի հարկատուութենէ Շապհոյ արքայից արքայի. - 96. բայց զանուանս միայն ըստ կարգի կանոնել բաւական հանարեցաք, որպէս և այլոց առաջնոցն մատենագրացն յայս եկեալ ձև պատմագրութեան. – 68. բայց զտոհմէն Արծրունեաց ոչ ինչ այլ իմանալ կարացաք, թէ զինչ գործ գործեալ նոցա, բայց միայն զխաղաղասէր կեանս կեալ առ թագաւորն և առ նախարարսն – 96. Բայց էր Համամ սէգ և ամբարհաւաճ, յոյլ և թոյլ առ պատերազմի գործ, միայն և շղոմարար հպատակութեամբ վարէր առ թագաւորն – 90. Բայց մեք զոյժ հռչակեալսն միայն նշանակեցաք. – 96. բայց միայն տէր Ապումկդէմ և որք ընդ նմա պահէին զպահպանութիւն գիշերոյն և դիտէին զդիտաւորութիւն զօրացն – 228. բայց միայն Աստուծոյ կարողի և յամենայնի խնամողի կարողութիւնս այս է դիւրայարմար – 198. բայց միայն զազգին շարս ըստ գիւտի աշխատութեանն բաւական համարեցաք յառաջ վարել մինչ ի թագաւորել Տրդատայ – 94. Բայց միայն զԱրշակ ոմն ի տոհմէն Վարաժնունեաց */փրկվեց/* խնդրեալ դստերն Շապհոյ Բագրատունոյ, զոր առեալ յայնժամ Աւշնի կնութեան յանօրէն ամուսնութիւն. - 372. բայց միայն զհարկաց և զայլ հոգաբարձութենէ ծանուցանէ զպատճառ գալստեանն. – 172. Բայց միայն զնահապետն Ամատունեաց զԱպուսակր ձերբակալ արարեալ, առին գնացին ի քաղաքն – 354. բայց միայն ի դրան արքունի մտանել և ելանել ընդ հաւատարիմս թագաւորին ի տունս դիւանաց և գանձուց: - 92. բայց միայն մանուկ մի Դիոս անուն, զոր գաղտաբար ապրեցոյց մայրն, որպէս յետ բազում ժամանակաց զՄովսէս ի յԵգիպտոս – 14. բայց մնայ ի հարստութեան Պտղոմէականն միայն, մինչ տիրել Կղէոպատրեայ կնոջ միոյ եգիպտացւոյ որ յետ բազում ժամանակաց, մինչև յՕգոստոս կայսր: - 72. Բայց քանզի անպատերազմելի էր ամրոցն, միայն բաւականաւն ռոճկաց մի վատնիցի՝ առեալ զՎարագ ի ձեռանէ Տաճկացն - 332. և Դերանիկն ճեմս առեալ սիգաքայլ երիվարաւն եհաս հանդէպ ճակատու գնդին վառեալ, միայն և առանձինն ի յառուամէջ տեղւոջ. – 352. Եւ եղև յելանել նախարարացն Հայոց յերեսաց ամիրային՝ մնայ առ նմա միայն Մուշէղ Մոկաց իշխեցողն, այր քաջայայտ և բարձրագահ – 344. և ես ամայացեալ ոչ ինչ փոյթ առնէի, միայն ձեզ զլիանալն սիրելով առ այսոքիւք. – 216. Եւ զոր ինչ ոչ իմացեալ մեր՝ և ոչ գրել արժանի վարկաք, բայց միայն զի բարձրագոյնք և նախապատիւք ի թագաւորաց անտի էին: - 96. և ի բողոքել արդարոյն յետ ճ ամի՝ ապա հրաման միայնոյ և ահաւորին Աստուծոյ ասէ. – 30. և ինքն Աշխէթ զինեալ զինքն ի զէն և յասպազէն, զոր կարծեալ ոմանց երկաթեղէն պատկեր գոգցես զերիվարն և զհեծեալն, աչացն միայն ոչ գոլով ծածկոյթ. – 272. Եւ նուազեալ ազգին Արծրունեաց ոչ ոք մնաց, բայց միայն մանուկ մի Համամ անուն, որդի Արշաւիրի ծերոյ եղբօր Խուրէնայ, որ կայր ի դրան արքունի – 90. Եւ ոչ արմատոցն միայն օտար և անիմանալի սարասիցն տիպք, այլ և աներևոյթ պահպանողական և անհպելի զգուշաւորութիւնն. – 50. և ոչ նոցա միայն՝ այլ և ընդհանուր մարդկութեան լինել օրինակ արդարութեան և ժուժկալութեան. – 26. և տարածեալ սփռեալ գործավարս յամենայն երկիրս, բայց միայն յամուրսն ոչ կարացին լինել գամագիտ: - 372. Զայս սակաւուք ի մասնէ գրեցի ճանաչել միայն զազգս: - 18. զի սուսեր մերկ ի ձեռին ունի, և միայն առանձին գայ զհետ մեր – 230. զի և հետք ևս յիշատակի այլոց անուանեաց մի երևեսցի, բայց ինքեան միայնոյ: - 44. ի ջերմագոյն վայրս ամրանան առանձնանան և միայն բնակեն ըստ ազգս իւրեանց: - 262. իսկ այսոքիկ ոչ այլ ումեք արարածոցս պատշաճին, բայց միայն միոյ Աստուծոյ, և նա է Արարիչ: - 54. Իսկ եթէ՝ մշակն մեղաց և անդրանիկն

ամենայն չարեաց, որ ի յօձն բունեալ ոչ անիծաւ, որպիսիս ուսուցանէ վնասապարտութիւն օձին առ ի պատժականութեանն գտանել պարտաւորութիւն, որ ոչ յընքենէ միայն, այլ մանաւանդ ի գտողէն չարեաց: - 22. Իսկ երանելի եպիսկոպոսին Յոհաննու ընտրեալ իւր առանձնակ միայնաստան տեղեակ, աղօթից միայն պարապեալ, ի բաց կալով յեպիսկոպոսական հովուապետութենէ: - 324. Իսկ զվատացն և զնուազագունիցն՝ լոյծս և կանացիս, և միայն վերնագրութեամբ և եթ նշանակեալս: - 42. Կաղղիսթենէս, իմ բարեկամ, խրատ ետ ինձ մտանել հանդերձ բարեկամօք Խ, և մանկամբք Ճ, և զինուորօք ՌՄ միայնովք: - 50. Մի՞թէ և այժմ ոչ գիտիցես, թէ զամենայն երկիր զծով և զցամաք ինձ հնազանդեցուցի. արդ զԿոստանդնուպօլի՞ս միայն ոչ կարիցեմ բերել: - 146. միայն զի եկեսցէ ի բան արքունի և մի ելցէ արտաքոյ կամաց թագաւորին. – 288. միայն զմի ոմն կացուցանեն տիրել ի վերայ իւրեանց ըստ կամս անձանց իւրեանց, և միաբան և միախորհ կան և կեան առ միմեանս, և բնակեն ըստ ազգս ազգս, բացագոյն ի միմեանց: - 274. միայն ըստ ամացն ծննդաբանութեան հաւատացին Աշոտի զիշխանականն տալ պատուադրութիւն – 360. միայն միաբանութեամբ սրտիւ կացցուք ապաւինեալ յօգնականութիւնն Աստուծոյ. – 276. միայն ոչ ելցէ ի ձեռաց իմոց Աշոտ հանդերձ ազգականօք իւրովք,,: - 214. միայն որսոց և խաղուց պարապ զինքն հաճոյանայր կացուցանել: - 114. միթէ դո՞ւ միայն առաջին յաղթեցար և հարար ի թշնամեաց, կամ քո՞ միայն զօրքդ անկան, կամ քո՞ և եթ աւար բաժանեցաւ: - 282. միթէ դո՞ւ միայն առաջին յաղթեցար և հարար ի թշնամեաց, կամ քո՞ միայն զօրքդ անկան, կամ քո՞ և եթ աւար բաժանեցաւ: - 282. Միթէ դո՞ւ միայն բնակելոց ես յերկրի: - 330. մինչ կալ մնալ միայն երեսուն արանց ընդ քաջին Վահանայ, Մերշապուհ և Յաշկուր Արծրունիք, և Կամսարն Ներսէհ, և ի տանէն Ամատունեաց՝ զորոց զանուանսն անգիտանամ – 134. Մնաց միայն Աշոտ որդի սպարապետին և Մուշեղ և Սմբատ եղբայր Աշոտոյ – 298. մնաց միայն զօրքն հետևակազօրքն լքեալ առանց առաջնորդի: - 306. ՅԱՂԱԳՍ ԳՈՒՐԳԻՆԱՅ ՄԻԱՅՆ ՄՆԱԼՈՅ, ԵՒ ՇԱՏ ՊԱՏԵՐԱԶՄԱՅՆ ՅԱՇԽԱՐՀԻՍ – 300. յայտնի և յանդիման կացուցանել զթիւ սպանելոցն ոչ առնուին յանձն, թէ Ջ այր միայն հզօր ձեռամբ յաղթեցին ԺԵ հազարացն. – 234. յառաջ խաղացուցից զբանսն, արագաքայլ արշաւանօք անցեալ գնացից ընդ շարագրածս անցնիւր պատմագրաց, զազգաբանութիւնն միայն ոճով դրոշմեցից ի շարի աստ – 74. ոչ ինչ ձեռնամուխ լինելով ի նա, վասն կասկածանաց Պարսից արքային, միայն սպառնական խոստաբանութեամբ յղէ առ նա պատգամս: - 130. որ դիւրամոռաց զերախտիսն Քրիստոսի համարէին, միայն զկնի փառաց աշխարհիս ընթանային և մոգութեան մոխրապաշտութեանն հետևէին: - 112. Քանզի և սա ասի թագաւորեալ ամենայն Ասիաստանի և Լիբէաստանի, բայց միայն ի Հնդկաց – 44. քանզի ոչ էր օրէն թագաւորացն և օրինադրացն զկանանց ազգի թիւ ազգաբանութեան շարել, բայց միայն ըստ ժամանակագրութեանն կանոնի, որպէս և յԻսրայէլի զԳոթողիայ, և յԵգիպտոս զԿղէոպատրեայ դուստր Պտղոմեայ Դիոնիսեայ: - 16. ,,միայն, ասէ, զԳագիկ Ապումրուան առ իս աճցես հնարաւորեալ վասն նորա,,. – 350.

ՄԻԱՅՆԱԿԱՆ - անկեալ Աղան յերեսս առաջի սրբոյն Սահակայ և առաջի սպարապետին Սահակայ՝ ընդունել զսքեմ կրօնաւորութեան մնոազնութեան անապատասէր միայնական ստանալ իւր վարս: - 114.

ՄԻԱՅՆԱԿԵԱՑ - Եւ վախճանեալ միայնակեցին՝ կամեցաւ կատարել զպատուէր նորա Սաղման: - 162. էր և նորա աշակերտ մի, որում անուն էր Սաղման. որ ի ժամ մահու միայնակեցին՝ պատուիրէր նմա և ասէր – 162.

ՄԻԱՅՆԱՄԱՐՏԻԿ - յոյր ձեռն բազում արութիւն նահատակութեան երևեալ լինէին ի մարտս պատերազմաց և ի հանդէսս ճակատեցելոց ի միայնամարտիկ զինուորութեան: - 170. Տեղեկանայր … և կամ քանի՛ սաղարք միայնամարտիկք ախոյեանք իցեն – 198.

ՄԻԱՅՆԱՍՏԱՆ - Իսկ երանելի եպիսկոպոսին Յոհաննու ընտրեալ իւր առանձնակ միայնաստան տեղեակ, աղօթից միայն պարապեալ, ի բաց կալով յեպիսկոպոսական հովուապետութենէ: - 324.

ՄԻԱՅՆԱՅԵԱԼ - Ի սոյն ժամանակս էր այլ ոմն ի կողմանս Պարսից միայնացեալ կրօնաւորութեամբ – 162.

ՄԻԱՅՆ ՁԻ - միայն զի պատահեսցեն միմեանց սիրով խաղաղութեան, և պարգեւօք /գրքում՝ պարգևօք/ պատուեալ ի նոցանէ ըստ հրամանի զօրավարին – 226.

ՄԻԱՅՆ ԹԷ - միայն թէ ընդարձակեսցես մեզ և տոհմի մերոյ, բնակաց երկրի մերոյ՝ մնալ յիւրաքանչիւր տունս բնակութեանց կալ խաղաղութեամբ – 212.

ՄԻԱՆԳԱՄ - ,,զոր ինչ միանգամ կամք յօժարութեան ձերոյ ախորժեսցեն՝ եղիցի ձեզ ստուգապէս առանց երկբայութեան. – 214. բաշխել զայն որբոց և այրեաց միանգամ յամենայն հաւատացեալ ի Քրիստոս տնանկացն – 80. Գրէ Կայսիկն առ թագաւորն՝ խնդրել զխաղաղութիւն, և զոր միանգամ կամիցի՝ եղիցի. յայտնիքն այսպէս, իսկ ծածուկքն՝ որպէս յայտնեցանն: - 380. և անդ Գուրգէն բազում արութիւն ցուցեալ ընդդէմ յունական զօրացն, ոչ միանգամ այլ բազում անգամ – 302. և զայս ոչ միանգամ, այլ յոլովակի՝մի զմիոյ կնի ընթացուցանէր դեսպանս հրովարտակօք և պատարագօք: - 62. Եւ հաւանեալ Խոռեմայ՝ եկն առ Հայրակղոս արքայ Յունաց, թողեալ ի նա զԵրուսաղէմ և զԿեսարիայ Պաղեստինացւոց և զամենայն կողմանս Անտիոքացոց և զամենայն քաղաքս գաւառացն այնոցիկ, և զՏարսոն Կիւլիկեցւոց և զմեծ մասն Հայոց և զամենայն զոր միանգամ կամեցաւ Հայրակղոս. – 152.

ՄԻԱՆԳԱՄԱՅՆ - Եւ զՋրադաշտ մոգ արքայ Բակտրիացւոց և Մեդաց ընկճեալ հալածեաց մինչև ի սահմանս Խեփտաղաց, հզօրապէս տիրեալ բովանդակ Խուժաստանի և կողմանց արևելից և Պարսից, անդր ևս քան զԲահխ և զԴեպուհան , ի Գովմայիդ և ի Գուզբան, ի Շերիբամական /գրքում՝ Շերիբամամական/ և ի Խոճիհրաստան, և միանգամայն ասել մինչև ի ծովն Հնդկաց՝ յոյժ արութեամբ – 44. Եւ մինչդեռ զայս օրինակ խոկային և խորհէին ի միասին՝ միանգամայն արգելականք բերդին անդէն իսկ և իսկ քակեալ ի միաբանութենէ ուխտին – 210. և ոչ ոք կարէր երգել զօրհնութիւն սաղմոսացն և կամ լսել ի գթալից արտասուաց ժողովրդեանն միանգամայն և յայնչափ խնդութենէն: - 154. զոր աւելորդ համարիմ երկրորդել զմիանգամայն ասացեալսն: - 128. Իսկ զգերազանցութիւն գեղեցկութեանն որ բերան բաւեսցէ ասել բան մարդկային, միանգամայն և զաստուածագործ տնկոցն հեշտալի տեսութիւն. – 20. Իսկ սահմանք վայրիցն ահաւորք և զգալիք միանգամայն և արտաքոյ զգալեաց. – 52. միանգամայն և զերկիր զազրացեալ ի բազմադէմ չարեացն գործելոցն ի նմա: - 28. միանգամայն և միահաղոյն որոշել զՊարս և Մարս ի Բաբելացւոց – 46. միանգամայն խորհէր վրէժխնդիր լինել ազգին Մամիկոնէից վասն սպանման Մեհուժանայ հաւտյն իւրոյ: - 112. միանգամայն սաստկացուցանէր ի վերայ նորա զահարկութիւնն, զի գոնեայ այնու կարասցէ արդեօք վրիպեցուցանել ի ճշմարիտ հաւատոցն որ ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ. – 294. որ էր կին իմաստուն ի բանս և յիրս և յոյժ խոհեմագոյն միանգամայն և աստուածասէր – 186. որ կատարեցան միանգամայն սրով ի միում աւուր ի մեծի ուրբաթի զատկին: - 106. Որով ընթադրեալ զսիրողական երախտիս Արարչին, միանգամայն և զպատուէրն՝առ սպանողն հատուածեցաւ - 20.

ՄԻԱՇԱԲԱԹԻ - Եւ եղև իբրև երրորդ ժամ լինէր աւուրն, որ էր միաշաբաթի՝ և ահա ելանէին գունդք գունդք հեծելոցն ընդ կողմն անապատին Սմբատայ կոչեցեալ բերդին – 228.

ՄԻԱՊԵՏԵԱԼ - Արդ որպէս յառաջագոյն ասացաք՝ սակս կարևոր յուզմանցն միապետեալ ի շարս կանոնաց, միայն յայտարարութիւնս առնել զազգացն Արծրունեաց – 96. Եւ ի մեռանելն իւրում Աղէքսանդրու հաստատագոյն աներկիւղութեամբ զթագաւորութիւնն իւր միապետեալ՝ կացուցանէ չորս զօրավարս չորեքծագեան կողմանց աշխարհի, զՊտղոմէոս Եգիպտոսի և Հնդկաց, զՍելևկոս Ասիացւոց և ամենայն հիւսիսականաց, զԱնդիպատրոս Պարսից և ամենայն արևելից: - 70. որ միապետեալ զամենայն, շինեալ քաղաք և տուն արքունի, վասն ամուր զգուշութեան արքունեաց, զԲաղդադ: - 168.

ՄԻԱՊԵՏԵԼ - և միապետէ զտէրութիւնն Անձաւացեաց և խաղաղեցուցանէ զերկիրն և բնակէ յանհոգս զապահովացեալ ի հինից. շինէ եկեղեցիս և կատարէ տօն նաւակատեաց

խաղաղութեան: - 326. Իսկ իբրև միապետեցաւ թագաւորութիւն Պարսից Կիւրոսի՝ առնու զԲաբելոն և արձակէ զգերին Հրէից: - 66. Յութերորդ ամի գերութեանն դառնայ Գուրգէն եղբայր Աշոտի միապետել զիշխանութիւն տէրութեանն և յարդարել կարգել յօրինել զկարգս /314/ շփոթեալ աւերեալ երկրիս: - 314. Որ և յետ մահուանն Զրադաշտին դարձեալ միապետեաց ամենայն արևելեաց Պարսից ի հարկի հնազանդութեան ունելով, խաղաղասէր կենօք ամս ԼԸ. – 56. սա դարձեալ միապետեաց զՊարսս. – 56.

ՄԻԱՍԻՐՏ - քանզի էին բարեկամացեալ ընդ միմեանս Կիւրոս և Տիգրան և յամենայնի համանմանքն, համակամքն, միասիրտքն, քաջախոհեմքն և բազմադրուատքն: - 62.

ՄԻԱՏԵՍԱԿ - զի և եօթամբք իսկ շարագրեալք չարիւք ժանդացաւ վիրագն այն ի վնաս, թէ և միատեսակ երևեսցի. - 24.

ՄԻԱԻՈՐՈՒԹԻՒՆ - ,,և այս ևս քաջահաճոյ թուիցի քեզ, վեհդ և ամենեցուն գիտելիդ. և զի եղիցի ի մէջ քո և Դերենկիդ անկասկած միաւորութիւն՝ զդուստր քո տացես կնութեան Դերենկիդ, տիկնութեան Վասպուրականի,,: - 322. Բայց Յամանիկն և Ահմատն և Ապլբառն և այլ ևս Տաճկաց միաւորութեամբ զնոյն չարիս երկնէին գային: - 340.

ՄԻԲ - ՎԱՍՆ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՋԱՓՐԱՅ, ՋՈՐ ԻՆՉ ԽՈՐՀԵՑԱԻ Ի ՎԵՐԱՅ ԱՇԽԱՐՀԻՍ ՀԱՅՈՑ, ԵԻ Ի ԳԼՈՒԽ ԵՀԱՆ ԶԿԱՄՍ ՉԱՐՈՒԹԵԱՆՆ, ԵԻ ՈՐ ԻՆՉ ԸՆԴ ՍՈՎԱԻ ՆԱԽ ՔԱՆ ԶԼՆՈՒԼ ՎԵՑԵՐՈՐԴ ՅՈԲԵԼԻՆԻ, ԵԻ ԵՕԹԱՆԱՍՈՒՆԵՐՈՐԴ ՈԼՈՄՊԻԱԴԻՆ, ՅԵՏ ԻՆՆԵԻՏԱՍՆ ԸՆԴԻՔՏԻՈՆԻՆ, ՅՈՐՈՒՄ ԲՈՎԱՆԴԱԿԻՆ ԺԱՄԱՆԱԿՔ ԲՌՆԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆՆ ՏԱՃԿԱՑ ԱՄՔ ՄԻԲ ԸՍՏ ԹՈՒՈՑ ՀԱՅԵՐԷՆ ՏՈՒՄԱՐԻ. – 170.

ՄԻԳԱԽԱՌՆ - Եւ եղև իբրև ձմեռն փոքրացաւ և ժամանակ գարնանային եղանակին մերձեցաւ և օդն մառախլաձև միգախառն յստակեցաւ - 268. Իբրև ձմեռն ընդմիջեցաւ և օդն խստացեալ թանձրացաւ միգախառն մրրկալից – 188.

ՄԻ ԳՈՒՑԷ - մի գուցէ մատուցեալ առ Արտաշիր ոմանց սուտակասպաս չարախորհաց կեղծաւորութիւն իմն զմէնջ առնուցուն – 114. մի գուցէ ոչ առնելով իմ զոր խնդրեն՝ առ կայսր հատուածեալ անկանիցին նախարարքն, հարկել և զինաւորել կայսեր: - 118. Բայց զգոյշ լերուք, մի՛ գուցէ ոչ հաճեսցի Աստուած, և խնդրեսցէ ի ձէնջ զվրէժ արեան կոտորածի աշխարհի: - 144. Իսկ թագաւորն Հայոց Սմբատ անպատկան վարկանելով զերթալն Աշոտի առ Աւշին, մի՛ գուցէ արդեօք և այլք դրդուիցին յիշխանացն զնորայն հետեւել ուղևորութիւն, և արգելուլն զԱշոտ՝ չանսաց ումեք: - 362.

ՄԻ ԵԻ ՆՈՅՆ - Եւ վասն զի մի և նոյն շարժումն է երկնի՝ յայտ է եթէ ի միոջէ ումեմնէ է և ոչ ի բազմաց. - 54.

ՄԻ ՋՄԻՈՅ ԿՆԻ - և զայս ոչ միանգամ, այլ յոլովակի՝մի զմիոյ կնի ընթացուցանէր դեսպանս հրովարտակօք և պատարագօք: - 62. և թէ զիա՛րդ գունդք գունդք հրեշտակաց մի զմիոյ կնի ելևելս առնեն, և զիա՛րդ փայլեալ նշանն տէրունական ահաւոր ճառագայթիւք – 284. զի Յամանիկն թուղթս և դեսպանս մի զմիոյ կնի առնելով առ իշխանս աշխարհիս՝ զինքն յառաջանալ ի վերակացութիւն Հայոց – 340. Յայնժամ թագաւորն փութացոյց դեսպանս մի զմիոյ կնի առ իշխանն Աշոտ, զի անյապաղ երագութեամբ հասցէ առ նա: - 382.

ՄԻ ԸՍՏ ՄԻՈՋԷ - և զի մի՛ մի ըստ միոջէ ասացից – 46. Աւելորդ համարիմ մի ըստ միոջէ զանօրէնութիւն քաղաքին ընդ գրով բացայայտել, զառաւելեալն Սոդովմայ և Երիքովի, լցեալ չարագործութեամբք: -270. Բայց որպէս բացայայտեցաւ՝ Շամիրամ սեպհականեալ թագաւորէ յազգէ Ասուրա ի Սեմայ Ասորեստանի բնիկ իւրեանց տէրութեանն, և պայազատեալ մի ըստ միոջէ մինչ ի Թոնոս Կոնկողեռոս – 16. Եւ այլքն մի ըստ միոջէ կացին ի կարգի ճակատուն – 232. և անդ գեղեցիկս և համառօտս անպաճոյճս կարգէր մի ըստ միոջէ զվկայութիւն /204/ հաւատոցն որ ի Քրիստոս – 206. Եւ արդ են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ – 56. և թուէ մի ըստ միոջէ, սկսեալ յԱբրահամէ և գայ անցանէ մինչ ի Յովսէփ -16. և ցուցէք յականէ յանուանէ մի ըստ միոջէ իւրաքանչիւր զվնասս զոր գործեալ եմ, դի՛ք ի լսելիս համագունդ զօրականացս, և մի՛ պատկառէք խօսել զճշմարտութիւնն: - 214. զոր ասէ մի ըստ միոջէ մեծն Եպիփանոս: - 34. մինչև եկից հասից ի լայնանիստ ընդարձակ ասպարէզս մատենից պատմութեանցս՝ ոճով մի ըստ

միջոջէ շարեցից, կարգեցից, գրեցից զախորժելին քեզ: - 74. Յուշ առնէր նմա զխոստումնն Աստուծոյ առ Աբրահամ և զկարգս թլփատութեանցն և զզոհիցն և զայլոցն ամենեցուն, զոր ոչ է այժմ ասել մի ըստ միոջէ. և յայս լինէր խոկումն Իսմայէլացւոցն մինչև իսպառ: - 158.

ՄԻ ԸՍՏ ՄԻՈՋԷՔ - Նոյն գունակ և զՂուկա ազգաբանութիւնն գտցես շարածեալ ի վերջէ յառաջ, և ասէր որպէս կարծէր զՅիսուսէ՝ ի Յովսէփայ ի Յակովբայ ի Հեղեայ, և ապա մի ըստ միոջէքն: -16.

ՄԻԹԷ - միթէ դո՞ւ միայն առաջին յաղթեցար և հարար ի թշնամեաց, կամ քո՞ միայն զօրքդ անկան, կամ քո՞ և եթ աւար բաժանեցաւ: - 282. ասէ ,,չգիտեմ, միթէ պահապա՞ն իցեմ եղբօրն իմոյ,,: - 24. Միթէ դո՞ւ միայն բնակելոց ես յերկրի: - 330. միթէ զծով իբրև զցամա՞ք համարիցիք, մարտնչել ի սմա ընդ մեզ. – 144. ,,Ելեր դու յաշխարհս Հայոց հրամանաւ արքունի՝ առնուլ զհարկս արքունի. մի՞թէ /176/ և հրաման ունիս յարքունուստ, գերել գերփել յաւեր դարձուցանել զաշխարհս մեր: - 178. և այլ թէ. ,,մի՞թէ /գրքում՝ մի՞թե/ քաղիցեն ի փշոց խաղող կամ ի տատասկէ թուզ,, - 256 Եւ խօսէր ընդ նոսա սաստիկ և ահագին դատաստանօք և սպառնալեօք, թէ ընդէ՞ր և դուք ոչ մեռարուք ի պատերազմին, քան թէ ելեալ փախստական գնացէք գալ առ իս և տալ համարձակութիւն ծառայի իմում ի յայսքան վնաս. մի՞թէ արդեօք զԽոսրով մեռեալ կարծէիք,,: - 150. Իսկ թագաւորն իբրև գիտաց զընդխառնել ընդ միմեանս զօրացն, կամեցաւ մի՞թէ արդեօք կարասցէ դադարեցուցանել զմաքառումն. – 368. Մի՞թէ և այժմ ոչ գիտիցես, թէ զամենայն երկիր զծով և զցամաք ինձ հնազանդեցուցի. արդ զԿոստանդնուպօլի՞ս միայն ոչ կարիցեմ բերել: - 146. մի՞թէ ոչ կարէին Հոռոմք սպանանել զնա, և բառնալ զթագաւորութիւնն Պարսից ի ժամանակի, իբրև ետ Աստուած զսա ի ձեռս մեր. այլ արարին ի վերայ նորա ողորմութիւն: - 144.

ՄԻԹՐԷՈՍ –Եւ արդ են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Սովսարմոս ամս ԺԵ… Միթրէոս ամս ԻԷ: Մաւտանէս ամս ԼԱ… - 58.

ՄԻ ԻՆՉ - - Ո՞չ ածէք զմտաւ և ոչ զմի ինչ ի բարեացն, զոր ձեր յինէն գտեալ. – 214. Առ որս ասեմք՝ եթէ ըստ ամենայն յեղանակի անբոյժն ի բարւոյ, ո՞չ մի ինչ ո՞չ ունի մասն ազնիւ՝ թէ ասիցէ ոք անիծիւք ի բաց բառնալ. – 22. Արդ փութա՛, պնդեա՛, ե՛լ զհետ նոցա, և մի ինչ յայդոսիկ յերկուանայցես, թուլագոյն կալով մնալով յիրիդ յայդմիկ,,: - 184. բնաւ և ոչ մի ինչ փոյթ ունելով ի դիպաւորագոյնսն/ճիշտը՝ դիպաւորագոյնսն/ առաւել քան թէ ի վատթարագոյնսն: - 28 Յղէ առ իշխանն, զի առանց և ոչ մի ինչ յապաղանաց փութացեալ հասցես այսր: - 348. քանզի ոչինչ վնաս գիտէին զանձանց և ոչ մի ինչ իրս մեծ կամ փոքր. – 98. Զի յառաջնումն ոչ ինչ գոյր հոգ ինչ զբաղմանց, և ոչ մի ինչ ըստ աշխարհաշէն /90/ խնամակալութեանց, կամ պատերազմասէր աշխատութեանց – 92. մեք տացուք զԱշոտ ի ձեռս քո առանց զինու և մարտից և ճակատուց կազմութեան, և մի ինչ յայնոսիկ աշխատ լինիցիս. – 212. և գրեալ էր առ Բուխայ, զի մի՛ ինչ չարիս խորհիցի կամ գործիցէ առնն այնմիկ, այլ տացէ տանել զնա առ թագաւորն մեծաւ պատուով և զգուշութեամբ: - 288. Եւ իբրև ետուն զթուղթն կարծեցեալ իբրև յերեսաց արքայի՝ ,,ընթերցիր զայդ, ասէ, մի՛ ինչ ընդ մեղադրութեամբ արկաներ զիս, և կարծել նենգութեամբ գնալ առ քեզ և դրժել ինչ քեզ և ստել երդմանց /236/ մերոց. – 238.

ՄԻՀՐ - զի թէ ես յաղթեցից՝ երդուեալ ի մեծ աստուածն Որմազդ և յարեգակն և ի լուսին և ի հուր և ի ջուր և ի Միհր և յամենայն աստուածս՝ զի ձեզ տուեալ լիցի թագաւորութիւն Հայոց. – 138.

ՄԻՄԵԱՆՑ - յեցեալ յուսացեալ առ միմեանս, իբրև զքաղաք ամուր իբրև պարիսպ պղնձի – 364. ,,զի՞նչ է այդ, զոր դուք ի ծածուկ գործէք, և ընդէ՞ր խորհուրդք գաղտնիք ընդ միմեանս խորհիք. – 214. այլ և ընդ միմեանս արկանէին բանս քսութեան – 194. Այս առաջին խնամանալ եղև ընդ միմեանս Բագրատունեաց և Արծրունեաց: - 76. Անդ Բաբգեան և ասպետն մեծ Աշոտ նիզակակիցք միմեանց զերծեալ ի մեծ պատերազմէն՝ փութանակի մտին յաշխարհս Հայոց – 92. Բայց երկու ոմանք ի սաղարաց սուրհանդակաց, եղբարք

միմեանց, հասեալ ի կիրճս ձորոյն – 202. Բայց մինչդեռ չև առ միմեանս հասեալ Տիգրան և Կիւրոս՝ յղէ Աշղահակ պատարագս Կիւրոսի - 62. բանսարկուք ոմանք հրապոյրս պղտորս քսութեան ածէին տանէին ի միջոչէն առ միւսն, որպէս թէ զչարիսն իրերաց առ հազարապետն խորհել նիւթել յայտ ածէին և զպատճառն զմիմեամբք արկանէին ի գաղտնիս քրթմնջելով: - 342. դարձեալ կնամարդ զնա կոչելով ընդդէմ միմեանց անուանաձայնէ. – 114. և անհակառակող հաւանութեամբ հեզահայեաց առ միմեանս սիրոյ յորդորմամբ արտաքոյ վատթարին խոհականաբար մնալով, քաջախորհուրդ առատաբուղխ խաղացմամբ իմաստութեանն զմիմեանս բռնահարելով, զօտարոտին ի բաց վարատելով զբղջախոհութեան անհանճարութիւն՝ զլաւն և զյոյժ օգտակարագոյն ընտրութեամբն գիրկս արկին. – 388. և անհակառակող հաւանութեամբ հեզահայեաց առ միմեանս սիրոյ յորդորմամբ արտաքոյ վատթարին խոհականաբար մնալով, քաջախորհուրդ առատաբուղխ խաղացմամբ իմաստութեանն զմիմեանս բռնահարելով, զօտարոտին ի բաց վարատելով զբղջախոհութեան անհանճարութիւն՝ զլաւն և զյոյժ օգտակարագոյն ընտրութեամբն գիրկս արկին. – 388. և առ եղբայրականն զինազանդութեանն չափ ցուցանելով, անկշիռ վայելչութեամբ զմիմեանս լաւ համարելով քան զանձինս, հասարակ զճոխութիւն իշխանական գահընկալութեանն վարկանելով – 360. Եւ բազում անգամ ի բազում տեղիս տային ճակատ զօրքն Հայոց և Պարսից ընդ միմեանս. – 102. Եւ բնակեն առանձին ըստ տունս ազգաց, և այնչափ ի բացեայ են ի միմեանց՝ մինչ թէ ոք յարանց զօրաւորաց ի բարձրաբերձ տեղեաց ուժգին խանչիցէ՝ հազիւ թէ ուրեք կարիցէ առնուլ զբոմբիւն ձայնին, իբրև ի վիմաց ինչ արձագանգ/ք/գրքում՝ արձագան/ լինելոյ կարծիս բերելով – 190. Եւ գունդն Հայոց խաղացին ընդդէմ նոցա, վիմաձև անքակ ի միմեանց ըստ տոհմս ազգաց, ի տանէն Արծրունեաց՝ Գուրգէն և Վասակ և Պելճ և Մուշեղ և Սահակ և Ապումկդէմ և Աշոտ – 230. Եւ Գուրգէն և Աշոտ առանձին միմեանց պատահեալ ետուն ողջոյն միմեանց և ուխտեցին ուխտ խաղաղութեան մինչև ցայսօր ժամանակի: - 332. Եւ Գուրգէն և Աշոտ առանձին միմեանց պատահեալ ետուն ողջոյն միմեանց և ուխտեցին ուխտ խաղաղութեան մինչև ցայսօր ժամանակի: - 332. և դարձոյց զերեսանակ երիվարին ընդդէմ նորա, և հասեալ ընդդէմ միմեանց՝ դարձան հասին ի բանակն իւրեանց: - 230. Եւ դէտն ազդ արարեալ զօրացն այլազգեաց՝ վառեն և նոքա ընդդէմ նոցա ի պատերազմ, և ի դիմի հարեալ միմեանց և հատանէին յերիս առաջս: - 178. և դու նոյնպէս սակաւուք եկ, կամ թէ ևս աւելի արամբք, և տեսցուք /226/ զմիմեանս,,: - 228. Եւ թուղթս և դեսպանս առ թագաւորն յղէին ծածուկ ի միմեանց. – 194. և կէսքն վրիպեալք ի բնական հայրենի լեզուէն, յաղագս հեռաբնակ լինելոյ և անհամբոյրք միմեանց հանդիպեալք, և խօսս միմեանց եղեալ կարկատուն մուրացածի բանիւք: - 190. Եւ կոչնականքն ընդ այգն ընդ առաւօտն փութացուցեալ ասեն, ,,եկ, տեսցուք զմիմեանս սիրով խաղաղութեան,,. – 352. և հանդիպեցան միմեանց յՈրդոք գետ, ի գլուխս ձորոյն Հայոց, որ հանէ յԱրուանթունի գաւառն: - 306. և միախուռն յանդուգն յարձակմամբ դիմեցին ի վերայ այլազգեացն, և ի դիմի հարեալ միմեանց՝ այր զախոյեան իւր յերկիր կործանէր: - 174. Եւ մինչդեռ յայնմ մահիճսն կարծեալ հիւանդութեանն կեղծաւորէր՝ և ախոյեանարձակքն/ճիշտը՝ ախոյեանայարձակ/ զմիմեամբք շութափէին – 328. և ոչ գիտացին զօրն Պարսից զդարձն Հայրակղի ի վերայ նոցա՝ մինչև երթեալ խառնեցան և բախեցին զմիմեանս պատերազմօք: - 150. և որք ի տանէն Ամատունեաց՝ Շապուհ և Վահան և Սարայ եղբարք միմեանց, Ապուսակր Վահունի և այլք ընդ նոսա, միաբանական խորհրդակցութեամբ խորհրդածեալ ընդ Գագկայ առ ի սպանումն Ապումրուանայ – 368. Եւ ուսեալ Հրէիցն զպատճառս փախստեանն՝ խրախուսեցին ի միաբանութիւն, ճշմարիտ ասել զասացեալսն, իբրև նախանձախնդիրք Աստուծոյ և որդիք Աբրահամու և եղբարք միմեանց: - 160. Եւ սկսան յաւելուլ ի վերայ չարեացն այլ չարիս, զի ընդ միմեանս մարտ և կռիւս դնէին յաղագս իշխանութեանն ցանկութեան, և ճեղքեցան ի միմեանց և զօրս գումարեցին ի զերծելոցն ի սրոյն և ի գերութենէն Բուխայի. – 298. Եւ սկսան յաւելուլ ի

վերայ չարեացն այլ չարիս, զի ընդ միմեանս մարտ և կռիւս դնէին յաղագս իշխանութեանն ցանկութեան, և ճեղքեցան ի միմեանց և զօրս գումարեցին ի զերծելոցն ի սրոյն և ի գերութենէն Բուխայի. – 298. և քակեցին զռազմն և աւերեցին զճակատն և լքին զմիմեանս, և թողին զպատերազմն և գնացին փախստական ամենայն այր յո՛վ և կարաց զերծանել. - 306. Եւ քանզի էին երեքին սոքա անքակ անխզելի առ միմեանս, զմիաբանական կապակցութիւն շաղկապեալ, Աշոտի և Գագկայ և Գուրգինայ, որդիք Դերանկին – 364. և քաջքն և հոյակապքն ելևելս զմիմեամբք առնէին ախոյեանայարձակ խրոխտանօք: - 328. զոր ի զօրութիւն թիկանց ուժոյ բազկաց ճնշեալ և մածուցեալ ընդ միմեանս՝ զնրբութիւն մազոյն թաղ կոչեցին – 208. Ի սորա յերրորդ ամի թագաւորութեանն ի վերայ Հայոց աստուածատուր բարկութեամբ անդնդաշարժ վրդովմամբք ներքնագոյն խորոցն պատահեալ միմեանց սահանախաղաց դղրդմամբ, հիմնաշարժ տապալմամբ, /356/ ներքսագոյն երկրի թուլացեալ պնդափակ աղխեալ սանդարամետական սահմանին, բարկութեան հողմոց շնչեալ ընդ ջրոցն խաւարայնոց, ի կոհակս անդնդաքակս զթանձրայատակ երկրի զկարծր և զծանրալիր անկշիռ անբաւութիւնն տատանեալ, մինչ յերեսս երկրի ի վեր մղեալ հանդէպ քաղաքին Արտաշատու/ գրքում՝ Արտաշասու/, որ Բլուրն նորուն ասի – 358. Իբրև խռնեցան ի զօրագլուխ գունդ Լիդէացւոց նետաձգութեամբ ընդ միմեանս հարեալ – 64. Իբրև հասին ուր հանդերձեալն էին՝ և երկոցունց զօրքն անհուն բազմութեամբ յանդիման եղեն միմեանց, և ճակատ առ ճակատ զգործս պատերազմին յարդարէին – 328. Իսկ թագաւորն իբրև գիտաց զընդխառնել ընդ միմեանս զօրացն, կամեցաւ մի՞թէ արդեօք կարասցէ դադարեցուցանել զմաքառումն. – 368. Իսկ իբրև ծանուցաւ նմա անլոյծ միաբանութիւն ուխտի ընդ միմեանս Աշոտոյ և Բագարատայ՝ ոչ ինչ յայտնեաց զխորհուրդս չարութեանն, զոր խորհեալ էին ի վերայ նոցա. – 172. Իսկ իբրև տեսին զբազմութիւն պարսկային զօրուն՝ վհատեալ գնդին Հայոց լքին զմիմեանս և գնացին յետս կոյս – 134. ճակատ առ ճակատու ձգին խումբ և անհնարին խառնուրդ. և մարտուցեալ ընդ միմեանս յայգուէ մինչև ընդ երեկս քաջապէս - 140. միայն զի պատահեսցեն միմեանց սիրով խաղաղութեան, և պարգեւօք /գրքում՝պարգևօք/ պատուեալ ի նոցանէ ըստ հրամանի զօրավարին – 226. միայն զմի ոմն կացուցանեն տիրել ի վերայ իւրեանց ըստ կամս անձանց իւրեանց, և միաբան և միախորհ կան և կեան առ միմեանս, և բնակեն ըստ ազգս ազգս, բացագոյն ի միմեանց: - 274. միայն զմի ոմն կացուցանեն տիրել ի վերայ իւրեանց ըստ կամս անձանց իւրեանց, և միաբան և միախորհ կան և կեան առ միմեանս, և բնակեն ըստ ազգս ազգս, բացագոյն ի միմեանց: - 274. մինչ նոքա գունդ առ գունդ ընդդէմ միմեանց ճակատեալ կազմէին զռազմն, և փողքն գոչէին և դրօշքն տարածանէին և նշանքն փողփողէին, վահանաւորքն և նիզակաւորքն գոչէին, այրուձին այսր անդր վազս առնէին և ախոյեանքն յարձակէին, կապարճակիրքն աղեղանցն յուրային: - 174. Յայնժամ սկսան ամենայն նախարարքն Հայոց ցրուել մեկնել ի միմեանց. – 238. նիզակակիցք միմեանց եղեալք երեք տասնեակք թուովն, զսուրբ Երրորդութիւնն յօգնականութիւն /134/ իւրեանց վերաձայնեալ՝ լքին զօգնականութիւն մարդկան. – 136. Նորա դարձեալ դառնայ ի Սամառայ և ծանուցանէ արքայի զոր ինչ գործեաց, և թէ զիա՛րդ են առ միմեանս միաբանութեամբ իշխանք Հայոց: - 172. Նոքա առ լուրն խնդացեալ՝ լքին զամրացեալ գունդն՝ աճապարել զհետ Կիւրոսի, ել և ելս արարեալ զմիմեամբք – 66. Նստան երկոքին կողմանքն պահել զպահպանութիւն իւրեանց մեծաւ զգուշութեամբ, և ետուն ժամ անսալ միմեանց՝ ոչ ելանել ի պատերազմ, մինչև եկեսցեն հրեշտակքն յարքայէ, զոր առաքեցինն: - 286. որ ընդ միմեանս երդմամբք հաստատեալ սուրբ Աւետարանաւն և տէրունական նշանաւն – 174. որ ի բախմանէ քարի և երկաթոյ կայծակունք արտաթափին, այլ և ի փայտից ընդ միմեանս յիրար շփելոյ, որպէս և անուոյ բնաւորեցաւ լինել, որ ի սաստիկ շրջագայութենէ սայլիցն բազում անգամ և առեղք փայտիցն վառմամբ հրոյ հրդեհին: - 52. պատահեն միմեանց և մեռանի անդ անզգուշաբար ի յաւակնայեղոց դիմացուածոյն: - 90. ՎԱՍՆ ՈՐ ԻՆՉ ԳՈՐԾԵՑԱԻ ԸՆԴ ՀԱՆՈՒՐ ԱՇԽԱՐՀՍ ՀԱՅՈՑ. ԵԻ

ԵՐԿՊԱՌԱԿՈՒԹԻԻՆ ԻՇԽԱՆԱՑՆ, ԱՆՀԱԻԱՆՔ ԵՒ ԱՆՀՆԱԶԱՆԴՔ ՄԻՄԵԱՆՑ ԼԻՆԵԼՈՎ, ԵՒ ՈՐ ԻՆՉ ԸՆԴ ՍՈՔՕՔ: - 194. քանզի դեռ միաբանք և միախորհուրդք և հաւասարք առ միմեանս բնակէին իշխանք Հայոց ազատագունդք բազմութեամբ և զօրաց նոցա – 194 քանզի էին բարեկամացեալ ընդ միմեանս Կիւրոս և Տիգրան և յամենայնի համանմանքն, համակամքն, միասիրտքն, քաջախոհեմքն և բազմադրուատքն: - 62. Քանզի խառն դրակցութեամբ սահմանին առ միմեանս Փոքր Աղբագ և աշխարհն Կորճէից և Պարսկահայոց՝ և հանապազ առ միմեանս զգժտութիւն կեղծաբերէին, մարզպանն և որ զԿորճէիցն ունէին զգործավարութիւն. – 400. Քանզի խառն դրակցութեամբ սահմանին առ միմեանս Փոքր Աղբագ և աշխարհն Կորճէից և Պարսկահայոց՝ և հանապազ առ միմեանս զգժտութիւն կեղծաբերէին, մարզպանն և որ զԿորճէիցն ունէին զգործավարութիւն. – 400. Եւ այնքան խրթնի անծանօթք պատահեն առ միմեանս, մինչև թարգմանաց անգամ կարօտանան. – 190. և կէսքն վրիպեալք ի բնական հայրենի լեզուէն, յաղագս հեռաբնակ լինելոյ և անհամբոյրք միմեանց հանդիպեալք, և խօսս միմեանց եղեալ կարկատուն մուրացածի բանիւք: - 190. Իսկ Գրիգորի ոչ բերելով զընդդիմակացսն նորա կատարել՝ խօսի ընդ նմա սիրով խաղաղութեան, և բաժանել զաշխահս յերկուս՝ տեղի ետուն միմեանց ի խաղաղութիւն: - 310.

ՄԻ ՄԻ - Բայց զի՞ մի մի զիւրաքանչիւր հանդէս պատերազմաց նոցա գրեցից յականէ յանուանէ. ասացից կարճառօտ և համառօտեցից զբանս. – 286. և երթային մի մի նոյնպէս և դառնային: - 370. և զի մի մի թուիցէ յանուանէ զյաճախութիւն զինուցն և զսպառազէն կազմութեանցն զձիոցն և զհեծելոց նոցա. – 280. զի ըստ իւրաքանչիւր հասակաց՝ զմի մի ոք ի ձէնջ /214/ գթալիր սիրով մեծարէի այնչափ – 216. զհարստահարութիւնն բացաձգեալ, և զթուղթս առ մի մի յիշխանացն յղել յաճախէր, յոլովագոյն առ իշխանն Աշոտ և առ եղբարս իւր. – 360.

ՄԻ ՄԻԱՅՆ - մի միայն մնացեալ զիւրականն պահելով լեզու. որ Եբրայեցւոցն ասի նահապետ Եբեր որդի Սաղայի - 40.

ՄԻՆ - ետ բերել փայտս, և եդեալ ի վերայ փայտին զերանելին Սողոմոն՝ և մօտ առ փայտն կացուցին զսուրբն Կահայ, զի գոնեայ մինն ի միւսոյ տանջանացն երկուցեալ հնազանդիցի հրամանի թագաւորին: - 292. Այլ նահատակեցան արիաբար և ետուն պատասխանի թագաւորին մեծաւ համարձակութեամբ , յուսացեալ ի մին միայն ի թագաւորն թագաւորաց և տէրն տերանց, ի Քրիստոս յորդին Աստուծոյ: - 292. Սորա որդիք հինգ ծնանի, յորոց մինն Հերովդէս և միւսն Փիլիպպոս, զորոյ կինն հանեալ Հերովդէի՝ թող զկինն իւր զառաջին, զդուստր Արէտայ արքայի Պատրէացւոց. – 78.

ՄԻՆՉ - Եւ մինչ այսպէս կայր աշխարհս յանկարգ խաղաղութեան՝ եհաս լուր գործոյն առ Աւշին և առ իշխանն Աշոտ, եթէ ,,վրդովեալ է երկիրն, և կան ի տարակուսի՝ որք զամուրսն քո ունին. – 362. ,,ի սկզբան թագաւորութեան նախնեաց մերոց, յորժամ ետ Աստուած զաթոռ բազում թագաւորաց ի ձեռս նոցա, և մինչ առ մեզ հասեալ՝ ոչ ոք զօրեաց կալ ընդդէմ մեր, ոչ ի հեռաւոր աշխարհաց և ոչ ի մերձաւորաց: - 198. այլ զպարտութիւն քան զյաղթութիւն յինքեանս ձգէին ի ձեռանէ Յիսէի, մինչ պակասել պատրաստութեանն բերդին, մանաւանդ ջրոյն սակաւաւորութիւն. – 362. Անդանօր քաջն մեր Աշոտ զհիւանդութիւնն կեղծաւորեալ ի տեղւոջ օթոցին անկեալ դնէր, մինչ ակն ունէին յառաջանալ ի գործ պատերազմին: - 328. անկեղծաւոր և աննենգ տիրասիրութեամբ ցուցանել հնազանդութիւն հպատակութեամբ, մինչ յարիւն և յապաժոյժ նահատակութեամբ առնուլ վրէժս ի Պարսկացն հինիցն՝ զաւեր եկեղեցեացն Հայաստանի և զնեղութեանցն և զգերփանացն և զսաստիկ արիւնահեղութեանցն զքրիստոնէից և զուխտի մանկանց եկեղեցւոյ սրբոյ: - 134. Բայց որպէս բացայայտեցաւ՝ Շամիրամ սեպհականեալ թագաւորէ յազգէ Ասուրա ի Սեմայ Ասորեստանի բնիկ իւրեանց տէրութեանն, և պայազատեալ մի ըստ միոջէ մինչ ի Թոնոս Կոնկողեռոս – 16. Բայց երանելիս այս Գէորգ, մինչ կայր ընդդէմ սրոյն և դահիճն ծեծէր իբրև զանզգայ ինչ, և ոչ փոքր մի գիծ կարացեալ հարկանել ի մարմին սրբոյն զխոցումն սրոյն – 266. բայց միայն զազգին շարս

ըստ գիւտի աշխատութեանն բաւական համարեցաք յառաջ վարել մինչ ի թագաւորել Տրդատայ – 94. բայց մինչ էաք յաշխարհին մեր՝ առաջնորդքն մեր ոչ ետուն տեղի ընդունել զասացեալսն ի սահմանին խոստովանութեան: - 132. բայց մնայ ի հարստութեան Պտղոմէականն միայն, մինչ տիրել Կղէոպատրեայ կնոջ միոյ եգիպտացւոյ որ յետ բազում ժամանակաց, մինչև յՕգոստոս կայսր: - 72. երթեալ տուայտի ի դրան Մարաց Դարէհի, մինչ զգալ վասն նորա Երուանդայ. – 84. և ընդ այգն ընդ առաւօտն, մինչ նոքա ննջէին յիւրաքանչիւր վրանաց օթոցի՝ և զօրքն շուրջ փակեցին սուսերօք և վահանօք և նիզակօք և վառեալ մոմեղինօք, և մտեալ ի ներքս ըստ հրամանի զօրավարին իւրեանց – 296. և ահա աղաղակ և փողք և քնարք և ջնարք, և վառեալ զինու և սրոյ և ամենայն պատրաստութեամբ անհուն զօրացն, մինչ գրեթէ /գրքումէ՝գրէթէ/ ի հիմանց զլեառնն տապալել – 284. և ամենայն ուրեք ուր և հանդիպէր զօրուն Պարսից՝ առ հասարակ սատակէր զամենեսեան, մինչ ոչ մնալոյ ապրեալ: - 148. Եւ այն ինչ ընդ ջեռնուլն արեգականն, մինչ ազնորեալքն մտանէին զառաջեաւ ամիրային, որպէս որսոյ ինչ պատճառանօք հեծեալ յընտիր երիվարս հանդերձ մերձաւոր հարազատօք իւրովք և ազատովք յընտրելոցն Վասպուրականի՝ ելեալ մեկնեցաւ իբրև վտաւանս երկուս. – 342. Եւ անդէն ոչ կարացեալ շինել զերկիրն այն հուպ ընդ հուպ մինչ յութերորդ ամն Արտաշէսի – 90. և անյապաղ մինչ այս մինչ այն՝ նոցա հարեալ ընկեցեալ ի զօրացն Պարսից գունդ մի հարուստ արք իբրև ՃԽ: - 128. և անյապաղ մինչ այս մինչ այն՝ նոցա հարեալ ընկեցեալ ի զօրացն Պարսից գունդ մի հարուստ արք իբրև ՃԽ: - 128. և առաջի արկեալ զհառաչանսն, զարտասուսն, զխոստովանութիւնն, զողորմագին պաղատանսն, մինչ ի մահ զտրտմելն, զկենաց դեղն հայցել, զմարմին և զարիւն որդւոյն Աստուծոյ ի թողութիւն մեղաց – 386. և առաջնորդեաց նոցա Քսերքսէս և Արշէզ մինչ ի սուրբ քաղաքն յԵրուսաղէմ. – 66. Եւ արար՝ մինչ ճեղքեաց խզեաց զմիաբանութիւնն Հայոց: - 350. Եւ բնակեն առանձին ըստ տունս ազգաց, և այնչափ ի բացեայ են ի միմեանց՝ մինչ թէ ոք յարանց զօրաւորաց ի բարձրաբերձ տեղեաց ուժգին խանչիցէ՝ հազիւ թէ ուրեք կարիցէ առնուլ զբոմբիւն ձայնին, իբրև ի վիմաց ինչ արձագանգ/ք/գրքում՝ արձագան/ լինելոյ կարծիս բերելով – 190. և եհան զզօրսն մինչ մերձ ի գլուխ լերինն և ընդ նոսա նշանս բազումս, իբրև Ռ արանց ընտրելոց քաջ երիվարօք. – 284. Եւ եղեալ նոցա ի Սիմ լերին մինչ ի Տիգրանն Հայկազնեաց: - 16. Եւ եղև մինչ կային իշխանքն ի միաբանութեան առանց կարծեաց կասկածանաց ի հպատակութեան ելեալ յարքունուստ հազարապետին / 340 / որդւոյն Հալթի, և զմիաբանական սիրոյն շաղկապ ի միասին յօդեալ պնդեալ անքակ պահէին – 342. և ետ բերել քուրս և տանջել զնոսա քքովքն յերկար, մինչ կարծել ի նմին վախճանել – 292. Եւ երկայնագոյնս զպատաղմունսն ի ճանապարհին արարեալ՝ ձգին մինչ յԱրզն Աղձնեաց – 66. և ընդ այգն ընդ առաւօտն՝ յԸռենայ Յամաց գեօղ և գիշերագնաց հասեալ մինչ ի Տարօնայ կոչեցեալ գետ: - 402. և թուէ մի ըստ միոջէ, սկսեալ յԱբրահամէ և գայ անցանէ մինչ ի Յովսէփ: - 16. Եւ ի ժամու մինչ ազնորեալքն կամէին մտանել զառաջեաւ … յայնժամ շուրջ կացեալ զվրանաւն մեծ սպարապետին զկազմեալ գնդաւ վահանաւոր և նիզակաւոր ամրափակ պնդութեամբ, և մտեալ մատոյց զթուղթն, զոր էր գրեալ առ Յամանիկն ի քաղաքն Պարտաւ Ահմաթայ նենգութեամբ: - 344. և ի ժամուն յայնմիկ մինչ առաւ ամրոցն և զըմբռնեալսն ստիպէին, զի որք ի բաց կացցեն ի Քրիստոսէ՝ և մի մեռցին – 222. և ինքն Աշոտ ճողոպրեալ միաձի ելեալ եհաս փախստեայ մինչ յՈստանն Ռշտունեաց, թողլով զբուն բանակն ի նմին տեղւոջ. – 332. և ինքն ել գնաց երթալ մտանել ի քաղաքն Դուին, ձմերոց ինքեան պատրաստեալ զնա, մինչ ի ժամ գարնանայինս, ունելով ընդ իւր կապեալս բազումս. – 240. և իսկոյն հարեալ զնա այսոյն պղծոյ և ընդ զառիվայր լերինն թաւագլոր խաղաղացուցեալ հարուստ ձգմամբ մինչ ի դաշտավայր տեղին ուր այգեստանքն: -378. և կարգել նմա ռոճիկս առատապէս, մինչ ինքն պարապագոյն ժամու անդր հասանիցէ: - 70. Եւ կացեալ անդ մինչ ի ժամանակս առաջինն Ղևոնի կայսեր՝ մեռանի անդ Վասակ և Տաճատ և փոխին ի հանգիստ փառաւորապէս ի գերեզմանս մեծամեծացն Յունաց: - 132.և կէսքն զհետ մտեալ

փախստէիցն, մինչ թանձրացաւ մութ գիշերին՝ հանին ի սահմանացն Հայոց, էր որ ի կողմն Ելոյ և էր որ ի կողմն Ատրպատականի և Պարսից: - 232. Եւ կէսքն հասանէին մինչ ի շահաստանն Բաղէշ, թողեալ անդէն զբուն բանակն: - 176. և հնախօսս շարագրական մատեանս և ի բազում վէպս պատմութեանց անցեալ գրեցի, որ ինչ բաւականանալ ձեռնհաս եղէ, սկսեալ յԱդամայ մինչ առ մեզ հասեալ ժամանակացս գիւտ: - 12. և մեծարի յԱրտաշէսէ Պարսից արքայէ, մինչ ձեռնտու լինի նմա /84/ զօրու օգնականութեամբ – 86. և մինչ այսմ գործոյ պարապէր՝ դէպ եղև նմա ի կողմանս Եգիպտացւոց հանդիպել առն միոյ մոնազնի, որում կոչէին Սարգիս Բհիրայ, որ էր եղեալ աշակերտ մոլեգնութեանն արիանոսաց. – 158. Եւ մինչ երթայր և խորհէր՝ խոցեալ նորա երիվարն, և յանկարծակի այն ինչ ոտն երիվարին շաղեալ ընդ փոքր թուփ մի, որպէս ասեն, զուլումբեալ ի վերայ գլխոյն ջարդեալ զողն ու լարն՝ ի բաց ընկէց զհեծեալն զքաջ զօրավարն Ապումկդէմ: - 304. Եւ մինչ կարի և ահագին սաստիկս կուտեցաւ ի վերայ նորա ամբոխն, և ամբաստանքն միաբարբառ զաղաղակ /288/ բարձեալ առաջի բռնաւորին զօձիս պատառեալ ասէին, ,,մահապարտ է, չէ պարտ դմա կեալ, և ոչ առնուլ տեղի պատասխանւոյ,, - 290. Եւ մինչ նոքա դեռ չև հասեալ էին մերձ առ գունդն Հայոց՝ փութացաւ զօրավարն Գուրգէն յղեաց դեսպանս առ Ապուհեշմ և որ ընդ նմա զօրագլուխքն՝ աղաչել ի խաղաղութիւն – 230. Եւ մինչ նոքա կային մնային հրաման ինչ ընդունել յարքունուստ՝ /286/ դարձան հրեշտակքն և եկին փութանակի, և բերին թուղթ յարքայէ առ Ապումուսէ՝ գալ ի հնազանդութիւն նոցա և երթալ առ Բուխայ. – 288. և մինչ նոքա կարծեցին, թէ ի ձեռն նոցա մատնեցան՝ և նոքա կային յաղօթս և զԱստուած կարդային օգնել նոցա. – 286. և մինչ ոչ ելին ի գլուխ կարծիքն, այլ իբրև զմեքենայ ինչ յամուր անդամանդեայ պարսպէ ի բաց դառնայր – 250. Եւ յերկարեցան գործ պատերազմին մինչ ի տասներորդ ժամ աւուրն – 232. և նովաւ վճարիցեն զի՛նչ պէտ և լինիցին ումեք ի մեծամեծաց մինչ ի փոքունս նոցա. – 82. և որ ի նմա են կենդանիքն՝ զնոյն առ ի վերայ հասուցանէ և նոքօք զպէտս քաղցոյն վճարէ մինչ ի ժամանակս գարնանայինս: - 262. երայ Մուսէի զօրուն, մինչ ածին արկին զբուն բանակաւն ուր և Աշոտն մեր թուէր գոլ խօթացեալ. – 328. և փախստեայ գնացին զհետ մինչ ի սահմանս իւրեանց. – 308. զի թագաւորն Լիդէացւոց ասպազինեալ զերիվարն շուրջանակի պղնձի արկանելեօք յոտից մինչ ի գլուխ բովանդակ չթողեալ տեղի՝ անկոռւելի լինել զինուի – 64. Զի մինչ այսպէս կայր աշխարհս ի տարակուսի, և ակն ունէին գթութեանցն Աստուծոյ առատանալ, որպէս սովոր է Աստուած ի բարկութեան զողորմութիւն յիշել. - 374. զի մինչ ընդխոնեցաւ պատերազմն և դէմ առ դէմ ճակատէին՝ յանկարծակի այր մի ի նմանութիւն լուսոյ եկն եկաց ի մէջ ռազմի ճակատուն – 232. զոր կալեալ էր Սանատրկոյ յարքունիս, զլեառնն Սիմ և զԱղձնիս մինչ ի սահմանս Ասորեստանի: - 86. Ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ մինչ ճոխացեալ մեծամեծս փքայր Ջափրմոթոքլ ի վերայ քրիստոնէից, որպէս Սենեքէրիմ նախնին մեր ի վերայ Երուսաղէմի և ժողովրդեանն Իսրայէլի՝ յեղակարծում հասեալ ի վերայ նորա որդին իւր Մոթէին սպան զնա – 318. ի բազում ժամանակաց լեալ թագաւոր նախնեաց մերոց և մինչ առ մեզ հասեալ – 244. ի հօրէ զՍենեքերիմայն և ի մօրէ զՄամգոնեացն, ըստ ծննդաբանութեան գալ հասանել՝ մինչ յորում եմքս հասեալ ժամանակ – 300. Ի սորա յերրորդ ամի թագաւորութեանն ի վերայ Հայոց աստուածատուր բարկութեամբ անդնդաշարժ վրդովմամբք ներքնագոյն խորոցն պատահեալ միմեանց սահանախաղաց դղրդմամբ, հիմնաշարժ տապալմամբ, /356/ ներքսագոյն երկրի թուլացեալ պնդափակ աղխեալ սանդարամետական սահմանին, բարկութեան հողմոց շնչեալ ընդ ջրոցն խաւարայնոց, ի կոհակս անդնդաքակս զթանձրայատակ երկրի զկարծր և զծանրալիր անկշիռ անբաւութիւնն տատանեալ, մինչ յերեսս երկրի ի վեր մղեալ հանդէպ քաղաքին Արտաշատու/ գրքում՝ Արտաշասու/, որ Բլուրն նորուն ասի – 358. Իբրև ստուգեցաւ որ ինչ եղեալն էր՝ փութացան խնդրել ի քաղաքին և ի կիրճս ճանապարհին, յոր կողմ և աճապարեաց ոք, մինչ անցեալ գտին զհարեալն դիւի չարի, զի կայր դեռ կիսամեռ: - 378. Իսկ աշխարհս ոգի առեալ բնակեցան խաղաղութեամբ իւրաքանչիւր ըստ չափոյ հասակի

ի մեծամեծաց մինչ ի փոքունս, և գոհացեալ գթութեանցն Աստուծոյ. – 376. Իսկ Ասուդ զհետ Դարէհի ելեալ ի պատերազմ ընդդէմ զօրագլխացն Աղէքսանդրի՝ Հերակղեայ նահատակութեամբն դիւցազնաբար ի դիմի հարեալ՝ ի բաց նահանջէ զուժեղագոյնս զօրագլխացն Աղէքսանդրի հարուստ ժամ մի, մինչ հիացումն զօրօքն արկեալ՝ տային տեղի փախստէի. – 68. Իսկ զԱհմատ ընդ Վասպուրական աշխարհին անցանել գնալ՝ ելեալ զհետ նորա Շապուհ որդի Աշոտի, մինչ տանել հասուցանել զնա ի մուտս Ասորեստանեայց ճանապարհին: - 346. Իսկ ի հարաւակողմն կուսէ ի ջրամբար արձանագործ քարեղինէն ճանապարհ աշտիճանեալ /390/ ներքուստ ի վեր մինչ ի կատար անձաւին հեշտալիր զելս և զէջս յօրինեալ, քարագործ աւազամած կրագործութեամբ: - 392 համոզեաց ի մէջ երկոցունց և գլխաւորեաց զխաղաղութիւն /382/ առ նոսա, մինչ գալ Սահակայ եղբօր իշխանին Սիւնեաց, ընդ իւր բերելով զհարկսն: - 384. մինչ այնքան շքեղութիւն մեծարանօք յղփացեալ յօրացեալ կայր հազարապետն – 344. մինչ ելեալ արտաքս տիկինն ի հետիոտս լի հառաչանօք՝ բաւական համարել զգործ նահատակութեանն, զոր ետ Աստուած ի ձեռս Աշոտոյ. – 176. մինչ զդի նորա գտելոցն յետ աւուրց ինչ ետ Բուխայ ԺՌ արծաթ, զի այնչափ պատուական էր այրն նմա: - 272. մինչ ինքն Հերովդէս փախստեայ անձնապուր լեալ հանդերձ Ուրեղիանոսիւ զինակրաւ՝ անկանի առ քեռին իւր որդի Հիւրկանու քահանայի ի քաղաքն Ասկաղոն: - 78. մինչ ինքն նստցի յատենի և մուծցէ զնոսա ի դատաստան հարցափորձի և քննութեան վարուցն – 220. մինչ կալ մնալ միայն երեսուն արանց ընդ քաջին Վահանայ, Մերշապուհ և Յաշկուր Արծրունիք, և Կամսարն Ներսէհ, և ի տանէն Ամատունեաց՝ զորոց զանուանսն անգիտանամ – 134. մինչ կային ի բանտի իշխանն և որք ընդ նմա ազգատոհմիւք և այլովք օտարազգօք – 240. մինչ կային ի կապանսն իշխանն և նախարարքն իւրաքանչիւր ընտանեօք – 220. մինչ հազիւ թէ ուրեք կարաց նշկահել զսոսա ի պատրանս խաբէութեան և ի նենգութիւն կեղծաւոր խարդախութեան զօրականաց իւրոյ տէրութեանն: - 242. մինչ հանդէպ երեսանալ Աղէքսանդրու ի յանդուգն դիմացուածին, և հայեցեալ ի դէմս Աղէքսանդրու իբր յաստուածոց դիւցազանց՝ զերեսս ի վայր արկեալ զերկիր նշմարէր – 68. մինչ նոքա գունդ առ գունդ ընդդէմ միմեանց ճակատեալ կազմէին զռազմն, և փողքն գոչէին և դրօշքն տարածանէին և նշանքն փողփողէին, վահանաւորքն և նիզակաւորքն գոչէին, այրուձին այսր անդր վազս առնէին և ախոյեանքն յարձակէին, կապարճակիրքն աղեղանցն յուրային: - 174. մինչ նոքա յանհոգս յապահովս բնակէին՝ նոքա զռազմն կազմեալ վառեցին զճակատն. – 380. մինչ նոքա յանհոգս յապահովս մնացին յերկիւղէ մարզպանին – 402. մինչ տայր պատերազմ ընդ Սպանիացիսն վասն ոսկեհան տեղեացն. – 80. մինչ քաղցրատենչ քունն ի վերայ հասանէր որ զպահապանութիւն գիշերոյն պահէին՝ նորա ամբարձեալ զպղծալից ձեռն ի սրբութիւն սրբոցն և առեալ զսուրբ նշան խաչին Քրիստոսի և ընդ պատուհանն արտաքս ելեալ – 378. մտեալ Վահան աղերսէր համոզէր՝ մի կալ մնալ, մինչ զքաջանունութիւնն ընդ վատասրտութիւն կարծել յոմանց խառնել, թէպէտ և անկարծ վարկանէր զկեղակարծն: - 328. Յանգ հանեալ Պտղոմեանց զժամանակ թագաւորութեանցն, և հասեալ/72/ մինչ ի Կղէոպատրեայ, դուստր Պտղոմէի Դիոնիսի. – 74. Յերկարեալ վտանգ նեղութեան Հայոց, որպէս ցուցանեն բազումք ի պատմագրաց, մինչ ի ժամանակս Ջամասպայ և Կաւատայ, մինչ ի Խոսրով արքայ: -134. Յերկարեալ վտանգ նեղութեան Հայոց, որպէս ցուցանեն բազումք ի պատմագրաց, մինչ ի ժամանակս Ջամասպայ և Կաւատայ, մինչ ի Խոսրով արքայ: -134. նորա լուեալ էր ի պարսկէ ումեմնէ, ի ձորոյն Շատուանոյ, որ էր ընդ դահիճսն, և ի սկզբան վկայութեան մինչ ի կատարումն սրբոյն՝ ի տեղւոջ անդ հանդիպեալ լինէր – 206. Ո՞չ ածեր զմտաւ, թէ յիսկզբանացն մինչ ցայսօր ժամանակի ամենայն ուրեք ուր և գումարէր զօրն և լինէր պատերազմ և սուր և ճակատամարտ՝ երբեմն յաղթեն և երբեմն ի պարտութիւն մատնին. – 282. Ոչինչ զանգիտեալ մեր մինչ ցայս վայր, պատմել զվտանգս և զնենգութիւնս եկեալ հասեալ ի վերայ մեր ի թշնամեացն ճշմարտութեանն. – 194. Որպէս և առ Զաքարիայիւ մարգարէիւ շարժեալ մինչ ի լեառն Զիթենեաց: - 358. որպէս յայնժամ ի մահուն Ոզիայ

արքայի, յաւուրս Եսայեայ մարգարէի՝ ի ձայնէ սրովբէից շարժեալ տաճարին տեառն, մինչ բարձրանալ դրանդեացն: - 358. սա այն է, որ մինչ յելանելն Բուխայի ի սկզբանն մտանելոյ նորա ի Հայս՝ եկաց ընդդէմ նորա բնակչօք լերինն և հարուածս մեծամեծս հասոյց ի վերայ զօրացն արքունի. – 294. Սահակս այս այն Սահակ է, որոյ հրամանաւ գրեաց մեծ վարդապետն Մովսէս տիեզերահռչակեալ քերթողն զգիրս Պատմութեան Հայոց մեծաց, հրաշազան յօրինուածով, սկսեալ յԱդամայ մինչ ի կայսր Զենոն. – 122. Սոքա մերժեալք ի տէրութենէն իւրեանց, զոր տուեալ էր Տիգրանայ և Կիւրոսի՝ կէին անկարգաբար զինչ պիտկէն մինչ ի Կիւրոս Շահակեան: - 72.

ՄԻՆՉԴԵՌ - Բայց մինչդեռ չև առ միմեանս հասեալ Տիգրան և Կիւրոս՝ յղէ Աշղահակ պատարագս Կիւրոսի - 62. Եւ մինչդեռ զայս օրինակ խոկային և խորհէին ի միասին՝ միանգամայն արգելականք բերդին անդէն իսկ և իսկ քակեալ ի միաբանութենէ ուխտին – 210. Եւ մինչդեռ այս գործ խորհրդածէր՝ հասին ի վերայ նորա քաղաքապետք երկու, անուն միոյն Բշիր և երկրորդին Զքրի, և կալան զնա տանել առ Աշոտ որդի սպարապետին: - 316. Եւ մինչդեռ զայս խորհէին՝ եհաս լուրն առ կայսր ի ձեռն Տիրենտեայ զօրավարին. – 110. Եւ մինչդեռ զայսքան և զայսօրինակ մարտն գրգռէր՝ ահա յանկարծակի հասանէր քաջն մեր Աշոտ. – 174. և մինչդեռ խորհէր արքայ Կաւատ վասն շինութեան աշխարհի և խաղաղութեան՝ եհաս նմա վախճան կենաց և մեռաւ, կեցեալ ամիսս Զ: - 152. Եւ մինչդեռ կային կենդանի և գոհանային զՔրիստոսէ զանյաղթ զօրութենէն զոր զօրացոյց զսուրբսն մեծ ասպարիսի ի հոգևորական պատերազմին՝ ևս առաւել բարկացեալ թագաւորն՝ իբրև զինոց վառեալ բորբոքէր. – 292. Եւ մինչդեռ յայնմ մահիճսն կարծեալ հիւանդութեանն կեղծաւորէր՝ և ախոյեանարձակքն /ճիշտը՝ ախոյեանայարձակ/ զմիմեամբք շութափէին – 328. Մինչդեռ այսպէս յանդորրութեան կեանս յապահովանայր երկիս Հայոց, և ոչ ուստեք գոյր վտանգ կրել – 92. Մինչդեռ կայր ևս կենդանի՝ ետ կանգնել փայտ մի մեծ և բարձր յոյժ, և դնել զնա ի ծայր փայտին, ունել ի բարձրաւանդակ տեղւոջ. – 290.

ՄԻՆՉ ԴԵՌ - Եւ ի վաղիւ անդր մինչ դեռ արևն ընդ ծայրս հարկանէր՝ կարգեցաւ պատերազմ սաստիկ – 140.

ՄԻՆՉԵՒ - և նոցա հետամուտ եղեալ մինչև ի մութ երեկոյին, լցին դիակամբք զերկիրն. – 140. զոր ընթերցասէրն Պտղոմէոս գրեալ և յարդարեալ ստուգաբանութեամբ, դնեն զգուշութեամբ ի դիւանապահ տունս գանձուց մինչև ի Կղէոպատրա կին, որպէս վերագոյնն գրեցաք: - 74. մինչև եկեսցէ նմա պատասխանի ի բուն զօրավարէն, և ոչ լուան աղաչելութեան նորա. – 230. ,,մինչեւ յե՞րբ ոչ ողորմեսցիս Երուսաղէմի և քաղաքացն Յուդայ. այս Հ երորդ ամ է,,: - 314. ,,նիստ դու աստ, մինչև արձակեցից զքեզ և արարից զկամս հայցուածոց քոց վասն որոյ եկեալ ես,,: - 226. այլ հրամայէր միայն զգուշանալ և ոչ ելանել պատերազմաւ ընդդէմ նոցա, մինչև տեսցէ զելս իրացն. – 162. Այլ սա ի վեց ամին լքեալ ի Կիւրոսէ, և աստ անկեալ կենօք շրջէր մինչև իսպառ բարձաւ թագաւորութիւնն Ասորեստանեայց և Մարաց ի Կիւրոսէ որ թագաւոր …<այստեղ նախադասությունը չի ավարտված>: - 62. առնէր և նշանս կախարդութեամբ և առ աչօք մինչև ի զարմացումն ամենեցուն: - 40. ասա ի բուն մինչև աւերեսցին՝ քաղաքք ի բնակչաց, և տուն առ ի չգոյէ մարդկան. – 182. բաժանեն զաշխարհս յերիս մասունս. տալով Աշոտի … Եւ Գուրգէն զկողմանս արևելից, յելից Աղբագոյ և որ շուրջ զնովաւ ամենայն Պարսկահայք մինչև ի մուտս Կորդաց, և ուր և ըստ այնմ իցէ հնար ածել զձեռամբ: - 360. բայց մնայ ի հարստութեան Պտղոմէականն միայն, մինչ տիրել Կղէոպատրեայ կնոջ միոյ եգիպտացւոյ որ յետ բազում ժամանակաց, մինչև յՕգոստոս կայսր: - 72. ԵԹԷ ՈՐՊԷՍ ԿԱՐԳ ԸՍՏ ԿԱՐԳԻ ԵԿԱՑ ԹԱԳԱՎՈՐՈՒԹԻՒՆՆ /ՃԻՇՏԸ՝ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆ/ ԱՍՈՐԵՍՏԱՆԵԱՑՑ ՄԻՆՉԵԻ Ի ԿԻՒՐՈՍ ՊԱՐՍԻԿ: - 56. եկեալ հասեալ վրէժխնդրութեան պատիժք, վասն անօրէնութեանց մերոց զոր գործեաք առ հասարակ ի փոքրկանց մինչև ցմեծամեծս. – 196. ետ նմա զԱրևաստան զամենայն մինչև ցՄծուին և զերկիրն Հայոց մինչև ցգետն Հուրասդան, և զգաւառն Կոտայից մինչև յաւանն Գառնի յեզր

ծովուն Բզնունեաց և մինչև յԱռեստն աւան և զԿոգովիտ գաւառ մինչև զՀացիւն և ցՄակու: - 140. ետ նմա զԱրևաստան զամենայն մինչև ցՄծուին և զերկիրն Հայոց մինչև ցգետն Հուրասդան, և զգաւառն Կոտայից մինչև յաւանն Գառնի յեզր ծովուն Բզնունեաց և մինչև յԱռեստն աւան և զԿոգովիտ գաւառ մինչև զՀացիւն և ցՄակու: - 140. ետ նմա զԱրևաստան զամենայն մինչև ցՄծուին և զերկիրն Հայոց մինչև ցգետն Հուրասդան, և զգաւառն Կոտայից մինչև յաւանն Գառնի յեզր ծովուն Բզնունեաց և մինչև յԱռեստն աւան և զԿոգովիտ գաւառ մինչև զՀացիւն և ցՄակու: - 140. ետ նմա զԱրևաստան զամենայն մինչև ցՄծուին և զերկիրն Հայոց մինչև ցգետն Հուրասդան, և զգաւառն Կոտայից մինչև յաւանն Գառնի յեզր ծովուն Բզնունեաց և մինչև յԱռեստն աւան և զԿոգովիտ գաւառ մինչև զՀացիւն և ցՄակու: - 140. ետ նմա զԱրևաստան զամենայն մինչև ցՄծուին և զերկիրն Հայոց մինչև ցգետն Հուրասդան, և զգաւառն Կոտայից մինչև յաւանն Գառնի յեզր ծովուն Բզնունեաց և մինչև յԱռեստն աւան և զԿոգովիտ գաւառ մինչև զՀացիւն և ցՄակու: - 140. և առաքեցին դեսպանս առ արքայ և ինքեանք նստան շուրջ զլերամբն, մինչև փութով եկեսցէ նոցա հրաման ինչ յարքունուստ: - 280. և բռնութեամբ կալեալ զԲախլ և զամենայն երկիրն Քուշանաց, մինչև յայնկոյս գետոյն մեծի որ կոչի Վահոտ. – 136. և յիշատակարան նորա մոլորութեանն որով վրիպեացն և վրիպեալ կործանեաց զազգս բազումս՝ կայ և մնայ ազգաց յազգս մինչև յաւիտեան: - 248. և ահա հնչէր առ հասարակ երկիրն ամենայն իբրև զծով ալեաց կուտակելոյ, և սաստկացաւ պատերազմն, յառլուսանալ աւուրն մինչև ի սպառել անցից տունջեանն իշխեցողին երկոտասան ժամու աւուրն. – 276. Եւ այն ինչ պատահեալ Գուրգէն հարուստ գնդի Վահանայ ի յառաւամէջս մուրին՝ ի բազում քան թէ սակաւ սուսերս ծեծեցին զնա, մինչև ոմն Ջուանշէր անուն յետուստ յանկարծ հարեալ վիրաւորեաց զԳուրգէն – 310. Եւ այնքան խրթնի անծանօթք պատահեն առ միմեանս, մինչև թարգմանաց անգամ կարօտանան. – 190. և անհնարին բեկմամբ խորտակեցաւ գունդն Հայոց, մինչև ի բազմացն սակաւուց հազիւ ուրեմն մազապուր զերծեալ՝ անկան յաւուր յայնմիկ ի տարապարտ պատերազմին արք անուանիք իբրև Շ - 402. և բնակեցուցանէ զնոսա ի գաւառն Աղբագ, յետ բնակեցուցանելոյն զնոսա ի Ջողախել, ի Վրնջունիս և ի Հախրամի, տեսեալ մինչև ի ժամանակս ինչ – 64. Եւ Գուրգէն ելեալ գնաց փութանակի անյայտ առնել զինքն, մինչև յաջողեսցի ըստ կամաց Քրիստոսի յո՛վ և երթիցէ: - 32. Եւ Գուրգէն և Աշոտ առանձին միմեանց պատահեալ ետուն ողջոյն միմեանց և ուխտեցին ուխտ խաղաղութեան մինչև ցայսօր ժամանակի: - 332. Եւ եկաց Նոյ յետ ջրհեղեղին առ որդւովքն ամս ԼԾ մինչև ի ՀԳ ամն Եբերայ – 34. Եւ եկաց սուրբ Խաչն տէրունական յաստուածակերտ քաղաքին մինչև ցմիւսանգամ առածն Երուսաղէմի որ յորդւոցն Իսմայէլի: - 154. և եղև աղաղակ մեծ ի միջի նոցա և կռիւ այնքան, մինչև բազումք ի նոցանէ ի սուրս դիմեցին: - 160. Եւ են ի թուել մինչ ցայս վայր այսոքիկ. Ադամ, Սէթ, Ենովս, Կայիանան, Մաղաղայէլ, Յարէդ, Ենովք, Մաթուսաղայ, Ղամէք, Նոյ, Քամ, Քուշ, Նեբրովթ որս և Բէլ: - 36. և ետ տանել ընդ առաջ նորա նժոյգս մեծազարդս և երևելիս, և երգեցիկս և գովասացս և բազում գործիս երաժշտականս առաջի և զկնի՝ մինչև եմուտ ի բանակ նոցա: - 288. Եւ զգանձդ Արեաց թագաւորութեան այնչափ արձակեցից՝ մինչև շատ լիցի ասել ձեզ, և բազմութիւն զօրաց՝ որքան և պիտոյ իցէ ձեզ, մինչև ձեր թագաւորութիւնն հաստատեսցի,,: - 138. Եւ զգանձդ Արեաց թագաւորութեան այնչափ արձակեցից՝ մինչև շատ լիցի ասել ձեզ, և բազմութիւն զօրաց՝ որքան և պիտոյ իցէ ձեզ, մինչև ձեր թագաւորութիւնն հաստատեսցի,,: - 138. Եւ զՋրադաշտ մոգ արքայ Բակտրիացւոց և Մեդաց ընկճեալ հալածեաց մինչև ի սահմանս Խեփտաղաց, հզօրապէս տիրեալ բովանդակ Խուժաստանի և կողմանց արևելից և Պարսից, անդր ևս քան զԲահխ և զԴեպուհան, ի Գովմայիդ և ի Գուզբան, ի Շերիբամական /գրքում՝ Շերիբամամական/ և ի Խոճիհրաստան, և միանգամայն ասել մինչև ի ծովն Հնդկաց՝ յոյժ արութեամբ – 44. Եւ զՋրադաշտ մոգ արքայ Բակտրիացւոց և Մեդաց ընկճեալ հալածեաց մինչև ի սահմանս Խեփտաղաց, հզօրապէս տիրեալ բովանդակ Խուժաստանի և կողմանց արևելից և Պարսից, անդր ևս քան զԲահխ և

զԴեպուհան , ի Գովմայիդ և ի Գուզբան, ի Շերիբամական /գրքում՝ Շերիբամամական/ և ի Խոճիհրաստան, և միանգամայն ասել մինչև ի ծովն Հնդկաց՝ յոյժ արութեամբ – 44. և կացին մնացեալ անդր մինչև ի դարձն Արտաշէսի որդւոյ Սանատրկոյ, որ եկեալ այսր թագաւորեաց, սպանեալ զԵրուանդ:- 82. և կեցեալ առ նովաւ ամս ՇԿԵ, մինչև ի հանդերձել տապանին: - 28. և կիսոցն անունկնդիր եղեալ՝ գնացին ի նոյն կործանման մինչև ցայսօր ժամանակի – 274. Եւ համարին ամք ժամանակացս այսոցիկ, ի Կիւրոսէ մինչև ցթագաւորութիւնն Տաճկաց՝ ամք ՌՃԿ: - 166. Եւ հարան զօրքն Գաղատացւոց, ի մեծամեծաց մինչև ի փոքունս նոցա, և ոչ մնաց ի նոցանէ և ոչ մի: - 66. Եւ հրամանաւ ինքնակալին Թէոդոսի կայսեր հաւատայ նմա զհազարապետութիւն բաժնին Հայոց, զՄիջագետս մինչև ի յանցս Եփրատ գետոյ: - 116. և մանաւանդ զի հարկ փութոյ եղև մեզ գիտել զպայազատութիւնս երանաց տիրեցելոց մեր աշխարհի և որ յառաջ քան զնոսա թագաւորք Ասորեստանեայց, որդի /34/ ի հօրէ առեալ մինչև ի Սենեքարիմ արքայ, որ առ Եզեկիայիւ Երուսաղէմի արքայիւ եղեալ ազգապետ տանս Արծրունի: - 36. և մերկ կապուտ կողոպուտ առնէր զնոսա, մինչև զարմանալ զօրավարին ընդ սորայս քաջութիւն՝ գրէ առ Միքայէլ թագաւորն Յունաց զեկուցանելով վասն նորա: - 302. և մինչև հասեալ առ զօրագլուխսն, այլ ի բացեայ երթայր հեռագոյն ի նոցանէ իբրև յերկու մղոնս – 228. Եւ Յաբէթի Եւրոպն ամենայն յԱմման լեռնէ մինչև ի մուտս հիւսիսոյ: - 34. և յետ այնորիկ պահպանիկ թագաւորաց ժամանակք, որ կոչին Պարթևք, մինչև յԱրտևան որդի Վաղարշու – 166. և նա երթեալ առանց մեր հրամանի թագաւորեաց, և զմեր գանձս մեզ ընծայ մատուցանէ, ոչ գիտելով եթէ համարս խնդրեցից գանձիս այսմիկ, և ոչ դադարեցից մինչև առից զնա ի բուռն իմ,,: - 142. Եւ նոյնժամայն եհաս հրաման յարքունուստ՝ի տաղտկալ և վհատել և մի ի բաց կալ պատերազմել ընդ նմա. մինչև եկեսցէ ակամայ կամօք ի հնազանդութիւն արքայի: - 284. և նորա ոչ հաւատայր երթելոց կոչնականացն, մինչև կրկնեաց և երեքկնեաց. – 272. և նորա խնդիր արարեալ մեծաւ ստիպով, մինչև կարացին գտանել նովիմբ կազմածաւ, և ետ յարսն որք եկեալ էին. – 154. Եւ նոցա ընկալեալ զխնդիրսն՝ հաւանեցան առնել ըստ կամաց նորա, մինչև տեսցեն եթէ զի՞նչ պատասխանի եկեսցէ նոցա յարքայէն իւրեանց, և կամ զօրուն զի՛նչ հրամայեսցէ առնել: - 144. և ոչ գիտացին զօրն Պարսից զդարձն Հայրակղի ի վերայ նոցա՝ մինչև երթեալ խառնեցան և բախեցին զմիմեանս պատերազմօք: - 150. և ոչ առ զխաղաղութիւն մինչև ի Պոռբոս կայսր, որ արար խաղաղութիւն ընդ Արտաշրի: - 94 և ոչ զոք թուլացուցանէր թագաւորել Զրուանայ, դաշնաւորել երդմամբ՝ մինչև որ ի կնոջէն Ըռեա որ ի Զրուանայ զարմից էր ծնեալ արու՝ անդէն ի ծննդեանն սատակէր. – 14. և ոչ ոք ամենևին իշխէր ելանել արտաքոյ կամաց ձեռին նորա ի մեծամեծաց մինչև ի փոքունս. – 200. և տայր զօրավարին և իշխանացն ամենեցուն պարգևս մեծամեծս, և բաշխէր զօրացն ամենեցուն դահեկանս ի խոռկս, և ճաշս և ընթրիսս ուրախութեան կազմէր ամենայն զօրացն մինչև Է օր: - 144. և տաց քեզ զկողմանս Ասորոց և զամենայն Արեւաստան մինչև զՄծուին քաղաք, և ի յերկրէ Հայոց՝ զաշխարհս տանուտերական իշխանութեանն մինչև յԱյրարատ և ընդ Դուին քաղաք և յեզր ծովուն Բզնունեաց և ցԱռեստն աւան, և զմեծ մասն աշխարհին Վրաց մինչև ցՏփղիս քաղաք. – 136. և տաց քեզ զկողմանս Ասորոց և զամենայն Արեւաստան մինչև զՄծուին քաղաք, և ի յերկրէ Հայոց՝ զաշխարհս տանուտերական իշխանութեանն մինչև յԱյրարատ և ընդ Դուին քաղաք և յեզր ծովուն Բզնունեաց և ցԱռեստն աւան, և զմեծ մասն աշխարհին Վրաց մինչև ցՏփղիս քաղաք. – 136. և տաց քեզ զկողմանս Ասորոց և զամենայն Արեւաստան մինչև զՄծուին քաղաք, և ի յերկրէ Հայոց՝ զաշխարհս տանուտերական իշխանութեանն մինչև յԱյրարատ և ընդ Դուին քաղաք և յեզր ծովուն Բզնունեաց և ցԱռեստն աւան, և զմեծ մասն աշխարհին Վրաց մինչև ցՏփղիս քաղաք. – 136. Զնա յղէ Ապուսէթ ելանել յերկիրն Վասպուրական և անդէն մնալ զօրօք բազմօք, մինչև զբովանդակ զհարկս և զհասս արքունի յամենայն կողմանցն Հայոց առ նա բերցեն յիւրաքանչիւր սահմանաց: - 176. Զոր Եւսեբէս Կեսարացի ասէ՝ ի սովորութենէ մինչև ցայսօր կին մարդ թագաւորէ ի վերայ աշխարհին Հնդկաց: - 30. զոր առեալ սնուցանէր

հօրեղբայր իւր Ապուտալպ մինչև ցարբունս հասակի. – 158. զորոյ զպաղատանս ոչ անտես արարեալ Քրիստոսի՝ ներէ նմա հանել ի գլուխ զսուրբ քառասնորդսն, խաչակից լինելով Քրիստոսի, մինչև ի պարտ զատկին – 254. Իսկ զօրավարն խոստացաւ երդմամբ տալ նմա զի՛նչ և խնդրիցէ, մինչև հաւասար իւրոյ տէրութեանն բարձակից և պատուակից կացուսցէ: - 218. Իսկ նա փոքր ինչ ժամանակ ներեաց նոցա դիմօք սիրոյ խաղաղութեան, մինչև ի գլուխ ելին որ ինչ յաղագս Ապումուսէին էին հանդէսք. – 296 Իսկ Պտղոմէոս նենգութեամբ և հարկանօք կալաւ զԵրուսաղէմ և զՀրէաստան, մինչև ամս ԺԲ: - 70. Իսկ Սէմայ՝ Ասորեստանեայքն համօրէն լայնութեամբ մինչև ի կողմանս արևելից: - 34. Լինի յԱդամայ մինչև յամս այս ՎՃԼ, ըստ Եւթանասնիցն թարգմանութեանն: - 58. Կալան և զհայրապետն Զաքարիայ, և ի խնդիր անկեալ աստուածային սուրբ նշանին՝ սկսան զնոսա տանջել, մինչև զբազումս ի պաշտօնէիցն կառափեալ սատակեցին. – 142. ձեզ տուեալ լիցի թագաւորութիւն Հայոց … և յԱսիւրոց կողմանէ զԱսորեստան և զՄծուին և զՆուշիրական մինչև ցսահմանս Տաճկաց – 13 ճակատ առ ճակատու ձգին խումբ և անհնարին խառնուրդ. և մարտուցեալ ընդ միմեանս յայգուէ մինչև ընդ երեկս քաջապէս - 140. մինչև անձամբ անձին արարեալ ի հուր սատակի: - 58. մինչև եկին հասին ի վերայ մեր մեծամեծ չարիքս այսոքիկ և աննկանգնելի գլորումնս – 182. մինչև եկից հասից ի լայնանիստ ընդարձակ ասպարէզս մատենից պատմութեանցս՝ ոճով մի ըստ միոջէ շարեցից, կարգեցից, գրեցից զախորժելին քեզ: - 74. մինչև զայրանալ դահճացն, և խուռն ի վերայ դիմեալ ի մեծ հրապարակին՝ հարին սրով զերանելին և ի բաց առին զգլուխ նորա – 224. մինչև զանբարկանալին Աստուած ի բարկութիւն ածել, ի սատակումն անձանց և ի կործանումն աշխարհի և յաւեր ժառանգութեան տանց հայրենի բնակութեանց. – 182. մինչև կատարեցաւ ասացեալն ի ձեռն Եսայեայ մարգարէի, ,,լսելով լուիջիք և մի՛ իմասջիք, տեսանելով տեսջիք և մի՛ գիտաջիք./ճիշտը՝գիտասջիք/ – 182. մինչև հարկեցաւ թագաւորն յամենայն ուժով կարողութեան իւրոյ զօրս գումարել յամենայն ազգաց, որ ընդ ձեռամբ իւրոյ տէրութեանն էին հնազանդեալ թագաւորք և թագաւորազունք – 242. մինչև միահաղոյն զօրսն Աշդահակայ վատնեալ սուսերաւ՝ տիրէ Մարաց և Պարսից: - 64. Մինչև յե՞րբ ոչ կամիցի յագենալ արեամբ. – 144. մինչև նոքա խոնարհեալ առ նորայն խորհրդական առ յապա պատահմունսն, որ հանդերձեցաւ աշխարհիս Հայոց, իբր մարգարէական իմն գոգցես տեսաւորութիւն – 114. Յայնժամ հրովարտակս արարեալ, պնդադեսպանս արձակեալ ընդ ամենայն սահմանս իւրոյ տէրութեանն … Եգիպտացւոց և մինչև ի ներքին կողմն Տաճկաստանի – 198. յիշեաց յաւիտենից զուխտ իւր և զբանն զոր պատուիրեաց՝ մինչև ի հազար ամ: - 34. Յուշ առնէր նմա զխոստումնն Աստուծոյ առ Աբրահամ և զկարգս թլփատութեանցն և զզոհիցն և զայլոցն ամենեցուն, զոր ոչ է այժմ ասել մի ըստ միոջէ. և յայս լինէր խոկումն Իսմայէլացւոցն մինչև իսպառ: - 158. Նստան երկոքին կողմանքն պահել զպահպանութիւն իւրեանց մեծաւ զգուշութեամբ, և ետուն ժամ անսալ միմեանց՝ ոչ ելանել ի պատերազմ, մինչև եկեսցեն հրեշտակքն յարքայէ, զոր առաքեցինն: - 286. որ առեալ զթագաւորութիւնն Պարթևաց՝ տևեաց մինչև ի ժամանակս Յազկերտի, որ վերջին կացեալ թագաւոր Պարսից՝ սպանաւ ի Տաճկաց: - 166. որ և ոչ տեղի գերեզմանի անգամ երևեցաւ նոցա մինչև ցայսօր: - 402. որ ի կողմանս Դամասկոսի կացեալ՝ ոմանք թագաւոր ասէին զինքեանս, և այլք յԱսորեստանի կացեալ՝ զինքեանս ասէին թագաւոր, մինչև ի ժամանակս Աբդլայի – 168. որ ձգեցաւ մինչև յամս ՈՃԹ և ըստ ոմանց այլ նախկին թագաւորս ասելով՝ յաւելուն ժամանակս ամաց ՄՂԸ ասել: - 60. որոյ սերմանք յիմարութեանն պատուեալ առ Բաբելացիսն պահեցաւ մինչև ի ժամանակս Աղէքսանդրի Մակեդոնացւոյ. – 38. որպէս սահմանեաց Աստուած ի վերայ ժողովրդեանն Իսրայէլի գերելոցն ի Բաբելոն, որպէս գրեալ է ի մարգարէութեանն Երեմիայի, ,,զ-ՀԷ-երորդն ասէ գիտասցես, և խելամուտ լիցիս յելից բանին տալ պատասխանի. մինչև յօծեալն /312/ առաջնորդ եօթներորդ Է և եօթներորդք ԿԲ,,. – 314. Վեցերորդ՝ զի խաւարաւ չարեացն պատրուակեալ զոգին, մինչև զԱստուած ևս անգէտ կարծելով՝ լրբենի երեսօք պատասխանէր – 24. տալով Աշոտի … զգահն նախնական իշխանութեան

այլովք յոլովագոյն միջոցօք աշխարհիս, մինչև յամուրն Նախճաւանու: - 360. Ցայս վայր զայս գրեալ Աղէքսանդրի՝ Մակեդոնացւոյ, ի Սենեքերիմայ յառաջ մինչև ի Պտղոմէոս եգիպտացի, զոր և նոքա Պտղոմեանքն կոչէին. – 74. Ցոյցք ժամանակացս այսոցիկ, ըստ որում յառաջագոյն ասացաք, որ յաւուրց անտի Բէլայ մինչև ի Նինոս՝ երևելիք ինչ և նշանաւորք ի /42/ մատենիցն առաջնոցն ոչ երևի, թերևս ի բազում խափանմանց: - 44. քանզի Քամայ տուաւ ի հօրէն Եգիպտոս և Լիբէաստան և մինչև յարևմուտս հարաւոյ: - 34.

ՄԻՆՉ ՁԻ - և այնչափ սաստիկ լինէր կոտորածն՝ մինչ զի սաստկութիւն վտակաց արեանն խաղացեալ ոռոգանէր զերկիրն ամենայն: - 140.

ՄԻՆՉ ՉԵԻ - և մինչ չև հասեալ առ զօրավարն՝ եհան ընդ առաջ նորա գունդս գունդս վառեալ զինու և ընտրեալ երիվարօք – 288.

ՄԻՇՏ - առատապէս հեղեալ զգութ … և ի ձեռն հովուապետին սրբոյն Յովհաննիսի եպիսկոպոսի և ճգնաւոր քահանայի Գրիգորի, որք միշտ զողորմութեանց խնդրուածս վասն ժողովրդեանն տեառն ի վեր առաքէին, զոր օրինակ և հրեշտակն տեառն աղերսէր Աստուծոյ, ասէ – 314. գիտակ են այդմ արք քաջք. և որ միշտ ի պատերազմունս /280/ զդեգերումն առնեն – 282. դուք աւադիկ զընդդէմսն ինձ խոկայիք միշտ – 244. Իբրև գիտացին սուրբքն զանհուն պատերազմ չարին՝ վառեալ և նոքա զինքեանս հանապազակռիւ լինել ի ճակատուն, անխափան սաղմոսերգութեամբ զանուշահոտ աղօթս իւրեանց միշտ ի բարձունս առաքելով – 250.

ՄԻՈՂՆԻ - իբրև հարուստ մի մեկնեցան ի գնդէն Պարսից՝ ամբարձեալ Սամուէլ զմիոջնին՝ ազդոյ վէրս ի վերայ եդեալ առ ժամայն եհատ զնա ի կենաց. – 106. յորոյ վերայ կալեալ և կանչեալ քաջն Վարդան իբրև զառիւծ, իբրև զկորիւն առիւծու, և առ ուժոյ և երագութեան ձեռինն ի վերայ ձգեալ զմիոջնին՝ յերկուս կտրէ զՇաւասպն: - 126.

ՄԻ ՈՄՆ - Երէց մի Շապուհ անուն, և մի ոմն յոամկաց ձորոյն՝ լնուլ զթիւ գնդիցն - 202. Եւ մեկնակազէնքն պատեցին շուրջ զեկեղեցեաւն, և ելեալ առ նա ոմանց ընդ փորուած գմբեթին՝ և եհար մի ոմն աշտէիւն ընդ միջոց թիկանցն՝ և ընդ անթովքն հանեալ ի ներքոյ թոքացն՝ փչեաց զոգին և թաղեցաւ զթաղումն իշոյ: - 190. և առեալ մի ոմն զսուրն՝ եհար զերանելին և եհատ զգլուխ նորա: - 206. Եւ մի ոմն մերկանայր զկօշիկս ոտիցն նորա. և հարեալ աքացի զվատ այրն հանդէպ սրտին՝ և սպան զնա: - 304. Զաչս ի վեր ամբարձեալ իշխանն Աշոտ՝ ետես զմի ոմն հարեալ ի զօրաց իւրոց. – 174. Ըմբռնեալ լինէր յայնժամ մի ոմն ի Հայոց ազատանոյն տոհմից Վահևունեաց, Ապուսահակ ոմն, եղբայր Սահակայ եպիսկոպոսի ոստանին Նախճաւանու և Մարդպետականի. – 204. միայն զմի ոմն կացուցանեն տիրել ի վերայ իւրեանց ըստ կամս անձանց իւրեանց, և միաբան և միախորհ կան և կեան առ միմեանս, և բնակեն ըստ ազգս ազգս, բացագոյն ի միմեանց: - 274.

ՄԻՈՅ ՄԻՈՅ - Եւ դրօշք փողփողեալ ըստ միոյ միոյ գնդի – 228. և բացեալ զտուն դիւանապահ մատենիցն և գտեալ զսերունդս Սենեքերիմայ, և զգործս նոցա զմիոյ միոյ ուրուք յանուանէ զառն իւրաքանչիւր զանուն և զքաջութիւն իւր, նոյնպէս և զայլն ամենայն ըստ տոհմից տեղեաց - 74. և մի զմիոյ հետ ստիպէր՝ փութալ միոյ միոյ ի նոցանէ յանդիման նմա հատուցանել ծառայական սպասաւորութիւնս, զոր և արարին իսկ Աշոտ և Գագիկ և Գուրգէն, կամաւոր և ակամայ զնորայն կատարելով հրամայեալս – 370.

ՄԻՈՒԹԻՒՆ - զի Նեստորականացն /գրքում՝ Նստորականացն/ և Քաղկեդոնականին է այս իմացմունք այլովքն ևս երկաբնակօք, որք բանին՝ տուն և տաղաւար զառ ի կուսէն առեալ մարմին դանդաջեալ ասացին, և ոչ միութեամբ բնութեամբ բանին մարմին լինելով. – 394.

ՄԻ ՈՔ - ,,ի քո իսկ ինքնակալ թագաւորութեանդ և ի յօրէնս առաջնորդին ձերոյ գրեալ է՝ ոչ զոլ ճշմարիտ վկայութիւն միոյ ուրուք և հաւատարիմ – 244. Անդէն փութով և անյապաղ երագութեամբ հրաման ետ, զի որ ոք և հաճոյ թուիցի Սմբատայ՝ մի ոք իշխեսցէ արգել լինել: - 218. և ահա իբրև արք Ռ ի յընտրելոցն Աղուանից պատահեալ նոցա հարին զնոսա և ածին փախստեայ ի բանակն և ինքեանք դարձան ողջանդամ, և ոչ մի ոք վիրաւորեցաւ. – 282. և յայնչափ սաստիկ և անհուն ամբոխին սուտ վկայութեանն զբոլոր

բարկութիւն բռնաւորին զարթուցին ի վերայ առնն, որպիսի ոչ ի միոյ ուրուք վերայ այնքան ժամանակս եհեղ զբարկութիւն իւր զօրավարն Բուխայ: - 290. և ոչ առ մի ոք այդչափ խնամ և հոգաբարձութիւն առնէաք, որչափ ընդ ձեզ և ընդ աշխարհ ձեր. – 244. և ոչ միոյ ումեք կորնչել, բայց ի միոջէ ումեմնէ, որում /գրքում՝ որուն/ անուն Աշխէթ ճանաչէր, այր պերճ և անուանի ի զօրուն քաջամարտիկ, ունելով ընդ ինքեան գունդ հարուստ /270/ իբրև ծով առելոյ զօրավարաց. – 272. Եւ ոչ ոք գտանէր ամենևին ի կողմանէ /174/ թշնամեացն որ կարէր կալ ընդդէմ նոցա, և ոչ մի ոք. – 176. զի մի ամենևին ոք կայցէ յակաստանի, մանաւանդ զի ոչ ոք տևեաց ընդդիմանալ ձեռին նորա. – 296. զի ոչ գոնեայ մի ոք գոյ, որ զճշմարտութիւնն վկայէ ուսուցանելով նորա, թող թէ զբազումս: - 246. զոր ոչ և զմի ոք յիշխանաց ոմանց առաջնոց լուեալ ուրուք եթէ իցէ այսպիսի ինչ արարեալ. – 216. ճանապարհ արարեալ ընդ Ատրպատական, կասկածելով թէ գուցէ Գուրգէն և կամ մի ոք ի տոհմէն Արծրունեաց և նոցին ազատաց ի կորովացն Վասպուրական հեծելոցն հասանիցէ ի վերայ և թափիցէ զնա ի զօրացն և հանցէ ի ձեռաց իմոց: - 220

ՄԻՋԱԳԵՏՔ - Արշակայ գնացեալ զկողմամբ Միջագետաց, լաւ համարեալ ընդ ձեռամբ քրիստոնեայ թագաւորի հնազանդել, քան Պարսկականն հնազանդել տէրութեանն. – 110. և ինքն գնաց ի Միջագետս Ասորոց, զի կալեալ հաստատեսցէ ինքեան զքաղաքսն և զահմանսն ամենայն, որ առ Խոսրովաւ և առ Մուրկաւ հաստատեալ էր: - 154. և ինքն գնացեալ ի Միջագետս՝ հնազանդեցուցանէր ինքեան քաջութեամբ զԵմաթ և զԱրբաթ և զամենայն կողմանս Դամասկոսի և Կիւլիկեայ և զայլ բազումս: - 60. Եւ հրամանաւ ինքնակալին Թէոդոսի կայսեր հաւատայ նմա զհազարապետութիւն բաժնին Հայոց, զՄիջագետս մինչև ի յանցս Եփրատ գետոյ: - 116. Զորոյ իրազեկ եղեալ գալուստ նորա առ Ահմատ, և նորա գումարեալ առ ինքն զզօրս իւրոյ նահանգին և Միջագետաց և զԳեթացիսն՝ և եկն եհաս յանդիման նմա: - 366. Իսկ Խուրան լուեալ վասն տիկնոջն Հայոց Հեղինէի կնոջ Աբգարու, թէ ոչ ախորժեաց կալ ի Միջագետս վասն ամբարշտին Սանատրկոյ – 80.

ՄԻՋԱԿՏՈՒՐ ԱՐԱՐԵԱԼ - Իսկ զձերբակալսն յղեցին առ Աւշին ի Պարտաւ, որք տուեալ ի կապանս բանտի և դատապարտեցան ի մահ, սրախողխող միջակտուր արարեալ: - 372.

ՄԻՋՆՈՐԴ - ,,Բուխայ գլուխ զօրավարաց ընդհանուր Թագաւորութեան Տաճկաց, Ջափր իշխեցող ծովու և ցամաքի, հաւասար և օրէնսդրին մերոյ Մահումաթի, և հաւատարիմ միջնորդ Աստուծոյ և մարդկան, և թագաւոր ընդհանուր ազգաց հարաւային աթոռակալութեան … Յղեցի զքեզ ելանել ի վերայ երկրիդ Հայոց ամենայն կենդանեաց – 236.

ՄԻՋՆՈՐԴԵԱԼ - միջնորդեալ հայրապետին երդմամբ ուխտի խաղաղութեան՝ ի բաց լքանել անյիշելի մոռացմամբ զչարեացն գործելոց զվնասս. – 348.

ՄԻՋՆՈՐԴԵԼ - Երկրորդ՝ զի և ոչ հաւատայր Գուրգէնի՝ ամբողջ պահելով, զոր ինչ միջնորդեն երդմամբ, զհօրն իւր կիրսն ի նորայն հօրէն կրեալ յուշ առնելով: - 316. Եւ միջնորդէր նմա հետևել հաւատոյ առաջնոյ Իսրայէլականացն, ,,զի թէ յայս եկեսցես՝ իմով հրամանաւ եղիցիս զօրագլուխ մեծ և առաջնորդ ամենայն տոհմի քո,,: - 158.

ՄԻՋՆՈՐԴՈՒԹԻՒՆ - Բայց Աշոտ, իբրև եհաս ժամ ելիցն իւր յաշխարհէս՝ յանհունս բերեալ զզեղջ և զապաշաւանս յորդահոսան արտասուօք զխոստովանողականն ի դիմի հարեալ միջնորդութիւնն – 336. և առ ինքն ժողովեալ նախարարքն Հայոց՝ դնեն ուխտ և դաշինս աստուածայինս, միջնորդութեամբ սուրբ Աւետարանին – 134.

ՄԻՋՈՑ - և ղաշիկ արարեալ յայնկոյս քան զՎանտոսպ, ի տեղւոջն արձանաշար քարակարկառ գոգաձև միջոցի երկուց բլրակաց, որ հայի յԵրիվարաց արկման դաշտն, ի վերայ Լեզւոյ գեաւղջն, որ զաւրացն գեղեցիկ առասպելաբանեն սպիանած վերայն սպանելոցն ի մանկանցն Շամիրամայ: - 334. Եւ մեկնակազէնքն պատեցին շուրջ զեկեղեցեաւն, և ելեալ առ նա ոմանց ընդ փորուած գմբեթին՝ և եհար մի ոմն աշտէիւն ընդ միջոց թիկանցն՝ և ընդ անթովքն հանեալ ի ներքոյ թոքացն՝ փչեաց զոգին և թաղեցաւ զթաղումն իշոյ: - 190. Եւ անդ ի միջոց գմբեթիւն ղօղեալ սալարեալ սարսռալից դողմամբ զետեղեալ լինէր: - 190.

և առեալ զնա մտանեն ի մէջ մայրեացն, և ընդ գիրկս մտեալ Շաւասպայ Արծրունւոյ՝ զլայնալիճն լի քարշեալ հարկանէ ի թիկանց ընդ մէջ ողինն զկորովալիր մատանցն զազդոյ շարժումն թռուցեալ թափանցիկ ընդ չարախորհուրդ սրտին միջոցն դիպեցուցանէ. – 100. Եւ զնախնին մեր Ադամ ոչ ասել առաջին մարդ, այլ այլոյ ումեմն որդի Շուռելայ, արբռտաբոյծ ուղտուց, զզուեալ յանծանօթ /գրքում՝ յանծանոթ/ աշխարհի և անհաւատարիմ յայնմ գտեալ՝ հալածեալ եղև կնաւ իւրով ի միջոց երկրի – 48. և զնոյն ոռոգեալ ոտիւք ի միջոցս պրակացն, կամ երկմատնի փայտատովք սերմանեալ. – 192. և յետ կատարման աստուածային հրամանին՝ ի ծփական ջուրցն բերեալ տապանն յարևելեայն միջոց աշխարհի՝ հանգեաւ ի լերինս Կորդուաց – 32. թէ գուցէ դրդուիցի ինչ ի միջոցէ ապաստանին վիմին հաստատնոյ – 204. Իսկ ի մէջ երեքարմատեան գոգաձև հովտին փոքու, որ յերից բլրոցն խոնարհի՝ շինէ աշտարակ բարձրաբերձ փորուածոյ միջոցաւ – 88. որով իցէ ասել արևմտական զդրախտն կամ /18/ ի միջոցի ուրեք. –20. տալով Աշոտի … զգահին նախնական իշխանութեան այլովք յոլովագոյն միջոցօք աշխարհիս, մինչև յամուրն Նախճաւանու: - 360.

ՄԻՍ - Այլ ի հրամանէ Աստուծոյ յանդիման դրախտին բնակելով պահոք ապաշխարութեան սգացեալ եղեն, ողբալով զվրիպումն առաջին կենացն, ամենայնիւ հրաժարեալ ի մարմնականաց, հոգիազարդ մարգարէութեամբ ժուժկալեալք ի մսոյ և ի գինւոյ: - 30. - Յետ ջրհեղեղին հրամայեալ՝ կերիջիք միս իբրև զբանջար խոտոյ. – 30.

ՄԻՏ/Ք/ - Բայց նոքա ի մտի եդեալ էին, թերևս պատիր խաբէութեամբ /170/ կարասցեն բառնալ զնոսա յիւրաքանչիւր տէրութենէ: - 172. Բանն զմեօք զանց առնէ. և ոչ վայելուչ է լռութեամբ և մոռացկոտ մտօք անփոյթ առնել զայնքան մեծիւ յաղթութեամբ, որ գործեցաւ ի ձեռն զօրացն Վասպուրական ազատանոյն: -176. ,,արիք երթայք առ զօրավարն, տեսէք հաւաստի, և ի վերայ հասեալ գիտասցուք, թէ ի՞ւ իւիք կարասցուք հաճել զմիտս նորա ի խաղաղութիւն,,: - 214. այլ նա ի նոյն միտս չարախորհրդութեան յամառեալ պնդեալ կայր: - 344. Այլ նոքա քանզի հաստատուն մտօք ունէին զմիաբանութիւն դաւաճան խորհրդոյն որ առ բռնաւորն Տաճկաց՝ ետուն պատասխանի և ասեն – 216. բայց սա յերթալ և ի դառնալ իւրում նովին մտօք և նովին մոլորութեամբ վարեցաւ, լրբեալ լի թշուառութեամբ. – 248. և խորհեցաւ սա զմիտս զայս, եթէ որ առ վտանգի նեղութեան դարձցի ոք առ ի պաշտօն կռոցն՝ ոչինչ է, եթէ սիրտ իւր ուղիղ պահեսցէ զհաւատսն Քրիստոսի: - 256. Եւ ամբարձ զմիտս իւր ի հանդերձեալ գալուստն Քրիստոսի, և որ յայնժամ լինէին ահեղ որոտմունք և թնդիւնք և հրձգութիւնք և արհաւիրք մեծամեծք յերկնից և յերկրէ – 284. Եւ Բուխայի իմացեալ որպիսի պատրաստութեամբ կազմի իշխանն Աղուանից՝ տարակուսէր ի միտս իւր. – 278. Եւ երթայր աներկիւղ համարձակութեամբ, քաջալերեալ ի միտս և խորհուրդս իւր ըստ պնդութեան արութեան իւրոյ քաջ նահատակն Ապումուսէ: - 288. և զմտաւ ածեալ զքսութիւնն զոր զեկուցին զԱշոտոյ կորապաղատէ առ Դերանիկն, եթէ ստութեամբ և եթէ ճշմարտութեամբ՝ մեզ չէ յայտ: - 342. և ի միտ առեալ էր զսաղմոսն, զոր ասացեալ էր երանելին: - 206. և մեք տացուք քեզ զհաւս հարկացն և հաճեսցուք զմիտս քո – 178. և նա տրտմեալ գնաց ի տուն իւր, քանզի հանապազ ստիպէր ի դիւէ անտի, թերևս թոյլ տալովն Աստուծոյ, զոր համարէր ի հրեշտակէ զանկանելն ի մտաց: - 160. և նախ քան զմտացն յօժարագոյն առ հանդէսսն յառաջանալ՝ զմարմնոյն պնդութիւն անհանգիստ առ ճակատամարտսն յարատևել: - 308. և ոչ մեք գրել զմտաւ ածել ջանասցուք. – 68. և որ այլ այսպիսիք զմտաւ ածեալ, որ գրեալ է ի սուրբ Աւետարանն – 264. Եւ պատճառ այսոցիկ զի՞նչ, եթէ ոչ այն զոր Պօղոսն ասաց, եթէ ,,վասն զի ոչ ընտրեցին զԱստուած ունել ի գիտութեան՝ մատնեաց զնոսա ի միտս անարգութեան գործել զանարժանս,,:- 374. և Վահան հասեալ յանկարծուստ ի վերայ նորա, այն ինչ ընդ միտ ածելով ստնանել ինչ Գուրգինայ. – 310. Եւ վասն իւրեանց թուլամորթութեանն և անհաստատ և յողդողդ մտաց սիրեցին զփառս մարդկան առաւել քան զփառս Աստուծոյ. – 246. զի թերևս կարասցեն հաճել զմիտս զօրավարին՝ ի բաց կալ ի խորհրդոցն զոր ինչ խորհեալ էր – 210. զի խորհուրդ յղութիւն է

մտաց, և բան ծնունդ է իմացմանց. – 258. զի՞նչ Անանիա և Սափիրայ վասն ագարակին և նորին ստութեանն, իմա և ի միտ առ: - 258. զշրթունս մեր մաքրեսցուք ի մաքուր խոստովանութիւն հպելով և զմիտս մեր սուրբ պահելով ի հաւատս ճշմարիտս. – 256. զորս եթող Բուխայ տիրել աշխարհին իւրեանց յաղագս յառաջագոյն մտերմութեան հօրն նոցա առ թագաւորն և առ զօրավարն, զի գնաց ըստ կամաց նոցա յամենայն ուժոյ զօրութեան մտաց իւրոց: - 298. Ընդ որ ոչ հաճոյացեալ Գուրգէնայ երթալ ի Յոյնս. բայց հաւանեցուցեալ զԳրիգորն տալ զբերդն ցզօրավարն, և հաճեսցի զմիտս թագաւորին: - 302. ի մտի եդեալ զի այն ինչ, իբրև թէ ի վերին երեսս հաճիցեն զմիտս թագաւորին, և ի ներքին խորհուրդս պահիցեն զխոստովանութիւնն որ ի Քրիստոս. – 248. ի մտի եդեալ զի այն ինչ, իբրև թէ ի վերին երեսս հաճիցեն զմիտս թագաւորին, և ի ներքին խորհուրդս պահիցեն զխոստովանութիւնն որ ի Քրիստոս. – 248. Իսկ Ապումրուանայ ի պատճառ ոստիկանութեան զմանկականն նոցա պատճառելով խաժութիւն հասակի՝ առ սակաւ սակաւ սկսաւ զամուրսն յինքն գրաւել, զհետ իշխանական ցանկութեանն զերասանակ մտացն ձգեալ - 360. Իսկ զօրավարն Բուխայ կայր ի կոր կործանմանն, ի տարակուսանս ըմբռնեալ փղձկէր ի միտս իւր, ցնորակոծ լինէր, հնարէր ելս իրացն գտանել ի վրանայարկն փակեալ, և ոչ առնոյր դուլ և դադար: - 282. Իսկ թագաւորն գիտացեալ զհաստատուն և զանդրդուելի միտս նոցա՝ ոչ ինչ փոյթ արարեալ թողու ի կամս կամաց իւրեանց, կեալ որպէս հաճոյ թուի: - 132. Իսկ քաղաքապետն Սահակ ելեալ ընդ դուռնն, որ ելանէ ի բերդն Շամշղտայ, սամոյր զինքեամբ արկեալ և գաւազան ի ձեռն առեալ, յիմարեալ մտօք կորոյս զփախուստն իւր, որ կարող էր գնալ յով և կամիցի. – 272. լռութեամբ և պատճառանօք ոչ կարէին հաճել զմիտս զօրավարին – 234. հրախառն տոչորմամբ եռացեալ շուրջ զսրտիւն արիւնն՝ մաղձախառն բերմամբ յապուշ զմիտսն կրթեալ՝ կայր ի մէջ տարակուսի – 180. Յայնժամ իբրև գիտաց զօրավարն Հայոց և ոչ միով իւիք կարաց հաճել զմիտս նոցա, այլ միաբան ետուն հրաման ելանել ի պատերազմ – 230. Յապուշ կրթին միտք իմ զմտաւ ածել զաղետիցն, խորհրդածել գրել յիշատակարանս. լքեալ լինին ընթացք ձեռացս առ կորովութիւն գրաւորականիս. – 350. Յապուշ կրթին միտք իմ զմտաւ ածել զաղետիցն, խորհրդածել գրել յիշատակարանս. լքեալ լինին ընթացք ձեռացս առ կորովութիւն գրաւորականիս. – 350. նա և զմտացն ոչ սակաւ հարստանալ յայտարարական բերմամբ առ հանճարեղութիւնն զուգընթաց բողբոջմամբ կատարելագործէին. – 360. Նաև սրբոց հրեշտակացն ի տեսաւորութիւն ձևացեալ, որոց սարսափմամբ առ նորա զնայեցած յապուշ միտքն կրթեալ, շուրջ փակեալ զնայեցածն՝ ի հարց մատուցեալ ասէ – 386. նոյնժամայն առ յոյժ ամբարտաւանութեանն և սաստիկ բարկութեանն և անհուն սրտմտութեանն և առանց բուժելի կատաղութեանն, յապուշ միտքն կրթեալ իբրև զարբեալ զանզգայ արբեցութեամբ - 264. նոցա ի մտի եդեալ էր, զի թէ գայցէ զհետ կոչնականացն՝ կալցուք զնա և զօրքն նորա լքանիցին, և դիւրաւ յաղթեսցուք նոցա: - 228. Ո՞չ ածէր զմտաւ, թէ յիսկզբանացն մինչ ցայսօր ժամանակի ամենայն ուրեք ուր և գումարէր զօրն և լինէր պատերազմ և սուր և ճակատամարտ՝ երբեմն յաղթեն և երբեմն ի պարտութիւն մատնին. – 282. Ո՞չ ածէք զմտաւ և ոչ զմի ինչ ի բարեացն, զոր ձեր յինէն գտեալ. – 214. որ ոչ առին ի միտ լսել զպատուէր սրբոց նախահարցն: - 26. որոց սրտի մտօք ի մանկութենէ զհարկ ծառայութեան հատուցեալ էին ըստ օրինի վայելչութեան հնազանդողաց և հնազանդելոց, ըստ յորդորման հեթանոսաց վարդապետին: - 364. որք ծանուցեալ զբռնանալն նորա ի վերայ պարսկական պետացն և զինչ կրեցին, զմտաւ ածեալ և զխառն ընդ աշխարհիս զդրակցութիւնն, և թէ գուցէ զպարսկայինն հասանիցէ մեզ կրել և աշխարհիս մեր՝ ձեռն ետուն հաւանութեան ի նորայն կալ մնալ հպատակութեան: - 360. քանզի հարցեալ ցնա որք նորին ուղեկից՝ թէ ո՞րպիսի պատճառաւ անկեալ եղեր ի մտաց՝ ասէ – 158. զոր սարսափեմ և հիացմամբ մեծաւ յապուշ կրթին միտք իմ ընդ ժուժկալութիւն այնքանեաց բազմահնար մեքենաւոր չարչարանաց. – 106. և կասկածանօք տարուբերէր ի միտս – 118. Բայց իբրև ետես բռնաւորն զանդառնալի միտսն և զաներկբայութիւն հաւատոցն և զաներկիւղ և

զյանդուգն պատասխանիսն և զմեծ անարգութիւնն զոր հասոյց ի վերայ նորա և նոցին օրէնսդրին…բարկացեալ յոյժ հրաման ետ փութով զրաւ առնել կենաց նորա: - 206. Եւ ես զայլովք հայեցեալ բանիւք քամահեալ՝ ուժգնակի կարծիք ի միտս իմ ընթացան առ ի հաւատ ասացելոցս վերջնոյ – 48. մտօք սրտի գիտել զերկիւղն Աստուծոյ, կարգել և օրէնս բնութեան ի մարդիկ.– 26. ոչ ինչ փոյթ զրազմացուցանելով՝ հեշտասէր և անպատերազմասէր մտօք վարելով կեայր ի խաղաղութեան: - 44.

ՄԻՏԵԱԼ - յապաշաւանս և ի զիջջ առեկեալ ի վերայ երիտասարդական դիւրահոս արագաւէժ առ չարեացն միտեալ խակութիւն: - 386.

ՄԻԻՍ - /թագաւորեաց/ Յեզիտ ամս Ջ … Աբդլայ ամս Գ. միւս Աբդլայ ամս ԻԲ. Մահաղի ամս Ժ. - 168. Արդ են թագաւորք Ասորեստանեայց ի միւսմէ կողմանէն այսոքիկ. անիշխանութեան ամք ԻԸ: - 60. Արդ ի գալ միւսոյ ամին որ յոբելեանք Ջ և ոլըմպիատք ՀԲ, ընդիքտիոնք Ի … աներկբայ խորհուրդ ի մէջ առեալ թագաւորն սինկղիտոսօքն հանդերձ և ամենայն մեծամեծօքն Բաբելացւոց , զի զիշխանս աշխարհին Հայոց ի բաց բարձցէ յիւրաքանչիւր տէրութենէ – 184. բանսարկուք ոմանք հրապոյրս պղտորս քսութեան ածէին տանէին ի միջօէն առ միւսն, որպէս թէ զչարիսն իրերաց առ հազարապետն խորհել նիւթել յայտ ածէին և զպատճառն զմիմեամբք արկանէին ի գաղտնիս քրթմնջելով: - 342. գլխաւորն ի նոցանէ Համիս, և միւսն որ ի կողմանց Ժանգանայ՝ ոչ իրաւացի ըստ պատգամաւորին իւրեանց ասացին առնել զայս: - 404. դարձեալ յետ փոքր ինչ աւուրց անցանելոյ՝ և խռնեցաւ միւս անգամ պատերազմն, և և՛ս սաստիկ հարան զօրքն արքունի. – 276. ելեալ իշխանքն Հայոց յանձնիւր տեղեաց գնացին յանդիման լինել նմա, Դերանիկն, տէր Գագիկ և տէր Գրիգոր և միւս այլ տէր Գրիգոր Վասպուրական իշխան, Աշոտ կորապաղատ Հայոց իշխան, Մուշէղ իշխանն Մոկաց, Շապուհ եղբայր իշխանաց իշխանի և Ապլբառ Կայսրիկ Ապահունեաց բռնաւորն և այլք ոմանք: - 340. Եւ արդ են մի ըստ միջօէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Մամիզոս միւս՝ ամս Լ… Սպարեթոս ամս Խ… – 58. ետ բերել փայտս, և եդեալ ի վերայ փայտին զերանելին Սողոմոն՝ և մօտ առ փայտն կացուցին զսուրբն Կահայ, զի գոնեայ մինն ի միւսոյ տանջանացն երկուցեալ հնազանդիցի հրամանի թագաւորին: - 292. Եւ արդ մեք, նահապետք ազատաց Վասպուրական իշխանիս՝ Մուշեղ ի ցեղէ Վահևունեաց, Վահրամ յազգէ Տրունեաց, Վահրամ միւս, որ ի թիկնապահ իշխանիս … գրեցաք առ քեզ Բուխայ գլուխ զօրավարաց Տաճկաց և բարձակից մեծ թագաւորին. – 212. Եւ այս են ծնունդք Արծրունեաց. ի Բաբգենայ Մուշեղ. Վահան. Ներսէհ. միւս Բաբգէն. Տիրոց: - 94. Եւ անտի դարձեալ դառնայր Աշոտ ընդ միւս ևս ամրականն ընդ ոստոզերծ քարանձաւի, ի յարևելից կուսէ լերինն Վարագայ, ի վերայ գեաւղջն Կոխպանից, հանդէպ եկեղեցւոյն սրբոյն Հռիփսիմեայ – 334. Եւ եղև ի գալ միւսոյ տարւոյն՝ Սմբատ իշխանն Սիւնեաց ի բաց եկաց ի հնազանդութենէ թագաւորին Հայոց, արգել առնելով հարկացն տալ թագաւորին, թևակոխելով Պարսից բռնաւորին հատուցանել զհարկս և զհասս. - 382. Եւ ի միւսում առաւօտին հասին ի վերայ բանակին խոնջեալ երիվարօք, անզգուշութեամբ առ մուտն պատրաստեալ, և անկան ի նմին ժամու Բ ոմանք, Վլիթ և Մարաճայ. – 402. և իւրաքանչիւր այր զախոյեան իւր յերկիր հարեալ՝ և ինքն զկնի միւսոյն ճեպէր: - 232. ԹԷ ՈՐՊԷՍ ԵՂԵՒ ԲԱՐՁՈՒՄՆ ՉԱՐ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՆ ՊԱՐՍԻՑ, ԵՒ ՓՈԽԱՆՈՐԴԵԱՑ ՄԻԻՍ ԵՒՍ ՉԱՐ ԻՍՄԱՅԷԼԱԿԱՆ: - 156. Իսկ առ մեզ հասին զրոյցքս այս ըստ մնացորդաց պատմագրացն առաջնոց, ի Մամբրէէ Վերծանողէ և ի նորուն եղբօրէ Մովսէս կոչեցելոյ, և միւսումն Թէոդորոս Քերթող – 74. Իսկ ի գալ միւսոյ ամին … առեալ զօրականս այրուձի կազմութեամբ իբրև Չ խաղաց գնաց երկայնագոյն հեռաւորութեամբ հասանել ի վերայ բանակին պարսկական աղխին – 402. Յետ բառնալոյ իշխանութեանն ի Վասպուրական երկրէն մնացին տոհմք Արծրունեաց ըստ ազգս ազգս … և Ապուջափր և Ապումքդէմ և Վասակ և միւս Վասակ և դարձեալ այլ Վասակ և Մուշեղ և Աշոտ և Սահակ , և այլք ի տանէն Արծրունեաց. և ազատք նոցա: - 298. որոց անուանք ճանաչին, միոյն Գէորգ յԱկեցի տոհմէ, և միւսոյն Խոսրով ի Գաբաելեան տոհմէ: - 222. Սորա որդիք հինգ

ծնանի, յորոց մինն Հերովդէս և միւսն Փիլիպպոս, զորոյ կինն հանեալ Հերովդէի՝ թող զկինն իւր զառաջին, զդուստր Արէտայ արքայի Պատրէացւոց. – 78. Տես և զմիւս ևս նման սմին ի գրոց Գործոց առաքելոց: - 258. Քայաղ ծնանի զմիւս Արբէլ – 42.

ՄԻԻՍԱՆԳԱՄ - Եւ եկաց սուրբ Խաչն տէրունական յաստուածակերտ քաղաքին մինչև ցմիւսանգամ առածն Երուսաղէմի որ յորդւոցն Իսմայէլի: - 154. որոյ սկիզբն է ,,Անզբաղել ական սրտի նայեցող անձն իմ ի միւսանգամ գալուստն,, , Ե տուն ի յութերորդ վանգէ: - 284.

ՄԻՔԱՅԷԼ - Եւ ի հասանելն նորա ի Թէոդոսի քաղաքն ի Կարին գաւառ՝ եհաս լուր նորա առ կայսր Միքայէլ թագաւոր Յունաց. – 316. և մերկ կապուտ կողոպուտ առնէր զնոսա, մինչև զարմանալ զօրավարին ընդ սորայս քաջութիւն՝ գրէ առ Միքայէլ թագաւորն Յունաց զեկուցանելով վասն նորա: - 302.

ՄԻ ՔԱՆ ՁՄԻ - Եւ ելեալ յիւրաքանչիւր տեղեաց մի քան զմի յառաջանալ ի կոչումն Բուխայի, և ժողովեցան ի մի վայրի և եկին կացին առաջի զօրավարին Տաճկաց: - 296.

ՄԼ - Եւ լեալ Ադամ ամաց ՄԼ ծնաւ զՍէթ – 24.

ՄԼԵԱՀ - Եւ գունդն Հայոց խաղացին ընդդէմ նոցա … ի տանէն Արծրունեաց՝ Գուրգէն … և Վարաժնունիք՝ Մլեահ և Ռստոմ և Վարազշապուհ. – 230. Սոցա անուանք ճանաչին՝ Ատոմ Անձևացի և Մլեահ Վարաժնունի և Գէորգ Բողկացի և Վասակ, և այլք բազումք, որոց անուանք գրեալ են յերկինս: - 266.

ՄԼԵԱՀ ՎԱՐԱԺՆՈՒՆԻ - Սոցա անուանք ճանաչին՝ Ատոմ Անձևացի և Մլեահ Վարաժնունի և Գէորգ Բողկացի և Վասակ, և այլք բազումք, որոց անուանք գրեալ են յերկինս: - 266.

ՄԽԵԼ - դու դիմօք մարտի առ իս զօր գումարեա և ել ընդդէմ իմ ի պատերազմ, և ի միասին մխեցից զձեռս ի սոսա և բարձից զսոսա ի պետութենէ Հայոց,,: - 340. և ռամիկքն ամբոխին ոմանք ի կողմանէ մխեցին զձեռս ի գործ պատերազմին քարամբք: - 232.

ՄԽԻԹԱՐ - և մխիթար բարի ունէր ի բարբառոյ մարգարէին որ ասէր. թէ /գրքում՝ թե/ ,,մանուկ մատաղ ի ծակ իժից արկցէ զձեռս իւր՝ և ոչ մեղիցեն նմա,,: - 252.

ՄԽԻԹԱՐԱԿԱՆ - և ի վերայ նորա շինեաց եկեղեցի զհամբարձմանն ի յերկինս ի Հօրն գահակցել աթոռ, և զերկրորդ գալստեանն զյիշատակ ունելով, որ գալոցն է հայրենի փառօք, ըստ հրեշտակացն առաքեալսն զմխիթարականն և զքաջալերականն աւետիս նոցա առբերելով: - 390.

ՄԽԻԹԱՐԵԼ - Զկնի այսորիկ եկն Աշոտ թագաւորն Հայոց մխիթարել զդուստր իւր և զթոռունս, և ևս առատանայր զհաստատութիւն իշխանութեանն Աշոտի և զոստիկանութիւնն Ապումրուանայ: - 356.

ՄԽԻԹԱՐԻՉ - Քանզի ասէր զինքն՝ մխիթարիչն, զոր խոստացաւ տէր Քրիստոս առաքել աշակերտացն իւրոց – 164.

ՄՕ - սա իսպառ գերեաց զտասն…<հազար մարդու> <խաղա>ցուցանելով ի լերինս Մարաց և եբարձ զթագաւորութիւնն … որ և տևեաց ամս ՄՕ: - 60.

ՄՕԹ - ՄՕԹ ամօք յառաջ զսորայս բացայայտեալ զցոյցս յայտնութեանն, յամս Ներսեսի երրորդի Հայոց կաթողիկոսի և Վարդանայ Ռշտունեաց պատրկի և յամի ունելութեանն Տաճկաց զհայկական աշխարհս: - 394. որ ձգեցաւ մինչև յամս ՄՕԹ և ըստ ոմանց այլ նախկին թագաւորս ասելով՝ յաւելուն ժամանակս ամաց ՄՂԸ ասել: - 60.

ՄՕՈՒԻՆ - Ապա ոմանք թագաւորեցուցին զԱզարմիկ դուստր Խոսրովու, և զօրն Խոռեմայ թագաւորեցուցին զՈրմզդ ոմն ի Մծուին քաղաքի. – 156. ետ նմա զԱրևաստան զամենայն մինչև ցՄծուին և զերկիրն Հայոց մինչև ցգետն Հուրասդան, և զգաւառն Կոտայից մինչև յաւանն Գառնի յեզր ծովուն Բզնունեաց և մինչև յԱռեստն աւան և զԿոգովիտ գաւառ մինչև զՀացիւն և ցՄակու: - 140. և տաց քեզ զկողմանս Ասորոց և զամենայն Արեւաստան մինչև զՄծուին քաղաք, և ի յերկրէ Հայոց՝ զաշխարհս տանուտերական իշխանութեանն մինչև յԱյրարատ և ընդ Դուին քաղաք և յեզր ծովուն Բզնունեաց և ցԱռեստն աւան, և զմեծ մասն աշխարհին Վրաց մինչև ցՏփղիս քաղաք. – 136. ձեզ տուեալ լիցի թագաւորութիւն

Հայոց … և յԱսիւրոց կողմանէ զԱսորեստան և զՄծուին և զՆուշիրական մինչև ցսահմանս Տաճկաց – 138.

ՄԿԱՆՔ - Իսկ Գագիկ իշխան ի վերայ մկանաց կոհակալիր ձորաբաժին անդնդապտոյտ կուտակմանցն նաւամարտիկ ընթացս կազմեալ – 396. ձկան իմն թուելով ի վերայ մկանաց ալեացն խաղալով – 86.

ՄԿՐՏԵԱԼ - և մկրտեալ սուրբ և անբիծ խոստովանութեամբ ի Հայր և յՈրդի և ի սուրբ Հոգին, ի ձեռն մեծին Գրիգորի հանդերձ ամենայն նախարարօքն Հայոց մեծաց: - 94. Ընդ որում և մեծ իշխանն Արծրունեաց Խուրան և գլխապետ զօրավար զօրու, և միահեծան թագաւորութեան Հայոց մեծաց, որ առաջին ի Քրիստոս հաւատացեալ եղև իշխանս Խուրան և մկրտեալ ի ձեռաց Թադէոսի առաքելոյ. – 78. Իսկ ի տանէն Արծրունեաց ընդ մեծ նախարարսն Հայոց մկրտեալ լինի Տիրոց որդի Բաբգէնի երկրորդի - 94.

ՄԿՐՏԻԼ - ,,Քրիստոնեայ եմ և մեռանիմ վասն Քրիստոսի, և մկրտիմ ի Հայր և ի յՈրդի և ի Հոգին սուրբ, ոչ ջրով, այլ իմով արեամբ: - 222.

ՄԿՐՏԻՉ - այլ Մկրտչին հրամայի՝ մի ըմպել գինի և օղի. սա ոչ միայն գինով ոչ զկծէր, այլ և ոչ ջրով զծարաւոյն պէտսն կատարէր, սակաւապետութեամբ ընդովք թրջելովք, և խստավայել բանջարովք առ քաղցն վայելելով: - 376. և հասեալ յԱշտիշատ Տարունւոյ ի վկայարանս սրբոյն Յովհաննու և /և-ը ավելորդ է/ Մկրտչի, և Աթանագինէի վկային – 100. և տարեալ հանգուցանեն զնշխարս սրբոյն յԱշտիշատ Տարօնոյ ի տեղւոջ վկայարանի սրբոյն Յոհաննու Մկրտչին և Աթանագինի վկային: - 120. որպէս և յետոյ ընդ Պիղատոսի խնդրեցին զվրէժ սպանման Մկրտչին և հալածանացն Քրիստոսի. – 78. Վայել էր իսկ եպիսկոպոսին Յոհաննու՝ առնուլ զլուծ համանուանն իւրոյ զՅոհաննու Մկրտչի, որ կապեալն էր ի Հերովդեայ և տուեալ ի բանտ: - 250.

ՄԿՐՏՈՒԹԻՒՆ - և փոխանակ զգեստու հարսանեաց զգեստ մկրտութեանն ծանուցեալ ցուցին, զոր ջրով և Հոգւովն սրբով զգեցեալ էին – 266. Եւ փոխանակ սուրբ մկրտութեանն՝ հանապազ ողողանիլ ջրով, և զայն բաւական համարել ի սրբութիւն: - 164. կոչեաց զերիցունսն նորոյ կտակիս, զեպիսկոպոսս և զքահանայս, առաջի արկեալ զհաւատոցն կատարելաբանութիւն, զմկրտութեանն լուսաւորութիւն. զառեկելոցն յապաշխարութիւն, զյոյսն յետ վախճանին, զմարդասիրելն Քրիստոսի - 386.

ՄՂԵԱԼ - Ըստ նմին օրինակի և զօրավարն Բուխայ, ի հասանել ամառնային ջերմութեանն իբրև ի խորոց անդնդոց ի վեր մղեալ զինքն, ելեալ յերեսաց արքայի բազում և ծանր զօրու՝ եհաս ի վերայ երկրիս ի կողմն հիւսիսոյ ի մուտս Հայաստան աշխարհիս. – 262. Ի սորա յերրորդ ամի թագաւորութեանն ի վերայ Հայոց աստուածատուր բարկութեամբ անդնդաշարժ վրդովմամբք ներքնագոյն խորոցն պատահեալ միմեանց սահանախաղաց դղրդմամբ, հիմնաշարժ տապալմամբ, /356/ ներքսագոյն երկրի թուլացեալ պնդափակ աղխեալ սանդարամետական սահմանին, բարկութեան հողմոց շնչեալ ընդ ջրոցն խաւարայնոց, ի կոհակս անդնդաքակս զթանձրայատակ երկրի զկարծր և զծանրալիր անկշիռ անբաւութիւնն տատանեալ, մինչ յերեսս երկրի ի վեր մղեալ հանդէպ քաղաքին Արտաշատու/ գրքում՝ Արտաշասու/, որ Բլուրն նորուն ասի – 358.

ՄՂԵԼ - Եւ կայր զյօնսն պռզտեալ, կոկոզաբանէր լի յոխորտանօք, խրոխտայր, եռացուցանէր ի վեր մղէր զդառնութիւն ժահահոտ մաղձոյն չարաթոյն վատախառնութեանն – 242. Այս լուր քաջութեան և քաջախորհուրդ զպատերազմացն մղելոյ զյարձակմունս եհաս առ զօրագլուխն Բուխայ. – 308. Եւ սկսաւ ի վերայ մղել զժահահոտ և զյիմարեցուցիչ մաղձախառն թոյնսն – 204.

ՄՂԸ - որ ձգեցաւ մինչև յամս ՄՃԹ և ըստ ոմանց այլ նախկին թագաւորս ասելով՝ յաւելուն ժամանակս ամաց ՄՂԸ ասել: - 60.

ՄՂՈՆ - և մինչև հասեալ առ զօրագլուխսն, այլ ի բացեայ երթայր հեռագոյն ի նոցանէ իբրև յերկու մղոնս – 228.

ՄՂՈՒՆԻՔ - պատշաճագոյն զպատերազմին խրոխտական բարձրավզութեամբ վանել զախոյեանսն, և առեալ զբանակն յաւարի, և ընդ սուր հանեալ յոլովս քան թէ սակաւս, հասին ի գոգ տեղի մի ի Մղունիս գեօղ: - 402.

ՄՆԱԼ - ասէ՝ զի դայեկաբար զորդիսն Սանատրկոյ սնուցանէաք, և դու ի թագաւորելդ քոյ որոյ երդմունս արարեալ յԱրտեմի և յԱրամազդ աննկասկած կալ մնալ վասն որոյ երկիւղն ունէր: - 82. արդ դու մի անփոյթ յանհոգս յաղագս այդր մնայցես, անյապաղ հնարիցիս գտանել զխորհրդոցն նորա դատարկութիւն,,: - 346. Արդ փութա՛, պնդեա՛, ե՛լ զհետ նոցա, և մի ինչ յայդոսիկ յերկուանայցես, թուլագոյն կալով մնալով յիրիդ յայդմիկ,,: - 184. Բայց իշխանաց իշխանն Աշոտ անհանդուրժելի մնալով խորհրդոց չարին ի գլուխ ելանել - 344. բայց մնալ ի հարստութեան Պտղոմէականն միայն, մինչ տիրել Կղէոպատրեայ կնոջ միոյ եգիպտացւոյ որ յետ բազում ժամանակաց, մինչն յՕգոստոս կայսր: - 72. Բայց սպարապետն Սմբատ և տիկինն Վասպուրական Հռիփսիմէ անդէն մնաց, և յաւելան ի մարտիրոսական հոլովսն: - 324. Գունդ մի հարուստ անցեալ մնացին ի Համբոյրազան աւանի Մարդաստան գաւառի, ուր եպիսկոպոսական աթոռ մարդպետականին յայնժամ փոխեալ դնէր ի Նախճաւան քաղաքէ. – 372. Դահեկին/ճիշտը՝դայեկին/ նորա մնալով ի ներքոյ կախաղանին՝ ամփոփէ/102/ զսուրբ գանձն ի ծոց իւր, տարեալ փոխէ ի վկայարան հանգստի ի ձեռն սրբոյն Ներսէսի – 104. երկեաւ Վարդան ի մարզպանէն բնակել յանդորրու, այլ այնր աղագաւ էանց գնաց յամուրսն Մոկաց, և կայր մնայր ի նախախնամութենէ Աստուծոյ այցելել աշխարհիս Հայոց: - 122. և անհակառակող հաւանութեամբ հեզահայեաց առ միմեանս սիրոյ յորդորմամբ արտաքոյ վատթարին խոհականաբար մնալով, քաջախորհուրդ առատաբուղխ խաղացմամբ իմաստութեանն զմիմեանս բռնահարելով, զօտարոտին ի բաց վարատելով զբղջախոհութեան անհանճարութիւն՝ զլաւն և զյոյժ օգտակարագոյն ընտրութեամբն գիրկս արկին. – 388. և յիշատակարան նորա մոլորութեանն որով վրիպեացն և վրիպեալ կործանեաց զազգս բազումս՝ կայ և մնալ ազգաց յազգս մինչև յաւիտեան: - 248. և ոչ ոք մնայր գէթ երկու ի միասին. – 194. Եւ սկսաւ շրջել կարգաւ ընդ բոլոր աշխարհս, յորում բնակեալ էին Տաճիկք, որ մնային ի սմա ըստ հրամանին Բուխայի: - 306. և ամենայն ուրեք ուր և հանդիպէր զօրուն Պարսից՝ առ հասարակ սատակէր զամենեսեան, մինչ ոչ մնալոյ ապրեալ: - 148. և առ Տիմոթէոս գրէ, հաւատարիմ գոլ զզօրութիւն հաւատոցն, ասէ, ,,թէ ուրանամք՝ և նա ուրանայ զմեզ. թէ չհաւատամք՝ նա հաւատարիմ մնայ,,: - 258. Եւ Բուխայ հրամայեաց սպարապետին, զի աներկիւղ կացցէ մնասցէ Գուրգէն առ սպարապետին մեծաւ շնորհակալիւք: - 304. Եւ դաշնաւորեալ ի մէջ երկոցունց՝ մնալ առանց կասկածանաց. – 322. Եւ եղև յելանել նախարարացն Հայոց յերեսաց ամիրային՝ մնալ առ նմա միայն Մուշէղ Մոկաց իշխեցողն, այր քաջայայտ և բարձրագահ – 344. Եւ երթայր զհետ և սատակէր զնոսա անչափ զօրութեամբ. և բազումք այն էին, որ մեռանն ի սրոյն Գուրգէնի քան որ մնացինն. և զօրքն զհետ մտեալ մնացելոցն հանին յերկրէն իւրեանց: - 308. և զերծեալքն փախստեայ անկանէին ի կողմանս կողմանս աշխարհաց, յաւեր դարձուցեալ զբնաւ աշխարհն, բայց ի լեռնայնոցն՝ որ յամուրս իւրեանց մնային ի լերինն Խոյթ անուանեալ: - 188. Եւ ի բազում յուզիցն և ի խնդրոցն և զօրաժողովն լինելոյ և պատերազմ ընդդէմ վառելոյ և զձև ամրական մաքառմանցն յարդարելոյ և բռնալիր ուժեղագոյն մեքենային բախմանց քարձգութեանցն, զոր և ընդունայն աշխատութեամբ վարանեալ, անըստնանելի /հավանաբար՝ անստանալի/ մնալով ամրոցին՝դառնայ յիւր իշխանութիւնն: - 326. Եւ հասեալ ի գեօղն Արճուճս՝ մնայր անդէն, և դիտակս թողոյր ի վերայ բլրոցն բարձրաւանդակաց: - 178. Եւ հարան զօրքն Գաղատացւոց, ի մեծամեծաց մինչև ի փոքունս նոցա, և ոչ մնաց ի նոցանէ և ոչ մի: - 66. Եւ մինչ նոքա կային մնային հրաման ինչ ընդունել յարքունուստ՝ /286/ դարձան հրեշտակքն և եկին փութանակի, և բերին թուղթ յարքայէ առ Ապումուսէ՝ գալ ի հնազանդութիւն նոցա և երթալ առ Բուխայ. – 288. Եւ նուազեալ ազգին Արծրունեաց ոչ ոք մնաց, բայց միայն մանուկ մի Համամ անուն, որդի Արշաւիրի ծերոյ եղբօր Խուրէնայ, որ կայր ի դրան արքունի – 90. և ոգորել

ընդ բնաւ աշխարհս անդուլ շրջաբերութեամբ, անհանգիստ մնալով, և կեղծաւորական սիրով ընդ Վասպուրական աշխարհիս և ընդ նոցուն պետացս, համարէր լինել կատարելանալ առ սէր. – 370. Եւ որք ոչ այսոցիկ նման՝ լուան ի Տեառնէ՝ մի մնասցէ ոգի իմ ի մարդկանդ յայդմիկ յաւիտեան, վասն լինելոյ դոցա մարմին. այսինքն մարմնասէրք և ոչ հոգիասէրք: - 30. և Սահակայ յղեալ առ Սմբատ՝ մի կալ մնալ ի լերինն, այլ փութալ ելանել դառնալ անդրէն ի հետևի զօրս անդ զի ոչ ելանէ, ասէ, Երուանդ զօրու ի սահմանս Մարաց. – 84. և տեսեալ զուարակ մի՝ գողացաւ և տարեալ մեկուսի յազեաց զնա և կարկառեալ քարամբք՝ մնայր երեկոյինն – 46. զայն զինեալ ի վերայ անձանց՝ սաստկացուցանեն զպատերազմն, աներկիւղ մնալով ի հրոյն տոչորմանէ. – 208. Ջնա յղէ Ապուսէթ ելանել յերկիրն Վասպուրական և անդէն մնալ զօրօք բազմօք, մինչև զբովանդակ զհարկս և զհասս արքունի յամենայն կողմանցն Հայոց առ նա բերցեն յիւրաքանչիւր սահմանաց: - 176. Զնոյն տեսեալ ազատացն Վասպուրականի, անտանելի մնալով առ դիպուածն զոր ինչ գործեաց Ապումրուան՝ ելին գնացին առ Ատոմ որդի մեծին Գուրգինայ յամուրն Կանգուար, գտանել զելս իրացն – 364. զտարի մի ողջոյն մնալ յապականութեան երկրի. – 32. թերևս արտաքոյ տանջանացն կայցեն մնայցեն, թէպէտ և ոչ ընդ փեսային վայելեն ի հարսանիսն: - 338. իբր ոչ անգիտանալով Աստուծոյ զառ ի նոսայսն լինելոյ, այլ բնաւորեալն բարի անփոփոխ բնութեամբ մնալով ամենայնիւ՝ առ ի չարասէրն զուղիղ հատուցումն յապաղէր. – 30. Իսկ առաւելեալն իմաստութեամբ Աշոտ ոչ յանհոգս և յաներկիւղս կայր մնայր, այլ զգուշանալ հրամայէր ի խելս կամրջաց և յանապատս և ի կիրճս ձորոց: - 340. Իսկ ի Վասպուրական տէրութեանն ի տեղւոջ զօր արութեան մնաց Գուրգէն, և այլ տոհմք Արծրունիք: - 298. իսկ իբրև նա ըմբռնեցաւ, և գիտաց զօրավարն եթէ ոչ ոք այնուհետև յիշխանացն Հայոց մնաց, որ ոչ համագունդ ժողովեալ են առ նա՝ մերկացաւ յայնժամ զպատրուակ կեղծաւորութեանն, զոր սերմանել էր սատանայ ի սիրտ առնն: - 296. միայն թէ ընդարձակեսցես մեզ և տոհմի մերոյ, բնակաց երկրի մերոյ՝ մնալ յիւրաքանչիւր տունս բնակութեանց կալ խաղաղութեամբ – 212. մինչ կալ մնալ միայն երեսուն արանց ընդ քաջին Վահանայ, Մերշապուհ և Յաշկուր Արծրունիք, և Կամսարն Ներսէհ, և ի տանէն Ամատունեաց՝ զորոց զանուանսն անգիտանամ – 134. մինչ նոքա յանհոգս յապահովս մնացին յերկիւղէ մարզպանին – 402. Մնաց միայն Աշոտ որդի սպարապետին և Մուշեղ և Սմբատ եղբայր Աշոտոյ – 298. մնաց միայն զօրքն հետևակազօրքն լքեալ առանց առաջնորդի: - 306. մտեալ Վահան աղերսէր համոզէր՝ մի կալ մնալ, մինչ զքաջանունութիւնն ընդ վատասրտութիւն կարծել յոմանց խառնել, թէպէտ և անկարծ վարկանէր զկեղակարծն: - 328. ՅԱՂԱԳՍ ԳՈՒՐԳԻՆԱՅ ՄԻԱՅՆ ՄՆԱԼՈՅ, ԵԻ ՇԱՏ ՊԱՏԵՐԱԶՄԱՅՆ ՅԱՇԽԱՐՀԻՍ – 300. Յետ բառնալոյ իշխանութեանն ի Վասպուրական երկրէն մնացին տոհմք Արծրունեաց ըստ ազգս ազգս՝ քաջն Գուրգէն և Մուշեղ եղբայր իւր – 298. նազելով և սիգալով, իբրև զկորիւն առիւծու ճեմէր, անկասկածելի մնալով, առ ոչինչ համարելով զհէնն եկեալ հասեալ, փակեալ շուրջ զնովաւ. – 210. ոչ ստեղծեալ յումեքէ, այլ որպէս երևիդ՝ նոյնպէս էր. և կայ մնայ, և զմարդ ինքնածին: - 48. որք ծանուցեալ զբռնանալն նորա ի վերայ պարսկական պետացն և զինչ կրեցին, զմտաւ ածեալ և զխառն ընդ աշխարհիս զդրակցութիւնն, և թէ գուցէ զպարսկայինն հասանիցէ մեզ կրել և աշխարհիս մեր՝ ձեռն ետուն հաւանութեան ի նորայն կալ մնալ հպատակութեան: - 360. Սոյնպէս և այրն այն Յովսէփ զօրավարն Տաճկաց մնայր անցանել ձմերանն, զի ելցէ ի վերայ աշխարհիս Հայոց սրով և գերութեամբ և մեծամեծ հարուածովք և զմեծամեծս աշխարհիս խաղացուցանէ ի գերութիւն – 188. սոքա բնակին յամուրս լեռնականս, յանհոգս խաղաղացեալք յարտաքին թշնամեաց, և հարկք և հասք արքունի ի յինքեանս մնալով – 274. ,,քաջք քաջաց պատահեալ՝ անմեղադրելիք կան մնան զյաւականութեամբքն – 68. արդ աւասիկ հասեալ կայ և մնայ քո հրամանի. – 304.

ՄՆԱՑԵԱԼ - և մնացեալքն կէսքն փախեան երեսաց յո՛վ և կարաց ոք զերծանել – 400. այլ մնացեալքն ի սրոյն փախստական անկանէին յամուրս մայրեացն: - 176. Բայց մեզ կայ

առաջի ասել վասն Ջափրայ և չար գործոց նորա, անգիրս մնացեալ յայլոց, զոր կատարեաց ի վերայ աշխարհիս Հայոց երկայնագոյն ժամանակաւ և անըմբերելի նեղութեամբ ի մերս հանդիպեալ աւուրս, որ էր Հայոց Յ թուական: - 168. գրէ յականէ յանուանէ առ որ մնացեալն էին յաշխարհիս յամուրս իւրեանց, զի փութով յիւրաքանչիւր տեղեաց առանց կասկածանաց և երկիւղի առ նա հասանիցեն – 296. և զմնացեալ սակաւսն ի մէջ արարեալ շրջափակ տուեալ՝ կամէին զամենեսեան սատակել: - 150. և սկսաւ Խոսրով արքայ ժողովել զմնացեալ նախարարս զօրացն և զզօրն, որ զերծեալ էին ի պատերազմէն: - 150. Եւ երթայր զհետ և սատակէր զնոսա անչափ զօրութեամբ. և բազումք այն էին, որ մեռանն ի սրոյն Գուրգէնի քան որ մնացինն. և զօրքն զհետ մտեալ մնացելոցն հանին յերկրէն իւրեանց: - 308. Եւ զերկնային պարգևացն որ ի հանդերձեալսն խոստացաւ Տէրն, զանպատում և զիրեշտակային նորոգութեան՝ նա ասաց լինել անդ կերակուրք և ըմպելիք ուժգին. զոր և կամեսցի ուտել անյագաբար՝ պատրաստ գտանիցէ, և կանանց կուսից մնացելոց հանապազ անյագաբար խառնակումն: - 164. և զմնացեալսն փախստականս արարեալ հետամուտ լինելով հանին ի սահմանացն Հայոց. – 136. և կացին մնացեալ անդր մինչև ի դարձն Արտաշէսի որդւոյ Սանատրկոյ, որ եկեալ այսր թագաւորեաց, սպանեալ զԵրուանդ: - 82. և մնացեալքն փախստեամբ ի Մանազաւեանն անկանէին քաղաք: - 382. Եւ ոչ անվկայ բանս, որպէս վերագոյնն գրեալ է մեր զդերահատուցականս սորա, վկայութեամբ մարգարէական տառիցն, որպէս և ի պատահմանէ իրացն ճարտար գիտեն՝ որք են ի ժամանակս յայսոսիկ մնացեալ յայն ժամու անդ հանդիպելոցն: - 262. և որդի նորա Խոսրով մանկագոյն տիովք մնացեալ՝ առնու զթագաւորութիւն: - 136. և որդի նորա մնացեալ մատաղ հասակաւ, որում Մահմէտ կոչէին. – 158. Եւ վասն մնացելոցն որք ի քաղաքին և ի սահմանս նորա՝ ել հրաման յարքունուստ առնել ի վերայ նոցա ողորմութիւն, շինել զքաղաքն և հաստատել զամենեսին յիւրաքանչիւր կարգ: - 142. զբազմամարդի գեօղս և աւանս առնել անմարդիս, և զմնացեալսն վարել ի գերութիւն, զկանայս հանդերձ մանկտով. – 202. Զի թէ միոյ փայլատակման ընթացք և ճայթումն ամպոց բաւական է պակուցանել քաղել զուշեղութիւն ոգւոց, զի՞նչ ինչ յայնժամ կրէին ոգիք մնացելոցն յերկրի, ի սահանաբաց և յանդնդաքակ վրդովմանցն հոսելոց, նախ քան զջրհեղեղ ջուրց սատակումնն: - 32. Ի սոյն աւուրս որք մնացեալ էին ի տանէն Արծրունեաց իբրև լուան զպարտումն զօրացն արքունի ի Ծանարացն՝ ի մի վայր եկեալ գունդ կազմեալ հետևազօրքն մարտակցօք հանդերձ խառնաղանջ ամբոխիւ՝ լինին թուեալ արք Տ – 304. Իսկ նա չանսաւորութիւն անխոնարհելի մնացեալ, և անցեալ օթագայեցեալ ի գեօղն Փեռոտակ յանդիման քաղաքին: - 352. մի միայն մնացեալ զիւրականն պահելով լեզու. որ Եբրայեցւոցն ասի նահապետ Եբեր որդի Սաղայի - 40. սակայն կանոնական սահմանադրութեանն արտաքոյ մնացեալ, գայթ ի գայթս զքրիստոնէութեանն վարս բերելով անառակութեամբք և արբեցութեամբ, խառն անկողնօք և պղծութեամբք աղտապիղծ սարսափելի և գարշելի խառնակութեամբ արուապղծութեամբք – 336.

ՄՆԱՑՈՐԴ - Իսկ առ մեզ հասին զրոյցքս այս ըստ մնացորդաց պատմագրացն առաջնոց, ի Մամբրէէ Վերծանողէ և ի նորուն եղբօրէ Մովսէս կոչեցելոյ, և միւսումն Թէոդորոս Քերթող – 74.

ՄՇԱԿ – և աշխատասէր մշակքն պատրաստեցան ի գործ երկրասէր վաստակոցն – 268. Իսկ եթէ՝ մշակն մեղաց և անդրանիկն ամենայն չարեաց, որ ի յօձն բունեալ ոչ անիծաւ, որպիսիս ուսուցանէ վնասապարտութիւն օձին առ ի պատժականութեանն գտանել պարտաւորութիւն, որ ոչ յընքենէ միայն, այլ մանաւանդ ի գտողէն չարեաց: - 22.

ՄՇԿԱՆ - Բայց իբրև եղև մեծ պատերազմ սրբոյն Վարդանայ ընդ Մշկանին և ընդ զօրս Պարսից ի յԱւարայրեան դաշտին, յԱրտազական գաւառին. – 128. Իսկ զտեղի թագաւորութեանն Հայոց հրամանաւ Յազկերտի ունի Մշկան զօրավար Պարսից: - 120. Մշկանս այս փոխանակ Արտաշրի մեր թագաւորի մտեալ ունի զաշխարս հրամանաւ Վռամայ

Պարսից արքայի: - 118. որք ոչ ըստ օրինի եկեղեցականաց կրօնից զվարսն յարմարէին, այլ ընդ մարզպանին Մշկանայ լծակցեալ հոգալ զաշխարհիս: - 118.

ՄՇՏԱՇԱՐԺ - Եւ վասն զի մշտաշարժ է երկինն՝ յայտ է եթէ որ շարժէն զնա՝ անբաւ զօրութիւն ունի. – 54.

ՄՇՏՆՋԵՆԱԻՈՐ - իսկ մշտնջենաւորն՝ է անսկիզբն և անվախճան: - 54. Իսկ նա անեղ է և անբաւ, և ոչ յումեքէ եղեալ. և որ անեղ՝ նոյն և անապական և որ անապական՝ նոյն և մշտնջենաւոր. – 54. նոյնպէս և տանջանքն նմին նման յաւիտենականք և մշտնջենաւորք յանսպառ յաւիտեանս և յանմահ խոշտանգանս՝ պղծոցն և ուրացողացն ի սուրբ և յանբիծ հաւատոց քրիստոնէութեանն. – 264.

ՄՇՏՆՋԵՆԱԻՈՐՈՒԹԻՒՆ - ,,զի աներևոյթքն աստուածայինք յարարածոց աստի, ասէ, իմացեալ տեսանին, այսինքն մշտնջենաւորութիւն և զօրութիւն և աստուածութիւն նորա – 54.

ՄՈԳ - և բնակէ առ զօրավարի ումեմն և մոգի Պերոզ Վրամ /ճիշտը՝ Վռամ/ կոչեալ: - 82. Եւ զՋրադաշտ մոգ արքայ Բակտրիացւոց և Մեդաց ընկճեալ հալածեաց մինչև ի սահմանս Խեփտաղաց, հզօրապէս տիրեալ բովանդակ Խուժաստանի և կողմանց արևելից և Պարսից, անդր ևս քան զԲահխ և զԴեպուհան , ի Գովմայիդ և ի Գուզբան, ի Շերիբամական /գրքում՝ Շերիբամամական/ և ի Խոճիհրաստան, և միանգամայն ասել մինչև ի ծովն Հնդկաց՝ յոյժ արութեամբ – 44. ՅԵՏ ԿԻԻՐՈՍԻ /թագավորում են/ ԿԱՄԲԻՍԷՍ, ՇՄԵՐԳԻՍ ՄՈԳ, ԴԱՐԵՀ ՎՇՏԱՍՊԱ. - 68. քանզի նա խաբկանօք առն մոգի և կախարդի ասաց լինել որդի Ամովնայ և Արամազդայ, այլ ոչ ուրացաւ մահկանացու գոլ: - 36.

ՄՈԳՈՒԹԻՒՆ - որ դիւրամոռաց զերախտիսն Քրիստոսի համարէին, միայն զկնի փառաց աշխարհիս ընթանային և մոգութեան մոխրապաշտութեանն հետևէին: - 112. որ սպան զհայր իւր Վահան և զմայր իւր Տաճատուհի վասն պարսկականին հնազանդութեան մոգութեան օրինացն – 110.

ՄՈԳՊԵՏ - և դարձեալ դառնայ ի Հայս. ընդ իւր ածելով մարզպան զՎնդոյ Պարսից մոգպետ: - 124.

ՄՈԴԵՍՏՈՍ - և կարգեցին երիցապետ զոմն ի վերայ քաղաքին որում անուն էր Մոդեստոս: - 142.

ՄՈԹԷԻՆ - Ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ մինչ ճոխացեալ մեծամեծս փքայր Ջափրմոթոքլ ի վերայ քրիստոնէից, որպէս Սենեքէրիմ նախնին մեր ի վերայ Երուսաղէմի և ժողովրդեանն Իսրայէլի՝ յեղակարծում հասեալ ի վերայ նորա որդին իւր Մոթէին սպան զնա – 318.

ՄՈԼԱՐ - և ընդ մեծ պարսաւանօք ներքադրեալ զբռնաւորն և զմոլար օրէնսդիրն իւրեանց զՄահումաթ: - 206. Եւ մեր ընկալեալ և հաւատացեալ ճշմարտութեանն՝ և ոչ կարեմք փոխանակել զճշմարտութիւն ընդ սնոտի, առասպելաբան և կարկատուն, ստայօդ և պաճուճազարդ մոլար ուսմանդ ձերոյ: - 246. և պախարակելով զմոլար օրէնսդիրն նոցա Մահումաթ: - 250. զի տեղեակ էր մոլար վարդապետութեանն նոցա – 206. Իսկ իբրև ընթերցաւ զնամակն, գրեալ երդմունս ի ծանականս կանանցն իւրեանց և ի մոլար օրէնսդիրն իւրեանց Մահումաթ. – 236. Մի՛ խոտորիցիս ի մոլար օրէնս վրիպելոցն ի ճշմարտութենէն, ազգին Իսմայէլի, որպէս որք վրիպեցանն գերեալքն Հայոց,,: - 318. ՎԱՍՆ ԱՍՈՐԵՍՏԱՆԵԱՑՑ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՆ. ԵՒ ԹԷ ՈՐՊԷՍ ՋՐԱԴԱՇՏ ԵՒ ՄԱՆԻԹՈՊ ԿԱՑԵԱԼ ԳԼԽԱՒՈՐՔ ԱՐԵՒԵԼԻՑ ԿՈՂՄԱՆ, ԵՒ ՄՈԼԱՐ ՈՒՍՄԱՆՑ ՆՈՑԱ - 42. և ի բաց լերուք ի սնոտի և ի մոլար պաշտամանէ ձերմէ, որ վասն Քրիստոսի էք կաշկանդեալ ի մեծ յամառութեանդ: - 244.

ՄՈԼԵԳՆԱԿԱՆ - որ և ամբարտաւանեալ մոլեգնականս տալ հրաման զանխորհուրդ միաբանութեան զրաջան վաստակոց, կանգնել բուրգն յերկրէ, որոյ գլուխն հասցէ յերկինս. – 40.

ՄՈԼԵԳՆՈՏ - մատուցեալ առ Վռամ հանդերձ Սորմակաւ ումեմն Արծկեցւոյ մոլեգնոտ փառամոլ աբեղայի՝ սկսան ազգի ազգի լեզուագարութեամբ չարախօսել զսրբոյն Սահակայ – 118.

ՄՈԼԵԳՆՈՒԹԻՒՆ - և մինչ այսմ գործոյ պարապէր՝ դէպ եղև նմա ի կողմանս Եգիպտացւոց հանդիպել առն միոյ մոնազնի, որում կոչէին Սարգիս Բհիրայ, որ էր եղեալ աշակերտ մոլեգնութեանն արիանոսաց. – 158. և նոքա ըստ ձախողակի սովորութեանն իւրեանց օրինադրութեանն, արիւնարբու առանց բարւոյ բարեգործութեանցն մանաւանդ թէ լցեալք սատանայական չարութեամբք՝ ձայն արկեալ յամենայն քաղաքսն, խռովեալ ըստ գազանեղէն իւրեանց մոլեգնութեանցն – 398.

ՄՈԼԵԼ - Զի նոքա վասն ի կանայսն մոլելոյ ընդ դստերսն Կայէնի խառնակելով՝ ջրով կործանեցան. – 336.

ՄՈԼԵԿԱՆ - այլ և ինքն Մահմէտ, մոլեկան հոգւով շարժեցեալ՝ տայ գրել զանուղղայս, զոր մեք ի բազմաց զսակաւս յիշեսցուք: - 164. Խորտակէր և զնշան տէրունական Խաչին, զոր ուրեք ուրեք կանգնեալ լինէին. քանզի յոյժ ստիպէր զնա հոգին մոլեկան: - 168. սա էր այր ժանտ, և մոլեկան հոգւով շարժեցեալ՝ բազում չարիք մարտնչէր ընդ ազգն քրիստոնէիցն. – 168.

ՄՈԼԻ - ,,դու, մոլի մանուկ,/ծն.մոլիմանուկ/ ընդէ՞ր մեռանիս զուր և տարապարտուց,,. – 222. և կացուցին հակառակաթոռ սրբոյն Սահակայ զՍորմակ մոլի, և ապա զԲքրիշոյ Ասորի, և ապա զՍամուէլ – 118. և նորա արկեալ զնա ի փոքրագոյն տեղի մի նեղ, և ինքն փութացաւ գոյժ ետ վասն նորա՝ մահու պատահել, լի անմտութեամբ մոլի աբեղայն, որում ոչ հրամայեցաւ. – 320. որ յետուստ՝ մոլի բռնաւոր, որ և զՏրովական դժուարամարտիկ իրս քաջապէս և կարողաբար վանեալ՝ աստուած ի նոցանէ ասացաւ, նա և ոչ աշխարհակալին Աղէքսանդրի Մակեդոնացւոյ - 36.

ՄՈԼՈՐԵԱԼ - և կարծէր յայնժամ ի ձեռն խոշտանգանաց դիւրաւ արկանել զնոսա ի հաղբս կորուսելոցն և մոլորելոցն ի հաւատէն Քրիստոսի: - 264.

ՄՈԼՈՐԵՑՈՒՑԱՆԵԼ - և դու ջանաս մոլորեցուցանել զիս ի հաւատէն Քրիստոսի: - 222. Եւ սա բազումս արգել ի կռապաշտութենէ, թէպէտ և մոլորեցոյց անյուսութեամբ զդարձեալսն յապաշխարութիւն – 256.

ՄՈԼՈՐԻԼ - Բայց երկոքեան կողմանք դնին ի ներքոյ պարսաւանաց, թէպէտ և ի բարեպաշտութեան յաղագս մոլորեցան: - 256. ի կամս անձնիշխան կամաց մոլորեցաւ – 250.

ՄՈԼՈՐՈՒԹԻՒՆ - անցցուք ի վեր Եղկղեսիանոսաց, ի ժամանակի հալածանաց որք անկան ի կռապաշտութեանն մոլորութիւն. – 256. բայց սա յերթալ և ի դառնալ իւրում նովին մտօք և նովին մոլորութեամբ վարեցաւ, լրբեալ լի թշուառութեամբ. – 248. Բաւականասցի իմ դուզնաքեայ բանքս առ հերձուածող մոլորութեանց: - 258. և զԽուրանն Արծրունի մեծ զօրավար արկեալ ընդ ուռկանաւ խարդախութեան, հետևել զկնի իւրոյ մոլորութեանն. – 80. և յիշատակարան նորա մոլորութեանն որով վրիպեացն և վրիպեալ կործանեաց զազգս բազումս՝ կայ և մնայ ազգաց յազգս մինչև յաւիտեան: - 248. Եւ զի մի երկայնեալ որ ինչ վասն նորա ապիրատ և ինքնակամ և անզիղջ և անխիղճ առանց պատկառանաց մոլորութիւն սորա լի անամօթութեամբ՝ի բաց դիցուք զսա ի միջոյ յիշատակի նախարարացն – 248. Եւ հասեալ Շաւասպայ Արծրունւոյ ամբարշտի յԱրտաշատ հանդերձ մարզպանաւն՝ շինեն ի դուռն քաղաքին զորմզդական մեհեանն, /124/ և զկրակապաշտութեան մոլութիւն բորբոքեն ի նմա. – 126. և յանձն առեալ ինքնակամ մոլորութեամբ զօրէնս մազդեզանց մոխրապաշտ յամառութեանց – 124. և ոչ եմ բաւական պատմել զանցս անցիցն կորստականութեանն նոցա մոլորութեան, վրիպել յուղիղ և յամբիծ առաքելաքարոզ դաւանութեան հաւատոց կաթողիկէ եկեղեցւոյ ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ. – 240. Եւ քանզի վավաշոտ մոլորութեամբ վարելով ոչինչ փոյթ զորդւոց իւրոց առնէր – 44. թողեալ զօրէնս քրիստոնէութեանն՝ հնազանդեցան որմզդական մոլորութեանն մոխրապաշտ վարդապետութեանն: - 102. Յովսէփ անուն ի Յունաց

ազգականութենէ ի ծառայութիւն հասեալ Աւշնի, ներքինի, թողեալ զքրիստոսական պաշտօնն, մոլորութեանն Մահումաթայ հաւատացեալ. – 374.

ՄՈԽՐԱՊԱՇՏ - Եւ արդ զի այսոքիկ այսպէս իցեն՝ ո՛րպիսի ինչ առ մոխրապաշտսն առ այնս իմանալի է – 52. և յանձն առեալ ինքնակամ մոլորութեամբ զօրէնս մազդեզանց մոխրապաշտ յամառութեանց – 124. թողեալ զօրէնս քրիստոնէութեանն՝ հնազանդեցան որմզդական մոլորութեանն մոխրապաշտ վարդապետութեանն: - 102.

ՄՈԽՐԱՊԱՇՏՈՒԹԻՒՆ - որ դիւրամոռաց զերախտիսն Քրիստոսի համարէին, միայն զկնի փառաց աշխարհիս ընթանային և մոգութեան մոխրապաշտութեանն հետևէին: - 112. ստիպեն լքանել թողուլ կրօնս քրիստոնէութեան, հնազանդել պաշտել զօրէնս մազդեզական մոխրապաշտութեանն – 102.

ՄՈԿԱՑ ԱՇԽԱՐՀ- Եւ ինքն Բարծումայ ի չքմեղս լինելով՝ եկն ի Հայս յԱրզնարզիւն և յաշխարհն Մոկաց, զի անդ զնեստորական աղանդոցն սերմանիցէ սերմանս: - 130. Եւ սրբոյ վարդապետին մեր Եղիշէի, որ յայնմ ժամանակի ի Մոկաց բնակէր աշխարհին՝ եկեալ առ նա Բարծումայ, խնդրեալ զպատմողական գիրսն Հայոց, զոր գրեալ էր հրամանաւ սրբոյն Վարդանայ. – 130. Իսկ ի դառնալ գրոցն ի յաշխարհն Մոկաց՝ ոչ ինչ ումեք փոյթ վասն այն լինելով, կարծել՝ վարդապետին զայս այսպէս կանոնեալ. – 130. բաժանեն զաշխարհս յերիս մասունս. տալով Աշոտի … Իսկ Գագիկ զկողմանս Ռշտունեաց այլովք մօտակացիւք գաւառօք, և որքան իցէ հասումն ուժոյ՝ անդր ևս յաշխարհն Մոկաց: - 360.

ՄՈԿՔ - Բայց քանզի ընդարձակ էր պահն Հողցայ՝ փութանակի եկն եհաս Ժիրաք ի գաւառն Ռշտունեաց և զզօրսն առխթեալ ի ձորն Առուանից, ի սահմանս Մոկաց. – 202. ելեալ իշխանքն Հայոց յանձնիւր տեղեաց գնացին յանդիման լինել նմա, Դերանիկն, տէր Գագիկ և տէր Գրիգոր և միւս այլ տէր Գրիգոր Վասպուրական իշխան, Աշոտ կորապաղատ Հայոց իշխան, Մուշէղ իշխանն Մոկաց, Շապուհ եղբայր իշխանաց իշխանի և Ապլբառ Կայսրիկ Ապահունեաց բռնաւորն և այլք ոմանք: - 340. երկեաւ Վարդան ի մարզպանէն բնակել յանդորրու, այլ այնր աղագաւ էանց գնաց յամուրսն Մոկաց, և կայր մնայր ի նախախնամութենէ Աստուծոյ այցելել աշխարհիս Հայոց: - 122. Եւ կոչեալ առ ինքն զեպիսկոպոսն Մոկաց զՅօհան և զեպիսկոպոսն Ռշտունեաց Սահակ և զեպիսկոպոսն Անձաւացեաց Շմաւոն –122. Եւ դարձեալ գումարեալ հեծեալս Ռ, զՍահակ Բագրատունի, զորդիս իշխանաց իշխանի զՄմբատ և զՇապուհ և զՄուշեղ Մոկաց իշխեցողք, և զԱրզնոյ զօրսն – 332. Եւ եղև յելանել նախարարացն Հայոց յերեսաց ամիրային՝ մնայ առ նմա միայն Մուշէղ Մոկաց իշխեցողն, այր քաջայայտ և բարձրագահ – 344. էր ընդ իշխանսն և մեծ իշխանն Վասպուրական Աշոտ, որդի Դերանկին, և ընդ նմա Գրիգոր իշխանն Մոկաց և զօրքն Անձաւացեաց: - 380. Իսկ իշխանն Աշոտ և իշխանն Մոկաց և զօրքն Անձաւացեաց քաջագոյնս արիացան կացին յոտնկայի. – 380. Իսկ Վարդան Մամիկոնեան, որդի Համազասպայ Մամիկոնէի, թոռն սրբոյն Սահակայ, խոյս տուեալ գնաց զկողմամբքն Մոկաց, ի խոխոմս Տաւրոսական լերինն, ի լեսուրս Ջերմաձորոյ – 122. Յայնժամ Սմբատ Բագրատունի … Մոկաց իշխեցող…անհանդուրժելի լեալ /216/ անցիցն անցելոց – 218. որպէս Ատոմ Մոկաց իշխան՝ յորսն Աստուածորդի զնա ձայնէր – 114. ՎԱՍՆ ՍՄԲԱՏԱՅ ԲԱԳՐԱՏՈՒՆՒՈՅ, ՄՈԿԱՅ ԻՇԽԱՆԻՆ: - 200. Վասն զի իշխանն Մոկաց և իշխանն Անձաւացեաց նուաճեալ էին ընդ ձեռամբ Վասպուրական իշխանութեանն: - 380.

ՄՈՂԵՍ - զի մողեսք և կովիդայք, քարաթաթօշք և բնդռունք ի վերայ եկեալ կերան զորս նորա: - 46.

ՄՈՄԵՂԷՆ - և ընդ այգն ընդ առաւօտն, մինչ նոքա ննջէին յիւրաքանչիւր վրանաց օթոցի՝ և զօրքն շուրջ փակեցին սուսերօք և վահանօք և նիզակօք և վառեալ մոմեղինօք, և մտեալ ի ներքս ըստ հրամանի զօրավարին իւրեանց – 296. Եւ եղև իբրև ննջէր Գագիկ յանհոգս յանկասկածս՝ հասեալ Հասան ի գիշերի սուսերամերկ վառեալ փոքր գնդաւ, մոմեղինօք վառելովք՝ և կապեաց զնա կապանօք երկաթի: - 350. Եւ իբրև գիշերն տարածեցաւ և խաւարն թանձրացաւ և սկսան ամենեքին մտանել ի քուն յանձնիւր օթանոցս՝

յանկարծակի փայլիւն սուսերաց և մոմեղինաց վառելոց և գունդք խորհրդականացն և Հասան ընդ նոսա. – 348.

ՄՈՆԱԶՆ - Եւ երթեալ հասանէ ի գիւղակ մի Երանգանի անուն առ մոնազն մի, որ էր երէց վանիցն:- 320. և մինչ այսմ գործոյ պարապէր՝ դէպ եղև նմա ի կողմանս Եգիպտացւոց հանդիպել առն միոյ մոնազնի, որում կոչէին Սարգիս Բհիրայ, որ էր եղեալ աշակերտ մոլեգնութեանն արիանոսաց. – 158.

ՄՈՆԱԶՆՈՒԹԻՒՆ - անկեալ Աղան յերեսս առաջի սրբոյն Սահակայ և առաջի սպարապետին Սահակայ՝ ընդունել զսքեմ կրօնաւորութեան մոնազնութեան անապատասէր միայնական ստանալ իւր վարս: - 114.

ՄՈՌԱՆԱԼ - Եւ սկսաւ երկիրս առնուլ զնորոգումն, և եկեղեցիքն պայծառանալ ի զարդ և ի պաշտօնս շքեղութեան, և ցրուեալքն դառն տուեալ դարձան յիւրաքանչիւր տեղիս՝ շինել, տնկել, մոռանալ զցաւսն և զտրտմութիւնսն զոր կրեցին: - 318.

ՄՈՌԱՑԿՈՏ - Բանն զմեօք զանց առնէ. և ոչ վայելուչ է լռութեամբ և մոռացկոտ մտօք անփոյթ առնել զայնքան մեծիւ յաղթութեամբ, որ գործեցաւ ի ձեռն զօրացն Վասպուրական ազատանոյն: - 176.

ՄՈՌԱՑՈՒՄՆ - Զայսոցիկ և որ առաւելն քան զսոյն իրողութեանց ցոյցք մոռացմամբ սուզեալ՝ առ երկնաւորսն և առ երկնից թագաւորն թևակոխեալ – 386. միջնորդեալ հայրապետին երդմամբ ուխտի խաղաղութեան՝ ի բաց լքանել անյիշելի մոռացմամբ զչարեացն գործելոց զվնասս. – 348.

ՄՈՌԱՑՕՆՔ - կարծէր իւրով զօրութեամբ զօրանալ ի վերայ կործանմանն Հայոց, ի մոռացօնս եղեալ հատուցումն մեղաց մերոց ի ձեռանէ Տեառն, որպէս Իսրայէլին ի հնումն առ Սեդեկեաւ զՆաբուքոդոնոսորայն: - 326.

ՄՈՎԱԲ - զոր աւերեացն Իսրայէլ յելանելն իւրում յԵգիպտոսէ և ընդ պատերազմելն ընդ Բաղակայ արքայի Մովաբայ: - 156.

ՄՈՎԱԲԱՑԻՔ - և ելեալք ի վերայ Փառանու՝ արարին մեծ խորտակումն դիմադարձացն, սպանին և զԱպղջէհրն և զբազումս ի զօրէն Ամովնացւոց և Մովաբացւոց – 160.

ՄՈՎՍԷՍ - այլ ըստ օրինակի ասացելումն ի Տեառնէ Մովսէսիւ՝ առ ի յանդիմանութիւն արտաքնոցն, զճարպ մեռելոտւոյ տանել ի գործ ինչ արտաքին, այլ ոչ թէ ի կերակուր: - 54. Աստանօր լաւագոյնս իմն աստուածայինն Մովսէս գրէ ի բերանոյ Աստուծոյ զյաճախութիւն ամբաստանութեան ամբարշտելոցն, ըստ իւրաքանչիւրոցն և զվնասն նշանակելով: - 28. բայց միայն մանուկ մի Դիոս անուն, զոր գաղտաբար ապրեցոյց մայրն, որպէս յետ բազում ժամանակաց զՄովսէս ի յԵգիպտոս – 14. Եւ արդ ըստ Եւսեբեա բազմայեղ յեղանակաց խուզմանցն և ըստ Ափրիկանոսի հաւատարմաբանութեանն և ըստ Մովսէսի Քերթողի՝ նախ ի մէջ առից զորպիսութիւն ազգացն բաժանմանցն գրել: - 12. և Նինոս ի զաւակէ Քամայ ըստ Արիսդոնեա Քաղդէացւոյ և ըստ Եւսեբեա Կեսարացւոյ և ըստ Մովսէսի Խորենացւոյ և ըստ Յուլիանու Աղիկառնացւոյ ստուգաբանի: - 14. զի ահա հասեալ է պատրաստութեամբ Տէր ի վերայ մեր, որպէս գրեաց Մովսէս: - 196. զի լայնագոյնս ևս վասն այսորիկ պատմէ մեծ քերթողն Մովսէս – 42. զոր և երանելին Կորիւն, ուսումնակից Մովսէսի և աշակերտ սրբոյն Մեսրովպայ՝ յիւրումն ստուգաբանեալ պատմութեան զայսոսիկ մեզ հաւատարմացուցանէ: - 122. ի կանոնի անդ գտցես զՆինոս և զՇամիրամ և զԱբրահամ և զվեշտասաներորդ հարստութիւն Եգիպտացւոց, և ի չորրորդ դպրութեանն Յուլիանու Աղիկառնացւոյ, որպէս և ի չորրորդ դպրութեանն Մովսէսի: - 18. ի սորա Ը ամին եղև Մովսէս առաջնորդ և օրինադիր Հրէից: - 58. ի սորա Ժ ամին գնացեալ Մովսէս յԵգիպտոսէ առաքինանայր յանապատին: - 58. ի սորա ԺԸ /56/ ամին ծնանի Մովսէս մարգարէ: - 58. Իսկ առ մեզ հասին զրոյցքս այս ըստ մնացորդաց պատմագրացն առաջնոց, ի Մամբրէէ Վերծանողէ և ի նորուն եղբօրէ Մովսէս կոչեցելոյ, և միւսումն Թէոդորոս Քերթող – 74. մանաւանդ զի բարեպաշտութիւն մեծ համարիմ սատակել զթշնամիսդ Աստուծոյ, որպէս Մովսէս զԱմաղէկ, և Յեսու զՔանանացիսն, և Սամուէլ զԱգագ, և Դաւիթ զԳողիաթ, և համանգամայն իսկ որպէս սատակեցին Իսրայէլացիքն

զայլազգիսն – 278. Յետ բառնալոյ թագաւորութեանն ի տանէն Արշակունեաց, և հայրապետութեանն ի տանէն սրբոյն Գրիգորի՝ Ղևոնդ ոմն աշակերտ սրբոյն Մաշտոցի տեղապահ լինէր սրբոյն Սահակայ, և Յովսէփ եպիսկոպոս և Մովսէս և Մեղէս: - 120. որգունակ քաւութիւնն և այլ կահ սպասու խորանին ի Մովսիսէ օրինադրեալ ի ձեռն ճարտարապետացն Եղիաբ և Բեսելիէլ խորանայարդարք: -378. որպէս գրեալ աւանդեցաւ մեզ այս ի չորրորդ դրուագի խոստաբանեալ պատմութեանն Մովսէսի Խորենացւոյ, վերադարձութեան ի վերայ երեցունց դրուագեալ հատուածին – 122. որպէս ընթեռնուք ի բանիբուն գրակարգութեանն Մովսէսի տիեզերահռչակեալ վարդապետի և քերթողի և մերոյ լուսաւորութեանցս հաստատագոյն յօրինողի – 96. Որպէս Պօղոս ուսուցանէ. ,,արհամարհեալ ասէ, ուրուք զօրէնս Մովսէսի՝ մեռանէր, ի բերանոյ Բ կամ Գ վկայիւք. քանի սաստկագոյն համարիմք զայն, որ զորդին Աստուծոյ առ ոտն եհար,, , և որ ի կարգին է: - 380. Սահակս այս այն Սահակ է, որոյ հրամանաւ գրեաց մեծ վարդապետն Մովսէս տիեզերահռչակեալ քերթողն զգիրս Պատմութեան Հայոց մեծաց, հրաշազան յօրինուածով, սկսեալ յԱդամայ մինչ ի կայսր Զենոն. – 122. վասն որոյ և աստուածայնոցն առ Մովսէսիւ հրամայեալ՝ առնուլ վրէժխնդրութեամբ ազգացն Քանանացւոց զառ ի նահապետէն կարգեալ սահման. – 34.

ՄՈՎՍԷՍ ԽՈՐԵՆԱՑԻ - և Նինոս ի զաւակէ Քամայ ըստ Արիսդոնեա Քաղդէացւոյ և ըստ Եւսեբեա Կեսարացւոյ և ըստ Մովսէսի Խորենացւոյ և ըստ Յուլիանու Աղիկառնացւոյ ստուգաբանի: - 14. որպէս գրեալ աւանդեցաւ մեզ այս ի չորրորդ դրուագի խոստաբանեալ պատմութեանն Մովսէսի Խորենացւոյ, վերադարձութեան ի վերայ երեցունց դրուագեալ հատուածին – 122.

ՄՈՎՍԷՍ ՄԱՐԳԱՐԷ- ի սորա Ը ամին Մովսէս մարգարէ վախճանի: - 58.

ՄՈՎՍԷՍ ՔԵՐԹՈՂ - Եւ արդ ըստ Եւսեբեա բազմայեղ յեղանակաց խուզմանցն և ըստ Ափրիկանոսի հաւատարմաբանութեանն և ըստ Մովսէսի Քերթողի՝ նախ ի մէջ առից զորպիսութիւն ազգացն բաժանմանցն գրել: - 12.

ՄՈՐԹ - և է զգեստ նոցա ասուիս ի ծածկոյթ մերկութեանն, և օդ ոտիցն հնարաւորեն զձև կաւշկաց, ի մորթոց այծից կազմեալ – 192.

ՄՈՐԻ - ուր հոյլքն էրէոցն խայտան և վայրենեացն խոզից և առիւծուցն մորիքն և երամակք ցոռոց պատրաստական առ որսոյն հրճռանք առ ձեռն պատրաստ հոլովին – 392. Սա իբրև զկորիւն առիւծու ի մորւոջ իւրում նստէր վարանեալ. – 400.

ՄՈՐՈՒՔ - Վէմս զերեսօք արկեալ արտօսր յորդառատս ի խտղտելի աչաց ի վայր հեղեղատելով, զնորափթիթ ծաղկազարդ ոսկեճաճանչն մորուացն ճիրանամբքն զխզումնն, և որ առաւելեալն քան զսոյն զապաշաւանացն զանյագութիւնն: - 386.

ՄՈՒԹ - և եղև բալ և մութ թանձրամած խաւարին ի վերայ երեսաց ամենայն երկրի. – 150. և կէսքն զհետ մտեալ փախստէիցն, մինչ թանձրացաւ մութ գիշերին՝ հանին ի սահմանացն Հայոց, էր որ ի կողմն Ելոյ և էր որ ի կողմն Ատրպատականի և Պարսից: - 232. և նոցա հետամուտ եղեալ մինչև ի մութ երեկոյին, լցին դիակամբք զերկիրն. – 140. Նոր ոմն Նաբուզարդան կամ Զամրի յայտնեալ ի յաղանդոյն Նեստորի, երեքթշուառեան վատաշուէր, վատմիրհ, զագահութեանն չարիս ախտացեալ՝ սպրդեալ եմուտ ընդ մութ գիշերին յամրական պարսպեալ բլուր, և անցեալ ի սուրբ կոչարանին օթագացեալ. – 378. ոչ պիտոյացեալ եկամուտ լուսոյ, որով նսեմասցի առ ի հասանել երեկոյին, ոչ ապաժամանութիւն արեգական առ ի մերժել զմութ գիշերի լուսազգեստ ստեղծուածոյն, որ յետ առաջնոցն կարգի և դասու՝ զերկրորդն փոխանորդեցաւ վիճակ, ոչ կերակուր հոսանուտ առ ի լրութիւն տարաբարձ ունակութեանց անապականին, որ դոյզն ինչ փոքրագոյն քան զհրեշտակս գոլ. – 20.

ՄՈՒԽ - որ տեղասցեն ի վերայ ձեր նետս երկաթեղէնս և շուառուն մուխս պաղաւատիկք սլաքովք և հաստաձիգք աղեղանց և կռուփք բազմադիմիք՝ որչափ Խոսրովայ և ձեզ պիտոյ իցէ,,: - 138.

ՄՈՒՕԱՆԵԼ - Եւ ծառայ մի Դերենկին որ բանտապանն էր՝ լուծեալ զնա ի կապանացն՝ և տարեալ մուծանէ ի սենեակն ուր ննջէր Դերենիկն. – 320. մինչ ինքն նստցի յատենի և մուծցէ զնոսա ի դատաստան հարցափորձի և քննութեան վարուցն – 220. Ո՞վ յիմարութեան առաջնոցն. ո՞րպիսի կատաղութիւն և գիւտք դիւացն նախկին ժամանակաւ սպրդեալ մուծաւ յաշխարհի, ապստամբութիւն առ Աստուած և տրտմութիւն սրբոց հրեշտակաց, և պատճառ վտանգաւոր մահու ծառայիցն Աստուծոյ յաւուրս ապագայիցն. – 38. Սոքա ամենեքեան վառեալք սպառազէն պատրաստութեամբ և բազմաձեռն առատալիր պատարագօք՝ գնացին, զի առեալ տարցեն մուծցեն զնա ի Դուին քաղաքն: - 340.

ՄՈՒԿԱԹԼ - Ետ պատասպանի երանելի Մուկաթլ լի հաւատովք և ճշմարիտ խոստովանութեամբ ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ, ասէ. – 290. Եւ այսպէս կատարեցաւ սուրբն ամենայաղթ նահատակն Քրիստոսի Մուկաթլ փառաւորապէս ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ, որում փառք յաւիտեանս ամէն: - 290. Եւ եղև զի անցանէր ընդ այն Մուկաթլ ոմն ի Վանանդ կոչեցեալ ազատութենէ – 288. ԹԷ ՈՐՈ՛Վ ՕՐԻՆԱԿԱՒ ՎԿԱՅԵԱՑ ՄՈՒԿԱԹԼ ի ՎԱՆԱՆԴ ԳԱՒԱՌԷ: - 288.

ՄՈՒԿԱՆ - սագունակ հասեալ ի վերայ Վասպուրական աշխարհիս պարսկական խուժանն ըստ ազգս ազգս և ըստ քաղաքս քաղաքս ի Մարաց և ի Պարսից, յԵլամացւոց և ի Խուժաստանէ, ի Կրմանայ և ի Մուկանաց, ի Թուրքաստանէ և ի Խորասանայ, և յեղակարծում հասին ի ճուաշն գաւառ – 398.

ՄՈՒԿՆ - Ո՞վ Բաբելացի կոյր՝ ունելով խելապատակ ցնդեալ ի մկանց և ի խլրդից. – 38.

ՄՈՒՀԹԻՍ - Եւ թագաւորէ ընդ նորա որդի հօրեղբօր նորա Մուհթիս, և կացեալ ամիսս Գ մեռանի: - 320.

ՄՈՒՇ - Եւ ինքն եկն /186/ ձմերել ի Մուշ քաղաքին Տարօնոյ, ունելով ընդ իւր պատանդսն, և Վասպուրականի ի նախարարութենէն Արծրունեաց և յազատաց նորա: - 188.

ՄՈՒՇԵՂ - Գրէ և Վահրամ առ Մուշեղ և այլ զօրագլուխսն այսպէս. – 138. Գրէ պատասխանի Մուշեղ նմա այսպէս. – 138. Եւ արդ մեք, նահապետք ազատաց Վասպուրական իշխանիս՝ Մուշեղ ի ցեղէ Վահևունեաց, Վահրամ յազգէ Տրունեաց, Վահրամ միւս, որ ի թիկնապահ իշխանիս … գրեցաք առ քեզ Բուխայ գլուխ զօրավարաց Տաճկաց և բարձակից մեծ թագաւորին. – 212. Եւ այս են ծնունդք Արծրունեաց. ի Բաբգենայ Մուշեղ. Վահան. Ներսէհ. միւս Բաբգէն. Տիրոց: - 94. Եւ գունդն Հայոց խաղացին ընդդէմ նոցա … ի տանէն Արծրունեաց՝ Գուրգէն … և Գաղրիկքն՝ Ապուսելմ և Վասակ և Վահան. … և Ամատունիքն՝ Մուշեղ և Ասիթ և Սահակ. – 230. Եւ գունդն Հայոց խաղացին ընդդէմ նոցա, վիմաձև անքակ ի միմեանց ըստ տոհմս ազգաց, ի տանէն Արծրունեաց՝ Գուրգէն և Վասակ և Պելճ և Մուշեղ և Սահակ և Ապումկդէմ և Աշոտ – 230. Եւ Գուրգէն Արծրունի և Մուշեղ Բագրատունի, և ինքն փութացաւ հանդերձ կաթողիկոսին, եկն բանակեցաւ յամուրն մերձ, ուր էր արգելեալ Դերանիկն: - 348. Եւ դարձեալ գումարեալ հեծեալս Ռ, զՍահակ Բագրատունի, զորդիս իշխանաց իշխանի զՄմբատ և զՇապուհ և զՄուշեղ Մոկաց իշխեցողք, և զԱրզնոյ զօրսն – 332. և զիշխանն Աշոտ և զորդի նորա Գրիգոր և զՎահան Արծրունի և զորդի նորա Գագիկ … և զՄուշեղ եղբայր Վահանայ և զտիկնայս նոցա և զտիկինն Հրանուշ և զայլս յազատատանէ կապեալ և բարձեալ ի վերայ ուղտուց՝ վտարեաց ի Սամառայ – 220. Եւ ձեռագրեալ Մուշեղապ զամրոցաւն Նորաբերդ և շուրջ զահմանսն՝ Դերանկին հաւատալ, և զայլ նսն՝ որդւոյ իւրում ժառանգեցուցանել: - 324. Եւ նստէր անդ ի բացեայ ի վերայ բլրի միոջ տէր Մուշեղ որդի սպարապետին և կայր հիացեալ ահեղ և մեծ զարմացմամբ: - 284. և ունէր զիւրաքանչիւր կալուածս զաւանդեալ ժառանգութիւն նոցա ի թագաւորացն առաջնոցն Մուշեղ, Վահան: - 96. Եւ տայր նմա զօր կայսերական յօգնականութիւն, և զՅովհան պատրիկ ի Հայոց կողմանէ, և զՆերսէս ստրատեղատ յԱսիւրոց, և զՄուշեղ այր քաջամարտիկ և հզօր զօրութեամբ, և զամենայն զօրս Յունաց և Հայոց, Վրաց և Աղուանից – 138. Իսկ իշխանն Աշոտ … Մուշեղ Վահևունի … և Վահրամ սեպուհ թիկնապահ իշխանին, և Վահրամ Տրունի և Հասան և այլք ի

սեպուհ պաշտօնէից … եկին մտին ի բերդն Դղեակ, յամրոցն Նկան, որ ի Թոռնավան գաւառի. – 206. Մնաց միայն Աշոտ որդի սպարապետին և Մուշեղ և Սմբատ եղբայր Աշոտոյ – 298. Մուշեղ Անձաւացեաց տէր հիւանդացեալ զետին կեալն, ունելով որդի ստնդեայ. – 324. Յայնժամ ետ զզօրսն ի ձեռն Մուշեղի Ապուպելճի եղբօր Գուրգինայ, և ինք ել գնաց զհետ եկելոց կոչնականացն. – 228. Յայնժամ ի խորհուրդ եմուտ իշխանն և տոհմակիցք իւր, Վահան և Մուշեղ Արծրունիք, և գունդքն ազատանոյն որ ընդ նմա - 210. Յետ բառնալոյ իշխանութեանն ի Վասպուրական երկրէն մնացին տոհմք Արծրունեաց ըստ ազգս ազգս՝ քաջն Գուրգէն և Մուշեղ եղբայր իւր – 298. Յետ բառնալոյ իշխանութեանն ի Վասպուրական երկրէն մնացին տոհմք Արծրունեաց ըստ ազգս ազգս … և Ապուջափր և Ապումքդէմ և Վասակ և միւս Վասակ և դարձեալ այլ Վասակ և Մուշեղ և Աշոտ և Սահակ , և այլք ի տանէն Արծրունեաց. և ազատք նոցա: - 298. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … և ի տոհմէն Արծրունեաց՝ Վահան և Վասակ և Մուշեղ և Ապուպէլճ և Գուրգէն և Վասակ և Ապուջափր և Մուշեղ և Ապումայեայ և Վասակ և Վահան և Համազասպ և Վասակ որդի Գրիգորի և Ապումկդէմ և Մեհուժան և Գրիգոր – 174. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … և ի տոհմէն Արծրունեաց՝ Վահան և Վասակ և Մուշեղ և Ապուպէլճ և Գուրգէն և Վասակ և Ապուջափր և Մուշեղ և Ապումայեայ և Վասակ և Վահան և Համազասպ և Վասակ որդի Գրիգորի և Ապումկդէմ և Մեհուժան և Գրիգոր – 174. Եւ եղև յելանել նախարարացն Հայոց յերեսաց ամիրային՝ մնայ առ նմա միայն Մուշէղ Մոկաց իշխեցողն, այր քաջայայտ և բարձրագահ – 344. ելեալ իշխանքն Հայոց յանձնիւր տեղեաց գնացին յանդիման լինել նմա, Դերանիկն, տէր Գագիկ և տէր Գրիգոր և միւս այլ տէր Գրիգոր Վասպուրական իշխան, Աշոտ կորապաղատ Հայոց իշխան, Մուշէղ իշխանն Մոկաց, Շապուհ եղբայր իշխանաց իշխանի և Ապլբառ Կայսիկ Ապահունեաց բռնաւորն և այլք ոմանք: - 340.

ՄՈՒՇԵՂ ԱՊՈՒՊԵԼՃ - Յայնժամ ետ զզօրսն ի ձեռն Մուշեղի Ապուպելճի եղբօր Գուրգինայ, և ինք ել գնաց զհետ եկելոց կոչնականացն. – 228.

ՄՈՒՇԵՂ ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻ - Եւ Գուրգէն Արծրունի և Մուշեղ Բագրատունի, և ինքն փութացաւ հանդերձ կաթողիկոսին, եկն բանակեցաւ յամուրն մերձ, ուր էր արգելեալ Դերանիկն: - 348.

ՄՈՒՇԵՂ ՎԱՀԵՒՈՒՆԻ - Իսկ իշխանն Աշոտ … Մուշեղ Վահևունի … և Վահրամ սեպուհ թիկնապահ իշխանին, և Վահրամ Տրունի և Հասան և այլք ի սեպուհ պաշտօնէից … եկին մտին ի բերդն Դղեակ, յամրոցն Նկան, որ ի Թոռնավան գաւառի. – 206.

ՄՈՒՇԷՂ Տե՛ս ՄՈՒՇԵՂ

ՄՈՒՍԷ - /թագաւորեաց/ Յեզիտ ամս Ջ … Մուսէ ամս /գրքում՝ ամ/ Ա. - 168. Բայց ի գնալ մեծ հազարապետին յարքունիս՝ հաւատաց զվերակացութիւնն աշխարհիս Հայոց և հարկս արքունի ի ձեռս Մուսէի ումեմն որդւոյ Զօրահայի հազարացւոյ – 172. Բայց Մուսէ ոչ հաստատնագոյնս վասն Աշոտի զխոստմանն բերելով յանձնառութիւն արձակել զնա յիւր իշխանութիւնն – 330. Եւ ամենայն խորհուրդք Մուսէի առին զկատարումն ի վերայ թշնամեացն: - 330. և զօրագլուխ կացեալ էր Մուսէ որդի Բուխայի: - 328. Եւ զօրաժողով եղեալ Մուսէի պատճառաւ հարկաց արքունի՝ եկն եմուտ յերկիրն Տարաւնոյ, տալ պատերազմ ընդ Բագարատայ: - 172. Եւ ինքն զօրավարն Մուսէ ճեպէր շտապէր՝ փութալ առ պատերազմն վառել – 328. Եւ ուժեղացեալ ղաշիկն քաղաքային ի վերայ Մուսէի զօրուն, մինչ ածին արկին զբուն բանակաւն ուր և Աշոտն մեր թուէր գոլ խօթացեալ. – 328. Ի դառնալն Ապուսէթի յԱսորիս և Մուսէի հաւատալ զվերակացութիւն հարկաց արքունի, և ընդդէմ եկեալ յարքունուստ հազարապետ ոմն հարկաց, Ծովափի կոչեցեալ ամիրայ Ալայ անուն: - 176. Ի ժամանակին յայնմիկ էր խռովութիւն մեծ ի մէջ Բագարատայ և Մուսէի: - 172. Յայնժամ իբրև ետես անօրէն զօրավարն Մուսէ, թէ ոչ ելին ի գլուխ խորհուրդ չարին յօժարութեանն … փութացաւ արձակել գուժկան յարքունիս, ծանուցանելով արքայի զոր ինչ գործեաց Աշոտ իշխանն Վասպուրական: - 176. ՎԱՍՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ԲԱԳԱՐԱՏԱՅ ԻՇԽԱՆԻՆ ՀԱՅՈՑ ԵԻ ՄՈՒՍԷԻ ԵԻ ՅԱՂԹՈՒԹԵԱՆՆ Ի ՁԵՌՆ ԱՇՈՏՈՅ ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆ ԻՇԽԱՆԻՆ, ՋԻ ԵԿՆ ՋՕՐԱՎԻԳՆ ԲԱԳԱՐԱՏԱՅ: - 172.

ՄՈՒՏ/Ք/ - Եւ ի միւսում առաւօտին հասին ի վերայ բանակին խոնջեալ երիվարօք, անզգուշութեամբ առ մուտն պատրաստեալ, և անկան ի նմին ժամու Բ ոմանք, Վլիթ և Մարաճայ. – 402. և մուտ եղեալ ի տեղին … ետուն տանել զթուղթն, լի թիւնիւք սատանայական իմացմանց, իբրև զկապարճս լի նետիւք դեղեալ ի գաղտնիս ի գրկաց թռուցանել ի նպատակն: - 234. և ունի յորելեանք Զ և ոլոմպիադր և ընդիքտիոնք, և Գ ամ հայրապետութեան Հայոց կաթողիկոսի տեառն Զաքարիայի, և մուտ եօթներորդ ամի, յորում կային յարքունիսն իշխանքն, ըստ եօթնեկի չափոյ շարժման ժամանակաց. – 312. որջացեալ ի մուտս կոյս յափն ծովուն ի փապար յարձանախիտ քարին և մանրեալ զարծաթեղէնն ընդ փայտեղինին. – 378. ,,Ոչ, ասէ, վատագոյն մեք քան զԾանարսն եղիցուք, զի և ամուրս հզօրագոյնս և բարձրագոյնս քան զնոսա ունիմք և դիւրափակս՝ առ ի յունել զմուտս կրճիցն. – 276. արեգակնային ի վերայ խաղալով ճառագայթաձիգ ճեմականացն, յելս և ի մուտս. – 86. բաժանեն զաշխարհս յերիս մասունս. տալով Աշոտի … Եւ Գուրգէն զկողմանս արևելից, յելից Աղբագոյ և որ շուրջ զնովաւ ամենայն Պարսկահայք մինչև ի մուտս Կորդաց, և ուր և ըստ այնմ իցէ հնար ածել զձեռամբ: - 360. և առաջնորդէր նորա սպարապետն ի գործս պատերազմացն և յելս և ի մուտս աշխարհացն. – 270. Եւ Յաբէթի Եւրոպն ամենայն յԱմման լեռնէ մինչև ի մուտս հիւսիսոյ: - 34. Ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ խաղաց գնաց Արշակ ի մուտս կոյս – 98. Ըստ նմին օրինակի և զօրավարն Բուխայ, ի հասանել ամառնային ջերմութեանն իբրև ի խորոց անդնդոց ի վեր մղեալ զինքն, ելեալ յերեսաց արքայի բազում և ծանր զօրու՝ եհաս ի վերայ երկրիս ի կողմն հիւսիսոյ ի մուտս Հայաստան աշխարհիս. – 262. Իսկ զԱհմատ ընդ Վասպուրական աշխարհին անցանել գնալ՝ ելեալ զհետ նորա Շապուհ որդի Աշոտի, մինչ տանել հասուցանել զնա ի մուտս Ասորեստանեայց ճանապարհին: - 346. Իսկ ըստ բաւականութեան աչաց տեսութեանց դաշտավայրին ի մուտս կոյս, և առ եզերբ ծովուն պարսպաւորս յօրինէ զզոգն - 88. Յելս կոյս և ի մուտս որ առ հիւսիսի զհայեցածն բերէ՝ առեալ էր ի բաժնէ /ճիշտը՝ ի բաժնի/ Գագիկ իշխանի – 388. Շինեաց և ի վերայ Ամրական քարանձաւին յելս և ի մուտս կոյս տունս խրախիցս ոսկեզօծս պատեշգամեալ, յաւելլով ի յառաջագոյն ի հօրէ նորա Դերանկէն շինեալ: - 390.

ՄՈՒՏ ԵԻ ԵԼ - և ընդ նմա Տաճիկք Հայաստանեայց, որ բնակեալ էին ի կողմանս կողմանս աշխարհիս՝ առաջնորդէին Բուհայի ի մուտ և ելս աշխարհիս: - 206.

ՄՈՒՐԱՑԱԾԻ - և կէսքն վրիպեալք ի բնական հայրենի լեզուէն, յաղագս հեռաբնակ լինելոյ և անհամբոյրք միմեանց հանդիպեալք, և խօսս միմեանց եղեալ կարկատուն մուրացածի բանիւք: - 190.

ՄՈՒՐԻԿ - Իբրև լուաւ Խոսրով արքայ զլուր համբաւոյն այնորիկ՝ շարժեցաւ ի բարկութիւն մեծ, լինել վրէժխնդիր արեանն Մուրկայ: - 140. Առաքեցին առ Մուրիկ թագաւորն արս ճոխս մեծամեծ ընծայիւք և պատարագօք և թուղթ գրեալ ի բերանոյ Խոսրովայ զայս ինչ. – 136. ասէ. ,,զվրէժ արեանն Մուրկայ /140/ առի ի թշնամոյ նորա արդ կա՛մ եղիցի առնել ընդ իս զխաղաղութիւն և արգելուլ զսուր քո յերկրէ իմմէ,,: - 142. և գնացեալ միաբանութեամբ ի Կոստանդնուպօլիս՝ սպանին զՄուրիկ թագաւոր և նստուցին զՓոկաս յաթոռ թագաւորութեան: - 140. Եւ եթէ զքէն արեանն Մուրկայ խնդրէ՝ զքէն արեանն Մուրկայ խնդրեաց Աստուած ի Փոկասայ ի ձեռն հօր իմոյ Հայրակղի. և եթէ երկիր խնդրիցէ՝ եհան Աստուած ի մէնջ և ետ ի ձեռս ձեր: - 144. Եւ եթէ զքէն արեանն Մուրկայ խնդրէ՝ զքէն արեանն Մուրկայ խնդրեաց Աստուած ի Փոկասայ ի ձեռն հօր իմոյ Հայրակղի. և եթէ երկիր խնդրիցէ՝ եհան Աստուած ի մէնջ և ետ ի ձեռս ձեր: - 144. Եւ եղև յամի չորեքտասաներորդի Խոսրովայ արքայի, ի քսաներորդ ամի Մուրկայ թագաւորութեանն՝ ապստամբեցան ի կայսերէ զօրքն Յունաց, որք ի Թրակացւոց կողմանէն – 140. և ինքն գնաց ի Միջագետս Ասորոց, զի կալեալ հաստատեսցէ ինքեան զքաղաքսն և զսահմանսն

ամենայն, որ առ Խոսրովաւ և առ Մուրկաւ հաստատեալ էր: - 154. Եւ կայսր Մուրիկ հաւանեալ նմա՝ յղէր առ նա զՓիլիպիկոս փեսայ իւր. և տայր տանել նմա գիր ընդունելութեան, և առնոյր ի նմանէ երդումն: - 138. և որդի Որմզդի Խոսրով գնաց փախստական առ Մուրիկ թագաւորն Յունաց՝ զոր առեալ քեռիք նորա Վնդոյ և Վստամ գնացին փախստական ի դուռն կայսերական: -136. Յամի ութերորդի Մուրկայ թագաւորի, թագաւորն Պարսից Որմզդ որ ի տանէ Սասանայ՝ սպանաւ յիւրոց հաւատարմաց – 136. Որում ոչ կամեցեալ լսել Խոսրովայ՝ ասէ. իմ է թագաւորութիւնն այն և ես զորդին Մուրկայ նստուցի թագաւոր - 142.

ՄՈՒՐՏ - և երթեալ ի թաւ պուրակս բուրաստանացն, մտեալ ի ներքոյ թաւ թփոյ ծաղկոցն որ էր մուրտ բազում դուղեալ դադարեաց: - 152.

ՄՈՒՔԱՂՄ - Եւ զօրագլուխք զօրացն էին այսոքիկ, Մուքաղմ, Յուսփ ի Թփղիս քաղաքէ, Յուսփ որդի Ռահմայ և Ապուհեշմ՝ Ելոյ տէր և ընդ նոսա զօրք Համդոյի Պարսից ամիրայի: - 226.

ՄՌ - Եւ եղև իբրև գումարեցան ի մի վայր ամենայն բազմութիւն զօրացն աւելի քան զՄՌ-աց, և կազմեցին ռազմ և կարգեցին ճակատ – 284.

ՄՌՄՌԵԱԼ - Ելեալ խրոխտ և դառնաշունչ փռնկալով մռմռեալ յանձնիւր գազանեղէն զայրացմամբ յարձակեալ յեղակարծում եկն եմուտ ի քաղաքն Շամիրամայ ի Վանտոսպ: - 372. Իսկ նա ըստ սովորականի ցանկասէր պղծալից անյագութեանն՝ խրոխտացեալ մռմռեալ յանձն գազանեղէն թունիւք առաւելեալ, բորբոքեալ տապախառն բոցով հեղուլ զմահածին թոյնսն ի վերայ Բուխայի. – 326.

ՄՍԼԻՄԱՆԱԿ - Եւ Աւշնի հաւատացեալ զաշխարս ծառայի ումեմն Սափի անուն ի գերելոցն Յունաց ներքինի, թողեալ զհաւատսն որ ի Քրիստոս, մսլիմանակ դեն ստացեալ, արիւնարբու ուսմամբ բնաւորեալ. – 372. և նորա ճիչ բարձեալ ասէ, քրիստոնեայ եմ. և նա ևս պնդէր և ասէր, ,,մի՛ մեռանիր, մսլիմանակ ես,,. – 222. Յայնժամ իսկ և իսկ արագապէս թլփատեալք եղեն մսլիմանակ, հետևեալք զկնի Բագարատայ Բագրատունեաց – 248.

ՄՍՈՒՐ - Աստ դիպուածոցն եղելոց և զանունն ասացեալ՝ տեղի մսրոյ – 34. որ նոյն ինքն թարգմանի՝ մսուրս կատարեցաւ: - 34.

ՄՏԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆ - Աւա՜ղ խարդախագունին այնորիկ խորհրդոյ /ճիշտը՝ խորհրդոյ/ և յիմարակամ մտաբերութեանն -20.

ՄՏԱԴԻՐ - Յայսմ վայրի ոչ մտադիւր ախորժակօք գրեմ զճառս պատմութեանս, որ տրտմականքն, քան թէ ուրախականքն յառաջանան տիրել ինձ: - 384.

ՄՏԱԴԻՐՈՒԹԻՒՆ - Այլ սոքա թէպէտ և յանձն առնուին և մտադիւրութեամբ լսէին նմա սակայն ոչ մեկնեալ լինէին ի ժանդագործ պղծութենէն զազրալից սողոմական ախտիցն – 182.

ՄՏԱԽՈՐՀ ԼԻՆԻԼ - Ապա մտախորհ եղեն դարձեալ վառել ի պատերազմ. – 276. Եւ մտախորհ եղև ի սրտի իւրում – 28. ապա մտախորհ եղեն բազում քննութեամբ, և յանբաւ և յառաւել իմացմանց ընտրեցին՝ գրել և ծանուցանել թագաւորին վասն առնն այնորիկ. – 280. խոկայր և մտախորհ լինէր և վասն այլոց աշխարհաց և աշխարհակալաց չառնուլ դուլ և դադար – 268.

ՄՏԱԾՈՒԹԻՒՆ - այլ և մարդոյն ևս յստակագոյնս տեսանել զիւրաքանչիւրոցն ի նոցանէ մտածութիւն. – 22. զի անտի և անտի ի բաց կացցեն /12/ տարակուսական մտածութեանց ծուփս խորհրդոց ի քումմէ հանճարեղ խոհականալիր բանգիտութենէ: - 14.

ՄՏԱՀԱՐՈՒՍ - Այսր աղագաւ արտաքս վազեցի զմեծս զայս բանգտութեան ընթանալ ասպարէզ, զօրաւորաց մտահաքուստ արանց կարօտացեալ բաւականանալ իմով անհեդեդ պատմողական հանդիսիւ – 352. մանաւանդ զի ոչ բաւականանամ իմով աղքատիմաստ բանգիտութեամբ զսորայս բացայայտել զչափ ներբողականին՝ այլոց ուժեղագունից և մտահաքուստ արանց թողի. – 300.

ՄՏԱՆԵԼ - Յայնժամ դարձեալ ի խորհուրդ եմուտ թագաւորն հանդերձ մեծամեծօքն իւրոյ տէրութեանն, տեսանել զանվրէպ և զանսխալ իմացումն կատարածի ի վերայ աշխարհիս Հայոց: - 196. Որ ապա յետ սպանմանն Սենեքերիմայ յորդւոց իւրոց՝ բուռն գնդաւ

Ադրամելէք և Սանասար գան մտանեն ի լեառն Սիմ - 16. ,,զօր գումարեա, գունդ կազմեա, խաղացո երթալ մտանել յերկիրն Հայոց: - 196. ,,Մուտ ի տապանն դու և որդիք քո և կանայք որդւոց քոց. – 30. այլ իբրև եմուտ Բուխայ յաշխարհս Վասպուրական՝ ել գնաց Գուրգէն առ Քուրդիկ Մամիկոնէից տէր ի Բագրեւանդ գաւառ, և անդ լինէր, զի էր Քուրդիկ քեռի Գուրգինայ: - 302. Անդ Բաբգեան և ասպետն մեծ Աշոտ նիզակակիցք միմեանց զերծեալ ի մեծ պատերազմէն՝ փութանակի մտին յաշխարհս Հայոց – 92. ապա անարգեաց զնա և Կաւատ արքայ, եհատ ի վերայ նորա դատաստան մահու, և հրամայէ արանց մտանել և սպանանել զնա. – 152. ապա հնարաւորեալ պատիր խաբէութեամբ ի կատարումն հասուցանել զխորհրդոյն /346/ զանհաստատ իմացմունսն, և գնաց եմուտ յամրոցն, և զհիւանդութեան կեղծաւորութիւն մերձ առ մահ եդ առաջի: - 348. առանց ի տանջանս և ի չարչարանս լի դառն հարուածոց մտանելոյ հաւանեալ մեզ և օրէնսդրին մերոյ Մահումաթայ – 244. Առնուն Մեհուժան և Վահան զզօրս Պարսից, գան մտանեն յերկիրս Հայոց – 102. Բայց յետ աւուրց բազմաց անցանելոյ շփոթմանցն՝ Գուրգէնի ընդարձակեալ նախախնամութեամբն Քրիստոսի և ելեալ փրծեալ ի բանտէն՝ եկն եմուտ յաշխարհ իւր: - 320. Բայց Աշխէ ոմն … ոչ եմուտ ընդ նոսա ձեռնամուխ լինել ընդ նոսա ի գործ պատերազմին, այլ կայր ի բացեայ իբրև հազարօք երկուք – 232. բայց միայն ի դրան արքունի մտանել և ելանել ընդ հաւատարիմս թագաւորին ի տունս դիւանաց և գանձուց: - 92. Բայց որդին Շեհայ ի մտանելն ի Պարտաւ՝ եթող անդ քաղաքապետ զմի ի հաւատարմաց իւրոց Յամանիկ ոմն: - 338. գնացին մտին ի գաւառն Ռշտունեաց, և առին յաւարի զտունն Գարեգնի Ռշտունեաց տեառն. – 102. Դու աւադիկ ելեր մտար յերկիր Հայոց, ելեր ի կողմն թշնամեաց իմոց և ապստամբացդ զքեզ միաբանեցեր, զի յապաղեցեր հրամանաց իմոց: - 236. Ելեալ խրոխտ և դառնաշունչ փռնկալով մռմռեալ յանձնիւր գազանեղեն զայրացմամբ յարձակեալ յեղակարծում եկն եմուտ ի քաղաքն Շամիրամայ ի Վանտոսպ: - 372. Եկն եմուտ ի գաւառն Աղբագ, և ասպատակ սփռէր ընդ կողմանս կողմանս յերկիրն Վասպուրական, գերփէր, աւերէր, յափշտակէր, կապուտ կողոպուտ գործէր ընչից և ստացուածոց. – 176. Եմուտ այնուհետև տարակուսական խորհուրդ ի մէջ զօրագլխացն վասն հարուածոց զօրացն ի գնդէն Հայոց. – 234. Եւ հատաւ քուն յաչաց նորա, և ոչ ոք մտանէր և ելանէր առ նա զաւուրս Ժ, զի եմուտ ի սենեակ ամօթալի երեսօք. – 282. Եւ հատաւ քուն յաչաց նորա, և ոչ ոք մտանէր և ելանէր առ նա զաւուրս Ժ, զի եմուտ ի սենեակ ամօթալի երեսօք. – 282. և յերկրորդումն հանդերձեալ են վերստին մտանել ի տանջանս յաւիտենականս, ուր որդն ոչ վախճանի և հուրն ոչ շիջանի: - 336. Եւ ուժեղացեալ ցաւոյն խստութեան որովայնացաւածութեան՝ երթայ մտանէ ի քաղաքն Նախճաւան – 384. և այլ ոչ ևս այնուհետև համարձակ յանձն առնոյր մտանել ընդ աշխարհս Վասպուրական: - 336. և այլքն ամենայն դիւրաւ մտցեն ի ներքոյ ձեռին քո – 196. Եւ այն ինչ ընդ մտանելն՝ երագապէս հասեալ ի վերայ ամրոցացն Ջղմար և Սրինգ կոչեցեալ՝ յինքն գրաւէ զամրոցսն. և կալեալ զՎասակ՝ յինքն գրաւեաց զզօրավարութիւնն բոլոր Վասպուրական տէրութեանս: - 306. Եւ այն ինչ ընդ ջեռնուլն արեգականն, մինչ ազնորեալքն մտանէին զառաջեաւ ամիրային, որպէս որսոյ ինչ պատճառանօք հեծեալ յընտիր երիվարս հանդերձ մերձաւոր հարազատօք իւրովք և ազատովք յընտրելոցն Վասպուրականի՝ ելեալ մեկնեցաւ իբրև վտաւանս երկուս. – 342. և այրուձի կազմեալ՝ գալ մտանել յաշխարհս Հայոց, առնել որպէս նիւթեաց զչարիսն: - 62. Եւ անցանելով ընդ գաւառն Բզնունական գայ մտանէ ի Խլաթ. քանզի կամէր անսալ ժամու դիպողագունի, զի որսայցեն նենգութեամբ խաբել: - 186. և Աշոտ զօրու ծանու եկն եմուտ յերկիրն Անձաւացեաց, բանակեցաւ ի Բլրակին գեաւղջն Անձաւացեաց. – 330. և ապա մտին ի տունն Աստուծոյ, և տարածեալ զհրովարտակն առաջի սրբոյ սեղանոյն՝ անկան ի վերայ երեսաց իւրեանց յերկիր առաջի Տեառն և լացին դառնապէս – 146. առեալ զնա մտանեն ի մէջ մայրեացն, և ընդ գիրկս մտեալ Շաւասպայ Արծրունւոյ՝ զլայնալիճն լի քարշեալ հարկանէ ի թիկանց ընդ մէջ ողինն զկորովալիր մատանցն զազդոյ շարժումն թռուցեալ թափանցիկ ընդ չարախորհուրդ սրտին միջոցն դիպեցուցանէ. – 100. Եւ արգելին

փակեցին զպահակս ամրականացն և զկիրճս ձորոց, որ հանէին յերկիր նոցա մտանել յամուրսն: - 274. և աւերեալ էր զերկիրս մեր ի մտանել և յելանելն իւրում: - 240. մտանել յամուրս ի բերդսն որ ի Վասպուրականի. – 238. Եւ գրեն թուղթ առ Յամանիկն, եթէ „ի մտանելն իմ ի Դուին քաղաք և զհարկս արքունի յիս գրաւել՝ և յանկասկած առեալ զիշխանս Հայոց՝ և եկեսցեն առ իս. – 340. Եւ դարձան մտին յՈստանն Ռշտունեաց և կացուցին յանձանց իւրեանց իշխան զՎասակ Կովակեր, եղբայր Վահանայ: - 306. Եւ ելեալ գնաց եմուտ յամուրսն Կանգուար, և կատարեալ զոր ինչ ախորժեացն՝ տիրեաց Անձաւացեաց մեծաւ զօրութեամբ: - 324. և եկեալ ի տեղի մի ծովային և զվրանսն և զբանակն զամենայն ի ներքս եդեալ մտանէաք ի նաւսն – 50. և եկին մտին յաշխարհն իւրեանց: - 372. Եւ եղև զկնի այսորիկ գնաց անտի Ժիրաք և եկն եմուտ ի Վանտոսպ – 206. Եւ եղև ի մտանելն նորա ի Դատուան աւանն … ելեալ իշխանքն Հայոց յանձնիւր տեղեաց գնացին յանդիման լինել նմա – 340. Եւ եղև ի մտանելն նորա ի քաղաքն, ունելով ընդ իւր կապեալս բազումս և գերեալս, որոց ոչ գոյր թիւ. – 262. և ետ տանել ընդ առաջ նորա նժոյգս մեծազարդս և երևելիս, և երգեցիկս և գովասացս և բազում գործիս երաժշտականս առաջի և զկնի՝ մինչև եմուտ ի բանակ նոցա: - 288. Եւ երթեալ Աշոտ ոչ խորհրդական իմացուածովք մտանէ ի լեառնն. – 90. Եւ զօր գումարեալ եկն եմուտ ի Վանտոսպ, և Դերենիկն յանդիման եղև նմա. – 322. Եւ զօրաժողով եղեալ Մուսէի պատճառաւ հարկաց արքունի՝ եկն եմուտ յերկիրն Տարաւնոյ, տալ պատերազմ ընդ Բագարատայ: - 172. Եւ ընդ մտանելն նոցա աշխարհս՝ վրդովեցին զուխտ քրիստոնէութեանն, և փոյթ ընդ փոյթ ձեռնամուխ եղեն աւերել քանդել զեկեղեցիս, զտունս աղօթից կործանել. – 124. Եւ ի ժամու մինչ ագևորեալքն կամէին մտանել զառաջեաւ … յայնժամ շուրջ կացեալ զվրանաւն մեծ սպարապետին զկազմեալ գնդաւ վահանաւոր և նիզակաւոր ամրափակ պնդութեամբ, և մտեալ մատոյց զթուղթն, զոր էր գրեալ առ Յամանիկն ի քաղաքն Պարտաւ Ահմաթայ նենգութեամբ: - 344. և ի մտանելն առաջի զօրավարին՝ ոչինչ փոյթ արարեալ զվնասուցն և զհարուածոց զօրացն, իբրև զապստամբէ ինչ ամբաստանել. – 236. և ինքն գնաց անտի և եմուտ ի Պարտաւ՝ ձմերել անդ, և տեսանել վասն յետին կատարածին աշխարհիս Հայոց, թէ որպէս ի գլուխ ելանիցէ. – 298. և ինքն ել գնաց երթալ մտանել ի քաղաքն Դուին, ձմերոց ինքեան պատրաստեալ գնա, մինչ ի ժամ գարնանայինս, ունելով ընդ իւր կապեալս բազումս. – 240. և ինքն ժողովեալ զզօրս իւր ԺՌ արանց զօրաւորաց՝ եկն եմուտ յամուրսն Վայոց ձորոյ: - 382. Եւ խնդրէր /252/ ի Քրիստոսէ ելանել ի մարմնոյ աստի և մտանել առ Աստուած. – 254. և հարան զօրքն արքունի ի հարուածս մեծամեծս և դարձան փախստական ի բանակն իւրեանց և մտին յապարանսն զոր շինեալ էին. – 282. և ճեղքեալ՝ զօրու թշնամեացն յայսկոյս և յայնկոյս՝ արարին մտանել նմա ընդ մէջ զօրուն: - 352. և մտանէ Նինոս ի համար Ասորեստանեայց թագաւորաց ընդ կնոջ իւրոյ Շամիրամայ.- 16. և մտանէին առ նա արք ի նախարարացն, խօսէին դատաստանօք և նախատէին զնա, անարգէին և գնային: - 152. Եւ յաւուր միում լեալ նորա ի տխրութեան ի սպառնալեաց հօրեղբօրն իւրոյ՝ եկն եմուտ առ նա Ալի որդի Ապուտալպի և ասէ, զի՞նչ են պատճառքդ զի նստիս տխրեալ. – 160. Եւ յաւուր յայնմիկ եմուտ ի տապանն Նոյ և որդիք իւր, կին Նոյի և կանայք որդւոց նորա ընդ նմա: - 30. և նա ակն ունէր մեծ իշխանին մտանել առ նա – 344. Եւ ոչ ևս այնուհետև համարձակ ելանէին և մտանէին յաշխարհս Վասպուրական զօրքն Տաճկաց. զի անկաւ ահ սաստիկ ի վերայ նոցա: - 308. Եւ վազս առեալ փութացան մտին ընդ կողմն Մականայ, բանակեցան ի դաշտավայրին Մեղիացւոց – 62. Եւ քանզի ոչինչ հաղորդութիւն ունէր Յովսէփ առ ծնունդն Քրիստոսի՝ մտանէ յազգահամարն փոխանակ Մարիամու կնոջ իւրոյ -16. Զկնի այսորիկ յառաջ խաղացեալ Ահմաթ և որ ընդ նմա կայսկազենիցն գունդք, երթեալ մտանել ի քաղաքն Դուին, թերևս կարասցէ ի կատարումն՝ զոր ինչ խորհեցան՝ հասուցանել զչարիսն: - 344. զՎաչէ կացոյց ի դրան արքունի, զի ամենայն ոք նովաւ մտցէ և ելցէ յարքունիսն – 82. ընդ վզեալ ի վերայ Նինոսի, որպէս թէ եկեալ պանդխտաբար մտանել ի թագաւորութիւն Շամիրամայ ի Սեմայ: - 16. Իբրև եհաս ամիրայն ի Խլաթ՝ եմուտ բանակեցաւ յամրոցին որ ի քաղաքին: -

186. Իբրև իմացան զօրքն Տաճկաց, թէ եմուտ իշխանն յամրոցն՝ զհետ մտեալ բազմութեանն այնուհետև, և շուրջ փակեալ անդէն զամուրն զանել գառագիղն: - 208. Իսկ անօրէն զօրավարն … գնաց եմուտ ի ջերմագոյն տեղիս ի քաղաքն Դուին ձմերել անդ. – 26 Իսկ այլազգեացն անցեալ գնացեալ մտին ի Թրաբ գաւառ և ի Շնաւհ: - 402. Իսկ Բուխայի առեալ զբազմութիւն զօրացն իւրոց՝ իջանէ ի դաշտն Գարգարացւոց, և երթեալ մտանէ ի քաղաքն մեծ Պարտաւ: - 276. Իսկ զկնի աւուրցն տասանց ի գլուխ ելանելոյ՝ խնդրեաց սպարապետն մտանել առ նա, և կալեալ զձեռանէ նորա՝ սկսաւ խօսել ընդ նմա և ասէ. – 282. Իսկ իբրև եմուտ տիկինն ի բանակն և եկաց առաջի զօրավարին՝ խօսեցաւ ընդ նմա ըստ պատշաճի իրացն յոր պէտս չոգան: - 226. Իսկ իբրև սկսաւ սպրդել մտանել ի ներքս երկպառակութիւնն ի մէջ միաբանութեանն, հեռացաւ մեկնեցաւ գնաց շնորհ աստուածատուր զօրութեանն. – 194. Իսկ իշխանն Աշոտ … Մուշեղ Վահևունի … և Վահրամ սեպուհ թիկնապահ իշխանին, և Վահրամ Տրունի և Հասան և այլք ի սեպուհ պաշտօնէից … եկին մտին ի բերդն Դղեակ, յամրոցն Նկան, որ ի Թոռնավան գաւառի. – 206. Իսկ Հասան ըստ յանձնառութեանն գնաց մեկնեցաւ ի Դերանկէն, եմուտ առ Գագիկ յամուրն և զտրտունջն զԴերանկէն հաւատարմացոյց առաջի Գագկայ, որ դիւրաւ առ հաւատալն հաստատնագոյն երևէր. – 350. իսկ նա առ երագութեան ձեռին ձգեալ զսուսերն՝ եհար զերեսս Ջուանշիրայն, և խլեաց զաչս նորա, և ինքն դարձաւ մեծաւ յաղթութեամբ, եմուտ յամրական տեղիսն: Եւ նոքա յո՛վ և աճապարեցին: - 31 Կաղղիսթենէս, իմ բարեկամ, խրատ ետ ինձ մտանել հանդերձ բարեկամօք Խ, և մանկամբք Ճ, և զինուորօք ՌՄ միայնովք: - 50 Յայնժամ արքայ Խոսրով յայլակերպս եղեալ գնաց եմուտ ի բուրաստանն արքունի – 152. Յայնժամ ելեալ իշխանն Գրիգոր յերեսաց արքայի մեծաւ ուրախութեամբ և անպատում խնդութեամբ՝ և եկն եմուտ յերկիր իւր յիշխանութիւն Վասպուրական կոչեցեալ: - 314. Յայնժամ ի խորհուրդ եմուտ իշխանն և տոհմակիցք իւր, Վահան և Մուշեղ Արծրունիք, և գունդքն ազատանոյն որ ընդ նմա - 210. Յայնժամ համարձակեալ եմուտ յատեան բռնաւորին և եկաց առաջի զօրավարին աներկիւղ համարձակութեամբ առանց պատկառանաց, և ասէ – 218. Յայնժամ մեկնեալ ի նմանէ զօրավարն, լցեալ խորհրդովք չարին հնարագիտութեամբ՝ եկն եմուտ ընդ կողմն Ատրպատական յԱղբագ գաւառ յերկիրն Վասպուրական – 184. Յայնմ ժամանակի Բուհայ եկն եմուտ ի Խլաթ քաղաք, ճանապարհ արարեալ ընդ կողմն Ապահունեաց. – 200. Յետ այսորիկ եմուտ Ադամ առ Եւա կին իւր – 22. Յետ անցանելոյ չորից ամաց … դարձեալ Գրիգոր եղբայր Աշոտի Վասպուրական իշխանի յԱփհազաց աշխարհէն՝ նոցուն օգնականութեամբ և Վրաց զօրու ընտիր գոլով՝ եկն եմուտ յաշխարհս Վասպուրական՝ տալ պատերազմ ընդ Գուրգինայ. – 310. Նոյնժամայն գնացին Դերանիկն և Գագիկ մտին առաջի Յիսէի, խօսեցան բանս խաղաղութեան, ետուն պատանդս յանձնառութեամբ հարկացն արքունի - 334. Նոր ոմն Նաբուզարդան կամ Զամրի յայտնեալ ի յաղանդոյն Նեստորի, երեքթշուառեան վատաշուէր, վատմիրհ, զագահութեանն չարիս ախտացեալ՝ սպրդեալ եմուտ ընդ մութ գիշերին յամրական պարսպեալ բլուր, և անցեալ ի սուրբ կոչարանին օթագացեալ. – 378. Նոցա ելեալ արտաքս յատենէն մեծաւ խնդութեամբ, և յոյժ զուարճացեալք փութային ելանել ի մարմնոյ աստի և մտանել առ Աստուած – 266. նոքա երթեալ մտին անդ, փակեցին զդրունսն և ամրացան ի նմա և սկսան ապստամբել ի Հռովմայեցւոց տէրութենէն: - 156. Ո՞չ ապաքէն դու իսկ տեսանէիր, զի մտանէի և ելանէի ի սուրբ եկեղեցին ընդ ամենայն հաւատացեալսն – 222. որ ոչ հաւանեցաւ մտանել յանմիտ խորհուրդ շինութեան աշտարակին. – 40. որով մահուամբ և կամիս՝ պատրաստ եմք յամենայն հնարս չարչարանաց մտանել, զոր ուսոյց քեզ վարդապետն չարեաց հայրն քո սատանայ. – 292. սա այն է, որ մինչ յելանելն Բուխայի ի սկզբանն մտանելոյ նորա ի Հայս՝ եկաց ընդդէմ նորա բնակչօք լերինն և հարուածս մեծամեծս հասոյց ի վերայ զօրացն արքունի. – 294.

ՄՏԱՆԵԼ ԵՒ ԵԼԱՆԵԼ - բայց միայն ի դրան արքունի մտանել և ելանել ընդ հաւատարիմս թագաւորին ի տունս դիւանաց և գանձուց: - 92.

ՄՏԱՆԵԼ Ի ՔՈՒՆ - Եւ իբրև գիշերն տարածեցաւ և խաւարն թանձրացաւ և սկսան ամենեքին մտանել ի քուն յանձնիւր օթանոցն՝ յանկարծակի փայլիւն սուսերաց և մոմեղինաց վառելոց և գունդք խորհրդականացն և Հասան ընդ նոսա. – 348.

ՄՏԱՌՈՒԻ - Եւ այս առ այժմ բաւականասցի մտառու ուսումնական անձանց, զանմտացն ի բաց լքանելով զիմացմունս: - 396. Եւ այս բաւականասցի տրամամիտ մտառուացն – 300.

ՄՏԵԱԼ - Առաւել ի սուգ մտեալ և յողբս անմխիթարս վասն ազգին իւրոյ Արծրունեաց – 112. և ընդ այգն ընդ առաւօտն, մինչ նոքա ննջէին յիւրաքանչիւր վրանաց օթոցի՝ և զօրքն շուրջ փակեցին սուսերօք և վահանօք և նիզակօք և վառեալ մոմեղինօք, և մտեալ ի ներքս ըստ հրամանի զօրավարին իւրեանց – 296. և այն ինչ ի քթթել ականն դարձուցին զղաշիկն, և զհետ մտեալ փախստէիցն սուր ի գործ արկեալ՝ դիթաւալ կուտակս կուտակս արկանէին. – 382. և առեալ զնա մտանեն ի մէջ մայրեացն, և ընդ գիրկս մտեալ Շաւասպայ Արծրունւոյ՝ զլայնալիճն լի քարշեալ հարկանէ ի թիկանց ընդ մէջ ողինն զկորովալիր մատանցն զազդոյ շարժումն թռուցեալ թափանցիկ ընդ չարախորհուրդ սրտին միջոցն դիպեցուցանէ. – 100. և բախեցին արտաքոյ զդուռնն ուր մտեալ էր իշխանն, և կալեալ զնա հանին ի բարձրագոյն տեղիս ամրոցին, և եդին ի բանտի ի ներքսագոյն սենեկացն. – 348. և եկեալ մտեալ յաշխարհս Հայոց աներկիւղ համարձակութեամբ, խորհեալ խորհուրդ զոր ոչ կարաց հաստատել: - 106. Եւ երթայր զհետ և սատակէր զնոսա անչափ զօրութեամբ. և բազումք այն էին, որ մեռանն ի սրոյն Գուրգէնի քան որ մնացինն. և զօրքն զհետ մտեալ մնացելոցն հանին յերկրէն իւրեանց: - 308. և երթեալ ի թաւ պուրակս բուրաստանացն, մտեալ ի ներքոյ թաւ թփոյ ծաղկոցն որ էր մուրտ բազում դուղեալ դադարեաց: - 152. և Զ ամ կեցեալ յետ գերադարձն լինելոյ, և մտեալ յաշխարհս՝ համարձակ զքրիստոնէութեանն ունելով զկրօնաւորութիւն, և ի զղջել յապաշաւ ի վերայ ուրացութեանն զՔրիստոս լինելով: - 336. Եւ զհետ մտեալ Երուանդայ խոյզ և խնդիր լինել Արտաշէսի. – 82. և էր մտեալ սա ընդ արգելականսն ի բերդն – 222. Եւ ընդոստուցեալ Խոսրով ի յահէն և զարհուրեալ մեծաւ դողութեամբ՝ խնդրեաց իւր տեղի փախստեան, աղաղակեաց և ասէ՝ ձի, ձի, և մտեալ յասպաստանն՝ ոչ հանդիպեցան ձիոյ: - 152. Եւ ի ժամու մինչ ագևորեալքն կամէին մտանել զառաջեաւ … յայնժամ շուրջ կացեալ զվրանաւն մեծ սպարապետին զկազմեալ գնդաւ վահանաւոր և նիզակաւոր ամրափակ պնդութեամբ, և մտեալ մատոյց զթուղթն, զոր էր գրեալ առ Յամանիկն ի քաղաքն Պարտաւ Ահմաթայ նենգութեամբ: - 344. և լեռնային զօրքն Ապումուսէի զհետ մտեալ փախստէիցն՝ իջուցին ի լեռնէ անտի և դարձան առնել դիակապուտ – 282. ախստէիցն, մինչ թանձրացաւ մութ գիշերին՝ հանին ի սահմանացն Հայոց, էր որ ի կողմն Ելոյ և էր որ ի կողմն Ատրպատականի և Պարսից: - 232. և Կիւրոսի զհետ մտեալ զօրուն՝ ոչ սակաւ սատակմունս առնէր – 64. Եւ մտեալ զօրագլխացն առաջի թագաւորին՝ խօսել սկսաւ թագաւորն և ասէ. – 198. և մտեալ ի խորագոյն բանտ, տարեալ յամենայնի գոհութեամբ վասն անուանն Քրիստոսի, սովով և ծարաւով ժուժկալութեամբ մեծաւ: - 318. Եւ պատուական արանցն քրիստոսասիրաց մտեալ առաջի թագաւորին՝ խնդրեցին զմարմին սրբոյն, և առեալ պատեցին և եդին ի գերեզմանին. – 254. զի կարծէր ևս համախորհ և միագործ զնիզակակիցսն իւր, զզօրսն և զզօրագլուխս զգունդ ազատացն, որ մտեալ էին ընդ նմա յանձաւն Նկանի: - 210. Իբրև իմացան զօրքն Տաճկաց, թէ եմուտ իշխանն յամրոցն՝ զհետ մտեալ բազմութեանն այնուհետև, և շուրջ փակեալ անդէն զամուրն զանել գառագիղն: - 208. Իսկ իշխանքն զհետ մտեալ փախստէիցն անկելոցն յամուրսն՝ ածեն մերձ ի պաշարումն զքաղաքն և զամրոցն 176. Իսկ Մեհուժան մտեալ առաջի Շապհոյ սկսաւ չարախօսել զՋուիթայ քահանայէ – 104. Մշկանս այս փոխանակ Արտաշրի մեր թագաւորի մտեալ ունի զաշխարս հրամանաւ Վռամայ Պարսից արքայի: - 118. մտեալ Վահան աղերսէր համոզէր՝ մի կալ մնալ, մինչ զքաջանունութիւնն ընդ վատասրտութիւն կարծել յոմանց խառնել, թէպէտ և անկարծ վարկանէր զկեղակարծն: - 328. Նաև յութիցն մտելոց ի տապանն ոչ ամենէքին ընտիրք երևեցան - 32. որք մտեալ քարտակատեցին զնա տապարօք ի սենեկի անդ և սպանին: - 152.

ՄՏԵՐԻՄ - Յղէին պատգամս առ որդիսն Իսմայէլի և ցուցանէին զմտերիմ հարազատութիւն, թէ ,,որդիք Աբրահամու եմք մեք և դուք, եղբարք. պարտ է ձեզ գալ յօգնականութիւն մեզ, և առցուք զերկիր ժառանգութեան մերոյ,,: - 156.

ՄՏԵՐՄՈՒԹԻՒՆ - և առ իւր ազգն ցուցանէր մտերմութիւնս առաւել քան զամենայն առաջինս: - 168. և տեսանելով մեր զխնամարկութիւն բարի կամաց քոց ի վերայ աշխարհի, և զսէր երախտեաց որ առ մեզ՝ յօժարագոյնս եղիցուք և մեք մտերմութեամբ ծառայել և փութով մեծաւ կատարել զհրամայեալսն ի քէն,,: - 186. զորս եթող Բուխայ տիրել աշխարհին իւրեանց յաղագս յառաջագոյն մտերմութեան հօրն նոցա առ թագաւորն և առ զօրավարն, զի գնաց ըստ կամաց նոցա յամենայն ուժոյ զօրութեան մտաց իւրոց: - 298. Սոքա ամենքին աղխիւ և ընտանեօք իւրեանց թողին զտունս բնակութեան իւրեանց և զհայրենիս իւրեանց, ի վերայ մտերմութեամբ հպատակութեան որդւոցն Դերանկին. – 364.

ՄՏՐԱԿ - և իբրև հարան զօրքն՝ մտրակ ի կուշտ արարեալ երիվարացն՝ նախ նոքա փախեան: - 232.

ՄՏՐԱԿԵԱԼ - Աշոտ մտրակեալ զիւր ասպայզինեալ երիվարն սպառազէն կազմեալ ի մարտ պատրաստել – 334. և սրբոյն Վարդանայ մտրակեալ զերիվարն ի փախուստ զախոյեանսն Պարսից դարձուցեալ և զկողմն իւրոյ ձեռին գնդին զօրացուցեալ – 128. Եւս քաջասրտագոյն Շաւասպ Արծրունի, խաղս ձիընթացիկ արշաւանաց գնդակացն՝ զհետ մտրակեալ հանէ ի նմանէ զգնդակն բազում անգամ ասելով – 114. Յայնժամ տէր Գուրգէն առ /306/ չժուժել սրտին, մտրակեալ զքաջ երիվարն յորում նստեալն էր՝ և եհար զգունդն զձախակողմն Տաճկաց և պատառեաց զոազմն և դարձոյց զերեսս նոցա- 308.

ՄՐԳԱԲԵՐ - հասեալ ի վերայ ծառոց մրգաբերաց, կամ ի դիւրաձախելի բոյսս խոտոյ, այնպէս վատնեցին ծախեցին զզօրութիւն մարդկային ազգի ստացուածովք իւրեանց,,: - 240.

ՄՐՄՌԵԱԼ - Եւ առ չհանդուրժել այնքան եկեալ հասեալ վտանգաւոր նեղութեանցն, և գազանեղէն զայրացմամբ մրմռեալ յոգի իւր ի վերայ կորստեան սուրբ հաւատոյս և կործանման աշխարհիս Հայոց – 126. և զգոյն երեսաց իւրոց բոցագոյն դարձուցեալ, խրոխտացեալ և մրմռեալ իբրև զգազան արիւնարբու՝ հրաման ետ տանել արտաքս յերեսաց ատենին – 246. Իսկ իբրև լուաւ թագաւորն զայս գոյժ աղաղակի հասեալ ի դուռն արքայի՝ մրմռեալ իբրև զառիւծ և իբրև զարջ տարակուսեալ – 180.

ՄՐՈՒԱՆ - /թագաւորեաց/ Յեզիտ ամս Ջ … Մրուան ամս Ջ. Աբդլայ ամս Գ. - 168. /թագաւորեաց/ Յեզիտ որդի Մաւեայ ամս Գ և ամիսս Գ … Աբդլմէլք որդի Մրուանայ ամս ԻԱ: - 166.

ՄՐՐԻԿ - Եւս առաւել քան զանդնդականն յուզմանցն բռնալիր հողմոցն զծիրանեգոյն ալիսն, զլեռնաձև կուտակսն և զվիշապաձայն գոչմունսն՝ ևս յաւէտ ահագնակի վրդովմամբ զմրրիկ անձանց ի մէջ եռաշարժ ընթացմանցն, ի հոլովմանց խոհարանի իշխանական սրտին ի ներքս հարկաւորաբար բռնազբօսեալ /350/ ձգեն: - 352. Իսկ նոքա պատահեալ Պարսից ի գեօղն Երիզ կոչեցեալ, իբրև մրրիկ զփոշի պտուտեալ, իբրև հուր ընդ եղէգն ընթացեալ՝ սուր ի վերայ եղեալ վանեցին զրազումն քան եթէ զսակաւս – 136. որպէս յարդ ի հողմոյ վարեալ, կամ ծուխ վատնեալ ի մրրկէ՝ այնպէս կորեան գնացին յերեսաց զօրացն Աղուանից: - 286.

ՄՐՐԿԱԼԻՑ - Զի թէ առագաստ նաւին յերկոսին կոյս ոչ պարզիցի՝ ոչ ուղղակի նաւարկութիւնն ճանապարհորդիցի, կամ թէ նաւաբեկեսցի իսկ ի բռնութենէ մրրկալից հողմոյն զալիսն կուտակելով: - 256. Իբրև ձմեռն ընդմիջեցաւ և օդն խստացեալ թանձրացաւ միգախառն մրրկալից – 188. որով փոքր մի ցածուցին զլեռնացեալ ալիսն, և զկոհակսն մրրկալիցս դադարեցուցին և զգազանութիւն բռնաւորին յընտանութիւն ածին: - 234. սրտմտեալ անժուժկալ ի բարկութեանն ջերմագոյն արեանն մրրկալից շարժմանն, և սկսաւ թափել զմահածին թոյնս իւր ի վերայ կապելոցն, իբրև զթոյնս իժի – 242.

ՄՐՅՈՒՄՆ - Բայց ինձ ոչ դանդաղելի կամ պատկառելի կամ մեղանչելի է զուգակշիռ նահատակելոցն նահատակակից վարկանել զսա և մարտիրոսականաւն զսորայս դրուատել ճգնողական մրցմունս – 300.

ՄՕՏ - ետ բերել փայտս, և եղեալ ի վերայ փայտին զերանելին Սողոմոն՝ և մօտ առ փայտն կացուցին զսուրբն Կահայ, զի գոնեայ մինն ի միւսոյ տանջանացն երկուցեալ հնազանդիցի հրամանի թագաւորին: - 292. և մօտ եղեալ մերկեաց զսուսերն և զսաղավարտն և զզրահսն, զոր արկեալ էր զանձամբ – 228. և գունդք ճակատելոցն ելին կացին մօտ առ քաջն մեր Աշոտ և ընտիր զօրավարն Հայոց առ մեծն իշխանաց: - 210. և եկեալ կացին մօտ առ Կանգուար բերդ, և պատերազմեալ զամիսս Բ՝ ոչ ինչ գործ ի գլուխ ելեալ ըստ ախորժման. – 332. Եւ եղև մօտ ի կատարումն հասանել ամին երկրորդի գալստեան նորա՝ ել գնաց ի կողմանս Աղուանից. – 276. և թափառական զվէմս ապաստան արարեալ յանկասկածագոյն տեղիս դարանի ի փոքր վիմամէջս ի կարկառս հովտաձևս հանդէպ հարաւոյ քաղաքաբերդին Վանի, մօտ այն տեղի, յորում բղխէ աղբիւրաբար առ ստորոտով բլրակի միոյ, մօտ յեզր ծովուն – 84. և թափառական զվէմս ապաստան արարեալ յանկասկածագոյն տեղիս դարանի ի փոքր վիմամէջս ի կարկառս հովտաձևս հանդէպ հարաւոյ քաղաքաբերդին Վանի, մօտ այն տեղի, յորում բղխէ աղբիւրաբար առ ստորոտով բլրակի միոյ, մօտ յեզր ծովուն – 84. և ի վերայ նորա կանգնէ զԱստղկեան պատկերն, և մօտ նորա զտուն գանձու պաշտպանութեան կռոցն. – 88. և իբրև մօտ եղև յափն գետոյն՝ քարշեալ ոմն զլայնալիճն, նստելով ընդ դարիւն, և հարեալ նետիւ ընդ բացատն, և երեսանակալ ձեռնն թուլացեալ. կրկնեալ այլ ոմն ճօճ նիզական ընդ նոյն ակն՝ գետավէժ արարին զԱշխէթն. – 272. Եւ մօտ առ սոցա կայ լեառն Կաւկասու, յորում բնակեն ազգք յամենայն լեզուաց բաժանեալք, ըստ ազգս ՀԲ ազգացն, և կեան առանց առաջնորդի, և օրէնս անձանց ունին ամենայն ոք որ զինչ կամի, և ընդ մայրս և ընդ քոյրս ամուսնանալ: - 274. Եւ յելանելն նորա և մօտ լինել ի սահմանս Հայոց զօրօք բազմօք, մերձ ի սահմանս Տարունոյ, Առաջին կոչեցեալ Հայոց՝ իշխան Տարունոյ Բագարատ … առաքէ զոմանս ի մեծամեծաց իւրոց ընդ առաջ նորա պատարագօք ոսկոյ և արծաթոյ և պատուական հանդերձից, համոզեալ մի ելանել յերկիրս Հայոց: - 170. զի է անդ լիճ մի մեծ մօտ ի տեղին, որ էր տեղի ասպարիսի ճակատամարտ զօրու նահատակութեան քաջացն մերոց իշխանացն Վասպուրականի – 226. յերկարեցաւ գործ պատերազմաց սոցա իբրև մօտ ի լնուլ ամի միոյ.- 286. ի մօտ առ նոսա հասեալ՝ կարգեցին / 274/ կազմեցին զճակատն և ետուն պատերազմ ընդ զօրացն Ծանարաց. – 276.

ՄՕՏԱԳՈՅՆ - հարուստ մի հեռի զքարանցն տաշելոյ զհոլովումն բերելով առ տրամադրութիւն կոչարանին իբրև ասպարիսօք երիւք, զբացագոյնն մօտագոյնս գործելով սայլիցն հոլովմամբ. – 396.

ՄՕՏԱԿԱՑ - բաժանեն զաշխարհս յերիս մասունս. տալով Աշոտի … Իսկ Գագիկ զկողմանս Ռշտունեաց այլովք մօտակացիւք գաւառօք, և որքան իցէ հասումն ուժոյ՝ անդր ևս յաշխարհն Մոկաց: - 360.

ՄՕՏԱՀՈՐ - զոր և սուրբքն ասեն, եթէ ձայն դակուացն և բախումն խմբիցն առ ի հեղուսել զփայտսն՝ /28/ այնպէս իբրև յորոտման ամպոյ յամենեցունց հնչէր լսելիս, ի մօտաւորս և ի հեռաւորս, առ ի յերկիւղ և ի զգուշութիւն անզգամ ազգին, թերևս դարձցին և կեցցեն. – 30. Իսկ այլք զԿռոնոսդ ոմն անուն՝ լինել հայր Արամազդայ, ևս մօտաւոր ժամանակով – 36.

ՄՕՐԻՆ - Եւ եղեալ պատերազմ մեծ Արշակայ և Խոսրովու յեզր ծովուն Գեղամայ ի մօրին տեղւոջ – 112.

Յ

Յ - Բայց մեզ կայ առաջի ասել վասն Ջափրայ և չար գործոց նորա, անգիրս մնացեալ յայլոց, զոր կատարեաց ի վերայ աշխարհիս Հայոց երկայնագոյն ժամանակաւ և անըմբերելի նեղութեամբ ի մերս հանդիպեալ աւուրս, որ էր Հայոց Յ թուական: - 168. որ է ըստ հայերէն թուականութեանն ամք Յ – 184.

ՅԱԲԷԹ - Այլ անժամանակն Բէլ ծախի ժամանակաւ, նշկահեալ ի Հայկայ որդւոյ Թորգոմայ, որ ի տանէ Յաբէթի – 40. Աստանօր ի դէպ ելանէ և մարգարէախառն օրհնութիւնք մեծի նահապետին /40/ և աշխարհահռչակ Նոյի յասելն՝ ընդարձակեսցէ Աստուած Յաբէթի, և բնակեսցէ ի տան Սեմայ: - 42. Եւ Յաբէթի Եւրոպն ամենայն յԱմման լեռնէ մինչև ի մուտս հիւսիսոյ: - 34. Նոյ ծնանի երիս որդիս, զՋրուան և զՏիտան և զՅապիտոսթէ, որ են Սեմ, Քամ և Յաբէթ: - 14.

ՅԱԳԵՆԱԼ - Մինչև յե՞րբ ոչ կամիցի յագենալ արեամբ. – 144.

ՅԱԳՈՒՄՆ - Որոյ յօժարութիւն կամաց ախորժակաց իւրոց էր մարմին և արիւն անմեղ մարդկան, առ ի յագումն անհնարին գազանաբարոյ կատաղութեանն: - 200.

ՅԱԴԱՄԱԿԵՐՏ - և ելեալ ի Յադամակերտ քաղաքէ ի Թ ժամու ուրբաթու աւուրն, և անցեալ ընդ ծովակն Յըմբեայ, և ընդ Վարազի Զարեհաւանի. – 402. որոյ ոսկերքն ընդ այլ սուրբսն հանգուցեալ կան ի վանսն Յադամակերտոյ: - 134.

ՅԱԶԵԼ - և տեսեալ զուարակ մի՝ գողացաւ և տարեալ մեկուսի յազեաց զնա և կարկառեալ քարամբք՝ մնայր երեկոյինն – 46.

ՅԱԶԿԵՐՏ - և թագաւորէ ընդ նորա Յազկերտ: - 128. Եւ թագաւորեալ Վռամ որդի Յազկերտի՝ կոչէ ի դուռն զսուրբն Սահակ Հայոց կաթողիկոս: - 116. Եւ փախեաւ Յազկերտ յերեսաց /164/ նոցա և ոչ կարաց ճողոպրել. քանզի հասին զհետ նորա մերձ ի սահմանս Քուշանաց, և կոտորեցին զամենայն զօրս նորա. – 166. Զի Վռամ և Յազկերտ զկէս աշխարհիս յինքեանս յանգուցեալ՝ զբոլոր ապա աշխարհիս զտիրելն յոխորտային: - 114. Իսկ զտեղի թագաւորութեանն Հայոց հրամանաւ Յազկերտի ունի Մշկան զօրավար Պարսից: - 120. Յամի երկրորդի Յազկերտի որդւոյ Վռամայ երկրորդի՝ բարձաւ թագաւորութիւնն ի տանէն Հայոց – 120. Յետ այսր ամենայնի Յազկերտ թագաւորեաց ի Տիսպովն, և ունէր զթագաւորութիւնն երկիւղիւ, և ոչ հրամանատու այլ անձնապահ: - 156. ոչ առ յանձն Յազկերտ նստուցանել զոք ի տոհմէ Արշակունեաց թագաւորել Հայոց – 114. որ առեալ զթագաւորութիւնն Պարթևաց՝ տևեաց մինչև ի ժամանակս Յազկերտի, որ վերջին կացեալ թագաւոր Պարսից՝ սպանաւ ի Տաճկաց: - 166. Սա հալածեաց զՅոյնս, և գումարեալ զօր բազում գնաց ի վերայ լքեալ թագաւորութեանն Պարսից յերկիրն Պարթևաց, ի վերայ Յազկերտի անուանեալ արքային Պարսից: - 164.

ՅԱԾԻԼ - և ի սաստիկ սովոյն ելեալ Որմզդի յաձէք ընդ վայրս ի խնդիր կերակրոց. – 46. զի մի հօտն առանց հովուի յանապատս և ի վիհս կորստեան թափառական յաձիցին գայլոցն գահավիժութեամբ: - 104.

ՅԱԾՈՒՄՆ - Եւ այլք յայլ ինչ բազում յաձմունս անկեալ ցնդին ժամանակաւ և իրօք. – 36.

ՅԱԿԱՄԱՅ ԿԱՄՍ - որք յակամայ կամս լքին զմարտն և ցածուցին զպատերազմն և ետուն զամուրն ի Գագիկ: - 362.

ՅԱԿԱՆ ՔԹԹԵԼ - Եւ իսկոյն անյապաղ յական քթթել սպառազինեալ այրուձի պնդակազմ /366/ պատրաստութեամբ, ռազմ բոլորեալ դաշիկ դիմացուածով զմարտն գրգռեալ - 368.

ՅԱԿԱՆԷ ՅԱՆՈՒԱՆԷ - Բայց զի՞ մի մի զիւրաքանչիւր հանդէս պատերազմաց նոցա գրեցից յականէ յանուանէ. ասացից կարճառօտ և համառօտեցից զբանս. – 286 գրէ յականէ յանուանէ առ որ մնացեալն էին յաշխարհս յամուրս իւրեանց, զի փութով յիւրաքանչիւր տեղեաց առանց կասկածանաց և երկիւղի առ նա հասանիցեն – 296. և ցուցէք յականէ յանուանէ մի ըստ միոջէ իւրաքանչիւր զվնասս զոր գործեալ եմ, դի՛ք ի լսելիս համագունդ զօրականացս, և մի՛ պատկառէք խօսել զճշմարտութիւնն: - 214.

ՅԱԿԱՍՏԱՆԻ - և ոչ ոք կարէր կալ յակաստանի, ունել զժառանգութիւն հայրենի – 94. զի մի ամենևին ոք կայցէ յակաստանի, մանաւանդ զի ոչ ոք տևեաց ընդդիմանալ ձեռին նորա. – 296.

ՅԱԿՈԲ - ի սորա ԽԳ ամին վախճանեալ Յակոբ մարգարէանայ վասն հեթանոսաց կոչմանն: - 56. ի վերջին ամի սորա եղեն Եսաւ և Յակոբ, որ կոչին երկու նահապետք. – 56.

ՅԱԿՈԲԻԿՔ - մեռան նոքա անդ և թաղեցան փառաւորապէս ըստ օրինի քրիստոնէից յուխտէ Յակոբկաց, որ անդ են հաւատացեալ ժողովուրդք, և զխոստովանողական անուն ստացեալ փառաւորեցան յերկրի և պսակելոց են ի Քրիստոսէ ընդ ամենայն սուրբս. ամէն: - 324.

ՅԱԿՈՎԲ - Նոյն գունակ և զՂուկա ազգաբանութիւնն գտցես շարածեալ ի վերջէ յառաջ, և ասէր որպէս կարծէր զՅիսուսէ՝ ի Յովսէփայ ի Յակովբայ ի Հեղեայ, և ապա մի ըստ միոջէքն: - 16.

ՅԱՀՌՆԱԲԱՐ - և շտապով փութանակի յասպազինէ երիվարէն ի վայր արկեալ զինքն առաջի Աղէքսանդրի, առ ոչինչ համարեալ յահռնաբարը/գրքում՝յահուռնաբար/ գործսն զոր գործեաց՝ փութացաւ ետ ողջոյն արքայի և ասէ. – 68.

ՅԱՂԱԳՍ - արդ դու մի անփոյթ յանհոգս յաղագս այդր մնայցես, անյապաղ հնարիցիս գտանել զխորհրդոցն նորա դատարկութիւն,,: - 346. Արկադեայ կայսեր թագաւորեալ ամս ԻԳ մեռանի սաստկակոծ պատուհասիւ յաղագս մեղանացն առ Յոհան Ոսկեբերան: - 114. Բայց երկոքեան կողմանք դնին ի ներքոյ պարսաւանաց, թէպէտ և ի բարեպաշտութեան յաղագս մոլորեցան: - 256. Եւ զոր օրինակ զնա վիշապ առակեցաք յաղագս սաստիկ ուժոյ զօրութեան ձեռին նորա – 262. և զսուգ և զտրտմութիւն, զոր կրէին աշխարհս յաղագս մահուանն Դերանկին՝ յուրախութիւն և ի խնդութիւն տրամադրէին. – 360. և կէսքն վրիպեալք ի բնական հայրենի լեզուէն, յաղագս հեռաբնակ լինելոյ և անհամբոյրք միմեանց հանդիպեալք, և խօսս միմեանց եղեալ կարկատուն մուրացածի բանիւք: - 190. և հարցեալ ցնա յաղագս մահուանն Յովսէփու ի վրէժխնդրութեանն աղագս երկրորդ նահատակութեան նորա, որ եկաց ընդդէմ զօրավարին, յուշ առնելով նմա զապստամբութենէ և ընդխառնելոյ նորա ի վնասս արքունի – 294. և յաղագս անճոռնի և թանձր բլրաձև ծանրակիր մարմնոյ՝ և դժուարաշարժ զի վեր բերումն առնեն: - 260. Եւ յաղագս խրթնի և անհետազօտելի խօսիցն և բարուցն կոչին Խութ, յորոց անուն և լեառնն Խոյթ անուանի: - 192. Եւ սկսան յաւելուլ ի վերայ չարեացն այլ չարիս, զի ընդ միմեանս մարտ և կռիւս դնէին յաղագս իշխանութեանն ցանկութեան, և ճեղքեցան ի միմեանց և զօրս գումարեցին ի զերծելոցն ի սրոյն և ի գերութենէն Բուխայի. – 298. զորս եթող Բուխայ տիրել աշխարհին իւրեանց յաղագս յառաջագոյն մտերմութեան հօրն նոցա առ թագաւորն և առ զօրավարն, զի գնաց ըստ կամաց նոցա յամենայն ուժոյ զօրութեան մտաց իւրոց: - 298. Իսկ նա փոքր ինչ ժամանակ ներեաց նոցա դիմօք սիրոյ խաղաղութեան, մինչև ի գլուխ ելին որ ինչ յաղագս Ապումուսէին էին հանդէսք. – 296. յաղագս գոլ զնա սերունդ Վարբակայ Մարի, որ եբարձ զթագաւորութիւնն ի Սարդանապաղեայ, հաւուցն Սենեքերիմանց: - 62. ՅԱՂԱԳՍ ԳՈՒՐԳԻՆԱՅ ՄԻԱՅՆ ՄՆԱԼՈՅ, ԵՒ ՇԱՏ ՊԱՏԵՐԱԶՄԱՅՆ ՅԱՇԽԱՐՀԻՍ – 300. Նոյնժամայն ելեալ զհետ Դերանկին կորապաղատն ի նոյն աղագս ի բաց մեկնել ի դիմաց հազարապետին, գիտելով զոր ինչ խորհեալն էր յաղագս նախարարացն Հայոց եկելոյն առ նա, և մեկնեալ լինէին ի զօրացն անտի ասպարէզս Ե – 342. Որգունակ և յաղագս փրկչական տնտեսութեանն գրէ Յոհաննէս ի կատարածի աւետարանական շարագրածին: - 302.

ՅԱՂԹԱՀԱՐԵԱԼ -ուշ եդեալ ուժեղութեամբ և քաջութեամբ սրտիւ ընդդիմանալ, մանաւանդ ի Ծանարացն զնա տեսեալ ի պարտութիւն մատնեալ և յաղթահարեալ: - 276.

ՅԱՂԹԱՆԱԿ - Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ ... դու ախոյեան՝ և մանկունք իմ յաղթանակ, դու ոսոխ՝ և զօրք իմ դատապարտիչք. – 278. Եւ էր գրեալ ի միում թղթի անդ, յիշեցուցանելով զոր ինչ գործեաց

Աշոտ ի զօրսն Ապահունեաց զյաղթանակ պատերազմին և զհոյակապ անուն ստանալոյն՝ ասէ – 382.

ՅԱՂԹԱՆԴԱՄՈՒԹԻՒՆ - ի յաղթանդամութիւն ապաստանեալք, և ապարասանք հպարտացեալք ի զօրութիւն բազկի. – 28. յօրացեալ և ապաստանեալ ի յոյժ բազկի և ի յաղթանդամութիւն հասակի – 38.

ՅԱՂԹԵԼ - և նորա համբարձեալ զձեռս իւր յերկինս յաղօթս կալ, զի կարասցէ յաղթել նահատակութեամբ – 296. զի թէ ես յաղթեցից՝ երդուեալ ի մեծ աստուածն Որմազդ և յարեգակն և ի լուսին և ի հուր և ի ջուր և ի Միհր և յամենայն աստուածս՝ զի ձեզ տուեալ լիցի թագաւորութիւն Հայոց. – 138. զի կարասցէ անսայթաք հաւատով յաղթել հնարից բանսարկուին, որ ի ծածուկ և յայտնի պատերազմին – 206. Իբրև գիտաց բռնաւորն, եթէ յաղթեցաւ ի սրբոց արանցն, մանաւանդ ի քաջէն Գրիգորէ – 250. Իսկ զՎահագն Հայկազնեայ … կացուցանեն ի դրան արքունի, յառաջանալ ի գործ պատերազմին մեծաւ աշխատութեամբ՝ կամ մեռանել ի սրոյ թշնամեաց դիպելոց, կամ յաղթել քաջասրտութեամբ: - 70. Լո՛ւր և զարմացի՛ր և աստանօր ևս առաւել, եթէ զիա՞րդ ողորմութիւն բարերարին՝ արդարադատ բարկութեանն յաղթէր – 28 միթէ դո՞ւ միայն առաջին յաղթեցար և հարար ի թշնամեաց, կամ քո՞ միայն զօրքդ անկան, կամ քո՞ և եթ աւար բաժանեցաւ: - 282. յայտնի և յանդիման կացուցանել զթիւ սպանելոցն ոչ առնուին յանձն, թէ Ջ այր միայն հզօր ձեռամբ յաղթեցին ԺԵ հազարացն. – 234. նոցա ի մտի եդեալ էր, զի թէ գայցէ զհետ կոչնականացն՝ կալցուք զնա և զօրքն նորա լքանիցին, և դիւրաւ յաղթեսցուք նոցա: - 228. Ո՞չ աճեր զմտաւ, թէ յիսկզբանացն մինչ ցայսօր ժամանակի ամենայն ուրեք ուր և գումարէր զօրն և լինէր պատերազմ և սուր և ճակատամարտ՝ երբեմն յաղթեն և երբեմն ի պարտութիւն մատնին. – 282. և հայցէին յամենայաղթն Քրիստոսէ յաղթել մեծի պատերազմին - 250.

ՅԱՂԹՈՂ - Եւ այնչափ և առաւել քան զսոյն կազմութեան սպառազէն պատրաստութեանն՝ սաստիկ տարակուսանօք և մեծ երկիւղիւ պակչէին յահէ հայկասիրտ իշխանին և յաղթող նահատակին մեր Աշոտոյ – 210. Եւ ապա առնու զթագաւորութիւնն Ասորոց և Բաբելոնի և վերնոց կողմանցն Սելևկոս Նիկանոր, որ կոչի յաղթող: - 70. և յայտնի ոչ վայելչանայր կատարել զոր կամէրն, մի՝ վասն յաղթող մեծանուն գործոյն, նախատ անձին համարելով, երկրորդ՝ վասն վաշտիցն զօրութեան: - 326. Իսկ ի վերայ բազում հինից եկելոց ի վերայ Գուրգինի և սաստիկ պատերազմացն զոր պատերազմեցաւ յաղթող նահատակութեամբ. ոչ միայն յարտաքին թշնամեացն որ շուրջանակի պաշարէին, բազում այն էր որ ի ներքին ընտանեաց հարազատաց, ազգականաց դրժողաց, ուխտազանցաց, ստոց և ստերդմանց յուզէին աղմուկք: - 308. որք հեղին զարիւնս իւրեանց … և վասն ճգնութեան երանելոյն Գրիգորի Արծրունոյ քաջ նահատկին, յաղթող վկային, խոստովանողին Քրիստոսի – 314.

ՅԱՂԹՈՒԹԻՒՆ - այլ զպարտութիւն քան զյաղթութիւն յինքեանս ձգէին ի ձեռանէ Յիսէի, մինչ պակասել պատրաստութեանն բերդին, մանաւանդ ջրոյն սակաւաւորութիւն. – 362. Բայց տուաւ յաղթութիւննն այն մեծ ի ձեռն զօրավարին Ապումուսէի, զի լցցի զոր ասաց Տէր ի բերանոյ Ամովսայ Մարգարէի, ,,խորտակեցից զնիզակս Դամասկոսի,, , որում այժմ Դմիշկն կոչեն, ուր ելին զհետ Բուխայի: - 286. Բանն զմեօք զանց առնէ. և ոչ վայելուչ է լռութեամբ և մոռացկոտ մտօք անփոյթ առնել զայնքան մեծիւ յաղթութեամբ, որ գործեցաւ ի ձեռն զօրացն Վասպուրական ազատանոյն: - 176. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ ... քո պատերազմ՝ և մեր յաղթութիւն, քո մարմին՝ և իմ նիզակ, քո պարանոց՝ և իմ սուսեր. – 278. և անդ Խուրան բազում նահատակութիւնս և յաղթութիւննս կատարեալ զօրականօքն որ ընդ նմա երթեալ էին յաշխարհէս Հայոց. – 80. Եւ դարձան ուժեղ զօրութեամբ և մեծաւ յաղթութեամբ: - 66. և երաժշտականքն երգս առեալ զյաղթութեանն Փարաւոնի՝ գոչէին ,,Տէր խորտակէ զպատերազմունս, Տէր է անուն նորա,,: - 232. և առեալ զյաղթութեանն քաջանունութիւն, առաւել զհանճարեղութեանն խոհեմութիւն՝ յառաջանայր ի գահ, ի բարձ և ի պարգև - 72. Եւ արքայ Խոսրով զարհուրեալ պատրաստի ի փախուստ, քանզի

զօրացաւ յաղթութիւնն Հայրակղի. – 148. Եւ բարձեալ զօրքն Հայոց դիակապուտ արարեալ զզարդ և զզէնս զարի արանց և զքաջ երիվարաց, առեալ աւար բազում՝ գնան յիւրաքանչիւր տեղիս մեծաւ յաղթութեամբ: - 178. և զօրացաւ յաւուր յայնմիկ յաղթութիւն Խոսրովայ: - 140. և թէ ի պատերազմին յայնմիկ հասանիցէ զմահուն ընդունել զվճիռ՝ իսկ ըստ յաղթութեանն զխոստովանողականն ժառանգել անուն, զօրանալ զօրութեամբ ի զօրութիւն խաչին Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ: - 400. և իբրև զմի անձն, վառեալ ի զէն և ի սուր և ի ճակատամարտ՝ հասեալ յամուրս՝ տապալէր զզօրութիւն նոցա սրով և աղեղամբ, ի փայլիւն սուսերի և նիզակի և ի գիշերամարտ նահատակութեանց, ըստ նմանութեանն քաջ զօրավարին Իսրայէլի Յեսուայ կամ Գէդէովնի կամ թէ նոյն ինքն նահապետին Աբրահամու, ի վերայ հասեալ Քանանացւոց, զյաւէտ յաղթութեան նահատակութիւն նահատակեալ՝ և դառնայ մեծաւ յաղթութեամբ: - 312. և իբրև զմի անձն, վառեալ ի զէն և ի սուր և ի ճակատամարտ՝ հասեալ յամուրս՝ տապալէր զզօրութիւն նոցա սրով և աղեղամբ, ի փայլիւն սուսերի և նիզակի և ի գիշերամարտ նահատակութեանց, ըստ նմանութեանն քաջ զօրավարին Իսրայէլի Յեսուայ կամ Գէդէովնի կամ թէ նոյն ինքն նահապետին Աբրահամու, ի վերայ հասեալ Քանանացւոց, զյաւէտ յաղթութեան նահատակութիւն նահատակեալ՝ և դառնայ մեծաւ յաղթութեամբ: - 312. և ինքեանք դառնային մեծաւ յաղթութեամբ անպայման խնդութեամբ: - 382. և ինքեանք դառնան մեծաւ յաղթութեամբ: - և ինքեանք դարձան մեծաւ յաղթութեամբ, մատուցին պատարագս Աստուծոյ և լցուցին զպէտս տնանկաց և աղքատաց այրեաց և որբոց: - 136 և հասեալ առ զօրավարն իւրեանց մեծաւ յաղթութեամբ և բազում աւարաւ: - 282. Եւ նոցա ի գլուխ հանեալ զգործ պատերազմին՝ դառնան զօրքն Հայոց մեծաւ յաղթութեամբ – 176. և ոչ ըստ տեղիս տեղիս ցուցանէին զհանդէս մարտիցն և զյաղթութեանն քաջութիւն, այլ բոլորովիմբ ամենայն ուրեք ախոյեանայարձակ սլացմամբ ընթանայր. – 312. և չոգան ի բանակետղ իւրեանց մեծաւ յաղթութեամբ, ուրախացեալ անտրտում խնդութեամբ – 282. Եւ վասն յաղթութեանն գոհութիւն մատուցեալ Քրիստոսի՝ ասէին. – 252. ընդ առաւօտանալն սկսեալ՝ ի ժամս բովանդակ՝ յաղթութիւն սատարեաց և ի փախուստ դարձոյց զբազմութիւն զօրացն Ովայի – 178. Ընդ նոյն ժամանակս եկն Վահան Աշոտի որդի, հօրեղբօրորդի Սահակայ ի գերութենէն՝ նուաճել զաշխարհս, և գունդ կազմեալ ընդդէմ Գուրգինայ՝ և ինքն զպարտութիւն քան զյաղթութիւն յինքն կրէր: - 310. իսկ նա առ երագութեան ձեռին ձգեալ զսուսերն՝ եհար զերեսս Ջուանշիրայն, և խլեաց զաչս նորա, և ինքն դարձաւ մեծաւ յաղթութեամբ, եմուտ յամրական տեղիսն: Եւ նոքա յո՛վ և աճապարեցին: - 310. Իսկ նոցա անմեկնելի զոյսս իւրեանց ի Քրիստոս ունելով, բնաւից գերագոյն և հոյակապ անուն ստացեալ, զյաղթութեան նշանակ կանգնեալ. - 308. Նմանապէս, կամ թէ ևս հրաշափառագոյն զյաղթութեան մարտսն յօրինեալ յարդարեաց զպարտութիւն ի վերայ ազգին Իսմայէլի մեծ զօրավարն Գուրգէն, և իսպառ կանգնեաց զնշանակ յաղթութեան ամենեին ամենայն ուրեք ընդ ամենայն տեղիս. – 312. Նմանապէս, կամ թէ ևս հրաշափառագոյն զյաղթութեան մարտսն յօրինեալ յարդարեաց զպարտութիւն ի վերայ ազգին Իսմայէլի մեծ զօրավարն Գուրգէն, և իսպառ կանգնեաց զնշանակ յաղթութեան ամենեին ամենայն ուրեք ընդ ամենայն տեղիս. – 312. որ մեծաւ ախորժանօք յանգուցանէ առ ինքն զնոսա իբրև արս պատուաւորս և քաջամարտիկս զօրաւոր զօրութեամբ, և մանաւանդ զի բազում անգամ զանուն յաղթութեան ստացեալ ունէին: - 366. Որդին Ապուսեճի Աւշին, որ զպարսկային հարստութիւնն հզօրապէս յաղթութեամբ ի գլուխ եհան՝ ձեռնամուխ ախորժեաց լինել ի վերայ Հայոց – 360. ՎԱՍՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ԲԱԳԱՐԱՏԱՅ ԻՇԽԱՆԻՆ ՀԱՅՈՑ ԵԻ ՄՈՒՍԵԻ ԵԻ ՅԱՂԹՈՒԹԵԱՆՆ Ի ՁԵՌՆ ԱՇՈՏՈՅ ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆ ԻՇԽԱՆԻՆ, ՋԻ ԵԿՆ ՋՕՐԱՎԻԳՆ ԲԱԳԱՐԱՏԱՅ: - 172. Քանզի և զոստանն Նախճաւան տուեալ էր ի կալուած զյաղթութեանն մանազաւենին Կայսկի: - 382. Քաջապէս մարտուցեալ Գուրգէն եղբայր իշխանին և Վահան Հաւնունի՝ առին անուն յաղթութեան, անցուցանելով ընդ սուր զկողմն թշնամեացն. – 178.

ՅԱՂՕԹՍ ԿԱԼ - և մինչ նոքա կարծեցին, թէ ի ձեռն նոցա մատնեցան՝ և նոքա կային յաղօթս և զԱստուած կարդային օգնել նոցա. – 286. Եւ եղև իբրև հասին ի տեղի կատարմանն ասպարիսի նահատակութեանն՝ ծունր եդեալ կային յաղօթս – 266. և զաչս առ Աստուած համբարձեալ եկաց յաղօթս – 216. և ինքն ամբարձ զձեռս իւր յերկինս, յորդառատ արտասուօք եկաց յաղօթս, ասելով զերեսուն և չորրորդ սաղմոսն և զութսուն երկու – 230. և նորա համբարձեալ զձեռս իւր յերկինս յաղօթս կալ, զի կարասցէ յաղթել նահատակութեամբ – 296. Իսկ սուրբն ելեալ հանդերձ դահճօքն ի տեղի ասպարիսի կատարմանն երկնաւոր նահատակութեանն՝ ի ծունր իջեալ կայր յաղօթս – 206.

ՅԱՃԱԽ - ուր յաճախ շնչէ օդն հիւսիսային – 262.

ՅԱՃԱԽԱԳՈՅՆ - Զայս ասելով, և յերեսն ի վայր ի վերայ մահճացն զգետնեալ՝ ի վայն և յեղուկն զողբոցն խառնուածսն յաճախագոյնս մանուածէր: - 388. յաճախագոյնս վասն Գուրգինայ վայելէ զդրուատեացն, կարևոր է բազմաձեռն աճմամբ զդրուատեացն յերկարագոյնս հատուցանել զճարտասանութիւնս. - 300.

ՅԱՃԱԽԵԼ - Եւ յաճախեցին բազմապատիկս վասն նորա գոհութիւնս Աստուծոյ: - 330. ապա բանս մեղադրականս բազումս յաճախեաց եդ առաջի նորա. – 216. գուցէ ակամայ երթալովն, և նեղիչն աշխատելով ի պահելն՝ յաճախեսցէ ի վնաս և ի քէն, և օճան բարւոյ յայնմ հետէ ոչ ևս ումեք հասցէ գտանել,,: - 216. զհարստահարութիւնն բացագնեալ, և զթուղթս առ մի մի յիշխանացն յղել յաճախէր, յոլովագոյն առ իշխանն Աշոտ և առ եղբարս իւր. – 360. Յայնժամ բարկացեալ բռնաւորն հրամայեաց նախ զլեզուն հատանել զսրբոյն, զի մի յաճախիցէ առ հասարակ զթագաւորն և զօրէնսդիրն ինքեամբ հանդերձ անարգել. – 290. որպէս ցուցանեն յիշատակարանքն առաջնոց պատմագրաց, զաւերումն Հայոց և զյաճախել նեղութեանցն և զանթիւ բազմութիւն վկայից, որք վասն Քրիստոսի նահատակեցան,և զքաջապէս արիանալ սրբոց քահանայիցն – 128.

ՅԱՃԱԽՈՒԹԻՒՆ - ,,գո՞յ թողութիւն իմոց չարեացն /386/ գործելոց, թողո՞ւ Աստուած զիմ պարտեացն յաճախութիւն. ասացէք ինձ, տուք ինձ պատասխանի,,: - 388. Աստանօր լաւագոյնս իմն աստուածայինն Մովսէս գրէ ի բերանոյ Աստուծոյ զյաճախութիւն ամբաստանութեան ամբարշտելոցն, ըստ իւրաքանչիւրոցն և զվնասն նշանակելով: - 28. Եւ զյաճախութիւն ամբաստանութեանն ունի բողոք, թէ նախ զբնութեան օրէնս անարգեալ, և յերեսացն Աստուծոյ անկեալք եղեն: - 54 և զի մի մի թուիցէ յանուանէ զյաճախութիւն զինուցն և զսպառազէն կազմութեանցն զձիոցն և զհեծելոց նոցա. – 280. Եւ ինձ ի վերայ տրտմականացն դէմ եդեալ առ կատարելագոյն և առ անզուգական անհամեմատ խնդութիւնն դեգերել, առ հոգևորական ուրախութիւնսն ընթանալ յետ մարմնական տրտմականացն յաճախութեանցն: - 386. Քանզի այնչափ թանձրացաւ յաճախութիւն սովոյն՝ որ ոչ միայն անսուրբ կենդանիս ուտէին ըստ սրբութեան կարգի, այլ և զսարսափելի և զդժնդակ, որ զգազանայինն անցուցանէ զվայրենամտութիւնն, զմարմինս մեռելոց՝ առանց խղճելոյ ուտէին, ի գերեզմանացն հանեալ զհետ միոյ և երկուց ամաց թաղելոյ: - 374.

ՅԱՄԱՆԻԿ - Բայց Յամանիկն և Ահմատն և Ապլբառն և այլ ևս Տաճկաց միաւորութեամբ զնոյն չարիս երկնէին գային: - 340. Բայց Յամանիկն իբրև լուաւ ի դարձուցանելն Աշոտի զԱհմաթ լի անարգանօք, և զխորհուրդն զոր խորհեալ էին ի վերայ Հայոց ցրել՝ զօրհասն ի վերայ իւր համարեցաւ տեսանել. – 350. Բայց որդին Շեհայ ի մտանելն ի Պարտաւ՝ եթող անդ քաղաքապետ զմի ի հաւատարմաց իւրոց Յամանիկ ոմն: - 338. Եւ գրեն թուղթ առ Յամանիկն, եթէ ,,ի մտանելն իմ ի Դուին քաղաք և զհարկս արքունի յիս գրաւել՝ և յանկասկած առեալ զիշխանս Հայոց՝ և եկեսցեն առ իս. – 340. Եւ ի ժամու մինչ ազևորեալքն կամէին մտանել զառաջեաւ … յայնժամ շուրջ կացեալ զվրանսն մեծ սպարապետին զկազմեալ գնդաւ վահանաւոր և նիզակաւոր ամրափակ պնդութեամբ, և մտեալ մատոյց զթուղթն, զոր էր գրեալ առ Յամանիկն ի քաղաքն Պարտաւ Ահմաթայ նենգութեամբ: - 344. և ինքն Յամանիկն գրէր առ Աշոտ զԴերանկէն՝ լի ապիրատութեամբ խորհել վասն Աշոտի: - 350. զի Յամանիկն թուղթս և դեսպանս մի զմիոյ կնի առնելով առ

իշխանս աշխարհիս՝ զինքն յառաջանալ ի վերակացութիւն Հայոց – 340. Իսկ Յամանիկն ի վերայ Հայոց խորհէր ելանել, կամելով և տիրել Հայոց. – 338.

ՅԱՄԱՌԵԱԼ - այլ նա ի նոյն միտս չարախորհրդութեան յամառեալ պնդեալ կայր: - 344. ապա յամառեալ զարբանեալքն իւր հրամայեաց կապել կրկին շղթայիւք և արկանել ի ներքին բանտ: - 250. և արդ քանզի խօսեցայ ընդ ձեզ բանիւք ողոքանաց՝ և դուք թերևս յայդ գայթակղեալ խաբեցայք և պնդեալ կայք յամառեալ: - 246.

ՅԱՄԱՌԻԼ - մի՛ յամառիք զհետ Արշակայ և բնաւ սպառ սպուռ մերժեալ լինիք ի հայրենեաց բնակութենէ – 110.

ՅԱՄԱՌՈՒԹԻՒՆ - եթէ կացցես ի նմին յամառութեան ի հաւատսդ Յիսուսի որդւոյն Մարիամայ կնոջ հրէի,,: - 294. և ի բաց լերուք ի սնոտի և ի մոլար պաշտամանէ ձերմէ, որ վասն Քրիստոսի էք կաշկանդեալ ի մեծ յամառութեանդ: - 244. և յանձն առեալ ինքնակամ մոլորութեամբ զօրէնս մազդեզանց մոխրապաշտ յամառութեանց – 124.

ՅԱՄԱՅ ԳԵՕՂ - և ընդ այգն ընդ առաւօտն՝ յՌեննայ Յամաց գեօղ և գիշերագնաց հասեալ մինչ ի Տարօնայ կոչեցեալ գետ: - 402.

ՅԱՄԵԼ - զոր մեք ոչ յաւելցուք այժմ յառասպելս նոցա յամել – 32.

ՅԱՄԵՆԱՅՆԻ - բայց միայն Աստուծոյ կարողի և յամենայնի խնամողի կարողութիւնս այս է դիւրայարմար – 198. և մտեալ ի խորագոյն բանտ, տարեալ յամենայնի գոհութեամբ վասն անուանն Քրիստոսի, սովով և ծարաւով ժուժկալութեամբ մեծաւ: - 318. քանզի էին բարեկամացեալ ընդ միմեանս Կիւրոս և Տիգրան և յամենայնի համանմանքն, համակամքն, միասիրտքն, քաջախոհեմքն և բազմադրուատքն: - 62.

ՅԱՄՐ - բայց Ատոմ յամր առ փոյթն /364/ լինելով վասն թագաւորին ակնածութեան: - 366.

ՅԱՄՕԹ ԱՌՆԵԼ - և բազմութիւն քրիստոնէիցն … գոհացեալ միաբան ետուն փառս Աստուծոյ, որ զօրացոյց զսուրբսն և արար յամօթ զսատանայ հանդերձ գործակցովքն իւրեանց: - 268. որ զօրացոյց զսուրբ վկայն և արար յամօթ զսատանայի: - 254.

ՅԱՄՕԹ ԼԻՆԻԼ - զի և որք յոյժ ատեցողքն են մեր և թշնամիքն՝ տեսցեն և յամօթ լիցին, և բարեկամքն և սիրելիքն յոյժ ուրախ եղիցին,,: - 218.

ՅԱՅԴԿՈՅՍ - և ես մի՛ իշխեցից քան զԱրասխ անցանել յայդկոյս: - 138.

ՅԱՅԼԱԿԵՐՊՍ ԵՂԵԱԼ - Յայնժամ արքայ Խոսրով յայլակերպս եղեալ գնաց եմուտ ի բուրաստանն արքունի – 152.

ՅԱՅՆԺԱՄ - Յայնժամ Հայրակղէս գրէ առ Խոռեամ և ասէ. – 152. Անդ հանդիպեալ լինէր և երանելի եպիսկոպոսն Գրիգոր Ռշտունեաց վսամ. ոչ կարաց իւրայնովքն զերծանել, իբրև յայնժամ առղոթաւ/հավանաբար ,,աղօթել,, բայն է / ի լեառն: - 358. Անկեալ էր յայնժամ ի պատերազմին Աշոտ Հայկազնեայ Գեղարքունեաց իշխան, որ Սուփանայ որդին ճանաչէր. – 368. Բայց միայն զԱրշակ ոմն ի տոհմէն Վարաժնունեաց */փրկվեց/* խնդրեալ դստերն Շապհոյ Բագրատունոյ, զոր առեալ յայնժամ Աւշնի կնութեան յանօրէն ամուսնութիւն. - 372. Բայց քանզի մեր ոչ ոք յայնժամ հանդիպէր ի պատասխանատրութիւնս երանելոյն՝ և ոչ գրել արժանի համարեցաք: - 206. Բայց քանզի ոչ ոք յայնժամ ընդ գրով զայնոսիկ ներքաղրեաց, որպէս օրէն է թագաւորաց՝ և ոչ մեք երկրորդել պատկան վարկաք: - 246. Գունդ մի հարուստ անցեալ մնացին ի Համբոյրազան աւանի Մարդաստան գաւառի, ուր եպիսկոպոսական աթոռ մարդպետականին յայնժամ փոխեալ դնէր ի Նախճաւան քաղաքէ. – 372. Երևեալ նմա յայնժամ ի բանտին այր մի գեղեցկատեսիլ ի կերպարանս ալևորի, լուսակիզն փայլմամբ՝ ասէ ցԳուրգէն – 318. Եւ ամբարձ զմիտս իւր ի հանդերձեալ գալուստն Քրիստոսի, և որ յայնժամ լինէին ահեղ որոտմունք և թնդիւնք և հրձգութիւնք և արհաւիրք մեծամեծք յերկնից և յերկրէ – 284. և գրեթէ /գրքում՝ գրէթէ/ ոչ ամենևին ուրեք երևեցաւ այնպիսի ահաւոր տեսիլ զօրու և սպառազէն կազմութեան՝ ամենայն թագաւորաց, որ կացեալ էին ընդ ծագս տիեզերաց. զորոյ սաստիկ և ահագին որոտումնն և ճայթումնն և փայլիւն զինուցն, և որ ինչ յայնժամ զարդարեալ և զինեալ պատրաստեցան զօրքն Տաճկաց: - 284. Եւ զի էր պաշարել նորա յայնժամ զքաղաքն Մանազկերտ Ապահունեաց աշխարհին, որ

ի ձեռս Ապլբառայն էր, և ածեալ հասուցեալ մերձ ի պաշարումն. և ի հասանել գուժկանացն եթող զնոսա, տալով նոցա հրովարտակս ի խաղաղութիւն: - 348. և էր յայնժամ առեալ Յունաց գաղաբար /հավանաբար պետք է ընդունել որպես հատուկ անուն՝ Գաղաբար/ իշխանիկ կոչեցեալ ի տոհմէ Բագրատունի՝ զբերդն Արամանեակ կոչեցեալ. – 302. Եւ ի ժամու մինչ ազևորեալքն կամէին մտանել զառաջեաւ … յայնժամ շուրջ կացեալ զվրանաւն մեծ սպարապետին զկազմեալ գնդաւ վահանաւոր և նիզակաւոր ամրափակ պնդութեամբ, և մտեալ մատոյց զթուղթն, զոր էր գրեալ առ Յամանիկն ի քաղաքն Պարտաւ Ահմաթայ նենգութեամբ: - 344. և կարծէր յայնժամ ի ձեռն խոշտանգանաց դիւրաւ արկանել զնոսա ի հաղբս կորուսելոցն և մոլորելոցն ի հաւատէն Քրիստոսի: - 264. Եւ յորժամ դարձեալ պակասիցէ զօրութիւն ջերմ օդոյ հարաւային հողմոյն/260/… յայնժամ վիշապն նեղի, շտապի, տագնապի բռնութեամբ ուժոյ զօրութեանն – 262. և տիրէր յայնժամ մեծի կողմանն Աղուանից Ապումուսէ ոմն, որում վերծանութեանն յայտնութիւն՝ երիցու որդի ճանաչէր: - 276. Զի թէ միոյ փայլատակման ընթացք և ճայթումն ամպոց բաւական է պակուցանել քաղել զուշեղութիւն ոգւոց, զի՞նչ ինչ յայնժամ կրէին ոգիք մնացելոցն յերկրի, ի սահանաբաց և յանդնդաքակ վրդովմանցն հոսելոց, նախ քան զջրհեղեղ ջուրց սատակումնն: - 32. Ըմբռնեալ լինէր յայնժամ մի ոմն ի Հայոց ազատանոյն տոհմից Վահևունեաց, Ապուսահակ ոմն, եղբայր Սահակայ եպիսկոպոսի ոստանին Նախճաւանու և Մարդպետականի. – 204. Ի նմին ժամու զգացեալ վասն նորա մեծ իշխանին Արծրունեաց Մերշապհոյ, որ յայնժամ ի Տմորեացն ամրանայր բերդի՝ յղէ առ նա ելանել գնալ ի սահմանացն յայնոցիկ. – 130. Իմացեալ յայնժամ իշխանն զնենգութիւն նոցա և զխորամանկ կեղծաւորութիւնն… ասէ ցնոսա. – 214. Իսկ ընդ աւուրսն ընդ այնոսիկ սպանեալ էր Ութմանկացն, որ յամուրսն նստէին՝ զՌստոմ Վարաժնունի, որ զտանուտերական պատիւն յայնժամ ունէր զՎասպուրական աշխարհիս. – 332. իսկ իբրև նա ըմբռնեցաւ, և գիտաց զօրավարն եթէ ոչ ոք այնուհետև յիշխանացն Հայոց մնաց, որ ոչ համագունդ ժողովեալ են առ նա՝ մերկացաւ յայնժամ զպատրուակ կեղծաւորութեանն, զոր սերմանել էր սատանայ ի սիրտ առնն: - 296. յայնժամ ամօթալից աչօք տեսցես զբազմափառ և զպայծառացեալ նշանս դրոշմացն բարձրացելոց: - 148. Յայնժամ թանձրացեալ մթասցի, բալ և մառախուղ խաւար ի վերայ լերանց և դաշտաց քոց. – 148. Յայնժամ առեալ հրովարտակ Սանասարեանց ի Տիգրանայ պատարագօք գնացին առ Կիւրոս. – 64. Յայնժամ բարկացեալ բռնաւորն իբրև գազան մի կատաղեալ, յարձակեալ ի վերայ գառանց գէշ արկանել զնոսա՝ հրամայեաց պնդել զնոսա ի ցիցս կապեալ ոտիւք և ձեռօք. – 292. Յայնժամ բացեալ լինէր պատրուակ կեղծաւորութեանն ի խլրդենի դիմացն: - 214. Յայնժամ բնակիչք լերինն իբրև տեսին, թէ վարեցաւ իշխանն ի գերութիւն … հասին միաբան բազմութիւնն մեկնակազէնքն Խութայ ի հնարս արուեստգիտութեանն իւրեանց, զոր ի պէտս օժանդակութեան ձմերայնոյ հնարաւորեալ էին: - 190. յայնժամ ելցէ հուր ի քէն ծնեալ, և կերիցէ զքեզ և զբազմութիւն ուստերաց և դստերաց քոց, ի քէն ակն ունելով զբորբոքումն: - 148. Յայնժամ ժողովեալ Խոռեմ Ռազմայուզան /գրքում՝ Եռազմայուզան/ զզօրս իւր բանակեցաւ շուրջ զԵրուսաղէմաւ և պաշարեաց զնա, և պատերազմեցաւ ընդ Երուսաղէմի աւուրս ԺԹ – 142. յայնժամ հրամայեաց ածել առաջի իւր զԱշոտ և զորդի նորա Գրիգոր: - 314. յայնժամ ահագինս որոտալով ճայթիցէ ի վերայ քո երկինք, և լսիցէ հնչիւն և բոմբիւն և դղրդիւն յանդնդոց, ձայն որոտալոյ սմբակաց բազում ամբոխից երիվարաց և աղաղակ բազում սպառազինաց յարձակեսցին ի վերայ քո. - 148. Յայնժամ ամրացեալ նստէր ի Շամիրամ բերդին Թադէոս անուն ի յԱկէացի տոհմէ, Շերեփայ որդի ծանօթացեալ – 400. Յայնժամ արձակեաց Հայրակղոս արս հաւատարիմս առ Խոռեմ վասն աստուածընկալ սուրբ Խաչին. – 154. Յայնժամ արքայ Խոսրով յայլակերպս եղեալ գնաց եմուտ ի բուրաստանն արքունի – 152. Յայնժամ բարկացեալ բռնաւորն հրամայեաց նախ զլեզուն հատանել զսրբոյն, զի մի յաճախիցէ առ հասարակ զթագաւորն և զօրէնսդիրն ինքեամբ հանդերձ անարգել. – 290. Յայնժամ դարձեալ ի խորհուրդ եմուտ

թագաւորն հանդերձ մեծամեծօքն իւրոյ տէրութեանն, տեսանել զանվրէպ և զանսխալ իմացումն կատարածի ի վերայ աշխարհիս Հայոց: - 196. Յայնժամ դիմեցին ի վերայ նորա և ի բաց առին զզլուխ նորա և տարան ետուն առ զօրավարն իւրեանց Աբրահիմ. – 304. Յայնժամ ելեալ իշխանն Գրիգոր յերեսաց արքայի մեծաւ ուրախութեամբ և անպատում խնդութեամբ՝ և եկն եմուտ յերկիր իւր յիշխանութիւն Վասպուրական կոչեցեալ: - 314. Յայնժամ ետ զզօրսն ի ձեռն Մուշեղի Ապուպելճի եղբօր Գուրգինայ, և ինք ել գնաց զհետ եկելոց կոչնականացն. – 228. Յայնժամ ետուն զոտս նորա ի կապանս երկաթիս, և ընդ նմա զտէր Գրիգոր Արծրունի – 238. Յայնժամ երդուաւ նմա Խոռեամ և ասէ. – 154. Յայնժամ երդուեալ միաբանութեամբ գնացին ի գիշերի և անցին ընդ զոմ ի Վեհկաւատ – 150. Յայնժամ թագաւորն դեսպանս արարեալ յամենայն սահմանս տէրութեան Հայոց, Վրաց և Աղուանից, և առ քաղաքացիսն և հազարապետս և գաւառակալս, և որք սիրողաբար առ նա զինազանդութեանն հարկ հարկանէին: - 366. Յայնժամ թագաւորն լի եղև սրտմտութեամբ – 246. Յայնժամ թագաւորն փութացոյց դեսպանս մի զմիոյ կնի առ իշխանն Աշոտ, զի անյապաղ երագութեամբ հասցէ առ նա: - 382. Յայնժամ ի խորհուրդ եմուտ իշխանն և տոհմակիցք իւր, Վահան և Մուշեղ Արծրունիք, և գունդքն ազատանոյն որ ընդ նմա - 210. Յայնժամ իբրև գիտաց զօրավարն Հայոց և ոչ միով իւիք կարաց հաճել զմիտս նոցա, այլ միաբան ետուն հրաման ելանել ի պատերազմ – 230. Յայնժամ իբրև գիտացին երկոքին կողմանքն, եթէ ոչ գոյ հնար գտանել զելս իրացն և տալ խաղաղութիւն՝ ապա հաճեցան և հաւանեցան գրել առ թագաւորն. – 286. Յայնժամ իբրև ետես անօրէն զօրավարն Մուսէ, թէ ոչ ելին ի գլուխ խորհուրդ չարին յօժարութեանն … փութացաւ արձակել գուժկան յարքունիս, ծանուցանելով արքայի զոր ինչ գործեաց Աշոտ իշխանն Վասպուրական: - 176. Յայնժամ իբրև լուաւ բռնաւորն զայս դարձուած պատասխանեաց լի հզօրութեամբ և ահագին մեծաւ անարգութեամբ՝ յոյժ տարակուսանօք լցաւ յանձն իւր, և կայր մեծաւ հիացմամբ ըմբռնեալ. – 280. Յայնժամ իսկ և իսկ արագապէս թլփատեալք եղեն մսլիմանակ, հետևեալք զկնի Բագարատայ Բագրատունեաց – 248. Յայնժամ իսկ և իսկ փութացեալ /գրքում՝փութեցեալ/ եհաս գուժկանն առ հոյակապն Աշոտ իշխանաց իշխան, զեկուցանելով նմա որ ինչ գործեցաւն: - 348. Յայնժամ խորհուրդ միաբանութեան ի մէջ առեալ ամենեցուն նոցա ասեն. ,,թէպէտ և ի թշնամեացն ապրեցաք՝ սակայն ի ձեռաց դորա մեզ չիք ապրել. արդ եկայք իմասցուք ինչ,,: - 150. Յայնժամ կերիցէ սուր զպատերազմողս քո. – 148. Յայնժամ համարձակեալ եմուտ յատեան բռնաւորին և եկաց առաջի զօրավարին աներկիւղ համարձակութեամբ առանց պատկառանաց, և ասէ – 218. Յայնժամ Հայրակղոս հրամայեաց առնել ի վերայ նոցա ողորմութիւն: - 150. Յայնժամ հրամայեաց բռնաւորն կապել զնոսա երկաթի կապանօք և դնել ի բանտի: - 250. Յայնժամ հրամայեաց զօրավարն քարշել զմարմինս սրբոցն արտաքոյ քաղաքին, լինել կերակուր շանց և թռչնոց երկնից. – 268. Յայնժամ հրաման ետ զօրավարն Բուխայ զօրաց իւրոց՝ ելանել ընդ առաջ նոցա ի պատերազմ. – 274. Յայնժամ հրաման ետուն ամենայն զօրացն ելանել ի պատերազմ. – 284. Յայնժամ հրովարտակս արարեալ, պնդադեսպանս արձակեալ ընդ ամենայն սահմանս իւրոյ տէրութեանն – 198. Յայնժամ ձայն բարձեալ Քսերքսէս և Արշէզ լի իմաստութեամբ, որպէս թէ ի զօրացն Լիդէացւոց իցեն, ասեն՝ հարան /64/ զօրքն Կիւրոսի, և փախեաւ արքայն: - 66. Յայնժամ մեկնեալ ի նմանէ զօրավարն, լցեալ խորհրդովք չարին հնարագիտութեամբ՝ եկն եմուտ ընդ կողմն Ատրպատական յԱղբագ գաւառ յերկիրն Վասպուրական – 184. Յայնժամ մերկասցի արեգակն զլոյս իւր ի քէն և զգեցուսցէ քեզ խաւար. – 148. Յայնժամ մերկացեալ և ի բաց եղեալ զաշխարհական պատրանաց զբաղումն՝ և էանց գնաց ի վեր քան զերևելիսս – 284. Յայնժամ ողորմագին զաչսն շրջշրջեալ առ քաջ նիզակակիցսն իւր, թէ ո՛վ ոք արդեօք թերևս յօգնութիւն ինչ նմա հասանիցեն. – 354. Յայնժամ սկսան ամենայն նախարարքն Հայոց ցրուել մեկնել ի միմեանց. – 238. Յայնժամ Սմբատ Բագրատունի … Մոկաց իշխեցող…անհանդուրժելի լեալ /216/ անցիցն անցելոց – 218. Յայնժամ Վահան հայր Գագկայ Ապումրուանայ և ինքն Գագիկ առնէին համոզել ի մէջ նոցա: - 334. Յայնժամ

տեսեալ Երուսաղէմացւոցն զանհնարին դիպուածսն անօգնականութեանն՝ առին զաստուածային սուրբ նշանն տէրունական հանդերձ այլ սպասիւք եկեղեցեացն, փախուցին ի քաղաքն թագաւորական ի Կոստանդին. – 162. Յայնժամ տէր Գուրգէն առ /306/ չժուժել սրտին, մտրակեալ զքաջ երիվարն յորում նստեալն էր՝ և եհար զգունդն զձախակողմն Տաճկաց և պատառեաց զռազմն և դարձոյց զերեսս նոցա- 308. Նահատակք ոմանք կային յայնժամ ելեալ յարգելանէն ընդ կալանաւորսն – 220. որ տիրէր յայնժամ Արզնայ և ներքոյ կողմանն Աղձնեաց մերձ ի սահմանս Տարունոյ: - 172. որով ժամ ի դէպ իսկ է, առ յայնժամ զարժանապէս նոցա ասել փոխարէն և անմեղադրելի բազմաց, եթէ այնչափ մթերեալ համբարք կերակրոց կուտեցին ի հալոցսն Բէլայ – 38. որք ոչ վրիպէին ի մազոյ, որպէս և յայնժամ յԻսրայէլի էին արք զօրաւորք, գունդք տանն Եփրեմի և Բենիամինի: - 200. վասն զի ունէր յայնժամ զգլխաւորութիւն բարձակցութիւն իշխանաց Հայոց - 170.

ՅԱՅՆԿՈՅՍ - Եւ այգուն անցեալ ընդ գետն Երասխ յայնկոյս ի դաշտն Շարուր՝ բանակին զգետովն: - 382. և բռնութեամբ կալեալ զԲախլ և զամենայն երկիրն Քուշանաց, մինչև յայնկոյս գետոյն մեծի որ կոչի Վահոտ. – 136. և առեալ ի ձեռանէ նորա զսուսերն շողացուցեալ՝ հայեցաւ /266/ յայսկոյս յայնկոյս և ասէ, ,,ո՛վ անարի վատ արանց և կանացի այր, թշուառական զինուոր, շուն անպիտան տեառն իւրոյ,, - 268. և զփախստեայսն տանին անցուցանեն յայնկոյս քան զքաղաքն Նախճաւան – 126. Եւ ինքն Աբրահիմ եկն անց յայնկոյս յոստանն Ռշտունեաց և անդ լինէր: - 306. Եւ ինքն թագաւորն ժողովեալ զօր հարուստ աւելի քան զհազարաց հնգից և քսանից, և եկն անց յայնկոյս գետոյն Երասխայ, և բանակեցան ի տեղւոջն: - 382. և դաշիկ արարեալ յայնկոյս քան զՎանտոսպ, ի տեղւոջն արձանաշար քարակարկառ գոգաձև միջոցի երկուց բլրակաց, որ հայի յԵրիվարաց արկման դաշտն, ի վերայ Լեզւոյ գեաւղջն, որ զաւրացն գեղեցիկ առասպելաբանեն սպիանած վերայն սպանելոցն ի մանկանցն Շամիրամայ: - 334. և ճեղքեալ՝ զօրու թշնամեացն յայսկոյս և յայնկոյս՝ արարին մտանել նմա ընդ մէջ զօրուն: - 352. Եւ յամենայն ազգաց որ ընդ ձեռամբ քո են՝ հաւաքեա առ քեզ զընտիրն այրուձիոց, և անց յայնկոյս գետոյն: - 196.

ՅԱՅՆՄ ՀԵՏԷ - գուցէ ակամայ երթալովն, և նեղիչն աշխատելով ի պահելն՝ յաճախեսցէ ի վնաս և ի քէն, և օճան բարւոյ յայնմ հետէ ոչ ևս ունէք հասցէ գտանել,,: - 216. և զԲէղէսիոս՝ իշխան /58/ Բաբելոնի կացուցեալ, ինքն զարքունիսն յայնմ հետէ ի Մարս փոփոխէ - 60. Իսկ զկողմանս արևելից Պարս այնքան ունելով Զրադաշտին՝ յայնմ հետէ ոչ երբէք հարկէր Ասորեստանեայց. – 44. Յայնմ հետէ ի տարակոյս անկեալ Երուանդ՝ ոչ քաղցրանայր նմա քուն գիշերոյ, և ոչ համեղանայր կերակուր ի քիմս նորա: - 84. Եւ յայնմհետէ բարձաւ տէրութիւնն Պարսից և ազգին Սասանայ, որ տևեաց ամս ՇԽԲ: - 166. Եւ յայնմհետէ համարձակութիւն առեալ անօրինացն՝ սկսան գունդս ռամկականս ժողովեալ ըստ օրինակի մարախոյ անչափ բազմութեամբ, այնոքիկ որ Շեխետիքն կոչէին. և այլ որ ուստեք ուստեք ի հեռաւոր աշխարհաց /402/ Պարսից, ի Ժանգանայ և ի Ջուրջանայ և որք ի Վարառատ գաւառէ – 404. և յայնմհետէ նուազեալ պատառեցաւ թագաւորութիւնն Պարսից: - 156. Եւ յայնմհետէ վտանգի Իսրայէլ յԱսորեստանեայց: - 60.

ՅԱՅՆՄՀԵՏԷ - զի յանմհետէ կալցի խաղաղութիւն ինքն և աշխարհ իւր – 226.

ՅԱՅՍԿՈՅՍ - և առեալ ի ձեռանէ նորա զսուսերն շողացուցեալ՝ հայեցաւ /266/ յայսկոյս յայնկոյս և ասէ, ,,ո՛վ անարի վատ արանց և կանացի այր, թշուառական զինուոր, շուն անպիտան տեառն իւրոյ,, - 268. և ճեղքեալ՝ զօրու թշնամեացն յայսկոյս և յայնկոյս՝ արարին մտանել նմա ընդ մէջ զօրուն: - 352.

ՅԱՅՍԿՈՅՍ ԵՒ ՅԱՅՆԿՈՅՍ - և ճեղքեալ՝ զօրու թշնամեացն յայսկոյս և յայնկոյս՝ արարին մտանել նմա ընդ մէջ զօրուն: - 352.

ՅԱՅՍՄ ՀԵՏԷ - Արդ յայսմ հետէ ըստ նեպակի գեղջն/գրքում՝գեաղջն/ կապճահամար ժժակք յամենայն ի դուռն արքունի ի սատակումն եկեսցեն. – 46.

ՅԱՅՏ ԱԾԵԼ - բանսարկուք ոմանք հրապոյրս պղտորս քսութեան ածէին տանէին ի միջէն առ միւսն, որպէս թէ զչարիսն իրերաց առ հազարապետն խորհել նիւթել յայտ ածէին և զպատճառն զմիմեամբք արկանէին ի գաղտնիս քրթմնջելով: - 342.

ՅԱՅՏ ԱՌՆԵԼ - և զանբաւութիւն մեծութեանն յայտ առնել սաստկութիւն յորդահոս աղբերն – 20. Զայս յառաջագոյն իմացեալ հին պատմագրին՝ յառաջատես զկործանումն նոցա յայտ առնէ. – 148. զոր դիպողագոյն է այժմ ըստ առաջիկայ օրինակիս յայտ առնել. – 158. յայտ առնելով ի թիւ եօթանցն այլ ևս ներողութիւն: - 30. որով զեղծագործ ապականութիւն նոցա յայտ առնէ, յուսակորոյս յայնմանէ, որ զպատիւ սիրոյ եցոյց ի նոսա՝ որդիս իւր ասելով – 28.

ՅԱՅՏ ԵՂԵԱԼ - Բայց չարեացն այսորիկ հաւատարմութիւն յայտ եղեալ հաստատեցաւ ի վերայ Կայսկին Ապլբառայ: - 342.

ՅԱՅՏ Է - և յայտ է թէ յայլմէ շարժի. և եթէ յայլմէ՝ ապա ուրեմն է՛ ոմն, որ շարժէ զերկնային մարմինն: - 54. Ապա ուրեմն յայտ է ըստ կարգի ասացելոցս, եթէ որ շարժէ զերկնային մարմինն՝ մի է և անբաւ զօրութիւն ունի և անմարմին է և անեղ է անապական, և ինքն ոչ յումեքէ, և այլք ամենեքեանք նովաւ. – 54. Աստանօր ոչ է ինձ յայտ թէ զի՞նչ կամ ո՞րպէս դիպեցաւ լինել տոհմին Արծրունեաց, կամ ո՞ւր, կամ զիա՞րդ. – 94. բայց եթէ ստութեամբ և թէ ճշմարտութեամբ՝ մեզ չէ յայտ, և զոչն ստուգեալ՝ և ոչ գրել լաւ համարեցայ: - 348. բայց թէ որպէս եղև կատարումն իրացն մեզ չէ յայտ: - 88. և զմտաւ ածեալ զքսութիւնն զոր զեկուցին զԱշոտոյ կորապաղատէ առ Դերանիկն, եթէ ստութեամբ և եթէ ճշմարտութեամբ՝ մեզ չէ յայտ: - 342. և յայսմանէ յայտ է թէ անեղ է. – 54. Եւ վասն զի մշտաշարժ է երկինն՝ յայտ է եթէ որ շարժէն զնա՝ անբաւ զօրութիւն ունի. – 54. Եւ վասն զի մի և նոյն շարժումն է երկնի՝ յայտ է եթէ ի միջէ ումեմնէ է և ոչ ի բազմաց. - 54. ուստի յայտ է թէ և անմարմին է, զի մարմինն՝ բովանդակեալ զօրութիւն ունի, և ոչ կարէ հանապազ շարժել զերկին կարգաւորաբար. – 54.

ՅԱՅՏ ՅԱՆԴԻՄԱՆ - Եւ յայտ յանդիման ի վերայ հասանել ոչ կարէր. գունդ կազմել և ճակատ պատրաստել ընդդէմ՝ անվայելուչ էր. – 346. և որոց ոչ գործք ինչ և ոչ քաջութիւն ուրուք յայտ յանդիման ցուցանիւր. – 68.

ՅԱՅՏԱՐԱՐԱԿԱՆ - և հրաման հարկեցուցանող ճոխութեան քո ստիպէ զմեզ, ճեպել փութալ առ գիւտն հանդիսանալ և կարգել ոճով զփափագելին յայտարարական գրով, դրոշմել կանոնել ի գիրս աստ – 12. նա և զմտացն ոչ սակաւ հարստանալ յայտարարական բերմամբ առ հանճարեղութիւնն զուգընթաց բողբոջմամբ կատարելագործէին. – 360.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ - Արդ որպէս յառաջագոյն ասացաք՝ սակս կարևոր յուզմանցն միապետեալ ի շարս կանոնաց, միայն յայտարարութիւնս առնել զազգացն Արծրունեաց – 96. զոր շարագրեալ յայտարարութեամբ յանդիման կացուցաք քեզ, քա՛ջդ բանասիրաց, Գագիկ Վասպուրական և մեծ զօրավար Հայոց – 122.

ՅԱՅՏՆԱՊԷՍ - զի թէպէտ դառնալով դարձան յայտնապէս յերկրպագութիւնն Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ՝ այլ զկանոնական սահմանադրութիւնսն ոչ բերելով ուղղակի, ոչ միայն Աշոտ, այլ և ամենայն իշխանքն Հայոց, որք գերադարձքն եղեն. – 336. խօսի Գուրգէն ընդ Աշոտի յայտնապէս զոր խորհէրն. – 364.

ՅԱՅՏՆԵԱԼ - Իսկ նոցա ոչ յայտնեալ զխորհուրդ չարութեանն՝ դարձուցանեն զնա անդէն, զի մի յերկբայս եղիցի գալ առ նոսա. – 226. Նոր ոմն Նաբուզարդան կամ Զամրի յայտնեալ ի յաղանդոյն Նեստորի, երեքթշուառեան վատաշուէր, վատմիրհ, զագահութեանն չարիս ախտացեալ՝ սպրդեալ եմուտ ընդ մութ գիշերին յամրական պարսպեալ բլուր, և անցեալ ի սուրբ կոչարանին օթագացեալ. – 378.

ՅԱՅՏՆԵԼ - Այլ թէպէտ զայս ախորժելով լսէր Պտղոմէոս առ լաւութեան քաջութեան առնն՝ սակայն յայտնել ոչ զօրէր Աղէքսանդրի – 70. այլ աստուածայինն Պօղոս ճշմարտագոյնս զայսոսիկ յայտնէ ասելով՝ „ծանեան զԱստուած, և ոչ իբր զԱստուած փառաւորեցին կամ գոհացան. – 52. Գրէ Կայսիկն առ թագաւորն՝ խնդրել զխաղաղութիւն, և զոր միանգամ կամիցի՝ եղիցի. յայտնիքն այսպէս, իսկ ծածուկքն՝ որպէս յայտնեցանն: - 380. Իսկ իբրև

ծանուցաւ նմա անլոյծ միաբանութիւն ուխտի ընդ միմեանս Աշոտոյ և Բագարատայ՝ ոչ ինչ յայտնեաց զխորհուրդս չարութեանն, զոր խորհեալ էին ի վերայ նոցա. – 172.

ՅԱՅՏՆԻ - Գրէ Կայսիկն առ թագաւորն՝ խնդրել զխաղաղութիւն, և զոր միանգամ կամիցի՝ եղիցի. յայտնիքն այսպէս, իսկ ծածուկքն՝ որպէս յայտնեցանն: - 380. Եւ արդ ասացից փոքր ի շատէ զյայտնի գործեցեալսն, զի և որ ինչ ընդ սոքօք և յետ սոցա ի գլուխ ելին հանգամանք իրաց՝ և այնմ առանց երկբայութեան հաւատասցես, իբրև ճշմարիտ և անսուտ պատմողի: - 240. Եւ արդ յայտնի լիցի, զի որչափ բաւէ զօրութիւն իմ և իցեմ կենդանի՝ կացից ընդդէմ զօրութեամբ և ուժով տեառն Աստուծոյ, և ոչ տեսից զքեզ սիրով խաղաղութեան. – 278. Եւ էին ի կասկածի ի մէջ բանակին ի հազարապետէն, զի յայտնի երևեալ լինէր զոր խորհէրն վասն նոցա Ահմատն: - 344. Եւ մեք ահա անփոյթ այդմ ամենայնի արարաք, զի յայտնի լիցի սէրն և գութ խնամոյն, զոր ասեմք ունել ընդ ձեզ: - 244. և յայտնի ոչ վայելչանայր կատարել զոր կամէրն, մի՝ վասն յաղթող մեծանուն գործոյն, նախատ անձին համարելով, երկրորդ՝ վասն վաշտիցն զօրութեան: - 326. և պարզապէս յայտնի առանց կասկածանաց ասի աստուած՝ եկեղեցին և մարմին բանին և ևս յաւելցի /394/ ծիծաղելն. – 396. և սկսաւ ոգորել եղջիւր ածել ի վերայ Աշոտի յայտնի և ոչ ի ծածուկ. – 350. զի կարասցէ անսայթաք հաւատով յաղթել հնարից բանսարկուին, որ ի ծածուկ և յայտնի պատերազմին – 206. յայտնի և յանդիման կացուցանել զթիւ սպանելոցն ոչ առնուին յանձն, թէ Ջ այր միայն հզօր ձեռամբ յաղթեցին ԺԵ հազարացն. – 234.

ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ - և տիրէր յայնժամ մեծի կողմանն Աղուանից Ապումուսէ ոմն, որում վերծանութեանն յայտնութիւն՝ երիցու որդի ճանաչէր: - 276. ՄԾԹ ամօք յառաջ զսորայս բացայայտեալ զցոյցս յայտնութեանն, յամս Ներսեսի երրորդի Հայոց կաթողիկոսի և Վարդանայ Ռշտունեաց պատրկի և յամի ունելութեանն Տաճկաց զհայկական աշխարհս: - 394. Յանձն առի պատմել ստուգապէս զսքանչելագործ յայտնութեանն հրաշիցն, որ ցուցաւ ի զօրավարութեանն Գագկայ. – 378.

ՅԱՆԳ ՀԱՆԵԱԼ - Յանգ հանեալ Պտղոմեանց զժամանակ թագաւորութեանցն, և հասեալ/72/ մինչ ի Կղէոպատրեայ, դուստր Պտղոմէի Դիոնիսի. – 74.

ՅԱՆԳ ՀԱՆԵԼ - Որոյ ունկնդիր եղեալ Տիրան՝ տայ հրաման յանգ հանել զխորհուրդ անօրէն աստուածատեաց առն: - 98.

ՅԱՆԳԷՏՍ - և հեծելագունդ զօրացն Կայսկին զկնի նորա, զգացեալ զպատճառ ելիցն նորա ի բանակէն. որում ոչինչ գամագիտ կարացեալ լինել՝ դարձան ամօթալից կորակնեալք, յանգէտս համարեալ զինչ գործեցինն: - 342.

ՅԱՆԳՈՒՅԱՆԵԼ - ,,վասն այնր ելի յաշխարհս, զի մի Գուրգէն բռնաբար յինքն կորզեալ ձգիցէ զամուրս աշխարհիս, և յինքն բռնաբար զզօրս քո յանգուցանիցէ: - 362. Եւ այլ ամրաբնակ ազատորերոյն պարգևս և պատիւս օր ըստ օրէ բաշխէր, և յինքն յանգուցանել ախորժելով վարէր ընդ նոսա: - 360. որ մեծաւ ախորժանօք յանգուցանէ առ ինքն զնոսա իբրև արս պատուաւորս և քաջամարտիկս զօրաւոր զօրութեամբ, և մանաւանդ զի բազում անգամ զանուն յաղթութեան ստացեալ ունէին: - 366.

ՅԱՆԳՈՒՑԵԱԼ - Առ սա յանգուցեալ Բելեանն Նինոս առնու իւր կնութեան – 16. Ջի Վռամ և Յազկերտ զկէս աշխարհիս յինքեանս յանգուցեալ՝ զբոլոր ապա աշխարհիս զտիրելն յոխորտային: - 114. Իսկ Վաչէ Արծրունեաց տէր և Հմայեակ Աշոցաց տէր և այլք յանգուցեալ ի նոսա՝ հաճեցին զկամս Վռամայ – 118.

ՅԱՆԴԳՆԱԳՈՅՆ - Իսկ Արտաշիր յանդգնագոյնս և առանց պատկառանաց զհետ ամօթալից ախտին գիջութեան իգամոլ ցանկութեանցն ընթացեալ՝ ոչ միայն ի գիշերի այլ և ի տունջեան յանդիման արեգական, անխտիր կատարէր զցանկականն, զանասնական գիջութեամբքն զանցուցեալ: - 116.

ՅԱՆԴԳՆԻԼ - զկարգին յառաջ վարել զպահանջումն, թերևս արդեօք գործակցօք յանդգնեցայց վարել առ ողբերգակս: - 352. յանդգնեցան ասել և զմեհեան՝ տուն Աբրահամու – 160.

ՅԱՆԴԳՆՈՒԹԻՒՆ - Բայց դոյզն մի զամբարշտին Մեհուժանայ զյանդգնութիւնսն ի վերայ Հայոց բացայայտեցից ի շարի աստ: - 102.

ՅԱՆԴԻՄԱՆ - Այլ ի հրամանէ Աստուծոյ յանդիման դրախտին բնակելով պահոք ապաշխարութեան սգացեալ եղեն, ողբալով զվրիպումն առաջին կենացն, ամենայնիւ հրաժարեալ ի մարմնականաց, հոգիազարդ մարգարէութեամբ ժուժկալեալք ի մսոյ և ի գինւոյ: - 30. եթէ չար ինչ թուիցիմ յաչս ձեր, և ապիրատս գործեալ եմ առ ձեզ և խարդախութեամբ բնակեալ եմ ընդ ձեզ՝ աւասիկ յանդիման երեսաց իմոց տուք պատասխանի – 214. և հրաման պատուիրանի տայր յանդիման բազմութեանն, զի խրատու նորա լուիցեն, և հրամանի նորա անսայցեն: - 200. և լնուն զծովակն որ յանդիման հրատին՝ դիակամբք. զիսօսուն և զանասուն, զայր և զկին և զմանուկ առ հասարակ մաշեցին ի սուր սուսերի: - 148. և մի զմիոյ հետ ստիպէր՝ փութալ միոյ միոյ ի նոցանէ յանդիման նմա հատուցանել ծառայական սպասաւորութիւնս, զոր և արարին իսկ Աշոտ և Գագիկ և Գուրգէն, կամաւոր և ակամայ զնորայն կատարելով հրամայեալս – 370. Եւ յայտ յանդիման ի վերայ հասանել ոչ կարէր. գունդ կազմել և ճակատ պատրաստել ընդդէմ՝ անվայելուչ էր. – 346. Եւ յետ այսորիկ գումարեցոյց զօրս բազունս Խոռեմ, և ել ի Քաղկեդոն և նստաւ յանդիման Բիւզանդայ, և խնդրէր անցանել և կործանել զքաղաքն թագաւորանիստ: - 142. և որոց ոչ գործք ինչ և ոչ քաջութիւն ուրուք յայտ յանդիման ցուցանիւր. – 68. զոր շարագրեալ յայտարարութեամբ յանդիման կացուցաք քեզ, քա՛ջդ բանասիրաց, Գագիկ Վասպուրական և մեծ զօրավար Հայոց – 122. Զորոյ իրազեկ եղեալ գալուստ նորա առ Ահմատ, և նորա գումարեալ առ ինքն զզօրս իւրոյ նահանգին և Միջագետաց և զԳեթացիսն՝ և եկն եհաս յանդիման նմա: - 366. զորս յանդիման Փրկչին կացուցին զառաքեալսն հանդերձ թղթովն Աբգարու, և զխորհրդական պատասխանիսն լուեալ վասն փրկական խաչելութեանն որ վասն աշխարհի - 76. Իսկ Արտաշիր յանդգնագոյնս և առանց պատկառանաց զհետ ամօթալից ախտին գիջութեան իգամոլ ցանկութեանցն ընթացեալ՝ ոչ միայն ի գիշերի այլ և ի տունջեան յանդիման արեգական, անխտիր կատարէր զցանկականն, զանասնական գիջութեամբքն զանցուցեալ: - 116. Իսկ նա չանսաւորութիւն անխոնարհելի մնացեալ, և անցեալ օթագայեցեալ ի գեօղն Փեռոտակ յանդիման քաղաքին: - 352. Հասեալ կայիք յանդիման մեծազաւրին Աստուծոյ: - 164. յայտնի և յանդիման կացուցանել զթիւ սպանելոցն ոչ առնուին յանձն, թէ Ջ այր միայն հզօր ձեռամբ յաղթեցին ԺԵ հազարացն. – 234. վասն որոյ զերկայնութիւն կենաց տալով նահապետացն Աստուծոյ՝ յանդիման դրախտին բնակեցուցանէր, ուսուցանելով՝ ի ձեռն ապաշաւանաց ի նոյն վերադարձիլ կեանս. – 26. և ետուն ի սուրբ եկեղեցին Դ ագարակս. զվանքն Փշոց և զագարակն Ահավանք, յանդիման եկեղեցւոյն որ ի կղզին, և զքարն Մանակերտ, որ է հանդէպ հարաւոյ կուսէ, և զԲերկրի և այլ բազում տեղիս – 356.

ՅԱՆԴԻՄԱՆԱԿԱՑ - զայր յանդիմանակաց Պտղոմէի: - 70.

ՅԱՆԴԻՄԱՆԱԿԱՑՈՑՑ ԱՌՆԵԼ - Այլ թերևս զայս տարակուսիցիս առ իմաստն՝ յանդիմանակացոյցս առնել զԳուրգէն ընդ աշխատութեան յօժարագոյն առ մարմնական զինուորութեամբն լինել: - 398.

ՅԱՆԴԻՄԱՆԵԱԼ - և յանդիմանեալ ի սրբոյն Ներսիսէ՝ արբուցանեն նմա դեղ մահու, զանխուլ կարծիս բերելով. – 108.

ՅԱՆԴԻՄԱՆԵԼ - ,,ձայն իմն ահաւոր հրեշտակի անկեալ ի վերայ իմ՝ հրամայեաց երթալ պատգամաւոր յազգն իմ, ցուցանել զԱստուած արարիչ երկնի և երկրի. առնուլ ինձ անուն գլխաւորութեան, և զստութիւն հաւատոց որ ի կուռս՝ յանդիմանել և քակտել,,: - 158. և յանդիմանել զամենայն ամբարիշտս վասն գործոց իւրեանց զոր ամբարշտեցան,,: - 26. թէպէտ և ոչ համարձակեաց զամենայն բառնալ, այլ յոյժ պատկառանօք ամաչեցեալ՝ լքաւ ի ստութենէ անտի, որ յանդիմանեցաւ ի թղթոյ կայսերն, և ի ձեռն այսորիկ ցուցանէր բարեմտութիւն մեծ առ ազգս /166/ քրիստոնէից. – 168. յղեն զոմն ի ճգնաւորացն առ տիկինն, զկռոցն յանդիմանելով զսնոտի և զանօգուտ պաշտօնն, որպէս և սուրբն Քռիւսի առ Արտաշէս: - 88. Զայս ոչ եթէ սակս ուրացութեան ինչ ամբաստան լինի զինքենէ, կամ

վասն ժողովոցն, այլ զի ոչ յանդիմանեցին զթագաւորն, որ արտաքոյ օրինացն ամբարշտէր. – 258.

ՅԱՆԴԻՄԱՆ ԼԻՆԵԼ/ԼԻՆԻԼ/ - ժամ տուեալ՝ փութով յանդիման լինել նմա ի թագաւորաբնակ քաղաքն իւրեանց: - 198. Եւ եղև ի մտանելն նորա ի Դատուան աւանն … ելեալ իշխանքն Հայոց յանձնիւր տեղեաց գնացին յանդիման լինել նմա – 340. Եւ զօր գումարեալ եկն եմուտ ի Վանտոսպ, և Դերենիկն յանդիման եղև նմա. – 322. Իբրև հասին ուր հանդերձեալն էին՝ և երկոցունց զօրքն անհուն բազմութեամբ յանդիման եղեն միմեանց, և ճակատ առ ճակատ զգործս պատերազմին յարդարէին – 328. Իբրև յանդիման եղեն դեսպանքն մեծ /172/ իշխանին Աշոտոյ, և ընթերցաւ զգիր պաղատանացն և զյիշատակարան նախնեացն, և զմերձաւորութիւն հարազատութեանն և զկապակցութիւն ուխտին … համագունդ ժողով առնէր ամենայն աշխարհին և ամենայն նախարարօք Վասպուրական տէրութեանն: -174. Նա և մայր իշխանին Աշոտի, քոյր Սահակայ և Բագարատայ իշխանին Տարաւնոյ… երթեա՛լ ընծայիւք բազմօք յանդիման լինէր Յովսէփայն և խնդրէր զհաշտութիւն և զխաղաղութիւն հաստատել առ որդիսն իւր և առ բոլոր աշխարհին Վասպուրական: - 186.

ՅԱՆԴԻՄԱՆՈՒԹԻԻՆ - այլ ըստ օրինակի ասացելումն ի Տեառնէ Մովսէսիւ՝ առ ի յանդիմանութիւն արտաքնոցն, զճարպ մեռելոտւոյ տանել ի գործ ինչ արտաքին, այլ ոչ թէ ի կերակուր: - 54. Արդ եկայք դիցուք զյանդիմանութիւն սոցա առ փոքր ինչ և դուզնաքեայ ի գրոց սրբոց – 254.

ՅԱՆԴՈՒԳՆ - Բայց իբրև ետես բռնաւորն զանդառնալի միտսն և զաներկբայութիւն հաւատոցն և զաներկիւղ և զյանդուգն պատասխանիսն և զմեծ անարգութիւնն զոր հասոյց ի վերայ նորա և նոցին օրէնսդրին…բարկացեալ յոյժ հրաման ետ փութով զրաւ առնել կենաց նորա: - 206. Եւ առ յոյժ յանդուգն յարձակմանն բազում այն լինէր, զոր ձիովքն ընթադրեալ դիաթաւալ կացուցանէին, քան զոր սրովն սատակէին: - 174. Եւ դիմեցին խուռն յանդուգն յարձակմամբ և բախեցին զգունդն և պատառեցին զռազմն և դարձուցին զայլազգիսն. - 232. Եւ զօրքն Տաճկաց պնդեցան և փակեցին շուրջանակի ի ներքս զգունդն Աղուանից և դիմեցին յանդուգն ի վերայ նոցա. – 284. և միախուռն յանդուգն յարձակմամբ դիմեցին ի վերայ այլազգեացն, և ի դիմի հարեալ միմեանց՝ այր զախոյեան իւր յերկիր կործանէր: - 174. Եւ յանդուգն դիմեցուածովն ի վեր քան զզարմանս՝ այն ինչ ի քթթել ական դարձուցին / 328/ զխրոսակսն, և զռազմն դաշիկ քակեցին և զյառաջագահ ախոյեանսն փայլակնահար արարեալ դիաթաւալ կացուցին – 330. և Նեբրովթայ յանդուգն զօրութեամբ հետամտեալ հրոսակաւ մեռանի ի Հայկայ, հարեալ նետիւ – 42. և վառեալ ի զէն և յասպազէն՝ արձանացան իբրև զմի այր՝ և յանդուգն դիմացուածով խուռն յարձակմամբ հարեալ ի դիմի, ուր քաջքն այլազգեացն ճակատէին ընդ աջաթև /380/ կողմն. և պատառեցին զգունդն, և պարտեցին զախոյեանսն. – 382. Իբրև լուաւ զայսքան և առաւել քան զսոյնս յանդուգն և առանց երկիւղի զընդդէմ պատասխանատրութիւնն մեծաւ համարձակութեամբ՝ապա հրաման ետ փութով ի կենաց բառնալ զգլուխ նորա սուսերաւ: - 296. մինչ հանդէպ երեսանալ Աղէքսանդրու ի յանդուգն դիմացուածին, և հայեցեալ ի դէմս Աղէքսանդրու իբր յաստուածոց դիւցազանց՝ զերեսս ի վայր արկեալ զերկիր նշմարէր – 68.

ՅԱՆԺԱՄ - Յայնժամ իբրև գիտաց զօրավարն, եթէ յաջողեցաւ նմա ամենայն ինչ ըստ կամաց իւրոց և ըստ հրամանի ամբարիշտ թագաւորին, ի գլուխ ելին խորհուրդ չարութեան նոցա - 238. որպէս յայնժամ ի մահուն Ոզիայ արքայի, յաւուրս Եսայեայ մարգարէի՝ ի ձայնէ սրովբէից շարժեալ տաճարին տեառն, մինչ բարձրանալ դրանդեացն: - 358.

ՅԱՆԽՆԱՅ - և Ահմատայ ընդ մէջ փակեալ զղաշիկն՝ յանխնայ հարուածովք հարին, մանաւանդ զհետևակազօր գրոխսն և զգռեահսն որք ընդ նոսա. – 368. և նոքա հարեալ սատակեցին զնոսա սրով սուսերի յանխնայ, սպանին և զզօրավարն ի պատերազմին – 150. և գունդ անհաւատից դառնացեալ ոգւով ի վերայ կանանց և որդւոց իւրեանց ազգականաց՝ յարձակեցան ի վերայ նոցա ուժգին սաստկութեամբ և սուր ի գործ արարեալ յանխնայ

կոտորեցին. – 402. և դահճացն հանեալ զսուսերն՝ դիմեցին ի վերայ նոցա իբրև զգազանս արիւնարբուս, և ծեծէին սրովն, իբրև ոք զի հատանիցէ փայտ ի մայրս անտառախիտս հարեալ կացնաւ, և յանխնայ անողորմ յօշէին անդամ անդամ: - 266. և իբրև զքաջ հովիւն դրուատեալ ի փրկչէն՝ զանձն իւր եդ ի վերայ խաշանց ընդդէմ ապականարար գայլոցն, յարձակեալ յանխնայ դիմեցուածովք, յարիւն և յապաժոյժ, ի սատակումն և ի ծախումն սրոյ մատնեաց բոլորովիմբ զյարձակեալս նեղիչս աշխարհիս. – 312. և մի յանխնայ ասպատակելով յաւեր դարձուցանես զերկիր իմ,,: - 178.

ՅԱՆԿԱՍԿԱԾՍ - Եւ հանեալ զԱշոտ և զԳուրգէն ի կապանաց՝ տիրեցին զօրութեամբ մեծաւ իւրեանց բնիկ իշխանութեանն, և կէին յանհոգս յանկասկածս այնուհետև: - 370. Եւ եղև իբրև ննջէր Գագիկ յանհոգս յանկասկածս՝ հասեալ Հասան ի գիշերի սուսերամերկ վառեալ փոքր գնդաւ, մոմեղինօք վառելովք՝ և կապեաց զնա կապանօք երկաթի: - 350. և թագաւորն յանկասկածս լինելով՝ փութացան ելին ի բանակէն փախստեայ հարուստ ասպարիսօք: - 380.

ՅԱՆԿԱՐԾ - Եւ այն ինչ պատահեալ Գուրգէն հարուստ գնդի Վահանայ ի յառուամէջս մուրին՝ ի բազում քան թէ սակաւ սուսերս ծեծեցին զնա, մինչև ոմն Ջուանշէր անուն յետուստ յանկարծ հարեալ վիրաւորեաց զԳուրգէն – 310. ընդ ակամբ հայելով, թէ գուցէ ճողոպրեալ ելանիցէ ի ձեռաց մերոց, կամ ի գիշերամարտս յանկարծ հասանիցէ ի վերայ մեր մեծամեծ ոճիրս գործիցէ: - 202.

ՅԱՆԿԱՐԾԱԿԻ - և յանկարծակի ի թիկանց կողմանէ յարձակեալ ի վերայ նորա արանց՝ հարեալ սատակեցին զնա: - 154. Եւ իբրև գիշերն տարածեցաւ և խաւարն թանձրացաւ և սկսան ամենեքեան մտանել ի քուն յանձնիւր օթանոցն՝ յանկարծակի փայլիւն սուսերաց և մոմեղինաց վառելոց և գունդք խորհրդականացն և Հասան ընդ նոսա. – 348. Եւ մինչ երթայր և խորհէր՝ խոցեալ նորա երիվարն, և յանկարծակի այն ինչ ոտն երիվարին շաղեալ ընդ փոքր թուփ մի, որպէս ասեն, զուլումբեալ ի վերայ գլխոյն ջարդեալ զողն ու լարն՝ ի բաց ընկէց զհեծեալն զքաջ զօրավարն Ապումկդէմ: - 304. Եւ մինչդեռ զայսքան և զայսօրինակ մարտն գրգռէր՝ ահա յանկարծակի հասանէր քաջն մեր Աշոտ. – 174. և յանկարծակի ի մէջ գիշերին Գրիգոր ախոյեանայարձակ դիմեալ շուրջանակի փակեցին ի ներքս զբանակն, սրով և աղեղամբ / 330/ վերս մահաբերս ի վերայ եդեալ՝ յոլովք անկան ի զօրուէն. - 332. զի մինչ ընդխռնեցաւ պատերազմն և դէմ առ դէմ ճակատէին՝ յանկարծակի այր մի ի նմանութիւն լուսոյ եկն եկաց ի մէջ ռազմի ճակատուն – 232.

ՅԱՆԿԱՐԾՈՒՍ - և Վահան հասեալ յանկարծուստ ի վերայ նորա, այն ինչ ընդ միտ ածելով ստնանել ինչ Գուրգինայ. – 310.

ՅԱՆԿԱՐԾՕՐԷՆ - և յանկարծօրէն յեղակարծ երագութեամբ հասին ի վերայ Շաւասպայ և մարզպանին Վնդոյի: - 126. և անճանօթ զարմանալի ծառոյն դէպք՝ ի միում աւուր ունել աճմունս փոյթ ընդ փոյթ. և դարձեալ սուզականութիւնս յանկարծօրէնս լինել – 50. և ինքն Հազարաւուխտ առնու զընտիրս այրուձիոց, զկորովի պատերազմողս ի վառելոցն պարսկային հարստութենէն, և խաղայ գնայ զկողմամբքն Հաշտենից և Ծոփայ, ի վերայ Վահանայ յանկարծօրէն: - 134.

ՅԱՆՀՈԳՍ - արդ դու մի անփոյթ յանհոգս յաղագս այդր մնայցես, անյապաղ հնարիցիս գտանել զխորհրդոցն նորա դատարկութիւն,,: - 346. և լրտեսք քաղաքապետին փութացեալ ասեն, ,,ահա մեկնեալ ի զօրացն զհետ որսոց ինչ յանհոգս յանզգուշութեան գայ ընդ այս ինչ տեղի. - 352. Եւ հանեալ զԱշոտ և զԳուրգէն ի կապանաց՝ տիրեցին զօրութեամբ մեծաւ իւրեանց բնիկ իշխանութեանն, և կէին յանհոգս յանկասկածս այնուհետև: - 370. և ամենայն ուրեք ամենեցուն բնակաց աշխարհիս անդորրեալ յանհոգս և յապահովս լինել ի ներքին և յարտաքին հազմարարաց: - 388. Եւ այնպէս յանհոգս աներկիւղս հարկապահանջ գործակալօք վարէին: - 372. Եւ Գուրգէն յանհոգս անկասկած բնակէր անդ Ն արամբք: - 306. Եւ եղև իբրև ննջէր Գագիկ յանհոգս յանկասկածս՝ հասեալ Հասան ի գիշերի սուսերամերկ վառեալ փոքր գնդաւ, մոմեղինօք վառելովք՝ և կապեաց զնա կապանօք երկաթի: - 350. Եւ զօրքն Հայոց կային դեռ յանհոգս – 228. և միապետէ

զտէրութիւնն Անձաւացեաց և խաղաղեցուցանէ զերկիրն և բնակէ յանհոգս զապահովացեալ ի հինից. շինէ եկեղեցիս և կատարէ տօն նաւակատեաց խաղաղութեան: - 326. Եւ յանդորր ելեալ աշխարհս Վասպուրական կեցին յապահովս յանհոգս. – 400. Իսկ առաւելեալն իմաստութեամբ Աշոտ ոչ յանհոգս և յաներկիւղս կայր մնայր, այլ զգուշանալ հրամայէր ի խելս կամրջաց և յանապատս և ի կիրճս ձորոց: - 340. մինչ նոքա յանհոգս յապահովս բնակէին՝ նոքա զռազմն կազմեալ վառեցին զճակատն. – 380. մինչ նոքա յանհոգս յապահովս մնացին յերկիւղէ մարզպանին – 402. յեղակարծում հանգստեամբ դիմեալ ի վերայ նոցա, քանզի նոքա կային յանհոգս – 402. սոքա բնակին յամուրս լեռնականս, յանհոգս խաղաղացեալք յարտաքին թշնամեաց, և հարկք և հասք արքունի ի յինքեանս մնալով – 274. և դուք ամենայն ուրեք ամրացեալ ի զգուշութիւն իբրև յամուր քաղաքի ընդ ձեռամբ իմով յանհոգս լեալ լինել ձեզ. – 214.

ՅԱՆՁԱՆՁԵԼ - որպէս օրէն է թագաւորաց և թագաւորազանց աշխարհաշէն խնամողաց յանձանձել ըստ վերակացութեանն յԱստուծոյ նոցա հաւատացելոց: - 392.

ՅԱՆՁԻՆ ԿԱԼԵԱԼ - Եւ ոչ յանձին կալեալ Արջամայ վստահաբար առ իւր ունել զԱնիանոս՝ յղէ զնա ի Հայս: - 76. Սոքա հրամանաւ Վահանայ Արծրունւոյ փոյթ յանձին կալեալ՝ խուզել քննել կարգել ի համառօտ բանս զաճմունս ազգացն անցելոց ոչ կարի ինչ ընդ երկայնագոյնս աշխատասիրաբար անցանել պատմութիւնս: - 74. և մեծաւ աշխատութեամբ և ի բազում ժամանակաց փոյթ յանձին կալեալ անդուլ զցայգ և զցերեկ ի մեծ տարակուսանս ըմբռնեալ կայր վարանեալ – 242. և ոչ ուրեք գտանէր հնար ելիցն ի վտանգաւոր արգելանէն, թէպէտ և բազմաց հոգ յանձին կալեալ վասն առն պատուականի – 346. ինքն իսկ փոյթ յանձին կալեալ՝ ել գնաց մեծաւ հոգաբարձութեամբ, լուծանել զնա ի տառապանաց արգելանին. սակայն և այնպէս ոչ կարաց գտանել զելս իրացն վտանգի առնն: - 346.

ՅԱՆՁԻՆ ՈՒՆԻԼ -Եւ նորա կամեցեալ ցուցանել թագաւորին՝ ի սոյն աւուրս վախճանեցաւ Հայրակղէս. իսկ որդի նորա Կոստանդին ոչ ունէր յանձին ըստ կամաց նորա պատասխանի. – 162. զի ոչ ումեք զայդ յանձին կալաւ Աղէքսանդրոս՝ կարծել տիրել ումեք երկրի բաց յԱղէքսանդրէ: - 70.

ՅԱՆՁՆ ԱՌԵԱԼ - և յանձն առեալ ինքնակամ մոլորութեամբ զօրէնս մազդեզանց մոխրապաշտ յամառութեանց – 124. Զոր առ վայր մի ոչ առեալ յանձն սրբոյն Սահակայ՝ ասէ - 114. զոր թագաւորին յանձն առեալ զաշխարհն՝ հրամայէ շինել անդ մեհեան զՀերակղեայ և զԴիոնիսեայ. – 90. յանձն առեալ տալ նմա զիշխանութիւնն բնիկ տէրութեանն իւրեանց: - 236.

ՅԱՆՁՆ ԱՌՆԵԼ - և զինքն յանձն արար երանելի եպիսկոպոսին և ճգնաւոր քահանային, հանգեաւ բարի խոստովանութեամբ ի հոռի ամսեան, որ օր Ե էր ամսոյն յաւուր ուրբաթու՝ ի Քրիստոս Յիսուս ի Տէր մեր – 254. և նմա յանձն առնէ զաշխարհս, փոխանակ հօր իւրոյ Ապուսէթի. – 184. և օրհնեաց զամենեսեան զհեռաւորս և զմերձաւորս յանձն արար շնորհացն Աստուծոյ – 254.

ՅԱՆՁՆ ԱՌՆՈՒԻԼ - ,,յանձն առնումք զհրամանս արքունականս,, - 248. Այլ սոքա թէպէտ և յանձն առնուին և մտադիւրութեամբ լսէին նմա սակայն ոչ մեկնեալ լինէին ի ժանդագործ պղծութենէն զազրալից սոդոմական ախտիցն – 182. Արդ ոչ կարեմք փոյթ ընդ փոյթ շղումարար/ճիշտը՝ շղոմարար/ հաճութեամբ թագաւորիդ յանձն առնուլ՝ զոր հրամայէ կայսերական ճոխութիւնդ. – 132. Բազում անգամ թղթովք աղաչեալ զնա ո՛չ առնոյր յանձն. – 346. Գեղեցիկ էր և տեառն Գրիգորի Արծրունւոյ՝ ոչ անփոյթ առնել և զիւրոյ համանուանն զսրբոյն Գրիգորի առնուլ յանձն զխաւարամուտն լինել ի խորին խաւարային վիրապն կապանօք հանդերձ. – 250. ետ բերել պարգևս, և այնպէս ոչ առին յանձն. – 222. Եւ թագաւորն յանձն առնոյր զխաղաղութիւնն: - 380. և իբրև զպարիսպ անդամանդեայ՝ այնպէս եդին զանձինս ի վերայ բազմութեան գաղթականին աշխարհակոյտ ամբոխիցն, իբրև քաջ հովիւ ի վերայ խաշանց մեռանել յանձն առին: - 230. Զոր ոչ առ յանձն լսել նոցա. – 120. զոր ոչ առ յանձն սուրբն Սահակ գրել ինչ վասն որոյ

չարաբանեն զԱրտաշրէ: - 118. զոր չառեալ յանձն սուրբ տիկնոջն Համազասպուհեայ՝ տանին հանեն ի բարձրաւանդակ ամրական բերդաքաղաքն, մերկանան ի հանդերձիցն, զի քրիստոսեան փառօքն զգեցցի. – 102. Իսկ Սաղման յանձն առ գրել նմա. և գրէր գիրս յօդուածոյս, էր ինչ որ ի ստոյգ յիշողութենէ, և էր ինչ որ կարծողական բանք. – 164. խորհուրդ չար ի մէջ առեալ և զբարեկամութիւն կեղծաւորեալ, որպէս յերէկն և յեռանդն՝ և յանձն առնուն երթալ առ զօրավարն, խնդրել խաղաղութիւն. – 210. յայտնի և յանդիման կացուցանել զթիւ սպանելոցն ոչ առնուին յանձն, թէ Ջ այր միայն հզօր ձեռամբ յաղթեցին ԺԵ հազարացն. – 234. Յանձն առի պատմել ստուգապէս զսքանչելագործ յայտնութեանն հրաշիցն, որ ցուցաւ ի զօրավարութեանն Գագկայ. – 378. Ոչ ամենևին /գրքում՝ամենեւին/ գոնէ փոքր մի խոտորեցան ի բանս նորա և ոչ առին յանձն ի պատրել մեծութիւն ընչից և ոչ անսացին հնազանդել փառաց աշխարհական ցանկութեանց – 264. ոչ առ յանձն Յազկերտ նստուցանել զոք ի տոհմէ Արշակունեաց թագաւորել Հայոց – 114. որք ոչ առին յանձն միաբանել ընդ գունդս ուրացողացն. – 264. բազում անգամ աղուեսք թագաւորել խորհեցան, բայց շունք ոչ առին յանձն: - 108. և այլ ոչ ևս այնուհետև համարձակ յանձն առնոյր մտանել ընդ աշխարհս Վասպուրական: - 336.

ՅԱՆՁՆԱՌՈՒԹԻՒՆ - Բայց Մուսէ ոչ հաստատնագոյնս վասն Աշոտի զխոստմանն բերելով յանձնառութիւն արձակել զնա յիւր իշխանութիւնն – 330. զօր գումարել, այրուձի կազմել, մեծամեծաց աշխարհատերանց պարգևս տալ, ի թիկունս և յօգնութիւն զամենեսեան կոչել, զի ըստ յանձնառութեան խրատու նորա նոյնպէս և գործեսցէ: - 346. Իսկ Հասան ըստ յանձնառութեանն գնաց մեկնեցաւ ի Դերանկէն, եմուտ առ Գագիկ յամուրն և զտրտունջն զԴերանկէն հաւատարմացոյց առաջի Գագկայ, որ դիւրաւ առ հաւատալն հաստատնագոյն երևէր. – 350. Նոյնժամայն գնացին Դերանիկն և Գագիկ մտին առաջի Ցիսէի, խօսեցան բանս խաղաղութեան, ետուն պատանդս յանձնառութեամբ հարկացն արքունի - 334. Սաստիկ և վտանգաւորք և լի դառնութեամբ որ ինչ ի ճառի աստ են յիշատակարանք, սակս յանձնառութեան մեծ նախարարացն և իշխանացն մերոց. – 240. ՎԱՍՆ ՉԱՐ ՅԱՆՁՆԱՌՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐԱՑՆ ԱՐԾՐՈՒՆԵԱՑ – 240.

ՅԱՆՁՆ ԱՐԱՐԵԱԼ - Այնուհետև ել գնաց դէմ եդեալ զյունականօքն շրջել զկողմամբքն, յանձն արարեալ զհոգս իւր շնորհացն Աստուծոյ. – 316. Թողեալ այնուհետև ի խնամս արարչին, յանձն արարեալ շնորհացն Աստուծոյ: - 346 .

ՅԱՆՈՒԱՆԷ - և զի մի մի թուիցէ յանուանէ զյաճախութիւն զինուցն և զսպառազէն կազմութեանցն զձիոցն և զհեծելոց նոցա. – 280.

ՅԱՆՑԱՆԵԼ - և իմ խնայել ի ձեզ ոչ արարից զրաւ կենաց ձերոց ըստ արժանի ապիրատ գործոց և վնասուցն, զոր յանցեալքն առ իս դուք. -244. և մի ի վերայ մեծ յանցանացն զոր յանցեաք, որպէս լսեմդ զոր ինչ ամբաստանեն զքէն՝ յայդ ևս յաւելուր - 290.

ՅԱՆՑԱՆՔ - Բայց արդ զամենայն յանցանս քո և զվնաս զոր արարեր թողում քեզ. արի առ զկին քո և զորդիս և եկ այսր. – 146. գերեաց գերեդարձ արար, և ամենեցուն շնորհէր զյանցանս, և ձրի թողութիւն առնէր. – 168. և մի ի վերայ մեծ յանցանացն զոր յանցեար, որպէս լսեմդ զոր ինչ ամբաստանեն զքէն՝ յայդ ևս յաւելուր - 290.

ՅԱՆՑԱԻՈՐ - զի ոչ եթէ ատեաց զանօրէնն իբրև զանամօթն. զի քան զմեղանչելն առաւել չար այն է՝ չունել զինքն ընդ յանցաւորսն – 248.

ՅԱՆՑԻ - և ի յանցին հրձիգ արար զմեծ եկեղեցին յաւանին Արտամետոյ: - 206.

ՅԱՆՑՈՒՑԱՆԵԼ - որպէս Րոբովամ որդին Նաբատայ, որ մեղաւ և յանցոյցն զԻսրայէլ, որպէս գրեալ է ի գիրս թագաւորացն Իսրայէլի – 248.

ՅԱՇԿՈՒԻՐ - մինչ կալ մնալ միայն երեսուն արանց ընդ քաջին Վահանայ, Մերշապուհ և Յաշկուր Արծրունիք, և Կամսարն Ներսէհ, և ի տանէն Ամատունեաց՝ զորոց զանուանսն անգիտանամ – 134.

ՅԱՇԿՈՒԻՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ - մինչ կալ մնալ միայն երեսուն արանց ընդ քաջին Վահանայ, Մերշապուհ և Յաշկուր Արծրունիք, և Կամսարն Ներսէհ, և ի տանէն Ամատունեաց՝ զորոց զանուանսն անգիտանամ – 134.

ՅԱՊԱ - մինչև նոքա խոնարհեալ առ նորայն խորհրդական առ յապա պատահմունսն, որ հանդերձեցաւ աշխարհիս Հայոց, իբր մարգարէական իմն գոգցես տեսաւորութիւն – 114.

ՅԱՊԱՀՈՎ - Եւ Գուրգէն երկրորդ հրեշտակս յղէ առ նա զայս օրինակ, եթէ ,,ընդ իս հաստատեա զանզրաւ կապակցութիւն ուխտի խաղաղութեան. և ես ապստամբեցայց յԱշոտէ, և ի միասին բաժանեալ զերկիրս կեցցուք յապահովս,,: - 316. և կէին յապահովս խաղաղացեալք և հնազանդեալք ընդ պետութեամբ իշխանաց իշխանի: - 322. և ամենայն ուրեք ամենեցուն բնակաց աշխարհիս անդորրեալ յանհոգս և յապահովս լինել ի ներքին և յարտաքին հազմարարաց: - 388. Եւ յանդորր ելեալ աշխարհս Վասպուրական կեցին յապահովս յանհոգս. – 400. մինչ նոքա յանհոգս յապահովս բնակէին՝ նոքա զոռազմն կազմեալ վառեցին զճակատն. – 380. մինչ նոքա յանհոգս յապահովս մնացին յերկիւղէ մարզպանին – 402.

ՅԱՊԱՀՈՎԱՆԱԼ - Բայց ըստ կարգաց քրիստոնէութեան վարէր ըստ արժանի պատուիրանաց Տեառն, և ըստ խրատու մեծին Վրթանեայ յապահովանայր ամենայնիւ, թագաւորեալ ամս ԺԹ: - 96. Զի թէպէտ և Գուրգէն մեծաւ զօրութեամբ ունէր զդէմ յարձակելոցն ի վերայ, որոց զիշխանականն ճեպէին հասանել գահ, կամ որ արտաքին տաճկական պատերազմունքն բռնաբար ի ներքս դիմէին՝ սակայն ոչ յապահովանայր դեռ երկիրն: - 316. Մինչդեռ այսպէս յանդորրութեան կեանս յապահովանայր երկիս Հայոց, և ոչ ուստեք գոյր վտանգ կրել – 92.

ՅԱՊԱՂԱՆՔ - ,,և այս ևս գործ կամ խաղաղութեան կամ պատերազմօք և ելցեն ի գլուխ, միայն զյապաղանացն ի բաց լքցես զդեգերանս,,. – 382. Եւ արդ խնայեալ իմ ի ձեզ, և դուք առանց յապաղանաց և զիս աշխատ առնելոյ ի բաց լերուք յերկրպագութենէն Քրիստոսի, և եղիցեն անձինք ձեր ի գիւտս և կեցջիք. – 246. և փութացաւ գրեաց առ Սափի որ ի Վանտոսպ նստեալ և ճոխանայր Վասպուրական տէրութեամբն. որ առանց յապաղանաց զփոյթն յառաջաբերեալ՝ գնաց եհաս առ Աւշին ի Մարակայ քաղաք: - 374. հրաման տուեալ ամենեցուն, զի իբրև մերձ լինիցի գարնանային ժամանակն՝ փութով առանց յապաղանաց առ նա հասանիցեն ամենայն պատրաստութեամբ: - 262. Ցղէ առ իշխանն, զի առանց և ոչ մի ինչ յապաղանաց փութացեալ հասցես այսր: - 348. Նորա ունկնդիր եղեալ գայ առանց յապաղանաց – 82.

ՅԱՊԱՂԵԱԼ- և յապաղեալ խափան լինէր նմա յօժարութիւն ցանկութեան բարեպաշտութեանն. – 222.

ՅԱՊԱՂԵԼ - ,,եթէ հաճոյ թուիցիմ քեզ կնութեան, և դու կամիցիս քեզ զտիրելն Անձաւացեաց՝ մի վեհերեալ յապաղելով դանդաղկոտ լինիր և վերջանար զփութալն,,. – 324. Դու աւադիկ ելեր մտար յերկիր Հայոց, ելեր ի կողմն թշնամեաց իմոց և ապստամբացդ զքեզ միաբանեցեր, զի յապաղեցեր հրամանաց իմոց: - 236. իբր ոչ անգիտանալով Աստուծոյ զառ ի նոսայսն լինելոյ, այլ բնաւորեալն բարի անփոփոխ բնութեամբ մնալով ամենայնիւ՝ առ ի չարասէրն զուղիղ հատուցումնն յապաղէր. – 30.

ՅԱՊԱՂՈՒՄՆ - աստանօր պարտ է սակաւիկ մի յապաղումն տալ պատմութեանս. – 18.

ՅԱՊԻՏՈՍԹԷ - Նոյ ծնանի երիս որդիս, զՋրուան և զՏիտան և զՅապիտոսթէ, որ են Սեմ, Քամ և Յաբէթ: - 14.

ՅԱՊՈՒԾ ԿՐԹԵԱԼ - հրախառն տոչորմամբ եռացեալ շուրջ զսրտիւն արիւնն՝ մաղձախառն բերմամբ յապուշ զմիտսն կրթեալ՝ կայր ի մէջ տարակուսի – 180. Նաև սրբոց հրեշտակացն ի տեսաւորութիւն ձևացեալ, որոց սարսափմամբ առ նորա զնայեցած յապուշ միտքն կրթեալ, շուրջ փակեալ զնայեցածն՝ ի հարց մատուցեալ ասէ – 386. նոյնժամայն առ յոյժ ամբարտաւանութեանն և սաստիկ բարկութեանն և անհուն սրտմտութեանն և առանց բուժելի կատաղութեանն, յապուշ միտքն կրթեալ իբրև զարբեալ զանզգայ արբեցութեամբ - 264.

ՅԱՊՈՒԾ ԿՐԹԻԼ - Յապուշ կրթին միտք իմ զմտաւ ածել զաղետիցն, խորհրդածել գրել յիշատակարանս. լքեալ լինին ընթացք ձեռացս առ կորովութիւն գրաւորականիս. – 350.

զոր սարսափեմ և հիացմամբ մեծաւ յապուշ կրթին միտք իմ ընդ ժուժկալութիւն այնքանեաց բազմահնար մեքենաւոր չարչարանաց. – 106.

ՅԱՋՈՂԵԼ - և կորապաղատին ընդարձակեաց ելանել, զի երթիցէ ուր և կարասցէ հասանել ըստ յաջողելոյ իրին: - 348.

ՅԱՋՈՂԻԼ - Եւ Գուրգէն ելեալ գնաց փութանակի անյայտ առնել զինքն, մինչև յաջողեսցի ըստ կամաց Քրիստոսի յո՛վ և երթիցէ: - 320. Իբրև յաջողեցաւ Արտաշէսի ամենայարդար պատրաստութեամբ և աշխարհաշէն հոգաբարձութեամբ, որպէս բացայայտեն գիրք պատմագրաց – 86. Յայնժամ իբրև գիտաց զօրավարն, եթէ յաջողեցաւ նմա ամենայն ինչ ըստ կամաց իւրոց և ըստ հրամանի ամբարիշտ թագաւորին, ի գլուխ ելին խորհուրդ չարութեան նոցա - 238.

ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ - Իսկ աբեղայն արիոսեան, զոր յառաջագոյն ասացաք վարդապետ Մահմէտի, տեսեալ զյաջողութիւն իրացն՝ յարուցեալ եկն առ Մահմէտ, ցուցանել նմա զգութ երախտեաց, իբրև յիւրմէ վարդապետէ ուսեալ եհաս այնպիսի իրաց. – 162. Տեսեալ Մահմէտի զյաջողութիւն իրացն և զմիաբանութիւն Հրէիցն՝ ասաց զինքն գլուխ և առաջնորդ ամենեցուն: - 160.

ՅԱՋՈՐԴԵԱԼ - Եւ յաջորդեալ փոխանակ նորա կացեալ յաթոռ սրբոյն Գրիգորի երանելին Մաշտոց, ելեալ ի կղզոյն Գեղարքունի լճէն, զՅօհաննու Կարապետին զվարուցն բերեալ զօրինակ. – 376.

ՅԱՋՈՐԴԵԼ – կեանք ցաւագինք քան թէ առողջութիւն ընդդիմակ մահու յաջորդին: - 384.

ՅԱՌԱՋ - բայց միայն զազգին շարս ըստ գիւտի աշխատութեանն բաւական համարեցաք յառաջ վարել մինչ ի թագաւորել Տրդատայ – 94. Բայց որդիքն Դերանկին, Աշոտ և Գագիկ և Գուրգէն, զըստ մարմնոյ /358/ աճմանն չափ առոգ և բարձրաբերձ ձգմամբ յառաջ տանէին. – 360. Եւ մեք այժմ զկարգն յառաջ վարեսցուք. Կիւրոս. Վարգէն. Վահան. Շամբիթ. Ջաջ. Ջաջուռ: - 74. Եւ մեք զկարգ պատմութեանցս մասնաւորաբար և համառօտապէս յառաջ վարեսցուք – 78. և մեք զպատմողականն համառօտաբար յառաջ վարեսցուք հարկաւորութիւն: - 302. և նախ յառաջ Սափին կարի յոյժ սիրեցեալն իւր, զատակչական դեղն արբեալ, անբուժելի կեղով վառեալ յոսկր և ի մարմին՝ և առաջի Աւշնի զրաւ առնոյր ի կենացն: - 376. Եւ նախարարութիւնս յօրինէ, յանուն և ի բարձ և ի գահ յառաջ մատուցեալ: - 72. և նոքա կային անշարժ, և ոչ ել /284/ այր քան զընկեր յառաջ. – 286. Եւ քանզի էին բանակեալ ի խառնուրդս Երասխայ և Մաւրին մեծի՝ պատահի յառաջ Շաւասպ Արծրունի – 126. զի զկապեալսն յառաջ մատուսցեն ի հանդէս հարցափորձի քննութեան: - 240. զկարգին յառաջ վարել զպահանջումն, թերևս արդեօք գործակցօք յանդգնեցայց վարել առ ողբերգակս: - 352. Զկնի այսորիկ յառաջ խաղացեալ Ահմաթ և որ ընդ նմա կայսկազենիցն գունդք, երթեալ մտանել ի քաղաքն Դուին, թերևս կարասցէ ի կատարումն՝ զոր ինչ խորհեցան՝ հասուցանել զչարիսն: - 344. Զոր յառաջ մատուցեալ ասացից ըստ կարգի, թէպէտ և ոչ խնդամիտ յօժարութեամբ՝ սակայն ակամայ և ի հարկէ ճառագրեցից զբացումն դրան աստուածասաստ բարկութեան ի վերայ մեր – 196. զոր ճ ամոյ յառաջ հանեալ էր բռնակալութիւնն Տաճկաց ի Վասպուրական պետութենէ: - 332. զոր յառաջ խաղացուցանելով զբանն՝ ցուցից յիւրում կարգի – 182. զորոյ նախնեացն ջան և վաստակ յուշ արարեալ թագաւորին՝ Համամայ յառաջ մատուցեալ, ի գահ և ի բարձ հայրենեացն ձգել զնա՝ ժառանգեցուցանէ զերկիրն Աղբագ, որպէս Սահակայ նոյնպէս և Համամայ: - 90. իսկ զՆախճաւան քաղաք և զԳողթն գաւառ հանեալ էր ի Վասպուրականէ բազում ժամանակօք յառաջ, ՄԺԱ ամօք, յամի այրման եկեղեցւոյն Գրիգորի և վտանգաւոր մահու զօրացն Հայոց: - 390. իսկ թագաւորն Մարկիանոս ընկալաւ զնոսա սիրով ի խաղաղութեան, մեծաշուք պատուով ի բարձ և ի պատիւ յառաջ աճեալ, իբրև զքաջամարտիկ ախոյեանս - 132. իսկ խարդախն ի նոցանէ ստիպեալ նախաժաման եկն յառաջ: - 46. ՄԾԹ ամօք յառաջ զսորայս բացայայտեալ զցոյցս յայտնութեանն, յամս Ներսեսի երրորդի Հայոց կաթողիկոսի և Վարդանայ Ռշտունեաց պատրկի և յամի ունելութեանն Տաճկաց զհայկական աշխարհս: - 394. յառաջ խաղացուցից զբանսն,

արագաքայլ արշաւանօք անցեալ գնացից ընդ շարագրածս անցնիւր պատմագրաց, զազգաբանութիւնն միայն ոճով դրոշմեցից ի շարի աստ – 74. յերկրորդն հարկ է մեզ զոճն կանոնել, որ յետ Նոյի և անդր ազգացն բաժանմունք յառաջ խաղան, ըստ ցեղից ցեղից ի կարգ անկեալ աշխարհաբաժին ցեղակարգութեամբ. – 12. Նոյն գունակ և զՂուկա ազգաբանութիւնն գտցես շարածեալ ի վերջէ յառաջ, և ասէր որպէս կարծէր զՅիսուսէ՝ ի Յովսէփայ ի Յակովբայ ի Հեղեայ, և ապա մի ըստ միոջէքն: -16. որպէս Պօղոսի հաճոյ թուի ասել, թէ ,,զորս յառաջն ճանաչէր՝ յառաջագոյն հրաւիրեաց կերպարանակից լինել պատկերի որդւոյ իւրոյ,,: - 300. Ցայս վայր զայս գրեալ Աղէքսանդրի՝ Մակեդոնացւոյ, ի Սենեքերիմայ յառաջ մինչն ի Պտղոմէոս եգիպտացի, զոր և նոքա Պտղոմեանքն կոչէին. – 74. Քանզի ասեն սկիզբն աստուածոց՝ զհին ոմն Բելոս, հայր Դիայ, որ կոչի հայերէն Արամազդ՝ ՄԺԵ բիւր ամաց աւուրս ունել և ևս յառաջ. – 36. Նախ յառաջ ախորժական թուէր Գագկայ անուանել զեկեղեցին փրկչական անուանակոչութեամբն մակաձայնել ոչ ուղղակի առ հաւատն մատուցեալ – 394.

ՅԱՌԱՋԱԲԵՐԵԱԼ - Բայց երանելի հայրապետն Տէր Գէորգ սաստկագոյն քան զտիեզերական կործանմանն առ Նոյիւ բերելով զտրտմութեանն թախիծս, հանդերձ եպիսկոպոսիւն Գրիգորիւ՝ զաբրահամեանն վաղնջուց աղաչանսն ի կործանմանն Սոդովմայ յառաջաբերեալ մարդասիրին Աստուծոյ. – 358. և փութացաւ գրեաց առ Սափի որ ի Վանտոսպ նստեալ և ճոխանայր Վասպուրական տէրութեամբն. որ առանց յապաղանաց զփոյթն յառաջաբերեալ՝ գնաց եհաս առ Աւշին ի Մարակայ քաղաք: - 374.

ՅԱՌԱՋԱԲԵՐԵԼ - Եւ ելեալ իշխանաց իշխանն, որ բարձրագոյն և հանճարեղագոյնն էր քան զբնաւ Հայաստանեայցս և զընդհանուր կացեալս ի ներքոյ երկնից՝ եկն առ նա մեծաշուք պատուաւորութեամբ, և պարգևս և պատիւս ոչ սակաւս նմա յառաջաբերեաց. – 344.

ՅԱՌԱՋԱԳԱՀ - Եւ յանդուգն դիմեցուածովն ի վեր քան զզարմանս՝ այն ինչ ի քթթել ական դարձուցին / 328/ զխրոսական, և զռազմն ղաշիկ քակեցին և զյառաջագահ ախոյեանսն փայլակնահար արարեալ դիաթաւալ կացուցին – 330.

ՅԱՌԱՋԱԳՈՅՆ - Արդ որպէս յառաջագոյն ասացաք՝ սակս կարևոր յուզմանցն միապետեալ ի շարս կանոնաց, միայն յայտարարութիւնս առնել զազգացն Արծրունեաց – 96. Բայց արդ որպէս յառաջագոյն հատուցի զարտաքոյ պարսաւանաց զիս ներքոյ գրել, վասն ոչ ոճով զսորայս կարգել դնել ի շարի աստ զշարագրածս, վասն ոչ բաւելոյ զանչափութիւնն ի մի վայր գումարել յանմասնաւորաբար նշանակութեամբ – 308. գնաց և Վահան զհետ նախարարացն առ Վարդան յառաջագոյն, տալ նմա զվերակացութիւն Հայոց. – 128. Եւ զրոյցք ժամանակաց սոցա յայլոց գրեալ յառաջագոյն, աւելորդ համարեցաք երկրորդել: - 168. և զքեզ կորակնեալ ամօթալից ի պարտութիւն մատնիցին, որպէս զյառաջագոյն եկեալ հազարապետն արքունուստ, զի ոչ կարաց կալ ընդդէմ նոցա, և ոչ Ճ այր առ Ժ զօրացն Հայոց,,: - 214. Եւ էր կացեալ եպիսկոպոսապետ Հայոց Զաւէն, զոր յառաջագոյն ասացաք, յետ չորրորդ ամի Շահակայ: - 110. Եւ էր յղեալ յառաջագոյն զԱշոտ որդի իւր ընդ առաջ նորա, անդստին յելանելն նորա յերեսաց արքայի – 270. Եւ խոյակապ և անուանի եղեալ քան որ յառաջագոյն քան զնա էին կացեալ իշխանք ընդհանուր Հայաստանեայցս, որ յարևելս և ի կողմանս հիւսիսոյ, մանաւանդ որք ի Վասպուրական աշխարհիս էին կացեալ նախարարք յիշխանական պետութիւնս: - 170. և հրաման ետ հասանել ի վերայ քաղաքին Տփղիք կոչեցեալ. որում յառաջագոյն Փայտակարան անուանէին. – 270. Զայս յառաջագոյն իմացեալ հին պատմագրին՝ յառաջատես զկործանումն նոցա յայտ առնէ. – 148. զոր աւելորդ համարիմ երկրորդել զյառաջագոյն պատմագրաց նշանագրութիւնս: - 102. զոր և ասացաք յառաջագոյն: - 160. զորս եթող Բուխայ տիրել աշխարհին իւրեանց յաղագս յառաջագոյն մտերմութեան հօրն նոցա առ թագաւորն և առ զօրավարն, զի գնաց ըստ կամաց նոցա յամենայն ուժոյ զօրութեան մտաց իւրոց: - 298. ժողովէր և զորս յառաջագոյնն ունէին յինքեանս զազգս զօրօք իւրեանց – 270. Իսկ աբեղայն արիոսեան, զոր յառաջագոյն ասացաք վարդապետ Մահմէտի, տեսեալ զյաջողութիւն իրացն՝ յարուցեալ եկն առ Մահմէտ, ցուցանել նմա զգութ

երախտեաց, իբրն յիւրմէ վարդապետէ ուսեալ եհաս այնպիսի իրաց. – 162. Իսկ յառաջագոյն և նա գիտէր ի համբաւուց, և յօժարագոյնս եղև ընդունել զնոսա. 366. մանաւանդ յառաջագոյն պատրաստեալ պատսպարեաց թղթովք և պատարագօք առ թագաւորն և առ զօրավարն գնալ ըստ հրամանաց նոցա, և ոչ ինչ արտաքոյ կամաց նոցա խորհել կամ գործել ինչ: - 270. մանաւանդ զի յառաջագոյն /308/քան զմեզ այլոց ոմանց բանակարգեալ գրեալ հաւաքեալ է ի մի շար: - 310. յորում տեղւոջ յառաջագոյն ապարանք պարսպաւորք եղեալ էր Վարդ պատրկի Ռշտունւոյ հայկազնոյ – 394. Շինեաց և ի վերայ Ամրական քարանձաւին յելս և ի մուտս կոյս տունս խրախիցս ոսկեզօծս պատեշգամեալ, յաւելլով ի յառաջագոյն ի հօրէ նորա Դերանկէն շինեալ: - 390. որ յառաջագոյն՝ հատուածեալք ի կողմանս Դամասկոսի և Նինուէի – 60. որպէս Պօղոսի հաճոյ թուի ասել, թէ ,,զորս յառաջն ճանաչէր՝ յառաջագոյն հրաւիրեաց կերպարանակից լինել պատկերի որդւոյ իւրոյ,,: - 300. Ցոյցք ժամանակացս այսոցիկ, ըստ որում յառաջագոյն ասացաք, որ յաւուրց անտի Բէլայ մինչև ի Նինոս՝ երևելիք ինչ և նշանաւորք ի /42/ մատենիցն առաջնոցն ոչ երևի, թերևս ի բազում խափանմանց: - 44. քանզի էին հնազանդեալք յառաջագոյն ընդ թագաւորութեամբն Յունաց – 142. Քանզի էր և տեղին այն յառաջագոյն տեղի մեհենից Վահեւվահանի: - 334. քանզի յառաջագոյն տուեալ էր զնոսա ի ծառայութիւն քեռ իւրոյ Տիգրանուհեայ կնոջ Աշղահակայ, յասացեալ տեղիս բնակեցուցանելով: - 64. որպէս ասացաք յառաջագոյն – 360.

ՅԱՌԱՋ ԱԾԵԼ - կէսքն զԳուրգէն յառաջ աձեն ի պատիւ իշխանութեանն և այլք զԱպուջափր, ոմանք զՎասակ. – 298.

ՅԱՌԱՋԱԶԳՈՒԹԻՒՆ - Իսկ թագաւորն գրէ առ զօրավարն թերևս կարասցէ հաւանեցուցանել զԳուրգէն՝ երթալ ի թագաւորական քաղաքն առ կայսր, և մեծաց պարգևաց և պատուի և գահու յառաջաձգութեամբ ընկալցի պարգև ի թագաւորէն: - 302.

ՅԱՌԱՋԱՆԱԼ - Անդանօր քաջն մեր Աշոտ զիւանդութիւնն կեղծաւորեալ ի տեղւոջ օթոցին անկեալ դնէր, մինչ ակն ունէին յառաջանալ ի գործ պատերազմին: - 328. Բայց Աշոտ թէպէտ և նուազագոյն զօրու ընդ իւր լինելով, ոչ թիկն ածեալ վերջացաւ առ պատերազմն յառաջանալ: - 364. Եւ այսոսիկ Ահմաթայ յինքն առեալ արկանէր ի կամս նս յառաջանալ – 366. և առեալ զյաղթութեանն քաջանունութիւն, առաւել զհանճարեղութեանն խոհեմութիւն՝ յառաջանայր ի գահ, ի բարձ և ի պարգև - 72. Եւ ելեալ յիւրաքանչիւր տեղեաց մի քան զմի յառաջանալ ի կոչումն Բուխայի, և ժողովեցան ի մի վայրի և եկին կացին առաջի զօրավարին Տաճկաց: - 296. և զպատճառսն ստուգեալ, գրէ ի ձեռն Վահանայ ումեմն ի տոհմէն Ամատունեաց՝ դառնալ գալ բնակել անկասկած կենօք, ի բարձ և ի պատիւ իւրաքանչիւր յառաջանալ: - 98. և նախ քան զմտացն յօժարագոյն առ հանդէսսն յառաջանալ՝ զմարմնոյն պնդութիւն անհանգիստ առ ճակատամարտսն յարատևել: - 308. զի Յամանիկն թուղթս և դեսպանս մի զմիոյ կնի առնելով առ իշխանս աշխարհիս՝ զինքն յառաջանալ ի վերակացութիւն Հայոց – 340. զշփոթեալ և զվրդովեալ կարգս աշխարհիս յօրինել առ հանդարտութիւն և խաղաղութիւն յառաջանալ – 388. Իսկ զՎահագն Հայկազնեայ … կացուցանեն ի դրան արքունի, յառաջանալ ի գործ պատերազմին մեծաւ աշխատութեամբ՝ կամ մեռանել ի սրոյ թշնամեաց դիպելոց, կամ յաղթել քաջասրտութեամբ: - 70. Իսկ նախարարքն Հայոց ի սադրելոյ Վաղէսի գրգռեալ ի մարտ ընդ Արշակայ ի պատերազմ յառաջանան – 100. Յայսմ վայրի ոչ մտադիւր ախորժակօք գրեմ զճառս պատմութեանս, որ տրտմականքն, քան թէ ուրախականքն յառաջանան տիրել ինձ: - 384. յորոց աճմամբ յառաջանալ կարգն և գայ հասանէ ի Սենեքերիմ արքայ, առ Եզեկիայիւ Երբայեցւոցն առաջնորդաւ և առ մերովն Հարամայիւ: - 14. Նոյնժամայն դարձուցեալ զերասանակ երիվարին ի պատերազմ յառաջանալ, և անդ բազում արիութիւն նահատակութեան ցուցեալ, սակայն ոչինչ օգուտ բերեալ: - 368 ոչ յառաջանայր ի բարձր նախագահս ճոխանալ երևելեօքս և /*նստէր* / լքանելեօքս – 94. Որ անսայթաք հաւատով յառաջացաւ առ աւարտումն պատերազմին փութացեալ, և ելեալ

յամրական տեղւոյն սակաւաձեռն զօրականաւն, որ պահէին զպահպանութիւն Շամիրամ բերդին – 400. որ յետ ՋԸ ամի Սենեքերիմ յառաջանայ ի գահ հայրենի իւրոյ թագաւորութեանն մեծաւ զօրութեամբ - 16.

ՅԱՌԱՋԱՏԵԼ - գլորումն, քան թէ կանգնումն յառաջատեն – 384.

ՅԱՌԱՋԱՏԵՍ - Զայս յառաջագոյն իմացեալ հին պատմագրին՝ յառաջատես զկործանումն նոցա յայտ առնէ. – 148.

ՅԱՌԱՋԱՏԵՍԵԼ - Զոր Փիլոն Աղէքսանդրացի փիլիսոփոս և վարդապետ հնոյն՝ Զրարբի ասէ, թերևս զսննդականութեան և զաճողական բազմամարդութեանն պատճառ նշանակեալ յառաջատեսէ հայրն. – 24.

ՅԱՌԱՋԱՁՈՒՑԵԱԼ - և ի գինարբուսն ի տեղի մատռուակութեան յառաջացուցեալ՝ ի գահ նախարարութեան ձգեալ կացուցանէ – 64.

ՅԱՌԱՋԵԱԼ - Եւ յառաջեալ առաջոյ զօրուն Կիւրոսի՝ հարդարեն զգործ պատերազմին: - 64.

ՅԱՌԱՋ ԽԱՂԱԼ - Եւ ամիրայն Յիսէ խաղացեալ բազմաձեռն զօրուն՝ յառաջ խաղայ ընդ Աքաղայու/ ճիշտը՝Աքաղաղու/ կատար ասացեալ բլուրն: - 334.

ՅԱՌԱՋ ԽԱՂԱՑԵԱԼ - յորում և ոմն հաւատարիմ Յիսէի Սէմ անուն յառաջ խաղացեալ՝ պատահէ իշխանին, ընդ Վահանայ խորհրդակցեալ խորհել զխաղաղութիւն և զմարտն գրգռեալ ցածուցանել և զվառեալ պատերազմն շիջուցանել. – 334.

ՅԱՌԱՋՆՈՒՄՆ - Զի յառաջնումն ոչ ինչ գոյր հոգ ինչ զբաղմանց, և ոչ մի ինչ ըստ աշխարհաշէն /90/ խնամակալութեանց, կամ պատերազմասէր աշխատութեանց – 92.

ՅԱՌԱՋ ՔԱՆ - այլ այսոքիկ փոյթք յօժարութեան առ ի յայլոց ասացելոց նախագունից տեղեկութիւն, և ոչ ինքեամբ և կամ նովաւ գտանել զինարս գիւտի գրոց, թէպէտ և յառաջ քան զնա, այլ ոչ թէ և քան զԲաբելացւոցն իրս – 18. որ զծայրագոյն շնորհացն Աստուծոյ առեալ պարգևս՝ կենդանւոյն ի կարգս անմահիցն փոխանորդեաց վերագրիլ, որ և յառաջ քան զփոխիլն ծանոյց զհամաջինջ բարկութիւն Աստուծոյ խոտորեալ ազգին և որդւոցն անհնազանդից – 26. այն որ յստակագոյնս գիտէ և տեսանէ զամենայն, յառաջ քան զլինել իւրեանց. – 28. Արդ Աշոտի կեցեալ ամս ԺԹ, տևեալ իշխանական ճոխութեանն ԺԶ ամ յառաջ քան զգերութիւնն Հայոց, և Ե ամ ի գերութեանն արարեալ - 336. Եւ եղև յետ մեծ պատերազմին, որ յառաջ քան զզրուցացդ գրելոյ ելին, ի գլուխս Մանազաւեան նահանգին և Յուշոյ դաշտին, և զխռովարարս քաղաքացն ի մի վայր գումարելոցն, որք և յունայն ասպատակէին աշխարհ – 398. և մանաւանդ զի հարկ փութոյ եղև մեզ գիտել զպայազատութիւնս երանաց տիրեցելոց մեր աշխարհի և որ յառաջ քան զնոսա թագաւորք Ասորեստանեայց, որդի /34/ ի հօրէ առեալ մինչև ի Սենեքարիմ արքայ, որ առ Եզեկիայիւ Երուսաղէմի արքայիւ եղեալ ազգապետ տանս Արծրունի: - 36. և մի՛ այլում ումեք փոյթ առնիջիք յառաջ քան զնա ըմբռնել: - 198. Զոր բան և վասն օձին սքանչելապէս ուսուցանէ Փիլոն Աղէքսանդրացի՝ յառաջ քան զդրժանացն դիպուածս՝ յոլովութիւն իմաստից ունել ամենայն շնչականաց. – 22. Որ և այլոց կարող տուիչ լինել ժամանակաց, որպէս և արանցն որ յառաջ քան զջրհեղեղն քառասուն ևս աւելի բիւրս ամաց և դարս փոխադրական այլաձևս և խժականս, շարս և ներս և սոսս - 38. որպէս ցուցանեն յիշատակարանքն որք յառաջ քան զմեզ հոգացան, զոր ինձ աւելորդ թուի երկրորդել: - 324. սա յառաջ քան զըմբռնելն նոցա ել գնաց իւրովք կամօք ի Սամառայ – 248. Քանզի սոքա յառաջ քան զհարս իւրեանց ասին վախճանեալ. – 40.

ՅԱՌԱԻՕՏԻՆՍ - Դարձեալ վերակնեալ յառաւօտինս կոյս խաղացեալ ի Ճուաշռոտ ի Գետս աւան՝ շինէ անդ զվայելչական տեղի խրախից – 392.

ՅԱՌՆԵԼ - ,,արիք երթայք առ զօրավարն, տեսէք հաւաստի, և ի վերայ հասեալ գիտասցուք, թէ ի՞ւ իւիք կարասցուք հաճել զմիտս նորա ի խաղաղութիւն,,: - 214. Եւ Ալի էր այր քաջ. ասէ ցնա, արի՛ ելցուք, քանզի են և ընդ մեզ արք բազումք, թերևս լիցի ելք իրացդ պիտանութեամբ: - 160. և քեզ եթէ հաճոյ թուիցի ապրեցուցանել զքեզ և զզօրս քո՝ արի ել աստի և գնա ի սահմանաց իմոց: - 278. Բայց արդ զամենայն յանցանս քո և զվնաս զոր արարեր թողում քեզ. արի առ զկին քո և զորդիս և եկ այսր. – 146.

ՅԱՏԱԿԵԱԼ - Եւ քանդեն աւերեն զմեհեանն և յատակեալ զտեղին՝ շինեն նորին քարամբք զմեծ եկեղեցին զսուրբ Գրիգորն ի Բլուր տեղւոջն – 126.

ՅԱՏԱԿԵԼ - զսեղանս խորհրդականս փրկագործութեանն յատակել, հիմն ի վեր /գրքում՝ վերայ/ տապալել զաւազանն մաքրափայլ լուսաւորութեանն Հոգւոյն սրբոյ - 124.

ՅԱՐԱԿՑԵԼ - և զինքն համեմատ Փրկչին ասաց լինել և ուղեկից ճանապարհի նորա, յասելն Եսայեայ մարգարէի, ,,հեծեալ մի իշոյ, և հեծեալ մի ուղտու,,՝ զայս ամենայն յինքն յարակցեր: - 164.

ՅԱՐԱՏԵԻԵԼ - և նախ քան զմտացն յօժարագոյն առ հանդէսսն յառաջանալ՝ զմարմնոյն պնդութիւն անհանգիստ առ ճակատամարտսն յարատևել: - 308.

ՅԱՐԴ - Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ ... դու եղէգն՝ և մեք հուր դիւրաճախ, դու յարդ՝ և մեք հողմք դիւրափուչ – 280. որպէս յարդ ի հողմոյ վարեալ, կամ ծուխ վատնեալ ի մրրկէ՝ այնպէս կորեան գնացին յերեսաց զօրացն Աղուանից: - 286.

ՅԱՐԴԱՐԵԱԼ - զոր ընթերցասէրն Պտղոմէոս գրեալ և յարդարեալ ստուգաբանութեամբ, դնեն զգուշութեամբ ի դիւանապահ տունս գանձուց մինչև ի Կղէոպատրա կին, որպէս վերագոյնն գրեցաք: - 74.

ՅԱՐԴԱՐԵԼ - և բարձակից լինել մեծամեծացն արքայի ի գլխաւոր բազմականի անդ, յորժամ ատեանն արքունական յարդարիցի: - 204. Եւ ի բազում յուզիցն և ի խնդրոցն և զօրաժողովն լինելոյ և պատերազմ ընդդէմ վառելոյ և զձև ամրական մաքառմանցն յարդարելոյ և բռնալիր ուժեղագոյն մեքենային բախմանց քարձգութեանցն, զոր և ընդունայն աշխատութեամբ վարանեալ, անըստնանելի /հավանաբար՝ անստանալի/ մնալով ամրոցին՝դառնայ յիւր իշխանութիւնն: - 326. Իբրև հասին ուր հանդերձեալն էին՝ և երկոցունց զօրքն անհուն բազմութեամբ յանդիման եղեն միմեանց, և ճակատ առ ճակատ զգործս պատերազմին յարդարէին – 328. Յութերորդ ամի գերութեանն դառնայ Գուրգէն եղբայր Աշոտի միապետել զիշխանութիւն տէրութեանն և յարդարել կարգել յօրինել զկարգս /314/ շփոթեալ աւերեալ երկրիս: - 314. Նմանապէս, կամ թէ ևս հրաշափառագոյն զյաղթութեան մարտսն յօրինեալ յարդարեաց զպարտութիւն ի վերայ ազգին Իսմայէլի մեծ զօրավարն Գուրգէն, և իսպառ կանգնեաց զնշանակ յաղթութեան ամենևին ամենայն ուրեք ընդ ամենայն տեղիս. – 312. որ եկեալ ոչ կարգաւորաբար աշխարհախնամ հոգածութեամբ յարդարէր զկարգս աշխարհիս. – 114.

ՅԱՐԴԱՐԻՉ - Եւ գունդն երրորդ ի ձեռս իշխանին, որ և յարդարիչ պատերազմին: - 178.

ՅԱՐԴԱՐՈՒՄՆ - որոց Շերեփայ որդիք անուանէին, ի յԱկէացի տոհմէ, քաջամարտիկք և հմուտք պատերազմողական յարդարմանց – 362.

ՅԱՐԵԱԼ - Դարձեալ ի նոյն յարեալ՝ և այլ հոգաբարձութեան աշխարհի խնամ տանէր, ի մեղադրանս մատուցեալ մարգարէիւն հանդերձ սպառնալեօք – 182.

ՅԱՐԵԼՈՒԹԻՒՆ - Ընդ նոյն ժամանակս յղէ թագաւորն զոմն ի յաւագ նախարարացն վերակացու Հայոց և հաւատարիմ ի վերայ հարկաց արքունի Ապուսէթ անուամբ, ըստ տաճկական լեզուին, յարելութեամբ եբրայական դպրութեանն: - 170.

ՅԱՐԵՑՈՒՑԱՆԵԼ -Զսա տեսեալ Մահմէտի՝ /162/ կոչեաց և յարեցոյց առ ինքն, հրամայեալ նմա գրել գիրս օրինաց ազգին իւրոյ, ձեռամբ Աբութուռաբայ իսմայէլացւոյ. քանզի ինքն ոչ գիտէր գիր և ոչ դպրութիւն: - 164.

ՅԱՐԷԴ - Եւ են ի թուել մինչ ցայս վայր այսոքիկ. Ադամ, Սէթ, Ենովս, Կայիանան, Մաղաղայէլ, Յարէդ, Ենովք, Մաթուսաղայ, Ղամէք, Նոյ, Քամ, Քուշ, Նեբրովթ որս և Բէլ: - 36. Մաղաղիէլ լեալ ամաց ՃԿԵ-ից, ծնանի զՅարէդ: - 26. Յարէդ լեալ ամաց ՃԿԲ ծնանի զՅենովք – 26.

ՅԱՐԻԼ - առ այսուիկ և ի պաշտօնս դից յարեցան – 40. Բայց երիցս երանելի ոմն երիտասարդ հասակաւ, ինքն տաճիկ և ազգաւ պարսիկ՝ ելեալ զհետ սիրոյն Քրիստոսի հաւատոցն եկն յարեցաւ ի Պատրիկն Անձևացի – 222.

ՅԱՐՁԱԿԵԱԼ - Ելեալ խրոխտ և դառնաշունչ փոնկալով մոմռեալ յանձնիւր գազանեղեն զայրացմամբ յարձակեալ յեղակարծում եկն եմուտ ի քաղաքն Շամիրամայ ի Վանտոսպ: - 372. և յանկարծակի ի թիկանց կողմանէ յարձակեալ ի վերայ նորա արանց՝ հարեալ սատակեցին զնա: - 154. և իբրև զքաջ հովիւն դրուատեալ ի փրկչէն՝ զանձն իւր եդ ի վերայ խաշանց ընդդէմ ապականարար գայլոցն, յարձակեալ յանխնայ դիմեցուածովք, յարիւն և յապաժոյժ, ի սատակումն և ի ծախումն սրոյ մատնեաց բոլորովիմբ զյարձակեալս նեղիչս աշխարհիս. – 312. և իբրև զքաջ հովիւն դրուատեալ ի փրկչէն՝ զանձն իւր եդ ի վերայ խաշանց ընդդէմ ապականարար գայլոցն, յարձակեալ յանխնայ դիմեցուածովք, յարիւն և յապաժոյժ, ի սատակումն և ի ծախումն սրոյ մատնեաց բոլորովիմբ զյարձակեալս նեղիչս աշխարհիս. – 312. և յարձակեալ բազում անգամ ի վերայ յունական զօրուն որք ընդդէմ զօրաց քոց պատերազմէին՝ և անդ ոչ սակաւ հեղմունս արեանց արարեալ փոխանակ զօրաց քոց ի զօրացն Յունաց. – 304. Եւ յարձակեալ քաջութեամբ և արիական ձայնարկութեամբ՝ դիմէր ի վերայ Եւ յարձակեալ քաջութեամբ և արիական ձայնարկութեամբ՝ դիմէր ի վերայ թշնամեացն. – 178. Եւ նոյնժամայն սուսերամերկք խուռն նիզակօքն ի վերայ յարձակեալ իբրև զգազանս արիւնարբուս մարդախանձս՝ սրախողխող արարեալ սպանին զնա – 352. Զի թէպէտ և Գուրգէն մեծաւ զօրութեամբ ունէր զդէմ յարձակելոցն ի վերայ, որոց զիշխանականն ճեպէին հասանել գահ, կամ որ արտաքին տաճկական պատերազմունքն բռնաբար ի ներքս դիմէին՝ սակայն ոչ յապահովանայր դեռ երկիրն: - 316. Յայնժամ բարկացեալ բռնաւորն իբրև գազան մի կատաղեալ, յարձակեալ ի վերայ գառանց գէշ արկանել զնոսա՝ հրամայեաց պնդել զնոսա ի ցիցս կապեալ ոտիւք և ձեռօք. – 292.

ՅԱՐՁԱԿԵԼ - և ահեղ որոտումն և ահեղ թնդիւնք և բախմունք խուռն յարձակելոյ իբրև յամպոյ ճայթիւնք կարկտաբերք հրձգութեանց կերպաձգէին: - 328. Եւ առ յոյժ յիմարութեանն հարեալ ցանկութեամբ, խլրդենի դիմօք, իբրև զգազան մի կատաղեալ՝ սկսաւ յարձակել ի վերայ աշխարհիս Հայոց. – 170.

ՅԱՐՁԱԿԻԼ - գոչեաց առիւծաբար, յարձակեցաւ ի վերայ ընտիր այրուձիոյն, և զաջ թևն բեկեալ՝ զձախոյ կողմամբն արկանէր -174. Եւ առ չժուժեալ այնպիսի վտանգաւոր նեղութեանն, արիաբար հասեալ ի կիրճս ձորոյն և մերկացեալ զսուսերն՝ յարձակեցան ի վերայ երիվարացն – 220. և գունդ անհաւատից դառնացեալ ոգւով ի վերայ կանանց և որդւոց իւրեանց ազգականաց՝ յարձակեցան ի վերայ նոցա ուժգին սաստկութեամբ և սուր ի գործ արարեալ յանխնայ կոտորեցին. – 402. մինչ նոքա գունդ առ գունդ ընդդէմ միմեանց ճակատեալ կազմէին զռազմն, և փողքն գոչէին և դրօշքն տարածանէին և նշանքն փողփողէին, վահանաւորքն և նիզակաւորքն գոչէին, այրուձին այսր անդր վազս առնէին և ախոյեանքն յարձակէին, կապարճակիրքն աղեղանցն յուրային: - 174. յայնժամ ահագինս որոտալով ճայթիցէ ի վերայ քո երկինք, և լսիցէ հնչիւն և բոմբիւն և դղրդիւն յանդնդոց, ձայն որոտալոյ սմբակաց բազում ամբոխից երիվարաց և աղաղակ բազում սպառազինաց յարձակեսցին ի վերայ քո. - 148.

ՅԱՐՁԱԿՈՒՄՆ - Այլ հինիցն ասպատակքն, սովոյն բռնութիւն, գերիվարացն տառապանք, գազանաց յարձակմունքն, ներքին և արտաքին վրդովմունքն հոլանի առնէին զաշխարհս: - 316. Այլ ներքին և արտաքին յարձակմունքն ոչ կարէին ի ներքս դիմել մարտնչել ընդ անյաղթ զօրութեան զօրացելոյն ի Քրիստոսէ: - 308. Այս լուր քաջութեան և քաջախորհուրդ զպատերազմացն մղելոյ զյարձակմունս եհաս առ զօրագլուխն Բուխայ. – 308. և բազում և ազգի ազգի հոգաբարձութեամբ տուեալ օգնականութիւնս Հայոց աշխարհիս, շինելով քաղաք Թէոդուպօլիս ի Կարին գաւառի, և զօրս կողմնակալս ի պահեստ՝ ընդդէմ կալ պարսկական յարձակմանցն: - 114. Եւ դիմեցին խուռն յանդուգն յարձակմամբ և բախեցին զգունդն և պատառեցին զռազմն և դարձուցին զայլազգիսն. - 232. Եւ խուռն յարձակմամբ դիմեցին ի վերայ իւրեանց. – 282. և միախուռն յանդուգն յարձակմամբ դիմեցին ի վերայ այլազգեացն, և ի դիմի հարեալ միմեանց՝ այր զախոյեան իւր յերկիր կործանէր: - 174. և վառեալ ի զէն և յասպազէն՝ արձանացան իբրև զմի այր՝ և

յանդուգն դիմացուածով խուռն յարձակմամբ հարեալ ի դիմի, ուր քաջքն այլազգեացն ճակատէին ընդ աջաթև /380/ կողմն. և պատառեցին զգունդն, և պարտեցին զախոյեանսն. – 382. Նոքա վազս առեալ ճեպով խուռն յարձակմամբ սպառազինեալ այրուձիոց. – 352. Եւ առ յոյժ յանդուգն յարձակմանն բազում այն լինէր, զոր ձիովքն ընթադրեալ դիաթաւալ կացուցանէին, քան զոր սրովն սատակէին: - 174.

ՅԱՐՄԱՐԱԲԱՐ - մերժել հեռանալ … և որ այլ քաղցրագոյն վայելք ընդ երկնաւս ի վերայ երկրի, պայծառ գեղ արեգական և լուսնի, հանդերձ աստեղացն ճոխագործութեամբքն ընդ տարերբ երկնի յեղյեղլով, ծովու և այլոց ցամաքայնոց, և ջրայնոցն բարեփառ հոլովմանցն հրճուանաց, և որ ինչ ընդ այլք ընդ դոքօք պատկանին յարմաբաբար տնտեսութիւնք առ սկզբնատիպն պատկերակերպութիւն: - 386.

ՅԱՐՄԱՐԱԿԱՆ - և ետ բերել նմա ըստ օրինի գլխապետութեան սուսեր իշխանական ընդ մէջ արկեալ և գօտի արիական շրջապատեալ զմիջաւ, քուքք խիզախողք և երիվար բարձրավիզ, ոտնատորոփ, խրոխտալիր, յարմարական առ ընթացս պատերազմականս: - 308. Քանզի ոչ յարմարական՝ բարւոյն և չարին ի միասին առկայանալ, և ոչ լուսոյն ընդ խաւարի, և կամ զի առողջութեանն ընդ հիւանդութեան. – 258.

ՅԱՐՄԱՐԵԼ/ԻԼ/ - որք ոչ ըստ օրինի եկեղեցականաց կրօնից զվարսն յարմարէին, այլ ընդ մարզպանին Մշկանայ լծակցեալ հոգալ զաշխարհիս: - 118. զի մի /68/ վատութիւն քան զքաջութիւն ճոխասցի, որ կանանցաբարոյիցն քաջ յարմարի, թէպէտ և յարիւն և յապաժոյժ զզօրսն կենացն առնուցուն,,: - 70.

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ - Իսկ ի յահեակ կոյս սեղանոյն շինեաց եկեղեցի ի յիշատակ յարութեանն Քրիստոսի յեռօրեայ թաղմանէն վերելեկեալ աւարառութեամբ դժոխոցն – 390.

ՅԱՐՈՒՑԱՆԵԼ - Այլ ճշմարտագոյնք են Սողոմօնեանքն, զի ասէ, ,,վա՛յ միումն. յորժամ գլորիցէ, ո՞ յարուցանիցէ զնա,,. և եթէ ,,լաւ են երկուք քան զմի, զի եթէ միովն գլորիցի ոք՝ կանգնեսցի,,: - 354. Եւ դարձեալ՝ եթէ յարոյց ինձ Աստուած զաւակ այլ՝ փոխանակ Հաբէլի զոր սպան Կայէն: - 24. և Դաւիթ ասէ, ,,յոր հաւատացի զնոյն և խօսեցայ,,. և Պօղոս՝ ,,մեք հաւատամք զոր խօսիմքն,,. և դարձեալ Պօղոս՝ ,,եթէ խոստովանեսցիս բերանով քով զտէր Յիսուս, և հաւատասցես ի սրտի քում թէ Աստուած յարոյց … - 258.

ՅԱՐՈՒՑԵԱԼ - ,,յարուցեալ երթիցես դու ինքնին և քեզէն լուիցես ի նմանէ զոր ինչ ախորժիցէ, և բարձցի ի քէն ապստամբութիւնն, զորմէ կարծեն ապստամբ լինել ի թագաւորէն,,: - 214. արդ դու յարուցեալ գնասցես ի մի քաղաքացդ Հայոց, որպէս օրէն է աշխարհակալաց. – 178. Իսկ աբեղայն արիոսեան, զոր յառաջագոյն ասացաք վարդապետ Մահմէտի, տեսեալ զյաջողութիւն իրացն՝ յարուցեալ եկն առ Մահմէտ, ցուցանել նմա զգութ երախտեաց, իբրև յիւրմէ վարդապետէ ուսեալ եհաս այնպիսի իրաց. – 162. ճաշակեալ սակաւ ինչ հաց և գինի գոհացաւ, և առ ընտանիս իւր դարձեալ թախանձագին՝ յարուցեալ էջ ի յամրոցացն – 216.

ՅԱՐՏԱՍՈՒՍ ԵՂԵԱԼ - և ամենեքեան միաբան յարտասուս եղեալ լային. – 228.

ՅԱՐՔՈՒՆՈՒՍՏ - ,,Ելեր դու յաշխարհս Հայոց հրամանաւ արքունի՝ առնուլ զհարկս արքունի. մի՞թէ /176/ և հրաման ունիս յարքունուստ, գերել գերփել յաւեր դարձուցանել զաշխարհս մեր: - 178. ,,ես եկի խաղաղութեամբ յարքունուստ հրամանէ, և ոչ նման քեզ զապստամբութիւն ի գործ արկեալ. – 330. ,,Ի յարքունուստ ընկալեալ քո զվերակացութիւն աշխարհիս Հայոց – 212. ,,իսկ եթէ եկեսցէ առ իս գիր յարքունուստ, կնքեալ մատանեաւ արքայի. և իցէ գրեալ ի նմա հրաման՝ գալ ինձ առ քեզ կամ երթալ յարքունիսն՝ ոչ ելից արտաքոյ հրամանաց նորա: - 286. և առաքեցին դեսպանս առ արքայ և ինքեանք նստան շուրջ զլերամբն, մինչև փութով եկեսցէ նոցա հրաման ինչ յարքունուստ: - 280. և դու թէ ոստիկան խաղաղութեան էիր եկեալ յարքունուստ՝ զշինութիւն պարգևաբաշխէիր սոցա, և ոչ զաւերս և զխռովութիւն: - 278. Եւ եղև զկնի երից աւուրց անցանելոյ ետուն թուղթ մի տանել առ Գուրգէն, գրեալ Բուխայի լի դառնութեամբ, կնքեալ մատանեաւ արքայի, իբրև այն թէ ի դիմաց արքային և յարքունուստ եկեալ. – 236. Եւ եղև մինչ կային իշխանքն ի միաբանութեան առանց

կարծեաց կասկածանաց ի հպատակութեան ելեալ յարքունուստ հազարապետին / 340 / որդւոյն Հալթի, և զմիաբանական սիրոյն շաղկապ ի միասին յօդեալ պնդեալ անքակ պահէին – 342. և խոստանայր նմա զհազարապետութիւնն Հայոց յարքունուստ հրամանէ հնազանդութեամբ Հայոց: - 366. Եւ մինչ նոքա կային մնային հրաման ինչ ընդունել յարքունուստ՝ /286/ դարձան հրեշտակքն և եկին փութանակի, և բերին թուղթ յարքայէ առ Ապումուսէ՝ գալ ի հնազանդութիւն նոցա և երթալ առ Բուխայ. – 288. Եւ նոյնժամայն եհաս հրաման յարքունուստ՝ մի տաղտկալ և վհատել և մի ի բաց կալ պատերազմել ընդ նմա. մինչև եկեսցէ ակամայ կամօք ի հնազանդութիւն արքայի: - 284. Եւ վասն մնացելոցն որք ի քաղաքին և ի սահմանս նորա՝ էլ հրաման յարքունուստ առնել ի վերայ նոցա ողորմութիւն, շինել զքաղաքն և հաստատել զամենեսին յիւրաքանչիւր կարգ: - 142. Ի դառնալն Ապուսէթի յԱսորիս և Մուսէի հաւատալ զվերակացութիւն հարկաց արքունի, և ընդդէմ եկեալ յարքունուստ հազարապետ ոմն հարկաց, Ծովափի կոչեցեալ ամիրայ Ալայ անուն: - 176. Նոյն ժամայն էլ հրաման յարքունուստ, զի զսուրբն Սողոմոն ի նմին փայտի սպանցեն, նետաձիգ լինել ի նա: - 292.

ՅԱԻԱԿՆԱՅԵՂՅ - պատահեն միմեանց և մեռանի անդ անզգուշաբար ի յաւակնայեղց դիմացուածոյն: - 90.

ՅԱԻԱԿՆԵԱԼ - այլ և առ Աստուած ևս և առ սուրբս նորա յաւակնեալ՝ յերկինս բացեալ զգայռալիր բերանն և որպէս շուն լիրբ պատուհաթափ եղեալ ածէր զլեզուն զերկրաւ: - 100. զի այնու փքացեալ առ հուրն յաւակնեալ զինքն տացէ. – 114.

ՅԱԻԱԿՆՈՒԹԻՒՆ - ,,քաջք քաջաց պատահեալ՝ անմեղադրելիք կան մնան զյաւակնութեամբքն – 68.

ՅԱԻԱՆԱԿ - - Եւ արտաքոյ յետ ճանապարհին իմացաք էշ մատակ, որ ունի յաւանակ – 50. զորոյ կապեցաք անդէն զյաւանակն ի բանակին. – 50.

ՅԱԻԱՐ - զի և զմեծութիւն ընչից, որ ի գանձս իմ՝ ամի ամի յաւար տալով՝ զուարթամիտ սրտիւ ինձ համարէի զյափշտակութիւն տան իմոյ որ ի ձէնջ և առ ձեզ - 216.

ՅԱԻԱՐԻ ԱՌԵԱԼ - պատշաճագոյն զպատերազմին խրոխտական բարձրավզութեամբ վանել զախոյեանսն, և առեալ զբանակն յաւարի, և ընդ սուր հանեալ յոլովս քան թէ սակաւս, հասին ի գոգ տեղի մի ի Մղունիս գեօղ: - 402.

ՅԱԻԱՐԻ ԱՌՆՈՒԼ - գնացին մտին ի գաւառն Ռշտունեաց, և առին յաւարի զտունն Գարեգնի Ռշտունեաց տեառն. – 102. Եւ ասպատակեալ ի Ճուաշ և ի Թոռնաւան գաւառ՝ յաւարի առնուն. – 304. և ընդ այգն ընդ առաւօտն առին յաւարի զբանակն հանդերձ ախիւն և զտունս գանձուցն զորս առ ինքեանց: - 332. և յաւարի առնուին զբանակետղն, դիակապուտ առնէին, ժողովէին աւար բազում, և կուտէին արծաթ և ոսկի յոյժ և զզէնս պատենազարդս, զզարդս և զզէնս արի արանց և զընտիրս երիվարաց և զզարդս նոցա. – 176.

ՅԱԻԵԼԱԴՐԵԼ - առ հօրն յաւելադրելով շինուածս իւր: - 392.

ՅԱԻԵԼԵԱԼ - Բայց յաւելեալ լինի պատճառ ունելոյն զնա զայս օրինակ, եթէ էր փեսայացուցեալ զԴաւիթ զեղբայր կորապաղատին ի քոյր իւր Մարիամ. – 342.

ՅԱԻԵԼՈՒԱԾ - Եւ զի զթիւ եօթներորդիս յաւելուածով ասաց ութս լինել - 26. եօ՞թն արդեօք իցեն մեղանացն պարտիք, եթէ ըստ յաւելուածոյ սաստից իմասցին ասացեալքն Աստուծոյ – 24. Իսկ Մանիթոպ արքայ Խեփտաղաց ևս յաւելուածով զայսոսիկ հաստատէ. – 48.

ՅԱԻԵԼՈՒԻ - զոր մեք ոչ յաւելցուք այժմ յառասպելս նոցա յամել – 32. Ասէ, ,,զի՞նչ է նոր հաւատդ, որ այժմ ի քէն երևի. եթէ այլ ևս յաւելցիս ասել՝ անձին քում դու եղիջիր պարտական,,. – 160. արդ թողոցո զերկրորդ մասն Անձաւացեաց որդւոյ իմոյ Դերանկիդ, և այլ մի յաւելուր ընդ հակառակս ինչ ձեռն ի գործ արկանել - 330. Բայց սպարապետն Սմբատ և տիկինն Վասպուրական Հռիփսիմէ անդէն մնաց, և յաւելան ի մարտիրոսական հոլովսն: - 324. Բայց տիկինն Սոփի կեցեալ յետ մահու Դերանկին զտարի մի և զամիս Ը՝ յաւելաւ առ հարս իւր. – 356. այլ ոչ ևս յաւելին ելանել ի վերայ աշխարհիս ասպատակաւորք հինիցն պարսկայնոցն: - 400. Եւ եղև իբրև արար և կատարեաց

Բուխայ զոր ինչ խորհեալն էր ի վերայ աշխարհիս Հայոց, բարձումն յաշխարհէս մեծամեծացն Հայոց՝ յաւել և զայս ևս – 296. և մի ի վերայ մեծ յանցանացն զոր յանցեար, որպէս լսեմդ զոր ինչ ամբաստանեն զքէն՝ յայդ ևս յաւելուր - 290. և յաւել ծնանել զեղբայրն նորա զՀաբէլ. - 22. և պարզապէս յայտնի առանց կասկածանաց ասի աստուած՝ եկեղեցին և մարմին բանին և ևս յաւելցի /394/ ծիծաղելն. – 396. Եւ սկսան յաւելուլ ի վերայ չարեացն այլ չարիս, զի ընդ միմեանս մարտ և կռիւս դնէին յաղագս իշխանութեանն ցանկութեան, և ճեղքեցան ի միմեանց և զօրս գումարեցին ի զերծելոցն ի սրոյն և ի գերութենէն Բուխայի. – 298. զի սմա և եթ յաւելու ասել, եթէ ծնաւ ըստ կերպարանաց իւրոց, և ըստ պատկերի իւրոյ: - 24. զի ի գնալ Արտաշէսի յայսմ տեղւոջէ՝ ոչ ևս յաւել ձեռն Երուանդայ տագնապել զնա – 88. Իսկ Աւշին դատարկացեալ ի խորհրդոցն զոր խորհեցաւն՝ յաւել զայս օրինակ կատարել զկամս չարագոյնս: - 372. Իսկ Մեհուժան ծանեաւ զինչ պատահելոց էր նմա ի կայսերէ և ի նախարարացն Հայոց, ոչ յաւել դառնալ ի Հայս. – 110. Յաւել և զինչ գրեալն է զվավաշոտ ցանկասիրութեամբ թեւակոխել: -16. Յաւելում պատկանաբար գրել քեզ զարիական նահատակութենէն հանդիսական ժուժկալութեամբ ողջախոհաբար կրթութեամբ զզինուորական երկասիրութեամբն յօժարաբար դեգերել զմարզպանութեանն արդիւնաւորել անուանակոչութիւն: - 398. Եւ յաւել գրգռել ի սիրտս իւր արքայ Խոսրով. զի Տէր խստացուցանէր զսիրտ նորա, զի կործանելոց էր զթագաւորութիւն նորա. – 146. Շինեաց և ի վերայ Ամրական քարանձաւին յելս և ի մուտս կոյս տունս խրախիցս ոսկեզօծս պատեշգամեալ, յաւելով ի յառաջագոյն ի հօրէ նորա Դերանկէն շինեալ: - 390. ՈՐ Ի ՎԵՐԱՅ ՈՒՐԱՑՈՒԹԵԱՆՆ ՋՔՐԻՍՏՈՍ ՅԱՒԵԼ ԵՒ ԶԱՅՍ Ի ԿՈՐՃԱՆՈՒՄՆ ԲԱԶՄԱՑ: ԸՆԴՒՄԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՍԱԿԱՒՈՒՔ: - 254. որ կացեալ իշխան ի վերայ Տարունոյ ամս Է՝ յաւելաւ առ հարս իւր, թողեալ զաւակ իւ.ր Աշոտ անուն: - 342. որ ձգեցաւ մինչև յամս ՄՃԹ և ըստ ոմանց այլ նախկին թագաւորս ասելով՝ յաւելուն ժամանակս ամաց ՄՂԸ ասել: - 60.

ՅԱՒԵՐ ԴԱՐՁՈՒՑԱՆԵԼ - ,,Ելեր դու յաշխարհս Հայոց հրամանաւ արքունի՝ առնուլ զհարկս արքունի. մի՞թէ /176/ և հրաման ունիս յարքունուստ, գերել գերփել յաւեր դարձուցանել զաշխարհս մեր: - 178. եթէ ,,Օրէն է աշխարհակալաց արքունի խնամակալութեամբ գնալ ընդ աշխարհ իբրև առ հնազանդս, և զնեղութիւնս տառապելոց բառնալ և ի դիւր հանել իբրև զխնամարկուս, և ոչ աւազակաբար աւարել, և սրով և գերութեամբ յաւեր դարձուցանել. – 278. և մի յանխնայ ասպատակելով յաւեր դարձուցանես զերկիր իմ,,: - 178. և զերծեալքն փախստեայ անկանէին ի կողմանս կողմանս աշխարհաց, յաւեր դարձուցեալ զբնաւ աշխարհն, բայց ի լեռնայնոցն՝ որ յամուրս իւրեանց մնային ի լերինն Խոյթ անուանեալ: - 188. և վարեալ ի գերութիւն զՀրէայսն Ն բիւր, յաւեր դարձուցեալ զՀրէաստան և զսուրբ քաղաքն Երուսաղէմ. – 104.

ՅԱՒԷՏ - և իբրև զմի անձն, վառեալ ի զէն և ի սուր և ի ճակատամարտ՝ հասեալ յամուրս՝ տապալէր զզօրութիւն նոցա սրով և աղեղամբ, ի փայլիւն սուսերի և նիզակի և ի գիշերամարտ նահատակութեանց, ըստ նմանութեանն քաջ զօրավարին Իսրայէլի Յեսուայ կամ Գէդէովնի կամ թէ նոյն ինքն նահապետին Աբրահամու, ի վերայ հասեալ Քանանացւոց, զյաւէտ յաղթութեան նահատակութիւն նահատակեալ՝ և դառնայ մեծաւ յաղթութեամբ: - 312. Եւ յաւէտ հրաշիւք յօրինէր զկարգս սրբոյ եկեղեցւոյ ուղղափառ առաքելական հաւատոց ի տէր Յիսուս Քրիստոս. – 180. առաւել քան զանդնդականն յուզմանցն բռնալիր հողմոցն զծիրանեգոյն ալիսն, զլեռնաձև կուտակսն և զվիշապաձայն գոչմունսն՝ ևս յաւէտ ահագնակի վրդովմամբ զմրրիկ անձանց ի մէջ եռաշարժ ընթացմանցն, ի հոլովմանց խոհարանի իշխանական սրտին ի ներքս հարկաւորաբար բռնազբօսեալ /350/ ձգեն: - 352. Յաւէտ խրախճանութեամբ բուռն հարկանել ախորժելի է ինձ զպատմութենէ քաջատոհմիկ և բարեփառ բարեյաղթ նահատակէն , զԳուրգինայ ասեմ – 300.

ՅԱՒԻՏԵԱՆ - Եւ առհասարակ ամենայն տիեզերք ծխեալ տեսանիցեն, և ի քէն ամենևին հուրն ոչ պակասեսցէ յաւիտեան, իբրև զինոց խեցագործաց այրեսցիս, և քեզ ոչ եղիցի հանգիստ: - 164. և յիշատակարան նորա մոլորութեանն որով վրիպեացն և վրիպեալ կործանեաց զազգս բազումս՝ կայ և մնայ ազգաց յազգս մինչև յաւիտեան: - 248. Եւ որք ոչ այսոցիկ նման՝ լուան ի Տեառնէ՝ մի մնասցէ ոգի իմ ի մարդկանդ յայդմիկ յաւիտեան, վասն լինելոյ դոցա մարմին. այսինքն մարմնասէրք և ոչ հոգիասէրք: - 30.

ՅԱՒԻՏԵԱՆՍ - Եւ այսպէս կատարեցաւ սուրբն ամենայաղթ նահատակն Քրիստոսի Մուկաթլ փառաւորապէս ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ, որում փառք յաւիտեանս ամէն: - 290. և աւանդեաց զոգին երանելին Յովնան ճշմարիտ խոստովանութեամբ ի Հայր և յՈրդի և սուրբ Հոգին, որում փառք յաւիտեանս: - 296. նոյնպէս և տանջանքն նմին նման յաւիտենականք և մշտնջենաւորք յանսպառ յաւիտեանս և յանմահ խոշտանգանս՝ պղծոցն և ուրացողացն ի սուրբ և յանբիծ հաւատոց քրիստոնէութեանն. – 264. որում փառք յաւիտեանս. ամէն: - 254. որում փառք յաւիտեանս. ամէն: - 254.

ՅԱՒԻՏԵԱՆՍ ՅԱՒԻՏԵՆԻՑ - Այսպէս վկայեցին երանելիքն ի փառս սուրբ Երրորդութեանն յաւիտեանս յաւիտենից: - 294.

ՅԱՒԻՏԵՆԱԿԱՆ - և յերկրորդումն հանդերձեալ են վերստին մտանել ի տանջանս յաւիտենականս, ուր որդն ոչ վախճանի և հուրն ոչ շիջանի: - 336. և զբնակիչս արքայութեան արար բնակիչս յաւիտենական հրոյն - 264. և խոստացեալ պատարագընկալին՝ ոչ ևս զնոյն հատուցանել երկրի ուխտ յաւիտենական հաստատեալ՝ զաղեղն իմ եդից յամպս, որ է ծիածանդ – 32. և յաւիտենական և անսպառ և անվախճան են կեանքն և պարգևքն, զոր պատրաստեաց Աստուած սիրելեաց իւրոց և որք կան համբերութեամբ ի հաւատս ճշմարտութեանն. – 264. իսկ որք արուք ընդ արուս զխայտառակութիւն գործէին՝ ծծմբախառն հրով բորբոքեցան, զյաւիտենական հրոյն զառհաւատչեայս յինքեանս կրելով – 336. մեք ոչ ի բաց կամք ի սիրոյն Քրիստոսի և ոչ մեկնիմք ի կենացն յաւիտենից և ոչ լինիմք ժառանգորդ յաւիտենական տանջանացն,,: - 292. նա է տէր տերանց և թագաւոր թագաւորաց և իշխան կենաց և մահու, Աստուած յաւիտենական Յիսուս Քրիստոս: - 290. նոյնպէս և տանջանքն նմին նման յաւիտենականք և մշտնջենաւորք յանսպառ յաւիտեանս և յանմահ խոշտանգանս՝ պղծոցն և ուրացողացն ի սուրբ և յանբիծ հաւատոց քրիստոնէութեանն. – 264. Վասն մարմնաւորացն այնչափ նահատակեցայ, որպէս գիտացերն և որպէս այժմ լսես յինէն, վասն Քրիստոսի և վասն յաւիտենական կենացն ո՞չ մեռանիցիմ, կամ արդեօք ի քէ՞ն երկնչիցիմ. քա՛ւ լիցի. – 296. Քանզի թէպէտ և տարաժամ լրմամբ ժամանակի չափաբերեալ կենացն Աշոտի՝ հաստատնագոյն և անվրէպ լուծման կենացս առ հոգևորսն և յաւիտենականսն և անվախճան կենացն առաւելութիւնն անցեալ գնացեալ ժամանեաց – 386.

ՅԱՒԻՏԵՆԻՑ - Այսպէս վկայեցին երանելիքն ի փառս սուրբ Երրորդութեանն յաւիտեանս յաւիտենից: - 294. և ես տամ նոցա զկեանսն յաւիտենից,,: - 224. զի ասէ, ,,որ աներկիւղն է՝ անկանի յորոգայթս և ի վիհս, և ի տեղիս Ջուր ոչ եղիցի այցելութիւն յաւիտենից,,: - 354. մեք ոչ ի բաց կամք ի սիրոյն Քրիստոսի և ոչ մեկնիմք ի կենացն յաւիտենից և ոչ լինիմք ժառանգորդ յաւիտենական տանջանացն,,: - 292. յիշեաց յաւիտենից զուխտ իւր և զբանն զոր պատուիրեաց՝ մինչև ի հազար ամ: - 34. ուրացան զանձինս և առին զխաչն Քրիստոսի և գնացին զհետ կոչողին, կորուսին զանձինս, այսինքն զկեանս աշխարհիս, զի զյաւիտենից գտցեն զկեանս. – 292.

ՅԱՓՇՏԱԿԵԱԼ - զոր յափշտակեալ ի Սէմայ որդւոցն Քամայ՝ շինեցաւ քաղաք նովիմբ անուամբ. – 34. ՎԱՍՆ ՄԱՔԱՌՄԱՆ ԱՇՈՏ ԻՇԽԱՆԻ ԸՆԴ ՈՒԹՄԱՆԻԿՍՆ ԵՒ ՏԵՂԱԹԱՓՍ ԱՌՆԵԼՈՅ ՋՅԱՓՇՏԱԿԵԱԼՍՆ Ի ՆՈՑԱՆԷ: - 332.

ՅԱՓՇՏԱԿԵԼ - Եկն եմուտ ի գաւառն Աղբագ, և ասպատակ սփռէր ընդ կողմանս կողմանս յերկիրն Վասպուրական, գերփէր, աւերէր, յափշտակէր, կապուտ կողոպուտ գործէր ընչից և ստացուածոց. – 176. և քանդեալ աւերեաց զամենայն ապարանս թագաւորին և

այրեաց զնոսա հրով, և բազում գանձս մթերեալս յափշտակեաց անչափ աւարաւ գանձս ոսկոյ և արծաթոյ և հանդերձից, և անասուն բազում յոյժ, և բազմութիւն գերեաց իբրև զաւազ ծովու անթիւ: - 150. յափշտակեցին զՇաւասպ որդի Վաչէի Արծրունւոյ, և զՄեհէդակ Ռշտունի – 98. յափշտակէին զայր և զկին և զժառանգութիւն նոցա: - 176.

ՅԱՓՇՏԱԿՈՒԹԻՒՆ - Բայց յո՛վ ոք կամ ո՞ր աշխարհ, զոր ոչ կործանեաց Աւշին պէսպէս լկանօք հինի ասպատակաւ, աւարառու յափշտակութեամբ, սպանմամբ սրոյ և սովոյ: - 374. Եւ բազում այն էր որ մարտիրոսական ճգնութեամբ վկայեցին, քան որք դրդուեցան, առ ոչինչ համարելով զյափշտակութիւն ընչից և ստացուածոց և զմահս դառնագոյնս: - 124. և շփոթեալ լի աղաղակաւ երկիրս, և ուր հասանէին՝ աւերէին ասպատակաւ և աւարաւ և յափշտակութեամբ. – 298. զի և զմեծութիւն ընչից, որ ի գանձս իմ՝ ամի ամի յաւար տալով՝ զուարթամիտ սրտիւ ինձ համարէի զյափշտակութիւն տան իմոյ որ ի ձէնջ և առ ձեզ - 216. քանզի նուազագոյնքն և տկարք՝ թափառեալք աղքատութեամբ վտանգէին, իսկ կարողագոյնքն և բռնաւորք ըստ բնութեան գազանաց վայրենամիտք լեալ, անամօթ և անարգել յափշտակութեամբ վրդովէին զբոլոր երկիրս: - 300.

ՅԱՓՐԱՑԵԱԼ - յորում շահաստանն Դուին, մարդախիտ պարսպաւոր պատնիշօք պատուարեալ և տուրևառիկ վաճառականութեամբ և ազգի ազգի պղծութեամբ յափրացեալ յոփացեալ: - 358.

ՅԲ - Եւ կատարեցան սուրբ վկայքն ՅԲ թուականին: - 268.

ՅԵԶԻՏ - /թագաւորեաց/ Յեզիտ ամս Զ … Վլիթ ամս Բ. - 168. /թագաւորեաց/ Յեզիտ որդի Մաւեայ ամս Գ և ամիսս Գ … Աբդլմէլք որդի Մրուանայ ամս ԻԱ: - 166.

ՅԵԼՈՒԶԱԿ - և յելուզակք ոմանք ի կողմանց Հաշտենից ամրանային ի լերինն. – 90.

ՅԵՂԱԿԱՐԾ - և յանկարծօրէն յեղակարծ երագութեամբ հասին ի վերայ Շաւասպայ և մարզպանին Վնդոյի: - 126.

ՅԵՂԱԿԱՐԾՈՒՄ - Ելեալ խրոխտ և դառնաշունչ փռնկալով մռմռեալ յանձնիւր գազանեղեն զայրացմամբ յարձակեալ յեղակարծում եկն եմուտ ի քաղաքն Շամիրամայ ի Վանտոսպ: - 372. Եւ այն ինչ ընդ առաւօտն յեղակարծում հասին ի վերայ զօրք Տաճկաց – 306. և խորհէր յեղակարծում ի գիշերամարտս հասանել ի վերայ Աշոտի: - 322. Ընդ ժամանակս ընդ այնոսիկ մինչ ճոխացեալ մեծամեծս փքայր Ջափրմոթոքլ ի վերայ քրիստոնէից, որպէս Սենեքէրիմ նախնին մեր ի վերայ Երուսաղէմի և ժողովրդեանն Իսրայէլի՝ յեղակարծում հասեալ ի վերայ նորա որդին իւր Մոթէին սպան զնա – 318. յեղակարծում ժամանակի հասանէ համբաւ մահուն Արտաւանայ, և տիրել Պարսից Ստահրացւոյն Արտաշրի Սասանականի. – 92. յեղակարծում հանգստեամբ դիմեալ ի վերայ նոցա, քանզի նոքա կային յանհոգս – 402. սագունակ հասեալ ի վերայ Վասպուրական աշխարհիս պարսկական խուժանն ըստ ազգս ազգս և ըստ քաղաքս քաղաքս ի Մարաց և ի Պարսից, յԵլամացւոց և ի Խուժաստանէ, ի Կրմանայ և ի Մուկանաց, ի Թուրքաստանէ և ի Խորասանայ, և յեղակարծում հասին ի Ճուաշն գաւառ – 398.

ՅԵՂԱՆԱԿ - Առ որս ասեմք՝ եթէ ըստ ամենայն յեղանակի անբոյժն ի բարւոյ, ո՞չ մի ինչ ո՞չ ունի մասն ազնիւ՝ թէ ասիցէ ոք անիծիւք ի բաց բառնալ. – 22. Բայց ես յանհունս ձգեմ զզարմացմանն յեղանակս, թէ զիա՞րդ բաւել տոկայր, անձանձրանալի բերելով զաշխատութեանն աճմունսն. – 308. Եւ ածեալ զտիկինն Սաթինիկ զբօսնուլ յաշնանային յեղանակս յամարաստուն գեղեցկաշէն յապարանս զարդարեալ բերդին: - 88. Եւ արդ ըստ Եւսեբեա բազմայեղ յեղանակաց խուզմանցն և ըստ Ափրիկանոսի հաւատարմաբանութեանն և ըստ Մովսէսի Քերթողի՝ նախ ի մէջ առից զորպիսութիւն ազգացն բաժանմանցն գրել: - 12. Նոյնպէս և զպայման ժամանակացն յանբաւ բիւրս ամաց ձգեն որ ոչ և ըստ միոյ յեղանակի հաւաստանայ առ ի ցուցումն, ոչ արեգական բերմամբ ի նոյն կէտ ամսոց և աւուրց և ոչ ըստ չորից փոխմանց առ ի յեղումն ժամանակի տարւոյն, այլ և ոչ ըստ լուսնական լրութեանն և սուզականութեան: - 18.

ՅԵՂԱՓՈԽՈՒՄՆ - Բայց Գուրգէն կասկած ունելով յԱշոտէ, թէ գուցէ իբրև զապստամբէ ումեմնէ զեկուցանիցէ զնմանէ առաջնորդին Տաճկաց՝ եւ գնաց կեալ շրջաբերական յեղափոխմամբ, արիական քաջասրտութեամբ, սիրեցեալ ընդ բնաւ աշխարհաց: - 322. որով զաստուածերանն լքեալ զերկիր՝ զախտականս զայս և տաժանելիս փոխանորդեաց վիճակ, անբժշկական և ողորմելի յեղափոխմամբ. – 22.

ՅԵՂՅԵՂԵԼ - մերժել հեռանալ … և որ այլ քաղցրագոյն վայելք ընդ երկնաւս ի վերայ երկրի, պայծառ գեղ արեգական և լուսնի, հանդերձ աստեղացն ճոխագործութեամբքն ընդ տարերբ երկնի յեղյեղլով, ծովու և այլոց ցամաքայնոց, և ջրայնոցն բարեփառ հոլովմանցն հրճուանաց, և որ ինչ ընդ այլք ընդ դոքօք պատկանին յարմարաբար տնտեսութիւնք առ սկզբնատիպն պատկերակերպութիւն: - 386.

ՅԵՂՈՒԼ - թէ և Յոյնք համարին Պտղոմէիւ պարծիլ՝ երբեմն ի հաւաքումն միահամուռն ազգաց ազգաց, և յեղուլ ի լեզու յոյն. – 18.

ՅԵՂՈՒՄՆ - Նոյնպէս և զպայման ժամանակացն յանբաւ բիւրս ամաց ձգեն որ ոչ և ըստ միոյ յեղանակի հաւաստանայ առ ի ցուցումն, ոչ արեգական բերմամբ ի նոյն կէտ ամսոց և աւուրց և ոչ ըստ չորից փոխմանց առ ի յեղումն ժամանակի տարւոյն, այլ և ոչ ըստ լուսնական լրութեանն և սուզականութեան: - 18.

ՅԵՆՈՎՔ - Յարէդ լեալ ամաց ՃԿԲ ծնանի զՅենովք – 26.

ՅԵՌԱՆՂ - խորհուրդ չար ի մէջ առեալ և զբարեկամութիւն կեղծաւորեալ, որպէս յերէկն և յեռանդն՝ և յանձն առնուն երթալ առ զօրավարն, խնդրել խաղաղութիւն. – 210.

ՅԵՍՈՒ - և իբրև զմի անձն, վառեալ ի զէն և ի սուր և ի ճակատամարտ՝ հասեալ յամուրս՝ տապալէր զզօրութիւն նոցա սրով և աղեղամբ, ի փայլիւն սուսերի և նիզակի և ի գիշերամարտ նահատակութեանց, ըստ նմանութեանն քաջ զօրավարին Իսրայէլի Յեսուայ կամ Գէդէովնի կամ թէ նոյն ինքն նահապետին Աբրահամու, ի վերայ հասեալ Քանանացւոց, զյաւէտ յաղթութեան նահատակութիւն նահատակեալ՝ և դառնայ մեծաւ յաղթութեամբ: - 312. մանաւանդ զի բարեպաշտութիւն մեծ համարիմ սատակել զթշնամիսդ Աստուծոյ, որպէս Մովսէս զԱմաղէկ, և Յեսու զՔանանացիսն, և Սամուէլ զԱգագ, և Դաւիթ զԳողիաթ, և համանգամայն իսկ որպէս սատակեցին Իսրայէլացիքն զայլազգիսն – 278.

ՅԵՏ - այն ինչ արծարծեալ առ նորոգումն շինութեան եկեղեցւոյ Քրիստոսի ի կործանմանէ հինի յետ մեծ պատերազմին սրբոյն Վարդանայ. – 134. Այս շարժումն սաստկագոյն քան որ եղև յամս Զաքարիայի Հայոց կաթողիկոսի, յետ Է ամի գերութեանն Հայոց: - 358. Ապա յետ այսր զեկուցաւ նմա վասն Գուրգինի տիրելն Անձաւացեաց. – 330. Ապա յետ փոքր ինչ աւուրց վառեալ զզօրսն ի պատերազմ ընդ բերդայինսն, առնուլ զամրոցն: - 208. Արդ զիա՞րդ յետ բազում ժամանակաց զՆինոս ասեն շինել զՆինուէ, զայրն Շամիրամայ, որ ծնաւ զՆինուաս – 14. Բայց յետ աւուրց բազմաց անցանելոյ շփոթմանցն՝ Գուրգէնի ընդարձակեալ նախախնամութեամբն Քրիստոսի և ելեալ փրծեալ ի բանտէն՝ եկն եմուտ յաշխարհ իւր: - 320. Բայց յետ բազում յուզիցն և պատերազմացն եհաս տիրել նմա Անձաւացեաց տէրութեանն զայս օրինակ: - 324 Բայց Գրիգոր կեցեալ յետ դարձին իւրոյ զմի ամ՝ մեռանի իւրով մահուամբ: - 310. բայց միայն մանուկ մի Դիոս անուն, զոր գաղտաբար ապրեցոյց մայրն, որպէս յետ բազում ժամանակաց զՄովսէս ի յԵգիպտոս – 14. բայց մնայ ի հարստութեան Պտղոմէականն միայն, մինչ տիրել Կղէոպատրեայ կնոջ միոյ եգիպտացւոյ որ յետ բազում ժամանակաց, մինչև յՕգոստոս կայսր: - 72. Բայց յետ բազում պատերազմացն խորամանկ խաբէութեամբ կոչէ առ ինքն Շապուհ զԱրշակ ի դէմս սիրոյ խաղաղութեան, ոչ ինչ յիշատակ զչարեացն գործելոց ի մէջ առնելով. – 102. Բայց տիկինն Սոփի կեցեալ յետ մահու Դերանկին զտարի մի և զամիսս Ը՝ յաւելաւ առ հարս իւր. – 356. դարձեալ յետ փոքր ինչ աւուրց անցանելոյ՝ և խռնեցաւ միւս անգամ պատերազմն, և և՛ս սաստիկ հարան զօրքն արքունի. – 276. Եւ առ այսոքիւք պատեհագոյնս իմն գտեալ իբրև յանիշխանութեան՝ ոմանք Ասորեստանեայք և Քաղդէացիք, յազգէ թագաւորացն … զօր բազում գումարեալ՝ յետ ԻԸ ամի

անիշխանութեան Ասորեստանեայց ի ձեռն Փուայ թագաւորեցելոյ դարձեալ տիրեն Բաբելոնի և ստորին Ասորւոց – 60. Եւ արդ ասացից փոքր ի շատէ զյայտնի գործեցեալսն, զի և որ ինչ ընդ սոքօք և յետ սոցա ի գլուխ ելին հանգամանք իրաց՝ և այնմ առանց երկբայութեան հաւատասցես, իբրև ճշմարիտ և անսուտ պատմողի: - 240. Եւ արտաքոյ յետ ճանապարհին իմացաք էշ մատակ, որ ունի յաւանակ – 50. և բնակեցուցանէ զնոսա ի գաւառն Աղբագ, յետ բնակեցուցանելոյն զնոսա ի Ջողախել, ի Վրնջունիս և ի Հախրամի, տեսեալ մինչև ի ժամանակս ինչ – 64. Եւ եկաց Նոյ յետ ջրհեղեղին առ որդւովքն ամս ԼԾ մինչև ի ՀԳ ամն Եբերայ – 34. Եւ եղև յետ աւուրցն այնոցիկ, յորժամ ուրախ արար թագաւորն զնախարարսն Հայոց ի տաճարի խրախից, և խոստացաւ տալ իւրաքանչիւր ումեք զերկիր ի ժառանգութիւն – 314. Եւ եղև յետ մեծ պատերազմին, որ յառաջ քան զզրուցացդ գրելոյ ելին, ի գլուխս Մանազաւեան նահանգին և Յուշոյ դաշտին, և զխռովարարս քաղաքացն ի մի վայր գումարելոցն, որք և յունայն ասպատակէին աշխարհ – 398. և Ջ ամ կեցեալ յետ գերադարձն լինելոյ, և մտեալ յաշխարհս՝ համարձակ զքրիստոնէութեանն ունելով զկրօնաւորութիւն, և ի զղջել յապաշաւ ի վերայ ուրացութեանն զՔրիստոս լինելով: - 336. Եւ զի ասեն զՆինոս թագաւորեալ յետ Բէլայ՝ անփոյթ զայսքանեօք արարեալ. – 42. Եւ էր կացեալ եպիսկոպոսապետ Հայոց Զաւէն, զոր յառաջագոյն ասացաք, յետ չորրորդ ամի Շահակայ: - 110. և ի բողոքել արդարոյն յետ Ճ ամի՝ ապա հրաման միայնոյ և ահաւորին Աստուծոյ ասէ. – 30. և ի մէջ առից, թէ ըստ բազմաշուրթն լեզուացն յետ աշտարակաշինութեանն, յորմէ ցեղէ սկիզբն առ աճել սերունդք Արծրունեաց տոհմին – 12. Եւ ինձ ի վերայ տրտմականացն դէմ եդեալ առ կատարելագոյն և առ անզուգական անհամեմատ խնդութիւնն դեգերել, առ հոգևորական ուրախութիւնսն ընթանալ յետ մարմնական տրտմականացն յաճախութեանցն: - 386. և ինքն թագաւորեաց փոխանակ /318/ ընդ հօր իւրոյ, և յետ Ջ ամսոց մեռանի: - 320. և կալցուք ուխտ խաղաղութեան /136/ ի մէջ մեր երկոցունց, և անշուշտ լիցի այս երդումն և պայման ի մէջ մեր և որդւոց մերոց յետ մեր թագաւորելոյ,,: - 138. Եւ կացին եպիսկոպոսապետք Հայոց յետ մահու սրբոյն Ներսէսի ոմանք ի զաւակէ Աղբիանոսի եպիսկոպոսի Բզնունեաց, առն պատուականի, Շահակ և Զաւէն և Ասպուրակէս – 108. և մի եղիցի յիշատակ սորա ընդ սոցա, որք թէպէտ և վրիպեցին և կործանեցան՝ սակայն և ապաշաւեցին և կանգնեցան յետ դարձին իւրեանց ի մեծ կարաւանէ գերութեանն ի միջոյ ժանեաց բռնաւորին. – 248. և յետ Բ ամաց վախճանի Վաղարշակ, թագաւորեալ ընդ եղբօրն բոլոր Հայոց: - 110. Եւ յետ խաչայարդար պայծառութեանն իջեալ ի լեռնէն Գագիկ ի ստորոտ լերինն, ուր աբեղայիցն բնակէին սքեմաձևքն: - 394. Եւ յետ այնորիկ ի բազմանալ որդւոց մարդկան՝ յերիս մասունս և զերկիր բաժանեալ, ըստ ասացելումն Հերոդոտեայն – 34. և յետ այնորիկ պահղաւիկ թագաւորաց ժամանակք, որ կոչին Պարթևք, մինչև յԱրտևան որդի Վաղարշու – 166. Եւ յետ այսորիկ գումարեցոյց զօրս բազունս Խոռեմ, և ել ի Քաղկեդոն և նստաւ յանդիման Բիւզանդայ, և խնդրէր անցանել և կործանել զքաղաքն թագաւորանիստ: - 142. Եւ յետ այսորիկ ել ի վերայ երկրին Պաղեստինացւոց և Երուսաղէմի՝ պաշարել զնա. – 60. Եւ յետ այսորիկ որդիք նորա Գագիկ և Աշոտ և Գուրգէն կանոնեցին զյիշատակութիւն նոցա ի տօնի սրբոյ Խաչին – 356. Եւ յետ անցանելոյ աւուր, գնացեալ Աշոտ որդի Դերանկին, առեալ զդի նորա՝ տարեալ հանգոյց առ հարս իւր յԱղբակ գաւառի ի վանս սուրբ Խաչին: - 354. Եւ յետ աւուր միոյ ընդ մէջ լինելոյ՝ դարձեալ խմբեցաւ պատերազմն, և հարան զօրքն արքունի. – 276. Եւ յետ աւուրց ինչ դարձեալ դառնայ Վահան ի Սամառայ, զեկուցանել Աշոտի որ ինչ գործեցաւն: - 310. և յետ կատարման աստուածային հրամանին՝ ի ծփական ջուրցն բերեալ տապանն յարևելեայն ի միջոց աշխարհի՝ հանգեաւ ի լերինս Կորդուաց – 32. Եւ յետ մահու նորա նստուցին թագաւոր զորդի նորին զԱրտաշիր, կարի տղայ մանուկ: - 152. Եւ յետ նորա ածին զԽոսրոյ ոմն /154/ տղայ մանուկ և նստուցին իւրեանց թագաւոր. և նա փութանակի վախճանեցաւ: - 156. և յետ նորա Արիաս որդի իւր որ և չորրորդ ի Նինեայ՝ ամս Լ. – 56. Եւ յետ նորա թագաւորէ Ասորեստանեայց Թագղաթփաղասար. –

60. Եւ յետ սակաւ աւուրց ել գնաց Դերանիկն ի Ճուաշ գաւառ՝ ձմերել յաւանին Մառական: - 350. Եւ յետ սակաւ աւուրց վախճան առեալ կենաց նորա, ձիոյ խրոխտացելոյ զանձն ամբերթեալ ելոյծ ի կենաց զքաջարանցն զմեծն տերանց զքաջ զօրավարն և զզօրագլուխն Հայոց մեծաց: - 364. Եւ յետ սակաւու միոյ ասէ. ,,ձեզ տաց զերկիրն Քանանու զվիճակ ժառանգութեան ձերոյ,,. – 34. և յետ սակաւու միոյ ասէր – 50. Եւ յետ փոքր ինչ աւուրց հրաման ետ Բուխայ ելանել ի պատերազմ. – 280. Եւ քանզի յետ մահուանն մեծին Սահակայ Բագրատունոյ սպարապետի ասպետի և զօրավարի Հայոց, հաւատացեալ էր Թէոդոսի կայսեր զսպարապետութիւնն Հայոց Համազասպ Մամիկոնէի և որդւոյ իւրում Վարդանայ – 122. զկամս Աստուծոյ և զօրէնս բնութեան ցուցանել ազգաց եկելոց որ յետ իւր: - 34. զոր աւանդեցին որդիք թագաւորին յետ մահուան հօր և մօր իւրեանց ի պէտս սուրբ Խաչին Աղթամարայ. – 356. զոր մեք գիտեմք յետ ջրհեղեղին եղեալ գիր: - 36. զոր յետ սակաւու միոյ երկրորդեցից զառ ի նմանէսն: - 32. Ի նմին ամի յետ վեց ամսոյ անցանելոյ փոխի և սուրբ վարդապետն Մաշտոց. – 120. ինքեան և որոց յետ իւր թողլով ժառանգութիւնն որդւոց կեանս վշտագինս հանդերձ մահուամբ, և ծննդականութիւնս տրտմութեամբ: - 22. Իսկ յետ Կ ամի անցանելոյ Աղէքսանդրի և անիշխանութեանն Հայոց և Պարսից՝ թագաւորէ Արշակ Քաջ Մարաց և Պարսից և Եգիպտացւոց և Ելիմացւոց ի Բախլ քաղաքի. – 72. Իսկ զկնի վերանալոյն Քրիստոսի, յետ ԺԵ աւուր, ապա հասանէր Գրիգոր ի քրիստոսակոչ կատարումն. – 254 Իսկ յետ այսց գործոց եղելոց ի բառնալ թագաւորութեանն Հայկազնեայցն, ոմն այսպէս ոմն այնպէս շփոթաբար կեցեալ անիշխանութեամբ - 68. Իսկ յետ անցանելոյ աւուրց ինչ՝ ետ տանել զնա առ թագաւորն, և ընդ նմա գունդս զինուորաց վառելոց և ընտիր այրուձիոց: - 288. կոչեաց զերիցունսն նորոյ կտակիս, զեպիսկոպոսս և զքահանայս, առաջի արկեալ զհաւատոցն կատարելաբանութիւն, զմկրտութեանն լուսաւորութիւն. զառեկելոցն յապաշխարութիւն, զյոյսն յետ վախճանին, զմարդասիրելն Քրիստոսի - 386. Մեծն Թէոդոս յետ Վարազդատայ թագաւորեցոյց ի վերայ Հայոց զԱրշակ և զՎաղարշակ զորդիսն Պապայ թագաւորի Հայոց. – 110. մինչ զդի նորա գտելոցն յետ աւուրց ինչ ետ Բուխայ ԺՌ արծաթ, զի այնչափ պատուական էր այրն նմա: - 272. ՅԵՏ ԿԻԻՐՈՍԻ/թագավորում են/ ԿԱՄԲԻՒՍԷՍ, ՇՄԵՐԳԻՍ ՄՈԳ, ԴԱՐԵՀ ՎՇՏԱՍՊԱ. - 68. Յետ այսորիկ եմուտ Ադամ առ Եւա կին իւր – 22. Յետ այսորիկ կայ ի գլխաւորութիւն տաճկաց Ամր, որդի Հատապայ ամս Ի և ամիսս Ջ: - 164. Յետ այսր ամենայնի Յազկերտ թագաւորեաց ի Տիսպովն, և ունէր զթագաւորութիւնն երկիւղիւ, և ոչ հրամանատու այլ անձնապահ: - 156. Յետ այսր առեալ Սմբատայ զԱրտաշէս ըստ ձևոյ տառապելոյ միոյ, որ շրջիցի խնդրիցէ օր ըստ օրէ զբաւականութիւն աւուրն – 84. Յետ այսր՝ յերկրորդ ամի պաշարեն զԿարնային քաղաքն զօրքն Յունաց. և դարձեալ անդրէն ի կամս իւրեանց թողեալ գնացին: - 358. Յետ անցանելոյ չորից ամաց … դարձեալ Գրիգոր եղբայր Աշոտի Վասպուրական իշխանի յԱփհազաց աշխարհէն՝ նոցուն օգնականութեամբ և Վրաց զօրու ընտիր գոլով՝ եկն եմուտ յաշխարհս Վասպուրական՝ տալ պատերազմ ընդ Գուրգինայ. – 310. Յետ Արտաշէսի թագաւորէ Արտաւազդ, ապա Տիրան որդի Արտաշէսի, ապա Տիրան, ապա Տիգրան Վերջին, ապա Վաղարշակ: - 92. Յետ բառնալոյ թագաւորութեանն ի տանէն Արշակունեաց, և հայրապետութեանն ի տանէն սրբոյն Գրիգորի՝ Ղևոնդ ոմն աշակերտ սրբոյն Մաշտոցի տեղապահ լինէր սրբոյն Սահակայ, և Յովսէփ եպիսկոպոս և Մովսէս և Մեղէս: - 120. Յետ բառնալոյ թագաւորութեանն Հայոց ի տանէն Արշակունեաց՝ ապա մարզպանք Պարսից կալեալ տիրէին աշխարհիս. – 124. Յետ բառնալոյ իշխանութեանն ի Վասպուրական երկրէն մնացին տոհմք Արծրունեաց ըստ ազգս ազգս՝ քաջն Գուրգէն և Մուշեղ եղբայր իւր – 298. Յետ հազար ամի ապա ծնաւ Որմզդ – 46. Յետ համբառնալոյ Փրկչին մերոյ և վախճանի բարեպաշտ թագաւորին /78/ Աբգարու, թագաւորեաց Անանուն որդի Աբգարու – 80. Յետ մահուանն Աղէքսանդրի զօրավարաց կալեալ զՄակեդոնացւոց /70/ տէրութիւնն – 72. Յետ մահուանն Աշոտի և կատարելոյ զաւուրս սգոյ նորա առնու զիշխանութիւնն Վասպուրական տէրութեանս

Գագիկ եղբայր նորին. – 388. Յետ նորա թագաւորէ եղբայր Սենեքերիմայ…<փութ>ապէս մեռանի ի Մարութաքբաղդան, իբրև … ունէր զվեց ամիս, սպանաւ և նա ի միոջէ ումեմնէ որում անունն էր Ներեղիբդ և թագաւոր էր. – 60. յետ ջրհեղեղին արբ գինի Նոյ, վասն որոյ և անփորձ իրացն եղելոյ՝ արբեալ եղև: - 30. Յետ ջրհեղեղին հրամայեալ՝ կերիջիք միս իբրև զբանջար խոտոյ. – 30. յերկրորդն հարկ է մեզ զոճն կանոնել, որ յետ Նոյի և անդր ազգացն բաժանմունք յառաջ խաղան, ըստ ցեղից ցեղից ի կարգ անկեալ աշխարհաբաժին ցեղակարգութեամբ. – 12. Նախ առաջին՝ զի յետ աւուրց ինչ, իբր անագան իմն այլ ոչ նախապատիւ և կարևոր. և զայն արատաւոր, այլ ոչ անարատ՝ երևի յասացելոցն՝ եթէ ուղիղ մատուցանես և ուղիղ ոչ բաժանես՝ մեղար: - 24. Որ յետ բազում ժամանակի ծախք պիտոյից ասացաւ պատրաստել թագաւորին ըստ անյաղթ բռնութեան և մեծութեան որովայնի կերակուր Բէլայ: - 38. Որ ապա յետ սպանմանն Սենեքերիմայ յորդւոց իւրոց՝ բուռն գնդաւ Ադրամելէք և Սանասար գան մտանեն ի լեառն Սիմ - 16. Որ և ի սա հասեալ՝ վախճան եղև թագաւորութեանն Պարսից. զոր յետ սակաւու միոյ ասասցուք: - 156. Որ և յետ մահուանն Զրադաշտին դարձեալ միապետեաց ամենայն արևելեաց Պարսից ի հարկի հնազանդութեան ունելով, խաղաղասէր կենօք ամս ԼԸ. – 56. որ յետ Ե ամաց վախճանի, կեցեալ կեանս արտաքոյ իրաւանց: - 118. որ յետ հաւատոցն որ ի Քրիստոս բազում ուղղութեամբ և երկիւղածութեամբ կրօնս ըստ արժանի հաւատոյն ցուցեալ, գրէթէ ի ծայրս առաքինութեան զաճումն հաւատոցն տարեալ հասուցեալ, որ ինչ յորդորումն աւետարանական վարժիցն ունին դաստիարակութեան ցոյցք: - 78. որ յետ ՁԸ ամի Սենեքերիմ յառաջանայ ի գահ հայրենի իւրոյ թագաւորութեանն մեծաւ զօրութեամբ - 16. ոչ պիտոյացեալ եկամուտ լուսոյ, որով նսեմասցի առ ի հասանել երեկոյին, ոչ ապաժամանութիւն արեգական առ ի մերժել զմութ գիշերի լուսազգեստ ստեղծուածոյն, որ յետ առաջնոցն կարգի և դասու՝ զերկրորդն փոխանորդեցաւ վիճակ, ոչ կերակուր հոսանուտ առ ի լրութիւն տարաբարձ ունակութեանց անապականին, որ դոյզն ինչ փոքրագոյն քան զիրեշտակս գոլ. – 20. ՎԱՍՆ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՋԱՓՐԱՅ, ԶՈՐ ԻՆՉ ԽՈՐՀԵՑԱՒ Ի ՎԵՐԱՅ ԱՇԽԱՐՀԻՍ ՀԱՅՈՑ, ԵՒ Ի ԳԼՈՒԽ ԵՀԱՆ ԶԿԱՄՍ ՉԱՐՈՒԹԵԱՆՆ, ԵՒ ՈՐ ԻՆՉ ԸՆԴ ՍՈՎԱՒ ՆԱԽ ՔԱՆ ԶԼՆՈՒԼ ՎԵՑԵՐՈՐԴ ՅՈՐԵԼԻՆԻ, ԵՒ ԵՕԹԱՆԱՍՈՒՆԵՐՈՐԴ ՈԼՈՄՊԻԱԴԻՆ, ՅԵՏ ԻՆՆԵԻՏԱՍՆ ԸՆԴԻՔՏԻՈՆԻՆ, ՅՈՐՈՒՄ ԲՈՎԱՆԴԱԿԻՆ ԺԱՄԱՆԱԿՔ ԲՌՆԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆՆ ՏԱՃԿԱՑ ԱՄՔ ՄԻԲ ԸՍՏ ԹՈՒՈՑ ՀԱՅԵՐԷՆ ՏՈՒՄԱՐԻ. – 170. քանզի յետ ջրհեղեղին ոչ երևի լինել դարձեալ որդիս նահապետին. – 30. քանզի յետ վախճանի Ասպուրակայ նստուցեալ էր Խոսրովու յաթոռ հայրապետութեան Հայոց զսուրբն Սահակ որդի սրբոյն Ներսէսի. – 112.

ՅԵՏԱՐԿԵԼՆ - Եւ գիտացեալ Արիմին զյետարկելն իւր՝ խեռեալ ստամբակեաց Որմզդի, հակառակ աստուած լինելով: - 46.

ՅԵՏԻՆ - Ապա փոյթ ինձ Թովմայի, որ ոչ վերջոտնեալ կալայ ամօթով զյետին տեղին – 122. և ինքն գնաց անտի և եմուտ ի Պարտաւ՝ ձմերել անդ, և տեսանել վասն յետին կատարածին աշխարհիս Հայոց, թէ որպէս ի գլուխ ելանիցէ. – 298. Մուշեղ Անձաւացեաց տէր հիւանդացեալ զյետին կեալն, ունելով որդի ստնդեայ. – 324.

ՅԵՏՆԵԱԼ - զի մի յերկարաձգեալ զդեր հատուցական բանիս՝ յետնեալ գտցուք յառաջիկայ մեզ գրաւորութենէն, որ սակս պատմութեանցն են հանդէպք: - 260.

ՅԵՏՆՈՐԴ - յուսացեալ ի մարդասիրութիւնն Քրիստոսի, զմաքսաւորին և զաւազակին զյետնորդսն բարբառեալ, և զփրկական մարմին և արիւն որդւոյն Աստուծոյ հայցեալ հաւատով ի թողութիւն մեղաց, յուսացեալ ի քաղցրութիւնն Աստուծոյ: - 336.

ՅԵՏՈՅ - Բայց յետոյ անմիաբան գտեալք նախարարքն Հայոց՝ թողին զոր խորհեցանն վասն թագաւորելոյ Վահանայ, և անցին /126/ գնացին առ մեծն Վարդան. – 128. և նա զբոլոր իսկ զաշխարհն կործանեաց, պաշտօնարար լինել սնոտեացն, թէպէտ յետոյ ընդունէր զապաշխարողսն: - 256. Եւ Վահրամ գնաց փախստական և անկաւ ի Բախղ Շախստան. որ և յետոյ իսկ սպանաւ ի հրամանէ Խոսրովայ: - 140. որ յետոյ և հետևող սուրբ առաքելոցն եղեալ բազում ուսմունս ի հնոց հրէականաց նպաստաւորեաց եկեղեցւոյ

գեղեցիկ օրինակօք – 34. որպէս և յետոյ ընդ Պիղատոսի խնդրեցին զվրէժ սպանման Մկրտչին և հալածանացն Քրիստոսի. – 78. քանզի Յունաց հուսկ երբեմն յետոյ գտաւ գիր ի Կադմեա յումեմնէ Փիւնիկեցւոյ: - 18 .

ՅԵՏՈՅ ԿՈՂՄՆ - և անտի գնացեալ ի ձորն Ածանայ ի խնդիր փախստէիցն և հասեալ ի յետոյ կողմանցն՝ ի սուր և ի գերութիւն զբազումս ի նոցանէ արկանեն: - 202.

ՅԵՏՈՒՍՏ - Եւ այն ինչ պատահեալ Գուրգէն հարուստ գնդի Վահանայ ի յառուամէջս մուրին՝ ի բազում քան թէ սակաւ սուսերս ծեծեցին զնա, մինչև ոմն Ջուանշէր անուն յետուստ յանկարծ հարեալ վիրաւորեաց զԳուրգէն – 310. Եւ առ չանսալն յետուստ կողմանէ Վահան հարեալ ի գաղտնիս զգարշապար երիվարին՝ արար կաղանալ նժոյգ ասպարակողին. – 334. յետուստ երբեմն գտանէր ի ձեռն անիծիցն իմացեալք երկոքին. – 22. յետուստ կողմանէ աճապարեալ Քսերքսէս բուռն հարեալ զդիակաց պղնձակուռ վարապանին Աշդահակայ ի վերայ թիկանցն զգաւակս երիվարին արկեալ – 64. որ յետուստ՝ մոլի բռնաւոր, որ և զՏրովական դժուարամարտիկ իրս քաջապէս և կարողաբար վանեալ՝ աստուած ի նոցանէ ասացաւ, նա և ոչ աշխարհակալին Աղէքսանդրի Մակեդոնացւոյ - 36.

ՅԵՏՈՒՍՏ ԿՈՂՄԱՆԷ - և ազատացն յետուստ կողմանէ սուր ի գործ արկեալ սպանին զնա, և զգլուխ նորա հատեալ առ /368/ բերդայինսն յղէին: - 370.

ՅԵՏՍ - այլ յետս կացեալ յուխտէ սրբութեանն դառնալ զհետ պաշտաման կռոցն – 80. այլ բազմացան չարիք մեր, զի մեղաք առաջի տեառն Աստուծոյ մերոյ և յետս հարաք զիրաւունս պատուիրանաց նորա – 242. աստէն իսկ դարձաւ յետս երես իւր ի /248/ թիկունս կոյս, ըստ ձախողակի խոտորմանն յետս ընդդէմ զխոտորմանն ժառանգեաց: - 250. և որ ինչ ի նմանէ կան պահին պարգևք կացելոյն ի ճշմարտութեան հաւատս, և տանջանք ուրացելոցն և յետս կացելոցն - 206. և որպէս պատմեն զնմանէ՝ զի դարձաւ յետս յԱստուծոյ և դարձոյց զերեսս իւր ի ճշմարիտ դաւանութենէ յերկրպագութենէ Աստուածորդւոյն, որպէս ասաց՝ դարձուցին յիս զթիկունս և ոչ զերեսս իւրեանց. – 248. Իսկ իբրև տեսին զբազմութիւն պարսկային զօրուն՝ վհատեալ գնդին Հայոց լքին զմիմեանս և գնացին յետս կոյս – 134.

ՅԵՏ ՍԱԿԱՒՈՒ ՄԻՈՅ - Եւ յետ սակաւու միոյ ասէ. ,,ձեզ տաց զերկիրն Քանանու զվիճակ ժառանգութեան ձերոյ,,. – 34. և յետ սակաւու միոյ ասէր – 50. զոր յետ սակաւու միոյ երկրորդեցից զառ ի նմանէսն: - 32. Որ և ի սա հասեալ՝ վախճան եղև թագաւորութեանն Պարսից. զոր յետ սակաւու միոյ ասացուք: - 156.

ՅԵՏՍ ԸՆԴԴԷՄ - աստէն իսկ դարձաւ յետս երես իւր ի /248/ թիկունս կոյս, ըստ ձախողակի խոտորմանն յետս ընդդէմ զխոտորմանն ժառանգեաց: - 250. և յետս ընդդէմ կործանեալ փչեաց զոգին ի ձեռս խորհրդածուին իւրոյ սատանայի. – 100.

ՅԵՐԲ - Մինչև յե՞րբ ոչ կամիցի յագենալ արեամբ. – 144. ,,մինչեւ յե՞րբ ոչ ողորմեսցիս Երուսաղէմի և քաղաքացն Յուդայ. այս Հ երորդ ամ է,,: - 314.

ՅԵՐԷԿՆ - խորհուրդ չար ի մէջ առեալ և զբարեկամութիւն կեղծաւորեալ, որպէս յերէկն և յեռանդն՝ և յանձն առնուն երթալ առ զօրավարն, խնդրել խաղաղութիւն. – 210.

ՅԵՐԿԱՅՆԱԳՈՅՆ - Բայց քանզի խոնջեալ երիվարացն ի յերկայնագոյն ընթացիցն և վասն թանձրամած ձեանն կուտակմանց պակասեալ ուժոյն երիվարացն – 372.

ՅԵՐԿԱՐ - և ետ բերել քուքս և տանջել զնոսա քքովքն յերկար, մինչ կարծել ի նմին վախճանել – 292.

ՅԵՐԿԱՐԱԳՆԱՅ - Եւ քանզի որպէս ասացաւ՝ ի յերկարագնացս աշխատութեանց երիվարացն և հեծելոցն ծանրութիւն ի տքնութենէն ի վերայ հասելոյ, և տօթն արեգականակէզ տապախառն ջերմութեանն, և թանձր ծարաւոյն պասքեցելոց երիվարացն հանդերձ հեծելովքն – 402.

ՅԵՐԿԱՐԱԳՈՅՆ - յաճախագոյնս վասն Գուրգինայ վայելէ զդրուատեացն, կարևոր է բազմաձեռն աճմամբ զդրուատեացն յերկարագոյնս հատուցանել զճարտասանութիւնս. - 300. Յերկարագոյնս վասն սորա աճեցուցանել հարկաւոր է զողբերգականացն

ճարտասանութիւնս: - 384. որ կարի սիրելի է ինձ, մանաւանդ թէ յոլովից, կամ թէ ամենայն հաւատացելոց ի Քրիստոս՝ յերկարագոյնս առնել ի ճառիս զդեգերումն շահատակութեան, ձեզ լսել և ինձ գրել: - 76.

ՅԵՐԿԱՐԱՁԳԵԱԼ - զի մի յերկարաձգեալ զդեր հատուցական բանիս՝ յետնեալ գտցուք յառաջիկայ մեզ գրաւորութենէն, որ սակս պատմութեանցն են հանդէսք: - 260.

ՅԵՐԿԱՐԵԱԼ - Եւ յերկարեալ Աղան զողբսն, ջերմեռանդն յորդահոս արտասուաց բղխմունս առաջի սրբոյն Սահակայ և մեծ սպարապետին Սահակայ և այլոց նախարարացն. – 112. և յերկարեալ գործ պատերազմին հարուստ մի ժամ - 64. Եւ յերկարեալ սպարապետին /282/ խօսել ընդ զօրավարին՝ ի բաց մերկեաց զպատրուակ սրտմտութեան ի սրտէ նորա: - 284. Յերկարեալ վտանգ նեղութեան Հայոց, որպէս ցուցանեն բազումք ի պատմագրաց, մինչ ի ժամանակս Ջամասպայ և Կաւատայ, մինչ ի Խոսրով արքայ: -134.

ՅԵՐԿԱՐԵԼ/ԻԼ/ - ,,ոչ են օրէնք թագաւորութեանս մերոյ ի պայքար բանից զոք արկանել, և յերկարել ի բանս, որչափ արարաք ընդ ձեզ, զոր ինչ այլ արասցուք. – 246. և եթէ յերկարիցի գործոյս այսորիկ հանդէս և մարտիցն հանգամանք ոչ փութանակի վարիցին՝ գուցէ օգնականութեամբ գիշերոյ եկեսցէ ի վերայ քո և մեծամեծ աւճիրս ի վերայ քո և զօրացդ արքունի հասուցանիցէ: - 212. Եւ յերկարեցան գործ պատերազմին մինչ ի տասներորդ ժամ աւուրն – 232. յերկարեցաւ գործ պատերազմաց սոցա իբրև մօտ ի լնուլ ամի միոյ.- 286.

ՅԵՐԿԲԱՅՍ ԼԻՆԻԼ - Իսկ նոցա ոչ յայտնեալ զխորհուրդ չարութեանն՝ դարձուցանեն զնա անդէն, զի մի յերկբայս եղիցի գալ առ նոսա. – 226.

ՅԵՐԿՄԻՏՍ ԵՂԵԱԼ - Իսկ Վռամ յերկմիտս եղեալ, ոչ կարէր կատարել զխնդիրն – 118.

ՅԵՐԿՆՈՒՍՏ - Բայց քանզի յերկնուստ էր հասեալ վտանգն, և աստուածառաք էր բարկութիւնն՝ և ոչ ոք զօրեաց և եկաց ընդդէմ նորա ելանել ի պատերազմ, այլ որ եհարն՝ նոյն և բժշկեաց: - 374. որ անցուցանէ զանցանէ զանասնական խառնակութեամբքն երիքովեան և սողոմական լրբութեամբ, անամօթաբար այր զարամբք բորբոքեալ, դեզաղէզ զիրացանն բերելով յերկնուստ զանզրաւ կիզումնն, անցուցեալ զանցուցեալ զսատակչական կործանմանն ջրհեղեղին: - 336.

ՅԵՐԿՈՒԱՆԱԼ - Արդ փութա՛, պնդեա՛, ե՛լ զհետ նոցա, և մի ինչ յայդոսիկ յերկուանայցես, թուլագոյն կալով մնալով յիրիդ յայդմիկ,,: - 184. Բայց թէ է՞ր աղագաւ պատմութիւն վկայութեան Վահանայ ոչ է գրեալ ի գիրս պատմագրի՝ ստուգապէս առանց յերկուանալոյ ցուցանեմ քում ուսումնասէր քաջահմտութեանդ: - 128.

ՅԵՅԵԱԼ - և տառապելոցդ որ եկեալ յեցեալ են ընդունայն գաղթականութեամբ՝ եղիցի արձակուրդ ի տեղիս իւրաքանչիւր – 216. և զկնի ինչ փոքու ասէ, ,,զայլազգիսն որ եկեալ յեցեալ իցեն ի Տէր՝ սիրել զանուն նորա, լինել նմա ի ծառայս և յաղախնայս – 224. մի՛ ասիցէ այլազգին, որ եկեալ յեցեալ իցէ ի Տէր՝ եթէ մերժելով մերժէ զիս Տէր ի ժողովրդենէ իւրմէ,,. – 224. յեցեալ յուսացեալ առ միմեանս, իբրև զքաղաք ամուր իբրև պարիսպ պղնձի – 364.

ՅՋ - Այս Ջ ամ էր գերութեանն Հայոց, և ՅՋ նորուն թուականութեան: - 326. Եւ եղև ի լնուլ վեցերորդ ամի գերութեանն Հայոց որ է ՅՋ ամ ըստ թուոյ հայերէն տումարին - 312.

ՅԷ - Ի ՅԷ ամի Հայոց թուականութեանս եկն Աշոտ Վասպուրական իշխան ի գերութենէն: - 326.

ՅԸՄԲԵԱՅ ԾՈՎԱԿ - և ելեալ ի Յադամակերտ քաղաքէ ի Թ ժամու ուրբաթու աւուրն, և անցեալ ընդ ծովակն Յըմբեայ, և ընդ Վարազի Զարեհաւանի. – 402.

ՅԸՆԴԱՐՁԱԿԻ - Բայց Ապումրուան զԳագիկ որդի Դերանկին պահէր ընդարձակի, /ճիշտը՝ յընդարձակի/ հանեալ ի կապանաց բանտին: - 368. Բայց հրաման ետ Դերանիկն Գրիգոր հարազատի իւրոյ ի նոյն տանէ Արծրունոյ, և կալաւ զնա և եդ ի յամուրսն Սևան. և հրամայեաց Հասանկան քեռորդւոյն իւրոյ՝ պահել զնա յընդարձակի: - 342. Եւ հրամայեաց պահել զնա յընդարձակի – 226.

ՅԺԱ-ԵՐՈՐԴ - Եւ արարին նաւակատիս մեծ հարսանեաց փեսայութեան Դերանկին, ի թուականութեան Հայոց Յ<u>ԺԱ-երորդ</u> ամին: - 322.

ՅԻԳ - Եւ կատարեալ Աշոտ զկեանս իւր՝ մեռաւ ի Վանտոսպ գաւառի, ՅԻԳ թուականութեանն Հայոց, յամսեանն հոռի, որ օր Զ էր ամսոյն, յաւուր հինգշաբաթոջ. և տարեալ հանգուցանեն ընդ եղբարս իւր ի վանս սուրբ Խաչին յԱղբագ գաւառի: - 338.

ՅԻԵ - Սորա ամք ձգեալ լինի յՅԻԵ թուականէն Հայոց. – 384.

ՅԻԶ - Եւ ծնան նորա երիս որդիս, Սարգիս որ և Աշոտ՝ ՅԻԶ թուականութեանն Հայոց, Խաչիկ որ և Գագիկ ՅԻԸ, և Գուրգէն. մանկունք կայտառք և գեղապանծք և բարենշանք և ամենեցուն ցանկալիք. ծնաւ և երկուս դստերս: - 338.

ՅԻԸ - Եւ ծնան նորա երիս որդիս, Սարգիս որ և Աշոտ՝ ՅԻԶ թուականութեանն Հայոց, Խաչիկ որ և Գագիկ ՅԻԸ, և Գուրգէն. մանկունք կայտառք և գեղապանծք և բարենշանք և ամենեցուն ցանկալիք. ծնաւ և երկուս դստերս: - 338.

ՅԻՄԱՐ - Դարձեալ ասէ նոյն յիմար Զրադաշտ – 46. ո՞վ ասասցէ յիմար արքային Զրադաշտի՝ ասա՛ ձրավաստակ աստուածոյդ քո Որմզդի՝ չաշխատել տարապարտ. – 46.

ՅԻՄԱՐԱԿԱՄ - Աւա՜ղ խարդախագունին այնորիկ խորհրդոյ/ճիշտը՝ խորհրդոյ/ և յիմարակամ մտաբերութեանն -20.

ՅԻՄԱՐԵԱԼ - Իսկ քաղաքապետն Սահակ ելեալ ընդ դուռնն, որ ելանէ ի բերդն Շամշղտայ, սամոյր զինքեամբ արկեալ և գաւազան ի ձեռն առեալ, յիմարեալ մտօք կորոյս զփախուստն իւր, որ կարող էր գնալ յով և կամիցի. – 272.

ՅԻՄԱՐԵՑՈՒՑԻՉ - Եւ սկսաւ ի վերայ մղել զժախահոտ և զյիմարեցուցիչ մաղձախառն թոյնսն – 204.

ՅԻՄԱՐԻԼ - և խաւարեցան անմտութեամբ սիրտք նոցա. զանձինս առ իմաստունս ունէին յիմարեցան. – 52.

ՅԻՄԱՐՈՒԹԻՒՆ - Բայց նոքա ոչ վերակնեալք յօրէնս Տեառն, այլ ստացան իւրեանց անունկնդիր լսարանս, զչարագոյնն իժի և զանբժշկականն քարբի, արբեցան գինով յիմարութեանն. ստացան աչս, որովք ոչ տեսանիցեն, և ականջս, որովք ոչ լուիցեն. – 182. Եւ առ յոյժ յիմարութեանն հարեալ ցանկութեամբ, խլրդենի դիմօք, իբրև զգազան մի կատաղեալ՝ սկսաւ յարձակել ի վերայ աշխարհիս Հայոց. – 170. Ո՞վ յիմարութեան առաջնոցն. ո՞րպիսի կատաղութիւն և գիւտք դիւացն նախկին ժամանակաւ սպրդեալ մուծաւ յաշխարհ, ապստամբութիւն առ Աստուած և տրտմութիւն սրբոց հրեշտակաց, և պատճառ վտանգաւոր մահու ծառայիցն Աստուծոյ յաւուրս ապագայիցն. – 38. որ կարծիք յիմարութեան աստուածանալ կամեցաւ: - 26. որոյ սերմանք յիմարութեանն պատուեալ առ Բաբելացիսն պահեցաւ մինչև ի ժամանակս Աղէքսանդրի Մակեդոնացւոյ. – 38.

ՅԻՇԱՏԱԿ - այլ անդ կեցեալ և անդէն վախճանեալ, ոչ արժանի ինչ գործ յիշատակաց ցուցեալ: - 110. այլ և ամենայն թագաւորք Ասորեստանեայց որդի ի հօրէ առեալ զիշխանութիւն ունէին, ոչինչ արժանի յիշատակի ուրուք գործեալ – 56. Բայց յետ բազում պատերազմացն խորամանկ խաբէութեամբ կոչէ առ ինքն Շապուհ զԱրշակ ի դէմս սիրոյ խաղաղութեան, ոչ ինչ յիշատակ զչարեացն գործելոց ի մէջ առնելով. – 102. գլխաւորագոյն և բարձրագոյն յիշատակ արձանացուցեալ անջինջ կտակ առ բազմախաղաց ժամանակս տրամադրեաց: - 392. Եւ զի մի երկայնեալ որ ինչ վասն նորա ապիրատ և ինքնակամ և անզիղջ և անխիղճ առանց պատկառանաց մոլորութիւն սորա լի անամօթութեամբ՝ի բաց դիցուք զսա ի միջոյ յիշատակի նախարարացն – 248. և ի վերայ նորա շինեաց եկեղեցի զհամբարձմանն ի յերկինս ի Հօրն գահակցել աթոռ, և զերկրորդ գալստեանն զյիշատակ ունելով, որ գալոցն է հայրենի փառօք, ըստ հրեշտակացն առաքեալսն զմխիթարականն և զքաջալերականն աւետիս նոցա առբերելով: - 390. և մի եղիցի յիշատակ սորա ընդ սոցա, որք թէպէտ և վրիպեցին և կործանեցան՝ սակայն և ապաշաւեցին և կանգնեցան յետ դարձին իւրեանց ի մեծ կարաւանէ գերութեանն ի միջոյ ժանեաց բռնաւորին. – 248. զի և հետք ևս յիշատակի այլոց անուանեաց մի երևեսցի, բայց ինքեան միայնոյ: - 44. զոր և անդրի ոսկեղէն կանգնեալ թագաւորին Բաբելացւոց՝ արձան քաջութեան առ ի յիշատակ: - 38. Զոր

օրինակ փոքր մի վերագոյնն պատմեցաք զծովային վիշապէն ըստ բարոյականի՝ նոյնպէս և այժմ դարձեալ արարից զյիշատակ սորա աղագաւ պատմութեանս խորհրդոյ: - 260. Իսկ ի յահեակ կոյս սեղանոյն շինեաց եկեղեցի ի յիշատակ յարութեանն Քրիստոսի յեռօրեայ թաղմանէն վերելեկեալ աւարառութեամբ դժոխոցն – 390. որոց յիշատակ նոցա եղիցի բազմաց նպաստ յարութիւն քաջութեան և ի զօրութիւն անարեանցն և ի յորդորումն քաջ նահատակացն: - 202. որք ոչ արժանաւորք ինչ բարի յիշատակաց: - 108. ուր զսեղանն սուրբ և զգաւազան հովուական և զմատանին պատկերեալ և զգօտին աշխատասէր միջոյն թողեալ ի հանապազորդ յիշատակ լուսաւորութեանն մերոյ հօրն: - 104.

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ - և յիշատակարան նորա մոլորութեանն որով վրիպեացն և վրիպեալ կործանեաց զազգս բազումս՝ կայ և մնայ ազգաց յազգս մինչև յաւիտեան: - 248. և զսակաւուց քան թէ յոլովից գրեաց անուանս ի յիշատակարանի անդ զՇահդոսդ, որ թարգմանի արքայասէր, և զԳոհշթասդ, որ թարգմանի ներկագործ ծիրանեաց արքայական զգեստու, և զՇմաւոն եպիսկոպոս, վէմ եկեղեցւոյ Քրիստոսի ընդ նմին և այլ եպիսկոպոսք և քահանայք արք Ճ - 106. և յաջմէ սեղանոյն շինեալ ընդ նովիմբ հիմամբ ի տեղի յիշատակարանի խաչելութիւն տեառն Գողգոթայ տեղւոջ – 390. Իբրև յանդիման եղեն դեսպանքն մեծ /172/ իշխանին Աշոտոյ, և ընթերցաւ զգիր պաղատանացն և զյիշատակարան նախնեացն, և զմերձաւորութիւն հարազատութեանն և զկապակցութիւն ուխտին … համագունդ ժողով առնէր ամենայն աշխարհին և ամենայն նախարարօք Վասպուրական տէրութեանն: -174. Իսկ առ մեզ ծանուցեալ զոր ինքն ասաց, թէ Քրիստոնեայ եմ, ըստ այնմ թէ ,,ծառայի իմոյ կոչեսցի անուն նոր, որ օրհնեսցի վերայ /ճիշտը՝ի վերայ/ երկրի,,՝ գրեցաւ յիշատակարանս սրբոյն: - 224. Յապուշ կրթին միտք իմ զմտաւ ածել զաղետիցն, խորհրդածել գրել յիշատակարանս. լքեալ լինին ընթացք ձեռացս առ կորովութիւն գրաւորականիս. – 350. ՈՐ ԻՆՉ ԶԿՆԻ ԱՅՍՈՐԻԿ ԳՈՐԾԵԱՑ ԲՈՒՀԱՑ Ի ԴՈՒԻՆ ՔԱՂԱՔԻ, ԵԻ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՎԿԱՅԻՑՆ: - 260. որպէս ցուցանեն յիշատակարանքն որք յառաջ քան զմեզ հոգացան, զոր ինձ աւելորդ թուի երկրորդել: - 324. Որպէս ցուցանեն յիշատակարանք հաւատարիմ պատմագրացն. մանաւանդ թէ աւետարանիչն և առաքեալն Յոհաննէս, որդին որոտման, տիեզերաց հնչեցոյց զորոտումն աւետեաց Աւետարանին Քրիստոսի – 76. որպէս ցուցանեն յիշատակարանքն առաջնոց պատմագրաց, զաւերումն Հայոց և զյաճախել նեղութեանցն և զանթիւ բազմութիւն վկայից, որք վասն Քրիստոսի նահատակեցան,և զքաջապէս արիանալ սրբոց քահանայիցն – 128. Սաստիկ և վտանգաւորք և լի դառնութեամբ որ ինչ ի ճառի աստ են յիշատակարանք, սակս յանձնառութեան մեծ նախարարացն և իշխանացն մերոց. – 240.

ՅԻՇԱՏԱԿԵԱԼ - զոր և վեր անդ յիշատակեալ ցուցաք զորպիսութիւն – 388. Զոր մեք սակաւուք այժմ յիշատակեալ զազգաբանութիւն բնաւին մարդկութեան ի նահապետացն առաջնոցն. – 34.

ՅԻՇԱՏԱԿԵԼ - Զորս առեալ քրիստոնէից զպատուական մարմինս նոցա՝ ծածկեցին փառաւորապէս թաղմամբ, ամ ըստ ամէ տօնիւք զօր կատարմանն յիշատակել, որք են արք թուով է: - 268.

ՅԻՇԱՏԱԿՈՒԹԻՒՆ - Եւ յետ այսորիկ որդիք նորա Գագիկ և Աշոտ և Գուրգէն կանոնեցին զյիշատակութիւն նոցա ի տօնի սրբոյ Խաչին – 356.

ՅԻՇԵԼ - այլ և ինքն Մահմէտ, մոլեկան հոգւով շարժեցեալ՝ տայ գրել զանուղղայս, զոր մեք ի բազմաց զսակաւս յիշեսցուք: - 164. Այս այն Գովգ և Մագովգ զոր յիշեն գիր մարգարէիցն, Ամովս և Եզակիէլ: - 66. Այս Վահանս զոր յիշեցաք՝ այն Վահան է, զոր թագաւորեցուցին նախարարք Հայոց յաւուրս սրբոյն Վարդանայ – 74. անկեալ առ ոտս նորա մեծաւ հառաչանօք՝ մի՛ յիշել զանցս զանցիցն անցելոց, զոր արարինն առ սուրբն, այլ դարձեալ կալցի զաթոռ հայրապետութեանն. – 120. Ապա համբարձեալ զձեռս իւր յերկինս՝ ասէ, ,,յիշեա՛ զիս, Տէր, յորժամ գաս արքայութեամբ քո,,. – 254. և յառնուլ զՍաթինիկ տիկին կնութեան Հայոց՝ յիշէ զնժդեհանալն իւր ի վիմամէջսն զոր վերագոյն գրեցաք – 86. և ընդ նմա Շապուհ յԱմատունի տոհմէ, այն որ գործակիցն եղև Գագկայ առ սպանումն

Ապումրուանայ, զոր վերագոյնն յիշեցաք – 372. Եւ ոչինչ ամենևին զչարացաւ ընդ նմա Բուխայ և ոչ յիշեաց զգործսն զոր գործեաց, և ոչ տրտմեցոյց զերեսս իւր. – 288. Զի մինչ այսպէս կայր աշխարհս ի տարակուսի, և ակն ունէին գթութեանցն Աստուծոյ առատանալ, որպէս սովոր է Աստուած ի բարկութեան զողորմութիւն յիշել. - 374. զոր յիշեցաք վերագոյնն ընդ մեծ նախարարսն - 248. զոր վերագոյնն յիշեցաք յայլում վայրի ի մեծ պատերազմին ի սահմանս Աղձնեաց: - 400. զորոց անուանքն վերագոյն անդ յիշեցաք – 368. Իսկ Ասուդ թէպէտ և այնպէս շքեղութեամբ ճոխանայր եգիպտական և հնդկային հարստութեամբն՝ այլ յիշելով զբուն իւր սեփհական թագաւորութիւն Ասորեստանի՝ ոչ հաճոյանայր կեալ եգիպտացի գահակալութեամբն. – 70. Իսկ սուրբն վառեալ Հոգւովն սրբով՝ յիշէ զասացեալն ի Փրկչէն, թէ ,,մի երկնչիք յայնցանէ, որ սպանանեն զմարմինն, և զոգին ոչ կարեն ապականել,, - 204. յիշեաց յաւիտենից զուխտ իւր և զբանն զոր պատուիրեաց՝ մինչև ի հազար ամ: - 34. Շահակս այս անուանէ զանուն որդւոյ իւրոյ՝ Կիւրոս, յիշելով զլաւութիւն առնն և զբարեկամանալն նախնոյն նորա Քսերքսեայ: - 72. շինեալ նորոգեաց և զեկեղեցին որ ի նմա յանուանակոչութիւն սուրբ Աստուածածնին Մարիամայ և զարդարեաց զնա մեծագանձ սպասուք և եդ ի նմա զԽաչն, զոր յիշեցաք վերագոյնն, յորոյ ձեռն ծանուցաւ զօրութիւնն հրաշագործ: - 390. որ վերագոյնն յիշեցաք – 216. որպէս ժողովուրդն Աստուծոյ առ գետսն նստէին և լային ի յիշելն իւրեանց զՍիօն, և կամ իբրև զնոյն ինքն զերիս մանկունսն, կապեալք և արկեալք ի հնոց նեղութեան – 252. Որպէս վերագոյնն յիշեցաք սակաւուք վասն Ահմատայ՝ յինքն գրաւել զաշխարհն Տարունոյ, հանեալ ի Հայոց պետութենէ: - 366.

ՅԻՇԵՑԵԱԼ - Յիշեցեալ լինին աստանօր սողոմօնեան բանագործութիւնքն զկատարումն առեալ – 354. լի արտասուօք և հեծեծանօք յիշեցեալք զվերին Սիօն մայրաքաղաքն սուրբ – 252.

ՅԻՇԵՑՈՒՑԱՆԵԼ - Եւ էր գրեալ ի միում թղթի անդ, յիշեցուցանելով զոր ինչ գործեաց Աշոտ ի զօրսն Ապահունեաց զյաղթանակ պատերազմին և զհոյակապ անուն ստանալոյն՝ ասէ – 382. յիշեցուցանէր զոր ինչ գործեաց ընդ Աշոտ և ընդ աշխարհ նորա, յուշ առնէր և զքաջութիւն արիութեան նորա – 268. Որոյ երթեալ առ Շապուհ յիշեցուցանէ նմա զհարազատէն իւրմէ Մեհուժանայ՝ միամիտ և հպատակ /108/ լինիլ արքայի, և զպատերազմացն գործ և զբազում աւարառութիւնս և զգերփանս Հայոց աշխարհիս ի Մեհուժանայ, և զմահն նորա ի ձեռանէ քաջին Սմբատայ Մամիկոնէի- 110.

ՅԻՇՈՂՈՒԹԻՒՆ - Իսկ Սաղման յանձն առ գրել նմա. և գրէր գիրս յօդուածոյս, էր ինչ որ ի ստոյգ յիշողութենէ, և էր ինչ որ կարծողական բանք. – 164.

ՅԻՍԷ - Եւ գունդն Հայոց խաղացին ընդդէմ նոցա … ի տանէն Արծրունեաց՝ Գուրգէն … և Վարաժնունիք՝ Մլեահ և Ռստոմ և Վարազշապուհ. … և Ընտրունիքն /ծն.Ընտունիք/՝ Գէորգ և Յիսէ և Սահակաւն/ ծն. Սահկաւն/, … և Ակէացիք և Վասակ, և Վահևունիք՝ Քաբարակն/ծնՔաբարակաւն/ և Խրախատ – 230. այլ զպարտութիւն քան զյաղթութիւն յինքեանս ձգէին ի ձեռանէ Յիսէի, մինչ պակասել պատրաստութեանն բերդին, մանաւանդ ջրոյն սակաւաւորութիւն. – 362. Բայց զաշխարհն Յիսէ որդին Շեհայ բռնազբօսեալ յինքն գրաւեաց և կացոյց ի վերայ նոցա զիւր գործավարս: - 344. ելին գնացին առ Ատոմ … Յիսէ Տրունեաց տէր որդի Հոնաւարայ, Վարազշապուհ Աբելինից տէր, Թադէոս Ակէացի Շերեփայ որդի, և այլք ընդ նոսա: - 364. և բռնազբօսեալ զաշխարհն Ահմաթ որդի Յիսէի Շեհայ յինքն նուաճել – 358. Եւ ամիրայն Յիսէ խաղացեալ բազմաձեռն զօրուն՝ յառաջ խաղայ ընդ Աքաղայու/ ճիշտը՝Աքաղաղու/ կատար ասացեալ բլուրն: - 334. Եւ ելեալ ազատացն Վասպուրականի դէմ եդեալ տարադէմ գնացին յԱմդացւոց քաղաքն առ Ահմաթ որդի Յիսէի Շեհայ – 366. և զպատրաստութիւն պատերազմողական մարտի ամրոցին հաւատացեալ էր Յիսէի եղբօր Թադէոսի – 362. և Յիսէ տուեալ պատերազմ ընդ քաղաքին, զտարի մի հանդերձ ամենայն նախարարօքն Հայոց, անգամագիտ լինելով՝ դառնայ յԱսորիս. և այս եղև երկիցս անգամ: - 338. զոր ոչ անունկնդիր լեալ Աշոտ՝ վերջոտնեալ եկն բանակեցաւ յԱրտաշէսեան աւանին, և Յիսէ ի Վան քաղաքի: - 334. յորում և ոմն հաւատարիմ Յիսէի Սէմ անուն յառաջ խաղացեալ՝

պատահէ իշխանին, ընդ Վահանայ խորհրդակցեալ խորհել զխաղաղութիւն և զմարտն գրգռեալ ցածուցանել և զվառեալ պատերազմն շիջուցանել. – 334. Նոյնժամայն գնացին Դերանիկն և Գագիկ մտին առաջի Յիսէի, խօսեցան բանս խաղաղութեան, ետուն պատանդս յանձնառութեամբ հարկացն արքունի - 334.

ՅԻՍԷ ԱՄԴԱՅԻՆ - Այլ իբրև այն ինչ մերձ լինէր ամրոցն ի պաշարումն՝ Ամդայինն Յիսէ, որ Շեհի որդին, որ զզօրապետութիւնն Հայոց ունէր, ճանաչէր՝ ի հրապոյրս Մանազաւեան պետոյն և Ութմանացն ելեալ՝ երագապէս եկն եհաս ի վերայ Աշոտի ԺԵ հազարաւ հեծելօք վառելովք. – 334.

ՅԻՍՈՒՆ - Որպես և Յոյնք երբեմն համբաւեցին՝ Հերակղէս աստուած յիսուն կոյս ի միում գիշերի ապականէր. – 38.

ՅԻՍՈՒՍ - Այլ Քրիստոս իւր ոչ տուն ոչ տաղաւար ասի, այլ մի տէր Յիսուս Քրիստոս, յԱստուծոյ և ի մարդկանէ կատարեալ. – 394. եթէ կացցես ի նմին յամառութեան ի հաւատսդ Յիսուսի որդւոյն Մարիամայ կնոջ հրէի,,: - 294. և Դաւիթ ասէ, ,,յոր հաւատացի զնոյն և խօսեցայ,,. և Պօղոս՝ ,,մեք հաւատամք զոր խօսիմքն,,. և դարձեալ Պօղոս՝ ,,եթէ խոստովանեսցիս բերանով քով զտէր Յիսուս, և հաւատասցես ի սրտի քում թէ Աստուած յարոյց … - 258 և զինքն յանձն արար երանելի եպիսկոպոսին և ճգնաւոր քահանային, հանգեաւ բարի խոստովանութեամբ ի հոռի ամսեան, որ օր Ե էր ամսոյն յաւուր ուրբաթու՝ ի Քրիստոս Յիսուս ի Տէր մեր – 254. և զօր մահուան սրբոյն ամենայն Ասորեստան տօնախմբեալ մեծաւ ուրախութեամբ ի Քրիստոս Յիսուս ի Տէր մեր - 254. և հաւատալն նորա ի մի Աստուած Հայր և մի Որդի նորա ի Բանն Աստուած Յիսուս Քրիստոս և ի մի Հոգի սուրբ, զուգակից և բնութենակից և փառակից Հօր և Որդւոյ, ի մի Աստուածութիւն կատարեալ. – 94. Եւ յաւէտ հրաշիւք յօրինէր զկարգս սրբոյ եկեղեցւոյ ուղղափառ առաքելական հաւատոց ի տէր Յիսուս Քրիստոս. – 180. զՓրկչին մերոյ Տեառն Յիսուսի Քրիստոսի զըստ մարմնոյ ազգաբանութիւնն գրելով աւետարանիչն Մատթէոս - 16. կարծեաց համանգամայն զբոլոր պաշտօնեայս Քրիստոսի ի բաց վճարել ի հաւատարիմ երկրպագութենէ ճշմարտին Աստուծոյ տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի. – 264. յորոյ աւուրս Փրկչին մերոյ տեառն Յիսուսի Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ մարմնով յաշխարհի երևումն եղև - 76. նա է տէր տերանց և թագաւոր թագաւորաց և իշխան կենաց և մահու, Աստուած յաւիտենական Յիսուս Քրիստոս: - 290. Նոյն գունակ և զՂուկա ազգաբանութիւնն գտցես շարաձեալ ի վերջէ յառաջ, և ասէր որպէս կարծէր զՅիսուսէ՝ ի Յովսէփայ ի Յակովբայ ի Հեղեայ, և ապա մի ըստ միոջէքն: -16. նորին հրահանգեալ կրթարանի ուսումնասիրութեանն վարժիւք ոռոգացեալ, այր քաղցրաբարոյ և հեզահայեաց, հասարակաբար առ հասարակ զինքն վարկանելով, արտաքոյ ամբարտաւանական բարձրայօնութեանն՝ կալով յաշտիճան հեզոցն, դրուատեալ ի փրկչէն մերմէ Յիսուսէ Քրիստոսէ: - 376. որք և մատուցեալ առ Փիլիպպոս որ ի Բէթսայիդայն, ասեն Կամիմք զՅիսուս տեսանել,,. – 76. Հերովդէս այլազգի որդի Անդիպատրեայ Ասկաղոնացոյ և մօր Եւպատրեայ Արաբացոյ, թագաւոր Հրէից, յաւուրս ծննդեան տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի: - 78.

ՅԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍ - և զինքն յանձն արար երանելի եպիսկոպոսին և ճգնաւոր քահանային, հանգեաւ բարի խոստովանութեամբ ի հոռի ամսեան, որ օր Ե էր ամսոյն յաւուր ուրբաթու՝ ի Քրիստոս Յիսուս ի Տէր մեր – 254. և զօր մահուան սրբոյն ամենայն Ասորեստան տօնախմբեալ մեծաւ ուրախութեամբ ի Քրիստոս Յիսուս ի Տէր մեր - 254. և հաւատալն նորա ի մի Աստուած Հայր և մի Որդի նորա ի Բանն Աստուած Յիսուս Քրիստոս և ի մի Հոգի սուրբ, զուգակից և բնութենակից և փառակից Հօր և Որդւոյ, ի մի Աստուածութիւն կատարեալ. – 94. Եւ յաւէտ հրաշիւք յօրինէր զկարգս սրբոյ եկեղեցւոյ ուղղափառ առաքելական հաւատոց ի տէր Յիսուս Քրիստոս. – 180. զՓրկչին մերոյ Տեառն Յիսուսի Քրիստոսի զըստ մարմնոյ ազգաբանութիւնն գրելով աւետարանիչն Մատթէոս՝ - 16. կարծեաց համանգամայն զբոլոր պաշտօնեայս Քրիստոսի ի բաց վճարել

ի հաւատարիմ երկրպագութենէ ճշմարտին Աստուծոյ տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի. – 264. Հերովդէս այլազգի որդի Անդիպատրեայ Ասկաղոնացոյ և մօր Եւպատրեայ Արաբացոյ, թագաւոր Հրէից, յաւուրս ծննդեան տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի: - 78. յորոյ աւուրս Փրկչին մերոյ տեառն Յիսուսի Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ մարմնով յաշխարհի երևումն եղև - 76. նա է տէր տերանց և թագաւոր թագաւորաց և իշխան կենաց և մահու, Աստուած յաւիտենական Յիսուս Քրիստոս: - 290. նորին հրահանգեալ կրթարանի ուսումնասիրութեանն վարժիւք ոռոգացեալ, այր քաղցրաբարոյ և հեզահայեաց, հասարակաբար առ հասարակ զինքն վարկանելով, արտաքոյ ամբարտաւանական բարձրայօնութեանն՝ կալով յաշտիճան հեզոցն, դրուատեալ ի փրկչէն մերմէ Յիսուսէ Քրիստոսէ: - 376.

ՅԼԹ - և մեռաւ ՅԼԹ թուականութեանն Հայոց, և ի ԺԵ ամի հայրապետութեանն Գէորգեայ Հայոց կաթողիկոսի: - 356.

ՅԽԷ - Գործեցաւ այս ՅԽԷ թուականութեանս Հայոց, յորում ամի և տէր Գէորգ Հայոց կաթողիկոս փոխեցաւ: - 376.

ՅԾԱ - Գործեցաւ այս ՅԾԱ թուականութեանս Հայոց և ի Դ ամի հայրապետութեանն Յօհաննու Հայոց կաթողիկոսի: - 382.

Յ ՀԱԶԱՐ - որ յանուն Փրկչին մերոյ շինեալ էր յիշխանէն Բագարատայ, ի ծախս մեծամեծ գանձուց իբրև Յ հազարաց: - 190.

ՅՂԱՆԱԼ - և յղացաւ և ծնաւ զԿայէն – 22. և յղացաւ Զրուանն երկուորիս. – 46.

ՅՂԱՅԵԱԼ - և ի նիրհելն իւրում՝ ձայնէ հոգին աւտար ի բերանոյ կնոջն քարացելոյ եթէ՝ ծնցիս որդի աշխարհակալ. որ և ի պոռնկութենէ յղացեալ իսկ էր դուստր ցեղի Դանայ: - 158.

ՅՂԵԱԼ - առ որ յղեալ բազում անգամ պէսպէս սպառնալեօք և ողոքական բանիւք հաւանութեամբ թողուլ զօրէնս քրիստոնէութեան և հաւասարակցել այլոց ուրացողացն զՔրիստոս. – 318. Եւ էր յղեալ յառաջագոյն զԱշոտ որդի իւր ընդ առաջ նորա, անդստին յելանելն նորա յերեսաց արքայի – 270. և Սահակայ յղեալ առ Սմբատ՝ մի կալ մնալ ի լերինն, այլ փութալ ելանել դառնալ անդրէն ի հետևի զօրս անդ զի ոչ ելանէ, ասէ, Երուանդ զօրու ի սահմանս Մարաց. – 84. Իսկ նորա յղեալ առ նոսա դեսպան զԱբդլայ ոմն … տեսանել թէ իցէ՞ հաւատարիմ զոր ինչ խօսին ի ձեռն դեսպանաց, թէ պատիր խաբէութեամբ ջանան կորուսանեն զնա: - 226.

ՅՂԵԼ - ,,Բուխայ գլուխ զօրավարաց ընդհանուր Թագաւորութեան Տաճկաց, Ջափր իշխեցող ծովու և ցամաքի, հաւասար և օրէնսդրին մերոյ Մահումաթի, և հաւատարիմ միջնորդ Աստուծոյ և մարդկան, և թագաւոր ընդհանուր ազգաց հարաւային աթոռակալութեան … Յղեցի զքեզ ելանել ի վերայ երկրիդ Հայոց ամենայն կենդանեաց – 236. Ապա յղէ առ թագաւորն լինել նմա կին. – 272. Ապա այնուհետև դարձեալ յղեաց զՀամդոյ զՊարսից ամիրայ, և ի զօրաց արքունի զՀէթմ ազգաւ թուրք, և ընդ նոսա հեծեալս Ժ հազարաց, կազմեալ սպառազէն պատրաստեալ բարձրագոյն քան զառաջինն – 234. Ապա բարեկամացեալ ընդ Աբգարու թագաւորի Հայոց և ընդ մեծ զօրավարին Խուրանայ Արծրունւոյ՝ յղէ նմա պատարագս և առնու յօգնականութիւն զԽուրէն Արծրունի, զայր իմաստուն և քաջամարտիկ, կորովի յաղեղն և ի զէն և յասպազէն. - 78. Ապա յղէ զնա ի Խորասան, և նմա հաւատաց զվերակացութիւն աշխարհին. – 326. Առ որ զբարեկամութիւնն ողջ պահելով յղէ զնոյն Քսերքսէս և զԱրշէզ որդի նորուն քառասուն հազարաւ. – 66. Բայց խնդրոյն Հայոց զկատարումն առեալ յառաջնորդէն Տաճկաց՝ յղէ ի Հայս զառաջասացեալ զԱհմաթ որդի Հալթի: - 340. Բայց մինչդեռ չև առ միմեանս հասեալ Տիգրան և Կիւրոս՝ յղէ Աշդահակ պատարագս Կիւրոսի - 62. Դարձեալ զՍողոմոն Բագրատունի վառեալ ի զէն սատանայական՝ յղէ առ նա բազում անգամ զնոյն խորհելով. – 318 և ազատացն յետուստ կողմանէ սուր ի գործ արկեալ սպանին զնա, և զգլուխ նորա հատեալ առ /368/ բերդայինսն յղէին: - 370. և եդեալ ի ներքոյ արգոբայ տաղաւարաց և յղեաց ընդ կողմն Պարսից – 220. Եւ Գուրգէն երկրորդ հրեշտակս յղէ առ նա զայս օրինակ, եթէ ,,ընդ իս հաստատեա զանգրաւ կապակցութիւն ուխտի խաղաղութեան. և ես

ապստամբեցայց յԱշոտէ, և ի միասին բաժանեալ զերկիրս կեցցուք յապահովս,,: - 316. և եղբայր Մեհուժան Արծրունի յղէ դեսպան առ Շապուհ զնոյն խորհուրդ հաստատել: - 108. Եւ թուղթս և դեսպանս առ թագաւորն յղէին ծածուկ ի միմեանց. – 194. Եւ կայսր Մուրիկ հաւանեալ նմա՝ յղէր առ նա զՓիլիպիկոս փեսայ իւր. և տայր տանել նմա գիր ընդունելութեան, և առնոյր ի նմանէ երդումն: - 138. և հրովարտակ արքայի ի ձեռս քարոզչացն, թէ յղեաց արքայ զԳրիգոր որդի Աշոտոյ յերկիր իւր՝ տիրել աշխարհի իւրոյ փոխանակ հօր իւրոյ: - 314. և մեկնեաց յինքենէ զԱբրահիմ ոմն և յղեաց զնա հազարապետ Հայոց, և վերակացու ի վերայ հարկաց արքունի, և տիրել փոխանակ իշխանաց սորա: - 298. Եւ մինչ նոքա դեռ չև հասեալ էին մերձ առ գունդն Հայոց՝ փութացաւ զօրավարն Գուրգէն յղեաց դեսպանս առ Ապուհեշմ և որ ընդ նմա զօրագլուխքն՝ աղաչել ի խաղաղութիւն – 230. և յղէ զնա ընդ կողմն Ռշտունեաց. – 202. Եւ յղէ պատգամ առ Թէոդորոս եղբայր Հայրակղի, ըստ այնմ որում Հրէայքն եղեն ձեռնտու, եթէ ,,զերկիրդ զայդ Աբրահամու խոստացաւ Աստուած և զաւակի նորա, և ի ձեռս նոցա էր բազում ժամանակս. – 160. Եւ ոչ յանձին կալեալ Արջամայ վստահաբար առ իւր ունել զԱնիանոս՝ յղէ զնա ի Հայս: - 76. և սա նշկահեալ զկայսերբ՝ յղէ առ Շապուհ արքայից արքայ նուաճել ընդ նմա – 108. Եւ սկսաւ գոռալ, և խորհէր զթոյնս չարութեանն թափել ի վերայ իշխանին Աղուանից, /276/ և յղէր առ նա կոչելով ի հնազանդութիւն. – 278. զհարստահարութիւնն բացաձգեալ, և զթուղթս առ մի մի յիշխանացն յղել յաճախէր, յոլովագոյն առ իշխանն Աշոտ և առ եղբարս իւր. – 360. Զնա յղէ Ապուսէթ ելանել յերկիրն Վասպուրական և անդէն մնալ զօրօք բազմօք, մինչև զբովանդակ զհարկս և զհասս արքունի յամենայն կողմանցն Հայոց առ նա բերցեն յիւրաքանչիւր սահմանաց: - 176. զոր հանապազ յղէր առ նա Սմբատ թագաւորն Հայոց: - 366. Ընդ նոյն ժամանակս յղէ թագաւորն զոմն ի յաւագ նախարարացն վերակացու Հայոց և հաւատարիմ ի վերայ հարկաց արքունի Ապուսէթ անուամբ, ըստ տաճկական լեզուին, յարելութեամբ եբրայական դպրութեանն: - 170. Ի նմին ժամու զգացեալ վասն նորա մեծ իշխանին Արծրունեաց Մերշապհոյ, որ յայնժամ ի Տմորեացն ամրանայր բերդի՝ յղէ առ նա ելանել գնալ ի սահմանացն յայնոցիկ. – 130. Իսկ զձերբակալսն յղեցին առ Աւշին ի Պարտաւ, որք տուեալ ի կապանս բանտի և դատապարտեցան ի մահ, սրախողխող միջակտուր արարեալ: - 372. Իսկ որք էին արգելեալք ի քաղաքն աղօթականս և պաղատանս առ մեծ իշխանն Աշոտ յղէին, զի համոզեսցէ ի մէջ նոցա զխաղաղութիւն. – 382. յղեաց առ զօրավարն Ժիրաք, ասէ, ,,փութա՛ ի հանդիպումն իմ,,. – 272. Յղեաց զկոչնականսն զպատահմանն տանելով առ նա զպատասխանիսն. – 352. յղեաց պատգամս և ասէ – 246. Յղեն առ Գուրգէն դեսպանս. – 226. անելով զսնոտի և զանօգուտ պաշտօնն, որպէս և սուրբն Քռիւսի առ Արտաշէս: - 88. յղէ առ Գուրգէն զՎահան Արծրունի և զվանաց երէցն Թէոդորոս զգլխաւորն Հոգեաց վանից, ասէ. – 330. Յղէ առ իշխանն, զի առանց և ոչ մի ինչ յապաղանաց փութացեալ հասցես այսր: - 348. Յղէ առ նա իշխանն ի ձեռն հրովարտակի զայս ինչ. – 176. յղէ ի Հայս զԱրտաշիր որդի իւր - 112. Յղէին պատգամս առ որդիսն Իսմայէլի և ցուցանէին զմտերիմ հարազատութիւն, թէ ,,որդիք Աբրահամու եմք մեք և դուք, եղբարք. պարտ է ձեզ գալ յօգնականութիւն մեզ, և առցուք զերկիր ժառանգութեան մերոյ,,: - 156. ոչ ինչ ձեռնամուխ լինելով ի նա, վասն կասկածանաց Պարսից արքային, միայն սպառնական խոստաբանութեամբ յղէ առ նա պատգամս: - 130. որոյ գնացեալ առնու յինքն զԳագիկ և յղէ սպառազէն պատրաստութեամբ ի Վանտոսպ առ տիկինն Վասպուրական, և պահել ի զգուշութիւն: - 350. Որոց կապեալ զԳուրգէն երեքկին կապանօք և դարձեալ ի պարանոցն եդեալ շղթայս՝ յղեն ընդ Ատրպատական Պարսից և տան ի բանդ ընդ կապեալսն. – 318.

ՅՂՈՒԹԻՒՆ - զի խորհուրդ յղութիւն է մտաց, և բան ծնունդ է իմացմանց. – 258.

ՅՂՓԱՅԵԱԼ - Բայց քաղցրաբարոյ իշխանն Աշոտ, հեզն և ամենայն բարեօք յղփացեալն, տեղի ետ ասացելոյն: - 362. զոր ոչ անփոյթ արարեալ լի բարեմտութեամբ յղփացեալն Աշոտ՝ խօսի ընդ թագաւորին զխաղաղութիւն. – 382. Ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ Աշոտ

թագաւորն Հայոց փոխի յաշխարհէս ի բարիոք ծերութեան, փափկացեալ և յղփացեալ խրախութեամբ, ձեռն նորա յամենեսին և ամենեցուն ձեռք ի նա – 356. մինչ այնքան շքեղութիւն մեծարանօք յղփացեալ յօրացեալ կայր հազարապետն – 344. յորում շահաստանն Դուին, մարդախիտ պարսպաւոր պատնիշօք պատուարեալ և տուրևառիկ վաճառականութեամբ և ազգի ազգի պղծութեամբ յափրացեալ յղփացեալ: - 358.

ՅՈԲԵԼԵԱՆ - Արդ ի գալ միւսոյ ամին որ յոբելեանք Զ և ոլըմպիատք ՀԲ, ընդիքտիոնք Ի … աներկբայ խորհուրդ ի մէջ առեալ թագաւորն սինկղիտոսօքն հանդերձ և ամենայն մեծամեծօքն Բաբելացւոց , զի զիշխանս աշխարհին Հայոց ի բաց բարձցէ յիւրաքանչիւր տէրութենէ – 184. և ունի յոբելեանք Զ և ոլոմպիադր և ընդիքտիոնք, և Գ ամ հայրապետութեան Հայոց կաթողիկոսի տեառն Զաքարիայի, և մուտ եօթներորդ ամի, յորում կային յարքունիսն իշխանքն, ըստ եօթնեկի չափոյ շարժման ժամանակաց. – 312. ՎԱՍՆ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՋԱՓՐԱՅ, ԶՈՐ ԻՆՉ ԽՈՐՀԵՑԱԻ Ի ՎԵՐԱՅ ԱՇԽԱՐՀԻՍ ՀԱՅՈՑ, ԵԻ Ի ԳԼՈՒԽ ԵՀԱՆ ԶԿԱՄՍ ՉԱՐՈՒԹԵԱՆՆ, ԵԻ ՈՐ ԻՆՉ ԸՆԴ ՍՈՎԱՒ ՆԱԽ ՔԱՆ ԶԼՆՈՒԼ ՎԵՑԵՐՈՐԴ ՅՈԲԵԼԻՆԻ, ԵԻ ԵՕԹԱՆԱՍՈՒՆԵՐՈՐԴ ՈԼՈՄՊԻԱԴԻՆ, ՅԵՏ ԻՆՆԵԻՏԱՍՆ ԸՆԴԻՔՏԻՈՆԻՆ, ՅՈՐՈՒՄ ԲՈՎԱՆԴԱԿԻՆ ԺԱՄԱՆԱԿՔ ԲՌՆԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆՆ ՏԱՃԿԱՑ ԱՄՔ ՄԻԲ ԸՍՏ ԹՈՒՈՑ ՀԱՅԵՐԷՆ ՏՈՒՄԱՐԻ. – 170.

ՅՈԳՆ - բերանաբաց դժոխաբար լայնեալ զբերան իւր՝ յոգունց քան թէ սակաւուց արար վիժել յանդունդս, որոց ոմանք և տունք նոցա գերեզման նոցին եղեն – 358.

ՅՈԳՆԻԼ - և յոգնեցան երկոքեան կողմանքն ի մեծ պատերազմին. – 140.

ՅՈԼՈՎ/Ք/ - անդ հասեալ քաջացն մերոց եղբարցն երեցունց ազատագունդ սակաւաձեռն գրոխիւ ի ձմեռնային ժամանակի, և ընդ լրթնատեսիլ լուսոյն վազս ի վերայ եղեալ՝ հանին ընդ սուր յոլովս քան թէ սակաւս: - 372. Եւ յոլով այն լինէր զոր ինչ գրէինն՝ զոր ոչ էր գործեալ Հայոց - 194. և ելեալ ի վերայ Պարսկահայոց գոեհացն և անդ բազում քաջութիւն նահատակութեան ցուցեալ՝ յոլովից գերելոցն ընդարձակեաց, հանելով /400/ և զաւարն ի ձեռաց նոցա – 402. և զի հաւասարութիւն երից ազգացն, այսինքն որդւոցն Նոյի, կարգաւ կանոնեալ դրոշմեալ կան յոլովից գիրս ոչ է մեզ հարկաւոր զնոյն երկայնաբանութեամբ երկրորդել: - 12. և զսակաւուց քան թէ յոլովից գրեաց անուանս ի յիշատակարանի անդ զՇահդոսդ, որ թարգմանի արքայասէր, և զԳոհշթասդ, որ թարգմանի ներկագործ ծիրանեաց արքայական զգեստու, և զՇմաւոն եպիսկոպոս, վէմ եկեղեցւոյ Քրիստոսի ընդ նմին և այլ եպիսկոպոսք և քահանայք արք Ճ - 106. որ կարի սիրելի է ինձ, մանաւանդ թէ յոլովից, կամ թէ ամենայն հաւատացելոց ի Քրիստոս՝ յերկարագոյնս առնել ի ճառիս զդեգերումն շահատակութեան, ձեզ լսել և ինձ գրել: - 76. որք ասեն զՀեփեստեայ գողանալ զհուրն յաստուծոյն, մասն ինչ մարդկան շնորհել և զյոլովն ինքեան ունել – 52. պատշաճագոյն զպատերազմին խրոխտական բարձրավզութեամբ վանել զախոյեանսն, և առեալ զբանակն յաւարի, և ընդ սուր հանեալ յոլովս քան թէ սակաւս, հասին ի գոգ տեղի մի ի Մղունիս գեօղ: - 402. բայց քանզի պատմագրութեան է ժամս և ոչ գովասանականութեան՝ արտաքոյ եղէց յոլովից բանբասանաց. – 300. Եւ այլովք ևս յոլովիւք բազումս է ասել վասն աշխարհալից նահապետացն: - 26. և յանկարծակի ի մէջ գիշերին Գրիգոր ախոյեանայարձակ դիմեալ շուրջանակի փակեցին ի ներքս զբանակն, սրով և աղեղամբ / 330/ վէրս մահաբերս ի վերայ եղեալ՝ յոլովք անկան ի զօրուէն. - 332.

ՅՈԼՈՎԱԳՈՅՆ - և արարեալ անդ յոլովագոյն աւուրս իբրև տարոյ միոյ. – 370. զհարստահարութիւնն բացաձգեալ, և զթուղթս առ մի մի յիշխանացն յղել յաճախէր, յոլովագոյն առ իշխանն Աշոտ և առ եղբարս իւր. – 360. զոր առաջնոցն մատենագրեալ դրոշմեալ կայ ի գիրս ընդ ժամանակս ժամանակս սոցա քաջարութիւնք և արժանաւորք յոլովագունի և մեծամեծաց գովութեանց: - 96. Զոր պարտ էր աստանօր յոլովագունիւք ոմամբք աւաղականօք ընդ ողբակիցս՝ և զմարգարէականն առնուլ ի ձայնարկութիւն – 22. յորոց վերայ սուր եղեալ զբազումս սպանին և զևս բազումս վիրաւորեցին և զյոլովագոյնսն ի գերելոցն հանդերձ ընտանիւք իւրեանց զերծին ի նոցանէ և անցուցին ընդ պահակ ձորոյն յամրական կողմանս լերինն: - 220. սմա ծանօթացեալ և սիրողացեալ

ժամանակաւ ուսուցանէր բազում ինչ նմա և յոլովագոյնս զինոց կտակարանաց, և եթէ ոչ գոյ բնութեամբ որդի Աստուծոյ: - 158. տալով Աշոտի … զգահին նախնական իշխանութեան այլովք յոլովագոյն միջոցօք աշխարհիս, մինչև յամուրն Նախճաւանու: - 360.

ՅՈԼՈՎԱԿԻ - և զայս ոչ միանգամ, այլ յոլովակի՝մի զմիոյ կնի ընթացուցանէր դեսպանս հրովարտակօք և պատարագօք: - 62.

ՅՈԼՈՎՈՒԹԻՒՆ - Զոր բան և վասն օձին սքանչելապէս ուսուցանէ Փիլոն Աղէքսանդրացի՝ յառաջ քան զդրժանացն դիպուածս՝ յոլովութիւն իմաստից ունել ամենայն շնչականաց. – 22.

ՅՈՒՐՏԱԼ - Զի Վռամ և Յազկերտ զկէս աշխարհիս յինքեանս յանգուցեալ՝ զբոլոր ապա աշխարհիս զտիրելն յոխորտային: - 114.

ՅՈՒՐՏԱՆՔ - Եւ կայր զյօնսն պռզտեալ, կոկոզաբանէր լի յոխորտանօք, խրոխտայր, եռացուցանէր ի վեր մղէր զդառնութիւն ժահահոտ մաղձոյն չարաթոյն վատախառնութեանն – 242.

ՅՈՀԱՆ - Արկադեայ կայսեր թագաւորեալ ամս ԻԳ մեռանի սաստկակոծ պատուհասիւ յաղագս մեղանացն առ Յոհան Ոսկեբերայն: - 114. և տարեալ հանգուցանեն զնշխարս սրբոյն յԱշտիշատ Տարօնոյ ի տեղւոջ վկայարանի սրբոյն Յոհաննու Մկրտչին և Աթանագինի վկային: - 120. զոր ընկալեալ սուրբ հայրապետին և բարեպաշտ թագաւորին Թէոդոսի հինգ թղթովք և հինգ պատասխանեօք՝ կարգէ զսուրբ վարդապետն ընդ վարդապետութեան աթոռակալութեան սրբոյն Յոհաննու Ոսկեբերանի և այլոց քաջաց և գլխաւոր վարդապետացն – 116. Իսկ երանելի եպիսկոպոսին Յոհաննու ընտրեալ իւր առանձնակ միայնաստան տեղեակ, աղօթից միայն պարապեալ, ի բաց կալով յեպիսկոպոսական հովուապետութենէ: - 324. Յորոյ տեղի մատուցին զՅոհան ոմն, այր հեզ և բարեպաշտօն, լցեալ երկիւղիւ Տեառն, պատշաճ առ վերակացութիւն եկեղեցւոյն Քրիստոսի: - 324. Վայել էր իսկ եպիսկոպոսին Յոհաննու՝ առնուլ զլուծ համանուանն իւրոյ զՅոհաննու Մկրտչի, որ կապեալն էր ի Հերովդեայ և տուեալ ի բանտ: - 250.

ՅՈՀԱՆ ՄԿՐՏԻՉ - - և տարեալ հանգուցանեն զնշխարս սրբոյն յԱշտիշատ Տարօնոյ ի տեղւոջ վկայարանի սրբոյն Յոհաննու Մկրտչին և Աթանագինի վկային: - 120.

ՅՈՀԱՆՆԷՍ - Ետ պատասխանի սուրբ հայրապետն Յոհաննէս հանդերձ մեծ նախարարօքն Հայոց և ասեն. – 244. Զայս և առաւել քան զսոյն խրատէր և ուսուցանէր սուրբ հայրապետն և քաջ հովիւն տէր Յոհաննէս կաթողիկոս Հայոց մեծաց: - 182. Ընդ ժամանակս ընդ այնոսիկ էր կացեալ յաթոռ հայրապետութեան տէր Յոհաննէս կաթողիկոս Հայոց: - 180. Ընդ նոսին և երանելի եպիսկոպոսն Յոհաննէս և ճգնաւոր քահանայ Գրիգոր – 324. Իսկ երիցս երանելի սուրբքն տէր Յոհաննէս Արծրունեաց եպիսկոպոս և երանելի քահանայն Գրիգոր և տէր Գրիգոր Արծրունի խրախուսեալք յԱստուած, կացեալ յատենի ի մեծ ասպարիսի հոգևորական պատերազմին – 250. Որգունակ և յաղագս փրկչական տնտեսութեանն գրէ Յոհաննէս ի կատարածի աւետարանական շարագրածին: - 302. էր իսկ եպիսկոպոսին Յոհաննու՝ առնուլ զլուծ համանուանն իւրոյ զՅոհաննու Մկրտչի, որ կապեալն էր ի Հերովդեայ և տուեալ ի բանտ: - 250.

ՅՈՀԱՆՆԷՍ ՄԿՐՏԻՉ - Վայել էր իսկ եպիսկոպոսին Յոհաննու՝ առնուլ զլուծ համանուանն իւրոյ զՅոհաննու Մկրտչի, որ կապեալն էր ի Հերովդեայ և տուեալ ի բանտ: - 250.

ՅՈՀԱՆ ՈՍԿԵԲԵՐԱՆ - Արկադեայ կայսեր թագաւորեալ ամս ԻԳ մեռանի սաստկակոծ պատուհասիւ յաղագս մեղանացն առ Յոհան Ոսկեբերան: - 114. զոր ընկալեալ սուրբ հայրապետին և բարեպաշտ թագաւորին Թէոդոսի հինգ թղթովք և հինգ պատասխանեօք՝ կարգէ զսուրբ վարդապետն ընդ վարդապետութեան աթոռակալութեան սրբոյն Յոհաննու Ոսկեբերանի և այլոց քաջաց և գլխաւոր վարդապետացն – 116.

ՅՈՂԴՈՂԴ - Եւ վասն իւրեանց թուլամորթութեանն և անհաստատ և յողդողդ մտաց սիրեցին զփառս մարդկան առաւել քան զփառս Աստուծոյ. – 246.

ՅՈՅԶ - Բայց յետ բազում յուզիցն և պատերազմացն եհաս տիրել նմա Անձաւացեաց տէրութեանն զայս օրինակ: - 324. Եւ ի բազում յուզիցն և ի խնդրոցն և զօրաժողովն լինելոյ և պատերազմ ընդդէմ վառելոյ և զձև ամրական մաքառմանցն յարդարելոյ և բռնալիր ուժեղագոյն մեքենային բախմանց քարձգութեանցն, զոր և ընդունայն աշխատութեամբ վարանեալ, անըստնանելի /հավանաբար՝ անստանալի/ մնալով ամրոցին՝դառնայ յիւր իշխանութիւնն: - 326.

ՅՈՅՃ - զյոյժ փառացի և ճոխ և նազելի զնախագահ նստեալ զարմէ – 300. ,,լեառն մի է յոյժ անհնարին բարձր, որոյ անդր քան զնա չի՛ք բնակութիւն մարդկան,,. – 48. Այլ և զՓիլոնեայսն ասացաք երկրորդել զառն քաջի և զյոյժ հմտագունի իմաստասիրութեան - 34. Այլ քանզի յոյժ առաւելեալ էր իմաստութեամբ Գագիկ՝ տեղի տայր բովանդակ գաւառապետաց զօրագլխաց աշխարհիս, գնայր ընդ նոսա իմաստութեամբ խորագէտ հնարաւորութեամբ, ըստ անձնիւր գահու մեծարեալ պատուադրութեամբ հաճոյանալ ախորժէր նոցա: - 354. Այսոքիկ գաւառք անուանիք, զոր յառաջին ժամանակս իւրոյ իշխանութեանն սեփհականս իւր արարեալ ունէր հայրն նենգութեան Մարդպետն կոչեցեալ … և մանաւանդ քաղաքն Շամիրամայ հռչակելին և յոյժ փառաւորագոյնն յամենայն կողմանց Վասպուրականի: - 388. ապա եթէ ոչ՝ պաշտելիք եղիցին եկեղեցիքն, որ փրկիչն անուանին և երկրպագելիքն աստուածային երկրպագութեամբքն. որ է յոյժ ծիծաղելի. – 394. Արդ ո՞վ ոք արժանի յոյժ ծաղու զբանք ուսմանս այսորիկ համարեսցի. – 46. Բայց մեք զյոյժ հռչակեալսն միայն նշանակեցաք. – 96. Բարկացաւ յոյժ իշխանն ընդ արհամարհանսն, և յոյժ զայրացեալ մեծաւ ցասմամբ՝ առնու զբազմութիւն ազատագունդ զօրաց ըստ տոհմս ազգաց իւրաքանչիւր զօրօք. – 178. Բարկացաւ յոյժ իշխանն ընդ արհամարհանսն, և յոյժ զայրացեալ մեծաւ ցասմամբ՝ առնու զբազմութիւն ազատագունդ զօրաց ըստ տոհմս ազգաց իւրաքանչիւր զօրօք. – 178. գրէ թուղթ հաւատոց առ Ղևոն կայսր Յունաց, և ընկալեալ ի նմանէ պատասխանիս՝ բազում ինչ ի Կուրանէ անտի իւրեանց արտաքս ընկէց զյոյժ առասպելագոյնն, քանզի ստուգապէս ծանեաւ զզօրութիւնն. – 166. և անհակառակող հաւանութեամբ հեզահայեաց առ միմեանս սիրոյ յորդորմամբ արտաքոյ վատթարին խոհականաբար մնալով, քաջախորհուրդ առատաբուղխ խաղացմամբ իմաստութեանն զմիմեանս բռնահարելով, զօտարոտին ի բաց վարատելով զբղջախոհութեան անհանճարութիւն՝ զլաւն և զյոյժ օգտակարագոյն ընտրութեամբն գիրկս արկին. – 388. Եւ յոյժ հաճոյ թուեցաւ խորհուրդս այս առաջի թագաւորին, և մեծապէս ուրախ լինէր: - 196. Եւ ամուրք յոյժ և անկասկածելիք ի ձեռս նոցա են, ամուրն Ջլմար և Սրինգ, և Ճախուկ բերդն. – 212. Եւ առ յոյժ յանդուգն յարձակմանն բազում այն լինէր, զոր ձիովքն ընթադրեալ դիաթաւալ կացուցանէին, քան զոր սրովն սատակէին: - 174. Եւ առ յոյժ յիմարութեանն հարեալ ցանկութեամբ, խլրդենի դիմօք, իբրև զգազան մի կատաղեալ՝ սկսաւ յարձակել ի վերայ աշխարհիս Հայոց. – 170. Եւ արար նմա հաւատարմութիւն յոյժ գրով, և կնքեալ աղիւ ըստ սովորութեանն իւրեանց երդումն, և խնդրեաց ի նմանէ զօր ինչ սակաւ յերևելի մարդկանէ, յորս ինքն վստահն էր: - 154. և բանակեցաւ ի յԱդամակերտ ոստանին Արծրունեաց, և անդէն սկսաւ ասպատակս սփռել, աւար առնել, կուտել առ ինքն զկապուտ աշխարհին յոյժ սաստկութեամբ: - 184. և բարկացեալ յոյժ հրաման ետ փութով զրաւ առնել կենաց նորա: - 206. և դարձեալ յոյժ ծիծաղելի է: - 396. Եւ երկայնագոյնս է զամենայն բանս պղծութեան նորա շարագրել, զի յոյժ բազում է և ընդդիմակ Աստուծոյ: - 164. Եւ զԶրադաշտ մոգ արքայ Բակտրիացւոց և Մեդաց ընկճեալ հալածեաց մինչև ի սահմանս Խեփտաղաց, հզօրապէս տիրեալ բովանդակ Խուժաստանի և կողմանց արևելից և Պարսից, անդր ևս քան զԲահխ և զԴեպուհան , ի Գովմայիդ և ի Գուզբան, ի Շերիբամական /գրքում՝ Շերիբամամական/ և ի Խոճիհրաստան, և միանգամայն ասել մինչև ի ծովն Հնդկաց՝ յոյժ արութեամբ – 44. Եւ զչարեալ ընդ խափանումն խորհրդոցն իւրոց՝ ամբաստան յոյժ լինէր զԱշոտոյ հանդերձ թղթովք Տաճկաց, որք էին ի կողմանս Հայոց, բազում այն ինչ զոր ստութեամբ քան թէ ճշմարտութեամբ զեկուցանեն զնմանէ զգործս, և թէ հակառակս ևս թագաւորութեան քոյ

բանընդդէմ լինի հանապազ: - 172. Եւ թէ որպիսի օրինակաւ գալուստ նորա և պատերազմ վասն սորին իրաց, և արիական ձեռակերտացն շինուածք, որ և յոյժ արժանաւորք զարմանալեաց, և դարձեալ ապստամբութիւն Զրադաշտին և մահն Շամիրամայ և բան յուռթիցն որ զնմանէ – 44. և ի տունջեան ամպ թանձրախոծ իբրև զթաղ լմեալ բալաձև սպիտակափայլ յոյժ. զայնմանէ ասէին՝ երկիր օտար անծանօթ: - 48. և յաւարի առնուին զբանակետղն, դիակապուտ առնէին, ժողովէին աւար բազում, և կուտէին արծաթ և ոսկի յոյժ և զզէնս պատենազարդս, զզարդս և զզէնս արի արանց և զընտիրս երիվարաց և զզարդս նոցա. – 176. Եւ յոյժ զուարճացեալ քաղցր բարբառովն Քրիստոսի, որ է անեղծանելի վճիռ քրիստոսասիրաց անձանց - 252. և յոյժ հաւաստի և ընդունակ գոլ զառ ի բազմաց /244/ վկայութիւն ի վերայ մեծի և կամ փոքու ինչ իրաց կամ ի վերայ կենաց և մահու. – 246. և յոյժ ուրախ առնէին զթշնամիսն ի քակել միաբանութեան իրերաց: - 194. և նախ յառաջ Սափին կարի յոյժ սիրեցեալն իւր, զսատակչական դեղն արբեալ, անբուժելի կեղով վառեալ յոսկր և ի մարմին՝ և առաջի Աւշնի զրաւ առնոյր ի կենացն: - 376. և նոքա յոյժ ուրախ եղեն, զի վասն անուանն Տեառն արժանի եղեն մեռանել. – 222. Եւ քան ընդ ապստամբելն ի նմանէ՝ ընդ յոյժ անմտութեամբ գալն առ նա զարմացաւ: - 272. և քանդեալ աւերեաց զամենայն ապարանս թագաւորին և այրեաց զնոսա հրով, և բազում գանձս մթերեալս յափշտակեաց անչափ աւարաւ գանձս ոսկոյ և արծաթոյ և հանդերձից, և անասուն բազում յոյժ, և բազմութիւն գերեաց իբրև զաւազ ծովու անթիւ: - 150. Եւ քանզի իշխանութիւնն Պարսից յոյժ լքեալ էր՝ և աներկիւղ շինեցին զքաղաքն Մադիամ և բնակեցան ի նմա: - 156. Եւ քանզի յոյժ անկասկածելի էր ամրոցն, և գանձս ոչ սակաւս մթերեալ ի նմա ի բազում ամաց – 346. զի և որք յոյժ ատեցողքն են մեր և թշնամիքն՝ տեսցեն և յամօթ լիցին, և բարեկամքն և սիրելիքն յոյժ ուրախ եղիցին,,: - 218. զի և որք յոյժ ատեցողքն են մեր և թշնամիքն՝ տեսցեն և յամօթ լիցին, և բարեկամքն և սիրելիքն յոյժ ուրախ եղիցին,,: - 218. ընդ որ յոյժ ուրախացեալ Տիբերի պատուէ ծիրանեօք և բրաբիոնաւ ի Ստադին տեղւոջն. – 80. Ընդ որ յոյժ զչարեալ սքանչելին Աղան Արծրունի որդի Վասակայ ընդ հօրն անիմաստասէր բարուցն անխորհրդածութիւն և ընդ այնպիսւոյ աստուածամարտին Մեհուժանայ գթասիրաբար վարել ազգականութեամբ – 112. Ընդ որ յոյժ ուրախացեալ Շապուհ՝ խոստացաւ փեսայացուցանել զՄեհուժան ի քոյր իւր Որմզդուհի: - 102. թէպէտ և ոչ համարձակեաց զամենայն բառնալ, այլ յոյժ պատկառանօք ամաչեցեալ՝ լքաւ ի ստութենէ անտի, որ յանդիմանեցաւ ի թղթոյ կայսերն, և ի ձեռն այսորիկ ցուցանէր բարեմտութիւն մեծ առ ազգս /166/ քրիստոնէից. – 168. Իսկ Նեբրովթ որդի Քուշայ որ ի Քամայ՝ յոյժ ուժգնագոյն ոչ միայն քան զառաջինսն ուրուականաց լինել, այլ և ոչ Հերակլի – 36. Իսկ իշխանն Վասպուրական, այն ինչ հուպ ընդ հուպ եկն ի ժամադրեալ տեղին. ընդ որ յոյժ ուրախացեալ թագաւորն, իբրև զերծեալ ի կասկածանացն, զոր ունէր յիշխանէն Սիւնեաց: - 382. իսկ նա քանզի ի հրեշտակէ ասէր ունել պատգամ և ոչ ի մարդոյ՝ յոյժ դժուարեալ ընդ իրսն՝ սպան զնա ի գաղտնիս: - 162. Իսկ ոմանք ասեն ի Ղաւոդիկեայ Փռիւգացւոց շինեալ տապանին, որ յերից մասանց երկրի՝ Ասիական կոչի կողմ. և յոյժ անհաւաստի են ասացեալքն.- 30. լսէին և նոքա, զի ձայն զօրու է և սաստիկ յոյժ: - 228. Խորտակէր և զնշան տէրունական Խաչին, զոր ուրեք ուրեք կանգնեալ լինէին. քանզի յոյժ ստիպէր զնա հոգին մոլեկան: - 168. Մինչդեռ կայր ևս կենդանի՝ ետ կանգնել փայտ մի մեծ և բարձր յոյժ, և դնել զնա ի ծայր փայտին, ունել ի բարձրաւանդակ տեղւոջ. – 290. Յայնժամ իբրև լուաւ բռնաւորն զայս դարձուած պատասխանեաց լի հզօրութեամբ և ահագին մեծաւ անարգութեամբ՝ յոյժ տարակուսանօք լցաւ յանձն իւր, և կայր մեծաւ հիացմամբ ըմբռնեալ. – 280. յոյժ վայելուչ էր և երանելի քահանային Գրիգորի՝ միաբանել ընդ նոսա և լնուլ զերրեակ թիւն – 250. յօրացեալ և ապաստանեալ ի յոյժ բազկի և ի յաղթանդամութիւն հասակի – 38. նոյնժամայն առ յոյժ ամբարտաւանութեանն և սաստիկ բարկութեանն և անհուն սրտմտութեանն և առանց բուժելի կատաղութեանն, յապուշ միտքն կրթեալ իբրև զարբեալ զանզգայ արբեցութեամբ - 264. Նոցա ելեալ արտաքս յատենէն մեծաւ

խնդութեամբ, և յոյժ զուարճացեալք փութային ելանել ի մարմնոյ աստի և մտանել առ Աստուած – 266. որ էր կին իմաստուն ի բանս և յիրս և յոյժ խոհեմագոյն միանգամայն և աստուածասէր – 186. տեսանեն զկողմանս արևելից, դաշտ յոյժ մեծանիստ, լայնատարած, հարթայատակ, անվայրափակ առ ի սահման, անբաւական ի տեսութիւն աչաց, սաստիկ լուսով զարդարեալ ի գիշերի, բազմակերպ երևմամբ – 48. քանզի էին որդիք նորա յոյժ մանկագոյնք - 44. Քանզի յոյժ պատկառ կայր ի պաշտօնատարութիւն հայրապետին իշխանն Տարունոյ, և նա սաստիկս հոգայր վասն նորա, թէպէտ ոչ օգտէր յիրին յայնմիկ: - 346. քանզի յոյժ սիրեցեալ եղև ի զօրավարէն, և առաւել քան զամենայն մեծամեծսն ընդունէր պարգևս և պատիւս – 216.

ՅՈՅԼ - Բայց էր Համամ սէգ և ամբարհաւաճ, յոյլ և թոյլ առ պատերազմի գործ, միայն և շղոմարար հպատակութեամբ վարէր առ թագաւորն – 90.

ՅՈՅՆ - թէ և Յոյնք համարին Պտղոմէիւ պարծիլ՝ երբեմն ի հաւաքումն միահամուռն ազգաց ազգաց, և յեղուլ ի լեզու յոյն. – 18.

ՅՈՅՆՔ - Ապա դարձան Վաչէ և Արշաւիր ընդ Արտաշէսի, առեալ զթագաւորութիւնն Երուանդայ ի ԼԱ ամի Արտաշէսի արքայից արքայի և թագաւորին Յունաց … ամի. – 86. արդ հաճոյ թուիցի քեզ, քաջ զօրավար, զսորայս գործեցեալ քաջութիւն ի վերայ զօրացն Յունաց,,: - 304. բայց ընդ Յունաց թագաւորին միայն հնազանդութեամբ նուաճեալ զինքեանս, ի բաց կալով ի հարկատուութենէ Շապհոյ արքայից արքայի. - 96. Բայց ինքն Պապ նշկահեալ զկայսր Թէոդոս, զոր ի բուռն առեալ Տերինտեայ զօրավարին Յունաց՝ խաղացուցանէ կապանօք առ կայսր – 108. գրէ թուղթ հաւատոց առ Ղևոն կայսր Յունաց, և ընկալեալ ի նմանէ պատասխանիս՝ բազում ինչ ի Կուրանէ անտի իւրեանց արտաքս ընկէց զյոյժ առասպելագոյնն, քանզի ստուգապէս ծանեաւ զզօրութիւնն. – 166. ԴԱՐՁՆ ՏՐԴԱՏԱՅ Ի ՅԵՐԿՐԷՆ ՅՈՒՆԱՑ - 94. և ասէր, թէ ,,զայս ամենայն զոր գրէ կաթողիկոսն Հայոց և առ ապստամբութիւն խորհել առ ի քէն, և զնախարարսն Հայոց զՅունաց թագաւորին խորհել հնազանդութիւն. արդ տեսանել պարտ է վասն այդր,,: - 130. ափի անուն ի գերելոցն Յունաց ներքինի, թողեալ զհաւատսն որ ի Քրիստոս, մսլիմանակ դեն ստացեալ, արիւնարբու ուսմամբ բնաւորեալ. – 372. Եւ բաժանեալ թագաւորութիւնն Հայոց յերկուս, ի Յոյնս և ի Պարսս. – 110. Եւ եղև յամի չորեքտասաներորդի Խոսրովայ արքայի, ի քսաներորդ ամի Մուրկայ թագաւորութեանն՝ ապստամբեցան ի կայսերէ զօրքն Յունաց, որք ի Թրակացւոց կողմանէն – 140. և զԳագիկ ձգեալ ի պատիւ զօրավարութեան Հայոց մեծաց, ըստ օրինի թագաւորացն Յունաց՝ տալ առաջի նորա նշանակս խաչադրօշս: - 370. և զերթալն Մեսրովպայ և Վարդանայ ի Յոյնս առաջի արկանէին, և զգալն Անատողեայ և զշինել քաղաքին ի Կարին գաւառ: - 118. և զոր ասէն այսպիսի ինչ է. ,,վա՛յ քեզ, եղո՛ւկ դու երկիրդ Պարսից, յորժամ բազմախուռն գունդք զօրացն Յունաց ի քեզ արշաւանս եդեալ՝ հասանիցեն և հարկանիցեն զքեզ ի սուր սուսերաց, և յառաթուր սմբակաց: - 148. Եւ զօրք Տաճկաց ի զօրացն Բուխայի եկեալ էին ընդ զօրս Յունաց պատերազմել ընդ ամուրսն. – 302. և էր յայնժամ առեալ Յունաց գաղաբար /հավանաբար պետք է ընդունել որպես հատուկ անուն՝ Գաղաբար/ իշխանիկ կոչեցեալ ի տոհմէ Բագրատունի՝ զբերդն Արամանեակ կոչեցեալ. – 302. Եւ էր սէր դաշնաւորութեան մեծի ի մէջ երկոցունց թագաւորացն Պարսից և Յունաց: - 140. Եւ ժողովեալ զբազմութիւն զօրաց իւրոց՝ առնէր վնասս մեծամեծս և սաստիկս ի բաժնին Յունաց: - 140. Եւ ի հասանելն նորա ի Թէոդոսի քաղաքն ի Կարին գաւառ՝ եհաս լուր նորա առ կայսր Միքայէլ թագաւոր Յունաց. – 316. Եւ կացեալ անդ մինչ ի ժամանակս առաջինն Ղևոնի կայսեր՝ մեռանի անդ Վասակ և Տաճատ և փոխին ի հանգիստ փառաւորապէս ի գերեզմանս մեծամեծացն Յունաց: - 132. ԵԻ ՀԱՍՏԱՏԵԼ ՅԱԹՈՌ ԹԱԳԱԻՈՐՈՒԹԵԱՆՆ ՀԱՅՈՑ ՄԵԾԱՑ ՕԳՆԱԿԱՆՈՒԹԵԱՄԲ ԹԱԳԱԻՈՐԻՆ ՅՈՒՆԱՑ - 94. Եւ հաւանեալ Խոռեմայ՝ եկն առ Հայրակղոս արքայ Յունաց, թողեալ ի նա զԵրուսաղէմ և զԿեսարիայ Պաղեստինացւոց և զամենայն կողմանս Անտիոքացոց և զամենայն քաղաքս գաւառացն այնոցիկ, և զՏարսոն Կիւլիկեցւոց և զմեծ մասն Հայոց և զամենայն զոր միանգամ

կամեցաւ Հայրակղոս. – 152. և մերկ կապուտ կողոպուտ առնէր զնոսա, մինչև զարմանալ զօրավարին ընդ սորայս քաջութիւն՝ գրէ առ Միքայէլ թագաւորն Յունաց զեկուցանելով վասն նորա: - 302. և յարձակեալ բազում անգամ ի վերայ յունական զօրուն որք ընդդէմ զօրաց քոց պատերազմէին՝ և անդ ոչ սակաւ հեղմունս արեանց արարեալ փոխանակ զօրաց քոց ի զօրացն Յունաց. – 304. Եւ նորա զեկուցեալ վասն նորա Բուխայի՝ ասէ. ,,այրս այս Գուրգէն ի տոհմէն Արծրունեաց, այր քաջ և պատերազմող, ի յահէ քումմէ անցեալ գնացեալ զկողմամբքն Յունաց – 304. Եւ ոչ կարացեալ ունել զդէմ զօրն Վահրամայ՝ փախստական լինէր առաջի զօրացն Յունաց. – 140. և որդի Որմզդի Խոսրով գնաց փախստական առ Մուրիկ թագաւորն Յունաց՝ զոր առեալ քեռիք նորա Վնդոյ և Վստամ գնացին փախստական ի դուռն կայսերական: - 136. Եւ տայր նմա զօր կայսերական յօգնականութիւն, և զՅովհան պատրիկ ի Հայոց կողմանէ, և զՆերսէս ստրատեղատ յԱսիւրոց, և զՄուշեղ այր քաջամարտիկ և հզօր զօրութեամբ, և զամենայն զօրս Յունաց և Հայոց, Վրաց և Աղուանից – 138. ի փոքր ինչ աւուրց զապստամբութիւն ի մէջ առեալ Խոսրովայ ի Շապհոյ՝ ի Յոյնս ապաւինի – 112. զոր ոչ միայն Յոյնք՝ այլ և այլազգք ոչ երևին այսուիկ նախկինք – 18. Էին անդ Վնդոյ և Վստամ և զօրք պարսիկք իբրև ԸՌ հեծեալ, թող զզօրս Յունաց և Հայոց: - 140. Ընդ ժամանակն ընդ այնոսիկ թագաւորէ Յունաց Վաղէս կայսր, և Պարսից՝ Շապուհ արքայից արքայ: - 100. Ընդ որ ոչ հաճոյացեալ Գուրգէնայ երթալ ի Յոյնս. բայց հաւանեցուցեալ զԳրիգորն տալ զբերդն զզօրավարն, և հաճեցի զմիտս թագաւորին: - 302. - ԹԱԳԱՒՈՐԵԼ ԹԷՈԴՈՍԻ Ի ՎԵՐԱՅ ՅՈՒՆԱՑ : - 108. թէ և Յոյնք համարին Պտղոմէիւ պարծիլ՝ երբեմն ի հաւաքումն միահամուռն ազգաց ազգաց, և յեղուլ ի լեզու յոյն. – 18. Իսկ Անատողի զօրավարն Յունաց զՀաւուկ ոմն Կուկոճացի կացոյց /118/ մասինն Յունաց եպիսկոպոսապետ. – 120. Իսկ Անատողի զօրավարն Յունաց զՀաւուկ ոմն Կուկոճացի կացոյց /118/ մասինն Յունաց եպիսկոպոսապետ. – 120. Իսկ Արշակ յերկուս թագաւորսն ձեռնտու եղեալ, երբեմն ի Պարսս երբեմն ի Յոյնս, և զապստամբութիւն ի մէջ առեալ Արշակ յերկոցունց կողմանս: - 100. Իսկ երանելոյն Աղանայ Արծրունւոյ որդւոյ Վասակայ դարձեալ ի Յունաց աշխարհէն՝ եկն յերկիրս Հայոց, նովին կրօնաւորական խստամբերութեամբ/132/ և հրեշտակակրօն առաքինութեամբ կեցեալ՝ վերափոխի յաշխարհէս ի դասս սրբոց. – 134. - Իսկ ի հասանել սրբոյն Սահակայ ի դուռն հանդերձ նախարարօքն՝ զիջանէ ցածնու Վռամ ի բարկութենէ վրէժխնդրութեան Հայոց քինահարութեան անարգանաց Շապհոյ, և ընդ Յունաց զսերտ խաղաղութիւն ունելով.- 116. Իսկ Խուրան ոչ կացեալ առ Սանատրկոյ գնաց յերկիրն Յունաց, առ Կեսար Տիբերիոս – 80. Իսկ Յունաց առեալ կացուցին ի բաժնին Արշակայ հիւպատս և զօրավարս և կոմսունս, ոչ զոք թագաւորեցուցեալ այնուհետև: - 112. Իսկ որ տիրէր աշխարհին Ապահունեաց Կայսիկն՝ զիւր զօրսն առ ինքն գումարեալ և որ շուրջ զնովաւ քաղաքայինք և ասպատակքն Պարսից, որք ի Յունացն վերայ առնէին արշաւանս: - 380. ձայն բարձեալ արտասուալից առ Դերենիկն, և զսուսեր մերկ ի ձեռին ունելով, և վաղր և սակր մի՝ ասէ. ,,որդեա՛կ իմ Դերենիկ, ողջոյն քեզ, ողջոյն քեզ, ողջոյն քեզ. ես ելի գնացի ի յաշխարհն Յունաց,,: - 320. ճողոպրեալ Գարեգինն անձնապուրծ գնաց փախստեայ առ կայսրն Յունաց. – 102. Մարկիանոս կայսր թագաւորեալ Յունաց յերկրորդն Թէոդոսի, որ արար զժողովն ի Քաղկեդոն ՈԼԳ եպիսկոպոսաց. առ որով վկայեաց սուրբն Վարդան և Վահան Արծրունի: - 132. Յետ այսր՝ յերկրորդ ամի պաշարեն զԿարնային քաղաքն զօրքն Յունաց. և դարձեալ անդրէն ի կամս իւրեանց թողեալ գնացին: - 358. Յովսէփ անուն ի Յունաց ազգականութենէ ի ծառայութիւն հասեալ Աւշնի, ներքինի, թողեալ զքրիստոսական պաշտօնն, մոլորութեանն Մահումաթայ հաւատացեալ. – 374. ի ժամանակին կալեալ էր զմարզպանութիւն և զզօրավարութիւն Հայոց ի խնդրոյ սրբոյն Սահակայ յերկուց թագաւորացն Յունաց և Պարսից – 116. Որպես և Յոյնք երբեմն համբաւեցին՝ Հերակղէս աստուած յիսուն կոյս ի միում գիշերի ապականէր. – 38. որպէս թէ ոչ կամի զթագաւորելն Պարսից և հարկել Հայոց և զօրավարել, այլ զթագաւորելն Յունաց ցանկայ գտանել. – 118. ունելով ընդ իւր զզօրսն

Յունաց բազմամբոխ վահանաւորաց և դրօշուց սաւառնացելոց, և փողք կայսերալուրք և գունդք գունդք վառելոցն վաշտիցն – 106. Սա հալածեաց զՅոյնս, և գումարեալ զօր բազում գնաց ի վերայ լքեալ թագաւորութեանն Պարսից յերկիրն Պարթևաց, ի վերայ Յազկերտի անուանեալ արքային Պարսից: - 164. Վախճանեալ կայսր Վաղէս, և թագաւորէ Յունաց մեծն Թէոդոս. – 108. քանզի էին հնազանդեալք յառաջագոյն ընդ թագաւորութեամբն Յունաց – 142. քանզի Յունաց հուսկ երբեմն յետոյ գտաւ գիր ի Կաղմեա յումեմնէ Փիւնիկեցւոյ: - 18 .

ՅՈՅՍ - ,,ընդէ՞ր որպէս մանուկ տղայ համարիս, արկանել առաջի իմ զպատրանս, սնոտի, առասպելաբան, խաբեբայ և պատիր յոյս խոստանալով ինձ՝ հանել զիս ի ճշմարիտ յուսոյն, զոր ի մանկութենէ ի վերայ հասեալ ճշմարտութեանն,,: - 294. ,,ընդէ՞ր որպէս մանուկ տղայ համարիս, արկանել առաջի իմ զպատրանս, սնոտի, առասպելաբան, խաբեբայ և պատիր յոյս խոստանալով ինձ՝ հանել զիս ի ճշմարիտ յուսոյն, զոր ի մանկութենէ ի վերայ հասեալ ճշմարտութեանն,,: - 294. Ապա թէ ոչ՝ մի խաբեսցէ զքեզ յոյսն քո սնոտի – 146. Ես իսկ առ ընթեր գոլով անվրիպագոյն իրազեկ եղէ բովանդակ նորա հաստատնագոյն առ յոյսն կազմեալ փրկութիւն. – 388. Եւ անդէն զտարակարծելի գիւտիցն յոյս երկբայութեան՝ յայլոց քննողական աշխատութեանց եդից առ ընթեր թելադրութեամբ. – 12. Եւ նա ևս քան զևս պնդեալ հաստատեալ կայր ի հաւատս, ի սէր և ի յոյսն Քրիստոսի. – 318. Իսկ նոցա անմեկնելի զյոյսս իւրեանց ի Քրիստոս ունելով, բնաւից գերագոյն և հոյակապ անուն ստացեալ, զյաղթութեան նշանակ կանգնեալ. - 308. կոչեաց զերիցունսն նորոյ կտակիս, զեպիսկոպոսս և զքահանայս, առաջի արկեալ զհաւատոցն կատարելաբանութիւն, զմկրտութեանն լուսաւորութիւն. զառեկելոցն յապաշխարութիւն, զյոյսն յետ վախճանին, զմարդասիրելն Քրիստոսի - 386. տանջեաց զնոսա գանիւ, և նոքա ևս առաւել պնդեցան ի հաւատսն և ի յոյս բարեաց և ի սէրն Քրիստոսի: - 222. Տէր խորտակէ զպատերազմողսն, Տեառն է պատերազմ, Տէր տկար առնէ զհակառակորդսն, Տէր է յոյս մեր,,: - 134.

ՅՈՎ - և այլքն ցրուեցան յո՛վ և աճապարեաց ոք. – 332. Եւ բնաւ աշխարհս քայքայեալ ցրուեցան՝ յով և կարաց աճապարել փախչել այր իւրաքանչիւր. – 92. և քակեցին զռազմն և աւերեցին զճակատն և լքին զմիմեանս, և թողին զպատերազմն և գնացին փախստական ամենայն այր յո՛վ և կարաց զերծանել. - 306. զի ոչ կարաց զերծանել գնալ յով և կամիցի – 84. իսկ նա առ երագութեան ձեռին ձգեալ զսուսերն՝ եհար զերեսս Ջուանշիրայն, և խլեաց զաչս նորա, և ինքն դարձաւ մեծաւ յաղթութեամբ, եմուտ յամրական տեղիսն: Եւ նոքա յո՛վ և աճապարեցին: - 310. Իսկ քաղաքապետն Սահակ ելեալ ընդ դուռնն, որ ելանէ ի բերդն Շամշղտայ, սամոյր զինքեամբ արկեալ և գաւազան ի ձեռն առեալ, յիմարեալ մտօք կորոյս զփախուստն իւր, որ կարող էր գնալ յով և կամիցի. – 272. Կամ դարձո՝ զխորհեալ նոցա չարիս ի գլուխ իւրեանց, կամ թող զի ելցեն գնասցեն՝ յով և կամեսցին,,: - 82. Բայց յո՛վ ոք կամ ո՞ր աշխարհ, զոր ոչ կործանեաց Աւշին պէսպէս լլկանօք հինի ասպատակաւ, աւարառու յափշտակութեամբ, սպանմամբ սրոյ և սովոյ: - 374. Եւ Գուրգէն ելեալ գնաց փութանակի անյայտ առնել զինքն, մինչև յաջողեսցի ըստ կամաց Քրիստոսի յո՛վ և երթիցէ: - 320. և մնացեալքն կէսքն փախեան երեսաց յո՛վ և կարաց ոք զերծանել – 400. և հանապազ յանձն իւր տարակուսանօք տարուբերէր, թէ յո՞վ և կամ յո՞յր կողմանս թափիցէ զդառնութիւն մահաբեր թունից իւրոց – 170.

ՅՈՎԲ - զի ի փռնգալոյ նորա կայծակունք հատանին և ընդ ռնգունս նորա ելանէ ծուխ հնոցի կայծականց, որպէս գրեալ է ի Յովբ: - 246.

ՅՈՎԷԼ ՄԱՐԳԱՐԷ - Որպէս կայ և այս ի գիրս տեսութեանն Յովելեայ մարգարէի: - 240. որպէս մարգարէն Յովէլ ողբայ ի վերայ եկեալ հասեալ թշուառութեանն, ասէ – 238.

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ - Գուրգէն որդի Ապուպելճի Վասպուրական իշխանի, ի շփոթի ժամանակին Բուխայի և ի հայրապետութեանն Յովհաննու Հայոց կաթողիկոսի, իմաստութեամբ գործեալ՝ ոչ եկաց հակառակ չարին. – 302. առատապէս հեղեալ զգութ … և ի ձեռն հովուապետին սրբոյն Յովհաննիսի եպիսկոպոսի և ճգնաւոր քահանայի Գրիգորի , որք

միշտ զողորմութեանց խնդրուածս վասն ժողովրդեանն տեառն ի վեր առաքէին , զոր օրինակ և հրեշտակն տեառն աղերսէր Աստուծոյ, ասէ – 314. ԵՒ ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՒԹԻՒՆՆ Ի ՔՐԻՍՏՈՍ ՏԵԱՌՆ ԳՐԻԳՈՐԻ ԱՐԾՐՈՒՆԻՈՅ ԵՒ ՏԵԱՌՆ ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԻ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ ԱՐԾՐՈՒՆԵԱՑ ԵՒ ԳՐԻԳՈՐ ՔԱՀԱՆԱՅԻ, ԵՒ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՆՈՑԱ: - 240. և հասեալ յԱշտիշատ Տարունւոյ ի վկայարանս սրբոյն Յովհաննու և/և-ը ավելորդ է/ Մկրտչի, և Աթանագինէի վկային – 100. և վերակացու նմա թողոյր զՅովհաննէս ոմն քահանայ ի Բոգունի գաւառէ ի յԱնստան գեղջէ: - 394.

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՄԿՐՏԻՉ - և հասեալ յԱշտիշատ Տարունւոյ ի վկայարանս սրբոյն Յովհաննու և/և-ը ավելորդ է/ Մկրտչի, և Աթանագինէի վկային – 100.

ՅՈՎՀԱՆ ՊԱՏՐԻԿ - Եւ տայր նմա զօր կայսերական յօգնականութիւն, և զՅովհան պատրիկ ի Հայոց կողմանէ, և զՆերսէս ստրատեղատ յԱսիւրոց, և զՄուշեղ այր քաջամարտիկ և հզօր զօրութեամբ, և զամենայն զօրս Յունաց և Հայոց, Վրաց և Աղուանից – 138.

ՅՈՎՆԱՆ - և աւանդեաց զոգին երանելին Յովնան ճշմարիտ խոստովանութեամբ ի Հայր և յՈրդի և սուրբ Հոգին, որում փառք յաւիտեանս: - 296. Էր ընդ գերեալսն ի լեռնէն Խութայ Յովնան անուն. – 294. իսկ իբրև ընդդէմ կացին լեռնայնոցն գունդքն Տաճկաց և հարին զլեռնայինսն՝ ձերբակալ արարեալ զերանելին Յովնան տարան ետուն կապանօք ի բանդ արքունի: - 294.

ՅՈՎՊԷՏ - ունելով զտեղիս տեղիս, տալով ձեռս յովպէտ և ժամագիւտ դիպուածք ումեք հանդիպանայր – 68.

ՅՈՎՍԵՊՈՍ - Որպէս Յովսեպոս մեզ զրուցաբանէ և զինչ գործեաց ընդ մանկունսն: - 78.

ՅՈՎՍԵՓ - Նոյնժամայն զօր գումարեալ, գունդ կազմեալ յընտիր ընտիր հեծելոց արանց զօրաւորաց, զօրօք և զօրագլխօք, և տայ ի ձեռս Յովսեփու ումեմն որդւոյ Ապուսէթի – 184. ՎԱՍՆ ՄԱՀՈՒԱՆՆ ՅՈՎՍԵՓՈՒ Ի ԼԵՌՆԱՅՆՈՑՆ ԽՈՒԹԱՅ ԵՒ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՆՈՑԱ: - 188. Այլ որ փոփոխէ զսիրտս իշխանաց նախախնամօղն Աստուած՝ քակեալ բաժանեաց ճեղքեաց զՅովսէփ ի յԱւշնէ. – 374. և թուէ մի ըստ միոջէ, սկսեալ յԱբրահամէ և գայ անցանէ մինչ ի Յովսէփ - 16. և հարցեալ ցնա յաղագս մահուանն Յովսէփու ի վրէժխնդրութեանն աղագս երկրորդ նահատակութեան նորա, որ եկաց ընդդէմ զօրավարին, յուշ առնելով նմա զապստամբութենէ և ընդխառնելոյ նորա ի վնասս արքունի – 294. Եւ քանզի ոչինչ հաղորդութիւն ունէր Յովսէփ առ ծնունդն Քրիստոսի՝ մտանէ յազգահամարն փոխանակ Մարիամու կնոջ իւրոյ -16. ի ԺԴ ամի սորա վախճանի Յովսէփ: - 56. Յետ բառնալոյ թագաւորութեանն ի տանէն Արշակունեաց, և հայրապետութեանն ի տանէն սրբոյն Գրիգորի՝ Ղևոնդ ոմն աշակերտ սրբոյն Մաշտոցի տեղապահ լինէր սրբոյն Սահակայ, և Յովսէփ եպիսկոպոս և Մովսէս և Մեղէս: - 120. Յովսէփ անուն ի Յունաց ազգականութենէ ի ծառայութիւն հասեալ Աւշնի, ներքինի, թողեալ զքրիստոսական պաշտօնն, մոլորութեանն Մահումաթայ հաւատացեալ. – 374. Նա և մայր իշխանին Աշոտի, քոյր Սահակայ և Բագարատայ իշխանին Տարաւնոյ… երթե՛լ ընծայիւք բազմօք յանդիման լինէր Յովսէփայն և խնդրէր զհաշտութիւն և զխաղաղութիւն հաստատել առ որդիսն իւր և առ բոլոր աշխարհն Վասպուրական: - 186. Նոյն գունակ և զՂուկա ազգաբանութիւնն գտցես շարածեալ ի վերջէ յառաջ, և ասէր որպէս կարծէր զՅիսուսէ՝ ի Յովսէփայ ի Յակովբայ ի Հեղեայ, և ապա մի ըստ միոջէքն: - 16. Սոյնպէս և այրն այն Յովսէփ զօրավարն Տաճկաց մնայր անցանել ձմերանն, զի ելցէ ի վերայ աշխարհիս Հայոց սրով և գերութեամբ և մեծամեծ հարուածովք և զմեծամեծս աշխարհիս խաղացուցանէ ի գերութիւն – 188.

ՅՈՎՐԵԳԵՆ - որպէս որք զՅովրեգենին համբաւեն. – 48.

ՅՈՏՆ ԿԱԼ - Եւ ապա փոքր մի կազդուրեալ գնդին Տաճկաց՝ կացին յոտն: - 306.

ՅՈՐԴԱՀՈՍ - և զանբաւութիւն մեծութեանն յայտ առնել սաստկութիւն յորդահոս աղբերն – 20. Եւ յերկարեալ Աղան զողբսն, ջերմեռանդն յորդահոս արտասուաց բղխմունս առաջի սրբոյն Սահակայ և մեծ սպարապետին Սահակայ և այլոց նախարարացն. – 112. վառեալ լինէր իբրև զբոց հնոցի, իբրև զալիս ծովու դիզեալ կուտմամբ փրփրեալ ծիրանագոյն

արիւնանման, ուժգին գոչելով անդնդաքակ յուզմամբ, իբրև զհեղեղատ յորդահոս ի ճայթմանէ կարկտահոս ամպոց – 180.

ՅՈՐԴԱՀՈՍԱՆ - Բայց Աշոտ, իբրև եհաս ժամ ելիցն իւր յաշխարհէս՝ յանհունս բերեալ զզեղջ և զապաշաւանս յորդահոսան արտասուօք զխոստովանողականն ի դիմի հարեալ միջնորդութիւնն – 336.

ՅՈՐԴԱՌԱՏ - արտօսր յորդառատ վտակաց ծաւալին յաչաց, քան թէ ծաղուն խողխոջեն խխնջիւնք. – 384. և ելեալ արտաքոյ բանակին յորդառատ հեղոյր արտասուս ի վերայ բեկման իշխանին և այլոց նախարարացն. – 218. և ինքն ամբարձ զձեռս իւր յերկինս, յորդառատ արտասուօք եկաց յաղօթս, ասելով զերեսուն և չորրորդ սաղմոսն և զութսուն երկու – 230. Վէմս զերեսօք արկեալ արտօսր յորդառատս ի խտղտելի աչաց ի վայր հեղեղատելով, զնորափթիթ ծաղկազարդ ոսկեճաճանչն մորուացն ճիրանամբքն զխզումնն, և որ առաւելեալն քան զսոյն զապաշաւանացն զանյագութիւնն: - 386.

ՅՈՐԴԵԱԼ - և անդ ընդ փոքր զառ ի վայրն իբրև զհեղեղատ յորդեալ հոսեալ հասաւ ի վերայ նոցա, ի Քրիստոս խրախուսեալ – 400.

ՅՈՐԴՈՐ - Եւ գումարեալ Հայրակղի զամենայն զօրս իւր յորդոր և խնդալից սրտիւ, բազմութեամբ զօրաց ել ընդ առաջ սուրբ նշանին, ի պատիւ հրաշալի և երկնաւոր գանձուն – 154.

ՅՈՐԴՈՐԱԳՈՅՆ - և նա առաւել յորդորագոյն հնչէր և արտօսր ի վեր բերեալ հեղոյր, ասէ – 222. այսոքիւք ծանուցեալ զպատիւ խնամոցն Աստուծոյ՝ ևս յորդորագոյնս յուսացաւ կոչել այցելու ինքեան զԱստուած: - 26.

ՅՈՐԴՈՐԱԿԱՆ - Եւ յորդորականիւ հրաժարեցուցանէր զնոսա ի բաց կալ յապիրատ և ի վնասակար գործոցն զոր գործէին – 182.

ՅՈՐԴՈՐՈՒՄՆ - և անհակառակող հաւանութեամբ հեզահայեաց առ միմեանս սիրոյ յորդորմամբ արտաքոյ վատթարին խոհականաբար մնալով, քաջախորհուրդ առատաբուղխ խաղացմամբ իմաստութեանն զմիմեանս բռնահարելով, զօտարոտին ի բաց վարատելով զբղջախոհութեան անհանճարութիւն՝ զլաւն և զյոյժ օգտակարագոյն ընտրութեամբն գիրկս արկին. – 388. որ յետ հաւատոցն որ ի Քրիստոս բազում ուղղութեամբ և երկիւղածութեամբ կրօնս ըստ արժանի հաւատոյն ցուցեալ, գրէթէ ի ծայրս առաքինութեան զաճումն հաւատոցն տարեալ հասուցեալ, որ ինչ յորդորումն աւետարանական վարժիցն ունին դաստիարակութեան ցոյցք: - 78. որոյ զպատասխանիսն դարձուցեալ լի քաջալերական խրատու յորդորմամբ մարտիրոսական ակնկալութեան պսակաց – 400. որոց յիշատակ նոցա եղիցի բազմաց նպաստ յարութիւն քաջութեան և ի զօրութիւն անարեանցն և ի յորդորումն քաջ նահատակացն: - 202. որոց սրտի մտօք ի մանկութենէ զհարկ ծառայութեան հատուցեալ էին ըստ օրինի վայելչութեան հնազանդողաց և հնազանդելոց, ըստ յորդորման հեթանոսաց վարդապետին: - 364. Փութաճեմ ընթացող արշաւանս ի վերայ ձգեալ՝ հասանել ի լեառն տեառն և ի տուն Աստուծոյ մերոյ, ըստ յորդորման մարգարէիցն – 392.

ՅՈՐԺԱՄ - ,,Ես այսպէս կարծէի, թէ յորժամ ես ընդ թշնամիս ձեր մարտնչիմ՝ դուք յայդմ կողմանէ օգնական ինձ լինիցիք, և միաբանութեամբ բարձցուք ի միջոյ զտիեզերական պատուհասն, զտունդ Սասանայ: - 138. ,,ի սկզբան թագաւորութեան նախնեաց մերոց, յորժամ ետ Աստուած զաթոռ բազում թագաւորաց ի ձեռս նոցա, և մինչ առ մեզ հասեալ՝ ոչ ոք զօրեաց կալ ընդդէմ մեր, ոչ ի հեռաւոր աշխարհաց և ոչ ի մերձաւորաց: - 198. ,,հրամայեա արձակել արս հաւատարիմս, և ես յորժամ հասից ի դուռն արքունի՝ ի նմին ժամու խնդիր արարից Խաչին, և գտեալ զնա տայց բերել առ քեզ,,: - 154. Այլ ճշմարտագոյնք են Սողոմօնեանքն, զի ասէ, ,,վա՛յ միումն. յորժամ գլորիցէ, ո՞ յարուցանիցէ զնա,,. և եթէ ,,լաւ են երկուք քան զմի, զի եթէ միովն գլորիցի ոք՝ կանգնեսցի,,: - 354. Ապա համբարձեալ զձեռս իւր յերկինս՝ ասէ, ,,յիշեա՛ զիս, Տէր, յորժամ գաս արքայութեամբ քո,,. – 254. գուցէ յորժամ կատարիցեն զչարիսն զոր խորհեալ են ի վերայ քո, որպէս լուաք ի հաւատարմաց իւրեանց՝ օժանդակութեամբ Արտաշէսի

մերժիցեն և զզարմ և զզաւակ քո ի թագաւորութենէ Ասորոց: - 82. Ես իսկ լուայ յորժամ կարդային զԱւետարանն, թէ ասաց Քրիստոս, ,,որ խոստովանեսցի զիս առաջի մարդկան՝ խոստովանեցայց և ես զնա առաջի Հօր իմոյ որ յերկինս է,,. – 222. Եւ զԳագիկ որ և Ապումրուան՝ զնա ոստիկան կարգեաց ի վերայ աշխարհին, տեղապահութեամբ տիրել, զի կարի մատաղօրեայք էին որդիք Դերանկին. Աշոտ էր Թ ամաց, յորժամ մեռաւ Դերանիկն, Գագիկ էր Է ամաց, Գուրգէն Ե ամաց: - 354. և արարին խաւար Վասպուրական աշխարհիս, որ /352/ կեցեալ իշխանին. և էր ամաց Խ յորժամ մեռաւ: - 354. և բայացեալքն եթէ գազանք և եթէ թռչունք, յորժամ զգան զջերմութիւն օդոյն ի հասարակել տունջեան և գիշերոյ՝ ի գարնանային եղանակի ելեալք յիւրաքանչիւր կայենից. – 188. և բարձակից լինել մեծամեծացն արքայի ի գլխաւոր բազմականի անդ, յորժամ ատեանն արքունական յարդարիցի: - 204. Եւ եղև յետ աւուրցն այնոցիկ, յորժամ ուրախ արար թագաւորն զնախարարսն Հայոց ի տաճարի խրախից, և խոստացաւ տալ իւրաքանչիւր ումեք զերկիր ի ժառանգութիւն – 314. և զոր ասէն այսպիսի ինչ է. ,,վա՛յ քեզ, եղո՛ւկ դու երկիրդ Պարսից, յորժամ բազմախուռն գունդք զօրացն Յունաց ի քեզ արշաւանս եդեալ՝ հասանիցեն և հարկանիցեն զքեզ ի սուր սուսերաց, և յառաթուր սմբակաց: - 148. Եւ էր ամաց իբրև տասանց յորժամ նստաւ իշխան յաթոռ հօր իւրոյ: - 314. Եւ յորժամ դարձեալ պակասիցէ զօրութիւն ջերմ օդոյ հարաւային հողմոյն/260/… յայնժամ վիշապն նեղի, շտապի, տագնապի բռնութեամբ ուժոյ զօրութեանն – 262. և յորժամ զգան ջերմութեանն՝ զուարթանան զուարճանան, հրճուին կայտռելով ի վեր փքալով հասանել ի ջերմագոյն վայրսն, ի ջրշիղջսն ծովափնեայս ջանան հասանել – 260. և սուսեր ընդ մէջ ածեալ զբանն տերունական, զոր ասացն, թէ ,,յորժամ մատնիցեն զձեզ, մի՛ հոգայցէք թէ ո՛րպէս, կամ զի՛նչ խօսիցիք – 204. Յորժամ անդնդական խորքն ազդ առնիցեն ներքին բնական կենդանեացն զհասանել ջերմութեանն, յորում ջեռացեալ ի հիւսիսային սառնամանեաց օդոյն շնչելոյ, ի խորսն զխաղացումն արարեալ լինին - 260. Նոյ էր ամաց Շ, յորժամ առ հրաման որդւովքն կազմել զտապանն: - 28. որպէս ասաց Քրիստոս, թէ ,,ես յորժամ բարձրացայց առ Հայր՝ զամենեսեան ձգեցից առ իս,,: - 254. Վա՛յ քեզ, եղո՛ւկ դու, այր քաջ, արքայդ մեծանուն, յորժամ կարկառիցէ բարձրեալն զձեռն իւր ի կործանել զքեզ և ի խորտակել զզաւազան ամբարտաւանութեան քո: - 148. ,,յորժամ զայս նիշ համբոյր մատուցեալ համբուրեցից զնա՝ դուք զազդոյ վէրս ի զօրութիւն նիզակի հարջիք զնա,,: - 352.

ՅՈՐՁԱՆԱԽԱՂԱՑ - Պղպջաձիգ արտօսր իբրև յեռանդնոտ կատսայէ ի վեր յորձանախաղաց սահին. տարակուսանք անյուսալի շուրջ զինն պարագրին ի վերայ եղելոցն: - 350.

ՅՈՐՁԱՆՈՒՏ - Բայց հասեալ Բուխայ անց ընդ գետն մեծ զոր Կուրն կոչեն, և յորձանուտ շարժման գարնանային հոսանացն տեղի տուեալ ելանել զօրուն և բնակել շուրջ զքաղաքաւն. – 270.

ՅՈՒԴԱՅ - ,,մինչեւ յե՞րբ ոչ ողորմեսցիս Երուսաղէմի և քաղաքացն Յուդայ. այս Հ երորդ ամ է,,: - 314. և հաւատան զառաջնորդութիւնն Հրէից՝ Զօրաբաբէլի որդւոյ Սաղաթիէլի յազգէ Յուդայ: - 66. Տուեալ էր նշան քաղաքապետին, իբրև զՅուդային ի տէրունական համբոյրն. – 352.

ՅՈՒԴԱՅ ՄԱԿԱԲԱՅԵՑԻ - Եւ սրբեալ զերկիրս ի պղծութենէ և ի նենգութենէ նեղութեանցն, իբրև զՅուդայ Մակաբայեցի զԱնտիոքայն սրբելով զանաստուածութիւնն յԻսրայէլէ՝ արար խաղաղութիւն նոցա որոց տիրէրն: - 312.

ՅՈՒԶԵԱԼ - Պատերազմ յուզեալ Աշդահակայ Մարաց թագաւորի ընդ մեծին Տիգրանայ Հայկազնոյ – 62.

ՅՈՒԶԵԼ - և հայր քո Վասակ խորհիցի ինչ առ արքայի, և աղմուկ և շփոթ ինչ յուզիցէ հայր քո, որպէս թէ զապստամբութեան ինչ խորհել կարծիս զմէնջ առնուցուն: - 114. Իսկ ի վերայ բազում հինից եկելոց ի վերայ Գուրգինի և սաստիկ պատերազմացն զոր պատերազմեցաւ յաղթող նահատակութեամբ. ոչ միայն յարտաքին թշնամեացն որ շուրջանակի պաշարէին, բազում այն էր որ ի ներքին ընտանեաց հարազատաց,

ազգականաց դրժողաց, ուխտազանցաց, ստոց և ստերդմանց յուզէին աղմուկք: - 308. ծփայր ի խորհուրդս իւր իբրև զծով, որ ոչ դադարէ զալիսն յուզելոյ. – 268.

ՅՈՒԶՈՒՄՆ - Արդ որպէս յառաջագոյն ասացաք՝ սակս կարևոր յուզմանցն միապետեալ ի շարս կանոնաց, միայն յայտարարութիւնս առնել զազգացն Արծրունեաց – 96. Եւս առաւել քան զանդնդականն յուզմանցն բռնալիր հողմոցն զծիրանեզոյն ալիսն, զլեռնաձև կուտակսն և զվիշապաձայն գոչմունսն՝ ևս յաւէտ ահագնակի վրդովմամբ զմրրիկ անձանց ի մէջ եռաշարժ ընթացմանցն, ի հոլովմանց խոհարանի իշխանական սրտին ի ներքս հարկաւորաբար բռնազբօսեալ /350/ ձգեն: - 352. Զայս գործ լուեալ Լիդէացւոց թագաւորին Կրոսիսեայ բազմաշփոթ յուզմամբ ամբոխ արարեալ, զօրս բազումս գումարեալ, ելանել տալ պատերազմ ընդ Կիւրոսի – 64. վառեալ լինէր իբրև զբոց հնոցի, իբրև զալիս ծովու դիզեալ կուտմամբ փրփրեալ ծիրանագոյն արիւնանման, ուժգին գոչելով անդնդաքակ յուզմամբ, իբրև զհեղեղատ յորդահոս ի ճայթմանէ կարկտահոս ամպոց – 180. ՎԱՍՆ ԱՆՉԱՒԱՅԵԱՅ ՅՈՒԶՄԱՆՅՆ ԱՇՈՏԻ ԵՒ ԴԱՐՁԵԱԼ ԽԱՂԱՂԱՆԱԼՈՅ – 330.

ՅՈՒԼԻԱՆՈՍ - և Նինոս ի զաւակէ Քամայ ըստ Արիսդոնեա Քաղդէացւոյ և ըստ Եւսեբեա Կեսարացւոյ և ըստ Մովսէսի Խորենացւոյ և ըստ Յուլիանու Աղիկառնացւոյ ստուգաբանի: - 14. ի կանոնի անդ գտցես զՆինոս և զՇամիրամ և զԱբրահամ և զվեշտասաներորդ հարստութիւն Եգիպտացւոց, և ի չորրորդ դպրութեանն Յուլիանու Աղիկառնացւոյ, որպէս և ի չորրորդ դպրութեանն Մովսէսի: - 18. Հաւաստիս այս մեզ Եւսեբիոս Կեսարացի, Յուլիանոս Աղիկառնացի՝ ստուգաբանեն զթագաւորս Ասորոց ի զաւակէ Սեմայ զաճմունս առնել, որպէս ի կանոնեալ սահմանէն իմանալ: - 14.

ՅՈՒԼԻԱՆՈՍ ԱՂԻԿԱՌՆԱՑԻ - և Նինոս ի զաւակէ Քամայ ըստ Արիսդոնեա Քաղդէացւոյ և ըստ Եւսեբեա Կեսարացւոյ և ըստ Մովսէսի Խորենացւոյ և ըստ Յուլիանու Աղիկառնացւոյ ստուգաբանի: - 14. ի կանոնի անդ գտցես զՆինոս և զՇամիրամ և զԱբրահամ և զվեշտասաներորդ հարստութիւն Եգիպտացւոց, և ի չորրորդ դպրութեանն Յուլիանու Աղիկառնացւոյ, որպէս և ի չորրորդ դպրութեանն Մովսէսի: - 18. Հաւաստիս այս մեզ Եւսեբիոս Կեսարացի, Յուլիանոս Աղիկառնացի՝ ստուգաբանեն զթագաւորս Ասորոց ի զաւակէ Սեմայ զաճմունս առնել, որպէս ի կանոնեալ սահմանէն իմանալ: - 14.

ՅՈՒՂԱՐԿԵԼ - և համոզեալ ի միջի նոցա յուղարկել զնոսա, զի էր քոյր Բագարատայ: - 176.

ՅՈՒՆԱԿԱՆ - Այնուհետև ել գնաց դէմ եդեալ զյունականօքն շրջել զկողմամբքն, յանձն արարեալ զհոգս իւր շնորհացն Աստուծոյ. – 316. Այս ամենայն վճարեցաւ Պարսից ի ձեռն յունական սրոյն: - 148. և անդ Գուրգէն բազում արութիւն ցուցեալ ընդդէմ յունական զօրացն, ոչ միանգամ այլ բազում անգամ – 302. և առեալ սուրբն Ներսէս զՊապ որդի Արշակայ՝ հանդերձ յունական զօրուն թագաւորեցուցանեն զՊապ ի վերայ Հայոց ի տեղի բուն թագաւորութեանն Արշակունեաց: - 108. և յարձակեալ բազում անգամ ի վերայ յունական զօրուն որք ընդդէմ զօրաց քոց պատերազմէին՝ և անդ ոչ սակաւ հեղմունս արեանց արարեալ փոխանակ զօրաց քոց ի զօրացն Յունաց. – 304.

ՅՈՒՆԱՐԷՆ –Եւ արդ են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Ակրապաղէս ամս ԽԲ: Թովնոս Կոնկողեռոս, որ կոչի յունարէն Սարդանապաղոս՝ ամս Խ. – 58. և ետ տանել զդիւանն մագաղաթեայ յունարէն գրով հանդերձ պատարագօք՝ Տիգրանայ թագաւորի Հայոց – 74.

ՅՈՒՇ ԱՌՆԵԼ - Երկրորդ՝ զի և ոչ հաւատայր Գուրգէնի՝ ամբողջ պահելով, զոր ինչ միջնորդեն երդմամբ, զհօրն իւր կիրսն ի նորայն հօրէն կրեալ յուշ առնելով: - 316. և հարցեալ ցնա յաղագս մահուանն Յովսէփու ի վրէժխնդրութեանն աղագս երկրորդ նահատակութեան նորա, որ եկաց ընդդէմ զօրավարին, յուշ առնելով նմա զապստամբութենէ և ընդխառնելոյ նորա ի վնասս արքունի – 294. յիշեցուցանէր զոր ինչ գործեաց ընդ Աշոտ և ընդ աշխարհ նորա, յուշ առնէր և զքաջութիւն արիութեան նորա – 268. Յուշ առնէր նմա զխոստումնն Աստուծոյ առ Աբրահամ և զկարգս թլփատութեանցն և զզոհիցն և զայլոցն ամենեցուն,

զոր ոչ է այժմ ասել մի ըստ միոջէ. և յայս լինէր խոկումն Իսմայէլացւոցն մինչև իսպառ: - 158.

ՅՈՒԾ ԱՐԱՐԵԱԼ - զորոյ նախնեացն ջան և վաստակ յուշ արարեալ թագաւորին՝ Համամայ յառաջ մատուցեալ, ի գահ և ի բարձ հայրենեացն ձգել զնա՝ ժառանգեցուցանէ զերկիրն Աղբագ, որպէս Սահակայ նոյնպէս և Համամայ: - 90.

ՅՈՒՇՈՅ ԴԱՇՏ - Եւ եղև յետ մեծ պատերազմին, որ յառաջ քան զզրուցացդ գրելոյ ելին, ի գլուխս Մանազաւեան նահանգին և Յուշոյ դաշտին, և զխոռովարարս քաղաքացն ի մի վայր գումարելոցն, որք և յունայն ասպատակէին աշխարհ – 398.

ՅՈՒՌՈՒԹՔ - Եւ թէ որպիսի օրինակաւ գալուստ նորա և պատերազմ վասն սորին իրաց, և արիական ձեռակերտացն շինուածք, որ և յոյժ արժանաւորք զարմանալեաց, և դարձեալ ապստամբութիւն Զրադաշտին և մահն Շամիրամայ և բան յուղթիցն որ զնմանէ – 44.

ՅՈՒՍԱԼ - այսոքիւք ծանուցեալ զպատիւ խնամոցն Աստուծոյ՝ ևս յորդորագոյնս յուսացաւ կոչել այցելու ինքեան զԱստուած: - 26. եթէ հաւանեալք արդարոյն և ապաւինեալք ի նա՝ յուսացան ի բան նորա, ծառայել երկիւղիւ հրամայելոցն ի նմանէ՝ զի՞նչ անհաւատ թուի և ի փրկութենէն ընդ նմին վայելել. - 32. նա յուսացաւ կոչել զանուն Աստուծոյ: - 26.

ՅՈՒՍԱԿՈՐՈՅՍ - որով զեղծագործ ապականութիւն նոցա յայտ առնէ, յուսակորոյս յայնմանէ, որ զպատիւ սիրոյ եցոյց ի նոսա՝ որդիս իւր ասելով – 28.

ՅՈՒՍԱԿՑԵԼ - և զուարճ և զուարթ խրախութեամբ յուսակցէին առ տիրական նախախնամօղ հոգաբարձութիւն շինութեան աշխարհիս – 360.

ՅՈՒՍԱՑԵԱԼ - Այլ նահատակեցան արիաբար և ետուն պատասխանի թագաւորին մեծաւ համարձակութեամբ , յուսացեալ ի մին միայն ի թագաւորն թագաւորաց և տէրն տերանց, ի Քրիստոս յորդին Աստուծոյ: - 292. և ելեալ ի հրապոյրս ցոփութեան ըստ խրատու առնն, յուսացեալ յամրոցն և ի գանձսն, և ի ցանկութիւն իշխանասիրութեան համբարձեալ զաչս – 346. յեցեալ յուսացեալ առ միմեանս, իբրև զքաղաք ամուր իբրև պարիսպ պղնձի – 364. յուսացեալ ի մարդասիրութիւնն Քրիստոսի, զմաքսաւորին և զաւազակին զյետնորդսն բարբառեալ, և զփրկական մարմին և արիւն որդւոյն Աստուծոյ հայցեալ հաւատով ի թողութիւն մեղաց, յուսացեալ ի քաղցրութիւնն Աստուծոյ: - 336. յուսացեալ ի մարդասիրութիւնն Քրիստոսի, զմաքսաւորին և զաւազակին զյետնորդսն բարբառեալ, և զփրկական մարմին և արիւն որդւոյն Աստուծոյ հայցեալ հաւատով ի թողութիւն մեղաց, յուսացեալ ի քաղցրութիւնն Աստուծոյ: - 336. Որգունակ հնչումն տաշելոյ փայտիցն առ Նոյիւ ազդեցութեամբ հիւսնական գործեացն՝ զհեղեղածուփ անդնդաձիգ սահանացն երկնահոս զուգաճանապարհորդութեանն յապրուստ հաւատարիմ առնն յԱստուած յուսացեալ համամիտ ընտանեացն գործակցութեամբ: - 396.

ՅՈՒՍԻԿ - զոր գործեաց ընդ սուրբսն Վրթանէս և Յուսիկ և ընդ քահանայն մեծ Դանիէլ – 98.

ՅՈՒՍՓ - Եւ զօրագլուխք զօրացն էին այսոքիկ, Մուքադմ, Յուսփ ի Թփղիս քաղաքէ, Յուսփ որդի Ռահմայ և Ապուհեշմ՝ Ելոյ տէր և ընդ նոսա զօրք Համդոյի Պարսից ամիրայի: - 226. Եւ զօրագլուխք զօրացն էին այսոքիկ, Մուքադմ, Յուսփ ի Թփղիս քաղաքէ, Յուսփ որդի Ռահմայ և Ապուհեշմ՝ Ելոյ տէր և ընդ նոսա զօրք Համդոյի Պարսից ամիրայի: - 226.

ՅՈՒՐԱԼ - մինչ նոքա գունդ առ գունդ ընդդէմ միմեանց ճակատեալ կազմէին զռազմն, և փողքն գոչէին և դրօշքն տարածանէին և նշանքն փողփողէին, վահանաւորքն և նիզակաւորքն գոչէին, այրուձին այսր անդր վազս առնէին և ախոյեանքն յարձակէին, կապարճակիրքն աղեղանցն յուրային: - 174.

ՅՈՔՆ - Յոքունց կամ թէ բնաւից կարօտանամ իմաստասիրաց գումարից ի մի վայր հասելոց՝ զողբերգականացն ճոխաբանել ճարտասանութիւնս. – 352.

ՅՍՏԱԿԱԳՈՅՆ - այլ և մարդոյն ևս յստակագոյնս տեսանել զիւրաքանչիւրոցն ի նոցանէ մտածութիւն. – 22. այն որ յստակագոյնս գիտէ և տեսանէ զամենայն, յառաջ քան զլինել իւրեանց. – 28.

ՅՍՏԱԿԵԼ - Եւ եղև իբրև ձմեռն փոքրացաւ և ժամանակ գարնանային եղանակին մերձեցաւ և օդն մառախլաձև միգախառն յստակեցաւ - 268.

ՅՕԴ - Եւ հրամայեաց ածել ոսկերիչ և նորոգեալ նորացոյց զանյաղթ փայտ խաչին Քրիստոսի, մատուցեալ զբեկորսն առ իւրաքանչիւր յօդս, պատեալ մաքուր արծաթով վայելչագոյն քան զառաջինն, ի պարծանս քրիստոնէից և յամօթ և ի նախատինս թշնամեաց խաչին Քրիստոսի: - 378.

ՅՕԴԵԱԼ - Եւ եղև մինչ կային իշխանքն ի միաբանութեան առանց կարծեաց կասկածանաց ի հպատակութեան ելեալ յարքունուստ հազարապետին / 340 / որդւոյն Հալթի, և զմիաբանական սիրոյն շաղկապ ի միասին յօդեալ պնդեալ անքակ պահէին – 342.

ՅՕԴՈՒԱԾ - Իսկ Սաղման յանձն առ գրել նմա. և գրէր գիրս յօդուածոյս, էր ինչ որ ի ստոյգ յիշողութենէ, և էր ինչ որ կարծողական բանք. – 164.

ՅՕԺԱՐԱԲԱՐ - Յաւելում պատկանաբար գրել քեզ զարիական նահատակութենէն հանդիսական ժուժկալութեամբ ողջախոհաբար կրթութեամբ զզինուորական երկասիրութեամբն յօժարաբար դեգերել զմարզպանութեանն արդիւնաւորել անուանակոչութիւն: - 398.

ՅՕԺԱՐԱԳՈՅՆ - Այլ թերևս զայս տարակուսիցիս առ իմաստն՝ յանդիմանակացոյցս առնել զԳուրգէն ընդ աշխատութեան յօժարագոյն առ մարմնական զինուորութեամբն լինել: - 398. և նախ քան զմտացն յօժարագոյն առ հանդէսսն յառաջանալ՝ զմարմնոյն պնդութիւն անհանգիստ առ ճակատամարտսն յարատևել: - 308. և տեսանելով մեր զխնամարկութիւն բարի կամաց քոց ի վերայ աշխարհի, և զսէր երախտեաց որ առ մեզ՝ յօժարագոյնս եղիցուք և մեք մտերմութեամբ ծառայել և փութով մեծաւ կատարել զհրամայեալսն ի քէն,,: - 186. Իսկ յառաջագոյն և նա գիտէր ի համբաւուց, և յօժարագոյնս եղև ընդունել զնոսա. 366.

ՅՕԺԱՐԵԼ - քանզի կարի ախորժելով ունկն դնէր և յօժարէր բառնալ զթագաւորութիւնն Հայոց - 118.

ՅՕԺԱՐՈՒԹԻՒՆ - ,,զոր ինչ միանգամ կամք յօժարութեան ձերոյ ախորժեսցեն՝ եղիցի ձեզ ստուգապէս առանց երկբայութեան. – 214. այլ այսոքիկ փոյթք յօժարութեան առ ի յայլոց ասացելոց նախագունից տեղեկութիւն, և ոչ ինքեամբ և կամ նովաւ գտանել զինարս գիւտի գրոց, թէպէտ և յառաջ քան զնա, այլ ոչ թէ և քան զԲաբելացւոցն իրս – 18. Բայց Աստուած ըստ յօժարութեան քո սիրոյդ կատարեսցէ զկամս քո որպէս և հաճոյ թուիցի առաջի Տեառն,,: - 114. և այսպէս աղմկեալ և շփոթեալ երկիրս Հայոց՝կեայր անմիաբանութեամբ, լի անկարգութեամբ, ըստ յօժարութեան Վաչէի Արծրունոյ: - 120. և ասէ, ,,եթէ աջողեսցին քեզ խորհուրդ մեր, զոր խորհեցաք ի վերայ Հայոց և իշխանաց նոցա, և ըստ ախորժակաց մերոց ի գլուխ ելանիցեն, որ ինչ կամք յօժարութեանց մերոց ըղձանայցեն- 184. Եւ արդ այսոքի՞կ են փոխարէնք, զի ետուք յօժարութիւն նենգագործ խորհրդով՝ լինել յարգելանի, և առնել դիւր որսալ ի խնդրողաց անձին իմոյ և իմոց զաւակաց – 216. և յապաղեալ խափան լինէր նմա յօժարութիւն ցանկութեան բարեպաշտութեանն. – 222. Զոր յառաջ մատուցեալ ասացից ըստ կարգի, թէպէտ և ոչ խնդամիտ յօժարութեամբ՝ սակայն ակամայ և ի հարկէ ճառագրեցից զբացումն դրան աստուածասաստ բարկութեան ի վերայ մեր – 196. Յայնժամ իբրև ետես անօրէն զօրավարն Մուսէ, թէ ոչ ելին ի գլուխ խորհուրդ չարին յօժարութեանն … փութացաւ արձակել գուժկան յարքունիս, ծանուցանելով արքայի զոր ինչ գործեաց Աշոտ իշխանն Վասպուրական: - 176. Որոյ յօժարութիւն կամաց ախորժակաց իւրոց էր մարմին և արիւն անմեղ մարդկան, առ ի յագումն անհնարին գազանաբարոյ կատաղութեանն: - 200.

ՅՕՀԱՆ - Եւ կոչեալ առ ինքն զեպիսկոպոսն Մոկաց զՅոհան և զեպիսկոպոսն Ռշտունեաց Սահակ և զեպիսկոպոսն Անձաւացեաց Շմաւոն – 122.

ՅՕՀԱՆՆԷՍ - Գործեցաւ այս ՅԾԱ թուականութեանս Հայոց և ի Դ ամի հայրապետութեանն Յոհաննու Հայոց կաթողիկոսի: - 382. Եւ յաջորդեալ փոխանակ նորա կացեալ յաթոռ սրբոյն Գրիգորի երանելին Մաշտոց, ելեալ ի կղզոյն Գեղարքունի լճէն, զՅոհաննու Կայրապետին զվարուցն բերեալ զօրինակ. – 376. Եւ փոխանակ նորա ժառանգէ զաթոռ հայրապետական երանելին տէր Յոհաննէս, որ և սնեալ և ուսեալ առ ոտս սրբոյն

Մաշտոցի. – 376. Որպէս ցուցանեն յիշատակարանք հաւատարիմ պատմագրացն. մանաւանդ թէ աւետարանիչն և առաքեալն Յոհաննէս, որդին որոտման, տիեզերաց հնչեցոյց զորոտումն աւետեաց Աւետարանին Քրիստոսի – 76.

ՅՕՀԱՆՆԷՍ ԿԱՐԱՊԵՏ - Եւ յաջորդեալ փոխանակ նորա կացեալ յաթոռ սրբոյն Գրիգորի երանելին Մաշտոց, ելեալ ի կղզոյն Գեղարքունի լճէն, զՅոհաննու Կաթողիկոսին զվարուցն բերեալ զօրինակ. – 376.

ՅՕՆՔ- Եւ կայր զյօնսն պոզտեալ, կոկոզաբանէր լի յոխորտանօք, խրոխտայր, եռացուցանէր ի վեր մղէր զդառնութիւն ժահահոտ մաղձոյն չարաթոյն վատախառնութեանն – 242. Ի դառնալն Բուխայի յարքունիսն, և կայր զյօնսն պոզտեալ, փքացեալ լի ամբարտաւանութեամբ՝ կոկոզաբանէր ի վերայ մեծամեծ գործոցն գործելոց – 326.

ՅՕՇԱԿԱՆ - և տարեալ հանգուցանեն զնա ի Յօշական գեօղ, ի գաւառին որ կոչի Ոտն Արագածոյ: - 120.

ՅՕՇԵԼ - ապա ետ հրաման և փորեցին զաչս երանելւոյն, անդամ անդամ յօշեցին զնա, որ մատոյց զինքն պատարագ կենդանի որդւոյն Աստուծոյ. – 290. և դահճացն հանեալ զսուսերն՝ դիմեցին ի վերայ նոցա իբրև զգազանս արիւնարբուս, և ծեծէին սրովն, իբրև ոք զի հատանիցէ փայտ ի մայրս անտառախիտս հարեալ կացնաւ, և յանխնայ անողորմ յօշէին անդամ անդամ: - 266. և զոր օրինակ ոք զբոլոր անդամս մարմնոյ յօշիցէ ի մասունս, և ոչ երևի տեսակ կենդանի մարդոյն, որպէս է գոյացութիւն խառնուածոյն. – 194.

ՅՕՐԱՑԵԱԼ - և կայր յօրացեալ բարձրամտեալ լցեալ խարդախութեամբ: - 264. մինչ այնքան շքեղութիւն մեծարանօք յղփացեալ յօրացեալ կայր հազարապետն – 344. յօրացեալ և ապաստանեալ ի յոյժ բազկի և ի յաղթանդամութիւն հասակի – 38.

ՅՕՐԻՆԵԱԼ - Իսկ ի հարաւակողմն կուսէ ի ջրամբար արձանագործ քարեղինէն ճանապարհ աշտիճանեալ /390/ ներքուստ ի վեր մինչ ի կատար անձաւին հեշտալիր զելս և զէջս յօրինեալ, քարագործ աւազամած կրագործութեամբ: - 392. հեշտալիր առ զգուշութիւնն յօրինեալ՝ ի խորագոյնս ծովուն զպարիսպն յօրինեալ կազմէ: - 88. հեշտալիր առ զգուշութիւնն յօրինեալ՝ ի խորագոյնս ծովուն զպարիսպն յօրինեալ կազմէ: - 88. Նմանապէս, կամ թէ ևս հրաշափառագոյն զյաղթութեան մարտսն յօրինեալ յարդարեաց զպարտութիւն ի վերայ ազգին Իսմայէլի մեծ զօրավարն Գուրգէն, և իսպառ կանգնեաց զնշանակ յաղթութեան ամենևին ամենայն ուրեք ընդ ամենայն տեղիս. – 312.

ՅՕՐԻՆԵԼ - և զի ոչ ըստ հրամանի նորա յօրինէին զպէսպէս պատրաստութեան ամրոցին - 214. և խաղաղասէր բարեկարգութեամբ հաստատեալ յօրինէ զկարգս աշխարհիս նախարարօքն հանդերձ – 96. և կացուսցէ ի վերայ աշխարհիս գործավարս, որ ըստ իւրեանց հրամանի զկարգս աշխարհիս յօրինեսցեն – 188. Եւ յաւէտ հրաշիւք յօրինէր զկարգս սրբոյ եկեղեցւոյ ուղղափառ առաքելական հաւատոց ի տէր Յիսուս Քրիստոս. – 180. և յօրինեաց պատրաստեաց ապարանս պատուաւորս գեղազարդ խրախճանական կարգադրութեանց դրուագս – 392. Եւ նախարարութիւնս յօրինէ, յանուն և ի բարձ և ի գահ յառաջ մատուցեալ: - 72. և շէն մարգարիտ զքարաբլուրն յօրինէ պարսպաւոր անկասկածելիս անմատչելիս ձեռաց պատերազմողաց – 88 զշփոթեալ և զվրդովեալ կարգս աշխարհիս յօրինել առ հանդարտութիւն և խաղաղութիւն յառաջանալ – 388. Իսկ ըստ բաւականութեան աչաց տեսութեանց դաշտավայրին ի մուտս կոյս, և առ եզերբ ծովուն պարսպաւորս յօրինէ զգոգն - 88. կարգեցին յօրինեցին զռազմն: - 230. կարգէ և յօրինէ ի նմա փողոցս վաճառոց ամենալիցս և բաւականս. – 88. Յութերորդ ամի գերութեանն դառնայ Գուրգէն եղբայր Աշոտի միապետել զիշխանութիւն տէրութեանն և յարդարել կարգել յօրինել զկարգս /314/ շփոթեալ աւերեալ երկրիս: - 314.

ՅՕՐԻՆՈՂ - որպէս ընթեռնուք ի բանիբուն գրակարգութեանն Մովսէսի տիեզերահռչակեալ վարդապետի և քերթողի և մերոյ լուսաւորութեանցս հաստատագոյն յօրինողի – 96.

ՅՕՐԻՆՈՒԱԾ - Եւ ամենեցուն ըստ հրամանի թագաւորին յիւրաքանչիւր կողմանց այրուձի գումարեալ՝ հանդերձ այլովք սպառազէն յօրինուածովք անյապաղ երագութեամբ գային

ի ժամադրեալ կոչումն: - 198. - Եւ իբրև կատարեաց զյօրինուած շինութեան քաղաքին և անմատչելի անկասկածելի զամրոցն պատրաստեաց – 88. Զուգակշիռ հաւասարութեամբ մարզպանն Հայոց Գուրգէն հրաշազան յօրինուածով շինէ զեկեղեցին ի քաղաքին Հադամակերտ ի Մեծն Աղբակ, ի բուն իշխանական սեփհականութեանն իշխանութեան զարմին Արծրունեաց – 396. Իբրև եհաս թագաւորն յաշխարհին իւր՝ ետ բերել պարգևս և պատիւս Աշոտի ըստ իշխանական յօրինուածի – 370. Իսպառ ստորև ամրականին ի գոգաձև տեղւոջն … շինեաց եկեղեցի հրաշագործ հրաշազան յօրինուածով եկեղեցի ի տաշեալ քարանց ի Մանազաւեան քաղաքին ի Վանտոսպ, և հիմնեցուցեալ յանուն սրբոյն Սիօնի, որ ի սուրբ քաղաքն Երուսաղէմ. – 390. Սահակս այս այն Սահակ է, որոյ հրամանաւ գրեաց մեծ վարդապետն Մովսէս տիեզերահռչակեալ քերթողն զգիրս Պատմութեան Հայոց մեծաց, հրաշազան յօրինուածով, սկսեալ յԱդամայ մինչ ի կայսր Զենոն. – 122.

Ն

Ն/թիվ՝չորս հարյուր/ - և բանակեցաւ Ն արամբք, վառեալ ի զէն և յասպազէն, ի Նորագեօղ Ռշտունեաց: - 322. Եւ Գուրգէն յանհոգս անկասկած բնակէր անդ Ն արամբք: - 306. և վարեալ ի գերութիւն զՀրէայսն Ն բիւր, յաւեր դարձուցեալ զՀրէաստան և զսուրբ քաղաքն Երուսաղէմ. – 104.

ՆԱ - Բայց նորա ոչ վերակնեալք յօրէնս Տեառն, այլ ստացան իւրեանց անունկնդիր լսարանս, զչարագոյնն իժի և զանբժշկականն քարբի, արբեցան գինով յիմարութեանն. ստացան աչս, որովք ոչ տեսանիցեն, և ականջս, որովք ոչ լուիցեն. – 182. եդին զոտս նոցա ի կապանս երկաթիս և բարձին ուղտուց և խաղացուցին ի Սամառայ. – 296. և թագաւորէ Աբգար որդի նորա: - 76. և մխիթար բարի ունէր ի բարբառոյ մարգարէին որ ասէր. թէ /գրքում՝ թե/ ,,մանուկ մատաղ ի ծակ իժից արկցէ զձեռս իւր՝ և ոչ մեղիցեն նմա,,: - 252. Եւ արար նմա հաւատարմութիւն յոյժ գրով, և կնքեալ աղիւ ըստ սովորութեանն իւրեանց երդումն, և խնդրեաց ի նմանէ զօր ինչ սակաւ յերևելի մարդկանէ, յորս ինքն վստահն էր: - 154. և դարձեալ եդին ի վերայ ի տեղւոջ վկայութեանն նորա. ի Գոռոզու մերձ ի լեառն Քշիթ, ուր էր բանակ այլազգեացն: - 290. Եւ ելեալ նոցա արտաքս՝ սկսաւ խօսել Մահմէտ հրապարակաւ զնոյն բանս. – 160. և զկնի ինչ փոքու ասէ, ,,զայլազգիսն որ եկեալ յեցեալ իցեն ի Տէր՝ սիրել զանուն նորա, լինել նմա ի ծառայս և յաղախնայս – 224. և զքեզ կորակնեալ ամօթալից ի պարտութիւն մատնիցին, որպէս զյառաջագոյն եկեալ հազարապետն արքունուստ, զի ոչ կարաց կալ ընդդէմ նոցա, և ոչ Ճ այր առ Ժ զօրացն Հայոց,,: - 214. Եւ իմ զհետ երթեալ բանից նորա հարցանէի՝ ո՞ւր ուրեք ասէք լինել զերկիրն զայն անծանօթ. – 48 Եւ նորա զեկուցեալ վասն նորա Բուխայի՝ ասէ. ,,այրս այս Գուրգէն ի տոհմէն Արծրունեաց, այր քաջ և պատերազմող, ի յահէ քումմէ անցեալ գնացեալ զկողմամբքն Յունաց – 304. և որք ի տանէն Ամատունեաց՝ Շապուհ և Վահան և Սարայ եղբարք միմեանց, Ապուսակր Վահունի և այլք ընդ նոսա, միաբանական խորհրդակցութեամբ խորհրդածեալ ընդ Գագկայ առ ի սպանումն Ապումրուանայ – 368. զի և զբազումս պատերազմեալ պէսպէս մարտիւք, և ոչ ինչ կարացեալ ստնանել անմարտնչելի ամրոցացն և քաջութիւն արանցն որ ի նմա՝ ողոքական բանիւք կոչէր ի հաւանութիւն: - 278. Զնա յղէ Ապուսէթ ելանել յերկիրն Վասպուրական և անդէն մնալ զօրօք բազմօք, մինչև զբովանդակ զհարկս և զհասս արքունի յամենայն կողմանցն Հայոց առ նա բերցեն յիւրաքանչիւր սահմանաց: - 176. Զորոյ իրազեկ եղեալ գալուստ նորա առ Ահմատ, և նորա գումարեալ առ ինքն զզօրս իւրոյ նահանգին և Միջագետաց և զԳեթացիսն՝ և եկն եհաս յանդիման նմա: - 366. զորոյ լոյծ և մեղկ բարս ուսեալ թագաւորին՝ կացուցանէ զնա ի վերակացութիւն գործակալաց դրան արքունի – 90. հարկանէր նմա սպասաւորութիւնս միամիտս, արաճէր ուղտս և լինէր հրամանատար

տանն նորա: - 158. ,, վնասս և զբեկումն հարկաց արքունի և զկոտորումն զօրաց քոց Աշոտ գործեաց, և նա է պատճառ ամենայն ապստամբութեան Հայոց ի քումմէ թագաւորութենէդ, ասեն, ո՛վ քաջդ և հաւասար աստուածայնոց կարողութեան ինքնակալ, և ընդհանուր իշխեցօղ կենաց և մահու,,: - 180. ,,ամենայն ազգք շրջեցան զինև, և անուամբ Տեառն վանեցի զնոսա,, - 136. ,,արիք երթայք առ զօրավարն, տեսէք հաւաստի, և ի վերայ հասեալ գիտասցուք, թէ ի՞ւ իւիք կարասցուք հաճել զմիտս նորա ի խաղաղութիւն,,: - 214. ,,արջք գիսակագեղք սպիտակայեղջք որջացեալ ի պրակս անտառախիտ մայրեացդ. արդ թէ հաճոյ թուիցի՝ երթիցուք որսալ զնոսա,,. – 100. ,,բազում անգամ, ասէ, և իմ ստուգեալ զայդ ի հաւատարմաց խորհրդականացն նորա. – 346. ,,և ո՛վ տայր ինձ վկայել ի վերայ ճշմարտութեանն և մեռանել վասն անուանն Քրիստոսի, և զարիւն իմ փոխանակ արեանն Քրիստոսի հեղուլ և զմարմին իմ փոխանակ մարմնոյ նորա ի մահ մատնել և զչարչարանս իմ ընդ նորա չարչարանսն խառնել, զի և ընդ նմա փառաւորեցայց. – 290.,,ի սկզբան թագաւորութեան նախնեաց մերոց, յորժամ ետ Աստուած զաթոռ բազում թագաւորաց ի ձեռս նոցա, և մինչ առ մեզ հասեալ՝ ոչ ոք զօրեաց կալ ընդդէմ մեր, ոչ ի հեռաւոր աշխարհաց և ոչ ի մերձաւորաց: - 198. ,,իբրև զդրախտ փափկութեան երկիրն առաջի, և զկնի նորա դաշտ ապականութեան – 238. ,,իսկ եթէ եկեսցէ առ իս գիր յարքունուստ, կնքեալ մատանեաւ արքայի. և իցէ գրեալ ի նմա հրաման՝ գալ ինձ առ քեզ կամ երթալ յարքունիսն՝ ոչ ելից արտաքոյ հրամանաց նորա: - 286. ,,լեառն մի է յոյժ անհնարին բարձր, որոյ անդր քան զնա չի՛ք բնակութիւն մարդկան,,. – 48. ,,Կաւատ թագաւորն ձեր վախճանեցաւ, և որդի նորա մանուկ տղայ է. բայց արդ ի քեզ հասեալ թագաւորութիւնդ, և ես քեզ տայց զնա – 152 ,,հրամայեա արձակել արս հաւատարիմս, և ես յորժամ հասից ի դուռն արքունի՝ ի նմին ժամու խնդիր արարից Խաչին, և գտեալ զնա տայց բերել առ քեզ,,: - 154. ,,մարդ ի պատուի էր և ոչ իմացաւ, հաւասարեաց անասնոց անբանից և նմանեաց նոցա,,: - 22. ,,միայն, ասէ, զԳագիկ Ապումբռւան առ իս ածցես հնարաւորեալ վասն նորա,,. – 350. ,,յարուցեալ երթիցես դու ինքնին և քեզէն լուիցես ի նմանէ զոր ինչ ախորժիցէ, և բարձցի ի քէն ապստամբութիւնն, զորմէ կարծեն ապստամբ լինել ի թագաւորէն,,: - 214. ,,յորժամ զայս նիշ համբոյր մատուցեալ համբուրեցից զնա՝ դուք զազդոյ վէրս ի զօրութիւն նիզակի հարջիք զնա,,: - 352. ,,Ոչ, ասէ, վատագոյն մեք քան զՕանարսն եղիցուք, զի և ամուրս հզօրագոյնս և բարձրագոյնս քան զնոսա ունիմք և դիւրափակս՝ առ ի յունել զմուտս կրճիցն. – 276. ,,որչափ սաստիկ պատժոց արժանի համարիցիք զայն, որ զՈրդին Աստուծոյ առ ոտն եհար և զարիւն նորոյ /հավանաբար՝նորա/ ուխտին խառնակ համարեցաւ և զՀոգին շնորհաց թշնամանեաց,,: - 258. /թագաւորեաց/ Յեզիտ ամս Ջ … Մայմաւն եղբայր նորա ամս ԻԱ. - 168. Ազդ առնէ քաղաքապետին Տփղեաց. և խնդրեալ զնա առ ինքն՝ /316/ ստիպէր տագնապէր ահս արկանելով, թողուլ զօրէնս քրիստոնէութեան և յանդորր ելանել: - 318. ամենեքեան ընդ նմա անցեալ գնացին ի կողմն Ատրպատականի – 212. այլ դարձուցին անդրէն զպատգամաւորսն անարգանօք, արբուցեալ նոցա գան սաստիկ – 274. այլ ահա գործել զարդարութիւն և պահել զպատուէրն ասացեալ նմա. – 20. այլ այսոքիկ փոյթք յօժարութեան առ ի յայլոց ասացելոց նախագունից տեղեկութիւն, և ոչ ինքեամբ և կամ նովաւ գտանել զինարս գիւտի գրոց, թէպէտ և յառաջ քան զնա, այլ ոչ թէ և քան զԲաբելացւոցն իրս – 18. այլ բազմացան չարիք մեր, զի մեղաք առաջի տեառն Աստուծոյ մերոյ և յետս հարաք զիրաւունս պատուիրանաց նորա – 242. այլ եկ պատմեաց նոցա զհանգամանս տեսլեանն – 120. այլ և առ Աստուած ևս և առ սուրբս նորա յաւակնեալ՝ յերկինս բացեալ զգայռալիր բերանն և որպէս շուն լիրբ պատուհաթափ եղեալ ածէր զլեզուն զերկրաւ: - 100. այլ և երկիւղ ոչ սակաւ ունէր զնա, զի բազում գունդք սուսերամերկաց շուրջանակի պահէին զնա: - 282. այլ և երկիւղ ոչ սակաւ ունէր զնա, զի բազում գունդք սուսերամերկաց շուրջանակի պահէին զնա: - 282. այլ և ինքն թագաւորն հրամանի նորա անսայր: - 200. Այլ և իշխանն Գուրգէն հանապազ գրէր աղաչանս առ ծերսն և առ աւագագոյնսն նոցա, իբրև փորձութիւն և դիպուած համարէր զեղեալսն, և ոչ

իսպառ քինահարութեամբ վարիլ առ հարկատուսն և առ հնազանդս իւրեանց: - 404. այլ և մարդոյն ևս յստակագոյնս տեսանել զիւրաքանչիւրոցն ի նոցանէ մտածութիւն. – 22. այլ և ոչ զծիծաղականս նոցա համբաւեալ քաջութիւն, որպէս կարծեն՝ առանց եպերանաց անցից զխելագարութեամբքն: - 36. այլ ընկալաւ զնա սիրով խաղաղութեան և մեծաշուք պատուով և պարգևօք ըստ հրամանի թագաւորին: - 288. այլ թագաւորեցոյց նոցա զորդի իւր Շապուհ – 114. այլ թէ ,,որ ուրասցի զիս առաջի մարդկան՝ ուրացայց և ես զնա առաջի Հօր իմոյ որ յերկինս է. – 256. այլ հրամայէր միայն զգուշանալ և ոչ ելանել պատերազմաւ ընդդէմ նոցա, մինչև տեսցէ զելս իրացն. – 162. Այլ ճշմարտագոյնք են Սողոմօնեանքն, զի ասէ, ,,վա՛յ միւմն. յորժամ գլորիցէ, ո՞ յարուցանիցէ զնա,,. և եթէ ,,լաւ են երկուք քան զմի, զի եթէ միովն գլորիցի ոք՝ կանգնեսցի,,: - 354. այլ նա ըստ կամս իւր կատարեաց ի վերայ իւր զարենապարտն լինել, որ տալոց է հատուցումն վրիժուց յաւուր դատապարտութեան իւրոյ: - 320. այլ նա ի նոյն միտս չարախորհրդութեան յամառեալ պնդեալ կայր: - 344. այլ նա ոչ տայր տեղի բանից նորա, քանզի քաջագոյնս գիտէր զբարս նորա խաբեբայս: - 278. Այլ նոքա թէպէտ առ փոքր մի ոչ կամեցան դառնալ յերկրպագութենէ Աստուածորդւոյն – 246. Այլ նոքա քանզի հաստատուն մտօք ունէին զմիաբանութիւն դաւաճան խորհրդոյն որ առ բռնաւորն Տաճկաց՝ ետուն պատասխանի և ասեն – 216. Այլ սոքա թէպէտ և յանձն առնուին և մտադիւրութեամբ լսէին նմա սակայն ոչ մեկնեալ լինէին ի ժանդագործ պղծութենէն զազրալից սողոմական ախտիցն – 182. Այլ քանզի յոյժ առաւելեալ էր իմաստութեամբ Գագիկ՝ տեղի տայր բովանդակ գաւառապետաց զօրագլխաց աշխարհիս, գնայր ընդ նոսա իմաստութեամբ խորագէտ հնարաւորութեամբ, ըստ անձնիւր գահու մեծարեալ պատուադրութեամբ հաճոյանալ ախորժէր նոցա: - 354. Այնուհետև հրաման ետ սրով բառնալ զգլուխս նոցա. – 222. Այնուհետև սկսաւ կորապաղատն արկանել բանս խարդախութեան ի մէջ Դերանկին և Հասանայ, որ էր որդի քեռն Դերանկին, որպէս թէ ոչ ուղիղ նայի ընդ նա Դերանիկն, այլ թէ՝ և հանել ի նմանէ զամրոցն և զաշխարհն նկրտել. – 346. Այնքան խնամոցն արժանի՝ զի և զվրէժ արեան նոցա առնուլ ի տանէն Սաւուղայ: - 32. Այսու զպտուղ շրթանց մերոց խոստովանելով յանուն նորա պահանջէ սպառնալեօքն և խոստմամբքն: - 256. անկեալ առ ոտս նորա մեծաւ հառաչանօք՝ մի՛ յիշել զանցս զանցիցն անցելոց, զոր արարինն առ սուրբն, այլ դարձեալ կալցի զաթոռ հայրապետութեանն. – 120. անհասական իմն շնորհիւ փառօք և պատուով պսակեալ զմարդն իշխանական ճոխութեամբ՝ վայելեցուցանէ դրախտին, տալով նմա բազմամեայ կենաց սահման իբրև զմի օր - 20. ապա անարգեաց զնա և Կաւատ արքայ, եհատ ի վերայ նորա դատաստան մահու, և հրամայէ արանց մտանել և սպանանել զնա. – 152. Ապա յղէ առ թագաւորն լինել նմա կին. – 272. Ապա այնուհետև դարձեալ յղեաց զՀամդոյ զՊարսից ամիրայ, և ի զօրաց արքունի զՀէթմ ազգաւ թուրք, և ընդ նոսա հեծեալս Ժ հազարաց, կազմեալ սպառազէն պատրաստեալ բարձրագոյն քան զառաջինն – 234. Ապա այնուհետև ոչ կարաց կալ համարձակութեամբ ի բացեայ առնել զբանակն իւր, այլ ետ զկէս զօրուն յոմն գլխաւոր և նստոյց զնա ի կողմանէ հիւսիսի կողմն. – 280. Ապա առեալ հրաման մեծամեծացն մեր Արծրունեացն՝ գրեն առ Աբրահամ Մամիկոնէից եպիսկոպոս … և ծանուցանեն նմա զոր խնդրէ արքայ: - 132. ապա բանս մեղադրականս բազումս յաճախեաց եդ առաջի նորա. – 216. Ապա բարեկամացեալ ընդ Աբգարու թագաւորի Հայոց և ընդ մեծ զօրավարին Խուրանայ Արծրունւոյ՝ յղէ նմա պատարագս և առնու յօգնականութիւն զԽուրէն Արծրունի, զայր իմաստուն և քաջամարտիկ, կորովի յաղեղն և ի զէն և յասպազէն. - 78. ապա ետ հրաման և փորեցին զաչս երանելւոյն, անդամ անդամ յօշեցին զնա, որ մատոյց զինքն պատարագ կենդանի որդւոյն Աստուծոյ. – 290. Ապա երկոքին նորա դեսպանս արձակեցին առ թագաւորն ի հաւատարիմ արանց ըստ Եսայեայ զոր ասէ – 286. Ապա յետ այսր զեկուցաւ նմա վասն Գուրգինի տիրելն Անձաւացեաց. – 330. Ապա յղէ զնա ի Խորասան, և նմա հաւատաց զվերակացութիւն աշխարհին. – 326. ապա նոքա մերկացեալ զկեալն կասկածանօք առ Ապումրուան՝ գան առ նա առանց ակնածութեան. –

364. Առ ոտն հարկանելով զխոստացեալ նոցա պարգևսն՝ ասեն. – 250. Առ որ հայեցեալ նախարարքն Հայոց՝ կատականօք և արհամարհանօք ընդ նա նայէին – 114. առ սակաւ սակաւ ամփոփեալ ընտանեօք իւրովք, և ընդ նմա ոմանք յազատաց իւրոց - 206. Առ սոսա գնացեալ Գրիգորէս երեց որդին Վրթանայ՝ քարոզեաց նոցա զբանն կենաց. – 274. առնու զնա Սահակ կնութեան հրամանաւ Արտաշէսի, և կնքեալ աշխարհն հաստատէ Սահակայ ի սեպհական ժառանգութիւն. – 90. ասէ. ,,զվրէժ արեանն Մուրկայ /140/ առի ի թշնամոյ նորա արդ կա՛մ եղիցի առնել ընդ իս զխաղաղութիւն և արգելուլ զսուր քո յերկրէ իմմէ,,: - 142. ասէ. ,,թէ ոչ բառնաս կորուսանես ի միջոյ զերկուս նախարարութիւնսդ՝ ոչ բարիոքագոյն քո թագաւորութեանդ խորհին խորհուրդ. զի ձեռն նոցա է ընդ Շապհոյ արքայից արքայի,,. – 98 Աստանօր և զհայհոյական բարսն նշանակէ, և վասն ամենայն խիստ բանից զոր խօսեցան զնմանէ մեղաւորք և ամբարիշտք: - 26. արդ փութա պատահեաց նմա, զի մատնեաց զնա Աստուած ի ձեռս քո,,: - 352. արդ դու մի անփոյթ յանհոգս յաղագս այդր մնայցես, անյապաղ հնարիցիս գտանել զխորհրդոցն նորա դատարկութիւն,,: - 346. Արդ եթէ Սողոմայեցիքն, որ հրով զվրիժուցն հատուցին փոխարէնս, և դարձեալ տանջելոց են՝ որ բովանդակ չարիւք անդր երթալոց են ո՞րպիսի ակնկալութիւն տանջանաց զանց արասցէ զնորօք. – 336. Արդ նոցա այնքան, իսկ մեզ ի մասնէ զբոլորն համառօտեալ ի թիւս միակաց լրման, և զբովանդակութեան ամաց ըստ տասանց եօթներորդացն որ թուոցն է լիագոյն Է - 314. արդ փութա անյապաղ վճարել զբռնահարեալ գործ միաբանութեան նոցա քակտել,,: - 362. Արդ փութա՛, պնդեա՛, ե՛լ զհետ նոցա, և մի ինչ յայդոսիկ յերկուանայցես, թուլագոյն կալով մնալով յիրիդ յայդմիկ,,: - 184. արկանել զնա ի կապանս և ի տանջանս մահաբերս, զամուրսն յինքն գրաւել, զաշխարհն տալ ի ձեռս իւրոյ գործավարացն, ըստ պարսկայնոցն հատուցմանց հատուցանել նոցա: - 370. Արձակէ առ Բագարատ, կոչողս պատճենիւք հանդերձ, զի եկեսցէ առ նա առանց պատճառանաց և երկիւղի: - 186. Բազում անգամ թղթովք աղաչեալ զնա ո՛չ առնոյր յանձն. – 346. բաժանեն զաշխարհս յերիս մասունս. տալով Աշոտի … Եւ Գուրգէն զկողմանս արևելից, յելից Աղբագոյ և որ շուրջ զնովաւ ամենայն Պարսկահայք մինչև ի մուտս Կորդաց, և ուր և ըստ այնմ իցէ հնար ածել զձեռամբ: - 360. Բայց Գուրգէն ընտրեաց զսէրն Քրիստոսի, քան զսէր փոքրամեայ աշխարհիս. ոչ խնդրելով զվրէժ արեան սպանելոյ հօր նորա ի պապոյն նորա – 320. Բայց յետ բազում յուզիցն և պատերազմացն եհաս տիրել նմա Անձաւացեաց տէրութեանն զայս օրինակ: - 324. բայց ազդ լինէր իշխանին ի նոյն գնդէն Տաճկաց՝ մի տեսանել զերեսս նորա, ծանուցանելով նմա՝ զոր ինչ խորհեալ էր վասն նորա և վասն աշխարհին նորա: - 184. բայց այլ ամենայն իշխանք արևելեայք խոյս տուեալ յերեսաց նորա՝ ետուն տեղի, ելին կալան զամրական տեղիս, ի բերդս և ի քաղաքս և ի լերինս, ընդ ինքեանս գումարեալ զզօրս և զբնակիչս աշխարհաց իւրեանց ամենայն պատրաստութեամբ: - 270. Բայց այս ոչ իմացեալ եմ, թէ արդեօք թագաւորն դրդուեցաւ ի հրապոյրս նորա թէ ոչ: - 100. Բայց Աշխէ ոմն … ոչ եմուտ ընդ նոսա ձեռնամուխ լինել ընդ նոսա ի գործ պատերազմին, այլ կայր ի բացեայ իբրև հազարօք երկուք – 232. Բայց արդ ես զնոյն բարիս խօսեցայց և խնդրեցից ի նմանէ հաշտութիւն և սէր – 144. Բայց Գուրգէն խոկայր զմասն աշխարհին յինքն գրաւել, մանաւանդ զՈստանն Ռշտունեաց, որ էր տեղի սպանման հօր իւրոյ, գինս արեան զնա համարելով: - 362. Բայց Գուրգէն կասկած ունելով յԱշոտէ, թէ գուցէ իբրև զապստամբէ ումեմնէ զեկուցանիցէ զնմանէ առաջնորդին Տաճկաց՝ ել գնաց կեալ շրջաբերական յեղափոխմամբ, արիական քաջասրտութեամբ, սիրեցեալ ընդ բնաւ աշխարհաց: - 322. Բայց Դերանիկն խօսի ընդ Հասանայ զխաղաղութիւն, խոստանայ առնել զդարձ ամրոցին Սևանի և աշխարհին նորա. – 350. Բայց Դերենիկն կալեալ զնա պահէ ի զգուշութեան, ոչ ինչ ստնանել նմա, բաց ի կապանացն յորս արկեալ էր զնա, ըստ հատուցմանն բարւոյ. առ ձեռն պատրաստ կշռեաց նմա և օրհնեցաւ ի սրբոյն Զաքարիայէ: - 320. Բայց զաշխարհն Յիսէ որդին Շեհայ բռնազբօսեալ յինքն գրաւեաց և կացոյց ի վերայ նոցա զիւր գործավարս: - 344. Բայց զի՞

մի մի զիւրաքանչիւր հանդէս պատերազմաց նոցա գրեցից յականէ յանուանէ. ասացից կարճառօտ և համառօտեցից զբանս. – 286. բայց զտոհմէն Արծրունեաց ոչ ինչ այլ իմանալ կարացաք, թէ զինչ գործ գործեալ նոցա, բայց միայն զխաղաղասէր կեանս կեալ առ թագաւորն և առ նախարարսն – 96. բայց իբրև գիտացին զօրքն որ ընդ նմա եկեալ էին զնորա քաջակարծրագոյն արիութիւնն՝ և պատճառանօք այս ինչ այն ինչ դարձեալ դարձան յանցնիւր տեղի: - 310. Բայց իբրև ետես բռնաւորն զանդառնալի միտսն և զաներկբայութիւն հաւատոցն և զաներկիւղ և զյանդուգն պատասխանիսն և զմեծ անարգութիւնն զոր հասոյց ի վերայ նորա և նոցին օրէնսդրին…բարկացեալ յոյժ հրաման ետ փութով զրաւ առնել կենաց նորա: - 206. Բայց հրաման ետ Դերանիկն Գրիգոր հարազատի իւրոյ ի նոյն տանէ Արծրունոյ, և կալաւ զնա և եդ ի յամուրսն Սևան. և հրամայեաց Հասանկան քեռորդւոյն իւրոյ՝ պահել զնա յընդարձակի: - 342. Բայց մեզ կայ առաջի ասել վասն Ջափրայ և չար գործոց նորա, անգիրս մնացեալ յայլոց, զոր կատարեաց ի վերայ աշխարհիս Հայոց երկայնագոյն ժամանակաւ և անըմբերելի նեղութեամբ ի մերս հանդիպեալ աւուրս, որ էր Հայոց Ց թուական: - 168. բայց միայն տէր Ապումկդէմ և որք ընդ նմա պահէին զպահպանութիւն գիշերոյն և դիտէին զդիտաւորութիւն զօրացն – 228. Բայց Մուսէ ոչ հաստատնագոյնս վասն Աշոտի զխոստմանն բերելով յանձնառութիւն արձակել զնա յիւր իշխանութիւնն – 330. Բայց յաւելեալ լինի պատճառ ունելոյն զնա զայս օրինակ, եթէ էր փեսայացուցեալ զԴաւիթ զեղբայր կորապաղատին ի քոյր իւր Մարիամ. – 342. Բայց նախ զԱշոտ և զտուն նորա ածջիք այսր – 198. Բայց նոքա ևս քան զևս սաստկացուցանէին զմարտն: - 210. Բայց նոքա ի մտի եդեալ էին, թերևս պատիր խաբէութեամբ /170/ կարասցեն բառնալ զնոսա յիւրաքանչիւր տէրութենէ: - 172. Բայց նոքա քանզի ապաստան լեալ յանկասկածելի յամուրս և ի բազմութիւն զօրացն և ի քաջութիւն արանց պատերազմողաց՝ և ո՛չ առ փոքր մի խոնարհեցան ի բանս նորա կամ ետուն տեղի պատասխանւոյ. – 274. Բայց ոչ գիտեմ, թէ յանուն աշխարհի՞ն թէ ըստ կերպարանին անուանեաց զնոսա Արծրունիս: - 72. զաշտարակն, զոր շինէր որդին Աբգարու փլուզեալ ի վերայ սպան զնա, վրէժխնդիր եղեալ մահուն Ադդէի սրբոյ: - 80. բայց ոչինչ ձեռնհաս լինէր օգնել նոցա վասն դառն հրամանի ամբարիշտ թագաւորին. – 218. բայց պարտեալ եղև գունդքն Տաճկաց ի քաջէն Գուրգինայ և բեկաւ զօրութիւն նոցա: - 308. Բայց Վասակս այս … վասն ազգակից գոլ նոցա ընդ տոհմին Արծրունեաց… ել գնաց իւրովք կամօք ի Սամառայ և եղև աստուածուրաց – 248. Բայց տէր Ապուջափր և որ ընդ նմա՝ քաջապէս մարտեան ընդ այլազգիսն և առին: - 306. Բայց քանզի ամենայնիւ ամենայն ուրեք ոչ ոք զօրեաց կալ ընդդէմ նորա յամենայն գործս զոր և կամք իւր ախորժէին՝ սկսաւ ձեռնամուխ լինել կարգաւ ընդ բոլոր աշխարհս արևելեայս – 274. Բայց քանզի աւերեալ էր զՆինուէ Նաբրովթայ ի բռնանալն ի վերայ Սեմեացն, և զԲաբելոն /16/ փոխանակ նորա շինեալ – 18. Բայց քանզի յերկնուստ էր հասեալ վտանգն, և աստուածառաք էր բարկութիւնն՝ և ոչ ոք զօրեաց և եկաց ընդդէմ նորա ելանել ի պատերազմ, այլ որ եհարն՝ նոյն և բժշկեաց: - 374. բայց քանզի տէր մատնեաց զնա ի ձեռս նոցա, որպէս ասաց Դաւիթ՝ և եղև ահ տեառն ի վերայ ամենեցուն. – 354. բերանաբաց դժոխաբար լայնեալ զբերան իւր՝ յոգունց քան թէ սակաւուց արար վիժել յանդունդս, որոց ոմանք և տունք նոցա գերեզման նոցին եղեն – 358. Բուռն հարեալ սպարապետն զձեռանէ նորա և հանեալ արտաքս, քաջալերելով լինել առանց /344/ երկիւղի. – 346. գայ դարձեալ ի տեղին զբօսնուլ ի նմա. – 86. գլխաւորն ի նոցանէ Համիս, և միսն որ ի կողմանց Ժանգանայ՝ ոչ իրաւացի ըստ պատգամաւորին իւրեանց ասացին առնել զայս: - 404. Գնայ զկնի նոցա և երջանիկն Զուիթայ երէց յԱրտաշատէ զկնի հաւատացեալ Հրէիցն – 104. գնաց և Վահան զհետ նախարարացն առ Վարդան յառաջագոյն, տալ նմա զվերակացութիւն Հայոց. – 128. գնացեալ պատահին նմա ի սպառուածս Տաւրոսական լերինն: - 66. Գրեալ ի թղթի անդ՝ ի ձեռն նորա հաւատալ աշխարհիս Հայաստանեայց – 186. գրէ թուղթ հաւատոց առ Ղևոն կայսր Յունաց, և ընկալեալ ի նմանէ պատասխանիս՝ բազում ինչ ի Կուրանէ անտի

իւրեանց արտաքս ընկէց զյոյժ առասպելագոյնն, քանզի ստուգապէս ծանեաւ զզօրութիւնն. – 166. գրէ Կիւրոս առ Տիգրան վասն օգնականութեան մատուցանել նմա: - 66. գրէ յականէ յանուանէ առ որ մնացեալն էին յաշխարհս յամուրս իւրեանց, զի փութով յիւրաքանչիւր տեղեաց առանց կասկածանաց և երկիւղի առ նա հասանիցեն – 296. Գրէ պատասխանի Մուշեղ նմա այսպէս. – 138. դա աւադիկ արմատ դառնութեան ի վեր երևեալ, և բազումք պղծին նովաւ: - 254. Դահեկին/ճիշտը՝ դայեկին/ նորա մնալով ի ներքոյ կախաղանին՝ ամփոփէ /102/ զսուրբ գանձն ի ծոց իւր, տարեալ փոխէ ի վկայարան հանգստի ի ձեռն սրբոյն Ներսէսի – 104. դառնալ անդրէն ոչ կամէին, զի կարի սաստիկ ամօթս համարէր զգործեցեալսն, կալ տևել ժուժկալել ընդդէմ նոցա ոչ կամէին, զի բազում անկան ի զօրաց իւրեանց: - 276. Դարձեալ զՍողոմոն Բագրատունի վառեալ ի զէն սատանայական՝ յղէ առ նա բազում անգամ զնոյն խորհելով. – 318. դարձեալ կնամարդ զնա կոչելով ընդդէմ միմեանց անուանաձայնէ. – 114. Դարձեալ պիտոյ է մեզ դառնալ առ ի վերագոյնսն, որ նախ քան զպատերազմն Աղձնեաց եղեալ են հանգամանք գործոց ի զօրացն Տաճկաց, և թէ ո՛րպէս եկաց ընդդէմ նոցա իշխանն Աշոտ և վանեաց զնոսա սրով սուսերի: - 176. Դէպ եղև միում ի նոցանէ մեռանել, որում կոչէին Աբդլայ. – 158. Դէպ եղև նմա ճանապարհաւ գալ ի քաղաքն Մադիամ, էր և ծանօթ գիտութեան գրոց, թէպէտ և ոչ կատարելապէս: - 162. ԵԹԷ Ո՛ՐՊԷՍ ԿԵՂԾԱՒՈՐԱԿԱՆ ՍԻՐՈՎ ՆԻՒԹԷՐ ՉԱՐԻՍ ԱՒԾԻՆ Ի ՎԵՐԱՅ ՀԱՅՈՅ Եւ ԻՇԽԱՆԱՅ ՆՈՅԱ: - 370. եթէ ,,եկայք առ իս ամենայն աշխատեալք և բեռնաւորք, և ես հանգուցից զձեզ,, , և թէ ,,որ ուրասցի զանձն իւր վասն իմ՝ գտցէ զնա,,. - 252. եթէ հաւանեալք արդարոյն և ապաւինեալք ի նա՝ յուսացան ի բան նորա, ծառայել երկիւղիւ հրամայելոցն ի նմանէ՝ զի՞նչ անհաւատ թուի և ի փրկութենէն ընդ նմին վայելել. - 32. ելանել ի գագաթն Ամրական անձաւին զբօսնուլ նովաւ առ վճարումն բաւականութեան, ըստ մասանց պիտոյից օժնդակութեան քաղաքայարդար ապարանից թագաւորական պաղատի իւրոյ ձեռակերտին – 392. ելանէ մարզպանն ի վերայ նոցա և յինքն հանէ զՏամբեր և զԸռնայ գաւառ և որ ասի Ապուջափրի բերդ, ի Վհրի քաղաքին Կորճէից զիւր կացուցանէ ոստիկանս ի պահպանութիւն ամրոցին: - 400. ելին գնացին առ Ատոմ … Յիսէ Տրունեաց տէր որդի Հոնաւարայ, Վարազշապուհ Աբելինից տէր, Թադէոս Ակէացի Շերեփայ որդի, և այլք ընդ նոսա: - 364. եկն և նա առ նա յԵրուսաղէմ – 80. Եղեն ընդ նմա և ուխտեցին ուխտ, և ետուն նմա կին յազգէն իւրեանց և պատրաստեցան լինել ընդ նմա, որպէս և կամք իւր հրամայեսցեն. զոր թէ ասիցէ ոք՝ ի հրամանէ Աստուծոյ լինել սկիզբն առաջարկութեանն այնորիկ: - 160. Ես ինքնին աչօք իմովք տեսի զայրն զայն, որ հարեալն էր զնա, և ի նմանէ ստուգեցի վասն նորա: - 190. Ես իսկ առ ընթեր գոլով անվրիպագոյն իրազեկ եղէ բովանդակ նորա հաստատնագոյն առ յոյսն կազմեալ փրկութիւն. – 388. Ես իսկ լուայ յորժամ կարդային զԱւետարանն, թէ ասաց Քրիստոս, ,,որ խոստովանեսցի զիս առաջի մարդկան՝ խոստովանեցայց և ես զնա առաջի Հօր իմոյ որ յերկինս է,,. – 222. ես վաղ անարգեցի զքեզ, և ոչ փոքր ինչ երկիւղ կալայ ի սրտի իմում վասն քո, զի քամահելով ի վերայ քո՝ զզօրավարն քո հանդերձ զօրօքն ի սուր մատնեցի, և զաւար նորա բաշխեցի, /294/ և յերկրորդումն ոչ փոքր նախճիրս համարեցի զօրացն քոց. – 296. Ետ պատասխանի նմա զօրավարն ի խաղաղութիւն, և ասէ – 226. ետ նմա զԱրևաստան զամենայն մինչև ցՄծուին և զերկիրն Հայոց մինչև ցգետն Հուրասդան, և զգաւառն Կոտայից մինչև յաւանն Գառնի յեզր ծովուն Բզնունեաց և մինչև յԱռեստն աւան և զԿոգովիտ գաւառ մինչև զՀացիւն և ցՄակու: - 140. Երևեալ նմա յայնժամ ի բանտին այր մի գեղեցկատեսիլ ի կերպարանս ալևորի, լուսակիզն փայլմամբ՝ ասէ ցԳուրգէն – 318. երթեալ տուայտի ի դրան Մարաց Դարէհի, մինչ զգալ վասն նորա Երուանդայ. – 84. Երկրորդ վասն բնակութեան նախնեացն նորա Ադրամելեայ և Սանասարայ Արզն՝ կոչեցին Արզրունիք: - 72. Երրորդ վասն արիութեան քաջութեանն, արծուաբար քաջասրտապէս խիզախութեանցն ի մարտս պատերազմացն՝ յարծուիս առակեցին զնոսա: - 72. և ազատացն յետուստ կողմանէ սուր ի գործ արկեալ սպանին զնա, և զգլուխ նորա հատեալ առ /368/ բերդայինսն յղէին: -

370. Եւ ազատորերոյն Վասպուրականի աղերսեալ՝ մի երթալ զայն ճանապարհ, առաջի դնելով զախտակրելն՝ նորա ընտրեալ զմահ ի վերայ քեռոյն իւր, քան զկեանս կեղակարծ ինչ խորհել զնմանէ: - 384. և Ահմատայ ընդ մէջ փակեալ զղաշիկն՝ յանխնայ հարուածովք հարին, մանաւանդ զհետևակազօր գրոխսն և զգռեահսն որք ընդ նոսա. – 368. Եւ այլ ամրաբնակ ազատորերոյն պարգևս և պատիւս օր ըստ օրէ բաշխէր, և յինքն յանգուցանել ախորժելով վարէր ընդ նոսա: - 360. և անդ Խուրան բազում նահատակութիւնս և յաղթութիւնս կատարեալ զօրականօքն որ ընդ նմա երթեալ էին յաշխարհէս Հայոց. – 80. և աներկիւղ համարձակութեամբ լի ամբարտաւանութեամբ առնէր ասպատակ ընդ ամենայն կողմանս տէրութեան նոցա: - 274. և առաջնորդէր նորա սպարապետն ի գործս պատերազմացն և յելս և ի մուտս աշխարհացն. – 270. և առաքեցին դեսպանս առ արքայ և ինքեանք նստան շուրջ զլերամբն, մինչև փութով եկեսցէ նոցա հրաման ինչ յարքունուստ: - 280. և բանակեալ կային ի լերինն որ ի վերայ գեղջն Թուայ, /224/ ի հովիտս նորա, որ կոչի Արեան լիճ. – 226. և գրեալ էր առ Բուխայ, զի մի՛ ինչ չարիս խորհիցի կամ գործիցէ առնն այնմիկ, այլ տացէ տանել զնա առ թագաւորն մեծաւ պատուով և զգուշութեամբ: - 288. և դատաստանաւ փրկեսցէ զնոսա – 218. և երաժշտականքն երգս առեալ զյաղթութեանն Փարաւոնի՝ գոչէին ,,Տէր խորտակէ զպատերազմունս, Տէր է անուն նորա,,: - 232. և զազգն նորա փրկեալ ապրեցուցանէ ի սրոյն խողխողմանէ. – 76. Եւ զԳագիկ որ և Ապումբուան՝ զնա ոստիկան կարգեաց ի վերայ աշխարհին, տեղապահութեամբ տիրել, զի կարի մատաղօրեայք էին որդիք Դերանկին. Աշոտ էր Թ ամաց, յորժամ մեռաւ Դերանիկն, Գագիկ էր Է ամաց, Գուրգէն Ե ամաց: - 354. Եւ զգեցոյց նոցա հանդերձս և կանգնեաց նշանակ իշխանական և էած սուսեր ընդ մէջ և կամար ականակապ և երիվար ընտիր մեծազարդ. – 314. և զՄարդաստան գաւառ զբուն բաժին տուեալ ցԳուրգէն, և նորա զիւր գործակալս թողեալ անդր: - 326. և զվատացն և զաննշանիցն նշանաւորեալ ըստ վատութեանցն և զգործս նոցա – 74. Եւ զօրագլուխ կացուցանէ նոցա զայր մի Բուղայ անուն, ազգաւ թուրք. – 200. և զօրինակ մահու նորա, և որպէս զմռեալ դի նորա բարձաւ ի գաւառն Հարքայ ի տեսիլ բազմաց: - 42. և զօրք Պարսից որք էին ի կողմանս Պաղեստինացւոց, և զօրավար նոցա անուանեալ Ռազմայուզան որ է Խոռեամ՝ խօսէր ընդ Երուսաղէմի զխաղաղութիւն. – 142. և ընդ այգն ընդ առաւօտն, մինչ նոքա ննջէին յիւրաքանչիւր վրանաց օթոցի՝ և զօրքն շուրջ փակեցին սուսերօք և վահանօք և նիզակօք և վառեալ մոմեղինօք, և մտեալ ի ներքս ըստ հրամանի զօրավարին իւրեանց – 296. Եւ ընթանային ամենեքեան յաճիւռ՝ տեսանել զնոսա և ի վերայ հասանել, թէ զիա՛րդ ի գլուխ ելանիցէ ատեանն: - 242. Եւ թողին զնոսա արք իբրև ԴՌ, վիրաւորք, բոկք և մերկք և հետևակք: - 150. Եւ իբրև ազդ եղև Դերենկին՝ գնաց ընդդէմ նորա պատերազմաւ, և դառնայր փախստեայ: - 320. և լուեալ ի նմանէ պատասպանիս դիպողագոյնս և իմաստունս՝ հրամայեաց նստել: - 216. Եւ հատաւ քուն յաչաց նորա, և ոչ ոք մտանէր և ելանէր առ նա զաւուրս Ժ, զի եմուտ ի սենեակ ամօթալի երեսօք. – 282. և հեծելագունդ զօրացն Կայսկին զկնի նորա, զգացեալ զպատճառ ելիցն նորա ի բանակէն. որում ոչինչ գամագիտ կարացեալ լինել՝ դարձան ամօթալից կորակնեալք, յանգէտս համարեալ զինչ գործեցինն: - 342. Եւ հրամայեաց Բուխայ դահճացն՝ բառնալ զգլուխ նորա. – 272. և հրաման պատուիրանի տայր յանդիման բազմութեանն, զի խրատու նորա լուիցեն, և հրամանի նորա անսայցեն: - 200. Եւ մեկնակազէնքն պատեցին շուրջ զեկեղեցեաւն, և ելեալ առ նա ոմանց ընդ փորուած գմբեթին՝ և եհար մի ոմն աշտէիւն ընդ միջոց թիկանցն՝ և ընդ անթովքն հանեալ ի ներքոյ թոքացն՝ փչեաց զոգին և թաղեցաւ զթաղումն իշոյ: - 190. և յանկարծակի ի թիկանց կողմանէ յարձակեալ ի վերայ նորա արանց՝ հարեալ սատակեցին զնա: - 154. Եւ յաջորդեալ փոխանակ նորա կացեալ յաթոռ սրբոյն Գրիգորի երանելին Մաշտոց, ելեալ ի կղզոյն Գեղարքունի լճէն, զՅօհաննու Կարապետին զվարուցն բերեալ զօրինակ. – 376. և յարգելուլ զնա մեծամեծաց նախարարացն՝ չանսաց բնաւ ումեք – 228. և յերկիւղ կասկածանաց եղեալ, թէ իցէ ընդելուզեալ Տաճկաց՝ գտեալ զպահեստ գանձին ծախիցեն

զզօրութիւն նորա: - 180. և յիշատակարան նորա մոլորութեանն որով վրիպեացն և վրիպեալ կործանեաց զազգս բազումս՝ կայ և մնայ ազգաց յազգս մինչն յաւիտեան: - 248. և նա արհամարհեալ յոչինչ համարեալ զզեկուցմանն, զամբարտաւանս բարբառեալ. – 330. Եւ նա գնաց ընդդէմ նոցա սաստիկ զօրութեամբ. – 150. և նոքա հարեալ սատակեցին զնոսա սրով սուսերի յանխնայ, սպանին և զզօրավարն ի պատերազմին – 150. Եւ վախճանեալ միայնակեցին՝ կամեցաւ կատարել զպատուէր նորա Սաղման: - 162. Եւ Ալի էր այր քաջ. ասէ ցնա, արի՛ ելցուք, քանզի են և ընդ մեզ արք բազումք, թերևս լիցի ելք իրացդ պիտանութեամբ: - 160. և ահա Ապումուսէ, որ ճանաչէր երիցու որդի՝ հանդէպ նոցա ել պատերազմ և հանդիսացաւ ընդդէմ նոցա. – 284. և ահա իբրև արք Ռ ի յընտրելոցն Աղուանից պատահեալ նոցա հարին զնոսա և ածին փախստեայ ի բանակն և ինքեանք դարձան ողջանդամ, և ոչ մի ոք վիրաւորեցաւ. – 282. Եւ ահա լոյս սաստիկ իջեալ յերկնից և ցոլացեալ ի վերայ սուրբ մարմնոյն, և շուրջ փակեալ զտեղեաւն, թէ ուրեք յարենէ նորա ցայտեալ կայր: - 224. և աղաղակեալ զննի նորա՝ զի թերևս ի լուր ձայնին և ի փայլումն զինուցն և ի շողալ սուսերին և ի խխնջիւն քաջ երիվարին և ի վազս երագութեանն ուժոյ ազդ լինիցի և դարձցի ի ձայն նոցա և ծանիցէ, և դարձցի ի կորստական ճանապարհէն – 228. և աղերսեալ զիշխան Դերենիկ, զի լուծցէ զնա /320/ ի կապանացն: - 322. և ամենեքեան որ պահիցեն զշաբաթս իմ և ոչ պղծիցեն, և պահիցեն զպատուիրանս իմ և կացցեն յուխտին իմում՝ տարայց զնոսա ի լեառն սրբութեան իմոյ – 224. Եւ ամուրք յոյժ և անկասկածելիք ի ձեռս նոցա են, ամուրն Զլմար և Սրինգ, և Ճախուկ բերդն. – 212. Եւ այլք մերձ կացեալ առ Դերանիկն՝ ամբաստան լեալ Աշոտոյ կորապաղատէ, որպէս թէ նախանձու լցեալ, և քաւութեամբ վարէր ի մէջ հազարապետին, և թէ արկանել ևս ջանայր զնա յիշխանութենէ անտի նորա: - 342. Եւ այն ինչ պատահեալ Գուրգէն հարուստ գնդի Վահանայ ի յառուամէջս մուրին՝ ի բազում քան թէ սակաւ սուսերս ծեծեցին զնա, մինչև ոմն Զուանշէր անուն յետուստ յանկարծ հարեալ վիրաւորեաց զԳուրգէն – 310. Եւ այնպէս զօրացոյց Տէր զողորմութիւն իւր ի վերայ Հայրակղի յաւուր յայնմիկ՝ տալ ի ձեռս նորա ամենեսեան. – 150. Եւ այս եղև, զի լցցի որ ասէ, ,,զարթի՛ր սուր ի վերայ հովուի և ի վերայ առն ընկերի նորա. – 238 Եւ անդ գտեալ ամրագոյն անձաւ տեղի անկասկածելի ի պատերազմական գործոց և զնա պարսպեալ պատուարօք շուրջանակի – 392. և անդ ընդ փոքր զառ ի վայրն իբրև զհեղեղատ յորդեալ հոսեալ հասաւ ի վերայ նոցա, ի Քրիստոս խրախուսեալ – 400. և անդ կեցեալ և մեռեալ անձամբ զիւրովի երթեալ, ըստ սահմանելոյ ի վերայ նորա բանի առնն Աստուծոյ սրբոյն Ներսէսի: - 102. և անդ նորա զդատավճիռն ընկալան ի սրոյ քաջացն Վասպուրականի, որպէս գրեցաքն – 398. և անյապաղ մինչ այս մինչ այն՝ նոցա հարեալ ընկեցեալ ի զօրացն Պարսից գունդ մի հարուստ արք իբրև ՃԽ: - 128. և անուանէ զնա Արծրունի, առաջին լինելով նորա ի դաշտավայրին Արծուիք կոչելոյ. դարձեալ ըստ պատահման և տարբերութեան՝ արծռունգն կերպարանօք: - 72. և անտի գնացեալ ի ձորն Աճանայ ի խնդիր փախստէիցն և հասեալ ի յետոյ կողմանցն՝ ի սուր և ի գերութիւն զբազումս ի նոցանէ արկանեն: - 202. և անցանէ ի Շիրակ, և հասեալ ի Դուին՝ աւերէ զնա և զՆախճաւան և զՈրմի – 148 Եւ ապա անտի ոչ սակաւ ինչ լինէր յաւուր յայնմիկ ձայն լալոյ, հեղումն արտասուաց յահագին բորբոքմանէ սրտից նոցա և գութ խանդաղատանաց թագաւորին և իշխանացն և զօրացն ամենեցուն և բնակչաց քաղաքին. – 154. և առ զայրուցն առ մարդկայինն դիմեալ ազգ՝ կարծել նոցա ստնանէր, յինքեանք ձգել կորզել զաատակչական դարձուածէ. – 398. և առ Տիմոթէոս գրէ, հաւատարիմ գոլ զզօրութիւն հաւատոցն, ասէ, ,,թէ ուրանամք՝ և նա ուրանայ զմեզ. թէ չհաւատամք՝ նա հաւատարիմ մնայ,,: - 258. և առաջնորդ կացուցանէին իւրեանց զԱպուջափր Արծրունի, և ընդ նմա Սահակ Ապումկդէմ քեռորդի Ապուջափրի, այր քաջ և պատերազմող: - 304. և առաջնորդեաց նոցա Քսերքսէս և Արշէզ մինչ ի սուրբ քաղաքն յԵրուսաղէմ. – 66. Եւ առաքեաց հրեշտակս մեծապէս զանձիւք և հրովարտակօք առ արքայ Խոսրով, խնդրել ի նմանէ զխաղաղութիւն մեծաւ թախանձանօք – 140. և առեալ դահճին զսուրն՝ եհար

զերանելին և եհատ զգլուխ նորա, և նոյնժամայն /գրքում՝ նույնժամայն/ աւանդեաց զոգին ի ձեռս Աստուծոյ: - 294. Եւ առեալ զիշխանութիւն նորա Ձամեայ որդի նորա – 44. Եւ առեալ զմարմին նորա տիկնոջն Սեդայի կնոջն Աշոտի և եդ ի գերեզմանի, ի տեղւոջն որում Ձորոյ վանքն ասեն, ի վերայ գեաղջն Ահաւականից: - 370. և առեալ զնա եկն եհաս ի վերայ որդւոյն Աբգարու բառնալ ի նմանէ զթագաւորութիւնն զոր ունէր: - 80. և առեալ զնա մտանեն ի մէջ մայրեացն, և ընդ գիրկս մտեալ Շաւասպայ Արծրունւոյ՝ զլայնալիճն լի քարշեալ հարկանէ ի թիկանց ընդ մէջ ողինն զկորովալիր մատանցն զազդոյ շարժումն թոռւցեալ թափանցիկ ընդ չարախորհուրդ սրտին միջոցն դիպեցուցանէ. – 100. Եւ առեալ զնոսա անցուցանէ յիւրաքանչիւր սահմանս բնակութեան, ինքնին զհետ նոցա ելանելով, որպէս Կիւրոս արքայ Պարսից զհետ դարձելոցն ի գերութենէն Բաբելոնի. – 218. և առեալ ի ձեռանէ նորա զսուսերն շողացուցեալ՝ հայեցաւ /266/ յայսկոյս յայնկոյս և ասէ, ,,ո՛վ անարի վատ արանց և կանացի այր, թշուառական զինուոր, շուն անպիտան տեառն իւրոյ,, - 268. և առեալ մի ոմն զսուրն՝ եհար զերանելին և եհատ զգլուխ նորա: - 206. և առեալ Պտղոմեայ զԱսուդ՝ տայ տանել յԵգիպտոս, ի պարգևեալ աշխարհին նմա յԱղէքսանդրէ – 70. Եւ առնէր հարուածս մեծամեծս այլազգեացն. և սատակէր զնոսա սրով և աղեղամբ, և եբարձ զամենայն ազգս Տաճկաց, որ բնակեալ էին Վասպուրական տէրութեանն: - 306. և ասէ զնա Ստացուած, թէ և Աստուծով՝ այլ ոչ արժանաժառանգ. – 22. և ասէ, ,,եթէ աջողեսցին քեզ խորհուրդ մեր, զոր խորհեցաք ի վերայ Հայոց և իշխանաց նոցա, և ըստ ախորժակաց մերոց ի գլուխ ելանիցեն, որ ինչ կամք յօժարութեանց մերոց ըղձանայցեն- 184. Եւ արար նմա հաւատարմութիւն յոյժ գրով, և կնքեալ աղիւ ըստ սովորութեանն իւրեանց երդումն, և խնդրեաց ի նմանէ զօր ինչ սակաւ յերևելի մարդկանէ, յորս ինքն վստահն էր: - 154. Եւ արգելին փակեցին զպահակս ամրականացն և զկիրճս ձորոց, որ հանէին յերկիր նոցա մտանել յամուրսն: - 274. Եւ արդ եկ ասացից քեզ, ո՛րպիսի ողբովք ողբայ զնոսա հին մատենագիրն ասելով. – 164. Եւ արդ ՆԺԱ են մարգարէք, որ զվկայութիւն աստուածութեանն Քրիստոսի ստուգաբանեն ճշմարտութեամբ յանցնիւր ժամանակս, իբրև ի միոջէ բերանոյ, թող զԱւետարանն և զառաքեալս նորա: - 246. և արձակեաց զզօրս իւրաքանչիւր զօրագլխօք եկելոց առ նա յամենայն ազգաց յաշխարհէս /գրքում յաշխարէս/ Հայոց՝ երթալ ձմերել յիւրաքանչիւր տեղիս բնակութեանց – 262. Եւ արձակեաց զնա ի տուն իւր մեծաւ ուրախութեամբ և անտրտում խնդութեամբ – 218. և բազում եղեն դիակունք նոցա վասն սովոյ հացի և ծարաւոյ ջրոյս,,: - 184. Եւ բազումք ի նոցանէ հաւանեցան նմա՝ պատգամաւոր Աստուծոյ ասել: - 160. և բախեցին արտաքոյ զդուռնն ուր մտեալ էր իշխանն, և կալեալ զնա հանին ի բարձրագոյն տեղիս ամրոցին, և եդին ի բանտի ի ներքսագոյն սենեկացն. – 348. և բարկացեալ յոյժ հրաման ետ փութով զրաւ առնել կենաց նորա: - 206. և բացեալ զտուն դիւանապահ մատենիցն և գտեալ զսերունդս Սենեքերիմայ, և զգործս նոցա զմիոյ միոյ ուրուք յանուանէ զառն իւրաքանչիւր զանուն և զքաջութիւն իւր, նոյնպէս և զայլն ամենայն ըստ տոհմից տեղեաց - 74. և բնակեցուցանէ զնոսա ի գաւառն Աղբագ, յետ բնակեցուցանելոյն զնոսա ի Ջողախել, ի Վրնջունիս և ի Հախրամի, տեսեալ մինչև ի ժամանակս ինչ – 64. և բնակութիւն նոցա ի խորաձորս և ի փապարս լերանց և ի պրակս մայրեաց, ի գագաթունս լերանց: - 190. և բունեալ ուրջացեալ բնակեալ էր ի նմա սատանայ զօրօք իւրովք – 248. և գնացեալ Ժիրաքն առնու զնա աձէ կացուցանէ առաջի Բուխայի: - 272. և գունդ անհաւատից դառնացեալ ոգւով ի վերայ կանանց և որդւոց իւրեանց ազգականաց՝ յարձակեցան ի վերայ նոցա ուժգին սաստկութեամբ և սուր ի գործ արարեալ յանխնայ կոտորեցին. – 402. Եւ գունդն Հայոց խաղացին ընդդէմ նոցա, վիմաձև անքակ ի միմեանց ըստ տոհմս ազգաց, ի տանէն Արծրունեաց՝ Գուրգէն և Վասակ և Պելճ և Մուշեղ և Սահակ և Ապումկդէմ և Աշոտ – 230. Եւ Գուրգէն երկրորդ հրեշտակս յղէ առ նա զայս օրինակ, եթէ ,,ընդ իս հաստատեա զանզրաւ կապակցութիւն ուխտի խաղաղութեան. և ես ապստամբեցայց յԱշոտէ, և ի միասին բաժանեալ զերկիրս կեցցուք յապահովս,,: - 316. և Գուրգէն ելեալ ընդդէմ նոցա բազում անգամ՝ոչ սակաւ օճիրս գործէր

ընդ զօրս Տաճկաց: - 302. Եւ Գուրգէն հեզաբար, արտաքոյ ամբարտաւանութիւն առնէ նմա պատասխանիս, ասէ. – 330. Եւ գրեաց թուղթ զկնի նախարարացն Շապուհ, լուծանելով զպատճառ հատուածի նոցա. – 110. Եւ գրել Դերանիկն առ որդին Հալթի հաստատել զնա իշխան իւրով հրամանաւ. – 342. և գրէ առ Սմբատ, թերևս տացէ ի ձեռն նորա զմանուկն Արտաշէս: - 84. և դահճացն հանեալ զսուսերն՝ դիմեցին ի վերայ նոցա իբրև զգազանս արիւնարբուս, և ծեծէին սրովն, իբրև ոք զի հատանիցէ փայտ ի մայրս անտառախիտս հարեալ կացնաւ, և յանխնայ անողորմ յօշէին անդամ անդամ: - 266. և դաստիարակ առընթեր ունելով զբանն տէրունական … և թէ ,,որ կամիցի կեցուցանել զանձն իւր՝ կորուսցէ զնա, և որ կորոյս զանձն իւր վասն իմ՝ գտցնէ զնա,, - 264. և դաստիարակ առընթեր ունելով զբանն տէրունական, թէ ,,որ ուրասցի զիս առաջի մարդկան՝ ուրացայց և ես զնա առաջի Հօր իմոյ,, - 264. և դարձաւ սիրտ նորա ի վերայ նորա սիրով խաղաղութեան. – 308. և դարձեալ թէ՝ ի գերութիւն մատնեսցի ժողովուրդ իմ, վասն ոչ ճանաչելոյ նոցա զՏէր. – 182. և դարձոյց զերեսանակ երիվարին ընդդէմ նորա, և հասեալ ընդդէմ միմեանց՝ դարձան հասին ի բանակն իւրեանց: - 230. և դարձոյց ի նոսա զաշխարհն զոր տուեալ էր ի ժառանգութիւն Տիգրանայ Հայկազնոյ – 86. և դարձուցին ընդ նոյն ճանապարհ ընդ որ եկեալ էր, ոչ թողացուցին նմա ելանել ընդ աշխարն Վասպուրական. – 336. Եւ դէտն ազդ արարեալ զօրացն այլազգեաց՝ վառեն և նոքա ընդդէմ նոցա ի պատերազմ, և ի դիմի հարեալ միմեանց և հատանէին յերիս առաջս: - 178. և դժոխք ի ներքուստ դառնացան ի պատահել նմա զանբաւութիւն չարեացն ընդ իւր տանելով: - 376. և դիմեալ ի Գանձակն Ատրպատականի՝ բրէ զնա, աւերէ զԱհմատան և զՄայ կործանէ և զբագինն հրատին մեծի, որում Վշնապն կոչեն – 148. Եւ դիմեսցեն երիվարք նոցա, դիմեսցեն որպէս զարծուիս ի վերայ կերոյ. – 200. և դիմեցին ի մէջ նոցա ի չորս առաջս, ըստ նմանութեան տեառնանման խաչին, և բախեցին զճակատն և պատառեցին զռազմն և դարձուցին ընդ զառ ի վայրն և իջուցին ի լեռնէ անտի, և հարին ի հարուածս մեծամեծս. – 286. և եբարձ զամենայն արս զօրութեանց, և ոչ ոք էր այնուհետև որ կարէր կալ ի կայի իւրում ունել զդէմ նորա – 238. և եթէ ոք խախտել ջանայ՝ ի հրամանէն Աստուծոյ ոչ ժառանգէ նա զաթոռ իւր և զթագաւորութիւն: - 356. և եթէ վասն չարութեան գործոց նոցա տաղտկացաւ Աստուած և ետ ի ձեռս ձեր՝ բաւական լիցի ձեզ այդչափ որչափ կալէքդ. – 160. և ելեալ Աղան գնաց առ սուրբն Սահակ, և զէնընկեց եղեալ առաջի նորա՝ մերկանայր զհանդերձն զինաւորական - 112. և ելեալ ի վերայ Պարսկահայոց գոեհացն և անդ բազում քաջութիւն նահատակութեան ցուցեալ՝ յոլովից գերելոցն ընդարձակեաց, հանելով /400/ և զաւարն ի ձեռաց նոցա – 402. Եւ ելեալ իշխանաց իշխանն, որ բարձրագոյն և հանճարեղագոյնն էր քան զբնաւ Հայաստանեայցս և զընդհանուր կացեալս ի ներքոյ երկնից՝ եկն առ նա մեծաշուք պատուաղրութեամբ, և պարգևս և պատիւս ոչ սակաւս նմա յառաջաբերեաց. – 344. և եկեալ եկաց առաջի ոսոխ վիրագին, և տուեալ ողջոյն ըստ սովորութեան նոցա: - 216. և եկեալ ի վերայ քաղաքին պաշարեն զնա, և զզօրսն մատնեն ի սատակումն սրոյ, և զպատանդսն Վասպուրականի հանեն յարգելարանէն. և գերեացն ընդարձակեն, զկապուտ նոցա բաժանեն յինքեանս: - 190. Եւ եկն եհաս առ նա Ատրներսէհ իշխանն Վրաց: - 366. Եւ եհան արձակեաց զնա Տէր Աստուած ի դրախտէն փափկութեան՝ գործել զերկիր ուստի առաւ: - 22. և եհան զզօրսն մինչ մերձ ի գլուխ լերինն և ընդ նոսա նշանս բազումս, իբրև Ռ արանց ընտրելոց քաջ երիվարօք. – 284. և եհան զնոսա յատենէն հոյակապ և շքեղ և երևելի պատուով ի ձայնս երգոց և ի հնչիւնս փողոց. – 314. և եհաս ի վերայ նորա վառեալ զինու սպառազէն երիվարաց ընտիր հեծելովք այրուձիոյ: - 178. և եհար սատակեաց Ապումկդէմ ի միում ասպատակի Ը այր, և զերիվարս նոցա, և զէնս և զզարդ մերկեաց ի նոցանէ, եհար զայլազգիսն ի հարուածս մեծամեծս և ինքն դարձեալ ասպատակեաց զկնի նոցա: - 304. Եւ եղեալ նոցա ի Սիմ լերին մինչ ի Տիգրանն Հայկազնեաց: - 16. և եղեն իբրև զմի այր կամ թէ իբրև զվէմ մի բլրաձև, արձանացան կարծրացան պնդութեամբ՝ անմատոյց լինել ի նոսա զօրութիւն երկաթի. – 230. և եղեն հնազանդեալ նմա զամենայն աւուրս Վարդանայ:

- 128. և եղև աղաղակ մեծ ի միջի նոցա և կռիւ այնքան, մինչև բազումք ի նոցանէ ի սուրս դիմեցին: - 160 Եւ եղև զի ամբարձ զաչս իւր և ետես, զի պնդեալ գայր հեծեալն զկնի նորա – 230. Եւ եղև ի դառնալն սրբոյն Սահակայ ի Պարսից՝ եկն առ նա դարձեալ Աղան Արծրունի, և ընկալաւ ի նմանէ սքեմ կրօնաւորութեան. – 120. Եւ եղև ի մերձենալն նորա ի բանակն՝ եհան ընդ առաջ նորա գունդք գունդք զօրաց. – 236. Եւ եղև ի միում աւուրց, ի գալ նորա ի նմանէն՝ ձայն օտարոտի, և ազդումն ահագին և դիւական անկեալ ի վերայ /գրքում՝ վերա/ նորա՝ ուշաթափ անկեալ դնէր – 158. Եւ եղև ի մտանելն նորա ի Դատուան աւանն … ելեալ իշխանքն Հայոց յանձնիւր տեղեաց գնացին յանդիման լինել նմա – 340. Եւ եղև ի մտանելն նորա ի քաղաքն, ունելով ընդ իւր կապեալս բազումս և գերեալս, որոց ոչ գոյր թիւ. – 262. Եւ եղև իբրև եհաս իշխանն յարքունիսն՝ ետ կապել զոտս նոցա կրկին շղթայիւք և դնել ի բանտի. – 220. Եւ եղև իբրև ննջէր Գագիկ յանհոգս յանկասկածս՝ հասեալ Հասան ի գիշերի սուսերամերկ վառեալ փոքր գնդաւ, մոմեղինօք վառելովք՝ և կապեաց զնա կապանօք երկաթի: - 350. Եւ եղև մօտ ի կատարումն հասանել ամին երկրորդի գալստեան նորա՝ ել գնաց ի կողմանս Աղուանից. – 276. Եւ եղև յելանել նախարարացն Հայոց յերեսաց ամիրային՝ մնայ առ նմա միայն Մուշէղ Մոկաց իշխեցողն, այր քաջայայտ և բարձրագահ – 344. Եւ ես աւասիկ արձակեցից թագաւորին ձերում պատարագս և հրեշտակս հրովարտակօք, խնդրել ի նմանէ զխաղաղութիւն աշխարհի և ընդ իս հաշտութիւն„: - 144. և ես տամ նոցա զկեանսն յաւիտենից„: - 224. և ետ բերել քուրս և տանջել զնոսա քքովքն յերկար, մինչ կարծել ի նմին վախճանել – 292. և ետ բերել նմա ըստ օրինի գլխապետութեան սուսեր իշխանական ընդ մէջ արկեալ և գօտի արիական շրջապատեալ զմիջաւ, քուրք խիզախողք և երիվար բարձրավիզ, ոտնատորովք, խրոխտալիր, յարմարական առ ընթացս պատերազմականս: - 308. Եւ ետ նմա սուրհանդակս և մեկնակազէնս և սակրաւորս և կափաւորս - 218. և ետ տանել ընդ առաջ նորա նժոյգս մեծազարդս և երևելիս, և երգեցիկս և գովասացս և բազում գործիս երաժշտականս առաջի և զկնի՝ մինչև եմուտ ի բանակ նոցա: - 288. Եւ երթայր զհետ և սատակէր զնոսա անչափ զօրութեամբ. և բազումք այն էին, որ մեռանն ի սրոյն Գուրգէնի քան որ մնացինն. և զօրքն զհետ մտեալ մնացելոցն հանին յերկրէն իւրեանց: - 308. և երթեալ ի բուրաստանն՝ գտին զնա ի թաւի անդ դուղեալ, կալան զնա և եկին ածին զնա ի դախուիճ անդր: - 152. և երիվարին ընդ վազս փռնգալիր խրոխտանացն փրծուցեալ զնա ի ցաւոցն, քանզի այն ինչ կազդուրեալ էր Գուրգէն ի հիւանդութենէ և ի կրից աշխատութեանցն և ի տառապանաց բանտին: - 320. Եւ երկայնագոյնս է զամենայն բանս պղծութեան նորա շարագրել, զի յոյժ բազում է և ընդդիմակ Աստուծոյ: - 164. և երկից և երից և բազում անգամ զնոյն հաստատեցին երդմամբ, զի անվեհեր համարձակութեամբ եկեսցէ առ նոսա. – 226. Եւ զայս լուեալ գիտաց զառ ի նոցանէ հաստատուն նենգագործութիւնն – 216. Եւ զբազումս ի նոցանէ իջուցեալ յԵգիպտոս բնակեցուցանէր: - 70. և զԳագիկ ձգեալ ի պատիւ զօրավարութեան Հայոց մեծաց, ըստ օրինի թագաւորացն Յունաց՝ տալ առաջի նորա նշանակս խաչադրօշս: - 370. Եւ զգունդն երկրորդ ի ձեռս Գուրգինայ Ապուպելճի, և նիզակակից էր նորա Վահան Արծրունի: - 178. և զերիվարսն և զհեծեալս նոցա զինեալ սպառազինուք – 208. Եւ զերկնային պարգևացն որ ի հանդերձեալսն խոստացաւ Տէրն, զանպատում և զհրեշտակային նորոգութեան՝ նա ասաց լինել անդ կերակուրք և ըմպելիք ուժգին. զոր և կամեսցի ուտել անյագաբար՝ պատրաստ գտանիցէ, և կանանց կուսից մնացելոց հանապազ անյագաբար խառնակումն: - 164. Եւ զի ստեալ Դերանկին Գուրգենայ եհան անտի զգործակալսն՝ նոյն գունակ Գուրգէն հնարաւորեալ առնու զամրոցն և հանէ զնորա գործակալսն – 326. Եւ զի ասէ գիր՝ ոգիք իբրև ութ՝ երկբայականս իմն և զայն. առ որս ասեմք, եթէ նոցա տուաւ հրամանն այն. այլ թէ ի ձեռն նոցա և այլք եղեն փրկեալք: - 32. Եւ զի էր պաշարել նորա յայնժամ զքաղաքն Մանազկերտ Ապահունեաց աշխարհին, որ ի ձեռս Ապլբառայն էր, և ածեալ հասուցեալ մերձ ի պաշարումն. և ի հասանել գուժկանացն եթող զնոսա, տալով նոցա հրովարտակս ի խաղաղութիւն: - 348. և զի ըստ կամաց նորա հանցէ ի բանակէ

անտի զգերիս Վասպուրականի: - 218. Եւ զի մի երկայնեալ որ ինչ վասն նորա ապիրատ և ինքնակամ և անզիղջ և անխիղճ առանց պատկառանաց մոլորութիւն սորա լի անամօթութեամբ՝ի բաց դիցուք զսա ի միջոյ յիշատակի նախարարացն – 248. և զի մի մի թուիցէ յանուանէ զյաճախութիւն զինուցն և զսպառազէն կազմութեանցն զձիոցն և զհեծելոց նոցա. – 280. և զի ոչ ըստ հրամանի նորա յօրինէին զպէսպէս պատրաստութեան ամրոցին - 214. և զի չն էր դարձեալ պատասխանի յարքայէն՝ հրաման եհաս ի կայսերէ առ Վարազդատ անյապաղ առ նա հասանել: - 110. և զի չզօրեաց կալ ընդդէմ նորա, ահ արկանէր, սպառնայր չար ևս կտտանօք լլկել զնոսա, ոտնատորփ լինելով փոնգայր իբրև զձի խստերախ: - 270. և զինքն համեմատ Փրկչին ասաց լինել և ուղեկից ճանապարհի նորա, յասելն Եսայեայ մարգարէի, ,,հեծեալ մի իշոյ, և հեծեալ մի ուղտու,,՝ զայս ամենայն յինքն յարակցէր: - 164. և զիշխանն Աշոտ և զորդի նորա Գրիգոր և զՎահան Արծրունի և զորդի նորա Գագիկ … և զՄուշեղ եղբայր Վահանայ և զտիկնայս նոցա և զտիկինն Հրանուշ և զայլս յազատատանէ կապեալ և բարձեալ ի վերայ ուղտուց՝ վտարեաց ի Սամառայ – 220. և զկէսն մահու դատապարտեալ, զգլուխս նոցա հատեալ ի փայտի բարձրացուցանէին ի վերայ դրանդեաց պարսպին: - 372. Եւ զկնի այսորիկ, որ է երկրորդ հարուածք այլազգեացն՝ դարձեալ հրաման ետ ելանել ի պատերազմ, և հետամուտ հասեալ առ նոսա. – 282. և զկնի ինչ փոքու ասէ, ,,զայլազգիսն որ եկեալ յեցեալ իցեն ի Տէր՝ սիրել զանուն նորա, լինել նմա ի ծառայս և յաղախնայս – 224. և զհետ նորա աճապարեալ արկանեն զնա ի յամրափակ զինեալ վաշտն ի մէջ փղացն. – 128. և զՀրէայսն որ յաւուրց սրբոյն Գրիգորի հաւատացեալ էին ի Քրիստոս՝ վարեն ի գերութիւն, աւելի վտանգ նոցա քան այլոց Հրէիցն հասուցանելով վասն ի Քրիստոս հաւատոցն: - 104. և զՄարդաստան գաւառն զբուն բաժին Գուրգենայ դարձոյց առ նա Դերենիկն: - 322. և զոր ինչ խնդրիցէ՝ առնիցէ ըստ կամաց նորա, կնքել և տալ նմա գեօղս և ագարակս, և տալ հարկս արքունիս և պատանդս խաղաղութեան: - 210. Եւ զոր օրինակ զնա վիշապ առակեցաք յաղագս սաստիկ ուժոյ զօրութեան ձեռին նորա – 262. և զորդի նորա Կաւատ նստուցին թագաւոր. – 150. Եւ զչարեալ ընդ խափանումն խորհրդոցն իւրոց՝ ամբաստան յոյժ լինէր զԱշոտոյ հանդերձ թղթովք Տաճկաց, որք էին ի կողմանս Հայոց, բազում այն ինչ զոր ստութեամբ քան թէ ճշմարտութեամբ զեկուցանեն զնմանէ զգործս, և թէ հակառակս ևս թագաւորութեան քոյ բանըննդդէմ լինի հանապազ: - 17. և զտունս գանձի նորա հրամայեաց աձել յաւարի. – 66. և զօր գումարեալ ել ընդ առաջ նորա: - 352. Եւ զօր գումարեալ եկն եմուտ ի Վանտոսպ, և Դերենիկն յանդիման եղև նմա. – 322. Եւ զօրագլուխք զօրացն էին այսոքիկ, Մուքադմ, Յուսփ ի Թփղիս քաղաքէ, Յուսփ որդի Ռահմայ և Ապուհեշմ՝ Ելոյ տէր և ընդ նոսա զօրք Համդոյի Պարսից ամիրայի: - 226. Եւ զօրքն Տաճկաց պնդեցան և փակեցին շուրջանակի ի ներքս զգունդն Աղուանից և դիմեցին յանդուգն ի վերայ նոցա. – 284. և է զգեստ նոցա ասուիս ի ծածկոյթ մերկութեանն, և օդ ոտիցն հնարաւորեն զձև կաւշկաց, ի մորթոց այծից կազմեալ – 192. Եւ էին ի կասկածի ի մէջ բանակին ի հազարապետէն, զի յայտնի երևեալ լինէր զոր խորհէրն վասն նոցա Ահմատն: - 344. և էր գրեալ ի նմա թողութիւն վնասուցն և հարուածոցն զօրացն և բազում աւարացն, և երդումն ի հաստատութիւն ասացելոցն, և պարգևս ի պատուական և մեծագնի հանդերձից, և սաղաւարտ ծաղկեայ և սուսեր. – 288. և էր ընդ նմա Աշոտ իշխանաց իշխան – 320. Եւ էր յղեալ յառաջագոյն զԱշոտ որդի իւր ընդ առաջ նորա, անդստին յելանելն նորա յերեսաց արքայի – 270. և էր նա իշխան Տարաւնոյ, բարձեալ եղև ի Սամառայ և եղև աստուածուրաց – 248. և էր պատճէն թղթոյն զոր կեղծաւորեալ ետուն զնա՝ այս ինչ. – 236. Եւ ընդ մտանելն նոցա աշխարհս՝ վրդովեցին զուխտ քրիստոնէութեանն, և փոյթ ընդ փոյթ ձեռնամուխ եղեն աւերել քանդել զեկեղեցիս, զտունս աղօթից կործանել. – 124. և ընդ նմա Գրիգոր որդի Վասակայ, և սա նմանապէս ոգեզուարճ իմաստութեամբ առ լցեալ հոյակապ և անուանի ի մէջ Հայկականացս և ցանկալի լսողացս և ուրախարար տեսողաց. – 344. և ընդ նմա Շապուհ յԱմատունի

տոհմէ, այն որ գործակիցն եղև Գագկայ առ սպանումն Ապումրուանայ, զոր վերագոյնն յիշեցաք – 372. և ընդ նմա Տաճիկք Հայաստանեայց, որ բնակեալ էին ի կողմանս կողմանս աշխարհիս՝ առաջնորդէին Բուհայի ի մուտ և ելս աշխարհիս: - 206. և ընդ նմա քաղաքացիքն Բերկրոյ որ Ութմանիկքն կոչին, և յազատացն Վասպուրականի որ միաբանեալ էին ընդ զօրսն արքունի, արք իբրև Ս – 306. և ընդունել պատիւս և ի ձեռն նորա ընդունել զանուն իշխանութեան ճոխութեան: - 274. Եւ ընկալեալ զխրատ նորա երանելոյն Աղանայ անսայր դիպող աւուր: - 114. և ընկալեալ ի նմանէ մեծաշուք պատուով: - 302. և ընտիր երիվարաց պատրաստել, ի նորա չար խորհրդոցն ի բաց վազել: - 344. և ըստ միոջէքն՝ և հարեալ ի դիմի ղաշիկ զօրուն Պարսից. և նոցա թուէր ծաղր առնել: - 136. Եւ ըստ արժանի վրիժապարտութեանն լցեալ սուր տեառն բարկութեամբ խաղաց /374/ ի վերայ Աւշնի և բանակի նորա առ հասարակ – 376. և ըստ բարբարոսական հմայիցն պատուէ զտեղիս այս, որպէս ի նմանէ սկսեալով զփոփոխումն առնու ի խոնարհագունիցն ի բարձրագոյնսն: - 88. Եւ ըստ կարգի օրինաց իւրեանց երդուեալ, և աղ ծրարեալ ընդ հրովարտակին ետ տանել. և նոցա առեալ և ընթերցեալ՝ ոչ արարին բանիցն պատասխանի: - 138. Եւ ըստ հրամանի բռնաւորին դահճացն ձգեալ ի նա նետս շուրջանակի՝ աւանդեաց զոգին ի փառս Աստուծոյ երանելի նահատակն Քրիստոսի: - 292. և թագաւորեցուցանէ զնա ի վերայ Հայոց փոխանակ հօր իւրոյ Սանատրկոյ, ի տեղի թագաւորութեան քաջացն Արշակունեաց: - 86. և թագաւորէ ընդ նորա Յազկերտ: - 128. Եւ թագաւորէ ընդ նորա որդի իւր Փոքր Թէոդոս. – 114. Եւ թագաւորէ ընդ նորա որդի հօրեղբօր նորա Մուհթիս, և կացեալ ամիսս Գ մեռանի: - 320. Եւ թէ որպիսի օրինակաւ գալուստ նորա և պատերազմ վասն սորին իրաց, և արիական ձեռակերտացն շինուածք, որ և յոյժ արժանաւորք զարմանալեաց, և դարձեալ ապստամբութիւն Զրադաշտին և մահն Շամիրամայ և բան յուդթիցն որ զնմանէ – 44. Եւ թէ հաստատել ոք կամեսցի՝ անսասանելի կացցէ նա յայսմ աշխարհիս. ամէն: - 356. և թէ նորա յերիս կամ ի չորս կամ ևս աւելիս բաժանեալ օգնական առնիցեն իւրեանց զամուրսն՝ մեծ աշխատութիւն քեզ հասուցանիցեն, և ամենայն խորհրդոց քոց խափանիչք /212/ գտանիցին – 214. և թէ ոչ այպանել ախորժէք զբանիւք իմովք՝ ոչ ընդհատ կամ պախարակելի թուիցի կոչել զնա նովիմբ անուամբ. – 376. Եւ թէպէտ տածէր և խնամէր Գագիկ աշխարհս՝ այլ ոչ ուրախ լինէին ի նա ազատատերանցն գրոխք, և կացին ի տարակուսի: - 354. և թշնամիքն հանգստեամբ ելեալ ի վերայ նոցա ի լիճս աղեղանց և նիզակաց ձերբակալ արարեալ զոմանս – 372. Եւ ժամանակ բռնակալութեան նորա են ամք ԿԲ – 42. Եւ ժողովեալ աշխարհն Վասպուրական՝ զամիսս Ժ արարին կոծ մեծ ի վերայ նորա: - 354. և ի բաց բարձ զանուն քրիստոնէութեան՝ ի միջոյ նոցա,,: - 196. և ի հասանելն նորա անդր թողեալ զհակառակաբար մարտն՝ խօսին ի խաղաղութիւն, առաջի եդեալ զհրամանն արքունի, զգլխաւորին Տաճկաց, և Աշոտի հաւատալ զբոլոր տէրութիւնս Վասպուրականի: - 316. Եւ ի հասանելն նորա առ թագաւորն՝ ունէր ևս ընդ ինքեան թուղթս լի ամբաստանութեամբ զնախարարացն, որ բնակեալ էին ի Հայս – 180. Եւ ի հասանելն նորա ի Թէոդոսի քաղաքն ի Կարին գաւառ՝ եհաս լուր նորա առ կայսր Միքայէլ թագաւոր Յունաց. – 316. և ի շարժելն նորա ահ կալաւ զբոլոր աշխարհս և աշխարհակալս. – 262. և ի վերայ նորա կանգնէ զԱստղկեան պատկերն, և մօտ նորա զտուն գանձու պաշտպանութեան կռոցն. – 88. և ի վերայ նորա շինեաց եկեղեցի զհամբարձմանն ի յերկինս ի Հօրն գահակցել աթոռ, և զերկրորդ գալստեանն զյիշատակ ունելով, որ գալոցն է հայրենի փառօք, ըստ հրեշտակացն առաքեալսն զմխիթարականն և զքաջալերականն աւետիս նոցա առբերելով: - 390. և ի վերայ նորա շինեաց եկեղեցի զվերնատանն խորհրդական խորհրդածութեանն աւանդութեան նորա ուխտի: - 390. և ի վերայ նոցա զօրաժողով եղեալ Աշոտ և որդի իւր Դերանիկն, առնել մարտ պատերազմի ընդ ամրոցին: - 332. և ի փայտից մայրեաց շինեալ էր քաղաքն նոցա, պարիսպք և պատուարք և ապարանք նոցա և ամենայն տուն բնակաց քաղաքին և ամենայն կազմած պատրաստութեան նոցա: - 270. և իբրև եդ առաջի զվնասուցն որով կարծէր արկանել

զնա ի հաղբս կորստեան՝ ասէ ցերանելին – 294. Եւ իբրև կացին նոքա առաջի թագաւորին՝ եհարց հեգնական բանիւք եպերելով լի ամբարհաւաճութեամբ – 242. Եւ իբրև գիշերն տարածեցաւ և խաւարն թանձրացաւ և սկսան ամենեքին մտանել ի քուն յանձնիւր օթանոցն՝ յանկարծակի փայլիւն սուսերաց և մոմեղինաց վառելոց և գունդք խորհրդականացն և Հասան ընդ նոսա. – 348. և իբրև զեկուցաւ նմա եղեալքն՝ դարձաւ անդրէն գնաց յիւր ճանապարհ: - 332. և իբրև զմի անձն, վառեալ ի զէն և ի սուր և ի ճակատամարտ՝ հասեալ յամուրս՝ տապալէր զզօրութիւն նոցա սրով և աղեղամբ, ի փայլիւն սուսերի և նիզակի և ի գիշերամարտ նահատակութեանց, ըստ նմանութեանն քաջ զօրավարին Իսրայէլի Յեսուայ կամ Գէդէովնի կամ թէ նոյն ինքն նահապետին Աբրահամու, ի վերայ հասեալ Քանանացւոց, զյաւէտ յաղթութեան նահատակութիւն նահատակեալ՝ և դառնայ մեծաւ յաղթութեամբ: - 312. և իբրև հարան զօրքն՝ մտրակ ի կուշտ արարեալ երիվարացն՝ նախ նոքա փախեան: - 232. Եւ իմաստուն և հանճարեղ խորհրդովք, քաղցր և կակուղ բանիւք ողոքեալ զմանկագոյն Հասան, առաջի արկանելով նմա զարժանի ալեացն պատուականութիւն և զիշխանական ճոխութեան զբարձրագահութիւն և որ ինչ այդմ հետևէր. – 348. և ինքն /232/ կայր հեծեալ ի վերայ սպիտակ ձիոյ, և ցանէր զծուխն ընդդէմ թշնամեացն, և օդ քաղցր, որ արկանէր զծուխն զերեսօք նոցա. – 234. և ինքն ել գնաց երթալ մտանել ի քաղաքն Դուին, ձմերոց ինքեան պատրաստեալ զնա, մինչ ի ժամ գարնանայինս, ունելով ընդ իւր կապեալս բազումս. – 240. Եւ ինքն եկն /186/ ձմերել ի Մուշ քաղաքին Տարօնոյ, ունելով ընդ իւր պատանդս, և Վասպուրականի ի նախարարութենէն Արծրունեաց և յազատաց նորա: - 188. և ինքն թագաւոր, փափկասցի, և բռնաւորք խաղալիք նորա, և ինք ընդ ամենայն ամուրս խաղալով խաղասցէ,,: - 200. Եւ ինքն իսկ գլխովին զօրավարն Բուհայ, հեծեալ յերիվարն, պնդեալ զինքն զինու ի պատերազմ ընդդէմ իշխանին, և զկորովին աղեղնաւորացն Ելիմացւոցն և զընտիրս հեծելոց նոցա ընդ ինքեան վառեալ ի ճակատի: - 208. և ինքն Ջափր գործ առնէր առ սակաւ սակաւ մեկնել ի նմանէ զզօրսն՝ դիմօք յաշխարհս աշխարհս /326/ ասպատակ սփռելոյ: - 328. և իջուցեալ ի փայտէն հատին սուսերաւ զգլուխ նորա. – 290. և իսկոյն հարեալ զնա այսոյն պղծոյ և ընդ զառիվայր լերինն թաւագլոր խաղաղացուցեալ հարուստ ձգմամբ մինչ ի դաշտավայր տեղին ուր այգեստանքն: -378. Եւ իւրաքանչիւր զօրագլխացն եկելոց առ նա պարգևս և պսակս մատուցանէր, գեօղս և աւանս կնքէր և տայր. – 198. Եւ լուաւ տէր աղօթից նոցա, և դարձաւ ի բարկութենէ սրտմտութեան իւրոյ գթութեամբ և ողորմութեամբ, որպէս գրեցին երանելի մարգարէքն: - 314. Եւ լուեալ կնոջն Սահակայ, թէ ըմբռնեցաւ … փութացաւ գնաց եկաց առաջի Բուխայի, թերևս կարասցէ ըստ պատշաճ գեղոյն և ըստ բազմաձեռն գանձուց ապրեցուցանել զայրն իւր, որ առաւել մահու քան թէ կենաց պատճառ եղև նմա: - 272. և Խ արամբք ի դիմի հարեալ հազարի միոյ՝ սպան զբազումս ի նոցանէ զընտրելոցն Յունաց – 302. Եւ խնդրեալ զդի նորա վաճառականաց՝ պատեցին զնա ի ձեռս եպիսկոպոսին Դաւթի նորուն գաւառի և եդին ի տապանի յեկեղեցւոջն որ ի նմա: - 354. Եւ խնդրէ ի նմանէ խնդիրս, ,,առաջին, ասէ, զաստուածընկալ սուրբ նշանն, զոր գերեցեր յԵրուսաղէմէ՝ /152/ խնդիր արարեալ մեծաւ փութով այսրէն դարձուսցես,,: - 154. Եւ խոյակապ և անուանի եղեալ քան որ յառաջագոյն քան զնա էին կացեալ իշխանք ընդհանուր Հայաստանեայցս, որ յարևելս և ի կողմանս հիւսիսոյ, մանաւանդ որք ի Վասպուրական աշխարհիս էին կացեալ նախարարք յիշխանական պետութիւնս: - 170. և խոշտանգեսցես զնոսա գանիւ և բանտիւ և պէսպէս տանջանօք սպառնալեօք և ողոքանօք և ընչից պատրանօք արկցուք զնոսա ի ներքոյ կամաց թագաւորութեան մերոյ. – 196. և խոստանային գնալ ըստ հրամանի նորա: - 120. և խոստանայր նմա զհազարապետութիւնն Հայոց յարքունուստ հրամանէ հնազանդութեամբ Հայոց: - 366. և խոստանայր տալ նմա քաղաքս, գաւառս, գեօղս և ագարակս: - 382. ԵՒ ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՒԹԻՒՆՆ Ի ՔՐԻՍՏՈՍ ՏԵԱՌՆ ԳՐԻԳՈՐԻ ԱՐԾՐՈՒՆԻՈՅ ԵՒ ՏԵԱՌՆ ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԻ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ ԱՐԾՐՈՒՆԵԱՑ ԵՒ ԳՐԻԳՈՐ ՔԱՀԱՆԱՅԻ, ԵՒ

ՊԱՏՄՈՒԹԻԻՆ ՆՈՅԱ: - 240. Եւ խռովեցան առ հասարակ ազգքն տաճկականք յերեսաց նորա և ահիւ մեծաւ ըմբռնեալք լինէին. – 312. Եւ խօսէր ընդ նոսա սաստիկ և ահագին դատաստանօք և սպառնալեօք, թէ ընդէ՞ր և դուք ոչ մեռարուք ի պատերազմին, քան թէ ելեալ փախստական գնացէք գալ առ իս և տալ համարձակութիւն ծառայի իմում ի յայսքան վնաս. մի՞թէ արդեօք զԽոսրով մեռեալ կարծէիք,,: - 150. Եւ ծառայ մի Դերենկին որ բանտապանն էր՝ լուծեալ զնա ի կապանացն՝ և տարեալ մուծանէ ի սենեակն ուր ննջէր Դերենիկն. – 320. Եւ ծնան նորա երիս որդիս, Սարգիս որ և Աշոտ՝ ՅԻՋ թուականութեանն Հայոց, Խաչիկ որ և Գագիկ ՅԻԸ, և Գուրգէն. մանկունք կայտառք և գեղապանծք և բարենշանք և ամենեցուն ցանկալիք. ծնաւ և երկուս դստերս: - 338. և կալեալ զնա եդ ի բանտի ի Նկան բերդի և զամրոց նորա եհան ի նմանէ, և կացոյց զհաւատարիմս իւր պահել զնա, և զտուն և զստացուածս հանեալ ի նմանէ՝ և կացոյց ի վերայ աշխարհին զիւր գործակալս: - 348. Եւ կայսր Մուրիկ հաւանեալ նմա՝ յղէր առ նա զՓիլիպիկոս փեսայ իւր. և տայր տանել նմա գիր ընդունելութեան, և առնոյր ի նմանէ երդումն: - 138. և կայր դեռ ևս մեծաւ ուժով, և զոհութեամբ ընդունէր զեկեալ ի վերայ նորա չարչարանս վասն սիրոյն Քրիստոսի: - 290. և կանայք կոտորելոցն հանդերձ խառնիճաղանճ ամբոխիւն լրբենի դիմօք, հոլանեալք և ի բաց ընկեցեալ զձև կանացի բնութեան, որպէս օրէն է նոցա, մանաւանդ տաճկական ազանց, և ի հետիոտս դիմեալք ի դուռն արքունի հասանէին: - 180. և կանխածան իմն ոգւովն Աստուծոյ ասէ զնա գոլ որդիս – 22. և կարգեաց նմա ռոճիկս օր ըստ օրէ ըստ արժանի մեծ տիկնոջն Հռիփսիմեայ: - 226. և կարգել նմա ռոճիկս առատապէս, մինչ ինքն պարապագոյն ժամու անդր հասանիցէ: - 70. և կարծէր յայնժամ ի ձեռն խոշտանգանաց դիւրաւ արկանել զնոսա ի հաղբս կորուսելոցն և մոլորելոցն ի հաւատէն Քրիստոսի: - 264. և կացեալ զաւուրս բազումս անթաղ՝ և ոչ ինչ ամենևին արատեցան մարմինք սրբոցն, և ոչ գոյր հոտ ժախու ի վերայ նոցա: - 268. Եւ կացոյց զնա իշխան յիւրում հաւատարիմ տեղւոջ, և այնպէս բարեձևագոյն ճոխացոյց զայրն երևելի: - 308. և կացուցեալ զնոսա ի կարգի ստրկութեան, որոյ զփոյթ հպատակութեան ցուցեալ՝ կարգէ զնոսա ի գործ ծառայութեան, կրել արծուիս և բազէս. – 64. և կեցեալ առ նովաւ ամս Մ՝ փոխեցաւ յանմահութիւն յամին ԼԳ Ղամէքայ: - 28. և կեցեալ առ նովաւ ամս ՇԿԵ, մինչև ի հանդերձել տապանին: - 28. և կողմնեալք ի սիրոյ աստուածութեանն անկաւ ի վերայ նոցա զարհուրումն մահու, մանաւանդ ոչ կամելով ելանել / 246 / ի սնոտի կենացս դիւրափոփոխ աշխարհիս՝ ասեն. - 248. և հաճեցաւ ընդ նոսա Աստուած. – 278. և հաճոյ թուեալ յաչս նորա՝ շինէ զքարաբլուրն ապարանս արքայանիստ, աշնանայինս, պայծառայարդարս, գեղեցկայարմարս պարսպաւորս – 86. և համոզեալ ի միջի նոցա յուղարկել զնոսա, զի էր քոյր Բագարատայ: - 176. և Հայրակղոս տայ նմա զթագաւորութիւնն և խոստանայ զօր որչափ և պիտոյ իցէ: - 152. և հանին զնա յարգելանէ բանտին, պատանդ թողեալ նմա զԳագիկ որդի Դերանկին և որդի Գրիգորի Արծրունոյ: - 348. և հասեալ դաւող մահ նորա ի յԱնակայ իւրոյ մերձաւորէ: - 92. Եւ հասեալ ի վերայ նորա թշնամիքն՝ հարին սրով: - 304. Եւ հասեալ կալան զնա և տարան ետուն ի բանտ երկաթից ի քաղաքն Հադամակերտ: - 320. Եւ հասեալ Շաւասպայ Արծրունւոյ ամբարշտի յԱրտաշատ հանդերձ մարզպանաւն՝ շինեն ի դուռն քաղաքին զորմզդական մեհեանն, /124/ և զկրակապաշտութեան մոլութիւն բորբոքեն ի նմա. – 126. Եւ հարան զօրքն Գաղատացւոց, ի մեծամեծաց մինչև ի փոքունս նոցա, և ոչ մնաց ի նոցանէ և ոչ մի: - 66. և հարան ի հարուածս մեծամեծս զօրք նորա -176. և հարեալ զպարանոց դահճին՝ ի բաց առ զգլուխ նորա: - 268. և հարցեալ ցնա յաղագս մահուանն Յովսէփու ի վրէժխնդրութեանն աղագս երկրորդ նահատակութեան նորա, որ եկաց ընդդէմ զօրավարին, յուշ առնելով նմա զապստամբութենէ և ընդխառնելոյ նորա ի վնասս արքունի – 294. Եւ հաւանեալ Խոռեմայ՝ եկն առ Հայրակղոս արքայ Յունաց, թողեալ ի նա զԵրուսաղէմ և զԿեսարիայ Պաղեստինացւոց և զամենայն կողմանս Անտիոքացոց և զամենայն քաղաքս գաւառացն այնոցիկ, և զՏարսոն Կիւլիկեցւոց և զմեծ մասն Հայոց և զամենայն զոր միանգամ կամեցաւ Հայրակղոս. – 152. և հաւատալն նորա ի մի Աստուած

Հայր և մի Որդի նորա ի Բանն Աստուած Յիսուս Քրիստոս և ի մի Հոգի սուրբ, զուգակից և բնութենակից և փառակից Հօր և Որդւոյ, ի մի Աստուածութիւն կատարեալ. – 94. և հիացմամբ առ նորայն հայելով, թէ ո՛վ ոք էր, և ո՛րպիսի, և ո՛րպէս կորեաւ՝ ասեն, ,,զիա՛րդ դադարեաց պահանջողն, հանգեաւ տագնապօղն. եթէ ո՛րպէս իջին ի դժոխս փառք նորա,,: - 376. և հուր կրակարանին բորբոքեալ՝ աստուածակէզ արարին զնա յորմզդական մեհենին. – 126. և հրամայեաց ածել առաջի զկապեալսն, հարցանել և լսել ի նոցանէ: - 242. Եւ հրամայեաց ածել զնա յատեանն, ուր կային միաբան ժողով զօրագլխացն: - 290. և հրամայեաց զինուց վառելոց զինուորաց պահել զնա – 220. Եւ հրամայեաց պահել զնա յընդարձակի – 226. Եւ հրամանաւ ինքնակալին Թէոդոսի կայսեր հաւատայ նմա զհազարապետութիւն բաժնին Հայոց, զՄիջագետս մինչև ի յանցս Եփրատ գետոյ: - 116. և ճեղքեալ՝ զօրու թշնամեացն յայսկոյս և յայնկոյս՝ արարին մտանել նմա ընդ մէջ զօրուն: - 352. և մանաւանդ զի հարկ փութոյ եղև մեզ գիտել զպայազատութիւնս երանաց տիրեցելոց մեր աշխարհի և որ յառաջ քան զնոսա թագաւորք Ասորեստանեայց, որդի /34/ ի հօրէ առեալ մինչև ի Սենեքարիմ արքայ, որ առ Եզեկիայիւ Երուսաղէմի արքայիւ եղեալ ազգապետ տանս Արծրունի: - 36. և մատուցեալ զպարանոցն առ դահիճն՝ եհատ զգլուխ նորա – 296. և մեծարի յԱրտաշէսէ Պարսից արքայէ, մինչ ձեռնտու լինի նմա /84/ զօրու օգնականութեամբ – 86. Եւ մեկնեալ զզօրսն ի նմանէ ընդ կողմն Ապահունեաց, մերկ ի զինէ և յասպազինէ թողեալ, ոչ առնել այլ կողոպուտ, գնացին աղխիւ և երիվարօք իւրեանց: - 346. և մեկնեաց յինքենէ զԱբրահիմ ոմն և յղեաց զնա հազարապետ Հայոց, և վերակացու ի վերայ հարկաց արքունի, և տիրել փոխանակ իշխանաց սորա: - 298. և մերկ կապուտ կողոպուտ առնէր զնոսա, մինչև զարմանալ զօրավարին ընդ սորայս քաջութիւն՝ գրէ առ Միքայէլ թագաւորն Յունաց զեկուցանելով վասն նորա: - 302. և մի զմիոյ հետ ստիպէր՝ փութալ միոյ միոյ ի նոցանէ յանդիման նմա հատուցանել ծառայական սպասաւորութիւնս, զոր և արարին իսկ Աշոտ և Գագիկ և Գուրգէն, կամաւոր և ակամայ զնորայն կատարելով հրամայեալս – 370. Եւ մի ոմն մերկանայր զկօշիկս ոտիցն նորա. և հարեալ աքացի զվատ այրն հանդէպ սրտին՝ և սպան զնա: - 304. և մի՛ այլում ումեք փոյթ առնիջիք յառաջ քան զնա ըմբռնել: - 198. և մինչ այսմ գործոյ պարապէր՝ դէպ եղև նմա ի կողմանս Եգիպտացւոց հանդիպել առն միոյ մոնազնի, որում կոչէին Սարգիս Բհիրայ, որ էր եղեալ աշակերտ մոլեգնութեանն արիանոսաց. – 158. Եւ մինչ երթայր և խորհէր՝ խոցեալ նորա երիվարն, և յանկարծակի այն ինչ ոտն երիվարին շաղեալ ընդ փոքր թուփ մի, որպէս ասեն, զուլումբեալ ի վերայ գլխոյն ջարդեալ զողն ու լարն՝ ի բաց ընկէց զհեծեալն զքաջ զօրավարն Ապումկդէմ: - 304. Եւ մինչ կարի և ահագին սաստիկս կուտեցաւ ի վերայ նորա ամբոխն, և ամբաստանքն միաբարբառ զաղաղակ /288/ բարձեալ առաջի բռնաւորին զօձիս պատառեալ ասէին, ,,մահապարտ է, չէ պարտ դմա կեալ, և ոչ առնուլ տեղի պատասխանւոյ,, - 290. Եւ մինչ նոքա դեռ չև հասեալ էին մերձ առ գունդն Հայոց՝ փութացաւ զօրավարն Գուրգէն յղեաց դեսպանս առ Ապուհեշմ և որ ընդ նմա զօրագլուխքն՝ աղաչել ի խաղաղութիւն – 230. Եւ մինչ նոքա կային մնային հրաման ինչ ընդունել յարքունուստ՝ /286/ դարձան հրեշտակքն և եկին փութանակի, և բերին թուղթ յարքայէ առ Ապումուսէ՝ գալ ի հնազանդութիւն նոցա և երթալ առ Բուխայ. – 288. և մինչ նոքա կարծեցին, թէ ի ձեռն նոցա մատնեցան՝ և նոքա կային յաղօթս և զԱստուած կարդային օգնել նոցա. – 286. և մինչ չև հասեալ առ զօրավարն՝ եհան ընդ առաջ նորա գունդս գունդս վառեալ զինու և ընտրեալ երիվարօք – 288. Եւ մինչդեռ այս գործ խորհրդածէր՝ հասին ի վերայ նորա քաղաքապետք երկու, անուն միոյն Բշիր և երկրորդին Զքրի, և կալան զնա տանել առ Աշոտ որդի սպարապետին: - 316. և մինչդեռ խորհէր արքայ Կաւատ վասն շինութեան աշխարհի և խաղաղութեան՝ եհաս նմա վախճան կենաց և մեռաւ, կեցեալ ամիս Ջ: - 152. և մինչև հասեալ առ զօրագլուխսն, այլ ի բացեայ երթայր հեռագոյն ի նոցանէ իբրև յերկու մղոնս – 228. Եւ միջնորդէր նմա հետևել հաւատոյ առաջնոյ Իսրայէլականացն, ,,զի թէ յայս եկեսցես՝ իմով հրամանաւ եղիցիս զօրագլուխ մեծ և առաջնորդ ամենայն տոհմի քո,,: -

158. և մտանէին առ նա արք ի նախարարացն, խօսէին դատաստանօք և նախատէին զնա, անարգէին և գնային: - 152. և մտանէին առ նա արք ի նախարարացն, խօսէին դատաստանօք և նախատէին զնա, անարգէին և գնային: - 152. Եւ յաճախեցին բազմապատիկս վասն նորա գոհութիւնս Աստուծոյ: - 330. և յանդիմանեալ ի սրբոյն Ներսիսէ՝ արբուցանեն նմա դեղ մահու, զանխուլ կարծիս բերելով. – 108. և յապաղեալ խափան լինէր նմա յօժարութիւն ցանկութեան բարեպաշտութեանն. – 222. Եւ յարգելուլ զնա ազատագունդ վաշտիցն՝ չանսայր, քանզի լուեալ էր նոցա, եթէ շրջաբերական թղթով դարան գործեալ էր նմա Աշոտոյ իշխանաց իշխանի: - 352. և յարգելուլ զնա ազատանւոյն՝ չանսայ բնաւ ումեք: - 352. և յաւարի առնուին զբանակետղն, դիակապուտ առնէին, ժողովէին աւար բազում, և կուտէին արծաթ և ոսկի յոյժ և զզէնս պատենազարդս, զզարդս և զզէնս արի արանց և զընտիրս երիվարաց և զզարդս նոցա. – 176. Եւ յաւել գրգռել ի սիրտս իւր արքայ Խոսրով. զի Տէր խստացուցանէր զսիրտ նորա, զի կործանելոց էր զթագաւորութիւն նորա. – 146. և յաւել ծնանել զեղբայրն նորա զՀաբէլ. - 22. Եւ յաւուր միում լեալ նորա ի տխրութեան ի սպառնալեաց հօրեղբօրն իւրոյ՝ եկն եմուտ առ նա Ալի որդի Ապուտալպի և ասէ, զի՞նչ են պատճառքդ զի նստիս տխրեալ. – 160. Եւ յաւուր յայնմիկ եմուտ ի տապանն Նոյ և որդիք իւր, կին Նոյի և կանայք որդւոց նորա ընդ նմա: - 30. Եւ յելանելն նորա և մօտ լինել ի սահմանս Հայոց զօրօք բազմօք, մերձ ի սահմանս Տարունոյ, Առաջին կոչեցեալ Հայոց՝ իշխան Տարունոյ Բագարատ … առաքէ զոմանս ի մեծամեծաց իւրոց ընդ առաջ նորա պատարագօք ոսկոյ և արծաթոյ և պատուական հանդերձից, համոզեալ մի ելանել յերկիրս Հայոց: - 170. Եւ յետ այսորիկ որդիք նորա Գագիկ և Աշոտ և Գուրգէն կանոնեցին զյիշատակութիւն նոցա ի տօնի սրբոյ Խաչին – 356. Եւ յետ անցանելոյ աւուր, գնացեալ Աշոտ որդի Դերանկին, առեալ զդի նորա՝ տարեալ հանգոյց առ հարս իւր յԱղբակ գաւառի ի վանս սուրբ Խաչին: - 354. Եւ յետ մահու նորա նստուցին թագաւոր զորդի նորին զԱրտաշիր, կարի տղայ մանուկ: - 152. Եւ յետ նորա ածին զԽոսրոյ ոմն /154/ տղայ մանուկ և նստուցին իւրեանց թագաւոր. և նա փութանակի վախճանեցաւ: - 156. Եւ յետ սակաւ աւուրց վախճան առեալ կենաց նորա, ձիոյ խրոխտացելոյ զանձն ամբերթեալ ելոյծ ի կենաց զքաջարանցն զմեծն տերանց զքաջ զօրավարն և զզօրագլուխն Հայոց մեծաց: - 364. և յերթալն նորա և ի դառնալն՝ գայ գտանէ վախճանեալ զթագաւորն Արտաշէս ի Մարինդ – 92. Եւ յերկարեալ սպարապետին /282/ խօսել ընդ զօրավարին՝ ի բաց մերկեաց զպատրուակ սրտմտութեան ի սրտէ նորա: - 284. և յղէ զնա ընդ կողմն Ռշտունեաց. – 202. Եւ յղէ պատգամ առ Թէոդորոս եղբայր Հայրակղի, ըստ այնմ որում Հրէայքն եղեն ձեռնտու, եթէ ,,զերկիրդ զայդ Աբրահամու խոստացաւ Աստուած և զաւակի նորա, և ի ձեռս նոցա էր բազում ժամանակս. – 160. Եւ յոր կոյս կամի հայեցուցանէ զնոսա: - 314. Եւ յորդորականիւ հրաժարեցուցանէր զնոսա ի բաց կալ յապիրատ և ի վնասակար գործոցն զոր գործէին – 182. և նա զբոլոր իսկ զաշխարհն կործանեաց, պաշտօնարար լինել սնոտեացն, թէպէտ յետոյ ընդունէր զապաշխարողսն: - 256. և նա ձեռնամուխ եղև զընդ նովաւ հնազանդեալս ի բաց կորզել քեցել ի նմանէ շրջաբերական թղթովք, զիշխան Վասպուրական զԴերանիկն, զԱպլբառ Կայսիկ զբռնաւորն Ապահունեաց, նմանապէս և զայլսն զոր և կարաց հրապուրել. – 350. և նա ակն ունէր մեծ իշխանին մտանել առ նա – 344. և նա առաւել յորդորագոյն հնչէր և արտօսր ի վեր բերեալ հեղոյր, ասէ – 222. և նա ասէ. - 46. և նա ասէ՝ զԱստուած արարիչ երկնի և երկրի պատմեմ, և անարգեն զիս սպառնալեօք: - 160. Եւ նա դարձուցանէր այսպիսի իմն պատասխանի – 278. և նա դարձուցանէր զնա կսկծեցուցանող բանիւք իբր զարբանեակ սատանայի: - 318. և նա դիմեալ եկն ի վերայ նորա: - 150. և նա երթեալ առանց մեր հրամանի թագաւորեաց, և զմեր գանձս մեզ ընծայ մատուցանէ, ոչ գիտելով եթէ համարս խնդրեցից գանձիս այսմիկ, և ոչ դադարեցից մինչև առից զնա ի բուռն իմ,,: - 142. և նա ևս քան զևս զկարծեցեալ հիւանդութեանն աճեցուցանէր զխստութիւն ցաւոցն ծանրանալն նմա: - 328. Եւ նա ևս քան զևս պնդեալ հաստատեալ կայր ի հաւատս, ի սէր և ի յոյսն Քրիստոսի. – 318. և նա տրտմեալ գնաց ի տուն իւր, քանզի հանապազ ստիպէր ի

դիւէ անտի, թերևս թոյլ տալովն Աստուծոյ, զոր համարէր ի հրեշտակէ զանկանելն ի մտաց: - 160. և նախ ձեռս արկցէ յԱշոտ և տուն նորա և ի Բագարատ և տուն նորա – 184. և նախ նորա եղեն գտակք գրոց – 18. և նժոյգաձիգն իւր մատոյց նմա զընտիր երիվարն: - 228. և նմա յանձն առնէ զաշխարհս, փոխանակ հօր իւրոյ Ապուսէթի. – 184. և նմին հատուցումն ի կարգի որ ասէ, ,,կացո ի վերայ նոցա մեղաւոր, սատանայ կացցէ ընդ աջմէ նորա,, , և որ ինչ ի կարգ սաղմոսիդ է: - 214. և նոյնգունակ զարդու զարդարեաց զնա բուրուառօք արծաթեղինօք և ընտիր և փորձ արծաթագործ դրոշածօք նշանի խաչին Քրիստոսի: - 390. Եւ նոյնժամայն եհաս հրաման յարքունուստ՝մի տաղտկալ և վհատել և մի ի բաց կալ պատերազմել ընդ նմա. մինչև եկեսցէ ակամայ կամօք ի հնազանդութիւն արքայի: - 284. Եւ նոյնժամայն հրաման հասեալ յափփուսփս յոմանս ի գաղտնիս՝ զրաւ առնել կենացն նորա. – 328. Եւ նոյնժամայն շուրջ փակեալ բազմութեան՝ արգելին զնա իբրև յամուրս անձաւաց, զվարմ մահաբեր, շուրջ ձգեալ ի կործանումն քաջ նահատակին: - 352. Եւ նոյնժամայն սուսերամերկք խուռն նիզակօքն ի վերայ յարձակեալ իբրև զգազանս արիւնարբուս մարդախանձս՝ սրախողխող արարեալ սպանին զնա – 352. Եւ նոյնժամայն վառեցան պատրաստեցան, հեծեալ յիւրաքանչիւր յերիվարս ելին ընդդէմ նոցա: - 134. և նովաւ վճարիցեն զի՛նչ պէտ և լինիցին ումեք ի մեծամեծաց մինչ ի փոքունս նոցա. – 82. Եւ նորա ըմբռնեալ զնա և զամենայն ազգատոհմն նորա ի տանէ Բագրատունեաց և կապեալ երկաթեղէն կապանօք՝ խաղացոյց ի Սամառայ: - 186. և նորա ոչ հաւատայր երթելոց կոչնականացն, մինչև կրկնեաց և երեքկնեաց. – 272. - Եւ նորա առ ահն պակուցեալ, ասէ. հայր իմ, խնայեա յիս. և այլ ոչ զօրեաց բարբառել ինչ: - 320. և նորա առեալ տանի զնա ի լեառնն Սիմ, ի տեղի հայրենեաց բնակութեան յաշխարհին Տարունոյ: - 84. և նորա արկեալ զնա ի փոքրագոյն տեղի մի նեղ, և ինքն փութացաւ գոյժ ետ վասն նորա՝ մահու պատահել, լի անմտութեամբ մոլի աբեղայն, որում ոչ հրամայեցաւ. – 320. և նորա զնացեալ զհետ կոչնականացն լի անմտութեամբ: - 102. և նորա ելեալ սակաւ արամբք՝ իբրև ջուր ընդ զառ ի վայրն հոսեալ՝ արար հալածական զՎահան և զզօրս նորա. – 310. Եւ նորա զայս ամենայն չարիս կատարեալ՝ ևս բազմագոյնս քան զայս հաստատեալ եդ ազգի իւրում օրէնս բազում և այլ չարագործութեամբք. – 164. Եւ նորա զեկուցեալ վասն նորա Բուխայի՝ ասէ. ,,այրս այս Գուրգէն ի տոհմէն Արծրունեաց, այր քաջ և պատերազմող, ի յահէ քումմէ անցեալ գնացեալ զկողմամբքն Յունաց – 304. Եւ նորա ընկալեալ զպարգևն՝ կատարէր զխնդիրն: - 186. Եւ նորա ըստ ցանկութեան սնոտի փառամոլութեանն կատարեալ զխնդիրն. – 124. և նորա խնդիր արարեալ մեծաւ ստիպով, մինչև կարացին գտանել նովիմբ կազմածաւ, և ետ յարսն որք եկեալ էին. – 154. և նորա կալեալ զնա և ի կապանս մատնեալ որպէս զանհնազանդ ումն՝ և եկն անց յՈստանն Ռշտունեաց: - 322. Եւ նորա կամեցեալ ցուցանել թագաւորին՝ ի սոյն աւուրս վախճանեցաւ Հայրակղէս. իսկ որդի նորա Կոստանդին ոչ ունէր յանձին ըստ կամաց նորա պատասխանի. – 162. և նորա կատարեալ զխնդրելին: - 130. և նորա համբարձեալ զձեռս իւր յերկինս յաղօթս կալ, զի կարասցէ յաղթել նահատակութեամբ – 296. և նորա ճիչ բարձեալ ասէ, քրիստոնեայ եմ. և նա ևս պնդէր և ասէր, ,,մի՛ մեռանիր, մսլիմանակ ես,,. – 222. Եւ նոցա ընկալեալ զխնդիրսն՝ հաւանեցան առնել ըստ կամաց նորա, մինչև տեսցեն եթէ զի՞նչ պատասխանի եկեսցէ նոցա յարքայէն իւրեանց, և կամ զօրուն զի՛նչ հրամայեսցէ առնել: - 144. Եւ նոցա ի գլուխ հանեալ զգործ պատերազմին՝ դառնան զօրքն Հայոց մեծաւ յաղթութեամբ – 176. և նոցա կալեալ զճանապարհն անապատի՝ գնացին ի Տաճկաստան առ որդիսն Իսմայէլի, ի քաղաքն որ կոչի Մադիամ – 156. և նոցա հետամուտ եղեալ մինչև ի մութ երեկոյին, լցին դիակամբք զերկիրն. – 140. Եւ նոցա ձայն բարձեալ ողորմագին պաղատանօք առ Հայրակղոս, եթէ ,,աստուածասէր և բարերար տէր, արա/գրքում՝ ապա/ ի վերայ մեր ողորմութիւն, թէպէտ և չեմք արժանի ողորմութեան,,: - 150. և նոցա պարտասեալք ի ծանրութենէ զինուցն և ի ջերմութենէ տապոյ արեգականն և ի սաստկութենէ աւազոյն, որ ոչ ունէր զկայ ոտից, և ի հետևակագնացութենէն և ամենեքումբք թշուառացեալք՝ անկան ի ձեռս թշնամեացն –

162. Եւ նոքա կամեցեալ անձնապահ լինել աշխարհին՝ գնացին ընդդէմ նոցա. – 162 և նոքա ասեն. – 48. Եւ նոքա էին արք փառաւորագոյնք ի տանէ Արծրունեաց և յայլոց նախարարաց, որոց Տէր եղիցի այցելու: - 402. և նոքա ըստ ձախողակի սովորութեանն իւրեանց օրինադրութեանն, արիւնարբու առանց բարւոյ բարեգործութեանցն մանաւանդ թէ լցեալք սատանայական չարութեամբք՝ ձայն արկեալ յամենայն քաղաքսն, խռովեալ ըստ գազանեղէն իւրեանց մոլեգնութեանցն – 398. Եւ նոքա թափառնակի անյապաղ հանդերձ իւրաքանչիւր զօրու եկին հասին առ մեծն Վարդան – 126. և նոքա կային անշարժ, և ոչ ել /284/ այր քան զընկեր յառաջ. – 286. և նոքա կային մեծաւ ուժով և զոհանային զանբաւ և զառատաշնորհ պարգևացն Քրիստոսի, որ արժանի արար զնոսա մեռանել վասն անուանն Քրիստոսի և առնուլ զմարտիրոսական պսակն: - 292. և նոքա յոյժ ուրախ եղեն, զի վասն անուանն Տեառն արժանի եղեն մեռանել. – 222. և նոքա տան տանել նմա զհարկս և հասս արքունի և դարձուցանեն զնա ընդ նոյն ուստի եկն: - 172. և նստան անդէն զաւուրս Թ և պատերազմեցան ընդ նոսա աւելի քան ՋԺԹ անգամ. – 276. և ոչ գիտացին զօրն Պարսից զդարձն Հայրակղի ի վերայ նոցա՝ մինչև երթեալ խառնեցան և բախեցին զմիմեանս պատերազմօք: - 150. և ոչ առ փոքր մի ինչ ներեաց կամ անսաց /264/ տալ տեղի պատասխանոյ, այլ հրամայեաց դահճացն տալ ի վերայ նորա զվճիռ մահու, փութով զրաւ առնել նոցա ի սատակումն սրոյ: - 266. և ոչ եմ բաւական պատմել զանցս անցիցն կորստականութեանն նոցա մոլորութեան, վրիպել յուղիղ և յամբիծ առաքելաքարոզ դաւանութեան հաւատոց կաթողիկէ եկեղեցւոյ ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ. – 240. Եւ ոչ ևս այնուհետև համարձակ ելանէին և մտանէին յաշխարհս Վասպուրական զօրքն Տաճկաց. զի անկաւ ահ սաստիկ ի վերայ նոցա: - 308. Եւ ոչ յանձին կալեալ Արջամայ վստահաբար առ իւր ունել զԱնիանոս՝ յղէ զնա ի Հայս: - 76. և ոչ նոցա միայն՝ այլ և ընդհանուր մարդկութեան լինել օրինակ արդարութեան և ժուժկալութեան. – 26. Եւ ոչ ոք գտանէր ամենևին ի կողմանէ /174/ թշնամեացն որ կարէր կալ ընդդէմ նոցա, և ոչ մի ոք. – 176. և ոչ ոք ամենևին իշխէր ելանել արտաքոյ կամաց ձեռին նորա ի մեծամեծաց մինչև ի փոքունս. – 200. և ոչ քաղցր թուէր նմա քուն գիշերոյն, և փափկութիւն տունջեան յոչինչ համարեալ լինէր – 242. Եւ ոչինչ ամենևին զչարացաւ ընդ նմա Բուխայ և ոչ յիշեաց զգործսն զոր գործեաց, և ոչ տրտմեցոյց զերեսս իւր. – 288. և որ խոստովանեսցի զիս առաջի մարդկան՝ խոստովանեցայց և ես զնա առաջի Հօր իմոյ որ յերկինսն է,,: - 256. և որ ի նմա են կենդանիքն՝ զնոյն առ ի վերայ հասուցանէ և նորօք զպէտս քաղցոյն վճարէ մինչ ի ժամանակս գարնանայինս: - 262. և որ ինչ ի նմանէ կան պահին պարգևք կացելոյն ի ճշմարտութեան հաւատս, և տանջանք ուրացելոցն և յետս կացելոցն - 206. և որդի նորա Խոսրով մանկագոյն տիովք մնացեալ՝ առնու զթագաւորութիւն: - 136. և որդի նորա մնացեալ մատաղ հասակաւ, որում Մահմէտ կոչէին. – 158. և որդի Որմզդի Խոսրով գնաց փախստական առ Մուրիկ թագաւորն Յունաց՝ զոր առեալ քեռիք նորա Վնդոյ և Վստամ գնացին փախստական ի դուռն կայսերական: - 136. և որպէս պատմեն զնմանէ՝ զի դարձաւ յետս յԱստուծոյ և դարձոյց զերեսս իւր ի ճշմարիտ դաւանութենէ յերկրպագութենէ Աստուածորդւոյն, որպէս ասաց՝ դարձուցին յիս զթիկունս և ոչ զերեսս իւրեանց. – 248. և որպէս պատմի՝ եղև թիւ պատերազմաց նոցա ԻԸ անգամ, և հարան զօրքն արքունի յայսքան հանդէսս և ի կռիւ: - 286. և ունէր զիւրաքանչիւր կալուածս զաւանդեալ ժառանգութիւն նոցա ի թագաւորացն առաջնոցն Մուշեղ, Վահան: - 96. և ունէր կինն գանձ բազում, և նորա դուստր մի Անուշ անուն. – 90. և ուրախ արարից զնոսա ի տան աղօթից իմոց. – 224. և չարչարէին զնոսա ի գործս խիստ սաստկասառոյց ձմերանն դառնութեան. – 188. և պախարակելով զմոլար օրէնսդիրն նոցա Մահումաթ: - 250. Եւ պատճառ այսոցիկ զի՞նչ, եթէ ոչ այն զոր Պօղոսն ասաց, եթէ ,,վասն զի ոչ ընտրեցին զԱստուած ունել ի գիտութեան՝ մատնեաց զնոսա ի միտս անարգութեան գործել զանարժանս,,: - 374. և պատմեցին նմա՝ զոր ինչ գործեցին զիրս քաջութեանն: - 222. և սա նշկահեալ զկայսերբ՝ յղէ առ Շապուհ արքայից արքայ նուաճել ընդ նմա – 108. և սաստիկ կսկծեցուցանէր զնոսա բանիւք, ունելով իւր վկայ

զԵսայի մարգարէ՝ յասելն, ,,լուարուք, իշխանք Սոդոմայեցւոց, ունկն դիք օրիացն Աստուծոյ ժողովուրդ Գոմորացւոց,,. – 182. Եւ սկսաւ գոռալ, և խորհէր զթոյնս չարութեանն թափել ի վերայ իշխանին Աղուանից, /276/ և յղէր առ նա կոչելով ի հնազանդութիւն. – 278. սպանեալ զոստիկանն Պարսից, որ էր ի վերայ նոցա, և ինքեանք պատրաստեալ ի պատերազմ ընդդէմ Պարսից: - 142. Եւ սրբեալ զերկիրս ի պղծութենէ և ի նենգութենէ նեղութեանցն, իբրև զՅուդայ Մակաբայեցի զԱնտիոքայն սրբելով զանաստուածութիւնն յԻսրայէլէ՝ արար խաղաղութիւն նոցա որոց տիրէրն: - 312. Եւ սրբոյ վարդապետին մեր Եղիշէի, որ յայնմ ժամանակի ի Մոկաց բնակէր աշխարհին՝ եկեալ առ նա Բարձումայ, խնդրեալ զպատմողական գիրսն Հայոց, զոր գրեալ էր հրամանաւ սրբոյն Վարդանայ. – 130. վազեսցեն առաւել քան զինծ երիվարք նոցա, և երագունք քան զգայլս Արաբացւոց: - 200. և վախճանեալ զհայրն նորա՝ ի նմին աւուր մեռանի և ինքն սրով յիւրայոցն: /ճիշտը՝յիւրայնոցն/ - 116. և Վահան հասեալ յանկարծուստ ի վերայ նորա, այն ինչ ընդ միտ ածելով ստնանել ինչ Գուրգինայ. – 310. և Վաղարշակ եղբայր նորա եկեալ ի Հայս՝ լնու բարեկարգութեամբ զաղմկեալ և զշփոթեալ երկիրս Հայոց: - 72. Եւ վասն մնացելոցն որք ի քաղաքին և ի սահմանս նորա՝ ել հրաման յարքունուստ առնել ի վերայ նոցա ողորմութիւն, շինել զքաղաքն և հաստատել զամենեսին յիւրաքանչիւր կարգ: - 142. և վերակացու նմա թողոյր զՅովհաննէս ոմն քահանայ ի Բոգունի գաւառէ ի յԱնստան գեղջէ: - 394. Եւ տային կարծիս պարսկականին՝ որպէս թէ հաւանեալ օրինաց նոցա: - 110. Եւ տայր նմա զօր կայսերական յօգնականութիւն, և զՅովհան պատրիկ ի Հայոց կողմանէ, և զՆերսէս ստրատեղատ յԱսիւրոց, և զՄուշեղ այր քաջամարտիկ և հզօր զօրութեամբ, և զամենայն զօրս Յունաց և Հայոց, Վրաց և Աղուանից – 138. և տանջեալ զնա ջղօք՝ տայ նմա և զգանձս աներևոյթս – 66. և տարեալ հանգուցանեն զնա ի Յօշական գեօղ, ի գաւառին որ կոչի Ոտն Արագածոյ: - 120. Եւ տարեալ հանգուցանեն զնա ի վանս սուրբ Խաչին յԱղբագ գաւառի: - 310. - և տացէ ի ձեռս նորա զիշխանութիւնն Վասպուրականի փոխանակ եղբօր իւրոյ – 226. և տեսեալ զուարակ մի՝ գողացաւ և տարեալ մեկուսի յազեաց զնա և կարկառեալ քարամբք՝ մնայր երեկոյինն – 46. և Տէր ամենակալ էր ընդ նմա ամենայն ուրեք ուր և ախորժէր: - 308. և Տէր մատնեաց զնոսա ի ձեռս նոցա - 220. և տիկինն Սեդայ առեալ զդի նորա տարեալ հանգուցանէ ի յԱղբագ ի գեօղն Օսի, ի վանս սուրբ Խաչին: - 384. և տիկինն սպարապետական ի Տարունոյ եկեալ և նշանացի զդի նորա գտեալ՝ տարաւ ի Պորպ յիւր աւան և եդ ի գերեզմանի: - 368. Եւ փախեաւ Յազկերտ յերեսաց /164/ նոցա և ոչ կարաց ճողոպրել. քանզի հասին զհետ նորա մերձ ի սահմանս Քուշանաց, և կոտորեցին զամենայն զօրս նորա. – 166. և փախուցեալ նա անկաւ ի զօրն Թետաղաց, որ էին եկեալ նմա յօգնականութիւն, որ և սպանին զնա հրամանաւ Իսմայէլի, կալեալ զթագաւորութիւնն ամս Ի: - 166. և փախստական եղեալ Մահմէտ և Ալի և ընդ նոսա իբրև արք Խ՝ եկին ի քաղաքն Մադիամ – 160. Եւ փակեաց Տէր Աստուած արտաքոյ նորա, ասէ, զտապանն: - 32. Եւ փոխանակ նորա թագաւորէ Սմբատ որդի Աշոտի, այր քաջայայտ և հանճարեղագոյն, լի և առոյգ յամենայն իրողութիւնս՝ որ ինչ ընդ երկրաւս համառօտաբար լրութիւն պատկանաբար պիտանան, հաճոյ Աստուծոյ և ընտիր մարդկան: - 356. Եւ փոխանակ նորա ժառանգէ զաթոռ հայրապետական երանելին տէր Յօհաննէս, որ և սնեալ և ուսեալ առ ոտս սրբոյն Մաշտոցի. – 376. Եւ փութացաւ գալ առ նա Դերանիկն. – 350. և փութացոյց վասն նորա զի անյապաղ առ նա հասցէ, և ի մեծ պատիւս հիւպատութեան հասուսցէ զնա, և խաչանշան դրօշիւք ճոխասցի: - 316. Եւ քան ընդ ապստամբելն ի նմանէ՝ ընդ յոյժ անմտութեամբ գալն առ նա զարմացաւ: - 272. և քանդեալ աւերեաց զամենայն ապարանս թագաւորին և այրեաց զնոսա հրով, և բազում գանձս մթերեալս յափշտակեաց անչափ աւարաւ գանձս ոսկոյ և արծաթոյ և հանդերձից, և անասուն բազում յոյժ, և բազմութիւն գերեաց իբրև զաւազ ծովու անթիւ: - 150. քանզի իշխանութիւնն Պարսից յոյժ լքեալ էր՝ և աներկիւղ շինեցին զքաղաքն Մադիամ և բնակեցան ի նմա: - 156. Եւ քանզի հաւատացեալ էր զգաւառսն Բուխայի ի ձեռն

սպարապետին Սմբատայ՝ գրէ առ ամիրայն Նախճաւանու Աբրահամ անուն, զեկուցանելով նմա զզօրացն Վասպուրականի. – 304. Եւ քանզի յոյժ անկասկածելի էր ամրոցն, և գանձս ոչ սակաւս մթերեալ ի նմա ի բազում ամաց – 346. և քաջն Վահան Արծրունի ընդ նմա նիզակակցեալ՝ մեռանին ի միասին քաջքն և ընտիրքն, մեծ նահատակք Վարդան և Վահան – 128. և քարոզն աղաղակէր, թէ ,,առաւ իշխանութիւնն Վասպուրականի աշխարհին ի ձեռս Գուրգէնի փոխանակ եղբօր իւրոյ Աշոտոյ տիրել ընդ նոսա,,: - 236. և օգնութիւն հասեալ նոցա յԱստուծոյ՝ ի պարտութիւն մատնեն զայլազգիսն, բազում վէրս ի վերայ եդեալ – 202. Եւս քաջասրտագոյն Շաւասպ Արծրունի, խաղս ձիընթացիկ արշաւանաց գնդակացն՝ զհետ մտրակեալ հանէ ի նմանէ զգնդակն բազում անգամ ասելով – 114. Զայս յառաջագոյն իմացեալ հին պատմագրին՝ յառաջատես զկործանումն նոցա յայտ առնէ. – 148. Զայսու ժամանակաւ թագաւորեալ Աղէքսանդր Մակեդովնացի տիեզերակալութեամբ երագահաս հասեալ ի վերայ Դարէհի սպանանել զնա. և բառնայ զթագաւորութիւնն Պարսից Արշաւրեան: - 68. Զգունդն առաջին տուեալ լինէր ի ձեռս Գուրգինայ և Վահանայ Հաւնունոյ, որ և նիզակակից նմա էր: - 178. զի դեռ ևս կենդանիք են բազումք ի նոցանէ: - 206. զի մողեսք և կովիդայք, քարաթաթօշք և բնդռունք ի վերայ եկեալ կերան զորս նորա: - 46. զի տեղեակ էր մոլար վարդապետութեանն նոցա – 206. զի Քրիստոսն այն, որ զանձն իւր ոչ կարաց ապրեցուցանել ի Հրէիցն, այլ կալան զնա և սպանին ի վերայ փայտի՝ իսկ արդ զքեզ զիա՞րդ կարէ ապրեցուցանել ի ձեռաց իմոց: - 146. Զի այր քաջ է և պատերազմող, և միաբանք են որք ընդ նմա են զօրքն, և զանձինս ի մահ դնիցեն ի վերայ տանց և աշխարհաց և ազանց և տոհմից իւրեանց: - 212. զի անկեալ էր ի սիրտս նոցա հաւատ սուրբ առաքելոցն – 246. զի անմեկնելի եղիցի Քրիստոս ի նոցանէ – 250. զի ասեն, թէ նորա ի միջոյ բառնայցեն՝ ոչ ոք կարասցէ կալ ի կայի իւրում ունել զդէմ մեր: - 184. զի եկեսցէ առ նոսա առանց պատկառանաց և երկիւղի և առանց միոյ իւիք կասկածանաց – 226. զի էր նորա /178/ գանձ բազում ի կարաս թաքուցեալ ի գետնափոր տան, ի ներքոյ դրացն ապարանից տան - 180. զի թէ հնար իցէ՝ անյապաղ երագութեամբ անձամբ իւրով և զօրու և զինու ձեռնտու լիցի հասանել յօգնականութիւն նմա: - 172. Զի ի հասանել ի վերայ նորա ցաւոցն մահաբերաց՝ ոչ հոգացաւ զմանկականն իւր տարաժամ ելսն յաշխարհէս – 386. զի ի գնալ Արտաշէսի յայսմ տեղւոջէ՝ ոչ ևս յաւել ձեռն Երուանդայ տագնապել զնա – 88. զի ի փոնգալոյ նորա կայծակունք հատանին և ընդ ոնգունս նորա ելանէ ծուխ հնոցի կայծականց, որպէս գրեալ է ի Յովբ: - 246. զի կատարեալ էր սիրտ նորա ընդ տեառն Աստուծոյ ամենակալի: - 316. զի կարծէր դիւրաւ արկանել զնոսա ի հաղբս պատրանաց զկնի դարձելոցն ի ճշմարտութենէն. – 250. զի կարծէր ևս համախորհ և միագործ զնիզակակիցսն իւր, զզօրսն և զզօրագլուխս զգունդ ազատացն, որ մտեալ էին ընդ նմա յանձաւն Նկանի: - 210. զի մեռաւ նա ի ճանապարհի, ի կողմանս Ասորոց, յելանել նորա ի վերայ աշխարհիս Հայոց՝ չարչարեալ զսոսա որպէս խորհեցանն. – 184. զի մեր լիցի ժառանգութիւն նոցա. – 184. զի մի ամենևին ոք կայցէ յակաստանի, մանաւանդ զի ոչ ոք տեսաց ընդդիմանալ ձեռին նորա. – 296. զի յինքեանս գրաւեալ ընդ հարկաւ ծառայեցուցանէին զպաշտօնեայս սրբոյ Խաչին, մանաւանդ զի և զգլխաւոր վանացն զհայրն, որում Գրիգոր անուանէր՝ զնա կալեալ եդեալ ի խորափոր խաւարային բանտի: - 334. Զի նորա վասն ի կանայսն մոլելոյ ընդ դստերսն Կայէնի խառնակելով՝ ջրով կործանեցան. – 336. զի ոչ գոնեայ մի ոք գոյ, որ զճշմարտութիւնն վկայէ ուսուցանելով նորա, թող թէ զբազումս: - 246. զի ոչ կամիմ զմահ մեղաւորի, որպէս բառնալ նորա ի չար ճանապարհէն և կեալ: - 30. զի ոչ ոք զօրեաց կալ ընդդէմ նորա: - 262. զի ուր և իցէ՝ ածցեն զնա առ նա, թէ՛ պատիր խաբէութեամբ և խորամանկ կեղծաւորութեամբ և խարդախութեամբ, կամ պատերազմաւ և մեծամեծ զօրութեամբ, ամենայն պատրաստութեամբ, արքունի կարողութեամբ, որպէս զիարդ և կարասցեն՝ առ նա հասուցանեն: - 224. զի տացէ վրէժս անցիցն անցելոց ի նմանէ և ապստամբութեամբ ի պետութենէն Տաճկաց: - 202. զի տեսցէ Տէր զնախատինսն զոր նախատեաց զնա

թշնամին: - 146. Զկնի այսորիկ մեկնեաց Բուխայ յինքենէ արս զօրաւորս յամենայն ազգաց և յամենայն մեծամեծաց և ամենայն աշխարհակալաց, և ի Պարսից և յԵլիմացւոց և ի Բաբելացւոց և յԱրաբացւոց … արս աւելի քան ԺԵ հազարաց և եհան զնոսա զհետ Գուրգինայ – 224. Զկնի այսորիկ յառաջ խաղացեալ Ահմաթ և որ ընդ նմա կայսկազենիցն գունդք, երթեալ մտանել ի քաղաքն Դուին, թերևս կարասցէ ի կատարումն՝ զոր ինչ խորհեցան՝ հասուցանել զչարիսն: - 344. Զկնի Խոսրովու Փոքու թագաւորէ Տիրան որդի նորա: - 96. Զնա ի հիմանց տապալեալ. – 358. Զնա յղէ Ապուսէթ ելանել յերկիրն Վասպուրական և անդէն մնալ զօրօք բազմօք, մինչև զբովանդակ զհարկս և զհասս արքունի յամենայն կողմանցն Հայոց առ նա բերցեն յիւրաքանչիւր սահմանաց: - 176. Զնա որպէս զերկիւղած Աստուծոյ ապաստան յինքեան արարեալ՝ խնդրէր պահպանել նմա. – 320. զոր Թէոդորոս եղբայր թագաւորին և բազմութիւն զօրացն կամեցան սատակել զնոսա. – 156. զոր այսն արարեալ արհամարհեաց զնովաւ: - 80. Զոր առեալ զարսն ստիպեաց ի բաց կալ յերկրպագութենէն Քրիստոսի, և պատուի և պարգևաց արժանի լինել ի նմանէ, և մի չարաչար տանջանօք մեռանել: - 222. զոր եցոյց նմա Հոգին սուրբ՝ որ ինչ առ յապա ժամանակս գործելոց էր – 120. զոր կարգէ զնոսա Ներսէհ ի վերակացութիւն գործակալութեան – 82. զոր հանապազ յղէր առ նա Սմբատ թագաւորն Հայոց: - 366. զոր մեք ոչ յաւելցուք այժմ յառասպելս նոցա յամել – 32. զոր շինեալ էր սրբոյ Լուսաւորչին մերոյ Գրիգորի ի դառնալն նորա ի ձեռնադրութենէ քահանայապետութեանն: - 100. Զոր ոչ առ յանձն լսել նոցա. – 120. Զորոյ իմացմանց հանգամանս իմացեալ ազատացն Վասպուրականի՝ ոչ հաճոյանայր նոցա թևակոխելն Գագկայ, և զելս իրացն ջանային գտանել, առանց խռովասէր հանդարտութեան. – 360. զորոյ զպաղատանս ոչ անտես արարեալ Քրիստոսի՝ ներէ նմա հանել ի գլուխ զսուրբ քառասնորդսն, խաչակից լինելով Քրիստոսի, մինչև ի պարտ զատկին – 254. զորոյ զօրաժողով լինելն իմացեալ Կիւրոսի՝ գրէ առ Տիգրան՝ զօրս յօգնականութիւն առաքել նմա. – 64. Զորոյ իրազեկ եղեալ գալուստ նորա առ Ահմատ, և նորա գումարեալ առ ինքն զզօրս իւրոյ նահանգին և Միջագետաց և զԳեթացիսն՝ և եկն եհաս յանդիման նմա: - 366. զորոյ նախնեացն ջան և վաստակ յուշ արարեալ թագաւորին՝ Համամայ յառաջ մատուցեալ, ի գահ և ի բարձ հայրենեացն ձգել զնա՝ ժառանգեցուցանէ զերկիրն Աղբագ, որպէս Սահակայ նոյնպէս և Համամայ: - 90. զորոյ չունի բան ասել անդր ևս քան զնա յարևելս ունել բնակութիւն մարդկան. – 18. Զորս առեալ քրիստոնէից զպատուական մարմինս նոցա՝ ծածկեցին փառաւորապէս թաղմամբ, ամ ըստ ամէ տօնիւք զօր կատարմանն յիշատակել, որք են արք թուով է: - 268. զորս եթող Բուխայ տիրել աշխարհին իւրեանց յաղագս յառաջագոյն մտերմութեան հօրն նոցա առ թագաւորն և առ զօրավարն, զի զնաց ըստ կամաց նոցա յամենայն ուժոյ զօրութեան մտաց իւրոց: - 298. զսա աղերսեալ տիկինն Վասպուրական Սեդայ, կին Աշոտի և դուստր Ապումրուանայ՝ զերծին զնա ի սրոյն Աւշնի: - 374. Զսա ըմբռնեալ զօրաց Տաճկաց ածին առ զօրավարն. և բազում վնասս ի գործս արքունի կուտեցին ի վերայ նորա և ստութեամբ առաւել քան թէ ճշմարտութեամբ պարտաւորեցին զնա: - 288. Զսա տեսեալ Մահմէտի՝ /162/ կոչեաց և յարեցոյց առ ինքն, հրամայեալ նմա գրել գիրս օրինաց ազգին իւրոյ, ձեռամբ Աբութուռաբայ իսմայէլացւոյ. քանզի ինքն ոչ գիտէր գիր և ոչ դպրութիւն: - 164. զՎաչէ կացոյց ի դրան արքունի, զի ամենայն ոք նովաւ մտցէ և ելցէ յարքունիսն – 82. զօր գումարել, այրուձի կազմել, մեծամեծաց աշխարհատերանց պարգևս տալ, ի թիկունս և յօգնութիւն զամենեսեան կոչել, զի ըստ յանձնառութեան խրատու նորա նոյնպէս և գործեսցէ: - 346. էր երթեալ ընդ նմա և մեծն Ներսէս կաթողիկոսն /98/ Հայոց. – 100. էր և նորա աշակերտ մի, որում անուն էր Սաղման. որ ի ժամ մահու միայնակեցին՝ պատուիրէր նմա և ասէր – 162. Էր ընդ իշխանսն և մեծ իշխանն Վասպուրական Աշոտ, որդի Դերանկին, և ընդ նմա Գրիգոր իշխանն Մոկաց և զօրքն Անձաւացեաց: - 380. Ընդ այն ժամանակս տէր Զաքարիայ հանգեաւ ի Քրիստոս, կեցեալ ի հայրապետութեանն Հայոց ամս ԺՀ, և հաջորդէ փոխանակ նորա տէր Գէորգ: - 338. Ընդ ժամանակսն ընդ

այնոսիկ Աշոտ թագաւորն Հայոց փոխի յաշխարհէս ի բարիոք ծերութեան, փափկացեալ և յղփացեալ խրախութեամբ, ձեռն նորա յամենեսին և ամենեցուն ձեռք ի նա – 356. Ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ մինչ ճոխացեալ մեծամեծս փքայր Ջափրմոթոքլ ի վերայ քրիստոնէից, որպէս Սենեքէրիմ նախնին մեր ի վերայ Երուսաղէմի և ժողովրդեանն Իսրայէլի՝ յեղակարծում հասեալ ի վերայ նորա որդին իւր Մոթէին սպան զնա – 318. Ընդ նոսին և երանելի եպիսկոպոսն Յոհաննէս և ճգնաւոր քահանայ Գրիգոր – 324. ընդդէմ արաբացի ասպատակողացն յարիւն և յապաժոյժ ի վերայ հայրենի աշխարհի մարտուցեալ և զհոգի և զմարմին փոխանակ սրբոց եկեղեցեաց Քրիստոսի և ի նոյն հաւատացելոց ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ, առ զնոսա ամբողջ և անբիծ պահելոյ – 300. Ընդդէմ նորա զօրաժողով եղեալ տունն Գագայ ազգն Գաղատացւոց, երկոտասան բիւրու – 66. ընտանեգոյնս ևս ձայնի կոչելով՝ ո՞ւր ես Ադամ, աւաղականս նմա գորովալիր զանկումնն, թերևս ինքեամբ իսկ զօգտակարօքն տածիցի: - 20. ըստ այսմիկ և այլ առասպելականք, և գիր մատենական ի նմանէ գրեալ և պահեալ ի Բաբելոնի բազում զգուշութեամբ. - 36. ըստ այնմ և հատուցաւ նմա – 98. թէ առաքեսցէ նոցա այր մի, որ փրկեսցէ զնոսա - 218. ԹԷ ՈՐՊԻՍԻ ՊԱՏՃԱՌԱԻ ՀԱՍԻՆ ՈՄԱՆՔ Ի ՆՈՅԱՆԷ ՍՈՒՐԲ ԿԱՏԱՐՄԱՆՆ: - 220. թողեալ զերիվարս իւրեանց, ի հետիոտս ելին ընդդէմ նոցա: - 162. ժամ տուեալ նմա դառնալ առ նա ի ձմերոց նորա ի քաղաքն Դուին: - 218. ժամ տուեալ՝ փութով յանդիման լինել նմա ի թագաւորաբնակ քաղաքն իւրեանց: - 198. ի մէջ անցեալ սուրբն Ներսէս համոզէ զնոսա և խաղաղացուցանէ զաղմուկն: - 100. ի մօտ առ նոսա հասեալ՝ կարգեցին / 274/ կազմեցին զճակատն և ետուն պատերազմ ընդ զօրացն Ծանարաց. – 276. Ի նմին ժամու զգացեալ վասն նորա մեծ իշխանին Արծրունեաց Մերշապհոյ, որ յայնժամ ի Տմորեացն ամրանայր բերդի՝ յղէ առ նա ելանել գնալ ի սահմանացն յայնոցիկ. – 130. Ի նոցանէ աճեալ ազգք երկոցունց Արծրունեացն և Ռշտունեաց – 98. Ի սոյն աւուրս մեծ նեղութիւն եղև աշխարհիս Հայոց ի չարասէր կամաց նորա: - 166. իբր ոչ անգիտանալով Աստուծոյ զառ ի նոսայսն լինելոյ, այլ բնաւորեալն բարի անփոփոխ բնութեամբ մնալով ամենայնիւ՝ առ ի չարասէրն զուղիղ հատուցումնն յապաղէր. – 30. Իբրև լուաւ զայսքան և առաւել քան զսոյնս յանդուգն և առանց երկիւղի զընդդէմ պատասխանատրութիւնն մեծաւ համարձակութեամբ՝ապա հրաման ետ փութով ի կենաց բառնալ զզլուխ նորա սուսերաւ: - 296. Իբրև գիտաց իշխանն, եթէ վճարեալ է չարութիւնն յաչս նոցա, և այլ ընդ այլոյ խօսին, և ի գաղտնիս քրթմնջեն, և անտեղի և անընդունակ հրամանաց նորա լինէին՝ ետ պատասխանի և ասէ – 214. Իբրև գիտացին սուրբքն զանհուն պատերազմ չարին՝ վառեալ և նոքա զինքեանս հանապազակոիւ լինել ի ճակատուն, անխափան սաղմոսերգութեամբ զանուշահոտ աղօթս իւրեանց միշտ ի բարձունս առաքելով – 250. Իբրև եհաս գուժկան առ մարզպանն Հայոց Գուրգէն՝ ելեալ զհետ նոցա Ռ արամբք, վառեալ ի զէն և յասպազէն, և գնացեալ եհաս յԱյլի գաւառ. – 402. Իբրև ետես կայսր Հայրակղէս զչարիսն ամենայն, որ եկին հասին ի վերայ նորա՝ ակամայ կամեցեալ ցուցանել բարեկամութիւն՝ ել ընդ առաջ նոցա, մեծարել իբրև զվաստակեալս և զհիւրս, ընկալաւ զնոսա մեծամեծ /142/ ընծայիւք. – 144. Իբրև ետես կայսր Հայրակղէս զչարիսն ամենայն, որ եկին հասին ի վերայ նորա՝ ակամայ կամեցեալ ցուցանել բարեկամութիւն՝ ել ընդ առաջ նոցա, մեծարել իբրև զվաստակեալս և զհիւրս, ընկալաւ զնոսա մեծամեծ /142/ ընծայիւք. – 144. Իբրև զեկուցաւ նմա յոմանց զոր ինչ խորհի վասն նորա Աւշին / 370/ … ելեալ գնաց մեկնեցաւ օգնութեամբ ի վերայ հասեալ գիշերոյն – 372. իբրև ի մեծ և յանկասկածելի ամուր ապաւինեալ լինէին ի քաջ զօրավարն Գուրգէն և որք ընդ նմա զօրք Հայոց. – 226. Իբրև լցան ամք Ը Փոկայ՝ սպանաւ և նա ի Հայրակղէ, որ դաւեալ նմա՝ էառ զթագաւորութիւն նորա: - 140. Իբրև կարի թախանձեաց՝ ետ նմա իշխանութիւն հազար ամ: - 46. իբրև հարուստ մի մեկնեցան ի գնդէն Պարսից՝ ամբարձեալ Սամուէլ զմիողնին՝ ազդոյ վէրս ի վերայ եդեալ առ ժամայն եհատ զնա ի կենաց. – 106. Իբրև ստուգեաց զազգն, զգաւառն, զաշխարհն, զպատճառ հատուածին, զզետեղելն, զիարդն, զորպէսն, զեղանակն, զդիպուածն, զպատահն և զայլն

ամենայն՝ խնդրէ զնա Վաղարշակ յԱրշակայ և առնու աձէ զնա ընդ իւր ի Հայս – 72. Իմացեալ յայնժամ իշխանն զնենգութիւն նոցա և զխորամանկ կեղծաւորութիւնն… ասէ ցնոսա. – 214. ինքն իսկ փոյթ յանձին կալեալ՝ ել գնաց մեծաւ հոգաբարձութեամբ, լուծանել զնա ի տառապանաց արգելանին. սակայն և այնպէս ոչ կարաց գտանել զելս իրացն վտանգի առնն: - 346. Իսկ զթագաւորաբնակ տեղին մեծին Տրդատայ տան ի ձեռս Վահանայ Արծրունւոյ՝ շինել նմա տուն թագաւորաց, արարս պատրաստութեամբ. – 126. Իսկ կատարելագոյնքն և ծերքն ի նոցանէ սպուժէին առ այս, և մանաւանդ որք հաւատարիմքն կոչէին ըստ հաւատոյն նոցա որք Կուռայքն անուանէին – 404. Իսկ որք էին արգելեալք ի քաղաքն աղօթականս և պաղատանս առ մեծ իշխանն Աշոտ յղէին, զի համոզեսցէ ի մէջ նոցա զխաղաղութիւն. – 382. Իսկ քաղաքապետն որում Ապլբերս կոչէին, ձեռնտուութեամբ պարսկային զօրու սպասէր նմա ի չարիս ի բազում աւուրց. – 352. Իսկ աբեղայն արիոսեան, զոր յառաջագոյն ասացաք վարդապետ Մահմէտի, տեսեալ զյաջողութիւն իրացն՝ յարուցեալ եկն առ Մահմէտ, ցուցանել նմա զգութ երախտեաց, իբրև յիւրմէ վարդապետէ ուսեալ եհաս այնպիսի իրաց. – 162. իսկ աշխարհին վերին Հնդկաց ասի լինել դստեր նորա: - 30. Իսկ Ապումուսէ վառեալ և զինեալ զինքն ամենայն զօրութեամբ իւրով՝ խաղաց էջ ի վերայ նոցա և եհար ի հարուածս մեծամեծս – 280. Իսկ Ապումրուանայ ի պատճառ ոստիկանութեան զմանկականն նոցա պատճառելով խաժութիւն հասակի՝ առ սակաւ սակաւ սկսաւ զամուրսն յինքն գրաւել, զհետ իշխանական ցանկութեանն զերասանակ մտացն ձգեալ - 360. Իսկ Ապուջափր անցեալ ի կողմն Աղբագոյ՝ և ժողովեցան առ նա գունդք գունդ յամենայն կողմանց: - 306. Իսկ Գուրգէն ընթացեալ զհետ հանդիսի պատերազմող նահատակութեանցն, /310/ անդուլ լինելով զցայգ և զցերեկ հանդերձ որ ընդ նմա միաբանեալ ազատագունդ զօրացն – 312. Իսկ Գրիգորի ոչ բերելով զընդդիմակացսն նորա կատարել՝ խօսի ընդ նմա սիրով խաղաղութեան, և բաժանել զաշխահս յերկուս՝ տեղի ետուն միմեանց ի խաղաղութիւն: - 310. Իսկ երանելիքն գոհացեալ զանպատում պարգևաց Քրիստոսի, որ արժանի արար զնոսա մեռանել վասն անուան նորա - 266. Իսկ Երուանդ պահեալ զերդումն հօրն նորա՝ թողացուցանէ երթալ բնակել և կեալ ուր և հաճոյ թուիցի. – 84. Իսկ զԱհմատ ընդ Վասպուրական աշխարհին անցանել գնալ՝ ելեալ զհետ նորա Շապուհ որդի Աշոտի, մինչ տանել հասուցանել զնա ի մուտս Ասորեստանեայց ճանապարհին: - 346. իսկ զանուանս նոցա այլափոխ ասելով զատանին: - 18. Իսկ զկնի աւուրցն տասանց ի գլուխ ելանելոյ՝ խնդրեաց սպարապետն մտանել առ նա, և կալեալ զձեռանէ նորա՝ սկսաւ խօսել ընդ նմա և ասէ. – 282. Իսկ զկնի աւուրցն տասանց ի գլուխ ելանելոյ՝ խնդրեաց սպարապետն մտանել առ նա, և կալեալ զձեռանէ նորա՝ սկսաւ խօսել ընդ նմա և ասէ. – 282. Իսկ զօրավարն խոստացաւ երդմամբ տալ նմա զի՛նչ և խնդրիցէ, մինչև հաւասար իւրոյ տէրութեանն բարձակից և պատուակից կացուսցէ: - 218. Իսկ զօրքն Տաճկաց գումարեալ ի վերայ նոցա. շուրջ փակեալ, ձերբակալ արարեալ /220/ ածին առ զօրավարն - 222. Իսկ թագաւորն գիտացեալ զհաստատուն և զանդրդուելի միտս նոցա՝ ոչ ինչ փոյթ արարեալ թողու ի կամս կամաց իւրեանց, կեալ որպէս հաճոյ թուի: - 132. Իսկ թագաւորն Հայրակղէս հրաման ետ պաշարել զնոսա. – 156. իսկ թագաւորն Մարկիանոս ընկալաւ զնոսա սիրով ի խաղաղութեան, մեծաշուք պատուով ի բարձ և ի պատիւ յառաջ ածեալ, իբրև զքաջամարտիկ ախոյեանս - 132. Իսկ ի միում յաւուրս անցեալ գնացեալ Գուրգէն՝ հանդիպի նմա ի քաղաքին Պարտաւ - 370. Իսկ իբրև եհաս Բուխայ զօրօք բազմօք մերձ ի սահմանս նոցա, և գրեաց հրովարտակս դիմօք խաղաղութեան՝ դառնալ սիրով միաբանութեան ի հնազանդութիւն արքային – 274. Իսկ իբրև եմուտ տիկինն ի բանակն և եկաց առաջի զօրավարին՝ խօսեցաւ ընդ նմա ըստ պատշաճի իրացն յոր պէտս չոգան: - 226. Իսկ իբրև լուաւ, թէ ահա առեալ Բուխայ զզօրս իւր գալ հասանել ի վերայ նորա՝ հրաման ետ բոլոր աշխարհին իւրոյ ելանել ունել զլեռնակողմն – 276. Իսկ իբրև ծանուցաւ նմա անլոյծ միաբանութիւն ուխտի ընդ միմեանս Աշոտոյ և Բագարատայ՝ ոչ ինչ յայտնեաց զխորհուրդս չարութեանն, զոր խորհեալ էին ի վերայ նոցա. – 172. իսկ իբրև

նա ըմբռնեցաւ, և գիտաց զօրավարն եթէ ոչ ոք այնուհետև յիշխանացն Հայոց մնաց, որ ոչ համագունդ ժողովեալ են առ նա՝ մերկացաւ յայնժամ զպատրուակ կեղծաւորութեանն, զոր սերմանել էր սատանայ ի սիրտ առնն: - 296. Իսկ իշխանն Բագարատ … ել գնաց անխիղճ համարձակութեամբ, տիրասէր խորհրդովք, կատարել զպաս զինուորութեան, ըստ աստուածեղէն պատուիրանին և ըստ թագաւորական հրամանին, զհետ եկելոյ կոչնականացն, ոչինչ իմացեալ զպատրանս .խաբէութեան նորա, որով վրիպեացն: - 186. իսկ խարդախն ի նոցանէ ստիպեալ նախաժաման եկն յառաջ: - 46. Իսկ Կայսիկքն և որք ընդ նոսա և զօրքն Պարսից զմարտն ի գաղտնիս գրգռէին – 380. Իսկ Մեհուժան ծանեաւ զինչ պատահելոց էր նմա ի կայսերէ և ի նախարարացն Հայոց, ոչ յաւել դառնալ ի Հայս. – 110. Իսկ յառաջագոյն և նա գիտէր ի համբաւուց, և յօժարագոյնս եղև ընդունել զնոսա. 366. Իսկ յետ անցանելոյ աւուրց ինչ՝ ետ տանել զնա առ թագաւորն, և ընդ նմա գունդս զինուորաց վառելոց և ընտիր այրուձիոց: - 288. Իսկ նա անդէն և անդ հերքեալ ապաժամանակ առ ուղղակի տեսութիւն մեղանաց՝ առ Աստուած վերաբերէ զպատճառն – 20. Իսկ նա անցեալ ի գաւառն Որսիրանից, և ընդ նմա բազմութիւն ազատաց և մեծամեծացն Արծրունեաց նախարարութեանց և ամենայն զօրաց նոցա – 224. Իսկ նա անփոյթ արարեալ երկրաւոր մեծութեանս, զի անցաւոր է՝ անսպառ և անվախճան և անծերանալի և անծախ և առանց ըմբռնելի ի գողոց խնդրեաց պարգևաց առիթ լինել. – 218. իսկ նա առ երագութեան ձեռին ձգեալ զսուսերն՝ եհար զերեսս Ջուանշիրայն, և խլեաց զաչս նորա, և ինքն դարձաւ մեծաւ յաղթութեամբ, եմուտ յամրական տեղիսն: Եւ նոքա յո՛վ և աճապարեցին: - 310. Իսկ նա ըստ սովորականի ցանկասէր պղծալից անյագութեանն՝ խրոխտացեալ մռմռեալ յանձն գազանեղէն թունիւք առաւելեալ, բորբոքեալ տապախառն բոցով հեղուլ զմահածին թոյնսն ի վերայ Բուխայի. – 326. Իսկ նա ի հրապոյրս ապստամբ վիշապին ելեալ, որ բազմախարդախ չարութեամբն եհեղ առատութեամբ զդառնութիւն խրատոյն յունկն կնոջն անզգամի: - 20. Իսկ նա չանսաւորութիւն անխոնարհելի մնացեալ, և անցեալ օթագայեցեալ ի գեօղն Փեռոտակ յանդիման քաղաքին: - 352. Իսկ նա փոքր ինչ ժամանակ ներեաց նոցա դիմօք սիրոյ խաղաղութեան, մինչև ի գլուխ ելին որ ինչ յաղագս Ապումուսէին էին հանդէսք. – 296. իսկ նա քանզի ի հրեշտակէ ասէր ունել պատգամ և ոչ ի մարդոյ՝ յոյժ դժուարեալ ընդ իրսն՝ սպան զնա ի գաղտնիս: - 162. Իսկ նորա յղեալ առ նոսա դեսպան զԱբղլայ ոմն … տեսանել թէ իցէ՞ հաւատարիմ զոր ինչ խօսին ի ձեռն դեսպանաց, թէ պատիր խաբէութեամբ ջանան կորուսանեն զնա: - 226. Իսկ նորա տուեալ զնա ի կղզիս Ովկիանու վախճանի անդ, թագաւորեալ ամս Դ: - 110. Իսկ նոցա անմեկնելի զոյսս իւրեանց ի Քրիստոս ունելով, բնաւից գերագոյն և հոյակապ անուն ստացեալ, զյաղթութեան նշանակ կանգնեալ. - 308. Իսկ նոցա ոչ յայտնեալ զխորհուրդ չարութեանն՝ դարձուցանեն զնա անդէն, զի մի յերկբայս եղիցի գալ առ նոսա. – 226. Իսկ նոքա քանզի ի հանգստեանն էին՝ դիմեցին ի վերայ նոցա – 162. Իսկ նոքա առաւել քան զառաջինն դիմեցին ընդդէմ չարչարանացն խաչակից լինել Քրիստոսի. – 292. Իսկ նոքա թէպէտ և հաւանէին՝ այլ էր և հակառակութիւն մեծ ի մէջ նոցա. քանզի որոշեալ էին պաշտամամբ կռոց ըստ իւրաքանչիւր կամաց: - 156. Իսկ նոքա պատահեալ Պարսից ի գեօղն Երիզ կոչեցեալ, իբրև մրրիկ զփոշի պտուտեալ, իբրև հուր ընդ եղէգն ընթացեալ՝ սուր ի վերայ եղեալ վանեցին զբազումն քան եթէ զսակաւս – 136. Իսկ որ տիրէր աշխարհին Ապահունեաց Կայսիկն՝ զիւր զօրսն առ ինքն գումարեալ և որ շուրջ զնովաւ քաղաքայինք և ասպատակքն Պարսից, որք ի Յունացն վերայ առնէին արշաւանս: - 380. Իսկ Սաղման յանձն առ գրել նմա. և գրէր գիրս յօդուածոյս, էր ինչ որ ի ստոյգ յիշողութենէ, և էր ինչ որ կարծողական բանք. – 164. Իսկ Սմբատ որ և Ապլաբաս սպարապետն Հայոց, իբրև գիտաց թէ ոչինչ օգուտ բերէ արտաքոյ հրամանացն նորա լինել՝ փութացաւ եկն առ նա, և ընկալեալ ի նմանէ՝ բնակեաց ինքն և իւրքն հանդերձ իւրաքանչիւր կալուածովք առանց կասկածանաց. – 270. Իսկ սրբոցն որ ի Սուկաւէտ լերինն, քանզի էին համաշխարհիկք և հաւատարիմք Սաթինիկայ եկեալ զկնի նորա – 88. Իսկ Վահրամ տեսանէր զնա մերձ առ

սպանդանոցն. – 222. Իսկ Վաչէ Արծրունեաց տէր և Հմայեակ Աշոցաց տէր և այլք յանգուցեալ ի նոսա՝ հաճեցին զկամս Վռամայ – 118. լսէին և նոքա, զի ձայն զօրու է և սաստիկ յոյժ: - 228. խնդրէր գտանել զելն իրացն եկելոցն առ նա գուժկանացն – 180. խոստացաւ տալ նոցա գանձս, գեօղս և ագարակս, գրել կնքել և կացուցանել նոցա վկայս - 230. խորհելով վասն սպարապետին մեծին Սահակայ, որպէս ի նմանէ Խոսրով զանձնիշխանականն օրինադրեաց հրաման. – 112. Խորտակէր և զնշան տէրունական Խաչին, զոր ուրեք ուրեք կանգնեալ լինէին. քանզի յոյժ ստիպէր զնա հոգին մոլեկան: - 168. Խօսեցաւ ընդ նոսա բանիւք ողոքանօք, և ոչ լուան նմա. – 222. խօսեցաւ ընդ նոսա խստութեամբ, սակայն և յայնմանէ ոչ երկեան. – 222. ծանուցանէր զզօրութիւն իւրաքանչիւր աշխարհաց և զամուրս նոցա և զզօրութիւն պատերազմաց նոցա ըստ ազգս ազգս: - 270. Կալան և զհայրապետն Զաքարիայ, և ի խնդիր անկեալ աստուածային սուրբ նշանին՝ սկսան զնոսա տանջել, մինչև զբազումս ի պաշտօնէիցն կառափեալ սատակեցին. – 142. Կամ դարձո՝ զխորհեալ նոցա չարիս ի գլուխ իւրեանց, կամ թող զի ելցեն գնասցեն՝ յով և կամեսցին,,: - 82. հարցեալ ցնա - 24. միանգամայն և զերկիր զազրացեալ ի բազմադէմ չարեացն գործելոցն ի նմա: - 28. նա յուսացաւ կոչել զանուն Աստուծոյ: - 26. նա արար զբարի – 46. նա արար զկեանս – 46. նա արար զհուր – 46. նա և զիւրեաւ տախտակափակ լանջապահս, թիկնապահս, զանգապանս, սռնապանս, գլխապանս, որ գրեթէ բովանդակ պղնձեղէնս զնա իմանալ թուէր, և զետեղեալ բլրաձև զօրու անմատչելի կարծելով. – 64. նա և կենդանականն որ ի նմա՝ ոչ ի բարի ինչ, այլ զի անհրաժեշտ չարին կալով անմահականս չարչարեսցի: - 22. Նա ևս ծանօթագոյն քեզ գրեմ – 16. Նոքա առ լուրն խնդացեալ՝ լքին զամրացեալ գունդն՝ աճապարել զհետ Կիւրոսի, ել և ելս արարեալ զմիմեամբք – 66. Շահակս այս անուանէ զանուն որդւոյ իւրոյ՝ Կիւրոս, յիշելով զլաւութիւն առնն և զբարեկամանալն նախնոյն նորա Քսերքսեայ: - 72. ո՞չ ապաքէն ըստ այնմ և ելքն ի նմանէ լինիցին շահ ի փառս Բաբելացւոցն ըստ կարծեաց նոցա: - 38. ո՞չ ապաքէն ըստ այնմ և ելքն ի նմանէ լինիցին շահ ի փառս Բաբելացւոցն ըստ կարծեաց նոցա: - 38. որ ամենատես ակնարկութեամբ ստորիջեալ ի խնդիր կորուսելոյն հեզագնաց գարշապարօք՝ ընդելականս նմա գուշակէր /գրքում՝ զուշակեր/ գալուստ – 20. որ և նա քաջագոյն ևս տիրեաց ամենայնի, որոց և Նինոս – 44. որ ի նայն հաւատալոց էին: - 76. որ յետուստ՝ մոլի բռնաւոր, որ և զՏրովական դժուարամարտիկ իրս քաջապէս և կարողաբար վանեալ՝ աստուած ի նոցանէ ասացաւ, նա և ոչ աշխարհակալին Աղէքսանդրի Մակեդոնացւոյ - 36. որով զեղծագործ ապականութիւն նոցա յայտ առնէ, յուսակորոյս յայնմանէ, որ զպատիւ սիրոյ եցոյց ի նոսա՝ որդիս իւր ասելով – 28. որով զեղծագործ ապականութիւն նոցա յայտ առնէ, յուսակորոյս յայնմանէ, որ զպատիւ սիրոյ եցոյց ի նոսա՝ որդիս իւր ասելով – 28. որով ժամ ի դէպ իսկ է, առ յայնժամ զարժանապէս նոցա ասել փոխարէն և անմեղադրելի բազմաց, եթէ այնչափ մթերեալ համբարք կերակրոց կուտեցին ի հալոցսն Բէլայ – 38. որով փորձիւ և հրապուրիչն նորա բանսարկուն ախտացաւ: - 20. որոց գնացեալ պատահեն նմա ի Դնբուինդ Պարսից: - 64. Պտղոմեայ հասեալ ի տէրութիւն ժառանգաւորութեանն՝ փոխանակ իւր կացուցանէ զԱսուդ, տալով ի ձեռս նորա զբոլոր իշխանութիւն Եգիպտոսի և Հնդկաց - 70. սա առաջին ի տանէն Բագրատունեաց եկեալ կայ նա զայսու կողմամբ Այրարատեան նահանգի: - 76. ՎԱՍՆ ԱՍՈՐԵՍՏԱՆԵԱՅՑ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՆ. ԵՒ ԹԷ ՈՐՊԷՍ ԶՐԱԴԱՇՏ ԵՒ ՄԱՆԻԹՈՊ ԿԱՑԵԱԼ ԳԼԽԱՒՈՐՔ ԱՐԵՒԵԼԻՑ ԿՈՂՄԱՆ, ԵՒ ՄՈԼԱՐ ՈՒՍՄԱՆՑ ՆՈՑԱ - 42. կատարած ամբարշտաց հասցէ դարձելոց ընդդէմ նոցա. – 200. կարգէ և յօրինէ ի նմա փողոցս վաճառոց ամենալիցս և բաւականս. – 88. Կինն Սահակայ որդւոյ Իսմայէլի, զորոյ զհանգամանսն ցուցաք, զմեռանելն Սահակայ և զկնոջն հրապարակագոյժ լինել, վասն որոյ պատճառանաց սպանանի այրն նորա. – 326. համոզեաց ի մէջ երկոցունց և գլխաւորեաց զխաղաղութիւն /382/ առ նոսա, մինչ գալ Սահակայ եղբօր իշխանին Սիւնեաց, ընդ իւր բերելով զհարկսն: - 384. հարկանէր նմա սպասաւորութիւնս միամիտս,

արածէր ուղտս և լինէր հրամանատար տանն նորա: - 158. Հրաման ետ արքայ Կաւատ արկանել զնա ի տուն մի արքունական սենեկացն. – 152. հրաման տուեալ ամենեցուն, զի իբրև մերձ լինիցի գարնանային ժամանակն՝ փութով առանց յապաղանաց առ նա հասանիցեն ամենայն պատրաստութեամբ: - 262. ճանապարհ արարեալ ընդ Ատրպատական, կասկածելով թէ գուցէ Գուրգէն և կամ մի ոք ի տոհմէն Արծրունեաց և նոցին ազատաց ի կորովացն Վասպուրական հեծելոցն հասանիցէ ի վերայ և թափիցէ զնա ի զօրացն և հանցէ ի ձեռաց իմոց: - 220. մանաւանդ յառաջագոյն պատրաստեալ պատսպարեաց թղթովք և պատարագօք առ թագաւորն և առ զօրավարն գնալ ըստ հրամանաց նոցա, և ոչ ինչ արտաքոյ կամաց նոցա խորհել կամ գործել ինչ: - 270. մանաւանդ մեծ կաթողիկոսն Հայոց Գէորգ պաղատանս առնէր առ Դերանիկն, զի ընդարձակեսցէ նմա: - 336. մանաւանդ/370/ թէ նախախնամող և պահպանական աջն Քրիստոսի հովանաւորեալ առ ապրուստ հրածին կարկտաբեր հասեալ կորստական դիպուածին, օգնութիւն հասեալ յԱստուծոյ՝ քաջասրտագոյնս զնա գործեաց և շութափեալ զնա ի ժանեաց գազանին – 372. մեռան նոքա անդ և թաղեցան փառաւորապէս ըստ օրինի քրիստոնէից յուխտէ Յակոբկաց, որ անդ են հաւատացեալ ժողովուրդք, և զխոստովանողական անուն ստացեալ փառաւորեցան յերկրի և պսակելոց են ի Քրիստոսէ ընդ ամենայն սուրբս. ամէն: - 324. մի՛ երկիցուք ի բազմութենէ զօրաց նոցա. – 134. ՞թէ ոչ կարէին Հռոմք սպանանել զնա, և բառնալ զթագաւորութիւնն Պարսից ի ժամանակի, իբրև ետ Աստուած զսա ի ձեռս մեր. այլ արարին ի վերայ նորա ողորմութիւն: - 144. միայն զի պատահեսցեն միմեանց սիրով խաղաղութեան, և պարգեւօք/գրքում՝պարգևօք/ պատուեալ ի նոցանէ ըստ հրամանի զօրավարին – 226. միանգամայն սաստկացուցանէր ի վերայ նորա զահարկութիւնն, զի գոնեայ այնու կարասցէ արդեօք վրիպեցուցանել ի ճշմարիտ հաւատոցն որ ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ. – 294. մինչ զդի նորա գտելոցն յետ աւուրց ինչ ետ Բուխայ ԺՌ արծաթ, զի այնչափ պատուական էր այրն նմա: - 272. մինչ ինքն նստցի յատենի և մուծցէ զնոսա ի դատաստան հարցափորձի և քննութեան վարուցն – 220. մինչ կային ի բանտի իշխանն և որք ընդ նմա ազգատոհմիւք և այլովք օտարազգօք – 240. մինչ նոքա գունդ առ գունդ ընդդէմ միմեանց ճակատեալ կազմէին զռազմն, և փողքն գոչէին և դրօշքն տարածանէին և նշանքն փողփողէին, վահանաւորքն և նիզակաւորքն գոչէին, այրուձին այսր անդր վազս առնէին և ախոյեանքն յարձակէին, կապարճակիրքն աղեղանցն յուրային: - 174. մինչ նոքա յանիոգս յապահովս բնակէին՝ նոքա զռազմն կազմեալ վառեցին զճակատն. – 380. մինչ նոքա յանիոգս յապահովս մնացին յերկիւղէ մարզպանին – 402. մինչ քաղցրատենչ քունն ի վերայ հասանէր որ զպահպանութիւն գիշերոյն պահէին՝ նորա ամբարձեալ զպղծալից ձեռն ի սրբութիւն սրբոցն և առեալ զսուրբ նշան խաչին Քրիստոսի և ընդ պատուհանն արտաքս ելեալ – 378. Մինչդեռ կայր ևս կենդանի՝ ետ կանգնել փայտ մի մեծ և բարձր յոյժ, և դնել զնա ի ծայր փայտին, ունել ի բարձրաւանդակ տեղւոջ. – 290. մինչև եկեսցէ նմա պատասխանի ի բուն զօրավարէն, և ոչ լուան աղաչելութեան նորա. – 230. մինչև զայրանալ դահճացն, և խուռն ի վերայ դիմեալ ի մեծ հրապարակին՝ հարին սրով զերանելին և ի բաց առին զգլուխ նորա – 224. մինչև նոքա խոնարհեալ առ նորայն խորհրդական առ յապա պատահմունսն, որ հանդերձեցաւ աշխարհիս Հայոց, իբր մարգարէական իմն գոգցես տեսաւորութիւն – 114. Յայնժամ բարկացեալ բռնաւորն իբրև գազան մի կատաղեալ, յարձակեալ ի վերայ գառանց գէշ արկանել զնոսա՝ հրամայեաց պնդել զնոսա ի ցիցս կապեալ ոտիւք և ձեռօք. – 292. Յայնժամ ժողովեալ Խոռեմ Ռազմայուզան /գրքում՝ Եռազմայուզան/ զզօրս իւր բանակեցաւ շուրջ զԵրուսաղէմաւ և պաշարեաց զնա, և պատերազմեցաւ ընդ Երուսաղէմի աւուրս ԺԹ – 142. յայնժամ հրամայեաց ածել առաջի իւր զԱշոտ և զորդի նորա Գրիգոր: - 314. Յայնժամ դիմեցին ի վերայ նորա և ի բաց առին զգլուխ նորա և տարան ետուն առ զօրավարն իւրեանց Աբրահիմ. – 304. Յայնժամ ետուն զոտս նորա ի կապանս երկաթիս, և ընդ նմա զտէր Գրիգոր Արծրունի – 238. Յայնժամ երդուաւ նմա Խոռեամ և ասէ. – 154. Յայնժամ

թագաւորն դեսպանս արարեալ յամենայն սահմանս տէրութեան Հայոց, Վրաց և Աղուանից, և առ քաղաքացիսն և հազարապետս և գաւառակալս, և որք սիրողաբար առ նա զինազանդութեանն հարկ հարկանէին: - 366. Յայնժամ թագաւորն փութացոյց դեսպանս մի զմիոյ կնի առ իշխանն Աշոտ, զի անյապաղ երագութեամբ հասցէ առ նա: - 382. ի խորհուրդ եմուտ իշխանն և տոհմակիցք իւր, Վահան և Մուշեղ Արծրունիք, և գունդքն ազատանոյն որ ընդ նմա - 210. Յայնժամ իբրև գիտաց զօրավարն Հայոց և ոչ միով իւիք կարաց հաճել զմիտս նոցա, այլ միաբան ետուն հրաման ելանել ի պատերազմ – 230. Յայնժամ իբրև գիտաց զօրավարն, եթէ յաջողեցաւ նմա ամենայն ինչ ըստ կամաց իւրոց և ըստ հրամանի ամբարիշտ թագաւորին, ի գլուխ ելին խորհուրդ չարութեան նոցա - 238. Յայնժամ իսկ և իսկ փութացեալ /գրքում՝փութեցեալ/ եհաս գուժկանն առ հոյակապն Աշոտ իշխանաց իշխան, զեկուցանելով նմա որ ինչ գործեցաւն: - 348. Յայնժամ խորհուրդ միաբանութեան ի մէջ առեալ ամենեցուն նոցա ասեն. ,,թէպէտ և ի թշնամեացն ապրեցաք՝ սակայն ի ձեռաց դորա մեզ չիք ապրել. արդ եկայք իմասցուք ինչ,,: - 150. Յայնժամ Հայրակղոս հրամայեաց առնել ի վերայ նոցա ողորմութիւն: - 150. Յայնժամ հրամայեաց բռնաւորն կապել զնոսա երկաթի կապանօք և դնել ի բանտի: - 250. Յայնժամ հրաման ետ զօրավարն Բուխայ զօրաց իւրոց՝ ելանել ընդ առաջ նոցա ի պատերազմ. – 274. Յայնժամ մեկնեալ ի նմանէ զօրավարն, լցեալ խորհրդովք չարին հնարագիտութեամբ՝ եկն եմուտ ընդ կողմն Ատրպատական յԱղբագ գաւառ յերկիրն Վասպուրական – 184. Յայնժամ ողորմագին զաչսն շրջշրջեալ առ քաջ նիզակակիցսն իւր, թէ ո՛վ ոք արդեօք թերևս յօգնութիւն ինչ նմա հասանիցեն. – 354. Յայնժամ Վահան հայր Գագկայ Ապումրուանայ և ինքն Գագիկ առնէին համոզել ի մէջ նոցա: - 334. Յայնժամ տէր Գուրգէն առ /306/ չժուժել սրտին, մտրակեալ զքաջ երիվարն յորում նստեալն էր՝ և եհար զգունդն զձախակողմն Տաճկաց և պատառեաց զոռազմն և դարձոյց զերեսս նոցա- 308. Յայնմ հետէ ի տարակոյս անկեալ Երուանդ՝ ոչ քաղցրանայր նմա քուն գիշերոյ, և ոչ համեղանայր կերակուր ի քիմս նորա: - 84. յանձն առեալ տալ նմա զիշխանութիւնն բնիկ տէրութեանն իւրեանց: - 236. յափշտակէին զայր և զկին և զժառանգութիւն նոցա: - 176. յեղակարծում հանգստեամբ դիմեալ ի վերայ նոցա, քանզի նորա կային յանհոգս – 402. Յետ բառնալոյ իշխանութեանն ի Վասպուրական երկրէն մնացին տոհմք Արծրունեաց ըստ ազգս ազգս … և Ապուջափր և Ապումքդէմ և Վասակ և միւս Վասակ և դարձեալ այլ Վասակ և Մուշեղ և Աշոտ և Սահակ , և այլք ի տանէն Արծրունեաց. և ազատք նոցա: - 298. Յետ մահուանն Աշոտի և կատարելոյ զաւուրս սգոյ նորա առնու զիշխանութիւնն Վասպուրական տէրութեանս Գագիկ եղբայր նորին. – 388. յիշեցուցանէր զոր ինչ գործեաց ընդ Աշոտ և ընդ աշխարհ նորա, յուշ առնէր և զքաջութիւն արիութեան նորա – 268. Յղեաց զկոչնականսն զպատահմանն տանելով առ նա զպատասխանիսն. – 352. Յղէ առ նա իշխանն ի ձեռն հրովարտակի զայս ինչ. – 176. յոյժ վայելուչ էր և երանելի քահանային Գրիգորի՝ միաբանել ընդ նոսա և լնուլ զերրեակ թիւն – 250. Յորոց միջի կացեալ Ապումրուան համոզեալ նոցա ցածոյց զճակատ առ ճակատ վառեալ պատերազմն – 364. յորոց վերայ սուր եղեալ զբազումս սպանին և զնս բազումս վիրաւորեցին և զյոլովագոյնսն ի գերելոցն հանդերձ ընտանիւք իւրեանց զերծին ի նոցանէ և անցուցին ընդ պահակ ձորոյն յամրական կողմանս լերին: - 220. յորս բազումք անկեալ ի նա հաւատացին ի Քրիստոս, որպէս Ծանարքն և Աւրհազքն. – 274. Յուշ առնէր նմա զխոստումնն Աստուծոյ առ Աբրահամ և զկարգս թլփատութեանցն և զզոհիցն և զայլոցն ամենեցուն, զոր ոչ է այժմ ասել մի ըստ միոջէ. և յայս լինէր խոկումն Իսմայէլացւոցն մինչև իսպառ: - 158. թէպէտ և զչարացաւ ընդ եղեալսն՝ սակայն զանգիտեաց թողուլ զնա երթալ, ակնածելով ի չարայոյզ ազգէն Իսմայէլի, զի դեռ ևս տիրէր բռնութիւնն, և գերեալքն և հայրն իւր սպարապետն յարքունիս էին: - 316. Նա և զանուանս նոցա և զթիւ ժամանակացն այլափոխս ետուն մեզ, թերևս վասն շփոթեալ և հակառակասէր ազգին – 168. նա է տէր տերանց և թագաւոր թագաւորաց և իշխան կենաց և մահու, Աստուած յաւիտենական Յիսուս Քրիստոս: - 290. Նաև սրբոց հրեշտակացն ի

տեսաւորութիւն ձևացեալ, որոց սարսափմամբ առ նորա զնայեցած յապուշ միտքն կրթեալ, շուրջ փակեալ զնայեցածն՝ ի հարց մատուցեալ ասէ – 386. նազելով և սիգալով, իբրև զկորիւն առիւծու ճեմէր, անկասկածելի մնալով, առ ոչինչ համարելով զհէնն եկեալ հասեալ, փակեալ շուրջ զնովաւ. – 210. Նոյն ժամայն ել հրաման յարքունուստ, զի զսուրբն Սողոմոն ի նմին փայտի սպանցեն, նետաձիգ լինել ի նա: - 292. Նոյնժամայն իբրև ետես տիկինն, եթէ վարեցան որդիք նորա ի գերութիւն՝ գնաց և ինքն զհետ նոցա, զհերս խզեալ և զօձիս պատառեալ, կոծելով և աշխարելով – 238. Նոյնժամայն ելեալ զհետ Դերանկին կորապաղատն ի նոյն աղագս ի բաց մեկնել ի դիմաց հազարապետին, գիտելով զոր ինչ խորհեալն էր յաղագս նախարարացն Հայոց եկելոյն առ նա, և մեկնեալ լինէին ի զօրացն անտի ասպարէզս Ե – 342. Նորա դարձեալ դառնայ ի Սամառայ և ծանուցանէ արքայի զոր ինչ գործեաց, և թէ զիա՛րդ են առ միմեանս միաբանութեամբ իշխանք Հայոց: - 172. Նորա խոստացեալ էր առնել դառնալ Աշոտի յիւր բնիկ տէրութիւնն. – 328. Նորա արհամարհեալ զառաքեցելովք, չվարկանելով արժանի պատասխանոյ, և նովին օրինակաւ սկսաւ շրջել ընդ բոլոր աշխարհս Վասպուրական: - 178. Նորա զերկիր նկատեալ՝ ոչ ունէր նայել ի վեր, կայր կորակնեալ, ոչ ունել ոյժ պնդութեանն, զօրհասն ի վերայ իւր գուշակէր եկեալ հասեալ: - 344. Նորա զչարեալ ընդ հասանել պատգամին՝ առ զայրուցս բարկութեան քինահանութիւն վրէժխնդրութեան արարեալ՝ ի բաց եհան ի գրոցն պատմութենէ՝ որ ինչ վասն տանն Արծրունեաց էր գործոց հանգամանք, և որ ինչ օրինակ մարտիրոսութեան Վահանայ Արծրունոյ: - 130. նորա զՍամուէլն զայն կացուցանէ ի տեղի եպիսկոպոսապետութեանն Հայոց – 118. Նորա ի բաց կացեալ ի հնազանդութենէ իւրոյ պետականին հանդերձ քաղաքային գլխաւորօքն. – 338. նորա լուեալ էր ի պարսկէ ումեմնէ, ի ձորոյն Շատուանոյ, որ էր ընդ դահիճսն, և ի սկզբան վկայութեան մինչ ի կատարումն սրբոյն՝ ի տեղւոջ անդ հանդիպեալ լինէր – 206. Նորա խորհեալ հաստատնագոյնս վասն Ապումրուանայ՝ քաջասրտագոյնս լինել ի սպանումն. – 368. Նորա ծաղր արարեալ զնովաւ՝ ընտրեաց զկապանս և զբանդ, նաև զմահ քաջութեամբ վասն անուանն Քրիստոսի, քան զկեանս խղճիւ: - 318. Նորա ունկնդիր եղեալ գայ առանց յապաղանաց – 82. նորա փութանակի հասեալ ի քաղաքն Բերկրի, և միաբանութեամբ քաղաքացուացն ելեալ պատահեն զօրացն ի զօրագլխացն Վասապուրականի ի գեօղն որում Խոզաղբերքն ասեն. – 304. Նոցա գեղեցիկ խորհուրդ ի մէջ առեալ՝ ընտրեցին զմահ քաջութեամբ քան զկեանս խղճիւ: - 222. Նոցա ելեալ արտաքս յատենէն մեծաւ խնդութեամբ, և յոյժ զուարճացեալք փութային ելանել ի մարմնոյ աստի և մտանել առ Աստուած – 266. նոցա ի մտի եդեալ էր, զի թէ գայցէ զհետ կոչնականացն՝ կալցուք զնա և զօրքն նորա լքանիցին, և դիւրաւ յաղթեսցուք նոցա: - 228. նոցա կալեալ զտիկինն Ռշտունեաց զկին Գարեգնի զքոյր Վարդանայ Մամիկոնէի ածեալ ի Վանտոսպ ի քաղաքն Շամիրամայ, մատնեն ի խոշտանգանս և ի տանջանս դառնագոյնս. – 102. նոցա հանեալ էր ի Գինունի ազգէն, ի զարմէ Մեժեժի Գնունոյ, ի Վասպուրական բաժնէ, նաև Բերկրի բաժին եղեալ էր Վասպուրականի. և դարձուցանէ անդէն առ բերկրացիսն – 382. նոքա երթեալ մտին անդ, փակեցին զդրունսն և ամրացան ի նմա և սկսան ապստամբել ի Հռովմայեցւոց տէրութենէն: - 156. նոքա առեալ գնացին փութանակի. – 154. Նոքա պատասխանեալ ասեն. „վասն զի մեք ի պարսկական հինից անդուլ և անպարապ գոլով ի բաց լքաք զկրթութիւնն գրոց սրբոց՝ առ ընտրել զհաւատոց խոստովանութեան կանոնադրութիւն. – 132. Նոքա վազս առեալ ճեպով խուռն յարձակմամբ սպառազինեալ այրուձիոց. – 352. շինեալ նորոգեաց և զեկեղեցին որ ի նմա յանուանակոչութիւն սուրբ Աստուածածնին Մարիամայ և զարդարեաց զնա մեծագանձ սպասուք և եդ ի նմա զԽաչն, զոր յիշեցաք վերագոյնն, յորոյ ձեռն ծանուցաւ զօրութիւնն հրաշագործ: - 390. Շինեաց և ի վերայ Ամրական քարանձաւին յելս և ի մուտս կոյս տունս խրախճից ոսկեզօծս պատեշգամեալ, յաւելլով ի յառաջագոյն ի հօրէ նորա Դերանկէն շինեալ: - 390. Շինէ անդ եկեղեցի վայելչապէս պայծառութեամբ և անուանէ զնա յանուն սուրբ Պետրոսի առաքելոյն անպարտելի դժոխական առաջնորդի: - 394. շինէ և անդ

ամրական տեղի, դժուարամատչելի ասպատակող հինից, դնելով ի նմա նմանապէս ապարանս փողոցայարդարս, տաճարակերտս սենեկագործս, բաւական ի պէտսն պատրաստեալ – 392. ողջակէզք նոցա և պատարագ նոցա ընդունելի լիցին ի վերայ սեղանոյ իմոյ – 224. Ոչ ամենևին /գրքում՝ամենեւին/ գոնէ փոքր մի խոտորեցան ի բանս նորա և ոչ առին յանձն ի պատրել մեծութիւն ընչից և ոչ անսացին հնազանդել փառաց աշխարհական ցանկութեանց – 264. ոչ ինչ ձեռնամուխ լինելով ի նա, վասն կասկածանաց Պարսից արքային, միայն սպառնական խոստաբանութեամբ յղէ առ նա պատգամս: - 130. որ եկեալ էին զհետ նորա ընտանեօք իւրեանց – 238. որ և ոչ տեղի գերեզմանի անգամ երևեցաւ նոցա մինչև ցայսօր: - 402. որ էին ընդ նմա եկեալ ի գործ պատերազմաց ըստ հրամանի թագաւորին և մեծ զօրավարին – 224. որ մեծաւ ախորժանօք յանգուցանէ առ ինքն զնոսա իբրև արս պատուաւորս և քաջամարտիկս զօրաւոր զօրութեամբ, և մանաւանդ զի բազում անգամ զանուն յաղթութեան ստացեալ ունէին: - 366. Որկեն և եղեցանն առ նորա բերեալ բացայայտ ի խորհուրդ տապանին, ի Փռիւգացւոց ապարասանութենէ ի մեզ ճախրեալ ապրուստն. ի տանն Աստուծոյ զընթացսն քաջայարմարագոյն հաւատով բերեալ: - 396. որոյ դիպող ժամ գտեալ ի միասին կալով նոցա՝ կալեալ զնոսա տայ յամուրս աշխարհին, կապեալս կապանօք երկաթեօք. – 364. Որոյ երթեալ առ Շապուհ յիշեցուցանէ նմա զհարազատէն իւրմէ Մեհուժանայ՝ միամիտ և հպատակ /108/ լինիլ արքայի, և զպատերազմացն գործ և զբազում աւարառութիւնս և զգերփանս Հայոց աշխարհիս ի Մեհուժանայ, և զմահն նորա ի ձեռանէ քաջին Սմբատայ Մամիկոնէի- 110. Որոյ հրամանն փութով զկատարումն առնոյր ըստ ցանկութեան իշխանասիրութեան նոցա. – 362. Որոց դիպող ժամ գտեալ՝ արտաքս ելեալ ի բանակէն, զերծեալք իբրև զայծեամն ի հնարից որսորդաց՝ գնացին խաղաղութեամբ յիւրեանց տեղիս և զնա թողին լքեալ ամօթալից: - 344. որոց թողեալ զգործ պատերազմի ամրոցին՝ դարձաւ գնաց աներկիւղ քաջասրտութեամբ ընդդէմ նորա օժնդակ զօրու Գուրգէնի – 334. որոց յիշատակ նոցա եղիցի բազմաց նպաստ յարութիւն քաջութեան և ի զօրութիւն անարեանցն և ի յորդորումն քաջ նահատակացն: - 202. Որոց ոչ զպատաղումն բերելով՝ գայ զօրու Աւշնի հասանէ ի վերայ նոցա: - 362. Որում ունկնդիր եղեալ երեքեան նախարարութիւնքն առն իմաստնոյ Վահանայ Ամատունւոյ՝ գան զկնի նորա անկասկած համարձակութեամբ – 98. որպէս ասաց Պաւղոս, եթէ ,,դուք տաճար էք Աստուծոյ կենդանւոյ,, , և դարձեալ ասէ թէ ,,տուն Աստուծոյ եմք մեք,,. և դարձեալ մարգարէին ասէ, բնակեցայց ի նոսա և գնացից ի նոսա,,: - 394. որպէս ասաց Քրիստոս,եթէ ,,ուր երկու կամ երեք ժողովեալ են յանուն իմ՝ անդ եմ և ես ի մէջ նոցա,,: - 250. որպէս Ատոմ Մոկաց իշխան՝ յորսն Աստուածորդի զնա ձայնէր – 114. որպէս օրէն է թագաւորաց և թագաւորազանց աշխարհաշէն խնամողաց յանձանձել ըստ վերակացութեանն յԱստուծոյ նոցա հաւատացելոց: - 392. դատեցին ի սուրս իւրեանց, և եկեալ ի տեղի բանակի նոցա՝ առին աւար բազում - 162. որք ծանուցեալ զբռնանալն նորա ի վերայ պարսկական պետացն և զինչ կրեցին, զմտաւ ածեալ և զխառն ընդ աշխարհիս զդրակցութիւնն, և թէ գուցէ զպարսկայինն հասանիցէ մեզ կրել և աշխարհիս մեր՝ ձեռն ետուն հաւանութեան ի նորայն կալ մնալ հպատակութեան: - 360. որք մատուցեալ առ սուրբն Սահակ զեկուցանել նմա զոր ինչ խորհինն, և թևակոխէին առ Պարսից արքայն, զոր և արարին /116/ իսկ. – 118. որք մտեալ քարտակատեցին զնա տապարօք ի սենեկի անդ և սպանին: - 152. որք քակէին գոլ նոցա ամենայն ուրեք /210/ ուր և դիպէին զմիաբանութիւն ուխտի խաղաղութեան եղբարց և ազգականաց և բարեկամաց: - 212. ուշ եդեալ ուժեղութեամբ և քաջութեամբ սրտիւ ընդդիմանալ, մանաւանդ ի Ծանարացն զնա տեսեալ ի պարտութիւն մատնեալ և յաղթահարեալ: - 276. Չիցէ՞ լուեալ ձեր զոր ասաց Սողոմոն, թէ ,,որ հատուցանէ չար փոխանակ բարւոյ՝ չար ի տանէ նորա մի պակասեսցէ,,: - 214. պակչէին յահէ … և որք ընդ նմա էին գունդք ազատաց և նոցին զօրաց ըստ տոհմս ազգաց, ի բնիկ նախարարացն Վասպուրական տէրութեանս: - 210. սա այն է, որ մինչ յելանելն Բուխայի ի սկզբանն մտանելոյ նորա ի

Հայս՝ եկաց ընդդէմ նորա բնակչօք լերինն և հարուածս մեծամեծս հասոյց ի վերայ զօրացն արքունի. – 294. սա յառաջ քան զըմբռնելն նոցա ել գնաց իւրովք կամօք ի Սամառայ – 248. սմա ծանօթացեալ և սիրողացեալ ժամանակաւ ուսուցանէր բազում ինչ նմա և յոլովագոյնս զինոց կտակարանաց, և եթէ ոչ գոյ բնութեամբ որդի Աստուծոյ: - 158. սուրբքն ոչ եթէ զերևելի տեղիս ախորժեն, զի թէ ոչ այսպէս, ո՞չ նորքա զնեղ և զանձուկ կեանս կան մահու չափ,,: - 100. Սոքա ամենեքեան վառեալք սպառազէն պատրաստութեամբ և բազմաձեռն առատալիր պատարագօք՝ գնացին, զի առեալ տարցեն մուծցեն զնա ի Դուին քաղաքն: - 340. ՎԱՍՆ ՄԱՀՈՒԱՆՆ ՅՈՎՍԵՓՈՒ Ի ԼԵՌՆԱՅՆՈՑՆ ԽՈՒԹԱՅ ԵԻ ՊԱՏՄՈՒԹԻԻՆ ՆՈՑԱ: - 188. ՎԱՍՆ ՄԱՔԱՌՄԱՆ ԱՇՈՏ ԻՇԽԱՆԻ ԸՆԴ ՈՒԹՄԱՆԻԿՍՆ ԵԻ ՏԵՂԱԹԱՓՍ ԱՌՆԵԼՈՅ ՋՅԱՓՇՏԱԿԵԱԼՍՆ Ի ՆՈՑԱՆԷ: - 332. վասն նորին իրաց ասեն կալաւ, զնա հաճոյանայր կացուցանել իշխան Տարունոյ որ ասի Հայոց իշխան, որ և եղև իսկ: - 342. վկայեցին վասն Քրիստոսի …բազմագոյնք և յազատաց աշխարհիս և ի տիկնանց նոցա անհնարին և դառն տանջանօք – 106. տանջեաց զնոսա գանիւ, և նորքա ևս առաւել պնդեցան ի հաւատսն և ի յոյս բարեաց և ի սէրն Քրիստոսի: - 222. Տեսեալ կնոջն զՄահմէտ այր հաւատարիմ և ուշմագոյն յամենայն իրս աշխարհականս՝ եղև նմա կին և ետ ի ձեռն նորա զամենայն հոգս տան և ընչից: - 158. Ցայս վայր զայս գրեալ Աղէքսանդրի՝ Մակեդոնացւոյ, ի Սենեքերիմայ յառաջ մինչև ի Պտղոմէոս եգիպտացի, զոր և նորքա Պտղոմեանքն կոչէին. – 74. փութացոյց գիր պաղատանաց առ Տաճատ Ռշտունեաց տէր և առ Վախրիճ Անձաւացեաց տէր, զեկուցանել նոցա զեղեալսն: - 126. քանզի խորհեցան թագաւորեցուցանել զնա ի վերայ Հայոց, զի էր այր սրտեայ և ուժեղ, քաջախորհուրդ և իմաստնախորհ, խոնարհ, առատաձեռն և զուարթամիտ: - 126. քանզի ,,բանակք հրեշտակաց Տեառն շուրջ են զերկիւղածովք իւրովք և պահեն զնոսա,,: - 252. քանզի ասեն զբարձրութիւն նորա լինել վաթսուն կանգուն. – 38. քանզի դեռ միաբանք և միախորհուրդք և հաւասարք առ միմեանս բնակէին իշխանք Հայոց ազատագունդք բազմութեամբ և զօրաց նոցա – 194. Քանզի և ի ժամու անդ յորում զմեծն Գրիգոր առեալ տանէին ի քաղաքն Կեսարացւոց ձեռնադրել զնա ի քահանայութիւն, ի լուսաւոր վարդապետութիւն աշխարհիս Հայոց – 94. քանզի էին որդիք նորա յոյժ մանկագոյնք – 44. Քանզի թէպէտ և անվաւեր ի նոցանէ գրեցեալքն ասացան՝ այլ բազում ինչ և առ ճշմարիտն ստուերաբանեն – 18. Քանզի ի գնալ նորա զօրացուցանել զքեռին իւր զթագաւորն Հայոց, իսկոյն յելանելն նորա ի տանէ իւրմէ ի Վան քաղաքէ՝ տիրէ ի վերայ նորա ցաւք հիւանդագինք կարապետք մահու, անմերձենալիք ճարտարաց բժշկական ձեռնարկութեանն: - 384. քանզի կարի սիրելի էր նմա խոռվութիւն և արիւնհեղութիւն. – 170. Քանզի հարցեալ և բռնազբօսեալ զերկոսին գլխաւորին Տաճկաց, անունկնդիր լինելով ասացելոցն, և ի տեսչութենէ Աստուծոյ թողացուցեալ նոցա առանց վտանգից՝ որպէս հաճոյ թուիցի կեալ ի հաւատսն Քրիստոսի համարձակաբար. – 324. քանզի հարցեալ զնա որք նորին ուղեկից՝ թէ ո՞րպիսի պատճառաւ անկեալ եղեր ի մտաց՝ ասէ – 158. քանզի յառաջագոյն տուեալ էր զնոսա ի ծառայութիւն քեռ իւրոյ Տիգրանուհեայ կնոջ Աշղահակայ, յասացեալ տեղիս բնակեցուցանելով: - 64. Քանզի յոյժ պատկառ կայր ի պաշտօնատարութիւն հայրապետին իշխանն Տարունոյ, և նա սաստիկս հոգայր վասն նորա, թէպէտ ոչ օգտէր յիրին յայնմիկ: - 346. քանզի նա խաբկանօք առն մոգի և կախարդի ասաց լինել որդի Ամովնայ և Արամազդայ, այլ ոչ ուրացաւ մահկանացու գոլ: - 36. քանզի ոչինչ ունէր զկարծիս դրժանաց առ թագաւորն և առ զօրս նորա – 186. զոր յետ սակաւու միոյ երկրորդեցից զառ ի նմանէսն: - 32.

ՆԱԲԱՏ - որպէս Րոբովամ որդին Նաբատայ, որ մեղաւ և յանցոյցն զԻսրայէլ, որպէս գրեալ է ի գիրս թագաւորացն Իսրայէլի – 248.

ՆԱԲՈԻԳՈԴՈՆՈՍՈՐ - կարծէր իւրով զօրութեամբ զօրանալ ի վերայ կործանմանն Հայոց, ի մոռացօնս եղեալ հատուցումն մեղաց մերոց ի ձեռանէ Տեառն, որպէս Իսրայէլին ի հնումն առ Սեդեկեաւ զՆաբուքոդոնոսորայն: ՝ Նաբուգոդոնոսոր - 326.

ՆԱԲՈՒԶԱՐԴԱՆ - Նոր ոմն Նաբուզարդան կամ Զամրի յայտնեալ ի յաղանդոյն Նեստորի, երեքթշուառեան վատաշուէր, վատմիրհ, զագահութեանն չարիս ախտացեալ՝ սպրդեալ եմուտ ընդ մութ գիշերին յամրական պարսպեալ բլուր, և անցեալ ի սուրբ կոչարանին օթագացեալ. – 378.

ՆԱԲՐՈՎԹ - Բայց քանզի աւերեալ էր զՆինուէ Նաբրովթայ ի բռնանալն ի վերայ Սեմեացն, և զԲաբելոն /16/ փոխանակ նորա շինեալ – 18.

ՆԱԵՒ - նաև երամակ ձիոցն և իշոցն և ուղտուցն նովին կեղով վառեալ սատակեցան: - 376. Նաև սրբոց հրեշտակացն ի տեսաւորութիւն ձևացեալ, որոց սարսափմամբ առ նորա զնայեցած յապուշ միտքն կրթեալ, շուրջ փակեալ զնայեցածն՝ ի հարց մատուցեալ ասէ – 386. Նաև յութիցն մտելոց ի տապանն ոչ ամենէքին ընտիրք երևեցան -32. Նորա ծաղր արարեալ զնովաւ՝ ընտրեաց զկապանս և զբանդ, նաև զմահ քաջութեամբ վասն անուանն Քրիստոսի, քան զկեանս խղճիւ: - 318. նոցա հանեալ էր ի Գինունի ազգէն, ի զարմէ Մեժեժի Գնունոյ, ի Վասպուրական բաժնէ, նաև Բերկրի բաժին եղեալ էր Վասպուրականի. և դարձուցանէ անդէն առ բերկրացիսն – 382.

ՆԱ ԵՒ - նա և զմտացն ոչ սակաւ հարստանալ յայտարարական բերմամբ առ հանճարեղութիւնն զուգընթաց բողբոջմամբ կատարելագործէին. – 360. Եւ են գազանաբարոյք, արիւնարբուք, առ ոչինչ համարելով զսպանումն եղբարց հարազատաց, նա և զանձանց ևս. – 192. Նա և զանուանս նոցա և զթիւ ժամանակացն այլափոխս ետուն մեզ, թերևս վասն շփոթեալ և հակառակասէր ազգին – 168. նա և պախարակելով զԲէլայսն /44/ և զայլոց դիւցազանց – 46. Նա և զայլ հիացականսն որ ըստ այսոցիկ ուսցիս ի նորին գրոց. – 50. նա և զիւրեաւ տախտակափակ լանջապահս, թիկնապահս, զանգապանս, սոնապանս, գլխապանս, որ գրեթէ բովանդակ պղնձեղէնս զնա իմանալ թուէր, և զետեղեալ բլրաձև զօրու անմատչելի կարծելով. – 64. նա և կենդանականն որ ի նմա՝ ոչ ի բարի ինչ, այլ զի անհրաժեշտ չարին կալով անմահականս չարչարեսցի: - 22. նա և հաւատարմութիւն իւրեանց առեալ զթուղթսն սրբոյն Սահակայ առ կայսրն և առ հայրապետն – 118. Նա և մայր իշխանին Աշոտի, քոյր Սահակայ և Բագարատայ իշխանին Տարաւնոյ… երթե՛լ ընծայիւք բազմօք յանդիման լինէր Յովսէփայն և խնդրէր զհաշտութիւն և զխաղաղութիւն հաստատել առ որդիսն իւր և առ բոլոր աշխարհն Վասպուրական: - 186. Նա և տեղիք սրբութեանց տունք աղօթիցն զշարժմանն կիրս կրեալ, պատառմամբ որմաշարժ լինելով – 358. որ յետուստ՝ մոլի բռնաւոր, որ և զՏրովական դժուարամարտիկ իրս քաջապէս և կարողաբար վանեալ՝ աստուած ի նոցանէ ասացաւ, նա և ոչ աշխարհակալին Աղէքսանդրի Մակեդոնացւոյ - 36.

ՆԱՋԵԼ - նազելով և սիգալով, իբրև զկորիւն առիւծու ճեմէր, անկասկածելի մնալով, առ ոչինչ համարելով զհէնն եկեալ հասեալ, փակեալ շուրջ զնովաւ. – 210.

ՆԱՋԵԼԻ - ԶԱշոտէ ասեմ զնազելի և զբարձրագահ ճոխացելոյ վսեմապետէ, յընդհանուր նախագահանստեալ ի մէջ բոլոր Հայաստանեայցս: - 384. զյոյժ փառացի և ճոխ և նազելի զնախագահ նստեալ զարմէ – 300. մերժել հեռանալ ի ճոխ և ի նազելի եղբարցն պատուաւորաց, ի պարոյ կացեալ ազատագունդ ազգի ազգի պերճութենէ – 386. սրբոյ Աւետարանին հետազօտեալ կրթականին՝ մի բազմել յառաջին բարձին, ոչ եթէ ոչ ունէր նազելի և բարձրագահ պատիւս ի մէջ մեծ նախարարութեանցն Հայոց – 94.

ՆԱԽ - Բայց նախ զԱշոտ և զտուն նորա ածջիք այսր – 198. Գունակ Կորխային բանակին յանդնդաքակ տունսն զբնակութիւնսն արարին, անխայեալ ի նինուէականն ստրջացեալ նախ անդ ո՛չ անխայեալ առ քարեղէն սիրտ քաղաքացւոցն Դունայ: - 358. Եւ արդ ըստ Եւսեբեա բազմայեղ յեղանակաց խուզմանցն և ըստ Ափրիկանոսի հաւատարմաբանութեանն և ըստ Մովսէսի Քերթողի՝ նախ ի մէջ առից զորպիսութիւն ազգացն բաժանմանցն գրել: - 12. Եւ արդ քանզի կարգ բանիցս էած զմեզ առ այս խնդիր՝ պարտ է նախ գիտել թէ որով օրինակաւ Քաղդէացւոցն մատենագրութիւնք զթիւ նահապետացն տասամբք համարին թուով ըստ աստուածահրաման գրոցս - 18. և իբրև հարան զօրքն՝ մտրակ ի կուշտ արարեալ երիվարացն՝ նախ նոքա փախեան: - 232. Եւ

հասեալ ի վերայ Հայոց՝ նախ զԱշոտ վտարանդեալ այսր խաղացուսցես – 196. և նախ ձեռս արկցէ յԱշոտ և տուն նորա և ի Բագարատ և տուն նորա – 184. և նախ յառաջ Սափին կարի յոյժ սիրեցեալն իւր, զսատակչական դեղն արբեալ, անբուժելի կեղով վառեալ յոսկր և ի մարմին՝ և առաջի Աւշնի զրաւ առնոյր ի կենացն: - 376. և նախ նոքա եղեն գտակք գրոց – 18. մանաւանդ զի և թագաւորին նախ ակն ունէր զդառնալն ի կռոցն ի յերկրպագութիւն Քրիստոսի ճշմարտին Աստուծոյ. - 88. Յայնժամ բարկացեալ բռնաւորն հրամայեաց նախ զլեզուն հատանել զսրբոյն, զի մի յաճախիցէ առ հասարակ զթագաւորն և զօրէնսդիրն ինքեամբ հանդերձ անարգել. – 290. Նախ զի և լեզուքն շփոթեալք՝ունէին զանմիաբանութեան փոյթս, կամ թէ զի և վատութիւնք քաջաց ապիհարկեալք ոչ գրեցաւ ի մատենագրաց անտի Քաղդէացւոց – 44. Ուստի և ըստ կարգի մեղանացն՝ և դժուարինք անիծիցն հետևին, նախ օձին և ապա կնոջն: - 22. Նախ յառաջ ախորժական թուէր Գագկայ անուանել զեկեղեցին փրկչական անուանակոչութեամբն մակաձայնել ոչ ուղղակի առ հաւատն մատուցեալ – 394.

ՆԱԽԱԳԱՀ - զյոյժ փառացի և ճոխ և նազելի զնախագահ նստեալ զարմէ – 300. ոչ յառաջանայր ի բարձր նախագահս ճոխանալ երևելեօքս և /*նստէր* / լքանելեօքս – 94.

ՆԱԽԱԳԱՀԱՆՍՏԵԱԼ - ԶԱշոտէ ասեմ զնազելի և զբարձրագահ ճոխացելոյ վսեմապետէ, յընդհանուր նախագահանստեալ ի մէջ բոլոր Հայաստանեայցս: - 384. քող արկեալ զդաւաճանող կեղծաւորութիւնն, զբարձումն բոլոր իշխանացն Հայոց, մանաւանդ զնախագահանստեալն զԱշոտ իշխանաց իշխան: - 340.

ՆԱԽԱԳՈՅՆ - այլ այսոքիկ փոյթք յօժարութեան առ ի յայլոց ասացելոց նախագունից տեղեկութիւն, և ոչ ինքեամբ և կամ նովաւ գտանել զինարս գիւտի գրոց, թէպէտ և յառաջ քան զնա, այլ ոչ թէ և քան զԲաբելացւոցն իրս – 18.

ՆԱԽԱԺԱՄԱՆ - իսկ խարդախն ի նոցանէ ստիպեալ նախաժաման եկն յառաջ: - 46.

ՆԱԽԱԽՆԱՄՈՂ - մանաւանդ/370/ թէ նախախնամող և պահպանական աջն Քրիստոսի հովանաւորեալ առ ապրուստ հրածին կարկտաբեր հասեալ կորստական դիպուածին, օգնութիւն հասեալ յԱստուծոյ՝ քաջասրտագոյնս զնա գործեաց և շութափեալ զնա ի ժանեաց գազանին – 372. Այլ որ փոփոխէ զսիրտս իշխանաց նախախնամօղն /ճիշտը՝ նախախնամող/ Աստուած՝ քակեալ բաժանեաց ճեղքեաց զՅովսէփ ի յԱւշնէ. – 374. և զուարճ և զուարթ խրախութեամբ յուսակցէին առ տիրական նախախնամօղ/ճիշտը՝ նախախնամող/ հոգաբարձութիւն շինութեան աշխարհիս – 360.

ՆԱԽԱԽՆԱՄՈՒԹԻՒՆ - Բայց յետ աւուրց բազմաց անցանելոյ շփոթմանցն՝ Գուրգէնի ընդարձակեալ նախախնամութեամբն Քրիստոսի և ելեալ փրծեալ ի բանտէն՝ եկն եմուտ յաշխարհ իւր: - 320. երկեաւ Վարդան ի մարզպանէն բնակել յանդորրու, այլ այնր աղագաւ էանց զնաց յամուրսն Մոկաց, և կայր մնայր ի նախախնամութենէ Աստուծոյ այցելել աշխարհիս Հայոց: - 122. Զոր հոյակապն Տրդատ կարգադրեալ վայելչապէս հոգաբարձութեամբ զպատերազմականն հարկանել հարկս ընդդէմ հինից արշաւանաց. զոր կարգապետութիւն և առ սուրբ հրեշտակն գտանեմք /գրքում՝ զտանեմք/ յարարչական նախախնամութենէն, զաշխարհի զօգուտն բերելով: - 398.

ՆԱԽԱԽՆԱՄՕՂ Տե՛ս ՆԱԽԱԽՆԱՄՈՂ

ՆԱԽԱՀԱՅՐ - Եւ ի սորա հարիւր և երեսուն և հինգերորդ ամին վախճանեցաւ նախահայրն Ադամ, կեցեալ ամս ՋԼ. – 26. տեղի շիրմին յորում նախահօրն եդան ոսկերք՝ կատարման և կառափման, որ նոյն ինքն է գագաթն և Գողգոթայ ըստ եբրայականին, երկակի անուամբ. – 34. որ ոչ առին ի միտ լսել զպատուէր սրբոց նախահարցն: - 26.

ՆԱԽԱՄԵԾԱՐ - ,,որովհետև գտի շնորհս առաջի քո, և արարեր մեծարանս երեսաց իմոց, և առաւել քան զամենայն իշխանս Հայաստանեայց և մեծամեծս արքունի զիս նախամեծար և մեծարգի ցուցեր – 218.

ՆԱԽԱՅԱՐՁԱԿ - Այլ և նախապատիւ եւս քան զայրն յաստուածականին լինել կնոջն նախայարձակ ճաշակմամբն: - 20.

ՆԱԽԱՆՁ - Երկրորդ՝ չարասէր և աներկիւղ նախանձուցն բարք, եթէ ընդէ՞ր ոչ և նորայն ըստ նմին օրինակի եղև արատաձգեալ յԱստուծոյ: - 24. Եւ այլք մերձ կացեալ առ Դերանիկն՝ ամբաստան լեալ Աշոտոյ կորապաղատէ, որպէս թէ նախանձու լցեալ, և քսութեամբ վարէր ի մէջ հազարապետին, և թէ արկանել ևս ջանայր զնա յիշխանութենէ անտի նորա: - 342.

ՆԱԽԱՆՁԱԽՆԴԻՐ - Եւ ուսեալ Հրէիցն զպատճառս փախստեանն՝ խրախուսեցին ի միաբանութիւն, ճշմարիտ ասել զասացեալսն, իբրև նախանձախնդիրք Աստուծոյ և որդիք Աբրահամու և եղբարք միմեանց: - 160.

ՆԱԽԱՊԱՏԻԻ - Այլ և նախապատիւ եւս քան զայրն յաստուածականին լինել կնոջն նախայարձակ ճաշակմամբն: - 20. Եւ զոր ինչ ոչ իմացեալ մեր՝ և ոչ գրել արժանի վարկաք, բայց միայն զի բարձրագոյնք և նախապատիւք ի թագաւորաց անտի էին: - 96. Նախ առաջին՝ զի յետ աւուրց ինչ, իբր անագան իմն այլ ոչ նախապատիւ և կարևոր. և զայն արատաւոր, այլ ոչ անարատ՝ երևի յասացելոցն՝ եթէ ուղիղ մատուցանես և ուղիղ ոչ բաժանես՝ մեղար: - 24.

ՆԱԽ ԱՌԱՋԻՆ - Նախ առաջին՝ զի յետ աւուրց ինչ, իբր անագան իմն այլ ոչ նախապատիւ և կարևոր. և զայն արատաւոր, այլ ոչ անարատ՝ երևի յասացելոցն՝ եթէ ուղիղ մատուցանես և ուղիղ ոչ բաժանես՝ մեղար: - 24.

ՆԱԽԱՍԱՅԵԱԼ - Յորում տեղւոջ բանակ կրօնաւորաց կարգեաց, և հաւատաց զառաջնորդութիւնն նախասացեալ քահանային – 394.

ՆԱԽԱՏ - և յայտնի ոչ վայելչանայր կատարել զոր կամէրն, մի՝ վասն յաղթող մեծանուն գործոյն, նախատ անձին համարելով, երկրորդ՝ վասն վաշտիցն զօրութեան: - 326.

ՆԱԽԱՏԱՆՔ - գրէ հրովարտակ նախատանաց առ կայսր, որ ունէր օրինակ այս. – 146.

ՆԱԽԱՏԵԼ - և մտանէին առ նա արք ի նախարարացն, խօսէին դատաստանօք և նախատէին զնա, անարգէին և գնային: - 152. զի տեսցէ Տէր զնախատինսն զոր նախատեաց զնա թշնամին: - 146.

ՆԱԽԱՏԻՆՔ - Եւ հրամայեաց ածել ոսկերիչ և նորոգեալ նորացոյց զանյաղթ փայտ խաչին Քրիստոսի, մատուցեալ զբեկորսն առ իւրաքանչիւր յօդս, պատեալ մաքուր արծաթով վայելչագոյն քան զառաջինն, ի պարծանս քրիստոնէից և յամօթ և ի նախատինս թշնամեաց խաչին Քրիստոսի: - 378. զի տեսցէ Տէր զնախատինսն զոր նախատեաց զնա թշնամին: - 146.

ՆԱԽԱՏՈՐԴ - ցաւ է ինձ ի վերայ բեկմանն որ ի նախատորդէն խորտակեցայ: - 350.

ՆԱԽԱՐԱՐ - այլ և բազումք ի նախարարացն Հայոց ելեալ զհետ Արշակայ գնացին առ Արկադ – 110. Այս Վահանս զոր յիշեցաք՝ այն Վահան է, զոր թագաւորեցուցին նախարարք Հայոց յաւուրս սրբոյն Վարդանայ – 74. Ապա իբրև վախճան առնոյր կարգեալ եպիսկոպոսացն որ ի Պարսից … միաբան ապա նախարարքն Հայոց եկին առ սուրբն Սահակ – 120. Առ որ հայեցեալ նախարարքն Հայոց՝ կատականօք և արհամարհանօք ընդ նա նայէին – 114. բայց զտոհմէն Արծրունեաց ոչ ինչ այլ իմանալ կարացաք, թէ զինչ գործ գործեալ նոցա, բայց միայն զխաղաղասէր կեանս կեալ առ թագաւորն և առ նախարարսն – 96. Բայց յետոյ անմիաբան գտեալք նախարարքն Հայոց՝ թողին զոր խորհեցանն վասն թագաւորելոյ Վահանայ, և անցին /126/ գնացին առ մեծն Վարդան. – 128. գնաց և Վահան զհետ նախարարացն առ Վարդան յառաջագոյն, տալ նմա զվերակացութիւն Հայոց. – 128. Ետ պատասխանի սուրբ հայրապետն Յոհաննէս հանդերձ մեծ նախարարօքն Հայոց և ասեն. – 244. և խաչանշան լուսով խաղացուցանեն բազմութեամբ նախարարացն Հայոց ի ձեռն Վահանայ Ամատունոյ – 120. և յարգելուլ զնա մեծամեծաց նախարարացն՝ չանսաց բնաւ ումեք – 228. և սկսաւ Խոսրով արքայ ժողովել զմնացեալ նախարարս զօրացն և զզօրն, որ զերծեալ էին ի պատերազմէն: - 150. Եւ այլք յաւազ նախարարացն գնացին ամենայն պնդակազմ սպառազինութեամբ ի Պարսս՝ հնազանդել ընդ ձեռամբ հեթանոսական և բարբարիկոն ազգին Սասանականին. – 110. և առ ինքն ժողովեալ նախարարքն Հայոց՝ դնեն ուխտ և դաշինս աստուածայինս, միջնորդութեամբ սուրբ Աւետարանին – 134. և

ասէր, թէ ,,զայս ամենայն զոր գրէ կաթողիկոսն Հայոց և առ ապստամբութիւն խորհել առ ի քէն, և զնախարարսն Հայոց զՅունաց թագաւորին խորհել հնազանդութիւն. արդ տեսանել պարտ է վասն այդր,,: - 130. Եւ գրեաց թուղթ զկնի նախարարացն Շապուհ, լուծանելով զպատճառ հատուածի նոցա. – 110. և ելեալ արտաքոյ բանակին յորդառատ հեղոյր արտասուս ի վերայ բեկման իշխանին և այլոց նախարարացն. – 218. Եւ եղև յելանել նախարարացն Հայոց յերեսաց ամիրային՝ մնայ առ նմա միայն Մուշէղ Մոկաց իշխեցողն, այր քաջայայտ և բարձրագահ – 344. Եւ եղև յետ աւուրցն այնոցիկ, յորժամ ուրախ արար թագաւորն զնախարարսն Հայոց ի տաճարի խրախից, և խոստացաւ տալ իւրաքանչիւր ումեք զերկիր ի ժառանգութիւն – 314. Եւ զի մի երկայնեալ որ ինչ վասն նորա ապիրատ և ինքնակամ և անզիջ և անխիղճ առանց պատկառանաց մոլորութիւն սորա լի անամօթութեամբ՝ի բաց դիցուք զսա ի միջոյ յիշատակի նախարարացն – 248. և զնախարարսն դարձեալսն յԱրշակայ՝ կացոյց յանձն իւր գահու – 112. և ի խնդրոց նախարարացն և սրբոյն Սահակայ թագաւորեցուցանէ Հայոց Վռամ երկրորդ զԱրտաշէս, որ և Արտաշիր: - 116. Եւ ի հասանելն նորա առ թագաւորն՝ ունէր ևս ընդ ինքեան թուղթս լի ամբաստանութեամբ զնախարարացն, որ բնակեալ էին ի Հայս – 180. և խաղաղասէր բարեկարգութեամբ հաստատեալ յօրինէ զկարգս աշխարհիս նախարարօքն հանդերձ – 96. Եւ խոյակապ և անուանի եղեալ քան որ յառաջագոյն քան զնա էին կացեալ իշխանք ընդհանուր Հայաստանեայցս, որ յարևելս և ի կողմանս հիւսիսոյ, մանաւանդ որք ի Վասպուրական աշխարհիս էին կացեալ նախարարք յիշխանական պետութիւնս: - 170. և մկրտեալ սուրբ և անբիծ խոստովանութեամբ ի Հայր և յՈրդի և ի սուրբ Հոգին, ի ձեռն մեծին Գրիգորի հանդերձ ամենայն նախարարօքն Հայոց մեծաց: - 94. և մտանէին առ նա արք ի նախարարացն, խօսէին դատաստանօք և նախատէին զնա, անարգէին և գնային: - 152. Եւ յերկարեալ Աղան զողբսն, ջերմեռանդն յորդահոս արտասուաց բղխմունս առաջի սրբոյն Սահակայ և մեծ սպարապետին Սահակայ և այլոց նախարարացն. – 112. և Յիսէ տուեալ պատերազմ ընդ քաղաքին, զտարի մի հանդերձ ամենայն նախարարօքն Հայոց, անգամագիտ լինելով՝ դառնայ յԱսորիս. և այս եղև երկիցս անգամ: - 338. Եւ նախարարքն Հայոց կրէին կիրս ծանրաբեռինս ի զէն և ի ճակատամարտ: - 134. Եւ նոքա էին արք փառաւորագոյնք ի տանէ Արծրունեաց և յայլոց նախարարաց, որոց Տէր եղիցի այցելու: - 402. և շինեն նախարարքն Հայոց իւրաքանչիւր պալատս արքունականս և դաստակերտս յականաւորս, և զքաղաքն որմափակօք պարսպեն, և խաղաղեցուցանեն զերկիրս: - 126. Եւ Վռամ … փութացաւ կոչեաց դարձեալ ի դուռն զԱրտաշիր և զսուրբն Սահակ բազմութեամբ նախարարացն Հայոց. - 118. զի այնու թերևս քաջ կարասցէ գլել զինքեամբ զզօրս Հայոց նախարարօքն հանդերձ. – 114. զի և զնախարարս Հայոց գրաւեսցէ մեծապատիւ սիրով – 366. զոր յիշեցաք վերագոյնն ընդ մեծ նախարարսն - 248. էր ընդ մեծ նախարարսն երթեալ և Տիրոց - 94. Ընդ ժամանակս Պերոզի արքայից արքայի, ոմն յաղանդոյն Նեստորի Բարծումայ անուն, որ ունէր զանուն եպիսկոպոսութեան, զօրեղագոյնս զնեստորական հերձուածոյն բուռն հարեալ, և քսութեամբ զնախարարացն Հայոց առ Պերոզ վարելով՝ բազում օճիրս արիւնհեղութեան գործեաց: - 130. Ընդ նոյն ժամանակս յղէ թագաւորն զոմն ի յաւագ նախարարացն վերակացու Հայոց և հաւատարիմ ի վերայ հարկաց արքունի Ապուսէթ անուամբ, ըստ տաճկական լեզուին, յարելութեամբ եբրայական դպրութեանն: - 170. Ընդ որ զչարեալ նախարարքն Հայոց՝ տաղտկացան ընդ գիջանալն, և խորհեցան զոչ թագաւորելն Արտաշրի ի վերայ Հայոց. – 116. Ընդ որս զչարեալ նախարարացն Ներսէհի՝ գրգռեն զոմն ի մերձաւորաց Ներսէհի, Դարէհ անուն. – 82. Իբրև յանդիման եղեն դեսպանքն մեծ /172/ իշխանին Աշոտոյ, և ընթերցաւ զգիր պաղատանացն և զյիշատակարան նախնեացն, և զմերձաւորութիւն հարազատութեանն և զկապակցութիւն ուխտին … համագունդ ժողով առնէր ամենայն աշխարհին և ամենայն նախարարօք Վասպուրական տէրութեանն: -174. Իսկ նախարարքն Հայոց իբրև տեսին յերկոցունց կողմանց զանկարգ և զանտեղի աշխարհիս պիտաւորութիւն՝ յապաշաւանս դարձեալ ի վերայ անցիցն անցելոց զոր ախորժելովն

խնդրեցին՝ դարձան առ Վռամ – 118. Իսկ ի հասանել սրբոյն Սահակայ ի դուռն հանդերձ նախարարօքն՝ զիջանէ ցածնու Վռամ ի բարկութենէ վրէժխնդրութեան Հայոց քինահարութեան անարգանաց Շապհոյ, և ընդ Յունաց զսերտ խաղաղութիւն ունելով.- 116. Իսկ Մեհուժան ծանեաւ զինչ պատահելոց էր նմա ի կայսերէ և ի նախարարացն Հայոց, ոչ յաւել դառնալ ի Հայս. – 110 Իսկ նախարարացն ընդդիմաբանեալ սրբոյն Սահակայ՝ իբր ոչ զնոցայն հաստատել ախորժակս – 118. Իսկ նախարարքն Հայոց ի սադրելոյ Վաղէսի գրգռեալ ի մարտ ընդ Արշակայ ի պատերազմ յառաջանան – 100. ԿԱՊՈՒՄՆ ԵՒ ՎՏԱՐՈՒՄՆ ՅԱՇԽԱՐՀԷՍ ԻՇԽԱՆԻՆ ԵՒ ՆԱԽԱՐԱՐԱՑՆ ԵՒ ՆՈՑԻՆ ԸՆՏԱՆԵԱՑ: - 220. մի գուցէ ոչ առնելով իմ զոր խնդրեն՝ առ կայսր հատուածեալ անկանիցին նախարարքն, հարկել և զինաւորել կայսեր: - 118. մինչ կային ի կապանսն իշխանն և նախարարքն իւրաքանչիւր ընտանեօք – 220. Յայնժամ սկսան ամենայն նախարարքն Հայոց ցրուել մեկնել ի միմեանց. – 238. Նոյն ժամայն աճապարեալ Վահանայ խրախուսեալ յԱստուած, ձայն քաջալերութեան առ նախարարսն Հայոց ասէ. – 134. Նոյնժամայն ելեալ զհետ Դերանկին կորապաղատն ի նոյն աղագս ի բաց մեկնել ի դիմաց հազարապետին, գիտելով զոր ինչ խորհեալն էր յաղագս նախարարացն Հայոց եկելոյն առ նա, և մեկնեալ լինէին ի զօրացն անտի ասպարէզս Ե – 342. որգունակ Խորէն /գրքում՝ խորէն/ և Աբրահամ խոստովանողքն Քրիստոսի ի պարսկայինն զերծեալ լլկանաց դառնագոյն կրիցն՝ զընդարձակութենէ նախարարացն Հայոց մատուցին ողջոյնս աւետաբերս՝ դարձուցանել տեառն զգերութիւն ժողովրդեան իւրոյ: - 324. ՉԱՐԱԽՕՍՈՒԹԻԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐԱՑՆ ՆԵՐՍԵՀԻ ԶՎԱՉԷԷ ԵԻ ԶԱՐՇԱԻՐԵԱՆ: - 80. պակչէին յահէ … և որք ընդ նմա էին գունդք ազատաց և նոցին զօրաց ըստ տոհմս ազգաց, ի բնիկ նախարարացն Վասպուրական տէրութեանս: - 210. սա նս աւելի խորհեցաւ չար և պատրանօք խաբէութեան որսացեալ զնախարարս աշխարհիս Հայոց՝ արար հրկէզ զամենեսեան ի քաղաքին Նախճաւան և յաւանին Խրամի, որ է ի ներքոյ Աստապատոյ վանացն, յեզր Երասխայ. – 166. Սաստիկ և վտանգաւորք և լի դառնութեամբ որ ինչ ի ճառի աստ են յիշատակարանք, սակս յանձնառութեան մեծ նախարարացն և իշխանացն մերոց. – 240. ՎԱՍՆ ՉԱՐ ՅԱՆՁՆԱՌՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐԱՑՆ ԱՐԾՐՈՒՆԵԱՑ – 240. տարան ետուն ի բանտ արքունի, ուր կայր Աշոտ իշխան և այլ նախարարք ի տանէն Արծրունեաց: - 238. Իսկ ի տանէն Արծրունեաց ընդ մեծ նախարարսն Հայոց մկրտեալ լինի Տիրոց որդի Բարգէնի երկրորդի - 94. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … և այլք ի նախարարացն Վասպուրական իշխանին, Սմբատ Ապահունի, Գրիգոր Քաջբերունի, Վահան Հաւնունի, սեպուհն Դաւիթ, Գազրիկն Ապուհարազ, Թոդորոս Վարազն, Խոսրով Վահևունի, Խոսրով Ակէացի, Վարդան Գաբայեղէն, Սմբատ Մարացեան, սեպուհ մի Սահակ, Պատրիկն Անձևացի, Գորգ Հարմացի, Դաւիթ Գունդսաղար. – 174.

ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ - ասէ. „թէ ոչ բառնաս կորուսանես ի միջոյ զերկուս նախարարութիւնսդ՝ ոչ բարիոքագոյն քո թագաւորութեանդ խորհին խորհուրդ. զի ձեռն նոցա է ընդ Շապհոյ արքայից արքայի„. – 98. Բայց աղերսեալ թագաւորն զարս պատուականս, զՎասակ և զՏաճատ և զԳոտեր, որք էին ի մեծ նախարարութենէ տանն Արծրունեաց՝ զի զժողովն ընկալցին ընդ երից սուրբ ժողովոցն: - 132. և ի գինարբուսն ի տեղի մատռուակութեան յառաջացուցեալ՝ ի գահ նախարարութեան ձգեալ կացուցանէ – 64. Եւ ինքն եկն /186/ ձմերել ի Մուշ քաղաքին Տարօնոյ, ունելով ընդ իւր պատանդսն, և Վասպուրականի ի նախարարութենէն Արծրունեաց և յազատաց նորա: - 188. և կեայք պանդխտութեամբ կեանս, իւրաքանչիւր ի սուր իւր գտանել զբարձ և զգահ նախարարութեան. – 110. Եւ նախարարութիւնս յօրինէ, յանուն և ի բարձ և ի գահ յառաջ մատուցեալ: - 72. զայս խորհեալ Մարդպետին ասէ, թէ զայս ձախողակի իմացմունս կատարել կարացից՝ թերևս և զտուն Մամիկոնեան նախարարութեանց կարացից որսալ ի կորուստ: - 98. զի ամենայն մեծամեծք քաղաքին և գլխաւորք և իշխանք յարքունի նախարարութենէն անդ գումարեսցին – 240. իբր զթագաւոր մեծավայելուչ պատուական ալեօք զուարճացեալ ի

մէջ ճոխ նախարարութեանց – 86. Իսկ նա անցեալ ի գաւառն Որսիրանից, և ընդ նմա բազմութիւն ազատաց և մեծամեծացն Արծրունեաց նախարարութեանց և ամենայն զօրաց նոցա – 224. հրամանաւ Շապհոյ արքայից արքայի՝ ժողովէ զնախարարութիւնս Հայոց առ ինքն - 98. որ ըստ աճման և սերելոյ նախարարութեանց՝ եկեալ հասեալ ցայս վայր ժամանակի ի թագաւորել Աբգարու և հաւատալ ի Քրիստոս: - 78. Որում ունկնդիր եղեալ երեքեան նախարարութիւնքն առն իմաստնոյ Վահանայ Ամատունւոյ՝ գան զկնի նորա անկասկած համարձակութեամբ – 98. սրբոյ Աւետարանին հետազօտեալ կրթականին՝ մի բազմել յառաջին բարձին, ոչ եթէ ոչ ունէր նազելի և բարձրագահ պատիւս ի մէջ մեծ նախարարութեանցն Հայոց – 94. տեղեկացեալ և վասն տոհմին Արծրունեաց և Ռշտունեաց և որք ի նախարարութենէն Մամիկոնէից հասեալ զնացեալ ամրանային ի յամուրսն Տայոց – 98.

ՆԱԽԿԻՆ - զոր ոչ միայն Յոյնք՝ այլ և այլազգք ոչ երևին այսուիկ նախկինք – 18. Ո՞վ յիմարութեան առաջնոցն. ո՞րպիսի կատաղութիւն և գիւտք դիւացն նախկին ժամանակաւ սպրդեալ մուծաւ յաշխարհ, ապստամբութիւն առ Աստուած և տրտմութիւն սրբոց հրեշտակաց, և պատճառ վտանգաւոր մահու ծառայիցն Աստուծոյ յաւուրս ապագայիցն. – 38. որ ի նախկին բարբառոյ անտի թարգմանի Արբումն: - 24.

ՆԱԽՃԱԻԱՆ - Գունդ մի հարուստ անցեալ մնացին ի Համբոյրազան աւանի Մարդաստան գաւառի, ուր եպիսկոպոսական աթոռ մարդպետականին յայնժամ փոխեալ դնէր ի Նախճաւան քաղաքէ. – 372 Եւ ուժեղացեալ ցաւոյն խստութեան որովայնացաւածութեան՝ երթայ մտանէ ի քաղաքն Նախճաւան – 384. և անցանէ ի Շիրակ, և հասեալ ի Դուին՝ աւերէ զնա և զՆախճաւան և զՈրմի – 148. Եւ դարձաւ ի տեղի իւր ի Նախճաւան: - 306. և երթայ զետեղի ի Նախճաւանն աւանի յոստանին Վասպուրական աշխարհին: - 84. և զփախստեայսն տանին անցուցանեն յայնկոյս քան զքաղաքն Նախճաւան – 126. Եւ քանզի հաւատացեալ էր զգաւառսն Բուխայի ի ձեռն սպարապետին Սմբատայ՝ գրէ առ ամիրայն Նախճաւանու Աբրահամ անուն, զեկուցանելով նմա զզօրացն Վասպուրականի. – 304. Ըմբռնեալ լինէր յայնժամ մի ոմն ի Հայոց ազատանոյն տոհմից Վահևունեաց, Ապուսահակ ոմն, եղբայր Սահակայ եպիսկոպոսի ոստանին Նախճաւանու և Մարդպետականի. – 204. իսկ զՆախճաւան քաղաք և զԳողթն գաւառ հանեալ էր ի Վասպուրականէ բազում ժամանակօք յառաջ, ՄԺԱ ամօք, յամի այրման եկեղեցւոյն Գրիգորի և վտանգաւոր մահու զօրացն Հայոց: - 390. սա ևս աւելի խորհեցաւ չար և պատրանօք խաբէութեան որսացեալ զնախարարս աշխարհիս Հայոց՝ արար հրկէզ զամենեսեան ի քաղաքին Նախճաւան և յաւանին Խրամի, որ է ի ներքոյ Աստապատոյ վանացն, յեզր Երասխայ. – 166. ՎԱՍՆ ՄԱՀՈՒՆ ԱՇՈՏԻ ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆ ԻՇԽԱՆԻՆ Ի ՆԱԽՃԱԻԱՆ ՔԱՂԱՔԻ: - 384. տալով Աշոտի … զգահն նախնական իշխանութեան այլովք յոլովագոյն միջոցօք աշխարհիս, մինչև յամուրն Նախճաւանու: - 360 Քանզի և զոստանն Նախճաւան տուեալ էր ի կալուած զյաղթութեանն մանազաւենին Կայսկի: - 382.

ՆԱԽՃԻՐ - ես վաղ անարգեցի զքեզ, և ոչ փոքր ինչ երկիւղ կալայ ի սրտի իմում վասն քո, զի քամահելով ի վերայ քո՝ զզօրավարն քո հանդերձ զօրօքն ի սուր մատնեցի, և զաւար նորա բաշխեցի, /294/ և յերկրորդումն ոչ փոքր նախճիրս համարեցի զօրացն քոց. – 296.

ՆԱԽՆԱԿԱՆ - տալով Աշոտի … զգահն նախնական իշխանութեան այլովք յոլովագոյն միջոցօք աշխարհիս, մինչև յամուրն Նախճաւանու: - 360.

ՆԱԽՆԻ/Ք/ - ,,բնութեամբ ճշմարտութեամբ աշխարհդ Վասպուրական ձեր լեալ էր ժառանգութիւն, և զձեզ արտաքս հանեալ թողեալ են նախնեացն Աշոտի: - 362. ,,ի սկզբան թագաւորութեան նախնեաց մերոց, յորժամ ետ Աստուած զաթոռ բազում թագաւորաց ի ձեռս նոցա, և մինչ առ մեզ հասեալ՝ ոչ ոք զօրեաց կալ ընդդէմ մեր, ոչ ի հեռաւոր աշխարհաց և ոչ ի մերձաւորաց: - 198. Եւ զնախնին մեր Ադամ ոչ ասել առաջին մարդ, այլ այլոյ ումեմն որդի Շուռելայ, արըռտաբոյծ ուղտուց, զգուեալ յանծանօթ /գրքում՝յանծանոթ/ աշխարհի և անհաւատարիմ յայնմ գտեալ՝ հալածեալ եղև կնաւ

իւրով ի միջոց երկրի – 48. զի էր աւերեալ առ նախնեօքն ի զօրացն Պարսից: - 228. Ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ մինչ ճոխացեալ մեծամեծս փքայր Ջափրմոթոքլ ի վերայ քրիստոնէից, որպէս Սենեքէրիմ նախնին մեր ի վերայ Երուսաղէմի և ժողովրդեանն Իսրայէլի՝ յեղակարծում հասեալ ի վերայ նորա որդին իւր Մոթէին սպան զնա – 318. Շահակս այս անուանէ զանուն որդւոյ իւրոյ՝ Կիւրոս, յիշելով զլաւութիւն առնն և զբարեկամանալն նախնոյն նորա Քսերքսեայ: - 72. Երկրորդ վասն բնակութեան նախնեացն նորա Աղրամելեայ և Սանասարայ Արզն՝ կոչեցին Արզրունիք: - 72. զորոյ նախնեացն ջան և վաստակ յուշ արարեալ թագաւորին՝ Համամայ յառաջ մատուցեալ, ի գահ և ի բարձ հայրենեացն ձգել զնա՝ ժառանգեցուցանէ զերկիրն Աղբագ, որպէս Սահակայ նոյնպէս և Համամայ: - 90. ի բազում ժամանակաց լեալ թագաւոր նախնեաց մերոց և մինչ առ մեզ հասեալ – 244. Իբրև յանդիման եղեն դեսպանքն մեծ /172/ իշխանին Աշոտոյ, և ընթերցաւ զգիր պաղատանացն և զյիշատակարան նախնեացն, և զմերձաւորութիւն հարազատութեանն և զկապակցութիւն ուխտին … համագունդ ժողով առնէր ամենայն աշխարհին և ամենայն նախարարօք Վասպուրական տէրութեանն: -174.

ՆԱԽ ՔԱՆ - Դարձեալ պիտոյ է մեզ դառնալ առ ի վերագոյնսն, որ նախ քան զպատերազմն Աղձնեաց եղեալ են հանգամանք գործոց ի զօրացն Տաճկաց, և թէ ո՛րպէս եկաց ընդդէմ նոցա իշխանն Աշոտ և վանեաց զնոսա սրով սուսերի: - 176. և նախ քան զմտացն յօժարագոյն առ հանդէսսն յառաջանալ՝ զմարմնոյն պնդութիւն անհանգիստ առ ճակատամարտսն յարատևել: - 308. և նախ քան ընդ պատժական տանջանաւոր խոշտանգանօք արկանելն զմեզ՝ բանիւք քո իբրև քարամբք հարեալ զմեզ՝ շտապ տագնապի ի վերայ արկանես թափել զոգիս մեր: - 242. Զի թէ միոյ փայլատակման ընթացք և ճայթումն ամպոց բաւական է պակուցանել քաղել զուշեղութիւն ոգւոց, զի՞նչ ինչ յայնժամ կրէին ոգիք մնացելոցն յերկրի, ի սահանաբաց և յանդնդաքակ վրդովմանցն հոսելոց, նախ քան զջրհեղեղ ջուրց սատակումնն: - 32. ՎԱՍՆ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՋԱՓՐԱՅ, ԶՈՐ ԻՆՉ ԽՈՐՀԵՑԱՒ Ի ՎԵՐԱՅ ԱՇԽԱՐՀԻՍ ՀԱՅՈՑ, ԵՒ Ի ԳԼՈՒԽ ԵՀԱՆ ԶԿԱՄՍ ՉԱՐՈՒԹԵԱՆՆ, ԵՒ ՈՐ ԻՆՉ ԸՆԴ ՍՈՎԱՒ ՆԱԽ ՔԱՆ ԶԼՆՈՒԼ ՎԵՑԵՐՈՐԴ ՅՈԲԵԼԻՆԻ, ԵՒ ԵՕԹԱՆԱՍՈՒՆԵՐՈՐԴ ՈԼՈՄՊԻԱԴԻՆ, ՅԵՏ ԻՆՆԵԻՏԱՍՆ ԸՆԴԻՔՏԻՈՆԻՆ, ՅՈՐՈՒՄ ԲՈՎԱՆԴԱԿԻՆ ԺԱՄԱՆԱԿՔ ԲՌՆԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆՆ ՏԱՃԿԱՑ ԱՄՔ ՄԻԲ ԸՍՏ ԹՈՒՈՑ ՀԱՅԵՐԷՆ ՏՈՒՄԱՐԻ. – 170.

ՆԱՀԱՆԳ - Եւ անցեալ բնակեալ էին զօրքն Հայոց ի դաշտին Օշական ի Մանազկաւեան նահանգին: - 380. Եւ եղև յետ մեծ պատերազմին, որ յառաջ քան զզրուցացդ գրելոյ ելին, ի գլուխս Մանազկաւեան նահանգին և Յուշոյ դաշտին, և զխռովարարս քաղաքացն ի մի վայր գումարելոցն, որք և յունայն ասպատակէին աշխարհ – 398. Զորոյ իրազեկ եղեալ գալուստ նորա առ Ահմատ, և նորա գումարեալ առ ինքն զզօրս իւրոյ նահանգին և Միջագետաց և զԳեթացիսն՝ և եկն եհաս յանդիման նմա: - 366. քարինս տաշահոս հոլովեալ ի նիւթ եկեղեցւոյն ի Մանազկաւեանն նահանգէ ընդ Բզնունական ծովն բերեալ մատուցանէ առ կատարումն հրաշագեղ դիտանոցին սրբոյն Սիօնի, այլովքն սրբական անուանակոչութեամբ տեղեաց տնտեսականին բանին Աստուծոյ մարդ եղելոյ: - 396. սա առաջին ի տանէն Բագրատունեաց եկեալ կայ նա զայսու կողմամբ Այրարատեան նահանգի: - 76.

ՆԱՀԱՆՋԵԼ - դիմեցին առ կայսրն Վաղէտիանոս, թէ հնար ինչ իցէ առնուլ զվրէժ արեան Խոսրովու և ի /92/ վերջ նահանջել զբռնակալութիւն Ստահրացոյն. – 94. Իսկ Ասուդ զհետ Դարէհի ելեալ ի պատերազմ ընդդէմ զօրագլխացն Աղէքսանդրի՝ Հերակղեայ նահատակութեամբն դիւցազնաբար ի դիմի հարեալ՝ ի բաց նահանջէ զուժեղագոյնս զօրագլխացն Աղէքսանդրի հարուստ ժամ մի, մինչ հիացումն զօրօքն արկեալ՝ տային տեղի փախստէի. – 68.

ՆԱՀԱՊԵՏ - քանզի սուրբ նահապետացն տասանց բնաւ ոչ երբէք ումեք երևի ասել ի Մէջերկրայս ունել բնակութիւն: - 30. Աստանօր ի դէպ ելանէ և մարգարէախառն օրհնութիւնք մեծի նահապետին /40/ և աշխարհահօրն Նոյի յասելն՝ ընդարձակեսցէ

Աստուած Յաբէթի, և բնակեսցէ ի տան Սեմայ: - 42. Բայց միայն զնահապետն Ամատունեաց զԱպուսակր ձերբակալ արարեալ, առին զնացին ի քաղաքն – 354. Եւ արդ մեք, նահապետք ազատաց Վասպուրական իշխանիս՝ Մուշեղ ի ցեղէ Վահևունեաց, Վահրամ յազգէ Տրունեաց, Վահրամ միւս, որ ի թիկնապահ իշխանիս … գրեցաք առ քեզ Բուխայ գլուխ զօրավարաց Տաճկաց և բարձակից մեծ թագաւորին. – 212. Եւ այլովք ևս յոլովիւք բազումս է ասել վասն աշխարհալից նահապետացն: - 26. և ելեալ յերեսացն Տեառն՝ սնոտի տաժանմամբ շինէր քաղաք, չհամարեալն յազգս զղջալից և արդարաքարոզ նահապետացն: -24. և իբրև զմի անձն, վառեալ ի զէն և ի սուր և ի ճակատամարտ՝ հասեալ յամուրս՝ տապալէր զզօրութիւն նոցա սրով և աղեղամբ, ի փայլիւն սուսերի և նիզակի և ի գիշերամարտ նահատակութեանց, ըստ նմանութեանն քաջ զօրավարին Իսրայէլի Յեսուայ կամ Գէդէովնի կամ թէ նոյն ինքն նահապետին Աբրահամու, ի վերայ հասեալ Քանանացւոց, զյաւէտ յաղթութեան նահատակութիւն նահատակեալ՝ և դառնայ մեծաւ յաղթութեամբ: - 312. և իջեալ ի դաշտավայրն, խումբ արարեալ, ճակատ կազմեալ ընդխառնեցան ի պատերազմ. և զբազումս դիաթաւալ կացուցեալ, ընդ որս էր Շապուհ նահապետն Ամատունեաց յանկելոց վիրաւորացն: - 310. և կալեալ զԱնիանոս նահապետ Բագրատունեաց և սպարապետ Հայոց հանդերձ ընտանեօք և ամենայն ազգաբանութեամբ՝ արկանէ ընդ բազում չարչարանօք – 74. Եւ նահապետացն արդարոցն անդէն և ի նոյն կալով՝ անդ և վախճանեցան – 30. և նահապետն ողջակէզ գոհութեան Աստուծոյ մատուցանէր. – 32. Զոր մեք սակաւուք այժմ յիշատակեալ զազգաբանութիւն բնաւին մարդկութեան ի նահապետացն առաջնոցն. – 34. մի միայն մնացեալ զիւրականն պահելով լեզու. որ Եբրայեցւոցն ասի նահապետ Եբեր որդի Սաղայի - 40. նոյնպէս և զանուանս նահապետացն կեղակարծութեամբք այլաբանել. – 38. վասն որոյ և աստուածայնոցն առ Մովսէսիւ հրամայեալ՝ առնուլ վրէժխնդրութեամբ ազգացն Քանանացւոց զառ ի նահապետէն կարգեալ սահման. – 34. վասն որոյ զերկայնութիւն կենաց տալով նահապետացն Աստուծոյ՝ յանդիման դրախտին բնակեցուցանէր, ուսուցանելով՝ ի ձեռն ապաշաւանաց ի նոյն վերադարձիլ կեանս. – 26. Քանզի առաջնոցն ուրուականք և ստուերականք ոմանք՝ ըստ իւրաքանչիւր կարծեաց թուելոց վրիպեցան յաստուածածանօթն գիտութենէ հոգեշահ նահապետացն: - 40. քանզի յետ ջրհեղեղին ոչ երևի լինել դարձեալ որդիս նահապետին. – 30. Եւ արդ քանզի կարգ բանիցս էած զմեզ առ այս խնդիր՝ պարտ է նախ գիտել թէ որով օրինակաւ Քաղդէացւոցն մատենագրութիւնք զթիւ նահապետացն տասամբք համարին թուով ըստ աստուածահրաման գրոցս - 18.

ՆԱՀԱՏԱԿ - Եւ այնչափ և առաւել քան զսոյն կազմութեան սպառազէն պատրաստութեանն՝ սաստիկ տարակուսանօք և մեծ երկիւղիւ պակչէին յահէ հայկասիրտ իշխանին և յաղթող նահատակին մեր Աշոտոյ – 210. Եւ այսպէս կատարեցաւ սուրբն ամենայաղթ նահատակն Քրիստոսի Մուկաթլ փառաւորապէս ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ, որում փառք յաւիտեանս ամէն: - 290. Եւ երթայր աներկիւղ համարձակութեամբ, քաջալերեալ ի միտս և խորհուրդս իւր ըստ պնդութեան արութեան իւրոյ քաջ նահատակն Ապումուսէ: - 288. Եւ ըստ հրամանի բռնաւորին դահճացն ձգեալ ի նա նետս շուրջանակի՝ աւանդեաց զոգին ի փառս Աստուծոյ երանելի նահատակն Քրիստոսի: - 292. և կարգեցին ճակատս և ռազմ բոլորեցին, և վահանաւորքն փակեցին զառաջակողմն ճակատուն և կացին ի թիկանց հետևակազօր նահատակացն. – 306. Եւ նոյնժամայն շուրջ փակեալ բազմութեան՝ արգելին զնա իբրև յամուրս անձաւաց, զվարմ մահաբեր, շուրջ ձգեալ ի կործանումն քաջ նահատակին: - 352. և սրոյ ճարակ զամենեսեան տային, խիզախելով իբրև զքաջ նահատակս. – 174. և քաջն Վահան Արծրունի ընդ նմա նիզակակցեալ՝ մեռանին ի միասին քաջքն և ընտիրքն, մեծ նահատակք Վարդան և Վահան – 128. Իբրև ետես իշխանն Հայոց զզօրսն Տաճկաց եկեալ բազում կազմութեամբ, հայեցեալ և յիւրեանց սակաւութիւնն՝ գիր պաղատանաց փութանակի տայր առ քաջ նահատակն Աշոտ իշխան - 172. Յաւէտ խրախճանութեամբ բուռն հարկանել ախորժելի է ինձ զպատմութենէ

քաջատոհմիկ և բարեփառ բարեյաղթ նահատակէն , զԳուրգինայ ասեմ – 300. յաւուր միում … ետ հրաման իշխանն առնն կորովի եղբօր իւրոյ Աբասայ Հայոց սպարապետի՝ վառել պնդակազմ պատրաստութեամբ, զօրու և զինու և զարդու ամենայարդար հնարաւորութեամբ, որպէս օրէն է նահատակաց քաջ արանց – 344. Նահատակք ոմանք կային յայնժամ ելեալ յարգելանէն ընդ կալանաւորսն – 220. որոց յիշատակ նոցա եղիցի բազմաց նպաստ յարութիւն քաջութեան և ի զօրութիւն անարեանցն և ի յորդորումն քաջ նահատակացն: - 202. որք հեղին զարիւնս իւրեանց … և վասն ճգնութեան երանելոյն Գրիգորի Արծրունոյ քաջ նահատկին, յաղթող վկային, խոստովանողին Քրիստոսի – 314. սրբոյ թագաւորին և քաջ նահատակին Տրդատայ զբարիոք պատերազմեալ ընդդէմ անմարմին և մարմնաւոր պատերազմողաց, փոխի յերկրաւոր աշխատութեանցս ի հանգիստ, մեծաւ պատուով թագաւորական շքեղ և երևելի դիազարդութեամբ – 96. քաջքն խիզախէին, /208/ սաղարքն կանչէին, նահատակքն գոչէին – 210.

ՆԱՀԱՏԱԿԱԿԻՑ - Բայց ինձ ոչ դանդաղելի կամ պատկառելի կամ մեղանչելի է զուգակշիռ նահատակելոցն նահատակակից վարկանել զսա և մարտիրոսականաւն զսորայս դրուատել ճգնողական մրցմունս – 300.

ՆԱՀԱՏԱԿԵԱԼ - Բայց ինձ ոչ դանդաղելի կամ պատկառելի կամ մեղանչելի է զուգակշիռ նահատակելոցն նահատակակից վարկանել զսա և մարտիրոսականաւն զսորայս դրուատել ճգնողական մրցմունս – 300. և իբրև զմի անձն, վառեալ ի զէն և ի սուր և ի ճակատամարտ՝ հասեալ յամուրս՝ տապալէր զզօրութիւն նոցա սրով և աղեղամբ, ի փայլիւն սուսերի և նիզակի և ի գիշերամարտ նահատակութեանց, ըստ նմանութեանն քաջ զօրավարին Իսրայէլի Յեսուայ կամ Գէդէովնի կամ թէ նոյն ինքն նահապետին Աբրահամու, ի վերայ հասեալ Քանանացւոց, զյաւէտ յաղթութեան նահատակութիւն նահատակեալ՝ և դառնայ մեծաւ յաղթութեամբ: - 312. Եւ սոցա այսպէս նահատակեալ կատարեցան վկայութեամբ ի փառս Աստուծոյ, և զմարտիրոսական անուն ժառանգեցին ի Քրիստոս ի պատիւ ամենասուրբ Երրորդութեանն: - 266.

ՆԱՀԱՏԱԿԻԼ - Այլ նահատակեցան արիաբար և ետուն պատասխանի թագաւորին մեծաւ համարձակութեամբ , յուսացեալ ի մին միայն ի թագաւորն թագաւորաց և տէրն տերանց, ի Քրիստոս յորդին Աստուծոյ: - 292. Բայց ոչ միայն քաջքն Հայոց նահատակեցան ի մեծ պատերազմին այլ և անմարմին զօրք երկնաւորք մարտակից եղեն գնդին Հայոց. – 232. որ ի վերայ եկեղեցեաց Քրիստոսի և սուրբ ուղղափառ հաւատոյ արեամբ չափ ճգնեալ նահատակեցան, և զխոստովանողական անուն ձայն ի վերայ եղեալ կարդային: - 132. որպէս ցուցանեն յիշատակարանքն առաջնոց պատմագրաց, զաւերումն Հայոց և զյաճախել նեղութեանցն և զանթիւ բազմութիւն վկայից, որք վասն Քրիստոսի նահատակեցան,և զքաջապէս արիանալ սրբոց քահանայիցն – 128. Վասն մարմնաւորացն այնչափ նահատակեցայ, որպէս գիտացերն և որպէս այժմ լսես յինէն, վասն Քրիստոսի և վասն յաւիտենական կենացն ո՞չ մեռանիցիմ, կամ արդեօք ի քէ՞ն երկնչիցիմ. քա՛ւ լիցի. – 296.

ՆԱՀԱՏԱԿՈՒԹԻՒՆ - անկեղծաւոր և աննենգ տիրասիրութեամբ ցուցանել հնազանդութիւն հպատակութեամբ, մինչ յարիւն և յապաժոյժ նահատակութեամբ առնուլ վրէժս ի Պարսկացն հինից՝ զաւեր եկեղեցեացն Հայաստանի և զնեղութեանցն և զգերփանացն և զասստիկ արիւնահեղութեանցն զքրիստոնէից և զուխտի մանկանց եկեղեցւոյ սրբոյ: - 134. և անդ Խուրան բազում նահատակութիւնս և յաղթութիւնս կատարեալ զօրականօքն որ ընդ նմա երթեալ էին յաշխարհէս Հայոց. – 80. և ելեալ ի վերայ Պարսկահայոց գոեհացն և անդ բազում քաջութիւն նահատակութեան ցուցեալ՝ յոլովից գերելոցն ընդարձակեաց, հանելով /400/ և զաւարն ի ձեռաց նոցա – 402. Եւ եղև իբրև հասին ի տեղի կատարմանն ասպարիսի նահատակութեանն՝ ծունր եդեալ կային յաղօթս – 266. Եւ զարմանք կալան զամենայն բազմութիւնն ի վերայ պնդութեան սրտին և զօրութեան ուժոյն և քաջութեան նահատակութեանն, զոր գործեաց երանելին Գէորգ. – 268. և իբրև զմի անձն, վառեալ ի զէն և ի սուր և ի ճակատամարտ՝ հասեալ յամուրս՝ տապալէր

զզօրութիւն նոցա սրով և աղեղամբ, ի փայլիւն սուսերի և նիզակի և ի գիշերամարտ նահատակութեանց, ըստ նմանութեանն քաջ զօրավարին Իսրայէլի Յեսուայ կամ Գէդէովնի կամ թէ նոյն ինքն նահապետին Աբրահամու, ի վերայ հասեալ Քանանացւոց, զյաւէտ յաղթութեան նահատակութիւն նահատակեալ՝ և դառնայ մեծաւ յաղթութեամբ: - 312. և իբրև զմի անձն, վառեալ ի զէն և ի սուր և ի ճակատամարտ՝ հասեալ յամուրս՝ տապալէր զզօրութիւն նոցա սրով և աղեղամբ, ի փայլիւն սուսերի և նիզակի և ի գիշերամարտ նահատակութեանց, ըստ նմանութեանն քաջ զօրավարին Իսրայէլի Յեսուայ կամ Գէդէովնի կամ թէ նոյն ինքն նահապետին Աբրահամու, ի վերայ հասեալ Քանանացւոց, զյաւէտ յաղթութեան նահատակութիւն նահատակեալ՝ և դառնայ մեծաւ յաղթութեամբ: - 312. և իբրև հողմ հոսեալ զփոշի ամարայնոյ՝ այնպէս արագապէս զպատերազմին գլխաւորեցին նահատակութիւն: - 330. և ինքն վիրաւորեալ սրով մեռանի ի գեօղն Գիւղիկ ի ճուաշ գաւառի, մարտիրոսական հասեալ նահատակութեան, ի վերայ խաշանցն Քրիստոսի տուեալ զանձն ի մահ: - 402. և հարցեալ ցնա յաղագս մահուանն Յովսէփու ի վրէժխնդրութեանն աղագս երկրորդ նահատակութեան նորա, որ եկաց ընդդէմ զօրավարին, յուշ առնելով նմա զապաստամբութենէ և ընդխառնելոյ նորա ի վնասս արքունի – 294. և նորա համբարձեալ զձեռս իւր յերկինս յաղօթս կալ, զի կարասցէ յաղթել նահատակութեամբ – 296. զի է անդ լիճ մի մեծ մօտ ի տեղին, որ էր տեղի ասպարիսի ճակատամարտ զօրու նահատակութեան քաջացն մերոց իշխանացն Վասպուրականի – 226. իբրև բազումք առաքինացան մեծաւ ուժով և քաջ նահատակութեամբ ի հանդէս մարտին. – 202. Իսկ սուրբն ելեալ հանդերձ դահճօքն ի տեղի ասպարիսի կատարմանն երկնաւոր նահատակութեանն՝ ի ծունր իջեալ կայր յաղօթս – 206. Իսկ Ասուդ զհետ Դարէհի ելեալ ի պատերազմ ընդդէմ զօրագլխացն Աղէքսանդրի՝ Հերակղեայ նահատակութեամբն դիւցազնաբար ի դիմի հարեալ՝ ի բաց նահանջէ զուժեղագոյնս զօրագլխացն Աղէքսանդրի հարուստ ժամ մի, մինչ հիացումն զօրօքն արկեալ՝ տային տեղի փախստէի. – 68. Իսկ Գուրգէն ընթացեալ զհետ հանդիսի պատերազմող նահատակութեանցն, /310/ անդուլ լինելով զցայգ և զցերեկ հանդերձ որ ընդ նմա միաբանեալ ազատագունդ զօրացն – 312. Իսկ ի վերայ բազում հինից եկելոց ի վերայ Գուրգինի և սաստիկ պատերազմացն զոր պատերազմեցաւ յաղթող նահատակութեամբ. ոչ միայն յարտաքին թշնամեացն որ շուրջանակի պաշարէին, բազում այն էր որ ի ներքին ընտանեաց հարազատաց, ազգականաց դրժողաց, ուխտազանցաց, ստոց և ստերդմանց յուզէին աղմուկք: - 308. մինչ ելեալ արտաքս տիկինն ի հետիոտս լի հառաչանօք՝ բաւական համարել զգործ նահատակութեանն, զոր ետ Աստուած ի ձեռս Աշոտոյ. – 176. Յաւելում պատկանաբար գրել քեզ զարիական նահատակութենէն հանդիսական ժուժկալութեամբ ողջախոհաբար կրթութեամբ զզինուորական երկասիրութեամբն յօժարաբար դեգերել զմարզպանութեանն արդիւնաւորել անուանակոչութիւն: - 398. յոյր ձեռն բազում արութիւն նահատակութեան երևեալ լինէին ի մարտս պատերազմաց և ի հանդէսս ճակատեցելոց ի միայնամարտիկ զինուորութեան: - 170. յորում ոչ սակաւ քաջութիւն նահատակութեան զօրացն Հայոց, որ ի զարմանս կրթեաց զբովանդակ զօրս Պարսից բարբարոսօքն հանդերձ: - 66. Նոյնժամայն դարձուցեալ զերասանակ երիվարին ի պատերազմ յառաջանալ, և անդ բազում արիութիւն նահատակութեան ցուցեալ, սակայն ոչինչ օգուտ բերեալ: - 368. որ փութացան տեսանել զնահատակութիւն սրբոցն – 266.

ՆԱՄԱԿ - Ազդ լինէր յոմանց գրումն անյայտիցն, թէ ,,այս ոմանք այսորակ երիվարօք յայս նիշ նիւս կեղթում, ի մէջ բդեղի պահարանեալ նամակ տանին ընդ կողմն Ապահունեաց. արդ զգուշացիր ճանապարհիդ,,. - 340. Արդ ի հասանել նամակիդ՝ փութով զԳուրգէն և զազգատոհմդ իւր հանդերձ ազատօքդ Վասպուրականի կապեալս առ մեզ հասուցես: - 236. Իսկ իբրև ընթերցաւ զնամակն, գրեալ երդմունս ի ծանականս կանանցն իւրեանց և ի մոլար օրէնսդիրն իւրեանց Մահումաթ. – 236.

ՆԱՅԵԼ/ԻԼ/ - ընդդէմ նայելով լերանցն Այրարատեան ազատն Մասեաց, ուր Արտաւազդն Արտաշէսեան քարավիժեալ խոհամանայր ի կոշտն կոհակին: - 392. Նորա զերկիր նկատեալ՝ ոչ ունէր նայել ի վեր, կայր կորակնեալ, ոչ ունել ոյժ պնդութեանն, զօրհասն ի վերայ իւր գուշակէր եկեալ հասեալ: - 344. Այնուհետև սկսաւ կորապաղատն արկանել բանս խարդախութեան ի մէջ Դերանկին և Հասանայ, որ էր որդի քեռն Դերանկին, որպէս թէ ոչ ուղիղ նայի ընդ նա Դերանիկն, այլ թէ՝ և հանել ի նմանէ զամրոցն և զաշխարհն նկրտել. – 346. Առ որ հայեցեալ նախարարքն Հայոց՝ կատականօք և արհամարհանօք ընդ նա նայէին – 114. և տաց քեզ ագարակս, այգիս և ձիթենիս և սերմանս, զի վարեսցես և հնձեսցես, և մեք սիրով նայեսցուք ի քեզ: - 146. և միաբան զաղաղակ բարձեալ ասէին, ,,Աստուած, յօգնել մեզ նայեաց, և Տէր, յընկերել մեզ փութայ,, և որ ի կարգին, ,,զի վասն քո մեռանիմք զօրհանապազ, համարեցաք որպէս զոչխար ի սպանումն,,: - 266.

ՆԱՅԵՑԱԾ - ընդդէմ նայեցածն ունելով զմեծ լեառնն Մասիք կոչելով բարձրագագաթն ձիւնալիր սպիտակափառ – 86. Նաև սրբոց հրեշտակացն ի տեսաւորութիւն ձևացեալ, որոց սարսափմամբ առ նորա զնայեցած յապուշ միտքն կրթեալ, շուրջ փակեալ զնայեցածն՝ ի հարց մատուցեալ ասէ – 386.

ՆԱՅԵՑՈՂ - որոյ սկիզբն է ,,Անզբաղել ական սրտի նայեցող անձն իմ ի միւսանգամ գալուստն,, , Ե տուն ի յութերորդ վանգէ: - 284.

ՆԱՅԵՑՈՒԱԾ - այր հեզ, խոհական, խորհրդական, համեստ ի բանս, համեստ ի նայեցուածս, որ ոչ բազմաց քան եթէ միոյն, այսինքն Քրիստոսի՝ զինքն ծանօթ ջանայր կացուցանել: - 94. ընդդէմ ծիծաղելով ծովուն ի հիւսիսի նայեցուածով – 86. յերկուս կողմանս բաժանեալ զնայեցուած խորհրդոցն, և կայր կեղծաւորութեամբ անհաստատագոյն և անօգուտ հնարիմացութեամբ, ընդ քրիստոնեայսն քրիստոնեայ և ընդ պարսկականսն զնոցայսն կեղծաւորէր: - 112.

ՆԱԻ - այլ հրաման տայր զօրացն՝ նաւս կազմել և անցանել ի Կոստանդնուպօլիս: - 146. Ապա ելեալ ի նաւ՝ եկն ի մէջ ծովուն խօսել ընդ զօրավարին Պարսից. – 144. Եւ զինուորք ի մահու վտանգ տուեալ զանձինս՝ի ղոյղս անցանել ի նաւէն ի կղզին. – 50. և եկեալ ի տեղի մի ծովային և զվրանսն և զբանակն զամենայն ի ներքս եդեալ մտանէաք ի նաւսն – 50. Եւ կորեան ի զօրացն Պարսից յաւուր յայնմիկ սպառազէնք հեծելոց ԴՌ հանդերձ նաւօք իւրեանց: - 146. Զի թէ առագաստ նաւին յերկոսին կոյս ոչ պարզիցի՝ ոչ ուղղակի նաւարկութիւնն ճանապարհորդիցի, կամ թէ նաւաբեկեսցի իսկ ի բռնութենէ մրրկալից հողմոյն զալիսն կուտակելով: - 256. Իսկ ոմանք ի պատմագրաց ասեն, թէ և դուստր Նոյի և ճարտարապետ նաւին կնաւ և որդւովք և կարևոր բարեկամօք. (տապանի մէջ են մտել) որ և ինձ հաւանականք այսոքիկ թուին. – 30.

ՆԱԻԱԲԵԿԻԼ - և առանց հողմոյ նաւաբեկեցաւ – 250._ Զի թէ առագաստ նաւին յերկոսին կոյս ոչ պարզիցի՝ ոչ ուղղակի նաւարկութիւնն ճանապարհորդիցի, կամ թէ նաւաբեկեսցի իսկ ի բռնութենէ մրրկալից հողմոյն զալիսն կուտակելով: - 256.

ՆԱԻԱԿԱՏԻՔ - Եւ արարին նաւակատիս մեծ հարսանեաց փեսայութեան Դերանկին, ի թուականութեան Հայոց ՅԺԱ-երորդ ամին: - 322. և միապետէ զտէրութիւնն Անձաւացեաց և խաղաղեցուցանէ զերկիրն և բնակէ յանհոգս զապահովացեալ ի հինից. շինէ եկեղեցիս և կատարէ տօն նաւակատեաց խաղաղութեան: - 326.

ՆԱԻԱՄԱՐՏԻԿ - Իսկ Գագիկ իշխան ի վերայ մկանաց կոհակալիր ձորաբաժին անդնդապտոյտ կուտակմանցն նաւամարտիկ ընթացս կազմեալ – 396.

ՆԱԻԱՄԱՐՏՈՒԹԻԻՆ - Եւ եղև պատերազմ և նաւամարտութիւն սաստիկ ի մէջ ծովուն: - 146.

ՆԱԻԱՏԻՈՍ - Զընդ նոյն ժամանակս և Նաւատիոս երէց ի Հռովմ առաքէր ընդդիմակս Եղկղեսիանոսացն – 256.

ՆԱԻԱՐԿՈՒԹԻԻՆ - Զի թէ առագաստ նաւին յերկոսին կոյս ոչ պարզիցի՝ ոչ ուղղակի նաւարկութիւնն ճանապարհորդիցի, կամ թէ նաւաբեկեսցի իսկ ի բռնութենէ մրրկալից հողմոյն զալիսն կուտակելով: - 256.

ՆԱԻԵԼ - և ինքն հանդերձեալ կազմել գնալ ընդ արևելս նաւել ի Քաղկեդոն: - 148. և նաւէաք ի կղզի մի ծովուն, որ ոչ էր հեռի յերկրէ – 50.

ՆԱԻԹ - Այլ և հուր և ծծումբ նաւթիւ բարձեալ ի գործ պատերազմին, և զլոյծ բնութիւնն յանօթս ապակեղէնս եդեալ, և մանր զծծումբն ընդ նմին խառնեալ, եդեալ ի պարսատիկ մեքենայից, և զհուրն առ ընթեր նմին, հնարաւորեալ արկանել զամրոցաւն: - 208.

ՆԵԲՐՈՎԹ - այլ ըստ պատմագրացն՝ Մեստրիմ ծնանի զՆեբրովթ – 42. բովանդակաբար բացայայտել զհաւատարիմն գրել, թէ արդեօք Ասուր, որ զՆինուէ շինեաց, հաւ Նինոսի՞ իցէ ի ծննդոց Սեմայ, ուստի Նեբրովթ, կամ թէ արդեօք ազգն Արծրունեաց Սեմա՞յ սերունդք իցեն, թէ Քամայ ի Նեբրովթայ: - 14. բովանդակաբար բացայայտել զհաւատարիմն գրել, թէ արդեօք Ասուր, որ զՆինուէ շինեաց, հաւ Նինոսի՞ իցէ ի ծննդոց Սեմայ, ուստի Նեբրովթ, կամ թէ արդեօք ազգն Արծրունեաց Սեմա՞յ սերունդք իցեն, թէ Քամայ ի Նեբրովթայ: - 14. են ի թուել մինչ ցայս վայր այսոքիկ. Ադամ, Սէթ, Ենովս, Կայիանան, Մաղաղայէլ, Յարէդ, Ենովք, Մաթուսաղայ, Ղամէք, Նոյ, Քամ, Քուշ, Նեբրովթ որս և Բէլ: - 36. և Նեբրովթայ յանդուգն զօրութեամբ հետամտեալ հրոսակաւ մեռանի ի Հայկայ, հարեալ նետիւ – 42. Եւ քանզի էր Բաբելոն վիճակեալ Սեմա՝ և բռնազբօսութեամբ Նեբրովթ յինքն գրաւէ և հաստատէ անդ զթագաւորութիւնն Եթովպացւոց: - 14. զոր գիրք Արարածոցն հայր Նեբրովթայ ասեն - 42. Իսկ Նեբրովթ որդի Քուշայ որ ի Քամայ՝ յոյժ ուժգնագոյն ոչ միայն քան զառաջինսն ուրուականաց լինել, այլ և ոչ Հերակլի – 36. Իսկ գիրք Արարածոցն ասեն զՆեբրովթ. – 42. Իսկ Նեբրովթ ի Քամա շինէ զԲաբելոն առաջին քաղաք, և առաջին թագաւորէ ի վերայ երկրի: - 14. Իսկ Նեբրովթ ինքնադիմաբար ասաց զինքն աստուած – 40. Նեբրովթ ծնանի զԲաբ - 42. որ և զՆինուէ քաղաք առաջին արքունեաց շինեալ յԱսուրայ, զոր աւերեացն Նեբրովթ՝ սա վերստին շինեաց ի պատիւ անուան իւրոյ: - 44.

ՆԵԽԱՀՈՏՈՒԹԻՒՆ - և ոչ եղեն ունկնդիր մաղձահամ և ժախահոտ բանիցն, իբրև ի փեռեկեալ գերեզմանէ զնեխահոտութիւնն արտաքս արկանելոյ. – 292.

ՆԵՂ - և նորա արկեալ զնա ի փոքրագոյն տեղի մի նեղ, և ինքն փութացաւ գոյժ ետ վասն նորա՝ մահու պատահել, լի անմտութեամբ մոլի աբեղայն, որում ոչ հրամայեցաւ. – 320. սուրբքն ոչ եթէ զերևելի տեղիս ախորժեն, զի թէ ոչ այսպէս, ո՞չ նոքա զնեղ և զանձուկ կեանս կան մահու չափ,,: - 100.

ՆԵՂԵԱԼ - Այր ոմն Ջափր խրոխտ և ամբարհաւաճ. և սկսաւ եղջիւր ածել անօրէնութեամբ և գոռալով ոգորէր ընդ չորս կողմանս երկրին և նեղեալ տագնապէր զխաղաղասէրս կենօք – 170. զի թէպէտ նեղեալք և չարչարեալք լինէաք պէսպէս կտտանօք ի զօրացն իսմայէլական ազգացն տաճկական տէրութենէն՝ այլ սակաւագոյնք և առ փոքր ինչ ժամանակս – 194.

ՆԵՂԵԼ - Եւ յորժամ դարձեալ պակասիցէ զօրութիւն ջերմ օդոյ հարաւային հողմոյն/260/… յայնժամ վիշապն նեղի, շտապի, տագնապի բռնութեամբ ուժոյ զօրութեանն – 262.

ՆԵՂԻՉ - գուցէ ակամայ երթալովն, և նեղիչն աշխատելով ի պահելն՝ յաճախեսցէ ի վնաս և ի քէն, և օճան բարւոյ յայնմ հետէ ոչ ևս ունէք հասցէ գտանել,,: - 216. և իբրև զքաջ հովիւն դրուատեալ ի փրկչէն՝ զանձն իւր եդ ի վերայ խաշանց ընդդէմ ապականարար գայլոցն, յարձակեալ յանխնայ դիմեցուածովք, յարիւն և յապաժոյժ, ի սատակումն և ի ծախումն սրոյ մատնեաց բոլորովիմբ զյարձակեալս նեղիչս աշխարհիս. – 312.

ՆԵՂՈՒԹԻՒՆ - այլ զի բազում նեղութիւն և սուր, ի ձեռն այսր /46/ սատանայական ուսման՝ սպառեալ կործանեաց զերկիրս Հայոց – 48. անկեղծաւոր և աննենգ տիրասիրութեամբ ցուցանել հնազանդութիւն հպատակութեամբ, մինչ յարիւն և յապաժոյժ նահատակութեամբ առնուլ վրէժս ի Պարսկացն հինիցն՝ զաւեր եկեղեցեացն Հայաստանի և զնեղութեանցն և զգերփանացն և զասստիկ արիւնահեղութեանցն զքրիստոնէից և զուխտի մանկանց եկեղեցւոյ սրբոյ: - 134. Ասաց Բագարատ յուրացութեանն իւրում, թէ առ վտանգի նեղութեանցն՝ ուրացութիւնն ոչ ինչ վնասէ, եթէ ի սրտին գաղտնի պահէ զխոստովանութիւնն հաւատոց: - 254. Բայց մեզ կայ առաջի ասել վասն Ջափրայ և չար

գործոց նորա, անգիրս մնացեալ յայլոց, զոր կատարեաց ի վերայ աշխարհիս Հայոց երկայնագոյն ժամանակաւ և անըմբերելի նեղութեամբ ի մերս հանդիպեալ աւուրս, որ էր Հայոց Յ թուական: - 168. եթէ ,,Օրէն է աշխարհակալաց արքունի խնամակալութեամբ գնալ ընդ աշխարհ իբրև առ հնազանդս, և զնեղութիւնս տառապելոց բառնալ և ի դիւր հանել իբրև զխնամարկուս, և ոչ աւազակաբար աւարել, և սրով և գերութեամբ յաւեր դարձուցանել. – 278. և խորհեցաւ սա զմիտս զայս, եթէ որ առ վտանգի նեղութեան դարձցի ոք առ ի պաշտօն կռոցն՝ ոչինչ է, եթէ սիրտ իւր ուղիղ պահեսցէ զհաւատսն Քրիստոսի: - 256. Եւ առ չժուժեալ այնպիսի վտանգաւոր նեղութեանն, արիաբար հասեալ ի կիրճս ձորոյն և մերկացեալ զսուսերն՝ յարձակեցան ի վերայ երիվարացն – 220. Եւ առ չհանդուրժել այնքան եկեալ հասեալ վտանգաւոր նեղութեանցն, և գազանեղէն զայրացմամբ մրմռեալ յոգի իւր ի վերայ կորստեան սուրբ հաւատոյս և կործանման աշխարհիս Հայոց – 126. և զազգատոհմ մեր ընդ մեծ նեղութեամբ պաշարէիք և աշխարհի մերոյ աւերիչք գտանէիք և հարկացն եղելոց խափանիչք լինէիք: - 244. Եւ էր նեղութիւն մեծ ընդ ամենայն երկիրս, որպիսի ոչ եղև ի սկզբանէ աշխարհի, և մի այլ լիցի. – 238. Եւ սրբեալ զերկիրս ի պղծութենէ և ի նենգութենէ նեղութեանցն, իբրև զՅուդայ Մակաբայեցի զԱնտիոքայն սրբելով զանաստուածութիւնն յԻսրայէլէ՝ արար խաղաղութիւն նոցա որոց տիրէրն: - 312. Ի սոյն աւուրս մեծ նեղութիւն եղև աշխարհիս Հայոց ի չարասէր կամաց նորա: - 166. Իսկ ի չորրորդ ամին դարձեալ ի բարձրագոյն քան զառաջինն կազմեալ զմեքենայս չարին արկանել զԳրիգոր ի քուրայս նեղութեան. – 252. Յերկարեալ վտանգ նեղութեան Հայոց, որպէս ցուցանեն բազումք ի պատմագրաց, մինչ ի ժամանակս Ջամասպայ և Կաւատայ, մինչ ի Խոսրով արքայ: -134. որպէս ժողովուրդն Աստուծոյ առ գետսն նստէին և լային ի յիշելն իւրեանց զՍիօն, և կամ իբրև զնոյն ինքն զերիս մանկունսն, կապեալք և արկեալք ի հնոց նեղութեան – 252. որպէս ցուցանեն յիշատակարանքն առաջնոց պատմագրաց, զաւերումն Հայոց և զյաճախել նեղութեանցն և զանթիւ բազմութիւն վկայից, որք վասն Քրիստոսի նահատակեցան,և զքաջապէս արիանալ սրբոց քահանայիցն – 128. Սա առաջին գտաւ պտուղ մարտիրոսական ի մեծ վտանգի նեղութեանն, որ եհաս ի վերայ բոլոր Հայաստանեայցս: - 206.

ՆԵՆԳԱԳՈՐԾ - Եւ արդ այսոքի՞կ են փոխարէնք, զի ետուք յօժարութիւն նենգագործ խորհրդով՝ լինել յարգելանի, և առնել դիւր որսալ ի խնդրողաց անձին իմոյ և իմոց զաւակաց – 216.

ՆԵՆԳԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ - Եւ զայս լուեալ գիտաց զառ ի նոցանէ հաստատուն նենգագործութիւնն – 216.

ՆԵՆԳԱՒՈՐ - զոր ի դէպ է այժմ ասել նենգաւոր գոլ և անմիտ. – 20.

ՆԵՆԳԻՉ - Բայց Գուրգէն թէպէտ և գտանէր զնենգիչսն իւր՝ ոչ ումեք զփոխարէն չարին հատուցանէր. – 310.

ՆԵՆԳՈՒԹԻՒՆ - Այսոքիկ գաւառք անուանիք, զոր յառաջին ժամանակս իւրոյ իշխանութեանն սեփհականս իւր արարեալ ունէր հայրն նենգութեան Մարդպետն կոչեցեալ … և մանաւանդ քաղաքն Շամիրամայ հռչակելին և յոյժ փառաւորագոյնն յամենայն կողմանց Վասպուրականի: - 388. Երրորդ՝ խժաբար նենգութիւնն, զոր անփրկանակ ի ծնօղացն մեկուսի տարեալ սպան տարապարտ: - 24. Եւ անցանելով ընդ գաւառն Բզնունական գայ մտանէ ի Խլաթ. քանզի կամէր անսալ ժամու դիպողագունի, զի որսայցեն նենգութեամբ խաբել: - 186. Եւ ի ժամու մինչ ագևորեալքն կամէին մտանել զառաջեաւ … յայնժամ շուրջ կացեալ զվրանսն մեծ սպարապետին զկազմեալ գնդաւ վահանաւոր և նիզակաւոր ամրափակ պնդութեամբ, և մտեալ մատոյց զթուղթն, զոր էր գրեալ առ Յամանիկն ի քաղաքն Պարտաւ Ահմաթայ նենգութեամբ: - 344. Եւ իբրև ետուն զթուղթն կարծեցեալ իբրև յերեսաց արքայի՝ ,,ընթերցիր զայդ, ասէ, մի՛ ինչ ընդ մեղադրութեամբ արկաներ զիս, և կարծել նենգութեամբ գնալ առ քեզ և դրժել ինչ քեզ և ստել երդմանց /236/ մերոց. – 238. և սպանանի Գուրգէն իշխան որդի կորապաղատին նենգութեամբ ի զօրագլխացն Ահմաթայ, այր քաջ և երևելի և քաջայայտ ի մէջ Հայաստանեայցս: - 358. Եւ սրբեալ զերկիրս ի պղծութենէ և ի նենգութենէ նեղութեանցն, իբրև զՅուդայ Մակաբայեցի

զԱնտիոքայն սրբելով զանաստուածութիւնն յԻսրայէլէ՝ արար խաղաղութիւն նոցա որոց տիրէրն: - 312. Եւ վասն այսր իրաց նենգութեամբ և չարակնութեամբ առլցեալ, մանաւանդ յերկիւղէ՝ կարի յոյժ գրգռեցաւ պատերազմ սաստիկ ի ձեռն Վասակայ Արծրունոյ. – 178. թէպէտ և ի ծածուկ ունէին զերկբայութիւն նենգութեանց: - 194. Իմացեալ յայնժամ իշխանն զնենգութիւն նոցա և զխորամանկ կեղծաւորութիւնն… ասէ ցնոսա. – 214. Իսկ Պտղոմէոս նենգութեամբ և հարկանօք կալաւ զԵրուսաղէմ և զՀրէաստան, մինչև ամս ԺԲ: - 70. մինչ հազիւ թէ ուրեք կարաց նշկահել զսոսա ի պատրանս խաբէութեան և ի նենգութիւն կեղծաւոր խարդախութեան զօրականաց իւրոյ տէրութեանն: - 242. Ոչինչ զանգիտեալ մեր մինչ ցայս վայր, պատմել զվտանգս և զնենգութիւնս եկեալ հասեալ ի վերայ մեր ի թշնամեացն ճշմարտութեանն. – 194.

ՆԵՊԱԿ - Արդ յայսմ հետէ ըստ նեպակի գեաւղջն/գրքում՝գեաղջն/ կապճահամար ժժակք յամենայն ի դուռն արքունի ի սատակումն եկեսցեն. – 46.

ՆԵՌՆ - պատմեաց նոցա զհանգամանս տեսլեանն … և դարձեալ զնորոգումն հայրապետութեան և թագաւորութեան ի նոյն զարմէ Արշակունեաց, և զգալուստ նեռինն, և զգալուստն Քրիստոսի, և զհանդերձեալ դատաստանացն, և զհատուցումն իւրաքանչիւր ըստ գործս իւր – 120. քանզի ասեն զկնոջէն, յորմէ նեռնն է ծնանելոց՝ ճանապարհորդել յԵգիպտոսէ յաշխարհն Պաղեստինացւոց, և ցանկացեալ տեսանել զարձան կնոջն Ղաւտայ երթեալ դադարէ անդ հանգստութեամբ. – 158.

ՆԵՍՏՈՐ - Ընդ ժամանակս Պերոզի արքայից արքայի, ոմն յաղանդոյն Նեստորի Բարծումայ անուն, որ ունէր զանուն եպիսկոպոսութեան, զօրեղագոյնս զնեստորական հերձուածոյն բուռն հարեալ, և քսութեամբ զնախարարացն Հայոց առ Պերոզ վարելով՝ բազում օճիրս արիւնհեղութեան գործեաց: - 130. Նոր ոմն Նաբուզարդան կամ Զամրի յայտնեալ ի յաղանդոյն Նեստորի, երեքթշուառեան վատաշուէր, վատմիրհ, զագահութեանն չարիս ախտացեալ՝ սպրդեալ եմուտ ընդ մութ գիշերին յամրական պարսպեալ բլուր, և անցեալ ի սուրբ կոչարանին օթագացեալ. – 378.

ՆԵՍՏՈՐԱԿԱՆ - գրէ առ կողմանս Ասորեստանի զգուշացուցանելով՝ մի խառնել ընդ նեստորականսն. – 130. Եւ ինքն Բարծումայ ի չքմեղս լինելով՝ եկն ի Հայս յԱրզնարզիւն և յաշխարհն Մոկաց, զի անդ զնեստորական աղանդոցն սերմանիցէ սերմանս: - 130. զի Նեստորականացն /գրքում՝ Նստորականացն/ և Քաղկեդոնականին է այս իմացմունք այլովքն ևս երկաբնակօք, որք բանին՝ տուն և տաղաւար զառ ի կուսէն առեալ մարմին դանդաջեալ ասացին, և ոչ միութեամբ բնութեամբ բանին մարմին լինելով. – 394. Ընդ ժամանակս Պերոզի արքայից արքայի, ոմն յաղանդոյն Նեստորի Բարծումայ անուն, որ ունէր զանուն եպիսկոպոսութեան, զօրեղագոյնս զնեստորական հերձուածոյն բուռն հարեալ, և քսութեամբ զնախարարացն Հայոց առ Պերոզ վարելով՝ բազում օճիրս արիւնհեղութեան գործեաց: - 130.

ՆԵՏ - և զզօրութիւն աղօթիցն իբրև զնետ ձգեալ ի լայնալիճ աղեղանէ ի նպատակն, հարեալ զկառափն սատանայի դիաթաւալ կացուցեալ յերկիր կործանէր: - 252. Եւ ըստ հրամանի բռնաւորին դահճացն ձգեալ ի նա նետս շուրջանակի՝ աւանդեաց զոգին ի փառս Աստուծոյ երանելի նահատակն Քրիստոսի: - 292. և իբրև մօտ եղև յափն գետոյն՝ քարշեալ ոմն զլայնալիճն, նստելով ընդ դարիւն, և հարեալ նետիւ ընդ բացատն, և երեսանակալ ձեռնն թուլացեալ. կրկնեալ այլ ոմն ճօճ նիզակաւն ընդ նոյն ակն՝ գետավէժ արարին զԱշխէթն. – 272. և կամ ո՞ւր վատնիցէ թափիցէ զբազմութիւն նետից ի կապարճից խորհրդանոցին, չարին հնարիմացութեան: - 170. և մուտ եղեալ ի տեղին … ետուն տանել զթուղթն, լի թիւնիւք սատանայական իմացմանց, իբրև զկապարճս լի նետիւք դեղեալ ի գաղտնիս ի գրկաց թռուցանել ի նպատակն: - 234. և Նեբրովթայ յանդուգն զօրութեամբ հետամտեալ հրոսակաւ մեռանի ի Հայկայ, հարեալ նետիւ – 42. զոր կազմեաց իւր սատանայ գործի աջողակ յամենայն արուեստ գիտութիւն խարդախութեան, իբրև զպատշաճ դարան դեղեալ նետիւք ընդ խաւար թռուցելոյ յոգիս խաւարամածս: - 248. որ տեղասցեն ի վերայ ձեր նետս երկաթեղէնս և շուառունս մուխս պաղաւատիկք սլաքովք և

հաստաձիգք աղեղանց և կռուփք բազմադիմիք՝ որչափ Խոսրովայ և ձեզ պիտոյ իցէ„: - 138.

ՆԵՏԱՋԳՈՒԹԻՒՆ - Իբրև խոնեցան ի զօրագլուխ գունդ Լիդէացւոց նետաձգութեամբ ընդ միմեանս հարեալ – 64.

ՆԵՏԱՋԻԳ ԼԻՆԵԼ - Նոյն ժամայն ել հրաման յարքունուստ, զի զսուրբն Սողոմոն ի նմին փայտի սպանցեն, նետաձիգ լինել ի նա: - 292.

ՆԵՐ - Որ և այլոց կարող տուիչ լինել ժամանակաց, որպէս և արանցն որ յառաջ քան զջրհեղեղն քառասուն ևս աւելի բիւրս ամաց և դարս փոխադրական այլաձևս և խժականս, շարս և նեղս և սոսս - 38.

ՆԵՐԲՈՂԱԿԱՆ - զի ոչ է ժամ մեզ զներքողականօքն զդեգերումն առնել, զպատմողական զրուցատրութեան կարգաւն զանց առնել: - 78. մանաւանդ զի ոչ բաւականանամ իմով աղքատիմաստ բանգիտութեամբ զսորայս բացայայտել զչափ ներքողականին՝ այլոց ուժեղագունից և մտահարուստ արանց թողի. – 300.

ՆԵՐԵԼ - և ոչ առ փոքր մի ինչ ներեաց կամ անսաց /264/ տալ տեղի պատասխանոյ, այլ հրամայեաց դահճացն տալ ի վերայ նորա զվճիռ մահու, փութով զրաւ առնել նոցա ի սատակումն սրոյ: - 266. զորոյ զպաղատանս ոչ անտես արարեալ Քրիստոսի՝ ներէ նմա հանել ի գլուխ զսուրբ քառասնորդսն, խաչակից լինելով Քրիստոսի, մինչև ի պարտ զատկին – 254. Իսկ նա փոքր ինչ ժամանակ ներեաց նոցա դիմօք սիրոյ խաղաղութեան, մինչև ի գլուխ ելին որ ինչ յաղագս Ապումուսէին էին հանդէսք. – 296. Տե՛ս, ով սիրելի, զի թշնամանելն՝ լեզուին բարբառ է, և ոչ ներէ ստեղծիչն լեզուին զուրացութիւնն բարբառել, զի ոչ եթէ այլ ոք է որ ստեղծ զլեզուն, և այլ ոք է որ արար զսիրտն. – 258.

ՆԵՐԵԼԻ - զի առ զօրաւորսն զօրաւոր դատաստան առաքէ Աստուած, իսկ խառնաղանջն ներելի ողորմութեան է: - 182.

ՆԵՐԿԱԳՈՐԾ - և զսակաւուց քան թէ յոլովից գրեաց անուանս ի յիշատակարանի անդ զՇահդոսդ, որ թարգմանի արքայասէր, և զԳոհշթասդ, որ թարգմանի ներկագործ ծիրանեաց արքայական զգեստու, և զՇմաւոն եպիսկոպոս, վէմ եկեղեցւոյ Քրիստոսի ընդ նմին և այլ եպիսկոպոսք և քահանայք արք Ճ - 106.

ՆԵՐՀԱԿ - գուցէ ներհակդ առ ընթեր կալով՝ ի միում ժամու բարկացեալ, և զքեզ ևս վարատիցէ: - 46.

ՆԵՐՈՂՈՒԹԻՒՆ - յայտ առնելով ի թիւ եօթանցն այլ ևս ներողութիւն: - 30. որ առ ժամեայ սպառնացեալ պատուհասիւն ի հարիւրամեայ ձգէր ժամանակս ներողութեամբ: - 28.

ՆԵՐՍ - բայց կանոնեցի զանուանս ի մատենիս: Տիգրան. Ադրամելէք. Նեռս. Ներսէհ. Մարոդ. Արշամ. Արշաւիր. Ասուդ: Պարսից թագաւորք. Քսերքսէս. Արտաշէս երկայնաձեռն. Դարեհ. Արտաշէս. Ողոքոս. Զարսէս. Դարեհ: Ապա Աղէքսանդրոս Փիլիպպեայ Մակեդոնացի տիեզերակալ թագաւոր: - 68.

ՆԵՐՍԷՒ - բայց կանոնեցի զանուանս ի մատենիս: Տիգրան. Ադրամելէք. Ներս. Ներսէիս. Մարոդ - 68.

ՆԵՐՍԵՀ - որոց անուանք ճանաչի սոցա … և Նեռսեհ իշխան Գարիթայանից և ապա Եսայի Ապումուսէ, որ զշատ պատերազմունսն եհար: - 298. ՉԱՐԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ ՆԱԽԱՐԱՐԱՑՆ ՆԵՐՍԵՀԻ ԶՎԱՉԷԷ ԵԻ ԶԱՐՇԱԻՐԵԱՆ: - 80. գնացին առ Նեռսեհ արքայ Ասորոց, ընդ իւրեանս ունելով զգիր ուխտի խաղաղութեան Աբգարու և Ներսէհի և զԽուրենէ Արծրունւոյ. – 82. գնացին առ Ներսէհ արքայ Ասորոց, ընդ իւրեանս ունելով զգիր ուխտի խաղաղութեան Աբգարու և Նեռսեհի և զԽուրենէ Արծրունւոյ. – 82. Եւ այս են ծնունդք Արծրունեաց. ի Բաբգենայ Մուշեղ. Վահան. Նեռսեհ. միւս Բաբգէն. Տիրոց: - 94. զոր կարգէ զնոսա Նեռսեհ ի վերակացութիւն գործակալութեան – 82. Ընդ որս զչարեալ նախարարացն Նեռսեհի՝ գրգռեն զոմն ի մերձաւորաց Ներսէհի, Դարէհ անուն. – 82. Ընդ որս զչարեալ նախարարացն Ներսէհի՝ գրգռեն զոմն ի մերձաւորաց Նեռսեհի, Դարէհ անուն. – 82. Իսկ Նեռսեհ ունկնդիր եղեալ Դարէհի, բայց ոչ կարաց հաւատարմացուցանել զասացեալսն. – 82. մինչ կալ մնալ միայն երեսուն արանց ընդ

քաջին Վահանայ, Մերշապուհ և Յաշկուր Արծրունիք, և Կամսարն Ներսէհ, և ի տանէն Ամատունեաց՝ զորոց զանուանսն անգիտանամ – 134. որ մատուցեալ առ Ներսէհ ասէ – 82.

ՆԵՐՍԷՀ ԿԱՄՍԱՐ - մինչ կալ մնալ միայն երեսուն արանց ընդ քաջին Վահանայ, Մերշապուհ և Յաշկուր Արծրունիք, և Կամսարն Ներսէհ, և ի տանէն Ամատունեաց՝ զորոց զանուանսն անգիտանամ – 134.

ՆԵՐՍԷՍ - Բայց Մեհուժան Արծրունի ոչ եղեալ ունկնդիր սրբոյն Ներսէսի, և ոչ ընդ թագաւորին հնազանդութեամբ. – 102. Դահեկին/ճիշտը՝դայեկին/ նորա մնալով ի ներքոյ կախաղանին՝ ամփոփէ /102/ զսուրբ գանձն ի ծոց իւր, տարեալ փոխէ ի վկայարան հանգստի ի ձեռն սրբոյն Ներսէսի – 104. և անդ կեցեալ և մեռեալ անձամբ զիւրովի երթեալ, ըստ սահմանելոյ ի վերայ նորա բանի առնն Աստուծոյ սրբոյն Ներսէսի: - 102. և առեալ սուրբն Ներսէս զՊապ որդի Արշակայ՝ հանդերձ յունական զօրուն թագաւորեցուցանեն զՊապ ի վերայ Հայոց ի տեղի բուն թագաւորութեանն Արշակունեաց: - 108. և բանք սրբոյ Ներսէսի ընդ կենդանի բանին Աստուծոյ խառնեալ՝ դիւրագոյնս զհատուցումն արհամարհողացն հատուցանէր յօրինութիւնս և յանէծս, անյապաղ զգործն կատարելով. – 100. և զրկեալ լինին Հայք ի լուսաւոր վարդապետէն և ի քաջ հովուէն սրբոյն Ներսիսէ. – 108. Եւ կացին եպիսկոպոսապետք Հայոց յետ մահու սրբոյն Ներսէսի ոմանք ի զաւակէ Աղբիանոսի եպիսկոպոսի Բզնունեաց, առն պատուականի, Շահակ և Զաւէն և Ասպուրակէս – 108. և յանդիմանեալ ի սրբոյն Ներսիսէ՝ արբուցանեն նմա դեղ մահու, զանխուլ կարծիս բերելով. – 108. Եւ ոչ գնացեալ ըստ խրատու սրբոյն Ներսէսի Պապ թագաւորն Հայոց – 108. Եւ տայր նմա զօր կայսերական յօգնականութիւն, և զՅովհան պատրիկ ի Հայոց կողմանէ, և զՆերսէս ստրատեղատ յԱսիւրոց, և զՄուշեղ այր քաջամարտիկ և հզօր զօրութեամբ, և զամենայն զօրս Յունաց և Հայոց, Վրաց և Աղուանից – 138. էր երթեալ ընդ նմա և մեծն Ներսէս կաթողիկոսն /98/ Հայոց. – 100. ի մէջ անցեալ սուրբն Ներսէս համոզէ զնոսա և խաղաղացուցանէ զաղմուկն: - 100. Իսկ թագաւորն աղաչեալ /100/ զսուրբն Ներսէս զհաշտութիւն խօսել Վաղէսի ընդ Արշակայ, զոր և արար իսկ զհաշտութիւնն: - 102. Իսկ սրբոյն Ներսէսի իրազէկ եղեալ չարին չարաբարոյ չարախորհրդութեանն՝ անէծս մեծամեծս և ազդոյս և զօրաւորս դնէ ի վերայ Մարդպետին – 100. քանզի յետ վախճանի Ասպուրակայ նստուցեալ էր Խոսրովու յաթոռ հայրապետութեան Հայոց զսուրբն Սահակ որդի սրբոյն Ներսէսի. – 112.

ՆԵՐՍԷՍ ԵՐԿՐՈՐԴ - և թողեալ զբնակելն ի Դուինն՝ ելեալ բնակեցաւ ի Նոր քաղաքին ի մեծ եկեղեցւոջն որ յանուն սրբոյն Գրիգորի շինեալ էր երանելւոյ տեառն Ներսիսի երկրորդի Հայոց կաթողիկոսի: - 358.

ՆԵՐՍԷՍ ԵՐՐՈՐԴ - ՄԾԹ ամօք յառաջ զսորայս բացայայտեալ զցոյցս յայտնութեանն, յամս Ներսեսի երրորդի Հայոց կաթողիկոսի և Վարդանայ Ռշտունեաց պատրկի և յամի ունելութեանն Տաճկաց զհայկական աշխարհս: - 394.

ՆԵՐՔԱԴՆԵԼ - Բայց քանզի ոչ ոք յայնժամ ընդ գրով զայնոսիկ ներքաղրեաց, որպէս օրէն է թագաւորաց՝ և ոչ մեք երկրորդել պատկան վարկաք: - 246.

ՆԵՐՔԱԴՐԵԱԼ - Եւ ելանէին գունդք գունդք շտապով և ճեպով մի զմիոյ կնի, և ամենայն ոք որ տեսանէր՝ ընդ մեծաւ երկիւղիւ ներքաղրեալ լինէր: - 284. և ընդ մեծ պարսաւանօք ներքաղրեալ զբռնաւորն և զմոլար օրէնսդիրն իւրեանց զՄահումաթ: - 206.

ՆԵՐՔԻՆ - Այլ հինիցն ասպատակքն, սովոյն բռնութիւն, գերիվարացն տառապանք, գազանաց յարձակմունքն, ներքին և արտաքին վրդովմունքն հոլանի առնէին զաշխարհս: - 316. Այլ ներքին և արտաքին յարձակմունքն ոչ կարէին ի ներքս դիմել մարտնչել ընդ անյաղթ զօրութեան զօրացելոյն ի Քրիստոսէ: - 308. ապա յամառեալ զարբանեալքն իւր հրամայեաց կապել կրկին շղթայիւք և արկանել ի ներքին բանտ: - 250. և ամենայն ուրեք ամենեցուն բնակաց աշխարհիս անդորրեալ յանհոգս և յապահովս լինել ի ներքին և յարտաքին հազմարարաց: - 388. և էր ալևոր ըստ մարմնոյ և հնացեալ արտաքին մարմինն, բայց ներքինն նորոգեալ և գեղեցկատեսիլ ըստ պատկերի արարչին. – 204. Եւ

կացեալ սուրբքն ի կապանս զերիս ամս ի ներքին բանտին: - 252. Իսկ ի վերայ բազում հինից եկելոց ի վերայ Գուրգինի և սաստիկ պատերազմացն զոր պատերազմեցաւ յաղթող նահատակութեամբ. ոչ միայն յարտաքին թշնամեացն որ շուրջանակի պաշարէին, բազում այն էր որ ի ներքին ընտանեաց հարազատաց, ազգականաց դրժողաց, ուխտազանցաց, ստոց և ստերդմանց յուզէին աղմուկք: - 308. Յայնժամ հրովարտակս արարեալ, պնդադեսպանս արձակեալ ընդ ամենայն սահմանս իւրոյ տէրութեանն … Եգիպտացւոց և մինչև ի ներքին կողմն Տաճկաստանի – 198. Յորժամ անդնդական խորքն ազդ առնիցեն ներքին բնական կենդանեացն զհասանել ջերմութեանն, յորում ջեռացեալ ի հիւսիսային սառնամանեաց օդոյն շնչելոյ, ի խորսն զխաղացումն արարեալ լինին - 260.

ՆԵՐՔԻՆԻ - Եւ Աւշնի հաւատացեալ զաշխարս ծառայի ումեմն Սափի անուն ի գերելոցն Յունաց ներքինի, թողեալ զհաւատսն որ ի Քրիստոս, մսլիմանակ դէն ստացեալ, արիւնարբու ուսմամբ բնաւորեալ. – 372. Յովսէփ անուն ի Յունաց ազգականութենէ ի ծառայութիւն հասեալ Աւշնի, ներքինի, թողեալ զքրիստոսական պաշտօնն, մոլորութեանն Մահումաթայ հաւատացեալ. – 374.

ՆԵՐՔՆԱԳՈՅՆ - Ի սորա յերրորդ ամի թագաւորութեանն ի վերայ Հայոց աստուածատուր բարկութեամբ անդնդաշարժ վրդովմամբք ներքնագոյն խորոցն պատահեալ միմեանց սահանախաղաց դղրդմամբ, հիմնաշարժ տապալմամբ, /356/ ներքսագոյն երկրի թուլացեալ պնդափակ աղխեալ սանդարամետական սահմանին, բարկութեան հողմոց շնչեալ ընդ ջրոցն խաւարայնոց, ի կոհակս անդնդաքակս զթանձրայատակ երկրի զկարծր և զծանրալիր անկշիռ անբաւութիւնն տատանեալ, մինչ յերեսս երկրի ի վեր մղեալ հանդէպ քաղաքին Արտաշատու/ գրքում՝ Արտաշասու/, որ Բլուրն նորուն ասի – 358.

ՆԵՐՔՈՅ - Բայց արդ որպէս յառաջագոյն հատուցի զարտաքոյ պարսաւանաց զիս ներքոյ գրել, վասն ոչ ոճով զսորայս կարգել դնել ի շարի աստ զշարագրածս, վասն ոչ բաւելոյ զանչափութիւնն ի մի վայր գումարել յանմասնաւորաբար նշանակութեամբ – 308. լի թունիւք սատանայական խորհրդոցն, ծածկեալ յաչս իշխանին գառնենի զգեստիւք ի հանդերձս ոչխարաց, և ներքոյքն զապականիչ գայլոցն բերելով զլրբութիւն – 210. որ տիրէր յայնժամ Արզնայ և ներքոյ կողմանն Աղձնեաց մերձ ի սահմանս Տարունոյ: - 172.

ՆԵՐՔՈՒՍՏ - Իսկ ի հարաւակողմն կուսէ ի ջրամբար արձանագործ քարեղինէն ճանապարհ աշտիճանեալ /390/ ներքուստ ի վեր մինչ ի կատար անձաւին հեշտալիր զելս և զէջս յօրինեալ, քարագործ աւազամած կրագործութեամբ: - 392.

ՆԵՐՔՍԱԳՈՅՆ - Այլ և պատկանաբար իմաստութեամբ պատրաստեաց ջրմուղ ներքսագոյն երկրի ի քարանց տաշելոյ փողոցս գնացից ջրոյն կազմեալ – 392. և բազմածուփ ալեացն ներքսագոյն շտեմարանեալ ցանկասիրութեանն՝ անդուլ առնէր զնորայն իմացմունս. – 364. և բախեցին արտաքոյ զդուռնն ուր մտեալ էր իշխանն, և կալեալ զնա հանին ի բարձրագոյն տեղիս ամրոցին, և եդին ի բանտի ի ներքսագոյն սենեկացն. – 348. Ի սորա յերրորդ ամի թագաւորութեանն ի վերայ Հայոց աստուածատուր բարկութեամբ անդնդաշարժ վրդովմամբք ներքնագոյն խորոցն պատահեալ միմեանց սահանախաղաց դղրդմամբ, հիմնաշարժ տապալմամբ, /356/ ներքսագոյն երկրի թուլացեալ պնդափակ աղխեալ սանդարամետական սահմանին, բարկութեան հողմոց շնչեալ ընդ ջրոցն խաւարայնոց, ի կոհակս անդնդաքակս զթանձրայատակ երկրի զկարծր և զծանրալիր անկշիռ անբաւութիւնն տատանեալ, մինչ յերեսս երկրի ի վեր մղեալ հանդէպ քաղաքին Արտաշատու/ գրքում՝ Արտաշասու/, որ Բլուրն նորուն ասի – 358.

ՆԺԱ - Եւ արդ ՆԺԱ են մարգարէք, որ զվկայութիւն աստուածութեանն Քրիստոսի ստուգաբանեն ճշմարտութեամբ յանցնիւր ժամանակս, իբրև ի միոջէ բերանոյ, թող զԱւետարանն և զառաքեալս նորա: - 246.

ՆԺԴԵՀԱՆԱԼ - և յառնուլ զՍաթինիկ տիկին կնութեան Հայոց՝ յիշէ զնժդեհանալն իւր ի վիմամէջսն զոր վերագոյն գրեցաք – 86.

ՆԺԵ - որ տևեաց ամս ՆԺԵ և վախճանեցաւ: - 120.

ՆԺՈՅԳ - Եւ առ չանսալն յետուստ կողմանէ Վահան հարեալ ի գաղտնիս զգարշապար երիվարին՝ արար կաղանալ նժոյգ ասպարակողին. – 334. և ետ տանել ընդ առաջ նորա նժոյգս մեծազարդս և երևելիս, և երգեցիկս և գովասացս և բազում գործիս երաժշտականս առաջի և զկնի՝ մինչև եմուտ ի բանակ նոցա: - 288. և սուսեր ընդ մէջ ածեալ, և հեծուցեալ ի մեծազարդ ջորւոջ, և նժոյգս առաջի և զկնի ի զարդ և ի զէն սպառազինեալ և ձայնք փողոց և դոփիւնք թմբկաց և այլ երաժշտական գործոց հնչեցուցանէին շուրջանակի. – 236. Նոյնժամայն աճապարեալ աշտանակեալ ի նիւս նժոյգ երիվարին, զէն զանձամբ արկեալ, նիզակ ի ձեռն առեալ, խրախոյս ի ձայն բարձր բարձեալ առ իւր ազատագունդ վաշտն՝ ասէ՝ - 328.

ՆԺՈՅԳԱՁԻԳ - և նժոյգաձիգն իւր մատոյց նմա զընտիր երիվարն: - 228.

ՆԻԶԱԿ - ,,յորժամ զայս նիշ համբոյր մատուցեալ համբուրեցից զնա՝ դուք զազդոյ վէրս ի զօրութիւն նիզակի հարջիք զնա,,: - 352. այլ ես ասեմ քեզ, եթէ Տէր կամեսցի՝ վաղիւ պատելոց է զքեզ պատերազմ քաջաց. և ճեթեսցեն ի վերայ քո իբրև զամպս երկնից ի բռնալիր նիզակօք անցանիցեն ընդ մէջ բազմութեան քո իբրև զփայլատակունս հրոյ շանթից: - 140. Բայց տուաւ յաղթութիւնն այն մեծ ի ձեռն զօրավարին Ապումուսէի, զի լցցի զոր ասաց Տէր ի բերանոյ Ամովսայ Մարգարէի, ,,խորտակեցից զնիզակս Դամասկոսի,, , որում այժմ Դմիշկն կոչեն, ուր ելին զհետ Բուխայի: - 286. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ ... քո պատերազմ՝ և մեր յաղթութիւն, քո մարմին՝ և իմ նիզակ, քո պարանոց՝ և իմ սուսեր. – 278. և ընդ այգն ընդ առաւօտն, մինչ նոքա ննջէին յիւրաքանչիւր վրանաց օթոցի՝ և զօրքն շուրջ փակեցին սուսերօք և վահանօք և նիզակօք և վառեալ մոմեղինօք, և մտեալ ի ներքս ըստ հրամանի զօրավարին իւրեանց – 296. Եւ զայլս ազգի ազգի զինուորք ունէին վաղերք և վակուրք, սուսերք և սուինք, տապարք և վիրգահանք, մեքենայք և ռմբաքարք, վահանք և նիզակք: - 208. և թշնամիքն հանգստեամբ ելեալ ի վերայ նոցա ի լիճս աղեղանց և նիզակաց ձերբակալ արարեալ զոմանս – 372. Եւ ի սաստիկ բախմանէ խուռն նիզակացն և ի զինուց փայլելոյ և շողալոյ սուսերացն և սրնգելոյ աղեղանցն լարելոյ՝ հրաձգութիւն իմն արտաքս ելանէր իբրև յամպոց ճայթմանէ – 232. և իբրև զմի անձն, վառեալ ի զէն և ի սուր և ի ճակատամարտ՝ հասեալ յամուրս՝ տապալէր զզօրութիւն նոցա սրով և աղեղամբ, ի փայլիւն սուսերի և նիզակի և ի գիշերամարտ նահատակութեանց, ըստ նմանութեանն քաջ զօրավարին Իսրայէլի Յեսուայ կամ Գէդէովնի կամ թէ նոյն ինքն նահապետին Աբրահամու, ի վերայ հասեալ Քանանացւոց, զյաւէտ յաղթութեան նահատակութիւն նահատակեալ՝ և դառնայ մեծաւ յաղթութեամբ: - 312. և իբրև մօտ եղև յափն գետոյն՝ քարշեալ ոմն զլայնալիճն, նստելով ընդ դարիւն, և հարեալ նետիւ ընդ բացատն, և երեսանակալ ձեռնն թուլացեալ. կրկնեալ այլ ոմն ճօճ նիզակաւն ընդ նոյն ակն՝ գետավէժ արարին զԱշխէթն. – 272. Եւ նոյնժամայն սուսերամերկք խուռն նիզակօքն ի վերայ յարձակեալ իբրև զգազանս արիւնարբուս մարդախանձս՝ սրախողխող արարեալ սպանին զնա – 352. Նոյնժամայն աճապարեալ աշտանակեալ ի նիւս նժոյգ երիվարին, զէն զանձամբ արկեալ, նիզակ ի ձեռն առեալ, խրախոյս ի ձայն բարձր բարձեալ առ իւր ազատագունդ վաշտն՝ ասէ՝ - 328. վահան ի թիկունս եդեալ, սուսեր ընդ մէջ ածեալ, նիզակ ի ձեռին ունելով - 208. վահան ի թիկունս եդեալ, նիզակ ի ձեռին ունելով, ի կապարճս աղեղանց ի դիմի հարեալ զօրացն – 202.

ՆԻԶԱԿԱԿԻՑ - Անդ Բաբգեան և ասպետն մեծ Աշոտ նիզակակիցք միմեանց զերծեալ ի մեծ պատերազմէն՝ փութանակի մտին յաշխարհս Հայոց – 92. Եւ զգունդն երկրորդ ի ձեռս Գուրգինայ Ապուպելճի, և նիզակակից էր նորա Վահան Արծրունի: - 178. Զգունդն առաջին տուեալ լինէր ի ձեռս Գուրգինայ և Վահանայ Հաւնունոյ, որ և նիզակակից նմա էր: - 178. զի կարծէր ևս համախորհ և միագործ զնիզակակիցսն իւր, զզօրսն և զզօրագլուխս զգունդ ազատացն, որ մտեալ էին ընդ նմա յանձաւն Նկանի: - 210. - Յայնժամ ողորմագին զաչսն շրջշրջեալ առ քաջ նիզակակիցսն իւր, թէ ո՛վ ոք արդեօք թերևս յօգնութիւն ինչ նմա հասանիցեն. – 354. նիզակակիցք միմեանց եղեալք երեք

տասնեակք թուովն, զսուրբ Երրորդութիւնն յօգնականութիւն /134/ իւրեանց վերաձայնեալ՝ լքին զօգնականութիւն մարդկան. – 136. որ էր նիզակակից Ասուդայ – 70.

ՆԻԶԱԿԱԿՑԵԱԼ - և քաջն Վահան Արծրունի ընդ նմա նիզակակցեալ՝ մեռանին ի միասին քաջքն և ընտիրքն, մեծ նահատակք Վարդան և Վահան – 128.

ՆԻԶԱԿԱՒՈՐ - Եւ ի ժամու մինչ ազնորեալքն կամէին մտանել զառաջեաւ … յայնժամ շուրջ կացեալ զվրանաւն մեծ սպարապետին զկազմեալ գնդաւ վահանաւոր և նիզակաւոր ամրափակ պնդութեամբ, և մտեալ մատոյց զթուղթն, զոր էր գրեալ առ Յամանիկն ի քաղաքն Պարտաւ Ահմաթայ նենգութեամբ: - 344. մինչ նոքա գունդ առ գունդ ընդդէմ միմեանց ճակատեալ կազմէին զռազմն, և փողքն գոչէին և դրօշքն տարածանէին և նշանքն փողփողէին, վահանաւորքն և նիզակաւորքն գոչէին, այրուձին այսր անդր վազս առնէին և ախոյեանքն յարձակէին, կապարճակիրքն աղեղանցն յուրային: - 174. Տեղեկանայր … և կամ քանի՛ նիզակաւորք, և կամ ո՛րչափ թիւք աղեղնաւորացն են – 198.

ՆԻԿԱՆՈՐ - Եւ ապա առնու զթագաւորութիւնն Ասորոց և Բաբելոնի և վերնոց կողմանցն Սելևկոս Նիկանոր, որ կոչի յաղթող: - 70.

ՆԻՆՈՍ - Այսպէս և Շամիրամ կին, ի յազգէն Սեմայ, թագաւորէ Նինոսիւ արամբ իւրով ի վերայ Ասորեստանի պայազատաբար – 16. Առ սա յանգուցեալ Բելեպանն Նինոս առնու իւր կնութեան – 16. Ասուր շինէ զՆինոս քաղաք, որ է Նինուէ, որ կոչի առաջին Ասորիք: - 14. Արբէլ ծնանի զՆինոս զայրն Շամիրամայ: - 42. Արդ զիա՞րդ յետ բազում ժամանակաց զՆինոս ասեն շինել զՆինուէ, զայրն Շամիրամայ, որ ծնաւ զՆինուաս – 14. բովանդակաբար բացայայտել զհաւատարիմն գրել, թէ արդեօք Ասուր, որ զՆինուէ շինեաց, հաւ Նինոսի՞ իցէ ի ծննդոց Սեմայ, ուստի Ներբովթ, կամ թէ արդեօք ազգն Արծրունեաց Սեմա՞յ սերունդք իցեն, թէ Քամայ ի Ներբովթայ: - 14. դարձեալ զի թէ և գեցաւ ևս՝ այլ քաջութիւնք արութեանն Նինոսի, ըստ օրինակի Բէլայ, առաւել ամբարձաւ անձնասէր ամբարտաւանութեամբ – 44. Եւ զի ասեն զՆինոս թագաւորեալ յետ Բէլայ՝ անփոյթ զայսքանեօք արարեալ. – 42. և մտանէ Նինոս ի համար Ասորեստանեայց թագաւորաց ընդ կնոջ իւրոյ Շամիրամայ.- 16. և Նինոս ի զաւակէ Քամայ ըստ Արիսդոնեա Քաղդէացւոյ և ըստ Եւսեբեա Կեսարացւոյ և ըստ Մովսէսի Խորենացւոյ և ըստ Յուլիանու Աղիկառնացւոյ ստուգաբանի: - 14. և Նինոս տասներորդ ի Սեմայ և ի Քամայ. – 14. ընդ վզեալ ի վերայ Նինոսի, որպէս թէ եկեալ պանդխտաբար մտանել ի թագաւորութիւն Շամիրամայ ի Սեմայ: - 16. ի թագաւորելն Նինոսի առնու զԲաբիլոն/ճիշտը՝Բաբելոն/ և շինէ զՆինուէ, և փոխէ անդ զթագաւորութիւնն Ասորեստանի: - 18. ի կանոնի անդ գտցես զՆինոս և զՇամիրամ և զԱբրահամ և զվեշտասաներորդ հարստութիւն Եգիպտացւոց, և ի չորրորդ դպրութեանն Յուլիանու Աղիկառնացւոյ, որպէս և ի չորրորդ դպրութեանն Մովսէսի: - 18. Իսկ Նինոս և Շամիրամ տիրեն Ասիացւոց և Եգիպտացւոց հարկապահանջ հնազանդութեամբ, այլ ոչ զազգին ի բաց բառնալով զպայազատութիւն աշխարհին: - 18. որ և նա քաջագոյն ևս տիրեաց ամենայնի, որոց և Նինոս – 44. Ցոյցք ժամանակացս այսոցիկ, ըստ որում յառաջագոյն ասացաք, որ յաւուրց անտի Բէլայ մինչև ի Նինոս՝ երևելիք ինչ և նշանաւորք ի /42/ մատենիցն առաջնոցն ոչ երևի, թերևս ի բազում խափանմանց: - 44.

ՆԻՆՈՒԱՍ - Արդ զիա՞րդ յետ բազում ժամանակաց զՆինոս ասեն շինել զՆինուէ, զայրն Շամիրամայ, որ ծնաւ զՆինուաս – 14. որ յանուն հօրն իւրոյ կոչեցաւ Նինուաս. - 44.

ՆԻՆՈՒԷ - Իբրև աջողութիւն գործոյն գլխաւորեցաւ՝ եղև դառնալ Քսերքսեանց, առեալ ի պարգևի զՏմորիս ամրոցաւն և զգետափնեայսն Նինուէիի: - 66. Ասուր շինէ զՆինոս քաղաք, որ է Նինուէ, որ կոչի առաջին Ասորիք: - 14. Արդ զիա՞րդ յետ բազում ժամանակաց զՆինոս ասեն շինել զՆինուէ, զայրն Շամիրամայ, որ ծնաւ զՆինուաս – 14. Բայց քանզի աւերեալ էր զՆինուէ Նաբրովթայ ի բռնանալն ի վերայ Սեմեացն, և զԲաբելոն /16/ փոխանակ նորա շինեալ – 18. բովանդակաբար բացայայտել զհաւատարիմն գրել, թէ արդեօք Ասուր, որ զՆինուէ շինեաց, հաւ Նինոսի՞ իցէ ի ծննդոց Սեմայ, ուստի Ներբովթ, կամ թէ արդեօք ազգն Արծրունեաց Սեմա՞յ սերունդք իցեն, թէ Քամայ ի Ներբովթայ: - 14.

գուցե կատարիցեն չարիս ի վերայ քո, և կորզեն յընքեանս զթագաւորութիւն Նինուէի: - 82. և ահա դոքա են յորդւոց ազգի Սենեքերիմայ ի Նինուէ – 82. և է Նինուէ իսկապէս վիճակ Սեմայ - 14. և Սենեքերիմ պայազատաբար թագաւորէ ի Նինուէ, և ասի Ասորոց թագաւոր: - 14. զի Շամիրամն ամրանայր ի բնիկ իւրեանց քաղաքին Նինուէ - 16. ի թագաւորելն Նինոսի առնու զԲաբիլոն/ճիշտը՝Բաբելոն/ և շինէ զՆինուէ, և փոխէ անդ զթագաւորութիւնն Ասորեստանի: - 18. Իսկ Ասուր որդի Սեմա զՆինուէ շինէ առաջին քաղաք Ասորւոց թագաւորութեանն: - 14. Իսկ Ասուր երրորդ ի Սեմայ՝ առաջին շինէ զՆինուէ. – 14. որ և զՆինուէ քաղաք առաջին արքունեաց շինեալ յԱսուրայ, զոր աւերեացն Նեբրովթ՝ սա վերստին շինեաց ի պատիւ անուան իւրոյ: - 44. Սոքա են գոեահք Ասորոց, որ չուեցին զկնի Ադրամելեքայ և Սանասարայ որդւոց Սենեքերիմ արքայի՝ թագաւորի Ասորեստանի և Նինուէի, յորոց անուն ինքեանք Սանասնայք զինքեանս անուանեն. – 192. Քանզի որպէս գրեցաւն՝ Ասուր ի Սեմայ շինէ զՆինուէ – 14.

ՆԻՆՈՒԷԱԿԱՆ - Գունակ Կորխային բանակին յանդնդաքակ տունսն զբնակութիւնսն արարին, անխայեալ ի նինուէականն ստրջացեալ նախ անդ ո՛չ անխայեալ առ քարեղէն սիրտ քաղաքացւոցն Դունայ: - 358.

ՆԻՇ - ,,յորժամ զայս նիշ համբոյր մատուցեալ համբուրեցից զնա՝ դուք զազդոյ վէրս ի զօրութիւն նիզակի հարջիք զնա,,: - 352. Ազդ լինէր յոմանց գրումն անյայտիցն, թէ ,,այս ոմանք այսորակ երիվարօք յայս նիշ նիւս կեղթում, ի մէջ բդեղի պահարանեալ նամակ տանին ընդ կողմն Ապահունեաց. արդ զգուշացիր ճանապարհիդ,,. - 340.

ՆԻՐՀԵԼ -և ի նիրհելն իւրում՝ ձայնէ հոգին աւտար ի բերանոյ կնոջն քարացելոյ եթէ՝ ծնցիս որդի աշխարհակալ. որ և ի պոռնկութենէ յղացեալ իսկ էր դուստր ցեղի Դանայ: - 158.

ՆԻԹ - Աստանօր և ի դէպ ելանէ մարգարէութիւնն Դանիէլի, տեսութիւն անհեղեղ պատկերին բազմախառն նիւթօքն ի վերայ խեցեղէն և երկաթեղէն ոտիցն: -156. բարձրաճիչ աղաղակաւ քարոզեալ. իբրև բանիւ զբարբառ հնչեցուցեալ ազդեցուցանօղ իմացունակութեամբ, զգայական ազդարարութեամբ՝ զեկուցանել զպատրաստութիւն նիւթոյն առ կատարումն սրբոյ եկեղեցւոյն աւարտագործեալ: - 396. քարինս տաշահոս հոլովեալ ի նիւթ եկեղեցւոյն ի Մանազաւեանն նահանգէ ընդ Բզնունական ծովն բերեալ մատուցանէ առ կատարումն հրաշագեղ դիտանոցին սրբոյն Սիօնի, այլովքն սրբական անուանակոչութեամբ տեղեաց տնտեսականին բանին Աստուծոյ մարդ եղելոյ: - 396.

ՆԻԹԵԼ - բանսարկուք ոմանք հրապոյրս պղտորս քսութեան ածէին տանէին ի միջոչէն առ միւսն, որպէս թէ զչարիսն իրերաց առ հազարապետն խորհել նիւթել յայտ ածէին և զպատճառն զմիմեամբք արկանէին ի գաղտնիս քրթմնջելով: - 342. բարիատեացն և չարասէրն Աւշին նիւթէր գայր ի վերայ Գուրգինի հասուցանել չարիս մեծամեծս – 370. ԵԹԷ Ո՛ՐՊԷՍ ԿԵՂԾԱՒՈՐԱԿԱՆ ՍԻՐՈՎ ՆԻԹԷՐ ՉԱՐԻՍ ԱՒՇԻՆ Ի ՎԵՐԱՅ ՀԱՅՈՑ Եւ ԻՇԽԱՆԱՑ ՆՈՑԱ: - 370. Բայց խռովիչքն ատեցողքն խաղաղութեան ոչ դադարէին նիւթել զհակառակս բարւոյն և զաճմունս չարին. մանաւանդ Վասակ որ զկարծեալ իշխանական անունն յինքեան բերէր: - 310.

ՆԻՒ - Ազդ լինէր յոմանց գրումն անյայտիցն, թէ ,,այս ոմանք այսորակ երիվարօք յայս նիշ նիւս կեղթում, ի մէջ բդեղի պահարանեալ նամակ տանին ընդ կողմն Ապահունեաց. արդ զգուշացիր ճանապարհիդ,,. - 340. և դեռ ևս հեծեալ կայր ի նիւս երիվարին, փութացան ի բանակն. – 228. կապարճս և աղեղունս պատրաստականս զառաջեաւ ի նիւսն ունելով, և զարդս ոսկեզարդս և արծաթագործս և կամարս ընդ մէջ ածեալ – 208. Նոյնժամայն աճապարեալ աշտանակեալ ի նիւս նժոյգ երիվարին, զէն զանձամբ արկեալ, նիզակ ի ձեռն առեալ, խրախոյս ի ձայն բարձր բարձեալ առ իւր ազատագունդ վաշտն՝ ասէ՝ - 328. և զնիւս երիվարացն երկաթապատ պնդեալ – 208.

ՆԿԱՆ - և կալեալ զնա եդ ի բանտի ի Նկան բերդի և զամրոց նորա եհան ի նմանէ, և կացոյց զհաւատարիմս իւր պահել զնա, և զտուն և զստացուածս հանեալ ի նմանէ՝ և կացոյց ի վերայ աշխարհին զիւր գործակալս: - 348. զԱշոտ տարեալ յանկասկածելին Նկան, զԳագիկ յամուրն Սևան, զԳուրգէն ի Կոտորն բերդ: - 364. զի կարծէր ևս համախորհ և

միագործ զնիզակակիցսն իւր, զզօրսն և զզօրագլուխս զգունդ ազատացն, որ մտեալ էին ընդ նմա յանձաւն Նկանի: - 210. Իսկ իշխանն Աշոտ … Մուշեղ Վահևունի … և Վահրամ սեպուհ թիկնապահ իշխանին, և Վահրամ Տրունի և Հասան և այլք ի սեպուհ պաշտօնէից … եկին մտին ի բերդն Դղեակ, յամրոցն Նկան, որ ի Թոռնավան գաւառի. – 206. սկսաւ զամուրսն յինքն գրաւել … զամուրն Նկան ի Թոռնաւան գաւառի, և զամուրն Կոտոր ի ձորն Ընծայից, զամուրն Սևանի ի փորն Լմբայ: - 360.

ՆԿԱՏԵԱԼ - Նորա զերկիր նկատեալ՝ ոչ ունէր նայել ի վեր, կայր կորակնեալ, ոչ ունել ոյժ պնդութեանն, զօրհասն ի վերայ իւր գուշակէր եկեալ հասեալ: - 344.

ՆԿԱՏԵԼ - հազիւ ուրեք ակնակառոյց աչօք նկատել զկատար լերինն – 48.

ՆԿԱՐԱԳԻՐ - այլ և նկարագիրս ոմանս պատկերաց զպատկեր քաջաց արականս և շքեղաւորս կենդանագրել: - 42.

ՆԿԱՐԵԼ - և հարքն ի գութ խանդաղատանաց զպատկերս որդւոց նկարեցին – 40.

ՆԿՐՏԵԼ - Այնուհետև սկսաւ կորապաղատն արկանել բանս խարդախութեան ի մէջ Դերանկին և Հասանայ, որ էր որդի քեռն Դերանկին, որպէս թէ ոչ ուղիղ նայի ընդ նա Դերանիկն, այլ թէ՝ և հանել ի նմանէ զամրոցն և զաշխարհին նկրտել. – 346.

ՆՄԱՆ - ,,ես եկի խաղաղութեամբ յարքունուստ հրամանէ, և ոչ նման քեզ զապստամբութիւն ի գործ արկեալ. – 330. Դարձեալ նմին նման ասէ Պօղոս, զօրինացն ստորոգելով գրաւորութիւն, այսպէս ասելով, ,,մերձ է բան ի բերան քո և ի սրտի քում, այսինքն է /256/ բան հաւատոց զոր քարոզեմք,,. – 258. և թէ Ադամ առ նմանն իւր և օգնական զայսոսիկ՝ զի՞նչ ի դէպ իցէ կնոջն անմեղադրելի գոլ՝ օձին պատճառել, որ ևս վատթարագոյն քան զանասունն լինիցի: - 22. Եւ որք ոչ այսոցիկ նման՝ լուան ի Տեառնէ՝ մի մնասցէ ոգի իմ ի մարդկանդ յայդմիկ յաւիտեան, վասն լինելոյ դոցա մարմին. այսինքն մարմնասէրք և ոչ հոգիասէրք: - 30. նոյնպէս և տանջանքն նմին նման յաւիտենականք և մշտնջենաւորք յանսպառ յաւիտեանս և յանմահ խոշտանգանս՝ պղծոցն և ուրացողացն ի սուրբ և յանբիծ հաւատոց քրիստոնէութեանն. – 264. Տես և զմիւս ևս նման սմին ի գրոց Գործոց առաքելոց: - 258.

ՆՄԱՆԱԿԵՐՊԵԱԼ - իբրև զքաջ հովիվ եդեալ զանձն ի վերայ խաշանց մեռանել, նմանակերպեալ պատկերակից լինել որդւոյն Աստուծոյ – 300.

ՆՄԱՆԱՊԷՍ - և ընդ նմա Գրիգոր որդի Վասակայ, և սա նմանապէս ոգեզուարճ իմաստութեամբ առ լցեալ հոյակապ և անուանի ի մէջ Հայկականացս և ցանկալի լսողացս և ուրախարար տեսողաց. – 344. և նա ձեռնամուխ եղև զընդ նովաւ հնազանդեալս ի բաց կորզել քեցել ի նմանէ շրջաբերական թղթովք, զիշխան Վասպուրական զԴերանիկն, զԱպլբառ Կայսիկ զբռնաւորն Ապահունեաց, նմանապէս և զայլսն զոր և կարաց հրապուրել. – 350. նմանապէս զնոյն ընծայեցուցանէ Դանիէլ: - 314. Նմանապէս կամ թէ ևս հրաշափառագոյն երիցս երանելիք Սողովմոն, որ Սևորդին ճանաչի, և Կախայ վերին աշխարհեցին՝ ոչ խոտորեցան ի բանս թագաւորին – 292. Նմանապէս, կամ թէ ևս հրաշափառագոյն զյաղթութեան մարտսն յօրինեալ յարդարեաց զպարտութիւն ի վերայ ազգին Իսմայէլի մեծ զօրավարն Գուրգէն, և իսպառ կանգնեաց զնշանակ յաղթութեան ամենևին ամենայն ուրեք ընդ ամենայն տեղիս. – 312. շինէ և անդ ամրական տեղի, դժուարամատչելի ասպատակող հինից, դնելով ի նմա նմանապէս ապարանս փողոցայարդարս, տաճարակերտս սեւեկագործս, բաւական ի պէտսն պատրաստեալ – 392.

ՆՄԱՆԻԼ - ,,մարդ ի պատուի էր և ոչ իմացաւ, հաւասարեաց անասնոց անբանից և նմանեաց նոցա,,: - 22. Ողբացէք բնակիչք կոտորելոցդ, զի նմանեցան ամենայն ժողովուրդք Քանանացւոց, և սատակեցան ամենեքին, որ հպարտացեալ էին արծաթով,,: - 180.

ՆՄԱՆՈՒԹԻՒՆ - և դիմեցին ի մէջ նոցա ի չորս առաջս, ըստ նմանութեան տեառնանման խաչին, և բախեցին զճակատն և պատառեցին զռազմն և դարձուցին ընդ զառ ի վայրն և իջուցին ի լեռնէ անտի, և հարին ի հարուածս մեծամեծս. – 286. և իբրև զմի անձն, վառեալ ի զէն և ի սուր և ի ճակատամարտ՝ հասեալ յամուրս՝ տապալէր զզօրութիւն նոցա սրով և

աղեղամբ, ի փայլիւն սուսերի և նիզակի և ի գիշերամարտ նահատակութեանց, ըստ նմանութեանն քաջ զօրավարին Իսրայէլի Յեսուայ կամ Գէդէովնի կամ թէ նոյն ինքն նահապետին Աբրահամու, ի վերայ հասեալ Քանանացւոց, զյաւէտ յաղթութեան նահատակութիւն նահատակեալ՝ և դառնայ մեծաւ յաղթութեամբ: - 312. զի մինչ ընդխոնեցաւ պատերազմն և դէմ առ դէմ ճակատէին՝ յանկարծակի այր մի ի նմանութիւն լուսոյ եկն եկաց ի մէջ ռազմի ճակատուն – 232. յորում տեղւոջ քաղաքն Տարունոյ շինեալ էր, ուր բնակեալ բայանայր զօրավարն Տաճկաց, զօրհասական արջոյն բերելով նմանութիւն, որ յաւուրս ձմերայնոյ արմատովք պարենաւորեալ՝ ի մէջ կենաց և մահու անցեալ որջանան ի բոյնս իւրեանց: - 188.

ՆՆՋԵԼ - և ընդ այգն ընդ առաւօտն, մինչ նոքա ննջէին յիւրաքանչիւր վրանաց օթոցի՝ և զօրքն շուրջ փակեցին սուսերօք և վահանօք և նիզակօք և վառեալ մոմեղինօք, և մտեալ ի ներքս ըստ հրամանի զօրավարին իւրեանց – 296. Եւ ծառայ մի Դերենկին որ բանտապանն էր՝ լուծեալ զնա ի կապանացն՝ և տարեալ մուծանէ ի սենեակն ուր ննջէր Դերենիկն. – 320. Իսկ հաւատացելեցն տեսեալ, եթէ բարի խոստովանութեամբ ննջեաց տէր սուրբ Գրիգոր՝ գոհութիւն մատուցանէին ամենազօրին Քրիստոսի – 254. Եւ եղև իբրև ննջէր Գագիկ յանհոգս յանկասկածս՝ հասեալ Հասան ի գիշերի սուսերամերկ վառեալ փոքր գնդաւ, մոմեղինօք վառելովք՝ և կապեաց զնա կապանօք երկաթի: - 350.

ՆՇԱՆ - առնէր և նշանս կախարդութեամբ և առ աչօք մինչև ի զարմացումն ամենեցուն: - 40. Եւ գումարեալ Հայրակղի զամենայն զօրս իւր յորդոր և խնդալից սրտիւ, բազմութեամբ զօրաց ել ընդ առաջ սուրբ նշանին, ի պատիւ հրաշալի և երկնաւոր գանձուն – 154. և եհան զզօրսն մինչ մերձ ի գլուխ լերինն և ընդ նոսա նշանս բազումս, իբրև Ռ արանց ընտրելոց քաջ երիվարօք. – 284. և թէ զիա՛րդ գունդք գունդք հրեշտակաց մի զմիոյ կնի ելևելս առնեն, և զիա՛րդ փայլեալ նշանն տէրունական ահաւոր ճառագայթիւք – 284. Եւ խնդրէ ի նմանէ խնդիրս, ,,առաջին, ասէ, զաստուածընկալ սուրբ նշանն, զոր գերեցեր յԵրուսաղէմէ՝ /152/ խնդիր արարեալ մեծաւ փութով այսրէն դարձուսցես,,: - 154. Եւ կարգեալ հաստատեաց Հայրակղոս զսուրբ նշանն անդէն ի տեղւոջ իւրում ի սուրբ Գողգոթայ: - 154. և կարգեցին ճակատս, և բոլորեցին ռազմ, և գունդս գունդս յընտրելոց զօրացն ըստ ազգս ազգս, շուրջանակի ի ներքս փակեցին զլեառնն և դրօշս և նշանս բարձրագոյնս լայնատարածս կանգնեցին. – 280. և նոյնգունակ զարդու զարդարեաց զնա բուրուառօք արծաթեղինօք և ընտիր և փորձ արծաթագործ դրոշածօք նշանի խաչին Քրիստոսի: - 390. և քահանայքն բարձեալ ի վեր զսուրբ Աւետարանն և նշանակ իւրեանց կանգնեալ զնշան Խաչին – 232 Խնդրէ և տեղեկութիւն թէ քանի՛ դրօշք /198/ են, կամ քանի՛ նշանք, և կամ քանի՛ առաջս զօրքն բաժանիցին, և կամ քանի՛ փողք գոչիցեն, և կամ քանի՛ թմբուկք դափիցեն: - 200. Խորտակէր և զնշան տէրունական Խաչին, զոր ուրեք ուրեք կանգնեալ լինէին. քանզի յոյժ ստիպէր զնա հոգին մոլեկան: - 168. Կալան և զհայրապետն Զաքարիայ, և ի խնդիր անկեալ աստուածային սուրբ նշանին՝ սկսան զնոսա տանջել, մինչև զբազումս ի պաշտօնէիցն կառափեալ սատակեցին. – 142. մինչ նոքա գունդ առ գունդ ընդդէմ միմեանց ճակատեալ կազմէին զռազմն, և փողքն գոչէին և դրօշքն տարածանէին և նշանքն փողփողէին, վահանաւորքն և նիզակաւորքն գոչէին, այրուձին այսր անդր վազս առնէին և ախոյեանքն յարձակէին, կապարճակիրքն աղեղանցն յուրային: - 174. մինչ քաղցրատենչ քունն ի վերայ հասանէր որ զպահպանութիւն գիշերոյն պահէին՝ նորա ամբարձեալ զպղծալից ձեռն ի սրբութիւն սրբոցն և առեալ զսուրբ նշան խաչին Քրիստոսի և ընդ պատուհանն արտաքս ելեալ – 378. յայնժամ ամօթալից աչօք տեսցես զբազմափառ և զպայծառացեալ նշանս դրոշմացն բարձրացելոց: - 148. Յայնժամ տեսեալ Երուսաղէմացւոցն զանհնարին դիպուածսն անօգնականութեանն՝ առին զաստուածային սուրբ նշանն տէրունական հանդերձ այլ սպասիւք եկեղեցեացն, փախուցին ի քաղաքն թագաւորական ի Կոստանդին. – 162. Նշանն քրիստոսեան քառածրագիծ փայտիւ արուեստագործեալ ճարտարապետի ումեմն հիւսնեալ – 378. նշանս կանգնեալ և փողք և քնարք հնչէին և թմբուկքն դափէին – 208. որ

ընդ միմեանս երդմամբք հաստատեալ սուրբ Աւետարանաւն և տէրունական նշանաւն – 174. Տուեալ էր նշան քաղաքապետին, իբրև զՅուդային ի տէրունական համբոյրն. – 352. և զնշան փրկական Խաչին ի վերայ գլխոցն դրօշմէին – 266. Իսկ Մեհուժան ոչ թողանայր զթագաւորելն Հայոց, կուտեալ առ ինքն անհուն բազմութիւն վաշտից և դրօշուց և նշանաց որոց ոչ գոյր թիւ. – 106.

ՆՇԱՆԱԳԻՐ - վասն այնր առ այժմ համառօտեալ ի նշանագիրս սուղոյբայից – 302.

ՆՇԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ - զոր աւելորդ համարիմ երկրորդել զյառաջագոյն պատմագրաց նշանագրութիւնս: - 102.

ՆՇԱՆԱԿ - բայց և նշանակս և դրօշս փողփողել առաջի, և դնել թագ իշխանական ի գլուխ և զգեստս արքունականս զանձամբ. – 236. Եւ զգեցոյց նոցա հանդերձս և կանգնեաց նշանակ իշխանական և էած սուսեր ընդ մէջ և կամար ականակապ և երիվար ընտիր մեծազարդ. – 314. և զԳագիկ ձգեալ ի պատիւ զօրավարութեան Հայոց մեծաց, ըստ օրինի թագաւորացն Յունաց՝ տալ առաջի նորա նշանակս խաչադրօշս: - 370. և քահանայքն բարձեալ ի վեր զսուրբ Աւետարանն և նշանակ իւրեանց կանգնեալ զնշան Խաչին – 232. Իսկ նոցա անմեկնելի զոյսս իւրեանց ի Քրիստոս ունելով, բնաւից գերագոյն և հոյակապ անուն ստացեալ, զյաղթութեան նշանակ կանգնեալ. - 308. կարգեցին ըստ գունդս գունդս առ Շ այր նշանակ մի. – 280. Նմանապէս, կամ թէ ևս հրաշափառագոյն զյաղթութեան մարտսն յօրինեալ յարդարեաց զպարտութիւն ի վերայ ազգին Իսմայէլի մեծ զօրավարն Գուրգէն, և իսպառ կանգնեաց զնշանակ յաղթութեան ամենևին ամենայն ուրեք ընդ ամենայն տեղիս. – 312.

ՆՇԱՆԱԿԵԱԼ - Զոր Փիլոն Աղէքսանդրացի փիլիսոփոս և վարդապետ հնոյն՝ Զրարբի ասէ, թերևս զսննդականութեան և զաճողական բազմամարդութեանն պատճառ նշանակեալ յառաջատեսէ հայրն. – 24. Իսկ զվատացն և զնուազագունիցն՝ լոյծս և կանացիս, և միայն վերնագրութեամբ և եթ նշանակեալս: - 42.

ՆՇԱՆԱԿԵԼ - Աստանօր և զհայհոյական բարսն նշանակէ, և վասն ամենայն խիստ բանից զոր խօսեցան զնմանէ մեղաւորք և ամբարիշտք: - 26. Աստանօր լաւագոյնս իմն աստուածայինն Մովսէս գրէ ի բերանոյ Աստուծոյ զյաճախութիւն ամբաստանութեան ամբարշտելոցն, ըստ իւրաքանչիւրոցն և զվնասն նշանակելով: - 28. Բայց մեք զոյժ հռչակեալսն միայն նշանակեցաք. – 96.

ՆՇԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ - Բայց արդ որպէս յառաջագոյն հատուցի զարտաքոյ պարսաւանաց զիս ներքոյ գրել, վասն ոչ ոճով զսորայս կարգել դնել ի շարի աստ զշարագրածս, վասն ոչ բաւելոյ զանչափութիւնն ի մի վայր գումարել յանմասնաւորաբար նշանակութեամբ – 308. Եւ զայս առ այժմ բաւական համարեալ նշանակութիւն ցուցանել զլաւութիւն երանելի առնն Խուրանայ Արծրունւոյ, խոհեմագունիցն բաւականանալ առ բովանդակ իմացմունս: - 78.

ՆՇԱՆԱՑԻ - և տիկինն սպարապետական ի Տարունոյ եկեալ և նշանացի զդի նորա գտեալ՝ տարաւ ի Պորպ յիւր աւան և եդ ի գերեզմանի: - 368.

ՆՇԱՆԱԻՈՐ - զի ի մատեանս առաջնոցն ունէին պատուէր ի թագաւորացն զնշանաւոր իրս քաջաց գրել, և ոչ վատաց. – 42. Ցոյցք ժամանակաց այսոցիկ, ըստ որում յառաջագոյն ասացաք, որ յաւուրց անտի Բէլայ մինչև ի Նինոս՝ երևելիք ինչ և նշանաւորք ի /42/ մատենիցն առաջնոցն ոչ երևի, թերևս ի բազում խափանմանց: - 44.

ՆՇԱՆԱԻՈՐԵԱԼ - և զվատացն և զաննշանիցն նշանաւորեալ ըստ վատութեանցն և զգործս նոցա – 74.

ՆՇԽԱՐ - և տարեալ հանգուցանեն զնշխարս սրբոյն յԱշտիշատ Տարօնոյ ի տեղւոջ վկայարանի սրբոյն Յոհաննու Մկրտչին և Աթանագինի վկային: - 120.

ՆՇԿԱՀԵԱԼ - Այլ անժամանակն Բէլ ծախի ժամանակաւ, նշկահեալ ի Հայկայ որդւոյ Թորգոմայ, որ ի տանէ Յաբէթի – 40. Բայց ինքն Պապ նշկահեալ զկայսր Թէոդոս, զոր ի բուռն առեալ Տերինտեայ զօրավարին Յունաց՝ խաղացուցանէ կապանօք առ կայսր – 108. և սա նշկահեալ զկայսերբ՝ յղէ առ Շապուհ արքայից արքայ նուաճել ընդ նմա – 108.

ՆՇԿԱՀԵԼ - մինչ հազիւ թէ ուրեք կարաց նշկահել զսոսա ի պատրանս խաբէութեան և ի նենգութիւն կեղծաւոր խարդախութեան զօրականաց իւրոյ տէրութեանն: - 242. մինչ հանդէպ երեսանալ Աղէքսանդրու ի յանդուգն դիմացուածին, և հայեցեալ ի դէմս Աղէքսանդրու իբր յաստուածոց դիւցազանց՝ զերեսս ի վայր արկեալ զերկիր նշմարէր – 68.

ՆՇՈՅԼ - այլ է արդարև նշոյլք արեգական, /32/ սեռն օդով ծածկեալ ի վերայ խիտ և հոծ ամպոց խոնաւագունից – 34.

ՆՈՅ - Նոյ էր ամաց Շ, յորժամ առ հրաման որդւովքն կազմել զտապանն: - 28. Աստանօր ի դէպ ելանէ և մարգարէախառն օրհնութիւնք մեծի նահապետին /40/ և աշխարհահօրն Նոյի յասելն՝ ընդարձակեսցէ Աստուած Յաբէթի, և բնակեսցէ ի տան Սեմայ: - 42. Բայց երանելի հայրապետն Տէր Գէորգ սաստկագոյն քան զտիեզերական կործանմանն առ Նոյիւ բերելով զտրտմութեանն թախիծս, հանդերձ եպիսկոպոսիւն Գրիգորիւ՝ զաբրահամեանն վաղնջուց աղաչանսն ի կործանմանն Սոդովմայ յառաջաբերեալ մարդասիրին Աստուծոյ. – 358. Եւ այսպէս զառածանէր, զՍեմ որդի Նոյի ասել նոր Զրուան, որ և սկիզբն աստուածոց: - 46. Եւ եկաց Նոյ յետ ջրհեղեղին առ որդւովքն ամս ԼԾ մինչև ի ՀԳ ամն Եբերայ – 34. Եւ են ի թուել մինչ ցայս վայր այսոքիկ. Ադամ, Սէթ, Ենովս, Կայիանան, Մաղաղայէլ, Յարէդ, Ենովք, Մաթուսաղայ, Ղամէք, Նոյ, Քամ, Քուշ, Նեբրովթ որս և Բէլ: - 36. և զի հաւասարութիւն երից ազգացն, այսինքն որդւոցն Նոյի, կարգաւ կանոնեալ դրոշմեալ կան յոլովից գիրս ոչ է մեզ հարկաւոր զնոյն երկայնաբանութեամբ երկրորդել: - 12. Եւ յաւուր յայնմիկ եմուտ ի տապանն Նոյ և որդիք իւր, կին Նոյի և կանայք որդւոց նորա ընդ նմա: - 30. Եւ յաւուր յայնմիկ եմուտ ի տապանն Նոյ և որդիք իւր, կին Նոյի և կանայք որդւոց նորա ընդ նմա:- 30. զոր ի սկզբանց ոչ եղեալ՝ Նոյիւ/գրքում՝Նոցիւ/ ասի լինել: - 34. Իսկ ոմանք ի պատմագրաց ասեն, թէ և դուստր Նոյի և ճարտարապետ նաւին կնաւ և որդւովք և կարևոր բարեկամօք. (տապանի մեջ են մտել) որ և ինձ հաւանականք այսոքիկ թուին. – 30. Ղամէք լեալ ամաց ՃՋԸ ծնանի զՆոյ - 28. յետ ջրհեղեղին արբ գինի Նոյ, վասն որոյ և անփորձ իրացն եղելոյ՝ արբեալ եղև: - 30. յերկրորդն հարկ է մեզ զոճն կանոնել, որ յետ Նոյի և անդր ազգացն բաժանմունք յառաջ խաղան, ըստ ցեղից ցեղից ի կարգ անկեալ աշխարհաբաժին ցեղակարգութեամբ. – 12. Նոյ ծնանի երիս որդիս, զԶրուան և զՏիտան և զՅապիտոսթէ, որ են Սեմ, Քամ և Յաբէթ: - 14. Որգունակ հնչումն տաշելոյ փայտիցն առ Նոյիւ ազդեցութեամբ հիւսնական գործեացն՝ զհեղեղածուփ անդնդաձիգ սահան երկնահոս զուգաճանապարհորդութեանն յապրուստ հաւատարիմ առնն յԱստուած յուսացեալ համամիտ ընտանեացն գործակցութեամբ: - 396.

ՆՈՅՆ - զի՞նչ Անանիա և Սափիրայ վասն ագարակին և նորին ստութեանն, իմա և ի միտ առ: - 258. ընդ Քրիստոսի, զի ընդ նմին թագաւորեսցեն: - 292. Իսկ երանելոյն Աղանայ Արծրունւոյ որդւոյ Վասակայ դարձեալ ի Յունաց աշխարհէն՝ եկն յերկիրս Հայոց, նովին կրօնաւորական խստամբերութեամբ /132/ և հրեշտակակրօն առաքինութեամբ կեցեալ՝ վերափոխի յաշխարհէս ի դասս սրբոց. – 134. ,,հրամայեա արձակել արս հաւատարիմս, և ես յորժամ հասից ի դուռն արքունի՝ ի նմին ժամու խնդիր արարից Խաչին, և գտեալ զնա տայց բերել առ քեզ,,: - 154. Այլ և հուր և ծծումբ նաւթիւ բարձեալ ի գործ պատերազմին, և զլոյծ բնութիւնն յանօթս ապակեղէնս եդեալ, և մանր զծծումբն ընդ նմին խառնեալ, եդեալ ի պարսատիկ մեքենայից, և զհուրն առ ընթեր նմին, հնարաւորեալ արկանել զամրոցաւն: - 208. Այլ և հուր և ծծումբ նաւթիւ բարձեալ ի գործ պատերազմին, և զլոյծ բնութիւնն յանօթս ապակեղէնս եդեալ, և մանր զծծումբն ընդ նմին խառնեալ, եդեալ ի պարսատիկ մեքենայից, և զհուրն առ ընթեր նմին, հնարաւորեալ արկանել զամրոցաւն: - 208. այլ ի շարժելն իւրում՝ ահ առնուն ամենայն լողակք և գազանք ծովայինք, որոյ և կերակուր նոյն լողակք և զեռունք այլովք կենդանեօք: - 260. այլ նա ի նոյն միտս չարախորհրդութեան յամառեալ պնդեալ կայր: - 344. այլ որպէս արմատն՝ նոյնպէս և ուռն և պտուղն. եթէ սկիզբն սուրբ է՝ ապա և արմատն, ապա զինչ ուռն՝ նոյն և տեսակ: - 258. Այս Զ ամ էր

գերութեանն Հայոց, և ՅՋ նորուն թուականութեան: - 326. անդ կեցեալ և մեռեալ ի նմին ի կապանս: - 84. Ապա թագաւորեցուցին զԲորն զդուստրն Խոսրովայ, որ էր կին նորին, որում բամբիշն կոչէին. – 154. Առ որ զբարեկամութիւնն ողջ պահելով յղէ զնոյն Քսերքսէս և զԱրշէզ որդի նորուն քառասուն հազարաւ. – 66. Առ որ զբարեկամութիւնն ողջ պահելով յղէ զնոյն Քսերքսէս և զԱրշէզ որդի նորուն քառասուն հազարաւ. – 66. Բայց արդ ես զնոյն բարիս խօսեցայց և խնդրեցից ի նմանէ հաշտութիւն և սէր – 144.Բայց դեսպան արձակեալ Արտաշէսի զՀամամ առ կայսր Ադրիանոս վասն Բարքոբայ աւազակի և նորուն պատերազմին յԱսորիս. – 92. Բայց իբրև ետես բռնաւորն զանդառնալի միտսն և զաներկբայութիւն հաւատոցն և զաներկիւղ և զյանդուգն պատասխանիսն և զմեծ անարգութիւնն զոր հասոյց ի վերայ նորա և նոցին օրէնսդրին…բարկացեալ յոյժ հրաման ետ փութով զրաւ առնել կենաց նորա: - 206. Բայց իշխանն Դերենիկ անգիտացեալ զեղեալսն՝ ի նմին աւուր եկն բազմաձեռն զօրո.ւ բանակեցաւ ի հարաւ կողմն բերդին – 332. Բայց հրաման ետ Դերանիկն Գրիգոր հարազատի իւրոյ ի նոյն տանէ Արծրունոյ, և կալաւ զնա և եդ ի յամուրսն Սևան. և հրամայեաց Հասանկան քեռորդւոյն իւրոյ՝ պահել զնա յընդարձակի: - 342. Բայց Յամանիկն և Ահմատն և Ապլբառն և այլ ևս Տաճկաց միաւորութեամբ զնոյն չարիս երկնէին գայիւ: - 340. բայց սա յերթալ և ի դառնալ իւրում նովին մտօք և նովին մոլորութեամբ վարեցաւ, լրբեալ լի թշուառութեամբ. – 248. բայց սա յերթալ և ի դառնալ իւրում նովին մտօք և նովին մոլորութեամբ վարեցաւ, լրբեալ լի թշուառութեամբ. – 248. Բայց քանզի յերկնուստ էր հասեալ վտանգն, և աստուածառաք էր բարկութիւնն՝ և ոչ ոք զօրեաց և եկաց ընդդէմ նորա ելանել ի պատերազմ, այլ որ եհարն՝ նոյն և բժշկեաց: - 374. բերանաբաց դժոխաբար լայնեալ զբերան իւր՝ յոգունց քան թէ սակաւուց արար վիժել յանդունդս, որոց ոմանք և տունք նոցա գերեզման նոցին եղեն – 358. Դարձեալ ասէ նոյն յիմար Զրադաշտ – 46. Դարձեալ զՍողոմոն Բագրատունի վառեալ ի զէն սատանայական՝ յղէ առ նա բազում անգամ զնոյն խորհելով. – 318. Դարձեալ նմին նման ասէ Պօղոս, զօրինացն ստորոգելով գրաւորութիւն, այսպէս ասելով, ,,մերձ է բան ի բերան քո և ի սրտի քում, այսինքն է /256/ բան հաւատոց զոր քարոզեմք,,. – 258. եթէ կացցես ի նմին յամառութեան ի հաւատսդ Յիսուսի որդւոյն Մարիամայ կնոջ հրէի,,: - 294. եթէ հաւանեալք արդարոյն և ապաւինեալք ի նա՝ յուսացան ի բան նորա, ծառայել երկիւղիւ հրամայելոցն ի նմանէ՝ զի՞նչ անհաւատ թուի և ի փրկութենէն ընդ նմին վայելել. - 32. ԵՐԿՐՈՐԴ ՆՈՐԻՆ ԵԻ ԵՐԹԱԼՆ ԳՈՒՐԳԷՆԻ ԶՀԵՏ ԿՈՉՈՂԱՑՆ ԲՈՒԽԱՅԻ ԵԻ ՈՐ ԻՆՉ ԳՈՐԾԵՑԱԻՆ, ԵԻ ԹՈՒՂԹՆ ԻԲՐԵԻ Ի ԴԻՄԱՑ ԱՐՔԱՅԻ: - 234. Երկրորդ՝ չարասէր և աներկիւղ նախանձուցն բարք, եթէ ընդէ՞ր ոչ և նորայն ըստ նմին օրինակի եղև արատաձգեալ յԱստուծոյ: - 24. և բազում այն են որ ի նմին իսկ սատակին. և կէսքն դիւրըմբռնելի որսորդաց լինին. և ապրեալքն սաստիկս հասուցանեն վտանգս ուր և դիպիցին, եթէ մարդկան և եթէ այլոց ինչ կենդանեաց: - 188. Եւ Գուրգինի նորին եղբօրն զպատիւ մարզպանութեան գահակալութեան հաւատացեալ, ըստ կարգի բարձաբերձութեան թագաւորացն Հայոց, մանաւանդ մեծին Տրդատայ թագաւորի: - 370. և դարձուցին ընդ նոյն ճանապարհ ընդ որ եկեալ էր, ոչ թողացուցին նմա ելանել ընդ աշխարն Վասպուրական. – 336. և Դաւիթ ասէ, ,,յոր հաւատացի զնոյն և խօսեցայ,,. և Պօղոս՝ ,,մեք հաւատամք զոր խօսիմքն,,. և դարձեալ Պօղոս՝ ,,եթէ խոստովանեսցիս բերանով քով զտէր Յիսուս, և հաւատասցես ի սրտի քում թէ Աստուած յարոյց … - 258. Եւ ելեալ նոցա արտաքս՝ սկսաւ խօսել Մահմէտ հրապարակաւ զնոյն բանս. – 160. և ելեալ նստաւ ի ջորւոջն, զոր պատրաստեալն ունէին անդէն առ դրան վրանին, և հանին արտաքոյ դաշիկ բանակին՝ դարձուցեալ դառնալ ընդ նոյն ուստի եկն: - 346. Եւ եկեալ ի Փառան՝ զնոյն ասաց երկրորդել զբանս զայսոսիկ առ հօրեղբօրն իւրոյ որ կոչէր Ապղջհար: - 158. և եղբայր Մեհուժան Արծրունի յղէ դեսպան առ Շապուհ զնոյն խորհուրդ հաստատել: - 108. Եւ եղև ընդ մեռանելն տեառնն Անձաւացեաց, նորին տիկինն Հեղինէ գրէ առ Գուրգէն – 324. և ետ բերել քուքս և տանջել զնոսա քքովքն յերկար, մինչ կարծել ի նմին վախճանել – 292. և երկից և երից և բազում անգամ զնոյն հաստատեցին երդմամբ,

զի անվեհեր համարձակութեամբ եկեսցէ առ նոսա. – 226. և զայն երիս ամս կերակրեալ լինէին սուրբքն ձեռնարուեստիւք իւրեանց, որպէս զնոյն ինքն զաստուածազարդն Պօղոս, թէ ,,զպէտս իմ և որ ընդ իսն էին՝ պաշտէին ձեռքս այս,,: - 252. և զի հաւասարութիւն երից ազգացն, այսինքն որդւոցն Նոյի, կարգաւ կանոնեալ դրոշմեալ կան յոլովից գիրս ոչ է մեզ հարկաւոր զնոյն երկայնաբանութեամբ երկրորդել: - 12. և զնոյն ոռոգեալ ոտիւք ի միջոցս պրակացն, կամ երկմատնի փայտատովք սերմանեալ. – 192. և զսակաւուց քան թէ յոլովից գրեաց անուանս ի յիշատակարանի անդ զՇահդոսդ, որ թարգմանի արքայասէր, և զԳոհշթաադ, որ թարգմանի ներկագործ ծիրանեաց արքայական զգեստու, և զՇմաւոն եպիսկոպոս, վէմ եկեղեցւոյ Քրիստոսի ընդ նմին և այլ եպիսկոպոսք և քահանայք արք Ճ - 106. Եւ է զի ի նուրբ և ի հուն տեղիս ջուրցն անկեալ՝ ի նմին խրեալ կան անշարժ, և դիւրաւ անկանիցի ի ձեռս որսորդաց. – 260. և ըստ օրինակի կեղծաւորական հիւանդութեանն, զոր առ Դերենիկն հնարաւորեցաւ՝ զնոյն և առ Գագիկ գլխաւորեաց: - 350. և թէ ոչ այպանել ախորժէք զբանիւք իմովք՝ ոչ ընդհատ կամ պախարակելի թուիցի կոչել զնա նովիմբ անուամբ. – 376. Եւ ի միւսում առաւօտին հասին ի վերայ բանակին խոնջեալ երիվարօք, անզգուշութեամբ առ մուտն պատրաստեալ, և անկան ի նմին ժամու Բ ոմանք, Վլիթ և Մարաճայ. – 402. Եւ ի նմին ամի մեռաւ արքայն իշխան Տարունոյ – 358. և ի նոյն պատիւ թագաւորութեան կացուցանէ զԱնիհանոս Բագրատունի: - 76. և ի չափ ինչ հասեալ բնակեցաւ առ ումեմն մեծատան ի նոցունց ազգականից. – 158. Եւ իբրև եհաս առ թագաւորն որ ինչ գործեցաւն՝ ոչինչ գոյր տեղի այլ պատասխանւոյ. բայց ասէ, ,,արժանապէս այն գործ նոյն գործեցաւ,,: - 370. և իբրև զմի անձն, վառեալ ի զէն և ի սուր և ի ճակատամարտ՝ հասեալ յամուրս՝ տապալէր զզօրութիւն նոցա սրով և աղեղամբ, ի փայլիւն սուսերի և նիզակի և ի գիշերամարտ նահատակութեանց, ըստ նմանութեանն քաջ զօրավարին Իսրայէլի Յեսուայ կամ Գէդէովնի կամ թէ նոյն ինքն նահապետին Աբրահամու, ի վերայ հասեալ Քանանացւոց, զյաւէտ յաղթութեան նահատակութիւն նահատակեալ՝ և դառնայ մեծաւ յաղթութեամբ: - 312. և իբրև մօտ եղև յափն գետոյն՝ քարշեալ ոմն զլայնալիճն, նստելով ընդ դարիւն, և հարեալ նետիւ ընդ բացատն, և երեսանակալ ձեռնն թուլացեալ. կրկնեալ այլ ոմն ճօճ նիզակաւն ընդ նոյն ակն՝ գետավէժ արարին զԱշխէթն. – 272. և ինքն Աշոտ ճողոպրեալ միաձի ելեալ եհաս փախստեայ մինչ յՈստանն Ռշտունեաց, թողլով զբուն բանակն ի նմին տեղւոջ. – 332. Եւ խնդրեալ զդի նորա վաճառականաց՝ պատեցին զնա ի ձեռս եպիսկոպոսին Դաւթի նորուն գաւառի և եդին ի տապանի յեկեղեցւոջն որ ի նմա: - 354. և խոստացեալ պատարագընկալին՝ ոչ ևս զնոյն հատուցանել երկրի ուխտ յաւիտենական հաստատեալ՝ զաղեղն իմ եդից յամպս, որ է ծիածանդ – 32. և ծառայեա ճշմարտութեան օրինաց և հաւատոց, զոր ուսաք ի մարգարէէն Մահումաթայ. ապա թէ ոչ՝ զնորին հակառակն ընկալցիս, տանջանս և մահ, և ելցես ի կենաց աստի չարաչար մահուամբ,,: - 294. և յաջմէ սեղանոյն շինեալ ընդ նովիմբ հիմամբ ի տեղի յիշատակարանի խաչելութիւն տեառն Գողգոթայ տեղւոջ – 390. Եւ յետ մահու նորա նստուցին թագաւոր զորդի նորին զԱրտաշիր, կարի տղայ մանուկ: - 152. և նմին հատուցումն ի կարգի որ ասէ, ,,կացո ի վերայ նոցա մեղաւոր, սատանայ կացցէ ընդ աջմէ նորա,, , և որ ինչ ի կարգ սաղմոսիդ է: - 214. և նորա խնդիր արարեալ մեծաւ ստիպով, մինչև կարացին գտանել նովիմբ կազմածաւ, և ետ յարսն որք եկեալ էին. – 154. Եւ նորայքն ոմանք ի նմին շարժմանէ գերեզմանացան ի նմին: - 358. Եւ նորայքն ոմանք ի նմին շարժմանէ գերեզմանացան ի նմին: - 358. և նոքա տան տանել նմա զհարկս և հասս արքունի և դարձուցանեն զնա ընդ նոյն ուստի եկն: - 172. և ոգորել ընդ բնաւ աշխարհս անդուլ շրջաբերութեամբ, անհանգիստ մնալով, և կեղծաւորական սիրով ընդ Վասպուրական աշխարհիս և ընդ նոցուն պետացս, համարէր լինել կատարելանալ առ սէր. – 370. և որ ի նմա են կենդանիքն՝ զնոյն առ ի վերայ հասուցանէ և նոքօք զպէտս քաղցոյն վճարէ մինչ ի ժամանակս գարնանայինս: - 262. և վախճանեալ զհայրն նորա՝ ի նմին աւուր մեռանի և ինքն սրով յիւրայոցն: /ճիշտը՝յիւրայնոցն/ -116. և տարեալ հանգուցանեն ի նոյն վանս սուրբ Խաչին: - 356. Եւ տեսեալ զայնպիսի կորուստ՝ ոչ ևս

համարձակեցան ի նոյն գործ, այլ տարածեալ կալան զերկիրն ամենայն: - 146. Եւ քանդեն աւերեն զմեհեանն և յատակեալ զտեղին՝ շինեն նորին քարամբք զմեծ եկեղեցին զսուրբ Գրիգորն ի Բլուր տեղւոջն – 126. զայս ասէր, ոչ զի սոդոմայեցիք էին, այլ զի ընդ նոյն մեղս սոդոմական պղծութեանն զառածեալ լինէին՝ սոդոմայեցիս կոչէ: - 182. Զընդ նոյն ժամանակս և Նաւատիոս երէց ի Հռովմ առաքէր ընդդիմակս Եղկղեսիանոսացն – 256. զի զոր անձանց՝ զնոյն և այլոց գիտասցեն հրաժարել ի զօշոտութենէն, որ առաջնոյ անկմանն եղև պատճառ – 26. Զի որովք բարձրացար և ամբարտաւանեցար՝ նոքիմբք խոնարհեսցիս և անկցիս: - 148. զի Գուրգէն եղբայր իշխանիս և այլ տոհմն Արծրունեաց և բազմութիւն ազատաց և ազատորդեաց և նոցուն զօրաց քաջաց Վասպուրական տէրութեանս … անցեալ գնացին ի կողմն Ատրպատականի – 212. զնոյն գրէ և առ որս ի Խուժաստանին էին ժողովուրդ ուղղափառացն: - 130. Զնոյն և կողմնակալքն Պարսից գրգռէին զթագաւորն ամբաստան լեալ՝ ամբաստան լինել Աշոտի զպետութենէն Տաճկաց: - 172. Զնոյն տեսեալ ազատացն Վասպուրականի, անտանելի մնալով առ դիպուածն զոր ինչ գործեաց Ապումրուան՝ ելին գնացին առ Ատոմ որդի մեծին Գուրգինայ յամուրն Կանգուար, գտանել զելս իրացն – 364. զնոցին օրինութիւնս զամենայն գիշեր օրինէին և զնոյն ցօղ օրինութեան յամենապարգևողէն Քրիստոսէ խնդրէին: - 252. զնոցին օրինութիւնս զամենայն գիշեր օրինէին և զնոյն ցօղ օրինութեան յամենապարգևողէն Քրիստոսէ խնդրէին: - 252. զոր անյապաղ փութով զզօրսն հարաւայինս և հիւսիսայինս տալ ի ձեռս Քսերքսեայ և Արշէզայ որդւոյ նորուն Քսերքսեայ զի փութով անդր հասցեն. – 64. զոր յափշտակեալ ի Սէմայ որդւոցն Քամայ՝ շինեցաւ քաղաք նովիմք անուամբ. – 34. Ընդ նոյն ժամանակս եկն Վահան Աշոտի որդի, հօրեղբօրորդի Սահակայ ի գերութենէն՝ նուաճել զաշխարհս, և գունդ կազմեալ ընդդէմ Գուրգինայ՝ և ինքն զպարտութիւն քան զյաղթութիւն յինքն կրէր: - 310. Ընդ նոյն ժամանակս ընդարձակեալ բարերարին Աստուծոյ իշխանացն Հայոց՝ դարձան յիւրաքանչիւր բնիկ տէրութիւնս. – 322. Ընդ նոյն ժամանակս խորհուրդ ի մէջ առեալ Շաւասպ Արծրունի եղբայր Վասակայ հօր Աղանայ Արծրունոյ, և խորհեցաւ զտիրելն Հայոց – 124. Ընդ նոյն ժամանակս յղէ թագաւորն զոմն ի յաւագ նախարարացն վերակացու Հայոց և հաւատարիմ ի վերայ հարկաց արքունի Ապուսէթ անուամբ, ըստ տաճկական լեզուին, յարելութեամբ եբրայական դպրութեանն: - 170. Ըստ նմին օրինակի և զօրավարն Բուխայ, ի հասանել ամառնային ջերմութեանն իբրև ի խորոց անդնդոց ի վեր մղեալ զինքն, ելեալ յերեսաց արքայի բազում և ծանր զօրու՝ եհաս ի վերայ երկրիս ի կողմն հիւսիսոյ ի մուտս Հայաստան աշխարհիս. – 262. Թէպէտ և ոչ ինչ նպաստաւորութիւն առաջիկայ տեսութեանս ունին հետագայից ցոյցք որ վասն Բէլայ և նոցուն իսկ Քաղդէացւոց դիւցազնական զառանցութեանցն – 36. Ի նմին ամի յետ վեց ամսոյ անցանելոյ փոխի և սուրբ վարդապետն Մաշտոց.– 120. Ի նմին ժամու զգացեալ վասն նորա մեծ իշխանին Արծրունեաց Մերշապհոյ, որ յայնժամ ի Տմորեացն ամրանայր բերդի՝ յղէ առ նա ելանել գնալ ի սահմանացն յայնոցիկ. – 130. Ի սորա յերրորդ ամի թագաւորութեանն ի վերայ Հայոց աստուածատուր բարկութեամբ անդնդաշարժ վրդովմամբք ներքնագոյն խորոցն պատահեալ միմեանց սահանախաղաց դղրդմամբ, հիմնաշարժ տապալմամբ, /356/ ներքսագոյն երկրի թուլացեալ պնդափակ աղխեալ սանդարամետական սահմանին, բարկութեան հողմոց շնչեալ ընդ ջրոցն խաւարայնոց, ի կոհակս անդնդաքակս զթանձրայատակ երկրի զկարծր և զծանրալիր անկշիռ անբաւութիւնն տատանեալ, մինչ յերեսս երկրի ի վեր մղեալ հանդէպ քաղաքին Արտաշատու /գրքում՝ Արտաշասու/, որ Բլուրն նորուն ասի – 358. ինքեանք պատրաստեալ են զնոյն փարշմանն կրել զոր դաշտայինքն կրեցին – 190. Իսկ առ մեզ հասին զրոյցքս այս ըստ մնացորդաց պատմագրացն առաջնոց, ի Մամբրէէ Վերծանողէ և ի նորուն եղբօրէ Մովսէս կոչեցելոյ, և միւսումն Թէոդորոս Քերթող – 74. Իսկ տեղի շիրմին յորում նախահօրն եդան ոսկերք՝ կատարման և կառափման, որ նոյն ինքն է գագաթն և Գողգոթայ ըստ եբրայականին, երկակի անուամբ. – 34. ԿԱՊՈՒՄՆ ԵԻ ՎՏԱՐՈՒՄՆ ՅԱՇԽԱՐՀԷՍ ԻՇԽԱՆԻՆ ԵԻ ՆԱԽԱՐԱՐԱՑՆ ԵԻ ՆՈՑԻՆ ԸՆՏԱՆԵԱՑ: - 220. Ճանապարհ

արարեալ ընդ Ատրպատական, կասկածելով թէ գուցէ Գուրգէն և կամ մի ոք ի տոհմէն Արծրունեաց և նոցին ազատաց ի կորովացն Վասպուրական հեծելոցն հասանիցէ ի վերայ և թափիցէ զնա ի զօրացն և հանցէ ի ձեռաց իմոց: - 220. Յետ անցանելոյ չորից ամաց … դարձեալ Գրիգոր եղբայր Աշոտի Վասպուրական իշխանի յԱփհազաց աշխարհէն՝ նոցուն օգնականութեամբ և Վրաց զօրու ընտիր գոլով՝ եկն եմուտ յաշխարհս Վասպուրական՝ տալ պատերազմ ընդ Գուրգինայ. – 310. Յետ մահուանն Աշոտի և կատարելոյ զաւուրս սգոյ նորա առնու զիշխանութիւնն Վասպուրական տէրութեանս Գագիկ եղբայր նորին. – 388. յորոց և զկատարումն մարտիրոսական ի նոցունց բարբարոսաց ընկալաւ սուրբն Գրիգորիս ի Վատնիանեայն դաշտին: - 274. Նա և զայլ հիացականսն որ ըստ այսոցիկ ուսցիս ի նորին գրոց. – 50. նաև երամակ ձիոցն և իշոցն և ուղտուցն նովին կեղով վառեալ սատակեցան: - 376. նմանապէս զնոյն ընծայեցուցանէ Դանիէլ: - 314. Նոյն ժամայն ել հրաման յարքունուստ, զի զսուրբն Սողոմոն ի նմին փայտի սպանցեն, նետաձիգ լինել ի նա: - 292. Նոյնժամայն ելեալ զհետ Դերանկին կորապաղատն ի նոյն աղագս ի բաց մեկնել ի դիմաց հազարապետին, գիտելով զոր ինչ խորհեալն էր յաղագս նախարարացն Հայոց եկելոյն առ նա, և մեկնեալ լինէին ի զօրացն անտի ասպարէզս Ե – 342. նոյնպէս և տանջանքն նմին նման յաւիտենականք և մշտնջենաւորք յանսպառ յաւիտեանս և յանմահ խոշտանգանս՝ պղծոցն և ուրացողացն ի սուրբ և յանբիծ հաւատոց քրիստոնէութեանն. –264. Նորա արհամարհեալ զառաքեցելովք, չվարկանելով արժանի պատասխանոյ, և նովին օրինակաւ սկսաւ շրջել ընդ բոլոր աշխարհս Վասպուրական: - 178. նորին հրահանգեալ կրթարանի ուսումնասիրութեանն վարժիւք ոռոգացեալ, այր քաղցրաբարոյ և հեզահայեաց, հասարակաբար առ հասարակ զինքն վարկանելով, արտաքոյ ամբարտաւանական բարձրայօնութեանն՝ կալով յաշտիճան հեզոցն, դրուատեալ ի փրկչէն մերմէ Յիսուսէ Քրիստոսէ: - 376. Ո՞վ ահագնասաստ բարկութեան հրաման նորին օրհասին. – 32. որ ի բնաւին արդարադատութիւն բնաւորեալ՝ ողորմութեանն ընդ նմին լինիցի լծակից. – 24. որ նոյն ինքն թարգմանի՝ մսուրս կատարեցաւ: - 34. որպէս ժողովուրդն Աստուծոյ առ գետսն նստէին և լային ի յիշելն իւրեանց զՍիօն, և կամ իբրև զնոյն ինքն զերիս մանկունսն, կապեալք և արկեալք ի հնոց նեղութեան – 252. պակչէին յահէ … և որք ընդ նմա էին գունդք ազատաց և նոցին զօրաց ըստ տոհմս ազգաց, ի բնիկ նախարարացն Վասպուրական տէրութեանս: - 210. պատմեաց նոցա զհանգամանս տեսլեանն … և դարձեալ զնորոգումն հայրապետութեան և թագաւորութեան ի նոյն զարմէ Արշակունեաց, և զգալուստ նեռինն, և զգալուստն Քրիստոսի, և զհանդերձեալ դատաստանացն, և զհատուցումն իւրաքանչիւր ըստ գործս իւր – 120. ՎԱՍՆ ԲԷԼԱՅ ԵԻ ԲԱԲԵԼԱՑԻՈՑՆ ԵԻ ՆՈՑԻՆ ԱՌԱՍՊԵԼԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆ – 36. վասն նորին իրաց ասեն կալաւ, զնա հաճոյանայր կացուցանել իշխան Տարունոյ որ ասի Հայոց իշխան, որ և եղև իսկ: - 342. տայր հրաման փշրել և խորտակել զկենդանագրեալ պատկերս ճշմարիտ մարդեղութեան Փրկչին և նորին աշակերտաց: - 168. քանզի հարցեալ ցնա որք նորին ուղեկից՝ թէ ո՞րպիսի պատճառաւ անկեալ եղեր ի մտաց՝ ասէ – 158.

ՆՈՅՆ ԳՈՒՆԱԿ - Նոյն գունակ և զՂուկա ազգաբանութիւնն գտցես շարաձեալ ի վերջէ յառաջ, և ասէր որպէս կարծէր զՅիսուսէ՝ ի Յովսէփայ ի Յակովբայ ի Հեղեայ, և ապա մի ըստ միոջէքն: -16. Եւ զի ստեալ Դերանկին Գուրգենայ եհան անտի զգործակալսն՝ նոյն գունակ Գուրգէն հնարաւորեալ առնու զամրոցն և հանէ զնորա գործակալսն – 326.

ՆՈՅՆԳՈՒՆԱԿ - և նոյնգունակ զարդու զարդարեաց զնա բուրուառօք արծաթեղինօք և ընտիր և փորձ արծաթագործ դրոշածօք նշանի խաչին Քրիստոսի: - 390.

ՆՈՅՆԺԱՄԱՅՆ - Եւ /106/ նոյնժամայն հուպ ընդ հուպ ի դիմի հարեալ Մեհուժանայ և կարթակոտոր զասպազինեալ երիվարն արարեալ քաջին Սմբատայ՝ տոռն արկեալ ի պարանոցն Մեհուժանայ ասէ. – 108. և առեալ դահճին զսուրն՝ եհար զերանելին և եհատ զգլուխ նորա, և նոյնժամայն /գրքում՝ նույնժամայն/ աւանդեաց զոգին ի ձեռս Աստուծոյ: - 294. Եւ նոյնժամայն եհաս հրաման յարքունուստ՝ի տաղտկալ և վհատել և մի ի բաց կալ

պատերազմել ընդ նմա. մինչև եկեսցէ ակամայ կամօք ի հնազանդութիւն արքայի: - 284. Եւ նոյնժամայն հրաման հասեալ յափիւսափս յոմանս ի գաղտնիս՝ զրաւ առնել կենացն նորա. – 328. Եւ նոյնժամայն շուրջ փակեալ բազմութեան՝ արգելին զնա իբրև յամուրս անձաւաց, զվարմ մահաբեր, շուրջ ձգեալ ի կործանումն քաջ նահատակին: - 352. Եւ նոյնժամայն սուսերամերկք խուռն նիզակօքն ի վերայ յարձակեալ իբրև զգազանս արիւնարբուս մարդախանձս՝ սրախողխող արարեալ սպանին զնա – 352. Եւ նոյնժամայն վառեցան պատրաստեցան, հեծեալ յիւրաքանչիւր յերիվարս ելին ընդդէմ նոցա: - 134. Նոյնժամայն գնացին Դերանիկն և Գագիկ մտին առաջի Յիսէի, խօսեցան բանս խաղաղութեան, ետուն պատանդս յանձնառութեամբ հարկացն արքունի - 334. Նոյնժամայն դարձուցեալ զերասանակ երիվարին ի պատերազմ յառաջանալ, և անդ բազում արիութիւն նահատակութեան ցուցեալ, սակայն ոչինչ օգուտ բերեալ: - 368. Նոյնժամայն իբրև ետես տիկինն, եթէ վարեցան որդիք նորա ի գերութիւն՝ գնաց և ինքն զհետ նոցա, զհերս խզեալ և զօձիս պատառեալ, կոծելով և աշխարելով – 238. Նոյնժամայն աճապարեալ աշտանակեալ ի նիւս նժոյգ երիվարին, զէն զանձամբ արկեալ, նիզակ ի ձեռն առեալ, խրախոյս ի ձայն բարձր բարձեալ առ իւր ազատագունդ վաշտն՝ ասէ՝ - 328. նոյնժամայն առ յոյժ ամբարտաւանութեանն և սաստիկ բարկութեանն և անհուն սրտմտութեանն և առանց բուժելի կատաղութեանն, յապուշ միտքն կրթեալ իբրև զարբեալ զանզգայ արբեցութեամբ - 264. Նոյնժամայն ելեալ զհետ Դերանկին կորապաղատն ի նոյն աղագս ի բաց մեկնել ի դիմաց հազարապետին, գիտելով զոր ինչ խորհեալն էր յաղագս նախարարացն Հայոց եկելոյն առ նա, և մեկնեալ լինէին ի զօրացն անտի ասպարէզս Ե – 342. Նոյնժամայն ելեալ մեկնեցաւ յերեսաց արքայի այրն այն Բուղայ – 200. Նոյնժամայն զօր գումարեալ, գունդ կազմեալ յընտիր ընտիր հեծելոց արանց զօրաւորաց, զօրօք և զօրագլխօք, և տայ ի ձեռս Յովսեփու ումեմն որդւոյ Ապուսէթի – 184. Նոյնժամայն իբրև կատարեաց զամենայն կամս չարութեան իւրոյ ի վերայ սրբոյ եկեղեցւոյ և /262/ կործանեաց կորոյս զբազումս ի գնդէն քրիստոնէից – 264. Նոյնժամայն ի բարկութիւն ցասմամբ մեծաւ շարժեալ թագաւորն Սմբատ՝ գրէ առ Գուրգէն Անձաւացեաց տէր և առ Գագիկ Ապումրուան, ասէ. – 362.

ՆՈՅՆ ԺԱՄԱՅՆ - Նոյն ժամայն աճեալ լինի սուրբն առաջի Շապհոյ – 104. և առ չանսալ իշխանին՝ անդէն նոյն ժամայն ի մարտ պատրաստին: - 364. Եւ նոյն ժամայն շուրջ փակեալ զքաղաքաւն հրձգութեամբ, և դիզեալ բորբոքեր հուրն ի դիւրածախ փայտէն մայրից և գիոց: - 272. Նոյն ժամայն աճապարեալ Վահանայ խրախուսեալ յԱստուած, ձայն քաջալերութեան առ նախարարսն Հայոց ասէ. – 134. Նոյն ժամայն առեալ Սմբատայ զԱրտաշէս գայ անցանէ ի վայր ի լեռնէն. – 84. Նոյն ժամայն ել հրաման յարքունուստ, զի զսուրբն Սողոմոն ի նմին փայտի սպանցեն, նետաձիգ լինել ի նա: - 292. Նոյն ժամայն մատուցեալ ոմանց առ Դերանիկն՝ ստուգագոյնս քսէին վասն Գագկայ Ապումրուանայ. խորհել ընդ կորապաղատին, զոր ինչ գործեաց Հասան զանօգուտսն. – 348. Նոյն ժամայն Քսերքսէս և Արշէզ վազս առեալ պատահեն Լիդէացւոյն. – 66.

ՆՈՅՆՊԷՍ - այլ որպէս արմատն՝ նոյնպէս և ուռն և պտուղն. եթէ սկիզբն սուրբ է՝ ապա և արմատն, ապա զինչ ուռն՝ նոյն և տեսակ: - 258. և բացեալ զտուն դիւանապահ մատենիցն և գտեալ զսերունդս Սենեքերիմայ, և զգործս նոցա զմիոյ միոյ ուրուք յանուանէ զառն իւրաքանչիւր զանուն և զքաջութիւն իւր, նոյնպէս և զայլն ամենայն ըստ տոհմից տեղեաց - 74. Եւ դարձեալ նոյնպէս ինքն Փրկիչն ասաց – 224. և դու նոյնպէս սակաւուք եկ, կամ թէ ևս աւելի արամբք, և տեսցուք /226/ զմիմեանս,,: - 228. և երթային մի մի նոյնպէս և դառնային: - 370. Զոր օրինակ փոքր մի վերագոյնն պատմեցաք զծովային վիշապէն ըստ բարոյականի՝ նոյնպէս և այժմ դարձեալ արարից զյիշատակ սորա աղագաւ պատմութեանս խորհրդոյ: - 260. զորոյ նախնեացն ջան և վաստակ յուշ արարեալ թագաւորին՝ Համամայ յառաջ մատուցեալ, ի գահ և ի բարձ հայրենեացն ձգել զնա՝ ժառանգեցուցանէ զերկիրն Աղբագ, որպէս Սահակայ նոյնպէս և Համամայ: - 90. զօր գումարել, այրուձի կազմել, մեծամեծաց աշխարհատերանց պարգևս տալ, ի թիկունս և

յօգնութիւն զամենեսեան կոչել, զի ըստ յանձնառութեան խրատու նորա նոյնպէս և գործեսցէ: - 346. Իսկ սպառնալիք քո և չարչարանք, զոր ասես ի վերայ իմ հասուցանել՝ խաղ մանկտոյ կամ զառանցելոց թուի յաչս իմ, և բանք քո նոյնպէս, որպէս առն անմտի և խելագար և ցնորեալ ծերոյ,,: - 290. նոյնպէս արարից ընդ քեզ և ընդ զօրս քո: - 278. Նոյնպէս բանայ, որպէս և այլ թռչունք և գազանք՝ բնաւորեալ բաժանեն զժամանակս տարւոյն յերկուս կամ յերիս ամարանոցս և ձմերանոցս ինքեանց կենաց պաճարին – 262. Նոյնպէս եթէ ոչ հաւատք սրտի և խոստովանութիւն շրթանց ամբողջ պահիցին՝ ոչ կարասցէ հետևել ճշմարիտ դաւանութեանն ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ – 256. Նոյնպէս և բնակիչք Աղձնեաց անհանդուրժելիք լեալք անցիցն անցելոց և առ զայսոսիկ յամբաստանելն – 180. Նոյնպէս և ամենայն զօրք և զօրագլուխք հանդերձ բազմակոյտ կարաւանին զկորստեան ընկալան զվճիռ. – 376. նոյնպէս և զայլս յիշխանական պետութենէ փոքրագոյն կէտս և լողակ մանուսն իմանալի է. – 262. նոյնպէս և զանուանս նահապետացն կեղակարծութեամբք այլաբանել. – 38. Նոյնպէս և զպայման ժամանակացն յանբաւ բիւրս ամաց ձգեն որ ոչ և ըստ միոյ յեղանակի հաւաստանայ առ ի ցուցումն, ոչ արեգական բերմամբ ի նոյն կէտ ամսոց և աւուրց և ոչ ըստ չորից փոխմանց առ ի յեղումն ժամանակի տարւոյն, այլ և ոչ ըստ լուսնական լրութեանն և սուզականութեան: - 18. նոյնպէս և ոչ է հնար սրտի հաւատացելոյն պղծել շրթամբք: - 258. նոյնպէս և տանջանքն նմին նման յաւիտենականք և մշտնջենաւորք յանսպառ յաւիտեանս և յանմահ խոշտանգանս՝ պղծոցն և ուրացողացն ի սուրբ և յանբիծ հաւատոց քրիստոնէութեանն. – 264. ոչ ստեղծեալ յումեքէ, այլ որպէս երևիդ՝ նոյնպէս էր. և կայ մնայ, և զմարդ ինքնածին: - 48. Սովորութիւն է գրոց, որպէս զիրն նոյնպէս և զտեղին վերաբերեալ, կամ ըստ ծանօթութեան, կամ ըստ պատուոյ: - 288.

ՆՈՅՆՊԻՍԻ - իբրև զորսորդս ինչ առիւծուց կամ այլոց ինչ նոյնպիսեաց, շուրջ ձգեալ զգառագիղն՝ ի մէջ փակել զկորովին և զքաջ արանցն զիշխանն Աշոտ – 202.

ՆՈՐ - Ասէ, ,,զի՞նչ է նոր հաւատդ, որ այժմ ի քէն երևի. եթէ այլ ևս յաւելցիս ասել՝ անձին քում դու եղիջիր պարտական,,. – 160. Եւ այսպէս զառածանէր, զՍեմ որդի Նոյի ասել նոր Զրուան, որ և սկիզբն աստուածոց: - 46. Եւ զլեզուդ պղծութեամբ զոր սրէիր ի վերայ մեծազաւր թագաւորին՝ արդ նոր և զարմանալի վիրաւք դատեսցէ զքեզ քան զամենայն տիեզերս: - 164. զսուրբ եկեղեցիս, զտունս աղօթից քրիստոնէից այրել աւերել հիմն ի վեր տապալել, զքահանայսն նորոյ ուխտի ի սուրս իւրեանց մաշել, զծերս և զպառաւունս մահու սրոյ սպանանել, զերիտասարդս և զկուսանս խաղացուցանել ի գերութիւն, զստացուածս և զինչս վատնել աւարառութեամբ. – 398. ժամանակակարգեաց համառօտեաց ի վերայ նոր Իսրայէլի, այսինքն հեթանոսաց: - 314. իբրև զկարի իմն հնագունից և զանյայտից զինքեանս ասաց նոր առասպելութիւն. – 46. Իսկ առ մեզ ծանուցեալ զոր ինքն ասաց, թէ Քրիստոնեայ եմ, ըստ այնմ թէ ,,ծառայի իմոյ կոչեսցի անուն նոր, որ օրհնեսցի վերայ /ճիշտը՝ի վերայ/ երկրի,,՝ գրեցաւ յիշատակարանս սրբոյն: - 224. կոչեաց զերիցունսն նորոյ կտակիս, զեպիսկոպոսս և զքահանայս, առաջի արկեալ զհաւատոցն կատարելաբանութիւն, զմկրտութեանն լուսաւորութիւն. զառեկելոցն յապաշխարութիւն, զյոյսն յետ վախճանին, զմարդասիրելն Քրիստոսի - 386. Հինգերորդ՝ զի զծնօղսն անհնարին դառնութեամբ նոր սգովն ելից: - 24. Նոր ոմն Նաբուզարդան կամ Զամրի յայտնեալ ի յաղանդոյն Նեստորի, երեքթշուառեան վատաշուէր, վատմիրհ, զագահութեանն չարիս ախտացեալ՝ սպրդեալ եմուտ ընդ մութ գիշերին յամրական պարսպեալ բլուր, և անցեալ ի սուրբ կոչարանին օթագացեալ. – 378.

ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆ - դառնապէս չարալլուկ չարչարել զքահանայս զպաշտօնեայս նորոց Կտակարանացն, զարս և զկանայս մատնել ի բանդս խոշտանգանս ծանրաբեռն հարկապահանջութեամբ. – 124.

ՆՈՐԱԲԵՐԴ - Բայց զերկրորդ մասն Անձաւացեաց հանդերձ Նորաբերդ ամրոցաւն Դերանկին նուաճեալ ընդ իւր գործակալօք. – 326. Եւ ձեռագրեալ Մուշեղայ զամրոցաւն Նորաբերդ և

շուրջ զսահմանսն՝ Դերանկին հաւատալ, և զայլ սսն՝ որդւոյ իւրում ժառանգեցուցանել: - 324.

ՆՈՐԱԳԵՕՂ - և բանակեցաւ Ն արամբք, վառեալ ի զէն և յասպազէն, ի Նորագեօղ Ռշտունեաց: - 322.

ՆՈՐԱԳԻՒՂ - Այլ և զռամիկ Նորագեղջ աւանին Ռշտունեաց առեալ ածեն ի տեղի վաճառուն Ոստանին Ռշտունեաց, արկեալ տոռունս ի պարանոցն հանեն ընդ սուր. – 202.

ՆՈՐԱՅ - Եւ նորայքն ոմանք ի նմին շարժմանէ գերեզմանացան ի նմին: - 358.

ՆՈՐԱՅՆ - և բազմածուփ ալեացն ներքսագոյն շտեմարանեալ ցանկասիրութեանն՝ անդուլ առնէր զնորայն իմացմունս. – 364. Երկրորդ՝ չարասէր և աներկիւղ նախանձուցն բարք, եթէ ընդէ՞ր ոչ և նորայն ըստ նմին օրինակի եղև արատաձգեալ յԱստուծոյ: - 24. Երկրորդ՝ զի և ոչ հաւատայր Գուրգէնի՝ ամբողջ պահելով, զոր ինչ միջնորդեն երդմամբ, զհօրն իւր կիրսն ի նորայն հօրէն կրեալ յուշ առնելով: - 316. և հիացմամբ առ նորայն հայելով, թէ ո՛վ ոք էր, և ո՛րպիսի, և ո՛րպէս կորեաւ՝ ասեն, ,,զիա՛րդ դադարեաց պահանջողն, հանգեաւ տագնապօղն. եթէ ո՛րպէս իջին ի դժոխս փառք նորա,,: - 376. և մի զմիոյ հետ ստիպէր՝ փութալ միոյ միոյ ի նոցանէ յանդիման նմա հատուցանել ծառայական սպասաւորութիւնս, զոր և արարին իսկ Աշոտ և Գագիկ և Գուրգէն, կամաւոր և ակամայ զնորայն կատարելով հրամայեալս – 370. Իսկ թագաւորն Հայոց Սմբատ անպատկան վարկանելով զերթալն Աշոտի առ Աւշին, մի՛ գուցէ արդեօք և այլք դրդուիցին յիշխանացն զնորայն հետեւել ուղևորութիւն, և արգելուլն զԱշոտ՝ չանսաց ումեք: - 362. նոքա խոնարհեալ առ նորայն խորհրդական առ յապա պատահմունսն, որ հանդերձեցաւ աշխարհիս Հայոց, իբր մարգարէական իմն գոգցես տեսաւորութիւն – 114. որք ծանուցեալ զբռնանալն նորա ի վերայ պարսկական պետացն և զինչ կրեցին, զմտաւ ածեալ և զխառն ընդ աշխարհիս զդրակցութիւնն, և թէ գուցէ զպարսկայինն հասանիցէ մեզ կրել և աշխարհիս մեր՝ ձեռն ետուն հաւանութեան ի նորայն կալ մնալ հպատակութեան: - 360.

ՆՈՐԱՆՇԱՆ - Այլ և տեսութիւնք ևս յայնս սաստկագինք և նորանշանք. – 28.

ՆՈՐԱՅՈՒՅԱՆԵԼ - Եւ հրամայեաց ածել ոսկերիչ և նորոգեալ նորացոյց զանյաղթ փայտ խաչին Քրիստոսի, մատուցեալ զբեկորսն առ իւրաքանչիւր յօդս, պատեալ մաքուր արծաթով վայելչագոյն քան զառաջինն, ի պարծանս քրիստոնէից և յամօթ և ի նախատինս թշնամեաց խաչին Քրիստոսի: - 378.

ՆՈՐԱՓԹԻԹ - Վէմս զերեսօք արկեալ արտօսր յորդառատս ի խտղտելի աչաց ի վայր հեղեղատելով, զնորափթիթ ծաղկազարդ ոսկեճաճանչն մորուացն ճիրանամբքն զխզումն, և որ առաւելեալն քան զսոյն զապաշաւանացն զանյագութիւնն: - 386.

ՆՈՐՈԳԵԱԼ - և էր ալևոր ըստ մարմնոյ և հնացեալ արտաքին մարմինն, բայց ներքինն նորոգեալ և գեղեցկատեսիլ ըստ պատկերի արարչին. – 204. Եւ հրամայեաց ածել ոսկերիչ և նորոգեալ նորացոյց զանյաղթ փայտ խաչին Քրիստոսի, մատուցեալ զբեկորսն առ իւրաքանչիւր յօդս, պատեալ մաքուր արծաթով վայելչագոյն քան զառաջինն, ի պարծանս քրիստոնէից և յամօթ և ի նախատինս թշնամեաց խաչին Քրիստոսի: - 378.

ՆՈՐՈԳԵԼ - շինեալ նորոգեաց և զեկեղեցին որ ի նմա յանուանակոչութիւն սուրբ Աստուածածնին Մարիամայ և զարդարեաց զնա մեծագանձ սպասուք և եդ ի նմա զԽաչն, զոր յիշեցաք վերագոյնն, յորոյ ձեռն ծանուցաւ զօրութիւնն հրաշագործ: - 390.

ՆՈՐՈԳՈՒԹԻՒՆ - Եւ զերկնային պարգևացն որ ի հանդերձեալսն խոստացաւ Տէրն, զանպատում և զիրեշտակային նորոգութեան՝ նա ասաց լինել անդ կերակուրք և ըմպելիք ուժգին. զոր և կամեսցի ուտել անյագաբար՝ պատրաստ գտանիցէ, և կանանց կուսից մնացելոց հանապազ անյագաբար խառնակումն: - 164.

ՆՈՐՈԳՈՒՄՆ - այն ինչ արծարծեալ առ նորոգումն շինութեան եկեղեցւոյ Քրիստոսի ի կործանմանէ հինի յետ մեծ պատերազմին սրբոյն Վարդանայ. – 134. և սկիզբն լինել նորոգման արարածոց – 76. Եւ սկսաւ երկիրս առնուլ զնորոգումն, և եկեղեցիքն պայծառանալ ի զարդ և ի պաշտօնս շքեղութեան, և ցրուեալքն դռոթ տուեալ դարձան յիւրաքանչիւր տեղիս՝ շինել, տնկել, մոռանալ զցաւսն և զտրտմութիւնսն զոր կրեցին: -

318. պատմեաց նոցա զհանգամանս տեսլեանն … և դարձեալ զնորոգումն հայրապետութեան և թագաւորութեան ի նոյն զարմէ Արշակունեաց, և զգալուստ նեռինն, և զգալուստն Քրիստոսի, և զհանդերձեալ դատաստանացն, և զհատուցումն իւրաքանչիւր ըստ գործս իւր – 120.

ՆՈՐ ՔԱՂԱՔ - և թողեալ զբնակելն ի Դուինն՝ ելեալ բնակեցաւ ի Նոր քաղաքին ի մեծ եկեղեցւոջն որ յանուն սրբոյն Գրիգորի շինեալ էր երանելւոյ տեառն Ներսիսի երկրորդի Հայոց կաթողիկոսի: - 358.

ՆՈՅԱՅ - յերկուս կողմանս բաժանեալ զնայեցուած խորհրդոցն, և կայր կեղծաւորութեամբ անհաստատագոյն և անօգուտ հնարիմացութեամբ, ընդ քրիստոնեայսն քրիստոնեայ և ընդ պարսկականսն զնոցայսն կեղծաւորէր: - 112.

ՆՈՅԱՅՆ - Այսպէս և զամենայն ըմբռնեալսն վտանգաւոր մահու տառապեցուցանէին ընդ մէջ կտրելով, ահարկուս տեսողացն զնոցայն վտանկսն կացուցանելով: - 372. Իսկ նախարարացն ընդդիմաբանեալ սրբոյն Սահակայ՝ իբր ոչ զնոցայն հաստատել ախորժակս – 118.

ՆՈՒԱՋ - այլ ի ձեռն արդարոյն և նուազունքն ապրեցան: - 32.

ՆՈՒԱՋԱԳՈՅՆ - Բայց Աշոտ թէպէտ և նուազագոյն զօրու ընդ իւր լինելով, ոչ թիկն ածեալ վերջացաւ առ պատերազմն յառաջանալ: - 364. Իսկ զվատացն և զնուազագունիցն՝ լոյծս և կանացիս, և միայն վերնագրութեամբ և եթ նշանակեալս: - 42. քանզի նուազագոյնքն և տկարք՝ թափառեալք աղքատութեամբ վտանգէին, իսկ կարողագոյնքն և բռնաւորք ըստ բնութեան գազանաց վայրենամիտք լեալ, անամօթ և անարգել յափշտակութեամբ վրդովէին զբոլոր երկիրս: - 300.

ՆՈՒԱՋԵԱԼ - բայց նուազեալ ազգին՝ ոչ զոք ունէին, որ կարօղ լինէին զգործ պատերազմին վճարել և զպաշտօն թագաւորին. – 90. և յայնմհետէ նուազեալ պատառեցաւ թագաւորութիւնն Պարսից: - 156. Եւ նուազեալ ազգին Արծրունեաց ոչ ոք մնաց, բայց միայն մանուկ մի Համամ անուն, որդի Արշաւիրի ծերոյ եղբօր Խուրէնայ, որ կայր ի դրան արքունի – 90. և ի սաստկանալ ծխոյն զօրանային գունդքն Հայոց, և ի նուազելն փոքր մի ոգի առնուին ի թշնամեացն: - 234.

ՆՈՒԱՋԵԼ - և ողբայր ի վերայ աշխարհիս Հայոց, ընդ նուազել զօրութեան թագաւորութեանս Հայոց և ընդ բռնազբօսութիւնն Պարսից: - 112.

ՆՈՒԱՋԻԼ - զի ոչ դուք նուազիցիք ի սովոյ, և ոչ հարկք արքունի կորնչիցին: - 144.

ՆՈՒԱՃԵԱԼ - բայց ընդ Յունաց թագաւորին միայն հնազանդութեամբ նուաճեալ զինքեանս, ի բաց կալով ի հարկատուութենէ Շապհոյ արքայից արքայի. - 96. Բայց զերկրորդ մասն Անձաւացեաց հանդերձ Նորաբերդ ամրոցաւն Դերանկին նուաճեալ ընդ իւր գործակալօք. – 326. և բազում ազգք և թագաւորք են զոր նուաճեալ ունիմք ընդ ձեռամբ մերոյ տէրութեանս. – 244. և ետու ի ձեռս քո զզօրս իմ հանդերձ զօրագլխովք մեծամեծօք իմովք, յամենայն ազգաց որ ընդ ձեռամբ իմով նուաճեալ են թագաւորազունք – 236. և ըստ հրամանի ինքնակալ թագաւորին նուաճեալ ունիս ի հնազանդութիւն պետութեան ձեր զիշխանս և զտեարս, զկողմնակալս և զկուսակալս, զքաղաքապետս և զմարզպետս բոլոր Հայաստանեայցս – 212. Վասն զի իշխանն Մոկաց և իշխանն Անձաւացեաց նուաճեալ էին ընդ ձեռամբ Վասպուրական իշխանութեանն: - 380.

ՆՈՒԱՃԵԼ - Բայց քանզի հաւատացեալ էր վերակացութիւն աշխարհիս Հայոց Աշոտի, որ իշխանաց իշխան՝ ձեռն ի գործ արկեալ նուաճել զիշխանս Հայոց, զՎրաց և զԱղուանից, որ եղև իսկ: - 322. և բռնազբօսեալ զաշխարհն Ահմաթ որդի Ցիսէի Շեհայ յինքն նուաճել – 358. և զհակառակութիւն Զրադաշտին հնազանդեալ ընդ իւրով ձեռամբն նուաճեաց ի ծառայութիւն: 44. և խոստանայ զբոլոր Հայս նուաճել ընդ կայսերական իշխանութեամբ. – 112. և ծառայն զչարիս խորհեալ սպանանել զԴերենիկն և զաշխարհս նուաճել զիշխանութիւն Գուրգինի, զի և դիպող էր ժամն: - 320. և սա նշկահեալ զկայսերբ՝ յղէ առ Շապուհ արքայից արքայ նուաճել ընդ նմա – 108. Ընդ նոյն ժամանակս եկն Վահան Աշոտի որդի, հօրեղբօրորդի Սահակայ ի գերութենէն՝ նուաճել զաշխարհս, և գունդ

կազմեալ ընդդէմ Գուրգինայ՝ և ինքն զպարտութիւն քան զյաղթութիւն յինքն կրէր: - 310. նուաճեաց զանձն, հրապոյրս պղտորս արբուցանէ Վահանայ Մամիկոնէի, որ էր աներ Մեհուժանայ, և անցեալ գնացին առ Շապուհ. – 102.

ՆՈՒԱՍՏԱՆԱԼ - ըստ պատկերին Աստուծոյ ստուերացեալ բարձրացեալն՝ նուաստացաւ – 22.

ՆՈՒՇԻՐԱԿԱՆ - ձեզ տուեալ լիցի թագաւորութիւն Հայոց … և յԱսիւրոց կողմանէ զԱսորեստան և զՄծուին և զՆուշիրական մինչև ցսահմանս Տաճկաց – 138.

ՆՈՒՐԲ - Եւ է զի ի նուրբ և ի հուն տեղիս ջուրցն անկեալ՝ ի նմին խրեալ կան անշարժ, և դիւրաւ անկանիցի ի ձեռս որսորդաց. – 260.

ՆՊԱՍՏ - որոց յիշատակ նոցա եղիցի բազմաց նպաստ յարութիւն քաջութեան և ի զօրութիւն անարեանցն և ի յորդորումն քաջ նահատակացն: - 202.

ՆՊԱՍՏԱՒՈՐ - և այնպէս անկարօտս առ պիտանացուս հոգ տարեալ՝ գլխաւորեաց որ ինչ շինութեան և խաղաղութեան աշխարհիս նպաստաւորս առ օգտակարագոյնսն պահանջէր գործառնութեան եղանակք – 392.

ՆՊԱՍՏԱՒՈՐԵԼ - Եւ զի հուպ առ հուպ են խառն աշխարհք երկոցունցն, և քաղաքն ի հովտաձև դաշտին՝ նպաստաւորէր խոշոշ վիրագին քաջասրտագոյնս լինել: - 352. որ յետոյ և հետևող սուրբ առաքելոցն եղեալ բազում ուսմունս ի հնոց հրէականաց նպաստաւորեաց եկեղեցւոյ գեղեցիկ օրինակօք – 34.

ՆՊԱՍՏԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ - զի սակաւաջան նպաստաւորութեամբն իբրև ընծայաբեր արար լինելով, և այնր աղագաւ յես բարձրագոյնսն ձգեսցի ըստ ասացելումն – 20. Թէպէտ և ոչ ինչ նպաստաւորութիւն առաջիկայ տեսութեանս ունին հետագայից ցոյցք որ վասն Բէլայ և նոցուն իսկ Քաղդէացւոց դիւցազնական զառանցութեանցն – 36.

ՆՊԱՏԱԿ - Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ ... և դու նպատակ՝ և աղեղն իմ խոցոտիչ – 278. և զզօրութիւն աղօթիցն իբրև զնետ ձգեալ ի լայնալիճ աղեղանէ ի նպատակն, հարեալ զկառափն սատանայի դիաթաւալ կացուցեալ յերկիր կործանէր: - 252. և մուտ եղեալ ի տեղին … ետուն տանել զթուղթն, լի թիւնիւք սատանայական իմացմանց, իբրև զկապարճս լի նետիւք դեղեալ ի գաղտնիս ի գրկաց թռուցանել ի նպատակն: - 234.

ՆՍԵՄԱՆԱԼ - ոչ պիտոյացեալ եկամուտ լուսոյ, որով նսեմասցի առ ի հասանել երեկոյին, ոչ ապաժամանութիւն արեգական առ ի մերժել զմութ գիշերի լուսազգեստ ստեղծուածոյն, որ յետ առաջնոցն կարգի և դասու՝ զերկրորդն փոխանորդեցաւ վիճակ, ոչ կերակուր հոսանուտ առ ի լրութիւն տարաբարձ ունակութեանց անապականին, որ դոյզն ինչ փոքրագոյն քան զհրեշտակս գոլ. – 20.

ՆՍՏԵԱԼ - և փութացաւ գրեաց առ Սափի որ ի Վանտոսպ նստեալ և ճոխանայր Վասպուրական տէրութեամբն. որ առանց յապաղանաց զփոյթն յառաջաբերեալ՝ գնաց եհաս առ Աւշին ի Մարակայ քաղաք: - 374. զյոյժ փառացի և ճոխ և նազելի զնախագահ նստեալ զարմէ – 300. Յայնժամ տէր Գուրգէն առ /306/ չժուժել սրտին, մտրակեալ զքաջ երիվարն յորում նստեալն էր՝ և եհար զգունդն զձախակողմն Տաճկաց և պատառեաց զռազմն և դարձոյց զերեսս նոցա- 308.

ՆՍՏԵԼ - և լուեալ ի նմանէ պատասպանիս դիպողագոյնս և իմաստունս՝ հրամայեաց նստել: - 216. և իբրև մօտ եղև յափն գետոյն՝ քարշեալ ոմն զլայնալիճն, նստելով ընդ դարիւն, և հարեալ նետիւ ընդ բացատն, և երեսանակալ ձեռնն թուլացեալ. կրկնեալ այլ ոմն ճօճ նիզակաւն ընդ նոյն ակն՝ գետավէժ արարին զԱշխէթն. – 272.

ՆՍՏԻԼ - ,,նիստ դու աստ, մինչև արձակեցից զքեզ և արարից զկամս հայցուածոց քոց վասն որոյ եկեալ ես,,: - 226. և առաքեցին դեսպանս առ արքայ և ինքեանք նստան շուրջ զլերամբն, մինչև փութով եկեսցէ նոցա հրաման ինչ յարքունուստ: - 280. Եւ ելեալ արտաքս ի սենեկէն՝ և նստան ուրախ լինել: - 284. Եւ Գուրգէն նստէր յՈստանին Ռշտունեաց յամրաձև բերդին. – 310. Եւ ելեալ թագաւորն նստաւ յատենի ի բարձրաբերձ բեմի միջոց, ի մէջ աշխարհակոյտ ամբոխի անհուն բազմութեանն – 242. և ելեալ նստաւ ի ջորւոջն, զոր պատրաստեալն ունէին անդէն առ դրան վրանին, և հանին արտաքոյ դաշիկ բանակին՝

դարձուցեալ դառնալ ընդ նոյն ուստի եկն: - 346. Եւ էր ամաց իբրև տասանց յորժամ նստաւ իշխան յաթոռ հօր իւրոյ: - 314. և ինքն բազմութեամբ զօրաց նստաւ յարևելից կուսէ – 280. և կատարեալ զաղօթսն և գոհացեալ՝ ետուն զփառս Աստուծոյ և հատուցին զամէնն և նստան ուտել հաց. – 228. Եւ յաւուր միում լեալ նորա ի տխրութեան ի սպառնալեաց հօրեղբօրն իւրոյ՝ եկն եմուտ առ նա Ալի որդի Ապուտալպի և ասէ, զի՞նչ են պատճառքդ զի նստիս տխրեալ. – 160. Եւ յետ այսորիկ գումարեցոյց զօրս բազունս Խոռեմ, և ել ի Քաղկեդոն և նստաւ յանդիման Բիւզանդայ, և խնդրէր անցանել և կործանել զքաղաքն թագաւորանիստ: - 142. և նստան անդէն զաւուրս Թ և պատերազմեցան ընդ նոսա աւելի քան ՋԺԹ անգամ. – 276. և նստան ի ներքս ի քաղաքին ԻԱ օր. ապա ելեալ բանակեցան արտաքոյ քաղաքին, և զքաղաքն այրեցին հրով: - 142. և նստան պահել զպահպանութիւն իւրեանց և աշխարհակոյտ ամբոխին բնակաց իւրոյ տէրութեանն: - 282. Եւ նստէր անդ ի բացեայ ի վերայ բլրի միջոց տէր Մուշեղ որդի սպարապետին և կայր հիացեալ ահեղ և մեծ զարմացմամբ: - 284. Իբրև օր մի լինէր պարապոյ … և ահա հնչեցին փողք ուժգին գոչմամբ ազդ առնել քաղաքին՝ եթէ ել նստաւ թագաւորն յատենի – 240. Իսկ ընդ աւուրսն ընդ այնոսիկ սպանեալ էր Ութմանկացն, որ յամուրսն նստէին՝ զՌստոմ Վարաժնունի, որ զտանուտերական պատիւն յայնժամ ունէր զՎասպուրական աշխարհիս. – 332. մինչ ինքն նստցի յատենի և մուծցէ զնոսա ի դատաստան հարցափորձի և քննութեան վարուցն – 220. Յայնժամ ամրացեալ նստէր ի Շամիրամ բերդին Թադէոս անուն ի յԱկէացի տոհմէ, Շերեփայ որդի ծանօթացեալ – 400. Նստան երկոքին կողմանքն պահել զպահպանութիւն իւրեանց մեծաւ զգուշութեամբ, և ետուն ժամ անսալ միմեանց՝ ոչ ելանել ի պատերազմ, մինչև եկեսցեն հրեշտակքն յարքայէ, զոր առաքեցինն: - 286. նստէր փորող պողոտային նրբափողոց ճանապարհին, որ հանէր ի վերին մայրաքաղաքն Սիոն, ի բանակետղն երկնաւոր զօրացն յարքայանիստ քրիստոսական թագաւորութեան: - 204. որ նստէր ի հանգստի սրբոյն Թադէոսի առաքելոյ յԱրդոզական գաւառի – 400. որպէս ժողովուրդն Աստուծոյ առ գետսն նստէին և լային ի յիշելն իւրեանց զՍիօն, և կամ իբրև զնոյն ինքն զերիս մանկունսն, կապեալք և արկեալք ի հնոց նեղութեան – 252. ուր բանակն Հայոց նստէր – 234. Սա իբրև զկորիւն առիւծու ի մորւոջ իւրում նստէր վարանեալ. – 400. և իւրեանք հանդերձ ընտանեօք իւրեանց նստցին յամուրս Հայոց: - 188.

ՆՍՏՈՒՑԱՆԵԼ - Եւ եթէ ասիցէ, եթէ այլ թագաւոր նստուցից՝ արասցէ զո և կամեսցի և արձակեսցէ և մեք ընդունիմք, ահաւասիկ է տեղի թագաւորութեանս: - 144. Ապա այնուհետև ոչ կարաց կալ համարձակութեամբ ի բացեայ առնել զբանակն իւր, այլ ետ զկէս զօրուն յոմն գլխաւոր և նստոյց զնա ի կողմանէ հիւսիսի կողմն. – 280. և գնացեալ միաբանութեամբ ի Կոստանդնուպօլիս՝ սպանին զՄուրիկ թագաւոր և նստուցին զՓոկաս յաթոռ թագաւորութեան: - 140. և զորդի նորա Կաւատ նստուցին թագաւոր. – 150. Եւ հաճոյ թուեցաւ Հայրակղի և ամենայն սինկղիտոսիցն՝ նստուցանել զորդին Հայրակղի յաթոռ թագաւորութեան, որ էր մանուկ /146/ փոքր. – 148. Եւ յետ մահու նորա նստուցին թագաւոր զորդի նորին զԱրտաշիր, կարի տղայ մանուկ: - 152. Եւ յետ նորա ածին զԽոսրոյ ոմն /154/ տղայ մանուկ և նստուցին իւրեանց թագաւոր. և նա փութանակի վախճանեցաւ: - 156. և նստուցին իւրեանց թագաւոր այր զոմն անուն Փոկաս կոչեցեալ. – 140. Եւ ոմն ընթացեալ ետ զոյժ վաղվաղակի /150/ Խոսրովու, թէ ,,ապստամբեցաւ ամենայն Արեաց երկիր ի քէն, և զորդի քո Կաւատ նստուցին թագաւոր, և ահաւադիկ դիմեալ գա ի վերայ քո,,: - 152. ոչ առ յանձն Յազկերտ նստուցանել զոք ի տոհմէ Արշակունեաց թագաւորել Հայոց – 114. Որում ոչ կամեցեալ լսել Խոսրովայ՝ ասէ. իմ է թագաւորութիւնն այն և ես զորդին Մուրկայ նստուցի թագաւոր - 142.

ՆՍՏՈՒՑԵԱԼ - քանզի յետ վախճանի Ասպուրակայ նստուցեալ էր Խոսրովու յաթոռ հայրապետութեան Հայոց զսուրբն Սահակ որդի սրբոյն Ներսէսի. – 112.

ՆՐԲԱԿԱՆ - բազում ունելով ինչս ի կոխակս բարձրաւանդակս և ի կիրճս նրբականս, ի զերծս և ի խոխոմս ձորոյն ի թոխ և ի բոխ երկրին անբնակ մարդկան յասպատակէ հինիցն Երուանդայ – 84.

ՆՐԲԱՓՈՂՈՑ - նստէր փորող պողոտային նրբափողոց ճանապարհին, որ հանէր ի վերին մայրաքաղաքն Սիոն, ի բանակետղն երկնաւոր զօրացն յարքայանիստ քրիստոսական թագաւորութեան: - 204.

ՆՐԲՈՒԹԻՒՆ - զոր ի զօրութիւն թիկանց ուժոյ բազկաց ճնշեալ և մաճուցեալ ընդ միմեանս՝ զնրբութիւն մազոյն թաղ կոչեցին – 208.

Շ

Շ/թիվ՝ հինգ հարիւր/ - և անհնարին բեկմամբ խորտակեցաւ գունդն Հայոց, մինչև ի բազմացն սակաւուց հազիւ ուրեմն մազապուր զերծեալ՝ անկան յաւուր յայնմիկ ի տարապարտ պատերազմին արք անուանիք իբրև Շ - 402. կարգեցին ըստ գունդս գունդս առ Շ այր նշանակ մի. – 280. Նոյ էր ամաց Շ, յորժամ առ հրաման որդւովքն կազմել զտապանն: - 28.

ՇԱԲԱԹ - և ամենեքեան որ պահիցեն զշաբաթս իմ և ոչ պղծիցեն, և պահիցեն զպատուիրանս իմ և կացցեն յուխտին իմում՝ տարայց զնոսա ի լեառն սրբութեան իմոյ – 224.

ՇԱԽՍՏԱՆ - Եւ Վահրամ գնաց փախստական և անկաւ ի Բաղխղ Շախստան. որ և յետոյ իսկ սպանաւ ի հրամանէ Խոսրովայ: - 140.

ՇԱԽՐԻՔ - Զայս և ես իսկ տեղեկացեալ գիտացի ի բազմաց, յայնցանէ որ Շախրիքն կոչին. – 48.

ՇԱՀ - ո՞չ ապաքէն ըստ այնմ և ելքն ի նմանէ լինիցին շահ ի փառս Բաբելացւոցն ըստ կարծեաց նոցա: - 38.

ՇԱՀԱԿ - Եւ էր կացեալ եպիսկոպոսապետ Հայոց Զաւէն, զոր յառաջագոյն ասացաք, յետ չորրորդ ամի Շահակայ: - 110. Եւ կացին եպիսկոպոսապետք Հայոց յետ մահու սրբոյն Ներսէսի ոմանք ի զաւակէ Աղբիանոսի եպիսկոպոսի Բզնունեաց, առն պատուականի, Շահակ և Զաւէն և Ասպուրակէս – 108. Իսկ սերունդք Ասուդայ Սանասարեանց կային յոր պէտս և դիպուածն պատահէր, երբեմն այսպէս և երբեմն այնպէս. Շաւարշ. Գօգեան. Շաւասպ. Պերոզ. Շահակ. Կիւրոս: - 72. Շահակս այս անուանէ զանուն որդւոյ իւրոյ՝ Կիւրոս, յիշելով զլաւութիւն առնն և զբարեկամանալն նախնոյն նորա Քսերքսեայ: - 72.

ՇԱՀԱԿԵԱՆ - Սոքա մերժեալք ի տէրութենէն իւրեանց, զոր տուեալ էր Տիգրանայ և Կիւրոսի՝ կէին անկարգաբար զինչ պիտկէն մինչ ի Կիւրոս Շահակեան: - 72.

ՇԱՀԱՍՏԱՆ - Եւ կէսքն հասանէին մինչ ի շահաստանն Բաղէշ, թողեալ անդէն զբուն բանակն: - 176. յորում շահաստանն Դուին, մարդախիտ պարսպաւոր պատնիշօք պատուարեալ և տուրևառիկ վաճառականութեամբ և ազգի ազգի պղծութեամբ յափրացեալ յղփացեալ: - 358.

ՇԱՀԱՏԱԿԵԼ - շահատակելով գունակ ի խաղս գնդակաց, զսակաւաւորութիւնն իւր հազարաւորս համարելով, քանզի ոչ ունէր աւելի քան զերկու հազարս հեծելոց: - 334.

ՇԱՀԱՏԱԿՈՒԹԻՒՆ - որ կարի սիրելի է ինձ, մանաւանդ թէ յոլովից, կամ թէ ամենայն հաւատացելոց ի Քրիստոս՝ յերկարագոյնս առնել ի ճառիս զդեգերումն շահատակութեան, ձեզ լսել և ինձ գրել: - 76.

ՇԱՀԴՈՍԴ - և զսակաւուց քան թէ յոլովից գրեաց անուանս ի յիշատակարանի անդ զՇահդոսդ, որ թարգմանի արքայասէր, և զԳոհշթասդ, որ թարգմանի ներկագործ ծիրանեաց արքայական զգեստու, և զՇմաւոն եպիսկոպոս, վէմ եկեղեցւոյ Քրիստոսի ընդ նմին և այլ եպիսկոպոսաք և քահանայք արք Ճ - 106.

ՇԱՀԻԼ - ,,որդեակ, ի վախճանելս իմում մի կայցես յայսմ աշխարհի, զի մի կորուսցես զկարգ քո ի մէջ անհաւատից, այլ երթիցես ի կողմանս Եգիպտոսի՝ բնակել ի մէջ բազմութեան եղբարց, զի շահեսցիս զոգիդ քո,,: - 162. և դաստիարակ առընթեր ունելով զբանն տէրունական … և թէ ,,զի՞նչ օգուտ իցէ մարդոյ, եթէ զաշխարհս ամենայն շահեսցի և զանձն իւր տուժեսցէ, կամ զի՞նչ տացէ մարդ փրկանս ընդ անձին իւրոյ. զի եկն որդի մարդոյ խնդրել և կեցուցանել զկորուսեալն,, - 264.

ՇԱՂԱԽԵԱԼ - Եւ առեալ զմանրեալ և զխորտակեալ ի մասունս զԽաչն՝ բերին առ զօրավարն, լուացեալ զարիւն պղծոյն, որ ի վերայ խաչին շաղախեալ կայր ի գլորմանէ այսահարին: - 378.

ՇԱՂԱԿՐԱՏ - Բայց հրաման քո ճոխութեանդ ձգեաց զիս յայս մեծ ձեռնարկութիւնս, սակս որոյ բացաձգեցայց արտաքոյ շաղակրատող լեզուաց փառամոլ ոգոց: - 122.

ՇԱՂԵԱԼ - Եւ մինչ երթայր և խորհէր՝ խոցեալ նորա երիվարն, և յանկարծակի այն ինչ ոտն երիվարին շաղեալ ընդ փոքր թուփ մի, որպէս ասեն, զուլումբեալ ի վերայ գլխոյն ջարդեալ զողն ու լարն՝ ի բաց ընկէց զհեծեալն զքաջ զօրավարն Ապումկդէմ: - 304.

ՇԱՂԿԱՊ - Եւ եղև մինչ կային իշխանքն ի միաբանութեան առանց կարծեաց կասկածանաց ի հպատակութեան ելեալ յարքունուստ հազարապետին /340/ որդւոյն Հալթի, և զմիաբանական սիրոյն շաղկապ ի միասին յօդեալ պնդեալ անքակ պահէին – 342.

ՇԱՂԿԱՊԵԱԼ - Եւ քանզի էին երեքին սոքա անքակ անխզելի առ միմեանս, զմիաբանական կապակցութիւն շաղկապեալ, Աշոտի և Գագկայ և Գուրգինայ, որդիք Դերանկին – 364.

ՇԱՄԲԻԹ - Եւ մեք այժմ զկարգն յառաջ վարեսցուք. Կիւրոս. Վարգէն. Վահան. Շամբիթ. Ջաջ. Ջաջուռ: - 74.

ՇԱՄԻՐԱՄ - Այսոքիկ գաւառք անուանիք, զոր յառաջին ժամանակս իւրոյ իշխանութեանն սեփհականս իւր արարեալ ունէր հայրն նենգութեան Մարդպետն կոչեցեալ … և մանաւանդ քաղաքն Շամիրամայ հռչակելին և յոյժ փառաւորագոյնն յամենայն կողմանց Վասպուրականի: - 388. Այսպէս և Շամիրամ կին, ի յազգէն Սեմայ, թագաւորէ Նինոսիւ արամբ իւրով ի վերայ Ասորեստանի պայազատաբար – 16. Արբէլ ծնանի զՆինոս զայրն Շամիրամայ: - 42. Արդ զիա՞րդ յետ բազում ժամանակաց զՆինոս ասեն շինել զՆինուէ, զայրն Շամիրամայ, որ ծնաւ զՆինուաս – 14. Բայց որպէս բացայայտեցաւ՝ Շամիրամ սեպհականեալ թագաւորէ յազգէ Ասուրա ի Սեմայ Ասորեստանի բնիկ իւրեանց տէրութեանն, և պայազատեալ մի ըստ միոջէ մինչ ի Թոնոս Կոնկողեռոս – 16. Ելեալ խրոխտ և դառնաշունչ փռնկալով մռմռեալ յանձնիւր գազանեղեն զայրացմամբ յարձակեալ յեղակարծում եկն եմուտ ի քաղաքն Շամիրամայ ի Վանտոսպ: - 372. են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Շամիրամ կին նորա ամս ԽԲ – 56. Եւ թէ որպիսի օրինակաւ գալուստ նորա և պատերազմ վասն սորին իրաց, և արիական ձեռակերտացն շինուածք, որ և յոյժ արժանաւորք զարմանալեաց, և դարձեալ ապստամբութիւն Զրադաշտին և մահն Շամիրամայ և բան յուռթիցն որ զնմանէ – 44. և ի վախճանելն իւրում … ետ զիշխանութիւնն կնոջն իւրում Շամիրամայ – 44. և ղաշիկ արարեալ յայնկոյս քան զՎանտոսպ, ի տեղւոջն արձանաշար քարակարկառ գոգաձև միջոցի երկուց բլրակաց, որ հայի յԵրիվարաց արկման դաշտն, ի վերայ Լեզւոյ գեաւղջն, որ զաւրացն գեղեցիկ առասպելաբանեն սպիանած վերայն սպանելոցն ի մանկանցն Շամիրամայ: - 334. և մտանէ Նինոս ի համար Ասորեստանեայց թագաւորաց ընդ կնոջ իւրոյ Շամիրամայ.- 16. զի Շամիրամն ամրանայր ի բնիկ իւրեանց քաղաքին Նինուէ - 16. զոր պայազատեաց առաջին Զամեսոս, որ և Նինուաս, որդի Նինեայ և Շամիրամայ, ի ՃԳ ամի կենաց Աբրահամու նահապետի – 56. ընդ վզեալ ի վերայ Նինոսի, որպէս թէ եկեալ պանդխտաբար մտանել ի թագաւորութիւն Շամիրամայ ի Սեմայ: - 16. ի կանոնի անդ

գտցես զՆինոս և զՇամիրամ և զԱբրահամ և զվեշտասաներորդ հարստութիւն Եգիպտացւոց, և ի չորրորդ դպրութեանն Յուլիանու Աղիկառնացւոյ, որպէս և ի չորրորդ դպրութեանն Մովսէսի: - 18. Իսկ Նինոս և Շամիրամ տիրեն Ասիացւոց և Եգիպտացւոց հարկապահանջ հնազանդութեամբ, այլ ոչ զազգին ի բաց բառնալով զպայազատութիւն աշխարհին: - 18. նոցա կալեալ զտիկինն Ռշտունեաց զկին Գարեգնի զքոյր Վարդանայ Մամիկոնէի ածեալ ի Վանտոսպ ի քաղաքն Շամիրամայ, մատնեն ի խոշտանգանս և ի տանջանս դառնագոյնս. – 102. որ ըստ սիւղոբայիցն ի հայկական լեզուէ Շամիրամ ձայնաւորի: - 16.

ՇԱՄԻՐԱՄ ԲԵՐԴ - Յայնժամ ամրացեալ նստէր ի Շամիրամ բերդին Թաղէոս անուն ի յԱկէացի տոհմէ, Շերեփայ որդի ծանօթացեալ – 400. Որ անսայթաք հաւատով յառաջացաւ առ աւարտումն պատերազմին փութացեալ, և ելեալ յամրական տեղւոյն սակաւաձեռն զօրականաւն, որ պահէին զպահպանութիւն Շամիրամ բերդին – 400.

ՇԱՄՇՂՏԱՅ ԲԵՐԴ - Իսկ քաղաքապետն Սահակ ելեալ ընդ դուռնն, որ ելանէ ի բերդն Շամշղտայ, սամոյր զինքեամբ արկեալ և գաւազան ի ձեռն առեալ, յիմարեալ մտօք կորոյս զփախուստն իւր, որ կարող էր գնալ յով և կամիցի. – 272.

ՇԱՄՈՐԵՀԵՇՄ - /թագաւորեաց/ Յեզիտ ամս Ջ … Շամորեհեշմ ամս ԺԹ. Վլիթ ամս Բ. - 168.

ՇԱՄՓՈՒՐ - և շամփուր շողացուցեալ մանուածոյս փակէ ի ներքս զզագաթն ամբարշտին. – 108.

ՇԱՆԹ - այլ ես ասեմ քեզ, եթէ Տէր կամեսցի՝ վաղիւ պատելոց է զքեզ պատերազմ քաջաց. և ճեթեսցեն ի վերայ քո իբրև զամպս երկնից ի բռնալիր նիզակօք անցանիցեն ընդ մէջ բազմութեան քո իբրև զփայլատակունս հրոյ շանթից: - 140.

ՇԱՊՈՒՀ - Ազդ եղեալ Շապհոյ եղբօր Թաղէոսի Շերեփեանց. – 400. այլ առնու զզօրսն Պարսից և գայ թագաւորել Հայոց հրամանաւ Շապհոյ արքայի, ունելով ընդ իւր զՎահան Մամիկոնեան. – 106. այլ թագաւորեցոյց նոցա զորդի իւր Շապուհ – 114. Անդանօր եկեալ Շապուհ եղբայր թագաւորին, և կացուցանէ զԳագիկ՝ իշխան Վասպուրական տէրութեանն. – 364. ասէ. ,,թէ ոչ բառնաս կորուսանես ի միջոյ զերկուս նախարարութիւնդ՝ ոչ բարիոքագոյն քո թագաւորութեանդ խորհին խորհուրդ. զի ձեռն նոցա է ընդ Շապհոյ արքայից արքայի,,. – 98. բայց ընդ Յունաց թագաւորին միայն հնազանդութեամբ նուաճեալ զինքեանս, ի բաց կալով ի հարկատուութենէ Շապհոյ արքայից արքայի. - 96. Բայց միայն զԱրշակ ոմն ի տոհմէն Վարաժնունեաց */փրկվեց/* խնդրեալ դստերն Շապհոյ Բագրատունոյ, զոր առեալ յայնժամ Աւշնի կնութեան յանօրէն ամուսնութիւն. - 372. Բայց յետ բազում պատերազմացն խորամանկ խաբէութեամբ կոչէ առ ինքն Շապուհ զԱրշակ ի դէմս սիրոյ խաղաղութեան, ոչ ինչ յիշատակ զչարեացն գործելոց ի մէջ առնելով. – 102. բայց Տիրան պղծութեան աղտեղութեամբն զգառեալ մատնի ի ձեռս Շապհոյ – 98. ելեալ իշխանքն Հայոց յանձնիւր տեղեաց գնացին յանդիման լինել նմա, Դերանիկն, տէր Գագիկ և տէր Գրիգոր և միւս այլ տէր Գրիգոր Վասպուրական իշխան, Աշոտ կորապաղատ Հայոց իշխան, Մուշէղ իշխանն Մոկաց, Շապուհ եղբայր իշխանաց իշխանի և Ապլբառ Կայսիկ Ապահունեաց բռնաւորն և այլք ոմանք: - 340. Եկն այնուհետև Շապուհ որդի թագաւորին Աշոտի և ետ զիշխանութիւնն ի ձեռս Աշոտի որդւոյ Դերանկին, փոխանակ հօր իւրոյ: - 354. Երէց մի Շապուհ անուն, և մի ոմն յռամկաց ձորոյն՝ լնուլ զթիւ գնդիցն - 202. Եւ գունդն Հայոց խաղացին ընդդէմ նոցա … ի տանէն Արծրունեաց՝ Գուրգէն … և Գնունիք՝ Վահան և Շապուհ և Ապուսէթ և Պատրիկ և Ապուսելմ և Վարդան. – 230. Եւ գրեաց թուղթ զկնի նախարարացն Շապուհ, լուծանելով զպատճառ հատուածի նոցա. – 110. Եւ դարձեալ գումարեալ հեծեալս Ռ, զՍահակ Բագրատունի, զորդիս իշխանաց իշխանի զՄմբատ և զՇապուհ և զՄուշեղ Մոկաց իշխեցողք, և զԱրզնոյ զօրսն – 332. Եւ էր ի մէջ Շապհոյ և Արշակայ պատերազմ մեծ զժամանակս կենաց Արշակայ: - 102. և ընդ նմա Շապուհ յԱմատունի տոհմէ, այն որ գործակիցն եղև Գագկայ առ սպանումն Ապումրուանայ, զոր վերագոյնն յիշեցաք – 372. և իջեալ ի դաշտավայրն, խումբ արարեալ, ճակատ կազմեալ ընդխառնեցան ի պատերազմ. և զբազումս դիաթաւալ կացուցեալ, ընդ որս էր Շապուհ նահապետն Ամատունեաց

յանկելոց վիրաւորացն: - 310. և որք ի տանէն Ամատունեաց՝ Շապուհ և Վահան և Սարայ եղբարք միմեանց, Ապուսակր Վահունի և այլք ընդ նոսա, միաբանական խորհրդակցութեամբ խորհրդածեալ ընդ Գազկայ առ ի սպանումն Ապումրուանայ – 368. և սա նշկահեալ զկայսերբ՝ յղէ առ Շապուհ արքայից արքայ նուաճել ընդ նմա – 108. Զայն ի փոքր ինչ աւուրց զապստամբութիւն ի մէջ առեալ Խոսրովայ ի Շապհոյ՝ ի Յոյնս ապաւինի – 112. Ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ թագաւորէ Յունաց Վաղէս կայսր, և Պարսից՝ Շապուհ արքայից արքայ: - 100. ընդ որ զչարացեալ Շապուհ, թէ ընդէ՞ր առանց իւր հրամանի զայն գործեաց – 112. Ընդ որ յոյժ ուրախացեալ Շապուհ՝ խոստացաւ փեսայացուցանել զՄեհուժան ի քոյր իւր Որմզդուհի: - 102. Իբրև գիտաց Շապուհ արքայ զոր գործեաց Արշակ՝ թագաւորեցոյց ի վերայ Հայոց զԽոսրով ոմն յազգէն Արշակունեաց: - 110. Իսկ զԱհմատ ընդ Վասպուրական աշխարհին անցանել գնալ՝ ելեալ զհետ նորա Շապուհ որդի Աշոտի, մինչ տանել հասուցանել զնա ի մուտս Ասորեստանեայց ճանապարհին: - 346. Իսկ ի հասանել սրբոյն Սահակայ ի դուռն հանդերձ նախարարօքն՝ զիջանէ ցածնու Վռամ ի բարկութենէ վրէժխնդրութեան Հայոց քինահարութեան անարգանաց Շապհոյ, և ընդ Յունաց զսերտ խաղաղութիւն ունելով.- 116. Իսկ Մեհուժան մտեալ առաջի Շապհոյ սկսաւ չարախօսել զՋուիթայ քահանայէ – 104. Իսկ Շապհոյ զմական գնդին ի դիպուածս Շաւասպայ շարժեալ. – 114. Իսկ Շապհոյ լուեալ զհիւանդանալ հօր իւրոյ՝ փութացաւ գնաց ի Պարսս. – 116. հրամանաւ Շապհոյ արքայից արքայի՝ ժողովէ զնախարարութիւնս Հայոց առ ինքն - 98. մանաւանդ զի փեսայացուցեալ էր Շապուհ զԳագիկ ի դուստր իւր. – 364. Նոյն ժամայն ածեալ լինի սուրբն առաջի Շապհոյ – 104. նուաճեաց զանձն, հրապոյրս պղտորս արբուցանէ Վահանայ Մամիկոնէի, որ էր աներ Մեհուժանայ, և անցեալ գնացին առ Շապուհ. – 102. Շապուհ արքայ թագաւորեալ՝ բազում և անչափ չարիս հասուցանէր ի վերայ Հայոց աշխարհիս և Ասորեստանեայց և Պաղեստինացւոց – 104. Որոյ երթեալ առ Շապուհ յիշեցուցանէ նմա զհարազատէն իւրմէ Մեհուժանայ՝ միամիտ և հպատակ /108/ լինիլ արքայի, և զպատերազմացն գործ և զբազում աւարառութիւնս և զգերփանս Հայոց աշխարհիս ի Մեհուժանայ, և զմանն նորա ի ձեռանէ քաջին Սմբատայ Մամիկոնէի- 110. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … և ի տանէն Բագրատունեաց Թոռնկայ որդի զօրօք իւրովք. ի տոհմէն Ամատունեաց Շապուհ Ը հարազատօք և զօրօք իւրեանց. – 174. և եղբայր Մեհուժան Արծրունի յղէ դեսպան առ Շապուհ զնոյն խորհուրդ հաստատել: - 108.

ՇԱՊՈՒՀ ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻ - Բայց միայն զԱրշակ ոմն ի տոհմէն Վարաժնունեաց */փրկվեց/* խնդրեալ դստերն Շապհոյ Բագրատունոյ, զոր առեալ յայնժամ Աւշնի կնութեան յանօրէն ամուսնութիւն. - 372.

ՇԱՏ - Եւ արդ ասացից փոքր ի շատէ զյայտնի գործեցեալսն, զի և որ ինչ ընդ սոքօք և յետ սոցա ի գլուխ ելին հանգամանք իրաց՝ և այնմ առանց երկբայութեան հաւատասցես, իբրև ճշմարիտ և անսուտ պատմողի: - 240. Եւ զգանձդ Արեաց թագաւորութեան այնչափ արձակեցից՝ մինչև շատ լիցի ասել ձեզ, և բազմութիւն զօրաց՝ որքան և պիտոյ իցէ ձեզ, մինչև ձեր թագաւորութիւնն հաստատեսցի„: - 138. զի ոչ ևս ունիմ շատ խօսիլ ընդ քեզ„: - 290. ՅԱՂԱԳՍ ԳՈՒՐԳԻՆԱՅ ՄԻԱՅՆ ՄՆԱԼՈՅ, ԵՒ ՇԱՏ ՊԱՏԵՐԱԶՄԱՅՆ ՅԱՇԽԱՐՀԻՍ – 300. որոց անուանք ճանաչի սոցա … և Ներսեհ իշխան Գարիթայանից և ապա Եսայի Ապումուսէ, որ զշատ պատերազմունսն եհար: - 298.

ՇԱՏԱՄԱՐԴՈՒԹԻՒՆ - և այնու աղագաւ կարաց շէն պահել զերկիրն շատամարդկութեամբ: /ճիշտը՝ շատամարդութեամբ/ - 90.

ՇԱՏԱՆԱԼ - ոչ շատացաւ ինքեան ծնելութեամբն առ ի զմայլումն հրաժարել ի կերակրոյ – 20.

ՇԱՏԽՕՍՈՒԹԻՒՆ - Արդ վճարեալ է յիմմէ կողմանէ շատխօսութիւն ընդ քեզ. – 278.

ՇԱՏՈՒԱՆ - նորա լուեալ էր ի պարսկէ ումեմնէ, ի ձորոյն Շատուանոյ, որ էր ընդ դահիճսն, և ի սկզբան վկայութեան մինչ ի կատարումն սրբոյն՝ ի տեղւոջ անդ հանդիպեալ լինէր – 206.

ՇԱՐ - Արդ որպէս յառաջագոյն ասացաք՝ սակս կարևոր յուզմանցն միապետեալ ի շարս կանոնաց, միայն յայտարարութիւնս առնել զազգացն Արծրունեաց – 96. Բայց արդ որպէս յառաջագոյն հատուցի զարտաքոյ պարսաւանաց զիս ներքոյ գրել, վասն ոչ ոճով զսորայս կարգել դնել ի շարի աստ զշարագրածս, վասն ոչ բաւելոյ զանչափութիւնն ի մի վայր գումարել յանմասնաւորաբար նշանակութեամբ – 308. Բայց դոյզն մի զամբարշտին Մեհուժանայ զյանդգնութիւնսն ի վերայ Հայոց բացայայտեցից ի շարի աստ: - 102. բայց միայն զազգին շարս ըստ գիւտի աշխատութեանն բաւական համարեցաք յառաջ վարել մինչ ի թագաւորել Տրդատայ – 94. Եւ զի Ժ ազգացն շարք առանց ստութեան կան գրեալ յամենայն մատենադարս - 12. թուի ինձ թէ և զարդարն Հաբէլ ի սոյն շարի կարգեալ համարեցաւ. – 26. մանաւանդ զի յառաջագոյն /308/ քան զմեզ այլոց ոմանց բանակարգեալ գրեալ հաւաքեալ է ի մի շար: - 310. յառաջ խաղացուցից զբանսն, արագաքայլ արշաւանօք անցեալ գնացից ընդ շարագրածս անցնիւր պատմագրաց, զազգաբանութիւնն միայն ոճով դրոշմեցից ի շարի աստ – 74. Որ և այլոց կարող տուիչ լինել ժամանակաց, որպէս և արանցն որ յառաջ քան զջրհեղեղն քառասուն ևս աւելի բիւրս ամաց և դարս փոխադրական այլաձևս և խժականս, շարս և ներս և սոսս - 38. Քանզի բազում աշխատութեամբ է գտանել զշար ազգաբանութեան տանն Արծրունեաց, վասն հեռաւոր ժամանակաց կացեալ և դիւանացն անյայտութեանց ի մէջ Հայաստանեայցս – 12.

ՇԱՐԱԳՐԱԾ - Բայց արդ որպէս յառաջագոյն հատուցի զարտաքոյ պարսաւանաց զիս ներքոյ գրել, վասն ոչ ոճով զսորայս կարգել դնել ի շարի աստ զշարագրածս, վասն ոչ բաւելոյ զանչափութիւնն ի մի վայր գումարել յանմասնաւորաբար նշանակութեամբ – 308. իսկ որպէս գրեալ հաստատեալ կայ հաւատարմապէս վարդապետացս քաջաբան և լի իմաստութեամբ շարագրածք հրաշափառագոյնք: - 122. յառաջ խաղացուցից զբանսն, արագաքայլ արշաւանօք անցեալ գնացից ընդ շարագրածս անցնիւր պատմագրաց, զազգաբանութիւնն միայն ոճով դրոշմեցից ի շարի աստ – 74. Որգունակ և յաղագս փրկչական տնտեսութեանն գրէ Յոհաննէս ի կատարածի աւետարանական շարագրածին: - 302.

ՇԱՐԱԳՐԱԿԱՆ - և հնախօսս շարագրական մատեանս և ի բազում վէպս պատմութեանց անցեալ գրեցի, որ ինչ բաւականանալ ձեռնհաս եղէ, սկսեալ յԱդամայ մինչ առ մեզ հասեալ ժամանակացս գիւտ: - 12.

ՇԱՐԱԳՐԵԱԼ - զի և եօթամբք իսկ շարագրեալք չարիւք ժանդացաւ վիրագն այն ի վնաս, թէ և միատեսակ երևեսցի. - 24. զոր շարագրեալ յայտարարութեամբ յանդիման կացուցաք քեզ, քա՛ջդ բանասիրաց, Գագիկ Վասպուրական և մեծ զօրավար Հայոց – 122.

ՇԱՐԱԳՐԵԼ - Եւ երկայնագոյնս է զամենայն բանս պղծութեան նորա շարագրել, զի յոյժ բազում է և ընդդիմակ Աստուծոյ: - 164. զոր շարագրեաց երանելի խոստովանողն Քրիստոսի Աբրահամի ի գեղջէն Արածոյ. – 106.

ՇԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ - Աստանօր ոչ հեշտալիր թուին ինձ պատմութիւն ճառիս շարագրութեան: - 350. զոր արդ այժմ համառօտաբար հատուցից զհարկ պարտեաց շարագրութեանս: - 378.

ՇԱՐԱԾԵԱԼ - Նոյն գունակ և զՂուկա ազգաբանութիւնն գտցես շարաձեալ ի վերջէ յառաջ, և ասէր որպէս կարծէր զՅիսուսէ՝ ի Յովսէփայ ի Յակովբայ ի Հեղեայ, և ապա մի ըստ միոջէքն: -16.

ՇԱՐԱԿԱՐԳԵԼ - զի ոչ էր օրէն զկանանց ազգի թիւ ազգաբանութեան շարակարգել: - 16.

ՇԱՐԵԼ - Բայց մի ինձ մեղադիր լինիր, ո՛վ ուսումնասէր դու, սակս ոչ զբովանդակ սորա գործս շարել ի ճառս մանրապատումս: - 302. մինչև եկից հասից ի լայնանիստ ընդարձակ ասպարէզս մատենից պատմութեանցս՝ ոճով մի ըստ միոջէ շարեցից, կարգեցից, գրեցից զախորժելին քեզ: - 74. քանզի ոչ էր օրէն թագաւորացն և օրինադրացն զկանանց ազգի թիւ ազգաբանութեան շարել, բայց միայն ըստ ժամանակագրութեանն կանոնի, որպէս և յԻսրայէլի զԳոթողիայ, և յԵգիպտոս զԿղէոպատրեայ դուստր Պտղոմեայ Դիոնիսեայ: - 16.

ՇԱՐԺԵԱԼ - Որպէս և առ Զաքարիայիւ մարգարէիւ շարժեալ մինչ ի լեառն Զիթենեաց: - 358. Իսկ Շապհոյ զմական գնդին ի դիպուածս Շաւասպայ շարժեալ. – 114. Նոյնժամայն ի բարկութիւն ցասմամբ մեծաւ շարժեալ թագաւորն Սմբատ՝ գրէ առ Գուրգէն Անձաւացեաց տէր և առ Գագիկ Ապումբռւան, ասէ. – 362. որպէս յայնժամ ի մահուն Ոզիայ արքայի, յաւուրս Եսայեայ մարգարէի՝ ի ձայնէ սրովբէից շարժեալ տաճարին տեառն, մինչ բարձրանալ դրանդեացն: - 358.

ՇԱՐԺԵԼ/ԻԼ/ - այլ ի շարժելն իւրում՝ ահ առնուն ամենայն լողակք և գազանք ծովայինք, որոյ և կերակուր նոյն լողակք և զեռունք այլովք կենդանեօք: - 260. Ապա ուրեմն յայտ է ըստ կարգի ասացելոցս, եթէ որ շարժէ զերկնային մարմինն՝ մի է և անբաւ զօրութիւն ունի և անմարմին է և անեղ է անապական, և ինքն ոչ յումեքէ, և այլք ամենեքեանք նովաւ. – 54. և ի շարժելն նորա ահ կալաւ զբոլոր աշխարհս և աշխարհակալս. – 262. և յայտ է թէ յայլմէ շարժի. և եթէ յայլմէ՝ ապա ուրեմն է՛ ոմն, որ շարժէ զերկնային մարմինն: - 54. և յայտ է թէ յայլմէ շարժի. և եթէ յայլմէ՝ ապա ուրեմն է՛ ոմն, որ շարժէ զերկնային մարմինն: - 54. Եւ վազէր ընդ բանակն, կանչէր, հնչէր, շարժէր զձեռնն և ասէր, ,,ես քրիստոնեայ եմ, քրիստոնեայ եմ,, - 224. Եւ վասն զի մշտաշարժ է երկինն՝ յայտ է եթէ որ շարժէն/ճիշտը՝շարժեն/ զնա՝ անբաւ զօրութիւն ունի. – 54. զի թէ բովանդակ զօրութիւն ունէր՝ ոչ հանդուրժէր անդադար շարժել զերկնային մարմինն. - 54. Իբրև լուաւ Խոսրով արքայ զլուր համբաւոյն այնորիկ՝ շարժեցաւ ի բարկութիւն մեծ, լինել վրէժխնդիր արեանն Մուրկայ: - 140. Իսկ աջ թևն Տաճկաց շարժեցին զզօրութիւնն Հայոց – 308. ուստի յայտ է թէ և անմարմին է, զի մարմինն՝ բովանդակեալ զօրութիւն ունի, և ոչ կարէ հանապազ շարժել զերկին կարգաւորաբար. – 54. և արտաքնոցն ուշիմագոյնքն ասեն, եթէ, ամենայն մարմին շարժուն՝ յայլմէ բնաւորեցաւ շարժիլ. – 54.

ՇԱՐԺԵՑԵԱԼ - այլ և ինքն Մահմէտ, մոլեկան հոգւով շարժեցեալ՝ տապ գրել զանուղղայս, զոր մեք ի բազմաց զսակաւս յիշեսցուք: - 164. սա էր այր ժանտ, և մոլեկան հոգւով շարժեցեալ՝ բազում չարիք մարտնչէր ընդ ազգն քրիստոնէիցն. – 168.

ՇԱՐԺԻԼ Տե՛ս ՇԱՐԺԵԼ

ՇԱՐԺՈՒԹԻՒՆ - արդ տեսանեմք զերկնային մարմինն, զի կարգաւորաբար անդադար շարժութիւն ունի, այսինքն արեգակն և լուսինն և աստեղք և այլք նոյնպիսիք. – 54.

ՇԱՐԺՈՒՄՆ - Այս շարժումն սաստկագոյն քան որ եղև յամս Զաքարիայի Հայոց կաթողիկոսի, յետ Է ամի գերութեանն Հայոց: - 358. Բայց հասեալ Բուխայ անց ընդ գետն մեծ զոր Կուրն կոչեն, և յորձանուտ շարժման գարնանային հոսանացն տեղի տուեալ ելանել զօրուն և բնակել շուրջ զքաղաքաւն. – 270. Բայց քանզի ոչ բաւէ աղքատիմաստ իմոց /384/ խոհարանաց շարժումն պատկանաբար առ ողբոցն վարել բանակարգութիւն՝ թողի այժմ այլում զօրաւորի կամ այլում ժամանակի: - 386. և առեալ զնա մտանեն ի մէջ մայրեացն, և ընդ գիրկս մտեալ Շաւասպայ Արծրունւոյ՝ զլայնալիճն լի քարշեալ հարկանէ ի թիկանց ընդ մէջ ողինն զկորովալիր մատանցն զազդոյ շարժումն թռուցեալ թափանցիկ ընդ չարախորհուրդ սրտին միջոցն դիպեցուցանէ. – 100. Եւ ասի լինել թիւ մարդկանն ապականելոց ի շարժմանէ՝ ոգի առաւել քան ՀՌ: - 358. Եւ նորայքն ոմանք ի նմին շարժմանէ գերեզմանացան ի նմին: - 358. և ունի յորելեանք Զ և ոլոմպիադր և ընդիքտիոնք, և Գ ամ հայրապետութեան Հայոց կաթողիկոսի տեառն Զաքարիայի, և մուտ եօթներորդ ամի, յորում կային յարքունիսն իշխանքն, ըստ եօթնեկի չափոյ շարժման ժամանակաց. – 312. Եւ վասն զի մի և նոյն շարժումն է երկնի՝ յայտ է եթէ ի միջէ ումեմնէ է և ոչ ի բազմաց. - 54. զի թէ ի բազմաց էր՝ այլայլակ և շփոթեալ լինէր ի բազմաց շարժումնն և ոչ կարգաւորաբար: - 54. Նա և տեղիք սրբութեանց տունք աղօթիցն զշարժմանն կիրս կրեալ, պատառմամբ որմաշարժ լինելով – 358. սրտմտեալ անժուժկալ ի բարկութեանն ջերմագոյն արեանն մրրկալից շարժմանն, և սկսաւ թափել զմահածին թոյնս իւր ի վերայ կապելոցն, իբրև զթոյնս իժի – 242. ԿՈՐԾԱՆՈՒՄՆ ՔԱՂԱՔԻՆ ԴՈՒՆԻ Ի ՍԱՍՏԻԿ ՇԱՐԺՄԱՆԷՆ: - 356.

ՇԱՐԺՈՒՆ - և արտաքնոցն ուշիմագոյնքն ասեն, եթէ, ամենայն մարմին շարժուն՝ յայլմէ բնաւորեցաւ շարժիլ. – 54.

ՇԱՐՈՒԻՐ ԴԱՇՏ - Եւ այգուն անցեալ ընդ գետն Երասխ յայնկոյս ի դաշտն Շարուր՝ բանակին զգետովն: - 382.

ՇԱՒԱՍՊ - Անդէն վաղվաղակի մատուցեալ Շաւասպ Արծրունի առ Մարդպետն՝ ասէ – 100. և առեալ զնա մտանեն ի մէջ մայրեացն, և ընդ գիրկս մտեալ Շաւասպայ Արծրունւոյ՝ զլայնալիճն լի քարշեալ հարկանէ ի թիկանց ընդ մէջ ողինն զկորովալիր մատանցն զազդոյ շարժումն թռուցեալ թափանցիկ ընդ չարախորհուրդ սրտին միջոցն դիպեցուցանէ. – 100. Եւ կացեալ Շաւասպ առ կայսեր ամս Դ: - 116. Եւ հասեալ Շաւասպայ Արծրունւոյ ամբարշտի յԱրտաշատ հանդերձ մարզպանաւն՝ շինեն ի դուռն քաղաքին զորմզդական մեհեանն, /124/ և զկրակապաշտութեան մոլութիւն բորբոքեն ի նմա. – 126. և յանկարծօրէն յեղակարծ երագութեամբ հասին ի վերայ Շաւասպայ և մարզպանին Վնդոյի: - 126. Եւ քանզի էին բանակեալ ի խառնուրդս Երասխայ և Մաւրին մեծի՝ պատահի յառաջ Շաւասպ Արծրունի – 126. Եւս քաջասրտագոյն Շաւասպ Արծրունի, խաղս ձիընթացիկ արշաւանաց գնդակացն՝ զհետ մտրակեալ հանէ ի նմանէ զգնդակն բազում անգամ ասելով – 114. զոր արհամարհեալ Շաւասպ /114/ արձակերեսան զերիվարն ի սիգաքայլ արշաւանս արարեալ՝ աներկիւղ համարձակութեամբ էանց գնաց ճեմ զճեմի առ զօրավարն Անատողի: - 116. Ընդ նոյն ժամանակս խորհուրդ ի մէջ առեալ Շաւասպ Արծրունի եղբայր Վասակայ հօր Աղանայ Արծրունւոյ, և խորհեցաւ զտիրելն Հայոց – 124. Իսկ Շապհոյ զմական գնդին ի դիպուածս Շաւասպայ շարժեալ. – 114 Իսկ սերունդք Ասուդայ Սանասարեանց կային յոր պէտս և դիպուածն պատահէր, երբեմն այսպէս և երբեմն այնպէս. Շաւարշ. Գօգեան. Շաւասպ. Պերոզ. Շահակ. Կիւրոս: - 72 յափշտակեցին զՇաւասպ որդի Վաչէի Արծրունւոյ, և զՄեհէդակ Ռշտունի – 98. յորոյ վերայ կալեալ և կանչեալ քաջն Վարդան իբրև զառիւծ, իբրև զկորիւն առիւծու, և առ ուժոյ և երագութեան ձեռինն ի վերայ ձգեալ զմիողնին՝ յերկուս կտրէ զՇաւասպն: - 126.

ՇԱՒԱՍՊ ԱՐԾՐՈՒՆԻ - Անդէն վաղվաղակի մատուցեալ Շաւասպ Արծրունի առ Մարդպետն՝ ասէ – 100. և առեալ զնա մտանեն ի մէջ մայրեացն, և ընդ գիրկս մտեալ Շաւասպայ Արծրունւոյ՝ զլայնալիճն լի քարշեալ հարկանէ ի թիկանց ընդ մէջ ողինն զկորովալիր մատանցն զազդոյ շարժումն թռուցեալ թափանցիկ ընդ չարախորհուրդ սրտին միջոցն դիպեցուցանէ. – 100. Եւ հասեալ Շաւասպայ Արծրունւոյ ամբարշտի յԱրտաշատ հանդերձ մարզպանաւն՝ շինեն ի դուռն քաղաքին զորմզդական մեհեանն, /124/ և զկրակապաշտութեան մոլութիւն բորբոքեն ի նմա. – 126. Եւ քանզի էին բանակեալ ի խառնուրդս Երասխայ և Մաւրին մեծի՝ պատահի յառաջ Շաւասպ Արծրունի – 126. Եւս քաջասրտագոյն Շաւասպ Արծրունի, խաղս ձիընթացիկ արշաւանաց գնդակացն՝ զհետ մտրակեալ հանէ ի նմանէ զգնդակն բազում անգամ ասելով – 114. Ընդ նոյն ժամանակս խորհուրդ ի մէջ առեալ Շաւասպ Արծրունի եղբայր Վասակայ հօր Աղանայ Արծրունւոյ, և խորհեցաւ զտիրելն Հայոց – 124.

ՇԱՒԱՐՇ - Առ սոքօք էին ազգք Արծրունեաց ծննդաբանութեամբ՝ Համազասպ. Շաւարշ. Ասուդ. Բարգեան: - 92. Իսկ սերունդք Ասուդայ Սանասարեանց կային յոր պէտս և դիպուածն պատահէր, երբեմն այսպէս և երբեմն այնպէս. Շաւարշ. Գօգեան. Շաւասպ. Պերոզ. Շահակ. Կիւրոս: - 72.

ՇԱՒԱՐՇԱՆ - Եւ ինքն Խուրան առեալ զմեծ մասն զօրուն գնաց ի Շաւարշան ի Սանատրուկ. – 80.

ՇԱՒԻՂ - և եբաց զպողոտայն լայն և ընդարձակ, զշաւիղն կորստեան, որ տանի յանգիւտ կորուստն. – 248.

ՇԱՔԷ - որոց անուանք ճանաչի սոցա … Սահլ Սմբատայ որդի, Շաքեայ տէր , որ զԲաբանն կալաւ, և իշխանական Վասակ Վայոց ձորոյ տէրն, և Փիլիպպէ իշխանն Սիւնեաց – 298.

ՇԵԽԵՏԻՔ - Եւ յայնմհետէ համարձակութիւն առեալ անօրինացն՝ սկսան գունդս ռամկականս ժողովեալ ըստ օրինակի մարախոյ անչափ բազմութեամբ, այնոքիկ որ Շեխետիքն

կոչէին. և այլ որ ուստեք ուստեք ի հեռաւոր աշխարհաց /402/ Պարսից, ի Ժանգանայ և ի Ջուրջանայ և որք ի Վարառատ գաւառէ – 404.

ՇԵՀ - Այլ իբրև այն ինչ մերձ լինէր ամրոցն ի պաշարումն՝ Ամդայինն Յիսէ, որ Շեհի որդին, որ զզօրապետութիւնն Հայոց ունէր, ճանաչէր՝ ի հրապոյրս Մանազաւեան պետոյն և Ութմանացն ելեալ՝ երագապէս եկն եհաս ի վերայ Աշոտի ԺԵ հազարաւ հեծելօք վառելովք. – 334. Բայց զաշխարհին Յիսէ որդին Շեհայ բռնազբօսեալ յինքն գրաւեաց և կացոյց ի վերայ նոցա զիւր գործավարս: - 344. Բայց որդին Շեհայ ի մտանելն ի Պարտաւ՝ եթող անդ քաղաքապետ զմի ի հաւատարմաց իւրոց Յամանիկ ոմն: - 338. և բռնազբօսեալ զաշխարհին Ահմաթ որդի Յիսէի Շեհայ յինքն նուաճել – 358. Եւ ելեալ ազատացն Վասպուրականի դէմ եղեալ տարադէմ գնացին յԱմդացւոց քաղաքն առ Ահմաթ որդի Յիսէի Շեհայ – 366.

ՇԵՂ - որ առ հիւսիսի առ ի շեղ տեսանի – 390.

ՇԵՐԵՓ - ելին գնացին առ Ատոմ … Յիսէ Տրունեաց տէր որդի Հոնաւարայ, Վարազշապուհ Աբելինից տէր, Թադէոս Ակէացի Շերեփայ որդի, և այլք ընդ նոսա: - 364 Յայնժամ ամրացեալ նստէր ի Շամիրամ բերդին Թադէոս անուն ի յԱկէացի տոհմէ, Շերեփայ որդի ծանօթացեալ – 400. որոց Շերեփայ որդիք անուանէին, ի յԱկէացի տոհմէ, քաջամարտիկք և հմուտք պատերազմողական յարդարմանց – 362.

ՇԵՐԵՓԵԱՆ/Ք/ - Ազդ եղեալ Շապհոյ եղբօր Թադէոսի Շերեփեանց. – 400. և այլքն զաղաղակ բարձեալ ի ձայնարկու աշխարանս՝ խնդրեցին զապրուստ ի սրոյ քաջամարտիկ ախոյանէն Շերեփեանն Թադէոսի: - 400.

ՇԵՐԻԲԱՄԱԿԱՆ - Եւ զԶրադաշտ մոգ արքայ Բակտրիացւոց և Մեդաց ընկճեալ հալածեաց մինչև ի սահմանս Խեփտաղաց, հզօրապէս տիրեալ բովանդակ Խուժաստանի և կողմանց արևելից և Պարսից, անդր ևս քան զԲահխ և զԴեպուհան , ի Գովմայիդ և ի Գուզբան, ի Շերիբամական /գրքում՝ Շերիբամամական/ և ի Խոճիհրաստան, և միանգամայն ասել մինչև ի ծովն Հնդկաց՝ յոյժ արութեամբ – 44.

ՇԷՆ/գ.ա./ - գերփեն առնուն զշէնս և զաւանս և զագարակս, կապուտ կողոպուտ թողուն ի ստացուածոց և յամենայն ժառանգութեանց, մաշեն ի սուր սուսերի զորս ի բուռն առնուին. – 102. և այնու աղագաւ կարաց շէն պահել զերկիրն շատամարդկութեամբ: - 90. Եւ զկէսն գերի առեալ ածեն ընդ իւրեանս, և զշէնս և զաւանս և զագարակս հրձիգ արարեալ՝ անապատ կացուցանեն ի մարդոյ և յանասնոյ: - 202. և շէն մարգարիտ զքարաբլուրն յօրինէ պարսպաւոր անկասկածելիս անմատչելիս ձեռաց պատերազմողաց – 88. զշէնս պատրաստեալ, և շուրջ զամրոցաւն տնկախիտս բուրաստանս ծաղկաւէտս և անուշահոտս ի զանազան ծաղկանց. – 86.

ՇԻԹ - որոց և շիթք ցօղոյն ունէր զանհամեմատ անուշահոտութիւն: - 50.

ՇԻՆԱԿԱՆ - Եւ ժողովել զբնակիչս աշխարհին համօրէն զարս և զկանայս և զայլս յերկրէն Աղուանից բազմութիւն ռամիկ շինականաց, և լեգէոնս զօրականաց զսակաւս ի լեառնն ամուր անուանեալն Քթիշ, ըստ այնմ և համբարս ռոճկաց: - 278.

ՇԻՆԵԱԼ - անդ և տապանն շինեալ եղև և անհնարին չարեացն զեղեալ ի վերայ երկրի. – 30. Բայց քանզի աւերեալ էր զՆինուէ Նաբրովթայ ի բռնանալն ի վերայ Սեմեացն, և զԲաբելոն /16/ փոխանակ նորա շինեալ – 18. և թողեալ զբնակելն ի Դուինն՝ ելեալ բնակեցաւ ի Նոր քաղաքին ի մեծ եկեղեցւոջն որ յանուն սրբոյն Գրիգորի շինեալ էր երանելւոյ տեառն Ներսիսի երկրորդի Հայոց կաթողիկոսի: - 358. և ի փայտից մայրեաց շինեալ էր քաղաքն նոցա, պարիսպք և պատուարք և ապարանք նոցա և ամենայն տուն բնակաց քաղաքին և ամենայն կազմած պատրաստութեան նոցա: - 270. և հարան զօրքն արքունի ի հարուածս մեծամեծս և դարձան փախստական ի բանակն իւրեանց և մտին յապարանսն զոր շինեալ էին. – 282. և յաջմէ սեղանոյն շինեալ ընդ նովիմբ հիմամբ ի տեղի յիշատակարանի խաչելութիւն տեառն Գողգոթայ տեղւոջ – 390. զոր շինեալ էր սրբոյն Գրիգորի ի վերայ գեաւղջն Ահևականից ի կատարածի լուսաւորութեանն Հայոց: - 334. զոր շինեալ էր սրբոյ Լուսաւորչին մերոյ Գրիգորի ի դառնալն նորա ի ձեռնադրութենէ

քահանայապետութեանն: - 100. զոր շինեալ էր սրբոյն Գրիգորի – 104. Իսկ ոմանք ասեն ի Ղաւոդիկեայ Փոխւգացւոց շինեալ տապանին, որ յերից մասանց երկրի՝ Ասիական կոչի կողմ. և յոյժ անհաւաստի են ասացեալքն.- 30. յորում տեղւոջ քաղաքն Տարունոյ շինեալ էր, ուր բնակեալ բայանայր զօրավարն Տաճկաց, զօրհասական արջոյն բերելով նմանութիւն, որ յաւուրս ձմերայնոյ արմատովք պարենաւորեալ՝ ի մէջ կենաց և մահու անցեալ որջանան ի բոյնս իւրեանց: - 188. շինեալ նորոգեաց և զեկեղեցին որ ի նմա յանուանակոչութիւն սուրբ Աստուածածնին Մարիամայ և զարդարեաց զնա մեծագանձ սպասուք և եդ ի նմա զԽաչն, զոր յիշեցաք վերագոյնն, յորոյ ձեռն ծանուցաւ զօրութիւնն հրաշագործ: - 390. Շինեաց և ի վերայ Ամրական քարանձաւին յելս և ի մուտս կոյս տունս խրախիցս ոսկեզօծս պատեշգամեալ, յաւելլով ի յառաջագոյն ի հօրէ նորա Դերանկէն շինեալ: - 390. որ և զՆինուէ քաղաք առաջին արքունեաց շինեալ յԱսուրայ, զոր աւերեացն Նեբրովթ՝ սա վերստին շինեաց ի պատիւ անուան իւրոյ: - 44. որ միապետեալ զամենայն, շինեալ քաղաք և տուն արքունի, վասն ամուր զգուշութեան արքունեաց, զԲաղդադ: - 168. որ յանուն Փրկչին մերոյ շինեալ էր յիշխանէն Բագարատայ, ի ծախս մեծամեծ գանձուց իբրև Յ հազարաց: - 190.

ՇԻՆԵԼ - առ սովաւ Տիւրոս քաղաք շինեցաւ: - 58. Ասուր շինէ զՆինոս քաղաք, որ է Նինուէ, որ կոչի առաջին Ասորիք: - 14. Արդ զիա՞րդ յետ բազում ժամանակաց զՆինոս ասեն շինել զՆինուէ, զայրն Շամիրամայ, որ ծնաւ զՆինուաս – 14. Բայց ոչ ժամանեալ կատարման պատերազմին, զաշտարակն, զոր շինէր որդին Աբգարու փլուզեալ ի վերայ սպան զնա, վրէժխնդիր եղեալ մահուն Ադդէի սրբոյ:- 80. բովանդակաբար բացայայտել զհաւատարիմն գրել, թէ արդեօք Ասուր, որ զՆինուէ շինեաց, հաւ Նինոսի՞ իցէ ի ծննդոց Սեմայ, ուստի Նեբրովթ, կամ թէ արդեօք ազգն Արծրունեաց Սեմա՞յ սերունդք իցեն, թէ Քամայ ի Նեբրովթայ: - 14. Դարձեալ շինէ զօրավարն Գագիկ ի գլուխս Օձ ձորոյ, որ վասն խստութեանն սաստկաշունչ դառնալիր մահածին հողմոյն շնչելոյ այսպէս անուանեն – 396. Դարձեալ վերակնեալ յառաւօտինս կոյս խաղացեալ ի ճուաշոռոտ ի Գետս աւան՝ շինէ անդ զվայելչական տեղի խրախից – 392. Դարձեալ քանզի Մեստրիմ ի Քամայ ըստ բաժանման ազգին և աշխարհին շինէ զԵգիպտոս և անդ հարստանան ազգապետաբար – 18. և շինէ քաղաք թագաւորութեան իւրոյ անդ -14. Եւ անդէն ոչ կարացեալ շինել զերկիրն այն հուպ ընդ հուպ մինչ յութերորդ ամն Արտաշէսի – 90. և առնու զԲաբելոն, և շինէ զՏարսոն ի ձև Բաբելոնի, գետոյ ընդ մէջ անցանելոյ որպէս խոնարհագոյն մասնաւորաբար գրեմ: - 16. և բազում և ազգի ազգի հոգաբարձութեամբ տուեալ օգնականութիւնս Հայոց աշխարհիս, շինելով քաղաք Թէոդուպօլիս ի Կարին գաւառի, և զօրս կողմնակալս ի պահեստ՝ ընդդէմ կալ պարսկական յարձակմանցն: - 114. և ելեալ յերեսացն Տեառն՝ սնոտի տաժանմամբ շինէր քաղաք, չհամարեալն յազգս զղջալից և արդարաքարոզ նահապետացն: -24. և զերթալն Մեսրովպայ և Վարդանայ ի Յոյնս առաջի արկանէին, և զգալն Անատողեայ և զշինել քաղաքին ի Կարին գաւառ: - 118. և ի վերայ նորա շինեաց եկեղեցի զհամբարձմանն ի յերկինս ի Հօրն գահակցել աթոռ, և զերկրորդ գալստեանն զյիշատակ ունելով, որ գալոցն է հայրենի փառօք, ըստ հրեշտակացն առաքեալսն զմխիթարականն և զքաջալերականն աւետիս նոցա առբերելով: - 390. և ի վերայ նորա շինեաց եկեղեցի զվերնատանն խորհրդական խորհրդածութեանն աւանդութեան նորա ուխտի: - 390. և կանգնեցին պատնէշս և շինեցին ապարանս և արարին տուն բնակութեան – 276. և հաճոյ թուեալ յաչս նորա՝ շինէ զքարաբլուրն ապարանս արքայանիստ, աշնանայինս, պայծառայարդարս, գեղեցկայարմարս պարսպաւորս – 86. Եւ հասեալ Շաւասպայ Արծրունւոյ ամբարշտի յԱրտաշատ հանդերձ մարզպանաւն՝ շինեն ի դուռն քաղաքին զորմզդական մեհեանն, /124/ և զկրակապաշտութեան մոլութիւն բորբոքեն ի նմա. – 126. և միապետէ զտէրութիւնն Անձաւացեաց և խաղաղեցուցանէ զերկիրն և բնակէ յանհոգս զապահովացեալ ի հինից. շինէ եկեղեցիս և կատարէ տօն նաւակատեաց խաղաղութեան: - 326. և շինեն նախարարքն Հայոց իւրաքանչիւր պալատս արքունականս և դաստակերտս

յականաւորս, և զքաղաքն որմափակօք պարսպեն, և խաղաղեցուցանեն զերկիրս: - 126. և շինեցին ապարանս ամուրս և պարսպեցին մեծաւ զգուշութեամբ. – 280. Եւ սկսաւ երկիրս առնուլ զնորոգումն, և եկեղեցիքն պայծառանալ ի զարդ և ի պաշտօնս շքեղութեան, և ցրուեալքն դառթ տուեալ դարձան յիւրաքանչիւր տեղիս՝ շինել, տնկել, մոռանալ զցաւսն և զտրտմութիւնսն զոր կրեցին: - 318. Եւ վասն մնացելոցն որք ի քաղաքին և ի սահմանս նորա՝ ել հրաման յարքունուստ առնել ի վերայ նոցա ողորմութիւն, շինել զքաղաքն և հաստատել զամենեսին յիւրաքանչիւր կարգ: - 142. Եւ քանդեն աւերեն զմեհեանն և յատակեալ զտեղին՝ շինեն նորին քարամբք զմեծ եկեղեցին զսուրբ Գրիգորն ի Բլուր տեղւոջն – 126. Եւ քանզի իշխանութիւնն Պարսից յոյժ լքեալ էր՝ և աներկիւղ շինեցին զքաղաքն Մադիամ և բնակեցան ի նմա: - 156. զոր յափշտակեալ ի Սէմայ որդւոցն Քամայ՝ շինեցաւ քաղաք նովիմբ անուամբ. – 34. զոր թագաւորին յանձն առեալ զաշխարհն՝ հրամայէ շինել անդ մեհեան զՀերակղեայ և զԴիոնիսեայ. – 90. Զուգակշիռ հաւասարութեամբ մարզպանն Հայոց Գուրգէն հրաշազան յօրինուածով շինէ զեկեղեցին ի քաղաքին Հադամակերտ ի Մեծն Աղբակ, ի բուն իշխանական սեփհականութեանն իշխանութեան զարմին Արծրունեաց – 396. ի թագաւորելն Նինոսի առնու զԲաբիլոն/ճիշտը՝Բաբելոն/ և շինէ զՆինուէ, և փոխէ անդ զթագաւորութիւնն Ասորեստանի: - 18. Իսկ Ասուր որդի Սեմա զՆինուէ շինէ առաջին քաղաք Ասորւոց թագաւորութեանն: - 14. Իսկ զթագաւորաբնակ տեղին մեծին Տրդատայ տան ի ձեռս Վահանայ Արծրունւոյ՝ շինել նմա տուն թագաւորաց, արարս պատրաստութեամբ. – 126. Իսկ Ասուր երրորդ ի Սեմայ՝ առաջին շինէ զՆինուէ. – 14. Դերանիկն առաւելոյր և առատանայր օր ըստ օրէ առ շինութիւն և խաղաղութիւն աշխարհիս, շինել և տածել և խնամել զաշխարհս: - 338. Իսկ ի մէջ երեքարմատեան գոգաձև հովտին փոքու, որ յերից բլրոցն խոնարհի՝ շինէ աշտարակ բարձրաբերձ փորուածոյ միջոցաւ – 88. Իսկ ի յահեակ կոյս սեղանոյն շինեաց եկեղեցի ի յիշատակ յարութեանն Քրիստոսի յեռօրեայ թաղմանէն վերելեկեալ աւարառութեամբ դժոխոցն – 390. Իսկ ի տիրական զօրավարութեանն Գագկայ սկզբնաւորեալ ձեռակերտ իւր՝ շինեաց զհողաբլուր բարձրաւանդակն ի Մահռաշտ գեօղ յափն գետոյն յելս կոյս, որ հայի յՈստանն Ռշտունեաց – 394. Իսկ Նեբրովթ ի Քամա շինէ զԲաբելոն առաջին քաղաք, և առաջին թագաւորէ ի վերայ երկրի: - 14. Իսպառ ստորև ամրականին ի գոգաձև տեղւոջն … շինեաց եկեղեցի հրաշագործ հրաշազան յօրինուածով եկեղեցի ի տաշեալ քարանց ի Մանազաւեան քաղաքին ի Վանտոսպ, և հիմնեցուցեալ յանուն սրբոյն Սիոնի, որ ի սուրբ քաղաքն Երուսաղէմ. – 390. շինեաց Գագիկ պարսպաւոր ամրափակութեամբ զբլուրն յՈստանին Ռշտունեաց զաւերեալն ի բազում ամաց – 390. Շինեաց և եկեղեցի մի յԱմրական քարանձաւի, ի կատար քարանձաւին, յանուն քաջամարտիկ զօրավարին սրբոյն Գէորգեայ - 390. Շինեաց և ի վերայ Ամրական քարանձաւին յելս և ի մուտս կոյս տունս խրախիցս ոսկեզօծս պատեշգամեալ, յաւելլով ի յառաջագոյն ի հօրէ նորա Դերանկէն շինեալ: - 390. Շինէ անդ եկեղեցի վայելչապէս պայծառութեամբ և անուանէ զնա յանուն սուրբ Պետրոսի առաքելոյն անպարտելի դժոխական առաջնորդի: - 394. շինէ և անդ ամրական տեղի, դժուարամատչելի ասպատակող հինից, դնելով ի նմա նմանապէս ապարանս փողոցայարդարս, տաճարակերտս սենեկագործս, բաւական ի պէտսն պատրաստեալ – 392. - որ և զՆինուէ քաղաք առաջին արքունեաց շինեալ յԱսուրայ, զոր աւերեացն Նեբրովթ՝ սա վերստին շինեաց ի պատիւ անուան իւրոյ: - 44. Սահակայ առեալ ի պարգևի զաշխարհն՝ թողու զորդին զԱշոտ զլեառնակողմամբքն առաջին իւրեանց տէրութեանն՝ շինել, բնակել, ժառանգեցուցանել զերկիրն ի ժառանգութիւն իւրեանց ազգի ի զաւակ տանն Արծրունեաց: - 90. փոխէ անդ գեօղս և շինէ զբլուրն, որ տեղի բանակի ղաշիկ առնելոյ էր տանն Արծրունեաց, և անուանեաց յանուն իւր զձեռակերտն Գագկակերտ: - 396. Քանզի որպէս գրեցաւն՝ Ասուր ի Սեմայ շինէ զՆինուէ – 14.

ՇԻՆՈՒԱԾ - առ հօրն յաւելադրելով շինուածս իւր: - 392. բլուր մի պարսպեալ տաճարախիտ շինուածովք, որոյ հայեցածն առ դաշտակողմն ի վայր կոյս բերի, ի խաղս գետոյն

Երասխայ – 392. դարձեալ պարսպէ զքարաբլուրն ի պահպանութիւն ջրոյն ամրագունիւք շինուածովք – 88. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … դու շինուած առանց հիման՝ և ես հեղեղ հիմն ի վեր տապալիչ – 280. Եւ թէ որպիսի օրինակաւ գալուստ նորա և պատերազմ վասն սորին իրաց, և արիական ձեռակերտացն շինուածք, որ և յոյժ արժանաւորք զարմանալեաց, և դարձեալ ապստամբութիւն Զրադաշտին և մահն Շամիրամայ և բան յուռթիցն որ զնմանէ – 44. զի մի սպառ սպուռ տապալիցի զօրութիւն շինուածոյ աշխարհի, ի բաց ընկենլով զծառայական պաշտօնատրութիւն կողմնակալաց, և քաղաքային անհաւատարիմ կամարարողաց, և հարկաց բեկման և զօրաց – 186. կոչեաց զանուն ամրոցին Զարդ, այսինքն պայծառութիւն ի վերայ պայծառայարդար շինուածոյն: - 88.

ՇԻՆՈՒԹԻՒՆ - ,,Թագաւորաց աշխարհակալաց օրէնք են՝ մեծաւ հոգաբարձութեամբ խնամ տանել վասն շինութեան աշխարհի և թեթևացուցանել զլուծ բռնութեան /184/ ծանրակի բեռանց, թուլացուցանելով զասստկութիւն հարկապահանջ խոշտանգանաց – 186. այն ինչ արծարծեալ առ նորոգումն շինութեան եկեղեցւոյ Քրիստոսի ի կործանմանէ հինի յետ մեծ պատերազմին սրբոյն Վարդանայ. – 134. և այնպէս անկարօտս առ պիտանացուս հոգ տարեալ՝ գլխաւորեաց որ ինչ շինութեան և խաղաղութեան աշխարհիս նպաստաւոր առ օգտակարագոյնսն պահանջէր գործառնութեան եղանակք – 392. և դու թէ ոստիկան խաղաղութեան էիր եկեալ յարքունուստ՝ զշինութիւն պարգևաբաշխէիր սոցա, և ոչ զաւերս և զխռովութիւն: - 278. և զուարճ և զուարթ խրախութեամբ յուսակցէին առ տիրական նախախնամօղ հոգաբարձութիւն շինութեան աշխարհիս – 360. Եւ իբրև կատարեաց զյօրինուած շինութեան քաղաքին և անմատչելի անկասկածելի զամրոցն պատրաստեաց – 88. և մինչդեռ խորհէր արքայ Կաւատ վասն շինութեան աշխարհի և խաղաղութեան՝ եհաս նմա վախճան կենաց և մեռաւ, կեցեալ ամիսս Ջ: - 152. Եւ սկիզբն արարեալ շինութեան և խաղաղութեան աշխարհիս իրաւադատութեամբ, վերակացութեամբ որբոց և այրեաց, աղքատսիրութեանն լրջմտութեամբ եկեղեցւոյ զարդարմամբ. – 390. զաւերումն աշխարհի քան զշինութիւն կարևոր համարէր – 370. զի երկիր ի շինութեան լինելով և ի խաղաղութեան՝ և հարկք արքունի կանգուն երթիցեն: - 186. Զի ոչ միայն առ շինութիւնն՝ այլ և յարիւն և յապաժոյժ առաքինաբար զանձինս եդեալ ի վերայ խաշանցն մեռանել իբրև զքաջ հովիւ – 392. զշինութեան և զխաղաղութեան հայրենի աշխարհի երկասիրաբար հոգ յանձին տանել. – 388. Իսկ Դերանիկն առաւելոյր և առատանայր օր ըստ օրէ առ շինութիւն և խաղաղութիւն աշխարհիս, շինել և տածել և խնամել զաշխարհս: - 338. որ ոչ հաւանեցաւ մտանել յանմիտ խորհուրդ շինութեան աշտարակին. – 40.

ՇԻՋԱՆԻԼ - և յերկրորդումն հանդերձեալ են վերստին մտանել ի տանջանս յաւիտենականս, ուր որդն ոչ վախճանի և հուրն ոչ շիջանի: - 336.

ՇԻՋԵԱԼ - Եւ զայս Եղկղեսիանոսք. բայց ինձ այսպէս թուէր, թէ աղանդն Եղկղեսիանոսաց վաղուց շիջեալ խափանեալ լինէր ի քաջաց վարդապետացն սրբոց, զոր եդն Աստուած յեկեղեցւոջ. – 254.

ՇԻՋՈՒՑԱՆԵԼ - յորում և ոմն հաւատարիմ Ցիսէի Սէմ անուն յառաջ խաղացեալ՝ պատահէ իշխանին, ընդ Վահանայ խորհրդակցեալ խորհել զխաղաղութիւն և զմարտն գրգռեալ ցածուցանել և զվառեալ պատերազմն շիջուցանել. – 334.

ՇԻՐԱԿ - և անցանէ ի Շիրակ, և հասեալ ի Դուին՝ աւերէ զնա և զՆախճաւան և զՈրմի – 148.

ՇԻՐԻՄ - Իսկ տեղի շիրմին յորում նախահօրն եդան ոսկերք՝ կատարման և կառափման, որ նոյն ինքն է գագաթն և Գողգոթայ ըստ եբրայականին, երկակի անուամբ. – 34.

ՇԻՐՈՅ - և զՇիրոյ կախեն զփայտէ ի վերայ կրակարանին. – 126.

ՇԽԲ - Եւ յայնմհետէ բարձաւ տէրութիւնն Պարսից և ազգին Սասանայ, որ տևեաց ամս ՇԽԲ: - 166.

ՇԿԵ - և կեցեալ առ նովաւ ամս ՇԿԵ, մինչն ի հանդերձել տապանին: - 28.

ՇՂԹԱՅ - ապա յամառեալ զարբանեալքն իւր հրամայեաց կապել կրկին շղթայիւք և արկանել ի ներքին բանտ: - 250. Եւ եղև իբրև եհաս իշխանն յարքունիսն՝ ետ կապել զոտս նոցա կրկին շղթայիւք և դնել ի բանտի. – 220. Որոց կապեալ զԳուրգէն երեքկին կապանօք և դարձեալ ի պարանոցն եդեալ շղթայս՝ յղեն ընդ Ատրպատական Պարսից և տան ի բանդ ընդ կապեալսն. – 318.

ՇՂՈՄԱՐԱՐ - Արդ ոչ կարեմք փոյթ ընդ փոյթ շղումարար/ճիշտը՝ շղոմարար/ հաճութեամբ թագաւորիդ յանձն առնուլ՝ զոր հրամայէ կայսերական ճոխութիւնդ. – 132. Բայց էր Համամ սէգ և ամբարհաւաճ, յոյլ և թոյլ առ պատերազմի գործ, միայն և շղոմարար հպատակութեամբ վարէր առ թագաւորն – 90. և մեռանի անձամբ ընդ այլ շղոմարարսն յաշխարհին Մարաց ի Բակուրակերտ աւանի: - 92.

ՇՄԱՒՈՆ - Եւ կոչեալ առ ինքն զեպիսկոպոսն Մոկաց զՅօհան և զեպիսկոպոսն Ռշտունեաց Սահակ և զեպիսկոպոսն Անձաւացեաց Շմաւոն – 122. և զսակաւուց քան թէ յոլովից գրեաց անուանս ի յիշատակարանի անդ զՇահդոսդ, որ թարգմանի արքայասէր, և զԳոհշթասդ, որ թարգմանի ներկագործ ծիրանեաց արքայական զգեստու, և զՇմաւոն եպիսկոպոս, վէմ եկեղեցւոյ Քրիստոսի ընդ նմին և այլ եպիսկոպոսք և քահանայք արք Ճ - 106.

ՇՄԵՐԳԻՍ ՄՈԳ - ՅԵՏ ԿԻՒՐՈՍԻ/թագավորում են/ ԿԱՄԲԻՒՍԷՍ, ՇՄԵՐԳԻՍ ՄՈԳ, ԴԱՐԵՀ ՎՇՏԱՍՊԱ. - 68.

ՇՆԱՒՀ - Իսկ այլազգեացն անցեալ գնացեալ մտին ի Թրաբ գաւառ և ի Շնաւի: - 402.

ՇՆՈՐՀ - ,,որովհետև գտի շնորհս առաջի քո, և արարեր մեծարանս երեսաց իմոց, և առաւել քան զամենայն իշխանս Հայաստանեայց և մեծամեծս արքունի զիս նախամեծար և մեծարգի ցուցեր – 218. ,,որչափ սաստիկ պատժոց արժանի համարիցիք զայն, որ զՈրդին Աստուծոյ առ ոտն եհար և զարիւն նորոյ ուխտին խառնակ համարեցաւ և զՀոգին շնորհաց թշնամանեաց,,: - 258. Այնուհետև ել գնաց դէմ եղեալ զյունականօքն շրջել զկողմամբքն, յանձն արարեալ զհոգս իւր շնորհացն Աստուծոյ. – 316. անհասական իմն շնորհիւ փառօք և պատուով պսակեալ զմարդն իշխանական ճոխութեամբ՝ վայելեցուցանէ դրախտին, տալով նմա բազմամեայ կենաց սահման իբրև զմի օր - 20. և օրհնեաց զամենեսեան զհեռաւորս և զմերձաւորս յանձն արար շնորհացն Աստուծոյ – 254. Թողեալ այնուհետև ի խնամս արարչին, յանձն արարեալ շնորհացն Աստուծոյ: - 346. Իսկ իբրև սկսաւ սպրդել մտանել ի ներքս երկպառակութիւնն ի մէջ միաբանութեանն, հեռացաւ մեկնեցաւ գնաց շնորհ աստուածատուր զօրութեանն. – 194. որ զծայրագոյն շնորհացն Աստուծոյ առեալ պարգևս՝ կենդանւոյն ի կարգս անմահիցն փոխանորդեաց վերագրիլ, որ և յառաջ քան զփոխիլն ծանոյց զհամաջինջ բարկութիւն Աստուծոյ խոտորեալ ազգին և որդւոցն անհնազանդից – 26.

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ - Եւ Բուխայ հրամայեաց սպարապետին, զի աներկիւղ կացցէ մնասցէ Գուրգէն առ սպարապետին մեծաւ շնորհակալիւք: - 304.

ՇՆՈՐՀԵԼ - գերեաց գերեդարձ արար, և ամենեցուն շնորհէր զյանցանս, և ձրի թողութիւն առնէր. – 168. որք ասեն զՀեփեստեայ գողանալ զհուրն յաստուծոյն, մասն ինչ մարդկան շնորհել և զյոլովն ինքեան ունել – 52.

ՇՆՉԱԿԱՆ - Ջոր բան և վասն օձին սքանչելապէս ուսուցանէ Փիլոն Աղէքսանդրացի՝ յառաջ քան զդրժանացն դիպուածս՝ յոլովութիւն իմաստից ունել ամենայն շնչականաց. – 22.

ՇՆՉԱՒՈՐ - Որով պատառեցան ամենայն աղբերք անդնդոց, և սահանք երկնից բացան անընդմիջաբար երկրի և երկնային ծովուն լինել, և համատարած ջրովն զրաւ առնել համօրէն ամենայն շնչաւոր կենդանեաց – 32.

ՇՆՉԵԱԼ - և հիւսիսային օդն շնչեալ սաստկացուցանէ զզօրութիւն ցրտոյն – 260. Ի սորա յերրորդ ամի թագաւորութեանն ի վերայ Հայոց աստուածատուր բարկութեամբ անդնդաշարժ վրդովմամբք ներքնագոյն խորոցն պատահեալ միմեանց սահանախաղաց դղրդմամբ, հիմնաշարժ տապալմամբ, /356/ ներքսագոյն երկրի թուլացեալ պնդափակ աղխեալ սանդարամետական սահմանին, բարկութեան հողմոց շնչեալ ընդ ջրոցն խաւարայնոց, ի

կոհակս անդնդաքակս զթանձրայատակ երկրի զկարծր և զծանրալիր անկշիռ անբաւութիւնն տատանեալ, մինչ յերեսս երկրի ի վեր մղեալ հանդէպ քաղաքին Արտաշատու/ գրքում՝ Արտաշասու/, որ Բլուրն նորուն ասի – 358.

ՇՆՉԵԼ - Դարձեալ շինէ զօրավարն Գագիկ ի գլուխս Օձ ձորոյ, որ վասն խստութեանն սաստկաշունչ դառնալիր մահածին հողմոյն շնչելոյ այսպէս անուանեն – 396. և հարաւային ջերմագոյն օդն շնչեաց ի խորագոյն դաշտն քաղաքին Դվնայ – 268. Իսկ ի շնչել հարաւային օդոյն, եռացուցանելով երկրի ի վեր զջերմային զօրութիւնն, զուարթացուցանելով անդնդական բերմամբն զընդարմացեալ արմատս և զբոյսս ի հիւսիսային սառնամանեաց օդոյն շնչելոյ - 188. Իսկ ի շնչել հարաւային օդոյն, եռացուցանելով երկրի ի վեր զջերմային զօրութիւնն, զուարթացուցանելով անդնդական բերմամբն զընդարմացեալ արմատս և զբոյսս ի հիւսիսային սառնամանեաց օդոյն շնչելոյ -188. Յորժամ անդնդական խորքն ազդ առնիցեն ներքին բնական կենդանեացն զհասանել ջերմութեանն, յորում ջեռացեալ ի հիւսիսային սառնամանեաց օդոյն շնչելոյ, ի խորսն զխաղացումն արարեալ լինին - 260. յորմէ շնչէ օդք բարեխառն, զովացուցանէ զտապ խորշակի ամարայնոյ՝ յարեգակնակէզն լինելոյ. – 84. ուր յաճախ շնչէ օդն հիւսիսային – 262.

ՇՈՂ - Նա և ջուր մաքուր յապակի զուտ և վճիտ արկեալ, ի տապ արեգականն դնելով, և զնիւթ հրոյն առ ընթեր՝ ի շողոյ անտի արևակէզ եղեալ տոչորի նիւթն: - 52.

ՇՈՂԱԼ - և կարաւան գաղթականին տեսանէր զփայլիւն զինուցն և զշողալ սուսերացն, և այսր և անդր խուճապական լեալ հալածեալս, իբրև զոչխարս ի գայլոց: - 228. և աղաղակեալ զկնի նորա՝ զի թերևս ի լուր ձայնին և ի փայլումն զինուցն և ի շողալ սուսերին և ի խխնջիւն քաջ երիվարին և ի վազս երագութեանն ուժոյ ազդ լինիցի և դարձցի ի ձայն նոցա և ծանիցէ, և դարձցի ի կորստական ճանապարհէն – 228. Եւ ի սաստիկ բախմանէ խուռն նիզակացն և ի զինուց փայլելոյ և շողալոյ սուսերացն և սրնգելոյ աղեղանցն լարելոյ՝ հրաձգութիւն իմն արտաքս ելանէր իբրև յամպոց ճայթմանէ – 232. և ի սաստիկ փայլմանէ զինուցն և սուսերացն շողալոյ, և ի փայլիւնն սպառազէն երիվարացն վառելոցն՝ զկարծիս բերէր զհրոյ վառեալ լերինն – 228.

ՇՈՂԱՑՈՒՑԵԱԼ - և առեալ ի ձեռանէ նորա զսուսերն շողացուցեալ՝ հայեցաւ /266/ յայսկոյս յայնկոյս և ասէ, ,,ո՛վ անարի վատ արանց և կանացի այր, թշուառական զինուոր, շուն անպիտան տեառն իւրոյ,, - 268. և շամփուր շողացուցեալ մանուածոյս փակէ ի ներքս զգագաթն ամբարշտին. – 108.

ՇՈՒԱՌՆ - որ տեղասցեն ի վերայ ձեր նետս երկաթեղէնս և շուառունս մուխս պաղաւատիկք սլաքովք և հաստաձիգք աղեղանց և կռուիք բազմադիմիք՝ որչափ Խոսրովայ և ձեզ պիտոյ իցէ,,: - 138.

ՇՈՒԹԱՓԵԱԼ – մանաւանդ /370/ թէ նախախնամող և պահպանական աջն Քրիստոսի հովանաւորեալ առ ապրուստ հրածին կարկտաբեր հասեալ կորստական դիպուածին, օգնութիւն հասեալ յԱստուծոյ՝ քաջասրտագոյնս զնա գործեաց և շութափեալ զնա ի ժանեաց գազանին – 372.

ՇՈՒԹԱՓԵԼ - Եւ մինչդեռ յայնմ մահիճսն կարծեալ հիւանդութեանն կեղծաւորէր՝ և ախոյեանարձակքն /ճիշտը՝ ախոյեանայարձակ/ զմիմեամբք շութափէին – 328.

ՇՈՒՆ - ,,ոչ միայն զի չես աստուած՝ այլ շուն ես դու, և երամակ շանց՝ որ զկնի քո տողեալ սահին,,: - 40. այլ և առ Աստուած ևս և առ սուրբս նորա յաւակնեալ՝ յերկինս բացեալ զգայռալիր բերանն և որպէս շուն լիրբ պատուհաթափ եղեալ ածէր զլեզուն զերկրաւս: - 100. բազում անգամ աղուեսք թագաւորել խորհեցան, բայց շունք ոչ առին յանձն: - 108. և անդ գտեալ զբնակիչսն Ռշտունեաց, թափառականս անկեալ յանողորմ և ի մարդախոշոշ շանցն գիշակերաց – 202. և առեալ ի ձեռանէ նորա զսուսերն շողացուցեալ՝ հայեցաւ /266/ յայսկոյս յայնկոյս և ասէ, ,,ո՛վ անարի վատ արանց և կանացի այր, թշուառական զինուոր, շուն անպիտան տեառն իւրոյ,, - 268. իբրև շունք համրացեալք, որ ոչ կարեն հաջել, որպէս ասէ Եսայի մարգարէ, ընդդէմ Տեառն փոխելով զկատաղութիւն մահածին թիւնիցն

սատակչական զօրութիւնն – 210. Յայնժամ հրամայեաց զօրավարն քարշել զմարմինս սրբոցն արտաքոյ քաղաքին, լինել կերակուր շանց և թռչնոց երկնից. – 268.

ՇՈՒՆՉ - զի ահա ևս եօթն օր՝ և ածից ջրհեղեղ ջուրց ի վերայ երկրի՝ սատակել զամենայն, յորում է շունչ կենդանի,, . – 30.

ՇՈՒՌԵԼ - Եւ զնախնին մեր Ադամ ոչ ասել առաջին մարդ, այլ այլոյ ումեմն որդի Շուռելայ, արըռտաբոյծ ուղտուց, զզուեալ յանծանօթ /գրքում՝ յանծանոթ/ աշխարհի և անհաւատարիմ յայնմ գտեալ՝ հալածեալ եղև կնաւ իւրով ի միջոց երկրի – 48.

ՇՈՒՐԹՆ - ,,մարդ եմ և պիղծ շրթունս ունիմ, և ի մէջ պղծաշուրթն ժողովրդեան բնակեալ եմ ես,,: - 258. Այսու զպտուղ շրթանց մերոց խոստովանելով յանուն նորա պահանջէ սպառնալեօքն և խոստմամբքն: - 256. Եւ մեք հետևեալ Աստուածաչունչ գրոց՝ պահեսցուք անբիծ զհաւատս սրտից, և մաքուր զխոստովանութիւն շրթանց, ըստ սրբոյն Պօղոսի վերաբերեալ զօրինականն – 258. զի ,,ժողովուրդս այս շրթամբք պաշտեն զիս, և սիրտք իւրեանց հեռացեալ մեկուսի են յինէն,,. – 246. զի ,,ժողովուրդս այս, ասէ, շրթամբք իւրեանց պատուեն, և սիրտք իւրեանց հեռացեալ մեկուսի են յինէն,,: - 256. Զի չէ և չէ իսկ հնար, թէ որ հաւատայ բերանով՝ թէ ուրասցի շրթամբք – 256. զշրթունս մեր մաքրեսցուք ի մաքուր խոստովանութիւն հպելով և զմիտս մեր սուրբ պահելով ի հաւատս ճշմարիտս. – 256. իսկ եթէ առ փոքրն այնչափ ամբաստանէր զանձն մարգարէին՝ քանի՞ ևս ողբոց և արտասուաց արժանի են՝ որ յՈրդին Աստուծոյ ամբարշտեն շրթամբք իւրեանց: - 258. Նոյնպէս եթէ ոչ հաւատք սրտի և խոստովանութիւն շրթանց ամբողջ պահիցին՝ ոչ կարասցէ հետևել ճշմարիտ դաւանութեանն ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ – 256. նոյնպէս և ոչ է հնար սրտի հաւատացելոյն պղծել շրթամբք: - 258. որպէս որ շրթամբքն պատուեն և ի սիրտս իւրեանց անպատուեն. – 256.

ՇՈՒՐՋ - Եւ նոյնժամայն շուրջ փակեալ բազմութեան՝ արգելին զնա իբրև յամուրս անձաւաց, զվարմ մահաբեր, շուրջ ձգեալ ի կործանումն քաջ նահատակին: - 352. առաջի տեսանելով զկապուտակ ծիրանափայլ դաշտաձև ծովն. դաստակերտս մեծամեծս շուրջ զեզերբն անտառախիտ ծառովք և գիներեր որթովք և զանազան պտղովք. – 86. բաժանեն զաշխարհս յերիս մասունս. տալով Աշոտի … Եւ Գուրգէն զկողմանս արևելից, յելից Աղբազոյ և որ շուրջ զնովաւ ամենայն Պարսկահայք մինչև ի մուտս Կորդաց, և ուր և ըստ այնմ իցէ հնար ածել զձեռամբ: - 360. Բայց հասեալ Բուխայ անց ընդ գետն մեծ զոր Կուրն կոչեն, և յորձանուտ շարժման գարնանային հոսանացն տեղի տուեալ ելանել զօրուն և բնակել շուրջ զքաղաքաւն. – 270. և առաքեցին դեսպանս առ արքայ և ինքեանք նստան շուրջ զլերամբն, մինչև փութով եկեսցէ նոցա հրաման ինչ յարքունուստ: - 280. և ընդ այգն ընդ առաւօտն, մինչ նոքա ննջէին յիւրաքանչիւր վրանաց օթոցի՝ և զօրքն շուրջ փակեցին սուսերօք և վահանօք և նիզակօք և վառեալ մոմեղինօք, և մտեալ ի ներքս ըստ հրամանի զօրավարին իւրեանց – 296. և թանձրութիւն ձեանն հարթայատակ դիզաւ շուրջ զստորոտով լերինն – 188. Եւ մեկնակազէնքն պատեցին շուրջ զեկեղեցեաւն, և ելեալ առ նա ոմանց ընդ փորուած գմբեթին՝ և եհար մի ոմն աշտէիւն ընդ միջոց թիկանցն՝ և ընդ անթովքն հանեալ ի ներքոյ թոքացն՝ փչեաց զոգին և թաղեցաւ զթաղումն իշոյ: - 190. Եւ ահա լոյս սաստիկ իջեալ յերկնից և ցոլացեալ ի վերայ սուրբ մարմնոյն, և շուրջ փակեալ զտեղեաւն, թէ ուրեք յարենէ նորա ցայտեալ կայր: - 224. և արևն ի վերայ հասեալ սպառազէն զարդուն՝ և մերկ սուսերացն փայլեալ՝ ճառագայթս արեգակնայինս յինքեանց ձգէին շուրջ զլերամբն. – 208. և Արշէզայ շուրջ փակեալ վահանաւորօք զԼիդէացւոց թագաւորաւն, տագնապ մեծ լինէր. – 64. Եւ էին անհուն բազմութիւնն մածեալ շուրջ զլերամբն իբրև զմարախ և իբրև զաւազ ծովու առանց թուոյ. – 226. Եւ ի ժամու մինչ ագևորեալքն կամէին մտանել զառաջեաւ … յայնժամ շուրջ կացեալ զվրանաւն մեծ սպարապետին զկազմեալ գնդաւ վահանաւոր և նիզակաւոր ամրափակ պնդութեամբ, և մտեալ մատոյց զթուղթն, զոր էր գրեալ առ Յամանիկն ի քաղաքն Պարտաւ Ահմաթայ նենգութեամբ: - 344. Եւ ձեռագրեալ Մուշեղայ զամրոցաւն Նորաբերդ և շուրջ զսահմանսն՝ Դերանկին հաւատալ, և զայլ ևսն՝ որդւոյ իւրում ժառանգեցուցանել:

- 324. Եւ նոյն ժամայն շուրջ փակեալ զքաղաքաւն հրձգութեամբ, և դիզեալ բորբոքէր հուրն ի դիւրածախ փայտէն մայրից և գիոց: - 272. Եւ նոյնժամայն շուրջ փակեալ բազմութեան՝ արգելին զնա իբրև յամուրս անձաւաց, զվարմ մահաբեր, շուրջ ձգեալ ի կործանումն քաջ նահատակին: - 352. զշէնս պատրաստեալ, և շուրջ զամրոցաւն տնկախիտս բուրաստանս ծաղկաւէտս և անուշահոտս ի զանազան ծաղկանց. – 86. Իբրև իմացան զօրքն Տաճկաց, թէ եմուտ իշխանն յամրոցն՝ զհետ մտեալ բազմութեանն այնուհետև, և շուրջ փակեալ անդէն զամուրն զանել գառագիղն: - 208. Իսկ զօրքն Տաճկաց գումարեալ ի վերայ նոցա. շուրջ փակեալ, ձերբակալ արարեալ /220/ ածին առ զօրավարն -222. Իսկ շուրջ զբերդանման ապարանօքն՝ պարսպէ զբլուրն շուրջանակի յապառաժուտ տաշելոց քարանց, քաղաք ամենալից զհովիտն ամրացուցանելով: - 86. Իսկ որ տիրէր աշխարհին Ապահունեաց Կայսիկն՝ զիւր զօրսն առ ինքն գումարեալ և որ շուրջ զնովաւ քաղաքայինք և ասպատակքն Պարսից, որք ի Յունացն վերայ առնէին արշաւանս: - 380. Իսկ վասն ձեանն անկայուն զօրութեանն որ այն ինչ յամպոյն ի վայր զեղեալ լինին՝ հնարաւորեալ իւրեանց փայտս իբրև զանուրս չուանօք պարունակեալ շուրջ զոտամբք, դիւրաւ ընթանան ի վերայ ձեանն իբրև ընդ ցամաք երկիր: - 192. հրախառն տոչորմամբ եռացեալ շուրջ զսրտիւն արիւնն՝ մաղձախառն բերմամբ յապուշ զմիտսն կրթեալ՝ կայր ի մէջ տարակուսի – 180. Յայնժամ ժողովեալ Խոռեմ Ռազմայուզան /գրքում՝ Եռազմայուզան/ զզօրս իւր բանակեցաւ շուրջ զԵրուսաղէմաւ և պաշարեաց զնա, և պատերազմեցաւ ընդ Երուսաղէմի աւուրս ԺԹ – 142. Նաև սրբոց հրեշտակացն ի տեսաւորութիւն ձևացեալ, որոց սարսափմամբ առ նորա զնայեցած յապուշ միտքն կրթեալ, շուրջ փակեալ զնայեցածն՝ ի հարց մատուցեալ ասէ – 386. նազելով և սիգալով, իբրև զկորիւն առիւծու ճեմէր, անկասկածելի մնալով, առ ոչինչ համարելով զհէնն եկեալ հասեալ, փակեալ շուրջ զնովաւ. – 210. շուրջ փակեալ զՄեհուժանեան գնդիւն, զի մի ճողոպրել ինչ աճապարիցի: - 106. Պղպջաձիգ արտօսր իբրև յեռանդնոտ կատսայէ ի վեր յորձանախաղաց սահին. տարակուսանք անյուսալի շուրջ զինն պարագրին ի վերայ եղելոցն: - 350. քանզի ,,բանակք հրեշտակաց Տեառն շուրջ են զերկիւղածովք իւրովք և պահեն զնոսա,,: - 252. իբրև զորսորդս ինչ առիւծուց կամ այլոց ինչ նոյնպիսեաց, շուրջ ձգեալ զգառագիղն՝ ի մէջ փակել զկորովին և զքաջ արանցն զիշխանն Աշոտ – 202.

ՇՈՒՐՋԱՆԱԿԻ - այլ և երկիւղ ոչ սակաւ ունէր զնա, զի բազում գունդք սուսերամերկաց շուրջանակի պահէին զնա: - 282. Եւ անդ գտեալ ամրագոյն անձաւ տեղի անկասկածելի ի պատերազմական գործոց և զնա պարսպեալ պատուարօք շուրջանակի – 392. Եւ զօրքն Տաճկաց պնդեցան և փակեցին շուրջանակի ի ներքս զգունդն Աղուանից և դիմեցին յանդուգն ի վերայ նոցա. – 284. Եւ ըստ հրամանի բռնաւորին դահճացն ձգեալ ի նա նետս շուրջանակի՝ աւանդեաց զոգին ի փառս Աստուծոյ երանելի նահատակն Քրիստոսի: - 292. և կարգեցին ճակատս, և բոլորեցին ռազմ, և գունդս գունդս յընտրելոց զօրացն ըստ ազգս ազգս, շուրջանակի ի ներքս փակեցին զլեառնն և դրօշս և նշանս բարձրագոյնս լայնատարածս կանգնեցին. – 280. և յանկարծակի ի մէջ գիշերին Գրիգոր ախոյեանայարձակ դիմեալ շուրջանակի փակեցին ի ներքս զբանակն, սրով և աղեղամբ / 330/ վէրս մահաբերս ի վերայ եղեալ՝ յոլովք անկան ի զօրուէն. - 332. և սուսեր ընդ մէջ ածեալ, և հեծուցեալ ի մեծազարդ ջորւոջ, և նժոյգս առաջի և զկնի ի զարդ և ի զէն սպառազինեալ և ձայնք փողոց և դոփիւնք թմբկաց և այլ երաժշտական գործոց հնչեցուցանէին շուրջանակի. – 236. և փակեցին ի ներքս զոտն լերինն իբրև զծով շուրջանակի, ի վեր ձգելով զկուտակումն ալեացն ի բռնութենէ հողմոցն վարելոյ. – 276. զի թագաւորն Լիդէացւոց ասպազինեալ զերիվարն շուրջանակի պղնձի արկանելեօք յոտից մինչ ի գլուխ բովանդակ չթողեալ տեղի՝ անկոռնելի լինել զինուի – 64. Իսկ ի վերայ բազում հինից եկելոց ի վերայ Գուրգինի և սաստիկ պատերազմացն զոր պատերազմեցաւ յաղթող նահատակութեամբ. ոչ միայն յարտաքին թշնամեացն որ շուրջանակի պաշարէին, բազում այն էր որ ի ներքին ընտանեաց հարազատաց, ազգականաց դրժողաց, ուխտազանցաց, ստոց և ստերդմանց յուզէին աղմուկք: - 308.

Իսկ շուրջ զբերդանման ապարանօքն՝ պարսպէ զբլուրն շուրջանակի յապառաժուտ տաշելոց քարանց, քաղաք ամենալից զհովիտն ամրացուցանելով: - 86.

ՇՌՆՋԱՊԱՀ - շռնջապահս ձիոցն և տաշտս գաւակացն և զանգապանս ի չորս կողմանս, ձգեալ և լանջացն զէն, և բարձրավիզ խրոխտանացն զրահս, և ոտնատորոփ փռնկալոյն մանեակս զանգակեալս, և մահիկս լուսնաձևս ի մէջ ճակատուն կապեալ – 208.

ՇՏԱՊ - Եւ ելանէին գունդք գունդք շտապով և ճեպով մի զմիոյ կնի, և ամենայն ոք որ տեսանէր՝ ընդ մեծաւ երկիւղիւ ներքադրեալ լինէր: - 284. Եւ ինքն շտապ տագնապէր փութացուցանէր ռազմ բոլորել, կարգել կազմել զճակատն, պատրաստել ի պատերազմ – 228. և նախ քան ընդ պատժական տանջանաւոր խոշտանգանօք արկանելն զմեզ՝ բանիւք քո իբրև քարամբք հարեալ զմեզ՝ շտապ տագնապի ի վերայ արկանես թափել զոգիս մեր: - 242. և շտապով փութանակի յասպազինէ երիվարէն ի վայր արկեալ զինքն առաջի Աղէքսանդրի, առ ոչինչ համարեալ յահռնաբար/գրքում՝յահուռնաբար/ գործսն զոր գործեաց՝ փութացաւ ետ ողջոյն արքայի և ասէ. – 68.

ՇՏԱՊԵԼ - Եւ ինքն զօրավարն Մուսէ ճեպէր շտապէր՝ փութալ առ պատերազմն վառել – 328.

ՇՏԱՊԻԼ - Եւ յորժամ դարձեալ պակասիցէ զօրութիւն ջերմ օդոյ հարաւային հողմոյն/260/… յայնժամ վիշապն նեղի, շտապի, տագնապի բռնութեամբ ուժոյ զօրութեանն – 262.

ՇՏԵՄԱՐԱՆԵԱԼ - և բազմածուփ ալեացն ներքսագոյն շտեմարանեալ ցանկասիրութեանն՝ անդուլ առնէր զնորայն իմացմունս. – 364.

ՇՐՋԱԲԵՐԱԿԱՆ - Բայց Գուրգէն կասկած ունելով յԱշոտէ, թէ գուցէ իբրև զապստամբէ ումեմնէ զեկուցանիցէ զնմանէ առաջնորդին Տաճկաց՝ ել գնաց կեալ շրջաբերական յեղափոխմամբ, արիական քաջասրտութեամբ, սիրեցեալ ընդ բնաւ աշխարհաց: - 322. Եւ յարգելուլ զնա ազատագունդ վաշտիցն՝չանսայր, քանզի լուեալ էր նոցա, եթէ շրջաբերական թղթով դարան գործեալ էր նմա Աշոտոյ իշխանաց իշխանի: - 352. և նա ձեռնամուխ եղև զընդ նովաւ հնազանդեալս ի բաց կորզել քեցել ի նմանէ շրջաբերական թղթովք, զիշխան Վասպուրական զԴերանիկն, զԱպլբառ Կայսիկ զբռնաւորն Ապահունեաց, նմանապէս և զայլսն զոր և կարաց հրապուրել. – 350.

ՇՐՋԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆ - և ոգորել ընդ բնաւ աշխարհս անդուլ շրջաբերութեամբ, անհանգիստ մնալով, և կեղծաւորական սիրով ընդ Վասպուրական աշխարհիս և ընդ նոցուն պետացս, համարէր լինել կատարելանալ առ սէր. – 370.

ՇՐՋԱԳԱՅՈՒԹԻՒՆ - որ ի բախմանէ քարի և երկաթոյ կայծակունք արտաթափին, այլ և ի փայտից ընդ միմեանս յիրար շփելոյ, որպէս և անուոյ բնաւորեցաւ լինել, որ ի սաստիկ շրջագայութենէ սայլիցն բազում անգամ և առեղք փայտիցն վառմամբ հրոյ հրդեհին: - 52.

ՇՐՋԱՊԱՏԵԱԼ - և ետ բերել նմա ըստ օրինի գլխապետութեան սուսեր իշխանական ընդ մէջ արկեալ և գօտի արիական շրջապատեալ զմիջաւ, քուքք խիզախողք և երիվար բարձրավիզ, ոտնատորոփ, խրոխտալիր, յարմարական առ ընթացս պատերազմականս: - 308.

ՇՐՋԱՓԱԿ - և զմնացեալ սակաւսն ի մէջ արարեալ շրջափակ տուեալ՝ կամէին զամենեսեան սատակել: - 150.

ՇՐՋԵԼ/ԻԼ/ - Այնուհետև ել գնաց դէմ եդեալ զյունականօքն շրջել զկողմամբքն, յանձն արարեալ զհոգս իւր շնորհացն Աստուծոյ. – 316. Եւ սկսաւ շրջել կարգաւ ընդ բոլոր աշխարհս, յորում բնակեալ էին Տաճիկք, որ մնային ի սմա ըստ հրամանին Բուխայի: - 306. Եւ ելեալ ի տեղին սրբութեան և կատարեալ զաղօթսն՝ ելին շրջել զբօսնուլ յայլ ևս տեղիսն: - 100. իսկ կինն ճիչ բարձեալ ասէ. ,,առ թագաւորն հասցէ գոյժ իմ,, , շրջելով ընդ բանակն հոլանի, զոր չէր օրէն տաճկական ազգի կանանց, բայց ոչինչ օգնեաց. – 272. Նորա արհամարհեալ զառաքեցելովք, չվարկանելով արժանի պատասխանոյ, և նովին օրինակաւ սկսաւ շրջել ընդ բոլոր աշխարհս Վասպուրական: - 178. ,,ամենայն ազգք շրջեցան զինև, և անուամբ Տեառն վանեցի զնոսա,, - 136. Այլ սա ի վեց ամին լքեալ ի Կիւրոսէ, և աստ անկեալ կենօք շրջէր մինչև իսպառ բարձաւ թագաւորութիւնն Ասորեստանեայց և Մարաց ի Կիւրոսէ որ թագաւոր …<այստեղ նախադասությունը չի

ավարտված›: - 62. Եւ իշխանն վառեալ զինքն բազում պատրաստութեամբ զինու և զօրօք ազատակոյտ գնդաւ իւրով, և ամենայն բնակ տերամբք իւրոյ իշխանութեանն, և խոյս առեալ շրջէր զկողմամբքն Մարդոստանի և Ձորոյն հասկոյ -184. Եւ Խոռեմայ առեալ զթագաւորութիւնն՝ յաւուր միում զգեցեալ էր հանդերձ թագաւորական և հեծեալ յերիվար արքունի, և շրջէր ի մէջ ամենայն զօրացն իւրոց, ցուցանել զինքն և քաջալերել զզօրսն. – 154. Յետ այսր առեալ Սմբատայ զԱրտաշէս ըստ ձևոյ տառապելոյ միոյ, որ շրջիցի խնդրիցէ օր ըստ օրէ զբաւականութիւն աւուրն – 84.

ՇՐՋՇՐՋԵԱԼ - Յայնժամ ողորմագին զաչսն շրջշրջեալ առ քաջ նիզակակիցսն իւր, թէ ո՛վ ոք արդեօք թերևս յօգնութիւն ինչ նմա հասանիցեն. – 354.

ՇՓԵԼ - որ ի բախմանէ քարի և երկաթոյ կայծակունք արտաթափին, այլ և ի փայտից ընդ միմեանս յիրար շփելոյ, որպէս և անուոյ բնաւորեցաւ լինել, որ ի սաստիկ շրջագայութենէ սայլիցն բազում անգամ և առեղք փայտիցն վառմամբ հրոյ հրդեհին: - 52.

ՇՓՈԹ - Գուրգէն որդի Ապուպելճի Վասպուրական իշխանի, ի շփոթի ժամանակին Բուխայի և ի հայրապետութեանն Յովհաննու Հայոց կաթողիկոսի, իմաստութեամբ գործեալ՝ ոչ եկաց հակառակ չարին. – 302. և ի բաց բառնալ յաշխարհէ զշփոթ և զխռովութիւն ի միջոյ խաղաղութեան որպէս օրէն է խաղաղասէր թագաւորաց և թագաւորազանց, իբրև Աստուծոյ կամարարողաց և հաւատարիմ ծառայից տիրասիրաց: - 212. և հայր քո Վասակ խորհիցի ինչ առ արքայի, և աղմուկ և շփոթ ինչ յուզիցէ հայր քո, որպէս թէ զապստամբութեան ինչ խորհել կարծիս զմէնջ առնուցուն: - 114.

ՇՓՈԹԱԲԱՐ - Իսկ յետ այսց գործոց եղելոց ի բառնալ թագաւորութեանն Հայկազնեայցն, ոմն այսպէս ոմն այնպէս շփոթաբար կեցեալ անիշխանութեամբ - 68.

ՇՓՈԹԵԱԼ - և այսպէս աղմկեալ և շփոթեալ երկիրս Հայոց՝կեայր անմիաբանութեամբ, լի անկարգութեամբ, ըստ յօժարութեան Վաչէի Արծրունոյ: - 120. և Վաղարշակ եղբայր նորա եկեալ ի Հայս՝ լնու բարեկարգութեամբ զաղմկեալ և զշփոթեալ երկիրս Հայոց: - 72. զի թէ ի բազմաց էր՝ այլայլակ և շփոթեալ լինէր ի բազմաց շարժումն և ոչ կարգաւորաբար: - 54. զշփոթեալ և զվրդովեալ կարգս աշխարհիս յօրինել առ հանդարտութիւն և խաղաղութիւն յառաջանալ – 388. Յութերորդ ամի գերութեանն դառնայ Գուրգէն եղբայր Աշոտի միապետել զիշխանութիւն տէրութեանն և յարդարել կարգել յօրինել զկարգս /314/ շփոթեալ աւերեալ երկրիս: - 316. Նա և զանուանս նոցա և զթիւ ժամանակացն այլափոխս ետուն մեզ, թերևս վասն շփոթեալ և հակառակասէր ազգին – 168. Նախ զի և լեզուքն շփոթեալք՝ունէին զանմիաբանութեան փոյթս, կամ թէ զի և վատութիւնք քաջաց ապիհարկեալք ոչ գրեցաւ ի մատենագրաց անտի Քաղդէացւոց – 44. և շփոթեալ լի աղաղակաւ երկիրս, և ուր հասանէին՝ աւերէին ասպատակաւ և աւարաւ և յափշտակութեամբ. – 298. միապետել զիշխանութիւն տէրութեանն և յարդարել կարգել յօրինել զկարգս /314/ շփոթեալ աւերեալ երկրիս: - 316.

ՇՓՈԹԵԼ - և կանխավաղ ցրմամբն ի վերուստ՝ զմիաբարբառ լեզու մարդկութեան շփոթեաց յայլաբան խլրտինս. – 40.

ՇՓՈԹՈՒՄՆ - Բայց յետ աւուրց բազմաց անցանելոյ շփոթմանցն՝ Գուրգէնի ընդարձակեալ նախախնամութեամբն Քրիստոսի և ելեալ փրծեալ ի բանտէն՝ եկն եմուտ յաշխարհ իւր: - 320. Եւ Դերանիկն զօրացեալ զօրութեամբ Քրստոսի, և հոյակապ և անուանի եղեալ ընդ բոլոր աշխարհ Հայաստանեայց՝ և խաղաղանայր երկիրս ի շփոթմանցն ի վերայ եկելոցն: - 318. Եւ ի թագաւորել Արտաշրի խաղաղանայր երկիրս առ վայր մի ի շփոթմանց պարսկական գնդի. – 116. Իսկ Վասակ Արծրունի, հայր Աղանայ սրբոյ, առեալ զՏաճատ և զԳոտեր զեղբայր իւր՝ գնաց առ կայսր. մեկուսի եղեալ ի շփոթմանց պարսկական վրդովմանցն և աւերման աշխարհիս. – 132. Պատասխանի ետ Մարկիանոս և ասէ. ,,վասն զի առաջնորդքն Հայոց զպարսկական շփոթմանցն զվտանգ կրէին,,: - 132.

ՇՔԵՂ - և եհան զնոսա յատենէն հոյակապ և շքեղ և երևելի պատուով ի ձայնս երգոց և ի հնչիւնս փողոց. – 314. և խոստանայր շքեղ և երևելի կացուցանել ի մէջ աշխարհակոյտ ամբոխից ի դրան արքունի – 204. Սահակ որդի Վաչէի կացեալ ի դրան Արտաշէսի շքեղ և երևելի

ճոխութեամբ – 90. սրբոյ թագաւորին և քաջ նահատակին Տրդատայ զբարիոք պատերազմեալ ընդդէմ անմարմին և մարմնաւոր պատերազմողաց, փոխի յերկրաւոր աշխատութեանցս ի հանգիստ, մեծաւ պատուով թագաւորական շքեղ և երևելի դիւազարդութեամբ – 96.

ՇՔԵՂԱԻՈՐ - այլ և նկարագիրս ոմանս պատկերաց զպատկեր քաջաց արականս և շքեղաւորս կենդանագրել: - 42.

ՇՔԵՂՈՒԹԻՒՆ - Եւ սկսաւ երկիրս առնուլ զնորոգումն, և եկեղեցիքն պայծառանալ ի զարդ և ի պաշտօնս շքեղութեան, և ցրուեալքն դառն տուեալ դարձան յիւրաքանչիւր տեղիս՝ շինել, տնկել, մոռանալ զցաւսն և զտրտմութիւնսն զոր կրեցին: - 318. Իսկ Ասուդ թէպէտ և այնպէս շքեղութեամբ ճոխանայր եգիպտական և հնդկային հարստութեամբն՝ այլ յիշելով զբուն իւր սեփհական թագաւորութիւն Ասորեստանի՝ ոչ հաճոյանայր կեալ եգիպտացի գահակալութեամբն. – 70. մինչ այնքան շքեղութիւն մեծարանօք յղփացեալ յօրացեալ կայր հազարապետն – 344. քաջավայելչագոյնս զթագաւորութեանն կատարելագործեալ զժամանակն, Ե ամ յիշխանական ճոխութեան, ԻԵ ամ յիշխանաց իշխանական պետութեանն, Դ ամ ի թագակապ շքեղութեանն. – 356.

ՇՕՇԱՓԵԼԻ - քանզի արդարև զգալի և շօշափելի էր դրախտն, և ոչ իմանալի կամ ի մէջ երկուց աշխարհաց – 48.

Ո

Ո - Եւ եթէ ասիցէ, եթէ այլ թագաւոր նստուցից՝ արասցէ զո և կամեսցի և արձակեսցէ և մեք ընդունիմք, ահաւասիկ է տեղի թագաւորութեանս: - 144. Այլ ճշմարտագոյնք են Սողոմօնեանքն, զի ասէ, ,,վա՛յ միումն. յորժամ գլորիցէ, ո՞ յարուցանիցէ զնա,,. և եթէ ,,լաւ են երկուք քան զմի, զի եթէ միովն գլորիցի ոք՝ կանգնեսցի,,: - 354. Եւ հրաման ետ այնուհետև, զի զբազմութիւն գերելոցն վաճառակուր արասցեն յազգս ազգս ում և հաճոյ թուիցի. – 240. Է՞ր աղագաւ կամ վասն ո՞յր պատճառանաց. զի ի քաջէն իմմէ և ի մեծ իշխանէն, ի քաջատոհմիկ և ի բարեփառ գլխոյն իմմէ զրկեալ լինիմ: - 384.

ՈԳԵԶՈՒԱՐՃ - և ընդ նմա Գրիգոր որդի Վասակայ, և սա նմանապէս ոգեզուարճ իմաստութեամբ առ լցեալ հոյակապ և անուանի ի մէջ Հայկականացս և ցանկալի լսողացս և ուրախարար տեսողաց. – 344.

ՈԳԻ - ,,որդեակ, ի վախճանելս իմում մի կայցես յայսմ աշխարհի, զի մի կորուսցես զկարգ քո ի մէջ անհաւատից, այլ երթիցես ի կողմանս Եգիպտոսի՝ բնակել ի մէջ բազմութեան եղբարց, զի շահեսցիս զոգիդ քո,,: - 162. ամենայն հնարիւք խորամանկութեամբ կապեալ անլոյծ գօտեամբ ընդ ոգւոյ երիցս թշուառականին – 248. Բայց հրաման քո ճոխութեանդ ձգեաց զիս յայս մեծ ձեռնարկութիւնս, սակս որոյ բացաձգեցայց արտաքոյ շաղակրատոյ լեզուաց փառամոլ ոգոց: - 122. Եւ մեկնակազէնքն պատեցին շուրջ զեկեղեցեաւն, և ելեալ առ նա ոմանց ընդ փորուած գմբեթին՝ և եհար մի ոմն աշտէիւն ընդ միջոց թիկանցն՝ և ընդ անթովքն հանեալ ի ներքոյ թոքացն՝ փչեաց զոգին և թաղեցաւ զթաղումն իշոյ: - 190. Եւ առ չհանդուրժել այնքան եկեալ հասեալ վտանգաւոր նեղութեանցն, և գազանեղէն զայրացմամբ մրմռեալ յոգի իւր ի վերայ կորստեան սուրբ հաւատոյս և կործանման աշխարհիս Հայոց – 126. և առեալ դահճին զսուրն՝ եհար զերանելին և եհատ զգլուխ նորա, և նոյնժամայն /գրքում՝ նույնժամայն/ այսպիսիցս զոգին ի ձեռս Աստուծոյ: - 294. Եւ ասի լինել թիւ մարդկանն ապականելոց ի շարժմանէ՝ ոգի առաւել քան ՀՌ: - 358. և աւանդեաց

զոգին երանելին Յովնան ճշմարիտ խոստովանութեամբ ի Հայր և յՈրդի և սուրբ Հոգին, որում փառք յաւիտեանս: - 296. և գունդ անհաւատից դառնացեալ ոգւով ի վերայ կանանց և որդւոց իւրեանց ազգականաց՝ յարձակեցան ի վերայ նոցա ուժգին սաստկութեամբ և սուր ի գործ արարեալ յանխնայ կոտորեցին. – 402. Եւ զի ասէ գիր՝ ոգիք իբրև ութ՝ երկբայականս իմն և զայն. առ որս ասեմք, եթէ նոցա տուաւ հրամանն այն. այլ թէ ի ձեռն նոցա և այլք եղեն փրկեալք: - 32. և զվկայիցն անուն ժառանգեալ կատարեցան ի Քրիստոս սուրբ գունդն Հայոց, ՈՂՋ ոգիք: - 128. Եւ ըստ հրամանի բռնաւորին դահճացն ձգեալ ի նա նետս շուրջանակի՝ այսպնդեաց զոգին ի փառս Աստուծոյ երանելի նահատակն Քրիստոսի: - 292. և ի սաստկանալ ծխոյն զօրանային գունդքն Հայոց, և ի նուազելն փոքր մի ոգի առնուին ի թշնամեացն: - 234. և կանխաձան իմն ոգւովն Աստուծոյ ասէ զնա զոլ որդիս – 22. և մեծաւ տրտմութեամբ հաչէր և հառաչէր յոգի իւր. – 218. և յետս ընդդէմ կործանեալ փչեաց զոգին ի ձեռս խորհրդածուին իւրոյ սատանայի. – 100. և նախ քան ընդ պատժական տանջանաւոր խոշտանգանօք արկանելն զմեզ՝ բանիւք քո իբրև քարամբք հարեալ զմեզ՝ շտապ տագնապի ի վերայ արկանես թափել զոգիս մեր: - 242. և որ ինչ կրեցին թշուառութիւն զոգւոց առաւել քան եթէ մարմնոց. – 240. Եւ որք ոչ այսոցիկ նման՝ լուան ի Տեառնէ՝ մի մնասցէ ոգի իմ ի մարդկանդ յայդմիկ յաւիտեան, վասն լինելոյ դոցա մարմին. այսինքն մարմնասէրք և ոչ հոգիասէրք: - 30. Զի թէ միոյ փայլատակման ընթացք և ճայթումն ամպոց բաւական է պակուցանել քաղել զուշեղութիւն ոգւոց, զի՞նչ ինչ յայնժամ կրէին ոգիք մնացելոցն յերկրի, ի սահանաբաց և յանդնդաքակ վրդովմանցն հոսելոց, նախ քան զջրհեղեղ ջուրց սատակումնն: - 32. Զի թէ միոյ փայլատակման ընթացք և ճայթումն ամպոց բաւական է պակուցանել քաղել զուշեղութիւն ոգւոց, զի՞նչ ինչ յայնժամ կրէին ոգիք մնացելոցն յերկրի, ի սահանաբաց և յանդնդաքակ վրդովմանցն հոսելոց, նախ քան զջրհեղեղ ջուրց սատակումնն: - 32. զի կարասցէ խոտորել ի գաղտնիս զոգի սրբոյն, զզրահեալն Հոգւովն սրբոյ վերեկութեամբ – 204. զոր կազմեաց իւր սատանայ գործի աջողակ յամենայն արուեստ գիտութիւն խարդախութեան, իբրև զպատշաճ դարան դեղեալ նետիւք ընդ խաւար թռուցելոյ յոգիս խաւարամածս: - 248. Իսկ սուրբն վառեալ Հոգւովն սրբով՝ յիշէ զասացեալն ի Փրկչէն, թէ „մի երկնչիք յայնցանէ, որ սպանանեն զմարմինն, և զոգին ոչ կարեն ապականել„ - 204. համարձակապէս անցանել գնալ ընդ իշխանութիւնս և ընդ պետութիւնս, ընդ աշխարհակալս խաւարիս այսորիկ, որ անհաւատից քան եթէ հաւատացելոց ոգւոց և ապաշաւելոց զտիրելն բռնաձգեալ կորզեն յինքեանցն կորուստ: - 388. մասնաւոր ինչ մարգարէական ոգւով եղելում ի մարդն օժնդակ խորհրդածութեան արծարծել անդրէն ի ձեռն ապաշաւանացն զվրիպանացն կորուստ. ըստ այսմիկ և այլոց կենդանեացն զգայականօքն և թէ ունայնացելովք առ ի դոյզն ինչ զգուշաւորականս: - 22. Վեցերորդ՝ զի խաւարաւ չարեացն պատրուակեալ զոգին, մինչն զԱստուած ևս անգէտ կարծելով՝ լրբենի երեսօք պատասխանէր – 24.

ՈԳԻ ԱՌԵԱԼ - Իսկ աշխարհս ոգի առեալ բնակեցան խաղաղութեամբ իւրաքանչիւր ըստ չափոյ հասակի ի մեծամեծաց մինչ ի փոքունս, և գոհացեալ գթութեանցն Աստուծոյ. – 376.

ՈԳՈՐԵԼ - Այր ոմն Ջափր խրոխտ և ամբարհաւաճ. և սկսաւ եղջիւր ածել անօրէնութեամբ և գոռալով ոգորէր ընդ չորս կողմանս երկրին և նեղեալ տագնապէր զխաղաղասէրս կենօք – 170. Եւ սկսաւ ոգորել ընդ իշխանս Հայոց մեծաց խրոխտանօք – 128. և ոգորել ընդ բնաւ աշխարհս անդուլ շրջաբերութեամբ, անհանգիստ մնալով, և կեղծաւորական սիրով ընդ Վասպուրական աշխարհիս և ընդ նոցուն պետացս, համարէր լինել կատարելանալ առ սէր. – 370. և սկսաւ ոգորել եղջիւր ածել ի վերայ Աշոտի յայտնի և ոչ ի ծածուկ. – 350.

ՈՋԻԱՅ - որպէս յայնժամ ի մահուն Ոզիայ արքայի, յաւուրս Եսայեայ մարգարէի՝ ի ձայնէ սրովբէից շարժեալ տաճարին տեառն, մինչ բարձրանալ դրանդեացն: - 358.

ՈԹԻՆԵԻՍ – Եւ արդ են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Տևտեսայ ամս Խ: Ոթիննես ամս Լ: – 58.

ՈԼԳ - Մարկիանոս կայսր թագաւորեալ Յունաց յերկրորդն Թէոդոսի, որ արար զժողովն ի Քաղկեդոն ՈԼԳ եպիսկոպոսաց. առ որով վկայեաց սուրբն Վարդան և Վահան Արծրունի: - 132.

ՈԼԸՄՊԻԱՏ /ՈՂՈՄՊԻԱԴ/ - Արդ ի գալ միւսոյ ամին որ յոբելեանք Զ և ոլըմպիատք/ըստ բառարանի՝ ողոմպիադ/ ՀԲ, ընդիքտիոնք Ի … աներկբայ խորհուրդ ի մէջ առեալ թագաւորն սինկղիտոսօքն հանդերձ և ամենայն մեծամեծօքն Բաբելացւոց , զի զիշխանս աշխարհին Հայոց ի բաց բարձցէ յիւրաքանչիւր տէրութենէ – 184.

ՈԼՈՄԲԻԱԹ - ՈՐ ԻՆՉ ԳՈՐԾԵՑԱԻ ՅԵՐԿՐՈՐԴՈՒՄ ԱՄԻՆ ԳԱԼՍՏԵԱՆՆ ԲՈՒԽԱՅԻ, ՈՐՔ ԵՆ ՈԼՈՄԲԻԱԹՔ ՎԱՍՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ԸՆԴ ՍԱՀԱԿԱՅ ԻՍՄԱՅԷԼԱՑՈՅ,ՈՐ ԻՍՄԱՅԷԼԻ ՈՐԴԻ ՃԱՆԱՉԷՐ, ԵԻ ՎԱՍՆ ՊԱՇԱՐՄԱՆ ՔԱՂԱՔԻՆ: - 268.

ՈԼՈՄՊԻԱԴ - ՎԱՍՆ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՋԱՓՐԱՅ, ԶՈՐ ԻՆՉ ԽՈՐՀԵՑԱՒ Ի ՎԵՐԱՅ ԱՇԽԱՐՀԻՍ ՀԱՅՈՑ, ԵԻ Ի ԳԼՈՒԽ ԵՀԱՆ ԶԿԱՍՍ ՉԱՐՈՒԹԵԱՆՆ, ԵԻ ՈՐ ԻՆՉ ԸՆԴ ՍՈՎԱՒ ՆԱԽ ՔԱՆ ԶԼՆՈՒԼ ՎԵՑԵՐՈՐԴ ՅՈԲԵԼԻՆԻ, ԵԻ ԵՕԹԱՆԱՍՈՒՆԵՐՈՐԴ ՈԼՈՄՊԻԱԴԻՆ, ՅԵՏ ԻՆՆԵԻՏԱՍՆ ԸՆԴԻՔՏԻՈՆԻՆ, ՅՈՐՈՒՄ ԲՈՎԱՆԴԱԿԻՆ ԺԱՄԱՆԱԿՔ ԲՌՆԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆՆ ՏԱՃԿԱՑ ԱՄՔ ՄԻԲ ԸՍ ԹՈՒՈՑ ՀԱՅԵՐԷՆ ՏՈՒՄԱՐԻ. – 170. և ունի յոբելեանք Զ և ոլոմպիադք /ճիշտը՝ոլոմպիադ/ և ընդիքտիոնք, և Գ ամ հայրապետութեան Հայոց կաթողիկոսի տեառն Զաքարիայի, և մուտ եօթներորդ ամի, յորում կային յարքունիսն իշխանքն, ըստ եօթնեկի չափոյ շարժման ժամանակաց. – 312.

ՈԼՊԻԱՆՈՍ ՓԻԼԻՍՈՓԱՅ - դէպ ելանէ և հին առասպելն Ոլպիանու փիլիսոփայի, որ վասն առիւծուն և զուարակացն են բարառնութիւնք. – 196.

ՈՒՆԱՅԵԱԼ - Բայց թէպէտ և ունէր զպատճառ զբարեկամանալն Արէտայ ընդ Աբգարու և ընդ Խուրէնայ՝ այլ Աբգար և Խուրան առ փափագումն որ ի Քրիստոս, և առ լուր սրբոյ Փրկչին, և որ ինչ գործեացն Հերովդէս՝ ոխացեալ ընդ Հերովդի – 78.

ՈՂԲ - Առաւել ի սուգ մտեալ և յողբս անմխիթարս վասն ազգին իւրոյ Արծրունեաց – 112. Բայց քանզի ոչ բաւէ աղքատիմաստ իմոց /384/ խոհարանաց շարժումն պատկանաբար առ ողբոցն վարել բանակարգութիւն՝ թողի այժմ այլում զօրաւորի կամ այլում ժամանակի: - 386. Դարձեալ բողոք հարեալ, ձեռն զօձիւք արկեալ և զհերս խզեալ, զդէմս կեղեքեալ և ձայնս առեալ կական ողբօք արտասուալից հառաչանօք, վայ ի բերան առեալ և խիղր – 180. Եւ արդ եկ ասացից քեզ, ո՛րպիսի ողբովք ողբայ զնոսա հին մատենագիրն ասելով. – 164. և միաբան յարտասուս հեղեալ լային, և դառնապէս ողբս յողբս հարեալ անմխիթար սգոյ – 114. Եւ յերկարեալ Աղան զողբսն, ջերմեռանդն յորդահոս արտասուաց բղխմունս առաջի սրբոյն Սահակայ և մեծ սպարապետին Սահակայ և այլոց նախարարացն. – 112. Զայս ասելով, և յերեսն ի վայր ի վերայ մահճացն զգետնեալ՝ ի վայն և յեղուկն զողբոցն խառնուածսն յաճախագոյնս մանուածէր: - 388. զվայն և զեղուկն անյարմար հառաչմամբ, մեծակական ողբովք առ Քրիստոս ամբառնալով: - 386. իսկ եթէ առ փոքրն այնչափ ամբաստանէր զանձն մարգարէին՝ քանի՞ ևս ողբոց և արտասուաց արժանի են՝ որ յՈրդին Աստուծոյ ամբարշտեն շրթամբք իւրեանց: - 258.

ՈՂԲԱԼ - որպէս մարգարէն Յովէլ ողբայ ի վերայ եկեալ հասեալ թշուառութեանն, ասէ – 238. Այլ ի հրամանէ Աստուծոյ յանդիման դրախտին բնակելով պահոք ապաշխարութեան սգացեալ եղեն, ողբալով զվրիպումն առաջին կենացն, ամենայնիւ հրաժարեալ ի մարմնականաց, հոգիազարդ մարգարէութեամբ ժուժկալեալք ի մսոյ և ի գինւոյ: - 30. Եւ արդ եկ ասացից քեզ, ո՛րպիսի ողբովք ողբայ զնոսա հին մատենագիրն ասելով. – 164. և ողբայր ի վերայ աշխարհիս Հայոց, ընդ նուազել զօրութեան թագաւորութեանս Հայոց և ընդ բռնազբօսութիւնն Պարսից: - 112. Ողբացէք բնակիչք կոտորելոցդ, զի նմանեցան ամենայն ժողովուրդք Քանանացւոց, և սատակեցան ամենեքին, որ հպարտացեալ էին արծաթով,,: - 180. Որպէս և Պօղոս ողբալով և սպառնալեօք ասէ. – 258.

ՈՂԲԱԿԻՑ - Զոր պարտ էր աստանօր յոլովագունիւք ոմամբք աւաղականօք ընդ ողբակիցս՝ և զմարգարէականն առնուլ ի ձայնարկութիւն – 22.

ՈՂԲԵՐԳԱԿ - զկարգին յառաջ վարել զպահանջումն, թերևս արդեօք գործակցօք յանդգնեցայց վարել առ ողբերգակս: - 352.

ՈՂԲԵՐԳԱԿԱՆ - Յերկարագոյնս վասն սորա աճեցուցանել հարկաւոր է զողբերգականացն ճարտասանութիւնս: - 384. Յոքունց կամ թէ բնաւից կարօտանամ իմաստասիրաց գումարից ի մի վայր հասելոց՝ զողբերգականացն ճոխաբանել ճարտասանութիւնս. – 352.

ՈՂԲԵՐԳՈՒԹԻՒՆ - Եւ ապա զի՞նչ առ այսոսիկ առցուք ի մէջ զողբերգութեան բերումն ի հառաչանս – 22.

ՈՂԲՈՒՄՆ - Յայսմ վայրի ոչ ի վերայ միոյ ազգի և ի վերայ միոյ աշխարհի է լալումն ողբումն և կոծումն, այլ ի վերայ բոլոր ազգաց և աշխարհաց Հայաստանեայց: - 196.

ՈՂԲՍ ՅՈՂԲՍ ՀԱՐԵԱԼ - և միաբան յարտասուս հեղեալ լային, և դառնապէս ողբս յողբս հարեալ անմխիթար սգոյ – 114.

ՈՂՋ - և զվկայիցն անուն ժառանգեալ կատարեցան ի Քրիստոս սուրբ գունդն Հայոց, ՈՂՋ ոգիք: - 128.

ՈՂԸՄՊԻԱԴԱՅ - Զոր և Աղէքսանդրի Մակեդոնացւոյ ի դէպ ելանէ առ Ողբմպիադայ վիպագրութիւնք. թերևս ի մասն ինչ արտաքոյ սահմանաց դրախտին հասանել. – 50.

ՈՂՆ - և առեալ զնա մտանեն ի մէջ մայրեացն, և ընդ գիրկս մտեալ Շաւասպայ Արծրունւոյ՝ զլայնալիճն լի քարշեալ հարկանէ ի թիկանց ընդ մէջ ողինն զկորովալիր մատանցն զազդոյ շարժումն թռուցեալ թափանցիկ ընդ չարախորհուրդ սրտին միջոցն դիպեցուցանէ. – 100. Եւ մինչ երթայր և խորհէր՝ խոցեալ նորա երիվարն, և յանկարծակի այն ինչ ոտն երիվարին շաղեալ ընդ փոքր թուփ մի, որպէս ասեն, զուլումբեալ ի վերայ գլխոյն ջարդեալ զողն ու լարն՝ ի բաց ընկէց զհեծեալն զքաջ զօրավարն Ապումկդէմ: - 304.

ՈՂՈՂԱՆԻԼ - Եւ փոխանակ սուրբ մկրտութեանն՝ հանապազ ողողանիլ ջրով, և զայն բաւական համարել ի սրբութիւն: - 164.

ՈՂՈՂԵԼ - և հատեալ զզօրսն յերկուս առաջս, և հրաման տուեալ ելանել յերկիրն Վասպուրական, ողողել գերել գերփել /200/ զաշխարհն, աւերել և բնաջինջ առնել և մաշել ի սուր սուսերի. – 202.

ՈՂՈՐՄԱԳԻՆ - և առաջի արկեալ զհառաչանսն, զարտասուսն, զխոստովանութիւնն, զողորմագին պաղատանսն, մինչ ի մահ զտրտմելն, զկենաց դեղն հայցել, զմարմին և զարիւն որդւոյն Աստուծոյ ի թողութիւն մեղաց – 386. Եւ նոցա ձայն բարձեալ ողորմագին պաղատանօք առ Հայրակղոս, եթէ ,,աստուածասէր և բարերար տէր, արա/գրքում՝ ապա/ ի վերայ մեր ողորմութիւն, թէպէտ և չեմք արժանի ողորմութեան,,: - 150. Յայնժամ ողորմագին զաչսն շրջշրջեալ առ քաջ նիզակակիցսն իւր, թէ ո՛վ ոք արդեօք թերևս յօգնութիւն ինչ նմա հասանիցեն. – 354.

ՈՂՈՐՄԵԱԼ - Եւ զայս առատապէս հեղեալ զգութ արարչական խնամոցն առ արարածս իւր, ողորմեալ մարդասիրապէս բարեխօսութեամբ սրբոցն – 314.

ՈՂՈՐՄԵԼԻ - որով զաստուածերանն լքեալ զերկիր՝ զախտականս զայս և տաժանելիս փոխանորդեաց վիճակ, անբժշկական և ողորմելի յեղափոխմամբ. – 22.

ՈՂՈՐՄԻԼ - ,,մինչեւ յե՞րբ ոչ ողորմեսցիս Երուսաղէմի և քաղաքացն Յուդայ. այս Հ երորդ ամ է,,: - 314. և այր եղբօր իւրում ոչ ողորմէր, ըստ այնմ զոր ասաց դարձեալ Եսայի, ,,անկցի, ասէ, այր ընդ այր, և այր ընդ ընկերի իւրում, ընդհարցի մանուկն /298/ ընդ ծերոյն և անարգն ընդ պատուականին,,. – 300.

ՈՂՈՐՄՈՒԹԻՒՆ - Եւ այնպէս զօրացոյց Տէր զողորմութիւն իւր ի վերայ Հայրակղի յաւուր յայնմիկ՝ տալ ի ձեռս նորա ամենեսեան. – 150. առատապէս հեղեալ զգութ … և ի ձեռն հովուապետին սրբոյն Յովհաննիսի եպիսկոպոսի և ճգնաւոր քահանայի Գրիգորի, որք միշտ զողորմութեանց խնդրուածս վասն ժողովրդեանն տեառն ի վեր առաքէին, զոր օրինակ և հրեշտակն տեառն աղերսէր Աստուծոյ, ասէ – 314. և դարձեալ՝ թէ ,,դատաստանս արդա՛ր դատեցարուք, և ողորմութիւն և իրաւունս արարէք, քանզի առ ձեզ են բանք իմ, ո՛վ բռնաւորք,, , ասէ Սողոմոն. – 182. Եւ լուաւ տէր աղօթից նոցա, և դարձաւ ի բարկութենէ սրտմտութեան իւրոյ գթութեամբ և ողորմութեամբ, որպէս գրեցին

երանելի մարգարէքն: - 314. և կարգէ զդասս պաշտօնէից կատարել զպաշտօն Տեառն ի տուէ և ի գիշերի անձանձրոյթ աշխատութեամբ և առատաձեռն տեսչութեամբ աղքատաց, զի գտցեն զողորմութիւն ի Քրիստոսէ: - 122. Եւ նոցա ձայն բարձեալ ողորմագին պաղատանօք առ Հայրակղոս, եթէ ,,աստուածասէր և բարերար տէր, արա/գրքում՝ ապա/ ի վերայ մեր ողորմութիւն, թէպէտ և չեմք արժանի ողորմութեան,,: - 150. Եւ նոցա ձայն բարձեալ ողորմագին պաղատանօք առ Հայրակղոս, եթէ ,,աստուածասէր և բարերար տէր, արա/գրքում՝ ապա/ ի վերայ մեր ողորմութիւն, թէպէտ և չեմք արժանի ողորմութեան,,: - 150. Եւ վասն մնացելոցն որք ի քաղաքին և ի սահմանս նորա՝ ել հրաման յարքունուստ առնել ի վերայ նոցա ողորմութիւն, շինել զքաղաքն և հաստատել զամենեսին յիւրաքանչիւր կարգ: - 142. զի առ զօրաւորսն զօրաւոր դատաստան առաքէ Աստուած, իսկ խառնաղանջն ներելի ողորմութեան է: - 182. Զի մինչ այսպէս կայր աշխարհս ի տարակուսի, և ակն ունէին գթութեանցն Աստուծոյ առատանալ, որպէս սովոր է Աստուած ի բարկութեան զողորմութիւն յիշել. - 374. Լո՛ւր և զարմացի՛ր և աստանօր ևս առաւել, եթէ զիա՞րդ ողորմութիւն բարերարին՝ արդարադատ բարկութեանն յաղթէր – 28. մի՞թէ ոչ կարէին Հոռոմք սպանանել զնա, և բառնալ զթագաւորութիւնն Պարսից ի ժամանակի, իբրև ետ Աստուած զսա ի ձեռս մեր. այլ արարին ի վերայ նորա ողորմութիւն: - 144. Յայնժամ Հայրակղոս հրամայեաց առնել ի վերայ նոցա ողորմութիւն: - 150. որ ի բնաւին արդարադատութիւն բնաւորեալ՝ ողորմութեանն ընդ նմին լինիցի լծակից. – 24.

ՈՂՈՔԱԿԱՆ - առ որ յղեալ բազում անգամ պէսպէս սպառնալեօք և ողոքական բանիւք հաւանութեամբ թողուլ զօրէնս քրիստոնէութեան և հաւասարակցել այլոց ուրացողացն զՔրիստոս. – 318. զի և զբազումս պատերազմեալ պէսպէս մարտիւք, և ոչ ինչ կարացեալ ստնանել անմարտնչելի ամրոցացն և քաջութիւն արանցն որ ի նմա՝ ողոքական բանիւք կոչէր ի հաւանութիւն: - 278.

ՈՂՈՔԱՆՔ - և խոշտանգեսցես զնոսա գանիւ և բանտիւ և պէսպէս տանջանօք սպառնալեօք և ողոքանօք և ընչից պատրանօք արկցուք զնոսա ի ներքոյ կամաց թագաւորութեան մերոյ. – 196. և արդ քանզի խօսեցայ ընդ ձեզ բանիւք ողոքանաց՝ և դուք թերևս յայդ գայթակղեալ խաբեցայք և պնդեալ կայք յամառեալ: - 246. Խօսեցաւ ընդ նոսա բանիւք ողոքանօք, և ոչ լուան նմա. – 222. Սկսաւ խօսել բռնաւորն բանիւք ողոքանօք – 204.

ՈՂՈՔԵԱԼ - Եւ իմաստուն և հանճարեղ խորհրդովք, քաղցր և կակուղ բանիւք ողոքեալ զմանկագոյն Հասան, առաջի արկանելով նմա զարժանի ալեացն պատուականութիւն և զիշխանական ճոխութեան զբարձրագահութիւն և որ ինչ այդմ հետևէր. – 348.

ՈՂՈՔՈՍ - բայց կանոնեցի զանուանս ի մատենիս: Տիգրան. Աղրամելէք. Ներս. Ներսէհ. Մարոդ. Արշամ. Արշաւիր. Ասուդ: Պարսից թագաւորք. Քսերքսէս. Արտաշէս երկայնաձեռն. Դարեհ. Արտաշէս. Ողոքոս. Զարսէս. Դարեհ: Ապա Աղէքսանդրոս Փիլիպպեայ Մակեդոնացի տիեզերակալ թագաւոր: - 68.

ՈՂՋ - Առ որ զբարեկամութիւնն ողջ պահելով յղէ զնոյն Քսերքսէս և զԱրշէզ որդի նորուն քառասուն հազարաւ. – 66.

ՈՂՋԱԽՈՀ - զի ողջախոհացն քան զամենայն չար տանջանս ամօթն է. – 248.

ՈՂՋԱԽՈՀԱԲԱՐ - Յաւելում պատկանաբար գրել քեզ զարիական նահատակութենէն հանդիսական ժուժկալութեամբ ողջախոհաբար կրթութեամբ զզինուորական երկասիրութեամբն յօժարաբար դեգերել զմարզպանութեանն արդիւնաւորել անուանակոչութիւն: - 398.

ՈՂՋԱԿԷՋ - և նահապետն ողջակէզ գոհութեան Աստուծոյ մատուցանէր. – 32. ողջակէզք նոցա և պատարագ նոցա ընդունելի լիցին ի վերայ սեղանոյ իմոյ – 224.

ՈՂՋԱՆԴԱՄ - և ահա իբրև արք Ռ ի յընտրելոցն Աղուանից պատահեալ նոցա հարին զնոսա և ածին փախստեայ ի բանակն և ինքեանք դարձան ողջանդամ, և ոչ մի ոք վիրաւորեցաւ. – 282.

ՈՂՋՈՅՆ - զտարի մի ողջոյն մնալ յապականութեան երկրի. – 32. ձայն բարձեալ արտասուալից առ Դերենիկն, և զսուսեր մերկ ի ձեռին ունելով, և վաղր և սակր մի՝ ասէ. ,,որդեա՛կ իմ Դերենիկ, ողջոյն քեզ, ողջոյն քեզ, ողջոյն քեզ. ես ելի գնացի ի յաշխարհին Յունաց,,: - 320. ձայն բարձեալ արտասուալից առ Դերենիկն, և զսուսեր մերկ ի ձեռին ունելով, և վաղր և սակր մի՝ ասէ. ,,որդեա՛կ իմ Դերենիկ, ողջոյն քեզ, ողջոյն քեզ, ողջոյն քեզ. ես ելի գնացի ի յաշխարհին Յունաց,,: - 320. ձայն բարձեալ արտասուալից առ Դերենիկն, և զսուսեր մերկ ի ձեռին ունելով, և վաղր և սակր մի՝ ասէ. ,,որդեա՛կ իմ Դերենիկ, ողջոյն քեզ, ողջոյն քեզ, ողջոյն քեզ. ես ելի գնացի ի յաշխարհին Յունաց,,: - 320. որգունակ Խորէն /գրքում՝ խորէն/ և Աբրահամ խոստովանողքն Քրիստոսի ի պարսկայինն զերծեալ լլկանաց դառնագոյն կրիցն՝ զընդարձակութենէ նախարարացն Հայոց մատուցին ողջոյնս աւետաբերս՝ դարձուցանել տեառն զգերութիւն ժողովրդեան իւրոյ: - 324.

ՈՂՋՈՅՆ ՏԱԼ - և եկեալ եկաց առաջի ոսոխ վիրագին, և տուեալ ողջոյն ըստ սովորութեան նոցա: - 216. և շտապով փութանակի յասպազինէ երիվարէն ի վայր արկեալ զինքն առաջի Աղէքսանդրի, առ ոչինչ համարեալ յահռնաբար/գրքում՝յահուռնաբար/ գործսն զոր գործեաց՝ փութացաւ ետ ողջոյն արքայի և ասէ. – 68. Եւ Գուրգէն և Աշոտ առանձին միմեանց պատահեալ ետուն ողջոյն միմեանց և ուխտեցին ուխտ խաղաղութեան մինչև ցայսօր ժամանակի: - 332.

ՈՃ - Բայց արդ որպէս յառաջագոյն հատուցի զարտաքոյ պարսաւանաց զիս ներքոյ գրել, վասն ոչ ոճով զսորայս կարգել դնել ի շարի աստ զշարագրածս, վասն ոչ բաւելոյ զանչափութիւնն ի մի վայր գումարել յանմասնաւորաբար նշանակութեամբ – 308. և հրաման հարկեցուցանող ճոխութեան քո ստիպէ զմեզ, ճեպել փութալ առ գիւտն հանդիսանալ և կարգել ոճով զփափագելին յայտարարական գրով, դրոշմել կանոնել ի գիրս աստ – 12. մինչև եկից հասից ի լայնանիստ ընդարձակ ասպարէզս մատենից պատմութեանցս՝ ոճով մի ըստ միոջէ շարեցից, կարգեցից, գրեցից զախորժելին քեզ: - 74. յառաջ խաղացուցից զբանսն, արագաքայլ արշաւանօք անցեալ գնացից ընդ շարագրածս անցնիւր պատմագրաց, զազգաբանութիւնն միայն ոճով դրոշմեցից ի շարի աստ – 74. յերկրորդն հարկ է մեզ զոճն կանոնել, որ յետ Նոյի և անդր ազգացն բաժանմունք յառաջ խաղան, ըստ ցեղից ցեղից ի կարգ անկեալ աշխարհաբաժին ցեղակարգութեամբ. – 12.

ՈՃԻՐ - ընդ ակամբ հայելով, թէ գուցէ ճողոպրեալ ելանիցէ ի ձեռաց մերոց, կամ ի գիշերամարտս յանկարծ հասանիցէ ի վերայ մեր մեծամեծ ոճիրս գործիցէ: - 202.

ՈՄՆ - և այլ ոմն յարտաքին իմաստնոց ասէ, ընդ աներկիւղ ի ճանապարհ մի երթալ: - 354. նորա լուեալ էր ի պարսկէ ումեմնէ, ի ձորոյն Շատուանոյ, որ էր ընդ դահիճսն, և ի սկզբան վկայութեան մինչ ի կատարումն սրբոյն՝ ի տեղւոջ անդ հանդիպեալ լինէր – 206. ոմանք զայս ինչ, ոմանք զայն ինչ տանէին ածէին խորհրդածութիւն: - 360. Ազդ լինէր յոմանց գրումն անյայտիցն, թէ ,,այս ոմանք այսորակ երիվարօք յայս նիշ նիւս կեղթում, ի մէջ բդեղի պահարանեալ նամակ տանին ընդ կողմն Ապահունեաց. արդ զգուշացիր ճանապարհիդ,,. - 340. Ազդ լինէր յոմանց գրումն անյայտիցն, թէ ,,այս ոմանք այսորակ երիվարօք յայս նիշ նիւս կեղթում, ի մէջ բդեղի պահարանեալ նամակ տանին ընդ կողմն Ապահունեաց. արդ զգուշացիր ճանապարհիդ,,. - 340. այլ և նկարագիրս ոմանս պատկերաց զպատկեր քաջաց արականս և շքեղաւորս կենդանագրել: - 42. այլ և ոչ պահապանաց ոմանց ռամկաց որ պահիցեն զամուրքս: - 216. այլ և ոչ տարաբարձական, որպէս և /48/ արդ ևս ոմանք կարծեն, ոչ գիտելով զասացեալսն ի Տեառնէ աւազակին՝ այսօր ընդ իս իցես ի դրախտին: - 50. Այր ոմն Ջափր խրոխտ և ամբարհաւաճ. և սկսաւ եղջիւր ածել անօրէնութեամբ և գոռալով ոգորէր ընդ չորս կողմանս երկրին և նեղեալ տագնապէր զխաղաղասէրս կենօք –170. Ապա այնուհետև ոչ կարաց կալ համարձակութեամբ ի բացեայ առնել զբանակն իւր, այլ ետ զկէս զօրուն յոմն գլխաւոր և նստոյց զնա ի կողմանէ հիւսիսի կողմն. – 280. Ապա ոմանք թագաւորեցուցին զԱզարմիկ դուստր Խոսրովու, և զօրն Խոռեմայ թագաւորեցուցին զՈրմզդ ոմն ի Մծուին քաղաքի. – 156. Ապա ոմանք թագաւորեցուցին զԱզարմիկ դուստր Խոսրովու, և զօրն Խոռեմայ

թագաւորեցուցին զՈրմզդ ոմն ի Մծուին քաղաքի. – 156. առ սակաւ սակաւ ամփոփեալ ընտանեօք իւրովք, և ընդ նմա ոմանք յազատաց իւրոց - 206. Արդ են ժամանակք թագաւորութեանն Պարսից, սկսեալ ի Կիւրոսէ ցԴարեհիոն … և ամք անիշխանութեանն զոր ոմանք ի պատմագրաց գրեն Կ, և այլք Հ – 166. Բայց Աշխէ ոմն … ոչ եմուտ ընդ նոսա ձեռնամուխ լինել ընդ նոսա ի գործ պատերազմին, այլ կայր ի բացեայ իբրև հազարօք երկուք – 232. Բայց Գուրգէն կասկած ունելով յԱշոտէ, թէ գուցէ իբրև զապստամբէ ումեմնէ զեկուցանիցէ զնմանէ առաջնորդին Տաճկաց՝ ել գնաց կեալ շրջաբերական յեղափոխմամբ, արիական քաջասրտութեամբ, սիրեցեալ ընդ բնաւ աշխարհաց: - 322. Բայց երիցս երանելի ոմն երիտասարդ հասակաւ, ինքն տաճիկ և ազգաւ պարսիկ՝ ելեալ զհետ սիրոյն Քրիստոսի հաւատոցն եկն յարեցաւ ի Պատրիկն Անձևացի – 222. Բայց երկու ոմանք ի սաղարաց սուրհանդակաց, եղբարք միմեանց, հասեալ ի կիրճս ձորոյն – 202. Բայց երկուք ոմանք ի զաւակէ Աշդահակայ ձերբակալ արարեալ Տիգրանայ առեալ ածէ ի Հայս. – 64. Բայց ի գնալ մեծ հազարապետին յարքունիս՝ հաւատաց զվերակացութիւնն աշխարհիս Հայոց և հարկս արքունի ի ձեռս Մուսէի ումեմն որդւոյ Զօրահայի հազարացւոյ – 172. Բայց կին ոմն յազգէն Աշդահակայ բնակէ յամուրսն Ջլմար և ի Սրինգ, ի գաւառին ի Փոքր Աղբագ – 90. Բայց միայն զԱրշակ ոմն ի տոհմէն Վարաժնունեաց */փրկվեց/* խնդրեալ դստերն Շապհոյ Բագրատունոյ, զոր առեալ յայնժամ Աւշնի կնութեան յանօրէն ամուսնութիւն. - 372. Բայց որդին Շեհայ ի մտանելն ի Պարտաւ՝ եթող անդ քաղաքապետ զմի ի հաւատարմաց իւրոց Յամանիկ ոմն: - 338. բանսարկուք ոմանք հրապոյրս պղտորս քսութեան ածէին տանէին ի միջէն առ միւսն, որպէս թէ զչարիսն իրերաց առ հազարապետն խորհել նիւթել յայտ ածէին և զպատճառն զմիմեամբք արկանէին ի գաղտնիս քրթմնջելով: - 342. բերանաբաց դժոխաբար լայնեալ զբերան իւր՝ յոգունց քան թէ սակաւուց արար վիժել յանդունդս, որոց ոմանք և տունք նոցա գերեզման նոցին եղեն – 358. ելեալ իշխանքն Հայոց յանձնիւր տեղեաց գնացին յանդիման լինել նմա, Դերանիկն, տէր Գագիկ և տէր Գրիգոր և միւս այլ տէր Գրիգոր Վասպուրական իշխան, Աշոտ կորապաղատ Հայոց իշխան, Մուշէղ իշխանն Մոկաց, Շապուհ եղբայր իշխանաց իշխանի և Ապլբառ Կայսրիկ Ապահունեաց բռնաւորն և այլք ոմանք: - 340. Երէց մի Շապուհ անուն, և մի ոմն յռամկաց ձորոյն՝ լնուլ զթիւ գնդիցն - 202. Եւ մեկնակազէնքն պատեցին շուրջ զեկեղեցեաւն, և ելեալ առ նա ոմանց ընդ փորուած գմբեթին՝ և եհար մի ոմն աշտէիւն ընդ միջոց թիկանցն՝ և ընդ անթովքն հանեալ ի ներքոյ թոքացն՝ փչեաց զոգին և թաղեցաւ զթաղումն իշոյ: - 190. Եւ մեկնակազէնքն պատեցին շուրջ զեկեղեցեաւն, և ելեալ առ նա ոմանց ընդ փորուած գմբեթին՝ և եհար մի ոմն աշտէիւն ընդ միջոց թիկանցն՝ և ընդ անթովքն հանեալ ի ներքոյ թոքացն՝ փչեաց զոգին և թաղեցաւ զթաղումն իշոյ: - 190. Եւ այն ինչ պատահեալ Գուրգէն հարուստ գնդի Վահանայ ի յառուաւմէջս մուրին՝ ի բազում քան թէ սակաւ սուսերս ծեծեցին զնա, մինչն ոմն Ջուանշէր անուն յետուստ յանկարծ հարեալ վիրաւորեաց զԳուրգէն – 310. Եւ առ այսոքիւք պատեհագոյնս իմն գտեալ իբրև յանիշխանութեան՝ ոմանք Ասորեստանեայք և Քաղդէացիք, յազգէ թագաւորացն … զօր բազում գումարեալ՝ յետ ԻՀ ամի անիշխանութեան Ասորեստանեայց ի ձեռն Փուայ թագաւորեցելոյ դարձեալ տիրեն Բաբելոնի և ստորին Ասորւոց – 60. և առեալ մի ոմն զսուրն՝ եհար զերանելին և եհատ զգլուխ նորա: - 206. Եւ Աւշնի հաւատացեալ զաշխարս ծառայի ումեմն Սափի անուն ի գերելոցն Յունաց ներքինի, թողեալ զհաւատսն որ ի Քրիստոս, մսլիմանակ դէն ստացեալ, արիւնարբու ուսմամբ բնաւորեալ. – 372. և բնակէ առ զօրավարի ումեմն և մոգի Պերոզ Վրամ/ճիշտը՝Վռամ/ կոչեալ: - 82. Եւ եղև զի անցանէր ընդ այն Մուկաթլ ոմն ի Վանանդ կոչեցեալ ազատութենէ – 288. Եւ զնախնին մեր Ադամ ոչ ասել առաջին մարդ, այլ այլոյ ումեմն որդի Շուռելայ, արըռտաբոյծ ուղտուց, զզուեալ յանձանօթ /գրքում՝ յանձանոթ/ աշխարհի և անհաւատարիմ յայնմ գտեալ՝ հալածեալ եղև կնաւ իւրով ի միջոց երկրի – 48. և զոմանս ընդ սուր հանեալ կամէր միախաղոյն զրաւ առնել ազգին Բագրատունեաց: - 74. և զպատճառսն ստուգեալ, գրէ ի ձեռն Վահանայ ումեմն ի տոհմէն Ամատունեաց՝

դառնալ գալ բնակել անկասկած կենօք, ի բարձ և ի պատիւ իւրաքանչիւր յառաջանալ: - 98. և զպէտս կերակրոցն վճարեն ի սերմանց ինչ, առաւել ի կորեակ կոչեցեալ սերմանէն, զոր ոմանք ի սով ժամանակի /190/ հաց անուանեն. – 192. Եւ թագաւորեաց կայսր Թէոդոս փոխանակ Պապայ զՎարազդատ ոմն յԱրշակունի տոհմէ, այր քաջ և պատերազմող, ահարկու մեծամեծաց և փոքունց. – 108. և թագաւորութիւնն Ասորեստանեայց նուաղեալ՝ բռնակալք ոմանք կացին ի նոցանէ ի կողմանս Դամասկոսի: - 58. և թշնամիքն հանգստեամբ ելեալ ի վերայ նոցա ի լիճս աղեղանց և նիզակաց ձերբակալ արարեալ զոմանս – 372. Եւ ի միւսում առաւօտին հասին ի վերայ բանակին խոնջեալ երիվարօք, անզգուշութեամբ առ մուտն պատրաստեալ, և անկան ի նմին ժամու Բ ոմանք, Վլիթ և Մարաճայ. – 402. և ի չափ ինչ հասեալ բնակեցաւ առ ումեմն մեծատան ի նոցունց ազգականից. – 158. և իբրև մօտ եղև յափն գետոյն՝ քարշեալ ոմն զլայնալիճն, նստելով ընդ դարիւն, և հարեալ նետիւ ընդ բացատն, և երեսանակալ ձեռնն թուլացեալ. կրկնեալ այլ ոմն ճօճ նիզակաւն ընդ նոյն ակն՝ գետավէժ արարին զԱշխէթն. – 272. և իբրև մօտ եղև յափն գետոյն՝ քարշեալ ոմն զլայնալիճն, նստելով ընդ դարիւն, և հարեալ նետիւ ընդ բացատն, և երեսանակալ ձեռնն թուլացեալ. կրկնեալ այլ ոմն ճօճ նիզակաւն ընդ նոյն ակն՝ գետավէժ արարին զԱշխէթն. – 272. և ինքն գնացեալ յԱսորեստանէ յերկիր Հայոց, ի տոփանս համբաւուց ուրումն Հայկազնոյ: - 44. Եւ ինքն զԳրիգոր եղբօրորդի իւր հանդերձ ընտրելովք ոմաքք զօրաւորօք վառեալ ի զէն և յասպազէն արք Մ, զոր զգացուցին Աշոտի. – 330. և ինքն Ռվայ զերծեալ սակաւ ոմամբք գնաց փախստական ընդ կողմն Բերկրոյ: - 178. և կարգեցին երիցապետ զոմն ի վերայ քաղաքին որում անուն էր Մոդեստոս: - 142. Եւ կացին եպիսկոպոսապետք Հայոց յետ մահու սրբոյն Ներսէսի ոմանք ի զաւակէ Աղբիանոսի եպիսկոպոսի Բզնունեաց, առն պատուականի, Շահակ և Զաւէն և Ասպուրակէս – 108. Եւ հրամայեաց ածել առաջի զոմանս յերանելի արանց յազատէ տանէ, և զայլս որք ի բնիկ հեծելազանց, ըստ ազգս և ըստ տոհմս աշխարհաց – 264. և մեկնեաց յինքենէ զԱբրահիմ ոմն և յղեաց զնա հազարապետ Հայոց, և վերակացու ի վերայ հարկաց արքունի, և տիրել փոխանակ իշխանաց սորա: - 298. Եւ մի ոմն մերկանայր զկօշիկս ոտիցն նորա. և հարեալ աքացի զվատ այրն հանդէպ սրտին՝ և սպան զնա: - 304. և յայտ է թէ յայլմէ շարժի. և եթէ յայլմէ՝ ապա ուրեմն է՛ ոմն, որ շարժէ զերկնային մարմինն: - 54. Եւ յելանելն նորա և մօտ լինել ի սահմանս Հայոց զօրօք բազմօք, մերձ ի սահմանս Տարունոյ, Առաջին կոչեցեալ Հայոց՝ իշխան Տարունոյ Բագարատ … առաքէ զոմանս ի մեծամեծաց իւրոց ընդ առաջ նորա պատարագօք ոսկոյ և արծաթոյ և պատուական հանդերձից, համոզեալ մի ելանել յերկիրս Հայոց: - 170. և յելուզակք ոմանք ի կողմանց Հաշտենից ամրանային ի լերինն. – 90. Եւ յետ նորա ածին զԽոսրով ոմն /154/ տղայ մանուկ և նստուցին իւրեանց թագաւոր. և նա փութանակի վախճանեցաւ: - 156. Եւ նոյնժամայն հրաման հասեալ յափփուտփս յոմանս ի գաղտնիս՝ զրաւ առնել կենացն նորա. – 328. և նորա կալեալ զնա և ի կապանս մատնեալ որպէս զանհնազանդ ոմն՝ և եկն անց յՈստանն Ռշտունեաց: - 322. Եւ նորայքն ոմանք ի նմին շարժմանէ գերեզմանացան ի նմին: - 358. և նստուցին իւրեանց թագաւոր այր զոմն անուն Փոկաս կոչեցեալ. – 140. Եւ ոմն ընթացեալ ետ գոյժ վաղվաղակի /150/ Խոսրովու, թէ ,,ապստամբեցաւ ամենայն Արեաց երկիր ի քէն, և զորդի քո Կաւատ նստուցին թագաւոր, և ահաւադիկ դիմեալ գա ի վերայ քո,,: - 152. և ոչ միոյ ումեք կորնչել, բայց ի միոջէ ումեմնէ, որում /գրքում՝ որուն/ անուն Աշխէթ ճանաչէր, այր պերճ և անուանի ի զօրուն քաջամարտիկ, ունելով ընդ ինքեան գունդ հարուստ /270/ իբրև ծով առելոյ զօրավարաց. – 272. և ռամիկքն ամբոխին ոմանք ի կողմանէ մխեցին զձեռս ի գործ պատերազմին քարամբք: - 232. Եւ վասն զի մի և նոյն շարժումն է երկնի՝ յայտ է եթէ ի միոջէ ումեմնէ է և ոչ ի բազմաց. - 54. և վերակացու նմա թողոյր զՅովհաննէս ոմն քահանայ ի Բոգունի գաւառէ ի յԱնստան գեղջէ: - 394. և տիրէր յայնժամ մեծի կողմանն Աղուանից Ապումուսէ ոմն, որում վերծանութեանն յայտնութիւն՝ երիցու որդի ճանաչէր: - 276. Զաչս ի վեր ամբարձեալ իշխանն Աշոտ՝ ետես զմի ոմն հարեալ ի զօրաց իւրոց. – 174. զի յայն վայր

ոմանք ի զարմից Աշդահակայ Մարի բնակէին անդ, արք քաջք, կորովազէնք և դիպաղեղունք – 90. զոր ոմանք ի պատմագրաց ասեն հայր սորա զՄեստրիմ – 42. զոր ոմանք ի պատմագրաց ասեն՝ փախստեամբ դարձեալ գնաց յԱսորեստան: - 42. զոր ոմանք հուր մեկնեալ յամպոյ ասացին, և որդիք տարրապաշտիցն՝ գօտի Արամազդայ: - 32. զոր ոչ և զմի ոք յիշխանաց ոմանց առաջնոց լուեալ ուրուք եթէ իցէ այսպիսի ինչ արարեալ. – 216. Զոր պարտ էր աստանօր յոլովագունիւք ոմամբք աւաղականօք ընդ ողբակիցս՝ և զմարգարէականն առնուլ ի ձայնարկութիւն – 22. Զոր վկայէ ոմն ի սրբոցն, թէ Մարգարէացաւ ութերորդն յԱդամայ Ենովք – 26. Ըմբռնեալ լինէր յայնժամ մի ոմն ի Հայոց ազատանոյն տոհմից Վահևունեաց, Ապուսահակ ոմն, եղբայր Սահակայ եպիսկոպոսի ոստանին Նախճաւանու և Մարդպետականի. – 204. Ըմբռնեալ լինէր յայնժամ մի ոմն ի Հայոց ազատանոյն տոհմից Վահևունեաց, Ապուսահակ ոմն, եղբայր Սահակայ եպիսկոպոսի ոստանին Նախճաւանու և Մարդպետականի. – 204. Ընդ ժամանակս Պերոզի արքայից արքայի, ոմն յաղանդոյն Նեստորի Բարծումայ անուն, որ ունէր զանուն եպիսկոպոսութեան, զօրեղագոյնս զնեստորական հերձուածոյն բուռն հարեալ, և քսութեամբ զնախարարացն Հայոց առ Պերոզ վարելով՝ բազում օճիրս արիւնհեղութեան գործեաց: - 130. Ընդ նոյն ժամանակս յղէ թագաւորն զոմն ի յաւագ նախարարացն վերակացու Հայոց և հաւատարիմ ի վերայ հարկաց արքունի Ապուսէթ անուամբ, ըստ տաճկական լեզուին, յարելութեամբ եբրայական դպրութեանն: - 170. Ընդ որս զչարեալ նախարարացն Ներսէհի՝ գրգռեն զոմն ի մերձաւորաց Ներսէհի, Դարէհ անուն. – 82. ԹԱԳԱՒՈՐԷ ՏԱՃԿԱՑ ԹՈՔԼ ՈՄՆ ՋԱՓՐ ԱՆՈՒՆ: - 170. ԹԷ ՈՐՊԻՍԻ ՊԱՏՃԱՌԱԻ ՀԱՍԻՆ ՈՄԱՆՔ Ի ՆՈՑԱՆԷ ՍՈՒՐԲ ԿԱՏԱՐՄԱՆՆ: - 220. Ի դառնալն Ապուսէթի յԱսորիս և Մուսէի հաւատալ զվերակացութիւն հարկաց արքունի, և ընդդէմ եկեալ յարքունուստ հազարապետ ոմն հարկաց, Ծովափի կոչեցեալ ամիրայ Ալայ անուն: - 176. Ի սոյն ժամանակս էր այլ ոմն ի կողմանս Պարսից միայնացեալ կրօնաւորութեամբ – 162. Իբրև գիտաց Շապուհ արքայ զոր գործեաց Արշակ՝ թագաւորեցոյց ի վերայ Հայոց զԽոսրով ոմն յազգէն Արշակունեաց: - 110. Իբրև զեկուցաւ նմա յոմանց զոր ինչ խորհի վասն նորա Աւշին / 370/ … ելեալ գնաց մեկնեցաւ օգնութեամբ ի վերայ հասեալ գիշերոյն – 372. Իսկ այլք զԿռռնոսդ ոմն անուն՝ լինել հայր Արամազդայ, ևս մօտաւոր ժամանակով – 36. Իսկ Անատողի զօրավարն Յունաց զՀաւուկ ոմն Կուկռճացի կացոյց /118/ մասինն Յունաց եպիսկոպոսապետ. – 120. Իսկ ի զօրացն Հայոց զսակաւս յաննշանից ոմանց սպանին, և զտէր Գուրգէն վիրաւորեցին: - 178. Իսկ Խոռեմայ առեալ զզօրսն երթեալ ի թագաւորանիստն, հրաման տուեալ այլոց ոմանց՝ սպանին զտղայ թագաւորն զԱրտաշիր: - 154. Իսկ յետ այսց գործոց եղելոց ի բառնալ թագաւորութեանն Հայկազնեայցն, ոմն այսպէս ոմն այնպէս շփոթաբար կեցեալ անիշխանութեամբ - 68. Իսկ յետ այսց գործոց եղելոց ի բառնալ թագաւորութեանն Հայկազնեայցն, ոմն այսպէս ոմն այնպէս շփոթաբար կեցեալ անիշխանութեամբ - 68. Իսկ նորա յղեալ առ նոսա դեսպան զԱբդլայ ոմն … տեսանել թէ իցէ՞ հաւատարիմ զոր ինչ խօսին ի ձեռն դեսպանաց, թէ պատիր խաբէութեամբ ջանան կորուսանեն զնա: - 226. Իսկ ոմանք ասեն ի Ղաւոդիկեայ Փռիւգացւոց շինեալ տապանին, որ յերից մասանց երկրի՝ Ասիական կոչի կողմ. և յոյժ անհաւաստի են ասացեալքն.- 30. Իսկ ոմանք ի պատմագրաց ասեն, թէ և դուստր Նոյի և ճարտարապետ նաւին կնաւ և որդւովք և կարևոր բարեկամօք. (տապանի մեջ են մտել) որ և ինձ հաւանականք այսքիկ թուին. – 30. կէսքն զԳուրգէն յառաջ ածեն ի պատիւ իշխանութեանն և այլք զԱպուջափր, ոմանք զՎասակ. – 298. մանաւանդ զի յառաջագոյն /308/քան զմեզ այլոց ոմանց բանակարգեալ գրեալ հաւաքեալ է ի մի շար: - 310. մատուցեալ առ Վռամ հանդերձ Սորմակաւ ումեմն Արծկեցւոյ մոլեգնոտ փառամոլ աբեղայի՝ սկսան ազգի ազգի լեզուագարութեամբ չարախօսել զսրբոյն Սահակայ – 118. մի գուցէ մատուցեալ առ Արտաշիր ոմանց սուտակասպաս չարախորհաց կեղծաւորութիւն իմն զմէնջ առնուցուն – 114. միայն զմի ոմն կացուցանեն տիրել ի վերայ իւրեանց ըստ կամս անձանց իւրեանց, և միաբան և միախորհ կան և կեան առ միմեանս, և

բնակեն ըստ ազգս ազգս, բացագոյն ի միմեանց: - 274. մտեալ Վահան աղերսէր համոզէր՝ մի կալ մնալ, մինչ զքաջանունութիւնն ընդ վատասրտութիւն կարծել յոմանց խառնել, թէպէտ և անկարծ վարկանէր զկեղակարծն: - 328. Յայն ժամանակս գայ ոմն Բուտել անուն ի զօրացն արքունի հրամանաւ Բուխայի, հասանել ի վերայ Գուրգինի – 306. Յայնմ ժամանակի էին եղբարք բռնակալք ոմանք ի կողմանս ապառաժ Արաբիոյ ի տեղւոջն Փառան որ այժմ կոչի Մաքայ, արք պատերազմողք /156/ զօրագլուխք, պաշտօնատարք մեհենին Ամովնացւոց պատկերին, որ կոչի Սամամ և Քաբար: - 158. Յետ բառնալոյ թագաւորութեանն ի տանէն Արշակունեաց, և հայրապետութեանն ի տանէն սրբոյն Գրիգորի՝ Ղևոնդ ոմն աշակերտ սրբոյն Մաշտոցի տեղապահ լինէր սրբոյն Սահակայ, և Յովսէփ եպիսկոպոս և Մովսէս և Մեղէս: - 120. Յետ նորա թագաւորէ եղբայր Սենեքերիմայ…<փութ>ապէս մեռանի ի Մարութաքբաղդան, իբրև … ունէր զվեց ամիս, սպանաւ և նա ի միջօէ ումեմնէ որում անունն էր Ներեղիբդ և թագաւոր էր. – 60. յղեն զոմն ի ճգնաւորացն առ տիկինն, զկռոցն յանդիմանելով զսնոտի և զանօգուտ պաշտօնն, որպէս և սուրբն Քռիւսի առ Արտաշէս: - 88. Յորոյ տեղի մատուցին զՅոհան ոմն, այր հեզ և բարեպաշտօն, լցեալ երկիւղիւ Տեառն, պատշաճ առ վերակացութիւն եկեղեցւոյն Քրիստոսի: - 324. Նահատակք ոմանք կային յայնժամ ելեալ յարգելանէն ընդ կալանաւորսն – 220. Նշանն քրիստոսեան քառածրագիծ փայտիւ արուեստագործեալ ճարտարապետի ումեմն հիւսնեալ – 378. Նոյն ժամայն մատուցեալ ոմանց առ Դերանիկն՝ ստուգագոյնս քսէին վասն Գագկայ Ապումրուանայ. խորհել ընդ կորապաղատին, զոր ինչ գործեաց Հասան զանօգուտսն. – 348. Նոյնժամայն զօր գումարեալ, գունդ կազմեալ յընտիր ընտիր հեծելոց արանց զօրաւորաց, զօրօք և զօրագլխօք, և տայ ի ձեռս Յովսեփու ումեմն որդւոյ Ապուսէթի – 184. Նոր ոմն Նաբուզարդան կամ Զամրի յայտնեալ ի յաղանդոյն Նեստորի, երեքթշուառեան վատաշուէր, վատմիրհ, զագահութեանն չարիս ախտացեալ՝ սպրդեալ եմուտ ընդ մութ գիշերին յամրական պարսպեալ բլուր, և անցեալ ի սուրբ կոչարանին օթագացեալ. – 378. ոմանք զայս ինչ, ոմանք զայն ինչ տանէին ածէին խորհրդածութիւն: - 360. որ ի կողմանս Դամասկոսի կացեալ՝ ոմանք թագաւոր ասէին զինքեանս, և այլք յԱսորեստանի կացեալ՝ զինքեանս ասէին թագաւոր, մինչև ի ժամանակս Աբդլայի – 168. որ ձգեցաւ մինչև յամս ՄԾԹ և ըստ ոմանց այլ նախկին թագաւորս ասելով՝ յաւելուն ժամանակս ամաց ՄՂԸ ասել: - 60. Վահրամ ոմն Մեհրեւանդակ … այր հզօր զօրութեամբ՝ քաջութեամբ իւրով եհար զզօրս Թետալացւոց – 136. Տուեալ լինէր այնուհետև զմասն ինչ զօրուն ի ձեռս զօրապետի ումեմն Ժիրաք կոչեցելոյ – 202. Քանզի առաջնոցն ուրուականք և ստուերականք ոմանք՝ ըստ իւրաքանչիւր կարծեաց թուելոց վրիպեցան յաստուածածանօթն գիտութենէ հոգեշահ նահապետացն: - 40. Քանզի ասեն սկիզբն աստուածոց՝ զհին ոմն Բելոս, հայր Դիայ, որ կոչի հայերէն Արամազդ՝ ՄԺԵ բիւր ամաց աւուրս ունել և ևս յառաջ. – 36. Քանզի ասէ, թէ ,,էին ոմանք յելելոց անտի հեթանոսաց, որք եկեալ էին յԵրուսաղէմ ի տօնն, զի երկիրպագանիցեն. – 76. քանզի Յունաց հուսկ երբեմն յետոյ գտաւ գիր ի Կադմեա յումեմնէ Փիւնիկեցւոյ: - 18. յորում և ոմն հաւատարիմ Յիսէի Սէմ անուն յառաջ խաղացեալ՝ պատահէ իշխանին, ընդ Վահանայ խորհրդակցեալ խորհել զխաղաղութիւն և զմարտն գրգռեալ ցածուցանել և զվառեալ պատերազմն շիջուցանել. – 334. որոց դէպ եղև ինձ հանդիպել եկելոց ոմանց ի յԱպղաստան աշխարհէ – 48.

ՈՅ - Եւ են ժամանակք թագաւորութեանն Ասորեստանեայց ի Բէլայ և Նինեայ ամք ՈՅ. – 58.

ՈՅԺ - Իսկ Խոսրովու կարծեալ արծարծեալ զզօրս իւր և որք ի դրանէն արքունի որ կոչին համհարզք և փուշտիպանք, և ամենայն արք ընտիրք /148/ տան թագաւորին ոյժ առեալ դարձեալ պատերազմել ընդ Հայրակղի: - 150. Նորա զերկիր նկատեալ՝ ոչ ունէր նայել ի վեր, կայր կորակնեալ, ոչ ունել ոյժ պնդութեանն, զօրհասն ի վերայ իւր գուշակէր եկեալ հասեալ: - 344. վասն զի իմ ոչ բերեալ ոյժ առ այսքան եկեալ հասեալ աղետիցս զդամբանականն երգել երգս: - 352.

ՈՆՈՐԷՈՍ - Որ և հուպ ժամանակաւ վախճանի և կայսր Թէոդոս, և առնուն զթագաւորութիւնն Ոնորէոս և Արկադ որդիքն Թէոդոսի: - 110.

ՈՉ - Եւ վասն զի մի և նոյն շարժումն է երկնի՝ յայտ է եթէ ի միոջէ ումեմնէ է և ոչ ի բազմաց. - 54. Զի յառաջնումն ոչ ինչ գոյր հոգ ինչ զբաղմանց, և ոչ մի ինչ ըստ աշխարհաշէն /90/ խնամակալութեանց, կամ պատերազմասէր աշխատութեանց – 92. իրաւունս ոչ առնեն, և դատաստանի այրեաց ունկն ոչ դնեն,,: - 182. Ցոյցք ժամանակացս այսոցիկ, ըստ որում յառաջագոյն ասացաք, որ յաւուրց անտի Բէլայ մինչև ի Նինոս՝ երևելիք ինչ և նշանաւորք ի /42/ մատենիցն առաջնոցն ոչ երևի, թերևս ի բազում խափանմանց: - 44. ,,բազում անգամ աղաչեցին զիս բարեկամքն դառնալ, և ես ոչ կամեցայ – 50. ,,Գրեցի ձեզ, ի բաց կալ յայդմանէ, ուրեմն ոչ կամեցարուք լսել, ես զձեզ ապաշաւեմ, ասէ: - 138. ,,են ոչխարք իմ, որ ոչ են յայսմ գաւթէ, և զայն ևս պարտ է ինձ ածել այսր, և ձայնի իմում լուիցեն և եղիցին մի հօտ և մի հովիւ. – 224. ,,ես եկի խաղաղութեամբ յարքունուստ հրամանէ, և ոչ նման քեզ զապստամբութիւն ի գործ արկեալ. – 330. ,,ի սկզբան թագաւորութեան նախնեաց մերոց, յորժամ ետ Աստուած զաթոռ բազում թագաւորաց ի ձեռս նոցա, և մինչ առ մեզ հասեալ՝ ոչ ոք զօրեաց կալ ընդդէմ մեր, ոչ ի հեռաւոր աշխարհաց և ոչ ի մերձաւորաց: - 198. ,,ի սկզբան թագաւորութեան նախնեաց մերոց, յորժամ ետ Աստուած զաթոռ բազում թագաւորաց ի ձեռս նոցա, և մինչ առ մեզ հասեալ՝ ոչ ոք զօրեաց կալ ընդդէմ մեր, ոչ ի հեռաւոր աշխարհաց և ոչ ի մերձաւորաց: - 198. ,,ի քո իսկ ինքնակալ թագաւորութեանդ և ի յօրէնս առաջնորդին ձերոյ գրեալ է՝ ոչ գոլ ճշմարիտ վկայութիւն միոյ ուրուք և հաւատարիմ – 244. ,,իսկ եթէ եկեսցէ առ իս գիր յարքունուստ, կնքեալ մատանեաւ արքայի. և իցէ գրեալ ի նմա հրաման՝ գալ ինձ առ քեզ կամ երթալ յարքունիսն՝ ոչ ելից արտաքոյ հրամանաց նորա: - 286. ,,մարդ ի պատուի էր և ոչ իմացաւ, հաւասարեաց անասնոց անբանից և նմանեաց նոցա,,: - 22. ,,մինչեւ յե՞րբ ոչ ողորմեսցիս Երուսաղէմի և քաղաքացն Յուդայ. այս Հ երորդ ամ է,,: - 314. ,,ոչ են օրէնք թագաւորութեանս մերոյ ի պայքար բանից զոք արկանել, և յերկարել ի բանս, որչափ արարաք ընդ ձեզ, զոր ինչ այլ արասցուք. – 246. ,,ոչ կարեմք զդէմ ունել անհնարին ուժոյ բռնութեանն արքունի – 216. ,,Ոչ, ասէ, վատագոյն մեք քան զՕանարսն եղիցուք, զի և ամուրս հզօրագոյնս և բարձրագոյնս քան զնոսա ունիմք և դիւրափակս՝ առ ի յունել զմուտս կրճիցն. – 276. Այլ թէպէտ զայս ախորժելով լսէր Պտղոմէոս առ լաւութեան քաջութեան առնն՝ սակայն յայտնել ոչ զօրէր Աղէքսանդրի – 70. այլ այսոքիկ փոյթք յօժարութեան առ ի յայլոց ասացելոց նախագունից տեղեկութիւն, և ոչ ինքեամբ և կամ նովաւ գտանել զինարս գիւտի գրոց, թէպէտ և յառաջ քան զնա, այլ ոչ թէ և քան զԲաբելացւոցն իրս – 18. այլ անդ կեցեալ և անդէն վախճանեալ, ոչ արժանի ինչ գործ յիշատակաց ցուցեալ: - 110. այլ աստուածայինն Պօղոս ճշմարտագոյնս զայսոսիկ յայտնէ ասելով՝,,ծանեան զԱստուած, և ոչ իբր զԱստուած փառաւորեցին կամ գոհացան. – 52. այլ ես ոչ երկեայց ի ժողովելոց երիցանցդ Հռոմայեցւոց, որ գումարեալ գան ի վերայ իմ: - 138. Այլ և զհուրն զիա՞րդ մասն աստուծոյ ոչ ամաչեն ասել - 52. այլ և երկիւղ ոչ սակաւ ունէր զնա, զի բազում գունդք սուսերամերկաց շուրջանակի պահէին զնա: - 282. Այլ և իշխանն Գուրգէն հանապազ գրէր աղաչանս առ ծերսն և առ աւագագոյնսն նոցա, իբրև փորձութիւն և դիպուած համարէր զեղեալսն, և ոչ իսպառ քինահարութեամբ վարիլ առ հարկատուսն և առ հնազանդս իւրեանց: - 404. այլ և Մակեդոնացին Աղէքսանդրոս ոչ սակաւ դրուատեօք արձանս գրէր ի մատեանս դիւանապահ աւանդութիւնս զսորայս մեծափառ գլխաւորութիւն: - 96. այլ և ոչ զծիծաղականս նոցա համբաւեալ քաջութիւն, որպէս կարծեն՝ առանց եպերանաց անցից զվեհագարութեամբքն:- 36. այլ և ոչ զմեզ ապստամբս կարծիցես գոլ յինքնակալ թագաւորէն և ի քումմէ ճոխութենէդ, եթէ հաւաստեաւ քննիցես: - 212. այլ և ոչ պահապանաց ոմանց ռամկաց որ պահիցեն զամուրքս: - 216. այլ և ոչ տարաբարձական, որպէս և /48/ արդ ևս ոմանք կարծեն, ոչ գիտելով զասացեալսն ի Տեառնէ աւազակին՝ այսօր ընդ իս իցես ի դրախտին: - 50. այլ և ոչ տարաբարձական, որպէս և /48/ արդ ևս ոմանք կարծեն, ոչ գիտելով զասացեալսն ի Տեառնէ աւազակին՝

այսօր ընդ իս իցես ի դրախտին: - 50. այլ հրամայէր միայն զգուշանալ և ոչ ելանել պատերազմաւ ընդդէմ նոցա, մինչև տեսցէ զելս իրացն. – 162. Այլ ձայն իմն գայր՝ մի՛ ժողովել և մի՛ հատանել, թե ոչ՝ եղիցի անձն այն մեռեալ, և ժանտ ախտիւ սատակեսցի գումարտակդ: - 50. այլ Մկրտչին հրամայի՝ մի ըմպել գինի և օղի. սա ոչ միայն գինով ոչ զկծէր, այլ և ոչ ջրով զծարաւոյն պէտսն կատարէր, սակաւապետութեամբ ընդովք թրջելովք, և խստավայել բանջարովք առ քաղցն վայելելով: - 376. այլ Մկրտչին հրամայի՝ մի ըմպել գինի և օղի. սա ոչ միայն գինով ոչ զկծէր, այլ և ոչ ջրով զծարաւոյն պէտսն կատարէր, սակաւապետութեամբ ընդովք թրջելովք, և խստավայել բանջարովք առ քաղցն վայելելով: - 376. այլ նա ոչ տայր տեղի բանից նորա, քանզի քաջագոյնս գիտէր զբարս նորա խաբեբայս: - 278. Այլ ներքին և արտաքին յարձակմունքն ոչ կարէին ի ներքս դիմել մարտնչել ընդ անյաղթ զօրութեան զօրացելոյն ի Քրիստոսէ: - 308. Այլ նոքա թէպէտ առ փոքր մի ոչ կամեցան դառնալ յերկրպագութենէ Աստուածորդոյն – 246. Այլ սոքա թէպէտ և յանձն առնուին և մտադիւրութեամբ լսէին նմա սակայն ոչ մեկնեալ լինէին ի ժանդագործ պղծութենէն զազրալից սողոմական ախտիցն – 182. Այլ Քրիստոս իւր ոչ տուն ոչ տաղաւար ասի, այլ մի տէր Յիսուս Քրիստոս, յԱստուծոյ և ի մարդկանէ կատարեալ. – 394. Այլ Քրիստոս իւր ոչ տուն ոչ տաղաւար ասի, այլ մի տէր Յիսուս Քրիստոս, յԱստուծոյ և ի մարդկանէ կատարեալ. – 394. Այնուհետև սկսաւ կորապաղատն արկանել բանս խարդախութեան ի մէջ Դերանկին և Հասանայ, որ էր որդի քեռն Դերանկին, որպէս թէ ոչ ուղիղ նայի ընդ նա Դերանիկն, այլ թէ՝ և հանել ի նմանէ զամրոցն և զաշխարհն նկրտել. – 346. այս այն Աբդլայն է, զոր ազգ իւր ասացին Աբդլանգէ, այսինքն ծառայ դանգի և ոչ Աստուծոյ, վասն սաստիկ զօշութեանն և անյագ ագահութեանն: - 168. այսր աղագաւ խնամ տարեալ թագաւորին կնոջն՝ զի ոչ ել առ Երուանդ և ոչ միով իւիք պաշտպանութեամբ: - 90. այսր աղագաւ խնամ տարեալ թագաւորին կնոջն՝ զի ոչ ել առ Երուանդ և ոչ միով իւիք պաշտպանութեամբ: - 90. այր հեզ, խոհական, խորհրդական, համեստ ի բանս, համեստ ի նայեցուածս, որ ոչ բազմաց քան եթէ միոյն, այսինքն Քրիստոսի՝ զինքն ծանօթ ջանայր կացուցանել: - 94. Անդ հանդիպեալ լինէր և երանելի եպիսկոպոսն Գրիգոր Ռշտունեաց վսամ. ոչ կարաց իւրայնովքն զերծանել, իբրև յայնժամ առղոթաւ/հավանաբար ,,աղօթել,, բայն է / ի լեառն: - 358. Ապա թէ ոչ՝ մի խաբեսցէ զքեզ յոյսն քո սնոտի – 146. Ապա այնուհետև ոչ կարաց կալ համարձակութեամբ ի բացեայ առնել զբանակն իւր, այլ ետ զկէս զօրուն յոմն գլխաւոր և նստոյց զնա ի կողմանէ հիւսիսի կողմն. – 280. Ապա թէ ոչ՝ տեսից վասն քո,,: - 236. Ապա ուրեմն յայտ է ըստ կարգի ասացելոցս, եթէ որ շարժէ զերկնային մարմինն՝ մի է և անբաւ զօրութիւն ունի և անմարմին է և անեղ է անապական, և ինքն ոչ յումեքէ, և այլք ամենեքեանք նովաւ. – 54. Ապա փոյթ ինձ Թովմայի, որ ոչ վերջոտնեալ կալայ ամօթով զյետին տեղին – 122. Առ որս ասեմք՝ եթէ ըստ ամենայն յեղանակի անբոյժն ի բարւոյ, ո՞չ մի ինչ ո՞չ ունի մասն ազնիւ՝ թէ ասիցէ ոք անիծիւք ի բաց բառնալ. – 22. Առ որս ասեմք՝ եթէ ըստ ամենայն յեղանակի անբոյժն ի բարւոյ, ո՞չ մի ինչ ո՞չ ունի մասն ազնիւ՝ թէ ասիցէ ոք անիծիւք ի բաց բառնալ. – 22. առ որ զչարեալ Արէտ՝ խորհէր վրէժ առնուլ զանարգանաց դստերն, և ոչ իշխէր համարձակ յինքնակալէն Օգոստեայ Տիբէրի կայսեր: - 78. ասէ. ,,թէ ոչ բառնաս կորուսանես ի միջոյ զերկուս նախարարութիւնսդ՝ ոչ բարիոքագոյն քո թագաւորութեանդ խորհին խորհուրդ. զի ձեռն նոցա է ընդ Շապհոյ արքայից արքայի,,. – 98. ասէ. ,,թէ ոչ բառնաս կորուսանես ի միջոյ զերկուս նախարարութիւնսդ՝ ոչ բարիոքագոյն քո թագաւորութեանդ խորհին խորհուրդ. զի ձեռն նոցա է ընդ Շապհոյ արքայից արքայի,,. – 98. Աստանօր ոչ է ինձ յայտ թէ զի՞նչ կամ ո՞րպէս դիպեցաւ լինել տոհմին Արծրունեաց, կամ ո՞ւր, կամ զիա՞րդ. – 94. Աստանօր ոչ հեշտալիր թուին ինձ պատմութիւն ճառիս շարագրութեան: - 350. Արդ ոչ կարեմք փոյթ ընդ փոյթ շղումարար /ճիշտը՝ շղոմարար/ հաճութեամբ թագաւորիդ յանձն առնուլ՝ զոր հրամայէ կայսերական ճոխութիւնդ. – 132. Արդ եթէ զկէսն Որմզդի գողացաւ կաղն, և նա ոչ գիտաց, զիա՞րդ իցէ աստուած կիսատուրն և ի կաղէն գողացեալն: - 52. արդ ո՞ւր է

Աստուածն այն, զոր դուդ ասես, վասն է՞ր ոչ փրկեաց զԿեսարիայ և զԱնտիոք և զՏարսոն և զԱմասիայ և զԵրուսաղէմ և զԱղէքսանդրիս և զԹեբայիտ և զայլ աշխարս: 146. բազում անգամ աղուեսք թագաւորել խորհեցան, բայց շունք ոչ առին յանձն: - 108. Բազում անգամ թղթովք աղաչեալ զնա ո՛չ առնոյր յանձն. – 346. Բայց Ահմատ ոչ խոնարհեալ ունկն դնել ասացելոցն, արհամարհեալ զառաքեցելովքն: - 366. Բայց Գուրգէն ընտրեաց զսէրն Քրիստոսի, քան զսէր փոքրամեայ աշխարհիս. ոչ խնդրելով զվրէժ արեան սպանելոյ հօր նորա ի պապոյն նորա – 320. բայց եթէ ստութեամբ և թէ ճշմարտութեամբ՝ մեզ չէ յայտ, և զոչն ստուգեալ՝ և ոչ գրել լաւ համարեցայ: - 348. բայց եթէ ստութեամբ և թէ ճշմարտութեամբ՝ մեզ չէ յայտ, և զոչն ստուգեալ՝ և ոչ գրել լաւ համարեցայ: - 348. բայց զտանջողսն ոչ տեսանէաք: - 50. Բայց նոքա ոչ վերակնեալք յօրէնս Տեառն, այլ ստացան իւրեանց անունկնդիր լսարանս, զչարագոյնն իժի և զանբժշկականն քարբի, արբեցան գինով յիմարութեանն. ստացան աչս, որովք ոչ տեսանիցեն, և ականջս, որովք ոչ լուիցեն. – 182. Բայց նոքա ոչ վերակնեալք յօրէնս Տեառն, այլ ստացան իւրեանց անունկնդիր լսարանս, զչարագոյնն իժի և զանբժշկականն քարբի, արբեցան գինով յիմարութեանն. ստացան աչս, որովք ոչ տեսանիցեն, և ականջս, որովք ոչ լուիցեն. – 182. Բայց նոքա ոչ վերակնեալք յօրէնս Տեառն, այլ ստացան իւրեանց անունկնդիր լսարանս, զչարագոյնն իժի և զանբժշկականն քարբի, արբեցան գինով յիմարութեանն. ստացան աչս, որովք ոչ տեսանիցեն, և ականջս, որովք ոչ լուիցեն. – 182. Բայց այս ոչ իմացեալ եմ, թէ արդեօք թագաւորն դրդուեցաւ ի հրապոյրս նորա թէ ոչ: - 100. Բայց այս ոչ իմացեալ եմ, թէ արդեօք թագաւորն դրդուեցաւ ի հրապոյրս նորա թէ ոչ: - 100. Բայց Աշխէ ոմն … ոչ եմուտ ընդ նոսա ձեռնամուխ լինել ընդ նոսա ի գործ պատերազմին, այլ կայր ի բացեայ իբրև հազարօք երկուք – 232. Բայց Աշոտ թէպէտ և նուազագոյն զօրու ընդ իւր լինելով, ոչ թիկն ածեալ վերջացաւ առ պատերազմն յառաջանալ: - 364. Բայց արդ որպէս յառաջագոյն հատուցի զարտաքոյ պարսաւանաց զիս ներքոյ գրել, վասն ոչ ոճով զսորայս կարգել դնել ի շարի աստ զշարագրածս, վասն ոչ բաւելոյ զանչափութիւնն ի մի վայր գումարել յանմասնաւորաբար նշանակութեամբ – 308. Բայց արդ որպէս յառաջագոյն հատուցի զարտաքոյ պարսաւանաց զիս ներքոյ գրել, վասն ոչ ոճով զսորայս կարգել դնել ի շարի աստ զշարագրածս, վասն ոչ բաւելոյ զանչափութիւնն ի մի վայր գումարել յանմասնաւորաբար նշանակութեամբ – 308. Բայց երանելիս այս Գէորգ … դարձաւ ի դահիճն կոյս պատճառաւ աղաչելութեան՝ տեսանել, թէ ընդէ՞ր ոչ հատանիցէ սուսերն – 266. Բայց երանելիս այս Գէորգ, մինչ կայր ընդդէմ սրոյն և դահիճն ծեծէր իբրև զանզգայ ինչ, և ոչ փոքր մի գիծ կարացեալ հարկանել ի մարմին սրբոյն զխոցումն սրոյն – 266. Բայց զգոյշ լերուք, մի՛ գուցէ ոչ հաճեսցի Աստուած, և խնդրեսցէ ի ձէնջ զվրէժ արեան կոտորածի աշխարհի: - 144. Բայց զի՞նչ իսկ խնդրիցէ թագաւորն ձեր յինէն, որ ոչ առնէ զխաղաղութիւն, բառնա՞լ կամի զթագաւորութիւնս զայս: - 144. Բայց թէ է՞ր աղագաւ պատմութիւն վկայութեան Վահանայ ոչ է գրեալ ի գիրս պատմագրի՝ ստուգապէս առանց յերկուանալոյ ցուցանեմ քում ուսումնասէր քաջահմտութեանդ: - 128. բայց թէպէտ և ետ օգնականութիւն Հայոց կայսրն Վաղէտիանոս Փռիւգացի զօրօքն՝ սակայն ոչ խաղաղանայր երկիրս – 94. Բայց ինձ ոչ դանդաղելի կամ պատկառելի կամ մեղանչելի է զուգակշիռ նահատակելոցն նահատակակից վարկանել զսա և մարտիրոսականաւն զսորայս դրուատել ճգնողական մրցմունս – 300. Բայց խռովիչքն ատեցողքն խաղաղութեան ոչ դադարէին նիւթել զհակառակս բարւոյն և զաճմունս չարին. մանաւանդ Վասակ որ զկարծեալ իշխանական անունն յինքեան բերէր: - 310. Բայց Մեհուժան Արծրունի ոչ եղեալ ունկնդիր սրբոյն Ներսէսի, և ոչ ընդ թագաւորին հնազանդութեամբ. – 102. Բայց Մեհուժան Արծրունի ոչ եղեալ ունկնդիր սրբոյն Ներսէսի, և ոչ ընդ թագաւորին հնազանդութեամբ. – 102. Բայց Մեհուժան ոչ բաւականացաւ կատարել զչարիսն – 106. Բայց մեք քանզի ոչ երբէք ստունգանեցաք հրամանի թագաւորին և ոչ խափանիչ գտաք հարկաց արքունի, իբրև զապստամբս և զանհնազանդս և զստահակս ի ծառայութենէ տէրանց – 178. Բայց մի ինձ մեղադիր

լինիր, ո՛վ ուսումնասէր դու, սակս ոչ զբովանդակ սորա գործս շարել ի ճառս մանրապատումս: - 302. Բայց մի՛ ինձ բասրանս դիցես՝ զօրինականին առ աւետարանականս /378/ դնել համեմատութիւն, զոր և ոչ ես անգիտանամ զմեծն և զփոքրն, զօրինակն և զճշմարտութիւնն: - 380. բայց մինչ էաք յաշխարհին մեր՝ առաջնորդքն մեր ոչ ետուն տեղի ընդունել զասացեալսն ի սահմանին խոստովանութեան: - 132. Բայց Մուսէ ոչ հաստատնագոյնս վասն Աշոտի զխոստմանն բերելով յանձնառութիւն արձակել զնա յիւր իշխանութիւնն – 330. Բայց յո՛վ ոք կամ ո՞ր աշխարհ, զոր ոչ կործանեաց Աւշին պէսպէս լլկանօք հինի ասպատակաւ, աւարառու յափշտակութեամբ, սպանմամբ սրոյ և սովոյ: - 374. Բայց նոքա քանզի ապաստան լեալ յանկասկածելի յամուրս և ի բազմութիւն զօրացն և ի քաջութիւն արանց պատերազմողաց՝ և ո՛չ առ փոքր մի խոնարհեցան ի բանս նորա կամ ետուն տեղի պատասխանւոյ. – 274. Բայց ոչ գիտեմ, թէ յանուն աշխարհի՞ն թէ ըստ կերպարանին անուանեաց զնոսա Արծրունիս: - 72. Բայց ոչ ետ տեղի Գուրգէն այսմ՝ յերկուց պատճառաց, մի՝ զի մի՛ ապստամբ երևեցայց Տաճկաց բռնաւորին – 316. Բայց ոչ ժամանեալ կատարման պատերազմին, զաշտարակն, զոր շինէր որդին Աբգարու փլուզեալ ի վերայ սպան զնա, վրէժխնդիր եղեալ մահուն Աղդէի սրբոյ: - 80. բայց վասն զի ոչ ունէր արմատս՝ վաղվաղակի չորացաւ ի տապոյ բանսարկուին – 246. Բայց քանզի մեր ոչ ոք յայնժամ հանդիպէր ի պատասխանատրութիւնս երանելոյն՝ և ոչ գրել արժանի համարեցաք: - 206. Բայց քանզի ոչ բաւէ աղքատիմաստ իմոց /384/ խոհարանաց շարժումն պատկանաբար առ ողբոցն վարել բանակարգութիւն՝ թողի այժմ այլում զօրաւորի կամ այլում ժամանակի: - 386. Բայց քանզի ոչ ոք յայնժամ ընդ գրով զայնոսիկ ներքադրեաց, որպէս օրէն է թագաւորաց՝ և ոչ մեք երկրորդել պատկան վարկաք: - 246. բայց քանզի պատմագրութեան է ժամս և ոչ գովասանականութեան՝ արտաքոյ եղէց յոլովից բանբասանաց.-300. Բայց եթէ այդ այդպէս ոչ եղիցի, որպէս ասացի՝ աւելի ևս տեսցես քան զոր տեսեր, սուր և պատերազմ,,: - 286. Բանն զմեօք զանց առնէ. և ոչ վայելուչ է լռութեամբ և մոռացկոտ մտօք անփոյթ առնել զայնքան մեծիւ յաղթութեամբ, որ գործեցաւ ի ձեռն զօրացն Վասպուրական ազատանոյն: - 176. բնաւ և ոչ մի ինչ փոյթ ունելով ի դիպաւորագոյնսն /ճիշտը՝ դիպաւորագոյնսն/ առաւել քան թէ ի վատթարագոյնսն: - 28. Գեղեցիկ էր և տեառն Գրիգորի Արծրունւոյ՝ ոչ անփոյթ առնել և զիւրոյ համանուանն զսրբոյն Գրիգորի առնուլ յանձն զխաւարամուտն լինել ի խորին խաւարային վիրապն կապանօք հանդերձ. – 250. գլխաւորն ի նոցանէ Համիս, և միւսն որ ի կողմանց Ժանգանայ՝ ոչ իրաւացի ըստ պատգամաւորին իւրեանց ասացին առնել զայս: - 404. Գունակ Կորխային բանակին յանդնդաքակ տունսն զբնակութիւնսն արարին, անխայեալ ի նինուէականն ստրջացեալ նախ անդ ո՛չ անխայեալ առ քարեղէն սիրտ քաղաքացւոցն Դունայ: - 358. Գուրգէն որդի Ապուպելճի Վասպուրական իշխանի, ի շփոթի ժամանակին Բուխայի և ի հայրապետութեանն Յովհաննու Հայոց կաթողիկոսի, իմաստութեամբ գործեալ՝ ոչ եկաց հակառակ չարին. – 302. գրել և ծանուցանել բուն զօրավարին ոչ իշխէին – 234. դառնալ անդրէն ոչ կամէին, զի կարի սաստիկ ամօթս համարէր զգործեցեալսն, կալ տնել ժուժկալել ընդդէմ նոցա ոչ կամէին, զի բազում անկան ի զօրաց իւրեանց: - 276. դառնալ անդրէն ոչ կամէին, զի կարի սաստիկ ամօթս համարէր զգործեցեալսն, կալ տնել ժուժկալել ընդդէմ նոցա ոչ կամէին, զի բազում անկան ի զօրաց իւրեանց: - 276. Դէպ եղև նմա ճանապարհաւ գալ ի քաղաքն Մաղիամ, էր և ծանօթ գիտութեան գրոց, թէպէտ և ոչ կատարելապէս: - 162. դու ընդէ՞ր ոչ երկիրպագանես Բէլայ, եթէ ո՞չ տեսանես ո՞րչափ ուտէ և ըմպէ: - 38. դու ընդէ՞ր ոչ երկիրպագանես Բէլայ, եթէ ո՞չ տեսանես ո՞րչափ ուտէ և ըմպէ: - 38. Եթէ երկոքումբք թևովք ոչ թռչիցի թռչուն՝ ոչ վերասցի ի բարձունս: - 256. եթէ ,,Օրէն է աշխարհակալաց արքունի խնամակալութեամբ գնալ ընդ աշխարհ իբրև առ հնազանդս, և զնեղութիւնս տառապելոց բառնալ և ի դիւր հանել իբրև զխնամարկուս, և ոչ աւազակաբար աւարել, և սրով և գերութեամբ յաւեր դարձուցանել. – 278 ես վաղ անարգեցի զքեզ, և ոչ փոքր ինչ

երկիւղ կալայ ի սրտի իմում վասն քո, զի քամահելով ի վերայ քո՝ զզօրավարն քո հանդերձ զօրօքն ի սուր մատնեցի, և զաւար նորա բաշխեցի, /294/ և յերկրորդումն ոչ փոքր նախճիրս համարեցի զօրացն քոց. – 296. ես վաղ անարգեցի զքեզ, և ոչ փոքր ինչ երկիւղ կալայ ի սրտի իմում վասն քո, զի քամահելով ի վերայ քո՝ զզօրավարն քո հանդերձ զօրօքն ի սուր մատնեցի, և զաւար նորա բաշխեցի, /294/ և յերկրորդումն ոչ փոքր նախճիրս համարեցի զօրացն քոց. – 296. ետ բերել պարգևս, և այնպէս ոչ առին յանձն. – 222. Երկրորդ՝ չարասէր և աներկիւղ նախանձուցն բարք, եթէ ընդէ՞ր ոչ և նորայն ըստ նմին օրինակի եղև արատաձգեալ յԱստուծոյ: - 24. Երկրորդ՝ զի և ոչ հաւատայր Գուրգէնի՝ ամբողջ պահելով, զոր ինչ միջնորդեն երդմամբ, զհօրն իւր կիրսն ի նորայն հօրէն կրեալ յուշ առնելով: - 316. և անդ ոչ սակաւ վտանգ հասանէր Աշդահակայ վասն հասանելոյ ի վերայ նորա Տիգրանայ զօրու ծանու: - 62. Եւ առհասարակ ամենայն տիեզերք ծխեալ տեսանիցեն, և ի քէն ամենևին հուրն ոչ պակասեսցէ յաւիտեան, իբրև զհնոց խեցագործաց այրեսցիս, և քեզ ոչ եղիցի հանգիստ: - 164. Եւ առհասարակ ամենայն տիեզերք ծխեալ տեսանիցեն, և ի քէն ամենևին հուրն ոչ պակասեսցէ յաւիտեան, իբրև զհնոց խեցագործաց այրեսցիս, և քեզ ոչ եղիցի հանգիստ: - 164. և եկաք յերկուս աւուրս ի տեղիսն, ուր արեգակն ոչ ծագէ. – 50. Եւ զարեգակն ևս ոչ տեսանէաք, այլ ընդ աղօտ օդ յաւուրս Ժ. – 50. և մխիթար բարի ունէր ի բարբառոյ մարգարէին որ ասէր. թէ /գրքում՝ թե/ ,,մանուկ մատաղ ի ծակ իժից արկցէ զձեռս իւր՝ և ոչ մեղիցեն նմա,,: - 252. և յերկրորդումն հանդերձեալ են վերստին մտանել ի տանջանս յաւիտենականս, ուր որդն ոչ վախճանի և հուրն ոչ շիջանի: - 336. և յերկրորդումն հանդերձեալ են վերստին մտանել ի տանջանս յաւիտենականս, ուր որդն ոչ վախճանի և հուրն ոչ շիջանի: - 336. Եւ յոլով այն լինէր զոր ինչ գրէինն՝ զոր ոչ էր գործեալ Հայոց - 194. և ահա իբրև արք Ռ ի յընտրելոցն Աղուանից պատահեալ նոցա հարին զնոսա և ածին փախստեայ ի բանակն և ինքեանք դարձան ողջանդամ, և ոչ մի ոք վիրաւորեցաւ. – 282. և ամենայն խորհուրդք իւր ապականեալ ցրուեցան. եթէ զի՞նչ գործիցէ ոչ գիտէր. – 280. և ամենայն ուրեք ուր և հանդիպէր զօրուն Պարսից՝ առ հասարակ սատակէր զամենեսեան, մինչ ոչ մնալոյ ապրեալ: - 148. և ամենեքեան որ պահիցեն զշաբաթս իմ և ոչ պղծիցեն, և պահիցեն զպատուիրանս իմ և կացցեն յուխտին իմում՝ տարայց զնոսա ի լեառն սրբութեան իմոյ – 224. և այր եղբօր իւրում ոչ ողորմէր, ըստ այնմ զոր ասաց դարձեալ Եսայի, ,,անկցի, ասէ, այր ընդ այր, և այր ընդ ընկերի իւրում, ընդհարցի մանուկն /298/ ընդ ծերոյն և անարգն ընդ պատուականին,,. – 300. և անդ Գուրգէն բազում արութիւն ցուցեալ ընդդէմ յունական զօրացն, ոչ միանգամ այլ բազում անգամ – 302. Եւ անդէն ոչ կարացեալ շինել զերկիրն այն հուպ ընդ հուպ մինչ յութերորդ ամն Արտաշէսի – 90. և անդր գումարեալ են ամենայն զօրք և ռամիկք աշխարհիս, արք կորովիք և պատերազմողք, որք ոչ դառնան ի սրոյ. – 212. Եւ ապա անտի ոչ սակաւ ինչ լինէր յաւուր յայնմիկ ձայն լալոյ, հեղումն արտասուաց յահագին բորբոքմանէ սրտից նոցա և գութ խանդաղատանաց թագաւորին և իշխանացն և զօրացն ամենեցուն և բնակչաց քաղաքին. – 154. և ապաշաւանք ոչ սակաւք դիմեցին հոլովեալ ի վերայ իմ. – 378. Եւ առ սոսա ասացեալն ի Փրկչէն, ,,ամենայն թագաւորութիւն բաժանեալ յանձն աւերի, և ամենայն քաղաք և տուն բաժանեալ յանձն ոչ /194/ կացցէ,,: - 196. Եւ առեալ զգանձսն՝ հրամայեաց սպանանել զընծայաբերսն, և բանիցն Հայրակղի ոչ արար պատասխանի, այլ առնէր վնասս սաստիկս ի կողմանս կողմանս, աւարառութիւն և գերութիւն և սուր. – 142. և ասէ զնա Ստացուած, թէ և Աստուծով՝ այլ ոչ արժանաժառանգ. – 22. Եւ արդ յայտնի լիցի, զի որչափ բաւէ զօրութիւն իմ և իցեմ կենդանի՝ կացից ընդդէմ զօրութեամբ և ուժով տեառն Աստուծոյ, և ոչ տեսից զքեզ սիրով խաղաղութեան. – 278. և բռնութեամբ Մարապարսացւոցն ոչ կարացեալ ընդդիմանալ՝ ի կողմանս Պաղեստինացւոց եկեալ պատերազմաւ պաշարեն զՍամարիա – 60. և Գուրգէն ելեալ ընդդէմ նոցա բազում անգամ՝ոչ սակաւ օճիրս գործէր ընդ զօրս Տաճկաց: - 302. և գրեթէ /գրքում՝ գրէթէ/ ոչ ամենևին ուրեք երևեցաւ այնպիսի ահաւոր տեսիլ զօրու և սպառազէն կազմութեան՝ ամենայն թագաւորաց, որ կացեալ էին ընդ ծագս տիեզերաց.

զորոյ սաստիկ և ահագին որոտումնն և ճայթումնն և փայլիւն զինուցն, և որ ինչ յայնժամ զարդարեալ և զինեալ պատրաստեցան զօրքն Տաճկաց: - 284. Եւ դարձան կուտեցին աւար, որոց ոչ գոյր թիւ: - 286. և դարձեալ թէ՝ ի գերութիւն մատնեսցի ժողովուրդ իմ, վասն ոչ ճանաչելոյ նոցա զՏէր. – 182. և դարձեալ՝ թէ ,,զգերութիւն ժողովրդեան իւրոյ դարձուսցէ, ոչ կաշառօք և ոչ պատարագօք, ասէ Տէր,,: - 218. և դարձեալ՝ թէ ,,զգերութիւն ժողովրդեան իւրոյ դարձուսցէ, ոչ կաշառօք և ոչ պատարագօք, ասէ Տէր,,: - 218. և դարձուցին ընդ նոյն ճանապարհ ընդ որ եկեալ էր, ոչ թողացուցին նմա ելանել ընդ աշխարն Վասպուրական. – 336. և Դաւիթ՝ ,,խօսէի զվկայութիւնս քո առաջի թագաւորաց և ոչ ամաչէի,, - 260. և դու թէ ոստիկան խաղաղութեան էիր եկեալ յարքունուստ՝ զշինութիւն պարգևաբաշխէիր սոցա, և ոչ զաւերս և զխռովութիւն: - 278. և եթէ յերկարիցի գործոյս այսորիկ հանդէս և մարտիցն հանգամանք ոչ փութանակի վարիցին՝ գուցէ օգնականութեամբ գիշերոյ եկեսցէ ի վերայ քո և մեծամեծ աւճիրս ի վերայ քո և զօրացդ արքունի հասուցանիցէ: - 212. և եթէ ոք խախտել ջանայ՝ ի հրամանէն Աստուծոյ ոչ ժառանգէ նա զաթոռ իւր և զթագաւորութիւն: - 356. Եւ եթէ քաղաքս խնդրիցէ՝ ահաւադիկ է քաղաքք մեծամեծք և պարսպաւորք. այլ գանձս խնդրիցէ՝ ասացի թէ տաց որչափ և ձեռն հասանիցէ. և ոչ կամեցաւ լսել, այլ տակաւին ծարաւի է արիւնարբութեան: - 144. Եւ ելեալ իշխանաց իշխանն, որ բարձրագոյն և հանճարեղագոյնն էր քան զբնաւ Հայաստանեայցս և զընդհանուր կացեալս ի ներքոյ երկնից՝ եկն առ նա մեծաշուք պատուաղրութեամբ, և պարգևս և պատիւս ոչ սակաւս նմա յառաջաբերեաց. – 344. և եկեալ մտեալ յաշխարհս Հայոց աներկիւղ համարձակութեամբ, խորհեալ խորհուրդ զոր ոչ կարաց հաստատել: - 106. Եւ եղև ի մտանելն նորա ի քաղաքն, ունելով ընդ իւր կապեալս բազումս և գերեալս, որոց ոչ գոյր թիւ. – 262. Եւ երթեալ Աշոտ ոչ խորհրդական իմացուածովք մտանէ ի լեառնն. – 90. և զայս ոչ միանգամ, այլ յոլովակի՝մի զմիոյ կնի ընթացուցանէր դեսպանս հրովարտակօք և պատարագօք: - 62. Եւ զայսոսիկ ոչ վայրապար ինչ եհաս մեզ գրել – 46. Եւ զի առ այսոսիկ փոյթ եղև մեզ քննասիրութեամբ լինել հասու և ոչ զանց առնել – 18. և զի ասէ՝ գործել և պահել՝ ոչ իբր ի լիութիւն ամենակատար դրախտին կամ պահպանութիւն ի վնասակարաց – 20. և զի հաւասարութիւն երից ազգացն, այսինքն որդւոցն Նոյի, կարգաւ կանոնեալ դրոշմեալ կան յոլովից գիրս ոչ է մեզ հարկաւոր զնոյն երկայնաբանութեամբ երկրորդել: - 12. և զի ոչ ըստ հրամանի նորա յօրինէին զպէսպէս պատրաստութեան ամրոցին - 214. Եւ զնախնին մեր Ադամ ոչ ասել առաջին մարդ, այլ այլոյ ումեմն որդի Շուռելայ, արըռտաբոյծ ուղտուց, զզուեալ յանծանօթ /գրքում՝ յանծանոթ/ աշխարհի և անհաւատարիմ յայնմ գտեալ՝ հալածեալ եղև կնաւ իւրով ի միջոց երկրի – 48. Եւ զոր ոչ հաւատարմանայ մեզ՝ և ոչ գրել կարևոր համարեցայ: - 100. Եւ զոր ինչ ոչ իմացեալ մեր՝ և ոչ գրել արժանի վարկաք, բայց միայն զի բարձրագոյնք և նախապատիւք ի թագաւորաց անտի էին: - 96. և զոր օրինակ ոք զբոլոր անդամս մարմնոյ յօշիցէ ի մասունս, և ոչ երևի տեսակ կենդանի մարդոյն, որպէս է գոյացութիւն խառնուածոյն. – 194. և զքեզ կորակնեալ ամօթալից ի պարտութիւն մատնիցին, որպէս զյառաջագոյն եկեալ հազարապետն արքունուստ, զի ոչ կարաց կալ ընդդէմ նոցա, և ոչ Ճ այր առ Ժ զօրացն Հայոց,,: - 214. Եւ զօր Պարսից արքային որ յաշխարհին՝ ոչ գիտացին. – 148. Եւ էր նեղութիւն մեծ ընդ ամենայն երկիրս, որպիսի ոչ եղև ի սկզբանէ աշխարհի, և մի այլ լիցի. – 238. Եւ ընդոստուցեալ Խոսրով ի յահէն և զարհուրեալ մեծաւ դողութեամբ՝ խնդրեաց իւր տեղի փախստեան, աղաղակեաց և ասէ՝ ձի, ձի, և մտեալ յասպաստանն՝ ոչ հանդիպեցան ձիոյ: - 152. Եւ ըստ կարգի օրինաց իւրեանց երդուեալ, և աղ ծրարեալ ընդ հրովարտակին ետ տանել. և նոցա առեալ և ընթերցեալ՝ ոչ արարին բանիցն պատասխանի: - 138. և թէ ոչ այպանել ախորժէք զբանիւք իմովք՝ ոչ ընդհատ կամ պախարակելի թուիցի կոչել զնա նովիմբ անուամբ. – 376. Եւ թէպէտ տաճէր և խնամէր Գագիկ աշխարհս՝ այլ ոչ ուրախ լինէին ի նա ազատատերանցն գրոխք, և կացին ի տարակուսի: - 354. և իմ խնայել ի ձեզ ոչ արարից զրաւ կենաց ձերոց ըստ արժանի ապիրատ գործոց և վնասուցն, զոր յանցեայքն առ իս դուք. -244. և ինքն Աշխէթ զինեալ

զինքն ի զէն և յասպազէն, զոր կարծեալ ոմանց երկաթեղէն պատկեր գոգցես զերիվարն և զհեծեալն, աչացն միայն ոչ գոլով ծածկոյթ. – 272. և լի ծաղու և կատականօք այպն արարեալ՝ արհամարհանօք անարգեցին զբռնաւորն, իբրև զմանուկ մի անպիտան կամ զծեր զառանցեալ և խելագարեալ, որ ոչ ըստ իւրոց կամաց զոր ինչ ախորժիցէ խօսիցի: - 264. Եւ խօսէր ընդ նոսա սաստիկ և ահագին դատաստանօք և սպառնալեօք, թէ ընդէ՞ր և դուք ոչ մեռարուք ի պատերազմին, քան թէ ելեալ փախստական գնացէք գալ առ իս և տալ համարձակութիւն ծառայի իմում ի յայսքան վնաս. մի՞թէ արդեօք զԽոսրով մեռեալ կարծէիք,,: - 150. և կալան անդ զտիկնայսն ամենայն և զհարճսն և զորդիսն արքայի, և զերիվարսն արքունական, որով եկեալ էր Խոսրով արքայ ի Տիսպոն՝ հանին գաղտաբար ի գիշերի, և արքայ Խոսրով ոչ միոյ իւիք չէր տեղեակ. – 150. և կացեալ զաւուրս բազումս անթաղ՝ և ոչ ինչ ամենևին արատեցան մարմինք սրբոցն, և ոչ գոյր հոտ ժախտ ի վերայ նոցա: - 268. և կինն անցեալ պատմեաց թագաւորին որ ինչ եղևն, զբողոք բառնալն իւր և զկացուցանելն վկայս՝ թէ ոչ վայել եմ քեզ կին, այլ արքայի, և որ ինչ եղևն – 272. և Կիւրոսի զհետ մտեալ զօրուն՝ ոչ սակաւ սատակմունս առնէր – 64. և կողմնեալք ի սիրոյ աստուածութեանն անկաւ ի վերայ նոցա զարհուրումն մահու, մանաւանդ ոչ կամելով ելանել / 246 / ի սնոտի կենացս դիւրափոփոխ աշխարհիս՝ ասեն. - 248. և կորուստն նոցա ոչ նիրհեսցէ: - 52. Եւ հարան զօրքն Գաղատացւոց, ի մեծամեծաց մինչև ի փոքունս նոցա, և ոչ մնաց ի նոցանէ և ոչ մի: - 66. Եւ մեկնեալ զզօրսն ի նմանէ ընդ կողմն Ապահունեաց, մերկ ի զինէ և յասպազինէ թողեալ, ոչ առնել այլ կողոպուտ, գնացին աղխիւ և երիվարօք իւրեանց: - 346. Եւ մեր ընկալեալ և հաւատացեալ ճշմարտութեանն՝ և ոչ կարեմք փոխանակել զճշմարտութիւն ընդ սնոտի, առասպելաբան և կարկատուն, ստայօդ և պաճուճազարդ մոլար ուսմանդ ձերոյ: - 246. և մեք ոչ եմք ապստամբք ի քումմէ ինքնակալ թագաւորութենէդ. – 242. Եւ մինչ կարի և ահագին սաստիկս կուտեցաւ ի վերայ նորա ամբոխն, և ամբաստանքն միաբարբառ զաղաղակ /288/ բարձեալ առաջի բռնաւորին զօձիս պատառեալ ասէին, ,,մահապարտ է, չէ պարտ դմա կեալ, և ոչ առնուլ տեղի պատասխանւոյ,, - 290. և մինչ ոչ ելին ի գլուխ կարծիքն, այլ իբրև զմեքենայ ինչ յամուր անդամանդեայ պարսպէ ի բաց դառնայր – 250. և յայնչափ սաստիկ և անհուն ամբոխին սուտ վկայութեանն զբոլոր բարկութիւն բռնաւորին զարթուցին ի վերայ առնն, որպիսի ոչ ի միոյ ուրուք վերայ այնքան ժամանակս եհեղ զբարկութիւն իւր զօրավարն Բուխայ: - 290. Եւ յայտ յանդիման ի վերայ հասանել ոչ կարէր. գունդ կազմել և ճակատ պատրաստել ընդդէմ՝ անվայելուչ էր. – 346. և յայտնի ոչ վայելչանայր կատարել զոր կամէրն, մի՝ վասն յաղթող մեծանուն գործոյն, նախատ անձին համարելով, երկրորդ՝ վասն վաշտիցն զօրութեան: - 326. և յարձակեալ բազում անգամ ի վերայ յունական զօրուն որք ընդդէմ զօրաց քոց պատերազմէին՝ և անդ ոչ սակաւ հեղմունս արեանց արարեալ փոխանակ զօրաց քոց ի զօրացն Յունաց. – 304. և նա երթեալ առանց մեր հրամանի թագաւորեաց, և զմեր գանձս մեզ ընծայ մատուցանէ, ոչ գիտելով եթէ համարս խնդրեցից գանձիս այսմիկ, և ոչ դադարեցից մինչև առից զնա ի բուռն իմ,,: - 142. և նա երթեալ առանց մեր հրամանի թագաւորեաց, և զմեր գանձս մեզ ընծայ մատուցանէ, ոչ գիտելով եթէ համարս խնդրեցից գանձիս այսմիկ, և ոչ դադարեցից մինչև առից զնա ի բուռն իմ,,: - 142. և նաւէաք ի կղզի մի ծովուն, որ ոչ էր հեռի յերկրէ – 50. և նորա ոչ հաւատայր երթելոց կոչնականացն, մինչև կրկնեաց և երեքկնեաց. – 272. Եւ նորա առ ահն պակուցեալ, ասէ. հայր իմ, խնայեա յիս. և այլ ոչ զօրեաց բարբառել ինչ: - 320. և նորա արկեալ զնա ի փոքրագոյն տեղի մի նեղ, և ինքն փութացաւ գոյժ ետ վասն նորա՝ մահու պատահել, լի անմտութեամբ մոլի աբեղայն, որում ոչ հրամայեցաւ. – 320. Եւ նորա կամեցեալ ցուցանել թագաւորին՝ ի սոյն աւուրս վախճանեցաւ Հայրակղէս. իսկ որդի նորա Կոստանդին ոչ ունէր յանձին ըստ կամաց նորա պատասխանի. – 162. և նոցա պարտասեալք ի ծանրութենէ զինուցն և ի ջերմութենէ տապոյ արեգականն և ի սաստկութենէ աւազոյն, որ ոչ ունէր զկայ ոտից, և ի հետևակագնացութենէն և ամենեքումբք թշուառացեալք՝ անկան ի ձեռս թշնամեացն – 162. և նոքա կային անշարժ, և ոչ ել /284/ այր քան զընկեր յառաջ. –

286. և ոչ գիտացին զօրն Պարսից զդարձն Հայրակղի ի վերայ նոցա՝ մինչև երթեալ խառնեցան և բախեցին զմիմեանս պատերազմօք: - 150. Եւ ոչ անվկայ բանս, որպէս վերագոյնն գրեալ է մեր զդերահատուցականս սորա, վկայութեամբ մարգարէական տառիցն, որպէս և ի պատահմանէ իրացն ճարտար գիտեն՝ որք են ի ժամանակս յայսոսիկ մնացեալ յայն ժամու անդ հանդիպելոցն: - 262. և ոչ առ զխաղաղութիւն մինչև ի Պոռբոս կայսր, որ արար խաղաղութիւն ընդ Արտաշրի: - 94. և ոչ առ մի ոք այդչափ խնամ և հոգաբարձութիւն առնէաք, որչափ ընդ ձեզ և ընդ աշխարհ ձեր. – 244. և ոչ առ փոքր մի ինչ ներեաց կամ անսաց /264/ տալ տեղի պատասխանոյ, այլ հրամայեաց դահճացն տալ ի վերայ նորա զվճիռ մահու, փութով զրաւ առնել նոցա ի սատակումն սրոյ: - 266. Եւ ոչ արմատոցն միայն օտար և անիմանալի սարասիցն տիպք, այլ և աներևոյթ պահպանողական և անհպելի զգուշաւորութիւնն. – 50. Եւ ոչ գնացեալ ըստ խրատու սրբոյն Ներսէսի Պապ թագաւորն Հայոց – 108. և ոչ եղեն ունկնդիր մաղձահամ և ժախահոտ բանիցն, իբրև ի փեռեկեալ գերեզմանէ զնեխահոտութիւնն արտաքս արկանելոյ. – 292. և ոչ եմ բաւական պատմել զանցս անցիցն կորստականութեանն նոցա մոլորութեան, վրիպել յուղիղ և յամբիծ առաքելաքարոզ դաւանութեան հաւատոց կաթողիկէ եկեղեցւոյ ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ. – 240. և ոչ են կամք իմ փութալ պատմել ընդ գրով փակել զկործանումն տերանց իշխանաց մերոց - 240. և ոչ ևս այնուհետև ինչ ոչ տեսանէաք, ոչ հաւ և ոչ գազան, բայց զերկին և զերկիր: - 50. և ոչ զոք թուլացուցանէր թագաւորել Զրուանայ, դաշնաւորել երդմամբ՝ մինչև որ ի կնոջէն Ըռեա որ ի Զրուանայ զարմիցն էր ծնեալ արու՝ անդէն ի ծննդեանն սատակէր. – 14. և ոչ ընթանալ զհետ բազմախոյզ զրուցատրութեանց – 96. և ոչ ըստ տեղիս տեղիս ցուցանէին զհանդէս մարտիցն և զյաղթութեանն քաջութիւն, այլ բոլորովիմբ ամենայն ուրեք ախոյեանայարձակ սլացմամբ ընթանայր. – 312. և ոչ ի միում ճակատու դարձոյց Ապումուսէ զերեսս իւր յերեսաց Բուխայի. – 286. և ոչ խառնեցան ի խորհուրդ Հայոց զամս բազումս. – 98. Եւ ոչ կարացեալ ունել զդէմ զօրն Վահրամայ՝ փախստական լինէր առաջի զօրացն Յունաց. – 140. և ոչ համբարք ի սմա բաւական, թողումք այլ ումեք ասել - 216. և ոչ մեք գրել զմտաւ ածել ջանասցուք. – 68. և ոչ միոյ ումեք կորնչել, բայց ի միոջէ ումեմնէ, որում /գրքում՝ որուն/ անուն Աշխէթ ճանաչէր, այր պերճ և անուանի ի զօրուն քաջամարտիկ, ունելով ընդ ինքեան գունդ հարուստ /270/ իբրև ծով առելոյ զօրավարաց. – 272. Եւ ոչ յանձին կալեալ Արջամայ վստահաբար առ իւր ունել զԱնիհանոս՝ յղէ զնա ի Հայս: - 76. և ոչ նոցա միայն՝ այլ և ընդհանուր մարդկութեան լինել օրինակ արդարութեան և ժուժկալութեան. – 26. Եւ ոչ ոք գտանէր ամենևին ի կողմանէ /174/ թշնամեացն որ կարէր կալ ընդդէմ նոցա, և ոչ մի ոք. – 176. և ոչ քաղցր թուէր նմա քուն գիշերոյն, և փափկութիւն տունջեան յոչինչ համարեալ լինէր – 242. Եւ ոչինչ ամենևին զչարացաւ ընդ նմա Բուխայ և ոչ յիշեաց զգործսն զոր գործեաց, և ոչ տրտմեցոյց զերեսս իւր. – 288. և որոց ոչ գործք ինչ և ոչ քաջութիւն ուրուք յայտ յանդիման ցուցանիւր. – 68. և որպէս պատմեն զնմանէ՝ զի դարձաւ յետս յԱստուծոյ և դարձոյց զերեսս իւր ի ճշմարիտ դաւանութենէ յերկրպագութենէ Աստուածորդւոյն, որպէս ասաց՝ դարձուցին յիս զթիկունս և ոչ զերեսս իւրեանց. – 248. Եւ որք ոչ այսոցիկ նման՝ լուան ի Տեառնէ՝ մի մնասցէ ոգի իմ ի մարդկանդ յայդմիկ յաւիտեան, վասն լինելոյ դոցա մարմին. այսինքն մարմնասէրք և ոչ հոգիասէրք: - 30. Եւ որք ոչ այսոցիկ նման՝ լուան ի Տեառնէ՝ մի մնասցէ ոգի իմ ի մարդկանդ յայդմիկ յաւիտեան, վասն լինելոյ դոցա մարմին. այսինքն մարմնասէրք և ոչ հոգիասէրք: - 30. Եւ պատճառ այսոցիկ զի՞նչ, եթէ ոչ այն զոր Պօղոս ասաց, եթէ ,,վասն զի ոչ ընտրեցին զԱստուած ունել ի գիտութեան՝ մատնեաց զնոսա ի միտս անարգութեան գործել զանարժանս,,: - 374. և Սահակայ յղեալ առ Սմբատ՝ մի կալ մնալ ի լերինն, այլ փութալ ելանել դառնալ անդրէն ի հետևի զօրս անդ զի ոչ ելանէ, ասէ, Երուանդ զօրու ի սահմանս Մարաց. – 84. և սկսան այնուհետև աներկիւղ տարածանել ի վերայ երկրին. քանզի ոչ կասկածէին ի պատերազմէ իմեքէ: - 162. և սկսաւ ոգորել եղջիւր ածել ի վերայ Աշոտի յայտնի և ոչ ի ծածուկ. – 350. և տարածեալ սփռեալ գործավարս

յամենայն երկիրս, բայց միայն յամուրսն ոչ կարացին լինել գամագիտ: - 372. և տուեալ պատերազմ զաւուրս ոչ սակաւս, որպէս թէ ամսօրեայ մի ժամանակ – 66. Եւ փախեաւ Յազկերտ յերեսաց /164/ նոցա և ոչ կարաց ճողոպրել. քանզի հասին զհետ նորա մերձ ի սահմանս Քուշանաց, և կոտորեցին զամենայն զօրս նորա. – 166. Եւ քանզի յոյժ անկասկածելի էր ամրոցն, և գանձս ոչ սակաւս մթերեալ ի նմա ի բազում ամաց – 346. Եօթներորդ՝ զի զվարկ փոխարինին լուեալ ի Տեառնէ՝ ոչ զարհուրեցաւ վերադարձիլ արտասուօք ի ջնջումն մեղացն. – 24. զայս ասէր, ոչ զի սոդոմայեցիք էին, այլ զի ընդ նոյն մեղս սոդոմական պղծութեանն զառածեալ լինէին՝ սոդոմայեցիս կոչէ: - 182. զայս խորհելով թէ զայսպիսի քաջ այր և պատերազմող ոչ պատշաճ վարկանելի է ի հեռաբնակ վայրս ի դրանէ արքունի կացուցանել: - 330. Զայս ոչ եթէ սակս ուրացութեան ինչ ամբաստան լինի զինքենէ, կամ վասն ժողովոցն, այլ զի ոչ յանդիմանեցին զթագաւորն, որ արտաքոյ օրինացն ամբարշտէր. – 258. զի Քրիստոսն այն, որ զանձն իւր ոչ կարաց ապրեցուցանել ի Հրէիցն, այլ կալան զնա և սպանին ի վերայ փայտի՝ իսկ արդ զքեզ զիա՞րդ կարէ ապրեցուցանել ի ձեռաց իմոց: - 146. զի ,,ոչ կարէ ծառ պտուղ չար առնել, և ոչ ծառ չար՝ պտուղ բարի առնել,, , որպէս ասաց Փրկիչն – 256. զի ,,ոչ կարէ ծառ պտուղ չար առնել, և ոչ ծառ չար՝ պտուղ բարի առնել,, , որպէս ասաց Փրկիչն – 256. Զի ահա ես զարթուցանեմ ի վերայ ձեր զազգ դառն և զերագ, որ գնայ ընդ լայնութիւն երկրի, ժառանգել զխորանս որ ոչ իւր են, ահեղ և երևելի: - 200. զի ասէ, ,,որ աներկիւղն է՝ անկանի յորոգայթս և ի վիհս, և ի տեղիս ուր ոչ եղիցի այցելութիւն յաւիտենից,,: - 354. զի գործ մի գործեմ ես յաւուրս ձեր, գործ որում ոչ հաւատայցէք, թէ ոք պատմեսցէ ձեզ: - 200. զի եթէ երկոքեան միով բարեպաշտութեամբ ոչ վառեսցին՝ ոչ ինչ օգուտ ի միջէն բերցի: - 256. Զի եթէ ոչ ստուգութիւն սրտին և ճշմարտութիւն բերանոյն համամիտ առ հաւատոցն խոստովանութիւն ուղղակի մատչիցին՝ խոտան և ի բաց ընկենլի է և օտար ի սրբոյ առաքելական եկեղեցւոյ: - 258. զի եղեալն՝ ի նիւթոյ և ի տեսակէ է, որ ի նիւթոյ է՝ ոչ է անմարմին, և ոչ անբաւ զօրութիւն ունի: - 54. զի եղեալն՝ ի նիւթոյ և ի տեսակէ է, որ ի նիւթոյ է՝ ոչ է անմարմին, և ոչ անբաւ զօրութիւն ունի: - 54. զի ես տաց ձեզ բերան և իմաստութիւն, որում ոչ կարիցեն կալ հակառակ կամ տալ պատասպանի ամենայն հակառակորդքն ձեր,,: - 204. Զի թէ առագաստ նաւին յերկոսին կոյս ոչ պարզիցի՝ ոչ ուղղակի նաւարկութիւնն ճանապարհորդիցի, կամ թէ նաւաբեկեսցի իսկ ի բռնութենէ մրրկալից հողմոյն զալիսն կուտակելով: - 256. Զի թէ առագաստ նաւին յերկոսին կոյս ոչ պարզիցի՝ ոչ ուղղակի նաւարկութիւնն ճանապարհորդիցի, կամ թէ նաւաբեկեսցի իսկ ի բռնութենէ մրրկալից հողմոյն զալիսն կուտակելով: - 256. զի թէ բովանդակ զօրութիւն ունէր՝ ոչ հանդուրժէր անդադար շարժել զերկնային մարմինն. - 54. զի թէ ի բազմաց էր՝ այլայլակ և շփոթեալ լինէր ի բազմաց շարժումն և ոչ կարգաւորաբար: - 54. Զի թէ իջանիցես յանդունդս ծովու՝ ձգեցից զցանցս իմ և ըմբռնեցից զքեզ. և ապա տեսանիցես զիս այնպէս՝ որպէս դու ոչ կամիցիս,,: - 146. զի թէպէտ դառնալով դարձան յայտնապէս յերկրպագութիւնն Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ՝ այլ զկանոնական սահմանադրութիւնսն ոչ բերելով ուղղակի, ոչ միայն Աշոտ, այլ և ամենայն իշխանքն Հայոց, որք գերադարձքն եղեն. – 336. Զի թէպէտ և Գուրգէն մեծաւ զօրութեամբ ունէր զդէմ յարձակելոցն ի վերայ, որոց զիշխանականն ճեպէին հասանել գահ, կամ որ արտաքին տաճկական պատերազմունքն բռնաբար ի ներքս դիմէին՝ սակայն ոչ յապահովանայր դեռ երկիրն: - 316. Զի ի հասանել ի վերայ նորա ցաւոցն մահաբերաց՝ ոչ հոգացաւ զմանկականն իւր տարաժամ ելսն յաշխարհէս – 386. զի ի մատեանս առաջնոցն ունէին պատուէր ի թագաւորացն զնշանաւոր իրս քաջաց գրել, և ոչ վատաց. – 42. զի հոգևոր էր պատերազմն և ոչ մարմնաւոր - 232. զի Նեստորականացն /գրքում՝ Նստորականացն/ և Քաղկեդոնականին է այս իմացմունք այլովքն ևս երկաբնակօք, որք բանին՝ տուն և տաղաւար զառ ի կուսէն առեալ մարմին դանդաջեալ ասացին, և ոչ միութեամբ բնութեամբ բանին մարմին լինելով. – 394. զի ոչ գոնեայ մի ոք գոյ, որ զճշմարտութիւնն վկայէ ուսուցանելով նորա, թող թէ զբազումս: - 246. զի ոչ գտանիցին ամենևին տալ

պատասխանի: - 54. զի ոչ դուք նուազիցիք ի սովոյ, և ոչ հարկք արքունի կորնչիցին: - 144. զի ոչ է ժամ մեզ զներբողականօքն զդեգերումն առնել, զպատմողական զրուցատրութեան կարգաւն զանց առնել: - 78. զի ոչ էր օրէն զկանանց ազգի թիւ ազգաբանութեան շարակարգել: - 16. զի ոչ իսկ է կարողութիւն լռութեամբ ծածկել թաքուցանել անյայտ առնել զանհուն և զանբաւ վիշտս աղէտս եկեալ հասեալ մեզ: - 240. զի ոչ կամիմ զմահ մեղաւորի, որպէս բառնալ նորա ի չար ճանապարհէն և կեալ: - 30. զի ոչ կարաց զերծանել գնալ յով և կամիցի – 84. զի տեսանեմ զքեզ այր պոռտաբան, /138/ զի յանձն քո խրախուսես և ոչ յԱստուած, ի բազմութիւն զօրաց և ի փղաց զօրութիւն. – 140. Զծառայս իմ պատրես, և զզօրս աւազակաց ժողովեալ՝ ոչ տաս ինձ հանգչել, այլ հանապազ պատրաստիս ինձ ի պատերազմ, և ասես վստահանալ յԱստուածն իմ: - 146. Զոր յառաջ մատուցեալ ասացից ըստ կարգի, թէպէտ և ոչ խնդամիտ յօժարութեամբ՝ սակայն ակամայ և ի հարկէ ճառագրեցից զբացումն դրան աստուածասաստ բարկութեան ի վերայ մեր – 196. Զոր /336/ և ես ոչ արհամարհելով այպանեմ զզղջմանն և զապաշաւանացն, զի ,,որ կարդասցէ զանուն Տեառն կեցցէ,,: - 338. Զոր առ վայր մի ոչ առեալ յանձն սրբոյն Սահակայ՝ ասէ - 114. զոր ես ոչ հաւանիմ ասել ի դիւաց. – 50. զոր ի սկզբանց ոչ եղեալ՝ Նոյիւ/գրքում՝Նոցիւ/ ասի լինել: - 34. զոր մեք ոչ յաւելցուք այժմ յառասպելս նոցա յամել – 32. զոր ոչ անունկնդիր լեալ Աշոտ՝ վերջոտնեալ եկն բանակեցաւ յԱրտաշէսեան աւանին, և Յիսէ ի Վան քաղաքի: - 334. զոր ոչ անունկնդիր լեալ ընդունի զհայցելին, առնելով հարկս և պատանդս, և զբերդն Երիկաւ Հաղացովտի, զոր հանեալ էր մանազաւեցոյն ի բերկրացոյն. – 382. զոր ոչ անփոյթ արարեալ լի բարեմտութեամբ յղփացեալն Աշոտ՝ խօսի ընդ թագաւորին զխաղաղութիւն. – 382. Զոր ոչ առ յանձն լսել նոցա. – 120. զոր ոչ առ յանձն սուրբն Սահակ գրել ինչ վասն որոյ չարաբանեն զԱրտաշրէ: - 118. զոր ոչ և զմի ոք յիշխանաց ոմանց առաջնոց լուեալ ուրուք եթէ իցէ այսպիսի ինչ արարեալ. – 216. զոր ոչ է ժամ մեզ պատմել - 274. զոր ոչ է հաճոյ երկրորդել ի գիրս աստ. – 108. զոր ոչ միայն Յոյնք՝ այլ և այլազգք ոչ երևին այսուիկ նախկինք – 18. Զորոյ իմացմանց հանգամանս իմացեալ ազատացն Վասպուրականի՝ ոչ հաճոյանայր նոցա թևակոխելն Գագկայ, և զելս իրացն ջանային գտանել, առանց խռովասէր հանդարտութեան. – 360. զորոյ զպաղատանս ոչ անտես արարեալ Քրիստոսի՝ ներէ նմա հանել ի գլուխ զսուրբ քառասնորդսն, խաչակից լինելով Քրիստոսի, մինչև ի պարտ զատկին – 254. Զսա տեսեալ Մահմէտի՝ /162/ կոչեաց և յարեցոյց առ ինքն, հրամայեալ նմա գրել գիրս օրինաց ազգին իւրոյ, ձեռամբ Աբութուռաբայ իսմայէլացւոյ. քանզի ինքն ոչ գիտէր գիր և ոչ դպրութիւն: - 164. Զսա տեսեալ Մահմէտի՝ /162/ կոչեաց և յարեցոյց առ ինքն, հրամայեալ նմա գրել գիրս օրինաց ազգին իւրոյ, ձեռամբ Աբութուռաբայ իսմայէլացւոյ. քանզի ինքն ոչ գիտէր գիր և ոչ դպրութիւն: - 164. կրունկն դարձիր, թշուառական, քանզի զերջանիկ կամարարացն կղզիս կոխել ոչ կարես. զի՞ յերկինս ելանել բռնանաս,,: - 50. Ընդ որ զչարեալ նախարարքն Հայոց՝ տաղտկացան ընդ գիջանալն, և խորհեցան զոչ թագաւորելն Արտաշրի ի վերայ Հայոց. – 116. Ընդ որ ոչ հաճոյացեալ Գուրգէնայ երթալ ի Յոյնս. բայց հաւանեցուցեալ զԳրիգորն տալ զբերդն ցզօրավարն, և հաճեսցի զմիտս թագաւորին: - 302. թերևս արտաքոյ տանջանացն կայցեն մնայցեն, թէպէտ և ոչ ընդ փեսային վայելեն ի հարսանիսն: - 338. թէպէտ և ոչ համարձակեաց զամենայն բառնալ, այլ յոյժ պատկառանօք ամաչեցեալ՝ լքաւ ի ստութենէ անտի, որ յանդիմանեցաւ ի թղթոյ կայսերն, և ի ձեռն այսորիկ ցուցանէր բարեմտութիւն մեծ առ ազգս /166/ քրիստոնէից. – 168. ի սակաւուն հաւատարիմ լինելով՝ ոչ այնմ և եթ տիրեսցէ տնկոյն, այլ և բազմերջանիկ երկնայնոցն հասցէ կենաց: - 20. ի սաստ մատուցեալ զնդին իւրոյ պատերազմողացն՝ և ոչ կարաց զբորբոքեալ հնոց դէզադէզ կոխակացն սրախողխող սատակմանն ցածուցանել:- 368. իբր ոչ անգիտանալով Աստուծոյ զառ ի նոսայսն լինելոյ, այլ բնաւորեալն բարի անփոփոխ բնութեամբ մնալով ամենայնիւ՝ առ ի չարասէրն զուղիղ հատուցումնն յապաղէր. – 30. իբրև շունք համրացեալք, որ ոչ կարեն հաջել, որպէս ասէ Եսայի մարգարէ, ընդդէմ Տեառն փոխելով

զկատաղութիւն մահածին թիւնիցն սատակչական զօրութիւնն – 210. ինքն իսկ փոյթ յանձին կալեալ՝ եւ գնաց մեծաւ հոգաբարձութեամբ, լուծանել զնա ի տառապանաց արգելանին. սակայն և այնպէս ոչ կարաց գտանել զելս իրացն վտանգի առնն: - 346. Իսկ Նեբրովթ որդի Քուշայ որ ի Քամայ՝ յոյժ ուժգնագոյն ոչ միայն քան զառաջինսն ուրուականաց լինել, այլ և ոչ Հերակլի – 36. իսկ այսոքիկ ոչ այլ ումեք արարածոցս պատշաճին, բայց միայն միոյ Աստուծոյ, և նա է Արարիչ: - 54. Իսկ առաւելեալն իմաստութեամբ Աշոտ ոչ յանհոգս և յաներկիւղս կայր մնայր, այլ զգուշանալ հրամայէր ի խելս կամրջաց և յանապատս և ի կիրճս ձորոց: - 340. Իսկ Ասուդ թէպէտ և այնպէս շքեղութեամբ ճոխանայր եգիպտական և հնդկային հարստութեամբն՝ այլ յիշելով զբուն իւր սեփհական թագաւորութիւն Ասորեստանի՝ ոչ հաճոյանայր կեալ եգիպտացի գահակալութեամբն. – 70. Իսկ Գրիգորի ոչ բերելով զընդդիմակացսն նորա կատարել՝ խօսի ընդ նմա սիրով խաղաղութեան, և բաժանել զաշխաս յերկուս՝ տեղի ետուն միմեանց ի խաղաղութիւն: - 310. իսկ եթէ ընդէ՞ր ոչ ի ծննդաբանութեան՝ վասն զի ոչ իսկ ունէր զաւակ Հաբէլ: - 26. իսկ եթէ ընդէ՞ր ոչ ի ծննդաբանութեան՝ վասն զի ոչ իսկ ունէր զաւակ Հաբէլ: - 26. իսկ եթէ մի յանդամոցն կորիցէ՝ զպատահումն խեղութեան ընդունիցի, այլ ոչ ի բաց դարձցի կենդանի: - 194. Իսկ եթէ՝ մշակն մեղաց և անդրանիկն ամենայն չարեաց, որ ի յօձն բունեալ ոչ անիծաւ, որպիսիս ուսուցանէ վնասապարտութիւն օձին առ ի պատժականութեանն գտանել պարտաւորութիւն, որ ոչ յընքենէ միայն, այլ մանաւանդ ի գտողէն չարեաց: - 22. Իսկ զօրավարն Բուխայ կայր ի կոր կործանմանն, ի տարակուսանս ըմբռնեալ փղձկէր ի միտս իւր, ցնորակոծ լինէր, հնարէր ելս իրացն գտանել ի վրանայարկն փակեալ, և ոչ առնոյր դուլ և դադար: - 282. Իսկ թագաւորն Պարսից ընդունէր զպատարագսն բերեալս ի կայսերէն, /144/ և զհրեշտակսն անդրէն ոչ արձակեաց, և ոչ հրովարտակացն պատասխանի առնէր. -146. իսկ իբրև նա ըմբռնեցաւ, և գիտաց զօրավարն եթէ ոչ ոք այնուհետև յիշխանացն Հայոց մնաց, որ ոչ համագունդ ժողովեալ են առ նա՝ մերկացաւ յայնժամ զպատրուակ կեղծաւորութեանն, զոր սերմանել էր սատանայ ի սիրտ առնն: - 296. Իսկ Խուրան լուեալ վասն տիկնոջն Հայոց Հեղինէի կնոջ Աբգարու, թէ ոչ ախորժեաց կալ ի Միջագետս վասն ամբարշտին Սանատրկոյ – 80. Իսկ Խուրան ոչ կացեալ առ Սանատրկոյ գնաց յերկիրն Յունաց, առ Կեսար Տիբերիոս – 80. Իսկ Մեհուժան ծանեաւ զինչ պատահելոց էր նմա ի կայսերէ և ի նախարարացն Հայոց, ոչ յաւել դառնալ ի Հայս. – 110. Իսկ Մեհուժան ոչ թողանայր զթագաւորելն Հայոց, կուտեալ առ ինքն անհուն բազմութիւն վաշտից և դրօշուց և նշանաց որոց ոչ գոյր թիւ. – 106. իսկ մեք աստուածեղէն գրոց հետևեալք՝ ոչ յօտարաց աստի հաստատեմք զճշմարտութիւն, օ՛ն անդր. – 54. Իսկ նա անեղ է և անբաւ, և ոչ յումեքէ եղեալ. և որ անեղ՝ նոյն և անապական և որ անապական՝ նոյն և մշտնջենաւոր. – 54. իսկ նա քանզի ի հրեշտակէ ասէր ունել պատգամ և ոչ ի մարդոյ՝ յոյժ դժուարեալ ընդ իրսն՝ սպան զնա ի գաղտնիս: - 162. Իսկ նախարարացն ընդդիմաբանեալ սրբոյն Սահակայ՝ իբր ոչ զնոցայն հաստատել ախորժակս – 118. Իսկ Ներսէհ ունկնդիր եղեալ Դարէհի, բայց ոչ կարաց հաւատարմացուցանել զասացեալսն. – 82. Իսկ Նինոս և Շամիրամ տիրեն Ասիացւոց և Եգիպտացւոց հարկապահանջ հնազանդութեամբ, այլ ոչ զազգին ի բաց բառնալով զպայազատութիւն աշխարհին: - 18. Իսկ նոցա ոչ յայտնեալ զխորհուրդ չարութեանն՝ դարձուցանեն զնա անդէն, զի մի յերկբայս եղիցի գալ առ նոսա. – 226. Իսկ սա ասաց զինքն հնագունիցն լինել անժամանակ Բէլ՝/36/ ոչ հայր աստուածոց, այլ և հրամանատու Արամազդայ: - 38. սրբոցն՝ ոչ ի բաց մերժեցաւ ի կռոցն Աստղկայ անուանեալ պատկերին – 88. Իսկ սուրբն վառեալ Հոգւովն սրբով՝ յիշէ զասացեալն ի Փրկչէն, թէ ,,մի երկնչիք յայնցանէ, որ սպանանեն զմարմինն, և զոգին ոչ կարեն ապականել,, - 204. Իսկ Վռամ յերկմիտս եղեալ, ոչ կարէր կատարել զխնդիրն – 118. լռութեամբ և պատճառանօք ոչ կարէին հաճել զմիտս զօրավարին – 234. Խոստացայ վերագոյնն գրել վասն Բուխայի մասնաւորաբար զվրիժուցն հատուցանել զպարտիս, այլ ոչ զբովանդակն: - 326. Խօսեցաւ ընդ նոսա բանիւք ողոքանօք, և ոչ լուան նմա. – 222. խօսեցաւ ընդ նոսա խստութեամբ,

սակայն և յայնմանէ ոչ երկեան. – 222. ծածկել և թաքուցանել ոչ մարթէին – 234. ծփայր ի խորհուրդս իւր իբրև զծով, որ ոչ դադարէ զալիսն յուզելոյ. – 268. Կինն դարձեալ ճիչ բարձեալ ասէ. ,,վասն իմ սպաներ զտէրն իմ. ես ոչ վայել եմ քեզ կին, այլ մեծի թագաւորին,,. – 272. մանաւանդ զի ոչ բաւականանամ իմով աղքատիմաստ բանգիտութեամբ զսորայս բացայայտել զչափ ներբողականին՝ այլոց ուժեղագունից և մտահարուստ արանց թողի. – 300. Մատուցեալ առ թագաւորն Արշակ ասէ. ,,ոչ բարեօք իմացեալ առաջնոց թագաւորացն, զի ոչ կալան զտեղիս զի զայս ի բնակեալ ճոխութեան թագաւորական վայելչապէս խրախճանութեանց. – 100. Մատուցեալ առ թագաւորն Արշակ ասէ. ,,ոչ բարեօք իմացեալ առաջնոց թագաւորացն, զի ոչ կալան զտեղիս զի զայս ի բնակեալ ճոխութեան թագաւորական վայելչապէս խրախճանութեանց. – 100. մեղք մեր արարին և ոչ քաջութիւն ձեր: - 144. մեք ոչ ի բաց կամք ի սիրոյն Քրիստոսի և ոչ մեկնիմք ի կենացն յաւիտենից և ոչ լինիմք ժառանգորդ յաւիտենական տանջանացն,,: - 292. մեք ոչ ի բաց կամք ի սիրոյն Քրիստոսի և ոչ մեկնիմք ի կենացն յաւիտենից և ոչ լինիմք ժառանգորդ յաւիտենական տանջանացն,,: - 292. մի գուցէ ոչ առնելով իմ զոր խնդրեն՝ առ կայսր հատուածեալ անկանիցին նախարարքն, հարկել և զինաւորել կայսեր: - 118. Մի՞թէ և այժմ ոչ գիտիցես, թէ զամենայն երկիր զծով և զցամաք ինձ հնազանդեցուցի. արդ զԿոստանդնուպօլի՞ս միայն ոչ կարիցեմ բերել: - 146. մի՞թէ ոչ կարէին Հոռոմք սպանանել զնա, և բառնալ զթագաւորութիւնն Պարսից ի ժամանակի, իբրև ետ Աստուած զսա ի ձեռս մեր. այլ արարին ի վերայ նորա ողորմութիւն: - 144. միայն ոչ ելցէ ի ձեռաց իմոց Աշոտ հանդերձ ազգականօք իւրովք,,: - 214. մինչև եկեսցէ նմա պատասխանի ի բուն զօրավարէն, և ոչ լուան աղաչելութեան նորա. – 230. Մինչև յե՞րբ ոչ կամիցի յագենալ արեամբ. – 144. Յայնժամ իբրև գիտաց զօրավարն Հայոց և ոչ միով իւիք կարաց հաճել զմիտս նոցա, այլ միաբան ետուն հրաման ելանել ի պատերազմ – 230. Յայնժամ իբրև գիտացին երկոքին կողմանքն, եթէ ոչ գոյ հնար գտանել զելս իրացն և տալ խաղաղութիւն՝ ապա հաճեցան և հաւանեցան գրել առ թագաւորն. – 286. Յայնժամ իբրև ետես անօրէն զօրավարն Մուսէ, թէ ոչ ելին ի գլուխ խորհուրդ չարին յօժարութեանն … փութացաւ արձակել գուժկան յարքունիս, ծանուցանելով արքայի զոր ինչ գործեաց Աշոտ իշխանն Վասպուրական: - 176. Յայնմ հետէ ի տարակոյս անկեալ Երուանդ՝ ոչ քաղցրանայր նմա քուն գիշերոյ, և ոչ համեղանայր կերակուր ի քիմս նորա: - 84. Յայսմ վայրի ոչ ի վերայ միոյ ազգի և ի վերայ միոյ աշխարհի է լալումն ողբումն և կոծումն, այլ ի վերայ բոլոր ազգաց և աշխարհաց Հայաստանեայց: - 196. Յայսմ վայրի ոչ մտադիւր ախորժակօք գրեմ զճառս պատմութեանս, որ տրտմականքն, քան թէ ուրախականքն յառաջանան տիրել ինձ: - 384. յայտնի և յանդիման կացուցանել զթիւ սպանելոցն ոչ առնուին յանձն, թէ Ջ այր միայն հզօր ձեռամբ յաղթեցին ԺԵ հազարացն. – 234. Յետ այսր ամենայնի Յազկերտ թագաւորեաց ի Տիսպովն, և ունէր զթագաւորութիւնն երկիւղիւ, և ոչ հրամանատու այլ անձնապահ: - 156. Յղէ առ իշխանն, զի առանց և ոչ մի ինչ յապաղանաց փութացեալ հասցես այսր: - 348. յորմէ լսէաք խօսս մարդկան հելլենական, և որք խօսէինն ոչ տեսանէաք: - 50. յորում ոչ սակաւ քաջութիւն նահատակութեան զօրացն Հայոց, որ ի զարմանս կրթեաց զբովանդակ զօրս Պարսից բարբարոսօքն հանդերձ: - 66. Յուշ առնէր նմա զխոստումնն Աստուծոյ առ Աբրահամ և զկարգս թլփատութեանցն և զզոհիցն և զայլոցն ամենեցուն, զոր ոչ է այժմ ասել մի ըստ միոջէ. և յայս լինէր խոկումն Իսմայէլացւոցն մինչև իսպառ: - 158. նա և զմտացն ոչ սակաւ հարստանալ յայտարարական բերմամբ առ հանճարեղութիւնն զուգընթաց բողբոջմամբ կատարելագործէին. – 360. նա և կենդանականն որ ի նմա՝ ոչ ի բարի ինչ, այլ զի անհրաժեշտ չարին կալով անմահականս չարչարեսցի: - 22. Նաև յութիցն մտելոց ի տապանն ոչ ամենէքին ընտիրք երևեցան -32. Նախ առաջին՝ զի յետ աւուրց ինչ, իբր անագան իմն այլ ոչ նախապատիւ և կարևոր. և զայն արատաւոր, այլ ոչ անարատ՝ երևի յասացելոցն՝ եթէ ուղիղ մատուցանես և ուղիղ ոչ բաժանես՝ մեղար: - 24. Նախ առաջին՝ զի յետ աւուրց ինչ, իբր անագան իմն այլ ոչ նախապատիւ և կարևոր. և զայն արատաւոր,

այլ ոչ անարատ՝ երևի յասացելոցն՝ եթէ ուղիղ մատուցանես և ուղիղ ոչ բաժանես՝ մեղար: - 24. Նախ առաջին՝ զի յետ աւուրց ինչ, իբր անագան իմն այլ ոչ նախապատիւ և կարևոր. և զայն արատաւոր, այլ ոչ անարատ՝ երևի յասացելոցն՝ եթէ ուղիղ մատուցանես և ուղիղ ոչ բաժանես՝ մեղար: - 24. Նախ զի և լեզուքն շփոթեալք՝ունէին զանմիաբանութեան փոյթս, կամ թէ զի և վատութիւնք քաջաց ապիհարկեալք ոչ գրեցաւ ի մատենագրաց անտի Քաղդէացւոց – 44. Նախ յառաջ ախորժական թուէր Գագկայ անուանել զեկեղեցին փրկչական անուանակոչութեամբն մակաձայնել ոչ ուղղակի առ հաւատն մատուցեալ – 394. Նմանապէս կամ թէ ևս հրաշափառագոյն երիցս երանելիք Սողովմոն, որ Սևորդին ճանաչի, և Կախայ վերին աշխարհեցին՝ ոչ խոտորեցան ի բանս թագաւորին – 292. Նոյնպէս եթէ ոչ հաւատք սրտի և խոստովանութիւն շրթանց ամբողջ պահիցին՝ ոչ կարասցէ հետևել ճշմարիտ դաւանութեանն ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ – 256. Նոյնպէս եթէ ոչ հաւատք սրտի և խոստովանութիւն շրթանց ամբողջ պահիցին՝ ոչ կարասցէ հետևել ճշմարիտ դաւանութեանն ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ – 256. Նոյնպէս և զպայման ժամանակացն յանբաւ բիւրս ամաց ձգեն որ ոչ և ըստ միոյ յեղանակի հաւաստանայ առ ի ցուցումն, ոչ արեգական բերմամբ ի նոյն կէտ ամսոց և աւուրց և ոչ ըստ չորից փոխմանց առ ի յեղումն ժամանակի տարւոյն, այլ և ոչ ըստ լուսնական լրութեանն և սուզականութեան: - 18. նոյնպէս և ոչ է հնար սրտի հաւատացելոյն պղծել շրթամբք: - 258. Նորա զերկիր նկատեալ՝ ոչ ունէր նայել ի վեր, կայր կորակնեալ, ոչ ունել ոյժ պնդութեանն, զօրհասն ի վերայ իւր գուշակէր եկեալ հասեալ: - 344. Նստան երկոքին կողմանքն պահել զպահպանութիւն իւրեանց մեծաւ զգուշութեամբ, և ետուն ժամ անսալ միմեանց՝ ոչ ելանել ի պատերազմ, մինչև եկեսցեն հրեշտակքն յարքայէ, զոր առաքեցինն: - 286. շահատակելով գունակ ի խաղս գնդակաց, զսակաւաւորութիւնն իւր հազարաւորս համարելով, քանզի ոչ ունէր աւելի քան զերկու հազարս հեծելոց: - 334. Ո՞չ ածեր զմտաւ, թէ յիսկզբանացն մինչ ցայսօր ժամանակի ամենայն ուրեք ուր և գումարէր զօրն և լինէր պատերազմ և սուր և ճակատամարտ՝ երբեմն յաղթեն և երբեմն ի պարտութիւն մատնին. – 282. Ո՞չ աձէք զմտաւ և ոչ զմի ինչ ի բարեացն, զոր ձեր յինէն գտեալ. – 214. ո՞վ ոք յաշխարհակալաց ոչ մատնեցաւ ի սուր. և են իշխանք ազգաց, է ուրեք որ զօրանան, և է ուրեք որ տկարանան,,: - 282. Ոչ ամենևին /գրքում՝ամենեւին/ գոնէ փոքր մի խոտորեցան ի բանս նորա և ոչ առին յանձն ի պատրել մեծութիւն ընչից և ոչ անսացին հնազանդել փառաց աշխարհական ցանկութեանց – 264. ոչ ամուրքն պատրաստական առ ի յամրութիւն, որպէս թուէր մեզ – 216. ոչ առ յանձն Յազկերտ նստուցանել զոք ի տոհմէ Արշակունեաց թագաւորել Հայոց – 114. ոչ ասել զհուր արարած Որմզդի, այլ բնութիւն Որմզդի – 48. ոչ ևս զբանականաց բերելով խորհուրդս, այլ իբրև երամակք վայրենիք վայրաձեալք անկարգութեամբ և պէս պէս անառակութեամբք – 28. Ոչ կամեցար կամօք տալ զանձն ի ծառայութիւն մեզ, այլ տէր և թագաւոր կոչես զքեզ. զգանձն արքունի որ իմ առ քեզ է՝ ծախես, և զայդ ոչ գիտես, եթէ վաղիւ համարս տալոց ես: - 146. Ոչ կամեցար կամօք տալ զանձն ի ծառայութիւն մեզ, այլ տէր և թագաւոր կոչես զքեզ. զգանձն արքունի որ իմ առ քեզ է՝ ծախես, և զայդ ոչ գիտես, եթէ վաղիւ համարս տալոց ես: - 146. ոչ կատարելանայր առ աւարտումն հասանել խորհրդոյն. – 364. Ոչ կարծողականս ինչ ըստ առաջնոցն Բէլայ ասացելում, կամ այլոց ստուերականացն երևեցելոց երազականաց և խաբեբայ դիւաց, այլ ձեռագործ մեռելականս իսկ եցոյց ի պաշտօն – 40. ոչ յառաջանայր ի բարձր նախագահս ճոխանալ երևելեօքս և /*նստէր*/ լքանելեօքս – 94. ոչ շատացաւ ինքեան ծնելութեամբն առ ի զմայլումն հրաժարել ի կերակրոյ – 20. ոչ ստեղծեալ յումեքէ, այլ որպէս երևիդ՝ նոյնպէս էր. և կայ մնայ, և զմարդ ինքնածին: - 48. Ոչ վարկպարազի, որպէս ինձ թուի, ի ճախ է զանց առնել զխնդրոյս այսորիկ զպատճառն - 14. որ եկեալ ոչ կարգաւորաբար աշխարհախնամ հոգածութեամբ յարդարէր զկարգս աշխարհիս. – 114. որ և ոչ տեղի գերեզմանի անգամ երևեցաւ նոցա մինչև ցայսօր: - 402. որ յետուստ՝ մոլի բռնաւոր, որ և զՏրովական դժուարամարտիկ իրս քաջապէս և կարողաբար վանեալ՝ աստուած ի

նոցանէ ասացաւ, նա և ոչ աշխարհակալին Աղէքսանդրի Մակեդոնացւոյ - 36. որ ոչ առին ի միտ լսել զպատուէր սրբոց նախահարցն: - 26. որ ոչ եղև ժառանգորդ հայրենեաց հաւատոցն որ ի Քրիստոս. – 80. որ ոչ և փոքր մի խոտորեցաւ ի բանս բռնաւորին, վասն սիրոյն Քրիստոսի: - 318. որ ոչ հաւանեցաւ մտանել յանմիտ խորհուրդ շինութեան աշտարակին. – 40. Որբոց իրաւունս ոչ առնեն, և դատաստանի այրեաց ունկն ոչ դնեն,,: - 182. որոց դատաստանն ի բնէ ոչ դատարկանայ ըստ գրեցելումն – 52. Որոց ոչ զպատաղումն բերելով՝ գայ զօրու Աւշնի հասանէ ի վերայ նոցա: - 362. Որում ոչ անհնազանդ գտեալ՝ իմաստնախորհ զօրութեամբ ելանէ յամրոցացն: - 316. Որում ոչ կամեցեալ լսել Խոսրովայ՝ ասէ. իմ է թագաւորութիւնն այն և ես զորդին Մուրկայ նստուցի թագաւոր - 142. Որպէս և Դաւիթ ասէ, ,,պատրաստեցայ և ոչ խռովեցայ,,. – 354. որպէս թէ ոչ կամի զթագաւորելն Պարսից և հարկել Հայոց և զօրավարել, այլ զթագաւորելն Յունաց ցանկայ գտանել. – 118. որք գնացին առ Վռամ, և ոչ առ Թէոդոս բարեպաշտ և զուգափառ քրիստոնեայ թագաւոր, զեղխեցան ամբարշտաբար առանց խորհրդոց: - 118. որք ի դադարել հալածանացն՝ զամենայն ի զոհելոյ կռոցն ոչ ընդունէր զապաշխարողսն: - 256. որք ոչ առին յանձն միաբանել ընդ գունդս ուրացողացն. – 264. որք ոչ արժանաւորք ինչ բարի յիշատակաց: - 108. որք ոչ ըստ օրինի եկեղեցականաց կրօնից զվարսն յարմարէին, այլ ընդ մարզպանին Մշկանայ լծակցեալ հոգալ զաշխարհիս: - 118. ոչ վրիպէին ի մազոյ, որպէս և յայնժամ յԻսրայէլի էին արք զօրաւորք, գունդք տանն Եփրեմի և Բենիամինի: - 200. ուստի յայտ է թէ և անմարմին է, զի մարմինն՝ բովանդակեալ զօրութիւն ունի, և ոչ կարէ հանապազ շարժել զերկին կարգաւորաբար. – 54. Չարախորհուրդն հայր Մարդպետ որդին սատանայի ոչ բաւականացաւ չարեօք մարդկան – 100. Չորրորդ՝ զի զեղբայր և ոչ զօտար ոք, զոր ոչ երկիւղն Աստուծոյ և ոչ գութ բնութեան մեղկացոյց լքմամբ զձեռս արիւնարբու գազանին: - 24. ոչ պիտոյացեալ եկամուտ լուսոյ, որով նսեմասցի առ ի հասանել երեկոյին, ոչ ապաժամանութիւն արեգական առ ի մերժել զմութ գիշերի լուսազգեստ ստեղծուածոյն, որ յետ առաջնոցն կարգի և դասու՝ զերկրորդն փոխանորդեցաւ վիճակ, ոչ կերակուր հոսանուտ առ ի լրութիւն տարաբարձ ունակութեանց անապականին, որ դոյզն ինչ փոքրագոյն քան զիրեշտակս գոլ. – 20. սակայն և յայնմ ոչ ետուն հրաման զօրուն մի ելանել ի պատերազմ: - 230. սմա ծանօթացեալ և սիրողացեալ ժամանակաւ ուսուցանէր բազում ինչ նմա և յոլովագոյնս զինոց կտակարանաց, և եթէ ոչ գոյ բնութեամբ որդի Աստուծոյ: - 158. սուրբքն ոչ եթէ զերևելի տեղիս ախորժեն, զի թէ ոչ այսպէս, ո՞չ նոքա զնեղ և զանձուկ կեանս կան մահու չափ,,: - 100. Սոքա հրամանաւ Վահանայ Արծրունւոյ փոյթ յանձին կալեալ՝ խուզել քննել կարգել ի համառօտ բանս զաճմունս ազգացն անցելոց ոչ կարի ինչ ընդ երկայնագոյնս աշխատասիրաբար անցանել պատմութիւնս: - 74. սրբոյ Աւետարանին հետազօտեալ կրթականին՝ մի բազմել յառաջին բարձին, ոչ եթէ ոչ ունէր նազելի և բարձրագահ պատիւս ի մէջ մեծ նախարարութեանցն Հայոց – 94. վասն զի իմ ոչ բերեալ ոյժ առ այսքան եկեալ հասեալ աղետիցս զդամբանականն երգել երգս: - 352. Վասն մարմնաւորացն այնչափ նահատակեցայ, որպէս գիտացերն և որպէս այժմ լսես յինէն, վասն Քրիստոսի և վասն յաւիտենական կենացն ո՞չ մեռանիցիմ, կամ արդեօք ի քէ՞ն երկնչիցիմ. քա՛ւ լիցի. – 296. Տե՛ս, ով սիրելի, զի թշնամանելն՝ լեզուին բարբառ է, և ոչ ներէ ստեղծիչն լեզուին զուրացութիւնն բարբառել, զի ոչ եթէ այլ ոք է որ ստեղծ զլեզուն, և այլ ոք է որ արար զսիրտն. – 258. տես քեզէն և ծանի՛ր, զի ոչ գոյ վնաս իմ յիրիդ յայդմիկ կամ կարողութիւն արձակել զքեզ,,: - 238. տուք ի մեզ զերկիրդ մեր խաղաղութեամբ, այլապ թէ ոչ առցուք պատերազմաւ, ոչ միայն զայդ, այլ և զայլ ևս բազումս,,: - 162. քանզի բանականն յերիս յայսոսիկ տեսանի, ի հրեշտակս, ի մարդիկ և ի դևս. այլ ոչ ի հաւս կամ ի յայլ կենդանիս: - 52. քանզի արդարև զգալի և շօշափելի էր դրախտն, և ոչ իմանալի կամ ի մէջ երկուց աշխարհաց – 48. քանզի էին Ադամայ և այլ ուստերք և դստերք բազումք, այլ ոչ արժանաժառանգք պայազատութեան աշխարհահայր լինելոյ. – 24. քանզի յետ ջրհեղեղին ոչ երևի լինել դարձեալ որդիս նահապետին. – 30. Քանզի յոյժ պատկառ կայր

ի պաշտօնատարութիւն հայրապետին իշխանն Տարունոյ, և նա սաստիկս հոգայր վասն նորա, թէպէտ ոչ օգտէր յիրին յայնմիկ: - 346. քանզի նա խաբկանօք առն մոգի և կախարդի ասաց լինել որդի Ամովնայ և Արամազդայ, այլ ոչ ուրացաւ մահկանացու զոլ: - 36. քանզի ոչ էր օրէն թագաւորացն և օրինադրացն զկանանց ազգի թիւ ազգաբանութեան շարել, բայց միայն ըստ ժամանակագրութեանն կանոնի, որպէս և յԻսրայէլի զԳոթողիայ, և յԵգիպտոս զԿղէոպատրեայ դուստր Պտղոմեայ Դիոնիսեայ: - 16. Քանզի ոչ կարացեալ իմանալ զդէմ փախստէի Արտաշէսի, և այն ի տեսչութենէ Աստուծոյ այնպէս պահեալ լինէր – 84. Քանզի ոչ յարմարական՝ բարւոյն և չարին ի միասին առկայանալ, և ոչ լուսոյն ընդ խաւարի, և կամ զի առողջութեանն ընդ հիւանդութեան. – 258. Քանզի ոչ յարմարական՝ բարւոյն և չարին ի միասին առկայանալ, և ոչ լուսոյն ընդ խաւարի, և կամ զի առողջութեանն ընդ հիւանդութեան. – 258. քանզի ոչինչ վնաս գիտէին զանձանց և ոչ մի ինչ իրս մեծ կամ փոքր. – 98. Քրիստոնեայ եմ և մեռանիմ վասն Քրիստոսի, և մկրտիմ ի Հայր և ի յՈրդի և ի Հոգին սուրբ, ոչ ջրով, այլ իմով արեամբ: - 222. այլ և ոչ հուր մեկնեալ յամպոյ, ապա թէ ոչ՝ հարկ էր և ի գիշերի երևել. – 32.

ՈՉ ԱՊԱՔԷՆ – ո՞չ ապաքէն ըստ այնմ և ելքն ի նմանէ լինիցին շահ ի փառս Բաբելացւոցն ըստ կարծեաց նոցա: - 38. Ո՞չ ապաքէն դու իսկ տեսանէիր, զի մտանէի և ելանէի ի սուրբ եկեղեցին ընդ ամենայն հաւատացեալսն – 222. ո՞չ ապաքէն տունդ Սասանայ եբարձ զերկիր ձեր և զտէրութիւնդ, և դուք դիմեալ գայք ի վերայ իմ: - 138.

ՈՉ ԵԹԷ - Զայս ոչ եթէ սակս ուրացութեան ինչ ամբաստան լինի զինքենէ, կամ վասն ժողովոցն, այլ զի ոչ յանդիմանեցին զթագաւորն, որ արտաքոյ օրինացն ամբարշտէր. – 258. զի ոչ եթէ ատեաց զանօրէնն իբրև զանամօթն. զի քան զմեղանչելն առաւել չար այն է՝ չունել զինքն ընդ յանցաւորսն – 248. զի ոչ եթէ ըստ հասարակաց սահմանաւոր մահու է, այլ ի վերայ սուրբ եկեղեցւոյ և ժողովրդեան Աստուծոյ,,: - 276. սուրբքն ոչ եթէ զերևելի տեղիս ախորժեն, զի թէ ոչ այսպէս, ո՞չ նոքա զնեղ և զանձուկ կեանս կան մահու չափ,,: - 100. սրբոյ Աւետարանին հետազօտեալ կրթականին՝ մի բազմել յառաջին բարձին, ոչ եթէ ոչ ունէր նազելի և բարձրագահ պատիւս ի մէջ մեծ նախարարութեանցն Հայոց – 94. Տե՛ս, ով սիրելի, զի թշնամանելն՝ լեզուին բարբառ է, և ոչ ներէ ստեղծիչն լեզուին զուրացութիւնն բարբառել, զի ոչ եթէ այլ ոք է որ ստեղծ զլեզուն, և այլ ոք է որ արար զսիրտն. – 258. քանզի ոչ եթէ մարմին ինքնաշարժ է, այլ հոգին է ինքնաշարժ. – 54.

ՈՉ ԵՐԲԷՔ - Այլ չարիմացն հայր կոչեցեալ Մարդպետ և բնաւորեալ խորհրդոցն չարին ոչ երբէք դադարէր: - 98. Բայց մեք քանզի ոչ երբէք ստունգանեցաք հրամանի թագաւորին և ոչ խափանիչ գտաք հարկաց արքունի, իբրև զապստամբս և զանհնազանդս և զստահակս ի ծառայութենէ տէրանց – 178. Իսկ զկողմանս արևելից Պարս այնքան ունելով Զրադաշտին՝ յայնմ հետէ ոչ երբէք հարկէր Ասորեստանեայց. – 44. քանզի սուրբ նահապետացն տասանց բնաւ ոչ երբէք ումեք երևի ասել ի Մէջերկրայս ունել բնակութիւն: - 30.

ՈՉ ԵՒՍ - գուցէ ակամայ երթալովն, և նեղիչն աշխատելով ի պահելն՝ յաճախեսցէ ի վնաս և ի քէն, և օճան բարւոյ յայնմ հետէ ոչ ևս ումեք հասցէ գտանել,,: - 216. և այլ ոչ ևս այնուհետև համարձակ յանձն առնոյր մտանել ընդ աշխարհս Վասպուրական: - 336. և այլ ոչ ևս յաւելին ելանել ի վերայ աշխարհիս ասպատակաւորք հինիցն պարսկայնոցն: - 400. և ոչ ևս այնուհետև ինչ ոչ տեսանէաք, ոչ հաւ և ոչ գազան, բայց զերկին և զերկիր: - 50. Եւ ոչ ևս այնուհետև համարձակ ելանէին և մտանէին յաշխարհս Վասպուրական զօրքն Տաճկաց. զի անկաւ ահ սաստիկ ի վերայ նոցա: - 308. Եւ տեսեալ զայնպիսի կորուստ՝ ոչ ևս համարձակեցան ի նոյն գործ, այլ տարածեալ կալան զերկիրն ամենայն: - 146. զի ի գնալ Արտաշէսի յայսմ տեղւոջէ՝ ոչ ևս յաւել ձեռն Երուանդայ տագնապել զնա – 88. զի ոչ ևս ունիմ շատ խօսիլ ընդ քեզ,,: - 290. և խոստացեալ պատարագընկալին՝ ոչ ևս զնոյն հատուցանել երկրի ուխտ յաւիտենական հաստատեալ՝ զաղեղն իմ եդից յամպս, որ է ծիածանդ – 32.

ՈՉ ԹԷ - այլ ըստ օրինակի ասացելումն ի Տեառնէ Մովսէսիւ՝ առ ի յանդիմանութիւն արտաքնոցն, զճարպ մեռելոտւոյ տանել ի գործ ինչ արտաքին, այլ ոչ թէ ի կերակուր: - 54. Զի ոչ թէ վասն աստուածպաշտութեան ձերոյ կամ բարեգործութեան և սրբութեան արար Աստուած զայս այսպէս, այլ վասն մերոյ ամբարշտութեան ի Տէր. – 144. այլ այսքիկ փոյթք յօժարութեան առ ի յայլոց ասացելոց նախագունից տեղեկութիւն, և ոչ ինքեամբ և կամ նովաւ գտանել զինարս գիւտի գրոց, թէպէտ և յառաջ քան զնա, այլ ոչ թէ և քան զԲաբելացւոցն իրս – 18.

ՈՉԻՆՉ - այլ և ամենայն թագաւորք Ասորեստանեայց որդի ի հօրէ առեալ զիշխանութիւն ունէին, ոչինչ արժանի յիշատակի ուրուք գործեալ – 56. բայց ոչինչ ձեռնհաս լինէր օգնել նոցա վասն դառն հրամանի ամբարիշտ թագաւորին. – 218. և խորհեցաւ սա զմիտս զայս, եթէ որ առ վտանգի նեղութեան դարձցի ոք առ ի պաշտօն կոռոցն՝ ոչինչ է, եթէ սիրտ իւր ուղիղ պահեսցէ զհաւատսն Քրիստոսի: - 256. և խորհուրդք խորհրդականացս յոչինչ համարեալ լինէին ի գործս մարտից և յայլ կարգս հոգաբարձութեան աշխարհիս. – 194. և հեծելագունդ զօրացն Կայսկին զկնի նորա, զգացեալ զպատճառ ելիցն նորա ի բանակէն. որում ոչինչ գամագիտ կարացեալ լինել՝ դարձան ամօթալից կորակնեալք, յանգէտս համարեալ զինչ գործեցինն: - 342. և նա արհամարհեալ յոչինչ համարեալ զզեկուցմանն, զամբարտաւանս բարբառեալ. – 330. և անարգէ զկրակ և առ ոչինչ համարել զարեգակն. – 104. Եւ բազում այն էր որ մարտիրոսական ճգնութեամբ վկայեցին, քան որք դրդուեցան, առ ոչինչ համարելով զյափշտակութիւն ընչից և ստացուածոց և զմահս դառնագոյնս: - 124. Եւ են գազանաբարոյք, արիւնարբուք, առ ոչինչ համարելով զսպանումն եղբարց հարազատաց, նա և զանձանց նս. – 192. և զզօրս լեռնակողմանն ընդ իւրեանս ածելով, ոչինչ աւելի քան զհազար և երկերիւր այր – 126. և ի մտանելն առաջի զօրավարին՝ ոչինչ փոյթ արարեալ զվնասուցն և զհարուածոց զօրացն, իբրև զապստամբէ ինչ ամբաստանել. – 236. Եւ իբրև եհաս առ թագաւորն որ ինչ գործեցաւն՝ ոչինչ գոյր տեղի այլ պատասխանւոյ. բայց ասէ, ,,արժանապէս այն գործ նոյն գործեցաւ,,: - 370. Եւ կալեալ զդեսպանսն հանին զթուղթսն, և զարսն պահեցին ի զգուշութեան, ոչինչ ումեք զգուշացուցանելով որ ինչ եղևն: - 340. և շտապով փութանակի յասպազինէ երիվարէն ի վայր արկեալ զինքն առաջի Աղէքսանդրի, առ ոչինչ համարեալ յահռնաբար /գրքում՝ յահռւռնաբար/ գործսն զոր գործեաց՝ փութացաւ ետ ողջոյն արքայի և ասէ. – 68. և ոչ քաղցր թուէր նմա քուն զիշերոյն, և փափկութիւն տունջեան յոչինչ համարեալ լինէր – 242 Եւ ոչինչ ամենևին զչարացաւ ընդ նմա Բուխայ և ոչ յիշեաց զգործսն զոր գործեաց, և ոչ տրտմեցոյց զերեսս իւր. – 288. Եւ քանզի ոչինչ հաղորդութիւն ունէր Յովսէփ առ ծնունդն Քրիստոսի՝ մտանէ յազգահամարն փոխանակ Մարիամու կնոջ իւրոյ -16. Եւ քանզի վավաշոտ մոլորութեամբ վարելով ոչինչ փոյթ զորդւոց իւրոց առնէր – 44. Իսկ իշխանն Բագարատ … ել գնաց անխիղճ համարձակութեամբ, տիրասէր խորհրդովք, կատարել զսպաս զինուորութեան, ըստ աստուածեղէն պատուիրանին և ըստ թագաւորական հրամանին, զհետ եկելոյ կոչնականացն, ոչինչ իմացեալ զպատրանս խաբէութեան նորա, որով վրիպեացն: - 186. իսկ կինն ճիչ բարձեալ ասէ. ,,առ թագաւորն հասցէ գոյժ իմ,, , շրջելով ընդ բանակն հոլանի, զոր չէր օրէն տաճկական ազգի կանանց, բայց ոչինչ օգնեաց. – 272. Իսկ Սմբատ որ և Ապլաբաս սպարապետն Հայոց, իբրև գիտաց թէ ոչինչ օգուտ բերէ արտաքոյ հրամանացն նորա լինել՝ փութացաւ եկն առ նա, և ընկալեալ ի նմանէ՝ բնակեաց ինքն և իւրքն հանդերձ իւրաքանչիւր կալուածովք առանց կասկածանաց. – 270. նազելով և սիգալով, իբրև զկորիւն առիւծու ճեմէր, անկասկածելի մնալով, առ ոչինչ համարելով զհէնն եկեալ հասեալ, փակեալ շուրջ զնովաւ. – 210. Նոյնժամայն դարձուցեալ զերասանակ երիվարին ի պատերազմ յառաջանալ, և անդ բազում արիութիւն նահատակութեան ցուցեալ, սակայն ոչինչ օգուտ բերեալ: - 368. Ոչինչ զանգիտեալ մեր մինչ ցայս վայր, պատմել զվտանգս և զնենգութիւնս եկեալ հասեալ ի վերայ մեր ի թշնամեացն ճշմարտութեանն. – 194. քանզի ոչինչ ունէր զկարծիս դրժանաց

առ թագաւորն և առ զօրս նորա – 186. քանզի ոչինչ վնաս գիտէին զանձանց և ոչ մի ինչ իրս մեծ կամ փոքր. – 98.

ՈՉ ԻՆՉ - Ասաց Բագարատ յուրացութեանն իւրում, թէ առ վտանգի նեղութեանցն՝ ուրացութիւնն ոչ ինչ վնասէ, եթէ ի սրտին գաղտնի պահէ զխոստովանութիւնն հաւատոց: - 254. և ոչ ինչ փոյթ եղև ումեք հոգալ զուստեք արշաւանս և զգերփանս - 96. Բայց Դերենիկն կալեալ զնա պահէ ի զգուշութեան, ոչ ինչ ստնանել նմա, բաց ի կապանացն յորս արկեալ էր զնա, ըստ հատուցմանն բարւոյ. առ ձեռն պատրաստ կշռեաց նմա և օրհնեցաւ ի սրբոյն Զաքարիայէ: - 320. բայց զտոհմէն Արծրունեաց ոչ ինչ այլ իմանալ կարացաք, թէ զինչ գործ գործեալ նոցա, բայց միայն զխաղաղասէր կեանս կեալ առ թագաւորն և առ նախարարսն – 96. Բայց յետ բազում պատերազմացն խորամանկ խաբէութեամբ կոչէ առ ինքն Շապուհ զԱրշակ ի դէմս սիրոյ խաղաղութեան, ոչ ինչ յիշատակ զչարեացն գործելոց ի մէջ առնելով. – 102. և ետուն պատերազմ անդ զաւուրս Լ, և ոչ ինչ կարացին ստնանել. – 362. և եկեալ կացին մօտ առ Կանգուար բերդ, և պատերազմեալ զամիսս Բ՝ ոչ ինչ գործ ի գլուխ ելեալ ըստ ախորժման. – 332. և ես ամայացեալ ոչ ինչ փոյթ առնէի, միայն ձեզ զլիանալն սիրելով առ այսոքիւք. – 216. և կացեալ զաւուրս բազումս անթաղ՝ և ոչ ինչ ամենևին արատեցան մարմինք սրբոցն, և ոչ գոյր հոտ ժախու ի վերայ նոցա: - 268. Զի յառաջնումն ոչ ինչ գոյր հոգ ինչ զբաղմանց, և ոչ մի ինչ ըստ աշխարհաշէն /90/ խնամակալութեանց, կամ պատերազմասէր աշխատութեանց – 92. զի եթէ երկոքեան միով բարեպաշտութեամբ ոչ վառեսցին՝ ոչ ինչ օգուտ ի միոջէն բերցի: - 256. զի և զբազումս պատերազմեալ պէսպէս մարտիւք, և ոչ ինչ կարացեալ ստնանել անմարտնչելի ամրոցացն և քաջութիւն արանցն որ ի նմա՝ ողոքական բանիւք կոչէր ի հաւանութիւն: - 278. Թէպէտ և ոչ ինչ նպաստաւորութիւն առաջիկայ տեսութեանս ունին հետագային ցոյցք որ վասն Բէլայ և նոցուն իսկ Քաղդէացւոց դիւցազնական զառանցութեանցն – 36. Իսկ թագաւորն գիտացեալ զհաստատուն և զանդրդուելի միտս նոցա՝ ոչ ինչ փոյթ արարեալ թողու ի կամս կամաց իւրեանց, կեալ որպէս հաճոյ թուի: - 132. ի դառնալ գրոցն ի յաշխարհն Մոկաց՝ ոչ ինչ ումեք փոյթ վասն այն լինելով, կարծել՝ վարդապետին զայս այսպէս կանոնեալ. – 130 Իսկ իբրև գիտաց բռնաւորն, եթէ չելին ի գլուխ կարծիքն զոր ի վերայ սրբոցն խորհեցաւ, որպէս գրեալ է, ,,կարծողն և արհամարհողն այր ամբարտաւան է և ոչ ինչ վճարեսցէ,,- 264. Իսկ իբրև ծանուցաւ նմա անլոյծ միաբանութիւն ուխտի ընդ միմեանս Աշոտոյ և Բագարատայ՝ ոչ ինչ յայտնեաց զխորհուրդս չարութեանն, զոր խորհեալ էին ի վերայ նոցա.– 172. մանաւանդ յառաջագոյն պատրաստեալ պատսպարեաց թղթովք և պատարագօք առ թագաւորն և առ զօրավարն գնալ ըստ հրամանաց նոցա, և ոչ ինչ արտաքոյ կամաց նոցա խորհել կամ գործել ինչ: - 270. ոչ ինչ ձեռնամուխ լինելով ի նա, վասն կասկածանաց Պարսից արքային, միայն սպառնական խոստաբանութեամբ յղէ առ նա պատգամս: - 130. ոչ ինչ փոյթ զբազմացուցանելով՝ հեշտասէր և անպատերազմասէր մտօք վարելով կեայր ի խաղաղութեան: - 44.

ՈՉ ՄԻԱՅՆ - ,,ոչ միայն զի չես աստուած՝ այլ շուն ես դու, և երամակ շանց՝ որ զկնի քո տողեալ սահին,,: - 40 . այլ Մկրտչին հրամայի՝ մի ըմպել գինի և օղի. սա ոչ միայն գինով ոչ զկծէր, այլ և ոչ ջրով զծարաւոյն պէտսն կատարէր, սակաւապետութեամբ ընդովք թրջելովք, և խստավայել բանջարովք առ քաղցն վայելելով: - 376. Բայց ոչ միայն քաջքն Հայոց նահատակեցան ի մեծ պատերազմին այլ և անմարմին զօրք երկնաւորք մարտակից եղեն զնդին Հայոց. – 232. Եւ ամենայն մեծամեծքն հանդերձ խառնաղանճ /240/ ամբոխիւն դռոթ տուեալ, ոչ միայն ըստ հրամանի թագաւորին ելանել զհետ աղաղակի փողոյն և արքունի կոչնականացն՝ այլ փութացան տեսանել, թէ ո՛վ ոք և ո՛րպիսիք են սոքա – 242. զի թէպէտ դառնալով դարձան յայտնապէս յերկրպագութիւնն Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ՝ այլ զկանոնական սահմանադրութիւնսն ոչ բերելով ուղղակի, ոչ միայն Աշոտ, այլ և ամենայն իշխանքն Հայոց, որք գերադարձքն եղեն. – 336. Զի ոչ միայն առ շինութիւնն՝ այլ և յարիւն և յապաժոյժ առաքինաբար զանձինս եդեալ ի վերայ խաշանցն մեռանել

իբրև զքաջ հովիւ – 392. զոր ոչ միայն Յոյնք՝ այլ և այլազգք ոչ երևին այսուիկ նախկինք – 18. Իսկ Նեբրովթ որդի Քուշայ որ ի Քամայ՝ յոյժ ուժգնագոյն ոչ միայն քան զառաջինսն ուրուականաց լինել, այլ և ոչ Հերակլի – 36. Իսկ Արտաշիր յանդգնագոյնս և առանց պատկառանաց զհետ ամօթալից ախտին գիջութեան իգամոլ ցանկութեանցն ընթացեալ՝ ոչ միայն ի գիշերի այլ և ի տունջեան յանդիման արեգական, անխտիր կատարէր զցանկականն, զանասնական գիջութեամբքն զանցուցեալ: - 116 Իսկ ի վերայ բազում հինից եկելոց ի վերայ Գուրգինի և սաստիկ պատերազմացն զոր պատերազմեցաւ յաղթող նահատակութեամբ. ոչ միայն յարտաքին թշնամեացն որ շուրջանակի պաշարէին, բազում այն էր որ ի ներքին ընտանեաց հարազատաց, ազգականաց դրժողաց, ուխտազանցաց, ստոց և ստերդմանց յուզէին աղմուկք: - 308. ոչ միայն ի տեսիլ խաղտման աչաց և զուարճումն հոտոտելեաց՝ այլ և ի կազմութիւն դեղոյ բժշկական հնարագիւտ իմաստասիրութեանց կազմեալ Ասկղեպեայ վարժմամբն: - 86. տուք ի մեզ զերկիրդ մեր խաղաղութեամբ, ապա թէ ոչ առցուք պատերազմաւ, ոչ միայն զայդ, այլ և զայլ ևս բազումս,,: - 162. Եւ յայսմ պատերազմի ոչ միայն երանելի եպիսկոպոսն և ճգնաւոր քահանայն մարտակից էին տեառն Գրիգորի, այլ և զօրք հրեղինաց – 252. Քանզի այնչափ թանձրացաւ յաճախութիւն սովոյն՝ որ ոչ միայն անսուրբ կենդանիս ուտէին ըստ սրբութեան կարգի, այլ և զսարսափելի և զդժնդակ, որ զգազանայինն անցուցանէ զվայրենամտութիւնն, զմարմինս մեռելոց՝ առանց խղճելոյ ուտէին, ի գերեզմանացն հանեալ զհետ միոյ և երկուց ամաց թաղելոյ: - 374.

ՈՉ ՈՒՍՏԵՔ - Եւ դադարումն լինէր յաւուրս սորա հինից և ասպատակաց ի վերայ երկրիս, և քաջավայելչապէս բարեձևանայր կարգ սրբոյ եկեղեցւոյ Քրիստոսի, և երկիւղ և կասկած և ոչ ուստեք: - 338. Մինչդեռ այսպէս յանդորրութեան կեանս յապահովանայր երկիս Հայոց, և ոչ ուստեք գոյր վտանգ կրել – 92.

ՈՉ ՈՒՐԵՔ - և ոչ ուրեք գտանէր հնար ելիցն ի վտանգաւոր արգելանէն, թէպէտ և բազմաց հոգ յանձին կալեալ վասն առն պատուականի – 346.

ՈՉ ՈՔ - Այլ և զայս ևս եդին առաջի թագաւորին աղերսական մեղադրանս, եթէ ընդէ՞ր իբրև ժողովն գումարէր՝ ոչ զոք ի Հայոց հարկաւոր համարեցայք կոչել ի միաբանութիւն հաւատոց: - 132. ,,ի սկզբան թագաւորութեան նախնեաց մերոց, յորժամ ետ Աստուած զաթոռ բազում թագաւորաց ի ձեռս նոցա, և մինչ առ մեզ հասեալ՝ ոչ ոք զօրեաց կալ ընդդէմ մեր, ոչ ի հեռաւոր աշխարհաց և ոչ ի մերձաւորաց: - 198. անտի և անդ ոչ ոք զօրէր Զրուանայ թագաւորել. բայց միայն կին մի անուանի Դիոնիսեայ, հարստայեղց վավաշոտ հրամանի բարուք. – 16. Բայց Գուրգէն թէպէտ և գտանէր զնենգիչսն իւր՝ ոչ ումեք զվոխարէն չարին հատուցանէր. – 310. Բայց քանզի ամենայնիւ ամենայն ուրեք ոչ ոք զօրեաց կալ ընդդէմ նորա յամենայն գործս զոր և կամք իւր ախորժէին՝ սկսաւ ձեռնամուխ լինել կարգաւ ընդ բոլոր աշխարհս արևելեայս – 274. Բայց քանզի մեր ոչ ոք յայնժամ հանդիպէր ի պատասխանատրութիւնս երանելոյն՝ և ոչ գրել արժանի համարեցաք: - 206. Բայց քանզի յերկնուստ էր հասեալ վտանգն, և աստուածառաք էր բարկութիւնն՝ և ոչ ոք զօրեաց և եկաց ընդդէմ նորա ելանել ի պատերազմ, այլ որ եհարն՝ նոյն և բժշկեաց: - 374. Բայց քանզի ոչ ոք յայնժամ ընդ գրով զայնոսիկ ներքադրեաց, որպէս օրէն է թագաւորաց՝ և ոչ մեք երկրորդել պատկան վարկաք: - 246. Եւ հատաւ քուն յաչաց նորա, և ոչ ոք մտանէր և ելանէր առ նա զաւուրս Ժ, զի եմուտ ի սենեակ ամօթալի երեսօք. – 282. և ոչ ոք մնայր գէթ երկու ի միասին. – 194. և եբարձ զամենայն արս զօրութեանց, և ոչ ոք էր այնուհետև որ կարէր կալ ի կայի իւրում ունել զդէմ նորա – 238. և զանուն քաջութեան քո քեզէն կորուսանես, որով ամենայն աշխարհ զարհուրեալ դողաց և ոչ ոք եկաց ընդդէմ քո – 282. Եւ նուազեալ ազգին Արծրունեաց ոչ ոք մնաց, բայց միայն մանուկ մի Համամ անուն, որդի Արշաւիրի ծերոյ եղբօր Խուրէնայ, որ կայր ի դրան արքունի – 90. Եւ ոչ ոք գտանէր ամենևին ի կողմանէ /174/ թշնամեացն որ կարէր կալ ընդդէմ նոցա, և ոչ մի ոք. – 176. և ոչ ոք կարէր կալ յակաստանի, ունել զժառանգութիւն հայրենի – 94. և ոչ ոք ամենևին իշխէր ելանել արտաքոյ կամաց ձեռին նորա ի մեծամեծաց մինչև ի փոքունս. –

200. Եւ ոչ ոք այսքան աղէտս տարակուսանս հասոյց ի վերայ մեր և ի վերայ ազգի և զօրաց և զօրավարաց մերոց, որչափ գործեաց Աշոտ իշխան Վասպուրական: - 198. և ոչ ոք ի նոցանէ նուազագոյն քան Զ-ի ամ կալաւ զիշխանութիւն. – 56. և ոչ ոք կարէր երգել զօրհնութիւն սաղմոսացն և կամ լսել ի գթալից արտասուաց ժողովրդեանն միանգամայն և յայնչափ խնդութենէն: - 154. Եւ քանզի վախճանեալ էր Համազասպ Մամիկոնեան … ոչ ոք այնուհետև առաջնորդէր Հայոց աշխարհիս. – 116. զի ասեն, թէ նոքա ի միջոյ բառնայցեն՝ ոչ ոք կարասցէ կալ ի կայի իւրում ունել զդէմ մեր: - 184. զի մի ամենևին ոք կայցէ յակաստանի, մանաւանդ զի ոչ ոք տևեաց ընդդիմանալ ձեռին նորա. – 296. զի ոչ ումեք զայդ յանձին կալաւ Աղէքսանդրոս՝ կարծել տիրել ումեք երկրի բաց յԱղէքսանդրէ: - 70. զի ոչ ոք զօրեաց կալ ընդդէմ նորա: - 262. իսկ իբրև նա ըմբռնեցաւ, և գիտաց զօրավարն եթէ ոչ ոք այնուհետև յիշխանացն Հայոց մնաց, որ ոչ համագունդ ժողովեալ են առ նա՝ մերկացաւ յայնժամ զպատրուակ կեղծաւորութեանն, զոր սերմանել էր սատանայ ի սիրտ առնն: - 296. որում անհնար է երկոցունց ի միասին բնակել, և ոչ ոք կարէ երկուց տերանց ծառայել, որպէս ասաց Փրկիչն – 248. որպէս և գրեալ է, թէ ,,փակիցէ, և ոչ ոք իցէ որ բանայցէ, և բանայցէ, և ոչ ոք իցէ որ փակիցէ,,: -198. որպէս և գրեալ է, թէ ,,փակիցէ, և ոչ ոք իցէ որ բանայցէ, և բանայցէ, և ոչ ոք իցէ որ փակիցէ,,: -198. քանզի ի ներքս նստելոյ յարքունիս՝ ոչ ոք տեսանէր զնոսա, բայց թէ հարճք և արք կանացիք: - 56. բայց նուազեալ ազգին՝ ոչ զոք ունէին, որ կարօղ լինէին զգործ պատերազմին վճարել և զպաշտօն թագաւորին. – 90. Իսկ Յունաց առեալ կացուցին ի բաժնին Արշակայ հիւպատս և զօրավարս և կոմսունս, ոչ զոք թագաւորեցուցեալ այնուհետև: - 112.

ՈՉԽԱՐ - ,,են ոչխարք իմ, որ ոչ են յայսմ գաւթէ, և զայն ևս պարտ է ինձ ածել այսր, և ձայնի իմում լուիցեն և եղիցին մի հօտ և մի հովիւ. – 224. երկոտասան արդու ալեր և քառասուն ոչխար ի միում գիշերի ուտել Բէլայ. – 38. և կարաւան գաղթականին տեսանէր զփայլիւն զինուցն և զշողալ սուսերացն, և այսր և անդր խուճապական լեալ հալածեալս, իբրև զոչխարս ի գայլոց: - 228. և միաբան զաղաղակ բարձեալ ասէին, ,,Աստուած, յօգնել մեզ նայեաց, և Տէր, յընկերել մեզ փութայ,, և որ ի կարգին, ,,զի վասն քո մեռանիմք զօրհանապազ, համարեցաք որպէս զոչխար ի սպանումն,,: - 266. Եւ սաղմոսէին միաբան՝ ,,վասն քո մեռանիմք զօրհանապազ. համարեցաք որպէս զոչխար ի սպանումն,,: - 250. լի թունիւք սատանայական խորհրդոցն, ծածկեալ յաչս իշխանին գառնենի զգեստիւք ի հանդերձս ոչխարաց, և ներքոյքն զապականիչ գայլոցն բերելով զլրբութիւն – 210. հարից զհովիւն և ցրուեցին ոչխարքն. – 238.

ՈՌՈԳԱՆԵԼ - և այնչափ սաստիկ լինէր կոտորածն՝ մինչ զի սաստկութիւն վտակաց արեանն խաղացեալ ոռոգանէր զերկիրն ամենայն: - 140.

ՈՌՈԳԱՑԵԱԼ - նորին հրահանգեալ կրթարանի ուսումնասիրութեանն վարժիւք ոռոգացեալ, այր քաղցրաբարոյ և հեզահայեաց, հասարակաբար առ հասարակ զինքն վարկանելով, արտաքոյ ամբարտաւանական բարձրայօնութեանն՝ կալով յաշտիճան հեզոցն, դրուատեալ ի փրկչէն մերմէ Յիսուսէ Քրիստոսէ: - 376.

ՈՌՈԳԵԱԼ - Դարձեալ վերստին հրճուանօք ոռոգեալ լինի պատմութեան աստ սակս բարձրագահ, համաթոռ, ճոխազգի ազգապետութեանն Արծրունեացս, /76/ մեծ զարմի Սենեքերիմայ ծննդոց. – 78. և զնոյն ոռոգեալ ոտիւք ի միջոցս պրակացն, կամ երկմատնի փայտատովք սերմանեալ. – 192.

ՈՍԿԵԲԵՐԱՆ - Արկաղեայ կայսեր թագաւորեալ ամս ԻԳ մեռանի սաստկակոծ պատուհասիւ յաղագս մեղանացն առ Յոհաննէս Ոսկեբերան: - 114. զոր ընկալեալ սուրբ հայրապետին և բարեպաշտ թագաւորին Թէոդոսի հինգ թղթովք և հինգ պատասխանեօք՝ կարգէ զսուրբ վարդապետն ընդ վարդապետութեան աթոռակալութեան սրբոյն Յոհաննէսի. Ոսկեբերանի և այլոց քաջաց և գլխաւոր վարդապետացն – 116.

ՈՍԿԵԳՈՐԾ - Եւ ոսկեգործ ականակապ կազմեալ՝ պատեաց ոսկով զփրկագործ սուրբ խաչն, և ընդելուզեալ մարգարտով զարդարեաց զսխրագործ փայտն, հիւսնեալ ի մէջ անուշահոտ

փայտից, թողեալ մասն ինչ արտաքս ոսկեպատ պահարանին, յառաջնում իւրոյ քառածրագիծ խաչակերտ փայտեղէն զզրոցկանն: - 394.

ՈՍԿԵՋԱՐԴ - կապարճս և աղեղունս պատրաստականս զառաջեաւ ի նիւսն ունելով, և զարդս ոսկեզարդս և արծաթագործս և կամարս ընդ մէջ ածեալ – 208.

ՈՍԿԵՋՕԾ - Շինեաց և ի վերայ Ամրական քարանձաւին յելս և ի մուտս կոյս տունս խրախիցս ոսկեզօծս պատեշգամեալ, յաւելլով ի յառաջագոյն ի հօրէ նորա Դերանկէն շինեալ: - 390.

ՈՍԿԵԿԵՐՏ - Զոր հրաշազարդեալ մեծագանձ սպասիւք, ոսկեկերտս խաչադրօշեալ ընդելուզեալ մարգարտով և ակամբք պատուականօք հրաշագործեալ: - 396.

ՈՍԿԵՀԱՆ - մինչ տայր պատերազմ ընդ Սպանիացիսն վասն ոսկեհան տեղեացն. – 80.

ՈՍԿԵՀՈՒՌ - և փոխանակ ծաղկեալ պատմուճանի գունագոյն երանգ երանգ անկուածոցն՝ զսուրբ և զվարդագոյն կարմրատեսիլ արիւնն իւրեանց ի վերայ սուրբ մարմնոյն, և փոխանակ ոսկեհուռ թագակապ զարդու պսակացն՝ զերկրպագութիւնն Քրիստոսի. – 266.

ՈՍԿԵՂԷՆ - զոր և անդրի ոսկեղէն կանգնեալ թագաւորին Բաբելացւոց՝ արձան քաջութեան առ ի յիշատակ: - 38.

ՈՍԿԵՃԱՃԱՆՉ - Վէմս զերեսօք արկեալ արտօսր յորդառատս ի խտղտելի աչաց ի վայր հեղեղատելով, զնորափթիթ ծաղկազարդ ոսկեճաճանչն մորուացն ճիրանամբքն զխզումնն, և որ առաւելեալն քան զսոյն զապաշաւանացն զանյագութիւնն: - 386.

ՈՍԿԵՊԱՏ - Եւ ոսկեգործ ականակապ կազմեալ՝ պատեաց ոսկով զփրկագործ սուրբ խաչն, և ընդելուզեալ մարգարտով զարդարեաց զսխրագործ փայտն, հիւսնեալ ի մէջ անուշահոտ փայտից, թողեալ մասն ինչ արտաքս ոսկեպատ պահարանին, յառաջնում իւրոյ քառածրագիծ խաչակերտ փայտեղէն զզրոցկանն: - 394.

ՈՍԿԵՐԻՉ - Եւ հրամայեաց ածել ոսկերիչս և նորոգեալ նորացոյց զանյաղթ փայտ խաչին Քրիստոսի, մատուցեալ զբեկորսն առ իւրաքանչիւր յօդս, պատեալ մաքուր արծաթով վայելչագոյն քան զառաջինն, ի պարծանս քրիստոնէից և յամօթ և ի նախատինս թշնամեաց խաչին Քրիստոսի: - 378.

ՈՍԿԻ - ապա ցուցին զտեղին ուր ծածկեալն էր. զոր առեալ վարեցին ի գերութեան, և ոսկի և արծաթ անբաւ խաղացուցին ի դուռն թագաւորին: - 142. և առեալ ոսկի զտիկնոջն և զիւր՝ գնաց յԵգիպտոս գնել ցորեան յաւուրս սովոյն որ եղև առ Կղաւդեաւ. – 80. և յաւարի առնուին զբանակետղն, դիակապուտ առնէին, ժողովէին աւար բազում, և կուտէին արծաթ և ոսկի յոյժ և զզէնս պատենազարդս, զզարդս և զզէնս արի արանց և զընտիրս երիվարաց և զզարդս նոցա. – 176. Եւ յելանելն նորա և մօտ լինել ի սահմանս Հայոց զօրօք բազմօք, մերձ ի սահմանս Տարունոյ, Առաջին կոչեցեալ Հայոց՝ իշխան Տարունոյ Բագարատ … առաքէ զոմանս ի մեծամեծաց իւրոց ընդ առաջ նորա պատարագօք ոսկոյ և արծաթոյ և պատուական հանդերձից, համոզեալ մի ելանել յերկիրս Հայոց: - 170. Եւ ոսկեգործ ականակապ կազմեալ՝ պատեաց ոսկով զփրկագործ սուրբ խաչն, և ընդելուզեալ մարգարտով զարդարեաց զսխրագործ փայտն, հիւսնեալ ի մէջ անուշահոտ փայտից, թողեալ մասն ինչ արտաքս ոսկեպատ պահարանին, յառաջնում իւրոյ քառածրագիծ խաչակերտ փայտեղէն զզրոցկանն: - 394. և քանդեալ աւերեաց զամենայն ապարանս թագաւորին և այրեաց զնոսա հրով, և բազում գանձս մթերեալս յափշտակեաց անչափ աւարաւ գանձս ոսկոյ և արծաթոյ և հանդերձից, և անասուն բազում յոյժ, և բազմութիւն գերեաց իբրև զաւազ ծովու անթիւ: - 150. զի պայծառ սուրբ և մաքուր ոսկին յիւրումն կտակագրի պատկեր աստուածորդւոյն: - 252.

ՈՍԿՐ - Ապա թէ փութաս ելանել ի կենաց աստի առ զայրուցս կատաղութեան քո և զոսկերս ցրուես յանապատս և լինել կերակուր գազանաց երկրի և թռչնոց երկնից՝ քո կամք լիցին, և ես քաւեալ եմ յարենէ քումմէ – 278. և նախ յառաջ Սափին կարի յոյժ սիրեցեալն իւր, զսատակչական դեղն արբեալ, անբուժելի կեղով վառեալ յոսկր և ի մարմին՝ և առաջի Աւշնի զրաւ առնոյր ի կենացն:-376. զոսկերսն Ադամայ բարձեալ Սէմայ գրաստու՝ տարաւ յերկիր ժառանգութեան իւրոյ - 34. Իսկ տեղի շիրմին յորում նախահօրն եդան ոսկերք՝

կատարման և կառափման, որ նոյն ինքն է գագաթն և Գողգոթայ ըստ եբրայականին, երկակի անուամբ. – 34. Իսկ Փիլոն ասէ՝ զոսկերսն Ադամայ, ի պատիւ խնամոց, իբրև հօր հասարակաց՝ առեալ Սէմայ եդ ի տապանի անդ. – 32. որոյ ոսկերքն ընդ այլ սուրբսն հանգուցեալ կան ի վանսն Յադամակերտոյ: - 134.

ՈՍՈԽ - Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ ... դու ախոյեան՝ և մանկունք իմ յաղթանակ, դու ոսոխ՝ և զօրք իմ դատապարտիչք. – 278. և եկեալ եկաց առաջի ոսոխ վիրագին, և տուեալ ողջոյն ըստ սովորութեան նոցա: - 216.

ՈՍՏԱՆ - Այլ և զռամիկ Նորագեղջ աւանին Ռշտունեաց առեալ ածեն ի տեղի վաճառուն Ոստանին Ռշտունեաց, արկեալ տոռունս ի պարանոցն հանեն ընդ սուր. – 202. Բայց Գուրգէն խոկայր զմասն աշխարհին յինքն գրաւել, մանաւանդ զՈստանն Ռշտունեաց, որ էր տեղի սպանման հօր իւրոյ, գինս արեան զնա համարելով: - 362. և բանակեցաւ ի յԱդամակերտ ոստանին Արծրունեաց, և անդէն սկսաւ ասպատակս սփռել, աւար առնել, կուտել առ ինքն զկապուտ աշխարհին յոյժ սաստկութեամբ: - 184. Եւ Գուրգէն նստէր յՈստանին Ռշտունեաց յամրաձն բերդին. – 310. Եւ դարձան մտին յՈստանն Ռշտունեաց և կացուցին յանձանց իւրեանց իշխան զՎասակ Կովակեր, եղբայր Վահանայ: - 306. և երթայ զետեղի ի Նախճաւանն աւանի յոստանին Վասպուրական աշխարհին: - 84. Եւ ինքն Աբրահիմ եկն անց յայնկոյս յոստանն Ռշտունեաց և անդ լինէր: - 306. և նորա կալեալ զնա և ի կապանս մատնեալ որպէս զանհնազանդ ոմն՝ և եկն անց յՈստանն Ռշտունեաց: - 322. Ըմբռնեալ լինէր յայնժամ մի ոմն ի Հայոց ազատանոյն տոհմից Վահևունեաց, Ապուսահակ ոմն, եղբայր Սահակայ եպիսկոպոսի ոստանին Նախճաւանու և Մարդպետականի. – 204. ինքն Աշոտ ճողոպրեալ միաձի ելեալ եհաս փախստեայ մինչ յՈստանն Ռշտունեաց, թողլով զբուն բանակն ի նմին տեղւոջ. – 332. Իսկ ի տիրական զօրավարութեանն Գագկայ սկզբնաւորեալ ձեռակերտ իւր՝ շինեաց զհողաբլուր բարձրաւանդակն ի Մահռաշտ գեօղ յափն գետոյն յելս կոյս, որ հայի յՈստանն Ռշտունեաց – 394. շինեաց Գագիկ պարսպաւոր ամրափակութեամբ զբլուրն յՈստանին Ռշտունեաց զաւերեալն ի բազում ամաց – 390. ՎԱՄՆ ՍՔԱՆՉԵԼԵԱՅՆ ՈՐ ՅՈՒՅԱՒ ՅՈՍՏԱՆՆ ՌՇՏՈՒՆԵԱՅ ՅԱՄՍ ՋՕՐԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆՆ ԳԱԳԿԱՅ: - 378. Քանզի և զոստանն Նախճաւան տուեալ էր ի կալուած զյաղթութեանն մանազաւենին Կայսկի: - 382.

ՈՍՏԻԿԱՆ - ելանէ մարզպանն ի վերայ նոցա և յինքն հանէ զՏամբեր և զԸռնայ գաւառ և որ ասի Ապուջափրի բերդ, ի Վիրի քաղաքին Կորճէից զիւր կացուցանէ ոստիկանս ի պահպանութիւն ամրոցին: - 400. Եւ զԳագիկ որ և Ապումրուան՝ զնա ոստիկան կարգեաց ի վերայ աշխարհին, տեղապահութեամբ տիրել, զի կարի մատաղօրեայք էին որդիք Դերանկին. Աշոտ էր Թ ամաց, յորժամ մեռաւ Դերանիկն, Գագիկ էր Է ամաց, Գուրգէն Ե ամաց: - 354. և դու թէ ոստիկան խաղաղութեան էիր եկեալ յարքունուստ՝ զշինութիւն պարգևաբաշխէիր սոցա, և ոչ զաւերս և զխռովութիւն: - 278. և սպանեալ զոստիկանն Պարսից, որ էր ի վերայ նոցա, և ինքեանք պատրաստեալ ի պատերազմ ընդդէմ Պարսից: - 142.

ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԻՒՆ - Զկնի այսորիկ եկն Աշոտ թագաւորն Հայոց մխիթարել զդուստր իւր և զթոռունս, և ևս առատանայր զհաստատութիւն իշխանութեանն Աշոտի և զոստիկանութիւնն Ապումրուանայ: - 356. Իսկ Ապումրուանայ ի պատճառ ոստիկանութեան զմանկականն նոցա պատճառելով խաժութիւն հասակի՝ առ սակաւ սակաւ սկսաւ զամուրսն յինքն գրաւել, զհետ իշխանական ցանկութեանն զերասանակ մտացն ձգեալ - 360.

ՈՍՏՈՋԵՐԾ - Եւ անտի դարձեալ դառնայր Աշոտ ընդ միւս ևս ամրականն ընդ ոստոզերծ քարանձաւի, ի յարևելից կուսէ լերինն Վարագայ, ի վերայ գեաւղջն Կոխպանից, հանդէպ եկեղեցւոյն սրբոյն Հռիփսիմեայ – 334.

ՈՎ/դեր. մջ./ - ,, վնասս և զբեկումն հարկաց արքունի և զկոտորումն զօրաց քոց Աշոտ գործեաց, և նա է պատճառ ամենայն ապստամբութեան Հայոց ի քումմէ թագաւորութենէդ, ասեն, ո՛վ քաջդ և հաւասար աստուածայնոց կարողութեան ինքնակալ, և ընդհանուր իշխեցօղ կենաց և մահու,,: - 180. և դարձեալ՝ թէ ,,դատաստանս արդա՛ր դատեցարուք, և ողորմութիւն և իրաւունս արարէք, քանզի առ ձեզ են բանք իմ, ո՛վ բռնաւորք,, , ասէ Սողոմոն. – 182. զի հարցեալ լինէր, թէ ո՞վ ոք, և յորո՞ց, և յումմէ՞, և ե՞րբ, և առ որո՞վք: - 72. ո՞վ ասացէ յիմար արքային Զրադաշտի՝ ասա՛ ձրավաստակ աստուածոյդ քո Որմզդի՝չաշխատել տարապարտ. – 46. ո՞վ ես դու՝ ասէ. ես եմ որդին քո Որմզդ. – 46. և թոյլ ետուն զով և հաճոյ թուիցի արքային. – 118. ,,և ո՛վ տայր ինձ վկայել ի վերայ ճշմարտութեանն և մեռանել վասն անուանն Քրիստոսի, և զարիւն իմ փոխանակ արեանն Քրիստոսի հեղուլ և զմարմին իմ փոխանակ մարմնոյ նորա ի մահ մատնել և զչարչարանս իմ ընդ նորա չարչարանսն խառնել, զի և ընդ նմա փառաւորեցայց. – 290. ,,Զբանս քո լուեալ՝ ասեմ, եթէ յԱստուծոյ է թագաւորութիւն և ում կամի տացէ. – 138. ,,ընդէ՞ր, ով աստուածասէր թագաւոր, իբրև ընդ համհարզս և ընդ ստամբակս, իբրև ընդ աննշանս կամ ընդ անընդել վայրագս խօսիս ընդ մեզ – 242. Այլ զմեզ գիտես ո՛վ ոք եմք և ուստի՛ և յումմէ, և թէ զի՛նչ անուն է մեր՝ կարի քաջայայտ է քեզ - 242. Բայց մի ինձ մեղադիր լինիր, ո՛վ ուսումնասէր դու, սակս ոչ զբովանդակ սորա գործս շարել ի ճառս մանրապատումս: - 302. և առեալ ի ձեռանէ նորա զսուսերն շողացուցեալ՝ հայեցաւ /266/ յայսկոյս յայնկոյս և ասէ, ,,ո՛վ անարի վատ արանց և կանացի այր, թշուառական զինուոր, շուն անպիտան տեառն իւրոյ,, - 268. յոյր ձեռն բազում արութիւն նահատակութեան երևեալ լինէին ի մարտս պատերազմաց և ի հանդէսս ճակատեցելոց ի միայնամարտիկ զինուորութեան: - 170. Ո՞վ Բաբելացի կոյր՝ ունելով խելապատակ ցնդեալ ի մկանց և ի խլրդից. – 38. Ո՞վ յիմարութեան առաջնոցն. ո՞րպիսի կատաղութիւն և գիւտք դիւացն նախկին ժամանակաւ սպրդեալ մուծաւ յաշխարհ, ապստամբութիւն առ Աստուած և տրտմութիւն սրբոց հրեշտակաց, և պատճառ վտանգաւոր մահու ծառայիցն Աստուծոյ յաւուրս ապագայիցն. – 38. Ո՞վ ահագնասաստ բարկութեան հրաման նորին օրհասին. – 32. ո՞վ ահեղական ձայնիցն և սասանման հաստատութեան երկնի և երկրի: - 32. Ո՞վ անծախելի բարերարութեանն Աստուծոյ. ո՞վ անհատական մարդասիրութեանն, որ և դեռ ևս խնայել ասէ յանզգացեալսն: - 30. Ո՞վ անծախելի բարերարութեանն Աստուծոյ. ո՞վ անհատական մարդասիրութեանն, որ և դեռ ևս խնայել ասէ յանզգացեալսն: - 30. Տե՛ս, ով սիրելի, զի թշնամանելն՝ լեզուին բարբառ է, և ոչ ներէ ստեղծիչն լեզուին զուրացութիւնն բարբառել, զի ոչ եթէ այլ ոք է որ ստեղծ զլեզուն, և այլ ոք է որ արար զսիրտն. – 258.

ՈՎԱՅ - և ինքն Ովայ զերծեալ սակաւ ոմամբք գնաց փախստական ընդ կողմն Բերկրոյ: - 178 ընդ առաւօտանալն սկսեալ՝ ի ժամս բովանդակ՝ յաղթութիւն սատարեաց և ի փախուստ դարձոյց զբազմութիւն զօրացն Ովայի–178. սպանաւ ի խռան անդ և եղբայր Ովային – 178.

ՈՎԴԷԳ - ի սորա ԼԳ համբաւեալ ջրհեղեղն Ովդէգայ: - 56.

ՈՎԴԷԳԱՅ ՋՐՀԵՂԵՂ - ի սորա ԼԳ համբաւեալ ջրհեղեղն Ովդէգայ: - 56.

ՈՎԻՏ - և զբոլոր ովիտն լնուն դիակամբք կոտորելոցն. – 178.

ՈՎԿԻԱՆՈՍ - Իսկ նորա տուեալ զնա ի կղզիս Ովկիանու վախճանի անդ, թագաւորեալ ամս Դ: - 110.

ՈՎ ՈՔ - Այլ զմեզ գիտես ո՛վ ոք եմք և ուստի՛ և յումմէ, և թէ զի՛նչ անուն է մեր՝ կարի քաջայայտ է քեզ - 242. Եւ ամենայն մեծամեծքն հանդերձ խառնաղանճ / 240/ ամբոխիւն դռոթ տուեալ, ոչ միայն ըստ հրամանի թագաւորին ելանել զհետ աղաղակի փողոյն և արքունի կոչնականացն՝ այլ փութացան տեսանել, թէ ո՛վ ոք և ո՛րպիսիք են սոքա – 242. և գնացին կալան զամրական տեղիս ով ոք և փութացաւ մտանել յամուրս ի բերդսն որ ի Վասպուրականի. – 238. և հիացմամբ առ նորայն հայելով, թէ ո՛վ ոք էր, և ո՛րպիսի, և ո՛րպէս կորեաւ՝ ասեն, ,,զիա՛րդ դադարեաց պահանջողն, հանգեաւ տագնապօղն. եթէ ո՛րպէս իջին ի դժոխս փառք նորա,,: - 376. Յայնժամ ողորմագին զաչսն շրջշրջեալ առ քաջ նիզակակիցսն իւր, թէ ո՛վ ոք արդեօք թերևս յօգնութիւն ինչ նմա հասանիցեն. – 354. Արդ

ո՞վ ոք արժանի յոյժ ծաղու զբանք ուսմանս այսորիկ համարեսցի. – 46. ,,ո՞վ ոք էք դուք և յորմէ՞ աշխարհէ, և զի՞նչ անուն է ձեր. թերևս արդեօք դո՞ւք էք ապստամբեալքն յինէն,,: - 242. զի ո՞վ ոք այլ ճոխ քան զՍենեքերիմայսն, /94/ զոր համարձակախօսն Եսայիաս հրապարակէ առ Իսրայէլեան զարմն զսորայս մեծափառութիւն. – 96. ո՞վ ոք յաշխարհակալաց ոչ մատնեցաւ ի սուր. և են իշխանք ազգաց, է ուրեք որ զօրանան, և է ուրեք որ տկարանան,,: - 282. զի հարցեալ լինէր, թէ ո՞վ ոք, և յորո՞ց, և յումմէ՞, և ե՞րբ, և առ որո՞վք: - 72.

ՈՏՆ - անկեալ առ ոտս նորա մեծաւ հառաչանօք՝ մի՛ յիշել զանցս զանցիցն անցելոց, զոր արարինն առ սուրբն, այլ դարձեալ կալցի զաթոռ հայրապետութեանն. – 120. ,,որչափ սաստիկ պատժոց արժանի համարիցիք զայն, որ զՈրդին Աստուծոյ առ ոտն եհար և զարիւն նորոյ ուխտին խառնակ համարեցաւ և զՀոգին շնորհաց թշնամանեաց,,: - 258. ապա հրամայեաց զերկոսին զձեռսն և զերկոսին զոտսն հատանել. - 290. Առ ոտն հարկանելով զխոստացեալ նոցա պարգևսն՝ ասեն. – 250. Աստանօր և ի դէպ ելանէ մարգարէութիւնն Դանիէլի, տեսութիւն անհեդեդ պատկերին բազմախառն նիւթոքն ի վերայ խեցեղէն և երկաթեղէն ոտիցն: -156. եդին զոտս նոցա ի կապանս երկաթիս և բարձին ուղտուց և խաղացուցին ի Սամառայ. – 296. և ագուցեալ զոտս պատրաստութեամբ Աւետարանին խաղաղութեան և սուսեր ընդ մէջ ածեալ զբանն Քրիստոսի, որ հատու է քան զամենայն սուր երկսայրի – 252. և անդ լինէին ժողովեալ ամենայն բազմութիւն աշխարհակոյտ ամբոխից գաղթականաց գաւառացն կողմանցն Աղբակոյ, Զարէհվանի և Ակէոյ և ի լեռնակողմանցն Աղզոյ և Ոտնն Աղնոյ, մի կողմն ի Ջողայ լեռնէն և անդր: - 226. Եւ ապա փոքր մի կազդուրեալ գնդին Տաճկաց՝ կացին յոտն: - 306. Եւ եղև իբրև եհաս իշխանն յարքունիսն՝ ետ կապել զոտս նոցա կրկին շղթայիւք և դնել ի բանտի. – 220. և զՀեփեստես ասեն կաղ յերկոցունց ոտիցն, և կայծակնավարս ունի ի ձեռնն աքցանս և կռանս, և նստեալ դարբնէ մարդկան: - 52. և զնոյն ոռոգեալ ոտիւք ի միջոցս պրակացն, կամ երկմատնի փայտատովք սերմանեալ. – 192. և է զգեստ նոցա ասուիս ի ծածկոյթ մերկութեանն, և օղ ոտիցն հնարաւորեն զձև կաւշկաց, ի մորթոց այծից կազմեալ – 192. և ճախր առեալ ի ներքուստ ի վեր ի լեառն Վարագ և երկրպագեալ աստուածազարդ քրիստոսապսակեալ փայտի խաչին Քրիստոսի, պատուանդանի ոտիցն Աստուծոյ - 392. Եւ մի ոմն մերկանայր զկօշիկս ոտիցն նորա. և հարեալ աքացի զվատ այրն հանդէպ սրտին՝ և սպան զնա: - 304. Եւ մինչ երթայր և խորհէր՝ խոցեալ նորա երիվարն, և յանկարծակի այն ինչ ոտն երիվարին շաղեալ ընդ փոքր թուփ մի, որպէս ասեն, զուլումբեալ ի վերայ գլխոյն ջարդեալ զողն ու լարն՝ ի բաց ընկէց զիեծեալն զքաջ զօրավարն Ապումկդէմ: - 304. և նոցա պարտասեալք ի ծանրութենէ զինուցն և ի ջերմութենէ տապոյ արեգականն և ի սաստկութենէ աւազոյն, որ ոչ ունէր զկայ ոտից, և ի հետևակագնացութենէն և ամենեքումբք թշուառացեալք՝ անկան ի ձեռս թշնամեացն – 162. և տարեալ հանգուցանեն զնա ի Յօշական գեօղ, ի գաւառին որ կոչի Ոտն Արագածոյ: - 120. և փակեցին ի ներքս զոտն լերինն իբրև զծով շուրջանակի, ի վեր ձգելով զկուտակումն ալեացն ի բռնութենէ հողմոցն վարելոյ. – 276. Եւ փոխանակ նորա ժառանգէ զաթոռ հայրապետական երանելին տէր Յոհաննէս, որ և սնեալ և ուսեալ առ ոտս սրբոյն Մաշտոցի. – 376. զի թագաւորն Լիդէացւոց ասպազինեալ զերիվարն շուրջանակի պղնձի արկանելեօք յոտից մինչ ի գլուխ բովանդակ չթողեալ տեղի՝ անկռուելի լինել զինուի – 64. զոր ժողովեալ պահեալ և կնքեալ ունէր յօր հատուցման վրիժուց՝ հատուցանել մեզ ըստ գործս մեր, ի հարկանել զքարի զոտս մեր. – 196. զոր և ես գիտեմ յաշխարհագրութեանց անտի Պտղոմեայ՝ զԵմաւոն լեառն յարևելս, որ արդարև բարձր է քան զամենայն երկիր, անկոխելի ոտից մարդոց – 48. Իսկ Գուրգինի մարզպանի Հայոց առեալ էր ի բաժնի յելս կոյս և /388/ որ ելանէ ի հարաւակողմն, զԱնձահից ձոր, զԿրճունիս, զԿուղան ովիտ, և զբուն զՄարդաստան գաւառ, զԱրճիշակովիտ, զոտն Աղնոյ, զԱղբագ Մեծ և զՓոքր, Ակե, Տամբէր, Տագրեան. Ըռնայ, Զարեհաւան: - 390. Իսկ վասն ձեանն անկայուն զօրութեանն որ այն ինչ յամպոյն ի վայր զեղեալ լինին՝

հնարաւորեալ իւրեանց փայտս իբրև զանուրս չուանօք պարունակեալ շուրջ զոտամբք, դիւրաւ ընթանան ի վերայ ձեանն իբրև ընդ ցամաք երկիր: - 192. Յայնժամ բարկացեալ բռնաւորն իբրև գազան մի կատաղեալ, յարձակեալ ի վերայ գառանց գէշ արկանել զնոսա՝ հրամայեաց պնդել զնոսա ի ցիցս կապեալ ոտիւք և ձեռօք. – 292. Յայնժամ ետուն զոտս նորա ի կապանս երկաթիս, և ընդ նմա զտէր Գրիգոր Արծրունի – 238. Որպէս Պօղոս ուսուցանէ. ,,արհամարհեալ ասէ, ուրուք զօրէնս Մովսէսի՝ մեռանէր, ի բերանոյ Բ կամ Գ վկայիւք. քանի սաստկագոյն համարիմք զայն, որ զորդին Աստուծոյ ոտն ոտն եհար,, , և որ ի կարգին է: - 380. օդ ոտիցն կօշկաձև արուեստաւորեալ – 208.

ՈՏՆԱՏՈՐՈՓ - և ետ բերել նմա ըստ օրինի գլխապետութեան սուսեր իշխանական ընդ մէջ արկեալ և գօտի արիական շրջապատեալ զմիջաւ, քուքք խիզախողք և երիվար բարձրավիզ, ոտնատորովք, խրոխտալիր, յարմարական առ ընթացս պատերազմականս: - 308. շոնջապահս ձիոցն և տաշտս գաւակացն և զանգապանս ի չորս կողմանս, ձգեալ և լանջացն զէն, և բարձրավիզ խրոխտանացն զրահս, և ոտնատորովք փռնկալոյն մանեակս զանգակեալս, և մահիկս լուսնաձևս ի մէջ ճակատուն կապեալ – 208.

ՈՏՆԱՏՐՈՓ - և զի չզօրեաց կալ ընդդէմ նորա, ահ արկանէր, սպառնայր չար ևս կտտանօք լլկել զնոսա, ոտնատորփ/ճիշտը՝ոտնատրովփ/ լինելով փռնգայր իբրև զձի խստերախ: - 270.

ՈՏՆԽԹԻ - և ըստ մեղաց տանն Արշակունեաց առաջին թագաւորացն մերոց հետազօտեալ լինէին, գնային ոտնխեթի, /ճիշտը՝ոտնխթի/ գայթ ի գայթս և աղտեղասէրս – 182.

ՈՏՆԿԱՅ - Իսկ իշխանն Աշոտ և իշխանն Մոկաց և զօրքն Անձաւացեաց քաջագոյնս արիացան կացին յոտնկայի. – 380.

ՈՐ/դեր.շ./ - Բայց յո՛վ ոք կամ ո՞ր աշխարհ, զոր ոչ կործանեաց Աւշին պէսպէս լլկանօք հինի ասպատակաւ, աւարառու յափշտակութեամբ, սպանմամբ սրոյ և սովոյ: - 374. զի հարցեալ լինէր, թէ ո՞վ ոք, և յորո՞ց, և յումմէ՞, և ե՞րբ, և առ որո՞վք: - 72. զի հարցեալ լինէր, թէ ո՞վ ոք, և յորո՞ց, և յումմէ՞, և ե՞րբ, և առ որո՞վք: - 72. այլ քայքայեալ ցրուեցան յոր կողմ և աճապարել ախորժեաց ոք - 116. արդ ո՞ւր է Աստուածն այն, զոր դուդ ասես, վասն է՞ր ոչ փրկեաց զԿեսարիայ և զԱնտիօք և զՏարսոն և զԱմասիայ և զԵրուսաղէմ և զԱղէքսանդրիս և զԹեբայիտ և զայլ աշխարս: 146. և խոստանայ տալ նմա զտէրութիւնն զչորրորդ մասն Սենեքերիմանցն զկողմամբքն Նինուէի և զՏմորիս ամրոցաւն որ ի նմա – 62. Եւ կուտեալ զբազմութիւն զօրացն մերձ ի քաղաքն որ էր ձմերոց իշխանին Հայոց՝ անցանէր բանակէր ամենայն զօրօք իւրովք. – 172. զոր աւելորդ համարիմ երկրորդել զյառաջագոյն պատմագրաց նշանագրութիւնս: - 102. զոր վերագոյնն գրեցի. – 16 որ ըստ արժանի խորհրդոցն ընկալաւ զվոխարէնն:- 100. Որոց դիպօղ ժամ գտեալ՝ արտաքս ելեալ ի բանակէն, զերծեալք իբրև զայծեամն ի հնարից որսորդաց՝ գնացին խաղաղութեամբ յիւրեանց տեղիս և զնա թողին լքեալ ամօթալից: -344. Որոց ոչ զպատաղումն բերելով՝ գայ զօրու Աւշնի հասանէ ի վերայ նոցա: - 362. Քանզի ասէր զինքն՝ մխիթարիչն, զոր խոստացաւ տէր Քրիստոս առաքել աշակերտացն իւրոց – 164. ,,եթէ կամիս կեալ ընդ իս և վայելես ի կեանս աշխարհիս, և ընդունել պարգևս և պատիւս յինէն՝ հաւանեա հրամանի կամաց իմոց և ի բաց լեր ի հաւատոց քրիստոնէութեանդ, զոր պաշտես – 294. ,,են ոչխարք իմ, որ ոչ են յայսմ գաւթէ, և զայն ևս պարտ է ինձ ածել այսր, և ձայնի իմում լուիցեն և եղիցին մի հօտ և մի հովիւ. – 224. ,,զի՞նչ է այդ, զոր դուք ի ծածուկ գործէք, և ընդէ՞ր խորհուրդք գաղտնիք ընդ միմեանս խորհիք. – 214. ,,ընդէ՞ր որպէս մանուկ տղայ համարիս, արկանել առաջի իմ զպատրանս, սնոտի, առասպելաբան, խաբեբայ և պատիր յոյս խոստանալով ինձ՝ հանել զիս ի ճշմարիտ յուսոյն, զոր ի մանկութենէ ի վերայ հասեալ ճշմարտութեանն,,: - 294. ,,ի հայրենեացն արտաքս հանեալ էք ի ժառանգութենէ և մերժեալ ի բաժնէ եղբայրական հասէ. զա՞յս ևս բռնազբօսել ջանայք, զոր Աստուած ժառանգեցոյց ինձ: - 330. ,,լեառն մի է յոյժ անհնարին բարձր, որոյ անդր քան զնա չի՛ք բնակութիւն մարդկան,,. – 48. ,,հրեշտակս արձակիցեն որ լայցեն դառնապէս,, - 286. ,,ձայն իմն ահաւոր հրեշտակի անկեալ ի վերայ իմ՝ հրամայեաց երթալ պատգամաւոր յազգն իմ, ցուցանել զԱստուած արարիչ երկնի և երկրի. առնուլ ինձ

անուն գլխաւորութեան, և զստութիւն հաւատոց որ ի կուռս՝ յանդիմանել և քակտել,,: - 158. ,,յարուցեալ երթիցես դու ինքնին և քեզէն լուիցես ի նմանէ զոր ինչ ախորժիցէ, և բարձցի ի քէն ապստամբութիւնն, զորմէ կարծեն ապստամբ լինել ի թագաւորէն,,: - 214. ,,յաւուր յայնմիկ խնդրեցից զվրէժս ի Բէլայ ի Բաբելոն, և հանից /38/ զոր եկուլն՝ ի բերանոյ նորա,,: - 40. ,,ո՞վ ոք էք դուք և յորմէ՞ աշխարհէ, և զի՞նչ անուն է ձեր. թերևս արդեօք դո՞ւք էք ապստամբեալքն յինէն,,: - 242. ,,ոչ միայն զի չես աստուած՝ այլ շուն ես դու, և երամակ շանց՝ որ զկնի քո տողեալ սահին,,: - 40. ,,որչափ սաստիկ պատժոց արժանի համարիցիք զայն, որ զՈրդին Աստուծոյ առ ոտն եհար և զարիւն նորոյ ուխտին խառնակ համարեցաւ և զՀոգին շնորհաց թշնամանեաց,,: - 258. ,,վա՛յ քեզ, եղուկ դու, ազգ Տաճկաց, արանց և կանանց ամենայն ծովեզերեայ քաղաքաց. փոխանակ անաւրէնութեան լեզուիդ և պղծութեան կարգաց, որով բացեալ զբերանդ պղծութեան զանաւրէնս բարբառէիր: - 164. ,,օրհնեալ է տէր Աստուած մեր, որ ուսոյց զձեռս մեր ի պատերազմ, և զմատունս մեր ի ճակատամարտ,, , և որ ի կարգին է: - 252. Այլ իբրև այն ինչ մերձ լինէր ամրոցն ի պաշարումն՝ Ամդայինն Յիսէ, որ Շեհի որդին, որ զզօրապետութիւնն Հայոց ունէր, ճանաչէր՝ ի հրապոյրս Մանազաւեան պետոյն և Ութմանացն ելեալ՝ երագապէս եկն եհաս ի վերայ Աշոտի ԺԵ հազարաւ հեծելօք վառելովք. – 334. Այլ իբրև այն ինչ մերձ լինէր ամրոցն ի պաշարումն՝ Ամդայինն Յիսէ, որ Շեհի որդին, որ զզօրապետութիւնն Հայոց ունէր, ճանաչէր՝ ի հրապոյրս Մանազաւեան պետոյն և Ութմանացն ելեալ՝ երագապէս եկն եհաս ի վերայ Աշոտի ԺԵ հազարաւ հեծելօք վառելովք. – 334. Այլ անժամանակն Բէլ ծախի ժամանակաւ, նշկահեալ ի Հայկայ որդւոյ Թորգոմայ, որ ի տանէ Յաբէթի – 40. այլ ես ոչ երկեայց ի ժողովելոց երիցանցդ Հռոմայեցւոց, որ գումարեալ գան ի վերայ իմ:- 138. այլ և ինքն Մահմէտ, մոլեկան հոգւով շարժեցեալ՝ տայ գրել զանուղղայս, զոր մեք ի բազմաց զսակաւս յիշեսցուք: - 164. այլ և ոչ պահապանաց ոմանց ռամկաց որ պահիցեն զամուրքս: - 216. Այլ և Վահան Ամատունեաց գաւառին փախստեայ եկեալ ի ձորն, որ մերձ է յամրոցն, ուր տէրն իւրեանց կայր: - 208. այլ թէ ,,որ ուրասցի զիս առաջի մարդկան՝ ուրացայց և ես զնա առաջի Հօր իմոյ որ յերկինս է. – 256. այլ ի շարժելն իւրում՝ ահ առնուն ամենայն լողակք և գազանք ծովայինք, որոյ և կերակուր նոյն լողակք և զեռունք այլովք կենդանեօք: - 260. Այլ կորապաղատն Տարունոյ կայր ամրոցին Սևան, որ ի ձեռին Հասանայ որդւոյ Վասակայ ամբարշտի – 346. այլ նա ըստ կամս իւր կատարեաց ի վերայ իւր զարենապարտն լինել, որ տալոց է հատուցումն վրիժուց յաւուր դատապարտութեան իւրոյ: - 320. Այլ նոքա քանզի հաստատուն մտօք ունէին զմիաբանութիւն դաւաճան խորհրդոյն որ առ բռնաւորն Տաճկաց՝ ետուն պատասխանի և ասեն – 216. Այլ որ փոփոխէ զսիրտս իշխանաց նախախնամօղն Աստուած՝ քակեալ բաժանեաց ճեղքեաց զՅովսէփ ի յԱւշնէ. – 374. Այլ սա ի վեց ամին լքեալ ի Կիւրոսէ, և աստ անկեալ կենօք շրջէր մինչև իսպառ բարձաւ թագաւորութիւնն Ասորեստանեայց և Մարաց ի Կիւրոսէ որ թագաւոր …<այստեղ նախադասությունը չի ավարտված>: - 62. այն որ յստակագոյնս գիտէ և տեսանէ զամենայն, յառաջ քան զլինել իւրեանց. – 28. Այնուհետև սկսաւ կորապաղատն արկանել բանս խարդախութեան ի մէջ Դերանկին և Հասանայ, որ էր որդի քեռն Դերանկին, որպէս թէ ոչ ուղիղ նայի ընդ նա Դերանիկն, այլ թէ՝ և հանել ի նմանէ զամրոցն և զաշխարհն նկրտել. – 346. այս այն Աբդլայն է, զոր ազգ իւր ասացին Աբդլանգէ, այսինքն ծառայ դանգի և ոչ Աստուծոյ, վասն սաստիկ զօշութեանն և անյագ ագահութեանն: - 168. Այս այն Գովգ և Մագովգ զոր յիշեն գիր մարգարէիցն, Ամովս և Եզակիէլ: - 66. Այս այն խաչ է զոր վերագոյնն գրեցաք վասն սորա – 394. Այս լուր դառնութեան եհաս առ մեծն Վարդան Մամիկոնեան, որ էր ամրացեալ ի Տաւրոսականն Ջռայլ: - 126. Այս շարժումն սաստկագոյն քան որ եղև յամս Զաքարիայի Հայոց կաթողիկոսի, յետ է ամի գերութեանն Հայոց: - 358. Այս Վահանս զոր յիշեցաք՝ այն Վահան է, զոր թագաւորեցուցին նախարարք Հայոց յաւուրս սրբոյն Վարդանայ – 74. Այսոքիկ գաւառք անուանիք, զոր յառաջին ժամանակս իւրոյ իշխանութեանն սեփհականս իւր արարեալ ունէր հայրն նենգութեան Մարդպետն կոչեցեալ … և

մանաւանդ քաղաքն Շամիրամայ հռչակելին և յոյժ փառաւորագոյնն յամենայն կողմանց Վասպուրականի: - 388. այր հեզ, խոհական, խորհրդական, համեստ ի բանս, համեստ ի նայեցուածս, որ ոչ բազմաց քան եթէ միոյն, այսինքն Քրիստոսի՝ զինքն ծանօթ ջանայր կացուցանել: - 94. անկեալ առ ոտս նորա մեծաւ հառաչանօք՝ մի՛ յիշել զանցս զանցիցն անցելոց, զոր արարինն առ սուրբն, այլ դարձեալ կալցի զաթոռ հայրապետութեանն. – 120. Անկեալ էր յայնժամ ի պատերազմին Աշոտ Հայկազնեայ Գեղարքունեաց իշխան, որ Սուփանայ որդին ճանաչէր. – 368. անցցուք ի վեր Եղկղեսիանոսաց, ի ժամանակի հալածանաց որք անկան ի կռապաշտութեանն մոլորութիւն. – 256. Ապա առեալ հրաման մեծամեծացն մեր Արծրունեացն՝ գրեն առ Աբրահամ Մամիկոնէից եպիսկոպոս … և ծանուցանեն նմա զոր խնդրէ արքայ: - 132. ապա եթէ ոչ՝ պաշտելիք եղիցին եկեղեցիքն, որ փրկիչն անուանին և երկրպագելիքն աստուածային երկրպագութեամբքն. որ է յոյժ ծիծաղելի. – 394. ապա եթէ ոչ՝ պաշտելիք եղիցին եկեղեցիքն, որ փրկիչն անուանին և երկրպագելիքն աստուածային երկրպագութեամբքն. որ է յոյժ ծիծաղելի. – 394. ապա ետ հրաման և փորեցին զաչս երանելւոյն, անդամ անդամ յօշեցին զնա, որ մատոյց զինքն պատարագ կենդանի որդւոյն Աստուծոյ. – 290. Ապա երկոքին նոքա դեսպանս արձակեցին առ թագաւորն ի հաւատարիմ արանց ըստ Եսայեայ զոր ասէ – 286. Ապա թագաւորեցուցին զԲորն զդուստրն Խոսրովայ, որ էր կին նորին, որոյմ բամբիշն կոչէին. – 154. ապա թէ ոչ ի կամս կամաց զայդ առնես՝ ակամայութիւն ի վերայ հասեալ՝ և զոր ունիսդ հարկաւորաբար առնէ քեզ զայդ ևս թողուլ,,: - 330. Ապա իբրև վախճան առնոյր կարգեալ եպիսկոպոսացն որ ի Պարսից … միաբան ապա նախարարքն Հայոց եկին առ սուրբն Սահակ – 120. Ապա ուրեմն յայտ է ըստ կարգի ասացելոցս, եթէ որ շարժէ զերկնային մարմինն՝ մի է և անբաւ զօրութիւն ունի և անմարմին է և անեղ է անապական, և ինքն ոչ յումեքէ, և այլք ամենեքեանք նովաւ. – 54. ապա ցուցին զտեղին ուր ծածկեալն էր. զոր առեալ վարեցին ի գերութեան, և ոսկի և արծաթ անբաւ խաղացուցին ի դուռն թագաւորին: - 142. Ապա փոյթ ինձ Թովմայի, որ ոչ վերջոտնեալ կալայ ամօթով զյետին տեղին – 122. Առ որս ասեմք՝ եթէ ըստ ամենայն յեղանակի անբոյժն ի բարւոյ, ո՞չ մի ինչ ո՞չ ունի մասն ազնիւ՝ թէ ասիցէ ոք անիծիւք ի բաց բառնալ. – 22. առ որ զչարեալ Արէտ՝ խորհէր վրէժ առնուլ զանարգանաց դստերն, և ոչ իշխէր համարձակ յինքնակալէն Օգոստեայ Տիբերի կայսեր: -78. Առ որ զբարեկամութիւնն ողջ պահելով յղէ զնոյն Քսերքսէս և զԱրշէզ որդի նորուն քառասուն հազարաւ. – 66. Առ որ հայեցեալ նախարարքն Հայոց՝ կատականօք և արհամարհանօք ընդ նա նայէին – 114. առ որ յղեալ բազում անգամ պէսպէս սպառնալեօք և ողոքական բանիւք հաւանութեամբ թողուլ զօրէնս քրիստոնէութեան և հաւասարակցել այլոց ուրացողացն զՔրիստոս. – 318. Առ սա ինձ ի ճախ ելանէ քերթողական առասպելն որ ասէ. – 108. առատապէս հեղեալ զգութ … և ի ձեռն հովուապետին սրբոյն Յովհաննիսի եպիսկոպոսի և ճգնաւոր քահանայի Գրիգորի, որք միշտ զողորմութեանց խնդրուածս վասն ժողովրդեանն տեառն ի վեր առաքէին, զոր օրինակ և հրեշտակն տեառն աղերսէր Աստուծոյ, ասէ – 314. առատապէս հեղեալ զգութ … և ի ձեռն հովուապետին սրբոյն Յովհաննիսի եպիսկոպոսի և ճգնաւոր քահանայի Գրիգորի, որք միշտ զողորմութեանց խնդրուածս վասն ժողովրդեանն տեառն ի վեր առաքէին, զոր օրինակ և հրեշտակն տեառն աղերսէր Աստուծոյ, ասէ – 314. Ասէ, ,,զի՞ նչ է նոր հաւատդ, որ այժմ ի քէն երևի. եթէ այլ ևս յաւելցիս ասել՝ անձին քում դու եղիջիր պարտական,,. – 160. ասէ՝ զի դայեկաբար զորդիսն Սանատրկոյ սնուցանէաք, և դու ի թագաւորելդ քոյ որոյ երդմունս արարեալ յԱրտեմի և յԱրամազդ անկասկած կալ մնալ վասն որոյ երկիւղն ունէր: - 82. ասէ՝ կինս զոր ետուր /20/ ընդ իս, սա ետ ինձ ի ծառոյ անտի և կերայ. – 22. Ասուր շինէ զՆինոս քաղաք, որ է Նինուէ, որ կոչի առաջին Ասորիք: - 14. Աստանօր և զհայհոյական բարսն նշանակէ, և վասն ամենայն խիստ բանից զոր խօսեցան զնմանէ մեղաւորք և ամբարիշտք: - 26. Արդ ոչ կարեմք փոյթ ընդ փոյթ շղումարար /ճիշտը՝ շղոմարար/ հաճութեամբ թագաւորիդ յանձն առնուլ՝ զոր հրամայէ կայսերական ճոխութիւնդ. – 132. Արդ եթէ Սոդոմայեցիքն, որ

հրով զվրիժուցն հատուցին փոխարէնս, և դարձեալ տանջելոց են՝ որ բովանդակ չարիւք անդր երթալոց են ո՞րպիսի ակնկալութիւն տանջանաց զանց արասցէ զնոքօք. – 336. Արդ են ժամանակք թագաւորութեանն Պարսից, սկսեալ ի Կիւրոսէ ցԴարեհիոն … և ամք անիշխանութեանն զոր ոմանք ի պատմագրաց գրեն Կ, և այլք Հ – 166. Արդ զիա՞րդ յետ բազում ժամանակաց զՆինոս ասեն շինել զՆինուէ, զայրն Շամիրամայ, որ ծնաւ զՆինուաս – 14. Արդ ի գալ միւսոյ ամին որ յոբելեանք Ջ և ոլըմպիատք ՀԲ, ընդիքտիոնք Ի … աներկբայ խորհուրդ ի մէջ առեալ թագաւորն սինկղիտոսօքն հանդերձ և ամենայն մեծամեծօքն Բաբելացւոց , զի զիշխանս աշխարհին Հայոց ի բաց բարձցէ յիւրաքանչիւր տէրութենէ – 184. արդ հաճոյ թուիցի քեզ զոր խորհիմս. – 100. Արդ նոցա այնքան, իսկ մեզ ի մասնէ զբոլորն համառօտեալ ի թիւս միակաց լրման, և զբովանդակութեան ամաց ըստ տասանց եօթներորդացն որ թուոցն է լիագոյն Է - 314. բաժանեն զաշխարհս յերիս մասունս. տալով Աշոտի … Եւ Գուրգէն զկողմանս արևելից, յելից Աղբագոյ և որ շուրջ զնովաւ ամենայն Պարսկահայք մինչև ի մուտս Կորդաց, և ուր և ըստ այնմ իցէ հնար ածել զձեռամբ: - 360. Բայց աղերսեալ թագաւորն զարս պատուականս, զՎասակ և զՏաճատ և զԳոտեր, որք էին ի մեծ նախարարութենէ տանն Արծրունեաց՝ զի զժողովն ընկալցին ընդ երից սուրբ ժողովոցն: - 132. Բայց արդ զամենայն յանցանս քո և զվնաս զոր արարեր թողում քեզ. արի առ զկին քո և զորդիս և եկ այսր. – 146. Բայց բացումն դրան քան զամենայն այս չար է որ յաներևոյթս է բացեալ, դուռն կորստեան հոգոց՝ առաւել քան թէ մարմնոց – 196. Բայց հրաման քո ճոխութեանդ ձգեաց զիս յայս մեծ ձեռնարկութիւնս, սակս որոյ բացաձգեցայց արտաքոյ շաղակրատոյ լեզուաց փառամոլ ոգոց: - 122. Բայց նոքա ոչ վերակնեալք յօրէնս Տեառն, այլ ստացան իւրեանց անունկնդիր լսարանս, զչարագոյնն իժի և զանբժշկականն քարբի, արբեցան գինով յիմարութեանն. ստացան աչս, որովք ոչ տեսանիցեն, և ականջս, որովք ոչ լուիցեն.– 182. Բայց նոքա ոչ վերակնեալք յօրէնս Տեառն, այլ ստացան իւրեանց անունկնդիր լսարանս, զչարագոյնն իժի և զանբժշկականն քարբի, արբեցան գինով յիմարութեանն. ստացան աչս, որովք ոչ տեսանիցեն, և ականջս, որովք ոչ լուիցեն. – 182. Բայց Աշոտ գնացեալ տալ պատերազմ ընդ ծովեզրեցիսն որք Ութմանիկ կոչին, որք ամրանային ի յԱմիւկ անկասկածելի քարանձաւին. – 332. Բայց Գուրգէն խոկայր զմասն աշխարհին յինքն գրաւել, մանաւանդ զՈստանն Ռշտունեաց, որ էր տեղի սպանման հօր իւրոյ, գինս արեան զնա համարելով: - 362. Բայց Դերենիկն կալեալ զնա պահէ ի զգուշութեան, ոչ ինչ ստնանել նմա, բաց ի կապանացն յորս արկեալ էր զնա, ըստ հատուցմանն բարւոյ. առ ձեռն պատրաստ կշռեաց նմա և օրհնեցաւ ի սրբոյն Զաքարիայէ: - 320. Բայց եթէ այդ այդպէս ոչ եղիցի, որպէս ասացի՝ աւելի ևս տեսցես քան զոր տեսեր, սուր և պատերազմ,,: - 286. Բայց զի՞նչ իսկ խնդրիցէ թագաւորն ձեր յինէն, որ ոչ առնէ զխաղաղութիւն, բառնա՞լ կամի զթագաւորութիւնս զայս: - 144. Բայց թէպէտ և ունէր զպատճառ զբարեկամանալն Արէտայ ընդ Աբգարու և ընդ Խուրէնայ՝ այլ Աբգար և Խուրան առ փափագումն որ ի Քրիստոս, և առ լուր սրբոյ Փրկչին, և որ ինչ գործեացն Հերովդէս՝ ոխացեալ ընդ Հերովդի – 78. բայց իբրև գիտացին զօրքն որ ընդ նմա եկեալ էին զնորա քաջակարծրագոյն արիութիւնն՝ և պատճառանօք այս ինչ այն ինչ դարձեալ դարձան յանցնիւր տեղի: - 310. Բայց իբրև ետես բռնաւորն զանդառնալի միտսն և զաներկբայութիւն հաւատոցն և զաներկիւղ և զյանդուգն պատասխանիսն և զմեծ անարգութիւնն զոր հասոյց ի վերայ նորա և նոցին օրէնսդրին…բարկացեալ յոյժ հրաման ետ փութով զրաւ առնել կենաց նորա: - 206. Բայց ինքն Դերանիկն ստեաց երդման ուխտի խաղաղութեանն, զոր եդ ի մէջ իւր և ի մէջ Հասանայ – 348. Բայց ինքն Պապ նշկահեալ զկայսր Թէոդոս, զոր ի բուռն առեալ Տերինտեայ զօրավարին Յունաց՝ խաղացուցանէ կապանօք առ կայսր – 108. Բայց խռովիչքն ատեցողքն խաղաղութեան ոչ դադարէին նիւթել զհակառակս բարւոյն և զաճմունս չարին. մանաւանդ Վասակ որ զկարծեալ իշխանական անունն յինքեան բերէր: - 310. Բայց հասեալ Բուխայ անց ընդ գետն մեծ զոր Կուրն կոչեն, և յորձանուտ շարժման գարնանային հոսանացն տեղի տուեալ ելանել զօրուն և բնակել շուրջ զքաղաքաւն. –

270. Բայց մեզ կայ առաջի ասել վասն Ջափրայ և չար գործոց նորա, անգիրս մնացեալ յայլոց, զոր կատարեաց ի վերայ աշխարհիս Հայոց երկայնագոյն ժամանակաւ և անըմբերելի նեղութեամբ ի մերս հանդիպեալ աւուրս, որ էր Հայոց Յ թուական: - 168. բայց միայն տէր Ապումկդէմ և որք ընդ նմա պահէին զպահպանութիւն գիշերոյն և դիտէին զդիտաւորութիւն զօրացն – 228. Բայց միայն զԱրշակ ոմն ի տոհմէն Վարաժնունեաց */իրկվեց/* խնդրեալ դստերն Շապհոյ Բագրատունոյ, զոր առեալ յայնժամ Աւշնի կնութեան յանօրէն ամուսնութիւն. - 372. բայց միայն մանուկ մի Դիոս անուն, զոր գաղտաբար ապրեցոյց մայրն, որպէս յետ բազում ժամանակաց զՄովսէս ի յԵգիպտոս – 14. բայց մնայ ի հարստութեան Պտղոմէականն միայն, մինչ տիրել Կղէոպատրեայ կնոջ միոյ եգիպտացւոյ որ յետ բազում ժամանակաց, մինչև յՕգոստոս կայսր: - 72. Բայց Յամանիկն իբրև լուաւ ի դարձուցանելն Աշոտի զԱհմաթ լի անարգանօք, և զխորհուրդն զոր խորհեալ էին ի վերայ Հայոց ցրել՝ զօրհասն ի վերայ իւր համարեցաւ տեսանել. – 350. Բայց յետոյ անմիաբան գտեալք նախարարքն Հայոց՝ թողին զոր խորհեցանն վասն թագաւորելոյ Վահանայ, և անցին /126/ գնացին առ մեծն Վարդան. – 128. Բայց յո՛վ ոք կամ ո՞ր աշխարհ, զոր ոչ կործանեաց Աւշին պէսպէս լլկանօք հինի ասպատակաւ, աւարառու յափշտակութեամբ, սպանմամբ սրոյ և սովոյ: - 374. բայց նուազեալ ազգին՝ ոչ զոք ունէին, որ կարող լինէին զգործ պատերազմին վճարել և զպաշտօն թագաւորին.– 90. Բայց ոչ ժամանեալ կատարման պատերազմին, զաշտարակն, զոր շինէր որդին Աբգարու փլուզեալ ի վերայ սպան զնա, վրէժխնդիր եղեալ մահուն Աղդէի սրբոյ: - 80. Բայց տէր Ապուջափր և որ ընդ նմա՝ քաջապէս մարտեան ընդ այլազգիսն և առին: - 306. Բայց տուաւ յաղթութիւնն այն մեծ ի ձեռն զօրավարին Ապումուսէի, զի լցցի զոր ասաց Տէր ի բերանոյ Ամովսայ Մարգարէի, „խորտակեցից զնիզակս Դամասկոսի,, , որում այժմ Դմիշկն կոչեն, ուր ելին զհետ Բուխայի: - 286. Բայց քանզի ամենայնիւ ամենայն ուրեք ոչ ոք զօրեաց կալ ընդդէմ նորա յամենայն գործս զոր և կամք իւր ախորժէին՝ սկսաւ ձեռնամուխ լինել կարգաւ ընդ բոլոր աշխարհս արևելեայս – 274. Բայց քանզի հաւատացեալ էր վերակացութիւն աշխարհիս Հայոց Աշոտի, որ իշխանաց իշխան՝ ձեռն ի գործ արկեալ նուաճել զիշխանս Հայոց, զՎրաց և զԱղուանից, որ եղև իսկ: - 322. Բայց քանզի յերկնուստ էր հասեալ վտանգն, և աստուածառաք էր բարկութիւնն՝ և ոչ ոք զօրեաց և եկաց ընդդէմ նորա ելանել ի պատերազմ, այլ որ եհարն՝ նոյն և բժշկեաց: - 374. Բանն զմեօք զանց առնէ. և ոչ վայելուչ է լռութեամբ և մոռացկոտ մտօք անփոյթ առնել զայնքան մեծիւ յաղթութեամբ, որ գործեցաւ ի ձեռն զօրացն Վասպուրական ազատանոյն: - 176. բերանաբաց դժոխաբար լայնեալ զբերան իւր՝ յոգունց քան թէ սակաւուց արար վիժել յանդունդս, որոց ոմանք և տունք նոցա գերեզման նոցին եղեն – 358. բլուր մի պարսպեալ տաճարախիտ շինուածովք, որոյ հայեցածն առ դաշտակողմն ի վայր կոյս բերի, ի խաղս գետոյն Երասխայ – 392. Բնաբանաբար/ճիշտը՝բնականաբար/ իսկ հետևեալ մեր կարգի ազգաբանութեանս որ վասն առաջի կացելոցս մեզ փութոյ Ասորեստանեայց թագաւորութեանն – 56. բովանդակաբար բացայայտել զհաւատարիմն գրել, թէ արդեօք Ասուր, որ զՆինուէ շինեաց, հաւ Նինոսի՞ իցէ ի ծննդոց Սեմայ, ուստի Նեբրովթ, կամ թէ արդեօք ազգն Արծրունեաց Սեմա՞յ սերունդք իցեն, թէ Քամայ ի Նեբրովթայ: - 14. գերփեն առնուն զշէնս և զաւանս և զագարակս, կապուտ կողոպուտ թողուն ի ստացուածոց և յամենայն ժառանգութեանց, մաշեն ի սուր սուսերի զորս ի բուռն առնուին. – 102. գիտակ են այդմ արք քաջք. և որ միշտ ի պատերազմունս /280/ զդեգերումն առնեն – 282. գլխաւորն ի նոցանէ Համիս, և միւսն որ ի կողմանց Ժանգանայ՝ ոչ իրաւացի ըստ պատգամաւորին իւրեանց ասացին առնել զայս: - 404. Գործեցաւ այս ՅԽԷ թուականութեանս Հայոց, յորում ամի և տէր Գէորգ Հայոց կաթողիկոս փոխեցաւ: - 376. գումար արարեալ են, ամենայն զինուոր ի գանձարանս ի տունս գանձուց թագաւորին, զոր դարձեալ ուղտիւք կրէին ընդ ինքեանս: - 282. գուցէ յորժամ կատարիցեն զչարիսն զոր խորհեալ են ի վերայ քո, որպէս լուաք ի հաւատարմաց իւրեանց՝ օժանդակութեամբ Արտաշէսի մերժիցեն և զզարմ և զզաւակ քո ի թագաւորութենէ

Ասորոց: - 82. Գրէ Կայսիկն առ թագաւորն՝ խնդրել զխաղաղութիւն, և զոր միանգամ կամիցի՝ եղիցի. յայտնիքն այսպէս, իսկ ծածուկքն՝ որպէս յայտնեցանն: - 380. գրէ հրովարտակ նախատանաց առ կայսր, որ ունէր օրինակ այս. – 146. գրէ յականէ յանուանէ առ որ մնացեալն էին յաշխարհս յամուրս իւրեանց, զի փութով յիւրաքանչիւր տեղեաց առանց կասկածանաց և երկիւղի առ նա հասանիցեն – 296. Դարձեալ զի երկրպագէ հրոյ, և արեգական, որ է Հեփեստոս, մասն աստուծոյ ասելով, զիա՞րդ իցէ, զի գողն և ապիկարն իբրև զաստուած երկրպագիցի: - 52. Դարձեալ նմին նման ասէ Պօղոս, զօրինացն ստորոգելով գրաւորութիւն, այսպէս ասելով, ,,մերձ է բան ի բերան քո և ի սրտի քում, այսինքն է /256/ բան հաւատոց զոր քարոզեմք,,. – 258. Դարձեալ շինէ զօրավարն Գագիկ ի գլուխս Օձ ձորոյ, որ վասն խստութեանն սաստկաշունչ դառնալիր մահածին հողմոյն շնչելոյ այսպէս անուանեն – 396. Դարձեալ պիտոյ է մեզ դառնալ առ ի վերագոյնսն, որ նախ քան զպատերազմն Աղձնեաց եղեալ են հանգամանք գործոց ի զօրացն Տաճկաց, և թէ ո՛րպէս եկաց ընդդէմ նոցա իշխանն Աշոտ և վանեաց զնոսա սրով սուսերի: - 176. Դէպ եղև միում ի նոցանէ մեռանել, որում կոչէին Աբդլայ. – 158. եթէ ,,եկայք առ իս ամենայն աշխատեալք և բեռնաւորք, և ես հանգուցից զձեզ,, , և թէ ,,որ ուրասցի զանձն իւր վասն իմ՝ գտցէ զնա,,. - 252._ Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … դու գէշ՝ զօրքն իմ պատառիչ գազան, որ պատառեն զառագաստ սրտի քո. – 280. Ել գնաց զկնի փառաց իշխանասիրութեանն ցանկութեան յորմէ վրիպեացն: - 236. ելանէ մարզպանն ի վերայ նոցա և յինքն հանէ զՏամբեր և զԸռնայ գաւառ և որ ասի Ապուջափրի բերդ, ի Վհրի քաղաքին Կորճէից զիւր կացուցանէ ոստիկանս ի պահպանութիւն ամրոցին: - 400. եկեալ հասեալ վրէժխնդրութեան պատիժք, վասն անօրէնութեանց մերոց զոր գործէաք առ հասարակ ի փոքրկանց մինչև ցմեծամեծս. – 196. Եհարց սաստիւ կամ թէ հրամանաւ տէրութեան իւրոյ, ,,ի բաց լեր, ասէ, ի հաւատոցն Քրիստոսի, և իմ թողեալ քեզ զբազում վնասսն զոր գործեցեր – 290. Եղեն ընդ նմա և ուխտեցին ուխտ, և ետուն նմա կին յազգէն իւրեանց և պատրաստեցան լինել ընդ նմա, որպէս և կամք իւր հրամայեսցեն. զոր թէ ասիցէ ոք՝ ի հրամանէ Աստուծոյ լինել սկիզբն առաջարկութեանն այնորիկ: - 160. Եւ արդ են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Ակրապաղէս ամս ԽԲ: Թովնոս Կոնկողեռոս, որ կոչի յունարէն Սարդանապաղոս՝ ամս Խ. – 58. Ես ինքնին աչօք իմովք տեսի զայրն զայն, որ հարեալն էր զնա, և ի նմանէ ստուգեցի վասն նորա: - 190. Ես իսկ լուայ յորժամ կարդային զԱւետարանն, թէ ասաց Քրիստոս, ,,որ խոստովանեսցի զիս առաջի մարդկան՝ խոստովանեցայց և ես զնա առաջի Հօր իմոյ որ յերկինս է,,. – 222. Երրորդ՝ խժաբար նենգութիւնն, զոր անփրկանակ ի ծնօղացն մեկուսի տարեալ սպան տարապարտ: - 24. Զոր հոյակապն Տրդատ կարգադրեալ վայելչապէս հոգաբարձութեամբ զպատերազմականն հարկանել հարկս ընդդէմ հինից արշաւանաց. զոր կարգապետութիւն և առ սուրբ հրեշտակն գտանեմք /գրքում՝ զտանեմք/ յարարչական նախախնամութենէն, զաշխարհի զօգուտն բերելով: - 398. և Ահմատայ ընդ մէջ փակեալ զղաշիկն՝ յանխնայ հարուածովք հարին, մանաւանդ զհետևակազօր գրոխսն և զգռեահսն որք ընդ նոսա. – 368. և անդ Խուրան բազում նահատակութիւնս և յաղթութիւնս կատարեալ զօրականօքն որ ընդ նմա երթեալ էին յաշխարհէս Հայոց. – 80. Եւ ասէին այնոքիկ զորոց և բանս է, եթէ ,,ի մասն ինչ լերինն յայնմիկ հասեալք բազումք ի մերոց – 48. Եւ արդ մեք, նահապետք ազատաց Վասպուրական իշխանիս՝ Մուշեղ ի ցեղէ Վահևունեաց, Վահրամ յազգէ Տրունեաց, Վահրամ միւս, որ ի թիկնապահ իշխանիս … գրեցաք առ քեզ Բուխայ գլուխ զօրավարաց Տաճկաց և բարձակից մեծ թագաւորին. – 212. և բանակեալ կային ի լերինն որ ի վերայ գեղջն Թուայ, /224/ ի հովիտս նորա, որ կոչի Արեան լիճ. – 226. և բռնութեամբ կալեալ զԲախլ և զամենայն երկիրն Քուշանաց, մինչև յայնկոյս գետոյն մեծի որ կոչի Վահոօտ. – 136. և զօրք Պարսից որք էին ի կողմանս Պաղեստինացւոց, և զօրավար նոցա անուանեալ Ռազմայուզան որ է Խոռեամ՝ խօսէր ընդ Երուսաղէմի զխաղաղութիւն. – 142. և խորհեցաւ սա զմիտս զայս, եթէ որ առ վտանգի

նեղութեան դարձցի ոք առ ի պաշտօն կոռցն՝ ոչինչ է, եթէ սիրտ իւր ուղիղ պահեսցէ զհաւատսն Քրիստոսի: - 256. և կերիցեն քարինք և փայտք և այլ կահք երկաթեղէնք, որպէս և զայն որ ի նմայն պատարագի մարմին և արիւն որդւոյն Աստուծոյ, մանաւանդ թէ ինքն իսկ ճշմարտապէս որդին Աստուծոյ. – 396. և հեծելագունդ զօրացն Կայսկին զկնի նորա, զգացեալ զպատճառ ելիցն նորա ի բանակէն. որում ոչինչ գամագիտ կարացեալ լինել՝ դարձան ամօթալից կորակնեալք, յանգէտս համարեալ զինչ գործեցինն: - 342. և մխիթար բարի ունէր ի բարբառոյ մարգարէին որ ասէր. թէ /գրքում՝ թե/ ,,մանուկ մատաղ ի ծակ իժից արկցէ զձեռս իւր՝ և ոչ մեղիցեն նմա,,: - 252. և մօտ եղեալ մերկեաց զսուսերն և զսաղավարտն և զզրահսն, զոր արկեալ էր զանձամբ – 228. և յառնուլ զՍաթինիկ տիկին կնութեան Հայոց՝ յիշէ զնժդեհանալն իւր ի վիմամէջսն զոր վերագոյն գրեցաք – 86. և յիշատակարան նորա մոլորութեանն որով վրիպեացն և վրիպեալ կործանեաց զազգս բազումս՝ կայ և մնայ ազգաց յազգս մինչև յաւիտեան: - 248. Եւ յոլով այն լինէր զոր ինչ գրէինն՝ զոր ոչ էր գործեալ Հայոց - 194. և սկսաւ Խոսրով արքայ ժողովել զմնացեալ նախարարս զօրացն և զզօրն, որ զերծեալ էին ի պատերազմէն: - 150. Եւ սկսաւ շրջել կարգաւ ընդ բոլոր աշխարհս, յորում բնակեալ էին Տաճիկք, որ մնային ի սմա ըստ հրամանին Բուխայի:- 306. և տառապելոցդ որ եկեալ յեցեալ են ընդունայն գաղթականութեամբ՝ եղիցի արձակուրդ ի տեղիս իւրաքանչիւր – 216. և ագուցեալ զոտս պատրաստութեամբ Աւետարանին խաղաղութեան և սուսեր ընդ մէջ ածեալ զբանն Քրիստոսի, որ հատու է քան զամենայն սուր երկսայրի – 252. և ահա Ապումուսէ, որ ճանաչէր երիցու որդի՝ հանդէպ նոցա ել պատերազմ և հանդիսացաւ ընդդէմ նոցա. – 284. Եւ ահա դիմեալ գնաց հասանել ի վերայ կողմանց հիւսիսոյ, յերկիրն յորում Ծանակ կոչի. – 274. Եւ աղբերքն որ ի տեղւոջն և այլ ջրոցն քամուածքն ի ծործորացն ի վայր՝ յարիւն դարձան: - 306. Եւ ամբարձ զմիտս իւր ի հանդերձեալ գալուստն Քրիստոսի, և որ յայնժամ լինէին ահեղ որոտմունք և թնդիւնք և հրձգութիւնք և արհաւիրք մեծամեծք յերկնից և յերկրէ – 284. և ամենեքեան որ պահիցեն զշաբաթս իմ և ոչ պղծիցեն, և պահիցեն զպատուիրանս իմ և կացցեն յուխտին իմում՝ տարայց զնոսա ի լեառն սրբութեան իմոյ – 224. Եւ այս եղև, զի լցցի որ ասէ, ,,զարթի՛ր սուր ի վերայ հովուի և ի վերայ առն ընկերի նորա. – 238. Եւ այսպէս խաղաղեցուցեալ զաշխարհս կէին հեշտալիր խաղաղականօք ըստ կամի ախորժակաց զամենայն ժամանակս կենաց Խոսրովու, որ թագաւորեաց ամս ԽԸ: - 92. Եւ այսպէս կատարեցաւ սուրբն ամենայաղթ նահատակն Քրիստոսի Մուկաթլ փառաւորապէս ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ, որում փառք յաւիտեանս ամէն: - 290. և այր եղբօր իւրում ոչ ողորմէր, ըստ այնմ զոր ասաց դարձեալ Եսայի, ,,անկցի, ասէ, այր ընդ այր, և այր ընդ ընկերի իւրում, ընդհարցի մանուկն /298/ ընդ ծերոյն և անարգն ընդ պատուականին,,. – 300. և անդ գեղեցիկս և համառօտս անպաճոյճս կարգէր մի ըստ միոջէ զվկայութիւն /204/ հաւատոցն որ ի Քրիստոս – 206. և անդր գումարեալ են ամենայն զօրք և ռամիկք աշխարհիս, արք կորովիք և պատերազմողք, որք ոչ դառնան ի սրոյ.– 212. և անընդունակք լինէիք՝ որ ի մէնջ առաքեցեալքն հազարապետք և վերակացուք աշխարհիս մերոյ և խնամատարք արքունի հոգաբարձութեան գային առ ձեզ. – 244. և աշխարհ զրաւ առցէ յասպատակէ թշնամեաց, որ եկեալ հասեալ է յաւեր և յեղծումն: - 216. Եւ ապա առնու զթագաւորութիւնն Ասորոց և Բաբելոնի և վերնոց կողմանցն Սելևկոս Նիկանոր, որ կոչի յաղթող: - 70. Եւ առ յոյժ յանդուգն յարձակմանն բազում այն լինէր, զոր ձիովքն ընթադրեալ դիաթաւալ կացուցանէին, քան զոր սրովն սատակէին: - 174. Եւ առ վտանգի երկիւղի զօրավարին՝ աճին ի մէջ զիրս տեսլեանն, որ երևեցաւ յերկնից հրեշտակ Աստուծոյ. – 234. Եւ առեալ զմանրեալ և զխորտակեալ ի մասունս զխաչն՝ բերին առ զօրավարն, լուացեալ զարիւն պղծոյն, որ ի վերայ խաչին շաղախեալ կայր ի գլորմանէ այսահարին: - 378. Եւ առեալ զմարմին նորա տիկնոջն Սեդայի կնոջն Աշոտի և եդ ի գերեզմանի, ի տեղւոջն որում Զորոյ վանքն ասեն, ի վերայ գեաղջն Ահաւականից: - 370. և առեալ զնա եկն եհաս ի վերայ որդւոյն Աբգարու բառնալ ի նմանէ զթագաւորութիւնն զոր ունէր: - 80. և առեալ ոսկի զտիկնոջն և զիւր՝ գնաց

յԵգիպտոս գնել ցորեան յաւուրս սովոյն որ եղև առ Կղաւդեաւ. – 80. Եւ առնէր հարուածս մեծամեծս այլազգեացն. և սատակէր զնոսա սրով և աղեղամբ, և եբարձ զամենայն ազգս Տաճկաց, որ բնակեալ էին Վասպուրական տէրութեանն: - 306. Եւ առնու Ջաջուռ զդուստր Ենիանեայ կնութեան Սահակայ որդւոյ իւրոյ, որում անուն կոչէր Սմբատուհի: - 76. և ասէ, ,,եթէ աջողեսցին քեզ խորհուրդ մեր, զոր խորհեցաք ի վերայ Հայոց և իշխանաց նոցա, և ըստ ախորժակաց մերոց ի գլուխ ելանիցեն, որ ինչ կամք յօժարութեանց մերոց ըղձանայցեն- 184. և ասէր, թէ ,,զայս ամենայն զոր գրէ կաթողիկոսն Հայոց և առ ապստամբութիւն խորհել առ ի քէն, և զնախարարսն Հայոց զՅունաց թագաւորին խորհել հնազանդութիւն. արդ տեսանել պարտ է վասն այդր,,: -130. Եւ արար նմա հաւատարմութիւն յոյժ գրով, և կնքեալ աղիւ ըստ սովորութեանն իւրեանց երդումն, և խնդրեաց ի նմանէ զօր ինչ սակաւ յերևելի մարդկանէ, յորս ինքն վստահն էր: - 154. և արարին խաւար Վասպուրական աշխարհիս, որ /352/ կեցեալ իշխանին. և էր ամաց Խ յորժամ մեռաւ: - 354. Եւ արգելին փակեցին զպահակս ամրականացն և զկիրճս ձորոց, որ հանէին յերկիր նոցա մտանել յամուրսն: - 274. և արդ մեք զաւակ Աբրահամու եմք, և գիտէք դուք զխոստումնն /160/ որ առ Իսմայէլ հայրն մեր. – 162. Եւ արդ ՆԺԱ են մարգարէք, որ զվկայութիւն աստուածութեանն Քրիստոսի ստուգաբանեն ճշմարտութեամբ յանցնիւր ժամանակս, իբրև ի միոջէ բերանոյ, թող զԱւետարանն և զառաքեալս նորա: - 246. Եւ արդ քանզի կարգ բանիցս էած զմեզ առ այս խնդիր՝ պարտ է նախ գիտել թէ որով օրինակաւ Քաղդէացւոցն մատենագրութիւնք զթիւ նահապետացն տասամբք համարին թուով ըստ աստուածահրաման գրոցս - 18. Եւ արտաքոյ յետ ճանապարհին իմացաք էշ մատակ, որ ունի յաւանակ – 50. և աւանդեաց զոգին երանելին Յովնան ճշմարիտ խոստովանութեամբ ի Հայր և յՈրդի և սուրբ Հոգին, որում փառք յաւիտեանս: - 296. Եւ Աւշնի հաւատացեալ զաշխարս ծառայի ումեմն Սափի անուն ի գերելոցն Յունաց ներքինի, թողեալ զհաւատսն որ ի Քրիստոս, մսլիմանակ դեն ստացեալ, արիւնարբու ուսմամբ բնաւորեալ. – 372. և բազմութիւն քրիստոնէիցն … գոհացեալ միաբան ետուն փառս Աստուծոյ, որ զօրացոյց զսուրբսն և արար յամօթ զսատանայ հանդերձ գործակցովքն իւրեանց: - 268. և բազում ազգք և թագաւորք են զոր նուաճեալ ունիմք ընդ ձեռամբ մերոյ տէրութեանս. – 244. և բազում այն են որ ի նմին իսկ սատակին. և կէսքն դիւրըմբռնելի որսորդաց լինին. և ապրեալքն սաստիկս հասուցանեն վտանգս ուր և դիպիցին, եթէ մարդկան և եթէ այլոց ինչ կենդանեաց: - 188. և բազում այն էր որ ի մէնջ հարեալ լինէին, քան թէ մեք հարկանէաք – 194. Եւ բազում այն էր որ մարտիրոսական ճգնութեամբ վկայեցին, քան որք դրդուեցան, առ ոչինչ համարելով զյափշտակութիւն ընչից և ստացուածոց և զմահս դառնագոյնս: - 124. Եւ բազում այն էր որ մարտիրոսական ճգնութեամբ վկայեցին, քան որք դրդուեցան, առ ոչինչ համարելով զյափշտակութիւն ընչից և ստացուածոց և զմահս դառնագոյնս: - 124. Եւ բարձեալ աշտեայս հանապազակիրս ի պատրաստութիւն գազանացն որ ի մայրիսն որջանան, կամ թշնամեաց ի վերայ հասելոց – 190. և բնակէ յամրոցին, որ այժմ Զռայլ վասն անխեղեղ ամրութեանն գեղջկաբանեն: - 122. Եւ գիտեն զսաղմոսսն զհին թարգմանեալսն վարդապետացն Հայոց, զոր հանապազ ի բերան ունին: - 192. և գնացեալ ընդ եզր ծովուն Բզնունեաց, ընդ կողմն Ապահունեաց՝ և բանակեցաւ յափն գետոյն, որ իջանէ յԱղձնեաց խոխոմացն: - 366. և գնացին կալան զամրական տեղիս ով ոք և փութացաւ մտանել յամուրս ի բերդսն որ ի Վասպուրականի. – 238. և գրեթէ /գրքում՝ գրէթէ/ ոչ ամենևին ուրեք երևեցաւ այնպիսի ահաւոր տեսիլ զօրու և սպառազէն կազմութեան՝ ամենայն թագաւորաց, որ կացեալ էին ընդ ծագս տիեզերաց. զորոյ սաստիկ և ահագին որոտումնն և ճայթումնն և փայլիւն զինուցն, և որ ինչ յայնժամ զարդարեալ և զինեալ պատրաստեցան զօրքն Տաճկաց: - 284. և գրեթէ /գրքում՝ գրէթէ/ ոչ ամենևին ուրեք երևեցաւ այնպիսի ահաւոր տեսիլ զօրու և սպառազէն կազմութեան՝ ամենայն թագաւորաց, որ կացեալ էին ընդ ծագս տիեզերաց. զորոյ սաստիկ և ահագին որոտումնն և ճայթումնն և փայլիւն զինուցն, և որ ինչ յայնժամ զարդարեալ և զինեալ

պատրաստեցան զօրքն Տաճկաց: - 284. և դաստիարակ առընթեր ունելով զբանն տէրունական … և թէ ,,որ կամիցի կեցուցանել զանձն իւր՝ կորուսցէ զնա, և որ կորոյս զանձն իւր վասն իմ՝ գտցնէ զնա,, - 264. և դաստիարակ առընթեր ունելով զբանն տէրունական, թէ ,,որ ուրասցի զիս առաջի մարդկան՝ ուրացայց և ես զնա առաջի Հօր իմոյ,, - 264. Եւ դարձան կուտեցին աւար, որոց ոչ գոյր թիւ: - 286. և դարձեալ վերագոյնն ասէ, զոր ասաց տէր ի բերանոյ մարգարէին: - 238. Եւ դարձեալ՝ եթէ յարոյց ինձ Աստուած զաւակ այլ՝ փոխանակ Հաբէլի զոր սպան Կայէն: - 24. և դարձոյց ի նոսա զաշխարհն զոր տուեալ էր ի ժառանգութիւն Տիգրանայ Հայկազնոյ – 86. և դարձուցին ընդ նոյն ճանապարհ ընդ որ եկեալ էր, ոչ թողացուցին նմա ելանել ընդ աշխարն Վասպուրական. – 336. և Դաւիթ ասէ, ,,յոր հաւատացի զնոյն և խօսեցայ,,. և Պօղոս՝ ,,մեք հաւատամք զոր խօսիմքն,,. և դարձեալ Պօղոս՝ ,,եթէ խոստովանեսցիս բերանով քով զտէր Յիսուս, և հաւատասցես ի սրտի քում թէ Աստուած յարոյց … - 258. և դիմեալ ի Գանձակն Ատրպատականի՝ բրէ զնա, աւերէ զԱհմատան և զՄայ կործանէ և զբագինն հրատին մեծի, որում Վշնապն կոչեն – 148. և դուք զայսքան հատուցումն հատուցանէք ինձ, չիմացեալ ձեր զոր ասաց Դաւիթ – 214. և եբարձ զամենայն արս զօրութեանց, և ոչ ոք էր այնուհետև որ կարէր կալ ի կայի իւրում ունել զդէմ նորա – 238. և եբաց զպողոտայն լայն և ընդարձակ, զշաւիղն կորստեան, որ տանի յանգիւտ կորուստն. – 248. Եւ ելանէին գունդք գունդք շտապով և ճեպով մի զմիոյ կնի, և ամենայն ոք որ տեսանէր՝ ընդ մեծաւ երկիւղիւ ներքադրեալ լինէր: - 284. Եւ ելեալ իշխանաց իշխանն, որ բարձրագոյն և հանճարեղագոյնն էր քան զբնաւ Հայաստանեայցս և զընդհանուր կացեալս ի ներքոյ երկնից՝ եկն առ նա մեծաշուք պատուադրութեամբ, և պարգևս և պատիւս ոչ սակաւս նմա յառաջաբերեաց. – 344. և ելեալ նստաւ ի ջորւոջն, զոր պատրաստեալն ունէին անդէն առ դրան վրանին, և հանին արտաքոյ դաշիկ բանակին՝ դարձուցեալ դառնալ ընդ նոյն ուստի եկն: - 346. Եւ եկաց սուրբ Խաչն տէրունական յաստուածակերտ քաղաքին մինչև ցմիւսանգամ առածն Երուսաղէմի որ յորդւոցն Իսմայէլի: - 154. Եւ եկեալ ի Փառան՝ զնոյն ասաց երկրորդել զբանս զայսոսիկ առ հօրեղբօրն իւրոյ որ կոչէր Ապղջէհր: - 158. և եկեալ մտեալ յաշխարհս Հայոց աներկիւղ համարձակութեամբ, խորհեալ խորհուրդ զոր ոչ կարաց հաստատել: - 106. Եւ եղև ի գնալ Դերանկին ի ձմերոցս Վասպուրական իշխանացս, ճանապարհ արարեալ ընդ ձորն Ընծայից, որոյ ելքն ընդ գաւառն Հեր քաղաքի: - 352. Եւ եղև ի լնուլ վեցերորդ ամի գերութեանն Հայոց որ է ՅԶ ամ ըստ թուոյ հայերէն տումարին - 312. Եւ եղև ի մտանելն նորա ի քաղաքն, ունելով ընդ իւր կապեալս բազումս և գերեալս, որոց ոչ գոյր թիւ. – 262. Եւ եղև ի վախճանելն Խոսրովու Հայոց թագաւորի, որ եկաց ի տերութեանն ամս Դ – 114. Եւ եղև իբրև երրորդ ժամ լինէր աւուրն, որ էր միաշաբաթի՝ և ահա ելանէին գունդք գունդք հեծելոցն ընդ կողմն անապատին Սմբատայ կոչեցեալ բերդին – 228. Եւ եղև յամի չորեքտասաներորդի Խոսրովայ արքայի, ի քսաներորդ ամի Մուրկայ թագաւորութեանն՝ ապստամբեցան ի կայսերէ զօրքն Յունաց, որք ի Թրակացւոց կողմանէն – 140. Եւ եղև յաւուրն ինն և տասներորդի, յամսեանն մարգաց, որ օր ԻԸ էր ամսոյն, յամի քսան և հինգերորդի թագաւորութեանն Խոսրովու, որ կոչէր Ապրուէզ, զկնի Ժ աւուր անցանելոյ զատկին՝ առին զքաղաքն. – 142. Եւ եղև յետ մեծ պատերազմին, որ յառաջ քան զզրուցացդ գրելոյ ելին, ի գլուխս Մանազաւեան նահանգին և Յուշոյ դաշտին, և զխռովարարս քաղաքացն ի մի վայր գումարելոցն, որք և յունայն ասպատակէին աշխարհ – 398. Եւ են ի թուել մինչ ցայս վայր այսոքիկ. Ադամ, Սէթ, Ենովս, Կայիանան, Մաղաղայէլ, Յարէդ, Ենովք, Մաթուսաղայ, Ղամէք, Նոյ, Քամ, Քուշ, Նեբրովթ որս և Բէլ: - 36. և են ստացեալ զէնս աշտեայս հանապազ կրելով ընդ ինքեանս, ի պատրաստութիւն գազանացն որք ի լերինն բնակեն: - 192. և ետու ի ձեռս քո զզօրս իմ հանդերձ զօրագլխովք մեծամեծօք իմովք, յամենայն ազգաց որ ընդ ձեռամբ իմով նուաճեալ են թագաւորազունք – 236. և ետուն ի սուրբ եկեղեցին Դ ագարակս. զվանքն Փշոց և զագարակն Ահավանք, յանդիման եկեղեցւոյն որ ի կղզին, և զքարն Մանակերտ, որ է հանդէպ հարաւոյ կուսէ, և զԲերկրի և այլ բազում տեղիս – 356. Եւ երթայր զհետ և

սատակէր զնոսա անչափ զօրութեամբ. և բազումք այն էին, որ մեռանն ի սրոյն Գուրգէնի քան որ մնացինն. և զօրքն զհետ մտեալ մնացելոցն հանին յերկրէն իւրեանց: - 308. և երթեալ ի թաւ պուրակս բուրաստանացն, մտեալ ի ներքոյ թաւ թփոյ ծաղկոցն որ էր մուրտ բազում ղուղեալ դադարեաց: - 152. Եւ երթեալ հասանէ ի գիւղակ մի Երանգանի անուն առ մոնազն մի, որ էր երէց վանիցն:- 320. և զայն երիս ամս կերակրեալ լինէին սուրբքն ձեռնարուեստիւք իւրեանց, որպէս զնոյն ինքն զաստուածազարդն Պօղոս, թէ ,,զպէտս իմ և որ ընդ իսն էին՝ պաշտէին ձեռքս այս,,: - 252. Եւ զայս Եղկղեսիանոսք. բայց ինձ այսպէս թուէր, թէ աղանդն Եղկղեսիանոսաց վաղուց շիջեալ խափանեալ լինէր ի քաջաց վարդապետացն սրբոց, զոր եղն Աստուած յեկեղեցւոջ. –254. և զանուն քաջութեան քո քեզէն կորուսանես, որով ամենայն աշխարհ զարհուրեալ դողաց և ոչ ոք եկաց ընդդէմ քո – 282. Եւ զարմանք կալան զամենայն բազմութիւնն ի վերայ պնդութեան սրտին և զօրութեան ուժոյն և քաջութեան նահատակութեանն, զոր գործեաց երանելին Գէորգ. – 268. և զերծեալքն փախստեայ անկանէին ի կողմանս կողմանս աշխարհաց, յաւեր դարձուցեալ զբնաւ աշխարհին, բայց ի լեռնայնոցն՝ որ յամուրս իւրեանց մնային ի լերինն Խոյթ անուանեալ: - 188. Եւ զերկնային պարգևացն որ ի հանդերձեալսն խոստացաւ Տէրն, զանպատում և զիրեշտակային նորոգութեան՝ նա ասաց լինել անդ կերակուրք և ըմպելիք ուժգին. զոր և կամեսցի ուտել անյագաբար՝ պատրաստ գտանիցէ, և կանանց կուսից մնացելոց հանապազ անյագաբար խառնակումն: - 164. Եւ զի ասէ գիր՝ ոգիք իբրև ութ՝ երկբայականս իմն և զայն. առ որս ասեմք, եթէ նոցա տուաւ հրամանն այն. այլ թէ ի ձեռն նոցա և այլք եղեն փրկեալք: -32. Եւ զի էր պաշարել նորա յայնժամ զքաղաքն Մանազկերտ Ապահունեաց աշխարհին, որ ի ձեռս Ապլբառայն էր, և ածեալ հասուցեալ մերձ ի պաշարումն. և ի հասանել գուժկանացն եթող զնոսա, տալով նոցա հրովարտակս ի խաղաղութիւն: - 348. և զինքն յանձն արար երանելի եպիսկոպոսին և ճգնաւոր քահանային, հանգեաւ բարի խոստովանութեամբ ի հոռի ամսեան, որ օր Ե էր ամսոյն յաւուր ուրբաթու՝ ի Քրիստոս Յիսուս ի Տէր մեր – 254. Եւ զլեզուդ պղծութեամբ զոր սրէիր ի վերայ մեծազաւր թագաւորին՝ արդ նոր և զարմանալի վիրաւք դատեսցէ զքեզ քան զամենայն տիեզերս: - 164. Եւ զկնի այսորիկ, որ է երկրորդ հարուածք այլազգեացն՝ դարձեալ հրաման ետ ելանել ի պատերազմ, և հետամուտ հասեալ առ նոսա. – 282. և զկնի ինչ փոքու ասէ, ,,զայլազգիսն որ եկեալ յեցեալ իցեն ի Տէր՝ սիրել զանուն նորա, լինել նմա ի ծառայս և յաղախնայս – 224. և զՀրէայսն որ յաւուրց սրբոյն Գրիգորի հաւատացեալ էին ի Քրիստոս՝ վարեն ի գերութիւն, աւելի վտանգ նոցա քան այլոց Հրէիցն հասուցանելով վասն ի Քրիստոս հաւատոցն: - 104. և զմտաւ ածեալ զքսութիւնն զոր զեկուցին զԱշոտոյ կորապաղատէ առ Դերանիկն, եթէ ստութեամբ և եթէ ճշմարտութեամբ՝ մեզ չէ յայտ: - 342. Եւ զոր ոչ հաւատարմանայ մեզ՝ և ոչ գրել կարևոր համարեցայ: - 100. և զոր ասէն այսպիսի ինչ է. ,,վա՛յ քեզ, եղո՛ւկ դու երկիրդ Պարսից, յորժամ բազմախուռն գունդք զօրացն Յունաց ի քեզ արշաւանս եղեալ՝ հասանիցեն և հարկանիցեն զքեզ ի սուր սուսերաց, և յառաթուր սմբակաց: - 148. Եւ զոր ծնար և զգուեցերն՝ քեզէն կոչեսցես ի մահ,,: - 148. և զոր կամիջիք՝ արասջիք ձեզ թագաւոր – 138. Եւ զոր օրինակ զնա վիշապ առակեցաք յաղագս սաստիկ ուժոյ զօրութեան ձեռին նորա – 262. և զոր օրինակ ոք զբոլոր անդամս մարմնոյ յօշիցէ ի մասունս, և ոչ երևի տեսակ կենդանի մարդոյն, որպէս է գոյացութիւն խառնուածոյն. – 194. Եւ զչարեալ ընդ խափանումն խորհրդոցն իւրոց՝ ամբաստան յոյժ լինէր զԱշոտոյ հանդերձ թղթովք Տաճկաց, որք էին ի կողմանս Հայոց, բազում այն ինչ զոր ստութեամբ քան թէ ճշմարտութեամբ զեկուցանեն զնմանէ զգործս, և թէ հակառակս ևս թագաւորութեան քոյ բանընդդէմ լինի հանապազ: - 172. և զպէտս կերակրոցն վճարեն ի սերմանց ինչ, առաւել ի կորեակ կոչեցեալ սերմանէն, զոր ոմանք ի սով ժամանակի /190/ հաց անուանեն. – 192. և զսակաւուց քան թէ յոլովից գրեաց անուանս ի յիշատակարանի անդ զՇահդոսդ, որ թարգմանի արքայասէր, և զԳոհշթասդ, որ թարգմանի ներկազործ ծիրանեաց արքայական զգեստու, և զՇմաւոն եպիսկոպոս, վէմ եկեղեցւոյ Քրիստոսի ընդ նմին և այլ

եպիսկոպոսք և քահանայք արք Ճ - 106. և զսուգ և զտրտմութիւն, զոր կրէին աշխարհս յաղագս մահուանն Դերանկին՝ յուրախութիւն և ի խնդութիւն տրամադրէին. – 360. Եւ զօր Պարսից արքային որ յաշխարհին՝ ոչ գիտացին. – 148. Եւ զօրքն, որ ելեալ էին զհետ Գուրգինայ՝ եկին հասին ի սահմանս երկրին, ուր կայր Գուրգէն զօրօքն իւրովք – 226. Եւ էին ի կասկածի ի մէջ բանակին ի հազարապետէն, զի յայտնի երևեալ լինէր զոր խորհէրն վասն նոցա Ահմատն: - 344. Եւ էր կացեալ եպիսկոպոսապետ Հայոց Ջաւէն, զոր յառաջագոյն ասացաք, յետ չորրորդ ամի Շահակայ: - 110. և էր պատճէն թղթոյն զոր կեղծաւորեալ ետուն զնա՝ այս ինչ. – 236. և ընդ այգն ընդ առաւօտն առին յաւարի զբանակն հանդերձ ախիւն և զտունս գանձուցն զորս առ ինքեանց: - 332. և ընդ նմա Շապուհ յԱմատունի տոհմէ, այն որ գործակիցն եղև Գագկայ առ սպանումն Ապումրուանայ, զոր վերագոյնն յիշեցաք – 372. և ընդ նմա Տաճիկք Հայաստանեայց, որ բնակեալ էին ի կողմանս կողմանս աշխարհիս՝ առաջնորդէին Բուհայի ի մուտ և ելս աշխարհիս: - 206. և ընդ նմա քաղաքացիքն Բերկրոյ որ Ութմանիկքն կոչին, և յազատացն Վասպուրականի որ միաբանեալ էին ընդ զօրսն արքունի, արք իբրև U – 306. և ըստ օրինակի կեղծաւորական հիւանդութեանն, զոր առ Դերենիկն հնարաւորեցաւ՝ զնոյն և առ Գագիկ գլխաւորեաց: - 350. և թափառական զվէմս ապաստան արարեալ յանկասկածագոյն տեղիս դարանի ի փոքր վիմամէջս ի կարկառս հովտաձևս հանդէպ հարաւոյ քաղաքաբերդին Վանի, մօտ այն տեղի, յորում բղխէ աղբիւրաբար առ ստորոտով բլրակի միոյ, մօտ յեզր ծովուն – 84. Եւ թէ որպիսի օրինակաւ գալուստ նորա և պատերազմ վասն սորին իրաց, և արիական ձեռակերտացն շինուածք, որ և յոյժ արժանաւորք զարմանալեաց, և դարձեալ ապստամբութիւն Զրադաշտին և մահն Շամիրամայ և բան յուռթիցն որ զնմանէ – 44. և թէ Ադամ առ նմանն իւր և օգնական զայսոսիկ՝ զի՞նչ ի դէպ իցէ կնոջն անմեղադրելի գոլ՝ օձին պատճառել, որ ևս վատթարագոյն քան զանասունն լինիցի: - 22. և թողեալ զբնակելն ի Դուինն՝ ելեալ բնակեցաւ ի Նոր քաղաքին ի մեծ եկեղեցւոջն որ յանուն սրբոյն Գրիգորի շինեալ էր երանելւոյ տեառն Ներսիսի երկրորդի Հայոց կաթողիկոսի: - 358. և ի բաց լերուք ի սնոտի և ի մոլար պաշտամանէ ձերմէ, որ վասն Քրիստոսի էք կաշկանդեալ ի մեծ յամառութեանդ: - 244. Եւ ի ժամանակին /96/ յայնմիկ ունէր զհազարապետութիւնն Հայոց այր ժանդ չարաբարոյ, որում հայր Մարդպետ անուն էր. – 98. Եւ ի ժամու մինչ ազնորեալքն կամէին մտանել զառաջեաւ … յայնժամ շուրջ կացեալ զվրանաւն մեծ սպարապետին զկազմեալ գնդաւ վահանաւոր և նիզակաւոր ամրափակ պնդութեամբ, և մտեալ մատոյց զթուղթն, զոր էր գրեալ առ Յամանիկն ի քաղաքն Պարտաւ Ահմաթայ նենգութեամբ: - 344. Եւ ի հասանելն նորա առ թագաւորն՝ ունէր ևս ընդ ինքեան թուղթս լի ամբաստանութեամբ զնախարարացն, որ բնակեալ էին ի Հայս – 180. և ի մէջ առից, թէ ըստ բազմաշուրթն լեզուացն յետ աշտարակաշինութեանն, յորմէ ցեղէ սկիզբն առ ածել սերունդք Արծրունեաց տոհմին – 12. ի միտ առեալ էր զսաղմոսն, զոր ասացեալ էր երանելին: - 206. և ի վերայ նորա շինեաց եկեղեցի զհամբարձմանն ի յերկինս ի Հօրն գահակցել աթոռ, և զերկրորդ գալստեանն զյիշատակ ունելով, որ գալոցն է հայրենի փառօք, ըստ հրեշտակացն առաքեալսն զմխիթարականն և զքաջալերականն աւետիս նոցա առբերելով: - 390. և իբրև եդ առաջի զվնասուցն որով կարծէր արկանել զնա ի հաղբս կորստեան՝ ասէ ցերանելին – 294. Եւ իբրև ընթերցաւ մեծ զօրավարն զծածուկս ազատանոյն՝ ետ պատասխանի, զոր և գրով իսկ աւանդեաց. – 214. և իմ խնայել ի ձեզ ոչ արարից զրաւ կենաց ձերոց ըստ արժանի ապիրատ գործոց և վնասուցն, զոր յանցեայքն առ իս դուք. - 244. և ինքն /232/ կայր հեծեալ ի վերայ սպիտակ ձիոյ, և ցանէր զծուխն ընդդէմ թշնամեացն, և օդ քաղցր, որ արկանէր զծուխն զերեսօք նոցա. – 234. և ինքն Աշխէթ զինեալ զինքն ի զէն և յասպազէն, զոր կարծեալ ոմանց երկաթեղէն պատկեր գոգցես զերիվարն և զհեծեալն, աչացն միայն ոչ գոլով ծածկոյթ. – 272. և ինքն գնաց ի Միջագետս Ասորոց, զի կալեալ հաստատեսցէ ինքեան զքաղաքսն և զսահմանսն ամենայն, որ առ Խոսրովաւ և առ Մուրկաւ հաստատեալ էր: - 154. Եւ ինքն զԳրիգոր

եղբօրորդի իւր հանդերձ ընտրելովք ոմաբք զօրաւորօք վառեալ ի զէն և յասպազէն արք Մ, զոր զգացուցին Աշոտի. – 330. Եւ իշխանքն Հայոց կային ի տագնապի և խնդրէին զելս իրացն գտանել ի Քրիստոսէ, յորմէ լքեալն էին: - 320. և իջեալ ի դաշտավայրն, խումբ արարեալ, ճակատ կազմեալ ընդխառնեցան ի պատերազմ. և զբազումս դիաթաւալ կացուցեալ, ընդ որս էր Շապուհ նահապետն Ամատունեաց յանկելոց վիրաւորացն: - 310. և լի ծաղու և կատականօք այպն արարեալ՝ արհամարհանօք անարգեցին զբռնաւորն, իբրև զմանուկ մի անպիտան կամ զծեր զառանցեալ և խելագարեալ, որ ոչ ըստ իւրոց կամաց զոր ինչ ախորժիցէ խօսիցի: - 264. և լինիցիս իբրև զմի ի մահապարտաց, որ անձամբ զանձինս հերքեցին ի կենաց վտանգաւոր մահուամբ, որպէս և քեզ պատրաստեալ է – 294. և լնուն զծովակն որ յանդիման հրատին՝ դիակամբք. զիօսուն և զանասուն, զայր և զկին և զմանուկ առ հասարակ մաշեցին ի սուր սուսերի: - 148. Եւ լուեալ կնոջն Սահակայ, թէ ըմբռնեցաւ … փութացաւ գնաց եկաց առաջի Բուխայի, թերևս կարասցէ ըստ պատշաճ գեղոյն և ըստ բազմաձեռն գանձուց ապրեցուցանել զայրն իւր, որ առաւել մահու քան թէ կենաց պատճառ եղև նմա: - 272. և լուսաւոր առնել զամենայն մարդ, որ յաշխարհ գալոց է. – 76. Եւ խնդրեալ զդի նորա վաճառականաց՝ պատեցին զնա ի ձեռս եպիսկոպոսին Դաւթի նորուն գաւառի և եդին ի տապանի յեկեղեցւոջն որ ի նմա: - 354. Եւ խնդրէ ի նմանէ խնդիրս, ,,առաջին, ասէ, զաստուածընկալ սուրբ նշանն, զոր գերեցեր յԵրուսաղէմէ՝ /152/ խնդիր արարեալ մեծաւ փութով այսրէն դարձուսցես,,: - 154. Եւ խոյակապ և անուանի եղեալ քան որ յառաջագոյն քան զնա էին կացեալ իշխանք ընդհանուր Հայաստանեայցս, որ յարևելս և ի կողմանս հիւսիսոյ, մանաւանդ որք ի Վասպուրական աշխարհիս էին կացեալ նախարարք յիշխանական պետութիւնս: - 170. և խոստացեալ պատարագընկալին՝ ոչ ևս զնոյն հատուցանել երկրի ուխտ յաւիտենական հաստատեալ՝ զաղեղն իմ եդից յամպս, որ է ծիածանդ – 32. Եւ ծառայ մի Դերենկին որ բանտապանն էր՝ լուծեալ զնա ի կապանացն՝ և տարեալ մուծանէ ի սենեակն ուր ննջէր Դերենիկն. – 320. և ծառայեա ճշմարտութեան օրինաց և հաւատոց, զոր ուսաք ի մարգարէէն Մահումաթայ. ապա թէ ոչ՝ զնորին հակառակն ընկալցիս, տանջանս և մահ, և ելցես ի կենաց աստի չարաչար մահուամբ,,: - 294. և կալան անդ զտիկնայսն ամենայն և զհարճսն և զորդիսն արքայի, և զերիվարսն արքունական, որով եկեալ էր Խոսրով արքայ ի Տիսպոն՝ հանին գաղտաբար ի գիշերի, և արքայ Խոսրով ոչ միոյ իւիք չէր տեղեակ. – 150. Եւ կատարեալ Աշոտ զկեանս իւր՝ մեռաւ ի Վանտոսպ գաւառի, ՅԻԳ թուականութեանն Հայոց, յամսեանն հոռի, որ օր Զ էր ամսոյն, յաւուր հինգշաբաթոջ. և տարեալ հանգուցանեն ընդ եղբարս իւր ի վանս սուրբ Խաչին յԱղբագ գաւառի: - 338. և կարգեցին երիցապետ զոմն ի վերայ քաղաքին որում անուն էր Մոդեստոս: - 142. և կարգեցին հրամանատար ի դրանն զԽոռոխ Որմզդ, որ և սպանաւ ի բամբշանէն որ կոչէին Բոր: - 154. և կացին մնացեալ անդր մինչև ի դարձն Արտաշէսի որդւոյ Սանատրկոյ, որ եկեալ այսր թագաւորեաց, սպանեալ զԵրուանդ: - 82. և կացուսցէ ի վերայ աշխարհիս գործավարս, որ ըստ իւրեանց հրամանի զկարգս աշխարհիս յօրինեսցեն – 188. և կացուցեալ զնոսա ի կարգի ստրկութեան, որոյ զփոյթ հպատակութեան ցուցեալ՝ կարգէ զնոսա ի գործ ծառայութեան, կրել արծուիս և բազէս. – 64. և կէսքն զհետ մտեալ փախստէիցն, մինչ թանձրացաւ մութ գիշերին՝ հանին ի սահմանացն Հայոց, էր որ ի կողմն Ելոյ և էր որ ի կողմն Ատրպատականի և Պարսից: - 232. և կոչին սոքա մեկնակազէնք սուրհանդակք, բնակեալք ի լերինն որ բաժանեն ընդ Աղձնիս և ընդ Տարօն: - 192. Եւ հաճոյ թուեցաւ Հայրակղի և ամենայն սինկղիտոսիցն՝ նստուցանել զորդին Հայրակղի յաթոռ թագաւորութեան, որ էր մանուկ /146/ փոքր. – 148. և հանդիպեցան միմեանց յՈրդոք գեօղ, ի գլուխս ձորոյն Հայոց, որ հանէ յԱրուանթունի գաւառն: - 306. և հարան զօրքն արքունի ի հարուածս մեծամեծս և դարձան փախստական ի բանակն իւրեանց և մտին յապարանսն զոր շինեալ էին. – 282. և հարցեալ և պատասխանեալ սուրբն լի կատարեալ իմաստութեամբ Հոգւովն սրբով՝ զոր անմեկնելի ունէր յինքեան սուրբն. – 104. և հարցեալ ցնա յաղագս մահուանն Յովսէփու ի վրէժխնդրութեանն աղագս

երկրորդ նահատակութեան նորա, որ եկաց ընդդէմ զօրավարին, յուշ առնելով նմա զապստամբութենէ և ընդխառնելոյ նորա ի վնասս արքունի – 294. Եւ հաւանեալ Խոռեմայ՝ եկն առ Հայրակղոս արքայ Յունաց, թողեալ ի նա զԵրուսաղէմ և զԿեսարիայ Պաղեստինացւոց և զամենայն կողմանս Անտիոքացոց և զամենայն քաղաքս գաւառացն այնոցիկ, և զՏարսոն Կիւլիկեցւոց և զմեծ մասն Հայոց և զամենայն զոր միանգամ կամեցաւ Հայրակղոս. – 152. և Հեփեստոս և Պռոմիթոս, որ է արեգակն և լուսին՝ գողացան զհուրն յՈրմզդայ և մասն ինչ ետուն ի մարդիկ. – 48. և հորդեաց երանելին Զուիթայ ճանապարհ բարի բազմաց վկայից ի մէջ Հայաստան աշխարհիս, որ յարևելս և յարևմուտս: - 104. Եւ հրամայեաց ածել առաջի զոմանս յերանելի արանց յազատէ տանէ, և զայլս որք ի բնիկ հեծելազանց, ըստ ազգս և ըստ տոհմս աշխարհաց – 264. և հրաման ետ հասանել ի վերայ քաղաքին Տփղիք կոչեցեալ. որում յառաջագոյն Փայտակարան անուանէին. – 270. և դաշիկ արարեալ յայնկոյս քան զՎանտոսպ, ի տեղւոջն արձանաշար քարակարկառ գոգաձև միջոցի երկուց բլրակաց, որ հայի յԵրիվարաց արկման դաշտն, ի վերայ Լեզւոյ գեաւղջն, որ զաւրացն գեղեցիկ առասպելաբանեն սպիանած վերայն սպանելոցն ի մանկանցն Շամիրամայ: - 334. և դաշիկ արարեալ յայնկոյս քան զՎանտոսպ, ի տեղւոջն արձանաշար քարակարկառ գոգաձև միջոցի երկուց բլրակաց, որ հայի յԵրիվարաց արկման դաշտն, ի վերայ Լեզւոյ գեաւղջն, որ զաւրացն գեղեցիկ առասպելաբանեն սպիանած վերայն սպանելոցն ի մանկանցն Շամիրամայ: - 334. և մանաւանդ զի հարկ փութոյ եղև մեզ գիտել զպայազատութիւնս երանաց տիրեցելոց մեր աշխարհի և որ յառաջ քան զնոսա թագաւորք Ասորեստանեայց, որդի /34/ ի հօրէ առեալ մինչև ի Սենեքարիմ արքայ, որ առ Եզեկիայիւ Երուսաղէմի արքայիւ եղեալ ազգապետ տանս Արծրունի: - 36. և մանաւանդ զի հարկ փութոյ եղև մեզ գիտել զպայազատութիւնս երանաց տիրեցելոց մեր աշխարհի և որ յառաջ քան զնոսա թագաւորք Ասորեստանեայց, որդի /34/ ի հօրէ առեալ մինչև ի Սենեքարիմ արքայ, որ առ Եզեկիայիւ Երուսաղէմի արքայիւ եղեալ ազգապետ տանս Արծրունի: - 36. Եւ մեր անտես արարեալ զգործս վնասուց ձերոց, զոր մեղայք մեզ, և լիցին անձինք ձեր ի գիւտս, և կեցջիք և տիրեցէք աշխարհի և տանց ձերոց, դուք և որդիք ձեր – 244. Եւ մեք ահա անփոյթ այդմ ամենայնի արարաք, զի յայտնի լիցի սէրն և գութ խնամոյն, զոր ասեմք ունել ընդ ձեզ: - 244. ասացեալ ըստ նոցայցն արժանաբանութեանց առ ի յեղծումն առցուք. – 52. և մի եղիցի յիշատակ սորա ընդ սոցա, որք թէպէտ և վրիպեցին և կործանեցան՝ սակայն և ապաշաւեցին և կանգնեցան յետ դարձին իւրեանց ի մեծ կարաւանէ գերութեանն ի միջոյ ժանեաց բռնաւորին. – 248. և մի ի վերայ մեծ յանցանացն զոր յանցեար, որպէս լսեմդ զոր ինչ ամբաստանեն զքէն՝ յայդ ևս յաւելուր - 290. և մինչ այսմ գործոյ պարապէր՝ դէպ եղև նմա ի կողմանս Եգիպտացւոց հանդիպել առն միոյ մոնազնի, որում կոչէին Սարգիս Բհիրայ, որ էր եղեալ աշակերտ մոլեգնութեանն արիանոսաց. – 158. և մինչ այսմ գործոյ պարապէր՝ դէպ եղև նմա ի կողմանս Եգիպտացւոց հանդիպել առն միոյ մոնազնի, որում կոչէին Սարգիս Բհիրայ, որ էր եղեալ աշակերտ մոլեգնութեանն արիանոսաց. – 158. Եւ մինչ այսպէս կայր աշխարհս յանկարգ խաղաղութեան՝ եհաս լուր գործոյն առ Աւշին և առ իշխանն Աշոտ, եթէ ,,վրդովեալ է երկիրն, և կան ի տարակուսի՝ որք զամուրսն քո ունին. – 362. Եւ մինչ նոքա դեռ չև հասեալ էին մերձ առ գունդն Հայոց՝ փութացաւ զօրավարն Գուրգէն յղեաց դեսպանս առ Ապուհեշմ և որ ընդ նմա զօրագլուխքն՝ աղաչել ի խաղաղութիւն – 230. Եւ մինչդեռ կային կենդանի և գոհանային զՔրիստոսէ զանյաղթ զօրութենէն զոր զօրացոյց զսուրբսն մեծ ասպարիսի ի հոգևորական պատերազմին՝ ևս առաւել բարկացեալ թագաւորն՝ իբրև զինոց վառեալ բորբոքէր. – 292. Եւ մօտ առ սոցա կայ լեառն Կաւկասու, յորում բնակեն ազգք յամենայն լեզուաց բաժանեալք, ըստ ազգս ՀԲ ազգացն, և կեան առանց առաջնորդի, և օրէնս անձանց ունին ամենայն ոք որ զինչ կամի, և ընդ մայրս և ընդ քոյրս ամուսնանալ: - 274. Եւ մօտ առ սոցա կայ լեառն Կաւկասու, յորում բնակեն ազգք յամենայն լեզուաց բաժանեալք, ըստ ազգս ՀԲ ազգացն, և կեան առանց առաջնորդի, և օրէնս անձանց ունին ամենայն ոք որ զինչ կամի, և ընդ մայրս և

ընդ քոյրս ամուսնանալ: - 274. Եւ յաղագս խրթնի և անհետազօտելի խօսիցն և բարուցն կոչին Խութ, յորոց անուն և լեառնն Խոյթ անուանի: - 192. Եւ յամենայն ազգաց որ ընդ ձեռամբ քո են՝ հաւաքեա առ քեզ զընտիրն այրուձիոց, և անց յայնկոյս գետոյն: - 196. Եւ յայնմհետէ բարձաւ տէրութիւնն Պարսից և ազգին Սասանայ, որ տևեաց ամս ՇԽԲ: - 166. Եւ յայնմհետէ համարձակութիւն առեալ անօրինացն՝ սկսան գունդս ռամկականս ժողովել ըստ օրինակի մարախոյ անչափ բազմութեամբ, այնոքիկ որ Շեխետիքն կոչէին. և այլ որ ուստեք ուստեք ի հեռաւոր աշխարհաց /402/ Պարսից, ի Ժանգանայ և ի Ջուրջանայ և որք ի Վարառատ գաւառէ – 404. և յայտ է թէ յայլմէ շարժի. և եթէ յայլմէ՝ ապա ուրեմն է՛ ոմն, որ շարժէ զերկնային մարմինն: - 54. և յայտնի ոչ վայելչանայր կատարել զոր կամէրն, մի՝ վասն յաղթող մեծանուն գործոյն, նախատ անձին համարելով, երկրորդ՝ վասն վաշտիցն զօրութեան: - 326. և յանդիմանել զամենայն ամբարիշտս վասն գործոց իւրեանց զոր ամբարշտեցան,,: - 26. և յարձակեալ բազում անգամ ի վերայ յունական զօրուն որք ընդդէմ զօրաց քոց պատերազմէին՝ և անդ ոչ սակաւ հեղմունս արեանց արարեալ փոխանակ զօրաց քոց ի զօրացն Յունաց. – 304. և յաւեր դարձան գեւղք և ագարակք և աւանք, ի բաց մերկացեալ զզարդ և զբարեձևութիւն, և ընդ ազգականութեամբ փակեալ զանազան բոյսք և տունկք, որ ի վերայ երեսաց երկրի. – 238. և յաւիտենական և անսպառ և անվախճան են կեանքն և պարգևքն, զոր պատրաստեաց Աստուած սիրելեաց իւրոց և որք կան համբերութեամբ ի հաւատս ճշմարտութեանն. – 264. և յետ այնորիկ պահղաւիկ թագաւորաց ժամանակք, որ կոչին Պարթևք, մինչև յԱրտևան որդի Վաղարշու – 166. Եւ յղէ պատգամ առ Թէոդորոս եղբայր Հայրակղի, ըստ այնմ որում Հրէայքն եղեն ձեռնտու, եթէ ,,զերկիրդ զայդ Աբրահամու խոստացաւ Աստուած և զաւակի նորա, և ի ձեռս նոցա էր բազում ժամանակս. – 160. Եւ յոյժ զուարճացեալ քաղցր բարբառովն Քրիստոսի, որ է անեղծանելի վճիռ քրիստոսասիրաց անձանց - 252. Եւ յոր կոյս կամի հայեցուցանէ զնոսա: - 314. Եւ յորդորականիւ հրաժարեցուցանէր զնոսա ի բաց կալ յապիրատ և ի վնասակար գործոցն զոր գործէին – 182. և նա ձեռնամուխ եղև զընդ նովաւ հնազանդեալս ի բաց կորզել քեցել ի նմանէ շրջաբերական թղթովք, զիշխան Վասպուրական զԴերանիկն, զԱպլբառ Կայսիկ զբռնաւորն Ապահունեաց, նմանապէս և զայլսն զոր և կարաց հրապուրել. – 350. և նա տրտմեալ գնաց ի տուն իւր, քանզի հանապազ ստիպէր ի դիւէ անտի, թերևս թոյլ տալովն Աստուծոյ, զոր համարէր ի հրեշտակէ զանկանելն ի մտաց: - 160. և նաւէաք ի կղզի մի ծովուն, որ ոչ էր հեռի յերկրէ – 50. և նենգ գործեալ նմա, վասն նախանձու թագաւորեցելոյ Ասորդանի/ճիշտը՝Ասորդանիս/, երկու ևս որդիք նորա Աղրամելէք և Սանասար՝ սպանին զնա սրով, որ թագաւորեաց ամս ԺԸ – 60. և նմին հատուցումն ի կարգի որ ասէ, ,,կացո ի վերայ նոցա մեղաւոր, սատանայ կացցէ ընդ աջմէ նորա,, , և որ ինչ ի կարգ սաղմոսիդ է: - 214. և նորա արկեալ զնա ի փոքրագոյն տեղի մի նեղ, և ինքն փութացաւ գոյժ ետ վասն նորա՝ մահու պատահել, լի անմտութեամբ մոլի աբեղայն, որում ոչ հրամայեցաւ. – 320. և նորա խնդիր արարեալ մեծաւ ստիպով, մինչև կարացին գտանել նովիմբ կազմածաւ, և ետ յարսն որք եկեալ էին. – 154. և նոցա կալեալ զճանապարհն անապատի՝ գնացին ի Տաճկաստան առ որդիսն Իսմայէլի, ի քաղաքն որ կոչի Մադիամ – 156. և նոցա պարտասեալք ի ծանրութենէ զինուցն և ի ջերմութենէ տապոյ արեգականն և ի սաստկութենէ աւազոյն, որ ոչ ունէր զկայ ոտից, և ի հետևակագնացութենէն և ամենեքումբք թշուառացեալք՝ անկան ի ձեռս թշնամեացն – 162. Եւ նուազեալ ազգին Արծրունեաց ոչ ոք մնաց, բայց միայն մանուկ մի Համամ անուն, որդի Արշաւիրի ծերոյ եղբօր Խուրէնայ, որ կայր ի դրան արքունի – 90. Եւ նոքա էին արք փառաւորագոյնք ի տանէ Արծրունեաց և յայլոց նախարարաց, որոց Տէր եղիցի այցելու: - 402. և նոքա կային մեծաւ ուժով և գոհանային զանբաւ և զառատաշնորհ պարգևացն Քրիստոսի, որ արժանի արար զնոսա մեռանել վասն անուանն Քրիստոսի և առնուլ զմարտիրոսական պսակն: - 292. և շտապով փութանակի յասպազինէ երիվարէն ի վայր արկեալ զինքն առաջի Աղէքսանդրի, առ ոչինչ համարեալ յահռնաբար /գրքում՝յահուռնաբար/ գործսն զոր

գործեաց՝ փութացաւ ետ ողջոյն արքայի և ասէ. – 68. Եւ ոչ անվկայ բանս, որպէս վերագոյնն գրեալ է մեր զդերահատուցականս սորա, վկայութեամբ մարգարէական տառիցն, որպէս և ի պատահմանէ իրացն ճարտար գիտեն՝ որք են ի ժամանակս յայսոսիկ մնացեալ յայն ժամու անդ հանդիպելոցն: - 262. և ոչ առ զխաղաղութիւն մինչև ի Պոռբոս կայսր, որ արար խաղաղութիւն ընդ Արտաշրի: - 94. և ոչ զոք թուլացուցանէր թագաւորել Զրուանայ, դաշնաւորել երդմամբ՝ մինչև որ ի կնոջէն Ըռեա որ ի Զրուանայ զարմիցն էր ծնեալ արու՝ անդէն ի ծննդեանն սատակէր. – 14. և ոչ միոյ ումեք կորնչել, բայց ի միոջէ ումեմնէ, որում /գրքում՝ որուն/ անուն Աշխէթ ճանաչէր, այր պերճ և անուանի ի զօրուն քաջամարտիկ, ունելով ընդ ինքեան գունդ հարուստ /270/ իբրև ծով առելոյ զօրավարաց. – 272. Եւ ոչ ոք գտանէր ամենևին ի կողմանէ /174/ թշնամեացն որ կարէր կալ ընդդէմ նոցա, և ոչ մի ոք. – 176. Եւ ոչինչ ամենևին զչարացաւ ընդ նմա Բուխայ և ոչ յիշեաց զգործսն զոր գործեաց, և ոչ տրտմեցոյց զերեսս իւր. – 288. և որ խոստովանեսցի զիս առաջի մարդկան՝ խոստովանեցայց և ես զնա առաջի Հօր իմոյ որ յերկինսն է,,: - 256. և որ այլ այսպիսիք զմտաւ ածեալ, որ գրեալ է ի սուրբ Աւետարանն – 264. և որ ի նմա են կենդանիքն՝ զնոյն առ ի վերայ հասուցանէ և նոքօք զպէտս քաղցոյն վճարէ մինչ ի ժամանակս գարնանայինս: - 262. և որդի նորա մնացեալ մատաղ հասակաւ, որում Մահմէտ կոչէին. – 158. և որդի Որմզդի Խոսրով գնաց փախստական առ Մուրիկ թագաւորն Յունաց՝ զոր առեալ քեռիք նորա Վնդոյ և Վստամ գնացին փախստական ի դուռն կայսերական: - 136.Եւ որո՞վ օրինակաւ թևացեալ քաջալերեցաւ առ այս. – 26. և որոց ոչ գործք ինչ և ոչ քաջութիւն ուրուք յայտ յանդիման ցուցանիւր. – 68. Եւ որք մերձ առ պարսպօքն զճակատն վառէին և զմարտն գրգռէին՝ զգեստն ինքեանց յասուէից կազմեալ – 208. Եւ որք ոչ այսոցիկ նման՝ լուան ի Տեառնէ՝ մի մնասցէ ոգի իմ ի մարդկանդ յայդմիկ յաւիտեան, վասն լինելոյ դոցա մարմին. այսինքն մարմնասէրք և ոչ հոգիասէրք: - 30. և որք ի տանէն Ամատունեաց՝ Շապուհ և Վահան և Սարայ եղբարք միմեանց, Ապուսակր Վահունի և այլք ընդ նոսա, միաբանական խորհրդակցութեամբ խորհրդածեալ ընդ Գագկայ առ ի սպանումն Ապումրուանայ – 368. և ունի յորելեանք Զ և ոլոմպիադր և ընդիքտիոնք, և Գ ամ հայրապետութեան Հայոց կաթողիկոսի տեառն Զաքարիայի, և մուտ եօթներորդ ամի, յորում կային յարքունիսն իշխանքն, ըստ եօթնեկի չափոյ շարժման ժամանակաց. – 312. Եւ պատճառ այսոցիկ զի՞նչ, եթէ ոչ այն զոր Պօղոսն ասաց, եթէ ,,վասն զի ոչ ընտրեցին զԱստուած ունել ի գիտութեան՝ մատնեաց զնոսա ի միտս անարգութեան գործել զանարժանս,,: - 374. ԵՒ ՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ ՍՄԲԱՏԱՅ ՅԱՀՄԱՏԱՅ Ի ՍԱՀՄԱՆՍ ԱՂՁՆԵԱՅ Ի ՎԵՐԱՅ ԳԵՏՈՅՆ ԹՈՒԽ ԿՈՉԵՑԵԱԼ, ՈՐ ԻՋԱՆԷ Ի ԾՈՎՆ ԲՋՆՈՒՆԵԱՑ: - 336. Եւ սկսաւ երկիրս առնուլ զնորոգումն, և եկեղեցիքն պայծառանալ ի զարդ և ի պաշտօնս շքեղութեան, և ցրուեալքն դռոթ տուեալ դարձան յիւրաքանչիւր տեղիս՝ շինել, տնկել, մոռանալ զցաւսն և զտրտմութիւնսն զոր կրեցին: - 318. և սուսեր ընդ մէջ ածեալ զբանն տերունական, զոր ասացն, թէ ,,յորժամ մատնիցեն զձեզ, մի՛ հոգայցէք թէ ո՛րպէս, կամ զի՛նչ խօսիցիք – 204. և սպանեալ զոստիկանն Պարսից, որ էր ի վերայ նոցա, և ինքեանք պատրաստեալ ի պատերազմ ընդդէմ Պարսից: - 142. Եւ սրբեալ զերկիրս ի պղծութենէ և ի նենգութենէ նեղութեանցն, իբրև զՅուդայ Մակաբայեցի զԱնտիոքայն սրբելով զանաստուածութիւնն յԻսրայէլէ՝ արար խաղաղութիւն նոցա որոց տիրէրն: - 312. Եւ սրբոյ վարդապետին մեր Եղիշէի, որ յայնմ ժամանակի ի Մոկաց բնակէր աշխարհին՝ եկեալ առ նա Բարծումայ, խնդրեալ զպատմողական գիրսն Հայոց, զոր գրեալ էր հրամանաւ սրբոյն Վարդանայ. – 130. Եւ վասն զի մշտաշարժ է երկինն՝ յայտ է եթէ որ շարժէն զնա՝ անբաւ զօրութիւն ունի. – 54. ԵՒ ՎԱՄՆ ՀԱԻԱՏՈՅՆ ՈՐ Ի ՔՐԻՍՏՈՍ: - 94. Եւ վասն մնացելոցն որք ի քաղաքին և ի սահմանս նորա՝ ել հրաման յարքունուստ առնել ի վերայ նոցա ողորմութիւն, շինել զքաղաքն և հաստատել զամենեսին յիւրաքանչիւր կարգ: - 142. և տարեալ հանգուցանեն զնա ի Յօշական գեօղ, ի գաւառին որ կոչի Ոտն Արագածոյ: - 120. և տեսանելով մեր զխնամարկութիւն բարի կամաց քոց ի վերայ աշխարհի, և զսէր երախտեաց որ առ մեզ՝ յօժարագոյնս եղիցուք և

մեք մտերմութեամբ ծառայել և փութով մեծաւ կատարել զհրամայեալսն ի քէն,,: - 186. Եւ տիրեաց ամենայն ազգաց որ ի ներքոյ երկնից. – 40. և տիրէր յայնժամ մեծի կողմանն Աղուանից Ապումուսէ ոմն, որում վերծանութեանն յայտնութիւն՝ երիցու որդի ճանաչէր: - 276. և ցուցէք յականէ յանուանէ մի ըստ միոջէ իւրաքանչիւր զվնասս զոր գործեալ եմ, դի՛ք ի լսելիս համագունդ զօրականացս, և մի՛ պատկառէք խօսել զճշմարտութիւնն: - 214. և փախուցեալ նա անկաւ ի զօրն Թետաղաց, որ էին եկեալ նմա յօգնականութիւն, որ և սպանին զնա հրամանաւ Իսմայէլի, կալեալ զթագաւորութիւնն ամս Ի: - 166. և փոխանակ զգեստու հարսանեաց զգեստ մկրտութեանն ծանուցեալ ցուցին, զոր ջրով և Հոգւովն սրբով զգեցեալ էին – 266. և փութացաւ գրեաց առ Սափի որ ի Վանտոսպ նստեալ և ճոխանայր Վասպուրական տէրութեամբն. որ առանց յապաղանաց զփոյթն յառաջաբերեալ՝ գնաց եհաս առ Աւշին ի Մարակայ քաղաք: - 374. և քամուածք ջրոյն որ ի ծորձորացն ի վայր զեղուին՝ յարիւն դառնային ի բազմութենէ սպանելոցն. – 178. Զայս և ես իսկ տեղեկացեալ գիտացի ի բազմաց, յայնցանէ որ Շախրիքն կոչին. – 48. Զայս ոչ եթէ սակս ուրացութեան ինչ ամբաստան լինի զինքենէ, կամ վասն ժողովոցն, այլ զի ոչ յանդիմանեցին զթագաւորն, որ արտաքոյ օրինացն ամբարշտէր. – 258. Զայսոցիկ և որ առաւելն քան զսոյն իրողութեանց ցոյցք մոռացմամբ սուզեալ՝ առ երկնաւորսն և առ երկնից թագաւորն թևակոխեալ – 386. զառհաւատչեայսն առաջաբերելով ի փոքր ժամանակի զմեծամեծսն կշռեալ, զպոռնիկն, զմաքսաւորն, զաւազակն և որք այսպիսիք – 386. զերծեալ ի բանտէն յոր տուանն՝ և զան հասանեն յերկիրս այս մեր, բերելով զաւետիս արձակման գերելոցն – 324. զի զոր անձանց՝ զնոյն և այլոց գիտասցեն հրաժարել ի զօշոտութենէն, որ առաջնոյ անկմանն եղև պատճառ – 26. Զի որովք բարձրացար և ամբարտաւանեցար՝ նոքիմբք խոնարհեսցիս և անկցիս: -148. զի Քրիստոսն այն, որ զանձն իւր ոչ կարաց ապրեցուցանել ի Հրէիցն, այլ կալան զնա և սպանին ի վերայ փայտի՝ իսկ արդ զքեզ զիա՞րդ կարէ ապրեցուցանել ի ձեռաց իմոց: - 146. Զի ահա ես զարթուցանեմ ի վերայ ձեր զազգ դառն և զերագ, որ գնայ ընդ լայնութիւն երկրի, ժառանգել զխորանս որ ոչ իւր են, ահեղ և երևելի: - 200. զի ահա ևս եօթն օր՝ և ածից ջրհեղեղ ջուրց ի վերայ երկրի՝ սատակել զամենայն, յորում է շունչ կենդանի,, . – 30. Զի այր քաջ է և պատերազմող, և միաբանք են որք ընդ նմա են զօրքն, և զանձինս ի մահ դնիցեն ի վերայ տանց և աշխարհաց և ազանց և տոհմից իւրեանց: - 212. զի ասէ, ,,որ աներկիւղն է՝ անկանի յորոգայթս և ի վիհս, և ի տեղիս ուր ոչ եղիցի այցելութիւն յաւիտենից,,: - 354. զի գործ մի գործեմ ես յաւուրս ձեր, գործ որում ոչ հաւատայցէք, թէ ոք պատմեսցէ ձեզ: - 200. զի եղեալն՝ ի նիւթոյ և ի տեսակէ է, որ ի նիւթոյ է՝ ոչ է անմարմին, և ոչ անբաւ զօրութիւն ունի: - 54. զի ես տաց ձեզ բերան և իմաստութիւն, որում ոչ կարիցեն կալ հակառակ կամ տալ պատասպանի ամենայն հակառակորդքն ձեր,,: - 204. զի և զբազումս պատերազմեալ պէսպէս մարտիւք, և ոչ ինչ կարացեալ ստնանել անմարտնչելի ամրոցացն և քաջութիւն արանցն որ ի նմա՝ ողոքական բանիւք կոչէր ի հաւանութիւն: - 278. զի և զմեծութիւն ընչից, որ ի գանձս իմ՝ ամի ամի յաւար տալով՝ զուարթամիտ սրտիւ ինձ համարէի զյափշտակութիւն տան իմոյ որ ի ձէնջ և առ ձեզ - 216. զի և որք յոյժ ատեցողքն են մեր և թշնամիքն՝ տեսցեն և յամօթ լիցին, և բարեկամքն և սիրելիքն յոյժ ուրախ եղիցին,,: - 218. զի է անդ լիճ մի մեծ մօտ ի տեղին, որ էր տեղի ասպարիսի ճակատամարտ զօրու նահատակութեան քաջացն մերոց իշխանացն Վասպուրականի – 226. զի թէպէտ դառնալով դարձան յայտնապէս յերկրպագութիւնն Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ՝ այլ զկանոնական սահմանադրութիւնսն ոչ բերելով ուղղակի, ոչ միայն Աշոտ, այլ և ամենայն իշխանքն Հայոց, որք գերադարձքն եղեն. – 336. Զի թէպէտ և Գուրգէն մեծաւ զօրութեամբ ունէր զդէմ յարձակելոցն ի վերայ, որոց զիշխանականն ճեպէին հասանել գահ, կամ որ արտաքին տաճկական պատերազմունքն բռնաբար ի ներքս դիմէին՝ սակայն ոչ յապահովանայր դեռ երկիրն: - 316. զի կարասցէ անասյթաք հաւատով յաղթել հնարից բանսարկուին, որ ի ծածուկ և յայտնի պատերազմին – 206. զի կարծէր ևս համախորհ և միագործ զնիզակակիցսն իւր, զզօրսն և զզօրագլուխս զգունդ

ազատացն, որ մտեալ էին ընդ նմա յանձաւն Նկանի: - 210. զի մի /68/ վատութիւն քան զքաջութիւն ճոխասցի, որ կանանցաբարոյիցն քաջ յարմարի, թէպէտ և յարիւն և յապաժոյժ զզօրսն կենացն առնուցուն,,: - 70. զի մի յերկարաձգեալ զդեր հատուցական բանիս՝ յետնեալ գտցուք յառաջիկայ մեզ գրաւորութենէն, որ սակս պատմութեանցն են հանդէսք: - 260. զի յինքեանս գրաւեալ ընդ հարկաւ ծառայեցուցանէին զպաշտօնեայս սրբոյ Խաչին, մանաւանդ զի և զգլխաւոր վանացն զհայրն, որում Գրիգոր անուանէր՝ զնա կալեալ եդեալ ի խորափոր խաւարային բանտի: - 334. զի յորմէ սակաւ մի կասկածս ունէր՝ անտի ևս աներկիւղ հաստատեցան: - 238. զի Նեստորականացն /գրքում՝ Նստորականացն/ և Քաղկեդոնականին է այս իմացմունք այլովքն ևս երկաբնակօք, որք բանին՝ տուն և տաղաւար զառ ի կուսէն առեալ մարմին դանդաջեալ ասացին, և ոչ միութեամբ բնութեամբ բանին մարմին լինելով. – 394. զի ո՞վ ոք այլ ճոխ քան զՍենեքերիմայսն, /94/ զոր համարձակախօսն Եսայիաս հրապարակէ առ Իսրայէլեան զարմն զսորայս մեծափառութիւն. – 96. զի ոչ գոնեայ մի ոք գոյ, որ զճշմարտութիւնն վկայէ ուսուցանելով նորա, թող թէ զբազումս: - 246. Զի որդիքն Աբդռհամանի, որ Կայսիկքն անուանին՝ ապստամբեալ էին ի պետութենէ թագաւորին տալ հարկս և զինուորել որպէս օրէն էր: - 380. Զի չէ և չէ իսկ հնար, թէ որ հաւատայ բերանով՝ թէ ուրասցի շրթամբք – 256. զի տեսցէ Տէր զնախատինսն զոր նախատեաց զնա թշնամին: - 146. զկամս Աստուծոյ և զօրէնս բնութեան ցուցանել ազգաց եկելոց որ յետ իւր: - 34. Զկնի այսորիկ յառաջ խաղացեալ Ահմաթ և որ ընդ նմա կայսկազենիցն գունդք, երթեալ մտանել ի քաղաքն Դուին, թերևս կարասցէ ի կատարումն՝ զոր ինչ խորհեցան՝ հասուցանել զչարիսն: - 344. զնոյն գրէ և առ որս ի Խուժաստանին էին ժողովուրդ ուղղափառացն: - 130. զոր ի ջուր եդեալ՝ ծծէ իբրև զսպունգ – 208. զոր անյապաղ փութով զզօրսն հարաւայինս և հիւսիսայինս տալ ի ձեռս Քսերքսեայ և Արշէզայ որդւոյ նորուն Քսերքսեայ զի փութով անդր հասցեն. – 64. Զոր և Աղէքսանդրի Մակեդոնացւոյ ի դէպ ելանէ առ Ողըմպիադայ վիպագրութիւնք. թերևս ի մասն ինչ արտաքոյ սահմանաց դրախտին հասանել. – 50. Զոր Եւսեբէս Կեսարացի ասէ՝ ի սովորութենէ մինչև ցայսօր կին մարդ թագաւորէ ի վերայ աշխարհին Հնդկաց:- 30. Զոր զթուղթսն խաբող պատրանօք ի բուռն առեալ Բարծումայ՝ ետ տանել առ արքայ Պերոզ – 130. զոր Թէոդորոս եղբայր թագաւորին և բազմութիւն զօրացն կամեցան սատակել զնոսա. – 156. զոր ժողովեալ պահեալ և կնքեալ ունէր յօր հատուցման վրիժուց՝ հատուցանել մեզ ըստ գործս մեր, ի հարկանել զքարի զոտս մեր. – 196. զոր իւրեանց սեփհական համարէին ժառանգութիւն -340. Զոր յառաջ մատուցեալ ասացից ըստ կարգի, թէպէտ և ոչ խնդամիտ յօժարութեամբ՝ սակայն ակամայ և ի հարկէ ճառագրեցից զբացումն դրան աստուածասաստ բարկութեան ի վերայ մեր – 196. զոր յափշտակեալ ի Սէմայ որդւոցն Քամայ՝ շինեցաւ քաղաք նովիմբ անուամբ. – 34. զոր շինեալ էր սրբոյն Գրիգորի ի վերայ գեաւղջն Ահևականից ի կատարածի լուսաւորութեանն Հայոց: - 334. Զոր /336/ և ես ոչ արհամարհելով այպանեմ զզղջմանն և զապաշաւանացն, զի ,,որ կարդասցէ զանուն Տեառն կեցցէ,,: - 338. զոր այպն արարեալ արհամարհեաց զնովաւ: - 80. Զոր առ վայր մի ոչ առեալ յանձն սրբոյն Սահակայ՝ ասէ - 114. զոր առաջնոցն մատենագրեալ դրոշմեալ կայ ի գիրս ընդ ժամանակս ժամանակս սոցա քաջարութիւնք և արժանաւորք յոլովագունի և մեծամեծաց գովութեանց: - 96. Զոր առեալ զարսն ստիպեաց ի բաց կալ յերկրպագութենէն Քրիստոսի, և պատուի և պարգևաց արժանի լինել ի նմանէ, և մի չարաչար տանջանօք մեռանել: - 222. զոր առեալ Կիւրոս դառնայ ի Խորասան. – 66. Զոր առեալ Զաջուռ ահիւ և ամենայն պատրաստ կազմութեամբ բնակեցուցանէ ի կողմն Արագածոյ, ի գիւղն Թալին կոչեցեալ. – 76. զոր առեալ սնուցանէր հօրեղբայր իւր Ապուտալպ մինչև ցարբունս հասակի. – 158. զոր ասէ մի ըստ միոջէ մեծն Եպիփանոս: - 34. զոր ատել արժան էր և չար ի չարի վերայ, թէ հնար էր՝ հասուցանել. – 112. զոր արար քրիստոնէիցն ևս առաւել Հայաստան աշխարհիս – 106. զոր արդ այժմ համառօտաբար հատուցից զհարկ պարտեաց շարագրութեանս: - 378. զոր արհամարհեալ Շաւասպ /114/

արձակերեսան զերիվարն ի սիգաքայլ արշաւանս արարեալ՝ աներկիւղ համարձակութեամբ էանց գնաց ճեմ զճեմի առ զօրավարն Անատողի: - 116. զոր արհամարհեաց մերժեաց Աբգար - 80. զոր աւանդեցին խաւարայած արևելականքն, Զրադաշտ և Մանիթոպ իւրեանց հաւանելոցն – 52. զոր աւանդեցին որդիք թագաւորին յետ մահուան հօր և մօր իւրեանց ի պէտս սուրբ Խաչին Աղթամարայ. – 356. զոր աւելորդ համարիմ երկրորդել զմիանգամայն ասացեալսն: - 128. զոր աւերեացն Իսրայէլ յելանելն իւրում յԵգիպտոսէ և ընդ պատերազմելն ընդ Բաղակայ արքայի Մովաբայ: - 156. Զոր բան և վասն օձին սքանչելապէս ուսուցանէ Փիլոն Աղէքսանդրացի՝ յառաջ քան զդրժանացն դիպուածս՝ յոլովութիւն իմաստից ունել ամենայն շնչականաց. – 22. զոր բարբառն եբրայական իբր ծեքելով իմն զբանն՝ թուեցուցանէ իմն ասելով Աւաւրիշըլիմ, այսինքն Երուսաղէմ – 34. զոր գիրք Արարածոցն հայր Նեբրովթայ ասեն - 42. զոր գործեաց ընդ սուրբսն Վրթանէս և Յուսիկ և ընդ քահանայն մեծ Դանիէլ – 98. զոր գրեաց իսկ և ծանոյց արքայի. – 286. զոր դիպողագոյն է այժմ ըստ առաջիկայ օրինակիս յայտ առնել. – 158. զոր ես ոչ հաւանիմ ասել ի դիւաց. – 50. զոր ետես ի մեծի հինգշաբաթոջն: - 120. զոր եցոյց նմա Հոգին սուրբ՝որ ինչ առ յապա ժամանակս գործելոց էր – 120. Զոր և այժմ իսկ դեռ ունին զսոյն ասել որդիք հրապաշտիցն: - 48. զոր և ասացաք յառաջագոյն: - 160. զոր և Դաւիթ գոհաբանէ – 34. զոր և ես գիտեմ յաշխարհագրութեանց անտի Պտղոմեայ՝ զԵմաւոն լեառն յարևելս, որ արդարև բարձր է քան զամենայն երկիր, անկոխելի ոտից մարդոց – 48. զոր և երանելին Կորիւն, ուսումնակից Մովսէսի և աշակերտ սրբոյն Մեսրովպայ՝ յիւրումն ստուգաբանեալ պատմութեան զայսոսիկ մեզ հաւատարմացուցանէ: - 122. Զոր և մեր ըստ հրամանի քում, Գագիկ զօրավար Հայոց և Վասպուրական իշխան, ջան յանձին տարեալ ընդ համառօտութիւն զրուցատրութեանցն անցեալ – 74. Զոր և մեք ակն ունիմք և քեզ զսոյն զայս կամել – 186. զոր և Պօղոս հոգացաւ բացայայտել զ-Է աշտիճանեան մասունս ի Հոգւոյն սրբոյ աւանդեալ եկեղեցւոյ սրբոյ: - 398. զոր և վեր անդ յիշատակեալ ցուցաք զորպիսութիւն – 388. զոր ընթերցասէրն Պտղոմէոս գրեալ և յարդարեալ ստուգաբանութեամբ, դնեն զգուշութեամբ ի դիւանապահ տունս գանձուց մինչև ի Կղէոպատրա կին, որպէս վերագոյնն գրեցաք: - 74. զոր ընկալեալ սուրբ հայրապետին և բարեպաշտ թագաւորին Թէոդոսի հինգ թղթովք և հինգ պատասխանեօք՝ կարգէ զսուրբ վարդապետն ընդ վարդապետութեան աթոռակալութեան սրբոյն Յոհաննու Ոսկեբերանի և այլոց քաջաց և գլխաւոր վարդապետացն – 116. զոր թագաւորին յանձն առեալ զաշխարհն՝ հրամայէ շինել անդ մեհեան զՀերակղեայ և զԴիոնիսեայ. – 90. զոր ի դէպ է այժմ ասել նենգաւոր գոլ և անմիտ. – 20. զոր ի զօրութիւն թիկանց ուժոյ բազկաց ճնշեալ և մածուցեալ ընդ միմեանս՝ զնրբութիւն մազոյն թաղ կոչեցին – 208. զոր ի կարգի իւրում հարկեցայց ցուցանել: - 248. Զոր ի մեկնութեան Եբրայականացն անուանց ասէ Փիլոն – 34. զոր ի սկզբանց ոչ եղեալ՝ Նոյիւ /գրքում՝ Նոցիւ/ ասի լինել: - 34. Զոր լուեալ Աւշնի ի կոր կործանեցաւ. – 374. զոր կազմեաց իւր սատանայ գործի աջողակ յամենայն արուեստ գիտութիւն խարդախութեան, իբրև զպատշաճ դարան դեղեալ նետիւք ընդ խաւար թռուցելոյ յոգիս խաւարամածս: - 248. զոր կալեալ էր Սանատրկոյ յարքունիս, զլեառնն Սիմ և զԱղձնիս մինչ ի սահմանս Ասորեստանի: - 86. զոր կարգէ զնոսա Ներսէհ ի վերակացութիւն գործակալութեան – 82. զոր կուտեալ եդեալ էին ի վերայ իշխանին: - 220. զոր համբաւեն, թէ ձի թևաւոր էր: - 58. զոր հանապազ յղէր առ նա Սմբատ թագաւորն Հայոց: - 366. Զոր հոյակապն Տրդատ կարգադրեալ վայելչապէս հոգաբարձութեամբ զպատերազմականն հարկանել հարկս ընդդէմ հինից արշաւանաց. զոր կարգապետութիւն և առ սուրբ հրեշտակն գտանեմք /գրքում՝ զտանեմք/ յարարչական նախախնամութենէն, զաշխարհի զօգուտն բերելով: - 398. Զոր հրաշազարդեալ մեծագանձ սպասիւք, ոսկեկերտ խաչադրօշեալ ընդելուզեալ մարգարտով և ականբք պատուականօք հրաշագործեալ: - 396. զոր Ճ ամոյ յառաջ հանեալ էր բռնակալութիւնն Տաճկաց ի Վասպուրական պետութենէ: - 332. Զոր մարդկային կարողութեան անհնար է /196/ փակել զբացումն

դրանն ի կորուստ. – 198. զոր մեք գիտեմք յետ ջրհեղեղին եղեալ գիր: - 36. զոր մեք ոչ յաւելցուք այժմ յառասպելս նոցա յամել – 32. Զոր մեք սակաւուք այժմ յիշատակեալ զազգաբանութիւն բնաւին մարդկութեան ի նահապետացն առաջնոցն. – 34. զոր յառաջ խաղացուցանելով զբանն՝ ցուցից յիւրում կարգի – 182. զոր յետ սակաւու միոյ երկրորդեցից զառ ի նմանէսն: - 32. զոր յիշեցաք վերագոյնն ընդ մեծ նախարարսն - 248. զոր յիւրում տեղւոջն կարգաբանութեան գրեցից որ ինչ վասն սորա: - 74. զոր շարագրեալ յայտարարութեամբ յանդիման կացուցաք քեզ, քա՛ջդ բանասիրաց, Գագիկ Վասպուրական և մեծ զօրավար Հայոց – 122. զոր շարագրեաց երանելի խոստովանողն Քրիստոսի Աբրահամի ի գեղջէն Արածոյ. – 106. զոր շինեալ էր սրբոյ Լուսաւորչին մերոյ Գրիգորի ի դառնալն նորա ի ձեռնադրութենէ քահանայապետութեանն: - 100. զոր շինեալ էր սրբոյն Գրիգորի – 104. զոր ոմանք ի պատմագրաց ասեն հայր սորա զՄեստրիմ – 42. զոր ոմանք ի պատմագրաց ասեն՝ փախստեամբ դարձեալ գնաց յԱսորեստան: - 42. զոր ոմանք հուր մեկնեալ յամպոյ ասացին, և որդիք տարրապաշտիցն՝ գօտի Արամազդայ: - 32. զոր ոչ անուննկնդիր լեալ Աշոտ՝ վերջոտնեալ եկն բանակեցաւ յԱրտաշէսեան աւանին, և Յիսէ ի Վան քաղաքի: - 334. զոր ոչ անուննկնդիր լեալ ընդունի զհայցելին, առնելով հարկս և պատանդս, և զբերդն Երիկաւ Հաղացովտի, զոր հանեալ էր մանազաւեցոյն ի բերկրացոյն. – 382. զոր ոչ անուննկնդիր լեալ ընդունի զհայցելին, առնելով հարկս և պատանդս, և զբերդն Երիկաւ Հաղացովտի, զոր հանեալ էր մանազաւեցոյն ի բերկրացոյն. – 382. զոր ոչ անփոյթ արարեալ լի բարեմտութեամբ յդփացեալն Աշոտ՝ խօսի ընդ թագաւորին զխաղաղութիւն. – 382. Զոր ոչ առ յանձն լսել նոցա. – 120. զոր ոչ առ յանձն սուրբն Սահակ գրել ինչ վասն որոյ չարաբանեն զԱրտաշրէ: - 118. զոր ոչ և զմի ոք յիշխանաց ոմանց առաջնոց լուեալ ուրուք եթէ իցէ այսպիսի ինչ արարեալ. – 216. զոր ոչ է ժամ մեզ պատմել - 274. զոր ոչ է հաճոյ երկրորդել ի գիրս աստ. – 108. զոր ոչ միայն Յոյնք՝ այլ և այլազգք ոչ երևին այսուիկ նախկինք – 18. զոր չառեալ յանձն սուրբ տիկնոջն Համազասպուհեայ՝ տանին հանեն ի բարձրաւանդակ ամրական բերդաքաղաքն, մերկանան ի հանդերձիցն, զի քրիստոսեան փառօքն զգեցցի. – 102. զոր պայազատեաց առաջին Զամեսոս, որ և Նինուաս, որդի Նինեայ և Շամիրամայ, ի ԾԳ ամի կենաց Աբրահամու նահապետի – 56. Զոր պարտ էր աստանօր յոլովագունիւք ոմամբք աւաղականօք ընդ ողբակիցս՝ և զմարգարէականն առնուլ ի ձայնարկութիւն – 22. զոր սարսափեմ և հիացմամբ մեծաւ յապուշ կրթին միտք իմ ընդ ժուժկալութիւն այնքանեաց բազմահնար մեքենաւոր չարչարանաց. – 106. զոր սովորութիւն թէ առցէ ոք արդեօք ասել ի վերայ Փաղեգայ որդւոյ Եբերայ և կամ Առանայ որդւոյ Թարայի: - 40. զոր սպան Աղէքսանդրոս Մակեդովնացի - 166. զոր սպան Ստախրացին Արտաշիր որդի Սասանայ – 166. զոր վերագոյնն յիշեցաք յայլում վայրի ի մեծ պատերազմին ի սահմանս Աղձնեաց: - 400. Զոր վկայէ ոմն ի սրբոցն, թէ Մարգարէացաւ ութերորդն յԱդամայ Ենովք – 26. Զոր տարեալ զթուղթն մատուցին առաջի թագաւորին: - 132. զոր տարեալ հանգուցանեն ի տեղւոջն, զոր այժմ Զորոյ վանս անուանեն, ի վկայարան սրբոց Հռիփսիմեանց. – 104. զոր ցուցանեմ յայլում տեղւոջ, և զոր ինչ արար արքայն Պարսից ընդ տունն Արծրունեաց ի սադրելոյ Բարծումայի ամբարշտի:- 130. զոր ցուցանեմ յիւրում կարգի ի բանս համառօտս: - 272. զոր փառս իւր անուանեաց – 76. Զոր Փիլոն Աղէքսանդրացի փիլիսոփոս և վարդապետ հնոյն՝ Զրարբի ասէ, թերևս զսննդականութեան և զաճողական բազմամարդութեանն պատճառ նշանակեալ յառաջատեսէ հայրն. – 24. Զոր օրինակ փոքր մի վերագոյնն պատմեցաք զծովային վիշապէն ըստ բարոյականի՝ նոյնպէս և այժմ դարձեալ արարից զյիշատակ սորա աղագաւ պատմութեանս խորհրդոյ: - 260. Զորոյ իմացմանց հանգամանս իմացեալ ազատացն Վասպուրականի՝ ոչ հաճոյանայր նոցա թևակոխելն Գագկայ, և զելս իրացն ջանային գտանել, առանց խոռվասէր հանդարտութեան. – 360. զորոյ կապեցաք անդէն զյաւանակն ի բանակին. – 50. զորոյ զպաղատանս ոչ անտես արարեալ Քրիստոսի՝ ներէ նմա հանել ի գլուխ զսուրբ քառասնորդսն, խաչակից լինելով Քրիստոսի, մինչև ի պարտ զատկին – 254. զորոյ

զօրաժողով լինելն իմացեալ Կիւրոսի՝ գրէ առ Տիգրան՝ զօրս յօգնականութիւն առաքել նմա. – 64. Զորոյ իրազեկ եղեալ գալուստ նորա առ Ահմատ, և նորա գումարեալ առ ինքն զզօրս իւրոյ նահանգին և Միջագետաց և զԳեթացիսն՝ և եկն եհաս յանդիման նմա: - 366. զորոյ լոյծ և մեղկ բարս ուսեալ թագաւորին՝ կացուցանէ զնա ի վերակացութիւն գործակալաց դրան արքունի – 90. զորոյ լուեալ էր զբազմաց այլ պատերազմացն արիութիւն, և զհարուածս զօրացն Տաճկաց – 316. զորոյ ձախողակի իմացմունս ծանուցեալ իշխանացն Հայոց՝ միով հաւանութեամբ գրեն յարքունիս և խնդրեն զԱհմաթ /338/ որդի Հալթի. – 340. զորոյ նախնեացն ջան և վաստակ յուշ արարեալ թագաւորին՝ Համամայ յառաջ մատուցեալ, ի գահ և ի բարձ հայրենեացն ձգել զնա՝ ժառանգեցուցանէ զերկիրն Աղբագ, որպէս Սահակայ նոյնպէս և Համամայ: - 90. զորոյ չունի բան ասել անդր ևս քան զնա յարևելս ունել բնակութիւն մարդկան. – 18. զորոյ ցուցականութիւն պատմեալ գլխաւորին Տաճկաց Ջափրի: - 326. զորոց անուանքն վերագոյն անդ յիշեցաք –368. զորոց զանուանս և զժամանակս գլխաւորելով նշանակեցից փոքր ինչ որ և առ նոքիմբք եղեն: - 56. Զորոց տեղի տուեալ գնացին յամուրս իւրեանց – 362. զորս գրեաց երանելի քահանայն Եղիշէ: - 48. Զորս առեալ քրիստոնէից զպատուական մարմինս նոցա՝ ծածկեցին փառաւորապէս թաղմամբ, ամ ըստ ամէ տօնիւք զօր կատարմանն յիշատակել, որք են արք թուով է: - 268. Զորս առեալ քրիստոնէից զպատուական մարմինս նոցա՝ ծածկեցին փառաւորապէս թաղմամբ, ամ ըստ ամէ տօնիւք զօր կատարմանն յիշատակել, որք են արք թուով է: - 268. զորս եթող Բուխայ տիրել աշխարհին իւրեանց յաղագս յառաջագոյն մտերմութեան հօրն նոցա առ թագաւորն և առ զօրավարն, զի զնաց ըստ կամաց նոցա յամենայն ուժոյ զօրութեան մտաց իւրոց: - 298. զորս յանդիման Փրկչին կացուցին զառաքեալսն հանդերձ թղթովն Աբգարու, և զխորհրդական պատասխանիսն լուեալ վասն փրկական խաչելութեանն որ վասն աշխարհի - 76. զորս վաճառակուր արարեալ յօտար ազգս, վարել ի ծառայութիւն, գնալ հեռանալ մերժել ի տանց, հայրենի ժառանգութենէ իւրեանց: - 262. էր և նորա աշակերտ մի, որում անուն էր Սաղման. որ ի ժամ մահու միայնակեցին՝ պատուիրէր նմա և ասէր – 162. Ընդ այն ժամանակս ապստամբեալ ի պետութենէն Տաճկաց քաղաքացիքն, որում Կզուինն ասեն: - 328. Ընդ ժամանակս Պերոզի արքայից արքայի, ոմն յաղանդոյն Նեստորի Բարծումայ անուն, որ ունէր զանուն եպիսկոպոսութեան, զօրեղագոյնս զնեստորական հերձուածոյն բուռն հարեալ, և քսութեամբ զնախարարացն Հայոց առ Պերոզ վարելով՝ բազում օճիրս արիւնհեղութեան գործեաց: - 130. ընդ որ յոյժ ուրախացեալ Տիբերի պատուէ ծիրանեօք և բրաբիոնաւ ի Ստադին տեղւոջն. – 80. ընդ որ զչարացեալ Շապուհ, թէ ընդէ՞ր առանց իւր հրամանի զայն գործեաց – 112. Ընդ որ զչարեալ նախարարքն Հայոց՝ տաղտկացան ընդ գիջանալն, և խորհեցան զոչ թագաւորելն Արտաշրի ի վերայ Հայոց. – 116. Ընդ որ յոյժ զչարեալ սքանչելին Աղան Արծրունի որդի Վասակայ ընդ հօրն անիմաստասէր բարուցն անխորհրդածութիւն և ընդ այնպիսւոյ աստուածամարտին Մեհուժանայ գթասիրաբար վարել ազգականութեամբ – 112. Ընդ որ յոյժ ուրախացեալ Շապուհ՝ խոստացաւ փեսայացուցանել զՄեհուժան ի քոյր իւր Որմզդուհի: - 102. Ընդ որ ոչ հաճոյացեալ Գուրգէնայ երթալ ի Յոյնս. բայց հաւանեցուցեալ զԳրիգորն տալ զբերդն ցզօրավարն, և հաճեսցի զմիտս թագաւորին: - 302. Ընդ որ սքանչացեալ ընդ քաջասրտութիւնն և ընդ իմաստուն բանակարգութիւնն Պտղոմէի և Սելևկեայ զօրագլխացն Աղէքսանդրու՝ խնդրեցին պարգև ի թագաւորէն զԱսուդ. - 70. Ընդ որում և մեծ իշխանն Արծրունեաց Խուրան և գլխապետ զօրավար զօրու, և միահեծան թագաւորութեան Հայոց մեծաց, որ առաջին ի Քրիստոս հաւատացեալ եղև իշխանս Խուրան և մկրտեալ ի ձեռաց Թադէոսի առաքելոյ. – 78. Ընդ որս զչարեալ նախարարացն Ներսէհի՝ գրգռեն զոմն ի մերձաւորաց Ներսէհի, Դարէհ անուն. – 82. ընդ որս էր և քաջն մեր Աշոտ ախոյեանայարձակ զօրութեամբ և ելեալ զհետ արքունի զօրուն. – 328. ըստ այնմ զոր մարգարէն Եսայի ասաց, ,,յաւուր յայնմիկ բուռն հարկանիցէ այր զեղբօրէ կամ ազգակցէ իւրմէ և ասասցեն՝ լեր մեր իշխան, և կերակուր մեր ընդ քեզ լիցի,,. – 298. թէ ,,մերձ է բան ի բերան քո և ի սրտի քում,

այսինքն է բան հաւատոյ զոր քարոզեմք,, - 258. թէ առաքեսցէ նոցա այր մի, որ փրկեսցէ զնոսա - 218. ԹԷ ՈՐՈ՛Վ ՕՐԻՆԱԿԱԻ ՎԿԱՅԵԱՅ ՄՈՒԿԱԹԼ ի ՎԱՆԱՆԴ ԳԱԻԱՌԷ: - 288. Թէպէտ և ոչ ինչ նպաստաւորութիւն առաջիկայ տեսութեանս ունին հետագային ցոյցք որ վասն Բէլայ և նոցուն իսկ Քաղդէացւոց դիւցազնական զառանցութեանցն – 36. թէպէտ և ոչ համարձակեաց զամենայն բառնալ, այլ յոյժ պատկառանօք ամաչեցեալ՝ լքաւ ի ստութենէ անտի, որ յանդիմանեցաւ ի թղթոյ կայսերն, և ի ձեռն այսորիկ ցուցանէր բարեմտութիւն մեծ առ ազգս /166/ քրիստոնէից. – 168. ժամ տուեալ ի գլուխ հանել, յոր չոգանն զգործ պատերազմին: - 328. ժողովէր և զորս յառաջագոյնն ունէին յինքեանս զազգս զօրօք իւրեանց – 270. Ի դէպ ելանէ և հին առասպելն Ոլպիանու փիլիսոփայի, որ վասն առիւծուն և զուարակացն են բարառնութիւնք. – 196. ի հարկէ լուայ աստուածայնոյ սքանչելի ձայնին որ ի հաւուցն ասացեալ եղև,,: - 52. ի հօրէ զՍենեքերիմայն և ի մօրէ զՄամգոնեացն, ըստ ծննդաբանութեան գալ հասանել՝ մինչ յորում եմքս հասեալ ժամանակ – 300. ի մտի եդեալ զի այն ինչ, իբրև թէ ի վերին երեսս հաճիցեն զմիտս թագաւորին, և ի ներքին խորհուրդս պահիցեն զխոստովանութիւնն որ ի Քրիստոս. – 248. Ի նմին ժամու զգացեալ վասն նորա մեծ իշխանին Արծրունեաց Մերշապհոյ, որ յայնժամ ի Տմորեացն ամրանայր բերդի՝ յղէ առ նա ելանել գնալ ի սահմանացն յայնոցիկ. – 130. Ի սոյն աւուրս որք մնացեալ էին ի տանէն Արծրունեաց իբրև լուան զպարտումն զօրացն արքունի ի Ծանարացն՝ ի մի վայր եկեալ գունդ կազմեալ հետևազօրքն մարտակցօք հանդերձ խառնաղանջ ամբոխիւ՝ լինին թուեալ արք Տ – 304. Ի սորա յերրորդ ամի թագաւորութեանն ի վերայ Հայոց աստուածատուր բարկութեամբ անդնդաշարժ վրդովմամբք ներքնագոյն խորոցն պատահեալ միմեանց սահանախաղաց դղրդմամբ, հիմնաշարժ տապալմամբ, /356/ ներքսագոյն երկրի թուլացեալ պնդափակ աղխեալ սանդարամետական սահմանին, բարկութեան հողմոց շնչեալ ընդ ջրոցն խաւարայնոց, ի կոհակս անդնդաքակս զթանձրայատակ երկրի զկարծր և զծանրալիր անկշիռ անբաւութիւնն տատանեալ, մինչ յերեսս երկրի ի վեր մղեալ հանդէպ քաղաքին Արտաշատու/ գրքում՝ Արտաշաւս/, որ Բլուրն նորուն ասի – 358. ի վերջին ամի սորա եղեն Եսաւ և Յակոբ, որ կոչին երկու նահապետք. – 56. Իբրև գիտաց Շապուհ արքայ զոր գործեաց Արշակ՝ թագաւորեցոյց ի վերայ Հայոց զԽոսրով ոմն յազգէն Արշակունեաց: - 110. եհաս ամիրայն ի Խլաթ՝ եմուտ բանակեցաւ յամրոցին որ ի քաղաքին: - 186. Իբրև ետես կայսր Հայրակղէս զչարիսն ամենայն, որ եկին հասին ի վերայ նորա՝ ակամայ կամեցեալ ցուցանել բարեկամութիւն՝ ել ընդ առաջ նոցա, մեծարել իբրև զվաստակեալս և զհիւրս, ընկալաւ զնոսա մեծամեծ /142/ ընծայիւք. – 144. իբրև ի մեծ և յանկասկածելի ամուր ապաւինեալ լինէին ի քաջ զօրավարն Գուրգէն և որք ընդ նմա զօրք Հայոց. – 226. Իբրև լցան ամք Ը Փոկայ՝ սպանաւ և նա ի Հայրակղէ, որ դաւեալ նմա՝ էառ զթագաւորութիւն նորա: - 140. իբրև շունք համրացեալք, որ ոչ կարեն հաջել, որպէս ասէ Եսայի մարգարէ, ընդդէմ Տեառն փոխելով զկատաղութիւն մահածին թիւնիցն սատակչական զօրութիւնն – 210. Իբրև ստուգեցաւ որ ինչ եղեալն էր՝ փութացան խնդրել ի քաղաքին և ի կիրճս ճանապարհին, յոր կողմ և աճապարեաց ոք, մինչ անցեալ գտին զհարեալն դիւի չարի, զի կայր դեռ կիսամեռ: - 378. ինքեան և որոց յետ իւր թողլով ժառանգութիւնն որդւոց կեանս վշտագինս հանդերձ մահուամբ, և ծննդականութիւնս տրտմութեամբ: - 22. ինքեանք պատրաստեալ են զնոյն փարշմանն կրել զոր դաշտայինքն կրեցին – 190. իսկ եթէ առ փոքրն այնչափ ամբաստանէր զանձն մարգարէին՝ քանի՞ ևս ողբոց և արտասուաց արժանի են՝ որ յՈրդին Աստուծոյ ամբարշտեն շրթամբք իւրեանց: - 258. Իսկ զԳողթն գաւառ ի ժամանակի կատարման սրբոյն Վահանայ, յամի ՃՋՋ թուականութեանց, յորում ամի կատարեցաւ սուրբն Վահան, որ էր որդի Խոսրովայ Գողթան տեառն: - 390. Իսկ զձերբակալսն յղեցին առ Աւշին ի Պարտաւ, որք տուեալ ի կապանս բանտի և դատապարտեցան ի մահ, սրախողխող միջակտուր արարեալ: - 372. Իսկ կատարելագոյնքն և ծերքն ի նոցանէ սպուժէին առ այս, և մանաւանդ որք հաւատարիմքն կոչէին ըստ հաւատոյն նոցա որք Կուռայքն անուանէին – 404. Իսկ

նախարարքն Հայոց իբրև տեսին յերկոցունց կողմանց զանկարգ և զանտեղի աշխարհիս պիտաւորութիւն՝ յապաշաւանս դարձեալ ի վերայ անցիցն անցելոց զոր ախորժելովն խնդրեցին՝ դարձան առ Վռամ – 118. Իսկ Նեբրովթ որդի Քուշայ որ ի Քամայ՝ յոյժ ուժգնագոյն ոչ միայն քան զառաջինսն ուրուականաց լինել, այլ և ոչ Հերակլի – 36. Իսկ որք էին արգելեալք ի քաղաքն աղօթականս և պաղատանս առ մեծ իշխանն Աշոտ յղէին, զի համոզեսցէ ի մէջ նոցա զխաղաղութիւն. – 382. Իսկ սպառնալիք քո և չարչարանք, զոր ասես ի վերայ իմ հասուցանել՝ խաղ մանկտոյ կամ զառանցելոց թուի յաչս իմ, և բանք քո նոյնպէս, որպէս առն անմտի և խելագար և ցնորեալ ծերոյ,,: - 290. Իսկ քաղաքապետն որոյմ Ապլբերս կոչէին, ձեռնտուութեամբ պարսկային զօրու սպասէր նմա ի չարիս ի բազում աւուրց. – 352. Իսկ աբեղայն արիոսեան, զոր յառաջագոյն ասացաք վարդապետ Մահմէտի, տեսեալ զյաջողութիւն իրացն՝ յարուցեալ եկն առ Մահմէտ, ցուցանել նմա զգուլթ երախտեաց, իբրև յիւրմէ վարդապետէ ուսեալ եհաս այնպիսի իրաց. – 162. Իսկ առ մեզ ծանուցեալ զոր ինքն ասաց, թէ Քրիստոնեայ եմ, ըստ այնմ թէ ,,ծառայի իմոյ կոչեսցի անուն նոր, որ օրհնեսցի վերայ /ճիշտը՝ի վերայ/ երկրի,,՝ գրեցաւ յիշատակարանս սրբոյն: - 224. Իսկ ասելն՝ ամենայն որ սպանանէ զԿայէն՝ եօթն վրէժս լուծցէ – 22. Իսկ Աւշին դատարկացեալ ի խորհրդոցն զոր խորհեցաւն՝ յաւել զայս օրինակ կատարել զկամս չարագոյնս: - 372. Իսկ Գուրգէն ընթացեալ զհետ հանդիսի պատերազմող նահատակութեանցն, /310/ անդուլ լինելով զցայգ և զցերեկ հանդերձ որ ընդ նմա միաբանեալ ազատագունդ զօրացն – 312. Իսկ Գուրգէն օր ըստ օրէ աճէր զօրութեամբ ի բազում քան թէ ի սակաւ տեղիս, զոր ի Տարօն և զոր յԱնձաւացիս և զոր յԱրզն և զոր առ այլ ամենայն ուրեք – 324. Իսկ Գուրգինի մարզպանի Հայոց առեալ էր ի բաժնի յելս կոյս և /388/ որ ելանէ ի հարաւակողմն, զԱնձահից ձոր, զԿրճունիս, զԿուղան ովիտ, և զբուն զՄարդաստան գաւառ, զԱրճիշակովիտ. զոտն Առնոյ, զԱղբագ Մեծ և զՓոքր, Ակե, Տամբէր, Տագրեան. Ըռնայ, Զարեհաւան: - 390. Իսկ Դերանիկն գործ առնէր ի գիւտս հնարիմացութեան, և տարուբերէր յանձն իւր՝ գտանել զելս իրացն, որով կարիցէ հանել զամուրսն ի Գուրգինայ և տիրել աշխարհին: - 326. Իսկ եթէ՝ մշակն մեղաց և անդրանիկն ամենայն չարեաց, որ ի յօձն բունեալ ոչ անիծաւ, որպիսիս ուսուցանէ վնասապարտութիւն օձին առ ի պատժականութեանն գտանել պարտաւորութիւն, որ ոչ յընքենէ միայն, այլ մանաւանդ ի գտողէն չարեաց: - 22. Իսկ զանուն քաղաքին կոչեցին Արտամատ, որ թարգմանեալ ստուգաբանի Արտաշէսի ձեռակարտ, կամ թէ՝ Արտաշէսի եկք – 88. Իսկ զգերազանցութիւն գեղեցկութեանն որ բերան բաւեսցէ ասել բան մարդկային, միանգամայն և զաստուածագործ տնկոցն հեշտալի տեսութիւն. – 20. Իսկ ընդ աւուրսն ընդ այնոսիկ սպանեալ էր Ութմանկացն, որ յամուրսն նստէին՝ զՌստոմ Վարաժնունի, որ զտանուտերական պատիւն յայնժամ ունէր զՎասպուրական աշխարհիս. – 332. Իսկ թագաւորն աղաչեալ /100/ զսուրբն Ներսէս զհաշտութիւն խօսել Վաղէսի ընդ Արշակայ, զոր և արար իսկ զհաշտութիւնն: - 102. Իսկ ի մէջ երեքարմատեան գոգաձև հովտին փոքու, որ յերից բլրոցն խոնարհի՝ շինէ աշտարակ բարձրաբերձ փորուածոյ միջոցաւ – 88. Իսկ ի վերայ բազում հինից եկելոց ի վերայ Գուրգինի և սաստիկ պատերազմացն զոր պատերազմեցաւ յաղթող նահատակութեամբ. ոչ միայն յարտաքին թշնամեացն որ շուրջանակի պաշարէին, բազում այն էր որ ի ներքին ընտանեաց հարազատաց, ազգականաց դրժողաց, ուխտազանցաց, ստոց և ստերդմանց յուզէին աղմուկք: - 308. Իսկ ի տիրական զօրավարութեանն Գագկայ սկզբնաւորեալ ձեռակերտ իւր՝ շինեաց զհողաբլուր բարձրաւանդակն ի Մահռաշտ գեօղ յափն գետոյն յելս կոյս, որ հայի յՈստանն Ռշտունեաց – 394. Իսկ իբրև գիտաց բռնաւորն, եթէ չելին ի գլուխ կարծիքն զոր ի վերայ սրբոցն խորհեցաւ, որպէս գրեալ է, ,,կարծողն և արհամարհողն այր ամբարտաւան է և ոչ ինչ վճարեսցէ,,- 264. Իսկ իբրև եմուտ տիկինն ի բանակն և եկաց առաջի զօրավարին՝ խօսեցաւ ընդ նմա ըստ պատշաճի իրացն յոր պէտս չոգան: - 226. Իսկ իբրև ծանուցաւ նմա անլոյծ միաբանութիւն ուխտի ընդ միմեանս Աշոտոյ և Բագարատայ՝ ոչ ինչ յայտնեաց զխորհուրդս չարութեանն, զոր խորհեալ էին ի

վերայ նոցա. – 172. իսկ իբրև նա ըմբռնեցաւ, և գիտաց զօրավարն եթէ ոչ ոք այնուհետև յիշխանացն Հայոց մնաց, որ ոչ համագունդ ժողովեալ են առ նա՝ մերկացաւ յայնժամ զպատրուակ կեղծաւորութեանն, զոր սերմանել էր սատանայ ի սիրտ առնն: - 296. Իսկ իշխանն Աշոտ … Մուշեղ Վահևունի … և Վահրամ սեպուհ թիկնապահ իշխանին, և Վահրամ Տրունի և Հասան և այլք ի սեպուհ պաշտօնէից … եկին մտին ի բերդն Դղեակ, յամրոցն Նկան, որ ի Թոռնավան գաւառի. – 206. Իսկ իշխանն Բագարատ … ել գնաց անխիղճ համարձակութեամբ, տիրասէր խորհրդովք, կատարել զպաս զինուորութեան, ըստ աստուածեղէն պատուիրանին և ըստ թագաւորական հրամանին, զհետ եկելոյ կոչնականացն, ոչինչ իմացեալ զպատրանս խաբէութեան նորա, որով վրիպեացն: - 186. Իսկ իշխանն Վասպուրական, այն ինչ հուպ ընդ հուպ եկն ի ժամադրեալ տեղին. ընդ որ յոյժ ուրախացեալ թագաւորն, իբրև զերծեալ ի կասկածանացն, զոր ունէր յիշխանէն Սիւնեաց: - 382. Իսկ Խոսրովու կարծեալ արծարծեալ զզօրս իւր և որք ի դրանէն արքունի որ կոչին համհարզք և փուշտիպանք, և ամենայն արք ընտիրք /148/ տան թագաւորին ոյժ առեալ դարձեալ պատերազմել ընդ Հայրակղի: - 150. Իսկ Կայսիկքն և որք ընդ նոսա և զօրքն Պարսից զմարտն ի գաղտնիս գրգռէին – 380. իսկ կինն ճիչ բարձեալ ասէ. ,,առ թագաւորն հասցէ գոյժ իմ,, , շրջելով ընդ բանակն հոլանի, զոր չէր օրէն տաճկական ազգի կանանց, բայց ոչինչ օգնեաց. – 272. Իսկ Հասան ըստ յանձնառութեանն գնաց մեկնեցաւ ի Դերանկէն, եմուտ առ Գագիկ յամուրն և զտրտունջն զԴերանկէն հաւատարմացոյց առաջի Գագկայ, որ դիւրաւ առ հաւատալն հաստատնագոյն երևէր. – 350. Իսկ Մեհուժան ոչ թողանայր զթագաւորելն Հայոց, կուտեալ առ ինքն անհուն բազմութիւն վաշտից և դրօշուց և նշանաց որոց ոչ գոյր թիւ. – 106. Իսկ նա անեղ է և անբաւ, և ոչ յումեքէ եղեալ. և որ անեղ՝ նոյն և անապական և որ անապական՝ նոյն և մշտնջենաւոր. – 54. Իսկ նա ի հրապոյրս ապստամբ վիշապին ելեալ, որ բազմախարդախ չարութեամբն եհեղ առատութեամբ զդառնութիւն խրատոյն յունկն կնոջն անզգամի: - 20. Իսկ ոմանք ասեն ի Ղաւոդիկեայ Փռիւգացւոց շինեալ տապանին, որ յերից մասանց երկրի՝ Ասիական կոչի կողմ. և յոյժ անհաւաստի են ասացեալքն.- 30. Իսկ որ տիրէր աշխարհին Ապահունեաց Կայսիկն՝ զիւր զօրսն առ ինքն գումարեալ և որ շուրջ զնովաւ քաղաքայինք և ասպատակքն Պարսից, որք ի Յունացն վերայ առնէին արշաւանս: - 380. իսկ որք արուք ընդ արուս զխայտառակութիւն գործէին՝ ծծմբախառն հրով բորբոքեցան, զյաւիտենական հրոյն զառհաւատչեայս յինքեանս կրելով – 336. Իսկ սերունդք Ասուդայ Սանասարեանց կային յոր պէտս և դիպուածն պատահէր, երբեմն այսպէս և երբեմն այնպէս. Շաւարշ. Գօգեան. Շաւասպ. Պերոզ. Շահակ. Կիւրոս: - 72. Իսկ սուրբն վառեալ Հոգւովն սրբով՝ յիշէ զասացեալն ի Փրկչէն, թէ ,,մի երկնչիք յայնցանէ, որ սպանանեն զմարմինն, և զոգին ոչ կարեն ապականել,, -204. Իսկ սրբոցն որ ի Սուկաւէտ լերինն, քանզի էին համաշխարհիկք և հաւատարիմք Սաթինիկայ եկեալ զկնի նորա – 88. Իսկ վայր խաղացեալ ի Մառականն աւան, առ Կարմիրն կոչեցեալ գետով, որ իջանէ ի գետն Երասխ – 392. Իսկ վասն ձեանն անկայուն զօրութեանն որ այն ինչ յամպոյն ի վայր զեղեալ լինին՝ հնարաւորեալ իւրեանց փայտս իբրև զանուրս չուանօք պարունակեալ շուրջ զոտամբք, դիւրաւ ընթանան ի վերայ ձեանն իբրև ընդ ցամաք երկիր: - 192. Իսկ վարդապետն Եղիշէ էր ի ժամանակին յայնմիկ բնակեալ ի գաւառին Ռշտունեաց ի ծովեզերին, յորում տեղւոջ և հանգեաւ իսկ ի Քրիստոս սուրբն Աստուծոյ Եղիշայ: - 130. Իսկ տեղի շիրմին յորում նախահօրն եդան ոսկերք՝ կատարման և կառափման, որ նոյն ինքն է գագաթն և Գողգոթայ ըստ եբրայականին, երկակի անուամբ. – 34. Իսկ տէր Գրիգոր ի մէջ մարդակերպ գազանաց ի ժողովս խուժադուժ բարբարոսաց բնակէր, որ ևս չար քան զթունաւոր գազանս են առ մեզ – 252. Իսկ քաղաքապետն Սահակ ելեալ ընդ դուռնն, որ ելանէ ի բերդն Շամշղտայ, սամոյր զինքեամբ արկեալ և գաւազան ի ձեռն առեալ, յիմարեալ մտօք կորոյս զփախուստն իւր, որ կարող էր գնալ յով և կամիցի. – 272. Իսպառ ստորև ամրականին ի գոգաձև տեղւոջն … շինեաց եկեղեցի հրաշագործ հրաշազան յօրինուածով եկեղեցի ի տաշեալ քարանց ի Մանազաւեան քաղաքին ի

Վանտոսպ, և հիմնեցուցեալ յանուն սրբոյն Սիօնի, որ ի սուրբ քաղաքն Երուսաղէմ. – 390. լեալ ամաց ԻԹ՝ փոխի յաշխարհէս յամսեանն արեգ, որ օր Դ էր ամսոյն յաւուր երկշաբաթւոջ ի յիններորդ ժամու աւուրն. – 384. Խորտակէր և զնշան տէրունական Խաչին, զոր ուրեք ուրեք կանգնեալ լինէին. քանզի յոյժ ստիպէր զնա հոգին մոլեկան: - 168. խօսի Գուրգէն ընդ Աշոտի յայտնապէս զոր խորհէրն. – 364. ծփայր ի խորհուրդս իւր իբրև զծով, որ ոչ դադարէ զալիսն յուզելոյ. – 268. Կարծելով Վահանայ խոնարհել զորդին իւր յանկանգնելի կործանումն, զոր մեկուսեալ Սամուէլի զհայր իւր Վահան, իբր այն թէ խորհիցին ինչ վասն որոյ եկեալն էին – 106. Կինն Սահակայ որդւոյ Իսմայէլի, զորոյ զհանգամանսն ցուցաք, զմեռանելն Սահակայ և զկնոջն հրապարակագոյժ լինել, վասն որոյ պատճառանաց սպանանի այրն նորա. – 326. կործանեցին և զպատկերսն Սամամայ, որ ի բագնին այնորիկ. – 160. համառել պնդել ի հաւատսն Քրիստոսի զոր պաշտեսդ, և ի ձեռն չարաչար տանջանաց ելանել ի կենաց աստի – 290. համարձակապէս անցանել գնալ ընդ իշխանութիւնս և ընդ պետութիւնս, ընդ աշխարհակալս խաւարիս այսորիկ, որ անհաւատից քան եթէ հաւատացելոց ոգւոց և ապաշաւելոց զտիրելն բռնաձգեալ կորզեն յինքեանցն կորուստ: - 388. Ձեռնամուխ եղեն ի գործ պատերազմին և քահանայքն, որ կային ի բազմութեան գաղթականին – 232. Մարկիանոս կայսր թագաւորեալ Յունաց յերկրորդն Թէոդոսի, որ արար զժողովն ի Քաղկեդոն ՈւԼԳ եպիսկոպոսաց. առ որով վկայեաց սուրբն Վարդան և Վահան Արծրունի: - 132. մեռան նոքա անդ և թաղեցան փառաւորապէս ըստ օրինի քրիստոնէից յուխտէ Յակոբկաց, որ անդ են հաւատացեալ ժողովուրդք, և զխոստովանողական անուն ստացեալ փառաւորեցան յերկրի և պսակելոց են ի Քրիստոսէ ընդ ամենայն սուրբս. ամէն: - 324. մերժել հեռանալ … և որ այլ քաղցրագոյն վայելք ընդ երկնաւս ի վերայ երկրի, պայծառ գեղ արեգական և լուսնի, հանդերձ աստեղացն ճոխագործութեամբքն ընդ տարերք երկնի յեղյեղլով, ծովու և այլոց ցամաքայնոց, և ջրայնոցն բարեփառ հոլովմանցն հրճուանաց, և որ ինչ ընդ այլք ընդ դոքօք պատկանին յարմարաբար տնտեսութիւնք առ սկզբնատիպն պատկերակերպութիւն: - 386. մի գուցէ ոչ առնելով իմ զոր խնդրեն՝ առ կայսր հատուածեալ անկանիցին նախարարքն, հարկել և զինաւորել կայսեր: - 118. մի միայն մնացեալ զիւրականն պահելով լեզու. որ Եբրայեցւոցն ասի նահապետ Եբեր որդի Սաղայի - 40. մի՛ ասիցէ այլազգին, որ եկեալ յեցեալ իցէ ի Տէր՝ եթէ մերժելով մերժէ զիս Տէր ի ժողովրդենէ իւրմէ,,. – 224. Մի՛ խոտորիցիս ի մոլար օրէնս վրիպելոցն ի ճշմարտութենէն, ազգին Իսմայէլի, որպէս որք վրիպեցանն գերեալքն Հայոց,,: - 318. միայն յայս բան բովանդակեալ ասէ, ,,որք հաւատով պարտեցին զթագաւորութիւնն,,: - 302. միանգամայն սաստկացուցանէր ի վերայ նորա զահարկութիւնն, զի գոնեայ այնու կարասցէ արդեօք վրիպեցուցանել ի ճշմարիտ հաւատոցն որ ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ. –294. մինչ ելեալ արտաքս տիկինն ի հետիոտս լի հառաչանօք՝ բաւական համարել զգործ նահատակութեանն, զոր ետ Աստուած ի ձեռս Աշոտոյ. – 176. մինչ կալ մնալ միայն երեսուն արանց ընդ քաջին Վահանայ, Մերշապուհ և Յաշկուր Արծրունիք, և Կամսարն Ներսէհ, և ի տանէն Ամատունեաց՝ զորոց զանուանսն անգիտանամ – 134. մինչ կային ի բանտի իշխանն և որք ընդ նմա ազգատոհմիւք և այլովք օտարազգօք – 240. մինչ քաղցրատենչ քունն ի վերայ հասանէր որ զպահպանութիւն գիշերոյն պահէին՝ նորա ամբարձեալ զպղծալից ձեռն ի սրբութիւն սրբոցն և առեալ զսուրբ նշան խաչին Քրիստոսի և ընդ պատուհանն արտաքս ելեալ – 378. մինչև հարկեցաւ թագաւորն յամենայն ուժով կարողութեան իւրոյ զօրս գումարել յամենայն ազգաց, որ ընդ ձեռամբ իւրոյ տէրութեանն էին հնազանդեալ թագաւորք և թագաւորազունք – 242. մինչև նոքա խոնարհեալ առ նորայն խորհրդական առ յապա պատահմունսն, որ հանդերձեցաւ աշխարհիս Հայոց, իբր մարգարէական իմն գոզցես տեսաւորութիւն – 114. յաղագս գոլ զնա սերունդ Վարբակայ Մարի, որ երարձ զթագաւորութիւնն ի Սարդանապաղեայ, հաւուցն Սենեքերիմանց: - 62. Յամի ութերորդի Մուրկայ թագաւորի, թագաւորն Պարսից Որմզդ որ ի տանէ Սասանայ՝ սպանաւ յիւրոց հաւատարմաց – 136. Յայնժամ բնակիչք լերինն իբրև տեսին, թէ վարեցաւ

իշխանն ի գերութիւն … հասին միաբան բազմութիւնն մեկնակազէնքն Խութայ ի հնարս արուեստգիտութեանն իւրեանց, զոր ի պէտս օժանդակութեան ձմերայնոյ հնարաւորեալ էին: - 190. Յայնժամ թագաւորն դեսպանս արարեալ յամենայն սահմանս տէրութեան Հայոց, Վրաց և Աղուանից, և առ քաղաքացիսն և հազարապետս և գաւառակալս, և որք սիրողաբար առ նա զինազանդութեանն հարկ հարկանէին: - 366. Յայնժամ ի խորհուրդ եմուտ իշխանն և տոհմակիցք իւր, Վահան և Մուշեղ Արծրունիք, և գունդքն ազատանոյն որ ընդ նմա - 210. Յայնժամ տէր Գուրգէն առ /306/ չժուժել սրտին, մտրակեալ զքաջ երիվարն յորում նստեալն էր՝ և եհար զգունդն զձախակողմն Տաճկաց և պատառեաց զոռազմն և դարձոյց զերեսս նոցա- 308. Յայնմ ժամանակի էին եղբարք բռնակալք ոմանք ի կողմանս ապառաժ Արաբիոյ ի տեղւոջն Փառան որ այժմ կոչի Մաքայ, արք պատերազմողք /156/ զօրագլուխք, պաշտօնատարք մեհենին Ամովնացւոց պատկերին, որ կոչի Սամամ և Քաբար: - 158. Յայնմ ժամանակի էին եղբարք բռնակալք ոմանք ի կողմանս ապառաժ Արաբիոյ ի տեղւոջն Փառան որ այժմ կոչի Մաքայ, արք պատերազմողք /156/ զօրագլուխք, պաշտօնատարք մեհենին Ամովնացւոց պատկերին, որ կոչի Սամամ և Քաբար: - 158. Յայսմ վայրի ոչ մտադիւր ախորժակօք գրեմ զճառս պատմութեանս, որ տրտմականքն, քան թէ ուրախականքն յառաջանան տիրել ինձ: - 384. Յանձն առի պատմել ստուգապէս զսքանչելագործ յայտնութեանն հրաշիցն, որ ցուցաւ ի զօրավարութեանն Գագկայ. – 378. Յելս կոյս և ի մուտս որ առ հիւսիսի զհայեցածն բերէ՝ առեալ էր ի բաժնէ/ճիշտը՝ ի բաժնի/ Գագիկ իշխանի – 388. Յետ այսր առեալ Սմբատայ զԱրտաշէս ըստ ձևոյ տառապելոյ միոյ, որ շրջիցի խնդրիցէ օր ըստ օրէ զբաւականութիւն աւուրն – 84. Յետ նորա թագաւորէ եղբայր Սենեքերիմայ…<փութ>ապէս մեռանի ի Մարութաքբաղդան, իբրև … ունէր զվեց ամիս, սպանաւ և նա ի միջօէ ումեմնէ որում անունն էր Ներեղիբդ և թագաւոր էր. – 60. յերկրորդն հարկ է մեզ զոճն կանոնել, որ յետ Նոյի և անդր ազգացն բաժանմունք յառաջ խաղան, ըստ ցեղից ցեղից ի կարգ անկեալ աշխարհաբաժին ցեղակարգութեամբ. – 12. յիշեաց յաւիտենից զուխտ իւր և զբանն զոր պատուիրեաց՝ մինչև ի հազար ամ: - 34. յոր դիմեալ երթայր՝ /228/ անկանել ի ժանիս արիւնարբու գազանացն: - 230. յոր ձեռն հաւատաց Արտաշէս զգաւառն Աղբագ. – 90. Յորժամ անդնդական խորքն ազդ առնիցեն ներքին բնական կենդանեացն զհասանել ջերմութեանն, յորում ջեռացեալ ի հիւսիսային սառնամանեաց օդոյն շնչելոյ, ի խորսն զխաղացումն արարեալ լինին - 260. յորմէ բազում սուրբք ի Քրիստոս վկայեցան, և որպէս ասի աւելի քան ԽՌ սրբոց արանց, /104/ որք վկայեցին վասն Քրիստոսի – 106. յորմէ լսէաք խօսս մարդկան հելլենական, և որք խօսէինն ոչ տեսանէաք: - 50. յորմէ շնչէ օդք բարեխառն, զովացուցանէ զտապ խորշակի ամարայնոյ՝ յարեգակնակէզն լինելոյ. – 84. Յորոյ տեղի մատուցին զՅոհան ոմն, այր հեզ և բարեպաշտօն, լցեալ երկիւղիւ Տեառն, պատշաճ առ վերակացութիւն եկեղեցւոյն Քրիստոսի: - 324. յորոյ աւուրս Փրկչին մերոյ տեառն Յիսուսի Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ մարմնով յաշխարհի երևումն եղև - 76. վերայ կալեալ և կանչեալ քաջն Վարդան իբրև զառիւծ, իբրև զկորիւն առիւծու, և առ ուժոյ և երագութեան ձեռինն ի վերայ ձգեալ զմիողնին՝ յերկուս կտրէ զՇաւասպն: - 126. Յորոց միջի կացեալ Ապումբռւան համոզեալ նոցա ցածոյց զճակատ առ ճակատ վառեալ պատերազմն – 364. յորոց աճմամբ յառաջանայ կարգն և գայ հասանէ ի Սենեքերիմ արքայ, առ Եզեկիայիւ Եբրայեցւոցն առաջնորդաւ և առ մերովն Հարամայիւ: - 14. յորոց և զկատարումն մարտիրոսական ի նոցունց բարբարոսաց ընկալաւ սուրբն Գրիգորիս ի Վատնիանեայն դաշտին: - 274. յորոց ձեռս հաստատեալ կայ մահ և կեանք: - 236. յորոց վերայ սուր եղեալ կոտորէին, և լնուին արեամբ զերկիրն: - 202. յորոց վերայ հասեալ եկուլ վիշապաբար զորս և կարաց ի դիմի հարկանել: - 262. յորոց վերայ սուր եղեալ զբազումս սպանին և զևս բազումս վիրաւորեցին և զյոլովագոյնսն ի գերելոցն հանդերձ ընտանիւք իւրեանց զերծին ի նոցանէ և անցուցին ընդ պահակ ձորոյն յամրական կողմանս լերին: - 220. Յորոց վերայ սուր եղեալ կոտորեցին, և լցին դիակամբք սպանելոցն զդաշտաձև հովիտն: - 306. յորում և ոմն հաւատարիմ Յիսէի Սէմ անուն յառաջ

խաղացեալ՝ պատահէ իշխանին, ընդ Վահանայ խորհրդակցեալ խորհել զխաղաղութիւն և զմարտն գրգռեալ ցածուցանել և զվառեալ պատերազմն շիջուցանել. – 334. յորում ժամանակի տէր Զաքարիայ ունէր զաթոռ հայրապետութեան Հայոց կաթողիկոսութեան – 310. յորում շահաստանն Դուին, մարդախիտ պարսպաւոր պատնիշօք պատուարեալ և տուրևառիկ վաճառականութեամբ և ազգի ազգի պղծութեամբ յափրացեալ յղփացեալ: - 358. յորում ոչ սակաւ քաջութիւն նահատակութեան զօրացն Հայոց, որ ի զարմանս կրթեաց զբովանդակ զօրս Պարսից բարբարոսօքն հանդերձ: - 66. յորում որջացեալ բունեալ էր սատանայ զօրութեամբ իւրով: - 200. Յորում տեղւոջ բանակ կրօնաւորաց կարգեաց, և հաւատաց զառաջնորդութիւնն նախասացեալ քահանային – 394. յորում տեղւոջ յառաջագոյն ապարանք պարսպաւորք եղեալ էր Վարդ պատրկի Ռշտունւոյ հայկազնոյ – 394. յորում տեղւոջ քաղաքն Տարունոյ շինեալ էր, ուր բնակեալ բայանայր զօրավարն Տաճկաց, զօրհասական արջոյն բերելով նմանութիւն, որ յաւուրս ձմերայնոյ արմատովք պարենաւորեալ՝ ի մէջ կենաց և մահու անցեալ որջանան ի բոյնս իւրեանց: - 188. յորում տեղւոջ քաղաքն Տարունոյ շինեալ էր, ուր բնակեալ բայանայր զօրավարն Տաճկաց, զօրհասական արջոյն բերելով նմանութիւն, որ յաւուրս ձմերայնոյ արմատովք պարենաւորեալ՝ ի մէջ կենաց և մահու անցեալ որջանան ի բոյնս իւրեանց: - 188. յորս բազումք անկեալ ի նա հաւատացին ի Քրիստոս, որպէս Ծանարքն և Աւրհազքն. – 274. Յուշ առնէր նմա զխոստումնն Աստուծոյ առ Աբրահամ և զկարգս թլփատութեանցն և զզոհիցն և զայլոցն ամենեցուն, զոր ոչ է այժմ ասել մի ըստ միոջէ. և յայս լինէր խոկումն Իսմայէլացւոցն մինչև իսպառ: - 158. Նա և զայլ հիացականսն որ ըստ այսոցիկ ուսցիս ի նորին գրոց. – 50. նա և զիւրեաւ տախտակափակ լանջապահս, թիկնապահս, զանգապանս, սոնապանս, գլխապանս, որ գրեթէ բովանդակ պղնձեղէնս զնա իմանալ թուէր, և զետեղեալ բլրաձև զօրու անմատչելի կարծելով. – 64. նա և կենդանականն որ ի նմա՝ ոչ ի բարի ինչ, այլ զի անհրաժեշտ չարին կալով անմահականս չարչարեսցի: - 22. Նաև սրբոց հրեշտակացն ի տեսաւորութիւն ձևացեալ, որոց սարսափմամբ առ նորա զնայեցած յապուշ միտքն կրթեալ, շուրջ փակեալ զնայեցածն՝ ի հարց մատուցեալ ասէ – 386. Նմանապէս կամ թէ ևս հրաշափառագոյն երիցս երանելիք Սողովմոն, որ Սևորդին ճանաչի, և Կախայ վերին աշխարհեցին՝ ոչ խոտորեցան ի բանս թագաւորին – 292. Նոյ ծնանի երիս որդիս, զՋրուան և զՏիտան և զՅապիտոսթէ, որ են Սեմ, Քամ և Յաբէթ: - 14. Նոյնպէս և զպայման ժամանակացն յանբաւ բիւրս ամաց ձգեն որ ոչ և ըստ միոյ յեղանակի հաւաստանայ առ ի ցուցումն, ոչ արեգական բերմամբ ի նոյն կէտ ամսոց և աւուրց և ոչ ըստ չորից փոխմանց առ ի յեղումն ժամանակի տարւոյն, այլ և ոչ ըստ լուսնական լրութեանն և սուզականութեան: - 18. նորա լուեալ էր ի պարսկէ ումեմնէ, ի ձորոյն Շատուանոյ, որ էր ընդ դահիճսն, և ի սկզբան վկայութեան մինչ ի կատարումն սրբոյն՝ ի տեղւոջ անդ հանդիպեալ լինէր – 206. նորա փութանակի հասեալ ի քաղաքն Բերկրի, և միաբանութեամբ քաղաքացուացն ելեալ պատահեն զօրացն ի զօրագլխացն Վսապուրականի ի գեօղն որում Խոզաղբերքն ասեն. – 304. նուաճեաց զանձն, հրապոյրս պղտորս արբուցանէ Վահանայ Մամիկոնէի, որ էր աներ Մեհուժանայ, և անցեալ գնացին առ Շապուհ. – 102. Նստան երկոքին կողմանքն պահել զպահպանութիւն իւրեանց մեծաւ զգուշութեամբ, և ետուն ժամ անսալ միմեանց՝ ոչ ելանել ի պատերազմ, մինչև եկեսցեն հրեշտակքն յարքայէ, զոր առաքեցինն: - 286. նստէր փորող պողոտային նրբավողոց ճանապարհին, որ հանէր ի վերին մայրաքաղաքն Սիոն, ի բանակետղն երկնաւոր զօրացն յարքայանիստ քրիստոսական թագաւորութեան: - 204. շինեալ նորոգեաց և զեկեղեցին որ ի նմա յանուանակոչութիւն սուրբ Աստուածածնին Մարիամայ և զարդարեաց զնա մեծագանձ սպասուք և եդ ի նմա զԽաչն, զոր յիշեցաք վերագոյնն, յորոյ ձեռն ծանուցաւ զօրութիւնն հրաշագործ: - 390. Ո՞չ ածէք զմտաւ և ոչ զմի ինչ ի բարեացն, զոր ձեր յինէն գտեալ. – 214. ո՞վ որք յաշխարհակալաց ոչ մատնեցաւ ի սուր. և են իշխանք ազգաց, է ուրեք որ զօրանան, և է ուրեք որ տկարանան,,: - 282. Ողբացէք բնակիչք կոտորելոցդ, զի նմանեցան ամենայն ժողովուրդք Քանանացւոց, և սատակեցան

ամենեքին, որ հպարտացեալ էին արծաթով,,: - 180. Ոչ կամեցար կամօք տալ զանձն ի ծառայութիւն մեզ, այլ տէր և թագաւոր կոչես զքեզ. զգանձն արքունի որ իմ առ քեզ է՝ ծախես, և զայդ ոչ գիտես, եթէ վաղիւ համարս տալոց ես: - 146. որ արտաքոյ պարսպեալ բուրաստանին արքունի կացցէ: - 52. Որ զապիրատ և զլի հնարիւք սատանայական իմաստից, չարահնար խորհրդոց բուռն հարեալ՝ մեծամեծս փքայր փռնքտալով – 200. ՈՐ Ի ՎԵՐԱՅ ՈՒՐԱՑՈՒԹԵԱՆՆ ԶՔՐԻՍՏՈՍ ՅԱՒԵԼ ԵՒ ԶԱՅՍ Ի ԿՈՐՑԱՆՈՒՄՆ ԲԱԶՄԱՑ: ԸՆԴԴԻՄԱԴՐՈՒԹԻԻՆ ՍԱԿԱՒՈՒՔ: - 254. որ մատուցեալ առ Ներսէի ասէ – 82. Որ յետ բազում ժամանակի ծախք պիտոյից ասացաւ պատրաստել թագաւորին ըստ անյաղթ բռնութեան և մեծութեան որովայնի կերակուր Բէլայ: - 38. որ ունէին մարդկեղէն երեսս, և մեծ էին քան զհաւսն որ առ մեզ լինին - 50. որ տեղասցեն ի վերայ ձեր նետս երկաթեղէնս և շուառունս մուխս պաղաւատիկք սլաքովք և հաստաձիգք աղեղանց և կռուիք բազմադիմիք՝ որչափ Խոսրովայ և ձեզ պիտոյ իցէ,,: - 138. որ տիրէր յայնժամ Արզնայ և ներքոյ կողմանն Աղձնեաց մերձ ի սահմանս Տարունոյ: - 172. որ ամենատես ակնարկութեամբ ստորիջեալ ի խնդիր կորուսելոյն հեզազնաց գարշապարօք՝ ընդելականս նմա զուշակէր /գրքում՝ զուշակեր/ գալուստ – 20. Որ անսայթաք հաւատով յառաջացաւ առ աւարտումն պատերազմին փութացեալ, և ելեալ յամրական տեղւոյն սակաւաձեռն զօրականաւն, որ պահէին զպահպանութիւն Շամիրամ բերդին – 400. որ անցուցանէ զանցանէ զանասնական խառնակութեամբքն երիքովեան և սոդոմական լրբութեամբ, անամօթաբար այր զարամբք բորբոքեալ, դեզադէզ զիրացանն բերելով յերկնուստ զանզրաւ կիզումնն, անցուցեալ զանցուցեալ զսատակչական կործանմանն ջրհեղեղին: - 336. որ ապա ի /80/գնալն տիկնոջն յԵուսաղէմ՝ Վաչէ և Արշաւիր երկեան երթալ առ Սանատրուկ – 82. Որ ապա յետ սպանմանն Սենեքերիմայ յորդւոց իւրոց՝ բուռն զնդաւ Ադրամելէք և Սանասար գան մտանեն ի լեառն Սիմ - 16. որ առ ժամեայ սպառնացեալ պատուհասիւն ի հարիւրամեայ ձգէր ժամանակս ներողութեամբ: - 28. որ առ հիւսիսի առ ի շեղ տեսանի – 390. որ առեալ զթագաւորութիւնն Պարթևաց՝ տևեաց մինչև ի ժամանակս Յազկերտի, որ վերջին կացեալ թագաւոր Պարսից՝ սպանաւ ի Տաճկաց: - 166. որ արբուցանելով զդրախտն ընկղմի ընդ երկրաւ – 20. որ դիւրամոռաց զերախտիսն Քրիստոսի համարէին, միայն զկնի փառաց աշխարհիս ընթանային և մոգութեան մոխրապաշտութեանն հետևէին: - 112. որ եկեալ էին զհետ նորա ընտանեօք իւրեանց – 238. որ եկեալ էր ընդ զօրսն արքունի ի Գարդայ Պարսից – 232. որ եկեալ ոչ կարգաւորաբար աշխարհախնամ հոգածութեամբ յարդարէր զկարգս աշխարհիս. – 114. որ եղև իսկ պատճառ կորստեան Բուխայի – 272. որ և ամբարտաւանեալ մոլեգնականս տալ հրաման զանխորհուրդ միաբանութեան զրաջան վաստակոց, կանգնել բուրգն յերկրէ, որոյ գլուխն հասցէ յերկինս. – 40. Որ և այլոց կարող տուիչ լինել ժամանակաց, որպէս և արանցն որ յառաջ քան զջրհեղեղն քառասուն ևս աւելի բիւրս ամաց և դարս փոխադրական այլաձևս և խժականս, շարս և ներս և սոսս - 38. որ և զՆինուէ քաղաք առաջին արքունեաց շինեալ յԱսուրայ, զոր աւերեացն Նեբրովթ՝ սա վերստին շինեաց ի պատիւ անուան իւրոյ: - 44. Որ և ի սա հասեալ՝ վախճան եղև թագաւորութեանն Պարսից. զոր յետ սակաւու միոյ ասասցուք: - 156. որ և նա քաջագոյն ևս տիրեաց ամենայնի, որոց և Նինոս – 44. որ զծայրագոյն շնորհացն Աստուծոյ առեալ պարգևս՝ կենդանւոյն ի կարգս անմահիցն փոխանորդեաց վերագրիլ, որ և յառաջ քան զփոխիլն ծանոյց զհամաջինջ բարկութիւն Աստուծոյ խոտորեալ ազգին և որդւոցն անհնազանդից – 26. որ զջրհեղեղին իրս գուշակեաց Քսիւսիւթրեայ, և զառաջինս իւր գործոց բնաբանապէս գրել և դնել յաման պղնձի մածեալ կապարով ի պահեստի ի Սիպարացւոց քաղաքին: - 36. որ զտանուտրական պատիւն ունէր – 206. որ զօրացոյց զսուրբ վկայն և արար յամօթ զսատանայի: - 254. որ է տուն Աստորովայ. – 60. որ է ըստ հայերէն թուականութեանն ամք Յ – 184. որ էին ընդ նմա եկեալ ի գործ պատերազմաց ըստ հրամանի թագաւորին և մեծ զօրավարին – 224. որ էին ի տեղւոջն յայնմիկ - 268. որ էր այր հեզ, ցածուն և պատուական վարուք և պատշաճագոյն յոր կոչեցաւն. – 394. որ էր աշակարտ և հետևող

սրբոց Ղևոնդեանց – 106. որ էր աշակերտ սրբոյն Սահակայ – 132. որ էր ի ժամանակին սպարապետ Հայոց. – 120. որ էր ի տոհմէն Բագրատունեաց – 170. որ էր իշխան կողմանցն արևելից – 136. որ էր կին իմաստուն ի բանս և յիրս և յոյժ խոհեմագոյն միանգամայն և աստուածասէր – 186. որ էր հինգերորդ Զրուանն Քսիսութրեա: - 14. որ էր նիզակակից Ասուդայ – 70. որ ըմբռնեցաւ ի յայլ զօրավարէ ի Խլաթ քաղաք – 248. որ ընդ միմեանս երդմամբք հաստատեալ սուրբ Աւետարանաւն և տէրունական նշանաւն – 174. որ ըստ աճման և սերելոյ նախարարութեանց՝ եկեալ հասեալ ցայս վայր ժամանակի ի թագաւորել Աբգարու և հաւատալ ի Քրիստոս: - 78. որ ըստ սիւղոբայիցն ի հայկական լեզուէ Շամիրամ ձայնաւորի: - 16. որ թագաւորեաց ամս ԺԶ: - 98. որ ի բախմանէ քարի և երկաթոյ կայծակունք արտաթափին, այլ և ի փայտից ընդ միմեանս յիրար շփելոյ, որպէս և անուոյ բնաւորեցաւ լինել, որ ի սաստիկ շրջագայութենէ սայլիցն բազում անգամ և առեղք փայտիցն վառմամբ հրոյ հրդեհին: - 52. որ ի բնաւին արդարադատութիւն բնաւորեալ՝ ողորմութեանն ընդ նմին լինիցի լծակից. – 24. որ ի ժամանակին կալեալ էր զմարզպանութիւն և զզօրավարութիւն Հայոց ի խնդրոյ սրբոյն Սահակայ յերկուց թագաւորացն Յունաց և Պարսից – 116. որ ի կողմանս Դամասկոսի կացեալ՝ ոմանք թագաւոր ասէին զինքեանս, և այլք յԱսորեստանի կացեալ՝ զինքեանս ասէին թագաւոր, մինչև ի ժամանակս Աբդլայի – 168. որ ի նախկին բարբառոյ անտի թարգմանի Արբումն: - 24. որ ի նայն հաւատալոց էին: - 76. որ ի վերայ եկեղեցեաց Քրիստոսի և սուրբ ուղղափառ հաւատոյ արեամբ չափ ճգնեալ նահատակեցան, և զխոստովանողական անուն ձայն ի վերայ եդեալ կարդային: - 132. ՈՐ ԻՆՉ ԳՈՐԾԵՑԱԻ ՅԵՐԿՐՈՐԴՈՒՄ ԱՄԻՆ ԳԱԼՍՏԵԱՆՆ ԲՈՒԽԱՅԻ, ՈՐՔ ԵՆ ՈԼՈՄԲԻԱԹՔ ՎԱՍՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ԸՆԴ ՍԱՀԱԿԱՅ ԻՍՄԱՅԷԼԱՑՈՅ, ՈՐ ԻՍՄԱՅԷԼԻ ՈՐԴԻ ՃԱՆԱՉԷՐ, ԵԻ ՎԱՍՆ ՊԱՇԱՐՄԱՆ ՔԱՂԱՔԻՆ: - 268. որ ծանօթ էր զօրավարին – 226. Որ կամէին դառնաբեր քինահարութեամբ ելանել ի վերայ աշխարհիս առ հասարակ յապականութիւն դարձուցանել: - 404. որ կատարեցան միանգամայն սրով ի միում աւուր ի մեծի ուրբաթի զատկին: - 106. որ կարի սիրելի է ինձ, մանաւանդ թէ յոլովից, կամ թէ ամենայն հաւատացելոց ի Քրիստոս՝ յերկարագոյնս առնել ի ճառիս զղեգերումն շահատակութեան, ձեզ լսել և ինձ գրել: - 76. որ կարծիւք յիմարութեան աստուածանալ կամեցաւ: - 26. որ կացեալ իշխան ի վերայ Տարունոյ ամս է՝ յաւելաւ առ հարս իւր, թողեալ զաւակ իւր Աշոտ անուն: - 342. որ կոչի Խուժաստան - 60. որ կոչի Մեծրայիմ, այսինքն Եգիպտոս, վասն ժառանգութեան սահմանաց Եգիպտոսի. – 42. որ ձգեցաւ մինչև յամս ՄԾԹ և ըստ ոմանց այլ նախկին թագաւորս ասելով՝ յաւելուն ժամանակս ամաց ՄՂԸ ասել: - 60. որ մեծաւ ախորժանօք յանգուցանէ առ ինքն զնոսա իբրև արս պատուաւորս և քաջամարտիկս զօրաւոր զօրութեամբ, և մանաւանդ զի բազում անգամ զանուն յաղթութեան ստացեալ ունէին: - 366. որ միապետեալ զամենայն, շինեալ քաղաք և տուն արքունի, վասն ամուր զգուշութեան արքունեաց, զԲաղդադ: - 168. որ յանուն հաւոյն իւրոյ Սեման անուանեալ էր լեառն: - 16. որ յանուն հօրն իւրոյ կոչեցաւ Նինուաս. - 44. որ յանուն Փրկչին մերոյ շինեալ էր յիշխանէն Բագարատայ, ի ծախս մեծամեծ գանձուց իբրև Յ հազարաց: -190. որ յառաջագոյն՝ հատուածեալք ի կողմանս Դամասկոսի և Նինուէի – 60. որ յետ Ե ամաց վախճանի, կեցեալ կեանս արտաքոյ իրաւանց: - 118. որ յետ հաւատոցն որ ի Քրիստոս բազում ուղղութեամբ և երկիւղածութեամբ կրօնս ըստ արժանի հաւատոյն ցուցեալ, գրէթէ ի ծայրս առաքինութեան զաճումն հաւատոցն տարեալ հասուցեալ, որ ինչ յորդորումն աւետարանական վարժիցն ունին դաստիարակութեան ցոյցք: - 78. որ յետ ՋԸ ամի Սենեքերիմ յառաջանայ ի գահ հայրենի իւրոյ թագաւորութեանն մեծաւ զօրութեամբ - 16. որ յետոյ և հետևող սուրբ առաքելոցն եղեալ բազում ուսմունս ի հնոց հրէականաց նպաստաւորեաց եկեղեցւոյ գեղեցիկ օրինակօք – 34. որ յետուստ՝ մոլի բռնաւոր, որ և զՏրովական դժուարամարտիկ իրս քաջապէս և կարողաբար վանեալ՝ աստուած ի նոցանէ ասացաւ, նա և ոչ աշխարհակալին Աղէքսանդրի Մակեդոնացւոյ - 36. որ նոյն ինքն թարգմանի՝ մսուրս

կատարեցաւ: - 34. որ նստէր ի հանգստի սրբոյն Թադէոսի առաքելոյ յԱրդոզական գաւառի – 400. որ ոչ առին ի միտ լսել զպատուէր սրբոց նախահարցն: - 26. որ ոչ եղև ժառանգորդ հայրենեաց հաւատոցն որ ի Քրիստոս. – 80. որ ոչ և փոքր մի խոտորեցաւ ի բանս բռնաւորին, վասն սիրոյն Քրիստոսի: - 318. որ ոչ հաւանեցաւ մտանել յանմիտ խորհուրդ շինութեան աշտարակին. – 40. որ ունիցի արմատս ինչ ինքնաբոյս և սակաւախնամս – 52. որ չորրորդ կացեալ թագաւոր ի Վաղարշակէ Պարթևէ: - 74. որ սպան զհայր իւր Վահան և զմայր իւր Տաճատուհի վասն պարսկականին հնազանդութեան մոգութեան օրինացն – 110. որ վերագոյնն յիշեցաք – 216. որ տևեաց ամս ՆԺԵ և վախճանեցաւ: - 120. որ տիրեաց ամս ԽԲ: - 44. որ տիրեաց Ասորեստանի, այլ և ի ժամանակս ինչ Հայոց – 44. որ փութացան տեսանել զնահատակութիւն սրբոցն – 266. Որդին Ապուսեճի Աւշին, որ զպարսկային հարստութիւնն հզօրապէս յաղթութեամբ ի գլուխ եհան՝ ձեռնամուխ ախորժեաց լինել ի վերայ Հայոց – 360. որոյ դիպող ժամ գտեալ ի միասին կալով նոցա՝ կալեալ զնոսա տայ յամուրս աշխարհին, կապեալս կապանօք երկաթեօք. – 364. Որոյ յօժարութիւն կամաց ախորժակաց իւրոց էր մարմին և արիւն անմեղ մարդկան, առ ի յագումն անհնարին գազանաբարոյ կատաղութեանն: - 200. որոյ անունն գրեալ է ի դպրութեան կենաց: - 224. Որոյ առեալ զթոռունս իւր զՀմայեակ և Համազասպեան գնաց առ արքայ ի Տպոն: - 116. որոյ գալուստն ազդ եղեալ գնդի այլազգեացն՝ փախեան գնացին բացագոյն, կալան զամրական տեղիս, ցրուեալ ընդ լեռնայինսն անյայտ թաքստեամբ: - 402. որոյ գլուխ անկեան Քրիստոս - 250. որոյ գնացեալ առնու յինքն զԳագիկ և յղէ սպառազէն պատրաստութեամբ ի Վանտոսպ առ տիկինն Վասպուրական, և պահել ի զգուշութիւն: - 350. Որոյ երթեալ առ Շապուհ յիշեցուցանէ նմա զհարազատէն իւրմէ Մեհուժանայ՝ միամիտ և հպատակ /108/ լինիլ արքայի, և զպատերազմացն գործ և զբազում աւարառութիւնս և զգերփանս Հայոց աշխարհիս ի Մեհուժանայ, և զմահն նորա ի ձեռանէ քաջին Սմբատայ Մամիկոնէի- 110. որոյ զպատասխանիսն դարձուցեալ լի քաջալերական խրատու յորդորմամբ մարտիրոսական ակնկալութեան պսակաց – 400. որոյ ժամանակ կենացն տևեալ ձգեալ ամս ՃԻ լի և պարարտ ծերութեամբ – 122. Որոյ հրամանն փութով զկատարումն առնոյր ըստ ցանկութեան իշխանասիրութեան նոցա. – 362. որոյ ոսկերքն ընդ այլ սուրբսն հանգուցեալ կան ի վանսն Յաղամակերտոյ: - 134. Որոյ ունկնդիր եղեալ Տիրան՝ տայ հրաման յանգ հանել զխորհուրդ անօրէն աստուածատեաց առն: - 98. որոյ ջրմուղ կազմեալ ածեալ հասուցանէ ի մէջ հովտին: -88. որոյ սերմանք յիմարութեանն պատուեալ առ Բաբելացիսն պահեցաւ մինչև ի ժամանակս Աղէքսանդրի Մակեդոնացւոյ. – 38. որոյ սկիզբն է ,,Անզբաղել ական սրտի նայեցող անձն իմ ի միւսանգամ գալուստն,, , Ե տուն ի յութերորդ վանգէ: - 284. որոյ տեսեալ զբարձրաբերձ վայելչութիւն հասակին և զպատշաճ գեղ երեսացն, զփաղփեալ գոյնն ի տեսիլ արուսեկի ի մէջ սպիտակափայլ ալեացն պատուաբերի – 204. որով զաստուածերանն լքեալ զերկիր՝ զախտականս զայս և տաժանելիս փոխանորդեաց վիճակ, անբժշկական և ողորմելի յեղափոխմամբ. – 22. որով զեղծագործ ապականութիւն նոցա յայտ առնէ, յուսակորոյս յայնմանէ, որ զպատիւ սիրոյ եցոյց ի նոսա՝ որդիս իւր ասելով – 28. որով անգիտացեալ զհողանիւթեայ իւր զանգուած՝ յահաւորէն Աստուծոյ և յարարչէն խորհեցաւ թիկունս դարձուցանել – 20. որով առնիցեն ելանել ի կապանաց իշխանին Աշոտի և Գուրգինի, և դարձուցանել զիշխանութիւնն անդրէն առ իւրեանս – 368. Որով ետ հրաման արդարոյն կազմել զտապանն ի գուշակումն անօրինաց կորստեանն: - 28. որով զբազումս դրդուեցոյց ի յաստուածային օրինացն և յերկրպագութենէ յաստուածորդւոյն: - 292. Որով ընթադրեալ զսիրողական երախտիս Արարչին, միանգամայն և զպատուէրն՝առ սպանողն հատուածեցաւ - 20. որով ժամ ի դէպ իսկ է, առ յայնժամ զարժանապէս նոցա ասել փոխարէն և անմեղադրելի բազմաց, եթէ այնչափ մթերեալ համբարք կերակրոց կուտեցին ի հալոցսն Բէլայ – 38. որով իցէ ասել արևմտական զդրախտն կամ /18/ ի միջոցի ուրեք. –20. որով մահուամբ և կամիս՝ պատրաստ եմք յամենայն հնարս չարչարանաց մտանել, զոր ուսոյց քեզ

վարդապետն չարեաց հայրն քո սատանայ. – 292. որով որսացանն իսկ և վրիպեցուցին: - 234. Որով պատառեցան ամենայն աղբերք անդնդոց, և սահանք երկնից բացան անընդմիջաբար երկրի և երկնային ծովուն լինել, և համատարած ջրովն զրաւ առնել համօրէն ամենայն շնչաւոր կենդանեաց – 32. որով պարծի և պսակի ի Քրիստոս հաւատացելոց թագաւորաց երամք: - 394. որով տաղտկացեալ ի նմանէ բազմութիւն զօրացն՝ արարին լինել նմա պատերազմակուր ի Վարբակայ և ի Բէզոսէ Մարաց զօրագլխէ – 58. որով փորձիւ և հրապուրիչն նորա բանսարկուն ախտացաւ: - 20. որով փոքր մի ցածուցին զլեռնացեալ ալիսն, և զկոհական մրրկալիցս դադարեցուցին և զգազանութիւն բռնաւորին յընտանութիւն ածին: - 234. որով քամահէ զորսորդականն Քամայ, անարգէ ասելով - 40. Որով օրինակաւ կամք քո հրամայեն՝ եկեսցէ ի վերայ մեր պատիժ պատուհասի. – 246. որոց դատաստանն ի բնէ ոչ դատարկանայ ըստ գրեցելումն – 52. որոց անուանք քաջութեան իւրեանց հռչակ հարկանէր ընդ ծագս տիեզերաց – 242. որոց անուանք ճանաչի սոցա … և Ներսեհ իշխան Գարիթայանից և ապա Եսայի Ապումուսէ, որ զշատ պատերազմունսն եհար: - 298. որոց անուանք ճանաչի սոցա … Սահլ Սմբատայ որդի, Շաքեոյ տէր , որ զԲաբանն կալաւ, և իշխանական Վասակ Վայոց ձորոյ տէրն, և Փիլիպպէ իշխանն Սիւնեաց – 298. որոց անուանք ճանաչի սոցա՝ տէր Սմբատ սպարապետ Հայոց, և Գրիգոր Քուրդկայ որդի Մամիկոնէից տէր, և Ատրներսեհ /296/ Աղուանից իշխան, և Գրիգոր Սիւնեաց տէր – 298. որոց անուանք ճանաչին, միոյն Գէորգ յԱկեցի տոհմէ, և միւսոյն Խոսրով ի Գաբաելեան տոհմէ: - 222. որոց գնացեալ պատահեն նմա ի Դնբուինդ Պարսից: - 64. որոց դէպ եղև ինձ հանդիպել եկելոց ոմանց ի յԱպղաստան աշխարհէ – 48. որոց և բաւականանայր ցորեանն: - 80. որոց և շիթք ցօղոյն ունէր զանհամեմատ անուշահոտութիւն: - 50. որոց թողեալ զգործ պատերազմի ամրոցին՝ դարձաւ գնաց աներկիւղ քաջասրտութեամբ ընդդէմ նորա օժնդակ զօրու Գուրգէնի – 334. Որոց կապեալ զԳուրգէն երեքկին կապանօք և դարձեալ ի պարանոցն եդեալ շղթայս՝ յղեն ընդ Ատրպատական Պարսից և տան ի բանդ ընդ կապեալսն.–318. որոց հնազանդութիւնն կորստեան պատճառք գտաւ աշխարհիս Հայոց: - 110. որոց յիշատակ նոցա եղիցի բազմաց նպաստ յարութիւն քաջութեան և ի զօրութիւն անարեանցն և ի յորդորումն քաջ նահատակացն: - 202. որոց Շերեփայ որդիք անուանէին, ի յԱկէացի տոհմէ, քաջամարտիկք և հմուտք պատերազմողական յարդարմանց – 362. որոց սրտի մտօք ի մանկութենէ զհարկ ծառայութեան հատուցեալ էին ըստ օրինի վայելչութեան հնազանդողաց և հնազանդելոց, ըստ յորդորման հեթանոսաց վարդապետին: - 364. Որոց տուաւ պատուէր՝ հեռանալ յայնցանէ. - 28. Որում /110/ ունկնդիր եղեալ՝ դարձան այր իւրաքանչիւր ի բնակութիւն իւր - 112. որում անհնար է երկոցունց ի միասին բնակել, և ոչ ոք կարէ երկուց տերանց ծառայել, որպէս ասաց Փրկիչն – 248. Որում ոչ անհնազանդ գտեալ՝ իմաստնախորհ զօրութեամբ ելանէ յամրոցացն: - 316. Որում ոչ կամեցեալ լսել Խոսրովայ՝ ասէ. իմ է թագաւորութիւնն այն և ես զորդին Մուրկայ նստուցի թագաւոր - 142. որոնել փրծանել ի վտանգաւոր բանտէ: - 334. Որում ունկնդիր եղեալ երեքեան նախարարութիւնքն առն իմաստնոյ Վահանայ Ամատունւոյ՝ գան զկնի նորա անկասկած համարձակութեամբ – 98. Որում ունկնդիր եղեալ իշխանն՝ կատարէ զասացեալսն: - 322. որում պատուէր տուաւ չխառնակել յանիծեալ զաւակն Կայէնի. - 26. որում փառք յաւիտեանս. ամէն: - 254. որում փառք յաւիտեանս. ամէն: - 254. որպէս և գրեալ է, թէ ,,փակիցէ, և ոչ ոք իցէ որ բանայցէ, և բանայցէ, և ոչ ոք իցէ որ փակիցէ,,: -198. որպէս ընթեռնուք ի գիրս պատմութեան վկայելոցն, որ Արևելեայ ասի գրոցն վերագրութիւն – 106. որպէս որ շրթամբքն պատուեն և ի սիրտս իւրեանց անպատուեն. – 256. որպէս որք զՅովրեգենին համբաւեն. – 48. Որպէս Պօղոս ուսուցանէ. ,,արհամարհեալ ասէ, ուրուք զօրէնս Մովսէսի՝ մեռանէր, ի բերանոյ Բ կամ Գ վկայիւք. քանի սաստկագոյն համարիմք զայն, որ զորդին Աստուծոյ առ ոտն եհար,, , և որ ի կարգին է: - 380. որպէս Պօղոսի հաճոյ թուի ասել, թէ ,,զորս յառաջն ճանաչէր՝ յառաջագոյն հրաւիրեաց կերպարանակից լինել պատկերի որդւոյ իւրոյ,,: - 300. որպէս Րոբովամ որդին Նաբատայ, որ մեղաւ և յանցոյցն

զԻսրայէլ, որպէս գրեալ է ի գիրս թագաւորացն Իսրայէլի – 248. որպէս ցուցանեն յիշատակարանքն որք յառաջ քան զմեզ հոգացան, զոր ինձ աւելորդ թուի երկրորդել: - 324. որպէս ցուցանեն յիշատակարանքն առաջնոց պատմագրաց, զաւերումն Հայոց և զյաճախել նեղութեանցն և զանթիւ բազմութիւն վկայից, որք վասն Քրիստոսի նահատակեցան,և զքաջապէս արիանալ սրբոց քահանայիցն – 128. որք դատեցին ի սուրս իւրեանց, և եկեալ ի տեղի բանակի նոցա՝ առին աւար բազում - 162. անուանէին զինքեանն համակդէնս, այսինքն ամենագետք ի հաւատ կրակի – 48. որք առանց եպիսկոպոսին Կեսարու ձեռնադրեցան յերանեալ եպիսկոպոսէ – 120. որք ասեն զՀեփեստեայ գողանալ զհուրն յաստուածոյն, մասն ինչ մարդկան շնորհել և զյոլովն ինքեան ունել – 52. որք գնացին առ Վռամ, և ոչ առ Թէոդոս բարեպաշտ և զուգափառ քրիստոնեայ թագաւոր, զեղխեցան ամբարշտաբար առանց խորհրդոց: - 118. որք և մատուցեալ առ Փիլիպպոս որ ի Բէթսայիդայն, ասեն Կամիմք զՅիսուս տեսանել,,. – 76. որք և ի մերձենալն անգամ տանջեալ լինէին յաներևոյթ զօրութենէն – 50. որք էին անդ խորհրդականք ի յազատ տոհմէ – 210. որք ի դադարել հալածանացն՝ զամենայն ի զոհելոյ կռոցն ոչ ընդունէր զապաշխարողսն: - 256. որք ի միում ժամու սպանան արք Խ, ամենեքեան ի չափ հասակի եկեալ: - 152. որք լեալ էին յաշակերտութենէ Ղևոնդ քահանայի, որ ի Պարսսն մարտիրոսացաւ ընդ այլ սուրբ եպիսկոպոսսն և քահանայսն: - 74. որք ծանուցեալ զբռնանալն նորա ի վերայ պարսկական պետացն և զինչ կրեցին, զմտաւ ածեալ և զխառն ընդ աշխարհիս զդրակցութիւնն, և թէ գուցէ զպարսկայինն հասանիցէ մեզ կրել և աշխարհիս մեր՝ ձեռն ետուն հաւանութեան ի նորայն կալ մնալ հպատակութեան: - 360. որք հեղին զարիւնս իւրեանց վասն ուղիղ և անբիծ դաւանութեանն ի Քրիստոս – 314. որք մատուցեալ առ սուրբն Սահակ զեկուցանել նմա զոր ինչ խորհինն, և թևակոխէին առ Պարսից արքայն, զոր և արարին /116/ իսկ. – 118. որք մտեալ քարտակատեցին զնա տապարօք ի սենեկի անդ և սպանին: - 152. որք յակամայ կամս լքին զմարտն և ցածուցին զպատերազմն և ետուն զամուրն ի Գազիկ: - 362. որք ոչ առին յանձն միաբանել ընդ գունդս ուրացողացն. – 264. որք ոչ արժանաւորք ինչ բարի յիշատակաց: - 108. որք ոչ ըստ օրինի եկեղեցականաց կրօնից զվարսն յարմարէին, այլ ընդ մարզպանին Մշկանայ լծակցեալ հոգալ զաշխարհիս: - 118. որք ոչ վրիպէին ի մազոյ, որպէս և յայնժամ յԻսրայէլի էին արք զօրաւորք, գունդք տանն Եփրեմի և Բենիամինի: - 200. որք քակէին գոլ նոցա ամենայն ուրեք /210/ ուր և դիպէին զմիաբանութիւն ուխտի խաղաղութեան եղբարց և ազգականաց և բարեկամաց: - 212. Չիցէ՞ լուեալ ձեր զոր ասաց Սողոմոն, թէ ,,որ հատուցանէ չար փոխանակ բարւոյ՝ չար ի տանէ նորա մի պակասեսցէ,,: - 214. Չորրորդ՝ զի զեղբայր և ոչ զօտար ոք, զոր ոչ երկիւղն Աստուծոյ և ոչ գութ բնութեան մեղկացոյց լքմամբ զձեռս արիւնարբու գազանին: - 24. պակչէին յահէ … և որք ընդ նմա էին գունդք ազատաց և նոցին զօրաց ըստ տոհմս ազգաց, ի բնիկ նախարարացն Վասպուրական տէրութեանս: - 210. ոչ պիտոյացեալ եկամուտ լուսոյ, որով նսեմասցի առ ի հասանել երեկոյին, ոչ ապաժամանութիւն արեգական առ ի մերժել զմութ գիշերի լուսազգեստ ստեղծուածոյն, որ յետ առաջնոցն կարգի և դասու՝ զերկրորդն փոխանորդեցաւ վիճակ, ոչ կերակուր հոսանուտ առ ի լրութիւն տարաբարձ ունակութեանց անապականին, որ դոյզն ինչ փոքրագոյն քան զհրեշտակս գոլ. – 20. Սա առաջին գտաւ պտուղ մարտիրոսական ի մեծ վտանգի նեղութեանն, որ եհաս ի վերայ բոլոր Հայաստանեայցս: - 206. սա այն է, որ մինչ յելանելն Բուխայի ի սկզբանն մտանելոյ նորա ի Հայս՝ եկաց ընդդէմ նորա բնակչօք լերինն և հարուածս մեծամեծս հասոյց ի վերայ զօրացն արքունի. – 294. սա ևս աւելի խորհեցաւ չար և պատրանօք խաբէութեան որսացեալ զնախարարս աշխարհիս Հայոց՝ արար հրկէզ զամենեսեան ի քաղաքին Նախճաւան և յաւանին Խրամի, որ է ի ներքոյ Աստապատոյ վանացն, յեզր Երասխայ. – 166. սա վերստին կանգնեաց զթագաւորութիւնն Նէբրոդայ, որ ասաց զինքն Բէլ: - 56. Սա ցանկացաւ լինել, ասէ, հայր Որմզդի և ասէ՝ իցէ՞ եթէ լինէր իմ որդի Որմիզդ անուն, որ արասցէ զերկինս և զերկիր. – 46. Սահակս այս այն Սահակ է,

որոյ հրամանաւ գրեաց մեծ վարդապետն Մովսէս տիեզերահռչակեալ քերթողն զգիրս Պատմութեան Հայոց մեծաց, հրաշազան յօրինուածով, սկսեալ յԱդամայ մինչ ի կայսր Զենոն. – 122. Սորա որդիք հինգ ծնանի, յորոց մինն Հերովդէս և միւսն Փիլիպպոս, զորոյ կինն հանեալ Հերովդէի՝ թող զկինն իւր զառաջին, զդուստր Արէտայ արքայի Պատրէացւոց. – 78. Սոցա անուանք ճանաչին՝ Ատոմ Անձևացի և Մլեահ Վարաժնունի և Գէորգ Բողկացի և Վասակ, և այլք բազումք, որոց անուանք գրեալ են յերկինս: - 266. Սոքա են գոեահք Ասորոց, որ չուեցին զկնի Ադրամելեքայ և Սանասարայ որդւոց Սենեքերիմ արքայի՝ թագաւորի Ասորեստանի և Նինուէի, յորոց անուն ինքեանք Սանասնայք զինքեանս անուանեն. – 192. Սոքա մերժեալք ի տէրութենէն իւրեանց, զոր տուեալ էր Տիգրանայ և Կիւրոսի՝ կէին անկարգաբար զինչ պիտկէն մինչ ի Կիւրոս Շահակեան: - 72. Վայել էր իսկ եպիսկոպոսին Յոհաննու՝ առնուլ զլուծ համանուանն իւրոյ զՅոհաննու Մկրտչի, որ կապեալն էր ի Հերովդեայ և տուեալ ի բանտ: - 250. ՎԱՍՆ ՍՔԱՆՉԵԼԵԱՅՆ ՈՐ ՅՈՒՅԱՒ ՅՈՍՏԱՆՆ ՌՇՏՈՒՆԵԱՅ ՅԱՄՍ ՋՕՐԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆՆ ԳԱԳԿԱՅ: - 378. ՎԱՍՆ ԱՊՏԱՄԲՈՒԹԵԱՆ ՏԱՃԿԱՅՆ ՈՐ ԿԱՅՍԻԿՔՆ ԿՈՉԻՆ ԵՒ ԻՇԽԱՆԻՆ ՍԻՒՆԵԱՅ Ի ԹԱԳԱՒՈՐԵՆ/ՃԻՇՏԸ՝ԹԱԳԱՒՈՐԷՆ/ ՍՄԲԱՏԱՅ, ԵՒ ԴԱՐՁԵԱԼ ԵՐԿՈՅՈՒՆՅ ՀՆԱԶԱՆԴՈՒԹԻՒՆ: - 380. ՎԱՍՆ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՋԱՓՐԱՅ, ԶՈՐ ԻՆՉ ԽՈՐՀԵՅԱՒ Ի ՎԵՐԱՅ ԱՇԽԱՐՀԻՍ ՀԱՅՈՅ, ԵՒ Ի ԳԼՈՒԽ ԵՀԱՆ ԶԿԱՄՍ ՉԱՐՈՒԹԵԱՆՆ, ԵՒ ՈՐ ԻՆՉ ԸՆԴ ՍՈՎԱՒ ՆԱԽ ՔԱՆ ԶԼՆՈՒԼ ՎԵՅԵՐՈՐԴ ՅՈՓԵԼԻՆԻ, ԵՒ ԵՕԹԱՆԱՍՈՒՆԵՐՈՐԴ ՈԼՈՄՊԻԱԴԻՆ, ՅԵՏ ԻՆՆԵԻՏԱՍՆ ԸՆԴԻՔՏԻՈՆԻՆ, ՅՈՐՈՒՄ ԲՈՎԱՆԴԱԿԻՆ ԺԱՄԱՆԱԿՔ ԲՌՆԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆՆ ՏԱՃԿԱՅ ԱՄՔ ՄԻԲ ԸՍՏ ԹՈՒՈՅ ՀԱՅԵՐԷՆ ՏՈՒՄԱՐԻ. – 170. վասն նորին իրաց ասեն կալաւ, զնա հաճոյանայր կացուցանել իշխան Տարունոյ որ ասի Հայոց իշխան, որ և եղև իսկ: - 342. ՎԱՍՆ ՈՒՆԵԼՈՅՆ ԴԵՐԱՆԿԻՆ ՁԿՈՐԱՊԱՂԱՏՆ ԻՇԽԱՆ ՏԱՐՈՒՆՈՅ, ԵՒ ՁԴԱՒԻԹ, ՈՐ ԱՐՔԱՅՆ ՃԱՆԱՉԷՐ՝ ԻՇԽԱՆԱՅՈՒՅԱՆԵԼՈՅ: - 340. վարեն ի գերութիւն զբնակիչս քաղաքին ԵՌ զՀրէայսն, և ԺԸՌ զքրիստոնեայսն և զորս ածեալ գերի Բարզափրանայ զՀրէայսն հրամանաւ Տիգրանայ – 104. Վէմս զերեսօք արկեալ արտօսր յորդառատս ի խտղտելի աչաց ի վայր հեղեղատելով, զնորափթիթ ծաղկազարդ ոսկեճաճանչն մորուացն ճիրանամբքն զխզումն, և որ առաւելեալն քան զսոյն զապաշաւանացն զանյագութիւնն: - 386. Տե՛ս, ով սիրելի, զի թշնամանելն՝ լեզուին բարբառ է, և ոչ ներէ ստեղծիչն լեզուին զուրացութիւնն բարբառել, զի ոչ եթէ այլ ոք է որ ստեղծ զլեզուն, և այլ ոք է որ արար զսիրտն. – 258. Տեղեկանայր … և կամ քանի՛ այնոքիկ, որք վահանաւորք հետեւակաց են – 198. տեղեկացեալ և վասն տոհմին Արծրունեաց և Ռշտունեաց և որք ի նախարարութենէն Մամիկոնէից հասեալ գնացեալ ամրանային ի յամուրսն Տայոց – 98. Ցայս վայր զայս գրեալ Աղէքսանդրի՝ Մակեդոնացւոյ, ի Սենեքերիմայ յառաջ մինչն ի Պտղոմէոս եգիպտացի, զոր և նոքա Պտղոմեանքն կոչէին. – 74. ցաւ է ինձ ի վերայ բեկմանն որ ի նախատորդէն խորտակեցայ: - 350. Ցոյցք ժամանակացս այսոցիկ, ըստ որում յառաջագոյն ասացաք, որ յաւուրց անտի Բէլայ մինչն ի Նինոս՝ երևելիք ինչ և նշանաւորք ի /42/ մատենիցն առաջնոցն ոչ երևի, թերևս ի բազում խափանմանց: - 44. փոխէ անդ գեօղս և շինէ զբլուրն, որ տեղի բանակի դաշիկ առնելոյ էր տանն Արծրունեաց, և անուանեաց յանուն իւր զձեռակերտն Գագկակերտ: - 396. փոքր ինչ ի վայր խաղացեալ ի տեղին որում Ջորք ասեն: - 392. քանզի ասեն զկնոջէն, յորմէ նեռնն է ծնանելոց՝ ճանապարհորդել յԵգիպտոսէ յաշխարհն Պաղեստինացւոց, և ցանկացեալ տեսանել զարձան կնոջն Ղաւտայ երթեալ դադարէ անդ հանգստութեամբ. – 158. Քանզի այնչափ թանձրացաւ յաճախութիւն սովոյն՝ որ ոչ միայն անսուրբ կենդանիս ուտէին ըստ սրբութեան կարգի, այլ և զսարսափելի և զդժնդակ, որ զգազանայինն անցուցանէ զվայրենամտութիւնն, զմարմինս մեռելոց՝ առանց խղճելոյ ուտէին, ի գերեզմանացն հանեալ գետ միոյ և երկուց ամաց թաղելոյ: - 374. Քանզի ասեն սկիզբն աստուածոց՝ զհին ոմն Բելոս, հայր Դիայ, որ կոչի հայերէն Արամազդ՝ ՄԺԵ բիւր ամաց աւուրս ունել և ևս յառաջ. – 36. Քանզի և ի ժամու անդ յորում զմեծն Գրիգոր առեալ տանէին ի քաղաքն

Կեսարացւոց ձեռնադրել զնա ի քահանայութիւն, ի լուսաւոր վարդապետութիւն աշխարհիս Հայոց – 94. քանզի ըստ օրինակի իսրայէլականումն, որ յաւուրս անիշխանութեանն էին անկարգութիւնք, և այր իւրաքանչիւր զհաճոյս աչաց իւրոց առնէր՝ սոյնպիսիք և այժմուս եհաս լինել. – 300. Քանզի խառն դրակցութեամբ սահմանին առ միմեանս Փոքր Աղբագ և աշխարհն Կորճէից և Պարսկահայոց՝ և հանապազ առ միմեանս զգժտութիւն կեղծաբերէին, մարզպանն և որ զԿորճէիցն ունէին զգործավարութիւն. – 400. քանզի հարցեալ ցնա որք նորին ուղեկից՝ թէ ո՞րպիսի պատճառաւ անկեալ եղեր ի մտաց՝ ասէ – 158. Քանզի տեսեալ, ասէ, որդւոցն Աստուծոյ զդստերսն մարդկան զի գեղեցիկ էին՝ առին իւրեանց կանայս յամենեցունց զոր ընտրեցին: - 28. Իսկ երանելիքն գոհացեալ զանպատում պարգևաց Քրիստոսի, որ արժանի արար զնոսա մեռանել վասն անուան նորա - 266. որ մատոյց զինքն պատարագ կենդանի որդւոյն Աստուծոյ. – 290. և ի ժամուն յայնմիկ մինչ առաւ ամրոցն և զըմբռնեալսն ստիպէին, զի որք ի բաց կացցեն ի Քրիստոսէ՝ և մի մեռցին – 222. որպէս ցուցանեն յիշատակարանքն որք յառաջ քան զմեզ հոգացան, զոր ինձ աւելորդ թուի երկրորդել: - 324. որք և մատուցեալ առ Փիլիպպոս որ ի Բէթսայիդայն, ասեն Կամիմք զՅիսուս տեսանել,,. – 76. Քանզի ասէ, թէ ,,էին ոմանք յելելոց անտի հեթանոսաց, որք եկեալ էին յԵրուսաղէմ ի տօնն, զի երկիրպագանիցեն. – 76. Որդին Ապուսեճի Աւշին, որ զպարսկային հարստութիւնն հզօրապէս յաղթութեամբ ի գլուխ եհան՝ ձեռնամուխ ախորժեաց լինել ի վերայ Հայոց – 360.

ՈՐԲ - բաշխել զայն որբոց և այրեաց միանգամ յամենայն հաւատացեալ ի Քրիստոս տնանկացն – 80. և ինքեանք դարձան մեծաւ յաղթութեամբ, մատուցին պատարագս Աստուծոյ և լցուցին զպէտս տնանկաց և աղքատաց այրեաց և որբոց: - 136. Եւ սկիզբն արարեալ շինութեան և խաղաղութեան աշխարհիս իրաւադատութեամբ, վերակացութեամբ որբոց և այրեաց, աղքատսիրութեանն լրջմտութեամբ եկեղեցւոյ զարդարմամբ. – 390. Որբոց իրաւունս ոչ առնեն, և դատաստանի այրեաց ունկն ոչ դնեն,,: - 182.

ՈՐԳՈՒՆԱԿ - որգունակ Խորէն /գրքում՝ խորէն/ և Աբրահամ խոստովանողքն Քրիստոսի ի պարսկայինն զերծեալ լլկանաց դառնագոյն կրիցն՝ զընդարձակութենէ նախարարացն Հայոց մատուցին ողջոյնս աւետաբերս՝ դարձուցանել տեառն զգերութիւն ժողովրդեան իւրոյ: - 324. Որգունակ և յաղագս փրկչական տնտեսութեանն գրէ Յոհաննէս ի կատարածի աւետարանական շարագրածին: - 302. Որգունակ հնչումն տաշելոյ փայտիցն առ Նոյիւ ազդեցութեամբ հիւսնական գործեացն՝ զհեղեղածուփ անդնդաձիգ սահանացն երկնահոս զուգաճանապարհորդութեանն յապրուստ հաւատարիմ առնն յԱստուած յուսացեալ համամիտ ընտանեացն գործակցութեամբ: - 396. որգունակ քաւութիւնն և այլ կահ սպասու խորանին ի Մովսիսէ օրինադրեալ ի ձեռն ճարտարապետացն Եղիաբ և Բեսելիէլ խորանայարդարք: - 378.

ՈՐԴԵԱԿ - ,,որդեակ, ի վախճանելս իմում մի կայցես յայսմ աշխարհի, զի մի կորուսցես զկարգ քո ի մէջ անհաւատից, այլ երթիցես ի կողմանս Եգիպտոսի՝ բնակել ի մէջ բազմութեան եղբարց, զի շահեսցիս զոգիդ քո,,: - 162. ձայն բարձեալ արտասուալից առ Դերենիկն, և զսուսեր մերկ ի ձեռին ունելով, և վաղր և սակր մի՝ ասէ. ,,որդեա՛կ իմ Դերենիկ, ողջոյն քեզ, ողջոյն քեզ, ողջոյն քեզ. ես ելի գնացի ի յաշխարհն Յունաց,,: - 320.

ՈՐԴԻ - դարձեալ զՍևան բերդ տայ ի ձեռս Հասանայ որդւոյ Վասակայ ամբարշտի: - 364. յուսացեալ ի մարդասիրութիւնն Քրիստոսի, զմաքսաւորին և զաւազակին զյետնորդսն բարբառեալ, և զփրկական մարմին և արիւն որդւոյն Աստուծոյ հայցեալ հաւատով ի թողութիւն մեղաց, յուսացեալ ի քաղցրութիւնն Աստուծոյ: - 336. Սորա որդիք հինգ ծնանի, յորոց մինն Հերովդէս և միւսն Փիլիպպոս, զորոյ կինն հանեալ Հերովդէի՝ թող զկինն իւր զառաջին, զդուստր Արէտայ արքայի Պատրէացւոց. – 78. ,,Կաւատ թագաւորն ձեր վախճանեցաւ, և որդի նորա մանուկ տղայ է. բայց արդ ի քեզ հասեալ թագաւորութիւնդ, և ես քեզ տայց զնա – 152. ,,Մուտ ի տապանն դու և որդիք քո և կանայք որդւոց քոց. – 30. ,,որչափ սաստիկ պատժոց արժանի համարիցիք զայն, որ զՈրդին Աստուծոյ առ ոտն եհար և զարիւն նորոյ ուխտին խառնակ համարեցաւ և զՀոգին շնորհաց թշնամանեաց,,: -

258. ,,Քրիստոնեայ եմ և մեռանիմ վասն Քրիստոսի, և մկրտիմ ի Հայր և ի յՈրդի և ի Հոգին սուրբ, ոչ ջրով, այլ իմով արեամբ: - 222. /թագաւորեաց/ Վիղդ որդի Աբդլմէլքի ամս Ժ…Սուլիման որդի Աբդլմէլքի ամս Գ … Ումառ որդի Աբդլազիզա ամս Գ: - 166. /թագաւորեաց/ Յեզիտ ամս Ջ … Շամորեհեշմ ամս ԺԹ. Վլիթ ամս Բ. Մրուան ամս Ջ. Աբդլայ ամս Գ. միւս Աբդլայ ամս ԻԲ. Մահաղի ամս Ժ. Մահմետ որդի Մահադեայ ամս Ը. Մուսէ ամս /գրքում՝ ամ/ Ա. Ահարոն ամս Ե. Մահմետ որդի Ահարոնի և կնոջ Զուպետայ ամս Դ. Մայմաւն եղբայր նորա ամս ԻԱ. Սահակ Մահմետի որդի ամս Թ. Ահարոն որդի Մահմետի ամս Ե և ամիսս Զ. Ջափր որդի Մահմետի ամս ԺԷ: - 168. /թագաւորեաց/ Յեզիտ որդի Մաւեայ ամս Գ և ամիսս Գ … Աբդլմէլք որդի Մրուանայ ամս ԻԱ: - 166. /թագաւորեաց/ Վիղդ որդի Աբդլմէլքի ամս Ժ…Սուլիման որդի Աբդլմէլքի ամս Գ … Ումառ որդի Աբդլազիզա ամս Գ: - 166. Այլ իբրև այն ինչ մերձ լինէր ամրոցն ի պաշարումն՝ Ամդայինն Յիսէ, որ Շեհի որդին, որ զզօրապետութիւնն Հայոց ունէր, ճանաչէր՝ ի հրապոյրս Մանազաւեան պետոյն և Ութմանացն ելեալ՝ երագապէս եկն եհաս ի վերայ Աշոտի ԺԵ հազարաւ հեծելօք վառելովք. – 334. Այլ անժամանակն Բէլ ծախի ժամանակաւ, նշկահեալ ի Հայկայ որդւոյ Թորգոմայ, որ ի տանէ Յաբէթի – 40. այլ թագաւորեցոյց նոցա զորդի իւր Շապուհ – 114. Այլ կորապաղատն Տարունոյ կայր ամրոցին Սևան, որ ի ձեռին Հասանայ որդւոյ Վասակայ ամբարշտի – 346. Այնուհետև սկսաւ կորապաղատն արկանել բանս խարդախութեան ի մէջ Դերանկին և Հասանայ, որ էր որդի քեռն Դերանկին, որպէս թէ ոչ ուղիղ նայի ընդ նա Դերանիկն, այլ թէ՝ և հանել ի նմանէ զամրոցն և զաշխարհն նկրտել. – 346. Անկեալ էր յայնժամ ի պատերազմին Աշոտ Հայկազնեայ Գեղարքունեաց իշխան, որ Սուփանայ որդին ճանաչէր. – 368. ապա ետ հրաման և փորեցին զաչս երանելւոյն, անդամ անդամ յօշեցին զնա, որ մատոյց զինքն պատարագ կենդանի որդւոյն Աստուծոյ. – 290. Առ որ զբարեկամութիւնն ողջ պահելով յղէ զնոյն Քսերքսէս և զԱրշէզ որդի նորուն քառասուն հազարաւ. – 66. Առ սոսա գնացեալ Գրիգորէս երեց որդին Վրթանայ՝ քարոզեաց նոցա զբանն կենաց. – 274. ասէ՝ զի դայեկաբար զորդիսն Սանատրկոյ սնուցանէաք, և դու ի թագաւորելդ քոյ որոյ երդմունս արարեալ յԱրտեմի և յԱրամազդ անկասկած կալ մնալ վասն որոյ երկիւղն ունէր: - 82. Արդ են թագաւորք Ասորեստանեայց ի միւսմէ կողմանէն այսոքիկ … Փուա ամս ԺԲ: Թագղաթփաղասար ամս ԻԷ: Սաղմանասար ամս ԺԵ: Ներեղիբոս ամս Դ: Սենեքերիմոս ամս ԺԸ: Որդին ամս Ը: - 62. արդ թողոցո զերկրորդ մասն Անձաւացեաց որդւոյ իմոյ Դերանկիդ, և այլ մի յաւելուր ընդ հակառակս ինչ ձեռն ի գործ արկանել - 330. Բայց արդ զամենայն յանցանս քո և զվնաս զոր արարեր թողում քեզ. արի առ զկին քո և զորդիս և եկ այսր. – 146. Բայց քանզի արդ տեսանեմք զձեզ անձնեայս և գեղեցիկս, և գեղ երեսաց ձերոց պատշաճագոյնս և վայելուչս, և որդիք թագաւորացն այսր աշխարհի լեալ էք դուք, և արժանի էք արգահատելոյ – 244. Բայց Ապումրուան զԳագիկ որդի Դերանկին պահէր ընդարձակի, հանեալ ի կապանաց բանտին: - 368. Բայց Աւշին որդի Ապուսեճի, քանզի էր այր խոռվասէր, ատեցող զխաղաղութիւն, անյագ առ արբումն արեան մարդկան, և զայն բարգաւաճանս անձին քաջ լաւ համարէր. – 370. Բայց զաշխարհն Յիսէ որդին Շեհայ բռնազբօսեալ յինքն գրաւեաց և կացոյց ի վերայ նոցա զիւր գործավարս: - 344. Բայց ի գնալ մեծ հազարապետին յարքունիս՝ հաւատաց զվերակացութիւնն աշխարհիս Հայոց և հարկս արքունի ի ձեռս Մուսէի ումեմն որդւոյ Զօրահայի հազարացւոյ – 172. Բայց ի գնալն Խուրէնայ առ Տիբէր կայսր՝ եթող զորդին իւր զՎաչէ և զեղբայր իւր զԱրշաւիր ի Խառան առ տիկնոջն Հեղինէի. - 80. Բայց խնդրոյն Հայոց զկատարումն առեալ յառաջնորդէն Տաճկաց՝ յղէ ի Հայս զառաջասացեալ զԱհմաթ որդի Հալթի: - 340. Բայց ոչ ժամանեալ կատարման պատերազմին, զաշտարակն, զոր շինէր որդին Աբգարու փլուզեալ ի վերայ սպան զնա, վրէժխնդիր եղեալ մահուն Ադդէի սրբոյ: - 80. Բայց որդին Շեհայ ի մտանելն ի Պարտաւ՝ եթող անդ քաղաքապետ զմի ի հաւատարմաց իւրոց Յամանիկ ոմն: - 338. Բայց որդիքն Դերանկին, Աշոտ և Գագիկ և Գուրգէն, զըստ մարմնոյ /358/ աճմանն չափ առոգ և բարձրաբերձ ձգմամբ յառաջ տանէին. – 360. Բայց տիկնայքն և

հարճքն և ամենայն որդիքն արքայի և արքունի երիվարացն՝ էին անդէն ի Վեհկաւատ. – 150. Գուրգէն որդի Ապուպելճի Վասպուրական իշխանի, ի շփոթի ժամանակին Բուխայի և ի հայրապետութեանն Յովհաննու Հայոց կաթողիկոսի, իմաստութեամբ գործեալ՝ ոչ եկաց հակառակ չարին. – 302. Գրէ բազում անգամ Սմբատ առ Ահմատ՝ թողուլ անդրէն զաշխարհին, տալ ի ձեռս Աշոտի որդւոյ իշխանին Դաւթայ. - 366. դիմեալ գայր և սա ընդ աջաթև կողմն վկայելոցն, ընդդէմ սրոյն մատուցանել զինքն պատարագ կենդանի Որդւոյն Աստուծոյ: - 222. եթէ կացցես ի նմին յամառութեան ի հաւատսդ Յիսուսի որդւոյն Մարիամայ կնոջ հրէի,,: - 294. ելին գնացին առ Ատոմ … Յիսէ Տրունեաց տէր որդի Հոնաւարայ, Վարազշապուհ Աբելինից տէր, Թաղէոս Ակէացի Շերեփայ որդի, և այլք ընդ նոսա: - 364. Եկն այնուհետև Շապուհ որդի թագաւորին Աշոտի և ետ զիշխանութիւնն ի ձեռս Աշոտի որդւոյ Դերանկին, փոխանակ հօր իւրոյ: - 354. են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Նինոս որդի Արբէելայ ի ցեղէն Քամայ ամս ԾԲ. – 56. Ետ պատասպանի երանելի Մուկաթլ լի հաւատովք և ճշմարիտ խոստովանութեամբ ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ, ասէ. – 290. ետուն գոյժ զմահուանէ թագաւորին և կացուցին փոխանակ Վաղարշու թագաւոր զորդի իւր զԽոսրով ձեռնտուութեամբ Արտաւանու Պարսից արքայի: - 92. և բռնազբօսեալ զաշխարհին Ահմաթ որդի Յիսէի Շեհայ յինքն նուաճել – 358. Եւ զԳագիկ որ և Ապումրուան՝ զնա ոստիկան կարգեաց ի վերայ աշխարհին, տեղապահութեամբ տիրել, զի կարի մատաղօրեայք էին որդիք Դերանկին. Աշոտ էր Թ ամաց, յորժամ մեռաւ Դերանիկն, Գագիկ էր Է ամաց, Գուրգէն Ե ամաց: - 354. և թագաւորէ Աբգար որդի նորա: - 76. և կերիցեն քարինք և փայտք և այլ կահք երկաթեղէնք, որպէս և զայն որ ի նմայն պատարագի մարմին և արիւն որդւոյն Աստուծոյ, մանաւանդ թէ ինքն իսկ ճշմարտապէս որդին Աստուծոյ. – 396. և քարոզքն բարձրացուցանէին զերգսն մեծ և սաստիկ գոչմամբ, եթէ տուաւ իշխանութիւն Վասպուրական աշխարհին Աշոտոյ և որդւոյ իւրոյ Գրիգորի. – 314. և ահա Ապումուսէ, որ ճանաչէր երիցու որդի՝ հանդէպ նոցա ել պատերազմ և հանդիսացաւ ընդդէմ նոցա. – 284. և ահա դոքա են յորդւոց ազգի Սենեքերիմայ ի Նինուէ – 82. Եւ այսպէս զառածանէր, զՄեմ որդի Նոյի ասել նոր Զրուան, որ և սկիզբն աստուածոց: - 46. Եւ այսպէս կատարեցաւ սուրբն ամենայաղթ նահատակն Քրիստոսի Մուկաթլ փառաւորապէս ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ, որում փառք յաւիտեանս ամէն: - 290. և առաջի արկեալ զհառաչանսն, զարտասուսն, զխոստովանութիւնն, զողորմագին պաղատանսն, մինչ ի մահ զտրտմելն, զկենաց դեղն հայցել, զմարմին և զարիւն որդւոյն Աստուծոյ ի թողութիւն մեղաց – 386. Եւ առեալ զիշխանութիւն նորա Զամեայ որդի նորա – 44. և առեալ զնա եկն եհաս ի վերայ որդւոյն Աբգարու բառնալ ի նմանէ զթագաւորութիւնն զոր ունէր: - 80. և առեալ սուրբն Ներսէս զՊապ որդի Արշակայ՝ հանդերձ յունական զօրուն թագաւորեցուցանեն զՊապ ի վերայ Հայոց ի տեղի բուն թագաւորութեանն Արշակունեաց: - 108. Եւ առնու Զաջուռ զդուստր Ենիանեայ կնութեան Սահակայ որդւոյ իւրոյ, որում անուն կոչէր Սմբատուհի: - 76. և աւանդեաց զոգին երանելին Յովնան ճշմարիտ խոստովանութեամբ ի Հայր և յՈրդի և սուրբ Հոգին, որում փառք յաւիտեանս: - 296. և գունդ անհաւատից դառնացեալ ոգւով ի վերայ կանանց և որդւոց իւրեանց ազգականաց՝ յարձակեցան ի վերայ նոցա ուժգին սաստկութեամբ և սուր ի գործ արարեալ յանխնայ կոտորեցին. – 402. Եւ գրել Դերանիկն առ որդին Հալթի հաստատել զնա իշխան իւրով հրամանաւ. – 342. և դաստիարակ առընթեր ունելով զբանն տէրունական … և թէ „զի՞նչ օգուտ իցէ մարդոյ, եթէ զաշխարհս ամենայն շահեսցի և զանձն իւր տուժեսցէ, կամ զի՞նչ տացէ մարդ փրկանս ընդ անձին իւրոյ. զի եկն որդի մարդոյ խնդրել և կեցուցանել զկորուսեալն„ - 264. Եւ դարձեալ գումարեալ հեծեալս Ռ, զՍահակ Բագրատունի, զորդիս իշխանաց իշխանի զՄմբատ և զՇապուհ և զՄուշեղ Մոկաց իշխեցողք, և զԱրզնոյ զօրսն – 332. Եւ ելեալ ազատացն Վասպուրականի դէմ եդեալ տարադէմ գնացին յԱմդացւոց քաղաքն առ Ահմաթ որդի Յիսէի Շեհայ – 366. Եւ եկաց Նոյ յետ ջրհեղեղին առ որդւովքն ամս ԼԾ մինչև ի ՀԳ ամն Եբերայ – 34. Եւ եկաց սուրբ Խաչն տէրունական յաստուածակերտ քաղաքին մինչև

ցմիւսանգամ առածն Երուսաղէմի որ յորդւոցն Իսմայէլի: - 154. Եւ եղև մինչ կային իշխանքն ի միաբանութեան առանց կարծեաց կասկածանաց ի հպատակութեան ելեալ յարքունուստ հազարապետին /340/ որդւոյն Հալթի, և զմիաբանական սիրոյն շաղկապ ի միասին յօդեալ պնդեալ անքակ պահէին – 342. Եւ զի զսրբոցն իսկ ասացից բանս. եթէ զիարդ ամենեքեան սուրբքն որպէս ժառանգութիւն իմն հայրենի ընկալեալ այնպէս պատահեսցին հարք որդւոց աւանդելով զպահոցն պէտս. - 26. և զի հաւասարութիւն երից ազգացն, այսինքն որդւոցն Նոյի, կարգաւ կանոնեալ դրոշմեալ կան յոլովից գիրս ոչ է մեզ հարկաւոր զնոյն երկայնաբանութեամբ երկրորդել: - 12. և զինքն կերպագրեալ յորդին իւր սպանեալ ի Կայենէ: - 22. և զիշխանն Աշոտ և զորդի նորա Գրիգոր և զՎահան Արծրունի և զորդի նորա Գագիկ … և զՄուշեղ եղբայր Վահանայ և զտիկնայս նոցա և զտիկինն Հրանուշ և զայլս յազատատանէ կապեալ և բարձեալ ի վերայ ուղտուց՝ վտարեաց ի Սամառայ – 220. Եւ զնախնին մեր Ադամ ոչ ասել առաջին մարդ, այլ այլոյ ումեմն որդի Շուռելայ, արըռտաբոյծ ուղտուց, զզուեալ յանծանօթ /գրքում՝ յանծանոթ/ աշխարհի և անհաւատարիմ յայնմ գտեալ՝ հալածեալ եղև կնաւ իւրով ի միջոց երկրի – 48 և զորդի նորա Կաւատ նստուցին թագաւոր.– 150. և զորդիս լուսոյ արար որդիս խաւարի - 264. և զորդիս ձեր և զմանկունս տեսանելով ի գութ խանդաղատանաց ի գիրկս իմ ընդունէի ընծայիւք մեծաւ զգուանաց, իբրև զառ ի յինէն ծնեալս: - 216. Եւ զորդիսն Իսրայէլի առեալ գնացին յաշխարհին իւրեանց – 66. և զօրագլուխ կացեալ էր Մուսէ որդի Բուխայի: - 328. Եւ զօրագլուխք զօրացն էին այսոքիկ, Մուքադմ, Յուսփ ի Թփղիս քաղաքէ, Յուսփ որդի Ռահմայ և Ապուհեշմ՝ Ելոյ տէր և ընդ նոսա զօրք Համդոյի Պարսից ամիրայի: - 226. Եւ էր հակառակութիւն մեծ և պատերազմ Աբդլայի որդւոյ Զուբայրի ամս Բ և ամիսս Գ: - 166. Եւ էր յղեալ յառաջագոյն զԱշոտ որդի իւր ընդ առաջ նորա, անդստին յելանելն նորա յերեսաց արքայի – 270. Եւ էր պատերազմ սաստիկ ի մէջ Ալեայ Որդւոյ Ապուտալպի և Մաւեայ ամս Ե և ամիսս Գ: - 166. և ընդ նմա Գրիգոր որդի Վասակայ, և սա նմանապէս ոգեզուարճ իմաստութեամբ առ լցեալ հոյակապ և անուանի ի մէջ Հայկականացս և ցանկալի լսողացս և ուրախարար տեսողաց. – 344. Եւ թագաւորեալ Վռամ որդի Յազկերտի՝ կոչէ ի դուռն զսուրբն Սահակ Հայոց կաթողիկոս: - 116. Եւ թագաւորէ ընդ նորա որդի իւր Փոքր Թէոդոս. – 114. Եւ թագաւորէ ընդ նորա որդի հօրեղբօր նորա Մուհթիս, և կացեալ ամիսս Գ մեռանի: - 320. և թուղթ մի գրեալ և կնքեալ լի խորամանկութեամբ և կեղծաւոր խարդախութեամբ ըստ հնարագիտութեան որդւոցն Իսմայէլի. – 234. և ժողովեալ ազգք ազգք յընտրելոց զօրաւորաց արանց քաջամարտկաց, զզօրս Կապուդկացւոց, զՎրաց և զԱղուանից և զԱյրարատեան գազանամարտիկ զանճոռնի զօրսն և զբոլոր բովանդակեալ գունդս զօրացն և զորդիսն Սենեքերիմայ, ամենայարդար պատրաստութեամբ անհուն բազմութեամբ, աճապարել երագել անյապաղ լինել նախ քան զԱշդահակայ դիմեցումն – 62. և ի նիրհելն իւրում՝ ձայնէ հոգին աւտար ի բերանոյ կնոջն քարացելոյ եթէ՝ ծնցիս որդի աշխարհակալ. որ և ի պոռնկութենէ յղացեալ իսկ էր դուստր ցեղի Դանայ: - 158. և ի վերայ նոցա զօրաժողով եղեալ Աշոտ և որդի իւր Դերանիկն, առնել մարտ պատերազմի ընդ ամրոցին: - 332. Եւ ծնան նորա երիս որդիս, Սարգիս որ և Աշոտ՝ ՅԻԶ թուականութեանն Հայոց, Խաչիկ որ և Գագիկ ՅԻԸ, և Գուրգէն. մանկունք կայտառք և գեղապանծք և բարենշանք և ամենեցուն ցանկալիք. ծնաւ և երկուս դստերս: - 338. և կալան անդ զտիկնայսն ամենայն և զհարճսն և զորդիսն արքայի, և զերիվարսն արքունական, որով եկեալ էր Խոսրով արքայ ի Տիսպոն՝ հանին գաղտաբար ի գիշերի, և արքայ Խոսրով ոչ միոյ իւիք չէր տեղեակ. – 150. և կալցուք ուխտ խաղաղութեան /136/ ի մէջ մեր երկոցունց, և անշուշտ լիցի այս երդումն և պայման ի մէջ մեր և որդւոց մերոց յետ մեր թագաւորելոյ,,: - 138. և կանխածան իմն ոգւովն Աստուծոյ ասէ զնա գոլ որդիս – 22. և կացին մնացեալ անդր մինչև ի դարձն Արտաշէսի որդւոյ Սանատրկոյ, որ եկեալ այսր թագաւորեաց, սպանեալ զԵրուանդ: - 82. Եւ հաճոյ թուեցաւ Հայրակղի և ամենայն սինկղիտոսիցն՝ նստուցանել զորդին Հայրակղի յաթոռ թագաւորութեան, որ էր մանուկ /146/ փոքր. – 148. և հանին զնա յարգելանէ բանտին,

պատանդ թողեալ նմա զԳագիկ որդի Դերանկին և որդի Գրիգորի Արծրունոյ: - 348. և հարքն ի գութ խանդաղատանաց զպատկերս որդւոց նկարեցին – 40. և հաւատալն նորա ի մի Աստուած Հայր և մի Որդի նորա ի Բանն Աստուած Յիսուս Քրիստոս և ի մի Հոգի սուրբ, զուգակից և բնութենակից և փառակից Հօր և Որդւոյ, ի մի Աստուածութիւն կատարեալ.–94. և հաւատան զառաջնորդութիւնն Հրէից՝ Զօրաբաբէլի որդւոյ Սաղաթիէլի յազգէ Յուդայ: - 66. և հրովարտակ արքայի ի ձեռս քարոզչացն, թէ յղեաց արքայ զԳրիգոր որդի Աշոտոյ յերկիր իւր՝ տիրել աշխարհի իւրոյ փոխանակ հօր իւրոյ: - 314. Եւ ձեռագրեալ Մուշեղայ զամրոցսն Նորաբերդ և շուրջ զսահմանսն՝ Դերանկին հաւատալ, և զայլ ևսն՝ որդւոյ իւրում ժառանգեցուցանել: - 324. և ձեր լիցի երկիրն այն ի ժառանգութիւն և որդւոց ձերոց: - 198. Եւ մեր անտես արարեալ զգործս վնասուց ձերոց, զոր մեղայք մեզ, և լիցին անձինք ձեր ի գիւտս, և կեցջիք և տիրեցէք աշխարհի և տանց ձերոց, դուք և որդիք ձեր – 244. Եւ մինչդեռ այս գործ խորհրդածէր՝ հասին ի վերայ նորա քաղաքապետք երկու, անուն միոյն Բշիր և երկրորդին Զքրի, և կալան զնա տանել առ Աշոտ որդի սպարապետին: - 316. և մկրտեալ սուրբ և անբիծ խոստովանութեամբ ի Հայր և յՈրդի և ի սուրբ Հոգին, ի ձեռն մեծին Գրիգորի հանդերձ ամենայն նախարարօքն Հայոց մեծաց: - 94. Եւ յաւուր միում լեալ նորա ի տխրութեան ի սպառնալեաց հօրեղբօրն իւրոյ՝ եկն եմուտ առ նա Ալի որդի Ապուտալպի և ասէ, զի՞նչ են պատճառք զի նստիս տխրեալ. – 160. Եւ յաւուր յայնմիկ եմուտ ի տապանն Նոյ և որդիք իւր, կին Նոյի և կանայք որդւոց նորա ընդ նմա: - 30. Եւ յետ այնորիկ ի բազմանալ որդւոց մարդկան՝ յերիս մասունս և զերկիր բաժանեալ, ըստ ասացելում Հերոդոտեայն – 34. և յետ այնորիկ պահղաւիկ թագաւորաց ժամանակք, որ կոչին Պարթևք, մինչև յԱրտևան որդի Վաղարշու – 166. Եւ յետ այսորիկ որդիք նորա Գագիկ և Աշոտ և Գուրգէն կանոնեցին զյիշատակութիւն նոցա ի տօնի սրբոյ Խաչին – 356. Եւ յետ անցանելոյ աւուր, գնացեալ Աշոտ որդի Դերանկին, առեալ զդի նորա՝ տարեալ հանգոյց առ հարս իւր յԱղբակ գաւառի ի վանս սուրբ Խաչին: - 354. Եւ յետ մահու նորա նստուցին թագաւոր զորդի նորին զԱրտաշիր, կարի տղայ մանուկ: - 152. և յետ նորա Արիաս որդի իւր որ և չորրորդ ի Նինեայ՝ ամս Լ. – 56. և յերրորդ ամի թագաւորութեան նորա, Սենեքերիմոս զօր գումարէր ի վերայ նորա, և ձերբակալ արարեալ զնա հանդերձ իւրով բարեկամօքն՝ Բաբելոնի կացուցանէր թագաւոր զորդի իւր զԱսորդանիս – 60. և նենգ գործեալ նմա, վասն նախանձու թագաւորեցելոյ Ասորդանի/ճիշտը՝Ասորդանիս/, երկու ևս որդիք նորա Ադրամելէք և Սանասար՝ սպանին զնա սրով, որ թագաւորեաց ամս ԺԸ – 60. Եւ նորա կամեցեալ ցուցանել թագաւորին՝ ի սոյն աւուրս վախճանեցաւ Հայրակղէս. իսկ որդի նորա Կոստանդին ոչ ուներ յանձին ըստ կամաց նորա պատասխանի. – 162. և նոցա կալեալ զճանապարհն անապատի՝ գնացին ի Տաճկաստան առ որդիսն Իսմայէլի, ի քաղաքն որ կոչի Մադիամ – 156. Եւ նուազեալ ազգին Արծրունեաց ոչ ոք մնաց, բայց միայն մանուկ մի Համամ անուն, որդի Արշաւիրի ծերոյ եղբօր Խուրէնայ, որ կայր ի դրան արքունի – 90. Եւ նստէր անդ ի բացեայ ի վերայ բլրի միջոց տէր Մուշեղ որդի սպարապետին և կայր հիացեալ ահեղ և մեծ զարմացմամբ: - 284. Եւ ոմն ընթացեալ ետ գոյժ վաղվաղակի /150/ Խոսրովու, թէ ,,ապստամբեցաւ ամենայն Արեաց երկիր ի քէն, և զորդի քո Կաւատ նստուցին թագաւոր, և ահաւադիկ դիմեալ գա ի վերայ քո,,: - 152. և ոչ եմ բաւական պատմել զանցս անցիցն կորստականութեանն նոցա մոլորութեան, վրիպել յուղիղ և յամբիծ առաքելաքարոզ դաւանութեան հաւատոց կաթողիկէ եկեղեցւոյ ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ. – 240. և որդի նորա Խոսրով մանկագոյն տիովք մնացեալ՝ առնու զթագաւորութիւն:-136. և որդի նորա մնացեալ մատաղ հասակաւ, որում Մահմէտ կոչէին. – 158. և որդի Որմզդի Խոսրով գնաց փախստական առ Մուրիկ թագաւորն Յունաց՝ զոր առեալ քեռիք նորա Վնդոյ և Վստամ գնացին փախստական ի դուռն կայսերական: - 136. Եւ ուսեալ Հրէիցն զպատճառս փախստեանն՝ խրախուսեցին ի միաբանութիւն, ճշմարիտ ասել զասացեալսն, իբրև նախանձախնդիրք Աստուծոյ և որդիք Աբրահամու և եղբարք միմեանց:-160. և սպանանի Գուրգէն իշխան որդի կորապաղատին նենգութեամբ ի

զօրագլխացն Ահմաթայ, այր քաջ և երևելի և քաջայայտ ի մէջ Հայաստանեայցս: - 358. և տիրէր յայնժամ մեծի կողմանն Աղուանից Ապումուսէ ոմն, որում վերծանութեանն յայտնութիւն՝ երիցու որդի ճանաչէր: - 276. Եւ փոխանակ նորա թագաւորէ Սմբատ որդի Աշոտի, այր քաջայայտ և հանճարեղագոյն, լի և առոյգ յամենայն իրողութիւնս՝ որ ինչ ընդ երկրաւս համառօտաբար լրութիւն պատկանաբար պիտանան, հաճոյ Աստուծոյ և ընտիր մարդկան: - 356. Եւ քանզի յետ մահուանն մեծին Սահակայ Բագրատունոյ սպարապետի ասպետի և զօրավարի Հայոց, հաւատացեալ էր Թէոդոսի կայսեր զսպարապետութիւնն Հայոց Համազասպ Մամիկոնէի և որդւոյ իւրում Վարդանայ – 122. Եւ քանզի վավաշոտ մոլորութեամբ վարելով ոչինչ փոյթ զորդւոց իւրոց առնէր– 44. Զայս իմացեալ խորհրդականութիւն Քսերքսէս յԱդրամելեայ և Սանասարայ յորդւոցն Սենեքերիմայ՝ ապա գան առ Տիգրան Հայոց թագաւոր և զեկուցանեն նմա վասն որոյ խորհի Աշդահակ. – 62. զի և ի հօրէ իւրմէ ուսաւ՝ որդւոյն Սէթայ որդիս Աստուծոյ կոչիլ. – 26. զի և ի հօրէ իւրմէ ուսաւ՝ որդւոյն Սէթայ որդիս Աստուծոյ կոչիլ. – 26. զի թէ կարացից հարկանել զթշնամին իմ և կանգնել զթագաւորութիւնն իմ՝ ես եղէց քեզ որդի հնազանդութեան - 136. Զի որդիքն Աբդռհամանի, որ Կայսիկքն անուանին՝ ապստամբեալ էին ի պետութենէ թագաւորին տալ հարկս և զինուորել որպէս օրէն էր: - 380. Զկնի Խոսրովու Փոքու թագաւորէ Տիրան որդի նորա: - 96. Զնոյն տեսեալ ազատացն Վասպուրականի, անտանելի մնալով առ դիպուածն զոր ինչ գործեաց Ապումրուան՝ ելին գնացին առ Ատոմ որդի մեծին Գուրգինայ յամուրն Կանգուար, գտանել զելս իրացն – 364. զոր անյապաղ փութով զզօրսն հարաւայինս և հիւսիսայինս տալ ի ձեռս Քսերքսեայ և Արշէզայ որդւոյ նորուն Քսերքսեայ զի փութով անդր հասցեն. – 64. զոր յափշտակեալ ի Սէմայ որդւոցն Քամայ՝ շինեցաւ քաղաք նովիմբ անուամբ. – 34. զոր աւանդեցին որդիք թագաւորին յետ մահուան հօր և մօր իւրեանց ի պէտս սուրբ Խաչին Աղթամարայ. – 356. Զոր և այժմ իսկ դեռ ունին զսոյն ասել որդիք հրապաշտիցն: - 48. Զոր և մարգարէն առ գերութեամբն Բաբելացւոց ասէ, ,,կերիցեն հարք զորդիս, և որդիք զհարս,, , որպէս և առ Վեսպասիանոսիւն եղև: - 374. Զոր և մարգարէն առ գերութեամբն Բաբելացւոց ասէ, ,,կերիցեն հարք զորդիս, և որդիք զհարս,, , որպէս և առ Վեսպասիանոսիւն եղև: - 374. զոր ոմանք հուր մեկնեալ յամպոյ ասացին, և որդիք տարրապաշտիցն՝ զօտի Արամազդայ: - 32. զոր պայազատեաց առաջին Զամեսոս, որ և Նինուաս, որդի Նինեայ և Շամիրամայ, ի ԾԳ ամի կենաց Աբրահամու նահապետի – 56. զոր սովորութիւն թէ առցէ ոք արդեօք ասել ի վերայ Փաղեգայ որդւոյ Եբերայ և կամ Առանայ որդւոյ Թարայի: - 40. զոր սպան Ստախրացին Արտաշիր որդի Սասանայ – 166. զորոյ ձախողակի իմացմունս ծանուցեալ իշխանացն Հայոց՝ միով հաւանութեամբ գրեն յարքունիս և խնդրեն զԱհմաթ /338/ որդի Հալթի. – 340. էր ընդ իշխանսն և մեծ իշխանն Վասպուրական Աշոտ, որդի Դերանկին, և ընդ նմա Գրիգոր իշխանն Մոկաց և զօրքն Անձաւացեաց: - 380. Ընդ ժամանակս ընդ այնոսիկ մինչ ճոխացեալ մեծամեծս փքայր Զափրմոթոքլ ի վերայ քրիստոնէից, որպէս Սենեքէրիմ նախնին մեր ի վերայ Երուսաղէմի և ժողովրդեանն Իսրայէլի՝ յեղակարծում հասեալ ի վերայ նորա որդին իւր Մոթէին սպան զնա – 318. Ընդ նոյն ժամանակս եկն Վահան Աշոտի որդի, հօրեղբօրորդի Սահակայ ի գերութենէն՝ նուաճել զաշխարհս, և գունդ կազմեալ ընդդէմ Գուրգինայ՝ և ինքն զպարտութիւն քան զյաղթութիւն յինքն կրէր: - 310. Ընդ որ յոյժ զչարեալ սքանչելին Աղան Արծրունի որդի Վասակայ ընդ հօրն անիմաստասէր բարուցն անխորհրդածութիւն և ընդ այնպիսւոյ աստուածամարտին Մեհուժանայ գթասիրաբար վարել ազգականութեամբ – 112. ընդդէմ արաբացի ասպատակողացն յարիւն և յապաժոյժ ի վերայ հայրենի աշխարհի մարտուցեալ և զհոգի և զմարմին փոխանակ սրբոց եկեղեցեաց Քրիստոսի և ի նոյն հաւատացելոց ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ, առ զնոսա ամբողջ և անբիծ պահելոյ – 300. Ընդդէմ զօրաժողով եղեալ Սմբատ սպարապետն Հայոց որդի Բագարատայ Բագրատունւոյ – 106. ըստ ասացելումն ի Սողոմոնէ, եթէ ,,հայր թախծեալ տարաժամ սգով՝ վասն վաղամեռիկ լինելոյ որդւոյ արար պատկեր,,: - 40. Թագաւորէ Խոսրով որդի Տրդատայ փոխանակ հօր

իւրոյ, հրամանաւ Կոստանդիանոսի – 96. իբրև զքաջ հովիվ եդեալ զանձն ի վերայ խաշանց մեռանել, նմանակերպեալ պատկերակից լինել որդւոյն Աստուծոյ – 300. ինքեան և որոց յետ իւր թողլով ժառանգութիւնն որդւոց կեանս վշտագինս հանդերձ մահուամբ, և ծննդականութիւնս տրտմութեամբ: - 22. Իսկ Ասուր որդի Սեմա զՆինուէ շինէ առաջին քաղաք Ասորւոց թագաւորութեանն: - 14. իսկ եթէ առ փոքրն այնչափ ամբաստանէր զանձն մարգարէին՝ քանի՞ ևս ողբոց և արտասուաց արժանի են՝ որ յՈրդին Աստուծոյ ամբարշտեն շրթամբք իւրեանց: - 258. Իսկ զԳողթն գաւառ ի ժամանակի կատարման սրբոյն Վահանայ, յամի ՃՀՋ թուականութեանց, յորում ամի կատարեցաւ սուրբն Վահան, որ էր որդի Խոսրովայ Գողթան տեառն: - 390. Իսկ Նեբրովթ որդի Քուշայ որ ի Քամայ՝ յոյժ ուժգնագոյն ոչ միայն քան զառաջինսն ուրուականաց լինել, այլ և ոչ Հերակլի – 36. Իսկ երանելոյն Աղանայ Արծրունւոյ որդւոյ Վասակայ դարձեալ ի Յունաց աշխարհէն՝ եկն յերկիրս Հայոց, նովին կրօնաւորական խստամբերութեամբ /132/ և հրեշտակակրօն առաքինութեամբ կեցեալ՝ վերափոխի յաշխարհէս ի դասս սրբոց. – 134. Իսկ զԱհմատ ընդ Վասպուրական աշխարհին անցանել գնալ՝ ելեալ զհետ նորա Շապուհ որդի Աշոտի, մինչ տանել հասուցանել զնա ի մուտս Ասորեստանեայց ճանապարհին: - 346. Իսկ ի տանէն Արծրունեաց ընդ մեծ նախարարսն Հայոց մկրտեալ լինի Տիրոց որդի Բաբգէնի երկրորդի - 94. Իսկ ոմանք ի պատմագրաց ասեն, թէ և դուստր Նոյի և ճարտարապետ նաւին կնաւ և որդւովք և կարևոր բարեկամօք. (տապանի մեջ են մտել) որ և ինձ հաւանականք այսոքիկ թուին. – 30. Իսկ Սահակ որդի Վաչէի խոյս տուեալ գնայ զկողմամբքն Մարաց, ընդ կողմն Ատրպատականի – 82. Իսկ Վարդան Մամիկոնեան, որդի Համազասպայ Մամիկոնէի, թոռն սրբոյն Սահակայ, խոյս տուեալ գնաց զկողմամբքն Մոկաց, ի խոխոմս Տաւրոսական լերինն, ի լեսուրս Ջերմաձորոյ – 122. լաւ համարեցան զկեանս պանդխտութեան յօտարութեան առնել, քան տեսանել կապեալս արգելեալս ի բանդի զորդիս իշխանին իւրեանց, զիշխան աշխարհիս. – 364. Կարծելով Վահանայ խոնարհել զորդին իւր յանկանգնելի կործանումն, զոր մեկուսեալ Սամուէլի զհայր իւր Վահան, իբր այն թէ խորհիցին ինչ վասն որոյ եկեալն էին – 106. Կինն Սահակայ որդւոյ Իսմայէլի, զորոյ զհանգամանսն ցուցաք, զմեռանելն Սահակայ և զկնոջն հրապարակագոյժ լինել, վասն որոյ պատճառանաց սպանանի այրն նորա.–326. Հերովդէս այլազգի որդի Անդիպատրեայ Ասկաղոնացոյ և մօր Եւպատրեայ Արաբացոյ, թագաւոր Հրէից, յաւուրս ծննդեան տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի: - 78. ճաշակեալ ճաշակս զհացն կենդանի, և զաղբիւր արեանն կենդանի և կենդանարար որդւոյն Աստուծոյ՝ աւանդեաց զհոգին ի ձեռս սրբոց հրեշտակաց – 388. Մեծն Թէոդոս յետ Վարազդատայ թագաւորեցոյց ի վերայ Հայոց զԱրշակ և զՎաղարշակ զորդիսն Պապայ թագաւորի Հայոց. – 110. մի միայն մնացեալ զիւրականն պահելով լեզու. որ Եբրայեցւոցն ասի նահապետ Եբեր որդի Սաղայի - 40. միանգամայն սաստկացուցանէր ի վերայ նորա զահարկութիւնն, զի գոնեայ այնու կարասցէ արդեօք վրիպեցուցանել ի ճշմարիտ հաւատոցն որ ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ. – 294. մինչ ինքն Հերովդէս փախստեայ անձնապուր լեալ հանդերձ Ուրեղիանոսիւ զինակրաւ՝ անկանի առ քեռին իւր որդի Հիւրկանու քահանայի ի քաղաքն Ասկաղոն: - 78. Մնաց միայն Աշոտ որդի սպարապետին և Մուշեղ և Սմբատ եղբայր Աշոտոյ – 298. Մուշեղ Անձաւացեաց տէր հիւանդացեալ զետին կեալն, ունելով որդի ստնդեայ. – 324. Յամի երկրորդի Յազկերտի որդւոյ Վռամայ երկրորդի՝ բարձաւ թագաւորութիւնն ի տանէն Հայոց – 120. յայնժամ հրամայեաց ածել առաջի իւր զԱշոտ և զորդի նորա Գրիգոր: - 314. Յայնժամ ամրացեալ նստէր ի Շամիրամ բերդին Թադէոս անուն ի յԱկէացի տոհմէ, Շերեփայ որդի ծանօթացեալ – 400. յափշտակեցին զՇաւասպ որդի Վաչէի Արծրունւոյ, և զՄեհէդակ Ռշտունի – 98. Յետ այսորիկ կայ ի գլխաւորութիւն տաճկաց Ամր, որդի Հատապայ ամս Ի և ամիսս Ջ: - 164. Յետ Արտաշէսի թագաւորէ Արտաւազդ, ապա Տիրան որդի Արտաշէսի, ապա Տիրան, ապա Տիգրան Վերջին, ապա Վաղարշակ: - 92. Յետ համբառնալոյ Փրկչին մերոյ և վախճանի բարեպաշտ թագաւորին /78/ Աբգարու, թագաւորեաց Անանուն որդի Աբգարու – 80. յերրորդ ամին եղև որդի աւետեաց

Աբրահամու Իսահակ. – 56. յղէ ի Հայս զԱրտաշիր որդի իւր - 112. Յղէին պատգամս առ որդիսն Իսմայէլի և ցուցանէին զմտերիմ հարազատութիւն, թէ ,,որդիք Աբրահամու եմք մեք և դուք, եղբարք. պարտ է ձեզ գալ յօգնականութիւն մեզ, և առցուք զերկիր ժառանգութեան մերոյ,,: - 156. Յղէին պատգամս առ որդիսն Իսմայէլի և ցուցանէին զմտերիմ հարազատութիւն, թէ ,,որդիք Աբրահամու եմք մեք և դուք, եղբարք. պարտ է ձեզ գալ յօգնականութիւն մեզ, և առցուք զերկիր ժառանգութեան մերոյ,,: - 156. Նա և մայր իշխանին Աշոտի, քոյր Սահակայ և Բագարատայ իշխանին Տարաւնոյ … երթեա՛լ ընծայիւք բազմօք յանդիման լինէր Յովսէփայն և խնդրէր զհաշտութիւն և զխաղաղութիւն հաստատել առ որդիսն իւր և առ բոլոր աշխարհն Վասպուրական: - 186. Նոյ էր ամաց Շ, յորժամ առ հրաման որդւովքն կազմել զտապանն: - 28. Նոյ ծնանի երիս որդիս, զՋրուան և զՏիտան և զՅապիտոսթէ, որ են Սեմ, Քամ և Յաբէթ: - 14. Նոյնժամայն իբրև ետես տիկինն, եթէ վարեցան որդիք նորա ի գերութիւն՝ գնաց և ինքն զհետ նոցա, զհերս խզեալ և զօձիս պատառեալ, կոծելով և աշխարելով – 238. Նոյնժամայն զօր գումարեալ, գունդ կազմեալ յընտիր ընտիր հեծելոց արանց զօրաւորաց, զօրօք և զօրագլխօք, և տայ ի ձեռս Յովսեփու ումեմն որդւոյ Ապուսէթի – 184. Նոյնպէս եթէ ոչ հաւատք սրտի և խոստովանութիւն շրթանց ամբողջ պահիցին՝ ոչ կարասցէ հետևել ճշմարիտ դաւանութեանն ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ – 256. Շահակս այս անուանէ զանուն որդւոյ իւրոյ՝ Կիւրոս, յիշելով զլաւութիւն առնն և զբարեկամանալն նախնոյն նորա Քսերքսեայ: - 72. ո՞վ ես դու՝ ասէ. ես եմ որդին քո Որմզդ. – 46. Որ ապա յետ սպանմանն Սենեքերիմայ յորդւոց իւրոց՝ բուռն գնդաւ Ադրամելէք և Սանասար գան մտանեն ի լեառն Սիմ - 16. Որ և հուպ ժամանակաւ վախճանի և կայսր Թէոդոս, և առնուն զթագաւորութիւնն Ոնորէոս և Արկադ որդիքն Թէոդոսի: - 110. որ զծայրագոյն շնորհացն Աստուծոյ առեալ պարգևս՝ կենդանւոյն ի կարգս անմահիցն փոխանորդեաց վերագրիլ, որ և յառաջ քան զփոխիլն ծանոյց զհամաջինջ բարկութիւն Աստուծոյ խոտորեալ ազգին և որդւոցն անհնազանդից – 26. ՈՐ ԻՆՉ ԳՈՐԾԵՑԱՒ ՅԵՐԿՐՈՐԴՈՒՄ ԱՄԻՆ ԳԱԼՍՏԵԱՆՆ ԲՈՒԽԱՅԻ, ՈՐՔ ԵՆ ՈՒՂՈՒՄԲԻԱԹՔ ՎԱՍՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ԸՆԴ ՍԱՀԱԿԱՅ ԻՍՄԱՅԷԼԱՑՈՑ,ՈՐ ԻՍՄԱՅԷԼԻ ՈՐԴԻ ՃԱՆԱՉԷՐ, ԵԻ ՎԱՍՆ ՊԱՇԱՐՄԱՆ ՔԱՂԱՔԻՆ: - 268. Որդին Ապուսեճի Աւշին, որ զպարսկային հարստութիւնն հզօրապէս յաղթութեամբ ի գլուխ եհան՝ ձեռնամուխ ախորժեաց լինել ի վերայ Հայոց – 360. որդին իմ Որմզդ լուսաւոր է և անուշահոտ – 46. որով զեղծագործ ապականութիւն նոցա յայտ առնէ, յուսակորոյս յայնմանէ, որ զպատիւ սիրոյ եցոյց ի նոսա՝ որդիս իւր ասելով – 28. որոց անուանք ճանաչի սոցա … Սահլ Սմբատայ որդի, Շաքեոյ տէր , որ զԲաբանն կալաւ, և իշխանական Վասակ Վայոց ձորոյ տէրն, և Փիլիպպէ իշխանն Սիւնեաց – 298. որոց անուանք ճանաչի սոցա՝ տէր Սմբատ սպարապետ Հայոց, և Գրիգոր Քուրդկայ որդի Մամիկոնէից տէր, և Ատրներսեհ /296/ Աղուանից իշխան, և Գրիգոր Սիւնեաց տէր – 298. որոց Շերեփայ որդիք անուանէին, ի յԱկէացի տոհմէ, քաջամարտիկք և հմուտք պատերազմողական յարդարմանց – 362. Որում ոչ կամեցեալ լսել Խոսրովայ՝ ասէ. իմ է թագաւորութիւնն այն և ես զորդին Մուրկայ նստուցի թագաւոր - 142. որպէս ասաց Ամովս մարգարէ, ,,գերծիր և կտրեա ի վերայ փափուկ որդւոց քոց, լայնեա զխզումն քո իբրև զարծուոյ, զի գերեցան ի քէն,,: - 238. Որպէս Պօղոս ուսուցանէ. ,,արհամարհեալ ասէ, ուրուք զօրէնս Մովսէսի՝ մեռանէր, ի բերանոյ Բ կամ Գ վկայիւք. քանի սաստկագոյն համարիմք զայն, որ զորդին Աստուծոյ առ ոտն եհար,, , և որ ի կարգին է: - 380. որպէս Պօղոսի հաճոյ թուի ասել, թէ ,,զորս յառաջն ճանաչէր՝ յառաջագոյն հրաւիրեաց կերպարանակից լինել պատկերի որդւոյ իւրոյ,,: - 300. որպէս Րոբովամ որդին Նաբատայ, որ մեղաւ և յանցոյցն զԻսրայէլ, որպէս գրեալ է ի գիրս թագաւորացն Իսրայէլի – 248. Որպէս ցուցանեն յիշատակարանք հաւատարիմ պատմագրացն. մանաւանդ թէ աւետարանիչն և առաքեալն Յոհաննէս, որդին որոտման, տիեզերաց հնչեցոյց զորոտումն աւետեաց Աւետարանին Քրիստոսի – 76. Չարախորհուրդն հայր Մարդպետ որդին սատանայի ոչ բաւականացաւ չարեօք մարդկան – 100. Սա ցանկացաւ լինել, ասէ, հայր

Որմզդի և ասէ՝ իցէ՞ եթէ լինէր իմ որդի Որմիզդ անուն, որ արասցէ զերկինս և զերկիր. – 46. Սահակ որդի Վաչէի կացեալ ի դրան Արտաշէսի շքեղ և երևելի ճոխութեամբ – 90. Սահակայ առեալ ի պարգևի զաշխարհին՝ թողու զորդին զԱշոտ զլեառնակողմամբքն առաջին իւրեանց տէրութեանն՝ շինել, բնակել, ժառանգեցուցանել զերկիրն ի ժառանգութիւն իւրեանց ազգի ի զաւակ տանն Արծրունեաց: - 90. սմա ծանօթացեալ և սիրողացեալ ժամանակաւ ուսուցանէր բազում ինչ նմա և յոլովագոյնս գինոց կտակարանաց, և եթէ ոչ գոյ բնութեամբ որդի Աստուծոյ: - 158. Սոքա ամենքին աղխիւ և ընտանեօք իւրեանց թողին զտունս բնակութեան իւրեանց և զհայրենիս իւրեանց, ի վերայ մտերմութեամբ հպատակութեան որդւոցն Դերանկին. – 364. Սոքա են գոեահք Ասորոց, որ չուեցին զկնի Ադրամելեքայ և Սանասարայ որդւոց Սենեքերիմ արքայի՝ թագաւորի Ասորեստանի և Նինուէի, յորոց անուն ինքեանք Սանասանայք զինքեանս անուանեն. – 192. վասն զի ըստ Պտղոմեայ և Աղէքսանդրի սահմանադրութեանն, կամ թէ մեր Արտաշէսի որդւոյ Սանատրկոյ՝ ի Վասպուրական գաւառացն համար թուեալ է գաւառն այն – 332. վրիպել յանբիծ և յուղիղ յառաքելաքարոզ հաւատոցն ի Հայր և յՈրդի՝ և ի Հոգին Սուրբ: - 196. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … և ի տոհմէն Արծրունեաց՝ Վահան և Վասակ և Մուշեղ և Ապուպէլճ և Գուրգէն և Վասակ և Ապուջափր և Մուշեղ և Ապումայեայ և Վասակ և Վահան և Համազասպ և Վասակ որդի Գրիգորի և Ապումկդէմ և Մեհուժան և Գրիգոր – 174. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … և ի տանէն Բագրատունեաց Թոռնկայ որդի զօրօք իւրովք. ի տոհմէն Ամատունեաց Շապուհ Ը հարազատօք և զօրօք իւրեանց. – 174. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … ի տոհմէն Գնունեաց Գրիգոր որդի Հազրի Զ այլ ևս հարազատօք և զօրօք իւրեանց. ի տոհմէն Ընտրունեաց Արտաւազդ Է հարազատօք և զօրօք իւրեանց. – 174. քանզի Եթովպացի իսկ ասի Քուշ որդի Քամայ. – 42. էին որդիք նորա յոյժ մանկագոյնք – 44. քանզի կասկածանս ունելով ի թագաւորէն և յորդւոցն – 88. քանզի յետ ջրհեղեղին ոչ երևի լինել դարձեալ որդիս նահապետին. – 30. քանզի յետ վախճանի Ասպուրակայ նստուցեալ էր Խոսրովու յաթոռ հայրապետութեան Հայոց զսուրբն Սահակ որդի սրբոյն Ներսէսի. – 112. քանզի նա խաբկանօք առն մոգի և կախարդի ասաց լինել որդի Ամովնայ և Արամազդայ, այլ ոչ ուրացաւ մահկանացու գոլ: - 36. քանզի որդիքն Սենեքերիմայ մեծաւ ցասմամբ և անզրաւ հաշտմամբ ընդ Աշդահակայն լինէին – 62. Քանզի Սամուէլ որդի Վահանայ գնաց ընդ առաջ հօր իւրոյ: - 106. Քանզի տեսեալ, ասէ, որդւոցն Աստուծոյ զդստերսն մարդկան զի գեղեցիկ էին՝ առին իւրեանց կանայս յամենեցունց զոր ընտրեցին: - 28. Եւ կատարեցաւ սուրբ վկայն փառաւորապէս ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ - 224. Եւ քանզի էին երեքին սոքա անքակ անխզելի առ միմեանս, զմիաբանական կապակցութիւն շաղկապեալ, Աշոտի և Գագկայ և Գուրգինայ, որդիք Դերանկին – 364.

ՈՐԴԻ ԱՍՏՈՒԾՈՅ - ,,որչափ սաստիկ պատժոց արժանի համարիցիք զայն, որ զՈրդին Աստուծոյ առ ոտն եհար և զարիւն նորոյ ուխտին խառնակ համարեցաւ և զՀոգին շնորհաց թշնամանեաց,,: - 258. Այլ նահատակեցան արիաբար և ետուն պատասխանի թագաւորին մեծաւ համարձակութեամբ, յուսացեալ ի մին միայն ի թագաւորն թագաւորաց և տէրն տերանց, ի Քրիստոս յորդին Աստուծոյ: - 292. իսկ եթէ առ փոքրն այնչափ ամբաստանէր զանձն մարգարէին՝ քանի՞ ևս ողբոց և արտասուաց արժանի են՝ որ յՈրդին Աստուծոյ ամբարշտեն շրթամբք իւրեանց: - 258.

ՈՐԴԻ Ի ՀՕՐԷ - այլ և ամենայն թագաւորք Ասորեստանեայց որդի ի հօրէ առեալ զիշխանութիւն ունէին, ոչինչ արժանի յիշատակի ուրուք գործեալ – 56. և մանաւանդ զի հարկ փութոյ եղև մեզ գիտել զպայազատութիւնս երանաց տիրեցելոց մեր աշխարհի և որ յառաջ քան զնոսա թագաւորք Ասորեստանեայց, որդի /34/ ի հօրէ առեալ մինչև ի Սենեքարիմ արքայ, որ առ Եզեկիայիւ Երուսաղէմի արքայիւ եղեալ ազգապետ տանս Արծրունի: - 36.

ՈՐԴՆ - և յերկրորդումն հանդերձեալ են վերստին մտանել ի տանջանս յաւիտենականս, ուր որդն ոչ վախճանի և հուրն ոչ շիջանի: - 336.

ՈՐԴՆԱԾԻՆ - և գոռթ/ճիշտը՝դոռթ/ տուեալ յանձնիւր որջարանաց զօրէն մեղուացն ի մեղուանոցացն արտաքս դիմեալ ի ժամանակս խաղացման ծննդոցն, առաջնորդութեամբ իւրեանց որդնածին առաջնորդին – 398.

ՈՐԴՈՔ ԳԵՕՂ - և հանդիպեցան միմեանց յՈրդոք գետ, ի գլուխս ձորոյն Հայոց, որ հանէ յԱրուանթունի գաւառն: - 306.

ՈՐ ԵՒ - Բայց մի՛ ինձ բասրանս դիցես՝ զօրինականին առ աւետարանականս /378/ դնել համեմատութիւն, զոր և ոչ ես անգիտանամ զմեծն և զփոքրն, զօրինակն և զճշմարտութիւնն: - 380. Ետ և կայսեր զամենայն զոր և կամեցաւ առնուլ. – 152. Եւ զԳագիկ որ և Ապումրուան՝ զնա ոստիկան կարգեաց ի վերայ աշխարհին, տեղապահութեամբ տիրել, զի կարի մատաղօրեայք էին որդիք Դերանկին. Աշոտ էր Թ ամաց, յորժամ մեռաւ Դերանիկն, Գագիկ էր Է ամաց, Գուրգէն Ե ամաց: - 354. Եւ այսպէս զառածանէր, զՍեմ որդի Նոյի ասել նոր Զրուան, որ և սկիզբն աստուածոց: - 46. Եւ գունդն երրորդ ի ձեռս իշխանին, որ և յարդարիչ պատերազմին: - 178. Եւ զերկնային պարգևացն որ ի հանդերձեալսն խոստացաւ Տէրն, զանպատում և զիրեշտակային նորոգութեան՝ նա ասաց լինել անդ կերակուրք և ըմպելիք ուժգին. զոր և կամեսցի ուտել անյագաբար՝ պատրաստ գտանիցէ, և կանանց կուսից մնացելոց հանապազ անյագաբար խառնակումն: - 164. Եւ թէ որպիսի օրինակաւ գալուստ նորա և պատերազմ վասն սորին իրաց, և արիական ձեռակերտացն շինուածք, որ և յոյժ արժանաւորք զարմանալեաց, և դարձեալ ապստամբութիւն Զրադաշտին և մահն Շամիրամայ և բան յուռթիցն որ զնմանէ – 44. Եւ ի բազում յուզիցն և ի խնդրոցն և զօրաժողովն լինելոյ և պատերազմ ընդդէմ վառելոյ և զձև ամրական մաքառմանցն յարդարելոյ և բռնալիր ուժեղագոյն մեքենային բախմանց քարձգութեանցն, զոր և ընդունայն աշխատութեամբ վարանեալ, անըստնանելի /հավանաբար՝ անստանալի/ մնալով ամրոցին՝դառնայ յիւր իշխանութիւնն: - 326. - և ի խնդրոց նախարարացն և սրբոյն Սահակայ թագաւորեցուցանէ Հայոց Վռամ երկրորդ զԱրտաշէս, որ և Արտաշիր: - 116. և ի նիրհելն իւրում՝ ձայնէ հոգին աւտար ի բերանոյ կնոջն քարացելոյ եթէ՝ ծնցիս որդի աշխարհակալ. որ և ի պոռնկութենէ յղացեալ իսկ էր դուստր ցեղի Դանայ: - 158. Եւ ծնան նորա երիս որդիս, Սարգիս որ և Աշոտ՝ ՅԻՋ թուականութեանն Հայոց, Խաչիկ որ և Գագիկ ՅԻԸ, և Գուրգէն. մանկունք կայտառք և գեղապանծք և բարենշանք և ամենեցուն ցանկալիք. ծնաւ և երկուս դստերս: - 338. Եւ ծնան նորա երիս որդիս, Սարգիս որ և Աշոտ՝ ՅԻՋ թուականութեանն Հայոց, Խաչիկ որ և Գագիկ ՅԻԸ, և Գուրգէն. մանկունք կայտառք և գեղապանծք և բարենշանք և ամենեցուն ցանկալիք. ծնաւ և երկուս դստերս: - 338. և կարգեցին հրամանատար ի դրանն զԽոռոխ Որմզդ, որ և սպանաւ ի բամբշանէն որ կոչէին Բոր: - 154. և մի զմիոյ հետ ստիպէր՝ փութալ միոյ միոյ ի նոցանէ յանդիման նմա հատուցանել ծառայական սպասաւորութիւնս, զոր և արարին իսկ Աշոտ և Գագիկ և Գուրգէն, կամաւոր և ակամայ զնորայն կատարելով հրամայեալս – 370. և յանուն կնոջն Զայլամար, որ և զամուրն յիւր /անուն/ անուանէ. – 90. և յետ նորա Արիաս որդի իւր որ և չորրորդ ի Նինեայ՝ ամս Լ. – 56. Եւ Վահրամ գնաց փախստական և անկաւ ի Բախղ Շախստան. որ և յետոյ իսկ սպանաւ ի հրամանէ Խոսրովայ: - 140. և փախուցեալ նա անկաւ ի զօրն Թետաղաց, որ էին եկեալ նմա յօգնականութիւն, որ և սպանին զնա հրամանաւ Իսմայէլի, կալեալ զթագաւորութիւնն ամս Ի: - 166. Եւ փոխանակ նորա ժառանգէ զաթոռ հայրապետական երանելին տէր Յօհաննէս, որ և սնեալ և ուսեալ առ ոտս սրբոյն Մաշտոցի. – 376. Զգունդն առաջին տուեալ լինէր ի ձեռս Գուրգինայ և Վահանայ Հաւնունոյ, որ և նիզակակից նմա էր: - 178. զոր և անդրի ոսկեղէն կանգնեալ թագաւորին Բաբելացւոց՝ արձան քաջութեան առ ի յիշատակ: - 38. զոր և այլուր ասէ՝ կենդանի եմ ես Տէր Տէր - 30. Զոր և մարգարէն առ գերութեամբն Բաբելացւոց ասէ, ,,կերիցեն հարք զորդիս, և որդիք զհարս,, , որպէս և առ Վեսպասիանոսիւն եղև: - 374. զոր և սուրբքն ասեն, եթէ ձայն դակուացն և բախումն խմբիցն առ ի հեղուսել զփայտսն՝ /28/ այնպէս իբրև յորոտման ամպոյ յամենեցունց հնչէր լսելիս, ի մօտաւորս և ի հեռաւորս, առ ի յերկիւղ և ի զգուշութիւն անզգամ ազգին, թերևս

դարձցին և կեցցեն. – 30. զոր պայազատեաց առաջին Զամեսոս, որ և Նինուաս, որդի Նինեայ և Շամիրամայ, ի ԾԳ ամի կենաց Աբրահամու նահապետի – 56. զորոց զանուանս և զժամանակս գլխաւորելով նշանակեցից փոքր ինչ որ և առ նոքիմբք եղեն: - 56. ի կոր կործանման կացեալ Խոսրով մեր թագաւոր, և ջանայր առնուլ զվրէժ մահու հարազատին իւրոյ, թագաւորին Արտաւանայ, զոր և առնէր իսկ – 92. Իսկ ոմանք ի պատմագրաց ասեն, թէ և դուստր Նոյի և ճարտարապետ նաւին կնաւ և որդւովք և կարևոր բարեկամօք. (տապանի մեջ են մտել) որ և ինձ հաւանականք այսոքիկ թուին. – 30. Իսկ Սմբատ որ և Ապլաբաս սպարապետն Հայոց, իբրև գիտաց թէ ոչինչ օգուտ բերէ արտաքոյ հրամանացն նորա լինել՝ փութացաւ եկն առ նա, և ընկալեալ ի նմանէ՝ բնակեաց ինքն և իւրքն հանդերձ իւրաքանչիւր կալուածովք առանց կասկածանաց. – 270. Ո՞վ անծախելի բարերարութեանն Աստուծոյ. ո՞վ անհատական մարդասիրութեանն, որ և դեռ ևս խնայել ասէ յանզգացեալսն: - 30. որ և ամբարտաւանեալ մոլեգնականս տալ հրաման զանխորհուրդ միաբանութեան զրաջան վաստակոց, կանգնել բուրգն յերկրէ, որոյ գլուխն հասցէ յերկինս. – 40. Որ և այլոց կարող տուիչ լինել ժամանակաց, որպէս և արանցն որ յառաջ քան զջրհեղեղն քառասուն ևս աւելի բիւրս ամաց և դարս փոխադրական այլաձևս և խժականս, շարս և ներս և սոսս - 38. որ և Ապումրուան կոչէր - 220. որ և զկողմանս Տարունոյ յինքն կորզեալ՝ թիկնածէր բնաբանապէս ամիրայապետել ամենայն Հայոց: - 366. որ և զՆինուէ քաղաք առաջին արքունեաց շինեալ յԱսուրայ, զոր աւերեացն Նեբրովթ՝ սա վերստին շինեաց ի պատիւ անուան իւրոյ: - 44. որ և զՌահաբ պոռնիկն առ ժամեայ բարեմտութեամբն յերիքովական բարկութենէն ապրեցոյց իւրովք ազգականօքն, և զԳաբաւոնացիսն ի Քանանացւոցն սատակմանէ: - 32. որ և ըստ ազդեցութեան զկատարումն առնոյր գործն: - 340. Որ և ի սա հասեալ՝ վախճան եղև թագաւորութեանն Պարսից. զոր յետ սակաւու միոյ ասացուք: - 156. Որ և հուպ ժամանակաւ վախճանի և կայսր Թէոդոս, և առնուն զթագաւորութիւնն Ոնորէոս և Արկադ որդիքն Թէոդոսի: - 110. Որ և յետ մահուանն Զրադաշտին դարձեալ միապետեաց ամենայն արևելեաց Պարսից ի հարկի հնազանդութեան ունելով, խաղաղասէր կենօք ամս ԼԸ. – 56. որ և նա քաջագոյն ևս տիրեաց ամենայնի, որոց և Նինոս – 44. որ և ոչ տեղի գերեզմանի անգամ երևեցաւ նոցա մինչև ցայսօր: - 402. որ և վկայեաց առաջի թագաւորին զբարիոք դաւանութիւն ի Քրիստոս. – 238. որ զծայրագոյն շնորհացն Աստուծոյ առեալ պարգևս՝ կենդանւոյն ի կարգս անմահիցն փոխանորդեաց վերագրիլ, որ և յառաջ քան զփոխիլն ծանոյց զհամաջինջ բարկութիւն Աստուծոյ խոտորեալ ազգին և որդւոցն անհնազանդից – 26. որ յետուստ՝ մոլի բռնաւոր, որ և զՏրովական դժուարամարտիկ իրս քաջապէս և կարողաբար վանեալ՝ աստուած ի նոցանէ ասացաւ, նա և ոչ աշխարհակալին Աղէքսանդրի Մակեդոնացւոյ - 36. որք մատուցեալ առ սուրբն Սահակ զեկուցանել նմա զոր ինչ խորհինն, և թևակոխէին առ Պարսից արքայն, զոր և արարին /116/ իսկ. – 118. սա իսպառ գերեաց զտասն…<հազար մարդու> <խաղա>ցուցանելով ի լերինս Մարաց և եբարձ զթագաւորութիւնն … որ և տևեաց ամս ՄԾ: - 60. վասն նորին իրաց ասեն կալաւ, զնա հաճոյանայր կացուցանել իշխան Տարունոյ որ ասի Հայոց իշխան, որ և եղև իսկ: - 342. որ և սկիզբն պատկերապաշտութեան եղև: - 40.

ՈՐԹ - առաջի տեսանելով զկապուտակ ծիրանափայլ դաշտաձև ծովն. դաստակերտս մեծամեծս շուրջ զեզերբն անտառախիտ ծառովք և գիւեբեր որթովք և զանազան պտղովք. – 86.

ՈՐ ԻՆՉ - և անդ զբարիոք պատերազմն պատերազմեալ ի մեծ անապատին յԱպար աշխարհին, և որ ինչ այլն ամենայն. – 128. զոր յիւրում տեղւոջն կարգաբանութեան գրեցից որ ինչ վասն սորա: - 74. ,,զոր ինչ միանգամ կամք յօժարութեան ձերոյ ախորժեսցեն՝ եղիցի ձեզ ստուգապէս առանց երկբայութեան. – 214. զոր ցուցանեմ յայլում տեղւոջ, և զոր ինչ արար արքայն Պարսից ընդ տունն Արծրունեաց ի սադրելոյ Բարծումայի ամբարշտի: - 130. Նորա զչարեալ ընդ հասանել պատգամին՝ առ զայրուցս բարկութեան քինահանութիւն վրէժխնդրութեան արարեալ՝ ի բաց եհան ի գրոցն պատմութենէ՝ որ ինչ վասն տանն Արծրունեաց էր գործոց հանգամանք, և որ ինչ օրինակ մարտիրոսութեան Վահանայ

Արծրունոյ: - 130. ,,յարուցեալ երթիցես դու ինքնին և քեզէն լուիցես ի նմանէ զոր ինչ ախորժիցէ, և բարձցի ի քէն ապստամբութիւնն, զորմէ կարծեն ապստամբ լինել ի թագաւորէն,,: - 214 ,,ոչ են օրէնք թագաւորութեանս մերոյ ի պայքար բանից զոք արկանել, և յերկարել ի բանս, որչափ արարաք ընդ ձեզ, զոր ինչ այլ արասցուք. – 246 ահաւասիկ կամ, մի դանդաղիր կատարել՝ զոր ինչ կամիս առնել,,: - 296. բայց ազդ լինէր իշխանին ի նոյն գնդէն Տաճկաց՝ մի տեսանել զերեսս նորա, ծանուցանելով նմա՝ զոր ինչ խորհեալ էր վասն նորա և վասն աշխարհին նորա: - 184. Բայց թէպէտ և ունէր զպատճառ զբարեկամանալն Արէտայ ընդ Աբգարու և ընդ Խուրէնայ՝ այլ Աբգար և Խուրան առ փափագումն որ ի Քրիստոս, և առ լուր սրբոյ Փրկչին, և որ ինչ գործեացն Հերովդէս՝ ոխացեալ ընդ Հերովդի – 78. ԵՐԿՐՈՐԴ ՆՈՐԻՆ ԵԻ ԵՐԹԱԼՆ ԳՈՒՐԳԷՆԻ ԶՀԵՏ ԿՈՉՈՂԱՅՆ ԲՈՒԽԱՅԻ ԵԻ ՈՐ ԻՆՉ ԳՈՐԾԵՑԱԻՆ, ԵԻ ԹՈՒՂԹ ԻԲՐԵԻ Ի ԴԻՄԱՑ ԱՐՔԱՅԻ: - 234. Երկրորդ՝ զի և ոչ հաւատայր Գուրգէնի՝ ամբողջ պահելով, զոր ինչ միջնորդեն երդմամբ, զհօրն իւր կիրսն ի նորայն հօրէն կրեալ յուշ առնելով: - 316. Եւ յոլով այն լինէր զոր ինչ գրէինն՝ զոր ոչ էր գործեալ Հայոց - 194. Եւ ահա դարձեալ ասեմ, չկայ ինչ քո. և զի մի կրիցես զոր ինչ խօսեցայ ընդ պատգամաւորս քո, և աւելի քան որոգել ջանար ընդ մեզ՝ զդոյն ընդունիցիս վտանգաւորս,,: - 280. և այնպէս անկարօտս առ պիտանացուս հոգ տարեալ՝ գլխաւորեաց որ ինչ շինութեան և խաղաղութեան աշխարհիս նպաստաւոր առ օգտակարագոյնսն պահանջէր գործառնութեան եղանակք – 392. և ասէ, ,,եթէ աջողեսցին քեզ խորհուրդ մեր, զոր խորհեցաք ի վերայ Հայոց և իշխանաց նոցա, և ըստ ախորժակաց մերոց ի գլուխ ելանիցեն, որ ինչ կամք յօժարութեանց մերոց ըղձանայցեն- 184. Եւ արդ ասացից փոքր ի շատէ զյայտնի գործեցեալսն, զի և որ ինչ ընդ սոքօք և յետ սոցա ի գլուխ ելին հանգամանք իրաց՝ և այնմ առանց երկբայութեան հաւատասցես, իբրև ճշմարիտ և անսուտ պատմողի: - 240. և գրեթէ /գրքում՝ գրէթէ/ ոչ ամենևին ուրեք երևեցաւ այնպիսի ահաւոր տեսիլ զօրու և սպառազէն կազմութեան՝ ամենայն թագաւորաց, որ կացեալ էին ընդ ծագս տիեզերաց. զորոյ սաստիկ և ահագին որոտումնն և ճայթումնն և փայլիւն զինուցն, և որ ինչ յայնժամ զարդարեալ և զինեալ պատրաստեցան զօրքն Տաճկաց: - 284. և գրեցին և ծանուցին արքայի՝ զոր ինչ գործեցին և որպէս հարան զօրքն արքունի: - 286. Եւ ելեալ գնաց եմուտ յամուրն Կանգուար, և կատարեալ զոր ինչ ախորժեացն՝ տիրեաց Անձաւացեաց մեծաւ զօրութեամբ: - 324. Եւ եղև իբրև արար և կատարեաց Բուխայ զոր ինչ խորհեալն էր ի վերայ աշխարհիս Հայոց, բարձումն յաշխարհէս մեծամեծացն Հայոց՝ յաւել և զայս ևս – 296. Եւ զի մի երկայնեալ որ ինչ վասն նորա ապիրատ և ինքնակամ և անզիջող և անխիղճ առանց պատկառանաց մոլորութիւն սորա լի անամօթութեամբ՝ի բաց դիցուք զսա ի միջոյ յիշատակի նախարարացն – 248. և զոր ինչ խնդրիցէ՝ առնիցէ ըստ կամաց նորա, կնքել և տալ նմա գեօղս և ագարակս, և տալ հարկս արքունիս և պատանդս խաղաղութեան: - 210. Եւ զոր ինչ ոչ իմացեալ մեր՝ և ոչ գրել արժանի վարկաք, բայց միայն զի բարձրագոյնք և նախապատիւք ի թագաւորաց անտի էին: - 96. Եւ էր գրեալ ի միում թղթի անդ, յիշեցուցանելով զոր ինչ գործեաց Աշոտ ի զօրսն Ապահունեաց զյաղթանակ պատերազմին և զհոյակապ անուն ստանալոյն՝ ասէ – 382. Եւ իբրև եհաս առ թագաւորն որ ինչ գործեցաւն՝ ոչինչ գոյր տեղի այլ պատասխանւոյ. բայց ասէ, ,,արժանապէս այն գործ նոյն գործեցաւ,,: - 370. Եւ իմաստուն և հանճարեղ խորհրդովք, քաղցր և կակուղ բանիւք ողոքեալ զմանկագոյն Հասան, առաջի արկանելով նմա զարժանի ալեացն պատուականութիւն և զիշխանական ճոխութեան զբարձրագահութիւն և որ ինչ այդմ հետևէր. – 348. Եւ իւր հազարապետին գրեալ և ծանուցեալ էր արքայի, զոր ինչ գործեաց ցայն վայր ժամանակի: - 220. և լի ծաղու և կատականօք այպն արարեալ՝ արհամարհանօք անարգեցին զբռնաւորն, իբրև զմանուկ մի անպիտան կամ զծեր զառանցեալ և խելագարեալ, որ ոչ ըստ իւրոց կամաց զոր ինչ ախորժիցէ խօսիցի: - 264. Եւ կալեալ զդեսպանսն հանին զթուղթսն, և զարսն պահեցին ի զգուշութեան, ոչինչ ումեք զգուշացուցանելով որ ինչ եղևն: - 340. և կինն անցեալ պատմեաց թագաւորին որ ինչ

եղևն, զբողոք բառնալն իւր և զկացուցանելն վկայս՝ թէ ոչ վայել եմ քեզ կին, այլ արքայի, և որ ինչ եղևն – 272. և կինն անցեալ պատմեաց թագաւորին որ ինչ եղևն, զբողոք բառնալն իւր և զկացուցանելն վկայս՝ թէ ոչ վայել եմ քեզ կին, այլ արքայի, և որ ինչ եղևն – 272. և հնախօսս շարագրական մատեանս և ի բազում վէպս պատմութեանց անցեալ գրեցի, որ ինչ բաւականանալ ձեռնհաս եղէ, սկսեալ յԱդամայ մինչ առ մեզ հասեալ ժամանակացս գիւտ:-12. և մի ի վերայ մեծ յանցանացն զոր յանցեար, որպէս լսեմդ զոր ինչ ամբաստանեն զքէն՝ յայդ ևս յաւելուր - 290. Եւ յետ աւուրց ինչ դարձեալ դառնայ Վահան ի Սամառայ, զեկուցանել Աշոտի որ ինչ գործեցաւն: - 310. և նմին հատուցումն ի կարգի որ ասէ, ,,կացո ի վերայ նոցա մեղաւոր, սատանայ կացցէ ընդ աջմէ նորա,, , և որ ինչ ի կարգ սաղմոսիդ է: - 214. և որ ինչ այդմ հետևին ի հանդերձեալ գալստեանն Քրիստոսի ի վերջնումն աւուրն. – 284. և որ ինչ ի նմանէ կան պահին պարգևք կացելոյն ի ճշմարտութեան հաւատս, և տանջանք ուրացելոցն և յետս կացելոցն - 206. և որ ինչ կրեցին թշուառութիւն զոգւոց առաւել քան եթէ մարմնոց. – 240. և պատմեցին նմա՝ զոր ինչ գործեցին զիրս քաջութեանն: - 222. Եւ փոխանակ նորա թագաւորէ Սմբատ որդի Աշոտի, այր քաջայայտ և հանճարեղագոյն, լի և առոյգ յամենայն իրողութիւնս՝ որ ինչ ընդ երկրաւս համառօտաբար լրութիւն պատկանաբար պիտանան, հաճոյ Աստուծոյ և ընտիր մարդկան: - 356. զի Գագիկ անցեալ ամրանայր ի ճախուկ բերդի, ի կասկածի կալով ի Դերանկէն, ըստ զեկուցմանն զոր ինչ գործեաց Հասան առ Դերանիկն: - 350. զի թերևս կարասցեն հաճել զմիտս զօրավարին՝ ի բաց կալ ի խորհրդոցն զոր ինչ խորհեալ էր – 210. Զկնի այսորիկ յառաջ խաղացեալ Ահմաթ և որ ընդ նմա կայսկազենիցն գունդք, երթեալ մտանել ի քաղաքն Դուին, թերևս կարասցէ ի կատարումն՝ զոր ինչ խորհեցաւն՝ հասուցանել զչարիսն: - 344. Զնոյն տեսեալ ազատացն Վասպուրականի, անտանելի մնալով առ դիպուածն զոր ինչ գործեաց Ապումրուան՝ ելին գնացին առ Ատոմ որդի մեծին Գուրգինայ յամուրն Կանգուար, գտանել զելս իրացն – 364. զոր եցոյց նմա Հոգին սուրբ՝որ ինչ առ յապա ժամանակս գործելոց էր – 120. զոր ինչ խորհեցան ի վերայ աշխարհիս Վասպուրական իշխանութեանս – 238. ընկալջիք հաւատս և օրէնս աստուածատուրս հեռի ի ստութենէ և լի որ ինչ ընդդէմ ստութեան է – 244. Իբրև զեկուցաւ նմա յոմանց զոր ինչ խորհի վասն նորա Աւշին /370/ … ելեալ գնաց մեկնեցաւ օգնութեամբ ի վերայ հասեալ գիշերոյն – 372. Իբրև ստուգեցաւ որ ինչ եղեալն էր՝ փութացան խնդրել ի քաղաքին և ի կիրճս ճանապարհին, յոր կողմ և աճապարեաց ոք, մինչ անցեալ գտին զհարեալն դիւի չարի, զի կայր դեռ կիսամեռ: - 378. Իսկ նա փոքր ինչ ժամանակ ներեաց նոցա դիմօք սիրոյ խաղաղութեան, մինչև ի գլուխ ելին որ ինչ յաղագս Ապումուսէին էին հանդէսք. – 296. Իսկ նորա յղեալ առ նոսա դեսպան զԱբդլայ ոմն … տեսանել թէ իցէ՞ հաւատարիմ զոր ինչ խօսին ի ձեռն դեսպանաց, թէ պատիր խաբէութեամբ ջանան կորուսանեն զնա: - 226. կասկած ունելով որ ինչ գործեացն ընդ Աշոտ: - 316. մերժել հեռանալ … և որ այլ քաղցրագոյն վայելք ընդ երկնաւս ի վերայ երկրի, պայծառ գեղ արեգական և լուսնի, հանդերձ աստեղացն ճոխագործութեամբքն ընդ տարերք երկնի յեղյեղլով, ծովու և այլոց ցամաքայնոց, և ջրայնոցն բարեփառ հոլովմանցն հրճուանաց, և որ ինչ ընդ այլք ընդ դոքօք պատկանին յարմարաբար տնտեսութիւնք առ սկզբնատիպն պատկերակերպութիւն: - 386. Յայնժամ իբրև ետես անօրէն զօրավարն Մուսէ, թէ ոչ ելին ի գլուխ խորհուրդ չարին յօժարութեանն … փութացաւ արձակել գուժկան յարքունիս, ծանուցանելով արքայի զոր ինչ գործեաց Աշոտ իշխանն Վասպուրական: - 176. Յայնժամ իսկ և իսկ փութացեալ /գրքում՝փութեցեալ/ եհաս գուժկանն առ հոյակապն Աշոտ իշխանաց իշխան, զեկուցանելով նմա որ ինչ գործեցաւն: - 348. յիշեցուցանէր զոր ինչ գործեաց ընդ Աշոտ և ընդ աշխարհ նորա, յուշ առնէր և զքաջութիւն արիութեան նորա – 268. Նոյն ժամայն մատուցեալ ոմանց առ Դերանիկն՝ ստուգագոյնս քսէին վասն Գագկայ Ապումրուանայ. խորհել ընդ կորապաղատին, զոր ինչ գործեաց Հասան զանօգուտսն. – 348. Նոյնժամայն ելեալ գհետ Դերանկին կորապաղատն ի նոյն աղագս ի բաց մեկնել ի դիմաց հազարապետին, գիտելով զոր ինչ խորհեալն էր յաղագս նախարարացն Հայոց

եկելոյն առ նա, և մեկնեալ լինէին ի զօրացն անտի ասպարէզս Ե – 342. Նորա դարձեալ դառնայ ի Սամառայ և ծանուցանէ արքայի զոր ինչ գործեաց, և թէ զիա՛րդ են առ միմեանս միաբանութեամբ իշխանք Հայոց: - 172. Նորա զչարեալ ընդ հասանել պատգամին՝ առ զայրուցս բարկութեան քինահանութիւն վրէժխնդրութեան արարեալ՝ ի բաց եհան ի գրոցն պատմութենէ՝ որ ինչ վասն տանն Արծրունեաց էր գործոց հանգամանք, և որ ինչ օրինակ մարտիրոսութեան Վահանայ Արծրունոյ: -130. ՈՐ ԻՆՉ ԳՈՐԾԵՑԱԻ ՅԵՐԿՐՈՐԴՈՒՄ ԱՄԻՆ ԳԱԼՍՏԵԱՆՆ ԲՈՒԽԱՅԻ, ՈՐՔ ԵՆ ՈՂՈՄԲԻԱԹՔ ՎԱՍՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ԸՆԴ ՍԱՀԱԿԱՅ ԻՍՄԱՅԷԼԱՑՈՑ,ՈՐ ԻՍՄԱՅԷԼԻ ՈՐԴԻ ՃԱՆԱՉԷՐ, ԵԻ ՎԱՍՆ ՊԱՇԱՐՄԱՆ ՔԱՂԱՔԻՆ: - 268. ՈՐ ԻՆՉ ՉԿՆԻ ԱՅՍՈՐԻԿ ԳՈՐԾԵԱՑ ԲՈՒՀԱՅ Ի ԴՈՒԻՆ ՔԱՂԱՔԻ, ԵԻ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՎԿԱՅԻՑՆ: - 260. ՈՐ ԻՆՉ ՉԿՆԻ ԱՆԻՇԽԱՆՈՒԹԵԱՆ ԳՈՐԾԵՑԱԻ ԵԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԱՅՆ: - 298. որ յետ հաւատոցն որ ի Քրիստոս բազում ուղղութեամբ և երկիւղածութեամբ կրօնս ըստ արժանի հաւատոյն ցուցեալ, գրէթէ ի ծայրս առաքինութեան զաճումն հաւատոցն տարեալ հասուցեալ, որ ինչ յորդորումն աւետարանական վարժիցն ունին դաստիարակութեան ցոյցք: - 78. որք մատուցեալ առ սուրբն Սահակ զեկուցանել նմա զոր ինչ խորհինն, և թևակոխէին առ Պարսից արքայն, զոր և արարին /116/ իսկ. – 118. Սաստիկ և վտանգաւորք և լի դառնութեամբ որ ինչ ի ճառի աստ են յիշատակարանք, սակս յանձնառութեան մեծ նախարարացն և իշխանացն մերոց. – 240. ՎԱՍՆ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՋԱՓՐԱՅ, ՋՈՐ ԻՆՉ ԽՈՐՀԵՑԱԻ Ի ՎԵՐԱՅ ԱՇԽԱՐՀԻՍ ՀԱՅՈՑ, ԵԻ Ի ԳԼՈՒԽ ԵՀԱՆ ՋԿԱՄՍ ՉԱՐՈՒԹԵԱՆՆ, ԵԻ ՈՐ ԻՆՉ ԸՆԴ ՍՈՎԱԻ ՆԱԽ ՔԱՆ ԶԼՆՈՒԼ ՎԵՑԵՐՈՐԴ ՅՈԲԵԼԻՆԻ, ԵԻ ԵՕԹԱՆԱՍՈՒՆԵՐՈՐԴ ՈՂՈՄՊԻԱԴԻՆ, ՅԵՏ ԻՆՆԵԻՏԱՍՆ ԸՆԴԻՔՏԻՈՆԻՆ, ՅՈՐՈՒՄ ԲՈՎԱՆԴԱԿԻՆ ԺԱՄԱՆԱԿՔ ԲՌՆԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆՆ ՏԱՃԿԱՑ ԱՄՔ ՄԻԲ ԸՍՏ ԹՈՒՈՑ ՀԱՅԵՐԷՆ ՏՈՒՄԱՐԻ. – 170. ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՋԱՓՐԱՅ, ՋՈՐ ԻՆՉ ԽՈՐՀԵՑԱԻ Ի ՎԵՐԱՅ ԱՇԽԱՐՀԻՍ ՀԱՅՈՑ, ԵԻ Ի ԳԼՈՒԽ ԵՀԱՆ ՋԿԱՄՍ ՉԱՐՈՒԹԵԱՆՆ, ԵԻ ՈՐ ԻՆՉ ԸՆԴ ՍՈՎԱԻ ՆԱԽ ՔԱՆ ԶԼՆՈՒԼ ՎԵՑԵՐՈՐԴ ՅՈԲԵԼԻՆԻ, ԵԻ ԵՕԹԱՆԱՍՈՒՆԵՐՈՐԴ ՈՂՈՄՊԻԱԴԻՆ, ՅԵՏ ԻՆՆԵԻՏԱՍՆ ԸՆԴԻՔՏԻՈՆԻՆ, ՅՈՐՈՒՄ ԲՈՎԱՆԴԱԿԻՆ ԺԱՄԱՆԱԿՔ ԲՌՆԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆՆ ՏԱՃԿԱՑ ԱՄՔ ՄԻԲ ԸՍՏ ԹՈՒՈՑ ՀԱՅԵՐԷՆ ՏՈՒՄԱՐԻ. – 170. ՎԱՍՆ ՈՐ ԻՆՉ ԳՈՐԾԵՑԱԻ ԸՆԴ ՀԱՆՈՒՐ ԱՇԽԱՐՀՍ ՀԱՅՈՑ. ԵԻ ԵՐԿՊԱՌԱԿՈՒԹԻԻՆ ԻՇԽԱՆԱՑՆ, ԱՆՀԱԻԱՆՔ ԵԻ ԱՆՀՆԱԶԱՆԴՔ ՄԻՄԵԱՆՑ ԼԻՆԵԼՈՎ, ԵԻ ՈՐ ԻՆՉ ԸՆԴ ՍՈՔՕՔ: - 194. ՎԱՍՆ ՈՐ ԻՆՉ ԳՈՐԾԵՑԱԻ ԸՆԴ ՀԱՆՈՒՐ ԱՇԽԱՐՀՍ ՀԱՅՈՑ. ԵԻ ԵՐԿՊԱՌԱԿՈՒԹԻԻՆ ԻՇԽԱՆԱՑՆ, ԱՆՀԱԻԱՆՔ ԵԻ ԱՆՀՆԱԶԱՆԴՔ ՄԻՄԵԱՆՑ ԼԻՆԵԼՈՎ, ԵԻ ՈՐ ԻՆՉ ԸՆԴ ՍՈՔՕՔ: - 194. ՎԱՍՆ ՈՐ ԻՆՉ Ի ԾԱՆԱՐՄՆ ԳՈՐԾԵՑԱԻ: - 274.

ՈՐԿԵՆ - Որկեն և եղեցանն առ նորա բերեալ բացայայտ ի խորհուրդ տապանին, ի Փռիւգացւոց ապարասանութենէ ի մեզ ճախրեալ ապրուստն. ի տանն Աստուծոյ զընթացսն քաջայարմարագոյն հաւատով բերեալ: - 396.

ՈՐՄԱԶԴ - զի թէ ես յաղթեցից՝ երդուեալ ի մեծ աստուածն Որմազդ և յարեգակն և ի լուսին և ի հուր և ի ջուր և ի Միհր և յամենայն աստուածս՝ զի ձեզ տուեալ լիցի թագաւորութիւն Հայոց. – 138.

ՈՐՄԱՇԱՐԺ - Նա և տեղիք սրբութեանց տունք աղօթիցն զշարժմանն կիրս կրեալ, պատառմամբ որմաշարժ լինելով – 358.

ՈՐՄԱՓԱԿ - և շինեն նախարարքն Հայոց իւրաքանչիւր պալատս արքունականս և դաստակերտս յականաւորս, և զքաղաքն որմափակօք պարսպեն, և խաղաղեցուցանեն զերկիրս: - 126.

ՈՐՄԶԴ - Ապա ոմանք թագաւորեցուցին զԱզարմիկ դուստր Խոսրովու, և զօրն Խոռեմայ թագաւորեցուցին զՈրմզդ ոմն ի Մծուին քաղաքի. – 156. և կարգեցին հրամանատար ի դրանն զԽոռոխ Որմզդ, որ և սպանաւ ի բամբշանէն որ կոչէին Բոր: - 154. և որդի Որմզդի Խոսրով գնաց փախստական առ Մուրիկ թագաւորն Յունաց՝ զոր առեալ քեռիք նորա Վնդոյ և Վստամ գնացին փախստական ի դուռն կայսերական: - 136. Յամի ութերորդի

Մուրկայ թագաւորի, թագաւորն Պարսից Որմզդ որ ի տանէ Սասանայ՝ սպանաւ յիւրոց հաւատարմաց – 136. Յետ հազար ամի ապա ծնաւ Որմզդ – 46. ո՞վ ես դու՝ ասէ. ես եմ որդին քո Որմզդ. – 46. որդին իմ Որմզդ լուսաւոր է և անուշահոտ – 46.

ՈՐՄԶԴԱԿԱՆ - Եւ հասեալ Շաւասպայ Արծրունւոյ ամբարշտի յԱրտաշատ հանդերձ մարզպանաւն՝ շինեն ի դուռն քաղաքին զորմզդական մեհեանն, /124/ և զկրակապաշտութեան մոլութիւն բորբոքեն ի նմա. – 126. և հուր կրակարանին բորբոքեալ՝ աստուածակէզ արարին զնա յորմզդական մեհենին. – 126. թողեալ զօրէնս քրիստոնէութեանն՝ հնազանդեցան որմզդական մոլորութեանն մոխրապաշտ վարդապետութեանն: - 102.

ՈՐՄԶԴՈՒՀԻ - Ընդ որ յոյժ ուրախացեալ Շապուհ՝ խոստացաւ փեսայացուցանել զՄեհուժան ի քոյր իւր Որմզդուհի: - 102.

ՈՐՄԻ - և անցանէ ի Շիրակ, և հասեալ ի Դուին՝ աւերէ զնա և զՆախճաւան և զՈրմի – 148.

ՈՐՄԻԶԴ - այլ համանգամայն ամենայն բարիքս Որմզդի է և լաւք, և չարք և դևք՝ Հարամանւոյն: - 46. Արդ եթէ զկէսն Որմզդի գողացաւ կաղն, և նա ոչ գիտաց, զիա՞րդ իցէ աստուած կիսատուրն և ի կաղէն գողացեալն: - 52. եթէ դէպ եղև լինել պատերազմ Որմզդի ընդ Հարամանւոյն. – 46. Եւ գիտացեալ Արհմին զյետարկելն իւր՝ խեռեալ ստամբակեաց Որմզդի, հակառակ աստուած լինելով: - 46. և ի սաստիկ սովոյն ելեալ Որմզդի յածէր ընդ վայրս ի խնդիր կերակրոց. – 46. և Հեփեստոս և Պռոմիթոս, որ է արեգական և լուսին՝ գողացան զհուրն յՈրմզդայ և մասն ինչ ետուն ի մարդիկ. – 48. ո՞վ ասասցէ յիմար արքային Զրադաշտի՝ ասա՛ ձրավաստակ աստուածոյդ քո Որմզդի՝ չաշխատել տարապարտ. – 46. ոչ ասել զհուր արարած Որմզդի, այլ բնութիւն Որմզդի – 48. Որմիզդ արար զլոյս – 46. Սա ցանկացաւ լինել, ասէ, հայր Որմզդի և ասէ՝ իցէ՞ եթէ լինէր իմ որդի Որմիզդ անուն, որ արասցէ զերկինս և զերկիր. – 46. Սա ցանկացաւ լինել, ասէ, հայր Որմզդի և ասէ՝ իցէ՞ եթէ լինէր իմ որդի Որմիզդ անուն, որ արասցէ զերկինս և զերկիր. – 46.

ՈՐՈԳԱՅԹ - զի ասէ, ,,որ աներկիւղն է՝ անկանի յորոգայթս և ի վիհս, և ի տեղիս ուր ոչ եղիցի այցելութիւն յաւիտենից,,: - 354.

ՈՐՈԳԵԼ - Եւ ահա դարձեալ ասեմ, չկայ ինչ քո. և զի մի կրիցես զոր ինչ խօսեցայ ընդ պատգամաւորս քո, և աւելի քան որոգել ջանար ընդ մեզ՝ զդոյն ընդունիցիս վտանգաւորս,,: - 280.

ՈՐՈՆԵԼ - Որում որոնել փրծանել ի վտանգաւոր բանտէ: - 334.

ՈՐՈՇԵԱԼ - Իսկ նոքա թէպէտ և հաւանէին՝ այլ էր և հակառակութիւն մեծ ի մէջ նոցա. քանզի որոշեալ էին պաշտամամբ կռոց ըստ իւրաքանչիւր կամաց: - 156.

ՈՐՈՇԵԼ - միանգամայն և միահաղոյն որոշել զՊարս և Մարս ի Բաբելացւոց – 46.

ՈՐՈՎԱՅՆ - եթէ ոչ այլ ինչ յակն ունելեաց բարւոյ ունիցիս ասել, զի՞նչ ինչ բարգաւաճանք քեզ լրութիւն անյագ որովայնին Բէլայ իցէ: - 38. Որ յետ բազում ժամանակի ծախք պիտոյից ասացաւ պատրաստել թագաւորին ըստ անյաղթ բռնութեան և մեծութեան որովայնի կերակուր Բէլայ: - 38.

ՈՐՈՎԱՅՆԱՑԱԻԱԾՈՒԹԻԻՆ - Եւ ուժեղացեալ ցաւոյն խստութեան որովայնացաւածութեան՝ երթայ մտանէ ի քաղաքն Նախճաւան – 384.

ՈՐՈՎՀԵՏԵԻ - ,,որովհետև գտի շնորհս առաջի քո, և արարեր մեծարանս երեսաց իմոց, և առաւել քան զամենայն իշխանս Հայաստանեայց և մեծամեծս արքունի զիս նախամեծար և մեծարգի ցուցեր – 218.

ՈՐՈՏԱԼ - և վիշապաձայն որոտալով ահ արկանել հեռաւորաց և մերձաւորաց: - 200. յայնժամ ահագինս որոտալով ճայթիցէ ի վերայ քո երկինք, և լսիցէ հնչիւն և բոմբիւն և դղրդիւն յանդնդոց, ձայն որոտալոյ սմբակաց բազում ամբոխից երիվարաց և աղաղակ բազում սպառազինաց յարձակեսցին ի վերայ քո. - 148. յայնժամ ահագինս որոտալով ճայթիցէ ի վերայ քո երկինք, և լսիցէ հնչիւն և բոմբիւն և դղրդիւն յանդնդոց, ձայն որոտալոյ

սմբակաց բազում ամբոխից երիվարաց և աղաղակ բազում սպառազինաց յարձակեսցին ի վերայ քո. - 148.

ՈՐՈՏՈՒՄՆ - և ահեղ որոտումն և թնդիւնք և բախմունք խուռն յարձակելոյ իբրև յամպոյ ճայթիւնք կարկտաբերք հրձգութեանց կերպաձգէին: - 328. Եւ ամբարձ զմիտս իւր ի հանդերձեալ գալուստն Քրիստոսի, և որ յայնժամ լինէին ահեղ որոտմունք և թնդիւնք և հրձգութիւնք և արհաւիրք մեծամեծք յերկնից և յերկրէ – 284. և գրեթէ /գրքում՝ գրէթէ/ ոչ ամենևին ուրեք երևեցաւ այնպիսի ահաւոր տեսիլ զօրու և սպառազէն կազմութեան՝ ամենայն թագաւորաց, որ կացեալ էին ընդ ծագս տիեզերաց. զորոյ սաստիկ և ահագին որոտումնն և ճայթումնն և փայլիւն զինուցն, և որ ինչ յայնժամ զարդարեալ և զինեալ պատրաստեցան զօրքն Տաճկաց: - 284. Եւ էր ահեղ որոտումն և արհաւիրք և թնդիւնք. – 228. զոր և սուրբքն ասեն, եթէ ձայն դակուացն և բախումն խմբիցն առ ի հեղուսել զփայտսն՝ /28/ այնպէս իբրև յորոտման ամպոյ յամենեցունց հնչէր լսելիս, ի մօտաւորս և ի հեռաւորս, առ ի յերկիւղ և ի զգուշութիւն անզգամ ազգին, թերևս դարձցին և կեցցեն. – 30. Որպէս ցուցանեն յիշատակարանք հաւատարիմ պատմագրացն. մանաւանդ թէ աւետարանիչն և առաքեալն Յօհաննէս, որդին որոտման, տիեզերաց հնչեցոյց զորոտումն աւետեաց Աւետարանին Քրիստոսի – 76.

ՈՐ ՈՔ - Անդէն փութով և անյապաղ երագութեամբ հրաման ետ, զի որ ոք և հաճոյ թուիցի Սմբատայ՝ մի ոք իշխեսցէ արգել լինել: - 218.

ՈՐՉԱՓ - ,,որչափ սաստիկ պատժոց արժանի համարիցիք զայն, որ զՈրդին Աստուծոյ առ ոտն եհար և զարիւն նորոյ ուխտին խառնակ համարեցաւ և զՀոգին շնորհաց թշնամանեաց,,: - 258. ,,տո՛ւր ինձ, ասէ, ի գերելոց այտի՝ որչափ և կամք քո հրամայեսցեն,,: - 218. դու ընդէ՞ր ոչ երկիրպագանես Բէլայ, եթէ ո՞չ տեսանես ո՞րչափ ուտէ և ըմպէ: - 38. Եւ արդ յայտնի լիցի, զի որչափ բաւէ զօրութիւն իմ և իցեմ կենդանի՝ կացից ընդդէմ զօրութեամբ և ուժով տեառն Աստուծոյ, և ոչ տեսից զքեզ սիրով խաղաղութեան. – 278. և եթէ զաւր պիտոյ իցէ յօգնականութիւն՝ արձակեցից որչափ և կամիս. 152. և եթէ վասն չարութեան գործոց նոցա տաղտկացաւ Աստուած և ետ ի ձեռս ձեր՝ բաւական լիցի ձեզ այդչափ որչափ կալէքդ. – 160. Եւ եթէ քաղաքս խնդրիցէ՝ ահաւադիկ է քաղաքք մեծամեծք և պարսպաւորք. այլ գանձս խնդրիցէ՝ ասացի թէ տաց որչափ և ձեռն հասանիցէ. և ոչ կամեցաւ լսել, այլ տակաւին ծարաւի է արիւնարբութեան: - 144. և Հայրակղոս տայ նմա զթագաւորութիւնն և խոստանայ զօր որչափ և պիտոյ իցէ: - 152. և ոչ առ մի ոք այդչափ խնամ և հոգաբարձութիւն առնէաք, որչափ ընդ ձեզ և ընդ աշխարհ ձեր. – 244. Եւ ոչ ոք այսքան աղէտս տարակուսանս հասոյց ի վերայ մեր և ի վերայ ազգի և զօրաց և զօրավարաց մերոց, որչափ գործեաց Աշոտ իշխան Վասպուրական: - 198. որ տեղասցեն ի վերայ ձեր նետս երկաթեղէնս և շուառունս մուխս պաղաւատիկք սլաքովք և հաստաձիգք աղեղանց և կռուփք բազմադիմիք՝ որչափ Խոսրովայ և ձեզ պիտոյ իցէ,,: - 138. Տեղեկանայր … և կամ քանի՛ նիզակաւորք, և կամ ո՛րչափ թիւք աղեղնաւորացն են – 198. ,,ոչ են օրէնք թագաւորութեանս մերոյ ի պայքար բանից զոք արկանել, և յերկարել ի բանս, որչափ արարաք ընդ ձեզ, զոր ինչ այլ արասցուք. – 246.

ՈՐՉԱՓ ԵԻՍ ԱՌԱԻԵԼ - Իսկ եթէ վատացն՝ արութի՛ւն զերկիւղն համարելի է, ո՞րչափ ևս առաւել քաջացն քաջութիւն ստացեալ երկիւղիւն պատսպարել իւրեանց: - 354.

ՈՐՊԷՍ - Եւ թէ ո՞րպէս գիտելի զայս. – 54. և զօրինակ մահու նորա, և որպէս զմռեալ դի նորա բարձաւ ի գաւառն Հարքայ ի տեսիլ բազմաց: - 42. ,,զի սրտիւ հաւատամք յարդարութիւն, և բերանով խոստովանիմք ի փրկութիւն,, , որպէս ասաց առաքեալն – 256. ,,ընդէ՞ր որպէս մանուկ տղայ համարիս, արկանել առաջի իմ զպատրանս, սնոտի, առասպելաբան, խաբեբայ և պատիր յոյս խոստանալով ինձ՝ հանել զիս ի ճշմարիտ յուսոյն, զոր ի մանկութենէ ի վերայ հասեալ ճշմարտութեանն,,: - 294. այլ և առ Աստուած ևս և առ սուրբս նորա յաւակնեալ՝ յերկինս բացեալ զգայռալիր բերանն և որպէս շուն լիրբ պատուհաթափ եղեալ ածէր զլեզուն զերկրաւ: - 100. այլ և ոչ զծիծաղականս նոցա համբաւեալ քաջութիւն, որպէս կարծեն՝ առանց եպերանաց անցից

զխելագարութեամբքն: - 36. այլ և ոչ տարաբարձական, որպէս և /48/ արդ ևս ոմանք կարծեն, ոչ գիտելով զասացեալսն ի Տեառնէ աւազակին՝ այսօր ընդ իս իցես ի դրախտին: - 50. այլ որպէս արմատն՝ նոյնպէս և ուռն և պտուղն. եթէ սկիզբն սուրբ է՝ ապա և արմատն, ապա զինչ ուռն՝ նոյն և տեսակ: - 258. այլ տանելով մեր առաջի թագաւորաց և դատաւորաց վասն իմ ի վկայութիւն՝ պահեսցուք զբարիոք դաւանութիւն և վկայեսցուք որպէս Փրկիչն առաջի Պոնտացւոյ Պիղատոսի. – 260. Այսպիսիք իմն ինձ թուեցեալ համարեցան այնոքիկ վայրք. այլոց որպէս կամք իցեն: - 52. անտրտում խնդութեամբ դիմեցին ի տեղի սպանմանն, իբրև ի հարսանիս երիտասարդական ամուսնութեանն, ուրախ լինել որպէս փեսայ առ հարսին. – 266. Ասէ երանելին. ,,տեսանեմ զքեզ որպէս զմի ի զառանցելոց խելագարեալ որպէս խօսիսդ. – 294. Ասէ երանելին. ,,տեսանեմ զքեզ որպէս զմի ի զառանցելոց խելագարեալ որպէս խօսիսդ. – 294. Աստանօր ոչ է ինձ յայտ թէ զի՞նչ կամ ո՞րպէս դիպեցաւ լինել տոհմին Արծրունեաց, կամ ո՞ւր, կամ զիա՞րդ. – 94. Արդ որպէս յառաջագոյն ասացաք՝ սակս կարևոր յուզմանցն միապետեալ ի շարս կանոնաց, միայն յայտարարութիւնս առնել զազգացն Արծրունեաց – 96. արդ դու յարուցեալ գնասցես ի մի քաղաքացդ Հայոց, որպէս օրէն է աշխարհակալաց. – 178. Բայց որպէս բացայայտեցաւ՝ Շամիրամ սեպհականեալ թագաւորէ յազգէ Ասուրա ի Սեմայ Ասորեստանի բնիկ իւրեանց տէրութեանն, և պայազատեալ մի ըստ միոջէ մինչ ի Թոնոս Կոնկողեռոս – 16. Բայց Աստուած ըստ յօժարութեան քո սիրոյդ կատարեսցէ զկամս քո որպէս և հաճոյ թուիցի առաջի Տեառն,,: - 114. Բայց արդ որպէս յառաջագոյն հատուցի զարտաքոյ պարսաւանաց զիս ներքոյ գրել, վասն ոչ ոճով զսորայս կարգել դնել ի շարի աստ զշարագրածս, վասն ոչ բաւելոյ զանչափութիւնն ի մի վայր գումարել յանմասնաւորաբար նշանակութեամբ – 308. Բայց եթէ այդ այդպէս ոչ եղիցի, որպէս ասացի՝ աւելի ևս տեսցես քան զոր տեսեր, սուր և պատերազմ,,: - 286. բայց զանուանս միայն ըստ կարգի կանոնել բաւական հանարեցաք, որպէս և այլոց առաջնոցն մատենագրացն յայս եկեալ ձև պատմագրութեան. – 68. բայց թէ որպէս եղև կատարումն իրացն մեզ չէ յայտ: - 88. Բայց թէպէտ և երկոքին պատճառք անուանակոչութեանցն պատկանաբար վարկանելի է՝որպէս իմաստասիրացն հաճոյ թուի, այլ ինձ զառաջինն ախորժելի զհաւատարմութիւնն ի մէջ առնուլ: - 72. բայց ինքեանք այլոց հասուցանէին տագնապս որպէս ընթեռնուքն – 92. բայց միայն մանուկ մի Դիոս անուն, զոր գաղտաբար ապրեցոյց մայրն, որպէս յետ բազում ժամանակաց զՄովսէս ի յԵգիպտոս – 14. Բայց քանզի ոչ ոք յայնժամ ընդ գրով զայնոսիկ ներքադրեաց, որպէս օրէն է թագաւորաց՝ և ոչ մեք երկրորդել պատկան վարկաք: - 246. բայց քանզի տէր մատնեաց զնա ի ձեռս նոցա, որպէս ասաց Դաւիթ՝ և եղև ահ տեառն ի վերայ ամենեցուն. – 354. գուցէ յորժամ կատարիցեն զչարիսն զոր խորհեալ են ի վերայ քո, որպէս լուաք ի հաւատարմաց իւրեանց՝ օժանդակութեամբ Արտաշէսի մերժիցեն և զզարմ և զզաւակ քո ի թագաւորութենէ Ասորոց: - 82. Գրէ Կայսիկն առ թագաւորն՝ խնդրել զխաղաղութիւն, և զոր միանգամ կամիցի՝ եղիցի. յայտնիքն այսպէս, իսկ ծածուկքն՝ որպէս յայտնեցանն: - 380. Դարձեալ պիտոյ է մեզ դառնալ առ ի վերագոյնսն, որ նախ քան զպատերազմն Աղձնեաց եղեալ են հանգամանք գործոց ի զօրացն Տաճկաց, և թէ ո՛րպէս եկաց ընդդէմ նոցա իշխանն Աշոտ և վանեաց զնոսա սրով սուսերի: - 176. ԵԹԷ Ո՛ՐՊԷՍ ԿԵՂՃԱՒՈՐԱԿԱՆ ՍԻՐՈՎ ՆԻՒԹԷՐ ՉԱՐԻՍ ԱՒՇԻՆ Ի ՎԵՐԱՅ ՀԱՅՈՑ Եւ ԻՇԽԱՆԱՑ ՆՈՑԱ: - 370. ԵԹԷ ՈՐՊԷՍ ԿԱՐԳ ԸՍՏ ԿԱՐԳԻ ԵԿԱՑ ԹԱԳԱՎՈՐՈՒԹԻՒՆՆ /ՃԻՇՏՀ՝ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆ/ ԱՍՈՐԵՍՏԱՆԵԱՅՑ ՄԻՆՉԵԻ Ի ԿԻՒՐՈՍ ՊԱՐՍԻԿ: - 56. ԵԹԷ Ո՛ՐՊԷՍ ԱՍՏՈՒԱԾԱՍԱՍՏ ԲԱՐԿՈՒԹԵԱՄԲ ՍԱՏԱԿԵՑԱՒ ԱՒՇԻՆ ԵՒ ՀԱՄՕՐԷՆ ՋՕՐՔ ԻՒՐ: - 374. ԵԹԷ Ո՞ՐՊԷՍ ԵՂԵՒ ԲԱՐՁՈՒՄՆ ՉԱՐ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՆ ՊԱՐՍԻՑ ՏԱՆՆ ՍԱՍԱՆԱԿԱՆ: - 136. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ – 278. Եղեն ընդ նմա և ուխտեցին ուխտ, և ետուն նմա կին յազգէն իւրեանց և պատրաստեցան լինել ընդ նմա, որպէս և կամք իւր հրամայեսցեն. զոր թէ ասիցէ ոք՝ ի հրամանէ Աստուծոյ լինել սկիզբն

առաջարկութեանն այնորիկ: - 160. և կերիցեն քարինք և փայտք և այլ կահք երկաթեղէնք, որպէս և զայն որ ի նմայն պատարագի մարմին և արիւն որդւոյն Աստուծոյ, մանաւանդ թէ ինքն իսկ ճշմարտապէս որդին Աստուծոյ. – 396. և ահա հասեալ կայք յատենի առաջի իմ անտրտում և անտխուր երեսօք, որպէս անմեղս և զբարեգործակս, և լի ամենայն կամարարութեամբ մեր, անխիղճ համարձակութեամբ – 244. Եւ այն ինչ ընդ ջեռնուլն արեգականն, մինչ ագնորեալքն մտանէին զառաջեաւ ամիրային, որպէս որսոյ ինչ պատճառանօք հեծեալ յընտիր երիվարս հանդերձ մերձաւոր հարազատօք իւրովք և ազատովք յընտրելոցն Վասպուրականի՝ ելեալ մեկնեցաւ իբրև վտաւանս երկուս. – 342. և այրուձի կազմեալ՝ գալ մտանել յաշխարհս Հայոց, առնել որպէս նիւթեաց զչարիսն: - 62. և անդ զբարիոք պատերազմն պատերազմեալ՝ որպէս քաջ հովիւ զանձն իւր եդ ի վերայ հօտին –104. և անդ նորա զդատավճիռն ընկալան ի սրոյ քաջացն Վասպուրականի, որպէս գրեցաքն – 398. Եւ առեալ զնոսա անցուցանէ յիւրաքանչիւր սահմանս բնակութեան, ինքնին զհետ նոցա ելանելով, որպէս Կիւրոս արքայ Պարսից զհետ դարձելոցն ի գերութենէն Բաբելոնի. – 218. և առնու զԲաբելոն, և շինէ զՏարսոն ի ձև Բաբելոնի, գետոյ ընդ մէջ անցանելոյ որպէս խոնարհագոյն մասնաւորաբար գրեմ: - 16. և գրեցին և ծանուցին արքայի՝ զոր ինչ գործեցին և որպէս հարան զօրքն արքունի: - 286. Եւ դիմեսցեն երիվարք նոցա, դիմեսցեն որպէս զարծուիս ի վերայ կերոյ. – 200. տիւք իւրեանց, որպէս զնոյն ինքն զաստուածազարդն Պօղոս, թէ ,,զպէտս իմ և որ ընդ իսն էին՝ պաշտէին ձեռքս այս,,: - 252. Եւ զի զսրբոցն իսկ ասացից բանս. եթէ զիարդ ամենեքեան սուրբքն որպէս ժառանգութիւն իմն հայրենի ընկալեալ այնպէս պատահեսցին հարք որդւոց աւանդելով զպահոցն պէտս. - 26. և զոր օրինակ ոք զբոլոր անդամս մարմնոյ յօշիցէ ի մասունս, և ոչ երևի տեսակ կենդանի մարդոյն, որպէս է գոյացութիւն խառնուածոյն. – 194. և զքեզ կորակնեալ ամօթալից ի պարտութիւն մատնիցին, որպէս զյառաջագոյն եկեալ հազարապետն արքունուստ, զի ոչ կարաց կալ ընդդէմ նոցա, և ոչ Ճ այր առ Ժ զօրացն Հայոց,,: - 214. և ըստ բարբարոսական հմայիցն պատուէ զտեղիս այս, որպէս ի նմանէ սկսեալով զփոփոխումն առնու ի խոնարհագունիցն ի բարձրագոյնսն: - 88. և ի բաց բառնալ յաշխարհէ զշփոթ և զխռովութիւն ի միջոյ խաղաղութեան որպէս օրէն է խաղաղասէր թագաւորաց և թագաւորազանց, իբրև Աստուծոյ կամարարողաց և հաւատարիմ ծառայից տիրասիրաց: - 212. և ինքեանք զնացին յարևելս հիւսիսոյ որպէս ասացաւ ի վեր անդ: - 60. և ինքն գնաց անտի և եմուտ ի Պարտաւ՝ ձմերել անդ, և տեսանել վասն յետին կատարածին աշխարհիս Հայոց, թէ որպէս ի գլուխ ելանիցէ. – 298. և ինքն մանկագոյն տիովք, ի ժամանակի անձնիշխանութեան լեալ ամաց ԺԵ, զի ,,մանկութիւն և անմտութիւն ընդունայնութիւն է,, , որպէս գրէ Սողոմոն – 346. և լինիցիս իբրև զմի ի մահապարտաց, որ անձամբ զանձինս հերքեցին ի կենաց վտանգաւոր մահուամբ, որպէս և քեզ պատրաստեալ է – 294. Եւ լուաւ տէր աղօթից նոցա, և դարձաւ ի բարկութենէ սրտմտութեան իւրոյ գթութեամբ և ողորմութեամբ, որպէս գրեցին երանելի մարգարէքն: - 314. Եւ խնդութեամբ մեծաւ լցեալ զաշխարհս, որպէս զոք ի մեռելոց եկեալ տեսանիցեն: - 372. և խնդրէին տեսանել թէ ո՛րպէս կարասցեն գտանել զելս իրաց վտանգին ի վերայ հասելոյ: - 206. և խոտեալ ի բաց ընկենուք զմիոյ անընկեր և անվերոյ իրաց հանդէս, որպէս և իսկ կոչեցեալ մարգարէն ձեր Մահումաթ – 246. և կանայք կոտորելոցն հանդերձ խառնիճաղանճ ամբոխիւն լրբենի դիմօք, հոլանեալք և ի բաց ընկեցեալ զձև կանացի բնութեան, որպէս օրէն է նոցա, մանաւանդ տաճկական ազանց, և ի հետիոտս դիմեալք ի դուռն արքունի հասանէին: - 180. և հիացմամբ առ նորայն հայելով, թէ ո՛վ ոք էր, և ո՛րպիսի, և ո՛րպէս կորեաւ՝ ասեն, ,,զիա՛րդ դադարեաց պահանջողն, հանգեաւ տագնապօղն. եթէ ո՛րպէս իջին ի դժոխս փառք նորա,,: - 376. և հիացմամբ առ նորայն հայելով, թէ ո՛վ ոք էր, և ո՛րպիսի, և ո՛րպէս կորեաւ՝ ասեն, ,,զիա՛րդ դադարեաց պահանջողն, հանգեաւ տագնապօղն. եթէ ո՛րպէս իջին ի դժոխս փառք նորա,,: - 376. և մի ի վերայ մեծ յանցանացն զոր յանցեար, որպէս լսեմդ զոր ինչ ամբաստանեն զքէն՝ յայդ ևս յաւելուր - 290. և միաբան զաղաղակ բարձեալ ասէին, ,,Աստուած, յօգնել մեզ նայեաց, և

Տէր, յընկերել մեզ փութայ,, և որ ի կարգին, ,,զի վասն քո մեռանիմք զօրհանապազ, համարեցաք որպէս զոչխար ի սպանումն,,: - 266. Եւ մինչ երթայր և խորհէր՝ խոցեալ նորա երիվարն, և յանկարծակի այն ինչ ոտն երիվարին շաղեալ ընդ փոքր թուփ մի, որպէս ասեն, զուլումբեալ ի վերայ գլխոյն ջարդեալ զողն ու լարն՝ ի բաց ընկէց զհեծեալն զքաջ զօրավարն Ապումկդէմ: - 304. և նորա կալեալ զնա և ի կապանս մատնեալ որպէս զանհնազանդ ոմն՝ և եկն անց յՈստանն Ռշտունեաց: - 322. և ո՞րպէս՝ հնարաւորեալ յապրուստ անձանց վճարեն զկարևոր պէտս իւրեանց լի աշխատութեամբ և սաստիկ տառապանօք. – 190. Եւ ոչ անվկայ բանս, որպէս վերագոյնն գրեալ է մեր զդերահատուցականս սորա, վկայութեամբ մարգարէական տառիցն, որպէս և ի պատահմանէ իրացն ճարտար գիտեն՝ որք են ի ժամանակս յայսոսիկ մնացեալ յայն ժամու անդ հանդիպելոցն: - 262. Եւ ոչ անվկայ բանս, որպէս վերագոյնն գրեալ է մեր զդերահատուցականս սորա, վկայութեամբ մարգարէական տառիցն, որպէս և ի պատահմանէ իրացն ճարտար գիտեն՝ որք են ի ժամանակս յայսոսիկ մնացեալ յայն ժամու անդ հանդիպելոցն: - 262. և որպէս ասեն՝ աւելի քան զհինգ հազար լեալ թիւ սպանելոցն. – 368. Եւ որպէս ասեն՝ եղև թիւ զօրուն գումարելոյ իբրև ՃՌ-աց. – 366. և որպէս պատմեն զնմանէ՝ զի դարձաւ յետս յԱստուածոյ և դարձոյց զերեսս իւր ի ճշմարիտ դաւանութենէ յերկրպագութենէ Աստուածորդւոյն, որպէս ասաց՝ դարձուցին յիս զթիկունս և ոչ զերեսս իւրեանց. – 248. և որպէս պատմի՝ եղև թիւ պատերազմաց նոցա ԻԸ անգամ, և հարան զօրքն արքունի յայսքան հանդէսս և ի կռիւ: - 286. և որպէս վերագոյն ասացաք՝ վասն հեզ և ցած բարուցն կամօք յանձն կրէր – 94. Եւ սաղմոսէին միաբան՝ ,,վասն քո մեռանիմք զօրհանապազ. համարեցաք որպէս զոչխար ի սպանումն,,: - 250. և սուսեր ընդ մէջ ածեալ զբանն տերունական, զոր ասացն, թէ ,,յորժամ մատնիցեն զձեզ, մի՛ հոգայցէք թէ ո՛րպէս, կամ զի՛նչ խօսիցիք – 204. Եւ քանզի որպէս ասացաւ՝ ի յերկարագնացս աշխատութեանց երիվարացն և հեծելոցն ծանրութիւն ի տքնութենէն ի վերայ հասելոյ, և տօթն արեգականակէզ տապախառն ջերմութեանն, և թանձր ծարաւոյն պասքեցելոց երիվարացն հանդերձ հեծելովքն – 402. զի ,,ոչ կարէ ծառ պտուղ չար առնել, և ոչ ծառ չար՝ պտուղ բարի առնել,, , որպէս ասաց Փրկիչն – 256. զի ահա հասեալ է պատրաստութեամբ Տէր ի վերայ մեր, որպէս գրեաց Մովսէս: - 196. Զի թէ իջանիցես յանդունդս ծովու՝ ձգեցից զցանցս իմ և ըմբռնեցից զքեզ. և ապա տեսանիցես զիս այնպէս՝ որպէս դու ոչ կամիցիս,,: - 146. զի ի փոնգալոյ նորա կայծակունք հատանին և ընդ ռնգունս նորա ելանէ ծուխ հնոցի կայծականց, որպէս գրեալ է ի Յովբ: - 246. զի մեռաւ նա ի ճանապարհի, ի կողմանս Ասորոց, յելանել նորա ի վերայ աշխարհիս Հայոց՝ չարչարեալ զսոսա որպէս խորհեցանն. – 184. Զի մինչ այսպէս կայր աշխարհս ի տարակուսի, և ակն ունէին գթութեանցն Աստուծոյ առատանալ, որպէս սովոր է Աստուած ի բարկութեան զողորմութիւն յիշել. - 374. զի ոչ կամիմ զմահ մեղաւորի, որպէս բառնալ նորա ի չար ճանապարհէն և կեալ: - 30. Զի որդիքն Աբդռհամանի, որ Կայսիկքն անուանին՝ ապստամբեալ էին ի պետութենէ թագաւորին տալ հարկս և զինուորել որպէս օրէն էր: - 380. զի ուր և իցէ՝ ածցեն զնա առ նա, թէ՛ պատիր խաբէութեամբ և խորամանկ կեղծաւորութեամբ և խարդախութեամբ, կամ պատերազմաւ և մեծամեծ զօրութեամբ, ամենայն պատրաստութեամբ, արքունի կարողութեամբ, որպէս զիարդ և կարասցեն՝ առ նա հասուցանեն: - 224. Զնա որպէս զերկիւղած Աստուծոյ ապաստան յինքեան արարեալ՝ խնդրէր պահպանել նմա. – 320. Զոր և մարգարէն առ գերութեամբն Բաբելացւոց ասէ, ,,կերիցեն հարք զորդիս, և որդիք զհարս,, , որպէս և առ Վեսպասիանոսիւն եղև: - 374. զոր ընթերցասէրն Պտղոմէոս գրեալ և յարդարեալ ստուգաբանութեամբ, դնեն զգուշութեամբ ի դիւանապահ տունս գանձուց մինչև ի Կղէոպատրա կին, որպէս վերագոյնն գրեցաք: - 74. զորոյ նախնեացն ջան և վաստակ յուշ արարեալ թագաւորին՝ Համամայ յառաջ մատուցեալ, ի գահ և ի բարձ հայրենեացն ձգել զնա՝ ժառանգեցուցանէ զերկիրն Աղբագ, որպէս Սահակայ նոյնպէս և Համամայ: - 90. Ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ մինչ ճոխացեալ մեծամեծս փքայր Ջափրմոթոքլ ի վերայ քրիստոնէից, որպէս Սենեքէրիմ

նախնին մեր ի վերայ Երուսաղէմի և ժողովրդեանն Իսրայէլի՝ յեղակարծում հասեալ ի վերայ նորա որդին իւր Մոթէին սպան զնա – 318. ԹԷ ՈՐՊԷՍ ԵՂԵՒ ԲԱՐՁՈՒՄՆ ՉԱՐ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՆ ՊԱՐՍԻՑ, ԵՒ ՓՈԽԱՆՈՐԴԵԱՑ ՄԻՒՍ ԵՒՍ ՉԱՐ ԻՍՄԱՅԷԼԱԿԱՆ: - 156. ի կանոնի անդ գտցես զՆինոս և զՇամիրամ և զԱբրահամ և զվեշտասաներորդ հարստութիւն Եգիպտացւոց, և ի չորրորդ դպրութեանն Յուլիանու Աղիկառնացւոյ, որպէս և ի չորրորդ դպրութեանն Մովսէսի: - 18. Իբրև յաջողեցաւ Արտաշէսի ամենայարդար պատրաստութեամբ և աշխարհաշէն հոգաբարձութեամբ, որպէս բացայայտեն գիրք պատմագրաց – 86. իբրև շունք համրացեալք, որ ոչ կարեն հաջել, որպէս ասէ Եսայի մարգարէ, ընդդէմ Տեառն փոխելով զկատաղութիւն մահածին թիւնիցն սատակչական զօրութիւնն – 210. Իբրև ստուգեաց զազգն, զգաւառն, զաշխարհն, զպատճառ հատուածին, զզետեղելն, զիարդն, զորպէսն, զեղանակն, զդիպուածն, զպատահն և զայլն ամենայն՝ խնդրէ զնա Վաղարշակ յԱրշակայ և առնու աճէ զնա ընդ իւր ի Հայս – 72. Իսկ սպառնալիք քո և չարչարանք, զոր ասես ի վերայ իմ հասուցանել՝ խաղ մանկտոյ կամ զառանցելոց թուի յաչս իմ, և բանք քո նոյնպէս, որպէս առն անմտի և խելագար և ցնորեալ ծերոյ,,: - 290. Իսկ թագաւորն գիտացեալ զհաստատուն և զանդրդուելի միտս նոցա՝ ոչ ինչ փոյթ արարեալ թողու ի կամս կամաց իւրեանց, կեալ որպէս հաճոյ թուի: - 132. Իսկ իբրև գիտաց բռնաւորն, եթէ չելին ի գլուխ կարծիքն զոր ի վերայ սրբոցն խորհեցաւ, որպէս գրեալ է, ,,կարծողն և արհամարհողն այր ամբարտաւան է և ոչ ինչ վճարեսցէ,,- 264. իսկ որպէս գրեալ հաստատեալ կայ հաւատարմապէս վարդապետացս քաջաբան և լի իմաստութեամբ շարագրածք հրաշափառագոյնք: - 122. խորհելով վասն սպարապետին մեծին Սահակայ, որպէս ի նմանէ Խոսրով զանձնիշխանականն օրինադրեաց հրաման. – 112. խորհուրդ չար ի մէջ առեալ և զբարեկամութիւն կեղծաւորեալ, որպէս յերէկն և յեռանդն՝ և յանձն առնուն երթալ առ զօրավարն, խնդրել խաղաղութիւն. – 210. կարծէր իւրով զօրութեամբ զօրանալ ի վերայ կործանմանն Հայոց, ի մոռացօնս եղեալ հատուցումն մեղաց մերոց ի ձեռանէ Տեառն, որպէս Իսրայէլին ի հնումն առ Սեդեկեաւ զՆաբուքոդոնոսորայն: - 326. Հաւաստիս այս մեզ Եւսեբիոս Կեսարացի, Յուլիանոս Աղիկառնացի՝ ստուգաբանեն զթագաւորս Ասորոց ի զաւակէ Սեմայ զաճմունս առնել, որպէս ի կանոնեալ սահմանէն իմանալ: - 14. մանաւանդ զի բարեպաշտութիւն մեծ համարիմ սատակել զթշնամիսդ Աստուծոյ, որպէս Մովսէս զԱմաղէկ, և Յեսու զՔանանացիսն, և Սամուէլ զԱգագ, և Դաւիթ զԳողիաթ, և համանգամայն իսկ որպէս սատակեցին Իսրայէլացիքն զայլազգիսն – 278. Մի՛ խոտորիցիս ի մոլար օրէնս վրիպելոցն ի ճշմարտութենէն, ազգին Իսմայէլի, որպէս որք վրիպեցանն գերեալքն Հայոց,,: - 318. յաւուր միում … ետ հրաման իշխանն առնն կորովի եղբօր իւրոյ Աբասայ Հայոց սպարապետի՝ վառել պնդակազմ պատրաստութեամբ, զօրու և զինու և զարդու ամենայարդար հնարաւորութեամբ, որպէս օրէն է նահատակաց քաջ արանց – 344. Յերկարեալ վտանգ նեղութեան Հայոց, որպէս ցուցանեն բազումք ի պատմագրաց, մինչ ի ժամանակս Ջամասպայ և Կաւատայ, մինչ ի Խոսրով արքայ: -134. յղեն զոմն ի ճգնաւորացն առ տիկինն, զկռոցն յանդիմանելով զսնոտի և զանօգուտ պաշտօնն, որպէս և սուրբն Քոհւսի առ Արտաշէս: - 88. յորմէ բազում սուրբք ի Քրիստոս վկայեցան, և որպէս ասի աւելի քան ԽՌ սրբոց արանց, /104/ որք վկայեցին վասն Քրիստոսի – 106. յորս բազումք անկեալ ի նա հաւատացին ի Քրիստոս, որպէս Ծանարքն և Աւրհազքն. – 274. Նոյն գունակ և զՂուկա ազգաբանութիւնն գտցես շարաճեալ ի վերջէ յառաջ, և ասէր որպէս կարծէր զՅիսուսէ՝ ի Յովսէփայ ի Յակովբայ ի Հեղեայ, և ապա մի ըստ միոջէքն: -16. Նոյնպէս բանայ, որպէս և այլ թռչունք և գազանք՝ բնաւորեալ բաժանեն զժամանակս տարւոյն յերկուս կամ յերիս ամարանոցս և ձմերանոցս ինքեանց կենաց պաճարին – 262. ոչ ստեղծեալ յումեքէ, այլ որպէս երևիդ՝ նոյնպէս էր. և կայ մնայ, և զմարդ ինքնածին: - 48. Ոչ վարկպարազի, որպէս ինձ թուի, ի ճախ է զանց առնել զինդրոյս այսորիկ զպատճառն - 14. Որ և այլոց կարող տուիչ լինել ժամանակաց, որպէս և արանցն որ յառաջ քան զջրհեղեղն քառասուն ևս աւելի բիւրս ամաց և դարս

փոխադրական այլաձևս և խժականս, շարս և ներս և սոսս - 38. որ ի բախմանէ քարի և երկաթոյ կայծակունք արտաթափին, այլ և ի փայտից ընդ միմեանս յիրար շփելոյ, որպէս և անուոյ բնաւորեցաւ լինել, որ ի սաստիկ շրջագայութենէ սայլիցն բազում անգամ և առեղք փայտիցն վառմամբ հրոյ հրդեհին: - 52. որում անհնար է երկոցունց ի միասին բնակել, և ոչ ոք կարէ երկուց տերանց ծառայել, որպէս ասաց Փրկիչն – 248. Որպես և Յոյնք երբեմն համբաւեցին՝ Հերակղէս աստուած յիսուն կոյս ի միում գիշերի ապականէր. – 38. որպէս Տէր հրամայեսցէ՝ եղիցի,,: - 244. որպէս ասէ Պօղոս առ Տիմոթէոս, ,,մի ամօթ համարիցիս զվկայութիւն Տեառն մերոյ,, - 260. որպէս մարգարէն Յովէլ ողբայ ի վերայ եկեալ հասեալ թշուառութեանն, ասէ – 238. որպէս ասաց Ամովս մարգարէ, ,,գերծիր և կտրեա ի վերայ փափուկ որդւոց քոց, լայնեա զխզումն քո իբրև զարծուոյ, զի գերեցան ի քէն,,: - 238. որպէս ասաց Պաւղոս, եթէ ,,դուք տաճար էք Աստուծոյ կենդանւոյ,, , և դարձեալ ասէ թէ ,,տուն Աստուծոյ եմք մեք,,. և դարձեալ մարգարէին ասէ, բնակեցայց ի նոսա և գնացից ի նոսա,,: - 394. որպէս ասաց Քրիստոս, թէ ,,ես յորժամ բարձրացայց առ Հայր՝ զամենեսեան ձգեցից առ իս,,: - 254. որպէս ասաց Քրիստոս,եթէ ,,ուր երկու կամ երեք ժողովեալ են յանուն իմ՝ անդ եմ և ես ի մէջ նոցա,,: - 250. որպէս ասացաք յառաջագոյն – 360. որպէս Ատոմ Մոկաց իշխան՝ յորսն Աստուածորդի զնա ձայնէր – 114. որպէս գրեալ աւանդեցաւ մեզ այս ի չորրորդ դրուագի խոստաբանեալ պատմութեանն Մովսէսի Խորենացւոյ, վերադարձութեան ի վերայ երեցունց դրուագեալ հատուածին – 122. որպէս գրեալ ցուցանին հանգամանք իրացն գործելոց – 94. Որպէս և պարսկային ձայնին ի Զրուանն անուն զՋարուանդն անուանեն: - 16. Որպէս և այրս այս արար, անքակ և անմեկնելի զգեցաւ պատեանս յինքեան զզօրութիւն բանսարկուին: - 248. Որպէս և առ Զաքարիայիւ մարգարէիւ շարժեալ մինչ ի լեառն Զիթենեաց: - 358. որպէս և գրեալ է ի մարգարէութեանն Երեմիայի – 196. որպէս և գրեալ է, թէ ,,փակիցէ, և ոչ ոք իցէ որ բանայցէ, և բանայցէ, և ոչ ոք իցէ որ փակիցէ,,: -198. Որպէս և Դաւիթ ասէ, ,,պատրաստեցայ և ոչ խռովեցայ,,. – 354. Որպէս և Եզեկիէլ մարգարէ ասէ, ,,հայր քո քանանացի էր և մայր քո քետացի,,: - 182. որպէս և յետոյ ընդ Պիղատոսի խնդրեցին զվրէժ սպանման Մկրտչին և հալածանացն Քրիստոսի. – 78. Որպէս և Պօղոս ողբալով և սպառնալեօք ասէ. – 258. որպէս և ցուցանէ քեզ պատմութիւնք սրբոց Վարդանանց – 48. Որպէս ընթեռնուս ի գիրս մարգարէականս զհանգամանս այսոցիկ. որպէս և ի վեցերորդ տեսլեանն Դանիէլի և Զաքարիայի բանագործութեանն – 398. Որպէս ընթեռնուս ի գիրս մարգարէականս զհանգամանս այսոցիկ. որպէս և ի վեցերորդ տեսլեանն Դանիէլի և Զաքարիայի բանագործութեանն – 398. որպէս ընթեռնուք ի բանիբուն գրակարգութեանն Մովսէսի տիեզերահռչակեալ վարդապետի և քերթողի և մերոյ լուսաւորութեանցս հաստատագոյն յօրինողի – 96. որպէս ընթեռնուք ի գիրս պատմութեան վկայելոցն, որ Արևելեայ ասի գրոցն վերագրութիւն – 106. որպէս ժողովուրդն Աստուծոյ առ գետսն նստէին և լային ի յիշելն իւրեանց զՍիօն, և կամ իբրև զնոյն ինքն զերիս մանկունսն, կապեալք և արկեալք ի հնոց նեղութեան – 252. Որպէս կայ և այս ի գիրս տեսութեանն Յովելեայ մարգարէի: - 240. որպէս յայնժամ ի մահուն Ոզիայ արքայի, յաւուրս Եսայեայ մարգարէի՝ ի ձայնէ սրովբէից շարժեալ տաճարին տեառն, մինչ բարձրանալ դրանդեացն: - 358. որպէս յարդ ի հողմոյ վարեալ, կամ ծուխ վատնեալ ի մրրկէ՝ այնպէս կորեան գնացին յերեսաց զօրացն Աղուանից: - 286. Որպէս Յովսեպոս մեզ զրուցաբանէ և զինչ գործեաց ընդ մանկունսն: - 78. որպէս որ շրթամբքն պատուեն և ի սիրտս իւրեանց անպատուեն. – 256. որպէս որք զՅովրեգենին համբաւեն. – 48. որպէս ուսուցանէ գիրք Եւսեբի Կեսարացւոյ: - 34. որպէս պատմէ ի գլուխ երկրորդի պատմագրութեանն: - 96. Որպէս Պօղոս ուսուցանէ. ,,արհամարհեալ ասէ, ուրուք զօրէնս Մովսէսի՝ մեռանէր, ի բերանոյ Բ կամ Գ վկայիւք. քանի սաստկագոյն համարիմք զայն, որ զորդին Աստուծոյ առ ոտն եհար,, , և որ ի կարգին է: - 380. որպէս Պօղոսի հաճոյ թուի ասել, թէ ,,զորս յառաջն ճանաչէր՝ յառաջագոյն հրաւիրեաց կերպարանակից լինել պատկերի որդւոյ իւրոյ,,: - 300. որպէս Պօղոսի հաճոյ թուի գրել յառ Եբրայեցիս թղթին, թէ

,,չէ բաւական ժամանակս պատմելոյ,, վասն դատաւորացն Իսրայէլի և սրբոց մարգարէիցն – 302. որպէս սահմանեաց Աստուած ի վերայ ժողովրդեանն Իսրայէլի գերելոցն ի Բաբելոն, որպէս գրեալ է ի մարգարէութեանն Երեմիայի, ,,զ-ՀԷ-երորդն ասէ գիտասցես, և խելամուտ լիցիս յելից բանին տալ պատասխանի. մինչև յօծեալն /312/ առաջնորդ եօթներորդ է և եօթներորդք կԲ,,. – 314. Որպէս վերագոյնն յիշեցաք սակաւուք վասն Ահմատայ՝ յինքն գրաւել զաշխարհն Տարունոյ, հանեալ ի Հայոց պետութենէ: - 366. որպէս Րոբովամ որդին Նաբատայ, որ մեղաւ և յանցոյցն զԻսրայէլ, որպէս գրեալ է ի գիրս թագաւորացն Իսրայէլի – 248. որպէս ցուցանեն յիշատակարանքն որք յառաջ քան զմեզ հոգացան, զոր ինձ աւելորդ թուի երկրորդել: - 324. որպէս ցուցանեն մեզ առաջինքն ի պատմագրացն. – 62. Որպէս ցուցանեն յիշատակարանք հաւատարիմ պատմագրացն. մանաւանդ թէ աւետարանիչն և առաքեալն Յոհաննէս, որդին որոտման, տիեզերաց հնչեցոյց զորոտումն աւետեաց Աւետարանին Քրիստոսի – 76. որպէս ցուցանեն յիշատակարանքն առաջնոց պատմագրաց, զաւերումն Հայոց և զյաճախել նեղութեանցն և զանթիւ բազմութիւն վկայից, որք վասն Քրիստոսի նահատակեցան,և զքաջապէս արիանալ սրբոց քահանայիցն – 128. որպէս օրէն է թագաւորաց և թագաւորազանց աշխարհաշէն խնամողաց յանձանձել ըստ վերակացութեանն յԱստուծոյ նոցա հաւատացելոց: - 392. որք ոչ վրիպէին ի մազոյ, որպէս և յայնժամ յԻսրայէլի էին արք զօրաւորք, գունդք տանն Եփրեմի և Բենիամինի: - 200. Սովորութիւն է գրոց, որպէս զիրն նոյնպէս և զտեղին վերաբերեալ, կամ ըստ ծանօթութեան, կամ ըստ պատուոյ: - 288. ՎԱՍՆ ԱՍՈՐԵՍՏԱՆԵԱՑՑ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՆ. ԵԻ ԹԷ ՈՐՊԷՍ ԶՐԱԴԱՇՏ ԵԻ ՄԱՆԻԹՈՊ ԿԱՑԵԱԼ ԳԼԽԱՒՈՐՔ ԱՐԵԻԵԼԻՑ ԿՈՂՄԱՆ, ԵԻ ՄՈԼԱՐ ՈՒՍՄԱՆՑ ՆՈՑԱ - 42. Վասն մարմնաւորացն այնչափ նահատակեցայ, որպէս գիտացերն և որպէս այժմ լսես յինէն, վասն Քրիստոսի և վասն յաւիտենական կենացն ո՞չ մեռանիցիմ, կամ արդեօք ի քէ՞ն երկնչիցիմ. քա՛ւ լիցի. – 296. Վասն մարմնաւորացն այնչափ նահատակեցայ, որպէս գիտացերն և որպէս այժմ լսես յինէն, վասն Քրիստոսի և վասն յաւիտենական կենացն ո՞չ մեռանիցիմ, կամ արդեօք ի քէ՞ն երկնչիցիմ. քա՛ւ լիցի. – 296. Վոչ ամուրքն պատրաստական առ ի յամրութիւն, որպէս թուէր մեզ – 216. Տեսցէ տէր և դատ արասցէ և հանցէ իրաւունս ինձ, որպէս սովոր է արդար դատաւորն,,: - 330. Քանզի հարցեալ և բռնազբօսեալ զերկոսին գլխաւորին Տաճկաց, անունկնդիր լինելով ասացելոցն, և ի տեսչութենէ Աստուծոյ թողացուցեալ նոցա առանց վտանգից՝ որպէս հաճոյ թուիցի կեալ ի հաւատսն Քրիստոսի համարձակաբար. – 324. քանզի ոչ էր օրէն թագաւորացն և օրինադրացն զկանանց ազգի թիւ ազգաբանութեան շարել, բայց միայն ըստ ժամանակագրութեանն կանոնի, որպէս և յԻսրայէլի զԳոթողիայ, և յԵգիպտոս զԿղէոպատրեայ դուստր Պտղոմեայ Դիոնիսեայ: - 16. Քանզի որպէս գրեցաւն՝ Ասուր ի Սեմայ շինէ զՆինուէ – 14.

ՈՐՊԷՍ ԶԻ - այլ ի վերայ դնիցի բարձրաբերձ աշտանակի առաքելական եկեղեցւոյ, որպէս զի տեսցեն և փառաւորեսցեն զՀայրն երկնաւոր: - 204.

ՈՐՊԷՍ ԹԷ - Այնուհետև սկսաւ կորապաղատն արկանել բանս խարդախութեան ի մէջ Դերանկին և Հասանայ, որ էր որդի քեռն Դերանկին, որպէս թէ ոչ ուղիղ նայի ընդ նա Դերանիկն, այլ թէ՝ և հանել ի նմանէ զամրոցն և զաշխարհն նկրտել. – 346. բանսարկուք ոմանք հրապոյրս պղտորս քսութեան ածէին տանէին ի միջէն առ միւսն, որպէս թէ զչարիսն իրերաց առ հազարապետն խորհել նիւթել յայտ ածէին և զպատճառն զմիմեամբք արկանէին ի գաղտնիս քրթմնջելով: - 342. Եւ այլք մերձ կացեալ առ Դերանիկն՝ ամբաստան լեալ Աշոտոյ կորապաղատէ, որպէս թէ նախանձու լցեալ, և քսութեամբ վարէր ի մէջ հազարապետին, և թէ արկանել ևս ջանայր զնա յիշխանութենէ անտի նորա: - 342. և հայր քո Վասակ խորհիցի ինչ առ արքայի, և աղմուկ և շփոթ ինչ յուզիցէ հայր քո, որպէս թէ զապստամբութեան ինչ խորհել կարծիս զմէնջ առնուցուն: - 114. Եւ տային կարծիս պարսկականին՝ որպէս թէ հաւանեալ օրինաց նոցա: - 110. և տուեալ պատերազմ զաւուրս ոչ սակաւս, որպէս թէ ամսօրեայ մի ժամանակ – 66. ընդ

վզեալ ի վերայ Նինոսի, որպէս թէ եկեալ պանդխտաբար մտանել ի թագաւորութիւն Շամիրամայ ի Սեմայ: -16. Յայնժամ ձայն բարձեալ Քսերքսէս և Արշէզ լի իմաստութեամբ, որպէս թէ ի զօրացն Լիդէացւոց իցեն, ասեն՝ հարան /64/ զօրքն Կիւրոսի, և փախեաւ արքայն: - 66. որպէս թէ ոչ կամի զթագաւորելն Պարսից և հարկել Հայոց և զօրավարել, այլ զթագաւորելն Յունաց ցանկայ գտանել. – 118.

ՈՐՊԻՍԻ - Աստանօր սակաւուք բացայայտեցից զորպիսութիւն բնակչաց լերինն. թէ զիա՞րդ կամ ո՞րպիսի ոք են – 190. Արդ եթէ Սոդոմայեցիքն, որ հրով զվրիժուցն հատուցին փոխարէնս, և դարձեալ տանջելոց են՝ որ բովանդակ չարիւք անդր երթալոց են ո՞րպիսի ակնկալութիւն տանջանաց զանց արասցէ զնոքօք.–336. Եւ ամենայն մեծամեծքն հանդերձ խառնաղանճ /240/ ամբոխիւն դռոթ տուեալ, ոչ միայն ըստ հրամանի թագաւորին ելանել զհետ աղաղակի փողոյն և արքունի կոչնականացն՝ այլ փութացան տեսանել, թէ ո՛վ ոք և ո՛րպիսիք են սոքա – 242. Եւ արդ եկ ասացից քեզ, ո՛րպիսի ողբովք ողբայ զնոսա հին մատենագիրն ասելով. – 164. Եւ արդ զի այսոքիկ այսպէս իցեն՝ ո՛րպիսի ինչ առ մոխրապաշտսն առ այնս իմանալի է – 52. Եւ Բուխայի իմացեալ որպիսի պատրաստութեամբ կազմի իշխանն Աղուանից՝ տարակուսէր ի միտս իւր. – 278. Եւ էր նեղութիւն մեծ ընդ ամենայն երկիրս, որպիսի ոչ եղև ի սկզբանէ աշխարհի, և մի այլ լիցի. – 238. Եւ թէ որպիսի օրինակաւ գալուստ նորա և պատերազմ վասն սորին իրաց, և արիական ձեռակերտացն շինուածք, որ և յոյժ արժանաւորք զարմանալեաց, և դարձեալ ապստամբութիւն Զրադաշտին և մահն Շամիրամայ և բան յուռթիցն որ զնմանէ – 44. և հիացմամբ առ նորայն հայելով, թէ ո՛վ ոք էր, և ո՛րպիսի, և ո՛րպէս կորեաւ՝ ասեն, ,,զիա՛րդ դադարեաց պահանջողն, հանգեաւ տագնապօղն. եթէ ո՛րպէս իջին ի դժոխս փառք նորա,,: - 376. և յայնչափ սաստիկ և անհուն ամբոխին սուտ վկայութեանն զբոլոր բարկութիւն բռնաւորին զարթուցին ի վերայ առնն, որպիսի ոչ ի միոյ ուրուք վերայ այնքան ժամանակս եհեղ զբարկութիւն իւր զօրավարն Բուխայ: - 290. ԹԷ ՈՐՊԻՍԻ ՊԱՏՃԱՌԱԻ ՀԱՍԻՆ ՈՄԱՆՔ Ի ՆՈՑԱՆԷ ՍՈՒՐԲ ԿԱՏԱՐՄԱՆՆ: - 220. Իսկ եթէ՝ մշակն մեղաց և անդրանիկն ամենայն չարեաց, որ ի յօձն բունեալ ոչ անիծաւ, որպիսիս ուսուցանէ վնասապարտութիւն օձին առ ի պատժականութեանն գտանել պարտաւորութիւն, որ ոչ յընքենէ միայն, այլ մանաւանդ ի գտողէն չարեաց: - 22. Ո՞վ յիմարութեան առաջնոցն. ո՞րպիսի կատաղութիւն և գիւտք դիւացն նախկին ժամանակաւ սպրդեալ մուծաւ յաշխարհ, ապստամբութիւն առ Աստուած և տրտմութիւն սրբոց հրեշտակաց, և պատճառ վտանգաւոր մահու ծառայիցն Աստուծոյ յաւուրս ապագայիցն. – 38. քանզի հարցեալ ցնա որք նորին ուղեկից՝ թէ ո՞րպիսի պատճառաւ անկեալ եղեր ի մտաց՝ ասէ – 158.

ՈՐՊԻՍՈՒԹԻՒՆ - Աստանօր սակաւուք բացայայտեցից զորպիսութիւն բնակչաց լերինն. թէ զիա՞րդ կամ ո՞րպիսի ոք են – 190. Եւ արդ ըստ Եւսեբեա բազմայեղ յեղանակաց խուզմանցն և ըստ Ափրիկանոսի հաւատարմաբանութեանն և ըստ Մովսէսի Քերթողի՝ նախ ի մէջ առից զորպիսութիւն ազգացն բաժանմանցն գրել: - 12. զոր և վեր անդ յիշատակեալ ցուցաք զորպիսութիւն – 388.

ՈՐՋԱՆԱԼ - Եւ բարձեալ աշտեայս հանապազակիրս ի պատրաստութիւն գազանացն որ ի մայրիսն որջանան, կամ թշնամեաց ի վերայ հասելոց – 190. յորում տեղւոջ քաղաքն Տարունոյ շինեալ էր, ուր բնակեալ բայանայր զօրավարն Տաճկաց, զօրհասական արջոյն բերելով նմանութիւն, որ յաւուրս ձմերայնոյ արմատովք պարենաւորեալ՝ ի մէջ կենաց և մահու անցեալ որջանան ի բոյնս իւրեանց: - 188.

ՈՐՋԱՐԱՆ - և գռոթ /ճիշտը՝ դռոթ/ տուեալ յանձնիւր որջարանաց զօրէն մեղուացն ի մեղուանոցացն արտաքս դիմեալ ի ժամանակս խաղացման ծննդոցն, առաջնորդութեամբ իւրեանց որդնածին առաջնորդին – 398.

ՈՐՋԱՑԵԱԼ - ,,արջք գիսակագեղք սպիտակայեղցք որջացեալ ի պրակս անտառախիտ մայրեացդ. արդ թէ հաճոյ թուիցի՝ երթիցուք որսալ զնոսա,,. – 100. յորում որջացեալ

բունեալ էր սատանայ զօրութեամբ իւրով: - 200. որջացեալ ի մուտս կոյս յափն ծովուն ի փապար յարձանախիտ քարին և մանրեալ զարծաթեղէնն ընդ փայտեղինին. – 378.

ՈՐՍ - և լրտեսք քաղաքապետին փութացեալ ասեն, ,,ահա մեկնեալ ի զօրացն զհետ որսոց ինչ յանհոգս յանզգուշութեան գայ ընդ այս ինչ տեղի. - 352. Եւ այն ինչ ընդ ջեռնուլն արեգականն, մինչ ազնորեալքն մտանէին զառաջեաւ ամիրային, որպէս որսոյ ինչ պատճառանօք հեծեալ յընտիր երիվարս հանդերձ մերձաւոր հարազատօք իւրովք և ազատովք յընտրելոցն Վասպուրականի՝ ելեալ մեկնեցաւ իբրև վտաւանս երկուս. – 342. և սլացեալ իբրև զարծիւ ի վերայ որսոյ՝ պատահէին անհուն բազմութեանն ի Փայտակշտան գեօղ – 400. զի մողեսք և կովիդայք, քարաթաթօշք և բնդռունք ի վերայ եկեալ կերան զորս նորա: - 46. իբրև զարծուիս կանչելով, իբրև զկորիւն առիւծուց ի վերայ որսոյ հասեալ բեկանէին: - 174. միայն որսոց և խաղուց պարապ զինքն հաճոյանայր կացուցանել: - 114. որպէս Ատոմ Մոկաց իշխան՝ յորսն Աստուածորդի զնա ձայնէր – 114. ուր հոյլքն էրէոցն խայտան և վայրենեացն խոզից և առիւծուցն մորիքն և երամակք ցոռց պատրաստական առ որսոյն հրճուանք առ ձեռն պատրաստ հոլովին – 392.

ՈՐՍԱԼ - ,,արջք գիսակագեղք սպիտակայեղջք որջացեալ ի պրակս անտառախիտ մայրեացդ. արդ թէ հաճոյ թուիցի՝ երթիցուք որսալ զնոսա,,. – 100. Եւ անցանելով ընդ գաւառն Բզնունական գայ մտանէ ի Խլաթ. քանզի կամէր անսալ ժամու դիպողագունի, զի որսայցեն նենգութեամբ խաբել: - 186. Եւ արդ այսոքի՞կ են փոխարէնք, զի ետուք յօժարութիւն նենգագործ խորհրդով՝ լինել յարգելանի, և առնել դիւր որսալ ի խնդրողաց անձին իմոյ և իմոց զաւակաց – 216. զայս խորհեալ Մարդպետին ասէ, թէ զայս ձախողակի իմացմունս կատարել կարացից՝ թերևս և զտուն Մամիկոնեան նախարարութեանց կարացից որսալ ի կորուստ: - 98. որով որսացանն իսկ և վրիպեցուցին: - 234.

ՈՐՍԱՑԵԱԼ - սա ևս աւելի խորհեցաւ չար և պատրանօք խաբէութեան որսացեալ զնախարարս աշխարհիս Հայոց՝ արար հրկէզ զամենեսեան ի քաղաքին Նախճաւան և յաւանին Խրամի, որ է ի ներքոյ Աստապատոյ վանացն, յեզր Երասխայ. – 166.

ՈՐՍԻՐԱՆՔ - Իսկ նա անցեալ ի գաւառն Որսիրանից, և ընդ նմա բազմութիւն ազատաց և մեծամեծացն Արծրունեաց նախարարութեանց և ամենայն զօրաց նոցա – 224.

ՈՐՍՈՐԴ - Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … դու երէ վայրի՝ և մեք որսորդք, դու թռչուն՝ և մեք ի բարձանց ի վայր իջուցանեմք և վարմ ձգեալ. – 280. և բազում այն են որ ի նմին իսկ սատակին. և կէսքն դիւրըմբռնելի որսորդաց լինին. և ապրեալքն սաստիկս հասուցանեն վտանգս ուր և դիպիցին, եթէ մարդկան և եթէ այլոց ինչ կենդանեաց: - 188. Եւ է զի ի նուրբ և ի հուն տեղիս ջուրցն անկեալ՝ ի նմին խրեալ կան անշարժ, և դիւրաւ անկանիցի ի ձեռս որսորդաց. – 260. և որսորդքն զինքեանց գործիսն պատրաստէին – 268. իբրև զորսորդս ինչ առիւծուց կամ այլոց ինչ նոյնպիսեաց, շուրջ ձգեալ զգառագիղն՝ ի մէջ փակել զկորովին և զքաջ արանցն զիշխանն Աշոտ –202. Որոց դիպող ժամ գտեալ՝ արտաքս ելեալ ի բանակէն, զերծեալք իբրև զայծեամն ի հնարից որսորդաց՝ գնացին խաղաղութեամբ յիւրեանց տեղիս և զնա թողին լքեալ ամօթալից: - 344.

ՈՐՍՈՐԴԱԿԱՆ - որով քամահէ զորսորդականն Քամայ, անարգէ ասելով - 40.

ՈՐՔԱՆ - Եւ զգանձդ Արեաց թագաւորութեան այնչափ արձակեցից՝ մինչև շատ լիցի ասել ձեզ, և բազմութիւն զօրաց՝ որքան և պիտոյ իցէ ձեզ, մինչև ձեր թագաւորութիւնն հաստատեսցի,,: - 138. բաժանեն զաշխարհս յերիս մասունս. տալով Աշոտի … Իսկ Գագիկ զկողմանս Ռշտունեաց այլովք մօտակացիւք գաւառօք, և որքան իցէ հասումն ուժոյ՝ անդր ևս յաշխարհն Մոկաց: - 360.

ՈՒԹ - Եւ զի ասէ գիր՝ ոգիք իբրև ուժ՝ երկբայականս իմն և զայն. առ որս ասեմք, եթէ նոցա տուաւ հրամանն այն. այլ թէ ի ձեռն նոցա և այլք եղեն փրկեալք: - 32. Եւ զի զթիւ եօթներորդիս յաւելուածով ասաց ուժս լինել - 26. Նաև յուժիցն մտելոց ի տապանն ոչ ամենէքին ընտիրք երևեցան -32.

ՈՒԹԵՐՈՐԴ - Եւ անդէն ոչ կարացեալ շինել զերկիրն այն հուպ ընդ հուպ մինչ յութերորդ ամն Արտաշէսի – 90. Զոր վկայէ ոմն ի սրբոցն, թէ Մարգարէացաւ ութերորդն յԱդամայ Ենովք – 26. Յամի ութերորդի Մուրկայ թագաւորի, թագաւորն Պարսից Որմզդ որ ի տանէ Սասանայ՝ սպանաւ յիւրոց հաւատարմաց – 136. Յութերորդ ամի գերութեանն դառնայ Գուրգէն եղբայր Աշոտի միապետել զիշխանութիւն տէրութեանն և յարդարել կարգել յօրինել զկարգս /314/ շփոթեալ աւերեալ երկրիս: - 314. որոյ սկիզբն է ,,Անզբաղել ական սրտի նայեցող անձն իմ ի միւսանգամ գալուստն,, , Ե տուն ի յութերորդ վանգէ: - 284.

ՈՒԹՄԱՆ - Այլ իբրև այն ինչ մերձ լինէր ամրոցն ի պաշարումն՝ Ամդայինն Յիսէ, որ Շեհի որդին, որ զզօրապետութիւնն Հայոց ունէր, ճանաչէր՝ ի հրապոյրս Մանազաւեան պետոյն և Ութմանացն ելեալ՝ երագապէս եկն եհաս ի վերայ Աշոտի ԺԵ հազարաւ հեծելօք վառելովք. – 334. Կարգեաց հրամանատարս և զօրագլուխս ինքեան յիսմայէլականաց անտի՝ զԱլի և զԱպուբաքր և զԱմր և զՈւթման: - 160.

ՈՒԹՄԱՆԻԿ/Ք/ - Բայց Աշոտ գնացեալ տալ պատերազմ ընդ ծովեզրեցիսն որք Ութմանիկ կոչին, որք ամրանային ի յԱմիւկ անկասկածելի քարանձաւին. – 332. և ընդ նմա քաղաքացիքն Բերկրոյ որ Ութմանիկքն կոչին, և յազատացն Վասպուրականի որ միաբանեալ էին ընդ զօրսն արքունի, արք իբրև Ս – 306. Իսկ ընդ աւուրսն ընդ այնոսիկ սպանեալ էր Ութմանկացն, որ յամուրսն նստէին՝ զՌստոմ Վարաժնունի, որ զտանուտերական պատիւն յայնժամ ունէր զՎասպուրական աշխարհիս. – 332. ՎԱՍՆ ՄԱՔԱՌՄԱՆ ԱՇՈՏ ԻՇԽԱՆԻ ԸՆԴ ՈՒԹՄԱՆԻԿՍՆ ԵՒ ՏԵՂԱԹԱՓՍ ԱՌՆԵԼՈՅ ՋՅԱՓՇՏԱԿԵԱԼՍՆ Ի ՆՈՅԱՆԷ: - 332.

ՈՒԹՈՒՏԱՍԱՆԵՐՈՐԴ - Այս եղև յամի յութուտասաներորդի արքայի Պարսից: - 76.

ՈՒԹՍՈՒՆ ԵՐԿՈՒ - և ինքն ամբարձ զձեռս իւր յերկինս, յորդառատ արտասուօք եկաց յաղօթս, ասելով զերեսուն և չորրորդ սաղմոսն և զութսուն երկու – 230.

ՈՒԺ - ,,ոչ կարեմք զդէմ ունել անհնարին ուժոյ բռնութեանն արքունի – 216. բաժանեն զաշխարհս յերիս մասունս. տալով Աշոտի … Իսկ Գագիկ զկողմանս Ռշտունեաց այլովք մօտակացիւք գաւառօք, և որքան իցէ հասումն ուժոյ՝ անդր ևս յաշխարհին Մոկաց: - 360. բայց ի գնալն աստի ի Մարս և ի Պարսս, դարձեալ դառնայ ուժով մեծաւ և թագաւորական ճոխութեամբ, տիրէ Հայոց մեծաց - 88. Բայց քանզի խոնջեալ երիվարացն ի յերկայնագոյն ընթացիցն և վասն թանձրամած ձեանն կուտակմանց պակասեալ ուժոյն երիվարացն – 372. և աղաղակեալ զկնի նորա՝ զի թերևս ի լուր ձայնին և ի փայլումն զինուցն և ի շողալ սուսերին և ի խխնջիւն քաջ երիվարին և ի վազս երագութեանն ուժոյ ազդ լինիցի և դարձցի ի ձայն նոցա և ծանիցէ, և դարձցի ի կորստական ճանապարհէն – 228. Եւ արդ յայտնի լիցի, զի որչափ բաւէ զօրութիւն իմ և իցեմ կենդանի՝ կացից ընդդէմ զօրութեամբ և ուժով տեառն Աստուծոյ, և ոչ տեսից զքեզ սիրով խաղաղութեան. – 278. Եւ զարմանք կալան զամենայն բազմութիւնն ի վերայ պնդութեան սրտին և զօրութեան ուժոյն և քաջութեան նահատակութեանն, զոր գործեաց երանելին Գէորգ. – 268. Եւ զոր օրինակ զնա վիշապ առակեցաք յաղագս սաստիկ ուժոյ զօրութեան ձեռին նորա – 262. և կայր դեռ ևս մեծաւ ուժով, և գոհութեամբ ընդունէր զեկեալ ի վերայ նորա չարչարանս վասն սիրոյն Քրիստոսի: - 290. Եւ յորժամ դարձեալ պակասիցէ զօրութիւն ջերմ օդոյ հարաւային հողմոյն /260/ … յայնժամ վիշապն նեղի, շտապի, տագնապի բռնութեամբ ուժոյ զօրութեանն – 262. և նոքա կային մեծաւ ուժով և գոհանային զանբաւ և զառատաշնորհ պարգևացն Քրիստոսի, որ արժանի արար զնոսա մեռանել վասն անուանն Քրիստոսի և առնուլ զմարտիրոսական պսակն: - 292. զոր ի զօրութիւն թիկանց ուժոյ բազկաց ճնշեալ և մածուցեալ ընդ միմեանս՝ զնրբութիւն մազոյն թաղ կոչեցին – 208. զորս եթող Բուխայ տիրել աշխարհին իւրեանց յաղագս յառաջագոյն մտերմութեան հօրն նոցա առ թագաւորն և առ զօրավարն, զի գնաց ըստ կամաց նոցա յամենայն ուժոյ զօրութեան մտաց իւրոց: - 298. իբրև բազումք առաքինացան մեծաւ ուժով և քաջ նահատակութեամբ ի հանդէս մարտին. – 202. մինչև հարկեցաւ թագաւորն յամենայն ուժով կարողութեան իւրոյ զօրս գումարել յամենայն ազգաց, որ ընդ ձեռամբ իւրոյ տէրութեանն էին

հնազանդեալ թագաւորք և թագաւորազունք – 242. յորոյ վերայ կալեալ և կանչեալ քաջն Վարդան իբրև զառիւծ, իբրև զկորիւն առիւծու, և առ ուժոյ և երագութեան ձեռինն ի վերայ ձգեալ զմիողնին՝ յերկուս կտրէ զՇաւասպն: - 126.

ՈՒԺԳԻՆ - Եւ բնակեն առանձին ըստ տունս ազգաց, և այնչափ ի բացեայ են ի միմեանց՝ մինչ թէ ոք յարանց զօրաւորաց ի բարձրաբերձ տեղեաց ուժգին խանչիցէ՝ հազիւ թէ ուրեք կարիցէ առնուլ զբոմբիւն ձայնին, իբրև ի վիմաց ինչ արձագանգ/ք/գրքում՝ արձագան/ լինելոյ կարծիս բերելով – 190. և գունդ անհաւատից դառնացեալ ոգւով ի վերայ կանանց և որդւոց իւրեանց ազգականաց՝ յարձակեցան ի վերայ նոցա ուժգին սաստկութեամբ և սուր ի գործ արարեալ յանխնայ կոտորեցին. – 402. Եւ զերկնային պարգևացն որ ի հանդերձեալսն խոստացաւ Տէրն, զանպատում և զիրեշտակային նորոգութեան՝ նա ասաց լինել անդ կերակուրք և ըմպելիք ուժգին. զոր և կամեսցի ուտել անյագաբար՝ պատրաստ գտանիցէ, և կանանց կուսից մնացելոց հանապազ անյագաբար խառնակումն: - 164. Իբրև օր մի լինէր պարապոյ … և ահա հնչեցին փողք ուժգին գոչմամբ ազդ առնել քաղաքին՝ եթէ ել նստաւ թագաւորն յատենի – 240. վառեալ լինէր իբրև զբոց հնոցի, իբրև զալիս ծովու դիզեալ կուտմամբ փրփրեալ ծիրանագոյն արիւնանման, ուժգին գոչելով անդնդաքակ յուզմամբ, իբրև զհեղեղատ յորդահոս ի ճայթմանէ կարկտահոս ամպոց – 180.

ՈՒԺԳՆԱԳՈՅՆ - Իսկ Նեբրովթ որդի Քուշայ որ ի Քամայ՝ յոյժ ուժգնագոյն ոչ միայն քան զառաջինսն ուրուականաց լինել, այլ և ոչ Հերակլի – 36.

ՈՒԺԳՆԱԿԻ - Եւ ես զայլովք հայեցեալ բանիւք քամահեալ՝ ուժգնակի կարծիք ի միտս իմ ընթացան առ ի հաւատ ասացելոցս վերջնոյ – 48.

ՈՒԺԵՂ - Եւ դարձան ուժեղ զօրութեամբ և մեծաւ յաղթութեամբ: - 66. քանզի խորհեցան թագաւորեցուցանել զնա ի վերայ Հայոց, զի էր այր սրտեայ և ուժեղ, քաջախորհուրդ և իմաստնախորհ, խոնարհ, առատաձեռն և զուարթամիտ: - 126.

ՈՒԺԵՂԱԳՈՅՆ - Եւ ի բազում յուզիցն և ի խնդրոցն և զօրաժողովն լինելոյ և պատերազմ ընդդէմ վառելոյ և զձև ամրական մաքառմանցն յարդարելոյ և բռնալիր ուժեղագոյն մեքենային բախմանց քարձգութեանցն, զոր և ընդունայն աշխատութեամբ վարանեալ, անըստնանելի /հավանաբար՝ անստանալի/ մնալով ամրոցին՝դառնայ յիւր իշխանութիւնն: - 326. Իսկ Ասուդ զհետ Դարէհի ելեալ ի պատերազմ ընդդէմ զօրագլխացն Աղէքսանդրի՝ Հերակղեայ նահատակութեամբն դիւցազնաբար ի դիմի հարեալ՝ ի բաց նահանջէ զուժեղագոյնս զօրագլխացն Աղէքսանդրի հարուստ ժամ մի, մինչ հիացումն զօրօքն արկեալ՝ տային տեղի փախստէի. – 68. մանաւանդ զի ոչ բաւականանամ իմով աղքատիմաստ բանգիտութեամբ զսորայս բացայայտել զչափ ներբողականին՝ այլոց ուժեղագունից և մտահարուստ արանց թողի. – 300.

ՈՒԺԵՂԱՆԱԼ - Իսկ յաւուրս Վաղարշու մանուկն Վահան Մամիկոնեան ուժեղանայր ընդդէմ Պարսից. – 134.

ՈՒԺԵՂԱՑԵԱԼ - Եւ ուժեղացեալ դաշիկն քաղաքային ի վերայ Մուսէի զօրուն, մինչ ածին արկին զբուն բանակաւն ուր և Աշոտն մեր թուէր գոլ խօթացեալ. – 328. Եւ ուժեղացեալ ցաւոյն խստութեան որովայնացաւածութեան՝ երթայ մտանէ ի քաղաքն Նախճաւան – 384. Եւ դարձեալ ուժեղացեալ դարձաւ ընդդէմ Գուրգինի. – 320.

ՈՒԺԵՂՈՒԹԻՒՆ - այր գազանաբարոյ, վայրենամիտ, առատաձեռն առ արբումն մարդկան, այր զօրաւոր զօրութեամբ ի գործս պատերազմաց, ահարկու ազանց, կարողութիւն և ուժեղութիւն Աւշնի ի սորա ձեռս բաւականացեալ: - 374. ուշ եղեալ ուժեղութեամբ և քաջութեամբ սրտիւ ընդդիմանալ, մանաւանդ ի Ծանարացն զնա տեսեալ ի պարտութիւն մատնեալ և յաղթահարեալ: - 276.

ՈՒԽՏ - ,,որչափ սաստիկ պատժոց արժանի համարիցիք զայն, որ զՈրդին Աստուծոյ առ ոտն եհար և զարիւն նորոյ ուխտին խառնակ համարեցաւ և զՀոգին շնորհաց թշնամանեաց,,: - 258. այլ յետս կացեալ յուխտէ սրբութեանն դառնալ զհետ պաշտաման կռոցն – 80. անկեղծաւոր և աննենգ տիրասիրութեամբ ցուցանել հնազանդութիւն հպատակութեամբ, մինչ յարիւն և յապաժոյժ նահատակութեամբ առնուլ վրէժս ի Պարսկացն հինից՝ զաւեր

եկեղեցեացն Հայաստանի և զնեղութեանցն և զգերփանացն և զսաստիկ արիւնահեղութեանցն զքրիստոնէից և զուխտի մանկանց եկեղեցւոյ սրբոյ: - 134. Բայց ինքն Դերանիկն ստեաց երդման ուխտի խաղաղութեանն, զոր եդ ի մէջ իւր և ի մէջ Հասանայ – 348. գնացին առ Ներսէհ արքայ Ասորոց, ընդ իւրեանս ունելով զգիր ուխտի խաղաղութեան Աբգարու և Ներսէհի և զԽուրենէ Արծրունւոյ. – 82. դնէր ուխտս ընդ իշխանս աշխարհիս Հայոց՝ գնալ ըստ արժանի /180/ հաւատոցն Քրիստոսի, զի վկայեսցեն ըստ անուան քրիստոնէութեանն և գործոքն: - 182. Եղեն ընդ նմա և ուխտեցին ուխտ, և ետուն նմա կին յազգէն իւրեանց և պատրաստեցան լինել ընդ նմա, որպէս և կամք իւր հրամայեսցեն. զոր թէ ասիցէ ոք՝ ի հրամանէ Աստուծոյ լինել սկիզբն առաջարկութեանն այնորիկ: - 160. և ամենեքեան որ պահիցեն զշաբաթս իմ և ոչ պղծիցեն, և պահիցեն զպատուիրանս իմ և կացցեն յուխտին իմում՝ տարայց զնոսա ի լեառն սրբութեան իմոյ – 224. և առ ինքն ժողովեալ նախարարքն Հայոց՝ դնեն ուխտ և դաշինս աստուածայինս, միջնորդութեամբ սուրբ Աւետարանին – 134. Եւ Գուրգէն երկրորդ հրեշտակս յղէ առ նա զայս օրինակ, եթէ ,,ընդ իս հաստատեա զանզրաւ կապակցութիւն ուխտի խաղաղութեան. և ես ապստամբեցայց յԱշոտէ, և ի միասին բաժանեալ զերկիրս կեցցուք յապահովս,,: - 316. Եւ Գուրգէն և Աշոտ առանձին միմեանց պատահեալ ետուն ողջոյն միմեանց և ուխտեցին ուխտ խաղաղութեան մինչև ցայսօր ժամանակի: - 332. Եւ ընդ մտանելն նոցա աշխարհս՝ վրդովեցին զուխտ քրիստոնէութեանն, և փոյթ ընդ փոյթ ձեռնամուխ եղեն աւերել քանդել զեկեղեցիս, զտունս աղօթից կործանել. – 124. և ի վերայ նորա շինեաց եկեղեցի զվերնատանն խորհրդական խորհրդածութեանն աւանդութեան նորա ուխտի: - 390. և խոստացեալ պատարագընկալին՝ ոչ ևս զնոյն հատուցանել երկրի ուխտ յաւիտենական հաստատեալ՝ զաղեղն իմ եդից յամպս, որ է ծիածանդ – 32. և կալցուք ուխտ խաղաղութեան /136/ ի մէջ մեր երկոցունց, և անշուշտ լիցի այս երդումն և պայման ի մէջ մեր և որդւոց մերոց յետ մեր թագաւորելոյ,,: -138. Եւ մինչդեռ զայս օրինակ խոկային և խորհէին ի միասին՝ միանգամայն արգելականք բերդին անդէն իսկ և իսկ քակեալ ի միաբանութենէ ուխտին – 210. զսուրբ եկեղեցիս, զտունս աղօթից քրիստոնէից այրել աւերել հիմն ի վեր տապալել, զքահանայսն նորոյ ուխտի ի սուրս իւրեանց մաշել, զծերս և զպառաւունս մահու սրոյ սպանանել, զերիտասարդս և զկուսանս խաղացուցանել ի գերութիւն, զստացուածս և զինչս վատնել աւարառութեամբ. – 398. Իբրև յանդիման եղեն դեսպանքն մեծ /172/ իշխանին Աշոտոյ, և ընթերցաւ զգիր պաղատանացն և զյիշատակարան նախնեացն, և զմերձաւորութիւն հարազատութեանն և զկապակցութիւն ուխտին … համագունդ ժողով առնէր ամենայն աշխարհին և ամենայն նախարարօք Վասպուրական տէրութեանն: -174. Իսկ իբրև ծանուցաւ նմա անլոյծ միաբանութիւն ուխտի ընդ միմեանս Աշոտոյ և Բագարատայ՝ ոչ ինչ յայտնեաց զխորհուրդս չարութեանն, զոր խորհեալ էին ի վերայ նոցա. – 172. մեռան նոքա անդ և թաղեցան փառաւորապէս ըստ օրինի քրիստոնէից յուխտէ Յակոբկաց, որ անդ են հաւատացեալ ժողովուրդք, և զխոստովանողական անուն ստացեալ փառաւորեցան յերկրի և պսակելոց են ի Քրիստոսէ ընդ ամենայն սուրբս. ամէն: - 324. միջնորդեալ հայրապետին երդմամբ ուխտի խաղաղութեան՝ ի բաց լքանել անյիշելի մոռացմամբ զչարեացն գործելոց զվնասս. – 348. յիշեաց յաւիտենից զուխտ իւր և զբանն զոր պատուիրեաց՝ մինչև ի հազար ամ: - 34. և երդումն արարեալ ուխտ դիցուք ի մէջ մեր երկոցունց՝ խաղաղութեամբ ունել զթագաւորութիւնն,,: - 152. որք քակէին գոլ նոցա ամենայն ուրեք /210/ ուր և դիպէին զմիաբանութիւն ուխտի խաղաղութեան եղբարց և ազգականաց և բարեկամաց: - 212.

ՈՒԽՏԱԶԱՆՑ - Իսկ ի վերայ բազում հինից եկելոց ի վերայ Գուրգինի և սաստիկ պատերազմացն զոր պատերազմեցաւ յաղթող նահատակութեամբ. ոչ միայն յարտաքին թշնամեացն որ շուրջանակի պաշարէին, բազում այն էր որ ի ներքին ընտանեաց հարազատաց, ազգականաց դրժողաց, ուխտազանցաց, ստոց և ստերդմանց յուզէին աղմուկք: - 308.

ՈՒԽՏԵԼ - Եղեն ընդ նմա և ուխտեցին ուխտ, և ետուն նմա կին յազգէն իւրեանց և պատրաստեցան լինել ընդ նմա, որպէս և կամք իւր հրամայեսցեն. զոր թէ ասիցէ ոք՝ ի հրամանէ Աստուծոյ լինել սկիզբն առաջարկութեանն այնորիկ: - 160. Եւ Գուրգէն և Աշոտ առանձին միմեանց պատահեալ ետուն ողջոյն միմեանց և ուխտեցին ուխտ խաղաղութեան մինչև ցայսօր ժամանակի: - 332.

ՈՒՂԵԿԻՑ - և զինքն համեմատ Փրկչին ասաց լինել և ուղեկից ճանապարհի նորա, յասելն Եսայեայ մարգարէի, „հեծեալ մի իշոյ, և հեծեալ մի ուղտու„՝ զայս ամենայն յինքն յարակցէր: - 164. քանզի հարցեալ ցնա որք նորին ուղեկից՝ թէ ո՞րպիսի պատճառաւ անկեալ եղեր ի մտաց՝ ասէ – 158.

ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ - Իսկ թագաւորն Հայոց Սմբատ անպատկան վարկանելով զերթալն Աշոտի առ Աւշին, մի՛ գուցէ արդեօք և այլք դրդուիցին յիշխանացն զնորայն հետեւել ուղևորութիւն, և արգելուլն զԱշոտ՝ չանսաց ումեք: - 362.

ՈՒՂԻՂ - Այնուհետև սկսաւ կորապաղատն արկանել բանս խարդախութեան ի մէջ Դերանկին և Հասանայ, որ էր որդի քեռն Դերանկին, որպէս թէ ոչ ուղիղ նայի ընդ նա Դերանիկն, այլ թէ՝ և հանել ի նմանէ զամրոցն և զաշխարհն նկրտել. – 346. և խորհեցաւ սա զմիտս զայս, եթէ որ առ վտանգի նեղութեան դարձցի ոք առ ի պաշտօն կռոցն՝ ոչինչ է, եթէ սիրտ իւր ուղիղ պահեսցէ զհաւատսն Քրիստոսի: - 256. և ոչ եմ բաւական պատմել զանցս անցիցն կորստականութեանն նոցա մոլորութեան, վրիպել յուղիղ և յամբիծ առաքելաքարոզ դաւանութեան հաւատոց կաթողիկէ եկեղեցւոյ ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ. – 240. իբր ոչ անգիտանալով Աստուծոյ զառ ի նոսայսն լինելոյ, այլ բնաւորեալն բարի անփոփոխ բնութեամբ մնալով ամենայնիւ՝ առ ի չարասէրն զուղիղ հատուցումն յապաղէր. – 30. Նախ առաջին՝ զի յետ աւուրց ինչ, իբր անագան իմն այլ ոչ նախապատիւ և կարևոր. և զայն արատաւոր, այլ ոչ անարատ՝ երևի յասացելոցն՝ եթէ ուղիղ մատուցանես և ուղիղ ոչ բաժանես՝ մեղար: - 24. Նախ առաջին՝ զի յետ աւուրց ինչ, իբր անագան իմն այլ ոչ նախապատիւ և կարևոր. և զայն արատաւոր, այլ ոչ անարատ՝ երևի յասացելոցն՝ եթէ ուղիղ մատուցանես և ուղիղ ոչ բաժանես՝ մեղար: - 24. որք հեղին զարիւնս իւրեանց վասն ուղիղ և անբիծ դաւանութեանն ի Քրիստոս – 314. վրիպել յանբիծ և յուղիղ յառաքելաքարոզ հաւատոցն ի Հայր և յՈրդի՝ և ի Հոգին Սուրբ: - 196.

ՈՒՂՂԱԿԻ - Զի եթէ ոչ ստուգութիւն սրտին և ճշմարտութիւն բերանոյն համամիտ առ հաւատոցն խոստովանութիւն ուղղակի մատչիցին՝ խոտան և ի բաց ընկենլի է և օտար ի սրբոյ առաքելական եկեղեցւոյ: - 258. Զի թէ առագաստ նաւին յերկոսին կոյս ոչ պարզիցի՝ ոչ ուղղակի նաւարկութիւնն ճանապարհորդիցի, կամ թէ նաւաբեկեսցի իսկ ի բռնութենէ մրրկալից հողմոյն զալիսն կուտակելով: - 256. զի թէպէտ դառնալով դարձան յայտնապէս յերկրպագութիւնն Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ՝ այլ զկանոնական սահմանադրութիւնսն ոչ բերելով ուղղակի, ոչ միայն Աշոտ, այլ և ամենայն իշխանքն Հայոց, որք գերադարձքն եղեն. – 336. Իսկ նա անդէն և անդ հերքեալ ապաժամանակ առ ուղղակի տեսութիւն մեղանաց՝ առ Աստուած վերաբերէ զպատճառն – 20. Նախ յառաջ ախորժական թուէր Գագկայ անուանել զեկեղեցին փրկչական անուանակոչութեամբն մակաձայնել ոչ ուղղակի առ հաւատն մատուցեալ – 394.

ՈՒՂՂԱՓԱՌ - Եւ յաւէտ հրաշիւք յօրինէր զկարգս սրբոյ եկեղեցւոյ ուղղափառ առաքելական հաւատոց ի տէր Յիսուս Քրիստոս. – 180. զի ի բաց խլիցի ամբարշտութիւն աղանդոյն այնորիկ /254/ յեկեղեցեաց ուղղափառ հաւատացելոց. – 256. որ ի վերայ եկեղեցեաց Քրիստոսի և սուրբ ուղղափառ հաւատոյ արեամբ չափ ճգնեալ նահատակեցան, և զխոստովանողական անուն ձայն ի վերայ եդեալ կարդային: - 132. զնոյն գրէ և առ որս ի Խուժաստանին էին ժողովուրդ ուղղափառացն: - 130.

ՈՒՂՂՈՒԹԻՒՆ - որ յետ հաւատոցն որ ի Քրիստոս բազում ուղղութեամբ և երկիւղածութեամբ կրօնս ըստ արժանի հաւատոյն ցուցեալ, գրէթէ ի ծայրս առաքինութեան զաճումն հաւատոցն տարեալ հասուցեալ, որ ինչ յորդորումն աւետարանական վարժիցն ունին դաստիարակութեան ցոյցք: - 78.

ՈՒՂՏ - գումար արարեալ են, ամենայն զինուոր ի գանձարանս ի տունս գանձուց թագաւորին, զոր դարձեալ ուղտիւք կրէին ընդ ինքեանս: - 282. եդին զոտս նոցա ի կապանս երկաթիս և բարձին ուղտուց և խաղացուցին ի Սամառայ. – 296. և եդեալ ի վերայ ուղտուց խաղացուցին ի Սամառայ – 238. և զինքն համեմատ Փրկչին ասաց լինել և ուղեկից ճանապարհի նորա, յասելն Եսայեայ մարգարէի, ,,հեծեալ մի իշոյ, և հեծեալ մի ուղտու,,՝ զայս ամենայն յինքն յարակցէր: - 164. և զիշխանն Աշոտ և զորդի նորա Գրիգոր և զՎահան Արծրունի և զորդի նորա Գագիկ … և զՄուշեղ եղբայր Վահանայ և զտիկնայս նոցա և զտիկինն Հրանուշ և զայլս յազատատանէ կապեալ և բարձեալ ի վերայ ուղտուց՝ վտարեաց ի Սամառայ – 220. Եւ զնախնին մեր Ադամ ոչ ասել առաջին մարդ, այլ այլոյ ումեմն որդի Շուռելայ, արըռտաբոյծ ուղտուց, զգուեալ յանծանօթ /գրքում՝յանծանոթ/ աշխարհի և անհաւատարիմ յայնմ գտեալ՝ հալածեալ եղև կնաւ իւրով ի միջոց երկրի – 48. հարկանէր նմա սպասաւորութիւնս միամիտս, արածէր ուղտս և լինէր հրամանատար տանն նորա: - 158. նաև երամակ ձիոցն և իշոցն և ուղտուցն նովին կեղով վառեալ սատակեցան: - 376.

ՈՒՄԱՌ - /թագաւորեաց/ Վիղդ որդի Աբդլմէլքի ամս Ժ…Սուլիման որդի Աբդլմէլքի ամս Գ … Ումառ որդի Աբդլազիզա ամս Գ: - 166.

ՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆ - ոչ պիտոյացեալ եկամուտ լուսոյ, որով նսեմասցի առ ի հասանել երեկոյին, ոչ ապաժամանութիւն արեգական առ ի մերժել զմութ գիշերի լուսազգեստ ստեղծուածոյն, որ յետ առաջնոցն կարգի և դասու՝ զերկրորդն փոխանորդեցաւ վիճակ, ոչ կերակուր հոսանուտ առ ի լրութիւն տարաբարձ ունակութեանց անապականին, որ դոյզն ինչ փոքրագոյն քան զհրեշտակս գոլ. – 20.

ՈՒՆԱՅՆ - Եւ եղև յետ մեծ պատերազմին, որ յառաջ քան զզրուցացդ գրելոյ ելին, ի գլուխս Մանազաւեան նահանգին և Յուշոյ դաշտին, և զխռովարարս քաղաքացն ի մի վայր գումարելոցն, որք և յունայն ասպատակէին աշխարհ – 398.

ՈՒՆԱՅՆԱՅԵԱԼ - մասնաւոր ինչ մարգարէական ոգւով եղելում ի մարդն օժնդակ խորհրդածութեան արծարծել անդրէն ի ձեռն ապաշաւանացն զվրիպանացն կորուստ. ըստ այսմիկ և այլոց կենդանեացն զգայականօքն և թէ ունայնացելովք առ ի դոյզն ինչ զգուշաւորականս: - 22.

ՈՒՆԱՅՆՈՒԹԻՒՆ - զի գիտացին և ծանեան, թէ ունայնութիւն և ստութիւն են կեանք աշխարհիս և երազ դիւրամոռաց և ստուեր երագահոս – 264.

ՈՒՆԴ - այլ Մկրտչին հրամայի՝ մի ըմպել գինի և օղի. սա ոչ միայն գինով ոչ զկծէր, այլ և ոչ ջրով զծարաւոյն պէտսն կատարէր, սակաւապետութեամբ ընդովք թրջելովք, և խստավայել բանջարովք առ քաղցն վայելելով: - 376.

ՈՒՆԵԼ/ԻԼ/ - Իսկ նոցա անմեկնելի զոյսս իւրեանց ի Քրիստոս ունելով, բնաւից գերագոյն և հոյակապ անուն ստացեալ, զյաղթութեան նշանակ կանգնեալ. - 308. ,,ոչ կարեմք զդէմ ունել անհնարին ուժոյ բռնութեանն արքունի – 216. ,,Ոչ, ասէ, վատագոյն մեք քան զՕանարսն եղիցուք, զի և ամուրս հզօրագոյնս և բարձրագոյնս քան զնոսա ունիմք և դիւրափակս՝ առ ի յունել զմուտս կրճիցն. – 276. ամենաճախ գանձիւք առատաձեռն պատուով հոմանեաց և եթ ունելով ուշ – 44. այլ առնու զզօրսն Պարսից և գայ թագաւորել Հայոց հրամանաւ Շապհոյ արքայի, ունելով ընդ իւր զՎահան Մամիկոնեան. – 106. ասէ, զի կացուցի թագաւոր ձեզ յազգէ և ի դենէ ձերմէ, մի՛ ծանր թուիցի ձեզ դառնալ անդրէն և ունել զիւրաքանչիւր ժառանգութիւն. – 110. բազում ունելով ինչս ի կոխակս բարձրաւանդակս և ի կիրճս նրբականս, ի զերծս և ի խոխոմս ձորոյն ի թոխ և ի բոխ երկրին անբնակ մարդկան յասպատակէ հինիցն Երուանդայ – 84. Բայց Գուրգէն կասկած ունելով յԱշոտէ, թէ գուցէ իբրև զապստամբէ ումեմնէ զեկուցանիցէ զնմանէ առաջնորդին Տաճկաց՝ ել գնաց կեալ շրջաբերական յեղափոխմամբ, արիական քաջասրտութեամբ, սիրեցեալ ընդ բնաւ աշխարհաց: - 322. Բայց յաւելեալ լինի պատճառ ունելոյն զնա զայս օրինակ, եթէ էր փեսայացուցեալ զԴաւիթ զեղբայր կորապաղատին ի քոյր իւր Մարիամ. – 342. բնաւ և ոչ մի ինչ փղոյթ ունելով ի դիպաւորագոյնսն/ճիշտը՝ դիպաւորագոյնսն/

առաւել քան թէ ի վատթարագոյնսն: - 28. Զոր բան և վասն օձին սքանչելապէս ուսուցանէ Փիլոն Աղէքսանդրացի՝ յառաջ քան զդրժանացն դիպուածս՝ յոլովութիւն իմաստից ունել ամենայն շնչականաց. – 22. զորոյ չունի բան ասել անդր ևս քան զնա յարևելս ունել բնակութիւն մարդկան. – 18. Քանզի ասեն սկիզբն աստուածոց՝ զհին ոմն Բելոս, հայր Դիայ, որ կոչի հայերէն Արամազդ՝ ՄԺԵ բիւր ամաց աւուրս ունել և ևս յառաջ. – 36. քանզի սուրբ նահապետացն տասանց բնաւ ոչ երբէք ումեք երևի ասել ի Մէջերկրայս ունել բնակութիւն: - 30. և անձանօթ զարմանալի ծառոյն դէպք՝ ի միում աւուր ունել աճմունս փոյթ ընդ փոյթ. և դարձեալ սուզականութիւնս յանկարծօրէնս լինել – 50. և դաստիարակ առընթեր ունելով զբանն տէրունական, թէ ,,որ ուրասցի զիս առաջի մարդկան՝ ուրացայց և ես զնա առաջի Հօր իմոյ,, - 264. և եբարձ զամենայն արս զօրութեանց, և ոչ ոք էր այնուհետև որ կարէր կալ ի կայի իւրում ունել զդէմ նորա – 238. Եւ ելեալ արտաքս հանգոյն մատնչին ի տնօրինականս Փրկչին, ունելով ընդ ինքեան զհրովարտակն գրեալ այսպէս. – 212. Եւ եղև ի մտանելն նորա ի քաղաքն, ունելով ընդ իւր կապեալս բազումս և գերեալս, որոց ոչ գոյր թիւ. – 262. և երդումն արարեալ ուխտ դիցուք ի մէջ մեր երկոցունց՝ խաղաղութեամբ ունել զթագաւորութիւնն,,: - 152. և Զ ամ կեցեալ յետ գերադարձն լինելոյ, և մտեալ յաշխարհս՝ համարձակ զքրիստոնէութեանն ունելով զկրօնաւորութիւն, և ի զղջել յապաշաւ ի վերայ ուրացութեանն զՔրիստոս լինելով: - 336. Եւ զբուն բանակն առնէին ի Ղոկորուատ աւանին, ունելով ընդ ինքեանս զբազմութիւն գերւոյն կուտեալ իբրև զհող: - 208. և զկէս գերւոյն ընդ իւրեանց ունելով ի քաղաքին, լինել իւրեանց ջրկիրս և փայտակոտորս. – 188. Եւ զձեռս յերկինս համբարձեալ, ունելով զպարանոցն առաջի դահճացն. – 206. և ի վերայ նորա շինեաց եկեղեցի զհամբարձմանն ի յերկինս ի Հօրն զահակցել աթոռ, և զերկրորդ գալստեանն զյիշատակ ունելով, որ գալոցն է հայրենի փառօք, ըստ հրեշտակացն առաքեալսն զմխիթարականն և զքաջալերականն աւետիս նոցա առբերելով: - 390. և ինքն ել գնաց երթալ մտանել ի քաղաքն Դուին, ձմերոց ինքեան պատրաստեալ զնա, մինչ ի ժամ գարնանայինս, ունելով ընդ իւր կապեալս բազումս. – 240. Եւ ինքն եկն /186/ ձմերել ի Մուշ քաղաքին Տարօնոյ, ունելով ընդ իւր պատանդսն, և Վասպուրականի ի նախարարութենէն Արծրունեաց և յազատաց նորա: - 188. Եւ մեք ահա անփոյթ այդմ ամենայնի արարաք, զի յայտնի լիցի սէրն և գութ խնամոյն, զոր ասեմք ունել ընդ ձեզ: - 244. Եւ ոչ կարացեալ ունել զդէմ զօրն Վահրամայ՝ փախստական լինէր առաջի զօրացն Յունաց. – 140. և ոչ միոյ ումեք կորնչել, բայց ի միոջէ ումեմնէ, որում /գրքում՝ որուն/ անուն Աշխէթ ճանաչէր, այր պերճ և անուանի ի զօրուն քաջամարտիկ, ունելով ընդ ինքեան գունդ հարուստ /270/ իբրև ծով առելոյ զօրավարաց. – 272. Եւ ոչ յանձին կալեալ Արջամայ վստահաբար առ իւր ունել զԱնիանոս՝ յղէ զնա ի Հայս: - 76. և ոչ ոք կարէր կալ յակաստանի, ունել զժառանգութիւն հայրենի – 94. Եւ պատճառ այսոցիկ զի՞նչ, եթէ ոչ այն զոր Պօղոսն ասաց, եթէ ,,վասն զի ոչ ընտրեցին զԱստուած ունել ի գիտութեան՝ մատնեաց զնոսա ի միտս անարգութեան գործել զանարժանս,,: - 374. և սաստիկ կսկծեցուցանէր զնոսա բանիւք, ունելով իւր վկայ զԵսայի մարգարէ՝ յասելն, ,,լուարուք, իշխանք Սոդոմայեցւոց, ունկն դիք օրինացն Աստուծոյ ժողովուրդ Գոմորացւոց,,. – 182. զի ասեն, թէ նոքա ի միջոյ բառնայցեն՝ ոչ ոք կարասցէ կալ ի կայի իւրում ունել զդէմ մեր: - 184. զի ոչ եթէ ատեաց զանօրէնն իբրև զանամօթն. զի քան զմեղանչելն առաւել չար այն է՝ չունել զինքն ընդ յանցաւորսն – 248. զի ուսմամբ և անուամբ մի ևս ասիցի ունել հաղորդութիւն ընդ Ասորեստանեայս: - 46. ընդդէմ նայեցածն ունելով զմեծ լեառնն Մասիք կոչելով բարձրագագաթն ձիւնալիր սպիտակափառ – 86. Իսկ զկողմանս արևելից Պարս այնքան ունելով Զրադաշտին՝ յայնմ հետէ ոչ երբէք հարկէր Ասորեստանեայց. – 44. Իսկ ի հասանել սրբոյն Սահակայ ի դուռն հանդերձ նախարարօքն՝ զիջանէ ցածնու Վռամ ի բարկութենէ վրէժխնդրութեան Հայոց քինահարութեան անարգանաց Շապհոյ, և ընդ Յունաց զսերտ խաղաղութիւն ունելով.- 116. Իսկ իբրև լուաւ, թէ ահա առեալ Բուխայ զզօրս իւր գալ հասանել ի վերայ նորա՝ հրաման ետ բոլոր աշխարհին իւրոյ ելանել ունել զլեռնակողմն – 276. իսկ նա

քանզի ի հրեշտակէ ասէր ունել պատգամ և ոչ ի մարդոյ՝ յոյժ դժուարեալ ընդ իրսն՝ սպան զնա ի գաղտնիս: - 162. կապարճս և աղեղունս պատրաստականս զառաջեաւ ի նիւսն ունելով, և զարդս ոսկեզարդս և արծաթագործս և կամարս ընդ մէջ ածեալ – 208. կասկած ունելով որ ինչ գործեացն ընդ Աշոտ: - 316. ձայն բարձեալ արտասուալից առ Դերենիկն, և զսուսեր մերկ ի ձեռին ունելով, և վաղր և սակր մի՝ ասէ. ,,որդեա՛կ իմ Դերենիկ, ողջոյն քեզ, ողջոյն քեզ, ողջոյն քեզ. ես ելի գնացի ի յաշխարհն Յունաց,,: - 320. Մինչդեռ կայր ևս կենդանի՝ ետ կանգնել փայտ մի մեծ և բարձր յոյժ, և դնել զնա ի ծայր փայտին, ունել ի բարձրաւանդակ տեղւոջ. – 290. Մուշեղ Անձաւացեաց տէր հիւանդացեալ զյետին կեալն, ունելով որդի ստնդեայ.– 324. յայնժամ ելցէ հուր ի քէն ծնեալ, և կերիցէ զքեզ և զբազմութիւն ուստերաց և դստերաց քոց, ի քէն ալկն ունելով զբորբոքումն: - 148. Նորա զերկիր նկատեալ՝ ոչ ունէր նայել ի վեր, կայր կորակնեալ, ոչ ունել ոյժ պնդութեանն, զօրհասն ի վերայ իւր գուշակէր եկեալ հասեալ: - 344. Ո՞վ Բաբելացի կոյր՝ ունելով խելապատակ ցնդեալ ի մկանց և ի խլրդից. – 38. Որ և յետ մահուանն Զրադաշտին դարձեալ միապետեաց ամենայն արևելեաց Պարսից ի հարկի հնազանդութեան ունելով, խաղաղասէր կենօք ամս ԼԸ. – 56. որք ասեն զՀեփեստեայ գողանալ զհուրն յաստուծոյն, մասն ինչ մարդկան շնորհել և զյոլովն ինքեան ունել – 52. ունելով զտեղիս տեղիս, տալով ձեռս յովպէտ և ժամագիւտ դիպուածք ումեք հանդիպանայր – 68. ունելով ընդ իւր զզօրսն Յունաց բազմամբոխ վահանաւորաց և դրօշուց սաւառնացելոց, և փողք կայսերալուրք և գունդք գունդք վառելոցն վաշտիցն – 106. վահան ի թիկունս եդեալ, սուսեր ընդ մէջ ածեալ, նիզակ ի ձեռին ունելով - 208. վահան ի թիկունս եդեալ, նիզակ ի ձեռին ունելով, ի կապարճս աղեղանց ի դիմի հարեալ զօրացն – 202. ՎԱՍՆ ՈՒՆԵԼՈՅՆ ԴԵՐԱՆԿԻՆ ԶԿՈՐԱՊԱՂԱՏՆ ԻՇԽԱՆ ՏԱՐՈՒՆՈՅ, ԵՒ ԶԴԱՒԻԹ, ՈՐ ԱՐՔԱՅՆ ՃԱՆԱՉԷՐ՝ ԻՇԽԱՆԱՅՈՒՅԱՆԵԼՈՅ: - 340. քանզի կասկածանս ունելով ի թագաւորէն և յորդւոցն – 88. գնացին առ Ներսէհ արքայ Ասորոց, ընդ իւրեանս ունելով զգիր ուխտի խաղաղութեան Աբգարու և Ներսէհի և զխուրենէ Արծրունւոյ. – 82. ,,Ելեր դու յաշխարհս Հայոց հրամանաւ արքունի՝ առնուլ զհարկս արքունի. մի՞թէ /176/ և հրաման ունիս յարքունւոստ, գերել գերփել յաւեր դարձուցանել զաշխարհս մեր: - 178. ,,մարդ եմ և պիղծ շրթունս ունիմ, և ի մէջ պղծաշուրթն ժողովրդեան բնակեալ եմ ես,,: - 258. ,,Ոչ, ասէ, վատագոյն մեք քան զՕանարսն եղիցուք, զի և ամուրս հզօրագոյնս և բարձրագոյնս քան զնոսա ունիմք և դիւրափակս՝ առ ի յունել զմուտս կրճիցն. – 276. Այլ իբրև այն ինչ մերձ լինէր ամրոցն ի պաշարումն՝ Ամդայինն Յիսէ, որ Շեհի որդին, որ զզօրապետութիւնն Հայոց ունէր, ճանաչէր՝ ի հրապոյրս Մանազաւեան պետոյն և Ութմանացն ելեալ՝ երագապէս եկն եհաս ի վերայ Աշոտի ԺԵ հազարաւ հեծելօք վառելովք. – 334. այլ դարձջիք այսրէն, և առանց աշխատութեան զերկիր իւրաքանչիւր կալարուք: - 110. այլ և ամենայն թագաւորք Ասորեստանեայց որդի ի հօրէ առեալ զիշխանութիւն ունէին, ոչինչ արժանի յիշատակի ուրուք գործեալ – 56. այլ և երկիւղ ոչ սակաւ ունէր զնա, զի բազում գունդք սուսերամերկաց շուրջանակի պահէին զնա: - 282. Այլ նոքա քանզի հաստատուն մտօք ունէին զմիաբանութիւն դաւաճան խորհրդոյն որ առ բռնաւորն Տաճկաց՝ ետուն պատասխանի և ասեն – 216. Այսոքիկ գաւառք անուանիք, զոր յառաջին ժամանակս իւրոյ իշխանութեանն սեփհականս իւր արարեալ ունէր հայրն նենգութեան Մարդպետն կոչեցեալ … և մանաւանդ քաղաքն Շամիրամայ հռչակելին և յոյժ փառաւորագոյնն յամենայն կողմանց Վասպուրականի: - 388. Անդանօր քաջն մեր Աշոտ զհիւանդութիւնն կեղծաւորեալ ի տեղւոջ օթոցին անկեալ դնէր, մինչ ակն ունէին յառաջանալ ի գործ պատերազմին: - 328. անկեալ առ ոտս նորա մեծաւ հառաչանօք՝ մի՛ յիշել զանցս զանցից անցելոց, զոր արարինն առ սուրբն, այլ դարձեալ կալցի զաթոռ հայրապետութեանն. – 120. ապա թէ ոչ ի կամս կամաց զայդ առնես՝ ակամայութիւն ի վերայ հասեալ՝ և զոր ունիսդ հարկաւորաբար առնէ քեզ զայդ ևս թողուլ,,: - 330. Ապա ուրեմն յայտ է ըստ կարգի ասացելոցս, եթէ որ շարժէ զերկնային մարմինն՝ մի է և անբաւ զօրութիւն ունի և անմարմին է և անեղ է անապական, և ինքն ոչ յումեքէ, և այլք

ամենեքեանք նովաւ. – 54. Ապա փոյթ ինձ Թովմայի, որ ոչ վերջոտնեալ կալայ ամօթով զյետին տեղին – 122. Առ որս ասեմք՝ եթէ ըստ ամենայն յեղանակի անբոյժն ի բարւոյ, ո՞չ մի ինչ ո՞չ ունի մասն ազնիւ՝ թէ ասիցէ ոք անիծիւք ի բաց բառնալ. – 22. Եւ ունի պատմութիւնն այսպէս. – 14. Եւ քանզի ոչինչ հաղորդութիւն ունէր Յովսէփ առ ծնունդն Քրիստոսի՝ մտանէ յազգահամարն փոխանակ Մարիամու կնոջ իւրոյ -16. զորոյ չունի բան ասել անդր ևս քան զնա յարևելս ունել բնակութիւն մարդկան. – 18. Թէպէտ և ոչ ինչ նպաստաւորութիւն առաջիկայ տեսութեանս ունին հետագայից ցոյցք որ վասն Բէլայ և նոցուն իսկ Քաղդէացւոց դիւցազնական զառանցութեանցն – 36. իսկ եթէ ընդէ՞ր ոչ ի ծննդաբանութեան՝ վասն զի ոչ իսկ ունէր զաւակ Հաբէլ: - 26. ասէ՝ զի դայեկաբար զորդիսն Սանատրկոյ սնուցանէաք, և դու ի թագաւորելդ քոյ որոյ երդմունս արարեալ յԱրտեմի և յԱրամազդ անկասկած կալ մնալ վասն որոյ երկիւղն ունէր: - 82. արդ տեսանեմք զերկնային մարմինն, զի կարգաւորաբար անդադար շարժութիւն ունի, այսինքն արեգակն և լուսինն և աստեղք և այլք նոյնպիսիք.– 54. արկեալ զիւրև պատմուճան լուսակիզն փայլեալ իբրև զարուսեակ, և յաջոյ ձեռինն ունէր սուսեր, և ի ձախոյն՝ բուրուառ լի խնկով – 232. բայց այլ ամենայն իշխանք արևելեայք խոյս տուեալ յերեսաց նորա՝ ետուն տեղի, ելին կալան զամրական տեղիս, ի բերդս և ի քաղաքս և ի լերինս, ընդ ինքեանս գումարեալ զզօրս և զբնակիչս աշխարհաց իւրեանց ամենայն պատրաստութեամբ: - 270. Բայց թէպէտ և ունէր զպատճառ զբարեկամանալն Արէտայ ընդ Աբգարու և ընդ Խուրէնայ՝ այլ Աբգար և Խուրան առ փափագումն որ ի Քրիստոս, և առ լուր սրբոյ Փրկչին, և որ ինչ գործեացն Հերովդէս՝ ոխացեալ ընդ Հերովդի – 78. Բայց հրաման ետ Դերանիկն Գրիգոր հարազատի իւրոյ ի նոյն տանէ Արծրունոյ, և կալաւ զնա և եդ ի յամուրսն Սևան. և հրամայեաց Հասանկան քեռորդւոյն իւրոյ՝ պահել զնա յընդարձակի: - 342. բայց նուազեալ ազգին՝ ոչ զոք ունէին, որ կարօղ լինէին զգործ պատերազմին վճարել և զպաշտօն թագաւորին. – 90. բայց վասն զի ոչ ունէր արմատ՝ վաղվաղակի չորացաւ ի տապոյ բանսարկուին – 246. գրէ հրովարտակ նախատանաց առ կայսր, որ ունէր օրինակ այս. – 146. եթէ ոչ այլ ինչ յակն ունելեաց բարւոյ ունիցիս ասել, զի՞նչ ինչ բարգաւաճանք քեզ լրութիւն անյագ որովայնին Բէլայ իցէ: - 38. ես վաղ անարգեցի զքեզ, և ոչ փոքր ինչ երկիւղ կալայ ի սրտի իմում վասն քո, զի քամահելով ի վերայ քո՝ զզօրավարն քո հանդերձ զօրօքն ի սուր մատնեցի, և զաւար նորա բաշխեցի, /294/ և յերկրորդումն ոչ փոքր նախճիրս համարեցի զօրացն քոց. – 296. և դուք անդէն յաշխարհին կալարուք ձեզ բնակութիւն – 198. Եւ զյաճախութիւն ամբաստանութեանն ունի բողոք, թէ նախ զբնութեան օրէնս անարգեալ, և յերեսացն Աստուծոյ անկեալք եղեն: - 54. և մխիթար բարի ունէր ի բարբառոյ մարգարէին որ ասէր. թէ /գրքում՝ թե/ ,,մանուկ մատաղ ի ծակ իժից արկցէ զձեռս իւր՝ և ոչ մեղիցեն նմա,,: - 252. և առեալ զնա եկն եհաս ի վերայ որդւոյն Աբգարու բառնալ ի նմանէ զթագաւորութիւնն զոր ունէր: - 80. Եւ արդ ունի պատմութիւնն այսպէս: - 14. Եւ արտաքոյ յետ ճանապարհին իմացաք էշ մատակ, որ ունի յաւանակ – 50. և բազում ազգք և թագաւորք են զոր նուաճեալ ունիմք ընդ ձեռամբ մերոյ տէրութեանս. – 244. Եւ գիտեն զսաղմոսն զհին թարգմանեալսն վարդապետացն Հայոց, զոր հանապազ ի բերան ունին: - 192. և գնացին կալան զամրական տեղիս ով ոք և փութացաւ մտանել յամուրս ի բերդսն որ ի Վասպուրականի. – 238. Եւ գրէ առ իշխանաց իշխան՝ ի բաց լքանել եթէ ունիցի ինչ անօգուտս խորհել, ապա թէ ոչ՝ տեսից զքեզ, ասէ, ի զէն և յասպազէն և ի ճակատամարտ. – 322. և դեռ զիւրաքանչիւր սուսեր ածեալ ունէին ընդ մէջ իւր և վահան ի վերայ թիկանց եղեալ. – 220. և եթէ վասն չարութեան գործոց նոցա տաղտկացաւ Աստուած և ետ ի ձեռս ձեր՝ բաւական լիցի ձեզ այդչափ որչափ կալէքդ. – 160. և ելեալ նստաւ ի ջորւոջն, զոր պատրաստեալն ունէին անդէն առ դրան վրանին, և հանին արտաքոյ դաշիկ բանակին՝ դարձուցեալ դառնալ ընդ նոյն ուստի եկն: - 346. Եւ եկեալ երեկոյին խնդալից՝ ակն ունէր առլնուլ կերակրովն, եգիտ ապականեալ և գիշակեր. – 46. և երթեալ ի բուրաստանն՝ գտին զնա ի թաւի անդ դուղեալ, կալան զնա և եկին ածին զնա ի դախտիճ անդր: - 152. Եւ զայլս ազգի ազգի զինուորք ունէին վաղերք և

վակուրք, սուսերք և սուինք, տապարք և վիրգահանք, մեքենայք և ռմբաքարք, վահանք և նիզակք: - 208. Եւ զարմանք կալան զամենայն բազմութիւնն ի վերայ պնդութեան սրտին և զօրութեան ուժոյն և քաջութեան նահատակութեանն, զոր գործեաց երանելին Գէորգ. – 268. և զՀեփեստես ասեն կաղ յերկոցունց ոտիցն, և կայծակնավարս ունի ի ձեռնն աքցանս և կռանս, և նստեալ դարբնէ մարդկան: - 52. և ըստ հրամանի ինքնակալ թագաւորին նուաճեալ ունիս ի հնազանդութիւն պետութեան ձեր զիշխանս և զտեարս, զկողմնակալս և զկուսակալս, զքաղաքապետս և զմարզպետս բոլոր Հայաստանեայցս – 212. Եւ թերևս զանգիտութեան ոք ունիցի ասել զպատճառ. – 52. Եւ ի ժամանակին /96/ յայնմիկ ունէր զհազարապետութիւնն Հայոց այր ժանդ չարաբարոյ, որում հայր Մարդպետ անուն էր. – 98. Եւ ի հասանելն նորա առ թագաւորն՝ ունէր ևս ընդ ինքեան թուղթս լի ամբաստանութեամբ զնախարարացն, որ բնակեալ էին ի Հայս – 180. և ի շարժելն նորա ահ կալաւ զբոլոր աշխարհս և աշխարհակալս. – 262. և ինքեանք իջեալ ի լերանցն՝ կալան զստորոտ լերինն, պատրաստեալ ի պատերազմ: - 274. և խաւարեցան անմտութեամբ սիրտք նոցա. զանձինս առ իմաստունս ունէին յիմարեցան. – 52. և կալան անդ զտիկնայսն ամենայն և զհարճսն և զորդիսն արքայի, և զերիվարսն արքունական, որով եկեալ էր Խոսրով արքայ ի Տիսպոն՝ հանին գաղտաբար ի գիշերի, և արքայ Խոսրով ոչ միոյ իւիք չէր տեղեակ. – 150. Եւ կալաւ Բորն զթագաւորութիւնն ամս Բ և մեռաւ: - 154. և կալցին զիւրաքանչիւր իշխանութիւն և վայելեսցեն ի պարգևս և ի պատիւս արքունի և կացցեն ի հնազանդութեան թագաւորին: - 296. և կալցուք ուխտ խաղաղութեան /136/ ի մէջ մեր երկոցունց, և անշուշտ լիցի այս երդումն և պայման ի մէջ մեր և որդւոց մերոց յետ մեր թագաւորելոյ,,: - 138. Եւ հասեալ կալան զնա և տարան ետուն ի բանտ երկաթից ի քաղաքն Հադամակերտ: - 320. և հարցեալ և պատասխանեալ սուրբն լի կատարեալ իմաստութեամբ Հոգւովն սրբով՝ զոր անմեկնելի ունէր յինքեան սուրբն. – 104. Եւ հրաման տուեալ ընդ ամենայն երկիրն՝ զի այր իւրաքանչիւր դարձցի յերկիր իւր և կալցի զիւր ժառանգութիւն – 234. Եւ մինչ այսպէս կայր աշխարհս յանկարգ խաղաղութեան՝ եհաս լուր գործոյն առ Աւշին և առ իշխանն Աշոտ, եթէ ,,վրդովեալ է երկիրն, և կան ի տարակուսի՝ որք զամուրսն քո ունին. – 362. Եւ մինչդեռ այս գործ խորհրդածէր՝ հասին ի վերայ նորա քաղաքապետք երկու, անուն միոյն Բշիր և երկրորդին Զքրի, և կալան զնա տանել առ Աշոտ որդի սպարապետին: - 316. Եւ մօտ առ սոցա կայ լեառն Կաւկասու, յորում բնակեն ազգք յամենայն լեզուաց բաժանեալք, ըստ ազգս ՀԲ ազգացն, և կեան առանց առաջնորդի, և օրէնս անձանց ունին ամենայն ոք որ զինչ կամի, և ընդ մայրս և ընդ քոյրս ամուսնանալ: - 274. և նա ակն ունէր մեծ իշխանին մտանել առ նա – 344. Եւ նորա կամեցեալ ցուցանել թագաւորին՝ ի սոյն աւուրս վախճանեցաւ Հայրակղէս. իսկ որդի նորա Կոստանդին ոչ ունէր յանձին ըստ կամաց նորա պատասխանի. – 162. և նոցա պարտասեալք ի ծանրութենէ զինուցն և ի ջերմութենէ տապոյ արեգականն և ի սաստկութենէ աւազոյն, որ ոչ ունէր զկայ ոտից, և ի հետևակագնացութենէն և ամենեքումբք թշուառացեալք՝ անկան ի ձեռս թշնամեացն – 162. և ոչ ոք ի նոցանէ նուազագոյն քան Զ-ի ամ կալաւ զիշխանութիւն. – 56. և ունէր զիւրաքանչիւր կալուածս զաւանդեալ ժառանգութիւն նոցա ի թագաւորացն առաջնոցն Մուշեղ, Վահան: - 96. և ունէր կինն գանձ բազում, և նորա դուստր մի Անուշ անուն. – 90. և ունի յոբելեանք Զ և ոլոմպիադր և ընդիքտիոնք, և Գ ամ հայրապետութեան Հայոց կաթողիկոսի տեառն Զաքարիայի, և մուտ եօթներորդ ամի, յորում կային յարքունիսն իշխանքն, ըստ եօթնեկի չափոյ շարժման ժամանակաց. – 312. և ունին զզօրս քո ընդ իւրեանս – 82. Եւ վասն զի մշտաշարժ է երկինն՝ յայտ է եթէ որ շարժէն զնա՝ անբաւ զօրութիւն ունի. – 54. Եւ տեսեալ զայնպիսի կորուստ՝ ոչ ևս համարձակեցան ի նոյն գործ, այլ տարածեալ կալան զերկիրն ամենայն: - 146. զի սուսեր մերկ ի ձեռին ունի, և միայն առանձին գայ զհետ մեր – 230. զի Քրիստոսն այն, որ զանձն իւր ոչ կարաց ապրեցուցանել ի Հրէիցն, այլ կալան զնա և սպանին ի վերայ փայտի՝ իսկ արդ զքեզ զիա՞րդ կարէ ապրեցուցանել ի ձեռաց իմոց: - 146. զի եղեալն՝ ի նիւթոյ և ի տեսակէ է, որ ի նիւթոյ է՝ ոչ է անմարմին, և ոչ

անբաւ զօրութիւն ունի: - 54. զի թէ բովանդակ զօրութիւն ունէր՝ ոչ հանդուրժէր անդադար շարժել զերկնային մարմինն. - 54. Զի թէպէտ և Գուրգէն մեծաւ զօրութեամբ ունէր զդէմ յարձակելոցն ի վերայ, որոց զիշխանականն ճեպէին հասանել գահ, կամ որ արտաքին տաճկական պատերազմունքն բռնաբար ի ներքս դիմէին՝ սակայն ոչ յապահովանայր դեռ երկիրն: - 316. զի ի մատեանս առաջնոցն ունէին պատուէր ի թագաւորացն զնշանաւոր իրս քաջաց գրել, և ոչ վատաց. – 42. Զի մինչ այսպէս կայր աշխարհս ի տարակուսի, և ակն ունէին գթութեանցն Աստուծոյ առատանալ, որպէս սովոր է Աստուած ի բարկութեան զողորմութիւն յիշել.- 374. զի յանմիտեալ կալցի խաղաղութիւն ինքն և աշխարհ իւր – 226. զի յորմէ սակաւ մի կասկածս ունէր՝ անտի ևս աներկիւղ հաստատեցան: - 238. զի ոչ ևս ունիմ շատ խօսիլ ընդ քեզ,,: - 290. զի ոչ ումեք զայդ յանձին կալաւ Աղէքսանդրոս՝ կարծել տիրել ումեք երկրի բաց յԱղէքսանդրէ: - 70. զոր ժողովեալ պահեալ և կնքեալ ունէր յօր հատուցման վրիժուց՝ հատուցանել մեզ ըստ գործս մեր, ի հարկանել զբարի զոտս մեր. – 196. Զոր և այժմ իսկ դեռ ունին զսոյն ասել որդիք հրապաշտիցն: - 48. Զոր և մեք ակն ունիմք և քեզ զսոյն զայս կամել – 186. Ընդ ժամանակս Պերոզի արքայից արքայի, ոմն յաղանդոյն Նեստորի Բարծումայ անուն, որ ունէր զանուն եպիսկոպոսութեան, զօրեղագոյնս զնեստորական հերձուածոյն բուռն հարեալ, և քսութեամբ զնախարարացն Հայոց առ Պերոզ վարելով՝ բազում օճիրս արիւնհեղութեան գործեաց: - 130. թէպէտ և ի ծածուկ ունէին զերկբայութիւն նենգութեանց: - 194. ժողովէր և զորս յառաջագոյնն ունէին յինքեանս զազգս զօրօք իւրեանց – 270. Իսկ զտեղի թագաւորութեանն Հայոց հրամանաւ Յազկերտի ունի Մշկան զօրավար Պարսից: - 120. իսկ զկինն կալաւ ընդ իւր Բուխայ: - 272. Իսկ ընդ աւուրսն ընդ այնոսիկ սպանեալ էր Ութմանկացն, որ յամուրսն նստէին՝ զՌստոմ Վարաժնունի, որ զտանուտերական պատիւն յայնժամ ունէր զՎասպուրական աշխարհիս. – 332. Իսկ ըստ պատմագրաց՝ կարգ ծննդաբանութեանդ ունի զայս օրինակ. – 42. Իսկ իշխանն Վասպուրական, այն ինչ հուպ ընդ հուպ եկն ի ժամադրեալ տեղին. ընդ որ յոյժ ուրախացեալ թագաւորն, իբրև զերծեալ ի կասկածանացն, զոր ունէր յիշխանէն Սիւնեաց: - 382. Իսկ Պտղոմէոս նենգութեամբ և հարկանօք կալաւ զԵրուսաղէմ և զՀրէաստան, մինչև ամս ԺԲ: - 70. Կալան և զհայրապետն Զաքարիայ, և ի խնդիր անկեալ աստուածային սուրբ նշանին՝ սկսան զնոսա տանջել, մինչև զբազումս ի պաշտօնէիցն կառափեալ սատակեցին. – 142. մանաւանդ զի և թագաւորին նախ ակն ունէր զդառնալն ի կռոցն ի յերկրպագութիւն Քրիստոսի ճշմարտին Աստուծոյ. - 88. Մատուցեալ առ թագաւորն Արշակ ասէ. ,,ոչ բարեօք իմացեալ առաջնոց թագաւորացն, զի ոչ կալան զտեղիս զի զայս ի բնակեալ ճոխութեան թագաւորական վայելչապէս խրախճանութեանց. – 100. Մշկանս այս փոխանակ Արտաշրի մեր թագաւորի մտեալ ունի զաշխարս հրամանաւ Վռամայ Պարսից արքայի: - 118. Յետ այսր ամենայնի Յազկերտ թագաւորեաց ի Տիսպովն, և ունէր զթագաւորութիւնն երկիւղիւ, և ոչ հրամանատու այլ անձնապահ: - 156. Յետ նորա թագաւորէ եղբայր Սենեքերիմայ … <փութ>ապէս մեռանի ի Մարութաքբաղդան, իբրև … ունէր զվեց ամիս, սպանաւ և նա ի միջօէ ումեմնէ որում անունն էր Ներեղիբդ և թագաւոր էր. – 60. յորում ժամանակի տէր Զաքարիայ ունէր զաթոռ հայրապետութեան Հայոց կաթողիկոսութեան – 310. Նախ զի և լեզուքն շփոթեալք՝ունէին զանմիաբանութեան փոյթս, կամ թէ զի և վատութիւնք քաջաց ապիհարկեալք ոչ գրեցաւ ի մատենագրաց անտի Քաղդէացւոց – 44. Նորա զերկիր նկատեալ՝ ոչ ունէր նայել ի վեր, կայր կորակնեալ, ոչ ունել ոյժ պնդութեանն, զօրհասն ի վերայ իւր գուշակէր եկեալ հասեալ: - 344. նոցա ի մտի եդեալ էր, զի թէ գայցէ զհետ կոչնականացն՝ կալցուք զնա և զօրքն նորա լքանիցին, և դիւրաւ յաղթեսցուք նոցա: - 228. շահատակելով գունակ ի խաղս գնդակաց, զսակաւաւորութիւնն իւր հազարաւորս համարելով, քանզի ոչ ունէր աւելի քան զերկու հազարս հեծելոց: - 334. որ ունէին մարդկեղէն երեսս, և մեծ էին քան զհաւսն որ առ մեզ լինին - 50. որ զտանուտրական պատիւն ունէր – 206. որ մեծաւ ախորժանօք յանգուցանէ առ ինքն զնոսա իբրև արս

պատուաւորս և քաջամարտիկս զօրաւոր զօրութեամբ, և մանաւանդ զի բազում անգամ զանուն յաղթութեան ստացեալ ունէին: - 366. որ յետ հաւատոցն որ ի Քրիստոս բազում ուղղութեամբ և երկիւղածութեամբ կրօնս ըստ արժանի հաւատոյն ցուցեալ, գրէթէ ի ծայրս առաքինութեան զաճումն հաւատոցն տարեալ հասուցեալ, որ ինչ յորդորումն աւետարանական վարժիցն ունին դաստիարակութեան ցոյցք: - 78. որ ունիցի արմատս ինչ ինքնաբոյս և սակաւախնամս – 52. որոյ գալուստն ազդ եղեալ զնդի այլազգեացն՝ փախեան գնացին բացագոյն, կալան զամրական տեղիս, ցրուեալ ընդ լեռնայինսն անյայտ թաքստեամբ: - 402. որոց անուանք ճանաչի սոցա … Սահլ Սմբատայ որդի, Շաքեոյ տէր , որ զԲաբանն կալաւ, և իշխանական Վասակ Վայոց ձորոյ տէրն, և Փիլիպպէ իշխանն Սիւնեաց – 298. որոց և շիթք ցօղոյն ունէր զանհամեմատ անուշահոտութիւն: - 50. ուստի յայտ է թէ և անմարմին է, զի մարմինն՝ բովանդակեալ զօրութիւն ունի, և ոչ կարէ հանապազ շարժել զերկին կարգաւորաբար. – 54. սրբոյ Աւետարանին հետազօտեալ կրթականին՝ մի բազմել յառաջին բարձին, ոչ եթէ ոչ ունէր նազելի և բարձրագահ պատիւս ի մէջ մեծ նախարարութեանցն Հայոց – 94. վասն զի ունէր յայնժամ զգլխաւորութիւն բարձակցութիւն իշխանաց Հայոց - 170. վասն նորին իրաց ասեն կալաւ, զնա հաճոյանայր կացուցանել իշխան Տարունոյ որ ասի Հայոց իշխան, որ և եղև իսկ: - 342. քանզի հէնք բազումք կալան զերկիրս: - 116. Քանզի խառն դրակցութեամբ սահմանին առ միմեանս Փոքր Աղբագ և աշխարհին Կորճէից և Պարսկահայոց՝ և հանապազ առ միմեանս զգժտութիւն կեղծաբերէին, մարզպանն և որ զԿորճէիցն ունէին զգործավարութիւն. – 400. քանզի ոչինչ ունէր զկարծիս դրժանաց առ թագաւորն և առ զօրս նորա – 186.

ՈՒՆԵԼԻ - եթէ ոչ այլ ինչ յակն ունելեաց բարւոյ ունիցիս ասել, զի՞նչ ինչ բարգաւաճանք քեզ լրութիւն անյագ որովայնին Բէլայ իցէ: - 38.

ՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ - ՄԾԹ ամօք յառաջ զսորայս բացայայտեալ զցոյցս յայտնութեանն, յամս Ներսեսի երրորդի Հայոց կաթողիկոսի և Վարդանայ Ռշտունեաց պատրկի և յամի ունելութեանն Տաճկաց զհայկական աշխարհս: - 394.

ՈՒՆԿՆ - Իսկ նա ի հրապոյրս ապստամբ վիշապին ելեալ, որ բազմախարդախ չարութեամբն եհեղ առատութեամբ զդառնութիւն խրատոյն յունկն կնոջն անզգամի: - 20.

ՈՒՆԿՆԴԻՐ ԼԻՆԻԼ - և ոչ եղեն ունկնդիր մաղձահամ և ժախահոտ բանիցն, իբրև ի փեռեկեալ գերեզմանէ զնեխահոտութիւնն արտաքս արկանելոյ. – 292.

ՈՒՆԿՆ ԴՆԵԼ - Բայց Ահմատ ոչ խոնարհեալ ունկն դնել ասացելոցն, արհամարհեալ զառաքեցելովքն: - 366. և սաստիկ կսկծեցուցանէր զնոսա բանիւք, ունելով իւր վկայ զԵսայի մարգարէ՝ յասելն, ,,լուարուք, իշխանք Սոդոմայեցւոց, ունկն դիք օրիացն Աստուծոյ ժողովուրդ Գոմորացւոց,,. – 182. Որբոց իրաւունս ոչ առնեն, և դատաստանի այրեաց ունկն ոչ դնեն,,: - 182. քանզի կարի ախորժելով ունկն դնէր և յօժարէր բառնալ զթագաւորութիւնն Հայոց - 118. Նորա ունկնդիր եղեալ գայ առանց յապաղանաց – 82. Բայց Մեհուժան Արծրունի ոչ եղեալ ունկնդիր սրբոյն Ներսէսի, և ոչ ընդ թագաւորին հնազանդութեամբ. – 102. Իսկ Ներսէհ ունկնդիր եղեալ Դարէհի, բայց ոչ կարաց հաւատարմացուցանել զասացեալսն. – 82. Իսկ Սաթինիկ ունկնդիր եղեալ խրատու սրբոցն՝ ոչ ի բաց մերժեցաւ ի կռոցն Աստղկայ անուանեալ պատկերին – 88. Որոյ ունկնդիր եղեալ Տիրան՝ տայ հրաման յանգ հանել զխորհուրդ անօրէն աստուածատեաց առն: - 98. Որում /110/ ունկնդիր եղեալ՝ դարձան այր իւրաքանչիւր ի բնակութիւն իւր - 112. Որում ունկնդիր եղեալ երեքեան նախարարութիւնքն առն իմաստնոյ Վահանայ Ամատունւոյ՝ գան զկնի նորա անկասկած համարձակութեամբ – 98. Որում ունկնդիր եղեալ իշխանն՝ կատարէ զասացեալսն: - 322.

ՈՒՇ - և հարցեալ ցնա յաղագս մահուանն Յովսէփու ի վրէժխնդրութեանն աղագս երկրորդ նահատակութեան նորա, որ եկաց ընդդէմ զօրավարին, յուշ առնելով նմա զապստամբութենէ և ընդխառնելոյ նորա ի վնասս արքունի – 294. զորոյ նախնեացն ջան և վաստակ յուշ պարարեալ թագաւորին՝ Համամայ յառաջ մատուցեալ, ի գահ և ի բարձ

հայրենեացն ձգել զնա՝ ժառանգեցուցանէ զերկիրն Աղբազ, որպէս Սահակայ նոյնպէս և Համամայ: - 90. յիշեցուցանէր զոր ինչ գործեաց ընդ Աշոտ և ընդ աշխարհ նորա, յուշ առնէր և զքաջութիւն արիութեան նորա – 268. Յուշ առնէր նմա զխոստումնն Աստուծոյ առ Աբրահամ և զկարգս թլփատութեանցն և զզոհիցն և զայլոցն ամենեցուն, զոր ոչ է այժմ ասել մի ըստ միոջէ. և յայս լինէր խոկումն Իսմայէլացւոցն մինչև իսպառ: - 158.

ՈՒՇԱԹԱՓ - Եւ եղև ի միում աւուրց, ի գալ նորա ի նմանէն՝ ձայն օտարոտի, և ազդումն ահագին և դիւական անկեալ ի վերայ /զրքում՝ վերա/ նորա՝ ուշաթափ անկեալ դնէր – 158.

ՈՒՇ ԵԴԵԱԼ - ուշ եդեալ ուժեղութեամբ և քաջութեամբ սրտիւ ընդդիմանալ, մանաւանդ ի Ծանարացն զնա տեսեալ ի պարտութիւն մատնեալ և յաղթահարեալ: - 276.

ՈՒՇԵՂՈՒԹԻՒՆ - Զի թէ միոյ փայլատակման ընթացք և ճայթումն ամպոց բաւական է պակուցանել քաղել զուշեղութիւն ոգւոց, զի՞նչ ինչ յայնժամ կրէին ոգիք մնացելոցն յերկրի, ի սահանաբաց և յանդնդաքակ վրդովմանցն հոսելոց, նախ քան զջրհեղեղ ջուրց սատակումնն: - 32.

ՈՒՇԻՄԱԳՈՅՆ Տե՛ս ՈՒՇՄԱԳՈՅՆ

ՈՒՇՄԱԳՈՅՆ - Տեսեալ կնոջն զՄահմէտ այր հաւատարիմ և ուշմագոյն յամենայն իրս աշխարհականս՝ եղև նմա կին և ետ ի ձեռն նորա զամենայն հոգս տան և ընչից: - 158. և արտաքնոցն ուշիմագոյնքն ասեն, եթէ, ամենայն մարմին շարժուն՝ յայլմէ բնաւորեցաւ շարժիլ. – 54.

ՈՒՇ ՈՒՆԵԼ- ամենածախ գանձիւք առատաձեռն պատուով հոմանեաց և եթ ունելով ուշ – 44.

ՈՒՌ - այլ որպէս արմատն՝ նոյնպէս և ուռն և պտուղն. եթէ սկիզբն սուրբ է՝ ապա և արմատն, ապա զինչ ուռն՝ նոյն և տեսակ: - 258. այլ որպէս արմատն՝ նոյնպէս և ուռն և պտուղն. եթէ սկիզբն սուրբ է՝ ապա և արմատն, ապա զինչ ուռն՝ նոյն և տեսակ: - 258.

ՈՒՌԿԱՆ - և զԽուրանն Արծրունի մեծ զօրավար արկեալ ընդ ուռկանաւ խարդախութեան, հետևել զկնի իւրոյ մոլորութեանն. – 80.

ՈՒՌՈՒՑՈՒՄՆ - հրեշտակի Աստուծոյ հարեալ ի հարուածս անբժշկականս ըստ օրինի Հերովդիայ ախտակրութեան, տորոմեալ խղխայթմամբ, չարալլուկ ուռուցմամբ զտրորումն առնոյր արիւնալից արիւնապարտ մարմինն գազանեղինին. – 376.

ՈՒՍԱՆԻԼ - Նա և զայլ հիացականսն որ ըստ այսոցիկ ուսցիս ի նորին գրոց. – 50. և ծառայեա ճշմարտութեան օրինաց և հաւատոց, զոր ուսաք ի մարգարէէն Մահումաթայ. ապա թէ ոչ՝ զնորին հակառակն ընկալցիս, տանջանս և մահ, և ելցես ի կենաց աստի չարաչար մահուամբ,,: - 294. զի և ի հօրէ իւրմէ ուսաւ՝ որդւոյն Սէթայ որդիս Աստուծոյ կոչիլ. – 26.

ՈՒՍԵԱԼ - Եւ ուսեալ Հրէիցն զպատճառս փախստեանն՝ խրախուսեցին ի միաբանութիւն, ճշմարիտ ասել զասացեալսն, իբրև նախանձախնդիրք Աստուծոյ և որդիք Աբրահամու և եղբարք միմեանց: - 160. Եւ փոխանակ նորա ժառանգէ զաթոռ հայրապետական երանելին տէր Յօհաննէս, որ և սնեալ և ուսեալ առ ոտս սրբոյն Մաշտոցի. – 376. զորոյ լոյծ և մեղկ բարս ուսեալ թագաւորին՝ կացուցանէ զնա ի վերակացութիւն գործակալաց դրան արքունի – 90. Իսկ աբեղայն արիոսեան, զոր յառաջագոյն ասացաք վարդապետ Մահմէտի, տեսեալ զյաջողութիւն իրացն՝ յարուցեալ եկն առ Մահմէտ, ցուցանել նմա զգութ երախտեաց, իբրև յիւրմէ վարդապետէ ուսեալ եհաս այնպիսի իրաց. – 162.

ՈՒՍՄՈՒՆՔ - որ յետոյ և հետևող սուրբ առաքելոցն եղեալ բազում ուսմունս ի հնոց հրէականաց նպաստաւորեաց եկեղեցւոյ գեղեցիկ օրինակօք – 34.

ՈՒՍՈՒՄՆ - այլ զի բազում նեղութիւն և սուր, ի ձեռն այսր /46/ սատանայական ուսման՝ սպառեալ կործանեաց զերկիրս Հայոց – 48. Արդ ո՞վ ոք արժանի յոյժ ծաղու զբանք ուսմանս այսորիկ համարեսցի. – 46. Եւ Աւշնի հաւատացեալ զաշխարս ծառայի ումեմն Սափի անուն ի գերելոցն Յունաց ներքինի, թողեալ զհաւատսն որ ի Քրիստոս, մսլիմանակ դեն ստացեալ, արիւնարբու ուսմամբ բնաւորեալ. – 372. և զի էր վարժեալ ուսմամբ Աստուածաշունչ գրոց և ընդել և ծանոթ էր ճարտասանական հրահանգիցն՝ եդ առ յայն ժամու իմացական տեսութիւնն զերգս – 284. Եւ մեր ընկալեալ և հաւատացեալ ճշմարտութեանն՝ և ոչ կարեմք փոխանակել զճշմարտութիւն ընդ սնոտի,

առասպելաբան և կարկատուն, ստայօդ և պաճուճազարդ մոլար ուսմանդ ձերոյ: - 246. զի ուսմամբ և անուամբ մի ևս ասիցի ունել հաղորդութիւն ընդ Ասորեստանեայս: - 46. ՎԱՍՆ ԱՍՈՐԵՍՏԱՆԵԱՅՑ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՆ. ԵՒ ԹԷ ՈՐՊԷՍ ԶՐԱԴԱՇՏ ԵՒ ՄԱՆԻԹՈՊ ԿԱՑԵԱԼ ԳԼԽԱՒՈՐՔ ԱՐԵՒԵԼԻՑ ԿՈՂՄԱՆ, ԵՒ ՄՈԼԱՐ ՈՒՍՄԱՆՑ ՆՈՑԱ - 42.

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ - Այլ և ուսումնական բանգիտութեանն քաջահմտագոյն, անընչասիրութեամբն մեռելագոյն. առատաձեռնութեամբն կենդանագոյն: - 376. Եւ այս առ այժմ բաւականասցի մտառու ուսումնական անձանց, զանմտացն ի բաց լքանելով զիմացմունս: - 396.

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԻՑ - զոր և երանելին Կորիւն, ուսումնակից Մովսէսի և աշակերտ սրբոյն Մեսրովպայ՝ յիւրումն ստուգաբանեալ պատմութեան զայսոսիկ մեզ հաւատարմացուցանէ: - 122.

ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԷՐ - Բայց թէ է՞ր աղագաւ պատմութիւն վկայութեան Վահանայ ոչ է գրեալ ի գիրս պատմագրի՝ ստուգապէս առանց յերկուանալոյ ցուցանեմ քում ուսումնասէր քաջահմտութեանդ: - 128. Բայց մի ինձ մեղադիր լինիր, ո՛վ ուսումնասէր դու, սակս ոչ զբովանդակ սորա գործս շարել ի ճառս մանրապատումս: - 302. տեղեակ են այսմ ուսումնասէր անձինք: - 196.

ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ - նորին հրահանգեալ կրթարանի ուսումնասիրութեանն վարժիւք ոռոգացեալ, այր քաղցրաբարոյ և հեզահայեաց, հասարակաբար առ հասարակ զինքն վարկանելով, արտաքոյ ամբարտաւանական բարձրայօնութեանն՝ կալով յաշտիճան հեզոցն, դրուատեալ ի փրկչէն մերմէ Յիսուսէ Քրիստոսէ: - 376. սա առաւելեաց յամենայն հոգածութիւնս ի գիւտս իմաստութեան ուսումնասիրութեան և այլն ամենայնի՝ քան զհարս և զհաւս իւր: - 334.

ՈՒՍՈՒՑԱՆԵԼ - ,,օրհնեալ է տէր Աստուած մեր, որ ուսոյց զձեռս մեր ի պատերազմ, և զմատունս մեր ի ճակատամարտ,, , և որ ի կարգին է: - 252. Բայց զի մի և մեք անկեալք լիցուք ի նոյն՝ ուսցուք ի յԱստուածաշունչ գրոց - 256. Զայս և առաւել քան զսոյն խրատէր և ուսուցանէր սուրբ հայրապետն և քաջ հովիւն տէր Յոհաննէս կաթողիկոս Հայոց մեծաց: - 182. զի ոչ գոնեայ մի ոք գոյ, որ զճշմարտութիւնն վկայէ ուսուցանելով նորա, թող թէ զբազումս: - 246. Զոր բան և վասն օձին սքանչելապէս ուսուցանէ Փիլոն Աղէքսանդրացի՝ յառաջ քան զդրժանացն դիպուածս՝ յոլովութիւն իմաստից ունել ամենայն շնչականաց. – 22. Իսկ եթէ՝ մշակն մեղաց և անդրանիկն ամենայն չարեաց, որ ի յօձն բունեալ ոչ անիծաւ, որպիսիս ուսուցանէ վնասապարտութիւն օձին առ ի պատժականութեանն գտանել պարտաւորութիւն, որ ոչ յընքենէ միայն, այլ մանաւանդ ի գտողէն չարեաց: - 22. որպէս ուսուցանէ գիրք Եւսեբի Կեսարացւոյ:- 34. վասն որոյ զերկայնութիւն կենաց տալով նահապետացն Աստուծոյ՝ յանդիման դրախտին բնակեցուցանէր, ուսուցանելով՝ ի ձեռն ապաշաւանաց ի նոյն վերադարձիլ կեանս. – 26. որով մահուամբ և կամիս՝ պատրաստ եմք յամենայն հնարս չարչարանաց մտանել, զոր ուսոյց քեզ վարդապետն չարեաց հայրն քո սատանայ. – 292. Որպէս Պօղոս ուսուցանէ. ,,արհամարհեալ ասէ, ուրուք զօրէնս Մովսէսի՝ մեռանէր, ի բերանոյ Բ կամ Գ վկայիւք. քանի սաստկագոյն համարիմք զայն, որ զորդին Աստուծոյ առ ոտն եհար,, , և որ ի կարգին է: - 380. սմա ծանօթացեալ և սիրողացեալ ժամանակաւ ուսուցանէր բազում ինչ նմա և յոլովագոյնս զինոց կտակարանաց, և եթէ ոչ գոյ բնութեամբ որդի Աստուծոյ: - 158.

ՈՒՍՏԵՔ - և զզօրն տուեալ ի ձեռս Վահանայ Ամատունոյ, հոգալ զգործ պատերազմաց, թէ արդեօք դէպ լինիցի ուստեք: - 96. Եւ յայնմհետէ համարձակութիւն առեալ անօրինացն՝ սկսան գունդս ռամկականս ժողովեալ ըստ օրինակի մարախոյ անչափ բազմութեամբ, այնոքիկ որ Շեխետիքն կոչէին. և այլ որ ոչ ուստեք ուստեք ի հեռաւոր աշխարհաց /402/ Պարսից, ի Ժանգանայ և ի Ջուրջանայ և որք ի Վարառատ գաւառէ – 404. և ոչ ինչ փոյթ եղև ումեք հոգալ զուստեք արշաւանս և զգերփանս - 96.

ՈՒՍՏԵՔ ՈՒՍՏԵՔ - Եւ յայնմհետէ համարձակութիւն առեալ անօրինացն՝ սկսան գունդս ռամկականս ժողովեալ ըստ օրինակի մարախոյ անչափ բազմութեամբ, այնոքիկ որ Շեխետիքն կոչէին. և այլ որ ուստեք ուստեք ի հեռաւոր աշխարհաց /402/ Պարսից, ի Ժանգանայ և ի Ջուրջանայ և որք ի Վարառատ գաւառէ – 404.

ՈՒՍՏԻ - Այլ զմեզ գիտես ո՛վ ոք եմք և ուստի՛ և յումմէ, և թէ զի՛նչ անուն է մեր՝ կարի քաջայայտ է քեզ - 242. բովանդակաբար բացայայտել զհաւատարիմն գրել, թէ արդեօք Ասուր, որ զՆինուէ շինեաց, հաւ Նինոսի՞ իցէ ի ծննդոց Սեմայ, ուստի Նեբրովթ, կամ թէ արդեօք ազգն Արծրունեաց Սեմա՞յ սերունդք իցեն, թէ Քամայ ի Նեբրովթայ: - 14. Եւ եհան արձակեաց զնա Տէր Աստուած ի դրախտէն փափկութեան՝ գործել զերկիր ուստի առաւ: - 22. և ելեալ նստաւ ի ջորւոջն, զոր պատրաստեալն ունէին անդէն առ դրան վրանին, և հանին արտաքոյ ղաշիկ բանակին՝ դարձուցեալ դառնալ ընդ նոյն ուստի եկն: - 346. և նոքա տան տանել նմա զհարկս և հասս արքունի և դարձուցանեն զնա ընդ նոյն ուստի եկն: - 172. ուստի յայտ է թէ և անմարմին է, զի մարմինն՝ բովանդակեալ զօրութիւն ունի, և ոչ կարէ հանապազ շարժել զերկին կարգաւորաբար. – 54. Ուստի պարտ իսկ էր նախ զանձանց և եթ գիտել, և ապա յերևելեացս աստի զճարտարապետն սոցա իմանալ. – 54.

ՈՒՍՏԻ ԵՒ - ուստի և մեզ կարգաւորութիւն փոփոխմանց պահեցաւ ստացուածս այս: - 26. Ուստի և ըստ կարգի մեղանացն՝ և դժուարինք անիծիցն հետևին, նախ օձին և ապա կնոջն: - 22. Ուստի և մեք ըստ կարի մերում անցեալ գտաք զհամառօտութիւն զրուցատրութեանս – 122.

ՈՒՍՏ - յայնժամ ելցէ հուր ի քէն ծնեալ, և կերիցէ զքեզ և զբազմութիւն ուստերաց և դստերաց քոց, ի քէն ակն ունելով զբորբոքումն: - 148. քանզի էին Ադամայ և այլ ուստերք և դստերք բազումք, այլ ոչ արժանաժառանգք պայազատութեան աշխարհահայր լինելոյ. – 24.

ՈՒՏԵԼ - ասէ՝ կինս զոր ետուր /20/ ընդ իս, սա ետ ինձ ի ծառոյ անտի և կերայ. – 22. Յետ ջրհեղեղին հրամայեալ՝ կերիջիք միս իբրև զբանջար խոտոյ. – 30. դու ընդէ՞ր ոչ երկիրպագանես Բէլայ, եթէ ո՞չ տեսանես ո՞րչափ ուտէ և ըմպէ: - 38. երկոտասան արդու ալեր և քառասուն ոչխար ի միում գիշերի ուտել Բէլայ. – 38. և կերիցեն քարինք և փայտք և այլ կաիք երկաթեղէնք, որպէս և զայն որ ի նմայն պատարագի մարմին և արիւն որդւոյն Աստուծոյ, մանաւանդ թէ ինքն իսկ ճշմարտապէս որդին Աստուծոյ. – 396. Եւ զերկնային պարգևացն որ ի հանդերձեալսն խոստացաւ Տէրն, զանպատում և զիրեշտակային նորոգութեան՝ նա ասաց լինել անդ կերակուրք և ըմպելիք ուժգին. զոր և կամեսցի ուտել անյագաբար՝ պատրաստ գտանիցէ, և կանանց կուսից մնացելոց հանապազ անյագաբար խառնակումն: - 164. և կատարեալ զաղօթսն և գոհացեալ՝ ետուն զփառս Աստուծոյ և հատուցին զամէնն և նստան ուտել հաց. – 228. զի մողեսք և կովիդայք, քարաթաթօշք և բնդռունք ի վերայ եկեալ կերան զորս նորա: - 46. Զոր և մարգարէն առ գերութեամբն Բաբելացւոց ասէ, ,,կերիցեն հարք զորդիս, և որդիք զհարս,, , որպէս և առ Վեսպասիանոսիւն եղև: - 374. յայնժամ ելցէ հուր ի քէն ծնեալ, և կերիցէ զքեզ և զբազմութիւն ուստերաց և դստերաց քոց, ի քէն ակն ունելով զբորբոքումն: - 148. յայնժամ կերիցէ սուր զպատերազմողս քո. – 148. Քանզի այնչափ թանձրացաւ յաճախութիւն սովոյն՝ որ ոչ միայն անսուրբ կենդանիս ուտէին ըստ սրբութեան կարգի, այլ և զսարսափելի և զդժնդակ, որ զգազանային անցուցանէ զվայրենամտութիւնն, զմարմինս մեռելոց՝ առանց խղճելոյ ուտէին, ի գերեզմանացն հանեալ զհետ միոյ և երկուց ամաց թաղելոյ: - 374. Քանզի այնչափ թանձրացաւ յաճախութիւն սովոյն՝ որ ոչ միայն անսուրբ կենդանիս ուտէին ըստ սրբութեան կարգի, այլ և զսարսափելի և զդժնդակ, որ զգազանայինն անցուցանէ զվայրենամտութիւնն, զմարմինս մեռելոց՝ առանց խղճելոյ ուտէին, ի գերեզմանացն հանեալ զհետ միոյ և երկուց ամաց թաղելոյ: - 374.

ՈՒՐ - ,,ո՞ւր է Աբէլ եղբայր քո,, - 24. Այլ և Վահան Ամատունեաց գաւառին փախստեայ եկեալ ի ձորն, որ մերձ է յամրոցն, ուր տէրն իւրեանց կայր: - 208. ապա ցուցին զտեղին ուր ծածկեալն էր. զոր առեալ վարեցին ի գերութեան, և ոսկի և արծաթ անբաւ խաղացուցին ի դուռն թագաւորին: - 142. Աստանօր ոչ է ինձ յայտ թէ զի՞նչ կամ ո՞րպէս դիպեցաւ լինել

տոհմին Արծրունեաց, կամ ո՞ւր, կամ զիա՞րդ. – 94. Բայց տուաւ յաղթութիւնն այն մեծ ի ձեռն զօրավարին Ապումուսէի, զի լցցի զոր ասաց Տէր ի բերանոյ Ամովսայ Մարգարէի, ,,խորտակեցից զնիզակս Դամասկոսի,, , որում այժմ Դմիշկն կոչեն, ուր ելին զհետ Բուխայի: - 286. Գունդ մի հարուստ անցեալ մնացին ի Համբոյրազան աւանի Մարդաստան գաւառի, ուր եպիսկոպոսական աթոռ մարդպետականին յայնժամ փոխեալ դնէր ի Նախճաւան քաղաքէ. – 372. և եկաք յերկուս աւուրս ի տեղիսն, ուր արեգակն ոչ ծագէ. – 50. և յերկրորդումն հանդերձեալ են վերստին մտանել ի տանջանս յաւիտենականս, ուր որդն ոչ վախճանի և հուրն ոչ շիջանի: - 336. և բախեցին արտաքոյ զդուռնն ուր մտեալ էր իշխանն, և կալեալ զնա հանին ի բարձրագոյն տեղիս ամրոցին, և եդին ի բանտի ի ներքսագոյն սենեկացն. – 348. Եւ Գուրգէն Արծրունի և Մուշեղ Բագրատունի, և ինքն փութացաւ հանդերձ կաթողիկոսիւն, եկն բանակեցաւ յամուրն մերձ, ուր էր արգելեալ Դերանիկն: - 348. և դարձեալ եդին ի վերայ ի տեղւոջ վկայութեանն նորա. ի Գոռոզու մերձ ի լեառն Քշիթ, ուր էր բանակ այլազգեացն: - 290. Եւ զօրքն, որ ելեալ էին զհետ Գուրգինայ՝ եկին հասին ի սահմանս երկրին, ուր կայր Գուրգէն զօրօքն իւրովք – 226. և իսկոյն հարեալ զնա այսոյն պղծոյ և ընդ զառիվայր լերինն թաւագլոր խաղաղացուցեալ հարուստ ձգմամբ մինչ ի դաշտավայր տեղին ուր այգեստանքն: -378. Եւ ծառայ մի Դերենկին որ բանտապանն էր՝ լուծեալ զնա ի կապանացն՝ և տարեալ մուծանէ ի սենեակն ուր ննջէր Դերենիկն. – 320. և կամ ո՞ւր վատնիցէ թափիցէ զբազմութիւն նետից ի կապարճից խորհրդանոցին, չարին հնարիմացութեան: - 170. և կամեցեալ իմ պատմել և ձեռնարկել տեսանել ի ձեռն ծառայից, ուր էր երջանկացն վայր - 50. Եւ հասեալ ի մի վայր գան հովիտն Կուղան, ուր Գուրգէն բանակ արարեալ /362/ էր ի Կարկինեանս տեղւոջ բազմաձեռն զօրու. – 364. Եւ հրամայեաց ածել զնա յատեանն, ուր կային միաբան ժողով զօրագլխացն: - 290. Եւ յետ խաչայարդար պայծառութեանն իջեալ ի լեռնէն Գագիկ ի ստորոտ լերինն, ուր աբեղայիցն բնակէին սքեմաձևքն: - 394. և շփոթեալ լի աղաղակաւ երկիրս, և ուր հասանէին՝ աւերէին ասպատակաւ և աւարաւ և յափշտակութեամբ. – 298. և վառեալ ի զէն և յասպազէն՝ արձանացան իբրև զմի այր՝ և յանդուգն դիմացուածով խուռն յարձակմամբ հարեալ ի դիմի, ուր քաջքն այլազգեացն ճակատէին ընդ աջաթև /380/ կողմն. և պատառեցին զգունդն, և պարտեցին զախոյեանսն. – 382. զի ասէ, ,,որ աներկիւղն է՝ անկանի յորոգայթս և ի վիհս, և ի տեղիս ուր ոչ եղիցի այցելութիւն յաւիտենից,,: - 354. ընդդէմ նայելով լերանցն Այրարատեան ազատն Մասեաց, ուր Արտաւազդն Արտաշէսեան քարավիժեալ խոհամանայր ի կոշտն կոհակին: - 392. ընտանեգոյնս ևս ձայնի կոչելով՝ ո՞ւր ես Ադամ, աւաղականս նմա գորովալիր զանկումնն, թերևս ինքեամբ իսկ զօգտակարօքն տածիցի: - 20. արդ ո՞ւր է Աստուածն այն, զոր դուդ ասես, վասն է՞ր ոչ փրկեաց զԿեսարիայ և զԱնտիօք և զՏարսոն և զԱմասիայ և զԵրուսաղէմ և զԱղէքսանդրիս և զԹեբայիտ և զայլ աշխարս: - 146. Իբրև հասին ուր հանդերձեալն էին՝ և երկոցունց զօրքն անհուն բազմութեամբ յանդիման եղեն միմեանց, և ճակատ առ ճակատ զգործս պատերազմին յարդարէին – 328. յորում տեղւոջ քաղաքն Տարունոյ շինեալ էր, ուր բնակեալ բայանայր զօրավարն Տաճկաց, զօրհասական արջոյն բերելով նմանութիւն, որ յաւուրս ձմերայնոյ արմատովք պարենաւորեալ՝ ի մէջ կենաց և մահու անցեալ որջանան ի բոյնս իւրեանց: - 188. որպէս ասաց Քրիստոս,եթէ ,,ուր երկու կամ երեք ժողովեալ են յանուն իմ՝ անդ եմ և ես ի մէջ նոցա,,: - 250. ուր բանակն Հայոց նստէր – 234. ուր զեղանն սուրբ և զգաւազան հովուական և զմատանին պատկերեալ և զգօտին աշխատասէր միջոյն թողեալ ի հանապազորդ յիշատակ լուսաւորութեանն մերոյ հօրն: - 104. ուր հոյլքն էրէոցն խայտան և վայրենեացն խոզից և առիւծուցն մորիքն և երամակք ցոռոց պատրաստական առ որսոյն հրճուանք առ ձեռն պատրաստ հոլովին – 392. ուր յաճախ շնչէ օդն հիւսիսային – 262. տարան ետուն ի բանտ արքունի, ուր կայր Աշոտ իշխան և այլ նախարարք ի տանէն Արծրունեաց: - 238.

ՈՒՐԱԽԱԿԱՆ - Ցայսմ վայրի ոչ մտադիւր ախորժակօք գրեմ զճառս պատմութեանս, որ տրտմականքն, քան թէ ուրախականքն յառաջանան տիրել ինձ: - 384.

ՈՒՐԱԽ ԱՌՆԵԼ - Եւ եղև յետ աւուրցն այնոցիկ, յորժամ ուրախ արար թագաւորն զնախարարսն Հայոց ի տաճարի խրախից, և խոստացաւ տալ իւրաքանչիւր ումեք զերկիր ի ժառանգութիւն – 314. և ուրախ արարից զնոսա ի տան աղօթից իմոց. - 224.

ՈՒՐԱԽԱՐԱՐ - և ընդ նմա Գրիգոր որդի Վասակայ, և սա նմանապէս ոգեզուարճ իմաստութեամբ առ լցեալ հոյակապ և անուանի ի մէջ Հայկականացս և ցանկալի լսողացս և ուրախարար տեսողաց. - 344.

ՈՒՐԱԽԱՑԵԱԼ - և չոգան ի բանակետղ իւրեանց մեծաւ յաղթութեամբ, ուրախացեալ անտրտում խնդութեամբ – 282. ցնծային հրճուէին կայտռելով, բերկրեալ և ուրախացեալ սրտիւ – 266. ընդ որ յոյժ ուրախացեալ Տիբերի պատուէ ծիրանեօք և բրաբիոնաւ ի Ստադին տեղւոջն. – 80. Ընդ որ յոյժ ուրախացեալ Շապուհ՝ խոստացաւ փեսայացուցանել զՄեհուժան ի քոյր իւր Որմզդուհի: - 102. Իսկ իշխանն Վասպուրական, այն ինչ հուպ ընդ հուպ եկն ի ժամադրեալ տեղին. ընդ որ յոյժ ուրախացեալ թագաւորն, իբրև զերծեալ ի կասկածանացն, զոր ունէր յիշխանէն Սիւնեաց: - 382.

ՈՒՐԱԽ ԼԻՆԵԼ/ԻԼ/ - անտրտում խնդութեամբ դիմեցին ի տեղի սպանմանն, իբրև ի հարսանիս երիտասարդական ամուսնութեանն, ուրախ լինել որպէս փեսայ առ հարսին. – 266. Եւ ելեալ արտաքս ի սենեկէն՝ և նստան ուրախ լինել: - 284. Եւ յոյժ հաճոյ թուեցաւ խորհուրդս այս առաջի թագաւորին, և մեծապէս ուրախ լինէր: - 196. Եւ թէպէտ տածէր և խնամէր Գագիկ աշխարհս՝ այլ ոչ ուրախ լինէին ի նա ազատատերանցն գրոխք, և կացին ի տարակուսի: - 354. և նոքա յոյժ ուրախ եղեն, զի վասն անուանն Տեառն արժանի եղեն մեռանել. – 222. և ուրախ եղև մեծապէս խնդութեամբ. – 152. զի և որք յոյժ ատեցողքն են մեր և թշնամիքն՝ տեսցեն և յամօթ լիցին, և բարեկամքն և սիրելիքն յոյժ ուրախ եղիցին,,: - 218.

ՈՒՐԱԽՈՒԹԻՒՆ - Եւ արձակեաց զնա ի տուն իւր մեծաւ ուրախութեամբ և անտրտում խնդութեամբ – 218. և դառնային մեծաւ ուրախութեամբ և անտրտում խնդութեամբ յիւրաքանչիւր տեղիս: - 176. և զսուգ և զտրտմութիւն, զոր կրէին աշխարհս յաղագս մահուանն Դերանկին՝ յուրախութիւն և ի խնդութիւն տրամադրէին. – 360. և զօր մահուան սրբոյն ամենայն Ասորեստան տօնախմբեալ մեծաւ ուրախութեամբ ի Քրիստոս Յիսուս ի Տէր մեր - 254. Եւ ինձ ի վերայ տրտմականացն դէմ եդեալ առ կատարելագոյն և առ անզուգական անհամեմատ խնդութիւնն դեգերել, առ հոգևորական ուրախութիւնսն ընթանալ յետ մարմնական տրտմականացն յաճախութեանցն: - 386. և տայր զօրավարին և իշխանացն ամենեցուն պարգևս մեծամեծս, և բաշխէր զօրացն ամենեցուն դահեկանս ի խռոկս, և ճաշս և ընթրիսս ուրախութեան կազմէր ամենայն զօրացն մինչև Է օր: - 144. Յայնժամ ելեալ իշխանն Գրիգոր յերեսաց արքայի մեծաւ ուրախութեամբ և անպատում խնդութեամբ՝ և եկն եմուտ յերկիր իւր յիշխանութիւն Վասպուրական կոչեցեալ: - 314.

ՈՒՐԱՆԱԼ - այլ թէ ,,որ ուրասցի զիս առաջի մարդկան՝ ուրացայց և ես զնա առաջի Հօր իմոյ որ յերկինս է. – 256. եթէ ,,եկայք առ իս ամենայն աշխատեալք և բեռնաւորք, և ես հանգուցից զձեզ,, , և թէ ,,որ ուրասցի զանձն իւր վասն իմ՝ գտցէ զնա,,. - 252._ և առ Տիմոթէոս գրէ, հաւատարիմ գոլ զզօրութիւն հաւատոցն, ասէ, ,,թէ ուրանամք՝ և նա ուրանայ զմեզ. թէ չհաւատամք՝ նա հաւատարիմ մնայ,,: - 258. և առ Տիմոթէոս գրէ, հաւատարիմ գոլ զզօրութիւն հաւատոցն, ասէ, ,,թէ ուրանամք՝ և նա ուրանայ զմեզ. թէ չհաւատամք՝ նա հաւատարիմ մնայ,,: - 258. և դաստիարակ առընթեր ունելով զբանն տէրունական, թէ ,,որ ուրասցի զիս առաջի մարդկան՝ ուրացայց և ես զնա առաջի Հօր իմոյ,, - 264. և դաստիարակ առընթեր ունելով զբանն տէրունական, թէ ,,որ ուրասցի զիս առաջի մարդկան՝ ուրացայց և ես զնա առաջի Հօր իմոյ,, - 264. Զի չէ և չէ իսկ հնար, թէ որ հաւատայ բերանով՝ թէ ուրասցի շրթամբք – 256. ուրացան զանձինս և առին զխաչն Քրիստոսի և գնացին զհետ կոչողին, կորուսին զանձինս, այսինքն զկեանս աշխարհիս, զի զյաւիտենից գտցեն զկեանս. – 292. քանզի նա խաբկանօք առն մոգի և կախարդի ասաց լինել որդի Ամովնայ և Արամազդայ, այլ ոչ ուրացաւ մահկանացու գոլ: - 36. այլ թէ ,,որ ուրասցի զիս առաջի մարդկան՝ ուրացայց և ես զնա առաջի Հօր իմոյ որ յերկինս է. – 256.

ՈՒՐԱՑԵԱԼ - և որ ինչ ի նմանէ կան պահին պարգևք կացելոյն ի ճշմարտութեան հաւատս, և տանջանք ուրացելոցն և յետս կացելոցն - 206. զի երկոքինն ուրացեալ էին ի Քրիստոսէ. – 106.

ՈՒՐԱՑՈՂ - առ որ յղեալ բազում անգամ պէսպէս սպառնալեօք և ողոքական բանիւք հաւանութեամբ թողուլ զօրէնս քրիստոնէութեան և հաւասարակցել այլոց ուրացողացն զՔրիստոս. – 318. նոյնպէս և տանջանքն նմին նման յաւիտենականք և մշտնջենաւորք յանսպառ յաւիտեանս և յանմահ խոշտանգանս՝ պղծոցն և ուրացողացն ի սուրբ և յանբիծ հաւատոց քրիստոնէութեանն. – 264. որք ոչ առին յանձն միաբանել ընդ գունդս ուրացողացն. – 264.

ՈՒՐԱՑՈՂԱԿԱՆ - Բայց Գուրգէն զմի ամ կեցեալ փոխի յաշխարհէս, դարձեալ յուրացողական ամբարշտութենէն: - 318.

ՈՒՐԱՑՈՒԹԻԻՆ - Ասաց Բագարատ յուրացութեանն իւրում, թէ առ վտանգի նեղութեանցն՝ ուրացութիւնն ոչ ինչ վնասէ, եթէ ի սրտին գաղտնի պահէ զխոստովանութիւնն հաւատոց: - 254. Ասաց Բագարատ յուրացութեանն իւրում, թէ առ վտանգի նեղութեանցն՝ ուրացութիւնն ոչ ինչ վնասէ, եթէ ի սրտին գաղտնի պահէ զխոստովանութիւնն հաւատոց: - 254. և Զ ամ կեցեալ յետ գերադարձն լինելոյ, և մտեալ յաշխարհս՝ համարձակ զքրիստոնէութեանն ունելով զկրօնաւորութիւն, և ի զղջել յապաշաւ ի վերայ ուրացութեանն զՔրիստոս լինելով: - 336. Զայս ոչ եթէ սակս ուրացութեան ինչ ամբաստան լինի զինքեանէ, կամ վասն ժողովոցն, այլ զի ոչ յանդիմանեցին զթագաւորն, որ արտաքոյ օրինացն ամբարշտէր. – 258. զուրացութեանն ի բաց դնելով զվատթարութիւն – 336. ՈՐ Ի ՎԵՐԱՅ ՈՒՐԱՑՈՒԹԵԱՆՆ ԶՔՐԻՍՏՈՍ ՅԱՒԵԼ ԵՒ ԶԱՅՍ Ի ԿՈՐԾԱՆՈՒՄՆ ԲԱԶՄԱՑ: ԸՆԴԻՄԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՍԱԿԱՒՈՒՔ: - 254. Տե՛ս, ով սիրելի, զի թշնամանելն՝ լեզուին բարբառ է, և ոչ ներէ ստեղծիչն լեզուին զուրացութիւնն բարբառել, զի ոչ եթէ այլ ոք է որ ստեղծ զլեզուն, և այլ ոք է որ արար զսիրտն. – 258.

ՈՒՐԲԱԹ - և ելեալ ի Յադամակերտ քաղաքէ ի Թ ժամու ուրբաթու աւուրն, և անցեալ ընդ ծովակն Յըմբեայ, և ընդ Վարազի Զարեհաւանի. – 402. և զինքն յանձն արար երանելի եպիսկոպոսին և ճգնաւոր քահանային, հանգեաւ բարի խոստովանութեամբ ի հոռի ամսեան, որ օր Ե էր ամսոյն յաւուր ուրբաթու՝ ի Քրիստոս Յիսուս ի Տէր մեր – 254. որ կատարեցան միանգամայն սրով ի միում աւուր ի մեծի ուրբաթի զատկին: - 106.

ՈՒՐԵՂԻԱՆՈՍ - մինչ ինքն Հերովդէս փախստեայ անձնապուր լեալ հանդերձ Ուրեղիանոսիւ զինակրաւ՝ անկանի առ քեռին իւր որդի Հիւրկանու քահանայի ի քաղաքն Ասկաղոն: - 78.

ՈՒՐԵՄՆ - ,,Գրեցի ձեզ, ի բաց կալ յայդմանէ, ուրեմն ոչ կամեցարուք լսել, ես զձեզ ապաշաւեմ, ասէ: - 138. Ապա ուրեմն յայտ է ըստ կարգի ասացելոցս, եթէ որ շարժէ զերկնային մարմինն՝ մի է և անբաւ զօրութիւն ունի և անմարմին է և անեղ է անապական, և ինքն ոչ յումեքէ, և այլք ամենեքեանք նովաւ. – 54. Եև անհնարին բեկմամբ խորտակեցաւ գունդն Հայոց, մինչև ի բազմացն սակաւուց հազիւ ուրեմն մազապուր զերծեալ՝ անկան յաւուր յայնմիկ ի տարապարտ պատերազմին արք անուանիք իբրև Շ - 402. և յայտ է թէ յայլմէ շարժի. և եթէ յայլմէ՝ ապա ուրեմն է՛ ոմն, որ շարժէ զերկնային մարմինն: - 54.

ՈՒՐ ԵՒ - բաժանեն զաշխարհս յերիս մասունս. տալով Աշոտի … Եւ Գուրգէն զկողմանս արևելից, յելից Աղբագոյ և որ շուրջ զնովաւ ամենայն Պարսկահայք մինչև ի մուտս Կորդաց, և ուր և ըստ այնմ իցէ հնար ածել զձեռամբ: - 360. և կորապաղատին ընդարձակեաց ելանել, զի երթիցէ ուր և կարասցէ եւ - հասանել ըստ յաջողելոյ իրին: - 348. և ամենայն ուրեք ուր և հանդիպէր զօրուն Պարսից՝ առ հասարակ սատակէր զամենեսեան, մինչ ոչ մնալոյ ապրեալ: - 148. և բազում այն են որ ի նմին իսկ սատակին. և կէսքն դիւրըմբռնելի որսորդաց լինին. և ապրեալքն սաստիկս հասուցանեն վտանգս ուր և դիպիցին, եթէ մարդկան և եթէ այլոց ինչ կենդանեաց: - 188. Եւ ուժեղացեալ դաշիկն քաղաքային ի վերայ Մուսէի զօրուն, մինչ ածին արկին զբուն բանակաւն ուր և Աշոտն մեր թուէր գոլ խօթացեալ. – 328. և Տէր ամենակալ էր ընդ նմա ամենայն ուրեք ուր և ախորժէր: - 308. զի ուր և իցէ՝ ածցեն զնա առ նա, թէ՛ պատիր խաբէութեամբ և

խորամանկ կեղծաւորութեամբ և խարդախութեամբ, կամ պատերազմաւ և մեծամեծ զօրութեամբ, ամենայն պատրաստութեամբ, արքունի կարողութեամբ, որպէս զիարդ և կարասցեն՝ առ նա հասուցանեն: - 224. Իսկ Երուանդ պահեալ զերդումն հօրն նորա՝ թողացուցանէ երթալ բնակել և կեալ ուր և հաճոյ թուիցի. – 84. Ո՞չ ածեր զմտաւ, թէ յիսկզբանացն մինչ ցայսօր ժամանակի ամենայն ուրեք ուր և գումարէր զօրն և լինէր պատերազմ և սուր և ճակատամարտ՝ երբեմն յաղթեն և երբեմն ի պարտութիւն մատնին. – 282. որք քակէին զոլ նոցա ամենայն ուրեք /210/ ուր և դիպէին զմիաբանութիւն ուխտի խաղաղութեան եղբարց և ազգականաց և բարեկամաց: - 212.

ՈՒՐԵՔ - մինչ հազիւ թէ ուրեք կարաց նշկահել զսոսա ի պատրանս խաբէութեան և ի նենգութիւն կեղծաւոր խարդախութեան զօրականաց իւրոյ տէրութեանն: - 242. Բայց քանզի ամենայնիւ ամենայն ուրեք ոչ ոք զօրեաց կալ ընդդէմ նորա յամենայն գործս զոր և կամք իւր ախորժէին՝ սկսաւ ձեռնամուխ լինել կարգաւ ընդ բոլոր աշխարհս արևելեայս – 274. Եւ ահա լոյս սաստիկ իջեալ յերկնից և ցոլացեալ ի վերայ սուրբ մարմնոյն, և շուրջ փակեալ զտեղեաւն, թէ ուրեք յարենէ նորա ցայտեալ կայր: - 224. և ամենայն ուրեք ամենեցուն բնակաց աշխարհիս անդորրեալ յանհոգս և յապահովս լինել ի ներքին և յարտաքին հազմարարաց: - 388. և ամենայն ուրեք բարեացապարտ զինքն ցուցանէր. – 168. և ամենայն ուրեք դա է պատճառ ապստամբութեան Հայոց յարքայից արքայէ. – 104. և ամենայն ուրեք ուր և հանդիպէր զօրուն Պարսից՝ առ հասարակ սատակէր զամենեսեան, մինչ ոչ մնալոյ ապրեալ: - 148. Եւ բնակեն առանձին ըստ տունս ազգաց, և այնչափ ի բացեայ են ի միմեանց՝ մինչ թէ ոք յարանց զօրաւորաց ի բարձրաբերձ տեղեաց ուժգին խանչիցէ՝ հազիւ թէ ուրեք կարիցէ առնուլ զբոմբիւն ձայնին, իբրև ի վիմաց ինչ արձագանգ/ք /գրքում՝ արձագան/ լինելոյ կարծիս բերելով – 190. և գրեթէ /գրքում՝ գրէթէ/ ոչ ամենևին ուրեք երևեցաւ այնպիսի ահաւոր տեսիլ զօրու և սպառազէն կազմութեան՝ ամենայն թագաւորաց, որ կացեալ էին ընդ ծագս տիեզերաց. զորոյ սաստիկ և ահագին որոտումնն և ճայթումնն և փայլիւն զինուցն, և որ ինչ յայնժամ զարդարեալ և զինեալ պատրաստեցան զօրքն Տաճկաց: - 284. և դուք ամենայն ուրեք ամրացեալ ի զգուշութիւն իբրև յամուր քաղաքի ընդ ձեռամբ իմով յանհոգս լեալ լինել ձեզ. – 214. և ետ հրաման ահիւ մեծաւ՝ ամենայն ուրեք կանգնել զպատկեր իւր և երկիրպագանել իբրև աստուծոյ և զոհս մատուցանել. – 40. Եւ իմ զհետ երթեալ բանից նորա հարցանէի՝ ո՞ւր ուրեք ասէք լինել զերկիրն զայն անճանօթ. – 48. և ոչ ըստ տեղիս տեղիս ցուցանէին զհանդէս մարտիցն և զյաղթութեանն քաջութիւն, այլ բոլորովիմբ ամենայն ուրեք ախոյեանայարձակ սլացմամբ ընթանայր. – 312. և Տէր ամենակալ էր ընդ նմա ամենայն ուրեք ուր և ախորժէր: - 308. Իսկ Գուրգէն օր ըստ օրէ աճէր զօրութեամբ ի բազում քան թէ ի սակաւ տեղիս, զոր ի Տարօն և զոր յԱնձաւացիս և զոր յԱրզն և զոր առ այլ ամենայն ուրեք – 324. Խորտակէր և զնշան տէրունական Խաչին, զոր ուրեք ուրեք կանգնեալ լինէին. քանզի յոյժ ստիպէր զնա հոգին մոլեկան: - 168. Նմանապէս, կամ թէ ևս հրաշափառագոյն զյաղթութեան մարտսն յօրինեալ յարդարեաց զպարտութիւն ի վերայ ազգին Իսմայէլի մեծ զօրավարն Գուրգէն, և իսպառ կանգնեաց զնշանակ յաղթութեան ամենևին ամենայն ուրեք ընդ ամենայն տեղիս. – 312. Ո՞չ ածեր զմտաւ, թէ յիսկզբանացն մինչ ցայսօր ժամանակի ամենայն ուրեք ուր և գումարէր զօրն և լինէր պատերազմ և սուր և ճակատամարտ՝ երբեմն յաղթեն և երբեմն ի պարտութիւն մատնին. – 282. ո՞վ ոք յաշխարհակալաց ոչ մատնեցաւ ի սուր. և են իշխանք ազգաց, է ուրեք որ զօրանան, և է ուրեք որ տկարանան,,: - 282. ո՞վ ոք յաշխարհակալաց ոչ մատնեցաւ ի սուր. և են իշխանք ազգաց, է ուրեք որ զօրանան, և է ուրեք որ տկարանան,,: - 282. որով իցէ ասել արևմտական զդրախտն կամ /18/ ի միջոցի ուրեք. –20. որք քակէին զոլ նոցա ամենայն ուրեք /210/ ուր և դիպէին զմիաբանութիւն ուխտի խաղաղութեան եղբարց և ազգականաց և բարեկամաց: - 212. Քակտեսցի և աւերեսցի պերճութիւն տաճարաց քոց, և ամենայն ուրեք անարգեսցի: - 148. հազիւ ուրեք ակնակառոյց աչօք նկատել զկատար լերինն – 48.

ՈՒՐԵՔ ՈՒՐԵՔ - Խորտակէր և զնշան տէրունական Խաչին, զոր ուրեք ուրեք կանգնեալ լինէին. քանզի յոյժ ստիպէր զնա հոգին մոլեկան: - 168.

ՈՒՐՈՒԱԿԱՆ - Իսկ Նեբրովթ որդի Քուշայ որ ի Քամայ՝ յոյժ ուժգնագոյն ոչ միայն քան զառաջինսն ուրուականաց լինել, այլ և ոչ Հերակլի – 36. Քանզի առաջնոցն ուրուականք և ստուերականք ոմանք՝ ըստ իւրաքանչիւր կարծեաց թուելոց վրիպեցան յաստուածածանօթն գիտութենէ հոգեշահ նահապետացն: - 40.

ՈՒՐ ՈՒՐԵՔ - Եւ իմ զհետ երթեալ բանից նորա հարցանէի՝ ո՞ւր ուրեք ասէք լինել զերկիրն զայն անծանօթ. – 48.

ՈՒՐՋԱՑԵԱԼ - և բունեալ ուրջացեալ բնակեալ էր ի նմա սատանայ զօրօք իւրովք – 248.

ՈՔ - և ոչ համբարք ի սմա բաւական, թողումք այլ ումեք ասել - 216. ,,ի քո իսկ ինքնակալ թագաւորութեանդ և ի յօրէնս առաջնորդին ձերոյ գրեալ է՝ ոչ գոլ ճշմարիտ վկայութիւն մինոյ ուրուք և հաւատարիմ – 244. ,,ոչ են օրէնք թագաւորութեանս մերոյ ի պայքար բանից զոք արկանել, և յերկարել ի բանս, որչափ արարաք ընդ ձեզ, զոր ինչ այլ արասցուք. – 246. այլ քայքայեալ ցրուեցան յոր կողմ և աճապարել ախորժեաց ոք - 116. այլ և ամենայն թագաւորք Ասորեստանեայց որդի ի հօրէ առեալ զիշխանութիւն ունէին, ոչինչ արժանի յիշատակի ուրուք գործեալ – 56. Այլ զմեզ գիտես ո՛վ ոք եմք և ուստի՛ և յումմէ, և թէ զի՛նչ անուն է մեր՝ կարի քաջայայտ է քեզ - 242. Այլ ճշմարտագոյնք են Սողոմօնեանքն, զի ասէ, ,,վա՛յ միումն. յորժամ գլորիցէ, ո՞ յարուցանիցէ զնա,,. և եթէ ,,լաւ են երկուք քան զմի, զի եթէ միովն գլորիցի ոք՝ կանգնեսցի,,: - 354. Անդէն փութով և անյապաղ երագութեամբ հրաման ետ, զի որ ոք և հաճոյ թուիցի Սմբատայ՝ մի ոք իշխեսցէ արգել լինել: - 218. Անդէն փութով և անյապաղ երագութեամբ հրաման ետ, զի որ ոք և հաճոյ թուիցի Սմբատայ՝ մի ոք իշխեսցէ արգել լինել: - 218. անտի և անդ ոչ ոք զօրէր Զրուանայ թագաւորել. բայց միայն կին մի անուանի Դիոնիսեայ, հարստայեղց վավաշոտ հրամանի բարուք. – 16. Ապա ուրեմն յայտ է ըստ կարգի ասացելոցս, եթէ որ շարժէ զերկնային մարմինն՝ մի է և անբաւ զօրութիւն ունի և անմարմին է և անեղ է անապական, և ինքն ոչ յումեքէ, և այլք ամենեքեանք նովաւ. – 54. Առ որս ասեմք՝ եթէ ըստ ամենայն յեղանակի անբոյժն ի բարւոյ, ո՞չ մի ինչ ո՞չ ունի մասն ազնիւ՝ թէ ասիցէ ոք անիծիւք ի բաց բառնալ. – 22. Աստանօր սակաւուք բացայայտեցից զորպիսութիւն բնակչաց լերինն. թէ զիա՞րդ կամ ո՞րպիսի ոք են – 190. Արդ ո՞վ ոք արժանի յոյժ ծաղու զբանք ուսմանս այսորիկ համարեսցի. – 46. Բայց յո՛վ ոք կամ ո՞ր աշխարհ, զոր ոչ կործանեաց Աւշին պէսպէս լլկանօք հինի ասպատակաւ, աւարառու յափշտակութեամբ, սպանմամբ սրոյ և սովոյ: - 374. գուցէ ակամայ երթալովն, և նեղիչն աշխատելով ի պահելն՝ յաճախեսցէ ի վնաս և ի քէն, և օճան բարւոյ յայնմ հետէ ոչ ևս ումեք հասցէ գտանել,,: - 216. Եղեն ընդ նմա և ուխտեցին ուխտ, և ետուն նմա կին յազգէն իւրեանց և պատրաստեցան լինել ընդ նմա, որպէս և կամք իւր հրամայեսցեն. զոր թէ ասիցէ ոք՝ ի հրամանէ Աստուծոյ լինել սկիզբն առաջարկութեանն այնորիկ: - 160. և իւրաքանչիւր ոք այր զընկերէ և զեղբօրէ իւրմէ ի չարիս խոկային: - 194. և խորհեցաւ սա զմիտս զայս, եթէ որ առ վտանգի նեղութեան դարձցի ոք առ ի պաշտօն կռոցն՝ ոչինչ է, եթէ սիրտ իւր ուղիղ պահեսցէ զհաւատսն Քրիստոսի: - 256. և յարգելուլ զնա մեծամեծաց նախարարացն՝ չանսաց բնաւ ումեք – 228. և ահա իբրև արք Ռ ի յընտրելոցն Աղուանից պատահեալ նոցա հարին զնոսա և ածին փախստեայ ի բանակն և ինքեանք դարձան ողջանդամ, և ոչ մի ոք վիրաւորեցաւ. – 282. Եւ ամենայն մեծամեծքն հանդերձ խառնաղանճ /240/ ամբոխիւն դռոթ տուեալ, ոչ միայն ըստ հրամանի թագաւորին ելանել զհետ աղաղակի փողոյն և արքունի կոչնականացն՝ այլ փութացան տեսանել, թէ ո՛վ ոք և ո՛րպիսիք են սոքա – 242. և ամենայն ոք ըստ ազգս ազգս փութայր ի հնարս ինքեանց վաստակոցն մի զմիով ելանել. – 268. և ամենայն ոք խորհէր ի սրտի իւրում խնամով ի չարիս: - 28. և այլքն ցրուեցան յո՛վ և աճապարեաց ոք. – 332. և բացեալ զտուն դիւանապահ մատենիցն և գտեալ զսերունդս Սենեքերիմայ, և զգործս նոցա զմիոյ միոյ ուրուք յանուանէ զառն իւրաքանչիւր զանուն և զքաջութիւն իւր, նոյնպէս և զայլն ամենայն ըստ տոհմից տեղեաց - 74. Եւ բնակեն առանձին ըստ տունս

ազգաց, և այնչափ ի բացեայ են ի միմեանց՝ մինչ թէ ոք յարանց զօրաւորաց ի բարձրաբերձ տեղեաց ուժգին խանչիցէ՝ հազիւ թէ ուրեք կարիցէ առնուլ զբոմբիւն ձայնին, իբրև ի վիմաց ինչ արձագանգ/ք/ գրքում՝ արձագան/ լինելոյ կարծիս բերելով – 190. և գնացին կալան զամրական տեղիս ոմն ոք և փութացաւ մտանել յամուրս ի բերդսն որ ի Վասպուրականի. – 238. և դահճացն հանեալ զսուսերն՝ դիմեցին ի վերայ նոցա իբրև զգազանս արիւնարբուս, և ծեծէին սրովն, իբրև ոք զի հատանիցէ փայտ ի մայրս անտառախիտս հարեալ կացնաւ, և յանխնայ անողորմ յօշէին անդամ անդամ: - 266. և եթէ ոք խախտել ջանայ՝ ի հրամանէն Աստուծոյ ոչ ժառանգէ նա զաթոռ իւր և զթագաւորութիւն: - 356. Եւ ելանէին գունդք գունդք շտապով և ճեպով մի զմիոյ կնի, և ամենայն ոք որ տեսանէր՝ ընդ մեծաւ երկիւղիւ ներքաղրեալ լինէր: - 284. Եւ եղև յետ աւուրցն այնոցիկ, յորժամ ուրախ արար թագաւորն զնախարարսն Հայոց ի տաճարի խրախից, և խոստացաւ տալ իւրաքանչիւր ումեք զերկիր ի ժառանգութիւն – 314. և զայսոսիկ թէ բարիոք ումեք թուեսցի տեսցուք. – 24. և զոր օրինակ ոք զբոլոր անդամս մարմնոյ յօշիցէ ի մասունս, և ոչ երևի տեսակ կենդանի մարդոյն, որպէս է գոյացութիւն խառնուածոյն. – 194. Եւ թերևս զանգիտութեան ոք ունիցի ասել զպատճառ. – 52. և թէ մեռանիլ ևս ումեք հասցէ՝ ի պարծանս անձին և ազգին իւրոյ համարեալ է, և պսակ մարտիրոսական ընկալցի ի Քրիստոսէ. – 276. Եւ թէ հաստատել ոք կամեսցի՝ անսասանելի կացցէ նա յայսմ աշխարհիս. ամէն: - 356. և ինքն Աշխէթ զինեալ զինքն ի զէն և յասպազէն, զոր կարծեալ ոմանց երկաթեղէն պատկեր գոգցես զերիվարն և զհեծեալն, աչացն միայն ոչ գոլով ծածկոյթ. – 272. Եւ խնդութեամբ մեծաւ լցեալ զաշխարհս, որպէս զոք ի մեռելոց եկեալ տեսանիցեն: - 372. և ծանեաւ թէ գուժկան ոք է - 230. Եւ կալեալ զդեսպանսն հանին զթուղթսն, և զարսն պահեցին ի զգուշութեան, ոչինչ ումեք զգուշացուցանելով որ ինչ եղևն: - 340. և հիացմամբ առ նորայն հայելով, թէ ո՛վ ոք էր, և ո՛րպիսի, և ո՛րպէս կորեաւ՝ ասեն, ,,զիա՛րդ դադարեաց պահանջողն, հանգեաւ տագնապօղն. եթէ ո՛րպէս իջին ի դժոխս փառք նորա,,: - 376. և մի հալածեսցի ոք ի բնակութենէ իւրմէ յօտար երկիր պանդխտութեամբ բնակել: - 234. և մի՛ այլում ումեք փոյթ առնիջիք յառաջ քան զնա ըմբռնել: - 198. և մնացեալքն կէսքն փախեան երեսաց յո՛վ և կարաց ոք զերծանել – 400. Եւ մօտ առ սոցա կայ լեառն Կաւկասու, յորում բնակեն ազգք յամենայն լեզուաց բաժանեալք, ըստ ազգս ՀԲ ազգացն, և կեան առանց առաջնորդի, և օրէնս անձանց ունին ամենայն ոք որ զինչ կամի, և ընդ մայրս և ընդ քոյրս ամուսնանալ: - 274. և յայնչափ սաստիկ և անհուն ամբոխին սուտ վկայութեանն զբոլոր բարկութիւն բռնաւորին զարթուցին ի վերայ առնն, որպիսի ոչ ի մի՛ ոմն ուրուք վերայ այնքան ժամանակս եհեղ զբարկութիւն իւր զօրավարն Բուխայ:- 290. և յարգելուլ զնա ազատանւոյն՝ չանսայ բնաւ ումեք: - 352. և նովաւ վճարիցեն զի՛նչ պէտ և լինիցին ումեք ի մեծամեծաց մինչ ի փոքունս նոցա. – 82. և ոչ առ մի՛ ոք այդչափ խնամ և հոգաբարձութիւն առնէաք, որչափ ընդ ձեզ և ընդ աշխարհ ձեր. – 244. և ոչ զոք թուլացուցանէր թագաւորել Զրուանայ, դաշնաւորել երդմամբ՝ մինչև որ ի կնոջէն Ըռեա որ ի Զրուանայ զարմիցն էր ծնեալ արու՝ անդէն ի ծննդեանն սատակէր. – 14. և ոչ ինչ փոյթ եղև ումեք հոգալ զուստեք արշաւանս և զգերփանս - 96. և ոչ միոյ ումեք կորնչել, բայց ի միջոցէ ումեմնէ, որում /գրքում՝ որուն/ անուն Աշխէթ ճանաչէր, այր պերճ և անուանի ի զօրուն քաջամարտիկ, ունելով ընդ ինքեան գունդ հարուստ /270/ իբրև ծով առելոյ զօրավարաց. – 272. Եւ ոչ ոք գտանէր ամենինի ի կողմանէ /174/ թշնամեացն որ կարէր կալ ընդդէմ նոցա, և ոչ մի՛ ոք. – 176. և որոց ոչ գործք ինչ և ոչ քաջութիւն ուրուք յայտ յանդիման ցուցանիւր. – 68. և Փրկիչն՝ ,,եթէ ոք ամօթ համարեսցի զբանս իմ,,: - 260. զի ասաց զօրավարն Աղուանից, եթէ ,,մի՛ կարծիցէ ոք զիս ապստամբ գոլ ի թագաւորէն և վասն այնր հարկանել զզօրսդ Ասորեստանի,,. – 286. զի գործ մի գործեմ ես յաւուրս ձեր, գործ որում ոչ հաւատայցէք, թէ ոք պատմեսցէ ձեզ: - 200. զի ըստ իւրաքանչիւր հասակաց՝ զմի մի ոք ի ձէնջ /214/ գթալիր սիրով մեծարէի այնչափ – 214. զի հարցեալ լինէր, թէ ո՞վ ոք, և յորո՞ց, և յումմէ՞, և ե՞րբ, և առ որո՞վք: - 72. զի մի՛ ամենինի ոք կայցէ յակաստանի, մանաւանդ զի ոչ ոք տեսեաց

ընդդիմանալ ձեռին նորա. – 296. զի ո՞վ ոք այլ ճոխ քան զՄենեքերիմայսն, /94/ զոր համարձակախօսն Եսայիաս հրապարակէ առ Իսրայէլեան զարմն զսորայս մեծափառութիւն. – 96. զի ոչ գոնեայ մի՛ ոք գոյ, որ զճշմարտութիւնն վկայէ ուսուցանելով նորա, թող թէ զբազումս: - 246. զի ոչ ումեք զայդ յանձին կալաւ Աղէքսանդրոս՝ կարծել տիրել ումեք երկրի բաց յԱղէքսանդրէ: - 70. զոր ոչ և զմի՛ ոք յիշխանաց ոմանց առաջնոց լուեալ ուրուք եթէ իցէ այսպիսի ինչ արարեալ. – 216. զոր ոչ և զմի ոք յիշխանաց ոմանց առաջնոց լուեալ ուրուք եթէ իցէ այսպիսի ինչ արարեալ. – 216. զոր սովորութիւն թէ առցէ ոք արդեօք ասել ի վերայ Փաղեգայ որդւոյ Եբերայ և կամ Առանայ որդւոյ Թարայի: - 40. զՎաչէ կացոյց ի դրան արքունի, զի ամենայն ոք նովաւ մտցէ և ելցէ յարքունիսն – 82. Իբրև ստուգեցաւ որ ինչ եղեալն էր՝ փութացան խնդրել ի քաղաքին և ի կիրճս ճանապարհին, յոր կողմ և աճապարեաց ոք, մինչ անցեալ գտին զհարեալն դիւի չարի, զի կայր դեռ կիսամեռ: - 378 իսկ այսոքիկ ոչ այլ ումեք արարածոցս պատշաճին, բայց միայն միոյ Աստուծոյ, և նա է Արարիչ: - 54. Իսկ թագաւորն Հայոց Սմբատ անպատկան վարկանելով զերթալն Աշոտի առ Աւշին, մի՛ գուցէ արդեօք և այլք դրդուիցին յիշխանացն զնորայն հետեւել ուղևորութիւն, և արգելուլն զԱշոտ՝ չանսաց ումեք: - 362. Իսկ ի դառնալ գրոցն ի յաշխարհն Մոկաց՝ ոչ ինչ ումեք փոյթ վասն այն լինելով, կարծել՝ վարդապետին զայս այսպէս կանոնեալ. – 130. Իսկ նա անեղ է և անբաւ, և ոչ յումեքէ եղեալ. և որ անեղ՝ նոյն և անապական և որ անապական՝ նոյն և մշտնջենաւոր. – 54. ճանապարհ արարեալ ընդ Ատրպատական, կասկածելով թէ գուցէ Գուրգէն և կամ մի՛ ոք ի տոհմէն Արծրունեաց և նոցին ազատաց ի կորովացն Վասպուրական հեծելոցն հասանիցէ ի վերայ և թափիցէ զնա ի զօրացն և հանցէ ի ձեռաց իմոց: - 220. Յայնժամ ողորմագին զաչսն շրջշրջեալ առ քաջ նիզակակիցսն իւր, թէ ո՛վ ոք արդեօք թերևս յօգնութիւն ինչ նմա հասանիցեն. – 354. ո՞վ ոք յաշխարհակալաց ոչ մատնեցաւ ի սուր. և են իշխանք ազգաց, է ուրեք որ զօրանան, և է ուրեք որ տկարանան,,: - 282. ոչ առ յանձն Յազկերտ նստուցանել զոք ի տոհմէ Արշակունեաց թագաւորել Հայոց – 114. ոչ ստեղծեալ յումեքէ, այլ որպէս երևիդ՝ նոյնպէս էր. և կայ մնայ, և զմարդ ինքնածին: - 48. Որպէս Պօղոս ուսուցանէ. ,,արհամարհեալ ասէ, ուրուք զօրէնս Մովսէսի՝ մեռանէր, ի բերանոյ Բ կամ Գ վկայիւք. քանի սաստկագոյն համարիմք զայն, որ զորդին Աստուծոյ առ ոտն եհար,, , և որ ի կարգին է: - 380. ունելով զտեղիս տեղիս, տալով ձեռս յովպէտ և ժամագիւտ դիպուածք ումեք հանդիպանայր – 68. Չորրորդ՝ զի զեղբայր և ոչ զօտար ոք, զոր ոչ երկիւղն Աստուծոյ և ոչ գութ բնութեան մեղկացոյց լքմամբ զձեռս արիւնարբու գազանին: - 24. Տե՛ս, ով սիրելի, զի թշնամանելն՝ լեզուին բարբառ է, և ոչ ներէ ստեղծիչն լեզուին զուրացութիւնն բարբառել, զի ոչ եթէ այլ ոք է որ ստեղծ զլեզուն, և այլ ոք է որ արար զսիրտն.– 258. Տե՛ս, ով սիրելի, զի թշնամանելն՝ լեզուին բարբառ է, և ոչ ներէ ստեղծիչն լեզուին զուրացութիւնն բարբառել, զի ոչ եթէ այլ ոք է որ ստեղծ զլեզուն, և այլ ոք է որ արար զսիրտն. – 258. քանզի սուրբ նահապետացն տասանց բնաւ ոչ երբէք ումեք երևի՞ ասել ի Մէջերկրայս ունել բնակութիւն: - 30. ,,ո՞վ ոք էք դուք և յորմէ՞ աշխարհէ, և զի՞նչ անուն է ձեր. թերևս արդեօք դո՞ւք էք ապստամբեալքն յինէն,,: - 242.

Չ

Չ/թիվ՝յոթ հարյուր/ - Իսկ ի գալ միւսոյ ամին … առեալ զօրականս այրուձի կազմութեամբ իբրև Չ խաղաց գնաց երկայնագոյն հեռաւորութեամբ հասանել ի վերայ բանակին պարսկական աղխին – 402.

Չ/ժխտ.մասնիկ/ - և զմտաւ ածեալ զքսութիւնն զոր զեկուցին զԱշոտոյ կորապաղատէ առ Դերանիկն, եթէ ստութեամբ և եթէ ճշմարտութեամբ՝ մեզ չէ յայտ: - 342. ,,ոչ միայն զի չես աստուած՝ այլ շուն ես դու, և երամակ շանց՝ որ զկնի քո տողեալ սահին,,: - 40. ասէ ,,չգիտեմ, միթէ պահապա՞ն իցեմ եղբօրն իմոյ,,: - 24. բայց եթէ ստութեամբ և թէ ճշմարտութեամբ՝ մեզ չէ յայտ, և զոչն ստուգեալ՝ և ոչ գրել լաւ համարեցայ: - 348. բայց թէ որպէս եղև կատարումն իրացն մեզ չէ յայտ: - 88. և յարգելուլ զնա մեծամեծաց նախարարացն՝ չանսաց բնաւ ումեք – 228. Եւ ահա դարձեալ ասեմ, չկայ ինչ քո. և զի մի կրիցես զոր ինչ խօսեցայ ընդ պատգամաւորս քո, և աւելի քան որոգել ջանար ընդ մեզ՝ զդոյն ընդունիցիս վտանգաւորս,,: - 280. և առ չանսալ իշխանին՝ անդէն նոյն ժամայն ի մարտ պատրաստին: - 364. Եւ առ չանսալն յետուստ կողմանէ Վահան հարեալ ի գաղտնիս զգարշապար երիվարին՝ արար կաղանալ նժոյգ ասպարակողին. – 334. Եւ առ չժուժեալ այնպիսի վտանգաւոր նեղութեանն, արիաբար հասեալ ի կիրճս ձորոյն և մերկացեալ զսուսերն՝ յարձակեցան ի վերայ երիվարացն – 220. Եւ առ չհանդուրժել այնքան եկեալ հասեալ վտանգաւոր նեղութեանցն, և գազանեղէն զայրացմամբ մրմռեալ յոգի իւր ի վերայ կորստեան սուրբ հաւատոյս և կործանման աշխարհիս Հայոց – 126. և առ Տիմոթէոս գրէ, հաւատարիմ զոլ զզօրութիւն հաւատոցն, ասէ, ,,թէ ուրանամք՝ և նա ուրանայ զմեզ. թէ չհաւատամք՝ նա հաւատարիմ մնայ,,: - 258. և դուք զայսքան հատուցումն հատուցանէք ինձ, չիմացեալ ձեր զոր ասաց Դաւիթ – 214. և ելեալ յերեսացն Տեառն՝ սնոտի տաժանմամբ շինէր քաղաք, չհամարեալն յազգս զղջալից և արդարաքարոզ նահապետացն: -24. և զի չզօրեաց կալ ընդդէմ նորա, ահ արկանէր, սպառնայր չար ևս կտտանօք լլկել զնոսա, ոտնատորփ լինելով փոնգայր իբրև զձի խստերախ: - 270. և կալան անդ զտիկնայսն ամենայն և զհարճսն և զորդիսն արքայի, և զերիվարսն արքունական, որով եկեալ էր Խոսրով արքայ ի Տիսպոն՝ հանին գաղտաբար ի գիշերի, և արքայ Խոսրով ոչ միոյ իւիք չէր տեղեակ. – 150. Եւ մինչ կարի և ահագին սաստիկս կուտեցաւ ի վերայ նորա ամբոխն, և ամբաստանքն միաբարբառ զաղաղակ /288/ բարձեալ առաջի բռնաւորին զօձիս պատառեալ ասէին, ,,մահապարտ է, չէ պարտ դմա կեալ, և ոչ առնուլ տեղի պատասխանւոյ,, - 290. Եւ յարգելուլ զնա ազատագունդ վաշտիցն՝չանսայր, քանզի լուեալ էր նոցա, եթէ շրջաբերական թղթով դարան գործեալ էր նմա Աշոտոյ իշխանաց իշխանի: - 352. և յարգելուլ զնա ազատանւոյն՝ չանսայ բնաւ ումեք: - 352. Եւ նոցա ձայն բարձեալ ողորմագին պաղատանօք առ Հայրակղոս, եթէ ,,աստուածասէր և բարերար տէր, արա/գրքում՝ ապա/ ի վերայ մեր ողորմութիւն, թէպէտ և չեմք արժանի ողորմութեան,,: - 150. զի թագաւորն Լիդէացւոց ասպազինեալ զերիվարն շուրջանակի պղնձի արկանելեօք յոտից մինչ ի գլուխ բովանդակ չթողեալ տեղի՝ անկոռւելի լինել զինուի – 64. զի ոչ եթէ ատեաց զանօրէնն իբրև զանամօթն. զի քան զմեղանչելն առաւել չար այն է՝ չունել զինքն ընդ յանցաւորսն – 248. Զի չէ և չէ իսկ հնար, թէ որ հաւատայ բերանով՝ թէ ուրասցի շրթամբք – 256. զոր չառեալ յանձն սուրբ տիկնոջն Համազասպուհեայ՝ տանին հանեն ի բարձրաւանդակ ամրական բերդաքաղաքն, մերկանան ի հանդերձիցն, զի քրիստոսեան փառօքն զգեցցի. – 102. զորոյ չունի բան ասել անդր ևս քան զնա յարևելս ունել բնակութիւն մարդկան. – 18 Իսկ թագաւորն Հայոց Սմբատ անպատկան վարկանելով զերթալն Աշոտի առ Աւշին, մի՛ գուցէ արդեօք և այլք դրդուիցին յիշխանացն զնորայն հետեւել ուղևորութիւն, և արգելուլն զԱշոտ՝ չանսաց ումեք: - 362. Իսկ իբրև գիտաց բռնաւորն, եթէ չելին ի գլուխ կարծիքն զոր ի վերայ սրբոցն խորհեցաւ, որպէս գրեալ է, ,,կարծողն և արհամարհողն այր ամբարտաւան է և ոչ ինչ վճարեսցէ,,- 264. իսկ կինն ճիչ բարձեալ ասէ. ,,առ թագաւորն հասցէ գոյժ իմ,, , շրջելով ընդ բանակն հոլանի, զոր չէր օրէն տաճկական ազգի կանանց, բայց ոչինչ օգնեաց. – 272. խոկայր և մտախորհ լինէր և վասն այլոց աշխարհաց և աշխարհակալաց չառնուլ դուլ և դադար – 268. Յայնժամ տէր Գուրգէն առ /306/ չժուժել սրտին, մտրակեալ զքաջ երիվարն յորում նստեալն էր՝ և եհար զգունդն զձախակողմն Տաճկաց և պատառեաց զոազմն և դարձոյց զերեսս նոցա- 308. Նորա արհամարհեալ զառաքեցելովք, չվարկանելով արժանի

պատասխանոյ, և նովին օրինակաւ սկսաւ շրջել ընդ բոլոր աշխարհս Վասպուրական: - 178. որում պատուէր տուաւ չխառնակել յանիծեալ զաւակն Կայէնի. - 26. որպէս Պօղոսի հաճոյ թուի գրել յառ Եբրայեցիս թղթին, թէ ,,չէ բաւական ժամանակս պատմելոյ,, վասն դատաւորացն Իսրայէլի և սրբոց մարգարէիցն – 302. Չիցէ՞ լուեալ ձեր զոր ասաց Սողոմոն, թէ ,,որ հատուցանէ չար փոխանակ բարւոյ՝ չար ի տանէ նորա մի պակասեսցէ,,: - 214. ո՞վ ասասցէ յիմար արքային Զրադաշտի՝ ասա՛ ձրավաստակ աստուածոյդ քո Որմզդի՝ չաշխատել տարապարտ. – 46. Բայց մինչդեռ չև առ միմեանս հասեալ Տիգրան և Կիւրոս՝ յղէ Աշդահակ պատարագս Կիւրոսի - 62. և զի չև էր դարձեալ պատասխանի յարքայէն՝ հրաման եհաս ի կայսերէ առ Վարազդատ անյապաղ առ նա հասանել: - 110. Եւ մինչ նոքա դեռ չև հասեալ էին մերձ առ գունդն Հայոց՝ փութացաւ զօրավարն Գուրգէն յղեաց դեսպանս առ Ապուհեշմ և որ ընդ նմա զօրագլուխքն՝ աղաչել ի խաղաղութիւն – 230.

ՉԱՆՍԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ - Իսկ նա չանսաւորութիւն անխոնարհելի մնացեալ, և անցեալ օթագայեցեալ ի գեօղն Փեռոտակ յանդիման քաղաքին: - 352.

ՉԱՐ - ,,հատուցից չար փոխանակ բարւոյ, ատելութիւն փոխանակ սիրոյ իմոյ,, - 214. այլ համանգամայն ամենայն բարիքս Որմզդի է և լաւք, և չարք և դնք՝ Հարամանուոյն: - 46. Այլ չարիմացն հայր կոչեցեալ Մարդպետ և բնաւորեալ խորհրդոցն չարին ոչ երբէք դադարէր: - 98. բացումն դրան քան զամենայն այս չար է որ յաներևոյթս է բացեալ, դուռն կորստեան հոգոց՝ առաւել քան թէ մարմնոց – 196. Բայց Գուրգէն թէպէտ և գտանէր զնենգիչսն իւր՝ ոչ ումեք զփոխարէն չարին հատուցանէր.– 310. Բայց իշխանաց իշխանն Աշոտ անհանդուրժելի մնալով խորհրդոց չարին ի գլուխ ելանել-344. Բայց խռովիչքն ատեցողքն խաղաղութեան ոչ դադարէին նիւթել զհակառակս բարւոյն և զաճմունս չարին. մանաւանդ Վասակ որ զկարծեալ իշխանական անունն յինքեան բերէր: - 310. Բայց մեզ կայ առաջի ասել վասն Ջափրայ և չար գործոց նորա, անգիրս մնացեալ յայլոց, զոր կատարեաց ի վերայ աշխարհիս Հայոց երկայնագոյն ժամանակաւ և անըմբերելի նեղութեամբ ի մերս հանդիպեալ աւուրս, որ էր Հայոց Յ թուական: - 168. Գուրգէն որդի Ապուպելճի Վասպուրական իշխանի, ի շփոթի ժամանակին Բուխայի և ի հայրապետութեանն Յովհաննու Հայոց կաթողիկոսի, իմաստութեամբ գործեալ՝ ոչ եկաց հակառակ չարին. – 302. եթէ չար ինչ թուիցիմ յաչս ձեր, և ապիրատս գործեալ եմ առ ձեզ և խարդախութեամբ բնակեալ եմ ընդ ձեզ՝ աւասիկ յանդիման երեսաց իմոց տուք պատասխանի – 214. ԵԹԷ Ո՞ՐՊԷՍ ԵՂԵՒ ԲԱՐՁՈՒՄՆ ՉԱՐ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՆ ՊԱՐՍԻՑ ՏԱՆՆ ՍԱՍԱՆԱԿԱՆ: - 136. և զի չզօրեաց կալ ընդդէմ նորա, ահ արկանէր, սպառնայր չար ևս կտտանօք լլկել զնոսա, ոտնատորփ լինելով փոնգայր իբրև զձի խստերախ: - 270. և ընտիր երիվարաց պատրաստել, ի նորա չար խորհրդոցն ի բաց վազել: - 344. Եւ թէպէտ յայնմանէ վրիպեցոյց ճշմարիտն Աստուծոյ պատուհաս՝ այլ չարն սովորական բնաւորեալ պահեցաւ անվրէպ: - 38. և կամ ո՞ւր վատնիցէ թափիցէ զբազմութիւն նետից ի կապարճից խորհրդանոցին, չարին հնարիմացութեան: - 170. զի ողջախոհացն քան զամենայն չար տանջանս ամօթն է. – 248 զի ,,ոչ կարէ ծառ պտուղ չար առնել, և ոչ ծառ չար՝ պտուղ բարի առնել,, , որպէս ասաց Փրկիչն – 256. զի ոչ եթէ ատեաց զանօրէնն իբրև զանամօթն. զի քան զմեղանչելն առաւել չար այն է՝ չունել զինքն ընդ յանցաւորսն – 248. զի ոչ կամիմ զմահ մեղաւորի, որպէս բառնալ նորա ի չար ճանապարհէն և կեալ: - 30. զոր ատել արժան էր և չար ի չարի վերայ, թէ հնար էր՝ հասուցանել. – 112. ԹԷ ՈՐՊԷՍ ԵՂԵՒ ԲԱՐՁՈՒՄՆ ՉԱՐ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՆ ՊԱՐՍԻՑ, ԵՒ ՓՈԽԱՆՈՐԴԵԱՑ ՄԻՒՍ ԵՒՍ ՉԱՐ ԻՍՄԱՅԷԼԱԿԱՆ: - 156. ԹԷ ՈՐՊԷՍ ԵՂԵՒ ԲԱՐՁՈՒՄՆ ՉԱՐ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՆ ՊԱՐՍԻՑ, ԵՒ ՓՈԽԱՆՈՐԴԵԱՑ ՄԻՒՍ ԵՒՍ ՉԱՐ ԻՍՄԱՅԷԼԱԿԱՆ: - 156. Իբրև գիտացին սուրբքն զանհուն պատերազմ չարին՝ վառեալ և նոքա զինքեանս հանապազակռիւ լինել ի ճակատուն, անխափան սաղմոսերգութեամբ զանուշահոտ աղօթս իւրեանց միշտ ի բարձունս առաքելով – 250. Իբրև ստուգեցաւ որ ինչ եղեալն էր՝ փութացան խնդրել ի քաղաքին և ի կիրճս

ճանապարհին, յոր կողմ և աճապարեաց ոք, մինչ անցեալ գտին զհարեալն դիւի չարի, զի կայր դեռ կիսամեռ: - 378. Իսկ եթէ սովորութիւնն այլանդակեալ ի չարէն ի սոյն, կանգնել պատկերս սկայից և քաջաց և բարբարոսական թագաւորաց ի պատիւ – 40. Իսկ ի չորրորդ ամին դարձեալ ի բարձրագոյն քան զառաջինն կազմեալ զմեքենայս չարին արկանել զԳրիգոր ի քուրայս նեղութեան. – 252. Իսկ սրբոյն Ներսէսի իրազէկ եղեալ չարին չարաբարոյ չարախորհրդութեանն՝ անէծս մեծամեծս և ազդոյս և զօրաւորս դնէ ի վերայ Մարդպետին – 100. Իսկ տէր Գրիգոր ի մէջ մարդակերպ գազանաց ի ժողովս խուժադուժ բարբարոսաց բնակէր, որ ևս չար քան զթունաւոր գազանս են առ մեզ – 252. խորհուրդ չար ի մէջ առեալ և զբարեկամութիւն կեղծաւորեալ, որպէս յերէկն և յեռանդն՝ և յանձն առնուն երթալ առ զօրավարն, խնդրել խաղաղութիւն. – 210. Յայնժամ իբրև ետես անօրէն զօրավարն Մուսէ, թէ ոչ ելին ի գլուխ խորհուրդ չարին յօժարութեանն … փութացաւ արձակել գուժկան յարքունիս, ծանուցանելով արքայի զոր ինչ գործեաց Աշոտ իշխանն Վասպուրական: - 176. Յայնժամ մեկնեալ ի նմանէ զօրավարն, լցեալ խորհրդովք չարին հնարագիտութեամբ՝ եկն եմուտ ընդ կողմն Ատրպատական յԱղբագ գաւառ յերկիրն Վասպուրական – 184. նա և կենդանականն որ ի նմա՝ ոչ ի բարի ինչ, այլ զի անհրաժեշտ չարին կալով անմահականս չարչարեսցի: - 22. Չիցէ՞ լուեալ ձեր զոր ասաց Սողոմոն, թէ ,,որ հատուցանէ չար փոխանակ բարւոյ՝ չար ի տանէ նորա մի պակասեսցէ,,: - 214. Չիցէ՞ լուեալ ձեր զոր ասաց Սողոմոն, թէ ,,որ հատուցանէ չար փոխանակ բարւոյ՝ չար ի տանէ նորա մի պակասեսցէ,,: - 214. սա արար զչար – 46 սա ևս աւելի խորհեցաւ չար և պատրանօք խաբէութեան որսացեալ զնախարարս աշխարհիս Հայոց՝ արար հրկէզ զամենեսեան ի քաղաքին Նախճաւան և յաւանին Խրամի, որ է ի ներքոյ Աստապատոյ վանացն, յեզր Երասխայ. – 166. ՎԱՍՆ ՉԱՐ ՅԱՆՁՆԱՌՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐԱՑՆ ԱՐԾՐՈՒՆԵԱՑ – 240. Քանզի ոչ յարմարական՝ բարւոյն և չարին ի միասին առկայանալ, և ոչ լուսոյն ընդ խաւարի, և կամ զի առողջութեանն ընդ հիւանդութեան. – 258.

ՉԱՐԱԲԱՆԵԼ - զոր ոչ առ յանձն սուրբն Սահակ գրել ինչ վասն որոյ չարաբանեն զԱրտաշրէ: - 118.

ՉԱՐԱԲԱՐՈՅ - Եւ ի ժամանակին /96/ յայնմիկ ունէր զհազարապետութիւնն Հայոց այր ժանդ չարաբարոյ, որում հայր Մարդպետ անուն էր. – 98. Իսկ սրբոյն Ներսէսի իրազէկ եղեալ չարին չարաբարոյ չարախորհրդութեանն՝ անէծս մեծամեծս և ազդոյս և զօրաւորս դնէ ի վերայ Մարդպետին – 100.

ՉԱՐԱԳՈՅՆ - Բայց նոքա ոչ վերակնեալք յօրէնս Տեառն, այլ ստացան իւրեանց անունկնդիր լսարանս, զչարագոյնն իժի և զանբժշկականն քարբի, արբեցան գինով յիմարութեանն. ստացան աչս, որովք ոչ տեսանիցեն, և ականջս, որովք ոչ լուիցեն. – 182. Իսկ Աւշին դատարկացեալ ի խորհրդոցն զոր խորհեցաւն՝ յաւել զայս օրինակ կատարել զկամս չարագոյնս: - 372.

ՉԱՐԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ - Աւելորդ համարիմ մի ըստ միոջէ զանօրէնութիւն քաղաքին ընդ գրով բացայայտել, զառաւելեալն Սողովմայ և Երիքովի, լցեալ չարագործութեամբք: - 270. Եւ նորա զայս ամենայն չարիս կատարեալ՝ ևս բազմագոյնս քան զայս հաստատեալ եդ ազգի իւրում օրէնս բազում և այլ չարագործութեամբք. – 164.

ՉԱՐԱԹՈՅՆ - Եւ կայր զյօնսն պոզտեալ, կոկոզաբանէր լի յոխորտանօք, խրոխտայր, եռացուցանէր ի վեր մղէր զդառնութիւն ժահահոտ մաղձոյն չարաթոյն վատախառնութեանն – 242.

ՉԱՐԱԼԼՈՒԿ - դառնապէս չարալլուկ չարչարել զքահանայս զպաշտօնեայս նորոց Կտակարանացն, զարս և զկանայս մատնել ի բանդս խոշտանգանս ծանրաբեռն հարկապահանջութեամբ.–124. հրեշտակի Աստուծոյ հարեալ ի հարուածս անբժշկականս ըստ օրինի Հերովդիայ ախտակրութեան, տորոմեալ խղխայթմամբ, չարալլուկ ուռուցմամբ զտրորումն առնոյր արիւնալից արիւնապարտ մարմինն գազանեղինին. – 376.

ՉԱՐԱԽՈՐՀ - մի գուցէ մատուցեալ առ Արտաշիր ոմանց սուտակասպաս չարախորհաց կեղծաւորութիւն իմն զմէնջ առնուցուն – 114.

ՉԱՐԱԽՈՐՀՈՒՐԴ - և առեալ զնա մտանեն ի մէջ մայրեացն, և ընդ գիրկս մտեալ Շաւասպայ Արծրունւոյ՝ զլայնալիճն լի քարշեալ հարկանէ ի թիկանց ընդ մէջ ողինն զկորովալիր մատանցն զազդոյ շարժումն թռուցեալ թափանցիկ ընդ չարախորհուրդ սրտին միջոցն դիպեցուցանէ. – 100. Չարախորհուրդն հայր Մարդպետ որդին սատանայի ոչ բաւականացաւ չարեօք մարդկան – 100.

ՉԱՐԱԽՈՐՀՐԴՈՒԹԻՒՆ - այլ նա ի նոյն միտս չարախորհրդութեան յամառեալ պնդեալ կայր: - 344. Իսկ սրբոյն Ներսէսի իրազէկ եղեալ չարին չարաբարոյ չարախորհրդութեանն՝ անէծս մեծամեծս և ազդոյս և զօրաւորս դնէ ի վերայ Մարդպետին – 100.

ՉԱՐԱԽՕՍԵԼ - Իսկ Մեհուժան մտեալ առաջի Շապհոյ սկսաւ չարախօսել զՋուիթայ քահանայէ – 104. մատուցեալ առ Վռամ հանդերձ Սորմակաւ ումեմն Արծկեցւոյ մոլեգնոտ փառամոլ աբեղայի՝ սկսան ազգի ազգի լեզուագարութեամբ չարախօսել զսրբոյն Սահակայ – 118.

ՉԱՐԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ - ՉԱՐԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ ՆԱԽԱՐԱՐԱՑՆ ՆԵՐՍԵՀԻ ԶՎԱՉԷԷ ԵԻ ԶԱՐՇԱԻՐԵԱՆ: - 80.

ՉԱՐԱԿՆՈՒԹԻՒՆ - Եւ վասն այսր իրաց նենգութեամբ և չարակնութեամբ առլցեալ, մանաւանդ յերկիւղէ՝ կարի յոյժ գրգռեցաւ պատերազմ սաստիկ ի ձեռն Վասակայ Արծրունոյ. – 178.

ՉԱՐԱՀՆԱՐ - Որ զապիրատ և զլի հնարիւք սատանայական իմաստից, չարահնար խորհրդոց բուռն հարեալ՝ մեծամեծս փքայր փոնքտալով – 200.

ՉԱՐԱՅՈՅՁ - Նա թէպէտ և զչարացաւ ընդ եղեալսն՝ սակայն զանգիտեաց թողուլ զնա երթալ, ակնածելով ի չարայոյզ ազգէն Իսմայէլի, զի դեռ ևս տիրէր բռնութիւնն, և գերեալքն և հայրն իւր սպարապետն յարքունիս էին: - 316.

ՉԱՐԱՉԱՐ - և ծառայեա ճշմարտութեան օրինաց և հաւատոց, զոր ուսաք ի մարգարէէն Մահումաթայ. ապա թէ ոչ՝ զնորին հակառակն ընկալցիս, տանջանս և մահ, և ելցես ի կենաց աստի չարաչար մահուամբ,,: - 294. Զոր առեալ զարսն ստիպեաց ի բաց կալ յերկրպագութենէն Քրիստոսի, և պատուի և պարգևաց արժանի լինել ի նմանէ, և մի չարաչար տանջանօք մեռանել: - 222. համառել պնդել ի հաւատսն Քրիստոսի զոր պաշտեաղ, և ի ձեռն չարաչար տանջանաց ելանել ի կենաց աստի – 290.

ՉԱՐԱՍԷՐ - բարիատեացն և չարասէրն Աւշին նիւթէր գայր ի վերայ Գուրգինի հասուցանել չարիս մեծամեծս – 370. դու խաւարային ես և չարասէր: - 46. Երկրորդ՝ չարասէր և աներկիւղ նախանձուցն բարք, եթէ ընդէ՞ր ոչ և նորայն ըստ նմին օրինակի եղև արատաձգեալ յԱստուծոյ: - 24. Ի սոյն աւուրս մեծ նեղութիւն եղև աշխարհիս Հայոց ի չարասէր կամաց նորա: - 166. իբր ոչ անգիտանալով Աստուծոյ զառ ի նոսայսն լինելոյ, այլ բնաւորեալն բարի անփոփոխ բնութեամբ մնալով ամենայնիւ՝ առ ի չարասէրսն զուղիղ հատուցումնն յապաղէր. – 30.

ՉԱՐԻՄԱՑ - Այլ չարիմացն հայր կոչեցեալ Մարդպետ և բնաւորեալ խորհրդոցն չարին ոչ երբէք դադարէր: - 98.

ՉԱՐԻՔ - այլ բազմացան չարիք մեր, զի մեղաք առաջի տեառն Աստուծոյ մերոյ և յետս հարաք զիրաւունս պատուիրանաց նորա – 242. զի և եօթամբք իսկ շարագրեալք չարիւք ժանդացաւ վիրագն այն ի վնաս, թէ և միատեսակ երևեսցի. - 24. ,,զո՞յ թողութիւն իմոց չարեացն /386/ գործելոց, թողո՞ւ Աստուած զիմ պարտեացն յաճախութիւն. ասացէք ինձ, տուք ինձ պատասխանի,,: - 388. Արդ եթէ Սոդոմայեցիքն, որ հրով զվրիժուցն հատուցին փոխարէնս, և դարձեալ տանջելոց են՝ որ բովանդակ չարիւք անդր երթալոց են ո՞րպիսի ակնկալութիւն տանջանաց զանց արասցէ զնոքօք. – 336. Բայց Մեհուժան ոչ բաւականացաւ կատարել զչարիսն – 106. Բայց Յամանիկն և Ահմատն և Ապլբառն և այլ ևս Տաճկաց միաւորութեամբ զնոյն չարիս երկնէին գային: - 340. Բայց յետ բազում պատերազմացն խորամանկ խաբէութեամբ կոչէ առ ինքն Շապուհ զԱրշակ ի դէմս սիրոյ խաղաղութեան, ոչ ինչ յիշատակ զչարեացն գործելոց ի մէջ առնելով. – 102. Բայց չարեացն այսորիկ հաւատարմութիւն յայտ եղեալ հաստատեցաւ ի վերայ Կայսկին

Ապլբառայ: - 342. բանսարկուք ոմանք հրապոյրս պղտորս քսութեան ածէին տանէին ի միոջէն առ միւսն, որպէս թէ զչարիսն իրերաց առ հազարապետն խորհել նիւթել յայտ ածէին և զպատճառն զմիմեամբք արկանէին ի գաղտնիս քրթմնջելով: - 342. բարիատեացն և չարասէրն Աւշին նիւթէր գայր ի վերայ Գուրգինի հասուցանել չարիս մեծամեծս – 370. գուցե կատարիցեն չարիս ի վերայ քո, և կորզեն յընքեանս զթագաւորութիւն Նինուէի: - 82. գուցէ յորժամ կատարիցեն զչարիսն զոր խորհեալ են ի վերայ քո, որպէս լուաք ի հաւատարմաց իւրեանց՝ օժանդակութեամբ Արտաշէսի մերժիցեն և զզարմ և զզաւակ քո ի թագաւորութենէ Ասորոց: - 82. ԵԹԷ Ո՛ՐՊԷՍ ԿԵՂԾԱԻՈՐԱԿԱՆ ՍԻՐՈՎ ՆԻԻԹԷՐ ՉԱՐԻՍ ԱԻՇԻՆ Ի ՎԵՐԱՅ ՀԱՅՈՑ Եւ ԻՇԽԱՆԱՑ ՆՈՑԱ: - 370. և գրեալ էր առ Բուխայ, զի մի՛ ինչ չարիս խորհիցի կամ գործիցէ առնն այնմիկ, այլ տացէ տանել զնա առ թագաւորն մեծաւ պատուով և զգուշութեամբ: - 288. և զսոյն իսկ ասէին զայսոսիկ այլովք զազիր չարեօք: - 48. և իւրաքանչիւր ոք այր զընկերէ և զեղբօրէ իւրմէ ի չարիս խոկային: - 194. և ամենայն ոք խորհէր ի սրտի իւրում խնամով ի չարիս: - 28 և այրուձի կազմեալ՝ գալ մտանել յաշխարհս Հայոց, առնել որպէս նիւթեաց զչարիսն: - 62. և բազում վնասս ի գործս արքունի կուտէին ի վերայ իշխանին Աշոտի. և քմազարդ բանիւք գրգռեն զթագաւորն ի վերայ իշխանին ի չարիս: - 180. և դժոխք ի ներքուստ դառնացան ի պատահել նմա զանբաւութիւն չարեացն ընդ իւր տանելով: - 376. Եւ ի կատարումն ամենայն չարեաց հասեալ՝ ինքն խեղդեալ ի դիւէ սատակեցաւ: - 168. և իմ թողեալ ձեզ զչարիս ապստամբութեանն ձեր, վայելեսջիք ընդ իս և տիրեցէք աշխարհին ձեր,,: - 246. և ծառայն զչարիս խորհեալ սպանանել զԴերենիկն և զաշխարհս նուաճել զիշխանութիւն Գուրգինի, զի և դիպող էր ժամն: - 320. և կայր երկիրն ի մեծ տարակուսի, լցեալ կասկածանօք չարեացն: -398. Եւ նորա զայս ամենայն չարիս կատարեալ՝ ևս բազմագոյնս քան զայս հաստատեալ եդ ազգի իւրում օրէնս բազում և այլ չարագործութեամբք. – 164. Եւ սկսան յաւելուլ ի վերայ չարեացն այլ չարիս, զի ընդ միմեանս մարտ և կռիւս դնէին յաղագս իշխանութեանն ցանկութեան, և ճեղքեցան ի միմեանց և զօրս գումարեցին ի զերծելոցն ի սրոյն և ի գերութենէն Բուխայի. – 298. Եւ սկսան յաւելուլ ի վերայ չարեացն այլ չարիս, զի ընդ միմեանս մարտ և կռիւս դնէին յաղագս իշխանութեանն ցանկութեան, և ճեղքեցան ի միմեանց և զօրս գումարեցին ի զերծելոցն ի սրոյն և ի գերութենէն Բուխայի. – 298. Զկնի այսորիկ յառաջ խաղացեալ Աիմաթ և որ ընդ նմա կայսկազենիցն գունդք, երթեալ մտանել ի քաղաքն Դուին, թերևս կարասցէ ի կատարումն՝ զոր ինչ խորհեցան՝ հասուցանել զչարիսն: - 344. ի տէրութիւն կարգելն՝ բազմադիմի չարիւք վարատեալ, և ծառայ ախտից եղև - 22. Իբրև ետես կայսր Հայրակղէս զչարիսն ամենայն, որ եկին հասին ի վերայ նորա՝ ակամայ կամեցեալ ցուցանել բարեկամութիւն՝ ել ընդ առաջ նոցա, մեծարել իբրև զվաստակեալս և զհիւրս, ընկալաւ զնոսա մեծամեծ /142/ ընծայիւք. – 144. Իսկ քաղաքապետն որում Ապլբերս կոչէին, ձեռնտուութեամբ պարսկային զօրու սպասէր նմա ի չարիս ի բազում աւուրց. – 352. Իսկ եթէ՝ մշակն մեղաց և անդրանիկն ամենայն չարեաց, որ ի յօձն բունեալ ոչ անիծաւ, որպիսիս ուսուցանէ վնասապարտութիւն օձին առ ի պատժականութեանն գտանել պարտաւորութիւն, որ ոչ յընքենէ միայն, այլ մանաւանդ ի գտողէն չարեաց: - 22. Իսկ եթէ՝ մշակն մեղաց և անդրանիկն ամենայն չարեաց, որ ի յօձն բունեալ ոչ անիծաւ, որպիսիս ուսուցանէ վնասապարտութիւն օձին առ ի պատժականութեանն գտանել պարտաւորութիւն, որ ոչ յընքենէ միայն, այլ մանաւանդ ի գտողէն չարեաց: - 22. Կամ դարձո՝ զխորհեալ նոցա չարիս ի գլուխ իւրեանց, կամ թող զի ելցեն գնասցեն՝ յով և կամեսցին,,: -82. մինչև եկին հասին ի վերայ մեր մեծամեծ չարիքս այսոքիկ և անկանգնելի գլորումնս – 182. միջնորդեալ հայրապետին երդմամբ ուխտի խաղաղութեան՝ ի բաց լքանել անյիշելի մոռացմամբ զչարեացն գործելոց զվնասս. – 348. յապաշաւանս և ի զիղջ առեկեալ ի վերայ երիտասարդական դիւրահոս արագաւէժ առ չարեացն միտեալ խակութիւն: - 386. Նոր ոմն Նաբուզարդան կամ Զամրի յայտնեալ ի յաղանդոյն Նեստորի, երեքթշուառեան վատաշուէր, վատմիրհ, զազահութեանն չարիս ախտացեալ՝ սպրդեալ

եմուտ ընդ մութ գիշերին յամրական պարսպեալ բլուր, և անցեալ ի սուրբ կոչարանին օթագացեալ. – 378. Շապուհ արքայ թագաւորեալ՝ բազում և անչափ չարիս հասուցանէր ի վերայ Հայոց աշխարհիս և Ասորեստանեայց և Պաղեստինացւոց – 104. որով մահուամբ և կամիս՝ պատրաստ եմք յամենայն հնարս չարչարանաց մտանել, զոր ուսոյց քեզ վարդապետն չարեաց հայրն քո սատանայ. – 292. Չարախորհուրդն հայր Մարդպետ որդին սատանայի ոչ բաւականացաւ չարեօք մարդկան – 100. սա էր այր ժանտ, և մոլեկան հոգւով շարժեցեալ՝ բազում չարիք մարտնչէր ընդ ազգն քրիստոնէիցն. – 168. Վեցերորդ՝ զի խաւարաւ չարեացն պատրուակեալ զոգին, մինչև զԱստուած ևս անգէտ կարծելով՝ լրբենի երեսօք պատասխանէր – 24. Քանզի ասէ՝ բազմացան չարիք մարդկան ի վերայ երկրի – 28. անդ և տապանն շինեալ եղև և անհնարին չարեացն զեղեալ ի վերայ երկրի. – 30. միանգամայն և զերկիր զազրացեալ ի բազմադէմ չարեացն գործելոցն ի նմա: - 28.

ՉԱՐՈՒԹԻՒՆ - առ մերձաւորսն կեղծաւորէր զբարեկամութիւն, և առ հեռաւորսն բարձրացուցանէր զչարութեան սպառնալիս: - 270. և եթէ վասն չարութեան գործոց նոցա տաղտկացաւ Աստուած և ետ ի ձեռս ձեր՝ բաւական լիցի ձեզ այդչափ որչափ կալէքդ. – 160 և ըստ հնարագէտ ազգի իւրեանց խորամանկ կեղծաւորութեամբ, խաղաղասէր դիմօք առ սակաւ սակաւ ջանայր կատարել զկամս չարութեան իւրոյ: - 170. և նոքա ըստ ձախողակի սովորութեանն իւրեանց օրինադրութեանն, արիւնարբու առանց բարւոյ բարեգործութեանցն մանաւանդ թէ լցեալք սատանայական չարութեամբք՝ ձայն արկեալ յամենայն քաղաքսն, խռովեալ ըստ գազանեղէն իւրեանց մոլեգնութեանցն – 398. Եւ սկսաւ գոռալ, և խորհէր զթոյնս չարութեանն թափել ի վերայ իշխանին Աղուանից, /276/ և յղէր առ նա կոչելով ի հնազանդութիւն. – 276. իբրև արար և կատարեաց զամենայն կամս չարութեանն ի վերայ աշխարհիս Վասպուրական կոչեցեալ. – 262. Իբրև գիտաց իշխանն, եթէ վճարեալ է չարութիւնն յաչս նոցա, և այլ ընդ այլոյ խօսին, և ի գաղտնիս քրթմնջեն, և անտեղի և անընդունակ հրամանաց նորա լինէին՝ ետ պատասխանի և ասէ – 214. Իսկ իբրև ծանուցաւ նմա անլոյծ միաբանութիւն ուխտի ընդ միմեանս Աշոտոյ և Բագարատայ՝ ոչ ինչ յայտնեաց զխորհուրդս չարութեանն, զոր խորհեալ էին ի վերայ նոցա. – 172. Իսկ նա ի հրապոյրս ապստամբ վիշապին ելեալ, որ բազմախարդախ չարութեամբն եհեղ առատութեամբ զդառնութիւն խրատոյն յունկն կնոջն անզգամի: - 20. Իսկ նոցա ոչ յայտնեալ զխորհուրդ չարութեանն՝ դարձուցանեն զնա անդէն, զի մի յերկբայս եղիցի գալ առ նոսա. – 226. Յայնժամ իբրև գիտաց զօրավարն, եթէ յաջողեցաւ նմա ամենայն ինչ ըստ կամաց իւրոց և ըստ հրամանի ամբարիշտ թագաւորին, ի գլուխ ելին խորհուրդ չարութեան նոցա - 238. Նոյնժամայն իբրև կատարեաց զամենայն կամս չարութեան իւրոյ ի վերայ սրբոյ եկեղեցւոյ և /262/ կործանեաց կորոյս զբազումս ի գնդէն քրիստոնէից – 264. ՎԱՍՆ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՋԱՓՐԱՅ, ԶՈՐ ԻՆՉ ԽՈՐՀԵՑԱՒ Ի ՎԵՐԱՅ ԱՇԽԱՐՀԻՍ ՀԱՅՈՑ, ԵՒ Ի ԳԼՈՒԽ ԵՀԱՆ ԶԿԱՄՍ ՉԱՐՈՒԹԵԱՆՆ, ԵՒ ՈՐ ԻՆՉ ԸՆԴ ՍՈՎԱՒ ՆԱԽ ՔԱՆ ԶԼՆՈՒԼ ՎԵՑԵՐՈՐԴ ՅՈԲԵԼԻՆԻ, ԵՒ ԵՕԹԱՆԱՍՈՒՆԵՐՈՐԴ ՈԼՈՄՊԻԱԴԻՆ, ՅԵՏ ԻՆՆԵԻՏԱՍՆ ԸՆԴԻՔՏԻՈՆԻՆ, ՅՈՐՈՒՄ ԲՈՎԱՆԴԱԿԻՆ ԺԱՄԱՆԱԿՔ ԲՌՆԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆՆ ՏԱՃԿԱՑ ԱՄՔ ՄԻԲ ԸՍՏ ԹՈՒՈՑ ՀԱՅԵՐԷՆ ՏՈՒՄԱՐԻ. – 170.

ՉԱՐՉԱՐԱՆՔ - ,,և ո՛վ տայր ինձ վկայել ի վերայ ճշմարտութեանն և մեռանել վասն անուանն Քրիստոսի, և զարիւն իմ փոխանակ արեանն Քրիստոսի հեղուլ և զմարմին իմ փոխանակ մարմնոյ նորա ի մահ մատնել և զչարչարանս իմ ընդ նորա չարչարանսն խառնել, զի և ընդ նմա փառաւորեցայց. – 290. ,,և ո՛վ տայր ինձ վկայել ի վերայ ճշմարտութեանն և մեռանել վասն անուանն Քրիստոսի, և զարիւն իմ փոխանակ արեանն Քրիստոսի հեղուլ և զմարմին իմ փոխանակ մարմնոյ նորա ի մահ մատնել և զչարչարանս իմ ընդ նորա չարչարանսն խառնել, զի և ընդ նմա փառաւորեցայց. – 290. այրէր և խորովէր ի սիրտ իւր ի ծածուկ ընդ աւեր աշխարհին և ընդ անողորմ չարչարանս գերելոցն ի թշնամեացն: - 218. առանց ի տանջանս և ի չարչարանս լի դառն հարուածոց մտանելոյ հաւանեալ մեզ և օրէնսդրին մերոյ Մահումաթայ – 244. և կալեալ զԱնիանոս նահապետ Բագրատունեաց և

սպարապետ Հայոց հանդերձ ընտանեօք և ամենայն ազգաբանութեամբ՝ արկանէ ընդ բազում չարչարանօք – 74. և կայր դեռ ևս մեծաւ ուժով, և գոհութեամբ ընդունէր զեկեալ ի վերայ նորա չարչարանս վասն սիրոյն Քրիստոսի: - 290. զոր սարսափեմ և հիացմամբ մեծաւ յապուշ կրթին միտք իմ ընդ ժուժկալութիւն այնքանեաց բազմահնար մեքենաւոր չարչարանաց. – 106. Իսկ սպառնալիք քո և չարչարանք, զոր ասես ի վերայ իմ հասուցանել՝ խաղ մանկտոյ կամ զառանցելոց թուի յաչս իմ, և բանք քո նոյնպէս, որպէս առն անմտի և խելագար և ցնորեալ ծերոյ,,: - 290. Իսկ նոքա առաւել քան զառաջինն դիմեցին ընդդէմ չարչարանացն խաչակից լինել Քրիստոսի. – 292. որով մահուամբ և կամիս՝ պատրաստ եմք յամենայն հնարս չարչարանաց մտանել, զոր ուսոյց քեզ վարդապետն չարեաց հայրն քո սատանայ. – 292. պատրաստ եմք ի կապանս, ի բանտս, ի գանս, ի հուր, ի սուր, ի ջուր, ի տանջանս հարուածոց և յամենայն հնարս չարչարանաց,,: - 246.

ՉԱՐՉԱՐԵԱԼ - զի թէպէտ նեղեալք և չարչարեալք լինէաք պէսպէս կտտանօք ի զօրացն իսմայէլական ազգացն տաճկական տէրութենէն՝ այլ սակաւագոյնք և առ փոքր ինչ ժամանակս – 194. զի մեռաւ նա ի ճանապարհի, ի կողմանս Ասորոց, յելանել նորա ի վերայ աշխարհիս Հայոց՝ չարչարեալ զսուսա որպէս խորհեցանն. – 184.

ՉԱՐՉԱՐԵԼ - դառնապէս չարալլուկ չարչարել զքահանայս զպաշտօնեայս նորոց Կտակարանացն, զարս և զկանայս մատնել ի բանդս խոշտանգանս ծանրաբեռն հարկապահանջութեամբ. – 124. և չարչարէին զնոսա ի գործս խիստ սաստկասառոյց ձմերանն դառնութեան. – 188. նա և կենդանականն որ ի նմա՝ ոչ ի բարի ինչ, այլ զի անհրաժեշտ չարին կալով անմահականս չարչարեսցի: - 22.

ՉԱՓ - Բայց որդիքն Դերանկին, Աշոտ և Գագիկ և Գուրգէն, զըստ մարմնոյ /358/ աճմանն չափ առոգ և բարձրաբերձ ձգմամբ յառաջ տանէին. – 360. և առ եղբայրականն զինազանդութեանն չափ ցուցանելով, անկշիռ վայելչութեամբ զմիմեանս լաւ համարելով քան զանձինս, հասարակ զճոխութիւն իշխանական գահընկալութեանն վարկանելով – 360. և աստի և անտի երիվարի փորոյն տախտակագործ զրգեալ ըստ փորոյն չափու մածուցեալ ի ձև վահանի զգործ արուեստի զինուն ցուցանեն: - 208. և ի չափ ինչ հասեալ բնակեցաւ առ ումեմն մեծատան ի նոցունց ազգականից. – 158. և ի չափ հպսլեալ ի տիոց տղայականաց՝ ետուն զդստերս իւրեանց կնութեան մանկանցն: - 98. և կացցէ ինքն և իւրքն ամենեքեան ի հնազանդութեան արքունի, ի հարկս և ի հասս չափոյ սակի արքունական աւանդութեանց: - 226. և ունի յորելեանք Զ և ոլոմպիադր և ընդիքտիոնք, և Գ ամ հայրապետութեան Հայոց կաթողիկոսի տեառն Զաքարիայի, և մուտ եօթներորդ ամի, յորում կային յարքունիսն իշխանքն, ըստ եօթնեկի չափոյ շարժման ժամանակաց. – 312. Իսկ աշխարհս ոգի առեալ բնակեցան խաղաղութեամբ իւրաքանչիւր ըստ չափոյ հասակի ի մեծամեծաց մինչ ի փոքունս, և գոհացեալ գթութեանցն Աստուծոյ. – 376. մանաւանդ զի ոչ բաւականանամ իմով աղքատիմաստ բանգիտութեամբ զսորայս բացայայտել զչափ ներբողականին՝ այլոց ուժեղագունից և մտահարուստ արանց թողի. – 300. որ ի վերայ եկեղեցեաց Քրիստոսի և սուրբ ուղղափառ հաւատոյ արեամբ չափ ճգնեալ նահատակեցան, և զխոստովանողական անուն ձայն ի վերայ եդեալ կարդային: - 132. որք ի միում ժամու սպանան արք Խ, ամենեքեան ի չափ հասակի եկեալ: -152.

ՉԱՓԱԲԵՐԵԱԼ - Քանզի թէպէտ և տարաժամ լրմամբ ժամանակի չափաբերեալ կենացն Աշոտի՝ հաստատնագոյն և անվրէպ լուծման կենացս առ հոգևորսն և յաւիտենականսն և անվախճան կենացն առաւելութիւնն անցեալ գնացեալ ժամանեաց – 386.

ՉԳՈՅ - ասա ի բուն մինչև աւերեսցին՝ քաղաքք ի բնակչաց, և տուն ոչ ի չգոյէ մարդկան. – 182.

ՉԻՔ - ,,լեառն մի է յոյժ անհնարին բարձր, որոյ անդր քան զնա չի՛ք բնակութիւն մարդկան,,. – 48. Յայնժամ խորհուրդ միաբանութեան ի մէջ առեալ ամենեցուն նոցա ասեն. ,,թէպէտ և ի թշնամեացն ապրեցաք՝ սակայն ի ձեռաց դորա մեզ չիք ապրել. արդ եկայք իմասցուք ինչ,,: - 150.

ՉՈՐԱՆԱԼ - բայց վասն զի ոչ ունէր արմատս՝ վաղվաղակի չորացաւ ի տապոյ բանսարկուին – 246.

ՉՈՐԵՔԹԱԳԵԱՆ - Եւ ի մեռանելն իւրում Աղէքսանդրու հաստատագոյն աներկիւղութեամբ զթագաւորութիւնն իւր միապետեալ՝ կացուցանէ չորս զօրավարս չորեքծագեան կողմանց աշխարհի, զՊտղոմէոս Եգիպտոսի և Հնդկաց, զՍելևկոս Ասիացւոց և ամենայն հիւսիսականաց, զԱնդիպատրոս Պարսից և ամենայն արևելից: - 70.

ՉՈՐԵՔՎՏԱԿԵԱՆ - և չորեքվտակեան անյաղթ և զօրաւոր գետովք ելանէ յաներևելոյն յերևելի աշխարհս: - 20.

ՉՈՐԵՔՏԱՍԱՆԵՐՈՐԴ - Եւ եղև յամի չորեքտասաներորդի Խոսրովայ արքայի, ի քսաներորդ ամի Մուրկայ թագաւորութեանն՝ ապստամբեցան ի կայսերէ զօրքն Յունաց, որք ի Թրակացւոց կողմանէն – 140.

ՉՈՐՐՈՐԴ - Եւ էր կացեալ եպիսկոպոսապետ Հայոց Զաւէն, զոր յառաջագոյն ասացաք, յետ չորրորդ ամի Շահակայ: - 110. և խոստանայ տալ նմա զտէրութիւնն զչորրորդ մասն Սենեքերիմանցն զկողմամբքն Նինուէի և զՏմորիս ամրոցաւն որ ի նմա – 62. և յետ նորա Արիաս որդի իւր որ և չորրորդ ի Նինեայ՝ ամս Լ. – 56. ի կանոնի անդ գտցես զՆինոս և զՇամիրամ և զԱբրահամ և զվեշտասաներորդ հարստութիւն Եգիպտացւոց, և ի չորրորդ դպրութեանն Յուլիանու Աղիկառնացւոյ, որպէս և ի չորրորդ դպրութեանն Մովսէսի: - 18. ի կանոնի անդ գտցես զՆինոս և զՇամիրամ և զԱբրահամ և զվեշտասաներորդ հարստութիւն Եգիպտացւոց, և ի չորրորդ դպրութեանն Յուլիանու Աղիկառնացւոյ, որպէս և ի չորրորդ դպրութեանն Մովսէսի: - 18. Իսկ ի չորրորդ ամին դարձեալ ի բարձրագոյն քան զառաջինն կազմեալ զմեքենայս չարին արկանել զԳրիգոր ի քուրայս նեղութեան. – 252. որ չորրորդ կացեալ թագաւոր ի Վաղարշակէ Պարթևէ: - 74. որպէս գրեալ աւանդեցաւ մեզ այս ի չորրորդ դրուագի խոստաբանեալ պատմութեանն Մովսէսի Խորենացւոյ, վերադարձութեան ի վերայ երեցունց դրուագեալ հատուածին – 122. Չորրորդ՝ զի զեղբայր և ոչ զօտար ոք, զոր ոչ երկիւղն Աստուծոյ և ոչ գութ բնութեան մեղկացոյց լքմամբ զձեռս արիւնարբու գազանին: - 24.

ՉՈՐՔ - Այր ոմն Զափր խրոխտ և ամբարհաւաճ. և սկսաւ եղջիւր ածել անօրէնութեամբ և գոռալով ոգորէր ընդ չորս կողմանս երկրին և նեղեալ տագնապէր զխաղաղասէրս կենօք – 170. և դիմեցին ի մէջ նոցա ի չորս առաջս, ըստ նմանութեան տեառնանման խաչին, և բախեցին զճակատն և պատառեցին զոռազմն և դարձուցին ընդ զառ ի վայրն և իջուցին ի լեռնէ անտի, և հարին ի հարուածս մեծամեծս. – 286. և թէ նոքա յերիս կամ ի չորս կամ ևս աւելիս բաժանեալ օգնական առնիցեն իւրեանց զամուրսն՝ մեծ աշխատութիւն քեզ հասուցանիցեն, և ամենայն խորհրդոց քոց խափանիչք /212/ գտանիցին – 214. Եւ ի մեռանելն իւրում Աղէքսանդրու հաստատագոյն աներկիւղութեամբ զթագաւորութիւնն իւր միապետեալ՝ կացուցանէ չորս զօրավարս չորեքծագեան կողմանց աշխարհի, զՊտղոմէոս Եգիպտոսի և Հնդկաց, զՍելևկոս Ասիացւոց և ամենայն հիւսիսականաց, զԱնդիպատրոս Պարսից և ամենայն արևելից: - 70. Յետ անցանելոյ չորից ամաց … դարձեալ Գրիգոր եղբայր Աշոտի Վասպուրական իշխանի յԱփհազաց աշխարհէն՝ նոցուն օգնականութեամբ և Վրաց զօրու ընտիր գոլով՝ եկն եմուտ յաշխարհս Վասպուրական՝ տալ պատերազմ ընդ Գուրգինայ.–310. Նոյնպէս և զպայման ժամանակացն յանբաւ բիւրս ամաց ձգեն որ ոչ և ըստ միոյ յեղանակի հաւաստանայ առ ի ցուցումն, ոչ արեգական բերմամբ ի նոյն կէտ ամսոց և աւուրց և ոչ ըստ չորից փոխմանց առ ի յեղումն ժամանակի տարւոյն, այլ և ոչ ըստ լուսնական լրութեանն և սուզականութեան: - 18. շոնջապահս ձիոցն և տաշտս գաւակացն և զանգապանս ի չորս կողմանս, ձգեալ և լանջացն զէն, և բարձրավիզ խրոխտանացն զրահս, և ոտնատորոփ փռնկալոյն մանեակս զանգակեալս, և մահիկս լուսնաձևս ի մէջ ճակատուն կապեալ – 208.

ՉՈՒԱՆ - Իսկ վասն ձեանն անկայուն զօրութեանն որ այն ինչ յամպոյն ի վայր զեղեալ լինին՝ հնարաւորեալ իւրեանց փայտս իբրև զանուրս չուանօք պարունակեալ շուրջ զոտամբք, դիւրաւ ընթանան ի վերայ ձեանն իբրև ընդ ցամաք երկիր: - 192.

ՉՈՒԵԼ - Սոքա են գռեահք Ասորոց, որ չուեցին զկնի Ադրամելեքայ և Սանասարայ որդւոց Սենեքերիմ արքայի՝ թագաւորի Ասորեստանի և Նինուէի, յորոց անուն ինքեանք Սանասնայք զինքեանս անուանեն. – 192.

Պ

ՊԱԳԱՆԵԼ - և ինքն հեռացեալ գնաց զկնի Աղէքսանդրի ի Բաբելոն, և անտի եկեալ յԵրուսաղէմ պագին անդ երկիր. Աստուծոյ: - 70.

ՊԱԼԱՏ - և շինեն նախարարքն Հայոց իւրաքանչիւր պալատս արքունականս և դաստակերտս յականաւորս, և զքաղաքն որմափակօք պարսպեն, և խաղաղեցուցանեն զերկիրս: - 126.

ՊԱԼՈՒՆԻՔ - առեալ էր ի բաժնէ /ճիշտը՝ ի բաժնի/ Գագիկ իշխանի … զՃուաշ գաւառն և զԹոռնաւան, Արտազ,Մարդաստան, Գառնի Առբերանի, Աղանդռոտ, Բառիլովիտ, Պալունիք և Մեծնունիք, Տոսպոշտունիք, Բոգունիք, Գուգան գաւառ, Արտաշէսեան: - 388.

ՊԱԽԱՐԱԿԵԼ - և պախարակելով զմոլար օրէնսդիրն նոցա Մահումաթ: - 250. նա և պախարակելով զԲէլայսն /44/ և զայլոց դիւցազանց – 46.

ՊԱԽԱՐԱԿԵԼԻ - և թէ ոչ այպանել ախորժէք զբանիւք իմովք՝ ոչ ընդհատ կամ պախարակելի թուիցի կոչել զնա նովիմբ անուամբ. – 376.

ՊԱԿԱՍԵԱԼ - Բայց քանզի խոնջեալ երիվարացն ի յերկայնագոյն ընթացիցն և վասն թանձրամած ձեանն կուտակմանց պակասեալ ուժոյն երիվարացն – 372.

ՊԱԿԱՍԵԼ/ԻԼ/ - այլ զպարտութիւն քան զյաղթութիւն յինքեանս ձգէին ի ձեռանէ Յիսէի, մինչ պակասել պատրաստութեանն բերդին, մանաւանդ ջրոյն սակաւաւորութիւն. – 362. Եւ առհասարակ ամենայն տիեզերք ծխեալ տեսանիցեն, և ի քէն ամենևին հուրն ոչ պակասեսցէ յաւիտեան, իբրև զինոց խեցագործաց այրեսցիս, և քեզ ոչ եղիցի հանգիստ: - 164. և երիվար մարզպանին պակասեաց առ վազն – 402. Եւ յորժամ դարձեալ պակասիցէ զօրութիւն ջերմ օդոյ հարաւային հողմոյն /260/ … յայնժամ վիշապն նեղի, շտապի, տագնապի բռնութեամբ ուժոյ զօրութեանն – 262. Չիցէ՞ լուեալ ձեր զոր ասաց Սողոմոն, թէ ,,որ հատուցանէ չար փոխանակ բարւոյ՝ չար ի տանէ նորա մի պակասեսցէ,,: - 214. և հարան սատակեցան պակասեցան զօրքն արքունի ի զօրացն Ծանարաց – 276.

ՊԱԿՈՒՑԱՆԵԼ - Զի թէ միոյ փայլատակման ընթացք և ճայթումն ամպոց բաւական է պակուցանել քաղել զուշեղութիւն ոգւոց, զի՞նչ ինչ յայնժամ կրէին ոգիք մնացելոցն յերկրի, ի սահանաբաց և յանդնդաքակ վրդովմանցն հոսելոց, նախ քան զջրհեղեղ ջուրց սատակումնն: - 32.

ՊԱԿՈՒՑԵԱԼ - Եւ նորա առ ահն պակուցեալ, ասէ. հայր իմ, խնայեա յիս. և այլ ոչ զօրեաց բարբառել ինչ: - 320.

ՊԱԿՉԻԼ- Եւ այնչափ և առաւել քան զսոյն կազմութեան սպառազէն պատրաստութեանն՝ սաստիկ տարակուսանօք և մեծ երկիւղիւ պակչէին յահէ հայկասիրտ իշխանին և յաղթող նահատակին մեր Աշոտոյ – 210.

ՊԱՀ - Բայց քանզի ընդարձակ էր պահն ՀողցայՀ՝ փութանակի եկն եհաս Ժիրաք ի գաւառն Ռշտունեաց և զզօրսն առխթեալ ի ձորն Առուանից, ի սահմանս Մոկաց. – 202.

ՊԱՀԱԿ - Եւ արգելին փակեցին զպահակս ամրականացն և զկիրճս ձորոց, որ հանէին յերկիր նոցա մտանել յամուրսն: - 274. յորոց վերայ սուր եղեալ զբազումս սպանին և զնս բազումս վիրաւորեցին և զյոլովագոյնսն ի գերելոցն հանդերձ ընտանիւք իւրեանց զերծին ի նոցանէ և անցուցին ընդ պահակ ձորոյն յամրական կողմանս լերին: - 220.

ՊԱՀԱՆՋԵԼ - Այսու զպտուղ շրթանց մերոց խոստովանելով յանուն նորա պահանջէ սպառնալեօքն և խոստմամբքն: - 256. և այնպէս անկարօտս առ պիտանացուս հոգ տարեալ՝ գլխաւորեաց որ ինչ շինութեան և խաղաղութեան աշխարհիս նպաստաւոր առ օգտակարագոյնսն պահանջէր գործառնութեան եղանակք – 392. Եւ մի հարկաց ինչ կամ զօրաց կամ այլ ծառայութեան խափանիչ լինելոյ կամ ի վնասս արքայի խառնելոյ փոյթ արասցուք պահանջել վրէժս. – 196.

ՊԱՀԱՆՋՈՂ - և հիացմամբ առ նորայն հայելով, թէ ո՛վ ոք էր, և ո՛րպիսի, և ո՛րպէս կորեաւ՝ ասեն, ,,զիա՛րդ դադարեաց պահանջողն, հանգեաւ տագնապօղն. եթէ ո՛րպէս իջին ի դժոխս փառք նորա,,: - 376.

ՊԱՀԱՆՋՈՒՄՆ - զկարգին յառաջ վարել զպահանջումն, թերևս արդեօք գործակցօք յանդգնեցայց վարել առ ողբերգակս: - 352.

ՊԱՀԱՊԱՆ - այլ և ոչ պահապանաց ոմանց ռամկաց որ պահիցեն զամուրքս: - 216. ասէ ,,չգիտեմ, միթէ պահապա՞ն իցեմ եղբօրն իմոյ,,: - 24.

ՊԱՀԱՐԱՆ - Եւ ոսկեգործ ականակապ կազմեալ՝ պատեաց ոսկով զփրկագործ սուրբ խաչն, և ընդելուզեալ մարգարտով զարդարեաց զսխրագործ փայտն, հիւսնեալ ի մէջ անուշահոտ փայտից, թողեալ մասն ինչ արտաքս ոսկեպատ պահապանին, յառաջնում իւրոյ քառածրագիծ խաչակերտ փայտեղէն զգրոցկանն: - 394.

ՊԱՀԱՐԱՆԵԱԼ - Ազդ լինէր յոմանց գրումն անյայտիցն, թէ ,,այս ոմանք այսորակ երիվարօք յայս նիշ նիւս կեղթում, ի մէջ բդեղի պահապանեալ նամակ տանին ընդ կողմն Ապահունեաց. արդ զգուշացիր ճանապարհիդ,,. - 340.

ՊԱՀԵԱԼ - զոր ժողովեալ պահեալ և կնքեալ ունէր յօր հատուցման վրիժուց՝ հատուցանել մեզ ըստ գործս մեր, ի հարկանել զքարի զոտս մեր. – 196 ըստ այսմիկ և այլ առասպելականք, և գիր մատենական ի նմանէ գրեալ և պահեալ ի Բաբելոնի բազում զգուշութեամբ. -36. Իսկ Երուանդ պահեալ զերդումն հօրն նորա՝ թողացուցանէ երթալ բնակել և կեալ ուր և հաճոյ թուիցի. – 84. Քանզի ոչ կարացեալ իմանալ զդէմ փախստէի Արտաշէսի, և այն ի տեսչութենէ Աստուծոյ այնպէս պահեալ լինէր – 84.

ՊԱՀԵԼ - այլ ահա գործել զարդարութիւն և պահել զպատուէրն ասացեալ նմա. – 20. այլ և երկիւղ ոչ սակաւ ունէր զնա, զի բազում գունդք սուսերամերկաց շուրջանակի պահէին զնա: - 282. այլ և ոչ պահապանաց ոմանց ռամկաց որ պահիցեն զամուրքս: - 216. այլ տանելով մեր առաջի թագաւորաց և դատաւորաց վասն իմ ի վկայութիւն՝ պահեսցուք զբարիոք դաւանութիւն և վկայեսցուք որպէս Փրկիչն առաջի Պոնտացւոյ Պիղատոսի. – 260. Առ որ զբարեկամութիւնն ողջ պահելով յղէ զնոյն Քսերքսէս և զԱրշէզ որդի նորուն քառասուն հազարաւ. – 66. Ասաց Բագարատ յուրացութեանն իւրում, թէ առ վտանգի նեղութեանցն՝ ուրացութիւնն ոչ ինչ վնասէ, եթէ ի սրտին գաղտնի պահէ զխոստովանութիւնն հաւատոց: - 254. Բայց Ապումրուան զԳագիկ որդի Դերանկին պահէր ընդարձակի, հանեալ ի կապանաց բանտին: - 368. Բայց Դերենիկն կալեալ զնա պահէ ի զգուշութեան, ոչ ինչ ստնանել նմա, բաց ի կապանացն յորս արկեալ էր զնա, ըստ հատուցմանն բարւոյ. առ ձեռն պատրաստ կշռեաց նմա և օրհնեցաւ ի սրբոյն Զաքարիայէ: - 320. Բայց հրաման ետ Դերանիկն Գրիգոր հարազատի իւրոյ ի նոյն տանէ Արծրունոյ, և կալաւ զնա և եդ ի յամուրսն Սևան. և հրամայեաց Հասանկան քեռորդւոյն իւրոյ՝ պահել զնա յընդարձակի: - 342. բայց միայն տէր Ապումկդէմ և որք ընդ նմա պահէին զպահպանութիւն գիշերոյն և դիտէին զդիտաւորութիւն զօրացն – 228. գուցէ ակամայ երթալովն, և նեղիչն աշխատելով ի պահելն՝ յաճախեսցէ ի վնաս և ի քէն, և օճան բարւոյ յայնմ հետէ ոչ ևս ումեք հասցէ

գտանել,,: - 216. Երկրորդ՝ զի և ոչ հաւատայր Գուրգէնի՝ ամբողջ պահելով, զոր ինչ միջնորդեն երդմամբ, զիօրն իւր կիրսն ի նորայն հօրէն կրեալ յուշ առնելով: - 316. և խորհեցաւ սա զմիտս զայս, եթէ որ առ վտանգի նեղութեան դարձցի ոք առ ի պաշտօն կոռցն՝ ոչինչ է, եթէ սիրտ իւր ուղիղ պահեսցէ զհաւատսն Քրիստոսի: - 256. և ամենեքեան որ պահիցեն զշաբաթս իմ և ոչ պղծիցեն, և պահիցեն զպատուիրանս իմ և կացցեն յուխտին իմում՝ տարայց զնոսա ի լեառն սրբութեան իմոյ – 224. և ամենեքեան որ պահիցեն զշաբաթս իմ և ոչ պղծիցեն, և պահիցեն զպատուիրանս իմ և կացցեն յուխտին իմում՝ տարայց զնոսա ի լեառն սրբութեան իմոյ – 224. և այնու աղագաւ կարաց շէն պահել զերկիրն շատամարդկութեամբ: - 90. Եւ եղև մինչ կային իշխանքն ի միաբանութեան առանց կարծեաց կասկածանաց ի հպատակութեան ելեալ յարքունուստ հազարապետին /340/ որդւոյն Հալթի, և զմիաբանական սիրոյն շաղկապ ի միասին յօդեալ պնդեալ անքակ պահէին – 342. և զի ասէ՝ գործել և պահել՝ ոչ իբր ի լիութիւն ամենակատար դրախտին կամ պահպանութիւն ի վնասակարաց – 20. Եւ թէպէտ յայնմանէ վրիպեցոյց ճշմարիտն Աստուծոյ պատուհաս՝ այլ չարն սովորական բնաւորեալ պահեցաւ անվրէպ: - 38. Եւ կալեալ զդեսպանսն հանին զթուղթսն, և զարսն պահեցին ի զգուշութեան, ոչինչ ումեք զգուշացուցանելով որ ինչ եղևն: - 340. և կալեալ զնա եդ ի բանտի ի Նկան բերդի և զամրոց նորա եհան ի նմանէ, և կացոյց զհաւատարիմս իւր պահել զնա, և զտուն և զստացուածս հանեալ ի նմանէ՝ և կացոյց ի վերայ աշխարհին զիւր գործակալս: - 348. և հրամայեաց զինուց վառելոց զինուորաց պահել զնա – 220. Եւ հրամայեաց պահել զնա յընդարձակի – 226. Եւ մեք հետևեալ Աստուածաչունչ գրոց՝ պահեսցուք անբիծ զհաւատս սրտից, և մաքուր զխոստովանութիւն շրթանց, ըստ սրբոյն Պօղոսի վերաբերեալ զօրինականն – 258. և նստան պահել զպահպանութիւն իւրեանց և աշխարհակոյտ ամբոխին բնակաց իւրոյ տէրութեանն: - 282. և որ ինչ ի նմանէ կան պահին պարգևք կացելոյն ի ճշմարտութեան հաւատս, և տանջանք ուրացելոցն և յետս կացելոցն - 206. զի անպատերազմասէր և խաղաղասէր բարք նոցա յամուր զգուշութեան պահէր զնոսա. – 56. զշրթունս մեր մաքրեսցուք ի մաքուր խոստովանութիւն հպելով և զմիտս մեր սուրբ պահելով ի հաւատս ճշմարիտս. – 256. ընդդէմ արաբացի ասպատակողացն յարիւն և յապաժոյժ ի վերայ հայրենի աշխարհի մարտուցեալ և զհոգի և զմարմին փոխանակ սրբոց եկեղեցեաց Քրիստոսի և ի նոյն հաւատացելոց ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ, առ զնոսա ամբողջ և անբիծ պահելոյ – 300. ի մտի եդեալ զի այն ինչ, իբրև թէ ի վերին երեսս հաճիցեն զմիտս թագաւորին, և ի ներքին խորհուրդս պահիցեն զխոստովանութիւնն որ ի Քրիստոս. – 248. մի միայն մնացեալ զիւրականն պահելով լեզու. որ Եբրայեցւոցն ասի նահապետ Եբեր որդի Սաղայի - 40. մինչ քաղցրատենչ քունն ի վերայ հասանէր որ զպահպանութիւն գիշերոյն պահէին՝ նորա ամբարձեալ զպղծալից ձեռն ի սրբութիւն սրբոցն և առեալ զսուրբ նշան խաչին Քրիստոսի և ընդ պատուհանն արտաքս ելեալ – 378. Նոյնպէս եթէ ոչ հաւատք սրտի և խոստովանութիւն շրթանց ամբողջ պահիցին՝ ոչ կարասցէ հետևել ճշմարիտ դաւանութեանն ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ – 256. Նստան երկոքին կողմանքն պահել զպահպանութիւն իւրեանց մեծաւ զգուշութեամբ, և ետուն ժամ անսալ միմեանց՝ ոչ ելանել ի պատերազմ, մինչև եկեսցեն հրեշտակքն յարքայէ, զոր առաքեցինն: - 286. Որ անսայթաք հաւատով յառաջացաւ առ աւարտումն պատերազմին փութացեալ, և ելեալ յամրական տեղւոյն սակաւաձեռն զօրականաւն, որ պահէին զպահպանութիւն Շամիրամ բերդին – 400. որոյ գնացեալ առնու յինքն զԳագիկ և յղէ սպառազէն պատրաստութեամբ ի Վանտոսպ առ տիկինն Վասպուրական, և պահել ի զգուշութիւն: - 350. որոյ սերմանք յիմարութեանն պատուեալ առ Բաբելացիսն պահեցաւ մինչև ի ժամանակս Աղէքսանդրի Մակեդոնացւոյ. – 38. ուստի և մեզ կարգաւորութիւն փոփոխմանց պահեցաւ ստացուածս այս: - 26. քանզի ,,բանակք հրեշտակաց Տեառն շուրջ են զերկիւղածովք իւրովք և պահեն զնոսա,,: - 252.

ՊԱՀԵՍՏ - և յերկիւղ կասկածանաց եղեալ, թէ իցէ ընդելուզեալ Տաճկաց՝ գտեալ զպահեստ գանձին ծախիցեն զզօրութիւն նորա: - 180. և բազում և ազգի ազգի հոգաբարձութեամբ տուեալ օգնականութիւնս Հայոց աշխարհիս, շինելով քաղաք Թէոդուպօլիս ի Կարին գաւառի, և զօրս կողմնակալս ի պահեստ՝ ընդդէմ կալ պարսկական յարձակմանցն: - 114. որ զջրհեղեղին իրս գուշակեաց Քսիւսիւթրեայ, և զառաջինս իւր գործոց բնաբանապէս գրել և դնել յաման պղնձի մածեալ կապարով ի պահեստի ի Սիպարացւոց քաղաքին: - 36.

ՊԱՀՂԱԻԻԿ - ԲԱՐՁՈՒՄՆ ՊԱՀՂԱԻԻԿ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՆ ԵԻ ԹԱԳԱՒՈՐԵԼ ՍՏԱՀՐԱՑՈՅՆ: - 92. և յետ այնորիկ պահղաւիկ թագաւորաց ժամանակք, որ կոչին Պարթևք, մինչև յԱրտևան որդի Վաղարշու – 166.

ՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ – մանաւանդ /370/ թէ նախախնամող և պահպանական աջն Քրիստոսի հովանաւորեալ առ ապրուստ հրածին կարկտաբեր հասեալ կորստական դիպուածին, օգնութիւն հասեալ յԱստուծոյ՝ քաջասրտագոյնս զնա գործեաց և շութափեալ զնա ի ժանեաց գազանին – 372.

ՊԱՀՊԱՆԵԱԼ - ի խնամոտ և ի զգուշացուցիչ աներևութականացն պահպանեալ ըստ օրինակի ցանկոյ ամրագունի – 52.

ՊԱՀՊԱՆԵԼ - Զնա որպէս զերկիւղած Աստուծոյ ապաստան յինքեան արարեալ՝ խնդրէր պահպանել նմա. – 320.

ՊԱՀՊԱՆՈՂԱԿԱՆ - Եւ ոչ արմատոցն միայն օտար և անիմանալի սարասիցն տիպք, այլ և աներևոյթ պահպանողական և անհպելի զգուշաւորութիւնն. – 50.

ՊԱՀՊԱՆՈՒԹԻՒՆ - բայց միայն տէր Ապումկդէմ և որք ընդ նմա պահէին զպահպանութիւն գիշերոյն և դիտէին զդիտաւորութիւն զօրացն – 228. դարձեալ պարսպէ զքարաբլուրն ի պահպանութիւն ջրոյն ամրագունիւք շինուածովք – 88. ելանէ մարզպանն ի վերայ նոցա և յինքն հանէ զՏամբեր և զԸռնայ գաւառ և որ ասի Ապուջափրի բերդ, ի Վհրի քաղաքին Կորճէից զիւր կացուցանէ ոստիկանս ի պահպանութիւն ամրոցին: - 400. և զի ասէ՝ գործել և պահել՝ ոչ իբր ի լիութիւն ամենակատար դրախտին կամ պահպանութիւն ի վնասակարաց – 20.և ժողովեալ իբրև հաւ զձագ ընդ թևովք ի պատճառս պահպանութեան – 214. և նստան պահել զպահպանութիւն իւրեանց և աշխարհակոյտ ամբոխին բնակաց իւրոյ տէրութեանն:- 282. մինչ քաղցրատենչ քունն ի վերայ հասանէր որ զպահպանութիւն գիշերոյն պահէին՝ նորա ամբարձեալ զպղծալից ձեռն ի սրբութիւն սրբոցն և առեալ զսուրբ նշան խաչին Քրիստոսի և ընդ պատուհանն արտաքս ելեալ – 378. Նստան երկոքին կողմանքն պահել զպահպանութիւն իւրեանց մեծաւ զգուշութեամբ, և ետուն ժամ անսալ միմեանց՝ ոչ ելանել ի պատերազմ, մինչև եկեսցեն հրեշտակքն յարքայէ, զոր առաքեցինն: - 286. Որ անսայթաք հաւատով յառաջացաւ առ աւարտումն պատերազմին փութացեալ, և ելեալ յամրական տեղւոյն սակաւաձեռն զօրականաւն, որ պահէին զպահպանութիւն Շամիրամ բերդին – 400.

ՊԱՀՔ - Այլ ի հրամանէ Աստուծոյ յանդիման դրախտին բնակելով պահոք ապաշխարութեան սգացեալ եղեն, ողբալով զվրիպումն առաջին կենացն, ամենայնիւ հրաժարեալ ի մարմնականաց, հոգիազարդ մարգարէութեամբ ժուժկալեալք ի մսոյ և ի գինւոյ: - 30. Եւ զի զսրբոցն իսկ ասացից բանս. եթէ զիարդ ամենեքեան սուրբքն որպէս ժառանգութիւն իմն հայրենի ընկալեալ այնպէս պատահեսցին հարք որդւոց աւանդելով զպահոցն պէտս. - 26.

ՊԱՂԱՏ - ելանել ի գագաթն Ամրական անձաւին զբօսնուլ նովաւ առ վճարումն բաւականութեան, ըստ մասանց պիտոյից օժնդակութեան քաղաքայարդար ապարանից թագաւորական պաղատի իւրոյ ձեռակերտին – 392.

ՊԱՂԱՏԱՆՔ - և աղօթականքն արկանէին առաջի Տեառն զպաղատանսն – 232. և առաջի արկեալ զհառաչանսն, զարտասուսն, զխոստովանութիւնն, զողորմագին պաղատանսն, մինչ ի մահ զտրտմելն, զկենաց դեղն հայցել, զմարմին և զարիւն որդւոյն Աստուծոյ ի թողութիւն մեղաց – 386. Եւ նոցա ձայն բարձեալ ողորմագին պաղատանօք առ Հայրակղոս, եթէ ,,աստուածասէր և բարերար տէր, արա/գրքում՝ ապա/ ի վերայ մեր ողորմութիւն, թէպէտ

և չեմք արժանի ողորմութեան,,: - 150. զորոյ զպաղատանս ոչ անտես արարեալ Քրիստոսի՝ ներէ նմա հանել ի գլուխ զսուրբ քառասնորդսն, խաչակից լինելով Քրիստոսի, մինչև ի պարտ զատկին – 254. Իբրև ետես իշխանն Հայոց զզօրսն Տաճկաց եկեալ բազում կազմութեամբ, հայեցեալ և յիւրեանց սակաւութիւնն՝ գիր պաղատանաց փութանակի տայր առ քաջ նահատակն Աշոտ իշխան-172. Իբրև յանդիման եղեն դեսպանքն մեծ /172/ իշխանին Աշոտոյ, և ընթերցաւ զգիր պաղատանացն և զյիշատակարան նախնեացն, և զմերձաւորութիւն հարազատութեանն և զկապակցութիւն ուխտին … համագունդ ժողով առնէր ամենայն աշխարհին և ամենայն նախարարօք Վասպուրական տէրութեանն: -174. Իսկ որք էին արգելեալք ի քաղաքն աղօթականս և պաղատանս առ մեծ իշխանն Աշոտ յղէին, զի համոզեսցէ ի մէջ նոցա զխաղաղութիւն. – 382. մանաւանդ մեծ կաթողիկոսն Հայոց Գէորգ պաղատանս առնէր առ Դերանիկն, զի ընդարձակեսցէ նմա: - 336. փութացոյց գիր պաղատանաց առ Տաճատ Ռշտունեաց տէր և առ Վախրիճ Անձաւացեաց տէր, զեկուցանել նոցա զեղեալսն: - 126.

ՊԱՂԵՍՏԻՆԱՑԻՔ - և զօրք Պարսից որք էին ի կողմանս Պաղեստինացւոց, և զօրավար նոցա անուանեալ Ռազմայուզան որ է Խոռեամ՝ խօսէր ընդ Երուսաղէմի զխաղաղութիւն. – 142. և բռնութեամբ Մարապարսացւոցն ոչ կարացեալ ընդդիմանալ՝ ի կողմանս Պաղեստինացւոց եկեալ պատերազմաւ պաշարեն զՍամարիա – 60. Եւ եղև այր թանգար արուեստիւ և հմուտ վաճառականութեան. հարկանէր ճանապարհս հեռաւորս ի գործ վաճառականութեանն, յԵգիպտոս և ի կողմանս Պաղեստինացւոց. – 158. Եւ հաւանեալ Խոռեմայ՝ եկն առ Հայրակղոս արքայ Յունաց, թողեալ ի նա զԵրուսաղէմ և զԿեսարիայ Պաղեստինացւոց և զամենայն կողմանս Անտիոքացոց և զամենայն քաղաքս գաւառացն այնոցիկ, և զՏարսոն Կիւլիկեցւոց և զմեծ մասն Հայոց և զամենայն զոր միանգամ կամեցաւ Հայրակղոս. – 152. Եւ յետ այսորիկ ել ի վերայ երկրին Պաղեստինացւոց և Երուսաղէմի՝ պաշարել զնա. – 60. Շապուհ արքայ թագաւորեալ՝ բազում և անչափ չարիս հասուցանէր ի վերայ Հայոց աշխարհիս և Ասորեստանեայց և Պաղեստինացւոց – 104. քանզի ասեն զկնոջէն, յորմէ նեռնն է ծնանելոց՝ ճանապարհորդել յԵգիպտոսէ յաշխարհն Պաղեստինացւոց, և ցանկացեալ տեսանել զարձան կնոջն Ղաւտայ երթեալ դադարէ անդ հանգստութեամբ. – 158.

ՊԱՃԱՐԻԼ - Նոյնպէս բանայ, որպէս և այլ թռչունք և գազանք՝ բնաւորեալ բաժանեն զժամանակս տարւոյն յերկուս կամ յերիս ամարանոցս և ձմերանոցս ինքեանց կենաց պաճարին – 262.

ՊԱՃՈՒՃԱՋԱՐԴ - Եւ մեր ընկալեալ և հաւատացեալ ճշմարտութեանն՝ և ոչ կարեմք փոխանակել զճշմարտութիւն ընդ սնոտի, առասպելաբան և կարկատուն, ստայօդ և պաճուճազարդ մոլար ուսմանդ ձերոյ: - 246.

ՊԱՅԱՋԱՏԱԲԱՐ - Այսպէս և Շամիրամ կին, ի յազգէն Սեմայ, թագաւորէ Նինոսիւ արամբ իւրով ի վերայ Ասորեստանի պայազատաբար – 16. և Սենեքերիմ պայազատաբար թագաւորէ ի Նինուէ, և ասի Ասորոց թագաւոր: - 14.

ՊԱՅԱՋԱՏԵԱԼ - Բայց որպէս բացայայտեցաւ՝ Շամիրամ սեպհականեալ թագաւորէ յազգէ Ասուրա ի Սեմայ Ասորեստանի բնիկ իւրեանց տէրութեանն, և պայազատեալ մի ըստ միոջէ մինչ ի Թոնոս Կոնկողեռոս – 16. յերկուց թագաւորազանց զաճմանն սեռի բերելով զբողբոջս զՍենեքերիմայն և զՄամգունեաց ճենազնւոյ, ի միասին զզուգամասն պայազատեալ գահընկալ թագաւորական զարմ - 300.

ՊԱՅԱՋԱՏԵԼ - զոր պայազատեաց առաջին Զամեսոս, որ և Նինուաս, որդի Նինեայ և Շամիրամայ, ի ԾԳ ամի կենաց Աբրահամու նահապետի – 56.

ՊԱՅԱՋԱՏՈՒԹԻՒՆ - և մանաւանդ զի հարկ փութոյ եղև մեզ գիտել զպայազատութիւնս երանաց տիրեցելոց մեր աշխարհի և որ յառաջ քան զնոսա թագաւորք Ասորեստանեայց, որդի /34/ ի հօրէ առեալ մինչև ի Սենեքարիմ արքայ, որ առ Եզեկիայիւ Երուսաղէմի արքայիւ եղեալ ազգապետ տանս Արծրունի: - 36. Իսկ Նինոս և Շամիրամ տիրեն Ասիացւոց և Եգիպտացւոց հարկապահանջ հնազանդութեամբ, այլ ոչ զազգին ի բաց բառնալով

զպայազատութիւն աշխարհին: - 18. քանզի էին Ադամայ և այլ ուստերք և դստերք բազումք, այլ ոչ արժանաժառանգք պայազատութեան աշխարհահայր լինելոյ. – 24.

ՊԱՅԾԱՌ - զի պայծառ սուրբ և մաքուր ոսկին յիւրումն կտակագրի պատկեր աստուածորդւոյն: - 252. մերժել հեռանալ … և որ այլ քաղցրագոյն վայելք ընդ երկնաւս ի վերայ երկրի, պայծառ գեղ արեգական և լուսնի, հանդերձ աստեղացն ճոխագործութեամբքն ընդ տարերբ երկնի յեղյեղլով, ծովու և այլոց ցամաքայնոց, և ջրայնոցն բարեփառ հոլովմանցն հրճուանաց, և որ ինչ ընդ այլք ընդ դոքօք պատկանին յարմարաբար տնտեսութիւնք առ սկզբնատիպն պատկերակերպութիւն: - 386.

ՊԱՅԾԱՌԱՅԱՐԴԱՐ - և հաճոյ թուեալ յաչս նորա՝ շինէ զքարաբլուրն ապարանս արքայանիստ, աշնանայինս, պայծառայարդարս, գեղեցկայարմարս պարսպաւորս – 86. կոչեաց զանուն ամրոցին Զարդ, այսինքն պայծառութիւն ի վերայ պայծառայարդար շինուածոյն: - 88.

ՊԱՅԾԱՌԱՆԱԼ - Եւ սկսաւ երկիրս առնուլ զնորոգումն, և եկեղեցիքն պայծառանալ ի զարդ և ի պաշտօնս շքեղութեան, և ցրուեալքն դառն տուեալ դարձան յիւրաքանչիւր տեղիս՝ շինել, տնկել, մոռանալ զցաւսն և զտրտմութիւնսն զոր կրեցին: - 318.

ՊԱՅԾԱՌԱՑԵԱԼ - յայնժամ ամօթալից աչօք տեսցես զբազմափառ և զպայծառացեալ նշանս դրոշմացն բարձրացելոց: - 148.

ՊԱՅԾԱՌՈՒԹԻՒՆ - Եւ յետ խաչայարդար պայծառութեանն իջեալ ի լեռնէն Գագիկ ի ստորոտ լերինն, ուր աբեղայիցն բնակէին սքեմաձևքն: - 394. կոչեաց զանուն ամրոցին Զարդ, այսինքն պայծառութիւն ի վերայ պայծառայարդար շինուածոյն: - 88. Շինէ անդ եկեղեցի վայելչապէս պայծառութեամբ և անուանէ զնա յանուն սուրբ Պետրոսի առաքելոյն անպարտելի դժոխական առաջնորդի: - 394.

ՊԱՅՄԱՆ - և կալցուք ուխտ խաղաղութեան /136/ ի մէջ մեր երկոցունց, և անշուշտ լիցի այս երդումն և պայման ի մէջ մեր և որդւոց մերոց յետ մեր թագաւորելոյ,,: - 138. Նոյնպէս և զպայման ժամանակացն յանբաւ բիւրս ամաց ձգեն որ ոչ և ըստ միոյ յեղանակի հաւաստանայ առ ի ցուցումն, ոչ արեգական բերմամբ ի նոյն կէտ ամսոց և աւուրց և ոչ ըստ չորից փոխմանց առ ի յեղումն ժամանակի տարւոյն, այլ և ոչ ըստ լուսնական լրութեանն և սուզականութեան: - 18.

ՊԱՅՔԱՐ - ,,ոչ են օրէնք թագաւորութեանս մերոյ ի պայքար բանից զոք արկանել, և յերկարել ի բանս, որչափ արարաք ընդ ձեզ, զոր ինչ այլ արասցուք. – 246.

ՊԱՆԴԽՏԱԲԱՐ - ընդ վզեալ ի վերայ Նինոսի, որպէս թէ եկեալ պանդխտաբար մտանել ի թագաւորութիւն Շամիրամայ ի Սեմայ: - 16.

ՊԱՆԴԽՏՈՒԹԻՒՆ - և կեայք պանդխտութեամբ կեանս, իւրաքանչիւր ի սուր իւր գտանել զբարձ և զգահ նախարարութեան. – 110. և մի հալածեսցի ոք ի բնակութենէ իւրմէ յօտար երկիր պանդխտութեամբ բնակել: - 234. լաւ համարեցան զկեանս պանդխտութեան յօտարութեան առնել, քան տեսանել կապեալս արգելեալս ի բանդի զորդիս իշխանին իւրեանց, զիշխան աշխարհիս. – 364.

ՊԱՆԴՈԿԻ - և երկիր պանդոկի Սպանդարամետ աստուծոյ է – 48.

ՊԱՆԾԱԼԻ - Ի ժամանակին յայնմիկ էր ճոխացեալ պանծալի աթոռակալութեամբ սրբոյն Գրիգորի տէր Քրիստափոր Հայոց կաթողիկոս. - 130.

ՊԱՆՆԻԱՍ –Արդ են են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Մամիզոս միւս՝ ամս Լ… Պաննիաս ամս ԽԵ… Սովսարմոս ամս ԺԵ … 58.

ՊԱՇԱՐԵԼ - և բռնութեամբ Մարապարսացւոցն ոչ կարացեալ ընդդիմանալ՝ ի կողմանս Պաղեստինացւոց եկեալ պատերազմաւ պաշարեն զՍամարիա – 60. և դարձան եկին պաշարել զքաղաքն: - 382. և եկեալ ի վերայ քաղաքին պաշարեն զնա, և զզօրսն մատնեն ի սատակումն սրոյ, և զպատանդսն Վասպուրականի հանեն յարգելարանէն. և գերեացն ընդարձակեն, զկապուտ նոցա բաժանեն յինքեանս: - 190. և զազգատոհմ մեր ընդ մեծ նեղութեամբ պաշարէիք և աշխարհի մերոյ աւերիչք գտանէիք և հարկացն եդելոց խափանիչք լինէիք: - 244. Եւ զի էր պաշարել նորա յայնժամ զքաղաքն Մանազկերտ Ապահունեաց աշխարհին, որ ի ձեռս Ապլբառայն էր, և ածեալ հասուցեալ մերձ ի

պաշարումն. և ի հասանել գուժկանացն եթող զնոսա, տալով նոցա հրովարտակս ի խաղաղութիւն: - 348. Եւ յետ այսորիկ ել ի վերայ երկրին Պաղեստինացւոց և Երուսաղէմի՝ պաշարել զնա. – 60. Իսկ թագաւորն Հայրակղէս հրաման ետ պաշարել զնոսա. – 156. Իսկ ի վերայ բազում հինից եկելոց ի վերայ Գուրգինի և սաստիկ պատերազմացն զոր պատերազմեցաւ յաղթող նահատակութեամբ. ոչ միայն յարտաքին թշնամեացն որ շուրջանակի պաշարէին, բազում այն էր որ ի ներքին ընտանեաց հարազատաց, ազգականաց դրժողաց, ուխտազանցաց, ստոց և ստերդմանց յուզէին աղմուկք: - 308. Յայնժամ ժողովեալ Խոռեմ Ռազմայուզան /գրքում՝ Եռազմայուզան/ զզօրս իւր բանակեցաւ շուրջ զԵրուսաղէմաւ և պաշարեաց զնա, և պատերազմեցաւ ընդ Երուսաղէմի աւուրս ԺԹ – 142. Յետ այսր՝ յերկրորդ ամի պաշարէն զԿարնային քաղաքն զօրքն Յունաց. և դարձեալ անդրէն ի կամս իւրեանց թողեալ գնացին: - 358.

ՊԱՇԱՐՈՒՄՆ - Այլ իբրև այն ինչ մերձ լինէր ամրոցն ի պաշարումն՝ Ամդայինն Յիսէ, որ Շեհի որդին, որ զզօրապետութիւնն Հայոց ունէր, ճանաչէր՝ ի հրապոյրս Մանազաւեան պետոյն և Ութմանացն ելեալ՝ երագապէս եկն եհաս ի վերայ Աշոտի ԺԵ հազարաւ հեծելօք վառելովք. – 334. Եւ զի էր պաշարել նորա յայնժամ զքաղաքն Մանազկերտ Ապահունեաց աշխարհին, որ ի ձեռս Ապլբառայն էր, և ածեալ հասուցեալ մերձ ի պաշարումն. և ի հասանել գուժկանացն եթող զնոսա, տալով նոցա հրովարտակս ի խաղաղութիւն: - 348. Իսկ իշխանքն զհետ մտեալ փախստէիցն անկելոցն յամուրսն՝ ածեն մերձ ի պաշարումն զքաղաքն և զամրոցն - 176. ՈՐ ԻՆՉ ԳՈՐԾԵՑԱԻ ՅԵՐԿՐՈՐԴՈՒՄ ԱՄԻՆ ԳԱԼՍՏԵԱՆՆ ԲՈՒԽԱՅԻ, ՈՐՔ ԵՆ ՈԼՈՄԲԻԱԹՔ ՎԱՍՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ԸՆԴ ՍԱՀԱԿԱՅ ԻՍՄԱՅԵԼԱՑՈՑ,ՈՐ ԻՍՄԱՅԵԼԻ ՈՐԴԻ ՃԱՆԱՉԵՐ, ԵԻ ՎԱՍՆ ՊԱՇԱՐՄԱՆ ՔԱՂԱՔԻՆ: - 268.

ՊԱՇՏԵԼ - ,,եթէ կամիս կեալ ընդ իս և վայելես ի կեանս աշխարհիս, և ընդունել պարգևս և պատիւս յինէն՝ հաւանեա հրամանի կամաց իմոց և ի բաց լեր ի հաւատոց քրիստոնէութեանդ, զոր պաշտես – 294. և զայն երիս ամս կերակրեալ լինէին սուրբքն ձեռնարուեստիւք իւրեանց, որպէս զնոյն ինքն զաստուածազարդն Պօղոս, թէ ,,զպէտս իմ և որ ընդ իսն էին՝ պաշտէին ձեռքս այս,,: - 252. և պաշտեսցեն զօրէնս մերոյ պատգամաւորին և օրէնսդրին: - 196. զի ,,ժողովուրդս այս շրթամբք պաշտեն զիս, և սիրտք իւրեանց հեռացեալ մեկուսի են յինէն,,. – 246. համառել պնդել ի հաւատսն Քրիստոսի զոր պաշտեադ, և ի ձեռն չարաչար տանջանաց ելանել ի կենաց աստի – 290. ստիպեն լքանել թողուլ կրօնս քրիստոնէութեան, հնազանդել պաշտել զօրէնս մազդեզական մոխրապաշտութեանն – 102.

ՊԱՇՏԵԼԻ - ապա եթէ ոչ՝ պաշտելիք եղիցին եկեղեցիքն, որ փրկիչն անուանին և երկրպագելիքն աստուածային երկրպագութեամբքն. որ է յոյժ ծիծաղելի. – 394.

ՊԱՇՏՊԱՆԱԿ - զի այնու հպատակութեամբ լցցէ զպաշտպանակս թագաւորին – 90.

ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԻՒՆ - այսր աղագաւ խնամ տարեալ թագաւորին կնոջն՝ զի ոչ ել առ Երուանդ և ոչ միով իւիք պաշտպանութեամբ: - 90. և ի վերայ նորա կանգնէ զԱստղկեան պատկերն, և մօտ նորա զտուն գանձու պաշտպանութեան կոռոցն. – 88.

ՊԱՇՏՕՆ - - այլ յետս կացեալ յուխտէ սրբութեանն դառնալ զհետ պաշտաման կռոցն – 80. յղեն զոմն ի ճգնաւորացն առ տիկինն, զկռոցն յանդիմանելով զսնոտի և զանօգուտ պաշտօնն, որպէս և սուրբն Քռիւսի առ Արտաշէս: - 88. առ այսուիկ և ի պաշտօնս դից յարեցան – 40. բայց նուազեալ ազգին՝ ոչ զոք ունէին, որ կարօղ լինէին զգործ պատերազմին վճարել և զպաշտօն թագաւորին. – 90. և խորհեցաւ սա զմիտս զայս, եթէ որ առ վտանգի նեղութեան դարձցի ոք առ ի պաշտօն կռոցն՝ ոչինչ է, եթէ սիրտ իւր ուղիղ պահեսցէ զհաւատսն Քրիստոսի: - 256. և ի բաց լերուք ի սնոտի և ի մոլար պաշտամանէ ձերմէ, որ վասն Քրիստոսի էք կաշկանդեալ ի մեծ յամառութեանդ:-244. և կարգէ զդասս պաշտօնէից կատարել զպաշտօն Տեառն ի տուէ և ի գիշերի անձանձրոյթ աշխատութեամբ և առատաձեռն տեսչութեամբ աղքատաց, զի գտցեն զողորմութիւն ի Քրիստոսէ: - 122. և պաշտօն աւուրն ի գլուխ ելեալ, ընթերցան քահանայքն զսուրբ Աւետարանն ի տեղիս

տեղիս ի բանակին – 228. Եւ սկսաւ երկիրս առնուլ զնորոգումն, և եկեղեցիքն պայծառանալ ի զարդ և ի պաշտօնս շքեղութեան, և ցրուեալքն դռոթ տուեալ դարձան յիւրաքանչիւր տեղիս՝ շինել, տնկել, մոռանալ զցաւսն և զտրտմութիւնսն զոր կրեցին: - 318. Իսկ նոքա թէպէտ և հաւանէին՝ այլ էր և հակառակութիւն մեծ ի մէջ նոցա. քանզի որոշեալ էին պաշտամամբ կռոց ըստ իւրաքանչիւր կամաց: - 156. Յովսէփ անուն ի Յունաց ազգականութենէ ի ծառայութիւն հասեալ Աւշնի, ներքինի, թողեալ զքրիստոսական պաշտօնն, մոլորութեանն Մահումաթայ հաւատացեալ. – 374. Ոչ կարծողականս ինչ ըստ առաջնոցն Բէլայ ասացելում, կամ այլոց ստուերականացն երևեցելոց երազականաց և խաբեբայ դիւաց, այլ ձեռագործ մեռելականս իսկ եցոյց ի պաշտօն – 40.

ՊԱՇՏՕՆԱՏԱՐ - Յայնմ ժամանակի էին եղբարք բռնակալք ոմանք ի կողմանս ապառաժ Արաբիոյ ի տեղւոջն Փառան որ այժմ կոչի Մաքայ, արք պատերազմողք /156/ զօրագլուխք, պաշտօնատարք մեհենին Ամովնացւոց պատկերին, որ կոչի Սամամ և Քաբար: - 158.

ՊԱՇՏՕՆԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ - Քանզի յոյժ պատկառ կայր ի պաշտօնատարութիւն հայրապետին իշխանն Տարունոյ, և նա սաստիկս հոգայր վասն նորա, թէպէտ ոչ օգտէր յիրին յայնմիկ: - 346.

ՊԱՇՏՕՆԱՏՐՈՒԹԻՒՆ - զի մի սպառ սպուռ տապալիցի զօրութիւն շինուածոյ աշխարհի, ի բաց ընկենլով զծառայական պաշտօնատրութիւն կողմնակալաց, և քաղաքային անհաւատարիմ կամարարողաց, և հարկաց բեկման և զօրաց – 186.

ՊԱՇՏՕՆԱՐԱՐ - և նա զբոլոր իսկ զաշխարհին կործանեաց, պաշտօնարար լինել սնոտեացն, թէպէտ յետոյ ընդունէր զապաշխարողսն: - 256.

ՊԱՇՏՕՆԵԱՅ - Բարձեալ ևս ընդ իւր զսուրբ կտակարանս աստուածաշունչ գրոց բազմութեամբ պաշտօնէից քահանայական դասուց: - 186. դառնապէս չարալլուկ չարչարել զքահանայս զպաշտօնեայս նորոց Կտակարանացն, զարս և զկանայս մատնել ի բանդս խոշտանգանս ծանրաբեռն հարկապահանջութեամբ. – 124. և կարգէ զդասս պաշտօնէից կատարել զպաշտօն Տեառն ի տուէ և ի գիշերի անձանձրոյթ աշխատութեամբ և առատաձեռն տեսչութեամբ աղքատաց, զի գտցեն զողորմութիւն ի Քրիստոսէ: - 122. և պաշտօնեայքն բարձրացուցանէին զօրհնութիւնսն – 232. և պաշտօնեայքն կատարէին զտէրունական կանոնն – 232. զի յինքեանս գրաւեալ ընդ հարկաւ ծառայեցուցանէին զպաշտօնեայս սրբոյ Խաչին, մանաւանդ զի և զգլխաւոր վանացն զհայրն, որում Գրիգոր անուանէր՝ զնա կալեալ եղեալ ի խորափոր խաւարային բանտի: - 334. Իսկ իշխանն Աշոտ … Մուշեղ Վահևունի … և Վահրամ սեպուհ թիկնապահ իշխանին, և Վահրամ Տրունի և Հասան և այլք ի սեպուհ պաշտօնէից … եկին մտին ի բերդն Դղեակ, յամրոցն Նկան, որ ի Թոռնավան գաւառի. – 206. Կալան և զհայրապետն Զաքարիայ, և ի խնդիր անկեալ աստուածային սուրբ նշանին՝ սկսան զնոսա տանջել, մինչև զբազումս ի պաշտօնէիցն կառափեալ սատակեցին. –142. կարծեաց համանգամայն զբոլոր պաշտօնեայս Քրիստոսի ի բաց վճարել ի հաւատարիմ երկրպագութենէ ճշմարտին Աստուծոյ տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի. – 264.

ՊԱՊ/հասարակ, հատուկ անուն/ - Բայց Գուրգէն ընտրեաց զսէրն Քրիստոսի, քան զսէր փոքրամեայ աշխարհիս. ոչ խնդրելով զվրէժ արեան սպանելոյ հօր նորա ի պապայն նորա – 320. Բայց ինքն Պապ նշկահեալ զկայսր Թէոդոս, զոր ի բուռն առեալ Տերինտեայ զօրավարին Յունաց՝ խաղացուցանէ կապանօք առ կայսր – 108. և առեալ սուրբն Ներսէս զՊապ որդի Արշակայ՝ հանդերձ յունական զօրուն թագաւորեցուցանեն զՊապ ի վերայ Հայոց ի տեղի բուն թագաւորութեանն Արշակունեաց: - 108. Եւ թագաւորեաց կայսր Թէոդոս փոխանակ Պապայ զՎարազդատ ոմն յԱրշակունի տոհմէ, այր քաջ և պատերազմող, ահարկու մեծամեծաց և փոքունց. – 108. Եւ ոչ գնացեալ ըստ խրատու սրբոյն Ներսէսի Պապ թագաւորն Հայոց – 108. Մեծն Թէոդոս յետ Վարազդատայ թագաւորեցոյց ի վերայ Հայոց զԱրշակ և զՎաղարշակ զորդիսն Պապայ թագաւորի Հայոց. – 110.

ՊԱՌԱԻ - զսուրբ եկեղեցիս, զտունս աղօթից քրիստոնէից այրել աւերել հիմն ի վեր տապալել, զքահանայսն նորոյ ուխտի ի սուրս իւրեանց մաշել, զծերս և զպառաւունս մահու սրոյ սպանանել, զերիտասարդս և զկուսանս խաղացուցանել ի գերութիւն, զստացուածս և զինչս վատնել աւարառութեամբ. – 398.

ՊԱՍՔԵՅԵԱԼ - Եւ քանզի որպէս ասացաւ՝ ի յերկարագնացս աշխատութեանց երիվարացն և հեծելոցն ծանրութիւն ի տքնութենէն ի վերայ հասելոյ, և տօթն արեգականակէզ տապախառն ջերմութեանն, և թանձր ծարաւոյն պասքեցելոց երիվարացն հանդերձ հեծելովքն – 402.

ՊԱՏԱՀ - Իբրև ստուգեաց զազգն, զգաւառն, զաշխարհն, զպատճառ հատուածին, զզետեղելն, զիարդն, զորպէսն, զեղանակն, զդիպուածն, զպատահն և զայլն ամենայն՝ խնդրէ զնա Վաղարշակ յԱրշակայ և առնու ածէ զնա ընդ իւր ի Հայս – 72.

ՊԱՏԱՀԵԱԼ - ,,քաջք քաջաց պատահեալ՝ անմեղադրելիք կան մնան զյաւակնութեամբքն – 68. և ահա իբրև արք Ռ ի յընտրելոցն Աղուանից պատահեալ նոցա հարին զնոսա և ածին փախստեայ ի բանակն և ինքեանք դարձան ողջանդամ, և ոչ մի ոք վիրաւորեցաւ. – 282. Եւ այն ինչ պատահեալ Գուրգէն հարուստ գնդի Վահանայ ի յառաւամէջս մուրին՝ ի բազում քան թէ սակաւ սուսերս ծեծեցին զնա, մինչև ոմն Ջուանշէր անուն յետուստ յանկարծ հարեալ վիրաւորեաց զԳուրգէն – 310. Եւ Գուրգէն և Աշոտ առանձին միմեանց պատահեալ ետուն ողջոյն միմեանց և ուխտեցին ուխտ խաղաղութեան մինչև ցայսօր ժամանակի: - 332. Ի սորա յերրորդ ամի թագաւորութեանն ի վերայ Հայոց աստուածատուր բարկութեամբ անդնդաշարժ վրդովմամբք ներքնագոյն խորոցն պատահեալ միմեանց սահանախաղաց դղրդմամբ, հիմնաշարժ տապալմամբ, /356/ ներքսագոյն երկրի թուլացեալ պնդափակ աղխեալ սանդարամետական սահմանին, բարկութեան հողմոց շնչեալ ընդ ջրոցն խաւարայնոց, ի կոհակս անդնդաքակս զթանձրայատակ երկրի զկարծր և զծանրալիր անկշիռ անբաւութիւնն տատանեալ, մինչ յերեսս երկրի ի վեր մղեալ հանդէպ քաղաքին Արտաշատու/ գրքում՝ Արտաշասու/, որ Բլուրն նորուն ասի – 358. Իսկ նոքա պատահեալ Պարսից ի գեօղն Երիզ կոչեցեալ, իբրև մրրիկ զփոշի պտուտեալ, իբրև հուր ընդ եղէգն ընթացեալ՝ սուր ի վերայ եղեալ վանեցին զբազումն քան եթէ զսակաւս – 136.

ՊԱՏԱՀԵԼ/ԻԼ/ - արդ փութա պատահեաց նմա, զի մատնեաց զնա Աստուած ի ձեռս քո,,: - 352. գնացեալ պատահին նմա ի սպառուածս Տաւրոսական լերինն: - 66. Եւ այնքան խրթնի անծանօթք պատահեն առ միմեանս, մինչև թարգմանաց անգամ կարօտանան. – 190. և դժոխք ի ներքուստ դառնացան ի պատահել նմա զանբաւութիւն չարեացն ընդ իւր տանելով: - 376. և ի մատնելն մերում լարօք հնգետասան՝ հաւք երկու պատահեցին մեզ – 50. և նորա արկեալ զնա ի փոքրագոյն տեղի մի նեղ, և ինքն փութացաւ գոյժ ետ վասն նորա՝ մահու պատահել, լի անմտութեամբ մոլի աբեղայն, որում ոչ հրամայեցաւ. – 320. և սլացեալ իբրև զարծիւ ի վերայ որսոյ՝ պատահէին անհուն բազմութեանն ի Փայտակշտան գեօղ – 400. Իսկ սերունդք Ասուդայ Սանասարեանց կային յոր պէտս և դիպուածն պատահէր, երբեմն այսպէս և երբեմն այնպէս. Շաւարշ. Գօգեան. Շաւասպ. Պերոզ. Շահակ. Կիւրոս: - 72. միայն զի պատահեսցեն միմեանց սիրով խաղաղութեան, և պարգեւօք /գրքում՝պարգևօք/ պատուեալ ի նոցանէ ըստ հրամանի զօրավարին – 226. յորում և ոմն հաւատարիմ Յիսէի Սէմ անուն յառաջ խաղացեալ՝ պատահէ իշխանին, ընդ Վահանայ խորհրդակցեալ խորհել զխաղաղութիւն և զմարտն գրգռեալ ցածուցանել և զվառեալ պատերազմն շիջուցանել. – 334. Նոյն ժամայն Քսերքսէս և Արշէզ վազս առեալ պատահեն Լիդէացւոյն. – 66. նորա փութանակի հասեալ ի քաղաքն Բերկրի, և միաբանութեամբ քաղաքացուացն ելեալ պատահեն զօրացն ի զօրագլխացն Վասապուրականի ի գեօղն որում Խոզաղբերքն ասեն. – 304. որոց գնացեալ պատահեն նմա ի Դնբունիդ Պարսից: - 64. պատահեն միմեանց և մեռանի անդ անզգուշաբար ի յաւակնայեղոց դիմացուածոյն: - 90. Եւ զի զսրբոցն իսկ ասացից բանս. եթէ զիարդ ամենեքեան սուրբքն որպէս ժառանգութիւն իմն հայրենի ընկալեալ այնպէս

պատահեսցին հարք որդւոց աւանդելով զպահոցն պէտս. - 26. Եւ քանզի էին բանակեալ ի խառնուրդս Երասխայ և Մաւրին մեծի՝ պատահի յառաջ Շաւասպ Արծրունի – 126.

ՊԱՏԱՀԵԼՈՑ - Իսկ Մեհուժան ծանեաւ զինչ պատահելոց էր նմա ի կայսերէ և ի նախարարացն Հայոց, ոչ յաւել դառնալ ի Հայս. – 110.

ՊԱՏԱՀՈՒՄՆ - և անուանէ զնա Արծրունի, առաջին լինելով նորա ի դաշտավայրին Արծուիք կոչելոյ. դարձեալ ըստ պատահման և տարբերութեան՝ արծռունգն կերպարանօք: - 72. Եւ ոչ անվկայ բանս, որպէս վերագոյնն գրեալ է մեր զդերահատուցականս սորա, վկայութեամբ մարգարէական տառիցն, որպէս և ի պատահմանէ իրացն ճարտար գիտեն՝ որք են ի ժամանակս յայսոսիկ մնացեալ յայն ժամու անդ հանդիպելոցն: - 262. ըստ սովորութեան ծանօթացուցանել զիւրաքանչիւրոց առանձնաւորութիւն և զպատուոյն գերակայութիւն, կամ ի ծնողաց կամ ի տեղւոյ կամ ի գաւառէ կամ յազգէ կամ յարիութենէ կամ ի պատահմանէ սկիզբն առ: - 288. իսկ եթէ մի յանդամոցն կորիցէ՝ զպատահումն խեղութեան ընդունիցի, այլ ոչ ի բաց դարձցի կենդանի: - 194. հարկ եղև ակամայ կարգել դնել առաջի զդէմս անցիցն ըստ իւրաքանչիւր պատահմանց: - 234. մինչև նոքա խոնարհեալ առ նորայն խորհրդական առ յապա պատահմունսն, որ հանդերձեցաւ աշխարհիս Հայոց, իբր մարգարէական իմն գոգցես տեսաւորութիւն – 114. Յղեաց զկոչնականսն զպատահմանն տանելով առ նա զպատասխանիսն. – 352.

ՊԱՏԱՂՈՒՄՆ - Եւ երկայնագոյնս զպատաղմունսն ի ճանապարհին արարեալ՝ ձգին մինչ յԱրգն Աղձնեաց – 66. Որոց ոչ զպատաղումն բերելով՝ գայ զօրու Աւշնի հասանէ ի վերայ նոցա: - 362.

ՊԱՏԱՆԴ - Եւ առնու պատանդս արս անուանիս և պատուականս, և զմայրն Աշոտի դարձուցանէ մեծաւ պատուով. – 186. և եկեալ ի վերայ քաղաքին պաշարեն զնա, և զզօրսն մատնեն ի սատակումն սրոյ, և զպատանդսն Վասպուրականի հանեն յարգելարանէն. և գերեացն ընդարձակեն, զկապուտ նոցա բաժանեն յինքեանս: - 190. և զոր ինչ խնդրիցէ՝ առնիցէ ըստ կամաց նորա, կնքել և տալ նմա գեօղս և ագարակս, և տալ հարկս արքունիս և պատանդս խաղաղութեան: - 210. և ինքն անցանելով խաղաղութեամբ ընդ աշխարհն Վասպուրական սակաւատոյժ վնասիւք՝ զպատանդսն ընդ իւր առեալ տանի: - 186. Եւ ինքն եկն /186/ ձմերել ի Մուշ քաղաքին Տարօնոյ, ունելով ընդ իւր պատանդսն, և Վասպուրականի ի նախարարութենէն Արծրունեաց և յազատաց նորա: - 188. և հանին զնա յարգելանէ բանտին, պատանդ թողեալ նմա զԳագիկ որդի Դերանկին և որդի Գրիգորի Արծրունոյ: - 348. զոր ոչ անունկնդիր լեալ ընդունի զհայցելին, առնելով հարկս և պատանդս, և զբերդն Երիկաւ Հաղացովտի, զոր հանեալ էր մանազաւեցոյն ի բերկրացոյն. – 382. Նոյնժամայն գնացին Դերանիկն և Գագիկ մտին առաջի Յիսէի, խօսեցան բանս խաղաղութեան, ետուն պատանդս յանձնառութեամբ հարկացն արքունի - 334.

ՊԱՏԱՌԵԱԼ - Եւ մինչ կարի և ահագին սաստիկս կուտեցաւ ի վերայ նորա ամբոխն, և ամբաստանքն միաբարբառ զաղաղակ /288/ բարձեալ առաջի բռնաւորին զօձիս պատառեալ ասէին, ,,մահապարտ է, չէ պարտ դմա կեալ, և ոչ առնուլ տեղի պատասխանւոյ,, - 290. Նոյնժամայն իբրև ետես տիկինն, եթէ վարեցան որդիք նորա ի գերութիւն՝ գնաց և ինքն զհետ նոցա, զհերս խզեալ և զօձիս պատառեալ, կոծելով և աշխարելով – 238.

ՊԱՏԱՌԵԼ - Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … դու գէշ՝ զօրքն իմ պատառիչ գազան, որ պատառեն զառագաստ սրտի քո. – 280. և դիմեցին ի մէջ նոցա ի չորս առաջս, ըստ նմանութեան տեառնանման խաչին, և բախեցին զճակատն և պատառեցին զռազմն և դարձուցին ընդ զառ ի վայրն և իջուցին ի լեռնէ անտի, և հարին ի հարուածս մեծամեծս. – 286. Եւ դիմեցին խուռն յանդուգն յարձակմամբ և բախեցին զգունդն և պատառեցին զռազմն և դարձուցին զայլազգիսն. - 232. և յայնմհետէ նուազեալ պատառեցաւ թագաւորութիւնն Պարսից: - 156. և վառեալ ի զէն և յասպազէն՝ արձանացան իբրև զմի այր՝ և յանդուգն

դիմացուածով խուռն յարձակմամբ հարեալ ի դիմի, ուր քաջքն այլազգեացն ճակատէին ընդ աջաթև /380/ կողմն. և պատառեցին զգունդն, և պարտեցին զախոյեանսն. – 382. Յայնժամ տէր Գուրգէն առ /306/ չժուժել սրտին, մտրակեալ զքաջ երիվարն յորում նստեալն էր՝ և եհար զգունդն զձախակողմն Տաճկաց և պատառեաց զոազմն և դարձոյց զերեսս նոցա- 308. Որով պատառեցան ամենայն աղբերք անդնդոց, և սահանք երկնից բացան անընդմիջաբար երկրի և երկնային ծովուն լինել, և համատարած ջրովն զրաւ առնել համօրէն ամենայն շնչաւոր կենդանեաց – 32.

ՊԱՏԱՌԻՉ - Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … դու գէշ՝ զօրքն իմ պատառիչ գազան, որ պատառեն զառագաստ սրտի քո. – 280.

ՊԱՏԱՌՈՒՄՆ - Նա և տեղիք սրբութեանց տունք աղօթիցն զշարժմանն կիրս կրեալ, պատառմամբ որմաշարժ լինելով – 358.

ՊԱՏԱՍԽԱՆ - և ոչ առ փոքր մի ինչ ներեաց կամ անսաց /264/ տալ տեղի պատասխանոյ, այլ հրամայեաց դահճացն տալ ի վերայ նորա զվճիռ մահու, փութով զրաւ առնել նոցա ի սատակումն սրոյ: - 266.

ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՐՈՒԹԻՒՆ - Բայց քանզի մեր ոչ ոք յայնժամ հանդիպէր ի պատասխանատրութիւնս երանելոյն՝ և ոչ գրել արժանի համարեցաք: - 206. Իբրև լուաւ զայսքան և առաւել քան զսոյնս յանդուգն և առանց երկիւղի զընդդէմ պատասխանատրութիւնն մեծաւ համարձակութեամբ՝ապա հրաման ետ փութով ի կենաց բառնալ զգլուխ նորա սուսերաւ: - 296.

ՊԱՏԱՍԽԱՆԵԱԼ - և հարցեալ և պատասխանեալ սուրբն լի կատարեալ իմաստութեամբ Հոգւովն սրբով՝ զոր անմեկնելի ունէր յինքեան սուրբն. – 104. Նոքա պատասխանեալ ասեն. ,,վասն զի մեք ի պարսկական հինիցն անդուլ և անպարապ գոլով ի բաց լքաք զկրթութիւնն գրոց սրբոց՝ առ ընտրել զհաւատոց խոստովանութեան կանոնադրութիւն. – 132.

ՊԱՏԱՍԽԱՆԵԼ - Վեցերորդ՝ զի խաւարաւ չարեացն պատրուակեալ զոգին, մինչն զԱստուած ևս անգէտ կարծելով՝ լրբենի երեսօք պատասխանէր – 24. Եւ դարձեալ պատասխանի ասէ, մի՛ տալ տեղի՝ լսել հրամանի թագաւորին. թէ վտանգ ինչ հասանէ՝ կրել հանգոյն զինչ կրեցինն: - 132.

ՊԱՏԱՍԽԱՆԻ - - Եւ իբրև եհաս առ թագաւորն որ ինչ գործեցաւն՝ ոչինչ գոյր տեղի այլ պատասխանւոյ. բայց ասէ, ,,արժանապէս այն գործ նոյն գործեցաւ,,: - 370. Գրէ պատասխանի Մուշեղ նմա այսպէս. – 138. այլ հրամայեսցէ մեզ գրել ի Հայս և հարցանել առաջնորդացն Հայոց, և ընդունել պատասխանիս,,: - 132. Այլ նահատակեցան արիաբար և ետուն պատասխանի թագաւորին մեծաւ համարձակութեամբ , յուսացեալ ի մին միայն ի թագաւորն թագաւորաց և տէրն տերանց, ի Քրիստոս յորդին Աստուծոյ: - 292. Բայց իբրև ետես բռնաւորն զանդառնալի միտսն և զաներկբայութիւն հաւատոցն և զաներկիւղ և զյանդուգն պատասխանիսն և զմեծ անարգութիւնն զոր հասոյց ի վերայ նորա և նոցին օրէնսդրին…բարկացեալ յոյժ հրաման ետ փութով զրաւ առնել կենաց նորա: - 206. Բայց նոքա քանզի ապաստան լեալ յանկասկածելի յամուրս և ի բազմութիւն զօրացն և ի քաջութիւն արանց պատերազմողաց՝ և ո՛չ առ փոքր մի խոնարհեցան ի բանս նորա կամ ետուն տեղի պատասխանւոյ. – 274. գրելով և զպատասխանի թղթոյն ի ձեռն Թովմայի առաքելոյ, և զխոստաբանութիւն՝ զԹադէոս առաքեալ լնուլ զփափագումն խնդրոյն. - 76. գրէ թուղթ հաւատոց առ Ղևոն կայսր Յունաց, և ընկալեալ ի նմանէ պատասխանիս՝ բազում ինչ ի Կուրանէ անտի իւրեանց արտաքս ընկէց զյոյժ առասպելագոյնն, քանզի ստուգապէս ծանեաւ զզօրութիւնն. – 166. Ետ պատասպանի երանելի Մուկաթլ լի հաւատովք և ճշմարիտ խոստովանութեամբ ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ, ասէ. – 290. և լուեալ ի նմանէ պատասպանիս դիպողագոյնս և իմաստունս՝ հրամայեաց նստել: - 216. Եւ ըստ կարգի օրինաց իւրեանց երդուեալ, և աղ ծրարեալ ընդ հրովարտակին ետ տանել. և նոցա առեալ և ընթերցեալ՝ ոչ արարին բանիցն պատասխանի: - 138. Եւ մինչ կարի և

ահագին սաստիկս կուտեցաւ ի վերայ նորա ամբոխն, և ամբաստանքն միաբարբառ զաղաղակ /288/ բարձեալ առաջի բռնաւորին զօձիս պատառեալ ասէին, ,,մահապարտ է, չէ պարտ դմա կեալ, և ոչ առնուլ տեղի պատասխանւոյ,, - 290. Եւ նորա կամեցեալ ցուցանել թագաւորին՝ ի սոյն աւուրս վախճանեցաւ Հայրակղէս. իսկ որդի նորա Կոստանդին ոչ ունէր յանձին ըստ կամաց նորա պատասխանի. – 162. Եւ նոցա ընկալեալ զխնդիրսն՝ հաւանեցան առնել ըստ կամաց նորա, մինչև տեսցեն եթէ զի՞նչ պատասխանի եկեսցէ նոցա յարքայէն իւրեանց, և կամ զօրուն զի՛նչ հրամայեսցէ առնել: - 144. զի ոչ գտանիցին ամենևին տալ պատասխանի: - 54. զոր ընկալեալ սուրբ հայրապետին և բարեպաշտ թագաւորին Թէոդոսի հինգ թղթովք և հինգ պատասխանեօք՝ կարգէ զսուրբ վարդապետն ընդ վարդապետութեան աթոռակալութեան սրբոյն Յոհաննու Ոսկեբերանի և այլոց քաջաց և գլխաւոր վարդապետացն – 116. զորս յանդիման Փրկչին կացուցին զառաքեալսն հանդերձ թղթովն Աբգարու, և զխորհրդական պատասխանիսն լուեալ վասն փրկական խաչելութեանն որ վասն աշխարհի - 76. Յայնժամ իբրև լուաւ բռնաւորն զայս դարձուած պատասխանեաց լի հզօրութեամբ և ահագին մեծաւ անարգութեամբ՝ յոյժ տարակուսանօք լցաւ յանձն իւր, և կայր մեծաւ հիացմամբ ըմբռնեալ. – 280. որոյ զպատասխանիսն դարձուցեալ լի քաջալերական խրատու յորդորմամբ մարտիրոսական ակնկալութեան պսակաց – 400. որպէս սահմանեաց Աստուած ի վերայ ժողովրդեանն Իսրայէլի գերելոցն ի Բաբելոն, որպէս գրեալ է ի մարգարէութեանն Երեմիայի, ,,զ-ՀԷ-երորդն ասէ գիտասցես, և խելամուտ լիցիս յելից բանին տալ պատասխանի. մինչև յօծեալն /312/ առաջնորդ եօթներորդ է և եօթներորդք ԿԲ,,. – 314. Յղեաց զկոչնականսն զպատահմանն տանելով առ նա զպատասխանիսն. – 352. Ետուն պատասխանի և ասեն – 214 Եւ առեալ զգանձսն՝ հրամայեաց սպանանել զընծայաբերսն, և բանիցն Հայրակղի ոչ ստրպր պատասխանի, այլ առնէր վնասս սաստիկս ի կողմանս կողմանս, աւարառութիւն և գերութիւն և սուր. – 142. Եւ Գուրգէն հեզաբար, արտաքոյ ամբարտաւանութիւն զգնէ նմա պատասխանիս, ասէ. – 330. Նորա արհամարհեալ զառաքեցելովք, չվարկանելով արժանի պատասխանոյ, և նովին օրինակաւ սկսաւ շրջել ընդ բոլոր աշխարհս Վասպուրական: - 178. ,,զո՞յ թողութիւն իմոց չարեացն /386/ գործելոց, թողո՞ւ Աստուած զիմ պարտեացն յաճախութիւն. ասացէք ինձ, տուք ինձ պատասխանի,,: - 388. Այլ նոքա քանզի հաստատուն մտօք ունէին զմիաբանութիւն դաւաճան խորհրդոյն որ առ բռնաւորն Տաճկաց՝ ետուն պատասխանի և ասեն – 216. եթէ չար ինչ թուիցիմ յաչս ձեր, և ապիրատս գործեալ եմ առ ձեզ և խարդախութեամբ բնակեալ եմ ընդ ձեզ՝ աւասիկ յանդիման երեսաց իմոց տուք պատասխանի – 214. Ետ պատասխանի նմա զօրավարն ի խաղաղութիւն, և ասէ – 226. Ետ պատասխանի սուրբ հայրապետն Յոհաննէս հանդերձ մեծ նախարարօքն Հայոց և ասեն. – 244. Եւ իբրև ընթերցաւ մեծ զօրավարն զծածուկս ազատանոյն՝ ետ պատասխանի, զոր և գրով իսկ աւանդեաց. – 214. զի ես տաց ձեզ բերան և իմաստութիւն, որում ոչ կարիցեն կալ հակառակ կամ տալ պատասպանի ամենայն հակառակորդքն ձեր,,: - 204. Իբրև գիտաց իշխանն, եթէ վճարեալ է չարութիւնն յաչս նոցա, և այլ ընդ այլոյ խօսին, և ի գաղտնիս քրթմնջեն, և անտեղի և անընդունակ հրամանաց նորա լինէին՝ ետ պատասխանի և ասէ – 214. և զի չև էր դարձեալ պատասխանի յարքայէն՝ հրաման եհաս ի կայսերէ առ Վարազդատ անյապաղ առ նա հասանել: - 110. Եւ նա դարձուցանէր այսպիսի իմն պատասխանի – 278. մինչև եկեսցէ նմա պատասխանի ի բուն զօրավարէն, և ոչ լուան աղաչելութեան նորա. – 230.

ՊԱՏԱՍԽԱՆԻ ԱՌՆԵԼ - Իսկ թագաւորն Պարսից ընդունէր զպատարագսն բերեալս ի կայսերէն, /144/ և զիրեշտակսն անդրէն ոչ արձակեաց, և ոչ հրովարտակացն պատասխանի առնէր. - 146. Տե՛ս նաև ԱՌՆԵԼՊԱՏԱՍԽԱՆԻ

ՊԱՏԱՍԽԱՆԻ ՏԱԼ - Պատասխանի ետ Մարկիանոս և ասէ. ,,վասն զի առաջնորդքն Հայոց զպարսկական շփոթմանցն զվտանգ կրէին,,: - 132. Պատասխանի ետուն և ասեն – 242. Տե՛ս նաև ՏԱԼ ՊԱՏԱՍԽԱՆԻ

ՊԱՏԱՐԱԳ - Ապա բարեկամացեալ ընդ Աբգարու թագաւորի Հայոց և ընդ մեծ զօրավարին Խուրանայ Արծրունւոյ՝ յղէ նմա պատարագս և առնու յօգնականութիւն զԽուրէն Արծրունի, զայր իմաստուն և քաջամարտիկ, կորովի յաղեղն և ի զէն և յասպազէն. - 78. ապա ետ հրաման և փորեցին զաչս երանելւոյն, անդամ անդամ յօշեցին զնա, որ մատոյց զինքն պատարագ կենդանի որդւոյն Աստուծոյ. – 290. Առաքեցին առ Մուրիկ թագաւորն արս ճոխս մեծամեծ ընծայիւք և պատարագօք և թուղթ գրեալ ի բերանոյ Խոսրովայ զայս ինչ. – 136. Բայց մինչդեռ չև առ միմեանս հասեալ Տիգրան և Կիւրոս՝ յղէ Աշղահակ պատարագս Կիւրոսի - 62. դիմեալ գայր և սա ընդ աջաթև կողմն վկայելոցն, ընդդէմ սրոյն մատուցանել զինքն պատարագ կենդանի Որդւոյն Աստուծոյ: - 222. և կերիցեն քարինք և փայտք և այլ կաիք երկաթեղէնք, որպէս և զայն որ ի նմայն պատարագի մարմին և արիւն որդւոյն Աստուծոյ, մանաւանդ թէ ինքն իսկ ճշմարտապէս որդին Աստուծոյ. – 396. և դարձեալ՝ թէ ,,զգերութիւն ժողովրդեան իւրոյ դարձուսցէ, ոչ կաշառօք և ոչ պատարագօք, ասէ Տէր,,: - 218. Եւ ես աւասիկ արձակեցից թագաւորին ձերում պատարագս և հրեշտակս հրովարտակօք, խնդրել ի նմանէ զխաղաղութիւն աշխարհի և ընդ իս հաշտութիւն,,: - 144. և ետ տանել զդիւանն մագաղաթեայ յունարէն գրով հանդերձ պատարագօք՝ Տիգրանայ թագաւորի Հայոց – 74. և զայս ոչ միանգամ, այլ յոլովակի՝ մի զմիոյ կնի ընթացուցանէր դեսպանս հրովարտակօք և պատարագօք: - 62. և ինքեանք դարձան մեծաւ յաղթութեամբ, մատուցին պատարագս Աստուծոյ և լցուցին զպէտս տնանկաց և աղքատաց այրեաց և որբոց: - 136. Եւ յելանելն նորա և մօտ լինել ի սահմանս Հայոց զօրօք բազմօք, մերձ ի սահմանս Տարունոյ, Առաջին կոչեցեալ Հայոց՝ իշխան Տարունոյ Բագարատ … առաքէ զոմանս ի մեծամեծաց իւրոց ընդ առաջ նորա պատարագօք ոսկոյ և արծաթոյ և պատուական հանդերձից, համոզեալ մի ելանել յերկիրս Հայոց: - 170. Իսկ թագաւորն Պարսից ընդունէր զպատարագսն բերեալս ի կայսերէն,/144/և զհրեշտակսն անդրէն ոչ արձակեաց, և ոչ հրովարտակացն պատասխանի առնէր. -146. մանաւանդ յառաջագոյն պատրաստեալ պատսպարեաց թղթովք և պատարագօք առ թագաւորն և առ զօրավարն գնալ ըստ հրամանաց նոցա, և ոչ ինչ արտաքոյ կամաց նոցա խորհել կամ գործել ինչ: - 270. Յայնժամ առեալ հրովարտակ Սանասարեանց ի Տիգրանայ պատարագօք գնացին առ Կիւրոս. – 64. ողջակէզք նոցա և պատարագ նոցա ընդունելի լիցին ի վերայ սեղանոյ իմոյ – 224. Սոքա ամենեքեան վառեալք սպառազէն պատրաստութեամբ և բազմաձեռն առատալիր պատարագօք՝ գնացին, զի առեալ տարցեն մուծցեն զնա ի Դուին քաղաքն: - 340.

ՊԱՏԱՐԱԳԸՆԿԱԼ - և խոստացեալ պատարագընկալին՝ ոչ ևս զնոյն հատուցանել երկրի ուխտ յաւիտենական հաստատեալ՝ զաղեղն իմ եդից յամպս, որ է ծիածանդ – 32.

ՊԱՏԳԱՄ - Եւ յղէ պատգամ առ Թէոդորոս եղբայր Հայրակղի, ըստ այնմ որում Հրէայքն եղեն ձեռնտու, եթէ ,,զերկիրդ զայդ Աբրահամու խոստացաւ Աստուած և զաւակի նորա, և ի ձեռս նոցա էր բազում ժամանակս. – 160. ի ձեռն այնր հաստատագոյնս լինել ի կասկածաւոր պատգամացն – 366. իսկ նա քանզի ի հրեշտակէ ասէր ունել պատգամ և ոչ ի մարդոյ՝ յոյժ դժուարեալ ընդ իրսն՝ սպան զնա ի գաղտնիս: - 162. յղեաց պատգամս և ասէ – 246. Յղէին պատգամս առ որդիսն Իսմայէլի և ցուցանէին զմտերիմ հարազատութիւն, թէ ,,որդիք Աբրահամու եմք մեք և դուք, եղբարք. պարտ է ձեզ գալ յօգնականութիւն մեզ, և առցուք զերկիր ժառանգութեան մերոյ,,: - 156. Նորա զչարեալ ընդ հասանել պատգամին՝ առ զայրուցս բարկութեան քինահանութիւն վրէժխնդրութեան արարեալ՝ ի բաց եհան ի գրոցն պատմութենէ՝ որ ինչ վասն տանն Արծրունեաց էր գործոց հանգամանք, և որ ինչ օրինակ մարտիրոսութեան Վահանայ Արծրունոյ: - 130. ոչ ինչ ձեռնամուխ լինելով ի նա, վասն կասկածանաց Պարսից արքային, միայն սպառնական խոստաբանութեամբ յղէ առ նա պատգամս: - 130.

ՊԱՏԳԱՄԱՒՈՐ - ,,Ձայն իմն ահաւոր հրեշտակի անկեալ ի վերայ իմ՝ հրամայեաց երթալ պատգամաւոր յազգն իմ, ցուցանել զԱստուած արարիչ երկնի և երկրի. առնուլ ինձ անուն գլխաւորութեան, և զստութիւն հաւատոց որ ի կուռս՝ յանդիմանել և քակտել,,: -

158. այլ դարձուցին անդրէն զպատգամաւորսն անարգանօք, արբուցեալ նոցա գան սաստիկ – 274. գլխաւորն ի նոցանէ Համիս, և միւսն որ ի կողմանց Ժանգանայ՝ ոչ իրաւացի ըստ պատգամաւորին իւրեանց ասացին առնել զայս: - 404. Եւ ահա դարձեալ ասեմ, չկայ ինչ քո. և զի մի կրիցես զոր ինչ խօսեցայ ընդ պատգամաւորս քո, և աւելի քան որոգել ջանար ընդ մեզ՝ զդոյն ընդունիցիս վտանգաւորս,,: - 280. Եւ բազումք ի նոցանէ հաւանեցան նմա՝ պատգամաւոր Աստուծոյ ասել: - 160. և պաշտեսցեն զօրէնս մերոյ պատգամաւորին և օրէնսդրին: - 196.

ՊԱՏԵԱԼ - և արծաթագործ եօթնփորձեան հրաբորբոք ճարտարապետն ի բովս հալոցացն զուտ և վճիտ արծաթ ընտրելով, արծաթեղինեան զփայտեղէնն պատեալ արտաքուստ – 378. Եւ հրամայեաց ածել ոսկերիչ և նորոգեալ նորացոյց զանյաղթ փայտ խաչին Քրիստոսի, մատուցեալ զբեկորսն առ իւրաքանչիւր յօդս, պատեալ մաքուր արծաթով վայելչագոյն քան զառաջինն, ի պարծանս քրիստոնէից և յամօթ և ի նախատինս թշնամեաց խաչին Քրիստոսի: - 378.

ՊԱՏԵԱՆ - Որպէս և այրս այս արար, անքակ և անմեկնելի զգեցաւ պատեանս յինքեան զզօրութիւն բանսարկուին: - 248.

ՊԱՏԵԼ - Եւ մեկնակազէնքն պատեցին շուրջ զեկեղեցեաւն, և ելեալ առ նա ոմանց ընդ փորուած գմբեթին՝ և եհար մի ոմն աշտէիւն ընդ միջոց թիկանցն՝ և ընդ անթովքն հանեալ ի ներքոյ թոքացն՝ փչեաց զոգին և թաղեցաւ զթաղումն իշոյ: - 190. Եւ խնդրեալ զդի նորա վաճառականաց՝ պատեցին զնա ի ձեռս եպիսկոպոսին Դաւթի նորուն գաւառի և եդին ի տապանի յեկեղեցւոջն որ ի նմա: - 354. Եւ ոսկեգործ ականակապ կազմեալ՝ պատեաց ոսկով զփրկագործ սուրբ խաչն, և ընդելուզեալ մարգարտով զարդարեաց զսխրագործ փայտն, հիւսնեալ ի մէջ անուշահոտ փայտից, թողեալ մասն ինչ արտաքս ոսկեպատ պահարանին, յառաջնում իւրոյ քառածրագիծ խաչակերտ փայտեղէն զզրոցկանն: - 394. Եւ պատուական արանցն քրիստոսասիրաց մտեալ առաջի թագաւորին՝ խնդրեցին զմարմին սրբոյն, և առեալ պատեցին և եդին ի գերեզմանին. – 254.

ՊԱՏԵԼՈՑ - այլ ես ասեմ քեզ, եթէ Տէր կամեսցի՝ վաղիւ պատելոց է զքեզ պատերազմ քաջաց. և ճեթեսցեն ի վերայ քո իբրև զամպս երկնից ի բռնալիր նիզակօք անցանիցեն ընդ մէջ բազմութեան քո իբրև զփայլատակունս հրոյ շանթից: - 140.

ՊԱՏԵՀԱԳՈՅՆ - Եւ առ այսքիւք պատեհագոյնս իմն գտեալ իբրև յանիշխանութեան՝ ոմանք Ասորեստանեայք և Քաղդէացիք, յազգէ թագաւորացն … զօր բազում գումարեալ՝ յետ ԻՀ ամի անիշխանութեան Ասորեստանեայց ի ձեռն Փուայ թագաւորեցելոյ դարձեալ տիրեն Բաբելոնի և ստորին Ասորւոց – 60.

ՊԱՏԵՆԱԶԱՐԴ - և յաւարի առնուին զբանակետղն, դիակապուտ առնէին, ժողովէին աւար բազում, և կուտէին արծաթ և ոսկի յոյժ և զզէնս պատենազարդս, զզարդս և զզէնս արի արանց և զընտիրս երիվարաց և զզարդս նոցա. – 176.

ՊԱՏԵՇԳԱՄԵԱԼ - Շինեաց և ի վերայ Ամրական քարանձաւին յելս և ի մուտս կոյս տունս խրախիցս ոսկեզօծս պատեշգամեալ, յաւելլով ի յառաջագոյն ի հօրէ նորա Դերանկէն շինեալ: - 390.

ՊԱՏԵՐԱԶՄ - ,,և այս ևս գործ կամ խաղաղութեան կամ պատերազմօք և ելցեն ի գլուխ, միայն զյապաղանացն ի բաց լքցես զդեգերանս,,. – 382. վասն այսր իրաց նենգութեամբ և չարակնութեամբ առլցեալ, մանաւանդ յերկիւղէ՝ կարի յոյժ գրգռեցաւ պատերազմ սաստիկ ի ձեռն Վասակայ Արծրունոյ. – 178. ,,օրհնեալ է տէր Աստուած մեր, որ ուսոյց զձեռս մեր ի պատերազմ, և զմատունս մեր ի ճակատամարտ,, , և որ ի կարգին է: - 252. այլ ես ասեմ քեզ, եթէ Տէր կամեսցի՝ վաղիւ պատելոց է զքեզ պատերազմ քաջաց. և ճեթեսցեն ի վերայ քո իբրև զամպս երկնից ի բռնալիր նիզակօք անցանիցեն ընդ մէջ բազմութեան քո իբրև զփայլատակունս հրոյ շանթից: - 140. Այլ և հուր և ծծումբ նաւթիւ բարձեալ ի գործ պատերազմին, և զլոյծ բնութիւնն յանօթս ապակեղէնս եդեալ, և մանր զծծումբն ընդ նմին խառնեալ, եդեալ ի պարսատիկ մեքենայից, և զհուրն առ ընթեր նմին, հնարաւորեալ արկանել զամրոցաւն: - 208. այլ հրամայէր միայն զգուշանալ և ոչ ելանել

պատերազմաւ ընդդէմ նոցա, մինչև տեսցէ զելս իրացն. – 162. այն ինչ արծարծեալ առ նորոգումն շինութեան եկեղեցւոյ Քրիստոսի ի կործանմանէ հինի յետ մեծ պատերազմին սրբոյն Վարդանայ. – 134. Այս լուր քաջութեան և քաջախորհուրդ զպատերազմացն մղելոյ զյարձակմունս եհաս առ զօրագլուխն Բուխայ. – 308. այր գազանաբարոյ, վայրենամիտ, առատաձեռն առ արբումն մարդկան, այր զօրաւոր զօրութեամբ ի գործս պատերազմաց, ահարկու ազանց, կարողութիւն և ուժեղութիւն Աւշնի ի սորա ձեռս բաւականացեալ: - 374. Անդ Բաբգեան և ասպետն մեծ Աշոտ նիզակակիցք միմեանց զերծեալ ի մեծ պատերազմէն՝ փութանակի մտին յաշխարհս Հայոց – 92. Անդանօր քաջն մեր Աշոտ զիւանդութիւնն կեղծաւորեալ ի տեղւոջ օթոցին անկեալ դնէր, մինչ ակն ունէին յառաջանալ ի գործ պատերազմին: - 328. Անկեալ էր յայնժամ ի պատերազմին Աշոտ Հայկազնեայ Գեղարքունեաց իշխան, որ Սուփանայ որդին ճանաչէր. – 368. Ապա մտախորհ եղեն դարձեալ վառել ի պատերազմ. – 276. Ապա յետ փոքր ինչ աւուրց վառեալ զզօրսն ի պատերազմ ընդ բերդայինսն, առնուլ զամրոցն: - 208. Արշակ տուեալ պատերազմ ընդ Մակեդոնացիսն՝ և անդ Կիւրոս քաջապէս արիացեալ առաւելանայր ի գործ պատերազմին. – 72. Արշակ տուեալ պատերազմ ընդ Մակեդոնացիսն՝ և անդ Կիւրոս քաջապէս արիացեալ առաւելանայր ի գործ պատերազմին. – 72. Բայց յետ բազում յուզիցն և պատերազմացն եհաս տիրել նմա Անձաւացեաց տէրութեանն զայս օրինակ: - 324. Բայց Աշխէ ոմն … ոչ եմուտ ընդ նոսա ձեռնամուխ լինել ընդ նոսա ի գործ պատերազմին, այլ կայր ի բացեայ իբրև հազարօք երկուք – 232. Բայց Աշոտ գնացեալ տալ պատերազմ ընդ ծովեզրեցիսն որք Ութմանիկ կոչին, որք ամրանային ի յԱմիւկ անկասկածելի քարանձաւին. – 332. Բայց Աշոտ թէպէտ և նուազագոյն զօրու ընդ իւր լինելով, ոչ թիկն ածեալ վերջացաւ առ պատերազմն յառաջանալ: - 364. Բայց արքայն Պարսից հեռացեալ պատերազմաւ ի Քուշանն ի դուռն Ճորայ. – 128. Բայց դեսպան արձակեալ Արտաշէսի զՀամամ առ կայսր Ադրիանոս վասն Բարքոբայ աւազակի և նորուն պատերազմին յԱսորիս. – 92. Բայց զի՞ մի մի զիւրաքանչիւր հանդէս պատերազմաց նոցա գրեցից յականէ յանուանէ. ասացից կարճառօտ և համառօտեցից զբանս. – 286. Բայց էր Համամ սէգ և ամբարհաւաճ, յոյլ և թոյլ առ պատերազմի գործ, միայն և շղոմարար հպատակութեամբ վարէր առ թագաւորն – 90. Բայց իբրև եղև մեծ պատերազմ սրբոյն Վարդանայ ընդ Մշկանին և ընդ զօրս Պարսից ի յԱւարայրեան դաշտին, յԱրտազական գաւառին. – 128. Բայց յետ բազում պատերազմացն խորամանկ խաբէութեամբ կոչէ առ ինքն Շապուհ զԱրշակ ի դէմս սիրոյ խաղաղութեան, ոչ ինչ յիշատակ զչարեացն գործելոց ի մէջ առնելով. – 102. բայց նուազեալ ազգին՝ ոչ զոք ունէին, որ կարօղ լինէին զգործ պատերազմին վճարել և զպաշտօն թագաւորին. – 90. Բայց ոչ ժամանեալ կատարման պատերազմին, զաշտարակն, զոր շինէր որդին Աբգարու փլուզեալ ի վերայ սպան զնա, վրէժխնդիր եղեալ մահուն Ադդէի սրբոյ: - 80. Բայց ոչ միայն քաջքն Հայոց նահատակեցան ի մեծ պատերազմին այլ և անմարմին զօրք երկնաւորք մարտակից եղեն գնդին Հայոց. – 232. Բայց քանզի յերկնուստ էր հասեալ վտանգն, և աստուածառաք էր բարկութիւնն՝ և ոչ ոք զօրեաց և եկաց ընդդէմ նորա ելանել ի պատերազմ, այլ որ եհարն՝ նոյն և բժշկեաց: - 374. Բայց եթէ այդ այդպէս ոչ եղիցի, որպէս ասացի՝ աւելի ևս տեսցես քան զոր տեսեր, սուր և պատերազմ,,: - 286. գիտակ են այդմ արք քաջք. և որ միշտ ի պատերազմունս /280/ զդեգերումն առնեն – 282. դարձեալ յետ փոքր ինչ աւուրց անցանելոյ՝ և խռնեցաւ միւս անգամ պատերազմն, և և՛ս սաստիկ հարան զօրքն արքունի. – 276. Դարձեալ պիտոյ է մեզ դառնալ առ ի վերագոյնսն, որ նախ քան զպատերազմն Աղձնեաց եղեալ են հանգամանք գործոց ի զօրացն Տաճկաց, և թէ ո՛րպէս եկաց ընդդէմ նոցա իշխանն Աշոտ և վանեաց զնոսա սրով սուսերի: - 176. դու դիմօք մարտի առ իս զօր գումարեա և ել ընդդէմ իմ ի պատերազմ, և ի միասին մխեցից զձեռս ի սոսա և բարձից զսոսա ի պետութենէ Հայոց,,: - 340. Դուք աւադիկ ժողովեալ գայք ի վերայ իմ պատերազմաւ. – 138. եթէ դէպ եղև լինել պատերազմ Որմզդի ընդ Հարամանայն. – 46. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝

պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ – 278. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ ... քո պատերազմ՝ և մեր յաղթութիւն, քո մարմին՝ և իմ նիզակ, քո պարանոց՝ և իմ սուսեր. – 278. Ելին ի պատերազմ և պատերազմեցան, ըստ որում սաստկացաւ պատերազմն: - 282. Ելին ի պատերազմ և պատերազմեցան, ըստ որում սաստկացաւ պատերազմն: - 282. Երրորդ վասն արիութեան քաջութեանն, արծուաբար քաջասրտապէս խիզախութեանցն ի մարտս պատերազմացն՝ յարծուիս առակեցին զնոսա: - 72. և առաջնորդէր նորա սպարապետն ի գործս պատերազմացն և յելս և ի մուտս աշխարհացն. – 270. և ետուն պատերազմ անդ զաւուրս Լ, և ոչ ինչ կարացին ստնանել. – 362. և երաժշտականքն երգս առեալ զյաղթութեանն Փարաւոնի՝ գոչէին „Տէր խորտակէ զպատերազմունս, Տէր է անուն նորա„: - 232. Եւ իբրև ազդ եղև Դերենկին՝ գնաց ընդդէմ նորա պատերազմաւ, և դառնայր փախստեայ: - 320. և նոքա հարեալ սատակեցին զնոսա սրով սուսերի յանխնայ, սպանին և զզօրավարն ի պատերազմին – 150. և սկսաւ Խոսրով արքայ ժողովել զմնացեալ նախարարս զօրացն և զզօրն, որ զերծեալ էին ի պատերազմէն: - 150. և ահա Ապումուսէ, որ ճանաչէր երիցու որդի՝ հանդէպ նոցա ել պատերազմ և հանդիսացաւ ընդդէմ նոցա. – 284. և ահա հնչէր առ հասարակ երկիրն ամենայն իբրև զծով ալեաց կուտակելոյ, և սաստկացաւ պատերազմն, յառլուսանալ աւուրն մինչև ի սպառել անցից տունջեանն իշխեցողին երկոտասան ժամու աւուրն. – 276. և անդ բազում իրս քաջութեան ցուցեալ յախոյանայարձակ պատերազմունսն – 84. և անդ զբարիոք պատերազմն պատերազմեալ ի մեծ անապատին յԱպար աշխարհին, և որ ինչ այլն ամենայն. – 128. և անդ զբարիոք պատերազմն պատերազմեալ՝ որպէս քաջ հովիւ զանձն իւր եդ ի վերայ հօտին – 104. Եւ անդ Վահան Արծրունի խոյակապ և յականաւոր քաջամարտութեամբ ընդ սրբոյն Վարդանայ ճակատ առ ճակատ վառեալ զպատերազմն, իբրև հուր ընդ եղէգն ճեմելով ի մէջ քաջ ախոյեանացն Պարսից: - 128. և անհնարին բեկմամբ խորտակեցաւ գունդն Հայոց, մինչև ի բազմացն սակաւուց հազիւ ուրեմն մազապուր զերծեալ՝ անկան յաւուր յայնմիկ ի տարապարտ պատերազմին արք անուանիք իբրև Շ - 402. և անյապաղ փութով զգործ պատերազմին վճարեալ քաջք ընդ քաջս ելեալ. – 64. և բանակն Իսմայէլի հզօրագոյնս ստիպէր ի պատերազմ: - 162. և բռնութեամբ Մարապարսացւոցն ոչ կարացեալ ընդդիմանալ՝ ի կողմանս Պաղեստինացւոց եկեալ պատերազմաւ պաշարեն զՍամարիա – 60. Եւ գունդն երրորդ ի ձեռս իշխանին, որ և յարդարիչ պատերազմին: - 178. Եւ դէտն ազդ արարեալ զօրացն այլազգեաց՝ վառեն և նոքա ընդդէմ նոցա ի պատերազմ, և ի դիմի հարեալ միմեանց և հատանէին յերիս առաջս: - 178. Եւ եկին տալ պատերազմ ընդ ամրոցին Վան քաղաքի - 362. Եւ եղեալ պատերազմ մեծ Արշակայ և Խոսրովու յեզր ծովուն Գեղամայ ի մօրին տեղւոջ – 112. Եւ եղև ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ ել Հազարաւուխտ Պարսից զօրավար ծանր զօրու ի վերայ Հայոց՝ տալ պատերազմ ընդ զօրս Հայոց, աւերել գերել գերփել զաշխարհս – 134. Եւ եղև յետ մեծ պատերազմին, որ յառաջ քան զզրուցացդ գրելոյ ելին, ի գլուխս Մանազաւեան նահանգին և Յուշոյ դաշտին, և զխռովարարս քաղաքացն ի մի վայր գումարելոցն, որք և յունայն ասպատակէին աշխարհ – 398. Եւ եղև պատերազմ և նաւամարտութիւն սաստիկ ի մէջ ծովուն: - 146. և զԱրշաւիր ի գործ պատերազմի զօրագլուխ կարգեաց: - 82. և զզօրն տուեալ ի ձեռս Վահանայ Ամատունոյ, հոգալ զգործ պատերազմաց, թէ արդեօք դէպ լինիցի ուստեք: - 96. Եւ զկնի այսորիկ, որ է երկրորդ հարուածք այլազգեացն՝ դարձեալ հրաման ետ ելանել ի պատերազմ, և հետամուտ հասեալ առ նոսա. – 282. Եւ զօրաժողով եղեալ Մուսէի պատճառաւ հարկաց արքունի՝ եկն եմուտ յերկիրն Տարաւնոյ, տալ պատերազմ ընդ Բագարատայ: - 172. և զօրքն ախոյեանայարձակ զպատերազմն վառէին – 64. Եւ էր գրեալ ի միում թղթի անդ, յիշեցուցանելով զոր ինչ գործեաց Աշոտ ի զօրսն Ապահունեաց զյաղթանակ պատերազմին և զհոյակապ անուն ստանալոյն՝ ասէ – 382. Եւ էր ի մէջ Շապհոյ և Արշակայ պատերազմ մեծ զժամանակս կենաց Արշակայ: - 102. Եւ էր հակառակութիւն մեծ և պատերազմ Աբդլայի որդւոյ Զուբայրի ամս Բ և ամիսս Գ: - 166.

Եւ էր պատերազմ սաստիկ ի մէջ Ալեայ Որդւոյ Ապուտալպի և Մաւեայ ամս Ե և ամիսս Գ: - 166. Եւ թէ որպիսի օրինակաւ գալուստ նորա և պատերազմ վասն սորին իրաց, և արիական ձեռակերտացն շինուածք, որ և յոյժ արժանաւորք զարմանալեաց, և դարձեալ ապստամբութիւն Զրադաշտին և մահն Շամիրամայ և բան յուռթիցն որ զնմանէ – 44. և թէ ի պատերազմին յայնմիկ հասանիցէ զմահուն ընդունել զվճիռ՝ իսկ ըստ յաղթութեանն զխոստովանողականն ժառանգել անուն, զօրանալ զօրութեամբ ի զօրութիւն խաչին Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ: - 400. Եւ ի բազում յուզիցն և ի խնդրոցն և զօրաժողովն լինելոյ և պատերազմ ընդդէմ վառելոյ և զձև ամրական մաքառմանցն յարդարելոյ և բռնալիր ուժեղագոյն մեքենային բախմանց քարձգութեանցն, զոր և ընդունայն աշխատութեամբ վարանեալ, անընտանելի /հավանաբար՝ անստանալի/ մնալով ամրոցին՝ դառնայ յիւր իշխանութիւնն: - 326. Եւ ի վաղիւ անդր մինչ դեռ արևն ընդ ծայրս հարկանէր՝ կարգեցաւ պատերազմ սաստիկ – 140. և ի վերայ նոցա զօրաժողով եղեալ Աշոտ և որդի իւր Դերանիկն, առնել մարտ պատերազմի ընդ ամրոցին: - 332. և իբրև հողմ հոսեալ զփոշի ամարայնոյ՝ այնպէս արագապէս զպատերազմին գլխաւորեցին նահատակութիւն: - 330. և ինքեանք իջեալ ի լերանցն՝ կալան զստորոտ լերինն, պատրաստեալ ի պատերազմ: - 274. Եւ ինքն շտապ տագնապէր փութացուցանէր ռազմ բոլորել, կարգել կազմել զճակատն, պատրաստել ի պատերազմ – 228. Եւ ինքն զօրավարն Մուսէ ճեպէր շտապէր՝ փութալ առ պատերազմն վառել – 328. Եւ ինքն իսկ գլխովին զօրավարն Բուհայ, հեծեալ յերիվարն, պնդեալ զինքն զինու ի պատերազմ ընդդէմ իշխանին, և զկորովին աղեղնաւորացն Ելիմացւոցն և զընտիրս հեծելոց նոցա ընդ ինքեան վառեալ ի ճակատի: - 208. և իջեալ ի դաշտավայրն, խումբ արարեալ, ճակատ կազմեալ ընդխառնեցան ի պատերազմ. և զբազումս դիաթաւալ կացուցեալ, ընդ որս էր Շապուհ նահապետն Ամատունեաց յանկելոց վիրաւորացն: - 310. Եւ խօսէր ընդ նոսա սաստիկ և ահագին դատաստանօք և սպառնալեօք, թէ ընդէ՞ր և դուք ոչ մեռարուք ի պատերազմին, քան թէ ելեալ փախստական գնացէք գալ առ իս և տալ համարձակութիւն ծառայի իմում ի յայսքան վնաս. մի՞թէ արդեօք զԽոսրով մեռեալ կարծէիք,,: - 150. և հայցէին յամենայաղթն Քրիստոսէ յաղթել մեծի պատերազմին - 250. և հրաման ետ Գուրգէն իւրում գնդին պատրաստել ի պատերազմ, կազմել ռազմ և տալ ճակատ ընդդէմ այլազգեացն – 230. Եւ մինչդեռ կային կենդանի և գոհանային զՔրիստոսէ զանյաղթ զօրութենէն զոր զօրացոյց զսուրբսն մեծ ասպարիսի ի հոգևորական պատերազմին՝ ևս առաւել բարկացեալ թագաւորն՝ իբրև զինոց վառեալ բորբոքէր. – 292. Եւ յայսմ պատերազմի ոչ միայն երանելի եպիսկոպոսն և ճգնաւոր քահանայն մարտակից էին տեառն Գրիգորի, այլ և զօրք հրեղինաց – 252. Եւ յառաջեալ առաջոյ զօրուն Կիւրոսի՝ հարդարեն զգործ պատերազմին: - 64. Եւ յետ աւուր միոյ ընդ մէջ լինելոյ՝ դարձեալ խմբեցաւ պատերազմն, և հարան զօրքն արքունի. – 276. Եւ յետ փոքր ինչ աւուրց հրաման ետ Բուխայ ելանել ի պատերազմ. – 280. և յերկարեալ գործ պատերազմին հարուստ մի ժամ - 64. Եւ յերկարեցան գործ պատերազմին մինչ ի տասներորդ ժամ աւուրն – 232. և Յիսէ տուեալ պատերազմ ընդ քաղաքին, զտարի մի հանդերձ ամենայն նախարարօքն Հայոց, անգամագիտ լինելով՝ դառնայ յԱսորիս. և այս եղև երկիցս անգամ: - 338. և յոգնեցան երկոքեան կողմանքն ի մեծ պատերազմին. – 140. Եւ նոցա ի գլուխ հանեալ զգործ պատերազմին՝ դառնան զօրքն Հայոց մեծաւ յաղթութեամբ – 176. և ոչ գիտացին զօրն Պարսից զդարձն Հայրակղի ի վերայ նոցա՝ մինչև երթեալ խառնեցան և բախեցին զմիմեանս պատերազմօք: - 150. և որպէս պատմի՝ եղև թիւ պատերազմաց նոցա ԻԸ անգամ, և հարան զօրքն արքունի յայսքան հանդէսս և ի կռիւ: - 286. և ռամիկքն ամբոխին ոմանք ի կողմանէ մխեցին զձեռս ի գործ պատերազմին քարամբք: - 232. և սկսան այնուհետև աներկիւղ տարածանել ի վերայ երկրին. քանզի ոչ կասկածէին ի պատերազմէ իմեքէ: - 162. և սպանեալ զոստիկանն Պարսից, որ էր ի վերայ նոցա, և ինքեանք պատրաստեալ ի պատերազմ ընդդէմ Պարսից: - 142. և վառեալ զինքեանս յընթացս պատերազմին, զգեցեալ զզրահս արդարութեան և պնդեալ զմէջս ճշմարտութեամբ – 252.

և տուեալ պատերազմ զաւուրս ոչ սակաւս, որպէս թէ ամսօրեայ մի ժամանակ – 66. և քակեցին զռազմն և աւերեցին զճակատն և լքին զմիմեանս, և թողին զպատերազմն և գնացին փախստական ամենայն այր յո՛վ և կարաց զերծանել. - 306. զայն զինեալ ի վերայ անձանց՝ սաստկացուցանեն զպատերազմն, աներկիւղ մնալով ի հրոյն տոչորմանէ. – 208. Զայս գործ լուեալ Լիդէացւոց թագաւորին Կրոսիսեայ բազմաշփոթ յուզմամբ ամբոխ արարեալ, զօրս բազումս գումարեալ, ելանել տալ պատերազմ ընդ Կիւրոսի – 64. Զի ազգ բարբարոս խուժադուժ ի դիմի ելեալ գան տալ պատերազմ, կորզել յինքեան զգերին Հրէից: - 66. Զի թէպէտ և Գուրգէն մեծաւ զօրութեամբ ունէր զդէմ յարձակելոցն ի վերայ, որոց զիշխանականն ճեպէին հասանել գահ, կամ որ արտաքին տաճկական պատերազմունքն բռնաբար ի ներքս դիմէին՝ սակայն ոչ յապահովանայր դեռ երկիրն: - 316. զի կարասցէ անսայթաք հաւատով յաղթել հնարից բանսարկուին, որ ի ծածուկ և յայտնի պատերազմին – 206. զի հոգևոր էր պատերազմն և ոչ մարմնաւոր - 232. զի մինչ ընդխոնեցաւ պատերազմն և դէմ առ դէմ ճակատէին՝ յանկարծակի այր մի ի նմանութիւն լուսոյ եկն եկաց ի մէջ ռազմի ճակատուն – 232. զի ուր և իցէ՝ ածցեն զնա առ նա, թէ՛ պատիր խաբէութեամբ և խորամանկ կեղծաւորութեամբ և խարդախութեամբ, կամ պատերազմաւ և մեծամեծ զօրութեամբ, ամենայն պատրաստութեամբ, արքունի կարողութեամբ, որպէս զիարդ և կարասցեն՝ առ նա հասուցանեն: - 224. Զծառայս իմ պատրես, և զզօրս աւազակաց ժողովեալ՝ ոչ տաս ինձ հանգչել, այլ հանապազ պատրաստիս ինձ ի պատերազմ, և ասես վստահանալ յԱստուածն իմ: - 146. զոր վերագոյնն յիշեցաք յայլում վայրի ի մեծ պատերազմին ի սահմանս Աղձնեաց: - 400. զորոյ լուեալ էր զբազմաց այլ պատերազմացն արիութիւն, և զհարուածս զօրացն Տաճկաց – 316. զօրս գումարէիք, այրուձի կազմէիք, մարտ և պատերազմունս գրգռէիք, ճակատ դնէիք և զզօրս մեր ի սատակումն սրոյ մատնէիք – 244. ժամ տուեալ ի գլուխ հանել, յոր չոգանն զգործ պատերազմին: - 328. ի մօտ առ նոսա հասեալ՝ կարգեցին / 274/ կազմեցին զճակատն և ետուն պատերազմ ընդ զօրացն Ծանարաց. – 276. Իբրև գիտացին սուրբքն զանհուն պատերազմ չարին՝ վառեալ և նոքա զինքեանս հանապազակռիւ լինել ի ճակատուն, անխափան սաղմոսերգութեամբ զանուշահոտ աղօթս իւրեանց միշտ ի բարձունս առաքելով – 250. Իբրև հասին ուր հանդերձեալն էին՝ և երկոցունց զօրքն անհուն բազմութեամբ յանդիման եղեն միմեանց, և ճակատ առ ճակատ զգործս պատերազմին յարդարէին – 328. Իսկ Ասուդ զհետ Դարէհի ելեալ ի պատերազմ ընդդէմ զօրագլխացն Աղէքսանդրի՝ Հերակղեայ նահատակութեամբն դիւցազնաբար ի դիմի հարեալ՝ ի բաց նահանջէ զուժեղագոյնս զօրագլխացն Աղէքսանդրի հարուստ ժամ մի, մինչ հիացումն զօրօքն արկեալ՝ տային տեղի փախստէի. – 68. Իսկ երիցս երանելի սուրբքն տէր Յոհաննէս Արծրունեաց եպիսկոպոս և երանելի քահանայն Գրիգոր և տէր Գրիգոր Արծրունի խրախուսեալք յԱստուած, կացեալ յատենի ի մեծ ասպարիսի հոգևորական պատերազմին – 250. իսկ և իսկ եհաս գուժկան անկելոցն ի պատերազմին ի պարսկական քաղաքն և յԱտրպատական սահմանսն. – 398. Իսկ զՎահագն Հայկազնեայ … կացուցանեն ի դրան արքունի, յառաջանալ ի գործ պատերազմին մեծաւ աշխատութեամբ՝ կամ մեռանել ի սրոյ թշնամեաց դիպելոց, կամ յաղթել քաջասրտութեամբ: - 70. Իսկ ի վերայ բազում հինից եկելոց ի վերայ Գուրգինի և սաստիկ պատերազմացն զոր պատերազմեցաւ յաղթող նահատակութեամբ. ոչ միայն յարտաքին թշնամեացն որ շուրջանակի պաշարէին, բազում այն էր որ ի ներքին ընտանեաց հարազատաց, ազգականաց դրժողաց, ուխտազանցաց, ստոց և ստերդմանց յուզէին աղմուկք: - 308. Իսկ նախարարքն Հայոց ի սադրելոյ Վաղէսի գրգռեալ ի մարտ ընդ Արշակայ ի պատերազմ յառաջանան – 100. ծանուցանէր զզօրութիւն իւրաքանչիւր աշխարհաց և զամուրս նոցա և զզօրութիւն պատերազմաց նոցա ըստ ազգս ազգս: - 270. Զեռնամուխ եղեն ի գործ պատերազմին և քահանայքն, որ կային ի բազմութեան գաղթականին – 232. մինչ տայր պատերազմ ընդ Սպանիացիսն վասն ոսկեհան տեղեացն. – 80. ՅԱՂԱԳՍ ԳՈՒՐԳԻՆԱՅ ՄԻԱՅՆ ՄՆԱԼՈՅ, ԵԻ ՇԱՏ ՊԱՏԵՐԱԶՄԱՅՆ ՅԱՇԽԱՐՀԻՍ

– 300. Յայնժամ իբրև գիտաց զօրավարն Հայոց և ոչ միով իւիք կարաց հաճել զմիտս նոցա, այլ միաբան ետուն հրաման ելանել ի պատերազմ –230. Յայնժամ հրաման ետ զօրավարն Բուխայ զօրաց իւրոց՝ ելանել ընդ առաջ նոցա ի պատերազմ. – 274. Յայնժամ հրաման ետուն ամենայն զօրացն ելանել ի պատերազմ. – 284. Յետ անցանելոյ չորից ամաց … դարձեալ Գրիգոր եղբայր Աշոտի Վասպուրական իշխանի յԱփհազաց աշխարհէն՝ նոցուն օգնականութեամբ և Վրաց զօրու ընտիր գոլով՝ եկն եմուտ յաշխարհս Վասպուրական՝ տալ պատերազմ ընդ Գուրգինայ. –310. յերկարեցաւ գործ պատերազմաց սոցա իբրև մօտ ի լնուլ ամի միոյ.- 286. յոյր ձեռն բազում արութիւն նահատակութեան երևեալ լինէին ի մարտս պատերազմաց և ի հանդէսս ճակատեցելոց ի միայնամարտիկ զինուորութեան: - 170. Յորոց միջի կացեալ Ապումբուան համոզեալ նոցա ցածոյց զճակատ առ ճակատ վառեալ պատերազմն – 364. յորում և ոմն հաւատարիմ Յիսէի Սէմ անուն յառաջ խաղացեալ՝ պատահէ իշխանին, ընդ Վահանայ խորհրդակցեալ խորհել զխաղաղութիւն և զմարտն գրգռեալ ցածուցանել և զվառեալ պատերազմն շիջուցանել. – 334. Նոյնժամայն դարձուցեալ զերասանակ երիվարին ի պատերազմ յառաջանալ, և անդ բազում արիութիւն նահատակութեան ցուցեալ, սակայն ոչինչ օգուտ բերեալ: - 368. Նստան երկոքին կողմանքն պահել զպահպանութիւն իւրեանց մեծաւ զգուշութեամբ, և ետուն ժամ անսալ միմեանց՝ ոչ ելանել ի պատերազմ, մինչև եկեսցեն հրեշտակքն յարքայէ, զոր առաքեցինն: - 286. Ո՞չ ածեր զմտաւ, թէ յիսկզբանացն մինչ ցայսօր ժամանակի ամենայն ուրեք ուր և գումարէր զօրն և լինէր պատերազմ և սուր և ճակատամարտ՝ երբեմն յաղթեն և երբեմն ի պարտութիւն մատնին. – 282. Որ անսայթաք հաւատով յառաջացաւ առ աւարտումն պատերազմին փութացեալ, և ելեալ յամրական տեղւոյն սակաւաձեռն զօրականաւն, որ պահէին զպահպանութիւն Շամիրամ բերդին – 400. որ էին ընդ նմա եկեալ ի գործ պատերազմաց ըստ հրամանի թագաւորին և մեծ զօրավարին – 224. ՈՐ ԻՆՉ ԳՈՐԾԵՑԱՒ ՅԵՐԿՐՈՐԴՈՒՄ ԱՄԻՆ ԳԱԼՍՏԵԱՆՆ ԲՈՒԽԱՅԻ, ՈՐՔ ԵՆ ՈԼՈՄԲԻԱԹՔ ՎԱՍՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ԸՆԴ ՍԱՀԱԿԱՅ ԻՍՄԱՅԷԼԱՑՈՑ,ՈՐ ԻՍՄԱՅԷԼԻ ՈՐԴԻ ՃԱՆԱՉԷՐ, ԵԻ ՎԱՍՆ ՊԱՇԱՐՄԱՆ ՔԱՂԱՔԻՆ: - 268. ՈՐ ԻՆՉ ԶԿՆԻ ԱՆԻՇԽԱՆՈՒԹԵԱՆ ԳՈՐԾԵՑԱՒ ԵԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԱՅՆ: - 298. Որոյ երթեալ առ Շապուհ յիշեցուցանէ նմա զհարազատէն իւրմէ Մեհուժանայ՝ միամիտ և հպատակ /108/ լինիլ արքայի, և զպատերազմացն գործ և զբազում աւարառութիւնս և զգերփանս Հայոց աշխարհիս ի Մեհուժանայ, և զմահն նորա ի ձեռանէ քաջին Սմբատայ Մամիկոնէի- 110. որոց անուանք ճանաչի սոցա … և Ներսեհ իշխան Գարիթայանից և ապա Եսայի Ապումուսէ, որ զշատ պատերազմունսն եհար: - 298. որոց թողեալ զգործ պատերազմի ամրոցին՝ դարձաւ գնաց աներկիւղ քաջասրտութեամբ ընդդէմ նորա օժնդակ զօրու Գուրգէնի – 334. որք յակամայ կամս լքին զմարտն և ցածուցին զպատերազմն և ետուն զամուրն ի Գագիկ: - 362. Պատերազմ յուզեալ Աշդահակայ Մարաց թագաւորի ընդ մեծին Տիգրանայ Հայկազնոյ –62. պատշաճագոյն զպատերազմին խրոխտական բարձրավզութեամբ վանել զախոյեանսն, և առեալ զբանակն յաւարի, և ընդ սուր հանեալ յոլովս քան թէ սակաւս, հասին ի գոգ տեղի մի ի Մղունիս գեօղ: - 402. սա ելեալ ի Հայս պատերազմաւ արար ընդ իւրով ձեռամբ. – 56. սակայն և յայնմ ոչ ետուն հրաման զօրուն մի ելանել ի պատերազմ: - 230. Վաղարշակ թագաւորեալ փոխանակ հօր իւրոյ Տիգրանայ, և տուեալ պատերազմ ընդ հիւսիսայինն Հազրաց՝ մեռանի ի կորովաձիգ աղեղնաւորացն: - 92. ՎԱՍՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ԲԱԳԱՐԱՏԱՅ ԻՇԽԱՆԻՆ ՀԱՅՈՑ ԵԻ ՄՈՒՍԷԻ ԵԻ ՅԱՂԹՈՒԹԵԱՆՆ Ի ՁԵՌՆ ԱՇՈՏՈՅ ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆ ԻՇԽԱՆԻՆ, ՁԻ ԵԿՆ ԶՕՐԱՎԻԳՆ ԲԱԳԱՐԱՏԱՅ: -172. Տէր խորտակէ զպատերազմողսն, Տեառն է պատերազմ, Տէր տկար առնէ զհակառակորդսն, Տէր է յոյս մեր,,: - 134. տուք ի մեզ զերկիրդ մեր խաղաղութեամբ, ապա թէ ոչ առցուք պատերազմաւ, ոչ միայն զայդ, այլ և զայլ ևս բազումս,,: - 162.

ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ - Եւ անդ գտեալ ամրագոյն անձաւ տեղի անկասկածելի ի պատերազմական գործոց և զնա պարսպեալ պատուարօք շուրջանակի – 392. և ետ բերել նմա ըստ օրինի

գլխապետութեան սուսեր իշխանական ընդ մէջ արկեալ և գօտի արիական շրջապատեալ զմիջաւ, քուքք խիզախողք և երիվար բարձրավիզ, ոտնատորոփ, խրոխտալիր, յարմարական առ ընթացս պատերազմականս։-308. Զոր հոյակապն Տրդատ կարգադրեալ վայելչապէս հոգաբարձութեամբ զպատերազմականն հարկանել հարկս ընդդէմ հինից արշաւանաց. զոր կարգապետութիւն և առ սուրբ հրեշտակն գտանեմք /գրքում՝ գտանեմք/ յարարչական նախախնամութենէն, զաշխարհի զօգուտն բերելով: - 398.

ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿՈՒՐ - որով տաղտկացեալ ի նմանէ բազմութիւն զօրացն՝ արարին լինել նմա պատերազմակուռք ի Վարբակայ և ի Բէզոսէ Մարաց զօրագլխէ – 58.

ՊԱՏԵՐԱԶՄԱՍԷՐ - Զի յառաջնումն ոչ ինչ գոյր հոգ ինչ զբաղմանց, և ոչ մի ինչ ըստ աշխարհաշէն /90/ խնամակալութեանց, կամ պատերազմասէր աշխատութեանց – 92.

ՊԱՏԵՐԱԶՄԵԱԼ - և անդ զբարիոք պատերազմն պատերազմեալ ի մեծ անապատին յԱպար աշխարհին, և որ ինչ այլն ամենայն. – 128. և անդ զբարիոք պատերազմն պատերազմեալ՝ որպէս քաջ հովիւ զանձն իւր եդ ի վերայ հօտին – 104. և եկեալ կացին մօտ առ Կանգուար բերդ, և պատերազմեալ զամիսս Բ՝ ոչ ինչ գործ ի գլուխ ելեալ ըստ ախորժման. – 332. զի և զբազումս պատերազմեալ պէսպէս մարտիւք, և ոչ ինչ կարացեալ ստնանել անմարտնչելի ամրոցացն և քաջութիւն արանցն որ ի նմա՝ ողոքական բանիւք կոչէր ի հաւանութիւն: - 278. սրբոյ թագաւորին և քաջ նահատակին Տրդատայ զբարիոք պատերազմեալ ընդդէմ անմարմին և մարմնաւոր պատերազմողաց, փոխի յերկրաւոր աշխատութեանցս ի հանգիստ, մեծաւ պատուով թագաւորական շքեղ և երևելի դիւազարդութեամբ – 96.

ՊԱՏԵՐԱԶՄԵԼ/ԻԼ/ - Եւ արևելեաց զօրավարին եկեալ պատերազմել ընդ իշխանականն առնուլ զամրոցն, - 302. Եւ զօրք Տաճկաց ի զօրացն Բուխայի եկեալ էին ընդ զօրս Յունաց պատերազմել ընդ ամուրսն.– 302. Եւ նոյնժամայն եհաս հրաման յարքունուստ՝մի տաղտկալ և վհատել և մի ի բաց կալ պատերազմել ընդ նմա. մինչև եկեսցէ ակամայ կամօք ի հնազանդութիւն արքայի: - 284. զոր աւերեացն Իսրայէլ յելանելն իւրում յԵգիպտոսէ և ընդ պատերազմելն ընդ Բաղակայ արքայի Մովաբայ: - 156. Իսկ Խոսրովու կարծեալ արծարծեալ զզօրս իւր և որք ի դրանէն արքունի որ կոչին համհարզք և փուշտիպանք, և ամենայն արք ընտիրք /148/ տան թագաւորին ոյժ առեալ դարձեալ պատերազմել ընդ Հայրակղի: - 150. Ելին ի պատերազմ և պատերազմեցան, ըստ որում սաստկացաւ պատերազմն: - 282. և ի վերայ սուրբ եկեղեցեաց և ժողովրդեան Աստուծոյ պատերազմէին: - 232. և յարձակեալ բազում անգամ ի վերայ յունական զօրուն որք ընդդէմ զօրաց քոց պատերազմէին՝ և անդ ոչ սակաւ հեղմունս արեանց արարեալ փոխանակ զօրաց քոց ի զօրացն Յունաց. – 304. և նստան անդէն զաւուրս Թ և պատերազմեցան ընդ նոսա աւելի քան ԶԺԹ անգամ. – 276. Իսկ ի վերայ բազում հինից եկելոց ի վերայ Գուրգինի և սաստիկ պատերազմացն զոր պատերազմեցաւ յաղթող նահատակութեամբ. ոչ միայն յարտաքին թշնամեացն որ շուրջանակի պաշարէին, բազում այն էր որ ի ներքին ընտանեաց հարազատաց, ազգականաց դրժողաց, ուխտազանցաց, ստոց և ստերդմանց յուզէին աղմուկք: - 308. Յայնժամ ժողովեալ Խոռեմ Ռազմայուզան /գրքում՝ Եռազմայուզան/ զզօրս իւր բանակեցաւ շուրջ զԵրուսաղէմաւ և պաշարեաց զնա, և պատերազմեցաւ ընդ Երուսաղէմի աւուրս ԺԹ – 142.

ՊԱՏԵՐԱԶՄՈՂ - Բայց նոքա քանզի ապաստան լեալ յանկասկածելի յամուրս և ի բազմութիւն զօրացն և ի քաջութիւն արանց պատերազմողաց՝ և ո՛չ առ փոքր մի խոնարհեցան ի բանս նորա կամ ետուն տեղի պատասխանւոյ. – 274. և անդր գումարեալ են ամենայն զօրք և ռամիկք աշխարհիս, արք կորովիք և պատերազմողք, որք ոչ դառնան ի սրոյ. – 212. և առաջնորդ կացուցանէին իւրեանց զԱպուջափր Արծրունի, և ընդ նմա Սահակ Ապումկդէմ քեռորդի Ապուջափրի, այր քաջ և պատերազմող: - 304. Եւ թագաւորեաց կայսր Թէոդոս փոխանակ Պապայ զՎարազդատ ոմն յԱրշակունի տոհմէ, այր քաջ և պատերազմող, ահարկու մեծամեծաց և փոքունց. – 108. և ինքն Հազարաւուխտ առնու զընտիրս այրուձիոց, զկորովի պատերազմողս ի վառելոցն պարսկային հարստութենէն, և

խաղայ գնայ զկողմամբքն Հաշտենից և Ծոփայ, ի վերայ Վահանայ յանկարծօրէն: - 134. Եւ նորա զեկուցեալ վասն նորա Բուխայի՝ ասէ. ,,այրս այս Գուրգէն ի տոհմէն Արծրունեաց, այր քաջ և պատերազմող, ի յահէ քումմէ անցեալ գնացեալ զկողմամբքն Յունաց – 304. և շէն մարգարիտ զքարաբլուրն յօրինէ պարսպաւոր անկասկածելիս անմատչելիս ձեռաց պատերազմողաց – 88. զայս խորհելով թէ զայսպիսի քաջ այր և պատերազմող ոչ պատշաճ վարկանելի է ի հեռաբնակ վայրս ի դրանէ արքունի կացուցանել: - 330. ի սաստ մատուցեալ գնդին իւրոյ պատերազմողացն՝ և ոչ կարաց զբորբոքեալ հնոց դէզադէզ կոխակացն սրախողխող սատակմանն ցածուցանել: - 368. Իսկ Գուրգէն ընթացեալ զհետ հանդիսի պատերազմող նահատակութեանցն, /310/ անդուլ լինելով զցայգ և զցերեկ հանդերձ որ ընդ նմա միաբանեալ ազատագունդ զօրացն – 312. յայնժամ կերիցէ սուր զպատերազմողս քո. – 148. Յայնմ ժամանակի էին եղբարք բռնակալք ոմանք ի կողմանս ապառաժ Արաբիոյ ի տեղւոջն Փառան որ այժմ կոչի Մաքայ, արք պատերազմողք /156/ զօրագլուխք, պաշտօնատարք մեհենին Ամովնացւոց պատկերին, որ կոչի Սամամ և Քաբար: - 158. սրբոյ թագաւորին և քաջ նահատակին Տրդատայ զբարիոք պատերազմեալ ընդդէմ անմարմին և մարմնաւոր պատերազմողաց, փոխի յերկրաւոր աշխատութեանցս ի հանգիստ, մեծաւ պատուով թագաւորական շքեղ և երևելի դիազարդութեամբ – 96. Տեղեկանայր և զայն ևս ըստ իւրաքանչիւր գնդից, զքաջացն և զկորովացն պատերազմողաց ըստ իւրաքանչիւր անուանց – 198. Տէր խորտակէ զպատերազմողսն, Տեառն է պատերազմ, Տէր տկար առնէ զհակառակորդսն, Տէր է յոյս մեր,,: - 134. Զի այր քաջ է և պատերազմող, և միաբանք են որք ընդ նմա են զօրքն, և զանձինս ի մահ դնիցեն ի վերայ տանց և աշխարհաց և ազանց և տոհմից իւրեանց: - 212.

ՊԱՏԵՐԱԶՄՈՂԱԿԱՆ - և զպատրաստութիւն պատերազմողական մարտի ամրոցին հաւատացեալ էր Յիսէի եղբօր Թադէոսի – 362. որոց Շերեփայ որդիք անուանէին, ի յԱկէացի տոհմէ, քաջամարտիկք և հմուտք պատերազմողական յարդարմանց – 362.

ՊԱՏԺԱԿԱՆ - և նախ քան ընդ պատժական տանջանաւոր խոշտանգանօք արկանելն զմեզ՝ բանիւք քո իբրև քարամբք հարեալ զմեզ՝ շտապ տագնապի ի վերայ արկանես թափել զոգիս մեր: - 242.

ՊԱՏԺԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ - Իսկ եթէ՝ մշակն մեղաց և անդրանիկն ամենայն չարեաց, որ ի յօձն բունեալ ոչ անիծաւ, որպիսիս ուսուցանէ վնասապարտութիւն օձին առ ի պատժականութեանն գտանել պարտաւորութիւն, որ ոչ յընքենէ միայն, այլ մանաւանդ ի գտողէն չարեաց: - 22.

ՊԱՏԺԱՊԱՐՏԵԼ - Սիմոն Սամարացի մատուցեալ առ Փիլիպպոս զհոգւոյն պարգևաց լեզուացն, և սրտին կեղծաւորութեամբ զիա՞րդ պատժապարտեցաւ. – 258.

ՊԱՏԻԺ - ,,որչափ սաստիկ պատժոց արժանի համարիցիք զայն, որ զՈրդին Աստուծոյ առ ոտն եհար և զարիւն նորոյ ուխտին խառնակ համարեցաւ և զՀոգին շնորհաց թշնամանեաց,,: - 258. եկեալ հասեալ վրէժխնդրութեան պատիժք, վասն անօրէնութեանց մերոց զոր գործէաք առ հասարակ ի փոքրկանց մինչև ցմեծամեծս. – 196. Որով օրինակաւ կամք քո հրամայեն՝ եկեսցէ ի վերայ մեր պատիժ պատուհասի. – 246.

ՊԱՏԻՐ - ,,ընդէ՞ր որպէս մանուկ տղայ համարիս, արկանել առաջի իմ զպատրանս, սնոտի, առասպելաբան, խաբեբայ և պատիր յոյս խոստանալով ինձ՝ հանել զիս ի ճշմարիտ յուսոյն, զոր ի մանկութենէ ի վերայ հասեալ ճշմարտութեանն,,:-294. ապա հնարաւորեալ պատիր խաբէութեամբ ի կատարումն հասուցանել զխորհրդոյն /346/ զանհաստատ իմացմունսն, և գնաց եմուտ յամրոցն, և զհիւանդութեան կեղծաւորութիւն մերձ առ մահ եդ առաջի: - 348. Բայց նոքա ի մտի եդեալ էին, թերևս պատիր խաբէութեամբ /170/ կարասցեն բառնալ զնոսա յիւրաքանչիւր տէրութենէ: - 172. Զայս հրաման պատուիրանի տային յօժնդակութիւնն պատիր խաբէութեանն իւրեանց – 234. զի ուր և իցէ՝ ածցեն զնա առ նա, թէ՛ պատիր խաբէութեամբ և խորամանկ կեղծաւորութեամբ և խարդախութեամբ, կամ պատերազմաւ և մեծամեծ զօրութեամբ, ամենայն պատրաստութեամբ, արքունի

կարողութեամբ, որպէս զիարդ և կարասցեն՝ առ նա հասուցանեն: - 224. Իսկ նորա յղեալ առ նոսա դեսպան զԱբդլայ ոմն … տեսանել թէ իցէ՞ հաւատարիմ զոր ինչ խօսին ի ձեռն դեսպանաց, թէ պատիւր խաբէութեամբ ջանան կորուսանեն զնա: - 226.

ՊԱՏԻԻ - ,,եթէ կամիս կեալ ընդ իս և վայելես ի կեանս աշխարհիս, և ընդունել պարգևս և պատիւս յինէն՝ հաւանեա հրամանի կամաց իմոց և ի բաց լեր ի հաւատոց քրիստոնէութեանդ, զոր պաշտես – 294. ,,մարդ ի պատուի էր և ոչ իմացաւ, հաւասարեաց անասնոց անբանից և նմանեաց նոցա,,: - 22. ամենածախ զանձիւք առատաձեռն պատուով հոմանեաց և եթ ունելով ուշ – 44. այլ ընկալաւ զնա սիրով խաղաղութեան և մեծաշուք պատուով և պարգևօք ըստ հրամանի թագաւորին: - 288. այսոքիւք ծանուցեալ զպատիւ խնամոցն Աստուծոյ՝ ևս յորդորագոյնս յուսացաւ կոչել այցելու ինքեան զԱստուած: - 26. անհասական իմն շնորհիւ փառօք և պատուով պսակեալ զմարդն իշխանական ճոխութեամբ՝ վայելեցուցանէ դրախտին, տալով նմա բազմամեայ կենաց սահման իբրև զմի օր - 20. Եւ այլ ամրաբնակ ազատորերոյն պարգևս և պատիւս օր ըստ օրէ բաշխէր, և յինքն յանգուցանել ախորժելով վարէր ընդ նոսա: - 360. Եւ անմիաբանք լեալ ընկեցին զսուրբն Սահակ յաթոռոյ եպիսկոպոսապետութեանն և զԱրտաշիր ի պատուոյ թագաւորութեան. – 118. և գրեալ էր առ Բուխայ, զի մի՛ ինչ չարիս խորհիցի կամ գործիցէ առնն այնմիկ, այլ տացէ տանել զնա առ թագաւորն մեծաւ պատուով և զգուշութեամբ: - 288. Եւ առնու պատանդս արս անուանիս և պատուականս, և զմայրն Աշոտի դարձուցանէ մեծաւ պատուով. – 186. Եւ գումարեալ Հայրակղի զամենայն զօրս իւր յորդոր և խնդալից սրտիւ, բազմութեամբ զօրաց ել ընդ առաջ սուրբ նշանին, ի պատիւ հրաշալի և երկնաւոր գանձուն – 154. Եւ Գուրգինի նորին եղբօրն զպատիւ մարզպանութեան գահակալութեան հաւատացեալ, ըստ կարգի բարձաբերձութեան թագաւորացն Հայոց, մանաւանդ մեծին Տրդատայ թագաւորի: - 370. Եւ ելեալ իշխանաց իշխանն, որ բարձրագոյն և հանճարեղագոյնն էր քան զբնաւ Հայաստանեայցս և զընդհանուր կացեալս ի ներքոյ երկնից՝ եկն առ նա մեծաշուք պատուադրութեամբ, և պարգևս և պատիւս ոչ սակաւս նմա յառաջաբերեաց. – 344. և եհան զնոսա յատենէն հոյակապ և շքեղ և երևելի պատուով ի ձայնս երգոց և ի հնչիւնս փողոց. – 314. և ետ բերողացն Հայրակղոս ինչս բազումս և մեծարեալ արձակեաց պատուով: - 154. և զԳագիկ ձգեալ ի պատիւ զօրավարութեան Հայոց մեծաց, ըստ օրինի թագաւորացն Յունաց՝ տալ առաջի նորա նշանակս խաչադրօշս: - 370. և զպատճառսն ստուգեալ, գրէ ի ձեռն Վահանայ ումեմն ի տոհմէն Ամատունեաց՝ դառնալ գալ բնակել անկասկած կենօք, ի բարձ և ի պատիւ իւրաքանչիւր յառաջանալ: - 98. և ընդունել պատիւս և ի ձեռն նորա ընդունել զանուն իշխանութեան ճոխութեան: - 274. և ընկալեալ ի նմանէ մեծաշուք պատուով: - 302. և ի նոյն պատիւ թագաւորութեան կացուցանէ զԱնիանոս Բագրատունի: - 76. և կալցին զիւրաքանչիւր իշխանութիւն և վայելեսցեն ի պարգևս և ի պատիւս արքունի և կացցեն ի հնազանդութեան թագաւորին: - 296. և կեցցես և վայելեսցես ի պատիւս և ի պարգևս թագաւորին – 290. և պարգևս և պատիւս մեծամեծս հրամայէ բերել առաջի – 204. Եւ սոցա այսպէս նահատակեալ կատարեցան վկայութեամբ ի փառս Աստուծոյ, և զմարտիրոսական անուն ժառանգեցին ի Քրիստոս ի պատիւ ամենասուրբ Երրորդութեանն: - 266. և փութացոյց վասն նորա զի անյապաղ առ նա հասցէ, և ի մեծ պատիւս հիւպատութեան հասուսցէ զնա, և խաչանշան դրօշիւք ճոխասցի: - 316. Զոր առեալ զարսն ստիպեաց ի բաց կալ յերկրպագութենէն Քրիստոսի, և պատուի և պարգևաց արժանի լինել ի նմանէ, և մի չարաչար տանջանօք մեռանել: - 222. ըստ սովորութեան ծանօթացուցանել զիւրաքանչիւրոց առանձնաւորութիւն և զպատուոցն գերակայութիւն, կամ ի ծնողաց կամ ի տեղւոյ կամ ի գաւառէ կամ յազգէ կամ յարիութենէ կամ ի պատահմանէ սկիզբն առ: - 288. Իբրև եհաս թագաւորն յաշխարհն իւր՝ ետ բերել պարգևս և պատիւս Աշոտի ըստ իշխանական յօրինուածի – 370. Իսկ եթէ սովորութիւնն այլանդակեալ ի չարէն ի սոյն, կանգնել պատկերս սկայից և քաջաց և բարբարոսական թագաւորաց ի պատիւ – 40. Իսկ ընդ աւուրսն ընդ այնոսիկ սպանեալ էր Ութմանկացն, որ

յամուրսն նստէին՝ զՌստոմ Վարաժնունի, որ զտանուտերական պատիւն յայնժամ ունէր զՎասպուրական աշխարհիս. – 332. Իսկ թագաւորն գրէ առ զօրավարն թերևս կարասցէ հաւանեցուցանել զԳուրգէն՝ երթալ ի թագաւորական քաղաքն առ կայսր, և մեծաց պարգևաց և պատուի և գահու յառաջագոյութեամբ ընկալցի պարգև ի թագաւորէն: - 302. իսկ թագաւորն Մարկիանոս ընկալաւ զնոսա սիրով ի խաղաղութեան, մեծաշուք պատուով ի բարձ և ի պատիւ յառաջ ածեալ, իբրև զքաջամարտիկ ախոյեանս - 132. Իսկ Փիլոն ասէ՝ զոսկերսն Ադամայ, ի պատիւ խնամոց, իբրև հօր հասարակաց՝ առեալ Սէմայ եդ ի տապանի անդ. – 32. կէսքն զԳուրգէն յառաջ ածեն ի պատիւ իշխանութեանն և այլք զԱպուջափր, ոմանք զՎասակ. – 298. կորզել ապարասանութեամբ յինքեան և զպատիւ Արարչին – 20. որ և զՆինուէ քաղաք առաջին արքունեաց շինեալ յԱսուրայ, զոր աւերեացն Նեբրովթ՝ սա վերստին շինեաց ի պատիւ անուան իւրոյ:- 44. որ զտանուտրական պատիւն ունէր – 206. որով զեղծագործ ապականութիւն նոցա յայտ առնէ, յուսակորոյս յայնմանէ, որ զպատիւ սիրոյ եցոյց ի նոսա՝ որդիս իւր ասելով – 28. Սովորութիւն է գրոց, որպէս զիրն նոյնպէս և զտեղին վերաբերեալ, կամ ըստ ծանօթութեան, կամ ըստ պատուոյ: - 288. սրբոյ Աւետարանին հետազօտեալ կրթականին՝ մի բազմել յառաջին բարձին, ոչ եթէ ոչ ունէր նազելի և բարձրագահ պատիւս ի մէջ մեծ նախարարութեանցն Հայոց – 94. սրբոյ թագաւորին և քաջ նահատակին Տրդատայ զբարիոք պատերազմեալ ընդդէմ անմարմին և մարմնաւոր պատերազմողաց, փոխի յերկրաւոր աշխատութեանցս ի հանգիստ, մեծաւ պատուով թագաւորական շքեղ և երևելի դիւազարդութեամբ – 96. քանզի յոյժ սիրեցեալ եղև ի զօրավարէն, և առաւել քան զամենայն մեծամեծսն ընդունէր պարգևս և պատիւս – 216.

ՊԱՏԿԱՆ -Բայց քանզի ոչ ոք յայնժամ ընդ գրով զայնոսիկ ներքաղրեաց, որպէս օրէն է թագաւորաց՝ և ոչ մեք երկրորդել պատկան վարկաք: - 246.

ՊԱՏԿԱՆԱԲԱՐ - Այլ և պատկանաբար իմաստութեամբ պատրաստեաց ջրմուղ ներքսագոյն երկրի ի քարանց տաշելոյ փողոցս գնացից ջրոյն կազմեալ – 392. Բայց թէպէտ և երկոքին պատճառք անուանակոչութեանցն պատկանաբար վարկանելի է՝որպէս իմաստասիրացն հաճոյ թուի, այլ ինձ զառաջինն ախորժելի զհաւատարմութիւնն ի մէջ առնուլ: - 72. Բայց քանզի ոչ բաւէ աղքատիմաստ իմոց /384/ խոհարանաց շարժումն պատկանաբար առ ողբոցն վարել բանակարգութիւն՝ թողի այժմ այլում զօրաւորի կամ այլում ժամանակի: - 386. Եւ փոխանակ նորա թագաւորէ Սմբատ որդի Աշոտի, այր քաջայայտ և հանճարեղագոյն, լի և առոյգ յամենայն իրողութիւնս՝ որ ինչ ընդ երկրաւս համառօտաբար լրութիւն պատկանաբար պիտանան, հաճոյ Աստուծոյ և ընտիր մարդկան: - 356. Յաւելում պատկանաբար գրել քեզ զարիական նահատակութենէն հանդիսական ժուժկալութեամբ ողջախոհաբար կրթութեամբ զզինուորական երկասիրութեամբն յօժարաբար դեգերել զմարզպանութեանն արդիւնաւորել անուանակոչութիւն: - 398.

ՊԱՏԿԱՆԻԼ - մերժել հեռանալ … և որ այլ քաղցրագոյն վայելք ընդ երկնաւս ի վերայ երկրի, պայծառ գեղ արեգական և լուսնի, հանդերձ աստեղացն ճոխագործութեամբքն ընդ տարերք երկնի յեղյեղլով, ծովու և այլոց ցամաքայնոց, և ջրայնոցն բարեփառ հոլովմանցն հրճուանաց, և որ ինչ ընդ այլք ընդ դոքօք պատկանին յարմարաբար տնտեսութիւնք առ սկզբնատիպն պատկերակերպութիւն: - 386.

ՊԱՏԿԱՌ - Քանզի յոյժ պատկառ կայր ի պաշտօնատարութիւն հայրապետին իշխանն Տարունոյ, և նա սաստիկս հոգայր վասն նորա, թէպէտ ոչ օգտէր յիրին յայնմիկ: - 346.

ՊԱՏԿԱՌԱՆՔ - Եւ զի մի երկայնեալ որ ինչ վասն նորա ապիրատ և ինքնակամ և անզիջ և անխիղճ առանց պատկառանաց մոլորութիւն սորա լի անամօթութեամբ՝ի բաց դիցուք զսա ի միջոյ յիշատակի նախարարացն – 248. զի եկեսցէ առ նոսա առանց պատկառանաց և երկիւղի և առանց միոյ իւիք կասկածանաց – 226. թէպէտ և ոչ համարձակեաց զամենայն բառնալ, այլ յոյժ պատկառանօք ամաչեցեալ՝ լքաւ ի ստութենէ անտի, որ յանդիմանեցաւ ի թղթոյ կայսերն, և ի ձեռն այսորիկ ցուցանէր բարեմտութիւն մեծ առ

ազգս /166/ քրիստոնէից. – 168. Իսկ Արտաշիր յանդգնագոյնս և առանց պատկառանաց զհետ ամօթալից ախտին գիջութեան իգամոլ ցանկութեանցն ընթացեալ՝ ոչ միայն ի գիշերի այլ և ի տունջեան յանդիման արեգական, անխտիր կատարէր զցանկականն, զանասնական գիջութեամբքն զանցուցեալ: - 116. Յայնժամ համարձակեալ եմուտ յատեան բռնաւորին և եկաց առաջի զօրավարին աներկիւղ համարձակութեամբ առանց պատկառանաց, և ասէ – 218.

ՊԱՏԿԱՌԵԼ - և ցուցէք յականէ յանուանէ մի ըստ միոջէ իւրաքանչիւր զվնասս զոր գործեալ եմ, դի՛ք ի լսելիս համագունդ զօրականացս, և մի՛ պատկառէք խօսել զճշմարտութիւնն: - 214.

ՊԱՏԿԱՌԵԼԻ - Բայց ինձ ոչ դանդաղելի կամ պատկառելի կամ մեղանչելի է զուգակշիռ նահատակելոցն նահատակակից վարկանել զսա և մարտիրոսականաւն զսորայս դրուատել ճգնողական մրցմունս – 300. և տնեալ զաւուրս Խ՝ փոխի յաշխարհէս ամենեցուն պատկառելին, մանաւանդ թէ ընդհանուր ցանկալին և սիրելին ճոխից և անազգեաց, աղքատաց և փարթամաց, մեծամեծաց և փոքունց: - 384. զի էին ազգք ճոխք և երևելիք, քաջք և անուանիք, և ամենեցուն պատկառելիք – 98.

ՊԱՏԿԵՐ - ըստ պատկերին Աստուծոյ ստուերացեալ բարձրացեալն՝ նուաստացաւ – 22. այլ և նկարագիրս ոմանս պատկերաց զպատկեր քաջաց արականս և շքեղաւորս կենդանագրել: - 42. Աստանօր և ի դէպ ելանէ մարգարէութիւնն Դանիէլի, տեսութիւն անհեդեդ պատկերին բազմախառն նիւթօքն ի վերայ խեցեղէն և երկաթեղէն ոտիցն: -156. և ետ հրաման ահիւ մեծաւ՝ ամենայն ուրեք կանգնել զպատկեր իւր և երկիրպագանել իբրև աստուծոյ և զոհս մատուցանել. – 40. և էր ալևոր ըստ մարմնոյ և հնացեալ արտաքին մարմինն, բայց ներքինն նորոգեալ և գեղեցկատեսիլ ըստ պատկերի արարչին. – 204. և ի վերայ նորա կանգնէ զԱստղկեան պատկերն, և մօտ նորա զտուն գանձու պաշտպանութեան կռոցն. – 88. և ինքն Աշխէթ զինեալ զինքն ի զէն և յասպազէն, զոր կարծեալ ոմանց երկաթեղէն պատկեր գոգցես զերիվարն և զհեծեալն, աչացն միայն ոչ գոլով ծածկոյթ. – 272. և հարքն ի գութ խանդաղատանաց զպատկերս որդւոց նկարեցին – 40. զի սմա և եթ յաւելու ասել, եթէ ծնաւ ըստ կերպարանաց իւրոց, և ըստ պատկերի իւրոյ: - 24. զի պայծառ սուրբ և մաքուր ոսկին յիւրումն կտակագրի պատկեր աստուածորդւոյն: - 252. ըստ ասացելումն ի Սողոմոնէ, եթէ ,,հայր թախծեալ տարաժամ սգով՝ վասն վաղամեռիկ լինելոյ որդւոյ արար պատկեր,,: - 40. Իսկ եթէ սովորութիւնն այլանդակեալ ի չարէն ի սոյն, կանգնել պատկերս սկայից և քաջաց և բարբարոսական թագաւորաց ի պատիւ – 40. Իսկ Սաթինիկ ունկնդիր եղեալ խրատու սրբոցն՝ ոչ ի բաց մերժեցաւ ի կռոցն Աստղկայ անուանեալ պատկերին – 88. կործանեցին և զպատկերսն Սամամայ, որ ի բագնին այնորիկ. – 160. Յայնմ ժամանակի էին եղբարք բռնակալք ոմանք ի կողմանս ապառաժ Արաբիոյ ի տեղւոջն Փառան որ այժմ կոչի Մաքայ, արք պատերազմողք /156/ զօրագլուխք, պաշտօնատարք մեհենին Ամովնացւոց պատկերին, որ կոչի Սամամ և Քաբար: - 158. որպէս Պօղոսի հաճոյ թուի ասել, թէ ,,զորս յառաջն ճանաչէր՝ յառաջագոյն հրաւիրեաց կերպարանակից լինել պատկերի որդւոյ իւրոյ,,: - 300 տայր հրաման փշրել և խորտակել զկենդանագրեալ պատկերս ճշմարիտ մարդեղութեան Փրկչին և նորին աշակերտաց: - 168.

ՊԱՏԿԵՐԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆ - մերժել հեռանալ … և որ այլ քաղցրագոյն վայելք ընդ երկնաւս ի վերայ երկրի, պայծառ գեղ արեգական և լուսնի, հանդերձ աստեղացն ճոխագործութեամբքն ընդ տարերք երկնի յեղյեղլով, ծովու և այլոց ցամաքայնոց, և ջրայնոցն բարեփառ հոլովմանցն հրճուանաց, և որ ինչ ընդ այլք ընդ դոքօք պատկանին յարմարաբար տնտեսութիւնք առ սկզբնատիպն պատկերակերպութիւն: - 386.

ՊԱՏԿԵՐԱԿԻՑ - իբրև զքաջ հովիվ եղեալ զանձն ի վերայ խաշանց մեռանել, նմանակերպեալ պատկերակից լինել որդւոյն Աստուծոյ – 300.

ՊԱՏԿԵՐԱՊԱՇՏՈՒԹԻՒՆ - որ և սկիզբն պատկերապաշտութեան եղև: - 40.

ՊԱՏԿԵՐԵԱԼ - ուր զսեղանն սուրբ և զգաւազան հովուական և զմատանին պատկերեալ և զգօտին աշխատասէր միջոյն թողեալ ի հանապազորդ յիշատակ լուսաւորութեանն մերոյ հօրն: - 104.

ՊԱՏՃԱՌ - ,, վնասս և զբեկումն հարկաց արքունի և զկոտորումն զօրաց քոց Աշոտ գործեաց, և նա է պատճառ ամենայն ապստամբութեան Հայոց ի քումմէ թագաւորութենէդ, ասեն, ո՛վ քաջդ և հաւասար աստուածայնոց կարողութեան ինքնակալ, և ընդհանուր իշխեցօղ կենաց և մահու,,: - 180. Բայց թէպէտ և երկոքին պատճառք անուանակոչութեանցն պատկանաբար վարկանելի է՝որպէս իմաստասիրացն հաճոյ թուի, այլ ինձ զառաջինն ախորժելի զհաւատարմութիւնն ի մէջ առնուլ: - 72. Բայց թէպէտ և ունէր զպատճառ զբարեկամանալն Արէտայ ընդ Աբգարու և ընդ Խուրէնայ՝ այլ Աբգար և Խուրան առ փափագումն որ ի Քրիստոս, և առ լուր սրբոյ Փրկչին, և որ ինչ գործեացն Հերովդէս՝ ոխացեալ ընդ Հերովդի – 78. բայց միայն զհարկաց և զայլ հոգաբարձութենէ ծանուցանէ զպատճառ գալստեանն. – 172. Բայց յաւելեալ լինի պատճառ ունելոյն զնա զայս օրինակ, եթէ էր փեսայացուցեալ զԴաւիթ զեղբայր կորապաղատին ի քոյր իւր Մարիամ. – 342. Բայց ոչ ետ տեղի Գուրգէն այսմ՝ յերկուց պատճառաց, մի՝ զի մի՛ ապստամբ երևեցայց Տաճկաց բռնաւորին – 316. բանասարկուք ոմանք հրապոյրս պղտորս քսութեան ածէին տանէին ի միջէն առ միւսն, որպէս թէ զչարիսն իրերաց առ հազարապետն խորհել նիւթել յայտ ածէին և զպատճառն զմիմեամբք արկանէին ի գաղտնիս քրթմնջելով: - 342. և հեծելագունդ զօրացն Կայսկին զկնի նորա, զգացեալ զպատճառ ելիցն նորա ի բանակէն. որում ոչինչ գամագիտ կարացեալ լինել՝ դարձան ամօթալից կորակնեալք, յանգէտս համարեալ զինչ գործեցինն: - 342. և առաջի դնէ Երուանդայ զպատճառս փախստեանն – 82. Եւ գրեաց թուղթ զկնի նախարարացն Շապուհ, լուծանելով զպատճառ հատուածի նոցա. – 110. և զպատճառսն ստուգեալ, գրէ ի ձեռն Վահանայ ումեմն ի տոհմէն Ամատունեաց՝ դառնալ գալ բնակել անկասկած կենօք, ի բարձ և ի պատիւ իւրաքանչիւր յառաջանալ: - 98. Եւ թերևս զանգիտութեան ոք ունիցի ասել զպատճառ. – 52. և լինել պատճառք սրոյ և գերութեան ամենայն աշխարհի,,: - 216. Եւ լուեալ կնոջն Սահակայ, թէ ըմբռնեցաւ … փութացաւ գնաց եկաց առաջի Բուխայի, թերևս կարասցէ ըստ պատշաճ գեղոյն և ըստ բազմաձեռն գանձուց ապրեցուցանել զայրն իւր, որ առաւել մահու քան թէ կենաց պատճառ եղև նմա: - 272. Եւ յաւուր միում լեալ նորա ի տխրութեան ի սպառնալեաց հօրեղբօրն իւրոյ՝ եկն եմուտ առ նա Ալի որդի Ապուտալպի և ասէ, զի՞նչ են պատճառքդ զի նստիս տխրեալ. – 160. Եւ ուսեալ Հրէիցն զպատճառս փախստեանն՝ խրախուսեցին ի միաբանութիւն, ճշմարիտ ասել զասացեալսն, իբրև նախանձախնդիրք Աստուծոյ և որդիք Աբրահամու և եղբարք միմեանց: - 160. Եւ պատճառ այսոցիկ զի՞նչ, եթէ ոչ այն զոր Պօղոս ասաց, եթէ ,,վասն զի ոչ ընտրեցին զԱստուած ունել ի գիտութեան՝ մատնեաց զնոսա ի միտս անարգութեան գործել զանարժանս,,: - 374. զի զոր անձանց՝ զնոյն և այլոց գիտասցեն հրաժարել ի զօշոտութենէն, որ առաջնոյ անկմանն եղև պատճառ – 26. Զոր Փիլոն Աղէքսանդրացի փիլիսոփոս և վարդապետ հնոյն՝ Զրարբի ասէ, թերևս զսննդականութեան և զաճողական բազմամարդութեանն պատճառ նշանակեալ յառաջատեսէ հայրն. – 24. Իբրև ստուգեաց զազգն, զգաւառն, զաշխարհն, զպատճառ հատուածին, զզետեղելն, զիարդն, զորպէսն, զեղանակն, զդիպուածն, զպատահն և զայլն ամենայն՝ խնդրէ զնա Վաղարշակ յԱրշակայ և առնու ածէ զնա ընդ իւր ի Հայս – 72. Իսկ նա անդէն և անդ հերքեալ ապաժամանակ առ ուղղակի տեսութիւն մեղանաց՝ առ Աստուած վերաբերէ զպատճառն – 20. Ո՞վ յիմարութեան առաջնոցն. ո՞րպիսի կատաղութիւն և գիւտք դիւացն նախկին ժամանակաւ սպրդեալ մուծաւ յաշխարհ, ապստամբութիւն առ Աստուած և տրտմութիւն սրբոց հրեշտակաց, և պատճառ վտանգաւոր մահու ծառայիցն Աստուծոյ յաւուրս ապագայիցն. – 38. Ոչ վարկպարազի, որպէս ինձ թուի, ի ճախ է զանց առնել զխնդրոյս այսորիկ զպատճառն - 14. որ եղև իսկ պատճառ կորստեան Բուխայի – 272. որոց հնազանդութիւնն կորստեան պատճառք գտաւ

աշխարհիս Հայոց: - 110. և ամենայն ուրեք դա է պատճառ ապստամբութեան Հայոց յարքայից արքայէ. – 104.

ՊԱՏՃԱՌԱՆՔ - Արձակէ առ Բագարատ, կոչողս պատճենիւք հանդերձ, զի եկեսցէ առ նա առանց պատճառանաց և երկիւղի: - 186. բայց իբրև գիտացին զօրքն որ ընդ նմա եկեալ էին զնորա քաջակարծրագոյն արիութիւնն՝ և պատճառանօք այս ինչ այն ինչ դարձեալ դարձան յանցնիւր տեղի: - 310. Եւ այն ինչ ընդ ջեռնուլն արեգականն, մինչ ագևորեալքն մտանէին զառաջեաւ ամիրային, որպէս որսոյ ինչ պատճառանօք հեծեալ յընտիր երիվարս հանդերձ մերձաւոր հարազատօք իւրովք և ազատովք յընտրելոցն Վասպուրականի՝ ելեալ մեկնեցաւ իբրև վտաւանս երկուս. – 342. Է՞ր աղագաւ կամ վասն ո՞յր պատճառանաց. զի ի քաջէն իմմէ և ի մեծ իշխանէն, ի քաջատոհմիկ և ի բարեփառ գլխոյն իմմէ զրկեալ լինիմ: - 384. լռութեամբ և պատճառանօք ոչ կարէին հաճել զմիտս զօրավարին – 234. Կինն Սահակայ որդւոյ Իսմայէլի, զորոյ զհանգամանսն ցուցաք, զմեռանելն Սահակայ և զկնոջն հրապարակագոյժ լինել, վասն որոյ պատճառանաց սպանանի այրն նորա. – 326.

ՊԱՏՃԱՌԱՒ - Բայց երանելիս այս Գէորգ … դարձաւ ի դահիճն կոյս պատճառաւ աղաչելութեան՝ տեսանել, թէ ընդէ՞ր ոչ հատանիցէ սուսերն – 266. ԹԷ ՈՐՊԻՍԻ ՊԱՏՃԱՌԱՒ ՀԱՍԻՆ ՈՄԱՆՔ Ի ՆՈՅԱՆԷ ՍՈՒՐԲ ԿԱՏԱՐՄԱՆՆ: - 220. Կոչէր առ ինքն զիշխանն դիմօք սիրոյ խաղաղութեան, պատճառաւ հարկաց արքունի. – 184. քանզի հարցեալ ցնա որք նորին ուղեկից՝ թէ ո՞րպիսի պատճառաւ անկեալ եղեր ի մտաց՝ ասէ – 158. Եւ զօրաժողով եղեալ Մուսէի պատճառաւ հարկաց արքունի՝ եկն եմուտ յերկիրն Տարաւնոյ, տալ պատերազմ ընդ Բագարատայ: - 172.

ՊԱՏՃԱՌԵԼ - Բայց Ապումրուան պատճառելով Աշոտի՝ ասէ. – 362. և թէ Ադամ առ նմանն իւր և օգնական զայսոսիկ՝ զի՞նչ ի դէպ իցէ կնոջն անմեղադրելի գոլ՝ օձին պատճառել, որ նս վատթարագոյն քան զանասունն լինիցի: - 22. Իսկ Ապումրուանայ ի պատճառ ոստիկանութեան զմանկականն նոցա պատճառելով խաժութիւն հասակի՝ առ սակաւ սակաւ սկսաւ զամուրսն յինքն գրաւել, զհետ իշխանական ցանկութեանն զերասանակ մտացն ձգեալ - 360.

ՊԱՏՃԵՆ - Արձակէ առ Բագարատ, կոչողս պատճենիւք հանդերձ, զի եկեսցէ առ նա առանց պատճառանաց և երկիւղի: - 186. և էր պատճէն թղթոյն զոր կեղծաւորեալ ետուն զնա՝ այս ինչ. – 236.

ՊԱՏՄԱԳԻՐ - այլ ըստ պատմագրացն՝ Մեստրիմ ծնանի զՆեբրովթ – 42. Արդ են ժամանակք թագաւորութեանն Պարսից, սկսեալ ի Կիւրոսէ ցԴարեհիոն … և ամք անիշխանութեանն զոր ոմանք ի պատմագրաց գրեն Կ, և այլք Հ – 166. Բայց թէ է՞ր աղագաւ պատմութիւն վկայութեան Վահանայ ոչ է գրեալ ի գիրս պատմագրի՝ ստուգապէս առանց յերկուանալոյ ցուցանեմ քում ուսումնասէր քաջահմտութեանդ: - 128. Զայս յառաջագոյն իմացեալ հին պատմագրին՝ յառաջատես զկործանումն նոցա յայտ առնէ. – 148. զոր աւելորդ համարիմ երկրորդել զյառաջագոյն պատմագրաց նշանագրութիւնս: - 102. զոր ոմանք ի պատմագրաց ասեն հայր սորա զՄեստրիմ – 42. զոր ոմանք ի պատմագրաց ասեն՝ փախստեամբ դարձեալ գնաց յԱսորեստան: - 42. Իբրև յաջողեցաւ Արտաշէսի ամենայարդար պատրաստութեամբ և աշխարհաշէն հոգաբարձութեամբ, որպէս բացայայտեն գիրք պատմագրաց – 86. Իսկ առ մեզ հասին զրոյցքս այս ըստ մնացորդաց պատմագրացն առաջնոց, ի Մամբրէէ Վերծանողէ և ի նորուն եղբօրէ Մովսէս կոչեցելոյ, և միւսումն Թէոդորոս Քերթող – 74. Իսկ ըստ պատմագրաց՝ կարգ ծննդաբանութեանդ ունի զայս օրինակ. – 42. Իսկ ոմանք ի պատմագրաց ասեն, թէ և դուստր Նոյի և ճարտարապետ նաւին կնաւ և որդւովք և կարևոր բարեկամօք. (տապանի մեջ են մտել) որ և ինձ հաւանականք այսոքիկ թուին.–30. յառաջ խաղացուցից զբանսն, արագաքայլ արշաւանօք անցեալ գնացից ընդ շարագրածս անցնիւր պատմագրաց, զազգաբանութիւնն միայն ոճով դրոշմեցից ի շարի աստ – 74. Յերկարեալ վտանգ նեղութեան Հայոց, որպէս ցուցանեն բազումք ի պատմագրաց, մինչ ի ժամանակս Ջամասպայ և Կաւատայ, մինչ ի

Խոսրով արքայ: - 134. որպէս ցուցանեն մեզ առաջինքն ի պատմագրացն. – 62. Որպէս ցուցանեն յիշատակարանք հաւատարիմ պատմագրացն. մանաւանդ թէ աւետարանիչն և առաքեալն Յօհաննէս, որդին որոտման, տիեզերաց հնչեցոյց զորոտումն աւետեաց Աւետարանին Քրիստոսի – 76. որպէս ցուցանեն յիշատակարանքն առաջնոց պատմագրաց, զաւերումն Հայոց և զյաճախել նեղութեանցն և զանթիւ բազմութիւն վկայից, որք վասն Քրիստոսի նահատակեցան,և զքաջապէս արիանալ սրբոց քահանայիցն – 128.

ՊԱՏՄԱԳՐՈՒԹԻՒՆ - բայց զանուանս միայն ըստ կարգի կանոնել բաւական հանարեցաք, որպէս և այլոց առաջնոցն մատենագրացն յայս եկեալ ձև պատմագրութեան. – 68. բայց քանզի պատմագրութեան է ժամս և ոչ գովասանականութեան՝ արտաքոյ եղէց յոլովից բանբասանաց. – 300. որպէս պատմէ ի գլուխ երկրորդի պատմագրութեանն: - 96.

ՊԱՏՄԵԱԼ - զորոյ ցուցականութիւն պատմեալ գլխաւորին Տաճկաց Ջափրի: - 326.

ՊԱՏՄԵԼ - այլ եկ պատմեաց նոցա զհանգամանս տեսլեանն – 120. և անցեալ պատմեցին զօրավարին: - 224. և կամեցեալ իմ պատմել և ձեռնարկել տեսանել ի ձեռն ծառայից, ուր էր երջանկացն վայր - 50. և կինն անցեալ պատմեաց թագաւորին որ ինչ եղևն, զբողոք բառնալն իւր և զկացուցանելն վկայս՝ թէ ոչ վայել եմ քեզ կին, այլ արքայի, և որ ինչ եղևն – 272. և նա ասէ՝ զԱստուած արարիչ երկնի և երկրի պատմեմ, և անարգեն զիս սպառնալեօք: - 160. և ոչ եմ բաւական պատմել զանցս անցիցն կորստականութեանն նոցա մոլորութեան, վրիպել յուղիղ և յամբիծ առաքելաքարոզ դաւանութեան հաւատոց կաթողիկէ եկեղեցւոյ ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ. – 240. և ոչ են կամք իմ փութալ պատմել ընդ գրով փակել զկործանումն տերանց իշխանաց մերոց - 240. և որպէս պատմեն զնմանէ՝ զի դարձաւ յետս յԱստուծոյ և դարձոյց զերեսս իւր ի ճշմարիտ դաւանութենէ յերկրպագութենէ Աստուածորդւոյն, որպէս ասաց՝ դարձուցին յիս զթիկունս և ոչ զերեսս իւրեանց. – 248. և որպէս պատմի՝ եղև թիւ պատերազմաց նոցա ԻԸ անգամ, և հարան զօրքն արքունի յայսքան հանդէսս և ի կռիւ: - 286. և պատմեցին նմա՝ զոր ինչ գործեցին զիրս քաջութեանն: - 222. Եւ պատմի այս ի համառօտութեան Աբրահամու Խոստովանողի: - 128. զի գործ մի գործեմ ես յաւուրս ձեր, գործ որում ոչ հաւատայցէք, թէ ոք պատմեսցէ ձեզ: - 200. զի լայնագոյնս ևս վասն այսորիկ պատմէ մեծ քերթողն Մովսէս – 42. զոր ոչ է ժամ մեզ պատմել - 274. Զոր օրինակ փոքր մի վերագոյնն պատմեցաք զծովային վիշապէն ըստ բարոյականի՝ նոյնպէս և այժմ դարձեալ արարից զյիշատակ սորա աղագաւ պատմութեանս խորհրդոյ: - 260. Յանձն առի պատմել ստուգապէս զսքանչելագործ յայտնութեանն հրաշիցն, որ ցուցաւ ի զօրավարութեանն Գագկայ. – 378. Ոչինչ զանգիտեալ մեր մինչ ցայս վայր, պատմել զվտանգս և զնենգութիւնս եկեալ հասեալ ի վերայ մեր ի թշնամեացն ճշմարտութեանն. – 194. որպէս պատմէ ի գլուխ երկրորդի պատմագրութեանն: - 96. որպէս Պօղոսի հաճոյ թուի գրել յառ Եբրայեցիս թղթին, թէ ,,չէ բաւական ժամանակս պատմելոյ,, վասն դատաւորացն Իսրայէլի և սրբոց մարգարէիցն – 302. Պատմեաց զայս մեզ մեծ քահանայն Սամուէլ յաւանին Արտամետ. – 206.

ՊԱՏՄՈՂ - Եւ արդ ասացից փոքր ի շատէ զյայտնի գործեցեալսն, զի և որ ինչ ընդ սոքօք և յետ սոցա ի գլուխ ելին հանգամանք իրաց՝ և այնմ առանց երկբայութեան հաւատասցես, իբրև ճշմարիտ և անսուտ պատմողի: - 240.

ՊԱՏՄՈՂԱԿԱՆ - Այսր աղագաւ արտաքս վազեցի զմեծս զայս բանգտութեան ընթանալ ասպարէզ, զօրաւորաց մտահարուստ արանց կարօտացեալ բաւականանալ իմով անհեդեդ պատմողական հանդիսիւ – 352. և մեք զպատմողականն համառօտաբար յառաջ վարեսցուք հարկաւորութիւն: - 302. Եւ սրբոյ վարդապետին մեր Եղիշէի, որ յայնմ ժամանակի ի Մոկաց բնակէր աշխարհին՝ եկեալ առ նա Բարծումայ, խնդրեալ զպատմողական գիրսն Հայոց, զոր գրեալ էր հրամանաւ սրբոյն Վարդանայ. – 130. զի ոչ է ժամ մեզ զներբողականօքն զդեգերումն առնել, զպատմողական զրուցատրութեան կարգաւն զանց առնել: - 78.

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ - Աստանօր ոչ հեշտալիր թուին ինձ պատմութիւն ճառիս շարագրութեան: - 350. աստանօր պարտ է սակաւիկ մի յապաղումն տալ պատմութեանս. – 18. բայց ակամայ և ի հարկէ գրեցից կարգեցից ի փոքր և ի դուզնաքեայ բանից, բովանդակեցից համառօտ սուղ և սակաւ բանիւ անցանել ընդ պատմութիւն իրիս այսմիկ – 240. Բայց թէ է՞ր աղագաւ պատմութիւն վկայութեան Վահանայ ոչ է գրեալ ի գիրս պատմագրի՝ ստուգապէս առանց յերկուանալոյ ցուցանեմ քում ուսումնասէր քաջահմտութեանդ: - 128. Դարձեալ վերստին հրաճուանօք ոռոգեալ լինի պատմութեան աստ սակս բարձրագահ, համաթոռ, ճոխազգի ազգապետութեանն Արծրունեացս, /76/ մեծ զարմի Սենեքերիմայ ծննդոց. – 78. Եւ արդ ունի պատմութիւնն այսպէս: - 14. ԵՒ ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՒԹԻՒՆՆ Ի ՔՐԻՍՏՈՍ ՏԵԱՌՆ ԳՐԻԳՈՐԻ ԱՐԾՐՈՒՆԻՈՅ ԵՒ ՏԵԱՌՆ ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԻ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ ԱՐԾՐՈՒՆԵԱՑ ԵՒ ԳՐԻԳՈՐ ՔԱՀԱՆԱՅԻ, ԵՒ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՆՈՑԱ: - 240. և հնախօսս շարագրական մատեանս և ի բազում վէպս պատմութեանց անցեալ գրեցի, որ ինչ բաւականանալ ձեռնհաս եղէ, սկսեալ յԱդամայ մինչ առ մեզ հասեալ ժամանակացս գիւտ: - 12. Եւ մեք զկարգ պատմութեանցս մասնաւորաբար և համառօտապէս յառաջ վարեսցուք – 78. Եւ ունի պատմութիւնն այսպէս. – 14. զի մի յերկարաձգեալ զդեր հատուցական բանիս՝ յետնեալ գտցուք յառաջիկայ մեզ գրաւորութենէն, որ սակս պատմութեանցն են հանդէպք: - 260. զոր և երանելին Կորիւն, ուսումնակից Մովսէսի և աշակերտ սրբոյն Մեսրովպայ՝ յիւրումն ստուգաբանեալ պատմութեան զայսոսիկ մեզ հաւատարմացուցանէ: - 122. Զոր օրինակ փոքր մի վերագոյնն պատմեցաք զծովային վիշապէն ըստ բարոյականի՝ նոյնպէս և այժմ դարձեալ արարից զյիշատակ սորա աղագաւ պատմութեանս խորհրդոյ: - 260. Կատարեցաւ Դպրութիւն Առաջին Պատմութեան Հայոց ըստ ազգաբանութեան Արծրունեաց սեռի: - 122. Հասեալ ի տեղիս յայս ի պատմութիւն Աբգարու թագաւորի Հայոց – 76. մինչև եկից հասից ի լայնանիստ ընդարձակ ասպարէզս մատենից պատմութեանցս՝ ոճով մի ըստ միոջէ շարեցից, կարգեցից, գրեցից զախորժելին քեզ: - 74. Յայսմ վայրի ոչ մտադիւր ախորժակօք գրեմ զճառս պատմութեանս, որ տրտմականքն, քան թէ ուրախականքն յառաջանան տիրել ինձ: - 384. Յաւէտ խրախճանութեամբ բուռն հարկանել ախորժելի է ինձ զպատմութենէ քաջատոհմիկ և բարեփառ բարեյաղթ նահատակէն , զԳուրգինայ ասեմ – 300. Նորա զչարեալ ընդ հասանել պատգամին՝ առ զայրուցս բարկութեան քինահանութիւն վրէժխնդրութեան արարեալ՝ ի բաց եհան ի գրոցն պատմութենէ՝ որ ինչ վասն տանն Արծրունեաց էր գործոց հանգամանք, և որ ինչ օրինակ մարտիրոսութեան Վահանայ Արծրունոյ: - 130. որպէս գրեալ աւանդեցաւ մեզ այս ի չորրորդ դրուագի խոստաբանեալ պատմութեանն Մովսէսի Խորենացւոյ, վերադարձութեան ի վերայ երեցունց դրուագեալ հատուածին – 122. որպէս և ցուցանէ քեզ պատմութիւնք սրբոց Վարդանանց – 48. որպէս ընթեռնուք ի գիրս պատմութեան վկայելոցն, որ Արևելեայ ասի գրոցն վերագրութիւն – 106. Սահակս այս այն Սահակ է, որոյ հրամանաւ գրեաց մեծ վարդապետն Մովսէս տիեզերահռչակեալ քերթողն զգիրս Պատմութեան Հայոց մեծաց, հրաշազան յօրինուածով, սկսեալ յԱդամայ մինչ ի կայսր Զենոն. – 122. Սոքա հրամանաւ Վահանայ Արծրունւոյ փոյթ յանձին կալեալ՝ խուզել քննել կարգել ի համառօտ բանս զաճմունս ազգացն անցելոց ոչ կարի ինչ ընդ երկայնագոյնս աշխատասիրաբար անցանել պատմութիւնս: - 74. ՎԱՍՆ ՄԱՀՈՒԱՆՆ ՅՈՎՍԵՓՈՒ Ի ԼԵՌՆԱՅՆՈՑՆ ԽՈՒԹԱՅ ԵՒ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՆՈՑԱ: - 188.

ՊԱՏՄՈՒՃԱՆ - արկեալ զիւրև պատմուճան լուսակիզն փայլեալ իբրև զարուսեակ, և յաջոյ ձեռինն ունէր սուսեր, և ի ձախոյն՝ բուրուառ լի խնկով – 232. և փոխանակ ծաղկեալ պատմուճանի գունագոյն երանգ երանգ անկուածոցն՝ զսուրբ և զվարդագոյն կարմրատեսիլ արիւնն իւրեանց ի վերայ սուրբ մարմնոյն, և փոխանակ ոսկեհուռ թագակապ զարդու պսակացն՝ զերկրպագութիւնն Քրիստոսի. – 266.

ՊԱՏՆԷՇ - և կանգնեցին պատնեշս/ճիշտը՝ պատնէշ/ և շինեցին ապարանս և արարին տուն բնակութեան – 276. և կանգնեցին պատնէշ և կուտեցին քարինս և կանգնեցին մեքենայս և կացին ի պատրաստութեան: - 280. յորում շահաստանն Դուին, մարդախիտ պարսպաւոր

պատնիշօք պատուարեալ և տուրևառիկ վաճառականութեամբ և ազգի ազգի պղծութեամբ յափրացեալ յղփացեալ: - 358.

ՊԱՏՇԱՃ - Եւ լուեալ կնոջն Սահակայ, թէ ըմբռնեցաւ … փութացաւ գնաց եկաց առաջի Բուխայի, թերևս կարասցէ ըստ պատշաճ գեղոյն և ըստ բազմաձեռն գանձուց ապրեցուցանել զայրն իւր, որ առաւել մահու քան թէ կենաց պատճառ եղև նմա: - 272. զայս խորհելով թէ զայսպիսի քաջ այր և պատերազմող ոչ պատշաճ վարկանելի է ի հեռաբնակ վայրս ի դրանէ արքունի կացուցանել: - 330. զոր կազմեաց իւր սատանայ գործի աջողակ յամենայն արուեստ գիտութիւն խարդախութեան, իբրև զպատշաճ դարան դեղեալ նետիւք ընդ խաւար թռուցելոյ յոգիս խաւարամածս: - 248. Իսկ իբրև եմուտ տիկինն ի բանակն և եկաց առաջի զօրավարին՝ խօսեցաւ ընդ նմա ըստ պատշաճի իրացն յոր պէտս չոգան: - 226. Յորոյ տեղի մատուցին զՅոհան ոմն, այր հեզ և բարեպաշտօն, լցեալ երկիւղիւ Տեառն, պատշաճ առ վերակացութիւն եկեղեցւոյն Քրիստոսի: - 324. որոյ տեսեալ զբարձրաբերձ վայելչութիւն հասակին և զպատշաճ գեղ երեսացն, զփաղփեալ գոյնն ի տեսիլ արուսեկի ի մէջ սպիտակափայլ ալեացն պատուաբերի – 204.

ՊԱՏՇԱՃԱԳՈՅՆ - Բայց քանզի արդ տեսանեմք զձեզ անձնեայս և գեղեցիկս, և գեղ երեսաց ձերոց պատշաճագոյնս և վայելուչս, և որդիք թագաւորացն այսր աշխարհի լեալ էք դուք, և արժանի էք արգահատելոյ – 244. որ էր այր հեզ, ցածուն և պատուական վարուք և պատշաճագոյն յոր կոչեցաւն. – 394. պատշաճագոյն զպատերազմին խրոխտական բարձրավզութեամբ վանել զախոյեանսն, և առեալ զբանակն յաւարի, և ընդ սուր հանեալ յոլովս քան թէ սակաւս, հասին ի գոգ տեղի մի ի Մղունիս գեօղ: - 402.

ՊԱՏՇԱՃԻԼ - իսկ այսոքիկ ոչ այլ ումեք արարածոցս պատշաճին, բայց միայն միոյ Աստուծոյ, և նա է Արարիչ: - 54.

ՊԱՏՈՒԱԲԵՐ - որոյ տեսեալ զբարձրաբերձ վայելչութիւն հասակին և զպատշաճ գեղ երեսացն, զփաղփեալ գոյնն ի տեսիլ արուսեկի ի մէջ սպիտակափայլ ալեացն պատուաբերի – 204.

ՊԱՏՈՒԱԴԻՐ - և են հիւրասէրք օտարընկալք, պատուադիրք: - 192.

ՊԱՏՈՒԱԴՐՈՒԹԻՒՆ - Այլ քանզի յոյժ առաւելեալ էր իմաստութեամբ Գագիկ՝ տեղի տայր բովանդակ գաւառապետաց զօրագլխաց աշխարհիս, գնայր ընդ նոսա իմաստութեամբ խորագէտ հնարաւորութեամբ, ըստ անձնիւր գահու մեծարեալ պատուադրութեամբ հաճոյանալ ախորժէր նոցա: - 354. Եւ ելեալ իշխանաց իշխանն, որ բարձրագոյն և հանճարեղագոյնն էր քան զբնաւ Հայաստանեայցս և զընդհանուր կացեալս ի ներքոյ երկնից՝ եկն առ նա մեծաշուք պատուադրութեամբ, և պարգևս և պատիւս ոչ սակաւս նմա յառաջաբերեաց. – 344. միայն ըստ ամացն ծննդաբանութեան հաւատացին Աշոտի զիշխանականն տալ պատուադրութիւն – 360. Սա կեցեալ ամիսս Ը կամ Թ յաթոռ հայրապետականին՝ փոխի յաթոռ առաքելական պատուադրութեանն ի փրկչէն մերմէ խոստաբանեալսն: - 376.

ՊԱՏՈՒԱԿԱՆ - ,,Աստուծոց պատուական և ամենայն թագաւորաց, տէր երկրի և ծովու, ծնունդ մեծին Արամազդայ Խոսրով թագաւոր. առ Հայրակղոս անմիտ և առ անպիտան ծառայ մեր: - 146. Բայց աղերսեալ թագաւորն զարս պատուականս, զՎասակ և զՏաճատ և զԳոտեր, որք էին ի մեծ նախարարութենէ տանն Արծրունեաց՝ զի զժողովն ընկալցին ընդ երից սուրբ ժողովոցն: - 132. և այր եղբօր իւրում ոչ ողորմէր, ըստ այնմ զոր ասաց դարձեալ Եսայի, ,,անկցի, ասէ, այր ընդ այր, և այր ընդ ընկերի իւրում, ընդհարցի մանուկն /298/ ընդ ծերոյն և անարգն ընդ պատուականին,,. – 300. Եւ առնու պատանդս արս անուանիս և պատուականս, և զմայրն Աշոտի դարձուցանէ մեծաւ պատուով. – 186. և էր գրեալ ի նմա թողութիւն վնասուցն և հարուածոցն զօրացն և բազում աւարացն, և երդումն ի հաստատութիւն ասացելոցն, և պարգևս ի պատուական և մեծագնի հանդերձից, և սաղաւարտ ծաղկեայ և սուսեր. – 288. Եւ կացին եպիսկոպոսապետք Հայոց յետ մահու սրբոյն Ներսէսի ոմանք ի զաւակէ Աղբիանոսի եպիսկոպոսի Բզնունեաց, առն պատուականի, Շահակ և Զաւէն և Ասպուրակէս – 108. Եւ յելանելն նորա և մօտ լինել ի սահմանս Հայոց զօրօք բազմօք, մերձ ի սահմանս Տարունոյ, Առաջին կոչեցեալ Հայոց՝

իշխան Տարունոյ Բագարատ … առաքէ զոմանս ի մեծամեծաց իւրոց ընդ առաջ նորա պատարագօք ոսկոյ և արծաթոյ և պատուական հանդերձից, համոզեալ մի ելանել յերկիրս Հայոց: - 170. և ոչ ուրեք գտանէր հնար ելիցն ի վտանգաւոր արգելանէն, թէպէտ և բազմաց հոգ յանձին կալեալ վասն առն պատուականի – 346. Եւ պատուական արանցն քրիստոսասիրաց մտեալ առաջի թագաւորին՝ խնդրեցին զմարմին սրբոյն, և առեալ պատեցին և եդին ի գերեզմանին. – 254. Զոր հրաշազարդեալ մեծագանձ սպասիւք, ոսկեկերտ խաչադրօշեալ ընդելուզեալ մարգարտով և ակամբք պատուականօք հրաշագործեալ: -396. Զորս առեալ քրիստոնէից զպատուական մարմինս նոցա՝ ծածկեցին փառաւորապէս թաղմամբ, ամ ըստ ամէ տօնիւք զօր կատարմանն յիշատակել, որք են արք թուով Է: - 268. իբր զթագաւոր մեծավայելուչ պատուական ալեօք զուարճացեալ ի մէջ ճոխ նախարարութեանց – 86. մինչ զդի նորա գտելոցն յետ աւուրց ինչ ետ Բուխայ ԺՌ արծաթ, զի այնչափ պատուական էր այրն նմա: - 272. որ էր այր հեզ, ցածուն և պատուական վարուք և պատշաճագոյն յոր կոչեցաւն. – 394.

ՊԱՏՈՒԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ - Եւ իմաստուն և հանճարեղ խորհրդովք, քաղցր և կակուղ բանիւք ողոքեալ զմանկագոյն Հասան, առաջի արկանելով նմա զարժանի ալեացն պատուականութիւն և զիշխանական ճոխութեան զբարձրագահութիւն և որ ինչ այդմ հետևէր. – 348.

ՊԱՏՈՒԱԿԻՑ - Իսկ զօրավարն խոստացաւ երդմամբ տալ նմա զի՛նչ և խնդրիցէ, մինչև հաւասար իւրոյ տէրութեանն բարձակից և պատուակից կացուսցէ: - 218.

ՊԱՏՈՒԱՆԴԱՆ - և ճախր առեալ ի ներքուստ ի վեր ի լեառն Վարագ և երկրպագեալ աստուածազարդ քրիստոսապսակեալ փայտի խաչին Քրիստոսի, պատուանդանի ոտիցն Աստուծոյ - 392.

ՊԱՏՈՒԱՐ - Եւ անդ գտեալ ամրագոյն անձաւ տեղի անկասկածելի ի պատերազմական գործոց և զնա պարսպեալ պատուարօք շուրջանակի – 392. և ի փայտից մայրեաց շինեալ էր քաղաքն նոցա, պարիսպք և պատուարք և ապարանք նոցա և ամենայն տուն բնակաց քաղաքին և ամենայն կազմած պատրաստութեան նոցա: - 270.

ՊԱՏՈՒԱՐԵԱԼ - յորում շահաստանն Դուին, մարդախիտ պարսպաւոր պատնիշօք պատուարեալ և տուրնառիկ վաճառականութեամբ և ազգի ազգի պղծութեամբ յափրացեալ յղփացեալ: - 358.

ՊԱՏՈՒԱՒՈՐ - և յօրինեաց պատրաստեաց ապարանս պատուաւորս գեղազարդ խրախճանական կարգադրութեանց դրուագս – 392. մերժել հեռանալ ի ճոխ և ի նազելի եղբարցն պատուաւորաց, ի պարոյ կացեալ ազատագունդ ազգի ազգի պերճութենէ – 386. որ մեծաւ ախորժանօք յանգուցանէ առ ինքն զնոսա իբրև արս պատուաւորս և քաջամարտիկս զօրաւոր զօրութեամբ, և մանաւանդ զի բազում անգամ զանուն յաղթութեան ստացեալ ունէին: - 366.

ՊԱՏՈՒԵԱԼ - միայն զի պատահեսցեն միմեանց սիրով խաղաղութեան, և պարգեւօք /գրքում՝պարգևօք/ պատուեալ ի նոցանէ ըստ հրամանի զօրավարին – 226. որոյ սերմանք յիմարութեանն պատուեալ առ Բաբելացիսն պահեցաւ մինչև ի ժամանակս Աղէքսանդրի Մակեդոնացւոյ. – 38.

ՊԱՏՈՒԵԼ - և ըստ բարբարոսական հմայիցն պատուէ զտեղիս այս, որպէս ի նմանէ սկսելով զփոփոխումն առնու ի խոնարհագունիցն ի բարձրագոյնսն: - 88. զի ,,ժողովուրդս այս, ասէ, շրթամբք իւրեանց պատուեն, և սիրտք իւրեանց հեռացեալ մեկուսի են յինէն,,: - 256. ընդ որ յոյժ ուրախացեալ Տիբերի պատուէ ծիրանեօք և բրաբիոնաւ ի Ստադին տեղւոջն. – 80. որպէս որ շրթամբքն պատուեն և ի սիրտս իւրեանց անպատուեն. – 256.

ՊԱՏՈՒԷՐ - այլ ահա գործել զարդարութիւն և պահել զպատուէրն ասացեալ նմա. – 20. Եւ վախճանեալ միայնակեցին՝ կամեցաւ կատարել զպատուէր նորա Սաղման: - 162. զի ի մատեանս առաջնոցն ունէին պատուէր ի թագաւորացն զնշանաւոր իրս քաջաց գրել, և ոչ վատաց. – 42. որ ոչ առին ի միտ լսել զպատուէր սրբոց նախահարցն: - 26. Որով

ընթադրեալ զսիրողական երախտիս Արարչին, միանգամայն և զպատուէրն՝առ սպանողն հատուածեցաւ - 20. Որոց տղայ պատուէր՝ հեռանալ յայնցանէ. - 28.

ՊԱՏՈՒԷՐ ՏԱԼ - որում պատուէր տուաւ չխառնակել յանիծեալ զաւակն Կայէնի. -26. Որոց տուաւ պատուէր՝ հեռանալ յայնցանէ. - 28.

ՊԱՏՈՒԻՐԱԿ - և պատուիրակքն զքարոզն բարձրացուցանէին – 240.

ՊԱՏՈՒԻՐԱՆ - այլ բազմացան չարիք մեր, զի մեղաք առաջի տեառն Աստուծոյ մերոյ և յետս հարաք զիրաւունս պատուիրանաց նորա – 242. Բայց ըստ կարգաց քրիստոնէութեան վարէր ըստ արժանի պատուիրանաց Տեառն, և ըստ խրատու մեծին Վրթանեայ յապահովանայր ամենայնիւ, թագաւորեալ ամս ԺԹ: - 96. և հրաման պատուիրանի տայր յանդիման բազմութեանն, զի խրատու նորա լուիցեն, և հրամանի նորա անսայցեն: - 200. և ամենեքեան որ պահիցեն զշաբաթս իմ և ոչ պղծիցեն, և պահիցեն զպատուիրանս իմ և կացցեն յուխտին իմում՝ տարայց զնոսա ի լեառն սրբութեան իմոյ – 224. և խնդրէր առնուլ զտէրունական կնիքն, զի կատարեալ լիցի ի գործս պատուիրանաց Տեառն – 222. Զայս հրաման պատուիրանի տային յօժնդակութիւնն պատիր խաբէութեանն իւրեանց – 234. Իսկ իշխանն Բագարատ … ել գնաց անխիղճ համարձակութեամբ, տիրասէր խորհրդովք, կատարել զսպաս զինուորութեան, ըստ աստուածեղէն պատուիրանին և ըստ թագաւորական հրամանին, զհետ եկելոյ կոչնականացն, ոչինչ իմացեալ զպատրանս խաբէութեան նորա, որով վրիպեացն: - 186.

ՊԱՏՈՒԻՐԵԼ - էր և նորա աշակերտ մի, որում անուն էր Սաղման. որ ի ժամ մահու միայնակեցին՝ պատուիրէր նմա և ասէր – 162. յիշեաց յաւիտենից զուխտ իւր և զբանն զոր պատուիրեաց՝ մինչև ի հազար ամ: - 34.

ՊԱՏՈՒՀԱԹԱՓ - այլ և առ Աստուած ևս և առ սուրբս նորա յաւակնեալ՝ յերկինս բացեալ զգայռալիր բերանն և որպէս շուն լիրբ պատուհաթափ եղեալ ածէր զլեզուն զերկրաւ: - 100.

ՊԱՏՈՒՀԱՆ - մինչ քաղցրատենչ քունն ի վերայ հասանէր որ զպահպանութիւն զիշերոյն պահէին՝ նորա ամբարձեալ զպղծալից ձեռն ի սրբութիւն սրբոցն և առեալ զսուրբ նշան խաչին Քրիստոսի և ընդ պատուհանն արտաքս ելեալ – 378.

ՊԱՏՈՒՀԱՍ - ,,Ես այսպէս կարծէի, թէ յորժամ ես ընդ թշնամիս ձեր մարտնչիմ՝ դուք յայդմ կողմանէ օգնական ինձ լինիցիք, և միաբանութեամբ բարձցուք ի միջոյ զտիեզերական պատուհասն, զտունդ Սասանայ: - 138. այլ և զվճիռ պատուհասին իւրովն կնքէր բերանով. – 24. Արկադեայ կայսեր թագաւորեալ ամս ԻԳ մեռանի սաստկակոծ պատուհասիւ յաղագս մեղանացն առ Յոհան Ոսկեբերան: - 114. Եւ թէպէտ յայնմանէ վրիպեցոյց ճշմարիտն Աստուծոյ պատուհաս՝ այլ չարն սովորական բնաւորեալ պահեցաւ անվրէպ: - 38. զի զմահուն սպառնացեալ հօրն պատուհաս՝ աչօք իւրովք տեսցէ – 22. որ առ ժամեայ սպառնացեալ պատուհասիւն ի հարիւրամեայ ձգէր ժամանակս ներողութեամբ: - 28. Որով օրինակաւ կամք քո հրամայեն՝ եկեսցէ ի վերայ մեր պատիժ պատուհասի. – 246.

ՊԱՏՊԱՐԵԼ - Իսկ եթէ վատացն՝ արութի՛ւն զերկիւղն համարելի է, ո՞րչափ ևս առաւել քաջացն քաջութիւն ստացեալ երկիւղիւն պատսպարել իւրեանց: - 354. մանաւանդ յառաջագոյն պատրաստեալ պատսպարեաց թղթովք և պատարագօք առ թագաւորն և առ զօրավարն գնալ ըստ հրամանաց նոցա, և ոչ ինչ արտաքոյ կամաց նոցա խորհել կամ գործել ինչ: - 270.

ՊԱՏՐԱՆՔ - ,,ընդէ՞ր որպէս մանուկ տղայ համարիս, արկանել առաջի իմ զպատրանս, սնոտի, առասպելաբան, խաբեբայ և պատիր յոյս խոստանալով ինձ՝ հանել զիս ի ճշմարիտ յուսոյն, զոր ի մանկութենէ ի վերայ հասեալ ճշմարտութեանն,,: - 294. և խոշտանգեսցես զնոսա գանիւ և բանտիւ և պէսպէս տանջանօք սպառնալեօք և ողոքանօք և ընչից պատրանօք արկցուք զնոսա ի ներքոյ կամաց թագաւորութեան մերոյ. – 196. զի կարծէր դիւրաւ արկանել զնոսա ի հաղբս պատրանաց զկնի դարձելոցն ի ճշմարտութենէն. – 250. Զոր զթուղթսն խաբող պատրանօք ի բուռն առեալ Բարծումայ՝ ետ տանել առ արքայ

Պերոզ – 130. Իսկ իշխանն Բագարատ … ել գնաց անխիղճ համարձակութեամբ, տիրասէր խորհրդովք, կատարել զսպաս զինուորութեան, ըստ աստուածեղէն պատուիրանին և ըստ թագաւորական հրամանին, զհետ եկելոյ կոչնականացն, ոչինչ իմացեալ զպատրանս խաբէութեան նորա, որով վրիպեացն: - 186. մինչ հազիւ թէ ուրեք կարաց նշկահել զսոսա ի պատրանս խաբէութեան և ի նենգութիւն կեղծաւոր խարդախութեան զօրականաց իւրոյ տէրութեանն: - 242. յայնժամ մերկացեալ և ի բաց եդեալ զաշխարհական պատրանաց զբաղումն՝ և էանց գնաց ի վեր քան զերևելիսս – 284. սա ևս աւելի խորհեցաւ չար և պատրանօք խաբէութեան որսացեալ զնախարարս աշխարհիս Հայոց՝ արար հրկէզ զամենեսեան ի քաղաքին Նախճաւան և յաւանին Խրամի, որ է ի ներքոյ Աստապատոյ վանացն, յեզր Երասխայ. – 166.

ՊԱՏՐԱՍՏ - Ազդ եղև մեծին Տիգրանայ պատրաստ պնդութիւն Աշդահակայ. – 62. Բայց Դերենիկն կալեալ զնա պահէ ի զգուշութեան, ոչ ինչ ստնանել նմա, բաց ի կապանացն յորս արկեալ էր զնա, ըստ հատուցմանն բարւոյ. առ ձեռն պատրաստ կշռեաց նմա և օրհնեցաւ ի սրբոյն Զաքարիայէ: - 320. Եւ զերկնային պարգևացն որ ի հանդերձեալսն խոստացաւ Տէրն, զանպատում և զիրեշտակային նորոգութեան՝ նա ասաց լինել անդ կերակուրք և ըմպելիք ուժգին. զոր և կամեսցի ուտել անյագաբար՝ պատրաստ գտանիցէ, և կանանց կուսից մնացելոց հանապազ անյագաբար խառնակումն: - 164. Զոր առեալ Զաջուռ ահիւ և ամենայն պատրաստ կազմութեամբ բնակեցուցանէ ի կողմն Արագածոյ, ի գիւղն Թալին կոչեցեալ. – 76. որով մահուամբ և կամիս՝ պատրաստ եմք յամենայն հնարս չարչարանաց մտանել, զոր ուսոյց քեզ վարդապետն չարեաց հայրն քո սատանայ. – 292. ուր հոյլքն էրէոցն խայտան և վայրենեացն խոզից և առիւծուցն մորիքն և երամակք ցոռց պատրաստական առ որսոյն հրճուանք առ ձեռն պատրաստ հոլովին – 392. պատրաստ եմք ի կապանս, ի բանտս, ի գանս, ի հուր, ի սուր, ի ջուր, ի տանջանս հարուածոց և յամենայն հնարս չարչարանաց,,: - 246.

ՊԱՏՐԱՍՏԱԿԱՆ - կապարճս և աղեղունս պատրաստականս զառաջեաւ ի նիւսն ունելով, և զարդս ոսկեզարդս և արծաթագործս և կամարս ընդ մէջ ածեալ – 208. Հրաման տայր փութով ամենեցուն պատրաստական գտանել ի դաշտն քաղաքին. – 270. ոչ ամուրքն պատրաստական առ ի յամրութիւն, որպէս թուէր մեզ – 216. ուր հոյլքն էրէոցն խայտան և վայրենեացն խոզից և առիւծուցն մորիքն և երամակք ցոռց պատրաստական առ որսոյն հրճուանք առ ձեռն պատրաստ հոլովին – 392.

ՊԱՏՐԱՍՏԵԱԼ - Ապա այնուհետև դարձեալ յղեաց զՀամդոյ զՊարսից ամիրայ, և ի զօրաց արքունի զՀէթմ ազգաւ թուրք, և ընդ նոսա հեծեալս Ժ հազարաց, կազմեալ սպառազէն պատրաստեալ բարձրագոյն քան զառաջինն – 234. և ելեալ նստաւ ի ջորւոջն, զոր պատրաստեալն ունէին անդէն առ դրան վրանին, և հանին արտաքոյ դաշիկ բանակին՝ դարձուցեալ դառնալ ընդ նոյն ուստի եկն: - 346. Եւ ըստ տոհմս ազգաց, ըստ թուոյ տերանցն Հայոց, կազմեաց գունդս վառեալս զօրականաց, զինեալ և պատրաստեալ. – 296. Եւ ի միւսում առաւօտին հասին ի վերայ բանակին խոնջեալ երիվարօք, անզգուշութեամբ առ մուտն պատրաստեալ, և անկան ի նմին ժամու Բ ոմանք, Վլիթ և Մարաճայ. – 402. և ինքեանք իջեալ ի լերանցն՝ կալան զստորոտ լերինն, պատրաստեալ ի պատերազմ: - 274. և ինքն ել գնաց երթալ մտանել ի քաղաքն Դուին, ձմերոց ինքեան պատրաստեալ զնա, մինչ ի ժամ գարնանայինս, ունելով ընդ իւր կապեալս բազումս. – 240. և լինիցիս իբրև զմի ի մահապարտաց, որ անձամբ զանձինս հերքեցին ի կենաց վտանգաւոր մահուամբ, որպէս և քեզ պատրաստեալ է – 294. և սպանեալ զոստիկանն Պարսից, որ էր ի վերայ նոցա, և ինքեանք պատրաստեալ ի պատերազմ ընդդէմ Պարսից: - 142. զշէնս պատրաստեալ, և շուրջ զամրոցաւն տնկախիտս բուրաստանս ծաղկաւէտս և անուշահոտս ի զանազան ծաղկանց. – 86. ինքեանք պատրաստեալ են զնոյն փարշմանն կրել զոր դաշտայինքն կրեցին – 190. մանաւանդ յառաջագոյն պատրաստեալ պատսպարեաց թղթովք և պատարագօք առ թագաւորն և առ զօրավարն գնալ ըստ հրամանաց նոցա, և ոչ ինչ արտաքոյ կամաց նոցա խորհել կամ գործել ինչ: - 270. շինէ և

անդ ամրական տեղի, դժուարամատչելի ասպատակող հինից, դնելով ի նմա նմանապէս ապարանս փողոցայարդարս, տաճարակերտս սենեկագործս, բաւական ի պէտսն պատրաստեալ – 392.

ՊԱՏՐԱՍՏԵԼ - Այլ և պատկանաբար իմաստութեամբ պատրաստեաց ջրմուղ ներքսագոյն երկրի ի քարանց տաշելոյ փողոցս գնացից ջրոյն կազմեալ – 392. Աշոտ մտրակեալ զիւր ասպայզինեալ երիվարն սպառազէն կազմեալ ի մարտ պատրաստել – 334. Եղեն ընդ նմա և ուխտեցին ուխտ, և ետուն նմա կին յազգէն իւրեանց և պատրաստեցան լինել ընդ նմա, որպէս և կամք իւր հրամայեսցեն. զոր թէ ասիցէ ոք՝ ի հրամանէ Աստուծոյ լինել սկիզբն առաջարկութեանն այնորիկ: - 160. և աշխատասէր մշակքն պատրաստեցան ի գործ երկրասէր վաստակոցն – 268. և առ չանսալ իշխանին՝ անդէն նոյն ժամայն ի մարտ պատրաստին: - 364. Եւ արքայ Խոսրով զարհուրեալ պատրաստի ի փախուստ, քանզի զօրացաւ յաղթութիւնն Հայրակղի. – 148. և գրեթէ /գրքում՝ գրէթէ/ ոչ ամենևին ուրեք երևեցաւ այնպիսի ահաւոր տեսիլ զօրու և սպառազէն կազմութեան՝ ամենայն թագաւորաց, որ կացեալ էին ընդ ծագս տիեզերաց. զորոյ սաստիկ և ահագին որոտումնն և ճայթմունն և փայլիւն զինուցն, և որ ինչ յայնժամ զարդարեալ և զինեալ պատրաստեցան զօրքն Տաճկաց: - 284. և ընտիր երիվարաց պատրաստել, ի նորա չար խորհրդոցն ի բաց վազել: - 344. Եւ իբրև կատարեաց զյօրինուած շինութեան քաղաքին և անմատչելի անկասկածելի զամրոցն պատրաստեաց – 88. Եւ ինքն շտապ տագնապէր փութացուցանէր ռազմ բոլորել, կարգել կազմել զճակատն, պատրաստել ի պատերազմ – 228. և հրաման ետ Գուրգէն իւրում զնդին պատրաստել ի պատերազմ, կազմել ռազմ և տալ ճակատ ընդդէմ այլազգեացն – 230. և հրաման ետ զինել վառել ի զէն և ի զարդ և ի սուր, և զընտիրս երիվարացն յիւրեանց զէնսն պատրաստել: - 228. Եւ յայտ յանդիման ի վերայ հասանել ոչ կարէր. գունդ կազմել և ճակատ պատրաստել ընդդէմ՝ անվայելուչ էր. – 346. և յաւիտենական և անսպառ և անվախճան են կեանքն և պարգևքն, զոր պատրաստեաց Աստուած սիրելեաց իւրոց և որք կան համբերութեամբ ի հաւատս ճշմարտութեանն. – 264. և յօրինեաց պատրաստեաց ապարանս պատուաւորս գեղազարդ խրախճանական կարգադրութեանց դրուագս – 392. Եւ նոյնժամայն վառեցան պատրաստեցան, հեծեալ յիւրաքանչիւր յերիվարս ելին ընդդէմ նոցա: - 134. Զծառայս իմ պատրես, և զզօրս աւազակաց ժողովեալ՝ ոչ տաս ինձ հանգչել, այլ հանապազ պատրաստիս ինձ ի պատերազմ, և ասես վստահանալ յԱստուածն իմ: - 146. զռազմ ճակատուն կարգեցին պատրաստեցին. – 210. Որ յետ բազում ժամանակի ծախք պիտոյից ասացաւ պատրաստել թագաւորին ըստ անյաղթ բռնութեան և մեծութեան որովայնի կերակուր Բէլայ: - 38. և որսորդքն զինքեանց գործիսն պատրաստէին – 268. Որպէս և Դաւիթ ասէ, ,,պատրաստեցայ և ոչ խռովեցայ,,. – 354.

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ - այլ զպարտութիւն քան զյաղթութիւն յինքեանս ձգէին ի ձեռանէ Ցիսէի, մինչ պակասել պատրաստութեանն բերդին, մանաւանդ ջրոյն սակաւաւորութիւն. – 362. բայց այլ ամենայն իշխանք արևելեայք խոյս տուեալ յերեսաց նորա՝ ետուն տեղի, ելին կալան զամրական տեղիս, ի բերդս և ի քաղաքս և ի լերինս, ընդ ինքեանս գումարեալ զզօրս և զբնակիչս աշխարհաց իւրեանց ամենայն պատրաստութեամբ: - 270. բարձրաճիչ աղաղակաւ քարոզեալ. իբրև բանիւ զբարբառ հնչեցուցեալ ազդեցուցանօղ իմացունակութեամբ, զգայական ազդարարութեամբ՝ զեկուցանել զպատրաստութիւն նիւթոյն առ կատարումն սրբոյ եկեղեցւոյն աւարտագործեալ: - 396. գունդ կազմեալ ռազմ արարեալ զբոլոր դաշտաձև հովիտն ի ներքս փակէր, վառեալք զինու և ամենայն պատրաստութեամբ ընդդէմ գնդին Հայոց: - 172. և ագուցեալ զոտս պատրաստութեամբ Աւետարանին խաղաղութեան և սուսեր ընդ մէջ ածեալ զբանն Քրիստոսի, որ հաստու է քան զամենայն սուր երկսայրի – 252. և ահա աղաղակ և փողք և քնարք և ջնարք, և վառեալ զինու և սրոյ և ամենայն պատրաստութեամբ անհուն զօրացն, մինչ գրեթէ /գրքումէ՝գրէթէ/ ի հիմանց զլեառնն տապալել – 284. Եւ այնչափ և առաւել քան զսոյն կազմութեան սպառազէն պատրաստութեանն՝ սաստիկ տարակուսանօք և մեծ երկիւղիւ

պակչէին յահէ հայկասիրտ իշխանին և յաղթող նահատակին մեր Աշոտոյ – 210. Եւ բարձեալ աշտեայս հանապազակիրս ի պատրաստութիւն գազանացն որ ի մայրիսն որջանան, կամ թշնամեաց ի վերայ հասելոց – 190. Եւ Բուխայի իմացեալ որպիսի պատրաստութեամբ կազմի իշխանն Աղուանից՝ տարակուսէր ի միտս իւր. – 278. և են ստացեալ զէնս աշտեայս հանապազ կրելով ընդ ինքեանս, ի պատրաստութիւն գազանացն որք ի լերինն բնակեն: - 192. և զի ոչ ըստ հրամանի նորա յօրինէին զպէսպէս պատրաստութեան ամրոցին - 214. և զպատրաստութիւն պատերազմողական մարտի ամրոցին հաւատացեալ էր Յիսէի եղբօր Թադէոսի – 362. և ժողովեալ ազգք ազգք յընտրելոց զօրաւորաց արանց քաջամարտկաց, զզօրս Կապուտկացւոց, զՎրաց և զԱղուանից և զԱյրարատեան գազանամարտիկ զանճռոնի զօրսն և զբոլոր բովանդակեալ գունդս զօրացն և զորդիսն Սենեքերիմայ, ամենայարդար պատրաստութեամբ անհուն բազմութեամբ, աճապարել երագել անյապաղ լինել նախ քան զԱշդահակայ դիմեցումն – 62. և ի փայտից մայրեաց շինեալ էր քաղաքն նոցա, պարիսպք և պատուարք և ապարանք նոցա և ամենայն տուն բնակաց քաղաքին և ամենայն կազմած պատրաստութեան նոցա: - 270. Եւ իշխանն վառեալ զինքն բազում պատրաստութեամբ զինու և զօրօք ազատակոյտ գնդաւ իւրով, և ամենայն բնակ տերամբք իւրոյ իշխանութեանն, և խոյս առեալ շրջէր զկողմամբքն Մարդաստանի և Ջորոյն հասկոյ -184. Եւ իսկոյն անյապաղ յական քթթել սպառազինեալ այրուձի պնդակազմ /366/ պատրաստութեամբ, ռազմ բոլորեալ ղաշիկ դիմացուածով զմարտն գրգռեալ – 368. և կանգնեցին պատնէշ և կուտեցին քարինս և կանգնեցին մեքենայս և կացին ի պատրաստութեան: - 280. և վաճառականքն զհեռաւոր ճանապարհացն խոկային պատրաստութիւնն – 268. զի ահա հասեալ է պատրաստութեամբ Տէր ի վերայ մեր, որպէս գրեաց Մովսէս: - 196. զի ուր և իցէ՝ ածցեն զնա առ նա, թէ՛ պատիր խաբէութեամբ և խորամանկ կեղծաւորութեամբ և խարդախութեամբ, կամ պատերազմաւ և մեծամեծ զօրութեամբ, ամենայն պատրաստութեամբ, արքունի կարողութեամբ, որպէս զիարդ և կարասցեն՝ առ նա հասուցանեն: - 224. Ընդ աւուրսն ընդ այնոսիկ … կազմեալ գունդ զինուորաց և ընտիրս այրուձիոց, վառեալ զինու բազում պատրաստութեամբ – 220. Իբրև յաջողեցաւ Արտաշէսի ամենայարդար պատրաստութեամբ և աշխարհաշէն հոգաբարձութեամբ, որպէս բացայայտեն գիրք պատմագրաց – 86. Իսկ զթագաւորաբնակ տեղին մեծին Տրդատայ տան ի ձեռս Վահանայ Արծրունւոյ՝ շինել նմա տուն թագաւորաց, արարս պատրաստութեամբ. – 126. լնուլ այգեստան տնկախիտ պատրաստութեամբ ականախիտ վայելչութեամբ: - 88. հրաման տուեալ ամենեցուն, զի իբրև մերձ լինիցի գարնանային ժամանակն՝ փութով առանց յապաղանաց առ նա հասանիցեն ամենայն պատրաստութեամբ: - 262. յաւուր միում … ետ հրաման իշխանն առնն կորովի եղբօր իւրոյ Աբասայ Հայոց սպարապետի՝ վառել պնդակազմ պատրաստութեամբ, զօրու և զինու և զարդու ամենայարդար հնարաւորութեամբ, որպէս օրէն է նահատակաց քաջ արանց – 344. որոյ գնացեալ առնու յինքն զԳագիկ և յղէ սպառազէն պատրաստութեամբ ի Վանտոսպ առ տիկինն Վասպուրական, և պահել ի զգուշութիւն: - 350. Սոքա ամենեքեան վառեալք սպառազէն պատրաստութեամբ և բազմաձեռն առատալիր պատարագօք՝ գնացին, զի առեալ տարցեն մուծցեն զնա ի Դուին քաղաքն: - 340.

ՊԱՏՐԵԼ - Զծառայս իմ պատրես, և զզօրս աւազակաց ժողովեալ՝ ոչ տաս ինձ հանգչել, այլ հանապազ պատրաստիս ինձ ի պատերազմ, և ասես վստահանալ յԱստուածն իմ: - 146. Ոչ ամենևին /գրքում՝ամենեւին/ գոնէ փոքր մի խոտորեցան ի բանս նորա և ոչ առին յանձն ի պատրել մեծութիւն ընչից և ոչ անսացին հնազանդել փառաց աշխարհական ցանկութեանց – 264.

ՊԱՏՐԷԱՑԻՔ - Սորա որդիք հինգ ծնանի, յորոց մինն Հերովդէս և միւսն Փիլիպպոս, զորոյ կինն հանեալ Հերովդէի՝ թող զկինն իւր զառաջին, զդուստր Արէտայ արքայի Պատրէացւոց. – 78.

ՊԱՏՐԻԿ - Բայց երիցս երանելի ոմն երիտասարդ հասակաւ, ինքն տաճիկ և ազգաւ պարսիկ՝ ելեալ զհետ սիրոյն Քրիստոսի հաւատոցն եկն յարեցաւ ի Պատրիկն Անձևացի – 222. Եւ գունդն Հայոց խաղացին ընդդէմ նոցա … ի տանէն Արծրունեաց՝ Գուրգէն … և Գնունիք՝ Վահան և Շապուհ և Ապուսէթ և Պատրիկ և Ապուսելմ և Վարդան. – 230. Եւ գունդն Հայոց խաղացին ընդդէմ նոցա … ի տանէն Արծրունեաց՝ Գուրգէն … և Անձևացիքն՝ Պատրիկն և Գէորգ, Դաւիթ և Հասան և Դաւիթ գունդսաղար – 230. Եւ տայր նմա զօր կայսերական յօգնականութիւն, և զՅովհաննէս պատրիկ ի Հայոց կողմանէ, և զՆերսէս ստրատեղատ յԱսիւրոց, և զՄուշեղ այր քաջամարտիկ և հզօր զօրութեամբ, և զամենայն զօրս Յունաց և Հայոց, Վրաց և Աղուանից – 138. ՄԾԹ ամօք յառաջ զսորայս բացայայտեալ զցոյցս յայտնութեանն, յամս Ներսեսի երրորդի Հայոց կաթողիկոսի և Վարդանայ Ռշտունեաց պատրկի և յամի ունելութեանն Տաճկաց զհայկական աշխարհս: - 394. յորում տեղւոջ յառաջագոյն ապարանք պարսպաւորք եղեալ էր Վարդ պատրկի Ռշտունւոյ հայկազնոյ. – 394.

ՊԱՏՐԻԿ ԱՆՁԵՒԱՑԻ - Բայց երիցս երանելի ոմն երիտասարդ հասակաւ, ինքն տաճիկ և ազգաւ պարսիկ՝ ելեալ զհետ սիրոյն Քրիստոսի հաւատոցն եկն յարեցաւ ի Պատրիկն Անձևացի – 222. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … և այլք ի նախարարացն Վասպուրական իշխանին, Սմբատ Ապահունի, Գրիգոր Քաջբերունի, Վահան Հաւնունի, սեպուհն Դաւիթ, Գազրիկն Ապուհարազ, Թոդորոս Վարազն, Խոսրով Վահևունի, Խոսրով Ակեացի, Վարդան Գաբայեղէն, Սմբատ Մարացեան, սեպուհ մի Սահակ, Պատրիկն Անձևացի, Գորգ Հարմացի, Դաւիթ Գունդսաղար. – 174.

ՊԱՏՐՈՒԱԿ - Արդ խօսեաց ընդ իս ի խաղաղութիւն, զպատրուակ կեղծաւորութեան ի միջոյ երկոցունց ի բաց պարուրեալ,,: - 362. Եւ յերկարեալ սպարապետին /282/ խօսել ընդ զօրավարին՝ ի բաց մերկեաց զպատրուակ սրտմտութեան ի սրտէ նորա: - 284. իսկ իբրև նա ըմբռնեցաւ, և գիտաց զօրավարն եթէ ոչ ոք այնուհետև յիշխանացն Հայոց մնաց, որ ոչ համագունդ ժողովեալ են առ նա՝ մերկացաւ յայնժամ զպատրուակ կեղծաւորութեանն, զոր սերմանել էր սատանայ ի սիրտ առնն: - 296. Յայնժամ բացեալ լինէր պատրուակ կեղծաւորութեանն ի խլրդենի դիմացն: - 214.

ՊԱՏՐՈՒԱԿԵԱԼ - Վեցերորդ՝ զի խաւարաւ չարեացն պատրուակեալ զոգին, մինչև զԱստուած ևս անգէտ կարծելով՝ լրբենի երեսօք պատասխանէր – 24.

ՊԱՐ - մերժել հեռանալ ի ճոխ և ի նազելի եղբարցն պատուաւորաց, ի պարոյ կացեալ ազատագունդ ազգի ազգի պերճութենէ – 386.

ՊԱՐԱԳԼՈՒԽ - Տեղեկանայր … և կամ քանի՛ պարագլուխք իցեն զօրուն – 198.

ՊԱՐԱԳՐԵԼ - Պղպջաձիգ արտօսր իբրև յեռանդնոտ կատսայէ ի վեր յորձանախաղաց սահին. տարակուսանք անյուսալի շուրջ զինև պարագրին ի վերայ եղել՞ոցն: - 350.

ՊԱՐԱՆՈՑ - Այլ և զոամիկ Նորագեղջ աւանին Ռշտունեաց առեալ ածեն ի տեղի վաճառուն Ոստանին Ռշտունեաց, արկեալ տոռունս ի պարանոցն հանեն ընդ սուր. – 202. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ ... քո պատերազմ՝ և մեր յաղթութիւն, քո մարմին՝ և իմ նիզակ, քո պարանոց՝ և իմ սուսեր. – 278. Եւ /106/ նոյնժամայն հուպ ընդ հուպ ի դիմի հարեալ Մեհուժանայ և կարթակոտոր զասպազինեալ երիվարն արարեալ քաջին Սմբատայ՝ տոռն արկեալ ի պարանոցն Մեհուժանայ ասէ. – 108. Եւ զձեռս յերկինս համբարձեալ, ունելով զպարանոցն առաջի դահճացն. – 206. և հարեալ զպարանոց դահճին՝ ի բաց առ զգլուխ նորա: - 268. և մատուցեալ զպարանոցն առ դահիճն՝ եհատ զգլուխ նորա – 296. փոխանակ մանեկաց՝ զսուրն փայլեալ ի պարանոցն ընդունէին: - 266. Որոց կապեալ զԳուրգէն երեքկին կապանօք և դարձեալ ի պարանոցն եղեալ շղթայս՝ յղեն ընդ Ատրպատական Պարսից և տան ի բանդ ընդ կապեալսն. – 318.

ՊԱՐԱՊ - Իբրև օր մի լինէր պարապոյ … և ահա հնչեցին փողք ուժգին գոչմամբ ազդ առնել քաղաքին՝ եթէ ել նստաւ թագաւորն յատենի – 240. միայն որսոց և խաղուց պարապ զինքն հաճոյանայր կացուցանել: - 114.

ՊԱՐԱՊԱԳՈՅՆ - և կարգել նմա ռոճիկս առատապէս, մինչ ինքն պարապագոյն ժամու անդր հասանիցէ: - 70.

ՊԱՐԱՊԵԱԼ - Իսկ երանելի եպիսկոպոսին Յոհաննու ընտրեալ իւր առանձնակ միայնաստան տեղեակ, աղօթից միայն պարապեալ, ի բաց կալով յեպիսկոպոսական հովուապետութենէ: - 324.

ՊԱՐԱՊԵԼ - և մինչ այսմ գործոյ պարապէր՝ դէպ եղև նմա ի կողմանս Եգիպտացւոց հանդիպել առն միոյ մոնազնի, որում կոչէին Սարգիս Բհիրայ, որ էր եղեալ աշակերտ մոլեգնութեանն արիանոսաց. – 158.

ՊԱՐԱՐՏ - Դարձեալ և յընդդիմակէն՝ ած և Աբէլ ի յանդրանկացն և ի պարարտիցն: - 24. որոյ ժամանակ կենացն տևեալ ձգեալ ամս ՃԻ լի և պարարտ ծերութեամբ – 122.

ՊԱՐԳԵԻ - այլ ընկալաւ զնա սիրով խաղաղութեան և մեծաշուք պատուով և պարգևօք ըստ հրամանի թագաւորին: - 288. Առ ոտն հարկանելով զխոստացեալ նոցա պարգևսն՝ ասեն. – 250. ետ բերել պարգևս, և այնպէս ոչ առին յանձն. – 222. Եւ այլ ամրաբնակ ազատորերոյն պարգևս և պատիւս օր ըստ օրէ բաշխէր, և յինքն յանգուցանել ախորժելով վարէր ընդ նոսա: - 360. և առեալ զյաղթութեանն քաջանունութիւն, առաւել զհանճարեղութեանն խոհեմութիւն՝ յառաջանայր ի գահ, ի բարձ և ի պարգև - 72. Եւ դառնայ մեծաւ պարգևօք և անհամեմատ խնդութեամբ: - 384. Եւ ելեալ իշխանաց իշխանն, որ բարձրագոյն և հանճարեղագոյնն էր քան զբնաւ Հայաստանեայցս և զընդհանուր կացեալս ի ներքոյ երկնից՝ եկն առ նա մեծաշուք պատուադրութեամբ, և պարգևս և պատիւս ոչ սակաւս նմա յառաջաբերեաց. – 344. Եւ զերկնային պարգևացն որ ի հանդերձեալսն խոստացաւ Տէրն, զանպատում և զիրեշտակային նորոգութեան՝ նա ասաց լինել անդ կերակուրք և ըմպելիք ուժգին. զոր և կամեսցի ուտել անյագաբար՝ պատրաստ գտանիցէ, և կանանց կուսից մնացելոց հանապազ անյագաբար խառնակումն: - 164. և էր գրեալ ի նմա թողութիւն վնասուցն և հարուածոցն զօրացն և բազում աւարացն, և երդումն ի հաստատութիւն ասացելոցն, և պարգևս ի պատուական և մեծագնի հանդերձից, և սաղաւարտ ծաղկեայ և սուսեր. – 288. Եւ իւրաքանչիւր զօրագլխացն եկելոց առ նա պարգևս և պսակս մատուցանէր, գեօղս և աւանս կնքէր և տայր. – 198. և կալցին զիւրաքանչիւր իշխանութիւն և վայելեսցեն ի պարգևս և ի պատիւս արքունի և կացցեն ի հնազանդութեան թագաւորին: - 296. և կեցցես և վայելեսցես ի պատիւս և ի պարգևս թագաւորին – 290. և յաւիտենական և անսպառ և անվախճան են կեանքն և պարգևքն, զոր պատրաստեաց Աստուած սիրելեաց իւրոց և որք կան համբերութեամբ ի հաւատս ճշմարտութեանն. – 264. Եւ նորա ընկալեալ զպարգևն՝ կատարէր զխնդիրն: - 186. և նոքա կային մեծաւ ուժով և գոհանային զանբաւ և զառատաշնորհ պարգևացն Քրիստոսի, որ արժանի արար զնոսա մեռանել վասն անուանն Քրիստոսի և առնուլ զմարտիրոսական պսակն: - 292. և որ ինչ ի նմանէ կան պահին պարգևք կացելոյն ի ճշմարտութեան հաւատս, և տանջանք ուրացելոցն և յետս կացելոցն - 206. և պարգևս և պատիւս մեծամեծս հրամայէ բերել առաջի – 204. և տայր զօրավարին և իշխանացն ամենեցուն պարգևս մեծամեծս, և բաշխէր զօրացն ամենեցուն դահեկանս ի խոռկս, և ճաշս և ընթրիս ուրախութեան կազմէր ամենայն զօրացն մինչև Է օր: - 144. Զոր առեալ զարսն ստիպեաց ի բաց կալ յերկրպագութենէն Քրիստոսի, և պատուի և պարգևաց արժանի լինել ի նմանէ, և մի չարաչար տանջանօք մեռանել: - 222. զօր գումարել, այրուձի կազմել, մեծամեծաց աշխարհատերանց պարգևս տալ, ի թիկունս և յօգնութիւն զամենեսեան կոչել, զի ըստ յանձնառութեան խրատու նորա նոյնպէս և գործեսցէ: - 346. Ընդ որ սքանչացեալ ընդ քաջասրտութիւնն և ընդ իմաստուն բանակարգութիւնն Պտղոմէի և Սելևկեայ զօրագլխացն Աղէքսանդրու՝ խնդրեցին պարգև ի թագաւորէն զԱսուդ. - 70. Իբրև աջողութիւն գործոյն գլխաւորեցաւ՝ եղև դառնալ Քսերքսեանց, առեալ ի պարգևի զՏմորիս ամրոցաւն և զգետափնեայսն Նինուէի: - 66. Իբրև եհաս թագաւորն յաշխարհն իւր՝ ետ բերել պարգևս և պատիւս Աշոտի ըստ իշխանական յօրինուածի – 370. Իսկ երանելիքն գոհացեալ զանպատում պարգևաց Քրիստոսի, որ արժանի արար զնոսա

մեռանել վասն անուան նորա - 266. Իսկ թագաւորն գրէ առ զօրավարն թերևս կարասցէ հաւանեցուցանել զԳուրգէն՝ երթալ ի թագաւորական քաղաքն առ կայսր, և մեծաց պարգևաց և պատուի և գահու յառաջաձգութեամբ ընկալցի պարգև ի թագաւորէն: - 302. Իսկ թագաւորն գրէ առ զօրավարն թերևս կարասցէ հաւանեցուցանել զԳուրգէն՝ երթալ ի թագաւորական քաղաքն առ կայսր, և մեծաց պարգևաց և պատուի և գահու յառաջաձգութեամբ ընկալցի պարգև ի թագաւորէն: - 302. Իսկ նա անփոյթ արարեալ երկրաւոր մեծութեանս, զի անցաւոր է՝ անսպառ և անվախճան և անծերանալի և անծախ և առանց ըմբռնելի ի գողոց խնդրեաց պարգևաց առիթ լինել. – 218. միայն զի պատահեսցեն միմեանց սիրով խաղաղութեան, և պարգեւօք /գրքում՝պարգևօք/ պատուեալ ի նոցանէ ըստ հրամանի զօրավարին – 226. որ զծայրագոյն շնորհացն Աստուծոյ առեալ պարգևս՝ կենդանւոյն ի կարգս անմահիցն փոխանորդեաց վերագրիլ, որ և յառաջ քան զփոխիլն ծանոյց զհամաջինջ բարկութիւն Աստուծոյ խոտորեալ ազգին և որդւոցն անհնազանդից – 26. Սահակայ առեալ ի պարգևի զաշխարհն՝ թողու զորդին զԱշոտ զլեառնակողմամբքն առաջին իւրեանց տէրութեանն՝ շինել, բնակել, ժառանգեցուցանել զերկիրն ի ժառանգութիւն իւրեանց ազգի ի զաւակ տանն Արծրունեաց: - 90. Սիմոն Սամարացի մատուցեալ առ Փիլիպպոս զհոգւոյն պարգևաց լեզուացն, և սրտին կեղծաւորութեամբ զիա՞րդ պատժապարտեցաւ. – 258. քանզի յոյժ սիրեցեալ եղև ի զօրավարէն, և առաւել քան զամենայն մեծամեծսն ընդունէր պարգևս և պատիւս – 216. ,,եթէ կամիս կեալ ընդ իս և վայելես ի կեանս աշխարհիս, և ընդունել պարգևս և պատիւս յինէն՝ հաւանեա հրամանի կամաց իմոց և ի բաց լեր ի հաւատոց քրիստոնէութեանդ, զոր պաշտես – 294.

ՊԱՐԳԵԻԱԲԱՇԽԵԼ - և դու թէ ոստիկան խաղաղութեան էիր եկեալ յարքունուստ՝ զշինութիւն պարգևաբաշխէիր սոցա, և ոչ զաւերս և զխռովութիւն: - 278.

ՊԱՐԳԵԻԵԱԼ - և առեալ Պտղոմեայ զԱսուդ՝ տայ տանել յԵգիպտոս, ի պարգևեալ աշխարհն նմա յԱղէքսանդրէ – 70.

ՊԱՐԵՆԱՒՈՐԵԱԼ - և առ ծովեզերբն զամառնային ժամանակն պարենաւորեալ առկայանան. – 260. յորում տեղւոջ քաղաքն Տարունոյ շինեալ էր, ուր բնակեալ բայանայր զօրավարն Տաճկաց, զօրհասական արջոյն բերելով նմանութիւն, որ յաւուրս ձմերայնոյ արմատովք պարենաւորեալ՝ ի մէջ կենաց և մահու անցեալ որջանան ի բոյնս իւրեանց: - 188.

ՊԱՐԶԱՊԷՍ - և պարզապէս յայտնի առանց կասկածանաց ասի աստուած՝ եկեղեցին և մարմին բանին և ևս յաւելցի /394/ ծիծաղելն. – 396.

ՊԱՐԶԵԼ - Զի թէ առագաստ նաւին յերկոսին կոյս ոչ պարզիցի՝ ոչ ուղղակի նաւարկութիւնն ճանապարհորդիցի, կամ թէ նաւաբեկեսցի իսկ ի բռնութենէ մրրկալից հողմոյն զալիսն կուտակելով: - 256.

ՊԱՐԹԵԻ - գրէթէ անցուցանէր զանցուցանէր զքաջութեամբքն Արշակայ Պարթևի, ընդ քաջացն Քուշանաց, Մարաց և Ելիմացւոց. – 72. որ չորրորդ կացեալ թագաւոր ի Վաղարշակէ Պարթևէ: - 74.

ՊԱՐԹԵԻՔ - և յետ այնորիկ պահղաւիկ թագաւորաց ժամանակք, որ կոչին Պարթևք, մինչև յԱրտևան որդի Վաղարշու – 166. որ առեալ զթագաւորութիւնն Պարթևաց՝ տևեաց մինչև ի ժամանակս Յազկերտի, որ վերջին կացեալ թագաւոր Պարսից՝ սպանաւ ի Տաճկաց: - 166. Սա հալածեաց զՅոյնս, և գումարեալ զօր բազում գնաց ի վերայ լքեալ թագաւորութեանն Պարսից յերկիրն Պարթևաց, ի վերայ Յազկերտի անուանեալ արքային Պարսից: - 164.

ՊԱՐԻՍՊ - և զԲաբելոն պարսպօք ամրացոյց – 44. և զկէսն մահու դատապարտեալ, զգլուխս նոցա հատեալ ի փայտի բարձրացուցանէին ի վերայ դրանդեաց պարսպին: - 372. և ի փայտից մայրեաց շինեալ էր քաղաքն նոցա, պարիսպք և պատուարք և ապարանք նոցա և ամենայն տուն բնակաց քաղաքին և ամենայն կազմած պատրաստութեան նոցա: - 270. և իբրև զպարիսպ անդամանդեայ՝ այնպէս եղին զանձինս ի վերայ բազմութեան գաղթականին աշխարհակոյտ ամբոխիցն, իբրև քաջ հովիւ ի վերայ խաշանց մեռանել յանձն առին: - 230. Եւ որք մերձ առ պարսպօքն զճակատն վառէին և զմարտն գրգռէին՝

զգեստն ինքեանց յասուէից կազմեալ – 208. Եւ ջանայր զպարիսպն պղնձի կործանել. զգաւազանն երկաթի խորտակել, զհովիւն մատնել ի կորուստ և զհօտն յապականութիւն: - 344. և փորեալ ի ներքոյ զհիմունսն՝ աւերեցին զպարիսպն: - 142. Իսկ իշխանն ելեալ կայր ի վերայ պարսպին – 210. հեշտալիր առ զգուշութիւնն յօրինեալ՝ ի խորագոյնս ծովուն զպարիսպն յօրինեալ կազմէ: - 88. յեցեալ յուսացեալ առ միմեանս, իբրև զքաղաք ամուր իբրև պարիսպ պղնձի – 364.

ՊԱՐԾԱՆՔ - բարձեալ և զդին սպանելոյն տարան ընդ իւրեանս ի պարծանս իւրեանց: - 354. և թէ մեռանիլ ևս ումեք հասցէ՝ ի պարծանս անձին և ազգին իւրոյ համարեալ է, և պսակ մարտիրոսական ընկալցի ի Քրիստոսէ. – 276. Եւ հրամայեաց ածել ոսկերիչ և նորոգեալ նորացոյց զանյաղթ փայտ խաչին Քրիստոսի, մատուցեալ զբեկորսն առ իւրաքանչիւր յօդս, պատեալ մաքուր արծաթով վայելչագոյն քան զառաջինն, ի պարծանս քրիստոնէից և յամօթ և ի նախատինս թշնամեաց խաչին Քրիստոսի: - 378. վասն որոյ պարծանօք իմն խնդալից սրտիւ ասէ թագաւորն Դանիէլի – 38.

ՊԱՐԾԻԼ - թէ և Յոյնք համարին Պտղոմէիւ պարծիլ՝ երբեմն ի հաւաքումն միահամուռն ազգաց ազգաց, և յեղուլ ի լեզու յոյն. – 18. որով պարծի և պսակի ի Քրիստոս հաւատացելոց թագաւորաց երամք: - 394.

ՊԱՐԿԵՇՏ - զի այնու դիւրաւ կարասցեն հերքել մերժել ի բաց կալ ի սուրբ հաւատոյ պարկեշտ կրօնից քրիստոնէութեան: - 124.

ՊԱՐՈՅՐ - զՊարոյր Հայկազնեայ ապահարկէ ի հարկաբարձութենէ – 58.

ՊԱՐՈՅՐ ՀԱՅԿԱԶՆԵԱՅ - զՊարոյր Հայկազնեայ ապահարկէ ի հարկաբարձութենէ – 58.

ՊԱՐՈՒՆԱԿԵԱԼ - Իսկ վասն ձեանն անկայուն զօրութեանն որ այն ինչ յամպոյն ի վայր զեղեալ լինին՝ հնարաւորեալ իւրեանց փայտս իբրև զանուրս չուանօք պարունակեալ շուրջ զոտամբք, դիւրաւ ընթանան ի վերայ ձեանն իբրև ընդ ցամաք երկիր: - 192.

ՊԱՐՈՒՐԵԱԼ - Արդ խօսեաց ընդ իս ի խաղաղութիւն, զպատրուակ կեղծաւորութեան ի միջոյ երկոցունց ի բաց պարուրեալ,,: - 362.

ՊԱՐՍԱՏԻԿ - Այլ և հուր և ծծումբ նաւթիւ բարձեալ ի գործ պատերազմին, և զլոյծ բնութիւնն յանօթս ապակեղէնս եդեալ, և մանր զծծումբն ընդ նմին խառնեալ, եդեալ ի պարսատիկ մեքենայից, և զհուրն առ ընթեր նմին, հնարաւորեալ արկանել զամրոցաւն: - 208. սոցա ի թիկունս հասեալ և հովիւ մի՝ պարսատկաւ քարինս ի վերայ արկանէին. – 202.

ՊԱՐՍԱՒԱՆՔ - Բայց արդ որպէս յառաջագոյն հատուցի զարտաքոյ պարսաւանաց զիս ներքոյ գրել, վասն ոչ ոճով զսորայս կարգել դնել ի շարի աստ զշարագրածս, վասն ոչ բաւելոյ զանչափութիւնն ի մի վայր գումարել յանմասնաւորաբար նշանակութեամբ – 308. Բայց երկոքեան կողմանք դնին ի ներքոյ պարսաւանաց, թէպէտ և ի բարեպաշտութեան յաղագս մոլորեցան: - 256. և զերծի զիս ի պարսաւանաց բարձրագունից: - 300. և ընդ մեծ պարսաւանօք ներքաղրեալ զբռնաւորն և զմոլար օրէնսդիրն իւրեանց զՄահումաթ: - 206.

ՊԱՐՍԻԿ/Ք/ - Բայց երիցս երանելի ոմն երիտասարդ հասակաւ, ինքն տաճիկ և ազգաւ պարսիկ՝ ելեալ զհետ սիրոյն Քրիստոսի հաւատոցն եկն յարեցաւ ի Պատրիկն Անձևացի – 222. զի ըստ Պարսիկ ձայնի Մատ՝ Եկք թարգմանի. – 88. Էին անդ Վնդոյ և Վստամ և զօրք պարսիկք իբրև ԸՌ հեծեալ, թող զզօրս Յունաց և Հայոց: - 140. նորա լուեալ էր ի պարսկէ ումեմնէ, ի ձորոյն Շատռւանոյ, որ էր ընդ դահիճսն, և ի սկզբան վկայութեան մինչ ի կատարումն սրբոյն՝ ի տեղւոջ անդ հանդիպեալ լինէր – 206. ԵԹԷ ՈՐՊԷՍ ԿԱՐԳ ԸՍՏ ԿԱՐԳԻ ԵԿԱՑ ԹԱԳԱՎՈՐՈՒԹԻՒՆՆ /ՃԻՇՏԸ՝ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆ/ ԱՍՈՐԵՍՏԱՆԵԱՅՑ ՄԻՆՉԵԻ Ի ԿԻՒՐՈՍ ՊԱՐՍԻԿ: - 56. Նա և բազմախոհեմն Կիւրոս Պարսիկ խաղայ գայ իւրովք հեծելազօր մարտակցովքն՝ գալ օգնել Տիգրանայ. – 62. անկեղծաւոր և աննենգ տիրասիրութեամբ ցուցանել հնազանդութիւն հպատակութեամբ, մինչ յարիւն և յապաժոյժ նահատակութեամբ առնուլ վրէժս ի Պարսկացն հինիցն՝ զաւեր եկեղեցեացն Հայաստանի և զնեղութեանցն և զգերփանացն և զասստիկ արիւնահեղութեանցն զքրիստոնէից և զուխտի մանկանց եկեղեցւոյ սրբոյ: - 134.

ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ - Արշակայ գնացեալ զկողմամբ Միջագետաց, լաւ համարեալ ընդ ձեռամբ քրիստոնեայ թագաւորի հնազանդել, քան Պարսկականն հնազանդել տէրութեանն. – 110. և բազում և ազգի ազգի հոգաբարձութեամբ տուեալ օգնականութիւնս Հայոց աշխարհիս, շինելով քաղաք Թէոդուպօլիս ի Կարին գաւառի, և զօրս կողմնակալս ի պահեստ՝ ընդդէմ կալ պարսկական յարձակմանցն: - 114. Եւ ի թագաւորել Արտաշրի խաղաղանայր երկիրս առ վայր մի ի շփոթմանց պարսկական գնդի. – 116. և պարսկական բռնութիւնն զօրացեալ աճէր – 124. Եւ տային կարծիս պարսկականին՝ որպէս թէ հաւանեալ օրինաց նոցա: - 110. իսկ և իսկ եհաս գուժկան անկելոցն ի պատերազմին ի պարսկական քաղաքն և յԱտրպատական սահմանսն. – 398. Իսկ ի գալ միւսոյ ամին … առեալ զօրականս այրուձի կազմութեամբ իբրև Չ խաղաց գնաց երկայնագոյն հեռաւորութեամբ հասանել ի վերայ բանակին պարսկական աղխին – 402. Իսկ Վասակ Արծրունի, հայր Աղանայ սրբոյ, առեալ զՏաճատ և զԳոտեր զեղբայր իւր՝ գնաց առ կայսր. մեկուսի եղեալ ի շփոթմանց պարսկական վրդովմանցն և աւերման աշխարհիս. – 132. յերկուս կողմանս բաժանեալ զնայեցուած խորհրդոցն, և կայր կեղծաւորութեամբ անհաստատագոյն և անօգուտ հնարիմացութեամբ, ընդ քրիստոնեայսն քրիստոնեայ և ընդ պարսկականսն զնոցայսն կեղծաւորէր: - 112. Նոքա պատասխանեալ ասեն. ,,վասն զի մեք ի պարսկական հինիցն անդուլ և անպարապ գոլով ի բաց լքաք զկրթութիւնն գրոց սրբոց՝ առ ընտրել զհաւատոց խոստովանութեան կանոնադրութիւն. – 132. որ սպան զհայր իւր Վահան և զմայր իւր Տաճատուհի վասն պարսկականին հնազանդութեան մոգութեան օրինացն – 110. որք ծանուցեալ զբռնանալն նորա ի վերայ պարսկական պետացն և զինչ կրեցին, զմտաւ ածեալ և զխառն ընդ աշխարհիս զդրակցութիւնն, և թէ գուցէ զպարսկայինն հասանիցէ մեզ կրել և աշխարհիս մեր՝ ձեռն ետուն հաւանութեան ի նորայն կալ մնալ հպատակութեան: - 360. Պատասխանի ետ Մարկիանոս և ասէ. ,,վասն զի առաջնորդքն Հայոց զպարսկական շփոթմանցն զվտանգ կրէին,,: - 132. սագունակ հասեալ ի վերայ Վասպուրական աշխարհիս պարսկական խուժանն ըստ ազգս ազգս և ըստ քաղաքս քաղաքս ի Մարաց և ի Պարսից, յԵլամացւոց և ի Խուժաստանէ, ի Կրմանայ և ի Մուկանաց, ի Թուրքաստանէ և ի Խորասանայ, և յեղակարծում հասին ի Ճուաշն գաւառ – 398.

ՊԱՐՍԿԱՀԱՅՔ - բաժանեն զաշխարհս յերիս մասունս. տալով Աշոտի … Եւ Գուրգէն զկողմանս արևելից, յելից Աղբագոյ և որ շուրջ զնովաւ ամենայն Պարսկահայք մինչև ի մուտս Կորդաց, և ուր և ըստ այնմ իցէ հնար ածել զձեռամբ: - 360. Բայց զՏամբէր և զԸռնայն և զԶարեհաւան գաւառ հանեալ էր ի Պարսկահայոց – 390. և ելեալ ի վերայ Պարսկահայոց գոեհացն և անդ բազում քաջութիւն նահատակութեան ցուցեալ՝ յոլովից գերելոցն ընդարձակեաց, հանելով /400/ և զաւարն ի ձեռաց նոցա – 402. Իսկ Պարսկահայոց գոեհին խուժան ածեալ, գաղտագնաց եղեալ ընդ անկոխ ճանապարհս՝ գան հասանեն ի Մարդաստան գաւառ յաւանն Վիտահոտ – 400. Քանզի խառն դրակցութեամբ սահմանին առ միմեանս Փոքր Աղբագ և աշխարհն Կորճէից և Պարսկահայոց՝ և հանապազ առ միմեանս զգժտութիւն կեղծաբերէին, մարզպանն և որ զԿորճէիցն ունէին զգործավարութիւն. – 400.

ՊԱՐՍԿԱՅԻՆ - արկանել զնա ի կապանս և ի տանջանս մահաբերս, զամուրսն յինքն գրաւել, զաշխարհն տալ ի ձեռս իւրոյ գործավարացն, ըստ պարսկայնոցն հատուցմանց հատուցանել նոցա:-370. և այլ ոչ ևս յաւելին ելանել ի վերայ աշխարհիս ասպատակաւորք հինիցն պարսկայնոցն: - 400. և ինքն Հազարաւուխտ առնու զընտիրս այրուձիոց, զկորովի պատերազմողս ի վառելոցն պարսկային հարստութենէն, և խաղայ գնայ զկողմամբքն Հաշտենից և Ծոփայ, ի վերայ Վահանայ յանկարծօրէն: - 134. Իսկ քաղաքապետն որում Ապլբերս կոչէին, ձեռնտուութեամբ պարսկային զօրու սպասէր նմա ի չարիս ի բազում աւուրց. – 352. Իսկ իբրև տեսին զբազմութիւն պարսկային զօրուն՝ վհատեալ գնդին Հայոց լքին զմիմեանս և գնացին յետս կոյս – 134. որգունակ Խորէն /գրքում՝ խորէն/ և Աբրահամ խոստովանողքն Քրիստոսի ի պարսկայինն զերծեալ լլկանաց դառնագոյն կրիցն՝

զընդարձակութենէ նախարարացն Հայոց մատուցին ողջոյնս աւետաբերս՝ դարձուցանել տեառն զգերութիւն ժողովրդեան իւրոյ: - 324. Որդին Ապուսեճի Աւշին, որ զպարսկային հարստութիւնն հզօրապէս յաղթութեամբ ի գլուխ եհան՝ ձեռնամուխ ախորժեաց լինել ի վերայ Հայոց – 360. Որպէս և պարսկային ձայնին ի Զրուանն անուն զՋարուանդն անուանեն: - 16. որք ծանուցեալ զբռնանալն նորա ի վերայ պարսկական պետացն և զինչ կրեցին, զմտաւ ածեալ և զխառն ընդ աշխարհիս զդրակցութիւնն, և թէ գուցէ զպարսկայինն հասանիցէ մեզ կրել և աշխարհիս մեր՝ ձեռն ետուն հաւանութեան ի նորայն կալ մնալ հպատակութեան: - 360.

ՊԱՐՍՊԱՒՈՐ - Եւ եթէ քաղաքս խնդրիցէ՝ ահաւադիկ է քաղաքք մեծամեծք և պարսպաւորք. այլ գանձս խնդրիցէ՝ ասացի թէ տաց որչափ և ձեռն հասանիցէ. և ոչ կամեցաւ լսել, այլ տակաւին ծարաւի է արիւնարբութեան: - 144. և հաճոյ թուեալ յաչս նորա՝ շինէ զքարաբլուրն ապարանս արքայանիստ, աշնանայինս, պայծառայարդարս, գեղեցկայարմարս պարսպաւորս – 86. և շէն մարգարիտ զքարաբլուրն յօրինէ պարսպաւորք անկասկածելիս անմատչելիս ձեռաց պատերազմողաց – 88. Իսկ ըստ բաւականութեան աչաց տեսութեանց դաշտավայրին ի մուտս կոյս, և առ եզերբ ծովուն պարսպաւորս յօրինէ զգոգն - 88. յորում շահաստանն Դուին, մարդախիտ պարսպաւորք պատնիշօք պատուարեալ և տուրևառիկ վաճառականութեամբ և ազգի ազգի պղծութեամբ յափրացեալ յղփացեալ: - 358. յորում տեղւոջ յառաջագոյն ապարանք պարսպաւորք եղեալ էր Վարդ պատրկի Ռշտունւոյ հայկազնոյ – 394. շինեաց Գագիկ պարսպաւորք ամրափակութեամբ զբլուրն յՈստանին Ռշտունեաց զաւերեալն ի բազում ամաց – 390.

ՊԱՐՍՊԵԱԼ - բլուր մի պարսպեալ տաճարախիտ շինուածովք, որոյ հայեցածն առ դաշտակողմն ի վայր կոյս բերի, ի խաղս գետոյն Երասխայ – 392. Եւ անդ գտեալ ամրագոյն անձաւ տեղի անկասկածելի ի պատերազմական գործոց և զնա պարսպեալ պատուարօք շուրջանակի – 392. Նոր ոմն Նաբուզարդան կամ Զամրի յայտնեալ ի յաղանդոյն Նեստորի, երեքթշուառեան վատաշուէր, վատմիրհ, զագահութեանն չարիս ախտացեալ՝ սպրդեալ եմուտ ընդ մութ գիշերին յամրական պարսպեալ բլուր, և անցեալ ի սուրբ կոչարանին օթագացեալ. – 378. որ արտաքոյ պարսպեալ բուրաստանին արքունի կացցէ: - 52.

ՊԱՐՍՊԵԼ - դարձեալ պարսպէ զքարաբլուրն ի պահպանութիւն ջրոյն ամրագունիւք շինուածովք – 88. և մինչ ոչ ելին ի գլուխ կարծիքն, այլ իբրև զմեքենայ ինչ յամուր անդամանդեայ պարսպէ ի բաց դառնայր – 250. և շինեն նախարարքն Հայոց իւրաքանչիւր պալատս արքունականս և դաստակերտս յականաւորս, և զքաղաքն որմափակօք պարսպեն, և խաղաղեցուցանեն զերկիրս: - 126. և շինեցին ապարանս ամուրս և պարսպեցին մեծաւ զգուշութեամբ. – 280. Իսկ շուրջ զբերդանման ապարանօքն՝ պարսպէ զբլուրն շուրջանակի յապառաժուտ տաշելոց քարանց, քաղաք ամենալից զհովիտն ամրացուցանելով: - 86.

ՊԱՐՍՔ - Եւ զՋրադաշտ մոգ արքայ Բակտրիացւոց և Մեդաց ընկճեալ հալածեաց մինչև ի սահմանս Խեփտաղաց, հզօրապէս տիրեալ բովանդակ Խուժաստանի և կողմանց արևելից և Պարսից, անդր ևս քան զԲահխ և զԴեպուհան , ի Գովմայիդ և ի Գուզբան, ի Շերիբամական /գրքում՝ Շերիբամամական/ և ի Խոճիհրաստան, և միանգամայն ասել մինչև ի ծովն Հնդկաց՝ յոյժ արութեամբ – 44. Ազդ եղև քաջին Վահանայ, եթէ զօր բազում առեալ Հազարաւուխտ յընտրելոցն Պարսից և ահաւադիկ հասեալ գայ ի վերայ: - 134. այլ առնու զզօրսն Պարսից և գայ թագաւորել Հայոց հրամանաւ Շապհոյ արքային, ունելով ընդ իւր զՎահան Մամիկոնեան. – 106. այլ վասն բանսարկուացն ելեալ Վաչէ և Արշաւիր գնացին առ Արտաշէս արքայ Պարսից – 82. Այս ամենայն վճարեցաւ Պարսից ի ձեռն յունական սրոյն: - 148. Այս եղև յամի յութուտասաներորդի արքայի Պարսից: - 76. անդ Վահան Արծրունի ընդմիջեալ զգունդն Պարսից դարձուցանէ ընդդէմ Վարդանայ. – 128. Ապա այնուհետև դարձեալ յղեաց զՇամդոյ զՊարսից ամիրայ, և ի զօրաց արքունի զՀէթմ

ազգաւ թուրք, և ընդ նոսա հեծեալս Ժ հազարաց, կազմեալ սպառազէն պատրաստեալ բարձրագոյն քան զառաջինն – 234. Ապա ելեալ ի նաւ՝ եկն ի մէջ ծովուն խօսել ընդ զօրավարին Պարսից. – 144. Ապա իբրև վախճան առնոյր կարգեալ եպիսկոպոսացն որ ի Պարսից … միաբան ապա նախարարքն Հայոց եկին առ սուրբն Սահակ – 120. Առնուն Մեհուժան և Վահան զզօրս Պարսից, գան մտանեն յերկիրս Հայոց – 102. Արդ են ժամանակք թագաւորութեանն Պարսից, սկսեալ ի Կիւրոսէ ցԴարեհիոն … և ամք անիշխանութեանն զոր ոմանք ի պատմագրաց գրեն Կ, և այլք Հ – 166. Բայց արքայն Պարսից հեռացեալ պատերազմաւ ի Քուշանն ի դուռն Ճորայ. – 128. բայց ի գնալն աստի ի Մարս և ի Պարսս, դարձեալ դառնայ ուժով մեծաւ և թագաւորական ճոխութեամբ, տիրէ Հայոց մեծաց - 88. Բայց իբրև եղև մեծ պատերազմ սրբոյն Վարդանայ ընդ Մշկանին և ընդ զօրս Պարսից ի յԱւարայրեան դաշտին, յԱրտազական գաւառին. – 128. բայց կանոնեցի զանուանս ի մատենիս: Տիգրան. Ադրամելէք. Ներս. Ներսէխ. Մարոդ. Արշամ. Արշաւիր. Ասուդ: Պարսից թագաւորք. Քսերքսէս. Արտաշէս երկայնաձեռն. Դարեհ. Արտաշէս. Ողոքոս. Զարսէս. Դարեհ: Ապա Աղէքսանդրոս Փիլիպպեայ Մակեդոնացի տիեզերակալ թագաւոր: - 68. ԵԹԷ Ո՞ՐՊԷՍ ԵՂԵՒ ԲԱՐՁՈՒՄՆ ՉԱՐ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՆ ՊԱՐՍԻՑ ՏԱՆՆ ՍԱՍԱՆԱԿԱՆ: - 136. ետուն գոյժ զմահուանէ թագաւորին և կացուցին փոխանակ Վաղարշու թագաւոր զորդի իւր զԽոսրով ձեռնտուութեամբ Արտաւանու Պարսից արքայի: - 92. և եդեալ ի ներքոյ արգոբայ տաղաւարաց և յղեաց ընդ կողմն Պարսից – 220. և զօրք Պարսից որք էին ի կողմանս Պաղեստինացւոց, և զօրավար նոցա անուանեալ Ռազմայուզան որ է Խոռեամ՝ խօսէր ընդ Երուսաղէմի զխաղաղութիւն. – 142. և ամենայն ուրեք ուր և հանդիպէր զօրուն Պարսից՝ առ հասարակ սատակէր զամենեսեան, մինչ ոչ մնալոյ ապրեալ: - 148. Եւ այլք յաւագ նախարարացն գնացին ամենայն պնդակազմ սպառազինութեամբ ի Պարսս՝ հնազանդել ընդ ձեռամբ հեթանոսական և բարբարիկոն ազգին Սասանականին. – 110. Եւ անդ Վահան Արծրունի խոյակապ և յականաւոր քաջամարտութեամբ ընդ սրբոյն Վարդանայ ճակատ առ ճակատ վառեալ զպատերազմն, իբրև հուր ընդ եղէգն ճեմելով ի մէջ քաջ ախոյեանացն Պարսից: - 128. և անյապաղ մինչ այս մինչ այն՝ նոցա հարեալ ընկեցեալ ի զօրացն Պարսից գունդ մի հարուստ արք իբրև ՃԽ: - 128. Եւ առեալ զնոսա անցուցանէ յիւրաքանչիւր սահմանս բնակութեան, ինքնին զհետ նոցա ելանելով, որպէս Կիւրոս արքայ Պարսից զհետ դարձելոցն ի գերութենէն Բաբելոնի. – 218. Եւ բազում անգամ ի բազում տեղիս տային ճակատ զօրքն Հայոց և Պարսից ընդ միմեանս. – 102. Եւ բաժանեալ թագաւորութիւնն Հայոց յերկուս, ի Յոյնս և ի Պարսս. – 110. և դարձեալ դառնայ ի Հայս. ընդ իւր ածելով մարզպան զՎնդոյ Պարսից մոգպետ: - 124. և ելեալ գնաց զհետ անհանճար իմացմանց առ Պերոզ արքայ Պարսից – 124. Եւ եղև ընդ ժամանակս ընդ այնոսիկ ել Հազարաւուխտ Պարսից զօրավար ծանր զօրու ի վերայ Հայոց՝ տալ պատերազմ ընդ զօրս Հայոց, աւերել գերել գերփել զաշխարհս – 134. Եւ եղև ի գալ միւսոյ տարւոյն՝ Սմբատ իշխանն Սիւնեաց ի բաց եկաց ի հնազանդութենէ թագաւորին Հայոց, արգել առնելով հարկացն տալ թագաւորին, թևակոխելով Պարսից բռնաւորին հատուցանել զհարկս և զհասս. 382. Եւ եղև ի դառնալն սրբոյն Սահակայ ի Պարսից՝ եկն առ նա դարձեալ Աղան Արծրունի, և ընկալաւ ի նմանէ սքեմ կրօնաւորութեան. – 120. և երկիրս Հայոց յապահովանայր ի հինից Պարսից. – 128. և զոր ասէն այսպիսի ինչ է. ,,վա՛յ քեզ, եղո՛ւկ դու երկիրդ Պարսից, յորժամ բազմախառն գունդք զօրացն Յունաց ի քեզ արշաւանս եդեալ՝ հասանիցեն և հարկանիցեն զքեզ ի սուր սուսերաց, և յառաթուր սմբակաց: - 148. Եւ զօր Պարսից արքային որ յաշխարհին՝ ոչ գիտացին. – 148. Եւ զօրագլուխք զօրացն էին այսոքիկ, Մուքադմ, Յուսփ ի Թփղիս քաղաքէ, Յուսփ որդի Ռահմայ և Ապուհեշմ՝ Ելոյ տէր և ընդ նոսա զօրք Համդոյի Պարսից ամիրայի: - 226. Եւ էր սէր դաշնաւորութեան մեծի ի մէջ երկոցունց թագաւորացն Պարսից և Յունաց: - 140. և ըստ միոջէքն՝ և հարեալ ի դիմի դաշիկ զօրուն Պարսից. և նոցա թուէր ծաղր առնել: - 136. Եւ ի մեռանելն իւրում Աղէքսանդրու հաստատագոյն աներկիւղութեամբ զթագաւորութիւնն իւր միապետեալ՝ կացուցանէ չորս զօրավարս

չորեքծագեան կողմանց աշխարհի, զՊտղոմէոս Եգիպտոսի և Հնդկաց, զՍելևկոս Ասիացւոց և ամենայն հիւսիսականաց, զԱնդիպատրոս Պարսից և ամենայն արևելից: - 70. և ինքն գնաց փախստական ի Պարսից ի կողմանս Խաղտեաց: - 106. և կէսքն զհետ մտեալ փախստէիցն, մինչ թանձրացաւ մութ գիշերին՝ հանին ի սահմանացն Հայոց, էր որ ի կողմն Ելոյ և էր որ ի կողմն Ատրպատականի և Պարսից: - 232. Եւ կորեան ի զօրացն Պարսից յաւուր յայնմիկ սպառազէնք հեծելոց ԴՌ հանդերձ նաւօք իւրեանց: - 146. և հարկացն արքունի կանգնեցան դիւանքն, զի այն Ե ամ բեկեալ հարկք և զաւրք ի յարքունէ Պարսից: - 116. և մեծարի յԱրտաշէսէ Պարսից արքայէ, մինչ ձեռնտու լինի նմա /84/ զօրու օգնականութեամբ – 86. Եւ յայնմ ժամանակի երթեալ ժողովէին ի քաղաքն Եդեսացւոց արք ԺԲՌ յամենայն ցեղիցն Իսրայէլի զի տեսին եթէ մեկնեցաւ անտի զօրն Պարսից, և թողին ի բաց զքաղաքն. – 156. Եւ յայնմհետէ բարձաւ տէրութիւնն Պարսից և ազգին Սասանայ, որ տևեաց ամս ՇԽԲ: - 166. Եւ յայնմհետէ համարձակութիւն առեալ անօրինացն՝ սկսան գունդս ռամկականս ժողովեալ ըստ օրինակի մարախոյ անչափ բազմութեամբ, այնոքիկ որ Շեխետիքն կոչէին. և այլ որ ուստեք ուստեք ի հեռաւոր աշխարհաց /402/ Պարսից, ի Ժանգանայ և ի Ջուրջանայ և որք ի Վարառատ գաւառէ – 404. և յայնմհետէ նուազեալ պատառեցաւ թագաւորութիւնն Պարսից: - 156. Եւ յարբունս հասելոյ Արտաշէսի՝ երթայ գնայ առ Արտաշէս Պարսից արքայն – 84. և ողբայր ի վերայ աշխարհիս Հայոց, ընդ նուազել զօրութեան թագաւորութեանս Հայոց և ընդ բռնազբօսութիւնն Պարսից: - 112. և ոչ գիտացին զօրն Պարսից զդարձն Հայրակղի ի վերայ նոցա՝ մինչև երթեալ խառնեցան և բախեցին զմիմեանս պատերազմօք: - 150. և սպանեալ զոստիկանն Պարսից, որ էր ի վերայ նոցա, և ինքեանք պատրաստեալ ի պատերազմ ընդդէմ Պարսից: - 142. և սպանեալ զոստիկանն Պարսից, որ էր ի վերայ նոցա, և ինքեանք պատրաստեալ ի պատերազմ ընդդէմ Պարսից: - 142. և սրբոյն Վարդանայ մտրակեալ զերիվարն ի փախուստ զախոյեանսն Պարսից դարձուցեալ և զկողմն իւրոյ ձեռին գնդին զօրացուցեալ – 128. Եւ քանզի իշխանութիւնն Պարսից յոյժ լքեալ էր՝ և աներկիւղ շինեցին զքաղաքն Մադիամ և բնակեցան ի նմա: - 156. Զայսու ժամանակաւ թագաւորեալ Աղէքսանդր Մակեդովնացի տիեզերակալութեամբ երագահաս հասեալ ի վերայ Դարէհի սպանանել զնա. և բառնայ զթագաւորութիւնն Պարսից Արշաւրեան: - 68. Զի ահա բարեկամացեալ էր Խուրան Հայր Վաչէի և եղբայր Արշաւրի ընդ Արտաշէսի Պարսից արքայի յերթալն Աբգարու ի Պարս, և եդեալ են դաշինս ի միջի. – 82. Զի ահա բարեկամացեալ էր Խուրան Հայր Վաչէի և եղբայր Արշաւրի ընդ Արտաշէսի Պարսից արքայի յերթալն Աբգարու ի Պարս, և եդեալ են դաշինս ի միջի. – 82. զի էր աւերեալ առ նախնեօքն ի զօրացն Պարսից: - 228. Զկնի այսորիկ մեկնեաց Բուխայ յինքենէ արս զօրաւորս յամենայն ազգաց և յամենայն մեծամեծաց և ամենայն աշխարհակալաց, և ի Պարսից և յԵլիմացւոց և ի Բաբելացւոց և յԱրաբացւոց … արս աւելի քան ԺԵ հազարաց և եհան զնոսա զհետ Գուրգինայ – 224. Զնոյն և կողմնակալքն Պարսից գրգռէին զթագաւորն ամբաստան լեալ՝ ամբաստան լինել Աշոտի զպետութենէն Տաճկաց: - 172. զոր ցուցանեմ յայլում տեղւոջ, և զոր ինչ արար արքայն Պարսից ընդ տունն Արծրունեաց ի սադրելոյ Բարծումայի ամբարշտի: - 130. Ընդ ժամանակս Հայրակղի կայսեր Հոռոմոց էր հասեալ ի վախճան թագաւորութեանն Պարսից: - 156. Ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ թագաւորէ Յունաց Վաղէս կայսր, և Պարսից՝ Շապուհ արքայից արքայ: - 100. ԹԷ ՈՐՊԷՍ ԵՂԵՒ ԲԱՐՁՈՒԻՄՆ ՉԱՐ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՆ ՊԱՐՍԻՑ, ԵՒ ՓՈԽԱՆՈՐԴԵԱՑ ՄԻԻՍ ԵՒՍ ՉԱՐ ԻՍՄԱՅԷԼԱԿԱՆ: - 156. Ի սոյն ժամանակս էր այլ ոմն ի կողմանս Պարսից միայնացեալ կրօնաւորութեամբ – 162. իբրև հարուստ մի մեկնեցան ի գնդէն Պարսից՝ ամբարձեալ Սամուէլ զմիողնին՝ ազդոյ վէրս ի վերայ եդեալ առ ժամայն եհատ զնա ի կենաց. – 106. Իսկ զտեղի թագաւորութեանն Հայոց հրամանաւ Յազկերտի ունի Մշկան զօրավար Պարսից: - 120. Իսկ յետ Կ ամի անցանելոյ Աղէքսանդրի և անիշխանութեանն Հայոց և Պարսից՝ թագաւորէ Արշակ Քաջ Մարաց և Պարսից և Եգիպտացւոց և Ելիմացւոց ի Բախլ քաղաքի. – 72. Իսկ յետ Կ ամի անցանելոյ

Աղէքսանդրի և անիշխանութեանն Հայոց և Պարսից՝ թագաւորէ Արշակ Քաջ Մարաց և Պարսից և Եգիպտացւոց և Ելիմացւոց ի Բախլ քաղաքի. – 72. Իսկ Արշակ յերկուս թագաւորսն ձեռնտու եղեալ, երբեմն ի Պարսս երբեմն ի Յոյնս, և զապստամբութիւն ի մէջ առեալ Արշակ յերկոցունց կողմանս: - 100. Իսկ զկողմանս արևելից Պարս այնքան ունելով Զրադաշտին՝ յայնմ հետէ ոչ երբէք հարկէր Ասորեստանեայց. – 44. Իսկ թագաւորն Պարսից ընդունէր զպատարագսն բերեալս ի կայսերէն,/144/և զհրեշտակսն անդրէն ոչ արձակեաց, և ոչ հրովարտակացն պատասխանի առնէր. -146. Իսկ իբրև միապետեցաւ թագաւորութիւն Պարսից Կիւրոսի՝ առնու զԲաբելոն և արձակէ զգերին Հրէից: - 66. Իսկ Կայսիկքն և որք ընդ նոսա և զօրքն Պարսից զմարտն ի գաղտնիս գրգռէին – 380. Իսկ յաւուրս Վաղարշու մանուկն Վահան Մամիկոնեան ուժեղանայր ընդդէմ Պարսից. – 134. Իսկ նոքա պատահեալ Պարսից ի գեօղն Երիզ կոչեցեալ, իբրև մրրիկ զփոշի պտուտեալ, իբրև հուր ընդ եղէգն ընթացեալ՝ սուր ի վերայ եդեալ վանեցին զբազումն քան եթէ զսակաւս – 136 Իսկ Շապհոյ լուեալ զհիւանդանալ հօր իւրոյ՝ փութացաւ գնաց ի Պարսս. – 116. Իսկ որ տիրէր աշխարհին Ապահունեաց Կայսիկն՝ զիւր զօրսն առ ինքն գումարեալ և որ շուրջ զնովաւ քաղաքայինք և ասպատակքն Պարսից, որք ի Յունացն վերայ առնէին արշաւանս: - 380. Իսկ Վասակ Արծրունի խոյս տուեալ գնաց առ Արտաշիր Պարսից – 112. կացոյց զԶրադաշտն ի վերակացութիւն Բաբելոնի և Խուժաստանի և ամենայն արևելեաց Պարսից. – 44. մանաւանդ զի աւերեալ էր երկիրն յասպատակէ Պարսից, այն ինչ հուպ մեռանելն Երուանդայ և ընդ թագաւորելն Արտաշէսի: - 90. մի՞թէ ոչ կարէին Հոռոմք սպանանել զնա, և բառնալ զթագաւորութիւնն Պարսից ի ժամանակի, իբրև ետ Աստուած զսա ի ձեռս մեր. այլ արարին ի վերայ նորա ողորմութիւն: - 144. միանգամայն և միահաղոյն որոշել զՊարս և Մարս ի Բաբելացւոց – 46. մինչև միահաղոյն զօրսն Աշդահակայ վատնեալ սուսերաւ՝ տիրէ Մարաց և Պարսից: -64. Մշկանս այս փոխանակ Արտաշրի մեր թագաւորի մտեալ ունի զաշխարս հրամանաւ Վռամայ Պարսից արքայի: - 118. Յամի ութերորդի Մուրկայ թագաւորի, թագաւորն Պարսից Որմզդ որ ի տանէ Սասանայ՝ սպանաւ յիւրոց հաւատարմաց –136. յեղակարծում ժամանակի հասանէ համբաւ մահուն Արտաւանայ, և տիրել Պարսից Ստահրացւոյն Արտաշրի Սասանականի. – 92. Յետ բառնալոյ թագաւորութեանն Հայոց ի տանէն Արշակունեաց՝ ապա մարզպանք Պարսից կալեալ տիրէին աշխարհիս. – 124. յորում ոչ սակաւ քաջութիւն նահատակութեան զօրացն Հայոց, որ ի զարմանս կրթեաց զբովանդակ զօրս Պարսից բարբարոսօքն հանդերձ: - 66. ոչ ինչ ձեռնամուխ լինելով ի նա, վասն կասկածանաց Պարսից արքային, միայն սպառնական խոստաբանութեամբ յղէ առ նա պատգամս: - 130. որ առեալ զթագաւորութիւնն Պարթևաց՝ տևեաց մինչև ի ժամանակս Յազկերտի, որ վերջին կացեալ թագաւոր Պարսից՝ սպանաւ ի Տաճկաց: - 166. որ եկեալ էր ընդ զօրսն արքունի ի Գարդայ Պարսիցն – 232. Որ և ի սա հասեալ՝ վախճան եղև թագաւորութեանն Պարսից. զոր յետ սակաւու միոյ ասացուք: - 156. Որ և յետ մահուանն Զրադաշտին դարձեալ միապետեաց ամենայն արևելեաց Պարսից ի հարկի հնազանդութեան ունելով, խաղաղասէր կենօք ամս ԼԸ. – 56. որ ի ժամանակին կալեալ էր զմարզպանութիւն և զզօրավարութիւն Հայոց ի խնդրոյ սրբոյն Սահակայ յերկուց թագաւորացն Յունաց և Պարսից – 116. որոց գնացեալ պատահեն նմա ի Դնբունիդ Պարսից: - 64. Որոց կապեալ զԳուրգէն երեքկին կապանօք և դարձեալ ի պարանոցն եդեալ շղթայս՝ յղեն ընդ Ատրպատական Պարսից և տան ի բանդ ընդ կապեալսն. – 318. որպէս թէ ոչ կամի զթագաւորելն Պարսից և հարկել Հայոց և զօրավարել, այլ զթագաւորելն Յունաց ցանկայ գտանել. – 118. որք լեալ էին յաշակերտութենէ Ղևոնդ քահանայի, որ ի Պարսսն մարտիրոսացաւ ընդ այլ սուրբ եպիսկոպոսսն և քահանայսն: - 74. որք մատուցեալ առ սուրբն Սահակ զեկուցանել նմա զոր ինչ խորհինն, և թևակոխէին առ Պարսից արքայն, զոր և արարին /116/ իսկ. – 118. սա դարձեալ միապետեաց զՊարս. – 56. սա և զթագաւորութիւնն Պարսից յինքն կորզեաց – 136. Սա հալածեաց զՅոյնս, և գումարեալ զօր բազում գնաց ի վերայ լքեալ թագաւորութեանն Պարսից յերկիրն

Պարթևաց, ի վերայ Յազկերտի անուանեալ արքային Պարսից: - 164. Սա հալածեաց զՅոյնս, և գումարեալ զօր բազում գնաց ի վերայ լքեալ թագաւորութեանն Պարսից յերկիրն Պարթևաց, ի վերայ Յազկերտի անուանեալ արքային Պարսից: - 164. սագունակ հասեալ ի վերայ Վասպուրական աշխարհիս պարսկական խուժանն ըստ ազգս ազգս և ըստ քաղաքս քաղաքս ի Մարաց և ի Պարսից, յԵլամացւոց և ի Խուժաստանէ, ի Կրմանայ և ի Մուկանաց, ի Թուրքաստանէ և ի Խորասանայ, և յեղակարծում հասին ի Ճուաշն գաւառ – 398.

ՊԱՐՏ - զորոյ զպաղատանս ոչ անտես արարեալ Քրիստոսի՝ ներէ նմա հանել ի գլուխ զսուրբ քառասնորդսն, խաչակից լինելով Քրիստոսի, մինչև ի պարտ զատկին – 254.

ՊԱՐՏԱԿԱՆ - Ասէ, ,,զի՞նչ է նոր հաւատդ, որ այժմ ի քէն երևի. եթէ այլ ևս յաւելցիս ասել՝ անձին քում դու եղիջիր պարտական,,. – 160.

ՊԱՐՏԱՍԵԱԼ - և նոցա պարտասեալք ի ծանրութենէ զինուցն և ի ջերմութենէ տապոյ արեգականն և ի սաստկութենէ աւազոյն, որ ոչ ունէր զկայ ոտից, և ի հետևակագնացութենէն և ամենեքումբք թշուառացեալք՝ անկան ի ձեռս թշնամեացն – 162.

ՊԱՐՏԱԻ - Բայց որդին Շեհայ ի մտանելն ի Պարտաւ՝ եթող անդ քաղաքապետ զմի ի հաւատարմաց իւրոց Յամանիկ ոմն: - 338. և դարձեալ գնաց եհաս ի Պարտաւ յաշխարհն Գագարացւոց: - 336. և թողեալ զքաղաքն Պարտաւ՝ առնու զզօրս իւր երագապէս անցեալ գնացեալ ի յաշխարհն Ասորեստանի: - 374. Եւ ի ժամու մինչ ազևորեալքն կամէին մտանել զառաջեաւ … յայնժամ շուրջ կացեալ զվրանաւն մեծ սպարապետին զկազմեալ գնդաւ վահանաւոր և նիզակաւոր ամրափակ պնդութեամբ, և մտեալ մատոյց զթուղթն, զոր էր գրեալ առ Յամանիկն ի քաղաքն Պարտաւ Ահմաթայ նենգութեամբ: - 344. և ինքն գնաց անտի և եմուտ ի Պարտաւ՝ ձմերել անդ, և տեսանել վասն յետին կատարածին աշխարհիս Հայոց, թէ որպէս ի գլուխ ելանիցէ. – 298. Իսկ զձերբակալսն յղեցին առ Աւշին ի Պարտաւ, որք տուեալ ի կապանս բանտի և դատապարտեցան ի մահ, սրախողխող միջակտուր արարեալ: - 372. Իսկ Բուխայի առեալ զբազմութիւն զօրացն իւրոց՝ իջանէ ի դաշտն Գարգարացւոց, և երթեալ մտանէ ի քաղաքն մեծ Պարտաւ: - 276. Իսկ ի միում յաւուրս անցեալ գնացեալ Գուրգէն՝ հանդիպի նմա ի քաղաքին Պարտաւ - 370.

ՊԱՐՏԱԻՈՐԵԼ - Զսա ըմբռնեալ զօրաց Տաճկաց ածին առ զօրավարն. և բազում վնասս ի գործս արքունի կուտեցին ի վերայ նորա և ստութեամբ առաւել քան թէ ճշմարտութեամբ պարտաւորեցին զնա: - 288.

ՊԱՐՏԱԻՈՐՈՒԹԻՒՆ - Իսկ եթէ՝ մշակն մեղաց և անդրանիկն ամենայն չարեաց, որ ի յօձն բունեալ ոչ անիծաւ, որպիսիս ուսուցանէ վնասապարտութիւն օձին առ ի պատժականութեանն գտանել պարտաւորութիւն, որ ոչ յընքենէ միայն, այլ մանաւանդ ի գտողէն չարեաց: - 22.

ՊԱՐՏԵԱԼ - բայց պարտեալ եղև գունդքն Տաճկաց ի քաջէն Գուրգինայ և բեկաւ զօրութիւն նոցա: - 308.

ՊԱՐՏԵԼ - և ձախոյ կողման թևն Հայոց պարտել սկսաւ – 128. և վառեալ ի զէն և յասպազէն՝ արձանացան իբրև զմի այր՝ և յանդուգն դիմացուածով խուռն յարձակմամբ հարեալ ի դիմի, ուր քաջքն այլազգեացն ճակատէին ընդ աջաթև /380/ կողմն. և պատառեցին զգունդն, և պարտեցին զախոյեանսն. – 382. միայն յայս բան բովանդակեալ ասէ, ,,որք հաւատով պարտեցին զթագաւորութիւնն,,: - 302.

ՊԱՐՏ Է - և ասէր, թէ ,,զայս ամենայն զոր գրէ կաթողիկոսն Հայոց և առ ապստամբութիւն խորհել առ ի քէն, և զնախարարսն Հայոց զՅունաց թագաւորին խորհել հնազանդութիւն. արդ տեսանել պարտ է վասն այդր,,: - 130. ,,են ոչխարք իմ, որ ոչ են յայսմ գաւթէ, և զայն ևս պարտ է ինձ ածել այսր, և ձայնի իմում լուիցեն և եղիցին մի հօտ և մի հովիւ. – 224. աստանօր պարտ է սակաւիկ մի յապաղումն տալ պատմութեանս. – 18. Եւ արդ քանզի կարգ բանիցս էած զմեզ առ այս խնդիր՝ պարտ է նախ գիտել թէ որով օրինակաւ Քաղդէացւոցն մատենագրութիւնք զթիւ նահապետացն տասամբք համարին թուով ըստ

աստուածահրաման գրոցս - 18. Եւ մինչ կարի և ահագին սաստիկս կուտեցաւ ի վերայ նորա ամբոխն, և ամբաստանքն միաբարբառ զաղաղակ /288/ բարձեալ առաջի բռնաւորին զօձիս պատառեալ ասէին, ,,մահապարտ է, չէ պարտ դմա կեալ, և ոչ առնուլ տեղի պատասխանւոյ,, - 290. Զոր պարտ էր աստանօր յոլովագունիւք ոմամբք աւաղականօք ընդ ողբակիցս՝ և զմարգարէականն առնուլ ի ձայնարկութիւն – 22. Յղէին պատգամս առ որդիսն Իսմայէլի և ցուցանէին զմտերիմ հարազատութիւն, թէ ,,որդիք Աբրահամու եմք մեք և դուք, եղբարք. պարտ է ձեզ գալ յօգնականութիւն մեզ, և առցուք զերկիր ժառանգութեան մերոյ,,: - 156. Ուստի պարտ իսկ էր նախ զանձանց և եթ գիտել, և ապա յերևելեացս աստի զճարտարապետն սոցա իմանալ. – 54.

ՊԱՐՏԻԼ - Առանց ախոյեանի պարտեցաւ – 250. բայց դու պարտիս յանձն քո ապաշաւել քան թէ ի մեզ. – 138. Եւ պարտեցաւ կողմն Մահմէտի – 160.

ՊԱՐՏԻՔ - ,,գո՞յ թողութիւն իմոց չարեացն /386/ գործելոց, թողո՞ւ Աստուած զիմ պարտեացն յաճախութիւն. ասացէք ինձ, տուք ինձ պատասխանի,,: - 388. եօ՞թն արդեօք իցեն մեղանացն պարտիք, եթէ ըստ յաւելուածոյ սաստից իմասցին ասացեալքն Աստուծոյ – 24. զոր արդ այժմ համառօտաբար հատուցից զհարկ պարտեաց շարագրութեանս: - 378. Իսկ թշուառականն զատակմանն ընկալաւ զվճիռ, և ի հանդերձելումն զխաչահանուացն հատուցանել զպարտիս: -378. Խոստացայ վերագոյնն գրել վասն Բուխայի մասնաւորաբար զվրիժուցն հատուցանել զպարտիս, այլ ոչ զբովանդակն: - 326.

ՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ - այլ զպարտութիւն քան զյաղթութիւն յինքեանս ձգէին ի ձեռանէ Յիսէի, մինչ պակասել պատրաստութեանն բերդին, մանաւանդ ջրոյն սակաւաւորութիւն. – 362. և գոչէին վիշապաձայն և բեկանէին առիւծաբար և հարկանէին վարազաբար, և մատնեցին ի սատակումն և ի պարտութիւն – 232. և զքեզ կորակնեալ ամօթալից ի պարտութիւն մատնիցին, որպէս զյառաջագոյն եկեալ հազարապետն արքունուստ, զի ոչ կարաց կալ ընդդէմ նոցա, և ոչ ճ այր առ Ժ զօրացն Հայոց,,: - 214. ԵՒ ՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ ՍՄԲԱՏԱՅ ՅԱՀՄԱՏԱՅ Ի ՍԱՀՄԱՆՍ ԱՂՁՆԵԱՅ Ի ՎԵՐԱՅ ԳԵՏՈՅՆ ԹՈՒԽ ԿՈՉԵՑԵԱԼ, ՈՐ ԻՋԱՆԷ Ի ԾՈՎՆ ԲԶՆՈՒԻՆԵԱՑ: - 336. և օգնութիւն հասեալ նոցա յԱստուծոյ՝ ի պարտութիւն մատնել զայլազգիսն, բազում վէրս ի վերայ եդեալ – 202. Ընդ նոյն ժամանակս եկն Վահան Աշոտի որդի, հօրեղբօրորդի Սահակայ ի գերութենէն՝ նուաճել զաշխարհս, և գունդ կազմեալ ընդդէմ Գուրգինայ՝ և ինքն զպարտութիւն քան զյաղթութիւն յինքն կրէր: - 310. Նմանապէս, կամ թէ ևս հրաշափառագոյն զյաղթութեան մարտսն յօրինեալ յարդարեաց զպարտութիւն ի վերայ ազգին Իսմայէլի մեծ զօրավարն Գուրգէն, և իսպառ կանգնեաց զնշանակ յաղթութեան ամենևին ամենայն ուրեք ընդ ամենայն տեղիս. – 312. Ո՞չ ածեր զմտաւ, թէ յիսկզբանացն մինչ ցայսօր ժամանակի ամենայն ուրեք ուր և գումարէր զօրն և լինէր պատերազմ և սուր և ճակատամարտ՝ երբեմն յաղթեն և երբեմն ի պարտութիւն մատնին. – 282. ուշ եդեալ ուժեղութեամբ և քաջութեամբ սրտիւ ընդդիմանալ, մանաւանդ ի Ծանարացն զնա տեսեալ ի պարտութիւն մատնեալ և յաղթահարեալ: - 276.

ՊԱՐՏՈՒՄՆ - Ի սոյն աւուրս որք մնացեալ էին ի տանէն Արծրունեաց իբրև լուան զպարտումն զօրացն արքունի ի Ծանարացն՝ ի մի վայր եկեալ գունդ կազմեալ հետևազօրքն մարտակցօք հանդերձ խառնաղանջ ամբոխիւ՝ լինին թուեալ արք S – 304. Լուր եղև այս առ քաջն Գուրգէն պարտումն Վասպուրականի ի Տաճկաց և իշխանանալն Վասակայ: - 306.

ՊԱՒՂՈՍ - որպէս ասաց Պաւղոս, եթէ ,,դուք տաճար էք Աստուծոյ կենդանւոյ,, , և դարձեալ ասէ թէ ,,տուն Աստուծոյ եմք մեք,,. և դարձեալ մարգարէին ասէ, բնակեցայց ի նոսա և գնացից ի նոսա,,: - 394.

ՊԵԼՃ - Եւ գունդն Հայոց խաղացին ընդդէմ նոցա, վիմաձև անքակ ի միմեանց ըստ տոհմս ազգաց, ի տանէն Արծրունեաց՝ Գուրգէն և Վասակ և Պելճ և Մուշեղ և Սահակ և Ապումկդէմ և Աշոտ – 230.

ՊԵՆՏԵԿՈՍՏԷ - և զուարճացեալ լինէին սուրբ ճգնաւորքն յաւուրս պենտեկոստէից. – 254.

ՊԵՏ - Այլ իբրև այն ինչ մերձ լինէր ամրոցն ի պաշարումն՝ Ամդայինն Յիսէ, որ Շեհի որդին, որ զզօրապետութիւնն Հայոց ունէր, ճանաչէր՝ ի հրապոյրս Մանազաւեան պետոյն և Ութմանացն ելեալ՝ երագապէս եկն եհաս ի վերայ Աշոտի ԺԵ հազարաւ հեծելօք վառելովք. – 334. և ոգորել ընդ բնաւ աշխարհս անդուլ շրջաբերութեամբ, անհանգիստ մնալով, և կեղծաւորական սիրով ընդ Վասպուրական աշխարհիս և ընդ նոցուն պետացս, համարէր լինել կատարելանալ առ սէր. – 370. որք ծանուցեալ զբռնանալն նորա ի վերայ պարսկական պետացն և զինչ կրեցին, զմտաւ ածեալ և զխառն ընդ աշխարհիս զդրակցութիւնն, և թէ գուցէ զպարսկայինն հասանիցէ մեզ կրել և աշխարհիս մեր՝ ձեռն ետուն հաւանութեան ի նորայն կալ մնալ հպատակութեան: - 360.

ՊԵՏԱԿԱՆ - Նորա ի բաց կացեալ ի հնազանդութենէ իւրոյ պետականին հանդերձ քաղաքային գլխաւորօքն. – 338.

ՊԵՏՈՒԹԻՒՆ - դու դիմօք մարտի առ իս զօր գումարեա և ել ընդդէմ իմ ի պատերազմ, և ի միասին մխեցից զձեռս ի սոսա և բարձից զսոսա ի պետութենէ Հայոց,,: - 340. Եւ արդ մեք … և այլ գունդք ազատաց և զօրական պետութեանց … գրեցաք առ քեզ Բուխայ գլուխ զօրավարաց Տաճկաց և բարձակից մեծ թագաւորին. – 212. Եւ անդէն իսկ և իսկ փութացաւ, եհաս գուժական առ թագաւորն, եթէ սպանաւ զօրավարն քո և ապստամբեաց ի պետութենէ քումմէ աշխարհն Հայոց: - 190. և ըստ հրամանի ինքնակալ թագաւորին նուաճեալ ունիս ի հնազանդութիւն պետութեան ձեր զիշխանս և զտեարս, զկողմնակալս և զկուսակալս, զքաղաքապետս և զմարզպետս բոլոր Հայաստանեայցս–212. Եւ խոյակապ և անուանի եղեալ քան որ յառաջագոյն քան զնա էին կացեալ իշխանք ընդհանուր Հայաստանեայցս, որ յարևելս և ի կողմանս հիւսիսոյ, մանաւանդ որք ի Վասպուրական աշխարհիս էին կացեալ նախարարք յիշխանական պետութիւնս: - 170. և կէին յապահովս խաղաղացեալք և հնազանդեալք ընդ պետութեամբ իշխանաց իշխանի: - 322. Զի որդիքն Աբդռհամանի, որ Կայսիկքն անուանին՝ ապստամբեալ էին ի պետութենէ թագաւորին տալ հարկս և զինուորել որպէս օրէն էր: - 380. զի տացէ վրէժս անցիցն անցելոց ի նմանէ և ապստամբութեամբ ի պետութենէն Տաճկաց: - 202. Զնոյն և կողմնակալքն Պարսից գրգռէին զթագաւորն ամբաստան լեալ՝ ամբաստան լինել Աշոտի զպետութենէն Տաճկաց: - 172. զոր ճ ամոյ յառաջ հանեալ էր բռնակալութիւնն Տաճկաց ի Վասպուրական պետութենէ: - 332. Ընդ այն ժամանակս ապստամբեալ ի պետութենէն Տաճկաց քաղաքացիքն, որում Կզուինն ասեն: - 328. համարձակապէս անցանել գնալ ընդ իշխանութիւնս և ընդ պետութիւնս, ընդ աշխարհակալս խաւարիս այսորիկ, որ անհաւատից քան եթէ հաւատացելոց ոգւոց և ապաշաւելոց զտիրելն բռնաճգեալ կորզեն յինքեանցն կորուստ: - 388. նոյնպէս և զայլս յիշխանական պետութենէ փոքրագոյն կէտս և լողակ մանուս իմանալի է. – 262. Որպէս վերագոյնն յիշեցաք սակաւուք վասն Ահմատայ՝ յինքն գրաւել զաշխարհն Տարունոյ, հանեալ ի Հայոց պետութենէ: - 366. քաջավայելչագոյնս զթագաւորութեանն կատարելագործեալ զժամանակն, Ե ամ յիշխանական ճոխութեան, ԻԵ ամ յիշխանաց իշխանական պետութեանն, Դ ամ ի թագակապ շքեղութեանն. – 356.

ՊԵՏՐՈՍ - Շինէ անդ եկեղեցի վայելչապէս պայծառութեամբ և անուանէ զնա յանուն սուրբ Պետրոսի առաքելոյն անպարտելի դժոխական առաջնորդի: - 394.

ՊԵՐԻՏԻԱԴԷՍ – Եւ արդ են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Ղաւոսթենէս ամս ԽԵ: Պերիտիադէս ամս Լ: Ափրատէս ամս Խ: – 58.

ՊԵՐՃ - և ոչ միոյ ումեք կորնչել, բայց ի միոջէ ումեմնէ, որում /գրքում՝ որուն/ անուն Աշխէթ ճանաչէր, այր պերճ և անուանի ի զօրուն քաջամարտիկ, ունելով ընդ ինքեան գունդ հարուստ /270/ իբրև ծով առելոյ զօրավարաց. – 272.

ՊԵՐՃՈՒԹԻՒՆ - մերժել հեռանալ ի ճոխ և ի նազելի եղբարցն պատուաւորաց, ի պարոյ կացեալ ազատագունդ ազգի ազգի պերճութենէ – 386. Քակտեսցի և աւերեսցի պերճութիւն տաճարաց քոց, և ամենայն ուրեք անարգեսցի: - 148.

ՊԵՐՈԶ - և բնակէ առ զօրավարի ումեմն և մոգի Պերոզ Վրաւմ/ճիշտը՝Վռամ/ կոչեալ: - 82. և ելեալ գնաց զհետ անհանճար իմացմանց առ Պերոզ արքայ Պարսից – 124. Զոր զթուղթսն խաբող պատրանօք ի բուռն առեալ Բարծումայ՝ ետ տանել առ արքայ Պերոզ – 130. Ընդ ժամանակս Պերոզի արքայից արքայի, ոմն յաղանդոյն Նեստորի Բարծումայ անուն, որ ունէր զանուն եպիսկոպոսութեան, զօրեղագոյնս զնեստորական հերձուածոյն բուռն հարեալ, և քսութեամբ զնախարարացն Հայոց առ Պերոզ վարելով՝ բազում օճիրս արիւնհեղութեան գործեաց: - 130. Ընդ ժամանակս Պերոզի արքայից արքայի, ոմն յաղանդոյն Նեստորի Բարծումայ անուն, որ ունէր զանուն եպիսկոպոսութեան, զօրեղագոյնս զնեստորական հերձուածոյն բուռն հարեալ, և քսութեամբ զնախարարացն Հայոց առ Պերոզ վարելով՝ բազում օճիրս արիւնհեղութեան գործեաց: - 130. Իսկ սերունդք Ասուդայ Սանասարեանց կային յոր պէտս և դիպուածն պատահէր, երբեմն այսպէս և երբեմն այնպէս. Շաւարշ. Գօգեան. Շաւասպ. Պերոզ. Շահակ. Կիւրոս: - 72.

ՊԵՐՈԶ ՎՐԱՄ - և բնակէ առ զօրավարի ումեմն և մոգի Պերոզ Վրամ կոչեալ: - 82.

ՊԷՍ ՊԷՍ - ոչ ևս զբանականաց բերելով խորհուրդս, այլ իբրև երամակք վայրենիք վայրածեալք անկարգութեամբ և պէս պէս անառակութեամբք – 28.

ՊԷՍՊԷՍ - առ որ յղեալ բազում անգամ պէսպէս սպառնալեօք և ողոքական բանիւք հաւանութեամբ թողուլ զօրէնս քրիստոնէութեան և հաւասարակցել այլոց ուրացողացն զՔրիստոս. – 318. Բայց յո՛վ ոք կամ ո՞ր աշխարհ, զոր ոչ կործանեաց Աւշին պէսպէս լլկանօք հինի ասպատակաւ, աւարառու յափշտակութեամբ, սպանմամբ սրոյ և սովոյ: - 374. և զապստամբս և զընդդիմակայսն ըստ արժանի ապիրատութեանն իւրեանց խրատել գանիւ և բանտիւ և պէսպէս տանջանօք – 212. և զի ոչ ըստ հրամանի նորա յօրինէին զպէսպէս պատրաստութեան ամրոցին - 214. և խոշտանգեսցես զնոսա գանիւ և բանտիւ և պէսպէս տանջանօք սպառնալեօք և ողոքանօք և ընչից պատրանօք արկցուք զնոսա ի ներքոյ կամաց թագաւորութեան մերոյ. – 196. զի և զբազումս պատերազմեալ պէսպէս մարտիւք, և ոչ ինչ կարացեալ ստնանել անմարտնչելի ամրոցացն և քաջութիւն արանցն որ ի նմա՝ ողոքական բանիւք կոչէր ի հաւանութիւն: - 278. զի թէպէտ նեղեալք և չարչարեալք լինէաք պէսպէս կտտանօք ի զօրացն իսմայէլական ազգացն տաճկական տէրութենէն՝ այլ սակաւագոյնք և առ փոքր ինչ ժամանակս – 194.

ՊԷՏ - և նովաւ վճարիցեն զի՛նչ պէտ և լինիցին ումեք ի մեծամեծաց մինչ ի փոքունս նոցա. – 82.

ՊԷՏՔ - և տայր տանել Սահակ զպէտս մանկանն օր ըստ օրէ: - 84. այլ Մկրտչին հրամայի՝ մի ըմպել գինի և օղի. սա ոչ միայն գինով ոչ զկծէր, այլ և ոչ ջրով զծարաւոյն պէտսն կատարէր, սակաւապետութեամբ ընդովք թրջելովք, և խստավայել բանջարովք առ քաղցն վայելելով: - 376 և զայն երիս ամս կերակրեալ լինէին սուրբքն ձեռնարուեստիւք իւրեանց, որպէս զնոյն ինքն զաստուածազարդն Պօղոս, թէ ,,զպէտս իմ և որ ընդ իսն էին՝ պաշտէին ձեռքս այս,,: - 252. Եւ զի զսրբոցն իսկ ասացից բանս. եթէ զիարդ ամենեքեան սուրբքն որպէս ժառանգութիւն իմն հայրենի ընկալեալ այնպէս պատահեսցին հարք որդւոց աւանդելով զպահոցն պէտս. - 26. և զպէտս կերակրոցն վճարեն ի սերմանց ինչ, առաւել ի կորեակ կոչեցեալ սերմանէն, զոր ոմանք ի սով ժամանակի /190/ հաց անուանեն. – 192. և ինքեանք դարձան մեծաւ յաղթութեամբ, մատուցին պատարագս Աստուծոյ և լցուցին զպէտս տնանկաց և աղքատաց այրեաց և որբոց: - 136. և ո՞րպէս՝ հնարաւորեալ յապրուստ անձանց վճարեն զկարևոր պէտս իւրեանց լի աշխատութեամբ և սաստիկ տառապանօք. – 190. և որ ի նմա են կենդանիքն՝ զնոյն առ ի վերայ հասուցանէ և նոքօք զպէտս քաղցոյն վճարէ մինչ ի ժամանակս գարնանայինս: - 262. զոր աւանդեցին որդիք թագաւորին յետ մահուան հօր և մօր իւրեանց ի պէտս սուրբ Խաչին Աղթամարայ. – 356. Իսկ իբրև եմուտ տիկինն ի բանակն և եկաց առաջի զօրավարին՝ խօսեցաւ ընդ նմա ըստ պատշաճի իրացն յոր պէտս չոգան: - 226. Իսկ սերունդք Ասուդայ Սանասարեանց կային յոր պէտս և դիպուածն պատահէր, երբեմն այսպէս և երբեմն այնպէս. Շաւարշ. Գօգեան. Շաւասպ. Պերոզ. Շահակ. Կիւրոս: - 72. Յայնժամ բնակիչք լերինն իբրև տեսին, թէ վարեցաւ իշխանն ի գերութիւն … հասին միաբան բազմութիւնն մեկնակազէնքն Խութայ

ի հնարս արուեստգիտութեանն իւրեանց, զոր ի պէտս օժանդակութեան ձմերայնոյ հնարաւորեալ էին: - 190. շինէ և անդ ամրական տեղի, դժուարամատչելի ասպատակող հինից, դնելով ի նմա նմանապէս ապարանս փողոցայարդարս, տաճարակերտս սենեկագործս, բաւական ի պէտսն պատրաստեալ – 392.

ՊԻԳԱՍՈՍ - առ սովաւ Պիգասոսն երեւեցաւ – 58.

ՊԻՂԱՏՈՍ - որպէս և յետոյ ընդ Պիղատոսի խնդրեցին զվրէժ սպանման Մկրտչին և հալածանացն Քրիստոսի. – 78.

ՊԻՂԱՏՈՍ ՊՈՆՏԱՑԻ - այլ տանելով մեր առաջի թագաւորաց և դատաւորաց վասն իմ ի վկայութիւն՝ պահեսցուք զբարիոք դաւանութիւն և վկայեսցուք որպէս Փրկիչն առաջի Պոնտացւոյ Պիղատոսի. – 260.

ՊԻՂՕ - ,,մարդ եմ և պիղծ շրթունս ունիմ, և ի մէջ պղծաշուրթն ժողովրդեան բնակեալ եմ ես,,: - 258. Եւ առեալ զմանրեալ և զխորտակեալ ի մասունս գԽաչն՝ բերին առ զօրավարն, լուացեալ զարիւն պղծոյն, որ ի վերայ խաչին շաղախեալ կայր ի գլորմանէ այսահարին: - 378. և իսկոյն հարեալ զնա այսոյն պղծոյ և ընդ զառիվայր լերինն թաւագլոր խաղաղացուցեալ հարուստ ձգմամբ մինչ ի դաշտավայր տեղին ուր այգեստանքն: -378. նոյնպէս և տանջանքն նմին նման յաւիտենականք և մշտնջենաւորք յանսպառ յաւիտեանս և յանմահ խոշտանգանս՝ պղծոցն և ուրացողացն ի սուրբ և յանբիծ հաւատոց քրիստոնէութեանն. – 264.

ՊԻՏԱՆԱԼ - Եւ փոխանակ նորա թագաւորէ Սմբատ որդի Աշոտի, այր քաջայայտ և հանճարեղագոյն, լի և առոյգ յամենայն իրողութիւնս՝ որ ինչ ընդ երկրաւս համառօտաբար լրութիւն պատկանաբար պիտանան, հաճոյ Աստուծոյ և ընտիր մարդկան: - 356.

ՊԻՏԱՆԱՑՈՒ - և այնպէս անկարօտս առ պիտանացուս հոգ տարեալ՝ գլխաւորեաց որ ինչ շինութեան և խաղաղութեան աշխարհիս նպաստաւոր առ օգտակարագոյնսն պահանջէր գործառնութեան եղանակք – 392.

ՊԻՏԱՆՈՒԹԻՒՆ - Եւ Ալի էր այր քաջ. ասէ ցնա, արի՛ ելցուք, քանզի են և ընդ մեզ արք բազումք, թերևս լիցի ելք իրացդ պիտանութեամբ: - 160.

ՊԻՏԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ - Իսկ նախարարքն Հայոց իբրև տեսին յերկոցունց կողմանց զանկարգ և զանտեղի աշխարհիս պիտաւորութիւն՝ յապաշաւանս դարձեալ ի վերայ անցիցն անցելոց զոր ախորժելովն խնդրեցին՝ դարձան առ Վռամ – 118.

ՊԻՏԿԷՆ - Սոքա մերժեալք ի տէրութենէն իւրեանց, զոր տուեալ էր Տիգրանայ և Կիւրոսի՝ կէին անկարգաբար զինչ պիտկէն մինչ ի Կիւրոս Շահակեան: - 72.

ՊԻՏՈՅ Է - որ տեղասցեն ի վերայ ձեր նետս երկաթեղէնս և շուառունս մուխս պաղաւատիկք սլաքովք և հաստաձիգք աղեղանց և կռուիք բազմադիմիք՝ որչափ Խոսրովայ և ձեզ պիտոյ իցէ,,: - 138. Դարձեալ պիտոյ է մեզ դառնալ առ ի վերագոյնսն, որ նախ քան զպատերազմն Աղձնեաց եղեալ են հանգամանք գործոց ի զօրացն Տաճկաց, և թէ ո՛րպէս եկաց ընդդէմ նոցա իշխանն Աշոտ և վանեաց զնոսա սրով սուսերի: - 176. և եթէ զաւր պիտոյ իցէ յօգնականութիւն՝ արձակեցից որչափ և կամիս. 152. Եւ զգանձդ Արեաց թագաւորութեան այնչափ արձակեցից՝ մինչև շատ լիցի ասել ձեզ, և բազմութիւն զօրաց՝ որքան և պիտոյ իցէ ձեզ, մինչև ձեր թագաւորութիւնն հաստատեսցի,,: - 138. և Հայրակղոս տայ նմա զթագաւորութիւնն և խոստանայ զօր որչափ և պիտոյ իցէ: - 152.

ՊԻՏՈՅԱՑԵԱԼ - ոչ պիտոյացեալ եկամուտ լուսոյ, որով նսեմասցի առ ի հասանել երեկոյին, ոչ ապաժամանութիւն արեգական առ ի մերժել զմութ գիշերի լուսազգեստ ստեղծուածոյն, որ յետ առաջնոցն կարգի և դասու՝ զերկրորդն փոխանորդեցաւ վիճակ, ոչ կերակուր հոսանուտ առ ի լրութիւն տարաբարձ ունակութեանց անապականին, որ դոյզն ինչ փոքրագոյն քան զհրեշտակս գոլ. – 20.

ՊԻՏՈՅՔ - Առնէր ասպատակ և ի կողմն Անձաւացեաց տէրութեանն, և անտի ևս առնուին աւար ի պատճառս ռոճկաց պիտոյից այրուձիոյն: - 176. ելանել ի գագաթն Ամրական անձաւին զբօսնուլ նովաւ առ վճարումն բաւականութեան, ըստ մասանց պիտոյից օժնդակութեան

քաղաքայարդար ապարանից թագաւորական պաղատի իւրոյ ձեռակերտին – 392. Որ յետ բազում ժամանակի ծախք պիտոյից ասացաւ պատրաստել թագաւորին ըստ անյաղթ բռնութեան և մեծութեան որովայնի կերակուր Բէլայ: - 38.

ՊՂՕԱԼԻՑ - Իսկ նա ըստ սովորականի ցանկասէր պղծալից անյագութեանն՝ խրոխտացեալ մռմռեալ յանձն գազանեղէն թունիւք առաւելեալ, բորբոքեալ տապախառն բոցով հեղուլ զմահածին թոյնսն ի վերայ Բուխայի. – 326. մինչ քաղցրատենչ քունն ի վերայ հասանէր որ զպահպանութիւն գիշերոյն պահէին՝ նորա ամբարձեալ զպղծալից ձեռն ի սրբութիւն սրբոցն և առեալ զսուրբ նշան խաչին Քրիստոսի և ընդ պատուհանն արտաքս ելեալ – 378.

ՊՂՕԱՇՈՒՐԹՆ - ,,մարդ եմ և պիղծ շրթունս ունիմ, և ի մէջ պղծաշուրթն ժողովրդեան բնակեալ եմ ես,,: - 258.

ՊՂՕԵԼ - և ամենեքեան որ պահիցեն զշաբաթս իմ և ոչ պղծիցեն, և պահիցեն զպատուիրանս իմ և կացցեն յուխտին իմում՝ տարայց զնոսա ի լեառն սրբութեան իմոյ – 224. դա աւադիկ արմատ դառնութեան ի վեր երևեալ, և բազումք պղծին նովաւ: - 254. նոյնպէս և ոչ է հնար սրտի հաւատացելոյն պղծել շրթամբք: - 258.

ՊՂՕՈՒԹԻՒՆ - ,,վա՛յ քեզ, եղուկ դու, ազգ Տաճկաց, արանց և կանանց ամենայն ծովեզերեայ քաղաքաց. փոխանակ անաւրէնութեան լեզուիդ և պղծութեան կարգաց, որով բացեալ զբերանդ պղծութեան զանաւրէնս բարբառէիր: - 164. ,,վա՛յ քեզ, եղուկ դու, ազգ Տաճկաց, արանց և կանանց ամենայն ծովեզերեայ քաղաքաց. փոխանակ անաւրէնութեան լեզուիդ և պղծութեան կարգաց, որով բացեալ զբերանդ պղծութեան զանաւրէնս բարբառէիր: - 164. այլ գնաց զխոտորնակ և զձախողակի ճանապարհ աղտեղասէր բազմադիմակ պղծութեամբք – 108. Այլ սոքա թէպէտ և յանձն առնուին և մտադիւրութեամբ լսէին նմա սակայն ոչ մեկնեալ լինէին ի ժանդագործ պղծութենէն զազրալից սողոմական ախտիցն – 182. բայց Տիրան պղծութեան աղտեղութեամբն զգառեալ մատնի ի ձեռս Շապհոյ – 98. Եւ երկայնագոյնս է զամենայն բանս պղծութեան նորա շարագրել, զի յոյժ բազում է և ընդդիմակ Աստուծոյ: - 164. Եւ զլեզուդ պղծութեամբ զոր սրէիր ի վերայ մեծազաւր թագաւորին՝ արդ նոր և զարմանալի վիրաւք դատեսցէ զքեզ քան զամենայն տիեզերս: - 164. Եւ սրբեալ զերկիրս ի պղծութենէ և ի նենգութենէ նեղութեանցն, իբրև զՅուդայ Մակաբայեցի զԱնտիոքայն սրբելով զանաստուածութիւնն յԻսրայէլէ՝ արար խաղաղութիւն նոցա որոց տիրէրն: - 312. զայս ասէր, ոչ զի սողոմայեցիք էին, այլ զի ընդ նոյն մեղս սողոմական պղծութեանն զառածեալ լինէին՝ սողոմայեցիս կոչէ: - 182. յորում շահաստանն Դուին, մարդախիտ պարսպաւոր պատնիշօք պատուարեալ և տուրևառիկ վաճառականութեամբ և ազգի ազգի պղծութեամբ յափրացեալ յղփացեալ: - 358. սակայն կանոնական սահմանադրութեանն արտաքոյ մնացեալ, գայթ ի գայթս զքրիստոնէութեանն վարս բերելով անառակութեամբք և արբեցութեամբ, խառն անկողնօք և պղծութեամբք աղտապիղծ սարսափելի և գարշելի խառնակութեամբ արուապղծութեամբք – 336.

ՊՂՆՁԱԿՈՒՌ - յետուստ կողմանէ աճապարեալ Քսերքսէս բուռն հարեալ զդիակաց պղնձակուռ վարապանին Աշդահակայ ի վերայ թիկանցն զգաւակս երիվարին արկեալ – 64.

ՊՂՆՁԵՂԷՆ - նա և զիւրեաւ տախտակափակ լանջապահս, թիկնապահս, զանգապանս, սռնապանս, գլխապանս, որ գրեթէ բովանդակ պղնձեղէնս զնա իմանալ թուէր, և զետեղեալ բլրաձև զօրու անմատչելի կարծելով. – 64.

ՊՂՆՁԻ - և մածեալ պնդեալ իբրև զբլուր պղնձի, իբրև զմի այր, և ասելով միաբան իբրև ի մի բերանոյ. – 136. զի թագաւորն Լիդէացւոց ասպազինեալ զերիվարն շուրջանակի պղնձի արկանելեօք յոտից մինչ ի գլուխ բովանդակ չթողեալ տեղի՝ անկռուելի լինել զինուի – 64. որ զջրհեղեղին իրս գուշակեաց Քսիւսիւթրեայ, և զառաջինս իւր գործոց բնաբանապէս գրել և դնել յաման պղնձի մածեալ կապարով ի պահեստի ի Սիպարացւոց քաղաքին: - 36. Եւ ջանայր զպարիսպն պղնձի կործանել. զգաւազանն երկաթի խորտակել, զհովիւն մատնել ի կորուստ և զհօտն յապականութիւն: - 344. յեցեալ յուսացեալ առ միմեանս, իբրև զքաղաք ամուր իբրև պարիսպ պղնձի – 364.

ՊՂՊՋԱՋԻԳ - Պղպջաձիգ արտօսր իբրև յեռանղնոտ կատսայէ ի վեր յորձանախաղաց սահին. տարակուսանք անյուսալի շուրջ զինև պարագրին ի վերայ եղելոցն: - 350.

ՊՂՏՈՐ - բանսարկուք ոմանք հրապոյրս պղտորս քսութեան ածէին տանէին ի միջէն առ միւսն, որպէս թէ զչարիսն իրերաց առ հազարապետն խորհել նիւթել յայտ ածէին և զպատճառն զմիմեամբք արկանէին ի գաղտնիս քրթմնջելով: - 342. զի թերևս կարասցէ արկանել զերանելին ի ներքոյ պղտոր հրապուրեցուցիչս ժախուն մահածին հնազանդութեանն - 204. նուաճեաց զանձն, հրապոյրս պղտորս արբուցանէ Վահանայ Մամիկոնէի, որ էր աներ Մեհուժանայ, և անցեալ գնացին առ Շապուհ. – 102.

ՊՆԴԱԴԵՍՊԱՆ - Յայնժամ հրովարտակս արարեալ, պնդադեսպանս արձակեալ ընդ ամենայն սահմանս իւրոյ տէրութեանն – 198.

ՊՆԴԱԿԱԶՄ - Եւ այլք յաւագ նախարարացն գնացին ամենայն պնդակազմ սպառազինութեամբ ի Պարսս՝ հնազանդել ընդ ձեռամբ հեթանոսական և բարբարիկոն ազգին Սասանականին. – 110. Եւ իսկոյն անյապաղ յական քթթել սպառազինեալ այրուձի պնդակազմ /366/ պատրաստութեամբ, ռազմ բոլորեալ դաշիկ դիմացուածով զմարտն գրգռեալ - 368. յաւուր միում … ետ հրաման իշխանն առնն կորովի եղբօր իւրոյ Աբասայ Հայոց սպարապետի՝ վառել պնդակազմ պատրաստութեամբ, զօրու և զինու և զարդու ամենայարդար հնարաւորութեամբ, որպէս օրէն է նահատակաց քաջ արանց – 344.

ՊՆԴԱՓԱԿ - Ի սորա յերրորդ ամի թագաւորութեանն ի վերայ Հայոց աստուածատուր բարկութեամբ անդնդաշարժ վրդովմամբք ներքնագոյն խորոցն պատահեալ միմեանց սահանախաղաց դղրդմամբ, հիմնաշարժ տապալմամբ, /356/ ներքսագոյն երկրի թուլացեալ պնդափակ աղխեալ սանդարամետական սահմանին, բարկութեան հողմոց շնչեալ ընդ ջրոցն խաւարայնոց, ի կոհակս անդնդաքակս զթանձրայատակ երկրի զկարծր և զծանրալիր անկշիռ անբաւութիւնն տատանեալ, մինչ յերեսս երկրի ի վեր մղեալ հանդէպ քաղաքին Արտաշատու/ գրքում՝ Արտաշասու/, որ Բլուրն նորուն ասի – 358.

ՊՆԴԵԱԼ - այլ նա ի նոյն միտս չարախորհրդութեան յամառեալ պնդեալ կայր: - 344. և զնիւս երիվարացն երկաթապատ պնդեալ – 208. և մածեալ պնդեալ իբրև զբլուր պղնձի, իբրև զմի այր, և ասելով միաբան իբրև ի մի բերանոյ. – 136. և արդ քանզի խօսեցայ ընդ ձեզ բանիւք ողոքանաց՝ և դուք թերևս յայդ գայթակղեալ խաբեցայք և պնդեալ կայք յամառեալ: - 246. Եւ եղև զի ամբարձ զաչս իւր և ետես, զի պնդեալ գայր հեծեալն զկնի նորա – 230. Եւ եղև մինչ կային իշխանքն ի միաբանութեան առանց կարծեաց կասկածանաց ի հպատակութեան ելեալ յարքունուստ հազարապետին / 340 / որդւոյն Հալթի, և զմիաբանական սիրոյն շաղկապ ի միասին յօդեալ պնդեալ անքակ պահէին – 342. Եւ ինքն իսկ գլխովին զօրավարն Բուհայ, հեծեալ յերիվարն, պնդեալ զինքն զինու ի պատերազմ ընդդէմ իշխանին, և զկորովին աղեղնաւորացն Ելիմացւոցն և զընտիրս հեծելոց նոցա ընդ ինքեան վառեալ ի ճակատի: - 208. Եւ նա ևս քան զևս պնդեալ հաստատեալ կայր ի հաւատս, ի սէր և ի յոյսն Քրիստոսի. – 318. և վառեալ զինքեանս յընթացս պատերազմին, զգեցեալ զզրահս արդարութեան և պնդեալ զմէջս ճշմարտութեամբ – 252. զանգապանս ի վերայ բարձիցն պնդեալ – 208.

ՊՆԴԵԼ - և նորա ճիչ բարձեալ ասէ, քրիստոնեայ եմ. և նա ևս պնդէր և ասէր, ,,մի՛ մեռանիր, մսլիմանակ ես,,. – 222. համառել պնդել ի հաւատսն Քրիստոսի զոր պաշտեսդ, և ի ձեռն չարաչար տանջանաց ելանել ի կենաց աստի – 290. Յայնժամ բարկացեալ բռնաւորն իբրև գազան մի կատաղեալ, յարձակեալ ի վերայ գառանց գէշ արկանել զնոսա՝ հրամայեաց պնդել զնոսա ի ցիցս կապել ոտիւք և ձեռօք. – 292.

ՊՆԴԻԼ - Արդ փութա՛, պնդեա՛, ե՛լ զհետ նոցա, և մի ինչ յայդոսիկ յերկուանայցես, թուլագոյն կալով մնալով յիրիդ յայդմիկ,,: - 184. Եւ զօրացն քաջալերեալ ընթացան յիւրաքանչիւր զէնսն և հեծեալ յընտիրս երիվարացն՝ կացին ի հանդիպոջ և հանդիսացան գումարեցան ի մի վայր և պնդեցան կարգեցան մածեան հոլովեցան յինքեանս – 230. Եւ զօրքն Տաճկաց պնդեցան և փակեցին շուրջանակի ի ներքս զգունդն Աղուանից և դիմեցին յանդուգն ի վերայ նոցա. – 284. Եւ հեծեալ փութացաւ պնդեցաւ զհետ Գուրգինի – 228. տանջեաց

զնոսա գանիւ, և նոքա ևս առաւել պնդեցան ի հաւատսն և ի յոյս բարեաց և ի սէրն Քրիստոսի: - 222.

ՊՆԴՈՒԹԻՒՆ - Ազդ եղև մեծին Տիգրանայ պատրաստ պնդութիւն Աշղահակայ. – 62. բեկումն սրտի, քան թէ քաջութիւն պնդութեան ի ներքս դիմեն. – 384. և եղեն իբրև զմի այր կամ թէ իբրև զվէմ մի բլրաձև, արձանացան կարծրացան պնդութեամբ՝ անմատոյց լինել ի նոսա զօրութիւն երկաթի. – 230. Եւ երթայր աներկիւղ համարձակութեամբ, քաջալերեալ ի միտս և խորհուրդս իւր ըստ պնդութեան արութեան իւրոյ քաջ նահատակն Ապումուսէ: - 288. Եւ զարմանք կալան զամենայն բազմութիւնն ի վերայ պնդութեան սրտին և զօրութեան ուժոյն և քաջութեան նահատակութեանն, զոր գործեաց երանելին Գէորգ. – 268. Եւ ի ժամու մինչ ագևորեալքն կամէին մտանել զառաջեաւ … յայնժամ շուրջ կացեալ զվրանաւն մեծ սպարապետին զկազմեալ գնդաւ վահանաւոր և նիզակաւոր ամրափակ պնդութեամբ, և մտեալ մատոյց զթուղթն, զոր էր գրեալ առ Յամանիկն ի քաղաքն Պարտաւ Ահմաթայ նենգութեամբ: - 344. և նախ քան զմտացն յօժարագոյն առ հանդէսսն յառաջանալ՝ զմարմնոյն պնդութիւն անհանգիստ առ ճակատամարտսն յարատևել: - 308. Նորա զերկիր նկատեալ՝ ոչ ունէր նայել ի վեր, կայր կորակնեալ, ոչ ունել ոյժ պնդութեանն, զօրհասն ի վերայ իւր գուշակէր եկեալ հասեալ: - 344.

ՊՈՂՈՎԱՏԻԿ - որ տեղասցեն ի վերայ ձեր նետս երկաթեղէնս և շուառունս մուխս պաղաւատիկք /ճիշտը՝ պողովատիկք/ սլաքովք և հաստաձիգք աղեղանց և կռուփք բազմադիմիք՝ որչափ Խոսրովայ և ձեզ պիտոյ իցէ,,: - 138.

ՊՈՂՈՏԱՅ - և եբաց զպողոտայն լայն և ընդարձակ, զշաւիղն կորստեան, որ տանի յանգիւտ կորուստն. – 248. նստէր փորող պողոտային նրբափողոց ճանապարհին, որ հանէր ի վերին մայրաքաղաքն Սիոն, ի բանակետղն երկնաւոր զօրացն յարքայանիստ քրիստոսական թագաւորութեան: - 204.

ՊՈՆՏԱՑԻ - այլ տանելով մեր առաջի թագաւորաց և դատաւորաց վասն իմ ի վկայութիւն՝ պահեսցուք զբարիոք դաւանութիւն և վկայեսցուք որպէս Փրկիչն առաջի Պոնտացւոյ Պիղատոսի. – 260.

ՊՈՌՆԻԿ - զառհաւատչեայսն առաջաբերելով ի փոքր ժամանակի զմեծամեծսն կշռեալ, զպոռնիկն, զմաքսաւորն, զաւազակն և որք այսպիսիք – 386. որ և զՌահաբ պոռնիկն առ ժամեայ բարեմտութեամբն յերիքովական բարկութենէն ապրեցոյց իւրովք ազգականօքն, և զԳաբաւոնացիսն ի Քանանացւոցն սատակմանէ: - 32.

ՊՈՌՆԿՈՒԹԻՒՆ - և ի նիրհելն իւրում՝ ձայնէ հոգին աւտար ի բերանոյ կնոջն քարացելոյ եթէ՝ ծնցիս որդի աշխարհակալ. որ և ի պոռնկութենէ յղացեալ իսկ էր դուստր ցեղի Դանայ: - 158.

ՊՈՐՊ - և տիկինն սպարապետական ի Տարունոյ եկեալ և նշանացի զդի նորա գտեալ՝ տարաւ ի Պորպ յիւր աւան և եդ ի գերեզմանի: - 368.

ՊՈՒՐԱԿ - և երթեալ ի թաւ պուրակս բուրաստանացն, մտեալ ի ներքոյ թաւ թփոյ ծաղկոցն որ էր մուրտ բազում ղուղեալ դադարեաց: - 152.

ՊՌՋՏԵԱԼ - Եւ կայր զյօնսն պռզտեալ, կոկոզաբանէր լի յոխորտանօք, խրոխտայր, եռացուցանէր ի վեր մղէր զդառնութիւն ժահահոտ մաղձոյն չարաթոյն վատախառնութեանն – 242. Ի դառնալն Բուխայի յարքունիսն, և կայր զյօնսն պռզտեալ, փքացեալ լի ամբարտաւանութեամբ՝ կոկոզաբանէր ի վերայ մեծամեծ գործոցն գործելոց – 326.

ՊՌՈԲՈՍ - և ոչ առ զխաղաղութիւն մինչև ի Պռոքոս կայսր, որ արար խաղաղութիւն ընդ Արտաշրի: - 94.

ՊՌՈՄԻԹՈՍ - և Հեփեստոս և Պռոմիթոս, որ է արեգական և լուսին՝ գողացան զհուրն յՈրմզդայ և մասն ինչ ետուն ի մարդիկ. – 48.

ՊՌՈՏԱԲԱՆ - զի տեսանեմ զքեզ այր պռոտաբան, /138/ զի յանձն քո խրախուսես և ոչ յԱստուած, ի բազմութիւն զօրաց և ի փղաց զօրութիւն. – 140.

ՊՍԱԿ - և թէ մեռանիլ ևս ունէք հասցէ՝ ի պարծանս անձին և ազգին իւրոյ համարեալ է, և պսակ մարտիրոսական ընկալցի ի Քրիստոսէ. – 276. Եւ իւրաքանչիւր զօրագլխացն եկելոց առ

նա պարգևս և պսակս մատուցանէր, գեօղս և աւանս կնքէր և տայր. – 198. և նոքա կային մեծաւ ուժով և գոհանային զանբաւ և զառատաշնորհ պարգևացն Քրիստոսի, որ արժանի արար զնոսա մեռանել վասն անուանն Քրիստոսի և առնուլ զմարտիրոսական պսակն: - 292. և փոխանակ ծաղկեալ պատմուճանի գունագոյն երանգ երանգ անկուածոցն՝ զսուրբ և զվարդագոյն կարմրատեսիլ արիւնն իւրեանց ի վերայ սուրբ մարմնոյն, և փոխանակ ոսկեհուռ թագակապ զարդու պսակացն՝ զերկրպագութիւնն Քրիստոսի.–266. որոյ զպատասխանիսն դարձուցեալ լի քաջալերական խրատու յորդորմամբ մարտիրոսական ակնկալութեան պսակաց – 400.

ՊՍԱԿԵԱԼ - անհասական իմն շնորհիւ փառօք և պատուով պսակեալ զմարդն իշխանական ճոխութեամբ՝ վայելեցուցանէ դրախտին, տալով նմա բազմամեայ կենաց սահման իբրև զմի օր - 20.

ՊՍԱԿԵԼ - ,,բարի՛ է քեզ, թագաւոր Հայոց, ե՛կ այսր զի պսակեցից զքեզ ես սպարապետս,,. – 108. որով պարծի և պսակի ի Քրիստոս հաւատացելոց թագաւորաց երամք: - 394.

ՊՍԱԿԵԼՈՑ - և հանդերձեալ աշխարհին պսակելոց է ի Քրիստոսէ, հանդերձ տիկնաւն Հեղինեայ ընդ ամենայն սուրբս Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ. ամէն: - 80. մեռան նոքա անդ և թաղեցան փառաւորապէս ըստ օրինի քրիստոնէից յուխտէ Յակոբկաց, որ անդ են հաւատացեալ ժողովուրդք, և զխոստովանողական անուն ստացեալ փառաւորեցան յերկրի և պսակելոց են ի Քրիստոսէ ընդ ամենայն սուրբս. ամէն: - 324.

ՊՏՂԱԼԻՑ - Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց զնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … դու ծաղիկ՝ և մեք խորշակ թառամեցուցիչք, դու անդ պտղալից՝ և մեք կարկուտ ապականարար – 280.

ՊՏՂՈՄԵԱՆՔ - Յանգ հանեալ Պտղոմեանց զժամանակ թագաւորութեանցն, և հասեալ/72/ մինչ ի Կղէոպատրեայ, դուստր Պտղոմէի Դիոնիսի. – 74. Յայս վայր զայս գրեալ Աղէքսանդրի՝ Մակեդոնացւոյ, ի Սենեքերիմայ յառաջ մինչև ի Պտղոմէոս եգիպտացի, զոր և նոքա Պտղոմեանքն կոչէին. – 74.

ՊՏՂՈՄԷԱԿԱՆ - բայց մնայ ի հարստութեան Պտղոմէականն միայն, մինչ տիրել Կղէոպատրեայ կնոջ միոյ եգիպտացւոյ որ յետ բազում ժամանակաց, մինչև յՕգոստոս կայսր: - 72.

ՊՏՂՈՄԷՈՍ - Այլ թէպէտ զայս ախորժելով լսէր Պտղոմէոս առ լաւութեան քաջութեան առնն՝ սակայն յայտնել ոչ զօրէր Աղէքսանդրի – 70. և առեալ Պտղոմեայ զԱսուդ՝ տայ տանել յԵգիպտոս, ի պարգևեալ աշխարհն նմա յԱղէքսանդրէ – 70. գայր յանդիմանակաց Պտղոմէի: - 70. Եւ ի մեռանելն իւրում Աղէքսանդրու հաստատագոյն աներկիւղութեամբ զթագաւորութիւնն իւր միապետեալ՝ կացուցանէ չորս զօրավարս չորեքծագեան կողմանց աշխարհի, զՊտղոմէոս Եգիպտոսի և Հնդկաց, զՍելևկոս Ասիացւոց և ամենայն հիւսիսականաց, զԱնդիպատրոս Պարսից և ամենայն արևելից: - 70. զոր և ես գիտեմ յաշխարհագրութեանց անտի Պտղոմեայ՝ զԵմաւոն լեառն յարևելս, որ արդարև բարձր է քան զամենայն երկիր, անկոխելի ոտից մարդոց – 48 զոր ընթերցասէրն Պտղոմէոս գրեալ և յարդարեալ ստուգաբանութեամբ, դնեն զգուշութեամբ ի դիւանապահ տունս գանձուց մինչև ի Կղէոպատրա կին, որպէս վերագոյնն գրեցաք: - 74. Ընդ որ սքանչացեալ ընդ քաջասրտութիւնն և ընդ իմաստուն բանակարգութիւնն Պտղոմէի և Սելևկեայ զօրագլխացն Աղէքսանդրու՝ խնդրեցին պարգև ի թագաւորէն զԱսուդ. - 70. թէ և Յոյնք համարին Պտղոմէիւ պարծիլ՝ երբեմն ի հաւաքումն միահամուռն ազգաց ազգաց, և յեղուլ ի լեզու յոյն. – 18. Իսկ Պտղոմէոս նենգութեամբ և հարկանօք կալաւ զԵրուսաղէմ և զՀրէաստան, մինչև ամս ԺԲ: - 70. Յանգ հանեալ Պտղոմեանց զժամանակ թագաւորութեանցն, և հասեալ /72/ մինչ ի Կղէոպատրեայ, դուստր Պտղոմէի Դիոնիսի. – 74. Պտղոմեայ հասեալ ի տէրութիւն ժառանգաւորութեանն՝ փոխանակ իւր կացուցանէ զԱսուդ, տալով ի ձեռս նորա զբոլոր իշխանութիւն Եգիպտոսի և Հնդկաց - 70. վասն զի ըստ Պտղոմեայ և Աղէքսանդրի սահմանադրութեանն, կամ թէ մեր Արտաշէսի որդւոյ Սանատրկոյ՝ ի Վասպուրական գաւառացն համար թուեալ է գաւառն այն – 332. Յայս վայր զայս գրեալ Աղէքսանդրի՝ Մակեդոնացւոյ, ի Սենեքերիմայ յառաջ մինչև ի

Պտղոմէոս եգիպտացի, զոր և նոքա Պտղոմեանքն կոչէին. – 74. քանզի ոչ էր օրէն թագաւորացն և օրինադրացն զկանանց ազգի թիւ ազգաբանութեան շարել, բայց միայն ըստ ժամանակագրութեանն կանոնի, որպէս և յԻսրայէլի զԳոթողիայ, և յԵգիպտոս զԿղէոպատրեայ դուստր Պտղոմեայ Դիոնիսեայ: - 16.

ՊՏՂՈՄԷՈՍ ԴԻՈՆԻՍԻՈՍ - Յանգ հանեալ Պտղոմեանց զժամանակ թագաւորութեանցն, և հասեալ /72/ մինչ ի Կղէոպատրեայ, դուստր Պտղոմէի Դիոնիսի. – 74. քանզի ոչ էր օրէն թագաւորացն և օրինադրացն զկանանց ազգի թիւ ազգաբանութեան շարել, բայց միայն ըստ ժամանակագրութեանն կանոնի, որպէս և յԻսրայէլի զԳոթողիայ, և յԵգիպտոս զԿղէոպատրեայ դուստր Պտղոմեայ Դիոնիսեայ: - 16.

ՊՏՈՒՂ - այլ որպէս արմատն՝ նոյնպէս և ուռն և պտուղն. եթէ սկիզբն սուրբ է՝ ապա և արմատն, ապա զինչ ուռն՝ նոյն և տեսակ: - 258. Այսու զպտուղ շրթանց մերոց խոստովանելով յանուն նորա պահանջէ սպառնալեօքն և խոստմամբքն: - 256. առաջի տեսանելով զկապուտակ ծիրանափայլ դաշտաձև ծովն. դաստակերտս մեծամեծս շուրջ զեզերբն անտառախիտ ծառովք և գինեբեր որթովք և զանազան պտղովք. – 86. զի ,,ոչ կարէ ծառ պտուղ չար առնել, և ոչ ծառ չար՝ պտուղ բարի առնել,, , որպէս ասաց Փրկիչն – 256. զի ,,ոչ կարէ ծառ պտուղ չար առնել, և ոչ ծառ չար՝ պտուղ բարի առնել,, , որպէս ասաց Փրկիչն – 256. Սա առաջին գտաւ պտուղ մարտիրոսական ի մեծ վտանգի նեղութեանն, որ եհաս ի վերայ բոլոր Հայաստանեայցս: - 206.

ՊՏՈՒՏԵԱԼ - Իսկ նոքա պատահեալ Պարսից ի գեօղն Երիզ կոչեցեալ, իբրև մրրիկ զփոշի պտուտեալ, իբրև հուր ընդ եղէգն ընթացեալ՝ սուր ի վերայ եղեալ վանեցին զբազումն քան եթէ զսակաւս – 136.

ՊՐԱԿ - ,,արջք գիսակագեղք սպիտակայեղջք որջացեալ ի պրակս անտառախիտ մայրեացդ. արդ թէ հաճոյ թուիցի՝ երթիցուք որսալ զնոսա,,. – 100. և բնակութիւն նոցա ի խորաձորս և ի փապարս լերանց և ի պրակս մայրեաց, ի գագաթունս լերանց: - 190. և զնոյն ոռոգեալ ոտիւք ի միջոցս պրակացն, կամ երկմատնի փայտատովք սերմանեալ. – 192. և իբրև հողմ զպրակս եղեգան տատանեալ՝ սասանեալ խռովեցուցին զբազմութիւն զօրացն: - 368.

ՊՐՈՄԻԹԷՍ - առ սովաւ Պրոմիթէս այր իմաստուն երևեցաւ: - 56.

ՊՕՂՈՍ - այլ աստուածայինն Պօղոս ճշմարտագոյնս զայսոսիկ յայտնէ ասելով՝,,ծանեան զԱստուած, և ոչ իբր զԱստուած փառաւորեցին կամ գոհացան. – 52. Դարձեալ նմին նման ասէ Պօղոս, զօրինացն ստորոգելով գրաւորութիւն, այսպէս ասելով, ,,մերձ է բան ի բերան քո և ի սրտի քում, այսինքն է /256/ բան հաւատոց զոր քարոզեմք,,. – 258. և Դաւիթ ասէ, ,,յոր հաւատացի զնոյն և խօսեցայ,,. և Պօղոս՝ ,,մեք հաւատամք զոր խօսիմքն,,. և դարձեալ Պօղոս՝ ,,եթէ խոստովանեսցիս բերանով քով զտէր Յիսուս, և հաւատասցես ի սրտի քում թէ Աստուած յարոյց …- 258. և Դաւիթ ասէ, ,,յոր հաւատացի զնոյն և խօսեցայ,,. և Պօղոս՝ ,,մեք հաւատամք զոր խօսիմքն,,. և դարձեալ Պօղոս՝ ,,եթէ խոստովանեսցիս բերանով քով զտէր Յիսուս, և հաւատասցես ի սրտի քում թէ Աստուած յարոյց … - 258. և զայն երիս ամս կերակրեալ լինէին սուրբքն ձեռնարուեստիւք իւրեանց, որպէս զնոյն ինքն զաստուածազարդն Պօղոս, թէ ,,զպէտս իմ և որ ընդ իսն էին՝ պաշտէին ձեռքս այս,,: - 252. Եւ մեք հետևեալ Աստուածաչունչ գրոց՝ պահեսցուք անբիծ զհաւատս սրտից, և մաքուր զխոստովանութիւն շրթանց, ըստ սրբոյն Պօղոսի վերաբերեալ զօրինականն – 258. ասաց, եթէ ,,վասն զի ոչ ընտրեցին զԱստուած ունել ի գիտութեան՝ մատնեաց զնոսա ի միտս անարգութեան գործել զանարժանս,,: - 374. զոր և Պօղոս հոգացաւ բացայայտել զ-Է աշտիճանեան մասունս ի Հոգւոյն սրբոյ աւանդեալ եկեղեցւոյ սրբոյ: - 398. որպէս ասէ Պօղոս առ Տիմոթէոս, ,,մի ամօթ համարիցիս զվկայութիւն Տեառն մերոյ,, - 260. Որպէս և Պօղոս ողբալով և սպառնալեօք ասէ. – 258. Որպէս Պօղոս ուսուցանէ. ,,արհամարհեալ ասէ, ուրուք զօրէնս Մովսէսի՝ մեռանէր, ի բերանոյ Բ կամ Գ վկայիւք. քանի սաստկագոյն համարիմք զայն, որ զորդին Աստուծոյ առ ոտն եհար,, , և որ ի կարգին է: - 380. որպէս Պօղոսի հաճոյ թուի ասել, թէ ,,զորս յառաջն ճանաչէր՝ յառաջագոյն հրաւիրեաց կերպարանակից լինել պատկերի որդւոյ իւրոյ,,: - 300. որպէս Պօղոսի հաճոյ թուի գրել

յառ Եբրայեցիս թղթին, թէ ,,չէ բաւական ժամանակս պատմելոյ,, վասն դատաւորացն Իսրայէլի և սրբոց մարգարէիցն – 302.

Ջ

Ջ/թիվ՝ ինն հարյուր/ - յայտնի և յանդիման կացուցանել զթիւ սպանելոցն ոչ առնուին յանձն, թէ Ջ այր միայն հզօր ձեռամբ յաղթեցին ԺԵ հազարացն. – 234.

ՋԱՄԱՍՊ - Յերկարեալ վտանգ նեղութեան Հայոց, որպէս ցուցանեն բազումք ի պատմագրաց, մինչ ի ժամանակս Ջամասպայ և Կաւատայ, մինչ ի Խոսրով արքայ: -134.

ՋԱՅԼԱՄԱՐ - և յանուն կնոջն Ջայլամար, որ և զամուրն յիւր /անուն/ անուանէ. – 90.

ՋԱՆ - զորոյ նախնեացն ջան և վաստակ յուշ արարեալ թագաւորին՝ Համամայ յառաջ մատուցեալ, ի գահ և ի բարձ հայրենեացն ձգել զնա՝ ժառանգեցուցանէ զերկիրն Աղբազ, որպէս Սահակայ նոյնպէս և Համամայ: - 90. Զոր և մեր ըստ հրամանի քում, Գագիկ զօրավար Հայոց և Վասպուրական իշխան, ջան յանձին տարեալ ընդ համառօտութիւն զրուցատրութեանցն անցեալ – 74.

ՋԱՆԱԼ - ,,ի հայրենեացն արտաքս հանեալ էք ի ժառանգութենէ և մերժեալ ի բաժնէ եղբայրական հասէ. զա՞յս ևս բռնազբօսել ջանայք, զոր Աստուած ժառանգեցոյց ինձ: -330. այր հեզ, խոհական, խորհրդական, համեստ ի բանս, համեստ ի նայեցուածս, որ ոչ բազմաց քան եթէ միոյն, այսինքն Քրիստոսի՝ զինքն ծանօթ ջանայր կացուցանել: - 94. Եւ ահա դարձեալ ասեմ, չկայ ինչ քո. և զի մի կրիցես զոր ինչ խօսեցայ ընդ պատգամաւորս քո, և աւելի քան որոգել ջանար ընդ մեզ՝ զդոյն ընդունիցիս վտանգաւորս,,: - 280. Եւ այլք մերձ կացեալ առ Դերանիկն՝ ամբաստան լեալ Աշոտոյ կորապաղատէ, որպէս թէ նախանձու լցեալ, և քսութեամբ վարէր ի մէջ հազարապետին, և թէ արկանել ևս ջանայր զնա յիշխանութենէ անտի նորա: - 342. և դու ջանաս մոլորեցուցանել զիս ի հաւատէն Քրիստոսի: - 222. և եթէ ոք խախտել ջանայ՝ ի հրամանէն Աստուծոյ ոչ ժառանգէ նա զաթոռ իւր և զթագաւորութիւն: - 356. և ըստ հնարագէտ ազգի իւրեանց խորամանկ կեղծաւորութեամբ, խաղաղասէր դիմօք առ սակաւ սակաւ ջանայր կատարել զկամս չարութեան իւրոյ: - 170. և յորժամ զգան ջերմութեանն՝ զուարթանան զուարճանան, հրճուին կայտռելով ի վեր փքալով հասանել ի ջերմագոյն վայրսն, ի ջրշիղջսն ծովափնեայս ջանան հասանել – 260. և ոչ մեք գրել զմտաւ ածել ջանասցուք. – 68. Եւ ջանայր զպարիսպն պղնձի կործանել. զգաւազանն երկաթի խորտակել, զհովիւն մատնել ի կորուստ և զհօտն յապականութիւն: - 344. Զորոյ իմացմանց հանգամանս իմացեալ ազատացն Վասպուրականի՝ ոչ հաճոյանայր նոցա թևակոխելն Գագկայ, և զելս իրացն ջանային գտանել, առանց խռովասէր հանդարտութեան. – 360. ի կոր կործանման կացեալ Խոսրով մեր թագաւոր, և ջանայր առնուլ զվրէժ մահու հարազատին իւրոյ, թագաւորին Արտաւանայ, զոր և առնէր իսկ – 92. Իսկ նորա յղեալ առ նոսա դեսպան զԱբդլայ ոմն … տեսանել թէ իցէ՞ հաւատարիմ զոր ինչ խօսին ի ձեռն դեսպանաց, թէ պատիր խաբէութեամբ ջանան կորուսանեն զնա: - 226. Մի ջանասցի քանզի յԱստուծոյ հաստատեալ է, և բառնալ զսա անհնար է, բայց թէ Աստուծոյ այնպէս հաճոյ իցէ՝ կամք Աստուծոյ կատարեսցին: - 144.

ՋԱՋ - Եւ մեք այժմ զկարգն յառաջ վարեսցուք. Կիւրոս. Վարգէն. Վահան. Շամբիթ. Ջաջ. Ջաջուռ: - 74.

ՋԱՋՈՒՌ - Եւ առնու Ջաջուռ զդուստր Ենիանեայ կնութեան Սահակայ որդւոյ իւրոյ, որում անուն կոչէր Սմբատուհի: - 76. Եւ մեք այժմ զկարգն յառաջ վարեսցուք. Կիւրոս. Վարգէն. Վահան. Շամբիթ. Ջաջ. Ջաջուռ: - 74. Զոր առեալ Ջաջուռ ահիւ և ամենայն պատրաստ կազմութեամբ բնակեցուցանէ ի կողմն Արագածոյ, ի գիւղն Թալին կոչեցեալ. – 76. Իսկ Ջաջուռ Արծրունի ձեռն ի գործ արարեալ՝ մատուցեալ առ թագաւորն խնդրէ զԱնիանոս – 76.

ՋԱՋՈՒՌ ԱՐԾՐՈՒՆԻ - Իսկ Ջաջուռ Արծրունի ձեռն ի գործ արարեալ՝ մատուցեալ առ թագաւորն խնդրէ զԱնիանոս – 76.

ՋԱՐԴԵԱԼ - Եւ մինչ երթայր և խորհէր՝ խոցեալ նորա երիվարն, և յանկարծակի այն ինչ ոտն երիվարին շաղեալ ընդ փոքր թուփ մի, որպէս ասեն, զուլումբեալ ի վերայ գլխոյն ջարդեալ զողն ու լարն՝ ի բաց ընկէց զհեծեալն զքաջ զօրավարն Ապումկդէմ: - 304.

ՋԱՓՐ - ,,Բուխայ գլուխ զօրավարաց ընդհանուր Թագաւորութեան Տաճկաց, Ջափր իշխեցող ծովու և ցամաքի, հաւասար և օրէնսդրին մերոյ Մահումաթի, և հաւատարիմ միջնորդ Աստուծոյ և մարդկան, և թագաւոր ընդհանուր ազգաց հարաւային աթոռակալութեան … Յղեցի զքեզ ելանել ի վերայ երկրիդ Հայոց ամենայն կենդանեաց – 236. /թագաւորեաց/ Յեզիտ ամս Զ … Ջափր որդի Մահմետի ամս ԺԷ: - 168. Այր ոմն Ջափր խրոխտ և ամբարհաւաճ. և սկսաւ եղջիւր ածել անօրէնութեամբ և գոռալով ոգորէր ընդ չորս կողմանս երկրին և նեղեալ տագնապէր զխաղաղասէրս կենօք – 170. Բայց մեզ կայ առաջի ասել վասն Ջափրայ և չար գործոց նորա, անգիրս մնացեալ յայլոց, զոր կատարեաց ի վերայ աշխարհիս Հայոց երկայնագոյն ժամանակաւ և անըմբերելի նեղութեամբ ի մերս հանդիպեալ աւուրս, որ էր Հայոց Յ թուական: - 168. զորոյ ցուցականութիւն պատմեալ գլխաւորին Տաճկաց Ջափրի: - 326. ԹԱԳԱՒՈՐԷ ՏԱՃԿԱՑ ԹՈՔԼ ՈՄՆ ՋԱՓՐ ԱՆՈՒՆ: - 170. ՎԱՍՆ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՋԱՓՐԱՅ, ԶՈՐ ԻՆՉ ԽՈՐՀԵՑԱՒ Ի ՎԵՐԱՅ ԱՇԽԱՐՀԻՍ ՀԱՅՈՑ, ԵԻ Ի ԳԼՈՒԽ ԵՀԱՆ ԶԿԱՄՍ ՉԱՐՈՒԹԵԱՆՆ, ԵԻ ՈՐ ԻՆՉ ԸՆԴ ՍՈՎԱՒ ՆԱԽ ՔԱՆ ԶԼՆՈՒԼ ՎԵՑԵՐՈՐԴ ՅՈԲԵԼԻՆԻ, ԵԻ ԵՕԹԱՆԱՍՈՒՆԵՐՈՐԴ ՈԼՈՄՊԻԱԴԻՆ, ՅԵՏ ԻՆՆԵԻՏԱՍՆ ԸՆԴԻՔՏԻՈՆԻՆ, ՅՈՐՈՒՄ ԲՈՎԱՆԴԱԿԻՆ ԺԱՄԱՆԱԿՔ ԲՌՆԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆՆ ՏԱՃԿԱՑ ԱՄՔ ՄԻԲ ԸՍՏ ԹՈՒՈՑ ՀԱՅԵՐԷՆ ՏՈՒՄԱՐԻ. – 170. և ինքն Ջափր գործ առնէր առ սակաւ սակաւ մեկնել ի նմանէ զզօրսն՝ դիմօք յաշխարհս աշխարհս /326/ ասպատակ սփռելոյ: - 328.

ՋԱՓՐՄՈԹՈՔԼ - Ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ մինչ ճոխացեալ մեծամեծս փքայր Ջափրմոթոքլ ի վերայ քրիստոնէից, որպէս Սենեքէրիմ նախնին մեր ի վերայ Երուսաղէմի և ժողովրդեանն Իսրայէլի՝ յեղակարծում հասեալ ի վերայ նորա որդին իւր Մոթէին սպան զնա – 318.

ՋԵՌԱՑԵԱԼ - Յորժամ անդնդական խորքն ազդ առնիցեն ներքին բնական կենդանեացն զհասանել ջերմութեանն, յորում ջեռացեալ ի հիւսիսային սառնամանեաց օդոյն շնչելոյ, ի խորսն զխաղացումն արարեալ լինին - 260.

ՋԵՌՆՈՒԼ - Եւ այն ինչ ընդ ջեռնուլն արեգականն, մինչ ագևորեալքն մտանէին զառաջեաւ ամիրային, որպէս որսոյ ինչ պատճառանօք հեծեալ յընտիր երիվարս հանդերձ մերձաւոր հարազատօք իւրովք և ազատովք յընտրելոցն Վասպուրականի՝ ելեալ մեկնեցաւ իբրև վտաւանս երկուս. – 342.

ՋԵՐՄ - Եւ յորժամ դարձեալ պակասիցէ զօրութիւն ջերմ օդոյ հարաւային հողմոյն/260/… յայնժամ վիշապն նեղի, շտապի, տագնապի բռնութեամբ ուժոյ զօրութեանն – 262.

ՋԵՐՄԱԳՈՅՆ - և հարաւային ջերմագոյն օդն շնչեաց ի խորագոյն դաշտն քաղաքին Դվնայ – 268. և յորժամ զգան ջերմութեանն՝ զուարթանան զուարճանան, հրճուին կայտռելով ի վեր փքալով հասանել ի ջերմագոյն վայրսն, ի ջրշիղջսն ծովափնեայս ջանան հասանել – 260. ի ջերմագոյն վայրս ամրանան առանձնանան և միայն բնակեն ըստ ազգս իւրեանց: - 262. Իսկ անօրէն զօրավարն … գնաց եմուտ ի ջերմագոյն տեղիս ի քաղաքն Դուին ձմերել անդ. – 262. սրտմտեալ անժուժկալ ի բարկութեանն ջերմագոյն արեանն մրրկալից

շարժմանն, և սկսաւ թափել զմահածին թոյնս իւր ի վերայ կապելոցն, իբրև զթոյնս իժի – 242.

ՋԵՐՄԱՁՈՐ - Իսկ Վարդան Մամիկոնեան, որդի Համազասպայ Մամիկոնէի, թոռն սրբոյն Սահակայ, խոյս տուեալ գնաց զկողմամբքն Մոկաց, ի խոխոմս Տաւրոսական լերինն, ի լեսուրս Ջերմաձորոյ – 122.

ՋԵՐՄԱՁՈՐՈՅ ԼԵՍՈՒՐՔ - Իսկ Վարդան Մամիկոնեան, որդի Համազասպայ Մամիկոնէի, թոռն սրբոյն Սահակայ, խոյս տուեալ գնաց զկողմամբքն Մոկաց, ի խոխոմս Տաւրոսական լերինն, ի լեսուրս Ջերմաձորոյ – 122.

ՋԵՐՄԱՅԻՆ - Իսկ ի շնչել հարաւային օդոյն, եռացուցանելով երկրի ի վեր զջերմային զօրութիւնն, զուարթացուցանելով անդնդական բերմամբն զընդարմացեալ արմատս և զբոյսս ի հիւսիսային սառնամանեաց օդոյն շնչելոյ - 188. խաղայ իջանէ ի խորագոյն և ի ջերմային վայրս անդնդական խորոցն, ձմեռնանայ անդ – 262.

ՋԵՐՄԵՌԱՆԴ - Եւ յերկարեալ Աղան զողբսն, ջերմեռանդն յորդահոս արտասուաց բղխմունս առաջի սրբոյն Սահակայ և մեծ սպարապետին Սահակայ և այլոց նախարարացն. – 112.

ՋԵՐՄՈՒԹԻՒՆ - և բայացեալքն եթէ գազանք և եթէ թռչունք, յորժամ զգան զջերմութիւն օդոյն ի հասարակել տունջեան և գիշերոյ՝ ի գարնանային եղանակի ելեալք յիւրաքանչիւր կայենից. – 188. և յորժամ զգան ջերմութեանն՝ զուարթանան զուարճանան, հրճուին կայտռելով ի վեր փքալով հասանել ի ջերմագոյն վայրսն, ի ջրշիղջսն ծովափնեայս ջանան հասանել – 260. և նոցա պարտասեալք ի ծանրութենէ զինուցն և ի ջերմութենէ տապոյ արեգականն և ի սաստկութենէ աւազոյն, որ ոչ ունէր զկայ ոտից, և ի հետևակագնացութենէն և ամենեքումբք թշուառացեալք՝ անկան ի ձեռս թշնամեացն – 162. Եւ քանզի որպէս ասացաւ՝ ի յերկարագնացս աշխատութեանց երիվարացն և հեծելոցն ծանրութիւն ի տքնութենէն ի վերայ հասելոյ, և տօթն արեգականակէզ տապախառն ջերմութեանն, և թանձր ծարաւոյն պասքեցելոց երիվարացն հանդերձ հեծելովքն – 402. Ըստ նմին օրինակի և զօրավարն Բուխայ, ի հասանել ամառնային ջերմութեանն իբրև ի խորոց անդնդոց ի վեր մղեալ զինքն, ելեալ յերեսաց արքայի բազում և ծանր զօրու՝ եհաս ի վերայ երկրիս ի կողմն հիւսիսոյ ի մուտս Հայաստան աշխարհիս. –262. Յորժամ անդնդական խորքն ազդ առնիցեն ներքին բնական կենդանեացն զհասանել ջերմութեանն, յորում ջեռացեալ ի հիւսիսային սառնամանեաց օդոյն շնչելոյ, ի խորսն զխաղացումն արարեալ լինին - 260.

ՋԻՂ - և տանջեալ զնա ջղօք՝ տայ նմա և զգանձս աներևոյթս – 66.

ՋԼ - Եւ ի սորա հարիւր և երեսուն և հինգերորդ ամին վախճանեցաւ նախահայրն Ադամ, կեցեալ ամս ՋԼ. – 26.

ՋԼՄԱՐ - Եւ ամուրք յոյժ և անկասկածելիք ի ձեռս նոցա են, ամուրն Ջլմաք և Սրինգ, և Ճախուկ բերդն. – 212. Բայց կին ոմն յազգէն Աշդահակայ բնակէ յամուրսն Ջլմաք և ի Սրինգ, ի գաւառին ի Փոքր Աղբագ – 90. Եւ այն ինչ ընդ մտանելն՝ երագապէս հասեալ ի վերայ ամրոցացն Ջղմաք և Սրինգ կոչեցեալ՝ յինքն գրաւէ զամրոցսն. և կալեալ զՎասակ՝ յինքն գրաւեաց զզօրավարութիւնն բոլոր Վասպուրական տէրութեանս: - 306. զի բռնացեալ բնակէր յամուրսն Սրինգ և Ջղմաք. - 316. Իսկ իշխանն Աշոտ և եղբարք իւր խոյս տուեալ զկողմամբքն Փոքր Աղբագոյ, մերձ առ յամուրսն Ջղմաք և Սրինգ: - 372. և ահա աղաղակ և փողք և քնարք և ջնարք, և վառեալ զինու և սրոյ և ամենայն պատրաստութեամբ անհուն զօրացն, մինչ գրեթէ /գրքումէ՝գրէթէ/ ի հիմանց զլեառնն տապալել – 284.

ՋՆՋԵԼ - Տայր հրաման և խոզասպանութեան և ջնջէր յերկրէ զբազմութիւն արօտական խոզիցն: - 168.

ՋՆՋՈՒՄՆ - Եօթներորդ՝ զի զվարկ փոխարինին լուեալ ի Տեառնէ՝ ոչ զարհուրեցաւ վերադարձիլ արտասուօք ի ջնջումն մեղացն. – 24.

ՋՈՂԱԽԵԼ - և բնակեցուցանէ զնոսա ի գաւառն Աղբագ, յետ բնակեցուցանելոյն զնոսա ի Ջողախել, ի Վրնջունիս և ի Հախրամի, տեսեալ մինչև ի ժամանակս ինչ – 64.

ՋՈՂԱՅ ԼԵԱՌՆ - և անդ լինէին ժողովեալ ամենայն բազմութիւն աշխարհակոյտ ամբոխից գաղթականաց գաւառացն կողմանցն Աղբակոյ, Զարէհվանի և Ակէոյ և ի լեռնակողմանցն Աղզոյ և Ոտնն Առնոյ, մի կողմն ի Ջողայ լեռնէն և անդր: - 226.

ՋՈՐԵԱԿ - և իբրև հուր ընդ եղէգն ընթացեալ՝ այնպէս հասեալ ի վերայ մեր իբրև զմարախ, իբրև զջորեակ և իբրև զթրթուր խառնիճաւն /238/ հանդերձ – 240.

ՋՈՐԻ - և ելեալ նստաւ ի ջորւոջն, զոր պատրաստեալն ունէին անդէն առ դրան վրանին, և հանին արտաքոյ ղաշիկ բանակին՝ դարձուցեալ դառնալ ընդ նոյն ուստի եկն: - 346. և սուսեր ընդ մէջ ածեալ, և հեծուցեալ ի մեծազարդ ջորւոջ, և նժոյգս առաջի և զկնի ի զարդ և ի զէն սպառազինեալ և ձայնք փողոց և դոփիւնք թմբկաց և այլ երաժշտական գործոց հնչեցուցանէին շուրջանակի. – 236.

ՋՈՒԱՆՇԷՐ - Եւ այն ինչ պատահեալ Գուրգէն հարուստ գնդի Վահանայ ի յառաւամէջս մուրին՝ ի բազում քան թէ սակաւ սուսերս ծեծեցին զնա, մինչև ոմն Ջուանշէր անուն յետուստ յանկարծ հարեալ վիրաւորեաց զԳուրգէն – 310. իսկ նա առ երագութեան ձեռին ձգեալ զսուսերն՝ եհար զերեսս Ջուանշիրայն, և խլեաց զաչս նորա, և ինքն դարձաւ մեծաւ յաղթութեամբ, եմուտ յամրական տեղիսն: Եւ նոքա յո՛վ և աճապարեցին: - 310.

ՋՈՒՐ - ,,Քրիստոնեայ եմ և մեռանիմ վասն Քրիստոսի, և մկրտիմ ի Հայր և ի յՈրդի և ի Հոգին սուրբ, ոչ ջրով, այլ իմով արեամբ: - 222. Այլ և պատկանաբար իմաստութեամբ պատրաստեաց ջրմուղ ներքսագոյն երկրի ի քարանց տաշելոյ փողոցս գնացից ջրոյն կազմեալ – 392. այլ զպարտութիւն քան զյաղթութիւն յինքեանս ձգէին ի ձեռանէ Ցիսէի, մինչ պակասել պատրաստութեանն բերդին, մանաւանդ ջրոյն սակաւաւորութիւն. – 362. այլ Մկրտչին հրամայի՝ մի ըմպել գինի և օղի. սա ոչ միայն գինով ոչ զկծէր, այլ և ոչ ջրով զծարաւոյն պէտսն կատարէր, սակաւապետութեամբ ընդովք թրջելովք, և խստավայել բանջարովք առ քաղցն վայելելով: - 376. դարձեալ պարսպէ զքարաբլուրն ի պահպանութիւն ջրոյն ամրագունիւք շինուածովք – 88. Եւ աղբերքն որ ի տեղւոջն և այլ ջրոցն քամուածքն ի ծործորացն ի վայր՝ յարիւն դարձան: - 306. և բազում եղեն դիակունք նոցա վասն սովոյ հացի և ծարաւոյ ջրոյս,,: - 184. Եւ է զի ի նուրբ և ի հուն տեղիս ջուրցն անկեալ՝ ի նմին խրեալ կան անշարժ, և դիւրաւ անկանիցի ի ձեռս որսորդաց. – 260. և խեցգետի մի ել, կորզեալ ձգեաց ի ջուրն զինուորս ԾԴ: - 50. և յետ կատարման աստուածային հրամանին՝ ի ծփական ջուրցն բերեալ տապանն յարևելեայն ի միջոց աշխարհի՝ հանգեաւ ի լերինս Կորդուաց – 32. և նորա ելեալ սակաւ արամբք՝ իբրև ջուր ընդ զառ ի վայրն հոսեալ՝ արար հալածական զՎահան և զզօրս նորա. – 310. և փոխանակ զգեստու հարսանեաց զգեստ մկրտութեանն ծանուցեալ ցուցին, զոր ջրով և Հոգւովն սրբով զգեցեալ էին – 266. Եւ փոխանակ սուրբ մկրտութեանն՝ հանապազ ողողանիլ ջրով, և զայն բաւական համարել ի սրբութիւն: - 164. և քամուածք ջրոյն որ ի ծործորացն ի վայր զեղուին՝ յարիւն դառնային ի բազմութենէ սպանելոցն. – 178. զի ահա ևս եօթն օր՝ և ածից ջրհեղեղ ջուրց ի վերայ երկրի՝ սատակել զամենայն, յորում է շունչ կենդանի,,. – 30. զի թէ ես յաղթեցից՝ երդուեալ ի մեծ աստուածն Որմազդ և յարեգակն և ի լուսին և ի հուր և ի ջուր և ի Միհր և յամենայն աստուածս՝ զի ձեզ տուեալ լիցի թագաւորութիւն Հայոց. – 138. Զի թէ միոյ փայլատակման ընթացք և ճայթումն ամպոց բաւական է պակուցանել քաղել զուշեղութիւն ոգւոց, զի՞նչ ինչ յայնժամ կրէին ոգիք մնացելոցն յերկրի, ի սահանաբաց և յանդնդաքակ վրդովմանցն հոսելոց, նախ քան զջրհեղեղ ջուրց սատակումնն: - 32. Զի նոքա վասն ի կանայսն մոլելոյ ընդ դստերսն Կայէնի խառնակելով՝ ջրով կործանեցան. – 336. զոր ի ջուր եդեալ՝ ծծէ իբրև զսպունգ – 208. Ի սորա յերրորդ ամի թագաւորութեանն ի վերայ Հայոց աստուածատուր բարկութեամբ անդնդաշարժ վրդովմամբք ներքնագոյն խորոցն պատահեալ միմեանց սահանախաղաց դղրդմամբ, հիմնաշարժ տապալմամբ, /356/ ներքսագոյն երկրի թուլացեալ պնդափակ աղխեալ սանդարամետական սահմանին, բարկութեան հողմոց շնչեալ ընդ ջրոցն խաւարայնոց, ի կոհակս անդնդաքակս զթանձրայատակ երկրի զկարծր և զծանրալիր անկշիռ անբաւութիւնն տատանեալ, մինչ յերեսս երկրի ի վեր մղեալ հանդէպ քաղաքին Արտաշատու /գրքում՝ Արտաշասու/, որ

Բլուրն նորուն ասի – 358. Նա և ջուր մաքուր յապակի զուտ և վճիտ արկեալ, ի տապ արեգականն դնելով, և զնիւթ հրոյն առ ընթեր՝ ի շողոյ անտի արևակէզ եղեալ տոչորի նիւթն: - 52. Որով պատառեցան ամենայն աղբերք անդնդոց, և սահանք երկնից բացան անընդմիջաբար երկրի և երկնային ծովուն լինել, և համատարած ջրովն զրաւ առնել համօրէն ամենայն շնչաւոր կենդանեաց – 32. պատրաստ եմք ի կապանս, ի բանտս, ի գանս, ի հուր, ի սուր, ի ջուր, ի տանջանս հարուածոց և յամենայն հնարս չարչարանաց,,: - 246. սա արար զջուր - 46.

ՋՈՒՐՋԱՆ - Եւ յայնմհետէ համարձակութիւն առեալ անօրինացն՝ սկսան գունդս ռամկականս ժողովեալ ըստ օրինակի մարախոյ անչափ բազմութեամբ, այնոքիկ որ Շեխետիքն կոչէին. և այլ որ ուստեք ուստեք ի հեռաւոր աշխարհաց /402/ Պարսից, ի Ժանգանայ և ի Ջուրջանայ և որք ի Վարառատ գաւառէ – 404.

ՋՐԱՄԲԱՐ - Իսկ ի հարաւակողմն կուսէ ի ջրամբար արձանագործ քարեղինէն ճանապարհ աշտիճանեալ /390/ ներքուստ ի վեր մինչ ի կատար անձաւին հեշտալիր զելս և զէջս յօրինեալ, քարագործ աւազամած կրագործութեամբ: - 392.

ՋՐԱՅԻՆ - մերժել հեռանալ … և որ այլ քաղցրագոյն վայելք ընդ երկնաւս ի վերայ երկրի, պայծառ գեղ արեգական և լուսնի, հանդերձ աստեղացն ճոխագործութեամբքն ընդ տարերք երկնի յեղյեղլով, ծովու և այլոց ցամաքայնոց, և ջրայնոցն բարեփառ հոլովմանցն հրճուանաց, և որ ինչ ընդ այլք ընդ դոքօք պատկանին յարմարաբար տնտեսութիւնք առ սկզբնատիպն պատկերակերպութիւն: - 386.

ՋՐԱՐԲԻ - Զոր Փիլոն Աղէքսանդրացի փիլիսոփոս և վարդապետ հնոյն՝ Ջրաբրի ասէ, թերևս զննդականութեան և զաճողական բազմամարդութեանն պատճառ նշանակեալ յառաջատեսէ հայրն. – 24.

ՋՐԿԻՐ - և զկէս գերւոյն ընդ իւրեանց ունելով ի քաղաքին, լինել իւրեանց ջրկիրս և փայտակոտորս. – 188.

ՋՐՀԵՂԵՂ - Եւ եկաց Նոյ յետ ջրհեղեղին առ որդւովքն ամս Լ Ծ մինչև ի Ջ Գ ամն Եբերայ – 34. զի ահա ևս եօթն օր՝ և ածից ջրհեղեղ ջուրց ի վերայ երկրի՝ սատակել զամենայն, յորում է շունչ կենդանի,,. – 30. Զի թէ միոյ փայլատակման ընթացք և ճայթումն ամպոց բաւական է պակուցանել քաղել զուշեղութիւն ոգւոց, զի՞նչ ինչ յայնժամ կրէին ոգիք մնացելոցն յերկրի, ի սահանաբաց և յանդնդաքակ վրդովմանցն հոսելոց, նախ քան զջրհեղեղ ջուրց սատակումնն: - 32. զոր մեք գիտեմք յետ ջրհեղեղին եղեալ գիր: - 36. ի սորա Լ Գ համբաւեալ ջրհեղեղն Ովդէգայ: - 56. յետ ջրհեղեղին արք գինի Նոյ, վասն որոյ և անփորձ իրացն եղելոյ՝ արբեալ եղև: - 30. Յետ ջրհեղեղին հրամայեալ՝ կերիջիք միս իբրև զբանջար խոտոյ. – 30. որ անցուցանէ զանցանէ զանասնական խառնակութեամբքն երիքովեան և սողոմական լրբութեամբ, անամօթաբար այր զարամբք բորբոքեալ, դեզադէզ զհրացանն բերելով յերկնուստ զանզրաւ կիզումնն, անցուցեալ զանցուցեալ զատակչական կործանմանն ջրհեղեղին: - 336. Որ և այլոց կարող տուիչ լինել ժամանակաց, որպէս և արանցն որ յառաջ քան զջրհեղեղն քառասուն ևս աւելի բիւրս ամաց և դարս փոխադրական այլաձևս և խժականս, շարս և ներս և սոսս - 38. որ զջրհեղեղին իբրս գուշակեաց Քսիւսիւթրեայ, և զառաջինս իւր գործոց բնաբանապէս գրել և դնել յաման պղնձի մածեալ կապարով ի պահեստի ի Սիպարացւոց քաղաքին: - 36. քանզի յետ ջրհեղեղին ոչ երևի լինել դարձեալ որդիս նահապետին. – 30.

ՋՐՄՈՒՂ - Այլ և պատկանաբար իմաստութեամբ պատրաստեաց ջրմուղ ներքսագոյն երկրի ի քարանց տաշելոյ փողոցս գնացից ջրոյն կազմեալ – 392. որոյ ջրմուղ կազմեալ ածեալ հասուցանէ ի մէջ հովտին: - 88.

ՋՐՇԻՂՋ - և յորժամ զգան ջերմութեանն՝ զուարթանան զուարճանան, հրճուին կայտռելով ի վեր փքալով հասանել ի ջերմագոյն վայրսն, ի ջրշիղջսն ծովափնեայս ջանան հասանել – 260.

Ռ

Ռ/թիվ՝ հազար/ - և ահա իբրև արք Ռ ի յընտրելոցն Աղուանից պատահեալ նոցա հարին զնոսա և ածին փախստեայ ի բանակն և ինքեանք դարձան ողջանդամ, և ոչ մի ոք վիրաւորեցաւ. – 282. Եւ դարձեալ գումարեալ հեծեալս Ռ, զՍահակ Բագրատունի, զորդիս իշխանաց իշխանի զՍմբատ և զՇապուհ և զՄուշեղ Մոկաց իշխեցողք, և զԱրզնոյ զօրսն – 332. և եհան զզօրսն մինչ մերձ ի գլուխ լերինն և ընդ նոսա նշանս բազումս, իբրև Ռ արանց ընտրելոց քաջ երիվարօք. – 284. Իբրև եհաս գուժկան առ մարզպանն Հայոց Գուրգէն՝ ելեալ զհետ նոցա Ռ արամբք, վառեալ ի զէն և յասպազէն, և գնացեալ եհաս յԱյլի գաւառ. – 402.

ՌԱԶՄ - Եւ ինքն շտապ տագնապէր փութացուցանէր ռազմ բոլորել, կարգել կազմել զճակատն, պատրաստել ի պատերազմ – 228. Այլ ելեալ արտաքս ի ռազմէն՝ դարձաւ փախստեայ ընդ ճանապարհին Հողցայ. – 368. գունդ կազմեալ ռազմ արարեալ զբոլոր դաշտաձև հովիտն ի ներքս փակէր, վառեալք զինու և ամենայն պատրաստութեամբ ընդդէմ գնդին Հայոց: - 172. և դիմեցին ի մէջ նոցա ի չորս առաջս, ըստ նմանութեան տեառնանման խաչին, և բախեցին զճակատն և պատառեցին զռազմն և դարձուցին ընդ զառ ի վայրն և իջուցին ի լեռնէ անտի, և հարին ի հարուածս մեծամեծս. – 286. Եւ դիմեցին խուռն յանդուգն յարձակմամբ և բախեցին զգունդն և պատառեցին զռազմն և դարձուցին զայլազգիսն. - 232. Եւ եղև իբրև գումարեցան ի մի վայր ամենայն բազմութիւն զօրացն աւելի քան զՄՌ-աց, և կազմեցին ռազմ և կարգեցին ճակատ – 284. Եւ իբրև ռազմ երկոցունց կողմանցն խռնեցաւ … սրբոյն Վարդանայ մտրակեալ զերիվարն ի փախուստ զախոյեանսն Պարսից դարձուցեալ– 128. Եւ իսկոյն անյապաղ յական քթթել սպառազինեալ այրուձի պնդակազմ /366/ պատրաստութեամբ, ռազմ բոլորեալ դաշիկ դիմացուածով զմարտն գրգռեալ - 368. և կարգեցին ճակատս և ռազմ բոլորեցին, և վահանաւորքն փակեցին զառաջակողմն ճակատուն և կացին ի թիկանց հետևակազօր նահատակացն.– 306. և կարգեցին ճակատս, և բոլորեցին ռազմ, և գունդս գունդս յընտրելոց զօրացն ըստ ազգս ազգս, շուրջանակի ի ներքս փակեցին զլեառնն և դրօշս և նշանս բարձրագոյնս լայնատարածս կանգնեցին. – 280. և հրաման ետ Գուրգէն իւրում գնդին պատրաստել ի պատերազմ, կազմել ռազմ և տալ ճակատ ընդդէմ այլազգեացն – 230. Եւ յանդուգն դիմեցուածովն ի վեր քան զզարմանս՝ այն ինչ ի քթթել ական դարձուցին /328/ զխրոսականն, և զռազմն դաշիկ քակեցին և զյառաջագահ ախոյեանսն փայլակնահար արարեալ դիաթաւալ կացուցին – 330. և քակեցին զռազմն և աւերեցին զճակատն և լքին զմիմեանս, և թողին զպատերազմն և գնացին փախստական ամենայն այր յո՛վ և կարաց զերծանել. -306. զի մինչ ընդխռնեցաւ պատերազմն և դէմ առ դէմ ճակատէին՝ յանկարծակի այր մի ի նմանութիւն լուսոյ եկն եկաց ի մէջ ռազմի ճակատուն – 232. զռազմ ճակատուն կարգեցին պատրաստեցին. – 210. կարգեցին յօրինեցին զռազմն: - 230. նոքա գունդ առ գունդ ընդդէմ միմեանց ճակատեալ կազմէին զռազմն, և փողքն գոչէին և դրօշքն տարածանէին և նշանքն փողփողէին, վահանաւորքն և նիզակաւորքն գոչէին, այրուձին այսր անդր վազս առնէին և ախոյեանքն յարձակէին, կապարճակիրքն աղեղանցն յուրային: - 174. մինչ նոքա յանհոգս յապահովս բնակէին՝ նոքա զռազմն կազմեալ վառեցին զճակատն. – 380. Յայնժամ տէր Գուրգէն առ /306/ չժուժել սրտին, մտրակեալ զքաջ երիվարն յորում նստեալն էր՝ և եհար զգունդն զձախակողմն Տաճկաց և պատառեաց զռազմն և դարձոյց զերեսս նոցա- 308.

ՌԱԶՄԱՅՈՒԶԱՆ - և զօրք Պարսից որք էին ի կողմանս Պաղեստինացւոց, և զօրավար նոցա անուանեալ Ռազմայուզան որ է Խոռեամ՝ խօսէր ընդ Երուսաղէմի զխաղաղութիւն. – 142. Յայնժամ ժողովեալ Խոռեմ/Խոռեայմ/ Ռազմայուզան /գրքում՝ Եռազմայուզան/ զզօրս իւր

բանակեցաւ շուրջ զԵրուսաղէմաւ և պաշարեաց զնա, և պատերազմեցաւ ընդ Երուսաղէմի աւուրս ԺԹ – 142.

ՌԱՀԱԲ - որ և զՌահաք պոռնիկն առ ժամեայ բարեմտութեամբն յերիքովական բարկութենէն ապրեցոյց իւրովք ազգականօքն, և զԳաբաւոնացիսն ի Քանանացւոցն սատակմանէ: - 32.

ՌԱՀՄ - Եւ զօրագլուխք զօրացն էին այսոքիկ, Մուքադմ, Յուսփ ի Թփղիս քաղաքէ, Յուսփ որդի Ռահմայ և Ապուհեշմ՝ Ելոյ տէր և ընդ նոսա զօրք Համդոյի Պարսից ամիրայի: - 226.

ՌԱՄԻԿ - Այլ և զռամիկ Նորագեղջ աւանին Ռշտունեաց առեալ ածեն ի տեղի վաճառուն Ոստանին Ռշտունեաց, արկեալ տոռունս ի պարանոցն հանեն ընդ սուր. – 202. այլ և ոչ պահապանաց ոմանց ռամկաց որ պահիցեն զամուրքս: - 216. Երէց մի Շապուհ անուն, և մի ոմն յռամկաց ձորոյն՝ լնուլ զթիւ գնդիցն - 202. և անդր գումարեալ են ամենայն զօրք և ռամիկք աշխարհիս, արք կորովիք և պատերազմողք, որք ոչ դառնան ի սրոյ. – 212. Եւ ժողովել զբնակիչս աշխարհին համօրէն զարս և զկանայս և զայլս յերկրէն Աղուանից բազմութիւն ռամիկ շինականաց, և լեգէոնս զօրականաց զսակաւս ի լեառնն ամուր անուանեալն Քթիշ, ըստ այնմ և համբարս ռռճկաց: - 278. և ռամիկքն ամբոխին ոմանք ի կողմանէ մխեցին զձեռս ի գործ պատերազմին քարամբք: - 232.

ՌԱՄԿԱԿԱՆ - Եւ յայնմհետէ համարձակութիւն առեալ անօրինացն՝ սկսան գունդս ռամկականս ժողովեալ ըստ օրինակի մարախոյ անչափ բազմութեամբ, այնոքիկ որ Շեխետիքն կոչէին. և այլ որ ուստեք ուստեք ի հեռաւոր աշխարհաց /402/ Պարսից, ի Ժանգանայ և ի Ջուրջանայ և որք ի Վարառատ գաւառէ – 404.

ՌԵԱ - Եւ քանզի առեալ էր Կոռնեայ իւր կին զՌեա յազգէ Զրուանայ – 14. Տե՛ս նաև ԸՌԵԱ

ՌՃԿ - Եւ համարին ամք ժամանակացս այսոցիկ, ի Կիւրոսէ մինչև ցթագաւորութիւնն Տաճկաց՝ ամք ՌՃԿ: - 166.

ՌՄ - Կաղղիսթենէս, իմ բարեկամ, խրատ ետ ինձ մտանել հանդերձ բարեկամօք Խ, և մանկամբք Ճ, և զինուորօք ՌՄ միայնովք: - 50.

ՌՄԲԱՔԱՐ - Եւ զայլս ազգի ազգի զինուորք ունէին վաղերք և վակուրք, սուսերք և սուինք, տապարք և վիրգահանք, մեքենայք և ռմբաքարք, վահանք և նիզակք: - 208.

ՌՇՏՈՒՆԵԱՑ ՈՍՏԱՆ - և նորա կալեալ զնա և ի կապանս մատնեալ որպէս զանհնազանդ ոմն՝ և եկն անց յՈստանն Ռշտունեաց: - 322. Այլ և զռամիկ Նորագեղջ աւանին Ռշտունեաց առեալ ածեն ի տեղի վաճառուն Ոստանին Ռշտունեաց, արկեալ տոռունս ի պարանոցն հանեն ընդ սուր. – 202. Բայց Գուրգէն խոկայր զմասն աշխարհին յինքն գրաւել, մանաւանդ զՈստանն Ռշտունեաց, որ էր տեղի սպանման հօր իւրոյ, գինս արեան զնա համարելով: - 362. Եւ Գուրգէն նստէր յՈստանին Ռշտունեաց յամրաձև բերդին. – 310. Եւ դարձան մտին յՈստանն Ռշտունեաց և կացուցին յանձանց իւրեանց իշխան զՎասակ Կովակեր, եղբայր Վահանայ: - 306. և ինքն Աշոտ ճողոպրեալ միաձի ելեալ եհաս փախստեայ մինչ յՈստանն Ռշտունեաց, թողլով զբուն բանակն ի նմին տեղւոջ. – 332. Իսկ ի տիրական զօրավարութեանն Գագկայ սկզբնաւորեալ ձեռակերտ իւր՝ շինեաց զհողաբլուր բարձրաւանդակն ի Մահռաշտ գեօղ յափն գետոյն յելս կոյս, որ հայի յՈստանն Ռշտունեաց – 394. շինեաց Գագիկ պարսպաւոր ամրափակութեամբ զբլուրն յՈստանին Ռշտունեաց զաւերեալն ի բազում ամաց – 390. ՎԱՍՆ ՍՔԱՆՉԵԼԵԱՑՆ ՈՐ ՅՈՒՅԱՒ ՅՈՍՏԱՆՆ ՌՇՏՈՒՆԵԱՑ ՅԱՄՍ ԶՕՐԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆՆ ԳԱԳԿԱՅ: - 378.

ՌՇՏՈՒՆԻ - յափշտակեցին զՇաւասպ որդի Վաչէի Արծրունւոյ, և զՄեհէդպակ Ռշտունի – 98.

ՌՇՏՈՒՆԻ ՀԱՅԿԱԶՆ - յորում տեղւոջ յառաջագոյն ապարանք պարսպաւորք եղեալ էր Վարդ պատրկի Ռշտունւոյ հայկազնոյ – 394.

ՌՇՏՈՒՆԻՔ - Այլ և զռամիկ Նորագեղջ աւանին Ռշտունեաց առեալ ածեն ի տեղի վաճառուն Ոստանին Ռշտունեաց, արկեալ տոռունս ի պարանոցն հանեն ընդ սուր. – 202. Անդ հանդիպեալ լինէր և երանելի եպիսկոպոսն Գրիգոր Ռշտունեաց վսամ. ոչ կարաց իւրայնովքն զերծանել, իբրև յայնժամ առղոթաւ/հավանաբար ,,աղօթել,, բայն է / ի լեառն: - 358. բաժանեն զաշխարհս յերիս մասունս. տալով Աշոտի … Իսկ Գագիկ զկողմանս Ռշտունեաց այլովք մօտակացիւք գաւառօք, և որքան իցէ հասումն ուժոյ՝ անդր ևս

յաշխարհին Մոկաց: - 360. Բայց քանզի ընդարձակ էր պահն Հողցայ՝ փութանակի եկն եհաս Ժիրաք ի գաւառն Ռշտունեաց և զզօրսն առխթեալ ի ձորն Առուանից, ի սահմանս Մոկաց. – 202. Գիտեն զայս և բնակիչքն Ռշտունեաց գաւառին – 206. գնացին մտին ի գաւառն Ռշտունեաց, և առին յաւարի զտունն Գարեգնի Ռշտունեաց տեառն. – 102. գնացին մտին ի գաւառն Ռշտունեաց, և առին յաւարի զտունն Գարեգնի Ռշտունեաց տեառն. – 102. Եւ կոչեալ առ ինքն զեպիսկոպոսն Մոկաց զՅօհան և զեպիսկոպոսն Ռշտունեաց Սահակ և զեպիսկոպոսն Անձաւացեաց Շմաւոն – 122. և անդ գտեալ զբնակիչսն Ռշտունեաց, թափառականս անկեալ յանողորմ և ի մարդախոշոշ շանցն գիշակերաց – 202. և բանակեցաւ Ն արամբք, վառեալ ի զէն և յասպազէն, ի Նորագեօղ Ռշտունեաց: - 322. Եւ ինքն Աբրահիմ եկն անց յայնկոյս յոստանն Ռշտունեաց և անդ լինէր: - 306. և յղէ զնա ընդ կողմն Ռշտունեաց. – 202. Ի նոցանէ աճեալ ազգք երկոցունց Արծրունեացն և Ռշտունեաց – 98. Իսկ վարդապետն Եղիշէ էր ի ժամանակին յայնմիկ բնակեալ ի գաւառին Ռշտունեաց ի ծովեզերին, յորում տեղւոջ և հանգեաւ իսկ ի Քրիստոս սուրբն Աստուծոյ Եղիշայ: - 130. ՄԾԹ ամօք յառաջ զսորայս բացայայտեալ զցոյցս յայտնութեանն, յամս Ներսեսի երրորդի Հայոց կաթողիկոսի և Վարդանայ Ռշտունեաց պատրկի և յամի ունելութեանն Տաճկաց զհայկական աշխարհս: - 394. նոցա կալեալ զտիկինն Ռշտունեաց զկին Գարեգնի զքոյր Վարդանայ Մամիկոնէի ածեալ ի Վանտոսպ ի քաղաքն Շամիրամայ, մատնեն ի խոշտանգանս և ի տանջանս դառնագոյնս. – 102. սա մատուցեալ առ թագաւորն Տիրան՝ սկսաւ քսութեամբ խօսել ի գաղտնի զտանէն Արծրունեաց և զՌշտունեաց - 98. տեղեկացեալ և վասն տոհմին Արծրունեաց և Ռշտունեաց և որք ի նախարարութենէն Մամիկոնէից հասեալ գնացեալ ամրանային ի յամուրսն Տայոց – 98. փութացոյց գիր պաղատանաց առ Տաճատ Ռշտունեաց տէր և առ Վախրիճ Անձաւացեաց տէր, զեկուցանել նոցա զեղեալսն: - 126.

ՌՈՃԻԿ - Առնէր ասպատակ և ի կողմն Անձաւացեաց տէրութեանն, և անտի ևս առնուին աւար ի պատճառս ռոճկաց պիտոյից այրուձիոյն: - 176. Բայց քանզի անպատերազմելի էր ամրոցն, միայն բաւականաւն ռոճկաց մի վատնիցի՝ առեալ զՎարագ ի ձեռանէ Տաճկացն - 332. Եւ ժողովել զբնակիչս աշխարհին համօրէն զարս և զկանայս և զայլս յերկրէն Աղուանից բազմութիւն ռամիկ շինականաց, և լեգէոնս զօրականաց զսակաւս ի լեառնն ամուր անուանեալն Քթիշ, ըստ այնմ և համբարս ռոճկաց: - 278. և կարգեաց նմա ռոճիկս օր ըստ օրէ ըստ արժանի մեծ տիկնոջն Հռիփսիմեայ: - 226. և կարգել նմա ռոճիկս առատապէս, մինչ ինքն պարապագոյն ժամու անդր հասանիցէ: - 70.

ՌՈՒՆԳՆ - զի ի փռնգալոյ նորա կայծակունք հատանին և ընդ ռնգունս նորա ելանէ ծուխ հնոցի կայծականց, որպէս գրեալ է ի Յովբ: - 246.

ՌՊ - և եղև թիւ սպանելոցն ՌՊ, թող զբազում վիրաւորսն զկողոպուտն և զձերբակալսն: - 232.

ՌՍՏՈՄ - Եւ գունդն Հայոց խաղացին ընդդէմ նոցա … ի տանէն Արծրունեաց՝ Գուրգէն … և Վարաժնունիք՝ Մլեահ և Ռստոմ և Վարազշապուհ. … և Ընտրունիքն /ծն.Ընտունիք/՝ Գէորգ և Յիս՝ և Սահակաւն/ ծն. Սահկաւն/, … և Ակէացիք և Վասակ, և Վահևունիք՝ Քաբարակն/ծնՔաբարակաւն/ և Խրախատ – 230. Իսկ ընդ աւուրսն ընդ այնոսիկ սպանեալ էր Ութմանկացն, որ յամուրսն նստէին՝ զՌստոմ Վարաժնունի, որ զտանուտերական պատիւն յայնժամ ունէր զՎասպուրական աշխարհիս. – 332.

ՌՍՏՈՄ ՎԱՐԱԺՆՈՒՆԻ - Իսկ ընդ աւուրսն ընդ այնոսիկ սպանեալ էր Ութմանկացն, որ յամուրսն նստէին՝ զՌստոմ Վարաժնունի, որ զտանուտերական պատիւն յայնժամ ունէր զՎասպուրական աշխարհիս. – 332.

U

Ս/թիվ՝երկու հազար/ - և ընդ նմա քաղաքացիքն Բերկրոյ որ Ութմանիկքն կոչին, և յազատացն Վասպուրականի որ միաբանեալ էին ընդ զօրսն արքունի, արք իբրև Ս – 306.

ՍԱ - առ սովաւ այլ բազում թագաւորք կացին ի տեղիս տեղիս: - 58. սա այն է, որ մինչ յելանելն Բուխայի ի սկզբանն մտանելոյ նորա ի Հայս՝ եկաց ընդդէմ նորա բնակչօք լերինն և հարուածս մեծամեծս հասոյց ի վերայ զօրացն արքունի. – 294. այլ Մկրտչին հրամայի՝ մի ըմպել գինի և օղի. սա ոչ միայն գինով ոչ զկծէր, այլ և ոչ ջրով զծարաւոյն պէտսն կատարէր, սակաւապետութեամբ ընդովք թրջելովք, և խստավայել բանջարովք առ քաղցն վայելելով: - 376. Այլ սա ի վեց ամին լքեալ ի Կիւրոսէ, և աստ անկեալ կենօք շրջէր մինչև իսպառ բարձաւ թագաւորութիւնն Ասորեստանեայց և Մարաց ի Կիւրոսէ որ թագաւոր …<այստեղ նախադասությունը չի ավարտված>: - 62. Այլ սոքա թէպէտ և յանձն առնուին և մտադիւրութեամբ լսէին նմա սակայն ոչ մեկնեալ լինէին ի ժանդագործ պղծութենէն զազրալից սոդոմական ախտիցն – 182. այլ փոխանակ սոցա մատեայ ի տեղիս յայս, ձեռն արկեալ անիմաստաբար լի անհմտութեամբ և անհանճարութեամբ բուռն հարկանելով զմեծ զայս քերթուածութենէ: - 122. Այնպիսիք և առ սովաւ երևեցան. – 158. Այս այն խաչ է զոր վերագոյնն գրեցաք վասն սորա –394. այր գազանաբարոյ, վայրենամիտ, առատաձեռն առ արբումն մարդկան, այր զօրաւոր զօրութեամբ ի գործս պատերազմաց, ահարկու ազանց, կարողութիւն և ուժեղութիւն Աւշնի ի սորա ձեռս բաւականացեալ: - 374. անդր հասանէին … սոքա ամենեքին արք ԺԶ ի տանէն Արծրունեաց զօրօքն իւրեանց. – 174. Առ սա ինձ թուեցաւ ասացեալն ի մարգարէէն – 224. Առ սա ինձ թուի ասացեալն մարգարէին Ամբակումայ. – 200. Առ սա ինձ ի ճախ ելանէ քերթողական առասպելն որ ասէ. – 108. Առ սա յանգուցեալ Բելեանն Նինոս առնու իւր կնութեան – 16. Առ սոսա գնացեալ Գրիգորէս երեց որդին Վրթանայ՝ քարոզեաց նոցա զբանն կենաց. – 274. առ սովաւ այլ թագաւոր եկաց ի Թեսաղեայ: - 58. առ սովաւ Ատղաս աստեղագէտ երևեցաւ: - 56. առ սովաւ Դիոնեսեայ զօրաժողովն ի վերայ Հնդկաց: 58. առ սովաւ և Արգիացոց թագաւոր նստաւ: - 58. առ սովաւ թագաւորք բազումք կացին ի տեղիս տեղիս: - 58. առ սովաւ Պիգասոսն երեւեցաւ – 58. առ սովաւ Պրոմիթէս այր իմաստուն երևեցաւ: - 56. առ սովաւ Տիւրոս քաղաք շինեցաւ: - 58. Առ սոքօք էին ազգք Արծրունեաց ծննդաբանութեամբ՝ Համազասպ. Շաւարշ. Ասուդ. Բաբգեան: - 92. ասէ՝ կինս զոր ետուր /20/ ընդ իս, սա ետ ինձ ի ծառոյ անտի և կերայ. – 22. Արդ եկայք դիցուք զյանդիմանութիւն սոցա առ փոքր ինչ և դուզնաքեայ ի գրոց սրբոց – 254. Բայց ինձ ոչ դանդաղելի կամ պատկառելի կամ մեղանչելի է զուգակշիռ նահատակելոցն նահատակակից վարկանել զսա և մարտիրոսականաւն զսորայս դրուատել ճգնողական մրցմունս – 300. Բայց մի ինձ մեղադիր լինիր, ո՛վ ուսումնասէր դու, սակս ոչ զբովանդակ սորա գործս շարել ի ճառս մանրապատումս: - 302. բայց սա յերթալ և ի դառնալ իւրում նովին մտօք և նովին մոլորութեամբ վարեցաւ, լրբեալ լի թշուառութեամբ. – 248. դիմեալ գայր և սա ընդ աջաթև կողմն վկայելոցն, ընդդէմ սրոյն մատուցանել զինքն պատարագ կենդանի Որդւոյն Աստուծոյ: - 222. դու դիմօք մարտի առ իս զօր գումարեա և ել ընդդէմ իմ ի պատերազմ, և ի միասին մխեցից զձեռս ի սոսա և բարձից զսոսա ի պետութենէ Հայոց,,: - 340. դու դիմօք մարտի առ իս զօր գումարեա և ել ընդդէմ իմ ի պատերազմ, և ի միասին մխեցից զձեռս ի սոսա և բարձից զսոսա ի պետութենէ Հայոց,,: - 340. եղև սմա կեալ անհաւատութեամբ և մեռանել անյոյս: - 250. և խորհեցաւ սա զմիտս զայս, եթէ որ առ վտանգի նեղութեան դարձցի ոք առ ի պաշտօն կռոցն՝ ոչինչ է, եթէ սիրտ իւր ուղիղ պահեսցէ զհաւատսն Քրիստոսի: - 256. Եւ սկսաւ շրջել կարգաւ ընդ բոլոր աշխարհս, յորում բնակեալ էին Տաճիկք, որ մնային ի սմա ըստ հրամանին Բուխայի: - 306 Եւ ամենայն մեծամեծքն հանդերձ խառնաղանճ /240/ ամբոխիւն դռոթ տուեալ, ոչ միայն ըստ հրամանի թագաւորին ելանել զհետ աղաղակի փողոյն և արքունի կոչնականացն՝ այլ փութացան տեսանել, թէ ո՛վ ոք և ո՛րպիսիք են սոքա – 242. Եւ առ սոսա ասացեալն ի Փրկչէն,

,,ամենայն թագաւորութիւն բաժանեալ յանձն աւերի, և ամենայն քաղաք և տուն բաժանեալ յանձն ոչ /194/ կացցէ,,: - 196. Եւ արդ ասացից փոքր ի շատէ զյայտնի գործեցեալսն, զի և որ ինչ ընդ սոքօք և յետ սոցա ի գլուխ ելին հանգամանք իրաց՝ և այնմ առանց երկբայութեան հաւատասցես, իբրև ճշմարիտ և անսուտ պատմողի: - 240. Եւ արդ ասացից փոքր ի շատէ զյայտնի գործեցեալսն, զի և որ ինչ ընդ սոքօք և յետ սոցա ի գլուխ ելին հանգամանք իրաց՝ և այնմ առանց երկբայութեան հաւատասցես, իբրև ճշմարիտ և անսուտ պատմողի: - 240. Եւ դադարումն լինէր յաւուրս սորա հինից և ասպատակաց ի վերայ երկրիս, և քաջավայելչապէս բարեձևանայր կարգ սրբոյ եկեղեցւոյ Քրիստոսի, և երկիւղ և կասկած և ոչ ուստեք: - 338. և դու թէ ոստիկան խաղաղութեան էիր եկեալ յարքունուստ՝ զշինութիւն պարգևաբաշխէիր սոցա, և ոչ զաւերս և զխռովութիւն: - 278. և են հրամանք սոցա իբրև զվէմ հաստատուն. – 356. Եւ զի մի երկայնեալ որ ինչ վասն նորա ապիրատ և ինքնակամ և անզիղջ և անխիղճ առանց պատկառանաց մոլորութիւն սորա լի անամօթութեամբ՝ի բաց դիցուք զսա ի միջոյ յիշատակի նախարարացն – 248. Եւ զի մի երկայնեալ որ ինչ վասն նորա ապիրատ և ինքնակամ և անզիղջ և անխիղճ առանց պատկառանաց մոլորութիւն սորա լի անամօթութեամբ՝ի բաց դիցուք զսա ի միջոյ յիշատակի նախարարացն – 248. Եւ զրոյցք ժամանակաց սոցա յայլոց գրեալ յառաջագոյն, աւելորդ համարեցաք երկրորդել: - 168. և էր մտեալ սա ընդ արգելականսն ի բերդն – 222. և ընդ նմա Գրիգոր որդի Վասակայ, և սա նմանապէս ոգեզուարճ իմաստութեամբ առ լցեալ հոյակապ և անուանի ի մէջ Հայկականացս և ցանկալի լսողացս և ուրախարար տեսողաց. – 344. Եւ ի սորա հարիւր և երեսուն և հինգերորդ ամին վախճանեցաւ նախահայրն Ադամ, կեցեալ ամս ՋԼ. – 26. և ինքն կացուցանէ ի գլխաւորութիւն Տաճկաց զԱպուբաքր, և սա կեցեալ ամս Բ մեռանի: - 164. և կոչին սոքա մեկնակազէնք սուրհանդակք, բնակեալք ի լերինն որ բաժանեն ընդ Աղձնիս և ընդ Տարօն: - 192. և մեկնեաց յինքենէ զԱբրահիմ ոմն և յղեաց զնա հազարապետ Հայոց, և վերակացու ի վերայ հարկաց արքունի, և տիրել փոխանակ իշխանաց սորա: - 298. և մի եղիցի յիշատակ սորա ընդ սոցա, որք թէպէտ և վրիպեցին և կործանեցան՝ սակայն և ապաշաւեցին և կանգնեցան յետ դարձին իւրեանց ի մեծ կարաւանէ գերութեանն ի միջոյ ժանեաց բռնաւորին. – 248. և մի եղիցի յիշատակ սորա ընդ սոցա, որք թէպէտ և վրիպեցին և կործանեցան՝ սակայն և ապաշաւեցին և կանգնեցան յետ դարձին իւրեանց ի մեծ կարաւանէ գերութեանն ի միջոյ ժանեաց բռնաւորին. – 248. Եւ մօտ առ սոցա կայ լեառն Կաւկասու, յորում բնակեն ազգք յամենայն լեզուաց բաժանեալք, ըստ ազգս ՀԲ ազգացն, և կեան առանց առաջնորդի, և օրէնս անձանց ունին ամենայն ոք որ զինչ կամի, և ընդ մայրս և ընդ քոյրս ամուսնանալ: - 274. Եւ ոչ անվկայ բանս, որպէս վերագոյնն գրեալ է մեր զղերահատուցականս սորա, վկայութեամբ մարգարէական տառիցն, որպէս և ի պատահմանէ իրացն ճարտար գիտեն՝ որք են ի ժամանակս յայսոսիկ մնացեալ յայն ժամու անդ հանդիպելոցն: - 262. և ոչ համբարք ի սմա բաւական, թողումք այլ ումեք ասել - 216. Եւ սա բազումս արգել ի կռապաշտութենէ, թէպէտ և մոլորեցոյց անյուսութեամբ զդարձեալսն յապաշխարութիւն – 256. և սա նշկահեալ զկայսերբ՝ յղէ առ Շապուհ արքայից արքայ նուաճել ընդ նմա – 108. և Սամփսոնի եղեն իրքն առ սովաւ: - 58. Եւ սոցա այսպէս նահատակեալ կատարեցան վկայութեամբ ի փառս Աստուծոյ, և զմարտիրոսական անուն ժառանգեցին ի Քրիստոս ի պատիւ ամենասուրբ Երրորդութեանն: - 266. Եւ քանզի էին երեքին սոքա անքակ անխզելի առ միմեանս, զմիաբանական կապակցութիւն շաղկապեալ, Աշոտի և Գագկայ և Գուրգինայ, որդիք Դերանկին – 364. զի սմա և եթ յաւելու ասել, եթէ ծնաւ ըստ կերպարանաց իւրոց, և ըստ պատկերի իւրոյ: - 24. զի մեռաւ նա ի ճանապարհի, ի կողմանս Ասորոց, յելանել նորա ի վերայ աշխարհիս Հայոց՝ չարչարեալ զսոսա որպէս խորհեցանն. – 184. զի սոքա վնասակարք առ աստուծոյն եղեն: 46. զոր առաջնոցն մատենագրեալ դրոշմեալ կայ ի գիրս ընդ ժամանակս ժամանակս սոցա քաջարութիւնք և արժանաւորք յոլովագունի և մեծամեծաց գովութեանց: - 96. զոր յիւրում տեղւոջն

կարգաբանութեան գրեցից որ ինչ վասն սորա: - 74. զոր ոմանք ի պատմագրաց ասեն հայր սորա զՄեստրիմ – 42. Զոր օրինակ փոքր մի վերագոյնն պատմեցաք զծովային վիշապէն ըստ բարոյականի՝ նոյնպէս և այժմ դարձեալ արարից զյիշատակ սորա աղագաւ պատմութեանս խորհրդոյ: - 260. Զսա ածեալ լինէր առաջի զօրավարին Ժիրաքայ – 204. զսա աղերսեալ տիկինն Վասպուրական Սեդայ, կին Աշոտի և դուստր Ապումրուանայ՝ զերծին զնա ի սրոյն Աւշնի: - 374. Զսա ըմբռնեալ զօրաց Տաճկաց ածին առ զօրավարն. և բազում վնասս ի գործս արքունի կուտեցին ի վերայ նորա և ստութեամբ առաւել քան թէ ճշմարտութեամբ պարտաւորեցին զնա: - 288. Զսա տեսեալ Մահմէտի՝ /162/ կոչեաց և յարեցոյց առ ինքն, հրամայեալ նմա գրել գիրս օրինաց ազգին իւրոյ, ձեռամբ Աբութուռաբայ իսմայէլացւոյ. քանզի ինքն ոչ գիտէր գիր և ոչ դպրութիւն: - 164. ի ԺԴ ամի սորա վախճանի Յովսէփ: - 56. ի սորա Ը ամին եղև Մովսէս առաջնորդ և օրինադիր Հրէից: - 58. ի սորա Ը ամին Հերակղեայ նահատակութիւնքն եղեն: - 58. ի սորա Ը ամին Մովսէս մարգարէ վախճանի: - 58. ի սորա Ժ ամին գնացեալ Մովսէս յԵգիպտոսէ առաքինանայր յանապատին:-58. Ի սորա ժամանակս տիրէր Վասպուրական աշխարհիս Աշոտ ի տանէն Արծրունեաց, այր քաջայայտ և ճոխ ի բարձրագոյնս. – 170. ի սորա ԺԸ /56/ ամին ծնանի Մովսէս մարգարէ: - 58. ի սորա ԻԵ ամին առաւ Ելիոն քաղաք ի յԱթենացւոց անտի – 58. Ի սորա ԻԵ ամին Թէսաղացւոց առաջին թագաւորեաց Բէղղոքոս ամս ԼԵ. – 56. ի սորա ԼԳ համբաւեալ ջրհեղեղն Ովդէգայ: - 56. ի սորա ԽԳ ամին վախճանեալ Յակոբ մարգարէանայ վասն հեթանոսաց կոչմանն: - 56. Ի սորա յերրորդ ամի թագաւորութեանն ի վերայ Հայոց աստուածատուր բարկութեամբ անդնդաշարժ վրդովմամբք ներքնագոյն խորոցն պատահեալ միմեանց սահանախաղաց դղրդմամբ, հիմնաշարժ տապալմամբ, /356/ ներքսագոյն երկրի թուլացեալ պնդափակ աղխեալ սանդարամետական սահմանին, բարկութեան հողմոց շնչեալ ընդ ջրոցն խաւարայնոց, ի կոհակս անդնդաքակս զթանձրայատակ երկրի զկարծր և զծանրալիր անկշիռ անբաւութիւնն տատանեալ, մինչ յերեսս երկրի ի վեր մղեալ հանդէպ քաղաքին Արտաշատու/ գրքում՝ Արտաշաւս/, որ Բլուրն նորուն ասի – 358. ի վերջին ամի սորա տիրեն Եգիպտացւոց հովիւքն… - 56. ի վերջին ամի սորա եղեն Եսաւ և Յակոբ, որ կոչին երկու նահապետք. – 56. Իսկ սա ասաց զինքն հնագունիցն լինել անժամանակ Բէլ՝/36/ ոչ հայր աստուածոց, այլ և հրամանատու Արամազդայ: - 38. Մի ջանասցի քանզի յԱստուծոյ հաստատեալ է, և բառնալ զսա անհնար է, բայց թէ Աստուծոյ այնպէս հաճոյ իցէ՝ կամք Աստուծոյ կատարեսցին: - 144. մի՞թէ ոչ կարէին Հոռոմք սպանանել զնա, և բառնալ զթագաւորութիւնն Պարսից ի ժամանակի, իբրև ետ Աստուած զսա ի ձեռս մեր. այլ արարին ի վերայ նորա ողորմութիւն: - 144. միթէ զծով իբրև զցամա՞ք համարիցիք, մարտնչել ի սմա ընդ մեզ. – 144. մինչ հազիւ թէ ուրեք կարաց նշկահել զսոսա ի պատրանս խաբէութեան և ի նենգութիւն կեղծաւոր խարդախութեան զօրականաց իւրոյ տէրութեանն: - 242. Յերկարագոյնս վասն սորա աճեցուցանել հարկաւոր է զողբերգականացն ճարտասանութիւնս: - 384. յերկարեցաւ գործ պատերազմաց սոցա իբրև մօտ ի լնուլ ամի միոյ.- 286. որ և զՆինուէ քաղաք առաջին արքունեաց շինեալ յԱսուրայ, զոր աւերեացն Նեբրովթ՝ սա վերստին շինեաց ի պատիւ անուան իւրոյ: - 44. Որ և ի սա հասեալ՝ վախճան եղև թագաւորութեանն Պարսից. զոր յետ սակաւու միոյ ասացուք: - 156. որոց անուանք ճանաչի սոցա՝ տէր Սմբատ սպարապետ Հայոց, և Գրիգոր Քուրդկայ որդի Մամիկոնէից տէր, և Ատրներսէհ /296/ Աղուանից իշխան, և Գրիգոր Սիւնեաց տէր – 298. Ուստի պարտ իսկ էր նախ զանձանց և եթ գիտել, և ապա յերևելեացս աստի զճարտարապետն սոցա իմանալ. – 54. սա անառակութեամբ զեղծ և ապական յիրս թագաւորութեանն եղեալ – 58. Սա առաջին գտաւ պտուղ մարտիրոսական ի մեծ վտանգի նեղութեանն, որ եհաս ի վերայ բոլոր Հայաստանեայցս: - 206. սա թագաւորեալ Եգիպտոսի և Աղէքսանդրի - 74. սա մատուցեալ առ թագաւորն Տիրան՝ սկսաւ քսութեամբ խօսել ի գաղտնի զտանէն Արծրունեաց և զՌշտունեաց - 98. Սա ազնուագոյն եղեալ քան զամենեսին. – 166. սա անուանէ զանուն իւր ըստ անուան հաւոյն

իւրոյ Սեմայ՝ Սեմիրամ – 16. սա առաջին ի տանէն Բագրատունեաց եկեալ կայ նա զայսու կողմամբ Այրարատեան նահանգի: - 76. սա առաւելեաց յամենայն հոգածութիւնս ի գիւտս իմաստութեան ուսումնասիրութեան և այլն ամենայնի՝ քան զհարս և զհաւս իւր: - 334. սա արար զմահ. – 46. սա արար զչար – 46. սա արար զջուր - 46. սա դարձեալ միապետեաց զՊարսս. – 56. սա ել ի վերայ Հրէաստանի և մեծ մասն ժողովրդեանն գերեաց յԱսորեստան…/Յետ նորա թագաւորեաց/ Սաղմանասար. – 60. սա ելեալ ի Հայս պատերազմաւ արար ընդ իւրով ձեռամբ. – 56. սա և զթագաւորութիւնն Պարսից յինքն կորզեաց – 136. սա ևս աւելի խորհեցաւ չար և պատրանօք խաբէութեան որսացեալ զնախարարս աշխարհիս Հայոց՝ արար հրկէզ զամենեսեան ի քաղաքին Նախճաւան և յաւանին Խրամի, որ է ի ներքոյ Աստապատոյ վանացն, յեզր Երասխայ. – 166. սա էր այր ժանտ, և մոլեկան հոգւով շարժեցեալ՝ բազում չարիք մարտնչէր ընդ ազգն քրիստոնէիցն. – 168. Սա էր իշխան հրամանատար ամենայն տէրութեան Տաճկաց – 200. Սա իբրև զկորիւն առիւծու ի մորւոջ իւրում նստէր վարանեալ. – 400. սա իսպառ գերեաց զտասն…<հազար մարդու> <խաղա> ցուցանելով ի լերինս Մարաց և եբարձ զթագաւորութիւնն … որ և տևեաց ամս ՄԾ: - 60. Սա կեցեալ ամիսս Ը կամ Թ յաթոռ հայրապետականին՝ փոխի յաթոռ առաքելական պատուադրութեանն ի փրկչէն մերմէ խոստաբանեալսն: - 376. Սա հալածեաց զՅոյնս, և գումարեալ զօր բազում գնաց ի վերայ լքեալ թագաւորութեանն Պարսից յերկիրն Պարթևաց, ի վերայ Յազկերտի անուանեալ արքային Պարսից: - 164. սա յառաջ քան զըմբռնելն նոցա ել գնաց իւրովք կամօք ի Սամառայ – 248. սա վերստին կանգնեաց զթագաւորութիւնն Ներբրոդայ, որ ասաց զինքն Բէլ: - 56. Սա ցանկացաւ լինել, ասէ, հայր Որմզդի և ասէ՝ իցէ՞ եթէ լինէր իմ որդի Որմիզդ անուն, որ արասցէ զերկինս և զերկիր. – 46. սմա ծանօթացեալ և սիրողացեալ ժամանակաւ ուսուցանէր բազում ինչ նմա և յոլովագոյնս զինոց կտակարանաց, և եթէ ոչ գոյ բնութեամբ որդի Աստուծոյ: - 158. Սորա ամք ձգեալ լինի յՅԻԵ թուականէն Հայոց. – 384. Սորա որդիք հինգ ծնանի, յորոց մինն Հերովդէս և միւսն Փիլիպպոս, զորոյ կինն հանեալ Հերովդէի՝ թող զկինն իւր զառաջին, զդուստր Արէտայ արքայի Պատրէացւոց. – 78. Սոցա անուանք ճանաչին՝ Ատոմ Անձևացի և Մլեահ Վարաժնունի և Գէորգ Բողկացի և Վասակ, և այլք բազումք, որոց անուանք գրեալ են յերկինս: - 266. սոցա ի թիկունս հասեալ և հովիւ մի՝ պարսատկաւ քարինս ի վերայ արկանէին. – 202. Սոքա ամենեքեան վառեալք սպառազէն պատրաստութեամբ և բազմաձեռն առատալիր պատարագօք՝ գնացին, զի առեալ տարցեն մուծցեն զնա ի Դուին քաղաքն: - 340. Սոքա ամենքին աղխիւ և ընտանեօք իւրեանց թողին զտունս բնակութեան իւրեանց և զհայրենիս իւրեանց, ի վերայ մտերմութեամբ հպատակութեան որդւոցն Դերանկին. – 364. Սոքա անուանք ճանաչին միոյն – 202. սոքա բնակին յամուրս լեռնականս, յանհոգս խաղաղացեալք յարտաքին թշնամեաց, և հարկք և հասք արքունի ի յինքեանս մնալով – 274. Սոքա են գոեահք Ասորոց, որ չուեցին զկնի Ադրամելեքայ և Սանասարայ որդւոց Սենեքերիմ արքայի՝ թագաւորի Ասորեստանի և Նինուէի, յորոց անուն ինքեանք Սանասնայք զինքեանս անուանեն. – 192. Սոքա հրամանաւ Վահանայ Արծրունւոյ փոյթ յանձին կալեալ՝ խուզել քննել կարգել ի համառօտ բանս զաճմունս ազգացն անցելոց ոչ կարի ինչ ընդ երկայնագոյնս աշխատասիրաբար անցանել պատմութիւնս: - 74. Սոքա մերժեալք ի տէրութենէն իւրեանց, զոր տուեալ էր Տիգրանայ և Կիւրոսի՝ կէին անկարգաբար զինչ պիտկէն մինչ ի Կիւրոս Շահակեան: - 72. ՎԱՍՆ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՋԱՓՐԱՅ, ԶՈՐ ԻՆՉ ԽՈՐՀԵՑԱՒ Ի ՎԵՐԱՅ ԱՇԽԱՐՀԻՍ ՀԱՅՈՑ, ԵՒ Ի ԳԼՈՒԽ ԵՀԱՆ ԶԿԱՄՍ ՉԱՐՈՒԹԵԱՆՆ, ԵՒ ՈՐ ԻՆՉ ԸՆԴ ՍՈՎԱՒ ՆԱԽ ՔԱՆ ԶԼՆՈՒԼ ՎԵՑԵՐՈՐԴ ՅՈՒԵԼԻՆԻ, ԵՒ ԵՕԹԱՆԱՍՈՒՆԵՐՈՐԴ ՈԼՈՄՊԻԱԴԻՆ, ՅԵՏ ԻՆՆԵԻՏԱՍՆ ԸՆԴԻՔՏԻՈՆԻՆ, ՅՈՐՈՒՄ ԲՈՎԱՆԴԱԿԻՆ ԺԱՄԱՆԱԿՔ ԲՌՆԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆՆ ՏԱՃԿԱՑ ԱՄՔ ՄԻԲ ԸՍ ԹՈՒՈՑ ՀԱՅԵՐԷՆ ՏՈՒՄԱՐԻ. – 170. ՎԱՍՆ ՈՐ ԻՆՉ ԳՈՐԾԵՑԱՒ ԸՆԴ ՀԱՆՈՒՐ ԱՇԽԱՐՀՍ ՀԱՅՈՑ. ԵՒ ԵՐԿՊԱՌԱԿՈՒԹԻԻՆ ԻՇԽԱՆԱՑՆ, ԱՆՀԱՒԱՆՔ ԵՒ ԱՆՀՆԱԶԱՆԴՔ ՄԻՄԵԱՆՑ ԼԻՆԵԼՈՎ, ԵՒ ՈՐ ԻՆՉ ԸՆԴ ՍՈՔՕՔ: - 194. Քանզի

սոքա յառաջ քան զհարս իւրեանց ասին վախճանեալ. – 40. Քանզի և սա ասի թագաւորեալ ամենայն Ասիաստանի և Լիբէաստանի, բայց միայն ի Հնդկաց – 44. Քանզի սա առաջին ի հեթանոսական թագաւորաց սկիզբն արար ի Քրիստոս հաւատոց: - 76.

ՍԱԳՈՒՆԱԿ - սագունակ հասեալ ի վերայ Վասպուրական աշխարհիս պարսկական խուժանն ըստ ազգս ազգս և ըստ քաղաքս քաղաքս ի Մարաց և ի Պարսից, յԵլամացւոց և ի Խուժաստանէ, ի Կրմանայ և ի Մուկանաց, ի Թուրքաստանէ և ի Խորասանայ, և յեղակարծում հասին ի Ճուաշն գաւառ – 398.

ՍԱՂՐԵԼ - Իսկ նախարարքն Հայոց ի սաղրելոյ Վաղէսի գրգռեալ ի մարտ ընդ Արշակայ ի պատերազմ յառաջանան – 100. զոր ցուցանեմ յայլում տեղւոջ, և զոր ինչ արար արքայն Պարսից ընդ տունն Արծրունեաց ի սաղրելոյ Բարծումայի ամբարշտի: - 130.

ՍԱԹԻՆԻԿ - և յառնուլ զՍաթինիկ տիկին կնութեան Հայոց՝ յիշէ զնժդեհանալն իւր ի վիմամէջսն զոր վերագոյն գրեցաք – 86. Եւ ածեալ զտիկինն Սաթինիկ զբօսնուլ յաշնանային յեղանակս յամարաստուն գեղեցկաշէն յապարանս զարդարեալ բերդին: - 88. Իսկ Սաթինիկ ունկնդիր եղեալ խրատու սրբոցն՝ ոչ ի բաց մերժեցաւ ի կռոցն Աստղկայ անուանեալ պատկերին – 88. Իսկ սրբոցն որ ի Սուկաւէտ լերինն, քանզի էին համաշխարհիկք և հաւատարիմք Սաթինիկայ եկեալ զկնի նորա – 88.

ՍԱԼԱՐԵԱԼ - Եւ անդ ի միջոց գմբեթիւն ղօղեալ սալարեալ սարսռալից դողմամբ զետեղեալ լինէր: - 190.

ՍԱԿ - և կացցէ ինքն և իւրքն ամենեքեան ի հնազանդութեան արքունի, ի հարկս և ի հասս չափոյ սակի արքունական աւանդութեանց: - 226.

ՍԱԿԱՅՆ - Այլ թէպէտ զայս ախորժելով լսէր Պտղոմէոս առ լաւութեան քաջութեան առնն՝ սակայն յայտնել ոչ զօրէր Աղէքսանդրի – 70. Այլ սոքա թէպէտ և յանձն առնուին և մտադիւրութեամբ լսէին նմա սակայն ոչ մեկնեալ լինէին ի ժանդագործ պղծութենէն զազրալից սոդոմական ախտիցն – 182. բայց թէպէտ և ետ օգնականութիւն Հայոց կայսրն Վաղէտիանոս Փռիւգացի զօրօքն՝ սակայն ոչ խաղաղանայր երկիրս – 94. և մի եղիցի յիշատակ սորա ընդ սոցա, որք թէպէտ և վրիպեցին և կործանեցան՝ սակայն և ապաշաւեցին և կանգնեցան յետ դարձին իւրեանց ի մեծ կարաւանէ գերութեանն ի միջոյ ժանեաց բռնաւորին. – 248. զի Աղէքսանդր թէպէտ և լի իմաստութեամբ և հանճարով առաւելանայր՝ սակայն գազանանայր ընդդիմակացաց հրոսաւղացն. – 70. Զի թէպէտ և Գուրգէն մեծաւ զօրութեամբ ունէր զդէմ յարձակելոցն ի վերայ, որոց զիշխանականն ճեպէին հասանել գահ, կամ որ արտաքին տաճկական պատերազմունքն բռնաբար ի ներքս դիմէին՝ սակայն ոչ յապահովանայր դեռ երկիրն: - 316. Զոր յառաջ մատուցեալ ասացից ըստ կարգի, թէպէտ և ոչ խնդամիտ յօժարութեամբ՝ սակայն ակամայ և ի հարկէ ճառագրեցից զբացումն դրան աստուածասաստ բարկութեան ի վերայ մեր – 196. ինքն իսկ փոյթ յանձին կալեալ՝ ել գնաց մեծաւ հոգաբարձութեամբ, լուծանել զնա ի տառապանաց արգելանին. սակայն և այնպէս ոչ կարաց գտանել զելս իրացն վտանգի առնն: - 346. խօսեցաւ ընդ նոսա խստութեամբ, սակայն և յայնմանէ ոչ երկեան. – 222. Յայնժամ խորհուրդ միաբանութեան ի մէջ առեալ ամենեցուն նոցա ասեն. ,,թէպէտ և ի թշնամեացն ապրեցաք՝ սակայն ի ձեռաց դորա մեզ չիք ապրել. արդ եկայք իմասցուք ինչ,,: - 150. Նա թէպէտ և զչարացաւ ընդ եղեալսն՝ սակայն զանգիտեաց թողուլ զնա երթալ, ակնածելով ի չարայոյզ ազգէն Իսմայէլի, զի դեռ ևս տիրէր բռնութիւնն, և գերեալքն և հայրն իւր սպարապետն յարքունիս էին: - 316. Նոյնժամայն դարձուցեալ զերասանակ երիվարին ի պատերազմ յառաջանալ, և անդ բազում արիութիւն նահատակութեան ցուցեալ, սակայն ոչինչ օգուտ բերեալ: - 368. սակայն և յայնմ ոչ ետուն հրաման զօրուն մի ելանել ի պատերազմ: - 230. սակայն կանոնական սահմանադրութեանն արտաքոյ մնացեալ, գայթ ի գայթս զքրիստոնէութեանն վարս բերելով անառակութեամբք և արբեցութեամբ, խառն անկողնօք և պղծութեամբք աղտապիղծ սարսափելի և գարշելի խառնակութեամբ արուապղծութեամբք – 336.

ՍԱԿԱՍՏԱՆ - Յայնժամ հրովարտակս արարեալ, պնդադեսպանս արձակեալ ընդ ամենայն սահմանս իւրոյ տէրութեանն … և մերձ ի սահմանս Սակաստանի՝ առ զօրս և զօրագլուխս, աշխարհակալս, գաւառապետս քաղաքայինս, հազարապետս կողմնակալս մեծամեծս աշխարհաց. – 198.

ՍԱԿԱՒ - այլ և երկիւղ ոչ սակաւ ունէր զնա, զի բազում գունդք սուսերամերկաց շուրջանակի պահէին զնա: - 282. այլ և Մակեդոնացին Աղէքսանդրոս ոչ սակաւ դրուատեօք արձանս գրէր ի մատեանս դիւանապահ աւանդութիւնս զսորայս մեծափառ գլխաւորութիւն: - 96. բայց ակամայ և ի հարկէ գրեցից կարգեցից ի փոքր և ի դուզնաքեայ բանից, բովանդակեցից համառօտ սուղ և սակաւ բանիւ անցանել ընդ պատմութիւն իրիս այսմիկ – 240. բերանաբաց դժոխաբար լայնեալ զբերան իւր՝ յոգունց քան թէ սակաւուց արար վիժել յանդունդս, որոց ոմանք և տունք նոցա գերեզման նոցին եղեն – 358. և անդ ոչ սակաւ վտանգ հասանէր Աշդահակայ վասն հասանելոյ ի վերայ նորա Տիգրանայ զօրու ծանու: - 62. Եւ այն ինչ պատահեալ Գուրգէն հարուստ գնդի Վահանայ ի յառուամէջս մուրին՝ ի բազում քան թէ սակաւ սուսերս ծեծեցին զնա, մինչև ոմն Ջուանշէր անուն յետուստ յանկարծ հարեալ վիրաւորեաց զԳուրգէն – 310. և անհնարին բեկմամբ խորտակեցաւ գունդն Հայոց, մինչև ի բազմացն սակաւուց հազիւ ուրեմն մազապուր զերծեալ՝ անկան յաւուր յայնմիկ ի տարապարտ պատերազմին արք անուանիք իբրև Շ - 402. և ապաշաւանք ոչ սակաւք դիմեցին հոլովեալ ի վերայ իմ. – 378. և ասեն. ,,ահա մեկնեցաք ի մէնջ զզօրսն, և սակաւք են առ մեզ – 226. Եւ արար նմա հաւատարմութիւն յոյժ գրով, և կնքեալ աղիւ ըստ սովորութեանն իւրեանց երդումն, և խնդրեաց ի նմանէ զօր ինչ սակաւ յերևելի մարդկանէ, յորս ինքն վստահն էր: - 154. և Գուրգէն ելեալ ընդդէմ նոցա բազում անգամ՝ոչ սակաւ օճիրս գործէր ընդ զօրս Տաճկաց: - 302. և զսակաւուց քան թէ յոլովից գրեաց անուանս ի յիշատակարանի անդ զՇահդոսդ, որ թարգմանի արքայասէր, և զԳոհշթասդ, որ թարգմանի ներկագործ ծիրանեաց արքայական զգեստու, և զՇմաւոն եպիսկոպոս, վէմ եկեղեցւոյ Քրիստոսի ընդ նմին և այլ եպիսկոպոսք և քահանայք արք Ճ - 106. և ըստ հնարագէտ ազգի իւրեանց խորամանկ կեղծաւորութեամբ, խաղաղասէր դիմօք առ սակաւ սակաւ ջանայր կատարել զկամս չարութեան իւրոյ: - 170. և ըստ հնարագէտ ազգի իւրեանց խորամանկ կեղծաւորութեամբ, խաղաղասէր դիմօք առ սակաւ սակաւ ջանայր կատարել զկամս չարութեան իւրոյ: - 170. և ինքն Ովայ զերծեալ սակաւ ոմամբք գնաց փախստական ընդ կողմն Բերկրոյ: - 178. և ինքն Ջափր գործ առնէր առ սակաւ սակաւ մեկնել ի նմանէ զզօրսն՝ դիմօք յաշխարհս աշխարհս /326/ ասպատակ սփռելոյ: - 328. և ինքն Ջափր գործ առնէր առ սակաւ սակաւ մեկնել ի նմանէ զզօրսն՝ դիմօք յաշխարհս աշխարհս /326/ ասպատակ սփռելոյ: - 328. և Կիւրոսի զհետ մտեալ զօրուն՝ ոչ սակաւ սատակմունս առնէր – 64. և յարձակեալ բազում անգամ ի վերայ յունական զօրուն որք ընդդէմ զօրաց քոց պատերազմէին՝ և անդ ոչ սակաւ հեղմունս արեանց արարեալ փոխանակ զօրաց քոց ի զօրացն Յունաց. – 304. Եւ յետ սակաւ աւուրց ել գնաց Դերանիկն ի Ճուաշ գաւառ՝ ձմերել յաւանին Մառական: - 350. և նորա ելեալ սակաւ արամբք՝ իբրև ջուր ընդ զառ ի վայրն հոսեալ՝ արար հալածական զՎահան և զզօրս նորա. – 310. ի սակաւուն հաւատարիմ լինելով՝ ոչ այնմ և եթ տիրեսցէ տնկոյն, այլ և բազմերջանիկ երկնայնոցն հասցէ կենաց: - 20. Իսկ Ապումրուանայ ի պատճառ ոստիկանութեան զմանկականն նոցա պատճառելով խաժութիւն հասակի՝ առ սակաւ սպկաւ սկսաւ զամուրսն յինքն գրաւել, զհետ իշխանական ցանկութեանն զերասանակ մտացն ձգեալ - 360. Իսկ Ապումրուանայ ի պատճառ ոստիկանութեան զմանկականն նոցա պատճառելով խաժութիւն հասակի՝ առ սպկաւ սակաւ սկսաւ զամուրսն յինքն գրաւել, զհետ իշխանական ցանկութեանն զերասանակ մտացն ձգեալ - 360. Իսկ Գուրգէն օր ըստ օրէ աճէր զօրութեամբ ի բազում քան թէ ի սակաւ տեղիս, զոր ի Տարօն և զոր յԱնձաւացիս և զոր յԱրզն և զոր առ այլ ամենայն ուրեք – 324 Իսկ ի զօրացն Հայոց զսակաւս յաննշանից ոմանց սպանին, և զտէր Գուրգէն վիրաւորեցին: - 178. յորում ոչ սակաւ քաջութիւն նահատակութեան զօրացն Հայոց, որ ի զարմանս կրթեաց զբովանդակ

զօրս Պարսից բարբարոսքն հանդերձ: - 66. նա և զմտացն ոչ սակաւ հարստանալ յայտարարական բերմամբ առ հանճարեղութիւնն զուգընթաց բողբոջմամբ կատարելագործէին. – 360. Որ և ի սա հասեալ՝ վախճան եղև թագաւորութեանն Պարսից. զոր յետ սակաւու միոյ ասացուք: - 156. Եւ յետ սակաւու միոյ ասէ. ,,ձեզ տաց զերկիրն Քանանու զվիճակ ժառանգութեան ձերոյ,,. – 34. և յետ սակաւու միոյ ասէր – 50. զոր յետ սակաւու միոյ երկրորդեցից զառ ի նմանէսն: - 32. Եւ յետ սակաւ աւուրց վախճան առեալ կենաց նորա, ձիոյ խրոխտացելոյ զանձն ամբերթեալ ելոյծ ի կենաց զքաջարանցն զմեծն տերանց զքաջ զօրավարն և զզօրագլուխն Հայոց մեծաց: - 364. առ սակաւ սակաւ ամփոփեալ ընտանեօք իւրովք, և ընդ նմա ոմանք յազատաց իւրոց - 206. առ սակաւ սակաւ ամփոփեալ ընտանեօք իւրովք, և ընդ նմա ոմանք յազատաց իւրոց - 206.

ՍԱԿԱԻԱԲՈՂՔ - գտանէ և ի վերագոյն լերինն անդր ի հարաւոյ կողմանէ աղբիւր սակաւաքուղս – 88.

ՍԱԿԱԻԱԳՈՅՆ - զի թէպէտ նեղեալք և չարչարեալք լինէաք պէսպէս կտտանօք ի զօրացն իսմայէլական ազգացն տաճկական տէրութենէն՝ այլ սակաւագոյնք և առ փոքր ինչ ժամանակս – 194.

ՍԱԿԱԻԱԽՆԱՄ - որ ունիցի արմատս ինչ ինքնաբոյս և սակաւախնամս – 52.

ՍԱԿԱԻԱՁԵՌՆ - անդ հասեալ քաջացն մերոց եղբարցն երեցունց ազատագունդ սակաւաձեռն գրոխիւ ի ձմեռնային ժամանակի, և ընդ լրթնատեսիլ լուսոյն վազս ի վերայ եդեալ՝ հանին ընդ սուր յոլովս քան թէ սակաւս: - 372. Որ անսայթաք հաւատով յառաջացաւ առ աւարտումն պատերազմին փութացեալ, և ելեալ յամրական տեղւոյն սակաւաձեռն զօրականաւն, որ պահէին զպահպանութիւն Շամիրամ բերդին – 400.

ՍԱԿԱԻԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ - այլ Մկրտչին հրամայի՝ մի ըմպել գինի և օղի. սա ոչ միայն գինով ոչ զկնէր, այլ և ոչ ջրով զծարաւոյն պէտսն կատարէր, սակաւապետութեամբ ընդովք թրջելովք, և խստավայել բանջարովք առ քաղցն վայելելով: - 376.

ՍԱԿԱԻԱՋԱՆ - զի սակաւաջան նպաստաւորութեամբն իբրև ընծայաբեր արար լինելով, և այնր աղագաւ յես բարձրագոյնսն ձգեսցի ըստ ասացելումն – 20.

ՍԱԿԱԻԱՏՈՅԺ - և ինքն անցանելով խաղաղութեամբ ընդ աշխարհն Վասպուրական սակաւատոյժ վնասիւք՝ զպատանդսն ընդ իւր առեալ տանի: - 186.

ՍԱԿԱԻԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ - այլ զպարտութիւն քան զյաղթութիւն յինքեանս ձգէին ի ձեռանէ Յիսէի, մինչ պակասել պատրաստութեանն բերդին, մանաւանդ ջրոյն սակաւաւորութիւն. – 362. շահատակելով գունակ ի խաղս գնդակաց, զսակաւաւորութիւնն իւր հազարաւորս համարելով, քանզի ոչ ունէր աւելի քան զերկու հազարս հեծելոց: - 334.

ՍԱԿԱԻԻԿ ՄԻ - աստանօր պարտ է սակաւիկ մի յապաղումն տալ պատմութեանս. – 18.

ՍԱԿԱԻ ԻՆՉ - ճաշակեալ սակաւ ինչ հաց և գինի գոհացաւ, և առ ընտանիս իւր դարձեալ թախանձագին՝ յարուցեալ էջ ի յամրոցացն – 216. Եւ ապա անտի ոչ սակաւ ինչ լինէր յաւուր յայնմիկ ձայն լալոյ, հեղումն արտասուաց յահագին բորբոքմանէ սրտից նոցա և գութ խանդաղատանաց թագարորին և իշխանացն և զօրացն ամենեցուն և բնակչաց քաղաքին. – 154.

ՍԱԿԱԻ ՄԻ - զի յորմէ սակաւ մի կասկածս ունէր՝ անտի ևս աներկիւղ հաստատեցան: - 238.

ՍԱԿԱԻՈՒԹԻՒՆ - Իբրև ետես իշխանն Հայոց զզօրսն Տաճկաց եկեալ բազում կազմութեամբ, հայեցեալ և յիւրեանց սակաւութիւնն՝ գիր պաղատանաց փութանակի տայր առ քաջ նահատակն Աշոտ իշխան - 172.

ՍԱԿԱԻՈՒՔ - Զայս սակաւուք ի մասնէ գրեցի ճանաչել միայն զազգս: - 18. Աստանօր սակաւուք բացայայտեցից զորպիսութիւն բնակչաց լերինն. թէ զիա՞րդ կամ ո՞րպիսի ոք են – 190. և դու նոյնպէս սակաւուք եկ, կամ թէ ևս աւելի արամբք, և տեսցուք /226/ զմիմեանս,,: - 228. Զոր մեք սակաւուք այժմ յիշատակեալ զազգաբանութիւն բնաւին մարդկութեան ի նահապետացն առաջնոցն. – 34. ՈՐ Ի ՎԵՐԱՅ ՈՒՐԱՑՈՒԹԵԱՆՆ ԶՔՐԻՍՏՈՍ ՅԱՒԵԼ ԵՒ ԶԱՅՍ Ի ԿՈՐԾԱՆՈՒՄՆ ԲԱԶՄԱՑ: ԸՆԴՒՄԱՌՈՒԹԻՒՆ

ՍԱԿԱԻՈՒՔ: - 254. Որպէս վերագոյնն յիշեցաք սակաւուք վասն Ահմատայ՝ յինքն գրաւել զաշխարհին Տարունոյ, հանեալ ի Հայոց պետութենէ: - 366.

ՍԱԿԱԻՍ - անդ հասեալ քաջացն մերոց եղբարցն երեցունց ազատագունդ սակաւաձեռն գրոխիւ ի ձմեռնային ժամանակի, և ընդ լրթնատեսիլ լուսոյն վազս ի վերայ եղեալ՝ հանին ընդ սուր յոլովս քան թէ սակաւս: - 372. և զմնացեալ սակաւսն ի մէջ արարեալ շրջափակ տուեալ՝ կամէին զամենեսեան սատակել: - 150. Իսկ նոքա պատահեալ Պարսից ի գեօղն Երիզ կոչեցեալ, իբրև մրրիկ զփոշի պտուտեալ, իբրև հուր ընդ եղէգն ընթացեալ՝ սուր ի վերայ եղեալ վանեցին զբազումն քան եթէ զսակաւս – 136. պատշաճագոյն զպատերազմին խրոխտական բարձրավզութեամբ վանել զախոյեանսն, և առեալ զբանակն յաւարի, և ընդ սուր հանեալ յոլովս քան թէ սակաւս, հասին ի գոգ տեղի մի ի Մղունիս գեօղ: - 402. այլ և ինքն Մահմէտ, մոլեկան հոգւով շարժեցեալ՝ տայ գրել զանուղղայս, զոր մեք ի բազմաց զսակաւս յիշեսցուք: - 164. Եւ ելեալ իշխանաց իշխանն, որ բարձրագոյն և հանճարեղագոյնն էր քան զբնաւ Հայաստանեայցս և զընդհանուր կացեալս ի ներքոյ երկնից՝ եկն առ նա մեծաշուք պատուաղրութեամբ, և պարգևս և պատիւս ոչ սակաւս նմա յառաջաբերեաց. – 344. Եւ ժողովել զբնակիչս աշխարհին համօրէն զարս և զկանայս և զայլս յերկրէն Աղուանից բազմութիւն ռամիկ շինականաց, և լեգէոնս զօրականաց զսակաւս ի լեառնն ամուր անուանեալն Քթիշ, ըստ այնմ և համբարս ռոճկաց: - 278. և տուեալ պատերազմ զաւուրս ոչ սակաւս, որպէս թէ ամսօրեայ մի ժամանակ – 66. Եւ քանզի յոյժ անկասկածելի էր ամրոցն, և գանձս ոչ սակաւս մթերեալ ի նմա ի բազում ամաց – 346.

ՍԱԿՍ - Արդ որպէս յառաջագոյն ասացաք՝ սակս կարևոր յուզմանցն միապետեալ ի շարս կանոնաց, միայն յայտարարութիւնս առնել զազգացն Արծրունեաց – 96. Բայց հրաման քո ճոխութեանդ ձգեաց զիս յայս մեծ ձեռնարկութիւնս, սակս որոյ բացաձգեցայց արտաքոյ շաղակրատոյ լեզուաց փառամոլ ոգոց: - 122. Բայց մի ինձ մեղադիր լինիր, ո՛վ ուսումնասէր դու, սակս ոչ զբովանդակ սորա գործս շարել ի ճառս մանրապատումս: - 302. Դարձեալ վերստին հրճուանօք ոռոգեալ լինի պատմութեան աստ սակս բարձրագահ, համաթոռ, ճոխազգի ազգապետութեանն Արծրունեացս, /76/ մեծ զարմի Սենեքերիմայ ծննդոց. – 78. Զայս ոչ եթէ սակս ուրացութեան ինչ ամբաստան լինի զինքենէ, կամ վասն ժողովոցն, այլ զի ոչ յանդիմանեցին զթագաւորն, որ արտաքոյ օրինացն ամբարշտէր. – 258. զի մի յերկարաձգեալ զդեր հատուցական բանիս՝ յետնեալ գտցուք յառաջիկայ մեզ գրաւորութենէն, որ սակս պատմութեանցն են հանդէսք: - 260. Սաստիկ և վտանգաւորք և լի դառնութեամբ որ ինչ ի ճառի աստ են յիշատակարանք, սակս յանձնառութեան մեծ նախարարացն և իշխանացն մերոց. – 240.

ՍԱԿՐ - ձայն բարձեալ արտասուալից առ Դերենիկն, և զսուսեր մերկ ի ձեռին ունելով, և վաղր և սակր մի՝ ասէ. ,,որդեա՛կ իմ Դերենիկ, ողջոյն քեզ, ողջոյն քեզ, ողջոյն քեզ. ես ելի գնացի ի յաշխարհին Յունաց,,: - 320.

ՍԱԿՐԱԻՈՐ - և բազմութիւն զինուորաց վառելոց աստի և անտի, և վարոցաւորք և սակրաւորք այսր անդր քշել զամբոխն դառոթեալ. – 236. Եւ ետ նմա սուրհանդակս և մեկնակազէնս և սակրաւորս և կափաւորս - 218.

ՍԱՀԱԿ - որք մատուցեալ առ սուրբն Սահակ զեկուցանել նմա զոր ինչ խորհինն, և թևակոխէին առ Պարսից արքայն, զոր և արարին /116/ իսկ. – 118. /թագաւորեաց/ Յեզիտ ամս Զ … Սահակ Մահմետի որդի ամս Թ. - 168. անկեալ Աղան յերեսս առաջի սրբոյն Սահակայ և առաջի սպարապետին Սահակայ՝ ընդունել զսքեմ կրօնաւորութեան մոնազնութեան անապատասէր միայնական ստանալ իւր վարս: - 114. անկեալ Աղան յերեսս առաջի սրբոյն Սահակայ և առաջի սպարապետին Սահակայ՝ ընդունել զսքեմ կրօնաւորութեան մոնազնութեան անապատասէր միայնական ստանալ իւր վարս: - 114. Ապա իբրև վախճան առնոյր կարգեալ եպիսկոպոսացն որ ի Պարսից … միաբան ապա նախարարքն Հայոց եկին առ սուրբն Սահակ – 120. ապա համոզեալ Սահակայ և Սմբատայ այլովքն ևս՝ բարձին ի միջոյ զաղմուկն, և սէր բարեկամութեան ի մէջ երկոցունց հաստատեալ՝

գնացին յիւրաքանչիւր տեղիս: - 332. առնու զնա Սահակ կնութեան հրամանաւ Արտաշէսի, և կնքեալ աշխարհին հաստատէ Սահակայ ի սեպհական ժառանգութիւն. – 90. առնու զնա Սահակ կնութեան հրամանաւ Արտաշէսի, և կնքեալ աշխարհին հաստատէ Սահակայ ի սեպհական ժառանգութիւն. – 90. Եւ անմիաբանք լեալ ընկեցին զսուրբն Սահակ յաթոռոյ եպիսկոպոսապետութեանն և զԱրտաշիր ի պատուոյ թագաւորութեան. – 118. Եւ կոչեալ առ ինքն զեպիսկոպոսն Մոկաց զՅօհան և զեպիսկոպոսն Ռշտունեաց Սահակ և զեպիսկոպոսն Անձաւացեաց Շմաւոն – 122. Եւ այս ամենայն այսպէս եղեալ, կեցեալ սուրբն Սահակ ամս ճԻ՝ փոխի յաշխարհէս ի կարգս հրեշտակաց – 120. և առաջնորդ կացուցանէին իւրեանց զԱպուջափր Արծրունի, և ընդ նմա Սահակ Ապումկդէմ քեռորդի Ապուջափրի, այր քաջ և պատերազմող: - 304. Եւ առնու Ջաջուռ զդուստր Ենիանեայ կնութեան Սահակայ որդւոյ իւրոյ, որում անուն կոչէր Սմբատուհի: - 76. Եւ գունդն Հայոց խաղացին ընդդէմ նոցա … ի տանէն Արծրունեաց՝ Գուրգէն … և Գաղրիկքն՝ Ապուսելմ և Վասակ և Վահան. … և Ամատունիքն՝ Մուշեղ և Ասիթ և Սահակ. – 230. Եւ գունդն Հայոց խաղացին ընդդէմ նոցա … ի տանէն Արծրունեաց՝ Գուրգէն … և Վարաժնունիք՝ Մլեահ և Ռստոմ և Վարազշապուհ. … և Ընտրունիքն /ծն. Ընտունիք/՝ Գէորգ և Յիս՝ և Սահակաւն/ ծն. Սահկաւն/, … և Ակէացիք և Վասակ, և Վահևունիք՝ Քաբարակն/ծնՔաբարակաւն/ և Խրախատ – 230. Եւ գունդն Հայոց խաղացին ընդդէմ նոցա, վիմաձև անքակ ի միմեանց ըստ տոհմս ազգաց, ի տանէն Արծրունեաց՝ Գուրգէն և Վասակ և Պելճ և Մուշեղ և Սահակ և Ապումկդէմ և Աշոտ – 230. և գրէ առ Սահակ դառնալ առ Երուանդ. թերևս հնար լիցի խորհել ինչ վասն Երուանդայ: - 82. Եւ դարձեալ գումարեալ հեծեալս Ռ, զՍահակ Բագրատունի, զորդիս իշխանաց իշխանի զՄմբատ և զՇապուհ և զՄուշեղ Մոկաց իշխեցողք, և զԱրզնոյ զօրսն – 332. և ելեալ Աղան գնաց առ սուրբն Սահակ, և զէնընկեց եղեալ առաջի նորա՝ մերկանայր զհանդերձն զինաւորական - 112. Եւ եղև ի դառնալն սրբոյն Սահակայ ի Պարսից՝ եկն առ նա դարձեալ Աղան Արծրունի, և ընկալաւ ի նմանէ սքեմ կրօնաւորութեան. – 120. Եւ թագաւորեալ Վռամ որդի Յազկերտի՝ կոչէ ի դուռն զսուրբն Սահակ Հայոց կաթողիկոս: - 116. և ի խնդրոց նախարարացն և սրբոյն Սահակայ թագաւորեցուցանէ Հայոց Վռամ երկրորդ զԱրտաշէս, որ և Արտաշիր: - 116. Եւ լուեալ կնոջն Սահակայ, թէ ըմբռնեցաւ … փութացաւ գնաց եկաց առաջի Բուխայի, թերևս կարասցէ ըստ պատշաճ գեղոյն և ըստ բազմաձեռն գանձուց ապրեցուցանել զայրն իւր, որ առաւել մահու քան թէ կենաց պատճառ եղև նմա: - 272. և կացուցին հակառակաթոռ սրբոյն Սահակայ զՍորմակ մոլի, և ապա զԲքրիշոյ Ասորի, և ապա զՍամուէլ – 118. Եւ յերկարեալ Աղան զողբսն, ջերմեռանդն յորդահոս արտասուաց բղխմունս առաջի սրբոյն Սահակայ և մեծ սպարապետին Սահակայ և այլոց նախարարացն. – 112. Եւ յերկարեալ Աղան զողբսն, ջերմեռանդն յորդահոս արտասուաց բղխմունս առաջի սրբոյն Սահակայ և մեծ սպարապետին Սահակայ և այլոց նախարարացն. – 112. և Սահակայ յղեալ առ Սմբատ՝ մի կալ մնալ ի լերինն, այլ փութալ ելանել դառնալ անդրէն ի հետևի զօրս անդ զի ոչ ելանէ, ասէ, Երուանդ զօրու ի սահմանս Մարաց. – 84. Եւ Վռամ … փութացաւ կոչեաց դարձեալ ի դուռն զԱրտաշիր և զսուրբն Սահակ բազմութեամբ նախարարացն Հայոց. - 118. և տայր տանել Սահակ զպէտս մանկանն օր ըստ օրէ: - 84. Եւ քանզի յետ մահուանն մեծին Սահակայ Բագրատունոյ սպարապետի ասպետի և զօրավարի Հայոց, հաւատացեալ էր Թէոդոսի կայսեր զպարապետութիւնն Հայոց Համազասպ Մամիկոնէի և որդւոյ իւրում Վարդանայ – 122. Զայս զգացեալ Երուանդայ՝ ետ տանել զՍահակ կապանօք յԱրմաւիր. – 84. Զոր առ վայր մի ոչ առեալ յանձն սրբոյն Սահակայ՝ ասէ - 114. զոր ոչ առ յանձն սուրբն Սահակ գրել ինչ վասն որոյ չարաբանեն զԱրտաշրէ: - 118. զորոյ նախնեացն ջան և վաստակ յուշ արարեալ թագաւորին՝ Համամայ յառաջ մատուցեալ, ի գահ և ի բարձ հայրենեացն ձգել զնա՝ ժառանգեցուցանէ զերկիրն Աղբազ, որպէս Սահակայ նոյնպէս և Համամայ: - 90. Ըմբռնեալ լինէր յայնժամ մի ոմն ի Հայոց ազատանոյն տոհմից Վահևունեաց, Ապուսահակ ոմն, եղբայր Սահակայ եպիսկոպոսի ոստանին Նախճաւանու և

Մարդպետականի. – 204. Ընդ նոյն ժամանակս եկն Վահան Աշոտի որդի, հօրեղբօրորդի Սահակայ ի գերութենէն՝ նուաճել զաշխարհս, և գունդ կազմեալ ընդդէմ Գուրգինայ՝ և ինքն զպարտութիւն քան զյաղթութիւն յինքն կրէր: - 310. Իսկ ի հասանել սրբոյն Սահակայ ի դուռն հանդերձ նախարարօքն՝ զիջանէ ցածնու Վռամ ի բարկութենէ վրէժխնդրութեան Հայոց քինահարութեան անարգանաց Շապհոյ, և ընդ Յունաց զսերտ խաղաղութիւն ունելով.- 116. Իսկ նախարարացն ընդդիմաբանեալ սրբոյն Սահակայ՝ իբր ոչ զնոցայն հաստատել ախորժակս – 118. Իսկ Սահակ որդի Վաչէի խոյս տուեալ գնայ զկողմամբքն Մարաց, ընդ կողմն Ատրպատականի – 82. Իսկ Վարդան Մամիկոնեան, որդի Համազասպայ Մամիկոնէի, թոռն սրբոյն Սահակայ, խոյս տուեալ գնաց զկողմամբքն Մոկաց, ի խոխոմս Տաւրոսական լերինն, ի լեսուրս Ջերմաձորոյ – 122. Իսկ քաղաքապետն Սահակ ելեալ ընդ դուռնն, որ ելանէ ի բերդն Շամշղտայ, սամոյր զինքեամբ արկեալ և գաւազան ի ձեռն առեալ, յիմարեալ մտօք կորոյս զփախուստն իւր, որ կարող էր գնալ յով և կամիցի. – 272. խնդրեցին իւրեանց կաթողիկոս զսուրբն Սահակ: - 118. խորհելով վասն սպարապետին մեծին Սահակայ, որպէս ի նմանէ Խոսրով զանձնիշխանականն օրինադրեաց հրաման. – 112. Կինն Սահակայ որդւոյ Իսմայէլի, զորոյ զհանգամանսն ցուցաք, զմեռանելն Սահակայ և զկնոջն հրապարակագոյժ լինել, վասն որոյ պատճառանաց սպանանի այրն նորա. – 326. Կինն Սահակայ որդւոյ Իսմայէլի, զորոյ զհանգամանսն ցուցաք, զմեռանելն Սահակայ և զկնոջն հրապարակագոյժ լինել, վասն որոյ պատճառանաց սպանանի այրն նորա. – 326. համոզեաց ի մէջ երկոցունց և գլխաւորեաց զխաղաղութիւն /382/ առ նոսա, մինչ գալ Սահակայ եղբօր իշխանին Սիւնեաց, ընդ իւր բերելով զհարկսն: - 384. մատուցեալ առ Վռամ հանդերձ Սորմակաւ ումեմն Արծկեցւոյ մոլեգնոտ փառամոլ աբեղայի՝ սկսան ազգի ազգի լեզուագարութեամբ չարախօսել զսրբոյն Սահակայ – 118. Յետ բառնալոյ թագաւորութեանն ի տանէն Արշակունեաց, և հայրապետութեանն ի տանէն սրբոյն Գրիգորի՝ Ղևոնդ ոմն աշակերտ սրբոյն Մաշտոցի տեղապահ լինէր սրբոյն Սահակայ, և Յովսէփ եպիսկոպոս և Մովսէս և Մեղէս: - 120. Յետ բառնալոյ իշխանութեանն ի Վասպուրական երկրէն մնացին տոհմք Արծրունեաց ըստ ազգս ազգս … և Ապուջափր և Ապումքդէմ և Վասակ և միւս Վասակ և դարձեալ այլ Վասակ և Մուշեղ և Աշոտ և Սահակ , և այլք ի տանէն Արծրունեաց. և ազատք նոցա: - 298. նա և հաւատարմութիւն իւրեանց առեալ զթուղթսն սրբոյն Սահակայ առ կայսրն և առ հայրապետն – 118. Նա և մայր իշխանին Աշոտի, քոյր Սահակայ և Բագարատայ իշխանին Տարաւնոյ… երթեա՛լ ընծայիւք բազմօք յանդիման լինէր Յովսէփայն և խնդրէր զհաշտութիւն և զխաղաղութիւն հաստատել առ որդիսն իւր և առ բոլոր աշխարհն Վասպուրական: - 186. որ էր աշակերտ սրբոյն Սահակայ – 132. որ ի ժամանակին կալեալ էր զմարզպանութիւն և զզօրավարութիւն Հայոց ի խնդրոյ սրբոյն Սահակայ յերկուց թագաւորացն Յունաց և Պարսից – 116. ՈՐ ԻՆՉ ԳՈՐԾԵՑԱՒ ՅԵՐԿՐՈՐԴՈՒՄ ԱՄԻՆ ԳԱԼՍՏԵԱՆՆ ԲՈՒԽԱՅԻ, ՈՐՔ ԵՆ ՈԼՈՄԲԻԱԹՔ ՎԱՍՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ԸՆԴ ՍԱՀԱԿԱՅ ԻՄՄԱՅԵԼԱՑՈՑ,ՈՐ ԻՍՄԱՅԵԼԻ ՈՐԴԻ ՃԱՆԱՉԵՐ, ԵԻ ՎԱՍՆ ՊԱՇԱՐՄԱՆ ՔԱՂԱՔԻՆ: - 268. Սահակ որդի Վաչէի կացեալ ի դրան Արտաշէսի շքեղ և երևելի ճոխութեամբ – 90. Սահակայ առեալ ի պարգևի զաշխարհն՝ թողու զորդին զԱշոտ զլեառնակողմամբքն առաջին իւրեանց տէրութեանն՝ շինել, բնակել, ժառանգեցուցանել զերկիրն ի ժառանգութիւն իւրեանց ազգի ի զաւակ տանն Արծրունեաց: - 90. Սահակս այս այն Սահակ է, որոյ հրամանաւ գրեաց մեծ վարդապետն Մովսէս տիեզերահռչակեալ քերթողն զգիրս Պատմութեան Հայոց մեծաց, հրաշազան յօրինուածով, սկսեալ յԱդամայ մինչ ի կայսր Զենոն. – 122. Սահակս այս այն Սահակ է, որոյ հրամանաւ գրեաց մեծ վարդապետն Մովսէս տիեզերահռչակեալ քերթողն զգիրս Պատմութեան Հայոց մեծաց, հրաշազան յօրինուածով, սկսեալ յԱդամայ մինչ ի կայսր Զենոն. – 122. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … և այլք ի նախարարացն Վասպուրական իշխանին, Սմբատ Ապահունի, Գրիգոր Քաջբերունի, Վահան Հաւնունի, սեպուհն Դաւիթ, Գազրիկն Ապուհարազ, Թոդորոս Վարազն, Խոսրով

Վահևունի, Խոսրով Ակէացի, Վարդան Գաբայեղէն, Սմբատ Մարացեան, սեպուհ մի Սահակ, Պատրիկն Անձևացի, Գորգ Հարմացի, Դաւիթ Գունդսաղար. – 174. քանզի յետ վախճանի Ասպուրակայ նստուցեալ էր Խոսրովու յաթոռ հայրապետութեան Հայոց զսուրբն Սահակ որդի սրբոյն Ներսէսի. – 112. Քանզի Վարդան անցեալ գնացեալ էր սուրբ վարդապետաւն Մաշտոցիւ առ կայսր Թէոդոս և առ Ատտիկոս արքեպիսկոպոս հանդերձ թղթովք սրբոյն Սահակայ, տանելով ընդ իւրեանց և զգիր և զբառ հայերէն դպրութեան. – 116.

ՍԱՀԱԿ ԱՊՈՒՄԿԴԷՄ - և առաջնորդ կացուցանէին իւրեանց զԱպուջափր Արծրունի, և ընդ նմա Սահակ Ապումկդէմ քեռորդի Ապուջափրի, այր քաջ և պատերազմող: - 304.

ՍԱՀԱԿ ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻ - Եւ դարձեալ գումարեալ հեծեալս Ռ, զՍահակ Բագրատունի, զորդիս իշխանաց իշխանի զՄբատ և զՇապուհ և զՄուշեղ Մոկաց իշխեցողք, և զԱրզնոյ զօրսն – 332. Եւ քանզի յետ մահուանն մեծին Սահակայ Բագրատունոյ սպարապետի ասպետի և զօրավարի Հայոց, հաւատացեալ էր Թէոդոսի կայսեր զսպարապետութիւնն Հայոց Համազասպ Մամիկոնէի և որդւոյ իւրում Վարդանայ – 122.

ՍԱՀԱԿ ԻՍՄԱՅԷԼԱՅԻ - ՈՐ ԻՆՉ ԳՈՐԾԵՑԱԻ ՅԵՐԿՐՈՐԴՈՒՄ ԱՄԻՆ ԳԱԼՍՏԵԱՆՆ ԲՈՒԽԱՅԻ, ՈՐՔ ԵՆ ՈՂՈՄԲԻԱԹՔ ՎԱՍՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ԸՆԴ ՍԱՀԱԿԱՅ ԻՍՄԱՅԷԼԱՅՈՅ,ՈՐ ԻՍՄԱՅԷԼԻ ՈՐԴԻ ՃԱՆԱՉԷՐ, ԵԻ ՎԱՍՆ ՊԱՇԱՐՄԱՆ ՔԱՂԱՔԻՆ: - 268.

ՍԱՀԱՆԱԲԱՑ - Զի թէ միոյ փայլատակման ընթացք և ճայթումն ամպոց բաւական է պակուցանել քաղել զուշեղութիւն ոգւոց, զի՞նչ ինչ յայնժամ կրէին ոգիք մնացելոցն յերկրի, ի սահանապաց և յանդնդաքակ վրդովմանցն հոսելոց, նախ քան զջրհեղեղ ջուրց սատակումնն: - 32.

ՍԱՀԱՆԱԽԱՂԱՑ - Ի սորա յերրորդ ամի թագաւորութեանն ի վերայ Հայոց աստուածատուր բարկութեամբ անդնդաշարժ վրդովմամբք ներքնագոյն խորոցն պատահեալ միմեանց սահանախաղաց դղրդմամբ, հիմնաշարժ տապալմամբ, /356/ ներքսագոյն երկրի թուլացեալ պնդափակ աղխեալ սանդարամետական սահմանին, բարկութեան հողմոց շնչեալ ընդ ջրոցն խաւարայնոց, ի կոհակս անդնդաքակս զթանձրայատակ երկրի զկարծր և զծանրալիր անկշիռ անբաւութիւնն տատանեալ, մինչ յերեսս երկրի ի վեր մղեալ հանդէպ քաղաքին Արտաշատու/ գրքում՝ Արտաշասու/, որ Բլուրն նորուն ասի – 358.

ՍԱՀԱՆՔ - Որով պատառեցան ամենայն աղբերք անդնդոց, և սահանք երկնից բացան անընդմիջաբար երկրի և երկնային ծովուն լինել, և համատարած ջրովն զրաւ առնել համօրէն ամենայն շնչաւոր կենդանեաց – 32.

ՍԱՀԻԼ - ,,ոչ միայն զի չես աստուած՝ այլ շուն ես դու, և երամակ շանց՝ որ զկնի քո տողեալ սահին,,: - 40. Պղպջաձիգ արտօսր իբրև յեռանդնոտ կատսայէ ի վեր յորձանախաղաց սահին. տարակուսանք անյուսալի շուրջ զինև պարագրին ի վերայ եղելոցն: - 350.

ՍԱՀԼ - որոց անուանք ճանաչի սոցա … Սահլ Սմբատայ որդի, Շաքեոյ տէր , որ զԲաբանն կալաւ, և իշխանական Վասակ Վայոց ձորոյ տէրն, և Փիլիպպէ իշխանն Սիւնեաց – 298.

ՍԱՀՄԱՆ - և արկանէին վիճակս և լարս ձգէին ի վերայ սահմանաց և բնակէին յամուրս աշխարհիս աներկիւղս. – 238. վասն որոյ և աստուածայնոցն առ Մովսէսիւ հրամայեալ՝ առնուլ վրէժխնդրութեամբ ազգացն Քանանացւոց զառ ի նահապետէն կարգեալ սահման. – 34. անհասական իմն շնորհիւ փառօք և պատուով պսակեալ զմարդն իշխանական ճոխութեամբ՝ վայելեցուցանէ դրախտին, տալով նմա բազմամեայ կենաց սահման իբրև զմի օր - 20. Բայց քանզի ընդարձակ էր պահն Հողցայ՝ փութանակի եկն եհաս Ժիրաք ի գաւառն Ռշտունեաց և զզօրսն առխթեալ ի ձորն Առուանից, ի սահմանս Մոկաց. – 202. բայց մինչ էաք յաշխարհին մեր՝ առաջնորդքն մեր ոչ ետուն տեղի ընդունել զասացեալսն ի սահմանին խոստովանութեան: - 132. դառնայ Երուանդ առ սահմանօքն Ատրպատականի ի ձորն Անձահից: - 84. Եւ առեալ զնոսա անցուցանէ յիւրաքանչիւր սահմանս բնակութեան, ինքնին զհետ նոցա ելանելով, որպէս Կիւրոս արքայ Պարսից զհետ դարձելոցն ի գերութենէն Բաբելոնի. – 218. Եւ դարձոյց անդ զսահմանս անդր

փոխելոյ գեօղիցն: - 396. և զայլ բազմութիւն զօրացն առեալ ընդ իւր՝ երթայ ընդ սահմանս Ապահունեաց – 202. Եւ զբնակիչս աշխարհին վարեաց ի գերութիւն, վաճառակուր առնել ի կողմանս Ասորոց և յամենայն սահմանս տէրութեանն Տաճկաց. – 188. Եւ զԶրադաշտ մոգ արքայ Բակտրիացւոց և Մեդաց ընկճեալ հալածեաց մինչև ի սահմանս Խեփտաղաց, հզօրապէս տիրեալ բովանդակ Խուժաստանի և կողմանց արևելից և Պարսից, անդր ևս քան զԲահխ և զԴեպուհան, ի Գովմայիդ և ի Գուզբան, ի Շերիբամական /գրքում՝ Շերիբամամական/ և ի Խոճիհրաստան, և միանգամայն ասել մինչև ի ծովն Հնդկաց՝ յոյժ արութեամբ – 44. և զմնացեալսն փախստականս արարեալ հետամուտ լինելով հանին ի սահմանացն Հայոց. – 136. Եւ զօրքն, որ ելեալ էին զհետ Գուրգինայ՝ եկին հասին ի սահմանս երկրին, ուր կայր Գուրգէն զօրօքն իւրովք – 226. և ինքն գնաց ի Միջագետս Ասորոց, զի կալեալ հաստատեսցէ ինքեան զքաղաքսն և զսահմանսն ամենայն, որ առ Խոսրովաւ և առ Մուրկաւ հաստատեալ էր: - 154. և կէսքն զհետ մտեալ փախստէիցն, մինչ թանձրացաւ մութ գիշերին՝ հանին ի սահմանացն Հայոց, էր որ ի կողմն Ելոյ և էր որ ի կողմն Ատրպատականի և Պարսից: - 232. Եւ ձեռագրեալ Մուշեղայ զամրոցաւն Նորաբերդ և շուրջ զսահմանսն՝ Դերանկին հաւատալ, և զայլ ևսն՝ որդւոյ իւրում ժառանգեցուցանել: - 324. Եւ յելանելն նորա և մօտ լինել ի սահմանս Հայոց զօրօք բազմօք, մերձ ի սահմանս Տարունոյ, Առաջին կոչեցեալ Հայոց՝ իշխան Տարունոյ Բագարատ … առաքէ զոմանս ի մեծամեծաց իւրոց ընդ առաջ նորա պատարագօք ոսկոյ և արծաթոյ և պատուական հանդերձից, համոզեալ մի ելանել յերկիրս Հայոց: - 170. Եւ յելանելն նորա և մօտ լինել ի սահմանս Հայոց զօրօք բազմօք, մերձ ի սահմանս Տարունոյ, Առաջին կոչեցեալ Հայոց՝ իշխան Տարունոյ Բագարատ … առաքէ զոմանս ի մեծամեծաց իւրոց ընդ առաջ նորա պատարագօք ոսկոյ և արծաթոյ և պատուական հանդերձից, համոզեալ մի ելանել յերկիրս Հայոց: - 170. ԵՒ ՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ ՍՄԲԱՏԱՅ ՅԱՀՄԱՏԱՅ Ի ՍԱՀՄԱՆՍ ԱՂՁՆԵԱՑ Ի ՎԵՐԱՅ ԳԵՏՈՅՆ ԹՈՒԽ ԿՈՉԵՑԵԱԼ, ՈՐ ԻՋԱՆԷ Ի ԾՈՎՆ ԲՋՆՈՒՆԵԱՑ: - 336. և Սահակայ յղեալ առ Սմբատ՝ մի կալ մնալ ի լերինն, այլ փութալ ելանել դառնալ անդրէն ի հետևի զօրս անդ զի ոչ ելանէ, ասէ, Երուանդ զօրու ի սահմանս Մարաց. – 84. Եւ վասն մնացելոցն որք ի քաղաքին և ի սահմանս նորա՝ ել հրաման յարքունուստ առնել ի վերայ նոցա ողորմութիւն, շինել զքաղաքն և հաստատել զամենեսին յիւրաքանչիւր կարգ: - 142. Եւ փախեաւ Յազկերտ յերեսաց /164/ նոցա և ոչ կարաց ճողոպրել. քանզի հասին զհետ նորա մերձ ի սահմանս Քուշանաց, և կոտորեցին զամենայն զօրս նորա. – 166. և փախստեայ գնացին զհետ մինչ ի սահմանս իւրեանց. – 308. Զնա յղէ Ապուսէթ ելանել յերկիրն Վասպուրական և անդէն մնալ զօրօք բազմօք, մինչև զբովանդակ զհարկս և զհասս արքունի յամենայն կողմանցն Հայոց առ նա բերցեն յիւրաքանչիւր սահմանաց: - 176. Զոր և Աղէքսանդրի Մակեդոնացւոյ ի դէպ ելանէ առ Ողբմպիադայ վիպագրութիւնք. թերևս ի մասն ինչ արտաքոյ սահմանաց դրախտին հասանել. – 50. զոր կալեալ էր Սանատրկոյ յարքունիս, զլեառնն Սիմ և զԱղձնիս մինչ ի սահմանս Ասորեստանի: - 86. զոր վերագոյնն յիշեցաք յայլում վայրի ի մեծ պատերազմին ի սահմանս Աղձնեաց: - 400. Ի նմին ժամու զգացեալ վասն նորա մեծ իշխանին Արծրունեաց Մերշապհոյ, որ յայնժամ ի Տմորեացն ամրանայր բերդի՝ յղէ առ նա ելանել գնալ ի սահմանացն յայնոցիկ. – 130. Ի սորա յերրորդ ամի թագաւորութեանն ի վերայ Հայոց աստուածատուր բարկութեամբ անդնդաշարժ վրդովմամբք ներքնագոյն խորոցն պատահեալ միմեանց սահանախաղաց դղրդմամբ, հիմնաշարժ տապալմամբ, /356/ ներքսագոյն երկրի թուլացեալ պնդափակ աղխեալ սանդարամետական սահմանին, բարկութեան հողմոց շնչեալ ընդ ջրոցն խաւարայնոց, ի կոհակս անդնդաքակս զթանձրայատակ երկրի զկարծր և զծանրալիր անկշիռ անբաւութիւնն տատանեալ, մինչ յերեսս երկրի ի վեր մղեալ հանդէպ քաղաքին Արտաշատու /գրքում՝ Արտաշասու/, որ Բլուրն նորուն ասի – 358. իսկ և իսկ եհաս գուժկան անկելոցն ի պատերազմին ի պարսկական քաղաքն և յԱտրպատական սահմանսն. – 398. իսկ թագաւորն հրաման ետ՝ երթալ գնալ ի սահմանաց իւրոց. – 156. Իսկ իբրև եհաս Բուխայ զօրօք բազմօք մերձ ի սահմանս նոցա, և գրեաց հրովարտակս

դիմօք խաղաղութեան՝ դառնալ սիրով միաբանութեան ի հնազանդութիւն արքային – 274. Իսկ սահմանք վայրիցն ահաւորք և զգալիք միանգամայն և արտաքոյ զգալեաց. – 52. Կապէ երկաթի կապանօք և տայ տանել յԱնուշ կոչեցեալ բերդն ի սահմանս Տիսպոնի. – 102. Հաւաստիս այս մեզ Եւսեբիոս Կեսարացի, Յուլիանոս Աղիկառնացի՝ ստուգաբանեն զթագաւորս Ասորոց ի զաւակէ Սեմայ զաճմունս առնել, որպէս ի կանոնեալ սահմանէն իմանալ: - 14. հնազանդեցուցին և զամենայն բնակիչս սահմանացն մերձակայից, և զապստամբսն միահաղոյն բարձին սրով: - 160. ձեզ տուեալ լիցի թագաւորութիւն Հայոց … և յԱսիւրոց կողմանէ զԱսորեստան և զՄծուին և զՆուշիրական մինչև ցսահմանս Տաճկաց – 138. Յայնժամ թագաւորն դեսպանս արարեալ յամենայն սահմանս տէրութեան Հայոց, Վրաց և Աղուանից, և առ քաղաքացիսն և հազարապետս և գաւառակալս, և որք սիրողաբար առ նա զինազանդութեանն հարկ հարկանէին: - 366. Յայնժամ հրովարտակս արարեալ, պնդադեսպանս արձակեալ ընդ ամենայն սահմանս իւրոյ տէրութեանն – 198. Յայնժամ հրովարտակս արարեալ, պնդադեսպանս արձակեալ ընդ ամենայն սահմանս իւրոյ տէրութեանն … և մերձ ի սահմանս Սակաստանի՝ առ զօրս և զօրագլուխս, աշխարհակալս, գաւառապետս քաղաքայինս, հազարապետս կողմնակալս մեծամեծս աշխարհաց. – 198. որ տիրէր յայնժամ Արզնայ և ներքոյ կողմանն Աղձնեաց մերձ ի սահմանս Տարունոյ: - 172. որ կոչի Մեծրայիմ, այսինքն Եգիպտոս, վասն ժառանգութեան սահմանաց Եգիպտոսի. –42. Որգունակ հնչումն տաշելոյ փայտիցն առ Նոյիւ ազդեցութեամբ հիւսնական գործեացն՝ զհեղեղածուփ անդնդաձիգ սահանացն երկնահոս զուգաճանապարհորդութեանն յապրուստ հաւատարիմ առնն յԱստուած յուսացեալ համամիտ ընտանեացն գործակցութեամբ: - 396. տեսանեն զկողմանս արևելից, դաշտ յոյժ մեծանիստ, լայնատարած, հարթայատակ, անվայրափակ առ ի սահման, անբաւական ի տեսութիւն աչաց, սաստիկ լուսով զարդարեալ ի գիշերի, բազմակերպ երևմամբ – 48. Քանզի խառն դրակցութեամբ սահմանին առ միմեանս Փոքր Աղբագ և աշխարհն Կորճէից և Պարսկահայոց՝ և հանապազ առ միմեանս զգժտութիւն կեղծաբերէին, մարզպանն և որ զԿորճէիցն ունէին զգործավարութիւն. – 400. և քեզ եթէ հաճոյ թուիցի ապրեցուցանել զքեզ և զզօրս քո՝ արի ել աստի և գնա ի սահմանաց իմոց: - 278.

ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆ - զի թէպէտ դառնալով դարձան յայտնապէս յերկրպագութիւնն Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ՝ այլ զկանոնական սահմանադրութիւնսն ոչ բերելով ուղղակի, ոչ միայն Աշոտ, այլ և ամենայն իշխանքն Հայոց, որք գերադարձքն եղեն. – 336. սակայն կանոնական սահմանադրութեանն արտաքոյ մնացեալ, գայթ ի գայթս զքրիստոնէութեանն վարս բերելով անառակութեամբք և արբեցութեամբ, խառն անկողնօք և պղծութեամբք աղտապիղծ սարսափելի և գարշելի խառնակութեամբ արուապղծութեամբք – 336. վասն զի ըստ Պտղոմեայ և Աղէքսանդրի սահմանադրութեանն, կամ թէ մեր Արտաշէսի որդւոյ Սանատրկոյ՝ ի Վասպուրական գաւառացն համար թուեալ է գաւառն այն – 332.

ՍԱՀՄԱՆԱԻՈՐ - զի ոչ եթէ ըստ հասարակաց սահմանաւորք մահու է, այլ ի վերայ սուրբ եկեղեցւոյ և ժողովրդեան Աստուծոյ,,: - 276.

ՍԱՀՄԱՆԵԼ - և անդ կեցեալ և մեռեալ անձամբ զիւրովի երթեալ, ըստ սահմանելոյ ի վերայ նորա բանի առնն Աստուծոյ սրբոյն Ներսէսի: - 102. որպէս սահմանեաց Աստուած ի վերայ ժողովրդեանն Իսրայէլի գերելոցն ի Բաբելոն, որպէս գրեալ է ի մարգարէութեանն Երեմիայի, ,,զ-ՀԷ-երորդն ասէ գիտասցես, և խելամուտ լիցիս յելից բանին տալ պատասխանի. մինչև յօծեալն /312/ առաջնորդ եօթներորդ Է և եօթներորդք կԲ,,. – 314.

ՍԱՂԱԹԻԷԼ - և անդ մարգարէն Եզր և թագաւորն Սաղաթիէլ վախճանեալ թաղի ի Մարբակատինա ի բլրակի մի տեղւոջ. – 66.

ՍԱՂԱՅ - մի միայն մնացեալ զիւրականն պահելով լեզու. որ Եբրայեցւոցն ասի նահապետ Եբեր որդի Սաղայի - 40.

ՍԱՂԱՎԱՐՏ Տե՛ս ՍԱՂԱՒԱՐՏ

ՍԱՂԱՐ - Տեղեկանայր … և քանի՛ սաղարք սուրհանդակաց իցեն: - 198. Բայց երկու ոմանք ի սաղարաց սուրհանդակաց, եղբարք միմեանց, հասեալ ի կիրճս ձորոյն – 202. Տեղեկանայր … և կամ քանի՛ սաղարք միայնամարտիկք ախոյեանք իցեն – 198. քաջքն խիզախէին, /208/ սաղարքն կանչէին, նահատակքն գոչէին – 210.

ՍԱՂԱՒԱՐՏ - և մօտ եղեալ մերկեաց զսուսերն և զսաղավարտն և զզրահսն, զոր արկեալ էր զանձամբ – 228. և էր գրեալ ի նմա թողութիւն վնասուցն և հարուածոցն զօրացն և բազում աւարացն, և երդումն ի հաստատութիւն ասացելոցն, և պարգևս ի պատուական և մեծագնի հանդերձից, և սաղաւարտ ծաղկեայ և սուսեր. – 288. և սաղաւարտ ի գլուխ եդեալ – 208.

ՍԱՂՄԱՆ - Եւ վախճանեալ միայնակեցին՝ կամեցաւ կատարել զպատուէր նորա Սաղմանի: - 162. էր և նորա աշակերտ մի, որում անուն էր Սաղման. որ ի ժամ մահու միայնակեցին՝ պատուիրէր նմա և ասէր – 162. Իսկ Սաղման յանձն առ գրել նմա. և գրէր գիրս յօդուածոյս, էր ինչ որ ի ստոյգ յիշողութենէ, և էր ինչ որ կարծողական բանք. – 164.

ՍԱՂՄԱՆԱՍԱՐ - Արդ են թագաւորք Ասորեստանեայց ի միւսմէ կողմանէն այսոքիկ … Փուա ամս ԺԲ … Սաղմանասար ամս ԺԵ: - 62. Յետ նորա թագաւորեաց Սաղմանասար. – 60.

ՍԱՂՄՈՍ - Եւ գիտեն զսաղմոսսն զհին թարգմանեալսն վարդապետացն Հայոց, զոր հանապազ ի բերան ունին: - 192. և ի միտ առեալ էր զսաղմոսն, զոր ասացեալ էր երանելին: - 206. և ինքն ամբարձ զձեռս իւր յերկինս, յորդառատ արտասուօք եկաց յաղօթս, ասելով զերեսուն և չորրորդ սաղմոսն և զութսուն երկու – 230. և նմին հատուցումն ի կարգի որ ասէ, ,,կացո ի վերայ նոցա մեղաւոր, սատանայ կացցէ ընդ աջմէ նորա,, , և որ ինչ ի կարգ սաղմոսիդ է: - 214. և ոչ ոք կարէր երգել զօրհնութիւն սաղմոսացն և կամ լսել ի գթալից արտասուաց ժողովրդեանն միանգամայն և յայնչափ խնդութենէն: - 154.

ՍԱՂՄՈՍԵԼ - Եւ սաղմոսէին միաբան՝ ,,վասն քո մեռանիմք զօրհանապազ. համարեցաք որպէս զոչխար ի սպանումն,,: - 250.

ՍԱՂՄՈՍԵՐԳՈՒԹԻՒՆ - Իբրև գիտացին սուրբքն զանհուն պատերազմ չարին՝ վառեալ և նոքա զինքեանս հանապազակռիւ լինել ի ճակատուն, անխափան սաղմոսերգութեամբ զանուշահոտ աղօթս իւրեանց միշտ ի բարձունս առաքելով – 250.

ՍԱՄԱՄ - Յայնմ ժամանակի էին եղբարք բռնակալք ոմանք ի կողմանս ապառաժ Արաբիոյ ի տեղւոջն Փառան որ այժմ կոչի Մաքայ, արք պատերազմողք /156/ զօրագլուխք, պաշտօնատարք մեհենին Ամովնացւոց պատկերին, որ կոչի Սամամ և Քաբար: - 158. կործանեցին և զպատկերսն Սամամայ, որ ի բագնին այնորիկ. – 160.

ՍԱՄԱՌԱՅ - Բայց Վասակս այս … վասն ազգակից գոլ նոցա ընդ տոհմին Արծրունեաց… ել գնաց իւրովք կամօք ի Սամառայ և եղև աստուածուրաց – 248. եդին զոտս նոցա ի կապանս երկաթիս և բարձին ուղտուց և խաղացուցին ի Սամառայ. – 296. և եդեալ ի վերայ ուղտուց խաղացուցին ի Սամառայ – 238. և զիշխանն Աշոտ և զորդի նորա Գրիգոր և զՎահան Արծրունի և զորդի նորա Գագիկ … և զՄուշեղ եղբայր Վահանայ և զտիկնայս նոցա և զտիկինն Հրանուշ և զայլս յազատատանէ կապեալ և բարձեալ ի վերայ ուղտուց՝ վտարեաց ի Սամառայ – 220. և էր նա իշխան Տարաւնոյ, բարձեալ եղև ի Սամառայ և եղև աստուածուրաց – 248. Եւ յետ աւուրց ինչ դարձեալ դառնայ Վահան ի Սամառայ, զեկուցանել Աշոտի որ ինչ գործեցաւն: - 310. Եւ նորա ըմբռնեալ զնա և զամենայն ազգատոհմն նորա ի տանէ Բագրատունեաց և կապեալ երկաթեղէն կապանօք՝ խաղացոյց ի Սամառայ: - 186. Նորա դարձեալ դառնայ ի Սամառայ և ծանուցանէ արքայի զոր ինչ գործեաց, և թէ զիա՛րդ են առ միմեանս միաբանութեամբ իշխանք Հայոց: - 172.

ՍԱՄԱՐԱՅԻ - Սիմոն Սամարացի մատուցեալ առ Փիլիպպոս զհոգւոյն պարգևաց լեզուացն, և սրտին կեղծաւորութեամբ զիա՞րդ պատժապարտեցաւ. – 258.

ՍԱՄԱՐԻԱ - և բռնութեամբ Մարապարսացւոցն ոչ կարացեալ ընդդիմանալ՝ ի կողմանս Պաղեստինացւոց եկեալ պատերազմաւ պաշարեն զՍամարիա – 60.

ՍԱՄՈԳԷՍ - Արդ են թագաւորք Ասորեստանեայց ի միւսմէ կողմանէն այսոքիկ … Փուա ամս ԺԲ … Սամոգէս ամս ԻԱ: - 62.

ՍԱՄՈՅՐ - Իսկ քաղաքապետն Սահակ ելեալ ընդ դուռնն, որ ելանէ ի բերդն Շամշղտայ, սամոյր զինքեամբ արկեալ և գաւազան ի ձեռն առեալ, յիմարեալ մտօք կորոյս զփախուստն իւր, որ կարող էր գնալ յով և կամիցի. – 272.

ՍԱՄՈՒԷԼ - գնացին առ Արկադ … Սամուէլ Մամիկոնեան … և Վասակ Արծրունի: - 110. և կացուցին հակառակաթոռ սրբոյն Սահակայ զՍորմակ մոլի, և ապա զԲքրիշոյ Ասորի, և ապա զՍամուէլ – 118. իբրև հարուստ մի մեկնեցան ի գնդէն Պարսից՝ ամբարձեալ Սամուէլ զմիողնին՝ ազդոյ վէրս ի վերայ եդեալ առ ժամայն եհատ զնա ի կենաց. – 106. Կարծելով Վահանայ խոնարհել զորդին իւր յանկանգնելի կործանումն, զոր մեկուսեալ Սամուէլի զհայր իւր Վահան, իբր այն թէ խորհիցին ինչ վասն որոյ եկեալն էին – 106. մանաւանդ զի բարեպաշտութիւն մեծ համարիմ սատակել զթշնամիսդ Աստուծոյ, որպէս Մովսէս զԱմաղէկ, և Յեսու զՔանանացիսն, և Սամուէլ զԱգագ, և Դաւիթ զԳողիաթ, և համանգամայն իսկ որպէս սատակեցին Իսրայէլացիքն զայլազգիսն – 278. նորա զՍամուէլն զայն կացուցանէ ի տեղի եպիսկոպոսապետութեանն Հայոց – 118. Պատմեաց զայս մեզ մեծ քահանայն Սամուէլ յաւանին Արտամետ. – 206. Քանզի Սամուէլ որդի Վահանայ գնաց ընդ առաջ հօր իւրոյ: - 106.

ՍԱՄՈՒԷԼ ՄԱՄԻԿՈՆԵԱՆ - գնացին առ Արկադ … Սամուէլ Մամիկոնեան … և Վասակ Արծրունի: - 110.

ՍԱՄՓՍՈՆ - և Սամփսոնի եղեն իրքն առ սովաւ: - 58.

ՍԱՅԼ - հարուստ մի հեռի զքարանցն տաշելոյ զհոլովումն բերելով առ տրամադրութիւն կոչարանին իբրև ասպարիսօք երիւք, զբացագոյնն մօտագոյնս գործելով սայլիցն հոլովմամբ. – 396. որ ի բախմանէ քարի և երկաթոյ կայծակունք արտաթափին, այլ և ի փայտից ընդ միմեանս յիրար շփելոյ, որպէս և անուոյ բնաւորեցաւ լինել, որ ի սաստիկ շրջագայութենէ սայլիցն բազում անգամ և առեղք փայտիցն վառմամբ հրոյ հրդեհին: - 52.

ՍԱՆԱՍԱՐ - Երկրորդ վասն բնակութեան նախնեացն նորա Ադրամելեայ և Սանասարայ Արզն՝ կոչեցին Արզրունիք: - 72. և նենգ գործեալ նմա, վասն նախանձու թագաւորեցելոյ Ասորդանի/ճիշտը՝Ասորդանիս/, երկու ևս որդիք նորա Ադրամելէք և Սանասար՝ սպանին զնա սրով, որ թագաւորեաց ամս ԺԸ – 60. Զայս իմացեալ խորհրդականութիւն Քսերքսէս յԱդրամելեայ և Սանասարայ յորդւոցն Սենեքերիմայ՝ ապա գան առ Տիգրան Հայոց թագաւոր և զեկուցանեն նմա վասն որոյ խորհի Աշդահակ. – 62. Որ ապա յետ սպանմանն Սենեքերիմայ յորդւոց իւրոց՝ բուռն զնդաւ Ադրամելէք և Սանասար գան մտանեն ի լեառն Սիմ - 16. Սոքա են գոեահք Ասորոց, որ չուեցին զկնի Ադրամելեքայ և Սանասարայ որդւոց Սենեքերիմ արքայի՝ թագաւորի Ասորեստանի և Նինուէի, յորոց անուն ինքեանք Սանասնայք զինքեանս անուանեն. – 192.

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆՔ - Իսկ սերունդք Ասուդայ Սանասարեանց կային յոր պէտս և դիպուածն պատահէր, երբեմն այսպէս և երբեմն այնպէս. Շաւարշ. Գօգեան. Շաւասպ. Պերոզ. Շահակ. Կիւրոս: - 72. Յայնժամ առեալ հրովարտակ Սանասարեանց ի Տիգրանայ պատարագօք գնացին առ Կիւրոս. – 64.

ՍԱՆԱՍՆԱՅՔ - Սոքա են գոեահք Ասորոց, որ չուեցին զկնի Ադրամելեքայ և Սանասարայ որդւոց Սենեքերիմ արքայի՝ թագաւորի Ասորեստանի և Նինուէի, յորոց անուն ինքեանք Սանասնայք զինքեանս անուանեն. – 192.

ՍԱՆԱՏՐՈՒԿ - ասէ՝ զի դայեկաբար զորդիսն Սանատրկայ սնուցանէաք, և դու ի թագաւորելդ քոյ որոյ երդմունս արարեալ յԱրտեմի և յԱրամազդ անկասկած կալ մնալ վասն որոյ երկիւղն ունէր: - 82. և թագաւորեցուցանէ զնա ի վերայ Հայոց փոխանակ հօր իւրոյ Սանատրկայ, ի տեղի թագաւորութեան քաջացն Արշակունեաց: - 86. Եւ ինքն Խուրան առեալ զմեծ մասն զօրուն գնաց ի Շաւարշան ի Սանատրուկ. – 80. և կացին մնացեալ անդր մինչև ի դարձն Արտաշէսի որդւոյ Սանատրկայ, որ եկեալ այսր թագաւորեաց, սպանեալ զԵրուանդ: - 82. զոր կալեալ էր Սանատրկայ յարքունիս, զլեառնն Սիմ և զԱղձնիս մինչ ի սահմանս Ասորեստանի: - 86. Իսկ Խուրան լուեալ վասն տիկնոջն Հայոց Հեղինէի կնոջ Աբգարու, թէ ոչ ախորժեաց կալ ի Միջագետս վասն ամբարշտին

Սանատրկոյ – 80. Իսկ Խուրան ոչ կացեալ առ Սանատրկոյ գնաց յերկիրն Յունաց, առ Կեսար Տիբերիոս – 80. որ ապա ի /80/գնալն տիկնոջն յԵռւսաղէմ՝ Վաչէ և Արշաւիր երկեան երթալ առ Սանատրուկ – 82. վասն զի ըստ Պտղոմեայ և Աղէքսանդրի սահմանադրութեանն, կամ թէ մեր Արտաշէսի որդւոյ Սանատրկոյ՝ ի Վասպուրական գաւառացն համար թուեալ է գաւառն այն – 332.

ՍԱՆԴԱՐԱՄԵՏԱԿԱՆ - Ի սորա յերրորդ ամի թագաւորութեանն ի վերայ Հայոց աստուածատուր բարկութեամբ անդնդաշարժ վրդովմամբք ներքնագոյն խորոցն պատահեալ միմեանց սահանախաղաց դղրդմամբ, հիմնաշարժ տապալմամբ, /356/ ներքսագոյն երկրի թուլացեալ պնդափակ աղխեալ սանդարամետական սահմանին, բարկութեան հողմոց շնչեալ ընդ ջրոցն խաւարայնոց, ի կոհակս անդնդաքակս զթանձրայատակ երկրի զկարծր և զծանրալիր անկշիռ անբաւութիւնն տատանեալ, մինչ յերեսս երկրի ի վեր մղեալ հանդէպ քաղաքին Արտաշատու/ գրքում՝ Արտաշասու/, որ Բլուրն նորուն ասի – 358.

ՍԱՊԷՍ - Սապէս և Գուրգէն կատարելագործեալ ի բարձրաւանդակ ի սարաւանդակ տեղւոջն բարեձևագունի վայելչացուցեալ զհրաշակերտ յաջմէ և յահեկէ սեղանոյն երկուս ևս եկեղեցեօք: - 396.

ՍԱՌՆԱՄԱՆԻՔ - զի ինքն երթիցէ յարքունիս կեղծոտելով զսաստկութիւն ձմեռնային ժամանակին ի վերայ եղելոյ և զխստութիւն հիւսիսային օդոյն սառնամանեաց, անընդել զինքն այնոցիկ վարկանելով: - 186. Իսկ ի շնչել հարաւային օդոյն, եռացուցանելով երկրի ի վեր զջերմային զօրութիւնն, զուարթացուցանելով անդնդական բերմամբն զընդարմացեալ արմատս և զբոյսս ի հիւսիսային սառնամանեաց օդոյն շնչելոյ - 188. Յորժամ անդնդական խորքն ազդ առնիցեն ներքին բնական կենդանեացն զհասանել ջերմութեանն, յորում ջեռացեալ ի հիւսիսային սառնամանեաց օդոյն շնչելոյ, ի խորսն զխաղացումն արարեալ լինին - 260.

ՍԱՍԱՆ - զոր սպան Ստախրացին Արտաշիր որդի Սասանայ – 166.

ՍԱՍԱՆԱԿԱՆ - յեղակարծում ժամանակի հասանէ համբաւ մահուն Արտաւանայ, և տիրել Պարսից Ստահրացւոյն Արտաշրդի Սասանականի. – 92.

ՍԱՍԱՆԱԿԱՆ ԱԶԳ - Եւ այլք յաւագ նախարարացն գնացին ամենայն պնդակազմ սպառազինութեամբ ի Պարսս՝ հնազանդել ընդ ձեռամբ հեթանոսական և բարբարիկոն ազգին Սասանականին. – 110.

ՍԱՍԱՆԱԿԱՆ ՏՈՒՆ - ԵԹԷ Ո՞ՐՊԷՍ ԵՂԵՒ ԲԱՐՁՈՒՄՆ ՉԱՐ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՆ ՊԱՐՍԻՑ ՏԱՆՆ ՍԱՍԱՆԱԿԱՆ: - 136.

ՍԱՍԱՆԱՅ ԱԶԳ - Եւ յայնմհետէ բարձաւ տէրութիւնն Պարսից և ազգին Սասանայ, որ տևեաց ամս ՇԽԲ: - 166.

ՍԱՍԱՆԱՅ ՏՈՒՆ - Յամի ութերորդի Մուրկայ թագաւորի, թագաւորն Պարսից Որմզդ որ ի տգանէ Սասանայ՝ սպանաւ յիւրոց հաւատարմաց – 136. ո՞չ ապաքէն տղունդ Սասանայ երբարձ զերկիր ձեր և զտէրութիւնդ, և դուք դիմեալ գայք ի վերայ իմ: - 138. ,,Ես այսպէս կարծէի, թէ յորժամ ես ընդ թշնամիս ձեր մարտնչիմ՝ դուք յայդմ կողմանէ օգնական ինձ լինիցիք, և միաբանութեամբ բարձցուք ի միջոյ զտիեզերական պատուհասն, զտղունդ Սասանայ: - 138.

ՍԱՍԱՆԵԱԼ - և իբրև հողմ զպրակս եղեգան տատանեալ՝ սասանեալ խռովեցուցին զբազմութիւն զօրացն: - 368.

ՍԱՍԱՆՈՒՄՆ - ո՞վ ահեղական ձայնիցն և սասանման հաստատութեան երկնի և երկրի: - 32.

ՍԱՍՏ - եօ՞թն արդեօք իցեն մեղանացն պարտիք, եթէ ըստ յաւելուածոյ սաստից իմասցին ասացեալքն Աստուծոյ – 24. ի սաստ մատուցեալ գնդին իւրոյ պատերազմողացն՝ և ոչ կարաց զբորբոքեալ հնոց դէզադէզ կոխակացն սրախողխող սատակմանն ցածուցանել: - 368.

ՍԱՍՏԻԿ - ,,որչափ սաստիկ պատժոց արժանի համարիցիք զայն, որ զՈրդին Աստուծոյ առ ոտն եհար և զարիւն նորոյ ուխտին խառնակ համարեցաւ և զՀոգին շնորհաց թշնամանեաց,,: - 258. այլ դարձուցին անդրէն զպատգամաւորսն անարգանօք, արբուցեալ նոցա գան սաստիկ – 274. Այլ և սաստիկ հարուածովք սատակեսցէ զքեզ: - 164. այս այն Աբղլայն է, զոր ազգ իւր ասացին Աբղլանգէ, այսինքն ծառայ դանգի և ոչ Աստուծոյ, վասն սաստիկ զօշութեանն և անյագ ագահութեանն: - 168. անկեղծաւոր և աննենգ տիրասիրութեամբ ցուցանել հնազանդութիւն հպատակութեամբ, մինչ յարիւն և յապաժոյժ նահատակութեամբ առնուլ վրէժս ի Պարսկացն հինից՝ զաւեր եկեղեցեացն Հայաստանի և զնեղութեանցն և զգերփանացն և զսաստիկ արիւնահեղութեանցն զքրիստոնէից և զուխտի մանկանց եկեղեցւոյ սրբոյ: - 134. դառնալ անդրէն ոչ կամէին, զի կարի սաստիկ ամօթս համարէր զգործեցեալսն, կալ տնել ժուժկալել ընդդէմ նոցա ոչ կամէին, զի բազում անկան ի զօրաց իւրեանց: - 276. դարձեալ յետ փոքր ինչ աւուրց անցանելոյ՝ և խռնեցաւ միւս անգամ պատերազմն, և և՛ս սաստիկ հարան զօրքն արքունի. – 276. և ի սաստիկ սովոյն ելեալ Որմզդի յածէր ընդ վայրս ի խնդիր կերակրոց. – 46. Եւ նա գնաց ընդդէմ նոցա սաստիկ զօրութեամբ. – 150. և քարոզքն բարձրացուցանէին զերգսն մեծ և սաստիկ գոչմամբ, եթէ տուաւ իշխանութիւն Վասպուրական աշխարհին Աշոտոյ և որդւոյ իւրոյ Գրիգորի. – 314. Եւ այնչափ և առաւել քան զսոյն կազմութեան սպառազէն պատրաստութեանն՝ սաստիկ տարակուսանօք և մեծ երկիւղիւ պակչէին յահէ հայկասիրտ իշխանին և յաղթող նահատակին մեր Աշոտոյ – 210. և այնչափ սաստիկ լինէր կոտորածն՝ մինչ զի սաստկութիւն վտակաց արեանն խաղացեալ ոռոգանէր զերկիրն ամենայն: - 140. Եւ առեալ զգանձսն՝ հրամայեաց սպանանել զընձայաբերսն, և բանիցն Հայրակղի ոչ արար պատասխանի, այլ առնէր վնասս սաստիկս ի կողմանս կողմանս, աւարառութիւն և գերութիւն և սուր. – 142. և բազում այն են որ ի նմին իսկ սատակին. և կէսքն դիւրըմբռնելի որսորդաց լինին. և ապրեալքն սաստիկս հասուցանեն վտանգս ուր և դիպիցին, եթէ մարդկան և եթէ այլոց ինչ կենդանեաց: - 188. և գրեթէ /գրքում՝ գրէթէ/ ոչ ամենևին ուրեք երևեցաւ այնպիսի ահաւոր տեսիլ զօրու և սպառազէն կազմութեան՝ ամենայն թագաւորաց, որ կացեալ էին ընդ ծագս տիեզերաց. զորոյ սաստիկ և ահագին որոտումնն և ճայթումնն և փայլիւն զինուցն, և որ ինչ յայնժամ զարդարեալ և զինեալ պատրաստեցան զօրքն Տաճկաց: - 284. Եւ ելեալ գնաց զհետ կոչնականացն ի գութ հարազատութեան, և ի կարծիս սաստիկ հիւանդութեան, թէ մերձ ի մահ անկեալ դնիցի, ըստ ստուգելոյ կոչնականացն: - 348. Եւ եղև պատերազմ և նաւամարտութիւն սաստիկ ի մէջ ծովուն: - 146. Եւ զոր օրինակ զնա վիշապ առակեցաք յաղագս սաստիկ ուժոյ զօրութեան ձեռին նորա – 262. Եւ էր պատերազմ սաստիկ ի մէջ Ալեայ Որդւոյ Ապուտալպի և Մաւեայ ամս Ե և ամիսս Գ: - 166. և թագաւորեալ ի Բաբելոնի սաստիկ զօրութեամբ – 40. Եւ ժողովեալ զբազմութիւն զօրաց իւրոց՝ առնէր վնասս մեծամեծս և սաստիկս ի բաժնին Յունաց: - 140. Եւ ի սաստիկ բախմանէ խուռն նիզակացն և ի զինուց փայլելոյ և շողալոյ սուսերացն և սրնգելոյ աղեղանցն լարելոյ՝ հրաձգութիւն իմն արտաքս ելանէր իբրև յամպոց ճայթմանէ – 232. և ի սաստիկ փայլմանէ զինուցն և սուսերացն շողալոյ, և ի փայլիւնն սպառազէն երիվարացն վառելոցն՝ զկարծիս բերէր զհրոյ վառեալ լերինն – 228. Եւ ի վաղիւ անդր մինչ դեռ արևն ընդ ծայրս հարկանէր՝ կարգեցաւ պատերազմ սաստիկ – 140. Եւ խօսէր ընդ նոսա սաստիկ և ահագին դատաստանօք և սպառնալեօք, թէ ընդէ՞ր և դուք ոչ մեռարուք ի պատերազմին, քան թէ ելեալ փախստական գնացէք գալ առ իս և տալ համարձակութիւն ծառայի իմում ի յայսքան վնաս. մի՞թէ արդեօք զԽոսրով մեռեալ կարծէիք,,: - 150. և հարկապահանջք գունդքն ել և ելս առնէին սաստիկ խոշտանգանօք: - 124. Եւ մինչ կարի և ահագին սաստիկս կուտեցաւ ի վերայ նորա ամբոխն, և ամբաստանքն միաբարբառ զաղաղակ /288/ բարձեալ առաջի բռնաւորին զօձիս պատառեալ ասէին, ,,մահապարտ է, չէ պարտ դմա կեալ, և ոչ առնուլ տեղի պատասխանւոյ,, - 290. և յայնչափ սաստիկ և անհուն ամբոխին սուտ վկայութեանն զբոլոր բարկութիւն բռնաւորին զարթուցին ի վերայ առնն,

որպիսի ոչ ի միոյ ուրուք վերայ այնքան ժամանակս եհեղ զբարկութիւն իւր զօրավարն Բուխայ: - 290. և ո՞րպէս՝ հնարաւորեալ յապրուստ անձանց վճարեն զկարևոր պէտս իւրեանց լի աշխատութեամբ և սաստիկ տառապանօք. – 190. Եւ ոչ ևս այնուհետև համարձակ ելանէին և մտանէին յաշխարհս Վասպուրական զօրքն Տաճկաց. զի անկաւ ահ սաստիկ ի վերայ նոցա: - 308. և սաստիկ կսկծեցուցանէր զնոսա բանիւք, ունելով իւր վկայ զԵսայի մարգարէ՝ յասելն, ,,լուարուք, իշխանք Սոդոմայեցւոց, ունկն դիք օրիացն Աստուծոյ ժողովուրդ Գոմորացւոց,,. – 182. Եւ վասն այսր իրաց նենգութեամբ և չարակնութեամբ առլցեալ, մանաւանդ յերկիւղէ՝ կարի յոյժ գրգռեցաւ պատերազմ սաստիկ ի ձեռն Վասակայ Արծրունոյ. – 178. Իսկ ի վերայ բազում հինիցն եկելոց ի վերայ Գուրգինի և սաստիկ պատերազմացն զոր պատերազմեցաւ յաղթող նահատակութեամբ. ոչ միայն յարտաքին թշնամեացն որ շուրջանակի պաշարէին, բազում այն էր որ ի ներքին ընտանեաց հարազատաց, ազգականաց դրժողաց, ուխտազանցաց, ստոց և ստերդմանց յուզէին աղմուկք: - 308. լսէին և նոքա, զի ձայն զօրու է և սաստիկ յոյժ: - 228. ԿՈՐԾԱՆՈՒՄՆ ՔԱՂԱՔԻՆ ԴՈՒՆԻ Ի ՍԱՍՏԻԿ ՇԱՐԺՄԱՆԷՆ: - 356. նոյնժամայն առ յոյժ ամբարտաւանութեանն և սաստիկ բարկութեանն և անհուն սրտմտութեանն և առանց բուժելի կատաղութեանն, յապուշ միտքն կրթեալ իբրև զարբեալ զանզգայ արբեցութեամբ - 264. որ ի բախմանէ քարի և երկաթոյ կայծակունք արտաթափին, այլ և ի փայտից ընդ միմեանս յիրար շփելոյ, որպէս և անուոյ բնաւորեցաւ լինել, որ ի սաստիկ շրջագայութենէ սայլիցն բազում անգամ և առեղք փայտիցն վառմամբ հրոյ հրդեհին: - 52. Սաստիկ և վտանգաւորք և լի դառնութեամբ որ ինչ ի ճառի աստ են յիշատակարանք, սակս յանձնառութեան մեծ նախարարացն և իշխանացն մերոց. – 240. տեսանեն զկողմանս արևելից, դաշտ յոյժ մեծանիստ, լայնատարած, հարթայատակ, անվայրափակ առ ի սահման, անբաւական ի տեսութիւն աչաց, սաստիկ լուսով զարդարեալ ի գիշերի, բազմակերպ երևմամբ – 48. Քանզի յոյժ պատկառ կայր ի պաշտօնատարութիւն հայրապետին իշխանն Տարունոյ, և նա սաստիկս հոգայր վասն նորա, թէպէտ ոչ օգտէր յիրին յայնմիկ: - 346. Եւ ահա լոյս սաստիկ իջեալ յերկնից և ցոլացեալ ի վերայ սուրբ մարմնոյն, և շուրջ փակեալ զտեղեաւն, թէ ուրեք յարենէ նորա ցայտեալ կայր: - 224.

ՍԱՍՏԻ - Եհարց սաստիւ կամ թէ հրամանաւ տէրութեան իւրոյ, ,,ի բաց լեր, ասէ, ի հաւատոցն Քրիստոսի, և իմ թողեալ քեզ զբազում վնասսն զոր գործեցեր – 290.

ՍԱՍՏԿԱԳԻՆ - Այլ և տեսութիւնք ևս յայնս սաստկագինք և նորանշանք. – 28.

ՍԱՍՏԿԱԳՈՅՆ - Որպէս Պօղոս ուսուցանէ. ,,արհամարհեալ ասէ, ուրուք զօրէնս Մովսէսի՝ մեռանէր, ի բերանոյ Բ կամ Գ վկայիւք. քանի սաստկագոյն համարիմք զայն, որ զորդին Աստուծոյ առ ոտն եհար,, , և որ ի կարգին է: - 380. Այս շարժումն սաստկագոյն քան որ եղև յամս Զաքարիայի Հայոց կաթողիկոսի, յետ Է ամի գերութեանն Հայոց: - 358. Բայց երանելի հայրապետն Տէր Գէորգ սաստկագոյն քան զտիեզերական կործանմանն առ Նոյիւ բերելով զտրտմութեանն թախիծս, հանդերձ եպիսկոպոսիւն Գրիգորիւ՝ զաբրահամեանն վաղնջուց աղաչանսն ի կործանմանն Սոդովմայ յառաջաբերեալ մարդասիրին Աստուծոյ. – 358.

ՍԱՍՏԿԱԿՈԾ - Արկադեայ կայսեր թագաւորեալ ամս ԻԳ մեռանի սաստկակոծ պատուհասիւ յաղագս մեղանացն առ Յոհան Ոսկեբերան: - 114.

ՍԱՍՏԿԱՆԱԼ - Ելին ի պատերազմ և պատերազմեցան, ըստ որում սաստկացաւ պատերազմն: - 282. և ահա հնչէր առ հասարակ երկիրն ամենայն իբրև զծով ալեաց կուտակելոյ, և սաստկացաւ պատերազմն, յառլուսանալ աւուրն մինչև ի սպառել անցից տունջեանն իշխեցողին երկոտասան ժամու աւուրն. – 276. և ի սաստկանալ ծխոյն զօրանային գունդքն Հայոց, և ի նուազելն փոքր մի ոգի առնուին ի թշնամեացն: - 234.

ՍԱՍՏԿԱՇՈՒՆՉ - Դարձեալ շինէ զօրավարն Գագիկ ի գլուխս Օձ ձորոյ, որ վասն խստութեանն սաստկաշունչ դառնալիր մահածին հողմոյն շնչելոյ այսպէս անուանեն – 396.

ՍԱՍՏԿԱՍԱՌՈՅՑ - և չարչարէին զնոսա ի գործս խիստ սաստկասառոյց ձմերանն դառնութեան. – 188.

ՍԱՍՏԿԱՑՈՒՑԱՆԵԼ - Բայց նոքա ևս քան զևս սաստկացուցանէին զմարտն: - 210. և հիւսիսային օդն շնչեալ սաստկացուցանէ զզօրութիւն ցրտոյն – 260. զայն զինեալ ի վերայ անձանց՝ սաստկացուցանեն զպատերազմն, աներկիւղ մնալով ի հրոյն տոչորմանէ. – 208. միանգամայն սաստկացուցանէր ի վերայ նորա զահարկութիւնն, զի գոնեայ այնու կարասցէ արդեօք վրիպեցուցանել ի ճշմարիտ հաւատոցն որ ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ. – 294.

ՍԱՍՏԿՈՒԹԻՒՆ - Քանզի թէ Աստուած կամեսցի՝ տանելոց է սաստկութիւն հողմոյ զզօրութիւն քո իբրև զփոշի ,,: - 140. ,,Թագաւորաց աշխարհակալաց օրէնք են՝ մեծաւ հոգաբարձութեամբ խնամ տանել վասն շինութեան աշխարհի և թեթևացուցանել զլուծ բռնութեան /184/ ծանրակի բեռանց, թուլացուցանելով զսաստկութիւն հարկապահանջ խոշտանգանաց – 186. և այնչափ սաստիկ լինէր կոտորածն՝ մինչ զի սաստկութիւն վտակաց արեանն խաղացեալ ոռոգանէր զերկիրն ամենայն: - 140. և բանակեցաւ ի յԱդամակերտ ոստանին Արծրունեաց, և անդէն սկսաւ ասպատակս սփռել, աւար առնել, կուտել առ ինքն զկապուտ աշխարհին յոյժ սաստկութեամբ: - 184. և գունդ անհաւատից դառնացեալ ոգւով ի վերայ կանանց և որդւոց իւրեանց ազգականաց՝ յարձակեցան ի վերայ նոցա ուժգին սաստկութեամբ և սուր ի գործ արարեալ յանխնայ կոտորեցին. – 402. և զանբաւութիւն մեծութեանն յայտ առնել սաստկութիւն յորդահոս աղբերն – 20. և նոցա պարտասեալք ի ծանրութենէ զինուցն և ի ջերմութենէ տապոյ արեգականն և ի սաստկութենէ աւազոյն, որ ոչ ունէր զկայ ոտից, և ի հետևակազնացութենէն և ամենեքումբք թշուառացեալք՝ անկան ի ձեռս թշնամեացն – 162. զի ինքն երթիցէ յարքունիս կեղծոտելով զսաստկութիւն ձմեռնային ժամանակին ի վերայ եղելոյ և զխստութիւն հիւսիսային օդոյն սառնամանեաց, անընդել զինքն այնոցիկ վարկանելով: - 186.

ՍԱՏԱԿԵԼ - Այլ և սաստիկ հարուածովք սատակեսցէ զքեզ: - 164. Այլ ձայն իմն գայր՝ մի՛ ժողովել և մի՛ հատանել, թե ոչ՝ եղիցի անձն այն մեռեալ, և ժանտ ախտիւ սատակեսցի գումարտակդ: - 50. և զմնացեալ սակաւսն ի մէջ արարեալ շրջափակ տուեալ՝ կամէին զամենեսեան սատակել: - 150. և յանկարծակի ի թիկանց կողմանէ յարձակեալ ի վերայ նորա արանց՝ հարեալ սատակեցին զնա: - 154. և նոքա հարեալ սատակեցին զնոսա սրով սուսերի յանխնայ, սպանին և զզօրավարն ի պատերազմին – 150. և ամենայն ուրեք ուր և հանդիպէր զօրուն Պարսից՝ առ հասարակ սատակէր զամենեսեան, մինչ ոչ մնալոյ ապրեալ: - 148. Եւ առ յոյժ յանդուգն յարձակմանն բազում այն լինէր, զոր ձիովքն ընթադրեալ դիաթաւալ կացուցանէին, քան զոր սրովն սատակէին: - 174. Եւ առնէր հարուածս մեծամեծս այլազգեացն. և սատակէր զնոսա սրով և աղեղամբ, և եբարձ զամենայն ազգս Տաճկաց, որ բնակեալ էին Վասպուրական տէրութեանն: - 306. և եհար սատակեաց Ապումկդէմ ի միում ասպատակի Ը այր, և զերիվարս նոցա, և զէնս և զզարդ մերկեաց ի նոցանէ, եհար զայլազգիսն ի հարուածս մեծամեծս և ինքն դարձեալ ասպատակեաց զկնի նոցա: - 304. Եւ երթայր զհետ և սատակէր զնոսա անչափ զօրութեամբ. և բազումք այն էին, որ մեռանն ի սրոյն Գուրգէնի քան որ մնացինն. և զօրքն զհետ մտեալ մնացելոցն հանին յերկրէն իւրեանց: - 308. Եւ ի կատարումն ամենայն չարեաց հասեալ՝ ինքն խեղդեալ ի դիւէ սատակեցաւ: - 168. և ոչ զոք թուլացուցանէր թագաւորել Զրուանայ, դաշնաւորել երդմամբ՝ մինչև որ ի կնոջէն Ըռեա որ ի Զրուանայ զարմից էր ծնեալ արու՝ անդէն ի ծննդեանն սատակէր. – 14. զի ահա ևս եօթն օր՝ և ածից ջրհեղեղ ջուրց ի վերայ երկրի՝ սատակել զամենայն, յորում է շունչ կենդանի,, . – 30. զոր Թէոդորոս եղբայր թագաւորին և բազմութիւն զօրացն կամեցան սատակել զնոսա. – 156. Կալան և զհայրապետն Զաքարիայ, և ի խնդիր անկեալ աստուածային սուրբ նշանին՝ սկսան զնոսա տանջել, մինչև զբազումս ի պաշտօնէիցն կառափեալ սատակեցին. – 142. մանաւանդ զի բարեպաշտութիւն մեծ համարիմ սատակել զթշնամիսդ Աստուծոյ, որպէս Մովսէս զԱմաղէկ, և Յեսու զՔանանացիսն, և Սամուէլ զԱգագ, և Դաւիթ զԳողիաթ, և համանգամայն իսկ որպէս սատակեցին Իսրայէլացիքն

զայլազգիսն – 278. մանաւանդ զի բարեպաշտութիւն մեծ համարիմ սատակել զթշնամիսդ Աստուծոյ, որպէս Մովսէս զԱմաղէկ, և Յեսու զՔանանացիսն, և Սամուէլ զԱգագ, և Դաւիթ զԳողիաթ, և համանգամայն իսկ որպէս սատակեցին Իսրայէլացիքն զայլազգիսն – 278. Ողբացէք բնակիչք կոտորելոցդ, զի նմանեցան ամենայն ժողովուրդք Քանանացւոց, և սատակեցան ամենեքին, որ հպարտացեալ էին արծաթով,,: - 180. բազում այն են որ ի նմին իսկ սատակին. և կէսքն դիւրըմբռնելի որսորդաց լինին. և ապրեալքն սաստիկս հասուցանեն վտանգս ուր և դիպիցին, եթէ մարդկան և եթէ այլոց ինչ կենդանեաց: - 188. ԵԹԷ Ո՛ՐՊԷՍ ԱՍՏՈՒԱԾԱՍԱՍ ԲԱՐԿՈՒԹԵԱՄԲ ՍԱՏԱԿԵՑԱԻ ԱՒՇԻՆ ԵԻ ՀԱՄՕՐԷՆ ՋՕՐՔ ԻԻՐ: - 374. և հարան սատակեցան պակասեցան զօրքն արքունի ի զօրացն Ծանարաց – 276. և հրամանէ Աստուծոյ սատակեցան զօրք նորա. – 60. մինչև անձամբ անձին արարեալ ի հուր սատակի: - 58. նաև երամակ ձիոցն և իշոցն և ուղտուցն նովին կեղով վառեալ սատակեցան: - 376.

ՍԱՏԱԿՈՒՄՆ - Արդ յայսմ հետէ ըստ նեպակի գեղջն/գրքում՝գեաղջն/ կապճահամար ժժակք յամենայն ի դուռն արքունի ի սատակումն եկեսցեն. – 46. և գոչէին վիշապաձայն և բեկանէին առիւծաբար և հարկանէին վարազաբար, և մատնեցին ի սատակումն և ի պարտութիւն – 232. և եկեալ ի վերայ քաղաքին պաշարեն զնա, և զզօրսն մատնեն ի սատակումն սրոյ, և զպատանդսն Վասպուրականի հանեն յարգելարանէն. և գերեացն ընդարձակեն, զկապուտ նոցա բաժանեն յինքեանս: - 190. և իբրև զքաջ հովիւն դրուատեալ ի փրկչէն՝ զանձն իւր եդ ի վերայ խաշանց ընդդէմ ապականարար գայլոցն, յարձակեալ յանխնայ դիմեցուածովք, յարիւն և յապաժոյժ, ի սատակումն և ի ծախումն սրոյ մատնեաց բոլորովիմբ զյարձակեալս նեղիչս աշխարհիս. – 312. և Կիւրոսի զհետ մտեալ զօրուն՝ ոչ սակաւ սատակմունս առնէր – 64. և ոչ առ փոքր մի ինչ ներեաց կամ անսաց /264/ տալ տեղի պատասխանոյ, այլ հրամայեաց դահճացն տալ ի վերայ նորա զվճիռ մահու, փութով զրաւ առնել նոցա ի սատակումն սրոյ: - 266. Զի թէ միոյ փայլատակման ընթացք և ճայթումն ամպոց բաւական է պակուցանել քաղել զուշեղութիւն ոգւոց, զի՞նչ ինչ յայնժամ կրէին ոգիք մնացելոցն յերկրի, ի սահանաբաց և յանդնդաքակ վրդովմանցն հոսելոց, նախ քան զջրհեղեղ ջուրց սատակումնն: - 32. զօրս գումարէիք, այրուձի կազմէիք, մարտ և պատերազմունս գրգռէիք, ճակատ դնէիք և զզօրս մեր ի սատակումն սրոյ մատնէիք – 244. ի սաստ մատուցեալ զնդին իւրոյ պատերազմողացն՝ և ոչ կարաց զբորբոքեալ հնոց դէզադէզ կոխակացն սրախողխող սատակմանն ցածուցանել: - 368. Իսկ թշուառականն զսատակմանն ընկալաւ զվճիռ, և ի հանդերձելումն զխաչահանուացն հատուցանել զպարտիս: - 378. մինչև զանբարկանալին Աստուած ի բարկութիւն ածել, ի սատակումն անձանց և ի կործանումն աշխարհի և յաւեր ժառանգութեան տանց հայրենի բնակութեանց. – 182. որ և զՌահաբ պոռնիկն առ ժամեայ բարեմտութեամբն յերիքովական բարկութենէն ապրեցոյց իւրովք ազգականօքն, և զԳաբաւոնացիսն ի Քանանացւոցն սատակմանէ: - 32.

ՍԱՏԱԿՉԱԿԱՆ - և առ զայրուցն առ մարդկայինն դիմեալ ազգ՝ կարծել նոցա ստնանէր, յինքեանք ձգել կորզել զսատակչական դարձուածէ. – 398. և զփքինս կապարճիցն սպնգով ծածկեալ՝ զսատակչական զօրութիւնն թոռուցանէր ընդդէմ սրբոյն – 204. և նախ յառաջ Սափին կարի յոյժ սիրեցեալն իւր, զսատակչական դեղն արբեալ, անբուժելի կեղով վառեալ յոսկր և ի մարմին՝ և առաջի Աւշնի զրաւ առնոյր ի կենացն: - 376. իբրև շունք համրացեալք, որ ոչ կարեն հաջել, որպէս ասէ Եսայի մարգարէ, ընդդէմ Տեառն փոխելով զկատաղութիւն մահածին թիւնիցն սատակչական զօրութիւնն – 210. որ անցուցանէ զանցանէ զանասնական խառնակութեամբքն երիքովեան և սոդոմական լրբութեամբ, անամօթաբար այր զարամբք բորբոքեալ, դեզադէզ զհրացանն բերելով յերկնուստ զանզրաւ կիզումնն, անցուցեալ զանցուցեալ զսատակչական կործանմանն ջրհեղեղին: - 336.

ՍԱՏԱՆԱՅ - և բազմութիւն քրիստոնէիցն … զոհացեալ միաբան ետուն փառս Աստուծոյ, որ զօրացոյց զսուրբսն և արար յամօթ զսատանայ հանդերձ գործակցովքն իւրեանց: - 268. և

բազումք դրդուեցան և ելին զկնի սատանայի – 222. և բունեալ ուրջացեալ բնակեալ էր ի նմա սատանայ զօրօք իւրովք – 248. և զզօրութիւն աղօթիցն իբրև զնետ ձգեալ ի լայնալիճ աղեղանէ ի նպատակն, հարեալ զկառափն սատանայի դիւաթաւալ կացուցեալ յերկիր կործանէր: - 252. և զժառանգս Աստուծոյ արար բաժին սատանայի – 264. և յետս ընդդէմ կործանեալ փչեաց զոգին ի ձեռս խորհրդածուին իւրոյ սատանայի. – 100. և նա դարձուցանէր զնա կսկծեցուցանող բանիւք իբր զարբանեակ սատանայի: - 318. և նմին հատուցումն ի կարգի որ ասէ, ,,կացո ի վերայ նոցա մեղաւոր, սատանայ կացցէ ընդ աջմէ նորա,, , և որ ինչ ի կարգ սաղմոսիդ է: - 214. զոր կազմեաց իւր սատանայ գործի աջողակ յամենայն արուեստ գիտութիւն խարդախութեան, իբրև զպատշաճ դարան դեղեալ նետիւք ընդ խաւար թռուցելոյ յոգիս խաւարամածս: - 248. իսկ իբրև նա ըմբռնեցաւ, և գիտաց զօրավարն եթէ ոչ ոք այնուհետև յիշխանացն Հայոց մնաց, որ ոչ համագունդ ժողովեալ են առ նա՝ մերկացաւ յայնժամ զպատրուակ կեղծաւորութեանն, զոր սերմանել էր սատանայ ի սիրտ առնն: - 296. յորում որջացեալ բունեալ էր սատանայ զօրութեամբ իւրով: - 200. որով մահուամբ և կամիս՝ պատրաստ եմք յամենայն հնարս չարչարանաց մտանել, զոր ուսոյց քեզ վարդապետն չարեաց հայրն քո սատանայ. – 292. Չարախորհուրդն հայր Մարդպետ որդին սատանայի ոչ բաւականացաւ չարեօք մարդկան – 100. որ զօրացոյց զսուրբ վկայն և արար յամօթ զսատանայի: - 254.

ՍԱՏԱՆԱՅԱԿԱՆ - այլ զի բազում նեղութիւն և սուր, ի ձեռն այսր /46/ սատանայական ուսման՝ սպառեալ կործանեաց զերկիրս Հայոց – 48. Դարձեալ զՍողոմոն Բագրատունի վառեալ ի զէն սատանայական՝ յղէ առ նա բազում անգամ զնոյն խորհելով. – 318. և մուտ եղեալ ի տեղին … ետուն տանել զթուղթն, լի թիւնիւք սատանայական իմացմանց, իբրև զկապարճս լի նետիւք դեղեալ ի գաղտնիս ի գրկաց թռուցանել ի նպատակն: - 234. և նոքա ըստ ձախողակի սովորութեանն իւրեանց օրինադրութեանն, արիւնարբու առանց բարւոյ բարեգործութեանցն մանաւանդ թէ լցեալք սատանայական չարութեամբք՝ ձայն արկեալ յամենայն քաղաքսն, խռովեալ ըստ գազանեղէն իւրեանց մոլեգնութեանցն – 398. լի թունիւք սատանայական խորհրդոցն, ծածկեալ յաչս իշխանին գառնենի զգեստիւք ի հանդերձս ոչխարաց, և ներքոյքն զապականիչ գայլոցն բերելով զլրբութիւն – 210. Որ զապիրատ և զլի հնարիւք սատանայական իմաստից, չարահնար խորհրդոց բուռն հարեալ՝ մեծամեծս փքայր փռնքտալով – 200.

ՍԱՏԱՐԵԼ - ընդ առաւօտանալն սկսեալ՝ ի ժամս բովանդակ՝ յաղթութիւն սատարեաց և ի փախուստ դարձոյց զբազմութիւն զօրացն Ովայի – 178.

ՍԱՐԱՅ - և որք ի տանէն Ամատունեաց՝ Շապուհ և Վահան և Սարայ եղբարք միմեանց, Ապուսակր Վահունի և այլք ընդ նոսա, միաբանական խորհրդակցութեամբ խորհրդածեալ ընդ Գագկայ առ ի սպանումն Ապումրուանայ – 368.

ՍԱՐԱՍ - Եւ ոչ արմատոցն միայն օտար և անիմանալի սարսափցն տիպք, այլ և աներևոյթ պահպանողական և անհպելի զգուշաւորութիւնն. – 50.

ՍԱՐԱՒԱՆԴԱԿ - Սապէս և Գուրգէն կատարելագործեալ ի բարձրաւանդակ ի սարաւանդակ տեղւոջն բարեձևագունի վայելչացուցեալ զհրաշակերտ յաջմէ և յահեկէ սեղանոյն երկուս ևս եկեղեցեօք: - 396.

ՍԱՐԳԻՍ - Եւ ծնան նորա երիս որդիս, Սարգիս որ և Աշոտ՝ ՅԻԶ թուականութեանն Հայոց, Խաչիկ որ և Գագիկ ՅԻԸ, և Գուրգէն. մանկունք կայտառք և գեղապանծք և բարենշանք և ամենեցուն ցանկալիք. ծնաւ և երկուս դստերս: - 338. և մինչ այսմ գործոյ պարապէր՝ դէպ եղև նմա ի կողմանս Եգիպտացւոց հանդիպել առն միոյ մոնազնի, որում կոչէին Սարգիս Բհիրայ, որ էր եղեալ աշակերտ մոլեգնութեանն արիանոսաց. – 158.

ՍԱՐԳԻՍ ԲՀԻՐԱՅ - և մինչ այսմ գործոյ պարապէր՝ դէպ եղև նմա ի կողմանս Եգիպտացւոց հանդիպել առն միոյ մոնազնի, որում կոչէին Սարգիս Բհիրայ, որ էր եղեալ աշակերտ մոլեգնութեանն արիանոսաց. – 158.

ՍԱՐԴԱՆԱՊԱՂԷՍ/ՈՍ/ - յաղագս գոլ զնա սերունդ Վարբակայ Մարի, որ եբարձ զթագաւորութիւնն ի Սարդանապաղեայ, հաւուցն Սենեքերիմանց: - 62. Եւ արդ են մի

ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Մամիզոս միւս՝ ամս Լ… Թովնոս Կոնկողեռոս, որ կոչի յունարէն Սարդանապաղոս՝ ամս Խ. – 58.

ՍԱՐՍԱՓԵԼ - զոր սարսափեմ և հիացմամբ մեծաւ յապուշ կրթին միտք իմ ընդ ժուժկալութիւն այնքանեաց բազմահնար մեքենաւոր չարչարանաց. – 106.

ՍԱՐՍԱՓԵԼԻ - սակայն կանոնական սահմանադրութեանն արտաքոյ մնացեալ, գայթ ի գայթս զքրիստոնէութեանն վարս բերելով անառակութեամբք և արբեցութեամբ, խառն անկողնօք և պղծութեամբք աղտապիղծ սարսափելի և գարշելի խառնակութեամբ արուապղծութեամբք – 336. Քանզի այնչափ թանձրացաւ յաճախութիւն սովոյն՝ որ ոչ միայն անասուրբ կենդանիս ուտէին ըստ սրբութեան կարգի, այլ և զսարսափելի և զդժնդակ, որ զգազանայինն անցուցանէ զվայրենամտութիւնն, զմարմինս մեռելոց՝ առանց խղճելոյ ուտէին, ի գերեզմանացն հանեալ զհետ միոյ և երկուց ամաց թաղելոյ: - 374.

ՍԱՐՍԱՓՈՒՄՆ - իբրև լուայ զայս դողդոջումն և սարսափումն զիս կալեալ յահէ յերկիւղէն եղելոյ. – 52. Նաև սրբոց հրեշտակացն ի տեսաւորութիւն ձևացեալ, որոց սարսափմամբ առ նորա զնայեցած յապուշ միտքն կրթեալ, շուրջ փակեալ զնայեցածն՝ ի հարց մատուցեալ ասէ – 386.

ՍԱՐՍՌԱԼԻՑ - Եւ անդ ի միջոց գմբեթիւն ղօղեալ սալարեալ սարսռալից դողմամբ զետեղեալ լինէր: - 190.

ՍԱԻԱՌՆԱՁԱՅՆ - դրօշ և վերջաւորս փողփողեալս՝ սաւառնաձայն հնչմամբ զլեառնն դնդեցուցանէին – 208.

ՍԱԻԱՌՆԱՑԵԱԼ - ունելով ընդ իւր զզօրսն Յունաց բազմամբոխ վահանաւորաց և դրօշուց սաւառնացելոց, և փողք կայսերալուրք և գունդք գունդք վառելոցն վաշտիցն – 106.

ՍԱԻՈՒՂ - Այնքան խնամոցն արժանի՝ զի և զվրէժ արեան նոցա առնուլ ի տանէն Սաւուղայ: - 32.

ՍԱՓԻ - Եւ Աւշնի հաւատացեալ զաշխարս ծառայի ումեմն Սափի անուն ի գերելոցն Յունաց ներքինի, թողեալ զհաւատսն որ ի Քրիստոս, մսլիմանակ դէն ստացեալ, արիւնարբու ուսմամբ բնաւորեալ. – 372. և նախ յառաջ Սափին կարի յոյժ սիրեցեալն իւր, զաստակչական դեղն արբեալ, անբուժելի կեղով վառեալ յոսկր և ի մարմին՝ և առաջի Աւշնի զրաւ առնոյր ի կենացն: - 376. և փութացաւ գրեաց առ Սափի որ ի Վանտոսպ նստեալ և ճոխանայր Վասպուրական տէրութեամբն. որ առանց յապաղանաց զփոյթն յառաջաբերեալ՝ գնաց եհաս առ Աւշին ի Մարակայ քաղաք: - 374.

ՍԱՓԻՐԱՅ - զի՞նչ Անանիա և Սափիրայ վասն ագարակին և նորին ստութեանն, իմա և ի միտ առ: - 258.

ՍԳԱՅԵԱԼ - Այլ ի հրամանէ Աստուծոյ յանդիման դրախտին բնակելով պահոք ապաշխարութեան սգացեալ եղեն, ողբալով զվրիպումն առաջին կենացն, ամենայնիւ հրաժարեալ ի մարմնականաց, հոգիազարդ մարգարէութեամբ ժուժկալեալք ի մսոյ և ի գինւոյ: - 30.

ՍԵՂԱՅ - Եւ առեալ զմարմին նորա տիկնոջն Սեղայի կնոջն Աշոտի և եդ ի գերեզմանի, ի տեղւոջն որում Ջորոյ վանքն ասեն, ի վերայ գեաղջն Ահաւականից: - 370. և տիկինն Սեղայ առեալ զդի նորա տարեալ հանգուցանէ ի յԱղբագ ի գեօղն Օսի, ի վանս սուրբ Խաչին: - 384. զսա աղերսեալ տիկինն Վասպուրական Սեղայ, կին Աշոտի և դուստր Ապումրուանայ՝ զերծին զնա ի սրոյն Աւշնի: - 374. և զի ի գնալ Աշոտի թողեալ էր անդ զտիկինն Վասպուրական զՍետայ – 362.

ՍԵՂԵԿԻԱ - կարծէր իւրով զօրութեամբ զօրանալ ի վերայ կործանմանն Հայոց, ի մոռացօնս եղեալ հատուցումն մեղաց մերոց ի ձեռանէ Տեառն, որպէս Իսրայէլին ի հնումն առ Սեղեկեաւ զՆաբուքոդոնոսորայն: - 326.

ՍԵԼԵՒԿՈՍ - Եւ ապա առնու զթագաւորութիւնն Ասորոց և Բաբելոնի և վերնոց կողմանցն Սելևկոս Նիկանորդ, որ կոչի յաղթող: - 70. Եւ ի մեռանելն իւրում Աղէքսանդրու հաստատագոյն աներկիւղութեամբ զթագաւորութիւնն իւր միապետեալ՝ կացուցանէ

չորս զօրավարս չորեքծագեան կողմանց աշխարհի, զՊտղոմէոս Եգիպտոսի և Հնդկաց, զՍելևկոս Ասիացւոց և ամենայն հիւսիսականաց, զԱնդիպատրոս Պարսից և ամենայն արևելից: -70. Ընդ որ սքանչացեալ ընդ քաջասրտութիւնն և ընդ իմաստուն բանակարգութիւնն Պտղոմէի և Սելևկեայ զօրագլխացն Աղէքսանդրու՝ խնդրեցին պարգև ի թագաւորէն զԱսուդ. - 70.

ՍԵԼԵԻԿՈՍ ՆԻԿԱՆՈՐ - Եւ ապա առնու զթագաւորութիւնն Ասորոց և Բաբելոնի և վերնոց կողմանցն Սելևկոս Նիկանոր, որ կոչի յաղթող: - 70.

ՍԵՂԱՆ - և ապա մտին ի տունն Աստուծոյ, և տարածեալ զիրովարտակն առաջի սրբոյ սեղանոյն՝ անկան ի վերայ երեսաց իւրեանց յերկիր առաջի Տեառն և լացին դառնապէս – 146. և յաջմէ սեղանոյն շինեալ ընդ նովիմբ հիմամբ ի տեղի յիշատակարանի խաչելութիւն տեառն Գողգոթայ տեղւոջ – 390. զսեղանս խորհրդականս փրկագործութեանն յատակել, հիմն ի վեր /գրքում՝ վերայ/ տապալել զաւազանն մաքրափայլ լուսաւորութեանն Հոգւոյն սրբոյ - 124. Իսկ ի յահեակ կոյս սեղանոյն շինեաց եկեղեցի ի յիշատակ յարութեանն Քրիստոսի յեռօրեայ թաղմանէն վերելեկեալ աւարառութեամբ դժոխոցն – 390. Շինէ … Եւ յաջմէ և յահեկէ սեղանոյն այլ ևս Բ եկեղեցիս: - 394. ողջակէզք նոցա և պատարագ նոցա ընդունելի լիցին ի վերայ սեղանոյ իմոյ – 224. ուր զսեղանն սուրբ և զգաւազան հովուական և զմատանին պատկերեալ և զգօտին աշխատասէր միջոյն թողեալ ի հանապազորդ յիշատակ լուսաւորութեանն մերոյ հօրն: - 104. Սապէս և Գուրգէն կատարելագործեալ ի բարձրաւանդակ ի սարաւանդակ տեղւոջն բարեձևագունի վայելչացուցեալ զիրաշակերտ յաջմէ և յահեկէ սեղանոյն երկուս ևս եկեղեցեօք: - 396.

ՍԵՄ - Այսպէս և Շամիրամ կին, ի յազգէն Սեմայ, թագաւորէ Նինոսիւ արամբ իւրով ի վերայ Ասորեստանի պայազատաբար – 16. Աստանօր ի դէպ ելանէ և մարգարէախառն օրհնութիւնք մեծի նահապետին /40/ և աշխարհահօրն Նոյի յասելն՝ ընդարձակեսցէ Աստուած Յաբէթի, և բնակեսցէ ի տան Սեմայ: - 42. Բայց որպէս բացայայտեցաւ՝ Շամիրամ սեպհականեալ թագաւորէ յազգէ Ասուրա ի Սեմայ Ասորեստանի բնիկ իւրեանց տէրութեանն, և պայազատեալ մի ըստ միոջէ մինչ ի Թոնոս Կոնկողեռոս – 16. Բայց քանզի աւերեալ էր զՆինուէ Նաբրովթայ ի բռնանալն ի վերայ Սեմեացն, և զԲաբելոն /16/ փոխանակ նորա շինեալ – 18. բովանդակաբար բացայայտել զհաւատարիմն գրել, թէ արդեօք Ասուր, որ զՆինուէ շինեաց, հաւ Նինոսի՞ իցէ ի ծննդոց Սեմայ, ուստի Նեբրովթ, կամ թէ արդեօք ազգն Արծրունեաց Սեմա՞յ սերունդք իցեն, թէ Քամայ ի Նեբրովթայ: - 14. բովանդակաբար բացայայտել զհաւատարիմն գրել, թէ արդեօք Ասուր, որ զՆինուէ շինեաց, հաւ Նինոսի՞ իցէ ի ծննդոց Սեմայ, ուստի Նեբրովթ, կամ թէ արդեօք ազգն Արծրունեաց Սեմա՞յ սերունդք իցեն, թէ Քամայ ի Նեբրովթայ: - 14. Եւ այսպէս զառածանէր, զՍեմ որդի Նոյի ասել նոր Զրուան, որ և սկիզբն աստուածոց: - 46. և է Նինուէ իսկապէս վիճակ Սեմայ - 14. և Նինոս տասներորդ ի Սեմայ և ի Քամայ. – 14. Եւ քանզի էր Բաբելոն վիճակեալ Սեմա՝/ճիշտը՝Սեմայ/ և բռնազբօսութեամբ Նեբրովթ յինքն գրաւէ և հաստատէ անդ զթագաւորութիւնն Եթովպացւոց: - 14. զոսկերսն Ադամայ բարձեալ Սեմայ/գրքում՝Սէմայ /գրաստու՝տարաւ յերկիր ժառանգութեան իւրոյ - 34. զոր յափշտակեալ ի Սեմայ/գրքում՝ ի Սէմայ/ որդւոցն Քամայ՝ շինեցաւ քաղաք նովիմբ անուամբ. – 34. ընդ վզեալ ի վերայ Նինոսի, որպէս թէ եկեալ պանդխտաբար մտանել ի թագաւորութիւն Շամիրամայ ի Սեմայ: - 16. Իսկ Ասուր որդի Սեմա /ճիշտը՝ Սեմայ/ զՆինուէ շինէ առաջին քաղաք Ասորւոց թագաւորութեանն: - 14. Իսկ Ասուր երրորդ ի Սեմայ՝ առաջին շինէ զՆինուէ. – 14. Իսկ Սեմայ/գրքում՝ Սէմայ/՝ Ասորեստանեայքն համօրէն լայնութեամբ մինչև ի կողմանս արևելից: - 34. Իսկ Փիլոն ասէ՝ զոսկերսն Ադամայ, ի պատիւ խնամոց, իբրև հօր հասարակաց՝ առեալ Սեմայ/գրքում՝Սէմայ / եդ ի տապանի անդ. – 32. Հաւաստիս այս մեզ Եւսեբիոս Կեսարացի, Յուլիանոս Աղիկառնացի՝ ստուգաբանեն զթագաւորս Ասորոց ի զաւակէ Սեմայ զաճմունս առնել, որպէս ի կանոնեալ սահմանէն իմանալ: - 14. Նոյ ծնանի երիս որդիս, զԶրուան և զՏիտան և զՅապիտոսթէ, որ են Սեմ, Քամ և Յաբէթ: - 14. որ յանուն հաւոյն իւրոյ Սեման անուանեալ

էր լեառն: - 16. սա անուանէ զանուն իւր ըստ անուան հաւոյն իւրոյ Սեմայ՝ Սեմիրամ – 16. Սեմ ծնանի զԵղամ և զԱսուր և զԱրփաքսաթ և զԱրամ և զՂուդ: - 14. Քանզի Ասիականք արևելից Սեմայ լեալ վիճակ՝ խոյս տուեալ Հայկայ գայ հատուածեալ ի Բէլայ ի Բաբելոնէ յարևելս Ասիական. – 42. Քանզի որպէս գրեցաւն՝ Ասուր ի Սեմայ շինէ զՆինուէ – 14.

ՍԵՄԻՐԱՄ - սա անուանէ զանուն իւր ըստ անուան հաւոյն իւրոյ Սեմայ՝ Սեմիրամ – 16.

ՍԵՆԵԱԿ - Եւ ելեալ արտաքս ի սենեկէն՝ և նստան ուրախ լինել: - 284. Եւ հատաւ քուն յաչաց նորա, և ոչ ոք մտանէր և ելանէր առ նա զաւուրս Ժ, զի եմուտ ի սենեակ ամօթալի երեսօք. – 282. և բախեցին արտաքոյ զդուռնն ուր մտեալ էր իշխանն, և կալեալ զնա հանին ի բարձրագոյն տեղիս ամրոցին, և եդին ի բանտի ի ներքսագոյն սենեկացն. – 348. Եւ ծառայ մի Դերենկին որ բանտապանն էր՝ լուծեալ զնա ի կապանացն՝ և տարեալ մուծանէ ի սենեակն ուր ննջէր Դերենիկն. – 320. Հրաման ետ արքայ Կաւատ արկանել զնա ի տուն մի արքունական սենեկացն. – 152. որք մտեալ քարտակատեցին զնա տապարօք ի սենեկի անդ և սպանին: - 152.

ՍԵՆԵԿԱԳՈՐԾ - շինէ և անդ ամրական տեղի, դժուարամատչելի ասպատակող հինից, դնելով ի նմա նմանապէս ապարանս փողոցայարդարս, տաճարակերտս սենեկագործս, բաւական ի պէտսն պատրաստեալ – 392.

ՍԵՆԵՔԱՐԻՄ Տե՛ս ՍԵՆԵՔԵՐԻՄ

ՍԵՆԵՔԵՐԻՄ - Որ ապա յետ սպանմանն Սենեքերիմայ յորդւոց իւրոց՝ բուռն գնդաւ Ադրամելէք և Սանասար գան մտանեն ի լեառն Սիմ - 16. Դարձեալ վերստին հրճուանօք ոռոգեալ լինի պատմութեան աստ սակս բարձրագահ, համաթոռ, ճոխազգի ազգապետութեանն Արծրունեացս, /76/ մեծ զարմի Սենեքերիմայ ծնողոց. – 78. և ահա դոքա են յորդւոց ազգի Սենեքերիմայ ի Նինուէ – 82. և բացեալ զտուն դիւանապահ մատենիցն և գտեալ զսերունդս Սենեքերիմայ, և զգործս նոցա զմիոյ միոյ ուրուք յանուանէ զառն իւրաքանչիւր զանուն և զքաջութիւն իւր, նոյնպէս և զայլն ամենայն ըստ տոհմից տեղեաց - 74. և ժողովեալ ազգք ազգք յընտրելոց զօրաւորաց արանց քաջամարտկաց, զզօրս Կապուտկացւոց, զՎրաց և զԱղուանից և զԱյրարատեան գազանամարտիկ զանճոռնի զօրսն և զբոլոր բովանդակեալ գունդս զօրացն և զորդիսն Սենեքերիմայ, ամենայարդար պատրաստութեամբ անհուն բազմութեամբ, աճապարել երագել անյապաղ լինել նախ քան զԱշդահակայ դիմեցումն – 62. և Սենեքերիմ պայազատաբար թագաւորէ ի Նինուէ, և ասի Ասորոց թագաւոր: - 14. Զայս իմացեալ խորհրդականութիւն Քսերքսէս յԱդրամելեայ և Սանասարայ յորդւոցն Սենեքերիմայ՝ ապա գան առ Տիգրան Հայոց թագաւոր և զեկուցանեն նմա վասն որոյ խորհի Աշդահակ. – 62. ի հօրէ զՍենեքերիմայն և ի մօրէ զՄամգոնեացն, ըստ ծննդաբանութեան գալ հասանել՝ մինչ յորում եմքս հասեալ ժամանակ – 300. Յետ նորա թագաւորէ եղբայր Սենեքերիմայ…<փութ>ապէս մեռանի ի Մարութաքբաղդան, իբրև … ունէր զվեց ամիս, սպանաւ և նա ի միջոչէ ումեմնէ որում անունն էր Ներեղիբդ և թագաւոր էր. – 60. յերկուց թագաւորազանց զաճմանն սեռի բերելով զբողբոջս զՍենեքերիմայն և զՄամգունեաց ճենազնւոյ, ի միասին զզուգամասն պայազատեալ գահընկալ թագաւորական զարմ - 300. յորոց աճմամբ յառաջանայ կարգն և գայ հասանէ ի Սենեքերիմ արքայ, առ Եզեկիայիւ Երբայեցւոցն առաջնորդաւ և առ մերովն Հարամայիւ: - 14. որ յետ ՋԸ ամի Սենեքերիմ յառաջանայ ի գահ հայրենի իւրոյ թագաւորութեանն մեծաւ զօրութեամբ - 16. Սոքա են գռեահք Ասորոց, որ չուեցին զկնի Ադրամելեքայ և Սանասարայ որդւոց Սենեքերիմ արքայի՝ թագաւորի Ասորեստանի և Նինուէի, յորոց անուն ինքեանք Սանասնայք զինքեանս անուանեն. – 192. Ցայս վայր զայս գրեալ Աղէքսանդրի՝ Մակեդոնացւոյ, ի Սենեքերիմայ յառաջ մինչն ի Պտղոմէոս եգիպտացի, զոր և նոքա Պտղոմեանքն կոչէին. – 74. քանզի որդիքն Սենեքերիմայ մեծաւ ցասմամբ և անզրաւ հաշտմամբ ընդ Աշդահակայն լինէին – 62. և մանաւանդ զի հարկ փութոյ եղև մեզ գիտել զպայազատութիւնս երանաց տիրեցելոց մեր աշխարհի և որ յառաջ քան զնոսա թագաւորք Ասորեստանեայց, որդի /34/ ի հօրէ առեալ մինչն ի Սենեքարիմ արքայ, որ առ Եզեկիայիւ Երուսաղէմի արքայիւ եղեալ ազգապետ տանս

Արծրունի: - 36. Ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ մինչ ճոխացեալ մեծամեծս փքայր Ջափրմոթոքլ ի վերայ քրիստոնէից, որպէս Սենեքէրիմ նախնին մեր ի վերայ Երուսաղէմի և ժողովրդեանն Իսրայէլի՝ յեղակարծում հասեալ ի վերայ նորա որդին իւր Մոթէին սպան զնա – 318. և եկեալ ի մի վայր Գագիկ և Գուրգէն եղբարք համահարք և միոյ մօր ծնունդք, յերկուց քաջատոհմիկ գահակալութենէ Սենէքարիմայ և Դաւթի – 388.

ՍԵՆԵՔԵՐԻՄԱՅՔ - զի ո՞վ ոք այլ ճոխ քան զՍենեքերիմայսն, /94/ զոր համարձակախօսն Եսայիաս հրապարակէ առ Իսրայէլեան զարմն զսորայս մեծափառութիւն. – 96.

ՍԵՆԵՔԵՐԻՄԱՆՔ - և խոստանայ տալ նմա զտէրութիւնն զչորրորդ մասն Սենեքերիմանցն զկողմամբքն Նինուէի և զՏմորիս ամրոցաւն որ ի նմա – 62. յաղագս գոլ զնա սերունդ Վարբակայ Մարի, որ եբարձ զթագաւորութիւնն ի Սարդանապաղեայ, հաւուցն Սենեքերիմանց: - 62.

ՍԵՆԵՔԵՐԻՄՈՍ - Արդ են թագաւորք Ասորեստանեայց ի միւսմէ կողմանէն այսոքիկ … Փուա ամս ԺԲ … Սենեքերիմոս ամս ԺԸ: - 60. և յերրորդ ամի թագաւորութեան նորա, Սենեքերիմոս զօր գումարէր ի վերայ նորա, և ձերբակալ արարեալ զնա հանդերձ իւրով բարեկամօքն՝ Բաբելոնի կացուցանէր թագաւոր զորդի իւր զԱսորդանիս – 60.

ՍԵՆԵՔԷՐԻՄ Տե՛ս ՍԵՆԵՔԵՐՄ

ՍԵՆԷՔԱՐԻՄ Տե՛ս ՍԵՆԵՔԵՐՄ

ՍԵՊՀԱԿԱՆ - առնու զնա Սահակ կնութեան հրամանաւ Արտաշէսի, և կնքեալ աշխարհն հաստատէ Սահակայ ի սեպհական ժառանգութիւն. – 90.

ՍԵՊՀԱԿԱՆԵԱԼ - Բայց որպէս բացայայտեցաւ՝ Շամիրամ սեպհականեալ թագաւորէ յազգէ Ասուրա ի Սեմայ Ասորեստանի բնիկ իւրեանց տէրութեանն, և պայազատեալ մի ըստ միոջէ մինչ ի Թոնոս Կոնկողեռոս – 16.

ՍԵՊՈՒՀ - Իսկ իշխանն Աշոտ … Մուշեղ Վահևունի … և Վահրամ սեպուհ թիկնապահ իշխանին, և Վահրամ Տրունի և Հասան և այլք ի սեպուհ պաշտօնէից … եկին մտին ի բերդն Դղեակ, յամրոցն Նկան, որ ի Թոռնավան գաւառի. – 206. Իսկ իշխանն Աշոտ … Մուշեղ Վահևունի … և Վահրամ սեպուհ թիկնապահ իշխանին, և Վահրամ Տրունի և Հասան և այլք ի սեպուհ պաշտօնէից … եկին մտին ի բերդն Դղեակ, յամրոցն Նկան, որ ի Թոռնավան գաւառի. – 206. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … և այլք ի նախարարացն Վասպուրական իշխանին, Սմբատ Ապահունի, Գրիգոր Քաջբերունի, Վահան Հաւնունի, սեպուհն Դաւիթ … սեպուհ մի Սահակ – 174.

ՍԵՌ - Կատարեցաւ Դպրութիւն Առաջին Պատմութեան Հայոց ըստ ազգաբանութեան Արծրունեաց սեռի: - 122. յերկուց թագաւորազանց զաճմանն սեռի բերելով զբողբոջս զՍենեքերիմայն և զՄամգունեաց ճենազնւոյ, ի միասին զզուգամասն պայազատեալ գահընկալ թագաւորական զարմ - 300.

ՍԵՌՆ - այլ է արդարև նշոյլք արեգական, /32/ սեռն օդով ծածկեալ ի վերայ խիտ և հոծ ամպոց խոնաւագունից – 34.

ՍԵՏԱՅ - Տե՛ս ՍԵԴԱ

ՍԵՐԵԼ - որ ըստ աճման և սերելոյ նախարարութեանց՝ եկեալ հասեալ ցայս վայր ժամանակի ի թագաւորել Աբգարու և հաւատալ ի Քրիստոս: - 78.

ՍԵՐՄԱՆԵԱԼ - և զնոյն ոռոգեալ ոտիւք ի միջոցս պրակացն, կամ երկմատնի փայտատովք սերմանեալ. – 192.

ՍԵՐՄԱՆԵԼ - Եւ ինքն Բարծումայ ի չքմեղս լինելով՝ եկն ի Հայս յԱրզնարզիւն և յաշխարհն Մոկաց, զի անդ զնեստորական աղանդոցն սերմանիցէ սերմանս: - 130. իսկ իբրև նա ըմբռնեցաւ, և գիտաց զօրավարն եթէ ոչ ոք այնուհետև յիշխանացն Հայոց մնաց, որ ոչ համագունդ ժողովեալ են առ նա՝ մերկացաւ յայնժամ զպատրուակ կեղծաւորութեանն, զոր սերմանել էր սատանայ ի սիրտ առնն: - 296.

ՍԵՐՄՆ - և տաց քեզ ագարակս, այգիս և ձիթենիս և սերմանս, զի վարեսցես և հնձեսցես, և մեք սիրով նայեսցուք ի քեզ: - 146. և զպէտս կերակրոցն վճարեն ի սերմանց ինչ, առաւել ի կորեակ կոչեցեալ սերմանէն, զոր ոմանք ի սով ժամանակի /190/ հաց անուանեն. – 192. և

զպէտս կերակրոցն վճարեն ի սերմանց ինչ, առաւել ի կորեակ կոչեցեալ սերմանէն, զոր ոմանք ի սով ժամանակի /190/ հաց անուանեն. – 192. Եւ ինքն Բարծումայ ի չքմեղս լինելով՝ եկն ի Հայս յԱրզնարզիւն և յաշխարհն Մոկաց, զի անդ զնեստորական աղանդոցն սերմանիցէ սերմանս: - 130. որոյ սերմանք յիմարութեանն պատուեալ առ Բաբելացիսն պահեցաւ մինչև ի ժամանակս Աղէքսանդրի Մակեդոնացւոյ. – 38.

ՍԵՐՈՒՆԴ - բովանդակաբար բացայայտել զհաւատարիմն գրել, թէ արդեօք Ասուր, որ զՆինուէ շինեաց, հաւ Նինոսի՞ իցէ ի ծննդոց Սեմայ, ուստի Նեբրովթ, կամ թէ արդեօք ազգն Արծրունեաց Սեմա՞յ սերունդք իցեն, թէ Քամայ ի Նեբրովթայ: - 14. և բացեալ զտուն դիւանապահ մատենիցն և գտեալ զսերունդս Սենեքերիմայ, և զգործս նոցա զմիոյ միոյ ուրուք յանուանէ զառն իւրաքանչիւր զանուն և զքաջութիւն իւր, նոյնպէս և զայլն ամենայն ըստ տոհմից տեղեաց - 74. և ի մէջ առից, թէ ըստ բազմաշուրթն լեզուացն յետ աշտարակաշինութեանն, յորմէ ցեղէ սկիզբն առ աճել սերունդք Արծրունեաց տոհմին – 12. Իսկ սերունդք Ասուդայ Սանասարեանց կային յոր պէտս և դիպուածն պատահէր, երբեմն այսպէս և երբեմն այնպէս. Շաւարշ. Գօգեան. Շաւասպ. Պերոզ. Շահակ. Կիւրոս: - 72. յաղագս գոլ զնա սերունդ Վարբակայ Մարի, որ եբարձ զթագաւորութիւնն ի Սարդանապաղեայ, հաւուցն Սենեքերիմանց: - 62.

ՍԵՐՏ - Իսկ ի հասանել սրբոյն Սահակայ ի դուռն հանդերձ նախարարօքն՝ զիջանէ ցածնու Վռամ ի բարկութենէ վրէժխնդրութեան Հայոց քինահարութեան անարգանաց Շապհոյ, և ընդ Յունաց զսերտ խաղաղութիւն ունելով.- 116.

ՍԵՒԱՆ - հրաման ետ Դերանիկն Գրիգոր հարազատի իւրոյ ի նոյն տանէ Արծրունոյ, և կալաւ զնա և եդ ի յամուրսն Սևան. և հրամայեաց Հասանկան քեռորդւոյն իւրոյ՝ պահել զնա յընդարձակի: - 342. Այլ կորապաղատն Տարունոյ կայր ամրոցին Սևան, որ ի ձեռին Հասանայ որդւոյ Վասակայ ամբարշտի – 346. Բայց Դերանիկն խօսի ընդ Հասանայ զխաղաղութիւն, խոստանայ առնել զդարձ ամրոցին Սևանի և աշխարհին նորա. – 350. Եւ դարձեալ զՍևան բերդ տայ ի ձեռս Հասանայ որդւոյ Վասակայ ամբարշտի: - 364. զԱշոտ տարեալ յանկասկածելին Նկան, զԳագիկ յամուրն Սևան, զԳուրգէն ի Կոտորն բերդ: - 364. սկսաւ զամուրսն յինքն գրաւել … զամուրն Նկան ի Թոռնաւան գաւառի, և զամուրն Կոտոր ի ձորն Ընձայից, զամուրն Սևանի ի փորն Լմբայ: - 360.

ՍԵՒՈՐԴԻ - Նմանապէս կամ թէ ևս հրաշափառագոյն երիցս երանելիք Սողովմոն, որ Սևորդին ճանաչի, և Կախայ վերին աշխարհեցին՝ ոչ խոտորեցան ի բանս թագաւորին – 292.

ՍԵՓՀԱԿԱՆ - Այսոքիկ գաւառք անուանիք, զոր յառաջին ժամանակս իւրոյ իշխանութեանն սեփհականս իւր արարեալ ունէր հայրն նենգութեան Մարդպետն կոչեցեալ … և մանաւանդ քաղաքն Շամիրամայ հռչակելին և յոյժ փառաւորագոյնն յամենայն կողմանց Վասպուրականի: - 388. զոր իւրեանց սեփհական համարէին ժառանգութիւն - 340. Իսկ Ասուդ թէպէտ և այնպէս շքեղութեամբ ճոխանայր եգիպտական և հնդկային հարստութեամբն՝ այլ յիշելով զբուն իւր սեփհական թագաւորութիւն Ասորեստանի՝ ոչ հաճոյանայր կեալ եգիպտացի գահակալութեամբն. – 70.

ՍԵՓՀԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ - Զուգակշիռ հաւասարութեամբ մարզպանն Հայոց Գուրգէն հրաշազան յօրինուածով շինէ զեկեղեցին ի քաղաքին Հադամակերտ ի Մեծն Աղբակ, ի բուն իշխանական սեփհականութեանն իշխանութեան զարմին Արծրունեաց – 396.

ՍԷԳ - Բայց էր Համամ սէգ և ամբարհաւաճ, յոյլ և թոյլ առ պատերազմի գործ, միայն և շղոմարար հպատակութեամբ վարէր առ թագաւորն – 90.

ՍԷԹ - Եւ են ի թուել մինչ ցայս վայր այսոքիկ. Ադամ, Սէթ, Ենովս, Կայիանան, Մաղաղայէլ, Յարէդ, Ենովք, Մաթուսաղայ, Ղամէք, Նոյ, Քամ, Քուշ, Նեբրովթ որս և Բէլ: - 36. Եւ լեալ Ադամ ամաց ՄԼ ծնաւ զՍէթ – 24. Եւ Սէթ լեալ ամաց ՄԵ ծնանի զԵնովս. – 26. զի և ի հօրէ իւրմէ ուսաւ՝ որդւոյն Սէթայ որդիս Աստուծոյ կոչիլ. – 26.

ՍԷՄ - յորում և ոմն հաւատարիմ Յիսէի Սէմ անուն յառաջ խաղացեալ՝ պատահէ իշխանին, ընդ Վահանայ խորհրդակցեալ խորհել զխաղաղութիւն և զմարտն գրգռեալ ցածուցանել և զվառեալ պատերազմն շիջուցանել. – 334.

ՍԷՐ - զի ըստ իւրաքանչիւր հասակաց՝ զմի մի ոք ի ձէնջ /214/ գթալիր սիրով մեծարէի այնչափ – 216. ,,հատուցից չար փոխանակ բարւոյ, ատելութիւն փոխանակ սիրոյ իմոյ,, - 214. այլ ընկալաւ զնա սիրով խաղաղութեան և մեծաշուք պատուով և պարգևօք ըստ հրամանի թագաւորին: - 288. ապա համոզեալ Սահակայ և Սմբատայ այլովքն ևս՝ բարձին ի միջոյ զաղմուկն, և սէր բարեկամութեան ի մէջ երկոցունց հաստատեալ՝ գնացին յիւրաքանչիւր տեղիս: - 332. Բայց Գուրգէն ընտրեաց զսէրն Քրիստոսի, քան զսէր փոքրամեայ աշխարհիս. ոչ խնդրելով զվրէժ արեան սպանելոյ հօր նորա ի պապոյն նորա – 320. Բայց Գուրգէն ընտրեաց զսէրն Քրիստոսի, քան զսէր փոքրամեայ աշխարհիս. ոչ խնդրելով զվրէժ արեան սպանելոյ հօր նորա ի պապոյն նորա – 320. Բայց Աստուած ըստ յօժարութեան քո սիրոյդ կատարեսցէ զկամս քո որպէս և հաճոյ թուիցի առաջի Տեառն,,: - 114. Բայց արդ ես զնոյն բարիս խօսեցայց և խնդրեցից ի նմանէ հաշտութիւն և սէր – 144. Բայց երիցս երանելի ոմն երիտասարդ հասակաւ, ինքն տաճիկ և ազգաւ պարսիկ՝ ելեալ զհետ սիրոյն Քրիստոսի հաւատոցն եկն յարեցաւ ի Պատրիկն Անձևացի – 222. Բայց յետ բազում պատերազմացն խորամանկ խաբէութեամբ կոչէ առ ինքն Շապուհ զԱրշակ ի դէմս սիրոյ խաղաղութեան, ոչ ինչ յիշատակ զչարեացն գործելոց ի մէջ առնելով. – 102. ԵԹԷ Ո՛ՐՊԷՍ ԿԵՂԾԱՒՈՐԱԿԱՆ ՍԻՐՈՎ ՆԻՒԹԷՐ ՉԱՐԻՍ ԱՒՇԻՆ Ի ՎԵՐԱՅ ՀԱՅՈՑ Եւ ԻՇԽԱՆԱՑ ՆՈՑԱ: - 370. և անհակառակող հաւանութեամբ հեզահայեաց առ միմեանս սիրոյ յորդորմամբ արտաքոյ վատթարին խոհականաբար մնալով, քաջախորհուրդ առատաբուղխ խաղացմամբ իմաստութեանն զմիմեանս բռնահարելով, զօտարոտին ի բաց վարատելով զբղջախոհութեան անհանճարութիւն՝ զլաւն և զյոյժ օգտակարագոյն ընտրութեամբն գիրկս արկին. – 388. և տաց քեզ ագարակս, այգիս և ձիթենիս և սերմանս, զի վարեսցես և հնձեսցես, և մեք սիրով նայեսցուք ի քեզ: - 146. Եւ արդ յայտնի լիցի, զի որչափ բաւէ զօրութիւն իմ և իցեմ կենդանի՝ կացից ընդդէմ զօրութեամբ և ուժով տեառն Աստուծոյ, և ոչ տեսից զքեզ սիրով խաղաղութեան. – 278. և դարձաւ սիրտ նորա ի վերայ նորա սիրով խաղաղութեան. – 308. Եւ եղև մինչ կային իշխանքն ի միաբանութեան առանց կարծեաց կասկածանաց ի հպատակութեան ելեալ յարքունուստ հազարապետին /340/ որդւոյն Հալթի, և զմիաբանական սիրոյն շաղկապ ի միասին յօդեալ պնդեալ անքակ պահէին – 342. Եւ էր սէր դաշնաւորութեան մեծի ի մէջ երկոցունց թագաւորացն Պարսից և Յունաց: - 140. և կայր դեռ ևս մեծաւ ուժով, և գոհութեամբ ընդունէր զեկեալ ի վերայ նորա չարչարանս վասն սիրոյն Քրիստոսի: - 290. և կողմնեալք ի սիրոյ աստուածութեանն անկաւ ի վերայ նոցա զարհուրումն մահու, մանաւանդ ոչ կամելով ելանել /246/ ի սնոտի կենացս դիւրափոփոխ աշխարհիս՝ ասեն. - 248. Եւ կոչնականքն ընդ այգն ընդ առաւօտն փութացուցեալ ասեն, ,,եկ, տեսցուք զմիմեանս սիրով խաղաղութեան,,. – 352. Եւ մեք ահա անփոյթ այդմ ամենայնի արարաք, զի յայտնի լիցի սէրն և գութ խնամոյն, զոր ասեմք ունել ընդ ձեզ: - 244. Եւ նա ևս քան զևս պնդեալ հաստատեալ կայր ի հաւատս, ի սէր և ի յոյսն Քրիստոսի. – 318. և ոգորել ընդ բնաւ աշխարհս անդուլ շրջաբերութեամբ, անհանգիստ մնալով, և կեղծաւորական սիրով ընդ Վասպուրական աշխարհիս և ընդ նոցուն պետացս, համարէր լինել կատարելանալ առ սէր. – 370. և ոգորել ընդ բնաւ աշխարհս անդուլ շրջաբերութեամբ, անհանգիստ մնալով, և կեղծաւորական սիրով ընդ Վասպուրական աշխարհիս և ընդ նոցուն պետացս, համարէր լինել կատարելանալ առ սէր. – 370. և տեսանելով մեր զխնամարկութիւն բարի կամաց քոց ի վերայ աշխարհի, և զսէր երախտեաց որ առ մեզ՝ յօժարագոյնս եղիցուք և մեք մտերմութեամբ ծառայել և փութով մեծաւ կատարել զհրամայեալսն ի քէն,,: - 186. զի և զնախարարս Հայոց գրաւեսցէ մեծապատիւ սիրով – 366. Իսկ Գրիգորի ոչ բերելով զընդդիմակացսն նորա կատարել՝ խօսի ընդ նմա սիրով խաղաղութեան, և բաժանել զաշխահս յերկուս՝ տեղի ետուն միմեանց ի խաղաղութիւն: - 310. իսկ թագաւորն Մարկիանոս ընկալաւ զնոսա սիրով ի խաղաղութեան, մեծաշուք պատուով ի բարձ և ի պատիւ յառաջ ածեալ, իբրև զքաջամարտիկ ախոյեանս - 132. Իսկ իբրև եհաս Բուխայ զօրօք բազմօք մերձ ի սահմանս նոցա, և գրեաց հրովարտակս դիմօք խաղաղութեան՝

դառնալ սիրով միաբանութեան ի հնազանդութիւն արքային – 274. Իսկ նա փոքր ինչ ժամանակ ներեաց նոցա դիմօք սիրոյ խաղաղութեան, մինչեն ի գլուխ ելին որ ինչ յաղագս Ապումուսէին էին հանդէսք. – 296. Կոչէր առ ինքն զիշխանն դիմօք սիրոյ խաղաղութեան, պատճառաւ հարկաց արքունի. – 184. մեք ոչ ի բաց կամք ի սիրոյն Քրիստոսի և ոչ մեկնիմք ի կենացն յաւիտենից և ոչ լինիմք ժառանգորդ յաւիտենական տանջանացն,,: - 292. միայն զի պատահեսցեն միմեանց սիրով խաղաղութեան, և պարգեւօք /գրքում՝ պարգևօք/ պատուեալ ի նոցանէ ըստ հրամանի զօրավարին – 226. որ ոչ և փոքր մի խոտորեցաւ ի բանս բռնաւորին, վասն սիրոյն Քրիստոսի: - 318. որով զեղծագործ ապականութիւն նոցա յայտ առնէ, յուսակորոյս յայնմանէ, որ զպատիւ սիրոյ եցոյց ի նոսա՝ որդիս իւր ասելով – 28. տանջեաց զնոսա գանիւ, և նոքա ևս առաւել պնդեցան ի հաւատսն և ի յոյս բարեաց և ի սէրն Քրիստոսի: - 222.

ՍԻԳԱԼ - նազելով և սիգալով, իբրև զկորիւն առիւծու ճեմէր, անկասկածելի մնալով, առ ոչինչ համարելով զհէնն եկեալ հասեալ, փակեալ շուրջ զնովաւ. – 210.

ՍԻԳԱՔԱՅԼ - դուզնաքեայ երասանակալ փայտիւն վազս առեալ սիգաքայլ ճեմարանօք ընդ կապուտակաձև երկնագոյն լեռնային և դաշտական ասպարէզս – 396. և Դերանիկն ճեմս առեալ սիգաքայլ երիվարաւն եհաս հանդէպ ճակատու գնդին վառեալ, միայն և առանձինն ի յառուամէջ տեղւոջ. – 352. զոր արհամարհեալ Շաւասպ /114/ արձակերեսան զերիվարն ի սիգաքայլ արշաւանս արարեալ՝ աներկիւղ համարձակութեամբ էանց գնաց ճեմ զճեմի առ զօրավարն Անատողի: - 116.

ՍԻՄ - զոր կալեալ էր Սանատրկոյ յարքունիս, զլեառնն Սիմ և զԱղձնիս մինչ ի սահմանս Ասորեստանի: - 86. Եւ եղեալ նոցա ի Սիմ լերին մինչ ի Տիգրանն Հայկազնեաց: - 16. Որ ապա յետ սպանմանն Սենեքերիմայ յորդւոց իւրոց՝ բուռն գնդաւ Աղրամելէք և Սանասար գան մտանեն ի լեառն Սիմ - 16. և նորա առեալ տանի զնա ի լեառնն Սիմ, ի տեղի հայրենեաց բնակութեան յաշխարհին Տարունոյ: - 84.

ՍԻՄՈՆ - Սիմոն Սամարացի մատուցեալ առ Փիլիպպոս զհոգւոյն պարգևաց լեզուացն, և սրտին կեղծաւորութեամբ զիա՞րդ պատժապարտեցաւ. – 258.

ՍԻՄՈՆ ՍԱՄԱՐԱՑԻ - Սիմոն Սամարացի մատուցեալ առ Փիլիպպոս զհոգւոյն պարգևաց լեզուացն, և սրտին կեղծաւորութեամբ զիա՞րդ պատժապարտեցաւ. – 258.

ՍԻՆԿՂԻՏՈՍ - Արդ ի գալ միւսոյ ամին որ յորելեանք Զ և ոլըմպիատք ՀԲ, ընդիքտիոնք Ի … աներկբայ խորհուրդ ի մէջ առեալ թագաւորն սինկղիտոսօքն հանդերձ և ամենայն մեծամեծօքն Բաբելացւոց , զի զիշխանս աշխարհին Հայոց ի բաց բարձցէ յիւրաքանչիւր տէրութենէ – 184. Եւ ի բազում և քաջ խորհրդոց զայս և եթ հաստատուն խորհուրդ ընտրեցին սինկղիտոսքն, և ասեն ցթագաւորն. – 196. և կուտէր խումբս սինկղիտոսաց զամենայն իմաստունս Ասորոց և Բաբելացւոց տեսանել վասն գործոյս այսորիկ: - 180. Եւ հաճոյ թուեցաւ Հայրակղի և ամենայն սինկղիտոսիցն՝ նստուցանել զորդին Հայրակղի յաթոռ թագաւորութեան, որ էր մանուկ /146/ փոքր. – 148.

ՍԻՈՆ - նստէր փորող պողոտային նրբափողոց ճանապարհին, որ հանէր ի վերին մայրաքաղաքն Սիոն, ի բանակետղն երկնաւոր զօրացն յարքայանիստ քրիստոսական թագաւորութեան: - 204.

ՍԻՊԱՐԱՑԻՔ - որ զջրհեղեղին իրս գուշակեաց Քսիւսիւթրեայ, և զառաջինս իւր գործոց բնաբանապէս գրել և դնել յաման պղնձի մաձեալ կապարով ի պահեստի ի Սիպարացւոց քաղաքին: - 36.

ՍԻՐԵԼ - ,,իշխանք ձեր ապստամբք, ասէ, գողակիցք են գողոց, սիրեն զկաշառս, վրիժապարտք են: - 182. և ես ամայացեալ ոչ ինչ փոյթ առնէի, միայն ձեզ զլիանալն սիրելով առ այսոքիւք. – 216. և զկնի ինչ փոքու ասէ, ,,զայլազգիսն որ եկեալ յեցեալ իցեն ի Տէր՝ սիրել զանուն նորա, լինել նմա ի ծառայս և յաղախնայս – 224. Եւ վասն իւրեանց թուլամորթութեանն և անհաստատ և յողդողդ մտաց սիրեցին զփառս մարդկան առաւել քան զփառս Աստուծոյ. – 246.

ՍԻՐԵԼԻ - և յաւիտենական և անսպառ և անվախճան են կեանքն և պարգևքն, զոր պատրաստեաց Աստուած սիրելեաց իւրոց և որք կան համբերութեամբ ի հաւատս ճշմարտութեանն. – 264. և տնեալ զաւուրս Խ՝ փոխի յաշխարհէս ամենեցուն պատկառելին, մանաւանդ թէ ընդհանուր ցանկալին և սիրելին ճոխից և անազգեաց, աղքատաց և փարթամաց, մեծամեծաց և փոքունց: - 384. զի և որք յոյժ ատեցողքն են մեր և թշնամիքն՝ տեսցեն և յամօթ լիցին, և բարեկամքն և սիրելիքն յոյժ ուրախ եղիցին,,: - 218. որ կարի սիրելի է ինձ, մանաւանդ թէ յոլովից, կամ թէ ամենայն հաւատացելոց ի Քրիստոս՝ յերկարագոյնս առնել ի ճառիս զդեգերումն շահատակութեան, ձեզ լսել և ինձ գրել: - 76. Տե՛ս, ով սիրելի, զի թշնամանելն՝ լեզուին բարբառ է, և ոչ ներէ ստեղծիչն լեզուին զուրացութիւնն բարբառել, զի ոչ եթէ այլ ոք է որ ստեղծ զլեզուն, և այլ ոք է որ արար զսիրտն. – 258. քանզի կարի սիրելի էր նմա խոռվութիւն և արիւնհեղութիւն. – 170.

ՍԻՐԵԼՈՒԹԻՒՆ - և լուան ամենեքեան զառնելն քո ընդ իս՝ մի՛ ընդունայն և դատարկ լիցի սիրելութիւն քո առ իս – 218.

ՍԻՐԵՑԵԱԼ - Բայց Գուրգէն կասկած ունելով յԱշոտէ, թէ գուցէ իբրև զապստամբէ ումեմնէ զեկուցանիցէ զնմանէ առաջնորդին Տաճկաց՝ ել գնաց կեալ շրջաբերական յեղափոխմամբ, արիական քաջասրտութեամբ, սիրեցեալ ընդ բնաւ աշխարհաց: - 322. և նախ յառաջ Սափին կարի յոյժ սիրեցեալն իւր, զատակչական դեղն արբեալ, անբուժելի կեղով վառեալ յոսկր և ի մարմին՝ և առաջի Աւշնի զրաւ առնոյր ի կենացն: - 376. քանզի յոյժ սիրեցեալ եղև ի զօրավարէն, և առաւել քան զամենայն մեծամեծսն ընդունէր պարգևս և պատիւս – 216.

ՍԻՐՈՂԱԲԱՐ - Յայնժամ թագաւորն դեսպանս արարեալ յամենայն սահմանս տէրութեան Հայոց, Վրաց և Աղուանից, և առ քաղաքացիսն և հազարապետս և գաւառակալս, և որք սիրողաբար առ նա զինազանդութեանն հարկ հարկանէին: - 366.

ՍԻՐՈՂԱԿԱՆ - Որով ընթադրեալ զսիրողական երախտիս Արարչին, միանգամայն և զպատուէրն՝ առ սպանողն հատուածեցաւ - 20.

ՍԻՐՈՂԱՑԵԱԼ - սմա ծանօթացեալ և սիրողացեալ ժամանակաւ ուսուցանէր բազում ինչ նմա և յոլովագոյնս զինոց կտակարանաց, և եթէ ոչ գոյ բնութեամբ որդի Աստուծոյ: - 158.

ՍԻՐՏ - ,,զի սրտիւ հաւատամք յարդարութիւն, և բերանով խոստովանիմք ի փրկութիւն,, , որպէս ասաց առաքեալն – 256. Այլ որ փոփոխէ զսիրտս իշխանաց նախախնամօղն Աստուած՝ քակեալ բաժանեաց ճեղքեաց զՅովսէփ ի յԱւշնէ. – 374. այրէր և խորովէր ի սիրտ իւր ի ծածուկ ընդ աւեր աշխարհին և ընդ անողորմ չարչարանս գերելոցն ի թշնամեացն: - 218. Ասաց Բագարատ յուրացութեանն իւրում, թէ առ վտանգի նեղութեանցն՝ ուրացութիւնն ոչ ինչ վնասէ, եթէ ի սրտին գաղտնի պահէ զխոստովանութիւնն հաւատոց: - 254. Բայց Աշոտ վերջոտնեալ հանդերձ Վահանաւ՝ եկն եհաս խաղաղութեամբ և բերկրեալ սրտիւ բազմադէմ յերկիր իւր: - 330. բեկումն սրտի, քան թէ քաջութիւն պնդութեան ի ներքս դիմեն. – 384. Գունակ Կորխային բանակին յանդնդաքակ տունսն զբնակութիւնսն արարին, անխայեալ ի նինուէականն ստրջացեալ նախ անդ ո՛չ անխայեալ առ քարեղէն սիրտ քաղաքացւոցն Դունայ: - 358. Դարձեալ նմին նման ասէ Պօղոս, զօրինացն ստորոգելով գրաւորութիւն, այսպէս ասելով, ,,մերձ է բան ի բերան քո և ի սրտի քում, այսինքն է /256/ բան հաւատոց զոր քարոզեմք,,. – 258. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … դու գէշ՝ զօրքն իմ պատառիչ գազան, որ պատառեն զառագաստ սրտի քո. – 280. ես վաղ անարգեցի զքեզ, և ոչ փոքր ինչ երկիւղ կալայ ի սրտի իմում վասն քո, զի քամահելով ի վերայ քո՝ զզօրավարն քո հանդերձ զօրօքն ի սուր մատնեցի, և զաւար նորա բաշխեցի, /294/ և յերկրորդումն ոչ փոքր նախճիրս համարեցի զօրացն քոց. – 296. և խորհեցաւ սա զմիտս զայս, եթէ որ առ վտանգի նեղութեան դարձցի ոք առ ի պաշտօն կռոցն՝ ոչինչ է, եթէ սիրտ իւր ուղիղ պահեսցէ զհաւատսն Քրիստոսի: - 256. և ամենայն ոք խորհէր ի սրտի իւրում խնամով ի չարիս: - 28. Եւ ապա անտի ոչ սակաւ ինչ լինէր յաւուր յայնմիկ ձայն լալոյ, հեղումն արտասուաց յահագին բորբոքմանէ սրտից նոցա և գութ

խանդաղատանաց թագարորին և իշխանացն և զօրացն ամենեցուն և բնակչաց քաղաքին. – 154. և առեալ զնա մտանեն ի մէջ մայրեացն, և ընդ գիրկս մտեալ Շաւասպայ Արծրունւոյ՝ զլայնալիճն լի քարշեալ հարկանէ ի թիկանց ընդ մէջ ողինն զկորովալիր մատանցն զազդոյ շարժումն թռուցեալ թափանցիկ ընդ չարախորհուրդ սրտին միջոցն դիպեցուցանէ. – 100. Եւ գումարեալ Հայրակղի զամենայն զօրս իւր յորդոր և խնդալից սրտիւ, բազմութեամբ զօրաց ել ընդ առաջ սուրբ նշանին, ի պատիւ հրաշալի և երկնաւոր գանձուն – 154. և դարձաւ սիրտ նորա ի վերայ նորա սիրով խաղաղութեան. – 308. և Դաւիթ ասէ, ,,յոր հաւատացի զնոյն և խօսեցայ,,. և Պօղոս՝ ,,մեք հաւատամք զոր խօսիմքն,,. և դարձեալ Պօղոս՝ ,,եթէ խոստովանեսցիս բերանով քով զտէր Յիսուս, և հաւատասցես ի սրտի քում թէ Աստուած յարոյց … - 258. Եւ զարմանք կալան զամենայն բազմութիւնն ի վերայ պնդութեան սրտին և զօրութեան ուժոյն և քաջութեան նահատակութեանն, զոր գործեաց երանելին Գէորգ. – 268. և խաւարեցան անմտութեամբ սիրտք նոցա. զանձինս առ իմաստունս ունէին յիմարեցան. – 52. Եւ մեք հետևեալ Աստուածաչունչ գրոց՝ պահեսցուք անբիծ զհաւատս սրտից, և մաքուր զխոստովանութիւն շրթանց, ըստ սրբոյն Պօղոսի վերաբերեալ զօրինականն – 258. Եւ մի ոմն մերկանայր զկօշիկս ոտիցն նորա. և հարեալ աքացի զվատ այրն հանդէպ սրտին՝ և սպան զնա: - 304. Եւ մտախորհ եղև ի սրտի իւրում – 28. Եւ յաւել գրգռել ի սիրտս իւր արքայ Խոսրով. զի Տէր խստացուցանէր զսիրտ նորա, զի կործանելոց էր զթագաւորութիւն նորա. – 146. Եւ յերկարեալ սպարապետին /282/ խօսել ընդ զօրավարին՝ ի բաց մերկեաց զպատրուակ սրտմտութեան ի սրտէ նորա: - 284. և վահան ի թիկունս եղեալ ի բոլոր սրտէ զհաւատս անբիծս, և համբարձեալք զձեռս իւրեանց յերկինս իբրև զաղեղն հաստ – 252. և ցնծային հրճուէին կայտռելով, բերկրեալ և ուրախացեալ սրտիւ – 266. Եւս առաւել քան զանդնդականն յուզմանցն բռնալիր հողմոցն զծիրանեգոյն ալիսն, զլեռնաձև կուտակսն և զվիշապաձայն գոչմունսն՝ ևս յաւէտ ահագնակի վրդովմամբ զմրրիկ անձանց ի մէջ եռաշարժ ընթացմանցն, ի հոլովմանց խոհարանի իշխանական սրտին ի ներքս հարկաւորաբար բռնազբօսեալ /350/ ձգեն: - 352. զի ,,ժողովուրդս այս շրթամբք պաշտեն զիս, և սիրտք իւրեանց հեռացեալ մեկուսի են յինէն,,. – 246. զի ,,ժողովուրդս այս, ասէ, շրթամբք իւրեանց պատուեն, և սիրտք իւրեանց հեռացեալ մեկուսի են յինէն,,: -256. զի /258/ սրտիւ հաւատամք յարդարութիւն և բերանով խոստովանիմք ի փրկութիւն,,: - 260. զի անկեալ էր ի սիրտս նոցա հաւատ սուրբ առաքելոցն – 246. Զի գրեալ է՝յաւելորդէ սրտի խօսի բերանն – 258. Զի եթէ ոչ ստուգութիւն սրտին և ճշմարտութիւն բերանոյն համամիտ առ հաւատոցն խոստովանութիւն ուղղակի մատչիցին՝ խոտան և ի բաց ընկենլի է և օտար ի սրբոյ առաքելական եկեղեցւոյ: - 258. զի և զմեծութիւն ընչից, որ ի գանձս իմ՝ ամի ամի յաւար տալով՝ զուարթամիտ սրտիւ ինձ համարէի զյափշտակութիւն տան իմոյ որ ի ձէնջ և առ ձեզ - 216. զի թանձրացաւ սիրտ ժողովրդեանս այսորիկ – 182. զի կատարեալ էր սիրտ նորա ընդ տեառն Աստուծոյ ամենակալի: - 316. թէ ,,մերձ է բան ի բերան քո և ի սրտի քում, այսինքն է բան հաւատոյ զոր քարոզեմք,, - 258. իսկ իբրև նա ըմբռնեցաւ, և գիտաց զօրավարն եթէ ոչ ոք այնուհետև յիշխանացն Հայոց մնաց, որ ոչ համագունդ ժողովեալ են առ նա՝ մերկացաւ յայնժամ զպատրուակ կեղծաւորութեանն, զոր սերմանել էր սատանայ ի սիրտ առնն: - 296. հրախառն տոչորմամբ եռացեալ շուրջ զսրտիւն արիւնն՝ մաղձախառն բերմամբ յապուշ զմիտսն կրթեալ՝ կայր ի մէջ տարակուսի – 180. միայն միաբանութեամբ սրտիւ կացցուք ապաւինեալ յօգնականութիւնն Աստուծոյ. – 276. մտօք սրտի գիտել զերկիւղն Աստուծոյ, կարգել և օրէնս բնութեան ի մարդիկ. – 26. Յայնժամ տէր Գուրգէն առ /306/ չժուժել սրտին, մտրակեալ զքաջ երիվարն յորում նստեալն էր՝ և եհար զգունդն զձախակողմն Տաճկաց և պատառեաց զոռազմն և դարձոյց զերեսս նոցա- 308. Նոյնպէս եթէ ոչ հաւատք սրտի և խոստովանութիւն շրթանց ամբողջ պահիցին՝ ոչ կարասցէ հետևել ճշմարիտ դաւանութեանն ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ – 256. նոյնպէս և ոչ է հնար սրտի հաւատացելոյն պղծել շրթամբք: - 258. որոյ սկիզբն է

,,Անզբաղել ական սրտի նայեցող անձն իմ ի միւսանգամ գալուստն,, , Ե տուն ի յութերորդ վանգէ: - 284. որպէս որ շրթամբքն պատուեն և ի սիրտս իւրեանց անպատուեն. – 256. ուշ եղեալ ուժեղութեամբ և քաջութեամբ սրտիւ ընդդիմանալ, մանաւանդ ի Ծանարացն զնա տեսեալ ի պարտութիւն մատնեալ և յաղթահարեալ: -276. Սիմոն Սամարացի մատուցեալ առ Փիլիպպոս զհոգւոյն պարգևաց լեզուացն, և սրտին կեղծաւորութեամբ զիա՞րդ պատժապարտեցաւ. – 258. վասն որոյ պարծանօք իմն խնդալից սրտիւ ասէ թագաւորն Դանիէլի – 38. Տե՛ս, ով սիրելի, զի թշնամանելն՝ լեզուին բարբառ է, և ոչ ներէ ստեղծիչն լեզուին զուրացութիւնն բարբառել, զի ոչ եթէ այլ ոք է որ ստեղծ զլեզուն, և այլ ոք է որ արար զսիրտն. – 258.

ՍԻՒՂՈԲԱՅ - որ ըստ սիւղոբայիցն ի հայկական լեզուէ Շամիրամ ձայնաւորի: - 16.

ՍԻՒՆԻՔ - Եւ եղև ի գալ միւսոյ տարւոյն՝ Սմբատ իշխանն Սիւնեաց ի բաց եկաց ի հնազանդութենէ թագաւորին Հայոց, արգել առնելով հարկացն տալ թագաւորին, թևակոխելով Պարսից բռնաւորին հատուցանել զհարկս և զհասս. 382. Ի վեր կառուցեալ զաչս սրբոյն Վարդանայ՝ տեսանէ զանօրէնն Վասակ Սիւնեաց տէր – 128. Իսկ իշխանն Վասպուրական, այն ինչ հուպ ընդ հուպ եկն ի ժամադրեալ տեղին. ընդ որ յոյժ ուրախացեալ թագաւորն, իբրև զերծեալ ի կասկածանացն, զոր ունէր յիշխանէն Սիւնեաց: - 382. համոզեաց ի մէջ երկոցունց և գլխաւորեաց զխաղաղութիւն /382/ առ նոսա, մինչ գալ Սահակայ եղբօր իշխանին Սիւնեաց, ընդ իւր բերելով զհարկսն: - 384. որոց անուանք ճանաչի սոցա … Սահլ Սմբատայ որդի, Շաքեոյ տէր , որ զԲաբանն կալաւ, և իշխանական Վասակ Վայոց ձորոյ տէրն, և Փիլիպպէ իշխանն Սիւնեաց – 298. որոց անուանք ճանաչի սոցա՝ տէր Սմբատ սպարապետ Հայոց, և Գրիգոր Քուրդկայ որդի Մամիկոնէից տէր, և Ատրներսէհ /296/ Աղուանից իշխան, և Գրիգոր Սիւնեաց տէր – 298. ՎԱՍՆ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԵԱՆ ՏԱՃԿԱՅՆ ՈՐ ԿԱՅՍԻԿՔՆ ԿՈՉԻՆ ԵՒ ԻՇԽԱՆԻՆ ՍԻՒՆԵԱՅ Ի ԹԱԳԱՒՈՐԵՆ /ՃԻՇՏԸ՝ ԹԱԳԱՒՈՐԷՆ/ ՍՄԲԱՏԱՅ, ԵՒ ԴԱՐՁԵԱԼ ԵՐԿՈՅՈՒՆՅ ՀՆԱԶԱՆԴՈՒԹԻՒՆ: - 380.

ՍԻՕՆ - Իսպառ ստորև ամրականին ի գոգաձև տեղւոջն … շինեաց եկեղեցի հրաշագործ հրաշազան յօրինուածով եկեղեցի ի տաշեալ քարանց ի Մանազաւեան քաղաքին ի Վանտոսպ, և հիմնեցուցեալ յանուն սրբոյն Սիօնի, որ ի սուրբ քաղաքն Երուսաղէմ. – 390. լի արտասուօք և հեծեծանօք յիշեցեալք զվերին Սիօն մայրաքաղաքն սուրբ – 252. որպէս ժողովուրդն Աստուծոյ առ գետսն նստէին և լային ի յիշելն իւրեանց զՍիօն, և կամ իբրև զնոյն ինքն զերիս մանկունսն, կապեալք և արկեալք ի հնոց նեղութեան – 252. քարինս տաշահոս հոլովեալ ի նիւթ եկեղեցւոյն ի Մանազաւեանն նահանգէ ընդ Բզնունական ծովն բերեալ մատուցանէ առ կատարումն հրաշագեղ դիտանոցին սրբոյն Սիօնի, այլովքն սրբական անուանակոչութեամբ տեղեաց տնտեսականին բանին Աստուծոյ մարդ եղելոյ: - 396.

ՍԼԱՑԵԱԼ - և սլացեալ իբրև զարծիւ ի վերայ որսոյ՝ պատահէին անհուն բազմութեանն ի Փայտակշտան գեօղ – 400.

ՍԼԱՑՈՒՄՆ - և ոչ ըստ տեղիս տեղիս ցուցանէին զհանդէս մարտիցն և զյաղթութեանն քաջութիւն, այլ բոլորովիմբ ամենայն ուրեք ախոյեանայարձակ սլացմամբ ընթանայր. – 312.

ՍԼԱՔ - որ տեղասցեն ի վերայ ձեր նետս երկաթեղէնս և շուառունս մուխս պաղաւատիկք սլաքովք և հաստաձիգք աղեղանց և կռուիք բազմադիմիք՝ որչափ Խոսրովայ և ձեզ պիտոյ իցէ,,: - 138.

ՍԽՐԱԳՈՐԾ - Եւ ոսկեգործ ականակապ կազմեալ՝ պատեաց ոսկով զփրկագործ սուրբ խաչն, և ընդելուզեալ մարգարտով զարդարեաց զսխրագործ փայտն, հիւսնեալ ի մէջ անուշահոտ փայտից, թողեալ մասն ինչ արտաքս ոսկեպատ պահարանին, յառաջնում իւրոյ քառածրագիծ խաչակերտ փայտեղէն զզրոցկանն: - 394.

ՍԿԱՅ - Իսկ եթէ սովորութիւնն այլանդակեալ ի չարէն ի սոյն, կանգնել պատկերս սկայից և քաջաց և բարբարոսական թագաւորաց ի պատիւ – 40.

ՍԿԶԲՆԱՏԻՊ - մերժել հեռանալ … և որ այլ քաղցրագոյն վայելք ընդ երկնաւս ի վերայ երկրի, պայծառ գեղ արեգական և լուսնի, հանդերձ աստեղացն ճոխագործութեամբքն ընդ տարերբ երկնի յեղյեղլով, ծովու և այլոց ցամաքայնոց, և ջրայնոցն բարեփառ հոլովմանցն հրճուանաց, և որ ինչ ընդ այլք ընդ դոքօք պատկանին յարմարաբար տնտեսութիւնք առ սկզբնատիպն պատկերակերպութիւն: - 386.

ՍԿԶԲՆԱՒՈՐԵԱԼ - Իսկ ի տիրական զօրավարութեանն Գագկայ սկզբնաւորեալ ձեռակերտ իւր՝ շինեաց զհողաբլուր բարձրաւանդակն ի Մահռաշտ գեօղ յափն գետոյն յելս կոյս, որ հայի յՈստանն Ռշտունեաց – 394.

ՍԿԻԶԲՆ - որ և սկիզբն պատկերապաշտութեան եղև: - 40. ,,ի սկզբան թագաւորութեան նախնեաց մերոց, յորժամ ետ Աստուած զաթոռ բազում թագաւորաց ի ձեռս նոցա, և մինչ առ մեզ հասեալ՝ ոչ ոք զօրեաց կալ ընդդէմ մեր, ոչ ի հեռաւոր աշխարհաց և ոչ ի մերձաւորաց: - 198. այլ որպէս արմատն՝ նոյնպէս և ուռն և պտուղն. եթէ սկիզբն սուրբ է՝ ապա և արմատն, ապա զինչ ուռն՝ նոյն և տեսակ: - 258. ԴԱՌՆԱԼ ԴԵՐԱՆԿԻՆ Ի ՀԱՅՍ, ԵՒ ՍԿԻԶԲՆ ԴԱՐՁՈՒՑԱՆԵԼ ՏԵԱՌՆ ԶԳԵՐՈՒԹԻՒՆ ԻՇԽԱՆԱՑՆ ԲՈԼՈՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՑՑ: - 312. Եղեն ընդ նմա և ուխտեցին ուխտ, և ետուն նմա կին յազգէն իւրեանց և պատրաստեցան լինել ընդ նմա, որպէս և կամք իւր հրամայեսցեն. զոր թէ ասիցէ ոք՝ ի հրամանէ Աստուծոյ լինել սկիզբն առաջարկութեանն այնորիկ: - 160. Եւ այսպէս զառածանէր, զՍեմ որդի Նոյի ասել նոր Զրուան, որ և սկիզբն աստուածոց: - 46. և սկիզբն լինել լուսաւորութեան Հայոց աշխարհիս ի ձեռն մեծին Գրիգորի Լուսաւորչին: - 94. և սկիզբն լինել նորոգման արարածոց – 76. զինքն զոլ ասել սկիզբն քաջաց և թագաւոր առաջին - 44. զոր ի սկզբանց ոչ եղեալ՝ Նոյիւ/գրքում՝Նոցիւ/ ասի լինել: - 34. նորա լուեալ էր ի պարսկէ ումեմնէ, ի ձորոյն Շատուանոյ, որ էր ընդ դահիճսն, և ի սկզբան վկայութեան մինչ ի կատարումն սրբոյն՝ ի տեղւոջ անդ հանդիպեալ լինէր – 206. որոյ սկիզբն է ,,Անզբաղել ական սրտի նայեցող անձն իմ ի միւսանգամ գալուստն,, , Ե տուն ի յութերորդ վանգէ: - 284. սա այն է, որ մինչ յելանելն Բուխայի ի սկզբանն մտանելոյ նորա ի Հայս՝ եկաց ընդդէմ նորա բնակչօք լերինն և հարուածս մեծամեծս հասոյց ի վերայ զօրացն արքունի. – 294. Քանզի ասեն սկիզբն աստուածոց՝ զհին ոմն Բելոս, հայր Դիայ, որ կոչի հայերէն Արամազդ՝ ՄԺԵ բիւր ամաց աւուրս ունել և ևս յառաջ. – 36.

ՍԿԻԶԲՆ ԱՌՆԵԼ - Քանզի սա առաջին ի հեթանոսական թագաւորաց սկիզբն արար ի Քրիստոս հաւատոց: - 76.

ՍԿԻԶԲՆ ԱՌՆՈՒԼ - և ի մէջ առից, թէ ըստ բազմաշուրթն լեզուացն յետ աշտարակաշինութեանն, յորմէ ցեղէ սկիզբն առ աճել սերունդք Արծրունեաց տոհմին – 12. ըստ սովորութեան ծանօթացուցանել զիւրաքանչիւրոց առանձնաւորութիւն և զպատուոցն գերակայութիւն, կամ ի ծնողաց կամ ի տեղւոյ կամ ի գաւառէ կամ յազգէ կամ յարիութենէ կամ ի պատահմանէ սկիզբն առ: - 288.

ՍԿԻԶԲՆ ԱՐԱՐԵԱԼ- Եւ սկիզբն արարեալ շինութեան և խաղաղութեան աշխարհիս իրաւադատութեամբ, վերակացութեամբ որբոց և այրեաց, աղքատսիրութեանն լրջմտութեամբ եկեղեցւոյ զարդարմամբ. – 390.

ՍԿՍԱՆԻԼ - և բանակեցաւ ի յԱդամակերտ ոստանին Արծրունեաց, և անդէն սկսաւ ասպատակս սփռել, աւար առնել, կուտել առ ինքն զկապուտ աշխարհին յոյժ սաստկութեամբ: - 184. Այնուհետև սկսաւ կորապաղատն արկանել բանս խարդախութեան ի մէջ Դերանկին և Հասանայ, որ էր որդի քեռն Դերանկին, որպէս թէ ոչ ուղիղ նայի ընդ նա Դերանիկն, այլ թէ՝ և հանել ի նմանէ զամրոցն և զաշխարհն նկրտել. – 346. Այր ոմն Ջափր խրոխտ և ամբարհաւաճ. և սկսաւ եղջիւր ածել անօրէնութեամբ և գոռալով ոգորէր ընդ չորս կողմանս երկրին և նեղեալ տագնապէր զխաղաղասէրս կենօք – 170. Բայց քանզի ամենայնիւ ամենայն ուրեք ոչ ոք զօրեաց կալ ընդդէմ նորա յամենայն գործս զոր և կամք իւր ախորժէին՝ սկսաւ ձեռնամուխ լինել կարգաւ ընդ բոլոր աշխարհս արևելեայս – 274. և սկսաւ Խոսրով արքայ ժողովել զմնացեալ նախարարս զօրացն և զզօրն, որ զերծեալ էին ի պատերազմէն: - 150. Եւ սկսաւ շրջել կարգաւ ընդ բոլոր

աշխարհիս, յորում բնակեալ էին Տաճիկք, որ մնային ի սմա ըստ հրամանին Բուխայի: - 306. Եւ սկսաւ ոգորել ընդ իշխանս Հայոց մեծաց խրոխտանօք – 128. Եւ առ յոյժ յիմարութեանն հարեալ ցանկութեամբ, խլրդենի դիմօք, իբրև զգազան մի կատաղեալ՝ սկսաւ յարձակել ի վերայ աշխարհիս Հայոց. – 170. Եւ ելեալ նոցա արտաքս՝ սկսաւ խօսել Մահմէտ հրապարակաւ զնոյն բանս. – 160. և ընդարմացեալ արմատքն և բոյսքն զգենուլ սկսան զզօրութիւն – 268. Եւ իբրև գիշերն տարածեցաւ և խաւարն թանձրացաւ և սկսան ամենեքին մտանել ի քուն յանձնիւր օթանոցն՝ յանկարծակի փայլիւն սուսերաց և մոմեղինաց վառելոց և գունդք խորհրդականացն և Հասան ընդ նոսա. – 348. և ձախոյ կողման թևն Հայոց պարտել սկսաւ – 128. Եւ մտեալ զօրագլխացն առաջի թագաւորին՝ խօսել սկսաւ թագաւորն և ասէ. – 198. Եւ յայնմհետէ համարձակութիւն առեալ անօրինացն՝ սկսան գունդս ռամկականս ժողովեալ ըստ օրինակի մարախոյ անչափ բազմութեամբ, այնոքիկ որ Շեխետիքն կոչէին. և այլ որ ուստեք ուստեք ի հեռաւոր աշխարհաց /402/ Պարսից, ի Ժանգանայ և ի Ջուրջանայ և որք ի Վարառատ գաւառէ – 404. և սկսան այնուհետև աներկիւղ տարածանել ի վերայ երկրին. քանզի ոչ կասկածէին ի պատերազմէ իմեքէ: - 162. Եւ սկսան յաւելուլ ի վերայ չարեացն այլ չարիս, զի ընդ միմեանս մարտ և կռիւս դնէին յաղագս իշխանութեանն ցանկութեան, և ճեղքեցան ի միմեանց և զօրս գումարեցին ի զերծելոցն ի սրոյն և ի գերութենէն Բուխայի. – 298. Եւ սկսաւ երկիրս առնուլ զնորոգումն, և եկեղեցիքն պայծառանալ ի զարդ և ի պաշտօնս շքեղութեան, և ցրուեալքն դռոց տուեալ դարձան յիւրաքանչիւր տեղիս՝ շինել, տնկել, մոռանալ զցաւսն և զտրտմութիւնսն զոր կրեցին: - 318. և սկսաւ ոգորել եղջիւր ածել ի վերայ Աշոտի յայտնի և ոչ ի ծածուկ. – 350. Եւ սկսաւ գոռալ, և խորհէր զթոյնս չարութեանն թափել ի վերայ իշխանին Աղուանից, /276/ և յղէր առ նա կոչելով ի հնազանդութիւն. – 276. Եւ սկսաւ ի վերայ մղել զժախահոտ և զյիմարեցուցիչ մաղձախառն թոյնսն – 204. Իսկ Ապումրուանայ ի պատճառ ոստիկանութեան զմանկականն նոցա պատճառելով խաժութիւն հասակի՝ առ սակաւ սակաւ սկսաւ զամուրսն յինքն գրաւել, զհետ իշխանական ցանկութեանն զերասանակ մտացն ձգեալ - 360. Իսկ զկնի աւուրցն տասանց ի գլուխ ելանելոյ՝ խնդրեաց սպարապետն մտանել առ նա, և կալեալ զձեռանէ նորա՝ սկսաւ խօսել ընդ նմա և ասէ. – 282. Իսկ իբրև սկսաւ սպրդել մտանել ի ներքս երկպառակութիւնն ի մէջ միաբանութեանն, հեռացաւ մեկնեցաւ գնաց շնորհ աստուածատուր զօրութեանն. – 194. Իսկ Մեհուժան մտեալ առաջի Շապհոյ սկսաւ չարախօսել զՋուիթայ քահանայէ – 104. Խօսել սկսաւ թագաւորն և ասէ - 244. Կալան և զհայրապետն Զաքարիայ, և ի խնդիր անկեալ աստուածային սուրբ նշանին՝ սկսան զնոսա տանջել, մինչև զբազումս ի պաշտօնէիցն կառափեալ սատակեցին. – 142. մատուցեալ առ Վռամ հանդերձ Սորմակաւ ումեմն Արծկեցւոյ մոլեգնոտ փառամոլ աբեղայի՝ սկսան ազգի ազգի լեզուագարութեամբ չարախօսել զսրբոյն Սահակայ – 118. Յայնժամ սկսան ամենայն նախարարքն Հայոց ցրուել մեկնել ի միմեանց. – 238. Նորա արհամարհեալ զառաքեցելովք, չվարկանելով արժանի պատասխանոյ, և նովին օրինակաւ սկսաւ շրջել ընդ բոլոր աշխարհս Վասպուրական: - 178. նոքա երթեալ մտին անդ, փակեցին զդրունսն և ամրացան ի նմա և սկսան ապստամբել ի Հռովմայեցւոց տէրութենէն: - 156. սկսան այնուհետև աներկիւղ համարձակութեամբ սփռել տարածանել ի վերայ երեսաց երկրիս ամենայն ազգքն Տաճկաց – 238. Սկսաւ խօսել բռնաւորն բանիւք ողոքանօք – 204. սա մատուցեալ առ թագաւորն Տիրան՝ սկսաւ քսութեամբ խօսել ի գաղտնի զտանէն Արծրունեաց և զՌշտունեաց - 98. սրտմտեալ անժուժկալ ի բարկութեանն ջերմագոյն արեանն մրրկալից շարժմանն, և սկսաւ թափել զմահածին թոյնս իւր ի վերայ կապելոցն, իբրև զթոյնս իժի – 242.

ՍԿՍԵԱԼ - Արդ են ժամանակք թագաւորութեանն Պարսից, սկսեալ ի Կիւրոսէ ցԴարեհիոն … և ամք անիշխանութեանն զոր ոմանք ի պատմագրաց գրեն Կ, և այլք Հ – 166. և թուէ մի ըստ միոջէ, սկսեալ յԱբրահամէ և գայ անցանէ մինչ ի Յովսէփ -16. և հնախօսս շարագրական մատեանս և ի բազում վէպս պատմութեանց անցեալ գրեցի, որ ինչ բաւականանալ

ձեռնհաս եղէ, սկսեալ յԱդամայ մինչ առ մեզ հասեալ ժամանակացս գիւտ: - 12. ընդ առաւօտանալն սկսեալ՝ ի ժամս բովանդակ՝ յաղթութիւն սատարեաց և ի փախուստ դարձոյց զբազմութիւն զօրացն Ովայի – 178. Սահակս այս այն Սահակ է, որոյ հրամանաւ գրեաց մեծ վարդապետն Մովսէս տիեզերահռչակեալ քերթողն զգիրս Պատմութեան Հայոց մեծաց, հրաշազան յօրինուածով, սկսեալ յԱդամայ մինչ ի կայսր Զենոն. – 122. և ըստ բարբարոսական հմայիցն պատուէ զտեղիս այս, որպէս ի նմանէ սկսելով զփոփոխումն առնու ի խոնարհագունիցն ի բարձրագոյնսն: - 88.

ՍՄԲԱԿ - և զոր ասէն այսպիսի ինչ է. „վա՛յ քեզ, եղո՛ւկ դու երկիրդ Պարսից, յորժամ բազմախուռն գունդք զօրացն Յունաց ի քեզ արշաւանս եղեալ՝ հասանիցեն և հարկանիցեն զքեզ ի սուր սուսերաց, և յառաթուր սմբակաց: - 148. յայնժամ ահագինս որոտալով ճայթիցէ ի վերայ քո երկինք, և լսիցէ հնչիւն և բոմբիւն և դղրդիւն յանդնդոց, ձայն որոտալոյ սմբակաց բազում ամբոխից երիվարաց և աղաղակ բազում սպառազինաց յարձակեսցին ի վերայ քո. - 148.

ՍՄԲԱՏ - Անդէն փութով և անյապաղ երագութեամբ հրաման ետ, զի որ ոք և հաճոյ թուիցի Սմբատայ՝ մի ոք իշխեսցէ արգել լինել: - 218. ապա համոզեալ Սահակայ և Սմբատայ այլովքն ևս՝ բարձին ի միջոյ զաղմուկն, և սէր բարեկամութեան ի մէջ երկոցունց հաստատեալ՝ գնացին յիւրաքանչիւր տեղիս: - 332. Բայց սպարապետն Սմբատ և տիկինն Վասպուրական Հռիփսիմէ անդէն մնաց, և յաւելան ի մարտիրոսական հոլովսն: - 324. Գրէ բազում անգամ Սմբատ առ Ահմատ՝ թողուլ անդրէն զաշխարհն, տալ ի ձեռս Աշոտի որդւոյ իշխանին Դաւթայ. - 366. Եւ /106/ նոյնժամայն հուպ ընդ հուպ ի դիմի հարեալ Մեհուժանայ և կարթակոտոր զասպազինեալ երիվարն արարեալ քաջին Սմբատայ՝ տոռն արկեալ ի պարանոցն Մեհուժանայ ասէ. – 108. Եւ ինքն /302/ անցեալ գնայր առ իշխանիկն ի յամուրն Աշխարհաբերդն կոչեցեալ. և անտի արիաբար քաջասրտագոյն դիմացուածով ելեալ գնաց դարձեալ առ սպարապետն Սմբատ: - 304. և գրէ առ Սմբատ, թերևս տացէ ի ձեռն նորա զմանուկն Արտաշէս: - 84. Եւ դարձեալ գումարեալ հեծեալս Ռ, զՍահակ Բագրատունի, զորդիս իշխանաց իշխանի զՍմբատ և զՇապուհ և զՄուշեղ Մոկաց իշխեցողք, և զԱրզնոյ զօրսն – 332. Եւ եղև ի գալ միւսոյ տարւոյն՝ Սմբատ իշխանն Սիւնեաց ի բաց եկաց ի հնազանդութենէ թագաւորին Հայոց, արգել առնելով հարկացն տալ թագաւորին, թևակոխելով Պարսից բռնաւորին հատուցանել զհարկս և զհասս. 382. Եւ իշխանն Աշոտ գրէ առ իշխանն Սմբատ, անօգուտ զապստամբութիւնն համարելով. – 382. Եւ կատարեցաւ ի վերայ Սմբատայ ասացեալն յԵսայեայ մարգարէէ – 218. ԵՒ ՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ ՍՄԲԱՏԱՅ ՅԱՀՄԱՏԱՅ Ի ՍԱՀՄԱՆՍ ԱՂՁՆԵԱՑ Ի ՎԵՐԱՅ ԳԵՏՈՅՆ ԹՈՒԽ ԿՈՉԵՑԵԱԼ, ՈՐ ԻՋԱՆԷ Ի ԾՈՎՆ ԲԶՆՈՒՆԵԱՑ: - 336. Եւ փոխանակ նորա թագաւորէ Սմբատ որդի Աշոտի, այր քաջայայտ և հանճարեղագոյն, լի և առոյգ յամենայն իրողութիւնս՝ որ ինչ ընդ երկրաւս համառօտաբար լրութիւն պատկանաբար պիտանան, հաճոյ Աստուծոյ և ընտիր մարդկան: - 356. Եւ քանզի հաւատացեալ էր զգաւառսն Բուխայի ի ձեռն սպարապետին Սմբատայ՝ գրէ առ ամիրայն Նախճաւանու Աբրահամ անուն, զեկուցանելով նմա զզօրացն Վասպուրականի. – 304. զոր հանապազ յղէր առ նա Սմբատ թագաւորն Հայոց: - 366. Ընդ այն ժամանակս զօրաժողով եղև թագաւորն Հայոց Սմբատ ի վերայ Ապահունեաց աշխարհին: - 380. Ընդդէմ զօրաժողով եղեալ Սմբատ սպարապետն Հայոց որդի Բագարատայ Բագրատունւոյ – 106. Իսկ թագաւորն Հայոց Սմբատ անպատկան վարկանելով զերթալն Աշոտի առ Աւշին, մի՛ գուցէ արդեօք և այլք դրդուիցին յիշխանացն զնորայն հետեւել ուղևորութիւն, և արգելուլն զԱշոտ՝ չանսաց ումեք: - 362. Սմբատ առեալ զԱրտաշէս բնակէ ի Զարաւանդ Ատրպատականի – 82. իսկ Սմբատ առեալ զԱրտաշէս գայ բնակէ ի բարձրաւանդակ լերինն Վարագ: - 82. Իսկ Սմբատ որ և Ապլաբաս սպարապետն Հայոց, իբրև գիտաց թէ ոչինչ օգուտ բերէ արտաքոյ հրամանացն նորա լինել՝ փութացաւ եկն առ նա, և ընկալեալ ի նմանէ՝ բնակեաց ինքն և իւրքն հանդերձ իւրաքանչիւր կալուածովք առանց կասկածանաց. – 270. Մնաց միայն Աշոտ որդի սպարապետին և Մուշեղ և Սմբատ եղբայր Աշոտոյ – 298. Յայնժամ Սմբատ

Բագրատունի … Մոկաց իշխեցող…անհանդուրժելի լեալ /216/ անցիցն անցելոց – 218. Յետ այսր առեալ Սմբատայ զԱրտաշէս ըստ ձևոյ տառապելոյ միոյ, որ շրջիցի խնդրիցէ օր ըստ օրէ զբաւականութիւն աւուրն – 84. Նոյն ժամայն առեալ Սմբատայ զԱրտաշէս գայ անցանէ ի վայր ի լեռնէն. – 84. Նոյնժամայն ի բարկութիւն ցասմամբ մեծաւ շարժեալ թագաւորն Սմբատ՝ գրէ առ Գուրգէն Անձաւացեաց տէր և առ Գագիկ Ապումրուան, ասէ. – 362. Որոյ երթեալ առ Շապուհ յիշեցուցանէ նմա զհարազատէն իւրմէ Մեհուժանայ՝ միամիտ և հպատակ /108/ լինիլ արքայի, և զպատերազմացն գործ և զբազում աւարառութիւնս և զգերփանս Հայոց աշխարհիս ի Մեհուժանայ, և զմահն նորա ի ձեռանէ քաջին Սմբատայ Մամիկոնէի- 110. որոց անուանք ճանաչի սոցա … Սահլ Սմբատայ որդի, Շաքեոյ տէր , որ զԲաբանն կալաւ, և իշխանական Վասակ Վայոց ձորոյ տէրն, և Փիլիպպէ իշխանն Սիւնեաց – 298. որոց անուանք ճանաչի սոցա՝ տէր Սմբատ սպարապետ Հայոց, և Գրիգոր Քուրդկայ որդի Մամիկոնէից տէր, և Ատրներսէհ /296/ Աղուանից իշխան, և Գրիգոր Սիւնեաց տէր – 298. ՎԱՍՆ ՍՄԲԱՏԱՅ ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻՈՅ, ՄՈԿԱՑ ԻՇԽԱՆԻՆ: - 200. ՎԱՍՆ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԵԱՆ ՏԱՃԿԱՑՆ ՈՐ ԿԱՅՍԻԿՔՆ ԿՈՉԻՆ ԵԻ ԻՇԽԱՆԻՆ ՍԻՒՆԵԱՑ Ի ԹԱԳԱՒՈՐԵՆ/ՃԻՇՏԸ՝ ԹԱԳԱՒՈՐԷՆ/ ՍՄԲԱՏԱՅ, ԵԻ ԴԱՐՁԵԱԼ ԵՐԿՈՑՈՒՆՑ ՀՆԱԶԱՆԴՈՒԹԻՒՆ: - 380. ՎԱՍՆ ԶՕՐԱԺՈՂՈՎՆ ԼԻՆԵԼՈՑ ՍՄԲԱՏԱՅ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՀԱՅՈՑ Ի ՎԵՐԱՅ ԱՀՄԱՏԱՅ ԱՄԴԱՑԻՈՅՆ, ՎՐԱՑ ԵԻ ԱՂՈՒԱՆԻՑ ԵԻ ԲՈԼՈՐ ՀԱՅՈՑ ԻՇԽԱՆՕՔՆ – 366. ՓՈԽԱՆԱԿ ԱՇՈՏԻ ԹԱԳԱՒՈՐԵԼ ՍՄԲԱՏԱՅ: - 356. և Սահակայ յղեալ առ Սմբատ՝ մի կալ մնալ ի լերինն, այլ փութալ ելանել դառնալ անդրէն ի հետևի զօրս անդ զի ոչ ելանէ, ասէ, Երուանդ զօրու ի սահմանս Մարաց. – 84.

ՍՄԲԱՏԱՅ ԲԵՐԴ - Եւ եղև իբրև երրորդ ժամ լինէր աւուրն, որ էր միաշաբաթի՝ և ահա ելանէին գունդք գունդք հեծելոցն ընդ կողմն անապատին Սմբատայ կոչեցեալ բերդին – 228.

ՍՄԲԱՏ ԱՊԱՀՈՒՆԻ - Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … և այլք ի նախարարացն Վասպուրական իշխանին, Սմբատ Ապահունի, Գրիգոր Քաջբերունի, Վահան Հաւնունի, սեպուհն Դաւիթ, Գազրիկն Ապուհարազ, Թոդորոս Վարազն, Խոսրով Վահևունի, Խոսրով Ակէացի, Վարդան Գաբայեղէն, Սմբատ Մարացեան, սեպուհ մի Սահակ, Պատրիկն Անձևացի, Գորգ Հարմացի, Դաւիթ Գունդսաղար. – 174.

ՍՄԲԱՏ ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻ - Յայնժամ Սմբատ Բագրատունի … Մոկաց իշխեցող …անհանդուրժելի լեալ /216/ անցիցն անցելոց – 218. ՎԱՍՆ ՍՄԲԱՏԱՅ ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻՈՅ, ՄՈԿԱՑ ԻՇԽԱՆԻՆ: - 200.

ՍՄԲԱՏ ՄԱՄԻԿՈՆԵԱՆ - Որոյ երթեալ առ Շապուհ յիշեցուցանէ նմա զհարազատէն իւրմէ Մեհուժանայ՝ միամիտ և հպատակ /108/ լինիլ արքայի, և զպատերազմացն գործ և զբազում աւարառութիւնս և զգերփանս Հայոց աշխարհիս ի Մեհուժանայ, և զմահն նորա ի ձեռանէ քաջին Սմբատայ Մամիկոնէի- 110.

ՍՄԲԱՏ ՄԱՐԱՑԵԱՆ - Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … և այլք ի նախարարացն Վասպուրական իշխանին, Սմբատ Ապահունի, Գրիգոր Քաջբերունի, Վահան Հաւնունի, սեպուհն Դաւիթ, Գազրիկն Ապուհարազ, Թոդորոս Վարազն, Խոսրով Վահևունի, Խոսրով Ակէացի, Վարդան Գաբայեղէն, Սմբատ Մարացեան, սեպուհ մի Սահակ, Պատրիկն Անձևացի, Գորգ Հարմացի, Դաւիթ Գունդսաղար. – 174.

ՍՄԲԱՏՈՒՀԻ - Եւ առնու Ջաջուռ զդուստր Ենիանեայ կնութեան Սահակայ որդւոյ իւրոյ, որում անուն կոչէր Սմբատուհի: - 76.

ՄՆԵԱԼ - Եւ փոխանակ նորա ժառանգէ զաթոռ հայրապետական երանելին տէր Յօհաննէս, որ և սնեալ և ուսեալ առ ոտս սրբոյն Մաշտոցի. – 376.

ՄՆՆԴԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ - Զոր Փիլոն Աղէքսանդրացի փիլիսոփոս և վարդապետ հնոյն՝ Զրարբի ասէ, թերևս զսննդականութեան և զաճողական բազմամարդութեանն պատճառ նշանակեալ յառաջատեսէ հայրն. – 24.

ՄՆՈՏԻ - ,,ընդէ՞ր որպէս մանուկ տղայ համարիս, արկանել առաջի իմ զպատրանս, սնոտի, առասպելաբան, խաբեբայ և պատիր յոյս խոստանալով ինձ՝ հանել զիս ի ճշմարիտ յուսոյն, զոր ի մանկութենէ ի վերայ հասեալ ճշմարտութեանն,,: - 294. Ապա թէ ոչ՝ մի խաբեսցէ զքեզ յոյսն քո սնոտի – 146. և ելեալ յերեսացն Տեառն՝ սնոտի տաժանմամբ շինէր քաղաք, չհամարեալն յազգս զղջալից և արդարաքարոզ նահապետացն: -24. և ի բաց լերուք ի սնոտի և ի մոլար պաշտամանէ ձերմէ, որ վասն Քրիստոսի էք կաշկանդեալ ի մեծ յամառութեանդ: - 244. և կողմնեալք ի սիրոյ աստուածութեանն անկաւ ի վերայ նոցա զարհուրումն մահու, մանաւանդ ոչ կամելով ելանել /246/ ի սնոտի կենացս դիւրափոփոխ աշխարհիս՝ ասեն. - 248. Եւ մեր ընկալեալ և հաւատացեալ ճշմարտութեանն՝ և ոչ կարեմք փոխանակել զճշմարտութիւն ընդ սնոտի, առասպելաբան և կարկատուն, ստայօդ և պաճուճազարդ մոլար ուսմանդ ձերոյ: - 246. և նա զբոլոր իսկ զաշխարհին կործանեաց, պաշտօնարար լինել սնոտեացն, թէպէտ յետոյ ընդունէր զապաշխարողսն: - 256. Եւ նորա ըստ ցանկութեան սնոտի փառամոլութեանն կատարեալ զխնդիրն. – 124. յղեն զոմն ի ճգնաւորացն առ տիկինն, զկռոցն յանդիմանելով զսնոտի և զանօգուտ պաշտօնն, որպէս և սուրբն Քոհւսի առ Արտաշէս: - 88.

ՄՆՈՒՑԱՆԵԼ - ասէ՝ զի դայեկաբար զորդիսն Սանատրկոյ սնուցանէաք, և դու ի թագաւորելդ քոյ որոյ երդմունս արարեալ յԱրտեմի և յԱրամազդ անկասկած կալ մնալ վասն որոյ երկիւղն ունէր: - 82. զոր առեալ սնուցանէր հօրեղբայր իւր Ապուտալպ մինչև ցարբունս հասակի. – 158.

ՍՈԴՈՄԱԿԱՆ - Այլ սոքա թէպէտ և յանձն առնուին և մտադիւրութեամբ լսէին նմա սակայն ոչ մեկնեալ լինէին ի ժանդագործ պղծութենէն զազրալից սոդոմական ախտիցն – 182. զայս ասէր, ոչ զի սոդոմայեցիք էին, այլ զի ընդ նոյն մեղս սոդոմական պղծութեանն զառածեալ լինէին՝ սոդոմայեցիս կոչէ: - 182. որ անցուցանէ զանցանէ զանասնական խառնակութեամբքն երիքովեան և սոդոմական լրբութեամբ, անամօթաբար այր զարամբք բորբոքեալ, դեզադէզ զհրացանն բերելով յերկնուստ զանզրաւ կիզումնն, անցուցեալ զանցուցեալ զատակչական կործանմանն ջրհեղեղին: - 336.

ՍՈԴՈՄԱՅԵՑԻՔ - Արդ եթէ Սոդոմայեցիքն, որ հրով զվրիժուցն հատուցին փոխարէնս, և դարձեալ տանջելոց են՝ որ բովանդակ չարիւք անդր երթալոց են ո՞րպիսի ակնկալութիւն տանջանաց զանց արասցէ զնոքօք. – 336. և սաստիկ կսկծեցուցանէր զնոսա բանիւք, ունելով իւր վկայ զԵսայի մարգարէ՝ յասելն, ,,լուարուք, իշխանք Սոդոմայեցւոց, ունկն դիք օրիացն Աստուծոյ ժողովուրդ Գոմորացւոց,,. – 182. զայս ասէր, ոչ զի սոդոմայեցիք էին, այլ զի ընդ նոյն մեղս սոդոմական պղծութեանն զառածեալ լինէին՝ սոդոմայեցիս կոչէ: - 182. զայս ասէր, ոչ զի սոդոմայեցիք էին, այլ զի ընդ նոյն մեղս սոդոմական պղծութեանն զառածեալ լինէին՝ սոդոմայեցիս կոչէ: - 182.

ՍՈԴՈՎՄ - Աւելորդ համարիմ մի ըստ միոջէ զանօրէնութիւն քաղաքին ընդ գրով բացայայտել, զառաւելեալն Սոդովմայ և Երիքովի, լցեալ չարագործութեամբք: - 270. Բայց երանելի հայրապետն Տէր Գէորգ սաստկագոյն քան զտիեզերական կործանմանն առ Նոյիւ բերելով զտրտմութեանն թախիծս, հանդերձ եպիսկոպոսիւն Գրիգորիւ՝ զաբրահամեանն վաղնջուց աղաչանսն ի կործանմանն Սոդովմայ յառաջաբերեալ մարդասիրին Աստուծոյ. – 358.

ՍՈՂՈՄՈՆ - Դարձեալ զՍողոմոն Բագրատունի վառեալ ի զէն սատանայական՝ յղէ առ նա բազում անգամ զնոյն խորհելով. – 318. ետ բերել փայտս, և եդեալ ի վերայ փայտին զերանելին Սողոմոն՝ և մօտ առ փայտն կացուցին զսուրբն Կահայ, զի գոնեայ մինն ի միւսոյ տանջանացն երկուցեալ հնազանդիցի հրամանի թագաւորին: - 292. և դարձեալ՝ թէ ,,դատաստանս արդա՛ր դատեցարուք, և ողորմութիւն և իրաւունս արարէք, քանզի առ ձեզ են բանք իմ, ո՛վ բռնաւորք,, , ասէ Սողոմոն. – 182. և ինքն մանկագոյն տիովք, ի ժամանակի անձնիշխանութեան լեալ ամաց ԺԵ, զի ,,մանկութիւն և անմտութիւն ընդունայնութիւն է,, , որպէս գրէ Սողոմոն – 346. ըստ ասացելումն ի Սողոմոնէ, եթէ ,,հայր թախծեալ տարաժամ սգով՝ վասն վաղամեռիկ լինելոյ որդւոյ արար պատկեր,,: -

40. Նոյն ժամայն ել հրաման յարքունուստ, զի զսուրբն Սողոմոն ի նմին փայտի սպանցեն, նետաձիգ լինել ի նա: - 292. Չիցէ՞ լուեալ ձեր զոր ասաց Սողոմոն, թէ ,,որ հատուցանէ չար փոխանակ բարւոյ՝ չար ի տանէ նորա մի պակասեսցէ,,: - 214.

ՍՈՂՈՄՈՆ ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻ - Դարձեալ զՍողոմոն Բագրատունի վառեալ ի զէն սատանայական՝ յղէ առ նա բազում անգամ զնոյն խորհելով. – 318.

ՍՈՂՈՄՕՆԵԱՆ - Այլ ճշմարտագոյնք են Սողոմօնեանքն, զի ասէ, ,,վա՛յ միումն. յորժամ գլորիցէ, ո՞ յարուցանիցէ զնա,,. և եթէ ,,լաւ են երկուք քան զմի, զի եթէ միովն գլորիցի ոք՝ կանգնեսցի,,: - 354. Յիշեցեալ լինին աստանօր սողոմօնեան բանագործութիւնքն զկատարումն առեալ – 354.

ՍՈՂՈՎՄՈՆ - Նմանապէս կամ թէ ևս հրաշափառագոյն երիցս երանելիք Սողովմոն, որ Սևորդին ճանաչի, և Կախայ վերին աշխարհեցին՝ ոչ խոտորեցան ի բանս թագաւորին – 292.

ՍՈՅՆ - Զոր և այժմ իսկ դեռ ունին զսոյն ասել որդիք հրապաշտիցն: - 48. և զսոյն իսկ ասէին զայսոսիկ այլովք զազիր չարեօք: - 48. Եւ այնչափ և առաւել քան զսոյն կազմութեան սպառազէն պատրաստութեանն՝ սաստիկ տարակուսանօք և մեծ երկիւղիւ պակչէին յահէ հայկասիրտ իշխանին և յաղթող նահատակին մեր Աշոտոյ – 210. Եւ եհարց եթէ դո՞ւ իցես Աշոտ. ասէ այո ես եմ. երկրորդեալ և երրորդեալ և զսոյն լուաւ. – 216. Եւ թէ որպիսի օրինակաւ գալուստ նորա և պատերազմ վասն սորին իրաց, և արիական ձեռակերտացն շինուածք, որ և յոյժ արժանաւորք զարմանալեաց, և դարձեալ ապստամբութիւն Զրադաշտին և մահն Շամիրամայ և բան յուռթիցն որ զնմանէ – 44. և կեցեալ ամս Ի ի սմին՝ մեռաւ. – 164. մեք զայլս ի բանիցն առասպելականաց և որ անպատճառ սոյն է ասացեալ ըստ նոցայցն արժանաբանութեանց առ ի յեղծումն առցուք. – 52. Եւ նորա կամեցեալ ցուցանել թագաւորին՝ ի սոյն աւուրս վախճանեցաւ Հայրակղէս. իսկ որդի նորա Կոստանդին ոչ ունէր յանձին ըստ կամաց նորա պատասխանի. – 162. Զայս և առաւել քան զսոյն խրատէր և ուսուցանէր սուրբ հայրապետն և քաջ հովիւն տէր Յոհաննէս կաթողիկոս Հայոց մեծաց: - 182. Զայս ևս առաւել քան զսոյնս և բազմապատիկ կարգեցին եղին բանս գեղեցկայարմարս ի Քրիստոս հաւատոցն: - 246. Զայսոսիկ և առաւել քան զսոյնս ասելով՝ դնէր առաջի զօրաց իւրոց աստուածասէր իշխանն Աղուանից: - 276. Զայսոցիկ և որ առաւելն քան զսոյն իրողութեանց ցոյցք մոռացմամբ սուզեալ՝ առ երկնաւորսն և առ երկնից թագաւորն թևակոխեալ – 386. Զոր և մեք ակն ունիմք և քեզ զսոյն զայս կամել – 186. թուի ինձ թէ և զարդարն Հաբէլ ի սոյն շարի կարգեալ համարեցաւ. – 26. Ի սոյն աւուրս որք մնացեալ էին ի տանէն Արծրունեաց իբրև լուան զպարտումն զօրացն արքունի ի Ծանարացն՝ ի մի վայր եկեալ գունդ կազմեալ հետևազօրքն մարտակցօք հանդերձ խառնաղանջ ամբոխիւ՝ լինին թուեալ արք S – 304. Ի սոյն ժամանակս էր այլ ոմն ի կողմանս Պարսից միայնացեալ կրօնաւորութեամբ – 162. Իբրև լուաւ զայսքան և առաւել քան զսոյնս յանդուգն և առանց երկիւղի զընդդէմ պատասխանատրութիւնն մեծաւ համարձակութեամբ՝ապա հրաման ետ փութով ի կենաց բառնալ զգլուխ նորա սուսերաւ: - 296. Իսկ եթէ սովորութիւնն այլանդակեալ ի չարէն ի սոյն, կանգնել պատկերս սկայից և քաջաց և բարբարոսական թագաւորաց ի պատիւ – 40. Վէմս զերեսօք արկեալ արտօսր յորդառատս ի խտղտելի աչաց ի վայր հեղեղատելով, զնորափթիթ ծաղկազարդ ոսկեճաճանչն մորուացն ճիրանամբքն զխզումն, և որ առաւելեալն քան զսոյն զապաշաւանացն զանյագութիւնն: - 386. Տես և զմիւս ևս նման սմին ի գրոց Գործոց առաքելոց: - 258. Ի սոյն աւուրս մեծ նեղութիւն եղև աշխարհիս Հայոց ի չարասէր կամաց նորա: - 166.

ՍՈՅՆՊԷՍ - Սոյնպէս և այրն այն Յովսէփ զօրավարն Տաճկաց մնայր անցանել ձմերանն, զի ելցէ ի վերայ աշխարհիս Հայոց սրով և գերութեամբ և մեծամեծ հարուածովք և զմեծամեծս աշխարհիս խաղացուցանէ ի գերութիւն – 188.

ՍՈՅՆՊԻՍԻ - քանզի ըստ օրինակի իսրայէլականումն, որ յաւուրս անիշխանութեանն էին անկարգութիւնք, և այր իւրաքանչիւր զհաճոյս աչաց իւրոց առնէր՝ սոյնպիսիք և այժմուս եհաս լինել. – 300.

ՍՈՍ - Որ և այլոց կարող տուիչ լինել ժամանակաց, որպէս և արանցն որ յառաջ քան զջրհեղեղն քառասուն ևս աւելի բիւրս ամաց և դարս փոխադրական այլաձևս և խժականս, շարս և ներս և սոսս - 38.

ՍՈՎ - Այլ հինիցն ասպատակքն, սովոյն բռնութիւն, գերիվարացն տառապանք, գազանաց յարձակմունքն, ներքին և արտաքին վրդովմունքն հոլանի առնէին զաշխարհս: - 316. Բայց յո՛վ ոք կամ ո՞ր աշխարհ, զոր ոչ կործանեաց Աւշին պէսպէս լլկանօք հինի ասպատակաւ, աւարառու յափշտակութեամբ, սպանմամբ սրոյ և սովոյ: - 374. և ի սաստիկ սովոյն ելեալ Որմզդի յածէր ընդ վայրս ի խնդիր կերակրոց. – 46. և առեալ ոսկի զտիկնոջն և զիւր՝ գնաց յԵգիպտոս գնել ցորեան յաւուրս սովոյն որ եղև առ Կղաւդեաւ. – 80. Եւ արդ քաջալերեցարուք, լերո՛ւք արք. ելէք ի վերայ աշխարհին Հայոց սովով և սրով և գերութեամբ. – 198. և բազում եղեն դիակունք նոցա վասն սովոյ հացի և ծարաւոյ ջրոյս,,: - 184. և զպէտս կերակրոցն վճարեն ի սերմանց ինչ, առաւել ի կորեակ կոչեցեալ սերմանէն, զոր ոմանք ի սով ժամանակի /190/ հաց անուանեն. – 192. և մտեալ ի խորագոյն բանտ, տարեալ յամենայնի գոհութեամբ վասն անուանն Քրիստոսի, սովով և ծարաւով ժուժկալութեամբ մեծաւ: - 318. զի ոչ դուք նուազիցիք ի սովոյ, և ոչ հարկք արքունի կորնչիցին: - 144. Քանզի այնչափ թանձրացաւ յաճախութիւն սովոյն՝ որ ոչ միայն անսուրբ կենդանիս ուտէին ըստ սրբութեան կարգի, այլ և զսարսափելի և զդժնդակ, որ զգազանայինն անցուցանէ զվայրենամտութիւնն, զմարմինս մեռելոց՝ առանց խղճելոյ ուտէին, ի գերեզմանացն հանեալ զհետ միոյ և երկուց ամաց թաղելոյ: - 374.

ՍՈՎԱՌՆՈՒԹԻՒՆ - զի տարցի անյայտաբար զգողաւսն առ իւր և լցցէ զսովառնութիւն իւր: - 46.

ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ - Եւ թէպէտ յայնմանէ վրիպեցոյց ճշմարիտն Աստուծոյ պատուհաս՝ այլ չարն սովորական բնաւորեալ պահեցաւ անվրէպ: - 38. Իսկ նա ըստ սովորականի ցանկասէր պղծալից անյագութեանն՝ խրոխտացեալ մոմռեալ յանձն գազանեղէն թունիւք առաւելեալ, բորբոքեալ տապախառն բոցով հեղուլ զմահածին թոյնսն ի վերայ Բուխայի. – 326.

ՍՈՎՈՐ Է - Զի մինչ այսպէս կայր աշխարհս ի տարակուսի, և ակն ունէին գթութեանցն Աստուծոյ առատանալ, որպէս սովոր է Աստուած ի բարկութեան զողորմութիւն յիշել. - 374. Տեսցէ տէր և դատ արասցէ և հանցէ իրաւունս ինձ, որպէս սովոր է արդար դատաւորն,,: - 330.

ՍՈՎՈՐՈՒԹԻՒՆ - Եւ արար նմա հաւատարմութիւն յոյժ գրով, և կնքեալ աղիւ ըստ սովորութեանն իւրեանց երդումն, և խնդրեաց ի նմանէ զօր ինչ սակաւ յերևելի մարդկանէ, յորս ինքն վստահն էր: - 154. և եկեալ եկաց առաջի ոսոխ վիրագին, և տուեալ ողջոյն ըստ սովորութեան նոցա: - 216. և նոքա ըստ ձախողակի սովորութեանն իւրեանց օրինադրութեանն, արիւնարբու առանց բարւոյ բարեգործութեանցն մանաւանդ թէ լցեալք սատանայական չարութեամբք՝ ձայն արկեալ յամենայն քաղաքսն, խռովեալ ըստ գազանեղէն իւրեանց մոլեգնութեանցն – 398. Զոր Եւսեբէս Կեսարացի ասէ՝ ի սովորութենէ մինչև ցայսօր կին մարդ թագաւորէ ի վերայ աշխարհին Հնդկաց: - 30. զոր սովորութիւն թէ առցէ ոք արդեօք ասել ի վերայ Փաղեգայ որդւոյ Եբերայ և կամ Առանայ որդւոյ Թարայի: - 40. ըստ սովորութեան ծանօթացուցանել զիւրաքանչիւրոց առանձնաւորութիւն և զպատուոցն գերակայութիւն, կամ ի ծնողաց կամ ի տեղւոյ կամ ի գաւառէ կամ յազգէ կամ յարիութենէ կամ ի պատահմանէ սկիզբն առ: - 288. Իսկ եթէ սովորութիւնն այլանդակեալ ի չարէն ի սոյն, կանգնել պատկերս սկայից և քաջաց և բարբարոսական թագաւորաց ի պատիւ – 40. Սովորութիւն է գրոց, որպէս զիրն նոյնպէս և զտեղին վերաբերեալ, կամ ըստ ծանօթութեան, կամ ըստ պատուոյ: - 288.

ՍՈՎՍԱՐՄՈՍ – եւ արդ են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Պաննիաս ամս ԽԵ… Սովսարմոս ամս ԺԵ… Միթրէոս ամս ԻԷ: – 58.

ՍՈՐԱՅ - այլ և Մակեդոնացին Աղէքսանդրոս ոչ սակաւ դրուատեօք արձանս գրէր ի մատեանս դիւանապահ աւանդութիւնս զսորայս մեծափառ գլխաւորութիւն: - 96. արդ հաճոյ թուիցի քեզ, քաջ զօրավար, զսորայս գործեցեալ քաջութիւն ի վերայ զօրացն Յունաց,,: - 304. Բայց արդ որպէս յառաջագոյն հատուցի զարտաքոյ պարսաւանաց զիս ներքոյ գրել, վասն ոչ ոճով զսորայս կարգել դնել ի շարի աստ զշարագրածս, վասն ոչ բաւելոյ զանչափութիւնն ի մի վայր գումարել յանմասնաւորաբար նշանակութեամբ – 308. Բայց ինձ ոչ դանդաղելի կամ պատկառելի կամ մեղանչելի է զուգակշիռ նահատակելոցն նահատակակից վարկանել զսա և մարտիրոսականաւն զսորայս դրուատել ճգնողական մրցմունս – 300. և մերկ կապուտ կողոպուտ առնէր զնոսա, մինչև զարմանալ զօրավարին ընդ սորայս քաջութիւն՝ գրէ առ Միքայէլ թագաւորն Յունաց զեկուցանելով վասն նորա: - 302. զի ո՞վ ոք այլ ճոխ քան զՍենեքերիմայսն, /94/ զոր համարձակախօսն Եսայիաս հրապարակէ առ Իսրայէլեան զարմն զսորայս մեծափառութիւն. – 96. մանաւանդ զի ոչ բաւականանամ իմով աղքատիմաստ բանգիտութեամբ զսորայս բացայայտել զչափ ներբողականին՝ այլոց ուժեղագունից և մտահարուստ արանց թողի. – 300. ՄԾԹ ամօք յառաջ զսորայս բացայայտեալ զցոյցս յայտնութեանն, յամս Ներսեսի երրորդի Հայոց կաթողիկոսի և Վարդանայ Ռշտունեաց պատրկի և յամի ունելութեանն Տաճկաց զհայկական աշխարհս: - 394. Վասն զի այլոց գործք մի կամ երկու կամ այլս ևս գործք գործեալ է. իսկ սորայս՝ գերազանցեալ յաճախեաց քան զբազմացն իրողութիւնս. – 302.

ՍՈՐՄԱԿ - և կացուցին հակառակաթոռ սրբոյն Սահակայ զՍորմակ մոլի, և ապա զԲքրիշոյ Ասորի, և ապա զՍամուէլ – 118. մատուցեալ առ Վռամ հանդերձ Սորմակաւս ումեմն Արծկեցւոյ մոլեգնոտ փառամոլ աբեղայի՝ սկսան ազգի ազգի լեզուագարութեամբ չարախօսել զսրբոյն Սահակայ – 118.

ՍՈՐՄԱԿ ԱՐԾԿԵՑԻ - մատուցեալ առ Վռամ հանդերձ Սորմակաւս ումեմն Արծկեցւոյ մոլեգնոտ փառամոլ աբեղայի՝ սկսան ազգի ազգի լեզուագարութեամբ չարախօսել զսրբոյն Սահակայ – 118.

ՍՈՒԳ - Առաւել ի սուգ մտեալ և յողբս անմխիթարս վասն ազգին իւրոյ Արծրունեաց – 112. և զսուգ և զտրտմութիւն, զոր կրէին աշխարհս յաղագս մահուանն Դերանկին՝ յուրախութիւն և ի խնդութիւն տրամադրէին. – 360. և միաբան յարտասուս հեղեալ լային, և դառնապէս ողբս յողբս հարեալ անմխիթար սգոյ – 114. ըստ ասացելումն ի Սողոմոնէ, եթէ ,,հայր թախծեալ տարաժամ սգով՝ վասն վաղամեռիկ լինելոյ որդւոյ արար պատկեր,,: - 40. Հինգերորդ՝ զի զծնօղսն անհնարին դառնութեամբ նոր սգովն ելից: - 24. Յետ մահուանն Աշոտի և կատարելոյ զաւուրս սգոյ նորա առնու զիշխանութիւնն Վասպուրական տէրութեանս Գագիկ եղբայր նորին. – 388.

ՍՈՒԶԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ - և անծանօթ զարմանալի ծառոյն դէպք՝ ի միում աւուր ունել աճմունս փոյթ ընդ փոյթ. և դարձեալ սուզականութիւնս յանկարծօրէնս լինել – 50. Նոյնպէս և զպայման ժամանակացն յանբաւ բիւրս ամաց ձգեն որ ոչ և ըստ միոյ յեղանակի հաւաստանայ առ ի ցուցումն, ոչ արեգական բերմամբ ի նոյն կէտ ամսոց և աւուրց և ոչ ըստ չորից փոխմանց առ ի յեղումն ժամանակի տարւոյն, այլ և ոչ ըստ լուսնական լրութեանն և սուզականութեան: - 18.

ՍՈՒԶԵԱԼ - Զայսոցիկ և որ առաւելն քան զսոյն իրողութեանց ցոյցք մոռացմամբ սուզեալ՝ առ երկնաւորսն և առ երկնից թագաւորն թևակոխեալ – 386.

ՍՈՒԻՆ -Եւ զայլս ազգի ազգի զինուորք ունէին վաղերք և վակուրք, աւսերք և սուինք, տապարք և վիրգահանք, մեքենայք և ռմբաքարք, վահանք և նիզակք: - 208.

ՍՈՒԼԻՄԱՆ - /թագաւորեաց/ Վիղդ որդի Աբդլմէլքի ամս Ժ…Սուլիման որդի Աբդլմէլքի ամս Գ … Ումառ որդի Աբդլազիզա ամս Գ: - 166.

ՍՈՒԿԱՒԷՏ - Իսկ սրբոցն որ ի Սուկաւէտ լերինն, քանզի էին համաշխարհիկք և հաւատարիմք Սաթինիկայ եկեալ զկնի նորա – 88.

ՍՈՒՂ - բայց ակամայ և ի հարկէ գրեցից կարգեցից ի փոքր և ի դուզնաքեայ բանից, բովանդակեցից համառօտ սուղ և սակաւ բանիւ անցանել ընդ պատմութիւն իրիս այսմիկ – 240.

ՍՈՒՂՈՅԲԱՅ -վասն այնր առ այժմ համառօտեալ ի նշանագիրս սուղոյբայից – 302.

ՍՈՒՍԵՐ - արկեալ զիւրև պատմուճան լուսակիզն փայլեալ իբրև զարուսեակ, և յաջոյ ձեռինն ունէր սուսեր, և ի ձախոյն՝ բուրուառ լի խնկով – 232. Բայց երանելիս այս Գէորգ … դարձաւ ի դահիճն կոյս պատճառաւ աղաչելութեան՝ տեսանել, թէ ընդէ՞ր ոչ հատանիցէ սուսերն – 266. գերփեն առնուն զշէնս և զաւանս և զագարակս, կապուտ կողոպուտ թողուն ի ստացուածոց և յամենայն ժառանգութեանց, մաշեն ի սուր սուսերի զորս ի բուռն առնուին. – 102. Դարձեալ պիտոյ է մեզ դառնալ առ ի վերագոյնսն, որ նախ քան զպատերազմն Աղձնեաց եղեալ են հանգամանք գործոց ի զօրացն Տաճկաց, և թէ ո՛րպէս եկաց ընդդէմ նոցա իշխանն Աշոտ և վանեաց զնոսա սրով սուսերի: - 176. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … քո պատերազմ՝ և մեր յաղթութիւն, քո մարմին՝ և իմ նիզակ, քո պարանոց՝ և իմ սուսեր. – 278. Եւ զգեցոյց նոցա հանդերձս և կանգնեաց նշանակ իշխանական և էած սուսեր ընդ մէջ և կամար ականակապ և երիվար ընտիր մեծազարդ. – 314. և ընդ այգն ընդ առաւօտն, մինչ նոքա ննջէին յիւրաքանչիւր վրանաց օթոցի՝ և զօրքն շուրջ փակեցին սուսերօք և վահանօք և նիզակօք և վառեալ մոմեղինօք, և մտեալ ի ներքս ըստ հրամանի զօրավարին իւրեանց – 296. և կարաւան գաղթականին տեսանէր զփայլիւն զինուցն և զշողալ սուսերացն, և այսր և անդր խուճապական լեալ հալածեալս, իբրև զոչխարս ի գայլոց: - 228. և մօտ եղեալ մերկեաց զսուսերն և զսաղավարտն և զզրահսն, զոր արկեալ էր զանձամբ – 228. և նոքա հարեալ սատակեցին զնոսա սրով սուսերի յանխնայ, սպանին և զզօրավարն ի պատերազմին – 150. և ագուցեալ զոտս պատրաստութեամբ Աւետարանին խաղաղութեան և սուսեր ընդ մէջ ածեալ զբանն Քրիստոսի, որ հատու է քան զամենայն սուր երկսայրի – 252. և աղաղակեալ զկնի նորա՝ զի թերևս ի լուր ձայնին և ի փայլումն զինուցն և ի շողալ սուսերին և ի խխնջիւն քաջ երիվարին և ի վազս երագութեանն ուժոյ ազդ լինիցի և դարձցի ի ձայն նոցա և ծանիցէ, և դարձցի ի կորստական ճանապարհէն – 228. Եւ այն ինչ պատահեալ Գուրգէն հարուստ գնդի Վահանայ ի յառաւամէջս մուրին՝ ի բազում քան թէ սակաւ սուսերս ծեծեցին զնա, մինչև ոմն Ջուանշէր անուն յետուստ յանկարծ հարեալ վիրաւորեաց զԳուրգէն – 310. Եւ առ չժուժեալ այնպիսի վտանգաւոր նեղութեանն, արիաբար հասեալ ի կիրճս ձորոյն և մերկացեալ զսուսերն՝ յարձակեցան ի վերայ երիվարացն – 220. և առեալ ի ձեռանէ նորա զսուսերն շողացուցեալ՝ հայեցաւ /266/ յայսկոյս յայնկոյս և ասէ, ,,ո՛վ անարի վատ արանց և կանացի այր, թշուառական զինուոր, շուն անպիտան տեառն իւրոյ,, - 268. և արևն ի վերայ հասեալ սպառազէն զարդուն՝ և մերկ սուսերացն փայլեալ՝ ճառագայթս արեգակնայինս յինքեանց ձգէին շուրջ զլերամբն. – 208. և դահճացն հանեալ զսուսերն՝ դիմեցին ի վերայ նոցա իբրև զգազանս արիւնարբուս, և ծեծէին սրովն, իբրև ոք զի հատանիցէ փայտ ի մայրս անտառախիտս հարեալ կացնաւ, և յանխնայ անողորմ յօշէին անդամ անդամ: - 266. և դեռ զիւրաքանչիւր սուսեր ածեալ ունէին ընդ մէջ իւր և վահան ի վերայ թիկանց եդեալ. – 220. և ետ բերել նմա ըստ օրինի գլխապետութեան սուսեր իշխանական ընդ մէջ արկեալ և գօտի արիական շրջապատեալ զմիջաւ, քուքք խիզախողք և երիվար բարձրավիզ, ոտնատորոփ, խրոխտալիր, յարմարական առ ընթացս պատերազմականս: - 308. Եւ զայլս ազգի ազգի զինուորք ունէին վաղերք և վակուրք, սուսերք և սուինք, տապարք և վիրգահանք, մեքենայք և ռմբաքարք, վահանք և նիզակք: - 208. և զոր ասէն այսպիսի ինչ է. ,,վա՛յ քեզ, եղո՛ւկ դու երկիրդ Պարսից, յորժամ բազմախուռն գունդք զօրացն Յունաց ի քեզ արշաւանս եդեալ՝ հասանիցեն և հարկանիցեն զքեզ ի սուր սուսերաց, և յառաթուր սմբակաց: - 148. և էր գրեալ ի նմա թողութիւն վնասուցն և հարուածոցն զօրացն և բազում աւարացն, և երդումն ի հաստատութիւն ասացելոցն, և պարգևս ի պատուական և մեծագնի հանդերձից, և սաղաւարտ ծաղկեայ և սուսեր. – 288. Եւ ընդ առաւօտն

հրամայեաց Հայրակղոս ասպատակս սփռել ի վերայ ամենայն երկրին, և հարկանել զամենայն երկիրն սրով սուսերի: - 150. Եւ ի սաստիկ բախմանէ խուռն նիզակացն և ի զինուց փայլելոյ և շողալոյ սուսերացն և սրնգելոյ աղեղանցն լարելոյ՝ հրաձգութիւն իմն արտաքս ելանէր իբրև յամպոց ճայթմանէ – 232. և ի սաստիկ փայլմանէ զինուցն և սուսերացն շողալոյ, և ի փայլիւնն սպառազէն երիվարացն վառելոցն՝ զկարծիս բերէր զիրոյ վառեալ լերինն – 228. Եւ իբրև գիշերն տարածեցաւ և խաւարն թանձրացաւ և սկսան ամենեքին մտանել ի քուն յանձնիւր օթանոցն՝ յանկարծակի փայլիւն սուսերաց և մոմեղինաց վառելոց և գունդք խորհրդականացն և Հասան ընդ նոսա. – 348. և իբրև զմի անձն, վառեալ ի զէն և ի սուր և ի ճակատամարտ՝ հասեալ յամուրս՝ տապալէր զզօրութիւն նոցա սրով և աղեղամբ, ի փայլիւն սուսերի և նիզակի և ի գիշերամարտ նահատակութեանց, ըստ նմանութեանն քաջ զօրավարին Իսրայէլի Յեսուայ կամ Գէդէովնի կամ թէ նոյն ինքն նահապետին Աբրահամու, ի վերայ հասեալ Քանանացւոց, զյաւէտ յաղթութեան նահատակութիւն նահատակեալ՝ և դառնայ մեծաւ յաղթութեամբ: - 312. և իջուցեալ ի փայտէն հատին սուսերաւ զգլուխ նորա. – 290. և լնուն զծովակն որ յանդիման հրատին՝ դիակամբք. զխօսուն և զանասուն, զայր և զկին և զմանուկ առ հասարակ մաշեցին ի սուր սուսերի: - 148. և հատեալ զզօրսն յերկուս առաջս, և հրաման տուեալ ելանել յերկիրն Վասպուրական, ողողել գերել գերփել /200/ զաշխարհն, աւերել և բնաջինջ առնել և մաշել ի սուր սուսերի. – 202. և սուսեր ընդ մէջ ածեալ զբանն տերունական, զոր ասացն, թէ ,,յորժամ մատնիցեն զձեզ, մի՛ հոգայցէք թէ ո՛րպէս, կամ զի՛նչ խօսիցիք – 204. և սուսեր ընդ մէջ ածեալ, և հեծուցեալ ի մեծազարդ ջորւոջ, և նժոյգս առաջի և զկնի ի զարդ և ի զէն սպառազինեալ և ձայնք փողոց և դոփիւնք թմբկաց և այլ երաժշտական գործոց հնչեցուցանէին շուրջանակի. – 236. զի սուսեր մերկ ի ձեռին ունի, և միայն առանձին գայ զհետ մեր – 230. Իբրև լուաւ զայսքան և առաւել քան զսոյնս յանդուգն և առանց երկիւղի զընդդէմ պատասխանատրութիւնն մեծաւ համարձակութեամբ՝ապա հրաման ետ փութով ի կենաց բառնալ զզլուխ նորա սուսերաւ: - 296. իսկ նա առ երագութեան ձեռին ձգեալ զսուսերն՝ եհար զերեսս Ջուանշիրայն, և խլեաց զաչս նորա, և ինքն դարձաւ մեծաւ յաղթութեամբ, եմուտ յամրական տեղիսն: Եւ նոքա յո՛վ և աճապարեցին: - 310. ձայն բարձեալ արտասուալից առ Դերենիկն, և զսուսեր մերկ ի ձեռին ունելով, և վաղր և սակր մի՝ ասէ. ,,որդեա՛կ իմ Դերենիկ, ողջոյն քեզ, ողջոյն քեզ, ողջոյն քեզ. ես ելի գնացի ի յաշխարհն Յունաց,,: - 320. մինչև միահաղոյն զօրսն Աշդահակայ վատնեալ սուսերաւ՝ տիրէ Մարաց և Պարսից: - 64. վահան ի թիկունս եդեալ, սուսեր ընդ մէջ ածեալ, նիզակ ի ձեռին ունելով - 208.

ՍՈՒՍԵՐԱՄԵՐԿ - այլ և երկիւղ ոչ սակաւ ունէր զնա, զի բազում գունդք սուսերամերկաց շուրջանակի պահէին զնա: - 282. և դիմեցին քաջասրտագոյնս ի վերայ սուսերամերկք զինեալք ի մէջ ամբոխին, Արտաւազդ և Վասակ Մամիկոնեանք - 98. Եւ եղև իբրև ննջէր Գագիկ յանհոգս յանկասկածս՝ հասեալ Հասան ի գիշերի սուսերամերկ վառեալ փոքր գնդաւ, մոմեղինօք վառելովք՝ և կապեաց զնա կապանօք երկաթի: - 350. Եւ նոյնժամայն սուսերամերկք խուռն նիզակօքն ի վերայ յարձակեալ իբրև զգազանս արիւնարբուս մարդախանձս՝ սրախողխող արարեալ սպանին զնա – 352.

ՍՈՒՏ - և յայնչափ սաստիկ և անհուն ամբոխին սուտ վկայութեանն զբոլոր բարկութիւն բռնաւորին զարթուցին ի վերայ առնն, որպիսի ոչ ի միոյ ուրուք վերայ այնքան ժամանակս եհեղ զբարկութիւն իւր զօրավարն Բուխայ: - 290. Իսկ ի վերայ բազում հինիցն եկելոց ի վերայ Գուրգինի և սաստիկ պատերազմացն զոր պատերազմեցաւ յաղթող նահատակութեամբ. ոչ միայն յարտաքին թշնամեացն որ շուրջանակի պաշարէին, բազում այն էր որ ի ներքին ընտանեաց հարազատաց, ազգականաց դրժողաց, ուխտազանցաց, ստոց և ստերդմանց յուզէին աղմուկք: - 308.

ՍՈՒՏԱԿԱՍՊԱՍ - մի գուցէ մատուցեալ առ Արտաշիր ոմանց սուտակասպաս չարախորհաց կեղծաւորութիւն իմն զմէնջ առնուցուն – 114.

ՍՈՒՐ - Իսկ զսուրբն Կահայ /292/ հրամայեաց սրով սպանանել. – 294. Այլ և զռամիկ Նորագեղջ աւանին Ռշտունեաց առեալ ածեն ի տեղի վաճառուն Ոստանին Ռշտունեաց, արկեալ տոռունս ի պարանոցն հպանել ընդ սուր. – 202. այլ զի բազում նեղութիւն և սուր, ի ձեռն այսր /46/ սատանայական ուսման՝ սպառեալ կործանեաց զերկիրս Հայոց – 48. այլ մնացեալքն ի սրոյն փախստական անկանէին յամուրս մայրեացն: - 176. այլ տեսից զքեզ զինու և աղեղամբ և սրով, քաջ արամբք և ընտիր երիվարօք. – 278. այն ինչ սուր ի վերայ բերեալ դահճին՝ ձայնէ բարձր և ասէ. – 222. Այնուհետև հրաման ետ սրով բառնալ զգլուխս նոցա. – 222. Այս ամենայն վճարեցաւ Պարսից ի ձեռն յունական սրոյն: - 148. անդ հասեալ քաջացն մերոց եղբարցն երեցունց ազատագունդ սակաւաձեռն գրոխիւ ի ձմեռնային ժամանակի, և ընդ լրթնատեսիլ լուսոյն վազս ի վերայ եդեալ՝ հանդին ընդ սուր յոլովս քան թէ սակաւս: - 372. ասէ. ,,զվրէժ արեանն Մուրկայ /140/ առի ի թշնամոյ նորա արդ կա՛մ եղիցի առնել ընդ իս զխաղաղութիւն և արգելուլ զսուր քո յերկրէ իմմէ,,: - 142. Բայց երանելիս այս Գէորգ, մինչ կայր ընդդէմ սրոյն և դահիճն ծեծէր իբրև զանզգայ ինչ, և ոչ փոքր մի գիծ կարացեալ հարկանել ի մարմին սրբոյն զխոցումն սրոյն – 266. Բայց երանելիս այս Գէորգ, մինչ կայր ընդդէմ սրոյն և դահիճն ծեծէր իբրև զանզգայ ինչ, և ոչ փոքր մի գիծ կարացեալ հարկանել ի մարմին սրբոյն զխոցումն սրոյն – 266. Բայց յո՛վ ոք կամ ո՞ր աշխարհ, զոր ոչ կործանեաց Աւշին պէսպէս լլկանօք հինի ասպատակաւ, աւարառու յափշտակութեամբ, սպանմամբ սրոյ և սովոյ: - 374. Բայց եթէ այդ այդպէս ոչ եղիցի, որպէս ասացի՝ աւելի ևս տեսցես քան զոր տեսեր, սուր և պատերազմ,,: - 286. գերփեն առնուն զշէնս և զաւանս և զագարակս, կապուտ կողոպուտ թողուն ի ստացուածոց և յամենայն ժառանգութեանց, մաշեն ի սուր սուսերի զորս ի բուռն առնուին. – 102. Դարձեալ պիտոյ է մեզ դառնալ առ ի վերագոյնսն, որ նախ քան զպատերազմն Աղձնեաց եղեալ են հանգամանք գործոց ի զօրացն Տաճկաց, և թէ ո՛րպէս եկաց ընդդէմ նոցա իշխանն Աշոտ և վանեաց զնոսա սրով սուսերի: - 176. դիմեալ գայր և սա ընդ աջաթև կողմն վկայելոցն, ընդդէմ սրոյն մատուցանել զինքն պատարագ կենդանի Որդւոյն Աստուծոյ: - 222. եթէ ,,Օրէն է աշխարհակալաց արքունի խնամակալութեամբ գնալ ընդ աշխարհ իբրև առ հնազանդս, և զնեղութիւնս տառապելոց բառնալ և ի դիւր հանել իբրև զխնամարկուս, և ոչ աւազակաբար աւարել, և սրով և գերութեամբ յաւեր դարձուցանել. – 278. ես վաղ անարգեցի զքեզ, և ոչ փոքր ինչ երկիւղ կալայ ի սրտի իմում վասն քո, զի քամահելով ի վերայ քո՝ զզօրավարն քո հանդերձ զօրօքն ի սուր մատնեցի, և զաւար նորա բաշխեցի, /294/ և յերկրորդումն ոչ փոքր նախճիրս համարեցի զօրացն քոց. – 296. և ազատացն յետուստ կողմանէ սուր ի գործ արկեալ սպանին զնա, և զգլուխ նորա հատեալ առ /368/ բերդայինսն յղէին: - 370. և զազգն նորա փրկեալ ապրեցուցանէ ի սրոյն խողխողմանէ. – 76. և նոքա հարեալ սատակեցին զնոսա սրով սուսերի յանխնայ, սպանին և զզօրավարն ի պատերազմին – 150. և ագուցեալ զոտս պատրաստութեամբ Աւետարանին խաղաղութեան և սուսեր ընդ մէջ ածեալ զբանն Քրիստոսի, որ հատու է քան զամենայն սուր երկսայրի – 252. և ահա աղաղակ և փողք և քնարք և ջնարք, և վառեալ զինու և սրոյ և ամենայն պատրաստութեամբ անհուն զօրացն, մինչ գրեթէ /գրքումէ՝ գրէթէ/ ի հիմանց զլեառնն տապալել – 284. և այլքն զաղաղակ բարձեալ ի ձայնարկու աշխարանս՝ խնդրեցին զապրուստ ի սրոյ քաջամարտիկ ախոյանէն Շերեփեանն Թադէոսի: - 400. և այն ինչ ի քթթել ականն դարձուցին զղաշիկն, և զհետ մտեալ փախստէիցն սուր ի գործ արկեալ՝ դիթաւալ կուտակս կուտակս արկանէին. – 382. Եւ այս եղև, զի լցցի որ ասէ, ,,զարթի՛ր սուր ի վերայ հովուի և ի վերայ առն ընկերի նորա. – 238. և անդ նորա զդատավճիռն ընկալան ի սրոյ քաջացն Վասպուրականի, որպէս գրեցաքն – 398. և անդր գումարեալ են ամենայն զօրք և ռամիկք աշխարհիս, արք կորովիք և պատերազմողք, որք ոչ դառնան ի սրոյ. – 212. և անտի գնացեալ ի ձորն Ածանայ ի խնդիր փախստէիցն և հասեալ ի յետոյ կողմանցն՝ ի սուր և ի գերութիւն զբազումս ի նոցանէ արկանեն: - 202. Եւ առ յոյժ յանդուգն յարձակմանն բազում այն լինէր, զոր ձիովքն ընթաղրեալ դիաթաւալ կացուցանէին, քան զոր սրովն սատակէին: - 174. և առեալ

դահճին զսուրն՝ եհար զերանելին և եհատ զգլուխ նորա, և նոյնժամայն /գրքում՝ նույնժամայն/ աւանդեաց զոգին ի ձեռս Աստուծոյ: - 294. Եւ առեալ զգանձսն՝ հրամայեաց սպանանել զընծայաբերսն, և բանիցն Հայրակղի ոչ արար պատասխանի, այլ առնէր վնասս սաստիկս ի կողմանս կողմանս, աւարառութիւն և գերութիւն և սուր. – 142. և առեալ մի ոմն զսուրն՝ եհար զերանելին և եհատ զգլուխ նորա: - 206. Եւ առնէր հարուածս մեծամեծս այլազգեացն. և սատակէր զնոսա սրով և աղեղամբ, և եբարձ զամենայն ազգս Տաճկաց, որ բնակեալ էին Վասպուրական տէրութեանն: - 306. Եւ արդ քաջալերեցարուք, լերո՛ւք արք. ելէք ի վերայ աշխարհին Հայոց սովով և սրով և գերութեամբ. – 198. և գունդ անհաւատից դառնացեալ ոգւով ի վերայ կանանց և որդւոց իւրեանց ազգականաց՝ յարձակեցան ի վերայ նոցա ուժգին սաստկութեամբ և սուր ի գործ արարեալ յանխնայ կոտորեցին. – 402. և դահճացն հանեալ զսուսերն՝ դիմեցին ի վերայ նոցա իբրև զգազանս արիւնարբուս, և ծեծէին սրովն, իբրև ոք զի հատանիցէ փայտ ի մայրս անտառախիտս հարեալ կացնաւ, և յանխնայ անողորմ յօշէին անդամ անդամ: - 266. և եկեալ ի վերայ քաղաքին պաշարեն զնա, և զզօրսն մատնեն ի սատակումն սրոյ, և զպատանդսն Վասպուրականի հանեն յարգելարանէն. և գերեացն ընդարձակեն, զկապուտ նոցա բաժանեն յինքեանս: - 190. և եղև աղաղակ մեծ ի միջի նոցա և կռիւ այնքան, մինչև բազումք ի նոցանէ ի սուրս դիմեցին: - 160. Եւ երթայր զհետ և սատակէր զնոսա անչափ զօրութեամբ. և բազումք այն էին, որ մեռանն ի սրոյն Գուրգէնի քան որ մնացինն. և զօրքն զհետ մտեալ մնացելոցն հանին յերկրէն իւրեանց: - 308. և զոմանս ընդ սուր հանեալ կամէր միախաղոյն զրաւ առնել ազգին Բագրատունեաց: - 74. և զոր ասէն այսպիսի ինչ է. ,,վա՛յ քեզ, եղո՛ւկ դու երկիրդ Պարսից, յորժամ բազմախուռն գունդք զօրացն Յունաց ի քեզ արշաւանս եդեալ՝ հասանիցեն և հարկանիցեն զքեզ ի սուր սուսերաց, և յառաթուր սմբակաց: - 148. Եւ ընդ առաւօտն հրամայեաց Հայրակղոս ասպատակս սփռել ի վերայ ամենայն երկրին, և հարկանել զամենայն երկիրն սրով սուսերի: - 150. Եւ ըստ արժանի վրիժապարտութեանն լցեալ սուր տեառն բարկութեամբ խաղաց /374/ ի վերայ Աւշնի և բանակի նորա առ հասարակ – 376. և ի ձէնջ խնդրեցից երիս ինչս, և լուարուք ինձ – ի բաց արարէք յաշխարհէ զսուր և զհուր և զգերութիւն, և յերիցդ օգուտ գտանէք. – 144. և իբրև զմի անձն, վառեալ ի զէն և ի սուր և ի ճակատամարտ՝ հասեալ յամուրս՝ տապալէր զզօրութիւն նոցա սրով և աղեղամբ, ի փայլիւն սուսերի և նիզակի և ի գիշերամարտ նահատակութեանց, ըստ նմանութեանն քաջ զօրավարին Իսրայէլի Յեսուայ կամ Գէդէովնի կամ թէ նոյն ինքն նահապետին Աբրահամու, ի վերայ հասեալ Քանանացւոց, զյաւէտ յաղթութեան նահատակութիւն նահատակեալ՝ և դառնայ մեծաւ յաղթութեամբ: - 312. և իբրև զմի անձն, վառեալ ի զէն և ի սուր և ի ճակատամարտ՝ հասեալ յամուրս՝ տապալէր զզօրութիւն նոցա սրով և աղեղամբ, ի փայլիւն սուսերի և նիզակի և ի գիշերամարտ նահատակութեանց, ըստ նմանութեանն քաջ զօրավարին Իսրայէլի Յեսուայ կամ Գէդէովնի կամ թէ նոյն ինքն նահապետին Աբրահամու, ի վերայ հասեալ Քանանացւոց, զյաւէտ յաղթութեան նահատակութիւն նահատակեալ՝ և դառնայ մեծաւ յաղթութեամբ: - 312. և իբրև զքաջ հովիւն դրուատեալ ի փրկչէն՝ զանձն իւր եդ ի վերայ խաշանց ընդդէմ ապականարար գայլոցն, յարձակեալ յանխնայ դիմեցուածովք, յարիւն և յապաժոյժ, ի սատակումն և ի ծախումն սրոյ մատնեաց բոլորովիմբ զյարձակեալս նեղիչս աշխարհիս. – 312. և ինքն վիրաւորեալ սրով մեռանի ի գեօղն Գիւղիկ ի ճուաշ գաւառի, մարտիրոսական հասեալ նահատակութեան, ի վերայ խաշանցն Քրիստոսի տուեալ զանձն ի մահ: - 402. և լինել պատճառք սրոյ և գերութեան ամենայն աշխարհի,,: - 216. և լնուն զծովակն որ յանդիման հրատին՝ դիակամբք. զխօսուն և զանասուն, զայր և զկին և զմանուկ առ հասարակ մաշեցին ի սուր սուսերի: - 148. և կատարեցաւ սրով: - 202. և կեայք պանդխտութեամբ կեանս, իւրաքանչիւր ի սուր իւր գտանել զբարձ և զգահ նախարարութեան. – 110. Եւ հասեալ ի վերայ նորա թշնամիքն՝ հարին սրով: - 304. և հատեալ զզօրսն յերկուս առաջս, և հրաման տուեալ ելանել յերկիրն Վասպուրական, ողողել գերել գերփել /200/

զաշխարհին, աւերել և բնաջինջ առնել և մաշել ի սուր սուսերի. – 202. և հրաման ետ զինել վառել ի զէն և ի զարդ և ի սուր, և զընտիրս երիվարացն յիւրեանց զէնսն պատրաստել: - 228. և յանկարծակի ի մէջ գիշերին Գրիգոր ախոյեանայարձակ դիմեալ շուրջանակի փակեցին ի ներքս զբանակն, սրով և աղեղամբ /330/ վէրս մահաբերս ի վերայ եդեալ՝ յոլովք անկան ի զօրուէն. - 332. և նենգ գործեալ նմա, վասն նախանձու թագաւորեցելոյ Ասորդանի /ճիշտը՝Ասորդանիս/, երկու ևս որդիք նորա Ադրամելէք և Սանասար՝ սպանին զնա սրով, որ թագաւորեաց ամս ԺԸ – 60. և ոչ առ փոքր մի ինչ ներեաց կամ անսաց /264/ տալ տեղի պատասխանոյ, այլ հրամայեաց դահճացն տալ ի վերայ նորա զվճիռ մահու, փութով զրաւ առնել նոցա ի սատակումն սրոյ: - 266. Եւ սկսան յաւելուլ ի վերայ չարեացն այլ չարիս, զի ընդ միմեանս մարտ և կռիւս դնէին յաղագս իշխանութեանն ցանկութեան, և ճեղքեցան ի միմեանց և զօրս գումարեցին ի զերծելոցն ի սրոյն և ի գերութենէն Բուխայի. – 298. և սուր ի գործ արարեալ զերիս աւուրս՝ սպառեցին զամենայն մարդ ի քաղաքին. – 142. և սրոյ ճարակ զամենեսեան տային, խիզախելով իբրև զքաջ նահատակս. – 174. և վախճանեալ զհայրն նորա՝ ի նմին աւուր մեռանի և ինքն սրով յիւրայոցն: /ճիշտը՝ յիւրայնոցն/ - 116. և փոխանակ մանեկաց՝ զսուրն փայլեալ ի պարանոցսն ընդունէին: - 266. զբազումս տապաստ արկեալ ի սուրս իւրեանց – 98. զսա աղերսեալ տիկինն Վասպուրական Սեդայ, կին Աշոտի և դուստր Ապումրուանայ՝ զերծին զնա ի սրոյն Աւշնի: - 374. զսուրբ եկեղեցիս, զտունս աղօթից քրիստոնէից այրել աւերել հիմն ի վեր տապալել, զքահանայսն նորոյ ուխտի ի սուրս իւրեանց մաշել, զծերս և զպառաւունս մահու սրոյ սպանանել, զերիտասարդս և զկուսանս խաղացուցանել ի գերութիւն, զստացուածս և զինչս վատնել աւարառութեամբ. – 398. զսուրբ եկեղեցիս, զտունս աղօթից քրիստոնէից այրել աւերել հիմն ի վեր տապալել, զքահանայսն նորոյ ուխտի ի սուրս իւրեանց մաշել, զծերս և զպառաւունս մահու սրոյ սպանանել, զերիտասարդս և զկուսանս խաղացուցանել ի գերութիւն, զստացուածս և զինչս վատնել աւարառութեամբ. – 398. զօրս գումարէիք, այրուձի կազմէիք, մարտ և պատերազմունս գրգռէիք, ճակատ դնէիք և զզօրս մեր ի սատակումն սրոյ մատնէիք – 244. Իսկ զՎահագն Հայկազնեայ … կացուցանեն ի դրան արքունի, յառաջանալ ի գործ պատերազմին մեծաւ աշխատութեամբ՝ կամ մեռանել ի սրոյ թշնամեաց դիպելոց, կամ յաղթել քաջասրտութեամբ: - 70. Իսկ նոքա պատահեալ Պարսից ի գեօղն Երիզ կոչեցեալ, իբրև մրրիկ զփոշի պտուտեալ, իբրև հուր ընդ եղէգն ընթացեալ՝ սուր ի վերայ եդեալ վանեցին զբազումն քան եթէ զսակաւս – 136. հանեն ընդ սուր, վարեն ի գերութիւն և առնուն աւար, և ի յանցին դառնան ի Ճուաշ և ի Թոռնաւան գաւառ, անցեալ ընդ Կրճունեաց գաւառն: - 400. հնազանդեցուցին և զամենայն բնակիչս սահմանացն մերձակայից, և զապստամբսն միահաղոյն բարձին սրով: - 160. մինչև զայրանալ դահճացն, և խուռն ի վերայ դիմեալ ի մեծ հրապարակին՝ հարին սրով զերանելին և ի բաց առին զգլուխ նորա – 224. յայնժամ կերիցէ սուր զպատերազմողս քո. – 148. յորոց վերայ սուր եդեալ կոտորէին, և լնուին արեամբ զերկիրն: - 202. յորոց վերայ սուր եդեալ զբազումս սպանին և զևս բազումս վիրաւորեցին և զյոլովագոյնսն ի գերելոցն հանդերձ ընտանիւք իւրեանց զերծին ի նոցանէ և անցուցին ընդ պահակ ձորոյն յամրական կողմանս լերին: - 220. Յորոց վերայ սուր եդեալ կոտորեցին, և լցին դիակամբք սպանելոցն զդաշտաձև հովիտն: - 306. Ո՞չ ածեր զմտաւ, թէ յիսկզբանացն մինչ ցայսօր ժամանակի ամենայն ուրեք ուր և գումարէր զօրն և լինէր պատերազմ և սուր և ճակատամարտ՝ երբեմն յաղթեն և երբեմն ի պարտութիւն մատնին. – 282. ո՞վ ոք յաշխարհիակալաց ոչ մատնեցաւ ի սուր. և են իշխանք ազգաց, է ուրեք որ զօրանան, և է ուրեք որ տկարանան,,: - 282. որ կատարեցան միանգամայն սրով ի միում աւուր ի մեծի ուրբաթի զատկին: - 106. որք դատեցին ի սուրս իւրեանց, և եկեալ ի տեղի բանակի նոցա՝ առին աւար բազում - 162. պատշաճագոյն զպատերազմին խրոխտական բարձրավզութեամբ վանել զախոյեանսն, և առեալ զբանակն յաւարի, և ընդ սուր հանեալ յոլովս քան թէ սակաւս, հասին ի գոգ տեղի մի ի Մղունիս գեօղ: - 402. պատրաստ եմք ի կապանս, ի բանտս, ի գանս, ի հուր, ի սուր, ի ջուր, ի տանջանս

հարուածոց և յամենայն հնարս չարչարանաց,,: - 246. Սոյնպէս և այրն այն Յովսէփ զօրավարն Տաճկաց մնայր անցանել ձմերանն, զի ելցէ ի վերայ աշխարհիս Հայոց սրով և գերութեամբ և մեծամեծ հարուածովք և զմեծամեծս աշխարհիս խաղացուցանէ ի գերութիւն – 188. Քաջապէս մարտուցեալ Գուրգէն եղբայր իշխանին և Վահան Հաւնունի՝ առին անուն յաղթութեան, անցուցանելով ընդ սուր զկողմն թշնամեացն. – 178.

ՍՈՒՐԲ - մինչ քաղցրատենչ քունն ի վերայ հասանէր որ զպահպանութիւն գիշերոյն պահէին՝ նորա ամբարձեալ զպղծալից ձեռն ի սրբութիւն սրբոցն և առեալ զսուրբ նշան խաչին Քրիստոսի և ընդ պատուհանն արտաքս ելեալ – 378. Նոր ոմն Նաբուզարդան կամ Զամրի յայտնեալ ի յաղանդոյն Նեստորի, երեքթշուառեան վատաշուէր, վատմիրհ, զագահութեանն չարիս ախտացեալ՝ սպրդեալ եմուտ ընդ մութ գիշերին յամրական պարսպեալ բլուր, և անցեալ ի սուրբ կոչարանին օթագացեալ. – 378. Ի նմին ամի յետ վեց ամսոյ անցանելոյ փոխի և սուրբ վարդապետն Մաշտոց. – 120. զոր գործեաց ընդ սուրբսն Վրթանէս և Յուսիկ և ընդ քահանայն մեծ Դանիէլ – 98. և զուարճացեալ լինէին սուրբ ճգնաւորքն յաւուրս պենտեկոստէից. – 254. Յետ բառնալոյ թագաւորութեանն ի տանէն Արշակունեաց, և հայրապետութեանն ի տանէն սրբոյն Գրիգորի՝ Ղևոնդ ոմն աշակերտ սրբոյն Մաշտոցի տեղապահ լինէր սրբոյն Սահակայ, և Յովսէփ եպիսկոպոս և Մովսէս և Մեղէս: - 120. որ ոչ առին ի միտ լսել զպատուէր սրբոց նախահարցն: - 26. այլ ելեալ գայ ի սուրբ քաղաքն Երուսաղէմ, և անդ կեալ բարեպաշտութեամբ – 80. այլ և առ Աստուած ևս և առ սուրբսս նորա յաւակնեալ՝ յերկինս բացեալ զգայռալիր բերանն և որպէս շուն լիրբ պատուհաթափ եղեալ ածէր զլեզուն զերկրաւ: - 100. այլ որպէս արմատն՝ նոյնպէս և ուռն և պտուղն. եթէ սկիզբն սուրբ է՝ ապա և արմատն, ապա զինչ ուռն՝ նոյն և տեսակ: - 258. այլ տուն Քրիստոսի սուրբ առաքեալքն են և ասին այլոց սրբոց գրոխիւք. – 394. այլ տուն Քրիստոսի սուրբ առաքեալքն են և ասին այլոց սրբոց գրոխիւք. – 394. այն ինչ արծարծեալ առ նորոգումն շինութեան եկեղեցւոյ Քրիստոսի ի կործանմանէ հինի յետ մեծ պատերազմին սրբոյն Վարդանայ. – 134. Այս Վահանս զոր յիշեցաք՝ այն Վահան է, զոր թագաւորեցուցին նախարարք Հայոց յաւուրս սրբոյն Վարդանայ – 74. անկեալ Աղան յերեսս առաջի սրբոյն Սահակայ և առաջի սպարապետին Սահակայ՝ ընդունել զսքեմ կրօնաւորութեան մոնազնութեան անապատասէր միայնական ստանալ իւր վարս: - 114. առ ոտս նորա մեծաւ հառաչանօք՝ մի՛ յիշել զանցս զանցից անցելոց, զոր արարինն առ սուրբսն, այլ դարձեալ կալցի զաթոռ հայրապետութեանն. – 120. անկեղծաւոր և աննենգ տիրասիրութեամբ ցուցանել հնազանդութիւն հպատակութեամբ, մինչ յարիւն և յապաժոյժ նահատակութեամբ առնուլ վրէժս ի Պարսկացն հինից՝ զաւեր եկեղեցեացն Հայաստանի և զնեղութեանցն և զգերփանացն և զսաստիկ արիւնահեղութեանցն զքրիստոնէից և զուխտի մանկանց եկեղեցւոյ սրբոյ: - 134. Ապա իբրև վախճան առնոյր կարգեալ եպիսկոպոսացն որ ի Պարսից … միաբան ապա նախարարքն Հայոց եկին առ սուրբսն Սահակ – 120. առատապէս հեղեալ զգութ … և ի ձեռն հովուապետին սրբոյն Յովհաննիսի եպիսկոպոսի և ճգնաւոր քահանայի Գրիգորի, որք միշտ զողորմութեանց խնդրուածս վասն ժողովրդեանն տեառն ի վեր առաքէին, զոր օրինակ և հրեշտակն տեառն աղերսէր Աստուծոյ, ասէ – 314. Արդ եկայք դիցուք զյանդիմանութիւն սոցա առ փոքր ինչ և դուզնաքեայ ի գրոց սրբոց – 254. Բայց աղերսեալ թագաւորն զարս պատուականս, զՎասակ և զՏաճատ և զԳոտեր, որք էին ի մեծ նախարարութենէ տանն Արծրունեաց՝ զի զժողովն ընկալցին ընդ երից սուրբ ժողովոցն: - 132. Բայց Դերենիկն կալեալ զնա պահէ ի զգուշութեան, ոչ ինչ ստնանել նմա, բաց ի կապանացն յորս արկեալ էր զնա, ըստ հատուցմանն բարւոյ. առ ձեռն պատրաստ կշռեաց նմա և օրհնեցաւ ի սրբոյն Զաքարիայէ: - 320. Բայց երանելիս այս Գէորգ, մինչ կայր ընդդէմ սրոյն և դահիճն ծեծէր իբրև զանզգայ ինչ, և ոչ փոքր մի գիծ կարացեալ հարկանել ի մարմին սրբոյն զխոցումն սրոյն – 266. Բայց թէպէտ և ունէր զպատճառ զբարեկամանալն Արէտայ ընդ Աբգարու և ընդ Խուրէնայ՝ այլ Աբգար և Խուրան առ փափագումն որ ի Քրիստոս, և առ լուր սրբոյ Փրկչին, և որ ինչ գործեացն Հերովդէս՝ ոխացեալ ընդ Հերովդի – 78. Բայց իբրև եղև մեծ

պատերազմ սրբոյն Վարդանայ ընդ Մշկանին և ընդ զօրս Պարսից ի յԱւարայրեան դաշտին, յԱրտազական գաւառին. – 128. Բայց Մեհուժան Արծրունի ոչ եղեալ ունկնդիր սրբոյն Ներսէսի, և ոչ ընդ թագաւորին հնազանդութեամբ. – 102. Բայց ոչ ժամանեալ կատարման պատերազմին, զաշտարակն, զոր շինէր որդին Աբգարու փլուզեալ ի վերայ սպան զնա, վրէժխնդիր եղեալ մահուն Ադդէի սրբոյ: - 80. բարձրաճիչ աղաղակաւ քարոզեալ. իբրև բանիւ զբարբառ հնչեցուցեալ ազդեցուցանօղ իմացունակութեամբ, զգայական ազդարարութեամբ՝ զեկուցանել զպատրաստութիւն նիւթոյն առ կատարումն սրբոյ եկեղեցւոյն աւարտագործեալ: - 396. Գեղեցիկ էր և տեառն Գրիգորի Արծրունւոյ՝ ոչ անփոյթ առնել և զիւրոյ համանուանն զսրբոյն Գրիգորի առնուլ յանձն զխաւարամուտն լինել ի խորին խաւարային վիրապն կապանօք հանդերձ. – 250. գրէ առ սուրբ եպիսկոպոսն Գրիգոր Ամատունեաց տանն … գտանել զելս իրացն եկեալ հասեալ հինին. – 400. Դահեկին /ճիշտը՝դայեկին/ նորա մնալով ի ներքոյ կախաղանին՝ ամփոփէ /102/ զսուրբ գանձն ի ծոց իւր, տարեալ փոխէ ի վկայարան հանգստի ի ձեռն սրբոյն Ներսէսի – 104. Դահեկին /ճիշտը՝դայեկին/ նորա մնալով ի ներքոյ կախաղանին՝ ամփոփէ /102/ զսուրբ գանձն ի ծոց իւր, տարեալ փոխէ ի վկայարան հանգստի ի ձեռն սրբոյն Ներսէսի – 104. ետ բերել փայտս, և եդեալ ի վերայ փայտին զերանելին Սողոմոն՝ և մօտ առ փայտն կացուցին զսուրբն Կահայ, զի գոնեայ մինն ի միւսոյ տանջանացն երկուցեալ հնազանդիցի հրամանի թագաւորին: - 292. Ետ պատասխանի սուրբ հայրապետն Յոհաննէս հանդերձ մեծ նախարարօքն Հայոց և ասեն. – 244. Եւ անմիաբանք լեալ ընկեցին զսուրբն Սահակ յաթոռոյ եպիսկոպոսապետութեանն և զԱրտաշիր ի պատուոյ թագաւորութեան. – 118. Եւ յաջորդեալ փոխանակ նորա կացեալ յաթոռ սրբոյն Գրիգորի երանելին Մաշտոց, ելեալ ի կղզոյն Գեղարքունի լՃէն, զՅօհաննու Կարապետին զվարուցն բերեալ զօրինակ. – 376. Եւ ահա լոյս սաստիկ իջեալ յերկնից և ցոլացեալ ի վերայ սուրբ մարմնոյն, և շուրջ փակեալ զտեղեաւն, թէ ուրեք յարենէ նորա ցայտեալ կայր: - 224. Եւ այս ամենայն այսպէս եղեալ, կեցեալ սուրբն Սահակ ամս ՃԻ՝ փոխի յաշխարհէս ի կարգս հրեշտակաց – 120. Եւ այսպէս կատարեցաւ սուրբն ամենայաղթ նահատակն Քրիստոսի Մուկաթլ փառաւորապէս ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ, որում փառք յաւիտեանս ամէն: - 290. և անդ կեցեալ և մեռեալ անձամբ զիւրովի երթեալ, ըստ սահմանելոյ ի վերայ նորա բանի առնն Աստուծոյ սրբոյն Ներսէսի: - 102. և անդ յԱստուած խրախուսեալ սուրբ աստուածաբանակ զօրացն Հայոց կատարեցան ի Քրիստոս: - 128. Եւ անդ Վահան Արծրունի խոյակապ և յականաւոր քաջամարտութեամբ ընդ սրբոյն Վարդանայ ճակատ առ ճակատ վառեալ զպատերազմն, իբրև հուր ընդ եղէգն ճեմելով ի մէջ քաջ ախոյեանացն Պարսից: - 128. և ապա մտին ի տունն Աստուծոյ, և տարածեալ զիրովարտակն առաջի սրբոյ սեղանոյն՝ անկան ի վերայ երեսաց իւրեանց յերկիր առաջի Տեառն և լացին դառնապէս – 146. Եւ առ չհանդուրժել այնքան եկեալ հասեալ վտանգաւոր նեղութեանցն, և գազանեղէն զայրացմամբ մրմռեալ յոգի իւր ի վերայ կորստեան սուրբ հաւատոյս և կործանման աշխարհիս Հայոց – 126. և առաջնորդեաց նոցա Քսերքսէս և Արշէզ մինչ ի սուրբ քաղաքն յԵրուսաղէմ. – 66. և առեալ սուրբն Ներսէս զՊապ որդի Արշակայ՝ հանդերձ յունական զօրուն թագաւորեցուցանեն զՊապ ի վերայ Հայոց ի տեղի բուն թագաւորութեանն Արշակունեաց: - 108. և ասացեալքն ի սրբոյն հանդերձ գործով զկատարումն առնու: - 100. և բազմութիւն քրիստոնէիցն … գոհացեալ միաբան ետուն փառս Աստուծոյ, որ զօրացոյց զսուրբսն և արար յամօթ զսատանայ հանդերձ գործակցովքն իւրեանց: - 268. և բանք սրբոյ Ներսէսի ընդ կենդանի բանին Աստուծոյ խառնեալ՝ դիւրագոյնս զհատուցումն արհամարհողացն հատուցանէր յօրհնութիւնս և յանէծս, անյապաղ զգործն կատարելով. – 100. և բարձեալ զմարմին սրբոյն բազմամբոխ զօրօքն Հայոց – 108. Եւ դադարումն լինէր յաւուրս սորա հինից և ասպատակաց ի վերայ երկրիս, և քաջավայելչապէս բարեձևանայր կարգ սրբոյ եկեղեցւոյ Քրիստոսի, և երկիւղ և կասկած և ոչ ուստեք: - 338. և ելեալ Աղան գնաց առ սուրբն Սահակ, և զէնընկեց եղեալ առաջի նորա՝ մերկանայր զհանդերձն զինաւորական - 112. Եւ եղև ի դառնալն սրբոյն

Սահակայ ի Պարսից՝ եկն առ նա դարձեալ Աղան Արծրունի, և ընկալաւ ի նմանէ սքեմ կրօնաւորութեան. – 120. և ետուն ի սուրբ եկեղեցին Դ ագարակս. զվանքն Փշոց և զագարակն Ահավանք, յանդիման եկեղեցւոյն որ ի կղզին, և զքարն Մանակերտ, որ է հանդէպ հարաւոյ կուսէ, և զԲերկրի և այլ բազում տեղիս – 356. և երթեալ բնակէ առանձնապէս ի Գողթն գաւառի ի տեղւոջ վարդապետութեան սրբոյն Մեսրովպայ, ճգնասէր հրեշտակակրօն վարուք, երանելի մարդկան և ահարկու դիւաց: - 120. և զայն երիս ամս կերակրեալ լինէին սուրբքն ձեռնարուեստիւք իւրեանց, որպէս զնոյն ինքն զաստուածազարդն Պօղոս, թէ ,,զպէտս իմ և որ ընդ իսն էին՝ պաշտէին ձեռքս այս,,: - 252. Եւ զայս առատապէս հեղեալ զգուլթ արարչական խնամոցն առ արարածս իւր, ողորմեալ մարդասիրապէս բարեխօսութեամբ սրբոցն – 314. Եւ զայս Եղկղեսիանոսք. բայց ինձ այսպէս թուէր, թէ աղանդն Եղկղեսիանոսաց վաղուց շիջեալ խափանեալ լինէր ի քաջաց վարդապետացն սրբոց, զոր եդն Աստուած յեկեղեցւոջ. – 254. Եւ զի զսրբոցն իսկ ասացից բանս. եթէ զիարդ ամենեքեան սուրբքն որպէս ժառանգութիւն իմն հայրենի ընկալեալ այնպէս պատահեսցին հարք որդւոց աւանդելով զպահոցն պէտս. - 26. Եւ զի զսրբոցն իսկ ասացից բանս. եթէ զիարդ ամենեքեան սուրբքն որպէս ժառանգութիւն իմն հայրենի ընկալեալ այնպէս պատահեսցին հարք որդւոց աւանդելով զպահոցն պէտս. - 26. և զՀրէայսն որ յաւուրց սրբոյն Գրիգորի հաւատացեալ էին ի Քրիստոս՝ վարեն ի գերութիւն, աւելի վտանգ նոցա քան այլոց Հրէիցն հասուցանելով վասն ի Քրիստոս հաւատոցն: - 104. և զվկայիցն անուն ժառանգեալ կատարեցան ի Քրիստոս սուրբ գունդն Հայոց, ՈՂՋ ոգիք: - 128. և զրկեալ լինին Հայք ի լուսաւոր վարդապետէն և ի քաջ հովուէն սրբոյն Ներսիսէ. – 108. և զփքինս կապարճիցն սպնգով ծածկեալ՝ զսատակչական զօրութիւնն թոռուցանէր ընդդէմ սրբոյն – 204. և զօր մահուան սրբոյն ամենայն Ասորեստան տօնախմբեալ մեծաւ ուրախութեամբ ի Քրիստոս Յիսուս ի Տէր մեր - 254. Եւ թագաւորեալ Վռամ որդի Յազկերտի՝ կոչէ ի դուռն զսուրբն Սահակ Հայոց կաթողիկոս: - 116. և թողեալ զբնակելն ի Դուինն՝ ելեալ բնակեցաւ ի Նոր քաղաքին ի մեծ եկեղեցւոջն որ յանուն սրբոյն Գրիգորի շինեալ էր երանելւոյ տեառն Ներսիսի երկրորդի Հայոց կաթողիկոսի: - 358. և ի խնդրոց նախարարացն և սրբոյն Սահակայ թագաւորեցուցանէ Հայոց Վռամ երկրորդ զԱրտաշէս, որ և Արտաշիր: - 116. և ի վերայ սուրբ եկեղեցեաց և ժողովրդեան Աստուծոյ պատերազմէին: - 232. Եւ կատարեցան սուրբ վկայքն ՅԲ թուականին: - 268. Եւ կատարեցաւ սուրբ վկայն փառաւորապէս ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ - 224. Եւ կարգեալ հաստատեաց Հայրակղոս զսուրբ նշանն անդէն ի տեղւոջ իւրում ի սուրբ Գողգոթայ: - 154. և կացեալ զաւուրս բազումս անթաղ՝ և ոչ ինչ ամենևին արատեցան մարմինք սրբոցն, և ոչ գոյր հոտ ժախու ի վերայ նոցա: - 268. Եւ կացեալ սուրբքն ի կապանս զերիս ամս ի ներքին բանտին: - 252. Եւ կացին եպիսկոպոսապետք Հայոց յետ մահու սրբոյն Ներսէսի ոմանք ի զաւակէ Աղբիանոսի եպիսկոպոսի Բզնունեաց, առն պատուականի, Շահակ և Զաւէն և Ասպուրակէս – 108. և կացուցին հակառակաթոռ սրբոյն Սահակայ զՍորմակ մոլի, և ապա զԲքրիշոյ Ասորի, և ապա զՍամուէլ – 118. և հանդերձեալ աշխարհին պսակելոց է ի Քրիստոսէ, հանդերձ տիկնաւն Հեղինեայ ընդ ամենայն սուրբս Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ. ամէն: - 80. և հասեալ յԱշտիշատ Տարունւոյ ի վկայարանս սրբոյն Յովհաննու և Մկրտչի, և Աթանագինէի վկային – 100. և հարցեալ և պատասխանեալ սուրբքն լի կատարեալ իմաստութեամբ Հոգւովն սրբով՝ զոր անմեկնելի ունէր յինքեան սուրբն. – 104. Եւ մեք հետևեալ Աստուածաչունչ գրոց՝ պահեսցուք անբիծ զհաւատս սրտից, և մաքուր զխոստովանութիւն շրթանց, ըստ սրբոյն Պօղոսի վերաբերեալ զօրինականն – 258. Եւ մինչդեռ կային կենդանի և գոհանային զՔրիստոսէ զանյաղթ զօրութենէն զոր զօրացոյց զսուրբսն մեծ ասպարիսի ի հոգևորական պատերազմին՝ ևս առաւել բարկացեալ թագաւորն՝ իբրև զինոց վառեալ բորբոքէր. – 292. և մկրտեալ սուրբ և անբիծ խոստովանութեամբ ի Հայր և յՈրդի և ի սուրբ Հոգին, ի ձեռն մեծին Գրիգորի հանդերձ ամենայն նախարարօքն Հայոց մեծաց: - 94. և յանդիմանեալ ի սրբոյն Ներսիսէ՝ արբուցանեն նմա դեղ մահու, զանխուլ կարծիս բերելով. – 108. Եւ յաւէտ

հրաշիւք յօրինէր զկարգս սրբոյ եկեղեցւոյ ուղղափառ առաքելական հաւատոց ի տէր Յիսուս Քրիստոս. – 180. Եւ յերկարեալ Աղան զողբսն, ջերմեռանդն յորդահոս արտասուաց բղխմունս առաջի սրբոյն Սահակայ և մեծ սպարապետին Սահակայ և այլոց նախարարացն. – 112. Եւ ոչ գնացեալ ըստ խրատու սրբոյն Ներսէսի Պապ թագաւորն Հայոց – 108. և որ այլ այսպիսիք զմտաւ ածեալ, որ գրեալ է ի սուրբ Աւետարանն – 264. Եւ պատուական արանցն քրիստոսասիրաց մտեալ առաջի թագաւորին՝ խնդրեցին զմարմին սրբոյն, և առեալ պատեցին և եդին ի գերեզմանին. – 254. Եւ սրբոյ վարդապետին մեր Եղիշէի, որ յայնմ ժամանակի ի Մոկաց բնակէր աշխարհին՝ եկեալ առ նա Բարծումայ, խնդրեալ զպատմողական գիրսն Հայոց, զոր գրեալ էր հրամանաւ սրբոյն Վարդանայ. – 130. և սրբոյն Վարդանայ մտրակեալ զերիվարն ի փախուստ զախոյեանսն Պարսից դարձուցեալ և զկողմն իւրոյ ձեռին գնդին զօրացուցեալ – 128. և վարեալ ի գերութիւն զՀրէայսն Ն բիւր, յաւեր դարձուցեալ զՀրէաստան և զսուրբ քաղաքն Երուսաղէմ. – 104. Եւ Վռամ … փութացաւ կոչեաց դարձեալ ի դուռն զԱրտաշիր և զսուրբն Սահակ բազմութեամբ նախարարացն Հայոց. - 118. և տարեալ հանգուցանեն զնշխարս սրբոյն յԱշտիշատ Տարօնոյ ի տեղւոջ վկայարանի սրբոյն Յոհաննու Մկրտչին և Աթանագինի վկային: - 120. և տարեալ հանգուցանեն զնշխարս սրբոյն յԱշտիշատ Տարօնոյ ի տեղւոջ վկայարանի սրբոյն Յոհաննու Մկրտչին և Աթանագինի վկային: - 120. և տարեալ հասուցանէր ի սուրբ քաղաքն Երուսաղէմ: - 154. և փոխանակ ծաղկեալ պատմուճանի գունագոյն երանգ երանգ անկուածոցն՝ զսուրբ և զվարդագոյն կարմրատեսիլ արիւնն իւրեանց ի վերայ սուրբ մարմնոյն, և փոխանակ ոսկեհուռ թագակապ զարդու պսակացն՝ զերկրպագութիւնն Քրիստոսի. – 266. և փոխանակ ծաղկեալ պատմուճանի գունագոյն երանգ երանգ անկուածոցն՝ զսուրբ և զվարդագոյն կարմրատեսիլ արիւնն իւրեանց ի վերայ սուրբ մարմնոյն, և փոխանակ ոսկեհուռ թագակապ զարդու պսակացն՝ զերկրպագութիւնն Քրիստոսի. – 266. Եւ փոխանակ նորա ժառանգէ զաթոռ հայրապետական երանելին տէր Յօհաննէս, որ և սնեալ և ուսեալ առ ոտս սրբոյն Մաշտոցի. – 376. Եւ փոխանակ սուրբ մկրտութեանն՝ հանապազ ողողանիլ ջրով, և զայն բաւական համարել ի սրբութիւն: - 164. Զայս և առաւել քան զսոյն խրատէր և ուսուցանէր սուրբ հայրապետն և քաջ հովիւն տէր Յոհաննէս կաթողիկոս Հայոց մեծաց: - 182. զի այնու դիւրաւ կարասցեն հերքել մերժել ի բաց կալ ի սուրբ հաւատոյ պարկեշտ կրօնից քրիստոնէութեան: - 124. զի անկեալ էր ի սիրտս նոցա հաւատ սուրբ առաքելոցն – 246. Զի եթէ ոչ ստուգութիւն սրտին և ճշմարտութիւն բերանոյն համամիտ առ հաւատոցն խոստովանութիւն ուղղակի մատչիցին՝ խոտան և ի բաց ընկենլի է և օտար ի սրբոյ առաքելական եկեղեցւոյ: - 258. զի կարասցէ խոտորել ի գաղտնիս զոգի սրբոյն, զզրահեալն Հոգւովն սրբոյ վերեկութեամբ – 204. զի ոչ եթէ ըստ հասարակաց սահմանաւոր մահու է, այլ ի վերայ սուրբ եկեղեցւոյ և ժողովրդեան Աստուծոյ,,: - 276. զի պայծառ սուրբ և մաքուր ոսկին յիւրումն կտակագրի պատկեր աստուածորդւոյն: - 252. զշրթունս մեր մաքրեսցուք ի մաքուր խոստովանութիւն հպելով և զմիտս մեր սուրբ պահելով ի հաւատս ճշմարիտս. – 256. զոր շինեալ էր սրբոյն Գրիգորի ի վերայ գեաւղջն Ահևականից ի կատարածի լուսաւորութեանն Հայոց: - 334. Զոր առ վայր մի ոչ առեալ յանձն սրբոյն Սահակայ՝ ասէ - 114. զոր և երանելին Կորիւն, ուսումնակից Մովսէսի և աշակերտ սրբոյն Մեսրովպայ՝ յիւրումն ստուգաբանեալ պատմութեան զայսոսիկ մեզ հաւատարմացուցանէ: - 122. զոր և Պօղոս հոգացաւ բացայայտել զ-Է աշտիճանեան մասունս ի Հոգւոյն սրբոյ աւանդեալ եկեղեցւոյ սրբոյ: - 398. զոր և սուրբքն ասեն, եթէ ձայն դակուացն և բախումն խմբիցն առ ի հեղուսել զփայտսն՝ /28/ այնպէս իբրև յորոտման ամպոյ յամենեցունց հնչէր լսելիս, ի մօտաւորս և ի հեռաւորս, առ ի յերկիւղ և ի զգուշութիւն անզգամ ազգին, թերևս դարձցին և կեցցեն. – 30. զոր ընկալեալ սուրբ հայրապետին և բարեպաշտ թագաւորին Թէոդոսի հինգ թղթովք և հինգ պատասխանեօք՝ կարգէ զսուրբ վարդապետն ընդ վարդապետութեան աթոռակալութեան սրբոյն Յոհաննու Ոսկեբերանի և այլոց քաջաց և գլխաւոր վարդապետացն – 116. Զոր հոյակապն Տրդատ

կարգադրեալ վայելչապէս հոգաբարձութեամբ զպատերազմականն հարկանել հարկս ընդդէմ հինից արշաւանաց. զոր կարգապետութիւն և առ սուրբ հրեշտակն գտանեմք /գրքում՝ զտանեմք/ յարարչական նախախնամութենէն, զաշխարհի զօգուտն բերելով: - 398. զոր շինեալ էր սրբոյն Գրիգորի – 104. զոր ոչ առ յանձն սուրբն Սահակ գրել ինչ վասն որոյ չարաբանեն զԱրտաշրէ: - 18. զոր չառեալ յանձն սուրբ տիկնոջն Համազասպուհեայ՝ տանին հանեն ի բարձրաւանդակ ամրական բերդաքաղաքն, մերկանան ի հանդերձիցն, զի քրիստոսեան փառօքն զգեցցի. – 102. Զոր վկայէ ոմն ի սրբոցն, թէ Մարգարէացաւ ութերորդն յԱդամայ Ենովք – 26. զոր տարեալ հանգուցանեն ի տեղւոջն, զոր այժմ Զորոյ վանս անուանեն, ի վկայարան սրբոց Հռիփսիմեանց. – 104. զորոյ զպաղատանս ոչ անտես արարեալ Քրիստոսի՝ ներէ նմա հանել ի գլուխ զսուրբ քառասնորդսն, խաչակից լինելով Քրիստոսի, մինչև ի պարտ զատկին – 254. զսուրբ եկեղեցիս, զտունս աղօթից քրիստոնէից այրել աւերել հիմն ի վեր տապալել, զքահանայսն նորոյ ուխտի ի սուրս իւրեանց մաշել, զծերս և զպառաւունս մահու սրոյ սպանանել, զերիտասարդս և զկուսանս խաղացուցանել ի գերութիւն, զստացուածս և զինչս վատնել աւարառութեամբ. – 398. ընդդէմ արաբացի ասպատակողացն յարիւն և յապաժոյժ ի վերայ հայրենի աշխարհի մարտուցեալ և զհոգի և զմարմին փոխանակ սրբոց եկեղեցեաց Քրիստոսի և ի նոյն հաւատացելոց ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ, առ զնոսա ամբողջ և անբիծ պահելոյ – 300. ԹԷ ՈՐՊԻՍԻ ՊԱՏՃԱՌԱԻ ՀԱՍԻՆ ՈՄԱՆՔ Ի ՆՈՑԱՆԷ ՍՈՒՐԲ ԿԱՏԱՐՄԱՆՆ: - 220. Ի ժամանակին յայնմիկ էր ճոխացեալ պանծալի աթոռակալութեամբ սրբոյն Գրիգորի տէր Քրիստափոր Հայոց կաթողիկոս. - 130. ի մէջ անցեալ սուրբն Ներսէս համոզէ զնոսա և խաղաղացուցանէ զաղմուկն: - 100. Ի վեր կառուցեալ զաչս սրբոյն Վարդանայ՝ տեսանէ զանօրէնն Վասակ Սիւնեաց տէր – 128. Իբրև գիտաց բռնաւորն, եթէ յաղթեցաւ ի սրբոց արանցն, մանաւանդ ի քաջէն Գրիգորէ – 250. Իբրև գիտացին սուրբքն զանհուն պատերազմ չարին՝ վառեալ և նոքա զինքեանս հանապազակռիւ լինել ի ճակատուն, անխափան սաղմոսերգութեամբ զանուշահոտ աղօթս իւրեանց միշտ ի բարձունս առաքելով – 250. Իսկ զԳողթն գաւառ ի ժամանակի կատարման սրբոյն Վահանայ, յամի ՃՋՋ թուականութեանց, յորում ամի կատարեցաւ սուրբն Վահան, որ էր որդի Խոսրովայ Գողթան տեառն: - 390. Իսկ սուրբն ելեալ հանդերձ դահճօքն ի տեղի ասպարիսի կատարմանն երկնաւոր նահատակութեանն՝ ի ծունր իջեալ կայր յաղօթս – 206. Իսկ առ մեզ ծանուցեալ զոր ինքն ասաց, թէ Քրիստոնեայ եմ, ըստ այնմ թէ ,,ծառայի իմոյ կոչեսցի անուն նոր, որ օրհնեսցի վերայ /ճիշտը՝ի վերայ/ երկրի,,՝ գրեցաւ յիշատակարանս սրբոյն: - 224. Իսկ երանելոյն Աղանայ Արծրունւոյ որդւոյ Վասակայ դարձեալ ի Յունաց աշխարհէն՝ եկն յերկիրս Հայոց, նովին կրօնաւորական խստամբերութեամբ/132/և հրեշտակակրօն առաքինութեամբ կեցեալ՝ վերափոխի յաշխարհէս ի դասս սրբոց. – 134. Իսկ երիցս երանելի սուրբքն տէր Յոհաննէս Արծրունեաց եպիսկոպոս և երանելի քահանայն Գրիգոր և տէր Գրիգոր Արծրունի խրախուսեալք յԱստուած, կացեալ յատենի ի մեծ ասպարիսի հոգևորական պատերազմին – 250. Իսկ զսուրբն Կահայ /292/ հրամայեաց սրով սպանանել. – 294. Իսկ թագաւորն աղաչեալ /100/ զսուրբն Ներսէս զհաշտութիւն խօսել Վաղէսի ընդ Արշակայ, զոր և արար իսկ զհաշտութիւնն: - 102. Իսկ ի հասանել սրբոյն Սահակայ ի դուռն հանդերձ նախարարօքն՝ զիջանէ ցածնու Վռամ ի բարկութենէ վրէժխնդրութեան Հայոց քինահարութեան անարգանաց Շապհոյ, և ընդ Յունաց զսերտ խաղաղութիւն ունելով.- 116. Իսկ իբրև գիտաց բռնաւորն, եթէ չելին ի գլուխ կարծիքն զոր ի վերայ սրբոցն խորհեցաւ, որպէս գրեալ է, ,,կարծողն և արհամարհողն այր ամբարտաւան է և ոչ ինչ վճարեսցէ,,- 264. Իսկ հաւատացելեցն տեսեալ, եթէ բարի խոստովանութեամբ ննջեաց տէր սուրբ Գրիգոր՝ գոհութիւն մատուցանէին ամենազօրին Քրիստոսի – 254. Իսկ նախարարացն ընդդիմաբանեալ սրբոյն Սահակայ՝ իբր ոչ զնոցայն հաստատել ախորժակս – 118. Իսկ Սաթինիկ ունկնդիր եղեալ խրատու սրբոցն՝ ոչ ի բաց մերժեցաւ ի կռոցն Աստղկայ անուանեալ պատկերին – 88. Իսկ սուրբն գեղեցիկ խորհուրդ ի մէջ առեալ՝ ասէ ցբռնաւորն. – 294. Իսկ սուրբն

վառեալ Հոգւովն սրբով՝ յիշէ զասացեալն ի Փրկչէն, թէ ,,մի երկնչիք յայնցանէ, որ սպանանեն զմարմինն, և զոգին ոչ կարեն ապականել,, - 204. Իսկ սրբոյն Ներսէսի իրազէկ եղեալ չարին չարաբարոյ չարախորհրդութեանն՝ անէծս մեծամեծս և ազդոյս և զօրաւորս դնէ ի վերայ Մարդպետին – 100. Իսկ սրբոցն որ ի Սուկաւէտ լերինն, քանզի էին համաշխարհիկք և հաւատարիմք Սաթինիկայ եկեալ զկնի նորա – 88. Իսկ Վասակ Արծրունի, հայր Աղանայ սրբոյ, առեալ զՏաճատ և զԳոտեր զեղբայր իւր՝ գնաց առ կայսր. մեկուսի եղեալ ի շփոթմանց պարսկական վրդովմանցն և աւերման աշխարհիս. – 132. Իսկ Վարդան Մամիկոնեան, որդի Համազասպայ Մամիկոնէի, թոռն սրբոյն Սահակայ, խոյս տուեալ գնաց զկողմամբքն Մոկաց, ի խոխոմս Տաւրոսական լերինն, ի լեսուրս Ջերմաձորոյ – 122. Իսկ վարդապետն Եղիշէ էր ի ժամանակին յայնմիկ բնակեալ ի գաւառին Ռշտունեաց ի ծովեզերին, յորում տեղւոջ և հանգեաւ իսկ ի Քրիստոս սուրբն Աստուծոյ Եղիշայ: - 130. Իսպառ ստորն ամրականին ի գոգաձև տեղւոջն … շինեաց եկեղեցի հրաշագործ հրաշազան յօրինուածով եկեղեցի ի տաշեալ քարանց ի Մանազաւեան քաղաքին ի Վանտոսպ, և հիմնեցուցեալ յանուն սրբոյն Սիօնի, որ ի սուրբ քաղաքն Երուսաղէմ. – 390. լի արտասուօք և հեծեծանօք յիշեցեալք զվերին Սիօն մայրաքաղաքն սուրբ – 252. խնդրեցին իւրեանց կաթողիկոս զսուրբն Սահակ: - 118. Կալան և զհայրապետն Զաքարիայ, և ի խնդիր անկեալ աստուածային սուրբ նշանին՝ սկսան զնոսա տանջել, մինչև զբազումս ի պաշտօնէիցն կառափեալ սատակեցին. – 142. ճաշակեալ ճաշակս զհացն կենդանի, և զաղբիւր արեանն կենդանի և կենդանարար որդւոյն Աստուծոյ՝ աւանդեաց զհոգին ի ձեռս սրբոց հրեշտակաց – 388. մատուցեալ առ Վռամ հանդերձ Սորմակաւ ումեմն Արծկեցւոյ մոլեգնոտ փառամոլ աբեղայի՝ սկսան ազգի ազգի լեզուագարութեամբ չարախօսել զսրբոյն Սահակայ – 118. Մարկիանոս կայսր թագաւորեալ Յունաց յերկրորդն Թէոդոսի, որ արար զժողովն ի Քաղկեդոն ՈԼԳ եպիսկոպոսաց. առ որով վկայեաց սուրբն Վարդան և Վահան Արծրունի: - 132. մեռան նոքա անդ և թաղեցան փառաւորապէս ըստ օրինի քրիստոնէից յուխտէ Յակոբկաց, որ անդ են հաւատացեալ ժողովուրդք, և զխոստովանողական անուն ստացեալ փառաւորեցան յերկրի և պսակելոց են ի Քրիստոսէ ընդ ամենայն սուրբս. ամէն: - 324. Յայնժամ բարկացեալ բռնաւորն հրամայեաց նախ զլեզուն հատանել զսրբոյն, զի մի յաճախիցէ առ հասարակ զթագաւորն և զօրէնսդիրն ինքեամբ հանդերձ անարգել. – 290. Յայնժամ հրամայեաց զօրավարն քարշել զմարմինս սրբոցն արտաքոյ քաղաքին, լինել կերակուր շանց և թռչնոց երկնից.– 268. բառնալոյ թագաւորութեանն ի տանէն Արշակունեաց, և հայրապետութեանն ի տանէն սրբոյն Գրիգորի՝ Ղևոնդ ոմն աշակերտ սրբոյն Մաշտոցի տեղապահ լինէր սրբոյն Սահակայ, և Յովսէփ եպիսկոպոս և Մովսէս և Մեղէս: - 120. յղեն զոմն ի ճգնաւորացն առ տիկինն, զկռոցն յանդիմանելով զսնոտի և զանօգուտ պաշտօնն, որպէս և սուրբն Քոիւսի առ Արտաշէս: - 88. յորմէ բազում սուրբք ի Քրիստոս վկայեցան, և որպէս ասի աւելի քան ԽՌ սրբոց արանց, /104/ որք վկայեցին վասն Քրիստոսի – 106. յորոց և զկատարումն մարտիրոսական ի նոցունց բարբարոսաց ընկալաւ սուրբն Գրիգորիս ի Վատնիանեայն դաշտին: - 274. նա և հաւատարմութիւն իւրեանց առեալ զթուղթսն սրբոյն Սահակայ առ կայսրն և առ հայրապետն – 118. Նաև սրբոց հրեշտակացն ի տեսաւորութիւն ձևացեալ, որոց սարսափմամբ առ նորա զնայեցած յապուշ միտքն կրթեալ, շուրջ փակեալ զնայեցածն՝ ի հարց մատուցեալ ասէ – 386. Նոյն ժամայն ածեալ լինի սուրբն առաջի Շապհոյ – 104. Նոյն ժամայն ել հրաման յարքունուստ, զի զսուրբն Սողոմոն ի նմին փայտի սպանցեն, նետաձիգ լինել ի նա: - 292. Նոյնժամայն իբրև կատարեաց զամենայն կամս չարութեան իւրոյ ի վերայ սրբոյ եկեղեցւոյ և /262/ կործանեաց կորոյս զբազումս ի գնդէն քրիստոնէից – 264. - նոյնպէս և տանջանքն նմին նման յաւիտենականք և մշտնջենաւորք յանապատ յաւիտեանս և յանմահ խոշտանգանս՝ պղծոցն և ուրացողացն ի սուրբ և յանբիծ հաւատոց քրիստոնէութեանն. – 264. նորա լուեալ էր ի պարսկէ ումեմնէ, ի ձորոյն Շատուանոյ, որ էր ընդ դահիճսն, և ի սկզբան վկայութեան մինչ ի կատարումն սրբոյն՝ ի տեղւոջ անդ հանդիպեալ լինէր – 206. Նոքա

պատասխանեալ ասեն. ,,վասն զի մեք ի պարսկական հինիցն անդուլ և անպարապ գոլով ի բաց լքաք զկրթութիւնն գրոց սրբոց՝ առ ընտրել զհաւատոց խոստովանութեան կանոնադրութիւն. – 132. Շինեաց և եկեղեցի մի յԱմրական քարանձաւի, ի կատար քարանձաւին, յանուն քաջամարտիկ զօրավարին սրբոյն Գէորգեայ - 390. Շինէ անդ եկեղեցի վայելչապէս պայծառութեամբ և անուանէ զնա յանուն սուրբ Պետրոսի առաքելոյն անպարտելի դժոխական առաջնորդի: - 394. Ո՞վ յիմարութեան առաջնոցն. ո՞րպիսի կատաղութիւն և գիւտք դիւացն նախկին ժամանակաւ սպրդեալ մուծաւ յաշխարհ, ապստամբութիւն առ Աստուած և տրտմութիւն սրբոց հրեշտակաց, և պատճառ վտանգաւոր մահու ծառայիցն Աստուծոյ յաւուրս ապագայիցն. – 38. Ո՞չ ապաքէն դու իսկ տեսանէիր, զի մտանէի և ելանէի ի սուրբ եկեղեցին ընդ ամենայն հաւատացեալսն – 222. որ զօրացոյց զսուրբ վկայն և արար յամօթ զսատանայի: - 254. որ էր աշակարտ և հետնող սրբոց Ղևոնդեանց – 106. որ էր աշակերտ սրբոյն Սահակայ – 132. որ ընդ միմեանս երդմամբք հաստատեալ սուրբ Աւետարանաւն և տէրունական նշանաւն – 174. որ ի ժամանակին կալեալ էր զմարզպանութիւն և զզօրավարութիւն Հայոց ի խնդրոյ սրբոյն Սահակայ յերկուց թագաւորացն Յունաց և Պարսից – 116. որ ի վերայ եկեղեցեաց Քրիստոսի և սուրբ ուղղափառ հաւատոյ արեամբ չափ ճգնեալ նահատակեցան, և զխոստովանողական անուն ձայն ի վերայ եդեալ կարդային: - 132. որ յետոյ և հետնող սուրբ առաքելոցն եղեալ բազում ուսմունս ի հնոց հրէականաց նպաստաւորեաց եկեղեցւոյ գեղեցիկ օրինակօք – 34. որ նստէր ի հանգստի սրբոյն Թադէոսի առաքելոյ յԱրդոզական գաւառի – 400. որ փութացան տեսանել զնահատակութիւն սրբոցն – 266. որոյ ոսկերքն ընդ այլ սուրբսն հանգուցեալ կան ի վանսն Յադամակերտոյ: - 134. որպէս և ցուցանէ քեզ պատմութիւնք սրբոց Վարդանանց – 48. որպէս Պօղոսի հաճոյ թուի գրել յառ Եբրայեցիս թղթին, թէ ,,չէ բաւական ժամանակս պատմելոյ,, վասն դատաւորացն Իսրայէլի և սրբոց մարգարէիցն – 302. որպէս ցուցանեն յիշատակարանքն առաջնոց պատմագրաց, զաւերումն Հայոց և զյաճախել նեղութեանցն և զանթիւ բազմութիւն վկայից, որք վասն Քրիստոսի նահատակեցան,և զքաջապէս արիանալ սրբոց քահանայիցն – 128. որք լեալ էին յաշակերտութենէ Ղևոնդ քահանայի, որ ի Պարսսն մարտիրոսացաւ ընդ այլ սուրբ եպիսկոպոսսն և քահանայսն: - 74. որք մատուցեալ առ սուրբսն Սահակ զեկուցանել նմա զոր ինչ խորհինն, և թևակոխէին առ Պարսից արքայն, զոր և արարին /116/ իսկ. –118. ուր զսեղանն սուրբ և զգաւազան հովուական և զմատանին պատկերեալ և զգօտին աշխատասէր միջոյն թողեալ ի հանապազորդ յիշատակ լուսաւորութեանն մերոյ հօրն: - 104. պատմեաց նոցա զհանգամանս տեսլեանն … զբառնալ եպիսկոպոսապետութեանն և թագաւորութեանն ի տանէն Արշակունեաց, և զկարգապետել անարժանիցն, և զընտրութիւնն սրբոց – 120. սուրբքն ոչ եթէ զերևելի տեղիս ախորժեն, զի թէ ոչ այսպէս, ո՞չ նոքա զնեղ և զանձուկ կեանս կան մահու չափ,,: - 100. սրբոյ թագաւորին և քաջ նահատակին Տրդատայ զբարիոք պատերազմեալ ընդդէմ անմարմին և մարմնաւոր պատերազմողաց, փոխի յերկրաւոր աշխատութեանցս ի հանգիստ, մեծաւ պատուով թագաւորական շքեղ և երևելի դիազարդութեամբ – 96. վասն հանդերձելոցն հոգացեալ, առ կղերս եկեղեցւոյ սրբոյ խոնարհեալ – 386. քանզի յետ վախճանի Ասպուրակայ նստուցեալ էր Խոսրովու յաթոռ հայրապետութեան Հայոց զսուրբսն Սահակ որդի սրբոյն Ներսէսի. – 112. քանզի յետ վախճանի Ասպուրակայ նստուցեալ էր Խոսրովու յաթոռ հայրապետութեան Հայոց զսուրբն Սահակ որդի սրբոյն Ներսէսի. – 112. Քանզի սուրբ Գրիգոր Հայոց լուսաւորիչն ասէր, թէ ,,ի մէջ օձիցն էր բնակութիւն իմ, և կոտռային զանդամօք իմովք,,: - 252. քանզի սուրբ նահապետացն տասանց բնաւ ոչ երբէք ումեք երևի ասել ի Մէջերկրայս ունել բնակութիւն: - 30. Քանզի Վարդան անցեալ գնացեալ էր սուրբ վարդապետաւն Մաշտոցիւ առ կայսր Թէոդոս և առ Ատտիկոս արքեպիսկոպոս հանդերձ թղթովք սրբոյն Սահակայ, տանելով ընդ իւրեանց և զգիր և զբառ հայերէն դպրութեան. – 116. Քանզի Վարդան անցեալ գնացեալ էր սուրբ վարդապետաւն Մաշտոցիւ առ կայսր Թէոդոս և առ Ատտիկոս արքեպիսկոպոս հանդերձ

թղթովք սրբոյն Սահակայ, տանելով ընդ իւրեանց և զգիր և զբառ հայերէն դպրութեան. – 116. քարինս տաշահոս հոլովեալ ի նիւթ եկեղեցւոյն ի Մանազաւեանն նահանգէ ընդ Բզնունական ծովն բերեալ մատուցանէ առ կատարումն հրաշագեղ դիտանոցին սրբոյն Սիօնի, այլովքն սրբական անուանակոչութեամբ տեղեաց տնտեսականին բանին Աստուծոյ մարդ եղելոյ: - 396. Իսպառ ստորև ամրականին ի գոգաձև տեղւոջն … շինեաց եկեղեցի հրաշագործ հրաշազան յօրինուածով եկեղեցի ի տաշեալ քարանց ի Մանազաւեան քաղաքին ի Վանտոսպ, և հիմնեցուցեալ յանուն սրբոյն Սիօնի, որ ի սուրբ քաղաքն Երուսաղէմ. – 390.

ՍՈՒՐԲ ԱՒԵՏԱՐԱՆ - և առ ինքն ժողովեալ նախարարքն Հայոց՝ դնեն ուխտ և դաշինս աստուածայինս, միջնորդութեամբ սուրբ Աւետարանին – 134. և պաշտօն աւուրն ի գլուխ ելեալ, ընթերցան քահանայքն զսուրբ Աւետարանն ի տեղիս տեղիս ի բանակին – 228. և քահանայքն բարձեալ ի վեր զսուրբ Աւետարանն և նշանակ իւրեանց կանգնեալ զնշան Խաչին – 232. սրբոյ Աւետարանին հետազօտեալ կրթականին՝ մի բազմել յառաջին բարձին, ոչ եթէ ոչ ունէր նազելի և բարձրագահ պատիւս ի մէջ մեծ նախարարութեանցն Հայոց – 94.

ՍՈՒՐԲ ԳԻՐՔ - Արդ եկայք դիցուք զյանդիմանութիւն սոցա առ փոքր ինչ և դուզնաքեայ ի գրոց սրբոց – 254.

ՍՈՒՐԲ ԳՐԻԳՈՐ /եկեղեցի/ - Եւ քանդեն աւերեն զմեհեանն և յատակեալ զտեղին՝ շինեն նորին քարամբք զմեծ եկեղեցին զսուրբ Գրիգորն ի Բլուր տեղւոջն – 126.

ՍՈՒՐԲ ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԻ - զոր շինեալ էր սրբոյ Լուսաւորչին մերոյ Գրիգորի ի դառնալն նորա ի ձեռնադրութենէ քահանայապետութեանն: - 100.

ՍՈՒՐԲ ԵՐՐՈՐԴՈՒԹԻՒՆ - Այսպէս վկայեցին երանելիքն ի փառս սուրբ Երրորդութեանն յաւիտեանս յաւիտենից: - 294. և ընկալան զվճիռ մարտիրոսական և կատարեցան վկայութեամբ ի փառս սուրբ Երրորդութեանն – 222. և ընկալեալ զվճիռ մարտիրոսութեան կատարի ի փառս սուրբ Երրորդութեանն – 104. նիզակակիցք միմեանց եղեալք երեք տասնեակք թուովն, զսուրբ Երրորդութիւնն յօգնականութիւն /134/ իւրեանց վերաձայնեալ՝ լքին զօգնականութիւն մարդկան. – 136.

ՍՈՒՐԲ ԽԱՉ - Եւ եկաց սուրբ Խաչն տէրունական յաստուածակերտ քաղաքին մինչև ցմիւսանգամ առածն Երուսաղէմի որ յորդւոցն Իսմայէլի: - 154. Եւ կատարեալ Աշոտ զկեանս իւր՝ մեռաւ ի Վանտոսպ գաւառի, ՅԻԳ թուականութեանն Հայոց, յամսեանն հոռի, որ օր Զ էր ամսոյն, յաւուր հինգշաբաթոջ. և տարեալ հանգուցանեն ընդ եղբարս իւր ի վանս սուրբ Խաչին յԱղբագ գաւառի: - 338. Եւ յետ այսորիկ որդիք նորա Գագիկ և Աշոտ և Գուրգէն կանոնեցին զյիշատակութիւն նոցա ի տօնի սրբոյ Խաչին – 356. Եւ յետ անցանելոյ աւուր, գնացեալ Աշոտ որդի Դերանկին, առեալ զդի նորա՝ տարեալ հանգոյց առ հարս իւր յԱղբակ գաւառի ի վանս սուրբ Խաչին: - 354. Եւ ոսկեգործ ականակապ կազմեալ՝ պատեաց ոսկով զփրկագործ սուրբ խաչն, և ընդելուզեալ մարգարտով զարդարեաց զսխրագործ փայտն, հիւսնեալ ի մէջ անուշահոտ փայտից, թողեալ մասն ինչ արտաքս ոսկեպատ պահարանին, յառաջնում իւրոյ քառածրագիծ խաչակերտ փայտեղէն զգրոցկանն: - 394. Եւ տարեալ հանգուցանեն զնա ի վանս սուրբ Խաչին յԱղբագ գաւառի: - 310. և տարեալ հանգուցանեն ի նոյն վանս սուրբ Խաչին: - 356. Եւ տարեալ հանգուցանեն ի տեղւոջ հանգստարանացն իւրեանց ի սուրբ Խաչի վանս: - 318. և տիկինն Սեդայ առեալ զդի նորա տարեալ հանգուցանէ ի յԱղբագ ի գեօղն Օսի, ի վանս սուրբ Խաչին: - 384. զի յինքեանս գրաւեալ ընդ հարկաւ ծառայեցուցանէին զպաշտօնեայս սրբոյ Խաչին, մանաւանդ զի և զգլխաւոր վանացն զհայրն, որում Գրիգոր անուանէր՝ զնա կալեալ եդեալ ի խորափոր խաւարային բանտի: - 334. զոր աւանդեցին որդիք թագաւորին յետ մահուան հօր և մօր իւրեանց ի պէտս սուրբ Խաչին Աղթամարայ. – 356. Յայնժամ արձակեաց Հայրակղոս արս հաւատարիմս առ Խոռեմ վասն աստուածընկալ սուրբ Խաչին. – 154. մինչ քաղցրատենչ քունն ի վերայ հասանէր որ զպահպանութիւն գիշերոյն

պահէին՝ նորա ամբարձեալ զպղծալից ձեռն ի սրբութիւն սրբոցն և առեալ զսուրբ նշան խաչին Քրիստոսի և ընդ պատուհանն արտաքս ելեալ – 378.

ՍՈՒՐԲ ԿՏԱԿԱՐԱՆ - Բարձեալ ևս ընդ իւր զսուրբ կտակարանս աստուածաշունչ գրոց բազմութեամբ պաշտօնէից քահանայական դասուց: - 186.

ՍՈՒՐԲ ՀՈԳԻ - ,,Քրիստոնեայ եմ և մեռանիմ վասն Քրիստոսի, և մկրտիմ ի Հայր և ի յՈրդի և ի Հոգին սուրբ, ոչ ջրով, այլ իմով արեամբ: - 222. Ետ պատասպանի երանելի Մուկաթլ լի հաւատովք և ճշմարիտ խոստովանութեամբ ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ, ասէ. – 290. Եւ այսպէս կատարեցաւ սուրբն ամենայաղթ նահատակն Քրիստոսի Մուկաթլ փառաւորապէս ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ, որում փառք յաւիտեանս ամէն: - 290. և աւանդեաց զոգին երանելին Յովնան ճշմարիտ խոստովանութեամբ ի Հայր և յՈրդի և սուրբ Հոգին, որում փառք յաւիտեանս: - 296. Եւ կատարեցաւ սուրբ վկայն փառաւորապէս ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ - 224. և հարցեալ և պատասխանեալ սուրբն լի կատարեալ իմաստութեամբ Հոգւովն սրբով՝ զոր անմեկնելի ունէր յինքեան սուրբն. – 104. և հաւատալն նորա ի մի Աստուած Հայր և մի Որդի նորա ի Բանն Աստուած Յիսուս Քրիստոս և ի մի Հոգի սուրբ, զուգակից և բնութենակից և փառակից Հօր և Որդւոյ, ի մի Աստուածութիւն կատարեալ. – 94. և մկրտեալ սուրբ և անբիծ խոստովանութեամբ ի Հայր և յՈրդի և ի սուրբ Հոգին, ի ձեռն մեծին Գրիգորի հանդերձ ամենայն նախարարօքն Հայոց մեծաց: - 94. և ոչ եմ բաւական պատմել զանցս անցիցն կորստականութեանն նոցա մոլորութեան, վրիպել յուղիղ և յամբիծ առաքելաքարոզ դաւանութեան հաւատոց կաթողիկէ եկեղեցւոյ ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ. – 240. և փոխանակ զգեստու հարսանեաց զգեստ մկրտութեանն ծանուցեալ ցուցին, զոր ջրով և Հոգւովն սրբով զգեցեալ էին – 266. զի կարասցէ խոտորել ի գաղտնիս զոգի սրբոյն, զզրահեալն Հոգւովն սրբոյ վերեկութեամբ – 204. զոր եցոյց նմա Հոգին սուրբ՝որ ինչ առ յապա ժամանակս գործելոց էր – 120. զոր և Պօղոս հոգացաւ բացայայտել զ-Է աշտիճանեան մասունս ի Հոգւոյն սրբոյ աւանդեալ եկեղեցւոյ սրբոյ: - 398. զսեղանս խորհրդականս փրկագործութեանն յատակել, հիմն ի վեր /գրքում՝ վերայ/ տապալել զաւազանն մաքրափայլ լուսաւորութեանն Հոգւոյն սրբոյ - 124. ընդդէմ արաբացի ասպատակողացն յարիւն և յապաժոյժ ի վերայ հայրենի աշխարհի մարտուցեալ և զհոգի և զմարմին փոխանակ սրբոց եկեղեցեաց Քրիստոսի և ի նոյն հաւատացելոց ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ, առ զնոսա ամբողջ և անբիծ պահելոյ – 300. միանգամայն սաստկացուցանէր ի վերայ նորա զահարկութիւնն, զի գոնեայ այնու կարասցէ արդեօք վրիպեցուցանել ի ճշմարիտ հաւատոցն որ ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ. – 294. Նոյնպէս եթէ ոչ հաւատք սրտի և խոստովանութիւն շրթանց ամբողջ պահիցին՝ ոչ կարասցէ հետևել ճշմարիտ դաւանութեանն ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ – 256. Իսկ սուրբն վառեալ Հոգւովն սրբով՝ յիշէ զասացեալն ի Փրկչէն, թէ ,,մի երկնչիք յայնցանէ, որ սպանանեն զմարմինն, և զոգին ոչ կարեն ապականել,, - 204. վրիպել յանբիծ և յուղիղ յառաքելաքարոզ հաւատոցն ի Հայր և յՈրդի՝ և ի Հոգին Սուրբ: - 196.

ՍՈՒՐԲ ՀՌԻՓՍԻՄԷ - Եւ անտի դարձեալ դառնայր Աշոտ ընդ միւս ևս ամրականն ընդ ոստոզերծ քարանձաւի, ի յարևելից կուսէ լերինն Վարագայ, ի վերայ գեաւղջն Կոխպանից, հանդէպ եկեղեցւոյն սրբոյն Հռիփսիմեայ – 334.

ՍՈՒՐԲ ՄԱՐԻԱՄ ԱՍՏՈՒԱԾԱԾԻՆ - շինեալ նորոգեաց և զեկեղեցին որ ի նմա յանուանակոչութիւն սուրբ Աստուածածնին Մարիամայ և զարդարեաց զնա մեծագանձ սպասուք և եդ ի նմա գԽաչն, զոր յիշեցաք վերագոյնն, յորոյ ձեռն ծանուցաւ զօրութիւնն հրաշագործ: - 390.

ՍՈՒՐԲ ՆՇԱՆ - Եւ գումարեալ Հայրակղի զամենայն զօրս իւր յորդոր և խնդալից սրտիւ, բազմութեամբ զօրաց ել ընդ առաջ սուրբ նշանին, ի պատիւ հրաշալի և երկնաւոր գանձուն – 154. Եւ խնդրէ ի նմանէ խնդիրս, ,,առաջին, ասէ, զաստուածընկալ սուրբ նշանն, զոր գերեցեր յԵրուսաղէմէ՝ /152/ խնդիր արարեալ մեծաւ փութով այսրէն դարձուսցես,,: - 154. Եւ կարգեալ հաստատեաց Հայրակղոս զսուրբ նշանն անդէն ի

տեղւոջ իւրում ի սուրբ Գողգոթայ: - 154. Յայնժամ տեսեալ Երուսաղէմացւոցն զանհնարին դիպուածսն անօգնականութեանն՝ առին զաստուածային սուրբ նշանն տէրունական հանդերձ այլ սպասիւք եկեղեցեացն, փախուցին ի քաղաքն թագաւորական ի Կոստանդին. – 162.

ՍՈՒՐԻԱ - Եւ զօրուն գնացեալ անտի ձմերեցին ի Սուրիա: - 144.

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ - Բայց երկու ոմանք ի սաղարաց սուրհանդակաց, եղբարք միմեանց, հասեալ ի կիրճս ձորոյն – 202. Եւ ետ նմա սուրհանդակս և մեկնակազէնս և սակրաւորս և կափաւորս - 218. և կոչին սոքա մեկնակազէնք սուրհանդակք, բնակեալք ի լերինն որ բաժանեն ընդ Աղձնիս և ընդ Տարօն: - 192. Տեղեկանայր … և քանի՛ սաղարք սուրհանդակաց իցեն: - 198.

ՍՈՒՓԱՆ - Անկեալ էր յայնժամ ի պատերազմին Աշոտ Հայկազնեայ Գեղարքունեաց իշխան, որ Սուփանայ որդին ճանաչէր. – 368.

ՍՈՓԻ - Բայց տիկինն Սոփի կեցեալ յետ մահու Դերանկին զտարի մի և զամիսս Ը՝ յաւելաւ առ հարս իւր. – 356.

ՍՈՓՈՆԻԱՅ ՄԱՐԳԱՐԷ - Եւ լցաւ ասացեալն ի Սոփոնիայ մարգարէէն, թէ ,,եղիցի յաւուր յայնմիկ ձայն ի դրանէ օցոտելոցն և գոյժ յերկրորդ դրանէն և բեկումն ի վերայ բլրոց: - 180.

ՍՊԱՅ - Եւ բացեալ զմթերս գանձուցն բաշխէր առատապէս ամենեցուն իւրոց սպայիցն: - 168.

ՍՊԱՆԱՆԵԼ - Կինն Սահակայ որդւոյ Իսմայէլի, զորոյ զհանգամանսն ցուցաք, զմեռանելն Սահակայ և զկնոջն հրապարակագոյժ լինել, վասն որոյ պատճառանաց սպանանի այրն նորա. – 326. ապա անարգեաց զնա և Կաւատ արքայ, եհատ ի վերայ նորա դատաստան մահու, և հրամայէ արանց մտանել և սպանանել զնա. – 152. Բայց ոչ ժամանեալ կատարման պատերազմին, զաշտարակն, զոր շինէր որդին Աբգարու փլուզեալ ի վերայ սպան զնա, վրէժխնդիր եղեալ մահուն Աղդէի սրբոյ: - 80. Երրորդ՝ խժաբար նենգութիւնն, զոր անփրկանակ ի ծնօղացն մեկուսի տարեալ սպան տարապարտ: - 24. և ազատացն յետուստ կողմանէ սուր ի գործ արկեալ սպանին զնա, և զգլուխ նորա հատեալ առ /368/ բերդայինսն յղէին: - 370. և գնացեալ միաբանութեամբ ի Կոստանդնուպօլիս՝ սպանին զՄուրիկ թագաւոր և նստուցին զՓոկաս յաթոռ թագաւորութեան: - 140. և նոքա հարեալ սատակեցին զնոսա սրով սուսերի յանխնայ, սպանին և զզօրավարն ի պատերազմին – 150. և անդ սպանանի արքայն ի Քուշանաց. – 128. և անդ սպանին հրամանաւ կայսեր, թագաւորեալ ամս Ջ: - 108. Եւ անդէն իսկ և իսկ փութացաւ, եհաս գուժկան առ թագաւորն, եթէ սպանաւ զօրավարն քո և ապստամբեաց ի պետութենէ քումմէ աշխարհն Հայոց: - 190. Եւ առեալ զգանձսն՝ հրամայեաց սպանանել զընծայաբերսն, և բանիցն Հայրակղի ոչ արար պատասխանի, այլ առնէր վնասս սաստիկս ի կողմանս կողմանս, աւարառութիւն և գերութիւն և սուր. – 142. և դարձեալ անտի սպան և զմայր իւր զՏաճատուհի – 106. Եւ դարձեալ՝ եթէ յարոյց ինձ Աստուած զաւակ այլ՝ փոխանակ Հաբէլի զոր սպան Կայէն: - 24. և ելեալք ի վերայ Փառանու՝ արարին մեծ խորտակումն դիմադարձացն, սպանին և զԱպղջէհրն և զբազումս ի զօրէն Ամովնացւոց և Մովաբացւոց – 160. և Խ արամբք ի դիմի հարեալ հազարի միոյ՝ սպան զբազումս ի նոցանէ զընտրելոցն Յունաց – 302. և ծառայն զչարիս խորհեալ սպանանել զԴերենիկն և զաշխարհս նուաճել զիշխանութիւն Գուրգինի, զի և դիպող էր ժամն: - 320. և կարգեցին հրամանատար ի դրանն զԽոռոխ Որմզդ, որ և սպանաւ ի բամբշանէն որ կոչէին Բոր: - 154. Եւ մի ոմն մերկանայր զկօշիկս ոտիցն նորա. և հարեալ աքացի զվատ այրն հանդէպ սրտին՝ և սպան զնա: - 304. և նենգ գործեալ նմա, վասն նախանձու թագաւորեցելոյ Ասորդանի /ճիշտը՝Ասորդանիս/, երկու ևս որդիք նորա Ադրամելէք և Սանասար՝ սպանին զնա սրով, որ թագաւորեաց ամս ԺԸ – 60. Եւ նոյնժամայն սուսերամերկք խուռն նիզակօքն ի վերայ յարձակեալ իբրև զգազանս արիւնարբուս մարդախանձս՝ սրախողխող արարեալ սպանին զնա – 352. և սպանանի Գուրգէն իշխան որդի կորապաղատին նենգութեամբ ի զօրագլխացն Ահմաթայ, այր քաջ և երևելի և քաջայայտ ի մէջ Հայաստանեայցս: - 358. Եւ Վահրամ գնաց փախստական և անկաւ ի Բախղ Շախստան.

որ և յետոյ իսկ սպանաւ ի հրամանէ Խոսրովայ: - 140. և փախուցեալ նա անկաւ ի զօրն Թետաղաց, որ էին եկեալ նմա յօգնականութիւն, որ և սպանին զնա հրամանաւ Իսմայէլի, կալեալ զթագաւորութիւնն ամս Ի: - 166. Զայսու ժամանակաւ թագաւորեալ Աղէքսանդր Մակեդովնացի տիեզերակալութեամբ երագահաս հասեալ ի վերայ Դարէհի սպանանել զնա. և բառնայ զթագաւորութիւնն Պարսից Արշաւրեան: - 68. զի Քրիստոսն այն, որ զանձն իւր ոչ կարաց ապրեցուցանել ի Հրէիցն, այլ կալան զնա և սպանին ի վերայ փայտի՝ իսկ արդ զքեզ զիա՞րդ կարէ ապրեցուցանել ի ձեռաց իմոց: - 146. զոր սպան Աղէքսանդրոս Մակեդովնացի - 166. զոր սպան Ստախրացին Արտաշիր որդի Սասանայ –166. զսուրբ եկեղեցիս, զտունս աղօթից քրիստոնէից այրել աւերել հիմն ի վեր տապալել, զքահանայսն նորոյ ուխտի ի սուրս իւրեանց մաշել, զծերս և զպառաւունս մահու սրոյ սպանանել, զերիտասարդս և զկուսանս խաղացուցանել ի գերութիւն, զստացուածս և զինչս վատնել աւարառութեամբ. – 398. Ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ մինչ ճոխացեալ մեծամեծս փքայր Ջափրմոթոքլ ի վերայ քրիստոնէից, որպէս Սենեքէրիմ նախնին մեր ի վերայ Երուսաղէմի և ժողովրդեանն Իսրայէլի՝ յեղակարծում հասեալ ի վերայ նորա որդին իւր Մոթէին սպան զնա – 318. Իբրև լցան ամք Ը Փոկայ՝ սպանաւ և նա ի Հայրակղէ, որ դաւեալ նմա՝ էառ զթագաւորութիւն նորա: - 140. Իսկ ասելն՝ ամենայն որ սպանանէ զԿայէն՝ եօթն վրէժս լուծցէ – 22. Իսկ զսուրբն Կահայ /292/ հրամայեաց սրով սպանանել. – 294. Իսկ ի զօրացն Հայոց զսակաւս յաննշանից ոմանց սպանին, և զտէր Գուրգէն վիրաւորեցին: - 178. Իսկ իբրև գիտացին եթէ սպանաւ զօրավարն, և խորտակեցաւ բազուկ աջոյ ձեռին, եղեալ ի փախուստ դարձան – 306. Իսկ Խոռեմայ առեալ զզօրսն երթեալ ի թագաւորանիստն, հրաման տուեալ այլոց ոմանց՝ սպանին զտղայ թագաւորն զԱրտաշիր: - 154. իսկ նա քանզի ի հրեշտակէ ասէր ունել պատգամ և ոչ ի մարդոյ՝ յոյժ դժուարեալ ընդ իրսն՝ սպան զնա ի գաղտնիս: - 162. Իսկ սուրբն վառեալ Հոգւովն սրբով՝ յիշէ զասացեալն ի Փրկչէն, թէ ,,մի երկնչիք յայնցանէ, որ սպանանեն զմարմինն, և զոգին ոչ կարեն ապականել,, - 204. Կինն դարձեալ ճիչ բարձեալ ասէ. ,,վասն իմ սպաներ զտէրն իմ. ես ոչ վայել եմ քեզ կին, այլ մեծի թագաւորին,,. – 272. Հրամայեաց և զեղբարսն իւր սպանանել – 152. մի՞թէ ոչ կարէին Հոռոմք սպանանել զնա, և բառնալ զթագաւորութիւնն Պարսից ի ժամանակի, իբրև ետ Աստուած զսա ի ձեռս մեր. այլ արարին ի վերայ նորա ողորմութիւն: - 144. Յամի ութերորդի Մուրկայ թագաւորի, թագաւորն Պարսից Որմզդ որ ի տանէ Սասանայ՝ սպանաւ յիւրոց հաւատարմաց – 136. Յետ նորա թագաւորէ եղբայր Սենեքերիմայ…<փութ>ապէս մեռանի ի Մարութաքբաղդան, իբրև … ունէր զվեց ամիս, սպանաւ և նա ի միջոէ ումեմնէ որում անունն էր Ներեղիբդ և թագաւոր էր. – 60. յորոց վերայ սուր եդեալ զբազումս սպանին և զնս բազումս վիրաւորեցին և զյոլովագոյնսն ի գերելոցն հանդերձ ընտանիւք իւրեանց զերծին ի նոցանէ և անցուցին ընդ պահակ ձորոյն յամրական կողմանս լերին: - 220. Նոյն ժամայն ել հրաման յարքունուստ, զի զսուրբն Սողոմոն ի նմին փայտի սպանցեն, նետաձիգ լինել ի նա: - 292. որ առեալ զթագաւորութիւնն Պարթևաց՝ տևեաց մինչև ի ժամանակս Յազկերտի, որ վերջին կացեալ թագաւոր Պարսից՝ սպանաւ ի Տաճկաց: - 166. որ սպան զհայր իւր Վահան և զմայր իւր Տաճատուհի վասն պարսկականին հնազանդութեան մոգութեան օրինացն – 110. որք ի միում ժամու սպանան արք Խ, ամենեքեան ի չափ հասակի եկեալ: -152. որք մտեալ քարտակատեցին զնա տապարօք ի սենեկի անդ և սպանին: - 152. սպանաւ ի խոռն անդ և եղբայր Ովային – 178.

ՍՊԱՆԴԱՆՈՑ - Իսկ Վահրամ տեսանէր զնա մերձ առ սպանդանոցն. – 222.

ՍՊԱՆԴԱՐԱՄԵՏ - և երկիր պանդոկի Սպանդարամետ աստուծոյ է – 48.

ՍՊԱՆԵԱԼ - բարձեալ և զդին սպանելոյն տարան ընդ իւրեանս ի պարծանս իւրեանց: - 354. և եղև թիւ սպանելոցն ՌՊ, թող զբազում վիրաւորսն զկողոպուտն և զձերբակալսն: - 232. և զինքն կերպագրեալ յորդին իւր սպանեալ ի Կայենէ: - 22. և զտարի մի կացեալ մարմինք սպանելոցն անյօշելիք ի գազանաց և ի թռչնոց: - 368. և կացին մնացեալ անդր մինչև ի դարձն Արտաշէսի որդւոյ Սանատրկոյ, որ եկեալ այսր թագաւորեաց, սպանեալ

զԵրուանդ: - 82. Եւ հրամայեցին համար առնել անկելոց դիակացն, գտաւ թիւ սպանելոցն ՃԷՌ մարդ: - 142. և դաշիկ արարեալ յայնկոյս քան զՎանտոսպ, ի տեղւոջն արձանաշար քարակարկառ գոգաձև միջոցի երկուց բլրակաց, որ հայի յԵրիվարաց արկման դաշտն, ի վերայ Լեզւոյ գեաւղջն, որ զաւրացն գեղեցիկ առասպելաբանեն սպիանած վերայն սպանելոցն ի մանկանցն Շամիրամայ: - 334. և որպէս ասեն՝ աւելի քան զհինգ հազար լեալ թիւ սպանելոցն. – 368. և սպանեալ զոստիկանն Պարսից, որ էր ի վերայ նոցա, և ինքեանք պատրաստեալ ի պատերազմ ընդդէմ Պարսից: - 142. և քամուածք ջրոյն որ ի ծորձորացն ի վայր զեղուին՝ յարիւն դառնային ի բազմութենէ սպանելոցն. – 178. Իսկ ընդ աւուրսն ընդ այնոսիկ սպանեալ էր Ութմանկացն, որ յամուրսն նստէին՝ զՌստոմ Վարաժնունի, որ զտանուտերական պատիւն յայնժամ ունէր զՎասպուրական աշխարհիս. – 332. յական քթթել ելից դիակամբք սպանելոցն և վիրաւորացն զերեսս դաշտին. – 400. յայտնի և յանդիման կացուցանել զթիւ սպանելոցն ոչ առնուին յանձն, թէ Ջ այր միայն հզօր ձեռամբ յաղթեցին ԺԵ հազարացն. – 234. Յորոց վերայ սուր եդեալ կոտորեցին, և լցին դիակամբք սպանելոցն զդաշտաձև հովիտն: - 306. Բայց Գուրգէն ընտրեաց զսէրն Քրիստոսի, քան զսէր փոքրամեայ աշխարհիս. ոչ խնդրելով զվրէժ արեան սպանելոյ հօր նորա ի պապոյն նորա – 320.

ՍՊԱՆԻԱՑԻՔ - մինչ տայր պատերազմ ընդ Սպանիացիսն վասն ոսկեհան տեղեացն. – 80.

ՍՊԱՆՈՂ - Որով ընթադրեալ զսիրողական երախտիս Արարչին, միանգամայն և զպատուէրն՝առ սպանողն հատուածեցաւ - 20.

ՍՊԱՆՈՒՄՆ - անտրտում խնդութեամբ դիմեցին ի տեղի սպանմանն, իբրև ի հարսանիս երիտասարդական ամուսնութեանն, ուրախ լինել որպէս փեսայ առ հարսին. – 266. Բայց Գուրգէն խոկայր զմասն աշխարհին յինքն գրաւել, մանաւանդ զՈստանն Ռշտունեաց, որ էր տեղի սպանման հօր իւրոյ, գինս արեան զնա համարելով: - 362. Բայց յո՛վ ոք կամ ո՞ր աշխարհ, զոր ոչ կործանեաց Աւշին պէսպէս լլկանօք հինի ասպատակաւ, աւարառու յափշտակութեամբ, սպանմամբ սրոյ և սովոյ: - 374. Եւ առեալ դահճացն զերանելին՝ ածին ի տեղի սպանմանն. – 296. Եւ են գազանաբարոյք, արիւնարբուք, առ ոչինչ համարելով զսպանումն եղբարց հարազատաց, նա և զանձանց ևս. – 192. և ընդ նմա Շապուհ յԱմատունի տոհմէ, այն որ գործակիցն եղև Գագկայ առ սպանումն Ապումրուանայ, զոր վերագոյնն յիշեցաք – 372. և միաբան զաղաղակ բարձեալ ասէին, ,,Աստուած, յօգնել մեզ նայեաց, և Տէր, յընկերել մեզ փութայ,, և որ ի կարգին, ,,զի վասն քո մեռանիմք զօրհանապազ, համարեցաք որպէս զոչխար ի սպանումն,,: - 266. և որք ի տանէն Ամատունեաց՝ Շապուհ և Վահան և Սարայ եղբարք միմեանց, Ապուսակր Վահունի և այլք ընդ նոսա, միաբանական խորհրդակցութեամբ խորհրդածեալ ընդ Գագկայ առ ի սպանումն Ապումրուանայ – 368. Եւ սաղմոսէին միաբան՝ ,,վասն քո մեռանիմք զօրհանապազ. համարեցաք որպէս զոչխար ի սպանումն,,: - 250. միանգամայն խորհէր վրէժխնդիր լինել ազգին Մամիկոնէից վասն սպանման Մեհուժանայ հաւտյն իւրոյ: - 112. Նորա խորհեալ հաստատնագոյնս վասն Ապումրուանայ՝ քաջասրտագոյնս լինել ի սպանումն. – 368. Որ ապա յետ սպանմանն Սենեքերիմայ յորդւոց իւրոց՝ բուռն գնդաւ Ադրամելէք և Սանասար գան մտանեն ի լեառն Սիմ - 16. որպէս և յետոյ ընդ Պիղատոսի խնդրեցին զվրէժ սպանման Մկրտչին և հալածանացն Քրիստոսի. – 78.

ՍՊԱՌԱԶԷՆ - Աշոտ մտրակեալ զիւր ասպայզինեալ երիվարն սպառազէն կազմեալ ի մարտ պատրաստել – 334. Ապա այնուհետև դարձեալ յղեաց զՀամդոյ զՊարսից ամիրայ, և ի զօրաց արքունի զՀէթմ ազգաւ թուրք, և ընդ նոսա հեծեալս Ժ հազարաց, կազմեալ սպառազէն պատրաստեալ բարձրագոյն քան զառաջինն – 234. Եւ ամենեցուն ըստ հրամանի թագաւորին յիւրաքանչիւր կողմանց այրուձի գումարեալ՝ հանդերձ այլովք սպառազէն յօրինուածովք անյապաղ երագութեամբ գային ի ժամադրեալ կոչումն: - 198. Եւ այնչափ և առաւել քան զսոյն կազմութեան սպառազէն պատրաստութեանն՝ սաստիկ տարակուսանօք և մեծ երկիւղիւ պակչէին յահէ հայկասիրտ իշխանին և յաղթող նահատակին մեր Աշոտոյ – 210. և արևն ի վերայ հասեալ սպառազէն զարդուն՝և մերկ

սուսերացն փայլեալ՝ ճառագայթս արեգականայինս յինքեանց ձգէին շուրջ զլերամբն. – 208. և գրեթէ /գրքում՝ գրէթէ/ ոչ ամենևին ուրեք երևեցաւ այնպիսի ահաւոր տեսիլ զօրու և սպառազէն կազմութեան՝ ամենայն թագաւորաց, որ կացեալ էին ընդ ծագս տիեզերաց. զորոյ սաստիկ և ահագին որոտումնն և ճայթումնն և փայլիւն զինուցն, և որ ինչ յայնժամ զարդարեալ և զինեալ պատրաստեցան զօրքն Տաճկաց: - 284. և եհաս ի վերայ նորա վառեալ զինու սպառազէն երիվարաց ընտիր հեծելովք այրուձիոյ: - 178. և զերիվարսն և զհեծեալս նոցա զինեալ սպառազինուք – 208. և զի մի մի թուիցէ յանուանէ զյաճախութիւն զինուցն և զսպառազէն կազմութեանցն զձիոցն և զհեծելոց նոցա. – 280. և ի սաստիկ փայլմանէ զինուցն և սուսերացն շողալոյ, և ի փայլիւնն սպառազէն երիվարացն վառելոցն՝ զկարծիս բերէր զիրոյ վառեալ լերինն – 228. Եւ կորեան ի զօրացն Պարսից յաւուր յայնմիկ սպառազէնք հեծելոց ԴՌ հանդերձ նաւօք իւրեանց: - 146. յայնժամ ահագինս որոտալով ճայթիցէ ի վերայ քո երկինք, և լսիցէ հնչիւն և բոմբիւն և դղրդիւն յանդնդոց, ձայն որոտալոյ սմբակաց բազում ամբոխից երիվարաց և աղաղակ բազում սպառազինաց յարձակեսցին ի վերայ քո. - 148. որոյ գնացեալ առնու յինքն զԳագիկ և յղէ սպառազէն պատրաստութեամբ ի Վանտոսպ առ տիկինն Վասպուրական, և պահել ի զգուշութիւն: -350. Սոքա ամենեքեան վառեալք սպառազէն պատրաստութեամբ և բազմաձեռն առատալիր պատարագօք՝ գնացին, զի առեալ տարցեն մուծցեն զնա ի Դուին քաղաքն: - 340. Տեղեկանայր … և զայն ևս, թէ քանի՛ սպառազէնք են – 198. Քանզի վաղիւ առաւօտուն ցուցանեմ ձեզ փիղս վառեալս, և ի վերայ հզօր սպառազէնս ի քաջաց – 138.

ՍՊԱՌԱԶԻՆԵԱԼ - Եւ իսկոյն անյապաղ յական քթթել սպառազինեալ այրուձի պնդակազմ /366/ պատրաստութեամբ, ռազմ բոլորեալ ղաշիկ դիմացուածով զմարտն գրգռեալ - 368. և սուսեր ընդ մէջ ածեալ, և հեծուցեալ ի մեծազարդ ջորւոջ, և նժոյգս առաջի և զկնի ի զարդ և ի զէն սպառազինեալ և ձայնք փողոց և դոփիւնք թմբկաց և այլ երաժշտական գործոց հնչեցուցանէին շուրջանակի. – 236. Նոքա վազս առեալ ճեպով խուռն յարձակմամբ սպառազինեալ այրուձիոց. – 352.

ՍՊԱՌԱԶԻՆՈՒԹԻՒՆ - Եւ այլք յաւագ նախարարացն գնացին ամենայն պնդակազմ սպառազինութեամբք ի Պարսս՝ հնազանդել ընդ ձեռամբ հեթանոսական և բարբարիկոն ազգին Սասանականին. – 110.

ՍՊԱՌԵԱԼ - այլ զի բազում նեղութիւն և սուր, ի ձեռն այսր /46/ սատանայական ուսման՝ սպառեալ կործանեաց զերկիրս Հայոց – 48.

ՍՊԱՌԵԼ - և ահա հնչէր առ հասարակ երկիրն ամենայն իբրև զձով ալեաց կուտակելոյ, և սաստկացաւ պատերազմն, յառլուսանալ աւուրն մինչև ի սպառել անցից տունջեանն իշխեցողին երկոտասան ժամու աւուրն. – 276. և սուր ի գործ արարեալ զերիս աւուրս՝ սպառեցին զամենայն մարդ ի քաղաքին. – 142.

ՍՊԱՌՆԱԼ - և զի չզօրեաց կալ ընդդէմ նորա, ահ արկանէր, սպառնայր չար ևս կտտանօք լլկել զնոսա, ոտնատորփ լինելով փոնգայր իբրև զձի խստերախ: - 270. Սպառնայ և աստուածային դատաստանն Երեմիայիւ – 38.

ՍՊԱՌՆԱԼԻՔ - Այսու զպտուղ շրթանց մերոց խոստովանելով յանուն նորա պահանջէ սպառնալեօքն և խոստմամբքն: - 256. առ մերձաւորսն կեղծաւորէր զբարեկամութիւն, և առ հեռաւորսն բարձրացուցանէր զչարութեան սպառնալիս: - 270. առ որ յղեալ բազում անգամ պէսպէս սպառնալեօք և ողոքական բանիւք հաւանութեամբ թողուլ զօրէնս քրիստոնէութեան և հաւասարակցել այլոց ուրացողացն զՔրիստոս. – 318. Դարձեալ ի նոյն յարեալ՝ և այլ հոգաբարձութեան աշխարհի խնամ տանէր, ի մեղադրանս մատուցեալ մարգարէիւն հանդերձ սպառնալեօք – 182. և խոշտանգեսցես զնոսա գանիւ և բանտիւ և պէսպէս տանջանօք սպառնալեօք և ողոքանօք և ընչից պատրանօք արկցուք զնոսա ի ներքոյ կամաց թագաւորութեան մերոյ. – 196. Եւ խօսէր ընդ նոսա սաստիկ և ահագին դատաստանօք և սպառնալեօք, թէ ընդէ՞ր և դուք ոչ մեռարուք ի պատերազմին, քան թէ ելեալ փախստական գնացէք գալ առ իս և տալ համարձակութիւն ծառայի իմում ի յայսքան վնաս. մի՞թէ արդեօք զԽոսրով մեռեալ կարծէիք,,: - 150. Եւ յաւուր միում լեալ

նորա ի տխրութեան ի սպառնալեաց հօրեղբօրն իւրոյ՝ եկն եմուտ առ նա Ալի որդի Ապուտալպի և ասէ, զի՞նչ են պատճառքդ զի նստիս տխրեալ. – 160. և նա ասէ՝ զԱստուած արարիչ երկնի և երկրի պատմեմ, և անարգեն զիս սպառնալեօք: - 160. Իսկ սպառնալիք քո և չարչարանք, զոր ասես ի վերայ իմ հասուցանել՝ խաղ մանկտոյ կամ զառանցելոց թուի յաչս իմ, և բանք քո նոյնպէս, որպէս առն անմտի և խելագար և ցնորեալ ծերոյ,,: - 290. Որպէս և Պօղոս ողբալով և սպառնալեօք ասէ. – 258.

ՍՊԱՌՆԱԿԱՆ - ոչ ինչ ձեռնամուխ լինելով ի նա, վասն կասկածանաց Պարսից արքային, միայն սպառնական խոստաբանութեամբ յղէ առ նա պատգամս: - 130.

ՍՊԱՌՆԱՅԵԱԼ - զի զմահուն սպառնացեալ հօրն պատուհաս՝ աչօք իւրովք տեսցէ – 22. որ առ ժամեայ սպառնացեալ պատուհասիւն ի հարիւրամեայ ձգէր ժամանակս ներողութեամբ: - 28.

ՍՊԱՌՈՒԱԾ - գնացեալ պատահին նմա ի սպառուածս Տաւրոսական լերինն: - 66.

ՍՊԱՌ ՍՊՈՒՌ - զի մի սպառ սպուռ տապալիցի զօրութիւն շինուածոյ աշխարհի, ի բաց ընկենլով զծառայական պաշտօնատրութիւն կողմնակալաց, և քաղաքային անհաւատարիմ կամարարողաց, և հարկաց բեկման և զօրաց – 186. մի՛ յամառիք զհետ Արշակայ և բնաւ սպառ սպուռ մերժեալ լինիք ի հայրենեաց բնակութենէ – 110.

ՍՊԱՍ - Իսկ իշխանն Բագարատ … ել գնաց անխիղճ համարձակութեամբ, տիրասէր խորհրդովք, կատարել զսպաս զինուորութեան, ըստ աստուածեղէն պատուիրանին և ըստ թագաւորական հրամանին, զհետ եկելոյ կոչնականացն, ոչինչ իմացեալ զպատրանս խաբէութեան նորա, որով վրիպեացն: - 186. որգունակ քաւութիւնն և այլ կահ սպասու խորանին ի Մովսիսէ օրինադրեալ ի ձեռն ճարտարապետացն Եղիաբ և Բեսելիէլ խորանայարդարք: -378. Զոր հրաշազարդեալ մեծագանձ սպասիւք, ոսկեկերտ խաչադրօշեալ ընդելուզեալ մարգարտով և ակամբք պատուականօք հրաշագործեալ: - 396. Յայնժամ տեսեալ Երուսաղէմացւոցն զանհնարին դիպուածսն անօգնականութեանն՝ առին զաստուածային սուրբ նշանն տէրունական հանդերձ այլ սպասիւք եկեղեցեացն, փախուցին ի քաղաքն թագաւորական ի Կոստանդին. – 162. շինեալ նորոգեաց և զեկեղեցին որ ի նմա յանուանակոչութիւն սուրբ Աստուածածնին Մարիամայ և զարդարեաց զնա մեծագանձ սպասուք և եդ ի նմա զԽաչն, զոր յիշեցաք վերագոյնն, յորոյ ձեռն ծանուցաւ զօրութիւնն հրաշագործ: - 390.

ՍՊԱՍԱԻՈՐՈՒԹԻՒՆ - և մի զմիոյ հետ ստիպէր՝ փութալ միոյ միոյ ի նոցանէ յանդիման նմա հատուցանել ծառայական սպասաւորութիւնս, զոր և արարին իսկ Աշոտ և Գագիկ և Գուրգէն, կամաւոր և ակամայ զնորայն կատարելով հրամայեալս – 370. հարկանէր նմա սպասաւորութիւնս միամիտս, արածէր ուղտս և լինէր հրամանատար տանն նորա: - 158.

ՍՊԱՍԵԼ - Իսկ քաղաքապետն որում Ապլբերս կոչէին, ձեռնտուութեամբ պարսկային զօրու սպասէր նմա ի չարիս ի բազում աւուրց. – 352.

ՍՊԱՐԱՊԵՏ - ,,բարի՛ է քեզ, թագաւոր Հայոց, է՛կ այսր զի պսակեցից զքեզ ես սպարապետս,,, – 108. անկեալ Աղան յերեսս առաջի սրբոյն Սահակայ և առաջի սպարապետին Սահակայ՝ ընդունել զսքեմ կրօնաւորութեան մոնազնութեան անապատասէր միայնական ստանալ իւր վարս: - 114. Բայց սպարապետն Սմբատ և տիկինն Վասպուրական Հռիփսիմէ անդէն մնաց, և յաւելան ի մարտիրոսական հոլովսն: - 324. Ելեալ փութանակի եկն եհաս յաշխարհս Վասպուրական սպարապետին կամակցութեամբ: - 306. և առաջնորդէր նորա սպարապետն ի գործս պատերազմացն և յելս և ի մուտս աշխարհացն. – 270. Եւ ինքն /302/ անցեալ գնայր առ իշխանիկն ի յամուրն Աշխարհաբերդն կոչեցեալ. և անտի արիաբար քաջասրտագոյն դիմացուածով ելեալ գնաց դարձեալ առ սպարապետն Սմբատ: - 304. Եւ Բուխայ հրամայեաց սպարապետին, զի աներկիւղ կացցէ մնասցէ Գուրգէն առ սպարապետին մեծաւ շնորհակալիւք: - 304. Եւ Բուխայ հրամայեաց սպարապետին, զի աներկիւղ կացցէ մնասցէ Գուրգէն առ սպարապետին մեծաւ շնորհակալիւք: - 304. Եւ ի ժամու մինչ ագնորեալքն կամէին մտանել զառաջեաւ … յայնժամ շուրջ կացեալ զվրանաւն մեծ սպարապետին զկազմեալ գնդաւ վահանաւոր և

նիզակաւոր ամրափակ պնդութեամբ, և մտեալ մատոյց զթուղթն, զոր էր գրեալ առ Յամանիկն ի քաղաքն Պարտաւ Ահմաթայ նենգութեամբ: - 344. և կալեալ զԱնիանոս նահապետ Բագրատունեաց և սպարապետ Հայոց հանդերձ ընտանեօք և ամենայն ազգաբանութեամբ՝ արկանէ ընդ բազում չարչարանօք – 74. Եւ մինչդեռ այս գործ խորհրդածէր՝ հասին ի վերայ նորա քաղաքապետք երկու, անուն միոյն Բշիր և երկրորդին Զքրի, և կալան զնա տանել առ Աշոտ որդի սպարապետին: - 316. Եւ յերկարեալ Աղան զողբսն, ջերմեռանդն յորդահոս արտասուաց բղխմունս առաջի սրբոյն Սահակայ և մեծ սպարապետին Սահակայ և այլոց նախարարացն. – 112. Եւ յերկարեալ սպարապետին /282/ խօսել ընդ զօրավարին՝ ի բաց մերկեաց զպատրուակ սրտմտութեան ի սրտէ նորա: - 284. Եւ նստէր անդ ի բացեայ ի վերայ բլրի միջոց տէր Մուշեղ որդի սպարապետին և կայր հիացեալ ահեղ և մեծ զարմացմամբ: - 284. Եւ քանզի հաւատացեալ էր զգաւառն Բուխայի ի ձեռն սպարապետին Սմբատայ՝ գրէ առ ամիրայն Նախճաւանու Աբրահամ անուն, զեկուցանելով նմա զզօրացն Վասպուրականի. – 304. Եւ քանզի յետ մահուանն մեծին Սահակայ Բագրատունոյ սպարապետի ասպետի և զօրավարի Հայոց, հաւատացեալ էր Թէոդոսի կայսեր զսպարապետութիւնն Հայոց Համազասպ Մամիկոնէի և որդւոյ իւրում Վարդանայ – 122. Ընդդէմ զօրաժողով եղեալ Սմբատ սպարապետն Հայոց որդի Բագարատայ Բագրատունւոյ – 106. Իսկ զկնի աւուրցն տասանց ի գլուխ ելանելոյ՝ խնդրեաց սպարապետն մտանել առ նա, և կալեալ զձեռանէ նորա՝ սկսաւ խօսել ընդ նմա և ասէ. – 282. Իսկ Սմբատ որ և Ապլաբաս սպարապետն Հայոց, իբրև գիտաց թէ ոչինչ օգուտ բերէ արտաքոյ հրամանացն նորա լինել՝ փութացաւ եկն առ նա, և ընկալեալ ի նմանէ՝ բնակեաց ինքն և իւրքն հանդերձ իւրաքանչիւր կալուածովք առանց կասկածանաց. – 270. խորհելով վասն սպարապետին մեծին Սահակայ, որպէս ի նմանէ Խոսրով զանձնիշխանականն օրինադրեաց հրաման. – 112. Մնաց միայն Աշոտ որդի սպարապետին և Մուշեղ և Սմբատ եղբայր Աշոտոյ – 298. յաւուր միում … ետ հրաման իշխանն առնն կորովի եղբօր իւրոյ Աբասայ Հայոց սպարապետի՝ վառել պնդակազմ պատրաստութեամբ, զօրու և զինու և զարդու ամենայարդար հնարաւորութեամբ, որպէս օրէն է նահատակաց քաջ արանց – 344. Նա թէպէտ և զչարացաւ ընդ եղեալսն՝ սակայն զանգիտեաց թողուլ զնա երթալ, ակնածելով ի չարայոյզ ազգէն Իսմայէլի, զի դեռ ևս տիրէր բռնութիւնն, և գերեալքն և հայրն իւր սպարապետն յարքունիս էին: - 316. որ էր ի ժամանակին սպարապետ Հայոց. – 120. որոց անուանք ճանաչի սոցա՝ տէր Սմբատ սպարապետ Հայոց, և Գրիգոր Քուրդկայ որդի Մամիկոնէից տէր, և Ատրներսէհ /296/ Աղուանից իշխան, և Գրիգոր Սիւնեաց տէր – 298. Բուռն հարեալ սպարապետն զձեռանէ նորա և հանեալ արտաքս, քաջալերելով լինել առանց /344/ երկիւղի. – 346.

ՍՊԱՐԱՊԵՏԱԿԱՆ - և տիկինն սպարապետական ի Տարունոյ եկեալ և նշանացի զդի նորա գտեալ՝ տարաւ ի Պորպ յիւր աւան և եդ ի գերեզմանի: - 368.

ՍՊԱՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ - Ազդ եղև Մամիկոնեան սպարապետութեանն անոպայ գործն – 98. Եւ քանզի յետ մահուանն մեծին Սահակայ Բագրատունոյ սպարապետի ասպետի և զօրավարի Հայոց, հաւատացեալ էր Թէոդոսի կայսեր զսպարապետութիւնն Հայոց Համազասպ Մամիկոնէի և որդւոյ իւրում Վարդանայ – 122.

ՍՊԱՐԵԹՈՍ – Եւ արդ են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Մամիգոս միւս՝ ամս Լ… Սպարեթոս ամս Խ… Ասկատադէս ամս Խ. . . - 58.

ՍՊԵՐ - Եւ եղև իբրև կատարեաց Բուխայ զանցս անցից ընդ Վասպուրական աշխարհս և խաղաց յարևելս կոյս՝ ել գնաց Գուրգէն ի Սպեր գաւառ. – 302.

ՍՊԻ - Բայց անյայտք են եթէ կատարելանան, զի հազիւ սպիքն գան, ըստ որումն սրբազանի տրամաբանութեան: - 338.

ՍՊԻԱՆԱԾ - և ղաշիկ արարեալ յայնկոյս քան զՎանտոսպ, ի տեղւոջն արձանաշար քարակարկառ գոգաձև միջոցի երկուց բլրակաց, որ հայի յԵրիվարաց արկման դաշտն, ի

վերայ Լեզւոյ գեաւղջն, որ զաւրացն գեղեցիկ առասպելաբանեն սպիանած վերայն սպանելոցն ի մանկանցն Շամիրամայ: - 334.

ՍՊԻՏԱԿ - և ինքն /232/ կայր հեծեալ ի վերայ սպիտակ ձիոյ, և ցանէր զծուխն ընդդէմ թշնամեացն, և օդ քաղցր, որ արկանէր զծուխն զերեսօք նոցա. – 234.

ՍՊԻՏԱԿԱՅԵՂՅ - ,,արջք գիսակագեղք սպիտակայեղջք որջացեալ ի պրակս անտառախիտ մայրեացդ. արդ թէ հաճոյ թուիցի՝ երթիցուք որսալ զնոսա,,. – 100.

ՍՊԻՏԱԿԱՓԱՅԼ - և ի տունջեան ամպ թանձրախոծ իբրև զթաղ լմեալ բալաձև սպիտակափայլ յոյժ. զայնմանէ ասէին՝ երկիր օտար անծանօթ: - 48. որոյ տեսեալ զբարձրաբերձ վայելչութիւն հասակին և զպատշաճ գեղ երեսացն, զփաղփեալ գոյնն ի տեսիլ արուսեկի ի մէջ սպիտակափայլ ալեացն պատուաբերի – 204.

ՍՊԻՏԱԿԱՓԱՌ - ընդդէմ նայեցածն ունելով զմեծ լեառնն Մասիք կոչելով բարձրագագաթն ձիւնալիր սպիտակափառ – 86.

ՍՊՈՒԺԵԼ - Իսկ կատարելագոյնքն և ծերքն ի նոցանէ սպուժէին առ այս, և մանաւանդ որք հաւատարիմքն կոչէին ըստ հաւատոյն նոցա որք Կուռայքն անուանէին – 404.

ՍՊՈՒՆԳ - և զփքինս կապարճիցն սպնգով ծածկեալ՝ զատակչական զօրութիւնն թռուցանէր ընդդէմ սրբոյն – 204. զոր ի ջուր եդեալ՝ ծծէ իբրև զսպունգ – 208.

ՍՊՈՒՌ - զի մի սպառ սպուռ տապալիցի զօրութիւն շինուածոյ աշխարհի, ի բաց ընկենլով զծառայական պաշտօնատրութիւն կողմնակալաց, և քաղաքային անհաւատարիմ կամարարողաց, և հարկաց բեկման և զօրաց – 186. մի՛ յամառիք զհետ Արշակայ և բնաւ սպառ սպուռ մերժեալ լինիք ի հայրենեաց բնակութենէ – 110.

ՍՊՐԴԵԱԼ - Նոր ոմն Նաբուզարդան կամ Զամրի յայտնեալ ի յաղանդոյն Նեստորի, երեքթշուառեան վատաշուէր, վատմիրհ, զագահութեանն չարիս ախտացեալ՝ սպրդեալ եմուտ ընդ մութ գիշերին յամրական պարսպեալ բլուր, և անցեալ ի սուրբ կոչարանին օթագացեալ. – 378. Ո՞վ յիմարութեան առաջնոցն. ո՞րպիսի կատաղութիւն և գիւտք դիւացն նախկին ժամանակաւ սպրդեալ մուծաւ յաշխարհ, ապստամբութիւն առ Աստուած և տրտմութիւն սրբոց հրեշտակաց, և պատճառ վտանգաւոր մահու ծառայիցն Աստուծոյ յաւուրս ապագայիցն. – 38.

ՍՊՐԴԵԼ - Իսկ իբրև սկսաւ սպրդել մտանել ի ներքս երկպառակութիւնն ի մէջ միաբանութեանն, հեռացաւ մեկնեցաւ գնաց շնորհ աստուածատուր զօրութեանն. – 194.

ՍՌՆԱՊԱՆ - նա և զիւրեաւ տախտակափակ լանջապահս, թիկնապահս, զանգապանս, սռնապանս, գլխապանս, որ գրեթէ բովանդակ պղնձեղէնս զնա իմանալ թուէր, և զետեղեալ բլրաձև զօրու անմատչելի կարծելով. – 64.

ՍՏԱԴԻՆ - ընդ որ յոյժ ուրախացեալ Տիբերի պատուէ ծիրանեօք և բրաբիոնաւ ի Ստադին տեղւոջն. – 80.

ՍՏԱԽՐԱՑԻ - զոր սպան Ստախրացին Արտաշիր որդի Սասանայ – 166.

ՍՏԱՀԱԿ – Բայց մեք քանզի ոչ երբէք ստունգանեցաք հրամանի թագաւորին և ոչ խափանիչ գտաք հարկաց արքունի, իբրև զապստամբս և զանհնազանդս և զստահակս ի ծառայութենէ տէրանց – 178.

ՍՏԱՀՐԱՑԻ - ԲԱՐՁՈՒԻՄՆ ՊԱՀՂԱՒԻԿ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՆ ԵԻ ԹԱԳԱՒՈՐԵԼ ՍՏԱՀՐԱՑՈՅՆ: - 92. դիմեցին առ կայսրն Վաղէտիանոս, թէ հնար ինչ իցէ առնուլ զվրէժ արեան Խոսրովու և ի /92/ վերջ նահանջել զբռնակալութիւն Ստահրացոյն. – 94. յեղակարծում ժամանակի հասանէ համբաւ մահուն Արտաւանայ, և տիրել Պարսից Ստահրացոյն Արտաշրի Սասանականի. – 92.

ՍՏԱՄԲԱԿ - ,,ընդէ՞ր, ով աստուածասէր թագաւոր, իբրև ընդ համհարզս և ընդ ստամբակս, իբրև ընդ աննշանս կամ ընդ անընդել վայրագս խօսիս ընդ մեզ – 242.

ՍՏԱՄԲԱԿԵԼ - Եւ գիտացեալ Արիմին զյետարկելն իւր՝ խեռեալ ստամբակեաց Որմզդի, հակառակ աստուած լինելով: - 46.

ՍՏԱՅՕԴ - Եւ մեր ընկալեալ և հաւատացեալ ճշմարտութեանն՝ և ոչ կարեմք փոխանակել զճշմարտութիւն ընդ սնոտի, առասպելաբան և կարկատուն, ստայօդ և պաճուճազարդ մոլար ուսմանդ ձերոյ: - 246.

ՍՏԱՆԱԼ - անկեալ Աղան յերեսս առաջի սրբոյն Սահակայ և առաջի սպարապետին Սահակայ՝ ընդունել զսքեմ կրօնաւորութեան մոնազնութեան անապատասէր միայնական ստանալ իւր վարս: - 114. Բայց նոքա ոչ վերակնեալք յօրէնս Տեառն, այլ ստացան իւրեանց անունկնդիր լսարանս, զչարագոյնն իժի և զանբժշկականն քարբի, արբեցան գինով յիմարութեանն. ստացան աչս, որովք ոչ տեսանիցեն, և ականջս, որովք ոչ լուիցեն. – 182. Բայց նոքա ոչ վերակնեալք յօրէնս Տեառն, այլ ստացան իւրեանց անունկնդիր լսարանս, զչարագոյնն իժի և զանբժշկականն քարբի, արբեցան գինով յիմարութեանն. ստացան աչս, որովք ոչ տեսանիցեն, և ականջս, որովք ոչ լուիցեն. – 182. Եւ էր գրեալ ի միում թղթի անդ, յիշեցուցանելով զոր ինչ գործեաց Աշոտ ի զօրսն Ապահունեաց զյաղթանակ պատերազմին և զհոյակապ անուն ստանալոյն՝ ասէ – 382. Եւ իշխանքն մեր ստացան ճոխագոյն հոյակապ անուն ի մէջ Հայաստանեայց – 336. ստացան բարեկարգաբար զարդարել զմերկացեալն ի բարեզարդութենէ, զմերժեալն և զհեռացեալն ի հայրենեաց և ի տանց՝ յանձնիւրս առնել դարձումն. – 388.

ՍՏԱՑԵԱԼ - և են ստացեալ զէնս աշտեայս հանապազ կրելով ընդ ինքեանս, ի պատրաստութիւն գազանացն որք ի լերինն բնակեն: - 192. Եւ Աւշնի հաւատացեալ զաշխարս ծառայի ումեմն Սափի անուն ի գերելոցն Յունաց ներքինի, թողեալ զհաւատսն որ ի Քրիստոս, մսլիմանակ դեն ստացեալ, արիւնարբու ուսմամբ բնաւորեալ. – 372. Իսկ եթէ վատացն՝ արութի՛ւն զերկիւղն համարելի է, ո՞րչափ ևս առաւել քաջացն քաջութիւն ստացեալ երկիւղիւն պատսպարել իւրեանց: - 354. Իսկ նոցա անմեկնելի զյոյսս իւրեանց ի Քրիստոս ունելով, բնաւից գերագոյն և հոյակապ անուն ստացեալ, զյաղթութեան նշանակ կանգնեալ. - 308. մեռան նոքա անդ և թաղեցան փառաւորապէս ըստ օրինի քրիստոնէից յուխտէ Յակոբկաց, որ անդ են հաւատացեալ ժողովուրդք, և զխոստովանողական անուն ստացեալ փառաւորեցան յերկրի և պսակելոց են ի Քրիստոսէ ընդ ամենայն սուրբս. ամէն: - 324. որ մեծաւ ախորժանօք յանգուցանէ առ ինքն զնոսա իբրև արս պատուաւորս և քաջամարտիկս զօրաւոր զօրութեամբ, և մանաւանդ զի բազում անգամ զանուն յաղթութեան ստացեալ ունէին: - 366.

ՍՏԱՑՈՒԱԾ - զսուրբ եկեղեցիս, զտունս աղօթից քրիստոնէից այրել աւերել հիմն ի վեր տապալել, զքահանայսն նորոյ ուխտի ի սուրս իւրեանց մաշել, զծերս և զպառաւունս մահու սրոյ սպանանել, զերիտասարդս և զկուսանս խաղացուցանել ի գերութիւն, զստացուածս և զինչս վատնել աւարառութեամբ. – 398. գերփեն առնուն զշէնս և զաւանս և զագարակս, կապուտ կողոպուտ թողուն ի ստացուածոց և յամենայն ժառանգութեանց, մաշեն ի սուր սուսերի զորս ի բուռն առնուին. – 102. Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ ... քո ստացուածք՝ և մեք ժառանգորդք, քո աւար՝ և մեք աւարառուք. դու աւազակ՝ և մեք կողոպտիչք - 278. Եկն եմուտ ի գաւառն Աղբագ, և ասպատակ սփռէր ընդ կողմանս կողմանս յերկիրն Վասպուրական, գերփէր, աւերէր, յափշտակէր, կապուտ կողոպուտ գործէր ընչից և ստացուածոց. – 176. և ասէ զնա Ստացուած, թէ և Աստուածով՝ այլ ոչ արժանաժառանգ. – 22. Եւ բազում այն էր որ մարտիրոսական ճգնութեամբ վկայեցին, քան որք դրդուեցան, առ ոչինչ համարելով զյափշտակութիւն ընչից և ստացուածոց և զմահս դառնագոյնս: - 124. և կալեալ զնա եդ ի բանտի ի Նկան բերդի և զամրոց նորա եհան ի նմանէ, և կացոյց զհաւատարիմս իւր պահել զնա, և զտուն և զստացուածս հանեալ ի նմանէ՝ և կացոյց ի վերայ աշխարհին զիւր գործակալս: - 348. հասեալ ի վերայ ծառոց մրգաբերաց, կամ ի դիւրաճախելի բոյս խոտոյ, այնպէս վատնեցին ծախեցին զզօրութիւն մարդկային ազգի ստացուածովք իւրեանց,,: - 240. ուստի և մեզ կարգաւորութիւն փոփոխմանց պահեցաւ ստացուածս այս: - 26.

ՍՏԵԱԼ - Եւ զի ստեալ Դերանկին Գուրգենայ եհան անտի զգործակալսն՝ նոյն գունակ Գուրգէն հնարաւորեալ առնու զամրոցն և հանէ զնորա գործակալսն – 326.

ՍՏԵԼ - Բայց ինքն Դերանիկն ստեաց երդման ուխտի խաղաղութեանն, զոր եդ ի մէջ իւր և ի մէջ Հասանայ – 348. Եւ իբրև ետուն զթուղթն կարծեցեալ իբրև յերեսաց արքայի՝ ,,ընթերցիր զայդ, ասէ, մի՛ ինչ ընդ մեղադրութեամբ արկաներ զիս, և կարծել նենգութեամբ գնալ առ քեզ և դրժել ինչ քեզ և ստել երդմանց /236/ մերոց. – 238.

ՍՏԵՂԾԵԱԼ - ոչ ստեղծեալ յումեքէ, այլ որպէս երևիդ՝ նոյնպէս էր. և կայ մնայ, և զմարդ ինքնաճին: - 48.

ՍՏԵՂԾԵԼ - Տե՛ս, ով սիրելի, զի թշնամանելն՝ լեզուին բարբառ է, և ոչ ներէ ստեղծիչն լեզուին զուրացութիւնն բարբառել, զի ոչ եթէ այլ ոք է որ ստեղծ զլեզուն, և այլ ոք է որ արար զսիրտն. – 258.

ՍՏԵՂԾԻՉ - Տե՛ս, ով սիրելի, զի թշնամանելն՝ լեզուին բարբառ է, և ոչ ներէ ստեղծիչն լեզուին զուրացութիւնն բարբառել, զի ոչ եթէ այլ ոք է որ ստեղծ զլեզուն, և այլ ոք է որ արար զսիրտն. – 258.

ՍՏԵՂԾՈՒԱԾ - ոչ պիտոյացեալ եկամուտ լուսոյ, որով նսեմասցի առ ի հասանել երեկոյին, ոչ ապաժամանութիւն արեգական առ ի մերժել զմութ գիշերի լուսազգեստ ստեղծուածոյն, որ յետ առաջնոցն կարգի և դասու՝ զերկրորդն փոխանորդեցաւ վիճակ, ոչ կերակուր հոսանուտ առ ի լրութիւն տարաբարձ ունակութեանց անապականին, որ դոյզն ինչ փոքրագոյն քան զհրեշտակս գոլ. – 20.

ՍՏԵՐԴՈՒՄՆ - Իսկ ի վերայ բազում հինիցն եկելոց ի վերայ Գուրգինի և սաստիկ պատերազմացն զոր պատերազմեցաւ յաղթող նահատակութեամբ. ոչ միայն յարտաքին թշնամեացն որ շուրջանակի պաշարէին, բազում այն էր որ ի ներքին ընտանեաց հարազատաց, ազգականաց դրժողաց, ուխտազանցաց, ստոց և ստերդմանց յուզէին աղմուկք: - 308.

ՍՏԻՊԵԱԼ - իսկ խարդախն ի նոցանէ ստիպեալ նախաժաման եկն յառաջ: - 46.

ՍՏԻՊԵԼ - Ազդ առնէ քաղաքապետին Տփղեաց. և խնդրեալ զնա առ ինքն՝ /316/ ստիպէր տագնապէր ահս արկանելով, թողուլ զօրէնս քրիստոնէութեան և յանդորր ելանել: - 318. այլ ստիպեսցուք զըմբռնեալսն՝ ի բաց կալ ի հաւատոց քրիստոնէութեանն. – 196. և բանակն Իսմայէլի հզօրագոյնս ստիպէր ի պատերազմ: - 162. և ի ժամուն յայնմիկ մինչ առաւ ամրոցն և զըմբռնեալսն ստիպէին, զի որք ի բաց կացցեն ի Քրիստոսէ՝ և մի մեռցին – 222. և հրաման հարկեցուցանող ճոխութեան քո ստիպէ զմեզ, ճեպել փութալ առ գիւտն հանդիսանալ և կարգել ոճով զփափագելին յայտարարական գրով, դրոշմել կանոնել ի գիրս աստ – 12. և նա տրտմեալ գնաց ի տուն իւր, քանզի հանապազ ստիպէր ի դիւէ անտի, թերևս թոյլ տալովն Աստուծոյ, զոր համարէր ի հրեշտակէ զանկանելն ի մտաց: - 160. Զոր առեալ զարսն ստիպեաց ի բաց կալ յերկրպագութենէն Քրիստոսի, և պատուի և պարգևաց արժանի լինել ի նմանէ, և մի չարաչար տանջանօք մեռանել: - 222. Խորտակէր և զնշան տէրունական Խաչին, զոր ուրեք ուրեք կանգնեալ լինէին. քանզի յոյժ ստիպէր զնա հոգին մոլեկան: - 168. ստիպեն լքանել թողուլ կրօնս քրիստոնէութեան, հնազանդել պաշտել զօրէնս մազդեզական մոխրապաշտութեանն – 102. և մի զմիոյ հետ ստիպէր՝ փութալ միոյ միոյ ի նոցանէ յանդիման նմա հատուցանել ծառայական սպասաւորութիւնս, զոր և արարին իսկ Աշոտ և Գագիկ և Գուրգէն, կամաւոր և ակամայ զնորայն կատարելով հրամայեալս – 370.

ՍՏԻՊՈՎ - և նորա խնդիր արարեալ մեծաւ ստիպով, մինչև կարացին գտանել նովիմբ կազմածաւ, և ետ յարսն որք եկեալ էին. – 154. զի և զմատեանս առաջնոցն մեծասաստ ստիպով ի մի վայր գումարեալ՝ հրամայեաց այրել. – 44.

ՍՏՆԱՆԵԼ - Բայց Դերենիկն կալեալ զնա պահէ ի զգուշութեան, ոչ ինչ ստնանել նմա, բաց ի կապանացն յորս արկեալ էր զնա, ըստ հատուցմանն բարւոյ. առ ձեռն պատրաստ կշռեաց նմա և օրհնեցաւ ի սրբոյն Զաքարիայէ: - 320. և ետուն պատերազմ անդ զաւուրս Լ, և ոչ ինչ կարացին ստնանել. – 362. և առ զայրուցն առ մարդկայինն դիմեալ ազգ՝ կարծել նոցա

ստնանէր, յինքեանք ձգել կորզել զսատակչական դարձուածէ. – 398. և Վահան հասեալ յանկարծուստ ի վերայ նորա, այն ինչ ընդ միտ ածելով ստնանել ինչ Գուրգինայ. – 310. զի և զբազումս պատերազմեալ պէսպէս մարտիւք, և ոչ ինչ կարացեալ ստնանել անմարտնչելի ամրոցացն և քաջութիւն արանցն որ ի նմա՝ ողոքական բանիւք կոչէր ի հաւանութիւն: - 278.

ՍՏՆԴԵԱՅ - Մուշեղ Անձաւացեաց տէր հիւանդացեալ զյետին կեալն, ունելով որդի ստնդեայ. – 324.

ՍՏՈՅԳ - Իսկ Սաղման յանձն առ գրել նմա. և գրէր գիրս յօդուածոյս, էր ինչ որ ի ստոյգ յիշողութենէ, և էր ինչ որ կարծողական բանք. – 164.

ՍՏՈՐԵԻ - Իսպառ ստորև ամրականին ի գոգաձև տեղւոջն … շինեաց եկեղեցի հրաշագործ հրաշազան յօրինուածով եկեղեցի ի տաշեալ քարանց ի Մանազաւեան քաղաքին ի Վանտոսպ, և հիմնեցուցեալ յանուն սրբոյն Սիօնի, որ ի սուրբ քաղաքն Երուսաղէմ. – 390.

ՍՏՈՐԻՆ - Եւ առ այսոքիւք պատեհագոյնս իմն գտեալ իբրև յանիշխանութեան՝ ոմանք Ասորեստանեայք և Քաղդէացիք, յազգէ թագաւորացն … զօր բազում գումարեալ՝ յետ ԻՀ ամի անիշխանութեան Ասորեստանեայց ի ձեռն Փուայ թագաւորեցելոյ դարձեալ տիրեն Բաբելոնի և ստորին Ասորւոց – 60.

ՍՏՈՐԻՋԵԱԼ - որ ամենատես ակնարկութեամբ ստորիջեալ ի խնդիր կորուսելոյն հեզագնաց գարշապարօք՝ ընդելականս նմա գուշակէր /գրքում՝ զուշակեր/ գալուստ – 20.

ՍՏՈՐՈԳԵԼ - Դարձեալ նմին նման ասէ Պօղոս, զօրինացն ստորոգելով գրաւորութիւն, այսպէս ասելով, ,,մերձ է բան ի բերան քո և ի սրտի քում, այսինքն է /256/ բան հաւատոց զոր քարոզեմք,,. – 258.

ՍՏՈՐՈՏ - գալ իջանել յելից ի ստորոտէ լերինն Վարագայ առշեղեալ ի հարաւոյ ի հիւսիսի ի խաղաղ ընդլայնանիստ գոգաձև դաշտականացսն – 392. և թանձրութիւն ձեանն հարթայատակ դիզաւ շուրջ զստորոտով լերինն – 188. և թափառական զվէմս ապաստան արարեալ յանկասկածագոյն տեղիս դարանի ի փոքր վիմամէջս ի կարկառս հովտաձև հանդէպ հարաւոյ քաղաքաբերդին Վանի, մօտ այն տեղի, յորում բղխէ աղբիւրաբար առ ստորոտով բլրակի միոյ, մօտ յեզր ծովուն – 84. և ինքեանք իջեալ ի լերանցն՝ կալան զստորոտ լերինն, պատրաստեալ ի պատերազմ: - 274. Եւ յետ խաչայարդար պայծառութեանն իջեալ ի լեռնէն Գագիկ ի ստորոտ լերինն, ուր աբեղայիցն բնակէին սքեմաձևքն: - 394. Իսկ Երուանդայ հետազօտեալ գայ բնակի առ ստորոտով լերինն ի գլուխս Տոսպ գաւառի, և կոչէ զտեղին /82/ Երուանդականս. – 84.

ՍՏՈՒԳԱԲԱՆԵԱԼ - զոր և երանելին Կորիւն, ուսումնակից Մովսէսի և աշակերտ սրբոյն Մեսրովպայ՝ յիւրումն ստուգաբանեալ պատմութեան զայսոսիկ մեզ հաւատարմացուցանէ: - 122.

ՍՏՈՒԳԱԲԱՆԵԼ - Եւ արդ ՆԺԱ են մարգարէք, որ զվկայութիւն աստուածութեանն Քրիստոսի ստուգաբանեն ճշմարտութեամբ յանցնիւր ժամանակս, իբրև ի միջէ բերանոյ, թող զԱւետարանն և զառաքեալս նորա: - 246. և Նինոս ի զաւակէ Քամայ ըստ Արիսդոնեա Քաղդէացւոյ և ըստ Եւսեբեա Կեսարացւոյ և ըստ Մովսէսի Խորենացւոյ և ըստ Յուլիանու Աղիկառնացւոյ ստուգաբանի: - 14. Հաւաստիս այս մեզ Եւսեբիոս Կեսարացի, Յուլիանոս Աղիկառնացի՝ ստուգաբանեն զթագաւորս Ասորոց ի զաւակէ Սեմայ զաճմունս առնել, որպէս ի կանոնեալ սահմանէն իմանալ: - 14. Իսկ զանուն քաղաքին կոչեցին Արտամատ, որ թարգմանեալ ստուգաբանի Արտաշէսի ձեռակարտ, կամ թէ՝ Արտաշէսի եկք – 88.

ՍՏՈՒԳԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ - զոր ընթերցասէրն Պտղոմէոս գրեալ և յարդարեալ ստուգաբանութեամբ, դնեն զգուշութեամբ ի դիւանապահ տունս գանձուց մինչև ի Կղէոպատրա կին, որպէս վերագոյնն գրեցաք: - 74.

ՍՏՈՒԳԱԳՈՅՆ - Նոյն ժամայն մատուցեալ ոմանց առ Դերանիկն՝ ստուգագոյնս քսէին վասն Գագկայ Ապումբուանայ. խորհել ընդ կորապաղատին, զոր ինչ գործեաց Հասան զանօգուտսն. – 348.

ՍՏՈՒԳԱՊԷՍ - ,,զոր ինչ միանգամ կամք յօժարութեան ձերոյ ախորժեսցեն՝ եղիցի ձեզ ստուգապէս առանց երկբայութեան. – 214. Բայց թէ է՞ր աղագաւ պատմութիւն վկայութեան Վահանայ ոչ է գրեալ ի գիրս պատմագրի՝ ստուգապէս առանց յերկուանալոյ ցուցանեմ քում ուսումնասէր քաջահմտութեանդ: - 128. գրէ թուղթ հաւատոց առ Ղևոն կայսր Յունաց, և ընկալեալ ի նմանէ պատասխանիս՝ բազում ինչ ի Կուրանէ անտի իւրեանց արտաքս ընկէց զյոյժ առասպելագոյնն, քանզի ստուգապէս ծանեաւ զզօրութիւնն. – 166. Յանձն առի պատմել ստուգապէս զսքանչելագործ յայտնութեանն հրաշիցն, որ ցուցաւ ի զօրավարութեանն Գագկայ. – 378 .

ՍՏՈՒԳԵԱԼ - ,,բազում անգամ, ասէ, և իմ ստուգեալ զայդ ի հաւատարմաց խորհրդականացն նորա. – 346. բայց եթէ ստութեամբ և թէ ճշմարտութեամբ՝ մեզ չէ յայտ, և զոչն ստուգեալ՝ և ոչ գրել լաւ համարեցայ: - 348. և զպատճառսն ստուգեալ, գրէ ի ձեռն Վահանայ ումեմն ի տոհմէն Ամատունեաց՝ դառնալ գալ բնակել անկասկած կենօք, ի բարձ և ի պատիւ իւրաքանչիւր յառաջանալ: - 98. զի ստուգեալ քննեցին՝ միոյ առն երկուս յինքեանց հարեալ ընկեցեալ էր, թող զվիրաւորսն և զկողոպուտ և զձերբակալսն – 234.

ՍՏՈՒԳԵԼ - Ես ինքնին աչօք իմովք տեսի զայրն զայն, որ հարեալն էր զնա, և ի նմանէ ստուգեցի վասն նորա: - 190. Եւ ելեալ գնաց զհետ կոչնականացն ի գութ հարազատութեան, և ի կարծիս սաստիկ հիւանդութեան, թէ մերձ ի մահ անկեալ դնիցի, ըստ ստուգելոյ կոչնականացն: - 348. Եւ իբրև ստուգեաց և տեղեկացաւ զամենայն՝ եգիտ բազմագոյն քան զամենեսեան զկապարճաւորս և զկորովիս աղեղնաւորացն Ելեմացւոց և Արաբացւոց, աջողակք յերկոցունց ձեռաց – 200. Իբրև ստուգեաց զազգն, զգաւառն, զաշխարհն, զպատճառ հատուածին, զզետեղելն, զիարդն, զորպէսն, զեղանակն, զդիպուածն, զպատահն և զայլն ամենայն՝ խնդրէ զնա Վաղարշակ յԱրշակայ և առնու աձէ զնա ընդ իւր ի Հայս – 72. Իբրև ստուգեցաւ որ ինչ եղեալն էր՝ փութացան խնդրել ի քաղաքին և ի կիրճս ճանապարհին, յոր կողմ և աճապարեաց ոք, մինչ անցեալ գտին զհարեալն դիւի չարի, զի կայր դեռ կիսամեռ: - 378.

ՍՏՈՒԳՈՒԹԻՒՆ - Զի եթէ ոչ ստուգութիւն սրտին և ճշմարտութիւն բերանոյն համամիտ առ հաւատոցն խոստովանութիւն ուղղակի մատչիցին՝ խոտան և ի բաց ընկենլի է և օտար ի սրբոյ առաքելական եկեղեցւոյ: - 258.

ՍՏՈՒԵՐ - զի գիտացին և ծանեան, թէ ունայնութիւն և ստութիւն են կեանք աշխարհիս և երազ դիւրամոռաց և ստուեր երազահոս – 264.

ՍՏՈՒԵՐԱԲԱՆԵԼ - Քանզի թէպէտ և անվաւեր ի նոցանէ գրեցեալքն ասացան՝ այլ բազում ինչ և առ ճշմարիտն ստուերաբանեն – 18.

ՍՏՈՒԵՐԱԿԱՆ - Ոչ կարծողականս ինչ ըստ առաջնոցն Բէլայ ասացելում, կամ այլոց ստուերականացն երևեցելոց երազականաց և խաբեբայ դիւաց, այլ ձեռագործ մեռելականս իսկ եցոյց ի պաշտօն – 40. Քանզի առաջնոցն ուրուականք և ստուերականք ոմանք՝ ըստ իւրաքանչիւր կարծեաց թուելոց վրիպեցան յաստուածածանօթն գիտութենէ հոգեշահ նահապետացն: - 40.

ՍՏՈՒԵՐԱՑԵԱԼ - ըստ պատկերին Աստուծոյ ստուերացեալ բարձրացեալն՝ նուաստացաւ – 22.

ՍՏՈՒԹԻՒՆ - ,,ձայն իմն ահաւոր հրեշտակի անկեալ ի վերայ իմ՝ հրամայեաց երթալ պատգամաւոր յազգն իմ, ցուցանել զԱստուած արարիչ երկնի և երկրի. առնուլ ինձ անուն գլխաւորութեան, և զստուգութիւն հաւատոց որ ի կուռս՝ յանդիմանել և քակտել,,: - 158. Եւ զի Ժ ազգացն շարք առանց ստուգեան կան գրեալ յամենայն մատենադարս - 12. և զմտաւ ածեալ զքսութիւնն զոր զեկուցին զԱշոտոյ կորապաղատէ առ Դերանիկն, եթէ ստուգեամբ և եթէ ճշմարտութեամբ՝ մեզ չէ յայտ: - 342. Եւ զչարեալ ընդ խափանումն խորհրդոցն իւրոց՝ ամբաստան յոյժ լինէր զԱշոտոյ հանդերձ թղթովք Տաճկաց, որք էին ի կողմանս Հայոց, բազում այն ինչ զոր ստուգեամբ քան թէ ճշմարտութեամբ զեկուցանեն զնմանէ զգործս, և թէ հակառակս ևս թագաւորութեան քոյ բանըննդդէմ լինի հանապազ: - 172. զի գիտացին և ծանեան, թէ ունայնութիւն և ստութիւն են կեանք աշխարհիս և երազ դիւրամոռաց և ստուեր երազահոս – 264. զի՞նչ Անանիա և Սափիրայ վասն ագարակին և

նորին ստութեանն, իմա և ի միտ առ: - 258. Զսա ըմբռնեալ զօրաց Տաճկաց ածին առ զօրավարն. և բազում վնասս ի գործս արքունի կուտեցին ի վերայ նորա և ստութեամբ առաւել քան թէ ճշմարտութեամբ պարտաւորեցին զնա: - 288. ընկալջիք հաւատս և օրէնս աստուածատուրս հեռի ի ստութենէ և լի որ ինչ ընդդէմ ստութեան է – 244. ընկալջիք հաւատս և օրէնս աստուածատուրս հեռի ի ստութենէ և լի որ ինչ ընդդէմ ստութեան է – 244. թէպէտ և ոչ համարձակեաց զամենայն բառնալ, այլ յոյժ պատկառանօք ամաչեցեալ՝ լքաւ ի ստութենէ անտի, որ յանդիմանեցաւ ի թղթոյ կայսերն, և ի ձեռն այսորիկ ցուցանէր բարեմտութիւն մեծ առ ազգս /166/ քրիստոնէից. – 168. բայց եթէ ստութեամբ և թէ ճշմարտութեամբ՝ մեզ չէ յայտ, և զոչն ստուգեալ՝ և ոչ գրել լաւ համարեցայ: - 348.

ՍՏՈՒՆԳԱՆԵԼ - Բայց մեք քանզի ոչ երբէք ստունգանեցաք հրամանի թագաւորին և ոչ խափանիչ գտաք հարկաց արքունի, իբրև զապստամբս և զանհնազանդս և զստահակս ի ծառայութենէ տէրանց – 178.

ՍՏՐԱՏԵԼԱՏ - իսկ զՎարդան կարգէ ստրատելատ Հայոց: - 116. Եւ տայր նմա զօր կայսերական յօգնականութիւն, և զՅովհան պատրիկ ի Հայոց կողմանէ, և զՆերսէս ստրատեղատ յԱսիւրոց, և զՄուշեղ այր քաջամարտիկ և հզօր զօրութեամբ, և զամենայն զօրս Յունաց և Հայոց, Վրաց և Աղուանից – 138.

ՍՏՐԱՏԵՂԱՏ Տե՛ս ՍՏՐԱՏԵԼԱՏ

ՍՏՐԿՈՒԹԻՒՆ - և կացուցեալ զնոսա ի կարգի ստրկութեան, որոյ զփոյթ հպատակութեան ցուցեալ՝ կարգէ զնոսա ի գործ ծառայութեան, կրել արծուիս և բազէս. – 64.

ՍՏՐՋԱՆԱԼ - Եւ ստրջացաւ Աստուած քանզի արար զմարդն: - 28.

ՍՏՐՋԱՑԵԱԼ - Գունակ Կորխային բանակին յանդնդաքակ տունսն զբնակութիւնսն արարին, անխայեալ ի նինուէականն ստրջացեալ նախ անդ ո՛չ անխայեալ առ քարեղէն սիրտ քաղաքացւոցն Դունայ: - 358.

ՍՐԱԽՈՂ - և զարսն գետավէժս և սրախողս արարեալ վատնեն – 126.

ՍՐԱԽՈՂԽՈՂ - Եւ նոյնժամայն սուսերամերկք խուռն նիզակօքն ի վերայ յարձակեալ իբրև զգազանս արիւնարբուս մարդախանձս՝ սրախողխող արարեալ սպանին զնա – 352. ի սաստ մատուցեալ գնդին իւրոյ պատերազմողացն՝ և ոչ կարաց զբորբոքեալ հնոց դէզադէզ կոխակացն սրախողխող սատակմանն ցածուցանել: - 368. Իսկ զձերբակալսն յղեցին առ Աւշին ի Պարտաւ, որք տուեալ ի կապանս բանտի և դատապարտեցան ի մահ, սրախողխող միջակտուր արարեալ: - 372.

ՍՐԲԱԶԱՆ - Բայց անյայտք են եթէ կատարելանան, զի հազիւ սպիքն զան, ըստ որումն սրբազանի տրամաբանութեան: - 338.

ՍՐԲԱԿԱՆ - քարինս տաշահոս հոլովեալ ի նիւթ եկեղեցւոյն ի Մանազաւեանն նահանգէ ընդ Բզնունական ծովն բերեալ մատուցանէ առ կատարումն հրաշագեղ դիտանոցին սրբոյն Սիոնի, այլովքն սրբական անուանակոչութեամբ տեղեաց տնտեսականին բանին Աստուծոյ մարդ եղելոյ: - 396.

ՍՐԲԵԱԼ - Եւ սրբեալ զերկիրս ի պղծութենէ և ի նենգութենէ նեղութեանցն, իբրև զՅուդայ Մակաբայեցի զԱնտիոքայն սրբելով զանաստուածութիւնն յԻսրայէլէ՝ արար խաղաղութիւն նոցա որոց տիրէրն: - 312.

ՍՐԲԵԼ - Եւ սրբեալ զերկիրս ի պղծութենէ և ի նենգութենէ նեղութեանցն, իբրև զՅուդայ Մակաբայեցի զԱնտիոքայն սրբելով զանաստուածութիւնն յԻսրայէլէ՝ արար խաղաղութիւն նոցա որոց տիրէրն: - 312.

ՍՐԲՈՒԹԻՒՆ - այլ յետս կացեալ յուխտէ սրբութեանն դառնալ զհետ պաշտաման կռոցն – 80. և ամենեքեան որ պահիցեն զշաբաթս իմ և ոչ պղծիցեն, և պահիցեն զպատուիրանս իմ և կացցեն յուխտին իմում՝ տարայց զնոսա ի լեառն սրբութեան իմոյ – 224. Եւ ելեալ ի տեղին սրբութեան և կատարեալ զաղօթսն՝ ելին շրջել զբօսնուլ յայլ ևս տեղիսն: - 100. Եւ փոխանակ սուրբ մկրտութեանն՝ հանապազ ողողանիլ ջրով, և զայն բաւական համարել ի սրբութիւն: - 164. ոչ թէ վասն աստուածպաշտութեան ձերոյ կամ բարեգործութեան և սրբութեան արար Աստուած զայս այսպէս, այլ վասն մերոյ

ամբարշտութեան ի Տէր. – 144. մինչ քաղցրատենչ քունն ի վերայ հասանէր որ զպահպանութիւն գիշերոյն պահէին՝ նորա ամբարձեալ զպղծալից ձեռն ի սրբութիւն սրբոցն և առեալ զսուրբ նշան խաչին Քրիստոսի և ընդ պատուհանն արտաքս ելեալ – 378. Նա և տեղիք սրբութեանց տունք աղօթիցն զշարժմանն կիրս կրեալ, պատառմամբ որմաշարժ լինելով – 358. Քանզի այնչափ թանձրացաւ յաճախութիւն սովոյն՝ որ ոչ միայն անսուրբ կենդանիս ուտէին ըստ սրբութեան կարգի, այլ և զսարսափելի և զդժնդակ, որ զգազանայինն անցուցանէ զվայրենամտութիւնն, զմարմինս մեռելոց՝ առանց խղճելոյ ուտէին, ի գերեզմանացն հանեալ զհետ միոյ և երկուց ամաց թաղելոյ: - 374.

ՍՐԵԼ - Եւ զլեզուդ պղծութեամբ զոր սրէիր ի վերայ մեծազաւր թագաւորին՝ արդ նոր և զարմանալի վիրաւք դատեսցէ զքեզ քան զամենայն տիեզերս: - 164.

ՍՐԻՆԳ - Բայց կին ոմն յազգէն Աշդահակայ բնակէ յամուրսն Ջլմար և ի Սրինգ, ի գաւառին ի Փոքր Աղբագ – 90. Եւ ամուրք յոյժ և աննկասկածելիք ի ձեռս նոցա են, ամուրն Ջլմար և Սրինգ, և Ճախուկ բերդն. – 212. Եւ այն ինչ ընդ մտանելն՝ երագապէս հասեալ ի վերայ ամրոցացն Ջղմար և Սրինգ կոչեցեալ՝ յինքն գրաւէ զամրոցսն. և կալեալ զՎասակ՝ յինքն գրաւեաց զզօրավարութիւնն բոլոր Վասպուրական տէրութեանս: - 306. զի բռնացեալ բնակէր յամուրսն Սրինգ և Ջղմար. - 316. Իսկ իշխանն Աշոտ և եղբարք իւր խոյս տուեալ զկողմամբքն Փոքր Աղբագոյ, մերձ առ յամուրսն Ջղմար և Սրինգ: - 372.

ՍՐՆԳԵԼ - Եւ ի սաստիկ բախմանէ խուռն նիզակացն և ի զինուց փայլելոյ և շողալոյ սուսերացն և սրնգելոյ աղեղանցն լարելոյ՝ հրաձգութիւն իմն արտաքս ելանէր իբրև յամպոց ճայթմանէ – 232.

ՍՐՈՎԲԷ - որպէս յայնժամ ի մահուն Ոզիայ արքայի, յաւուրս Եսայեայ մարգարէի՝ ի ձայնէ սրովբէից շարժեալ տաճարին տեառն, մինչ բարձրանալ դրանդեացն: - 358.

ՍՐՈՒՆՔ - արկանեն տոռունս ի սրունսն, կախեն զհիւսիսայինն աշտարակէն. – 102.

ՍՐՏԱԴՈՒՐՔ - և Տիգրան առ երագութեան ձեռինն հարեալ նիզակաւ ընդ սրտադուրսն ի բաց կորզէր զթոքակէսն. – 64.

ՍՐՏԵԱՅ - քանզի խորհեցան թագաւորեցուցանել զնա ի վերայ Հայոց, զի էր այր սրտեայ և ուժեղ, քաջախորհուրդ և իմաստնախորհ, խոնարհ, առատաձեռն և զուարթամիտ: - 126.

ՍՐՏԻ ՄՏՕՔ - մտօք սրտի գիտել զերկիւղն Աստուծոյ, կարգել և օրէնս բնութեան ի մարդիկ. – 26. որոց սրտի մտօք ի մանկութենէ զհարկ ծառայութեան հատուցեալ էին ըստ օրինի վայելչութեան հնազանդողաց և հնազանդելոց, ըստ յորդորման հեթանոսաց վարդապետին: - 364.

ՍՐՏՄՏԵԱԼ - սրտմտեալ անժուժկալ ի բարկութեանն ջերմագոյն արեանն մրրկալից շարժմանն, և սկսաւ թափել զմահաբին թոյնս իւր ի վերայ կապելոցն, իբրև զթոյնս իժի – 242.

ՍՐՏՄՏՈՒԹԻՒՆ - Եւ լուաւ տէր աղօթից նոցա, և դարձաւ ի բարկութենէ սրտմտութեան իւրոյ գթութեամբ և ողորմութեամբ, որպէս գրեցին երանելի մարգարէքն: - 314. Եւ յերկարեալ սպարապետին /282/ խօսել ընդ զօրավարին՝ ի բաց մերկեաց զպատրուակ սրտմտութեան ի սրտէ նորա: - 284. Յայնժամ թագաւորն լի եղև սրտմտութեամբ – 246. նոյնժամայն առ յոյժ ամբարտաւանութեանն և սաստիկ բարկութեանն և անհուն սրտմտութեանն և առանց բուժելի կատաղութեանն, յապուշ միտքն կրթեալ իբրև զարբեալ զանզգայ արբեցութեամբ - 264.

ՍՓՌԵԱԼ - և սփռեալ ասպատակ ընդ կողմանս կողմանս – 134. և տարածեալ սփռեալ գործավարս յամենայն երկիրս, բայց միայն յամուրսն ոչ կարացին լինել գամագիտ: - 372. սփռեալ տարածանեն հէնս ասպատակաւորս ընդ բոլոր երեսս երկրիս Հայոց – 102.

ՍՓՌԵԼ - առանց վեր ի վերայ /ճիշտը՝վեր ի վերոյ/ դնելոյ սփռել տարածանել ի կորուստ և յապականութիւն բազմաց: - 242. Եկն եմուտ ի գաւառն Աղբագ, և ասպպատսպակս սփռէր ընդ կողմանս կողմանս յերկիրն Վասպուրական, գերփէր, աւերէր, յափշտակէր, կապուտ կողոպուտ գործէր ընչից և ստացուածոց. – 176. և բանակեցաւ ի յԱդամակերտ ոստանին Արծրունեաց, և անդէն սկսաւ ասպպատսպակս սփռել, աւար առնել, կուտել առ ինքն զկապուտ աշխարհին յոյժ սաստկութեամբ: - 184. Եւ ընդ առաւօտն հրամայեաց

Հայրակղոս ապպատակս սփռել ի վերայ ամենայն երկրին, և հարկանել զամենայն երկիրն սրով սուսերի: - 150. և ինքն Ջափր գործ առնէր առ սակաւ սակաւ մեկնել ի նմանէ զզօրսն՝ դիմօք յաշխարհս աշխարհս /326/ ապպատակ սփռելոյ: - 328. սկսան այնուհետև աներկիւղ համարձակութեամբ սփռել տարածանել ի վերայ երեսաց երկրիս ամենայն ազգքն Տաճկաց – 238.

ՍՔԱՆՉԱՑԵԱԼ - Ընդ որ սքանչացեալ ընդ քաջասրտութիւնն և ընդ իմաստուն բանակարգութիւնն Պտղոմէի և Սելևկեայ զօրագլխացն Աղէքսանդրու՝ խնդրեցին պարգև ի թագաւորէն զԱսուդ. - 70.

ՍՔԱՆՉԵԼԱԳՈՐԾ - Յանձն առի պատմել ստուգապէս զսքանչելագործ յայտնութեանն հրաշիցն, որ ցուցաւ ի զօրավարութեանն Գագկայ. – 378.

ՍՔԱՆՉԵԼԱՊԷՍ - Զոր բան և վասն օձին սքանչելապէս ուսուցանէ Փիլոն Աղէքսանդրացի՝ յառաջ քան զդրժանացն դիպուածս՝ յոլովութիւն իմաստից ունել ամենայն շնչականաց. – 22.

ՍՔԱՆՉԵԼԻ - Ընդ որ յոյժ զչարեալ սքանչելին Աղան Արծրունի որդի Վասակայ ընդ հօրն անիմաստասէր բարուցն անխորհրդածութիւն և ընդ այնպիսւոյ աստուածամարտին Մեհուժանայ գթասիրաբար վարել ազգականութեամբ – 112. ի հարկէ լուայ աստուածայնոյ սքանչելի ձայնին որ ի հաւուցն ասացեալ եղև,,: - 52.

ՍՔԱՆՉԵԼԻՔ - ՎԱՍՆ ՍՔԱՆՉԵԼԵԱՅՆ ՈՐ ՅՈՒՅԱԻ ՅՈՍՏԱՆՆ ՌՇՏՈՒՆԵԱՅ ՅԱՄՍ ՋՕՐԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆՆ ԳԱԳԿԱՅ: - 378.

ՍՔԵՄ - անկեալ Աղան յերեսս առաջի սրբոյն Սահակայ և առաջի սպարապետին Սահակայ՝ ընդունել զսքեմ կրօնաւորութեան մոնազնութեան անապատասէր միայնական ստանալ իւր վարս: - 114. Եւ եղև ի դառնալն սրբոյն Սահակայ ի Պարսից՝ եկն առ նա դարձեալ Աղան Արծրունի, և ընկալաւ ի նմանէ սքեմ կրօնաւորութեան. – 120.

ՍՔԵՄԱՁԵԻ - Եւ յետ խաչայարդար պայծառութեանն իջեալ ի լեռնէն Գագիկ ի ստորոտ լերինն, ուր աբեղայիցն բնակէին սքեմաձևքն: - 394.

Վ

ՎԱՋ - անդ հասեալ քաջացն մերոց եղբարցն երեցունց ազատագունդ սակաւաձեռն գրոխիւ ի ձմեռնային ժամանակի, և ընդ լրթնատեսիլ լուսոյն վազս ի վերայ եղեալ՝ հանին ընդ սուր յոլովս քան թէ սակաւս: - 372. և երիվար մարզպանին պակասեաց առ վազսն – 402. և աղաղակեալ զկնի նորա՝ զի թերևս ի լուր ձայնին և ի փայլումն զինուցն և ի շողալ սուսերին և ի խխնջիւն քաջ երիվարին և ի վազս երագութեանն ուժոյ ազդ լինիցի և դարձցի ի ձայն նոցա և ծանիցէ, և դարձցի ի կորստական ճանապարհէն – 228. և երիվարին ընդ վազս փռնգալիր խրոխտանացն փրծուցեալ զնա ի ցաւոցն, քանզի այն ինչ կազդուրեալ էր Գուրգէն ի հիւանդութենէ և ի կրից աշխատութեանցն և ի տառապանաց բանտին: - 320. մինչ նոքա գունդ առ գունդ ընդդէմ միմեանց ճակատեալ կազմէին զռազմն, և փողքն գոչէին և դրօշքն տարածանէին և նշանքն փողփողէին, վահանաւորքն և նիզակաւորքն գոչէին, այրուձին այսր անդր վազս առնէին և ախոյեանքն յարձակէին, կապարճակիրքն աղեղանցն յուրային: - 174.

ՎԱՋՍ ԱՌԵԱԼ - դուզնաքեայ երասանակալ փայտիւն վազս առեալ սիգաքայլ ճեմարանօք ընդ կապուտակաձև երկնագոյն լեռնային և դաշտական ասպարէզս – 396. Եւ վազս առեալ

փութացան մտին ընդ կողմն Մականայ, բանակեցան ի դաշտավայրին Մեդիացւոց – 62. Նոյն ժամայն Քսերքսէս և Արշէզ վազս առեալ պատահեն Լիդէացւոյն. – 66. Նոքա վազս առեալ ճեպով խուռն յարձակմամբ սպառազինեալ այրուձիոց. – 352

ՎԱՋԵԼ - Այսր աղագաւ արտաքս վազեցի զմեծս զայս բանգտութեան ընթանալ ասպարէզ, զօրաւորաց մտահարուստ արանց կարօտացեալ բաւականանալ իմով անհեդեդ պատմողական հանդիսիւ – 352. և ընտիր երիվարաց պատրաստել, ի նորա չար խորհրդոցն ի բաց վազել: - 344. Եւ վազեսցեն առաւել քան զինծ երիվարք նոցա, և երագունք քան զգայլս Արաբացւոց: - 200. Եւ վազէր ընդ բանակն, կանչէր, հնչէր, շարժէր զձեռնն և ասէր, ,,ես քրիստոնեայ եմ, քրիստոնեայ եմ,, - 224.

ՎԱԹՍՈՒՆ - քանզի ասեն զբարձրութիւն նորա լինել վաթսուն կանգուն. – 38.

ՎԱԽՃԱՆ - այլ ի մարդկապէս բարբառոյ աստի ցուցանէ ի հրաժարականն ի սպառ վախճան: - 28. Ապա իբրև վախճան առնոյր կարգեալ եպիսկոպոսացն որ ի Պարսից … միաբան ապա նախարարքն Հայոց եկին առ սուրբն Սահակ – 120. և մինչդեռ խորհէր արքայ Կաւատ վասն շինութեան աշխարհի և խաղաղութեան՝ եհաս նմա վախճան կենաց և մեռաւ, կեցեալ ամիսս Ջ: - 152. Եւ յետ սակաւ աւուրց վախճան առեալ կենաց նորա, ձիոյ խրոխտացելոյ զանձն ամբերթեալ ելոյծ ի կենաց զքաջարանցն զմեծն տերանց զքաջ զօրավարն և զզօրագլուխն Հայոց մեծաց: - 364. Ընդ ժամանակս Հայրակղի կայսեր Հռոմոց էր հասեալ ի վախճան թագաւորութեանն Պարսից: - 156. կոչեաց զերիցունսն նորոյ կտակիս, զեպիսկոպոսս և զքահանայս, առաջի արկեալ զհաւատոցն կատարելաբանութիւն, զմկրտութեանն լուսաւորութիւն. զառեկելոցն յապաշխարութիւն, զյոյսն յետ վախճանին, զմարդասիրելն Քրիստոսի - 386. Յետ համբառնալոյ Փրկչին մերոյ և վախճանի բարեպաշտ թագաւորին /78/ Աբգարու, թագաւորեաց Անանուն որդի Աբգարու – 80. Որ և ի սա հասեալ՝ վախճան եղև թագաւորութեանն Պարսից. զոր յետ սակաւու միոյ ասացուք: - 156. քանզի յետ վախճանի Ասպուրակայ նստուցեալ էր Խոսրովու յաթոռ հայրապետութեան Հայոց զսուրբն Սահակ որդի սրբոյն Ներսէսի. – 112.

ՎԱԽՃԱՆԵԱԼ - այլ անդ կեցեալ և անդէն վախճանեալ, ոչ արժանի ինչ գործ յիշատակաց ցուցեալ: - 110. Անդ կեցեալ Խուրան և անդ վախճանեալ ի բարիոք ծերութեանն – 80. Եւ վախճանեալ միայնակեցին՝ կամեցաւ կատարել զպատուէր նորա Սաղման: - 162. և անդ մարգարէն Եզր և թագաւորն Սաղաթիէլ վախճանեալ թաղի ի Մարբակատինա ի բլրակի մի տեղւոջ. – 66. և յերթալն նորա և ի դառնալն՝ գայ գտանէ վախճանեալ զթագաւորն Արտաշէս ի Մարինդ – 92. և վախճանեալ զհայրն նորա՝ ի նմին աւուր մեռանի և ինքն սրով յիւրայոցն: /ճիշտը՝ յիւրայնոցն/ - 116. Եւ քանզի այն ինչ վախճանեալ էր կին Դերենկին՝ գրէ Գուրգէն առ Աշոտ, ասէ. – 322. Եւ քանզի վախճանեալ էր Համազասպ Մամիկոնեան … ոչ ոք այնուհետև առաջնորդէր Հայոց աշխարհիս. – 116. ի սորա ԽԳ ամին վախճանեալ Յակոբ մարգարէանայ վասն հեթանոսաց կոչմանն: - 56. - Վախճանեալ կայսր Վաղէս, և թագաւորէ Յունաց մեծն Թէոդոս. – 108. Քանզի սոքա յառաջ քան զհարս իւրեանց ասին վախճանեալ. – 40.

ՎԱԽՃԱՆԵԼ/ԻԼ/ - ,,որդեակ, ի վախճանելս իմում մի կայցես յայսմ աշխարհի, զի մի կորուսցես զկարգ քո ի մէջ անհաւատից, այլ երթիցես ի կողմանս Եգիպտոսի՝ բնակել ի մէջ բազմութեան եղբարց, զի շահեսցիս զոգիդ քո,,: - 162. Եւ եղև ի վախճանելն Խոսրովու Հայոց թագաւորի, որ եկաց ի տերութեանն ամս Դ – 114. և եղև վախճանել Տիբերի թագաւորեալ ամս ԻԳ. – 80. և ետ բերել քուքս և տանջել զնոսա քքովքն յերկար, մինչ կարծել ի նմին վախճանել – 292. և ի վախճանելն իւրում … ետ զիշխանութիւնն կնոջն իւրում Շամիրամայ – 44. ,,Կաւատ թագաւորն ձեր վախճանեցաւ, և որդի նորա մանուկ տղայ է. բայց արդ ի քեզ հասեալ թագաւորութիւնդ, և ես քեզ տայց զնա – 152. գնաց Արշակ փախստական յԵկեղէց գաւառ և անդ վախճանի իւրով մահու, թագաւորեալ ամս Է: - 112. և յերկրորդումն հանդերձեալ են վերստին մտանել ի տանջանս յաւիտենականս, ուր որդն ոչ վախճանի և հուրն ոչ շիջանի: - 336. Եւ ի սորա հարիւր և երեսուն և հինգերորդ ամին վախճանեցաւ նախահայրն Ադամ, կեցեալ ամս ՋԼ. – 26. Եւ իբրև անցին աւուրք

ինչ՝ վախճանեցաւ տանուտէր տանն: - 158. Եւ կալեալ Արշակայ զթագաւորութիւնն ամս ԼՋ՝ վախճանի ըստ օրինակի ասացելոց: - 104. Եւ կեցեալ Արջամ ամս Ի վախճանի – 76. և յետ Բ ամաց վախճանի Վաղարշակ, թագաւորեալ ընդ եղբօրն բոլոր Հայոց: - 110. Եւ յետ նորա ածին զԽոսրոյ ոմն /154/ տղայ մանուկ և նստուցին իւրեանց թագաւոր. և նա փութանակի վախճանեցաւ: - 156. Եւ նահապետացն արդարոցն անդէն և ի նոյն կալով՝ անդ և վախճանեցան – 30. Եւ նորա կամեցեալ ցուցանել թագաւորին՝ ի սոյն աւուրս վախճանեցաւ Հայրակղէս. իսկ որդի նորա Կոստանդին ոչ ունէր յանձին ըստ կամաց նորա պատասխանի. – 162. ի ԺԴ ամի սորա վախճանի Յովսէփ: - 56. ի սորա Ը ամին Մովսէս մարգարէ վախճանի: - 58. Իսկ նորա տուեալ զնա ի կղզիս Ովկիանու վախճանի անդ, թագաւորեալ ամս Դ: - 110. Որ և հուպ ժամանակաւ վախճանի և կայսր Թէոդոս, և առնուն զթագաւորութիւնն Ոնորէոս և Արկադ որդիքն Թէոդոսի: - 110. որ յետ Ե ամաց վախճանի, կեցեալ կեանս արտաքոյ իրաւանց: -118. որ տեսեաց ամս ՆԺԵ և վախճանեցաւ: - 120.

ՎԱԽՐԻՃ - փութացոյց գիր պաղատանաց առ Տաճատ Ռշտունեաց տէր և առ Վախրիճ Անձաւացեաց տէր, զեկուցանել նոցա զեղեալսն: - 126.

ՎԱԿՈՒՐ - Եւ զայլս ազգի ազգի զինուորք ունէին վաղերք և վակուրք, սուսերք և սուինք, տապարք և վիրգահանք, մեքենայք և ռմբաքարք, վահանք և նիզակք: - 208.

ՎԱՀԱԳՆ - Իսկ զՎահագն Հայկազնեայ … կացուցանեն ի դրան արքունի, յառաջանալ ի գործ պատերազմին մեծաւ աշխատութեամբ՝ կամ մեռանել ի սրոյ թշնամեաց դիպելոց, կամ յաղթել քաջասրտութեամբ: - 70.

ՎԱՀԱԳՆ ՀԱՅԿԱԶՆԵԱՅ - Իսկ զՎահագն Հայկազնեայ … կացուցանեն ի դրան արքունի, յառաջանալ ի գործ պատերազմին մեծաւ աշխատութեամբ՝ կամ մեռանել ի սրոյ թշնամեաց դիպելոց, կամ յաղթել քաջասրտութեամբ: - 70.

ՎԱՀԱՆ/հատուկ և հասարակ անուն/ - ՎԱՍՆ ԴԱՌՆԱԼՈՅ ԱՇՈՏՈՅ ԻՇԽԱՆԻՆ Ի ԳԵՐՈՒԹԵՆԵՆ ԵՒ ՎԱՍՆ ՎԱՀԱՆԱՅ ԱՐՁՐՈՒՆԻՈՅ: - 328. Ազդ եղև քաջին Վահանայ, եթէ զօր բազում առեալ Հազարաւուխտ յընտրելոցն Պարսից և ահաւադիկ հասեալ գայ ի վերայ: - 134. այլ առնու զզօրսն Պարսից և գայ թագաւորել Հայոց հրամանաւ Շապհոյ արքայի, ունելով ընդ իւր զՎահան Մամիկոնեան. – 106. Այլ և Վահան Ամատունեաց գաւառին փախստեայ եկեալ ի ձորն, որ մերձ է յամրոցն, ուր տէրն իւրեանց կայր: - 208. Այս Վահանս զոր յիշեցաք՝ այն Վահան է, զոր թագաւորեցուցին նախարարք Հայոց յաւուրս սրբոյն Վարդանայ – 74. անդ Վահան Արծրունի ընդմիջեալ զգունդն Պարսից դարձուցանէ ընդդէմ Վարդանայ. – 128. առաջապահեստ ճանապարհորդութեանն արարեալ զՄերշապուհ Արծրունի զօրավար Հայոց և զՎահան Ամատունի և եղբայր Մեհուժանայ՝ տարեալ հանգուցանեն ի տեղւոջ հայրենեացն վկայարանի ի Թորդան: - 108. Առնուն Մեհուժան և Վահան զզօրս Պարսից, գան մտանեն յերկիրս Հայոց – 102. Բայց Աշոտ վերջոտնեալ հանդերձ Վահանայ՝ եկն եհաս խաղաղութեամբ և բերկրեալ սրտիւ բազմադէմ յերկիր իւր: - 330. Բայց թէ է՞ր աղագաւ պատմութիւն վկայութեան Վահանայ ոչ է գրեալ ի գիրս պատմագրի՝ ստուգապէս առանց յերկուանալոյ ցուցանեմ քում ուսումնասէր քաջահմտութեանդ:- 128. Բայց յետոյ անմիաբան գտեալք նախարարքն Հայոց՝ թողին զոր խորհեցանն վասն թագաւորելոյ Վահանայ, և անցին /126/ գնացին առ մեծն Վարդան. – 128. Գան դարձեալ Մեհուժան և Վահան և առնուն զՎանտոսպ – 104. գնաց և Վահան զհետ նախարարացն առ Վարդան յառաջագոյն, տալ նմա զվերակացութիւն Հայոց. – 128. և խաչանշան լուսով խաղացուցանեն բազմութեամբ նախարարացն Հայոց ի ձեռն Վահանայ Ամատունոյ – 120. Եւ այն ինչ պատահեալ Գուրգէն հարուստ գնդի Վահանայ ի յառուամէջս մուրին՝ ի բազում քան թէ սակաւ սուսերս ծեծեցին զնա, մինչև ոմն Ջուանշէր անուն յետուստ յանկարծ հարեալ վիրաւորեաց զԳուրգէն – 310. Եւ այս են ծնունդք Արծրունեաց. ի Բաբգենայ Մուշեղ. Վահան. Ներսէհ. միւս Բաբգէն. Տիրոց: - 94. Եւ անդ Վահան Արծրունի խոյակապ և յականաւոր քաջամարտութեամբ ընդ սրբոյն Վարդանայ ճակատ առ ճակատ վառեալ

զպատերազմն, իբրև հուր ընդ եղէգն ճեմելով ի մէջ քաջ ախոյեանացն Պարսից: - 128. Եւ առ չանսալն յետուստ կողմանէ Վահան հարեալ ի գաղտնիս զգարշապար երիվարին՝ արար կաղանալ նժոյգ ասպարակողին. – 334. Եւ գունդն Հայոց խաղացին ընդդէմ նոցա … ի տանէն Արծրունեաց՝ Գուրգէն … և Գնունիք՝ Վահան և Շապուհ և Ապուսէթ և Պատրիկ և Ապուսելմ և Վարդան. – 230. Եւ գունդն Հայոց խաղացին ընդդէմ նոցա … ի տանէն Արծրունեաց՝ Գուրգէն … և Գաղրիկքն՝ Ապուսելմ և Վասակ և Վահան. … և Ամատունիքն՝ Մուշեղ և Ասիթ և Սահակ. – 230. Եւ դարձան մտին յՈստանն Ռշտունեաց և կացուցին յանձանց իւրեանց իշխան զՎասակ Կովակեր, եղբայր Վահանայ: - 306. Եւ զգունդն երկրորդ ի ձեռս Գուրգինայ Ապուպելճի, և նիզակակից էր նորա Վահան Արծրունի: - 178. և զզօրն տուեալ ի ձեռս Վահանայ Ամատունւոյ, հոգալ զգործ պատերազմաց, թէ արդեօք դէպ լինիցի ուստեք: - 96. և զիշխանն Աշոտ և զորդի նորա Գրիգոր և զՎահան Արծրունի և զորդի նորա Գագիկ … և զՄուշեղ եղբայր Վահանայ և զտիկնայս նոցա և զտիկինն Հրանուշ և զայլս յազատատանէ կապեալ և բարձեալ ի վերայ ուղտուց՝ վտարեաց ի Սամառայ – 220. և զիշխանն Աշոտ և զորդի նորա Գրիգոր և զՎահան Արծրունի և զորդի նորա Գագիկ … և զՄուշեղ եղբայր Վահանայ և զտիկնայս նոցա և զտիկինն Հրանուշ և զայլս յազատատանէ կապեալ և բարձեալ ի վերայ ուղտուց՝ վտարեաց ի Սամառայ – 220. և զպատճառսն ստուգեալ, գրէ ի ձեռն Վահանայ ումեմն ի տոհմէն Ամատունեաց՝ դառնալ գալ բնակել անկասկած կենօք, ի բարձ և ի պատիւ իւրաքանչիւր յառաջանալ: - 98. և ընկալեալք ի թագաւորէն Արշակայ ըստ գրելոյն ի ձեռն Վահանայ՝ կացին անկասկած: - 98. և ինքն Հազարաւուխտ առնու զընտիրս այրուձիոց, զկորովի պատերազմողս ի վառելոցն պարսկային հարստութենէն, և խաղայ գնայ զկողմամբքն Հաշտենից և Ծոփայ, ի վերայ Վահանայ յանկարծօրէն: - 134. Եւ մեք այժմ զկարգն յառաջ վարեսցուք. Կիւրոս. Վարգէն. Վահան. Շամբիթ. Ջաջ. Ջաջուռ: - 74. Եւ յետ աւուրց ինչ դարձեալ դառնայ Վահան ի Սամառայ, զեկուցանել Աշոտի որ ինչ գործեցաւն: - 310. և նորա ելեալ սակաւ արամբք՝ իբրև ջուր ընդ զառ ի վայրն հոսեալ՝ արար հալածական զՎահան և զզօրս նորա. – 310. և որք ի տանէն Ամատունեաց՝ Շապուհ և Վահան և Սարայ եղբարք միմեանց, Ապուսակր Վահունի և այլք ընդ նոսա, միաբանական խորհրդակցութեամբ խորհրդածեալ ընդ Գագկայ առ ի սպանումն Ապումրուանայ – 368. և ունէր զիւրաքանչիւր կալուածս զաւանդեալ ժառանգութիւն նոցա ի թագաւորացն առաջնոցն Մուշեղ, Վահան: - 96. և Վահան հասեալ յանկարծուստ ի վերայ նորա, այն ինչ ընդ միտ ածելով ստնանել ինչ Գուրգինայ. – 310. և քաջն Վահան Արծրունի ընդ նմա նիզակակցեալ՝ մեռանին ի միասին քաջքն և ընտիրքն, մեծ նահատակք Վարդան և Վահան – 128. և քաջն Վահան Արծրունի ընդ նմա նիզակակցեալ՝ մեռանին ի միասին քաջքն և ընտիրքն, մեծ նահատակք Վարդան և Վահան – 128. Զգունդն առաջին տուեալ լինէր ի ձեռս Գուրգինայ և Վահանայ Հաւնունւոյ, որ և նիզակակից նմա էր: - 178. Ընդ նոյն ժամանակս եկն Վահան Աշոտի որդի, հօրեղբօրորդի Սահակայ ի գերութենէն՝ նուաճել զաշխարհս, և գունդ կազմեալ ընդդէմ Գուրգինայ՝ և ինքն զպարտութիւն քան զյաղթութիւն յինքն կրէր: - 310. Իսկ զԳողթն գաւառ ի ժամանակի կատարման սրբոյն Վահանայ, յամի ՃՋՋ թուականութեանց, յորում ամի կատարեցաւ սուրբն Վահան, որ էր որդի Խոսրովայ Գողթան տեառն: - 390. Իսկ զԳողթն գաւառ ի ժամանակի կատարման սրբոյն Վահանայ, յամի ՃՋՋ թուականութեանց, յորում ամի կատարեցաւ սուրբն Վահան, որ էր որդի Խոսրովայ Գողթան տեառն: - 390. Իսկ զթագաւորաբնակ տեղին մեծին Տրդատայ տան ի ձեռս Վահանայ Արծրունւոյ՝ շինել նմա տուն թագաւորաց, արարս պատրաստութեամբ. – 126. Իսկ յաւուրս Վաղարշու մանուկն Վահան Մամիկոնեան ուժեղանայր ընդդէմ Պարսից. – 134. Կարծելով Վահանայ խոնարհել զորդին իւր յանկանգնելի կործանումն, զոր մեկուսեալ Սամուէլի զհայր իւր Վահան, իբր այն թէ խորհիցին ինչ վասն որոյ եկեալն էին – 106. Կարծելով Վահանայ խոնարհել զորդին իւր յանկանգնելի կործանումն, զոր մեկուսեալ Սամուէլի զհայր իւր Վահան, իբր այն թէ խորհիցին ինչ վասն որոյ եկեալն էին – 106. Մարկիանոս կայսր

թագաւորեալ Յունաց յերկրորդն Թէոդոսի, որ արար զժողովն ի Քաղկեդոն ՈԼԳ եպիսկոպոսաց. առ որով վկայեաց սուրբն Վարդան և Վահան Արծրունի: - 132. մինչ կալ մնալ միայն երեսուն արանց ընդ քաջին Վահանայ, Մերշապուհ և Յաշկուր Արծրունիք, և Կամսարն Ներսէհ, և ի տանէն Ամատունեաց՝ զորոց զանուանսն անգիտանամ – 134. մտեալ Վահան աղերսէր համոզէր՝ մի կալ մնալ, մինչ զքաջանունութիւնն ընդ վատասրտութիւն կարծել յոմանց խառնել, թէպէտ և անկարծ վարկանէր զկեղակարծն: - 328. Յայնժամ ի խորհուրդ եմուտ իշխանն և տոհմակիցք իւր, Վահան և Մուշեղ Արծրունիք, և գունդքն ազատանոյն որ ընդ նմա - 210. Յայնժամ Վահան հայր Գագկայ Ապումրուանայ և ինքն Գագիկ առնէին համոզել ի մէջ նոցա: - 334. յղէ առ Գուրգէն զՎահան Արծրունի և զվանաց երէցն Թէոդորոս զգլխաւորն Հոգեաց վանից, ասէ. – 330. յորում և ոմն հաւատարիմ Յիսէի Սէմ անուն յառաջ խաղացեալ՝ պատահէ իշխանին, ընդ Վահանայ խորհրդակցեալ խորհել զխաղաղութիւն և զմարտն գրգռեալ ցածուցանել և զվառեալ պատերազմն շիջուցանել. – 334. Նոյն ժամայն աճապարեալ Վահանայ խրախուսեալ յԱստուած, ձայն քաջալերութեան առ նախարարսն Հայոց ասէ. – 134. Նորա զչարեալ ընդ հասանել պատգամին՝ առ զայրուցս բարկութեան քինահանութիւն վրէժխնդրութեան արարեալ՝ ի բաց եհան ի գրոցն պատմութենէ՝ որ ինչ վասն տանն Արծրունեաց էր գործոց հանգամանք, և որ ինչ օրինակ մարտիրոսութեան Վահանայ Արծրունւոյ: - 130. նուաճեաց զանձն, հրապոյրս պղտորս արբուցանէ Վահանայ Մամիկոնէի, որ էր աներ Մեհուժանայ, և անցեալ գնացին առ Շապուհ. – 102. որ սպան զհայր իւր Վահան և զմայր իւր Տաճատուհի վասն պարսկականին հնազանդութեան մոգութեան օրինացն – 110. Որում ունկնդիր եղեալ երեքեան նախարարութիւնքն առն իմաստնոյ Վահանայ Ամատունւոյ՝ զան զկնի նորա անկասկած համարձակութեամբ – 98. Սոքա հրամանաւ Վահանայ Արծրունւոյ փոյթ յանձին կալեալ՝ խուզել քննել կարգել ի համառօտ բանս զաճմունս ազգացն անցելոց ոչ կարի ինչ ընդ երկայնագոյնս աշխատասիրաբար անցանել պատմութիւնս: - 74. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … և ի տոհմէն Արծրունեաց՝ Վահան և Վասակ և Մուշեղ և Ապուպէլճ և Գուրգէն և Վասակ և Ապուջափր և Մուշեղ և Ապումայեայ և Վասակ և Վահան և Համազասպ և Վասակ որդի Գրիգորի և Ապումկդէմ և Մեհուժան և Գրիգոր – 174. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … և ի տոհմէն Արծրունեաց՝ Վահան և Վասակ և Մուշեղ և Ապուպէլճ և Գուրգէն և Վասակ և Ապուջափր և Մուշեղ և Ապումայեայ և Վասակ և Վահան և Համազասպ և Վասակ որդի Գրիգորի և Ապումկդէմ և Մեհուժան և Գրիգոր – 174. Քանզի Սամուէլ որդի Վահանայ գնաց ընդ առաջ հօր իւրոյ: - 106. Քաջապէս մարտուցեալ Գուրգէն եղբայր իշխանին և Վահան Հաւնունի՝ առին անուն յաղթութեան, անցուցանելով ընդ սուր զկողմն թշնամեացն. – 178. և ընդ այգն ընդ առաւօտն, մինչ նոքա ննջէին յիւրաքանչիւր վրանաց օթոցի՝ և զօրքն շուրջ փակեցին սուսերօք և վահանօք և նիզակօք և վառեալ մոմեղինօք, և մտեալ ի ներքս ըստ հրամանի զօրավարին իւրեանց – 296. և աստի և անտի երիվարի փորոյն տախտակագործ գրգեալ ըստ փորոյն չափու մածուցեալ ի ձև վահանի զգործ արուեստի զինուն ցուցանեն: - 208. և դեռ զիւրաքանչիւր սուսեր ածեալ ունէին ընդ մէջ իւր և վահան ի վերայ թիկանց եղեալ. – 220. Եւ զայլս ազգի ազգի զինուորք ունէին վաղերք և վակուրք, սուսերք և սուինք, տապարք և վիրգահանք, մեքենայք և ռմբաքարք, վահանք և նիզակք: - 208. և վահան ի թիկունս եղեալ ի բոլոր սրտէ զհաւատս անբիծս, և համբարձեալք զձեռս իւրեանց յերկինս իբրև զաղեղն հաստ – 252. վահան ի թիկունս եղեալ, սուսեր ընդ մէջ ածեալ, նիզակ ի ձեռին ունելով - 208. վահան ի թիկունս եղեալ, նիզակ ի ձեռին ունելով, ի կապարճս աղեղանց ի դիմի հարեալ զօրացն – 202.

ՎԱՀԱՆ ԱՄԱՏՈՒՆԻ - առաջապահեստ ճանապարհորդութեանն արարեալ զՄերշապուհ Արծրունի զօրավար Հայոց և զՎահան Ամատունի և եղբայր Մեհուժանայ՝ տարեալ հանգուցանեն ի տեղւոջ հայրենեացն վկայարանի ի Թորդան: - 108. և խաչանշան լուսով խաղացուցանեն բազմութեամբ նախարարացն Հայոց ի ձեռն Վահանայ Ամատունւոյ –

120. և զզօրն տուեալ ի ձեռս Վահանայ Ամատունոյ, հոգալ զգործ պատերազմաց, թէ արդեօք դէպ լինիցի ուստեք: - 96. Որում ունկնդիր եղեալ երեքեան նախարարութիւնքն առն իմաստնոյ Վահանայ Ամատունւոյ՝ գան զկնի նորա անկասկած համարձակութեամբ – 98.

ՎԱՀԱՆ ԱՐԾՐՈՒՆԻ - անդ Վահան Արծրունի ընդմիջեալ զգունդն Պարսից դարձուցանէ ընդդէմ Վարդանայ. – 128. Եւ անդ Վահան Արծրունի խոյակապ և յականաւոր քաջամարտութեամբ ընդ սրբոյն Վարդանայ ճակատ առ ճակատ վառեալ զպատերազմն, իբրև հուր ընդ եղէգն ճեմելով ի մէջ քաջ ախոյեանացն Պարսից: - 128. Եւ զգունդն երկրորդ ի ձեռս Գուրգինայ Ապուպելճի, և նիզակակից էր նորա Վահան Արծրունի: - 178. և զիշխանն Աշոտ և զորդի նորա Գրիգոր և զՎահան Արծրունի և զորդի նորա Գագիկ … և զՄուշեղ եղբայր Վահանայ և զտիկնայս նոցա և զտիկինն Հրանուշ և զայլս յազատատանէ կապեալ և բարձեալ ի վերայ ուղտուց՝ վտարեաց ի Սամառայ – 220. և քաջն Վահան Արծրունի ընդ նմա նիզակակցեալ՝ մեռանին ի միասին քաջքն և ընտիրքն, մեծ նահատակք Վարդան և Վահան – 128. Իսկ զթագաւորաբնակ տեղին մեծին Տրդատայ տան ի ձեռս Վահանայ Արծրունւոյ՝ շինել նմա տուն թագաւորաց, արարս պատրաստութեամբ. –126. Մարկիանոս կայսր թագաւորեալ Յունաց յերկրորդն Թէոդոսի, որ արար զժողովն ի Քաղկեդոն ՈԼԳ եպիսկոպոսաց. առ որով վկայեաց սուրբն Վարդան և Վահան Արծրունի: - 132. յղէ առ Գուրգէն զՎահան Արծրունի և զվանաց երէցն Թէոդորոս զգլխաւորն Հոգեաց վանից, ասէ.– 330. Նորա զչարեալ ընդ հասանել պատգամին՝ առ զայրուցս բարկութեան քինահանութիւն վրէժխնդրութեան արարեալ՝ ի բաց եհան ի գրոցն պատմութենէ՝ որ ինչ վասն տանն Արծրունեաց էր գործոց հանգամանք, և որ ինչ օրինակ մարտիրոսութեան Վահանայ Արծրունւոյ: - 130. Սոքա հրամանաւ Վահանայ Արծրունւոյ փոյթ յանձին կալեալ՝ խուզել քննել կարգել ի համառօտ բանս զաճմունս ազգացն անցելոց ոչ կարի ինչ ընդ երկայնագոյնս աշխատասիրաբար անցանել պատմութիւնս: - 74. ՎԱՍՆ ԴԱՌՆԱԼՈՅ ԱՇՈՏՈՅ ԻՇԽԱՆԻՆ Ի ԳԵՐՈՒԹԵՆԷՆ ԵԻ ՎԱՍՆ ՎԱՀԱՆԱՅ ԱՐԾՐՈՒՆԻՈՅ: - 328.

ՎԱՀԱՆԱՒՈՐ - մինչ նոքա գունդ առ գունդ ընդդէմ միմեանց ճակատեալ կազմէին զռազմն, և փողքն գոչէին և դրօշքն տարածանէին և նշանքն փողփողէին, վահանաւորքն և նիզակաւորքն գոչէին, այրուձին այսր անդր վազս առնէին և ախոյեանքն յարձակէին, կապարճակիրքն աղեղանցն յուրային: - 174. և Արշէզայ շուրջ փակեալ վահանաւորօք զԼիդէացւոց թագաւորաւն, տագնապ մեծ լինէր. – 64. Եւ ի ժամու մինչ ագևորեալքն կամէին մտանել զառաջեաւ … յայնժամ շուրջ կացեալ զվրանաւն մեծ սպարապետին զկազմեալ գնդաւ վահանաւոր և նիզակաւոր ամրափակ պնդութեամբ, և մտեալ մատոյց զթուղթն, զոր էր գրեալ առ Յամանիկն ի քաղաքն Պարտաւ Ահմաթայ նենգութեամբ: - 344. և կարգեցին ճակատս և ռազմ բոլորեցին, և վահանաւորքն փակեցին զառաջակողմն ճակատուն և կացին ի թիկանց հետևակազօր նահատակացն. – 306. ունելով ընդ իւր զզօրսն Յունաց բազմամբոխ վահանաւորաց և դրօշուց սաւառնացելոց, և փողք կայսերալուրք և գունդք գունդք վառելոցն վաշտիցն – 106. Տեղեկանայր … և կամ քանի՛ այնոքիկ, որք վահանաւորք հետեւակաց են – 198.

ՎԱՀԱՆ ՀԱՒՆՈՒՆԻ - Զգունդն առաջին տուեալ լինէր ի ձեռս Գուրգինայ և Վահանայ Հաւնունւոյ, որ և նիզակակից նմա էր: - 178. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … և այլք ի նախարարացն Վասպուրական իշխանին, Սմբատ Ապահունի, Գրիգոր Քաջբերունի, Վահան Հաւնունի, սեպուհն Դաւիթ, Գազրիկն Ապուհարազ, Թոդորոս Վարազն, Խոսրով Վահևունի, Խոսրով Ակէացի, Վարդան Գաբայեղէն, Սմբատ Մարացեան, սեպուհ մի Սահակ, Պատրիկն Անձևացի, Գորգ Հարմացի, Դաւիթ Գունդսաղար. – 174. Քաջապէս մարտուցեալ Գուրգէն եղբայր իշխանին և Վահան Հաւնունի՝ առին անուն յաղթութեան, անցուցանելով ընդ սուր զկողմն թշնամեացն. – 178.

ՎԱՀԱՆ ՄԱՄԻԿՈՆԵԱՆ - այլ առնու զզօրսն Պարսից և գայ թագաւորել Հայոց հրամանաւ Շապհոյ արքայի, ունելով ընդ իւր զՎահան Մամիկոնեան. – 106. Իսկ յաւուրս Վաղարշու

մանուկն Վահան Մամիկոնեան ուժեղանայր ընդդէմ Պարսից. – 134. նուաճեաց զանձն, հրապոյրս պղտորս արբուցանէ Վահանայ Մամիկոնէի, որ էր աներ Մեհուժանայ, և անցեալ գնացին առ Շապուհ. – 102.

ՎԱՀԵԱՎԱՀԱՆ ՄԵՀԵԱՆՔ - Քանզի էր և տեղին այն յառաջագոյն տեղի մեհենից Վահեավահանի: - 334.

ՎԱՀԵԻՈՒՆԻ - Իսկ իշխանն Աշոտ … Մուշեղ Վահևունի … և Վահրամ սեպուհ թիկնապահ իշխանին, և Վահրամ Տրունի և Հասան և այլք ի սեպուհ պաշտօնէից … եկին մտին ի բերդն Դղեակ, յամրոցն Նկան, որ ի Թոռնավան գաւառի. – 206. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … և այլք ի նախարարացն Վասպուրական իշխանին, Սմբատ Ապահունի, Գրիգոր Քաջբերունի, Վահան Հաւնունի, սեպուհն Դաւիթ, Գազրիկն Ապուհարազ, Թոդորոս Վարազն, Խոսրով Վահևունի, Խոսրով Ակէացի, Վարդան Գաբայեղէն, Սմբատ Մարացեան, սեպուհ մի Սահակ, Պատրիկն Անձևացի, Գորգ Հարմացի, Դաւիթ Գունդսաղար. – 174.

ՎԱՀԵԻՈՒՆԻՔ - Եւ արդ մեք, նահապետք ազատաց Վասպուրական իշխանիս՝ Մուշեղ ի ցեղէ Վահևունեաց, Վահրամ յազգէ Տրունեաց, Վահրամ միւս, որ ի թիկնապահ իշխանիս … գրեցաք առ քեզ Բուխայ գլուխ զօրավարաց Տաճկաց և բարձակից մեծ թագաւորին. – 212. Եւ գունդն Հայոց խաղացին ընդդէմ նոցա … ի տանէն Արծրունեաց՝ Գուրգէն … և Վարաժնունիք՝ Մլեահ և Ռստոմ և Վարազշապուհ. … և Ընտրունիքն /ծն.Ընտունիք/՝ Գէորգ և Յիս՝ և Սահակաւն/ ծն. Սահկաւն/, … և Ակէացիք և Վասակ, և Վահևունիք՝ Քաբարակն/ծն.Քաբարակաւն/ և Խրախատ – 230. Ըմբռնեալ լինէր յայնժամ մի ոմն ի Հայոց ազատանոյն տոհմից Վահևունեաց, Ապուսահակ ոմն, եղբայր Սահակայ եպիսկոպոսի ոստանին Նախճաւանու և Մարդպետականի. – 204.

ՎԱՀՈՒՆԻ - և որք ի տանէն Ամատունեաց՝ Շապուհ և Վահան և Սարայ եղբարք միմեանց, Ապուսսակը Վահունի և այլք ընդ նոսա, միաբանական խորհրդակցութեամբ խորհրդածեալ ընդ Գագկայ առ ի սպանումն Ապումրուանայ – 368.

ՎԱՀՒOS - և բռնութեամբ կալեալ զԲախլ և զամենայն երկիրն Քուշանաց, մինչև յայնկոյս գետոյն մեծի որ կոչի Վահոօտ. – 136.

ՎԱՀՐԱՄ - - Եւ արդ մեք, նահապետք ազատաց Վասպուրական իշխանիս՝ Մուշեղ ի ցեղէ Վահևունեաց, Վահրամ յազգէ Տրունեաց, Վահրամ միւս, որ ի թիկնապահ իշխանիս … գրեցաք առ քեզ Բուխայ գլուխ զօրավարաց Տաճկաց և բարձակից մեծ թագաւորին. – 212. Գրէ և Վահրամ առ Մուշեղ և այլ զօրագլուխսն այսպէս. – 138. Եւ արդ մեք, նահապետք ազատաց Վասպուրական իշխանիս՝ Մուշեղ ի ցեղէ Վահևունեաց, Վահրամ յազգէ Տրունեաց, Վահրամ միւս, որ ի թիկնապահ իշխանիս … գրեցաք առ քեզ Բուխայ գլուխ զօրավարաց Տաճկաց և բարձակից մեծ թագաւորին. – 212. և մեկնեալ յինքեանց զՎահրամ անուն՝ և տան տանել հրովարտակ առ զօրավարն – 210. Եւ ոչ կարացեալ ունել զդէմ զօրն Վահրամայ՝ փախստական լինէր առաջի զօրացն Յունաց. – 140. Եւ Վահրամ գնաց փախստական և անկաւ ի Բախտ Շախստան. որ և յետոյ իսկ սպանաւ ի հրամանէ Խոսրովայ: - 140. Իսկ իշխանն Աշոտ … Մուշեղ Վահևունի … և Վահրամ սեպուհ թիկնապահ իշխանին, և Վահրամ Տրունի և Հասան և այլք ի սեպուհ պաշտօնէից … եկին մտին ի բերդն Դղեակ, յամրոցն Նկան, որ ի Թոռնավան գաւառի. – 206. Իսկ իշխանն Աշոտ … Մուշեղ Վահևունի … և Վահրամ սեպուհ թիկնապահ իշխանին, և Վահրամ Տրունի և Հասան և այլք ի սեպուհ պաշտօնէից … եկին մտին ի բերդն Դղեակ, յամրոցն Նկան, որ ի Թոռնավան գաւառի. – 206. Իսկ Վահրամ տեսանէր զնա մերձ առ սպանդանոցն. – 222. Վահրամ ոմն Մեհրեւանդակ … այր հզօր զօրութեամբ՝ քաջութեամբ իւրով եհար զզօրս Թետալացւոց – 136.

ՎԱՀՐԱՄ ՄԵՀՐԵՒԱՆԴԱԿ - Վահրամ ոմն Մեհրեւանդակ … այր հզօր զօրութեամբ՝ քաջութեամբ իւրով եհար զզօրս Թետալացւոց – 136.

ՎԱՀՐԱՄ ՏՐՈՒՆԻ - Իսկ իշխանն Աշոտ … Մուշեղ Վահունի … և Վահրամ սեպուհ թիկնապահ իշխանին, և Վահրամ Տրունի և Հասան և այլք ի սեպուհ պաշտօնէից … եկին մտին ի բերդն Դղեակ, յամրոցն Նկան, որ ի Թոռնավան գաւառի. – 206.

ՎԱՂ - ես վաղ անարգեցի զքեզ, և ոչ փոքր ինչ երկիւղ կալայ ի սրտի իմում վասն քո, զի քամահելով ի վերայ քո՝ զզօրավարն քո հանդերձ զօրօքն ի սուր մատնեցի, և զաւար նորա բաշխեցի, /294/ և յերկրորդումն ոչ փոքր նախճիրս համարեցի զօրացն քոց. – 296.

ՎԱՂԱՄԵՌԻԿ - ըստ ասացելումն ի Սողոմոնէ, եթէ ,,հայր թախծեալ տարաժամ սգով՝ վասն վաղամեռիկ լինելոյ որդւոյ արար պատկեր,,: - 40.

ՎԱՂԱՐՇ - ետուն գոյժ զմահուանէ թագաւորին և կացուցին փոխանակ Վաղարշու թագաւոր զորդի իւր զԽոսրով ձեռնտուութեամբ Արտաւանու Պարսից արքայի: - 92. և ընկեցեալ զԽոսրով յաթոռոյն՝ կացուցանէ փոխանակ զՎաղարշ զեղբայր Խոսրովու: - 112. և յետ այնորիկ պահղաւիկ թագաւորաց ժամանակք, որ կոչին Պարթևք, մինչև յԱրտևան որդի Վաղարշու – 166. Իսկ յաւուրս Վաղարշու մանուկն Վահան Մամիկոնեան ուժեղանայր ընդդէմ Պարսից. – 134.

ՎԱՂԱՐՇԱԿ - և յետ Բ ամաց վախճանի Վաղարշակ, թագաւորեալ ընդ եղբօրն բոլոր Հայոց: - 110. և Վաղարշակ եղբայր նորա եկեալ ի Հայս՝ լնու բարեկարգութեամբ զաղմկեալ և զշփոթեալ երկիրս Հայոց: - 72. Իբրև ստուգեաց զազգն, զգաւառն, զաշխարհին, զպատճառ հատուածին, զզետեղելն, զիարդն, զորպէսն, զեղանակն, զդիպուածն, զպատահն և զայլն ամենայն՝ խնդրէ զնա Վաղարշակ յԱրշակայ և առնու ածէ զնա ընդ իւր ի Հայս – 72. Մեծն Թէոդոս յետ Վարազդատայ թագաւորեցոյց ի վերայ Հայոց զԱրշակ և զՎաղարշակ զորդիսն Պապայ թագաւորի Հայոց. – 110. Յետ Արտաշէսի թագաւորէ Արտաւազդ, ապա Տիրան որդի Արտաշէսի, ապա Տիրան, ապա Տիգրան Վերջին, ապա Վաղարշակ: - 92. որ չորրորդ կացեալ թագաւոր ի Վաղարշակէ Պարթևէ: - 74. Վաղարշակ թագաւորեալ փոխանակ հօր իւրոյ Տիգրանայ, և տուեալ պատերազմ ընդ հիւսիսայինն Հազրաց՝ մեռանի ի կորովաձիգ աղեղնաւորացն: - 92.

ՎԱՂԱՐՇԱԿ ՊԱՐԹԵԻ - որ չորրորդ կացեալ թագաւոր ի Վաղարշակէ Պարթևէ: - 74.

ՎԱՂԱՐՇԱՊԱՏ -և խաղացուցանեն յԱսպահան, առնուն և զՎաղարշապատ և զԱրտաշատ. – 104.

ՎԱՂԵՐ - Եւ զայլս ազգի ազգի զինուորք ունէին վաղերք և վակուրք, սուսերք և սուինք, տապարք և վիրգահանք, մեքենայք և ռմբաքարք, վահանք և նիզակք: - 208.

ՎԱՂԷՍ - Ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ թագաւորէ Յունաց Վաղէս կայսր, և Պարսից՝ Շապուհ արքայից արքայ: - 100. Իսկ թագաւորն աղաչեալ /100/ զսուրբն Ներսէս զհաշտութիւն խօսել Վաղէսի ընդ Արշակայ, զոր և արար իսկ զհաշտութիւնն: - 102. Իսկ նախարարքն Հայոց ի սադրելոյ Վաղէսի գրգռեալ ի մարտ ընդ Արշակայ ի պատերազմ յառաջանան – 100. Վախճանեալ կայսր Վաղէս, և թագաւորէ Յունաց մեծն Թէոդոս. – 108.

ՎԱՂԷՏԻԱՆՈՍ - բայց թէպէտ և ետ օգնականութիւն Հայոց կայսրն Վաղէտիանոս Փռիւգացի զօրօքն՝ սակայն ոչ խաղաղանայր երկիրս – 94. դիմեցին առ կայսրն Վաղէտիանոս, թէ հնար ինչ իցէ առնուլ զվրէժ արեան Խոսրովու և ի /92/ վերջ նահանջել զբռնակալութիւն Ստահրացոյն. – 94.

ՎԱՂԻՒ - Եւ ի վաղիւ անդր մինչ դեռ արևն ընդ ծայրս հարկանէր՝ կարգեցաւ պատերազմ սաստիկ – 140. այլ ես ասեմ քեզ, եթէ Տէր կամեսցի՝ վաղիւ պատելոց է զքեզ պատերազմ քաջաց. և ճեթեսցեն ի վերայ քո իբրև զամպս երկնից ի բռնալիր նիզակօք անցանիցեն ընդ մէջ բազմութեան քո իբրև զփայլատակունս հրոյ շանթից: - 140. Ոչ կամեցար կամօք տալ զանձն ի ծառայութիւն մեզ, այլ տէր և թագաւոր կոչես զքեզ. զգանձն արքունի որ իմ առ քեզ է՝ ծախես, և զայդ ոչ գիտես, եթէ վաղիւ համարս տալոց ես: - 146. Քանզի վաղիւ առաւօտուն ցուցանեմ ձեզ փիղս վառեալս, և ի վերայ հզօր սպառազէնս ի քաջաց – 138.

ՎԱՂՆՋՈՒՅՑ - Բայց երանելի հայրապետն Տէր Գէորգ սաստկագոյն քան զտիեզերական կործանմանն առ Նոյիւ բերելով զտրտմութեանն թախիծս, հանդերձ եպիսկոպոսիւն

Գրիգորիւ՝ զաբրահամեանն վաղնջուց աղաչանսն ի կործանմանն Սողովմայ յառաջաբերեալ մարդասիրին Աստուծոյ. – 358.

ՎԱՂՈՒՅ - Եւ զայս Եղկղեսիանոսք. բայց ինձ այսպէս թուէր, թէ աղանդն Եղկղեսիանոսաց վաղուց շիջեալ խափանեալ լինէր ի քաջաց վարդապետացն սրբոց, զոր եդն Աստուած յեկեղեցւոջ. – 254.

ՎԱՂՎԱՂԱԿԻ - Անդէն վաղվաղակի մատուցեալ Շաւասպ Արծրունի առ Մարդպետն՝ ասէ – 100. բայց վասն զի ոչ ունէր արմատս՝ վաղվաղակի չորացաւ ի տապոյ բանսարկուին – 246. Եւ անդէն վաղվաղակի կատարէին զհրաման արքունի. – 142. Եւ ոմն ընթացեալ ետ գոյժ վաղվաղակի /150/ Խոսրովու, թէ ,,ապստամբեցաւ ամենայն Արեաց երկիր ի քէն, և զորդի քո Կաւատ նստուցին թագաւոր, և ահաւադիկ դիմեալ գա ի վերայ քո,,: - 152. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին՝ իշխան Աշոտ և եղբարք իւր Գուրգէն և Գրիգոր զօրօք իւրեանց – 174.

ՎԱՂՐ - ձայն բարձեալ արտասուալից առ Դերենիկն, և զսուսեր մերկ ի ձեռին ունելով, և վաղր և սակր մի՝ ասէ. ,,որդեա՛կ իմ Դերենիկ, ողջոյն քեզ, ողջոյն քեզ, ողջոյն քեզ. ես ելի գնացի ի յաշխարհին Յունաց,,: - 320.

ՎԱՃԱՌ - Այլ և զռամիկ Նորագեղջ աւանին Ռշտունեաց առեալ ածեն ի տեղի վաճառուն Ոստանին Ռշտունեաց, արկեալ տոռունս ի պարանոցն հանեն ընդ սուր. – 202. կարգէ և յօրինէ ի նմա փողոցս վաճառոց ամենալիցս և բաւականս. – 88.

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ - Եւ խնդրեալ զդի նորա վաճառականաց՝ պատեցին զնա ի ձեռս եպիսկոպոսին Դաւթի նորուն գաւառի և եդին ի տապանի յեկեղեցւոջն որ ի նմա: - 354. և վաճառականքն զհեռաւոր ճանապարհացն խոկային պատրաստութիւնն – 268.

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ - Եւ եղև այր թանգար արուեստիւ և հմուտ վաճառականութեան. հարկանէր ճանապարհս հեռաւորս ի գործ վաճառականութեանն, յԵգիպտոս և ի կողմանս Պաղեստինացւոց. – 158. յորում շահաստանն Դուին, մարդախիտ պարսպաւոր պատնիշօք պատուարեալ և տուրևառիկ վաճառականութեամբ և ազգի ազգի պղծութեամբ յափրացեալ յդփացեալ: - 358. Եւ եղև այր թանգար արուեստիւ և հմուտ վաճառականութեան. հարկանէր ճանապարհս հեռաւորս ի գործ վաճառականութեանն, յԵգիպտոս և ի կողմանս Պաղեստինացւոց. – 158.

ՎԱՃԱՌԱԿՈՒՐ ԱՌՆԵԼ - Եւ զբնակիչս աշխարհին վարեաց ի գերութիւն, վաճառակուր առնել ի կողմանս Ասորոց և յամենայն սահմանս տէրութեանն Տաճկաց. – 188. Եւ հրաման ետ այնուհետև, զի զբազմութիւն գերելոցն վաճառակուր արասցեն յազգս ազգս ում և հաճոյ թուիցի. – 240.

ՎԱՃԱՌԱԿՈՒՐ ԱՐԱՐԵԱԼ - զորս վաճառակուր արարեալ յօտար ազգս, վարել ի ծառայութիւն, գնալ հեռանալ մերժել ի տանց, հայրենի ժառանգութենէ իւրեանց: - 262.

ՎԱՅ - ,,վա՛յ քեզ, եղուկ դու, ազգ Տաճկաց, արանց և կանանց ամենայն ծովեզերեայ քաղաքաց. փոխանակ անաւրէնութեան լեզուիդ և պղծութեան կարգաց, որով բացեալ զբերանդ պղծութեան զանաւրէնս բարբառէիր: - 164. Այլ ճշմարտագոյնք են Սողոմօնեանքն, զի ասէ, ,,վա՛յ միումն. յորժամ գլորիցէ, ո՞ յարուցանիցէ զնա,,. և եթէ ,,լաւ են երկուք քան զմի, զի եթէ միովն գլորիցի ոք՝ կանգնեսցի,,: - 354. Դարձեալ բողոք հարեալ, ձեռն զօձիւք արկեալ և զհերս խզեալ, զդէմս կեղեքեալ և ձայնս առեալ կական ողբօք արտասուալից հառաչանօք, վայ ի բերան առեալ և խիղր – 180. և զոր ասէն այսպիսի ինչ է. ,,վա՛յ քեզ, եղո՛ւկ դու երկիրդ Պարսից, յորժամ բազմախուռն գունդք զօրացն Յունաց ի քեզ արշաւանս եդեալ՝ հասանիցեն և հարկանիցեն զքեզ ի սուր սուսերաց, և յառաթուր սմբակաց: - 148. Զայս ասելով, և յերեսն ի վայր ի վերայ մահճացն զգետնեալ՝ ի վայն և յեղուկն զողբոցն խառնուածսն յաճախագոյնս մանուածէր: -388. զվայն և զեղուկն անյարմար հառաչմամբ, մեծակական ողբովք առ Քրիստոս ամբառնալով: - 386. Վա՛յ քեզ, եղո՛ւկ դու, այր քաջ, արքայդ մեծանուն, յորժամ կարկառիցէ բարձրեալն զձեռն իւր ի կործանել զքեզ և ի խորտակել զգաւազան ամբարտաւանութեան քո: - 148.

ՎԱՅԵԼ - և կինն անցեալ պատմեաց թագաւորին որ ինչ եղևն, զբողոք բառնալն իւր և զկացուցանելն վկայս՝ թէ ոչ վայել եմ քեզ կին, այլ արքայի, և որ ինչ եղևն – 272. Կինն դարձեալ ճիչ բարձեալ ասէ. ,,վասն իմ սպաներ զտէրն իմ. ես ոչ վայել եմ քեզ կին, այլ մեծի թագաւորին,,. – 272.

ՎԱՅԵԼ Է - Վայել էր իսկ եպիսկոպոսին Յոհաննու՝ առնուլ զլուծ համանուանն իւրոյ զՅոհաննու Մկրտչի, որ կապեալն էր ի Հերովդեայ և տուեալ ի բանտ: - 250.

ՎԱՅԵԼԵԼ - ,,եթէ կամիս կեալ ընդ իս և վայելես ի կեանս աշխարհիս, և ընդունել պարգևս և պատիւս յինէն՝ հաւանեա հրամանի կամաց իմոց և ի բաց լեր ի հաւատոց քրիստոնէութեանդ, զոր պաշտես – 294. ,,լաւ է մեռանել վասն Քրիստոսի, քան առ ժամանակ մի վայելել ի մեղս,,: - 250. այլ Մկրտչին հրամայի՝ մի ըմպել գինի և օղի. սա ոչ միայն գինով ոչ զկծէր, այլ և ոչ ջրով զծարաւոյն պէտսն կատարէր, սակաւապետութեամբ ընդովք թրջելովք, և խստավայել բանջարովք առ քաղցն վայելելով: - 376. եթէ հաւանեալք արդարոյն և ապաւինեալք ի նա՝ յուսացան ի բան նորա, ծառայել երկիւղիւ հրամայելոցն ի նմանէ՝ զի՞նչ անհաւատ թուի և ի փրկութենէն ընդ նմին վայելել. - 32. Եւ ասեն ցթագաւորն, ,,լաւ է մեզ մեռանել վասն անուանն Քրիստոսի, քան վայելել ընդ քեզ. – 292. և իմ թողեալ ձեզ զչարիս ապստամբութեանն ձեր, վայելեսջիք ընդ իս և տիրեցէք աշխարհին ձեր,,: - 246. և կալցին զիւրաքանչիւր իշխանութիւն և վայելեսցեն ի պարգևս և ի պատիւս արքունի և կացցեն ի հնազանդութեան թագաւորին: - 296. և կեցցես և վայելեսցես ի պատիւս և ի պարգևս թագաւորին – 290. թերևս արտաքոյ տանջանացն կայցեն մնայցեն, թէպէտ և ոչ ընդ փեսային վայելեն ի հարսանիսն: - 338. յաճախագոյնս վասն Գուրգինայ վայելէ զդրուատեացն, կարևոր է բազմաձեռն աճմամբ զդրուատեացն յերկարագոյնս հատուցանել զճարտասանութիւնս. - 300.

ՎԱՅԵԼՈՒՉ - Բայց քանզի արդ տեսանեմք զձեզ անձնեայս և գեղեցիկս, և գեղ երեսաց ձերոց պատշաճագոյնս և վայելուչս, և որդիք թագաւորացն այսր աշխարհի լեալ էք դուք, և արժանի էք արգահատելոյ – 244. Բանն զմեօք զանց առնէ. և ոչ վայելուչ է լռութեամբ և մոռացկոտ մտօք անփոյթ առնել զայնքան մեծիւ յաղթութեամբ, որ գործեցաւ ի ձեռն զօրացն Վասպուրական ազատանոյն: - 176. յոյժ վայելուչ էր և երանելի քահանային Գրիգորի՝ միաբանել ընդ նոսա և լնուլ զերրեակ թիւն – 250.

ՎԱՅԵԼՉԱԳՈՅՆ - Եւ հրամայեաց ածել ոսկերիչ և նորոգեալ նորացոյց զանյաղթ փայտ խաչին Քրիստոսի, մատուցեալ զբեկորսն առ իւրաքանչիւր յօդս, պատեալ մաքուր արծաթով վայելչագոյն քան զառաջինն, ի պարծանս քրիստոնէից և յամօթ և ի նախատինս թշնամեաց խաչին Քրիստոսի: - 378.

ՎԱՅԵԼՉԱԿԱՆ - Դարձեալ վերակնեալ յառաւօտինս կոյս խաղացեալ ի Ճուաշոռտ ի Գետս աւան՝ շինէ անդ զվայելչական տեղի խրախից – 392.

ՎԱՅԵԼՉԱՆԱԼ - և յայտնի ոչ վայելչանայր կատարել զոր կամէրն, մի՝ վասն յաղթող մեծանուն գործոյն, նախատ անձին համարելով, երկրորդ՝ վասն վաշտիցն զօրութեան: - 326.

ՎԱՅԵԼՉԱՊԷՍ - Զոր հոյակապն Տրդատ կարգադրեալ վայելչապէս հոգաբարձութեամբ զպատերազմականն հարկանել հարկս ընդդէմ հինից արշաւանաց. զոր կարգապետութիւն և առ սուրբ հրեշտակն գտանեմք /գրքում՝ զտանեմք/ յարարչական նախախնամութենէն, զաշխարհի զօգուտն բերելով: - 398. Մատուցեալ առ թագաւորն Արշակ ասէ. ,,ոչ բարեօք իմացեալ առաջնոց թագաւորացն, զի ոչ կալան զտեղիս զի զայս ի բնակեալ ճոխութեան թագաւորական վայելչապէս խրախճանութեանց. – 100. Շինէ անդ եկեղեցի վայելչապէս պայծառութեամբ և անուանէ զնա յանուն սուրբ Պետրոսի առաքելոյն անպարտելի դժոխական առաջնորդի: - 394.

ՎԱՅԵԼՉԱՑՈՒՑԵԱԼ - Սապէս և Գուրգէն կատարելագործեալ ի բարձրաւանդակ ի սարաւանդակ տեղւոջն բարեձևագունի վայելչացուցեալ զհրաշակերտ յաջմէ և յահեկէ սեղանոյն երկուս ևս եկեղեցեօք: - 396.

ՎԱՅԵԼՉՈՒԹԻՒՆ - և առ եղբայրականն զինազանդութեանն չափ ցուցանելով, անկշիռ վայելչութեամբ զմիմեանս լաւ համարելով քան զանձինս, հասարակ զճոխութիւն

իշխանական գահընկալութեանն վարկանելով – 360. լնուլ այգեստան տնկախիտ պատրաստութեամբ ականախիտ վայելչութեամբ: - 88. որոյ տեսեալ զբարձրաբերձ վայելչութիւն հասակին և զպատշաճ գեղ երեսացն, զփաղփեալ գոյնն ի տեսիլ արուսեկի ի մէջ սպիտակափայլ ալեացն պատուաբերի – 204. որոց սրտի մտօք ի մանկութենէ զհարկ ծառայութեան հատուցեալ էին ըստ օրինի վայելչութեան հնազանդողաց և հնազանդելոց, ըստ յորդորման հեթանոսաց վարդապետին: - 364.

ՎԱՅԵԼՅՈՒՅԱՆԵԼ - անհասական իմն շնորհիւ փառօք և պատուով պսակեալ զմարդն իշխանական ճոխութեամբ՝ վայելեցուցանէ դրախտին, տալով նմա բազմամեայ կենաց սահման իբրև զմի օր - 20.

ՎԱՅԵԼՔ - մերժել հեռանալ … և որ այլ քաղցրագոյն վայելք ընդ երկնաւս ի վերայ երկրի, պայծառ գեղ արեգական և լուսնի, հանդերձ աստեղացն ճոխագործութեամբքն ընդ տարերք երկնի յեղյեղելով, ծովու և այլոց ցամաքայնոց, և ջրայնոցն բարեփառ հոլովմանցն հրճուանաց, և որ ինչ ընդ այլք ընդ դոքօք պատկանին յարմարաբար տնտեսութիւնք առ սկզբնատիպն պատկերակերպութիւն: - 386.

ՎԱՅՈՑ ՁՈՐ - և ինքն ժողովեալ զզօրս իւր ԺՌ արանց զօրաւորաց՝ եկն եմուտ յամուրսն Վայոց ձորոյ: - 382. որոց անուանք ճանաչի սոցա … Սահլ Սմբատայ որդի, Շաքեոյ տէր , որ զԲաբանն կալաւ, և իշխանական Վասակ Վայոց ձորոյ տէրն, և Փիլիպպէ իշխանն Սիւնեաց – 298.

ՎԱՅՐ - Յայսմ վայրի ոչ մտադիւր ախորժակօք գրեմ զճառս պատմութեանս, որ տրտմականքն, քան թէ ուրախականքն յառաջանան տիրել ինձ: - 384. ,,զի՞ զվայր կոխես զաստուածոյ զտուն տեսանել, Աղէքսանդրէ. – 50. Այսպիսիք իմն ինձ թուեցեալ համարեցան այնոքիկ վայրք. այլոց որպէս կամք իցեն: - 52. Արդ այսքանեաց վկայութեանց ի մի վայր եկելոց՝ մի ելցուք զհետ առասպելաբանիցն թէ ընդ անկոխն գնալով ճանապարհ. – 260. Բայց արդ որպէս յառաջագոյն հատուցի զարտաքոյ պարսաւանաց զիս ներքոյ գրել, վասն ոչ ոճով զսորայս կարգել դնել ի շարի աստ զշարագրածս, վասն ոչ բաւելոյ զանչափութիւնն ի մի վայր գումարել յանմասնաւորաբար նշանակութեամբ – 308. Բայց բազմաց այլ իմացմունքն յայսոսիկ առ վայր մի առին զկատարումն: - 360. և եկեալ ի մի վայր Գագիկ և Գուրգէն եղբարք համահարք և միոյ մօր ծնունդք, յերկուց քաջատոհմիկ գահակալութենէ Սենէքարիմայ և Դաւթի – 388. և ի սաստիկ սովոյն ելեալ Որմզդի յածէր ընդ վայրս ի խնդիր կերակրոց. – 46. Եւ ելեալ յիւրաքանչիւր տեղեաց մի քան զմի յառաջանալ ի կոչումն Բուխայի, և ժողովեցան ի մի վայրի և եկին կացին առաջի զօրավարին Տաճկաց: - 296. Եւ եղև իբրև գումարեցան ի մի վայր ամենայն բազմութիւն զօրացն աւելի քան զՄՌ-աց, և կազմեցին ռազմ և կարգեցին ճակատ – 284. Եւ եղև յետ մեծ պատերազմին, որ յառաջ քան զզրուցացդ գրելոյ ելին, ի գլուխս Մանազաւեան նահանգին և Յուշոյ դաշտին, և զխռովարարս քաղաքացն ի մի վայր գումարելոցն, որք և յունայն ասպատակէին աշխարհ – 398. Եւ են ի թուել մինչ ցայս վայր այսոքիկ. Ադամ, Սէթ, Ենովս, Կայիանան, Մաղաղայէլ, Յարէդ, Ենովք, Մաթուսաղայ, Ղամէք, Նոյ, Քամ, Քուշ, Նեբրովթ որս և Բէլ: - 36. Եւ զօրացն քաջալերեալ ընթացան յիւրաքանչիւր զէնսն և հեծեալ յընտիրս երիվարացն՝ կացին ի հանդիպոջ և հանդիսացան գումարեցան ի մի վայր և պնդեցան կարգեցան մածեան հոլովեցան յինքեանս – 230. Եւ ի թագաւորել Արտաշրի խաղաղանայր երկիրս առ վայր մի ի շփոթմանց պարսկական գնդի. – 116. Եւ իւր հազարապետին գրեալ և ծանուցեալ էր արքայի, զոր ինչ գործեաց ցայն վայր ժամանակի: - 220. և կամեցեալ իմ պատմել և ձեռնարկել տեսանել ի ձեռն ծառայից, ուր էր երջանկացն վայր - 50. Եւ հասեալ ի մի վայր գան հովիտն Կուղան, ուր Գուրգէն բանակ արարեալ /362/ էր ի Կարկինեանս տեղւոջ բազմաձեռն զօրու. – 364. և յորժամ զգան ջերմութեանն՝ զուարթանան զուարճանան, հրճուին կայտռելով ի վեր փքալով հասանել ի ջերմագոյն վայրսն, ի ջրշիղջսն ծովափնեայս ջանան հասանել – 260. և շտապով փութանակի յասպազինէ երիվարէն ի վայր արկեալ զինքն առաջի Աղէքսանդրի, առ ոչինչ համարեալ յահռնաբար/գրքում՝յահուռնաբար/ գործսն զոր գործեաց՝ փութացաւ ետ

ողջոյն արքայի և ասէ. – 68. զայս խորհելով թէ զայսպիսի քաջ այր և պատերազմող ոչ պատշաճ վարկանելի է ի հեռաբնակ վայրս ի դրանէ արքունի կացուցանել: - 330. զի և զմատեանս առաջնոցն մեծասաստ ստիպով ի մի վայր գումարեալ՝ հրամայեաց այրել. – 44. զի յայն վայր ոմանք ի զարմիցն Աշդահակայ Մարի բնակէին անդ, արք քաջք, կորովազէնք և դիպաղեղունք – 90. Զոր առ վայր մի ոչ առեալ յանձն սրբոյն Սահակայ՝ ասէ - 114. զոր վերագոյնն յիշեցաք յայլում վայրի ի մեծ պատերազմին ի սահմանս Աղձնեաց: - 400. ի ջերմագոյն վայրս ամրանան առանձնանան և միայն բնակեն ըստ ազգս իւրեանց: - 262. Իսկ սահմանք վայրիցն ահաւորք և զգալիք միանգամայն և արտաքոյ զգալեաց. – 52. Իսկ վայր խաղացեալ ի Մառականն աւան, առ Կարմիրն կոչեցեալ գետով, որ իջանէ ի գետն Երասխ – 392. իւրաքանչիւր զօրօք գումարեալ, ի մի վայր խաղացեալ՝ գնացին հասին յայն վայր – 174. իւրաքանչիւր զօրօք գումարեալ, ի մի վայր խաղացեալ՝ գնացին հասին յայն վայր – 174. խաղայ իջանէ ի խորագոյն և ի ջերմային վայրս անդնդական խորոցն, ձմեռնանայ անդ – 262. մինչ հանդէպ երեսանալ Աղէքսանդրու ի յանդուգն դիմացուածին, և հայեցեալ ի դէմս Աղէքսանդրու իբր յաստուածոց դիւցազանց՝ զերեսս ի վայր արկեալ զերկիր նշմարէր – 68. Յայնժամ հրովարտակս արարեալ, պնդադեսպանս արձակեալ ընդ ամենայն սահմանս իւրոյ տէրութեանն …. ի հեռաբնակ վայրս Ասորոց և Բաբելացւոց - 198. Յայսմ վայրի ոչ ի վերայ միոյ ազգի և ի վերայ միոյ աշխարհի է լալումն ողբումն և կոծումն, այլ ի վերայ բոլոր ազգաց և աշխարհաց Հայաստանեայց: - 196. Յոքունց կամ թէ բնաւից կարօտանամ իմաստասիրաց գումարից ի մի վայր հասելոց՝ զողբերգականացն ճոխաբանել ճարտասանութիւնս. – 352. Ոչինչ զանգիտեալ մեր մինչ ցայս վայր, պատմել զվտանգս և զնենգութիւնս եկեալ հասեալ ի վերայ մեր ի թշնամեացն ճշմարտութեանն. – 194. որ ըստ աճման և սերելոյ նախարարութեանց՝ եկեալ հասեալ ցայս վայր ժամանակի ի թագաւորել Աբգարու և հաւատալ ի Քրիստոս: - 78. Յայս վայր զայս գրեալ Աղէքսանդրի՝ Մակեդոնացւոյ, ի Սենեքերիմայ յառաջ մինչև ի Պտղոմէոս եգիպտացի, զոր և նոքա Պտղոմեանքն կոչէին. – 74. Ի սոյն աւուրս որք մնացեալ էին ի տանէն Արծրունեաց իբրև լուան զպարտումն զօրացն արքունի ի Ծանարացն՝ ի մի վայր եկեալ գունդ կազմեալ հետևազօրքն մարտակցօք հանդերձ խառնաղանջ ամբոխիւ՝ լինին թուեալ արք S – 304.

ՎԱՅՐԱԳ - ,,ընդէ՞ր, ով աստուածասէր թագաւոր, իբրև ընդ համհարզս և ընդ ստամբակս, իբրև ընդ աննշանս կամ ընդ անընդել վայրագս խօսիս ընդ մեզ – 242.

ՎԱՅՐԱԾԵԱԼ - ոչ ևս զբանականաց բերելով խորհուրդս, այլ իբրև երամակք վայրենիք վայրաձեալք անկարգութեամբ և պէս պէս անառակութեամբք – 28.

ՎԱՅՐԱՊԱՐ - Եւ այսոքիկ վայրապարք բանք. – 42. Եւ զայսոսիկ ոչ վայրապարք ինչ եհաս մեզ գրել – 46.

ՎԱՅՐԵՆԱՄԻՏ - այր գազանաբարոյ, վայրենամիտ, առատաձեռն առ արբումն մարդկան, այր զօրաւոր զօրութեամբ ի գործս պատերազմաց, ահարկու ազանց, կարողութիւն և ուժեղութիւն Աւշնի ի սորա ձեռս բաւականացեալ: - 374. քանզի նուազագոյնքն և տկարք՝ թափառեալք աղքատութեամբ վտանգէին, իսկ կարողագոյնքն և բռնաւորք ըստ բնութեան գազանաց վայրենամիտք լեալ, անամօթ և անարգել յափշտակութեամբ վրդովէին զբոլոր երկիրս: - 300.

ՎԱՅՐԵՆԱՍՏՈՒԹԻՒՆ - Քանզի այնչափ թանձրացաւ յաճախութիւն սովոյն՝ որ ոչ միայն անսուրբ կենդանիս ուտէին ըստ սրբութեան կարգի, այլ և զսարսափելի և զդժնդակ, որ զգազանայինն անցուցանէ զվայրենամտութիւնն, զմարմինս մեռելոց՝ առանց խղճելոյ ուտէին, ի գերեզմանացն հանեալ զհետ միոյ և երկուց ամաց թաղելոյ: - 374.

ՎԱՅՐԵՆԻ - Մերթ տապալէր իբրև զօձ, մերթ գոչէր իբրև զառիւծ, և իբրև զխոզ վայրենի կնչէր կռնչէր, փրփուր ի վեր բերելով, զատամունս կրճտելով. - 270. ոչ ևս զբանականաց բերելով խորհուրդս, այլ իբրև երամակք վայրենիք վայրաձեալք անկարգութեամբ և պէս պէս անառակութեամբք – 28. ուր հոյլքն էրէոցն խայտան և վայրենեացն խոզից առիւծուցն

մորիքն և երամակք ցոռց պատրաստական առ որսոյն հրճուանք առ ձեռն պատրաստ հոլովին – 392.

ՎԱՅՐԻ - Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … դու երէ վայրի՝ և մեք որսորդք, դու թռչուն՝ և մեք ի բարձանց ի վայր իջուցանեմք և վարմ ձգեալ. – 280.

ՎԱՆ - Եւ եկին տալ պատերազմ ընդ ամրոցին Վան քաղաքի - 362. և թափառական զվէմս ապաստան արարեալ յանկասկածագոյն տեղիս դարանի ի փոքր վիմամէջս ի կարկառս հովտաձևս հանդէպ հարաւոյ քաղաքաբերդին Վանի, մօտ այն տեղի, յորում բղխէ աղբիւրաբար առ ստորոտով բլրակի միոյ, մօտ յեզր ծովուն – 84. Եւ կատարեալ Աշոտ զկեանս իւր՝ մեռաւ ի Վանտոսպ գաւառի, ՅԻԳ թուականութեանն Հայոց, յամսեանն հոռի, որ օր Զ էր ամսոյն, յաւուր հինգշաբաթոջ. և տարեալ հանգուցանեն ընդ եղբարս իւր ի վանս սուրբ Խաչին յԱղբագ գաւառի: - 338. Եւ յետ անցանելոյ աւուր, գնացեալ Աշոտ որդի Դերանկին, առեալ զդի նորա՝ տարեալ հանգոյց առ հարս իւր յԱղբակ գաւառի ի վանս սուրբ Խաչին: - 354. Եւ տարեալ հանգուցանեն զնա ի վանս սուրբ Խաչին յԱղբագ գաւառի: - 310. և տիկինն Սեդայ առեալ զդի նորա տարեալ հանգուցանէ ի յԱղբագ ի գեօղն Օսի, ի վանս սուրբ Խաչին: - 384. զոր ոչ անունկնդիր լեալ Աշոտ՝ վերջոտնեալ եկն բանակեցաւ յԱրտաշէսեան աւանին, և Յիսէ ի Վան քաղաքի: - 334. որոյ ոսկերքն ընդ այլ սուրբսն հանգուցեալ կան ի վանսն Յադամակերտոյ: - 134. Քանզի ի գնալ նորա զօրացուցանել զքեռին իւր զթագաւորն Հայոց, իսկոյն յելանելն նորա ի տանէ իւրմէ ի Վան քաղաքէ՝ տիրէ ի վերայ նորա ցաւք հիւանդագինք կարապետք մահու, անմերձենալիք ճարտարաց բժշկական ձեռնարկութեանն: - 384.

ՎԱՆԱՆԴ - Եւ եղև զի անցանէր ընդ այն Մուկաթլ ոմն ի Վանանդ կոչեցեալ ազատութենէ – 288. ԹԷ ՈՐՈ՛Վ ՕՐԻՆԱԿԱՒ ՎԿԱՅԵԱՑ ՄՈՒԿԱԹԼ ի ՎԱՆԱՆԴ ԳԱՒԱՌԷ: - 288.

ՎԱՆԱՅ ԵՐԷՑ - յղէ առ Գուրգէն զՎահան Արծրունի և զվանաց երէցն Թէոդորոս զգլխաւորն Հոգեաց վանից, ասէ. – 330.

ՎԱՆԳ - որոյ սկիզբն է ,,Անզբաղել ական սրտի նայեցող անձն իմ ի միւսանգամ գալուստն,, , Ե տուն ի յութերորդ վանգէ: - 284.

ՎԱՆԵԱԼ - որ յետուստ՝ մոլի բռնաւոր, որ և զՏրովական դժուարամարտիկ իրս քաջապէս և կարողաբար վանեալ՝ աստուած ի նոցանէ ասացաւ, նա և ոչ աշխարհակալին Աղէքսանդրի Մակեդոնացւոյ - 36.

ՎԱՆԵԼ - ,,ամենայն ազգք շրջեցան զինն, և անուամբ Տեառն վանեցի զնոսա,, - 136. Դարձեալ պիտոյ է մեզ դառնալ առ ի վերագոյնսն, որ նախ քան զպատերազմն Աղձնեաց եղեալ են հանգամանք գործոց ի զօրացն Տաճկաց, և թէ ո՛րպէս եկաց ընդդէմ նոցա իշխանն Աշոտ և վանեաց զնոսա սրով սուսերի: - 176. և քաջութեամբ վանեաց ամս ԾԲ - 44. Իսկ նոքա պատահեալ Պարսից ի գեօղն Երիզ կոչեցեալ, իբրև մրրիկ զփոշի պտուտեալ, իբրև հուր ընդ եղէգն ընթացեալ՝ սուր ի վերայ եղեալ վանեցին զբազումն քան եթէ զսակաւս – 136. պատշաճագոյն զպատերազմին խրոխտական բարձրավզութեամբ վանել զախոյեանսն, և առեալ զբանակն յաւարի, և ընդ սուր հանեալ յոլովս քան թէ սակաւս, հասին ի գոգ տեղի մի ի Մղունիս գեօղ: - 402.

ՎԱՆՏՈՍՊ - Գան դարձեալ Մեհուժան և Վահան և առնուն զՎանտոսպ – 104. Ելեալ խրոխտ և դառնաշունչ փռնկալով մռմռեալ յանձնիւր գազանեղեն զայրացմամբ յարձակեալ յեղակարծում եկն եմուտ ի քաղաքն Շամիրամայ ի Վանտոսպ: - 372. Եւ եղև զկնի այսորիկ գնաց անտի Ժիրաք և եկն եմուտ ի Վանտոսպ – 206. Եւ զօր գումարեալ եկն եմուտ ի Վանտոսպ, և Դերենիկն յանդիման եղև նմա. – 322. Եւ կատարեալ Աշոտ զկեանս իւր՝ մեռաւ ի Վանտոսպ գաւառի, ՅԻԳ թուականութեանն Հայոց, յամսեանն հոռի, որ օր Զ էր ամսոյն, յաւուր հինգշաբաթոջ. և տարեալ հանգուցանեն ընդ եղբարս իւր ի վանս սուրբ Խաչին յԱղբագ գաւառի: - 338. և ղաշիկ արարեալ յայնկոյս քան զՎանտոսպ, ի տեղւոջն արձանաշար քարակարկառ գոգաձև միջոցի երկուց բլրակաց, որ հայի յԵրիվարաց արկման դաշտն, ի վերայ Լեզւոյ գեաւղջն, որ զաւրացն գեղեցիկ առասպելաբանեն

սպիանած վերայն սպանելոցն ի մանկանցն Շամիրամայ: - 334. և փութացաւ գրեաց առ Սափի որ ի Վանտոսպ նստեալ և ճոխանայր Վասպուրական տէրութեամբն. որ առանց յապաղանաց զփոյթն յառաջաբերեալ՝ գնաց եհաս առ Աւշին ի Մարակայ քաղաք: - 374. իսկ իբրև եկն Ապումբռւան զհետ փախստէիցն ի Վանտոսպ զկնի թագաւորին՝ և խորհուրդն Գագկայ հաստատնագոյնք զկատարումն առին: - 368. Իսպառ ստորև ամրականին ի գոգաձև տեղւոջն … շինեաց եկեղեցի հրաշագործ հրաշազան յօրինուածով եկեղեցի ի տաշեալ քարանց ի Մանազաւեան քաղաքին ի Վանտոսպ, և հիմնեցուցեալ յանուն սրբոյն Սիօնի, որ ի սուրբ քաղաքն Երուսաղէմ. – 390. նոցա կալեալ զտիկինն Ռշտունեաց զկին Գարեգնի զքոյր Վարդանայ Մամիկոնէի ածեալ ի Վանտոսպ ի քաղաքն Շամիրամայ, մատնեն ի խոշտանգանս և ի տանջանս դառնագոյնս. – 102. որոյ գնացեալ առնու յինքն զԳագիկ և յղէ սպառազէն պատրաստութեամբ ի Վանտոսպ առ տիկինն Վասպուրական, և պահել ի զգուշութիւն: - 350.

ՎԱՆՔ - Եւ առեալ զմարմին նորա տիկնոջն Սեդայի կնոջն Աշոտի և եդ ի գերեզմանի, ի տեղւոջն որում Ջորոյ վանքն ասեն, ի վերայ գեաղջն Ահաւականից: - 370. և ետուն ի սուրբ եկեղեցին Դ ագարակս. զվանքն Փշոց և զագարակն Ահավանք, յանդիման եկեղեցւոյն որ ի կղզին, և զքարն Մանակերտ, որ է հանդէպ հարաւոյ կուսէ, և զԲերկրի և այլ բազում տեղիս – 356. Եւ երթեալ հասանէ ի գիւղակ մի Երանգանի անուն առ մոնազն մի, որ էր երէց վանիցն:- 320. և զատուցանէ զօրավարն վանիցն գեօղս բաւական առ ընկալումն հիւրոցն և ի տեսչութիւն աղքատացն: - 394. և տարեալ հանգուցանեն ի նոյն վանս սուրբ Խաչին: - 356. Եւ տարեալ հանգուցանեն ի տեղւոջ հանգստարանացն իւրեանց ի սուրբ Խաչի վանս: - 318. զի յինքեանս գրաւեալ ընդ հարկաւ ծառայեցուցանէին զպաշտօնեայս սրբոյ Խաչին, մանաւանդ զի և զգլխաւոր վանացն զհայրն, որում Գրիգոր անուանէր՝ զնա կալեալ եդեալ ի խորափոր խաւարային բանտի: - 334. զոր տարեալ հանգուցանեն ի տեղւոջն, զոր այժմ Ջորոյ վանս անուանեն, ի վկայարան սրբոց Հռիփսիմեանց. – 104. յղէ առ Գուրգէն զՎահան Արծրունի և զվանաց երէցն Թէոդորոս զգլխաւորն Հոգեաց վանից, ասէ. – 330. սա ևս աւելի խորհեցաւ չար և պատրանօք խաբէութեան որսացեալ զնախարարս աշխարհիս Հայոց՝ արար հրկէզ զամենեսեան ի քաղաքին Նախճաւան և յաւանին Խրամի, որ է ի ներքոյ Աստապատոյ վանացն, յեզր Երասխայ. – 166.

ՎԱՇՏ - ունելով ընդ իւր զզօրսն Յունաց բազմամբոխ վահանաւորաց և դրօշուց սաւառնացելոց, և փողք կայսերալուրք և գունդք գունդք վառելոցն վաշտիցն – 106. և զհետ նորա աճապարեալ արկանեն զնա ի յամրափակ զինեալ վաշտն ի մէջ փղացն. – 128. և յայտնի ոչ վայելչանայր կատարել զոր կամէրն, մի՝ վասն յաղթող մեծանուն գործոյն, նախատ անձին համարելով, երկրորդ՝ վասն վաշտիցն զօրութեան:- 326. Եւ յարգելուլ զնա ազատագունդ վաշտիցն՝չանսայր, քանզի լուեալ էր նոցա, եթէ շրջաբերական թղթով դարան գործեալ էր նմա Աշոտոյ իշխանաց իշխանի: - 352. Իսկ Մեհուժան ոչ թողանայր զթագաւորելն Հայոց, կուտեալ առ ինքն անհուն բազմութիւն վաշտից և դրօշուց և նշանաց որոց ոչ գոյր թիւ. – 106. Նոյնժամայն աճապարեալ աշտանակեալ ի նիւս նժոյգ երիվարին, զէն զանձամբ արկեալ, նիզակ ի ձեռն առեալ, խրախոյս ի ձայն բարձր բարձեալ առ իւր ազատագունդ վաշտն՝ ասէ՝ - 328.

ՎԱՉԷ - զՎաչէ կացոյց ի դրան արքունի, զի ամենայն ոք նովաւ մտցէ և ելցէ յարքունիսն – 82. այլ վասն բանսարկուացն ելեալ Վաչէ և Արշաւիր գնացին առ Արտաշէս արքայ Պարսից – 82. Ապա դարձան Վաչէ և Արշաւիր ընդ Արտաշէսի, առեալ զթագաւորութիւնն Երուանդայ ի ԼԱ ամի Արտաշէսի արքայից արքայի և թագաւորին Յունաց … ամի. – 86. Բայց ի գնալն Խուրէնայ առ Տիբէր կայսր՝ եթող զորդին իւր զՎաչէ և զեղբայր իւր զԱրշաւիր ի Խառան առ տիկնոջն Հեղինէի. - 80. և այսպէս աղմկեալ և շփոթեալ երկիրս Հայոց՝կեայր անմիաբանութեամբ, լի անկարգութեամբ, ըստ յօժարութեան Վաչէի Արծրունւոյ: - 120. Իսկ Աշոտ եղբայր Վաչէի քանզի էր մանկագոյն տիովք՝ առեալ դայեկին իւրոյ մատուցանէ առաջի Երուանդայ – 84. Իսկ Սահակ որդի Վաչէի խոյս տուեալ գնայ զկողմամբքն Մարաց, ընդ կողմն Ատրպատականի – 82. Իսկ Վաչէ Արծրունեաց տէր և

Հմայեակ Աշոցաց տէր և այլք յանգուցեալ ի նոսա՝ հաճեցին զկամս Վռամայ – 118. յափշտակեցին զՇաւասպ որդի Վաչէի Արծրունւոյ, և զՄեհէդակ Ռշտունի – 98. որ ապա ի /80/գնալն տիկնոջն յԵուսաղէմ՝ Վաչէ և Արշաւիր երկեան երթալ առ Սանատրուկ – 82. ՉԱՐԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ ՆԱԽԱՐԱՐԱՑՆ ՆԵՐՍԵՀԻ ԶՎԱՉԷԷ ԵԻ ԶԱՐՇԱԻՐԵԱՆ: - 80. Սահակ որդի Վաչէի կացեալ ի դրան Արտաշէսի շքեղ և երևելի ճոխութեամբ – 90. Զի ահա բարեկամացեալ էր Խուրան Հայր Վաչէի և եղբայր Արշաւրի ընդ Արտաշէսի Պարսից արքայի յերթալն Աբգարու ի Պարս, և եղեալ են դաշինս ի միջի. – 82.

ՎԱՉԷ ԱՐԾՐՈՒՆԻ - և այսպէս աղմկեալ և շփոթեալ երկիրս Հայոց՝կեայր անմիաբանութեամբ, լի անկարգութեամբ, ըստ յօժարութեան Վաչէի Արծրունւոյ: -120. յափշտակեցին զՇաւասպ որդի Վաչէի Արծրունւոյ, և զՄեհէդակ Ռշտունի – 98.

ՎԱՌԱՐԱՏ ԳԱԻԱՌ, - գունդ անթիւ բազմութեամբ եկեալ ի կողմանս Ատրպատականի ի Վառաբատ գաւառի: - 138. Տե՛ս նաև ՎԱՐԱՌԱՏ ԳԱԻԱՌ

ՎԱՌԵԱԼ - ,,հապա, քաջք, վառեալ ի զէն և յասպազէն, արիաբար մարտիցուք. – 134. Այլ իբրև այն ինչ մերձ լինէր ամրոցն ի պաշարումն՝ Ամդայինն Յիսէ, որ Շեհի որդին, որ զզօրապետութիւնն Հայոց ունէր, ճանաչէր՝ ի հրապոյրս Մանազաւեան պետոյն և Ութմանացն ելեալ՝ երագապէս եկն եհաս ի վերայ Աշոտի ԺԵ հազարաւ հեծելօք վառելովք. – 334. Ապա յետ փոքր ինչ աւուրց վառեալ զզօրսն ի պատերազմ ընդ բերդայինսն, առնուլ զամրոցն: - 208. գունդ կազմեալ ռազմ արարեալ զբոլոր դաշտաձև հովիտն ի ներքս փակէր, վառեալք զինու և ամենայն պատրաստութեամբ ընդդէմ գնդին Հայոց: - 172. Դարձեալ զՍողոմոն Բագրատունի վառեալ ի զէն սատանայական՝ յղէ առ նա բազում անգամ զնոյն խորհելով. – 318. և ընդ այգն ընդ առաւօտն, մինչ նոքա ննջէին յիւրաքանչիւր վրանաց օթոցի՝ և զօրքն շուրջ փակեցին սուսերօք և վահանօք և նիզակօք և վառեալ մոմեղինօք, և մտեալ ի ներքս ըստ հրամանի զօրավարին իւրեանց – 296. և ահա աղաղակ և փողք և քնարք և ջնարք, և վառեալ զինու և սրոյ և ամենայն պատրաստութեամբ անհուն զօրացն, մինչ գրեթէ /գրքումէ՝գրէթէ/ ի հիմանց զլեառնն տապալել – 284. Եւ անդ Վահան Արծրունի խոյակապ և յականաւոր քաջամարտութեամբ ընդ սրբոյն Վարդանայ ճակատ առ ճակատ վառեալ զպատերազմն, իբրև հուր ընդ եղէգն ճեմելով ի մէջ քաջ ախոյեանացն Պարսից: - 128. և բանակեցաւ Ն արամբք, վառեալ ի զէն և յասպազէն, ի Նորագեօղ Ռշտունեաց: - 322. և Դերանիկն ճեմս առեալ սիգաքայլ երիվարաւն եհաս հանդէպ ճակատու գնդին վառեալ, միայն և առանձինն ի յառուամէջ տեղւոջ. – 352. և եհաս ի վերայ նորա վառեալ զինու սպառազէն երիվարաց ընտիր հեծելովք այրուձիոյ: - 178. Եւ եղև իբրև ննջէր Գագիկ յանհոգս յանկասկածս՝ հասեալ Հասան ի գիշերի սուսերամերկ վառեալ փոքր գնդաւ, մոմեղինօք վառելովք՝ և կապեաց զնա կապանօք երկաթի: - 350. Եւ ըստ տոհմս ազգաց, ըստ թուոյ տերանցն Հայոց, կազմեաց գունդս վառեալս զօրականաց, զինեալ և պատրաստեալ. – 296. և ի սաստիկ փայլմանէ զինուցն և սուսերացն շողալոյ, և ի փայլիւնն սպառազէն երիվարացն վառելոցն՝ զկարծիս բերէր զիրոյ վառեալ լերինն – 228. և ի սաստիկ փայլմանէ զինուցն և սուսերացն շողալոյ, և ի փայլիւնն սպառազէն երիվարացն վառելոցն՝ զկարծիս բերէր զիրոյ վառեալ լերինն – 228. Եւ իբրև գիշերն տարածեցաւ և խաւարն թանձրացաւ և սկսան ամենեքին մտանել ի քուն յանձնիւր օթանոցն՝ յանկարծակի փայլիւն սուսերաց և մոմեղինաց վառելոց և գունդք խորհրդականացն և Հասան ընդ նոսա. – 348. և իբրև զմի անձն, վառեալ ի զէն և ի սուր և ի ճակատամարտ՝ հասեալ յամուրս՝ տապալէր զզօրութիւն նոցա սրով և աղեղամբ, ի փայլիւն սուսերի և նիզակի և ի գիշերամարտ նահատակութեանց, ըստ նմանութեանն քաջ զօրավարին Իսրայէլի Յեսուայ կամ Գէդէովնի կամ թէ նոյն ինքն նահապետին Աբրահամու, ի վերայ հասեալ Քանանացւոց, զյաւէտ յաղթութեան նահատակութիւն նահատակեալ՝ և դառնայ մեծաւ յաղթութեամբ: - 312. Եւ ինքն զԳրիգոր եղբօրորդի իւր հանդերձ ընտրելովք ոմաբք զօրաւորօք վառեալ ի զէն և յասպազէն արք Մ, զոր զգացուցին Աշոտի. – 330. Եւ ինքն իսկ գլխովին զօրավարն Բուհայ, հեծեալ յերիվարն, պնդեալ զինքն զինու ի պատերազմ ընդդէմ իշխանին, և

զկորովին աղեղնաւորացն Ելիմացւոցն և զընտիրս հեծելոց նոցա ընդ ինքեան վառեալ ի ճակատի:- 208. և ինքն Հազարաւուխտ առնու զընտիրս այրուձիոց, զկորովի պատերազմողս ի վառելոցն պարսկային հարստութենէն, և խաղայ գնայ զկողմամբքն Հաշտենից և Ծոփայ, ի վերայ Վահանայ յանկարծօրէն: - 134. Եւ իշխանն վառեալ զինքն բազում պատրաստութեամբ զինու և զօրօք ազատակոյտ գնդաւ իւրով, և ամենայն բնակ տերամբք իւրոյ իշխանութեանն, և խոյս առեալ շրջէր զկողմամբքն Մարդաստանի և Ձորոյն հասկոյ -184. և լեառնն իբրև ի հրոյ վառեալ երևէր: - 232. և հրամայեաց զինուց վառելոց զինուորաց պահել զնա – 220. և մինչ չև հասեալ առ զօրավարն՝ եհան ընդ առաջ նորա գունդս գունդս վառեալ զինու և ընտրեալ երիվարօք – 288. Եւ մինչդեռ կային կենդանի և գոհանային զՔրիստոսէ զանյաղթ զօրութենէն զոր զօրացոյց զսուրբսն մեծ ասպարիսի ի հոգևորական պատերազմին՝ ևս առաւել բարկացեալ թագաւորն՝ իբրև զինոց վառեալ բորբոքէր. – 292. և նախ յառաջ Սափին կարի յոյժ սիրեցեալն իւր, զսատակչական դեղն արբեալ, անբուժելի կեղով վառեալ յոսկր և ի մարմին՝ և առաջի Աւշնի զրաւ առնոյր ի կենացն: - 376. և վառեալ զինքեանս յընթացս պատերազմին, զգեցեալ զզրահս արդարութեան և պնդեալ զմէջս ճշմարտութեամբ – 252. և վառեալ ի զէն և յասպազէն՝ արձանացան իբրև զմի այր՝ և յանդուգն դիմացուածով խուռն յարձակմամբ հարեալ ի դիմի, ուր քաջքն այլազգեացն ճակատէին ընդ աջաթև /380/ կողմն. և պատառեցին զգունդն, և պարտեցին զախոյեանսն. – 382. Ընդ աւուրսն ընդ այնոսիկ … կազմեալ գունդ զինուորաց և ընտիրս այրուձիոց, վառեալ զինու բազում պատրաստութեամբ – 220. Իբրև գիտացին սուրբքն զանհուն պատերազմ չարին՝ վառեալ և նոքա զինքեանս հանապազակռիւ լինել ի ճակատուն, անխափան սաղմոսերգութեամբ զանուշահոտ աղօթս իւրեանց միշտ ի բարձունս առաքելով – 250. Իբրև եհաս գուժկան առ մարզպանն Հայոց Գուրգէն՝ ելեալ զհետ նոցա Ռ արամբք, վառեալ ի զէն և յասպազէն, և գնացեալ եհաս յԱյլի գաւառ. – 402. Իսկ Ապումուսէ վառեալ և զինեալ զինքն ամենայն զօրութեամբ իւրով՝ խաղաց էջ ի վերայ նոցա և եհար ի հարուածս մեծամեծս – 280. Իսկ սուրբն վառեալ Հոգւովն սրբով՝ յիշէ զասացեալն ի Փրկչէն, թէ ,,մի երկնչիք յայնցանէ, որ սպանանեն զմարմինն, և զոգին ոչ կարեն ապականել,, - 204. Յորոց միջի կացեալ Ապումրուան համոզեալ նոցա ցածոյց զճակատ առ ճակատ վառեալ պատերազմն – 364. յորում և ոմն հաւատարիմ Յիսէի Սէմ անուն յառաջ խաղացեալ՝ պատահէ իշխանին, ընդ Վահանայ խորհրդակցեալ խորհել զխաղաղութիւն և զմարտն գրգռեալ ցածուցանել և զվառեալ պատերազմն շիջուցանել. – 334. նաև երամակ ձիոցն և իշոցն և ուղտուցն նովին կեղով վառեալ սատակեցան: - 376. ունելով ընդ իւր զզօրսն Յունաց բազմամբոխ վահանաւորաց և դրօշուց սաւառնացելոց, և փողք կայսերալուրք և գունդք գունդք վառելոցն վաշտիցն – 106. Սոքա ամենեքեան վառեալք սպառազէն պատրաստութեամբ և բազմաձեռն առատալիր պատարագօք՝ գնացին, զի առեալ տարցեն մուծցեն զնա ի Դուին քաղաքն: - 340. վառեալ լինէր իբրև զբոց հնոցի, իբրև զալիս ծովու դիզեալ կուտմամբ փրփրեալ ծիրանագոյն արիւնանման, ուժգին գոչելով անդնդաքակ յուզմամբ, իբրև զհեղեղատ յորդահոս ի ճայթմանէ կարկտահոս ամպոց – 180. Քանզի վաղիւ առաւօտուն ցուցանեմ ձեզ փիղս վառեալս, և ի վերայ հզօր սպառազէնս ի քաջաց – 138. և բազմութիւն զինուորաց վառելոց աստի և անտի, և վարոցաւորք և սակրաւորք այսր անդր քշել զամբոխն դառթեալ. – 236. Իսկ յետ անցանելոյ աւուրց ինչ՝ ետ տանել զնա առ թագաւորն, և ընդ նմա գունդս զինուորաց վառելոց և ընտիր այրուձիոց: - 288. Եւ եղև իբրև ննջէր Գագիկ յանհոգս յանկասկածս՝ հասեալ Հասան ի գիշերի սուսերամերկ վառեալ փոքր գնդաւ, մոմեղինօք վառելովք՝ և կապեաց զնա կապանօք երկաթի: - 350.

ՎԱՌԵԼ/ԻԼ/ - ,,զզոյշ լեր, արիաբար մարտեաց, քաջապէս վառեաց, Քրիստոսի զինուորեաց: - 318. Ապա մտախորհ եղեն դարձեալ վառել ի պատերազմ. – 276. Եւ դէտն ազդ արարեալ զօրացն այլազգեաց՝ վառեն և նոքա ընդդէմ նոցա ի պատերազմ, և ի դիմի հարեալ միմեանց և հատանէին յերիս առաջս: - 178. և զօրքն ախոյեանայարձակ զպատերազմն վառէին – 64. Եւ ի բազում յուզիցն և ի խնդրոցն և զօրաժողովն լինելոյ և պատերազմ

ընդդէմ վառելոյ և զձև ամրական մաքառմանցն յարդարելոյ և բռնալիր ուժեղագոյն մեքենային բախմանց քարձգութեանցն, զոր և ընդունայն աշխատութեամբ վարանեալ, անըստնանելի /հավանաբար՝ անստանալի/ մնալով ամրոցին՝ դառնայ յիւր իշխանութիւնն: - 326. Եւ ինքն զօրավարն Մուսէ ճեպէր շտապէր՝ փութալ առ պատերազմն վառել – 328. և հրաման ետ զինել վառել ի զէն և ի զարդ և ի սուր, և զընտիրս երիվարացն յիւրեանց զէնսն պատրաստել: - 228. մինչ նոքա յանհոգս յապահովս բնակէին՝ նոքա զոռազմն կազմեալ վառեցին զճակատն. – 380. յաւուր միում … ետ հրաման իշխանն առնն կորովի եղբօր իւրոյ Աբասայ Հայոց սպարապետի՝ վառել պնդակազմ պատրաստութեամբ, զօրու և զինու և զարդու ամենայարդար հնարաւորութեամբ, որպէս օրէն է նահատակաց քաջ արանց – 344. Եւ որք մերձ առ պարսպօքն զճակատն վառէին և զմարտն գրգռէին՝ զգեստն ինքեանց յասուէից կազմեալ – 208. Եւ նոյնժամայն վառեցան պատրաստեցան, հեծեալ յիւրաքանչիւր յերիվարս ելին ընդդէմ նոցա: - 134. զի եթէ երկոքեան միով բարեպաշտութեամբ ոչ վառեսցին՝ ոչ ինչ օգուտ ի միջէն բերցի: - 256.

ՎԱՌՈՒՄՆ - որ ի բախմանէ քարի և երկաթոյ կայծակունք արտաթափին, այլ և ի փայտից ընդ միմեանս յիրար շփելոյ, որպէս և անուոյ բնաւորեցաւ լինել, որ ի սաստիկ շրջագայութենէ սայլիցն բազում անգամ և առեղք փայտիցն վառմամբ հրոյ հրդեհին: - 52.

ՎԱՍԱԿ - Այլ կորապաղատն Տարունոյ կայր ամրոցին Սևան, որ ի ձեռին Հասանայ որդւոյ Վասակայ ամբարշտի – 346. Բայց աղերսեալ թագաւորն զարս պատուականս, զՎասակ և զՏաճատ և զԳոտեր, որք էին ի մեծ նախարարութենէ տանն Արծրունեաց՝ զի զժողովն ընկալցին ընդ երից սուրբ ժողովոցն: - 132. բայց զՎասակն յամենայն ժամ իբրև ընդ խաղ ի բուռն առնելով արձակէր խաղաղութեամբ: - 310. Բայց խռովիչքն ատեցողքն խաղաղութեան ոչ դադարէին նիւթել զհակառակս բարւոյն և զաճմունս չարին. մանաւանդ Վասակ որ զկարծեալ իշխանական անունն յինքեան բերէր: - 310. Բայց Վասակս այս … վասն ազգակից գոլ նոցա ընդ տոհմին Արծրունեաց… ել գնաց իւրովք կամօք ի Սամառայ և եղև աստուածուրաց – 248. գնացին առ Արկադ … Սամուէլ Մամիկոնեան … և Վասակ Արծրունի: - 110. Եւ այն ինչ ընդ մտանելն՝ երագապէս հասեալ ի վերայ ամրոցացն Ջղմար և Սրինգ կոչեցեալ՝ յինքն գրաւէ զամրոցսն. և կալեալ զՎասակ՝ յինքն գրաւեաց զզօրավարութիւնն բոլոր Վասպուրական տէրութեանս: - 306. Եւ գունդն Հայոց խաղացին ընդդէմ նոցա … ի տանէն Արծրունեաց՝ Գուրգէն … և Գաղրիկքն՝ Ապուսելմ և Վասակ և Վահան. … և Ամատունիքն՝ Մուշեղ և Ասիթ և Սահակ. – 230. Եւ գունդն Հայոց խաղացին ընդդէմ նոցա … ի տանէն Արծրունեաց՝ Գուրգէն … և Վարաժնունիք՝ Մլեահ և Ռստոմ և Վարազշապուհ. … և Ընտրունիքն /ծն.Ընտունիք/՝ Գէորգ և Յիս՝ և Սահակաւն/ ծն. Սահկաւն/, … և Ակէացիք և Վասակ, և Վահևունիք՝ Քաբարակն/ծնՔաբարակաւն/ և Խրախատ – 230. Եւ գունդն Հայոց խաղացին ընդդէմ նոցա, վիմաձև անքակ ի միմեանց ըստ տոհմս ազգաց, ի տանէն Արծրունեաց՝ Գուրգէն և Վասակ և Պելճ և Մուշեղ և Սահակ և Ապումկդէմ և Աշոտ – 230. Եւ դարձան մտին յՈստանն Ռշտունեաց և կացուցին յանձանց իւրեանց իշխան զՎասակ Կովակէր, եղբայր Վահանայ: - 306. Եւ դարձեալ զՍևան բերդ տայ ի ձեռս Հասանայ որդւոյ Վասակայ ամբարշտի: - 364. և դիմեցին քաջասրտագոյնս ի վերայ սուսերամերկք զինեալք ի մէջ ամբոխին, Արտաւազդ և Վասակ Մամիկոնեանք - 98. և ընդ նմա Գրիգոր որդի Վասակայ, և սա նմանապէս ոգեզուարճ իմաստութեամբ առ լցեալ հոյակապ և անուանի ի մէջ Հայկականացս և ցանկալի լսողացս և ուրախարար տեսողաց. – 344. Եւ կացեալ անդ մինչ ի ժամանակս առաջինն Ղևոնի կայսեր՝ մեռանի անդ Վասակ և Տաճատ և փոխին ի հանգիստ փառաւորապէս ի գերեզմանս մեծամեծացն Յունաց: - 132. և հայր քո Վասակ խորհիցի ինչ առ արքայի, և աղմուկ և շփոթ ինչ յուզիցէ հայր քո, որպէս թէ զապստամբութեան ինչ խորհել կարծիս զմէնջ առնուցուն: - 114. Եւ վասն այսր իրաց նենգութեամբ և չարակնութեամբ առլցեալ, մանաւանդ յերկիւղէ՝ կարի յոյժ գրգռեցաւ պատերազմ սաստիկ ի ձեռն Վասակայ Արծրունւոյ. – 178. Ընդ նոյն ժամանակս խորհուրդ

ի մէջ առեալ Շաւասպ Արծրունի եղբայր Վասակայ հօր Աղանայ Արծրունւոյ, և խորհեցաւ զտիրելն Հայոց – 124. Ընդ որ յոյժ զչարեալ սքանչելին Աղան Արծրունի որդի Վասակայ ընդ հօրն անհմաստասէր բարուցն անխորհրդածութիւն և ընդ այնպիսւոյ աստուածամարտին Մեհուժանայ գթասիրաբար վարել ազգականութեամբ – 112. Ի վեր կառուցեալ զաչս սրբոյն Վարդանայ՝ տեսանէ զանօրէնն Վասակ Սիւնեաց տէր – 128. Իսկ երանելոյն Աղանայ Արծրունւոյ որդւոյ Վասակայ դարձեալ ի Յունաց աշխարհէն՝ եկն յերկիրս Հայոց, նովին կրօնաւորական խստամբերութեամբ/132/և հրեշտակակրօն առաքինութեամբ կեցեալ՝ վերափոխի յաշխարհէս ի դասս սրբոց. – 134. Իսկ Վասակ Արծրունի խոյս տուեալ գնաց առ Արտաշիր Պարսից – 112. Իսկ Վասակ Արծրունի, հայր Աղանայ սրբոյ, առեալ զՏաճատ և զԳոտեր զեղբայր իւր՝ գնաց առ կայսր. մեկուսի եղեալ ի շփոթմանց պարսկական վրդովմանցն և աւերման աշխարհիս. – 132. Իսկ Վասակ Արծրունւոյ եկեալ առ Խոսրով և կալեալ զժառանգութիւն և զգահ – 112. Լուր եղև այս առ քաջն Գուրգէն պարտումն Վասպուրականի ի Տաճկաց և իշխանանալն Վասակայ: - 306. կէսքն զԳուրգէն յառաջ ածեն ի պատիւ իշխանութեանն և այլք զԱպուջափր, ոմանք զՎասակ. – 298. Յետ բառնալոյ իշխանութեանն ի Վասպուրական երկրէն մնացին տոհմք Արծրունեաց ըստ ազգս ազգս … և Ապուջափր և Ապումքդէմ և Վասակ և միւս Վասակ և դարձեալ այլ Վասակ և Մուշեղ և Աշոտ և Սահակ , և այլք ի տանէն Արծրունեաց. և ազատք նոցա: - 298. Յետ բառնալոյ իշխանութեանն ի Վասպուրական երկրէն մնացին տոհմք Արծրունեաց ըստ ազգս ազգս … և Ապուջափր և Ապումքդէմ և Վասակ և միւս Վասակ և դարձեալ այլ Վասակ և Մուշեղ և Աշոտ և Սահակ, և այլք ի տանէն Արծրունեաց. և ազատք նոցա: - 298. Յետ բառնալոյ իշխանութեանն ի Վասպուրական երկրէն մնացին տոհմք Արծրունեաց ըստ ազգս ազգս … և Ապուջափր և Ապումքդէմ և Վասակ և միւս Վասակ և դարձեալ այլ Վասակ և Մուշեղ և Աշոտ և Սահակ , և այլք ի տանէն Արծրունեաց. և ազատք նոցա: - 298. որոց անուանք ճանաչի սոցա … Սահլ Սմբատայ որդի, Շաքեոյ տէր , որ զԲաբանն կալաւ, և իշխանական Վասակ Վայոց ձորոյ տէրն, և Փիլիպպէ իշխանն Սիւնեաց – 298. Սոցա անուանք ճանաչին՝ Ատոմ Անձևացի և Մլեահ Վարաժնունի և Գէորգ Բողկացի և Վասակ, և այլք բազումք, որոց անուանք գրեալ են յերկինս: - 266. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … և ի տոհմէն Արծրունեաց՝ Վահան և Վասակ և Մուշեղ և Ապուպէճ և Գուրգէն և Վասակ և Ապուջափր և Մուշեղ և Ապումայեայ և Վասակ և Վահան և Համազասպ և Վասակ որդի Գրիգորի և Ապումկդէմ և Մեհուժան և Գրիգոր – 174.

ՎԱՍԱԿ ԱՐԾՐՈՒՆԻ - գնացին առ Արկադ … Սամուէլ Մամիկոնեան … և Վասակ Արծրունի: - 110. Եւ վասն այսր իրաց նենգութեամբ և չարակնութեամբ առլցեալ, մանաւանդ յերկիւղէ՝ կարի յոյժ գրգռեցաւ պատերազմ սաստիկ ի ձեռն Վասակայ Արծրունւոյ. – 178. Իսկ Վասակ Արծրունի խոյս տուեալ գնաց առ Արտաշիր Պարսից – 112. Իսկ Վասակ Արծրունի, հայր Աղանայ սրբոյ, առեալ զՏաճատ և զԳոտեր զեղբայր իւր՝ գնաց առ կայսր. մեկուսի եղեալ ի շփոթմանց պարսկական վրդովմանցն և աւերման աշխարհիս. – 132. Իսկ Վասակ Արծրունւոյ եկեալ առ Խոսրով և կալեալ զժառանգութիւն և զգահ – 112.

ՎԱՍԱԿ ԿՈՎԱԿԵՐ - Եւ դարձան մտին յՈստանն Ռշտունեաց և կացուցին յանձանց իւրեանց իշխան զՎասակ Կովակեր, եղբայր Վահանայ: - 306.

ՎԱՍՆ - ՎԱՍՆ ԱՍՈՐԵՍՏԱՆԵԱՅՑ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՆ. ԵՒ ԹԷ ՈՐՊԷՍ ԶՐԱԴԱՇՏ ԵՒ ՄԱՆԻԹՈՊ ԿԱՑԵԱԼ ԳԼԽԱՒՈՐՔ ԱՐԵՒԵԼԻՑ ԿՈՂՄԱՆ, ԵՒ ՄՈԼԱՐ ՈՒՍՄԱՆՑ ՆՈՑԱ - 42. ,,և ո՛վ տայր ինձ վկայել ի վերայ ճշմարտութեանն և մեռանել վասն անուանն Քրիստոսի, և զարիւն իմ փոխանակ արեանն Քրիստոսի հեղուլ և զմարմին իմ փոխանակ մարմնոյ նորա ի մահ մատնել և զչարչարանս իմ ընդ նորա չարչարանսն խառնել, զի և ընդ նմա փառաւորեցայց. – 290. ,,Թագաւորաց աշխարհակալաց օրէնք են՝ մեծաւ հոգաբարձութեամբ խնամ տանել վասն շինութեան աշխարհի և թեթևացուցանել զլուծ բռնութեան /184/ ծանրակի բեռանց, թուլացուցանելով զաստկութիւն հարկապահանջ խոշտանգանաց – 186. ,,լաւ է մեռանել վասն Քրիստոսի, քան առ ժամանակ մի վայելել ի

մեղս,,: - 250. ,,միայն, ասէ, զԳագիկ Ապումբռւան առ իս ածցես հնարաւորեալ վասն նորա,,. – 350. ,,վասն այնր ելի յաշխարհս, զի մի Գուրգէն բռնաբար յինքն կորզեալ ձգիցէ զամուրս աշխարհիս, և յինքն բռնաբար զզօրս քո յանգուցանիցէ: - 362. ,,Քրիստոնեայ եմ և մեռանիմ վասն Քրիստոսի, և մկրտիմ ի Հայր և ի յՈրդի և ի Հոգին սուրբ, ոչ ջրով, այլ իմով արեամբ: - 222. Ազդ եղև Գուրգենի վասն Դերենկին, և զիա՛ րդ ընբռնեցաւ. – 322. Այլ և վասն գործակցաց տապանին /30/ դիտողագոյնս է ասել. – 32. այլ վասն բանսարկուացն ելեալ Վաչէ և Արշաւիր գնացին առ Արտաշէս արքայ Պարսից – 82. այլ տանելով մեր առաջի թագաւորաց և դատաւորաց վասն իմ ի վկայութիւն՝ պահեսցուք զբարիոք դաւանութիւն և վկայեսցուք որպէս Փրկիչն առաջի Պոնտացւոյ Պիղատոսի. – 260. այս այն Աբդլայն է, զոր ազգ իւր ասացին Աբդլանգէ, այսինքն ծառայ դանգի և ոչ Աստուծոյ, վասն սաստիկ զօշութեանն և անյագ ագահութեանն: - 168. Այս այն խաչ է զոր վերագոյնն գրեցաք վասն սորա – 394. աներկիւղ համարձակութեամբ, բանիբուն համառօտութեամբ կարգեցին եղին առաջի բռնաւորին բանս գեղեցկայարմարս յԱստուածաշունչ գրոց վասն ի Քրիստոս հաւատոցն – 250. Ապա թէ ոչ՝ տեսից վասն քո,,: - 236. ապա մտախորհ եղեն բազում քննութեամբ, և յանբաւ և յառաւել իմացմանց ընտրեցին՝ գրել և ծանուցանել թագաւորին վասն առնն այնորիկ. – 280. Ապա յետ այսր զեկուցաւ նմա վասն Գուրգինի տիրելն Անձաւացեաց. – 330. առատապէս հեղեալ զգութ … և ի ձեռն հովուապետին սրբոյն Յովհաննիսի եպիսկոպոսի և ճգնաւոր քահանայի Գրիգորի, որք միշտ զողորմութեանց խնդրուածս վասն ժողովրդեանն տեառն ի վեր առաքէին , զոր օրինակ և հրեշտակն տեառն աղերսէր Աստուծոյ, ասէ – 314. Առաւել ի սուգ մտեալ և յողբս անմխիթարս վասն ազգին իւրոյ Արծրունեաց – 112. Աստանօր և զհայհոյական բարսն նշանակէ, և վասն ամենայն խիստ բանից զոր խօսեցան զնմանէ մեղաւորք և ամբարիշտք: - 26. արդ ի բաց գնա, այր դու, /222/ ես մեռանիմ վասն Քրիստոսի,,: - 224. Արջամ թագաւորեալ Հայոց՝ զազգն Բագրատունեաց արկանէ ընդ բազում տառապանօք, վասն արձակմանն Հիւրկանոս քահանայի ի կապանաց բանտին – 74. բայց ազդ լինէր իշխանին ի նոյն գնդէն Տաճկաց՝ մի տեսանել զերեսս նորա, ծանուցանելով նմա՝ զոր ինչ խորհեալ էր վասն նորա և վասն աշխարհին նորա: - 184. բայց ազդ լինէր իշխանին ի նոյն գնդէն Տաճկաց՝ մի տեսանել զերեսս նորա, ծանուցանելով նմա՝ զոր ինչ խորհեալ էր վասն նորա և վասն աշխարհին նորա: - 184. բայց Ատոմ յամր առ փոյթն /364/ լինելով վասն թագաւորին ակնածութեան: - 366. Բայց արդ որպէս յառաջագոյն հատուցի զարտաքոյ պարսաւանաց զիս ներքոյ գրել, վասն ոչ ոճով զսորայս կարգել դնել ի շարի աստ զշարագրածս, վասն ոչ բաւելոյ զանչափութիւնն ի մի վայր գումարել յանմասնաւորաբար նշանակութեամբ – 308. Բայց արդ որպէս յառաջագոյն հատուցի զարտաքոյ պարսաւանաց զիս ներքոյ գրել, վասն ոչ ոճով զսորայս կարգել դնել ի շարի աստ զշարագրածս, վասն ոչ բաւելոյ զանչափութիւնն ի մի վայր գումարել յանմասնաւորաբար նշանակութեամբ – 308. Բայց դեսպան արձակեալ Արտաշէսի զ Համամ առ կայսր Ադրիանոս վասն Բարքոբայ աւազակի և նորուն պատերազմին յԱսորիս. – 92. Բայց մեզ կայ առաջի ասել վասն Ջափրայ և չար գործոց նորա, անգիրս մնացեալ յայլոց, զոր կատարեաց ի վերայ աշխարհիս Հայոց երկայնագոյն ժամանակաւ և անըմբերելի նեղութեամբ ի մերս հանդիպեալ աւուրս, որ էր Հայոց Յ թուական: - 168. Բայց Մուսէ ոչ հաստատնագոյնս վասն Աշոտի զխոստմանն բերելով յանձնառութիւն արձակել զնա յիւր իշխանութիւնն – 330. Բայց յետոյ անմիաբան գտեալք նախարարքն Հայոց՝ թողին զոր խորհեցանն վասն թագաւորելոյ Վահանայ, և անցին /126/ գնացին առ մեծն Վարդան. – 128. բայց ոչինչ ձեռնհաս լինէր օգնել նոցա վասն դառն հրամանի ամբարիշտ թագաւորին. – 218. Բայց Վասակս այս … վասն ազգակից գոլ նոցա ընդ տոհմին Արծրունեաց… ել գնաց իւրովք կամօք ի Սամառայ և եղև աստուածուրաց – 248. Բայց քանզի խոնջեալ երիվարացն ի յերկայնագոյն ընթացիցն և վասն թանձրամած ձեանն կուտակմանց պակասեալ ուժոյն երիվարացն – 372. Բնաբանաբար /ճիշտը՝ բնականաբար/ իսկ հետևեալ մեր կարգի ազգաբանութեանս որ վասն առաջի կացելոցս

մեզ փութոյ Ասորեստանեայց թագաւորութեանն – 56. գրէ Կիւրոս առ Տիգրան վասն օգնականութեան մատուցանել նմա: - 66. Դարձեալ շինէ զօրավարն Գագիկ ի գլուխս Օձ ձորոյ, որ վասն խստութեանն սաստկաշունչ դառնալիր մահածին հողմոյն շնչելոյ այսպէս անուանեն – 396. եթէ ,,եկայք առ իս ամենայն աշխատեալք և բեռնաւորք, և ես հանգուցից զձեզ,, , և թէ ,,որ ուրասցի զանձն իւր վասն իմ՝ գտցէ զնա,,. - 252. եկեալ հասեալ վրէժխնդրութեան պատիժք, վասն անօրէնութեանց մերոց զոր գործէաք առ հասարակ ի փոքրկանց մինչև ցմեծամեծս. – 196. Եմուտ այնուհետև տարակուսական խորհուրդ ի մէջ զօրագլխացն վասն հարուածոց զօրացն ի գնդէն Հայոց. – 234. Ես ինքնին աչօք իմովք տեսի զայրն զայն, որ հարեալն էր զնա, և ի նմանէ ստուգեցի վասն նորա: - 190. ես վաղ անարգեցի զքեզ, և ոչ փոքր ինչ երկիւղ կալայ ի սրտի իմում վասն քո, զի քամահելով ի վերայ քո՝ զզօրավարն քո հանդերձ զօրօքն ի սուր մատնեցի, և զաւար նորա բաշխեցի, /294/ և յերկրորդումն ոչ փոքր նախճիրս համարեցի զօրացն քոց. – 296. երթեալ տուայտի ի դրան Մարաց Դարէհի, մինչ զգալ վասն նորա Երուանդայ. – 84. Երկրորդ վասն բնակութեան նախնեացն նորա Ադրամելեայ և Սանասարայ Արզն՝ կոչեցին Արզրունիք:- 72. Երրորդ վասն արիութեան քաջութեանն, արծուաբար քաջասրտապէս խիզախութեանցն ի մարտս պատերազմացն՝ յարծուիս առակեցին զնոսա: - 72. և անդ ոչ սակաւ վտանգ հասանէր Աշղահակայ վասն հասանելոյ ի վերայ նորա Տիգրանայ զօրու ծանու: - 62. Եւ այլովք ևս յոլովիւք բազումս է ասել վասն աշխարհալից նահապետացն: - 26. Եւ ասեն ցթագաւորն, ,,լաւ է մեզ մեռանել վասն անուանն Քրիստոսի, քան վայելել ընդ քեզ. – 292. և ասէր, թէ ,,զայս ամենայն զոր գրէ կաթողիկոսն Հայոց և առ ապստամբութիւն խորհել առ ի քէն, և զնախարարսն Հայոց զՅունաց թագաւորին խորհել հնազանդութիւն. արդ տեսանել պարտ է վասն այդր,,: - 130. և բազում եղեն դիակունք նոցա վասն սովոյ հացի և ծարաւոյ ջրոյս,,: - 184. և բնակէ յամրոցին, որ այժմ Զռայլ վասն անխեղդ ամրութեանն գեղջկաբանեն: - 122. և գրէ առ Սահակ դառնալ առ Երուանդ. թերևս հնար լիցի խորհել ինչ վասն Երուանդայ: - 82. և դաստիարակ առընթեր ունելով զբանն տէրունական … և թէ ,,որ կամիցի կեցուցանել զանձն իւր՝ կորուսցէ զնա, և որ կորոյս զանձն իւր վասն իմ՝ գտցնէ զնա,, - 264. և դարձեալ թէ՝ ի գերութիւն մատնեսցի ժողովուրդ իմ, վասն ոչ ճանաչելոյ նոցա զՏէր. – 182. և եթէ վասն չարութեան գործոց նոցա տաղտկացաւ Աստուած և ետ ի ձեռս ձեր՝ բաւական լիցի ձեզ այդչափ որչափ կալէքդ. – 160. Եւ զի մի երկայնեալ որ ինչ վասն նորա ապիրատ և ինքնակամ և անզիղջ և անխիղճ առանց պատկառանաց մոլորութիւն սորա լի անամօթութեամբ՝ի բաց դիցուք զսա ի միջոյ յիշատակի նախարարացն – 248. և զՀրէայսն որ յաւուրց սրբոյն Գրիգորի հաւատացեալ էին ի Քրիստոս՝ վարեն ի գերութիւն, աւելի վտանգ նոցա քան այլոց Հրէիցն հասուցանելով վասն ի Քրիստոս հաւատոցն: - 104. Եւ զօրուն ազդ լինէր վասն իրացն – 228. Եւ էին ի կասկածի ի մէջ բանակին ի հազարապետէն, զի յայտնի երևեալ լինէր զոր խորհէրն վասն նոցա Ահմատն: - 344. Եւ թէ որպիսի օրինակաւ գալուստ նորա և պատերազմ վասն սորին իրաց, և արիական ձեռակերտացն շինուածք, որ և յոյժ արժանաւորք զարմանալեաց, և դարձեալ ապստամբութիւն Զրադաշտին և մահն Շամիրամայ և բան յուռթիցն որ զնմանէ – 44. և ի բաց լերուք ի սնոտի և ի մոլար պաշտամանէ ձերմէ, որ վասն Քրիստոսի էք կաշկանդեալ ի մեծ յամառութեանդ: - 244. և ինքն գնաց անտի և եմուտ ի Պարտաւ՝ ձմերել անդ, և տեսանել վասն յետին կատարածին աշխարհիս Հայոց, թէ որպէս ի գլուխ ելանիցէ. – 298. և ինքն Յամանիկն գրէր առ Աշոտ զԴերանկէն՝ լի ապիրատութեամբ խորհել վասն Աշոտի: - 350. և լռէ վասն Մարեմայ զազգաբանելն: -16. և կայր դեռ ևս մեծաւ ուժով, և գոհութեամբ ընդունէր զեկեալ ի վերայ նորա չարչարանս վասն սիրոյն Քրիստոսի: - 290. և կուտէր խումբս սինկղիտոսաց զամենայն իմաստունս Ասորոց և Բաբելացւոց տեսանել վասն գործոյս այսորիկ: - 180. և մերկ կապուտ կողոպուտ առնէր զնոսա, մինչև զարմանալ զօրավարին ընդ սորայս քաջութիւն՝ գրէ առ Միքայէլ թագաւորն Յունաց զեկուցանելով վասն նորա: - 302. և միաբան զաղաղակ բարձեալ ասէին, ,,Աստուած,

յօգնել մեզ նայեաց, և Տէր, յընկերել մեզ փութայ,, և որ ի կարգին, ,,զի վասն քո մեռանիմք զօրհանապազ, համարեցաք որպէս զոչխար ի սպանումն,,: - 266. և մինչդեռ խորհէր արքայ Կաւատ վասն շինութեան աշխարհի և խաղաղութեան՝ եհաս նմա վախճան կենաց և մեռաւ, կեցեալ ամիսս Ջ: - 152. և մտեալ ի խորագոյն բանտ, տարեալ յամենայնի գոհութեամբ վասն անուանն Քրիստոսի, սովով և ծարաւով ժուժկալութեամբ մեծաւ: - 318. Եւ յաճախեցին բազմապատիկս վասն նորա գոհութիւնս Աստուծոյ: - 330. և յայտնի ոչ վայելչանայր կատարել զոր կամէրն, մի՝ վասն յաղթող մեծանուն գործոյն, նախատ անձին համարելով, երկրորդ՝ վասն վաշտիցն զօրութեան: - 326. և յայտնի ոչ վայելչանայր կատարել զոր կամէրն, մի՝ վասն յաղթող մեծանուն գործոյն, նախատ անձին համարելով, երկրորդ՝ վասն վաշտիցն զօրութեան: - 326. և յանդիմանել զամենայն ամբարիշտս վասն գործոց իւրեանց զոր ամբարշտեցան,,: - 26. և նենգ գործեալ նմա, վասն նախանձու թագաւորեցելոյ Ասորդանի /ճիշտը՝ Ասորդանիս/, երկու ևս որդիք նորա Ադրամելէք և Սանասար՝ սպանին զնա սրով, որ թագաւորեաց ամս ԺԸ – 60. և նորա արկեալ զնա ի փոքրագոյն տեղի մի նեղ, և ինքն փութացաւ գոյժ ետ վասն նորա՝ մահու պատահել, լի անմտութեամբ մոլի աբեղայն, որում ոչ հրամայեցաւ. – 320. Եւ նորա զեկուցեալ վասն նորա Բուխայի՝ ասէ. ,,այրս այս Գուրգէն ի տոհմէն Արծրունեաց, այր քաջ և պատերազմող, ի յահէ քումմէ անցեալ գնացեալ զկողմամբքն Յունաց – 304. և նոքա կային մեծաւ ուժով և գոհանային զանբաւ և զառատաշնորհ պարգևացն Քրիստոսի, որ արժանի արար զնոսա մեռանել վասն անուանն Քրիստոսի և առնուլ զմարտիրոսական պսակն: - 292. և նոքա յոյժ ուրախ եղեն, զի վասն անուանն Տեառն արժանի եղեն մեռանել. – 222. և ոչ ուրեք գտանէր հնար ելիցն ի վտանգաւոր արգելանէն, թէպէտ և բազմաց հոգ յանձին կալեալ վասն առն պատուականի – 346. և որպէս վերագոյն ասացաք՝ վասն հեզ և ցած բարուցն կամօք յանձն կրէր – 94. Եւ որք ոչ այսոցիկ նման՝ լուան ի Տեառնէ՝ մի մնասցէ ոգի իմ ի մարդկանդ յայդմիկ յաւիտեան, վասն լինելոյ դոցա մարմին. այսինքն մարմնասէրք և ոչ հոգիասէրք: - 30. Եւ սաղմոսէին միաբան՝ ,,վասն քո մեռանիմք զօրհանապազ. համարեցաք որպէս զոչխար ի սպանումն,,: - 250. Եւ վասն այսր ամենայնի հարկ է քեզ երթալ, զի և կարծիք ապստամբութեանդ բարձցի – 216. Եւ վասն այսր իրաց նենգութեամբ և չարակնութեամբ առլցեալ, մանաւանդ յերկիւղէ՝ կարի յոյժ գրգռեցաւ պատերազմ սաստիկ ի ձեռն Վասակայ Արծրունոյ. – 178. ԵՒ ՎԱՍՆ ՀԱԻԱՏՈՑՆ ՈՐ Ի ՔՐԻՍՏՈՍ: - 94. Եւ վասն մնացելոցն որք ի քաղաքին և ի սահմանս նորա՝ ել հրաման յարքունուստ առնել ի վերայ նոցա ողորմութիւն, շինել զքաղաքն և հաստատել զամենեսին յիւրաքանչիւր կարգ: - 142. Եւ վասն յաղթութեանն գոհութիւն մատուցեալ Քրիստոսի՝ ասէին. – 252. և փութացոյց վասն նորա զի անյապաղ առ նա հասցէ, և ի մեծ պատիւս հիւպատութեան հասուսցէ զնա, և խաչանշան դրօշիւք ճոխասցի: - 316. Զայս ոչ եթէ սակս ուրացութեան ինչ ամբաստան լինի զինքենէ, կամ վասն ժողովոցն, այլ զի ոչ յանդիմանեցին զթագաւորն, որ արտաքոյ օրինացն ամբարշտէր.– 258. զի ասաց զօրավարն Աղուանից, եթէ ,,մի՛ կարծիցէ ոք զիս ապստամբ գոլ ի թագաւորէն և վասն այնր հարկանել զզօրսդ Ասորեստանի,,. – 286. զի լայնագոյնս ևս վասն այսորիկ պատմէ մեծ քերթողն Մովսէս – 42. Զի նոքա վասն ի կանայսն մոլելոյ ընդ դստերսն Կայէնի խառնակելով՝ ջրով կործանեցան. – 336. Զի ոչ թէ վասն աստուածպաշտութեան ձերոյ կամ բարեգործութեան և սրբութեան արար Աստուած զայս այսպէս, այլ վասն մերոյ ամբարշտութեան ի Տէր.–144. Զի ոչ թէ վասն աստուածպաշտութեան ձերոյ կամ բարեգործութեան և սրբութեան արար Աստուած զայս այսպէս, այլ վասն մերոյ ամբարշտութեան ի Տէր. – 144. զի՞նչ Անանիա և Սափիրայ վասն ագարակին և նորին ստութեանն, իմա և ի միտ առ: - 258. Զոր բան և վասն օձին սքանչելապէս ուսուցանէ Փիլոն Աղէքսանդրացի՝ յառաջ քան զդրժանացն դիպուածս՝ յոլովութիւն իմաստից ունել ամենայն շնչականաց. – 22. զոր յիւրում տեղւոջն կարգաբանութեան գրեցից որ ինչ վասն սորա: - 74. զորս յանդիման Փրկչին կացուցին զառաքեալսն հանդերձ թղթովն Աբգարու, և զխորհրդական պատասխանիսն լուեալ վասն փրկական խաչելութեանն որ վասն

աշխարհի - 76. զորս յանդիման Փրկչին կացուցին զառաքեալսն հանդերձ թղթովն Աբգարու, և զխորհրդական պատասխանիսն լուեալ վասն փրկական խաչելութեանն որ վասն աշխարհի - 76. Է՞ր աղագաւ կամ վասն ո՞յր պատճառանաց. զի ի քաջէն իմմէ և ի մեծ իշխանէն, ի քաջատոհմիկ և ի բարեփառ գլխոյն իմմէ զրկեալ լինիմ: - 384. ըստ ասացելումն ի Սողոմոնէ, եթէ ,,հայր թախծեալ տարաժամ սգով՝ վասն վաղամեռիկ լինելոյ որդւոյ արար պատկեր,,: - 40. Թէպէտ և ոչ ինչ նպաստաւորութիւն առաջիկայ տեսութեանս ունին հետագայից ցոյցք որ վասն Բէլայ և նոցուն իսկ Քաղդէացւոց դիւցազնական զառանցութեանցն – 36. Ի դէպ ելանէ և հին առասպելն Ոլպիանու փիլիսոփայի, որ վասն առիւծուն և զուարակացն են բարառնութիւնք. – 196. Ի նմին ժամու զգացեալ վասն նորա մեծ իշխանին Արծրունեաց Մերշապհոյ, որ յայնժամ ի Տմորեացն ամրանայր բերդի՝ յղէ առ նա ելանել գնալ ի սահմանացն յայնոցիկ. – 130. ի սորա ԽԳ ամին վախճանեալ Յակոբ մարգարէանայ վասն հեթանոսաց կոչմանն: - 56. Իբրև զեկուցաւ նմա յոմանց զոր ինչ խորհի վասն նորա Աւշին / 370/…ելեալ գնաց մեկնեցաւ օգնութեամբ ի վերայ հասեալ գիշերոյն – 372. Իսկ Անձահից ձոր վասն այսր կոչեցին. – 84. Իսկ երանելիքն գոհացեալ զանպատում պարգևաց Քրիստոսի, որ արժանի արար զնոսա մեռանել վասն անուան նորա - 266. Իսկ Խուրան լուեալ վասն տիկնոջն Հայոց Հեղինէի կնոջ Աբգարու, թէ ոչ ախորժեաց կալ ի Միջագետս վասն ամբարշտին Սանատրկոյ – 80. Իսկ Խուրան լուեալ վասն տիկնոջն Հայոց Հեղինէի կնոջ Աբգարու, թէ ոչ ախորժեաց կալ ի Միջագետս վասն ամբարշտին Սանատրկոյ – 80. Իսկ վասն ձեանն անկայուն զօրութեանն որ այն ինչ յամպոյն ի վայր զեղեալ լինին՝ հնարաւորեալ իւրեանց փայտս իբրև զանուրս չուանօք պարունակեալ շուրջ զոտամբք, դիւրաւ ընթանան ի վերայ ձեանն իբրև ընդ ցամաք երկիր: - 192. խոկայր և մտախորհ լինէր և վասն այլոց աշխարհաց և աշխարհակալաց չառնուլ դուլ և դադար – 268. Խոստացայ վերագոյնն գրել վասն Բուխայի մասնաւորաբար զվրիժուցն հատուցանել զպարտիս, այլ ոչ զբովանդակն: - 326. խորհելով վասն սպարապետին մեծին Սահակայ, որպէս ի նմանէ Խոսրով զանձնիշխանականն օրինադրեաց հրաման. – 112. Կինն դարձեալ ճիչ բարձեալ ասէ. ,,վասն իմ սպաներ զտէրն իմ. ես ոչ վայել եմ քեզ կին, այլ մեծի թագաւորին,,. – 272. միանգամայն խորհէր վրէժխնդիր լինել ազգին Մամիկոնէից վասն սպանման Մեհուժանայ հաւտյն իւրոյ: - 112. մինչ տայր պատերազմ ընդ Սպանիացիսն վասն ոսկեհան տեղեացն. – 80. յաճախագոյնս վասն Գուրգինայ վայելէ զդրուատեացն, կարևոր է բազմաձեռն աճմամբ զդրուատեացն յերկարագոյնս հատուցանել զճարտասանութիւնս. -300. Յայնժամ արձակեաց Հայրակղոս արս հաւատարիմս առ Խոռեմ վասն աստուածընկալ սուրբ Խաչին. – 154. Յերկարագոյնս վասն սորա աճեցուցանել հարկաւոր է զողբերգականացն ճարտասանութիւնս:- 384. յորմէ բազում սուրբք ի Քրիստոս վկայեցան, և որպէս ասի աւելի քան ԽՌ սրբոց արանց, /104/ որք վկայեցին վասն Քրիստոսի – 106. Նա և զանուանս նոցա և զթիւ ժամանակացն այլափոխս ետուն մեզ, թերևս վասն շփոթեալ և հակառակասէր ազգին – 168. Նոյն ժամայն մատուցեալ ոմանց առ Դերանիկն՝ ստուգագոյնս քսէին վասն Գագկայ Ապումրուանայ. խորհել ընդ կորապաղատին, զոր ինչ գործեաց Հասան զանօգուտսն. – 348. Նորա զչարեալ ընդ հասանել պատգամին՝ առ զայրուցս բարկութեան քինահանութիւն վրէժխնդրութեան արարեալ՝ ի բաց եհան ի գրոցն պատմութենէ՝ որ ինչ վասն տանն Արծրունեաց էր գործոց հանգամանք, և որ ինչ օրինակ մարտիրոսութեան Վահանայ Արծրունոյ: - 130. Նորա խորհեալ հաստատնագոյնս վասն Ապումրուանայ՝ քաջասրտագոյնս լինել ի սպանումն. – 368. Նորա ծաղր արարեալ զնովաւ՝ ընտրեաց զկապանս և զբանդ, նաև զմահ քաջութեամբ վասն անուանն Քրիստոսի, քան զկեանս խղճիւ: - 318. ոչ ինչ ձեռնամուխ լինելով ի նա, վասն կասկածանաց Պարսից արքային, միայն սպառնական խոստաբանութեամբ յղէ առ նա պատգամս: - 130. ՈՐ ԻՆՉ ԳՈՐԾԵՑԱՒ ՅԵՐԿՐՈՐԴՈՒՄ ԱՄԻՆ ԳԱԼՍՏԵԱՆՆ ԲՈՒԽԱՅԻ, ՈՐՔ ԵՆ ՈԼՈՄԲԻԱԹՔ ՎԱՍՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ԸՆԴ ՍԱՀԱԿԱՅ ԻՍՄԱՅԷԼԱՑՈՑ,ՈՐ ԻՍՄԱՅԷԼԻ ՈՐԴԻ ՃԱՆԱՉԷՐ, ԵԻ ՎԱՍՆ ՊԱՇԱՐՄԱՆ

ՔԱՂԱՔԻՆ: - 268. ՈՐ ԻՆՉ ԳՈՐԾԵՑԱՒ ՅԵՐԿՐՈՐԴՈՒՄ ԱՄԻՆ ԳԱԼՍՏԵԱՆՆ ԲՈՒԽԱՅԻ, ՈՐՔ ԵՆ ՈԼՈՄԲԻԱԹՔ ՎԱՍՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ԸՆԴ ՍԱՀԱԿԱՅ ԻՍՄԱՅԷԼԱՑՈՑ,ՈՐ ԻՍՄԱՅԷԼԻ ՈՐԴԻ ՃԱՆԱՉԷՐ, ԵԻ ՎԱՍՆ ՊԱՇԱՐՄԱՆ ՔԱՂԱՔԻՆ: - 268. որ կոչի Մեծրայիմ, այսինքն Եգիպտոս, վասն ժառանգութեան սահմանաց Եգիպտոսի. – 42. որ միապետեալ զամենայն, շինեալ քաղաք և տուն արքունի, վասն ամուր զգուշութեան արքունեաց, զԲաղդադ: - 168. որ ոչ և փոքր մի խոտորեցաւ ի բանս բռնաւորին, վասն սիրոյն Քրիստոսի: - 318. որ սպան զհայր իւր Վահան և զմայր իւր Տաճատուհի վասն պարսկականին հնազանդութեան մոգութեան օրինացն – 110. որպէս Պօղոսի հաճոյ թուի գրել յառ Եբրայեցիս թղթին, թէ ,,չէ բաւական ժամանակս պատմելոյ,, վասն դատաւորացն Իսրայէլի և սրբոց մարգարէիցն – 302. Որպէս վերագոյնն յիշեցաք սակաւուք վասն Ահմատայ՝ յինքն գրաւել զաշխարհն Տարունոյ, հանեալ ի Հայոց պետութենէ: - 366. որպէս ցուցանեն յիշատակարանքն առաջնոց պատմագրաց, զաւերումն Հայոց և զյաճախել նեղութեանցն և զանթիւ բազմութիւն վկայից, որք վասն Քրիստոսի նահատակեցան,և զքաջապէս արիանալ սրբոց քահանայիցն – 128. որք հեղին զարիւնս իւրեանց վասն ուղիղ և անբիծ դաւանութեանն ի Քրիստոս – 314. որք հեղին զարիւնս իւրեանց … և վասն ճգնութեան երանելւոյն Գրիգորի Արծրունոյ քաջ նահատկին, յաղթող վկային, խոստովանողին Քրիստոսի – 314. ՎԱՍՆ ԱՐԻՒՆԱՀԵՂԻՆ ԲԱՐԾՈՒՄԱՅԻ - 130. ՎԱՍՆ ԴԱՌՆԱԼՈՅ ԱՇՈՏՈՅ ԻՇԽԱՆԻՆ Ի ԳԵՐՈՒԹԵՆԷՆ ԵԻ ՎԱՍՆ ՎԱՀԱՆԱՅ ԱՐԾՐՈՒՆԻՈՑ: - 328. ՎԱՍՆ ԴԱՌՆԱԼՈՅ ԱՇՈՏՈՅ ԻՇԽԱՆԻՆ Ի ԳԵՐՈՒԹԵՆԷՆ ԵԻ ՎԱՍՆ ՎԱՀԱՆԱՅ ԱՐԾՐՈՒՆԻՈՑ: - 328. ՎԱՍՆ ԾՆՆԴՈՅ ԴԵՐԱՆԿԻՆ: - 338. ՎԱՍՆ ՍՄԲԱՏԱՅ ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻՈՑ, ՄՈԿԱՑ ԻՇԽԱՆԻՆ: - 200. ՎԱՍՆ ՍՔԱՆՉԵԼԵԱՅՆ ՈՐ ՅՈՒՅԱՒ ՅՈՍՏԱՆՆ ՌՇՏՈՒՆԵԱՅ ՅԱՄՍ ՋՕՐԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆՆ ԳԱԳԿԱՅ: - 378. վասն այնր առ այժմ համառօտեալ ի նշանագիրս սուղոյբայից – 302. ՎԱՍՆ ԱՆՁԱՒԱՅԵԱՅ ՅՈՒՋՄԱՆՑՆ ԱՇՈՏԻ ԵԻ ԴԱՐՁԵԱԼ ԽԱՂԱՂԱՆԱԼՈՅ – 330. ՎԱՍՆ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԵԱՆ ՏԱՃԿԱՅՆ ՈՐ ԿԱՅՍԻԿՔՆ ԿՈՉԻՆ ԵԻ ԻՇԽԱՆԻՆ ՍԻՒՆԵԱՅ Ի ԹԱԳԱՒՈՐԵՆ /ՃԻՇՏԸ՝ ԹԱԳԱՒՈՐԷՆ/ ՍՄԲԱՏԱՅ, ԵԻ ԴԱՐՁԵԱԼ ԵՐԿՈՑՈՒՆՑ ՀՆԱԶԱՆԴՈՒԹԻՒՆ: - 380. ՎԱՍՆ ԲԷԼԱՅ ԵԻ ԲԱԲԵԼԱՑԻՈՑՆ ԵԻ ՆՈՑԻՆ ԱՌԱՍՊԵԼԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆ – 36. ՎԱՍՆ ՋՕՐԱԺՈՂՈՎՆ ԼԻՆԵԼՈՅ ՍՄԲԱՏԱՅ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՀԱՅՈՑ Ի ՎԵՐԱՅ ԱՀՄԱՏԱՅ ԱՄԴԱՑԻՈՅՆ, ՎՐԱՑ ԵԻ ԱՂՈՒԱՆԻՑ ԵԻ ԲՈԼՈՐ ՀԱՅՈՑ ԻՇԽԱՆՕՔՆ – 366. ՎԱՍՆ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՋԱՓՐԱՅ, ՋՈՐ ԻՆՉ ԽՈՐՀԵՑԱՒ Ի ՎԵՐԱՅ ԱՇԽԱՐՀԻՍ ՀԱՅՈՑ, ԵԻ Ի ԳԼՈՒԽ ԵՀԱՆ ՋԿԱՄՍ ՉԱՐՈՒԹԵԱՆՆ, ԵԻ ՈՐ ԻՆՉ ԸՆԴ ՍՈՎԱՒ ՆԱԽ ՔԱՆ ԶԼՆՈՒԼ ՎԵՑԵՐՈՐԴ ՅՈՐԵԼԻՆԻ, ԵԻ ԵՕԹԱՆԱՍՈՒՆԵՐՈՐԴ ՈԼՈՄՊԻԱԴԻՆ, ՅԵՏ ԻՆՆԵԻՏԱՍՆ ԸՆԴԻՔՏԻՈՆԻՆ, ՅՈՐՈՒՄ ԲՈՎԱՆԴԱԿԻՆ ԺԱՄԱՆԱԿՔ ԲՌՆԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆՆ ՏԱՃԿԱՅ ԱՄՔ ՄԻԲ ԸՍ ԹՈՒԻՈՅ ՀԱՅԵՐԷՆ ՏՈՒՄԱՐԻ.–170. վասն հանդերձելոցն հոգացեալ, առ կղերս եկեղեցւոյ սրբոյ խոնարհեալ – 386. ՎԱՍՆ ՀԵՐՁՈՒԱԾՈՅՆ ԲԱԳԱՐԱՏԱՅ ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻՈՑ – 254. ՎԱՍՆ ՄԱՀՈՒԱՆՆ ԱՊՈՒՄՐՈՒԱՆԱՅ – 368. ՎԱՍՆ ՄԱՀՈՒԱՆՆ ՅՈՎՍԵՓՈՒ Ի ԼԵՌՆԱՅՆՈՑՆ ԽՈՒԹԱՅ ԵԻ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՆՈՑԱ: - 188. ՎԱՍՆ ՄԱՀՈՒՆ ԱՇՈՏԻ ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆ ԻՇԽԱՆԻՆ Ի ՆԱԽՃԱՒԱՆ ՔԱՂԱՔԻ: - 384. Վասն մարմնաւորացն այնչափ նահատակեցայ, որպէս գիտացերն և որպէս այժմ լսես յինէն, վասն Քրիստոսի և վասն յաւիտենական կենացն ո՞չ մեռանիցիմ, կամ արդեօք ի քէ՞ն երկնչիցիմ. քա՛ւ լիցի. – 296. Վասն մարմնաւորացն այնչափ նահատակեցայ, որպէս գիտացերն և որպէս այժմ լսես յինէն, վասն Քրիստոսի և վասն յաւիտենական կենացն ո՞չ մեռանիցիմ, կամ արդեօք ի քէ՞ն երկնչիցիմ. քա՛ւ լիցի. – 296. Վասն մարմնաւորացն այնչափ նահատակեցայ, որպէս գիտացերն և որպէս այժմ լսես յինէն, վասն Քրիստոսի և վասն յաւիտենական կենացն ո՞չ մեռանիցիմ, կամ արդեօք ի քէ՞ն երկնչիցիմ. քա՛ւ լիցի. – 296. ՎԱՍՆ ՄԱՔԱՌՄԱՆ ԱՇՈՏ ԻՇԽԱՆԻ ԸՆԴ ՈՒԹՄԱՆԻԿՍՆ ԵԻ ՏԵՂԱԹԱՓՍ ԱՌՆԵԼՈՅ ՋՅԱՓՇՏԱԿԵԱԼՍՆ Ի ՆՈՑԱՆԷ: - 332. վասն նորին իրաց ասեն կալաւ, զնա հաճոյանայր կացուցանել իշխան Տարունոյ որ ասի Հայոց իշխան, որ և եղև իսկ: - 342. ՎԱՍՆ ՈՐ ԻՆՉ

ԳՈՐԾԵՑԱԻ ԸՆԴ ՀԱՆՈՒՐ ԱՇԽԱՐՀՍ ՀԱՅՈՑ. ԵԻ ԵՐԿՊԱՌԱԿՈՒԹԻԻՆ ԻՇԽԱՆԱՅՆ, ԱՆՀԱԻԱՆՔ ԵԻ ԱՆՀՆԱԶԱՆԴՔ ՄԻՄԵԱՆՑ ԼԻՆԵԼՈՎ, ԵԻ ՈՐ ԻՆՉ ԸՆԴ ՍՈՔՕՔ: - 194. ՎԱՍՆ ՈՐ ԻՆՉ Ի ԾԱՆԱՐՍՆ ԳՈՐԾԵՑԱԻ: - 274. ՎԱՍՆ ՈՒՆԵԼՈՑՆ ԴԵՐԱՆԿԻՆ ԶԿՈՐԱՊԱՂԱՏՆ ԻՇԽԱՆ ՏԱՐՈՒՆՈՑ, ԵԻ ԶԴԱՒԻԹ, ՈՐ ԱՐՔԱՅՆ ՃԱՆԱՉԷՐ՝ ԻՇԽԱՆԱՅՈՒՑԱՆԵԼՈՑ: - 340. ՎԱՍՆ ՉԱՐ ՅԱՆՉՆԱՌՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐԱՅՆ ԱՐԾՐՈՒՆԵԱՑ – 240. Եւ վասն իւրեանց թուլամորթութեանն և անհաստատ և յողդողդ մտաց սիրեցին զփառս մարդկան առաւել քան զփառս Աստուծոյ. – 246. ՎԱՍՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ԲԱԳԱՐԱՏԱՑ ԻՇԽԱՆԻՆ ՀԱՅՈՑ ԵԻ ՄՈՒՍԷԻ ԵԻ ՅԱՂԹՈՒԹԵԱՆՆ Ի ՉԵՌՆ ԱՇՈՏՈՑ ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆ ԻՇԽԱՆԻՆ, ՋԻ ԵԿՆ ՋՕՐԱՎԻԳՆ ԲԱԳԱՐԱՏԱՑ: -172. տեղեկացեալ և վասն տոհմին Արծրունեաց և Ռշտունեաց և որք ի նախարարութենէն Մամիկոնէից հասեալ գնացեալ ամրանային ի յամուրսն Տայոց – 98. Քանզի բազում աշխատութեամբ է գտանել զշար ազգաբանութեան տանն Արծրունեաց, վասն հեռաւոր ժամանակաց կացեալ և դիւանացն անյայտութեանց ի մէջ Հայաստանեայցս – 12. Քանզի յոյժ պատկառ կայր ի պաշտօնատարութիւն հայրապետին իշխանն Տարունոյ, և նա սաստիկս հոգայր վասն նորա, թէպէտ ոչ օգտէր յիրին յայնմիկ: - 346.

ՎԱՍՆ ԱՅՆ - Իսկ ի դառնալ գրոցն ի յաշխարհն Մոկաց՝ ոչ ինչ ումեք փոյթ վասն այն լինելով, կարծել՝ վարդապետին զայս այսպէս կանոնեալ. – 130.

ՎԱՍՆ ԶԻ - բայց վասն զի ոչ ունէր արմատս՝ վաղվաղակի չորացաւ ի տապոյ բանսարկուին – 246. Եւ պատճառ այսոցիկ զի՞նչ, եթէ ոչ այն զոր Պօղոսն ասաց, եթէ ,,վասն զի ոչ ընտրեցին զԱստուած ունել ի գիտութեան՝ մատնեաց զնոսա ի միտս անարգութեան գործել զանարժանս,,: - 374. Եւ վասն զի մշտաշարժ է երկինն՝ յայտ է եթէ որ շարժէն զնա՝ անբաւ զօրութիւն ունի. – 54. Եւ վասն զի մի և նոյն շարժումն է երկնի՝ յայտ է եթէ ի միոջէ ումեմնէ է և ոչ ի բազմաց. - 54. իսկ եթէ ընդէ՞ր ոչ ի ծննդաբանութեան՝ վասն զի ոչ իսկ ունէր զաւակ Հաբէլ: - 26. Նոքա պատասխանեալ ասեն. ,,վասն զի մեք ի պարսկական հինից անդուլ և անպարապ գոլով ի բաց լքաք զկրթութիւնն գրոց սրբոց՝ առ ընտրել զհաւատոց խոստովանութեան կանոնադրութիւն. – 132. Պատասխանի ետ Մարկիանոս և ասէ. ,,վասն զի առաջնորդքն Հայոց զպարսկական շփոթմանցն զվտանգ կրէին,,: - 132. Վասն զի այլոց գործք մի կամ երկու կամ այլս ևս գործք գործեալ է. իսկ սորայս՝ գերազանցեալ յաճախեաց քան զբազմացն իրողութիւնս. – 302. վասն զի ըստ Պտղոմեայ և Աղէքսանդրի սահմանադրութեանն, կամ թէ մեր Արտաշէսի որդւոյ Սանատրկոյ՝ ի Վասպուրական գաւառացն համար թուեալ է գաւառն այն – 332. վասն զի իմ ոչ բերեալ ոյժ առ այսքան եկեալ հասեալ աղետիցս զդամբանականն երգել երգս: - 352. Վասն զի իշխանն Մոկաց և իշխանն Անձաւացեաց նուաճեալ էին ընդ ձեռամբ Վասպուրական իշխանութեանն: - 380. վասն զի ունէր յայնժամ զգլխաւորութիւն բարձակցութիւն իշխանաց Հայոց - 170.

ՎԱՍՆ Է՞Ր - արդ ո՞ւր է Աստուածն այն, զոր դուդ ասես, վասն է՞ր ոչ փրկեաց զԿեսարիայ և զԱնտիոք և զՏարսոն և զԱմասիայ և զԵրուսաղէմ և զԱղէքսանդրիս և զԹեբայիտ և զայլ աշխարս: 146. ,,զի՞նչ կամիք, ասէ, առնել, և վասն է՞ր եկիք ի տեղիս յայս. – 144.

ՎԱՍՆ ՈՐՈՑ - ,,լուռ լե՛ր առ այժմ, և յայլում ժամու հոգացայց վասն որոյ խորհիս. – 114. ,,նիստ դու աստ, մինչև արձակեցից զքեզ և արարից զկամս հայցուածոց քոց վասն որոյ եկեալ ես,,: - 226. ասէ՝ զի դայեկաբար զորդիսն Սանատրկոյ սնուցանէաք, և դու ի թագաւորելդ քոյ որոյ երդմունս արարեալ յԱրտեմի և յԱրամազդ անկասկած կալ մնալ վասն որոյ երկիւղն ունէր: - 82. և հարցեալ վասն որոյ ամբաստանն եղեն զԱրտաշրէ. – 118. Զայս իմացեալ խորհրդականութիւն Քսերքսէս յԱդրամելեայ և Սանասարայ յորդւոցն Սենեքերիմայ՝ ապա գան առ Տիգրան Հայոց թագաւոր և զեկուցանեն նմա վասն որոյ խորհի Աշդահակ. – 62. զոր ոչ առ յանձն սուրբն Սահակ գրել ինչ վասն որոյ չարաբանեն զԱրտաշրէ: - 118. Կարծելով Վահանայ խոնարհել զորդին իւր յանկանգնելի կործանումն, զոր մեկուսեալ Սամուէլի զհայր իւր Վահան, իբր այն թէ խորհիցին ինչ վասն որոյ եկեալն

էին – 106. Կինն Սահակայ որդւոյ Իսմայէլի, զորոյ զհանգամանսն ցուցաք, զմեռանելն Սահակայ և զկնոջն հրապարակագոյժ լինել, վասն որոյ պատճառանաց սպանանի այրն նորա. – 326. յետ ջրհեղեղին արբ գինի Նոյ, վասն որոյ և անփորձ իրացն եղելոյ՝ արբեալ եղև: - 30. վասն որոյ և աստուածայնոցն առ Մովսէսիւ հրամայեալ՝ առնուլ վրէժխնդրութեամբ ազգացն Քանանացւոց զառ ի նահապետէն կարգեալ սահման. – 34. վասն որոյ զերկայնութիւն կենաց տալով նահապետացն Աստուծոյ՝ յանդիման դրախտին բնակեցուցանէր, ուսուցանելով՝ ի ձեռն ապաշաւանաց ի նոյն վերադարձիլ կեանս. – 26. վասն որոյ պարծանօք իմն խնդալից սրտիւ ասէ թագաւորն Դանիէլի – 38.

ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆ - և դարձուցին ընդ նոյն ճանապարհ ընդ որ եկեալ էր, ոչ թողացուցին նմա ելանել ընդ աշխարն Վասպուրական. – 336. Զնա յղէ Ապուսէթ ելանել յերկիրն Վասպուրական և անդէն մնալ զօրօք բազմօք, մինչև զբովանդակ զհարկս և զհասս արքունի յամենայն կողմանցն Հայոց առ նա բերցեն յիւրաքանչիւր սահմանաց: - 176. իբրև արար և կատարեաց զամենայն կամս չարութեանն ի վերայ աշխարհիս Վասպուրական կոչեցեալ. – 262. ,,բնութեամբ ճշմարտութեամբ աշխարհդ Վասպուրական ձեր լեալ էր ժառանգութիւն, և զձեզ արտաքս հանեալ թողեալ են նախնեացն Աշոտի: - 362. ,,և այս ևս քաջահաճոյ թուիցի քեզ, վեհդ և ամենեցուն գիտելիդ. և զի եղիցի ի մէջ քո և Դերենկիդ անկասկած միաւորութիւն՝ զդուստր քո տացես կնութեան Դերենկիդ, տիկնութեան Վասպուրականի,,:-322. ախոյանայարձակ լինելով քաջացն Վասպուրականի… փակեցին զբանակն և դարձուցին զզօրագլուխսն – 368. այլ իբրև եմուտ Բուխայ յաշխարհս Վասպուրական՝ ել գնաց Գուրգէն առ Քուրդիկ Մամիկոնէից տէր ի Բագրեւանդ գաւառ, և անդ լինէր, զի էր Քուրդիկ քեռի Գուրգինայ: - 302. Այսոքիկ գաւառք անուանիք, զոր յառաջին ժամանակս իւրոյ իշխանութեանն սեփհականս իւր արարեալ ունէր հայրն նենգութեան Մարդպետն կոչեցեալ … և մանաւանդ քաղաքն Շամիրամայ հռչակելին և յոյժ փառաւորագոյնն յամենայն կողմանց Վասպուրականի: - 388. Անդանօր եկեալ Շապուհ եղբայր թագաւորին, և կացուցանէ զԳագիկ՝ իշխան Վասպուրական տէրութեանն. – 364. Արդ ի հասանել նամակիդ՝ փութով զԳուրգէն և զազգատոհմդ իւր հանդերձ ազատօքդ Վասպուրականի կապեալս առ մեզ հասուսցես: - 236. Բայց սպարապետն Սմբատ և տիկինն Վասպուրական Հռիփսիմէ անդէն մնաց, և յաւելան ի մարտիրոսական հոլովսն: - 324. Բանն զմեօք զանց առնէ. և ոչ վայելուչ է լռութեամբ և մոռացկոտ մտօք անփոյթ առնել զայնքան մեծիւ յաղթութեամբ, որ գործեցաւ ի ձեռն զօրացն Վասպուրական ազատանոյն: - 176. Գուրգէն որդի Ապուպելճի Վասպուրական իշխանի, ի շփոթի ժամանակին Բուխայի և ի հայրապետութեանն Յովհաննու Հայոց կաթողիկոսի, իմաստութեամբ գործեալ՝ ոչ եկաց հակառակ չարին. – 302. ելեալ իշխանքն Հայոց յանձնիւր տեղեաց գնացին յանդիման լինել նմա, Դերանիկն, տէր Գագիկ և տէր Գրիգոր և միւս այլ տէր Գրիգոր Վասպուրական իշխան, Աշոտ կորապաղատ Հայոց իշխան, Մուշէղ իշխանն Մոկաց, Շապուհ եղբայր իշխանաց իշխանի և Ապլբառ Կայսքիկ Ապահունեաց բռնաւորն և այլք ոմանք: - 340. Ելեալ փութանակի եկն եհաս յաշխարհս Վասպուրական սպարապետին կամակցութեամբ: - 306. Եկն եմուտ ի գաւառն Աղբագ, և ասպատակ սփռէր ընդ կողմանս կողմանս յերկիրն Վասպուրական, գերփէր, աւերէր, յափշտակէր, կապուտ կողոպուտ գործէր ընչից և ստացուածոց. – 176. Եւ ազատորերոյն Վասպուրականի աղերսեալ՝ մի երթալ զայն ճանապարհ, առաջի դնելով զախտակրելն՝ նորա ընտրեալ զմահ ի վերայ քեռոյն իւր, քան զկեանս կեղակարծ ինչ խորհել զնմանէ: - 384. և առաքեալ էր զմայր իւր զբամբիշն Վասպուրականի առ զօրավարն Բուխայ – 226. Եւ արդ մեք, նահապետք ազատաց Վասպուրական իշխանիս՝ Մուշեղ ի ցեղէ Վահևունեաց, Վահրամ յազգէ Տրունեաց, Վահրամ միւս, որ ի թիկնապահ իշխանիս … գրեցաք առ քեզ Բուխայ գլուխ զօրավարաց Տաճկաց և բարձակից մեծ թագաւորին. – 212. և քարոզքն բարձրացուցանէին զերգսն մեծ և սաստիկ գոչմամբ, եթէ տուաւ իշխանութիւն Վասպուրական աշխարհին Աշոտոյ և որդւոյ իւրոյ Գրիգորի. – 314. և այլ ոչ ևս այնուհետև համարձակ յանձն առնոյր մտանել ընդ աշխարհս Վասպուրական: - 336. Եւ այն ինչ ընդ

մտանելն՝ երագապէս հասեալ ի վերայ ամրոցացն Ջղմար և Սրինգ կոչեցեալ՝ յինքն գրաւէ զամրոցսն. և կալեալ զՎասակ՝ յինքն գրաւեաց զզօրավարութիւնն բոլոր Վասպուրական տէրութեանս: - 306. Եւ այն ինչ ընդ ջեռնուլն արեգականն, մինչ ագևորեալքն մտանէին զառաջեաւ ամիրային, որպէս որսոյ ինչ պատճառանօք հեծեալ յընտիր երիվարս հանդերձ մերձաւոր հարազատօք իւրովք և ազատովք յընտրելոցն Վասպուրականի՝ ելեալ մեկնեցաւ իբրև վտաւանս երկուս. – 342. և անդ նորա զդատավճիռն ընկալան ի սրոյ քաջացն Վասպուրականի, որպէս գրեցաքն – 398. Եւ առնէր հարուածս մեծամեծս այլազգեացն. և սատակէր զնոսա սրով և աղեղամբ, և եբարձ զամենայն ազգս Տաճկաց, որ բնակեալ էին Վասպուրական տէրութեանն: - 306. և արարին խաւար Վասպուրական աշխարհիս, որ /352/ կեցեալ իշխանին. և էր ամաց Խ յորժամ մեռաւ: - 354. և գնացին կալան զամրական տեղիս ով ոք և փութացաւ մտանել յամուրս ի բերդսն որ ի Վասպուրականի. – 238. Եւ ելեալ ազատացն Վասպուրականի դէմ եղեալ տարադէմ գնացին յԱմդացւոց քաղաքն առ Ահմաթ որդի Յիսէի Շեհայ – 366. և եկեալ ի վերայ քաղաքին պաշարեն զնա, և զզօրսն մատնեն ի սատակումն սրոյ, և զպատանդսն Վասպուրականի հանեն յարգելարանէն. և գերեացն ընդարձակեն, զկապուտ նոցա բաժանեն յինքեանս: - 190. Եւ եղև ի գնալ Դերանկին ի ձմերոցս Վասպուրական իշխանացս, ճանապարհ արարեալ ընդ ձորն Ընծայից, որոյ ելքն ընդ գաւառն Հեր քաղաքի: - 352. Եւ եղև իբրև կատարեաց Բուխայ զանցս անցից ընդ Վասպուրական աշխարհս և խաղաց յարևելս կոյս՝ ել գնաց Գուրգէն ի Սպեր գաւառ. – 302. և երթայ զետեղի ի Նախճաւանն աւանի յոստանին Վասպուրական աշխարհին: - 84. և զի ըստ կամաց նորա հանցէ ի բանակէ անտի զգերիս Վասպուրականի: - 218. և զի ի գնալ Աշոտի թողեալ էր անդ զտիկինն Վասպուրական զՍետայ – 362. և զօրացն Վասպուրականի դարձեալ զկնի Աշոտի: - 362. և ընդ նմա քաղաքացիքն Բերկրոյ որ Ութմանիկքն կոչին, և յազատացն Վասպուրականի որ միաբանեալ էին ընդ զօրսն արքունի, արք իբրև Ս – 306. Եւ ժողովեալ աշխարհն Վասպուրական՝ զամիսս Ժ արարին կոծ մեծ ի վերայ նորա: - 354. և ի հասանելն նորա անդր թողեալ զհակառակաբար մարտն՝ խօսին ի խաղաղութիւն, առաջի եդեալ զհրամանն արքունի, զգլխաւորին Տաճկաց, և Աշոտի հաւատալ զբոլոր տէրութիւնս Վասպուրականի: - 316. և ինքն անցանելով խաղաղութեամբ ընդ աշխարհն Վասպուրական սակաւատոյժ վնասիւք՝ զպատանդսն ընդ իւր առեալ տանի: - 186. Եւ ինքն եկն /186/ ձմերել ի Մուշ քաղաքին Տարօնոյ, ունելով ընդ իւր պատանդսն, և Վասպուրականի ի նախարարութենէն Արծրունեաց և յազատաց նորա: - 188. Եւ խոյակապ և անուանի եղեալ քան որ յառաջագոյն քան զնա էին կացեալ իշխանք ընդհանուր Հայաստանեայցս, որ յարևելս և ի կողմանս հիւսիսոյ, մանաւանդ որք ի Վասպուրական աշխարհիս էին կացեալ նախարարք յիշխանական պետութիւնս: - 170. և կարիցես զիշխանս Հայոց կապանօք առ մեզ հասուցանել, մանաւանդ զիշխանն Վասպուրական զԱշոտ՝ քեզ և զաւակի քում տաց զերկիրն զայն ի ժառանգութիւն: - 184. և հատեալ զզօրսն յերկուս առաջս, և հրաման տուեալ ելանել յերկիրն Վասպուրական, ողողել գերել գերփել /200/ զաշխարհն, աւերել և բնաջինջ առնել և մաշել ի սուր սուսերի. – 202. Եւ յանդորր ելեալ աշխարհս Վասպուրական կեցին յապահովս յանհոգս. – 400. և նա ձեռնամուխ եղև զընդ նովաւ հնազանդեալս ի բաց կորզել քեցել ի նմանէ շրջաբերական թղթովք, զիշխան Վասպուրական զԴերանիկն, զԱպլբառ Կայսիկ զբռնաւորն Ապահունեաց, նմանապէս և զայլսն զոր և կարաց հրապուրել. – 350. և ոգորել ընդ բնաւ աշխարհս անդուլ շրջաբերութեամբ, անհանգիստ մնալով, և կեղծաւորական սիրով ընդ Վասպուրական աշխարհիս և ընդ նոցուն պետացս, համարէր լինել կատարելանալ առ սէր. – 370. Եւ ոչ ևս այնուհետև համարձակ ելանէին և մտանէին յաշխարհս Վասպուրական զօրքն Տաճկաց. զի անկաւ ահ սաստիկ ի վերայ նոցա: - 308. Եւ ոչ ոք այսքան աղէտս տարակուսանս հասոյց ի վերայ մեր և ի վերայ ազգի և զօրաց և զօրավարաց մերոց, որչափ գործեաց Աշոտ իշխան Վասպուրական: - 198. և տացէ ի ձեռս նորա զիշխանութիւնն Վասպուրականի փոխանակ եղբօր իւրոյ – 226. և փութացաւ

գրեաց առ Սափի որ ի Վանտոսպ նստեալ և ճոխանայր Վասպուրական տէրութեամբն. որ առանց յապաղանաց զփոյթն յառաջաբերեալ՝ գնաց եհաս առ Աւշին ի Մարակայ քաղաք: - 374. Եւ քանզի հաւատացեալ էր զգաւառն Բուխայի ի ձեռն սպարապետին Սմբատայ՝ գրէ առ ամիրայն Նախճաւանու Աբրահամ անուն, զեկուցանելով նմա զզօրացն Վասպուրականի. – 304. և քարոզն աղաղակէր, թէ ,,առաւ իշխանութիւնն Վասպուրականի աշխարհին ի ձեռս Գուրգէնի փոխանակ եղբօր իւրոյ Աշոտոյ տիրել ընդ նոսա,,: - 236. զի Գուրգէն եղբայր իշխանիս և այլ տոհմն Արծրունեաց և բազմութիւն ազատաց և ազատորդեաց և նոցուն զօրաց քաջաց Վասպուրական տէրութեանս … անցեալ գնացին ի կողմն Ատրպատականի – 212. զի է անդ լիճ մի մեծ մօտ ի տեղին, որ էր տեղի ասպարիսի ճակատամարտ զօրու նահատակութեան քաջացն մերոց իշխանացն Վասպուրականի – 226. Զնոյն տեսեալ ազատացն Վասպուրականի, անտանելի մնալով առ դիպուածն զոր ինչ գործեաց Ապումրուան՝ ելին գնացին առ Ատոմ որդի մեծին Գուրգինայ յամուրն Կանգուար, գտանել զելս իրացն – 364. Զոր և մեր ըստ հրամանի քում, Գագիկ զօրավար Հայոց և Վասպուրական իշխան, ջան յանձին տարեալ ընդ համառօտութիւն զրուցատրութեանցն անցեալ – 74. զոր ինչ խորհեցան ի վերայ աշխարհիս Վասպուրական իշխանութեանս – 238. զոր ճ ամոյ յառաջ հանեալ էր բռնակալութիւնն Տաճկաց ի Վասպուրական պետութենէ: - 332. զոր շարագրեալ յայտարարութեամբ յանդիման կացուցաք քեզ, քա՛ջդ բանասիրաց, Գագիկ Վասպուրական և մեծ զօրավար Հայոց – 122. Զորոյ իմացմանց հանգամանս իմացեալ ազատացն Վասպուրականի՝ ոչ հաճոյանայր նոցա թևակոխելն Գագկայ, և զելս իրացն ջանային գտանել, առանց խռովասէր հանդարտութեան. – 360. զսա աղերսեալ տիկինն Վասպուրական Սեդայ, կին Աշոտի և դուստր Ապումրուանայ՝ զերծին զնա ի սրոյն Աւշնի: - 374. էր ընդ իշխանսն և մեծ իշխանն Վասպուրական Աշոտ, որդի Դերանկին, և ընդ նմա Գրիգոր իշխանն Մոկաց և զօրքն Անձաւացեաց: - 380. Ի ՅԷ ամի Հայոց թուականութեանս եկն Աշոտ Վասպուրական իշխան ի գերութենէն: - 326. Ի սորա ժամանակս տիրէր Վասպուրական աշխարհիս Աշոտ ի տանէն Արծրունեաց, այր քաջայայտ և ճոխ ի բարձրագոյնս. – 170. Իբրև յանդիման եղեն դեսպանքն մեծ /172/ իշխանին Աշոտոյ, և ընթերցաւ զգիր պաղատանացն և զյիշատակարան նախնեացն, և զմերձաւորութիւն հարազատութեանն և զկապակցութիւն ուխտին … համագունդ ժողով առնէր ամենայն աշխարհին և ամենայն նախարարօք Վասպուրական տէրութեանն: -174. Իսկ զԱհմատ ընդ Վասպուրական աշխարհին անցանել գնալ՝ ելեալ զհետ նորա Շապուհ որդի Աշոտի, մինչ տանել հասուցանել զնա ի մուտս Ասորեստանեայց ճանապարհին: - 346. իսկ զՆախճաւան քաղաք և զԳողթն գաւառ հանեալ էր ի Վասպուրականէ բազում ժամանակօք յառաջ, ՄԺԱ ամօք, յամի այրման եկեղեցւոյն Գրիգորի և վտանգաւոր մահու զօրացն Հայոց: - 390. Իսկ ընդ աւուրսն ընդ այնոսիկ սպանեալ էր Ութմանկացն, որ յամուրսն նստէին՝ զՌստոմ Վարաժնունի, որ զտանուտերական պատիւն յայնժամ ունէր զՎասպուրական աշխարհիս. – 332. Իսկ ի Վասպուրական տէրութեանն ի տեղւոջ զօր արութեան մնաց Գուրգէն, և այլ տոհմք Արծրունիք: - 298. Իսկ իշխանն Վասպուրական, այն ինչ հուպ ընդ հուպ եկն ի ժամադրեալ տեղին. ընդ որ յոյժ ուրախացեալ թագաւորն, իբրև զերծեալ ի կասկածանացն, զոր ունէր յիշխանէն Սիւնեաց: - 382. Լուր եղև այս առ քաջն Գուրգէն պարտումն Վասպուրականի ի Տաճկաց և իշխանանալն Վասակայ: - 306. ճանապարհ արարեալ ընդ Ատրպատական, կասկածելով թէ գուցէ Գուրգէն և կամ մի ոք ի տոհմէն Արծրունեաց և նոցին ազատաց ի կորովացն Վասպուրական հեծելոցն հասանիցէ ի վերայ և թափիցէ զնա ի զօրացն և հանցէ ի ձեռաց իմոց: - 220. Յայնժամ ելեալ իշխանն Գրիգոր յերեսաց արքայի մեծաւ ուրախութեամբ և անպատում խնդութեամբ՝ և եկն եմուտ յերկիր իւր յիշխանութիւն Վասպուրական կոչեցեալ: - 314. Յայնժամ իբրև ետես անօրէն զօրավարն Մուսէ, թէ ոչ ելին ի գլուխ խորհուրդ չարին յօժարութեանն … փութացաւ արձակել գուժկան յարքունիս, ծանուցանելով արքայի զոր ինչ գործեաց Աշոտ իշխանն Վասպուրական: -176. Յայնժամ մեկնեալ ի նմանէ

զօրավարն, լցեալ խորհրդովք չարին հնարագիտութեամբ՝ եկն եմուտ ընդ կողմն Ատրպատական յԱղբագ գաւառ յերկիրն Վասպուրական – 184. Յետ անցանելոյ չորից ամաց … դարձեալ Գրիգոր եղբայր Աշոտի Վասպուրական իշխանի յԱփհազաց աշխարհէն՝ նոցուն օգնականութեամբ և Վրաց զօրու ընտիր գոլով՝ եկն եմուտ յաշխարհս Վասպուրական՝ տալ պատերազմ ընդ Գուրգինայ. – 310. Յետ անցանելոյ չորից ամաց … դարձեալ Գրիգոր եղբայր Աշոտի Վասպուրական իշխանի յԱփհազաց աշխարհէն՝ նոցուն օգնականութեամբ և Վրաց զօրու ընտիր գոլով՝ եկն եմուտ յաշխարհս Վասպուրական՝ տալ պատերազմ ընդ Գուրգինայ. – 310. Յետ բառնալոյ իշխանութեանն ի Վասպուրական երկրէն մնացին տոհմք Արծրունեաց ըստ ազգս ազգս՝ քաջն Գուրգէն և Մուշեղ եղբայր իւր – 298. Յետ մահուանն Աշոտի և կատարելոյ զաւուրս սգոյ նորա առնու զիշխանութիւնն Վասպուրական տէրութեանս Գագիկ եղբայր նորին. – 388. Նա և մայր իշխանին Աշոտի, քոյր Սահակայ և Բագարատայ իշխանին Տարաւնոյ… երթեա՛լ ընծայիւք բազմօք յանդիման լինէր Յովսէփայն և խնդրէր զհաշտութիւն և զխաղաղութիւն հաստատել առ որդիսն իւր և առ բոլոր աշխարհին Վասպուրական: - 186. Նորա արհամարհեալ զառաքեցելովք, չվարկանելով արժանի պատասխանոյ, և նովին օրինակաւ սկսաւ շրջել ընդ բոլոր աշխարհս Վասպուրական: - 178. նորա փութանակի հասեալ ի քաղաքն Բերկրի, և միաբանութեամբ քաղաքացուացն ելեալ պատահեն զօրացն ի զօրագլխացն Վասապուրականի ի գեօղն որում Խոզաղբերքն ասեն. – 304. նոցա հանեալ էր ի Գինունի ազգէն, ի զարմէ Մեժեժի Գնունոյ, ի Վասպուրական բաժնէ, նաև Բերկրի բաժին եղեալ էր Վասպուրականի. և դարձուցանէ անդէն առ բերկրացիսն – 382. նոցա հանեալ էր ի Գինունի ազգէն, ի զարմէ Մեժեժի Գնունոյ, ի Վասպուրական բաժնէ, նաև Բերկրի բաժին եղեալ էր Վասպուրականի. և դարձուցանէ անդէն առ բերկրացիսն – 382. որոյ գնացեալ առնու յինքն զԳագիկ և յղէ սպառազէն պատրաստութեամբ ի Վանտոսպ առ տիկինն Վասպուրական, և պահել ի զգուշութիւն: - 350. պակչէին յահէ … և որք ընդ նմա էին գունդք ազատաց և նոցին զօրաց ըստ տոհմս ազգաց, ի բնիկ նախարարացն Վասպուրական տէրութեանս: - 210. սագունակ հասեալ ի վերայ Վասպուրական աշխարհիս պարսկական խուժանն ըստ ազգս ազգս և ըստ քաղաքս քաղաքս ի Մարաց և ի Պարսից, յԵլամացւոց և ի Խուժաստանէ, ի Կրմանայ և ի Մուկանաց, ի Թուրքաստանէ և ի Խորասանայ, և յեղակարծում հասին ի Ճուաշն գաւառ – 398. վասն զի ըստ Պտղոմեայ և Աղէքսանդրի սահմանադրութեանն, կամ թէ մեր Արտաշէսի որդւոյ Սանատրկոյ՝ ի Վասպուրական գաւառացն համար թուեալ է գաւառն այն – 332. Վասն զի իշխանն Մոկաց և իշխանն Անձաւացեաց նուաճեալ էին ընդ ձեռամբ Վասպուրական իշխանութեանն: - 380. ՎԱՍՆ ՄԱՀՈՒՆ ԱՇՈՏԻ ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆ ԻՇԽԱՆԻՆ Ի ՆԱԽՃԱԻԱՆ ՔԱՂԱՔԻ: - 384. ՎԱՍՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ԲԱԳԱՐԱՏԱՅ ԻՇԽԱՆԻՆ ՀԱՅՈՑ ԵԻ ՄՈՒՍԷԻ ԵԻ ՅԱՂԹՈՒԹԵԱՆՆ Ի ՁԵՌՆ ԱՇՈՏՈՑ ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆ ԻՇԽԱՆԻՆ, ՋԻ ԵԿՆ ՁՕՐԱՎԻԳՆ ԲԱԳԱՐԱՏԱՅ: -172. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … և այլք ի նախարարացն Վասպուրական իշխանին, Սմբատ Ապահունի, Գրիգոր Քաջբերունի – 174.

ՎԱՍՏԱԿ - և ամենայն ոք ըստ ազգս ազգս փութայր ի հնարս ինքեանց վաստակոցն մի զմիով ելանել. – 268. և աշխատասէր մշակքն պատրաստեցան ի գործ երկրասէր վաստակոցն – 268. և կուրացեալ աչօք կեցեալ և մեռեալ ըստ արժանի իւր վաստակոցն – 98. զորոյ նախնեացն ջան և վաստակ յուշ արարեալ թագաւորին՝ Համամայ յառաջ մատուցեալ, ի գահ և ի բարձ հայրենեացն ձգել զնա՝ ժառանգեցուցանէ զերկիրն Աղբագ, որպէս Սահակայ նոյնպէս և Համամայ: - 90. որ և ամբարտաւանեալ մոլեգնականս տալ հրաման զանխորհուրդ միաբանութեան զրաջան վաստակոց, կանգնել բուրգն յերկրէ, որոյ գլուխն հասցէ յերկինս. – 40.

ՎԱՍՏԱԿԵԱԼ - Իբրև ետես կայսր Հայրակղէս զչարիսն ամենայն, որ եկին հասին ի վերայ նորա՝ ակամայ կամեցեալ ցուցանել բարեկամութիւն՝ ել ընդ առաջ նոցա, մեծարել իբրև զվաստակեալս և զհիւրս, ընկալաւ զնոսա մեծամեծ /142/ ընծայիւք. – 144.

ՎԱՎԱՇՈՏ - անտի և անդ ոչ ոք զօրէր Զրուանայ թագաւորել. բայց միայն կին մի անուանի Դիոնիսեայ, հարստայեղց վավաշոտ հրամանի բարուք. – 16. Եւ քանզի վավաշոտ մոլորութեամբ վարելով ոչինչ փոյթ զորդւոց իւրոց առնէր – 44. Յաւել և զինչ գրեալն է զվավաշոտ ցանկասիրութեամբ թեւակոխել: -16.

ՎԱՏ - և զվատացն և զաննշանիցն նշանաւորեալ ըստ վատութեանցն և զգործս նոցա – 74. Եւ առ վատացի քաջութեան աղագս զդէմ տանին բերեալ ասէ, ,,զվատ երկիւղ ապրեցուցանէ,,: - 354. Եւ առ վատացի/ճիշտը՝ վատացն/ քաջութեան աղագս զդէմ տանին բերեալ ասէ, ,,զվատ երկիւղ ապրեցուցանէ,,: - 354. և առեալ ի ձեռանէ նորա զսուսերն շողացուցեալ՝ հայեցաւ /266/ յայսկոյս յայնկոյս և ասէ, ,,ո՛վ անարի վատ արանց և կանացի այր, թշուառական զինուոր, շուն անպիտան տեառն իւրոյ,, - 268. Եւ մի ոմն մերկանայր զկօշիկս ոտիցն նորա. և հարեալ աքացի զվատ այրն հանդէպ սրտին՝ և սպան զնա: - 304 զի ի մատեանս առաջնոցն ունէին պատուէր ի թագաւորացն զնշանաւոր իրս քաջաց գրել, և ոչ վատաց. – 42. Իսկ եթէ վատացն՝ արութի՛ւն զերկիւղն համարելի է, ո՞րչափ ևս առաւել քաջացն քաջութիւն ստացեալ երկիւղիւն պատսպարել իւրեանց: - 354. Իսկ զվատացն և զնուազագունիցն՝ լոյծս և կանացիս, և միայն վերնագրութեամբ և եթ նշանակեալս: - 42.

ՎԱՏԱԳՈՅՆ - ,,Ոչ, ասէ, վատագոյն մեք քան զՕանարսն եղիցուք, զի և ամուրս հզօրագոյնս և բարձրագոյնս քան զնոսա ունիմք և դիւրափակս՝ առ ի յունել զմուտս կրճիցն. – 276.

ՎԱՏԱԽԱՌՆՈՒԹԻՒՆ - Եւ կայր զյօնսն պռզտեալ, կոկոզաբանէր լի յոխորտանօք, խրոխտայր, եռացուցանէր ի վեր մղէր զդառնութիւն ժահահոտ մաղձոյն չարաթոյն վատախառնութեանն – 242.

ՎԱՏԱՇՈՒԷՐ - Նոր ոմն Նաբուզարդան կամ Զամրի յայտնեալ ի յաղանդոյն Նեստորի, երեքթշուառեան վատաշուէր, վատմիրհ, զագահութեանն չարիս ախտացեալ՝ սպրդեալ եմուտ ընդ մութ գիշերին յամրական պարսպեալ բլուր, և անցեալ ի սուրբ կոչարանին օթագացեալ. – 378.

ՎԱՏԱՍՐՏՈՒԹԻՒՆ - մտեալ Վահան աղերսէր համոզէր՝ մի կալ մնալ, մինչ զքաջանուանութիւնն ընդ վատասրտութիւն կարծել յոմանց խառնել, թէպէտ և անկարծ վարկանէր զկեղակարծն: - 328.

ՎԱՏԹԱՐ - և անհակառակող հաւանութեամբ հեզահայեաց առ միմեանս սիրոյ յորդորմամբ արտաքոյ վատթարին խոհականաբար մնալով, քաջախորհուրդ առատաբուղխ խաղացմամբ իմաստութեանն զմիմեանս բռնահարելով, զօտարոտին ի բաց վարատելով զբղջախոհութեան անհանճարութիւն՝ զլաւն և զյոյժ օգտակարագոյն ընտրութեամբն գիրկս արկին. – 388.

ՎԱՏԹԱՐԱԳՈՅՆ - բնաւ և ոչ մի ինչ փոյթ ունելով ի դիպաւորագույնսն/ճիշտը՝ դիպաւորագոյնսն/ առաւել քան թէ ի վատթարագոյնսն: - 28. և թէ Ադամ առ նմանն իւր և օգնական զայսոսիկ՝ զի՞նչ ի դէպ իցէ կնոջն անմեղադրելի գոլ՝ օձին պատճառել, որ ևս վատթարագոյն քան զանասունն լինիցի: - 22.

ՎԱՏԹԱՐՈՒԹԻՒՆ - զուրացութեանն ի բաց դնելով զվատթարութիւն – 336.

ՎԱՏՄԻՐՀ - Նոր ոմն Նաբուզարդան կամ Զամրի յայտնեալ ի յաղանդոյն Նեստորի, երեքթշուառեան վատաշուէր, վատմիրհ, զագահութեանն չարիս ախտացեալ՝ սպրդեալ եմուտ ընդ մութ գիշերին յամրական պարսպեալ բլուր, և անցեալ ի սուրբ կոչարանին օթագացեալ. – 378.

ՎԱՏՆԵԱԼ - մինչև միահաղոյն զօրսն Աշդահակայ վատնեալ սուսերաւ՝ տիրէ Մարաց և Պարսից: - 64. որպէս յարդ ի հողմոյ վարեալ, կամ ծուխ վատնեալ ի մրրկէ՝ այնպէս կորեան գնացին յերեսաց զօրացն Աղուանից: - 286.

ՎԱՏՆԵԼ - Բայց քանզի անպատերազմելի էր ամրոցն, միայն բաւականաւն ռոճկաց մի վատնիցի՝ առեալ զՎարագ ի ձեռանէ Տաճկացն - 332. և զարսն գետավէժս և սրախողս արարեալ վատնեն – 126. և կամ ո՞ւր վատնիցէ թափիցէ զբազմութիւն նետից ի կապարճից խորհրդանոցին, չարին հնարիմացութեան: - 170. զսուրբ եկեղեցիս, զտունս

աղօթից քրիստոնէից այրել աւերել հիմն ի վեր տապալել, զքահանայսն նորոյ ուխտի ի սուրս իւրեանց մաշել, զծերս և զպառաւունս մահու սրոյ սպանանել, զերիտասարդս և զկուսանս խաղացուցանել ի գերութիւն, զստացուածս և զինչս վատնել աւարառութեամբ. – 398. հասեալ ի վերայ ծառոց մրգաբերաց, կամ ի դիւրաճախելի բոյս խոտոյ, այնպէս վատնեցին ծախեցին զզօրութիւն մարդկային ազգի ստացուածովք իւրեանց,,: - 240.

ՎԱՏՆԻԱՆԵԱՅՆ ԴԱՇՏ - յորոց և զկատարումն մարտիրոսական ի նոցունց բարբարոսաց ընկալաւ սուրբն Գրիգորիս ի Վատնիանեայն դաշտին: - 274.

ՎԱՏՈՒԹԻՒՆ - ,,ընդէ՞ր լքանես զձեռն քո և ընդ արութիւն դոցա խառնես վատութիւն և առնես զօրացեալ ի վերայ քո ամենայն աշխարհաց – 282. արդ ընդ արութիւնս իմ վատութի՞ւն խառնիցեմ և ընդ երկիւղիւ մահու անկանիցի՞մ: - 296. և զվատացն և զաննշանիցն նշանաւորեալ ըստ վատութեանցն և զգործս նոցա – 74. զի մի /68/ վատութիւն քան զքաջութիւն ճոխասցի, որ կանանցաբարոյիցն քաջ յարմարի, թէպէտ և յարիւն և յապաժոյժ զզօրսն կենացն առնուցուն,,: - 70. Նախ զի և լեզուքն շփոթեալք՝ունէին զանմիաբանութեան փոյթս, կամ թէ զի և վատութիւնք քաջաց ապիհարկեալք ոչ գրեցաւ ի մատենագրաց անտի Քաղդէացւոց – 44.

ՎԱՐԱԳ - Բայց քանզի անպատերազմելի էր ամրոցն, միայն բաւականաւն ռոճկաց մի վատնիցի՝ առեալ զՎարագ ի ձեռանէ Տաճկացն - 332.

ՎԱՐԱԳ ԼԵԱՌՆ - գալ իջանել յելից ի ստորոտէ լերինն Վարագայ առշեղեալ ի հարաւոյ ի հիւսիսի ի խաղաղ ընդլայնանիստ գոգաձև դաշտականացսն – 392. և ճախր առեալ ի ներքուստ ի վեր ի լեառն Վարագ և երկրպագեալ աստուածազարդ քրիստոսապսակեալ փայտի խաչին Քրիստոսի, պատուանդանի ոտիցն Աստուծոյ - 392. իսկ Սմբատ առեալ զԱրտաշէս գայ բնակէ ի բարձրաւանդակ լերինն Վարագ: - 82. Եւ անտի դարձեալ դառնայր Աշոտ ընդ միւս ևս ամրականն ընդ ոստոզերծ քարանձաւի, ի յարևելից կուսէ լերինն Վարագայ, ի վերայ գեաւղջն Կոխպանից, հանդէպ եկեղեցւոյն սրբոյն Հռիփսիմեայ – 334.

ՎԱՐԱԶ - և ելեալ ի Յադամակերտ քաղաքէ ի Թ ժամու ուրբաթու աւուրն, և անցեալ ընդ ծովակն Յրմբեայ, և ընդ Վարազի Զարեհաւանի. – 402.

ՎԱՐԱԶԱԲԱՐ - և գոչէին վիշապաձայն և բեկանէին առիւծաբար և հարկանէին վարազաբար, և մատնեցին ի սատակումն և ի պարտութիւն – 232.

ՎԱՐԱԶԴԱՏ - գրգռէ զարքայ կատարել զասացեալսն Վարազդատայ թագաւորի Հայոց: - 110. և զի չև էր դարձեալ պատասխանի յարքայէն՝ հրաման եհաս ի կայսերէ առ Վարազդատ անյապաղ առ նա հասանել: - 110. Եւ թագաւորեաց կայսր Թէոդոս փոխանակ Պապայ զՎարազդատ ոմն յԱրշակունի տոհմէ, այր քաջ և պատերազմող, ահարկու մեծամեծաց և փոքունց. – 108. Մեծն Թէոդոս յետ Վարազդատայ թագաւորեցոյց ի վերայ Հայոց զԱրշակ և զՎաղարշակ զորդիսն Պապայ թագաւորի Հայոց. – 110.

ՎԱՐԱԶԽ - Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … և այլք ի նախարարացն Վասպուրական իշխանին, Սմբատ Ապահունի…Թոդոդրոս Վարազն, Խոսրով Վահևունի – 174.

ՎԱՐԱԶՇԱՊՈՒՀ - ելին գնացին առ Ատոմ…Յիսէ Տրունեաց տէր որդի Հոնաւարայ, Վարազշապուհ Աբելինից տէր, Թադէոս Ակէացի Շերեփայ որդի, և այլք ընդ նոսա: - 364. Եւ գունդն Հայոց խաղացին ընդդէմ նոցա … ի տանէն Արծրունեաց՝ Գուրգէն … և Վարաժնունիք՝ Մլեահ և Ռստոմ և Վարազշապուհ. – 230.

ՎԱՐԱԺՆՈՒՆԻ - Իսկ ընդ աւուրսն ընդ այնոսիկ սպանեալ էր Ութմանկացն, որ յամուրսն նստէին՝ զՈստղմ Վարաժնունի, որ զտանուտերական պատիւն յայնժամ ունէր զՎասպուրական աշխարհիս. – 332. Սոցա անուանք ճանաչին՝ Ատոմ Անձևացի և Մլեհի Վարաժնունի և Գէորգ Բողկացի և Վասակ, և այլք բազումք, որոց անուանք գրեալ են յերկինս: - 266.

ՎԱՐԱԺՆՈՒՆԻՔ - Բայց միայն զԱրշակ ոմն ի տոհմէն Վարաժնունեաց */փրկվեց/* խնդրեալ դստերն Շապհոյ Բագրատունոյ, զոր առեալ յայնժամ Աւշնի կնութեան յանօրէն

ամուսնութիւն. - 372. Եւ գունդն Հայոց խաղացին ընդդէմ նոցա … ի տանէն Արծրունեաց՝ Գուրգէն … և Վարաժնունիք՝ Մլեահ և Ռստոմ և Վարազշապուհ. – 230.

ՎԱՐԱՆԵԱԼ - Եւ ի բազում յուզիցն և ի խնդրոցն և զօրաժողովն լինելոյ և պատերազմ ընդդէմ վառելոյ և զձև ամրական մաքառմանցն յարդարելոյ և բռնալիր ուժեղագոյն մեքենային բախմանց քարձգութեանցն, զոր և ընդունայն աշխատութեամբ վարանեալ, անըստնանելի /հավանաբար՝ անստանալի/ մնալով ամրոցին՝ դառնայ յիւր իշխանութիւնն: - 326. և մեծաւ աշխատութեամբ և ի բազում ժամանակաց փոյթ յանձին կալեալ անդուլ զցայգ և զցերեկ ի մեծ տարակուսանս ըմբռնեալ կայր վարանեալ – 242. Սա իբրև զկորիւն առիւծու ի մորւոջ իւրում նստէր վարանեալ. – 400.

ՎԱՐԱՊԱՆ - յետուստ կողմանէ աճապարեալ Քսերքսէս բուռն հարեալ զդիակաց պղնձակուռ վարապանին Աշդահակայ ի վերայ թիկանցն զգաւակս երիվարին արկեալ – 64.

ՎԱՐԱՌԱՏ ԳԱՒԱՌ - Եւ յայնմհետէ համարձակութիւն առեալ անօրինացն՝ սկսան գունդս ռամկականս ժողովեալ ըստ օրինակի մարախոյ անչափ բազմութեամբ, այնոքիկ որ Շեխետիքն կոչէին. և այլ որ ուստեք ուստեք ի հեռաւոր աշխարհաց /402/ Պարսից, ի Ժանգանայ և ի Ջուրջանայ և որք ի Վարառատ գաւառէ – 404.

Տե՛ս նաև ՎԱՌԱՐԱՏ ԳԱՒԱՌ

ՎԱՐԱՏԵԱԼ - ի տէրութիւն կարգեալն՝ բազմադիմի չարիւք վարատեալ, և ծառայ ախտից եղև - 22.

ՎԱՐԱՏԵԼ - գուցէ ներհակդ առ ընթեր կալով՝ ի միում ժամու բարկացեալ, և զքեզ ևս վարատիցէ: - 46. և անհակառակող հաւանութեամբ հեզահայեաց առ միմեանս սիրոյ յորդորմամբ արտաքոյ վատթարին խոհականաբար մնալով, քաջախորհուրդ առատաբուղխ խաղացմամբ իմաստութեանն զմիմեանս բռնահարելով, զօտարոտին ի բաց վարատելով զբղջախոհութեան անհանճարութիւն՝ զլաւն և զյոյժ օգտակարագոյն ընտրութեամբն գիրկս արկին. – 388.

ՎԱՐԲԱԿ - և Վարբակայ Մարի բարձեալ զիշխանութիւնն Ասորեստանեայց – 58. որով տաղտկացեալ ի նմանէ բազմութիւն զօրացն՝ արարին լինել նմա պատերազմակուր ի Վարբակայ և ի Բէզոսէ Մարաց զօրագլխէ – 58. յաղագս գոլ զնա սերունդ Վարբակայ Մարի, որ եբարձ զթագաւորութիւնն ի Սարդանապաղեայ, հաւուցն Սենեքերիմանց: - 62.

ՎԱՐԲԱԿ ՄԱՐ - և Վարբակայ Մարի բարձեալ զիշխանութիւնն Ասորեստանեայց – 58. յաղագս գոլ զնա սերունդ Վարբակայ Մարի, որ եբարձ զթագաւորութիւնն ի Սարդանապաղեայ, հաւուցն Սենեքերիմանց: - 62.

ՎԱՐԳԷՆ - Եւ մեք այժմ զկարգն յառաջ վարեսցուք. Կիւրոս. Վարգէն. Վահան. Շամբիթ. Ջաջ. Ջաջուռ: - 74.

ՎԱՐԴԱԳՈՅՆ - և փոխանակ ծաղկեալ պատմուճանի գունագոյն երանգ երանգ անկուածոցն՝ զսուրբ և զվարդագոյն կարմրատեսիլ արիւնն իւրեանց ի վերայ սուրբ մարմնոյն, և փոխանակ ոսկեհուռ թագակապ զարդու պսակացն՝ զերկրպագութիւնն Քրիստոսի. – 266.

ՎԱՐԴԱՆ - այն ինչ արծարծեալ առ նորոգումն շինութեան եկեղեցւոյ Քրիստոսի ի կործանմանէ հինի յետ մեծ պատերազմին սրբոյն Վարդանայ. – 134. Այս լուր դառնութեան եհաս առ մեծն Վարդան Մամիկոնէական, որ էր ամրացեալ ի Տաւրոսականն Ջռայլ: - 126. Այս Վահանս զոր յիշեցաք՝ այն Վահան է, զոր թագաւորեցուցին նախարարք Հայոց յաւուրս սրբոյն Վարդանայ – 74. անդ Վահան Արծրունի ընդմիջեալ զգունդն Պարսից դարձուցանէ ընդդէմ Վարդանայ. – 128. Բայց իբրև եղև մեծ պատերազմ սրբոյն Վարդանայ ընդ Մշկանին և ընդ զօրս Պարսից ի յԱւարայրեան դաշտին, յԱրտազական գաւառին. – 128. Բայց յետոյ անմիաբան գտեալք նախարարքն Հայոց՝ թողին զոր խորհեցանն վասն թագաւորելոյ Վահանայ, և անցին /126/ գնացին առ մեծն Վարդան. – 128. գնաց և Վահան զհետ նախարարացն առ Վարդան յառաջագոյն, տալ նմա զվերակացութիւն Հայոց. – 128. երկեաւ Վարդան ի մարզպանէն բնակել յանդորրու, այլ այնր աղագաւ էանց գնաց յամուրսն Մոկաց, և կայր մնայր ի նախախնամութենէ Աստուծոյ այցելել աշխարհիս

Հայոց: - 122. Եւ անդ Վահան Արծրունի խոյակապ և յականաւոր քաջամարտութեամբ ընդ սրբոյն Վարդանայ ճակատ առ ճակատ վառեալ զպատերազմն, իբրև հուր ընդ եղէգն ճեմելով ի մէջ քաջ ախոյեանացն Պարսից: - 128. Եւ գունդն Հայոց խաղացին ընդդէմ նոցա … ի տանէն Արծրունեաց՝ Գուրգէն … և Գնունիք՝ Վահան և Շապուհ և Ապուսէթ և Պատրիկ և Ապուսելմ և Վարդան. – 230. և եղեն հնազանդեալ նմա զամենայն աւուրս Վարդանայ: - 128. և զերթալն Մեսրովպայ և Վարդանայ ի Յոյնս առաջի արկանէին, և զգալն Անատողեայ և զշինել քաղաքին ի Կարին գաւառ: - 118. Եւ նոքա թափառնակի անյապաղ հանդերձ իւրաքանչիւր զօրու եկին հասին առ մեծն Վարդան – 126. Եւ սրբոյ վարդապետին մեր Եղիշէի, որ յայնմ ժամանակի ի Մոկաց բնակէր աշխարհին՝ եկեալ առ նա Բարծումայ, խնդրեալ զպատմողական գիրսն Հայոց, զոր գրեալ էր հրամանաւ սրբոյն Վարդանայ. – 130. և սրբոյն Վարդանայ մտրակեալ զերիվարն ի փախուստ զախոյեանսն Պարսից դարձուցեալ և զկողմն իւրոյ ձեռին գնդին զօրացուցեալ – 128. Եւ քանզի յետ մահուանն մեծին Սահակայ Բագրատունոյ սպարապետի ասպետի և զօրավարի Հայոց, հաւատացեալ էր Թէոդոսի կայսեր զսպարապետութիւնն Հայոց Համազասպ Մամիկոնէի և որդւոյ իւրում Վարդանայ – 122. և քաջն Վահան Արծրունի ընդ նմա նիզակակցեալ՝ մեռանին ի միասին քաջքն և ընտիրքն, մեծ նահատակք Վարդան և Վահան – 128. Ի վեր կառուցեալ զաչս սրբոյն Վարդանայ՝ տեսանէ զանօրէնն Վասակ Սիւնեաց տէր – 128. իսկ զՎարդան կարգէ ստրատելատ Հայոց: - 116. Իսկ Վարդան Մամիկոնեան, որդի Համազասպայ Մամիկոնէի, թոռն սրբոյն Սահակայ, խոյս տուեալ գնաց զկողմամբքն Մոկաց, ի խոխոմս Տաւրոսական լերինն, ի լեսուրս Ջերմաձորոյ – 122. Մարկիանոս կայսր թագաւորեալ Յունաց յերկրորդն Թէոդոսի, որ արար զժողովն ի Քաղկեդոն ՈԼԳ եպիսկոպոսաց. առ որով վկայեաց սուրբն Վարդան և Վահան Արծրունի: - 132. ՄԾԹ ամօք յառաջ զսորայս բացայայտեալ զցոյցս յայտնութեանն, յամս Ներսեսի երրորդի Հայոց կաթողիկոսի և Վարդանայ Ռշտունեաց պատրկի և յամի ունելութեանն Տաճկաց զհայկական աշխարհս: - 394. յորոյ վերայ կալեալ և կանչեալ քաջն Վարդան իբրև զառիւծ, իբրև զկորիւն առիւծու, և առ ուժոյ և երագութեան ձեռինն ի վերայ ձգեալ զմիողնին՝ յերկուս կտրէ զՇաւասպն: - 126. նոցա կալեալ զտիկինն Ռշտունեաց զկին Գարեգնի զքոյր Վարդանայ Մամիկոնէի ածեալ ի Վանտոսպ ի քաղաքն Շամիրամայ, մատնեն ի խոշտանգանս և ի տանջանս դառնագոյնս. – 102. Քանզի Վարդան անցեալ գնացեալ էր սուրբ վարդապետաւն Մաշտոցիւ առ կայսր Թէոդոս և առ Ատտիկոս արքեպիսկոպոս հանդերձ թղթովք սրբոյն Սահակայ, տանելով ընդ իւրեանց և զգիր և զբառ հայերէն դպրութեան. – 116.

ՎԱՐԴԱՆԱՆՔ - որպէս և ցուցանէ քեզ պատմութիւնք սրբոց Վարդանանց – 48.

ՎԱՐԴԱՆ ԳԱԲԱՅԵՂԷՆ - Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … և այլք ի նախարարացն Վասպուրական իշխանին, Սմբատ Ապահունի …Վարդան Գաբայեղէն, Սմբատ Մարացեան – 174.

ՎԱՐԴԱՆ ՄԱՄԻԿՈՆԵԱՆ - Այս լուր դառնութեան եհաս առ մեծն Վարդան Մամիկոնեան, որ էր ամրացեալ ի Տաւրոսականն Ջռայլ: - 126. Իսկ Վարդան Մամիկոնեան, որդի Համազասպայ Մամիկոնէի, թոռն սրբոյն Սահակայ, խոյս տուեալ գնաց զկողմամբքն Մոկաց, ի խոխոմս Տաւրոսական լերինն, ի լեսուրս Ջերմաձորոյ – 122. նոցա կալեալ զտիկինն Ռշտունեաց զկին Գարեգնի զքոյր Վարդանայ Մամիկոնէի ածեալ ի Վանտոսպ ի քաղաքն Շամիրամայ, մատնեն ի խոշտանգանս և ի տանջանս դառնագոյնս. – 102.

ՎԱՐԴԱՊԵՏ - Եւ զայս Եղկղեսիանոսք. բայց ինձ այսպէս թուէր, թէ աղանդն Եղկղեսիանոսաց վաղուց շիջեալ խափանեալ լինէր ի քաջաց վարդապետացն սրբոց, զոր եդն Աստուած յեկեղեցւոջ. – 254. և զրկեալ լինին Հայք ի լուսաւոր վարդապետէն և ի քաջ հովուէն սրբոյն Ներսիսէ. – 108. Եւ սրբոյ վարդապետին մեր Եղիշէի, որ յայնմ ժամանակի ի Մոկաց բնակէր աշխարհին՝ եկեալ առ նա Բարծումայ, խնդրեալ զպատմողական գիրսն Հայոց, զոր գրեալ էր հրամանաւ սրբոյն Վարդանայ. – 130. զոր ընկալեալ սուրբ հայրապետին և բարեպաշտ թագաւորին Թէոդոսի հինգ թղթովք և հինգ պատասխանեօք՝ կարգէ զսուրբ

վարդապետն ընդ վարդապետութեան աթոռակալութեան սրբոյն Յոհաննու Ոսկեբերանի և այլոց քաջաց և գլխաւոր վարդապետացն – 116. զոր ընկալեալ սուրբ հայրապետին և բարեպաշտ թագաւորին Թէոդոսի հինգ թղթովք և հինգ պատասխանեօք՝ կարգէ զսուրբ վարդապետն ընդ վարդապետութեան աթոռակալութեան սրբոյն Յոհաննու Ոսկեբերանի և այլոց քաջաց և գլխաւոր վարդապետացն – 116. Զոր Փիլոն Աղէքսանդրացի փիլիսոփոս և վարդապետ հնոյն՝ Զրարբի ասէ, թերևս զսննդականութեան և զաճողական բազմամարդութեանն պատճառ նշանակեալ յառաջատեսէ հայրն. – 24. Ի նմին ամի յետ վեց ամսոյ անցանելոյ փոխի և սուրբ վարդապետն Մաշտոց. – 120. Իսկ աբեղայն արիոսեան, զոր յառաջագոյն ասացաք վարդապետ Մահմէտի, տեսեալ զյաջողութիւն իրացն՝ յարուցեալ եկն առ Մահմէտ, ցուցանել նմա զգութ երախտեաց, իբրև յիւրմէ վարդապետէ ուսեալ եհաս այնպիսի իրաց. – 162. Իսկ աբեղայն արիոսեան, զոր յառաջագոյն ասացաք վարդապետ Մահմէտի, տեսեալ զյաջողութիւն իրացն՝ յարուցեալ եկն առ Մահմէտ, ցուցանել նմա զգութ երախտեաց, իբրև յիւրմէ վարդապետէ ուսեալ եհաս այնպիսի իրաց. – 162. Իսկ ի դառնալ գրոցն ի յաշխարհն Մոկաց՝ ոչ ինչ ումեք փոյթ վասն այն լինելով, կարծել՝ վարդապետին զայս այսպէս կանոնեալ. – 130. իսկ որպէս գրեալ հաստատեալ կայ հաւատարմապէս վարդապետացս քաջաբան և լի իմաստութեամբ շարագրածք հրաշափառագոյնք: - 122. Իսկ վարդապետն Եղիշէ էր ի ժամանակին յայնմիկ բնակեալ ի գաւառին Ռշտունեաց ի ծովեզերին, յորում տեղւոջ և հանգեաւ իսկ ի Քրիստոս սուրբն Աստուծոյ Եղիշայ: - 130. որով մահուամբ և կամիս՝ պատրաստ եմք յամենայն հնարս չարչարանաց մտանել, զոր ուսոյց քեզ վարդապետն չարեաց հայրն քո սատանայ. – 292. որոց սրտի մտօք ի մանկութենէ զհարկ ծառայութեան հատուցեալ էին ըստ օրինի վայելչութեան հնազանդողաց և հնազանդելոց, ըստ յորդորման հեթանոսաց վարդապետին: - 364. որպէս ընթեռնուք ի բանիբուն գրակարգութեանն Մովսէսի տիեզերահռչակեալ վարդապետի և քերթողի և մերոյ լուսաւորութեանցս հաստատագոյն յօրինողի – 96. Սահակս այս այն Սահակ է, որոյ հրամանաւ գրեաց մեծ վարդապետն Մովսէս տիեզերահռչակեալ քերթողն զգիրս Պատմութեան Հայոց մեծաց, հրաշազան յօրինուածով, սկսեալ յԱդամայ մինչ ի կայսր Զենոն. – 122. Քանզի Վարդան անցեալ գնացեալ էր սուրբ վարդապետաւն Մաշտոցիւ առ կայսր Թէոդոս և առ Ատտիկոս արքեպիսկոպոս հանդերձ թղթովք սրբոյն Սահակայ, տանելով ընդ իւրեանց և զգիր և զբառ հայերէն դպրութեան. – 116.

ՎԱՐԴԱՊԵՏՈՒԹԻԻՆ - և երթեալ բնակէ առանձնապէս ի Գողթն գաւառի ի տեղւոջ վարդապետութեան սրբոյն Մեսրովպայ, ճգնասէր հրեշտակակրօն վարուք, երանելի մարդկան և ահարկու դիւաց: - 120. զի տեղեակ էր մոլար վարդապետութեանն նոցա – 206. զոր ընկալեալ սուրբ հայրապետին և բարեպաշտ թագաւորին Թէոդոսի հինգ թղթովք և հինգ պատասխանեօք՝ կարգէ զսուրբ վարդապետն ընդ վարդապետութեան աթոռակալութեան սրբոյն Յոհաննու Ոսկեբերանի և այլոց քաջաց և գլխաւոր վարդապետացն – 116. թողեալ զօրէնս քրիստոնէութեանն՝ հնազանդեցան որմզդական մոլորութեանն մոխրապաշտ վարդապետութեանն: - 102. Քանզի և ի ժամու անդ յորում զմեծն Գրիգոր առեալ տանէին ի քաղաքն Կեսարացւոց ձեռնադրել զնա ի քահանայութիւն, ի լուսաւոր վարդապետութիւն աշխարհիս Հայոց – 94.

ՎԱՐԴ ՊԱՏՐԻԿ ՌՇՏՈՒՆԻ - յորում տեղւոջ յառաջագոյն ապարանք պարսպաւորք եղեալ էր Վարդ պատրկի Ռշտունւոյ հայկազնոյ – 394.

ՎԱՐԵԱԼ - որպէս յարդ ի հողմոյ վարեալ, կամ ծուխ վատնեալ ի մրրկէ՝ այնպէս կորեան գնացին յերեսաց զօրացն Աղուանից: - 286.

ՎԱՐԵԱԼ Ի ԳԵՐՈՒԹԻՒՆ - և վարեալ ի գերութիւն զՀրէայսն Ն բիւր, յաւեր դարձուցեալ զՀրէաստան և զսուրբ քաղաքն Երուսաղէմ. – 104.

ՎԱՐԵԼ/ԻԼ/ - Բայց էր Համամ սեգ և ամբարհաւաճ, յոյլ և թոյլ առ պատերազմի գործ, միայն և շղոմարար հպատակութեամբ վարէր առ թագաւորն – 90. Բայց ըստ կարգաց քրիստոնէութեան վարէր ըստ արժանի պատուիրանաց Տեառն, և ըստ խրատու մեծին

Վրթանեայ յապահովանայր ամենայնիւ, թագաւորեալ ամս ԺԹ: - 96. բայց միայն զազգին շարս ըստ գիւտի աշխատութեանն բաւական համարեցաք յառաջ վարել մինչ ի թագաւորել Տրդատայ – 94. Բայց քանզի ոչ բաւէ աղքատիմաստ իմոց /384/ խոհարանաց շարժումն պատկանաբար առ ողբոցն վարել բանակարգութիւն՝ թողի այժմ այլում զօրաւորի կամ այլում ժամանակի: - 386. Եւ այլ ամբարնակ ազատորերոյն պարգևս և պատիւս օր ըստ օրէ բաշխէր, և յինքն յանգուցանել ախորժելով վարէր ընդ նոսա: - 360. և տաց քեզ ազարակս, այգիս և ձիթենիս և սերմանս, զի վարեսցես և հնձեսցես, և մեք սիրով նայեսցուք ի քեզ: - 146. Եւ այլք մերձ կացեալ առ Դերանիկն՝ ամբաստան լեալ Աշոտոյ կորապաղատէ, որպէս թէ նախանձու լցեալ, և քսութեամբ վարէր ի մէջ հազարապետին, և թէ արկանել ևս ջանայր զնա յիշխանութենէ անտի նորա: - 342. Եւ այնպէս յանհոգս աներկիւղս հարկապահանջ գործակալօք վարէին: - 372. և եթէ յերկարիցի գործոյս այսորիկ հանդէս և մարտիցն հանգամանք ոչ փութանակի վարիցին՝ գուցէ օգնականութեամբ գիշերոյ եկեսցէ ի վերայ քո և մեծամեծ աւճիրս ի վերայ քո և զօրացդ արքունի հասուցանիցէ: - 212. Եւ մեք այժմ զկարգն յառաջ վարեսցուք. Կիւրոս. Վարգէն. Վահան. Շամբիթ. Ջաջ. Ջաջուռ:-74. Եւ մեք զկարգ պատմութեանցս մասնաւորաբար և համառօտապէս յառաջ վարեսցուք – 78. և փակեցին ի ներքս զոտն լերինն իբրև զծով շուրջանակի, ի վեր ձգելով զկուտակումն ալեացն ի բռնութենէ հողմոցն վարելոյ. – 276. Եւ քանզի վավաշոտ մոլորութեամբ վարելով ոչինչ փոյթ զորդուց իւրոց առնէր – 44. զկարգին յառաջ վարել զպահանջումն, թերևս արդեօք գործակցօք յանդգնեցայց վարել առ ողբերգակս: - 352. զկարգին յառաջ վարել զպահանջումն, թերևս արդեօք գործակցօք յանդգնեցայց վարել առ ողբերգակս: - 352. զորս վաճառակուր արարեալ յօտար ազգս, վարել ի ծառայութիւն, գնալ հեռանալ մերժել ի տանց, հայրենի ժառանգութենէ իւրեանց: - 262. Ընդ ժամանակս Պերոզի արքայից արքայի, ոմն յաղանդոյն Նեստորի Բարծումայ անուն, որ ունէր զանուն եպիսկոպոսութեան, զօրեղագոյնս զնեստորական հերձուածոյն բուռն հարեալ, և քսութեամբ զնախարարացն Հայոց առ Պերոզ վարելով՝ բազում օճիրս արիւնհեղութեան գործեաց: - 130. Ընդ որ յոյժ զչարեալ սքանչելին Աղան Արծրունի որդի Վասակայ ընդ հօրն անիմաստասէր բարուցն անխորհրդածութիւն և ընդ այնպիսւոյ աստուածամարտին Մեհուժանայ գթասիրաբար վարել ազգականութեամբ –112. ոչ ինչ փոյթ զբազմացուցանելով՝ հեշտասէր և անպատերազմասէր մտօք վարելով կեայր ի խաղաղութեան: - 44. և մեք զպատմողականն համառօտաբար յառաջ վարեսցուք հարկաւորութիւն: - 302. Յայնժամ բնակիչք լերինն իբրև տեսին, թէ վարեցաւ իշխանն ի գերդութիւն … հասին միաբան բազմութիւնն մեկնակազէնքն Խութայ ի հնարս արուեստգիտութեանն իւրեանց, զոր ի պէտս օժանդակութեան ձմերայնոյ հնարաւորեալ էին: - 190. բայց սա յերթալ և ի դառնալ իւրում նովին մտօք և նովին մոլորութեամբ վարեցաւ, լրբեալ լի թշուառութեամբ. – 248. Այլ և իշխանն Գուրգէն հանապազ գրէր աղաչանս առ ծերսն և առ աւագագոյնսն նոցա, իբրև փորձութիւն և դիպուած համարէր զեղեալսն, և ոչ իսպառ քինահարութեամբ վարիլ առ հարկատուսն և առ հնազանդս իւրեանց: - 404. Նոյնժամայն իբրև ետես տիկինն, եթէ վարեցան որդիք նորա ի գերդութիւն՝ գնաց և ինքն զհետ նոցա, զհերս խզեալ և զօձիս պատառեալ, կոծելով և աշխարելով – 238.

ՎԱՐԵԼ Ի ԳԵՐՈՒԹԵԱՆ - ապա ցուցին զտեղին ուր ծածկեալն էր. զոր առեալ վարեցին ի գերութեան, և ոսկի և արծաթ անբաւ խաղացուցին ի դուռն թագաւորին: - 142.

ՎԱՐԵԼ/ԻԼ/ Ի ԳԵՐՈՒԹԻՒՆ - Եւ զբնակիչս աշխարհին վարեաց ի գերութիւն, վաճառակուր առնել ի կողմանս Ասորոց և յամենայն սահմանս տէրութեանն Տաճկաց.– 188. զբազմամարդի գեօղս և աւանս առնել անմարդիս, և զմնացեալսն վարել ի գերութիւն, զկանայս հանդերձ մանկտով. – 202. և զՀրէայսն որ յաւուրց սրբոյն Գրիգորի հաւատացեալ էին ի Քրիստոս՝ վարեն ի գերութիւն, աւելի վտանգ նոցա քան այլոց Հրէիցն հասուցանելով վասն ի Քրիստոս հաւատոցն: - 104. Եւ վարեն ի գերութիւն աւարառութեամբ զԼեկ և զԱղզի և զԿրերեացն և ի ճախուկ գաւառէ: - 400. հանեն ընդ

սուր, վարեն ի գերութիւն և առնուն աւար, և ի յանցին դառնան ի Ճուաշ և ի Թոռնաւան գաւառ, անցեալ ընդ Կրճունեաց գաւառն: - 400. վարեն ի գերութիւն զբնակիչս քաղաքին ԵՌ զՀրէայսն, և ԺԸՌ զքրիստոնեայսն և զորս ածեալ գերի Բարզափրանայ զՀրէայսն հրամանաւ Տիգրանայ – 104. Յայնժամ բնակիչք լերինն իբրև տեսին, թէ վարեցաւ իշխանն ի գերութիւն … հասին միաբան բազմութիւնն մեկնակազէնքն Խութայ ի հնարս արուեստգիտութեանն իւրեանց, զոր ի պէտս օժանդակութեան ձմերայնոյ հնարաւորեալ էին: - 190. Նոյնժամայն իբրև ետես տիկինն, եթէ վարեցան որդիք նորա ի գերութիւն՝ գնաց և ինքն զհետ նոցա, զհերս խզեալ և զօձիս պատառեալ, կոծելով և աշխարելով – 238.

ՎԱՐԺ - նորին հրահանգեալ կրթարանի ուսումնասիրութեանն վարժիւք ոռոգացեալ, այր քաղցրաբարոյ և հեզահայեաց, հասարակաբար առ հասարակ զինքն վարկանելով, արտաքոյ ամբարտաւանական բարձրայօնութեանն՝ կալով յաշտիճան հեզոցն, դրուատեալ ի փրկչէն մերմէ Յիսուսէ Քրիստոսէ: - 376. որ յետ հաւատոցն որ ի Քրիստոս բազում ուղղութեամբ և երկիւղածութեամբ կրօնս ըստ արժանի հաւատոյն ցուցեալ, գրէթէ ի ծայրս առաքինութեան զաճումն հաւատոցն տարեալ հասուցեալ, որ ինչ յորդորումն աւետարանական վարժիցն ունին դաստիարակութեան ցոյցք: - 78.

ՎԱՐԺԵԱԼ - և զի էր վարժեալ ուսմամբ Աստուածաշունչ գրոց և ընդել և ծանոթ էր ճարտասանական հրահանգիցն՝ եդ առ յայն ժամու իմացական տեսութիւնն զերգս – 284.

ՎԱՐԺՈՒՄՆ - ոչ միայն ի տեսիլ խտղտման աչաց և զուարճումն հոտոտելեաց՝ այլ և ի կազմութիւն դեղոյ բժշկական հնարագիւտ իմաստասիրութեանց կազմեալ Ասկղեպեայ վարժմամբն: - 86.

ՎԱՐԿ - Եօթներորդ՝ զի զվարկ փոխարինին լուեալ ի Տեառնէ՝ ոչ զարհուրեցաւ վերադարձիլ արտասուօք ի ջնջումն մեղացն. – 24.

ՎԱՐԿԱՆԵԼ/ԻԼ/ - Բայց ինձ ոչ դանդաղելի կամ պատկառելի կամ մեղանչելի է զուգակշիռ նահատակելոցն նահատակակից վարկանել զսա և մարտիրոսականաւն զսորայս դրուատել ճգնողական մրցմունս – 300. Բայց քանզի ոչ ոք յայնժամ ընդ գրով զայնոսիկ ներքադրեաց, որպէս օրէն է թագաւորաց՝ և ոչ մեք երկրորդել պատկան վարկաք: - 246. և առ եղբայրականն զինազանդութեանն չափ ցուցանելով, անկշիռ վայելչութեամբ զմիմեանս լաւ համարելով քան զանձինս, հասարակ զճոխութիւն իշխանական գահընկալութեանն վարկանելով – 360. զի ինքն երթիցէ յարքունիս կեղծոտելով զսաստկութիւն ձմեռնային ժամանակին ի վերայ եղելոյ և զխստութիւն հիւսիսային օդոյն սառնամանեաց, անընդել զինքն այնոցիկ վարկանելով: - 186. Իսկ թագաւորն Հայոց Սմբատ անպատկան վարկանելով զերթալն Աշոտի առ Աւշին, մի՛ գուցէ արդեօք և այլք դրդուիցին յիշխանացն զնորայն հետեւել ուղևորութիւն, և արգելուլն զԱշոտ՝ չանսաց ումեք: - 362. մտեալ Վահան աղերսէր համոզէր՝ մի կալ մնալ, մինչ զքաջանունութիւնն ընդ վատասրտութիւն կարծել յոմանց խառնել, թէպէտ և անկարծ վարկանէր զկեղակարծն: - 328. Նորա արհամարհեալ զառաքեցելովք, չվարկանելով արժանի պատասխանոյ, և նովին օրինակաւ սկսաւ շրջել ընդ բոլոր աշխարհս Վասպուրական: - 178. նորին հրահանգեալ կրթարանի ուսումնասիրութեանն վարժիւք ոռոգացեալ, այր քաղցրաբարոյ և հեզահայեաց, հասարակաբար առ հասարակ զինքն վարկանելով, արտաքոյ ամբարտաւանական բարձրայօնութեանն՝ կալով յաշտիճան հեզոցն, դրուատեալ ի փրկչէն մերմէ Յիսուսէ Քրիստոսէ: - 376. Եւ զոր ինչ ոչ իմացեալ մեր՝ և ոչ գրել արժանի վարկաք, բայց միայն զի բարձրագոյնք և նախապատիւք ի թագաւորաց անտի էին: - 96.

ՎԱՐԿԱՆԵԼԻ - Բայց թէպէտ և երկոքին պատճառք անուանակոչութեանցն պատկանաբար վարկանելի է՝որպէս իմաստասիրացն հաճոյ թուի, այլ ինձ զառաջինն ախորժելի զհաւատարմութիւնն ի մէջ առնուլ: - 72. զայս խորհելով թէ զայսպիսի քաջ այր և պատերազմող ոչ պատշաճ վարկանելի է ի հեռաբնակ վայրս ի դրանէ արքունի կացուցանել: - 330.

ՎԱՐԿՊԱՐԱՋԻ - Ոչ վարկպարազի, որպէս ինձ թուի, ի ճախ է զանց առնել զխնդրոյս այսորիկ զպատճառն - 14.

ՎԱՐՄ - Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … դու երէ վայրի՝ և մեք որսորդք, դու թռչուն՝ և մեք ի բարձանց ի վայր իջուցանեմք և վարմ ձգեալ. – 280. Եւ նոյնժամայն շուրջ փակեալ բազմութեան՝ արգելին զնա իբրև յամուրս անձաւաց, զվարմ մահաբեր, շուրջ ձգեալ ի կործանումն քաջ նահատակին: - 352.

ՎԱՐՇԱՄԱԿ - և զանձկալից տեսութիւնն հրաշափառապէս և անճառաբար ի վարշամակի տպաւորեալ ելից զկարօտութիւնն Աբգարու աղբիւրն կենաց Քրիստոս: - 76.

ՎԱՐՈՑԱԻՈՐ - և բազմութիւն զինուորաց վառելոց աստի և անտի, և վարոցաւորք և սակրաւորք այսր անդր քշել զամբոխն դառթեալ. – 236.

ՎԱՐՔ - անկեալ Աղան յերեսս առաջի սրբոյն Սահակայ և առաջի սպարապետին Սահակայ՝ ընդունել զսքեմ կրօնաւորութեան մոնազնութեան անապատասէր միայնական ստանալ իւր վարս: - 114. Եւ յաջորդեալ փոխանակ նորա կացեալ յաթոռ սրբոյն Գրիգորի երանելին Մաշտոց, ելեալ ի կղզոյն Գեղարքունի լՃէն, զՅօհաննու Կարապետին զվարուցն բերեալ զօրինակ. – 376. և երթեալ բնակէ առանձնապէս ի Գողթն գաւառի ի տեղւոջ վարդապետութեան սրբոյն Մեսրովպայ, ճգնասէր հրեշտակակրօն վարուք, երանելի մարդկան և ահարկու դիւաց: - 120. մինչ ինքն նստցի յատենի և մուծցէ զնոսա ի դատաստան հարցափորձի և քննութեան վարուցն – 220. որ էր այր հեզ, ցածուն և պատուական վարուք և պատշաճագոյն յոր կոչեցաւն. – 394. որք ոչ ըստ օրինի եկեղեցականաց կրօնից զվարսն յարմարէին, այլ ընդ մարզպանին Մշկանայ լծակցեալ հոգալ զաշխարհիս: -118. սակայն կանոնական սահմանադրութեանն արտաքոյ մնացեալ, գայթ ի գայթս զքրիստոնէութեանն վարս բերելով անառակութեամբք և արբեցութեամբ, խառն անկողնօք և պղծութեամբք աղտապիղծ սարսափելի և գարշելի խառնակութեամբ արուապղծութեամբք – 336.

ՎԵՀ - ,,և այս ևս քաջահաճոյ թուիցի քեզ, վեհդ և ամենեցուն գիտելիդ. և զի եղիցի ի մէջ քո և Դերենկիդ անկասկած միաւորութիւն՝ զդուստր քո տացես կնութեան Դերենկիդ, տիկնութեան Վասպուրականի,,: - 322.

ՎԵՀԵՐԵԱԼ - ,,եթէ հաճոյ թուիցիմ քեզ կնութեան, և դու կամիցիս քեզ զտիրելն Անձաւացեաց՝ մի վեհերեալ յապաղելով դանդաղկոտ լինիր և վերջանար զփութալն,,. – 324.

ՎԵՀԿԱԻԱՏ - Բայց տիկնայքն և հարճքն և ամենայն որդիքն արքայի և արքունի երիվարացն՝ էին անդէն ի Վեհկաւատ. – 150. Եւ Խոսրով արքայ փախստական գնաց, և անցեալ զԴեկղաթաւ ի Վեհկաւատ՝ հրամայեաց զլար կամուրջացն կտրել. – 150. Յայնժամ երդուեալ միաբանութեամբ գնացին ի գիշերի և անցին ընդ զոմ ի Վեհկաւատ – 150.

ՎԵՇՏԱՍԱՆԵՐՈՐԴ - և էր ամ վեշտասաներորդ Տիբերի կայսէր: - 78. ի կանոնի անդ գտցես զՆինոս և զՇամիրամ և զԱբրահամ և զվեշտասաներորդ հարստութիւն Եգիպտացւոց, և ի չորրորդ դպրութեանն Յուլիանու Աղիկառնացւոյ, որպէս և ի չորրորդ դպրութեանն Մովսէսի: - 18.

ՎԵՍՊԱՍԻԱՆՈՍ - Զոր և մարգարէն առ գերութեամբն Բաբելացւոց ասէ, ,,կերիցեն հարք զորդիս, և որդիք զհարս,, , որպէս և առ Վեսպասիանոսիւն եղև: - 374.

ՎԵՐ - զոր և վեր անդ յիշատակեալ ցուցաք զորպիսութիւն – 388. զսեղանս խորհրդականս փրկագործութեանն յատակել, հիմն ի վեր /գրքում՝ վերայ/ տապալել զաւազանն մաքրափայլ լուսաւորութեանն Հոգւոյն սրբոյ - 124. զսուրբ եկեղեցիս, զտունս աղօթից քրիստոնէից այրել աւերել հիմն ի վեր տապալել, զքահանայսն նորոյ ուխտի ի սուրս իւրեանց մաշել, զծերս և զպառաւունս մահու սրոյ սպանանել, զերիտասարդս և զկուսանս խաղացուցանել ի գերութիւն, զստացուածս և զինչս վատնել աւարառութեամբ. – 398.

ՎԵՐԱԲԵՐԵԱԼ - Եւ մեք հետևեալ Աստուածաչունչ գրոց՝ պահեսցուք անբիծ զհաւատս սրտից, և մաքուր զխոստովանութիւն շրթանց, ըստ սրբոյն Պօղոսի վերաբերեալ զօրինականն –

258. Սովորութիւն է գրոց, որպէս զիրն նոյնպէս և զտեղին վերաբերեալ, կամ ըստ ծանօթութեան, կամ ըստ պատուոյ: - 288.

ՎԵՐԱԲԵՐԵԼ - Իսկ նա անդէն և անդ հերքեալ ապաժամանակ առ ուղղակի տեսութիւն մեղանաց՝ առ Աստուած վերաբերէ զպատճառն – 20.

ՎԵՐԱԳՈՅՆ - Այս այն խաչ է զոր վերագոյնն գրեցաք վասն սորա – 394. գտանէ և ի վերագոյն լերինն անդր ի հարաւոյ կողմանէ աղբիւր սակաւաբուղխ – 88. Դարձեալ պիտոյ է մեզ դառնալ առ ի վերագոյնսն, որ նախ քան զպատերազմն Աղձնեաց եղեալ են հանգամանք գործոց ի զօրացն Տաճկաց, և թէ ո՛րպէս եկաց ընդդէմ նոցա իշխանն Աշոտ և վանեաց զնոսա սրով սուսերի: - 176. և յառնուլ զՍաթինիկ տիկնին կնութեան Հայոց՝ յիշէ զնժդեհանալն իւր ի վիմամէջսն զոր վերագոյն գրեցաք – 86. և դարձեալ վերագոյնն ասէ, զոր ասաց տէր ի բերանոյ մարգարէին: - 238. և ընդ նմա Շապուհ յԱմատունի տոհմէ, այն որ գործակիցն եղև Գագկայ առ սպանումն Ապումրուանայ, զոր վերագոյնն յիշեցաք – 372. Եւ ոչ անվկայ բանս, որպէս վերագոյնն գրեալ է մեր զդերահատուցականս սորա, վկայութեամբ մարգարէական տառիցն, որպէս և ի պատահմանէ իրացն ճարտար գիտեն՝ որք են ի ժամանակս յայսոսիկ մնացեալ յայն ժամու անդ հանդիպելոցն: - 262. և որպէս վերագոյն ասացաք՝ վասն հեզ և ցած բարուցն կամօք յանձն կրէր – 94. զոր ընթերցասէրն Պտղոմէոս գրեալ և յարդարեալ ստուգաբանութեամբ, դնեն զգուշութեամբ ի դիւանապահ տունս գանձուց մինչև ի Կղէոպատրա կին, որպէս վերագոյնն գրեցաք: - 74. զոր յիշեցաք վերագոյնն ընդ մեծ նախարարսն - 248. զոր վերագոյնն յիշեցաք յայլում վայրի ի մեծ պատերազմին ի սահմանս Աղձնեաց: - 400. զոր վերագոյնն գրեցի. - 16. Զոր օրինակ փոքր մի վերագոյնն պատմեցաք զծովային վիշապէն ըստ բարոյականի՝ նոյնպէս և այժմ դարձեալ արարից զյիշատակ սորա աղագաւ պատմութեանս խորհրդոյ: - 260. զորոց անուանքն վերագոյն անդ յիշեցաք – 368. Խոստացայ վերագոյնն գրել վասն Բուխայի մասնաւորաբար զվրիժուցն հատուցանել զպարտիս, այլ ոչ զբովանդակն: - 326. շինեալ նորոգեաց և զեկեղեցին որ ի նմա յանուանակոչութիւն սուրբ Աստուածածնին Մարիամայ և զարդարեաց զնա մեծագանձ սպասուք և եդ ի նմա զԽաչն, զոր յիշեցաք վերագոյնն, յորոյ ձեռն ծանուցաւ զօրութիւնն հրաշագործ: - 390. որ վերագոյնն յիշեցաք – 216. Որպէս վերագոյնն յիշեցաք սակաւուք վասն Ահմատայ՝ յինքն գրաւել զաշխարհն Տարունոյ, հանեալ ի Հայոց պետութենէ: - 366.

ՎԵՐԱԳՐԻԼ - որ զծայրագոյն շնորհացն Աստուծոյ առեալ պարգևս՝ կենդանւոյն ի կարգս անմահիցն փոխանորդեաց վերագրիլ, որ և յառաջ քան զփոխիլն ծանոյց զհամաջինջ բարկութիւն Աստուծոյ խոտորեալ ազգին և որդւոցն անհնազանդից – 26.

ՎԵՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ - որպէս ընթեռնուք ի գիրս պատմութեան վկայելոցն, որ Արևելեայ ասի գրոցն վերագրութիւն – 106.

ՎԵՐԱԴԱՐՁԻԼ - Եօթներորդ՝ զի զվարկ փոխարինին լուեալ ի Տեառնէ՝ ոչ զարհուրեցաւ վերադարձիլ արտասուօք ի ջնջումն մեղացն. – 24. վասն որոյ զերկայնութիւն կենաց տալով նահապետացն Աստուծոյ՝ յանդիման դրախտին բնակեցուցանէր, ուսուցանելով՝ ի ձեռն ապաշաւանաց ի նոյն վերադարձիլ կեանս. – 26.

ՎԵՐԱԴԱՐՁՈՒԹԻՒՆ - որպէս գրեալ աւանդեցաւ մեզ այս ի չորրորդ դրուագի խոստաբանեալ պատմութեանն Մովսէսի Խորենացւոյ, վերադարձութեան ի վերայ երեցունց դրուագեալ հատուածին – 122.

ՎԵՐԱԿԱՑՈՒ - և անընդունակք լինէիք՝ որ ի մէնջ առաքեցեալքն հազարապետք և վերակացուք աշխարհիս մերոյ և խնամատարք արքունի հոգաբարձութեան գային առ ձեզ. – 244. և մեկնեաց յինքենէ զԱբրահիմ ոմն և յղեաց զնա հազարապետ Հայոց, և վերակացու ի վերայ հարկաց արքունի, և տիրել փոխանակ իշխանաց սորա: - 298. և վերակացու նմա թողոյր զՅովհաննէս ոմն քահանայ ի Բոգունի գաւառէ ի յԱնստան գեղջէ: - 394. Ընդ նոյն ժամանակս յղէ թագաւորն զոմն ի յաւագ նախարարացն վերակացու Հայոց և հաւատարիմ ի վերայ հարկաց արքունի Ապուսէթ անուամբ, ըստ տաճկական լեզուին, յարելութեամբ եբրայական դպրութեանն: - 170.

ՎԵՐԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆ - ,,Ի յարքունուստ ընկալեալ քո զվերակացութիւն աշխարհիս Հայոց – 212. Ապա յղէ զնա ի Խորասան, և նմա հաւատաց զվերակացութիւն աշխարհին. – 326. Բայց ի գնալ մեծ հազարապետին յարքունիս՝ հաւատաց զվերակացութիւնն աշխարհիս Հայոց և հարկս արքունի ի ձեռս Մուսէի ումեմն որդւոյ Զօրահայի հագարացւոյ – 172. Բայց քանզի հաւատացեալ էր վերակացութիւն աշխարհիս Հայոց Աշոտի, որ իշխանաց իշխան՝ ձեռն ի գործ արկեալ նուաճել զիշխանս Հայոց, զՎրաց և զԱղուանից, որ եղև իսկ: - 322. գնաց և Վահան զհետ նախարարացն առ Վարդան յառաջագոյն, տալ նմա զվերակացութիւն Հայոց. – 128. Եւ սկիզբն արարեալ շինութեան և խաղաղութեան աշխարհիս իրաւադատութեամբ, վերակացութեամբ որբոց և այրեաց, աղքատսիրութեանն լրջմտութեամբ եկեղեցւոյ զարդարմամբ. – 390. զի Յամանիկն թուղթս և դեսպանս մի զմիոյ կնի առնելով առ իշխանս աշխարհիս՝ զինքն յառաջանալ ի վերակացութիւն Հայոց – 340. զոր կարգէ զնոսա Ներսէհ ի վերակացութիւն գործակալութեան – 82. զորոյ լոյծ և մեղկ բարս ուսեալ թագաւորին՝ կացուցանէ զնա ի վերակացութիւն գործակալաց դրան արքունի – 90. Ի դառնալն Ապուսէթի յԱսորիս և Մուսէի հաւատալ զվերակացութիւն հարկաց արքունի, և ընդդէմ եկեալ յարքունուստ հազարապետ ոմն հարկաց, Ծովափի կոչեցեալ ամիրայ Ալայ անուն: - 176. կացոյց զԶրադաշտն ի վերակացութիւն Բաբելոնի և Խուժաստանի և ամենայն արևելեաց Պարսից. – 44. Յորոյ տեղի մատուցին զՅոհան ոմն, այր հեզ և բարեպաշտօն, լցեալ երկիւղիւ Տեառն, պատշաճ առ վերակացութիւն եկեղեցւոյն Քրիստոսի: - 324. որպէս օրէն է թագաւորաց և թագաւորազանց աշխարհաշէն խնամողաց յանձանձել ըստ վերակացութեանն յԱստուծոյ նոցա հաւատացելոց: - 392.

ՎԵՐԱԿՆԵԱԼ - Բայց նոքա ոչ վերակնեալք յօրէնս Տեառն, այլ ստացան իւրեանց անունկնդիր լսարանս, զչարագոյնն իժի և զանբժշկականն քարբի, արբեցան գինով յիմարութեանն. ստացան աչս, որովք ոչ տեսանիցեն, և ականջս, որովք ոչ լուիցեն. – 182. Դարձեալ վերակնեալ յառաւօտինս կոյս խաղացեալ ի ճուաշոռտ ի Գետս աւան՝ շինէ անդ զվայելչական տեղի խրախից – 392.

ՎԵՐԱՁԱՅՆԵԱԼ -նիզակակիցք միմեանց եղեալք երեք տասնեակք թուովն, զսուրբ Երրորդութիւնն յօգնականութիւն /134/ իւրեանց վերաձայնեալ՝ լքին զօգնականութիւն մարդկան. – 136.

ՎԵՐԱՅ - և ղաշիկ արարեալ յայնկոյս քան զՎանտոսպ, ի տեղւոջն արձանաշար քարակարկառ գոգաձև միջոցի երկուց բլրակաց, որ հայի յԵրիվարաց արկման դաշտն, ի վերայ Լեզւոյ գեաւղջն, որ զաւրացն գեղեցիկ առասպելաբանեն սպիանած վերայն սպանելոցն ի մանկանցն Շամիրամայ: - 334. Տե՛ս նաև Ի ՎԵՐԱՅ

ՎԵՐԱՆԱԼ - Եթէ երկոքումբք թևովք ոչ թռչիցի թռչուն՝ ոչ վերասցի ի բարձունս: - 256. Իսկ զկնի վերանալոյն Քրիստոսի, յետ ԺԵ աւուր, ապա հասանէր Գրիգոր ի քրիստոսակոչ կատարումն. – 254.

ՎԵՐԱՓՈԽԻԼ - Իսկ երանելոյն Աղանայ Արծրունւոյ որդւոյ Վասակայ դարձեալ ի Յունաց աշխարհէն՝ եկն յերկիրս Հայոց, նովին կրօնաւորական խստամբերութեամբ/132/և հրեշտակակրօն առաքինութեամբ կեցեալ՝ վերափոխի յաշխարհս ի դասս սրբոց. – 134.

ՎԵՐԲԵՐՈՒՄՆ - և յաղագս անճոռնի և թանձր բլրաձև ծանրակիր մարմնոյ՝ և դժուարաշարժ զի վեր բերումնն/պետք է լինի միասին գրությամբ/ առնեն: - 260.

ՎԵՐԵԼԵԿԵԱԼ - Իսկ ի յահեակ կոյս սեղանոյն շինեաց եկեղեցի ի յիշատակ յարութեանն Քրիստոսի յեռօրեայ թաղմանէն վերելեկեալ աւարառութեամբ դժոխոցն – 390.

ՎԵՐԵԿՈՒԹԻՒՆ - զի կարասցէ խոտորել ի գաղտնիս զոգի սրբոյն, զզրահեալն Հոգւովն սրբոյ վերեկութեամբ – 204.

ՎԵՐԻՆ - Եւ մեծի փորձութեանցն հասելոց լինէր ի վերին հրամանէն հանդարտութիւն. - 404. Եւ ապա առնու զթագաւորութիւնն Ասորոց և Բաբելոնի և վերնոց կողմանցն Սելևկոս Նիկանոր, որ կոչի յաղթող: - 70. իսկ աշխարհն վերին Հնդկաց ասի լինել դստեր նորա: - 30. լի արտասուօք և հեծեծանօք յիշեցեալք զվերին Սիօն մայրաքաղաքն սուրբ – 252. Նմանապէս կամ թէ ևս հրաշափառագոյն երիցս երանելիք Սողովմոն, որ Սևորդին

ճանաչի, և Կախայ վերին աշխարհեցին՝ ոչ խոտորեցան ի բանս թագաւորին – 292. նստէր փորող պողոտային նրբափողոց ճանապարհին, որ հանէր ի վերին մայրաքաղաքն Սիոն, ի բանակետղն երկնաւոր զօրացն յարքայանիստ քրիստոսական թագաւորութեան: - 204.

ՎԵՐ Ի ՎԵՐՈՅ - առանց վեր ի վերայ /ճիշտը՝վեր ի վերոյ/ դնելոյ սփռել տարածանել ի կորուստ և յապականութիւն բազմաց: - 242.

ՎԵՐԾԱՆՈՂ - Իսկ առ մեզ հասին զրոյցքս այս ըստ մնացորդաց պատմագրացն առաջնոց, ի Մամբրէէ Վերծանողէ և ի նորուն եղբօրէ Մովսէս կոչեցելոյ, և միւսումն Թէոդորոս Քերթող – 74.

ՎԵՐԾԱՆՈՒԹԻԻՆ - և տիրէր յայնժամ մեծի կողմանն Աղուանից Ապումուսէ ոմն, որում վերծանութեանն յայտնութիւն՝ երիցու որդի ճանաչէր: - 276.

ՎԵՐՆԱԳՐՈՒԹԻԻՆ - Իսկ զվատացն և զնուազագունիցն՝ լոյծս և կանացիս, և միայն վերնագրութեամբ և եթ նշանակեալս: - 42.

ՎԵՐՆԱՏՈՒՆ - և ի վերայ նորա շինեաց եկեղեցի զվերնատանն խորհրդական խորհրդածութեանն աւանդութեան նորա ուխտի: - 390.

ՎԵՐՋԱՆԱԼ - ,,եթէ հաճոյ թուիցիմ քեզ կնութեան, և դու կամիցիս քեզ զտիրելն Անձաւացեաց՝ մի վեհերեալ յապաղելով դանդաղկոտ լինիր և վերջանալ զփութալն,,. – 324. Բայց Աշոտ թէպէտ և նուազագոյն զօրու ընդ իւր լինելով, ոչ թիկն ածեալ վերջացաւ առ պատերազմն յառաջանալ: - 364.

ՎԵՐՋԱՒՈՐ - դրօշ և վերջաւորս փողփողեալս՝ սաւառնաձայն հնչմամբ զլեառնն դնդեցուցանէին – 208.

ՎԵՐՋԻՆ - Եւ ես զայլովք հայեցեալ բանիւք քամահեալ՝ ուժգնակի կարծիք ի միտս իմ ընթացան առ ի հաւատ ասացելոցս վերջնոյ – 48. և որ ինչ այդմ հետևին ի հանդերձեալ գալստեանն Քրիստոսի ի վերջնումն աւուրն. – 284. ի վերջին ամի սորա տիրեն Եգիպտացւոց հովիւքն… - 56. ի վերջին ամի սորա եղեն Եսաւ և Յակոբ, որ կոչին երկու նահապետք. – 56. Յետ Արտաշէսի թագաւորէ Արտաւազդ, ապա Տիրան որդի Արտաշէսի, ապա Տիրան, ապա Տիգրան Վերջին, ապա Վաղարշակ: - 92. որ առեալ զթագաւորութիւնն Պարթևաց՝ տևեաց մինչև ի ժամանակս Յազկերտի, որ վերջին կացեալ թագաւոր Պարսից՝ սպանաւ ի Տաճկաց: - 166.

ՎԵՐՋՈՏՆԵԱԼ - Ապա փոյթ ինձ Թովմայի, որ ոչ վերջոտնեալ կալայ ամօթով զյետին տեղին – 122. Բայց Աշոտ վերջոտնեալ հանդերձ Վահանաւ՝ եկն եհաս խաղաղութեամբ և բերկրեալ սրտիւ բազմադէմ յերկիր իւր: - 330. զոր ոչ անունկնդիր լեալ Աշոտ՝ վերջոտնեալ եկն բանակեցաւ յԱրտաշէսեան աւանին, և Յիսէ ի Վան քաղաքի: - 334.

ՎԵՐՍՏԻՆ - Դարձեալ վերստին հրճուանօք ոռոգեալ լինի պատմութեան աստ սակս բարձրագահ, համաթոռ, ճոխազգի ազգապետութեանն Արծրունեացս, /76/ մեծ զարմի Սենեքերիմայ ծննդոց.– 78. և յերկրորդումն հանդերձեալ են վերստին մտանել ի տանջանս յաւիտենականս, ուր որդն ոչ վախճանի և հուրն ոչ շիջանի: - 336. որ և զՆինուէ քաղաք առաջին արքունեաց շինեալ յԱսուրայ, զոր աւերեացն Նեբրովթ՝ սա վերստին շինեաց ի պատիւ անուան իւրոյ: - 44. սա վերստին կանգնեաց զթագաւորութիւնն Նեբրոդայ, որ ասաց զինքն Բէլ: - 56.

ՎԵՑ - Այլ սա ի վեց ամին լքեալ ի Կիւրոսէ, և աստ անկեալ կենօք շրջէր մինչև իսպառ բարձաւ թագաւորութիւնն Ասորեստանեայց և Մարաց ի Կիւրոսէ որ թագաւոր …<այստեղ նախադասությունը չի ավարտված>: - 62. Ի նմին ամի յետ վեց ամսոյ անցանելոյ փոխի և սուրբ վարդապետն Մաշտոց. – 120. Յետ նորա թագաւորէ եղբայր Սենեքերիմայ … <փութ> ապէս մեռանի ի Մարութաքբաղդան, իբրև … ունէր զվեց ամիս, սպանաւ և նա ի միջոէ ումեմնէ որում անունն էր Ներեղիբդ և թագաւոր էր. – 60.

ՎԵՑԵՐՈՐԴ - Եւ եղև ի լնուլ վեցերորդ ամի գերութեանն Հայոց որ է ՅԶ ամ ըստ թուոյ հայերէն տումարին - 312. Որպէս ընթեռնուս ի գիրս մարգարէականս զհանգամանս այսոցիկ. որպէս և ի վեցերորդ տեսլեանն Դանիէլի և Զաքարիայի բանագործութեանն – 398. ՎԱՍՆ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՋԱՓՐԱՅ, ՋՈՐ ԻՆՉ ԽՈՐՀԵՑԱՒ Ի ՎԵՐԱՅ ԱՇԽԱՐՀԻՍ ՀԱՅՈՑ, ԵՒ Ի

ԳԼՈՒԽ ԵՀԱՆ ԶԿԱՄՍ ՉԱՐՈՒԹԵԱՆՆ, ԵՒ ՈՐ ԻՆՉ ԸՆԴ ՍՈՎԱՒ ՆԱԽ ՔԱՆ ԶԼՆՈՒԼ ՎԵՑԵՐՈՐԴ ՅՈԲԵԼԻՆԻ, ԵՒ ԵՕԹԱՆԱՍՈՒՆԵՐՈՐԴ ՈԼՈՄՊԻԱԴԻՆ, ՅԵՏ ԻՆՆԵԻՏԱՍՆ ԸՆԴԻՔՏԻՈՆԻՆ, ՅՈՐՈՒՄ ԲՈՎԱՆԴԱԿԻՆ ԺԱՄԱՆԱԿՔ ԲՌՆԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆՆ ՏԱՃԿԱՑ ԱՄՔ ՄԻԲ ԸՍՏ ԹՈՒՈՑ ՀԱՅԵՐԷՆ ՏՈՒՄԱՐԻ. – 170. Վեցերորդ՝ զի խաւարաւ չարեացն պատրուակեալ զոգին, մինչև զԱստուած ևս անգէտ կարծելով՝ լրբենի երեսօք պատասխանէր – 24.

ՎԷՄ - Եւ բնակեն առանձին ըստ տունս ազգաց, և այնչափ ի բացեայ են ի միմեանց՝ մինչ թէ ոք յարանց զօրաւորաց ի բարձրաբերձ տեղեաց ուժգին խանչիցէ՝ հազիւ թէ ուրեք կարիցէ առնուլ զբոմբիւն ձայնին, իբրև ի վիմաց ինչ արձագանգ/ք/գրքում՝ արձագան/ լինելոյ կարծիս բերելով – 190. և եղեն իբրև զմի այր կամ թէ իբրև զվէմ մի բլրաձև, արձանացան կարծրացան պնդութեամբ՝ անմատոյց լինել ի նոսա զօրութիւն երկաթի. – 230. և եղև իբրև զբլուր մի մեծ երկաթի, կամ զվէմ անդամանդեայ. – 284. և են հրամանք սոցա իբրև զվէմ հաստատուն. – 356. և զսակաւուց քան թէ յոլովից գրեաց անուանս ի յիշատակարանի անդ զՇահդոսդ, որ թարգմանի արքայասէր, և զԳոհշթասդ, որ թարգմանի ներկագործ ծիրանեաց արքայական զգեստու, և զՇմաւոն եպիսկոպոս, վէմ եկեղեցւոյ Քրիստոսի ընդ նմին և այլ եպիսկոպոսաք և քահանայք արք ճ - 106. և թափառական զվէմս ապաստան արարեալ յանկասկածագոյն տեղիս դարանի ի փոքր վիմամէջս ի կարկառս հովտաձևս հանդէպ հարաւոյ քաղաքաբերդին Վանի, մօտ այն տեղի, յորում բղխէ աղբիւրաբար առ ստորոտով բլրակի միոյ, մօտ յեզր ծովուն – 84. զգարնանայինսն ի բարձրագոյն գագաթունսն լերանց և ի փապարս վիմաց և ի վերայ բարձրաբերձ ծառոց կենցաղավարին – 262. թէ գուցէ դրդուիցի ինչ ի միջոցէ ապաստանին վիմին հաստատնոյ – 204. Վէմս զերեսօք արկեալ արտօսր յորդառատս ի խտղտելի աչաց ի վայր հեղեղատելով, զնորափթիթ ծաղկազարդ ոսկեճաճանչն մորուացն ճիրանամբքն զխզումն, և որ առաւելեալն քան զսոյն զապաշաւանացն զանյագութիւնն: - 386.

ՎԷՊ - և հնախօսս շարագրական մատեանս և ի բազում վէպս պատմութեանց անցեալ գրեցի, որ ինչ բաւականանալ ձեռնհաս եղէ, սկսեալ յԱդամայ մինչ առ մեզ հասեալ ժամանակացս գիւտ: - 12. զի և աստուածատուր ասացելովքն թևակոխեսցուք յարտաքնոցն վէպս – 18.

ՎԷՐ - Եւ զլեզուդ պղծութեամբ զոր սրէիր ի վերայ մեծազաւր թագաւորին՝ արդ նոր և զարմանալի վիրաւք դատեսցէ զքեզ քան զամենայն տիեզերս: - 164. և օգնութիւն հասեալ նոցա յԱստուծոյ՝ ի պարտութիւն մատնեն զայլազգիսն, բազում վէրս ի վերայ եդեալ – 202. իբրև հարուստ մի մեկնեցան ի գնդէն Պարսից՝ ամբարձեալ Սամուէլ զմիողնին՝ ազդոյ վէրս ի վերայ եդեալ առ ժամայն եհատ զնա ի կենաց. – 106. ,,յորժամ զայս նիշ համբոյր մատուցեալ համբուրեցից զնա՝ դուք զազդոյ վէրս ի զօրութիւն նիզակի հարջիք զնա,,: - 352. և յանկարծակի ի մէջ գիշերին Գրիգոր ախոյեանայարձակ դիմեալ շուրջանակի փակեցին ի ներքս զբանակն, սրով և աղեղամբ /330/ վէրս մահաբերս ի վերայ եդեալ՝ յոլովք անկան ի զօրուէն. - 332.

ՎԻԺԵԼ - բերանաբաց դժոխաբար լայնեալ զբերան իւր՝ յոգունց քան թէ սակաւուց արար վիժել յանդունդս, որոց ոմանք և տունք նոցա գերեզման նոցին եղեն – 358.

ՎԻՀ - զի ասէ, ,,որ աներկիւղն է՝ անկանի յորոգայթս և ի վիհս, և ի տեղիս ուր ոչ եղիցի այցելութիւն յաւիտենից,,: - 354. զի մի հօտն առանց հովուի յանապատս և ի վիհս կորստեան թափառական յածիցին գայլոցն գահավիժութեամբ: - 104.

ՎԻՂԴ - /թագաւորեաց/ Վիղդ որդի Աբդլմէլքի ամս Ժ…Սուլիման որդի Աբդլմէլքի ամս Գ … Ումառ որդի Աբդլազիզա ամս Գ: - 166.

ՎԻՃԱԿ - և արկանէին վիճակս և լարս ձգէին ի վերայ սահմանաց և բնակէին յամուրս աշխարհիս աներկիւղս. – 238. և է Նինուէ իսկապէս վիճակ Սեմայ - 14. Եւ յետ սակաւու միոյ ասէ. ,,ձեզ տաց զերկիրն Քանանու զվիճակ ժառանգութեան ձերոյ,,. – 34. որով զաստուածերանն լքեալ զերկիր՝ զախտականս զայս և տաժանելիս փոխանորդեաց վիճակ, անբժշկական և ողորմելի յեղափոխմամբ. – 22. ոչ պիտոյացեալ եկամուտ լուսոյ, որով նսեմասցի առ ի հասանել երեկոյին, ոչ ապաժամանութիւն արեգական առ ի մերժել

զմութ գիշերի լուսազգեստ ստեղծուածոյն, որ յետ առաջնոցն կարգի և դասու՝ զերկրորդն փոխանորդեցաւ վիճակ, ոչ կերակուր հոսանուտ առ ի լրութիւն տարաբարձ ունակութեանց անապականին, որ դոյզն ինչ փոքրագոյն քան զհրեշտակս գոլ. – 20. Քանզի Ասիականք արևելից Սեմայ լեալ վիճակ՝ խոյս տուեալ Հայկայ գայ հատուածեալ ի Բէլայ ի Բաբելոնէ յարևելս Ասիական. – 42.

ՎԻՃԱԿԵԱԼ - Եւ քանզի էր Բաբելոն վիճակեալ Սեմա՝ և բռնազբօսութեամբ Նեբրովթ յինքն գրաւէ և հաստատէ անդ զթագաւորութիւնն Եթովպացւոց: - 14.

ՎԻՄԱՋԵԻ - Եւ գունդն Հայոց խաղացին ընդդէմ նոցա, վիմաձև անքակ ի միմեանց ըստ տոհմս ազգաց, ի տանէն Արծրունեաց՝ Գուրգէն և Վասակ և Պելճ և Մուշեղ և Սահակ և Ապումկդէմ և Աշոտ – 230.

ՎԻՄԱՄԷՋ - և յառնուլ զՍաթինիկ տիկին կնութեան Հայոց՝ յիշէ զնժդեհանալն իւր ի վիմամէջսն զոր վերագոյն գրեցաք – 86. և թափառական զվէմս ապաստան արարեալ յանկասկածագոյն տեղիս դարանի ի փոքր վիմամէջս ի կարկառս հովտաձև հանդէպ հարաւոյ քաղաքաբերդին Վանի, մօտ այն տեղի, յորում բղխէ աղբիւրաբար առ ստորոտով բլրակի միոյ, մօտ յեզր ծովուն – 84.

ՎԻՇԱՊ - Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … դու վիշապ ծովական՝ և մեք կարթ, ի քիմս քո ի վեր ձգելով զքեզ ի խորոց անդնդոց. – 280. Եւ զոր օրինակ զնա վիշապ առակեցաք յաղագս սաստիկ ուժոյ զօրութեան ձեռին նորա – 262. Եւ յորժամ դարձեալ պակասիցէ զօրութիւն ջերմ օդոյ հարաւային հողմոյն/260/… յայնժամ վիշապն նեղի, շտապի, տագնապի բռնութեամբ ուժոյ զօրութեանն – 262. Զոր օրինակ փոքր մի վերագոյնն պատմեցաք զծովային վիշապէն ըստ բարոյականի՝ նոյնպէս և այժմ դարձեալ արարից զյիշատակ սորա աղագաւ պատմութեանս խորհրդոյ: - 260. Իսկ նա ի հրապոյրս ապստամբ վիշապին ելեալ, որ բազմախարդախ չարութեամբն եհեղ առատութեամբ զդառնութիւն խրատոյն յունկն կնոջն անզգամի: - 20. համօրէն ընտանիւք արկանել ի բերան վիշապի - 216.

ՎԻՇԱՊԱԲԱՐ - յորոց վերայ հասեալ եկուլ վիշապաբար զորս և կարաց ի դիմի հարկանել: - 262.

ՎԻՇԱՊԱՁԱՅՆ - և վիշապաձայն որոտալով ահ արկանել հեռաւորաց և մերձաւորաց: - 200. և գոչէին վիշապաձայն և բեկանէին առիւծաբար և հարկանէին վարազաբար, և մատնեցին ի սատակումն և ի պարտութիւն – 232. Եւս առաւել քան զանդնդականն յուզմանցն բռնալիր հողմոցն զծիրանեգոյն ալիսն, զլեռնաձև կուտակսն և զվիշապաձայն գոչմունսն՝ ևս յաւէտ ահագնակի վրդովմամբ զմրրիկ անձանց ի մէջ եռաշարժ ընթացմանցն, ի հոլովմանց խոհարանի իշխանական սրտին ի ներքս հարկաւորաբար բռնազբօսեալ /350/ ձգեն: - 352.

ՎԻՇՏ - զի ոչ իսկ է կարողութիւն լռութեամբ ծածկել թաքուցանել անյայտ առնել զանհուն և զանբաւ վիշտս աղէտս եկեալ հասեալ մեզ: - 240.

ՎԻՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ - Զոր և Աղէքսանդրի Մակեդոնացւոյ ի դէպ ելանէ առ Ողըմպիադայ վիպագրութիւնք. թերևս ի մասն ինչ արտաքոյ սահմանաց դրախտին հասանել. – 50.

ՎԻՏԱՀՈՏ ԱՒԱՆ - Իսկ Պարսկահայոց գոեահն խուժան ածեալ, գաղտագնաց եղեալ ընդ անկոխ ճանապարհս՝ գան հասանեն ի Մարդաստան գաւառ յաւանն Վիտահոտ – 400.

ՎԻՐԱԳ - և եկեալ եկաց առաջի ոսոխ վիրագին, և տուեալ ողջոյն ըստ սովորութեան նոցա: - 216. Եւ զի հուպ առ հուպ են խառն աշխարհք երկոցունցն, և քաղաքն ի հովտաձև դաշտին՝ նպաստաւորէր խոշոշ վիրագին քաջասրտագոյնս լինել: - 352. զի և եօթամբք իսկ շարագրեալք չարիւք ժանդացաւ վիրագն այն ի վնաս, թէ և միատեսակ երևեսցի. - 24.

ՎԻՐԱՊ - Գեղեցիկ էր և տեառն Գրիգորի Արծրունւոյ՝ ոչ անփոյթ առնել և զիւրոյ համանուանն զսրբոյն Գրիգորի առնուլ յանձն զխաւարամուտն լինել ի խորին խաւարային վիրապն կապանօք հանդերձ. – 250.

ՎԻՐԱՒՈՐ - Եւ թողին զնոսա արք իբրև ԴՌ, վիրաւորք, բոկք և մերկք և հետևակք: - 150. և եղև թիւ սպանելոցն ՌՊ, թող զբազում վիրաւորսն զկողոպուտն և զձերբակալսն: - 232. և իջեալ ի դաշտավայրն, խումբ արարեալ, ճակատ կազմեալ ընդխառնեցան ի պատերազմ.

և զբազումս դիաթաւալ կացուցեալ, ընդ որս էր Շապուհ նահապետն Ամատունեաց յանկելոց վիրաւորացն: - 310. և վիրաւորք բազումք լինէին յերկոցունց կողմանցն – 160. զի ստուգեալ քննեցին՝ միոյ առն երկուս յինքեանց հարեալ ընկեցեալ էր, թող զվիրաւորսն և զկողոպուտ և զձերբակալսն – 234. յական քթթել ելից դիակամբք սպանելոցն և վիրաւորացն զերեսս դաշտին. – 400.

ՎԻՐԱՒՈՐԵԱԼ - և ինքն վիրաւորեալ սրով մեռանի ի գեօղն Գիւղիկ ի ճուաշ գաւառի, մարտիրոսական հասեալ նահատակութեան, ի վերայ խաշանցն Քրիստոսի տուեալ զանձն ի մահ: - 402.

ՎԻՐԱՒՈՐԵԼ - Եւ այն ինչ պատահեալ Գուրգէն հարուստ գնդի Վահանայ ի յառուամէջս մուրին՝ ի բազում քան թէ սակաւ սուսերս ծեծեցին զնա, մինչև ոմն Ջուանշէր անուն յետուստ յանկարծ հարեալ վիրաւորեաց զԳուրգէն – 310. Իսկ ի զօրացն Հայոց զսակաւս յաննշանից ոմանց սպանին, և զտէր Գուրգէն վիրաւորեցին: - 178. յորոց վերայ սուր եղեալ զբազումս սպանին և զնս բազումս վիրաւորեցին և զյոլովագոյնսն ի գերելոցն հանդերձ ընտանիւք իւրեանց զերծին ի նոցանէ և անցուցին ընդ պահակ ձորոյն յամրական կողմանս լերին: - 220. և ահա իբրև արք Ռ ի յընտրելոցն Աղուանից պատահեալ նոցա հարին զնոսա և ածին փախստեայ ի բանակն և ինքեանք դարձան ողջանդամ, և ոչ մի ոք վիրաւորեցաւ. – 282.

ՎԻՐԳԱՀԱՆ - Եւ զայլս ազգի ազգի զինուորք ունէին վաղերք և վակուրք, սուսերք և սուինք, տապարք և վիրգահանք, մեքենայք և ռմբաքարք, վահանք և նիզակք: - 208.

ՎԻՐՔ - Բայց քանզի հաւատացեալ էր վերակացութիւն աշխարհիս Հայոց Աշոտի, որ իշխանաց իշխան՝ ձեռն ի գործ արկեալ նուաճել զիշխանս Հայոց, զՎրաց և զԱղուանից, որ եղև իսկ: - 322. Եւ գրեթէ ամենայն իշխանք Հայոց, Վրաց և Աղուանից եկեալ էին ընդ զօրս Հայոց ի վերայ աշխարհին Ապահունեաց. – 380. Եւ եկն եհաս առ նա Ատրներսէհ իշխանն Վրաց: - 366. և ժողովեալ ազգք ազգք յընտրելոց զօրաւորաց արանց քաջամարտկաց, զզօրս Կապուղկացւոց, զՎրաց և զԱղուանից և զԱյրարատեան գազանամարտիկ զանճոռնի զօրսն և զբոլոր բովանդակեալ գունդս զօրացն և զորդիսն Սենեքերիմայ, ամենայարդար պատրաստութեամբ անհուն բազմութեամբ, աճապարել երագել անյապաղ լինել նախ քան զԱշղահակայ դիմեցումն – 62. Եւ տայր նմա զօր կայսերական յօգնականութիւն, և զՅովհան պատրիկ ի Հայոց կողմանէ, և զՆերսէս ստրատեղատ յԱսիւրոց, և զՄուշեղ այր քաջամարտիկ և հզօր զօրութեամբ, և զամենայն զօրս Յունաց և Հայոց, Վրաց և Աղուանից – 138. և տաց քեզ զկողմանս Ասորոց և զամենայն Արեւաստան մինչև զՄծուին քաղաք, և ի յերկրէ Հայոց՝ զաշխարհս տանուտերական իշխանութեանն մինչև յԱյրարատ և ընդ Դուին քաղաք և յեզր ծովուն Բզնունեաց և ցԱռեստն աւան, և զմեծ մասն աշխարհին Վրաց մինչև ցՏփղիս քաղաք. – 136. Յայնժամ թագաւորն դեսպանս արարեալ յամենայն սահմանս տէրութեան Հայոց, Վրաց և Աղուանից, և առ քաղաքացիսն և հազարապետս և գաւառակալս, և որք սիրողաբար առ նա զինազանդութեանն հարկ հարկանէին: - 366. Յետ անցանելոյ չորից ամաց … դարձեալ Գրիգոր եղբայր Աշոտի Վասպուրական իշխանի յԱփհազաց աշխարհէն՝ նոցուն օգնականութեամբ և Վրաց զօրու ընտիր գոլով՝ եկն եմուտ յաշխարհս Վասպուրական՝ տալ պատերազմ ընդ Գուրգինայ. – 310. ՎԱՍՆ ԶՕՐԱԺՈՂՈՎՆ ԼԻՆԵԼՈՅ ՍՄԲԱՏԱՅ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՀԱՅՈՑ Ի ՎԵՐԱՅ ԱՀՄԱՏԱՅ ԱՄԴԱՅԻՈՅՆ, ՎՐԱՑ ԵԻ ԱՂՈՒԱՆԻՑ ԵԻ ԲՈԼՈՐ ՀԱՅՈՑ ԻՇԽԱՆՕՔՆ – 366.

ՎԼԻԹ - /թագաւորեաց/ Յեզիտ ամս Զ … Շամորեհեզմ ամս ԺԹ. Վլիթ ամս Բ. - 168. Եւ ի միւսում առաւօտին հասին ի վերայ բանակին խոնջեալ երիվարօք, անզգուշութեամբ առ մուտն պատրաստեալ, և անկան ի նմին ժամու Բ ոմանք, Վլիթ և Մարաճայ. – 402.

ՎԿԱՅ - և զվկայիցն անուն ժառանգեալ կատարեցան ի Քրիստոս սուրբ գունդն Հայոց, ՈՂՋ ոգիք: - 128. Եւ կատարեցան սուրբ վկայքն ՅԲ թուականին: - 268. Եւ կատարեցաւ սուրբ վկայն փառաւորապէս ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ - 224. և կինն անցեալ պատմեաց թագաւորին որ ինչ եղևն, զբողոք բառնալն իւր և զկացուցանելն վկայս՝ թէ ոչ վայել եմ քեզ կին, այլ արքայի, և որ ինչ եղևն – 272. և հասեալ յԱշտիշատ Տարունւոյ ի վկայարանս

սրբոյն Յովհաննու և Մկրտչի, և Աթանագինէի վկային – 100. և հորդեաց երանելին Զուիթայ ճանապարհ բարի բազմաց վկայից ի մէջ Հայաստան աշխարհիս, որ յարևելս և յարևմուտս: - 104. և սաստիկ կսկծեցուցանէր զնոսա բանիւք, ունելով իւր վկայ զԵսայի մարգարէ՝ յասելն, ,,լուարուք, իշխանք Սոդոմայեցւոց, ունկն դիք օրիացն Աստուծոյ ժողովուրդ Գոմորացւոց,,. – 182. և տարեալ հանգուցանեն զնշխարս սրբոյն յԱշտիշատ Տարօնոյ ի տեղւոջ վկայարանի սրբոյն Յոհաննու Մկրտչին և Աթանագինի վկային: - 120. խոստացաւ տալ նոցա գանձս, գեօղս և ագարակս, գրել կնքել և կացուցանել նոցա վկայս - 230. որ զօրացոյց զսուրբ վկայն և արար յամօթ զսատանայի: - 254. ՈՐ ԻՆՉ ՁԿՆԻ ԱՅՍՈՐԻԿ ԳՈՐԾԵԱՅ ԲՈՒՀԱՅ Ի ԴՈՒԻՆ ՔԱՂԱՔԻ, ԵԻ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՎԿԱՅԻՑՆ: - 260. Որպէս Պօղոս ուսուցանէ. ,,արհամարհեալ ասէ, ուրուք զօրէնս Մովսէսի՝ մեռանէր, ի բերանոյ Բ կամ Գ վկայիւք. քանի սաստկագոյն համարիմք զայն, որ զորդին Աստուծոյ առ ոտն եհար,, , և որ ի կարգին է: - 380. որպէս ցուցանեն յիշատակարանքն առաջնոց պատմագրաց, զաւերումն Հայոց և զյաճախել նեղութեանցն և զանթիւ բազմութիւն վկայից, որք վասն Քրիստոսի նահատակեցան, և զքաջապէս արիանալ սրբոց քահանայիցն – 128. որք հեղին զարիւնս իւրեանց … և վասն ճգնութեան երանելոյն Գրիգորի Արծրունոյ քաջ նահատկին, յաղթող վկային, խոստովանողին Քրիստոսի – 314.

ՎԿԱՅԱՐԱՆ - առաջապահեստ ճանապարհորդութեանն արարեալ զՄերշապուհ Արծրունի զօրավար Հայոց և զՎահան Ամատունի և եղբայր Մեհուժանայ՝ տարեալ հանգուցանեն ի տեղւոջ հայրենեացն վկայարանի ի Թորդան: - 108. Դահեկին/ճիշտը՝դայեկին/ նորա մնալով ի ներքոյ կախաղանին՝ ամփոփէ /102/ զսուրբ գանձն ի ծոց իւր, տարեալ փոխէ ի վկայարան հանգստի ի ձեռն սրբոյն Ներսէսի – 104. և հասեալ յԱշտիշատ Տարունւոյ ի վկայարանս սրբոյն Յովհաննու և Մկրտչի, և Աթանագինէի վկային – 100. և տարեալ հանգուցանեն զնշխարս սրբոյն յԱշտիշատ Տարօնոյ ի տեղւոջ վկայարանի սրբոյն Յոհաննու Մկրտչին և Աթանագինի վկային: - 120. զոր տարեալ հանգուցանեն ի տեղւոջն, զոր այժմ Զորոյ վանս անուանեն, ի վկայարան սրբոց Հռիփսիմեանց. – 104.

ՎԿԱՅԵԱԼ - Աստանօր զվկայեալ բանիս՝ և մեք ի ճեպելն փութասցուք – 260. դիմեալ գայր և սա ընդ աջաթև կողմն վկայելոցն, ընդդէմ սրոյն մատուցանել զինքն պատարագ կենդանի Որդւոյն Աստուծոյ: - 222. որպէս ընթեռնուք ի գիրս պատմութեան վկայելոցն, որ Արևելեայ ասի գրոցն վերագրութիւն – 106.

ՎԿԱՅԵԼ/ԻԼ/ - ,,և ո՛վ տայր ինձ վկայել ի վերայ ճշմարտութեանն և մեռանել վասն անուանն Քրիստոսի, և զարիւն իմ փոխանակ արեանն Քրիստոսի հեղուլ և զմարմին իմ փոխանակ մարմնոյ նորա ի մահ մատնել և զչարչարանս իմ ընդ նորա չարչարանսն խառնել, զի և ընդ նմա փառաւորեցայց. – 290. այլ տանելով մեր առաջի թագաւորաց և դատաւորաց վասն իմ ի վկայութիւն՝ պահեսցուք զբարիոք դաւանութիւն և վկայեսցուք որպէս Փրկիչն առաջի Պոնտացւոյ Պիղատոսի. – 260. զի ոչ գոնեայ մի ոք գոյ, որ զճշմարտութիւնն վկայէ ուսուցանելով նորա, թող թէ զբազումս: - 246. Զոր վկայէ ոմն ի սրբոցն, թէ Մարգարէացաւ ութերորդն յԱդամայ Ենովք – 26. Այսպէս վկայեցին երանելիքն ի փառս սուրբ Երրորդութեանն յաւիտեանս յաւիտենից: - 294. Եւ բազում այն էր որ մարտիրոսական ճգնութեամբ վկայեցին, քան որք դրդուեցան, առ ոչինչ համարելով զյափշտակութիւն ընչից և ստացուածոց և զմահս դառնագոյնս: - 124. ԹԷ ՈՐՈ՛Վ ՕՐԻՆԱԿԱԻ ՎԿԱՅԵԱՅ ՄՈՒԿԱԹԼ ի ՎԱՆԱՆԴ ԳԱԻԱՌԷ: - 288. Մարկիանոս կայսր թագաւորեալ Յունաց յերկրորդն Թէոդոսի, որ արար զժողովն ի Քաղկեդոն ՈՀԳ եպիսկոպոսաց. առ որով վկայեաց սուրբն Վարդան և Վահան Արծրունի: - 132. յորմէ բազում սուրբք ի Քրիստոս վկայեցան, և որպէս ասի աւելի քան ԽՌ սրբոց արանց, /104/ որք վկայեցին վասն Քրիստոսի – 106. յորմէ բազում սուրբք ի Քրիստոս վկայեցան, և որպէս ասի աւելի քան ԽՌ սրբոց արանց, /104/ որք վկայեցին վասն Քրիստոսի – 106. որ և վկայեաց առաջի թագաւորին զբարիոք դաւանութիւն ի Քրիստոս. – 238. դնէր ուխտս ընդ իշխանս աշխարհիս Հայոց՝ գնալ ըստ արժանի /180/ հաւատոցն Քրիստոսի, զի վկայեսցեն ըստ անուան քրիստոնէութեանն և գործոքն: - 182.

ՎԿԱՅՈՒԹԻՒՆ - ,,ի քո իսկ ինքնակալ թագաւորութեանդ և ի յօրէնս առաջնորդին ձերոյ գրեալ է՝ ոչ գոլ ճշմարիտ վկայութիւն միոյ ուրուք և հաւատարիմ – 244. այլ տանելով մեր առաջի թագաւորաց և դատաւորաց վասն իմ ի վկայութիւն՝ պահեսցուք զբարիոք դաւանութիւն և վկայեսցուք որպէս Փրկիչն առաջի Պոնտացւոյ Պիղատոսի. – 260. Արդ այսքանեաց վկայութեանց ի մի վայր եկելոց՝ մի ելցուք զհետ առասպելաբանիցն թէ ընդ անկոխն գնալով ճանապարհ. – 260. Բայց թէ է՞ր աղագաւ պատմութիւն վկայութեան Վահանայ ոչ է գրեալ ի գիրս պատմագրի՝ ստուգապէս առանց յերկուանալոյ ցուցանեմ քում ուսումնասէր քաջահմտութեանդ: - 128. և անդ գեղեցիկս և համառօտս անպաճոյճս կարգէր մի ըստ միոջէ զվկայութիւն /204/ հաւատոցն որ ի Քրիստոս – 206. Եւ արդ ՆԺԱ են մարգարէք, որ զվկայութիւն աստուածութեանն Քրիստոսի ստուգաբանեն ճշմարտութեամբ յանցնիւր ժամանակս, իբրև ի միոջէ բերանոյ, թող զԱւետարանն և զառաքեալս նորա: - 246. և դարձեալ եդին ի վերայ ի տեղւոջ վկայութեանն նորա. ի Գոռոզու մերձ ի լեառն Քշիթ, ուր էր բանակ այլազգեացն: - 290. և Դաւիթ՝ ,,խօսէի զվկայութիւնս քո առաջի թագաւորաց և ոչ ամաչէի,, -260. և ընկալան զվճիռ մարտիրոսական և կատարեցան վկայութեամբ ի փառս սուրբ Երրորդութեանն – 222. և յայնչափ սաստիկ և անհուն ամբոխին սուտ վկայութեանն զբոլոր բարկութիւն բռնաւորին զարթուցին ի վերայ առնն, որպիսի ոչ ի միոյ ուրուք վերայ այնքան ժամանակս եհեղ զբարկութիւն իւր զօրավարն Բուխայ: - 290. և յոյժ հաւաստի և ընդունակ գոլ զառ ի բազմաց /244/ վկայութիւն ի վերայ մեծի և կամ փոքու ինչ իրաց կամ ի վերայ կենաց և մահու. – 246. Եւ ոչ անվկայ բանս, որպէս վերագոյնն գրեալ է մեր զդերահաստուցականս սորա, վկայութեամբ մարգարէական տառիցն, որպէս և ի պատահմանէ իրացն ճարտար գիտեն՝ որք են ի ժամանակս յայսոսիկ մնացեալ յայն ժամու անդ հանդիպելոցն: - 262. Եւ սոցա այսպէս նահատակեալ կատարեցան վկայութեամբ ի փառս Աստուծոյ, և զմարտիրոսական անուն ժառանգեցին ի Քրիստոս ի պատիւ ամենասուրբ Երրորդութեանն: - 266. նորա լուեալ էր ի պարսկէ ումեմնէ, ի ձորոյն Շատուանոյ, որ էր ընդ դահիճսն, և ի սկզբան վկայութեան մինչ ի կատարումն սրբոյն՝ ի տեղւոջ անդ հանդիպեալ լինէր – 206. որպէս ասէ Պօղոս առ Տիմոթէոս, ,,մի ամօթ համարիցիս զվկայութիւն Տեառն մերոյ,, - 260.

ՎՀԱՏԵԱԼ - Իսկ իբրև տեսին զբազմութիւն պարսկային զօրուն՝ վհատեալ գնդին Հայոց լքին զմիմեանս և գնացին յետս կոյս – 134.

ՎՀԱՏԵԼ - Եւ նոյնժամայն եհաս հրաման յարքունուստ՝մի տաղտկալ և վհատել և մի ի բաց կալ պատերազմել ընդ նմա. մինչև եկեսցէ ակամայ կամօք ի հնազանդութիւն արքայի: - 284.

ՎՀՐԻ ՔԱՂԱՔ - ելանէ մարզպանն ի վերայ նոցա և յինքն հանէ զՏամբեր և զԸռնայ գաւառ և որ ասի Ապուջափրի բերդ, ի Վհրի քաղաքին Կորճէից զիւր կացուցանէ ոստիկանս ի պահպանութիւն ամրոցին: - 400.

ՎՃԱՐԵԱԼ - Արդ վճարեալ է յիմմէ կողմանէ շատխօսութիւն ընդ քեզ. – 278. և անյապաղ փութով զգործ պատերազմին վճարեալ քաջք ընդ քաջս ելեալ. – 64. Իբրև գիտաց իշխանն, եթէ վճարեալ է չարութիւնն յաչս նոցա, և այլ ընդ այլոյ խօսին, և ի գաղտնիս քրթմնջեն, և անտեղի և անընդունակ հրամանաց նորա լինէին՝ ետ պատասխանի և ասէ – 214. արդ փութա անյապաղ վճարել զբռնահարեալ գործ միաբանութեան նոցա քակտել,,: - 362. բայց նուազեալ ազգին՝ ոչ զոք ունէին, որ կարող լինէին զգործ պատերազմին վճարել և զպաշտօն թագաւորին. – 90. և զմարտն ցածուցանել և զաղմուկն ամբոխեալ ի բաց վճարել – 210. և զպէտս կերակրոցն վճարեն ի սերմանց ինչ, առաւել ի կորեակ կոչեցեալ սերմանէն, զոր ոմանք ի սով ժամանակի /190/ հաց անուանեն. – 192. և ո՞րպէս՝ հնարաւորեալ յապրուստ անձանց վճարեն զկարևոր պէտս իւրեանց լի աշխատութեամբ և սաստիկ տառապանօք. – 190. և որ ի նմա են կենդանիքն՝ զնոյն առ ի վերայ հասուցանէ և նոքօք զպէտս քաղցոյն վճարէ մինչ ի ժամանակս գարնանայինս: - 262. Իսկ զհարկացն տուրս յարքունիսն Կեսարու՝ ի ձեռն դպրապետին վճարէ առ կայսր. – 96. Իսկ իբրև գիտաց բռնաւորն, եթէ չելին ի գլուխ կարծիքն զոր ի վերայ սրբոցն խորհեցաւ, որպէս

գրեալ է, ,,կարծողն և արհամարհողն այր ամբարտաւան է և ոչ ինչ վճարեսցէ,,- 264. կարծեաց համանգամայն զբոլոր պաշտօնեայս Քրիստոսի ի բաց վճարել ի հաւատարիմ երկրպագութենէ ճշմարտին Աստուծոյ տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի. – 264. և նովաւ վճարիցեն զի՛նչ պէտ և լինիցին ումեք ի մեծամեծաց մինչ ի փոքունս նոցա. – 82.

ՎՃԱՐԻԼ - Այս ամենայն վճարեցաւ Պարսից ի ձեռն յունական սրոյն: - 148.

ՎՃԱՐՈՒՄՆ - ելանել ի գագաթն Ամրական անձաւին զբօսնուլ նովաւ առ վճարումն բաւականութեան, ըստ մասանց պիտոյից օժնդակութեան քաղաքայարդար ապարանից թագաւորական պաղատի իւրոյ ձեռակերտին – 392.

ՎՃԻՌ - այլ և զվճիռ պատուհասին իւրովն կնքէր բերանով. – 24. գոհացող համբերութեամբ ընդունի զվճիռ մարտիրոսական: - 102. և ընկալան զվճիռ մարտիրոսական և կատարեցան վկայութեամբ ի փառս սուրբ Երրորդութեանն – 222. և ընկալեալ զվճիռ մարտիրոսութեան կատարի ի փառս սուրբ Երրորդութեանն – 104. և թէ ի պատերազմին յայնմիկ հասանիցէ զմահուն ընդունել զվճիռ՝ իսկ ըստ յաղթութեանն զխոստովանողականն ժառանգել անուն, զօրանալ զօրութեամբ ի զօրութիւն խաչին Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ: - 400. Եւ յոյժ զուարճացեալ քաղցր բարբառովն Քրիստոսի, որ է անեղծանելի վճիռ քրիստոսասիրաց անձանց - 252. և ոչ առ փոքր մի ինչ ներեաց կամ անսաց /264/ տալ տեղի պատասխանոյ, այլ հրամայեաց դահճացն տալ ի վերայ նորա զվճիռ մահու, փութով զրաւ առնել նոցա ի սատակումն սրոյ: - 266. զի անսայթաք և աներկբայ հաստատուն հաւատով ընկալցին զվճիռ մարտիրոսական, համբերութեամբ բազմաւ և գոհացողական օրհնութեամբ –266. Իսկ թշուառականն զսատակմանն ընկալաւ զվճիռ, և ի հանդերձելումն զխաչահանուացն հատուցանել զպարտիս: - 378. Նոյնպէս և ամենայն զօրք և զօրագլուխք հանդերձ բազմակոյտ կարաւանին զկորստեան ընկալան զվճիռ. – 376.

ՎՃԻՏ - և արծաթագործ եօթնփորձեան հրաբորբոք ճարտարապետն ի բովս հալոցացն զուտ և վճիտ արծաթ ընտրելով, արծաթեղինաւն զփայտեղէնն պատեալ արտաքուստ – 378. Նա և ջուր մաքուր յապակի զուտ և վճիտ արկեալ, ի տապ արեգականն դնելով, և զնիւթ հրոյն առ ընթեր՝ ի շողոյ անտի արևակէզ եղեալ տոչորի նիւթն: - 52.

ՎՆԱՍ - ,, վնասս և զբեկումն հարկաց արքունի և զկոտորումն զօրաց քոց Աշոտ գործեաց, և նա է պատճառ ամենայն ապստամբութեան Հայոց ի քումմէ թագաւորութենէդ, ասեն, ո՛վ քաջդ և հաւասար աստուածայնոց կարողութեան ինքնակալ, և ընդհանուր իշխեցօղ կենաց և մահու,,: - 180. այլ կուտեաց եդ ի վերայ Բուխայի զապստամբութեան վնասն և զհարուածս զօրացն – 286. Աստանօր լաւագոյնս իմն աստուածայինն Մովսէս գրէ ի բերանոյ Աստուծոյ զյաճախութիւն ամբաստանութեան ամբարշտելոցն, ըստ իւրաքանչիւրոցն և զվնասն նշանակելով: - 28. Բայց արդ զամենայն յանցանս քո և զվնաս զոր արարեր թողում քեզ. արի առ զկին քո և զորդիս և եկ այսր. – 146. գուցէ ակամայ երթալովն, և նեղիչն աշխատելով ի պահելն՝ յաճախեսցէ ի վնաս և ի քէն, և օձան բարւոյ յայնմ հետէ ոչ ևս ումեք հասցէ գտանել,,: - 216. Եհարց սաստիւ կամ թէ հրամանաւ տէրութեան իւրոյ, ,,ի բաց լեր, ասէ, ի հաւատոցն Քրիստոսի, և իմ թողեալ քեզ զբազում վնասսն զոր գործեցեր – 290. Եւ առեալ զգանձսն՝ հրամայեաց սպանանել զընծայաբերսն, և բանիցն Հայրակղի ոչ արար պատասխանի, այլ առնէր վնասս սաստիկս ի կողմանս կողմանս, աւարառութիւն և գերութիւն և սուր. – 142. և բազում վնասս ի գործս արքունի կուտէին ի վերայ իշխանին Աշոտի. և քմազարդ բանիւք գրգռեն զթագաւորն ի վերայ իշխանին ի չարիս: - 180. և զամենայն վնասս և զգործս ապստամբութեանն ի վերայ Աշոտի կուտէին: - 194. և էր գրեալ ի նմա թողութիւն վնասուցն և հարուածոցն զօրացն և բազում աւարացն, և երդումն ի հաստատութիւն ասացելոցն, և պարգևս ի պատուական և մեծագնի հանդերձից, և սաղաւարտ ծաղկեայ և սուսեր. – 288. Եւ ժողովեալ զբազմութիւն զօրաց իւրոց՝ առնէր վնասս մեծամեծս և սաստիկս ի բաժնին Յունաց: - 140. և ի դիմաց ձերոց երևի, զի զօրութիւն բազում գոյ ի ձեզ, զի այդչափ վնասս գործեալ է ձեր առ իս - 244. և ի մտանելն առաջի զօրավարին՝ ոչինչ փոյթ արարեալ զվնասուցն և

զհարուածոց զօրացն, իբրև զապստամբէ ինչ ամբաստանել. – 236. և իբրև եդ առաջի զվնասուցն որով կարծէր արկանել զնա ի հաղբս կորստեան՝ ասէ ցերանելին – 294. և իմ խնայել ի ձեզ ոչ արարից զրաւ կենաց ձերոց ըստ արժանի ապիրատ գործոց և վնասուցն, զոր յանցեայքն առ իս դուք. -244. և ինքն անցանելով խաղաղութեամբ ընդ աշխարհն Վասպուրական սակաւատոյժ վնասիւք՝ զպատանդսն ընդ իւր առեալ տանի: - 186. Եւ խօսէր ընդ նոսա սաստիկ և ահագին դատաստանօք և սպառնալեօք, թէ ընդէ՞ր և դուք ոչ մեռարուք ի պատերազմին, քան թէ ելեալ փախստական գնացէք գալ առ իս և տալ համարձակութիւն ծառայի իմում ի յայսքան վնաս. մի՞թէ արդեօք զԽոսրով մեռեալ կարծէիք,,: - 150. և հարցեալ ցնա յաղագս մահուանն Յովսէփու ի վրէժխնդրութեանն աղագս երկրորդ նահատակութեան նորա, որ եկաց ընդդէմ զօրավարին, յուշ առնելով նմա զապստամբութենէ և ընդխառնելոյ նորա ի վնասս արքունի – 294. Եւ մեր անտես արարեալ զգործս վնասուց ձերոց, զոր մեղայք մեզ, և լիցին անձինք ձեր ի գիւտս, և կեցջիք և տիրեցէք աշխարհի և տանց ձերոց, դուք և որդիք ձեր – 244. Եւ մի հարկաց ինչ կամ զօրաց կամ այլ ծառայութեան խափանիչ լինելոյ կամ ի վնասս արքայի խառնելոյ փոյթ արասցուք պահանջել վրէժս. – 196. և ցուցէք յականէ յանուանէ մի ըստ միոջէ իւրաքանչիւր զվնասս զոր գործեալ եմ, դի՛ք ի լսելիս համագունդ զօրականացս, և մի՛ պատկառէք խօսել զճշմարտութիւնն: - 214. զի և եօթամբք իսկ շարագրեալք չարիւք ժանդացաւ վիրագն այն ի վնաս, թէ և միատեսակ երևեսցի. - 24. Զսա ըմբռնեալ զօրաց Տաճկաց աճին առ զօրավարն. և բազում վնասս ի գործս արքունի կուտեցին ի վերայ նորա և ստութեամբ առաւել քան թէ ճշմարտութեամբ պարտաւորեցին զնա: - 288. միջնորդեալ հայրապետին երդմամբ ուխտի խաղաղութեան՝ ի բաց լքանել անյիշելի մոռացմամբ զչարեացն գործելոց զվնասս. – 348. տես քեզէն և ծանի՛ր, զի ոչ գոյ վնաս իմ յիրիդ յայդմիկ կամ կարողութիւն արձակել զքեզ,,: - 238. քանզի ոչինչ վնաս գիտէին զանձանց և ոչ մի ինչ իրս մեծ կամ փոքր. – 98.

ՎՆԱՍԱԿԱՐ - և զի ասէ՝ գործել և պահել՝ ոչ իբր ի լիութիւն ամենակատար դրախտին կամ պահպանութիւն ի վնասակարաց – 20. զի սոքա վնասակարք առ աստուծոյն եղեն: 46. Եւ յորդորականիւ հրաժարեցուցանէր զնոսա ի բաց կալ յապիրատ և ի վնասակար գործոցն զոր գործէին – 182.

ՎՆԱՍԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ - Իսկ եթէ՝ մշակն մեղաց և անդրանիկն ամենայն չարեաց, որ ի յօձն բունեալ ոչ անիծաւ, որպիսիս ուսուցանէ վնասապարտութիւն օձին առ ի պատժականութեանն գտանել պարտաւորութիւն, որ ոչ յընքենէ միայն, այլ մանաւանդ ի գտողէն չարեաց: - 22.

ՎՆԱՍԵԼ - Ասաց Բագարատ յուրացութեանն իւրում, թէ առ վտանգի նեղութեանցն՝ ուրացութիւնն ոչ ինչ վնասէ, եթէ ի սրտին գաղտնի պահէ զխոստովանութիւնն հաւատոց: - 254.

ՎՆԴՈՅ - և դարձեալ դառնայ ի Հայս. ընդ իւր ածելով մարզպան զՎնդոյ Պարսից մոգպետ: - 124. և յանկարծօրէն յեղակարծ երագութեամբ հասին ի վերայ Շաւասպայ և մարզպանին Վնդոյի: - 126. և որդի Որմզդի Խոսրով գնաց փախստական առ Մուրիկ թագաւորն Յունաց՝ զոր առեալ քեռիք նորա Վնդոյ և Վստամ գնացին փախստական ի դուռն կայսերական: - 136. էին անդ Վնդոյ և Վստամ և զօրք պարսիկք իբրև ԸՌ հեծեալ, թող զզօրս Յունաց և Հայոց: - 140.

ՎՇՆԱՊ - և դիմեալ ի Գանձակն Ատրպատականի՝ բրէ զնա, աւերէ զԱհմատան և զՄայ կործանէ և զբագինն հրատին մեծի, որում Վշնապն կոչեն – 148.

ՎՇՏԱԳԻՆ - ինքեան և որոց յետ իւր թողլով ժառանգութիւնն որդւոց կեանս վշտագինս հանդերձ մահուամբ, և ծննդականութիւնս տրտմութեամբ: - 22.

ՎՇՏԱՍՊԱ - ՅԵՏ ԿԻՒՐՈՍԻ /թագավորում են/ ԿԱՄԲԻՒՍԷՍ, ՇՄԵՐԳԻՍ ՄՈԳ, ԴԱՐԵՋ ՎՇՏԱՍՊԱ. - 68.

ՎՉԼ - Լինի յԱդամայ մինչև յամս այս ՎՉԼ, ըստ Եւթանասնիցն թարգմանութեանն: - 58.

ՎՌԱՄ - Եւ Վռամ … փութացաւ կոչեաց դարձեալ ի դուռն զԱրտաշիր և զսուրբն Սահակ բազմութեամբ նախարարացն Հայոց. - 118. և բնակէ առ զօրավարի ումեմն և մոգի Ղեր̈ղոգ Վրամ/ճիշտը՝Վռամ/ կոչեալ: - 82. Եւ թագաւորեալ Վռամ որդի Յազկերտի՝ կոչէ ի դուռն զսուրբն Սահակ Հայոց կաթողիկոս: - 116. և ի խնդրոց նախարարացն և սրբոյն Սահակայ թագաւորեցուցանէ Հայոց Վռամ երկրորդ զԱրտաշէս, որ և Արտաշիր: - 116. Զի Վռամ և Յազկերտ զկէս աշխարհիս յինքեանս յանգուցեալ՝ զբոլոր ապա աշխարհիս զտիրելն յոխորտային: - 114. Իսկ նախարարքն Հայոց իբրև տեսին յերկոցունց կողմանց զանկարգ և զանտեղի աշխարհիս պիտաւորութիւն՝ յապաշաւանս դարձեալ ի վերայ անցիցն անցելոց զոր ախորժելովն խնդրեցին՝ դարձան առ Վռամ – 118. Իսկ ի հասանել սրբոյն Սահակայ ի դուռն հանդերձ նախարարօքն՝ զիջանէ ցածնու Վռամ ի բարկութենէ վրէժխնդրութեան Հայոց քինահարութեան անարգանաց Շապհոյ, և ընդ Յունաց զսերտ խաղաղութիւն ունելով.- 116. Իսկ Վաչէ Արծրունեաց տէր և Հմայեակ Աշոցաց տէր և այլք յանգուցեալ ի նոսա՝ հաճեցին զկամս Վռամայ – 118. Իսկ Վռամ յերկմիտս եղեալ, ոչ կարէր կատարել զխնդիրն – 118. մատուցեալ առ Վռամ հանդերձ Սորմակաւ ումեմն Արծկեցւոյ մոլեգնոտ փառամոլ աբեղայի՝ սկսան ազգի ազգի լեզուագարութեամբ չարախօսել զսրբոյն Սահակայ – 118. Մշկանս այս փոխանակ Արտաշրի մեր թագաւորի մտեալ ունի զաշխարս հրամանաւ Վռամայ Պարսից արքայի: - 118. որք գնացին առ Վռամ, և ոչ առ Թէոդոս բարեպաշտ և զուգափառ քրիստոնեայ թագաւոր, զեղխեցան ամբարշտաբար առանց խորհրդոց: - 118.

ՎՌԱՄ ԵՐԿՐՈՐԴ - և ի խնդրոց նախարարացն և սրբոյն Սահակայ թագաւորեցուցանէ Հայոց Վռամ երկրորդ զԱրտաշէս, որ և Արտաշիր: - 116. Յամի երկրորդի Յազկերտի որդւոյ Վռամայ երկրորդի՝ բարձաւ թագաւորութիւնն ի տանէն Հայոց – 120.

ՎՍԱՄ - Անդ հանդիպեալ լինէր և երանելի եպիսկոպոսն Գրիգոր Ռշտունեաց վսամ. ոչ կարաց իւրայնովքն զերծանել, իբրև յայնժամ առղոթաւ/հավանաբար ,,աղօթել,, բայն է / ի լեառն: - 358.

ՎՍԵՄԱՊԵՏ - ԶԱշոտէ ասեմ զնազելի և զբարձրագահ ճոխացելոյ վսեմապետէ, յընդհանուր նախագահանստեալ ի մէջ բոլոր Հայաստանեայցս: - 384.

ՎՍՏԱՀ - Եւ արար նմա հաւատարմութիւն յոյժ գրով, և կնքեալ աղիւ ըստ սովորութեանն իւրեանց երդումն, և խնդրեաց ի նմանէ զօր ինչ սակաւ յերևելի մարդկանէ, յորս ինքն վստահն էր: - 154.

ՎՍՏԱՀԱԲԱՐ - Եւ ոչ յանձին կալեալ Արջամայ վստահաբար առ իւր ունել զԱնիհանոս՝ յղէ զնա ի Հայս: - 76.

ՎՍՏԱՀԱՆԱԼ - Զծառայս իմ պատրես, և զզօրս աւազակաց ժողովեալ՝ ոչ տաս ինձ հանգչել, այլ հանապազ պատրաստիս ինձ ի պատերազմ, և ասես վստահանալ յԱստուածն իմ: - 146.

ՎՍՏԱՄ - և որդի Որմզդի Խոսրով գնաց փախստական առ Մուրիկ թագաւորն Յունաց՝ զոր առեալ քեռիք նորա Վնդոյ և Վստամ գնացին փախստական ի դուռն կայսերական: - 136. Էին անդ Վնդոյ և Վստամ և զօրք պարսիկք իբրև ԸՌ հեծեալ, թող զզօրս Յունաց և Հայոց: - 140.

ՎՏԱԿ - արտօսր յորդառատ վտակաց ծաւալին յաչաց, քան թէ ծաղուն խողխոջեն խխնջիւնք. – 384. և այնչափ սաստիկ լինէր կոտորածն՝ մինչ զի սաստկութիւն վտակաց արեանն խաղացեալ ոռոգանէր զերկիրն ամենայն: - 140.

ՎՏԱՆԳ - Ասաց Բագարատ յուրացութեանն իւրում, թէ առ վտանգի նեղութեանցն՝ ուրացութիւնն ոչ ինչ վնասէ, եթէ ի սրտին գաղտնի պահէ զխոստովանութիւնն հաւատոց: - 254. Բայց քանզի յերկնուստ էր հասեալ վտանգն, և աստուածառաք էր բարկութիւնն՝ և ոչ ոք զօրեաց և եկաց ընդդէմ նորա ելանել ի պատերազմ, այլ որ եհարն՝ նոյն և բժշկեաց: - 374. և անդ ոչ սակաւ վտանգ հասանէր Աշդահակայ վասն հասանելոյ ի վերայ նորա Տիգրանայ զօրու ծանու: - 62. Եւ զինուորք ի մահու վտանգ տուեալ զանձինս՝ի ղոյղս անցանել ի նաւէն ի կղզին. – 50. և խորհեցաւ սա զմիտս զայս, եթէ որ առ վտանգի նեղութեան դարձցի ոք առ ի պաշտօն կռոցն՝ ոչինչ է, եթէ սիրտ իւր ուղիղ պահեսցէ

զհաւատսն Քրիստոսի: - 256. Եւ առ վտանգի երկիւղի զօրավարին՝ ածին ի մէջ զիրս տեսլեանն, որ երևեցաւ յերկնից հրեշտակ Աստուծոյ. – 234. և բազում այն են որ ի նմին իսկ սատակին. և կէսքն դիւրըմբռնելի որսորդաց լինին. և ապրեալքն սաստիկս հասուցանեն վտանգս ուր և դիպիցին, եթէ մարդկան և եթէ այլոց ինչ կենդանեաց: - 188. Եւ դարձեալ պատասխանի ասէ, մի՛ տալ տեղի՝ լսել հրամանի թագաւորին. թէ վտանգ ինչ հասանէ՝ կրել հանգոյն զինչ կրեցինն: - 132. և զՀրէայսն որ յաւուրց սրբոյն Գրիգորի հաւատացեալ էին ի Քրիստոս՝ վարեն ի գերութիւն, աւելի վտանգ նոցա քան այլոց Հրէիցն հասուցանելով վասն ի Քրիստոս հաւատոցն: - 104. և խնդրէին տեսանել թէ ո՛րպէս կարասցեն գտանել զելս իրաց վտանգին ի վերայ հասելոյ: - 206. ինքն իսկ փոյթ յանձին կալեալ՝ ել գնաց մեծաւ հոգաբարձութեամբ, լուծանել զնա ի տառապանաց արգելանին. սակայն և այնպէս ոչ կարաց գտանել զելս իրացն վտանգի առնն: - 346. Մինչդեռ այսպէս յանդորրութեան կեանս յապահովանայր երկիս Հայոց, և ոչ ուստեք գոյր վտանգ կրել – 92. Յերկարեալ վտանգ նեղութեան Հայոց, որպէս ցուցանեն բազումք ի պատմագրաց, մինչ ի ժամանակս Ջամասպայ և Կաւատայ, մինչ ի Խոսրով արքայ: -134. Ոչինչ զանգիտեալ մեր մինչ ցայս վայր, պատմել զվտանգս և զնենգութիւնս եկեալ հասեալ ի վերայ մեր ի թշնամեացն ճշմարտութեանն. – 194. Պատասխանի ետ Մարկիանոս և ասէ. ,,վասն զի առաջնորդքն Հայոց զպարսկական շփոթմանցն զվտանգ կրէին,,: - 132. Սա առաջին գտաւ պտուղ մարտիրոսական ի մեծ վտանգի նեղութեանն, որ եհաս ի վերայ բոլոր Հայաստանեայցս: - 206. Քանզի հարցեալ և բռնազբօսեալ զերկոսին գլխաւորին Տաճկաց, անունկնդիր լինելով ասացելոցն, և ի տեսչութենէ Աստուծոյ թողացուցեալ նոցա առանց վտանգից՝ որպէս հաճոյ թուիցի կեալ ի հաւատսն Քրիստոսի համարձակաբար. – 324.

ՎՏԱՆԳԱՒՈՐ - Այսպէս և զամենայն ըմբռնեալսն վտանգաւոր մահու տառապեցուցանէին ընդ մէջ կտրելով, ահարկուս տեսողացն զնոցայն վտանկսն կացուցանելով: - 372. Եւ ահա դարձեալ ասեմ, չկայ ինչ քո. և զի մի կրիցես զոր ինչ խօսեցայ ընդ պատգամաւորս քո, և աւելի քան որոգել ջանար ընդ մեզ՝ զդոյն ընդունիցիս վտանգաւորս,,: - 280. Եւ առ չժուժեալ այնպիսի վտանգաւոր նեղութեանն, արիաբար հասեալ ի կիրճս ձորոյն և մերկացեալ զսուսերն՝ յարձակեցան ի վերայ երիվարացն – 220. Եւ առ չհանդուրժել այնքան եկեալ հասեալ վտանգաւոր նեղութեանցն, և գազանեղէն զայրացմամբ մրմռեալ յոգի իւր ի վերայ կորստեան սուրբ հաւատոյս և կործանման աշխարհիս Հայոց – 126. և լինիցիս իբրև զմի ի մահապարտաց, որ անձամբ զանձինս հերքեցին ի կենաց վտանգաւոր մահուամբ, որպէս և քեզ պատրաստեալ է – 294. և կայր աշխարհս ի մեծ վտանգաւոր աղէտս: - 126. և ոչ ուրեք գտանէր հնար ելիցն ի վտանգաւոր արգելանէն, թէպէտ և բազմաց հոգ յանձին կալեալ վասն առն պատուականի – 346. իսկ զՆախճաւան քաղաք և զԳողթն գաւառ հանեալ էր ի Վասպուրականէ բազում ժամանակօք յառաջ, ՄԺԱ ամօք, յամի այրման եկեղեցւոյն Գրիգորի և վտանգաւոր մահու զօրացն Հայոց: - 390. Ո՞վ յիմարութեան առաջնոցն. ո՞րպիսի կատաղութիւն և գիւտք դիւացն նախկին ժամանակաւ սպրդեալ մուծաւ յաշխարհ, ապստամբութիւն առ Աստուած և տրտմութիւն սրբոց հրեշտակաց, և պատճառ վտանգաւոր մահու ծառայիցն Աստուծոյ յաւուրս ապազայիցն. – 38. Որում որոնել փրծանել ի վտանգաւոր բանտէ: - 334. Սաստիկ և վտանգաւորք և լի դառնութեամբ որ ինչ ի ճառի աստ են յիշատակարանք, սակս յանձնառութեան մեծ նախարարացն և իշխանացն մերոց. – 240.

ՎՏԱՆԳԵԼ - քանզի նուազագոյնքն և տկարք՝ թափառեալք աղքատութեամբ վտանգէին, իսկ կարողագոյնքն և բռնաւորք ըստ բնութեան գազանաց վայրենամիտք լեալ, անամօթ և անարգել յափշտակութեամբ վրդովէին զբոլոր երկիրս: - 300. Եւ յայնմհետէ վտանգի Իսրայէլ յԱսորեստանեայց: - 60.

ՎՏԱՆԿ - Այսպէս և զամենայն ըմբռնեալսն վտանգաւոր մահու տառապեցուցանէին ընդ մէջ կտրելով, ահարկուս տեսողացն զնոցայն վտանկսն կացուցանելով: - 372.

ՎՏԱՐԱՆԴԵԱԼ - Եւ հասեալ ի վերայ Հայոց՝ նախ զԱշոտ վտաքանդեալ այսր խաղացուսցես – 196.

ՎՏԱՐԵԼ - և զիշխանն Աշոտ և զորդի նորա Գրիգոր և զՎահան Արծրունի և զորդի նորա Գագիկ … և զՄուշեղ եղբայր Վահանայ և զտիկնայս նոցա և զտիկինն Հրանուշ և զայլս յազատատանէ կապեալ և բարձեալ ի վերայ ուղտուց՝ վտարեաց ի Սամառայ – 220.

ՎՏԱՐՈՒՄՆ - ԿԱՊՈՒՄՆ ԵԻ ՎՏԱՐՈՒՄՆ ՅԱՇԽԱՐՀԷՍ ԻՇԽԱՆԻՆ ԵԻ ՆԱԽԱՐԱՐԱՅՆ ԵԻ ՆՈՅԻՆ ԸՆՏԱՆԵԱՅ: - 220.

ՎՏԱՒԱՆ - Եւ այն ինչ ընդ ջեռնուլն արեգականն, մինչ ագևորեալքն մտանէին զառաջեաւ ամիրային, որպէս որսոյ ինչ պատճառանօք հեծեալ յընտիր երիվարս հանդերձ մերձաւոր հարազատօք իւրովք և ազատովք յընտրելոցն Վասպուրականի՝ ելեալ մեկնեցաւ իբրև վտաւանս երկուս. – 342.

ՎՐԱՆ - և ընդ այգն ընդ առաւօտն, մինչ նոքա ննջէին յիւրաքանչիւր վրանաց օթոցի՝ և զօրքն շուրջ փակեցին սուսերօք և վահանօք և նիզակօք և վառեալ մոմեղինօք, և մտեալ ի ներքս ըստ հրամանի զօրավարին իւրեանց – 296. և ելեալ նստաւ ի ջորւոջն, զոր պատրաստեալն ունէին անդէն առ դրան վրանին, և հանին արտաքոյ ղաշիկ բանակին՝ դարձուցեալ դառնալ ընդ նոյն ուստի եկն: - 346. և եկեալ ի տեղի մի ծովային և զվրանսն և զբանակն զամենայն ի ներքս եդեալ մտանէաք ի նաւսն – 50. Եւ ի ժամու մինչ ագևորեալքն կամէին մտանել զառաջեաւ … յայնժամ շուրջ կացեալ զվրանսաւն մեծ սպարապետին զկազմեալ գնդաւ վահանաւոր և նիզակաւոր ամրափակ պնդութեամբ, և մտեալ մատոյց զթուղթն, զոր էր գրեալ առ Յամանիկն ի քաղաքն Պարտաւ Ահմաթայ նենգութեամբ: - 344.

ՎՐԱՆԱՅԱՐԿ - Իսկ զօրավարն Բուխայ կայր ի կոր կործանմանն, ի տարակուսանս ըմբռնեալ փղձկէր ի միտս իւր, ցնորակոծ լինէր, հնարէր ելս իրացն գտանել ի վրանայարկն փակեալ, և ոչ առնոյր դուլ և դադար: - 282.

ՎՐԴՈՎԵԱԼ - Եւ մինչ այսպէս կայր աշխարհս յանկարգ խաղաղութեան՝ եհաս լուր գործոյն առ Աւշին և առ իշխանն Աշոտ, եթէ ,,վրդովեալ է երկիրն, և կան ի տարակուսի՝ որք զամուրսն քո ունին. – 362. զշփոթեալ և զվրդովեալ կարգս աշխարհիս յօրինել առ հանդարտութիւն և խաղաղութիւն յառաջանալ – 388.

ՎՐԴՈՎԵԼ - Եւ ընդ մտանելն նոցա աշխարհս՝ վրդովեցին զուխտ քրիստոնէութեանն, և փոյթ ընդ փոյթ ձեռնամուխ եղեն աւերել քանդել զեկեղեցիս, զտունս աղօթից կործանել. – 124. քանզի նուազագոյնքն և տկարք՝ թափառեալք աղքատութեամբ վտանգէին, իսկ կարողագոյնքն և բռնաւորք ըստ բնութեան գազանաց վայրենամիտք լեալ, անամօթ և անարգել յափշտակութեամբ վրդովէին զբոլոր երկիրս: - 300.

ՎՐԴՈՎՄՈՒՆՔ - Այլ հինիցն ասպատակքն, սովոյն բռնութիւն, գերիվարացն տառապանք, գազանաց յարձակմունքն, ներքին և արտաքին վրդովմունքն հոլանի առնէին զաշխարհս: - 316. Զի թէ միոյ փայլատակման ընթացք և ճայթումն ամպոց բաւական է պակուցանել քաղել զուշեղութիւն ոգւոց, զի՞նչ ինչ յայնժամ կրէին ոգիք մնացելոցն յերկրի, ի սահանաբաց և յանդնդաքակ վրդովմանցն հոսելոց, նախ քան զջրհեղեղ ջուրց սատակումնն: - 32.

ՎՐԴՈՎՈՒՄՆ - Եւս առաւել քան զանդնդականն յուզմանցն բռնալիր հողմոցն զծիրանեզոյն ալիսն, զլեռնաձև կուտակսն և զվիշապաձայն գոչմունսն՝ ևս յաւէտ ահագնակի վրդովմամբ զմրրիկ անձանց ի մէջ եռաշարժ ընթացմանցն, ի հուլվմանց խոհարանի իշխանական սրտին ի ներքս հարկաւորաբար բռնազբօսեալ /350/ ձգեն: - 352. Ի սորա յերրորդ ամի թագաւորութեանն ի վերայ Հայոց աստուածատուր բարկութեամբ անդնդաշարժ վրդովմամբք ներքնագոյն խորոցն պատահեալ միմեանց սահանախաղաց դղրդմամբ, հիմնաշարժ տապալմամբ, /356/ ներքսագոյն երկրի թուլացեալ պնդափակ աղխեալ սանդարամետական սահմանին, բարկութեան հողմոց շնչեալ ընդ ջրոցն խաւարայնոց, ի կոհակս անդնդաքակս զթանձրայատակ երկրի զկարծր և զծանրալիր անկշիռ անբաւութիւնն տատանեալ, մինչ յերեսս երկրի ի վեր մղեալ հանդէպ քաղաքին

Արտաշատու/ գրքում՝ Արտաշասու/, որ Բլուրն նորուն ասի – 358. Իսկ Վասակ Արծրունի, հայր Աղանայ սրբոյ, առեալ զՏաճատ և զԳոտեր զեղբայր իւր՝ գնաց առ կայսր. մեկուսի եղեալ ի շփոթմանց պարսկական վրդովմանցն և աւերման աշխարհիս. – 132.

ՎՐԷԺ - ,,յաւուր յայնմիկ խնդրեցից զվրէժս ի Բէլայ ի Բաբելոն, և հանից /38/ զոր եկուլն՝ ի բերանոյ նորա,,: - 40. այլ նա ըստ կամս իւր կատարեաց ի վերայ իւր զարենապարտն լինել, որ տալոց է հատուցումն վրիժուց յաւուր դատապարտութեան իւրոյ: - 320. Այնքան խնամոցն արժանի՝ զի և զվրէժ արեան նոցա առնուլ ի տանէն Սաւուղայ: - 32. անկեղծաւոր և աննենգ տիրասիրութեամբ ցուցանել հնազանդութիւն հպատակութեամբ, մինչ յարիւն և յապաժոյժ նահատակութեամբ առնուլ վրէժս ի Պարսկացն հինիցն՝ զաւեր եկեղեցեացն Հայաստանի և զնեղութեանցն և զգերփանացն և զսաստիկ արիւնահեղութեանցն զքրիստոնէից և զուխտի մանկանց եկեղեցւոյ սրբոյ: - 134. առ որ զչարեալ Արէտ՝ խորհէր վրէժ առնուլ զանարգանաց դստերն, և ոչ իշխէր համարձակ յինքնակալէն Օգոստեայ Տիբէրի կայսեր: - 78. ասէ. ,,զվրէժ արեանն Մուրկայ /140/ առի ի թշնամոյ նորա արդ կա՛մ եղիցի առնել ընդ իս զխաղաղութիւն և արգելուլ զսուր քո յերկրէ իմմէ,,: - 142. Արդ եթէ Սոդոմայեցիքն, որ հրով զվրիժուցն հատուցին փոխարէնս, և դարձեալ տանջելոց են՝ որ բովանդակ չարիւք անդր երթալոց են ո՞րպիսի ակնկալութիւն տանջանաց զանց արասցէ զնոքօք. – 336. Բայց Գուրգէն ընտրեաց զսէրն Քրիստոսի, քան զսէր փոքրամեայ աշխարհիս. ոչ խնդրելով զվրէժ արեան սպանելոյ հօր նորա ի պապոյն նորա – 320. Բայց զգոյշ լերուք, մի՛ գուցէ ոչ հաճեսցի Աստուած, և խնդրեսցէ ի ձէնջ զվրէժ արեան կոտորածի աշխարհի: - 144. դիմեցին առ կայսրն Վաղէտիանոս, թէ հնար ինչ իցէ առնուլ զվրէժ արեան Խոսրովու և ի /92/ վերջ նահանջել զբռնակալութիւն Ստահրացոյն. – 94. զի տացէ վրէժս անցիցն անցելոց ի նմանէ և ապստամբութեամբ ի պետութենէն Տաճկաց: - 202. զոր ժողովեալ պահեալ և կնքեալ ունէր յօր հատուցման վրիժուց՝ հատուցանել մեզ ըստ գործս մեր, ի հարկանել զբարի զոտս մեր. – 196. ի կոր կործանման կացեալ Խոսրով մեր թագաւոր, և ջանայր առնուլ վրէժ մահու հարազատին իւրոյ, թագաւորին Արտաւանայ, զոր և առնէր իսկ– 92. Խոստացայ վերագոյնն գրել վասն Բուխայի մասնաւորաբար զվրիժուցն հատուցանել զպարտիս, այլ ոչ զբովանդակն: - 326. որպէս և յետոյ ընդ Պիղատոսի խնդրեցին զվրէժ սպանման Մկրտչին և հալածանացն Քրիստոսի. – 78.

ՎՐԷԺԽՆԴԻՐ - Բայց ոչ ժամանեալ կատարման պատերազմին, զաշտարակն, զոր շինէր որդին Աբգարու փլուզեալ ի վերայ սպան զնա, վրէժխնդիր եղեալ մահուն Ադդէի սրբոյ: - 80. Իբրև լուաւ Խոսրով արքայ զլուր համբաւոյն այնորիկ՝ շարժեցաւ ի բարկութիւն մեծ, լինել վրէժխնդիր արեանն Մուրկայ: - 140. միանգամայն խորհէր վրէժխնդիր լինել ազգին Մամիկոնէից վասն սպանման Մեհուժանայ հաւոյն իւրոյ: - 112.

ՎՐԷԺԽՆԴՐՈՒԹԻՒՆ - եկեալ հասեալ վրէժխնդրութեան պատիժք, վասն անօրէնութեանց մերոց զոր գործեաք առ հասարակ ի փոքրկանց մինչև ցմեծամեծս. – 196. և հարցեալ ցնա յաղագս մահուանն Յովսէփու ի վրէժխնդրութեանն աղագս երկրորդ նահատակութեան նորա, որ եկաց ընդդէմ զօրավարին, յուշ առնելով նմա զապստամբութենէ և ընդխառնելոյ նորա ի վնասս արքունի – 294. Իսկ ի հասանել սրբոյն Սահակայ ի դուռն հանդերձ նախարարօքն՝ զիջանէ ցածնու Վռամ ի բարկութենէ վրէժխնդրութեան Հայոց քինահարութեան անարգանաց Շապհոյ, և ընդ Յունաց զսերտ խաղաղութիւն ունելով.- 116. Նորա զչարեալ ընդ հասանել պատգամին՝ առ զայրուցս բարկութեան քինահանութիւն վրէժխնդրութեան արարեալ՝ ի բաց եհան ի գրոցն պատմութենէ՝ որ ինչ վասն տանն Արծրունեաց էր գործոց հանգամանք, և որ ինչ օրինակ մարտիրոսութեան Վահանայ Արծրունոյ: - 130. վասն որոյ և աստուածայնոցն առ Մովսէսիս հրամայեալ՝ առնուլ վրէժխնդրութեամբ /գրքում՝վրեժխնդրութեամբ/ ազգացն Քանանացւոց զառ ի նահապետէն կարգեալ սահման. – 34.

ՎՐԷԺՍ ԼՈՒԾԱՆԵԼ - Իսկ ասելն՝ ամենայն որ սպանանէ զԿայէն՝ եօթն վրէժս լուծցէ – 22.

ՎՐԷԺՍ ՊԱՀԱՆՋԵԼ - Եւ մի հարկաց ինչ կամ զօրաց կամ այլ ծառայութեան խափանիչ լինելոյ կամ ի վնասս արքայի խառնելոյ փոյթ արասցուք պահանջել վրէժս. – 196.

ՎՐԹԱՆԷՍ - Առ սոսա գնացեալ Գրիգորէս երեց որդին Վրթանայ՝ քարոզեաց նոցա զբանն կենաց. – 274. Բայց ըստ կարգաց քրիստոնէութեան վարէր ըստ արժանի պատուիրանաց Տեառն, և ըստ խրատու մեծին Վրթանեայ յապահովանայր ամենայնիւ, թագաւորեալ ամս ԺԹ: - 96. զոր գործեաց ընդ սուրբսն Վրթանէս և Յուսիկ և ընդ քահանայն մեծ Դանիէլ – 98.

ՎՐԻԺԱՊԱՐՏ - ,,իշխանք ձեր ապստամբք, ասէ, գողակիցք են գողոց, սիրեն զկաշառս, վրիժապարտք են: - 182.

ՎՐԻԺԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ - Եւ ըստ արժանի վրիժապարտութեանն լցեալ սուր տեառն բարկութեամբ խաղաց /374/ ի վերայ Աւշնի և բանակի նորա առ հասարակ – 376.

ՎՐԻՊԱՆՔ - մասնաւոր ինչ մարգարէական ոգւով եղելւոմ ի մարդն օժնդակ խորհրդածութեան արծարծել անդրէն ի ձեռն ապաշաւանացն զվրիպանացն կորուստ. ըստ այսմիկ և այլոց կենդանեացն զգայականօքն և թէ ունայնացելովք առ ի դոյզն ինչ զգուշաւորականս: - 22.

ՎՐԻՊԵԱԼ - և յիշատակարան նորա մոլորութեանն որով վրիպեացն և վրիպեալ կործանեաց զազգս բազումս՝ կայ և մնայ ազգաց յազգս մինչև յաւիտեան: - 248. և կէսքն վրիպեալք ի բնական հայրենի լեզուէն, յաղագս հեռաբնակ լինելոյ և անհամբոյրք միմեանց հանդիպեալք, և խօսս միմեանց եղեալ կարկատուն մուրացածի բանիւք: - 190. Մի՛ խոտորիցիս ի մոլար օրէնս վրիպելոցն ի ճշմարտութենէն, ազգին Իսմայէլի, որպէս որք վրիպեցանն գերեալքն Հայոց,,: - 318.

ՎՐԻՊԵԼ/ԻԼ/ - և ոչ եմ բաւական պատմել զանցս անցիցն կորստականութեանն նոցա մոլորութեան, վրիպել յուղիղ և յամբիծ առաքելաքարոզ դաւանութեան հաւատոց կաթողիկէ եկեղեցւոյ ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ. – 240. վրիպել յանբիծ և յուղիղ յառաքելաքարոզ հաւատոցն ի Հայր և յՈրդի՝ և ի Հոգին Սուրբ: - 196. և մի եղիցի յիշատակ սորա ընդ սոցա, որք թէպէտ և վրիպեցին և կործանեցան՝ սակայն և ապաշաւեցին և կանգնեցան յետ դարձին իւրեանց ի մեծ կարաւանէ գերութեանն ի միջոյ ժանեաց բռնաւորին. – 248. որք ոչ վրիպէին ի մազոյ, որպէս և յայնժամ յԻսրայէլի էին արք զօրաւորք, գունդք տանն Եփրեմի և Բենիամինի:- 200. Ել գնաց զկնի փառաց իշխանասիրութեանն ցանկութեան յորմէ վրիպեացն: - 236. Իսկ իշխանն Բագարատ … ել գնաց անխիղճ համարձակութեամբ, տիրասէր խորհրդովք, կատարել զսպաս զինուորութեան, ըստ աստուածեղէն պատուիրանին և ըստ թագաւորական հրամանին, զհետ եկելոյ կոչնականացն, ոչինչ իմացեալ զպատրանս խաբէութեան նորա, որով վրիպեացն: - 186. Մի՛ խոտորիցիս ի մոլար օրէնս վրիպելոցն ի ճշմարտութենէն, ազգին Իսմայէլի, որպէս որք վրիպեցանն գերեալքն Հայոց,,: - 318. Քանզի առաջնոցն ուրուականք և ստուերականք ոմանք՝ ըստ իւրաքանչիւր կարծեաց թուելոց վրիպեցան յաստուածածանօթն գիտութենէ հոգեշահ նահապետացն: - 40. և յիշատակարան նորա մոլորութեանն որով վրիպեացն և վրիպեալ կործանեաց զազգս բազումս՝ կայ և մնայ ազգաց յազգս մինչև յաւիտեան: - 248.

ՎՐԻՊԵՑՈՒՑԱՆԵԼ - Եւ թէպէտ յայնմանէ վրիպեցոյց ճշմարիտն Աստուծոյ պատուհաս՝ այլ չարն սովորական բնաւորեալ պահեցաւ անվրէպ: - 38. միանգամայն սաստկացուցանէր ի վերայ նորա զահարկութիւնն, զի գոնեայ այնու կարասցէ արդեօք վրիպեցուցանել ի ճշմարիտ հաւատոցն որ ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ. – 294. որով որսացանն իսկ և վրիպեցուցին: - 234.

ՎՐԻՊՈՒՄՆ - Այլ ի հրամանէ Աստուծոյ յանդիման դրախտին բնակելով պահոք ապաշխարութեան սգացեալ եղեն, ողբալով զվրիպումն առաջին կենացն, ամենայնիւ հրաժարեալ ի մարմնականաց, հոգիազարդ մարգարէութեամբ ժուժկալեալք ի մսոյ և ի գինւոյ: - 30.

ՎՐՆՋՈՒՆՔ - և բնակեցուցանէ զնոսա ի գաւառն Աղբագ, յետ բնակեցուցանելոյն զնոսա ի Ջողախել, ի Վրնջունիս և ի Հախրամի, տեսեալ մինչև ի ժամանակս ինչ – 64.

S

Տ /թիվ՝չորս հազար/ - Ի սոյն աւուրս որք մնացեալ էին ի տանէն Արծրունեաց իբրև լուան զպարտումն զօրացն արքունի ի Ծանարացն՝ ի մի վայր եկեալ գունդ կազմեալ հետևազօրքն մարտակցօք հանդերձ խառնաղանջ ամբոխիւ՝ լինին թուեալ արք Տ – 304.

ՏԱԳՆԱՊ - բայց ինքեանք այլոց հասուցանէին տագնապս որպէս ընթեռնուքն – 92. և Արշէզայ շուրջ փակեալ վահանաւորօք զԼիդէացւոց թագաւորաւն, տագնապ մեծ լինէր. – 64. Եւ իշխանքն Հայոց կային ի տագնապի և խնդրէին զելս իրացն գտանել ի Քրիստոսէ, յորմէ լքեալն էին: - 320. և նախ քան ընդ պատժական տանջանաւոր խոշտանգանօք արկանելն զմեզ՝ բանիւք քո իբրև քարամբք հարեալ զմեզ՝ շտապ տագնապի ի վերայ արկանես թափել զոգիս մեր: - 242.

ՏԱԳՆԱՊԵԼ - Ազդ առնէ քաղաքապետին Տփղեաց. և խնդրեալ զնա առ ինքն՝ /316/ ստիպէր տագնապէր ահս արկանելով, թողուլ զօրէնս քրիստոնէութեան և յանդորր ելանել: - 318. Այր ոմն Ջափր խրոխտ և ամբարհաւաճ. և սկսաւ եղջիւր ածել անօրէնութեամբ և գոռալով ոգորէր ընդ չորս կողմանս երկրին և նեղեալ տագնապէր զխաղաղասէրս կենօք – 170. Եւ ինքն շտապ տագնապէր փութացուցանէր ռազմ բոլորել, կարգել կազմել զճակատն, պատրաստել ի պատերազմ – 228. զի ի գնալ Արտաշէսի յայսմ տեղւոջէ՝ ոչ ևս յաւել ձեռն Երուանդայ տագնապել զնա – 88.

ՏԱԳՆԱՊԻԼ - Եւ յորժամ դարձեալ պակասիցէ զօրութիւն ջերմ օդոյ հարաւային հողմոյն/260/… յայնժամ վիշապն նեղի, շտապի, տագնապի բռնութեամբ ուժոյ զօրութեանն – 262.

ՏԱԳՆԱՊՕՂ - և հիացմամբ առ նորայն հայելով, թէ ո՛վ ոք էր, և ո՛րպիսի, և ո՛րպէս կորեաւ՝ ասեն, ,,զիա՛րդ դադարեաց պահանջողն, հանգեաւ տագնապօղն. եթէ ո՛րպէս իջին ի դժոխս փառք նորա,,: - 376.

ՏԱԳՐԵԱՆ - Իսկ Գուրգինի մարզպանի Հայոց առեալ էր ի բաժնի յելս կոյս և /388/ որ ելանէ ի հարաւակողմն, զԱնձահից ձոր, զԿրճունիս, զԿուղան ովիտ, և զբուն զՄարդաստան գաւառ, զԱրճիշակովիտ, զոտն Առնոյ, զԱղբագ Մեծ և զՓոքր, Ակե, Տամբէր, Տագրեան. Ըռնայ, Զարեհաւան: - 390.

ՏԱԺԱՆԵԼԻ - որով զաստուածերանն լքեալ զերկիր՝ զախտականս զայս և տաժանելիս փոխանորդեաց վիճակ, անբժշկական և ողորմելի յեղափոխմամբ. – 22.

ՏԱԺԱՆՈՒՄՆ - և ելեալ յերեսացն Տեառն՝ սնոտի տաժանմամբ շինէր քաղաք, չհամարեալն յազգս զղջալից և արդարաքարոզ նահապետացն: -24. և ի մեր կար տաժանմամբ ի խոյզ և ի խնդիր ելեալ զհաւաստին գտանել – 12.

ՏԱԼ - Եւ այնպէս զօրացոյց Տէր զողորմութիւն իւր ի վերայ Հայրակղի յաւուր յայնմիկ՝ տալ ի ձեռս նորա ամենեսեան. – 150. Իսկ Խոսրովու կարծեալ արծարծեալ զզօրս իւր և որք ի դրանէն արքունի որ կոչին համհարզք և փուշտիպանք, և ամենայն արք ընտիրք /148/ տան թագաւորին ոյժ առեալ դարձեալ պատերազմել ընդ Հայրակղի: - 150. ,,և այս ևս քաջահաճոյ թուիցի քեզ, վեհդ և ամենեցուն գիտելիդ. և զի եղիցի ի մէջ քո և Դերենկիդ անկասկած միաւորութիւն՝ զդուստր քո տացես կնութեան Դերենկիդ, տիկնութեան Վասպուրականի,,: - 322. ,,և ո՛վ տայր ինձ վկայել ի վերայ ճշմարտութեանն և մեռանել վասն անուանն Քրիստոսի, և զարիւն իմ փոխանակ արեանն Քրիստոսի հեղուլ և զմարմին իմ փոխանակ մարմնոյ նորա ի մահ մատնել և զչարչարանս իմ ընդ նորա չարչարանսն խառնել, զի և ընդ նմա փառաւորեցայց. – 290. ,,Զբանս քո լուեալ՝ ասեմ, եթէ յԱստուծոյ է թագաւորութիւն և ում կամի տացէ. – 138. ,,Թագաւոր մեծ, իշխան ծովու և ցամաքի, տո՛ւր ինձ զօր յօգնականութիւն և հաստատե՛ զիս ի տեղի թագաւորութեան հարց իմոց – 136. ,,ի սկզբան թագաւորութեան նախնեաց մերոց, յորժամ ետ Աստուած

զաթոռ բազում թագաւորաց ի ձեռս նոցա, և մինչ առ մեզ հասեալ՝ ոչ ոք զօրեաց կալ ընդդէմ մեր, ոչ ի հեռաւոր աշխարհաց և ոչ ի մերձաւորաց: - 198. „Կաւատ թագաւորն ձեր վախճանեցաւ, և որդի նորա մանուկ տղայ է. բայց արդ ի քեզ հասեալ թագաւորութիւնդ, և ես քեզ տայց զնա – 152. „տո՛ւր ինձ, ասէ, ի գերելոց այտի՝ որչափ և կամք քո հրամայեսցեն„: - 218. այլ և ինքն Մահմէտ, մոլեկան հոգւով շարժեցեալ՝ տայ գրել զանուղղայս, զոր մեք ի բազմաց զսակաւս յիշեսցուք: - 164. այլ հրամայեն տայր զօրացն՝ նաւս կազմել և անցանել ի Կոստանդնուպօլիս: - 146. այլ նա ոչ տայր տեղի բանից նորա, քանզի քաջագոյնս գիտէր զբարս նորա խաբեբայս: - 278. Այլ քանզի յոյժ առաւելեալ էր իմաստութեամբ Գագիկ՝ տեղի տայր բովանդակ գաւառապետաց զօրագլխաց աշխարհիս, գնայր ընդ նոսա իմաստութեամբ խորագէտ հնարաւորութեամբ, ըստ անձնիւր գահու մեծարեալ պատուադրութեամբ հաճոյանալ ախորժէր նոցա: - 354. Այնուհետև հրամայեն ետ սրով բառնալ զգլուխս նոցա. – 222. Անդէն փութով և անյապաղ երագութեամբ հրամայեն ետ, զի որ ոք և հաճոյ թուիցի Սմբատայ՝ մի ոք իշխեսցէ արգել լինել: - 218. բայց այլ ամենայն իշխանք արևելեայք խոյս տուեալ յերեսաց նորա՝ ետուն տեղի, ելին կալան զամրական տեղիս, ի բերդս և ի քաղաքս և ի լերինս, ընդ ինքեանս գումարեալ զզօրս և զբնակիչս աշխարհաց իւրեանց ամենայն պատրաստութեամբ: - 270. Բայց հրամայեն ետ Դերանիկն Գրիգոր հարազատի իւրոյ ի նոյն տանէ Արծրունոյ, և կալաւ զնա և եդ ի յամուրսն Սևան. և հրամայեաց Հասանկան քեռորդւոյն իւրոյ՝ պահել զնա յընդարձակի: - 342. բայց մինչ էաք յաշխարհին մեր՝ առաջնորդքն մեր ոչ ետուն տեղի ընդունել զասացեալսն ի սահմանին խոստովանութեան: - 132. Բայց նոքա քանզի ապաստան լեալ յանկասկածելի յամուրս և ի բազմութիւն զօրացն և ի քաջութիւն արանց պատերազմողաց՝ և ո՛չ առ փոքր մի խոնարհեցան ի բանս նորա կամ ետուն տեղի պատասխանւոյ. – 274. Բայց ոչ ետ տեղի Գուրգէն այսմ՝ յերկուց պատճառաց, մի՝ զի մի՛ ապստամբ երևեցայց Տաճկաց բռնաւորին – 316. Բայց քաղցրաբարոյ իշխանն Աշոտ, հեզն և ամենայն բարեօք յղփացեալն, տեղի ետ ասացելոյն: - 362. և բարկացեալ յոյժ հրամայեն ետ փութով զրաւ առնել կենաց նորա: - 206. Եւ Գուրգէն և Աշոտ առանձին միմեանց պատահեալ ետուն ողջոյն միմեանց և ուխտեցին ուխտ խաղաղութեան մինչև ցայսօր ժամանակի: - 332. Եւ դարձեալ պատասխանի ասէ, մի՛ տալ տեղի՝ լսել հրամանի թագաւորին. թէ վտանգ ինչ հասանէ՝ կրել հանգոյն զինչ կրեցինն: - 132. և զգոյն երեսաց իւրոց բոցագոյն դարձուցեալ, խրոխտացեալ և մրմռեալ իբրև զգազան արիւնարբու՝ հրամայեն ետ տանել արտաքս յերեսաց ատենին – 246. Եւ զի ասէ գիր՝ ոգիք իբրև ութ՝ երկբայականս իմն և զայն. առ որս ասեմք, եթէ նոցա տուաւ հրամայեն այն. այլ թէ ի ձեռն նոցա և այլք եղեն փրկեալք: - 32. Եւ զկնի այսորիկ, որ է երկրորդ հարուածք այլազգեացն՝ դարձեալ հրամայեն ետ ելանել ի պատերազմ, և հետամուտ հասեալ առ նոսա. – 282. - և թոյլ ետուն զով և հաճոյ թուիցի արքայի. – 118. և հրամայեն ետ Գուրգէն իւրում գնդին պատրաստել ի պատերազմ, կազմել ռազմ և տալ ճակատ ընդդէմ այլազգեացն – 230. և հրամայեն ետ զինել վառել ի զէն և ի զարդ և ի սուր, և զընտիրս երիվարացն յիւրեանց զէնսն պատրաստել: - 228. և հրամայեն ետ հասանել ի վերայ քաղաքին Տփղիք կոչեցեալ. որում յառաջագոյն Փայտակարան անուանէին. – 270. Եւ յաւուր միոջ հրամայեն ետ թագաւորն ածել զառաջեաւ. – 294. Եւ յետ փոքր ինչ աւուրց հրամայեն ետ Բուխայ ելանել ի պատերազմ. – 280. և նա տրտմեալ գնաց ի տուն իւր, քանզի հանապազ ստիպէր ի դիւէ անտի, թերևս թոյլ տալովն Աստուծոյ, զոր համարէր ի հրեշտակէ զանկանելն ի մտաց: - 160. և նորա արկեալ զնա ի փոքրագոյն տեղի մի նեղ, և ինքն փութացաւ գոյժ ետ վասն նորա՝ մահու պատահել, լի անմտութեամբ մոլի աբեղայն, որում ոչ հրամայեցաւ. – 320. և շտապով փութանակի յասպազինէ երիվարէն ի վայր արկեալ զինքն առաջի Աղէքսանդրի, առ ոչինչ համարեալ յահռնաբար/գրքում՝յահուռնաբար/ գործսն զոր գործեաց՝ փութացաւ ետ ողջոյն արքայի և ասէ. – 68. Եւ ոմն ընթացեալ ետ գոյժ վաղվաղակի /150/ Խոսրովու, թէ „ապստամբեցաւ ամենայն Արեաց երկիր ի քէն, և զորդի քո Կաւատ նստուցին թագաւոր, և ահաւադիկ դիմեալ գա ի վերայ քո„: - 152. Եւ հրամայեն ետ

այնուհետև, զի զբազմութիւն գերելոցն վաճառակուր արասցեն յազգս ազգս ում և հաճոյ թուիցի. – 240. և ոչ առ փոքր մի ինչ ներեաց կամ անսաց /264/ տալ տեղի պատասխանոյ, այլ հրամայեաց դահճացն տալ ի վերայ նորա զվճիռ մահու, փութով զրաւ առնել նոցա ի սատակումն սրոյ: - 266. և շտապով փութանակի յասպազինէ երիվարէն ի վայր արկեալ զինքն առաջի Աղէքսանդրի, առ ոչինչ համարեալ յահռնաբար/գրքում՝յահուռնաբար/ գործսն զոր գործեաց՝ փութացաւ ետ դղջոյն արքայի և ասէ. – 68. Եւ ոմն ընթացեալ ետ գոյժ վաղվաղակի /150/ Խոսրովու, թէ ,,ապստամբեցաւ ամենայն Արեաց երկիր ի քէն, և զորդի քո Կաւատ նստուցին թագաւոր, և ահաւադիկ դիմեալ գա ի վերայ քո,,: - 152. և ոչ առ փոքր մի ինչ ներեաց կամ անսաց /264/ տալ տեղի պատասխանոյ, այլ հրամայեաց դահճացն տալ ի վերայ նորա զվճիռ մահու, փութով զրաւ առնել նոցա ի սատակումն սրոյ: - 266. զի և այլազգիքն տեղի ետուն և փախեան յերեսաց Ապումկդէմայ. – 304. Իբրև լուաւ զայսքան և առաւել քան զսոյնս յանդուգն և առանց երկիւղի զընդդէմ պատասխանատրութիւնն մեծաւ համարձակութեամբ՝ապա հրամայն ետ փութով ի կենաց բառնալ զգլուխ նորա սուսերաւ: - 296. Իսկ Ասուդ զհետ Դարէհի ելեալ ի պատերազմ ընդդէմ զօրագլխացն Աղէքսանդրի՝ Հերակղեայ նահատակութեամբն դիւցազնաբար ի դիմի հարեալ՝ ի բաց նահանջէ զուժեղագոյնս զօրագլխացն Աղէքսանդրի հարուստ ժամ մի, մինչ հիացումն զօրօքն արկեալ՝ տային տեղի փախստէի. – 68. Իսկ Գրիգորի ոչ բերելով զընդդիմակացսն նորա կատարել՝ խօսի ընդ նմա սիրով խաղաղութեան, և բաժանել զաշխահս յերկուս՝ տեղի ետուն միմեանց ի խաղաղութիւն: - 310. Իսկ թագաւորն Հայրակղէս հրամայն ետ պաշարել զնոսա. – 156. իսկ թագաւորն հրամայն ետ՝ երթալ գնալ ի սահմանաց իւրոց. – 156. Իսկ իբրև լուաւ, թէ ահա առեալ Բուխայ զզօրս իւր գալ հասանել ի վերայ նորա՝ հրամայն ետ բոլոր աշխարհին իւրոյ ելանել ունել զլեռնակողմն – 276. Հրամայն ետ արքայ Կաւատ արկանել զնա ի տուն մի արքունական սենեկացն. – 152. Հրամայն տայր փութով ամենեցուն պատրաստական գտանել ի դաշտն քաղաքին. – 270. Յայնժամ հրամայն ետ զօրավարն Բուխայ զօրաց իւրոց՝ ելանել ընդ առաջ նոցա ի պատերազմ. – 274. Յայնժամ հրամայն ետուն ամենայն զօրացն ելանել ի պատերազմ. – 284. Տայր հրամայն և խոզասպանութեան և ջնջէր յերկրէ զբազմութիւն արօտական խոզիցն: - 168. տայր հրամայն փշրել և խորտակել զկենդանագրեալ պատկերս ճշմարիտ մարդեղութեան Փրկչին և նորին աշակերտաց: - 168. որ և ամբարտաւանեալ մոլեգնականս տալ հրամայն զանխորհուրդ միաբանութեան զրաջան վաստակոց, կանգնել բուրգս յերկրէ, որոյ գլուխն հասցէ յերկինս. – 40. Որոյ ունկնդիր եղեալ Տիրան՝ տայ հրամայն յանգ հանել զխորհուրդ անօրէն աստուածատեաց առն: - 98. Որով ետ հրամայն արդարոյն կազմել զտապանն ի գուշակումն անօրինաց կորստեանն: - 28. Որոց տուաւ պատուէր՝ հեռանալ յայնցանէ. - 28. որում պատուէր տուաւ չխառնակել յանիծեալ զաւակն Կայէնի. -26. որք ծանուցեալ զբռնանալն նորա ի վերայ պարսկական պետացն և զինչ կրեցին, զմտաւ ածեալ և զխառն ընդ աշխարհիս զդրակցութիւնն, և թէ գուցէ զպարսկայինն հասանիցէ մեզ կրել և աշխարհիս մեր՝ ձեռն ետուն հաւանութեան ի նորայն կալ մնալ հպատակութեան: - 360. տայր հրամայն փշրել և խորտակել զկենդանագրեալ պատկերս ճշմարիտ մարդեղութեան Փրկչին և նորին աշակերտաց: - 168. և ետ հրամայն ահիւ մեծաւ՝ ամենայն ուրեք կանգնել զպատկեր իւր և երկիրպագանել իբրև աստուծոյ և զոհս մատուցանել. – 40. Եւ զի ասէ գիր՝ ոգիք իբրև ութ՝ երկբայականս իմն և զայն. առ որս ասեմք, եթէ նոցա տուաւ հրամայնն այն. այլ թէ ի ձեռն նոցա և այլք եղեն փրկեալք: - 32. ապա ետ հրամայն և փորեցին զաչս երանելւոյն, անդամ անդամ յօշեցին զնա, որ մատոյց զինքն պատարագ կենդանի որդւոյն Աստուծոյ. – 290. Պապտասխայնի ետ Մարկիանոս և ասէ. ,,վասն զի առաջնորդքն Հայոց զպարսկական շփոթմանցն զվտանգ կրէին,,: - 132. Պապտասխայնի ետուն և ասեն – 242. անհասական իմն շնորհիւ փառօք և պատուով պսակեալ զմարդն իշխանական ճոխութեամբ՝ վայելեցուցանէ դրախտին, տալով նմա բազմամեայ կենաց սահման իբրև զմի օր - 20. Ապա այնուհետև ոչ կարաց կալ համարձակութեամբ ի բացեայ առնել զբանակն իւր, այլ

ետ զկէս զօրուն յոմն գլխաւոր և նստոյց զնա ի կողմանէ հիւսիսի կողմն. – 280. ասէ՝ կինս զոր ետուր /20/ ընդ իս, սա ետ ինձ ի ծառոյ անտի և կերայ. – 22. ասէ՝ կինս զոր ետուր /20/ ընդ իս, սա ետ ինձ ի ծառոյ անտի և կերայ. – 22. աստանօր պարտ է սակաւիկ մի յապաղումն տալ պատմութեանս. – 18. արկանել զնա ի կապանս և ի տանջանս մահաբերս, զամուրսն յինքն գրաւել, զաշխարհին տալ ի ձեռս իւրոյ գործավարացն, ըստ պարսկայնոցն հատուցմանց հատուցանել նոցա: - 370. բայց թէպէտ և ետ օգնականութիւն Հայոց կայսրն Վաղէտիանոս Փռիւգացի զօրօքն՝ սակայն ոչ խաղաղանայր երկիրս – 94. Բայց տուաւ յաղթութիւնն այն մեծ ի ձեռն զօրավարին Ապումուսէի, զի լցցի զոր ասաց Տէր ի բերանոյ Ամովսայ Մարգարէի, ,,խորտակեցից զնիզակս Դամասկոսի,, , որում այժմ Դմիշկն կոչեն, ուր ելին զհետ Բուխայի: - 286. գնաց և Վահան զհետ նախարարացն առ Վարդան յառաջագոյն, տալ նմա զվերակացութիւն Հայոց. – 128. Գրէ բազում անգամ Սմբատ առ Ահմատ՝ թողուլ անդրէն զաշխարհին, տալ ի ձեռս Աշոտի որդւոյ իշխանին Դաւթայ. - 366. Եկն այնուհետև Շապուհ որդի թագաւորին Աշոտի և ետ զիշխանութիւնն ի ձեռս Աշոտի որդւոյ Դերանկին, փոխանակ հօր իւրոյ: - 354. Եղեն ընդ նմա և ուխտեցին ուխտ, և ետուն նմա կին յազգէն իւրեանց և պատրաստեցան լինել ընդ նմա, որպէս և կամք իւր հրամայեսցեն. զոր թէ ասիցէ ոք՝ ի հրամանէ Աստուծոյ լինել սկիզբն առաջարկութեանն այնորիկ: - 160. Ետ և կայսեր զամենայն զոր և կամեցաւ առնուլ. – 152. ետ նմա զԱրևաստան զամենայն մինչև ցՄծուին և զերկիրն Հայոց մինչև ցգետն Հուրասդան, և զգաւառն Կոտայից մինչև յաւանն Գառնի յեզր ծովուն Բզնունեաց և մինչև յԱռեստն աւան և զԿոգովիտ գաւառ մինչև զՇացիւն և ցՄակու: - 140. ետուն գոյժ զմահուանէ թագաւորին և կացուցին փոխանակ Վաղարշու թագաւոր զորդի իւր զԽոսրով ձեռնտուութեամբ Արտաւանու Պարսից արքայի: - 92. և ետուն ձայն այր առն ախոյեան ելանել. – 284. և հրաման պատուիրանի տայր յանդիման բազմութեանն, զի խրատու նորա լուիցեն, և հրամանի նորա անսայցեն: - 200. և տաց քեզ ագարակս, այգիս և ձիթենիս և սերմանս, զի վարեսցես և հնձեսցես, և մեք սիրով նայեսցուք ի քեզ: - 146. և քարոզքն բարձրացուցանէին զերգսն մեծ և սաստիկ գոչմամբ, եթէ տուաւ իշխանութիւն Վասպուրական աշխարհին Աշոտոյ և որդւոյ իւրոյ Գրիգորի. – 314. Եւ ամենեցուն բերան լցեալ խնդութեամբ ետուն փառս Աստուծոյ: - 136. Եւ արդ այսոքի՞կ են փոխարէնք, զի ետուք յօժարութիւն նենգագործ խորհրդով՝ լինել յարգելանի, և առնել դիւր որսալ ի խնդրողաց անձին իմոյ և իմոց զաւակաց – 216. և բազմութիւն քրիստոնէիցն … գոհացեալ միաբան ետուն փառս Աստուծոյ, որ զօրացոյց զսուրբսն և արար յամօթ զսատանայ հանդերձ գործակցովքն իւրեանց: - 268. Եւ բազում անգամ ի բազում տեղիս տային ճակատ զօրքն Հայոց և Պարսից ընդ միմեանս. – 102. և գրէ առ Սմբատ, թերևս տացէ ի ձեռն նորա զմանուկն Արտաշէս: - 84. և դաստիարակ առընթեր ունելով զբանն տէրունական … և թէ ,,զի՞նչ օգուտ իցէ մարդոյ, եթէ զաշխարհս ամենայն շահեսցի և զանձն իւր տուժեսցէ, կամ զի՞նչ տացէ մարդ փրկանս ընդ անձին իւրոյ. զի եկն որդի մարդոյ խնդրել և կեցուցանել զկորուսեալն,, - 264. Եւ դարձեալ զՍևան բերդ տայ ի ձեռս Հասանայ որդւոյ Վասակայ ամբարշտի: - 364. Եւ եթէ զքէն արեանն Մուրկայ խնդրէ՝ զքէն արեանն Մուրկայ խնդրեաց Աստուած ի Փոկասայ ի ձեռն հօր իմոյ Հայրակղի. և եթէ երկիր խնդրիցէ՝ եհան Աստուած ի մէնջ և ետ ի ձեռս ձեր: - 144. և եթէ վասն չարութեան գործոց նոցա տաղտկացաւ Աստուած և ետ ի ձեռս ձեր՝ բաւական լիցի ձեզ այդչափ որչափ կալէքդ. – 160. Եւ եթէ քաղաքս խնդրիցէ՝ ահաւադիկ է քաղաքք մեծամեծք և պարսպաւորք. այլ զանձս խնդրիցէ՝ ասացի թէ տաց որչափ և ձեռն հասանիցէ. և ոչ կամեցաւ լսել, այլ տակաւին ծարաւի է արիւնարբութեան: - 144. Եւ եղև ի գալ միւսոյ տարւոյն՝ Սմբատ իշխանն Սիւնեաց ի բաց եկաց ի հնազանդութենէ թագաւորին Հայոց, արգել առնելով հարկացն տալ թագաւորին, թևակոխելով Պարսից բռնաւորին հատուցանել զհարկս և զհասս. 382. Եւ եղև իբրև եհաս իշխանն յարքունիսն՝ ետ կապել զոտս նոցա կրկին շղթայիւք և դնել ի բանտի. – 220. Եւ եղև յետ աւուրցն այնոցիկ, յորժամ ուրախ արար թագաւորն զնախարարսն Հայոց ի տաճարի խրախից, և խոստացաւ տալ

իւրաքանչիւր ումեք զերկիր ի ժառանգութիւն – 314. և ես տամ նոցա զկեանսն յաւիտենից,,: - 224. և ետ բերողացն Հայրակղոս ինչս բազումս և մեծարեալ արձակեաց պատուով: - 154. Եւ ետ նմա սուրհանդակս և մեկնակազէնս և սակրաւորս և կափաւորս - 218. և ետու ի ձեռս քո զզօրս իմ հանդերձ զօրագլխովք մեծամեծօք իմովք, յամենայն ազգաց որ ընդ ձեռամբ իմով նուաճեալ են թագաւորազունք – 236. և ետուն ի սուրբ եկեղեցին Դ ագարակս. զվանքն Փշոց և զագարակն Ահավանք, յանդիման եկեղեցւոյն որ ի կղզին, և զքարն Մանակերտ, որ է հանդէպ հարաւոյ կուսէ, և զԲերկրի և այլ բազում տեղիս – 356. և զԳագիկ ձգեալ ի պատիւ զօրավարութեան Հայոց մեծաց, ըստ օրինի թագաւորացն Յունաց՝ տալ առաջի նորա նշանակս խաչադրօշս: - 370. Եւ զի էր պաշարել նորա յայնժամ զքաղաքն Մանազկերտ Ապահունեաց աշխարհին, որ ի ձեռս Ապլբառայն էր, և ածեալ հասուցեալ մերձ ի պաշարումն. և ի հասանել գուժկանացն եթող զնոսա, տալով նոցա հրովարտակս ի խաղաղութիւն: - 348. և զոր ինչ խնդրիցէ՝ առնիցէ ըստ կամաց նորա, կնքել և տալ նմա գեօղս և ագարակս, և տալ հարկս արքունիս և պատանդս խաղաղութեան: - 210. և զոր ինչ խնդրիցէ՝ առնիցէ ըստ կամաց նորա, կնքել և տալ նմա գեօղս և ագարակս, և տալ հարկս արքունիս և պատանդս խաղաղութեան: - 210. և էր պատճէն թղթոյն զոր կեղծաւորեալ ետուն զնա՝ այս ինչ. – 236. և թագապատիւ իշխանութեամբ մեծարեալ՝ տայ զօր բազում յօգնականութիւն – 58. և ի չափ հասեալ ի տիոց տղայականաց՝ ետուն զդստերս իւրեանց կնութեան մանկանցն: - 98. և ի վախճանելն իւրում … ետ զիշխանութիւնն կնոջն իւրում Շամիրամայ – 44. իբրև ետուն զթուղթն կարծեցեալ իբրև յերեսաց արքայի՝ ,,ընթերցիր զայդ, ասէ, մի՛ ինչ ընդ մեղադրութեամբ արկաներ զիս, և կարծել նենգութեամբ գնալ առ քեզ և դրժել ինչ քեզ և ստել երդմանց /236/ մերոց. – 238. Եւ իւրաքանչիւր զօրագլխացն եկելոց առ նա պարգևս և պսակս մատուցանէր, գեօղս և աւանս կնքէր և տայր. – 198. և խոստանայ տալ նմա զտէրութիւնն զչորրորդ մասն Սենեքերիմանցն զկողմամբքն Նինուէի և զՏմորիս ամրոցաւն որ ի նմա – 62. և խոստանայր տալ նմա քաղաքս, գաւառս, գեօղս և ագարակս: - 382. Եւ խօսէր ընդ նոսա սաստիկ և ահագին դատաստանօք և սպառնալեօք, թէ ընդէ՞ր և դուք ոչ մեռարուք ի պատերազմին, քան թէ ելեալ փախստական գնացէք գալ առ իս և տալ համարձակութիւն ծառայի իմում ի յայսքան վնաս. մի՞թէ արդեօք զԽոսրով մեռեալ կարծէիք,,: - 150. և կատարեալ զաղօթսն և գոհացեալ՝ ետուն զփառս Աստուծոյ և հատուցին զամէնն և նստան ուտել հաց. – 228. և կարիցես զիշխանս Հայոց կապանօք առ մեզ հասուցանել, մանաւանդ զիշխանն Վասպուրական զԱշոտ՝ քեզ և զաւակի քում տաց զերկիրն զայն ի ժառանգութիւն: - 184. և Հայրակղոս տայ նմա զթագաւորութիւնն և խոստանայ զօր որչափ և պիտոյ իցէ: - 152. և Հեփեստոս և Պռոմիթոս, որ է արեգական և լուսին՝ գողացան զհուրն յՈրմզդայ և մասն ինչ ետուն ի մարդիկ. – 48. և հրաման ետ Գուրգէն իւրում գնդին պատրաստել ի պատերազմ, կազմել ռազմ և տալ ճակատ ընդդէմ այլազգեացն – 230. և մեք տացուք քեզ զհասս հարկացն և հաճեսցուք զմիտս քո – 178. Եւ յետ սակաւու միոյ ասէ. ,,ձեզ տաց զերկիրն Քանանու զվիճակ ժառանգութեան ձերոյ,,. – 34. և նորա խնդիր արարեալ մեծաւ ստիպով, մինչև կարացին գտանել նովիմբ կազմածաւ, և ետ յարսն որք եկեալ էին. – 154. և ոչ առ փոքր մի ինչ ներեաց կամ անսաց /264/ տալ տեղի պատասխանոյ, այլ հրամայեաց դահճացն տալ ի վերայ նորա զվճիռ մահու, փութով զրաւ առնել նոցա ի սատակումն սրոյ: - 266. և սրոյ ճարակ զամենեսեան տային, խիզախելով իբրև զքաջ նահատակս. – 174. Եւ տային կարծիս պարսկականին՝ որպէս թէ հաւանեալ օրինաց նոցա: - 110. և տայր զօրավարին և իշխանացն ամենեցուն պարգևս մեծամեծս, և բաշխէր զօրացն ամենեցուն դահեկանս ի խոռկս, և ճաշս և ընթրիս ուրախութեան կազմէր ամենայն զօրացն մինչև Է օր: - 144. Եւ տայր նմա զօր կայսերական յօգնականութիւն, և զՅովհան պատրիկ ի Հայոց կողմանէ, և զՆերսէս ստրատեղատ յԱսիւրոց, և զՄուշեղ այր քաջամարտիկ և հզօր զօրութեամբ, և զամենայն զօրս Յունաց և Հայոց, Վրաց և Աղուանից – 138. և տանջեալ զնա ջղօք՝ տայ նմա և զգանձս աներևոյթս – 66. և տաց քեզ զկողմանս Ասորոց և զամենայն Արեւաստան մինչև զՄծուին

քաղաք, և ի յերկրէ Հայոց՝ զաշխարհս տանուտերական իշխանութեանն մինչև յԱյրարատ և ընդ Դուին քաղաք և յեզր ծովուն Բզնունեաց և ցԱռեստն աւան, և զմեծ մասն աշխարհին Վրաց մինչև ցՏփղիս քաղաք.– 136. և տացէ ի ձեռս նորա զիշխանութիւնն Վասպուրականի փոխանակ եղբօր իւրոյ – 226. Զայս հրաման պատուիրանի տային յօժնդակութիւնն պատիր խաբէութեանն իւրեանց – 234. զերծեալ ի բանտէն յոր տուանն՝ և գան հասանեն յերկիրս այս մեր, բերելով զաւետիս արձակման գերելոցն – 324. զի այնու փքացեալ առ հուրն յաւակնեալ զինքն տացէ. – 114. զի ես տաց ձեզ բերան և իմաստութիւն, որում ոչ կարիցեն կալ հակառակ կամ տալ պատասպանի ամենայն հակառակորդքն ձեր,,: - 204. զի և զմեծութիւն ընչից, որ ի գանձս իմ՝ ամի ամի յաւար տալով՝ զուարթամիտ սրտիւ ինձ համարէի զյափշտակութիւն տան իմոյ որ ի ձէնջ և առ ձեզ - 216. Զի որդիքն Աբդռհամանի, որ Կայսիկքն անուանին՝ ապստամբեալ էին ի պետութենէ թագաւորին տալ հարկս և զինուորել որպէս օրէն էր: - 380. զի տացէ վրէժս անցիցն անցելոց ի նմանէ և ապստամբութեամբ ի պետութենէն Տաճկաց: - 202. Զծառայս իմ պատրես, և զզօրս աւազակաց ժողովեալ՝ ոչ տաս ինձ հանգչել, այլ հանապազ պատրաստիս ինձ ի պատերազմ, և ասես վստահանալ յԱստուածն իմ: - 146. զոր անյապաղ փութով զզօրսն հարաւայինս և հիւսիսայինս տալ ի ձեռս Քսերքսեայ և Արշէզայ որդւոյ նորուն Քսերքսեայ զի փութով անդր հասցեն. – 64. զօր գումարել, այրուձի կազմել, մեծամեծաց աշխարհատերանց պարգևս տալ, ի թիկունս և յօգնութիւն զամենեսեան կոչել, զի ըստ յանձնառութեան խրատու նորա նոյնպէս և գործեսցէ: - 346. Ընդ որ ոչ հաճոյացեալ Գուրգէնայ երթալ ի Յոյնս. բայց հաւանեցուցեալ զԳրիգորն տալ զբերդն ցզօրավարն, և հաճեսցի զմիտս թագաւորին: - 302. Իբրև ետես իշխանն Հայոց զզօրսն Տաճկաց եկեալ բազում կազմութեամբ, հայեցեալ և յիւրեանց սակաւութիւնն՝ զիր պաղատանաց փութանակի տայր առ քաջ նահատակն Աշոտ իշխան - 172. Իբրև կարի թախանձեաց՝ ետ նմա իշխանութիւն հազար ամ: - 46. Իսկ զթագաւորաբնակ տեղին մեծին Տրդատայ տան ի ձեռս Վահանայ Արծրունւոյ՝ շինել նմա տուն թագաւորաց, արարս պատրաստութեամբ. – 126. Իսկ զօրավարն խոստացաւ երդմամբ տալ նմա զի՛նչ և խնդրիցէ, մինչև հաւասար իւրոյ տէրութեանն բարձակից և պատուակից կացուսցէ: - 218. խոստացաւ տալ նոցա գանձս, գեօղս և ագարակս, գրել կնքել և կացուցանել նոցա վկայս - 230. Կաղղիսթենէս, իմ բարեկամ, խրատ ետ ինձ մտանել հանդերձ բարեկամօք Խ, և մանկամբք Ճ, և զինուորօք ՌՄ միայնովք: - 50. մեք տացուք զԱշոտ ի ձեռս քո առանց զինու և մարտից և ճակատուց կազմութեան, և մի ինչ յայնոսիկ աշխատ լինիցիս. – 212. մի՞թէ ոչ կարէին Հոռոմք սպանանել զնա, և բառնալ զթագաւորութիւնն Պարսից ի ժամանակի, իբրև ետ Աստուած զսա ի ձեռս մեր. այլ արարին ի վերայ նորա ողորմութիւն: - 144. միայն ըստ ամացն ծննդաբանութեան հաւատացին Աշոտի զիշխանականն տալ պատուադրութիւն – 360. մինչ ելեալ արտաքս տիկինն ի հետիոտս լի հառաչանօք՝ բաւական համարել զգործ նահատակութեանն, զոր ետ Աստուած ի ձեռս Աշոտոյ. – 176. մինչ զդի նորա գտելոցն յետ աւուրց ինչ ետ Բուխայ ԺՌ արծաթ, զի այնչափ պատուական էր այրն նմա: - 272. Մինչդեռ կայր ևս կենդանի՝ ետ կանգնել փայտ մի մեծ և բարձր յոյժ, և դնել զնա ի ծայր փայտին, ունել ի բարձրաւանդակ տեղւոջ. – 290. Յայնժամ ետ զզօրսն ի ձեռն Մուշեղի Ապուպելճի եղբօր Գուրգինայ, և ինք ել գնաց զհետ եկելոց կոչնականացն. – 228. Յայնժամ ետուն զոտս նորա ի կապանս երկաթիս, և ընդ նմա զտէր Գրիգոր Արծրունի – 238. Յայնժամ իբրև զիտացին երկոքինն կողմանքն, եթէ ոչ գոյ հնար գտանել զելս իրացն և տալ խաղաղութիւն՝ ապա հաճեցան և հաւանեցան գրել առ թագաւորն. – 286. յանձն առեալ տալ նմա զիշխանութիւնն բնիկ տէրութեանն իւրեանց: - 236. Նա և զանուանս նոցա և զթիւ ժամանակացն այլափոխս ետուն մեզ, թերևս վասն շփոթեալ և հակառակասէր ազգին – 168. Նոյնժամայն գնացին Դերանիկն և Գագիկ մտին առաջի Յիսէի, խօսեցան բանս խաղաղութեան, ետուն պատանդս յանձնառութեամբ հարկացն արքունի - 334. Նոյնժամայն զօր գումարեալ, գունդ կազմեալ յընտիր ընտիր հեծելոց արանց զօրաւորաց, զօրօք և զօրագլխօք, և տայ ի ձեռս Յովսեփու ումեմն որդւոյ

Ապուսէթի – 184. Նստան երկոքին կողմանքն պահել զպահպանութիւն իւրեանց մեծաւ զգուշութեամբ, և ետուն ժամ անսալ միմեանց՝ ոչ ելանել ի պատերազմ, մինչև եկեսցեն հրեշտակքն յարքայէ, զոր առաքեցինն: - 286. Ոչ կամեցար կամօք տալ զանձն ի ծառայութիւն մեզ, այլ տէր և թագաւոր կոչես զքեզ. զգանձն արքունի որ իմ առ քեզ է՝ ծախես, և զայդ ոչ գիտես, եթէ վաղիւ համարս տալոց ես: - 146. որոյ դիպող ժամ գտեալ ի միասին կալով նոցա՝ կալեալ զնոսա տայ յամուրս աշխարհին, կապեալս կապանօք երկաթեօք. – 364. Որոց կապեալ զԳուրգէն երեքկին կապանօք և դարձեալ ի պարանոցն եդեալ շղթայս՝ յղեն ընդ Ատրպատական Պարսից և տան ի բանդ ընդ կապեալսն. – 318. որք յակամայ կամս լքին զմարտն և ցածուցին զպատերազմն և ետուն զամուրն ի Գագիկ: - 362. ունելով զտեղիս տեղիս, տալով ձեռս յովպէտ և ժամագիւտ դիպուածք ումեք հանդիպնայր – 68. Պտղոմեայ հասեալ ի տէրութիւն ժառանգաւորութեանն՝ փոխանակ իւր կացուցանէ զԱսուդ, տալով ի ձեռս նորա զբոլոր իշխանութիւն Եգիպտոսի և Հնդկաց - 70. վասն որոյ զերկայնութիւն կենաց տալով նահապետացն Աստուծոյ՝ յանդիման դրախտին բնակեցուցանէր, ուսուցանելով՝ ի ձեռն ապաշաւանաց ի նոյն վերադարձիլ կեանս. – 26. տալով Աշոտի … զգահին նախնական իշխանութեան այլովք յոլովագոյն միջոցօք աշխարհիս, մինչև յամուրն Նախճաւանու: - 360. Տեսեալ կնոջն զՄահմէտ այր հաւատարիմ և ուշմագոյն յամենայն իրս աշխարհականս՝ եղև նմա կին և ետ ի ձեռն նորա զամենայն հոգս տան և ընչից: - 158. տուք ի մեզ զերկիրդ մեր խաղաղութեամբ, ապա թէ ոչ առցուք պատերազմաւ, ոչ միայն զայդ, այլ և զայլ ևս բազումս,,: - 162. քանզի Քամայ տուաւ ի հօրէն Եգիպտոս և Լիբէաստան և մինչև յարևմուտս հարաւոյ: - 34.

ՏԱԼ ԲԵՐԵԼ - ,,հրամայեա արձակել արս հաւատարիմս, և ես յորժամ հասից ի դուռն արքունի՝ ի նմին ժամու խնդիր արարից Խաչին, և գտեալ զնա տայց բերել առ քեզ,,: - 154. ետ բերել պարգևս, և այնպէս ոչ առին յանձն. – 222. ետ բերել փայտս, և եղեալ ի վերայ փայտին զերանելին Սողոմոն՝ և մօտ առ փայտն կացուցին զսուրբն Կահայ, զի գոնեայ մինն ի միւսոյ տանջանացն երկուցեալ հնազանդիցի հրամանի թագաւորին: - 292. և ետ բերել քուքս և տանջել զնոսա քքովքն յերկար, մինչ կարծել ի նմին վախճանել – 292. և ետ բերել նմա ըստ օրինի գլխապետութեան սուսեր իշխանական ընդ մէջ արկեալ և գօտի արիական շրջապատեալ զմիջաւ, քուքք խիզախողք և երիվար բարձրավիզ, ոտնատորովի, խրոխտալիր, յարմարական առ ընթացս պատերազմականս: - 308. Իբրև եհաս թագաւորն յաշխարհին իւր՝ ետ բերել պարգևս և պատիւս Աշոտի ըստ իշխանական յօրինուածի – 370.

ՏԱԼ ՀՐԱՄԱՆ - և ետ հրաման ահիւ մեծաւ՝ ամենայն ուրեք կանգնել զպատկեր իւր և երկիրպագանել իբրև աստուծոյ և զոհս մատուցանել. – 40. Յայնժամ իբրև գիտաց զօրավարն Հայոց և ոչ միով իւիք կարաց հաճել զմիտս նոցա, այլ միաբան ետուն հրաման ելանել ի պատերազմ – 230. յաւուր միում … ետ հրաման իշխանն առնն կորովի եղբօր իւրոյ Աբասայ Հայոց սպարապետի՝ վառել պնդակազմ պատրաստութեամբ, զօրու և զինու և զարդու ամենայարդար հնարաւորութեամբ, որպէս օրէն է նահատակաց քաջ արանց – 344. սակայն և յայնմ ոչ ետուն հրաման զօրուն մի ելանել ի պատերազմ: - 230. Տայր հրաման և խոզասպանութեան և ջնջէր յերկրէ զբազմութիւն արօտական խոզիցն: - 168.տայր հրաման փշրել և խորտակել զկենդանագրեալ պատկերս ճշմարիտ մարդեղութեան Փրկչին և նորին աշակերտաց: - 168. որ և ամբարտաւանեալ մոլեգնականս տալ հրաման զանխորհուրդ միաբանութեան զրաջան վաստակոց, կանգնել բուրգն յերկրէ, ,որոյ գլուխն հասցէ յերկինս. – 40. Որոյ ունկնդիր եղեալ Տիրան՝ տայ հրաման յանգ հանել զխորհուրդ անօրէն աստուածատեաց առն: - 98. Որով ետ հրաման արդարոյն կազմել զտապանն ի գուշակումն անօրինաց կորստեանն: - 28. Եւ զի ասէ գիր՝ ոգիք իբրև ութ՝ երկբայականս իմն և զայն. առ որս ասեմք, եթէ նոցա տուաւ հրամանն այն. այլ թէ ի ձեռն նոցա և այլք եղեն փրկեալք: - 32.ապա ետ հրամայն և փորեցին զաչս երանելւոյն, անդամ անդամ յօշեցին զնա, որ մատոյց զինքն պատարագ կենդանի որդւոյն Աստուծոյ. – 290.

ՏԱԼ ՊԱՏԱՍԽԱՆԻ - ,,զո՞յ թողութիւն իմոց չարեացն /386/ գործելոց, թողո՞ւ Աստուած զիմ պարտեացն յաճախութիւն. ասացէք ինձ, տուք ինձ պատասխանի,,: - 388. որպէս սահմանեաց Աստուած ի վերայ ժողովրդեանն Իսրայէլի գերելոցն ի Բաբելոն, որպէս գրեալ է ի մարգարէութեանն Երեմիայի, ,,զ-ՀԷ-երորդն ասէ գիտասցես, և խելամուտ լիցիս յելից բանին տալ պատասխանի. մինչև յօծեալն /312/ առաջնորդ եօթներորդ է և եօթներորդք ԿԲ,,. – 314. Այլ նահատակեցան արիաբար և ետուն պատասխանի թագաւորին մեծաւ համարձակութեամբ, յուսացեալ ի մին միայն ի թագաւորն թագաւորաց և տէրն տերանց, ի Քրիստոս յորդին Աստուծոյ: - 292. Ետ պատասպանի երանելի Մուկաթլ լի հաւատովք և ճշմարիտ խոստովանութեամբ ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ, ասէ. – 290. զի ոչ գտանիցին ամենևին տալ պատասխանի: - 54. Այլ նոքա քանզի հաստատուն մտօք ունէին զմիաբանութիւն դաւաճան խորհրդոյն որ առ բռնաւորն Տաճկաց՝ ետուն պատասխանի և ասեն – 216. եթէ չար ինչ թուիցիմ յաչս ձեր, և ապիրատս գործեալ եմ առ ձեզ և խարդախութեամբ բնակեալ եմ ընդ ձեզ՝ աւասիկ յանդիման երեսաց իմոց տուք պատասխանի – 214. Ետ պատասխանի նմա զօրավարն ի խաղաղութիւն, և ասէ – 226. Ետ պատասխանի սուրբ հայրապետն Յոհաննէս հանդերձ մեծ նախարարօքն Հայոց և ասեն. – 244. Ետուն պատասխանի և ասեն – 214. Եւ իբրև ընթերցաւ մեծ զօրավարն զծածուկս ազատանոյն՝ ետ պատասխանի, զոր և գրով իսկ աւանդեաց. – 214. զի ես տաց ձեզ բերան և իմաստութիւն, որում ոչ կարիցեն կալ հակառակ կամ տալ պատասպանի ամենայն հակառակորդքն ձեր,,: - 204. Իբրև գիտաց իշխանն, եթէ վճարեալ է չարութիւնն յաչս նոցա, և այլ ընդ այլոյ խօսին, և ի գաղտնիս քրթմնջեն, և անտեղի և անընդունակ հրամանաց նորա լինէին՝ ետ պատասխանի և ասէ – 214.

ՏԱԼ ՊԱՏԵՐԱԶՄ - Բայց Աշոտ գնացեալ տալ պատերազմ ընդ ծովեզրեցիսն որք Ութմանիկ կոչին, որք ամրանային ի յԱմիւկ անկասկածելի քարանձաւին. – 332. և ետուն պատերազմ անդ զաւուրս Լ, և ոչ ինչ կարացին ստնանել. – 362. Եւ եկին տալ պատերազմ ընդ ամրոցին Վան քաղաքի - 362. Եւ եղև ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ ել Հազարաւուխտ Պարսից զօրավար ծանր զօրու ի վերայ Հայոց՝ տալ պատերազմ ընդ զօրս Հայոց, աւերել գերել գերփել զաշխարհս – 134. Եւ զօրաժողով եղեալ Մուսէի պատճառաւ հարկաց արքունի՝ եկն եմուտ յերկիրն Տարաւնոյ, տալ պատերազմ ընդ Բագարատայ: - 172. Զայս գործ լուեալ Լիդէացւոց թագաւորին Կրոսիսեայ բազմաշփոթ յուզմամբ ամբոխ արարեալ, զօրս բազումս գումարեալ, ելանել տալ պատերազմ ընդ Կիւրոսի – 64. Զի ազգ բարբարոս խուժադուժ ի դիմի ելեալ գան տալ պատերազմ, կորզել յինքեան զգերին Հրէից: - 66. ի մօտ առ նոսա հասեալ՝ կարգեցին /274/ կազմեցին զճակատն և ետուն պատերազմ ընդ զօրացն Ծանարաց. – 276. մինչ տայր պատերազմ ընդ Սպանիացիսն վասն ոսկեհան տեղեացն. – 80. Յետ անցանելոյ չորից ամաց … դարձեալ Գրիգոր եղբայր Աշոտի Վասպուրական իշխանի յԱփհազաց աշխարհէն՝ նոցուն օգնականութեամբ և Վրաց զօրու ընտիր գոլով՝ եկն եմուտ յաշխարհս Վասպուրական՝ տալ պատերազմ ընդ Գուրգինայ. – 310.

ՏԱԼ ՏԱՆԵԼ/ԻԼ/ - և զիշխանն Աշոտ տալ տանել կապանօք առ թագաւորն – 202. Իսկ յետ անցանելոյ աւուրց ինչ՝ ետ տանել զնա առ թագաւորն, և ընդ նմա գունդս զինուորաց վառելոց և ընտիր այրուձիոց: - 288. և նոքա տան տանել նմա զհարկս և հասս արքունի և դարձուցանեն զնա ընդ նոյն ուստի եկն: - 172. և տայր տանել Սահակ զպէտս մանկանն օր ըստ օրէ: - 84. այլ հատեալ զգլուխն ետ տանել յարքունիս և զկինն ա՛ռ իւր Բուխայ կնութեան: - 272. և գրեալ էր առ Բուխայ, զի մի՛ ինչ չարիս խորհիցի կամ գործիցէ առնն այնմիկ, այլ տացէ տանել զնա առ թագաւորն մեծաւ պատուով և զգուշութեամբ: - 288. և առեալ Պտղոմեայ զԱսուդ՝ տայ տանել յԵգիպտոս, ի պարգևեալ աշխարհն նմա յԱղէքսանդրէ – 70. Եւ եղև զկնի երից աւուրց անցանելոյ ետուն թուղթ մի տանել առ Գուրգէն, գրեալ Բուխայի լի դառնութեամբ, կնքեալ մատանեաւ արքայի, իբրև այն թէ ի

դիմաց արքային և յարքունուստ եկեալ. – 236. և ետ տանել զդիւանն մագաղաթեայ յունարէն գրով հանդերձ պատարագօք՝ Տիգրանայ թագաւորի Հայոց – 74. և ետ տանել ընդ առաջ նորա նժոյգս մեծազարդս և երևելիս, և երգեցիկս և գովասացս և բազում գործիս երաժշտականս առաջի և զկնի՝ մինչև եմուտ ի բանակ նոցա: - 288. Եւ ըստ կարգի օրինաց իւրեանց երդուեալ, և աղ ծրարեալ ընդ հրովարտակին ետ տանել. և նոցա առեալ և ընթերցեալ՝ ոչ արարին բանիցն պատասխանի: - 138. Եւ կայսր Մուրիկ հաւանեալ նմա՝ յղէր առ նա զՓիլիպիկոս փեսայ իւր. և տայր տանել նմա գիր ընդունելութեան, և առնոյր ի նմանէ երդումն: - 138. և մեկնեալ յինքեանց զՎահրամ անուն՝ և տան տանել հրովարտակ առ զօրավարն – 210. և մուտ եղեալ ի տեղին … ետուն տանել զթուղթն, լի թիւնիւք սատանայական իմացմանց, իբրև զկապարճս լի նետիւք դեղեալ ի գաղտնիս ի գրկաց թռուցանել ի նպատակն: - 234. Զայս զգացեալ Երուանդայ՝ ետ տանել զՍահակ կապանօք յԱրմաւիր. – 84. Զոր զթուղթսն խաբող պատրանօք ի բուռն առեալ Բարծումայ՝ ետ տանել առ արքայ Պերոզ – 130. Կապէ երկաթի կապանօք և տայ տանել յԱնուշ կոչեցեալ բերդն ի սահմանս Տիսպոնի. – 102. իսկ իբրև ընդդէմ կացին լեռնայնոցն գունդքն Տաճկաց և հարին զլեռնայինսն՝ ձերբակալ արարեալ զերանելին Յովնան տարան ետուն կապանօք ի բանդ արքունի: - 294. Եւ հասեալ կալան զնա և տարան ետուն ի բանտ երկաթից ի քաղաքն Հադամակերտ: - 320. Յայնժամ դիմեցին ի վերայ նորա և ի բաց առին զգլուխ նորա և տարան ետուն առ զօրավարն իւրեանց Աբրահիմ. – 304. տարան ետուն ի բանտ արքունի, ուր կայր Աշոտ իշխան և այլ նախարարք ի տանէն Արծրունեաց: - 238.

ՏԱԼՈՑ - այլ նա ըստ կամս իւր կատարեաց ի վերայ իւր զարենապարտն լինել, որ տալոց է հատուցումն վրիժուց յաւուր դատապարտութեան իւրոյ: - 320. Ոչ կամեցար կամօք տալ զանձն ի ծառայութիւն մեզ, այլ տէր և թագաւոր կոչես զքեզ. զզանձն արքունի որ իմ առ քեզ է՝ ծախես, և զայդ ոչ գիտես, եթէ վաղիւ համարս տալոց ես: - 146.

ՏԱԽՏԱԿԱԳՈՐԾ - և աստի և անտի երիվարի փորոյն տախտակագործ գրգեալ ըստ փորոյն չափու մածուցեալ ի ձև վահանի զգործ արուեստի զինուն ցուցանեն: - 208.

ՏԱԽՏԱԿԱՓԱԿ - նա և զիւրեաւ տախտակափակ լանջապահս, թիկնապահս, զանգապանս, սոնապանս, գլխապանս, որ գրեթէ բովանդակ պղնձեղէնս զնա իմանալ թուէր, և զետեղեալ բլրաձև զօրու անմատչելի կարծելով. – 64.

ՏԱԾԵԼ - Եւ թէպէտ տաճէր և խնամէր Գագիկ աշխարհս՝ այլ ոչ ուրախ լինէին ի նա ազատատերանցն գրոխք, և կացին ի տարակուսի: - 354. ընտանեգոյնս ևս ձայնի կոչելով՝ ո՞ւր ես Ադամ, աւաղականս նմա գորովալիր զանկումնն, թերևս ինքեամբ իսկ զօգտակարօքն տաճիցի: - 20. Իսկ Դերանիկն առաւելոյր և առատանայր օր ըստ օրէ առ շինութիւն և խաղաղութիւն աշխարհիս, շինել և տաճել և խնամել զաշխարհս: - 338.

ՏԱԿԱԻԻՆ - Այսպէս տակաւին ի բազումս քայքայեալ լինէր միաբանութիւն աշխարհիս -194. Եւ եթէ քաղաքս խնդրիցէ՝ ահաւադիկ է քաղաքք մեծամեծք և պարսպաւորք. այլ գանձս խնդրիցէ՝ ասացի թէ տաց որչափ և ձեռն հասանիցէ. և ոչ կամեցաւ լսել, այլ տակաւին ծարաւի է արիւնարբութեան: - 144.

ՏԱՂԱՆԴ - և զի թագաւորութիւնն Եբրայեցւոց յերկուս հակառակս բաժանեալ էր՝ հնազանդ իւր արարեալ Փուայ Ասորեստանւոյ առնու հարկս ի Մանասէէ արքայէ հազար տաղանդ արծաթոյ: - 60.

ՏԱՂԱՒԱՐ - Այլ Քրիստոս իւր ոչ տուն ոչ տաղաւար ասի, այլ մի տէր Յիսուս Քրիստոս, յԱստուծոյ և ի մարդկանէ կատարեալ. – 394. և եղեալ ի ներքոյ արգոբայ տաղաւարաց և յղեաց ընդ կողմն Պարսից – 220. զի Նեստորականացն /գրքում՝ Նստորականացն/ և Քաղկեդոնականին է այս իմացմունք այլովքն ևս երկաբնակօք, որք բանին՝ տուն և տաղաւար զառ ի կուսէն առեալ մարմին դանդաջեալ ասացին, և ոչ միութեամբ բնութեամբ բանին մարմին լինելով. – 394.

ՏԱՂՏԿԱԼ - Եւ նոյնժամայն եհաս հրաման յարքունուստ՝մի տաղտկալ և վհատել և մի ի բաց կալ պատերազմել ընդ նմա. մինչև եկեսցէ ակամայ կամօք ի հնազանդութիւն արքայի: - 284.

ՏԱՂՏԿԱՆԱԼ - և եթէ վասն չարութեան գործոց նոցա տաղտկացաւ Աստուած և ետ ի ձեռս ձեր՝ բաւական լիցի ձեզ այդչափ որչափ կալէքդ. – 160. Ընդ որ զչարեալ նախարարքն Հայոց՝ տաղտկացան ընդ գիջանալն, և խորհեցան զոչ թագաւորելն Արտաշրի ի վերայ Հայոց. – 116.

ՏԱՂՏԿԱՑԵԱԼ - որով տաղտկացեալ ի նմանէ բազմութիւն զօրացն՝ արարին լինել նմա պատերազմակուր ի Վարբակայ և ի Բէզոսէ Մարաց զօրագլխէ – 58.

ՏԱՃԱՏ - Բայց աղերսեալ թագաւորն զարս պատուականս, զՎասակ և զՏաճատ և զԳոտեր, որք էին ի մեծ նախարարութենէ տանն Արծրունեաց՝ զի զժողովն ընկալցին ընդ երից սուրբ ժողովոցն: - 132. Եւ կացեալ անդ մինչ ի ժամանակս առաջինն Ղևոնի կայսեր՝ մեռանի անդ Վասակ և Տաճատ և փոխին ի հանգիստ փառաւորապէս ի գերեզմանս մեծամեծացն Յունաց: - 132. Իսկ Վասակ Արծրունի, հայր Աղանայ սրբոյ, առեալ զՏաճատ և զԳոտեր զեղբայր իւր՝ գնաց առ կայսր. մեկուսի եղեալ ի շփոթմանց պարսկական վրդովմանցն և աւերման աշխարհիս. – 132. փութացոյց գիր պաղատանաց առ Տաճատ Ռշտունեաց տէր և առ Վախրիճ Անձաւացեաց տէր, զեկուցանել նոցա զեղեալսն: - 126.

ՏԱՃԱՏՈՒՀԻ - և դարձեալ անտի սպան և զմայր իւր զՏաճատուհի – 106. որ սպան զհայր իւր Վահան և զմայր իւր Տաճատուհի վասն պարսկականին հնազանդութեան մոգութեան օրինացն – 110.

ՏԱՃԱՐ - Եւ եղև յետ աւուրցն այնոցիկ, յորժամ ուրախ արար թագաւորն զնախարարսն Հայոց ի տաճարի խրախից, և խոստացաւ տալ իւրաքանչիւր ումեք զերկիր ի ժառանգութիւն – 314. որպէս ասաց Պաւղոս, եթէ ,,դուք տաճար էք Աստուծոյ կենդանւոյ,, , և դարձեալ ասէ թէ ,,տուն Աստուծոյ եմք մեք,,. և դարձեալ մարգարէին ասէ, բնակեցայց ի նոսա և գնացից ի նոսա,,: - 394. որպէս յայնժամ ի մահուն Ոզիայ արքայի, յաւուրս Եսայեայ մարգարէի՝ ի ձայնէ սրովբէից շարժեալ տաճարին տեառն, մինչ բարձրանալ դրանդեացն: - 358. Քակտեսցի և աւերեսցի պերճութիւն տաճարաց քոց, և ամենայն ուրեք անարգեսցի: - 148.

ՏԱՃԱՐԱԽԻՏ - բլուր մի պարսպեալ տաճարախիտ շինուածովք, որոյ հայեցածն առ դաշտակողմն ի վայր կոյս բերի, ի խաղս գետոյն Երասխայ – 392.

ՏԱՃԱՐԱԿԵՐՏ - շինէ և անդ ամրական տեղի, դժուարամատչելի ասպատակող հինից, դնելով ի նմա նմանապէս ապարանս փողոցայարդարս, տաճարակերտս սենեկագործս, բաւական ի պէտսն պատրաստեալ – 392.

ՏԱՃԻԿ - Բայց երիցս երանելի ոմն երիտասարդ հասակաւ, ինքն տաճիկ և ազգաւ պարսիկ՝ ելեալ զհետ սիրոյն Քրիստոսի հաւատոցն եկն յարեցաւ ի Պատրիկն Անձևացի – 222. և ընդ նմա Տաճիկք Հայաստանեայց, որ բնակեալ էին ի կողմանս կողմանս աշխարհիս՝ առաջնորդէին Բուհայի ի մուտ և ելս աշխարհիս: - 206. Եւ սկսաւ շրջել կարգաւ ընդ բոլոր աշխարհս, յորում բնակեալ էին Տաճիկք, որ մնային ի սմա ըստ հրամանին Բուխայի: - 306.

ՏԱՃԻԿՔ - Բայց ոչ ետ տեղի Գուրգէն այսմ՝ յերկուց պատճառաց, մի՝ զի մի՛ ապստամբ երևեցայց Տաճկաց բռնաւորին – 316. Եւ զօրք Տաճկաց ի զօրացն Բուխայի եկեալ էին ընդ զօրս Յունաց պատերազմել ընդ ամուրսն. – 302. ,,Բուխայ գլուխ զօրավարաց ընդհանուր Թագաւորութեան Տաճկաց, Ջափր իշխեցող ծովու և ցամաքի, հաւասար և օրէնսդրին մերոյ Մահումաթի, և հաւատարիմ միջնորդ Աստուծոյ և մարդկան, և թագաւոր ընդհանուր ազգաց հարաւային աթոռակալութեան … Յղեցի զքեզ ելանել ի վերայ երկրիդ Հայոց ամենայն կենդանեաց – 236. ,,վա՛յ քեզ, եղուկ դու, ազգ Տաճկաց, արանց և կանանց ամենայն ծովեզերեայ քաղաքաց. փոխանակ անաւրէնութեան լեզուիդ և պղծութեան կարգաց, որով բացեալ զբերանդ պղծութեան զանաւրէնս բարբառէիր: - 164. Այլ նոքա քանզի հաստատուն մտօք ունէին զմիաբանութիւն դաւաճան խորհրդոյն որ առ բռնաւորն Տաճկաց՝ ետուն պատասխանի և ասեն – 216. բայց ազդ լինէր իշխանին ի նոյն գնդէն Տաճկաց՝ մի տեսանել զերեսս նորա, ծանուցանելով նմա՝ զոր ինչ խորհեալ էր վասն նորա և վասն աշխարհին նորա: - 184. Բայց Գուրգէն կասկած ունելով յԱշոտէ, թէ գուցէ իբրև զապստամբէ ումեմնէ զեկուցանիցէ զնմանէ առաջնորդին Տաճկաց՝ ել գնաց կեալ

շրջաբերական յեղափոխմամբ, արիական քաջասրտութեամբ, սիրեցեալ ընդ բնաւ աշխարհաց: - 322. Բայց խնդրոյն Հայոց զկատարումն առեալ յառաջնորդէն Տաճկաց՝ յղէ ի Հայս զառաջասացեալ զԱհմաթ որդի Հալթի: - 340. Բայց Յամանիկն և Ահմատն և Ապլբառն և այլ ևս Տաճկաց միաւորութեամբ զնոյն չարիս երկնէին գային: - 340. բայց պարտեալ եղև գունդքն Տաճկաց ի քաջէն Գուրգինայ և բեկաւ զօրութիւն նոցա: - 308. Բայց քանզի անպատերազմելի էր ամրոցն, միայն բաւականաւն ռռճկաց մի վատնիցի՝ առեալ զՎարագ ի ձեռանէ Տաճկացն - 332. Դարձեալ պիտոյ է մեզ դառնալ առ ի վերագոյնսն, որ նախ քան զպատերազմն Աղձնեաց եղեալ են հանգամանք գործոց ի զօրացն Տաճկաց, և թէ ո՛րպէս եկաց ընդդէմ նոցա իշխանն Աշոտ և վանեաց զնոսա սրով սուսերի: - 176. Եւ արդ մեք, նահապետք ազատաց Վասպուրական իշխանիս՝ Մուշեղ ի ցեղէ Վահևունեաց, Վահրամ յազգէ Տրունեաց, Վահրամ միւս, որ ի թիկնապահ իշխանիս … գրեցաք առ քեզ Բուխայ գլուխ զօրավարաց Տաճկաց և բարձակից մեծ թագաւորին. – 212. և յերկիւղ կասկածանաց եղեալ, թէ իցէ ընդելուզեալ Տաճկաց՝ գտեալ զպահեստ գանձին ծախիցեն զզօրութիւն նորա: - 180. Եւ այն ինչ ընդ առաւօտն յեղակարծում հասին ի վերայ զօրք Տաճկաց – 306. Եւ ապա փոքր մի կազդուրեալ գնդին Տաճկաց՝ կացին յոտն: - 306. Եւ առնէր հարուածս մեծամեծս այլազգեացն. և սատակէր զնոսա սրով և աղեղամբ, և եբարձ զամենայն ազգս Տաճկաց, որ բնակեալ էին Վասպուրական տէրութեանն: - 306. և Գուրգէն ելեալ ընդդէմ նոցա բազում անգամ՝ոչ սակաւ օճիրս գործէր ընդ զօրս Տաճկաց: - 302. և գրեթէ /գրքում՝ գրէթէ/ ոչ ամենևին ուրեք երևեցաւ այնպիսի ահաւոր տեսիլ զօրու և սպառազէն կազմութեան՝ ամենայն թագաւորաց, որ կացեալ էին ընդ ծագս տիեզերաց. զորոյ սաստիկ և ահագին որոտումնն և ճայթումնն և փայլիւն զինուցն, և որ ինչ յայնժամ զարդարեալ և զինեալ պատրաստեցան զօրքն Տաճկաց: - 284. Եւ ելեալ յիւրաքանչիւր տեղեաց մի քան զմի յառաջանալ ի կոչումն Բուխայի, և ժողովեցան ի մի վայրի և եկին կացին առաջի զօրավարին Տաճկաց: - 296. Եւ զբնակիչս աշխարհին վարեաց ի գերութիւն, վաճառակուր առնել ի կողմանս Ասորոց և յամենայն սահմանս տէրութեանն Տաճկաց. – 188. Եւ զչարեալ ընդ խափանումն խորհրդոցն իւրոց՝ ամբաստան յոյժ լինէր զԱշոտոյ հանդերձ թղթովք Տաճկաց, որք էին ի կողմանս Հայոց, բազում այն ինչ զոր ստութեամբ քան թէ ճշմարտութեամբ զեկուցանեն զնմանէ զգործս, և թէ հակառակս ևս թագաւորութեան քոյ բանընդդէմ լինի հանապազ: - 172. Եւ զօրքն Տաճկաց պնդեցան և փակեցին շուրջանակի ի ներքս զգունդն Աղուանից և դիմեցին յանդուգն ի վերայ նոցա. – 284. և ի հասանելն նորա անդր թողեալ զհակառակաբար մարտն՝ խօսին ի խաղաղութիւն, առաջի եդեալ զհրամանն արքունի, զգլխաւորին Տաճկաց, և Աշոտի հաւատալ զբոլոր տէրութիւնս Վասպուրականի: - 316. և ինքն կացուցանէ ի գլխաւորութիւն Տաճկաց զԱպուբաքր, և սա կեցեալ ամս Բ մեռանի: - 164. Եւ համարին ամք ժամանակացս այսոցիկ, ի Կիւրոսէ մինչև ցթագաւորութիւնն Տաճկաց՝ ամք ՌՃԿ: - 166. Եւ ոչ ևս այնուհետև համարձակ ելանէին և մտանէին յաշխարհս Վասպուրական զօրքն Տաճկաց. զի անկաւ ահ սաստիկ ի վերայ նոցա: - 308. զի տացէ վրէժս անցիցն անցելոց ի նմանէ և ապստամբութեամբ ի պետութենէն Տաճկաց: - 202. Զնոյն և կողմնակալքն Պարսից գրգռէին զթագաւորն ամբաստան լեալ՝ ամբաստան լինել Աշոտի զպետութենէն Տաճկաց: - 172. զոր Ճ ամոյ յառաջ հանեալ էր բռնակալութիւնն Տաճկաց ի Վասպուրական պետութենէ: - 332. զորոյ լուեալ էր զբազմաց այլ պատերազմացն արիութիւն, և զհարուածս զօրացն Տաճկաց – 316. զորոյ ցուցականութիւն պատմեալ գլխաւորին Տաճկաց Ջափրի: - 326. Զսա ըմբռնեալ զօրաց Տաճկաց ածին առ զօրավարն. և բազում վնասս ի գործս արքունի կուտեցին ի վերայ նորա և ստութեամբ առաւել քան թէ ճշմարտութեամբ պարտաւորեցին զնա: - 288. Ընդ այն ժամանակս ապստամբեալ ի պետութենէն Տաճկաց քաղաքացիքն, որում Կզուինն ասեն: - 328. ԹԱԳԱՒՈՐԷ ՏԱՃԿԱՑ ԹՈՔԼ ՈՄՆ ՋԱՓՐ ԱՆՈՒՆ: - 170. Իբրև ետես իշխանն Հայոց զզօրսն Տաճկաց եկեալ բազում կազմութեամբ, հայեցեալ և յիւրեանց սակաւութիւնն՝ գիր պաղատանաց փութանակի տայր առ քաջ նահատակն Աշոտ իշխան - 172. Իբրև իմացան զօրքն Տաճկաց,

թէ եմուտ իշխանն յամրոցն՝ զհետ մտեալ բազմութեանն այնուհետև, և շուրջ փակեալ անդէն զամուրն զանել գառագիղն: - 208. Իսկ աջ թևն Տաճկաց շարժեցին զզօրութիւնն Հայոց – 308. Իսկ առաջնորդին Տաճկաց զօր գումարեալ, այրուձի կազմեալ յընտրելոց զօրաց Ասորեստանի և Արաբացւոց – 328. Իսկ զօրքն Տաճկաց գումարեալ ի վերայ նոցա. շուրջ փակեալ, ձերբակալ արարեալ /220/ ածին առ զօրավարն - 222. իսկ իբրև ընդդէմ կացին լեռնայնոցն գունդքն Տաճկաց և հարին զլեռնայինսն՝ ձերբակալ արարեալ զերանելին Յովնան տարան ետուն կապանօք ի բանդ արքունի: - 294. Լուր եղև այս առ քաջն Գուրգէն պարտումն Վասպուրականի ի Տաճկաց և իշխանանալն Վասակայ: - 306. ձեզ տուեալ լիցի թագաւորութիւն Հայոց … և յԱսիւրոց կողմանէ զԱսորեստան և զՄծուին և զՆուշիրական մինչև ցսահմանս Տաճկաց – 138. ՄԾԹ ամօք յառաջ զսորայս բացայայտեալ զցոյցս յայտնութեանն, յամս Ներսեսի երրորդի Հայոց կաթողիկոսի և Վարդանայ Ռշտունեաց պատրկի և յամի ունելութեանն Տաճկաց զհայկական աշխարհս: - 394. Յայնժամ տէր Գուրգէն առ /306/ չժուժել սրտին, մտրակեալ զքաջ երիվարն յորում նստեալն էր՝ և եհար զգունդն զձախակողմն Տաճկաց և պատառեաց զոռազմն և դարձոյց զերեսս նոցա- 308. Յետ այսորիկ կայ ի գլխաւորութիւն տաճկաց Ամր, որդի Հատապայ ամս Ի և ամիսս Ը: - 164. յորում տեղւոջ քաղաքն Տարունոյ շինեալ էր, ուր բնակեալ բայանայր զօրավարն Տաճկաց, զօրհասական արջոյն բերելով նմանութիւն, որ յաւուրս ձմերայնոյ արմատովք պարենաւորեալ՝ ի մէջ կենաց և մահու անցեալ որջանան ի բոյնս իւրեանց: - 188. որ առեալ զթագաւորութիւնն Պարթևաց՝ տևեաց մինչև ի ժամանակս Յազկերտի, որ վերջին կացեալ թագաւոր Պարսից՝ սպանաւ ի Տաճկաց: - 166. Սա էր իշխան հրամանատար ամենայն տէրութեան Տաճկաց – 200. սկսան այնուհետև աներկիւղ համարձակութեամբ սփռել տարածանել ի վերայ երեսաց երկրիս ամենայն ազգքն Տաճկաց – 238. Սոյնպէս և այրն այն Յովսէփ զօրավարն Տաճկաց մնայր անցանել ձմերանն, զի ելցէ ի վերայ աշխարհիս Հայոց սրով և գերութեամբ և մեծամեծ հարուածովք և զմեծամեծս աշխարհիս խաղացուցանէ ի գերութիւն – 188. ՎԱՍՆ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԵԱՆ ՏԱՃԿԱՑՆ ՈՐ ԿԱՅՍՒԿՔՆ ԿՈՉԻՆ ԵՒ ԻՇԽԱՆԻՆ ՍԻՒՆԵԱՑ Ի ԹԱԳԱՒՈՐԵՆ /ՃԻՇՏՍ՝ ԹԱԳԱՒՈՐԷՆ/ ՍՄԲԱՏԱՑ, ԵՒ ԴԱՐՁԵԱԼ ԵՐԿՈՑՈՒՆՑ ՀՆԱԶԱՆԴՈՒԹԻՒՆ: - 380. ՎԱՍՆ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՋԱՓՐԱՑ, ԶՈՐ ԻՆՉ ԽՈՐՀԵՑԱՒ Ի ՎԵՐԱՑ ԱՇԽԱՐՀԻՍ ՀԱՅՈՑ, ԵՒ Ի ԳԼՈՒԽ ԵՀԱՆ ԶԿԱՄՍ ՉԱՐՈՒԹԵԱՆՆ, ԵՒ ՈՐ ԻՆՉ ԸՆԴ ՍՈՎԱՒ ՆԱԽ ՔԱՆ ԶԼՆՈՒԼ ՎԵՑԵՐՈՐԴ ՅՈԲԵԼԻՆԻ, ԵՒ ԵՕԹԱՆԱՍՈՒՆԵՐՈՐԴ ՈԼՈՄՊԻԱԴԻՆ, ՅԵՏ ԻՆՆԵԻՏԱՍՆ ԸՆԴԻՔՏԻՈՆԻՆ, ՅՈՐՈՒՄ ԲՈՎԱՆԴԱԿԻՆ ԺԱՄԱՆԱԿՔ ԲՌՆԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆՆ ՏԱՃԿԱՑ ԱՄՔ ՄԻԲ ԸՍՏ ԹՈՒՈՑ ՀԱՅԵՐԷՆ ՏՈՒՄԱՐԻ. – 170. Քանզի ասէր Ալի անգաւոր ինքեան զգլխաւորութիւնն Տաճկաց: - 166. Քանզի հարցեալ և բռնազբօսեալ զերկոսին գլխաւորին Տաճկաց, անունկնդիր լինելով ասացելոցն, և ի տեսչութենէ Աստուծոյ թողացուցեալ նոցա առանց վտանգից՝ որպէս հաճոյ թուիցի կեալ ի հաւատսն Քրիստոսի համարձակաբար. – 324.

ՏԱՃԿԱԿԱՆ - Եւ խռովեցան առ հասարակ ազգքն տաճկականք յերեսաց նորա և ահիւ մեծաւ ըմբռնեալք լինէին. – 312. և կանայք կոտորելոցն հանդերձ խառնիճաղանճ ամբոխիւն լրբենի դիմօք, հոլանեալք և ի բաց ընկեցեալ զձև կանացի բնութեան, որպէս օրէն է նոցա, մանաւանդ տաճկական ազանց, և ի հետիոտս դիմեալք ի դուռն արքունի հասանէին: - 180. Զի թէպէտ և Գուրգէն մեծաւ զօրութեամբ ունէր զդէմ յարձակելոցն ի վերայ, որոց զիշխանականն ճեպէին հասանել գահ, կամ որ արտաքին տաճկական պատերազմունքն բռնաբար ի ներքս դիմէին՝ սակայն ոչ յապահովանայր դեռ երկիրն: - 316. զի թէպէտ նեղեալք և չարչարեալք լինէաք պէսպէս կտտանօք ի զօրացն իսմայէլական ազգացն տաճկական տէրութենէն՝ այլ սակաւագոյնք և առ փոքր ինչ ժամանակս – 194. Ընդ նոյն ժամանակս յղէ թագաւորն զոմն ի յաւագ նախարարացն վերակացու Հայոց և հաւատարիմ ի վերայ հարկաց արքունի Ապուսէթ անուամբ, ըստ տաճկական լեզուին, յարելութեամբ եբրայական դպրութեանն: - 170. իսկ կինն ճիչ բարձեալ ասէ. „առ

թագաւորն հասցէ գոյժ իմ,, , շրջելով ընդ բանակն հոլանի, զոր չէր օրէն տաճկական ազգի կանանց, բայց ոչինչ օգնեաց. – 272.

ՏԱՃԿԱՍՏԱՆ - և նոցա կալեալ զճանապարհն անապատի՝ գնացին ի Տաճկաստան առ որդիսն Իսմայէլի, ի քաղաքն որ կոչի Մադիամ – 156. Յայնժամ հրովարտակս արարեալ, պնդադեսպանս արձակեալ ընդ ամենայն սահմանս իւրոյ տէրութեանն … Եգիպտացւոց և մինչև ի ներքին կողմն Տաճկաստանի – 198.

ՏԱՄԲԵՐ - ելանէ մարզպանն ի վերայ նոցա և յինքն հանէ զՏամբեր և զԸռնայ գաւառ և որ ասի Ապուջափրի բերդ, ի Վհրի քաղաքին Կորճէից զիւր կացուցանէ ոստիկանս ի պահպանութիւն ամրոցին: - 400. Բայց զՏամբէր և զԸռնայն և զԶարեհաւան գաւառ հանեալ էր ի Պարսկահայոց – 390. Իսկ Գուրգինի մարզպանի Հայոց առեալ էր ի բաժնի յելս կոյս և /388/ որ ելանէ ի հարաւակողմն, զԱնձահից ձոր, զԿրճունիս, զԿուղան ովիտ, և զբուն զՄարդաստան գաւառ, զԱրճիշակովիտ, զոտն Առնոյ, զԱղբագ Մեծ և զՓոքր, Ակե, Տամբէր, Տագրեան. Ըռնայ, Զարեհաւան: - 390.

ՏԱՅՔ - տեղեկացեալ և վասն տոհմին Արծրունեաց և Ռշտունեաց և որք ի նախարարութենէն Մամիկոնէից հասեալ գնացեալ ամրանային ի յամուրսն Տայոց – 98. քանզի էին մանկագոյնք տիովք. առին գնացին յամուրսն Տայոց. – 98.

ՏԱՆԵԼ/ԻԼ/ - Յղեաց զկոչնականսն զպատահմանն տանելով առ նա զպատասխանիսն. – 352. ,,Թագաւորաց աշխարհակալաց օրէնք են՝ մեծաւ հոգաբարձութեամբ խնդամ տանել վասն շինութեան աշխարհի և թեթևացուցանել զլուծ բռնութեան /184/ ծանրակի բեռանց, թուլացուցանելով զսաստկութիւն հարկապահանջ խոշտանգանաց – 186. այլ ըստ օրինակի ասացելումն ի Տեառնէ Մովսէսիւ՝ առ ի յանդիմանութիւն արտաքնոցն, զճարպ մեռելոտւոյ տանել ի գործ ինչ արտաքին, այլ ոչ թէ ի կերակուր: - 54. այլ հատեալ զգլուխն էտ տանել յարքունիս և զկինն ա՛ռ իւր Բուխայ կնութեան: - 272. այլ տանելով մեր առաջի թագաւորաց և դատաւորաց վասն իմ ի վկայութիւն՝ պահեսցուք զբարիոք դաւանութիւն և վկայեսցուք որպէս Փրկիչն առաջի Պոնտացւոյ Պիղատոսի. – 260. և գրեալ էր առ Բուխայ, զի մի՛ ինչ չարիս խորհիցի կամ գործիցէ առնն այնմիկ, այլ տացէ տանել զնա առ թագաւորն մեծաւ պատուով և զգուշութեամբ: - 288. և անտի դարձեալ ի Բաբելոն, ընդ իւր տանելով զԼիդէացին.- 66. և առեալ Պտղոմեայ զԱսուդ՝ տալ տանել յԵգիպտոս, ի պարգևեալ աշխարհն նմա յԱղէքսանդրէ – 70. և դժոխք ի ներքուստ դառնացան ի պատահել նմա զանբաւութիւն չարեացն ընդ իւր տանելով: - 376. Եւ եղև զկնի երից աւուրց անցանելոյ էտուն թուղթ մի տանել առ Գուրգէն, գրեալ Բուխայի լի դառնութեամբ, կնքեալ մատանեաւ արքայի, իբրև այն թէ ի դիմաց արքային և յարքունուստ եկեալ. – 236. և էտ տանել զդիւանն մագաղաթեայ յունարէն գրով հանդերձ պատարագօք՝ Տիգրանայ թագաւորի Հայոց – 74. և էտ տանել ընդ առաջ նորա նժոյգս մեծազարդս և երևելիս, և երգեցիկս և գովասացս և բազում գործիս երաժշտականս առաջի և զկնի՝ մինչև եմուտ ի բանակ նոցա: - 288. և զգոյն երեսաց իւրոց բոցագոյն դարձուցեալ, խրոխտացեալ և մրմռեալ իբրև զգազան արիւնարբու՝ հրաման ետ տանել արտաքս յերեսաց ատենին – 246. և զիշխանն Աշոտ տալ տանել կապանօք առ թագաւորն – 202. Եւ ըստ կարգի օրինաց իւրեանց երդուեալ, և աղ ծրարեալ ընդ հրովարտակին էտ տանել. և նոցա առեալ և ընթերցեալ՝ ոչ արարին բանիցն պատասխանի: - 138. Եւ կայսր Մուրիկ հաւանեալ նմա՝ յղէր առ նա զՓիլիպիկոս փեսայ իւր. և տպպր տանել նմա գիր ընդունելութեան, և առնոյր ի նմանէ երդումն: - 138. և մեկնեալ յինքեանց զՎահրամ անուն՝ և տպան տանել հրովարտակ առ զօրավարն – 210. Եւ մինչդեռ այս գործ խորհրդածէր՝ հասին ի վերայ նորա քաղաքապետք երկու, անուն միոյն Բշիր և երկրորդին Զքրի, և կալան զնա տանել առ Աշոտ որդի սպարապետին: - 316. և մուտ եղեալ ի տեղին … էտուն տանել զթուղթն, լի թիւնիւք սատանայական իմացմանց, իբրև զկապարճս լի նետիւք դեղեալ ի գաղտնիս ի գրկաց թռուցանել ի նպատակն: - 234. և նոքա տպան տանել նմա զհարկս և հասս արքունի և դարձուցանեն զնա ընդ նոյն ուստի եկն: - 172. և տպպր տանել Սահակ զպէտս մանկանն օր ըստ օրէ: - 84. Զայս զգացեալ Երուանդայ՝ էտ տանել զՍահակ կապանօք յԱրմաւիր. –

84. զշինութեան և զխաղաղութեան հայրենի աշխարհի երկասիրաբար հոգ յանձին տանել. – 388. Զոր զթուղթսն խաբող պատրանօք ի բուռն առեալ Բարծումայ՝ ետ տանել առ արքայ Պերոզ – 130. Իսկ զԱհմատ ընդ Վասպուրական աշխարհին անցանել գնալ՝ ելեալ զհետ նորա Շապուհ որդի Աշոտի, մինչ տանել հասուցանել զնա ի մուտս Ասորեստանեայց ճանապարհին: - 346. Իսկ յետ անցանելոյ աւուրց ինչ՝ ետ տանել զնա առ թագաւորն, և ընդ նմա գունդս զինուորաց վառելոց և ընտիր այրուձիոց: - 288. Կապէ երկաթի կապանօք և տպել տանել յԱնուշ կոչեցեալ բերդն ի սահմանս Տիսպոնի. – 102. Քանզի Վարդան անցեալ գնացեալ էր սուրբ վարդապետաւն Մաշտոցիւ առ կայսր Թէոդոս և առ Ատտիկոս արքեպիսկոպոս հանդերձ թղթովք սրբոյն Սահակայ, տանելով ընդ իւրեանց և զգիր և զբառ հայերէն դպրութեան. – 116. դիմեցին ի վերայ նորա և ի բաց առին զգլուխ նորա և տարան ետուն առ զօրավարն իւրեանց Աբրահիմ. – 304. Ազդ լինէր յոմանց գրումն անյայտիցն, թէ ,,այս ոմանք այսորակ երիվարօք յայս նիշ նիւս կեղթում, ի մէջ բդեղի պահարանեալ նամակ տանին ընդ կողմն Ապահունեաց. արդ զգուշացիր ճանապարհիդ,,. -340. Բայց որդիքն Դերանկին, Աշոտ և Գագիկ և Գուրգէն, զըստ մարմնոյ /358/ աճմանն չափ առոգ և բարձրաբերձ ձգմամբ յառաջ տանէին. – 360. բանսարկուք ոմանք հրապոյրս պղտորս քսութեան ածէին տանէին ի միոջէն առ միւսն, որպէս թէ զչարիսն իրերաց առ հազարապետն խորհել նիւթել յայտ ածէին և զպատճառն զմիմեամբք արկանէին ի գաղտնիս քրթմնջելով: - 342. բարձեալ և զդին սպանելոյն տարան ընդ իւրեանս ի պարծանս իւրեանց: - 354. Դարձեալ ի նոյն յարեալ՝ և այլ հոգաբարձութեան աշխարհի խնդամ տանէր, ի մեղադրանս մատուցեալ մարգարէիւն հանդերձ սպառնալեօք – 182. և ձերբակալ արարեալ մերկանան ի զինէ և յասպազինէ և տանին կացուցանեն առաջի Կիւրոսի. – 66. և ամենեքեան որ պահիցեն զշաբաթս իմ և ոչ պղծիցեն, և պահիցեն զպատուիրանս իմ և կացցեն յուխտին իմում՝ տարայց զնոսա ի լեառն սրբութեան իմոյ – 224. Եւ առ վատացի քաջութեան աղագս զդէմ տանին բերեալ ասէ, ,,զվատ երկիւղ ապրեցուցանէ,,: - 354. և եբաց զպողոտայն լայն և ընդարձակ, զշաւիղն կորստեան, որ տանի յանգիւտ կորուստն. – 248. և զփախստեայսն տանին անցուցանեն յայնկոյս քան զքաղաքն Նախճաւան – 126. և ինքն անցանելով խաղաղութեամբ ընդ աշխարհին Վասպուրական սակաւատոյժ վնասիւք՝ զպատանդսն ընդ իւր առեալ տանի: - 186. Եւ հասեալ կալան զնա և տարան ետուն ի բանտ երկաթից ի քաղաքն Հաղամակերտ: - 320. և նորա առեալ տանի զնա ի լեառնն Սիմ, ի տեղի հայրենեաց բնակութեան յաշխարհին Տարունոյ: - 84. և տիկինն սպարապետական ի Տարունոյ եկեալ և նշանացի զդի նորա գտեալ՝ տարաւ ի Պորպ յիւր աւան և եդ ի գերեզմանի: - 368. զի տարցի անյայտաբար զգողաւսն առ իւր և լցցէ զսովառնութիւն իւր: - 46. զոսկերսն Ադամայ բարձեալ Սէմայ գրաստու՝ տարաւ յերկիր ժառանգութեան իւրոյ - 34. զոր չառեալ յանձն սուրբ տիկնոջն Համազասպուհեայ՝ տանին հանեն ի բարձրաւանդակ ամրական բերդաքաղաքն, մերկանան ի հանդերձիցն, զի քրիստոսեան փառօքն զգեցցի. – 102. իսկ իբրև ընդդէմ կացին լեռնայնոցն գունդքն Տաճկաց և հարին զլեռնայինսն՝ ձերբակալ արարեալ զերանելին Յովնան տարան ետուն կապանօք ի բանդ արքունի: - 294. ոմանք զայս ինչ, ոմանք զայն ինչ տանէին ածէին խորհրդածութիւն: - 360. Սոքա ամենեքեան վառեալք սպառազէն պատրաստութեամբ և բազմաձեռն առատալիր պատարագօք՝ գնացին, զի առեալ տարցեն մուծցեն զնա ի Դուին քաղաքն: - 340. տարան ետուն ի բանտ արքունի, ուր կայր Աշոտ իշխան և այլ նախարարք ի տանէն Արծրունեաց: - 238. Քանզի և ի ժամու անդ յորում զմեծն Գրիգոր առեալ տանէին ի քաղաքն Կեսարացւոց ձեռնադրել զնա ի քահանայութիւն, ի լուսաւոր վարդապետութիւն աշխարհիս Հայոց – 94. օ՛ն անդր ի բաց տար: - 258.

ՏԱՆԵԼՈՑ - Քանզի թէ Աստուած կամեսցի՝ տանելոց է սաստկութիւն հողմոյ զզօրութիւն քո իբրև զփոշի ,,: - 140.

ՏԱՆՈՒՏԵՐ - Եւ իբրև անցին աւուրք ինչ՝ վախճանեցաւ տանուտէր տանն: - 158.

ՏԱՆՈՒՏԷՐԱԿԱՆ - Իսկ ընդ աւուրսն ընդ այնոսիկ սպանեալ էր Ութմանկացն, որ յամուրսն նստէին՝ զՌստոմ Վարաժնունի, որ զտանուտէրական /գրքում՝տանուտերական/ պատիւն յայնժամ ունէր զՎասպուրական աշխարհիս. – 332. և տաց քեզ զկողմանս Ասորոց և զամենայն Արեւաստան մինչև զՄծուին քաղաք, և ի յերկրէ Հայոց՝ զաշխարհս տանուտէրական/գրքում՝ տանուտերական/ իշխանութեանն մինչև յԱյրարատ և ընդ Դուին քաղաք և յեզր ծովուն Բզնունեաց և ցԱռեստն աւան, և զմեծ մասն աշխարհին Վրաց մինչև ցՏփղիս քաղաք. – 136. որ զտանուտրական/ճիշտը՝տանուտէրական/ պատիւն ունէր – 206.

ՏԱՆՈՒՏՐԱԿԱՆ Տե՛ս ՏԱՆՈՒՏԷՐԱԿԱՆ

ՏԱՆՋԱՆԱՒՈՐ - և մի ի ձեռն տանջանաւոր մահու ելանիցէք ի բնակութենէ ձերմէ և բնակիցէք ի դժոխս: - 244. և նախ քան ընդ պատժական տանջանաւոր խոշտանգանօք արկանելն զմեզ՝ բանիւք քո իբրև քարամբք հարեալ զմեզ՝ շտապ տագնապի ի վերայ արկանես թափել զոգիս մեր: - 242.

ՏԱՆՋԱՆՔ - առանց ի տանջանս և ի չարչարանս լի դառն հարուածոց մտանելոյ հաւանեալ մեզ և օրէնսդրին մերոյ Մահումաթայ – 244. Արդ եթէ Սողոմայեցիքն, որ հրով զվրիժուցն հատուցին փոխարէնս, և դարձեալ տանջելոց են՝ որ բովանդակ չարիւք անդր երթալոց են ո՞րպիսի ակնկալութիւն տանջանաց զանց արասցէ զնոքօք. – 336. արդ տես, մեղք քան զմեղս և տանջանք քան զտանջանս: - 336. արդ տես, մեղք քան զմեղս և տանջանք քան զտանջանս: - 336. արկանել զնա ի կապանս և ի տանջանս մահաբերս, զամուրսն յինքն գրաւել, զաշխարհն տալ ի ձեռս իւրոյ գործավարացն, ըստ պարսկայնոցն հատուցմանց հատուցանել նոցա: - 370. ետ բերել փայտս, և եդեալ ի վերայ փայտին զերանելին Սողոմոն՝ և մօտ առ փայտն կացուցին զսուրբն Կահայ, զի գոնեայ մինն ի միւսոյ տանջանացն երկուցեալ հնազանդիցի հրամանի թագաւորին: - 292. և յերկրորդումն հանդերձեալ են վերստին մտանել ի տանջանս յաւիտենականս, ուր որդն ոչ վախճանի և հուրն ոչ շիջանի:-336. և զապստամբս և զընդդիմակայսն ըստ արժանի ապիրատութեանն իւրեանց խրատել գանիւ և բանտիւ և պէսպէս տանջանօք – 212. Եւ ինքն Աւշին զտանջանացն փորձական կիրս կրեալ, դառնագոյն քան զլեղի իժի ճաշակս ճաշակեալ՝ գնաց զկորստական ճանապարհն. – 376. և խոշտանգեսցես զնոսա գանիւ և բանտիւ և պէսպէս տանջանօք սպառնալեօք և ողոքանօք և ընչից պատրանօք արկցուք զնոսա ի ներքոյ կամաց թագաւորութեան մերոյ. – 196. և ծառայեա ճշմարտութեան օրինաց և հաւատոց, զոր ուսաք ի մարգարէէն Մահումաթայ. ապա թէ ոչ՝ զնորին հակառակն ընկալցիս, տանջանս և մահ, և ելցես ի կենաց աստի չարաչար մահուամբ,,: - 294. և որ ինչ ի նմանէ կան պահին պարգևք կացելոյն ի ճշմարտութեան հաւատս, և տանջանք ուրացելոցն և յետս կացելոցն - 206. զի ողջախոհացն քան զամենայն չար տանջանս ամօթն է. – 248. Զոր առեալ զարսն ստիպեաց ի բաց կալ յերկրպագութենէն Քրիստոսի, և պատուի և պարգևաց արժանի լինել ի նմանէ, և մի չարաչար տանջանօք մեռանել: - 222. թերևս արտաքոյ տանջանացն կայցեն մնայցեն, թէպէտ և ոչ ընդ փեսային վայելեն ի հարսանիսն: - 338. համառել պնդել ի հաւատսն Քրիստոսի զոր պաշտեադ, և ի ձեռն չարաչար տանջանաց ելանել ի կենաց աստի – 290. մեք ոչ ի բաց կամք ի սիրոյն Քրիստոսի և ոչ մեկնիմք ի կենացն յաւիտենից և ոչ լինիմք ժառանգորդ յաւիտենական տանջանացն,,: - 292. նոյնպէս և տանջանքն նմին նման յաւիտենականք և մշտնջենաւորք յանսպառ յաւիտեանս և յանմահ խոշտանգանս՝ պղծոցն և ուրացողացն ի սուրբ և յանբիծ հաւատոց քրիստոնէութեանն. – 264. նոցա կալեալ զտիկինն Ռշտունեաց զկին Գարեգնի զքոյր Վարդանայ Մամիկոնէի ածեալ ի Վանտոսպ ի քաղաքն Շամիրամայ, մատնեն ի խոշտանգանս և ի տանջանս դառնագոյնս. – 102. պատրաստ եմք ի կապանս, ի բանտս, ի գանս, ի հուր, ի սուր, ի ջուր, ի տանջանս հարուածոց և յամենայն հնարս չարչարանաց,,: - 246. վկայեցին վասն Քրիստոսի …բազմագոյնք և յազատաց աշխարհիս և ի տիկնանց նոցա անհնարին և դառն տանջանօք – 106.

ՏԱՆՋԵԱԼ - որք և ի մերձենալն անգամ տանջեալ լինէին յաներևոյթ զօրութենէն – 50. և տանջեալ զնա ջղօք՝ տայ նմա և զգանձս աներևոյթս – 66.

ՏԱՆՋԵԼ - և ետ բերել քուքս և տանջել զնոսա քքովքն յերկար, մինչ կարծել ի նմին վախճանել – 292. Կալան և զհայրապետն Զաքարիայ, և ի խնդիր անկեալ աստուածային սուրբ նշանին՝ սկսան զնոսա տանջել, մինչև զբազումս ի պաշտօնէիցն կառափեալ սատակեցին. – 142. տանջեաց զնոսա գանիւ, և նոքա ևս առաւել պնդեցան ի հաւատսն և ի յոյս բարեաց և ի սէրն Քրիստոսի: - 222.

ՏԱՆՋԵԼՈՑ - Արդ եթէ Սողոմայեցիքն, որ հրով զվրիժուցն հատուցին փոխարէնս, և դարձեալ տանջելոց են՝ որ բովանդակ չարիւք անդր երթալոց են ո՞րպիսի ակնկալութիւն տանջանաց զանց արասցէ զնոքօք. – 336.

ՏԱՆՋՈՂ - ,,և զտանջողացն, ասէ, զճողփիւնն լսէաք, և զհարուածսն եկեալս ի վերայ թիկանցն տեսանէաք – 50. բայց զտանջողսն ոչ տեսանէաք: - 50.

ՏԱՇԱՀՈՍ - քարինս տաշահոս հոլովեալ ի նիւթ եկեղեցւոյն ի Մանազաւեանն նահանգէ ընդ Բզնունական ծովն բերեալ մատուցանէ առ կատարումն հրաշագեղ դիտանոցին սրբոյն Սիոնի, այլովքն սրբական անուանակոչութեամբ տեղեաց տնտեսականին բանին Աստուծոյ մարդ եղելոյ: - 396.

ՏԱՇԵԱԼ - Այլ և պատկանաբար իմաստութեամբ պատրաստեաց ջրմուղ ներքսագոյն երկրի ի քարանց տաշելոյ փողոցս գնացից ջրոյն կազմեալ – 392. Իսպառ ստորև ամրականին ի գոգաձև տեղւոջն … շինեաց եկեղեցի հրաշագործ հրաշազան յօրինուածով եկեղեցի ի տաշեալ քարանց ի Մանազաւեան քաղաքին ի Վանտոսպ, և հիմնեցուցեալ յանուն սրբոյն Սիոնի, որ ի սուրբ քաղաքն Երուսաղէմ. – 390. հարուստ մի հեռի զքարանցն տաշելոյ զհոլովումն բերելով առ տրամադրութիւն կոչարանին իբրև ասպարիսօք երիւք, զբացագոյնն մօտագոյնս գործելով սայլիցն հոլովմամբ. – 396. Իսկ շուրջ զբերդանման ապարանօքն՝ պարսպէ զբլուրն շուրջանակի յապառաժուտ տաշելոց քարանց, քաղաք ամենալից զհովիտն ամրացուցանելով: - 86.

ՏԱՇԵԼ - Որգունակ հնչումն տաշելոյ փայտիցն առ Նոյիւ ազդեցութեամբ հիւսնական գործեացն՝ զհեղեղածուփ անդնդաձիգ սահանացն երկնահոս զուգաճանապարհորդութեանն յապրուստ հաւատարիմ առնն յԱստուած յուսացեալ համամիտ ընտանեացն գործակցութեամբ: - 396.

ՏԱՇՏ - շոնջապահս ձիոցն և տաշտս գաւակացն և զանգապանս ի չորս կողմանս, ձգեալ և լանջացն զէն, և բարձրավիզ խրոխտանացն զրահս, և ոտնատորոփ փռնկալոյն մանեակս զանգակեալս, և մահիկս լուսնաձևս ի մէջ ճակատուն կապեալ – 208.

ՏԱՊ - բայց վասն զի ոչ ունէր արմատս՝ վաղվաղակի չորացաւ ի տապոյ բանսարկուին – 246. և նոցա պարտասեալք ի ծանրութենէ զինուցն և ի ջերմութենէ տապոյ արեգականն և ի սաստկութենէ աւազոյն, որ ոչ ունէր զկայ ոտից, և ի հետևակագնացութենէն և ամենեքումբք թշուառացեալք՝ անկան ի ձեռս թշնամեացն – 162. յորմէ շնչէ օդք բարեխառն, զովացուցանէ զտապ խորշակի ամարայնոյ՝ յարեգականակէզն լինելոյ. – 84. Նա և ջուր մաքուր յապակի զուտ և վճիտ արկեալ, ի տապ արեգականն դնելով, և զնիւթ հրոյն առ ընթեր՝ ի շողոյ անտի արևակէզ եղեալ տոչորի նիւթն: - 52.

ՏԱՊԱԼԵԱԼ - Զնա ի հիմանց տապալեալ. – 358.

ՏԱՊԱԼԵԼ - և ահա աղաղակ և փողք և քնարք և ջնարք, և վառեալ զինու և սրոյ և ամենայն պատրաստութեամբ անհուն զօրացն, մինչ գրեթէ /գրքումէ՝գրէթէ/ ի հիմանց զլեառնն տապալել – 284. և իբրև զմի անձն, վառեալ ի զէն և ի սուր և ի ճակատամարտ՝ հասեալ յամուրս՝ տապալէք զզօրութիւն նոցա սրով և աղեղամբ, ի փայլիւն սուսերի և նիզակի և ի գիշերամարտ նահատակութեանց, ըստ նմանութեանն քաջ զօրավարին Իսրայէլի Յեսուայ կամ Գէդէովնի կամ թէ նոյն ինքն նահապետին Աբրահամու, ի վերայ հասեալ Քանանացւոց, զյաւէտ յաղթութեան նահատակութիւն նահատակեալ՝ և դառնայ մեծաւ յաղթութեամբ: - 312. Եւ հնչեաց երկիրն, և զաղաղակ բարձին ամենայն բազմութիւնն, իբրև այն թէ ի հիմանց լեառնն տապալիցի: - 228. զի մի սպառ սպուռ տապալիցի

զօրութիւն շինուածոյ աշխարհի, ի բաց ընկենլով զծառայական պաշտօնատրութիւն կողմնակալաց, և քաղաքային անհաւատարիմ կամարարողաց, և հարկաց բեկման և զօրաց – 186. զեղանս խորհրդականս փրկագործութեանն յատակել, հիմն ի վեր /գրքում՝ վերայ/ տապալել զաւազանն մաքրափայլ լուսաւորութեանն Հոգւոյն սրբոյ - 124. զսուրբ եկեղեցիս, զտունս աղօթից քրիստոնէից այրել աւերել հիմն ի վեր տապալել, զքահանայսն նորոյ ուխտի ի սուրս իւրեանց մաշել, զծերս և զպառաւունս մահու սրոյ սպանանել, զերիտասարդս և զկուսանս խաղացուցանել ի գերութիւն, զստացուածս և զինչս վատնել աւարառութեամբ. – 398. Մերթ տապալէր իբրև զօձ, մերթ գոչէր իբրև զառիւծ, և իբրև զխոզ վայրենի կնչէր կռնչէր, փրփուր ի վեր բերելով, զատամունս կրճտելով. - 270.

ՏԱՊԱԼԻՉ - Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … դու շինուած առանց հիման՝ և ես հեղեղ հիմն ի վեր տապալիչ – 280.

ՏԱՊԱԼՈՒՄՆ - Ի սորա յերրորդ ամի թագաւորութեանն ի վերայ Հայոց աստուածատուր բարկութեամբ անդնդաշարժ վրդովմամբք ներքնագոյն խորոցն պատահեալ միմեանց սահանախաղաց դղրդմամբ, հիմնաշարժ տապալմամբ, /356/ ներքսագոյն երկրի թուլացեալ պնդափակ աղխեալ սանդարամետական սահմանին, բարկութեան հողմոց շնչեալ ընդ ջրոցն խաւարայնոց, ի կոհակս անդնդաքակս զթանձրայատակ երկրի զկարծր և զծանրալիր անկշիռ անբաւութիւնն տատանեալ, մինչ յերեսս երկրի ի վեր մղեալ հանդէպ քաղաքին Արտաշատու/ գրքում՝ Արտաշասու/, որ Բլուրն նորուն ասի – 358.

ՏԱՊԱԽԱՌՆ - Եւ քանզի որպէս ասացաւ՝ ի յերկարագնացս աշխատութեանց երիվարացն և հեծելոցն ծանրութիւն ի տքնութենէն ի վերայ հասելոյ, և տօթն արեգականակէզ տապախառն ջերմութեանն, և թանձր ծարաւոյն պասքեցելոց երիվարացն հանդերձ հեծելովքն – 402. Իսկ նա ըստ սովորականի ցանկասէր պղծալից անյագութեանն՝ խրոխտացեալ մոմոեալ յանձն գազանեղէն թունիւք առաւելեալ, բորբոքեալ տապախառն բոցով հեղուլ զմահածին թոյնսն ի վերայ Բուխայի. – 326.

ՏԱՊԱՆ - „Մուտ ի տապանն դու և որդիք քո և կանայք որդւոց քոց. – 30. Այլ և վասն գործակցաց տապանին /30/ դիտողագոյնս է ասել. – 32. անդ և տապանն շինեալ եղև և անհնարին չարեացն զեղեալ ի վերայ երկրի. – 30. Եւ խնդրեալ զդի նորա վաճառականաց՝ պատեցին զնա ի ձեռս եպիսկոպոսին Դաւթի նորուն գաւառի և եդին ի տապանի յեկեղեցւոջն որ ի նմա: -354. և կեցեալ առ նովաւ ամս ՇԿԵ, մինչև ի հանդերձել տապանին: - 28. Եւ յաւուր յայնմիկ եմուտ ի տապանն Նոյ և որդիք իւր, կին Նոյի և կանայք որդւոց նորա ընդ նմա: - 30. և յետ կատարման աստուածային հրամանին՝ ի ծփական ջուրցն բերեալ տապանն յարևելեայն ի միջոց աշխարհի՝ հանգեաւ ի լերինս Կորդուաց – 32. Եւ փակեաց Տէր Աստուած արտաքոյ նորա, ասէ, զտապանն: - 32. Իսկ ոմանք ասեն ի Ղաւոդիկեայ Փռիւգացւոց շինեալ տապանին, որ յերից մասանց երկրի՝ Ասիական կոչի կողմ. և յոյժ անհաւաստի են ասացեալքն.- 30. Իսկ Փիլոն ասէ՝ զոսկերսն Ադամայ, ի պատիւ խնամոց, իբրև հօր հասարակաց՝ առեալ Սէմայ եդ ի տապանի անդ. – 32. Նաև յութիցն մտելոց ի տապանն ոչ ամենէքին ընտիրք երևեցան -32. Նոյ էր ամաց Շ, յորժամ առ հրաման որդւովքն կազմել զտապանն: - 28. Որկեն և եղեցանն առ նորա բերեալ բացայայտ ի խորհուրդ տապանին, ի Փռիւգացւոց ապարասանութենէ ի մեզ ճախրեալ ապրուստն. ի տանն Աստուծոյ զընթացսն քաջայարմարագոյն հաւատով բերեալ: - 396. Որով ետ հրաման արդարոյն կազմել զտապանն ի գուշակումն անօրինաց կորստեանն: - 28.

ՏԱՊԱՍՏ ԱՐԿԵԱԼ - զբազումս տապաստ արկեալ ի սուրս իւրեանց – 98.

ՏԱՊԱՐ - Եւ զայլս ազգի ազգի զինուորք ունէին վաղերք և վակուրք, սուսերք և սուինք, տապարք և վիրգահանք, մեքենայք և ռմբաքարք, վահանք և նիզակք: - 208. որք մտեալ քարտակատեցին զնա տապարօք ի սենեկի անդ և սպանին: - 152.

ՏԱՌ - Եւ ոչ անվկայ բանս, որպէս վերագոյնն գրեալ է մեր զդերահատուցականս սորա, վկայութեամբ մարգարէական տառիցն, որպէս և ի պատահմանէ իրացն ճարտար գիտեն՝ որք են ի ժամանակս յայսոսիկ մնացեալ յայն ժամու անդ հանդիպելոցն: - 262.

ՏԱՌԱՊԱՆՔ - Այլ հինիցն ասպատակքն, սովոյն բռնութիւն, գերիվարացն տառապանք, գազանաց յարձակմունքն, ներքին և արտաքին վրդովմունքն հոլանի առնէին զաշխարհս: - 316. Արջամ թագաւորեալ Հայոց՝ զազգն Բագրատունեաց արկանէ ընդ բազում տառապանօք, վասն արձակմանն Հիւրկանոս քահանայի ի կապանաց բանտին – 74. և երիվարին ընդ վազս փռնգալիր խրոխտանացն փրծուցեալ զնա ի ցաւոցն, քանզի այն ինչ կազդուրեալ էր Գուրգէն ի հիւանդութենէ և ի կրից աշխատութեանցն և ի տառապանաց բանտին: - 320. և ո՞րպէս՝ հնարաւորեալ յապրուստ անձանց վճարեն զկարևոր պէտս իւրեանց լի աշխատութեամբ և սաստիկ տառապանօք. – 190. ինքն իսկ փոյթ յանձին կալեալ՝ ել գնաց մեծաւ հոգաբարձութեամբ, լուծանել զնա ի տառապանաց արգելանին. սակայն և այնպէս ոչ կարաց գտանել զելս իրացն վտանգի առնն: - 346.

ՏԱՌԱՊԵԱԼ - եթէ ,,Օրէն է աշխարհակալաց արքունի խնամակալութեամբ գնալ ընդ աշխարհ իբրև առ հնազանդս, և զնեղութիւնս տառապելոց բառնալ և ի դիւր հանել իբրև զխնամարկուս, և ոչ աւազակաբար աւարել, և սրով և գերութեամբ յաւեր դարձուցանել. – 278. և տառապելոցդ որ եկեալ յեցեալ են ընդունայն գաղթականութեամբ՝ եղիցի արձակուրդ ի տեղիս իւրաքանչիւր – 216. Յետ այսր առեալ Սմբատայ զԱրտաշէս ըստ ձևոյ տառապելոյ միոյ, որ շրջիցի խնդրիցէ օր ըստ օրէ զբաւականութիւն աւուրն – 84.

ՏԱՌԱՊԵՑՈՒՑԱՆԵԼ - Այսպէս և զամենայն ըմբռնեալսն վտանգաւոր մահու տառապեցուցանէին ընդ մէջ կտրելով, ահարկուս տեսողացն զնոցայն վտանկսն կացուցանելով: - 372.

ՏԱՍՆ - Արդ նոցա այնքան, իսկ մեզ ի մասնէ զբոլորն համառօտեալ ի թիւս միակաց լրման, և զբովանդակութեան ամաց ըստ տասանց եօթներորդացն որ թուոցն է լիագոյն Է - 314. Եւ արդ քանզի կարգ բանիցս էած զմեզ առ այս խնդիր՝ պարտ է նախ գիտել թէ որով օրինակաւ Քաղդէացւոցն մատենագրութիւնք զթիւ նահապետացն տասամբք համարին թուով ըստ աստուածահրաման գրոցս - 18. Եւ էր ամաց իբրև տասանց յորժամ նստաւ իշխան յաթոռ հօր իւրոյ: - 314. սա իսպառ գերեաց զտասն … <հազար մարդու> <խաղա> ցուցանելով ի լերինս Մարաց և երբարձ զթագաւորութիւնն … որ և տևեաց ամս ՄԾ: - 60. քանզի սուրբ նահապետացն տասանց բնաւ ոչ երբէք ումեք երևի ասել ի Մէջերկրայս ունել բնակութիւն: - 30. Իսկ զկնի աւուրցն տասանց ի գլուխ ելանելոյ՝ խնդրեաց սպարապետն մտանել առ նա, և կալեալ զձեռանէ նորա՝ սկսաւ խօսել ընդ նմա և ասէ. – 282.

ՏԱՍՆԵՐՈՐԴ - Եւ յերկարեցան գործ պատերազմին մինչ ի տասներորդ ժամ աւուրն – 232. և Նինոս տասներորդ ի Սեմայ և ի Քամայ. – 14.

ՏԱՏԱՆԵԱԼ - և իբրև հողմ զպրակս եղեգան տատանեալ՝ սասանեալ խռովեցուցին զբազմութիւն զօրացն: - 368. Ի սորա յերրորդ ամի թագաւորութեանն ի վերայ Հայոց աստուածատուր բարկութեամբ անդնդաշարժ վրդովմամբք ներքնագոյն խորոցն պատահեալ միմեանց սահանախաղաց դղրդմամբ, հիմնաշարժ տապալմամբ, /356/ ներքսագոյն երկրի թուլացեալ պնդափակ աղխեալ սանդարամետական սահմանին, բարկութեան հողմոց շնչեալ ընդ ջրոցն խաւարայնոց, ի կոհակս անդնդաքակս զթանձրայատակ երկրի զկարծր և զծանրալիր անկշիռ անբաւութիւնն տատանեալ, մինչ յերեսս երկրի ի վեր մղեալ հանդէպ քաղաքին Արտաշատու/ գրքում՝ Արտաշասու/, որ Բլուրն նորուն ասի – 358.

ՏԱՏԱՍԿ - և այլ թէ. ,,մի՞թէ /գրքում՝ մի՞թե/ քաղիցեն ի փշոց խաղող կամ ի տատասկէ թուզ,, - 256.

ՏԱՐԱԲԱՐՁ - ոչ պիտոյացեալ եկամուտ լուսոյ, որով նսեմասցի առ ի հասանել երեկոյին, ոչ ապաժամանութիւն արեգական առ ի մերժել զմութ գիշերի լուսազգեստ ստեղծուածոյն, որ յետ առաջնոցն կարգի և դասու՝ զերկրորդն փոխանորդեցաւ վիճակ, ոչ կերակուր հոսանուտ առ ի լրութիւն տարաբարձ ունակութեանց անապականին, որ դոյզն ինչ փոքրագոյն քան զհրեշտակս գոլ. – 20.

ՏԱՐԱԲԱՐՁԱԿԱՆ - այլ և ոչ տարաբարձական, որպէս և /48/ արդ ևս ոմանք կարծեն, ոչ գիտելով զասացեալսն ի Տեառնէ աւազակին՝ այսօր ընդ իս իցես ի դրախտին: - 50.

ՏԱՐԱԴԷՄ - Եւ ելեալ ազատացն Վասպուրականի դէմ եդեալ տաբադէմ գնացին յԱմդացւոց քաղաքն առ Ահմաթ որդի Յիսէի Շեհայ – 366.

ՏԱՐԱԺԱՄ - Քանզի թէպէտ և տաբաժամ լրմամբ ժամանակի չափաբերեալ կենացն Աշոտի՝ հաստատնագոյն և անվրէպ լուծման կենացս առ հոգևորսն և յաւիտենականսն և անվախճան կենացն առաւելութիւնն անցեալ գնացեալ ժամանեաց – 386. Բայց դուք, Հայք, տաբաժամ ցուցանէք զտիրասիրութիւն. – 138. Զի ի հասանել ի վերայ նորա ցաւոցն մահաբերաց՝ ոչ հոգացաւ զմանկականն իւր տաբաժամ ելսն յաշխարհէս – 386. ըստ ասացելումն ի Սողոմոնէ, եթէ ,,հայր թախծեալ տաբաժամ սգով՝ վասն վաղամեռիկ լինելոյ որդւոյ արար պատկեր,,: - 40.

ՏԱՐԱԾԱՆԵԼ - առանց վեր ի վերայ/ճիշտը՝վեր ի վերոյ/ դնելոյ սփռել տաբաձանել ի կորուստ և յապականութիւն բազմաց: - 242. և սկսան այնուհետև աներկիւղ տաբաձանել ի վերայ երկրին. քանզի ոչ կասկածէին ի պատերազմէ իմեքէ: - 162. մինչ նոքա գունդ առ գունդ ընդդէմ միմեանց ճակատեալ կազմէին զռազմն, և փողքն գոչէին և դրօշքն տաբաձանէին և նշանքն փողփողէին, վահանաւորքն և նիզակաւորքն գոչէին, այրուձին այսր անդր վազս առնէին և ախոյեանքն յարձակէին, կապարճակիրքն աղեղանցն յուրային: - 174. սկսան այնուհետև աներկիւղ համարձակութեամբ սփռել տաբաձանել ի վերայ երեսաց երկրիս ամենայն ազգքն Տաճկաց – 238. սփռեալ տաբաձանեն հէնս ասպատակաւորս ընդ բոլոր երեսս երկրիս Հայոց – 102.

ՏԱՐԱԾԵԱԼ - և ապա մտին ի տունն Աստուծոյ, և տաբաձեալ զիրովարտակն առաջի սրբոյ սեղանոյն՝ անկան ի վերայ երեսաց իւրեանց յերկիր առաջի Տեառն և լացին դառնապէս – 146. և տաբաձեալ սփռեալ գործավարս յամենայն երկիրս, բայց միայն յամուրսն ոչ կարացին լինել գամագիտ: - 372. Եւ տեսեալ զայնպիսի կորուստ՝ ոչ ևս համարձակեցան ի նոյն գործ, այլ տաբաձեալ կալան զերկիրն ամենայն: - 146.

ՏԱՐԱԾԵԼ – Եւ իբրև գիշերն տաբաձեցաւ և խաւարն թանձրացաւ և սկսան ամենեքին մտանել ի քուն յանձնիւր օթանոցն՝ յանկարծակի փայլիւն սուսերաց և մոմեղինաց վառելոց և գունդք խորհրդականացն և Հասան ընդ նոսա. – 348.

ՏԱՐԱԿԱՐԾԵԼԻ - Եւ անդէն զտաբակարծելի գիւտիցն յոյս երկբայութեան՝ յայլոց քննողական աշխատութեանց եղից առ ընթեր թելադրութեամբ. – 12.

ՏԱՐԱԿՈՅՍ - Եւ թէպէտ տածէր և խնամէր Գագիկ աշխարհս՝ այլ ոչ ուրախ լինէին ի նա ազատատերանցն գրոխք, և կացին ի տաբակուսի: - 354. և կային ի մեծ տաբակուսի. – 276. և կայր երկիրն ի մեծ տաբակուսի, լցեալ կասկածանօք չարեացն: - 398. Եւ մինչ այսպէս կայր աշխարհս յանկարգ խաղաղութեան՝ եհաս լուր գործոյն առ Աւշին և առ իշխանն Աշոտ, եթէ ,,վրդովեալ է երկիրն, և կան ի տաբակուսի՝ որք զամուրսն քո ունին. – 362. Զի մինչ այսպէս կայր աշխարհս ի տաբակուսի, և ակն ունէին գթութեանցն Աստուծոյ առատանալ, որպէս սովոր է Աստուած ի բարկութեան զողորմութիւն յիշել. - 374. հրախառն տոչորմամբ եռացեալ շուրջ զսրտիւն արիւնն՝ մաղձախառն բերմամբ յապուշ զմիտսն կրթեալ՝ կայր ի մէջ տաբակուսի – 180. Յայնմ հետէ ի տաբակոյս անկեալ Երուանդ՝ ոչ քաղցրանայր նմա քուն գիշերոյ, և ոչ համեղանայր կերակուր ի քիմս նորա: - 84.

ՏԱՐԱԿՈՒՍԱԿԱՆ - Եմուտ այնուհետև տաբակուսական խորհուրդ ի մէջ զօրագլխացն վասն հարուածոց զօրացն ի գնդէն Հայոց. – 234. զի անտի և անտի ի բաց կացցեն /12/ տաբակուսական մտածութեանց ծուփս խորհրդոց ի քումմէ հանճարեղ խոհականալիր բանգիտութենէ: - 14.

ՏԱՐԱԿՈՒՍԱՆՔ - և հանապազ յանձն իւր տաբակուսանօք տարուբերէր, թէ յո՞վ և կամ յո՞յր կողմանս թափիցէ զդառնութիւն մահաբեր թունից իւրոց – 170. Եւ այնչափ և առաւել քան զսոյն կազմութեան սպառազէն պատրաստութեանն՝ սաստիկ տաբակուսանօք և մեծ երկիւղիւ պակչէին յահէ հայկասիրտ իշխանին և յաղթող նահատակին մեր Աշոտոյ – 210. և մեծաւ աշխատութեամբ և ի բազում ժամանակաց փոյթ յանձին կալեալ անդուլ զցայգ և զցերեկ ի մեծ տաբակուսանս ըմբռնեալ կայր վարանեալ – 242. Եւ ոչ ոք այսքան աղէտս

տարակուսանս հասոյց ի վերայ մեր և ի վերայ ազգի և զօրաց և զօրավարաց մերոց, որչափ գործեաց Աշոտ իշխան Վասպուրական: - 198. Իսկ զօրավարն Բուխայ կայր ի կոր կործանմանն, ի տարակուսանս ըմբռնեալ փղձկէր ի միտս իւր, ցնորակոծ լինէր, հնարէր ելս իրացն գտանել ի վրանայարկն փակեալ, և ոչ առնոյր դուլ և դադար: - 282. Յայնժամ իբրև լուաւ բռնաւորն զայս դարձուած պատասխանեաց լի հզօրութեամբ և ահագին մեծաւ անարգութեամբ՝ յոյժ տարակուսանօք լցաւ յանձն իւր, և կայր մեծաւ հիացմամբ ըմբռնեալ. – 280. Պղպջաձիգ արտօսր իբրև յեռանդնոտ կատսայէ ի վեր յորձանախաղաց սահին. տարակուսանք անյուսալի շուրջ զինն պարագրին ի վերայ եղելոցն: - 350.

ՏԱՐԱԿՈՒՍԵԱԼ - Իսկ իբրև լուաւ թագաւորն զայս գոյժ աղաղակի հասեալ ի դուռն արքայի՝ մրմռեալ իբրև զառիւծ և իբրև զարջ տարակուսեալ – 180.

ՏԱՐԱԿՈՒՍԻԼ - Այլ թերևս զայս տարակուսիցիս առ իմաստն՝ յանդիմանակացոյցս առնել զԳուրգէն ընդ աշխատութեան յօժարագոյն առ մարմնական զինուորութեամբն լինել: - 398. Եւ Բուխայի իմացեալ որպիսի պատրաստութեամբ կազմի իշխանն Աղուանից՝ տարակուսէր ի միտս իւր. – 278.

ՏԱՐԱՊԱՐՏ - Երրորդ՝ խժաբար նենգութիւնն, զոր անփրկանակ ի ծնօղացն մեկուսի տարեալ սպան տարապարտ: - 24. և անհնարին բեկմամբ խորտակեցաւ գունդն Հայոց, մինչև ի բազմացն սակաւուց հազիւ ուրեմն մազապուր զերծեալ՝ անկան յաւուր յայնմիկ ի տարապարտ պատերազմին արք անուանիք իբրև Շ - 402. ո՞վ ասասցէ յիմար արքային Զրադաշտի՝ ասա՛ ձրավաստակ աստուածոյդ քո Որմզդի՝ չաշխատել տարապարտ. – 46.

ՏԱՐԱՊԱՐՏՈՒԻՑ - ,,դու, մոլի մանուկ,/ծն.մոլիմանուկ/ ընդէ՞ր մեռանիս զուր և տարապարտուց,,. – 222.

ՏԱՐԱՒՆ - Եւ զօրաժողով եղեալ Մուսէի պատճառաւ հարկաց արքունի՝ եկն եմուտ յերկիրն Տարաւնոյ, տալ պատերազմ ընդ Բագարատայ: - 172. և էր նա իշխան Տարաւնոյ, բարձեալ եղև ի Սամառայ և եղև աստուածուրաց – 248. Նա և մայր իշխանին Աշոտի, քոյր Սահակայ և Բագարատայ իշխանին Տարաւնոյ… երթեա՛լ ընծայիւք բազմօք յանդիման լինէր Յովսէփայն և խնդրէր զհաշտութիւն և զխաղաղութիւն հաստատել առ որդիսն իւր և առ բոլոր աշխարհն Վասպուրական: - 186.

ՏԱՐԲԵՐՈՒԹԻՒՆ - և անուանէ զնա Արծրունի, առաջին լինելով նորա ի դաշտավայրին Արծուիք կոչելոյ. դարձեալ ըստ պատահման և տարբերութեան՝ արծռունգն կերպարանօք: - 72.

ՏԱՐԵԱԼ - - Եւ ծառայ մի Դերենկին որ բանտապանն էր՝ լուծեալ զնա ի կապանացն՝ և տարեալ մուծանէ ի սենեակն ուր ննջէր Դերենիկն. – 320. այսր աղագաւ խնամ տարեալ թագաւորին կնոջն՝ զի ոչ ել առ Երուանդ և ոչ միով իւիք պաշտպանութեամբ: - 90. առաջապահեստ ճանապարհորդութեանն արարեալ զՄերշապուհ Արծրունի զօրավար Հայոց և զՎահան Ամատունի և եղբայր Մեհուժանայ՝ տարեալ հանգուցանեն ի տեղւոջ հայրենեացն վկայարանի ի Թորդան: - 108. Դահեկին/ճիշտը՝դայեկին/ նորա մնալով ի ներքոյ կախաղանին՝ ամփոփէ /102/ զսուրբ գանձն ի ծոց իւր, տարեալ փոխէ ի վկայարան հանգստի ի ձեռն սրբոյն Ներսէսի – 104. Երրորդ՝ խժաբար նենգութիւնն, զոր անփրկանակ ի ծնօղացն մեկուսի տարեալ սպան տարապարտ: - 24. և այնպէս անկարօտս առ պիտանացուս հոգ տարեալ՝ գլխաւորեաց որ ինչ շինութեան և խաղաղութեան աշխարհիս նպաստաւոր առ օգտակարագոյնսն պահանջէր գործառնութեան եղանակք – 392. Եւ կատարեալ Աշոտ զկեանս իւր՝ մեռաւ ի Վանտոսպ գաւառի, ՅԻԳ թուականութեանն Հայոց, յամսեանն հոռի, որ օր Զ էր ամսոյն, յաւուր հինգշաբաթոջ. և տարեալ հանգուցանեն ընդ եղբարս իւր ի վանս սուրբ Խաչին յԱղբագ գաւառի: - 338. և մտեալ ի խորագոյն բանտ, տարեալ յամենայնի գոհութեամբ վասն անուանն Քրիստոսի, սովով և ծարաւով ժուժկալութեամբ մեծաւ: - 318. Եւ յետ անցանելոյ աւուր, գնացեալ Աշոտ որդի Դերանկին, առեալ զդի նորա՝ տարեալ հանգոյց առ հարս իւր յԱղբակ գաւառի ի վանս սուրբ Խաչին: - 354. և տարեալ հանգուցանեն զնա ի Յօշական գեօղ, ի գաւառին որ կոչի Ոտն Արագածոյ: - 120. Եւ տարեալ հանգուցանեն զնա ի վանս սուրբ Խաչին յԱղբագ գաւառի: - 310. և տարեալ հանգուցանեն զնշխարս սրբոյն

յԱշտիշատ Տարօնոյ ի տեղւոջ վկայարանի սրբոյն Յոհաննու Մկրտչին և Աթանագինի վկային: - 120. և տարեալ հանգուցանեն ի նոյն վանս սուրբ Խաչին: - 356. Եւ տարեալ հանգուցանեն ի տեղւոջ հանգստարանացն իւրեանց ի սուրբ Խաչի վանս: - 318. և տարեալ հասուցանէր ի սուրբ քաղաքն Երուսաղէմ: - 154. և տեսեալ զուարակ մի՝ գողացաւ և տարեալ մեկուսի յազեաց զնա և կարկառեալ քարամբք՝ մնայր երեկոյինն – 46. և տիկինն Սեդայ առեալ զդի նորա տարեալ հանգուցանէ ի յԱղբագ ի գեօղն Օսի, ի վանս սուրբ Խաչին: - 384. Զոր և մեր ըստ հրամանի քում, Գագիկ զօրավար Հայոց և Վասպուրական իշխան, ջան յանձին տարեալ ընդ համառօտութիւն զրուցատրութեանցն անցեալ – 74. Զոր տարեալ զթուղթն մատուցին առաջի թագաւորին: - 132. զոր տարեալ հանգուցանեն ի տեղւոջն, զոր այժմ Զորոյ վանս անուանեն, ի վկայարան սրբոց Հռիփսիմեանց. – 104. որ յետ հաւատոցն որ ի Քրիստոս բազում ուղղութեամբ և երկիւղածութեամբ կրօնս ըստ արժանի հաւատոյն ցուցեալ, գրէթէ ի ծայրս առաքինութեան զաճումն հաւատոցն տարեալ հասուցեալ, որ ինչ յորդորումն աւետարանական վարժիցն ունին դաստիարակութեան ցոյցք: - 78. զԱշոտ տարեալ յանկասկածելին Նկան, զԳագիկ յամուրն Սևան, զԳուրգէն ի Կոտորն բերդ: - 364.

ՏԱՐԻ - զտարի մի ողջոյն մնալ յապականութեան երկրի. – 32. Բայց տիկինն Սոփի կեցեալ յետ մահու Դերանկին զտարի մի և զամիսս Ը՝ յաւելաւ առ հարս իւր. – 356. և արարեալ անդ յոլովագոյն աւուրս իբրև տարոյ միոյ. – 370. Եւ եղև ի գալ միւսոյ տարւոյն՝ Սմբատ իշխանն Սիւնեաց ի բաց եկաց ի հնազանդութենէ թագաւորին Հայոց, արգել առնելով հարկացն տալ թագաւորին, թևակոխելով Պարսից բռնաւորին հատուցանել զհարկս և զհասս. 382. և զտարի մի կացեալ մարմինք սպանելոցն անյօշելիք ի գազանաց և ի թռչնոց: - 368. և Ցիսէ տուեալ պատերազմ ընդ քաղաքին, զտարի մի հանդերձ ամենայն նախարարօքն Հայոց, անգամագիտ լինելով՝ դառնայ յԱսորիս. և այս եղև երկիցս անգամ: - 338. Նոյնպէս բանայ, որպէս և այլ թռչունք և գազանք՝ բնաւորեալ բաժանեն զժամանակս տարւոյն յերկուս կամ յերիս ամարանոցս և ձմերանոցս ինքեանց կենաց պաճարին – 262. Նոյնպէս և զպայման ժամանակացն յանբաւ բիւրս ամաց ձգեն որ ոչ և ըստ միոյ յեղանակի հաւաստանայ առ ի ցուցումն, ոչ արեգական բերմամբ ի նոյն կէտ ամսոց և աւուրց և ոչ ըստ չորից փոխմանց առ ի յեղումն ժամանակի տարւոյն, այլ և ոչ ըստ լուսնական լրութեանն և սուզականութեան: - 18.

ՏԱՐՈՒԲԵՐԵԼ - և կասկածանօք տարուբերէր ի միտս – 118. և հանապազ յանձն իւր տարակուսանօք տարուբերէր, թէ յո՞վ և կամ յո՞յր կողմանս թափիցէ զդառնութիւն մահաբեր թունից իւրոց – 170. Իսկ Դերանիկն գործ առնէր ի գիւտս հնարիմացութեան, և տարուբերէր յանձն իւր՝ գտանել զելս իրացն, որով կարիցէ հանել զամուրսն ի Գուրգինայ և տիրել աշխարհին: - 326.

ՏԱՐՈՒՆ - Այլ կորապաղատն Տարունոյ կայր ամրոցին Սևան, որ ի ձեռին Հասանայ որդւոյ Վասակայ ամբարշտի – 346. Եւ ի նմին ամի մեռաւ արքայն իշխան Տարունոյ – 358. և հասեալ յԱշտիշատ Տարունոյ /ճիշտը՝Տարունոյ/ ի վկայարանս սրբոյն Յովհաննու և Մկրտչի, և Աթանագինէի վկային – 100. Եւ յելանելն նորա և մօտ լինել ի սահմանս Հայոց զօրօք բազմօք, մերձ ի սահմանս Տարունոյ, Առաջին կոչեցեալ Հայոց՝ իշխան Տարունոյ Բագարատ … առաքէ զոմանս ի մեծամեծաց իւրոց ընդ առաջ նորա պատարագօք ոսկոյ և արծաթոյ և պատուական հանդերձից, համոզեալ մի ելանել յերկիրս Հայոց: - 170. Եւ յելանելն նորա և մօտ լինել ի սահմանս Հայոց զօրօք բազմօք, մերձ ի սահմանս Տարունոյ, Առաջին կոչեցեալ Հայոց՝ իշխան Տարունոյ Բագարատ … առաքէ զոմանս ի մեծամեծաց իւրոց ընդ առաջ նորա պատարագօք ոսկոյ և արծաթոյ և պատուական հանդերձից, համոզեալ մի ելանել յերկիրս Հայոց: - 170. և նորա առեալ տանի զնա ի լեառնն Սիմ, ի տեղի հայրենեաց բնակութեան յաշխարհին Տարունոյ: - 84. և տիկինն սպարապետական ի Տարունոյ եկեալ և նշանացի զդի նորա գտեալ՝ տարաւ ի Պորպ յիւր աւան և եդ ի գերեզմանի: - 368. յորում տեղւոջ քաղաքն Տարունոյ շինեալ էր, ուր բնակեալ բայանայր զօրավարն Տաճկաց, զօրհասական արջոյն բերելով նմանութիւն, որ յաւուրս ձմերայնոյ

արմատովք պարենաւորեալ՝ ի մէջ կենաց և մահու անցեալ որջանան ի բոյնս իւրեանց: - 188. որ տիրէր յայնժամ Արզնայ և ներքոյ կողմանն Աղձնեաց մերձ ի սահմանս Տարունոյ: - 172. որ և զկողմանս Տարունոյ յինքն կորզեալ՝ թիկնաձեր բնաբանապէս ամիրայապետել ամենայն Հայոց: - 366. որ կացեալ իշխան ի վերայ Տարունոյ ամս է՝ յաւելաւ առ հարս իւր, թողեալ զաւակ իւր Աշոտ անուն: - 342. Որպէս վերագոյնն յիշեցաք սակաւուք վասն Ահմատայ՝ յինքն գրաւել զաշխարհին Տարունոյ, հանեալ ի Հայոց պետութենէ: - 366. վասն նորին իրաց ասեն կալաւ, զնա հաճոյանայր կացուցանել իշխան Տարունոյ որ ասի Հայոց իշխան, որ և եղև իսկ: - 342. ՎԱՍՆ ՈՒՆԵԼՈՅՆ ԴԵՐԱՆԿԻՆ ԶԿՈՐԱՊԱՂԱՏՆ ԻՇԽԱՆ ՏԱՐՈՒՆՈՅ, ԵՒ ԶԴԱՒԻԹ, ՈՐ ԱՐՔԱՅՆ ՃԱՆԱՉԷՐ՝ ԻՇԽԱՆԱՑՈՒՑԱՆԵԼՈՅ: - 340. փութացաւ ի կողմանցն Տարունոյ երագագոյն ճեպ զճեպի. – 322. Քանզի յոյժ պատկառ կայր ի պաշտօնատարութիւն հայրապետին իշխանն Տարունոյ, և նա սաստիկս հոգայր վասն նորա, թէպէտ ոչ օգտէր յիրին յայնմիկ: - 346.

ՏԱՐՍՈՆ - արդ ո՞ւր է Աստուածն այն, զոր դուդ ասես, վասն է՞ր ոչ փրկեաց զԿեսարիայ և զԱնտիոք և զՏարսոն և զԱմասիայ և զԵրուսաղէմ և զԱղէքսանդրիս և զԹեբայիտ և զայլ աշխարս: - 146. և առնու զԲաբելոն, և շինէ զՏարսոն ի ձև Բաբելոնի, գետոյ ընդ մէջ անցանելոյ որպէս խոնարհագոյն մասնաւորաբար գրեմ: - 16. Եւ հաւանեալ Խոռեմայ՝ եկն առ Հայրակղոս արքայ Յունաց, թողեալ ի նա զԵրուսաղէմ և զԿեսարիայ Պաղեստինացւոց և զամենայն կողմանս Անտիոքացոց և զամենայն քաղաքս գաւառացն այնոցիկ, և զՏարսոն Կիւլիկեցւոց և զմեծ մասն Հայոց և զամենայն զոր միանգամ կամեցաւ Հայրակղոս. – 152.

ՏԱՐՐ - մերժել հեռանալ … և որ այլ քաղցրագոյն վայելք ընդ երկնաւս ի վերայ երկրի, պայծառ գեղ արեգական և լուսնի, հանդերձ աստեղացն ճոխագործութեամբքն ընդ տարեբք երկնի յեղյեղլով, ծովու և այլոց ցամաքայնոց, և ջրայնոցն բարեփառ հոլովմանցն հրճուանաց, և որ ինչ ընդ այլք ընդ դոքօք պատկանին յարմարաբար տնտեսութիւնք առ սկզբնատիպն պատկերակերպութիւն: - 386.

ՏԱՐՐԱՊԱՇՏ - զոր ոմանք հուր մեկնեալ յամպոյ ասացին, և որդիք տարրապաշտիցն՝ զօտի Արամազդայ: - 32.

ՏԱՐՕՆ - Եւ ինքն եկն /186/ ձմերել ի Մուշ քաղաքին Տարօնոյ, ունելով ընդ իւր պատանդս, և Վասպուրականի ի նախարարութենէն Արծրունեաց և յազատաց նորա: - 188. և կոչին սոքա մեկնակազէնք սուրհանդակք, բնակեալք ի լերինն որ բաժանեն ընդ Աղձնիս և ընդ Տարօն: - 192. և տարեալ հանգուցանեն զնշխարս սրբոյն յԱշտիշատ Տարօնոյ ի տեղւոջ վկայարանի սրբոյն Յոհաննու Մկրտչին և Աթանագինի վկային: - 120. Զի և տուն Հայոց անուանեալ առաջին ասէին զՏարօն: - 366. Իսկ Գուրգէն օր ըստ օրէ աճէր զօրութեամբ ի բազում քան թէ ի սակաւ տեղիս, զոր ի Տարօն և զոր յԱնձաւացիս և զոր յԱրզն և զոր առ այլ ամենայն ուրեք – 324.

ՏԱՐՕՆԱՅ ԳԵՏ - և ընդ այգն ընդ առաւօտն՝ յԸռենայ Յամաց գեօղ և գիշերագնաց հասեալ մինչ ի Տարօնապ կոչեցեալ գետ: - 402.

ՏԱԻԱՂԵԼ - և հովիւքն տաւաղելով զգառինսն քշէին ի դալարաբեր հովիտն – 268.

ՏԱԻՐՈՍԱԿԱՆ - Այս լուր դառնութեան եհաս առ մեծն Վարդան Մամիկոնեան, որ էր ամրացեալ ի Տաւրոսականն Ձորայլ: - 126. գնացեալ պատահին նմա ի սպառուածս Տաւրոսական լերինն: - 66. Իսկ Վարդան Մամիկոնեան, որդի Համազասպայ Մամիկոնէի, թոռն սրբոյն Սահակայ, խոյս տուեալ գնաց զկողմամբքն Մոկաց, ի խոխոմս Տաւրոսական լերինն, ի լեսուրս Ջերմաձորոյ – 122.

ՏԵԱՌՆԱՆՄԱՆ - և դիմեցին ի մէջ նոցա ի չորս առաջս, ըստ նմանութեան տեառնանման խաչին, և բախեցին զճակատն և պատառեցին զռազմն և դարձուցին ընդ զառ ի վայրն և իջուցին ի լեռնէ անտի, և հարին ի հարուածս մեծամեծս. – 286.

ՏԵՂԱԹԱՓ ԱՌՆԵԼ - ՎԱՍՆ ՄԱՔԱՌՄԱՆ ԱՇՈՏ ԻՇԽԱՆԻ ԸՆԴ ՈՒԹՄԱՆԻԿՍՆ ԵՒ ՏԵՂԱԹԱՓՍ ԱՌՆԵԼՈՅ ՁՅԱՓՇՏԱԿԵԱԼՍՆ Ի ՆՈՅԱՆԷ: - 332.

ՏԵՂԱԼ - որ տեղասցեն ի վերայ ձեր նետս երկաթեղէնս և շուառունս մուխս պաղաւատիկք սլաքովք և հաստաձիգք աղեղանց և կռուփք բազմադիմիք՝ որչափ Խոսրովայ և ձեզ պիտոյ իցէ,,: - 138.

ՏԵՂԱՊԱՀ - Յետ բառնալոյ թագաւորութեանն ի տանէն Արշակունեաց, և հայրապետութեանն ի տանէն սրբոյն Գրիգորի՝ Ղևոնդ ոմն աշակերտ սրբոյն Մաշտոցի տեղապահ լինէր սրբոյն Սահակայ, և Յովսէփ եպիսկոպոս և Մովսէս և Մեղէս: - 120.

ՏԵՂԱՊԱՀՈՒԹԻԻՆ - Եւ զԳագիկ որ և Ապումրուան՝ զնա ոստիկան կարգեաց ի վերայ աշխարհին, տեղապահութեամբ տիրել, զի կարի մատաղօրեայք էին որդիք Դերանկին. Աշոտ էր Թ ամաց, յորժամ մեռաւ Դերանիկն, Գագիկ էր Է ամաց, Գուրգէն Ե ամաց: - 354.

ՏԵՂԵԱԿ - և կալան անդ զտիկնայսն ամենայն և զհարճսն և զորդիսն արքայի, և զերիվարսն արքունական, որով եկեալ էր Խոսրով արքայ ի Տիսպոն՝ հանին գաղտաբար ի գիշերի, և արքայ Խոսրով ոչ միոյ իւիք չէր տեղեակ. – 150. զի տեղեակ էր մոլար վարդապետութեանն նոցա – 206. զի և տեղեակ էր դիւանական մատենագրութեանցն: - 90. Իսկ երանելի եպիսկոպոսին Յոհաննու ընտրեալ իւր առանձնակ միայնաստան տեղեակ, աղօթից միայն պարապեալ, ի բաց կալով յեպիսկոպոսական հովուապետութենէ: - 324. տեղեակ են այսմ ուսումնասէր անձինք: - 196. տեղեակ և հմուտ Աստուածաշունչ գրոց, և ընդել և ծանօթս. – 204.

ՏԵՂԵԿԱՆԱԼ - Եւ իբրև ստուգեաց և տեղեկացաւ զամենայն՝ եգիտ բազմագոյն քան զամենեսեան զկապարճաւորս և զկորովիս աղեղնաւորացն Ելեմացւոց և Արաբացւոց, աջողակք յերկոցունց ձեռաց – 200. Տեղեկանայր և զայն ևս ըստ իւրաքանչիւր գնդից, զքաջացն և զկորովացն պատերազմողաց ըստ իւրաքանչիւր անուանց – 198.

ՏԵՂԵԿԱՑԵԱԼ - Զայս և ես իսկ տեղեկացեալ գիտացի ի բազմաց, յայնցանէ որ Շախրիքն կոչին. – 48. տեղեկացեալ և վասն տոհմին Արծրունեաց և Ռշտունեաց և որք ի նախարարութենէն Մամիկոնէից հասեալ գնացեալ ամրանային ի յամուրսն Տայոց – 98.

ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ - այլ այսոքիկ փոյթք յօժարութեան առ ի յայլոց ասացելոց նախագունից տեղեկութիւն, և ոչ ինքեամբ և կամ նովաւ գտանել զհնարս գիւտի գրոց, թէպէտ և յառաջ քան զնա, այլ ոչ թէ և քան զԲաբելացւոցն իրս – 18. Խնդրէ և տեղեկութիւն թէ քանի՛ դրօշք /198/ են, կամ քանի՛ նշանք, և կամ քանի՛ առաջս զօրքն բաժանիցին, և կամ քանի՛ փողք գոչիցեն, և կամ քանի՛ թմբուկք դափիցեն: - 200.

ՏԵՂԻ - առ սովաւ այլ բազում թագաւորք կացին ի տեղիս տեղիս: - 58. ,,զի՞նչ կամիք, ասէ, առնել, և վասն է՞ր եկիք ի տեղիս յայս. – 144. Այլ և զռամիկ Նորագեղջ աւանին Ռշտունեաց առեալ ածեն ի տեղի վաճառուն Ոստանին Ռշտունեաց, արկեալ տոռունս ի պարանոցն հանեն ընդ սուր. – 202. այլ փոխանակ սոցա մատեայ ի տեղիս յայս, ձեռն արկեալ անիմաստաբար լի անհմտութեամբ և անհանճարութեամբ բուռն հարկանելով զմեծ զայս քերթուածութենէ: - 122. Անդանօր քաջն մեր Աշոտ զհիւանդութիւնն կեղծաւորեալ ի տեղւոջ օթոցին անկեալ դնէր, մինչ ակն ունէին յառաջանալ ի գործ պատերազմին: - 328. անտրտում խնդութեամբ դիմեցին ի տեղի սպանմանն, իբրև ի հարսանիս երիտասարդական ամուսնութեանն, ուրախ լինել որպէս փեսայ առ հարսին. – 266. ապա համոզեալ Սահակայ և Սմբատայ այլովքն նս՝ բարձին ի միջոյ զաղմուկն, և սէր բարեկամութեան ի մէջ երկոցունց հաստատեալ՝ գնացին յիւրաքանչիւր տեղիս: - 332. ապա ցուցին զտեղին ուր ծածկեալն էր. զոր առեալ վարեցին ի գերութեան, և ոսկի և արծաթ անբաւ խաղացուցին ի դուռն թագաւորին: - 142. Ապա փոյթ ինձ Թովմայի, որ ոչ վերջոտնեալ կալայ ամօթով զյետին տեղին – 122. առ սովաւ այլ բազում թագաւորք կացին ի տեղիս տեղիս: - 58. առ սովաւ թագաւորք բազումք կացին ի տեղիս տեղիս: - 58. առ սովաւ թագաւորք բազումք կացին ի տեղիս տեղիս: - 58. առաջապահեստ ճանապարհորդութեանն արարեալ զՄերշապուհ Արծրունի զօրավար Հայոց և զՎահան Ամատունի և եղբայր Մեհուժանայ՝ տարեալ հանգուցանեն ի տեղւոջ հայրենեացն վկայարանի ի Թորդան: - 108. Աստ դիպուածոցն եղելոց և զանուն ասացեալ՝ տեղի մսրոյ – 34. բայց այլ ամենայն իշխանք արևելեայք խոյս տուեալ յերեսաց նորա՝ ետուն

տեղի, ելին կալան զամրական տեղիս, ի բերդս և ի քաղաքս և ի լերինս, ընդ ինքեանս գումարեալ զզօրս և զբնակիչս աշխարհաց իւրեանց ամենայն պատրաստութեամբ: - 270. Բայց Գուրգէն խոկայր զմասն աշխարհին յինքն գրաւել, մանաւանդ զՈստանն Ռշտունեաց, որ էր տեղի սպանման հօր իւրոյ, գինս արեան զնա համարելով: - 362. բայց իբրև գիտացին զօրքն որ ընդ նմա եկեալ էին զնորա քաջակարծրագոյն արիութիւնն՝ և պատճառանօք այս ինչ այն ինչ դարձեալ դարձան յանցնիւր տեղի: - 310. գայ դարձեալ ի տեղին զբօսնուլ ի նմա. – 86. գրէ յականէ յանուանէ առ որ մնացեալն էին յաշխարհս յամուրս իւրեանց, զի փութով յիւրաքանչիւր տեղեաց առանց կասկածանաց և երկիւղի առ նա հասանիցեն – 296. Դարձեալ վերակնեալ յառաւօտինս կոյս խաղացեալ ի ճուաշոռտ ի Գետս աւան՝ շինէ անդ զվայելչական տեղի խրախից – 392. Եւ առեալ դահճացն զերանելին՝ ածին ի տեղի սպանմանն. – 296. և եկաք յերկուս աւուրս ի տեղիսն, ուր արեգակն ոչ ծագէ. – 50. և լրտեսք քաղաքապետին փութացեալ ասեն, ,,ահա մեկնեալ ի զօրացն զհետ որսոց ինչ յանհոգս յանզգուշութեան գայ ընդ այս ինչ տեղի. - 352. և տառապելոցդ որ եկեալ յեցեալ են ընդունայն գաղթականութեամբ՝ եղիցի արձակուրդ ի տեղիս իւրաքանչիւր – 216. Եւ ահա լոյս սաստիկ իջեալ յերկնից և ցոլացեալ ի վերայ սուրբ մարմնոյն, և շուրջ փակեալ զտեղեաւն, թէ ուրեք յարենէ նորա ցայտեալ կայր: - 224. Եւ աղբերքն որ ի տեղւոջն և այլ ջրոցն քամուածքն ի ծործորացն ի վայր՝ յարիւն դարձան: - 306. Եւ անդ գտեալ ամրագոյն անձաւ տեղի անկասկածելի ի պատերազմական գործոց և զնա պարսպեալ պատուարօք շուրջանակի – 392. և անդ մարգարէն Եզր և թագաւորն Սաղաթիէլ վախճանեալ թաղի ի Մարբակատինա ի բլրակի մի տեղւոջ. – 66. Եւ անցեալ գնացաք ի տեղեացն երկուցեալք – 50. առ աւար բազում և դարձաւ ի տեղի իւր ի բանակն իւրեանց: - 280. Եւ առեալ զմարմին նորա տիկնոջն Սեդայի կնոջն Աշոտի և եդ ի գերեզմանի, ի տեղւոջն որում Ջորոյ վանքն ասեն, ի վերայ գեաղջն Ահաւականից: - 370. և արձակեաց զզօրս իւրաքանչիւր զօրագլխօք եկելոց առ նա յամենայն ազգաց յաշխարհէս /գրքում յաշխարէս/ Հայոց՝ երթալ ձմերել յիւրաքանչիւր տեղիս բնակութեանց – 262. Եւ բազում անգամ ի բազում տեղիս տային ճակատ զօրքն Հայոց և Պարսից ընդ միմեանս. – 102. և բախեցին արտաքոյ զդուռնն ուր մտեալ էր իշխանն, և կալեալ զնա հանին ի բարձրագոյն տեղիս ամրոցին, և եդին ի բանտի ի ներքսագոյն սենեկացն. – 348. Եւ բարձեալ զօրքն Հայոց դիակապուտ արարեալ զզարդ և զզէնս զարի արանց և զքաջ երիվարաց, առեալ աւար բազում՝ գնան յիւրաքանչիւր տեղիս մեծաւ յաղթութեամբ: - 178. և բացեալ զտուն դիւանապահ մատենիցն և գտեալ զսերունդս Սենեքերիմայ, և զգործս նոցա զմիոյ միոյ ուրուք յանուանէ զառն իւրաքանչիւր զանուն և զքաջութիւն իւր, նոյնպէս և զայլն ամենայն ըստ տոհմից տեղեաց - 74. Եւ բնակեն առանձին ըստ տունս ազգաց, և այնչափ ի բացեայ են ի միմեանց՝ մինչ թէ ոք յարանց զօրաւորաց ի բարձրաբերձ տեղեաց ուժգին խանչիցէ՝ հազիւ թէ ուրեք կարիցէ առնուլ զբոմբիւն ձայնին, իբրև ի վիմաց ինչ արձագանգ/ք/գրքում՝ արձագան/ լինելոյ կարծիս բերելով – 190. և գլխաւորք Հայոց մեծաց ամրանային ի քարանձաւս ամրաշէն բերդիցս, ըստ տեղիս տեղիս և ըստ աշխարհս աշխարհս. – 124. և գնացին կալան զամրական տեղիս ով ոք և փութացաւ մտանել յամուրս ի բերդսն որ ի Վասպուրականի. – 238. և դառնային մեծաւ ուրախութեամբ և անտրտում խնդութեամբ յիւրաքանչիւր տեղիս:- 176. Եւ դարձաւ ի տեղի իւր ի Նախճաւան: - 306. և դարձեալ եդին ի վերայ ի տեղւոջ վկայութեանն նորա. ի Գոռոզու մերձ ի լեառն Քշիթ, ուր էր բանակ այլազգեացն: - 290. և Դերանիկն ճեմս առեալ սիգաքայլ երիվարաւն եհաս հանդէպ ճակատու գնդին վառեալ, միայն և առանձինն ի յառուամէջ տեղւոջ. – 352. Եւ եթէ ասիցէ, եթէ այլ թագաւոր նստուցից՝ արասցէ զո և կամեսցի և արձակեսցէ և մեք ընդունիմք, ահաւասիկ է տեղի թագաւորութեանս: - 144. Եւ ելեալ ի տեղին սրբութեան և կատարեալ զաղօթսն՝ ելին շրջել զբօսնուլ յայլ ևս տեղիսն: - 100. Եւ ելեալ յիւրաքանչիւր տեղեաց մի քան զմի յառաջանալ ի կոչումն Բուխայի, և ժողովեցան ի մի վայրի և եկին կացին առաջի զօրավարին Տաճկաց: - 296. և եկեալ ի տեղի մի ծովային և զվրանսն և զբանակն զամենայն ի ներքս եդեալ մտանէաք ի նաւսն – 50. Եւ

եղև ի մտանելն նորա ի Դատուան աւանն … ելեալ իշխանքն Հայոց յանձնիւր տեղեաց գնացին յանդիման լինել նմա – 340. և ետուն ի սուրբ եկեղեցին Դ ագարակս. զվանքն Փշոց և զագարակն Ահավանք, յանդիման եկեղեցւոյն որ ի կղզին, և զքարն Մանակերտ, որ է հանդէպ հարաւոյ կուսէ, և զԲերկրի և այլ բազում տեղիս – 356. և երթեալ բնակէ առանձնապէս ի Գողթն գաւառի ի տեղւոջ վարդապետութեան սրբոյն Մեսրովպայ, ճգնասէր հրեշտակակրօն վարուք, երանելի մարդկան և ահարկու դիւաց: - 120. Եւ է զի ի նուրբ և ի հուն տեղիս ջուրցն անկեալ՝ ի նմին խրեալ կան անշարժ, և դիւրաւ անկանիցի ի ձեռս որսորդաց. – 260. Եւ ընդոստուցեալ Խոսրով ի յահէն և զարհուրեալ մեծաւ դողութեամբ՝ խնդրեաց իւր տեղի փախստեան, աղաղակեաց և ասէ՝ ձի, ձի, և մտեալ յասպաստանն՝ ոչ հանդիպեցան ձիոյ: - 152. և ըստ բարբարոսական հմայիցն պատուէ զտեղիս այս, որպէս ի նմանէ սկսեալով զփոփոխումն առնու ի խոնարհագունիցն ի բարձրագոյնսն: - 88. և թափառական զվէմս ապաստան արարեալ յանկասկածագոյն տեղիս դարանի ի փոքր վիմամէջս ի կարկառս հովտաձևս հանդէպ հարաւոյ քաղաքաբերդին Վանի, մօտ այն տեղի, յորում բղխէ աղբիւրաբար առ ստորոտով բլրակի միոյ, մօտ յեզր ծովուն–84. և թափառական զվէմս ապաստան արարեալ յանկասկածագոյն տեղիս դարանի ի փոքր վիմամէջս ի կարկառս հովտաձևս հանդէպ հարաւոյ քաղաքաբերդին Վանի, մօտ այն տեղի, յորում բղխէ աղբիւրաբար առ ստորոտով բլրակի միոյ, մօտ յեզր ծովուն – 84. և ի գինարբուսն ի տեղի մատռուակութեան յառաջացուցեալ՝ ի գահ նախարարութեան ձգեալ կացուցանէ – 64. Եւ իբրև եհաս առ թագաւորն որ ինչ գործեցաւն՝ ոչինչ գոյր տեղի այլ պատասխանւոյ. բայց ասէ, ,,արժանապէս այն գործ նոյն գործեցաւ,,: - 370. և ինքն Աշոտ ճողոպրեալ միաձի ելեալ եհաս փախստեայ մինչ յՈստանն Ռշտունեաց, թողլով զբուն բանակն ի նմին տեղւոջ. – 332. Եւ ինքն թագաւորն ժողովեալ զօր հարուստ աւելի քան զհազարաց հնգից և քսանից, և եկն անց յայնկոյս գետոյն Երասխայ, և բանակեցան ի տեղւոջն: - 382. և իսկոյն հարեալ զնա այսոյն պղծոյ և ընդ զառիվայր լերինն թաւագլոր խաղաղացուցեալ հարուստ ձգմամբ մինչ ի դաշտավայր տեղին ուր այգեստանքն: -378. Եւ կարգեալ հաստատեաց Հայրակղոս զսուրբ նշանն անդէն ի տեղւոջ իւրում ի սուրբ Գողգոթայ: - 154. Եւ կացոյց զնա իշխան յիւրում հաւատարիմ տեղւոջ, և այնպէս բարեձևագոյն ճոխացոյց զայրն երևելի: - 308. և հասեալ ի Բագրաւանդ գաւառ ի Զիրաւ գեօղ՝ կամէր անցանել ի թագաւորաբնակ տեղիսն Հայոց: - 106. Եւ հասեալ ի մի վայր զան հովիտն Կուղան, ուր Գուրգէն բանակ արարեալ /362/ էր ի Կարկինեպանս տեղւոջ բազմաձեռն զօրու. – 364. և հասեալ ի տեղի ապառաժ քուաւոր՝ անդէն զետեղէր և զգրաստն: - 34. և ղաշիկ արարեալ յայնկոյս քան զՎանտոսպ, ի տեղւոջն արձանաշար քարակարկառ գոգաձև միջոցի երկուց բլրակաց, որ հայի յԵրիվարաց արկման դաշտն, ի վերայ Լեզւոյ գեաւղջն, որ զաւրացն գեղեցիկ առասպելաբանեն սպիանած վերայն սպանելոցն ի մանկանցն Շամիրամայ: - 334. Եւ մինչ կարի և ահագին սաստիկս կուտեցաւ ի վերայ նորա ամբոխն, և ամբաստանքն միաբարբառ զաղաղակ /288/ բարձեալ առաջի բռնաւորին զօձիս պատառեալ ասէին, ,,մահապարտ է, չէ պարտ դմա կեալ, և ոչ առնուլ տեղի պատասխանւոյ,, - 290. և յաջմէ սեղանոյն շինեալ ընդ նովիմբ հիմամբ ի տեղի յիշատակարանի խաչելութիւն տեառն Գողգոթայ տեղւոջ – 390. և յաջմէ սեղանոյն շինեալ ընդ նովիմբ հիմամբ ի տեղի յիշատակարանի խաչելութիւն տեառն Գողգոթայ տեղւոջ – 390. և նորա առեալ տանի զնա ի լեառնն Սիմ, ի տեղի հայրենեաց բնակութեան յաշխարհին Տարունոյ: - 84. և նորա արկեալ զնա ի փոքրագոյն տեղի մի նեղ, և ինքն փութացաւ գոյժ ետ վասն նորա՝ մահու պատահել, լի անմտութեամբ մոլի աբեղայն, որում ոչ հրամայեցաւ. – 320. և ոչ ըստ տեղիս տեղիս ցուցանէին զհանդէս մարտիցն և զյաղթութեանն քաջութիւն, այլ բոլորովիմբ ամենայն ուրեք ախոյեանայարձակ սլացմամբ ընթանայր. – 312. և պաշտօն աւուրն ի գլուխ ելեալ, ընթերցան քահանայքն զսուրբ Աւետարանն ի տեղիս տեղիս ի բանակին – 228. և պաշտօն աւուրն ի գլուխ ելեալ, ընթերցան քահանայքն զսուրբ Աւետարանն ի տեղիս տեղիս ի բանակին – 228. Եւ սկսաւ երկիրս առնուլ զնորոգումն, և եկեղեցիքն

պայծառանալ ի զարդ և ի պաշտօնս շքեղութեան, և ցրուեալքն դռոթ տուեալ դարձան յիւրաքանչիւր տեղիս՝ շինել, տնկել, մոռանալ զցաւսն և զտրտմութիւնսն զոր կրեցին: - 318. և տարեալ հանգուցանեն զնշխարս սրբոյն յԱշտիշատ Տարօնոյ ի տեղւոջ վկայարանի սրբոյն Յոհաննու Մկրտչին և Աթանագինի վկային: - 120. Եւ տարեալ հանգուցանեն ի տեղւոջ հանգստարանացն իւրեանց ի սուրբ Խաչի վանս: - 318. Եւ քանդեն աւերեն զմեհեանն և յատակեալ զտեղին՝ շինեն նորին քարամբք զմեծ եկեղեցին զսուրբ Գրիգորն ի Բլուր տեղւոջն – 126. Եւ քանդեն աւերեն զմեհեանն և յատակեալ զտեղին՝ շինեն նորին քարամբք զմեծ եկեղեցին զսուրբ Գրիգորն ի Բլուր տեղւոջն – 126. զի ասէ, ,,որ աներկիւղն է՝ անկանի յորոգայթս և ի վիհս, և ի տեղիս ուր ոչ եղիցի այցելութիւն յաւիտենից,,: - 354. զի է անդ լիճ մի մեծ մօտ ի տեղին, որ էր տեղի ասպարիսի ճակատամարտ զօրու նահատակութեան քաջացն մերոց իշխանացն Վասպուրականի – 226. զի է անդ լիճ մի մեծ մօտ ի տեղին, որ էր տեղի ասպարիսի ճակատամարտ զօրու նահատակութեան քաջացն մերոց իշխանացն Վասպուրականի–226. զի թագաւորն Լիդէացւոց ասպազինեալ զերիվարն շուրջանակի պղնձի արկանելեօք յոտից մինչ ի գլուխ բովանդակ չթողեալ տեղի՝ անկոռւելի լինել զինուի – 64. զի ի գնալ Արտաշէսի յայսմ տեղւոջէ՝ ոչ ևս յաւել ձեռն Երուանդայ տագնապել զնա – 88. զոր յիւրում տեղւոջն կարգաբանութեան գրեցից որ ինչ վասն սորա: - 74. զոր տարեալ հանգուցանեն ի տեղւոջն, զոր այժմ Ջորոյ վանս անուանեն, ի վկայարան սրբոց Հռիփսիմեանց. – 104. զոր ցուցանեմ յայլում տեղւոջ, և զոր ինչ արար արքայն Պարսից ընդ տունն Արծրունեաց ի սադրելոյ Բարծումայի ամբարշտի: - 130. ընդ որ յոյժ ուրախացեալ Տիբերի պատուէ ծիրանեօք և բրաբիոնաւ ի Ստադին տեղւոջն.–80. ըստ սովորութեան ծանօթացուցանել զիւրաքանչիւրոց առանձնաւորութիւն և զպատուոցն գերակայութիւն, կամ ի ծնողաց կամ ի տեղւոյ կամ ի գաւառէ կամ յազգէ կամ յարիութենէ կամ ի պատահմանէ սկիզբն առ: - 288. Իսկ անօրէն զօրավարն … գնաց եմուտ ի ջերմագոյն տեղիս ի քաղաքն Դուին ձմերել անդ. – 262. Իսկ զթագաւորաբնակ տեղին մեծին Տրդատայ տան ի ձեռս Վահանայ Արծրունւոյ՝ շինել նմա տուն թագաւորաց, արարս պատրաստութեամբ. – 126. Իսկ զտեղի թագաւորութեանն Հայոց հրամանաւ Յազկերտի ունի Մշկան զօրավար Պարսից: - 120. Իսկ սուրբն ելեալ հանդերձ դահճօքն ի տեղի ասպարիսի կատարմանն երկնաւոր նահատակութեանն՝ ի ծունր իջեալ կայր յաղօթս – 206. Իսկ Գուրգէն օր ըստ օրէ աճէր զօրութեամբ ի բազում քան թէ ի սակաւ տեղիս, զոր ի Տարօն և զոր յԱնձաւացիս և զոր յԱրզն և զոր առ այլ ամենայն ուրեք – 324. Իսկ Երուանդայ հետազօտեալ գայ բնակի առ ստորոտով լերինն ի գլուխս Տոսպ գաւառի, և կոչէ զտեղին /82/ Երուանդականս. – 84. Իսկ ի Վասպուրական տէրութեանն ի տեղւոջ զօր արութեան մնաց Գուրգէն, և այլ տոհմք Արծրունիք: - 298. Իսկ իշխանն Վասպուրական, այն ինչ հուպ ընդ հուպ եկն ի ժամադրեալ տեղին. ընդ որ յոյժ ուրախացեալ թագաւորն, իբրև զերծեալ ի կասկածանացն, զոր ունէր յիշխանէն Սիւնեաց: - 382. իսկ նա առ երագութեան ձեռին ձգեալ զսուսերն՝ եհար զերեսս Ջուանշիրայն, և խլեաց զաչս նորա, և ինքն դարձաւ մեծաւ յաղթութեամբ, եմուտ յամրական տեղիսն: Եւ նոքա յո՛վ և աճապարեցին: - 310. Իսկ վարդապետն Եղիշէ էր ի ժամանակին յայնմիկ բնակեալ ի գաւառին Ռշտունեաց ի ծովեզերին, յորում տեղւոջ և հանգեաւ իսկ ի Քրիստոս սուրբն Աստուծոյ Եղիշայ: - 130. Իսկ տեղի շիրմին յորում նախահօրն եդան ոսկերք՝ կատարման և կառափման, որ նոյն ինքն է գագաթն և Գողգոթայ ըստ եբրայականին, երկակի անուամբ. – 34. Իսպառ ստորև ամրականին ի գոգաձև տեղւոջն … շինեաց եկեղեցի հրաշագործ հրաշազան յօրինուածով եկեղեցի ի տաշեալ քարանց ի Մանազաւեան քաղաքին ի Վանտոսպ, և հիմնեցուցեալ յանուն սրբոյն Սիօնի, որ ի սուրբ քաղաքն Երուսաղէմ. – 390. Հասեալ ի տեղիս յայս ի պատմութիւն Աբգարու թագաւորի Հայոց – 76. Մատուցեալ առ թագաւորն Արշակ ասէ. ,,ոչ բարեօք իմացեալ առաջնոց թագաւորացն, զի ոչ կալան զտեղիս զի զայս ի բնակեալ ճոխութեան թագաւորական վայելչապէս խրախճանութեանց. – 100. մինչ տայր պատերազմ ընդ Սպանիացիսն վասն ոսկեհան տեղեացն. – 80. Մինչդեռ կայր ևս կենդանի՝ ետ կանգնել փայտ մի մեծ և բարձր

յոյժ, և դնել զնա ի ծայր փայտին, ունել ի բարձրաւանդակ տեղւոջ. – 290. Յայնմ ժամանակի էին եղբարք բռնակալք ոմանք ի կողմանս ապառաժ Արաբիոյ ի տեղւոջն Փառան որ այժմ կոչի Մաքայ, արք պատերազմողք /156/ զօրագլուխք, պաշտօնատարք մեհենին Ամովնացւոց պատկերին, որ կոչի Սամամ և Քաբար: - 158. Յորում տեղւոջ բանակ կրօնաւորաց կարգեաց, և հաւատաց զառաջնորդութիւնն նախասացեալ քահանային – 394. յորում տեղւոջ յառաջագոյն ապարանք պարսպաւորք եղեալ էր Վարդ պատրկի Ռշտունւոյ հայկազնոյ – 394. յորում տեղւոջ քաղաքն Տարունոյ շինեալ էր, ուր բնակեալ բայանայր զօրավարն Տաճկաց, զօրհասական արջոյն բերելով նմանութիւն, որ յաւուրս ձմերայնոյ արմատովք պարենաւորեալ՝ ի մէջ կենաց և մահու անցեալ որջանան ի բոյնս իւրեանց: - 188. Նա և տեղիք սրբութեանց տունք աղօթիցն զշարժմանն կիրս կրեալ, պատառմամբ որմաշարժ լինելով – 358. Նմանապէս, կամ թէ ևս հրաշափառագոյն զյաղթութեան մարտսն յօրինեալ յարդարեաց զպարտութիւն ի վերայ ազգին Իսմայէլի մեծ զօրավարն Գուրգէն, և իսպառ կանգնեաց զնշանակ յաղթութեան ամենեին ամենայն ուրեք ընդ ամենայն տեղիս.–312. նորա զՍամուէլն զայն կացուցանէ ի տեղի եպիսկոպոսապետութեանն Հայոց – 118. նորա լուեալ էր ի պարսկէ ումեմնէ, ի ձորոյն Շատուանոյ, որ էր ընդ դահիճսն, և ի սկզբան վկայութեան մինչ ի կատարումն սրբոյն՝ ի տեղւոջ անդ հանդիպեալ լինէր – 206. շինէ և անդ ամրական տեղի, դժուարամատչելի ասպատակող հինից, դնելով ի նմա նմանապէս ապարանս փողոցայարդարս, տաճարակերտս սենեկագործս, բաւական ի պէտսն պատրաստեալ – 392. Որ անսայթաք հաւատով յառաջացաւ առ աւարտումն պատերազմին փութացեալ, և ելեալ յամրական տեղւոյն սակաւաձեռն զօրականաւն, որ պահէին զպահպանութիւն Շամիրամ բերդին – 400. որ և ոչ տեղի գերեզմանի անգամ երևեցաւ նոցա մինչև ցայսօր: - 402. որ էին ի տեղւոջն յայնմիկ - 268. որոյ գալուստն ազդ եղեալ գնդի այլազգեացն՝ փախեան գնացին բացագոյն, կալան զամրական տեղիս, ցրուեալ ընդ լեռնայինսն անյայտ թաքստեամբ: - 402. Որոց դիպօղ ժամ գտեալ՝ արտաքս ելեալ ի բանակէն, զերծեալք իբրև զայծեամն ի հնարից որսորդաց՝ գնացին խաղաղութեամբ յիւրեանց տեղիս և զնա թողին լքեալ ամօթալից: - 344. որք դատեցին ի սուրս իւրեանց, և եկեալ ի տեղի բանակի նոցա՝ առին աւար բազում - 162. ունելով զտեղիս տեղիս, տալով ձեռս յովպէտ և ժամագիւտ դիպուածք ումեք հանդիպանայր – 68. պատշաճագոյն զպատերազմին խրոխտական բարձրավզութեամբ վանել զախոյեանսն, և առեալ զբանակն յաւարի, և ընդ սուր հանեալ յոլովս քան թէ սակաւս, հասին ի զոգ տեղի մի ի Մղունիս գեօղ: - 402. Սապէս և Գուրգէն կատարելագործեալ ի բարձրաւանդակ ի սարաւանդակ տեղւոջն բարեձևագունի վայելչացուցեալ զհրաշակերտ յաջմէ և յահեկէ սեղանոյն երկուս ևս եկեղեցեօք: - 396. Սովորութիւն է գրոց, որպէս զիրն նոյնպէս և զտեղին վերաբերեալ, կամ ըստ ծանօթութեան, կամ ըստ պատուոյ: - 288. սուրբքն ոչ եթէ զերևելի տեղիս ախորժեն, զի թէ ոչ այսպէս, ո՞չ նոքա զնեղ և զանձուկ կեանս կան մահու չափ,,: - 100. փոխէ անդ գեօղս և շինէ զբլուրն, որ տեղի բանակի դաշիկ առնելոյ էր տանն Արծրունեաց, և անուանեաց յանուն իւր զձեռակերտն Գագկակերտ: - 396. փոքր ինչ ի վայր խաղացեալ ի տեղին որում Զորք ասեն: - 392. քանդեն աւերեն զգեղեցկաշէն ամրական տեղիսն - 104. Քանզի էր և տեղին այն յառաջագոյն տեղի մեհենից Վահեավահանի: - 334. Քանզի էր և տեղին այն յառաջագոյն տեղի մեհենից Վահեավահանի: - 334. քանզի յառաջագոյն տուեալ էր զնոսա ի ծառայութիւն քեռ իւրոյ Տիգրանուհեայ կնոջ Աշղահակայ, յասացեալ տեղիս բնակեցուցանելով: - 64. քարինս տաշահոս հոլովեալ ի նիւթ եկեղեցւոյն ի Մանազաւեանն նահանգէ ընդ Բզնունական ծովն բերեալ մատուցանէ առ կատարումն հրաշագեղ դիտանոցին սրբոյն Սիօնի, այլովքն սրբական անուանակոչութեամբ տեղեաց տնտեսականին բանին Աստուծոյ մարդ եղելոյ: - 396. Եւ ելեալ ի տեղին սրբութեան և կատարեալ զաղօթսն՝ ելին շրջել զբօսնուլ յայլ ևս տեղիսն: - 100. Եւ եղեալ պատերազմ մեծ Արշակայ և Խոսրովու յեզր ծովուն Գեղամայ ի մօրին տեղւոջ – 112. Եւ եղև իբրև հասին ի տեղի կատարմանն ասպարիսի նահատակութեանն՝ ծունր եդեալ կային յաղօթս

– 266. և մուտ եղեալ ի տեղին … ետուն տանել զթուղթն, լի թիւնիւք սատանայական իմացմանց, իբրև զկապարճս լի նետիւք դեղեալ ի գաղտնիս ի գրկաց թռուցանել ի նպատակն: - 234.

ՏԵՂԻ ՏԱԼ - այլ նա ոչ տայր տեղի բանից նորա, քանզի քաջագոյնս գիտէր զբարս նորա խաբեբայս: - 278. Այլ քանզի յոյժ առաւելեալ էր իմաստութեամբ Գագիկ՝ տեղի տայր բովանդակ գաւառապետաց զօրագլխաց աշխարհիս, գնայր ընդ նոսա իմաստութեամբ խորագէտ հնարաւորութեամբ, ըստ անձնիւր գահու մեծարեալ պատուադրութեամբ հաճոյանալ ախորժէր նոցա: - 354. բայց այլ ամենայն իշխանք արևելեայք խոյս տուեալ յերեսաց նորա՝ ետուն տեղի, ելին կալան զամրական տեղիս, ի բերդս և ի քաղաքս և ի լերինս, ընդ ինքեանս գումարեալ զզօրս և զբնակիչս աշխարհաց իւրեանց ամենայն պատրաստութեամբ: - 270. բայց մինչ էաք յաշխարհին մեր՝ առաջնորդքն մեր ոչ ետուն տեղի ընդունել զասացեալսն ի սահմանին խոստովանութեան: - 132. Բայց նոքա քանզի ապաստան լեալ յանկասկածելի յամուրս և ի բազմութիւն զօրացն և ի քաջութիւն արանց պատերազմողաց՝ և ո՛չ առ փոքր մի խոնարհեցան ի բանս նորա կամ ետուն տեղի պատասխանւոյ. – 274. Բայց ոչ ետ տեղի Գուրգէն այսմ՝ յերկուց պատճառաց, մի՝ զի մի՛ ապստամբ երևեցայց Տաճկաց բռնաւորին – 316. Բայց քաղցրաբարոյ իշխանն Աշոտ, հեզն և ամենայն բարեօք յղփացեալն, տեղի ետ ասացելոյն: - 362. Եւ դարձեալ պատասխանի ասէ, մի՛ տալ տեղի՝ լսել հրամանի թագաւորին. թէ վտանգ ինչ հասանէ՝ կրել հանգոյն զինչ կրեցինն: - 132. և ոչ առ փոքր մի ինչ ներեաց կամ անսաց /264/ տալ տեղի պատասխանոյ, այլ հրամայեաց դահճացն տալ ի վերայ նորա զվճիռ մահու, փութով զրաւ առնել նոցա ի սատակումն սրոյ: - 266. զի և այլազգիքն տեղի ետուն և փախեան յերեսաց Ապումկդէմայ. – 304. Իսկ Ասուդ գհետ Դարէհի ելեալ ի պատերազմ ընդդէմ զօրագլխացն Աղէքսանդրի՝ Հերակղեայ նահատակութեամբն դիւցազնաբար ի դիմի հարեալ՝ ի բաց նահանջէ զուժեղագոյնս զօրագլխացն Աղէքսանդրի հարուստ ժամ մի, մինչ հիացումն զօրօքն արկեալ՝ տային տեղի փախստէի. – 68. Իսկ Գրիգորի ոչ բերելով զընդդիմակացսն նորա կատարել՝ խօսի ընդ նմա սիրով խաղաղութեան, և բաժանել զաշխաս յերկուս՝ տեղի ետուն միմեանց ի խաղաղութիւն: - 310.

ՏԵՂԻ ՏՈՒԵԱԼ - Բայց հասեալ Բուխայ անց ընդ գետն մեծ զոր Կուրն կոչեն, և յորձանուտ շարժման գարնանային հոսանացն տեղի տուեալ ելանել զօրուն և բնակել շուրջ զքաղաքաւն. – 270. Զորոց տեղի տուեալ գնացին յամուրս իւրեանց – 362.

ՏԵՂԻՍ ՏԵՂԻՍ - և ոչ ըստ տեղիս տեղիս ցուցանէին գհանդէս մարտիցն և զյաղթութեանն քաջութիւն, այլ բոլորովիմբ ամենայն ուրեք ախոյեանայարձակ սլացմամբ ընթանայր. – 312. և գլխաւորք Հայոց մեծաց ամրանային ի քարանձաւս ամրաշէն բերդիցս, ըստ տեղիս տեղիս և ըստ աշխարհս աշխարհս. – 124. ունելով զտեղիս տեղիս, տալով ձեռս յովպէտ և ժամագիւտ դիպուածք ումեք հանդիպանայր – 68.

ՏԵՆՉԱՆՔ - և ցանկութիւն տենչանացն աճէր. – 70.

ՏԵՍԱԿ - և զոր օրինակ ոք զբոլոր անդամս մարմնոյ յօշիցէ ի մասունս, և ոչ երևի տեսակ կենդանի մարդոյն, որպէս է գոյացութիւն խառնուածոյն. – 194. այլ որպէս արմատն՝ նոյնպէս և ուռն և պտուղն. եթէ սկիզբն սուրբ է՝ ապա և արմատն, ապա զինչ ուռն՝ նոյն և տեսակ: - 258. զի եղեալն՝ ի նիւթոյ և ի տեսակէ է, որ ի նիւթոյ է՝ ոչ է անմարմին, և ոչ անբաւ զօրութիւն ունի: - 54.

ՏԵՍԱՆԵԼ - Իբրև ետես կայսր Հայրակղէս զչարիսն ամենայն, որ եկին հասին ի վերայ նորա՝ ակամայ կամեցեալ ցուցանել բարեկամութիւն՝ ել ընդ առաջ նոցա, մեծարել իբրև զվաստակեալս և զհիւրս, ընկալաւ զնոսա մեծամեծ /142/ ընծայիւք. – 144. ,,արիք երթայք առ զօրավարն, տեսէք հաւաստի, և ի վերայ հասեալ գիտասցուք, թէ ի՞ւ իւիք կարասցուք հաճել զմիտս նորա ի խաղաղութիւն,,: - 214. ,,և զտանջողացն, ասէ, զճողփիւնն լսէաք, և զհարուածսն եկեալս ի վերայ թիկանցն տեսանէաք – 50. ,,զի՞ զվայր կոխես զաստուածոյ զտուն տեսանել, Աղէքսանդրէ. – 50.,,տեսէք, արհամարհոտք, և զարմացարուք և եղծարուք – 200. ամբարձին զաչս իւրեանց և տեսին, զի զկանայս և զմանկունս իւրեանց

տեսին ընդ աշխարհական գերիսն: - 220. ամբարձին զաչս իւրեանց և տեսին, զի զկանայս և զմանկունս իւրեանց տեսին ընդ աշխարհական գերիսն: - 220. այլ և մարդոյն ևս յստակագոյնս տեսանել զիւրաքանչիւրոցն ի նոցանէ մտածութիւն. – 22. այլ ի վերայ դնիցի բարձրաբերձ աշտանակի առաքելական եկեղեցւոյ, որպէս զի տեսցեն և փառաւորեսցեն զՀայրն երկնաւոր: - 204. այլ հրամայէր միայն զգուշանալ և ոչ ելանել պատերազմաւ ընդդէմ նոցա, մինչև տեսցէ զելս իրացն. – 162. այլ տեսից զքեզ զինու և աղեղամբ և սրով, քաջ արամբք և ընտիր երիվարօք. – 278. այն որ յստակագոյնս գիտէ և տեսանէ զամենայն, յառաջ քան զլինել իւրեանց. – 28. Ապա թէ ոչ՝ տեսից վասն քո,,: - 236. առաջի տեսանելով զկապուտակ ծիրանափայլ դաշտաձև ծովն. դաստակերտս մեծամեծս շուրջ զեզերբն անտառախիտ ծառովք և գինեբեր որթովք և զանազան պտղովք. – 86. Ասեն. թո՛ղ տեսցուք զելս այսր համբաւոց: - 352. Ասէ երանելին. ,,տեսանեմ զքեզ որպէս զմի ի զառանցելոց խելագարեալ որպէս խօսիսդ. – 294. արդ տեսանեմք զերկնային մարմինն, զի կարգաւորաբար անդադար շարժութիւն ունի, այսինքն արեգակն և լուսինն և աստեղք և այլք նոյնպիսիք.– 54. արդ տես, մեղք քան զմեղս և տանջանք քան զտանջանս: - 336. բայց զտանջողսն ոչ տեսանէաք: - 50. Բայց նոքա ոչ վերակնեալք յօրէնս Տեառն, այլ ստացան իւրեանց անունկնդիր լսարանս, զչարագոյնն իժի և զանբժշկականն քարբի, արբեցան գինով յիմարութեանն. ստացան աչս, որովք ոչ տեսանիցեն, և ականջս, որովք ոչ լուիցեն. – 182. Բայց քանզի արդ տեսանեմք զձեզ անձնեայս և գեղեցիկս, և գեղ երեսաց ձերոց պատշաճագոյնս և վայելուչս, և որդիք թագաւորացն այսր աշխարհի լեալ էք դուք, և արժանի էք արգահատելոյ – 244. բայց ազդ լինէր իշխանին ի նոյն գնդէն Տաճկաց՝ մի տեսանել զերեսս նորա, ծանուցանելով նմա՝ զոր ինչ խորհեալ էր վասն նորա և վասն աշխարհին նորա: - 184. Բայց եթէ այդ այդպէս ոչ եղիցի, որպէս ասացի՝ աւելի ևս տեսցես քան զոր տեսեր, սուր և պատերազմ,,: - 286. Բայց եթէ այդ այդպէս ոչ եղիցի, որպէս ասացի՝ աւելի ևս տեսցես քան զոր տեսեր, սուր և պատերազմ,,: - 286. Բայց երանելիս այս Գէորգ … դարձաւ ի դահիճն կոյս պատճառաւ աղաչելութեան՝ տեսանել, թէ ընդէ՞ր ոչ հատանիցէ սուսերն – 266. Բայց Յամանիկն իբրև լուաւ ի դարձուցանելն Աշոտի զԱհմաթ լի անարգանօք, և զխորհուրդն զոր խորհեալ էին ի վերայ Հայոց ցրել՝ զօրհասն ի վերայ իւր համարեցաւ տեսանել. – 350. դու ընդէ՞ր ոչ երկիրպագանես Բէլայ, եթէ ո՞չ տեսանես ո՞րչափ ուտէ և ըմպէ: - 38. Ես ինքնին աչօք իմովք տեսի զայրն զայն, որ հարեալն էր զնա, և ի նմանէ ստուգեցի վասն նորա: - 190. Եւ առհասարակ ամենայն տիեզերք ծխեալ տեսանիցեն, և ի քէն ամենևին հուրն ոչ պակասեսցէ յաւիտեան, իբրև զհնոց խեցագործաց այրեսցիս, և քեզ ոչ եղիցի հանգիստ: - 164. Եւ զարեգակն ևս ոչ տեսանէաք, այլ ընդ աղօտ օդ յաւուրս Ժ. – 50. Եւ ընթանային ամենեքեան յաճիւռ՝ տեսանել զնոսա և ի վերայ հասանել, թէ զիա՛րդ ի գլուխ ելանիցէ ատեանն: - 242. և կարաւան գաղթականին տեսանէր զփայլիւն զինուցն և զշողոլ սուսերացն, և այսր և անդր խուճապական լեալ հալածելս, իբրև զոչխարս ի գայլոց: - 228. Եւ տեսին առ հասարակ ամենայն բազմութիւն կարաւանին: - 224. Եւ ամենայն մեծամեծքն հանդերձ խառնաղանճ /240/ ամբոխիւն դռոթ տուեալ, ոչ միայն ըստ հրամանի թագաւորին ելանել զհետ աղաղակի փողոյն և արքունի կոչնականացն՝ այլ փութացան տեսանել, թէ ո՛վ ոք և ո՛րպիսիք են սոքա – 242. և ասէր, թէ ,,զայս ամենայն զոր գրէ կաթողիկոսն Հայոց և առ ապստամբութիւն խորհել առ ի քէն, և զնախարարսն Հայոց զՅունաց թագաւորին խորհել հնազանդութիւն. արդ տեսանել պարտ է վասն այդր,,: - 130. Եւ արդ յայտնի լիցի, զի որչափ բաւէ զօրութիւն իմ և իցեմ կենդանի՝ կացից ընդդէմ զօրութեամբ և ուժով տեառն Աստուծոյ, և ոչ տեսից զքեզ սիրով խաղաղութեան. – 278. Եւ գրէ առ իշխանաց իշխան՝ ի բաց լքանել եթէ ունիցի ինչ անօգուտս խորհել, ապա թէ ոչ՝ տեսից զքեզ, ասէ, ի զէն և յասպազէն և ի ճակատամարտ. – 322. Եւ դարձեալ՝ ետես Տէր Աստուած զերկիր և էր ապականեալ. – 28. և դու նոյնպէս սակաւուք եկ, կամ թէ ևս աւելի արամբք, և տեսցուք /226/ զմիմեանս,,: - 228. Եւ ելանէին գունդք գունդք շտապով և ճեպով մի զմիոյ կնի, և ամենայն ոք որ տեսանէր՝ ընդ մեծաւ երկիւղիւ ներքաղրեալ լինէր: - 284.

Եւ եղև զի ամբարձ զաչս իւր և ետես, զի պնդեալ գայր հեծեալն զկնի նորա – 230. և զայսոսիկ թէ բարիոք ումեք թուեսցի տեսցուք. – 24. և զորդիս ձեր և զմանկունս տեսանելով ի գութ խանդաղատանաց ի գիրկս իմ ընդունէի ընծայիւք մեծաւ զգուանաց, իբրև զառ ի յինէն ծնեալս: - 216. և ինքն գնաց անտի և եմուտ ի Պարտաւ՝ ամերել անդ, և տեսանել վասն յետին կատարածին աշխարհիս Հայոց, թէ որպէս ի գլուխ ելանիցէ. – 298. Եւ խնդութեամբ մեծաւ լցեալ զաշխարհս, որպէս զոք ի մեռելոց եկեալ տեսանիցեն: - 372. և խնդրէին տեսանել թէ ո՛րպէս կարասցեն գտանել զելս իրաց վտանգին ի վերայ հասելոյ: - 206. և կամեցեալ իմ պատմել և ձեռնարկել տեսանել ի ձեռն ծառայից, ուր էր երջանկացն վայր - 50. Եւ կոչնականքն ընդ այգն ընդ առաւօտն փութացուցեալ ասեն, ,,եկ, տեսցուք զմիմեանս սիրով խաղաղութեան,,. – 352. և կուտէր խումբս սինկղիտոսաց զամենայն իմաստունս Ասորոց և Բաբելացւոց տեսանել վասն գործոյս այսորիկ: - 180. Եւ յայնմ ժամանակի երթեալ ժողովէին ի քաղաքն Եդեսացւոց արք ԺԲՌ յամենայն ցեղիցն Իսրայէլի զի տեսին եթէ մեկնեցաւ անտի զօրն Պարսից, և թողին ի բաց զքաղաքն. – 156. Եւ նոցա ընկալեալ զխնդիրսն՝ հաւանեցան առնել ըստ կամաց նորա, մինչև տեսցեն եթէ զի՞նչ պատասխանի եկեսցէ նոցա յարքայէն իւրեանց, և կամ զօրուն զի՛նչ հրամայեսցէ առնել: - 144. և ոչ ևս այնուհետև ինչ ոչ տեսանէաք, ոչ հաւ և ոչ գազան, բայց զերկին և զերկիր: - 50. և տեսանելով մեր զխնամարկութիւն բարի կամաց քոց ի վերայ աշխարհի, և զսէր երախտեաց որ առ մեզ՝ յօժարագոյնս եղիցուք և մեք մտերմութեամբ ծառայել և փութով մեծաւ կատարել զհրամայեալսն ի քէն,,: - 186. Զաչս ի վեր ամբարձեալ իշխանն Աշոտ՝ ետես զմի ոմն հարեալ ի զօրաց իւրոց. – 174. զի և որք յոյժ ատեցողքն են մեր և թշնամիքն՝ տեսցեն և յամօթ լիցին, և բարեկամքն և սիրելիքն յոյժ ուրախ եղիցին,,: - 218. զի զմահուն սպառնացեալ հօրն պատուհաս՝ աչօք իւրովք տեսցէ – 22. զի զօրհասն ի վերայ ինքեանց առանց երկբայութեան հաստատեալ տեսանէին: - 312. Զի թէ իջանիցես յանդունդս ծովու՝ ձգեցից զցանցս իմ և ըմբռնեցից զքեզ. և ապա տեսանիցես զիս այնպէս՝ որպէս դու ոչ կամիցիս,,: - 146. զի տեսանեմ զքեզ այր պոռտաբան, /138/ զի յանձն քո խրախուսես և ոչ յԱստուած, ի բազմութիւն զօրաց և ի փղաց զօրութիւն. – 140. զի տեսցէ Տէր զնախատինսն զոր նախատեաց զնա թշնամին: - 146. զոր ետես ի մեծի հինգշաբաթոջն: - 120. Ի վեր կառուցեալ զաչս սրբոյն Վարդանայ՝ տեսանէ զանօրէնն Վասակ Սիւնեաց տէր – 128. Իբրև ետես իշխանն Հայոց զզօրսն Տաճկաց եկեալ բազում կազմութեամբ, հայեցեալ և յիւրեանց սակաւութիւնն՝ գիր պաղատանաց փութանակի տայր առ քաջ նահատակն Աշոտ իշխան - 172. Իսկ նախարարքն Հայոց իբրև տեսին յերկոցունց կողմանց զանկարգ և զանտեղի աշխարհիս պիտաւորութիւն՝ յապաշաւանս դարձեալ ի վերայ անցիցն անցելոց զոր ախորժելովն խնդրեցին՝ դարձան առ Վռամ – 118. Իսկ իբրև տեսին զբազմութիւն պարսկային զօրուն՝ վհատեալ գնդին Հայոց լքին զմիմեանս և գնացին յետս կոյս – 134. Իսկ նորա յղեալ առ նոսա դեսպան զԱբդլայ ոմն … տեսանել թէ իցէ՞ հաւատարիմ զոր ինչ խօսին ի ձեռն դեսպանաց, թէ պատիր խաբէութեամբ ջանան կորուսանեն զնա: - 226. Իսկ Վահրամ տեսանէր զնա մերձ առ սպանդանոցն. – 222. լաւ համարեցան զկեանս պանդխտութեան յօտարութեան առնել, քան տեսանել կապեալս արգելեալս ի բանդի զորդիս իշխանին իւրեանց, զիշխան աշխարհիս. – 364. մինչև կատարեցաւ ասացեալն ի ձեռն Եսայեայ մարգարէի, ,,լսելով լուիջիք և մի՛ իմասջիք, տեսանելով տեսջիք և մի՛ գիտասջիք. /ճիշտը՝գիտասջիք/ – 182. մինչև կատարեցաւ ասացեալն ի ձեռն Եսայեայ մարգարէի, ,,լսելով լուիջիք և մի՛ իմասջիք, տեսանելով տեսջիք և մի՛ գիտասջիք. /ճիշտը՝ գիտասջիք/ – 182. յայնժամ ամօթալից աչօք տեսցես զբազմափառ և զպայծառացեալ նշանս դրոշմացն բարձրացելոց: - 148. Յայնժամ բնակիչք լերինն իբրև տեսին, թէ վարեցաւ իշխանն ի գերութիւն … հասին միաբան բազմութիւնն մեկնակազէնքն Խութայ ի հնարս արուեստգիտութեանն իւրեանց, զոր ի պէտս օժանդակութեան ձմերայնոյ հնարաւորեալ էին: - 190. Յայնժամ դարձեալ ի խորհուրդ եմուտ թագաւորն հանդերձ մեծամեծօքն իւրոյ տէրութեանն, տեսանել զանվրէպ և զանսխալ իմացումն կատարածի ի վերայ աշխարհիս Հայոց: - 196. Յայնժամ

իբրև ետես անօրէն զօրավարն Մուսէ, թէ ոչ ելին ի գլուխ խորհուրդ չարին յօժարութեանն … փութացաւ արձակել գուժկան յարքունիս, ծանուցանելով արքայի զոր ինչ գործեաց Աշոտ իշխանն Վասպուրական: - 176. յորմէ լսէաք խօսս մարդկան հելլենական, և որք խօսէինն ոչ տեսանէաք: - 50. Նոյնժամայն իբրև ետես տիկինն, եթէ վարեցան որդիք նորա ի գերութիւն՝ գնաց և ինքն զհետ նոցա, զհերս խզեալ և զօձիս պատառեալ, կոծելով և աշխարելով – 238. Ո՞չ ապաքէն դու իսկ տեսանէիր, զի մտանէի և ելանէի ի սուրբ եկեղեցին ընդ ամենայն հաւատացեալսն – 222. որ առ հիւսիսի առ ի շեղ տեսանի – 390. որ փութացան տեսանել զնահատակութիւն սրբոցն – 266. որք և մատուցեալ առ Փիլիպպոս որ ի Բէթսայիդայն, ասեն Կամիմք զՅիսուս տեսանել,,. – 76. Տե՛ս, ով սիրելի, զի թշնամանելն՝ լեզուին բարբառ է, և ոչ ներէ ստեղծիչն լեզուին զուրացութիւնն բարբառել, զի ոչ եթէ այլ ոք է որ ստեղծ զլեզուն, և այլ ոք է որ արար զսիրտն. – 258. Տես և զմիւս ևս նման սմին ի գրոց Գործոց առաքելոց: - 258. տես քեզէն և ծանի՛ր, զի ոչ գոյ վնաս իմ յիրիդ յայդմիկ կամ կարողութիւն արձակել զքեզ,,: - 238. տեսանեն զկողմանս արևելից, դաշտ յոյժ մեծանիստ, լայնատարած, հարթայատակ, անվայրափակ առ ի սահման, անբաւական ի տեսութիւն աչաց, սաստիկ լուսով զարդարեալ ի գիշերի, բազմակերպ երևմամբ – 48. Տեսցէ տէր և դատ արասցէ և հանցէ իրաւունս ինձ, որպէս սովոր է արդար դատաւորն,,: - 330. քանզի ասեն զկնոջէն, յորմէ նեռնն է ծնանելոց՝ ճանապարհորդել յԵգիպտոսէ յաշխարհին Պաղեստինացւոց, և ցանկացեալ տեսանել զարձան կնոջն Ղաւտայ երթեալ դադարէ անդ հանգստութեամբ. – 158. քանզի բանականն յերիս յայսոսիկ տեսանի, ի հրեշտակս, ի մարդիկ և ի դևս. այլ ոչ ի հաւս կամ ի յայլ կենդանիս: - 52. քանզի ի ներքս նստելոյ յարքունիս՝ ոչ ոք տեսանէր զնոսա, բայց թէ հարճք և արք կանացիք: - 56. քանզի կամէի տեսանել զկատարած երկրի. – 50. ,,զի աներևոյթքն աստուածայինք յարարածոց աստի, ասէ, իմացեալ տեսանին, այսինքն մշտնջենաւորութիւն և զօրութիւն և աստուածութիւն նորա – 54. Տե՛ս և զերանելին Եսայիաս զինչ ասէ – 258. Բայց իբրև ետես բռնաւորն զանդառնալի միտսն և զաներկբայութիւն հաւատոցն և զաներկիւղ և զյանդուգն պատասխանիսն և զմեծ անարգութիւնն զոր հասոյց ի վերայ նորա և նոցին օրէնսդրին…բարկացեալ յոյժ հրաման ետ փութով զրաւ առնել կենաց նորա: - 206.

ՏԵՍԱԻՈՐՈՒԹԻՒՆ - մինչև նոքա խոնարհեալ առ նորայն խորհրդական առ յապա պատահմունսն, որ հանդերձեցաւ աշխարհիս Հայոց, իբր մարգարէական իմն գոգցես տեսաւորութիւն – 114. Նաև սրբոց հրեշտակացն ի տեսաւորութիւն ձևացեալ, որոց սարսափմամբ առ նորա զնայեցած յապուշ միտքն կրթեալ, շուրջ փակեալ զնայեցածն՝ ի հարց մատուցեալ ասէ – 386.

ՏԵՍԵԱԼ - և բնակեցուցանէ զնոսա ի գաւառն Աղբագ, յետ բնակեցուցանելոյն զնոսա ի Ջողախել, ի Վրնջունիս և ի Հախրամի, տեսեալ մինչև ի ժամանակս ինչ – 64. Եւ տեսեալ զայնպիսի կորուստ՝ ոչ ևս համարձակեցան ի նոյն գործ, այլ տարածեալ կալան զերկիրն ամենայն: - 146. և տեսեալ զուարակ մի՝ գողացաւ և տարեալ մեկուսի յազեաց զնա և կարկառեալ քարամբք՝ մնայր երեկոյինն –46. Զնոյն տեսեալ ազատացն Վասպուրականի, անտանելի մնալով առ դիպուածն զոր ինչ գործեաց Ապումրուան՝ ելին գնացին առ Ատոմ որդի մեծին Գուրգինայ յամուրն Կանգուար, գտանել զելս իրացն – 364. Զսա տեսեալ Մահմէտի՝ /162/ կոչեաց և յարեցոյց առ ինքն, հրամայեալ նմա գրել գիրս օրինաց ազգին իւրոյ, ձեռամբ Աբութուռաբայ իսմայէլացւոյ. քանզի ինքն ոչ գիտէր գիր և ոչ դպրութիւն: - 164. Իսկ աբեղայն արիոսեան, զոր յառաջագոյն ասացաք վարդապետ Մահմէտի, տեսեալ զյաջողութիւն իրացն՝ յարուցեալ եկն առ Մահմէտ, ցուցանել նմա զգութ երախտեաց, իբրև յիւրմէ վարդապետէ ուսեալ եհաս այնպիսի իրաց. –162. Իսկ հաւատացելեցն տեսեալ, եթէ բարի խոստովանութեամբ ննջեաց տէր սուրբ Գրիգոր՝ գոհութիւն մատուցանէին ամենազօրին Քրիստոսի – 254. Յայնժամ տեսեալ Երուսաղէմացւոցն զանհնարին դիպուածսն անօգնականութեանն՝ առին զաստուածային սուրբ նշանն տէրունական հանդերձ այլ սպասիւք եկեղեցեացն, փախուցին ի քաղաքն թագաւորական

ի Կոստանդին. – 162. որոյ տեսեալ զբարձրաբերձ վայելչութիւն հասակին և զպատշաճ գեղ երեսացն, զփաղփեալ գոյնն ի տեսիլ արուսեկի ի մէջ սպիտակափայլ ալեացն պատուաբերի – 204. ուշ եդեալ ուժեղութեամբ և քաջութեամբ սրտիւ ընդդիմանալ, մանաւանդ ի Ծանարացն զնա տեսեալ ի պարտութիւն մատնեալ և յաղթահարեալ: - 276. Տեսեալ կնոջն զՄահմէտ այր հաւատարիմ և ուշմագոյն յամենայն իրս աշխարհականս՝ եղև նմա կին և ետ ի ձեռն նորա զամենայն հոգս տան և ընչից: - 158. Տեսեալ Մահմէտի զյաջողութիւն իրացն և զմիաբանութիւն Հրէիցն՝ ասաց զինքն գլուխ և առաջնորդ ամենեցուն: - 160. Քանզի տեսեալ, ասէ, որդւոցն Աստուծոյ զդստերսն մարդկան զի գեղեցիկ էին՝ առին իւրեանց կանայս յամենեցունց զոր ընտրեցին: - 28.

ՏԵՍԻԼ - այլ եկ պատմեաց նոցա զհանգամանս տեսլեանն – 120. և զօրինակ մահու նորա, և որպէս զմռեալ դի նորա բարձաւ ի գաւառն Հարքայ ի տեսիլ բազմաց: - 42. Եւ առ վտանգի երկիւղի զօրավարին՝ ածին ի մէջ զիրս տեսլեանն, որ երևեցաւ յերկնից հրեշտակ Աստուծոյ. – 234. և գրեթէ /գրքում՝ գրէթէ/ ոչ ամենևին ուրեք երևեցաւ այնպիսի ահաւոր տեսիլ զօրու և սպառազէն կազմութեան՝ ամենայն թագաւորաց, որ կացեալ էին ընդ ծագս տիեզերաց. զորոյ սաստիկ և ահագին որոտումնն և ճայթումնն և փայլիւն զինուցն, և որ ինչ յայնժամ զարդարեալ և զինեալ պատրաստեցան զօրքն Տաճկաց: - 284. ոչ միայն ի տեսիլ խտղտման աչաց և զուարճումն հոտոտելեաց՝ այլ և ի կազմութիւն դեղոյ բժշկական հնարագիւտ իմաստասիրութեանց կազմեալ Ասկղեպեայ վարժմամբն: - 86. որոյ տեսեալ զբարձրաբերձ վայելչութիւն հասակին և զպատշաճ գեղ երեսացն, զփաղփեալ գոյնն ի տեսիլ արուսեկի ի մէջ սպիտակափայլ ալեացն պատուաբերի – 204. Որպէս ընթեռնուս ի գիրս մարգարէականս զհանգամանս այսոցիկ. որպէս և ի վեցերորդ տեսլեանն Դանիէլի և Զաքարիայի բանագործութեանն – 398.

ՏԵՍՈՂ - Այսպէս և զամենայն ըմբռնեալսն վտանգաւոր մահու տառապեցուցանէին ընդ մէջ կտրելով, ահարկուս տեսողացն զնոցայն վտանգսն կացուցանելով:- 372. և ընդ նմա Գրիգոր որդի Վասակայ, և սա նմանապէս ոգեզուարճ իմաստութեամբ առ լցեալ հոյակապ և անուանի ի մէջ Հայկականացս և ցանկալի լսողացս և ուրախարար տեսողաց. – 344.

ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ - Այլ և տեսութիւնք ևս յայնս սաստկագինք և նորանշանք. – 28. Աստանօր և ի դէպ ելանէ մարգարէութիւնն Դանիէլի, տեսութիւն անհեղեղ պատկերին բազմախառն նիւթոքն ի վերայ խեցեղէն և երկաթեղէն ոտիցն: -156. և ապա յառաջիկայիցն եկեսցուք տեսութիւն: - 18. և զանձկալից տեսութիւնն հրաշափառապէս և անճառաբար ի վարշամակի տպաւորեալ ելից զկարօտութիւնն Աբգարու աղբիւրն կենաց Քրիստոս: - 76. և զի էր վարժեալ ուսմամբ Աստուածաշունչ գրոց և ընդել և ծանոթ էր ճարտասանական հրահանգիցն՝ եդ առ յայն ժամու իմացական տեսութիւնն զերգս – 284. Թէպէտ և ոչ ինչ նպաստաւորութիւն առաջիկայ տեսութեանս ունին հետագայից ցոյցք որ վասն Բէլայ և նոցուն իսկ Քաղդէացւոց դիւցազնական զառանցութեանցն – 36. Իսկ զգերազանցութիւն գեղեցկութեանն որ բերան բաւեսցէ ասել բան մարդկային, միանգամայն և զաստուածազործ տնկոցն հեշտալի տեսութիւն. – 20. Իսկ ըստ բաւականութեան աչաց տեսութեանց դաշտավայրին ի մուտս կոյս, և առ եզերբ ծովուն պարսպաւորս յօրինէ զգոգն - 88. Իսկ նա անդէն և անդ հերքեալ ապաժամանակ առ ուղղակի տեսութիւն մեղանաց՝ առ Աստուած վերաբերէ զպատճառն – 20. Որպէս կայ և այս ի գիրս տեսութեանն Յովելեայ մարգարէի: - 240. տեսանեն զկողմանս արևելից, դաշտ յոյժ մեծանիստ, լայնատարած, հարթայատակ, անվայրափակ առ ի սահման, անբաւական ի տեսութիւն աչաց, սաստիկ լուսով զարդարեալ ի գիշերի, բազմակերպ երևմամբ – 48.

ՏԵՍՉՈՒԹԻՒՆ - և զատուցանէ զօրավարն վանիցն գեօղս բաւական առ ընկալումն հիւրոցն և ի տեսչութիւն աղքատացն: - 394. և կարգէ զդասս պաշտօնէից կատարել զպաշտօն Տեառն ի տուէ և ի գիշերի անձանձրոյթ աշխատութեամբ և առատաձեռն տեսչութեամբ աղքատաց, զի գտցեն զողորմութիւն ի Քրիստոսէ: - 122. Քանզի հարցեալ և բռնազբօսեալ զերկոսին գլխաւորին Տաճկաց, անունկնդիր լինելով ասացելոցն, և ի տեսչութենէ

Աստուծոյ թողացուցեալ նոցա առանց վտանգից՝ որպէս հաճոյ թուիցի կեալ ի հաւատսն Քրիստոսի համարձակաբար. – 324. Քանզի ոչ կարացեալ իմանալ զդէմ փախստէի Արտաշէսի, և այն ի տեսչութենէ Աստուծոյ այնպէս պահեալ լինէր – 84.

ՏԵՐԵՆՏԻՈՍ - Բայց ինքն Պապ նշկահեալ զկայսր Թէոդոս, զոր ի բուռն առեալ Տերինտեայ զօրավարին Յունաց՝ խաղացուցանէ կապանօք առ կայսր – 108. Եւ մինչդեռ զայս խորհէին՝ եհաս լուրն առ կայսր ի ձեռն Տիրենտեայ զօրավարին. – 110.

ՏԵՐԵԻԱԹԱՓ - և հասեալ ի վերայ ծառոց ի բարձրաբերձ գագաթունսն տերևաթափ առնիցէ /260/ և ընդարմացուցանէ զզօրութիւն արմատոյն – 262.

ՏԵՐՈՒԹԻԻՆ - Եւ եղև ի վախճանելն Խոսրովու Հայոց թագաւորի, որ եկաց ի տերութեանն ամս Դ – 114.

ՏԵԻԵԱԼ - - և տնեալ զաւուրս Խ՝ փոխի յաշխարհէս ամենեցուն պատկառելին, մանաւանդ թէ ընդհանուր ցանկալին և սիրելին ճոխից և անազգեաց, աղքատաց և փարթամաց, մեծամեծաց և փոքունց: - 384. Արդ Աշոտի կեցեալ ամս ԺԹ, տնեալ իշխանական ճոխութեանն ԺԶ ամ յառաջ քան զգերութիւնն Հայոց, և Ե ամ ի գերութեանն արարեալ - 336. որոյ ժամանակ կենացն տնեալ ձգեալ ամս ՃԻ լի և պարարտ ծերութեամբ – 122.

ՏԵԻԵԼ/ԻԼ/ - դառնալ անդրէն ոչ կամէին, զի կարի սաստիկ ամօթս համարէր զգործեցեալսն, կալ տնել ժուժկալել ընդդէմ նոցա ոչ կամէին, զի բազում անկան ի զօրաց իւրեանց: - 276. Եւ յայնմհետէ բարձաւ տէրութիւնն Պարսից և ազգին Սասանայ, որ տնեաց ամս ՇԽԲ: - 166. զի մի ամենևին ոք կայցէ յակաստանի, մանաւանդ զի ոչ ոք տնեաց ընդդիմանալ ձեռին նորա. – 296. որ առեալ զթագաւորութիւնն Պարթևաց՝ տնեաց մինչև ի ժամանակս Յազկերտի, որ վերջին կացեալ թագաւոր Պարսից՝ սպանաւ ի Տաճկաց: - 166. սա իսպառ գերեաց զտասն…<հազար մարդու> <խաղա>ցուցանելով ի լերինս Մարաց և եբարձ զթագաւորութիւնն … որ և տնեաց ամս ՄԾ: - 60. որ տնեաց ամս ՆԺԵ և վախճանեցաւ: - 120.

ՏԵԻՏԵՍԱՅ – Եւ արդ են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Մաւտանէս ամս ԼԱ … Տևտեսայ ամս Խ: Ոթինես ամս Լ: – 58.

ՏԷՐ - ,,ամենայն ազգք շրջեցան զինն, և անուամբ Տեառն վանեցի զնոսա,, - 136. ,,Աստուծոց պատուական և ամենայն թագաւորաց, տէր երկրի և ծովու, ծնունդ մեծին Արամազդայ Խոսրով թագաւոր. առ Հայրակղոս անմիտ և առ անպիտան ծառայ մեր: - 146. այլ բազմացան չարիք մեր, զի մեղաք առաջի տեառն Աստուծոյ մերոյ և յետս հարաք զիրաւունս պատուիրանաց նորա – 242. այլ ես ասեմ քեզ, եթէ Տէր կամեսցի՝ վաղիւ պատելոց է զքեզ պատերազմ քաջաց. և ճեթեսցեն ի վերայ քո իբրև զամպս երկնից ի բռնալիր նիզակօք անցանիցեն ընդ մէջ բազմութեան քո իբրև զփայլատակունս հրոյ շանթից: - 140. այլ և ոչ տարաբարձական, որպէս և /48/ արդ ևս ոմանք կարծեն, ոչ գիտելով զասացեալսն ի Տեառնէ աւազակին՝ այսօր ընդ իս իցես ի դրախտին: - 50. Այլ և Վահան Ամատունեաց գաւառին փախստեայ եկեալ ի ձորն, որ մերձ է յամրոցն, ուր տէրն իւրեանց կայր: - 208. այլ ըստ օրինակի ասացելումն ի Տեառնէ Մովսէսիւ՝ առ ի յանդիմանութիւն արտաքնոցն, զճարպ մեռելոտւոյ տանել ի գործ ինչ արտաքին, այլ ոչ թէ ի կերակուր: - 54. այլ իբրև եմուտ Բուխայ յաշխարհս Վասպուրական՝ ել գնաց Գուրգէն առ Քուրդիկ Մամիկոնէից տէր ի Բագրևանդ գաւառ, և անդ լինէր, զի էր Քուրդիկ քեռի Գուրգինայ: - 302. Այլ նահատակեցան արիաբար և ետուն պատասխանի թագաւորին մեծաւ համարձակութեամբ , յուսացեալ ի մին միայն ի թագաւորն թագաւորաց և տէրն տերանց, ի Քրիստոս յորդին Աստուծոյ: - 292. Ապա համբարձեալ զձեռս իւր յերկինս՝ ասէ, ,,յիշեա՛ զիս, Տէր, յորժամ գաս արքայութեամբ քո,,. – 254. առատապէս հեղեալ զգութ … և ի ձեռն հովուապետին սրբոյն Յովհաննիսի եպիսկոպոսի և ճգնաւոր քահանայի Գրիգորի, որք միշտ զողորմութեանց խնդրուածս վասն ժողովրդեանն տեառն ի վեր առաքէին, զոր օրինակ և հրեշտակն տեառն աղերսէր Աստուծոյ, ասէ – 314. Բայց նոքա ոչ վերակնեալք յօրէնս Տեառն, այլ ստացան իւրեանց անունկնդիր լսարանս, զչարագոյնն իժի և զանբժշկականն քարբի, արբեցան գինով յիմարութեանն. ստացան աչս, որովք ոչ

տեսանիցեն, և ականջս, որովք ոչ լուիցեն. – 182. Բայց Աստուած ըստ յօժարութեան քո սիրոյդ կատարեսցէ զկամս քո որպէս և հաճոյ թուիցի առաջի Տեառն,,: - 114. Բայց ըստ կարգաց քրիստոնէութեան վարէր ըստ արժանի պատուիրանաց Տեառն, և ըստ խրատու մեծին Վրթանեայ յապահովանայր ամենայնիւ, թագաւորեալ ամս ԺԹ: - 96. Բայց մեք քանզի ոչ երբէք ստունգանեցաք հրամանի թագաւորին և ոչ խափանիչ գտաք հարկաց արքունի, իբրև զապստամբս և զանհնազանդս և զստահակս ի ծառայութենէ տէրանց – 178. բայց միայն տէր Ապումկդէմ և որք ընդ նմա պահէին զպահպանութիւն գիշերոյն և դիտէին զդիտաւորութիւն զօրացն – 228. Բայց տէր Ապուջափր և որ ընդ նմա՝ քաջապէս մարտեան ընդ այլազգիսն և առին: - 306. Բայց տուաւ յաղթութիւնն այն մեծ ի ձեռն զօրավարին Ապումուսէի, զի լցցի զոր ասաց Տէր ի բերանոյ Ամովսայ Մարգարէի, ,,խորտակեցից զնիզակս Դամասկոսի,, , որում այժմ Դմիշկն կոչեն, ուր ելին զհետ Բուխայի: - 286. բայց քանզի տէր մատնեաց զնա ի ձեռս նոցա, որպէս ասաց Դաւիթ՝ և եղև ահ տեառն ի վերայ ամենեցուն. – 354. Գեղեցիկ էր և տեառն Գրիգորի Արծրունւոյ՝ ոչ անփոյթ առնել և զիւրոյ համանուանն զսրբոյն Գրիգորի առնուլ յանձն զխաւարամուտն լինել ի խորին խաւարային վիրապն կապանօք հանդերձ. – 250. գնացին մտին ի գաւառն Ռշտունեաց, և առին յաւարի զտունն Գարեգնի Ռշտունեաց տեառն. – 102. Գործեցաւ այս ՅԽԷ թուականութեանս Հայոց, յորում ամի և տէր Գէորգ Հայոց կաթողիկոս փոխեցաւ: - 376. ԴԱՌՆԱԼ ԴԵՐԱՆԿԻՆ Ի ՀԱՅՍ, ԵԻ ՍԿԻԶԲՆ ԴԱՐՁՈՒՑԱՆԵԼ ՏԵԱՌՆ ԶԳԵՐՈՒԹԻՒՆ ԻՇԽԱՆԱՑՆ ԲՈԼՈՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՑՑ: - 312. Դարձեալ գրէ և ի կողմն Դերջանոյ, և Խաղտաց ձորոյ բնակիչսն և աշխարհակալ տեառքս և առ եպիսկոպոսունսն: - 130. եթէ եբաց Տէր զգանձս իւր և եհան անտի զանօթս բարկութեան – 196. ելեալ իշխանքն Հայոց յանձնիւր տեղեաց գնացին յանդիման լինել նմա, Դերանիկն, տէր Գագիկ և տէր Գրիգոր և միւս այլ տէր Գրիգոր Վասպուրական իշխան, Աշոտ կորապաղատ Հայոց իշխան, Մուշէղ իշխանն Մոկաց, Շապուհ եղբայր իշխանաց իշխանի և Ապլբաս Կայսիկ Ապահունեաց բռնաւորն և այլք ոմանք: - 340. ելին գնացին առ Ատոմ … Յիսէ Տրունեաց տէր որդի Հոնաւարայ, Վարազշապուհ Աբելինից տէր, Թադէոս Ակէացի Շերեփայ որդի, և այլք ընդ նոսա: - 364. ելին գնացին առ Ատոմ … Յիսէ Տրունեաց տէր որդի Հոնաւարայ, Վարազշապուհ Աբելինից տէր, Թադէոս Ակէացի Շերեփայ որդի, և այլք ընդ նոսա: - 364. և երաժշտականքն երգս առեալ զյաղթութեանն Փարաւոնի՝ գոչէին ,,Տէր խորտակէ զպատերազմունս, Տէր է անուն նորա,,: - 232. և երաժշտականքն երգս առեալ զյաղթութեանն Փարաւոնի՝ գոչէին ,,Տէր խորտակէ զպատերազմունս, Տէր է անուն նորա,,: - 232. Եւ յաւէտ հրաշիւք յօրինէր զկարգս սրբոյ եկեղեցւոյ ուղղափառ առաքելական հաւատոց ի տէր Յիսուս Քրիստոս. – 180. և աղօթականքն արկանէին առաջի Տեառն զպաղատանսն – 232. Եւ այնպէս զօրացոյց Տէր զողորմութիւն իւր ի վերայ Հայրակղի յաւուր յայնմիկ՝ տալ ի ձեռս նորա ամենեսեան. – 150. և ապա մտին ի տունն Աստուծոյ, և տարածեալ զհրովարտակն առաջի սրբոյ սեղանոյն՝ անկան ի վերայ երեսաց իւրեանց յերկիր առաջի Տեառն և լացին դառնապէս – 146. և առեալ ի ձեռանէ նորա զսուսերն շողացուցեալ՝ հայեցաւ /266/ յայսկոյս յայնկոյս և ասէ, ,,ո՛վ անարի վատ արանց և կանացի այր, թշուառական զինուոր, շուն անպիտան տեառն իւրոյ,, - 268. և ասէ ,,Ահաւասիկ եկն Տէր բիւրովք հրեշտակօք առնել դատաստան ըստ ամենայնի – 26. Եւ արդ յայտնի լիցի, զի որչափ բաւէ զօրութիւն իմ և իցեմ կենդանի՝ կացից ընդդէմ զօրութեամբ և ուժով տեառն Աստուծոյ, և ոչ տեսից զքեզ սիրով խաղաղութեան. – 278. և դարձեալ թէ՝ ի գերութիւն մատնեսցի ժողովուրդ իմ, վասն ոչ ճանաչելոյ նոցա զՏէր. – 182. և դարձեալ վերագոյնն ասէ, զոր ասաց տէր ի բերանոյ մարգարէին: - 238. և դարձեալ՝ թէ ,,զգերութիւն ժողովրդեան իւրոյ դարձուսցէ, ոչ կաշառօք և ոչ պատարագօք, ասէ Տէր,,: - 218. և Դաւիթ ասէ, ,,յոր հաւատացի զնոյն և խօսեցայ,,. և Պօղոս՝ ,,մեք հաւատամք զոր խօսիմքն,,. և դարձեալ Պօղոս՝ ,,եթէ խոստովանեսցիս բերանով քով զտէր Յիսուս, և հաւատասցես ի սրտի քում թէ Աստուած յարոյց … - 258. և ելեալ յերեսացն Տեառն՝ սնոտի տաժանմամբ շինէր քաղաք, չհամարեալն յազգս զղջալից և արդարաքարոզ

նահապետացն: -24. Եւ եղև ընդ մեռանելն տեառնն Անձաւացեաց, նորին տիկինն Հեղինէ գրէ առ Գուրգէն – 324. Եւ զերկնային պարգևացն որ ի հանդերձեալսն խոստացաւ Տէրն, զանպատում և զիրեշտակային նորոգութեան՝ նա ասաց լինել անդ կերակուրք և ըմպելիք ուժգին. զոր և կամեսցի ուտել անյագաբար՝ պատրաստ գտանիցէ, և կանանց կուսից մնացելոց հանապազ անյագաբար խառնակումն: - 164. և զինքն յանձն արար երանելի եպիսկոպոսին և ճգնաւոր քահանային, հանգեաւ բարի խոստովանութեամբ ի հոռի ամսեան, որ օր Ե էր ամսոյն յաւուր ուրբաթու՝ ի Քրիստոս Յիսուս ի Տէր մեր – 254. և զկնի ինչ փոքու ասէ, ,,զայլազգիսն որ եկեալ յեցեալ իցեն ի Տէր՝ սիրել զանուն նորա, լինել նմա ի ծառայս և յաղախնայս – 224. և զօր մահուան սրբոյն ամենայն Ասորեստան տօնախմբեալ մեծաւ ուրախութեամբ ի Քրիստոս Յիսուս ի Տէր մեր - 254. Եւ զօրագլուխք զօրացն էին այսոքիկ, Մուքադմ, Յուսփ ի Թփղիս քաղաքէ, Յուսփ որդի Ռահմայ և Ապուհեշմ՝ Ելոյ տէր և ընդ նոսա զօրք Համդոյի Պարսից ամիրայի: - 226. Եւ ըստ արժանի վրիժապարտութեանն լցեալ սուր տեառն բարկութեամբ խաղաց /374/ ի վերայ Աւշնի և բանակի նորա առ հասարակ – 376. և ըստ հրամանի ինքնակալ թագաւորին նուաճեալ ունիս ի հնազանդութիւն պետութեան ձեր զիշխանս և զտեարս, զկողմնակալս և զկուսակալս, զքաղաքապետս և զմարզպետս բոլոր Հայաստանեայցս – 212. Եւ ըստ տոհմս ազգաց, ըստ թուոյ տերանցն Հայոց, կազմեաց գունդս վառեալս զօրականաց, զինեալ և պատրաստեալ. – 296. և թողեալ զբնակելն ի Դուինն՝ ելեալ բնակեցաւ ի Նոր քաղաքին ի մեծ եկեղեցւոջն որ յանուն սրբոյն Գրիգորի շինեալ էր երանելւոյ տեառն Ներսիսի երկրորդի Հայոց կաթողիկոսի: - 358. Եւ իշխանն վառեալ զինքն բազում պատրաստութեամբ զինու և զօրօք ազատակոյտ գնդաւ իւրով, և ամենայն բնակ տերամբք/ճիշտը՝տէրամբք/ իւրոյ իշխանութեանն, և խոյս առեալ շրջէր զկողմամբքն Մարդաստանի և Զորոյն հասկոյ -184. Եւ լուաւ տէր աղօթից նոցա, և դարձաւ ի բարկութենէ սրտմտութեան իւրոյ գթութեամբ և ողորմութեամբ, որպէս գրեցին երանելի մարգարէքն: - 314. և խնդրէր առնուլ զտէրունական կնիքն, զի կատարեալ լիցի ի գործս պատուիրանաց Տեառն –222. ԵՒ ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՒԹԻՒՆՆ Ի ՔՐԻՍՏՈՍ ՏԵԱՌՆ ԳՐԻԳՈՐԻ ԱՐԾՐՈՒՆԻՈՅ ԵՒ ՏԵԱՌՆ ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԻ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ ԱՐԾՐՈՒՆԵԱՅ ԵՒ ԳՐԻԳՈՐ ՔԱՀԱՆԱՅԻ, ԵՒ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՆՈՅԱ: - 240. և կարգէ զդասս պաշտօնէից կատարել զպաշտօն Տեառն ի տուէ և ի գիշերի անձանձրոյթ աշխատութեամբ և առատաձեռն տեսչութեամբ աղքատաց, զի գտցեն զողորմութիւն ի Քրիստոսէ: - 122. և միաբան զաղաղակ բարձեալ ասէին, ,,Աստուած, յօգնել մեզ նայեաց, և Տէր, յընկերել մեզ փութայ,, և որ ի կարգին, ,,զի վասն քո մեռանիմք զօրհանապազ, համարեցաք որպէս զոչխար ի սպանումն,,: - 266. Եւ յայսմ պատերազմի ոչ միայն երանելի եպիսկոպոսն և ճգնաւոր քահանայն մարտակից էին տեառն Գրիգորի, այլ և զօրք հրեղինաց – 252. և յաջմէ սեղանոյն շինեալ ընդ նովիմբ հիմամբ ի տեղի յիշատակարանի խաչելութիւն տեառն Գողգոթայ տեղւոջ – 390. Եւ յաւել գրգռել ի սիրտս իւր արքայ Խոսրով. զի Տէր խստացուցանէր զսիրտ նորա, զի կործանելոց էր զթագաւորութիւն նորա. – 146. Եւ յետ սակաւ աւուրց վախճան առեալ կենաց նորա, ձիոյ խրոխտացելոյ զանձն ամբերթեալ ելոյծ ի կենաց զքաջարանցն զմեծն տերանց զքաջ զօրավարն և զզօրագլուխն Հայոց մեծաց: - 364. Եւ նոցա ձայն բարձեալ ողորմագին պաղատանօք առ Հայրակղոս, եթէ ,,աստուածասէր և բարերար տէր, արա/գրքում՝ ապա/ ի վերայ մեր ողորմութիւն, թէպէտ և չեմք արժանի ողորմութեան,,: - 150. Եւ նոքա էին արք փառաւորագոյնք ի տանէ Արծրունեաց և յայլոց նախարարաց, որոց Տէր եղիցի այցելու: - 402. և նոքա յոյժ ուրախ եղեն, զի վասն անուանն Տեառն արժանի եղեն մեռանել. – 222. Եւ նստէր անդ ի բացեայ ի վերայ բլրի միոջ տէր Մուշեղ որդի սպարապետին և կայր հիացեալ ահեղ և մեծ զարմացմամբ: - 284. և ոչ են կամք իմ փութալ պատմել ընդ գրով փակել զկործանումն տերանց իշխանաց մերոց - 240. Եւ որք ոչ այսոցիկ նման՝ լուան ի Տեառնէ՝ մի մնասցէ ոգի իմ ի մարդկանդ յայդմիկ յաւիտեան, վասն լինելոյ դոցա մարմին. այսինքն մարմնասէրք և ոչ հոգիասէրք: - 30. և ունի յոբելեանք Զ և ոլոմպիադր և ընդիքտիոնք, և

Գ ամ հայրապետութեան Հայոց կաթողիկոսի տեառն Զաքարիայի, և մուտ եօթներորդ ամի, յորում կային յարքունիսն իշխանքն, ըստ եօթնեկի չափոյ շարժման ժամանակաց. – 312. և Տէր ամենակալ էր ընդ նմա ամենայն ուրեք ուր և ախորժէր: - 308. և Տէր մատնեաց զնոսա ի ձեռս նոցա - 220. Եւ փոխանակ նորա ժառանգէ զաթոռ հայրապետական երանելին տէր Յօհաննէս, որ և սնեալ և ուսեալ առ ոտս սրբոյն Մաշտոցի. – 376. Եօթներորդ՝ զի զվարկ փոխարինին լուեալ ի Տեառնէ՝ ոչ զարհուրեցաւ վերադարձիլ արտասուօք ի ջնջումն մեղացն. – 24. Զայս և առաւել քան զսոյն խրատէր և ուսուցանէր սուրբ հայրապետն և քաջ հովիւն տէր Յոհաննէս կաթողիկոս Հայոց մեծաց: - 182. զի ահա հասեալ է պատրաստութեամբ Տէր ի վերայ մեր, որպէս գրեաց Մովսէս: - 196. զի կատարեալ էր սիրտ նորա ընդ տեառն Աստուծոյ ամենակալի: - 316. Զի ոչ թէ վասն աստուածպաշտութեան ձերոյ կամ բարեգործութեան և սրբութեան արար Աստուած զայս այսպէս, այլ վասն մերոյ ամբարշտութեան ի Տէր. – 144. զի տեսցէ Տէր զնախատինսն զոր նախատեաց զնա թշնամին: - 146. զի տուն իմ տուն աղօթից կոչեսցի ամենայն հեթանոսաց, ասաց Տէր,,: - 224. զիշխանս և զտեարս կողմնակալս և զկուսակալս աշխարհին, զազատս և զազատորդիս փութով առ մեզ հասուսջիք կապանօք – 198. Զոր /336/ և ես ոչ արհամարհելով այպանեմ զզղջմանն և զապաշաւանացն, զի ,,որ կարդասցէ զանուն Տեառն կեցցէ,,: - 338. զոր և այլուր ասէ՝ կենդանի եմ ես Տէր Տէր - 30. զՓրկչին մերոյ Տեառն Յիսուսի Քրիստոսի զըստ մարմնոյ ազգաբանութիւնն գրելով աւետարանիչն Մատթէոս - 16. Ընդ այն ժամանակս տէր Զաքարիայ հանգեաւ ի Քրիստոս, կեցեալ ի հայրապետութեանն Հայոց ամս ԺԸ, և հաջորդէ փոխանակ նորա տէր Գէորգ: - 338. Ընդ ժամանակս ընդ այնոսիկ էր կացեալ յաթոռ հայրապետութեան տէր Յոհաննէս կաթողիկոս Հայոց: - 180. Ի ժամանակին յայնմիկ էր ճոխացեալ պանծալի աթոռակալութեամբ սրբոյն Գրիգորի տէր Քրիստափոր Հայոց կաթողիկոս. - 130. Ի վեր կառուցեալ զաչս սրբոյն Վարդանայ՝ տեսանէ զանօրէնն Վասակ Սիւնեաց տէր – 128. իբրև շունք համրացեալք, որ ոչ կարեն հաջել, որպէս ասէ Եսայի մարգարէ, ընդդէմ Տեառն փոխելով զկատաղութիւն մահածին թիւնիցն սատակչական զօրութիւնն – 210. Իսկ զԳողթն գաւառ ի ժամանակի կատարման սրբոյն Վահանայ, յամի ՃՋՋ թուականութեանց, յորում ամի կատարեցաւ սուրբն Վահան, որ էր որդի Խոսրովայ Գողթան տեառն: - 390. Իսկ երիցս երանելի սուրբքն տէր Յոհաննէս Արծրունեաց եպիսկոպոս և երանելի քահանայն Գրիգոր և տէր Գրիգոր Արծրունի խրախուսեալք յԱստուած, կացեալ յատենի ի մեծ ասպարիսի հոգևորական պատերազմին – 250. Իսկ ի զօրացն Հայոց զսակաւս յաննշանից ոմանց սպանին, և զտէր Գուրգէն վիրաւորեցին: - 178. Իսկ հաւատացելեցն տեսեալ, եթէ բարի խոստովանութեամբ ննջեաց տէր սուրբ Գրիգոր՝ գոհութիւն մատուցանէին ամենազօրին Քրիստոսի – 254. Իսկ Վաչէ Արծրունեաց տէր և Հմայեակ Աշոցաց տէր և այլք յանգուցեալ ի նոսա՝ հաճեցին զկամս Վռամայ – 118. Իսկ Վաչէ Արծրունեաց տէր և Հմայեակ Աշոցաց տէր և այլք յանգուցեալ ի նոսա՝ հաճեցին զկամս Վռամայ – 118. Իսկ տէր Գրիգոր ի մէջ մարդակերպ գազանաց ի ժողովս խուժադուժ բարբարոսաց բնակէր, որ ևս չար քան զթունաւոր գազանս են առ մեզ – 252. կարծեաց համանգամայն զբոլոր պաշտօնեայս Քրիստոսի ի բաց վճարել ի հաւատարիմ երկրպագութենէ ճշմարտին Աստուծոյ տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի. – 264. կարծէր իւրով զօրութեամբ զօրանալ ի վերայ կործանմանն Հայոց, ի մոռացօնս եղեալ հատուցումն մեղաց մերոց ի ձեռանէ Տեառն, որպէս Իսրայէլին ի հնումն առ Սեդեկեաւ զՆաբուքոդոնոսորայն: - 326. Կինն դարձեալ ճիչ բարձեալ ասէ. ,,վասն իմ սպաներ զտէրն իմ. ես ոչ վայել եմ քեզ կին, այլ մեծի թագաւորին,,. – 272. Հերովդէս այլազգի որդի Անդիպատրեայ Ասկաղոնացոյ և մօր Եւպատրեայ Արաբացոյ, թագաւոր Հրէից, յաւուրս ծննդեան տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի: - 78. մի՛ ասիցէ այլազգին, որ եկեալ յեցեալ իցէ ի Տէր՝ եթէ մերժելով մերժէ զիս Տէր ի ժողովրդենէ իւրմէ,,. – 224. Մուշեղ Անձաւացեաց տէր հիւանդացեալ զետին կեալն, ունելով որդի ստնդեայ. – 324. Յայնժամ ետուն զոտս նորա ի կապանս երկաթիս, և ընդ նմա զտէր Գրիգոր Արծրունի – 238. Յայնժամ տէր

Գուրգէն առ /306/ չժուժել սրտին, մտրակեալ զքաջ երիվարն յորում նստեալն էր՝ և եհար զգունդն զձախակողմն Տաճկաց և պատառեաց զոազմն և դարձոյց զերեսս նոցա- 308. Յորոյ տեղի մատուցին զՅոհան ոմն, այր հեզ և բարեպաշտօն, լցեալ երկիւղիւ Տեառն, պատշաճ առ վերակացութիւն եկեղեցւոյն Քրիստոսի: - 324. յորոյ աւուրս Փրկչին մերոյ տեառն Յիսուսի Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ մարմնով յաշխարհի երևումն եղև - 76. յորում ժամանակի տէր Զաքարիայ ունէր զաթոռ հայրապետութեան Հայոց կաթողիկոսութեան – 310. նա է տէր տերանց և թագաւոր թագաւորաց և իշխան կենաց և մահու, Աստուած յաւիտենական Յիսուս Քրիստոս: - 290. Նոյնժամայն ի բարկութիւն ցասմամբ մեծաւ շարժեալ թագաւորն Սմբատ՝ գրէ առ Գուրգէն Անձաւացեաց տէր և առ Գագիկ Ապումբռւան, ասէ. – 362. Ոչ կամեցար կամօք տալ զանձն ի ծառայութիւն մեզ, այլ տէր և թագաւոր կոչես զքեզ. զգանձն արքունի որ իմ առ քեզ է՝ ծախես, և զայդ ոչ գիտես, եթէ վաղիւ համարս տալոց ես: - 146. որգունակ Խորէն /գրքում՝ խորէն/ և Աբրահամ խոստովանողքն Քրիստոսի ի պարսկայինն զերծեալ լլկանաց դառնագոյն կրիցն՝ զընդարձակութենէ նախարարացն Հայոց մատուցին ողջոյնս աւետաբերս՝ դարձուցանել տեառն զգերութիւն ժողովրդեան իւրոյ: - 324. որոց անուանք ճանաչի սոցա … Սահլ Սմբատայ որդի, Շաքեոյ տէր , որ զԲաբանն կալաւ, և իշխանական Վասակ Վայոց ձորոյ տէրն, և Փիլիպպէ իշխանն Սիւնեաց – 298. որոց անուանք ճանաչի սոցա՝ տէր Սմբատ սպարապետ Հայոց, և Գրիգոր Քուրդկայ որդի Մամիկոնէից տէր, և Ատրներսեհ /296/ Աղուանից իշխան, և Գրիգոր Սիւնեաց տէր – 298. որում անհնար է երկոցունց ի միասին բնակել, և ոչ ոք կարէ երկուց տերանց ծառայել, որպէս ասաց Փրկիչն – 248. որպէս Տէր հրամայեսցէ՝ եղիցի,,: - 244. որպէս ասէ Պօղոս առ Տիմոթէոս, ,,մի ամօթ համարիցիս զվկայութիւն Տեառն մերոյ,, - 260. որպէս յայնժամ ի մահուն Ոզիայ արքայի, յաւուրս Եսայեայ մարգարէի՝ ի ձայնէ սրովբէից շարժեալ տաճարին տեառն, մինչ բարձրանալ դրանդեացն: - 358. Տեսցէ տէր և դատ արասցէ և հանցէ իրաւունս ինձ, որպէս սովոր է արդար դատաւորն,,: - 330. Տէր խորտակէ զպատերազմողսն, Տեառն է պատերազմ, Տէր տկար առնէ զհակառակորդսն, Տէր է յոյս մեր,,: - 134. Փութաճեմ ընթացող արշաւանս ի վերայ ձգեալ՝ հասանել ի լեառն տեառն և ի տուն Աստուծոյ մերոյ, ըստ յորդորման մարգարէիցն – 392. փութացոյց գիր պաղատանաց առ Տաճատ Ռշտունեաց տէր և առ Վախրիճ Անձաւացեաց տէր, զեկուցանել նոցա զեղեալսն: - 126. Քանզի ասէր զինքն՝ մխիթարիչն, զոր խոստացաւ տէր Քրիստոս առաքել աշակերտացն իւրոց – 164. քանզի ,,բանակք հրեշտակաց Տեառն շուրջ են զերկիւղածովք իւրովք և պահեն զնոսա,,: - 252.

ՏԷՐ ԱՍՏՈՒԱԾ - ,,օրհնեալ է տէր Աստուած մեր, որ ուսոյց զձեռս մեր ի պատերազմ, և զմատունս մեր ի ճակատամարտ,, , և որ ի կարգին է: - 252. Եւ դարձեալ՝ ետես Տէր Աստուած զերկիր և էր ապականեալ. – 28. Եւ եհան արձակեաց զնա Տէր Աստուած ի դրախտէն փափկութեան՝ գործել զերկիր ուստի առաւ: - 22. Եւ փակեաց Տէր Աստուած արտաքոյ նորա, ասէ, զտապանն: - 32.

ՏԷՐ ԳԷՈՐԳ -Բայց երանելի հայրապետն Տէր Գէորգ սաստկագոյն քան զտիեզերական կործանմանն առ Նոյիւ բերելով զտրտմութեանն թախիծս, հանդերձ եպիսկոպոսիւն Գրիգորիւ՝ զաբրահամեանն վաղնջուց աղաչանսն ի կործանմանն Սոդովմայ յառաջաբերեալ մարդասիրին Աստուծոյ. – 358.

ՏԷՐ ՅԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍ - Այլ Քրիստոս իւր ոչ տուն ոչ տաղաւար ասի, այլ մի տէր Յիսուս Քրիստոս, յԱստուծոյ և ի մարդկանէ կատարեալ. – 394.

ՏԷՐՈՒԹԻՒՆ - Անդանօր եկեալ Շապուհ եղբայր թագաւորին, և կացուցանէ զԳագիկ՝ իշխան Վասպուրական տէրութեանն. – 364. Առնէր ասպատակ և ի կողմն Անձաւացեաց տէրութեանն, և անտի ևս առնուին աւար ի պատճառս ռոճկաց պիտոյից այրուձիոյն: - 176. Արշակայ գնացեալ զկողմամբ Միջագետաց, լաւ համարեալ ընդ ձեռամբ քրիստոնեայ թագաւորի հնազանդել, քան Պարսկականն հնազանդել տէրութեանն. – 110. Բայց յետ բազում յուզիցն և պատերազմացն եհաս տիրել նմա Անձաւացեաց տէրութեանն զայս օրինակ: - 324. Բայց որպէս բացայայտեցաւ՝ Շամիրամ սեպհականեալ թագաւորէ

յազգէ Ասուրա ի Սեմայ Ասորեստանի բնիկ իւրեանց տէրութեանն, և պայազատեալ մի ըստ միոջէ մինչ ի Թոնոս Կոնկողեռոս – 16. Բայց նոքա ի մտի եդեալ էին, թերևս պատիր խաբէութեամբ /170/ կարասցեն բառնալ զնոսա յիւրաքանչիւր տէրութենէ: - 172. Եհարց սաստիւ կամ թէ հրամանաւ տէրութեան իւրոյ, „ի բաց լեր, ասէ, ի հաւատոցն Քրիստոսի, և իմ թողեալ քեզ զբազում վնասսն զոր գործեցեր – 290. և աներկիւղ համարձակութեամբ լի ամբարտաւանութեամբ առնէր ասպատակ ընդ ամենայն կողմանս տէրութեան նոցա: - 274. Եւ այն ինչ ընդ մտանելն՝ երագապէս հասեալ ի վերայ ամրոցացն Ջղմար և Սրինգ կոչեցեալ՝ յինքն գրաւէ զամրոցսն. և կալեալ զՎասակ՝ յինքն գրաւեաց զզօրավարութիւնն բոլոր Վասպուրական տէրութեանս: - 306. Եւ առնէր հարուածս մեծամեծս այլազգեացն. և սատակէր զնոսա սրով և աղեղամբ, և եբարձ զամենայն ազգս Տաճկաց, որ բնակեալ էին Վասպուրական տէրութեանն: - 306. և բազում ազգք և թագաւորք են զոր նուաճեալ ունիմք ընդ ձեռամբ մերոյ տէրութեանս. – 244. Եւ զբնակիչս աշխարհին վարեաց ի գերութիւն, վաճառակուր առնել ի կողմանս Ասորոց և յամենայն սահմանս տէրութեանն Տաճկաց. – 188. Եւ զբոլոր երկիրս իւրեանց տէրութեանն բաժանեցին յերկուս մասունս: - 388. և ի հասանելն նորա անդր թողեալ զհակառակաբար մարտն՝ խօսին ի խաղաղութիւն, առաջի եդեալ զհրամանն արքունի, զգլխաւորին Տաճկաց, և Աշոտի հաւատալ զբոլոր տէրութիւնս Վասպուրականի: - 316. և ինքն մեռանի ի հրամանէ Կիւրոսի, բարձեալ զտէրութիւնն Լիդէացւոց: - 66. և խոստանայ տալ նմա զտէրութիւնն զչորրորդ մասն Սենեքերիմանցն զկողմամբքն Նինուէի և զՏմորիս ամրոցաւն որ ի նմա – 62. և միապետէ զտէրութիւնն Անձաւացեաց և խաղաղեցուցանէ զերկիրն և բնակէ յանհոգս զապահովացեալ ի հինից. շինէ եկեղեցիս և կատարէ տօն նաւակատեաց խաղաղութեան: - 326. Եւ յայնմհետէ բարձաւ տէրութիւնն Պարսից և ազգին Սասանայ, որ տևեաց ամս ՇԽԲ:- 166. և նստան պահել զպահպանութիւն իւրեանց և աշխարհակոյտ ամբոխին բնակաց իւրոյ տէրութեանն: - 282. և փութացաւ գրեաց առ Սափի որ ի Վանտոսպ նստեալ և ճոխանայր Վասպուրական տէրութեամբն. որ առանց յապաղանաց զփոյթն յառաջաբերեալ՝ գնաց եհաս առ Աւշին ի Մարակայ քաղաք: - 374. զի Գուրգէն եղբայր իշխանիս և այլ տոհմն Արծրունեաց և բազմութիւն ազատաց և ազատորդեաց և նոցուն զօրաց քաջաց Վասպուրական տէրութեանս … անցեալ գնացին ի կողմն Ատրպատականի – 212. զի զիշխանս աշխարհին Հայոց ի բաց բարձցէ յիւրաքանչիւր տէրութենէ – 184. զի թէպէտ նեղեալք և չարչարեալք լինէաք պէսպէս կտտանօք ի զօրացն իսմայէլական ազգացն տաճկական տէրութենէն՝ այլ սակաւագոյնք և առ փոքր ինչ ժամանակս – 194. Ընդ նոյն ժամանակս ընդարձակեալ բարերարին Աստուծոյ իշխանացն Հայոց՝ դարձան յիւրաքանչիւր բնիկ տէրութիւնս. – 322. ի տէրութիւն կարգելն՝ բազմադիմի չարիւք վարատեալ, և ծառայ ախտից եղև - 22. Իբրև յանդիման եղեն դեսպանքն մեծ /172/ իշխանին Աշոտոյ, և ընթերցաւ զգիր պաղատանացն և զյիշատակարան նախնեացն, և զմերձաւորութիւն հարազատութեանն և զկապակցութիւն ուխտին … համագունդ ժողով առնէր ամենայն աշխարհին և ամենայն նախարարօք Վասպուրական տէրութեանն: -174. Իսկ զօրավարն խոստացաւ երդմամբ տալ նմա զի՛նչ և խնդրիցէ, մինչև հաւասար իւրոյ տէրութեանն բարձակից և պատուակից կացուսցէ: - 218. Իսկ ի Վասպուրական տէրութեանն ի տեղւոջ զօր արութեան մնաց Գուրգէն, և այլ տոհմք Արծրունիք: - 298. մինչ հազիւ թէ ուրեք կարաց նշկահել զսոսա ի պատրանս խաբէութեան և ի նենգութիւն կեղծաւոր խարդախութեան զօրականաց իւրոյ տէրութեանն: - 242. մինչև հարկեցաւ թագաւորն յամենայն ուժով կարողութեան իւրոյ զօրս գումարել յամենայն ազգաց, որ ընդ ձեռամբ իւրոյ տէրութեանն էին հնազանդեալ թագաւորք և թագաւորազունք – 242. Յայնժամ դարձեալ ի խորհուրդ եմուտ թագաւորն հանդերձ մեծամեծօքն իւրոյ տէրութեանն, տեսանել զանվրէպ և զանսխալ իմացումն կատարածի ի վերայ աշխարհիս Հայոց: - 196. Յայնժամ թագաւորն դեսպանս արարեալ յամենայն սահմանս տէրութեան Հայոց, Վրաց և Աղուանից, և առ քաղաքացիսն և հազարապետս և գաւառակալս, և որք սիրողաբար առ նա զինազանդութեանն հարկ

հարկանէին: - 366. Յայնժամ հրովարտակս արարեալ, պնդադեսպանս արձակեալ ընդ ամենայն սահմանս իւրոյ տէրութեանն – 198. Յետ մահուանն Աղէքսանդրի զօրավարաց կալեալ զՄակեդոնացւոց /70/ տէրութիւնն – 72. Յետ մահուանն Աշոտի և կատարելոյ զաւուրս սգոյ նորա առնու զիշխանութիւնն Վասպուրական տէրութեանս Գագիկ եղբայր նորին. – 388. Յութերորդ ամի գերութեանն դառնայ Գուրգէն եղբայր Աշոտի միապետել զիշխանութիւն տէրութեանն և յարդարել կարգել յօրինել զկարգս /314/ շփոթեալ աւերեալ երկրիս: - 314. Նորա խոստացեալ էր առնել դառնալ Աշոտի յիւր բնիկ տէրութիւնն. – 328. նոքա երթեալ մտին անդ, փակեցին զդրունսն և ամրացան ի նմա և սկսան ապստամբել ի Հռովմայեցւոց տէրութենէն: - 156. ո՞չ ապաքէն տունդ Սասանայ եբարձ զերկիր ձեր և զտէրութիւնդ, և դուք դիմեալ գայք ի վերայ իմ: - 138. պակչէին յահէ … և որք ընդ նմա էին գունդք ազատաց և նոցին զօրաց ըստ տոհմս ազգաց, ի բնիկ նախարարացն Վասպուրական տէրութեանս: - 210. Պտղոմեայ հասեալ ի տէրութիւն ժառանգաւորութեանն՝ փոխանակ իւր կացուցանէ զԱսուդ, տալով ի ձեռս նորա զբոլոր իշխանութիւն Եգիպտոսի և Հնդկաց - 70. Սա էր իշխան հրամանատար ամենայն տէրութեան Տաճկաց – 200. Սահակայ առեալ ի պարգևի զաշխարհն՝ թողու զորդին զԱշոտ զլեառնակողմամբքն առաջին իւրեանց տէրութեանն՝ շինել, բնակել, ժառանգեցուցանել զերկիրն ի ժառանգութիւն իւրեանց ազգի ի զաւակ տանն Արծրունեաց: - 90. Սոքա մերժեալք ի տէրութենէն իւրեանց, զոր տուեալ էր Տիգրանայ և Կիւրոսի՝ կէին անկարգաբար զինչ պիտկէն մինչ ի Կիւրոս Շահակեան: - 72. յանձն առեալ տալ նմա զիշխանութիւնն բնիկ տէրութեանն իւրեանց: - 236.

ՏԷՐՈՒՆԱԿԱՆ - և դաստիարակ առընթեր ունելով զբանն տէրունական, թէ ,,որ ուրասցի զիս առաջի մարդկան՝ ուրացայց և ես զնա առաջի Հօր իմոյ,, - 264. Եւ եկաց սուրբ Խաչն տէրունական յաստուածակերտ քաղաքին մինչև ցմիւսանգամ առածն Երուսաղէմի որ յորդւոցն Իսմայէլի: - 154. և թէ զիա՛րդ գունդք գունդք հրեշտակաց մի զմիոյ կնի ելևելս առնեն, և զիա՛րդ փայլեալ նշանն տէրունական ահաւոր ճառագայթիւք – 284. և խնդրէր առնուլ զտէրունական կնիքն, զի կատարեալ լիցի ի գործս պատուիրանաց Տեառն – 222. և պաշտօնեայքն կատարէին զտէրունական կանոնն – 232. և սուսեր ընդ մէջ ածեալ զբանն տերունական/ճիշտը՝տէրունական/ զոր ասացն, թէ ,,յորժամ մատնիցեն զձեզ, մի՛ հոգայցէք թէ ո՛րպէս, կամ զի՛նչ խօսիցիք – 204. Խորտակէր և զնշան տէրունական Խաչին, զոր ուրեք ուրեք կանգնեալ լինէին. քանզի յոյժ ստիպէր զնա հոգին մոլեկան: - 168. Յայնժամ տեսեալ Երուսաղէմացւոցն զանհնարին դիպուածսն անօգնականութեանն՝ առին զաստուածային սուրբ նշանն տէրունական հանդերձ այլ սպասիւք եկեղեցեացն, փախուցին ի քաղաքն թագաւորական ի Կոստանդին. – 162. որ ընդ միմեանս երդմամբք հաստատեալ սուրբ Աւետարանաւն և տէրունական նշանաւն – 174. Տուեալ էր նշան քաղաքապետին, իբրև զՅուդային ի տէրունական համբոյրն. – 352.

ՏԻԲԵՐԻՈՍ - և եղև վախճանել Տիբերի թագաւորեալ ամս ԻԳ. – 80. և էր ամ վեշտասաներորդ Տիբերի կայսէր: - 78. և թագաւորեաց փոխանակ Տիբերի Գայիոս փոքրն ամս Գ և կէս: - 80. ընդ որ յոյժ ուրախացեալ Տիբերի պատուէ ծիրանեօք և բրաբիոնաւ ի Ստադին տեղւոջն. – 80. Իսկ Խուրան ոչ կացեալ առ Սանատրկոյ գնաց յերկիրն Յունաց, առ Կեսար Տիբերիոս – 80. Բայց ի գնալն Խուրէնայ առ Տիբէր կայսր՝ եթող զորդին իւր զՎաչէ և զեղբայր իւր զԱրշաւիր ի Խառան առ տիկնոջն Հեղինէի. - 80. առ որ զչարեալ Արէտ՝ խորհէր վրէժ առնուլ զանարգանաց դստերն, և ոչ իշխէր համարձակ յինքնակալէն Օգոստեայ. Տիբերի կայսեր: - 78.

ՏԻԳՐԱՆ - Ազդ եղև մեծին Տիգրանայ պատրաստ պնդութիւն Աշդահակայ. – 62. Բայց երկուք ոմանք ի զաւակէ Աշդահակայ ձերբակալ արարեալ Տիգրանայ առեալ ածէ ի Հայս. – 64. բայց կանոնեցի զանուանս ի մատենիս: Տիգրան. Աղրամելէք. Ներս. Ներսէխ. Մարոդ. Արշամ. Արշաւիր. Ասուդ: Պարսից թագաւորք. Քսերքսէս. Արտաշէս երկայնաձեռն. Դարեհ. Արտաշէս. Ողոքոս. Զարսէս. Դարեհ: Ապա Աղէքսանդրոս Փիլիպպեայ Մակեդոնացի տիեզերակալ թագաւոր: - 68. Բայց մինչդեռ չև առ միմեանս հասեալ

Տիգրան և Կիւրոս՝ յղէ Աշդահակ պատարագս Կիւրոսի - 62. գրէ Կիւրոս առ Տիգրան վասն օգնականութեան մատուցանել նմա: - 66. և անդ ոչ սակաւ վտանգ հասանէր Աշդահակայ վասն հասանելոյ ի վերայ նորա Տիգրանայ զօրու ծանու: - 62. և Տիգրան առ երագութեան ձեռինն հարեալ նիզակաւ ընդ սրտադուրսն ի բաց կորզէր զթոքակէսն. – 64. և առեալ զնա գան առ Տիգրան - 64. և դարձոյց ի նոսա զաշխարհն զոր տուեալ էր ի ժառանգութիւն Տիգրանայ Հայկազնոյ. – 86. Եւ եղեալ նոցա ի Սիմ լերին մինչ ի Տիգրանն Հայկազնեաց: - 16. և ետ տանել զդիւանն մագաղաթեայ յունարէն գրով հանդերձ պատարագօք՝ Տիգրանայ թագաւորի Հայոց – 74. Զայս իմացեալ խորհրդականութիւն Քսերքսէս յԱդրամելեայ և Սանասարայ յորդւոցն Սենեքերիմայ՝ ապա գան առ Տիգրան Հայոց թագաւոր և զեկուցանեն նմա վասն որոյ խորհի Աշդահակ. – 62. զորոյ զօրաժողով լինելն իմացեալ Կիւրոսի՝ գրէ առ Տիգրան՝ զօրս յօգնականութիւն առաքել նմա. – 64. Ի ՔՍԱՆԵՐՈՐԴԻ ԱՄԻ ԴԱՐԵՀԻ ՄԵՌԱԻ ՏԻԳՐԱՆ ՀԱՅԿԱԶՆԵԱՅ: - 68. Յայնժամ առեալ հրովարտակ Սանասարեանց ի Տիգրանայ պատարագօք գնացին առ Կիւրոս. – 64. Յետ Արտաշէսի թագաւորէ Արտաւազդ, ապա Տիրան որդի Արտաշէսի, ապա Տիրան, ապա Տիգրան Վերջին, ապա Վաղարշակ: - 92. Նա և բազմախոհեմն Կիւրոս Պարսիկ խաղայ գայ իւրովք հեծելազօր մարտակցովքն՝ գալ օգնել Տիգրանայ. – 62. Պատերազմ յուզեալ Աշդահակայ Մարաց թագաւորի ընդ մեծին Տիգրանայ Հայկազնոյ. – 62. Սոքա մերժեալք ի տէրութենէն իւրեանց, զոր տուեալ էր Տիգրանայ և Կիւրոսի՝ կէին անկարգաբար զինչ պիտկէն մինչ ի Կիւրոս Շահակեան: - 72. Վաղարշակ թագաւորեալ փոխանակ հօր իւրոյ Տիգրանայ, և տուեալ պատերազմ ընդ հիւսիսայինն Հազրաց՝ մեռանի ի կորովաձիգ աղեղնաւորացն: - 92. վարեն ի գերութիւն զբնակիչս քաղաքին ԵՌ զՀրէայսն, և ԺԸՌ զքրիստոնեայսն և զորս ածեալ գերի Բարզափրանայ զՀրէայսն հրամանաւ Տիգրանայ – 104. քանզի էին բարեկամացեալ ընդ միմեանս Կիւրոս և Տիգրան և յամենայնի համանմանքն, համակամքն, միասիրտքն, քաջախոհեմքն և բազմադրուատքն: - 62.

ՏԻԳՐԱՆ ՀԱՅԿԱԶՆ - Պատերազմ յուզեալ Աշդահակայ Մարաց թագաւորի ընդ մեծին Տիգրանայ Հայկազնոյ – 62. և դարձոյց ի նոսա զաշխարհն զոր տուեալ էր ի ժառանգութիւն Տիգրանայ Հայկազնոյ – 86.

ՏԻԳՐԱՆ ՀԱՅԿԱԶՆԵԱՅ - Եւ եղեալ նոցա ի Սիմ լերին մինչ ի Տիգրանն Հայկազնեաց: - 16. Ի ՔՍԱՆԵՐՈՐԴԻ ԱՄԻ ԴԱՐԵՀԻ ՄԵՌԱԻ ՏԻԳՐԱՆ ՀԱՅԿԱԶՆԵԱՅ: - 68.

ՏԻԳՐԱՆ ՎԵՐՋԻՆ - Յետ Արտաշէսի թագաւորէ Արտաւազդ, ապա Տիրան որդի Արտաշէսի, ապա Տիրան, ապա Տիգրան Վերջին, ապա Վաղարշակ: - 92.

ՏԻԳՐԱՆՈՒՀԻ - քանզի յառաջագոյն տուեալ էր զնոսա ի ծառայութիւն քեռ իւրոյ Տիգրանուհեայ կնոջ Աշդահակայ, յասացեալ տեղիս բնակեցուցանելով: - 64.

ՏԻԵԶԵՐԱԿԱԼ - բայց կանոնեցի զանուանս ի մատենիս: Տիգրան. Աղրամելէք. Ներս. Ներսէխ. Մարոդ. Արշամ. Արշաւիր. Ասուդ: Պարսից թագաւորք. Քսերքսէս. Արտաշէս երկայնաձեռն. Դարեհ. Արտաշէս. Ողոքոս. Զարսէս. Դարեհ: Ապա Աղէքսանդրոս Փիլիպպեայ Մակեդոնացի տիեզերակալ թագաւոր: - 68.

ՏԻԵԶԵՐԱԿԱԼԵԼ - Համօրէն տիեզերակալեաց ամս է: - 70.

ՏԻԵԶԵՐԱԿԱԼՈՒԹԻԻՆ - Զայսու ժամանակաւ թագաւորեալ Աղէքսանդր Մակեդովնացի տիեզերակալութեամբ երագահաս հասեալ ի վերայ Դարէհի սպանանել զնա. և բառնայ զթագաւորութիւնն Պարսից Արշաւրեան: - 68.

ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ - „Ես այսպէս կարծէի, թէ յորժամ ես ընդ թշնամիս ձեր մարտնչիմ՝ դուք յայդմ կողմանէ օգնական ինձ լինիցիք, և միաբանութեամբ բարձցուք ի միջոյ զտիեզերական պատուհասն, զտունդ Սասանայ: - 138. Բայց երանելի հայրապետն Տէր Գէորգ սաստկագոյն քան զտիեզերական կործանմանն առ Նոյիւ բերելով զտրտմութեանն թախիծս, հանդերձ եպիսկոպոսիւն Գրիգորիւ՝ զաբրահամեանն վաղնջուց աղաչանսն ի կործանմանն Սոդովմայ յառաջաբերեալ մարդասիրին Աստուծոյ. – 358.

ՏԻԵԶԵՐԱՀՈՉԱԿԵԱԼ - որպէս ընթեռնուք ի բանիբուն գրակարգութեանն Մովսէսի տիեզերահոչակեալ վարդապետի և քերթողի և մերոյ լուսաւորութեանցս հաստատագոյն յօրինողի – 96. Սահակս այս այն Սահակ է, որոյ հրամանաւ գրեաց մեծ վարդապետն Մովսէս տիեզերահոչակեալ քերթողն զգիրս Պատմութեան Հայոց մեծաց, հրաշազան յօրինուածով, սկսեալ յԱդամայ մինչ ի կայսր Զենոն. – 122.

ՏԻԵԶԵՐՔ - Եւ առհասարակ ամենայն տիեզերք ծխեալ տեսանիցեն, և ի քէն ամենինի հուրն ոչ պակասեսցէ յաւիտեան, իբրև զհնոց խեցագործաց այրեսցիս, և քեզ ոչ եղիցի հանգիստ: - 164. և գրեթէ /գրքում՝ գրէթէ/ ոչ ամենինի ուրեք երևեցաւ այնպիսի ահաւոր տեսիլ զօրու և սպառազէն կազմութեան՝ ամենայն թագաւորաց, որ կացեալ էին ընդ ծագս տիեզերաց. զորոյ սաստիկ և ահագին որոտումնն և ճայթումնն և փայլիւն զինուցն, և որ ինչ յայնժամ զարդարեալ և զինեալ պատրաստեցան զօրքն Տաճկաց: - 284. Եւ զլեզուդ պղծութեամբ զոր սրէիր ի վերայ մեծազաւր թագաւորին՝ արդ նոր և զարմանալի վիրաւք դատեսցէ զքեզ քան զամենայն տիեզերս: - 164. որոց անուանք քաջութեան իւրեանց հռչակ հարկանէր ընդ ծագս տիեզերաց – 242. Որպէս ցուցանեն յիշատակարանք հաւատարիմ պատմագրացն. մանաւանդ թէ աւետարանիչն և առաքեալն Յոհաննէս, որդին որոտման, տիեզերաց հնչեցոյց զորոտումն աւետեաց Աւետարանին Քրիստոսի – 76.

ՏԻԿԻՆ - Բայց ի գնալն Խուրէնայ առ Տիբէր կայսր՝ եթող զորդին իւր զՎաչէ և զեղբայր իւր զԱրշաւիր ի Խառան առ տիկնոջն Հեղինէի. - 80. Բայց սպարապետն Սմբատ և տիկինն Վասպուրական Հռիփսիմէ անդէն մնաց, և յաւելան ի մարտիրոսական հոլովսն: - 324. Բայց տիկինն Սոփի կեցեալ յետ մահու Դերանկին զտարի մի և զամիսս Ը՝ յաւելաւ առ հարս իւր. – 356. Բայց տիկնայքն և հարճքն և ամենայն որդիքն արքայի և արքունի երիվարացն՝ էին անդէն ի Վեհկաւատ. – 150. և յառնուլ զՍաթինիկ տիկին կնութեան Հայոց՝ յիշէ զնժդեհանալն իւր ի վիմամէջսն զոր վերագոյն գրեցաք – 86. Եւ ածեալ զտիկինն Սաթինիկ զբօսնուլ յաշնանային յեղանակս յամարաստուն գեղեցկաշէն յապարանս զարդարեալ բերդին: - 88. Եւ առեալ զմարմին նորա տիկնոջն Սեդայի կնոջն Աշոտի և եդ ի գերեզմանի, ի տեղւոջն որում Զորոյ վանքն ասեն, ի վերայ գեաղջն Ահաւականից: - 370. և առեալ ոսկի զտիկնոջն և զիւր՝ գնաց յԵգիպտոս գնել ցորեան յաւուրս սովոյն որ եղև առ Կղաւդեաւ. – 80. Եւ եղև ընդ մեռանելն տեառնն Անձաւացեաց, նորին տիկինն Հեղինէ գրէ առ Գուրգէն – 324. և զի ի գնալ Աշոտի թողեալ էր անդ զտիկինն Վասպուրական զՍետայ – 362. և զիշխանն Աշոտ և զորդի նորա Գրիգոր և զՎահան Արծրունի և զորդի նորա Գագիկ … և զՄուշեղ եղբայր Վահանայ և զտիկնայս նոցա և զտիկինն Հրանուշ և զայլս յազատատանէ կապեալ և բարձեալ ի վերայ ուղտուց՝ վտարեաց ի Սամառայ – 220. և զիշխանն Աշոտ և զորդի նորա Գրիգոր և զՎահան Արծրունի և զորդի նորա Գագիկ … և զՄուշեղ եղբայր Վահանայ և զտիկնայս նոցա և զտիկինն Հրանուշ և զայլս յազատատանէ կապեալ և բարձեալ ի վերայ ուղտուց՝ վտարեաց ի Սամառայ – 220. և կալան անդ զտիկնայսն ամենայն և զհարճսն և զորդիսն արքայի, և զերիվարսն արքունական, որով եկեալ էր Խոսրով արքայ ի Տիսպոն՝ հանին գաղտաբար ի գիշերի, և արքայ Խոսրով ոչ միոյ իւիք չէր տեղեակ. – 150. և կարգեաց նմա ռոճիկս օր ըստ օրէ ըստ արժանի մեծ տիկնոջն Հռիփսիմեայ: - 226. և հաճոյ թուեցաւ Գուրգինայ խորհուրդք տիկնոջն Հեղինէի: - 324. և հանդերձեալ աշխարհին պսակելոց է ի Քրիստոսէ, հանդերձ տիկնաւն Հեղինեայ ընդ ամենայն սուրբս Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ. ամէն: - 80. և տիկինն Սեդայ առեալ զդի նորա տարեալ հանգուցանէ ի յԱղբագ ի գեօղն Օսի, ի վանս սուրբ Խաչին: - 384. և տիկինն սպարապետական ի Տարունոյ եկեալ և նշանացի զդի նորա գտեալ՝ տարաւ ի Պորպ յիւր աւան և եդ ի գերեզմանի: - 368. զոր չառեալ յանձն սուրբ տիկնոջն Համազասպուհեայ՝ տանին հանեն ի բարձրաւանդակ ամրական բերդաքաղաքն, մերկանան ի հանդերձիցն, զի քրիստոսեան փառօքն զգեցցի. – 102. զսա աղերսեալ տիկինն Վասպուրական Սեդայ, կին Աշոտի և դուստր Ապումրուանայ՝ զերծին զնա ի սրոյն Աւշնի: - 374. Իսկ իբրև եմուտ տիկինն ի բանակն և եկաց առաջի զօրավարին՝ խօսեցաւ ընդ նմա ըստ պատշաճի իրացն յոր պէտս չոգան: -

226. Իսկ Խուրան լուեալ վասն տիկնոջն Հայոց Հեղինէի կնոջ Արգարու, թէ ոչ ախորժեաց կալ ի Միջագետս վասն ամբարշտին Սանատրկոյ – 80. մինչ ելեալ արտաքս տիկնինն ի հետիոտս լի հառաչանօք՝ բաւական համարել զգործ նահատակութեանն, զոր ետ Աստուած ի ձեռս Աշոտոյ. – 176. յղեն զոմն ի ճգնաւորացն առ տիկնինն, զկռոցն յանդիմանելով զսնոտի և զանօգուտ պաշտօնն, որպէս և սուրբն Քռիւսի առ Արտաշէս: - 88. Նոյնժամայն իբրև ետես տիկնինն, եթէ վարեցան որդիք նորա ի գերութիւն՝ գնաց և ինքն զհետ նոցա, զհերս խզեալ և զօձիս պատառեալ, կոծելով և աշխարելով – 238. նոցա կալեալ զտիկնինն Ռշտունեաց զկին Գարեգնի զքոյր Վարդանայ Մամիկոնէի ածեալ ի Վանտոսպ ի քաղաքն Շամիրամայ, մատնեն ի խոշտանգանս և ի տանջանս դառնագոյնս. – 102. որ ապա ի /80/գնալն տիկնոջն յԵռւսաղէմ՝ Վաչէ և Արշաւիր երկեան երթալ առ Սանատրուկ – 82. որոյ գնացեալ առնու յինքն զԳագիկ և յղէ սպառազէն պատրաստութեամբ ի Վանտոսպ առ տիկնինն Վասպուրական, և պահել ի զգուշութիւն: - 350. վկայեցին վասն Քրիստոսի …բազմագոյնք և յազատաց աշխարհիս և ի տիկնանց նոցա անհնարին և դառն տանջանօք – 106.

ՏԻԿՆՈՒԹԻՒՆ - ,,և այս ևս քաջահաճոյ թուիցի քեզ, վեհդ և ամենեցուն գիտելիդ. և զի եղիցի ի մէջ քո և Դերենկիդ անկասկած միաւորութիւն՝ զդուստր քո տացես կնութեան Դերենկիդ, տիկնութեան Վասպուրականի,,: - 322.

ՏԻՄՈԹԷՈՍ - և առ Տիմոթէոս գրէ, հաւատարիմ գոլ զզօրութիւն հաւատոցն, ասէ, ,,թէ ուրանամք՝ և նա ուրանայ զմեզ. թէ չհաւատամք՝ նա հաւատարիմ մնայ,,: - 258. որպէս ասէ Պօղոս առ Տիմոթէոս, ,,մի ամօթ համարիցիս զվկայութիւն Տեառն մերոյ,, - 260.

ՏԻՊ - Եւ ոչ արմատոցն միայն օտար և անիմանալի սարասիցն տիպք, այլ և աներևոյթ պահպանողական և անհպելի զգուշաւորութիւնն. – 50.

ՏԻՍՊՈՆ,ՏՍՊՈՆ - և կալան անդ զտիկնայսն ամենայն և զհարճսն և զորդիսն արքայի, և զերիվարսն արքունական, որով եկեալ էր Խոսրով արքայ ի Տիսպոն՝ հանին գաղտաբար ի գիշերի, և արքայ Խոսրով ոչ միոյ իւիք չէր տեղեակ. – 150. և Հայրակղի հասեալ բանակեցաւ առ դուրս Տիսպոն քաղաքի. – 150. Կապէ երկաթի կապանօք և տայ տանել յԱնուշ կոչեցեալ բերդն ի սահմանս Տիսպոնի. – 102. Յետ այսր ամենայնի Յազկերտ թագաւորեաց ի Տիսպովն, և ունէր զթագաւորութիւնն երկիւղիւ, և ոչ հրամանատու այլ անձնապահ: - 156. Որոյ առեալ զթոռունս իւր զՇմայեակ և Համազասպեան գնաց առ արքայ ի Տսպոն: - 116.

ՏԻՏԱՆ - Նոյ ծնանի երիս որդիս, զՋրուան և զՏիտան և զՅապիտոսթէ, որ են Սեմ, Քամ և Յաբէթ: - 14. Տիտան բռնացեալ ի վերայ Զրուանայ՝ առնու զԲաբելոն – 14.

ՏԻՐԱԿԱՆ - և զուարճ և զուարթ խրախութեամբ յուսակցէին առ տիրական նախախնամօղ հոգաբարձութիւն շինութեան աշխարհիս – 360. Իսկ ի տիրական զօրավարութեանն Գագկայ սկզբնաւորեալ ձեռակերտ իւր՝ շինեաց զհողաբլուր բարձրաւանդակն ի Մահռաշտ գեօղ յափն գետոյն յելս կոյս, որ հայի յՈստանն Ռշտունեաց – 394.

ՏԻՐԱԿՈՐՈՅՍ - լինել տիրակորոյսք և աշխարհաւերք, բանսարկուք և քսսիչք, խռովասէրք մանաւանդ քան թէ խաղաղասէրք – 210.

ՏԻՐԱՆ - Արշակ թագաւորեալ փոխանակ Տիրանայ հօր իւրոյ – 98. բայց Տիրան պղծութեան աղտեղութեամբն զգառեալ մատնի ի ձեռս Շապհոյ – 98. Զկնի Խոսրովու Փոքու թագաւորէ Տիրան որդի նորա: - 96. Յետ Արտաշէսի թագաւորէ Արտաւազդ, ապա Տիրան որդի Արտաշէսի, ապա Տիրան, ապա Տիգրան Վերջին, ապա Վաղարշակ: - 92. Յետ Արտաշէսի թագաւորէ Արտաւազդ, ապա Տիրան որդի Արտաշէսի, ապա Տիրան, ապա Տիգրան Վերջին, ապա Վաղարշակ: - 92. Որոյ ունկնդիր եղեալ Տիրան՝ տայ հրաման յանգ հանել զխորհուրդ անօրէն աստուածատեաց առն: - 98. սա մատուցեալ առ թագաւորն Տիրան՝ սկսաւ քսութեամբ խօսել ի գաղտնի զտանէն Արծրունեաց և զՌշտունեաց - 98.

ՏԻՐԱՍԷՐ - Այլ և ի ժամանակս հասելոց թշնամեաց յերկիրն իւրեանց՝ գան միաբան լեռնայինքն յօգնութիւն իշխանացն, զի են տիրասէրք: - 192. և ի բաց բառնալ յաշխարհէ զշփոթ և զխռովութիւն ի միջոյ խաղաղութեան որպէս օրէն է խաղաղասէր թագաւորաց և

թագաւորազանց, իբրև Աստուծոյ կամարարողաց և հաւատարիմ ծառայից տիրասիրաց: - 212. Իսկ իշխանն Բագարատ … ել գնաց անխիղճ համարձակութեամբ, տիրասէր խորհրդովք, կատարել զսպաս զինուորութեան, ըստ աստուածեղէն պատուիրանին և ըստ թագաւորական հրամանին, զհետ եկելոյ կոչնականացն, ոչինչ իմացեալ զպատրանս խաբէութեան նորա, որով վրիպեացն: - 186.

ՏԻՐԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ - անկեղծաւոր և աննենգ տիրասիրութեամբ ցուցանել հնազանդութիւն հպատակութեամբ, մինչ յարիւն և յապաժոյժ նահատակութեամբ առնուլ վրէժս ի Պարսկացն հինից՝ զաւեր եկեղեցեացն Հայաստանի և զնեղութեանցն և զգերփանացն և զսաստիկ արիւնահեղութեանցն զքրիստոնէից և զուխտի մանկանց եկեղեցւոյ սրբոյ: - 134. Բայց դուք, Հայք, տարաժամ ցուցանէք զտիրասիրութիւն. – 138.

ՏԻՐԵԱԼ - Եւ զՋրադաշտ մոգ արքայ Բակտրիացւոց և Մեդաց ընկճեալ հալածեաց մինչև ի սահմանս Խեփտաղաց, հզօրապէս տիրեալ բովանդակ Խուժաստանի և կողմանց արևելից և Պարսից, անդր ևս քան զԲահխ և զԴեպուհան , ի Գովմայիդ և ի Գուզբան, ի Շերիբամական /գրքում՝ Շերիբամամական/ և ի Խոճիհրաստան, և միանգամայն ասել մինչև ի ծովն Հնդկաց՝ յոյժ արութեամբ – 44. տիրեալ ամենայն Ասիաստանի և Հայոց: - 56.

ՏԻՐԵԼ - ,,եթէ հաճոյ թուիցիմ քեզ կնութեան, և դու կամիցիս քեզ զտիրելն Անձաւացեաց՝ մի վեհերեալ յապաղելով դանդաղկոտ լինիր և վերջանար զփութալն,,. – 324. Ապա յետ այսր զեկուցաւ նմա վասն Գուրգինի տիրելն Անձաւացեաց. – 330. Բայց յետ բազում յուզիցն և պատերազմացն եհաս տիրել նմա Անձաւացեաց տէրութեանն զայս օրինակ: - 324. բայց ի գնալն աստի ի Մարս և ի Պարսս, դարձեալ դառնայ ուժով մեծաւ և թագաւորական ճոխութեամբ, տիրէ Հայոց մեծաց - 88. բայց մնայ ի հարստութեան Պտղոմէականն միայն, մինչ տիրել Կղէոպատրեայ կնոջ միոյ եգիպտացւոյ որ յետ բազում ժամանակաց, մինչև յՕգոստոս կայսր: - 72. Եւ զԳագիկ որ և Ապումրուան՝ զնա ոստիկան կարգեաց ի վերայ աշխարհին, տեղապահութեամբ տիրել, զի կարի մատաղօրեայք էին որդիք Դերանկին. Աշոտ էր Թ ամաց, յորժամ մեռաւ Դերանիկն, Գագիկ էր Է ամաց, Գուրգէն Ե ամաց: - 354. Եւ հանեալ զԱշոտ և զԳուրգէն ի կապանաց՝ տիրեցին զօրութեամբ մեծաւ իւրեանց բնիկ իշխանութեանն, և կէին յանհոգս յանկասկածս այնուհետև: - 370. Եւ առ այսոքիւք պատեհագոյնս իմն գտեալ իբրև յանիշխանութեան՝ ոմանք Ասորեստանեայք և Քաղդէացիք, յազգէ թագաւորացն … զօր բազում գումարեալ՝ յետ ԻԸ ամի անիշխանութեան Ասորեստանեայց ի ձեռն Փուայ թագաւորեցելոյ դարձեալ տիրեն Բաբելոնի և ստորին Ասորւոց – 60. և Դերանիկն խորհէր տիրել աշխարհին: - 324. և իմ թողեալ ձեզ զչարիս ապստամբութեանն ձեր, վայելեսջիք ընդ իս և տիրեցէք աշխարհին ձեր,,: - 246. և Իսմայէլ տիրեաց ամենայն Հրէաստանի: - 162. և հրովարտակ արքայի ի ձեռս քարոզչացն, թէ յղեաց արքայ զԳրիգոր որդի Աշոտոյ յերկիր իւր՝ տիրել աշխարհի իւրոյ փոխանակ հօր իւրոյ: - 314. և մեկնեաց յինքենէ զԱբրահիմ ոմն և յղեաց զնա հազարապետ Հայոց, և վերակացու ի վերայ հարկաց արքունի, և տիրել փոխանակ իշխանաց սորա: - 298. Եւ մեր անտես արարեալ զգործս վնասուց ձերոց, զոր մեղայք մեզ, և լիցին անձինք ձեր ի գիւտս, և կեցջիք և տիրեցէք աշխարհի և տանց ձերոց, դուք և որդիք ձեր – 244. Եւ սրբեալ զերկիրս ի պղծութենէ և ի նենգութենէ նեղութեանցն, իբրև զՅուդայ Մակաբայեցի զԱնտիոքայն սրբելով զանաստուածութիւնն յԻսրայէլէ՝ արար խաղաղութիւն նոցա որոց տիրէրն: - 312. Եւ տիրեաց ամենայն ազգաց որ ի ներքոյ երկնից. – 40. Եւ տիրեաց երկրի իւրոյ իշխանական ճոխութեամբ: - 314. և տիրէր յայնժամ մեծի կողմանն Աղուանից Ապումուսէ ոմն, որում վերծանութեանն յայտնութիւն՝ երիցու որդի ճանաչէր: - 276. և քարոզն աղաղակէր, թէ ,,առաւ իշխանութիւնն Վասպուրականի աշխարհին ի ձեռս Գուրգենի փոխանակ եղբօր իւրոյ Աշոտոյ տիրել ընդ նոսա,,: - 236. Զի հրամայեաց Դերանիկն ազատագունդ զօրացն իւրոցն դառնալ զկնի արքային տիրել բոլոր աշխարհին հանդերձ ամբոցօքն: - 342. զի ոչ ունէք զայդ յանձին կալաւ Աղէքսանդրոս՝ կարծել տիրել ունէք երկրի բաց յԱղէքսանդրէ: - 70. Զի Վռամ և Յազկերտ զկէս աշխարհիս յինքեանս յանգուցեալ՝ զբոլոր ապա աշխարհիս զտիրելն յոխորտային:

- 114. զորս եթող Բուխայ տիրել աշխարհին իւրեանց յաղագս յառաջագոյն մտերմութեան հօրն նոցա առ թագաւորն և առ զօրավարն, զի գնաց ըստ կամաց նոցա յամենայն ուժոյ զօրութեան մտաց իւրոց: - 298. Ընդ նոյն ժամանակս խորհուրդ ի մէջ առեալ Շաւասպ Արծրունի եղբայր Վասակայ հօր Աղանայ Արծրունւոյ, և խորհեցաւ զտիրելն Հայոց – 124. ի սակաւուն հաւատարիմ լինելով՝ ոչ այնմ և եթ տիրեսցէ տնկոյն, այլ և բազմերջանիկ երկնայնոցն հասցէ կենաց: - 20. Ի սորա ժամանակս տիրէր Վասպուրական աշխարհս Աշոտ ի տանէն Արծրունեաց, այր քաջայայտ և ճոխ ի բարձրագոյնս. – 170. ի վերջին ամի սորա տիրեն Եգիպտացւոց հովիւքն… - 56. Իսկ Դերանիկն գործ առնէր ի գիւտս հնարիմացութեան, և տարուբերէր յանձն իւր՝ գտանել զելս իրացն, որով կարիցէ հանել զամուրսն ի Գուրգինայ և տիրել աշխարհին: - 326. Իսկ Յամանիկն ի վերայ Հայոց խորհէր ելանել, կամելով և տիրել Հայոց. – 338. Իսկ Նինոս և Շամիրամ տիրեն Ասիացւոց և Եգիպտացւոց հարկապահանջ հնազանդութեամբ, այլ ոչ զազգին ի բաց բառնալով զպայազատութիւն աշխարհին: - 18. Իսկ որ տիրէր աշխարհին Ապահունեաց Կայսիկն՝ զիւր զօրսն առ ինքն գումարեալ և որ շուրջ զնովաւ քաղաքայինք և ասպատակքն Պարսից, որք ի Յունացն վերայ առնէին արշաւանս: - 380. համարձակապէս անցանել գնալ ընդ իշխանութիւնս և ընդ պետութիւնս, ընդ աշխարհակալս խաւարիս այսորիկ, որ անհաւատից քան եթէ հաւատացելոց ոգւոց և ապաշաւելոց զտիրելն բռնաձգեալ կորզեն յինքեանցն կորուստ: - 388. միայն զմի ոմն կացուցանեն տիրել ի վերայ իւրեանց ըստ կամս անձանց իւրեանց, և միաբան և միախորհ կան և կեան առ միմեանս, և բնակեն ըստ ազգս ազգս, բացագոյն ի միմեանց: - 274. մինչև միահաղոյն զօրսն Աշդահակայ վատնեալ սուսերաւ՝ տիրէ Մարաց և Պարսից: - 64. Յայսմ վայրի ոչ մտաղիւր ախորժակօք գրեմ զճառս պատմութեանս, որ տրտմականքն, քան թէ ուրախականքն յառաջանան տիրել ինձ: - 384. յեղակարծում ժամանակի հասանէ համբաւ մահուն Արտաւանայ, և տիրել Պարսից Ստահրացւոյն Արտաշրի Սասանականի. – 92. Յետ բառնալոյ թագաւորութեանն Հայոց ի տանէն Արշակունեաց՝ ապա մարզպանք Պարսից կալեալ տիրէին աշխարհիս. – 124. Նա թէպէտ և զչարացաւ ընդ եղեալսն՝ սակայն զանգիտեաց թողուլ զնա երթալ, ակնածելով ի չարայոյզ ազգէն Իսմայէլի, զի դեռ ևս տիրէր բռնութիւնն, և գերեալքն և հայրն իւր սպարապետն յարքունիս էին: - 316. որ տիրէր յայնժամ Արզնայ և ներքոյ կողմանն Աղձնեաց մերձ ի սահմանս Տարունոյ: - 172. որ և նա քաջագոյն ևս տիրեաց ամենայնի, որոց և Նինոս – 44. որ տիրեաց ամս ԽԲ: - 44. որ տիրեաց Ասորեստանի, այլ և ի ժամանակս ինչ Հայոց – 44. Քանզի ի գնալ նորա զօրացուցանել զքեռին իւր զթագաւորն Հայոց, իսկոյն յելանելն նորա ի տանէ իւրմէ ի Վան քաղաքէ՝ տիրէ ի վերայ նորա ցաւք հիւանդագինք կարապետք մահու, անմերձենալիք ճարտարաց բժշկական ձեռնարկութեանն: - 384. և տիրեսցէ փոխանակ եղբօր իւրոյ բոլոր աշխարհի իւրոյ: - 226. Եւ ելեալ գնաց եմուտ յամուրն Կանգուար, և կատարեալ զոր ինչ ախորժեացն՝ տիրեաց Անձաւացեաց մեծաւ զօրութեամբ: - 324.

ՏԻՐԵՑԵԱԼ - և մանաւանդ զի հարկ փութոյ եղև մեզ գիտել զպայազատութիւնս երանաց տիրեցելոց մեր աշխարհի և որ յառաջ քան զնոսա թագաւորք Ասորեստանեայց, որդի /34/ ի հօրէ առեալ մինչև ի Սենեքարիմ արքայ, որ առ Եզեկիայիւ Երուսաղէմի արքայիւ եղեալ ազգապետ տանս Արծրունի: - 36.

ՏԻՐՈՑ - Եւ այս են ծնունդք Արծրունեաց. ի Բաբգենայ Մուշեղ. Վահան. Ներսէհ. միւս Բաբգէն. Տիրոց: - 94. էր ընդ մեծ նախարարսն երթեալ և Տիրոց, - 94. Իսկ ի տանէն Արծրունեաց ընդ մեծ նախարարսն Հայոց մկրտեալ լինի Տիրոց որդի Բաբգէնի երկրորդի - 94.

ՏԻՒ - և ահա ինչէր առ հասարակ երկիրն ամենայն իբրև զծով ալեաց կուտակելոյ, և սաստկացաւ պատերազմն, յառլուսանալ աւուրն մինչև ի սպառել անցից տունջեանն իշխեցողին երկոտասան ժամու աւուրն. – 276. և բայացեալքն եթէ գազանք և եթէ թռչունք, յորժամ զգան զջերմութիւն օդոյն ի հասարակել տունջեան և գիշերոյ՝ ի գարնանային եղանակի ելեալք յիւրաքանչիւր կայենից. – 188. և ի տունջեան ամպ թանձրախոծ իբրև զթաղ լմեալ բալաձև սպիտակափայլ յոյժ. զայնմանէ ասէին՝ երկիր օտար անծանօթ: - 48.

և կարգէ զդասս պաշտօնէից կատարել զպաշտօն Տեառն ի տուէ և ի գիշերի անձանձրոյթ աշխատութեամբ և առատաձեռն տեսչութեամբ աղքատաց, զի գտցեն զողորմութիւն ի Քրիստոսէ: - 122. և ոչ քաղցր թուէր նմա քուն գիշերոյն, և փափկութիւն տունջեան յոչինչ համարեալ լինէր – 242. Իսկ Արտաշիր յանդգնագոյնս և առանց պատկառանաց զհետ ամօթալից ախտին գիջութեան իգամոլ ցանկութեանցն ընթացեալ՝ ոչ միայն ի գիշերի այլ և ի տունջեան յանդիման արեգական, անխտիր կատարէր զցանկականն, զանասնական գիջութեամբքն զանցուցեալ: - 116.

ՏԻՐՈՍ - առ սովաւ Տիւրոս քաղաք շինեցաւ: - 58.

ՏԻՔ - և ինքն մանկագոյն տիովք, ի ժամանակի անձնիշխանութեան լեալ ամաց ԺԵ, զի ,,մանկութիւն և անմտութիւն ընդունայնութիւն է,, , որպէս գրէ Սողոմոն – 346. և որդի նորա Խոսրով մանկագոյն տիովք մնացեալ՝ առնու զթագաւորութիւն: - 136. Իսկ Աշոտ եղբայր Վաչէի քանզի էր մանկագոյն տիովք՝ առեալ դայեկին իւրոյ մատուցանէ առաջի Երուանդայ – 84. քանզի էին մանկագոյնք տիովք. առին գնացին յամուրսն Տայոց. – 98. և ի չափ հասեալ ի տիոց տղայականաց՝ ետուն զդստերս իւրեանց կնութեան մանկանցն: - 98.

ՏԽՐԵԱԼ - Եւ յաւուր միում լեալ նորա ի տխրութեան ի սպառնալեաց հօրեղբօրն իւրոյ՝ եկն եմուտ առ նա Ալի որդի Ապուտալպի և ասէ, զի՞նչ են պատճառքդ զի նստիս տխրեալ. – 160.

ՏԽՐՈՒԹԻՒՆ - Եւ յաւուր միում լեալ նորա ի տխրութեան ի սպառնալեաց հօրեղբօրն իւրոյ՝ եկն եմուտ առ նա Ալի որդի Ապուտալպի և ասէ, զի՞նչ են պատճառքդ զի նստիս տխրեալ. – 160.

ՏԿԱՐ - Տէր խորտակէ զպատերազմողսն, Տեառն է պատերազմ, Տէր տկար առնէ զհակառակորդսն, Տէր է յոյս մեր,,: - 134. քանզի նուազագոյնքն և տկարք՝ թափառեալք աղքատութեամբ վտանգէին, իսկ կարողագոյնքն և բռնաւորք ըստ բնութեան գազանաց վայրենամիտք լեալ, անամօթ և անարգել յափշտակութեամբ վրդովէին զբոլոր երկիրս: - 300.

ՏԿԱՐԱՆԱԼ - ո՞վ ոք յաշխարհակալաց ոչ մատնեցաւ ի սուր. և են իշխանք ազգաց, է ուրեք որ զօրանան, և է ուրեք որ տկարանան,,: - 282.

ՏԿԱՐԱՑՈՒՑԱՆԵԼ - և զբազուկս և զձեռս քո հզօր տկարացուցանես. – 282.

ՏՂԱՅ - ,,ընդէ՞ր որպէս մանուկ տղայ համարիս, արկանել առաջի իմ զպատրանս, սնոտի, առասպելաբան, խաբեբայ և պատիր յոյս խոստանալով ինձ՝ հանել զիս ի ճշմարիտ յուսոյն, զոր ի մանկութենէ ի վերայ հասեալ ճշմարտութեանն,,: - 294. ,,Կաւատ թագաւորն ձեր վախճանեցաւ, և որդի նորա մանուկ տղայ է. բայց արդ ի քեզ հասեալ թագաւորութիւնդ, և ես քեզ տայց զնա – 152. Եւ յետ մահու նորա նստուցին թագաւոր զորդի նորին զԱրտաշիր, կարի տղայ մանուկ: - 152. Եւ յետ նորա ածին զԽոսրոյ ոմն /154/ տղայ մանուկ և նստուցին իւրեանց թագաւոր. և նա փութանակի վախճանեցաւ: - 156. Իսկ Խոռեմայ առեալ զզօրսն երթեալ ի թագաւորանիստն, հրաման տուեալ այլոց ոմանց՝ սպանին զտղայ թագաւորն զԱրտաշիր: - 154.

ՏՂԱՅԱԿԱՆ - և ի չափ հասեալ ի տիոց տղայականաց՝ ետուն զդստերս իւրեանց կնութեան մանկանցն: - 98.

ՏՄՈՐԻՔ - և խոստանայ տալ նմա զտէրութիւնն զչորրորդ մասն Սենեքերիմանցն զկողմամբքն Նինուէի և զՏմորիս ամրոցաւն որ ի նմա – 62. Ի նմին ժամու զգացեալ վասն նորա մեծ իշխանին Արծրունեաց Մերշապհոյ, որ յայնժամ ի Տմորեացն ամրանայր բերդի՝ յղէ առ նա ելանել գնալ ի սահմանացն յայնոցիկ. – 130. Իբրև աջողութիւն գործոյն գլխաւորեցաւ՝ եղև դառնալ Քսերքսեանց, առեալ ի պարգևի զՏմորիս ամրոցաւն և զգետափնեայսն Նինուէի: - 66.

ՏՆԱՆԿ - բաշխել զայն որբոց և այրեաց միանգամ յամենայն հաւատացեալ ի Քրիստոս տնանկացն – 80. և ինքեանք դարձան մեծաւ յաղթութեամբ, մատուցին պատարագս Աստուծոյ և լցուցին զպէտս տնանկաց և աղքատաց այրեաց և որբոց: - 136.

ՏՆԿԱԽԻՏ - զշէնս պատրաստեալ, և շուրջ զամրոցաւն տնկախիտս բուրաստանս ծաղկաւէտս և անուշահոտս ի զանազան ծաղկանց. – 86. լնուլ այգեստան տնկախիտ պատրաստութեամբ ականախիտ վայելչութեամբ: - 88.

ՏՆԿԵԼ - Եւ սկսաւ երկիրս առնուլ զնորոգումն, և եկեղեցիքն պայծառանալ ի զարդ և ի պաշտօնս շքեղութեան, և ցրուեալքն դռոյթ տուեալ դարձան յիւրաքանչիւր տեղիս՝ շինել, տնկել, մոռանալ զցաւսն և զտրտմութիւնսն զոր կրեցին: - 318. Տնկեաց, ասէ, Աստուած զդրախտն յԵդեմ ընդ արևելս. այսինքն յերկրի յարևելս – 18.

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ - քարինս տաշահոս հոլովեալ ի նիւթ եկեղեցւոյն ի Մանազաւեանն նահանգէ ընդ Բզնունական ծովն բերեալ մատուցանէ առ կատարումն հրաշագեղ դիտանոցին սրբոյն Սիոնի, այլովքն սրբական անուանակոչութեամբ տեղեաց տնտեսականին բանին Աստուծոյ մարդ եղելոյ: - 396.

ՏՆՏԵՍՈՒԹԻՒՆ - մերժել հեռանալ … և որ այլ քաղցրագոյն վայելք ընդ երկնաւս ի վերայ երկրի, պայծառ գեղ արեգական և լուսնի, հանդերձ աստեղացն ճոխագործութեամբքն ընդ տարերբ երկնի յեղյեղլով, ծովու և այլոց ցամաքայնոց, և ջրայնոցն բարեփառ հոլովմանցն հրճուանաց, և որ ինչ ընդ այլք ընդ դոքօք պատկանին յարմարաբար տնտեսութիւնք առ սկզբնատիպն պատկերակերպութիւն: - 386. Որգունակ և յաղագս փրկչական տնտեսութեանն գրէ Յոհաննէս ի կատարածի աւետարանական շարագրածին: - 302.

ՏՆՕՐԻՆԱԿԱՆ - Եւ ելեալ արտաքս հանգոյն մատնչին ի տնօրինականս Փրկչին, ունելով ընդ ինքեան զիրովարտակն գրեալ այսպէս. – 212.

ՏՈԿԱԼ - Բայց ես յանհունս ձգեմ զզարմացմանն յեղանակս, թէ զիա՞րդ բաւել տոկայր, անձանձրանալի բերելով զաշխատութեանն աճմունսն. – 308.

ՏՈՀՄ - Աստանօր ոչ է ինձ յայտ թէ զի՞նչ կամ ո՞րպէս դիպեցաւ լինել տոհմին Արծրունեաց, կամ ո՞ւր, կամ զիա՞րդ. – 94. բայց զտոհմէն Արծրունեաց ոչ ինչ այլ իմանալ կարացաք, թէ զինչ գործ գործեալ նոցա, բայց միայն զխաղաղասէր կեանս կեալ առ թագաւորն և առ նախարարսն – 96. Բայց միայն զԱրշակ ոմն ի տոհմէն Վարաժնունեաց */փրկվեց/* խնդրեալ դստերն Շապհոյ Բագրատունոյ, զոր առեալ յայնժամ Աւշնի կնութեան յանօրէն ամուսնութիւն. - 372. Բայց Վասակս այս … վասն ազգակից գոլ նոցա ընդ տոհմին Արծրունեաց… եւ գնաց իւրովք կամօք ի Սամառայ և եղև աստուածուրաց – 248. Բարկացաւ յոյժ իշխանն ընդ արհամարհանսն, և յոյժ զայրացեալ մեծաւ ցասմամբ՝ առնու զբազմութիւն ազատագունդ զօրաց ըստ տոհմս ազգաց իւրաքանչիւր զօրօք. – 178. և բացեալ զտուն դիւանապահ մատենիցն և գտեալ զսերունդս Սենեքերիմայ, և զգործս նոցա զմիոյ միոյ ուրուք յանուանէ զառն իւրաքանչիւր զանուն և զքաջութիւն իւր, նոյնպէս և զայլն ամենայն ըստ տոհմից տեղեաց - 74. Եւ գունդն Հայոց խաղացին ընդդէմ նոցա, վիմաձև անքակ ի միմեանց ըստ տոհմս ազգաց, ի տանէն Արծրունեաց՝ Գուրգէն և Վասակ և Պելճ և Մուշեղ և Սահակ և Ապումկդէմ և Աշոտ – 230. և զպատճառսն ստուգեալ, գրէ ի ձեռն Վահանայ ումեմն ի տոհմէն Ամատունեաց՝ դառնալ գալ բնակել անկասկած կենօք, ի բարձ և ի պատիւ իւրաքանչիւր յառաջանալ: - 98. և էր յայնժամ առեալ Յունաց գաղաբար /հավանաբար պետք է ընդունել որպես հատուկ անուն՝ Գաղաբար/ իշխանիկ կոչեցեալ ի տոհմէ Բագրատունի՝ զբերդն Արամանեակ կոչեցեալ. – 302. և ընդ նմա Շապուհ յԱմատունի տոհմէ, այն որ գործակիցն եղև Գագկայ առ սպանումն Ապումբրուանայ, զոր վերագոյնն յիշեցաք – 372. Եւ ըստ տոհմս ազգաց, ըստ թուոյ տերանցն Հայոց, կազմեաց գունդս վառեալս զօրականաց, զինեալ և պատրաստեալ. – 296. Եւ թագաւորեաց կայսր Թէոդոս փոխանակ Պապայ զՎարազդատ ոմն յԱրշակունի տոհմէ, այր քաջ և պատերազմող, ահարկու մեծամեծաց և փոքունց. – 108. և ի մէջ առից, թէ ըստ բազմաշուրթն լեզուացն յետ աշտարակաշինութեանն, յորմէ ցեղէ սկիզբն առ աճել սերունդք Արծրունեաց տոհմին – 12. Եւ հրամայեաց ածել առաջի զոմանս յերանելի արանց յազատէ տանէ, և զայլս որք ի բնիկ հեծելազանց, ըստ ազգս և ըստ տոհմս աշխարհաց – 264. Եւ միջնորդէր նմա հետևել հաւատոյ առաջնոյ Իսրայէլականացն, „զի թէ յայս եկեսցես՝ իմով հրամանաւ եղիցիս զօրագլուխ մեծ և առաջնորդ ամենայն տոհմի

քո,,: - 158. Եւ նորա զեկուցեալ վասն նորա Բուխայի՝ ասէ. ,,այրս այս Գուրգէն ի տոհմէն Արծրունեաց, այր քաջ և պատերազմող, ի յահէ քումմէ անցեալ գնացեալ զկողմամբքն Յունաց – 304. Զի այր քաջ է և պատերազմող, և միաբանք են որք ընդ նմա են զօրքն, և զանձինս ի մահ դնիցեն ի վերայ տանց և աշխարհաց և ազանց և տոհմից իւրեանց: - 212. զի Գուրգէն եղբայր իշխանիս և այլ տոհմն Արծրունեաց և բազմութիւն ազատաց և ազատորդեաց և նոցուն զօրաց քաջաց Վասպուրական տէրութեանս … անցեալ գնացին ի կողմն Ատրպատականի – 212. Ըմբռնեալ լինէր յայնժամ մի ոմն ի Հայոց ազատանոյն տոհմից Վահևունեաց, Ապուսահակ ոմն, եղբայր Սահակայ եպիսկոպոսի ոստանին Նախճաւանու և Մարդպետականի. – 204. Իսկ ի Վասպուրական տէրութեանն ի տեղւոջ զօր արութեան մնաց Գուրգէն, և այլ տոհմք Արծրունիք: - 298. ճանապարհ արարեալ ընդ Ատրպատական, կասկածելով թէ գուցէ Գուրգէն և կամ մի ոք ի տոհմէն Արծրունեաց և նոցին ազատաց ի կորովացն Վասպուրական հեծելոցն հասանիցէ ի վերայ և թափիցէ զնա ի զօրացն և հանցէ ի ձեռաց իմոց: - 220._ միայն թէ ընդարձակեսցես մեզ և տոհմի մերոյ, բնակաց երկրի մերոյ՝ մնալ յիւրաքանչիւր տունս բնակութեանց կալ խաղաղութեամբ – 212. Յայնժամ ամրացեալ նստէր ի Շամիրամ բերդին Թադէոս անուն ի յԱկէացի տոհմէ, Շերեփայ որդի ծանօթացեալ – 400. Յետ բառնալոյ իշխանութեանն ի Վասպուրական երկրէն մնացին տոհմք Արծրունեաց ըստ ազգս ազգս՝ քաջն Գուրգէն և Մուշեղ եղբայր իւր – 298. ոչ առ յանձն Յազկերտ նստուցանել զոք ի տոհմէ Արշակունեաց թագաւորել Հայոց – 114. որ էր ի տոհմէն Բագրատունեաց – 170. որոց անուանք ճանաչին, միոյն Գէորգ յԱկեցի տոհմէ, և միւսոյն Խոսրով ի Գաբաելեան տոհմէ: - 222. որոց անուանք ճանաչին, միոյն Գէորգ յԱկեցի տոհմէ, և միւսոյն Խոսրով ի Գաբաելեան տոհմէ: - 222. որոց Շերեփայ որդիք անուանէին, ի յԱկէացի տոհմէ, քաջամարտիկք և հմուտք պատերազմողական յարդարմանց – 362. որք էին անդ խորհրդականք ի յազատ տոհմէ – 210. պակչէին յահէ … և որք ընդ նմա էին գունդք ազատաց և նոցին զօրաց ըստ տոհմս ազգաց, ի բնիկ նախարարացն Վասպուրական տէրութեանս: - 210. տեղեկացեալ և վասն տոհմին Արծրունեաց և Ռշտունեաց և որք ի նախարարութենէն Մամիկոնէից հասեալ գնացեալ ամրանային ի յամուրսն Տայոց – 98. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … և ի տոհմէն Արծրունեաց՝ Վահան և Վասակ և Մուշեղ և Ապուպէլճ և Գուրգէն և Վասակ և Ապուջափր և Մուշեղ և Ապումայեայ և Վասակ և Վահան և Համազասպ և Վասակ որդի Գրիգորի և Ապումկդէմ և Մեհուժան և Գրիգոր – 174. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … և ի տանէն Բագրատունեաց Թոռնկայ որդի զօրօք իւրովք. ի տոհմէն Ամատունեաց Շապուհ Ը հարազատօք և զօրօք իւրեանց. – 174. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … ի տոհմէն Գնունեաց Գրիգոր որդի Հազրի Զ այլ ևս հարազատօք և զօրօք իւրեանց. ի տոհմէն Ընտրունեաց Արտաւազդ Է հարազատօք և զօրօք իւրեանց. – 174. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … ի տոհմէն Գնունեաց Գրիգոր որդի Հազրի Զ այլ ևս հարազատօք և զօրօք իւրեանց. ի տոհմէն Ընտրունեաց Արտաւազդ Է հարազատօք և զօրօք իւրեանց. – 174.

ՏՈՀՄԱԿԻՑ - Յայնժամ ի խորհուրդ եմուտ իշխանն և տոհմակիցք իւր, Վահան և Մուշեղ Արծրունիք, և գունդքն ազատանոյն որ ընդ նմա - 210.

ՏՈՂԵԱԼ - ,,ոչ միայն զի չես աստուած՝ այլ շուն ես դու, և երամակ շանց՝ որ զկնի քո տողեալ սահին,,: - 40 .

ՏՈՉՈՐԻԼ - Նա և ջուր մաքուր յապակի զուտ և վճիտ արկեալ, ի տապ արեգականն դնելով, և զնիւթ հրոյն առ ընթեր՝ ի շողոյ անտի արևակէզ եղեալ տոչորի նիւթն: - 52.

ՏՈՉՈՐՈՒՄՆ - զայն զինեալ ի վերայ անձանց՝ սաստկացուցանեն զպատերազմն, աներկիւղ մնալով ի հրոյն տոչորմանէ. – 208. հրախառն տոչորմամբ եռացեալ շուրջ զսրտիւն արիւնն՝ մաղձախառն բերմամբ յապուշ զմիտսն կրթեալ՝ կայր ի մէջ տարակուսի – 180.

ՏՈՌՆ - արկանեն տոռունս ի սրունսն, կախեն զհիւսիսայինն աշտարակէն. – 102. Եւ /106/ նոյնժամայն հուպ ընդ հուպ ի դիմի հարեալ Մեհուժանայ և կարթակոտոր զասպազինեալ

երիվարն արարեալ քաջին Սմբատայ՝ տոռն արկեալ ի պարանոցն Մեհուժանայ ասէ. – 108. Այլ և զռամիկ Նորագեղջ աւանին Ռշտունեաց առեալ ածեն ի տեղի վաճառուն Ոստանին Ռշտունեաց, արկեալ տոռունս ի պարանոցն հանեն ընդ սուր. – 202.

ՏՈՍՊ - Իսկ Երուանդայ հետազօտեալ գայ բնակի առ ստորոտով լերինն ի գլուխս Տոսպ գաւառի, և կոչէ զտեղին /82/ Երուանդականս. – 84.

ՏՈՍՊՌՇՏՈՒՆԻՔ - առեալ էր ի բաժնէ /ճիշտը՝առեալ էր ի բաժնի/ Գագիկ իշխանի … զճուաշ գաւառն և զԹոռնաւան, Արտազ,Մարդաստան, Գառնի, Առբերանի, Աղանդռոտ, Բառիլովիտ, Պալունիք և Մեծնունիք, Տոսպռշտունիք, Բոգունիք, Գուգան գաւառ, Արտաշէսեան: - 388.

ՏՈՐՈՄԵԱԼ - հրեշտակի Աստուծոյ հարեալ ի հարուածս անբժշկականս ըստ օրինի Հերովդիայ ախտակրութեան, տորոմեալ խղխայթմամբ, չարալլուկ ուռուցմամբ զտրորումն առնոյր արիւնալից արիւնապարտ մարմինն գազանեղինին. – 376.

ՏՈՒԱՅՏԻ - երթեալ տուայտի ի դրան Մարաց Դարէհի, մինչ զգալ վասն նորա Երուանդայ. – 84.

ՏՈՒԵԱԼ - բայց այլ ամենայն իշխանք արևելեայք խոյս տուեալ յերեսաց նորա՝ ետուն տեղի, ելին կալան զամրական տեղիս, ի բերդս և ի քաղաքս և ի լերինս, ընդ ինքեանս գումարեալ զզօրս և զբնակիչս աշխարհաց իւրեանց ամենայն պատրաստութեամբ: - 270. Բայց հասեալ Բուխայ անց ընդ գետն մեծ զոր Կուրն կոչեն, և յորձանուտ շարժման գարնանային հոսանացն տեղի տուեալ ելանել զօրուն և բնակել շուրջ զքաղաքաւն. – 270. Եւ զինուորք ի մահու վտանգ տուեալ զանձինս՝ի ղոյղս անցանել ի նաւէն ի կղզին. – 50. և զՄարդաստան գաւառ զբուն բաժին տուեալ ցԳուրգէն, և նորա զիւր գործակալս թողեալ անդր: - 326. և զմնացեալ սակաւսն ի մէջ արարեալ շրջափակ տուեալ՝ կամէին զամենեսեան սատակել: - 150. Եւ ամենայն մեծամեծքն հանդերձ խառնաղանճ / 240/ ամբոխիւն դառն տուեալ, ոչ միայն ըստ հրամանի թագաւորին ելանել զհետ աղաղակի փողոյն և արքունի կոչնականացն՝ այլ փութացան տեսանել, թէ ո՛վ ոք և ո՛րպիսիք են սոքա – 242. և բազում և ազգի ազգի հոգաբարձութեամբ տուեալ օգնականութիւնս Հայոց աշխարհիս, շինելով քաղաք Թէոդուպոլիս ի Կարին գաւառի, և զօրս կողմնակալս ի պահեստ՝ ընդդէմ կալ պարսկական յարձակմանցն: - 114. և գառն /ճիշտը՝ դառն/ տուեալ յանձնիւր որջարանաց զօրէն մեղուացն ի մեղուանոցացն արտաքս դիմեալ ի ժամանակս խաղացման ծննդոցն, առաջնորդութեամբ իւրեանց որդնածին առաջնորդին – 398. և դարձոյց ի նոսա զաշխարհն զոր տուեալ էր ի ժառանգութիւն Տիգրանայ Հայկազնոյ – 86. և եկեալ եկաց առաջի ոսոխ վիրագին, և տուեալ ողջոյն ըստ սովորութեան նոցա: - 216. և զաջ թևն տուեալ լինէր ի ձեռն Ապումկդէմայ: - 230. և ինքն վիրաւորեալ սրով մեռանի ի գեօղն Գիւղիկ ի ճուաշ գաւառի, մարտիրոսական հասեալ նահատակութեան, ի վերայ խաշանցն Քրիստոսի տուեալ զանձն ի մահ: - 402. և հատեալ զզօրսն յերկուս առաջս, և հրամայն տուեալ ելանել յերկիրն Վասպուրական, ողողել գերել գերփել /200/ զաշխարհն, աւերել և բնաջինջ առնել և մաշել ի սուր սուսերի. – 202. Եւ հրամայն տուեալ ընդ ամենայն երկիրն՝ զի այր իւրաքանչիւր դարձցի յերկիր իւր և կալցի զիւր ժառանգութիւն – 234. Եւ սկսաւ երկիրս առնուլ զնորոգումն, և եկեղեցիքն պայծառանալ ի զարդ և ի պաշտօնս շքեղութեան, և ցրուեալքն դառն տուեալ դարձան յիւրաքանչիւր տեղիս՝ շինել, տնկել, մոռանալ զցաւսն և զտրտմութիւնսն զոր կրեցին: - 318. Զգունդն առաջին տուեալ լինէր ի ձեռս Գուրգինայ և Վահանայ Հաւնունոյ, որ և նիզակակից նմա էր: - 178. զի թէ ես յաղթեցից՝ երդուեալ ի մեծ աստուածն Որմազդ և յարեգակն և ի լուսին և ի հուր և ի ջուր և ի Միհր և յամենայն աստուածս՝ զի ձեզ տուեալ լիցի թագաւորութիւն Հայոց. – 138. Զորոց տեղի տուեալ գնացին յամուրս իւրեանց – 362. ժամ տուեալ ի գլուխ հանել, յոր չոգանն զգործ պատերազմին: - 328. ժամ տուեալ նմա դառնալ առ նա ի ձմերոց նորա ի քաղաքն Դուին: - 218. ժամ տուեալ՝ փութով յանդիման լինել նմա ի թագաւորաբնակ քաղաքն իւրեանց: - 198. Իսկ զձերբակալսն յղեցին առ Աւշին ի Պարտաւ, որք տուեալ ի կապանս բանտի և դատապարտեցան ի մահ, սրախողխող միջակտուր արարեալ: - 372. Իսկ իշխանն Աշոտ և եղբարք իւր խոյս տուեալ զկողմամբքն Փոքր Աղբագոյ, մերձ առ

յամուրսն Ջղմար և Սրինգ: -372. Իսկ Խոռեմայ առեալ զզօրսն երթեալ ի թագաւորանիստն, հրապմպն տուեալ այլոց ոմանց՝ սպանին զտղայ թագաւորն զԱրտաշիր: - 154. Իսկ նորա տուեալ զնա ի կղզիս Ովկիանու վախճանի անդ, թագաւորեալ ամս Դ: - 110. Իսկ Սահակ որդի Վաչէի խոյս տուեալ գնայ զկողմամբքն Մարաց, ընդ կողմն Ատրպատականի – 82. Իսկ Վասակ Արծրունի խոյս տուեալ գնաց առ Արտաշիր Պարսից – 112. Իսկ Վարդան Մամիկոնեան, որդի Համազասպայ Մամիկոնէի, թոռն սրբոյն Սահակայ, խոյս տուեալ գնաց զկողմամբքն Մոկաց, ի խոխոմս Տաւրոսական լերինն, ի լեսուրս Ջերմաձորոյ – 122. հրապմպն տուեալ ամենեցուն, զի իբրև մերձ լինիցի գարնանային ժամանակն՝ փութով առանց յապաղանաց առ նա հասանիցեն ամենայն պատրաստութեամբ: - 262. Սոքա մերժեալք ի տէրութենէն իւրեանց, զոր տուեալ էր Տիգրանայ և Կիւրոսի՝ կէին անկարգաբար զինչ պիտկէն մինչ ի Կիւրոս Շահակեան: - 72. Վայել էր իսկ եպիսկոպոսին Յոհաննու՝ առնուլ զլուծ համանուանն իւրոյ զՅոհաննու Մկրտչի, որ կապեալն էր ի Հերովդեայ և տուեալ ի բանտ: - 250. Տուեալ էր նշան քաղաքապետին, իբրև զՅուդային ի տէրունական համբոյրն. – 352. Տուեալ լինէր այնուհետև զմասն ինչ զօրուն ի ձեռս զօրապետի ումեմն Ժիրաք կոչեցելոյ – 202. Քանզի Ասիականք արևելից Սեմայ լեալ վիճակ՝ խոյս տուեալ Հայկայ գայ հատուածեալ ի Բէլայ ի Բաբելոնէ յարևելս Ասիական. – 42. Քանզի և զոստանն Նախճաւան տուեալ էր ի կալուած զյաղթութեանն մանազաւենին Կայսկի: - 382. քանզի յառաջագոյն տուեալ էր զնոսա ի ծառայութիւն քեռ իւրոյ Տիգրանուհեայ կնոջ Աշղահակայ, յասացեալ տեղիս բնակեցուցանելով: - 64. և զզօրն տուեալ ի ձեռս Վահանայ Ամատունոյ, հոգալ զգործ պատերազմաց, թէ արդեօք դէպ լինիցի ուստեք: - 96.

ՏՈՒԵԱԼ ՊԱՏԵՐԱԶՄ - Արշակ տուեալ պատերազմ ընդ Մակեդոնացիսն՝ և անդ Կիւրոս քաջապէս արիացեալ առաւելանայր ի գործ պատերազմին. – 72. և տուեալ պատերազմ զաւուրս ոչ սակաւս, որպէս թէ ամսօրեայ մի ժամանակ – 66. Վաղարշակ թագաւորեալ փոխանակ հօր իւրոյ Տիգրանայ, և տուեալ պատերազմ ընդ հիւսիսայինն Հազրաց՝ մեռանի ի կորովաձիգ աղեղնաւորացն: - 92. և Յիսէ տուեալ պատերազմ ընդ քաղաքին, զտարի մի հանդերձ ամենայն նախարարօքն Հայոց, անգամագիտ լինելով՝ դառնայ յԱսորիս. և այս եղև երկիցս անգամ: - 338.

ՏՈՒԺԵԼ - և դաստիարակ առընթեր ունելով զբանն տէրունական … և թէ ,,զի՞նչ օգուտ իցէ մարդոյ, եթէ զաշխարհս ամենայն շահեսցի և զանձն իւր տուժեսցէ, կամ զի՞նչ տացէ մարդ փրկանս ընդ անձին իւրոյ. զի եկն որդի մարդոյ խնդրել և կեցուցանել զկորուսեալն,, - 264.

ՏՈՒԻՉ - Որ և այլոց կարող տուիչ լինել ժամանակաց, որպէս և արանցն որ յառաջ քան զջրհեղեղն քառասուն ևս աւելի բիւրս ամաց և դարս փոխադրական այլաձևս և խժականս, շարս և ներս և սոսս - 38.

ՏՈՒՄԱՐ - Եւ եղև ի լնուլ վեցերորդ ամի գերութեանն Հայոց որ է ՅԶ ամ ըստ թուոյ հայերէն տումարին - 312. ՎԱՍՆ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՋԱՓՐԱՅ, ԶՈՐ ԻՆՉ ԽՈՐՀԵՑԱՒ Ի ՎԵՐԱՅ ԱՇԽԱՐՀԻՍ ՀԱՅՈՑ, ԵՒ Ի ԳԼՈՒԽ ԵՀԱՆ ԶԿԱՄՍ ՉԱՐՈՒԹԵԱՆՆ, ԵՒ ՈՐ ԻՆՉ ԸՆԴ ՍՈՎԱՒ ՆԱԽ ՔԱՆ ԶԼՆՈՒԼ ՎԵՑԵՐՈՐԴ ՅՈԲԵԼԻՆԻ, ԵՒ ԵՕԹԱՆԱՍՈՒՆԵՐՈՐԴ ՈԼՈՄՊԻԱԴԻՆ, ՅԵՏ ԻՆՆԵԻՏԱՍՆ ԸՆԴԻՔՏԻՈՆԻՆ, ՅՈՐՈՒՄ ԲՈՎԱՆԴԱԿԻՆ ԺԱՄԱՆԱԿՔ ԲՌՆԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆՆ ՏԱՃԿԱՑ ԱՄՔ ՄԻԲ ԸՍՏ ԹՈՒՈՑ ՀԱՅԵՐԷՆ ՏՈՒՄԱՐԻ. – 170.

ՏՈՒՆ -Այնքան խնամոցն արժանի՝ զի և զվրէժ արեան նոցա առնուլ ի տանէն Սաւուղայ: - 32. ,,Ես այսպէս կարծէի, թէ յորժամ ես ընդ թշնամիս ձեր մարտնչիմ՝ դուք յայդմ կողմանէ օգնական ինձ լինիցիք, և միաբանութեամբ բարձցուք ի միջոյ զտիեզերական պատուհասն, զտունդ Սպսպնայ: - 138. ,,զի՞ զվայր կոխես զաստուածոյ զտուն տեսանել, Աղէքսանդրէ. – 50. Այլ անժամանակն Բէլ ծախի ժամանակաւ, նշկահեալ ի Հայկայ որդւոյ Թորգոմայ, որ ի տանէ Յաբէթի – 40. այլ տուն Քրիստոսի սուրբ առաքեալքն են և ասին այլոց սրբոց գրոխիւք. – 394. Այլ Քրիստոս իւր ոչ տուն ոչ տաղաւար ասի, այլ մի տէր

Յիսուս Քրիստոս, յԱստուծոյ և ի մարդկանէ կատարեալ. – 394. անդր հասանէին … սոքա ամենեքին արք ԺԶ ի տանէն Արծրունեաց զօրօքն իւրեանց. – 174. ասա ի բուն մինչև աւերեսցին՝ քաղաքք ի բնակչաց, և տուն առ ի չգոյէ մարդկան. – 182. Աստանօր ի դէպ ելանէ և մարգարէախառն օրհնութիւնք մեծի նահապետին /40/ և աշխարհահօրն Նոյի յասելն՝ ընդարձակեսցէ Աստուած Յաբէթի, և բնակեսցէ ի տան Սեմայ: - 42. Բայց աղերսեալ թագաւորն զարս պատուականս, զՎասակ և զՏաճատ և զԳոտեր, որք էին ի մեծ նախարարութենէ տանն Արծրունեաց՝ զի զժողովն ընկալցին ընդ երից սուրբ ժողովոցն: - 132. Բայց ի տան հօրն Քրիստոսի օթևանք բազում են. – 338. Բայց հրաման ետ Դերանիկն Գրիգոր հարազատի իւրոյ ի նոյն տանէ Արծրունոյ, և կալաւ զնա և եդ ի յամուրսն Սևան. և հրամայեաց Հասանկան քեռորդւոյն իւրոյ՝ պահել զնա յընդարձակի: - 342. Բայց նախ զԱշոտ և զտուն նորա ածջիք այսր – 198. բերանաբաց դժոխաբար լայնեալ զբերան իւր՝ յոգունց քան թէ սակաւուց արար վիժել յանդունդս, որոց ոմանք և տունք նոցա գերեզման նոցին եղեն – 358. գնացին մտին ի գաւառն Ռշտունեաց, և առին յաւարի զտունն Գարեգնի Ռշտունեաց տեառն. – 102. Գունակ Կորխային բանակին յանդնդաքակ տուննսն զբնակութիւնսն արարին, անխայեալ ի նինուէականն ստրջացեալ նախ անդ ո՛չ անխայեալ առ քարեղէն սիրտ քաղաքացւոցն Դունայ: - 358. գրէ առ սուրբ եպիսկոպոսն Գրիգոր Ամատունեաց տանն … գտանել զելս իրացն եկեալ հասեալ հինին. – 400. ԵԹԷ Ո՞ՐՊԷՍ ԵՂԵՒ ԲԱՐՁՈՒՄՆ ՉԱՐ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՆ ՊԱՐՍԻՑ ՏԱՆՆ ԱԱՍԱՆԱԿԱՆ: - 136. և ըստ մեղաց տանն Արշակունեաց առաջին թագաւորացն մերոց հետազօտեալ լինէին, գնային ոտնխեթի,/ճիշտը՝ոտնխթի/ գայթ ի գայթս և աղտեղասէրս – 182. Եւ անյապաղ գլխաւորեալ խորհրդոցն՝ առնու ընդ իւր զԴերենիկն, և էանց գնաց ի տուն իւր ի Բագարան: - 322. և ապա մտին ի տունն Աստուծոյ, և տարածեալ զիրովարտակն առաջի սրբոյ սեղանոյն՝ անկան ի վերայ երեսաց իւրեանց յերկիր առաջի Տեառն և լացին դառնապէս – 146. Եւ առ սոսա ասացեալն ի Փրկչէն, ,,ամենայն թագաւորութիւն բաժանեալ յանձն աւերի, և ամենայն քաղաք և տուն բաժանեալ յանձն ոչ /194/ կացցէ,,: - 196. Եւ արձակեաց զնա ի տուն իւր մեծաւ ուրախութեամբ և անտրտում խնդութեամբ – 218. Եւ բնակեն առանձին ըստ տունս ազգաց, և այնչափ ի բացեայ են ի միմեանց՝ մինչ թէ ոք յարանց զօրաւորաց ի բարձրաբերձ տեղեաց ուժգին խանչիցէ՝ հազիւ թէ ուրեք կարիցէ առնուլ զբոմբիւն ձայնին, իբրև ի վիմաց ինչ արձագանգ/ք/գրքում՝ արձագան/ լինելոյ կարծիս բերելով – 190. Եւ գունդն Հայոց խաղացին ընդդէմ նոցա, վիմաձև անքակ ի միմեանց ըստ տոհմս ազգաց, ի տանէն Արծրունեաց՝ Գուրգէն և Վասակ և Պելճ և Մուշեղ և Սահակ և Ապումկդէմ և Աշոտ – 230. Եւ ընդ մտանելն նոցա աշխարհս՝ վրդովեցին զուխտ քրիստոնէութեանն, և փոյթ ընդ փոյթ ձեռնամուխ եղեն աւերել քանդել զեկեղեցիս, զտունս աղօթից կործանել. – 124. և ի փայտից մայրեաց շինեալ էր քաղաքն նոցա, պարիսպք և պատուարք և ապարանք նոցա և ամենայն տուն բնակաց քաղաքին և ամենայն կազմած պատրաստութեան նոցա: - 270. Եւ իբրև անցին աւուրք ինչ՝ վախճանեցաւ տանուտէր տանն: - 158. և կալեալ զնա եդ ի բանտի ի Նկան բերդի և զամրոց նորա եհան ի նմանէ, և կացոյց զհաւատարիմս իւր պահել զնա, և զտուն և զստացուածս հանեալ ի նմանէ՝ և կացոյց ի վերայ աշխարհին զիւր գործակալս: - 348. և կանգնեցին պատնեշս և շինեցին ապարանս և արարին տուն բնակութեան – 276. Եւ հրամայեաց ածել առաջի զոմանս յերանելի արանց յազատէ տանէ, և զայլս որք ի բնիկ հեծելազանց, ըստ ազգս և ըստ տոհմս աշխարհաց – 264. և մանաւանդ զի հարկ փութոյ եղև մեզ գիտել զպայազատութիւնս երանաց տիրեցելոց մեր աշխարհի և որ յառաջ քան զնոսա թագաւորք Ասորեստանեայց, որդի /34/ ի հօրէ առեալ մինչև ի Սենեքարիմ արքայ, որ առ Եզեկիայիւ Երուսաղէմի արքայիւ եղեալ ազգապետ տանս Արծրունի: - 36. Եւ մեր անտես արարեալ զգործս վնասուց ձերոց, զոր մեղայք մեզ, և լիցին անձինք ձեր ի գիւտս, և կեցջիք և տիրեցէք աշխարհի և տանց ձերոց, դուք և որդիք ձեր – 244. և նա տրտմեալ գնաց ի տուն իւր, քանզի հանապազ ստիպէր ի դիւէ անտի, թերևս թոյլ տալովն Աստուծոյ, զոր համարէր ի հրեշտակէ զանկանելն ի մտաց: - 160. և նախ

ձեռս արկցէ յԱշոտ և տուն նորա և ի Բագարատ և տուն նորա – 184. Եւ նորա ըմբռնեալ զնա և զամենայն ազգատոհմն նորա ի տանէ Բագրատունեաց և կապեալ երկաթեղէն կապանօք՝ խաղացոյց ի Սամառայ: - 186. Եւ նոքա էին արք փառաւորագոյնք ի տանէ Արծրունեաց և յայլոց նախարարաց, որոց Տէր եղիցի այցելու: - 402. և որք ի տանէն Ամատունեաց՝ Շապուհ և Վահան և Սարայ եղբարք միմեանց, Ապուսակր Վահունի և այլք ընդ նոսա, միաբանական խորհրդակցութեամբ խորհրդածեալ ընդ Գագկայ առ ի սպանումն Ապումրուանայ – 368. զայս խորհեալ Մարդպետին ասէ, թէ զայս ձախողակի իմացմունս կատարել կարացից՝ թերևս և զտուն Մամիկոնեան նախարարութեանց կարացից որսալ ի կորուստ: - 98. Զի այր քաջ է և պատերազմող, և միաբանք են որք ընդ նմա են զօրքն, և զանձինս ի մահ դնիցեն ի վերայ տանց և աշխարհաց և ազանց և տոհմից իւրեանց: - 212. զի և զմեծութիւն ընչից, որ ի գանձս իմ՝ ամի ամի յաւար տալով՝ զուարթամիտ սրտիւ ինձ համարէի զյափշտակութիւն տան իմոյ որ ի ձէնջ և առ ձեզ - 216. Զի և տուն Հայոց անուանեալ առաջին ասէին զՏարօն: - 366. զի էր նորա /178/ գանձ բազում ի կարաս թաքուցեալ ի գետնափոր տան, ի ներքոյ դրացն ապարանից տան - 180. զի էր նորա /178/ գանձ բազում ի կարաս թաքուցեալ ի գետնափոր տան, ի ներքոյ դրացն ապարանից տան -180. զի Նեստորականացն /գրքում՝ Նստորականացն/ և Քաղկեդոնականին է այս իմացմունք այլովքն ևս երկաբնակօք, որք բանին՝ տուն և տաղաւար զառ ի կուսէն առեալ մարմին դանդաջեալ ասացին, և ոչ միութեամբ բնութեամբ բանին մարմին լինելով. – 394. զի տուն իմ տուն աղօթից կոչեսցի ամենայն հեթանոսաց, ասաց Տէր,,: - 224. զոր ցուցանեմ յայլում տեղւոջ, և զոր ինչ արար արքայն Պարսից ընդ տունն Արծրունեաց ի սադրելոյ Բարծումայի ամբարշտի: - 130. զորս վաճառակուր արարեալ յօտար ազգս, վարել ի ծառայութիւն, գնալ հեռանալ մերժել ի տանց, հայրենի ժառանգութենէ իւրեանց:- 262. զսուրբ եկեղեցիս, զտունս աղօթից քրիստոնէից այրել աւերել հիմն ի վեր տապալել, զքահանայսն նորոյ ուխտի ի սուրս իւրեանց մաշել, զծերս և զպառաւունս մահու սրոյ սպանանել, զերիտասարդս և զկուսանս խաղացուցանել ի գերութիւն, զստացուածս և զինչս վատնել աւարառութեամբ. – 398. Ընդդէմ նորա զօրաժողով եղեալ տունն Գագայ/ծն.Գաղայ/ ազգն Գաղատացւոց, երկոտասան բիւրու – 66. Ի սոյն աւուրս որք մնացեալ էին ի տանէն Արծրունեաց իբրև լուան զպարտումն զօրացն արքունի ի Ծանարացն՝ ի մի վայր եկեալ գունդ կազմեալ հետևազօրքն մարտակցօք հանդերձ խառնաղանջ ամբոխիւ՝ լինին թուեալ արք Տ – 304. Ի սորա ժամանակս տիրէր Վասպուրական աշխարիս Աշոտ ի տանէն Արծրունեաց, այր քաջայայտ և ճոխ ի բարձրագոյնս. – 170. Իսկ զթագաւորաբնակ տեղին մեծին Տրդատայ տան ի ձեռս Վահանայ Արծրունւոյ՝ շինել նմա տուն թագաւորաց, արարս պատրաստութեամբ. – 126. Իսկ ի տանէն Արծրունեաց ընդ մեծ նախարարսն Հայոց մկրտեալ լինի Տիրոց որդի Բաբգէնի երկրորդի - 94. հարկանէր նմա սպասաւորութիւնս միամիտս, արածէր ուղտս և լինէր հրամանատար տանն նորա: - 158. Հրաման ետ արքայ Կաւատ արկանել զնա ի տուն մի արքունական սենեկացն. – 152. միայն թէ ընդարձակեսցես մեզ և տոհմի մերոյ, բնակաց երկրի մերոյ՝ մնալ յիւրաքանչիւր տունս բնակութեանց կալ խաղաղութեամբ – 212. մինչ կալ մնալ միայն երեսուն արանց ընդ քաջին Վահանայ, Մերշապուհ և Յաշկուր Արծրունիք, և Կամսարն Ներսէհ, և ի տանէն Ամատունեաց՝ զորոց զանուանսն անգիտանամ – 134. մինչև զանբարկանալին Աստուած ի բարկութիւն ածել, ի սատակումն անձանց և ի կործանումն աշխարհի և յաւեր ժառանգութեան տանց հայրենի բնակութեանց. – 182. Յամի երկրորդի Յազկերտի որդւոյ Վռամայ երկրորդի՝ բարձաւ թագաւորութիւնն ի տանէն Հայոց – 120. Յամի ութերորդի Մուրկայ թագաւորի, թագաւորն Պարսից Որմզդ որ ի տանէ Սասանայ՝ սպանաւ յիւրոց հաւատարմաց – 136. յանդգնեցան ասել և զմեհեան՝ տուն Աբրահամու – 160. Յետ բառնալոյ թագաւորութեանն ի տանէն Արշակունեաց, և հայրապետութեանն ի տանէն սրբոյն Գրիգորի՝ Ղևոնդ ոմն աշակերտ սրբոյն Մաշտոցի տեղապահ լինէր սրբոյն Սահակայ, և Յովսէփ եպիսկոպոս և Մովսէս և Մեղէս: - 120. Յետ բառնալոյ

թագաւորութեանն ի տանէն Արշակունեաց, և հայրապետութեանն ի տանէն սրբոյն Գրիգորի՝ Ղևոնդ ոմն աշակերտ սրբոյն Մաշտոցի տեղապահ լինէր սրբոյն Սահակայ, և Յովսէփ եպիսկոպոս և Մովսէս և Մեղէս: - 120. Յետ բառնալոյ թագաւորութեանն Հայոց ի տանէն Արշակունեաց՝ ապա մարզպանք Պարսից կալեալ տիրէին աշխարհիս. – 124. Յետ բառնալոյ իշխանութեանն ի Վասպուրական երկրէն մնացին տոհմք Արծրունեաց ըստ ազգս ազգս … և Ապուջափր և Ապումքդէմ և Վասակ և միւս Վասակ և դարձեալ այլ Վասակ և Մուշեղ և Աշոտ և Սահակ , և այլք ի տանէն Արծրունեաց. և ազատք նոցա: - 298. Նա և տեղիք սրբութեանց տունք աղօթիցն զշարժմանն կիրս կրեալ, պատառմամբ որմաշարժ լինելով – 358. Նորա զչարեալ ընդ հասանել պատգամին՝ առ զայրուցս բարկութեան քինահանութիւն վրէժխնդրութեան արարեալ՝ ի բաց եհան ի գրոցն պատմութենէ՝ որ ինչ վասն տանն Արծրունեաց էր գործոց հանգամանք, և որ ինչ օրինակ մարտիրոսութեան Վահանայ Արծրունոյ:-130. Շինեաց և ի վերայ Ամրական քարանձաւին յելս և ի մուտս կոյս տունս խրախիցս ոսկեզօծս պատեշգամեալ, յաւելլով ի յառաջագոյն ի հօրէ նորա Դերանկէն շինեալ: - 390. ո՞չ ապաքէն տունդ Սասանայ եբարձ զերկիր ձեր և զտէրութիւնդ, և դուք դիմեալ գայք ի վերայ իմ: - 138. որ է տուն Աստորովայ. – 60. որ միապետեալ զամենայն, շինեալ քաղաք և տուն արքունի, վասն ամուր զգուշութեան արքունեաց, զԲաղդադ: - 168. Որկեն և եղեցանն առ նորա բերեալ բացայայտ ի խորհուրդ տապանին, ի Փռիւգացւոց ապարասանութենէ ի մեզ ճախրեալ ապրուստն. ի տանն Աստուծոյ զընթացսն քաջայարմարագոյն հաւատով բերեալ: - 396. որոյ սկիզբն է ,,Անզբաղել ական սրտի նայեցող անձն իմ ի միւսանգամ գալուստն,, , Ե տուն ի յութերորդ վանգէ: - 284. որպէս ասաց Պաւղոս, եթէ ,,դուք տաճար էք Աստուծոյ կենդանւոյ,, , և դարձեալ ասէ թէ ,,տուն Աստուծոյ եմք մեք,,. և դարձեալ մարգարէին ասէ, բնակեցայց ի նոսա և գնացից ի նոսա,,: - 394. որք ոչ վրիպէին ի մազոյ, որպէս և յայնժամ յԻսրայէլի էին արք զօրաւորք, գունդք տանն Եփրեմի և Բենիամինի: - 200. Չիցէ՞ լուեալ ձեր զոր ասաց Սողոմոն, թէ ,,որ հատուցանէ չար փոխանակ բարւոյ՝ չար ի տանէ նորա մի պակասեսցէ,,: - 214. պատմեաց նոցա զհանգամանս տեսլեանն … զբառնալ եպիսկոպոսապետութեանն և թագաւորութեանն ի տանէն Արշակունեաց, և զկարգապետել անարժանիցն, և զընտրութիւնն սրբոց – 120. սա մատուցեալ առ թագաւորն Տիրան՝սկսաւ քսութեամբ խօսել ի գաղտնի զտանէն Արծրունեաց և զՌշտունեաց - 98. սա առաջին ի տանէն Բագրատունեաց եկեալ կայ նա զայսու կողմամբ Այրարատեան նահանգի: - 76. Սահակայ առեալ ի պարգևի զաշխարհն՝ թողու զորդին զԱշոտ զլեառնակողմամբքն առաջին իւրեանց տէրութեանն՝ շինել, բնակել, ժառանգեցուցանել զերկիրն ի ժառանգութիւն իւրեանց ազգի ի զաւակ տանն Արծրունեաց: - 90. Սոքա ամենքին աղխիւ և ընտանեօք իւրեանց թողին զտունս բնակութեան իւրեանց և զհայրենիս իւրեանց, ի վերայ մտերմութեամբ հպատակութեան որդւոցն Դերանկին. – 364. ստացան բարեկարգաբար զարդարել զմերկացեալն ի բարեզարդութենէ, զմերժեալն և զհեռացեալն ի հայրենեաց և ի տանց՝ յանձնիւրս առնել դարձումն. – 388. տարան ետուն ի բանտ արքունի, ուր կայր Աշոտ իշխան և այլ նախարարք ի տանէն Արծրունեաց: - 238. Տեսեալ կնոջն զՄահմէտ այր հաւատարիմ և ուշմագոյն յամենայն իրս աշխարհականս՝ եղև նմա կին և ետ ի ձեռն նորա զամենայն հոգս տան և ընչից: - 158. փոխէ անդ գեօղս և շինէ զբլուրն, որ տեղի բանակի ղաշիկ առնելոյ էր տանն Արծրունեաց, և անուանեաց յանուն իւր զձեռակերտն Գագկակերտ: - 396. Փութաճեմ ընթացող արշաւանս ի վերայ ձգեալ՝ հասանել ի լեառն տեառն և ի տուն Աստուծոյ մերոյ, ըստ յորդորման մարգարէիցն – 392. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … և ի տանէն Բագրատունեաց Թոռնկայ որդի զօրօք իւրովք. ի տոհմէն Ամատունեաց Շապուհ Ը հարազատօք և զօրօք իւրեանց. – 174. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … և այլ բազումք յազատ տանէ – 174. Քանզի բազում աշխատութեամբ է գտանել զշար ազգաբանութեան տանն Արծրունեաց, վասն հեռաւոր ժամանակաց կացեալ և դիւանացն անյայտութեանց ի

մէջ Հայաստանեայցս – 12. Քանզի ի գնալ նորա զօրացուցանել զքեռին իւր զթագաւորն Հայոց, իսկոյն յելանելն նորա ի տանէ իւրմէ ի Վան քաղաքէ՝ տիրէ ի վերայ նորա ցաւք հիւանդագինք կարապետք մահու, անմերձենալիք ճարտարաց բժշկական ձեռնարկութեանն: - 384.

ՏՈՒՆ ԱՂՕԹԻՑ - և ուրախ արարից զնոսա ի տան աղօթից իմոց. – 224. զի տուն իմ տուն աղօթից կոչեսցի ամենայն հեթանոսաց, ասաց Տէր,,: - 224.

ՏՈՒՆ ԳԱՆՁԻ - և զտունս գանձի նորա հրամայեաց աճել յաւարի. – 66.

ՏՈՒՆ ԳԱՆՁՈՒ - և ի վերայ նորա կանգնէ զԱստղկեան պատկերն, և մօտ նորա զտուն գանձու պաշտպանութեան կռոցն. – 88.

ՏՈՒՆ ԳԱՆՁՈՒՑ - գումար արարեալ են, ամենայն զինուոր ի գանձարանս ի տունս գանձուց թագաւորին, զոր դարձեալ ուղտիւք կրէին ընդ ինքեանս: - 282. և ընդ այգն ընդ առաւօտն առին յաւարի զբանակն հանդերձ ախիւն և զտունս գանձուցն զորս առ ինքեանց: - 332. բայց միայն ի դրան արքունի մտանել և ելանել ընդ հաւատարիմս թագաւորին ի տունս դիւանաց և գանձուց: - 92.

ՏՈՒՆ ԴԻՒԱՆԱՊԱՀ ԳԱՆՁՈՒՑ - զոր ընթերցասէրն Պտղոմէոս գրեալ և յարդարեալ ստուգաբանութեամբ, դնեն զգուշութեամբ ի դիւանապահ տունս գանձուց մինչև ի Կղէոպատրա կին, որպէս վերագոյնն գրեցաք: - 74.

ՏՈՒՆ ԴԻՒԱՆԱՊԱՀ ՄԱՏԵՆԻՑ - և բացեալ զտուն դիւանապահ մատենից և գտեալ զսերունդս Սենեքերիմայ, և զգործս նոցա զմիոյ միոյ ուրուք յանուանէ զառն իւրաքանչիւր զանուն և զքաջութիւն իւր, նոյնպէս և զայլն ամենայն ըստ տոհմից տեղեաց - 74.

ՏՈՒՆ ԴԻՒԱՆԱՑ - բայց միայն ի դրան արքունի մտանել և ելանել ընդ հաւատարիմս թագաւորին ի տունս դիւանաց և գանձուց: - 92.

ՏՈՒՆԿ - և յաւեր դարձան գետք և ագարակք և աւանք, ի բաց մերկացեալ զզարդ և զբարեձևութիւն, և ընդ ազգականութեամբ փակեալ զանազան բոյսք և տունկք, որ ի վերայ երեսաց երկրի. – 238. ի սակաւուն հաւատարիմ լինելով՝ ոչ այնմ և եթ տիրեսցէ տնկոյն, այլ և բազմերջանիկ երկնայնոցն հասցէ կենաց: - 20. Իսկ զգերազանցութիւն գեղեցկութեանն որ բերան բաւեսցէ ասել բան մարդկային, միանգամայն և զաստուածագործ տնկոցն հեշտալի տեսութիւն. – 20.

ՏՈՒՐԵԻԱՌԻԿ - յորում շահաստանն Դուին, մարդախիտ պարսպաւոր պատնիշօք պատուարեալ և տուրնաառիկ վաճառականութեամբ և ազգի ազգի պղծութեամբ յափրացեալ յղփացեալ: - 358.

ՏՈՒՐՔ - Իսկ զհարկացն տուրս յարքունիսն Կեսարու՝ ի ձեռն դպրապետին վճարէ առ կայսր. – 96.

ՏՊԱՒՈՐԵԱԼ - և զանձկալից տեսութիւնն հրաշափառապէս և անճառաբար ի վարշամակի տպաւորեալ ելից զկարօտութիւնն Աբգարու աղբիւրն կենաց Քրիստոս: - 76.

ՏՌՓԱՆՔ - և ինքն գնացեալ յԱսորեստանէ յերկիր Հայոց, ի տռփանս համբաւուց ուրումն Հայկազնոյ: - 44.

ՏՊՈՆ - Տե՛ս ՏԻՊՈՆ

ՏՐԱՄԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ - Բայց անյայտք են եթէ կատարելանան, զի հազիւ սպիքն գան, ըստ որումն սրբազանի տրամաբանութեան: - 338.

ՏՐԱՄԱԴՐԵԼ - գլխաւորագոյն և բարձրագոյն յիշատակ արձանացուցեալ անջինջ կտակ առ բազմախաղաց ժամանակս տրամադրեաց: - 392. և զսուգ և զտրտմութիւն, զոր կրէին աշխարհս յաղագս մահուանն Դերանկին՝ յուրախութիւն և ի խնդութիւն տրամադրէին. – 360.

ՏՐԱՄԱԴՐՈՒԹԻՒՆ - հարուստ մի հեռի զբարանցն տաշելոյ զհոլովումն բերելով առ տրամադրութիւն կոչարանին իբրև ասպարիսօք երիւք, զբացագոյնն մօտագոյնս գործելով սայլիցն հոլովմամբ. – 396.

ՏՐԱՄԱՄԻՏ - Եւ այս բաւականասցի տրամամիտ մտառուացն – 300.

ՏՐԴԱՏ - բայց միայն զազգին շարս ըստ գիւտի աշխատութեանն բաւական համարեցաք յառաջ վարել մինչ ի թագաւորել Տրդատայ – 94. ԴԱՐՁՆ ՏՐԴԱՏԱՅ Ի ՅԵՐԿՐԷՆ ՅՈՒՆԱՑ - 94. Եւ Գուրգինի նորին եղբօրն զպատիւ մարզպանութեան գահակալութեան հաւատացեալ, ըստ կարգի բարձաբերձութեան թագաւորացն Հայոց, մանաւանդ մեծին Տրդատայ թագաւորի: - 370. Զոր հոյակապն Տրդատ կարգադրեալ վայելչապէս հոգաբարձութեամբ զպատերազմականն հարկանել հարկս ընդդէմ հինից արշաւանաց. զոր կարգապետութիւն և առ սուրբ հրեշտակն գտանեմք /գրքում՝ գտանեմք/ յարարչական նախախնամութենէն, զաշխարհի զօգուտն բերելով: - 398. Թագաւորեալ մեծին Տրդատայ ի վերայ հայրենեաց աշխարհին – 94. Թագաւորէ Խոսրով որդի Տրդատայ փոխանակ հօր իւրոյ, հրամանաւ Կոստանդիանոսի – 96. Իսկ զթագաւորաբնակ տեղին մեծին Տրդատայ տան ի ձեռս Վահանայ Արծրունւոյ՝ շինել նմա տուն թագաւորաց, արարս պատրաստութեամբ. – 126. սրբոյ թագաւորին և քաջ նահատակին Տրդատայ զբարիոք պատերազմեալ ընդդէմ անմարմին և մարմնաւոր պատերազմողաց, փոխի յերկրաւոր աշխատութեանցս ի հանգիստ, մեծաւ պատուով թագաւորական շքեղ և երևելի դիազարդութեամբ – 96.

ՏՐՈՎԱԿԱՆ - որ յետուստ՝ մոլի բռնաւոր, որ և զՏրովական դժուարամարտիկ իրս քաջապէս և կարողաբար վանեալ՝ աստուած ի նոցանէ ասացաւ, նա և ոչ աշխարհակալին Աղէքսանդրի Մակեդոնացւոյ - 36.

ՏՐՈՐՈՒՄՆ - հրեշտակի Աստուծոյ հարեալ ի հարուածս անբժշկականս ըստ օրինի Հերովդիայ ախտակրութեան, տորոմեալ խղխայթմամբ, չարալլուկ ուռուցմամբ զտրորումն առնոյր արիւնալից արիւնապարտ մարմինն գազանեղինին. – 376.

ՏՐՈՒՆԻ - Իսկ իշխանն Աշոտ … Մուշեղ Վահևունի … և Վահրամ սեպուհ թիկնապահ իշխանին, և Վահրամ Տրունի և Հասան և այլք ի սեպուհ պաշտօնէից … եկին մտին ի բերդն Դղեակ, յամրոցն Նկան, որ ի Թոռնավան գաւառի. – 206.

ՏՐՈՒՆԻՔ - ելին գնացին առ Ատոմ … Յիսէ Տրունեաց տէր որդի Հոնաւարայ, Վարազշապուհ Աբելինից տէր, Թադէոս Ակէացի Շերեփայ որդի, և այլք ընդ նոսա: - 364. արդ մեք, նահապետք ազատաց Վասպուրական իշխանիս՝ Մուշեղ ի ցեղէ Վահևունեաց, Վահրամ յազգէ Տրունեաց, Վահրամ միւս, որ ի թիկնապահ իշխանիս … գրեցաք առ քեզ Բուխայ գլուխ զօրավարաց Տաճկաց և բարձակից մեծ թագաւորին. – 212.

ՏՐՏՄԱԿԱՆ - Եւ ինձ ի վերայ տրտմականացն դէմ եդեալ առ կատարելագոյն և առ անզուգական անհամեմատ խնդութիւնն դեգերել, առ հոգևորական ուրախութիւնսն ընթանալ յետ մարմնական տրտմականացն յաճախութեանցն: - 386. Եւ ինձ ի վերայ տրտմականացն դէմ եդեալ առ կատարելագոյն և առ անզուգական անհամեմատ խնդութիւնն դեգերել, առ հոգևորական ուրախութիւնսն ընթանալ յետ մարմնական տրտմականացն յաճախութեանցն: - 386. Յայսմ վայրի ոչ մտադիւր ախորժակօք գրեմ զճառս պատմութեանս, որ տրտմականքն, քան թէ ուրախականքն յառաջանան տիրել ինձ: - 384.

ՏՐՏՄԵԱԼ - և նա տրտմեալ գնաց ի տուն իւր, քանզի հանապազ ստիպէր ի դիւէ անտի, թերևս թոյլ տալովն Աստուծոյ, զոր համարէր ի հրեշտակէ զանկանելն ի մտաց: - 160.

ՏՐՏՄԵԼ - և առաջի արկեալ զհառաչանսն, զարտասուսն, զխոստովանութիւնն, զողորմագին պաղատանսն, մինչ ի մահ զտրտմելն, զկենաց դեղն հայցել, զմարմին և զարիւն որդւոյն Աստուծոյ ի թողութիւն մեղաց – 386.

ՏՐՏՄԵՑՈՒՑԱՆԵԼ - Եւ ոչինչ ամենևին զչարացաւ ընդ նմա Բուխայ և ոչ յիշեաց զգործսն զոր գործեաց, և ոչ տրտմեցոյց զերեսս իւր. – 288.

ՏՐՏՄՈՒԹԻՒՆ - Բայց երանելի հայրապետն Տէր Գէորգ սաստկագոյն քան զտիեզերական կործանմանն առ Նոյիւ բերելով զտրտմութեանն թախիծս, հանդերձ եպիսկոպոսիւն Գրիգորիւ՝ զաբրահամեանն վաղնջուց աղաչանսն ի կործանմանն Սոդովմայ յառաջաբերեալ մարդասիրին Աստուծոյ. – 358. և զսուգ և զտրտմութիւն, զոր կրէին աշխարհս յաղագս մահուանն Դերանկին՝ յուրախութիւն և ի խնդութիւն տրամադրէին. – 360. և մեծաւ տրտմութեամբ հաչէր և հառաչէր յոգի իւր. – 218. Եւ սկսաւ երկիրս առնուլ

զնորոգումն, և եկեղեցիքն պայծառանալ ի զարդ և ի պաշտօնս շքեղութեան, և ցրուեալքն դռոթ տուեալ դարձան յիւրաքանչիւր տեղիս՝ շինել, տնկել, մոռանալ զցաւսն և զտրտմութիւնսն զոր կրեցին: - 318. ինքեան և որոց յետ իւր թողլով ժառանգութիւնն որդւոց կեանս վշտագինս հանդերձ մահուամբ, և ծննդականութիւնս տրտմութեամբ: - 22. Ո՞վ յիմարութեան առաջնոցն. ո՞րպիսի կատաղութիւն և գիւտք դիւացն նախկին ժամանակաւ սպրդեալ մուծաւ յաշխարհ, ապստամբութիւն առ Աստուած և տրտմութիւն սրբոց հրեշտակաց, և պատճառ վտանգաւոր մահու ծառայիցն Աստուծոյ յաւուրս ապագայիցն. – 38.

ՏՐՏՈՒՆՋ - Իսկ Հասան ըստ յանձնառութեանն զնաց մեկնեցաւ ի Դերանկէն, եմուտ առ Գագիկ յամուրն և զտրտունջն զԴերանկէն հաւատարմացոյց առաջի Գագկայ, որ դիւրաւ առ հաւատալն հաստատնագոյն երևէր. – 350.

ՏՓՂԻՍ, ՏՓՂԻՔ - և տաց քեզ զկողմանս Ասորոց և զամենայն Արեւաստան մինչև զՄծուին քաղաք, և ի յերկրէ Հայոց՝ զաշխարհս տանուտերական իշխանութեանն մինչև յԱյրարատ և ընդ Դուին քաղաք և յեզր ծովուն Բզնունեաց և ցԱռեստն աւան, և զմեծ մասն աշխարհին Վրաց մինչև ցՏփղիս քաղաք. – 136. Ազդ առնէ քաղաքապետին Տփղեաց. և խնդրեալ զնա առ ինքն՝ /316/ ստիպէր տագնապէր ահս արկանելով, թողուլ զօրէնս քրիստոնէութեան և յանդորր ելանել: - 318. և հրաման ետ հասանել ի վերայ քաղաքին Տփղիք կոչեցեալ. որում յառաջագոյն Փայտակարան անուանէին. – 270.

ՏՓՂԻՔ - Տե՛ս ՏՓՂԻՍ

ՏՔՆՈՒԹԻՒՆ - Եւ քանզի որպէս ասացաւ՝ ի յերկարագնացս աշխատութեանց երիվարացն և հեծելոցն ծանրութիւն ի տքնութենէն ի վերայ հասելոյ, և տօթն արեգականակէզ տապախառն ջերմութեանն, և թանձր ծարաւոյն պասքեցելոց երիվարացն հանդերձ հեծելովքն – 402.

ՏՕԹ - Եւ քանզի որպէս ասացաւ՝ ի յերկարագնացս աշխատութեանց երիվարացն և հեծելոցն ծանրութիւն ի տքնութենէն ի վերայ հասելոյ, և տօթն արեգականակէզ տապախառն ջերմութեանն, և թանձր ծարաւոյն պասքեցելոց երիվարացն հանդերձ հեծելովքն – 402.

ՏՕՆ - և միապետէ զտէրութիւնն Անձաւացեաց և խաղաղեցուցանէ զերկիրն և բնակէ յանհոգս զապահովացեալ ի հինից. շինէ եկեղեցիս և կատարէ տօն նաւակատեաց խաղաղութեան: - 326. Եւ յետ այսորիկ որդիք նորա Գագիկ և Աշոտ և Գուրգէն կանոնեցին զյիշատակութիւն նոցա ի տօնի սրբոյ Խաչին – 356. Զորս առեալ քրիստոնէից զպատուական մարմինս նոցա՝ ծածկեցին փառաւորապէս թաղմամբ, ամ ըստ ամէ տօնիւք զօր կատարմանն յիշատակել, որք են արք թուով է: - 268. Քանզի ասէ, թէ ,,էին ոմանք յելելոց անտի հեթանոսաց, որք եկեալ էին յԵրուսաղէմ ի տօնն, զի երկիրպագանիցեն. – 76.

ՏՕՆԱԽՄԲԵԱԼ - և զօր մահուան սրբոյն ամենայն Ասորեստան տօնախմբեալ մեծաւ ուրախութեամբ ի Քրիստոս Յիսուս ի Տէր մեր - 254.

Ր

ՐՈԲՈՎԱՄ - որպէս Ռոբովամ որդին Նաբատայ, որ մեղաւ և յանցոյցն զԻսրայէլ, որպէս գրեալ է ի գիրս թագաւորացն Իսրայէլի – 248.

Յ

Յ/նախդիր/ - Եւ ի բազում և քաջ խորհրդոց զայս և եթ հաստատուն խորհուրդ ընտրեցին սինկղիտոսքն, և ասեն ցթագաւորն. – 196. Արդ են ժամանակք թագաւորութեանն Պարսից, սկսեալ ի Կիւրոսէ ցԴարեհիոն … և ամք անիշխանութեանն զոր ոմանք ի պատմագրաց գրեն Կ, և այլք Հ – 166 եկեալ հասեալ վրէժխնդրութեան պատիժք, վասն անօրէնութեանց մերոց զոր գործէաք առ հասարակ ի փոքրկանց մինչև ցմեծամեծս. – 196. ետ նմա զԱրևաստան զամենայն մինչև ցՄծուին և զերկիրն Հայոց մինչև ցգետն Հուրասդան, և զգաւառն Կոտայից մինչև յաւանն Գառնի յեզր ծովուն Բզնունեաց և մինչև յԱռեստն աւան և զԿոգովիտ գաւառ մինչև զՀացիւն և ցՄակու: - 140. Երևեալ նմա յայնժամ ի բանտին այր մի գեղեցկատեսիլ ի կերպարանս ալևորի, լուսակիզն փայլմամբ՝ ասէ ցԳուրգէն – 318. և զՄարդաստան գաւառ զբուն բաժին տուեալ ցԳուրգէն, և նորա զիւր գործակալս թողեալ անդր: - 326. Եւ Ալի էր այր քաջ. ասէ ցնա, արի՛ ելցուք, քանզի են և ընդ մեզ արք բազումք, թերևս լիցի ելք իրացդ պիտանութեամբ: - 160. և ասաց ցեղբայրն. – 46. Եւ ասեն ցթագաւորն, ,,լաւ է մեզ մեռանել վասն անուանն Քրիստոսի, քան վայելել ընդ քեզ. – 292. Եւ եկաց սուրբ Խաչն տէրունական յաստուածակերտ քաղաքին մինչև ցմիւսանգամ առածն Երուսաղէմի որ յորդւոցն Իսմայէլի: - 154. Եւ են ի թուել մինչ ցայս վայր այսոքիկ. Ադամ, Սէթ, Ենովս, Կայիանան, Մաղաղայէլ, Յարէդ, Ենովք, Մաթուսաղայ, Ղամէք, Նոյ, Քամ, Քուշ, Նեբրովթ որս և Բէլ: - 36. և իբրև եղ առաջի զվնասուցն որով կարծէր արկանել զնա ի հաղբս կորստեան՝ ասէ ցերանելին – 294. Եւ իւր հազարապետին գրեալ և ծանուցեալ էր արքայի, զոր ինչ գործեաց ցայն վայր ժամանակի: - 220. Եւ համարին ամք ժամանակացս այսոցիկ, ի Կիւրոսէ մինչև ցթագաւորութիւնն Տաճկաց՝ ամք ՌՃԿ: - 166. և հարցեալ ցնա յաղագս մահուանն Յովսէփու ի վրէժխնդրութեանն աղագս երկրորդ նահատակութեան նորա, որ եկաց ընդդէմ զօրավարին, յուշ առնելով նմա զապստամբութենէ և ընդխառնելոյ նորա ի վնասս արքունի – 294. և տաց քեզ զկողմանս Ասորոց և զամենայն Արեւաստան մինչև զՄծուին քաղաք, և ի յերկրէ Հայոց՝ զաշխարհս տանուտերական իշխանութեանն մինչև յԱյրարատ և ընդ Դուին քաղաք և յեզր ծովուն Բզնունեաց և ցԱռեստն աւան, և զմեծ մասն աշխարհին Վրաց մինչև ցՏփղիս քաղաք. – 136. զոր առեալ սնուցանէր հօրեղբայր իւր Ապուտալպ մինչև ցարբունս հասակի. – 158. Ընդ որ ոչ հաճոյացեալ Գուրգենայ երթալ ի Յոյնս. բայց հաւանեցուցեալ զԳրիգորն տալ զբերդն ցզօրավարն, և հաճեսցի զմիտս թագաւորին: - 302. Իմացեալ յայնժամ իշխանն զնենգութիւն նոցա և զխորամանկ կեղծաւորութիւնն… ասէ ցնոսա. – 214. Իսկ սուրբն գեղեցիկ խորհուրդ ի մէջ առեալ՝ ասէ ցբռնաւորն. – 294. հարցեալ ցնա - 24. ձեզ տուեալ լիցի թագաւորութիւն Հայոց … և յԱսիւրոց կողմանէ զԱսորեստան և զՄծուին և զՆուշիրական մինչև ցսահմանս Տաճկաց – 138. Ոչինչ զանգիտեալ մեր մինչ ցայս վայր, պատմել զվտանգս և զնենգութիւնս եկեալ հասեալ ի վերայ մեր ի թշնամեացն ճշմարտութեանն. – 194. որ ըստ աճման և սերելոյ նախարարութեանց՝ եկեալ հասեալ ցայս վայր ժամանակի ի թագաւորել Աբգարու և հաւատալ ի Քրիստոս: - 78. Ցայս վայր զայս գրեալ Աղէքսանդրի՝ Մակեդոնացւոյ, ի Սենեքերիմայ յառաջ մինչև ի Պտղոմէոս եգիպտացի, զոր և նոքա Պտղոմեանքն կոչէին. – 74. քանզի հարցեալ ցնա որք նորին ուղեկից՝ թէ ո՞րպիսի պատճառաւ անկեալ եղեր ի մտաց՝ ասէ – 158.

ՅԱԾ - և որպէս վերագոյն ասացաք՝ վասն հեզ և <u>ցած</u> բարուցն կամօք յանձն կրէր – 94.

ՅԱԾՆՈՒԼ - Իսկ ի հասանել սրբոյն Սահակայ ի դուռն հանդերձ նախարարօքն՝ զիջանէ <u>ցածնու</u> Վռամ ի բարկութենէ վրէժխնդրութեան Հայոց քինահարութեան անարգանաց Շապհոյ, և ընդ Յունաց զսերտ խաղաղութիւն ունելով.- 116.

ՅԱԾՈՒՆ - որ էր այր հեզ, <u>ցածուն</u> և պատուական վարուք և պատշաճագոյն յոր կոչեցաւն. – 394.

ՅԱԾՈՒՑԱՆԵԼ - և զմարտն ցածուցանել և զաղմուկն ամբոխեալ ի բաց վճարել – 210. ի սաստ մատուցեալ գնդին իւրոյ պատերազմողացն՝ և ոչ կարաց զբորբոքեալ հնոց դէզադէզ կոխակացն սրախողխող սատակմանն ցածուցանել: - 368. Յորոց միջի կացեալ Ապումբռւան համոզեալ նոցա ցածոյց զճակատ առ ճակատ վառեալ պատերազմն – 364. յորում և ոմն հաւատարիմ Յիսէի Սէմ անուն յառաջ խաղացեալ՝ պատահէ իշխանին, ընդ Վահանայ խորհրդակցեալ խորհել զխաղաղութիւն և զմարտն գրգռեալ ցածուցանել և զվառեալ պատերազմն շիջուցանել. – 334. որով փոքր մի ցածուցին զլեռնացեալ ալիսն, և զկոհակսն մրրկալիցս դադարեցուցին և զգազանութիւն բռնաւորին յընտանութիւն ածին: - 234. որք յակամայ կամս լքին զմարտն և ցածուցին զպատերազմն և ետուն զամուրն ի Գագիկ: - 362.

ՅԱՄԱՔ - ,,Բուխայ գլուխ զօրավարաց ընդհանուր Թագաւորութեան Տաճկաց, Ջափր իշխեցող ծովու և ցամաքի, հաւասար և օրէնադրին մերոյ Մահումաթի, և հաւատարիմ միջնորդ Աստուծոյ և մարդկան, և թագաւոր ընդհանուր ազգաց հարաւային աթոռակալութեան … Յղեցի զքեզ ելանել ի վերայ երկրիդ Հայոց ամենայն կենդանեաց – 236. ,,Թագաւոր մեծ, իշխան ծովու և ցամաքի, տո՛ւր ինձ զօր յօգնականութիւն և հաստատեա՛ զիս ի տեղի թագաւորութեան հարց իմոց – 136. Իսկ վասն ձեանն անկայուն զօրութեանն որ այն ինչ յամպոյն ի վայր զեղեալ լինին՝ հնարաւորեալ իւրեանց փայտս իբրև զանուրս չուանօք պարունակեալ շուրջ զոտամբք, դիւրաւ ընթանան ի վերայ ձեանն իբրև ընդ ցամաք երկիր: - 192. Մի՞թէ և այժմ ոչ գիտիցես, թէ զամենայն երկիր զծով և զցամաք ինձ հնազանդեցուցի. արդ զԿոստանդնուպօլի՞ս միայն ոչ կարիցեմ բերել: - 146. միթէ զծով իբրև զցամա՞ք համարիցիք, մարտնչել ի սմա ընդ մեզ. – 144.

ՅԱՄԱՔԱՅԻՆ - մերժել հեռանալ … և որ այլ քաղցրագոյն վայելք ընդ երկնաւս ի վերայ երկրի, պայծառ գեղ արեգական և լուսնի, հանդերձ աստեղացն ճոխագործութեամբքն ընդ տարերք երկնի յեղյեղլով, ծովու և այլոց ցամաքայնոց, և ջրայնոցն բարեփառ հոլովմանցն հրճուանաց, և որ ինչ ընդ այլք ընդ դոքօք պատկանին յարմարաբար տնտեսութիւնք առ սկզբնատիպն պատկերակերպութիւն: - 386.

ՅԱՄԱՔԵՑՈՒՑԱՆԵԼ - կարող է Ատուած, եթէ կամեսցի՝ ցամաքեցուցանել զծովս առաջի ձեր: - 144.

ՅԱՅՍՕՐ - Եւ Գուրգէն և Աշոտ առանձին միմեանց պատահեալ ետուն ողջոյն միմեանց և ուխտեցին ուխտ խաղաղութեան մինչև ցայսօր ժամանակի: - 332. Զոր Եւսեբէս Կեսարացի ասէ՝ ի սովորութենէ մինչև ցայսօր կին մարդ թագաւորէ ի վերայ աշխարհին Հնդկաց: - 30. Ո՞չ ածեր զմտաւ, թէ յիսկզբանացն մինչ ցայսօր ժամանակի ամենայն ուրեք ուր և գումարէր զօրն և լինէր պատերազմ և սուր և ճակատամարտ՝ երբեմն յաղթեն և երբեմն ի պարտութիւն մատնին. – 282. որ և ոչ տեղի գերեզմանի անգամ երևեցաւ նոցա մինչև ցայսօր: - 402. և կիսոցն անունկնդիր եղեալ՝ գնացին ի նոյն կործանման մինչև ցայսօր ժամանակի – 274.

ՅԱՅՏԵԱԼ - Եւ ահա լոյս սաստիկ իջեալ յերկնից և ցոլացեալ ի վերայ սուրբ մարմնոյն, և շուրջ փակեալ զտեղեաւն, թէ ուրեք յարենէ նորա ցայտեալ կայր: - 224.

ՅԱՆԵԼ - և ինքն /232/ կայր հեծեալ ի վերայ սպիտակ ձիոյ, և ցանէր զծուխն ընդդէմ թշնամեացն, և օդ քաղցր, որ արկանէր զծուխն զերեսօք նոցա. – 234.

ՅԱՆԿ - ի խնամոտ և ի զգուշացուցիչ աներևութականացն պահպանեալ ըստ օրինակի ցանկոյ ամրագունի – 52.

ՅԱՆԿԱԼ - որպէս թէ ոչ կամի զթագաւորելն Պարսից և հարկել Հայոց և զօրավարել, այլ զթագաւորելն Յունաց ցանկալ գտանել. – 118.

ՅԱՆԿԱԼԻ - և ընդ նմա Գրիգոր որդի Վասակայ, և սա նմանապէս ոգեզուարճ իմաստութեամբ առ լցեալ հոյակապ և անուանի ի մէջ Հայկականացս և ցանկալի լսողացս և ուրախարար տեսողաց. – 344. Եւ ծնան նորա երիս որդիս, Սարգիս որ և Աշոտ՝ ՅԻՋ թուականութեանն Հայոց, Խաչիկ որ և Գագիկ ՅԻԸ, և Գուրգէն. մանկունք կայտառք և գեղապանծք և բարենշանք և ամենեցուն ցանկալիք. ծնաւ և երկուս դստերս: - 338. և տևեալ զաւուրս Խ՝

փոխի յաշխարհէս ամենեցուն պատկառելին, մանաւանդ թէ ընդհանուր ցանկալին և սիրելին ճոխից և անազգեաց, աղքատաց և փարթամաց, մեծամեծաց և փոքունց: - 384.

ՅԱՆԿԱԿԱՆ - Իսկ Արտաշիր յանդգնագոյնս և առանց պատկառանաց զհետ ամօթալից ախտին գիջութեան իգամոլ ցանկութեանցն ընթացեալ՝ ոչ միայն ի գիշերի այլ և ի տունջեան յանդիման արեգական, անխտիր կատարէր զցանկականն, զանասնական գիջութեամբքն զանցուցեալ: - 116.

ՅԱՆԿԱՆԱԼ - Սա ցանկացաւ լինել, ասէ, հայր Որմզդի և ասէ՝ իցէ՞ եթէ լինէր իմ որդի Որմիզդ անուն, որ արասցէ զերկինս և զերկիր. – 46. այլ և աստուածականն ցանկացաւ փառաց – 20.

ՅԱՆԿԱՍԷՐ - Իսկ նա ըստ սովորականի ցանկասէր պղծալից անյագութեանն՝ խրոխտացեալ մոմոեալ յանձն գազանեղէն թունիւք առաւելեալ, բորբոքեալ տապախառն բոցով հեղուլ զմահածին թոյնսն ի վերայ Բուխայի. – 326.

ՅԱՆԿԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ - և բազմածուփ ալեացն ներքսագոյն շտեմարանեալ ցանկասիրութեանն՝ անդուլ առնէր զնորայն իմացմունս. – 364. Յաւել և զինչ գրեալն է զվավաշոտ ցանկասիրութեամբ թեւակոխել: -16.

ՅԱՆԿԱՑԵԱԼ - քանզի ասեն զկնոջէն, յորմէ նեռնն է ծնանելոց՝ ճանապարհորդել յԵգիպտոսէ յաշխարհն Պաղեստինացւոց, և ցանկացեալ տեսանել զարձան կնոջն Ղաւտայ երթեալ դադարէ անդ հանգստութեամբ. – 158.

ՅԱՆԿՈՒԹԻՒՆ - Եւ գնաց զկնի փառաց իշխանասիրութեանն ցանկութեան յորմէ վրիպեացն: - 236. Եւ առ յոյժ յիմարութեանն հարեալ ցանկութեամբ, խլրդենի դիմօք, իբրև զգազան մի կատաղեալ՝ սկսաւ յարձակել ի վերայ աշխարհիս Հայոց. – 170. և ել գնաց զկնի իշխանութեանն ցանկութեան ինքնամոլորութեանն անգիւտ կորստեանն. – 250. և ելեալ ի հրապոյրս ցոփութեան ըստ խրատու առնն, յուսացեալ յամրոցն և ի գանձսն, և ի ցանկութիւն իշխանասիրութեան համբարձեալ զաչս – 346. և յապաղեալ խափան լինէր նմա յօժարութիւն ցանկութեան բարեպաշտութեանն. – 222. Եւ նորա ըստ ցանկութեան սնոտի փառամոլութեանն կատարեալ զինդիրն. – 124. Եւ սկսան յաւելուլ ի վերայ չարեացն այլ չարիս, զի ընդ միմեանս մարտ և կռիւս դնէին յաղագս իշխանութեանն ցանկութեան, և ճեղքեցան ի միմեանց և զօրս գումարեցին ի զերծելոցն ի սրոյն և ի գերութենէն Բուխայի. – 298. և ցանկութիւն տենչանացն աճէր. – 70. Իսկ Ապումրուանայ ի պատճառ ոստիկանութեան զմանկականն նոցա պատճառելով խաժութիւն հասակի՝ առ սակաւ սակաւ սկսաւ զամուրսն յինքն գրաւել, զհետ իշխանական ցանկութեանն զերասանակ մտացն ձգեալ - 360. Իսկ Արտաշիր յանդգնագոյնս և առանց պատկառանաց զհետ ամօթալից ախտին գիջութեան իգամոլ ցանկութեանցն ընթացեալ՝ ոչ միայն ի գիշերի այլ և ի տունջեան յանդիման արեգական, անխտիր կատարէր զցանկականն, զանասնական գիջութեամբքն զանցուցեալ: - 116. Ոչ ամենևին /գրքում՝ամենեւին/ գոնէ փոքր մի խոտորեցան ի բանս նորա և ոչ առին յանձն ի պատրել մեծութիւն ընչից և ոչ անսացին հնազանդել փառաց աշխարհական ցանկութեանց – 264. Որոյ հրամանն փութով զկատարումն առնոյր ըստ ցանկութեան իշխանասիրութեան նոցա. – 362.

ՅԱՆՑ - Զի թէ իջանիցես յանդունդս ծովու՝ ձգեցից զցանցս իմ և ըմբռնեցից զքեզ. և ապա տեսանիցես զիս այնպէս՝ որպէս դու ոչ կամիցիս,,: - 146.

ՅԱՍՈՒՄՆ - Բարկացաւ յոյժ իշխանն ընդ արհամարհանսն, և յոյժ զայրացեալ մեծաւ ցասմամբ՝ առնու զբազմութիւն ազատագունդ զօրաց ըստ տոհմս ազգաց իւրաքանչիւր զօրօք. – 178. Նոյնժամայն ի բարկութիւն ցասմամբ մեծաւ շարժեալ թագաւորն Սմբատ՝ գրէ առ Գուրգէն Անձաւացեաց տէր և առ Գագիկ Ապումրուան, ասէ. – 362. քանզի որդիքն Սենեքերիմայ մեծաւ ցասմամբ և անզրաւ հաշտմամբ ընդ Աշդահակայն լինէին – 62.

ՅԱՒ - Եւ ուժեղացեալ ցաւոյն խստութեան որովայնացաւածութեան՝ երթայ մտանէ ի քաղաքն Նախճաւան – 384. և երիվարին ընդ վազս փռնգալիր խրոխտանացն փրծուցեալ զնա ի ցաւոցն, քանզի այն ինչ կազդուրեալ էր Գուրգէն ի հիւանդութենէ և ի կրից աշխատութեանցն և ի տառապանաց բանտին: - 320. և նա ևս քան զնս զկարծեցեալ

հիւանդութեանն աճեցուցանէր զխստութիւն ցաւոցն ծանրանալն նմա: - 328. Եւ սկսաւ երկիրս առնուլ զնորոգումն, և եկեղեցիքն պայծառանալ ի զարդ և ի պաշտօնս շքեղութեան, և ցրուեալքն դռոթ տուեալ դարձան յիւրաքանչիւր տեղիս՝ շինել, տնկել, մոռանալ զցաւսն և զտրտմութիւնսն զոր կրեցին: - 318. Զի ի հասանել ի վերայ նորա ցաւոցն մահաբերաց՝ ոչ հոգացաւ զմանկականն իւր տարաժամ ելսն յաշխարհէս – 386. Քանզի ի գնալ նորա զօրացուցանել զքեռին իւր զթագաւորն Հայոց, իսկոյն յելանելն նորա ի տանէ իւրմէ ի Վան քաղաքէ՝ տիրէ ի վերայ նորա ցաւք հիւանդագինք կարապետք մահու, անմերձենալիք ճարտարաց բժշկական ձեռնարկութեանն: - 384.

ՑԱԻԱԳԻՆ - կեանք ցաւագինք քան թէ առողջութիւն ընդդիմակ մահու յաջորդին: - 384.

ՑԱՒ Է - ցաւ է ինձ ի վերայ բեկմանն որ ի նախատորդէն խորտակեցայ: - 350.

ՑԱԻՂԱԾԻՆ - Եւ այլք զցաւաղածին օրհնութիւն հնոցին երգէին, ի վերուստ կոչել զօրավիգն զհրեշտակ Աստուծոյ – 232.

ՑԵՂ - են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Նինոս որդի Արբէելայ ի ցեղէն Քամայ ամս ԾԲ. – 56. Եւ արդ մեք, նահապետք ազատաց Վասպուրական իշխանիս՝ Մուշեղ ի ցեղէ Վահևունեաց, Վահրամ յազգէ Տրունեաց, Վահրամ միւս, որ ի թիկնապահ իշխանիս … գրեցաք առ քեզ Բուխայ գլուխ զօրավարաց Տաճկաց և բարձակից մեծ թագաւորին. – 212. և ի մէջ առից, թէ ըստ բազմաշուրթն լեզուացն յետ աշտարակաշինութեանն, յորմէ ցեղէ սկիզբն առ աճել սերունդք Արծրունեաց տոհմին – 12. և ի նիրհելն իւրում՝ ձայնէ հոգին աւտար ի բերանոյ կնոջն քարացելոյ եթէ՝ ծնցիս որդի աշխարհակալ. որ և ի պոռնկութենէ յղացեալ իսկ էր դուստր ցեղի Դանայ: - 158. Եւ յայնմ ժամանակի երթեալ ժողովէին ի քաղաքն Եղեսացւոց արք ԺԲՌ յամենայն ցեղիցն Իսրայէլի զի տեսին եթէ մեկնեցաւ անտի զօրն Պարսից, և թողին ի բաց զքաղաքն. – 156. յերկրորդն հարկ է մեզ զոճն կանոնել, որ յետ Նոյի և անդր ազգացն բաժանմունք յառաջ խաղան, ըստ ցեղից ցեղից ի կարգ անկեալ աշխարհաբաժին ցեղակարգութեամբ. – 12.

ՑԵՂԱԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ - յերկրորդն հարկ է մեզ զոճն կանոնել, որ յետ Նոյի և անդր ազգացն բաժանմունք յառաջ խաղան, ըստ ցեղից ցեղից ի կարգ անկեալ աշխարհաբաժին ցեղակարգութեամբ. – 12.

ՑԵՂԱՊԵՏ - և այսրէն եկեալ ցեղապետ մեր եղև: - 48.

ՑԵՂԻՑ ՑԵՂԻՑ - յերկրորդն հարկ է մեզ զոճն կանոնել, որ յետ Նոյի և անդր ազգացն բաժանմունք յառաջ խաղան, ըստ ցեղից ցեղից ի կարգ անկեալ աշխարհաբաժին ցեղակարգութեամբ. – 12.

ՑԻՌ - ուր հոյլքն էրէոցն խայտան և վայրենեացն խոզից և առիւծուցն մորիքն և երամակք ցռոց/ճիշտը՝ցռուց/ պատրաստական առ որսոյն հրճուանք առ ձեռն պատրաստ հոլովին – 392.

ՑԻՑ - Յայնժամ բարկացեալ բռնաւորն իբրև գազան մի կատաղեալ, յարձակեալ ի վերայ գառանց գէշ արկանել զնոսա՝ հրամայեաց պնդել զնոսա ի ցիցս կապեալ ոտիւք և ձեռօք. – 292.

ՑՆԴԵԱԼ - Ո՞վ Բաբելացի կոյր՝ ունելով խելապատակ ցնդեալ ի մկանց և ի խլրդից. – 38.

ՑՆԴԻԼ - Եւ այլք յայլ ինչ բազում յածմունս անկեալ ցնդին ժամանակաւ և իրօք. – 36.

ՑՆՇԱԼ - և ցնծային հրճուէին կայտռելով, բերկրեալ և ուրախացեալ սրտիւ – 266.

ՑՆՈՐԱԿՈՇ ԼԻՆԻԼ - Իսկ զօրավարն Բուխայ կայր ի կոր կորձանմանն, ի տարակուսանս ըմբռնեալ փղձկէր ի միտս իւր, ցնորակոծ լինէր, հնարէր ելս իրացն գտանել ի վրանայարկն փակեալ, և ոչ առնոյր դուլ և դադար: - 282.

ՑՆՈՐԵԱԼ - Իսկ սպառնալիք քո և չարչարանք, զոր ասես ի վերայ իմ հասուցանել՝ խաղ մանկտոյ կամ զառանցելոց թուի յաչս իմ, և բանք քո նոյնպէս, որպէս առն անմտի և խելագար և ցնորեալ ծերոյ,,: - 290.

ՑՈԼԱՑԵԱԼ - Եւ ահա լոյս սաստիկ իջեալ յերկնից և ցոլացեալ ի վերայ սուրբ մարմնոյն, և շուրջ փակեալ զտեղեաւն, թէ ուրեք յարենէ նորա ցայտեալ կայր: - 224.

ՅՈՅՅ - երկունք իբրև ծննդկանի ի վերայ իմ հասեալ լինին՝ մատենաւորել զայսր աղետաբեր համբաւուց ցոյցս. – 350. Զայսոցիկ և որ առաւելն քան զսոյն իրողութեանց ցոյցք մոռացմամբ սուզեալ՝ առ երկնաւորսն և առ երկնից թագաւորն թևակոխեալ – 386. Թէպէտ և ոչ ինչ նպաստաւորութիւն առաջիկայ տեսութեանս ունին հետագային ցոյցք որ վասն Բէլայ և նոցուն իսկ Քաղդէացւոց դիւցազնական զառանցութեանցն – 36. ՄԾԹ ամօք յառաջ զսորայս բացայայտեալ զցոյցս յայտնութեանն, յամս Ներսեսի երրորդի Հայոց կաթողիկոսի և Վարդանայ Ռշտունեաց պատրկի և յամի ունելութեանն Տաճկաց զհայկական աշխարհիս: - 394. որ յետ հաւատոցն որ ի Քրիստոս բազում ուղղութեամբ և երկիւղածութեամբ կրօնս ըստ արժանի հաւատոյն ցուցեալ, գրէթէ ի ծայրս առաքինութեան զաճումն հաւատոցն տարեալ հասուցեալ, որ ինչ յորդորումն աւետարանական վարժիցն ունին դաստիարակութեան ցոյցք: - 78. Ցոյցք ժամանակացս այսոցիկ, ըստ որում յառաջագոյն ասացաք, որ յաւուրց անտի Բէլայ մինչև ի Նինոս՝ երևելիք ինչ և նշանաւորք ի /42/ մատենիցն առաջնոցն ոչ երևի, թերևս ի բազում խափանմանց: - 44.

ՅՈՐԵԱՆ - և առեալ ոսկի զտիկնոջն և զիւր՝ գնաց յԵգիպտոս գնել ցորեան յաւուրս սովոյն որ եղև առ Կղաւդեաւ. – 80. որոց և բաւականանայր ցորեանն: - 80.

ՅՈՒՐՏ - և հիւսիսային օդն շնչեալ սաստկացուցանէ զզօրութիւն ցրտոյն – 260.

ՅՈՒՑԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ - զորոյ ցուցականութիւն պատմեալ գլխաւորին Տաճկաց Ջափրի: - 326.

ՅՈՒՑԱՆԵԼ - ապա ցուցին զտեղին ուր ծածկեալն էր. զոր առեալ վարեցին ի գերութեան, և ոսկի և արծաթ անբաւ խաղացուցին ի դուռն թագաւորին: - 142. և ցուցէք յականէ յանուանէ մի ըստ միոջէ իւրաքանչիւր զվնասս զոր գործեալ եմ, դի՛ք ի լսելիս համագունդ զօրականացս, և մի՛ պատկառէք խօսել զճշմարտութիւնն: - 214. ,,Ձայն իմն ահաւոր հրեշտակի անկեալ ի վերայ իմ՝ հրամայեաց երթալ պատգամաւոր յազգն իմ, ցուցանել զԱստուած արարիչ երկնի և երկրի. առնուլ ինձ անուն գլխաւորութեան, և զստութիւն հաւատոց որ ի կուռս՝ յանդիմանել և քակտել,,: - 158. ,,որովհետև գտի շնորհս առաջի քո, և արարեր մեծարանս երեսաց իմոց, և առաւել քան զամենայն իշխանս Հայաստանեայց և մեծամեծս արքունի զիս նախամեծար և մեծարգի ցուցեր – 218. այլ ի մարդկապէս բարբառոյ աստի ցուցանէ ի հրաժարականն ի սպառ վախճան: - 28. անկեղծաւոր և աննենգ տիրասիրութեամբ ցուցանել հնազանդութիւն հպատակութեամբ, մինչ յարիւն և յապաժոյժ նահատակութեամբ առնուլ վրէժս ի Պարսկացն հինիցն՝ զաւեր եկեղեցեացն Հայաստանի և զնեղութեանցն և զգերփանացս և զսաստիկ արիւնահեղութեանցն զքրիստոնէից և զուխտի մանկանց եկեղեցւոյ սրբոյ: - 134. Բայց դուք, Հայք, տարաժամ ցուցանէք զտիրասիրութիւն. – 138. Բայց թէ է՞ր աղագաւ պատմութիւն վկայութեան Վահանայ ոչ է գրեալ ի գիրս պատմագրի՝ ստուգապէս առանց յերկուանալոյ ցուցանեմ քում ուսումնասէր քաջահմտութեանդ: - 128. և ամենայն ուրեք բարեացապարտ զինքն ցուցանէր. – 168. և առ եղբայրականն զինազանդութեանն չափ ցուցանելով, անկշիռ վայելչութեամբ զմիմեանս լաւ համարելով քան զանձինս, հասարակ զճոխութիւն իշխանական գահընկալութեանն վարկանելով – 360. և առ իւր ազգն ցուցանէր մտերմութիւնս առաւել քան զամենայն առաջինս: - 168. և աստի և անտի երիվարի փորոյն տախտակագործ գրգեալ ըստ փորոյն չափու մածուցեալ ի ձև վահանի զգործ արուեստի զինուն ցուցանեն: - 208. Եւ զայս առ այժմ բաւական համարեալ նշանակութիւն ցուցանել զլաւութիւն երանելի առնն Խուրանայ Արծրունւոյ, խոհեմագունիցն բաւականանալ առ բովանդակ իմացմունս: - 78. Եւ Խոռեմայ առեալ զթագաւորութիւնն՝ յաւուր միում զգեցեալ էր հանդերձ թագաւորական և հեծեալ յերիվար արքունի, և շրջէր ի մէջ ամենայն զօրացն իւրոց, ցուցանել զինքն և քաջալերել զզօրսն. – 154. Եւ նորա կամեցեալ ցուցանել թագաւորին՝ ի սոյն աւուրս վախճանեցաւ Հայրակղէս. իսկ որդի նորա Կոստանդին ոչ ունէր յանձին ըստ կամաց նորա պատասխանի. – 162. և ոչ ըստ տեղիս տեղիս ցուցանէին զհանդէս մարտիցն և զյաղթութեանն քաջութիւն, այլ բոլորովիմբ ամենայն ուրեք ախոյեանայարձակ սլացմամբ ընթանայր. – 312. և որոց ոչ գործք ինչ և ոչ քաջութիւն

ուրուք յայտ յանդիման ցուցանիւք. – 68. և փոխանակ զգեստու հարսանեաց զգեստ մկրտութեանն ծանուցեալ ցուցին, զոր ջրով և Հոգւովն սրբով զգեցեալ էին – 266. զկամս Աստուծոյ և զօրէնս բնութեան ցուցանել ազգաց եկելոց որ յետ իւր: - 34. զոր եցոյց նմա Հոգին սուրբ՝ որ ինչ առ յապա ժամանակս գործելոց էր – 120. զոր և վեր անդ յիշատակեալ ցուցաք զորպիսութիւն – 388. զոր ի կարգի իւրում հարկեցայց ցուցանել: - 248. զոր յառաջ խաղացուցանելով զբանն՝ ցուցից յիւրում կարգի – 182. զոր ցուցանեմ յայլում տեղւոջ, և զոր ինչ արար արքայն Պարսից ընդ տունն Արծրունեաց ի սադրելոյ Բարծումայի ամբարշտի: - 130. զոր ցուցանեմ յիւրում կարգի ի բանս համառօտս: - 272. թէպէտ և ոչ համարձակեաց զամենայն բառնալ, այլ յոյժ պատկառանօք ամաչեցեալ՝ լքաւ ի ստութենէ անտի, որ յանդիմանեցաւ ի թղթոյ կայսերն, և ի ձեռն այսորիկ ցուցանէր բարեմտութիւն մեծ առ ազգս /166/ քրիստոնէից. – 168. Իբրև ետես կայսր Հայրակղէս զչարիսն ամենայն, որ եկին հասին ի վերայ նորա՝ ակամայ կամեցեալ ցուցանել բարեկամութիւն՝ ել ընդ առաջ նոցա, մեծարել իբրև զվաստակեալս և զիւրս, ընկալաւ զնոսա մեծամեծ /142/ ընծայիւք. – 144. Իսկ աբեղայն արիոսեան, զոր յառաջագոյն ասացաք վարդապետ Մահմէտի, տեսեալ զյաջողութիւն իրացն՝ յարուցեալ եկն առ Մահմէտ, ցուցանել նմա զգութ երախտեաց, իբրև յիւրմէ վարդապետէ ուսեալ եհաս այնպիսի իրաց. – 162. Կինն Սահակայ որդւոյ Իսմայէլի, զորոյ զհանգամանսն ցուցաք, զմեռանելն Սահակայ և զկնոջն հրապարակագոյժ լինել, վասն որոյ պատճառանաց սպանանի այրն նորա. – 326. Յանձն առի պատմել ստուգապէս զսքանչելագործ յայտնութեանն հրաշիցն, որ ցուցաւ ի զօրավարութեանն Գագկայ. – 378. Յերկարեալ վտանգ նեղութեան Հայոց, որպէս ցուցանեն բազումք ի պատմագրաց, մինչ ի ժամանակս Ջամասպայ և Կաւատայ, մինչ ի Խոսրով արքայ: -134. Յղէին պատգամս առ որդիսն Իսմայէլի և ցուցանէին զմտերիմ հարազատութիւն, թէ ,,որդիք Աբրահամու եմք մեք և դուք, եղբարք. պարտ է ձեզ գալ յօգնականութիւն մեզ, և առցուք զերկիր ժառանգութեան մերոյ,,: - 156. Ոչ կարծողականս ինչ ըստ առաջնոցն Բէլայ ասացելում, կամ այլոց ստուերականացն երևեցելոց երազականաց և խաբեբայ դիւաց, այլ ձեռագործ մեռելականս իսկ եցոյց ի պաշտօն – 40. որով զեղծագործ ապականութիւն նոցա յայտ առնէ, յուսակորոյս յայնմանէ, որ զպատիւ սիրոյ եցոյց ի նոսա՝ որդիս իւր ասելով – 28. որպէս գրեալ ցուցանին հանգամանք իրացն գործելոց – 94. որպէս և ցուցանէ քեզ պատմութիւնք սրբոց Վարդանանց – 48. որպէս ցուցանեն յիշատակարանքն որք յառաջ քան զմեզ հոգացան, զոր ինձ աւելորդ թուի երկրորդել: - 324. որպէս ցուցանեն մեզ առաջինքն ի պատմագրացն. – 62. Որպէս ցուցանեն յիշատակարանք հաւատարիմ պատմագրացն. մանաւանդ թէ աւետարանիչն և առաքեալն Յոհաննէս, որդին որոտման, տիեզերաց հնչեցոյց զորոտումն աւետեաց Աւետարանին Քրիստոսի – 76. որպէս ցուցանեն յիշատակարանքն առաջնոց պատմագրաց, զաւերումն Հայոց և զյաճախել նեղութեանցն և զանթիւ բազմութիւն վկայից, որք վասն Քրիստոսի նահատակեցան, և զքաջապէս արիանալ սրբոց քահանայիցն – 128. ՎԱՍՆ ՍՔԱՆՉԵԼԵԱՑՆ ՈՐ ՅՈՒՑԱՒ ՅՈՍՏԱՆՆ ՌՇՏՈՒՆԵԱՑ ՅԱՄՍ ՋՕՐԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆՆ ԳԱԳԿԱՅ: - 378. Քանզի վաղիւ առաւօտուն ցուցանեմ ձեզ փիղս վառեալս, և ի վերայ հզօր սպառազէնս ի քաջաց – 138.

ՅՈՒՑԵԱԼ - այլ անդ կեցեալ և անդէն վախճանեալ, ոչ արժանի ինչ գործ յիշատակաց ցուցեալ: - 110. և անդ բազում իրս քաջութեան ցուցեալ յախոյանայարձակ պատերազմունսն – 84. և անդ Գուրգէն բազում արութիւն ցուցեալ ընդդէմ յունական զօրացն, ոչ միանգամ այլ բազում անգամ – 302. և ելեալ ի վերայ Պարսկահայոց գռեհացն և անդ բազում քաջութիւն նահատակութեան ցուցեալ՝ յոլովից գերելոցն ընդարձակեաց, հանելով /400/ և զաւարն ի ձեռաց նոցա – 402. և կացուցեալ զնոսա ի կարգի ստրկութեան, որոյ զփոյթ հպատակութեան ցուցեալ՝ կարգէ զնոսա ի գործ ծառայութեան, կրել արծուիս և բազէս. – 64. Նոյնժամայն դարձուցեալ զերասանակ երիվարին ի պատերազմ յառաջանալ, և անդ բազում արիութիւն նահատակութեան ցուցեալ, սակայն ոչինչ օգուտ բերեալ: - 368. որ յետ հաւատոցն որ ի Քրիստոս բազում ուղղութեամբ և երկիւղածութեամբ կրօնս ըստ

արժանի հաւատոյն ցուցեալ, գրէթէ ի ծայրս առաքինութեան զաճումն հաւատոցն տարեալ հասուցեալ, որ ինչ յորդորումն աւետարանական վարժիցն ունին դաստիարակութեան ցոյցք: - 78.

ՑՈՒՑՈՒՄՆ - Նոյնպէս և զպայման ժամանակացն յանբաւ բիւրս ամաց ձգեն որ ոչ և ըստ միոյ յեղանակի հաւաստանայ առ ի ցուցումն, ոչ արեգական բերմամբ ի նոյն կէտ ամսոց և աւուրց և ոչ ըստ չորից փոխմանց առ ի յեղումն ժամանակի տարւոյն, այլ և ոչ ըստ լուսնական լրութեանն և սուզականութեան: - 18.

ՑՈՓՈՒԹԻՒՆ - և ելեալ ի հրապոյրս ցովիութեան ըստ խրատու առնն, յուսացեալ յամրոցն և ի գանձսն, և ի ցանկութիւն իշխանասիրութեան համբարձեալ զաչս – 346.

ՑՐԵԼ - Բայց Յամանիկն իբրև լուաւ ի դարձուցանելն Աշոտի զԱհմաթ լի անարգանօք, և զխորհուրդն զոր խորհեալ էին ի վերայ Հայոց ցրել՝ զօրհասն ի վերայ իւր համարեցաւ տեսանել. – 350.

ՑՐՈՒԵԱԼ - Եւ սկսաւ երկիրս առնուլ զնորոգումն, և եկեղեցիքն պայծառանալ ի զարդ և ի պաշտօնս շքեղութեան, և ցրուեալքն դառն տուեալ դարձան յիւրաքանչիւր տեղիս՝ շինել, տնկել, մոռանալ զցաւսն և զտրտմութիւնսն զոր կրեցին: - 318. որոյ գալուստն ազդ եղեալ գնդի այլազգեացն՝ փախեան գնացին բացագոյն, կալան զամրական տեղիս, ցրուեալ ընդ լեռնայինսն անյայտ թաքստեամբ: - 402.

ՑՐՈՒԵԼ - Ապա թէ փութաս ելանել ի կենաց աստի առ զայրուցս կատաղութեան քո և զոսկերս ցրուես յանապատս և լինել կերակուր գազանաց երկրի և թռչնոց երկնից՝ քո կամք լիցին, և ես քաւեալ եմ յարենէ քումմէ – 278. և այլքն ցրուեցան յո՛վ և աճապարեաց ոք. – 332. և զօրքն ցրուեցան քայքայեցան ընդ ամենայն երեսս երկրին: - 238. հարից զհովիւն և ցրուեցին ոչխարքն. – 238. Յայնժամ սկսան ամենայն նախարարքն Հայոց ցրուել մեկնել ի միմեանց. – 238. և ամենայն խորհուրդք իւր ապականեալ ցրուեցան. եթէ զի՞նչ գործիցէ ոչ գիտէր. – 280. այլ քայքայեալ ցրուեցան յոր կողմ և աճապարել ախորժեաց ոք - 116. Եւ բնաւ աշխարհս քայքայեալ ցրուեցան՝ յով և կարաց աճապարել փախչել այր իւրաքանչիւր. – 92.

ՑՐՈՒՄՆ - և կանխավաղ ցրմամբն ի վերուստ՝ զմիաբարբառ լեզու մարդկութեան շփոթեաց յայլաբան խլրտիւնս. – 40.

ՑՕՂ - զնոցին օրհնութիւնս զամենայն գիշեր օրհնէին և զնոյն ցօղ օրհնութեան յամենապարգևողէն Քրիստոսէ խնդրէին: - 252. որոց և շիթք ցօղոյն ունէր զանհամեմատ անուշահոտութիւն: - 50.

Փ

ՓԱԽՈՒՍ - Եւ արքայ Խոսրով զարհուրեալ պատրաստի ի փախուստ, քանզի զօրացաւ յաղթութիւնն Հայրակղի. – 148. Եւ ընդոստուցեալ Խոսրով ի յահէն և զարհուրեալ մեծաւ դողութեամբ՝ խնդրեաց իւր տեղի փախստեան, աղաղակեաց և ասէ՝ ձի, ձի, և մտեալ յասպաստանն՝ ոչ հանդիպեցան ձիոյ: -152. և մնացեալքն փախստեամբ ի Մանազաւեանն անկանէին քաղաք: - 382. Եւ ուսեալ Հրէիցն զպատճառս փախստեանն՝ խրախուսեցին ի միաբանութիւն, ճշմարիտ ասել զասացեալսն, իբրև նախանձախնդիրք Աստուծոյ և որդիք Աբրահամու և եղբարք միմեանց:- 160. և սրբոյն Վարդանայ մտրակեալ զերիվարն ի փախուստ զախոյեանսն Պարսից դադրեցուցեալ և զկողմն իւրոյ ձեռին զնդին զօրացուցեալ – 128. զոր ոմանք ի պատմագրաց ասեն՝ փախստեամբ դարձեալ գնաց յԱսորեստան: - 42. ընդ առաւօտանալն սկսեալ՝ ի ժամս բովանդակ՝ յաղթութիւն սատարեաց և ի

փախուստ դպրձոյց զբազմութիւն զօրացն Ովայի – 178. Իսկ իբրև գիտացին եթէ սպանաւ զօրավարն, և խորտակեցաւ բազուկ աջոյ ձեռին, եղեալ ի փախուստ դպրձալն – 306. Իսկ քաղաքապետն Սահակ ելեալ ընդ դուռնն, որ ելանէ ի բերդն Շամշղտայ, սամոյր զինքեամբ արկեալ և գաւազան ի ձեռն առեալ, յիմարեալ մտօք կորոյս զփախուստն իւր, որ կարող էր գնալ յով և կամիցի. – 272. Հարին հալածեցին և ի փախուստ դպրձուցին զզօրսն. – 232.

ՓԱԽՈՒՅԱՆԵԼ - Յայնժամ տեսեալ Երուսաղէմացւոցն զանհնարին դիպուածսն անօգնականութեանն՝ առին զաստուածային սուրբ նշանն տէրունական հանդերձ այլ սպասիւք եկեղեցեացն, փախուցին ի քաղաքն թագաւորական ի Կոստանդին. – 162.

ՓԱԽՈՒՑԵԱԼ - և փախուցեալ նա անկաւ ի զօրն Թետաղաց, որ էին եկեալ նմա յօգնականութիւն, որ և սպանին զնա հրամանաւ Իսմայէլի, կալեալ զթագաւորութիւնն ամս Ի: - 166.

ՓԱԽՉԵԼ/ԻԼ/- Եւ բնաւ աշխարհս քայքայեալ ցրուեցան՝ յով և կարաց աճապարել փախչել այր իւրաքանչիւր. – 92. և ըստ Եսայեայ՝ թէ ,, բարբառոյ միոյ հազարք կորիցեն, և ի բարբառոյ հնգից բազումք փախիցեն,,: - 202. և իբրև հարան զօրքն՝ մտրակ ի կուշտ արարեալ երիվարացն՝ նախ նոքա փախեան: - 232. և մնացեալքն կէսքն փախեան երեսաց յո՛վ և կարաց ոք զերծանել – 400. և փախեան այլազգիքն յերեսաց Գուրգէնի մի կողմն: - 308. Եւ փախեաւ Յազկերտ յերեսաց /164/ նոցա և ոչ կարաց ճողոպրել. քանզի հասին զհետ նորա մերձ ի սահմանս Քուշանաց, և կոտորեցին զամենայն զօրս նորա. – 166. զի և այլազգիքն տեղի ետուն և փախեան յերեսաց Ապումկդէմայ. – 304. Յայնժամ ձայն բարձեալ Քսերքսէս և Արշէզ լի իմաստութեամբ, որպէս թէ ի զօրացն Լիդէացւոց իցեն, ասեն՝ հարան /64/ զօրքն Կիւրոսի, և փախեաւ արքայն: - 66. որոյ գալուստն ազդ եղեալ գնդի այլազգեացն՝ փախեան գնացին բացագոյն, կալան զամրական տեղիս, ցրուեալ ընդ լեռնայինսն անյայտ թաքստեամբ: - 402.

ՓԱԽՍՏԱԿԱՆ - գնաց Արշակ փախստական յԵկեղէց գաւառ և անդ վախճանի իւրով մահու, թագաւորեալ ամս Է: - 112. և ինքն գնաց փախստական ի Պարսից ի կողմանս Խաղտեաց: - 106.

ՓԱԽՍՏԱԿԱՆ ԱՆԿԱՆԻԼ - այլ մնացեալքն ի սրոյն փախստական անկանէին յամուրս մայրեացն: - 176.

ՓԱԽՍՏԱԿԱՆ ԱՐԱՐԵԱԼ - և զմնացեալսն փախստականս արարեալ հետամուտ լինելով հանին ի սահմանացն Հայոց. – 136.

ՓԱԽՍՏԱԿԱՆ ԳՆԱԼ - և ինքն Ովայ զերծեալ սակաւ ոմամբք գնաց փախստական ընդ կողմն Բերկրոյ: - 178. Եւ Խոսրով արքայ փախստական գնաց, և անցեալ զԴեկղաթաւ ի Վեհկաւատ՝ հրամայեաց զլար կամուրջացն կտրել. – 150. Եւ խօսէր ընդ նոսա սաստիկ և ահագին դատաստանօք և սպառնալեօք, թէ ընդէ՞ր և դուք ոչ մեռարուք ի պատերազմին, քան թէ ելեալ փախստական գնացէք գալ առ իս և տալ համարձակութիւն ծառայի իմում ի յայսքան վնաս. մի՞թէ արդեօք զԽոսրով մեռեալ կարծէիք,,: - 150. և որդի Որմզդի Խոսրով գնաց փախստական առ Մուրիկ թագաւորն Յունաց՝ զոր առեալ քեռիք նորա Վնդոյ և Վստամ գնացին փախստական ի դուռն կայսերական: - 136. Եւ Վահրամ գնաց փախստական և անկաւ ի Բախտ Շախստան. որ և յետոյ իսկ սպանաւ ի հրամանէ Խոսրովայ: - 140. և քակեցին զռազմն և աւերեցին զճակատն և լքին զմիմեանս, և թողին զպատերազմն և գնացին փախստական ամենայն այր յո՛վ և կարաց զերծանել. – 306.

ՓԱԽՍՏԱԿԱՆ ԴԱՌՆԱԼ - և հարան զօրքն արքունի ի հարուածս մեծամեծս և դարձան փախստական ի բանակն իւրեանց և մտին յապարանսն զոր շինեալ էին. – 282.

ՓԱԽՍՏԱԿԱՆ ԵՂԵԱԼ - և փախստական եղեալ Մահմէտ և Ալի և ընդ նոսա իբրև արք Խ՝ եկին ի քաղաքն Մադիամ – 160.

ՓԱԽՍՏԱԿԱՆ ԼԻՆԻԼ - Եւ ոչ կարացեալ ունել զդէմ զօրն Վահրամայ՝ փախստական լինէր առաջի զօրացն Յունաց. – 140.

ՓԱԽՍՏԵԱՅ - Այլ ելեալ արտաքս ի ռազմէն՝ դարձաւ փախստեայ ընդ ճանապարհն Հողցայ. – 368. Այլ և Վահան Ամատունեաց գաւառին փախստեայ եկեալ ի ձորն, որ մերձ է յամրոցն, ուր տէրն իւրեանց կայր: - 208. այր իւրաքանչիւր մազապուր զերծեալ փախստեայ գնացեալ հասին յաշխարհն իւրեանց: - 354. Բայց ինքն կարծեցեալ մարզպանն փախստեայ անկանի ի բարձրաբերձ եկեղեցին – 190. Եւ իբրև ազդ եղև Դերենկին՝ գնաց ընդդէմ նորա պատերազմաւ, և դառնայր փախստեայ: - 320. և ահա իբրև արք Ռ ի յընտրելոցն Աղուանից պատահեալ նոցա հարին զնոսա և ածին փախստեայ ի բանակն և ինքեանք դարձան ողջանդամ, և ոչ մի ոք վիրաւորեցաւ. – 282. և այն ինչ ի քթթել ականն դարձուցին զղաշիկն, և զհետ մտեալ փախստէիցն սուր ի գործ արկեալ՝ դիթաւալ կուտակս կուտակս արկանէին. – 382. և անտի գնացեալ ի ձորն Աձանայ ի խնդիր փախստէիցն և հասեալ ի յետոյ կողմանցն՝ ի սուր և ի գերութիւն զբազումս ի նոցանէ արկանեն: - 202. և առաջի դնէ Երուանդայ զպատճառս փախստեանն – 82. և զերծեալքն փախստեայ անկանէին ի կողմանս կողմանս աշխարհաց, յաւեր դարձուցեալ զբնաւ աշխարհն, բայց ի լեռնայնոցն՝ որ յամուրս իւրեանց մնային ի լերինն Խոյթ անուանեալ: - 188. և զփախստեայսն տանին անցուցանեն յայնկոյս քան զքաղաքն Նախճաւան – 126. և թագաւորն յանկասկածս լինելով՝ փութացան ելին ի բանակէն փախստեայ հարուստ ասպարիսօք: - 380. և ինքն Աշոտ ճողոպրեալ միաձի ելեալ եհաս փախստեայ մինչ յՈստանն Ռշտունեաց, թողլով զբուն բանակն ի նմին տեղւոջ. – 332. և լեռնային զօրքն Ապումուսէի զհետ մտեալ փախստէիցն՝ իջուցին ի լեռնէ անտի և դարձան առնել դիակապուտ – 282. և կէսքն զհետ մտեալ փախստէիցն, մինչ թանձրացաւ մութ գիշերին՝ հանին ի սահմանացն Հայոց, էր որ ի կողմն Ելոյ և էր որ ի կողմն Ատրպատականի և Պարսից: - 232. և փախստեայ գնացին զհետ մինչ ի սահմանս իւրեանց. – 308. Իսկ Ասուդ զհետ Դարէհի ելեալ ի պատերազմ ընդդէմ զօրագլխացն Աղէքսանդրի՝ Հերակղեայ նահատակութեամբն դիւցազնաբար ի դիմի հարեալ՝ ի բաց նահանջէ զուժեղագոյնս զօրագլխացն Աղէքսանդրի հարուստ ժամ մի, մինչ հիացումն զօրօքն արկեալ՝ տային տեղի փախստէի. – 68. իսկ իբրև եկն Ապումրուան զհետ փախստէիցն ի Վանտոսպ զկնի թագաւորին՝ և խորհուրդն Գագկայ հաստատնագոյնք զկատարումն առին: - 368. Իսկ իշխանքն զհետ մտեալ փախստէիցն անկելոցն յամուրսն՝ ածեն մերձ ի պաշարումն զքաղաքն և զամրոցն 176. ճողոպրեալ Գարեգինն անձնապուրծ գնաց փախստեայ առ կայսրն Յունաց. – 102. մինչ ինքն Հերովդէս փախստեայ անձնապուր լեալ հանդերձ Ուրեղիանոսիւ զինակրաւ՝ անկանի առ քեռին իւր որդի Հիւրկանու քահանայի ի քաղաքն Ասկաղոն: - 78. Քանզի ոչ կարացեալ իմանալ զդէմ փախստէի Արտաշէսի, և այն ի տեսչութենէ Աստուծոյ այնպէս պահեալ լինէր – 84.

ՓԱԿԵԱԼ - և Ահմատայ ընդ մէջ փակեալ զղաշիկն՝ յանխնայ հարուածովք հարին, մանաւանդ զհետևակազօր գրոխսն և զգռեահսն որք ընդ նոսա. – 368. Եւ ահա լոյս սաստիկ իջեալ յերկնից և ցոլացեալ ի վերայ սուրբ մարմնոյն, և շուրջ փակեալ զտեղեաւն, թէ ուրեք յարեներ նորա ցայտեալ կայր: - 224. և Արշէզայ շուրջ փակեալ վահանաւորօք զԼիդէացւոց թագաւորաւն, տագնապ մեծ լինէր. – 64. և յաւեր դարձան գեւղք և ագարակք և աւանք, ի բաց մերկացեալ զզարդ և զբարեձևութիւն, և ընդ ազգականութեամբ փակեալ զանազան բոյսք և տունկք, որ ի վերայ երեսաց երկրի. – 238. Եւ նոյն ժամայն շուրջ փակեալ զքաղաքաւն հրձգութեամբ, և դիզեալ բորբոքէր հուրն ի դիւրաճախ փայտէն մայրից և գիոց: - 272. Եւ նոյնժամայն շուրջ փակեալ բազմութեան՝ արգելին զնա իբրև յամուրս անձաւաց, զվարմ մահաբեր, շուրջ ձգեալ ի կործանումն քաջ նահատակին: - 352. Իբրև իմացան զօրքն Տաճկաց, թէ եմուտ իշխանն յամրոցն՝ զհետ մտեալ բազմութեանն այնուհետև, և շուրջ փակեալ անդէն զամուրն զանել գառագիղն: - 208. Իսկ զօրավարն Բուխայ կայր ի կոր կործանմանն, ի տարակուսանս ըմբռնեալ փղձկէր ի միտս իւր, ցնորակոծ լինէր, հնարէր ելս իրացն գտանել ի վրանայարկն փակեալ, և ոչ առնոյր դուլ և դադար: - 282. Իսկ զօրքն Տաճկաց գումարեալ ի վերայ նոցա. շուրջ փակեալ, ձերբակալ արարեալ /220/ ածին առ զօրավարն - 222. նազելով և սիգալով, իբրև զկորիւն առիւծու

ճեմէր, անկասկածելի մնալով, առ ոչինչ համարելով զհէնն եկեալ հասեալ, փակեալ շուրջ զնովաւ. – 210. շուրջ փակեալ զՄեհուժանեան գնդիւն, զի մի ճողոպրել ինչ աճապարիցի: - 106. Նաև սրբոց հրեշտակացն ի տեսաւորութիւն ձևացեալ, որոց սարսափմամբ առ նորա զնայեցած յապուշ միտքն կրթեալ, շուրջ փակեալ զնայեցածն՝ ի հարց մատուցեալ ասէ – 386.

ՓԱԿԵԼ - ախոյանայարձակ լինելով քաջացն Վասպուրականի … փակեցին զբանակն և դարձուցին զզօրագլուխսն – 368. գունդ կազմեալ ռազմ արարեալ զբոլոր դաշտաձև հովիտն ի ներքս փակէք, վառեալք զինու և ամենայն պատրաստութեամբ ընդդէմ գնդին Հայոց: - 172. և ընդ այգն ընդ առաւօտն, մինչ նոքա ննջէին յիւրաքանչիւր վրանաց օթոցի՝ և զօրքն շուրջ փակեցին սուսերօք և վահանօք և նիզակօք և վառեալ մոմեղինօք, և մտեալ ի ներքս ըստ հրամանի զօրավարին իւրեանց – 296. և աներկբայութեամբ փակես զամենայն ընդ լծով հնազանդութեան քո: - 196. Եւ արգելին փակեցին զպահակս ամրականացն և զկիրճս ձորոց, որ հանէին յերկիր նոցա մտանել յամուրսն: - 274. Եւ զօրքն Տաճկաց պնդեցան և փակեցին շուրջանակի ի ներքս զգունդն Աղուանից և դիմեցին յանդուգն ի վերայ նոցա. – 284. և կարգեցին ճակատս և ռազմ բոլորեցին, և վահանաւորքն փակեցին զառաջակողմն ճակատուն և կացին ի թիկանց հետևակազօր նահատակացն. – 306. և կարգեցին ճակատս, և բոլորեցին ռազմ, և գունդս գունդս յընտրելոց զօրացն ըստ ազգս ազգս, շուրջանակի ի ներքս փակեցին զլեառնն և դրօշս և նշանս բարձրագոյնս լայնատարածս կանգնեցին. – 280. և յանկարծակի ի մէջ գիշերին Գրիգոր ախոյեանայարձակ դիմեալ շուրջանակի փակեցին ի ներքս զբանակն, սրով և աղեղամբ /330/ վէրս մահաբերս ի վերայ եղեալ՝ յոլովք անկան ի զօրուէն. - 332. և շամփուր շողացուցեալ մանուածոյս փակէ ի ներքս զզագաթն ամբարշտին. – 108. և ոչ են կամք իմ փութալ պատմել ընդ գրով փակել զկործանումն տերանց իշխանաց մերոց - 240. Եւ փակեաց Տէր Աստուած արտաքոյ նորա, ասէ, զտապանն: - 32. և փակեցին ի ներքս զոտն լերինն իբրև զծով շուրջանակի, ի վեր ձգելով զկուտակումն ալեացն ի բռնութենէ հողմոցն վարելոյ. – 276. Զոր մարդկային կարողութեան անհնար է /196/ փակել զբացումն դրանն ի կորուստ. – 198. իբրև զորսորդս ինչ առիւծուց կամ այլոց ինչ նոյնպիսեաց, շուրջ ձգեալ զգառագիղն՝ ի մէջ փակել զկորովին և զքաջ արանցն զիշխանն Աշոտ – 202. նոքա երթեալ մտին անդ, փակեցին զդրունսն և ամրացան ի նմա և սկսան ապստամբել ի Հռովմայեցւոց տէրութենէն: - 156. որպէս և գրեալ է, թէ ,,փակիցէ, և ոչ ոք իցէ որ բանայցէ, և բանայցէ, և ոչ ոք իցէ որ փակիցէ,,: -198. որպէս և գրեալ է, թէ ,,փակիցէ, և ոչ ոք իցէ որ բանայցէ, և բանայցէ, և ոչ ոք իցէ որ փակիցէ,,: -198.

ՓԱՂԵԳ - զոր սովորութիւն թէ առցէ ոք արդեօք ասել ի վերայ Փաղեգայ որդւոյ Եբերայ և կամ Առանայ որդւոյ Թարայի: - 40.

ՓԱՂՓԵԱԼ - որոյ տեսեալ զբարձրաբերձ վայելչութիւն հասակին և զպատշաճ գեղ երեսացն, զփաղփեալ գոյնն ի տեսիլ արուսեկի ի մէջ սպիտակափայլ ալեացն պատուաբերի – 204.

ՓԱՅԼԱԿՆԱՀԱՐ - Եւ յանդուգն դիմեցուածովն ի վեր քան զզարմանս՝ այն ինչ ի քթթել ական դարձուցին / 328/ զխրոսակսն, և զռազմն դաշիկ քակեցին և զյառաջագահ ախոյեանսն փայլակնահաւք արարեալ դիաթաւալ կացուցին – 330.

ՓԱՅԼԱՏԱԿՈՒՄՆ - Զի թէ միոյ փայլատակման ընթացք և ճայթումն ամպոց բաւական է պակուցանել քաղել զուշեղութիւն ոգւոց, զի՞նչ ինչ յայնժամ կրէին ոգիք մնացելոցն յերկրի, ի սահանաբաց և յանդնդաքակ վրդովմանցն հոսելոց, նախ քան զջրհեղեղ ջուրց սատակումնն: - 32.

ՓԱՅԼԱՏԱԿՈՒՆՔ - - այլ ես ասեմ քեզ, եթէ Տէր կամեսցի՝ վաղիւ պատելոց է զքեզ պատերազմ քաջաց. և ճեթեսցեն ի վերայ քո իբրև զամպս երկնից ի բռնալիր նիզակօք անցանիցեն ընդ մէջ բազմութեան քո իբրև զփայլատակունս հրոյ շանթից: - 140.

ՓԱՅԼԵԱԼ - և արևն ի վերայ հասեալ սպառազէն զարդուն՝և մերկ սուսերացն փայլեալ՝ ճառագայթս արեգականայինս յինքեանց ձգէին շուրջ զլերամբն. – 208. արկեալ զիւրև պատմուճան լուսակիզն փայլեալ իբրև զարուսեակ, և յաջոյ ձեռինն ունէր սուսեր, և ի

ձախոյն՝ բուրուառ լի խնկով – 232. և թէ զիա՛րդ գունդք գունդք հրեշտակաց մի զմիոյ կնի ելնելս առնեն, և զիա՛րդ փայլեալ նշանն տէրունական ահաւոր ճառագայթիւք – 284. և փոխանակ մանեկաց՝ զսուրն փայլեալ ի պարանոցսն ընդունէին: - 266.

ՓԱՅԼԵԼ - Եւ ի սաստիկ բախմանէ խառն նիզակացն և ի զինուց փայլելոյ և շողալոյ սուսերացն և սրնգելոյ աղեղանցն լարելոյ՝ հրաձգութիւն իմն արտաքս ելանէր իբրև յամպոց ճայթմանէ – 232.

ՓԱՅԼԻՒՆ - և իբրև զմի անձն, վառեալ ի զէն և ի սուր և ի ճակատամարտ՝ հասեալ յամուրս՝ տապալէր զզօրութիւն նոցա սրով և աղեղամբ, ի փայլիւն սուսերի և նիզակի և ի գիշերամարտ նահատակութեանց, ըստ նմանութեանն քաջ զօրավարին Իսրայէլի Յեսուայ կամ Գէդէովնի կամ թէ նոյն ինքն նահապետին Աբրահամու, ի վերայ հասեալ Քանանացւոց, զյաւէտ յաղթութեան նահատակութիւն նահատակեալ՝ և դառնայ մեծաւ յաղթութեամբ: - 312. և կարաւան գաղթականին տեսանէր զփայլիւն զինուցն և զշողալ սուսերացն, և այսր և անդր խուճապական լեալ հալածելս, իբրև զոչխարս ի գայլոց: - 228. և գրեթէ /գրքում՝ գրէթէ/ ոչ ամենևին ուրեք երևեցաւ այնպիսի ահաւոր տեսիլ զօրու և սպառազէն կազմութեան՝ ամենայն թագաւորաց, որ կացեալ էին ընդ ծագս տիեզերաց. զորոյ սաստիկ և ահագին որոտումնն և ճայթումնն և փայլիւն զինուցն, և որ ինչ յայնժամ զարդարեալ և զինեալ պատրաստեցան զօրքն Տաճկաց: - 284. և ի սաստիկ փայլմանէ զինուցն և սուսերացն շողալոյ, և ի փայլիւնն սպառազէն երիվարացն վառելոցն՝ զկարծիս բերէր զհրոյ վառեալ լերինն – 228. Եւ իբրև գիշերն տարածեցաւ և խաւարն թանձրացաւ և սկսան ամենեքին մտանել ի քուն յանձնիւր օթանոցս՝ յանկարծակի փայլիւն սուսերաց և մոմեղինաց վառելոց և գունդք խորհրդականացն և Հասան ընդ նոսա. – 348.

ՓԱՅԼՈՒՄՆ - Երևեալ նմա յայնժամ ի բանտին այր մի գեղեցկատեսիլ ի կերպարանս ալևորի, լուսակիզն փայլմամբ՝ ասէ ցԳուրգէն – 318. և աղաղակեալ զկնի նորա՝ զի թերևս ի լուր ձայնին և ի փայլումն զինուցն և ի շողալ սուսերին և ի խխնջիւն քաջ երիվարին և ի վազս երագութեանն ուժոյ ազդ լինիցի և դարձցի ի ձայն նոցա և ծանիցէ, և դարձցի ի կորստական ճանապարհէն – 228. և զի մի՛ ճրագն եօթնաստեղն ընդ գրուանաւ զփայլումն լուսոյն ծածկիցէ – 204. և ի սաստիկ փայլմանէ զինուցն և սուսերացն շողալոյ, և ի փայլիւնն սպառազէն երիվարացն վառելոցն՝ զկարծիս բերէր զհրոյ վառեալ լերինն – 228.

ՓԱՅՏ - դուզնաքեայ երասանակալ փայտիւն վազս առեալ սիգաքայլ ճեմարանօք ընդ կապուտակաձև երկնագոյն լեռնային և դաշտական ասպարէզս – 396. ետ բերել փայտս, և եդեալ ի վերայ փայտին զերանելին Սողոմոն՝ և մօտ առ փայտն կացուցին զսուրբն Կահայ, զի գոնեայ մինն ի միւսոյ տանջանացն երկուցեալ հնազանդիցի հրամանի թագաւորին: - 292. ետ բերել փայտս, և եդեալ ի վերայ փայտին զերանելին Սողոմոն՝ և մօտ առ փայտն կացուցին զսուրբն Կահայ, զի գոնեայ մինն ի միւսոյ տանջանացն երկուցեալ հնազանդիցի հրամանի թագաւորին: - 292. ետ բերել փայտս, և եդեալ ի վերայ փայտին զերանելին Սողոմոն՝ և մօտ առ փայտն կացուցին զսուրբն Կահայ, զի գոնեայ մինն ի միւսոյ տանջանացն երկուցեալ հնազանդիցի հրամանի թագաւորին: - 292. և կերիցեն քարինք և փայտք և այլ կահք երկաթեղէնք, որպէս և զայն որ ի նմայն պատարագի մարմին և արիւն որդւոյն Աստուծոյ, մանաւանդ թէ ինքն իսկ ճշմարտապէս որդին Աստուծոյ. – 396. և դահճացն հանեալ զսուսերն՝ դիմեցին ի վերայ նոցա իբրև զգազանս արիւնարբուս, և ծեծէին սրովն, իբրև ոք զի հատանիցէ փայտ ի մայրս անտառախիտս հարեալ կացնաւ, և յանխնայ անողորմ յօշէին անդամ անդամ: - 266. և զկէսն մահու դատապարտեալ, զգլուխս նոցա հատեալ ի փայտի բարձրացուցանէին ի վերայ դրանդեաց պարսպին: - 372. և զՇիրոյ կախեն զփայտէ ի վերայ կրակարանին. – 126. և ի փայտից մայրեաց շինեալ էր քաղաքն նոցա, պարիսպք և պատուարք և ապարանք նոցա և ամենայն տուն բնակաց քաղաքին և ամենայն կազմած պատրաստութեան նոցա: - 270. և իջուցեալ ի փայտէն հատին սուսերաւ զգլուխ նորա. – 290. և կատարեալ զխնդիրն իջուցանէ զԱնիանոս ի փայտէն – 76. Եւ հրամայեաց ածել ոսկերիչ և նորոգեալ նորացոյց զանյաղթ փայտ խաչին Քրիստոսի, մատուցեալ զբեկորսն

առ իւրաքանչիւր յօդս, պատեալ մաքուր արծաթով վայելչագոյն քան զառաջինն, ի պարծանս քրիստոնէից և յամօթ և ի նախատինս թշնամեաց խաչին Քրիստոսի: - 378. և ճախր առեալ ի ներքուստ ի վեր ի լեառն Վարագ և երկրպագեալ աստուածազարդ քրիստոսապսակեալ փայտի /ավելի ճիշտ՝ փայտեայ/ խաչին Քրիստոսի, պատուանդանի ոտիցն Աստուծոյ - 392. Եւ նոյն ժամայն շուրջ փակեալ զքաղաքաւն հրձգութեամբ, և դիզեալ բորբոքէր հուրն ի դիւրածախ փայտէն մայրից և գիոց: - 272. Եւ ոսկեգործ ականակապ կազմեալ՝ պատեաց ոսկով զփրկագործ սուրբ խաչն, և ընդելուզեալ մարգարտով զարդարեաց զսխրագործ փայտն, հիւսնեալ ի մէջ անուշահոտ փայտից, թողեալ մասն ինչ արտաքս ոսկեպատ պահարանին, յառաջնում իւրոյ քառածրագիծ խաչակերտ փայտեղէն գզրոցկանն: - 394. Եւ ոսկեգործ ականակապ կազմեալ՝ պատեաց ոսկով զփրկագործ սուրբ խաչն, և ընդելուզեալ մարգարտով զարդարեաց զսխրագործ փայտն, հիւսնեալ ի մէջ անուշահոտ փայտից, թողեալ մասն ինչ արտաքս ոսկեպատ պահարանին, յառաջնում իւրոյ քառածրագիծ խաչակերտ փայտեղէն գզրոցկանն: - 394. զի Քրիստոսն այն, որ զանձն իւր ոչ կարաց ապրեցուցանել ի Հրէիցն, այլ կալան զնա և սպանին ի վերայ փայտի՝ իսկ արդ զքեզ զիա՞րդ կարէ ապրեցուցանել ի ձեռաց իմոց: - 146. զի էր կախեալ զփայտէ – 76. զոր և սուրբքն ասեն, եթէ ձայն դակուացն և բախումն խմբիցն առ ի հեղուսել զփայտսն՝ /28/ այնպէս իբրև յորոտման ամպոյ յամենեցունց հնչէր լսելիս, ի մօտաւորս և ի հեռաւորս, առ ի յերկիւղ և ի զգուշութիւն անզգամ ազգին, թերևս դարձցին և կեցցեն. – 30. Իսկ վասն ձեանն անկայուն զօրութեանն որ այն ինչ յամպոյն ի վայր զեղեալ լինին՝ հնարաւորեալ իւրեանց փայտս իբրև զանուրս չուանօք պարունակեալ շուրջ զոտամբք, դիւրաւ ընթանան ի վերայ ձեանն իբրև ընդ ցամաք երկիր: - 192. Մինչդեռ կայր ևս կենդանի՝ ետ կանգնել փայտ մի մեծ և բարձր յոյժ, և դնել զնա ի ծայր փայտին, ունել ի բարձրաւանդակ տեղւոջ. – 290. Մինչդեռ կայր ևս կենդանի՝ ետ կանգնել փայտ մի մեծ և բարձր յոյժ, և դնել զնա ի ծայր փայտին, ունել ի բարձրաւանդակ տեղւոջ. – 290. Նշանն քրիստոսեան քառածրագիծ փայտիւ արուեստագործեալ ճարտարապետի ումեմն հիւսնեալ – 378. Նոյն ժամայն ել հրաման յարքունուստ, զի զսուրբն Սողոմոն ի նմին փայտի սպանցեն, նետաձիգ լինել ի նա: - 292. որ ի բախմանէ քարի և երկաթոյ կայծակունք արտաթափին, այլ և ի փայտից ընդ միմեանս յիրար շփելոյ, որպէս և անուոյ բնաւորեցաւ լինել, որ ի սաստիկ շրջագայութենէ սայլիցն բազում անգամ և առեղք փայտիցն վառմամբ հրոյ հրդեհին: - 52. որ ի բախմանէ քարի և երկաթոյ կայծակունք արտաթափին, այլ և ի փայտից ընդ միմեանս յիրար շփելոյ, որպէս և անուոյ բնաւորեցաւ լինել, որ ի սաստիկ շրջագայութենէ սայլիցն բազում անգամ և առեղք փայտիցն վառմամբ հրոյ հրդեհին: - 52. Որգունակ հնչումն տաշելոյ փայտիցն առ Նոյիւ ազդեցութեամբ հիւսնական գործեացն՝ զհեղեղածուփ անդնդաձիգ սահանացն երկնահոս զուգաճանապարհորդութեանն յապրուստ հաւատարիմ առնն յԱստուած յուսացեալ համամիտ ընտանեացն գործակցութեամբ: - 396.

ՓԱՅՏԱԿԱՐԱՆ - և հրաման ետ հասանել ի վերայ քաղաքին Տփղիք կոչեցեալ. որում յառաջագոյն Փայտակարան անուանէին. – 270.

ՓԱՅՏԱԿՇՏԱՆ ԳԵՕՂ - և սլացեալ իբրև զարծիւ ի վերայ որսոյ՝ պատահէին անհուն բազմութեանն ի Փայտակշտան գետող – 400.

ՓԱՅՏԱԿՈՏՈՐ - և զկէս գերւոյն ընդ իւրեանց ունելով ի քաղաքին, լինել իւրեանց ջրկիրս և փայտակոտորս. – 188.

ՓԱՅՏԱՀԱՐ - ելցեն ի քեզ փայտահարք բազումք և կոտորեսցեն զմայրս քո մեծամեծս և զմատաղատունկս բարձունս. – 148.

ՓԱՅՏԱՏ - և զնոյն ոռոգեալ ոտիւք ի միջոցս պրակացն, կամ երկմատնի փայտատովք սերմանեալ. – 192.

ՓԱՅՏԵՂԷՆ - և արծաթագործ եօթնփորձեան հրաբորբոք ճարտարապետն ի բովս հալոցացն զուտ և վճիտ արծաթ ընտրելով, արծաթեղինաւն զփայտեղէնն պատեալ արտաքուստ –

378. Եւ ոսկեգործ ականակապ կազմեալ՝ պատեաց ոսկով զփրկագործ սուրբ խաչն, և ընդելուզեալ մարգարտով զարդարեաց զսխրագործ փայտն, հիւսնեալ ի մէջ անուշահոտ փայտից, թողեալ մասն ինչ արտաքս ոսկեպատ պահարանին, յառաջնում իւրոյ քառածրագիծ խաչակերտ փայտեղէն զզրոցկանն: - 394. որջացեալ ի մուտս կոյս յափն ծովուն ի փապար յարձանախիտ քարին և մանրեալ զարծաթեղէնն ընդ փայտեղինին. – 378.

ՓԱՊԱՐ - և բնակութիւն նոցա ի խորաձորս և ի փապարս լերանց և ի պրակս մայրեաց, ի գագաթունս լերանց: - 190. որջացեալ ի մուտս կոյս յափն ծովուն ի փապար յարձանախիտ քարին և մանրեալ զարծաթեղէնն ընդ փայտեղինին. – 378. զզարնանայինսն ի բարձրագոյն գագաթունսն լերանց և ի փապարս վիմաց և ի վերայ բարձրաբերձ ծառոց կենցաղավարին – 262.

ՓԱՌԱԿԻՑ - և հաւատալն նորա ի մի Աստուած Հայր և մի Որդի նորա ի Բանն Աստուած Յիսուս Քրիստոս և ի մի Հոգի սուրբ, զուգակից և բնութենակից և փառակից Հօր և Որդւոյ, ի մի Աստուածութիւն կատարեալ. – 94.

ՓԱՌԱՄՈԼ - Բայց հրաման քո ճոխութեանդ ձգեաց զիս յայս մեծ ձեռնարկութիւնս, սակս որոյ բացաձգեցայց արտաքոյ շաղակրատոյ լեզուաց փառամոլ ոգոց: - 122. մատուցեալ առ Վռամ հանդերձ Սորմակաւ ումեմն Արծկեցւոյ մոլեգնոտ փառամոլ աբեղայի՝ սկսան ազգի ազգի լեզուագարութեամբ չարախօսել զսրբոյն Սահակայ – 118.

ՓԱՌԱՄՈԼՈՒԹԻՒՆ - Եւ նորա ըստ ցանկութեան սնոտի փառամոլութեաննն կատարեալ զխնդիրն. – 124.

ՓԱՌԱՆ - և ելեալք ի վերայ Փառանու՝ արարին մեծ խորտակումն դիմադարձացն, սպանին և զԱպղջէհրն և զբազումս ի զօրէն Ամովնացւոց և Մովաբացւոց – 160. Եւ եկեալ ի Փառան՝ զնոյն ասաց երկրորդել զբանս զայսոսիկ առ հօրեղբօրն իւրոյ որ կոչէր Ապղջէհր: - 158. Յայնմ ժամանակի էին եղբարք բռնակալք ոմանք ի կողմանս ապառաժ Արաբիոյ ի տեղւոջն Փառան որ այժմ կոչի Մաքայ, արք պատերազմողք /156/ զօրագլուխք, պաշտօնատարք մեհենին Ամովնացւոց պատկերին, որ կոչի Սամամ և Քաբար: - 158.

ՓԱՌԱՑԻ - զյոյժ փառացի և ճոխ և նազելի զնախագահ նստեալ զարմէ – 300.

ՓԱՌԱՒՈՐԱԳՈՅՆ - Այսոքիկ զաւառք անուանիք, զոր յառաջին ժամանակս իւրոյ իշխանութեանն սեփհականս իւր արարեալ ունէր հայրն նենգութեան Մարդպետն կոչեցեալ … և մանաւանդ քաղաքն Շամիրամայ հռչակելին և յոյժ փառաւորագոյնն յամենայն կողմանց Վասպուրականի: - 388. Եւ նոքա էին արք փառաւորագոյնք ի տանէ Արծրունեաց և յայլոց նախարարաց, որոց Տէր եղիցի այցելու: - 402.

ՓԱՌԱՒՈՐԱՊԷՍ - Եւ այսպէս կատարեցաւ սուրբն ամենայաղթ նահատակն Քրիստոսի Մուկաթլ փառաւորապէս ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ, որում փառք յաւիտեանս ամէն: - 290. Եւ կատարեցաւ սուրբ վկայն փառաւորապէս ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ - 224. Եւ կացեալ անդ մինչ ի ժամանակս առաջինն Ղևոնի կայսեր՝ մեռանի անդ Վասակ և Տաճատ և փոխին ի հանգիստ փառաւորապէս ի գերեզմանս մեծամեծացն Յունաց: - 132. Զորս առեալ քրիստոնէից զպատուական մարմինս նոցա՝ ծածկեցին փառաւորապէս թաղմամբ, ամ ըստ ամէ տօնիւք զօր կատարմանն յիշատակել, որք են արք թուով է: - 268. մեռան նոքա անդ և թաղեցան փառաւորապէս ըստ օրինի քրիստոնէից յուխտէ Յակոբկաց, որ անդ են հաւատացեալ ժողովուրդք, և զխոստովանողական անուն ստացեալ փառաւորեցան յերկրի և պսակելոց են ի Քրիստոսէ ընդ ամենայն սուրբս. ամէն: - 324.

ՓԱՌԱՒՈՐԵԼ - ,,և ո՛վ տայր ինձ վկայել ի վերայ ճշմարտութեանն և մեռանել վասն անուանն Քրիստոսի, և զարիւն իմ փոխանակ արեանն Քրիստոսի հեղուլ և զմարմին իմ փոխանակ մարմնոյ նորա ի մահ մատնել և զչարչարանս իմ ընդ նորա չարչարանսն խառնել, զի և ընդ նմա փառաւորեցայց. – 290. այլ աստուածայինն Պօղոս ճշմարտագոյնս զայսոսիկ յայտնէ ասելով՝,,ծանեան զԱստուած, և ոչ իբր զԱստուած փառաւորեցին կամ գոհացան. – 52. այլ ի վերայ դնիցի բարձրաբերձ աշտանակի առաքելական եկեղեցւոյ, որպէս զի

տեսցեն և փառաւորեսցեն զՀայրն երկնաւոր: - 204. մեռան նոքա անդ և թաղեցան փառաւորապէս ըստ օրինի քրիստոնէից յուխտէ Յակոբկաց, որ անդ են հաւատացեալ ժողովուրդք, և զխոստովանողական անուն ստացեալ փառաւորեցան յերկրի և պսակելոց են ի Քրիստոսէ ընդ ամենայն սուրբս. ամէն: - 324.

ՓԱՌՔ - Եւ սոցա այսպէս նահատակեալ կատարեցան վկայութեամբ ի փառս Աստուծոյ, և զմարտիրոսական անուն ժառանգեցին ի Քրիստոս ի պատիւ ամենասուրբ Երրորդութեանն: - 266. այլ և աստուածականն ցանկացաւ փառաց – 20. Այսպէս վկայեցին երանելիքն ի փառս սուրբ Երրորդութեանն յաւիտեանս յաւիտենից: - 294. Ել գնաց զկնի փառաց իշխանասիրութեանն ցանկութեան յորմէ վրիպեացն: - 236. Եւ ամենեցուն բերան լցեալ խնդութեամբ ետուն փառս Աստուծոյ: - 136. Եւ այսպէս կատարեցաւ սուրբն ամենայաղթ նահատակն Քրիստոսի Մուկաթլ փառաւորապէս ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ, որում փառք յաւիտեանս ամէն: - 290. և աւանդեաց զոգին երանելին Յովնան ճշմարիտ խոստովանութեամբ ի Հայր և յՈրդի և սուրբ Հոգին, որում փառք յաւիտեանս: - 296. և բազմութիւն քրիստոնէիցն … գոհացեալ միաբան ետուն փառս Աստուծոյ, որ զօրացոյց զսուրբսն և արար յամօթ զսատանայ հանդերձ գործակցովքն իւրեանց: - 268. և ընկալան զվճիռ մարտիրոսական և կատարեցան վկայութեամբ ի փառս սուրբ Երրորդութեանն – 222. և ընկալեալ զվճիռ մարտիրոսութեան կատարի ի փառս սուրբ Երրորդութեանն – 104. Եւ ըստ հրամանի բռնաւորին դահճացն ձգեալ ի նա նետս շուրջանակի՝ աւանդեաց զոգին ի փառս Աստուծոյ երանելի նահատակն Քրիստոսի: - 292և կատարեալ զաղօթսն և գոհացեալ՝ ետուն զփառս Աստուծոյ և հատուցին զամէնն և նստան ուտել հաց. – 228. և հիացմամբ առ նորայն հայելով, թէ ո՛վ ոք էր, և ո՛րպիսի, և ո՛րպէս կորեաւ՝ ասեն, ,,զիա՞րդ դադարեաց պահանջողն, հանգեաւ տագնապօղն. եթէ ո՛րպէս իջին ի դժոխս փառք նորա,,: - 376. Եւ վասն իւրեանց թուլամորթութեանն և անհաստատ և յողդողդ մտաց սիրեցին զփառս մարդկան առաւել քան զփառս Աստուծոյ. – 246. Եւ վասն իւրեանց թուլամորթութեանն և անհաստատ և յողդողդ մտաց սիրեցին զփառս մարդկան առաւել քան զփառս Աստուծոյ. – 246. և փոխեցին զփառս /52/ անեղծին Աստուծոյ ի նմանութիւն գոյիցս եղծանելեացս,,: - 54. զոր փառս իւր անուանեաց – 76. ո՞չ ապաքէն ըստ այնմ և ելքն ի նմանէ լինիցին շահ ի փառս Բաբելացւոցն ըստ կարծեաց նոցա: - 38. Ոչ ամենևին /գրքում՝ամենեւին/ գոնէ փոքր մի խոտորեցան ի բանս նորա և ոչ առին յանձն ի պատրել մեծութիւն ընչից և ոչ անսացին հնազանդել փառաց աշխարհական ցանկութեանց – 264. որ դիւրամոռաց զերախտիսն Քրիստոսի համարէին, միայն զկնի փառաց աշխարհիս ընթանային և մոգութեան մոխրապաշտութեանն հետևէին: - 112. որում փառք յաւիտեանս. ամէն: - 254. որում փառք յաւիտեանս. ամէն: - 254.

ՓԱՌՕՔ - անհասական իմն շնորհիւ փառօք և պատուով պսակեալ զմարդն իշխանական ճոխութեամբ՝ վայելեցուցանէ դրախտին, տալով նմա բազմամեայ կենաց սահման իբրև զմի օր - 20. և ի վերայ նորա շինեաց եկեղեցի զհամբարձմանն ի յերկինս ի Հօրն գահակցել աթոռ, և զերկրորդ գալստեանն զյիշատակ ունելով, որ գալոցն է հայրենի փառօք, ըստ հրեշտակացն առաքեալսն զմխիթարականն և զքաջալերականն աւետիս նոցա առբերելով: - 390. զոր չառեալ յանձն սուրբ տիկնոջն Համազասպուհեայ՝ տանին հանեն ի բարձրաւանդակ ամրական բերդաքաղաքն, մերկանան ի հանդերձիցն, զի քրիստոսեան փառօքն զգեցցի. – 102.

ՓԱՐԱԻՈՆ - և երաժշտականքն երգս առեալ զյաղթութեանն Փարաւոնի՝ գոչէին ,,Տէր խորտակէ զպատերազմունս, Տէր է անուն նորա,,: - 232.

ՓԱՐԹԱՄ - և տնեալ զաւուրս Խ՝ փոխի յաշխարհէս ամենեցուն պատկառելին, մանաւանդ թէ ընդհանուր ցանկալին և սիրելին ճոխից և անազգեաց, աղքատաց և փարթամաց, մեծամեծաց և փոքունց: - 384.

ՓԱՐՇՄԱՆ - ինքեանք պատրաստեալ են զնոյն փարշմանն կրել զոր դաշտայինքն կրեցին – 190.

ՓԱՓԱԳԵԼԻ - և հրաման հարկեցուցանող ճոխութեան քո ստիպէ զմեզ, ճեպել փութալ առ գիւտն հանդիսանալ և կարգել ոճով զփափագելին յայտարարական գրով, դրոշմել կանոնել ի գիրս աստ – 12.

ՓԱՓԱԳՈՒՄՆ - Բայց թէպէտ և ունէր զպատճառ զբարեկամանալն Արէտայ ընդ Աբգարու և ընդ Խուրէնայ՝ այլ Աբգար և Խուրան առ փափագումն որ ի Քրիստոս, և առ լուր սրբոյ Փրկչին, և որ ինչ գործեացն Հերովդէս՝ ոխացեալ ընդ Հերովդի – 78. գրելով և զպատասխանի թղթոյն ի ձեռն Թովմայի առաքելոյ, և զխոստաբանութիւն՝ զԹադէոս առաքեալ լնուլ զփափագումն խնդրոյն. - 76.

ՓԱՓԿԱՆԱԼ - և ինքն թագաւոր, փափկասցի, և բռնաւորք խաղալիք նորա, և ինք ընդ ամենայն ամուրս խաղալով խաղասցէ,,: - 200.

ՓԱՓԿԱՑԵԱԼ - Ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ Աշոտ թագաւորն Հայոց փոխի յաշխարհէս ի բարիոք ծերութեան, փափկացեալ և յղփացեալ խրախութեամբ, ձեռն նորա յամենեսին և ամենեցուն ձեռք ի նա – 356.

ՓԱՓԿՈՒԹԻՒՆ - ,,իբրև զդրախտ փափկութեան երկիրն առաջի, և զկնի նորա դաշտ ապականութեան – 238. Եւ եհան արձակեաց զնա Տէր Աստուած ի դրախտէն փափկութեան՝ գործել զերկիր ուստի առաւ: - 22. և ոչ քաղցր թուէր նմա քուն գիշերոյն, և փափկութիւն տունջեան յոչինչ համարեալ լինէր – 242.

ՓԱՓՈՒԿ - որպէս ասաց Ամովս մարգարէ, ,,գերծիր և կտրեա ի վերայ փափուկ որդւոց քոց, լայնեա զխզումն քո իբրև զարծուոյ, զի գերեցան ի քէն,,: - 238.

ՓԵՌԵԿԵԱԼ - և ոչ եղեն ունկնդիր մաղձահամ և ժախահոտ բանիցն, իբրև ի փեռեկեալ գերեզմանէ զնեխահոտութիւնն արտաքս արկանելոյ. – 292.

ՓԵՌՈՏԱԿ ԳԵՕՂ - Իսկ նա չանսաւորութիւն անխոնարհելի մնացեալ, և անցեալ օթագայեցեալ ի գեօղն Փեռոտակ յանդիման քաղաքին: - 352.

ՓԵՍԱՅ - անտրտում խնդութեամբ դիմեցին ի տեղի սպանմանն, իբրև ի հարսանիս երիտասարդական ամուսնութեանն, ուրախ լինել որպէս փեսայ առ հարսին. – 266. Եւ կայսր Մուրիկ հաւանեալ նմա՝ յղէր առ նա զՓիլիպիկոս փեսայ իւր. և տայր տանել նմա գիր ընդունելութեան, և առնոյր ի նմանէ երդումն: - 138. թերևս արտաքոյ տանջանացն կայցեն մնայցեն, թէպէտ և ոչ ընդ փեսային վայելեն ի հարսանիսն: - 338.

ՓԵՍԱՅԱՑՈՒՑԱՆԵԼ - Ընդ որ յոյժ ուրախացեալ Շապուհ՝ խոստացաւ փեսայացուցանել զՄեհուժան ի քոյր իւր Որմզդուհի: - 102.

ՓԵՍԱՅԱՑՈՒՑԵԱԼ - Բայց յաւելեալ լինի պատճառ ունելոյն զնա զայս օրինակ, եթէ էր փեսայացուցեալ զԴաւիթ զեղբայր կորապաղատին ի քոյր իւր Մարիամ. – 342. մանաւանդ զի փեսայացուցեալ էր Շապուհ զԳագիկ ի դուստր իւր. – 364.

ՓԵՍԱՅՈՒԹԻՒՆ - Եւ արարին նաւակատիս մեծ հարսանեաց փեսայութեան Դերանկին, ի թուականութեան Հայոց ՅԺԱ-երորդ ամին: - 322.

ՓԻԼԻՊԻԿՈՍ - Եւ կայսր Մուրիկ հաւանեալ նմա՝ յղէր առ նա զՓիլիպիկոս փեսայ իւր. և տայր տանել նմա գիր ընդունելութեան, և առնոյր ի նմանէ երդումն: - 138.

ՓԻԼԻՊՊԷ - որոց անուանք ճանաչի սոցա … Սահլ Սմբատայ որդի, Շաքեոյ տէր , որ զԲաբանն կալաւ, և իշխանական Վասակ Վայոց ձորոյ տէրն, և Փիլիպպէ իշխանն Սիւնեաց – 298.

ՓԻԼԻՊՊՈՍ - բայց կանոնեցի զանուանս ի մատենիս: Տիգրան. Աղրամելէք. Ներս. Ներսէխ. Մարոդ. Արշամ. Արշաւիր. Ասուդ: Պարսից թագաւորք. Քսերքսէս. Արտաշէս երկայնաձեռն. Դարեհ. Արտաշէս. Ողոքոս. Զարսէս. Դարեհ: Ապա Աղէքսանդրոս Փիլիպպեայ Մակեդոնացի տիեզերակալ թագաւոր: - 68. որք և մատուցեալ առ Փիլիպպոս որ ի Բէթսայիդայն, ասեն Կամիմք զՅիսուս տեսանել,,.–76. Սիմոն Սամարացի մատուցեալ առ Փիլիպպոս զհոգւոյն պարգևաց լեզուացն, և սրտին կեղծաւորութեամբ զիա՛րդ պատժապարտեցաւ. – 258. Սորա որդիք հինգ ծնանի, յորոց մինն Հերովդէս և միսն Փիլիպպոս, զորոյ կինն հանեալ Հերովդէի՝ թող զկինն իւր զառաջին, զդուստր Արէտայ արքայի Պատրէացւոց. – 78.

ՓԻԼԻՍՈՓԱՅ - Ի դէպ ելանէ և հին առասպելն Ոլպիանու փիլիսոփայի, որ վասն առիւծուն և զուարակացն են բարառնութիւնք. – 196.

ՓԻԼԻՍՈՓՈՍ - Զոր Փիլոն Աղէքսանդրացի փիլիսոփոս և վարդապետ հնոյն՝ Ջրարբի ասէ, թերևս զննդականութեան և զաճողական բազմամարդութեանն պատճառ նշանակեալ յառաջատեսէ հայրն. – 24.

ՓԻԼՈՆ - Այլ և զՓիլոնեայսն ասացաք երկրորդել զառն քաջի և զյոյժ հմտագունի իմաստասիրութեան - 34. Զոր բան և վասն օձին սքանչելապէս ուսուցանէ Փիլոն Աղէքսանդրացի՝ յառաջ քան զդրժանացն դիպուածս՝ յոլովութիւն իմաստից ունել ամենայն շնչականաց. – 22. Զոր ի մեկնութեան Եբրայականացն անուանց ասէ Փիլոն – 34. Զոր Փիլոն Աղէքսանդրացի փիլիսոփոս և վարդապետ հնոյն՝ Ջրարբի ասէ, թերևս զննդականութեան և զաճողական բազմամարդութեանն պատճառ նշանակեալ յառաջատեսէ հայրն. – 24. Իսկ Փիլոն ասէ – 32.

ՓԻԼՈՆ ԱՂԷՔՍԱՆԴՐԱՑԻ - Զոր բան և վասն օձին սքանչելապէս ուսուցանէ Փիլոն Աղէքսանդրացի՝ յառաջ քան զդրժանացն դիպուածս՝ յոլովութիւն իմաստից ունել ամենայն շնչականաց. – 22. Զոր Փիլոն Աղէքսանդրացի փիլիսոփոս և վարդապետ հնոյն՝ Ջրարբի ասէ, թերևս զննդականութեան և զաճողական բազմամարդութեանն պատճառ նշանակեալ յառաջատեսէ հայրն. – 24.

ՓԻՂ - և զհետ նորա աճապարեալ արկանեն զնա ի յամրափակ զինեալ վաշտն ի մէջ փղացն. – 128. զի տեսանեմ զքեզ այր պռոտաբան, /138/ զի յանձն քո խրախուսես և ոչ յԱստուած, ի բազմութիւն զօրաց և ի փղաց զօրութիւն. – 140. Քանզի վաղիւ առաւօտուն ցուցանեմ ձեզ փիղս վառեալս, և ի վերայ հզօր սպառազէնս ի քաջաց – 138.

ՓԻՒՆԻԿԵՑԻ - քանզի Յունաց հուսկ երբեմն յետոյ գտաւ գիր ի Կադմեա յումեմնէ Փիւնիկեցւոյ: - 18 .

ՓԼՈՒԶԵԱԼ - Բայց ոչ ժամանեալ կատարման պատերազմին, զաշտարակն, զոր շինէր որդին Աբգարու փլուզեալ ի վերայ սպան զնա, վրէժխնդիր եղեալ մահուն Ադդէի սրբոյ: - 80.

ՓՂՁԿԵԼ - Իսկ զօրավարն Բուխայ կայր ի կոր կործանմանն, ի տարակուսանս ըմբռնեալ փղձկէր ի միտս իւր, ցնորակոծ լինէր, հնարէր ելս իրացն գտանել ի վրանայարկն փակեալ, և ոչ առնոյր դուլ և դադար: - 282.

ՓՇՈՑ ՎԱՆՔ - և ետուն ի սուրբ եկեղեցին Դ ագարակս. զվանքն Փշոց և զագարակն Ահավանք, յանդիման եկեղեցւոյն որ ի կղզին, և զքարն Մանակերտ, որ է հանդէպ հարաւոյ կուսէ, և զԲերկրի և այլ բազում տեղիս – 356.

ՓՇՐԵԼ - տայր հրաման փշրել և խորտակել զկենդանագրեալ պատկերս ճշմարիտ մարդեղութեան Փրկչին և նորին աշակերտաց: - 168.

ՓՈԽԱԴՐԱԿԱՆ - Որ և այլոց կարող տուիչ լինել ժամանակաց, որպէս և արանցն որ յառաջ քան զջրհեղեղն քառասուն ևս աւելի բիւրս ամաց և դարս փոխադրական այլաձևս և խժականս, շարս և ներս և սոսս - 38.

ՓՈԽԱՆԱԿ - Եւ փոխանակ նորա ժառանգէ զաթոռ հայրապետական երանելին տէր Յօհաննէս, որ և սնեալ և ուսեալ առ ոտս սրբոյն Մաշտոցի. – 376. ,,և ո՛վ տայր ինձ վկայել ի վերայ ճշմարտութեանն և մեռանել վասն անուանն Քրիստոսի, և զարիւն իմ փոխանակ արեանն Քրիստոսի հեղուլ և զմարմին իմ փոխանակ մարմնոյ նորա ի մահ մատնել և զչարչարանս իմ ընդ նորա չարչարանսն խառնել, զի և ընդ նմա փառաւորեցայց. – 290. ,,և ո՛վ տայր ինձ վկայել ի վերայ ճշմարտութեանն և մեռանել վասն անուանն Քրիստոսի, և զարիւն իմ փոխանակ արեանն Քրիստոսի հեղուլ և զմարմին իմ փոխանակ մարմնոյ նորա ի մահ մատնել և զչարչարանս իմ ընդ նորա չարչարանսն խառնել, զի և ընդ նմա փառաւորեցայց. – 290. ,,հատուցից չար փոխանակ բարւոյ, ատելութիւն փոխանակ սիրոյ իմոյ,, - 214. ,,հատուցից չար փոխանակ բարւոյ, ատելութիւն փոխանակ սիրոյ իմոյ,, - 214. ,,վա՛յ քեզ, եղուկ դու, ազգ Տաճկաց, արանց և կանանց ամենայն ծովեզերեայ քաղաքաց. փոխանակ անաւրէնութեան լեզուիդ և պղծութեան կարգաց, որով բացեալ զբերանդ պղծութեան զանաւրէնս բարբառէիր: - 164. այլ փոխանակ սոցա մատեայ ի տեղիս յայս,

ձեռն արկեալ անիմաստաբար լի անհմտութեամբ և անհանճարութեամբ բուռն հարկանելով զմեծ զայս քերթուածութենէ: - 122. Արշակ թագաւորեալ փոխանակ Տիրանայ հօր իւրոյ – 98. Բայց քանզի աւերեալ էր զՆինուէ Նաբրովթայ ի բռնանալն ի վերայ Սեմեացն, և զԲաբելոն /16/ փոխանակ նորա շինեալ – 18. Եկն այնուհետև Շապուհ որդի թագաւորին Աշոտի և ետ զիշխանութիւնն ի ձեռս Աշոտի որդւոյ Դերանկին, փոխանակ հօր իւրոյ: - 354. ետուն զոյժ զմահուանէ թագաւորին և կացուցին փոխանակ Վաղարշու թագաւոր զորդի իւր զԽոսրով ձեռնտուութեամբ Արտաւանու Պարսից արքայի: - 92. Եւ յաջորդեալ փոխանակ նորա կացեալ յաթոռ սրբոյն Գրիգորի երանելին Մաշտոց, ելեալ ի կղզոյն Գեղարքունի լճէն, զՅօհաննու Կարապետին զվարուցն բերեալ զօրինակ. – 376. և տիրեսցէ փոխանակ եղբօր իւրոյ բոլոր աշխարհի իւրոյ: - 226. Եւ դարձեալ՝ եթէ յարոյց ինձ Աստուած զաւակ այլ՝ փոխանակ Հաբէլի զոր սպան Կայէն: - 24. և ընկեցեալ զԽոսրով յաթոռոյն՝ կացուցանէ փոխանակ զՎաղարշ զեղբայր Խոսրովու: 112. Եւ թագաւորեաց կայսր Թէոդոս փոխանակ Պապայ զՎարազդատ ոմն յԱրշակունի տոհմէ, այր քաջ և պատերազմող, ահարկու մեծամեծաց և փոքունց. – 108. և թագաւորեաց փոխանակ Տիբէրի Գայիոս փոքրն ամս Գ և կէս: - 80. և թագաւորեցուցանէ զնա ի վերայ Հայոց փոխանակ հօր իւրոյ Սանատրկոյ, ի տեղի թագաւորութեան քաջացն Արշակունեաց: - 86. և ինքն թագաւորեաց փոխանակ /318/ ընդ հօր իւրոյ, և յետ Զ ամսոց մեռանի: - 320. և հրովարտակ արքայի ի ձեռս քարոզչացն, թէ յղեաց արքայ զԳրիգոր որդի Աշոտոյ յերկիր իւր՝ տիրել աշխարհի իւրոյ փոխանակ հօր իւրոյ: - 314. և մեկնեաց յինքենէ զԱբրահիմ ոմն և յղեաց զնա հազարապետ Հայոց, և վերակացու ի վերայ հարկաց արքունի, և տիրել փոխանակ իշխանաց սորա: - 298. և յարձակեալ բազում անգամ ի վերայ յունական զօրուն որք ընդդէմ զօրաց քոց պատերազմէին՝ և անդ ոչ սակաւ հեղմունս արեանց արարեալ փոխանակ զօրաց քոց ի զօրացն Յունաց. – 304. և նմա յանձն առնէ զաշխարհս, փոխանակ հօր իւրոյ Ապուսէթի. – 184. և տացէ ի ձեռս նորա զիշխանութիւնն Վասպուրականի փոխանակ եղբօր իւրոյ – 226. և փոխանակ զգեստու հարսանեաց զգեստ մկրտութեանն ծանուցեալ ցուցին, զոր ջրով և Հոգւովն սրբով զգեցեալ էին – 266. և փոխանակ ծաղկեալ պատմուճանի գունագոյն երանգ երանգ անկուածոցն՝ զսուրբ և զվարդագոյն կարմրատեսիլ արիւնն իւրեանց ի վերայ սուրբ մարմնոյն, և փոխանակ ոսկեհուռ թագակապ զարդու պսակացն՝ զերկրպագութիւնն Քրիստոսի. – 266. և փոխանակ ծաղկեալ պատմուճանի գունագոյն երանգ երանգ անկուածոցն՝ զսուրբ և զվարդագոյն կարմրատեսիլ արիւնն իւրեանց ի վերայ սուրբ մարմնոյն, և փոխանակ ոսկեհուռ թագակապ զարդու պսակացն՝ զերկրպագութիւնն Քրիստոսի. – 266. և փոխանակ մանեկաց՝ զսուրն փայլեալ ի պարանոցսն ընդունէին: - 266. Եւ փոխանակ նորա թագաւորէ Սմբատ որդի Աշոտի, այր քաջայայտ և հանճարեղագոյն, լի և առոյգ յամենայն իրողութիւնս՝ որ ինչ ընդ երկրաւս համառօտաբար լրութիւն պատկանաբար պիտանան, հաճոյ Աստուծոյ և ընտիր մարդկան: - 356. Եւ փոխանակ սուրբ մկրտութեանն՝ հանապազ ողողանիլ ջրով, և զայն բաւական համարել ի սրբութիւն: - 164. Եւ քանզի ոչինչ հաղորդութիւն ունէր Յովսէփ առ ծնունդն Քրիստոսի՝ մտանէ յազգահամարն փոխանակ Մարիամու կնոջ իւրոյ -16. և քարոզն աղաղակէր, թէ ,,առաւ իշխանութիւնն Վասպուրականի աշխարհին ի ձեռս Գուրգէնի փոխանակ եղբօր իւրոյ Աշոտոյ տիրել ընդ նոսա,,: - 236. Ընդ այն ժամանակս տէր Զաքարիայ հանգեաւ ի Քրիստոս, կեցեալ ի հայրապետութեանն Հայոց ամս ԺԸ, և հաջորդէ փոխանակ նորա տէր Գէորգ: - 338. ընդդէմ արաբացի ասպատակողացն յարիւն և յապաժոյժ ի վերայ հայրենի աշխարհի մարտուցեալ և զհոգի և զմարմին փոխանակ սրբոց եկեղեցեաց Քրիստոսի և ի նոյն հաւատացելոց ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ, առ զնոսա ամբողջ և անբիծ պահելոյ – 300. Թագաւորէ Խոսրով որդի Տրդատայ փոխանակ հօր իւրոյ, հրամանաւ Կոստանդիանոսի – 96. Մշկանս այս փոխանակ Արտաշրի մեր թագաւորի մտեալ ունի զաշխարս հրամանաւ Վռամայ Պարսից արքայի: - 118. Չիցէ՞ լուեալ ձեր զոր ասաց Սողոմոն, թէ ,,որ հատուցանէ չար փոխանակ բարւոյ՝ չար ի տանէ

նորա մի պակասեսցէ,,: - 214. Պտղոմեայ հասեալ ի տէրութիւն ժառանգաւորութեանն՝ փոխանակ իւր կացուցանէ զԱսուդ, տալով ի ձեռս նորա զբոլոր իշխանութիւն Եգիպտոսի և Հնդկաց - 70. Վաղարշակ թագաւորեալ փոխանակ հօր իւրոյ Տիգրանայ, և տուեալ պատերազմ ընդ հիւսիսայինն Հազրաց՝ մեռանի ի կորովաձիգ աղեղնաւորացն: - 92. ՓՈԽԱՆԱԿ ԱՇՈՏԻ ԹԱԳԱՒՈՐԵԼ ՍՄԲԱՏԱՅ: - 356.

ՓՈԽԱՆԱԿԵԼ - Եւ մեր ընկալեալ և հաւատացեալ ճշմարտութեանն՝ և ոչ կարեմք փոխանակել զճշմարտութիւն ընդ սնոտի, առասպելաբան և կարկատուն, ստայօդ և պաճուճազարդ մոլար ուսմանդ ձերոյ: - 246.

ՓՈԽԱՆՈՐԴԵԼ - ԹԷ ՈՐՊԷՍ ԵՂԵՒ ԲԱՐՁՈՒՄՆ ՉԱՐ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՆ ՊԱՐՍԻՑ, ԵԻ ՓՈԽԱՆՈՐԴԵԱՑ ՄԻՒՍ ԵՒՍ ՉԱՐ ԻՍՄԱՅԷԼԱԿԱՆ: - 156. որ զծայրագոյն շնորհացն Աստուծոյ առեալ պարգևս՝ կենդանւոյն ի կարգս անմահիցն փոխանորդեաց վերագրիլ, որ և յառաջ քան զփոխիլն ծանոյց զհամաջինջ բարկութիւն Աստուծոյ խոտորեալ ազգին և որդւոցն անհնազանդից – 26. որով զաստուածերանն լքեալ զերկիր՝ զախտականս զայս և տաժանելիս փոխանորդեաց վիճակ, անբժշկական և ողորմելի յեղափոխմամբ. – 22. ոչ պիտոյացեալ եկամուտ լուսոյ, որով նսեմասցի առ ի հասանել երեկոյին, ոչ ապաժամանութիւն արեգական առ ի մերժել զմութ գիշերի լուսազգեստ ստեղծուածոյն, որ յետ առաջնոցն կարգի և դասու՝ զերկրորդն փոխանորդեցաւ վիճակ, ոչ կերակուր հոսանուտ առ ի լրութիւն տարաբարձ ունակութեանց անապականին, որ դոյզն ինչ փոքրագոյն քան զհրեշտակս գոլ. – 20.

ՓՈԽԱՐԷՆ - Արդ եթէ Սոդոմայեցիքն, որ հրով զվրիժուցն հատուցին փոխարէնս, և դարձեալ տանջելոց են՝ որ բովանդակ չարիւք անդր երթալոց են ո՞րպիսի ակնկալութիւն տանջանաց զանց արասցէ զնոքօք. – 336. Բայց Գուրգէն թէպէտ և գտանէր զնենգիչսն իւր՝ ոչ ումեք զփոխարէն չարին հատուցանէր. – 310. Եւ արդ այսոքի՞կ են փոխարէնք, զի ետուք յօժարութիւն նենգագործ խորհրդով՝ լինել յարգելանի, և առնել դիւր որսալ ի խնդրողաց անձին իմոյ և իմոց զաւակաց – 216. Եօթներորդ՝ զի զվարկ փոխարինին լուեալ ի Տեառնէ՝ ոչ զարհուրեցաւ վերադարձիլ արտասուօք ի ջնջումն մեղացն. – 24. որ ըստ արժանի խորհրդոցն ընկալաւ զփոխարէնն:- 100. որով ժամ ի դէպ իսկ է, առ յայնժամ զարժանապէս նոցա ասել փոխարէն և անմեղադրելի բազմաց, եթէ այնչափ մթերեալ համբարք կերակրոց կուտեցին ի հալոցսն Բէլա – 38.

ՓՈԽԵԱԼ - Գունդ մի հարուստ անցեալ մնացին ի Համբոյրազան աւանի Մարդաստան գաւառի, ուր եպիսկոպոսական աթոռ մարդպետականին յայնժամ փոխեալ դնէր ի Նախճաւան քաղաքէ. – 372.

ՓՈԽԵԼ - Դահեկին/ճիշտը՝դայեկին/ նորա մնալով ի ներքոյ կախաղանին՝ ամփոփէ /102/ զսուրբ գանձն ի ծոց իւր, տարեալ փոխէ ի վկայարան հանգստի ի ձեռն սրբոյն Ներսէսի – 104. Եւ դարձոյց անդ զսահմանս անդր փոխելոյ գեօղիցն: - 396. և փոխենն անդ զկաթողիկոսն Հայոց զԳիւտ – 126. և փոխեցին զփառս /52/ անեղծին Աստուծոյ ի նմանութիւն գոյիցս եղծանելեացս,,: - 54. ի թագաւորելն Նինոսի առնու զԲաբիլոն /ճիշտը՝ Բաբելոն/ և շինէ զՆինուէ, և փոխէ անդ զթագաւորութիւնն Ասորեստանի: - 18. իբրև շունք համրացեալք, որ ոչ կարեն հաջել, որպէս ասէ Եսայի մարգարէ, ընդդէմ Տեառն փոխելով զկատաղութիւն մահածին թիւնիցն սատակչական զօրութիւնն – 210. փոխէ անդ գեօղս և շինէ զբլուրն, որ տեղի բանակի ղաշիկ առնելոյ էր տանն Արծրունեաց, և անուանեաց յանուն իւր զձեռակերտն Գագկակերտ: - 396.

ՓՈԽԻԼ - Բայց Գուրգէն զմի ամ կեցեալ փոխի յաշխարհէս, դարձեալ յուրացողական ամբարշտութենէն: - 318. Գործեցաւ այս ՅԽԷ թուականութեանս Հայոց, յորում ամի և տէր Գէորգ Հայոց կաթողիկոս փոխեցաւ: - 376. Եւ այս ամենայն այսպէս եղեալ, կեցեալ սուրբն Սահակ ամս ՃԻ՝ փոխի յաշխարհէս ի կարգս հրեշտակաց – 120. Եւ կացեալ անդ մինչ ի ժամանակս առաջինն Ղևոնի կայսեր՝ մեռանի անդ Վասակ և Տաճատ և փոխին ի հանգիստ փառաւորապէս ի գերեզմանս մեծամեծացն Յունաց: - 132. և կեցեալ առ նովաւ ամս Մ՝ փոխեցաւ յանմահութիւն յամին ԼԳ Ղամէքայ: - 28. և տևեալ զաւուրս Խ՝ փոխի

յաշխարհէս ամենեցուն պատկառելին, մանաւանդ թէ ընդհանուր ցանկալին և սիրելին ճոխից և անազգեաց, աղքատաց և փարթամաց, մեծամեծաց և փոքունց: - 384. Ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ Աշոտ թագաւորն Հայոց փոխի յաշխարհէս ի բարիոք ծերութեան, փափկացեալ և յղփացեալ խրախութեամբ, ձեռն նորա յամենեսին և ամենեցուն ձեռք ի նա – 356. Ի նմին ամի յետ վեց ամսոյ անցանելոյ փոխի և սուրբ վարդապետն Մաշտոց. – 120. լեալ ամաց ԻԹ՝ փոխի յաշխարհէս յամսեանն արեգ, որ օր Դ էր ամսոյն յաւուր երկշաբաթուջ ի յիններորդ ժամու աւուրն. – 384. որ զծայրագոյն շնորհացն Աստուծոյ առեալ պարգևս՝ կենդանւոյն ի կարգս անմահիցն փոխանորդեաց վերագրիլ, որ և յառաջ քան զփոխիլն ծանոյց զհամաջինջ բարկութիւն Աստուծոյ խոտորեալ ազգին և որդւոցն անհնազանդից – 26. Սա կեցեալ ամիսս Ը կամ Թ յաթոռ հայրապետականին՝ փոխի յաթոռ առաքելական պատուադրութեանն ի փրկչէն մերմէ խոստաբանեալսն: - 376. սրբոյ թագաւորին և քաջ նահատակին Տրդատայ զբարիոք պատերազմեալ ընդդէմ անմարմին և մարմնաւոր պատերազմողաց, փոխի յերկրաւոր աշխատութեանցս ի հանգիստ, մեծաւ պատուով թագաւորական շքեղ և երևելի դիազարդութեամբ – 96.

ՓՈԽՈՒՄՆ - Նոյնպէս և զպայման ժամանակացն յանբաւ բիւրս ամաց ձգեն որ ոչ և ըստ միոյ յեղանակի հաւաստանայ առ ի ցուցումն, ոչ արեգական բերմամբ ի նոյն կէտ ամսոց և աւուրց և ոչ ըստ չորից փոխմանց առ ի յեղումն ժամանակի տարւոյն, այլ և ոչ ըստ լուսնական լրութեանն և սուզականութեան: - 18.

ՓՈԿԱՍ - և գնացեալ միաբանութեամբ ի Կոստանդնուպօլիս՝ սպանին զՄուրիկ թագաւոր և նստուցին զՓոկաս յաթոռ թագաւորութեան: - 140. Եւ եթէ զքէն արեանն Մուրկայ խնդրէ՝ զքէն արեանն Մուրկայ խնդրեաց Աստուած ի Փոկասայ ի ձեռն հօր իմոյ Հայրակղի. և եթէ երկիր խնդրիցէ՝ եհան Աստուած ի մէնջ և ետ ի ձեռս ձեր: - 144. և նստուցին իւրեանց թագաւոր այր զոմն անուն Փոկաս կոչեցեալ. – 140. Իբրև լցան ամք Ը Փոկայ՝ սպանաւ և նա ի Հայրակղէ, որ դաւեալ նմա՝ էառ զթագաւորութիւն նորա: - 140.

ՓՈՂ[1] - և ահա աղաղակ և փողք և քնարք և ջնարք, և վառեալ զինու և սրոյ և ամենայն պատրաստութեամբ անհուն զօրացն, մինչ գրեթէ /գրքումէ՝գրէթէ/ ի հիմանց զլեառնն տապալել – 284. Եւ ամենայն մեծամեծքն հանդերձ խառնաղանճ / 240/ ամբոխիւն դռոթ տուեալ, ոչ միայն ըստ հրամանի թագաւորին ելանել զհետ աղաղակի փողոյն և արքունի կոչնականացն՝ այլ փութացան տեսանել, թէ ո՛վ ոք և ո՛րպիսիք են սոքա – 242. և եհան զնոսա յատենէն հոյակապ և շքեղ և երևելի պատուով ի ձայնս երգոց և ի հնչիւնս փողոց. – 314. և սուսեր ընդ մէջ ածեալ, և հեծուցեալ ի մեծազարդ ջորւոջ, և նժոյգս առաջի և զկնի ի զարդ և ի զէն սպառազինեալ և ձայնք փողոց և դոփիւնք թմբկաց և այլ երաժշտական գործոց հնչեցուցանէին շուրջանակի. – 236. Իբրև օր մի լինէր պարապոյ … և ահա հնչեցին փողք ուժգին գոչմամբ ազդ առնել քաղաքին՝ եթէ ել նստաւ թագաւորն յատենի – 240. Խնդրէ և տեղեկութիւն թէ քանի՛ դրօշք /198/ են, կամ քանի՛ նշանք, և կամ քանի՛ առաջս զօրքն բաժանիցին, և կամ քանի՛ փողք գոչիցեն, և կամ քանի՛ թմբուկք դափիցեն: - 200. մինչ նոքա գունդ առ գունդ ընդդէմ միմեանց ճակատեալ կազմէին զռազմն, և փողքն գոչէին և դրօշքն տարածանէին և նշանքն փողփողէին, վահանաւորքն և նիզակաւորքն գոչէին, այրուձին այսր անդր վազս առնէին և ախոյեանքն յարձակէին, կապարճակիրքն աղեղանցն յուրային: - 174. նշանս կանգնեալ և փողք և քնարք հնչէին և թմբուկքն դափէին –208. ունելով ընդ իւր զզօրսն Յունաց բազմամբոխ վահանաւորաց և դրօշուց սաւառնացելոց, և փողք կայսերալուրք և գունդք գունդք վառելոցն վաշտիցն – 106.

ՓՈՂ[2] - Այլ և պատկանաբար իմաստութեամբ պատրաստեաց ջրմուղ ներքսագոյն երկրի ի քարանց տաշելոյ փողոցս գնացից ջրոյն կազմեալ – 392. կարգէ և յօրինէ ի նմա փողոցս վաճառոց ամենալիցս և բաւականս. – 88.

ՓՈՂՈՑԱՅԱՐԴԱՐ - շինէ և անդ ամրական տեղի, դժուարամատչելի ասպատակող հինից, դնելով ի նմա նմանապէս ապարանս փողոցայարդարս, տաճարակերտս սենեկագործս, բաւական ի պէտսն պատրաստեալ – 392.

ՓՈՂՓՈՂԵԱԼ - դրօշ և վերջաւորս փողփողեալս՝ սաւառնաձայն հնչմամբ զլեառնն դնդեցուցանէին – 208. Եւ դրօշք փողփողեալ ըստ միոյ միոյ գնդի – 228.

ՓՈՂՓՈՂԵԼ - բայց և նշանակս և դրօշս փողփողել առաջի, և դնել թագ իշխանական ի գլուխ և զգեստս արքունականս զանձամբ. – 236. մինչ նոքա գունդ առ գունդ ընդդէմ միմեանց ճակատեալ կազմէին զռազմն, և փողքն գոչէին և դրօշքն տարածանէին և նշանքն փողփողէին, վահանաւորքն և նիզակաւորքն գոչէին, այրուձին այսր անդր վազս առնէին և ախոյեանքն յարձակէին, կապարճակիրքն աղեղանցն յուրային: - 174.

ՓՈՅԹ - Ապա փոյթ ինձ Թովմայի, որ ոչ վերջոտնեալ կալայ ամօթով զլետին տեղին - 122. և փութացաւ գրեաց առ Սափի որ ի Վանտոսպ նստեալ և ճոխանայր Վասպուրական տէրութեամբն. որ առանց յապաղանաց զփոյթն յառաջաբերեալ՝ գնաց եհաս առ Աւշին ի Մարակայ քաղաք: - 374. այլ այսոքիկ փոյթք յօժարութեան առ ի յայլոց ասացելոց նախագունից տեղեկութիւն, և ոչ ինքեամբ և կամ նովաւ գտանել զինարս գիւտի գրոց, թէպէտ և յառաջ քան զնա, այլ ոչ թէ և քան զԲաբելացւոցն իրս – 18. Արդ ոչ կարեմք փոյթ ընդ փոյթ շղումարար /ճիշտը՝ շղոմարար/ հաճութեամբ թագաւորիդ յանձն առնուլ՝ զոր հրամայէ կայսերական ճոխութիւնդ. – 132. բայց Ատոմ յամր առ փոյթն /364/ լինելով վասն թագաւորին ակնածութեան: - 366. Բնաբանաբար/ճիշտը՝բնականաբար/ իսկ հետևեալ մեր կարգի ազգաբանութեանս որ վասն առաջի կացելոցս մեզ փութոյ Ասորեստանեայց թագաւորութեանն – 56. և անծանօթ զարմանալի ծառոյն դէպք՝ ի միում աւուր ունել աճմունս փոյթ ընդ փոյթ. և դարձեալ սուզականութիւնս յանկարծօրէնս լինել – 50. Եւ զի առ այսոսիկ փոյթ եղև մեզ քննասիրութեամբ լինել հասու և ոչ զանց առնել – 18. Եւ ընդ մտանելն նոցա աշխարհս՝ վրդովեցին զուխտ քրիստոնէութեանն, և փոյթ ընդ փոյթ ձեռնամուխ եղեն աւերել քանդել զեկեղեցիս, զտունս աղօթից կործանել. – 124. և կացուցեալ զնոսա ի կարգի ստրկութեան, որոյ զփոյթ հպատակութեան ցուցեալ՝ կարգէ զնոսա ի գործ ծառայութեան, կրել արծուիս և բազէս. – 64. և մանաւանդ զի հարկ փութոյ եղև մեզ գիտել զպայազատութիւնս երանաց տիրեցելոց մեր աշխարհի և որ յառաջ քան զնոսա թագաւորք Ասորեստանեայց, որդի /34/ ի հօրէ առեալ մինչև ի Սենեքարիմ արքայ, որ առ Եզեկիայիւ Երուսաղէմի արքայիւ եղեալ ազգապետ տանս Արծրունի: - 36. և ոչ ինչ փոյթ եղև ումեք հոգալ զուստեք արշաւանս և զգերփանս - 96. Եւ քանզի վավաշոտ մոլորութեամբ վարելով ոչինչ փոյթ զորդւոց իւրոց առնէր – 44. Իսկ ի դառնալ գրոցն ի յաշխարհն Մոկաց՝ ոչ ինչ ումեք փոյթ վասն այն լինելով, կարծել՝ վարդապետին զայս այսպէս կանոնեալ. – 130. Նախ զի և լեզուքն շփոթեալք՝ունէին զանմիաբանութեան փոյթս, կամ թէ զի և վատութիւնք քաջաց ապիհարկեալք ոչ գրեցաւ ի մատենագրաց անտի Քաղդէացւոց – 44. ոչ ինչ փոյթ զբազմացուցանելով՝ հեշտասէր և անպատերազմասէր մտօք վարելով կեայր ի խաղաղութեան: - 44. և մի՛ այլում ումեք փոյթ առնիջիք յառաջ քան զնա ըմբռնել: - 198.

ՓՈՅԹ ԱՌՆԵԼ - և ես ամայացեալ ոչ ինչ փոյթ առնէի, միայն ձեզ զլիանալն սիրելով առ այսոքիւք. – 216. Եւ մի հարկաց ինչ կամ զօրաց կամ այլ ծառայութեան խափանիչ լինելոյ կամ ի վնասս արքայի խառնելոյ փոյթ արասցուք պահանջել վրէժս. – 196.

ՓՈՅԹ ԱՐԱՐԵԱԼ - և ի մտանելն առաջի զօրավարին՝ ոչինչ փոյթ արարեալ զվնասուցն և զհարուածոց զօրացն, իբրև զապստամբէ ինչ ամբաստանել. – 236. Իսկ թագաւորն գիտացեալ զհաստատուն և զանդրդուելի միտս նոցա՝ ոչ ինչ փոյթ արարեալ թողու ի կամս կամաց իւրեանց, կեալ որպէս հաճոյ թուի: - 132.

ՓՈՅԹ ԸՆԴ ՓՈՅԹ - Արդ ոչ կարեմք փոյթ ընդ փոյթ շղումարար/ճիշտը՝ շղոմարար/ հաճութեամբ թագաւորիդ յանձն առնուլ՝ զոր հրամայէ կայսերական ճոխութիւնդ. – 132. և անծանօթ զարմանալի ծառոյն դէպք՝ ի միում աւուր ունել աճմունս փոյթ ընդ փոյթ. և դարձեալ սուզականութիւնս յանկարծօրէնս լինել – 50. ընդ մտանելն նոցա աշխարհս՝ վրդովեցին զուխտ քրիստոնէութեանն, և փոյթ ընդ փոյթ ձեռնամուխ եղեն աւերել քանդել զեկեղեցիս, զտունս աղօթից կործանել. – 124.

ՓՈՅԹ ՅԱՆՁԻՆ ԿԱԼԵԱԼ - Սոքա հրամանաւ Վահանայ Արծրունւոյ փոյթ յանձին կալեալ՝ խուզել քննել կարգել ի համառօտ բանս զաճմունս ազգացն անցելոց ոչ կարի ինչ ընդ երկայնագոյնս աշխատասիրաբար անցանել պատմութիւնս: - 74. և մեծաւ աշխատութեամբ և ի բազում ժամանակաց փոյթ յանձին կալեալ անդուլ զցայգ և զցերեկ ի մեծ տարակուսանս ըմբռնեալ կայր վարանեալ – 242. ինքն իսկ փոյթ յանձին կալեալ՝ ել գնաց մեծաւ հոգաբարձութեամբ, լուծանել զնա ի տառապանաց արգելանին. սակայն և այնպէս ոչ կարաց գտանել զելս իրացն վտանգի առնն: - 346.

ՓՈՅԹ ՈՒՆԵԼ - բնաւ և ոչ մի ինչ փոյթ ունելով ի դիպաւորագոյնսն/ճիշտը՝ դիպաւորագոյնսն/ առաւել քան թէ ի վատթարագոյնսն: - 28.

ՓՈՇԻ - և իբրև հողմ հոսեալ զփոշի ամարայնոյ՝ այնպէս արագապէս զպատերազմին գլխաւորեցին նահատակութիւն: - 330. Իսկ նոքա պատահեալ Պարսից ի գեօղն Երիզ կոչեցեալ, իբրև մրրիկ զփոշի պտուտեալ, իբրև հուր ընդ եղէգն ընթացեալ՝ սուր ի վերայ եղեալ վանեցին զբազումն քան եթէ զսակաւս – 136. Քանզի թէ Աստուած կամեսցի՝ տանելոց է սաստկութիւն հողմոյ զզօրութիւն քո իբրև զփոշի „: - 140.

ՓՈՐ[1] - և աստի և անտի երիվարի փորոյն տախտակագործ գրգեալ ըստ փորոյն չափու մածուցեալ ի ձև վահանի զգործ արուեստի զինուն ցուցանեն: - 208. և աստի և անտի երիվարի փորոյն տախտակագործ գրգեալ ըստ փորոյն չափու մածուցեալ ի ձև վահանի զգործ արուեստի զինուն ցուցանեն: - 208.

ՓՈՐ[2] - սկսաւ զամուրսն յինքն գրաւել … զամուրն Նկան ի Թոռնաւան գաւառի, և զամուրն Կոտոր ի ձորն Ընծայից, զամուրն Սևանի ի փորն Լմբայ: - 360.

ՓՈՐԵԱԼ - և փորեալ ի ներքոյ զիմմունսն՝ աւերեցին զպարիսպն: - 142.

ՓՈՐԵԼ - ապա ետ հրաման և փորեցին զաչս երանելւոյն, անդամ անդամ յօշեցին զնա, որ մատոյց զինքն պատարագ կենդանի որդւոյն Աստուծոյ. – 290.

ՓՈՐՁ[1] - որով փորձիւ և հրապուրիչն նորա բանսարկուն ախտացաւ: - 20.

ՓՈՐՁ[2] - և նոյնգունակ զարդու զարդարեաց զնա բուրուառօք արծաթեղինօք և ընտիր և փորձ արծաթագործ դրոշածօք նշանի խաչին Քրիստոսի: - 390.

ՓՈՐՁԱԿԱՆ - Եւ ինքն Աւշին զտանջանացն փորձական կիրս կրեալ, դառնագոյն քան զլեղի իժի ճաշակս ճաշակեալ՝ գնաց զկորստական ճանապարհն. – 376.

ՓՈՐՁՈՒԹԻՒՆ - Այլ և իշխանն Գուրգէն հանապազ գրէր աղաչանս առ ծերսն և առ աւագագոյնսն նոցա, իբրև փորձութիւն և դիպուած համարէր զեղեալսն, և ոչ իսպառ քինահարութեամբ վարիլ առ հարկատուսն և առ հնազանդս իւրեանց: - 404. Եւ մեծի փորձութեանցն հասելոց լինէր ի վերին հրամանէն հանդարտութիւն. - 404.

ՓՈՐՈԳ - նստէր փորոգ/գրքում՝ փորող/ պողոտային նրբափողոց ճանապարհին, որ հանէր ի վերին մայրաքաղաքն Սիոն, ի բանակետղն երկնաւոր զօրացն յարքայանիստ քրիստոսական թագաւորութեան: - 204.

ՓՈՐՈՒԱԾ - Եւ մեկնակազէնքն պատեցին շուրջ զեկեղեցեաւն, և ելեալ առ նա ոմանց ընդ փորուած գմբեթին՝ և եհար մի ոմն աշտէիւն ընդ միջոց թիկանցն՝ և ընդ անթովքն հանեալ ի ներքոյ թոքացն՝ փչեաց զոգին և թաղեցաւ զթաղումն իշոյ: - 190. Իսկ ի մէջ երեքարմատեան գոգաձև հովտին փոքու, որ յերից բլրոցն խոնարհի՝ շինէ աշտարակ բարձրաբերձ փորուածոյ միջոցաւ – 88.

ՓՈՒԱ/Յ/ - Արդ են թագաւորք Ասորեստանեայց ի միւսմէ կողմանէն այսոքիկ … Փուա ամս ԺԲ … Նաբունիդոց ամս ԺԵ: - 62. Եւ առ այսոքիւք պատեհագոյնս իմն գտեալ իբրև յանիշխանութեան՝ ոմանք Ասորեստանեայք և Քաղդէացիք, յազգէ թագաւորացն … զօր բազում գումարեալ՝ յետ ԻԸ ամի անիշխանութեան Ասորեստանեայց ի ձեռն Փուայ թագաւորեցելոյ դարձեալ տիրեն Բաբելոնի և ստորին Ասորւոց – 60. և զի թագաւորութիւնն Եբրայեցւոց յերկուս հակառակս բաժանեալ էր՝ հնազանդ իւր արարեալ Փուայ Ասորեստանւոյ առնու հարկս ի Մանասէէ արքայէ հազար տաղանդ արծաթոյ: - 60

ՓՈՒԱՅ ԱՍՈՐԵՍՏԱՆԵԱՅ - և զի թագաւորութիւնն Եբրայեցւոց յերկուս հակառակս բաժանեալ էր՝ հնազանդ իւր արարեալ Փուայ Ասորեստանւոյ առնու հարկս ի Մանասէէ արքայէ հազար տաղանդ արծաթոյ: - 60.

ՓՈԻԹԱԼ - և մի զմիոյ հետ ստիպէր՝ փութալ միոյ միոյ ի նոցանէ յանդիման նմա հատուցանել ծառայական սպասաւորութիւնս, զոր և արարին իսկ Աշոտ և Գագիկ և Գուրգէն, կամաւոր և ակամայ զնորայն կատարելով հրամայեալս – 370. ,,եթէ հաճոյ թուիցիմ քեզ կնութեան, և դու կամիցիս քեզ զտիրելն Անձաւացեաց՝ մի վեհերեալ յապաղելով դանդաղկոտ լինիր և վերջանար զփութալն,,. – 324. Ապա թէ փութաս ելանել ի կենաց աստի առ զայրուցս կատաղութեան քո և զոսկերս ցրուես յանապատս և լինել կերակուր գազանաց երկրի և թռչնոց երկնից՝ քո կամք լիցին, և ես քաւեալ եմ յարենէ քումմէ – 278. Աստանօր զվկայեալ բանիս՝ և մեք ի ճեպելն փութասցուք – 260. արդ փութա պատահեաց նմա, զի մատնեաց զնա Աստուած ի ձեռս քո,,: - 352. արդ փութա անյապաղ վճարել զբռնահարեալ գործ միաբանութեան նոցա քակտել,,: - 362. Արդ փութա՛, պնդեա՛, ե՛լ զհետ նոցա, և մի ինչ յայդոսիկ յերկուանայցես, թուլագոյն կալով մնալով յիրիդ յայդմիկ,,: -184. Բայց առոգացեալ իմաստութեամբ իշխանաց իշխան՝ փութացաւ առ կատարումն գրելեացն Գուրգինի: - 322. և ահա այլազգիքն հասին ի դիմի գրգռել զմարտն և զօրագլուխք փութացան զհետ զօրուն: - 230. Եւ ամենայն մեծամեծքն հանդերձ խառնաղանճ / 240/ ամբոխիւն դառթ տուեալ, ոչ միայն ըստ հրամանի թագաւորին ելանել զհետ աղաղակի փողոյն և արքունի կոչնականացն՝ այլ փութացան տեսանել, թէ ո՛վ ոք և ո՛րպիսիք են սոքա – 242. և ամենայն ոք ըստ ազգս ազգս փութայր ի հնարս ինքեանց վաստակոցն մի զմիով ելանել. – 268. Եւ անդէն իսկ և իսկ փութացաւ, եհաս գուժկան առ թագաւորն, եթէ սպանաւ զօրավարն քո և ապստամբեաց ի պետութենէ քումմէ աշխարհն Հայոց: - 190. և գնացին կալան զամրական տեղիս ով ոք և փութացաւ մտանել յամուրս ի բերդսն որ ի Վասպուրականի. – 238. Եւ Գուրգէն Արծրունի և Մուշեղ Բագրատունի, և ինքն փութացաւ հանդերձ կաթողիկոսիւն, եկն բանակեցաւ յամուրն մերձ, ուր էր արգելեալ Դերանիկն: - 348. և դեռ ևս հեծեալ կայր ի նիւս երիվարին, փութացան ի բանակն. – 228. և թագաւորն յանկասկածս լինելով՝ փութացան ելին ի բանակէն փախստեայ հարուստ ասպարիսօք: - 380. Եւ ինքն զօրավարն Մուսէ ճեպէր շտապէր՝ փութալ առ պատերազմն վառել – 328. Եւ լուեալ կնոջն Սահակայ, թէ ըմբռնեցաւ … փութացաւ գնաց եկաց առաջի Բուխայի, թերևս կարասցէ ըստ պատշաճ գեղոյն և ըստ բազմաձեռն գանձուց ապրեցուցանել զայրն իւր, որ առաւել մահու քան թէ կենաց պատճառ եղև նմա: - 272. Եւ հեծեալ փութացաւ պնդեցաւ զհետ Գուրգինի – 228. և հրաման հարկեցուցանող ճոխութեան քո ստիպէ զմեզ, ճեպել փութալ առ գիւտն հանդիսանալ և կարգել ոճով զփափագելին յայտարարական գրով, դրոշմել կանոնել ի գիրս աստ – 12. և միաբան զաղաղակ բարձեալ ասէին, ,,Աստուած, յօգնել մեզ նայեաց, և Տէր, յընկերել մեզ փութայ,, և որ ի կարգին, ,,զի վասն քո մեռանիմք զօրհանապազ, համարեցաք որպէս զոչխար ի սպանումն,,: - 266. Եւ մինչ նոքա դեռ չև հասեալ էին մերձ առ գունդն Հայոց՝ փութացաւ զօրավարն Գուրգէն յղեաց դեսպանս առ Ապուհեշմ և որ ընդ նմա զօրագլուխքն՝ աղաչել ի խաղաղութիւն – 230. և նորա արկեալ զնա ի փոքրագոյն տեղի մի նեղ, և ինքն փութացաւ գոյժ ետ վասն նորա՝ մահու պատահել, լի անմտութեամբ մոլի աբեղայն, որում ոչ հրամայեցաւ. – 320. և շտապով փութանակի յասպազինէ երիվարէն ի վայր արկեալ զինքն առաջի Աղէքսանդրի, առ ոչինչ համարեալ յահռնաբար/գրքում՝յահուռնաբար/ գործսն զոր գործեաց՝ փութացաւ ետ ողջոյն արքայի և ասէ. – 68. և ոչ են կամք իմ փութալ պատմել ընդ գրով փակել զկործանումն տերանց իշխանաց մերոց - 240. և Սահակայ յղեալ առ Սմբատ՝ մի կալ մնալ ի լերինն, այլ փութալ ելանել դառնալ անդրէն ի հետևի զօրս անդ զի ոչ ելանէ, ասէ, Երուանդ զօրու ի սահմանս Մարաց. – 84. Եւ վազս առեալ փութացան մտին ընդ կողմն Մականայ, բանակեցան ի դաշտավայրին Մեդիացւոց – 62. Եւ Վռամ … փութացաւ կոչեաց դարձեալ ի դուռն զԱրտաշիր և զսուրբն Սահակ բազմութեամբ նախարարացն Հայոց. - 118. Եւ փութացաւ գալ առ նա Դերանիկն. – 350. և փութացաւ գրեաց առ Սափի

որ ի Վանտոսպ նստեալ և ճոխանայր Վասպուրական տէրութեամբն. որ առանց յապաղանաց զփոյթն յառաջաբերեալ՝ գնաց եհաս առ Աւշին ի Մարակայ քաղաք: - 374. Իբրև ստուգեցաւ որ ինչ եղեալն էր՝ փութացան խնդրել ի քաղաքին և ի կիրճս ճանապարհին, յոր կողմ և աճապարեաց ոք, մինչ անցեալ գտին զհարեալն դիւի չարի, զի կայր դեռ կիսամեռ: - 378. Իսկ իբրև եկն Գուրգէն երկրորդ՝ փութացաւ գնաց հասանել ի վերայ առաջնոյն Գուրգինի. – 316. Իսկ իբրև ընթերցաւ զօրավարն Աղուանից զթուղթ թագաւորին՝ փութացաւ էջ ի լեռնէ անտի և եկն եկաց առաջի Բուխայի. – 288. Իսկ Շապհոյ լուեալ զհիւանդանալ հօր իւրոյ՝ փութացաւ գնաց ի Պարսս. – 116. Իսկ Սմբատ որ և Ապլաբաս սպարապետն Հայոց, իբրև գիտաց թէ ոչինչ օգուտ բերէ արտաքոյ հրամանացն նորա լինել՝ փութացաւ եկն առ նա, և ընկալեալ ի նմանէ՝ բնակեաց ինքն և իւրքն հանդերձ իւրաքանչիւր կալուածովք առանց կասկածանաց. – 270. Յայնժամ իբրև ետես անօրէն զօրավարն Մուսէ, թէ ոչ ելին ի գլուխ խորհուրդ չարին յօժարութեանն … փութացաւ արձակել գուժկան յարքունիս, ծանուցանելով արքայի զոր ինչ գործեաց Աշոտ իշխանն Վասպուրական: - 176. յղեաց առ զօրավարն Ժիրաք, ասէ, ,,փութա՛ ի հանդիպումն իմ,,. – 272. Նոցա ելեալ արտաքս յատենէն մեծաւ խնդութեամբ, և յոյժ զուարճացեալք փութային ելանել ի մարմնոյ աստի և մտանել առ Աստուած – 266. որ փութացան տեսանել զնահատակութիւն սրբոցն – 266. փութացաւ ի կողմանցն Տարունոյ երագագոյն ճեպ զճեպի. – 322. Քանզի իբրև լուաւ երանելին Զաքարիայ, եթէ ըմբռնեցաւ Գուրգէն՝ փութացաւ և եկն հանդերձ եպիսկոպոսօք աշխարհին. – 320.

ՓՈԽԹԱՃԵՄ - Փութաճեմ ընթացող արշաւանս ի վերայ ձգեալ՝ հասանել ի լեառն տեառն և ի տուն Աստուծոյ մերոյ, ըստ յորդորման մարգարէիցն – 392.

ՓՈԽԹԱՆԱԿԻ - Անդ Բարգեան և ասպետն մեծ Աշոտ նիզակակիցք միմեանց զերծեալ ի մեծ պատերազմէն՝ փութանակի մտին յաշխարհս Հայոց – 92. Բայց քանզի ընդարձակ էր պահն Հողցայ՝ փութանակի եկն եհաս Ժիրաք ի գաւառն Ռշտունեաց և զզօրսն առխթեալ ի ձորն Առուանից, ի սահմանս Մոկաց. – 202. Ելեալ փութանակի եկն եհաս յաշխարհս Վասպուրական սպարապետին կամակցութեամբ: - 306. Եւ Գուրգէն ելեալ գնաց փութանակի անյայտ առնել զինքն, մինչև յաջողեսցի ըստ կամաց Քրիստոսի յո՛վ և երթիցէ: - 320. և եթէ յերկարիցի գործոյս այսորիկ հանդէս և մարտիցն հանգամանք ոչ փութանակի վարիցին՝ գուցէ օգնականութեամբ գիշերոյ եկեսցէ ի վերայ քո և մեծամեծ աւճիրս ի վերայ քո և զօրացդ արքունի հասուցանիցէ: - 212. Եւ մինչ նոքա կային մնային հրաման ինչ ընդունել յարքունուստ՝ /286/ դարձան հրեշտակքն և եկին փութանակի, և բերին թուղթ յարքայէ առ Ապումուսէ՝ գալ ի հնազանդութիւն նոցա և երթալ առ Բուխայ. – 286. Եւ յետ նորա ածին զԽոսրոյ ոմն /154/ տղայ մանուկ և նստուցին իւրեանց թագաւոր. և նա փութանակի վախճանեցաւ: - 156. և շտապով փութանակի յասպազինէ երիվարէն ի վայր արկեալ զինքն առաջի Աղէքսանդրի, առ ոչինչ համարեալ յահռնաբար /գրքում՝ յահուռնաբար/ գործոն զոր գործեաց՝ փութացաւ ետ ողջոյն արքայի և ասէ. – 68. Իբրև ետես իշխանն Հայոց զզօրսն Տաճկաց եկեալ բազում կազմութեամբ, հայեցեալ և յիւրեանց սակաւութիւնն՝ գիր պաղատանաց փութանակի տայր առ քաջ նահատակն Աշոտ իշխան - 172. նորա փութանակի հասեալ ի քաղաքն Բերկրի, և միաբանութեամբ քաղաքացուացն ելեալ պատահեն զօրացն ի զօրագլխացն Վասապուրականի ի գեօղն որում Խոզաղբերքն ասեն. – 304. նոքա առեալ գնացին փութանակի. – 154. Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին՝ իշխան Աշոտ և եղբարք իւր Գուրգէն և Գրիգոր զօրօք իւրեանց – 174.

ՓՈԽԹԱՊԷՍ - Յետ նորա թագաւորէ եղբայր Սենեքերիմայ … <փութ>ապէս/գրքում՝ապէս/ մեռանի ի Մարութաքբաղդան, իբրև … ունէր զվեց ամիս, սպանաւ և նա ի միջէ ումեմնէ որում անունն էր Ներեղիբդ և թագաւոր էր. – 60.

ՓՈԽԹԱՅԵԱԼ - և լրտեսք քաղաքապետին փութացեալ ասեն, ,,ահա մեկնեալ ի զօրացն զհետ որսոց ինչ յանհոգս յանզգուշութեան գայ ընդ այս ինչ տեղի. - 352. Յայնժամ իսկ և իսկ փութացեալ /գրքում՝ փութեցեալ/ եհաս գուժկանն առ հոյակապն Աշոտ իշխանաց

իշխան, զեկուցանելով նմա որ ինչ գործեցաւն: - 348. Յղէ առ իշխանն, զի առանց և ոչ մի ինչ յապաղանաց փութացեալ հասցես այսր: - 348. Որ անսայթաք հաւատով յառաջացաւ առ աւարտումն պատերազմին փութացեալ, և ելեալ յամրական տեղւոյն սակաւաձեռն զօրականաւն, որ պահէին զպահպանութիւն Շամիրամ բերդին – 400.

ՓՈԻԹԱՑՈՒՑԱՆԵԼ - Եւ ինքն շտապ տագնապէր փութացուցանէր ռազմ բոլորել, կարգել կազմել զճակատն, պատրաստել ի պատերազմ – 228. և փութացոյց վասն նորա զի անյապաղ առ նա հասցէ, և ի մեծ պատիւս հիւպատութեան հասուսցէ զնա, և խաչանշան դրօշիւք ճոխասցի: - 316. Յայնժամ թագաւորն փութացոյց դեսպանս մի զմիոյ կնի առ իշխանն Աշոտ, զի անյապաղ երագութեամբ հասցէ առ նա: - 382. փութացոյց գիր պաղատանաց առ Տաճատ Ռշտունեաց տէր և առ Վախրիճ Անձաւացեաց տէր, զեկուցանել նոցա զեղեալսն: - 126.

ՓՈԻԹԱՑՈՒՑԵԱԼ - Եւ կոչնականքն ընդ այգն ընդ առաւօտն փութացուցեալ ասեն, ,,եկ, տեսցուք զմիմեանս սիրով խաղաղութեան,,. – 352.

ՓՈԻԹՈՎ - Անդէն փութով և անյապաղ երագութեամբ հրաման ետ, զի որ ոք և հաճոյ թուիցի Սմբատայ՝ մի ոք իշխեսցէ արգել լինել: - 218. - Արդ ի հասանել նամակիդ՝ փութով զԳուրգէն և զազգատոհմդ իւր հանդերձ ազատօքդ Վասպուրականի կապեալս առ մեզ հասուսցես: - 236. գրէ յականէ յանուանէ առ որ մնացեալն էին յաշխարհս յամուրս իւրեանց, զի փութով յիւրաքանչիւր տեղեաց առանց կասկածանաց և երկիւղի առ նա հասանիցեն – 296. և առաքեցին դեսպանս առ արքայ և ինքեանք նստան շուրջ զլերամբն, մինչև փութով եկեսցէ նոցա հրաման ինչ յարքունուստ: - 280. և անյապաղ փութով զգործ պատերազմին վճարեալ քաջք ընդ քաջս ելեալ. – 64. և բարկացեալ յոյժ հրաման ետ փութով զրաւ առնել կենաց նորա: - 206. Եւ խնդրէ ի նմանէ խնդիրս, ,,առաջին, ասէ, զաստուածընկալ սուրբ նշանն, զոր գերեցեր յԵրուսաղէմէ՝ /152/ խնդիր արարեալ մեծաւ փութով այսրէն դարձուսցես,,: - 154. և ոչ առ փոքր մի ինչ ներեաց կամ անսաց /264/ տալ տեղի պատասխանոյ, այլ հրամայեաց դահճացն տալ ի վերայ նորա զվճիռ մահու, փութով զրաւ առնել նոցա ի սատակումն սրոյ: - 266. և տեսանելով մեր զխնամարկութիւն բարի կամաց քոց ի վերայ աշխարհի, և զսէր երախտեաց որ առ մեզ՝ յօժարագոյնս եղիցուք և մեք մտերմութեամբ ծառայել և փութով մեծաւ կատարել զհրամայեալսն ի քէն,,: - 186. զի զԱշոտ և զեղբարսն իւր փութով առ մեզ հասուսցես: - 236. զիշխանս և զտեարս կողմնակալս և զկուսակալս աշխարհին, զազատս և զազատորդիս փութով առ մեզ հասուսջիք կապանօք – 198. զոր անյապաղ փութով զզօրսն հարաւայինս և հիւսիսայինս տալ ի ձեռս Քսերքսեայ և Արշէզայ որդւոյ նորուն Քսերքսեայ զի փութով անդր հասցեն. – 64. զոր անյապաղ փութով զզօրսն հարաւայինս և հիւսիսայինս տալ ի ձեռս Քսերքսեայ և Արշէզայ որդւոյ նորուն Քսերքսեայ զի փութով անդր հասցեն. – 64. ժամ տուեալ՝ փութով յանդիման լինել նմա ի թագաւորաբնակ քաղաքն իւրեանց: - 198. Իբրև լուաւ զայսքան և առաւել քան զսոյնս յանդուգն և առանց երկիւղի զընդդէմ պատասխանատրութիւնն մեծաւ համարձակութեամբ՝ապա հրաման ետ փութով ի կենաց բառնալ զգլուխ նորա սուսերաւ: - 296. Հրաման տայր փութով ամենեցուն պատրաստական գտանել ի դաշտն քաղաքին. – 270. հրաման տուեալ ամենեցուն, զի իբրև մերձ լինիցի գարնանային ժամանակն՝ փութով առանց յապաղանաց առ նա հասանիցեն ամենայն պատրաստութեամբ: - 262. Որոյ հրամանն փութով զկատարումն առնոյր ըստ ցանկութեան իշխանասիրութեան նոցա. – 362.

ՓՈՀԾ - և այլ թէ. ,,մի՞թէ /գրքում՝ մի՞թե/ քաղիցեն ի փշոց խաղող կամ ի տատասկէ թուզ,, - 256.

ՓՈՀԾՏԻՊԱՆ - Իսկ Խոսրովու կարծեալ արծարծեալ զզօրս իւր և որք ի դրանէն արքունի որ կոչին համհարզք և փուշտիպանք, և ամենայն արք ընտիրք /148/ տան թագաւորին ոյժ առեալ դարձեալ պատերազմել ընդ Հայրակղի: - 150.

ՓՈՓՈԽԵԼ - Այլ որ փոփոխէ զսիրտս իշխանաց նախախնամօղն Աստուած՝ քակեալ բաժանեաց ճեղքեաց զՅովսէփ ի յԱւշնէ. – 374. և զԲէղէսիոս՝ իշխան /58/ Բաբելոնի կացուցեալ, ինքն զարքունիսն յայնմ հետէ ի Մարս փոփոխէ - 60.

ՓՈՓՈԽՈՒՄՆ - և ըստ բարբարոսական հմայիցն պատուէ զտեղիս այս, որպէս ի նմանէ սկսելով զփոփոխումն առնու ի խոնարհագունիցն ի բարձրագոյնսն: - 88. ուստի և մեզ կարգաւորութիւն փոփոխմանց պահեցաւ ստացուածս այս: - 26.

ՓՈՔՐ - բայց ակամայ և ի հարկէ գրեցից կարգեցից ի փոքր և ի դուզնաքեայ բանից, բովանդակեցից համառօտ սուղ և սակաւ բանիւ անցանել ընդ պատմութիւն իրիս այսմիկ – 240. Բայց մի՛ ինձ բասրանս դիցես՝ զօրինականին առ աւետարանականս / 378/ դնել համեմատութիւն, զոր և ոչ ես անգիտանամ զմեծն և զփոքրն, զօրինակն և զճշմարտութիւնն: - 380. ես վաղ անարգեցի զքեզ, և ոչ փոքր ինչ երկիւղ կալայ ի սրտի իմում վասն քո, զի քամահելով ի վերայ քո՝ զզօրավարն քո հանդերձ զօրօքն ի սուր մատնեցի, և զաւար նորա բաշխեցի, /294/ և յերկրորդումն ոչ փոքր նախճիրս համարեցի զօրացն քոց. – 296. և անդ ընդ փոքր զառ ի վայրն իբրև զհեղեղատ յորդեալ հոսեալ հասաւ ի վերայ նոցա, ի Քրիստոս խրախուսեալ – 400. Եւ եղև իբրև ննջէր Գագիկ յանհոգս յանկասկածս՝ հասեալ Հասան ի գիշերի սուսերամերկ վառեալ փոքր գնդաւ, մոմեղինօք վառելովք՝ և կապեաց զնա կապանօք երկաթի: - 350. և զկնի ինչ փոքու ասէ, ,,զայլազգիսն որ եկեալ յեցեալ իցեն ի Տէր՝ սիրել զանուն նորա, լինել նմա ի ծառայս և յաղախնայս – 224. Եւ թագաւորեաց կայսր Թէոդոս փոխանակ Պապայ զՎարազդատ ոմն յԱրշակունի տոհմէ, այր քաջ և պատերազմող, ահարկու մեծամեծաց և փոքունց. – 108. և թագաւորեաց փոխանակ Տիբէրի Գայիոս փոքրն ամս Գ և կէս: - 80. և թափառական զվէմս ապաստան արարեալ յանկասկածագոյն տեղիս դարանի ի փոքր վիմամէջս ի կարկառս հովտաձևս հանդէպ հարաւոյ քաղաքաբերդին Վանի, մօտ այն տեղի, յորում բղխէ աղբիւրաբար առ ստորոտով բլրակի միոյ, մօտ յեզր ծովուն – 84. Եւ հաճոյ թուեցաւ Հայրակղի և ամենայն սինկղիտոսիցն՝ նստուցանել զորդին Հայրակղի յաթոռ թագաւորութեան, որ էր մանուկ /146/ փոքր. – 148. Եւ հարան զօրքն Գաղատացւոց, ի մեծամեծաց մինչև ի փոքունս նոցա, և ոչ մնաց ի նոցանէ և ոչ մի: - 66. Եւ մինչ երթայր և խորհէր՝ խոցեալ նորա երիվարն, և յանկարծակի այն ինչ ոտն երիվարին շաղեալ ընդ փոքր թուփ մի, որպէս ասեն, զուլումբեալ ի վերայ գլխոյն ջարդեալ զողն ու լարն՝ ի բաց ընկէց զհեծեալն զքաջ զօրավարն Ապումկդէմ: - 304. և նովաւ վճարիցեն զի՛նչ պէտ և լինիցին ումեք ի մեծամեծաց մինչ ի փոքունս նոցա. – 82. և ոչ ոք ամենևին իշխէր ելանել արտաքոյ կամաց ձեռին նորա ի մեծամեծաց մինչև ի փոքունս. – 200. և տևեալ զաւուրս Խ՝ փոխի յաշխարհէս ամենեցուն պատկառելին, մանաւանդ թէ ընդհանուր ցանկալին և սիրելին ճոխից և անազգեաց, աղքատաց և փարթամաց, մեծամեծաց և փոքունց: - 384. զառհաւատչեայսն առաջաբերելով ի փոքր ժամանակի զմեծամեծսն կշռեալ, զպոռնիկն, զմաքսաւորն, զաւազակն և որք այսպիսիք – 386. Զկնի Խոսրովու. Փոքու թագաւորէ Տիրան որդի նորա: - 96. իսկ եթէ առ փոքրն այնչափ ամբաստանէր զանձն մարգարէին՝ քանի՞ ևս ողբոց և արտասուաց արժանի են՝ որ յՈրդին Աստուծոյ ամբարշտեն շրթամբք իւրեանց: - 258. Իսկ աշխարհս ոգի առեալ բնակեցան խաղաղութեամբ իւրաքանչիւր ըստ չափոյ հասակի ի մեծամեծաց մինչ ի փոքունս, և գոհացեալ գթութեանցն Աստուծոյ. – 376. Իսկ ի մէջ երեքարմատեան գոգաձև հովտին փոքու, որ յերից բլրոցն խոնարհի՝ շինէ աշտարակ բարձրաբերձ փորուածոյ միջոցաւ – 88. քանզի ոչինչ վնաս գիտէին զանձանց և ոչ մի ինչ իրս մեծ կամ փոքր. – 98.

ՓՈՔՐ ԱՂԲԱԳ - Բայց կին ոմն յազգէն Աշդահակայ բնակէ յամուրսն Ջլմար և ի Սրինգ, ի գաւառին ի Փոքր Աղբագ – 90. Իսկ իշխանն Աշոտ և եղբարք իւր խոյս տուեալ զկողմամբքն Փոքր Աղբագոյ, մերձ առ յամուրսն Ջղմար և Սրինգ: - 372. Քանզի խառն դրակցութեամբ սահմանին առ միմեանս Փոքր Աղբագ և աշխարհն Կորճէից և Պարսկահայոց՝ և հանապազ առ միմեանս զգժտութիւն կեղծաբերէին, մարզպանն և որ զԿորճէիցն ունէին զգործավարութիւն. – 400. Իսկ Գուրգինի մարզպանի Հայոց առեալ էր ի բաժնի յելս կոյս և /388/ որ ելանէ ի հարաւակողմն, զԱնձահից ձոր, զԿրճունիս, զԿուղան ովիտ, և զբուն զՄարդաստան գաւառ, զԱրճիշակովիտ, զոտն Առնոյ, զԱղբագ Մեծ և զՓոքր, Ակե, Տամբէր, Տագրեան. Ըռնայ, Ջարեհաւան: - 390.

ՓՈՔՐ ԹԷՈԴՈՍ - Եւ թագաւորէ ընդ նորա որդի իւր Փոքր Թէոդոս. – 114.

ՓՈՔՐ ԻՆՉ - - և յոյժ հաւաստի և ընդունակ գոլ զառ ի բազմաց /244/ վկայութիւն ի վերայ մեծի և կամ փոքու ինչ իրաց կամ ի վերայ կենաց և մահու. – 246. զորոց զանուանս և զժամանակս գլխաւորելով նշանակեցից փոքր ինչ որ և առ նոքիմբք եղեն: - 56. Ապա յետ փոքր ինչ աւուրց վառեալ զզօրսն ի պատերազմ ընդ բերդայինսն, առնուլ զամրոցն: - 208. Արդ եկայք դիցուք զյանդիմանութիւն սոցա առ փոքր ինչ և դուզնաքեայ ի գրոց սրբոց – 254. դարձեալ յետ փոքր ինչ աւուրց անցանելոյ՝ և խռնեցաւ միւս անգամ պատերազմն, և և՛ս սաստիկ հարան զօրքն արքունի. – 276. ես վաղ անարգեցի զքեզ, և ոչ փոքր ինչ երկիւղ կալայ ի սրտի իմում վասն քո, զի քամահելով ի վերայ քո՝ զզօրավարն քո հանդերձ զօրօքն ի սուր մատնեցի, և զաւար նորա բաշխեցի, /294/ և յերկրորդումն ոչ փոքր նախճիրս համարեցի զօրացն քոց. – 296. Եւ յետ փոքր ինչ աւուրց հրաման ետ Բուխայ ելանել ի պատերազմ. – 280. Զայն ի փոքր ինչ աւուրց զապստամբութիւն ի մէջ առեալ Խոսրովայ ի Շապհոյ՝ ի Յոյնս ապաւինի – 112. զի թէպէտ նեղեալք և չարչարեալք լինէաք պէսպէս կտտանօք ի զօրացն իսմայէլական ազգացն տաճկական տէրութենէն՝ այլ սակաւագոյնք և առ փոքր ինչ ժամանակս – 194. Իսկ նա փոքր ինչ ժամանակ ներեաց նոցա դիմօք սիրոյ խաղաղութեան, մինչև ի գլուխ ելին որ ինչ յաղագս Ապումուսէին էին հանդէսք. – 296. փոքր ինչ ի վայր խաղացեալ ի տեղին որում Զորք ասեն: - 392.

ՓՈՔՐ Ի ՇԱՏԷ - Եւ արդ ասացից փոքր ի շատէ զյայտնի գործեցեալսն, զի և որ ինչ ընդ սոքօք և յետ սոցա ի գլուխ ելին հանգամանք իրաց՝ և այնմ առանց երկբայութեան հաւատասցես , իբրև ճշմարիտ և անսուտ պատմողի: - 240.

ՓՈՔՐ ՄԻ - Այլ նոքա թէպէտ առ փոքր մի ոչ կամեցան դառնալ յերկրպագութենէ Աստուածորդոյն – 246. Բայց երանելիս այս Գէորգ, մինչ կայր ընդդէմ սրոյն և դահիճն ծեծէր իբրև զանզգայ ինչ, և ոչ փոքր մի գիծ կարացեալ հարկանել ի մարմին սրբոյն զխոցումն սրոյն – 266. Բայց նոքա քանզի ապաստան լեալ յանկասկածելի յամուրս և ի բազմութիւն զօրացն և ի քաջութիւն արանց պատերազմողաց՝ և ո՛չ առ փոքր մի խոնարհեցան ի բանս նորա կամ ետուն տեղի պատասխանւոյ. – 274. Եւ ապա փոքր մի կազդուրեալ գնդին Տաճկաց՝ կացին յոտն: - 306. և ի սաստկանալ ծխոյն զօրանային գունդքն Հայոց, և ի նուազելն փոքր մի ոգի առնուին ի թշնամեացն: - 234. և ոչ առ փոքր մի ինչ ներեաց կամ անսաց /264/ տալ տեղի պատասխանոյ, այլ հրամայեաց դահճացն տալ ի վերայ նորա զվճիռ մահու, փութով զրաւ առնել նոցա ի սատակումն սրոյ: - 266. Զոր օրինակ փոքր մի վերագոյնն պատմեցաք զծովային վիշապէն ըստ բարոյականի՝ նոյնպէս և այժմ դարձեալ արարից զյիշատակ սորա աղագաւ պատմութեանս խորհրդոյ: - 260. Ոչ ամենևին /գրքում՝ ամենեւին/ գոնէ փոքր մի խոտորեցան ի բանս նորա և ոչ առին յանձն ի պատրել մեծութիւն ընչից և ոչ անսացին հնազանդել փառաց աշխարհական ցանկութեանց – 264. որ ոչ և փոքր մի խոտորեցաւ ի բանս բռնաւորին, վասն սիրոյն Քրիստոսի: - 318. որով փոքր մի ցածուցին զլեռնացեալ ալիսն, և զկոհակսն մրրկալիցս դադարեցուցին և զգազանութիւն բռնաւորին յընտանութիւն ածին: - 234.

ՓՈՔՐԱԳՈՅՆ - և նորա արկեալ զնա ի փոքրագոյն տեղի մի նեղ, և ինքն փութացաւ գոյժ ետ վասն նորա՝ մահու պատահել, լի անմտութեամբ մոլի աբեղայն, որում ոչ հրամայեցաւ. – 320. նոյնպէս և զայլս յիշխանական պետութենէ փոքրագոյն կէտս և լողակ մանուս իմանալի է. – 262. ոչ պիտոյացեալ եկամուտ լուսոյ, որով նսեմասցի առ ի հասանել երեկոյին, ոչ ապաժամանութիւն արեգական առ ի մերժել զմութ գիշերի լուսազգեստ ստեղծուածոյն, որ յետ առաջնոցն կարգի և դասու՝ զերկրորդն փոխանորդեցաւ վիճակ, ոչ կերակուր հոսանուտ առ ի լրութիւն տարաբարձ ունակութեանց անապականին, որ դոյզն ինչ փոքրագոյն քան զհրեշտակս գոլ. – 20.

ՓՈՔՐԱՄԵԱՅ - Բայց Գուրգէն ընտրեաց զսէրն Քրիստոսի, քան զսէր փոքրամեայ աշխարհիս. ոչ խնդրելով զվրէժ արեան սպանելոյ հօր նորա ի պապոյն նորա – 320.

ՓՈՔՐԱՆԱԼ - Եւ եղև իբրև ձմեռն փոքրացաւ և ժամանակ գարնանային եղանակին մերձեցաւ և օդն մառախլաձև միգախառն յստակեցաւ - 268.

ՓՈՔՐԻԿ - եկեալ հասեալ վրէժխնդրութեան պատիժք, վասն անօրէնութեանց մերոց զոր գործէաք առ հասարակ ի փոքրկանց մինչև ցմեծամեծս. – 196.

ՓՉԵԼ - Եւ մեկնակազէնքն պատեցին շուրջ զեկեղեցեաւն, և ելեալ առ նա ոմանց ընդ փորուած գմբեթին՝ և եհար մի ոմն աշտէիւն ընդ միջոց թիկանցն՝ և ընդ անթովքն հանեալ ի ներքոյ թոքացն՝ փչեաց զոգին և թաղեցաւ զթաղումն իշոյ: - 190. և յետս ընդդէմ կործանեալ փչեաց զոգին ի ձեռս խորհրդածուին իւրոյ սատանայի. – 100.

ՓՌԻԳԱՑԻ - բայց թէպէտ և ետ օգնականութիւն Հայոց կայսրն Վաղէտիանոս Փռիւգացի զօրօքն՝ սակայն ոչ խաղաղանայր երկիրս – 94.

ՓՌԻԳԱՑԻՔ - Իսկ ոմանք ասեն ի Ղաւոդիկեայ Փռիւգացւոց շինեալ տապանին, որ յերից մասանց երկրի՝ Ասիական կոչի կողմ. և յոյժ անհաւաստի են ասացեալքն.- 30. Որկեն և եղեցանն առ նորա բերեալ բացայայտ ի խորհուրդ տապանին, ի Փռիւգացւոց ապարասանութենէ ի մեզ ճախրեալ ապրուստն. ի տանն Աստուծոյ զընթացսն քաջայարմարագոյն հաւատով բերեալ: - 396.

ՓՌՆԳԱԼ,ՓՌՆԿԱԼ - և զի չզօրեաց կալ ընդդէմ նորա, ահ արկանէր, սպառնայր չար ևս կտտանօք լլկել զնոսա, ոտնատորփ լինելով փռնգայր իբրև զձի խստերախ: - 270. զի ի փռնգալոյ նորա կայծակունք հատանին և ընդ ռնգունս նորա ելանէ ծուխ հնոցի կայծականց, որպէս գրեալ է ի Յովբ: - 246. Ելեալ խրոխտ և դառնաշունչ փռնկալով մոմոեալ յանձնիւր գազանեղեն զայրացմամբ յարձակեալ յեղակարծում եկն եմուտ ի քաղաքն Շամիրամայ ի Վանտոսպ: - 372. շռնջապահս ձիոցն և տաշտս գաւակացն և զանգապանս ի չորս կողմանս, ձգեալ և լանջացն զէն, և բարձրավիզ խրոխտանացն զրահս, և ոտնատորոփ փռնկալոյն մանեակս զանգակեալս, և մահիկս լուսնաձևս ի մէջ ճակատուն կապեալ – 208.

ՓՌՆԳԱԼԻՐ - և երիվարին ընդ վազս փռնգալիր խրոխտանացն փրծուցեալ զնա ի ցաւոցն, քանզի այն ինչ կազդուրեալ էր Գուրգէն ի հիւանդութենէ և ի կրից աշխատութեանցն և ի տառապանաց բանտին: - 320.

ՓՌՆԿԱԼ - Տե՛ս ՓՌՆԳԱԼ

ՓՌՆՔՏԱԼ - Որ զապիրատ և զլի հնարիւք սատանայական իմաստից, չարահնար խորհրդոց բուռն հարեալ՝ մեծամեծս փքայր փռնքտալով – 200.

ՓՐԹԱՆԵԼ - Որում որոնել փրծանել ի վտանգաւոր բանտէ: - 334.

ՓՐԹԵԱԼ - Բայց յետ աւուրց բազմաց անցանելոյ շփոթմանցն՝ Գուրգէնի ընդարձակեալ նախախնամութեամբն Քրիստոսի և ելեալ փրծեալ ի բանտէն՝ եկն եմուտ յաշխարհ իւր: - 320.

ՓՐԹՈՒՑԵԱԼ - և երիվարին ընդ վազս փռնգալիր խրոխտանացն փրծուցեալ զնա ի ցաւոցն, քանզի այն ինչ կազդուրեալ էր Գուրգէն ի հիւանդութենէ և ի կրից աշխատութեանցն և ի տառապանաց բանտին: - 320.

ՓՐԿԱԳՈՐԾ - Եւ ոսկեգործ ականակապ կազմեալ՝ պատեաց ոսկով զփրկագործ սուրբ խաչն, և ընդելուզեալ մարգարտով զարդարեաց զսխրագործ փայտն, հիւսնեալ ի մէջ անուշահոտ փայտից, թողեալ մասն ինչ արտաքս ոսկեպատ պահարանին, յառաջնում իւրոյ քառածրագիծ խաչակերտ փայտեղէն զզրոցկանն: - 394.

ՓՐԿԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ - զսեղանս խորհրդականս փրկագործութեանն յատակել, հիմն ի վեր /զրքում՝ վերայ/ տապալել զաւազանն մաքրափայլ լուսաւորութեանն Հոգւոյն սրբոյ - 124.

ՓՐԿԱԿԱՆ - և զնշան փրկական Խաչին ի վերայ գլխոցն դրօշմէին – 266. զորս յանդիման Փրկչին կացուցին զառաքեալսն հանդերձ թղթովն Աբգարու, և զխորհրդական պատասխանիսն լուեալ վասն փրկական խաչելութեանն որ վասն աշխարհի - 76. յուսացեալ ի մարդասիրութիւնն Քրիստոսի, զմաքսաւորին և զաւազակին զյետնորդսն բարբառեալ, և զփրկական մարմին և արիւն որդւոյն Աստուծոյ հայցեալ հաւատով ի թողութիւն մեղաց, յուսացեալ ի քաղցրութիւնն Աստուծոյ: - 336.

ՓՐԿԱՆՔ - և դաստիարակ առընթեր ունելով զբանն տէրունական … և թէ ,,զի՞նչ օգուտ իցէ մարդոյ, եթէ զաշխարհս ամենայն շահեսցի և զանձն իւր տուժեսցէ, կամ զի՞նչ տացէ մարդ

փրկանս ընդ անձին իւրոյ. զի եկն որդի մարդոյ խնդրել և կեցուցանել զկորուսեալն,, - 264.

ՓՐԿԵԱԼ - և զազգն նորա փրկեալ ապրեցուցանէ ի սրոյն խողխողմանէ. – 76. Եւ զի ասէ գիր՝ ոգիք իբրև ութ՝ երկբայականս իմն և զայն. առ որս ասեմք, եթէ նոցա տուաւ հրամանն այն. այլ թէ ի ձեռն նոցա և այլք եղեն փրկեալք: - 32.

ՓՐԿԵԼ - արդ ո՞ւր է Աստուածն այն, զոր դուդ ասես, վասն է՞ր ոչ փրկեաց զԿեսարիայ և զԱնտիոք և զՏարսոն և զԱմասիայ և զԵրուսաղէմ և զԱղէքսանդրիս և զԹեբայիտ և զայլ աշխարս: - 146. և դատաստանաւ փրկեսցէ զնոսա – 218. թէ առաքեսցէ նոցա այր մի, որ փրկեսցէ զնոսա - 218.

ՓՐԿԻՉ - այլ տանելով մեր առաջի թագաւորաց և դատաւորաց վասն իմ ի վկայութիւն՝ պահեսցուք զբարիոք դաւանութիւն և վկայեսցուք որպէս Փրկիչն առաջի Պոնտացւոյ Պիղատոսի. – 260. ապա եթէ ոչ՝ պաշտելիք եղիցին եկեղեցիքն, որ փրկիչն անուանին և երկրպագելիքն աստուածային երկրպագութեամբքն. որ է յոյժ ծիծաղելի. – 394. Բայց թէպէտ և ունէր զպատճառ զբարեկամանալն Արէտայ ընդ Աբգարու և ընդ Խուրէնայ՝ այլ Աբգար և Խուրան առ փափագումն որ ի Քրիստոս, և առ լուր սրբոյ Փրկչին, և որ ինչ գործեացն Հերովդէս՝ ոխացեալ ընդ Հերովդի – 78. Եւ առ սոսա ասացեալն ի Փրկչէն, ,,ամենայն թագաւորութիւն բաժանեալ յանձն աւերի, և ամենայն քաղաք և տուն բաժանեալ յանձն ոչ /194/ կացցէ,,: - 196. Եւ դարձեալ նոյնպէս ինքն Փրկիչն ասաց – 224. Եւ ելեալ արտաքս հանգոյն մատնչին ի տնօրինականս Փրկչին, ունելով ընդ ինքեան զիրովարտակն գրեալ այսպէս. – 212. և զինքն համեմատ Փրկչին ասաց լինել և ուղեկից ճանապարհի նորա, յասելն Եսայեայ մարգարէի, ,,հեծեալ մի իշոյ, և հեծեալ մի ուղտու,,՝ զայս ամենայն յինքն յարակցէր: - 164. և իբրև զքաջ հովիւն դրուատեալ ի փրկչէն՝ զանձն իւր եդ ի վերայ խաշանց ընդդէմ ապականարար գայլոցն, յարձակեալ յանխնայ դիմեցուածովք, յարիւն և յապաժոյժ, ի սատակումն և ի ծախումն սրոյ մատնեաց բոլորովիմբ զյարձակեալս նեղիչս աշխարհիս. – 312. և Փրկիչն՝ ,,եթէ ոք ամօթ համարեսցի զբանս իմ,,: - 260. զի ,,ոչ կարէ ծառ պտուղ չար առնել, և ոչ ծառ չար՝ պտուղ բարի առնել,,, որպէս ասաց Փրկիչն – 256. զորս յանդիման Փրկչին կացուցին զառաքեալսն հանդերձ թղթովն Աբգարու, և զխորհրդական պատասխանիսն լուեալ վասն փրկական խաչելութեանն որ վասն աշխարհի - 76. զՓրկչին մերոյ Տեառն Յիսուսի Քրիստոսի զըստ մարմնոյ ազգաբանութիւնն գրելով աւետարանիչն Մատթէոս - 16. Իսկ սուրբն վառեալ Հոգւովն սրբով՝ յիշէ զասացեալն ի Փրկչէն, թէ ,,մի երկնչիք յայնցանէ, որ սպանանեն զմարմինն, և զոգին ոչ կարեն ապականել,, - 204. Յետ համբառնալոյ Փրկչին մերոյ և վախճանի բարեպաշտ թագաւորին /78/ Աբգարու, թագաւորեաց Անանուն որդի Աբգարու – 80. յորոյ աւուրս Փրկչին մերոյ տեառն Յիսուսի Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ մարմնով յաշխարհի երևումն եղև - 76. նորին հրահանգեալ կրթարանի ուսումնասիրութեանն վարժիւք ոռոգացեալ, այր քաղցրաբարոյ և հեզահայեաց, հասարակաբար առ հասարակ զինքն վարկանելով, արտաքոյ ամբարտաւանական բարձրայօնութեանն՝ կալով յաշտիճան հեզոցն, դրուատեալ ի փրկչէն մերմէ Յիսուսէ Քրիստոսէ: - 376. որ յանուն Փրկչին մերոյ շինեալ էր յիշխանէն Բագարատայ, ի ծախս մեծամեծ գանձուց իբրև Յ հազարաց: - 190. որում անհնար է երկոցունց ի միասին բնակել, և ոչ ոք կարէ երկուց տերանց ծառայել, որպէս ասաց Փրկիչն – 248. Սա կեցեալ ամիսս Ը կամ Թ յաթոռ հայրապետականին՝ փոխի յաթոռ առաքելական պատուադրութեանն ի փրկչէն մերմէ խոստաբանեալսն: - 376. տայր հրաման փշրել և խորտակել զկենդանագրեալ պատկերս ճշմարիտ մարդեղութեան Փրկչին և նորին աշակերտաց: - 168.

ՓՐԿՈՒԹԻՒՆ - ,,զի սրտիւ հաւատամք յարդարութիւն, և բերանով խոստովանիմք ի փրկութիւն,, , որպէս ասաց առաքեալն – 256. եթէ հաւանեալք արդարոյն և ապաւինեալք ի նա՝ յուսացան ի բան նորա, ծառայել երկիւղիւ հրամայելոցն ի նմանէ՝ զի՞նչ անհաւատ թուի և ի փրկութենէն ընդ նմին վայելել. - 32. Ես իսկ առ ընթեր զոլով անվրիպագոյն իրազեկ

եղէ բովանդակ նորա հաստատնագոյն առ յոյսն կազմեալ փրկութիւն. – 388. զի /258/ սրտիւ հաւատամք յարդարութիւն և բերանով խոստովանիմք ի փրկութիւն,,: - 260.

ՓՐԿՉԱԿԱՆ - Նախ յառաջ ախորժական թուէր Գագկայ անուանել զեկեղեցին փրկչական անուանակոչութեամբն մակաձայնել ոչ ուղղակի առ հաւատն մատուցեալ – 394. Որգունակ և յաղագս փրկչական տնտեսութեանն գրէ Յոհաննէս ի կատարածի աւետարանական շարագրածին: - 302.

ՓՐՓՈՒՐ - Մերթ տապալէր իբրև զօձ, մերթ գոչէր իբրև զառիւծ, և իբրև զխոզ վայրենի կնչէր կռնչէր, փրփուր ի վեր բերելով, զատամունս կրճտելով. - 270.

ՓՐՓՐԵԱԼ - վառեալ լինէր իբրև զբոց հնոցի, իբրև զալիս ծովու դիզեալ կուտմամբ փրփրեալ ծիրանագոյն արիւնանման, ուժգին գոչելով անդնդաքակ յուզմամբ, իբրև զհեղեղատ յորդահոս ի ճայթմանէ կարկտահոս ամպոց – 180.

ՓՔԱԼ - և յորժամ զգան ջերմութեանն՝ զուարթանան զուարճանան, հրճուին կայտռելով ի վեր փքալով հասանել ի ջերմագոյն վայրսն, ի ջրշիղջսն ծովափնեայս ջանան հասանել – 260. Ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ մինչ ճոխացեալ մեծամեծս փքայր Ջափրմոթոքլ ի վերայ քրիստոնէից, որպէս Սենեքէրիմ նախնին մեր ի վերայ Երուսաղէմի և ժողովրդեանն Իսրայէլի՝ յեղակարծում հասեալ ի վերայ նորա որդին իւր Մոթէին սպան զնա – 318. Որ զապիրատ և զլի հնարիւք սատանայական իմաստից, չարահնար խորհրդոց բուռն հարեալ՝ մեծամեծս փքայր փոնքտալով – 200.

ՓՔԱՑԵԱԼ - զի այնու փքացեալ առ հուրն յաւակնեալ զինքն տացէ. – 114. Ի դառնալն Բուխայի յարքունիսն, և կայր զյօնսն պոզտեալ, փքացեալ լի ամբարտաւանութեամբ՝ կոկոզաբանէր ի վերայ մեծամեծ գործոցն գործելոց – 326.

ՓՔԻՆ - և զփքինս կապարճիցն սպնգով ծածկեալ՝ զսատակչական զօրութիւնն թռուցանէր ընդդէմ սրբոյն – 204.

Ք

ՔԱԲԱՐ - Յայնմ ժամանակի էին եղբարք բռնակալք ոմանք ի կողմանս ապառաժ Արաբիոյ ի տեղւոջն Փառան որ այժմ կոչի Մաքայ, արք պատերազմողք /156/ զօրագլուխք, պաշտօնատարք մեհենին Ամովնացւոց պատկերին, որ կոչի Սամամ և Քաբար: - 158.

ՔԱԲԱՐԱԿ - Եւ գունդն Հայոց խաղացին ընդդէմ նոցա … ի տանէն Արծրունեաց՝ Գուրգէն … և Վարաժնունիք՝ Մլեահ և Ռստոմ և Վարազշապուհ. … և Ընտրունիքն /ծն.Ընտունիք/՝ Գէորգ և Յիս՝ և Սահակաւն /ծն. Սահկաւն/, … և Ակէացիք և Վասակ, և Վահևունիք՝ Քաբարակն և Խրախատ – 230.

ՔԱԿԵԱԼ - Այլ որ փոփոխէ զսիրտս իշխանաց նախախնամօղն Աստուած՝ քակեալ բաժանեաց ճեղքեաց զՅովսէփ ի յԱւշնէ. – 374. Եւ մինչդեռ զայս օրինակ խոկային և խորհէին ի միասին՝ միանգամայն արգելականք բերդին անդէն իսկ և իսկ քակեալ ի միաբանութենէ ուխտին – 210.

ՔԱԿԵԼ - Եւ յանդուգն դիմեցուածովն ի վեր քան զզարմանս՝ այն ինչ ի քթթել ական դարձուցին /328/ զխրոսական, և զռազմն ղաշիկ քակեցին և զյառաջագահ ախոյեանսն փայլակնահար արարեալ դիաթաւալ կացուցին – 330. և յոյժ ուրախ առնէին զթշնամիսն ի քակել միաբանութեան իրերաց: - 194. և քակեցին զռազմն և աւերեցին զճակատն և լքին զմիմեանս, և թողին զպատերազմն և գնացին փախստական ամենայն այր յո՛վ և կարաց

զերծանել. - 306. որք քակէին գոլ նոցա ամենայն ուրեք /210/ ուր և դիպէին զմիաբանութիւն ուխտի խաղաղութեան եղբարց և ազգականաց և բարեկամաց: - 212.

ՔԱԿՏԵԼ - ,,ձայն իմն ահաւոր հրեշտակի անկեալ ի վերայ իմ՝ հրամայեաց երթալ պատգամաւոր յազգն իմ, ցուցանել զԱստուած արարիչ երկնի և երկրի. առնուլ ինձ անուն գլխաւորութեան, և զստութիւն հաւատոց որ ի կուռս՝ յանդիմանել և քակտել,,: - 158. արդ փութա անյապաղ վճարել զբռնահարեալ գործ միաբանութեան նոցա քակտել,,: - 362. Քակտեսցի և աւերեսցի պերճութիւն տաճարաց քոց, և ամենայն ուրեք անարգեսցի: - 148.

ՔԱՀԱՆԱՅ - առատապէս հեղեալ զգութ … և ի ձեռն հովուապետին սրբոյն Յովհաննիսի եպիսկոպոսի և ճգնաւոր քահանայի Գրիգորի , որք միշտ զողորմութեանց խնդրուածս վասն ժողովրդեանն տեառն ի վեր առաքէին , զոր օրինակ և հրեշտակն տեառն աղերսէր Աստուծոյ, ասէ – 314. Արջամ թագաւորեալ Հայոց՝ զազգն Բագրատունեաց արկանէ ընդ բազում տառապանօք, վասն արձակմանն Հիւրկանոս քահանայի ի կապանաց բանտին – 74. դառնապէս չարալլուկ չարչարել զքահանայս զպաշտօնեայս նորոց Կտակարանացն, զարս և զկանայս մատնել ի բանդս խոշտանգանս ծանրաբեռն հարկապահանջութեամբ. – 124. և զինքն յանձն արար երանելի եպիսկոպոսին և ճգնաւոր քահանային, հանգեաւ բարի խոստովանութեամբ ի հոռի ամսեան, որ օր Ե էր ամսոյն յաւուր ուրբաթու՝ ի Քրիստոս Յիսուս ի Տէր մեր – 254. և զսակաւուց քան թէ յոլովից գրեաց անուանս ի յիշատակարանի անդ զՇահդոսդ, որ թարգմանի արքայասէր, և զԳոհշթասդ, որ թարգմանի ներկագործ ծիրանեաց արքայական զգեստու, և զՇմաւոն եպիսկոպոս, վէմ եկեղեցւոյ Քրիստոսի ընդ նմին և այլ եպիսկոպոսք և քահանայք արք Ճ - 106. ԵՒ ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՒԹԻՒՆՆ Ի ՔՐԻՍՏՈՍ ՏԵԱՌՆ ԳՐԻԳՈՐԻ ԱՐԾՐՈՒՆԻՈՅ ԵՒ ՏԵԱՌՆ ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԻ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ ԱՐԾՐՈՒՆԵԱՑ ԵՒ ԳՐԻԳՈՐ ՔԱՀԱՆԱՅԻ, ԵՒ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՆՈՑԱ: - 240. Եւ յայսմ պատերազմի ոչ միայն երանելի եպիսկոպոսն և ճգնաւոր քահանայն մարտակից էին տեառն Գրիգորի, այլ և զօրք հրեղինաց – 252. և պաշտօն աւուրն ի գլուխ ելեալ, ընթերցան քահանայքն զսուրբ Աւետարանն ի տեղիս տեղիս ի բանակին – 228. և վերակացու նմա թողոյր զՅովհաննէս ոմն քահանայ ի Բոգունի գաւառէ ի յԱնստան գեղջէ: - 394. քահանայքն բարձեալ ի վեր զսուրբ Աւետարանն և նշանակ իւրեանց կանգնեալ զնշան Խաչին – 232. զոր գործեաց ընդ սուրբսն Վրթանէս և Յուսիկ և ընդ քահանայն մեծ Դանիէլ – 98. զորս գրեաց երանելի քահանայն Եղիշէ: - 48. զսուրբ եկեղեցիս, զտունս աղօթից քրիստոնէից այրել աւերել հիմն ի վեր տապալել, զքահանայսն նորոյ ուխտի ի սուրս իւրեանց մաշել, զծերս և զպառաւունս մահու սրոյ սպանանել, զերիտասարդս և զկուսանս խաղացուցանել ի գերութիւն, զստացուածս և զինչս վատնել աւարառութեամբ. – 398. Ընդ նոսին և երանելի եպիսկոպոսն Յոհաննէս և ճգնաւոր քահանայ Գրիգոր – 324. Իսկ երիցս երանելի սուրբքն տէր Յոհաննէս Արծրունեաց եպիսկոպոս և երանելի քահանայն Գրիգոր և տէր Գրիգոր Արծրունի խրախուսեալք յԱստուած, կացեալ յատենի ի մեծ ասպարիսի հոգևորական պատերազմին – 250. Իսկ Մեհուժան մտեալ առաջի Շապհոյ սկսաւ չարախօսել զՋուիթայ քահանայէ – 104. կոչեաց զերիցունսն նորոյ կտակիս, զեպիսկոպոսս և զքահանայս, առաջի արկեալ զհաւատոցն կատարելաբանութիւն, զմկրտութեանն լուսաւորութիւն. զառեկելոցն յապաշխարութիւն, զյոյսն յետ վախճանին, զմարդասիրելն Քրիստոսի - 386. Ձեռնամուխ եղեն ի գործ պատերազմին և քահանայքն, որ կային ի բազմութեան գաղթականին – 232. մինչ ինքն Հերովդէս փախստեայ անձնապուր լեալ հանդերձ Ուրեղիանոսիւ զինակրաւ՝ անկանի առ քեռին իւր որդի Հիւրկանու քահանայի ի քաղաքն Ասկաղոն: - 78. յոյժ վայելուչ էր և երանելի քահանային Գրիգորի՝ միաբանել ընդ նոսա և լնուլ զերրեակ թիւն – 250. Յորում տեղւոջ բանակ կրօնաւորաց կարգեաց, և հաւատաց զառաջնորդութիւնն նախասացեալ քահանային – 394. որպէս ցուցանեն յիշատակարանքն առաջնոց պատմագրաց, զաւերումն Հայոց և զյաճախել նեղութեանցն և զանթիւ բազմութիւն վկայից, որք վասն Քրիստոսի նահատակեցան,և զքաջապէս արիանալ սրբոց քահանայիցն – 128. որք լեալ էին յաշակերտութենէ Ղևոնդ քահանայի, որ ի Պարսսն

մարտիրոսացաւ ընդ այլ սուրբ եպիսկոպոսսն և քահանայսն: - 74. որք լեալ էին յաշակերտութենէ Ղևոնդ քահանայի, որ ի Պարսսն մարտիրոսացաւ ընդ այլ սուրբ եպիսկոպոսսն և քահանայսն: - 74. Պատմեաց զայս մեզ մեծ քահանայն Սամուէլ յաւանին Արտամետ. – 206. վկայեցին վասն Քրիստոսի …բազումք յեպիսկոպոսաց, ի քահանայից և յայլ կարգէ յեկեղեցական գնդէ – 106.

ՔԱՀԱՆԱՅԱԿԱՆ - Բարձեալ ևս ընդ իւր զսուրբ կտակարանս աստուածաշունչ գրոց բազմութեամբ պաշտօնէից քահանայական դասուց: - 186.

ՔԱՀԱՆԱՅԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ - զոր շինեալ էր սրբոյ Լուսաւորչին մերոյ Գրիգորի ի դառնալն նորա ի ձեռնադրութենէ քահանայապետութեանն: - 100.

ՔԱՀԱՆԱՅՈՒԹԻՒՆ - Քանզի և ի ժամու անդ յորում զմեծն Գրիգոր առեալ տանէին ի քաղաքն Կեսարացւոց ձեռնադրել զնա ի քահանայութիւն, ի լուսաւոր վարդապետութիւն աշխարհիս Հայոց – 94.

ՔԱՂԱՔ - Եւ եթէ քաղաքս խնդրիցէ՝ ահաւադիկ է քաղաքք մեծամեծք և պարսպաւորք. այլ գանձս խնդրիցէ՝ ասացի թէ տաց որչափ և ձեռն հասանիցէ. և ոչ կամեցաւ լսել, այլ տակաւին ծարաւի է արիւնարբութեան: - 144. ի ծովէ ելեալ, այսինքն յերկրէ և յանդնդական խորոց, ի թագաւորաբնակ քաղաքէն – 262. ,,մինչեւ՞ յե՞րբ ոչ ողորմեսցիս Երուսաղէմի և քաղաքացն Յուդայ. այս Հ երորդ ամ է,,: - 314. ,,վա՛յ քեզ, եղուկ դու, ազգ Տաճկաց, արանց և կանանց ամենայն ծովեզերեայ քաղաքաց. փոխանակ անաւրէնութեան լեզուիդ և պղծութեան կարգաց, որով բացեալ զբերանդ պղծութեան զանաւրէնս բարբառէիր: - 164. այլ ելեալ գայ ի սուրբ քաղաքն Երուսաղէմ, և անդ կեալ բարեպաշտութեամբ – 80. Այսոքիկ զաւառք անուանիք, զոր յառաջին ժամանակս իւրոյ իշխանութեանն սեփհականս իւր արարեալ ունէր հայրն նենգութեան Մարդպետն կոչեցեալ … և մանաւանդ քաղաքն Շամիրամայ հռչակելին և յոյժ փառաւորագոյնն յամենայն կողմանց Վասպուրականի: - 388. Ապա ոմանք թագաւորեցուցին զԱզարմիկ դուստր Խոսրովու, և զօրն Խոռեմայ թագաւորեցուցին զՈրմզդ ոմն ի Մծուին քաղաքի. – 156. առ սովաւ Տիւրոս քաղաք շինեցաւ: - 58. ասա ի բուն մինչև աւերեսցին՝ քաղաքք ի բնակչաց, և տուն առ ի չգոյէ մարդկան. – 182. Ասուր շինէ զՆինոս քաղաք, որ է Նինուէ, որ կոչի առաջին Ասորիք: - 14. արդ դու յարուցեալ գնասցես ի մի քաղաքացդ Հայոց, որպէս օրէն է աշխարհակալաց. – 178. Աւելորդ համարիմ մի ըստ միոջէ զանօրէնութիւն քաղաքին ընդ գրով բացայայտել, զառաւելեալն Սոդովմայ և Երիքովի, լցեալ չարագործութեամբք: - 270. բայց այլ ամենայն իշխանք արևելեայք խոյս տուեալ յերեսաց նորա՝ ետուն տեղի, ելին կալան զամրական տեղիս, ի բերդս և ի քաղաքս և ի լերինս, ընդ ինքեանս գումարեալ զզօրս և զբնակիչս աշխարհաց իւրեանց ամենայն պատրաստութեամբ: - 270. Բայց հասեալ Բուխայ անց ընդ գետն մեծ զոր Կուրն կոչեն, և յորձանուտ շարժման գարնանային հոսանացն տեղի տուեալ ելանել զօրուն և բնակել շուրջ զքաղաքաւն. – 270. Բայց միայն զնահապետն Ամատունեաց զԱպուսակր ձերբակալ արարեալ, առին գնացին ի քաղաքն – 354. Գունդ մի հարուստ անցեալ մնացին ի Համբոյրազան աւանի Մարդաստան գաւառի, ուր եպիսկոպոսական աթոռ մարդպետականին յայնժամ փոխեալ դնէր ի Նախճաւան քաղաքէ. – 372. Դէպ եղև նմա ճանապարհաւ գալ ի քաղաքն Մադիամ, էր և ծանօթ գիտութեան գրոց, թէպէտ և ոչ կատարելապէս: - 162. ելանէ մարզպանն ի վերայ նոցա և յինքն հանէ զՏամբեր և զԸռնայ գաւառ և որ ասի Ապուջափրի բերդ, ի Վիրքի քաղաքին Կորճէից զիւր կացուցանէ ոստիկանս ի պահպանութիւն ամրոցին: - 400. Ելեալ խրոխտ և դառնաշունչ փռնկալով մռմռեալ յանձնիւր գազանեղեն զայրացմամբ յարձակեալ յեղակարծում եկն եմուտ ի քաղաքն Շամիրամայ ի Վանտոսպ: - 372. Եղբայր յեղբօրէ օգնեալ իբրն զքաղաք ամուր և հզօր – 202. և շինէ քաղաք թագաւորութեան իւրոյ անդ -14. Եւ ուժեղացեալ ցաւոյն խստութեան որովայնացաւածութեան՝ երթայ մտանէ ի քաղաքն Նախճաւան – 384. Եւ ապա անտի ոչ սակաւ ինչ լինէր յաւուր յայնմիկ ձայն լալոյ, հեղումն արտասուաց յահագին բորբոքմանէ սրտից նոցա և գութ խանդաղատանաց թագաւորին և իշխանացն և

զօրացն ամենեցուն և բնակչաց քաղաքին. – 154. Եւ առ սոսա ասացեալն ի Փրկչէն, ,,ամենայն թագաւորութիւն բաժանեալ յանձն աւերի, և ամենայն քաղաք և տուն բաժանեալ յանձն ոչ /194/ կացցէ,,: - 196. և առաջնորդեաց նոցա Քսերքսէս և Արշէզ մինչ ի սուրբ քաղաքն յԵրուսաղէմ. – 66. և բազում և ազգի ազգի հոգաբարձութեամբ տուեալ օգնականութիւնս Հայոց աշխարհիս, շինելով քաղաք Թէոդուպօլիս ի Կարին գաւառի, և զօրս կողմնակալս ի պահեստ՝ ընդդէմ կալ պարսկական յարձակմանցն: - 114. Եւ բաշխեաց ամենայն եկեղեցեացն և աղքատաց քաղաքին օրհնութիւն և գինս խնկոց – 154. Եւ գրեն թուղթ առ Յամանիկն, եթէ ,,ի մտանելն իմ ի Դուին քաղաք և զհարկս արքունի յիս գրաւել՝ և յանկասկած առեալ զիշխանս Հայոց՝ և եկեսցեն առ իս. – 340. և դարձան եկին պաշարել զքաղաքն: - 382. և դուք ամենայն ուրեք ամրացեալ ի զգուշութիւն իբրև յամուր քաղաքի ընդ ձեռամբ իմով յանհոգս լեալ լինել ձեզ. – 214. Եւ եթէ քաղաքս խնդրիցէ՝ ահաւադիկ է քաղաքք մեծամեծք և պարսպաւորք. այլ գանձս խնդրիցէ՝ ասացի թէ տաց որչափ և ձեռն հասանիցէ. և ոչ կամեցաւ լսել, այլ տակաւին ծարաւի է արիւնարբութեան: - 144. և ելեալ ի Յադամակերտ քաղաքէ ի Թ ժամու ուրբաթու աւուրն, և անցեալ ընդ ծովակն Յրմբեայ, և ընդ Վարազի Զարեհաւանի. – 402. Եւ ելեալ ազատացն Վասպուրականի դէմ եդեալ տարադէմ գնացին յԱմդացւոց քաղաքն առ Ահմաթ որդի Յիսէի Շեհայ – 366. և ելեալ յերեսացն Տեառն՝ սնոտի տաժանմամբ շինէր քաղաք, չհամարեալն յազգս զղջալից և արդարաքարոզ նահապետացն: -24. Եւ եկաց սուրբ Խաչն տէրունական յաստուածակերտ քաղաքին մինչև ցմիւսանգամ առածն Երուսաղէմի որ յորդւոցն Իսմայէլի: - 154. և եկեալ ի վերայ քաղաքին պաշարեն զնա, և զզօրսն մատնեն ի սատակումն սրոյ, և զպատանդսն Վասպուրականի հանեն յարգելարանէն. և գերեացն ընդարձակեն, զկապուտ նոցա բաժանեն յինքեանս: - 190. Եւ եկին տալ պատերազմ ընդ ամրոցին Վան քաղաքի - 362. Եւ եղև ի գնալ Դերանկին ի ձմերոցս Վասպուրական իշխանացս, ճանապարհ արարեալ ընդ ձորն Ընծայից, որոյ ելքն ընդ գաւառն Հեր քաղաքի: - 352. Եւ եղև ի մտանելն նորա ի քաղաքն, ունելով ընդ իւր կապեալս բազումս և գերեալս, որոց ոչ գոյր թիւ. – 262. Եւ եղև յաւուրն ինն և տասներորդի, յամսեանն մարգաց, որ օր ԻԸ էր ամսոյն, յամի քսան և հինգերորդի թագաւորութեանն Խոսրովու, որ կոչէր Ապրուէզ, զկնի Ժ աւուր անցանելոյ զատկին՝ առին զքաղաքն. – 142. Եւ եղև յետ մեծ պատերազմին, որ յառաջ քան զզրուցացդ գրելոյ ելին, ի գլուխս Մանազաւեան նահանգին և Յուշոյ դաշտին, և զխռովարարս քաղաքացն ի մի վայր գումարելոցն, որք և յունայն ասպատակէին աշխարհ – 398. և զերթալն Մեսրովպայ և Վարդանայ ի Յոյնս առաջի արկանէին, և զգալն Անատողեայ և զշինել քաղաքին ի Կարին գաւառ: - 118. Եւ զի էր պաշարել նորա յայնժամ զքաղաքն Մանազկերտ Ապահունեաց աշխարհին, որ ի ձեռս Ապլբառայն էր, և ածեալ հասուցեալ մերձ ի պաշարումն. և ի հասանել գումէկանացն եթող զնոսա, տալով նոցա հրովարտակս ի խաղաղութիւն: -348. Եւ զի հուպ առ հուպ են խառն աշխարիք երկոցունցն, և քաղաքն ի հովտաձև դաշտին՝ նպաստաւորէր խոշոշ վիրագին քաջասրտագոյնս լինել: - 352. և զկէս գերւոյն ընդ իւրեանց ունելով ի քաղաքին, լինել իւրեանց ջրկիրս և փայտակոտորս. – 188. և զփախստեայսն տանին անցուցանեն յայնկոյս քան զքաղաքն Նախճաւան –126. Եւ զօրագլուխք զօրացն էին այսոքիկ, Մուքադմ, Յուսփ ի Թփղիս քաղաքէ, Յուսփ որդի Ռահմայ և Ապուհեշմ՝ Ելոյ տէր և ընդ նոսա զօրք Համդոյի Պարսից ամիրայի: - 226. և թողեալ զբնակելն ի Դուինն՝ ելեալ բնակեցաւ ի Նդր քաղաքին ի մեծ եկեղեցւոջն որ յանուն սրբոյն Գրիգորի շինեալ էր երանելւոյ տեառն Ներսիսի երկրորդի Հայոց կաթողիկոսի: - 358. և թողեալ զքաղաքն Պարտաւ՝ առնու զզօրս իւր երագապէս անցեալ գնացեալ ի յաշխարհն Ասորեստանի: - 374. Եւ ի ժամու մինչ ագևորեալքն կամէին մտանել զառաջեաւ … յայնժամ շուրջ կացեալ զվրանսաւն մեծ սպարապետին զկազմեալ գնդաւ վահանաւոր և նիզակաւոր ամրափակ պնդութեամբ, և մտեալ մատոյց զթուղթն, զոր էր գրեալ առ Յամանիկն ի քաղաքն Պարտաւ Ահմաթայ նենգութեամբ: - 344. Եւ ի հասանելն նորա ի Թէոդոսի քաղաքն ի Կարին գաւառ՝ եհաս լուր նորա առ կայսր Միքայէլ թագաւոր Յունաց. – 316. և ի փայտից մայրեաց շինեալ էր

քաղաքն նոցա, պարիսպք և պատուարք և ապարանք նոցա և ամենայն տուն բնակաց քաղաքին և ամենայն կազմած պատրաստութեան նոցա: - 270. և ի փայտից մայրեաց շինեալ էր քաղաքն նոցա, պարիսպք և պատուարք և ապարանք նոցա և ամենայն տուն բնակաց քաղաքին և ամենայն կազմած պատրաստութեան նոցա: - 270. Եւ իբրև կատարեաց զյօրինուած շինութեան քաղաքին և անմատչելի անկասկածելի զամրոցն պատրաստեաց – 88. և ինքն գնաց ի Միջագետս Ասորոց, զի կալեալ հաստատեսցէ ինքեան զքաղաքսն և զսահմանսն ամենայն, որ առ Խոսրովաւ և առ Մուրկաւ հաստատեալ էր: - 154. և ինքն ել գնաց երթալ մտանել ի քաղաքն Դուին, ձմերոց ինքեան պատրաստեալ զնա, մինչ ի ժամ գարնանայինս, ունելով ընդ իւր կապեալս բազումս. – 240. Եւ ինքն եկն /186/ ձմերել ի Մուշ քաղաքին Տարօնոյ, ունելով ընդ իւր պատանդսն, և Վասպուրականի ի նախարարութենէն Արծրունեաց և յազատաց նորա: - 188. և խոստանայր տալ նմա քաղաքս, գաւառս, գեօղս և ագարակս: - 382. և կարգեցին երիցապետ զոմն ի վերայ քաղաքին որում անուն էր Մոդեստոս: - 142. Եւ կուտեալ զբազմութիւն զօրացն մերձ ի քաղաքն որ էր ձմերոց իշխանին Հայոց՝ անցանէր բանակէր ամենայն զօրօք իւրովք. – 172. և Հայրակղի հասեալ բանակեցաւ առ դուրս Տիսպոն քաղաքի. – 150. Եւ հասեալ կալան զնա և տարան ետուն ի բանտ երկաթից ի քաղաքն Հադամակերտ: -320. Եւ հասեալ Շաւասպայ Արծրունւոյ ամբարշտի յԱրտաշատ հանդերձ մարզպանաւն՝ շինեն ի դուռն քաղաքին զորմզդական մեհեանն, /124/ և զկրակապաշտութեան մոլութիւն բորբոքեն ի նմա. – 126. և հարաւային ջերմագոյն օդն շնչեաց ի խորագոյն դաշտն քաղաքին Դվնայ – 268. Եւ հաւանեալ Խոռեմայ՝ եկն առ Հայրակղոս արքայ Յունաց, թողեալ ի նա զԵրուսաղէմ և զԿեսարիայ Պաղեստինացւոց և զամենայն կողմանս Անտիոքացոց և զամենայն քաղաքս գաւառացն այնոցիկ, և զՏարսոն Կիւլիկեցւոց և զմեծ մասն Հայոց և զամենայն զոր միանգամ կամեցաւ Հայրակղոս. – 152. և հրաման ետ հասանել ի վերայ քաղաքին Տփղիք կոչեցեալ. որում յառաջագոյն Փայտակարան անուանէին. – 270. Եւ ճանապարհ արարեալ ընդ կողմն հիւսիսոյ՝ ել դէպուղի ի Կարնոյ քաղաք – 148. և մնացեալքն փախստեամբ ի Մանազաւեանն անկանէին քաղաք: - 382. Եւ յայնմ ժամանակի երթեալ ժողովէին ի քաղաքն Եդեսացւոց արք ԺԲՌ յամենայն ցեղիցն Իսրայէլի զի տեսին եթէ մեկնեցաւ անտի զօրն Պարսից, և թողին ի բաց զքաղաքն. – 156. Եւ յայնմ ժամանակի երթեալ ժողովէին ի քաղաքն Եդեսացւոց արք ԺԲՌ յամենայն ցեղիցն Իսրայէլի զի տեսին եթէ մեկնեցաւ անտի զօրն Պարսից, և թողին ի բաց զքաղաքն. – 156. Եւ յետ այսորիկ գումարեցոյց զօրս բազունս Խոռեմ, և ել ի Քաղկեդոն և նստաւ յանդիման Բիւզանդայ, և խնդրէր անցանել և կործանել զքաղաքն թագաւորանիստ: - 142. և Յիսէ տուեալ պատերազմ ընդ քաղաքին, զտարի մի հանդերձ ամենայն նախարարօքն Հայոց, անգամագիտ լինելով՝ դառնայ յԱսորիս. և այս եղև երկիցս անգամ: - 338. Եւ նոյն ժամայն շուրջ փակեալ զքաղաքաւն հրձգութեամբ, և դիզեալ բորբոքէր հուրն ի դիւրածախ փայտէն մայրից և գիոց: - 272. և նոցա կալեալ զճանապարհն անապատի՝ գնացին ի Տաճկաստան առ որդիսն Իսմայէլի, ի քաղաքն որ կոչի Մադիամ – 156. և նոքա ըստ ձախողակի սովորութեանն իւրեանց օրինադրութեանն, արիւնարբու առանց բարւոյ բարեգործութեանցն մանաւանդ թէ լցեալք սատանայական չարութեամբք՝ ձայն արկեալ յամենայն քաղաքսն, խռովեալ ըստ գազանեղէն իւրեանց մոլեգնութեանցն – 398. և նստան ի ներքս ի քաղաքին ԻԱ օր. ապա ելեալ բանակեցան արտաքոյ քաղաքին, և զքաղաքն այրեցին հրով: - 142. և նստան ի ներքս ի քաղաքին ԻԱ օր. ապա ելեալ բանակեցան արտաքոյ քաղաքին, և զքաղաքն այրեցին հրով: - 142. և նստան ի ներքս ի քաղաքին ԻԱ օր. ապա ելեալ բանակեցան արտաքոյ քաղաքին, և զքաղաքն այրեցին հրով: - 142. և շինեն նախարարքն Հայոց իւրաքանչիւր պալատս արքունականս և դաստակերտս յականաւորս, և զքաղաքն որմափակօք պարսպեն, և խաղաղեցուցանեն զերկիրս: - 126. և սուր ի գործ արարեալ զերիս աւուրս՝ սպառեցին զամենայն մարդ ի քաղաքին. – 142. Եւ վասն մնացելոցն որք ի քաղաքին և ի սահմանս նորա՝ ել հրաման յարքունուստ առնել ի վերայ նոցա ողորմութիւն, շինել զքաղաքն և

հաստատել զամենեսին յիւրաքանչիւր կարգ: - 142. Եւ վասն մնացելոցն որք ի քաղաքին և ի սահմանս նորա՝ ել հրաման յարքունուստ առնել ի վերայ նոցա ողորմութիւն, շինել զքաղաքն և հաստատել զամենեսին յիւրաքանչիւր կարգ: - 142. և վարեալ ի գերութիւն զՀրէայսն Ն բիւր, յաւեր դարձուցեալ զՀրէաստան և զսուրբ քաղաքն Երուսաղէմ. – 104. և տարեալ հասուցանէր ի սուրբ քաղաքն Երուսաղէմ: - 154. և տաց քեզ զկողմանս Ասորոց և զամենայն Արեւաստան մինչև զՄծուին քաղաք, և ի յերկրէ Հայոց՝ զաշխարհս տանուտերական իշխանութեանն մինչև յԱյրարատ և ընդ Դուին քաղաք և յեզր ծովուն Բզնունեաց և ցԱռեստն աւան, և զմեծ մասն աշխարհին Վրաց մինչև ցՏփղիս քաղաք. – 136. և տաց քեզ զկողմանս Ասորոց և զամենայն Արեւաստան մինչև զՄծուին քաղաք, և ի յերկրէ Հայոց՝ զաշխարհս տանուտերական իշխանութեանն մինչև յԱյրարատ և ընդ Դուին քաղաք և յեզր ծովուն Բզնունեաց և ցԱռեստն աւան, և զմեծ մասն աշխարհին Վրաց մինչև ցՏփղիս քաղաք. – 136. և տաց քեզ զկողմանս Ասորոց և զամենայն Արեւաստան մինչև զՄծուին քաղաք, և ի յերկրէ Հայոց՝ զաշխարհս տանուտերական իշխանութեանն մինչև յԱյրարատ և ընդ Դուին քաղաք և յեզր ծովուն Բզնունեաց և ցԱռեստն աւան, և զմեծ մասն աշխարհին Վրաց մինչև ցՏփղիս քաղաք. – 136. և փախստական եղեալ Մահմէտ և Ալի և ընդ նոսա իբրև արք Խ՝ եկին ի քաղաքն Մադիամ – 160. և փութացաւ գրեաց առ Սափի որ ի Վանտոսպ նստեալ և ճոխանայր Վասպուրական տէրութեամբն. որ առանց յապաղանաց զփոյթն յառաջաբերեալ՝ գնաց եհաս առ Աւշին ի Մարակայ քաղաք: - 374. Եւ քանզի իշխանութիւնն Պարսից յոյժ լքեալ էր՝ և աներկիւղ շինեցին զքաղաքն Մադիամ և բնակեցան ի նմա: - 156. զի ամենայն մեծամեծք քաղաքին և գլխաւորք և իշխանք յարքունի նախարարութենէն անդ գումարեսցին – 240. զի Շամիրամն ամրանայր ի բնիկ իւրեանց քաղաքին Նինուէ - 16. Զկնի այսորիկ յառաջ խաղացեալ Ահմաթ և որ ընդ նմա կայսկազենիցն գունդք, երթեալ մտանել ի քաղաքն Դուին, թերևս կարասցէ ի կատարումն՝ զոր ինչ խորհեցան՝ հասուցանել զչարիսն: - 344. զոր յափշտակեալ ի Սէմայ որդւոցն Քամայ՝ շինեցաւ քաղաք նովիմբ անուամբ. – 34. զոր ոչ անունկնդիր լեալ Աշոտ՝ վերջոտնեալ եկն բանակեցաւ յԱրտաշէսեան աւանին, և Յիսէ ի Վան քաղաքի: - 334. ժամ տուեալ նմա դառնալ առ նա ի ձմերոց նորա ի քաղաքն Դուին: - 218. ժամ տուեալ՝ փութով յանդիման լինել նմա ի թագաւորաբնակ քաղաքն իւրեանց: - 198. ի սորա ԻԵ ամին առաւ Ելիոն քաղաք ի յԱթենացւոց անտի – 58. Ի սորա յերրորդ ամի թագաւորութեանն ի վերայ Հայոց աստուածատուր բարկութեամբ անդնդաշարժ վրդովմամբք ներքնագոյն խորոցն պատահեալ միմեանց սահանախաղաց դղրդմամբ, հիմնաշարժ տապալմամբ, /356/ ներքսագոյն երկրի թուլացեալ պնդափակ աղխեալ սանդարամետական սահմանին, բարկութեան հողմոց շնչեալ ընդ ջրոցն խաւարայնոց, ի կոհակս անդնդաքակս զթանձրայատակ երկրի զկարծր և զծանրալիր անկշիռ անբաւութիւնն տատանեալ, մինչ յերեսս երկրի ի վեր մղեալ հանդէպ քաղաքին Արտաշատու/ գրքում՝ Արտաշասու/, որ Բլուրն նորուն ասի – 358. Իբրև եհաս ամիրայն ի Խլաթ՝ եմուտ բանակեցաւ յամրոցին որ ի քաղաքին: - 186. Իբրև ստուգեցաւ որ ինչ եղեալն էր՝ փութացան խնդրել ի քաղաքին և ի կիրճս ճանապարհին, յոր կողմ և աճապարեաց ոք, մինչ անցեալ գտին զհարեալն դիւի չարի, զի կայր դեռ կիսամեռ: - 378. Իբրև օր մի լինէր պարապոյ … և ահա հնչեցին փողք ուժգին գոչմամբ ազդ առնել քաղաքին՝ եթէ ել նստաւ թագաւորն յատենի – 240. Իսկ անօրէն զօրավարն … գնաց եմուտ ի ջերմագոյն տեղիս ի քաղաքն Դուին ձմերել անդ. – 262. Իսկ Ասուր որդի Սեմա զՆինուէ շինէ առաջին քաղաք Ասորւոց թագաւորութեանն: - 14. Իսկ յետ Կ ամի անցանելոյ Աղէքսանդրի և անիշխանութեանն Հայոց և Պարսից՝ թագաւորէ Արշակ Քաջ Մարաց և Պարսից և Եգիպտացւոց և Ելիմացւոց ի Բախլ քաղաքի. – 72. Իսկ որք էին արգելեալք ի քաղաքն աղօթականս և պաղատանս առ մեծ իշխանն Աշոտ յղէին, զի համոզեսցէ ի մէջ նոցա զխաղաղութիւն. – 382. Իսկ Բուխայի առեալ զբազմութիւն զօրացն իւրոց՝ իջանէ ի դաշտն Գարգարացւոց, և երթեալ մտանէ ի քաղաքն մեծ Պարտաւ: - 276. իսկ և իսկ եհաս գուժկան անկելոցն ի պատերազմին ի պարսկական քաղաքն և

յԱտրպատական սահմանսն. – 398. Իսկ զանուն քաղաքին կոչեցին Արտամատ, որ թարգմանեալ ստուգաբանի Արտաշէսի ձեռակարտ, կամ թէ՝ Արտաշէսի եկք – 88. իսկ զՆախճաւան քաղաք և զԳողթն գաւառ հանեալ էր ի Վասպուրականէ բազում ժամանակօք յառաջ, ՄԺԱ ամօք, յամի այրման եկեղեցւոյն Գրիգորի և վտանգաւոր մահու զօրացն Հայոց: - 390. Իսկ թագաւորն գրէ առ զօրավարն թերևս կարասցէ հաւանեցուցանել զԳուրգէն՝ երթալ ի թագաւորական քաղաքն առ կայսր, և մեծաց պարգևաց և պատուի և գահու յառաջագոյթեամբ ընկալցի պարգև ի թագաւորէն: - 302. Իսկ ի միում յաւուրս անցեալ գնացեալ Գուրգէն՝ հանդիպի նմա ի քաղաքին Պարտաւ - 370. Իսկ իշխանքն զհետ մտեալ փախստէիցն անկելոցն յամուրսն՝ ածեն մերձ ի պաշարումն զքաղաքն և զամրոցն - 176. Իսկ նա չանսաւորութիւն անխոնարհելի մնացեալ, և անցեալ օթագայեցեալ ի գեօղն Փեռոտակ յանդիման քաղաքին: - 352. Իսկ Նեբրովթ ի Քամա շինէ զԲաբելոն առաջին քաղաք, և առաջին թագաւորէ ի վերայ երկրի: - 14. Իսկ շուրջ զբերդանման ապարանօքն՝ պարսպէ զբլուրն շուրջանակի յապառաժուտ տաշելոց քարանց, քաղաք ամենալից զհովիտն ամրացուցանելով: - 86. Իսպառ ստորև ամրականին ի գոգաձև տեղւոջն …շինեաց եկեղեցի հրաշագործ հրաշազան յօրինուածով եկեղեցի ի տաշեալ քարանց ի Մանազաւեան քաղաքին ի Վանտոսպ, և հիմնեցուցեալ յանուն սրբոյն Սիօնի, որ ի սուրբ քաղաքն Երուսաղէմ. – 390. Իսպառ ստորև ամրականին ի գոգաձև տեղւոջն … շինեաց եկեղեցի հրաշագործ հրաշազան յօրինուածով եկեղեցի ի տաշեալ քարանց ի Մանազաւեան քաղաքին ի Վանտոսպ, և հիմնեցուցեալ յանուն սրբոյն Սիօնի, որ ի սուրբ քաղաքն Երուսաղէմ. – 390. ԿՈՐԾԱՆՈՒՄՆ ՔԱՂԱՔԻՆ ԴՈՒՆԻ Ի ՍԱՍՏԻԿ ՇԱՐԺՄԱՆԷՆ: - 356. Հրաման տայր փութով ամենեցուն պատրաստական գտանել ի դաշտն քաղաքին. – 270. մինչ ինքն Հերովդէս փախստեայ անձնապուր լեալ հանդերձ Ուրեղիանոսիւ զինակրաւ՝ անկանի առ քեռին իւր որդի Հիւրկանու քահանայի ի քաղաքն Ասկաղոն: - 78. Յայնժամ հրամայեաց զօրավարն քարշել զմարմինս սրբոցն արտաքոյ քաղաքին, լինել կերակուր շանց և թռչնոց երկնից. – 268. Յայնժամ տեսեալ Երուսաղէմացւոցն զանհնարին դիպուածսն անօգնականութեանն՝ առին զաստուածային սուրբ նշանն տէրունական հանդերձ այլ սպասիւք եկեղեցեացն, փախուցին ի քաղաքն թագաւորական ի Կոստանդին. – 162. Յայնմ ժամանակի Բուհայ եկն եմուտ ի Խլաթ քաղաք, ճանապարհ արարեալ ընդ կողմն Ապահունեաց. – 200. Յետ այսր՝ յերկրորդ ամի պաշարեն զԿարնայինն քաղաքն զօրքն Յունաց. և դարձեալ անդրէն ի կամս իւրեանց թողեալ գնացին: - 358. յեցեալ յուսացեալ առ միմեանս, իբրև զքաղաք ամուր իբրև պարիսպ պղնձի – 364. յորում տեղւոջ քաղաքն Տարունոյ շինեալ էր, ուր բնակեալ բայանայր զօրավարն Տաճկաց, զօրհասական արջոյն բերելով նմանութիւն, որ յաւուրս ձմերայնոյ արմատովք պարենաւորեալ՝ ի մէջ կենաց և մահու անցեալ որջանան ի բոյնս իւրեանց: - 188. նորա փութանակի հասեալ ի քաղաքն Բերկրի, և միաբանութեամբ քաղաքացուացն ելեալ պատահեն զօրացն ի զօրագլխացն Վասապուրականի ի գեօղն որում Խոզաղբերքն ասեն. – 304. նոցա կալեալ զտիկինն Ռշտունեաց զկին Գարեգնի զքոյր Վարդանայ Մամիկոնէի ածեալ ի Վանտոսպ ի քաղաքն Շամիրամայ, մատնեն ի խոշտանգանս և ի տանջանս դառնագոյնս. – 102. որ և զՆինուէ քաղաք առաջին արքունեաց շինեալ յԱսուրայ, զոր աւերեացն Նեբրովթ՝ սա վերստին շինեաց ի պատիւ անուան իւրոյ: - 44. որ զջրհեղեղին իրս գուշակեաց Քսիւսիւթրեայ, և զառաջինս իւր գործոց բնաբանապէս գրել և դնել յաման պղնձի մածեալ կապարով ի պահեստի ի Սիպարացւոց քաղաքին: - 36. որ ըմբռնեցաւ ի յայլ զօրավարէ ի Խլաթ քաղաք – 248. ՈՐ ԻՆՉ ԳՈՐԾԵՑԱԻ ՅԵՐԿՐՈՐԴՈՒՄ ԱՄԻՆ ԳԱԼՍՏԵԱՆՆ ԲՈՒԽԱՅԻ, ՈՐՔ ԵՆ ՈՂՈՄԲԻԱԹՔ ՎԱՍՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ԸՆԴ ՍԱՀԱԿԱՅ ԻՍՄԱՅԷԼԱՑՈՑ,ՈՐ ԻՍՄԱՅԷԼԻ ՈՐԴԻ ՃԱՆԱՉԷՐ, ԵԻ ՎԱՍՆ ՊԱՇԱՐՄԱՆ ՔԱՂԱՔԻՆ: - 268. ՈՐ ԻՆՉ ԶԿՆԻ ԱՅՍՈՐԻԿ ԳՈՐԾԵԱՅ ԲՈՒՀԱՅ Ի ԴՈՒԻՆ ՔԱՂԱՔԻ, ԵԻ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՎԿԱՅԻՑՆ: - 260. որ միապետեալ զամենայն, շինեալ քաղաք և տուն արքունի, վասն ամուր զգուշութեան արքունեաց, զԲաղդադ: - 168. սա ևս աւելի խորհեցաւ չար և պատրանօք խաբէութեան

որսացեալ զնախարարս աշխարհիս Հայոց՝ արար հրկէզ զամենեսեան ի քաղաքին Նախճաւան և յաւանին Խրամի, որ է ի ներքոյ Աստապատոյ վանացն, յեզր Երասխայ. – 166. սագունակ հասեալ ի վերայ Վասպուրական աշխարհիս պարսկական խուժանն ըստ ազգս ազգս և ըստ քաղաքս քաղաքս ի Մարաց և ի Պարսից, յԵլամացւոց և ի Խուժաստանէ, ի Կրմանայ և ի Մուկանաց, ի Թուրքաստանէ և ի Խորասանայ, և յեղակարծում հասին ի Ճուաշն գաւառ – 398. Սոքա ամենեքեան վառեալք սպառազէն պատրաստութեամբ և բազմաձեռն առատալիր պատարագօք՝ գնացին, զի առեալ տարցեն մուծցեն զնա ի Դուին քաղաքն: - 340. ՎԱՍՆ ՄԱՀՈՒՆ ԱՇՈՏԻ ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆ ԻՇԽԱՆԻՆ Ի ՆԱԽՃԱՒԱՆ ՔԱՂԱՔԻ: - 384. վարեն ի գերութիւն զբնակիչս քաղաքին ԵՌ զՀրէայսն, և ԺԸՌ զքրիստոնեայսն և զորս ածեալ գերի Բարզափրանայ զՀրէայսն հրամանա ւ Տիգրանայ – 104 Քանզի և ի ժամու անդ յորում զմեծն Գրիգոր առեալ տանէին ի քաղաքն Կեսարացւոց ձեռնադրել զնա ի քահանայութիւն, ի լուսաւոր վարդապետութիւն աշխարհիս Հայոց – 94 Քանզի ի գնալ նորա զօրացուցանել զքեռին իւր զթագաւորն Հայոց, իսկոյն յելանելն նորա ի տանէ իւրմէ ի Վան քաղաքէ՝ տիրէ ի վերայ նորա ցաւք հիւանդագինք կարապետք մահու, անմերձենալիք ճարտարաց բժշկական ձեռնարկութեանն: - 384. Զուգակշիռ հաւասարութեամբ մարզպանն Հայոց Գուրգէն հրաշազան յօրինուածով շինէ զեկեղեցին ի քաղաքին Հադամակերտ ի Մեծն Աղբակ, ի բուն իշխանական սեփհականութեանն իշխանութեան զարմին Արծրունեաց – 396.

ՔԱՂԱՔԱԲԵՐԴ - և թափառական զվէմս ապաստան արարեալ յանկասկածագոյն տեղիս դարանի ի փոքր վիմամէջս ի կարկառս հովտաձևս հանդէպ հարաւոյ քաղաքաբերդին Վանի, մօտ այն տեղի, յորում բղխէ աղբիւրաբար առ ստորոտով բլրակի միոյ, մօտ յեզր ծովուն – 84.

ՔԱՂԱՔԱՅԱՐԴԱՐ - ելանել ի գագաթն Ամրական անձաւին զբօսնուլ նովաւ առ վճարումն բաւականութեան, ըստ մասանց պիտոյից օժնդակութեան քաղաքայարդար ապարանից թագաւորական պաղատի իւրոյ ձեռակերտին – 392.

ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ - Եւ ուժեղացեալ ղաշիկն քաղաքային ի վերայ Մուսէի զօրուն, մինչ ածին արկին զբուն բանակաւն ուր և Աշոտն մեր թուէր գոլ խօթացեալ. – 328. զի մի սպառ սպուռ տապալիցի զօրութիւն շինուածոյ աշխարհի, ի բաց ընկենլով զծառայական պաշտօնատրութիւն կողմնակալաց, և քաղաքային անհաւատարիմ կամարարողաց, և հարկաց բեկման և զօրաց – 186. Իսկ որ տիրէր աշխարհին Ապահունեաց Կայսիկն՝ զիւր զօրսն առ ինքն գումարեալ և որ շուրջ զնովաւ քաղաքայինք և ասպատակքն Պարսից, որք ի Յունացն վերայ առնէին արշաւանս: - 380. Յայնժամ հրովարտակս արարեալ, պնդադեսպանս արձակեալ ընդ ամենայն սահմանս իւրոյ տէրութեանն … և մերձ ի սահմանս Սակաստանի՝ առ զօրս և զօրագլուխս, աշխարհակալս, գաւառապետս քաղաքայինս, հազարապետս կողմնակալս մեծամեծս աշխարհաց. – 198. Նորա ի բաց կացեալ ի հնազանդութենէ իւրոյ պետականին հանդերձ քաղաքային գլխաւորօքն. – 338.

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏ - Ազդ առնէ քաղաքապետին Տփղեաց. և խնդրեալ զնա առ ինքն՝ /316/ ստիպէր տագնապէր ահս արկանելով, թողուլ զօրէնս քրիստոնէութեան և յանդորր ելանել: - 318. Բայց որդին Շեհայ ի մտանելն ի Պարտաւ՝ եթող անդ քաղաքապետ զմի ի հաւատարմաց իւրոց Յամանիկ ոմն: - 338. և լրտեսք քաղաքապետին փութացեալ ասեն, ,,ահա մեկնեալ ի զօրացն զհետ որսոց ինչ յանհոգս յանզգուշութեան գայ ընդ այս ինչ տեղի. - 352. և ըստ հրամանի ինքնակալ թագաւորին նուաճեալ ունիս ի հնազանդութիւն պետութեան ձեր զիշխանս և զտեարս, զկողմնակալս և զկուսակալս, զքաղաքապետս և զմարզպետս բոլոր Հայաստանեայցս – 212. Եւ մինչդեռ այս գործ խորհրդածէր՝ հասին ի վերայ նորա քաղաքապետք երկու, անուն միոյն Բշիր և երկրորդին Զքրի, և կալան զնա տանել առ Աշոտ որդի սպարապետին: - 316. Իսկ քաղաքապետն որում Ապլբերս կոչէին, ձեռնտուութեամբ պարսկային զօրու սպասէր նմա ի չարիս ի բազում աւուրց. – 352. Իսկ քաղաքապետն Սահակ ելեալ ընդ դուռնն, որ ելանէ ի բերդն Շամշղտայ, սամոյր զինքեամբ արկեալ և գաւազան ի ձեռն առեալ, յիմարեալ մտօք կորոյս զփախուստն իւր,

որ կարող էր գնալ յով և կամիցի. – 272. Տուեալ էր նշան քաղաքապետին, իբրև զՅուդային ի տէրունական համբոյրն. – 352.

ՔԱՂԱՔԱՑԻ - Գունակ Կորխային բանակին յանդնդաքակ տունսն զբնակութիւնսն արարին, անխայեալ ի նինուէականն ստրջացեալ նախ անդ ո՛չ անխայեալ առ քարեղէն սիրտ քաղաքացւոցն Դունայ: - 358. և ընդ նմա քաղաքացիքն Բերկրոյ որ Ութմանիկքն կոչին, և յազատացն Վասպուրականի որ միաբանեալ էին ընդ զօրսն արքունի, արք իբրև U – 306. Ընդ այն ժամանակս ապստամբեալ ի պետութենէն Տաճկաց քաղաքացիքն, որում Կզուինն ասեն: - 328. Յայնժամ թագաւորն դեսպանս արարեալ յամենայն սահմանս տէրութեան Հայոց, Վրաց և Աղուանից, և առ քաղաքացիսն և հազարապետս և գաւառակալս, և որք սիրողաբար առ նա զինազանդութեանն հարկ հարկանէին: - 366. նորա փութանակի հասեալ ի քաղաքն Բերկրի, և միաբանութեամբ քաղաքացուացն ելեալ պատահեն զօրացն ի զօրագլխացն Վասապուրականի ի գեօղն որում Խոզաղբերքն ասեն. – 304.

ՔԱՂԱՔՍ ՔԱՂԱՔՍ - սագունակ հասեալ ի վերայ Վասպուրական աշխարհիս պարսկական խուժանն ըստ ազգս ազգս և ըստ քաղաքս քաղաքս ի Մարաց և ի Պարսից, յԵլամացւոց և ի Խուժաստանէ, ի Կրմանայ և ի Մուկանաց, ի Թուրքաստանէ և ի Խորասանայ, և յեղակարծում հասին ի Ճուաշն գաւառ – 398.

ՔԱՂԴԷԱՑԻ - և Նինոս ի զաւակէ Քամայ ըստ Արիսդոնեայ Քաղդէացւոյ և ըստ Եւսեբեա Կեսարացւոյ և ըստ Մովսէսի Խորենացւոյ և ըստ Յուլիանու Աղիկառնացւոյ ստուգաբանի: - 14.

ՔԱՂԴԷԱՑԻՔ - Եւ առ այսքիւք պատեհագոյնս իմն գտեալ իբրև յանիշխանութեան՝ ոմանք Ասորեստանեայք և Քաղդէացիք, յազգէ թագաւորացն … զօր բազում գումարեալ՝ յետ ԻՀ ամի անիշխանութեան Ասորեստանեայց ի ձեռն Փուայ թագաւորեցելոյ դարձեալ տիրեն Բաբելոնի և ստորին Ասորւոց – 60. Եւ արդ քանզի կարգ բանիցս էած զմեզ առ այս խնդիր՝ պարտ է նախ գիտել թէ որով օրինակաւ Քաղդէացւոցն մատենագրութիւնք զթիւ նահապետացն տասամբք համարին թուով ըստ աստուածահրաման գրոցս - 18. Թէպէտ և ոչ ինչ նպաստաւորութիւն առաջիկայ տեսութեանս ունին հետագայից ցոյցք որ վասն Բէլայ և նոցուն իսկ Քաղդէացւոց դիւցազնական զառանցութեանցն – 36. Նախ զի և լեզուքն շփոթեալք՝ունէին զանմիաբանութեան փոյթս, կամ թէ զի և վատութիւնք քաջաց ապիհարկեալք ոչ գրեցաւ ի մատենագրաց անտի Քաղդէացւոց – 44.

ՔԱՂԵԼ - և այլ թէ. ,,մի՞թէ /գրքում՝ մի՞թե/ քաղիցեն ի փշոց խաղող կամ ի տատասկէ թուզ,, - 256. Զի թէ միոյ փայլատակման ընթացք և ճայթումն ամպոց բաւական է պակուցանել քաղել զուշեղութիւն ոգւոց, զի՞նչ ինչ յայնժամ կրէին ոգիք մնացելոցն յերկրի, ի սահանաբաց և յանդնդաքակ վրդովմանցն հոսելոց, նախ քան զջրհեղեղ ջուրց սատակումնն: - 32.

ՔԱՂԿԵԴՈՆ - և ինքն հանդերձեալ կազմել գնալ ընդ արևելս նաւել ի Քաղկեդոն: - 148. Եւ յետ այսորիկ գումարեցոյց զօրս բազունս Խոռեմ, և ել ի Քաղկեդոն և նստաւ յանդիման Բիւզանդայ, և խնդրէր անցանել և կործանել զքաղաքն թագաւորանիստ: - 142. Մարկիանոս կայսր թագաւորեալ Յունաց յերկրորդն Թէոդոսի, որ արար զժողովն ի Քաղկեդոն ՈԼԳ եպիսկոպոսաց. առ որով վկայեաց սուրբն Վարդան և Վահան Արծրունի: - 132.

ՔԱՂԿԵԴՈՆԱԿԱՆ - զի Նեստորականացն /գրքում՝ Նստորականացն/ և Քաղկեդոնականին է այս իմացմունք այլովքն ևս երկաբնակօք, որք բանին՝ տուն և տաղաւար զառ ի կուսէն առեալ մարմին դանդաջեալ ասացին, և ոչ միութեամբ բնութեամբ բանին մարմին լինելով. – 394.

ՔԱՂՑ - այլ Մկրտչին հրամայի՝ մի ըմպել գինի և օղի. սա ոչ միայն գինով ոչ զկնէր, այլ և ոչ ջրով զծարաւոյն պէտսն կատարէր, սակաւապետութեամբ ընդովք թրջելովք, և խստավայել բանջարովք առ քաղցն վայելելով: - 376. և որ ի նմա են կենդանիքն՝ զնոյն առ ի վերայ հասուցանէ և նոքօք զպէտս քաղցոյն վճարէ մինչ ի ժամանակս գարնանայինս: - 262.

ՔԱՂՑՐ - Եւ իմաստուն և հանճարեղ խորհրդովք, քաղցր և կակուղ բանիւք ողոքեալ զմանկագոյն Հասան, առաջի արկանելով նմա զարժանի ալեացն պատուականութիւն և զիշխանական ճոխութեան զբարձրագահութիւն և որ ինչ այդմ հետևէր. – 348. և ինքն /232/ կայր հեծեալ ի վերայ սպիտակ ձիոյ, և ցանէր զծուխն ընդդէմ թշնամեացն, և օդ քաղցր, որ արկանէր զծուխն զերեսօք նոցա. – 234. Եւ յոյժ զուարճացեալ քաղցր բարբառովն Քրիստոսի, որ է անեղծանելի վճիռ քրիստոսասիրաց անձանց - 252. և ոչ քաղցր թուէր նմա քուն գիշերոյն, և փափկութիւն տունջեան յոչինչ համարեալ լինէր – 242.

ՔԱՂՑՐԱԲԱՐՈՅ - Բայց քաղցրաբարոյ իշխանն Աշոտ, հեզն և ամենայն բարեօք յղփացեալն, տեղի ետ ասացելոյն: - 362. նորին հրահանգեալ կրթարանի ուսումնասիրութեանն վարժիւք ոռոգացեալ, այր քաղցրաբարոյ և հեզահայեաց, հասարակաբար առ հասարակ զինքն վարկանելով, արտաքոյ ամբարտաւանական բարձրայօնութեանն՝ կալով յաշտիճան հեզոցն, դրուատեալ ի փրկչէն մերմէ Յիսուսէ Քրիստոսէ: - 376.

ՔԱՂՑՐԱԳՈՅՆ - մերժել հեռանալ … և որ այլ քաղցրագոյն վայելք ընդ երկնաւս ի վերայ երկրի, պայծառ գեղ արեգական և լուսնի, հանդերձ աստեղացն ճոխագործութեամբքն ընդ տարերբ երկնի յեղյեղլով, ծովու և այլոց ցամաքայնոց, և ջրայնոցն բարեփառ հոլովմանցն հրճուանաց, և որ ինչ ընդ այլք ընդ դոքօք պատկանին յարմարաբար տնտեսութիւնք առ սկզբնատիպն պատկերակերպութիւն: - 386.

ՔԱՂՑՐԱՆԱԼ - Յայնմ հետէ ի տարակոյս անկեալ Երուանդ՝ ոչ քաղցրանայր նմա քուն գիշերոյ, և ոչ համեղանայր կերակուր ի քիմս նոր ա: - 84.

ՔԱՂՑՐԱՏԵՆՉ - մինչ քաղցրատենչ քունն ի վերայ հասանէր որ զպահպանութիւն գիշերոյն պահէին՝ նորա ամբարձեալ զպղծալից ձեռն ի սրբութիւն սրբոցն և առեալ զսուրբ նշան խաչին Քրիստոսի և ընդ պատուհանն արտաքս ելեալ – 378.

ՔԱՂՑՐՈՒԹԻՒՆ - Եւ այս արտաքոյ անյուսութեանն ելանելով, հայեցեալ ի քաղցրութիւնն Աստուծոյ:- 338. յուսացեալ ի մարդասիրութիւնն Քրիստոսի, զմաքսաւորին և զաւազակին զյետնորդսն բարբառեալ, և զփրկական մարմին և արիւն որդւոյն Աստուծոյ հայցեալ հաւատով ի թողութիւն մեղաց, յուսացեալ ի քաղցրութիւնն Աստուծոյ: - 336.

ՔԱՄ - բովանդակաբար բացայայտել զհաւատարիմն գրել, թէ արդեօք Ասուր, որ զՆինուէ շինեաց, հաւ Նինոսի՞ իցէ ի ծննդոց Սեմայ, ուստի Ներբովթ, կամ թէ արդեօք ազգն Արծրունեաց Սեմա՞յ սերունդք իցեն, թէ Քամայ ի Ներբովթայ: - 14 Դարձեալ քանզի Մեստրիմ ի Քամայ ըստ բաժանման ազգին և աշխարհին շինէ զԵգիպտոս և անդ հարստանան ազգապետաբար – 18. են մի ըստ միոջէ թագաւորք Ասորեստանեայց այսոքիկ … Նինոս որդի Արբէելայ ի ցեղէն Քամայ ամս ՃԲ. – 56. Եւ են ի թուել մինչ ցայս վայր այսոքիկ. Ադամ, Սէթ, Ենովս, Կայիանան, Մաղաղայէլ, Յարէդ, Ենովք, Մաթուսաղայ, Ղամէք, Նոյ, Քամ, Քուշ, Ներբովթ որս և Բէլ: - 36 և Նինոս ի զաւակէ Քամայ ըստ Արիսդոնեա Քաղդէացւոյ և ըստ Եւսեբեա Կեսարացւոյ և ըստ Մովսէսի Խորենացւոյ և ըստ Յուլիանու Աղիկառնացւոյ ստուգաբանի: - 14 և Նինոս տասներորդ ի Սեմայ և ի Քամայ. – 14 զոր յափշտակեալ ի Սէմայ որդւոցն Քամայ՝ շինեցաւ քաղաք նովիմբ անուամբ. – 34. Իսկ Ներբովթ որդի Քուշայ որ ի Քամայ՝ յոյժ ուժգնագոյն ոչ միայն քան զառաջինսն ուրուականաց լինել, այլ և ոչ Հերակլի – 36. Իսկ Ներբովթ ի Քամա /ճիշտը՝ Քամայ/ շինէ զԲաբելոն առաջին քաղաք, և առաջին թագաւորէ ի վերայ երկրի: - 14. Նոյ ծնանի երիս որդիս, զՋրուան և զՏիտան և զՅապիտոսթէ, որ են Սեմ, Քամ և Յաբէթ: - 14. որով քամահէ զորսորդականն Քամայ, անարգէ ասելով - 40. քանզի Եթովպացի իսկ ասի Քուշ որդի Քամայ. – 42. քանզի Քամայ տուաւ ի հօրէն Եգիպտոս և Լիբէաստան և մինչև յարևմուտս հարաւոյ: - 34. Քամ ծնանի զՔուշ – 42.

ՔԱՄԱՀԵԱԼ - Եւ ես զայլովք հայեցեալ բանիւք քամահեալ՝ ուժգնակի կարծիք ի միտս իմ ընթացան առ ի հաւատ ասացելոցս վերջնոյ – 48.

ՔԱՄԱՀԵԼ - ես վաղ անարգեցի զքեզ, և ոչ փոքր ինչ երկիւղ կալայ ի սրտի իմում վասն քո, զի քամահելով ի վերայ քո՝ զզօրավարն քո հանդերձ զօրօքն ի սուր մատնեցի, և զաւար

նորա բաշխեցի, /294/ և յերկրորդումն ոչ փոքր նախճիրս համարեցի զօրացն քոց. – 296. որով քամահէ զորսորդականն Քամայ, անարգէ ասելով - 40.

ՔԱՄՈՒԱԾ - Եւ աղբերքն որ ի տեղւոջն և այլ ջրոցն քամուածքն ի ծորձորացն ի վայր՝ յարիւն դարձան: - 306. և քամուածք ջրոյն որ ի ծորձորացն ի վայր զեղուին՝ յարիւն դառնային ի բազմութենէ սպանելոցն. – 178.

ՔԱՅԱՂ - Արբէլ ծնանի զՔայաղ – 42. Քայաղ ծնանի զմիւս Արբէլ – 42.

ՔԱՅՔԱՅԵԱԼ - այլ քայքայեալ ցրուեցան յոր կողմ և աճապարել ախորժեաց ոք - 116. Այսպէս տակաւին ի բազումս քայքայեալ լինէր միաբանութիւն աշխարհիս -194. Եւ բնաւ աշխարհս քայքայեալ ցրուեցան՝ յով և կարաց աճապարել փախչել այր իւրաքանչիւր. – 92.

ՔԱՅՔԱՅԵԼ - և զօրքն ցրուեցան քայքայեցան ընդ ամենայն երեսս երկրին: - 238.

ՔԱՆ - արդ տես, մեղք քան զմեղս և տանջանք քան զտանջանս: - 336. յայնժամ մերկացեալ և ի բաց եդեալ զաշխարհական պատրանաց զբաղումն՝ և էանց գնաց ի վեր քան զերևելիսս – 284. ,,լաւ է մեռանել վասն Քրիստոսի, քան առ ժամանակ մի վայելել ի մեղս,,: - 250. ,,լեառն մի է յոյժ անհնարին բարձր, որոյ անդր քան զնա չի՛ք բնակութիւն մարդկան,,. – 48. ,,Ոչ, ասէ, վատագոյն մեք քան զՕանարսն եղիցուք, զի և ամուրս հզօրագոյնս և բարձրագոյնս քան զնոսա ունիմք և դիւրափակս՝ առ ի յունել զմուտս կրճիցն. – 276. ,,Ոչ, ասէ, վատագոյն մեք քան զՕանարսն եղիցուք, զի և ամուրս հզօրագոյնս և բարձրագոյնս քան զնոսա ունիմք և դիւրափակս՝ առ ի յունել զմուտս կրճիցն. – 276. ,,որովհետև գտի շնորհս առաջի քո, և արարեր մեծարանս երեսաց իմոց, և առնուլ քան զամենայն իշխանս Հայաստանեայց և մեծամեծս արքունի զիս նախամեծար և մեծարգի ցուցեր – 218. այլ այսոքիկ փոյթք յօժարութեան առ ի յայլոց ասացելոց նախագունից տեղեկութիւն, և ոչ ինքեամբ և կամ նովաւ գտանել զինարս գիւտի գրոց, թէպէտ և յառաջ քան զնա, այլ ոչ թէ և քան զԲաբելացւոցն իրս – 18. այլ այսոքիկ փոյթք յօժարութեան առ ի յայլոց ասացելոց նախագունից տեղեկութիւն, և ոչ ինքեամբ և կամ նովաւ գտանել զինարս գիւտի գրոց, թէպէտ և յառաջ քան զնա, այլ ոչ թէ և քան զԲաբելացւոցն իրս – 18. Այլ և նախապատիւ եւս քան զայրն յաստուածականին լինել կնոջն նախայարձակ ճաշակմամբն: - 20. այլ զպարտութիւն քան զյաղթութիւն յինքեանս ձգէին ի ձեռանէ Յիսէի, մինչ պակասել պատրաստութեանն բերդին, մանաւանդ ջրոյն սակաւաւորութիւն. – 362. Այլ ճշմարտագոյնք են Սողոմօնեանքն, զի ասէ, ,,վա՛յ միւմն. յորժամ գլորիցէ, ո՞ յարուցանիցէ զնա,,. և եթէ ,,լաւ են երկուք քան զմի, զի եթէ միովն գլորիցի ոք՝ կանգնեսցի,,: - 354. այն որ յստակագոյնս գիտէ և տեսանէ զամենայն, յառաջ քան զլինել իւրեանց. – 28. Այս շարժումն սաստկագոյն քան որ եղև յամս Զաքարիայի Հայոց կաթողիկոսի, յետ Է ամի գերութեանն Հայոց: - 358. Ապա այնուհետև դարձեալ յղեաց զՇամդոյ զՊարսից ամիրայ, և ի զօրաց արքունի զՀէթմ ազգաւ թուրք, և ընդ նոսա հեծեալս Ժ հազարաց, կազմեալ սպառազէն պատրաստեալ բարձրագոյն քան զառաջինն – 234 Արդ Աշոտի կեցեալ ամս ԺԹ, տևեալ իշխանական ճոխութեանն ԺԶ ամ յառաջ քան զգերութիւնն Հայոց, և Ե ամ ի գերութեանն արարեալ - 336. արդ տես, մեղք քան զմեղս և տանջանք քան զտանջանս: - 336. Արշակայ գնացեալ զկողմամբ Միջագետաց, լաւ համարեալ ընդ ձեռամբ քրիստոնեայ թագաւորի հնազանդել, քան Պարսկականն հնազանդել տէրութեանն. – 110. Բայց բացումն դրան քան զամենայն այս չար է որ յաներևոյթս է բացեալ, դուռն կորստեան հոգոց՝ առաւել քան թէ մարմնոց – 196. Բայց Գուրգէն ընտրեաց զսէրն Քրիստոսի, քան զսէր փոքրամեայ աշխարհիս. ոչ խնդրելով զվրէժ արեան սպանելոյ հօր նորա ի պապոյն նորա – 320. Բայց երանելի հայրապետն Տէր Գէորգ սաստկագոյն քան զտիեզերական կործանմանն առ Նոյիւ բերելով զտրտմութեանն թախիծս, հանդերձ եպիսկոպոսիւն Գրիգորիւ՝ զաբրահամեանն վաղնջուց աղաչանսն ի կործանմանն Սոդովմայ յառաջաբերեալ մարդասիրին Աստուծոյ. – 358. Բայց նոքա նս քան զնս սաստկացուցանէին զմարտն: - 210. Բայց եթէ այդ այդպէս ոչ եղիցի, որպէս ասացի՝ աւելի ևս տեսցես քան զոր տեսեր, սուր և պատերազմ,,: - 286.

Եւ ազատորերոյն Վասպուրականի աղերսեալ՝ մի երթալ զայն ճանապարհ, առաջի դնելով զախտակրելն՝ նորա ընտրեալ զմահ ի վերայ քեռոյն իւր, քան զկեանս կեղակարծ ինչ խորհել զնմանէ: - 384. և ագուցեալ զոտս պատրաստութեամբ Աւետարանին խաղաղութեան և սուսեր ընդ մէջ ածեալ զբանն Քրիստոսի, որ հատու է քան զամենայն սուր երկսայրի – 252. Եւ ահա դարձեալ ասեմ, չկայ ինչ քո. և զի մի կրիցես զոր ինչ խօսեցայ ընդ պատգամաւորս քո, և աւելի քան որոգել ջանար ընդ մեզ՝ զդոյն ընդունիցիս վտանգաւորս,,: - 280. Եւ այնչափ և աղաչել քան զսոյն կազմութեան սպառազէն պատրաստութեանն՝ սաստիկ տարակուսանօք և մեծ երկիւղիւ պակչէին յահէ հայկասիրտ իշխանին և յաղթող նահատակին մեր Աշոտոյ – 210. և առ եղբայրականն զինազանդութեանն չափ ցուցանելով, անկշիռ վայելչութեամբ զմիմեանս լաւ համարելով քան զանձինս, հասարակ զճոխութիւն իշխանական գահընկալութեանն վարկանելով – 360. և առ իւր ազգն ցուցանէր մտերմութիւնս աղաչել քան զամենայն առաջինս: - 168. Եւ առ յոյժ յանդուգն յարձակմանն բազում այն լինէր, զոր ձիովքն ընթադրեալ դիաթաւալ կացուցանէին, քան զոր սրովն սատակէին: - 174. Եւ ասեն ցթագաւորն, ,,լաւ է մեզ մեռանել վասն անուանն Քրիստոսի, քան վայելել ընդ քեզ. – 292. Եւ ասի լինել թիւ մարդկանն ապականելոց ի շարժմանէ՝ ոգի աղաչել քան ՀՌ: - 358. Եւ բազում այն էր որ մարտիրոսական ճգնութեամբ վկայեցին, քան որք դրդուեցան, առ ոչինչ համարելով զյափշտակութիւն ընչից և ստացուածոց և զմահս դառնագոյնս: - 124. Եւ գումարեալ այնուհետև զանհուն բազմութիւն զօրացն բարձրագոյն քան զառաջինն՝ և ել խաղաց հասանել ի վերայ արևելից աշխարհին –270. Եւ ելեալ իշխանաց իշխանն, որ բարձրագոյն և հանճարեղագոյնն էր քան զբնաւ Հայաստանեայցս և զընդհանուր կացեալս ի ներքոյ երկնից՝ եկն առ նա մեծաշուք պատուաղրութեամբ, և պարգևս և պատիւս ոչ սակաւս նմա յառաջաբերեաց. – 344. Եւ ելեալ յիւրաքանչիւր տեղեաց մի քան զմի յառաջանալ ի կոչումն Բուխայի, և ժողովեցան ի մի վայրի և եկին կացին առաջի զօրավարին Տաճկաց: - 296. Եւ եղև իբրև գումարեցան ի մի վայր ամենայն բազմութիւն զօրացն աւելի քան զՄՌ-աց, և կազմեցին ռազմ և կարգեցին ճակատ – 284. Եւ եղև յետ մեծ պատերազմին, որ յառաջ քան զզրուցացդ գրելոյ ելին, ի գլուխս Մանազաւեան նահանգին և Յուշոյ դաշտին, և զխառվարարս քաղաքացն ի մի վայր գումարելոցն, որք և յունայն ասպատակէին աշխարհ – 398. և ես մի՛ իշխեցից քան զԱրասխ անցանել յայդկոյս: - 138. Եւ երթայր զհետ և սատակէր զնոսա անչափ զօրութեամբ. և բազումք այն էին, որ մեռանն ի սրոյն Գուրգէնի քան որ մնացինն. և զօրքն զհետ մտեալ մնացելոցն հանին յերկրէն իւրեանց: - 308. և զզօրս լեռնակողմանն ընդ իւրեանս ածելով, ոչինչ աւելի քան զհազար և երկերիւր այր – 126. Եւ զլեզուդ պղծութեամբ զոր սրէիր ի վերայ մեծազաւր թագաւորին՝ արդ նոր և զարմանալի վիրաւք դատեսցէ զքեզ քան զամենայն տիեզերս:- 164. և զՀրէայսն որ յաւուրց սրբոյն Գրիգորի հաւատացեալ էին ի Քրիստոս՝ վարեն ի գերութիւն, աւելի վտանգ նոցա քան այլոց Հրէիցն հասուցանելով վասն ի Քրիստոս հաւատոցն: - 104. և զփախստեայսն տանին անցուցանեն յայնկոյս քան զքաղաքն Նախճաւան – 126. և թէ Ադամ առ նմանն իւր և օգնական զայսոսիկ՝ զի՞նչ ի դէպ իցէ կնոջն անմեղադրելի գոլ՝ օձին պատճառել, որ ևս վատթարագոյն քան զանասունն լինիցի:-22. Եւ իբրև ստուգեաց և տեղեկացաւ զամենայն՝ եգիտ բազմագոյն քան զամենեսեան զկապարճաւորս և զկորովիս աղեղնաւորացն Ելեմացւոց և Արաբացւոց, աջողակք յերկոցունց ձեռաց – 200. Եւ ինքն Աւշին զտանջանացն փորձական կիրս կրեալ, դառնագոյն քան զլեղի իժի ճաշակս ճաշակեալ՝ գնաց զկորստական ճանապարհն. – 376. Եւ ինքն թագաւորն ժողովեալ զօր հարուստ աւելի քան զհազարաց հնգից և քսանից, և եկն անց յայնկոյս գետոյն Երասխայ, և բանակեցան ի տեղւոջն: - 382. Եւ խոյակապ և անուանի եղեալ քան որ յառաջագոյն քան զնա էին կացեալ իշխանք ընդհանուր Հայաստանեայցս, որ յարևելս և ի կողմանս հիւսիսոյ, մանաւանդ որք ի Վասպուրական աշխարհիս էին կացեալ նախարարք յիշխանական պետութիւնս: - 170. Եւ խոյակապ և անուանի եղեալ քան որ յառաջագոյն քան զնա էին կացեալ իշխանք ընդհանուր Հայաստանեայցս, որ յարևելս և ի կողմանս

հիւսիսոյ, մանաւանդ որք ի Վասպուրական աշխարհիս էին կացեալ նախարարք յիշխանական պետութիւնս: - 170. Եւ հրամայեաց ածել ոսկերիչ և նորոգեալ նորացոյց զանյաղթ փայտ խաչին Քրիստոսի, մատուցեալ զբեկորսն առ իւրաքանչիւր յօդս, պատեալ մաքուր արծաթով վայելչագոյն քան զառաջինն, ի պարծանս քրիստոնէից և յամօթ և ի նախատինս թշնամեաց խաչին Քրիստոսի: - 378. և ղաշիկ արարեալ յայնկոյս քան զՎանտոսպ, ի տեղւոջն արձանաշար քարակարկառ գոգաձև միջոցի երկուց բլրակաց, որ հայի յԵրիվարաց արկման դաշտն, ի վերայ Լեզւոյ գեաւղջն, որ զաւրացն գեղեցիկ առասպելաբանեն սպիանած վերայն սպանելոցն ի մանկանցն Շամիրամայ: - 334. և մանաւանդ զի հարկ փութոյ եղև մեզ գիտել զպայազատութիւնս երանաց տիրեցելոց մեր աշխարհի և որ յառաջ քան զնոսա թագաւորք Ասորեստանեայց, որդի /34/ ի հօրէ առեալ մինչև ի Սենեքարիմ արքայ, որ առ Եզեկիայիւ Երուսաղէմի արքայիւ եղեալ ազգապետ տանս Արծրունի: - 36. և մի՛ այլում ումեք փոյթ առնիջիք յառաջ քան զնա ըմբռնել: - 198. Եւ յանդուգն դիմեցուածովն ի վեր քան զզարմանս՝ այն ինչ ի քթթել ական դարձուցին /328/ զխրոսականն, և զռազմն ղաշիկ քակեցին և զյառաջագահ ախոյեանսն փայլակնահար արարեալ դիաթաւալ կացուցին – 330. և նա նոյ քան զնոյ զկարծեցեալ հիւանդութեանն աճեցուցանէր զխստութիւն ցաւոցն ծանրանալն նմա: - 328. Եւ նա նոյ քան զնոյ պնդեալ հաստատեալ կայր ի հաւատս, ի սէր և ի յոյսն Քրիստոսի. – 318. Եւ նորա զայս ամենայն չարիս կատարեալ՝ ևս բազմագոյնս քան զայս հաստատեալ եդ ազգի իւրում օրէնս բազում և այլ չարագործութեամբք. – 164. և նոքա կային անշարժ, և ոչ ել /284/ այր քան զընկեր յառաջ. – 286. և նստան անդէն զաւուրս Թ և պատերազմեցան ընդ նոսա աւելի քան ԶԺԹ անգամ. – 276. և ոչ ոք ի նոցանէ նուազագոյն քան Զ-ի ամ կալաւ զիշխանութիւն. – 56. և որպէս ասեն՝ աւելի քան զհինգ հազար լեալ թիւ սպանելոցն. – 368. Եւ վազեսցեն առաւել քան զինծ երիվարք նոցա, և երագունք քան զգայլս Արաբացւոց: - 200. Եւ վասն իւրեանց թուլամորթութեանն և անհաստատ և յողդողդ մտաց սիրեցին զփառս մարդկան առաւել քան զփառս Աստուծոյ. – 246. Եւ քան ընդ ապստամբելն ի նմանէ՝ ընդ յոյժ անմտութեամբ գալն առ նա զարմացաւ: - 272. Եւս առաւել քան զանդնդականն յուզմանցն բռնալիր հողմոցն զծիրանեգոյն ալիսն, զլեռնաձև կուտակսն և զվիշապաձայն գոչմունսն՝ ևս յաւէտ ահագնակի վրդովմամբ զմրրիկ անձանց ի մէջ եռաշարժ ընթացմանցն, ի հոլովմանց խոհարանի իշխանական սրտին ի ներքս հարկաւորաբար բռնազբօսեալ /350/ ձգեն: - 352. Զայս և առաւել քան զսոյն խրատէր և ուսուցանէր սուրբ հայրապետն և քաջ հովիւն տէր Յոհաննէս կաթողիկոս Հայոց մեծաց: - 182. Զայս ևս առաւել քան զսոյնս և բազմապատիկ կարգեցին եղին բանս գեղեցկայարմարս ի Քրիստոս հաւատոցն: - 246. Զայսոսիկ և առաւել քան զսոյնս ասելով՝ դնէր առաջի զօրաց իւրոց աստուածասէր իշխանն Աղուանից: - 276. Զայսոցիկ և որ առաւելն քան զսոյն իրողութեանց ցոյցք մոռացմամբ սուզեալ՝ առ երկնաւորսն և առ երկնից թագաւորն թևակոխեալ – 386. զաւերումն աշխարհի քան զշինութիւն կարևոր համարէր – 370. զի ողջախոհացն քան զամենայն չար տանջանս ամօթն է. – 248. զի մի /68/ վատութիւն քան զքաջութիւն ճոխասցի, որ կանանցաբարոյիցն քաջ յարմարի, թէպէտ և յարիւն և յապաժոյժ զզօրսն կենացն առնուցուն,,: - 70. զի մի քաջասրտագոյն կարծիցի Մարն քան զՀայկազնեայն: - 62. զի ո՞վ ոք այլ ճոխ քան զՍենեքերիմայսն, /94/ զոր համարձակախօսն Եսայիաս հրապարակէ առ Իսրայէլեան զարմն զսորայս մեծափառութիւն. – 96. զի ոչ եթէ ատեաց զանօրէնն իբրև զանամօթն. զի քան զմեղանչելն առաւել չար այն է՝ չունել զինքն ընդ յանցաւորսն – 248. Զկնի այսորիկ մեկնեաց Բուխայ յինքենէ արս զօրաւորս յամենայն ազգաց և յամենայն մեծամեծաց և ամենայն աշխարհակալաց, և ի Պարսից և յԵլիմացւոց և ի Բաբելացւոց և յԱրաբացւոց … արս աւելի քան ԺԵ հազարաց և եհան զնոսա զհետ Գուրգինայ – 224. Զոր բան և վասն օձին սքանչելապէս ուսուցանէ Փիլոն Աղէքսանդրացի՝ յառաջ քան զդրժանացն դիպուածս՝ յոլովութիւն իմաստից ունել ամենայն շնչականաց. – 22. զոր և ես գիտեմ յաշխարհագրութեանց անտի Պտղոմեայ՝ զԵմաւոն լեառն յարևելս, որ արդարև բարձր է

քան զամենայն երկիր, անկոխելի ոտից մարդոց – 48. զորոյ չունի բան ասել անդր ևս քան զնա յարևելս ունել բնակութիւն մարդկան. – 18. Ընդ նոյն ժամանակս եկն Վահան Աշոտի որդի, հօրեղբօրորդի Սահակայ ի գերութենէն՝ նուաճել զաշխարհս, և զունդ կազմեալ ընդդէմ Գուրգինայ՝ և ինքն զպարտութիւն քան զյաղթութիւն յինքն կրէր: - 310. Իբրև լուաւ զայսքան և առաւել քան զսոյնս յանդուգն և առանց երկիւղի զընդդէմ պատասխանատրութիւնն մեծաւ համարձակութեամբ՝ապա հրաման ետ փութով ի կենաց բառնալ զգլուխ նորա սուսերաւ: - 296. Իսկ Նեբրովթ որդի Քուշայ որ ի Քամայ՝ յոյժ ուժգնագոյն ոչ միայն քան զառաջինսն ուրուականաց լինել, այլ և ոչ Հերակլի – 36. Իսկ ի չորրորդ ամին դարձեալ ի բարձրագոյն քան զառաջինն կազմեալ զմեքենայս չարին արկանել զԳրիգոր ի քուրայս նեղութեան. – 252. Իսկ նոքա առաւել քան զառաջինն դիմեցին ընդդէմ չարչարանացն խաչակից լինել Քրիստոսի. – 292. Իսկ տէր Գրիգոր ի մէջ մարդակերպ գազանաց ի ժողովս խուժադուժ բարբարոսաց բնակէր, որ ևս չար քան զթունաւոր գազանս են առ մեզ – 252. լաւ համարեցան զկեանս պանդխտութեան յօտարութեան առնել, քան տեսանել կապեալս արգելեալս ի բանդի զորդիս իշխանին իւրեանց, զիշխան աշխարհիս. – 364. մանաւանդ զի յառաջագոյն /308/քան զմեզ այլոց ոմանց բանակարգեալ գրեալ հաւաքեալ է ի մի շար: - 310. յորմէ բազում սուրբք ի Քրիստոս վկայեցան, և որպէս ասի աւելի քան ԽՌ սրբոց արանց, /104/ որք վկայեցին վասն Քրիստոսի – 106. Նորա ծաղր արարեալ զնովաւ՝ ընտրեաց զկապանս և զբանդ, նաև զմահ քաջութեամբ վասն անուանն Քրիստոսի, քան զկեանս խղճիւ: - 318. Նոցա գեղեցիկ խորհուրդ ի մէջ առեալ՝ ընտրեցին զմահ քաջութեամբ քան զկեանս խղճիւ: - 222. շահատակելով գունակ ի խաղս գնդակաց, զսակաւաւորութիւնն իւր հազարաւորս համարելով, քանզի ոչ ունէր աւելի քան զերկու հազարս հեծելոց: - 334. որ ունէին մարդկեղէն երեսս, և մեծ էին քան զհաւսն որ առ մեզ լինին - 50. Որ և այլոց կարող տուիչ լինել ժամանակաց, որպէս և արանցն որ յաւրաջ քան զջրհեղեղն քառասուն ևս աւելի բիւրս ամաց և դարս փոխադրական այլաձևս և խժականս, շարս և ներս և սոսս - 38. որ զծայրագոյն շնորհացն Աստուծոյ առեալ պարգևս՝ կենդանւոյն ի կարգս անմահիցն փոխանորդեաց վերագրիլ, որ և յաւրաջ քան զփոխիլն ծանոյց զհամաջինջ բարկութիւն Աստուծոյ խոտորեալ ազգին և որդւոցն անհնազանդից – 26. որպէս ցուցանեն յիշատակարանքն որք յաւրաջ քան զմեզ հոգացան, զոր ինձ աւելորդ թուի երկրորդել: - 324. ոչ պիտոյացեալ եկամուտ լուսոյ, որով նսեմասցի առ ի հասանել երեկոյին, ոչ ապաժամանութիւն արեգական առ ի մերժել զմութ գիշերի լուսազգեստ ստեղծուածոյն, որ յետ առաջնոցն կարգի և դասու՝ զերկրորդն փոխանորդեցաւ վիճակ, ոչ կերակուր հոսանուտ առ ի լրութիւն տարաբարձ ունակութեանց անապականին, որ դոյզն ինչ փոքրագոյն քան զհրեշտակս գոլ. – 20. Սա ազնուագոյն եղեալ քան զամենեսին. – 166. սա առաւելեաց յամենայն հոգածութիւնս ի գիւտս իմաստութեան ուսումնասիրութեան և այլն ամենայնի՝ քան զհարս և զհաւս իւր: - 334. սա յաւրաջ քան զըմբռնելն նոցա ել գնաց իւրովք կամօք ի Սամառայ – 248. Վասն զի այլոց գործք մի կամ երկու կամ այլս ևս գործք գործեալ է. իսկ սորայս՝ գերազանցեալ յաճախեաց քան զբազմացն իրողութիւնս. – 302. Վէմս զերեսօք արկեալ արտօսր յորդառատս ի խտղտելի աչաց ի վայր հեղեղատելով, զնորափթիթ ծաղկազարդ ոսկեճաճանչն մորուացն ճիրանամբքն զխզումն, և որ առաւելեալն քան զսոյն զապաշաւանացն զանյագութիւնն: - 386. Քանզի սոքա յաւրաջ քան զհարս իւրեանց ասին վախճանեալ. – 40. քանզի յոյժ սիրեցեալ եղև ի զօրավարէն, և առաւել քան զամենայն մեծամեծսն ընդունէր պարգևս և պատիւս – 216.

ՔԱՆ ԵԹԷ - այր հեզ, խոհական, խորհրդական, համեստ ի բանս, համեստ ի նայեցուածս, որ ոչ բազմաց քան եթէ միոյն, այսինքն Քրիստոսի՝ զինքն ծանօթ ջանայր կացուցանել: - 94. Իսկ նոքա պատահեալ Պարսից ի գեօղն Երիզ կոչեցեալ, իբրև մրրիկ զփոշի պտուտեալ, իբրև հուր ընդ եղէգն ընթացեալ՝ սուր ի վերայ եդեալ վանեցին զբազումն քան եթէ զսակաւս – 136. համարձակապէս անցանել գնալ ընդ իշխանութիւնս և ընդ պետութիւնս,

ընդ աշխարհակալս խաւարիս այսորիկ, որ անհաւատից քան եթէ հաւատացելոց ոգւոց և ապաշաւելոց զտիրելն բռնաձգեալ կորզեն յինքեանցն կորուստ: - 388.

ՔԱՆ ԹԷ - գլորումն, քան թէ կանգնումն յառաջատեն – 384. արտօսր յորդառատ վտակաց ծաւալին յաչաց, քան թէ ծաղուն խողխոջեն խխնջիւնք. – 384. Բայց բացումն դրան քան զամենայն այս չար է որ յաներևոյթս է բացեալ, դուռն կորստեան հոգոց՝ առաւել քան թէ մարմնոց – 196. բայց դու պարտիս յանձն քո ապաշաւել քան թէ ի մեզ. – 138. բեկումն սրտի, քան թէ քաջութիւն պնդութեան ի ներքս դիմեն. – 384. բերանաբաց դժոխաբար լայնեալ զբերան իւր՝ յոգունց քան թէ սակաւուց արար վիժել յանդունդս, որոց ոմանք և տունք նոցա գերեզման նոցին եղեն – 358. բնաւ և ոչ մի ինչ փոյթ ունելով ի դիպաւորագոյնսն/ճիշտը՝ դիպաւորագոյնսն/ առաւել քան թէ ի վատթարագոյնսն: - 28. Եւ այն ինչ պատահեալ Գուրգէն հարուստ գնդի Վահանայ ի յառաւամէջս մուրին՝ ի բազում քան թէ սակաւ սուսերս ծեծեցին զնա, մինչև ոմն Ջուանշէր անուն յետուստ յանկարծ հարեալ վիրաւորեաց զԳուրգէն – 310. և բազում այն էր որ ի մէնջ հարեալ լինէին, քան թէ մեք հարկանէաք – 194. և զսակաւուց քան թէ յոլովից գրեաց անուանս ի յիշատակարանի անդ զՇահդոսդ, որ թարգմանի արքայասէր, և զԳոհշթասդ, որ թարգմանի ներկագործ ծիրանեաց արքայական զգեստու, և զՇմաւոն եպիսկոպոս, վէմ եկեղեցւոյ Քրիստոսի ընդ նմին և այլ եպիսկոպոսք և քահանայք արք Ճ - 106. Եւ լուեալ կնոջն Սահակայ, թէ ըմբռնեցաւ … փութացաւ գնաց եկաց առաջի Բուխայի, թերևս կարասցէ ըստ պատշաճ գեղոյն և ըստ բազմաձեռն գանձուց ապրեցուցանել զայրն իւր, որ առաւել մահու քան թէ կենաց պատճառ եղև նմա: - 272. Եւ խօսէր ընդ նոսա սաստիկ և ահագին դատաստանօք և սպառնալեօք, թէ ընդէ՞ր և դուք ոչ մեռարուք ի պատերազմին, քան թէ ելեալ փախստական գնացէք գալ առ իս և տալ համարձակութիւն ծառայի իմում ի յայսքան վնաս. մի՞թէ արդեօք զԽոսրով մեռեալ կարծէիք,,: - 150. և որ ինչ կրեցին թշուառութիւն զոգւոց առաւել քան եթէ մարմնոց. – 240. Զսա ըմբռնեալ զօրաց Տաճկաց աճին առ զօրավարն. և բազում վնասս ի գործս արքունի կուտեցին ի վերայ նորա և ստութեամբ առաւել քան թէ ճշմարտութեամբ պարտաւորեցին զնա: - 288. Թախիծք անզրաւք, քան թէ խնդութեանցն աճեն բողբոջք. – 384. Իսկ Գուրգէն օր ըստ օրէ աճէր զօրութեամբ ի բազում քան թէ ի սակաւ տեղիս, զոր ի Տարօն և զոր յԱնձաւացիս և զոր յԱրզն և զոր առ այլ ամենայն ուրեք – 324. լինել տիրակորոյսք և աշխարհաւերք, բանսարկուք և քսսիչք, խռովասէրք մանաւանդ քան թէ խաղաղասէրք – 210. կեանք ցաւագինք քան թէ առողջութիւն ընդդիմակ մահու յաջորդին: - 384. Յայսմ վայրի ոչ մտադիւր ախորժակօք գրեմ զճառս պատմութեանս, որ տրտմականքն, քան թէ ուրախականքն յառաջանան տիրել ինձ: - 384. պատշաճագոյն զպատերազմին խրոխտական բարձրավզութեամբ վանել զախոյեանսն, և առեալ զբանակն յաւարի, և ընդ սուր հանեալ յոլովս քան թէ սակաւս, հասին ի գոգ տեղի մի ի Մղունիս գեօղ: - 402. անդ հասեալ քաջացն մերոց եղբարցն երեցունց ազատագունդ սակաւաձեռն գրոխիւ ի ձմեռնային ժամանակի, և ընդ լրթնատեսիլ լուսոյն վազս ի վերայ եդեալ՝ հանին ընդ սուր յոլովս քան թէ սակաւս: - 372. Եւ զչարեալ ընդ խափանումն խորհրդոցն իւրոց՝ ամբաստան յոյժ լինէր զԱշոտոյ հանդերձ թղթովք Տաճկաց, որք էին ի կողմանս Հայոց, բազում այն ինչ զոր ստութեամբ քան թէ ճշմարտութեամբ զեկուցանեն զնմանէ զգործս, և թէ հակառակս ևս թագաւորութեան քոյ բանընդդէմ լինի հանապազ: - 172.

ՔԱՆԱՆ - Եւ յետ սակաւու միոյ ասէ. ,,ձեզ տաց զերկիրն Քանանու զվիճակ ժառանգութեան ձերոյ,,. – 34.

ՔԱՆԱՆԱՑԻ -Որպէս և Եզեկիէլ մարգարէ ասէ, ,,հայր քո քանանացի էր և մայր քո քետացի,,: - 182.

ՔԱՆԱՆԱՑԻՔ - և իբրև զմի անձն, վառեալ ի զէն և ի սուր և ի ճակատամարտ՝ հասեալ յամուրս՝ տապալէր զզօրութիւն նոցա սրով և աղեղամբ, ի փայլիւն սուսերի և նիզակի և ի գիշերամարտ նահատակութեանց, ըստ նմանութեանն քաջ զօրավարին Իսրայէլի Յեսուայ կամ Գէդէովնի կամ թէ նոյն ինքն նահապետին Աբրահամու, ի վերայ հասեալ

Քանանացւոց, զյաւէտ յաղթութեան նահատակութիւն նահատակեալ՝ և դառնայ մեծաւ յաղթութեամբ: - 312. մանաւանդ զի բարեպաշտութիւն մեծ համարիմ սատակել զթշնամիսդ Աստուծոյ, որպէս Մովսէս զԱմաղէկ, և Յեսու զՔանանացիսն, և Սամուէլ զԱգագ, և Դաւիթ զԳողիաթ, և համանգամայն իսկ որպէս սատակեցին Իսրայէլացիքն զայլազգիսն – 278. Ողբացէք բնակիչք կոտորելոցդ, զի նմանեցան ամենայն ժողովուրդք Քանանացւոց, և սատակեցան ամենեքին, որ հպարտացեալ էին արծաթով,,: - 180. որ և զՌահաբ պոռնիկն առ ժամեայ բարեմտութեամբն յերիքովական բարկութենէն ապրեցոյց իւրովք ազգականօքն, և զԳաբաւոնացիսն ի Քանանացւոցն սատակմանէ: - 32. վասն որոյ և աստուածայնոցն առ Մովսէսիւ հրամայեալ՝ առնուլ վրէժխնդրութեամբ ազգացն Քանանացւոց զառ ի նահապետէն կարգեալ սահման. – 34.

ՔԱՆԴԵԱԼ - և քանդեալ աւերեաց զամենայն ապարանս թագաւորին և այրեաց զնոսա հրով, և բազում գանձս մթերեալս յափշտակեաց անչափ աւարաւ գանձս ոսկոյ և արծաթոյ և հանդերձից, և անասուն բազում յոյժ, և բազմութիւն գերեաց իբրև զաւազ ծովու անթիւ: - 150.

ՔԱՆԴԵԼ - Եւ ընդ մտանելն նոցա աշխարհս՝ վրդովեցին զուխտ քրիստոնէութեանն, և փոյթ ընդ փոյթ ձեռնամուխ եղեն աւերել քանդել զեկեղեցիս, զտունս աղօթից կործանել. – 124. Եւ քանդեն աւերեն զմեհեանն և յատակեալ զտեղին՝ շինեն նորին քարամբք զմեծ եկեղեցին զսուրբ Գրիգորն ի Բլուր տեղւոջն – 126. քանդեն աւերեն զգեղեցկաշէն ամրական տեղիսն - 104.

ՔԱՆԶԻ - քանզի ասեն զկնոջէն, յորմէ նեռնն է ծնանելոց՝ ճանապարհորդել յԵգիպտոսէ յաշխարհն Պաղեստինացւոց, և ցանկացեալ տեսանել զարձան կնոջն Ղաւտայ երթեալ դադարէ անդ հանգստութեամբ. – 158. Քանզի ասէր Ալի անգաւոր ինքեան զգլխաւորութիւնն Տաճկաց: - 166 Քանզի որպէս գրեցաւն՝ Ասուր ի Սեմայ շինէ զՆինուէ – 14. այլ նա ոչ տայր տեղի բանից նորա, քանզի քաջագոյնս գիտէր զբարս նորա խաբեբայս: - 278 Այլ նոքա քանզի հաստատուն մտօք ունէին զմիաբանութիւն դաւաճան խորհրդոյն որ առ բռնաւորն Տաճկաց՝ ետուն պատասխանի և ասեն – 216. Այլ քանզի յոյժ առաւելեալ էր իմաստութեամբ Գագիկ՝ տեղի տայր բովանդակ գաւառապետաց զօրագլխաց աշխարհիս, գնայր ընդ նոսա իմաստութեամբ խորագէտ հնարաւորութեամբ, ըստ անձնիւր գահու մեծարեալ պատուաղրութեամբ հաճոյանալ ախորժէր նոցա: - 354. Բայց քանզի արդ տեսանեմք զձեզ անձնեայս և գեղեցիկս, և գեղ երեսաց ձերոց պատշաճագոյնս և վայելուչս, և որդիք թագաւորացն այսր աշխարհի լեալ էք դուք, և արժանի էք արգահատելոյ – 244. քանզի ընդարձակ էր պահն Հողցայ՝ փութանակի եկն եհաս Ժիրաք ի գաւառն Ռշտունեաց և զզօրսն առխթեալ ի ձորն Առուանից, ի սահմանս Մոկաց. – 202. Բայց Աւշին որդի Ապուսեճի, քանզի էր այր խռովասէր, ատեցող զխաղաղութիւն, անյագ առ արբումն արեան մարդկան, և զայն բարգաւաճանս անձին քաջ լաւ համարէր. – 370. Բայց մեք քանզի ոչ երբէք ստունգանեցաք հրամանի թագաւորին և ոչ խափանիչ գտաք հարկաց արքունի, իբրև զապստամբս և զանհնազանդս և զստահակս ի ծառայութենէ տէրանց – 178. Բայց նոքա քանզի ապաստան լեալ յանկասկածելի յամուրս և ի բազմութիւն զօրացն և ի քաջութիւն արանց պատերազմողաց՝ և ո՛չ առ փոքր մի խոնարհեցան ի բանս նորա կամ ետուն տեղի պատասխանւոյ. – 274. Բայց քանզի ամենայնիւ ամենայն ուրեք ոչ ոք զօրեաց կալ ընդդէմ նորա յամենայն գործս զոր և կամք իւր ախորժէին՝ սկսաւ ձեռնամուխ լինել կարգաւ ընդ բոլոր աշխարհս արևելեայս – 274. Բայց քանզի անպատերազմելի էր ամրոցն, միայն բաւականաւն ռոճկաց մի վատնիցի՝ առեալ զՎարագ ի ձեռանէ Տաճկացն - 332. Բայց քանզի աւերեալ էր զՆինուէ Նաբրովթայ ի բռնանալն ի վերայ Սեմեացն, և զԲաբելոն /16/ փոխանակ նորա շինեալ – 18. Բայց քանզի խոնջեալ երիվարացն ի յերկայնագոյն ընթացիցն և վասն թանձրամած ձեանն կուտակմանց պակասեալ ուժոյն երիվարացն – 372. Բայց քանզի հաւատացեալ էր վերակացութիւն աշխարհիս Հայոց Աշոտի, որ իշխանաց իշխան՝ ձեռն ի գործ արկեալ նուաճել զիշխանս Հայոց, զՎրաց և զԱղուանից, որ եղև իսկ: - 322. Բայց քանզի մեր ոչ ոք

յայնժամ հանդիպէր ի պատասխանատրութիւնս երանելոյն՝ և ոչ գրել արժանի համարեցաք: - 206. Բայց քանզի յերկնուստ էր հասեալ վտանգն, և աստուածառաք էր բարկութիւնն՝ և ոչ ոք զօրեաց և եկաց ընդդէմ նորա ելանել ի պատերազմ, այլ որ եհարն՝ նոյն և բժշկեաց: - 374. Բայց քանզի ոչ բաւէ աղքատիմաստ իմոց /384/ խոհարանաց շարժումն պատկանաբար առ ողբոցն վարել բանակարգութիւն՝ թողի այժմ այլում զօրաւորի կամ այլում ժամանակի: - 386. Բայց քանզի ոչ ոք յայնժամ ընդ գրով զայնոսիկ ներքաղրեաց, որպէս օրէն է թագաւորաց՝ և ոչ մեք երկրորդել պատկան վարկաք: - 246. բայց քանզի պատմագրութեան է ժամս և ոչ գովասանականութեան՝ արտաքոյ եղէց յոլովից բանբասանաց. – 300. բայց քանզի տէր մատնեաց զնա ի ձեռս նոցա, որպէս ասաց Դաւիթ՝ և եղև ահ տեառն ի վերայ ամենեցուն. – 354. գրէ թուղթ հաւատոց առ Ղևոն կայսր Յունաց, և ընկալեալ ի նմանէ պատասխանիս՝ բազում ինչ ի Կուրանէ անտի իւրեանց արտաքս ընկէց զյոյժ առասպելագոյնն, քանզի ստուգապէս ծանեաւ զզօրութիւնն. – 166. Դարձեալ քանզի Մեստրիմ ի Քամայ ըստ բաժանման ազգին և աշխարհին շինէ զԵգիպտոս և անդ հարստանան ազգապետաբար – 18. Եւ Ալի էր այր քաջ. ասէ ցնա, արի՛ ելցուք, քանզի են և ընդ մեզ արք բազումք, թերևս լիցի ելք իրացդ պիտանութեամբ: - 160. Եւ անցանելով ընդ գաւառն Բզնունական գայ մտանէ ի Խլաթ. քանզի կամէր աննսալ ժամու դիպողագունի, զի որսայցեն նենգութեամբ խաբել: - 186. և արդ քանզի խօսեցայ ընդ ձեզ բանիւք ողոքանաց՝ և դուք թերևս յայդ գայթակղեալ խաբեցայք և պնդեալ կայք յամառեալ: - 246. Եւ արդ քանզի կարգ բանիցս էած զմեզ առ այս խնդիր՝ պարտ է նախ գիտել թէ որով օրինակաւ Քաղդէացւոցն մատենագրութիւնք զթիւ նահապետացն տասամբք համարին թուով ըստ աստուածահրաման գրոցս - 18. Եւ արքայ Խոսրով զարհուրեալ պատրաստի ի փախուստ, քանզի զօրացաւ յաղթութիւնն Հայրակղի. – 148. և դարձեալ՝ թէ ,,դատաստանս արդա՛ր դատեցարուք, և ողորմութիւն և իրաւունս արարէք, քանզի առ ձեզ են բանք իմ, ո՛վ բռնաւորք,, , ասէ Սողոմոն. – 182. և երիվարին ընդ վազս փռնգալիր խրոխտանացն փրծուցեալ զնա ի ցաւոցն, քանզի այն ինչ կազդուրեալ էր Գուրգէն ի հիւանդութենէ և ի կրից աշխատութեանցն և ի տառապանաց բանտին: - 320. Եւ յարգելուլ զնա ազատագունդ վաշտիցն՝չանսայր, քանզի լուեալ էր նոցա, եթէ շրջաբերական թղթով դարան գործեալ էր նմա Աշոտոյ իշխանաց իշխանի: - 352. և նա տրտմեալ գնաց ի տուն իւր, քանզի հանապազ ստիպէր ի դիւէ անտի, թերևս թոյլ տալովն Աստուծոյ, զոր համարէր ի հրեշտակէ զանկանելն ի մտաց: - 160. և սկսան այնուհետև աներկիւղ տարածանել ի վերայ երկրին. քանզի ոչ կասկածէին ի պատերազմէ իմեքէ: - 162. Եւ ստրջացաւ Աստուած քանզի արար զմարդն: - 28. Եւ փախեաւ Յազկերտ յերեսաց /164/ նոցա և ոչ կարաց ճողոպրել. քանզի հասին զհետ նորա մերձ ի սահմանս Քուշանաց, և կոտորեցին զամենայն զօրս նորա. – 166. Եւ քանզի թարգմանի Աբղլայ ծառայ Աստուծոյ ըստ հագարական լեզուին. – 168. Եւ քանզի ոչինչ հաղորդութիւն ունէր Յովսէփ առ ծնունդն Քրիստոսի՝ մտանէ յազգահամարն փոխանակ Մարիամու կնոջ իւրոյ -16. Եւ քանզի այն ինչ վախճանեալ էր կին Դերենկին՝ գրէ Գուրգէն առ Աշոտ, ասէ. – 322. Եւ քանզի առեալ էր Կոռնեայ իւր կին զՌեա յազգէ Զրուանայ – 14. Եւ քանզի էին բանակեալ ի խառնուրդս Երասխայ և Մաւրին մեծի՝ պատահի յառաջ Շաւասպ Արծրունի – 126. Եւ քանզի էին երեքին սոքա անքակ անխզելի առ միմեանս, զմիաբանական կապակցութիւն շաղկապեալ, Աշոտի և Գագկայ և Գուրգինայ, որդիք Դերանկին – 364. Եւ քանզի էր Բաբելոն վիճակեալ Սեմա՝ և բռնազբօսութեամբ Նեբրովթ յինքն գրաւէ և հաստատէ անդ զթագաւորութիւնն Եթովպացւոց: - 14. և քանզի էր կին գեղեցիկ – 272. Եւ քանզի իշխանութիւնն Պարսից յոյժ լքեալ էր՝ և աներկիւղ շինեցին զքաղաքն Մադիամ և բնակեցան ի նմա: - 156. Եւ քանզի հաւատացեալ էր զգաւառն Բուխայի ի ձեռն սպարապետին Սմբատայ՝ գրէ առ ամիրայն Նախճաւանու Աբրահամ անուն, զեկուցանելով նմա զզօրացն Վասպուրականի. – 304. Եւ քանզի յետ մահուանն մեծին Սահակայ Բագրատունոյ սպարապետի ասպետի և զօրավարի Հայոց, հաւատացեալ էր Թէոդոսի կայսեր զսպարապետութիւնն Հայոց Համազասպ Մամիկոնէի և որդւոյ իւրում

Վարդանայ – 122. Եւ քանզի յոյժ անկասկածելի էր ամրոցն, և գանձս ոչ սակաւս մթերեալ ի նմա ի բազում ամաց – 346. Եւ քանզի որպէս ասացաւ՝ ի յերկարագնացս աշխատութեանց երիվարացն և հեծելոցն ծանրութիւն ի տքնութենէն ի վերայ հասելոյ, և տօթն արեգականակէզ տապախառն ջերմութեանն, և թանձր ծարաւոյն պասքեցելոց երիվարացն հանդերձ հեծելովքն – 402. Եւ քանզի վախճանեալ էր Համազասպ Մամիկոնեան … ոչ ոք այնուհետև առաջնորդէր Հայոց աշխարհիս. – 116. Եւ քանզի վավաշոտ մոլորութեամբ վարելով ոչինչ փոյթ զորդւոց իւրոց առնէր – 44. Ջսա տեսեալ Մահմէտի՝ /162/ կոչեաց և յարեցոյց առ ինքն, հրամայեալ նմա գրել գիրս օրինաց ազգին իւրոյ, ձեռամբ Աբութուռաբայ իսմայէլացւոյ. քանզի ինքն ոչ գիտէր գիր և ոչ դպրութիւն: - 164. ընդ կրունկն դարձիր, թշուառական, քանզի զերջանիկ կամարարացն կղզիս կոխել ոչ կարես. զի՞ յերկինս ելանել բռնանաս,,: - 50. Իսկ Աշոտ եղբայր Վաչէի քանզի էր մանկագոյն տիովք՝ առեալ դայեկին իւրոյ մատուցանէ առաջի Երուանդայ – 84. իսկ նա քանզի ի հրեշտակէ ասէր ունել պատգամ և ոչ ի մարդոյ՝ յոյժ դժուարեալ ընդ իրսն՝ սպան զնա ի գաղտնիս: - 162. Իսկ նոքա քանզի ի հանգստեանն էին՝ դիմեցին ի վերայ նոցա – 162. Իսկ նոքա թէպէտ և հաւանէին՝ այլ էր և հակառակութիւն մեծ ի մէջ նոցա. քանզի որոշեալ էին պաշտամամբ կռոց ըստ իւրաքանչիւր կամաց: - 156. Իսկ սրբոցն որ ի Սուկաւէտ լերինն, քանզի էին համաշխարհիկք և հաւատարիմք Սաթինիկայ եկեալ զկնի նորա – 88. Խորտակէր և զնշան տէրունական Խաչին, զոր ուրեք ուրեք կանգնեալ լինէին. քանզի յոյժ ստիպէր զնա հոգին մոլեկան: - 168. Մի ջանասցի քանզի յԱստուծոյ հաստատեալ է, և բառնալ զսա անհնար է, բայց թէ Աստուծոյ այնպէս հաճոյ իցէ՝ կամք Աստուծոյ կատարեսցին: - 144. յեղակարծում հանգստեամբ դիմեալ ի վերայ նոցա, քանզի նոքա կային յանհոգս – 402. շահատակելով գունակ ի խաղս գնդակաց, զսակաւաւորութիւնն իւր հազարաւորս համարելով, քանզի ոչ ունէր աւելի քան զերկու հազարս հեծելոց: - 334. Քանզի ասէր զինքն՝ մխիթարիչն, զոր խոստացաւ տէր Քրիստոս առաքել աշակերտացն իւրոց – 164. Քանզի Ասիականք արևելից Սեմայ լեալ վիճակ՝ խոյս տուեալ Հայկայ գայ հատուածեալ ի Բէլայ ի Բաբելոնէ յարևելս Ասիական. – 42. քանզի բանականն յերիս յայսոսիկ տեսանի, ի հրեշտակս, ի մարդիկ և ի դևս. այլ ոչ ի հաւս կամ ի յայլ կենդանիս: - 52. քանզի խորհեցան թագաւորեցուցանել զնա ի վերայ Հայոց, զի էր այր սրտեայ և ուժեղ, քաջախորհուրդ և իմաստնախորհ, խոնարհ, առատաձեռն և զուարթամիտ: - 126. քանզի հէնք բազումք կալան զերկիրս: - 116. քանզի նուազագոյնքն և տկարք՝ թափառեալք աղքատութեամբ վտանգէին, իսկ կարողագոյնքն և բռնաւորք ըստ բնութեան գազանաց վայրենամիտք լեալ, անամօթ և անարգել յափշտակութեամբ վրդովէին զբոլոր երկիրս: - 300. քանզի ոչ եթէ մարմին ինքնաշարժ է, այլ հոգին է ինքնաշարժ. – 54. Քանզի սոքա յառաջ քան զհարս իւրեանց ասին վախճանեալ. – 40. քանզի ,,բանակք հրեշտակաց Տեառն շուրջ են զերկիւղածովք իւրովք և պահեն զնոսա,,: - 252. Քանզի այնչափ թանձրացաւ յաճախութիւն սովոյն՝ որ ոչ միայն անսուրբ կենդանիս ուտէին ըստ սրբութեան կարգի, այլ և զսարսափելի և զդժնդակ, որ զգազանայինն անցուցանէ զվայրենամտութիւնն, զմարմինս մեռելոց՝ առանց խղճելոյ ուտէին, ի գերեզմանացն հանեալ զհետ միոյ և երկուց ամաց թաղելոյ: - 374. Քանզի առաջնոցն ուրուականք և ստուերականք ոմանք՝ ըստ իւրաքանչիւր կարծեաց թուելոց վրիպեցան յաստուածածանօթն գիտութենէ հոգեշահ նահապետացն: - 40. քանզի ասեն զբարձրութիւն նորա լինել վաթսուն կանգուն. – 38. Քանզի ասեն սկիզբն աստուածոց՝ զհին ոմն Բելոս, հայր Դիայ, որ կոչի հայերէն Արամազդ՝ ՄԺԵ բիւր ամաց աւուրս ունել և ևս յառաջ. – 36. Քանզի ասէ, թէ ,,էին ոմանք յելելոց անտի հեթանոսաց, որք եկեալ էին յԵրուսաղէմ ի տօնն, զի երկիրպագանիցեն. – 76. Քանզի ասէ՝ բազմացան չարիք մարդկան ի վերայ երկրի – 28. քանզի արդարև զգալի և շօշափելի էր դրախտն, և ոչ իմանալի կամ ի մէջ երկուց աշխարհաց – 48. Քանզի բազում աշխատութեամբ է գտանել զշար ազգաբանութեան տանն Արծրունեաց, վասն հեռաւոր ժամանակաց կացեալ և դիւանացն անյայտութեանց ի մէջ Հայաստանեայցս – 12. քանզի գրեալ է, ,,թագաւոր

արդար կանգնէ զաշխարհ, կործանումն է աշխարհի թագաւոր անօրէն,,: - 182. քանզի դեռ միաբանք և միախորհուրդք և հաւասարք առ միմեանս բնակէին իշխանք Հայոց ազատագունդք բազմութեամբ և զօրաց նոցա – 194. քանզի Եթովպացի իսկ ասի Քուշ որդի Քամայ. – 42. Քանզի և զոստանն Նախճաւան տուեալ էր ի կալուած զյաղթութեանն մանազաւենին Կայսկի: - 382. Քանզի և ի ժամու անդ յորում զմեծն Գրիգոր առեալ տանէին ի քաղաքն Կեսարացւոց ձեռնադրել զնա ի քահանայութիւն, ի լուսաւոր վարդապետութիւն աշխարհիս Հայոց – 94. Քանզի և սա ասի թագաւորեալ ամենայն Ասիաստանի և Լիբէաստանի, բայց միայն ի Հնդկաց – 44. քանզի էին Ադամայ և այլ ուստերք և դստերք բազումք, այլ ոչ արժանաժառանգք պայազատութեան աշխարհահայր լինելոյ. – 24. քանզի էին բարեկամացեալ ընդ միմեանս Կիւրոս և Տիգրան և յամենայնի համանմանքն, համակամքն, միասիրտքն, քաջախոհեմքն և բազմադրուատքն: - 62. քանզի էին հնազանդեալք յառաջագոյն ընդ թագաւորութեամբն Յունաց – 142. քանզի էին մանկագոյնք տիովք. առին գնացին յամուրսն Տայոց. – 98. քանզի էին որդիք նորա յոյժ մանկագոյնք – 44. Քանզի էր և տեղին այն յառաջագոյն տեղի մեհենից Վահեւավահանի: - 334. քանզի ըստ օրինակի իսրայէլականումն, որ յաւուրս անիշխանութեանն էին անկարգութիւնք, և այր իւրաքանչիւր զհաճոյս աչաց իւրոց առնէր՝ սոյնպիսիք և այժմուս եհաս լինել. – 300. Քանզի թէ Աստուած կամեսցի՝ տանելոց է սաստկութիւն հողմոյ զզօրութիւն քո իբրև զփոշի,,: - 140. Քանզի թէպէտ և անվաւեր ի նոցանէ գրեցեալքն ասացան՝ այլ բազում ինչ և առ ճշմարիտն ստուերաբանեն – 18. Քանզի թէպէտ և տարաժամ լրմամբ ժամանակի չափաբերեալ կենացն Աշոտի՝ հաստատնագոյն և անվրէպ լուծման կենացս առ հոգևորսն և յաւիտենականսն և անվախճան կենացն առաւելութիւնն անցեալ գնացեալ ժամանեաց – 386. Քանզի ի գնալ նորա զօրացուցանել զքեռին իւր զթագաւորն Հայոց, իսկոյն յելանելն նորա ի տանէ իւրմէ ի Վան քաղաքէ՝ տիրէ ի վերայ նորա ցաւք հիւանդագինք կարապետք մահու, անմերձենալիք ճարտարաց բժշկական ձեռնարկութեանն: - 384. քանզի ի ներքս նստելոյ յարքունիս՝ ոչ ոք տեսանէր զնոսա, բայց թէ հարճք և արք կանացիք: - 56. Քանզի իբրև լուաւ երանելին Զաքարիայ, եթէ ըմբռնեցաւ Գուրգէն՝ փութացաւ և եկն հանդերձ եպիսկոպոսօք աշխարհին. – 320. Քանզի խառն դրակցութեամբ սահմանին առ միմեանս Փոքր Աղբագ և աշխարհն Կորճէից և Պարսկահայոց՝ և հանապազ առ միմեանս զգժտութիւն կեղծաբերէին, մարզպանն և որ զԿորճէիցն ունէին զգործավարութիւն. – 400. քանզի կամէի տեսանել զկատարած երկրի. – 50. քանզի կասկածանս ունելով ի թագաւորէն և յորդւոցն – 88. քանզի կարի ախորժելով ունկն դնէր և յօժարէր բառնալ զթագաւորութիւնն Հայոց - 118. քանզի կարի սիրելի էր նմա խոռվութիւն և արիւնհեղութիւն. – 170. Քանզի հարցեալ և բռնազբօսեալ զերկոսին գլխաւորին Տաճկաց, անունկնդիր լինելով ասացելոցն, և ի տեսչութենէ Աստուծոյ թողացուցեալ նոցա առանց վտանգից՝ որպէս հաճոյ թուիցի կեալ ի հաւատսն Քրիստոսի համարձակաբար. – 324. քանզի հարցեալ ցնա որք նորին ուղեկից՝ թէ ո՞րպիսի պատճառաւ անկեալ եղեր ի մտաց՝ ասէ – 158. քանզի յառաջագոյն տուեալ էր զնոսա ի ծառայութիւն քեռ իւրոյ Տիգրանուհեայ կնոջ Աշղահակայ, յասացեալ տեղիս բնակեցուցանելով: - 64. քանզի յետ ջրհեղեղին ոչ երևի լինել դարձեալ որդիս նահապետին. – 30. քանզի յետ վախճանի Ասպուրակայ նստուցեալ էր Խոսրովու յաթոռ հայրապետութեան Հայոց զսուրբն Սահակ որդի սրբոյն Ներսէսի. – 112. Քանզի յոյժ պատկառ կայր ի պաշտօնատարութիւն հայրապետին իշխանն Տարունոյ, և նա սաստիկս հոգայր վասն նորա, թէպէտ ոչ օգտէր յիրին յայնմիկ: - 346. քանզի յոյժ սիրեցեալ եղև ի զօրավարէն, և առաւել քան զամենայն մեծամեծսն ընդունէր պարգևս և պատիւս – 216. քանզի Յունաց հուսկ երբեմն յետոյ գտաւ գիր ի Կաղմեա յումեմնէ Փիւնիկեցւոյ: - 18 . քանզի նա խաբկանօք առն մոգի և կախարդի ասաց լինել որդի Ամովնայ և Արամազդայ, այլ ոչ ուրացաւ մահկանացու գոլ: - 36. քանզի ոչ էր օրէն թագաւորացն և օրինադրացն զկանանց ազգի թիւ ազգաբանութեան շարել, բայց միայն ըստ ժամանակագրութեանն կանոնի, որպէս և յԻսրայէլի զԳոթողիայ, և յԵգիպտոս զԿղէոպատրեայ դուստր

Պտղոմեայ Դիոնիսեայ: - 16. Քանզի ոչ կարացեալ իմանալ զդէմ փախստէի Արտաշէսի, և այն ի տեսչութենէ Աստուծոյ այնպէս պահեալ լինէր – 84. Քանզի ոչ յարմարական՝ բարւոյն և չարին ի միասին առկայանալ, և ոչ լուսոյն ընդ խաւարի, և կամ զի առողջութեանն ընդ հիւանդութեան. – 258. քանզի ոչինչ ունէր զկարծիս դրժանաց առ թագաւորն և առ զօրս նորա – 186. քանզի ոչինչ վնաս գիտէին զանձանց և ոչ մի ինչ իրս մեծ կամ փոքր. – 98. քանզի որդիքն Սենեքերիմայ մեծաւ ցասմամբ և անզրաւ հաշտմամբ ընդ Աշդահակայն լինէին – 62. Քանզի սա առաջին ի հեթանոսական թագաւորաց սկիզբն արար ի Քրիստոս հաւատոց: - 76. Քանզի Սամուէլ որդի Վահանայ գնաց ընդ առաջ հօր իւրոյ: - 106. Քանզի սուրբ Գրիգոր Հայոց լուսաւորիչն ասէր, թէ „ի մէջ օձիցն էր բնակութիւն իմ, և կոտռային զանդամօք իմովք„: - 252. քանզի սուրբ նահապետացն տասանց բնաւ ոչ երբէք ումեք երևի ասել ի Մէջերկրայս ունել բնակութիւն: - 30. Քանզի վաղիւ առաւօտուն ցուցանեմ ձեզ փիղս վառեալս, և ի վերայ հզօր սպառազէնս ի քաջաց – 138. Քանզի Վարդան անցեալ գնացեալ էր սուրբ վարդապետաւն Մաշտոցիւ առ կայսր Թէոդոս և առ Ատտիկոս արքեպիսկոպոս հանդերձ թղթովք սրբոյն Սահակայ, տանելով ընդ իւրեանց և զգիր և զբառ հայերէն դպրութեան. – 116. Քանզի տեսեալ, ասէ, որդւոցն Աստուծոյ զդստերսն մարդկան զի գեղեցիկ էին՝ առին իւրեանց կանայս յամենեցունց զոր ընտրեցին: - 28. քանզի Քամայ տուաւ ի հօրէն Եգիպտոս և Լիբէաստան և մինչև յարևմուտս հարաւոյ: - 34.

ՔԱՆԻ - Խնդրէ և տեղեկութիւն թէ քանի՛ դրօշք /198/ են, կամ քանի՛ նշանք, և կամ քանի՛ առաջս զօրքն բաժանիցին, և կամ քանի՛ փողք գոչիցեն, և կամ քանի՛ թմբուկք դափիցեն: - 200. Որպէս Պօղոս ուսուցանէ. „արհամարհեալ ասէ, ուրուք զօրէնս Մովսէսի՝ մեռանէր, ի բերանոյ Բ կամ Գ վկայիւք. քանի սաստկագոյն համարիմք զայն, որ զորդին Աստուծոյ առ ոտն եհար„ , և որ ի կարգին է: - 380. Տեղեկանայր … և զայն ևս, թէ քանի՛ սպառազէնք են … և կամ քանի՛ սաղարք միայնամարտիկք ախոյեանք իցեն … և կամ քանի՛ այնոքիկ, որք վահանաւորք հետեւակաց են … և կամ քանի՛ ըմբշամարտիկք, և կամ քանի՛ գունդսաղարք իցեն … և կամ քանի՛ նիզակաւորք, և կամ ո՛րչափ թիւք աղեղնաւորացն են … և կամ քանի՛պարագլուխք իցեն զօրուն … և քանի՛ սաղարք սուրհանդակաց իցեն: - 198. իսկ եթէ առ փոքրն այնչափ ամբաստանէր զանձն մարգարէին՝ քանի՞ ևս ողբոց և արտասուաց արժանի են՝ որ յՈրդին Աստուծոյ ամբարշտեն շրթամբք իւրեանց: - 258.

ՔԱՋ - և քաջքն և հոյակապքն ելևէջս զմիմեամբք առնէին ախոյեանայարձակ խրոխտանօք: - 328. „ վնասս և զբեկումն հարկաց արքունի և զկոտորումն զօրաց քոց Աշոտ գործեաց, և նա է պատճառ ամենայն ապստամբութեան Հայոց ի քումմէ թագաւորութենէդ, ասեն, ո՛վ քաջդ և հաւասար աստուածայնոց կարողութեան ինքնակալ, և ընդհանուր իշխեցօղ կենաց և մահու„: - 180. „հա՛ պա, քաջք Հայոց, և յայսմ ծանիցեն զմեզ և զարիանալն մեր„: - 328. „հապա, քաջք, վառեալ ի զէն և յասպազէն, արիաբար մարտիցուք. – 134. „քաջք քաջաց պատահեալ՝ անմեղադրելիք կան մնան զյաւականութեամբքն – 68. Ազդ եղև քաջին Վահանայ, եթէ զօր բազում առեալ Հազարաւուխտ յընտրելոցն Պարսից և ահաւադիկ հասեալ գայ ի վերայ: - 134. ախոյանայարձակ լինելով քաջացն Վասպուրականի … փակեցին զբանակն և դարձուցին զզօրագլուխսն – 368. այլ ես ասեմ քեզ, եթէ Տէր կամեսցի՝ վաղիւ պատելոց է զքեզ պատերազմ քաջաց. և ճեթեսցեն ի վերայ քո իբրև զամպս երկնից ի բռնալիր նիզակօք անցանիցեն ընդ մէջ բազմութեան քո իբրև զփայլատակունս հրոյ շանթից: - 140. Այլ և զՓիլոնեայսն ասացաք երկրորդել զառն քաջի և զյոյժ հմտագունի իմաստասիրութեան - 34. այլ և նկարագիրս ոմանս պատկերաց զպատկեր քաջաց արականս և շքեղաւորս կենդանագրել: - 42. այլ տեսից զքեզ զինու և աղեղամբ և սրով, քաջ արամբք և ընտիր երիվարօք. – 278. անդ հասեալ քաջացն մերոց եղբարցն երեցունց ազատագունդ սակաւաձեռն գրոխիւ ի ձմեռնային ժամանակի, և ընդ լրթնատեսիլ լուսոյն վազս ի վերայ եղեալ՝ հանին ընդ սուր յոլովս քան թէ սակաւս: - 372. Անդանօր քաջն մեր Աշոտ զհիւանդութիւնն կեղծաւորեալ ի տեղւոջ օթոցին անկեալ դնէր, մինչ ակն ունէին յառաջանալ ի գործ պատերազմին: - 328. արդ հաճոյ թուիցի քեզ,

քաջ զօրավար, զսորայս գործեցեալ քաջութիւն ի վերայ զօրացն Յունաց,,: - 304. Բայց Աւշին որդի Ապուսեճի, քանզի էր այր խռովասէր, ատեցող զխաղաղութիւն, անյագ առ արբումն արեան մարդկան, և զայն բարգաւաճանս անձին քաջ լաւ համարէր. – 370. Բայց ոչ միայն քաջքն Հայոց նահատակեցան ի մեծ պատերազմին այլ և անմարմին զօրք երկնաւորք մարտակից եղեն զնդին Հայոց. – 232. բայց պարտեալ եղև գունդքն Տաճկաց ի քաջէն Գուրգինայ և բեկաւ զօրութիւն նոցա: - 308. գիտակ են այդմ արք քաջք. և որ միշտ ի պատերազմունս /280/ զդեգերումն առնեն – 282. գրէթէ անցուցանէր զանցուցանէր զքաջութեամբքն Արշակայ Պարթևի, ընդ քաջացն Քուշանաց, Մարաց և Ելիմացւոց. – 72. Եւ /106/ նոյնժամայն հուպ ընդ հուպ ի դիմի հարեալ Մեհուժանայ և կարթակոտոր զասպազինեալ երիվարն արարեալ քաջին Սմբատայ՝ տոռն արկեալ ի պարանոցն Մեհուժանայ ասէ. – 108. Եւ Ալի էր այր քաջ. ասէ ցնա, արի՛ ելցուք, քանզի են և ընդ մեզ արք բազումք, թերևս լիցի ելք իրացդ պիտանութեամբ: - 160. և աղաղակեալ զկնի նորա՝ զի թերևս ի լուր ձայնին և ի փայլումն զինուցն և ի շողալ սուսերին և ի խխնջիւն քաջ երիվարին և ի վազս երագութեանն ուժոյ ազդ լինիցի և դարձցի ի ձայն նոցա և ծանիցէ, և դարձցի ի կորստական ճանապարհէն – 228. և անդ զբարիոք պատերազմն պատերազմեալ՝ որպէս քաջ հովիւ զանձն իւր եդ ի վերայ հօտին – 104. և անդ նորա զդատավճիռն ընկալան ի սրոյ քաջացն Վասպուրականի, որպէս գրեցաքն – 398. Եւ անդ Վահան Արծրունի խոյակապ և յականաւոր քաջամարտութեամբ ընդ սրբոյն Վարդանայ ճակատ առ ճակատ վառեալ զպատերազմն, իբրև հուր ընդ եղէգն ճեմելով ի մէջ քաջ ախոյեանացն Պարսից: - 128. և անյապաղ փութով զգործ պատերազմին վճարեալ քաջք ընդ քաջս ելեալ. – 64. և առաջնորդ կացուցանէին իւրեանց զԱպուջափր Արծրունի, և ընդ նմա Սահակ Ապումկդէմ քեռորդի Ապուջափրի, այր քաջ և պատերազմող: - 304. Եւ բարձեալ զօրքն Հայոց դիակապուտ արարեալ զզարդ և զզէնս զարի արանց և զքաջ երիվարաց, առեալ աւար բազում՝ գնան յիւրաքանչիւր տեղիս մեծաւ յաղթութեամբ: - 178. և գունդք ճակատելոցն ելին կացին մօտ առ քաջն մեր Աշոտ և ընտիր զօրավարն Հայոց առ մեծն իշխանաց: - 210. և եհան զզօրսն մինչ մերձ ի գլուխ լերինն և ընդ նոսա նշանս բազումս, իբրև Ռ արանց ընտրելոց քաջ երիվարօք. – 284. Եւ երթայր աներկիւղ համարձակութեամբ, քաջալերեալ ի միտս և խորհուրդս իւր ըստ պնդութեան արութեան իւրոյ քաջ նահատակն Ապումուսէ: - 288. Եւ զայս Եղկղեսիանոսք. բայց ինձ այսպէս թուէր, թէ աղանդն Եղկղեսիանոսաց վաղուց շիջեալ խափանեալ լինէր ի քաջաց վարդապետացն սրբոց, զոր եղեն Աստուած յեկեղեցւոջ. – 254. և զրկեալ լինին Հայք ի լուսաւոր վարդապետէն և ի քաջ հովուէն սրբոյն Ներսիսէ. – 108. Եւ թագաւորեաց կայսր Թէոդոս փոխանակ Պապայ զՎարազդատ ոմն յԱրշակունի տոհմէ, այր քաջ և պատերազմող, ահարկու մեծամեծաց և փոքունց. – 108. և թագաւորեցուցանէ զնա ի վերայ Հայոց փոխանակ հօր իւրոյ Սանատրկոյ, ի տեղի թագաւորութեան քաջացն Արշակունեաց: - 86. Եւ ի բազում և քաջ խորհրդոց զայս և եթ հաստատուն խորհուրդ ընտրեցին սինկղիտոսքն, և ասեն ցթագաւորն. – 196. և իբրև զմի անձն, վառեալ ի զէն և ի սուր և ի ճակատամարտ՝ հասեալ յամուրս՝ տապալէր զզօրութիւն նոցա սրով և աղեղամբ, ի փայլիւն սուսերի և նիզակի և ի գիշերամարտ նահատակութեանց, ըստ նմանութեանն քաջ զօրավարին Իսրայէլի Յեսուայ կամ Գէդէովնի կամ թէ նոյն ինքն նահապետին Աբրահամու, ի վերայ հասեալ Քանանացւոց, զյաւէտ յաղթութեան նահատակութիւն նահատակեալ՝ և դառնայ մեծաւ յաղթութեամբ: - 312. և իբրև զպարիսպ անդամանդեայ՝ այնպէս եդին զանձինս ի վերայ բազմութեան գաղթականին աշխարհակոյտ ամբոխիցն, իբրև քաջ հովիւ ի վերայ խաշանց մեռանել յանձն առին: - 230. և իբրև զքաջ հովիւն դրուատեալ ի փրկչէն՝ զանձն իւր եդ ի վերայ խաշանց ընդդէմ ապականարար գայլոցն, յարձակեալ յանխնայ դիմեցուածովք, յարիւն և յապաժոյժ, ի սատակումն և ի ծախումն սրոյ մատնեաց բոլորովիմբ զյարձակեալս նեղիչս աշխարհիս. – 312. Եւ մինչ երթայր և խորհէր՝ խոցեալ նորա երիվարն, և յանկարծակի այն ինչ ոտն երիվարին շաղեալ ընդ փոքր թուփ մի, որպէս ասեն, զուլումբեալ ի վերայ գլխոյն

ջարդեալ զողն ու լարն՝ ի բաց ընկէց զհեծեալն զքաջ զօրավարն Ապումկդէմ: - 304. Եւ մինչդեռ զայսքան և զայսօրինակ մարտն գրգռէր՝ ահա յանկարծակի հասանէր քաջն մեր Աշոտ. – 174. Եւ յետ սակաւ աւուրց վախճան առեալ կենաց նորա, ձիոյ խրոխտացելոյ զանձն ամբերթեալ ելոյծ ի կենաց զքաջարանցն զմեծն տերանց զքաջ զօրավարն և զզօրագլուխն Հայոց մեծաց: - 364. Եւ նոյնժամայն շուրջ փակեալ բազմութեան՝ արգելին զնա իբրև յամուրս անձաւաց, զվարմ մահաբեր, շուրջ ձգեալ ի կործանումն քաջ նահատակին: - 352. Եւ նորա զեկուցեալ վասն նորա Բուխայի՝ ասէ. ,,այրս այս Գուրգէն ի տոհմէն Արծրունեաց, այր քաջ և պատերազմող, ի յահէ քումմէ անցեալ գնացեալ զկողմամբքն Յունաց – 304. և սպանանի Գուրգէն իշխան որդի կորապաղատին նենգութեամբ ի զօրագլխացն Ահմաթայ, այր քաջ և երևելի և քաջայայտ ի մէջ Հայաստանեայցս: - 358. և սրոյ ճարակ զամենեսեան տային, խիզախելով իբրև զքաջ նահատակս. – 174. և վառեալ ի զէն և յասպազէն՝ արձանացան իբրև զմի այր՝ և յանդուգն դիմացուածով խուռն յարձակմամբ հարեալ ի դիմի, ուր քաջքն այլազգեացն ճակատէին ընդ աջաթև /380/ կողմն. և պատառեցին զգունդն, և պարտեցին զախոյեանսն. – 382. և քաջն Վահան Արծրունի ընդ նմա նիզակակցեալ՝ մեռանին ի միասին քաջքն և ընտիրքն, մեծ նահատակք Վարդան և Վահան – 128. Զայս և առաւել քան զսոյն խրատէր և ուսուցանէր սուրբ հայրապետն և քաջ հովիւն տէր Յոհաննէս կաթողիկոս Հայոց մեծաց: - 182. զայս խորհելով թէ զայսպիսի քաջ այր և պատերազմող ոչ պատշաճ վարկանելի է ի հեռաբնակ վայրս ի դրանէ արքունի կացուցանել: - 330. զի այնու թերևս քաջ կարասցէ գլել զինքեամբ զզօրս Հայոց նախարարօքն հանդերձ. – 114. Զի այր քաջ է և պատերազմող, և միաբանք են որք ընդ նմա են զօրքն, և զանձինս ի մահ դնիցեն ի վերայ տանց և աշխարհաց և ազանց և տոհմից իւրեանց: - 212. զի Գուրգէն եղբայր իշխանիս և այլ տոհմն Արծրունեաց և բազմութիւն ազատաց և ազատորդեաց և նոցուն զօրաց քաջաց Վասպուրական տէրութեանս … անցեալ գնացին ի կողմն Ատրպատականի – 212. զի է անդ լիճ մի մեծ մօտ ի տեղին, որ էր տեղի ասպարիսի ճակատամարտ զօրու նահատակութեան քաջացն մերոց իշխանացն Վասպուրականի – 226. զի էին ազգք ճոխք և երևելիք, քաջք և անուանիք, և ամենեցուն պատկառելիք – 98. զի ի մատեանս առաջնոցն ունէին պատուէր ի թագաւորացն զնշանաւոր իրս քաջաց գրել, և ոչ վատաց. – 42. զի մի /68/ վատութիւն քան զքաջութիւն ճոխասցի, որ կանանցաբարոյիցն քաջ յարմարի, թէպէտ և յարիւն և յապաժոյժ զզօրսն կենացն առնուցուն,,: - 70. զի յայն վայր ոմանք ի զարմից Աշդահակայ Մարի բնակէին անդ, արք քաջք, կորովազէնք և դիպաղեղունք – 90. Զի ոչ միայն առ շինութիւնն՝ այլ և յարիւն և յապաժոյժ առաքինաբար զանձինս եդեալ ի վերայ խաշանցն մեռանել իբրև զքաջ հովիւ – 392. զինքն գոլ ասել սկիզբն քաջաց և թագաւոր առաջին - 44. զոր ընկալեալ սուրբ հայրապետին և բարեպաշտ թագաւորին Թէոդոսի հինգ թղթովք և հինգ պատասխանեօք՝ կարգէ զսուրբ վարդապետն ընդ վարդապետութեան աթոռակալութեան սրբոյն Յոհաննու Ոսկեբերանի և այլոց քաջաց և գլխաւոր վարդապետացն – 116. զոր շարագրեալ յայտարարութեամբ յանդիման կացուցաք քեզ, քա՛ջդ բանասիրաց, Գագիկ Վասպուրական և մեծ զօրավար Հայոց – 122. Է՞ր աղագաւ կամ վասն ո՞յր պատճառանաց. զի ի քաջէն իմմէ և ի մեծ իշխանէն, ի քաջատոհմիկ և ի բարեփառ գլխոյն իմմէ զրկեալ լինիմ: - 384. ընդ որս էր և քաջն մեր Աշոտ ախոյեանայարձակ զօրութեամբ և ելեալ զհետ արքունի զօրուն. – 328. իբրև զորսորդս ինչ առիւծուց կամ այլոց ինչ նոյնպիսեաց, շուրջ ձգեալ զգառագիղն՝ ի մէջ փակել զկորովին և զքաջ արանցն զիշխանն Աշոտ – 202. իբրև բազումք առաքինացան մեծաւ ուժով և քաջ նահատակութեամբ ի հանդէս մարտին. - 202. Իբրև գիտաց բռնաւորն, եթէ յաղթեցաւ ի սրբոց արանցն, մանաւանդ ի քաջէն Գրիգորէ – 250. Իբրև ետես իշխանն Հայոց զզօրսն Տաճկաց եկեալ բազում կազմութեամբ, հայեցեալ և յիւրեանց սակաւութիւնն՝ գիր պաղատանաց փութանակի տայր առ քաջ նահատակն Աշոտ իշխան - 172. իբրև զքաջ հովիվ եդեալ զանձն ի վերայ խաշանց մեռանել, նմանակերպեալ պատկերակից լինել որդւոյն Աստուծոյ – 300. իբրև ի մեծ և յանկասկածելի ամուր

ապաւինեալ լինէին ի քաջ զօրավարն Գուրգէն և որք ընդ նմա զօրք Հայոց. – 226. Իսկ յետ Կ ամի անցանելոյ Աղէքսանդրի և անիշխանութեանն Հայոց և Պարսից՝ թագաւորէ Արշակ Քաջ Մարաց և Պարսից և Եգիպտացւոց և Ելիմացւոց ի Բախլ քաղաքի. – 72. Իսկ եթէ սովորութիւնն այլանդակեալ ի չարէն ի սոյն, կանգնել պատկերս սկայից և քաջաց և բարբարոսական թագաւորաց ի պատիւ – 40. Իսկ եթէ վատացն՝ արութի՛ւն զերկիւղն համարելի է, ո՞րչափ ևս առաւել քաջացն քաջութիւն ստացեալ երկիւղիւն պատսպարել իւրեանց: - 354. Լուր եղև այս առ քաջն Գուրգէն պարտումն Վասպուրականի ի Տաճկաց և իշխանանալն Վասակայ: - 306. մինչ կալ մնալ միայն երեսուն արանց ընդ քաջին Վահանայ, Մերշապուհ և Յաշկուր Արծրունիք, և Կամսարն Ներսէհ, և ի տանէն Ամատունեաց՝ զորոց զանուանսն անգիտանամ – 134. Յայնժամ ողորմագին զաչսն շրջշրջեալ առ քաջ նիզակակիցսն իւր, թէ ո՛վ ոք արդեօք թերևս յօգնութիւն ինչ նմա հասանիցեն. – 354. Յայնժամ տէր Գուրգէն առ /306/ չժուժել սրտին, մտրակեալ զքաջ երիվարն յորում նստեալն էր՝ և եհար զգունդն զձախակողմն Տաճկաց և պատառեաց զոռազմն և դարձոյց զերեսս նոցա- 308. յաւուր միում … ետ հրաման իշխանն առնն կորովի եղբօր իւրոյ Աբասայ Հայոց սպարապետի՝ վառել պնդակազմ պատրաստութեամբ, զօրու և զինու և զարդու ամենայարդար հնարաւորութեամբ, որպէս օրէն է նահատակաց քաջ արանց – 344. Յետ բառնալոյ իշխանութեանն ի Վասպուրական երկրէն մնացին տոհմք Արծրունեաց ըստ ազգս ազգս՝ քաջն Գուրգէն և Մուշեղ եղբայր իւր – 298. Նախ զի և լեզուքն շփոթեալք՝ունէին զանմիաբանութեան փոյթս, կամ թէ զի և վատութիւնք քաջաց ապիհարկեալք ոչ գրեցաւ ի մատենագրաց անտի Քաղդէացւոց – 44. Որոյ երթեալ առ Շապուհ յիշեցուցանէ նմա զհարազատէն իւրմէ Մեհուժանայ՝ միամիտ և հպատակ /108/ լինիլ արքայի, և զպատերազմացն գործ և զբազում աւարառութիւնս և զգերփանս Հայոց աշխարհիս ի Մեհուժանայ, և զմահն նորա ի ձեռանէ քաջին Սմբատայ Մամիկոնէի- 110. որոց յիշատակ նոցա եղիցի բազմաց նպաստ յարութիւն քաջութեան և ի զօրութիւն անարեանցն և ի յորդորումն քաջ նահատակացն: - 202. որք հեղին զարիւնս իւրեանց … և վասն ճգնութեան երանելւոյն Գրիգորի Արծրունոյ քաջ նահատկին, յաղթող վկային, խոստովանողին Քրիստոսի – 314. սրբոյ թագաւորին և քաջ նահատակին Տրդատայ զբարիոք պատերազմեալ ընդդէմ անմարմին և մարմնաւոր պատերազմողաց, փոխի յերկրաւոր աշխատութեանցս ի հանգիստ, մեծաւ պատուով թագաւորական շքեղ և երևելի դիազարդութեամբ – 96. Վա՛յ քեզ, եղո՛ւկ դու, այր քաջ, արքայդ մեծանուն, յորժամ կարկառիցէ բարձրեալն զձեռն իւր ի կործանել զքեզ և ի խորտակել զգաւազան ամբարտաւանութեան քո:- 148. Տեղեկանայր և զայն ևս ըստ իւրաքանչիւր գնդից, զքաջացն և զկորովացն պատերազմողաց ըստ իւրաքանչիւր անուանց – 198. Քանզի վաղիւ առաւօտուն ցուցանեմ ձեզ փիղս վառեալս, և ի վերայ հզօր սպառազէնս ի քաջաց – 138. քաջքն խիզախէին, /208/ սաղարքն կանչէին, նահատակքն գոչէին – 210. և քաջն Վահան_Արծրունի ընդ նմա նիզակակցեալ՝ մեռանին ի միասին քաջքն և ընտիրքն, մեծ նահատակք Վարդան և Վահան – 128. յորոյ վերայ կալեալ և կանչեալ քաջն Վարդան իբրև զառիւծ, իբրև զկորիւն առիւծու, և առ ուժոյ և երագութեան ձեռինն ի վերայ ձգեալ զմիողնին՝ յերկուս կտրէ զՇաւասպն: - 126.

ՔԱՋԱԲԱՆ - իսկ որպէս գրեալ հաստատեալ կայ հաւատարմապէս վարդապետացս քաջաբան և լի իմաստութեամբ շարագրածք հրաշափառագոյնք: - 122.

ՔԱՋԱԳՈՅՆ - այլ նա ոչ տայր տեղի բանից նորա, քանզի քաջագոյնս գիտէր զբարս նորա խաբեբայս: - 278. Իսկ իշխանն Աշոտ և իշխանն Մոկաց և զօրքն Անձաւացեաց քաջագոյնս արիացան կացին յոտնկայի. – 380. որ և նա քաջագոյն ևս տիրեաց ամենայնի, որոց և Նինոս – 44..

ՔԱՋԱԼԵՐԱԿԱՆ - և ի վերայ նորա շինեաց եկեղեցի զհամբարձմանն ի յերկինս ի Հօրն գահակցել աթոռ, և զերկրորդ գալստեանն գյիշատակ ունելով, որ գալոցն է հայրենի փառօք, ըստ հրեշտակացն առաքեալսն զմխիթարականն և զքաջալերականն աւետիս

նոցա առբերելով։ - 390. որոյ զպատասխանիսն դարձուցեալ լի քաջալերական խրատու յորդորմամբ մարտիրոսական ակնկալութեան պսակաց – 400.

ՔԱՋԱԼԵՐԵԱԼ - Եւ երթայր աներկիւղ համարձակութեամբ, քաջալերեալ ի միտս և խորհուրդս իւր ըստ պնդութեան արութեան իւրոյ քաջ նահատակն Ապումուսէ։ - 288. Եւ զօրացն քաջալերեալ ընթացան յիւրաքանչիւր զէնսն և հեծեալ յընտիրս երիվարացն՝ կացին ի հանդիպոջ և հանդիսացան գումարեցան ի մի վայր և պնդեցան կարգեցան մածեան հոլովեցան յինքեանս – 230.

ՔԱՋԱԼԵՐԵԼ - Բուռն հարեալ սպարապետն զձեռանէ նորա և հանեալ արտաքս, քաջալերելով լինել առանց /344/ երկիւղի. – 346. Եւ Խոռեմայ առեալ զթագաւորութիւնն՝ յաւուր միում զգեցեալ էր հանդերձ թագաւորական և հեծեալ յերիվար արքունի, և շրջէր ի մէջ ամենայն զօրացն իւրոց, ցուցանել զինքն և քաջալերել զզօրսն. – 154.

ՔԱՋԱԼԵՐԻԼ - Եւ արդ քաջալերեցարուք, լերո՛ւք արք. ելէք ի վերայ աշխարհին Հայոց սովով և սրով և գերութեամբ. – 198. Եւ որո՞վ օրինակաւ թևացեալ քաջալերեցաւ առ այս. – 26. և քաջալերեցան դարձեալ ի վերայ գնդին Հայոց, և հարեալ ի հարուածս մեծամեծս: -304.

ՔԱՋԱԼԵՐՈՒԹԻՒՆ - Նոյն ժամայն աճապարեալ Վահանայ խրախուսեալ յԱստուած, ձայն քաջալերութեան առ նախարարսն Հայոց ասէ. – 134.

ՔԱՋԱԽՈՀԵՄ - քանզի էին բարեկամացեալ ընդ միմեանս Կիւրոս և Տիգրան և յամենայնի համանմանքն, համակամքն, միասիրտքն, քաջախոհեմքն և բազմադրուատքն: - 62.

ՔԱՋԱԽՈՐՀՈՒՐԴ - Այս լուր քաջութեան և քաջախորհուրդ զպատերազմացն մղելոյ զյարձակմունս եհաս առ զօրագլուխն Բուխայ. – 308. և անհակառակող հաւանութեամբ հեզահայեաց առ միմեանս սիրոյ յորդորմամբ արտաքոյ վատթարին խոհականաբար մնալով, քաջախորհուրդ առատաբուղխ խաղացմամբ իմաստութեանն զմիմեանս բռնահարելով, զօտարոտին ի բաց վարատելով զբղջախոհութեան անհանճարութիւն՝ զլաւն և զյոյժ օգտակարագոյն ընտրութեամբն գիրկս արկին. – 388. քանզի խորհեցան թագաւորեցուցանել զնա ի վերայ Հայոց, զի էր այր սրտեայ և ուժեղ, քաջախորհուրդ և իմաստնախորհ, խոնարհ, առատաձեռն և զուարթամիտ: - 126.

ՔԱՋԱԿԱՐԾՐԱԳՈՅՆ - բայց իբրև գիտացին զօրքն որ ընդ նմա եկեալ էին զնորա քաջակարծրագոյն արիութիւնն՝ և պատճառանօք այս ինչ այն ինչ դարձեալ դարձան յանցնիւր տեղի: - 310.

ՔԱՋԱՀԱՃՈՅ - ,,և այս ևս քաջահաճոյ թուիցի քեզ, վեհդ և ամենեցուն գիտելիդ. և զի եղիցի ի մէջ քո և Դերենկիդ անկասկած միաւորութիւն՝ զդուստր քո տացես կնութեան Դերենկիդ, տիկնութեան Վասպուրականի,,: - 322.

ՔԱՋԱՀՄՏԱԳՈՅՆ - Այլ և ուսումնական բանգիտութեանն քաջահմտագոյն, անընչասիրութեամբն մեռելագոյն. առատաձեռնութեամբն կենդանագոյն: - 376.

ՔԱՋԱՀՄՏՈՒԹԻՒՆ - Բայց թէ է՞ր աղագաւ պատմութիւն վկայութեան Վահանայ ոչ է գրեալ ի գիրս պատմագրի՝ ստուգապէս առանց յերկուանալոյ ցուցանեմ քում ուսումնասէր քաջահմտութեանդ: - 128.

ՔԱՋԱՄԱՐՏԻԿ - Ապա բարեկամացեալ ընդ Աբգարու թագաւորի Հայոց և ընդ մեծ զօրավարին Խուրանայ Արծրունւոյ՝ յղէ նմա պատարագս և առնու յօգնականութիւն զԽուրէն Արծրունի, զայր իմաստուն և քաջամարտիկ, կորովի յաղեղն և ի զէն և յասպազէն. - 78. և այլքն զաղաղակ բարձեալ ի ձայնարկու աշխարանս՝ խնդրեցին զապրուստ ի սրոյ քաջամարտիկ ախոյանէն Շերեփեանն Թադէոսի: - 400. և ժողովեալ ազգք ազգք յընտրելոց զօրաւորաց արանց քաջամարտկաց, զզօրս Կապուտկացւոց, զՎրաց և զԱղուանից և զԱյրարատեան գազանամարտիկ զանճռռնի զօրսն և զբոլոր բովանդակեալ գունդս զօրացն և զորդիսն Սենեքերիմայ, ամենայարդար պատրաստութեամբ անհուն բազմութեամբ, աճապարել երագել անյապաղ լինել նախ քան զԱշղահակայ դիմեցումն – 62. և ոչ միոյ ումեք կորնչել, բայց ի միոջէ ումեմնէ, որում /գրքում՝ որուն/ անուն Աշխէթ ճանաչէր, այր պերճ և անուանի ի զօրուն քաջամարտիկ, ունելով ընդ ինքեան գունդ հարուստ /270/ իբրև ծով առելոյ զօրավարաց. – 272. Եւ տայր նմա զօր կայսերական

յօգնականութիւն, և զՅովհան պատրիկ ի Հայոց կողմանէ, և զՆերսէս ստրատեղատ յԱսիւրոց, և զՄուշեղ այր քաջամարտիկ և հզօր զօրութեամբ, և զամենայն զօրս Յունաց և Հայոց, Վրաց և Աղուանից – 138. իսկ թագաւորն Մարկիանոս ընկալաւ զնոսա սիրով ի խաղաղութեան, մեծաշուք պատուով ի բարձ և ի պատիւ յառաջ ածեալ, իբրև զքաջամարտիկ ախոյեանս - 132. Շինեաց և եկեղեցի մի յԱմրական քարանձաւի, ի կատար քարանձաւին, յանուն քաջամարտիկ զօրավարին սրբոյն Գէորգեայ - 390. որ մեծաւ ախորժանօք յանգուցանէ առ ինքն զնոսա իբրև արս պատուաւորս և քաջամարտիկս զօրաւոր զօրութեամբ, և մանաւանդ զի բազում անգամ զանուն յաղթութեան ստացեալ ունէին: - 366. որոց Շերեփայ որդիք անուանէին, ի յԱկէացի տոհմէ, քաջամարտիկք և հմուտք պատերազմողական յարդարմանց – 362.

ՔԱՋԱՄԱՐՏՈՒԹԻՒՆ - Եւ անդ Վահան Արծրունի խոյակապ և յականաւոր քաջամարտութեամբ ընդ սրբոյն Վարդանայ ճակատ առ ճակատ վառեալ զպատերազմն, իբրև հուր ընդ եղէգն ճեմելով ի մէջ քաջ ախոյեանացն Պարսից: - 128.

ՔԱՋԱՅԱՅՏ - Այլ զմեզ գիտես ո՛վ ոք եմք և ուստի՛ և յումմէ, և թէ զի՛նչ անուն է մեր՝ կարի քաջայայտ է քեզ - 242. Եւ եղև յելանել նախարարացն Հայոց յերեսաց ամիրային՝ մնայ առ նմա միայն Մուշէղ Մոկաց իշխեցողն, այր քաջայայտ և բարձրագահ – 344. և սպանանի Գուրգէն իշխան որդի կորապաղատին նենգութեամբ ի զօրագլխացն Ահմաթայ, այր քաջ և երևելի և քաջայայտ ի մէջ Հայաստանեայցս: - 358. Եւ փոխանակ նորա թագաւորէ Սմբատ որդի Աշոտի, այր քաջայայտ և հանճարեղագոյն, լի և առոյգ յամենայն իրողութիւնս՝ որ ինչ ընդ երկրաւս համառօտաբար լրութիւն պատկանաբար պիտանան, հաճոյ Աստուծոյ և ընտիր մարդկան: - 356. Ի սորա ժամանակս տիրէր Վասպուրական աշխարհիս Աշոտ ի տանէն Արծրունեաց, այր քաջայայտ և ճոխ ի բարձրագոյնս. – 170.

ՔԱՋԱՅԱՐՄԱՐԱԳՈՅՆ - Որկեն և եղեցանն առ նորա բերեալ բացայայտ ի խորհուրդ տապանին, ի Փռիւգացւոց ապարասանութենէ ի մեզ ճախրեալ ապրուստն. ի տունն Աստուծոյ զընթացսն քաջայարմարագոյն հաւատով բերեալ: - 396.

ՔԱՋԱՆՈՒՆՈՒԹԻՒՆ - և առեալ զյաղթութեանն քաջանուանութիւն, առաւել զհանճարեղութեանն խոհեմութիւն՝ յառաջանայր ի գահ, ի բարձ և ի պարգև - 72. մտեալ Վահան աղերսէր համոզէր՝ մի կալ մնալ, մինչ զքաջանուանութիւնն ընդ վատասրտութիւն կարծել յոմանց խառնել, թէպէտ և անկարծ վարկանէր զկեղակարծն: - 328.

ՔԱՋԱՊԷՍ - ,,զգոյշ լեր, արիաբար մարտեաց, քաջապէս վառեաց, Քրիստոսի զինուորեաց: - 318. Արշակ տուեալ պատերազմ ընդ Մակեդոնացիսն՝ և անդ Կիւրոս քաջապէս արիացեալ առաւելանայր ի գործ պատերազմին. – 72. Բայց տէր Ապուջափր և որ ընդ նմա՝ քաջապէս մարտեան ընդ այլազգիսն և առին: - 306. ճակատ առ ճակատու ձգին խումբ և անհնարին խառնուրդ. և մարտուցեալ ընդ միմեանս յայգուէ մինչև ընդ երեկս քաջապէս - 140. որ յետուստ՝ մոլի բռնաւոր, որ և զՏրովական դժուարամարտիկ իրս քաջապէս և կարողաբար վանեալ՝ աստուած ի նոցանէ ասացաւ, նա և ոչ աշխարհակալին Աղէքսանդրի Մակեդոնացւոյ - 36. որպէս ցուցանեն յիշատակարանքն առաջնոց պատմագրաց, զաւերումն Հայոց և զյաճախել նեղութեանցն և զանթիւ բազմութիւն վկայից, որք վասն Քրիստոսի նահատակեցան, և զքաջապէս արիանալ սրբոց քահանայիցն – 128. Քաջապէս մարտուցեալ Գուրգէն եղբայր իշխանին և Վահան Հաւնունի՝ առին անուն յաղթութեան, անցուցանելով ընդ սուր զկողմն թշնամեացն. – 178.

ՔԱՋԱՍՐՏԱԳՈՅՆ - Եւ ինքն /302/ անցեալ գնայր առ իշխանիկն ի յամուրն Աշխարհաբերդն կոչեցեալ. և անտի արիաբար քաջասրտագոյն դիմացուածով ելեալ գնաց դարձեալ առ սպարապետն Սմբատ: - 304. և դիմեցին քաջասրտագոյնս ի վերայ սուսերամերկք զինեալք ի մէջ ամբոխին, Արտաւազդ և Վասակ Մամիկոնեանք - 98. Եւ զի հուպ առ հուպ են խառն աշխարհք երկոցունցն, և քաղաքն ի հովտաձև դաշտին՝ նպաստաւորէր խոշոշ վիրագին քաջասրտագոյնս լինել: - 352. Եւս քաջասրտագոյն Շաւասպ Արծրունի, խաղս ձիընթացիկ արշաւանաց գնդակացն՝ զհետ մտրակեալ հանէ ի նմանէ զգնդակն բազում

անգամ ասելով – 114. զի մի քաջասրտագոյն կարծիցի Մարն քան զՀայկազնեայն: - 62. մանաւանդ/370/ թէ նախախնամող և պահպանական աջն Քրիստոսի հովանաւորեալ առ ապրուստ հրածին կարկտաբեր հասեալ կորստական դիպուածին, օգնութիւն հասեալ յԱստուծոյ՝ քաջասրտագոյնս զնա գործեաց և շութափեալ զնա ի ժանեաց գազանին – 372. Նորա խորհեալ հաստատնագոյնս վասն Ապումրուանայ՝ քաջասրտագոյնս լինել ի սպանումն. – 368.

ՔԱՋԱՍՐՏԱՊԷՍ - Երրորդ վասն արիութեան քաջութեանն, արծուաբար քաջասրտապէս խիզախութեանցն ի մարտս պատերազմացն՝ յարծուիս առակեցին զնոսա: - 72.

ՔԱՋԱՍՐՏՈՒԹԻՒՆ - Բայց Գուրգէն կասկած ունելով յԱշոտէ, թէ գուցէ իբրև զապստամբէ ումեմնէ զեկուցանիցէ զնմանէ առաջնորդին Տաճկաց՝ ել գնաց կեալ շրջաբերական յեղափոխմամբ, արիական քաջասրտութեամբ, սիրեցեալ ընդ բնաւ աշխարհաց: - 322. Ընդ որ սքանչացեալ ընդ քաջասրտութիւնն և ընդ իմաստուն բանակարգութիւնն Պտղոմէի և Սելևկեայ զօրագլխացն Աղէքսանդրու՝ խնդրեցին պարգև ի թագաւորէն զԱսուդ. - 70. Իսկ զՎահազն Հայկազնեայ … կացուցանեն ի դրան արքունի, յառաջանալ ի գործ պատերազմին մեծաւ աշխատութեամբ՝ կամ մեռանել ի սրոյ թշնամեաց դիպելոց, կամ յաղթել քաջասրտութեամբ: - 70. որոց թողեալ զգործ պատերազմի ամրոցին՝ դարձաւ գնաց աներկիւղ քաջասրտութեամբ ընդդէմ նորա օժնդակ զօրու Գուրգէնի – 334.

ՔԱՋԱՎԱՅԵԼՉԱԳՈՅՆ - քաջավայելչագոյնս զթագաւորութեանն կատարելագործեալ զժամանակն, Ե ամ յիշխանական ճոխութեան, ԻԵ ամ յիշխանաց իշխանական պետութեանն, Դ ամ ի թագակապ շքեղութեանն. – 356.

ՔԱՋԱՎԱՅԵԼՉԱՊԷՍ - Եւ դադարումն լինէր յաւուրս սորա հինից և ասպատակաց ի վերայ երկրիս, և քաջավայելչապէս բարեձևանայր կարգ սրբոյ եկեղեցւոյ Քրիստոսի, և երկիւղ և կասկած և ոչ ուստեք: - 338.

ՔԱՋԱՏՈՀՄԻԿ - և եկեալ ի մի վայր Գագիկ և Գուրգէն եղբարք համահարք և միոյ մօր ծնունդք, յերկուց քաջատոհմիկ գահակալութենէ Սենէքարիմայ և Դաւթի – 388. Է՞ր աղագաւ կամ վասն ո՞յր պատճառանաց. զի ի քաջէն իմմէ և ի մեծ իշխանէն, ի քաջատոհմիկ և ի բարեփառ գլխոյն իմմէ զրկեալ լինիմ: - 384. Յաւէտ խրախճանութեամբ բուռն հարկանել ախորժելի է ինձ զպատմութենէ քաջատոհմիկ և բարեփառ բարեյաղթ նահատակէն , զԳուրգինայ ասեմ – 300.

ՔԱՋ ԱՐԱՆՑ - Եւ յետ սակաւ աւուրց վախճան առեալ կենաց նորա, ձիոյ խրոխտացելոյ զանձն ամբերթեալ ելոյծ ի կենաց զքաջաբանցն /հայկազյան բառարանում այս բառը տրված է անջատ գրութբամբ՝ քաջ արանց. Տե՛ս ՔԱՋ/ զմեծն տերանց զքաջ զօրավարն և զզօրագլուխն Հայոց մեծաց: - 364.

ՔԱՋԱՐՈՒԹԻՒՆ - զոր առաջնոցն մատենագրեալ դրոշմեալ կայ ի գիրս ընդ ժամանակս ժամանակս սոցա քաջարութիւնք և արժանաւորք յոլովագունի և մեծամեծաց գովութեանց: - 96.

ՔԱՋԲԵՐՈՒՆԻ - Փութանակի և վաղվաղակի իւրաքանչիւր զօրօք անդր հասանէին … և այլք ի նախարարացն Վասպուրական իշխանին, Սմբատ Ապահունի, Գրիգոր Քաջբերունի, Վահան Հաւնունի, սեպուհն Դաւիթ, Գազրիկն Ապուհարազ, Թոդորոս Վարազն, Խոսրով Վահևունի, Խոսրով Ակեացի, Վարդան Գաբայեղէն, Սմբատ Մարացեան, սեպուհ մի Սահակ, Պատրիկն Անձևացի, Գորգ Հարմացի, Դաւիթ Գունդսաղար. – 174.

ՔԱՋՈՒԹԻՒՆ - Այլ թէպէտ զայս ախորժելով լսէր Պտղոմէոս առ լաւութեան քաջութեան առնն՝ սակայն յայտնել ոչ զօրէր Աղէքսանդրի – 70. այլ և ոչ զծիծաղականս նոցա համբաւեալ քաջութիւն, որպէս կարծեն՝ առանց եպերանաց անցից զխելագարութեամբքն: - 36. Այս լուր քաջութեան և քաջախորհուրդ զպատերազմացն մղելոյ զյարձակմունս եհաս առ զօրագլուխն Բուխայ. – 308. արդ հաճոյ թուիցի քեզ, քաջ զօրավար, զսորայս գործեցեալ քաջութիւն ի վերայ զօրացն Յունաց,,: - 304. Բայց նոքա քանզի ապաստան լեալ յանկասկածելի յամուրս և ի բազմութիւն զօրացն և ի քաջութիւն արանց պատերազմողաց՝ և ո՛չ առ փոքր մի խոնարհեցան ի բանս նորա կամ ետուն տեղի

պատասխանւոյ. – 274. բեկումն սրտի, քան թէ քաջութիւն պնդութեան ի ներքս դիմեն. – 384. գրէթէ անցուցանէր զանցուցանէր զքաջութեամբքն Արշակայ Պարթևի, ընդ քաջացն Քուշանաց, Մարաց և Ելիմացւոց. – 72. դարձեալ զի թէ և գեցաւ ևս՝ այլ քաջութիւնք արութեանն Նինոսի, ըստ օրինակի Բէլայ, առաւել ամբարձաւ անձնասէր ամբարտաւանութեամբ – 44. Երրորդ վասն արիութեան քաջութեանն, արծուաբար քաջասրտապէս խիզախութեանցն ի մարտս պատերազմացն՝ յարծուիս առակեցին զնոսա: - 72. և անդ բազում իրս քաջութեան ցուցեալ յախոյանայարձակ պատերազմունսն – 84. Եւ առ վատացի քաջութեան աղագս զդէմ տանին բերեալ ասէ, ,,զվատ երկիւղ ապրեցուցանէ,,: - 354. և բացեալ զտուն դիւանապահ մատենիցն և գտեալ զսերունդս Սենեքերիմայ, և զգործս նոցա զմիոյ միոյ ուրուք յանուանէ զառն իւրաքանչիւր զանուն և զքաջութիւն իւր, նոյնպէս և զայլն ամենայն ըստ տոհմից տեղեաց - 74. և ելեալ ի վերայ Պարսկահայոց գոեհացն և անդ բազում քաջութիւն նահատակութեան ցուցեալ՝ յոլովից գերելոցն ընդարձակեաց, հանելով /400/ և զաւարն ի ձեռաց նոցա – 402. և զանուն քաջութեան քո քեզէն կորուսանես, որով ամենայն աշխարհ զարհուրեալ դողաց և ոչ ոք եկաց ընդդէմ քո – 282. Եւ զարմանք կալան զամենայն բազմութիւնն ի վերայ պնդութեան սրտին և զօրութեան ուժոյն և քաջութեան նահատակութեանն, զոր գործեաց երանելին Գէորգ. – 268. և ինքն գնացեալ ի Միջագետս՝ հնազանդեցուցանէր ինքեան քաջութեամբ զԵմաթ և զԱրբաթ և զամենայն կողմանս Դամասկոսի և Կիւլիկեայ և զայլ բազումս: - 60. և մերկ կապուտ կողոպուտ առնէր զնոսա, մինչև զարմանալ զօրավարին ընդ սորայս քաջութիւն՝ գրէ առ Միքայէլ թագաւորն Յունաց զեկուցանելով վասն նորա: - 302. Եւ յարձակեալ քաջութեամբ և արիական ձայնարկութեամբ՝ դիմէր ի վերայ թշնամեացն. – 178. և ոչ ըստ տեղիս տեղիս ցուցանէին զհանդէս մարտիցն և զյաղթութեանն քաջութիւն, այլ բոլորովիմբ ամենայն ուրեք ախոյեանայարձակ սլացմամբ ընթանայր. – 312. և որոց ոչ գործք ինչ և ոչ քաջութիւն ուրուք յայտ յանդիման ցուցանիւր. – 68. և պատմեցին նմա՝ զոր ինչ գործեցին զիրս քաջութեանն: - 222. և քաջութեամբ վանեաց ամս ԾԲ - 44. զի և զբազումս պատերազմեալ պէսպէս մարտիւք, և ոչ ինչ կարացեալ ստնանել անմարտնչելի ամրոցացն և քաջութիւն արանցն որ ի նմա՝ ողոքական բանիւք կոչէր ի հաւանութիւն: - 278. զի մի /68/ վատութիւն քան զքաջութիւն ճոխասցի, որ կանանցաբարոյիցն քաջ յարմարի, թէպէտ և յարիւն և յապաժոյժ զզօրսն կենացն առնուցուն,,: - 70. զծանականաց և զամօթալեաց իրս՝ քաջութեան ասել - 38. զոր և անդրի ոսկեղէն կանգնեալ թագաւորին Բաբելացւոց՝ արձան քաջութեան առ ի յիշատակ: - 38. Իսկ եթէ վատացն՝ արութի՛ւն զերկիւղն համարելի է, ո՞րչափ ևս առաւել քաջացն քաջութիւն ստացեալ երկիւղիւն պատսպարել իւրեանց: - 354. մեղք մեր արարին և ոչ քաջութիւն ձեր: - 144. յիշեցուցանէր զոր ինչ գործեաց ընդ Աշոտ և ընդ աշխարհ նորա, յուշ առնէր և զքաջութիւն արիութեան նորա – 268. յորում ոչ սակաւ քաջութիւն նահատակութեան զօրացն Հայոց, որ ի զարմանս կրթեաց զբովանդակ զօրս Պարսից բարբարոսօքն հանդերձ: - 66. Նորա ծաղր արարեալ զնովաւ՝ ընտրեաց զկապանս և զբանդ, նաև զմահ քաջութեամբ վասն անուանն Քրիստոսի, քան զկեանս խղճիւ: - 318. Նոցա գեղեցիկ խորհուրդ ի մէջ առեալ՝ ընտրեցին զմահ քաջութեամբ քան զկեանս խղճիւ: - 222. որոց անուանք քաջութեան իւրեանց հռչակ հարկանէր ընդ ծագս տիեզերաց – 242. որոց յիշատակ նոցա եղիցի բազմաց նպաստ յարութիւն քաջութեան և ի զօրութիւն անարեանցն և ի յորդորումն քաջ նահատակացն: - 202. ուշ եղեալ ուժեղութեամբ և քաջութեամբ սրտիւ ընդդիմանալ, մանաւանդ ի Ծանարացն զնա տեսեալ ի պարտութիւն մատնեալ և յաղթահարեալ: - 276. Վահրամ ոմն Մեհրեւանդակ … այր հզօր զօրութեամբ՝ քաջութեամբ իւրով եհար զզօրս Թետալացւոց – 136.

ՔԱՌԱԾՐԱԳԻԾ - Եւ ոսկեգործ ականակապ կազմեալ՝ պատեաց ոսկով զփրկագործ սուրբ խաչն, և ընդելուզեալ մարգարտով զարդարեաց զսխրագործ փայտն, հիւսնեալ ի մէջ անուշահոտ փայտից, թողեալ մասն ինչ արտաքս ոսկեպատ պահարանին, յառաջնում

իւրոյ քառածրագիծ խաչակերտ փայտեղէն զզրոցկանն: - 394. Նշանն քրիստոսեան քառածրագիծ փայտիւ արուեստագործեալ ճարտարապետի ումեմն հիւսնեալ – 378.

ՔԱՌԱՍՆՈՐԴՔ - զորոյ զպաղատանս ոչ անտես արարեալ Քրիստոսի՝ ներէ նմա հանել ի գլուխ զսուրբ քառասնորդսն, խաչակից լինելով Քրիստոսի, մինչև ի պարտ զատկին – 254.

ՔԱՌԱՍՈՒՆ - երկոտասան արդու ալեր և քառասուն ոչխար ի միում գիշերի ուտել Բէլայ. – 38. Որ և այլոց կարող տուիչ լինել ժամանակաց, որպէս և արանցն որ յառաջ քան զջրհեղեղն քառասուն ևս աւելի բիւրս ամաց և դարս փոխադրական այլաձևս և խժականս, շարս և ներս և սոսս - 38.

ՔԱՌԱՍՈՒՆ ՀԱՋԱՐ - Առ որ զբարեկամութիւնն ողջ պահելով յղէ զնոյն Քսերքսէս և զԱրշէզ որդի նորուն քառասուն հազարաւ. – 66.

ՔԱՐ - Այլ և պատկանաբար իմաստութեամբ պատրաստեաց ջրմուղ ներքսագոյն երկրի ի քարանց տաշելոյ փողոցս գնացից ջրոյն կազմեալ – 392. և կերիցեն քարինք և փայտք և այլ կաիք երկաթեղէնք, որպէս և զայն որ ի նմայն պատարագի մարմին և արիւն որդւոյն Աստուծոյ, մանաւանդ թէ ինքն իսկ ճշմարտապէս որդին Աստուծոյ. – 396. և ետուն ի սուրբ եկեղեցին Դ ագարակս. զվանքն Փշոց և զագարակն Ահավանք, յանդիման եկեղեցւոյն որ ի կղզին, և զքարն Մանակերտ, որ է հանդէպ հարաւոյ կուսէ, և զԲերկրի և այլ բազում տեղիս – 356. և կանգնեցին պատնէշ և կուտեցին քարինս և կանգնեցին մեքենայս և կացին ի պատրաստութեան: - 280. և նախ քան ընդ պատժական տանջանաւոր խոշտանգանօք արկանելն զմեզ՝ բանիւք քո իբրև քարամբք հարեալ զմեզ՝ շտապ տագնապի ի վերայ արկանես թափել զոգիս մեր: - 242. և ռամիկքն ամբոխին ոմանք ի կողմանէ մխեցին զձեռս ի գործ պատերազմին քարամբք: - 232. և տեսեալ զուարակ մի՝ գողացաւ և տարեալ մեկուսի յազեաց զնա և կարկառեալ քարամբք՝ մնայր երեկոյինն – 46. Եւ քանդեն աւերեն զմեհեանն և յատակեալ զտեղին՝ շինեն նորին քարամբք զմեծ եկեղեցին զսուրբ Գրիգորն ի Բլուր տեղւոջն – 126. զոր ժողովեալ պահեալ և կնքեալ ունէր յօր հատուցման վրիժուց՝ հատուցանել մեզ ըստ գործս մեր, ի հարկանել զքարի զոտս մեր. – 196. Իսկ շուրջ զբերդանման ապարանօքն՝ պարսպէ զբլուրն շուրջանակի յապառաժուտ տաշելոց քարանց, քաղաք ամենալից զհովիտն ամրացուցանելով: - 86. հարուստ մի հեռի զքարանցն տաշելոյ զհոլովումն բերելով առ տրամադրութիւն կոչարանին իբրև ասպարիսօք երիւք, զբացագոյնն մօտագոյնս գործելով սայլիցն հոլովմամբ. – 396. որ ի բախմանէ քարի և երկաթոյ կայծակունք արտաթափին, այլ և ի փայտից ընդ միմեանս յիրար շփելոյ, որպէս և անուոյ բնաւորեցաւ լինել, որ ի սաստիկ շրջագայութենէ սայլիցն բազում անգամ և առեղք փայտիցն վառմամբ հրոյ հրդեհին: - 52. որջացեալ ի մուտս կոյս յափն ծովուն ի փապար յարձանախիտ քարին և մանրեալ զարծաթեղէնն ընդ փայտեղինին. – 378. սոցա ի թիկունս հասեալ և հովիւ մի՝ պարսատկաւ քարինս ի վերայ արկանէին. – 202. ՎԽսպառ ստորև ամրականին ի գոգաձև տեղւոջն … շինեաց եկեղեցի հրաշագործ հրաշազան յօրինուածով եկեղեցի ի տաշեալ քարանց ի Մանազաւեան քաղաքին ի Վանտոսպ, և հիմնեցուցեալ յանուն սրբոյն Սիօնի, որ ի սուրբ քաղաքն Երուսաղէմ. – 390. քարինս տաշահոս հոլովեալ ի նիւթ եկեղեցւոյն ի Մանազաւեանն նահանգէ ընդ Բզնունական ծովն բերեալ մատուցանէ առ կատարումն հրաշագեղ դիտանոցին սրբոյն Սիօնի, այլովքն սրբական անուանակոչութեամբ տեղեաց տնտեսականին բանին Աստուծոյ մարդ եղելոյ: - 396.

ՔԱՐԱԲԼՈՒՐ - դարձեալ պարսպէ զքարաբլուրն ի պահպանութիւն ջրոյն ամրագունիւք շինուածովք – 88. և հաճոյ թուեալ յաչս նորա՝ շինէ զքարաբլուրն ապարանս արքայանիստ, աշնանայինս, պայծառայարդարս, գեղեցկայարմարս պարսպաւորս – 86. և շէն մարգարիտ զքարաբլուրն յօրինէ պարսպաւոր անկասկածելիս անմատչելիս ձեռաց պատերազմողաց – 88.

ՔԱՐԱԳՈՐԾ - Իսկ ի հարաւակողմն կուսէ ի ջրամբար արձանագործ քարեղինէն ճանապարհ աշտիճանեալ /390/ ներքուստ ի վեր մինչ ի կատար անձաւին հեշտալիր զելս և զէջս յօրինեալ, քարագործ աւազամած կրագործութեամբ: - 392.

ՔԱՐԱԹՈԹՕՇ - զի մողեսք և կովիդայք, քարաթոթօշք /գրքում՝քարաթաթօշք/ և բնդոունք ի վերայ եկեալ կերան զորս նորա: - 46.

ՔԱՐԱԿԱՐԿԱՌ - և դաշիկ արարեալ յայնկոյս քան զՎանտոսպ, ի տեղւոջն արձանաշար քարակարկառ գոգաձև միջոցի երկուց բլրակաց, որ հայի յԵրիվարաց արկման դաշտն, ի վերայ Լեզւոյ գեաւղջն, որ զաւրացն գեղեցիկ առասպելաբանեն սպիանած վերայն սպանելոցն ի մանկանցն Շամիրամայ: - 334.

ՔԱՐԱՆՁԱՒ - Բայց Աշոտ գնացեալ տալ պատերազմ ընդ ծովեզրեցիսն որք Ութմանիկ կոչին, որք ամրանային ի յԱմիւկ անկասկածելի քարանձաւին. – 332. Եւ անտի դարձեալ դառնայր Աշոտ ընդ միւս ևս ամրականն ընդ ոստոզերծ քարանձաւի, ի յարևելից կուսէ լերինն Վարագայ, ի վերայ գեաւղջն Կոխպանից, հանդէպ եկեղեցւոյն սրբոյն Հռիփսիմեայ – 334. և գլխաւորք Հայոց մեծաց ամրանային ի քարանձաւս ամրաշէն բերդիցս, ըստ տեղիս տեղիս և ըստ աշխարհս աշխարհս. – 124. Շինեաց և եկեղեցի մի յԱմրակայն քարանձաւի, ի կատար քարանձաւին, յանուն քաջամարտիկ զօրավարին սրբոյն Գէորգեայ - 390. Շինեաց և եկեղեցի մի յԱմրական քարանձաւի, ի կատար քարանձաւին, յանուն քաջամարտիկ զօրավարին սրբոյն Գէորգեայ - 390. Շինեաց և ի վերայ Ամրակայն քարանձաւին յելս և ի մուտս կոյս տունս խրախիցս ոսկեզօծս պատեշգամեալ, յաւելլով ի յառաջագոյն ի հօրէ նորա Դերանկէն շինեալ: - 390.

ՔԱՐԱՎԻԺԵԱԼ - ընդդէմ նայելով լերանցն Այրարատեան ազատն Մասեաց, ուր Արտաւազդն Արտաշէսեան քարավիժեալ խոհամանայր ի կոշտն կոհակին: - 392.

ՔԱՐԱՅԵԱԼ - և ի նիրհելն իւրում՝ ձայնէ հոգին աւտար ի բերանոյ կնոջն քարացելոյ եթէ՝ ծնցիս որդի աշխարհակալ. որ և ի պոռնկութենէ յղացեալ իսկ էր դուստր ցեղի Դանայ: - 158.

ՔԱՐԲ - Բայց նոքա ոչ վերակնեալք յօրէնս Տեառն, այլ ստացան իւրեանց անունկնդիր լսարանս, զչարագոյնն իժի և զանբժշկականն քարբի, արբեցան գինով յիմարութեանն. ստացան աչս, որովք ոչ տեսանիցեն, և ականջս, որովք ոչ լուիցեն. – 182. և զբովանդակ թոյնս անբժշկականս իժից և քարբից եհեղ ի վերայ քրիստոնէից. – 104.

ՔԱՐԵՂԷՆ - Գունակ Կորխային բանակին յանդնդաքակ տունսն զբնակութիւնսն արարին, անխայեալ ի նինուէականն ստրջացեալ նախ անդ ո՛չ անխայեալ առ քարեղէն սիրտ քաղաքացւոցն Դունայ: - 358. Իսկ ի հարաւակողմն կուսէ ի ջրամբար արձանագործ քարեղինէն ճանապարհ աշտիճանեալ /390/ ներքուստ ի վեր մինչ ի կատար անձաւին հեշտալիր զելս և զէջս յօրինեալ, քարագործ աւազամած կրագործութեամբ: - 392.

ՔԱՐՁԳՈՒԹԻՒՆ - Եւ ի բազում յուզիցն և ի խնդրոցն և զօրաժողովն լինելոյ և պատերազմ ընդդէմ վառելոյ և զձև ամրական մաքառմանցն յարդարելոյ և բռնալիր ուժեղագոյն մեքենային բախմանց քարձգութեանցն, զոր և ընդունայն աշխատութեամբ վարանեալ, անըստնանելի /հավանաբար՝ անստանալի/ մնալով ամրոցին՝դառնայ յիւր իշխանութիւնն: - 326.

ՔԱՐՇԵԱԼ - և առեալ զնա մտանեն ի մէջ մայրեացն, և ընդ գիրկս մտեալ Շաւասպայ Արծրունւոյ՝ զլայնալիճն լի քարշեալ հարկանէ ի թիկանց ընդ մէջ ողինն զկորովալիր մատանցն զազդոյ շարժումն թռուցեալ թափանցիկ ընդ չարախորհուրդ սրտին միջոցն դիպեցուցանէ. – 100. և իբրև մօտ եղև յափն գետոյն՝ քարշեալ ոմն զլայնալիճն, նստելով ընդ դարիւն, և հարեալ նետիւ ընդ բացատն, և երեսանակալ ձեռնն թուլացեալ. կրկնեալ այլ ոմն ճօճ նիզակաւն ընդ նոյն ակն՝ գետավէժ արարին զԱշխէթն. – 272.

ՔԱՐՇԵԼ - Յայնժամ հրամայեաց զօրավարն քարշել զմարմինս սրբոցն արտաքոյ քաղաքին, լինել կերակուր շանց և թռչնոց երկնից. – 268.

ՔԱՐՈՋ - և քարոզքն բարձրացուցանէին զերգսն մեծ և սաստիկ գոչմամբ, եթէ տուաւ իշխանութիւն Վասպուրական աշխարհին Աշոտոյ և որդւոյ իւրոյ Գրիգորի. – 314. և պատուիրակքն զքարոզն բարձրացուցանէին – 240. և քարոզն աղաղակէր, թէ ,,առաւ

իշխանութիւնն Վասպուրականի աշխարհին ի ձեռս Գուրգէնի փոխանակ եղբօր իւրոյ Աշոտոյ տիրել ընդ նոսա,,: - 236.

ՔԱՐՈԶԵԱԼ - բարձրաճիչ աղաղակաւ քարոզեալ. իբրև բանիւ զբարբառ հնչեցուցեալ ազդեցուցանօղ իմացունակութեամբ, զգայական ազդարարութեամբ՝ զեկուցանել զպատրաստութիւն նիւթոյն առ կատարումն սրբոյ եկեղեցւոյն աւարտագործեալ: - 396.

ՔԱՐՈԶԵԼ - Առ սոսա գնացեալ Գրիգորէս երեց որդին Վրթանայ՝ քարոզեաց նոցա զբանն կենաց. – 274. Դարձեալ նմին նման ասէ Պօղոս, զօրինացն ստորոգելով գրաւորութիւն, այսպէս ասելով, ,,մերձ է բան ի բերան քո և ի սրտի քում, այսինքն է /256/ բան հաւատոց զոր քարոզեմք,,. – 258. թէ ,,մերձ է բան ի բերան քո և ի սրտի քում, այսինքն է բան հաւատոյ զոր քարոզեմք,, - 258.

ՔԱՐՈԶԻՉ - և հրովարտակ արքայի ի ձեռս քարոզչացն, թէ յղեաց արքայ զԳրիգոր որդի Աշոտոյ յերկիր իւր՝ տիրել աշխարհի իւրոյ փոխանակ հօր իւրոյ: - 314.

ՔԱՐՏԱԿԱՏԵԼ - որք մտեալ քարտակատեցին զնա տապարօք ի սենեկի անդ և սպանին: - 152.

ՔԱՒ ԼԻՑԻ - Վասն մարմնաւորացն այնչափ նահատակեցայ, որպէս գիտացերն և որպէս այժմ լսես յինէն, վասն Քրիստոսի և վասն յաւիտենական կենացն ո՞չ մեռանիցիմ, կամ արդեօք ի քէ՞ն երկնչիցիմ. քա՛ւ լիցի. – 296.

ՔԱՒԵԱԼ - Ապա թէ փութաս ելանել ի կենաց աստի առ զայրուցս կատաղութեան քո և զոսկերս ցրուես յանապատս և լինել կերակուր գազանաց երկրի և թռչնոց երկնից՝ քո կամք լիցին, և ես քաւեալ եմ յարենէ քումմէ – 278.

ՔԱՒՈՒԹԻՒՆ - որգունակ քաւութիւնն և այլ կաի սպասու խորանին ի Մովսիսէ օրինադրեալ ի ձեռն ճարտարապետացն Եղիաբ և Բեսելիէլ խորանայարդարք: - 378.

ՔԵԶԷՆ - ,,յարուցեալ երթիցես դու ինքնին և քեզէն լուիցես ի նմանէ զոր ինչ ախորժիցէ, և բարձցի ի քէն ապստամբութիւնն, զորմէ կարծեն ապստամբ լինել ի թագաւորէն,,: - 214. և զանուն քաջութեան քո քեզէն կորուսանես, որով ամենայն աշխարհ զարհուրեալ դողաց և ոչ ոք եկաց ընդդէմ քո – 282. Եւ զոր ծնար և զգուեցերն՝ քեզէն կոչեսցես ի մահ,,: - 148. տես քեզէն և ծանի՛ր, զի ոչ գոյ վնաս իմ յիրիդ յայդմիկ կամ կարողութիւն արձակել զքեզ,,: - 238.

ՔԵՌԻ - այլ իբրև եմուտ Բուխայ յաշխարհս Վասպուրական՝ ել գնաց Գուրգէն առ Քուրդիկ Մամիկոնէից տէր ի Բագրեւանդ գաւառ, և անդ լինէր, զի էր Քուրդիկ քեռի Գուրգինայ: - 302. Եւ ազատորերոյն Վասպուրականի աղերսեալ՝ մի երթալ զայն ճանապարհ, առաջի դնելով զախտակրելն՝ նորա ընտրեալ զմահ ի վերայ քեռոյն իւր, քան զկեանս կեղակարծ ինչ խորհել զնմանէ: - 384. և որդի Որմզդի Խոսրով գնաց փախստական առ Մուրիկ թագաւորն Յունաց՝ զոր առեալ քեռիք նորա Վնդոյ և Վստամ գնացին փախստական ի դուռն կայսերական: - 136. մինչ ինքն Հերովդէս փախստեայ անձնապուր լեալ հանդերձ Ուրեղիանոսիւ զինակրաւ՝ անկանի առ քեռին իւր որդի Հիւրկանու քահանայի ի քաղաքն Ասկաղոն: - 78. Քանզի ի գնալ նորա զօրացուցանել զքեռին իւր զթագաւորն Հայոց, իսկոյն յելանելն նորա ի տանէ իւրմէ ի Վան քաղաքէ՝ տիրէ ի վերայ նորա ցաւք հիւանդագինք կարապետք մահու, անմերձենալիք ճարտարաց բժշկական ձեռնարկութեանն: - 384.

ՔԵՌՈՐԴԻ - Բայց հրաման ետ Դերանիկն Գրիգոր հարազատի իւրոյ ի նոյն տանէ Արծրունոյ, և կալաւ զնա և եդ ի յամուրսն Սևան. և հրամայեաց Հասանկան քեռորդւոյն իւրոյ՝ պահել զնա յընդարձակի: - 342. և առաջնորդ կացուցանէին իւրեանց զԱպուջափր Արծրունի, և ընդ նմա Սահակ Ապումկդէմ քեռորդի Ապուջափրի, այր քաջ և պատերազմող: - 304.

ՔԵՏԱՑԻ - Որպէս և Եզեկիէլ մարգարէ ասէ, ,,հայր քո քանանացի էր և մայր քո քետացի,,: - 182.

ՔԵՐԹՈՂ - Եւ արդ ըստ Եւսեբեա բազմայեղ յեղանակաց խուզմանցն և ըստ Ափրիկանոսի հաւատարմաբանութեանն և ըստ Մովսէսի Քերթողի՝ նախ ի մէջ առից զորպիսութիւն ազգացն բաժանմանցն գրել: - 12. զի լայնագոյնս ևս վասն այսորիկ պատմէ մեծ քերթողն Մովսէս – 42. Իսկ առ մեզ հասին զրոյցքս այս ըստ մնացորդաց պատմագրացն առաջնոց, ի Մամբրէէ Վերծանողէ և ի նորուն եղբօրէ Մովսէս կոչեցելոյ, և միւսումն Թէոդորոսի Քերթող– 74. որպէս ընթեռնուք ի բանիբուն գրակարգութեանն Մովսէսի

տիեզերահռչակեալ վարդապետի և քերթողի և մերոյ լուսաւորութեանցս հաստատագոյն յօրինողի – 96. Սահակս այս այն Սահակ է, որոյ հրամանաւ գրեաց մեծ վարդապետն Մովսէս տիեզերահռչակեալ քերթողն զգիրս Պատմութեան Հայոց մեծաց, հրաշազան յօրինուածով, սկսեալ յԱդամայ մինչ ի կայսր Զենոն. – 122.

ՔԵՐԹՈՂԱԿԱՆ - Առ սա ինձ ի ճախ ելանէ քերթողական առասպելն որ ասէ. – 108.

ՔԵՐԹՈՒԱԾՈՒԹԻՒՆ - այլ փոխանակ սոցա մատեայ ի տեղիս յայս, ձեռն արկեալ անիմաստաբար լի անհմտութեամբ և անհանճարութեամբ բուռն հարկանելով զմեծ զայս քերթուածութենէ: - 122.

ՔԵՅԵԼ - և նա ձեռնամուխ եղև զընդ նովաւ հնազանդեալս ի բաց կորզել քեցել ի նմանէ շրջաբերական թղթովք, զիշխան Վասպուրական զԴերանիկն, զԱպլբառ Կայսիկ զբռնաւորն Ապահունեաց, նմանապէս և զայլսն զոր և կարաց հրապուրել. – 350.

ՔԷՆ - Եւ եթէ զքէն արեանն Մուրկայ խնդրէ՝ զքէն արեանն Մուրկայ խնդրեաց Աստուած ի Փոկասայ ի ձեռն հօր իմոյ Հայրակղի. և եթէ երկիր խնդրիցէ՝ եհան Աստուած ի մէնջ և ետ ի ձեռս ձեր: - 144. Եւ եթէ զքէն արեանն Մուրկայ խնդրէ՝ զքէն արեանն Մուրկայ խնդրեաց Աստուած ի Փոկասայ ի ձեռն հօր իմոյ Հայրակղի. և եթէ երկիր խնդրիցէ՝ եհան Աստուած ի մէնջ և ետ ի ձեռս ձեր: - 144.

ՔԹԹԵԼ ԱԿԱՆ - և այն ինչ ի քթթել ականն դարձուցին զղաշիկն, և զհետ մտեալ փախստէիցն սուր ի գործ արկեալ՝ դիթաւալ կուտակս կուտակս արկանէին. – 382. յական քթթել ելից դիակամբք սպանելոցն և վիրաւորացն զերեսս դաշտին. – 400.

ՔԹԻՇ - Եւ ժողովել զբնակիչս աշխարհին համօրէն զարս և զկանայս և զայլս յերկրէն Աղուանից բազմութիւն ռամիկ շինականաց, և լեգէոնս զօրականաց զսակաւս ի լեառնն ամուր անուանեալն Քթիշ, ըստ այն մ և համբարս ռոճկաց: - 278.

ՔԻՄՔ - Եթէ, որպէս ասացի, ի բաց գնաս յինէն՝ խաղաղութիւն է, և թէ ոչ՝ պատերազմ և կռիւ և ճակատամարտ … դու վիշապ ծովական՝ և մեք կարթ, ի քիմս քո ի վեր ձգելով զքեզ ի խորոց անդնդոց. – 280. Յայնմ հետէ ի տարակոյս անկեալ Երուանդ՝ ոչ քաղցրանայր նմա քուն գիշերոյ, և ոչ համեղանայր կերակուր ի քիմս նորա: - 84.

ՔԻՆԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ - Նորա զչարեալ ընդ հասանել պատգամին՝ առ զայրուցս բարկութեան քինահանութիւն վրէժխնդրութեան արարեալ՝ ի բաց եհան ի գրոցն պատմութենէ՝ որ ինչ վասն տանն Արծրունեաց էր գործոց հանգամանք, և որ ինչ օրինակ մարտիրոսութեան Վահանայ Արծրունոյ: - 130.

ՔԻՆԱՀԱՐՈՒԹԻՒՆ - Այլ և իշխանն Գուրգէն հանապազ գրէր աղաչանս առ ծերսն և առ աւագագոյնսն նոցա, իբրև փորձութիւն և դիպուած համարէր զեղեալսն, և ոչ իսպառ քինահարութեամբ վարիլ առ հարկատուսն և առ հնազանդս իւրեանց: - 404. Իսկ ի հասանել սրբոյն Սահակայ ի դուռն հանդերձ նախարարօքն՝ զիջանէ ցածնու Վռամ ի բարկութենէ վրէժխնդրութեան Հայոց քինահարութեան անարգանաց Շապհոյ, և ընդ Յունաց զսերտ խաղաղութիւն ունելով.- 116. Որ կամէին դառնաբեր քինահարութեամբ ելանել ի վերայ աշխարհիս առ հասարակ յապականութիւն դարձուցանել: - 404.

ՔՄԱԶԱՐԴ - և բազում վնասս ի գործս արքունի կուտէին ի վերայ իշխանին Աշոտի. և քմազարդ բանիւք գրգռեն զթագաւորն ի վերայ իշխանին ի չարիս: - 180.

ՔՆԱՐ - և ահա աղաղակ և փողք և քնարք և ջնարք, և վառեալ զինու և սրոյ և ամենայն պատրաստութեամբ անհուն զօրացն, մինչ գրեթէ /գրքումէ՝ գրէթէ/ ի հիմանց զլեառնն տապալել – 284. նշանս կանգնեալ և փողք և քնարք հնչէին և թմբուկքն դափէին – 208.

ՔՆՆԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ - Եւ զի առ այսոսիկ փոյթ եղև մեզ քննասիրութեամբ լինել հասու և ոչ զանց առնել – 18.

ՔՆՆԵԼ - այլ և ոչ զմեզ ապստամբս կարծիցես գոլ յինքնակալ թագաւորէն և ի քումմէ ճոխութենէդ, եթէ հաւաստեաւ քննիցես: - 212. զի ստուգեալ քննեցին՝ միոյ առն երկուս յինքեանց հարեալ ընկեցեալ էր, թող զվիրաւորսն և զկողոպուտ և զձերբակալսն – 234. խնդրէր և զդիւան թուոյ զօրացն. քննեցին և գտին: - 198. Սոքա հրամանաւ Վահանայ Արծրունւոյ փոյթ յանձին կալեալ՝ խուզել քննել կարգել ի համառօտ բանս զաճմունս

ազգացն անցելոց ոչ կարի ինչ ընդ երկայնագոյնս աշխատասիրաբար անցանել պատմութիւնս: - 74.

քննել կարգել ի համառօտ բանս զաճմունս ազգացն անցելոց ոչ կարի ինչ ընդ երկայնագոյնս աշխատասիրաբար անցանել պատմութիւնս: - 74.

ՔՆՆՈՂԱԿԱՆ - Եւ անդէն զտարակարծելի գիւտիցն յոյս երկբայութեան՝ յայլոց քննողական աշխատութեանց եղից առ ընթեր թելադրութեամբ. – 12.

ՔՆՆՈՒԹԻՒՆ - ապա մտախորհ եղեն բազում քննութեամբ, և յանբաւ և յառաւել իմացմանց ընտրեցին՝ գրել և ծանուցանել թագաւորին վասն առնն այնորիկ. – 280. զի զկապեալսն յառաջ մատուսցեն ի հանդէս հարցափորձի քննութեան: - 240. մինչ ինքն նստցի յատենի և մուծցէ զնոսա ի դատաստան հարցափորձի և քննութեան վարուցն – 220.

ՔՇԵԼ - և բազմութիւն զինուորաց վառելոց աստի և անտի, և վարոցաւորք և սակրաւորք այսր անդր քշել զամբոխն դառոթեալ. – 236. և հովիւքն տաւաղելով զգառինսն քշէին ի դալարաբեր հովիտն – 268.

ՔՇԻԹ ԼԵԱՌՆ - և դարձեալ եդին ի վերայ ի տեղւոջ վկայութեանն նորա. ի Գառոզու մերձ ի լեառն Քշիթ, ուր էր բանակ այլազգեացն: - 290.

ՔՈ - և թէ նոքա յերիս կամ ի չորս կամ ևս աւելիս բաժանեալ օգնական առնիցեն իւրեանց զամուրսն՝ մեծ աշխատութիւն քեզ հասուցանիցեն, և ամենայն խորհրդոց քոց խափանիչք /212/ գտանիցին – 214. ,, վնասս և զբեկումն հարկաց արքունի և զկոտորումն զօրաց քոց Աշոտ գործեաց, և նա է պատճառ ամենայն ապստամբութեան Հայոց ի քումմէ թագաւորութենէդ, ասեն, ո՛վ քաջդ և հաւասար աստուածայնոց կարողութեան ինքնակալ, և ընդհանուր իշխեցօղ կենաց և մահու,,: - 180. ,, վնասս և զբեկումն հարկաց արքունի և զկոտորումն զօրաց քոց Աշոտ գործեաց, և նա է պատճառ ամենայն ապստամբութեան Հայոց ի քումմէ թագաւորութենէդ, ասեն, ո՛վ քաջդ և հաւասար աստուածայնոց կարողութեան ինքնակալ, և ընդհանուր իշխեցօղ կենաց և մահու,,: - 180. ,,Մուտ ի տապանն դու և որդիք քո և կանայք որդւոց քոց. – 30. ,,նիստ դու աստ, մինչև արձակեցից զքեզ և արարից զկամս հայցուածոց քոց վասն որոյ եկեալ ես,,: - 226. և ոչ զմեզ ապստամբս կարծիցես գոլ յինքնակալ թագաւորէն և ի քումմէ ճոխութենէդ, եթէ հաւաստեաւ քննիցես: - 212. Ասէ, ,,զի՞նչ է նոր հաւատդ, որ այժմ ի քէն երևի. եթէ այլ ևս յաւելցիս ասել՝ անձին քում դու եղիջիր պարտական,,. – 160. Բայց թէ է՞ր աղագաւ պատմութիւն վկայութեան Վահանայ ոչ է գրեալ ի գիրս պատմագրի՝ ստուգապէս առանց յերկուանալոյ ցուցանեմ քում ուսումնասէր քաջահմտութեանդ: - 128. Դարձեալ նմին նման ասէ Պօղոս, զօրինացն ստորոգելով գրաւորութիւն, այսպէս ասելով, ,,մերձ է բան ի բերան քո և ի սրտի քում, այսինքն է /256/ բան հաւատոց զոր քարոզեմք,,. – 258. ես վաղ անարգեցի զքեզ, և ոչ փոքր ինչ երկիւղ կալայ ի սրտի իմում վասն քո, զի քամահելով ի վերայ քո՝ զզօրավարն քո հանդերձ զօրօքն ի սուր մատնեցի, և զաւար նորա բաշխեցի, /294/ և յերկրորդումն ոչ փոքր նախճիրս համարեցի զօրացն քոց. – 296. Եւ անդէն իսկ և իսկ փութացաւ, եհաս գուժական առ թագաւորն, եթէ սպանաւ զօրավարն քո և ապստամբեաց ի պետութենէ քումմէ աշխարհին Հայոց: - 190. և Դաւիթ ասէ, ,,յոր հաւատացի զնոյն և խօսեցայ,,. և Պօղոս՝ ,,մեք հաւատամք զոր խօսիմքն,,. և դարձեալ Պօղոս՝ ,,եթէ խոստովանեսցիս բերանով քով զտէր Յիսուս, և հաւատասցես ի սրտի քում թէ Աստուած յարոյց … - 258. և Դաւիթ ասէ, ,,յոր հաւատացի զնոյն և խօսեցայ,,. և Պօղոս՝ ,,մեք հաւատամք զոր խօսիմքն,,. և դարձեալ Պօղոս՝ ,,եթէ խոստովանեսցիս բերանով քով զտէր Յիսուս, և հաւատասցես ի սրտի քում թէ Աստուած յարոյց … - 258. Եւ եթէ քոյին կամաւ երթիցես՝ թերևս օգուտ բազմաց և անձին քում եղիցի. – 216. և կարիցես զիշխանս Հայոց կապանօք առ մեզ հասուցանել, մանաւանդ զիշխանն Վասպուրական զԱշոտ՝ քեզ և զաւակի քում տաց զերկիրն զայն ի ժառանգութիւն: - 184. և մեք ոչ եմք ապստամբք ի քումմէ ինքնակալ թագաւորութենէդ. – 242. և յարձակեալ բազում անգամ ի վերայ յունական զօրուն որք ընդդէմ զօրաց քոց պատերազմէին՝ և անդ ոչ սակաւ հեղմունս արեանց արարեալ փոխանակ զօրաց քոց ի զօրացն Յունաց. – 304. և յարձակեալ բազում

անգամ ի վերայ յունական զօրուն որք ընդդէմ զօրաց քոց պատերազմէին՝ և անդ ոչ սակաւ հեղմունս արեանց արարեալ փոխանակ զօրաց քոց ի զօրացն Յունաց. – 304. Եւ նորա զեկուցեալ վասն նորա Բուխայի՝ ասէ. ,,այրս այս Գուրգէն ի տոհմէն Արծրունեաց, այր քաջ և պատերազմող, ի յահէ քումմէ անցեալ գնացեալ զկողմամբքն Յունաց – 304. - և տեսանելով մեր զխնամարկութիւն բարի կամաց քոց ի վերայ աշխարհի, և զսէր երախտեաց որ առ մեզ՝ յօժարագոյնս եղիցուք և մեք մտերմութեամբ ծառայել և փութով մեծաւ կատարել զհրամայեալսն ի քէն,,: - 186. զի անտի և անտի ի բաց կացցեն /12/ տարակուսական մտածութեանց ծուփս խորհրդոց ի քումմէ հանճարեղ խոհականալիր բանգիտութենէ: - 14. Զոր և մեր ըստ հրամանի քում, Գագիկ զօրավար Հայոց և Վասպուրական իշխան, ջան յանձին տարեալ ընդ համառօտութիւն զրուցատրութեանցն անցեալ – 74. ,,մերձ է բան ի բերան քո և ի սրտի քում, այսինքն է բան հաւատոյ զոր քարոզեմք,, - 258. յայնժամ ելցէ հուր ի քէն ծնեալ, և կերիցէ զքեզ և զբազմութիւն ուստերաց և դստերաց քոց, ի քէն ակն ունելով զբորբոքումն: - 148. Քակտեսցի և աւերեսցի պերճութիւն տաճարաց քոց, և ամենայն ուրեք անարգեսցի: - 148. որպէս ասաց Ամովս մարգարէ, ,,գերծիր և կտրեա ի վերայ փափուկ որդւոց քոց, լայնեա զխզումն քո իբրև զարծուոյ, զի գերեցան ի քէն,,: - 238.

ՔՈՂ - քող արկեալ զդաւաճանող կեղծաւորութիւնն, զբարձումն բոլոր իշխանացն Հայոց, մանաւանդ զնախագահանստեալն զԱշոտ իշխանաց իշխան: - 340.

ՔՈՂԱՐԿԵԱԼ - և խորամանկ խարդախութեամբ քողարկեալ զբանսն՝ և ասէ – 242.

ՔՈՅ - ասէ՝ զի դայեկաբար զորդիսն Սանատրկոյ սնուցանէաք, և դու ի թագաւորելդ քոյ որոյ երդմունս արարեալ յԱրտեմի և յԱրամազդ անկասկած կալ մնալ վասն որոյ երկիւղն ունէր: - 82. Եւ զչարեալ ընդ խափանումն խորհրդոցն իւրոց՝ ամբաստան յոյժ լինէր զԱշոտոյ հանդերձ թղթովք Տաճկաց, որք էին ի կողմանս Հայոց, բազում այն ինչ զոր ստութեամբ քան թէ ճշմարտութեամբ զեկուցանեն զնմանէ զգործս, և թէ հակառակս ևս թագաւորութեան քոյ բանընդդէմ լինի հանապազ: - 172.

ՔՈՅԻՆ - Եւ եթէ քոյին կամաւ երթիցես՝ թերևս օգուտ բազմաց և անձին քում եղիցի. – 216.

ՔՈՅՐ - Այնուհետև սկսաւ կորապաղատն արկանել բանս խարդախութեան ի մէջ Դերանկին և Հասանայ, որ էր որդի քեռն Դերանկին, որպէս թէ ոչ ուղիղ նայի ընդ նա Դերանիկն, այլ թէ՝ և հանել ի նմանէ զամրոցն և զաշխարհն նկրտել. – 346. Բայց յաւելեալ լինի պատճառ ունելոյն զնա զայս օրինակ, եթէ էր փեսայացուցեալ զԴաւիթ զեղբայր կորապաղատին ի քոյր իւր Մարիամ. – 342. և համոզեալ ի միջի նոցա յուղարկել զնոսա, զի էր քոյր Բագարատայ: - 176. Եւ մօտ առ սոցա կայ լեառն Կաւկասու, յորում բնակեն ազգք յամենայն լեզուաց բաժանեալք, ըստ ազգս ՀԲ ազգացն, և կեան առանց առաջնորդի, և օրէնս անձանց ունին ամենայն ոք որ զինչ կամի, և ընդ մայրս և ընդ քոյրս ամուսնանալ: - 274. Ընդ որ յոյժ ուրախացեալ Շապուհ՝ խոստացաւ փեսայացուցանել զՄեհուժան ի քոյր իւր Որմզդուհի: - 102. Նա և մայր իշխանին Աշոտի, քոյր Սահակայ և Բագարատայ իշխանին Տարաւնոյ… երթեա՛լ ընծայիւք բազմօք յանդիման լինէր Յովսէփայն և խնդրէր զհաշտութիւն և զխաղաղութիւն հաստատել առ որդիսն իւր և առ բոլոր աշխարհն Վասպուրական: - 186. նոցա կալեալ զտիկինն Ռշտունեաց զկին Գարեգնի զքոյր Վարդանայ Մամիկոնէի ածեալ ի Վանտոսպ ի քաղաքն Շամիրամայ, մատնեն ի խոշտանգանս և ի տանջանս դառնագոյնս. – 102. քանզի յառաջագոյն տուեալ էր զնոսա ի ծառայութիւն քեռ իւրոյ Տիգրանուհեայ կնոջ Աշդահակայ, յասացեալ տեղիս բնակեցուցանելով: - 64.

ՔՈՒԱՒՈՐ - և հասեալ ի տեղի ապառաժ քուաւոր՝ անդէն զետեղէր և զգրաստն: - 34.

ՔՈՒՆ - Եւ հատաւ քուն յաչաց նորա, և ոչ ոք մտանէր և ելանէր առ նա զաւուրս Ժ, զի եմուտ ի սենեակ ամօթալի երեսօք. – 282. Եւ իբրև գիշերն տարածեցաւ և խաւարն թանձրացաւ և սկսան ամենեքին մտանել ի քուն յանձնիւր օթանոցն՝ յանկարծակի փայլիւն սուսերաց և մոմեղինաց վառելոց և գունդք խորհրդականացն և Հասան ընդ նոսա. – 348. մինչ քաղցրատենչ քունն ի վերայ հասանէր որ զպահպանութիւն գիշերոյն պահէին՝ նորա

ամբարձեալ զպղծալից ձեռն ի սրբութիւն սրբոցն և առեալ զսուրբ նշան խաչին Քրիստոսի և ընդ պատուհանն արտաքս ելեալ – 378. Յայնմ հետէ ի տարակոյս անկեալ Երուանդ՝ ոչ քաղցրանայր նմա քուն գիշերոյ, և ոչ համեղանայր կերակուր ի քիմս նորա: - 84. և ոչ քաղցր թուէր նմա քուն գիշերոյն, և փափկութիւն տունջեան յոչինչ համարեալ լինէր – 242.

ՔՈՒՇ - Եւ են ի թուել մինչ ցայս վայր այսոքիկ. Ադամ, Սէթ, Ենովս, Կայիանան, Մաղաղայէլ, Յարէդ, Ենովք, Մաթուսաղայ, Ղամէք, Նոյ, Քամ, Քուշ, Նեբրովթ որս և Բէլ: - 36. Իսկ Նեբրովթ որդի Քուշայ որ ի Քամայ՝ յոյժ ուժգնագոյն ոչ միայն քան զառաջինսն ուրուականաց լինել, այլ և ոչ Հերակլի – 36. Քամ ծնանի զՔուշ – 42. քանզի Եթովպացի իսկ ասի Քուշ որդի Քամայ. – 42. Քուշ ծնանի զՄեստրիմ: - 42.

ՔՈՒՇԱՆ/Ք/ - Բայց արքայն Պարսից հեռացեալ պատերազմաւ ի Քուշանն/հավանաբար՝ Քուշանք/ ի դուռն Ճորայ. – 128.

ՔՈՒՇԱՆՔ - գրէթէ անցուցանէր զանցուցանէր զքաջութեամբքն Արշակայ Պարթևի, ընդ քաջացն Քուշանաց, Մարաց և Ելիմացւոց. – 72. և բռնութեամբ կալեալ զԲախլ և զամենայն երկիրն Քուշանաց, մինչև յայնկոյս գետոյն մեծի որ կոչի Վահոտ. – 136. և անդ սպանանի արքայն ի Քուշանաց. – 128. Եւ փախեաւ Յազկերտ յերեսաց /164/ նոցա և ոչ կարաց ճողոպրել. քանզի հասին զհետ նորա մերձ ի սահմանս Քուշանաց, և կոտորեցին զամենայն զօրս նորա. – 166.

ՔՈՒՐԱՅ - Իսկ ի չորրորդ ամին դարձեալ ի բարձրագոյն քան զառաջինն կազմեալ զմեքենայս չարին արկանել զԳրիգոր ի քուրայս նեղութեան. – 252.

ՔՈՒՐԴԻԿ - այլ իբրև եմուտ Բուխայ յաշխարհս Վասպուրական՝ ել գնաց Գուրգէն առ Քուրդիկ Մամիկոնէից տէր ի Բագրեւանդ գաւառ, և անդ լինէր, զի էր Քուրդիկ քեռի Գուրգինայ: - 302. այլ իբրև եմուտ Բուխայ յաշխարհս Վասպուրական՝ ել գնաց Գուրգէն առ Քուրդիկ Մամիկոնէից տէր ի Բագրեւանդ գաւառ, և անդ լինէր, զի էր Քուրդիկ քեռի Գուրգինայ: - 302. որոց անուանք ճանաչի սոցա՝ տէր Սմբատ սպարապետ Հայոց, և Գրիգոր Քուրդկայ որդի Մամիկոնէից տէր, և Ատրներսեհ /296/ Աղուանից իշխան, և Գրիգոր Սիւնեաց տէր – 298.

ՔՈՒՔ - և ետ բերել քուքս և տանջել զնոսա քքովքն յերկար, մինչ կարծել ի նմին վախճանել – 292. և ետ բերել քուքս և տանջել զնոսա քքովքն յերկար, մինչ կարծել ի նմին վախճանել – 292. և ետ բերել նմա ըստ օրինի գլխապետութեան սուսեր իշխանական ընդ մէջ արկեալ և գօտի արիական շրջապատեալ զմիջաւ, քուքք խիզախողք և երիվար բարձրավիզ, ոտնատորոփ, խրոխտալիր, յարմարական առ ընթացս պատերազմականս: - 308.

ՔՌԻՒՍԻ - յղեն զոմն ի ճգնաւորացն առ տիկինն, զկռոցն յանդիմանելով զսնոտի և զանօգուտ պաշտօնն, որպէս և սուրբն Քռիւսի առ Արտաշէս: - 88.

ՔՍԱՆԵՐՈՐԴ - Եւ եղև յամի չորեքտասաներորդի Խոսրովայ արքայի, ի քսաներորդ ամի Մուրկայ թագաւորութեանն՝ ապստամբեցան ի կայսերէ զօրքն Յունաց, որք ի Թրակացւոց կողմանէն – 140. Ի ՔՍԱՆԵՐՈՐԴԻ ԱՄԻ ԴԱՐԵՀԻ ՄԵՌԱԻ ՏԻԳՐԱՆ ՀԱՅԿԱԶՆԵԱՅ: - 68.

ՔՍԱՆ ԵԻ ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ - Եւ եղև յաւուրն ինն և տասներորդի, յամսեանն մարգաց, որ օր ԻԸ էր ամսոյն, յամի քսան և հինգերորդի թագաւորութեանն Խոսրովու, որ կոչէր Ապրուէզ, զկնի Ժ աւուր անցանելոյ զատկին՝ առին զքաղաքն. – 142.

ՔՍԱՆ ԵԻ ՀԻՆԳ ՀԱԶԱՐ - Եւ ինքն թագաւորն ժողովեալ զօր հարուստ աւելի քան զհազարաց հնգից և քսանից, և եկն անց յայնկոյս գետոյն Երասխայ, և բանակեցան ի տեղւոջն: - 382.

ՔՍԵԼ - Նոյն ժամայն մատուցեալ ոմանց առ Դերանիկն՝ ստուգագոյնս քսէին վասն Գագկայ Ապումրուանայ. խորհել ընդ կորապաղատին, զոր ինչ գործեաց Հասան զանօգուտսն. – 348.

ՔՍԵՐՔՍԵԱՆՔ - Իբրև աջողութիւն գործոյն գլխաւորեցաւ՝ եղև դառնալ Քսերքսեանց, առեալ ի պարգևի զՏմորիս ամրոցաւն և զգետափնեայսն Նինուէի: - 66.

ՔՍԵՐՔՍԷՍ - Առ որ զբարեկամութիւնն ողջ պահելով յղէ զնոյն Քսերքսէս և զԱրշէզ որդի նորուն քառասուն հազարաւ. – 66. բայց կանոնեցի զանուանս ի մատենիս: Տիգրան. Աղրամելէք. Ներս. Ներսէխ. Մարոդ. Արշամ. Արշաւիր. Ասուդ: Պարսից թագաւորք. Քսերքսէս. Արտաշէս երկայնաձեռն. Դարեհ. Արտաշէս. Ողոքոս. Զարսէս. Դարեհ: Ապա Աղէքսանդրոս Փիլիպպեայ Մակեդոնացի տիեզերակալ թագաւոր: - 68. և առաջնորդեաց նոցա Քսերքսէս և Արշէզ մինչ ի սուրբ քաղաքն յԵրուսաղէմ. – 66. Զայս իմացեալ խորհրդականութիւն Քսերքսէս յԱդրամելեայ և Սանասարայ յորդւոցն Սենեքերիմայ՝ ապա գան առ Տիգրան Հայոց թագաւոր և զեկուցանեն նմա վասն որոյ խորհի Աշդահակ. – 62. զոր անյապաղ փութով զզօրսն հարաւային և հիւսիսայինս տալ ի ձեռս Քսերքսեայ և Արշէզայ որդւոյ նորուն Քսերքսեայ զի փութով անդր հասցեն. – 64. զոր անյապաղ փութով զզօրսն հարաւային և հիւսիսայինս տալ ի ձեռս Քսերքսեայ և Արշէզայ որդւոյ նորուն Քսերքսեայ զի փութով անդր հասցեն. – 64. հասանէ արքայն Կիւրոս և Քսերքսէս. – 64. Յայնժամ ձայն բարձեալ Քսերքսէս և Արշէզ լի իմաստութեամբ, որպէս թէ ի զօրացն Լիդէացւոց իցեն, ասեն՝ հարան /64/ զօրքն Կիւրոսի, և փախեաւ արքայն: - 66. յետուստ կողմանէ աճապարեալ Քսերքսէս բուռն հարեալ զդիակաց պղնձակուռ վարապանին Աշդահակայ ի վերայ թիկանցն զգաւակս երիվարին արկեալ – 64. Նոյն ժամայն Քսերքսէս և Արշէզ վազս առեալ պատահեն Լիդէացւոյն. – 66. Շահակս այս անուանէ զանուն որդւոյ իւրոյ՝ Կիւրոս, յիշելով զլաւութիւն առնն և զբարեկամանալն նախնոյն նորա Քսերքսեայ: - 72.

ՔՍԻՍԻԹՐԻՍ/ՔՍԻՍՈՒԹՐԻՍ/ - որ զջրհեղեղին իրս գուշակեաց Քսիւսիւթրեայ, /անվանացանկում՝ Քսիսութրիս/ և զառաջինս իւր գործոց բնաբանապէս գրել և դնել յաման պղնձի մաձեալ կապարով ի պահեստի ի Սիպարացւոց քաղաքին: - 36. որ էր հինգերորդ Զրուանն Քսիսութրեա: - 14.

ՔՍՈՒԹԻՆ - այլ և ընդ միմեանս արկանէին բանս քսութեան – 194. բանսարկուք ոմանք հրապոյրս պղտորս քսութեան ածէին տանէին ի միջէն առ միւսն, որպէս թէ զչարիսն իրերաց առ հազարապետն խորհել նիւթել յայտ ածէին և զպատճառն զմիմեամբք արկանէին ի գաղտնիս քրթմնջելով: - 342. Եւ այլք մերձ կացեալ առ Դերանիկն՝ ամբաստան լեալ Աշոտոյ կորապաղատէ, որպէս թէ նախանձու լցեալ, և քսութեամբ վարէր ի մէջ հազարապետին, և թէ արկանել ևս ջանայր զնա յիշխանութենէ անտի նորա: - 342. և զմտաւ ածեալ զքսութիւնն զոր զեկուցին զԱշոտոյ կորապաղատէ առ Դերանիկն, եթէ ստութեամբ և եթէ ճշմարտութեամբ՝ մեզ չէ յայտ: - 342. Ընդ ժամանակս Պերոզի արքայից արքայի, ոմն յաղանդոյն Նեստորի Բարձումայ անուն, որ ունէր զանուն եպիսկոպոսութեան, զօրեղագոյնս զնեստորական հերձուածոյն բուռն հարեալ, և քսութեամբ զնախարարացն Հայոց առ Պերոզ վարելով՝ բազում օճիրս արիւնհեղութեան գործեաց: - 130. սա մատուցեալ առ թագաւորն Տիրան՝սկսաւ քսութեամբ խօսել ի գաղտնի զտանէն Արծրունեաց և զՌշտունեաց - 98.

ՔՍՍԻՉ - լինել տիրակորոյսք և աշխարհաւերք, բանսարկուք և քսսիչք, խռովասէրք մանաւանդ քան թէ խաղաղասէրք – 210.

ՔՐԹՄՆՋԵԼ - բանսարկուք ոմանք հրապոյրս պղտորս քսութեան ածէին տանէին ի միջէն առ միւսն, որպէս թէ զչարիսն իրերաց առ հազարապետն խորհել նիւթել յայտ ածէին և զպատճառն զմիմեամբք արկանէին ի գաղտնիս քրթմնջելով: - 342. Իբրև գիտաց իշխանն, եթէ վճարեալ է չարութիւնն յաչս նոցա, և այլ ընդ այլոյ խօսին, և ի գաղտնիս քրթմնջեն, և անտեղի և անընդունակ հրամանաց նորա լինէին՝ ետ պատասխանի և ասէ – 214.

ՔՐԻՍՏԱՓՈՐ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ - Ի ժամանակին յայնմիկ էր ճոխացեալ պանծալի աթոռակալութեամբ սրբոյն Գրիգորի տէր Քրիստափոր Հայոց կաթողիկոս. - 130.

ՔՐԻՍՏՈՆԵԱՅ - Եւ վազէր ընդ բանակն, կանչէր, ինչէր, շարժէր զձեռնն և ասէր, ,,ես քրիստոնեայ եմ, քրիստոնեայ եմ,, - 224. ,,Քրիստոնեայ եմ և մեռանիմ վասն Քրիստոսի, և մկրտիմ ի Հայր և ի յՈրդի և ի Հոգին սուրբ, ոչ ջրով, այլ իմով արեամբ: - 222. անկեղծաւոր և աննենգ տիրասիրութեամբ ցուցանել հնազանդութիւն հպատակութեամբ,

մինչ յարիւն և յապաժոյժ նահատակութեամբ առնուլ վրէժս ի Պարսկացն հինիցն՝ զաւեր եկեղեցեացն Հայաստանի և զնեղութեանցն և զգերփանացն և զասստիկ արիւնահեղութեանցն զքրիստոնէից և զուխտի մանկանց եկեղեցւոյ սրբոյ: - 134. ասէ ,,երէցդ այդ եկեալ է զհետ գերելոց քրիստոնէիցն՝ հակառակ կալ հրամանաց արքայիդ և օրինաց Մազդեզանց և Արեաց – 104. Արշակայ գնացեալ զկողմամբ Միջագետաց, լաւ համարեալ ընդ ձեռամբ քրիստոնեայ թագաւորի հնազանդել, քան Պարսկականն հնազանդել տէրութեանն. – 110. և բազմութիւն քրիստոնէիցն … գոհացեալ միաբան ետուն փառս Աստուծոյ, որ զօրացոյց զսուրբսն և արար յամօթ զսատանայ հանդերձ գործակցովքն իւրեանց: - 268. և զբովանդակ թոյնս անբժշկականս իժից և քարբից եհեղ ի վերայ քրիստոնէից. – 104. Եւ հրամայեաց ածել ոսկերիչ և նորոգեալ նորացոյց զանյաղթ փայտ խաչին Քրիստոսի, մատուցեալ զբեկորսն առ իւրաքանչիւր յօդս, պատեալ մաքուր արծաթով վայելչագոյն քան զառաջինն, ի պարծանս քրիստոնէից և յամօթ և ի նախատինս թշնամեաց խաչին Քրիստոսի: - 378. և նորա ճիչ բարձեալ ասէ, քրիստոնեայ եմ. և նա ևս պնդէր և ասէր, ,,մի՛ մեռանիր, մսլիմանակ ես,,. – 222. Եւ վազէր ընդ բանակն, կանչէր, հնչէր, շարժէր զձեռնն և ասէր, ,,ես քրիստոնեայ եմ, քրիստոնեայ եմ,, - 224. զոր արար քրիստոնէիցն ևս առաւել Հայաստան աշխարհիս – 106. Զորս առեալ քրիստոնէից զպատուական մարմինս նոցա՝ ծածկեցին փառաւորապէս թաղմամբ, ամ ըստ ամէ տօնիւք զօր կատարմանն յիշատակել, որք են արք թուով Է: - 268. զսուրբ եկեղեցիս, զտունս աղօթից քրիստոնէից այրել աւերել հիմն ի վեր տապալել, զքահանայսն նորոյ ուխտի ի սուրս իւրեանց մաշել, զձերս և զպառաւունս մահու սրոյ սպանանել, զերիտասարդս և զկուսանս խաղացուցանել ի գերութիւն, զստացուածս և զինչս վատնել աւարառութեամբ. – 398. թէպէտ և ոչ համարձակեաց զամենայն բառնալ, այլ յոյժ պատկառանօք ամաչեցեալ՝ լքաւ ի ստութենէ անտի, որ յանդիմանեցաւ ի թղթոյ կայսերն, և ի ձեռն այսորիկ ցուցանէր բարեմտութիւն մեծ առ ազգս /166/ քրիստոնէից. – 168. Իսկ առ մեզ ծանուցեալ զոր ինքն ասաց, թէ Քրիստոնեայ եմ, ըստ այնմ թէ ,,ծառայի իմոյ կոչեսցի անուն նոր, որ օրհնեսցի վերայ /ճիշտը՝ի վերայ/ երկրի,,՝ գրեցաւ յիշատակարանս սրբոյն: - 224. մեռան նոքա անդ և թաղեցան փառաւորապէս ըստ օրինի քրիստոնէից յուխտէ Յակոբկաց, որ անդ են հաւատացեալ ժողովուրդք, և զխոստովանողական անուն ստացեալ փառաւորեցան յերկրի և պսակելոց են ի Քրիստոսէ ընդ ամենայն սուրբս. ամէն: - 324. յերկուս կողմանս բաժանեալ զնայեցուած խորհրդոցն, և կայր կեղծաւորութեամբ անհաստատագոյն և անօգուտ հնարիմացութեամբ, ընդ քրիստոնեայսն քրիստոնեայ և ընդ պարսկականսն զնոցայսն կեղծաւորէր: - 112. յերկուս կողմանս բաժանեալ զնայեցուած խորհրդոցն, և կայր կեղծաւորութեամբ անհաստատագոյն և անօգուտ հնարիմացութեամբ, ընդ քրիստոնեայսն քրիստոնեայ և ընդ պարսկականսն զնոցայսն կեղծաւորէր: - 112. Նոյնժամայն իբրև կատարեաց զամենայն կամս չարութեան իւրոյ ի վերայ սրբոյ եկեղեցւոյ և /262/ կործանեաց կորոյս զբազումս ի գնդէն քրիստոնէից – 264. որք գնացին առ Վռամ, և ոչ առ Թէոդոս բարեպաշտ և զուգափառ քրիստոնեայ թագաւոր, զեղխեցան ամբարշտաբար առանց խորհրդոց: - 118. սա էր այր ժանտ, և մոլեկան հոգւով շարժեցեալ՝ բազում չարիք մարտնչէր ընդ ազգն քրիստոնէիցն. – 168. վարեն ի գերութիւն զբնակիչս քաղաքին ԵՌ զՀրէայսն, և ԺԸՌ զքրիստոնեայսն և զորս ածեալ գերի Բարզափրանայ զՀրէայսն հրամանաւ Տիգրանայ – 104. Ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ մինչ ճոխացեալ մեծամեծս փքայր Ջափրմոթոքլ ի վերայ քրիստոնէից, որպէս Սենեքէրիմ նախնին մեր ի վերայ Երուսաղէմի և ժողովրդեանն Իսրայէլի՝ յեղակարծում հասեալ ի վերայ նորա որդին իւր Մոթէին սպան զնա – 318.

ՔՐԻՍՏՈՆԷՈՒԹԻՒՆ - ,,եթէ կամիս կեալ ընդ իս և վայելես ի կեանս աշխարհիս, և ընդունել պարգևս և պատիւս յինէն՝ հաւանեա հրամանի կամաց իմոց և ի բաց լեր ի հաւատոց քրիստոնէութեանդ, զոր պաշտես – 294. Ազդ առնէ քաղաքապետին Տփղեաց. և խնդրեալ զնա առ ինքն՝ /316/ ստիպէր տագնապէր ահս արկանելով, թողուլ զօրէնս

քրիստոնէութեան և յանդորր ելանել: - 318. այլ ստիպեսցուք զըմբռնեալսն՝ ի բաց կալ ի հաւատոց քրիստոնէութեանն. – 196. առ որ յղեալ բազում անգամ պէսպէս սպառնալեօք և ողոքական բանիւք հաւանութեամբ թողուլ զօրէնս քրիստոնէութեան և հաւասարակցել այլոց ուրացողացն զՔրիստոս. – 318. Բայց ըստ կարգաց քրիստոնէութեան վարէր ըստ արժանի պատուիրանաց Տեառն, և ըստ խրատու մեծին Վրթանեայ յապահովանայր ամենայնիւ, թագաւորեալ ամս ԺԹ: - 96. դնէր ուխտս ընդ իշխանս աշխարհիս Հայոց՝ գնալ ըստ արժանի /180/ հաւատոցն Քրիստոսի, զի վկայեսցեն ըստ անուան քրիստոնէութեանն և գործոքն: - 182. և Զ ամ կեցեալ յետ գերադարձն լինելոյ, և մտեալ յաշխարհս՝ համարձակ զքրիստոնէութեանն ունելով զկրօնաւորութիւն, և ի զղջել յապաշաւ ի վերայ ուրացութեանն զՔրիստոս լինելով: - 336. Եւ ընդ մտանելն նոցա աշխարհս՝ վրդովեցին զուխտ քրիստոնէութեանն, և փոյթ ընդ փոյթ ձեռնամուխ եղեն աւերել քանդել զեկեղեցիս, զտունս աղօթից կործանել. – 124. և ի բաց բարձ զանուն քրիստոնէութեան ի միջոյ նոցա,,: - 196. զի այնու դիւրաւ կարասցեն հերքել մերժել ի բաց կալ ի սուրբ հաւատոյ պարկեշտ կրօնից քրիստոնէութեան: - 124. թողեալ զօրէնս քրիստոնէութեանն՝ հնազանդեցան որմզդական մոլորութեանն մոխրապաշտ վարդապետութեանն: - 102. նոյնպէս և տանջանքն նմին նման յաւիտենականք և մշտնջենաւորք յանապատ յաւիտեանս և յանմահ խոշտանգանս՝ պղծոցն և ուրացողացն ի սուրբ և յանբիծ հաւատոց քրիստոնէութեանն. – 264. սակայն կանոնական սահմանադրութեանն արտաքոյ մնացեալ, գայթ ի գայթս զքրիստոնէութեանն վարս բերելով անառակութեամբք և արբեցութեամբ, խառն անկողնօք և պղծութեամբք աղտապիղծ սարսափելի և գարշելի խառնակութեամբ արուապղծութեամբք – 336. ստիպեն լքանել թողուլ կրօնս քրիստոնէութեան, հնազանդել պաշտել զօրէնս մազդեզական մոխրապաշտութեանն – 102.

ՔՐԻՍՏՈՍ - Նորա ծաղր արարեալ զնովաւ՝ ընտրեաց զկապանս և զբանդ, նաև զմահ քաջութեամբ վասն անուանն Քրիստոսի, քան զկեանս խղճիւ: - 318. ,,և ո՛վ տայր ինձ վկայել ի վերայ ճշմարտութեանն և մեռանել վասն անուանն Քրիստոսի, և զարիւն իմ փոխանակ արեանն Քրիստոսի հեղուլ և զմարմին իմ փոխանակ մարմնոյ նորա ի մահ մատնել և զչարչարանս իմ ընդ նորա չարչարանսն խառնել, զի և ընդ նմա փառաւորեցայց. – 290. ,,և ո՛վ տայր ինձ վկայել ի վերայ ճշմարտութեանն և մեռանել վասն անուանն Քրիստոսի, և զարիւն իմ փոխանակ արեանն Քրիստոսի հեղուլ և զմարմին իմ փոխանակ մարմնոյ նորա ի մահ մատնել և զչարչարանս իմ ընդ նորա չարչարանսն խառնել, զի և ընդ նմա փառաւորեցայց. – 290. ,,զգոյշ լեր, արիաբար մարտեաց, քաջապէս վառեաց, Քրիստոսի զինուորեաց: - 318. ,,լաւ է մեռանել վասն Քրիստոսի, քան առ ժամանակ մի վայելել ի մեղս,,: - 250. ,,Միայն ի բաց լեր, ասէ, ի հաւատոցն Քրիստոսի, հնազանդեալ ընդ ձեռամբ մեծ թագաւորին – 204. ,,Քրիստոնեայ եմ և մեռանիմ վասն Քրիստոսի, և մկրտիմ ի Հայր և ի յՈրդի և ի Հոգին սուրբ, ոչ ջրով, այլ իմով արեամբ: - 222. Այլ նահատակեցան արիաբար և ետուն պատասխանի թագաւորին մեծաւ համարձակութեամբ , յուսացեալ ի մին միայն ի թագաւորն թագաւորաց և տէրն տերանց, ի Քրիստոս յորդին Աստուծոյ: - 292. Այլ ներքին և արտաքին յարձակմունքն ոչ կարէին ի ներքս դիմել մարտնչել ընդ անյաղթ զօրութեան զօրացելոյն ի Քրիստոսէ: - 308. այլ տուն Քրիստոսի սուրբ առաքեալքն են և ասին այլոց սրբոց գրոխիւք. – 394. Այլ Քրիստոս իւր ոչ տուն ոչ տաղաւար ասի, այլ մի տէր Յիսուս Քրիստոս, յԱստուծոյ և ի մարդկանէ կատարեալ. – 394. Այլ Քրիստոս իւր ոչ տուն ոչ տաղաւար ասի, այլ մի տէր Յիսուս Քրիստոս, յԱստուծոյ և ի մարդկանէ կատարեալ. – 394. այն ինչ արծարծեալ առ նորոգումն շինութեան եկեղեցւոյ Քրիստոսի ի կործանմանէ հինի յետ մեծ պատերազմին սրբոյն Վարդանայ. – 134. այր հեզ, խոհական, խորհրդական, համեստ ի բանս, համեստ ի նայեցուածս, որ ոչ բազմաց քան եթէ միոյն, այսինքն Քրիստոսի՝ զինքն ծանօթ ջանայր կացուցանել: - 94. աներկիւղ համարձակութեամբ, բանիբուն համառօտութեամբ կարգեցին եղին առաջի բռնաւորին բանս գեղեցկայարմարս յԱստուածաշունչ գրոց վասն

ի Քրիստոս հաւատոցն – 250. առ որ յղեալ բազում անգամ պէսպէս սպառնալեօք և ողոքական բանիւք հաւանութեամբ թողուլ զօրէնս քրիստոնէութեան և հաւասարակցել այլոց ուրացողացն զՔրիստոս. – 318. արդ ի բաց գնա, այր դու, /222/ ես մեռանիմ վասն Քրիստոսի,,: - 224. բազմեալ էին ընդ Քրիստոսի իբրև զմանկունս առագաստի: - 254. Բայց Գուրգէն ընտրեաց զսէրն Քրիստոսի, քան զսէր փոքրամեայ աշխարհիս. ոչ խնդրելով զվրէժ արեան սպանելոյ հօր նորա ի պապոյն նորա – 320. Բայց յետ աւուրց բազմաց անցանելոյ շփոթմանցն՝ Գուրգէնի ընդարձակեալ նախախնամութեամբն Քրիստոսի և ելեալ փրծեալ ի բանտէն՝ եկն եմուտ յաշխարհ իւր: - 320. Բայց երիցս երանելի ոմն երիտասարդ հասակաւ, ինքն տաճիկ և ազգաւ պարսիկ՝ ելեալ զհետ սիրոյն Քրիստոսի հաւատոցն եկն յարեցաւ ի Պատրիկն Անձևացի – 222. Բայց թէպէտ և ունէր զպատճառ զբարեկամանալն Արէտայ ընդ Աբգարու և ընդ Խուրէնայ՝ այլ Աբգար և Խուրան առ փափագումն որ ի Քրիստոս, և առ լուր սրբոյ Փրկչին, և որ ինչ գործեացն Հերովդէս՝ ոխացեալ ընդ Հերովդի – 78. Բայց ի տան հօրն Քրիստոսի օթևանք բազում են. – 338. բաշխել զայն որբոց և այրեաց միանգամ յամենայն հաւատացեալ ի Քրիստոս տնանկացն – 80. դնէր ուխտս ընդ իշխանս աշխարհիս Հայոց՝ գնալ ըստ արժանի /180/ հաւատոցն Քրիստոսի, զի վկայեսցեն ըստ անուան քրիստոնէութեանն և գործքն: - 182. սաստիւ կամ թէ հրամանաւ տէրութեան իւրոյ, ,,ի բաց լեր, ասէ, ի հաւատոցն Քրիստոսի, և իմ թողեալ քեզ զբազում վնասսն զոր գործեցեր – 290. Ես իսկ լուայ յորժամ կարդային զԱւետարանն, թէ ասաց Քրիստոս, ,,որ խոստովանեսցի զիս առաջի մարդկան՝ խոստովանեցայց և ես զնա առաջի Հօր իմոյ որ յերկինս է,,. – 222. և խորհեցաւ սա զմիտս զայս, եթէ որ առ վտանգի նեղութեան դարձցի ոք առ ի պաշտօն կռոցն՝ ոչինչ է, եթէ սիրտ իւր ուղիղ պահեսցէ զհաւատսն Քրիստոսի: - 256. և ազուցեալ զոտս պատրաստութեամբ Աւետարանին խաղաղութեան և սուսեր ընդ մէջ ածեալ զբանն Քրիստոսի, որ հատու է քան զամենայն սուր երկսայրի – 252. Եւ ամբարձ զմիտս իւր ի հանդերձեալ գալուստն Քրիստոսի, և որ յայնժամ լինէին ահեղ որոտմունք և թնդիւնք և հրձգութիւնք և արհաւիրք մեծամեծք յերկնից և յերկրէ – 284. Եւ այսպէս կատարեցաւ սուրբն ամենայաղթ նահատակն Քրիստոսի Մուկաթլ փառաւորապէս ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ, որում փառք յաւիտեանս ամէն: - 290. և անդ գեղեցիկս և համառօտս անպաճոյճս կարգէր մի ըստ միոջէ զվկայութիւն /204/ հաւատոցն որ ի Քրիստոս – 206. և անդ ընդ փոքր զառ ի վայրն իբրև զհեղեղատ յորդեալ հոսեալ հասաւ ի վերայ նոցա, ի Քրիստոս խրախուսեալ – 400. և անդ յԱստուած խրախուսեալ սուրբ աստուածաբանակ զօրացն Հայոց կատարեցան ի Քրիստոս: - 128. Եւ ասեն ցթագաւորն, ,,լաւ է մեզ մեռանել վասն անուանն Քրիստոսի, քան վայելել ընդ քեզ. – 292. Եւ արդ խնայեալ իմ ի ձեզ, և դուք առանց յապաղանաց և զիս աշխատ առնելոյ ի բաց լերուք յերկրպագութենէն Քրիստոսի, և եղիցեն անձինք ձեր ի գիւտս և կեցջիք. – 246. Եւ արդ ՆԺԱ են մարգարէք, որ զվկայութիւն աստուածութեանն Քրիստոսի ստուգաբանեն ճշմարտութեամբ յանցնիւր ժամանակս, իբրև ի միոջէ բերանոյ, թող զԱւետարանն և զառաքեալս նորա: - 246. Եւ Աւշնի հաւատացեալ զաշխարս ծառայի ումեմն Սափի անուն ի գերելոցն Յունաց ներքինի, թողեալ զհաւատսն որ ի Քրիստոս, մսլիմանակ դեն ստացեալ, արիւնարբու ուսմամբ բնաւորեալ. – 372. Եւ Գուրգէն ելեալ գնաց փութանակի անյայտ առնել զինքն, մինչև յաջողեսցի ըստ կամաց Քրիստոսի յո՛վ և երթիցէ: - 320. Եւ դադարումն լինէր յաւուրս սորա հինից և ասպատակաց ի վերայ երկրիս, և քաջավայելչապէս բարեձևանայր կարգ սրբոյ եկեղեցւոյ Քրիստոսի, և երկիւղ և կասկած և ոչ ուստեք: - 338. Եւ Դերանիկն զօրացեալ զօրութեամբ Քրստոսի, և հոյակապ և անուանի եղեալ ընդ բոլոր աշխարհ Հայաստանեայց՝ և խաղաղանայր երկիրս ի շփոթմանցն ի վերայ եկելոցն: - 318. և դու ջանաս մոլորեցուցանել զիս ի հաւատէն Քրիստոսի: - 222. և Զ ամ կեցեալ յետ գերադարձն լինելոյ, և մտեալ յաշխարհս՝ համարձակ զքրիստոնէութեանն ունելով զկրօնաւորութիւն, և ի զղջել յապաշաւ ի վերայ ուրացութեանն զՔրիստոս լինելով: - 336. և զանձկալից տեսութիւնն հրաշափառապէս և անճառաբար ի վարշամակի տպաւորեալ ելից զկարօտութիւնն Աբգարու աղբիւրն կենաց

Քրիստոս: - 76. և զժառանգակիցսն Քրիստոսի արար ժառանգակից դիւաց – 264. և զինքն յանձն արար երանելի եպիսկոպոսին և ճգնաւոր քահանային, հանգեաւ բարի խոստովանութեամբ ի հոռի ամսեան, որ օր Ե էր ամսոյն յաւուր ուրբաթու՝ ի Քրիստոս Յիսուս ի Տէր մեր – 254. և զՀրէայսն որ յաւուրց սրբոյն Գրիգորի հաւատացեալ էին ի Քրիստոս՝ վարեն ի գերութիւն, աւելի վտանգ նոցա քան այլոց Հրէիցն հասուցանելով վասն ի Քրիստոս հաւատոցն: - 104. և զՀրէայսն որ յաւուրց սրբոյն Գրիգորի հաւատացեալ էին ի Քրիստոս՝ վարեն ի գերութիւն, աւելի վտանգ նոցա քան այլոց Հրէիցն հասուցանելով վասն ի Քրիստոս հաւատոցն: - 104. և զսակաւուց քան թէ յոլովից գրեաց անուանս ի յիշատակարանի անդ զՇահդոսդ, որ թարգմանի արքայասէր, և զԳոհշթասդ, որ թարգմանի ներկագործ ծիրանեաց արքայական զգեստու, և զՇմաւոն եպիսկոպոս, վէմ եկեղեցւոյ Քրիստոսի ընդ նմին և այլ եպիսկոպոսք և քահանայք արք Ճ - 106. և զվկայիցն անուն ժառանգեալ կատարեցան ի Քրիստոս սուրբ գունդն Հայոց, ՈՂՋ ոգիք: - 128. և զօր մահուան սրբոյն ամենայն Ասորեստան տօնախմբեալ մեծաւ ուրախութեամբ ի Քրիստոս Յիսուս ի Տէր մեր - 254. Եւ ըստ հրամանի բռնաւորին դահճացն ձգեալ ի նա նետս շուրջանակի՝ աւանդեաց զոգին ի փառս Աստուծոյ երանելի նահատակն Քրիստոսի: - 292. և թէ մեռանիլ ևս ունիք հասցէ՝ ի պարծանս անձին և ազգին իւրոյ համարեալ է, և պսակ մարտիրոսական ընկալցի ի Քրիստոսէ. – 276. և թէ ի պատերազմին յայնմիկ հասանիցէ զմահուն ընդունել զվճիռ՝ իսկ ըստ յաղթութեանն զխոստովանողականն ժառանգել անուն, զօրանալ զօրութեամբ ի զօրութիւն խաչին Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ: - 400. և ի բաց լերուք ի սնոտի և ի մոլար պաշտամանէ ձերմէ, որ վասն Քրիստոսի էք կաշկանդեալ ի մեծ յամառութեանդ: - 244. և ի ժամուն յայնմիկ մինչ առաւ ամրոցն և զըմբռնեալսն ստիպէին, զի որք ի բաց կացցեն ի Քրիստոսէ՝ և մի մեռցին – 222. և ինքն վիրաւորեալ սրով մեռանի ի գեօղն Գիւղիկ ի Ճուաշ գաւառի, մարտիրոսական հասեալ նահատակութեան, ի վերայ խաշանցն Քրիստոսի տուեալ զանձն ի մահ: - 402. Եւ իշխանքն Հայոց կային ի տագնապի և խնդրէին զելս իրացն գտանել ի Քրիստոսէ, յորմէ լքեալն էին: - 320. Եւ խնդրէր /252/ ի Քրիստոսէ ելանել ի մարմնոյ աստի և մտանել առ Աստուած. – 254. ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՒԹԻՒՆՆ Ի ՔՐԻՍՏՈՍ ՏԵԱՌՆ ԳՐԻԳՈՐԻ ԱՐԾՐՈՒՆԻՈՅ ԵԻ ՏԵԱՌՆ ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԻ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ ԱՐԾՐՈՒՆԵԱՑ ԵԻ ԳՐԻԳՈՐ ՔԱՀԱՆԱՅԻ, ԵԻ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՆՈՑԱ: - 240. և կայր դեռ ևս մեծաւ ուժով, և գոհութեամբ ընդունէր զեկեալ ի վերայ նորա չարչարանս վասն սիրոյն Քրիստոսի: - 290. կարգէ զդասս պաշտօնէից կատարել զպաշտօն Տեառն ի տուէ և ի գիշերի անձանձրոյթ աշխատութեամբ և առատաձեռն տեսչութեամբ աղքատաց, զի գտցեն զողորմութիւն ի Քրիստոսէ: - 122. և կարծէր յայնժամ ի ձեռն խոշտանգանաց դիւրաւ արկանել զնոսա ի հաղբս կորուսելոցն և մոլորելոցն ի հաւատէն Քրիստոսի: - 264. և հայցէին յամենայաղթն Քրիստոսէ յաղթել մեծի պատերազմին - 250. և հանդերձեալ աշխարհին պսակելոց է ի Քրիստոսէ, հանդերձ տիկնաւն Հեղինեայ ընդ ամենայն սուրբս Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ. ամէն: - 80. և հանդերձեալ աշխարհին պսակելոց է ի Քրիստոսէ, հանդերձ տիկնաւն Հեղինեայ ընդ ամենայն սուրբս Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ. ամէն: - 80. և հաւատալն նորա ի մի Աստուած Հայր և մի Որդի նորա ի Բանն Աստուած Յիսուս Քրիստոս և ի մի Հոգի սուրբ, զուգակից և բնութենակից և փառակից Հօր և Որդւոյ, ի մի Աստուածութիւն կատարեալ. – 94. Եւ հրամայեաց ածել ոսկերիչ և նորոգեալ նորացոյց զանյաղթ փայտ խաչին Քրիստոսի, մատուցեալ զբեկորսն առ իւրաքանչիւր յօդս, պատեալ մաքուր արծաթով վայելչագոյն քան զառաջինն, ի պարծանս քրիստոնէից և յամօթ և ի նախատինս թշնամեաց խաչին Քրիստոսի: - 378. Եւ հրամայեաց ածել ոսկերիչ և նորոգեալ նորացոյց զանյաղթ փայտ խաչին Քրիստոսի, մատուցեալ զբեկորսն առ իւրաքանչիւր յօդս, պատեալ մաքուր արծաթով վայելչագոյն քան զառաջինն, ի պարծանս քրիստոնէից և յամօթ և ի նախատինս թշնամեաց խաչին Քրիստոսի: - 378. և ճախր առեալ ի ներքուստ ի վեր ի լեառն Վարագ և երկրպագեալ աստուածազարդ

քրիստոսապսակեալ փայտի խաչին Քրիստոսի, պատուանդանի ոտիցն Աստուծոյ - 392. Եւ մինչդեռ կային կենդանի և գոհանային զՔրիստոսէ զանյաղթ զօրութենէն զոր զօրացոյց զսուրբսն մեծ ասպարիսի ի հոգևորական պատերազմին՝ ևս առաւել բարկացեալ թագաւորն՝ իբրև զինոց վառեալ բորբոքէր. – 292. և մտեալ ի խորագոյն բանտ, տարեալ յամենայնի գոհութեամբ վասն անուանն Քրիստոսի, սովով և ծարաւով ժուժկալութեամբ մեծաւ: - 318. Եւ յաւէտ հրաշիւք յօրինէր զկարգս սրբոյ եկեղեցւոյ ուղղափառ առաքելական հաւատոց ի տէր Յիսուս Քրիստոս. – 180. Եւ յոյժ զուարճացեալ քաղցր բարբառովն Քրիստոսի, որ է անեղծանելի վճիռ քրիստոսասիրաց անձանց - 252. Եւ նա ևս քան զևս պնդեալ հաստատեալ կայր ի հաւատս, ի սէր և ի յոյսն Քրիստոսի. – 318. և նոյնգունակ զարդու զարդարեաց զնա բուրուառօք արծաթեղինօք և ընտիր և փորձ արծաթագործ դրոշաձօք նշանի խաչին Քրիստոսի: - 390. և նոքա կային մեծաւ ուժով և գոհանային զանբաւ և զառատաշնորհ պարգևացն Քրիստոսի, որ արժանի արար զնոսա մեռանել վասն անուանն Քրիստոսի և առնուլ զմարտիրոսական պսակն: - 292. և նոքա կային մեծաւ ուժով և գոհանային զանբաւ և զառատաշնորհ պարգևացն Քրիստոսի, որ արժանի արար զնոսա մեռանել վասն անուանն Քրիստոսի և առնուլ զմարտիրոսական պսակն: - 292. և որ ինչ այդմ հետևին ի հանդերձեալ գալստեանն Քրիստոսի ի վերջնումն աւուրն. – 284. Եւ սոցա այսպէս նահատակեալ կատարեցան վկայութեամբ ի փառս Աստուծոյ, և զմարտիրոսական անուն ժառանգեցին ի Քրիստոս ի պատիւ ամենասուրբ Երրորդութեանն: - 266. ԵՒ ՎԱՍՆ ՀԱՒԱՏՈՅՆ ՈՐ Ի ՔՐԻՍՏՈՍ: - 94. Եւ վասն յաղթութեանն գոհութիւն մատուցեալ Քրիստոսի՝ ասէին. – 252. և փոխանակ ծաղկեալ պատմուճանի գունագոյն երանգ երանգ անկուածոցն՝ զսուրբ և զվարդագոյն կարմրատեսիլ արիւնն իւրեանց ի վերայ սուրբ մարմնոյն, և փոխանակ ոսկեհուռ թագակապ զարդու պսակացն՝ զերկրպագութիւնն Քրիստոսի. – 266. Եւ քանզի ոչինչ հաղորդութիւն ունէր Յովսէփ առ ծնունդն Քրիստոսի՝ մտանէ յազգահամարն փոխանակ Մարիամու կնոջ իւրոյ -16. Զայս ևս առաւել քան զսոյնս և բազմապատիկ կարգեցին եղին բանս գեղեցկայարմարս ի Քրիստոս հաւատոցն: - 246. զի Քրիստոսն այն, որ զանձն իւր ոչ կարաց ապրեցուցանել ի Հրէիցն, այլ կալան զնա և սպանին ի վերայ փայտի՝ իսկ արդ զքեզ զիա՞րդ կարէ ապրեցուցանել ի ձեռաց իմոց: - 146. զի անմեկնելի եղիցի Քրիստոս ի նոցանէ – 250. զի երկոքինն ուրացեալ էին ի Քրիստոսէ. – 106. զի թէպէտ դառնալով դարձան յայտնապէս յերկրպագութիւնն Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ՝ այլ զկանոնական սահմանադրութիւնսն ոչ բերելով ուղղակի, ոչ միայն Աշոտ, այլ և ամենայն իշխանքն Հայոց, որք գերադարձքն եղեն. – 336. զնոցին օրհնութիւնս զամենայն գիշեր օրհնէին և զնոյն ցօղ օրհնութեան յամենապարգևողէն Քրիստոսէ խնդրէին: - 252. Զոր առեալ զարսն ստիպեաց ի բաց կալ յերկրպագութենէն Քրիստոսի, և պատուի և պարգևաց արժանի լինել ի նմանէ, և մի չարաչար տանջանօք մեռանել: - 222. զոր շարագրեաց երանելի խոստովանողն Քրիստոսի Աբրահամի ի գեղջէն Արաձոյ. – 106. զորոյ զպաղատանս ոչ անտես արարեալ Քրիստոսի՝ ներէ նմա հանել ի գլուխ զսուրբ քառասնորդսն, խաչակից լինելով Քրիստոսի, մինչև ի պարտ զատկին – 254. զորոյ զպաղատանս ոչ անտես արարեալ Քրիստոսի՝ ներէ նմա հանել ի գլուխ զսուրբ քառասնորդսն, խաչակից լինելով Քրիստոսի, մինչև ի պարտ զատկին – 254. զվայն և զեղուկն անյարմար հառաչմամբ, մեծակական ողբովք առ Քրիստոս ամբառնալով: - 386. զՓրկչին մերոյ Տեառն Յիսուսի Քրիստոսի զըստ մարմնոյ ազգաբանութիւնն գրելով աւետարանիչն Մատթէոս - 16. Ընդ այն ժամանակս տէր Զաքարիայ հանգեաւ ի Քրիստոս, կեցեալ ի հայրապետութեանն Հայոց ամս ԺԸ, և հաջորդէ փոխանակ նորա տէր Գէորգ: - 338. Ընդ որում և մեծ իշխանն Արծրունեաց Խուրան և գլխապետ զօրավար զօրու, և միահեծան թագաւորութեան Հայոց մեծաց, որ առաջին ի Քրիստոս հաւատացեալ եղև իշխանս Խուրան և մկրտեալ ի ձեռաց Թադէոսի առաքելոյ. – 78. ընդդէմ արաբացի ասպատակողացն յարիւն և յապաժոյժ ի վերայ հայրենի աշխարհի մարտուցեալ և զհոգի և զմարմին փոխանակ սրբոց եկեղեցեաց Քրիստոսի և ի նոյն հաւատացելոց ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին սուրբ, առ զնոսա ամբողջ և

անբիծ պահելոյ – 300. ի մտի եդեալ զի այն ինչ, իբրև թէ ի վերին երեսս հաճիցեն զմիտս թագաւորին, և ի ներքին խորհուրդս պահիցեն զխոստովանութիւնն որ ի Քրիստոս. – 248. Իսկ երանելիքն գոհացեալ զանպատում պարգևաց Քրիստոսի, որ արժանի արար զնոսա մեռանել վասն անուան նորա - 266. Իսկ զկնի վերանալոյն Քրիստոսի, յետ ԺԵ աւուր, ապա հասանէր Գրիգոր ի քրիստոսակոչ կատարումն. – 254. Իսկ ի յահեակ կոյս սեղանոյն շինեաց եկեղեցի ի յիշատակ յարութեանն Քրիստոսի յեռօրեայ թաղմանէն վերելեկեալ աւարառութեամբ դժոխոցն – 390. Իսկ հաւատացելեցն տեսեալ, եթէ բարի խոստովանութեամբ ննջեաց տէր սուրբ Գրիգոր՝ գոհութիւն մատուցանէին ամենազօրին Քրիստոսի – 254. Իսկ նոցա անմեկնելի զոյսս իւրեանց ի Քրիստոս ունելով, բնաւից գերագոյն և հոյակապ անուն ստացեալ, զյաղթութեան նշանակ կանգնեալ. - 308. Իսկ նոքա առաւել քան զառաջինն դիմեցին ընդդէմ չարչարանացն խաչակից լինել Քրիստոսի. – 292. Իսկ վարդապետն Եղիշէ էր ի ժամանակին յայնմիկ բնակեալ ի գաւառին Ռշտունեաց ի ծովեզերին, յորում տեղւոջ և հանգեաւ իսկ ի Քրիստոս սուրբն Աստուծոյ Եղիշայ: - 130. կարծեաց համանգամայն զբոլոր պաշտօնեայս Քրիստոսի ի բաց վճարել ի հաւատարիմ երկրպագութենէ ճշմարտին Աստուծոյ տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի. – 264. կարծեաց համանգամայն զբոլոր պաշտօնեայս Քրիստոսի ի բաց վճարել ի հաւատարիմ երկրպագութենէ ճշմարտին Աստուծոյ տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի. – 264. կոչեաց զերիցունսն նորոյ կտակիս, զեպիսկոպոսս և զքահանայս, առաջի արկեալ զհաւատոցն կատարելաբանութիւն, զմկրտութեանն լուսաւորութիւն. զառեկելոցն յապաշխարութիւն, զյոյսն յետ վախճանին, զմարդասիրելն Քրիստոսի - 386. համառել պնդել ի հաւատսն Քրիստոսի զոր պաշտեսդ, և ի ձեռն չարաչար տանջանաց ելանել ի կենաց աստի – 290. Հերովդէս այլազգի որդի Անդիպատրեայ Ասկաղոնացոյ և մօր Եւպատրեայ Արաբացոյ, թագաւոր Հրէից, յաւուրս ծննդեան տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի: - 78. մանաւանդ զի և թագաւորին նախ ակն ունէր զդառնալն ի կռոցն ի յերկրպագութիւն Քրիստոսի ճշմարտին Աստուծոյ. - 88. Մանաւանդ /370/ թէ նախախնամող և պահպանական աջն Քրիստոսի հովանաւորեալ առ ապրուստ հրածին կարկտաբեր հասեալ կորստական դիպուածին, օգնութիւն հասեալ յԱստուծոյ՝ քաջասրտագոյնս զնա գործեաց և շութափեալ զնա ի ժանեաց գազանին – 372. մեռան ընդ Քրիստոսի, զի ընդ նմին թագաւորեսցեն: - 292. մեռան նոքա անդ և թաղեցան փառաւորապէս ըստ օրինի քրիստոնէից յուխտէ Յակոբկաց, որ անդ են հաւատացեալ ժողովուրդք, և զխոստովանողական անուն ստացեալ փառաւորեցան յերկրի և պսակելոց են ի Քրիստոսէ ընդ ամենայն սուրբս. ամէն: - 324. մեք ոչ ի բաց կամք ի սիրոյն Քրիստոսի և ոչ մեկնիմք ի կենացն յաւիտենից և ոչ լինիմք ժառանգորդ յաւիտենական տանջանացն,,: - 292. մինչ քաղցրատենչ քունն ի վերայ հասանէր որ զպահպանութիւն գիշերոյն պահէին՝ նորա ամբարձեալ զպղծալից ձեռն ի սրբութիւն սրբոցն և առեալ զսուրբ նշան խաչին Քրիստոսի և ընդ պատուհանն արտաքս ելեալ – 378. յորմէ բազում սուրբք ի Քրիստոս վկայեցան, և որպէս ասի աւելի քան ԽՌ սրբոց արանց, /104/ որք վկայեցին վասն Քրիստոսի – 106. յորմէ բազում սուրբք ի Քրիստոս վկայեցան, և որպէս ասի աւելի քան ԽՌ սրբոց արանց, /104/ որք վկայեցին վասն Քրիստոսի – 106. Յորոյ տեղի մատուցին զՅոհան ոմն, այր հեզ և բարեպաշտօն, լցեալ երկիւղիւ Տեառն, պատշաճ առ վերակացութիւն եկեղեցւոյն Քրիստոսի: - 324. յորոյ աւուրս Փրկչին մերոյ տեառն Յիսուսի Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ մարմնով յաշխարհի երևումն եղև - 76. յորս բազումք անկեալ ի նա հաւատացին ի Քրիստոս, որպէս Ծանարքն և Աւրհազքն. – 274. յուսացեալ ի մարդասիրութիւնն Քրիստոսի, զմաքսաւորին և զաւազակին զյետնորդսն բարբառեալ, և զփրկական մարմին և արիւն որդւոյն Աստուծոյ հայցեալ հաւատով ի թողութիւն մեղաց, յուսացեալ ի քաղցրութիւնն Աստուծոյ: - 336. նա է տէր տերանց և թագաւոր թագաւորաց և իշխան կենաց և մահու, Աստուած յաւիտենական Յիսուս Քրիստոս: - 290. նորին հրահանգեալ կրթարանի ուսումնասիրութեանն վարժիւք ոռոգացեալ, այր քաղցրաբարոյ և հեզահայեաց, հասարակաբար առ հասարակ զինքն վարկանելով, արտաքոյ

ամբարտաւանական բարձրայօնութեանն՝ կալով յաշտիճան հեզոցն, դրուատեալ ի փրկչէն մերմէ Յիսուսէ Քրիստոսէ: - 376. ՈՐ Ի ՎԵՐԱՅ ՈՒՐԱՑՈՒԹԵԱՆՆ ԶՔՐԻՍՏՈՍ ՅԱՒԵԼ ԵՒ ԶԱՅՍ Ի ԿՈՐԾԱՆՈՒՄՆ ԲԱԶՄԱՑ: ԸՆԴԴԻՄԱԴՐՈՒԹԻԻՆ ՍԱԿԱՒՈՒՔ: - 254. որ դիւրամոռաց զերախտիսն Քրիստոսի համարէին, միայն զկնի փառաց աշխարհիս ընթանային և մոգութեան մոխրապաշտութեանն հետևէին: - 112. որ և վկայեաց առաջի թագաւորին զբարիոք դաւանութիւն ի Քրիստոս. – 238. որ ըստ աճման և սերելոյ նախարարութեանց՝ եկեալ հասեալ ցայս վայր ժամանակի ի թագաւորել Աբգարու և հաւատալ ի Քրիստոս: - 78. որ ի վերայ եկեղեցեաց Քրիստոսի և սուրբ ուղղափառ հաւատոյ արեամբ չափ ճգնեալ նահատակեցան, և զխոստովանողական անուն ձայն ի վերայ եդեալ կարդային: - 132. որ կարի սիրելի է ինձ, մանաւանդ թէ յոլովից, կամ թէ ամենայն հաւատացելոց ի Քրիստոս՝ յերկարագոյնս առնել ի ճառիս զդեգերումն շահատակութեան, ձեզ լսել և ինձ գրել: - 76. որ յետ հաւատոցն որ ի Քրիստոս բազում ուղղութեամբ և երկիւղածութեամբ կրօնս ըստ արժանի հաւատոյն ցուցեալ, գրէթէ ի ծայրս առաքինութեան զաճումն հաւատոցն տարեալ հասուցեալ, որ ինչ յորդորումն աւետարանական վարժիցն ունին դաստիարակութեան ցոյցք: - 78. որ ոչ եղև ժառանգորդ հայրենեաց հաւատոցն որ ի Քրիստոս. – 80. որ ոչ և փոքր մի խոտորեցաւ ի բանս բռնաւորին, վասն սիրոյն Քրիստոսի: - 318. որգունակ Խորէն /գրքում՝ խորէն/ և Աբրահամ խոստովանողքն Քրիստոսի ի պարսկայինն զերծեալ լլկանաց դառնագոյն կրիցն՝ զընդարձակութենէ նախարարացն Հայոց մատուցին ողջոյնս աւետաբերս՝ դարձուցանել տեառն զգերութիւն ժողովրդեան իւրոյ: - 324. որոյ գլուխ անկեան Քրիստոս - 250. որպէս ասաց Քրիստոս, թէ ,,ես յորժամ բարձրացայց առ Հայր՝ զամենեսեան ձգեցից առ իս,,: - 254. որպէս ասաց Քրիստոս,եթէ ,,ուր երկու կամ երեք ժողովեալ են յանուն իմ՝ անդ եմ և ես ի մէջ նոցա,,: - 250. որպէս և յետոյ ընդ Պիղատոսի խնդրեցին զվրէժ սպանման Մկրտչին և հալածանացն Քրիստոսի. – 78. Որպէս ցուցանեն յիշատակարանք հաւատարիմ պատմագրացն. մանաւանդ թէ աւետարանիչն և առաքեալն Յոհաննէս, որդին որոտման, տիեզերաց հնչեցոյց զորոտումն աւետեաց Աւետարանին Քրիստոսի – 76. որպէս ցուցանեն յիշատակարանքն առաջնոց պատմագրաց, զաւերումն Հայոց և զյաճախել նեղութեանցն և զանթիւ բազմութիւն վկայից, որք վասն Քրիստոսի նահատակեցան,և զքաջապէս արիանալ սրբոց քահանայիցն – 128. որք հեղին զարիւնս իւրեանց վասն ուղիղ և անբիծ դաւանութեանն ի Քրիստոս – 314. որք հեղին զարիւնս իւրեանց … և վասն ճգնութեան երանելոյն Գրիգորի Արծրունոյ քաջ նահատկին, յաղթող վկային, խոստովանողին Քրիստոսի – 314. ուրացան զանձինս և առին զխաչն Քրիստոսի և գնացին զհետ կոչողին, կորուսին զանձինս, այսինքն զկեանս աշխարհիս, զի զյաւիտենիցն գտցեն զկեանս. – 292. պատմեաց նոցա զհանգամանս տեսլեանն … և դարձեալ զնորոգումն հայրապետութեան և թագաւորութեան ի նոյն զարմէ Արշակունեաց, և զգալուստ նեռինն, և զգալուստն Քրիստոսի, և զհանդերձեալ դատաստանացն, և զհատուցումն իւրաքանչիւր ըստ գործս իւր – 120. Վասն մարմնաւորացն այնչափ նահատակեցայ, որպէս գիտացերն և որպէս այժմ լսես յինէն, վասն Քրիստոսի և վասն յաւիտենական կենացն ո՞չ մեռանիցիմ, կամ արդեօք ի քէ՞ն երկնչիցիմ. քա՛ւ լիցի. – 296. տանջեաց զնոսա գանիւ, և նոքա ևս առաւել պնդեցան ի հաւատսն և ի յոյս բարեաց և ի սէրն Քրիստոսի: - 222. Քանզի ասէր զինքն՝ մխիթարիչն, զոր խոստացաւ տէր Քրիստոս առաքել աշակերտացն իւրոց – 164. Քանզի հարցեալ և բռնազբօսեալ զերկոսին գլխաւորին Տաճկաց, անունկնդիր լինելով ասացելոցն, և ի տեսչութենէ Աստուծոյ թողացուցեալ նոցա առանց վտանգից՝ որպէս հաճոյ թուիցի կեալ ի հաւատսն Քրիստոսի համարձակաբար. – 324. Քանզի սա առաջին ի հեթանոսական թագաւորաց սկիզբն արար ի Քրիստոս հաւատոց: - 76. որով պարծի և պսակի ի Քրիստոս հաւատացելոց թագաւորաց երամք: - 394.

ՔՐԻՍՏՈՍԱԿԱՆ - Յովսէփ անուն ի Յունաց ազգականութենէ ի ծառայութիւն հասեալ Աւշնի, ներքինի, թողեալ զքրիստոսական պաշտօնն, մոլորութեանն Մահումեթայ

հաւատացեալ. – 374. նստէր փորող պողոտային նրբափողոց ճանապարհին, որ հանէր ի վերին մայրաքաղաքն Սիոն, ի բանակետղն երկնաւոր զօրացն յարքայանիստ քրիստոսական թագաւորութեան: - 204.

ՔՐԻՍՏՈՍԱԿՈՉ - Իսկ զկնի վերանալոյն Քրիստոսի, յետ ԺԵ աւուր, ապա հասանէր Գրիգոր ի քրիստոսակոչ կատարումն. – 254.

ՔՐԻՍՏՈՍԱՊՍԱԿԵԱԼ - և ճախր առեալ ի ներքուստ ի վեր ի լեառն Վարագ և երկրպագեալ աստուածազարդ քրիստոսապսակեալ փայտի խաչին Քրիստոսի, պատուանդանի ոտիցն Աստուծոյ - 392.

ՔՐԻՍՏՈՍԱՍԷՐ - Եւ յոյժ զուարճացեալ քաղցր բարբառովն Քրիստոսի, որ է անեղծանելի վճիռ քրիստոսասիրաց անձանց - 252. Եւ պատուական արանցն քրիստոսասիրաց մտեալ առաջի թագաւորին՝ խնդրեցին զմարմին սրբոյն, և առեալ պատեցին և եդին ի գերեզմանին. – 254.

ՔՐԻՍՏՈՍԵԱՆ - զոր չառեալ յանձն սուրբ տիկնոջն Համազասպուհեայ՝ տանին հանեն ի բարձրաւանդակ ամրական բերդաքաղաքն, մերկանան ի հանդերձիցն, զի քրիստոսեան փառօքն զգեցցի. – 102. Նշանն քրիստոսեան քառածրագիծ փայտիւ արուեստագործեալ ճարտարապետի ումեմն հիւսնեալ – 378.

Օ

ՕԳՆԱԿԱՆ - „Ես այսպէս կարծէի, թէ յորժամ ես ընդ թշնամիս ձեր մարտնչիմ՝ դուք յայդմ կողմանէ օգնական ինձ լինիցիք, և միաբանութեամբ բարձցուք ի միջոյ զտիեզերական պատուհասն, զտունդ Սասանայ: - 138. և թէ Ադամ առ նմանն իւր և օգնական զայսոսիկ՝ զի՞նչ ի դէպ իցէ կնոջն անմեղադրելի գոլ՝ օձին պատճառել, որ ևս վատթարագոյն քան զանասունն լինիցի: - 22. և թէ նոքա յերիս կամ ի չորս կամ ևս աւելիս բաժանեալ օգնական առնիցեն իւրեանց զամուրսն՝ մեծ աշխատութիւն քեզ հասուցանիցեն, և ամենայն խորհրդոց քոց խափանիչք /212/ գտանիցին – 214.

ՕԳՆԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ - „Թագաւոր մեծ, իշխան ծովու և ցամաքի, տո՛ւր ինձ զօր յօգնականութիւն և հաստատեա՛ զիս ի տեղի թագաւորութեան հարց իմոց – 136. Ապա բարեկամացեալ ընդ Աբգարու թագաւորի Հայոց և ընդ մեծ զօրավարին Խուրանայ Արծրունւոյ՝ յղէ նմա պատարագս և առնու յօգնականութիւն զԽուրէն Արծրունի, զայր իմաստուն և քաջամարտիկ, կորովի յաղեղն և ի զէն և յասպազէն. - 78. բայց թէպէտ և ետ օգնականութիւն Հայոց կայսրն Վաղէտիանոս Փռիւգացի զօրօքն՝ սակայն ոչ խաղաղանայր երկիրս – 94. գրէ Կիւրոս առ Տիգրան վասն օգնականութեան մատուցանել նմա: - 66. և բազում և ազգի ազգի հոգաբարձութեամբ տուեալ օգնականութիւնս Հայոց աշխարհիս, շինելով քաղաք Թէոդուպօլիս ի Կարին գաւառի, և զօրս կողմնակալս ի պահեստ՝ ընդդէմ կալ պարսկական յարձակմանցն: - 114 և եթէ յերկարիցի գործոյս այսորիկ հանդէս և մարտիցն հանգամանք ոչ փութանակի վարիցին՝ գուցէ օգնականութեամբ գիշերոյ եկեսցէ ի վերայ քո և մեծամեծ աւճիրս ի վերայ քո և զօրացդ արքունի հասուցանիցէ: - 212. և եթէ զաւր պիտոյ իցէ յօգնականութիւն՝ արձակեցից որչափ և կամիս. 152. և թագապատիւ իշխանութեամբ մեծարեալ՝ տայ զօր բազում յօգնականութիւն – 58. ԵՒ ՀԱՍՏԱՏԵԼ ՅԱԹՈՌ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՆ ՀԱՅՈՑ ՄԵԾԱՑ ՕԳՆԱԿԱՆՈՒԹԵԱՄԲ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՅՈՒՆԱՑ - 94. և մեծարի յԱրտաշէսէ Պարսից

արքայէ, մինչ ձեռնտու լինի նմա /84/ զօրու օգնականութեամբ – 86. Եւ տայր նմա զօր կայսերական յօգնականութիւն, և զՅովհան պատրիկ ի Հայոց կողմանէ, և զՆերսէս ստրատեղատ յԱսիւրոց, և զՄուշեղ այր քաջամարտիկ և հզօր զօրութեամբ, և զամենայն զօրս Յունաց և Հայոց, Վրաց և Աղուանից – 138. և փախուցեալ նա անկաւ ի զօրն Թետաղաց, որ էին եկեալ նմա յօգնականութիւն, որ և սպանին զնա հրամանաւ Իսմայէլի, կալեալ զթագաւորութիւնն ամս Ի: - 166. զի թէ հնար իցէ՝ անյապաղ երագութեամբ անձամբ իւրով և զօրու և զինու ձեռնտու լիցի հասանել յօգնականութիւն նմա: - 172. զորոյ զօրաժողով լինելն իմացեալ Կիւրոսի՝ գրէ առ Տիգրան՝ զօրս յօգնականութիւն առաքել նմա. – 64. միայն միաբանութեամբ սրտիւ կացցուք ապաւինեալ յօգնականութիւնն Աստուծոյ. – 276. Յետ անցանելոյ չորից ամաց … դարձեալ Գրիգոր եղբայր Աշոտի Վասպուրական իշխանի յԱփհազաց աշխարհէն՝ նոցուն օգնականութեամբ և Վրաց զօրու ընտիր գոլով՝ եկն եմուտ յաշխարհս Վասպուրական՝ տալ պատերազմ ընդ Գուրգինայ. – 310. Յղէին պատգամս առ որդիսն Իսմայէլի և ցուցանէին զմտերիմ հարազատութիւն, թէ ,,որդիք Աբրահամու եմք մեք և դուք, եղբարք. պարտ է ձեզ գալ յօգնականութիւն մեզ, և առցուք զերկիր ժառանգութեան մերոյ,,: - 156. նիզակակիցք միմեանց եղեալք երեք տասնեակք թուովն, զսուրբ Երրորդութիւնն յօգնականութիւն /134/ իւրեանց վերաձայնեալ՝ լքին զօգնականութիւն մարդկան. – 136. նիզակակիցք միմեանց եղեալք երեք տասնեակք թուովն, զսուրբ Երրորդութիւնն յօգնականութիւն /134/ իւրեանց վերաձայնեալ՝ լքին զօգնականութիւն մարդկան. – 136.

ՕԳՆԵԱԼ - Եղբայր յեղբօրէ օգնեալ իբրև զքաղաք ամուր և հզօր – 202.

ՕԳՆԵԼ - բայց ոչինչ ձեռնհաս լինէր օգնել նոցա վասն դառն հրամանի ամբարիշտ թագաւորին. – 218. և միաբան զաղաղակ բարձեալ ասէին, ,,Աստուած, յօգնել մեզ նայեաց, և Տէր, յընկերել մեզ փութայ,, և որ ի կարգին, ,,զի վասն քո մեռանիմք զօրհանապազ, համարեցաք որպէս զոչխար ի սպանումն,,: - 266. և մինչ նոքա կարծեցին, թէ ի ձեռն նոցա մատնեցան՝ և նոքա կային յաղօթս և զԱստուած կարդային օգնել նոցա. – 286. իսկ կինն ճիչ բարձեալ ասէ. ,,առ թագաւորն հասցէ գոյժ իմ,, , շրջելով ընդ բանակն հոլանի, զոր չէր օրէն տաճկական ազգի կանանց, բայց ոչինչ օգնեաց. – 272. Նա և բազմախոհեմն Կիւրոս Պարսիկ խաղայ գայ իւրովք հեծելազօր մարտակցովքն՝ գալ օգնել Տիգրանայ. – 62.

ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ - Այլ և ի ժամանակս հասելոց թշնամեաց յերկիրն իւրեանց՝ գան միաբան լեռնայինքն յօգնութիւն իշխանացն, զի են տիրասէրք: - 192. և օգնութիւն հասեալ նոցա յԱստուծոյ՝ ի պարտութիւն մատնեն զայլազգիսն, բազում վէրս ի վերայ եդեալ – 202. զօր գումարել, այրուձի կազմել, մեծամեծաց աշխարհատերանց պարգևս տալ, ի թիկունս և յօգնութիւն զամենեսեան կոչել, զի ըստ յանձնառութեան խրատու նորա նոյնպէս և գործեսցէ: - 346. Իբրև զեկուցաւ նմա յոմանց զոր ինչ խորհի վասն նորա Աւշին / 370/ … ելեալ գնաց մեկնեցաւ օգնութեամբ ի վերայ հասեալ գիշերոյն – 372. մանաւանդ/370/ թէ նախախնամող և պահպանական աջն Քրիստոսի հովանաւորեալ առ ապրուստ հրածին կարկտաբեր հասեալ կորստական դիպուածին, օգնութիւն հասեալ յԱստուծոյ՝ քաջասրտագոյնս զնա գործեաց և շութափեալ զնա ի ժանեաց գազանին – 372. Յայնժամ ողորմագին զաչսն շրջշրջեալ առ քաջ նիզակակիցսն իւր, թէ ո՛վ ոք արդեօք թերևս յօգնութիւն ինչ նմա հասանիցեն. – 354.

ՕԳՈՍՏՈՍ - բայց մնայ ի հարստութեան Պտղոմէականն միայն, մինչ տիրել Կղէոպատրեայ կնոջ միոյ եգիպտացւոյ որ յետ բազում ժամանակաց, մինչև յՕգոստոս կայսր: - 72. առ որ զչարեալ Արէտ՝ խորհէր վրէժ առնուլ զանարգանաց դստերն, և ոչ իշխէր համարձակ յինքնակալէն Օգոստեայ Տիբէրի կայսեր: - 78.

ՕԳՈՍՏՈՍ ՏԻԲԵՐԻՈՍ - առ որ զչարեալ Արէտ՝ խորհէր վրէժ առնուլ զանարգանաց դստերն, և ոչ իշխէր համարձակ յինքնակալէն Օգոստեայ Տիբէրի կայսեր: - 78.

ՕԳՈՒՏ - և դաստիարակ առընթեր ունելով զբանն տէրունական … և թէ ,,զի՞նչ օգուտ իցէ մարդոյ, եթէ զաշխարհս ամենայն շահեսցի և զանձն իւր տուժեսցէ, կամ զի՞նչ տացէ մարդ փրկանս ընդ անձին իւրոյ. զի եկն որդի մարդոյ խնդրել և կեցուցանել զկորուսեալն,, -

264. Եւ եթէ քոյին կամաւ երթիցես՝ թերևս օգուտ բազմաց և անձին քում եղիցի. – 216. և ի ձէնջ խնդրեցից երիս ինչս, և լուարուք ինձ – ի բաց արարէք յաշխարհէ զսուր և զհուր և զգերութիւն, և յերիցդ օգուտ գտանէք. – 144 զի եթէ երկոքեան միով բարեպաշտութեամբ ոչ վառեսցին՝ ոչ ինչ օգուտ ի միոջէն բերցի: - 256. Զոր հոյակապն Տրդատ կարգադրեալ վայելչապէս հոգաբարձութեամբ զպատերազմականն հարկանել հարկս ընդդէմ հինից արշաւանաց. զոր կարգապետութիւն և առ սուրբ հրեշտակն գտանեմք /գրքում՝ գտանեմք/ յարարչական նախախնամութենէն, զաշխարհի զօգուտն բերելով: - 398. Իսկ Սմբատ որ և Ապլաբաս սպարապետն Հայոց, իբրև գիտաց թէ ոչինչ օգուտ բերէ արտաքոյ հրամանացն նորա լինել՝ փութացաւ եկն առ նա, և ընկալեալ ի նմանէ՝ բնակեաց ինքն և իւրքն հանդերձ իւրաքանչիւր կալուածովք առանց կասկածանաց. – 270. Նոյնժամայն դարձուցեալ զերասանակ երիվարին ի պատերազմ յառաջանալ, և անդ բազում արիութիւն նահատակութեան ցուցեալ, սակայն ոչինչ օգուտ բերեալ: - 368.

ՕԳՏԱԿԱՐ - ընտանեգոյնս ևս ձայնի կոչելով՝ ո՞ւր ես Ադամ, աւաղականս նմա գորովալիր զանկումնն, թերևս ինքեամբ իսկ զօգտակարօքն տածիցի: - 20.

ՕԳՏԱԿԱՐԱԳՈՅՆ - և անհակառակող հաւանութեամբ հեզահայեաց առ միմեանս սիրոյ յորդորմամբ արտաքոյ վատթարին խոհականաբար մնալով, քաջախորհուրդ առատաբուղխ խաղացմամբ իմաստութեանն զմիմեանս բռնահարելով, զօտարոտին ի բաց վարատելով զբղջախոհութեան անհանճարութիւն՝ զլաւն և զյոյժ օգտակարագոյն ընտրութեամբն գիրկս արկին. – 388. և այնպէս անկարօտս առ պիտանացուս հոգ տարեալ՝ գլխաւորեաց որ ինչ շինութեան և խաղաղութեան աշխարհիս նպաստաւոր առ օգտակարագոյնսն պահանջէր գործառնութեան եղանակք – 392.

ՕԳՏԵԼ - Քանզի յոյժ պատկառ կայր ի պաշտօնատարութիւն հայրապետին իշխանն Տարունոյ, և նա սաստիկս հոգայր վասն նորա, թէպէտ ոչ օգտէր յիրին յայնմիկ: - 346.

ՕԴ[1] - այլ է արդարև նշոյլք արեգական, /32/ սեռն օդով ծածկեալ ի վերայ խիտ և հոծ ամպոց խոնաւագունից – 34. Եւ զարեգական ևս ոչ տեսանէաք, այլ ընդ աղօտ օդ յաւուրս Ժ. – 50. և բայացեալքն եթէ գազանք և եթէ թռչունք, յորժամ զգան զջերմութիւն օդոյն ի հասարակել տունջեան և գիշերոյ՝ ի գարնանային եղանակի ելեալք յիւրաքանչիւր կայենից. – 188. Եւ եղև իբրև ձմեռն փոքրացաւ և ժամանակ գարնանային եղանակին մերձեցաւ և օդն մառախլաձև միգախառն յստակեցաւ - 268. և ինքն /232/ կայր հեծեալ ի վերայ սպիտակ ձիոյ, և ցանէր զծուխն ընդդէմ թշնամեացն, և օդ քաղցր, որ արկանէր զծուխն զերեսօք նոցա. – 234. և հարաւային ջերմագոյն օդն շնչեաց ի խորագոյն դաշտն քաղաքին Դվնայ – 268. և հիւսիսային օդն շնչեալ սաստկացուցանէ զզօրութիւն ցրտոյն – 260. Եւ յորժամ դարձեալ պակասիցէ զօրութիւն ջերմ օդոյ հարաւային հողմոյն/260/… յայնժամ վիշապն նեղի, շտապի, տագնապի բռնութեամբ ուժոյ զօրութեանն – 262. զի ինքն երթիցէ յարքունիս կեղծոտելով զսաստկութիւն ձմեռնային ժամանակին ի վերայ եղելոյ և զխստութիւն հիւսիսային օդոյն սառնամանեաց, անընդել զինքն այնոցիկ վարկանելով: - 186. Իբրև ձմեռն ընդմիջեցաւ և օդն խստացեալ թանձրացաւ միգախառն մրրկալից – 188. Իսկ ի շնչել հարաւային օդոյն, եռացուցանելով երկրի ի վեր զջերմային զօրութիւնն, զուարթացուցանելով անդնդական բերմամբն զընդարմացեալ արմատս և զբոյսս ի հիւսիսային սառնամանեաց օդոյն շնչելոյ -188. Իսկ ի շնչել հարաւային օդոյն, եռացուցանելով երկրի ի վեր զջերմային զօրութիւնն, զուարթացուցանելով անդնդական բերմամբն զընդարմացեալ արմատս և զբոյսս ի հիւսիսային սառնամանեաց օդոյն շնչելոյ - 188. Յորժամ անդնդական խորքն ազդ առնիցեն ներքին բնական կենդանեացն զհասանել ջերմութեանն, յորում ջեռացեալ ի հիւսիսային սառնամանեաց օդոյն շնչելոյ, ի խորսն զխաղացումն արարեալ լինին - 260. յորմէ շնչէ օդք բարեխառն, զովացուցանէ զտապ խորշակի ամարայնոյ՝ յարեգակնակէզն լինելոյ. – 84. ուր յաճախ շնչէ օդն հիւսիսային – 262

ՕԴ[2] - և է զգեստ նոցա ասուիս ի ծածկոյթ մերկութեանն, և օդ ոտիցն հնարաւորեն զձև կաւշկաց, ի մորթոց այծից կազմեալ – 192. . օդ ոտիցն կօշկաձև արուեստաւորեալ – 208.

ՕԹԱԳԱՅԵՅԵԱԼ - Իսկ նա չանսաւորութիւն անխոնարհելի մնացեալ, և անցեալ օթագայեցեալ ի գեօղն Փեռոտակ յանդիման քաղաքին: - 352.

ՕԹԱԳԱՅԵԱԼ - Նոր ոմն Նաբուզարդան կամ Զամրի յայտնեալ ի յաղանդոյն Նեստորի, երեքթշուառեան վատաշուէր, վատմիրհ, զագահութեանն չարիս ախտացեալ՝ սպրդեալ եմուտ ընդ մութ գիշերին յամրական պարսպեալ բլուր, և անցեալ ի սուրբ կոչարանին օթագացեալ. – 378.

ՕԹԱՆՈՑ - Եւ իբրև գիշերն տարածեցաւ և խաւարն թանձրացաւ և սկսան ամենեքին մտանել ի քուն յանձնիւր օթանոցն՝ յանկարծակի փայլիւն սուսերաց և մոմեղինաց վառելոց և գունդք խորհրդականացն և Հասան ընդ նոսա. – 348.

ՕԹԵԻԱՆ - Բայց ի տան հօրն Քրիստոսի օթևանք բազում են. – 338.

ՕԹՈՑ - Անդանօր քաջն մեր Աշոտ զհիւանդութիւնն կեղծաւորեալ ի տեղւոջ օթոցին անկեալ դնէր, մինչ ակն ունէին յառաջանալ ի գործ պատերազմին: - 328. և ընդ այգն ընդ առաւօտն, մինչ նոքա ննջէին յիւրաքանչիւր վրանաց օթոցի՝ և զօրքն շուրջ փակեցին սուսերօք և վահանօք և նիզակօք և վառեալ մոմեղինօք, և մտեալ ի ներքս ըստ հրամանի զօրավարին իւրեանց – 296.

ՕԺԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ - գուցէ յորժամ կատարիցեն զչարիսն զոր խորհեալ են ի վերայ քո, որպէս լուաք ի հաւատարմաց իւրեանց՝ օժանդակութեամբ Արտաշէսի մերժիցեն և զզարմ և զզաւակ քո ի թագաւորութենէ Ասորոց: - 82. Յայնժամ բնակիչք լերինն իբրև տեսին, թէ վարեցաւ իշխանն ի գերութիւն … հասին միաբան բազմութիւնն մեկնակազէնքն Խութայ ի հնարս արուեստգիտութեանն իւրեանց, զոր ի պէտս օժանդակութեան ձմերայնոյ հնարաւորեալ էին: - 190.

ՕԺԸՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ - ելանել ի գագաթն Ամրական անձաւին զբօսնուլ նովաւ առ վճարումն բաւականութեան, ըստ մասանց պիտոյից օժնդակութեան /ճիշտը՝ օժընդակութիւն/ քաղաքայարդար ապարանից թագաւորական պաղատի իւրոյ ձեռակերտին – 392. Զայս հրաման պատուիրանի տային յօժնդակութիւնն պատիր խաբէութեանն իւրեանց – 234.

ՕԺՆԴԱԿ - մասնաւոր ինչ մարգարէական ոգւով եղելում ի մարդն օժնդակ խորհրդածութեան արծարծել անդրէն ի ձեռն ապաշաւանացն զվրիպանացն կորուստ. ըստ այսմիկ և այլոց կենդանեացն զգայականօքն և թէ ունայնացելովք առ ի դոյզն ինչ զգուշաւորականս: - 22. որոց թողեալ զգործ պատերազմի ամրոցին՝ դարձաւ գնաց աներկիւղ քաջասրտութեամբ ընդդէմ նորա օժնդակ զօրու Գուրգէնի – 334.

ՕԺՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ – Տե՛ս ՕԺԸՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՕՇԵԱԼ - որպէս սահմանեաց Աստուած ի վերայ ժողովրդեանն Իսրայէլի գերելոցն ի Բաբելոն, որպէս գրեալ է ի մարգարէութեանն Երեմիայի, ,,զ-ՀԷ-երորդն ասէ գիտասցես, և խելամուտ լիցիս յելից բանին տալ պատասխանի. մինչև յօծեալն /312/ առաջնորդ եօթներորդ Է և եօթներորդք ԿԲ,,. – 314.

ՕՁ - և թէ Ադամ առ նմանն իւր և օգնական զայսոսիկ՝ զի՞նչ ի դէպ իցէ կնոջն անմեղադրելի գոլ՝ օձին պատճառել, որ ևս վատթարագոյն քան զանասունն լինիցի: - 22. Զոր բան և վասն օձին սքանչելապէս ուսուցանէ Փիլոն Աղէքսանդրացի՝ յառաջ քան զդրժանացն դիպուածս՝ յոլովութիւն իմաստից ունել ամենայն շնչականաց. – 22. Իսկ եթէ՝ մշակն մեղաց և անդրանիկն ամենայն չարեաց, որ ի յօձն բունեալ ոչ անիծաւ, որպիսիս ուսուցանէ վնասապարտութիւն օձին առ ի պատժականութեանն գտանել պարտաւորութիւն, որ ոչ յընքենէ միայն, այլ մանաւանդ ի գտողէն չարեաց: - 22. Իսկ եթէ՝ մշակն մեղաց և անդրանիկն ամենայն չարեաց, որ ի յօձն բունեալ ոչ անիծաւ, որպիսիս ուսուցանէ վնասապարտութիւն օձին առ ի պատժականութեանն գտանել պարտաւորութիւն, որ ոչ յընքենէ միայն, այլ մանաւանդ ի գտողէն չարեաց: - 22. Մերթ տապալէր իբրև զօձ, մերթ գոչէր իբրև զառիւծ, և իբրև զխոզ վայրենի կնչէր կռնչէր, փրփուր ի վեր բերելով, զատամունս կրճտելով. - 270. Ուստի և ըստ կարգի մեղանացն՝ և դժուարինք անիծիցն հետևին, նախ օձին և ապա կնոջն: - 22. Քանզի սուրբ Գրիգոր Հայոց

լուսաւորիչն ասէր, թէ ,,ի մէջ օձիցն էր բնակութիւն իմ, և կոտռային զանդամօք իմովք,,: - 252.

ՕՁ ՁՈՐ - Դարձեալ շինէ զօրավարն Գագիկ ի գլուխս Օձ ձորոյ, որ վասն խստութեանն սաստկաշունչ դառնալիր մահածին հողմոյն շնչելոյ այսպէս անուանեն – 396.

ՕՁԻՔ - Դարձեալ բողոք հարեալ, ձեռն զօձիւք արկեալ և զիերս խզեալ, զդէմս կեղեքեալ և ձայնս առեալ կական ողբօք արտասուալից հառաչանօք, վայ ի բերան առեալ և խիղբ – 180. Եւ մինչ կարի և ահագին սաստիկս կուտեցաւ ի վերայ նորա ամբոխն, և ամբաստանքն միաբարբառ զաղաղակ /288/ բարձեալ առաջի բռնաւորին զօձիս պատառեալ ասէին, ,,մահապարտ է, չէ պարտ դմա կեալ, և ոչ առնուլ տեղի պատասխանւոյ,, - 290. Նոյնժամայն իբրև ետես տիկինն, եթէ վարեցան որդիք նորա ի գերութիւն՝ զնաց և ինքն զհետ նոցա, զիերս խզեալ և զօձիս պատառեալ, կոծելով և աշխարելով – 238.

ՕՂԻ - այլ Մկրտչին հրամայի՝ մի ըմպել գինի և օղի. սա ոչ միայն գինով ոչ զկծէր, այլ և ոչ ջրով զծարաւոյն պէտսն կատարէր, սակաւապետութեամբ ընդովք թրջելովք, և խստավայել բանջարովք առ քաղցն վայելելով: - 376.

ՕՃԱՆ - գուցէ ակամայ երթալովն, և նեղիչն աշխատելով ի պահելն՝ յաճախեսցէ ի վնաս և ի քէն, և օճան բարւոյ յայնմ հետէ ոչ ևս ունէք հասցէ գտանել,,: - 216.

ՕՃԻՐ - և Գուրգէն ելեալ ընդդէմ նոցա բազում անգամ՝ոչ սակաւ օճիրս գործէր ընդ զօրս Տաճկաց: - 302. Ընդ ժամանակս Պերոզի արքայից արքայի, ոմն յաղանդոյն Նեստորի Բարծումայ անուն, որ ունէր զանուն եպիսկոպոսութեան, զօրեղագոյնս զնեստորական հերձուածոյն բուռն հարեալ, և քսութեամբ զնախարարացն Հայոց առ Պերոզ վարելով՝ բազում օճիրս արիւնհեղութեան գործեաց: - 130.

ՕՆ ԱՆԴՐ - իսկ մեք աստուածեղէն գրոց հետևեալք՝ ոչ յօտարաց աստի հաստատեմք զճշմարտութիւն, օ՛նանդր. – 54. օ՛ն անդր ի բաց տար: - 258.

ՕՇԱԿԱՆ - Եւ անցեալ բնակեալ էին զօրքն Հայոց ի դաշտին Օշական ի Մանազաւեան նահանգին: - 380.

ՕՍԻ ԳԵՕՂ - և տիկինն Սեդայ առեալ զդի նորա տարեալ հանգուցանէ ի յԱղբագ ի գետղն Օսի, ի վանս սուրբ Խաչին: - 384. և ի տունջեան ամպ թանձրախոծ իբրև զթաղ լմեալ բալաձև սպիտակափայլ յոյժ. զայնմանէ ասէին՝ երկիր օտար անծանօթ: - 48. և մի հալածեսցի ոք ի բնակութենէ իւրմէ յօտար երկիր պանդխտութեամբ բնակել: - 234. Եւ ոչ արմատոցն միայն օտար և անիմանալի սարասիցն տիպք, այլ և աներևոյթ պահպանողական և անհպելի զգուշաւորութիւնն. – 50. Զի եթէ ոչ ստուգութիւն սրտին և ճշմարտութիւն բերանոյն համամիտ առ հաւատոցն խոստովանութիւն ուղղակի մատչիցին՝ խոտան և ի բաց ընկենլի է և օտար ի սրբոյ առաքելական եկեղեցւոյ: - 258. զորս վաճառակուր արարեալ յօտար ազգս, վարել ի ծառայութիւն, գնալ հեռանալ մերժել ի տանց, հայրենի ժառանգութենէ իւրեանց: - 262. իսկ մեք աստուածեղէն գրոց հետևեալք՝ ոչ յօտարաց աստի հաստատեմք զճշմարտութիւն, օ՛ն անդր. – 54. Չորրորդ՝ զի զեղբայր և ոչ զօտար ոք, զոր ոչ երկիւղն Աստուծոյ և ոչ գութ բնութեան մեղկացոյց լքմամբ զձեռս արիւնարբու գազանին: - 24.

ՕՏԱՐԱԶԳԻ - մինչ կային ի բանտի իշխանն և որք ընդ նմա ազգատոհմիւք և այլովք օտարազգօք – 240.

ՕՏԱՐԸՆԿԱԼ - և են հիւրասէրք օտարընկալք, պատուադիրք: - 192.

ՕՏԱՐՈՏԻ - և անհակառակող հաւանութեամբ հեզահայեաց առ միմեանս սիրոյ յորդորմամբ արտաքոյ վատթարին խոհականաբար մնալով, քաջախորհուրդ առատաբուղխ խաղացմամբ իմաստութեանն զմիմեանս բռնահարելով, զօտարոտին ի բաց վարատելով զբղջախոհութեան անհանճարութիւն՝ զլաւն և զյոյժ օգտակարագոյն ընտրութեամբն գիրկս արկին. – 388. Եւ եղև ի միում աւուրց, ի գալ նորա ի նմանէն՝ ձայն օտարոտի, և ազդումն ահագին և դիւական անկեալ ի վերայ /գրքում՝ վերա/ նորա՝ ուշաթափ անկեալ դնէր – 158.

ՕՏԱՐՈՒԹԻԻՆ - լաւ համարեցան զկեանս պանդխտութեան յօտարութեան առնել, քան տեսանել կապեալս արգելեալս ի բանդի զորդիս իշխանին իւրեանց, զիշխան աշխարհիս. – 364.

ՕՐ - անհասական իմն շնորհիւ փառօք և պատուով պսակեալ զմարդն իշխանական ճոխութեամբ՝ վայելեցուցանէ դրախտին, տալով նմա բազմամեայ կենաց սահման իբրև զմի օր - 20. Եւ այլ ամրաբնակ ազատորերոյն պարգևս և պատիւս օր ըստ օրէ բաշխէր, և յինքն յանգուցանել ախորժելով վարէր ընդ նոսա: - 360. Եւ եղև յաւուրն ինն և տասներորդի, յամսեանն մարգաց, որ օր ԻԸ էր ամսոյն, յամի քսան և հինգերորդի թագաւորութեանն Խոսրովու, որ կոչէր Ապրուէզ, զկնի Ժ աւուր անցանելոյ զատկին՝ առին զքաղաքն. – 142. և զինքն յանձն արար երանելի եպիսկոպոսին և ճգնաւոր քահանային, հանգեաւ բարի խոստովանութեամբ ի հոռի ամսեան, որ օր Ե էր ամսոյն յաւուր ուրբաթու՝ ի Քրիստոս Յիսուս ի Տէր մեր – 254. և զօր մահուան սրբոյն ամենայն Ասորեստան տօնախմբեալ մեծաւ ուրախութեամբ ի Քրիստոս Յիսուս ի Տէր մեր - 254. Եւ կատարեալ Աշոտ զկեանս իւր՝ մեռաւ ի Վանտոսպ գաւառի, ՅԻԳ թուականութեանն Հայոց, յամսեանն հոռի, որ օր Զ էր ամսոյն, յաւուր հինգշաբաթոջ. և տարեալ հանգուցանեն ընդ եղբարս իւր ի վանս սուրբ Խաչին յԱղբագ գաւառի: - 338. և կարգեաց նմա ռոճիկս օր ըստ օրէ ըստ արժանի մեծ տիկնոջն Հռիփսիմեայ: - 226. և նստան ի ներքս ի քաղաքին ԻԱ օր. ապա ելեալ բանակեցան արտաքոյ քաղաքին, և զքաղաքն այրեցին հրով: - 142. և տայր զօրավարին և իշխանացն ամենեցուն պարգևս մեծամեծս, և բաշխէր զօրացն ամենեցուն դահեկանս ի խոռկս, և ճաշս և ընթրիս ուրախութեան կազմէր ամենայն զօրացն մինչև Է օր: - 144. և տայր տանել Սահակ զպէտս մանկանն օր ըստ օրէ: - 84 զի ահա ևս եօթն օր՝ և ածից ջրհեղեղ ջուրց ի վերայ երկրի՝ սատակել զամենայն, յորում է շունչ կենդանի,, . – 30. զոր ժողովեալ պահեալ և կնքեալ ունէր յօր հատուցման վրիժուց՝ հատուցանել մեզ ըստ գործս մեր, ի հարկանել զքարի զոտս մեր. – 196 Զորս առեալ քրիստոնէից զպատուական մարմինս նոցա՝ ծածկեցին փառաւորապէս թաղմամբ, ամ ըստ ամէ տօնիւք զօր կատարմանն յիշատակել, որք են արք թուով Է: - 268. Իբրև օր մի լինէր պարապոյ … և ահա հնչեցին փողք ուժգին գոչմամբ ազդ առնել քաղաքին՝ եթէ ել նստաւ թագաւորն յատենի – 240. Իսկ Գուրգէն օր ըստ օրէ աճէր զօրութեամբ ի բազում քան թէ ի սակաւ տեղիս, զոր ի Տարօն և զոր յԱնձաւացիս և զոր յԱրզն և զոր առ այլ ամենայն ուրեք – 324. Իսկ Դերանիկն առաւելոյր և առատանայր օր ըստ օրէ առ շինութիւն և խաղաղութիւն աշխարհիս, շինել և տածել և խնամել զաշխարհս: - 338. լեալ ամաց ԻԹ՝ փոխի յաշխարհէս յամսեանն արեգ, որ օր Դ էր ամսոյն յաւուր երկշաբաթոջ ի յիններորդ ժամու աւուրն. – 384. Յետ այսր առեալ Սմբատայ զԱրտաշէս ըստ ձևոյ տառապելոյ միոյ, որ շրջիցի խնդրիցէ օր ըստ օրէ զբաւականութիւն աւուրն – 84.

ՕՐ ԸՍՏ ՕԷ - Եւ այլ ամրաբնակ ազատորերոյն պարգևս և պատիւս օր ըստ օրէ բաշխէր, և յինքն յանգուցանել ախորժելով վարէր ընդ նոսա: - 360. և կարգեաց նմա ռոճիկս օր ըստ օրէ ըստ արժանի մեծ տիկնոջն Հռիփսիմեայ: - 226. և տայր տանել Սահակ զպէտս մանկանն օր ըստ օրէ: - 84. Իսկ Գուրգէն օր ըստ օրէ աճէր զօրութեամբ ի բազում քան թէ ի սակաւ տեղիս, զոր ի Տարօն և զոր յԱնձաւացիս և զոր յԱրզն և զոր առ այլ ամենայն ուրեք – 324 Իսկ Դերանիկն առաւելոյր և առատանայր օր ըստ օրէ առ շինութիւն և խաղաղութիւն աշխարհիս, շինել և տածել և խնամել զաշխարհս: - 338. Յետ այսր առեալ Սմբատայ զԱրտաշէս ըստ ձևոյ տառապելոյ միոյ, որ շրջիցի խնդրիցէ օր ըստ օրէ զբաւականութիւն աւուրն – 84.

ՕՐԷՆ/Ք/ - ,,Թագաւորաց աշխարհակալաց օրէնք են՝ մեծաւ հոգաբարձութեամբ խնամ տանել վասն շինութեան աշխարհի և թեթևացուցանել զլուծ բռնութեան /184/ ծանրակի բեռանց, թուլացուցանելով զսաստկութիւն հարկապահանջ խոշտանգանաց – 186. ընկալջիք հաւատս և օրէնս աստուածատուրս հեռի ի ստութենէ և լի որ ինչ ընդդէմ ստութեան է – 244. մեռան նոքա անդ և թաղեցան փառաւորապէս ըստ օրինի քրիստոնէից յուխտէ Յակոբկաց, որ անդ են հաւատացեալ ժողովուրդք, և զխոստովանողական անուն

ստացեալ փառաւորեցան յերկրի և պսակելոց են ի Քրիստոսէ ընդ ամենայն սուրբս. ամէն: - 324. որք ոչ ընտ օրինի եկեղեցականաց կրօնից զվարսն յարմարէին, այլ ընդ մարզպանին Մշկանայ լծակցեալ հոգալ զաշխարհիս: - 118. ,,ոչ են օրէնք թագաւորութեանս մերոյ ի պայքար բանից զոք արկանել, և յերկարել ի բանս, որչափ արարաք ընդ ձեզ, զոր ինչ այլ արասցուք. – 246.,,ի քո իսկ ինքնակալ թագաւորութեանդ և ի յօրէնս առաջնորդին ձերոյ գրեալ է՝ ոչ գոլ ճշմարիտ վկայութիւն միոյ ուրուք և հաւատարիմ – 244. Ազդ առնէ քաղաքապետին Տփղեաց. և խնդրեալ զնա առ ինքն՝ /316/ ստիպէր տագնապէր ահս արկանելով, թողուլ զօրէնս քրիստոնէութեան և յանդորր ելանել: - 318. առ որ յղեալ բազում անգամ պէսպէս սպառնալեօք և ողոքական բանիւք հաւանութեամբ թողուլ զօրէնս քրիստոնէութեան և հաւասարակցել այլոց ուրացողացն զՔրիստոս. – 318. ասէ ,,երէցդ այդ եկեալ է զհետ գերելոց քրիստոնէիցն՝ հակառակ կալ հրամանաց արքայիդ և օրինաց Մազդեզանց և Արեաց – 104. Բայց նոքա ոչ վերակնեալք յօրէնս Տեառն, այլ ստացան իւրեանց անունկնդիր լսարանս, զչարագոյնն իժի և զանբժշկականն քարբի, արբեցան գինով յիմարութեանն. ստացան աչս, որովք ոչ տեսանիցեն, և ականջս, որովք ոչ լուիցեն. – 182. Դարձեալ նմին նման ասէ Պօղոս, զօրինացն ստորոգելով գրաւորութիւն, այսպէս ասելով, ,,մերձ է բան ի բերան քո և ի սրտի քում, այսինքն է /256/ բան հաւատոց զոր քարոզեմք,,. – 258. Եւ զյաճախութիւն ամբաստանութեանն ունի բողոք, թէ նախ զբնութեան օրէնս անարգեալ, և յերեսացն Աստուծոյ անկեալք եղեն: - 54. Եւ զայս ամենայն հաստատեալ եդ օրէնս ազգի իւրում, կոչելով Կուրանս: - 164. և ընկա՛լ օրէնս և հաւատս արժանի կենաց և գովութեան ի մեծ արքայէն և ի մեր իշխեցող հրամանակատար թագաւորին հնազանդութենէ: - 204. Եւ ըստ կարգի օրինաց իւրեանց երդուեալ, և աղ ծրարեալ ընդ հրովարտակին ետ տանել. և նոցա առեալ և ընթերցեալ՝ ոչ արարին բանիցն պատասխանի: -138. և ծառայեա ճշմարտութեան օրինաց և հաւատոց, զոր ուսաք ի մարգարէէն Մահումաթայ. ապա թէ ոչ՝ զնորին հակառակն ընկալցիս, տանջանս և մահ, և ելցես ի կենաց աստի չարաչար մահուամբ,,: - 294. Եւ մօտ առ սոցա կայ լեառն Կաւկասու, յորում բնակեն ազգք յամենայն լեզուաց բաժանեալք, ըստ ազգս ՀԲ ազգացն, և կեան առանց առաջնորդի, և օրէնս անձանց ունին ամենայն ոք որ զինչ կամի, և ընդ մայրս և ընդ քոյրս ամուսնանալ: - 274. և յանձն առեալ ինքնակամ մոլորութեամբ զօրէնս մազդեզանց մոխրապաշտ յամառութեանց – 124. Եւ նորա զայս ամենայն չարիս կատարեալ՝ ևս բազմագոյնս քան զայս հաստատեալ եդ ազգի իւրում օրէնս բազում և այլ չարագործութեամբք. – 164. և պաշտեսցեն զօրէնս մերոյ պատգամաւորին և օրէնսդրին: - 196. և սաստիկ կսկծեցուցանէր զնոսա բանիւք, ունելով իւր վկայ զԵսայի մարգարէ՝ յասելն, ,,լուարուք, իշխանք Սողոմայեցւոց, ունկն դիք օրինացն Աստուծոյ ժողովուրդ Գոմորացւոց,,. – 182. Եւ տային կարծիս պարսկականին՝ որպէս թէ հաւանեալ օրինաց նոցա: - 110. Զայս ոչ եթէ սակս ուրացութեան ինչ ամբաստան լինի զինքենէ, կամ վասն ժողովոցն, այլ զի ոչ յանդիմանեցին զթագաւորն, որ արտաքոյ օրինացն ամբարշտէր. – 258. զկամս Աստուծոյ և զօրէնս բնութեան ցուցանել ազգաց եկելոց որ յետ իւր: - 34. Զսա տեսեալ Մահմէտի՝ /162/ կոչեաց և յարեցոյց առ ինքն, հրամայեալ նմա գրել գիրս օրինաց ազգին իւրոյ, ձեռամբ Աբութուռաբայ իսմայէլացւոյ. քանզի ինքն ոչ գիտէր գիր և ոչ դպրութիւն: - 164. թողեալ զօրէնս քրիստոնէութեանն՝ հնազանդեցան որմզդական մոլորութեանն մոխրապաշտ վարդապետութեանն: - 102. Մի՛ խոտորիցիս ի մոլար օրէնս վրիպելոցն ի ճշմարտութենէն, ազգին Իսմայէլի, որպէս որք վրիպեցանն գերեալքն Հայոց,,: - 318. մտօք սրտի գիտել զերկիւղն Աստուծոյ, կարգել և օրէնս բնութեան ի մարդիկ. – 26. որ սպան զհայր իւր Վահան և զմայր իւր Տաճատուհի վասն պարսկականին հնազանդութեան մոգութեան օրինացն – 110. որով զբազումս դրդուեցոյց ի յաստուածային օրինացն և յերկրպագութենէ յաստուածորդւոյն: - 292. Որպէս Պօղոս ուսուցանէ. ,,արհամարհեալ ասէ, ուրուք զօրէնս Մովսէսի՝ մեռանէր, ի բերանոյ Բ կամ Գ վկայիւք. քանի սաստկագոյն համարիմք զայն, որ զորդին Աստուծոյ առ ոտն եհար,, , և որ ի կարգին է: - 380. ստիպեն

լքանել թողուլ կրօնս քրիստոնէութեան, հնազանդել պաշտել զօրէնս մազդեզական մոխրապաշտութեանն – 102.

ՕՐԷՆ Է - արդ դու յարուցեալ գնասցես ի մի քաղաքացդ Հայոց, որպէս օրէն է աշխարհակալաց. – 178. Բայց քանզի ոչ ոք յայնժամ ընդ գրով զայնոսիկ ներքադրեաց, որպէս օրէն է թագաւորաց՝ և ոչ մեք երկրորդել պատկան վարկաք: - 246. և ի բաց բառնալ յաշխարհէ զշփոթ և զխռովութիւն ի միջոյ խաղաղութեան որպէս օրէն է խաղաղասէր թագաւորաց և թագաւորազանց, իբրև Աստուծոյ կամարարողաց և հաւատարիմ ծառայից տիրասիրաց: - 212. և կանայք կոտորելոցն հանդերձ խառնիճաղանճ ամբոխիւն լրբենի դիմօք, հոլանեալք և ի բաց ընկեցեալ զձև կանացի բնութեան, որպէս օրէն է նոցա, մանաւանդ տաճկական ազանց, և ի հետիոտս դիմեալք ի դուռն արքունի հասանէին: - 180. Զի որդիքն Աբդռհամանի, որ Կայսիկքն անուանին՝ ապստամբեալ էին ի պետութենէ թագաւորին տալ հարկս և զինուորել որպէս օրէն էր: - 380. յաւուր միում … ետ հրաման իշխանն առնն կորովի եղբօր իւրոյ Աբասայ Հայոց սպարապետի՝ վառել պնդակազմ պատրաստութեամբ, զօրու և զինու և զարդու ամենայարդար հնարաւորութեամբ, որպէս օրէն է նահատակաց քաջ արանց – 344. որպէս օրէն է թագաւորաց և թագաւորազանց աշխարհաշէն խնամողաց յանձանձել ըստ վերակացութեանն յԱստուծոյ նոցա հաւատացելոց: - 392. „Օրէն է աշխարհակալաց արքունի խնամակալութեամբ գնալ ընդ աշխարհ իբրև առ հնազանդս, և զնեղութիւնս տառապելոց բառնալ և ի դիւր հանել իբրև զինամարկուս, և ոչ աւազակաբար աւարել, և սրով և գերութեամբ յաւեր դարձուցանել. – 278. զի ոչ էր օրէն զկանանց ազգի թիւ ազգաբանութեան շարակարգել: - 16. զոր չէր օրէն տաճկական ազգի կանանց – 272. քանզի ոչ էր օրէն թագաւորացն և օրինադրացն զկանանց ազգի թիւ ազգաբանութեան շարել, բայց միայն ըստ ժամանակագրութեանն կանոնի, որպէս և յԻսրայէլի զԳոթողիայ, և յԵգիպտոս զԿղէոպատրեայ դուստր Պտղոմեայ Դիոնիսեայ: - 16.

ՕՐԻՆԱԴԻՐ - ի սորա Ը ամին եղև Մովսէս առաջնորդ և օրինադիր Հրէից: - 58. քանզի ոչ էր օրէն թագաւորացն և օրինադրացն զկանանց ազգի թիւ ազգաբանութեան շարել, բայց միայն ըստ ժամանակագրութեանն կանոնի, որպէս և յԻսրայէլի զԳոթողիայ, և յԵգիպտոս զԿղէոպատրեայ դուստր Պտղոմեայ Դիոնիսեայ: - 16.

ՕՐԻՆԱԴՐԵԱԼ - որգունակ քաւութիւնն և այլ կաի սպասու խորանին ի Մովսիսէ օրինադրեալ ի ձեռն ճարտարապետացն Եղիաբ և Բեսելիէլ խորանայարդարք: - 378.

ՕՐԻՆԱԴՐԵԼ - Բազում և այլ ինչ զառանցականս բարբանջանաց օրինադրեաց: - 46. խորհելով վասն սպարապետին մեծին Սահակայ, որպէս ի նմանէ Խոսրով զանձնիշխանականն օրինադրեաց հրաման. – 112.

ՕՐԻՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆ - և նոքա ըստ ձախողակի սովորութեանն իւրեանց օրինադրութեանն, արիւնարբու առանց բարւոյ բարեգործութեանցն մանաւանդ թէ լցեալք սատանայական չարութեամբք՝ ձայն արկեալ յամենայն քաղաքսն, խռովեալ ըստ գազանեղէն իւրեանց մոլեգնութեանցն – 398.

ՕՐԻՆԱԿ - այլ ըստ օրինակի ասացելումն ի Տեառնէ Մովսէսիւ՝ առ ի յանդիմանութիւն արտաքնոցն, զճարպ մեռելոտւոյ տանել ի գործ ինչ արտաքին, այլ ոչ թէ ի կերակուր: - 54. առատապէս հեղեալ զգութ … և ի ձեռն հովուապետին սրբոյն Յովհաննիսի եպիսկոպոսի և ճգնաւոր քահանայի Գրիգորի, որք միշտ զողորմութեանց խնդրուածս վասն ժողովրդեանն տեառն ի վեր առաքէին, զոր օրինակ և հրեշտակն տեառն աղերսէր Աստուծոյ, ասէ – 314. Բայց յետ բազում յուզիցն և պատերազմացն եհաս տիրել նմա Անձաւացեաց տէրութեանն զայս օրինակ: - 324. Բայց մի՛ ինձ բասրանս դիցես՝ զօրինականին առ աւետարանականս /378/ դնել համեմատութիւն, զոր և ոչ ես անգիտանամ զմեծն և զփոքրն, զօրինականն և զճշմարտութիւնն: - 380. Բայց յաւելեալ լինի պատճառ ունելոյն զնա զայս օրինակ, եթէ էր փեսայացուցեալ զԴաւիթ զեղբայր կորապաղատին ի քոյր իւր Մարիամ. – 342. Գրէ հրովարտակ մի զայս օրինակ: -184. գրէ հրովարտակ նախատանաց առ կայսր, որ ունէր օրինակ այս. – 146. դարձեալ զի թէ և

գեցաւ ևս՝ այլ քաջութիւնք արութեանն Նինոսի, ըստ օրինակի Բէլայ, առաւել ամբարձաւ անձնասէր ամբարտաւանութեամբ – 44. դիպողագոյնս և զայսոսիկ է ասել ըստ օրինակին Բէլայ – 40. Երկրորդ՝ չարասէր և աներկիւղ նախանձուցն բարք, եթէ ընդէ՞ր ոչ և նորայն ըստ նմին օրինակի եղև արատաձգեալ յԱստուծոյ: - 24. և զօրինակ մահու նորա, և որպէս զմռեալ դի նորա բարձաւ ի գաւառն Հարքայ ի տեսիլ բազմաց: - 42. Եւ յաջորդեալ փոխանակ նորա կացեալ յաթոռ սրբոյն Գրիգորի երանելին Մաշտոց, ելեալ ի կղզոյն Գեղարքունի լճէն, զՅօհաննու Կարապետին զվարուցն բերեալ զօրինակ. – 376. Եւ արդ քանզի կարգ բանիցս էած զմեզ առ այս խնդիր՝ պարտ է նախ գիտել թէ որով օրինակաւ Քաղդէացւոցն մատենագրութիւնք զթիւ նահապետացն տասամբք համարին թուով ըստ աստուածահրաման գրոցս - 18. Եւ Գուրգէն երկրորդ հրեշտակս յղէ առ նա զայս օրինակ, եթէ ,,ընդ իս հաստատեա զանզրաւ կապակցութիւն ուխտի խաղաղութեան. և ես ապստամբեցայց յԱշոտէ, և ի միասին բաժանեալ զերկիրս կեցցուք յապահովս,,: - 316. Եւ զոր օրինակ զնա վիշապ առակեցաք յաղագս սաստիկ ուժոյ զօրութեան ձեռին նորա – 262. և զոր օրինակ ոք զբոլոր անդամս մարմնոյ յօշիցէ ի մասունս, և ոչ երևի տեսակ կենդանի մարդոյն, որպէս է գոյացութիւն խառնուածոյն. – 194. և ըստ օրինակի կեղծաւորական հիւանդութեանն, զոր առ Դերենիկն հնարաւորեցաւ՝ զնոյն և առ Գագիկ գլխաւորեաց: - 350. Եւ թէ որպիսի օրինակաւ գալուստ նորա և պատերազմ վասն սորին իրաց, և արիական ձեռակերտացն շինուածք, որ և յոյժ արժանաւորք զարմանալեաց, և դարձեալ ապստամբութիւն Զրադաշտին և մահն Շամիրամայ և բան յուռթիցն որ զնմանէ – 44. Եւ կալեալ Արշակայ զթագաւորութիւնն ամս ԼԶ՝ վախճանի ըստ օրինակի ասացելոց: - 104. Եւ մինչդեռ զայս օրինակ խոկային և խորհէին ի միասին՝ միանգամայն արգելականք բերդին անդէն իսկ և իսկ քակեալ ի միաբանութենէ ուխտին – 210. Եւ յայնմհետէ համարձակութիւն առեալ անօրինացն՝ սկսան գունդս ռամկականս ժողովեալ ըստ օրինակի մարախոյ անչափ բազմութեամբ, այնոքիկ որ Շեխետիքն կոչէին. և այլ որ ուստեք ուստեք ի հեռաւոր աշխարհաց /402/ Պարսից, ի Ժանգանայ և ի Ջուրջանայ և որք ի Վարառատ գաւառէ – 404. և ոչ նոցա միայն՝ այլ և ընդհանուր մարդկութեան լինել օրինակ արդարութեան և ժուժկալութեան. – 26. Եւ որո՞վ օրինակաւ թևացեալ քաջալերեցաւ առ այս. – 26. զոր դիպողագոյն է այժմ ըստ առաջիկայ օրինակիս յայտ առնել. – 158. Զոր օրինակ փոքր մի վերագոյնն պատմեցաք զծովային վիշապէն ըստ բարոյականի՝ նոյնպէս և այժմ դարձեալ արարից զյիշատակ սորա աղագաւ պատմութեանս խորհրդոյ: - 260. Ըստ նմին օրինակի և զօրավարն Բուխայ, ի հասանել ամառնային ջերմութեանն իբրև ի խորոց անդնդոց ի վեր մղեալ զինքն, ելեալ յերեսաց արքայի բազում և ծանր զօրու՝ եհաս ի վերայ երկրիս ի կողմն հիւսիսոյ ի մուտս Հայաստան աշխարհիս. – 262. ԹԷ ՈՐՈ՛Վ ՕՐԻՆԱԿԱՒ ՎԿԱՅԵԱՅ ՄՈՒԿԱԹԼ ի ՎԱՆԱՆԴ ԳԱՒԱՌԷ: - 288. ի խնամոտ և ի զգուշացուցիչ աներևութականացն պահպանեալ ըստ օրինակի ցանկոյ ամրագունի – 52. Իսկ Աւշին դատարկացեալ ի խորհրդոցն զոր խորհեցաւն՝ յաւել զայս օրինակ կատարել զկամս չարագոյնս: - 372. Իսկ ըստ պատմագրաց՝ կարգ ծննդաբանութեանդ ունի զայս օրինակ. – 42. Նորա արհամարհեալ զառաքեցելովք, չվարկանելով արժանի պատասխանոյ, և նովին օրինակաւ սկսաւ շրջել ընդ բոլոր աշխարհս Վասպուրական: - 178. Նորա զչարեալ ընդ հասանել պատգամին՝ առ զայրուցս բարկութեան քինահանութիւն վրէժխնդրութեան արարեալ՝ ի բաց եհան ի գրոցն պատմութենէ՝ որ ինչ վասն տանն Արծրունեաց էր գործոց հանգամանք, և որ ինչ օրինակ մարտիրոսութեան Վահանայ Արծրունոյ: - 130. որ յետոյ և հետևող սուրբ առաքելոցն եղեալ բազում ուսմունս ի հնոց հրէականաց նպաստաւորեաց եկեղեցւոյ գեղեցիկ օրինակօք – 34. Որով օրինակաւ կամք քո հրամայեն՝ եկեսցէ ի վերայ մեր պատիժ պատուհասի. – 246. քանզի ըստ օրինակի իսրայէլականումն, որ յաւուրս անիշխանութեանն էին անկարգութիւնք, և այր իւրաքանչիւր զհաճոյս աչաց իւրոց առնէր՝ սոյնպիսիք և այժմուս եհաս լինել. – 300.

ՕՐԻՆԱԿԱՆ - Բայց մի՛ ինձ բասրանս դիցես՝ զօրինականին առ աւետարանականս /378/ դնել համեմատութիւն, զոր և ոչ ես անգիտանամ զմեծն և զփոքրն, զօրինակն և զճշմարտութիւնն: - 380. Եւ մեք հետևեալ Աստուածաչունչ գրոց՝ պահեսցուք անբիծ զհաւատս սրտից, և մաքուր զխոստովանութիւն շրթանց, ըստ սրբոյն Պօղոսի վերաբերեալ զօրինականն – 258.

ՕՐՀԱՍ - Բայց Յամանիկն իբրև լուաւ ի դարձուցանելն Աշոտի զԱհմաթ լի անարգանօք, և զխորհուրդն զոր խորհեալ էին ի վերայ Հայոց ցրել՝ զօրհասն ի վերայ իւր համարեցաւ տեսանել. – 350. զի զօրհասն ի վերայ ինքեանց առանց երկբայութեան հաստատեալ տեսանէին: - 312. Նորա զերկիր նկատեալ՝ ոչ ունէր նայել ի վեր, կայր կորակնեալ, ոչ ունել ոյժ պնդութեանն, զօրհասն ի վերայ իւր գուշակէր եկեալ հասեալ: - 344. Ո՞վ ահագնասաստ բարկութեան հրաման նորին օրհասին. – 32.

ՕՐՀԱՍԱԿԱՆ - յորում տեղւոջ քաղաքն Տարունոյ շինեալ էր, ուր բնակեալ բայանայր զօրավարն Տաճկաց, զօրհասական արջոյն բերելով նմանութիւն, որ յաւուրս ձմերայնոյ արմատովք պարենաւորեալ՝ ի մէջ կենաց և մահու անցեալ որջանան ի բոյնս իւրեանց: - 188.

ՕՐՀՆԵԱԼ - ,,օրհնեալ է տէր Աստուած մեր, որ ուսոյց զձեռս մեր ի պատերազմ, և զմատունս մեր ի ճակատամարտս,, , և որ ի կարգին է: - 252.

ՕՐՀՆԵԼ/ԻԼ/ - Բայց Դերենիկն կալեալ զնա պահէ ի զգուշութեան, ոչ ինչ ստնանել նմա, բաց ի կապանացն յորս արկեալ էր զնա, ըստ հատուցմանն բարւոյ. առ ձեռն պատրաստ կշռեաց նմա և օրհնեցաւ ի սրբոյն Զաքարիայէ: - 320. և օրհնեաց զամենեսեան զհեռաւորս և զմերձաւորս յանձն արար շնորհացն Աստուծոյ – 254. և օրհնեցաւ և դրուատեցաւ ի հեռաւորաց և ի մերձաւորաց, բնակաց և եկաց աշխարհիս: - 312. զնոցին օրհնութիւնս զամենայն գիշեր օրհնէին և զնոյն ցօղ օրհնութեան յամենապարգևողէն Քրիստոսէ խնդրէին: - 252. Իսկ առ մեզ ծանուցեալ զոր ինքն ասաց, թէ Քրիստոնեայ եմ, ըստ այնմ թէ ,,ծառայի իմոյ կոչեսցի անուն նոր, որ օրհնեսցի վերայ /ճիշտը՝ի վերայ/ երկրի,,՝ գրեցաւ յիշատակարանս սրբոյն: - 224.

ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ - Աստանօր ի դէպ ելանէ և մարգարէախառն օրհնութիւնք մեծի նահապետին /40/ և աշխարհահօրն Նոյի յասելն՝ ընդարձակեսցէ Աստուած Յաբէթի, և բնակեսցէ ի տան Սեմայ: - 42. Եւ այլք զցաւղածին օրհնութիւն հնոցին երգէին, ի վերուստ կոչել զօրավիգն զհրեշտակ Աստուծոյ – 232. և բանք սրբոյ Ներսէսի ընդ կենդանի բանին Աստուծոյ խառնեալ՝ դիւրագոյնս զհատուցումն արհամարհողացն հատուցանէր յօրհնութիւնս և յանէծս, անյապաղ զգործն կատարելով. – 100. Եւ բաշխեաց ամենայն եկեղեցեացն և աղքատաց քաղաքին օրհնութիւն և գինս խնկոց – 154. և ոչ ոք կարէր երգել զօրհնութիւն սաղմոսացն և կամ լսել ի գթալից արտասուաց ժողովրդեանն միանգամայն և յայնչափ խնդութենէն: - 154. և պաշտօնեայքն բարձրացուցանէին զօրհնութիւնսն – 232. զի անսայթաք և աներկբայ հաստատուն հաւատով ընկալցին զվճիռ մարտիրոսական, համբերութեամբ բազմաւ և գոհացողական օրհնութեամբ – 266. զնոցին օրհնութիւնս զամենայն գիշեր օրհնէին և զնոյն ցօղ օրհնութեան յամենապարգևողէն Քրիստոսէ խնդրէին: - 252. զնոցին օրհնութիւնս զամենայն գիշեր օրհնէին և զնոյն ցօղ օրհնութեան յամենապարգևողէն Քրիստոսէ խնդրէին: - 252.

ՕՑՏԵԱԼ - Եւ լցաւ ասացեալն ի Սոփոնիայ մարգարէէն, թէ ,,եղիցի յաւուր յայնմիկ ձայն ի դրանէ օցոտելոցն/ճիշտը՝ օցտելոցն/ և գոյժ յերկրորդ դրանէն և բեկումն ի վերայ բլրոց: - 180.
